MEO LABORE SERVIAM

GLOSSARIUM IURIS BRABANTICI

of

ZESTALIG VERKLAREND WOORDENBOEK

van de

AMBTS- EN RECHTSTAAL

gebezigd
in het voormalige

HERTOGDOM BRABANT

1222 - 1781 (1807)

door

EMILE J.Th.A.M. van EMSTEDE
Oud-streekarchivaris van Peelland
Benoemd lid der Vereniging tot uitgave
van bronnen van Oud Vaderlands recht.
Benoemd lid der Société d'Histoire
du droit et des institutions des pays
Flamands, Picards et Wallons.
Benoemd lid van het Nederlands
Historisch Genootschap.
Rechtshistoricus.

FORSAN ET HAEC OLIM MEMINISSE IUVABIT
Virg.

Uitgeefster: Stichting Brabants Rechtseigen, Molenstraat 48, 5751 LE Deurne N.Br., tel. 04930-3123.

GLOSSAIRE EN SIX LANGUES
de la langue d'office et le droit employée dans le ci-devant Duché de Brabant emprunté aux Coutumes et Placcards de Brabant
1222 - 1784 (1807) par
EMILE J.Th.A.M.van EMSTEDE
ançien archiviste de la région Peelland;
membre nommé de la Société d'édition des sources du droit ançien néerlandais;
membre nommé de la Société d'Histoire du droit et des institutions des pays flamands, picards et wallons;
membre nommé de la Société d'Histoire néerlandaise;
Historien du droit ancien de Brabant

Publié par la Fondation "Brabants Rechtseigen " après souscription des intéressés.

Maison d'expédition:
Molenstraat 48 Deurne, Pays-Bas.

A GLOSSARY IN SIX LANGUAGES
of the official and legal language used in the former Duchy of Brabant derived from The Customs and Placcards of Brabant
1222 - 1784 (1807) by
EMILE J.Th.A.M.VAN EMSTEDE
ex-archivist of Peelland;
appointed member of the Association for the Publication of Sources of the former Laws in the Low Lands;
appointed member of the 'Société d'Histoire du Droit et des Institutions des Pays Flamands, Picards et Wallons';
appointed member of the Dutch Historical Association;
Historian of Law.

Published by the Foundation 'Brabants Rechtseigen', after subscription by interested parties.

Orders to be directed to:
Molenstraat 48, Deurne The Netherlands.

SECHSSPRACHIGES GLOSSAR
der offiziellen und juristischen Sprache wie diese im ehemaligen Herzogtum Brabant angewendet wurde und deren Daten den Bräuchen und Verordnungen Brabants
1222 - 1784 (1807)
entnommen wurden von
EMIL J.Th.A.M.VAN EMSTEDE,
ehemaliger Regionsarchivar von Peelland;
ernanntes Mitglied des Vereins zur Veröffentlichung von Quellen des altväterländischen Rechtes;
ernanntes Mitglied der 'Société d'Histoire du Droit et des Institutions des Pays Flamands, Picards et Wallons';
ernanntes Mitglied der niederländischen historischen Genossenschaft;
Rechtshistoriker des ehemaligen Rechtes von Brabant .

Ausgabe der Stiftung 'Brabants Rechtseigen' nach Subskription durch Interessenten.

Bestellungen an:
Molenstraat 48 Deurne Niederlande

GLOSARIO EN SEIS LENGUAS
del lenguaje oficial y jurídico como lo ha sido utilizado en el anterior Ducado de Brabante y cuyos datos han sido bebidos en Las Costumbres y Edictos de Brabante
1222 - 1784(1807) por
EMILIO J.Th.A.M.VAN EMSTEDE
antiguo archivero de la región de Peelland;
miembro nombrado de la Asociación para la Edición de Fuentes del Antiguo Derecho Neerlandés;
miembro nombrado de la 'Société d'Histoire du Droit et des Institutions des Pays Flamands, Picards et Wallons';
miembro nombrado de la Asociación de Historia Neerlandesa;
historiador del Antiguo Derecho de Brabante.

Editado por la Fundación 'Brabants Rechtseigen', previa suscripción de los interesados.

Dirigir pedidos a:
Molenstraat 48, Deurne Países Bajos.

TEN GELEIDE

De rechtsgeschiedenis van de oude Nederlanden en meer bepaald die van het voormalig hertogdom Brabant is bijzonder rijk aan geschreven bronnen zoals keuren en privileges, ordonnanties en plakkaten, rechtsoptekeningen en costumen, maar deze documenten zijn gesteld in een eigen taal, een specifieke ambts- en rechtstaal, die niet alleen de leek maar ook de professionele historicus vaak voor problemen stelt waar het gaat om de juiste interpretatie van een bepaald woord of een vaste uitdrukking. Tot dusver bestond er geen gespecialiseerd verklarend woordenboek dat heel deze rechtstaal omvatte, maar de heer Emile J.Th.A.M.van Emstede heeft de zware taak op zich genomen om een dergelijk werkinstrument samen te stellen en de publicatie van zijn Glossarium iuris Brabantici zal zeker met vreugde begroet worden door alle liefhebbers van de Nederlandse rechtsgeschiedenis.

Dit glossarium is in feite een verklarend woordenboek van een zeer bijzondere soort Het bevat duizenden aantekeningen over evenveel technische termen, zegswijzen, tautologieën, adagia en geijkte uitdrukkingen die voorkomen in de uitgegeven Brabantse rechtsbronnen van het begin van de 13de tot het einde van de 18de eeuw. Dit bronnenmateriaal is uiteraard zeer gevarieerd. Vooreerst omvat het de wetgeving van de hertogen van Brabant zoals die verschijnt in landcharters, keuren en privileges van de middeleeuwen en in ordonnanties en plakkaten uit de latere eeuwen. Vervolgens werden ook alle optekeningen van Brabants gewoonterecht of de voor de kennis van het oude privaat recht zo belangrijke costumen van steden en landelijke omschrijvingen geëxcerpeerd. Daarbij werd ook nog het volledige werk van de Brabantse jurist Willem van der Tanerijen, die op het einde van de 15de eeuw een lijvig boek schreef over de practijk van het recht in de Raad van Brabant, in het glossarium opgenomen.

Men moet geen profeet zijn om te voorspellen dat het Glossarium iuris Brabantici een grote verspreiding tegemoet gaat en dat het zijn weg zal vinden tot ver buiten de grenzen van het oude hertogdom Brabant. Een gedeelte van het bronnenmateriaal en met name de wetgeving van de hertogen van Brabant vanaf de Bourgondische tijd is immers geldend recht geweest voor de Nederlanden in het algemeen en dit geeft het glossarium meteen ook een algemeen nederlandse dimensie. Bovendien is het gesteld in zes talen - Nederlands, Latijn, Frans, Duits, Engels en Spaans - en dit gooit vanzelfsprekend de grenzen van ons taalgebied wijd open. Daarbij komt nog dat het glossarium een zeer breed geïnteresseerd publiek zal aanspreken. Als historisch-juridisch woordenboek is het wel in de eerste plaats bedoeld voor niet academisch gevormde historici, maar ook mensen die gewoon belangstelling hebben voor geschiedenis bij wijze van vrijetijdsbesteding, heemkundigen, volkskundigen en niet in het minst taalkundigen zullen met nut dit kostbaar werkinstrument raadplegen. Uiteraard zal ook de wetenschappelijke wereld van historici - al dan niet rechtshistorici - er baat bij vinden, want de oude ambts- en rechtstaal is toch nog heel wat anders dan onze moderne omgangstaal.

De betekenis van het Glossarium iuris Brabantici reikt overigens veel verder dan het eenvoudig omzetten van de oude Brabantse ambts- en rechtstaal in modern Nederlands en in vijf andere talen. Als de taal van de juridische documenten geen problemen meer stelt, komen immers de rechtsbronnen zelf aan het woord en wat ze te vertellen hebben over de diverse aspecten van het maatschappelijk leven van onze voorouders zal zeker veel meer mensen aanspreken dan de toch beperkte groep van gegadigden, die zich tot dusver aan wetenschappelijke beoefening van de rechtsgeschiedenis konden wijden. Een soort democratisering van dit vak wordt dus mogelijk en het glossarium moet dan ook aanwezig zijn in alle wetenschappelijke bibliotheken van binnen - en buitenland.

Het Glossarium iuris Brabantici is een ernstig en degelijk werkstuk dat geroepen is om een klassiek naslagwerk te worden bij de studie van ons rechtsverleden. De heer Emile J.Th.A.M.van Emstede heeft gedurende vele jaren met geduld en vertrouwen aan de voorbereiding van deze monumentale publikatie gewerkt, maar nu het resultaat van zoveel monnikenwerk voor ons ligt, mag hij tevreden zijn. Met zijn levenswerk heeft hij een unieke prestatie geleverd, die aan de wetenschap

grote diensten zal bewijzen. Al wie begaan is met de vooruitgang van de Nederlandse rechtsgeschiedenis zal er hem dankbaar om zijn.

Prof. Dr. Jan van Rompaey

docent aan de Rijksuniversiteit te Gent.

buitengewoon hoogleraar aan de Katholieke Universiteit te Leuven.

NB. De lijst van intekenaren is opgenomen aan het einde van Deel IV.

La liste des souscripteurs est inséré à la fin du tome IV.

Die Liste von den Einschreibern ist am Ende von Teil IV aufgenommen.

The list of the subscribers is insert at the end of volume IV.

La lista de las suscriptores estarse a la extrimidad de la perte IV.

VERANTWOORDING

1. Het hierbij aangeboden VERKLAREND WOORDENBOEK VAN DE AMBTS EN RECHTSTAAL GEBEZIGD IN HET VOORMALIGE HERTOGDOM BRABANT heeft als éérste en énige doelstelling een drempel te slechten, die alle intelligentsia van uiteenlopende wetenschappelijke disciplines weerhoudt zich te verdiepen in de geschiedenis van het recht, vastgelegd in formele bepalingen der Overheid in het verleden.

2. Deze ambts en rechtstaal manifesteert een bepaalde status als vaktaal.

3. Haar formele bepalingen - die in hun totaliteit deel uitmaken van een leef-, denk - en gedragspatroon - hebben gestalte gegeven aan een ambts- en rechtstaal in het voormalige hertogdom Brabant.

4. Uiteraard mag met aan zekerheid grenzende waarschijnlijkheid worden aangenomen, dat de continuiteit in het recht zijn kleefdraden heeft gesponnen naar aanpalende gewesten, doch dat kan geen rem zijn op de aperte vaststelling in begrenzing van bepaalde zeden en gewoonten, die na een periode van oraliteit gestalte kregen in de scriptura, die het tot dan toe min of meer zwevende costumiere recht van een amorphe massa van gedragsregels - overgedragen van geslacht op geslacht - deden cristalisseren tot exacte weloverwogen omschrijvingen, die voor geen dubbelzinnige uitleg vatbaar waren.

5. Een GLOSSARIUM wordt verondersteld te zijn een verklarend woordenboek van begrippen - weergegeven door een aantal karakters, die van eeuw tot eeuw in spelling verschillen of afwijken - die zodanig verklaard worden dat zij een brug vormen van het verleden naar het heden.

6. Een verklaring van begrippen houdt geenszins in een exacte vertaling in een modern cq. eigentijds aequivalent, zo dit al zou bestaan, omdat dit vervangend begrip meestentijds een vakterm is, die voor de vakgenoot

exact is, doch voor de leek een mysterie kan blijven.

7. Als wij bedenken, dat onze moderne ambtstaal noodzakelijk maakt, dat bij bepaalde eigentijdse Overheidsvoorstellen en -directieven de behoefte steeds meer gevoeld wordt aan een daarbij gevoegde lijst van woord- en uitdrukkingsverklaringen, die zonder deze toelichting - zelfs voor de leek, behorende tot de intelligentsia - een struikeldrempel vormt, dan lijkt het temeer zinvol een GLOSSARIUM samen te stellen van woorden uit Directieven uit het verleden ten dienste van de wetenschap.

8. Zoals reeds werd gezegd: een brug van het verleden naar het heden.

9. Da t heden is een relatief begrip, omdat wat vandaag in de scriptura als vaststaand wordt vastgelegd morgen moet worden aangemerkt als historie, die wordt geboren in het breukvlak van heden en verleden.

10. Dit GLOSSARIUM bevat woorden uitdrukkingen, zegswijzen, tautologieën rechtsadagia en homonymen ontleend aan de ambts- en rechtstaal gebezigd in Privilegies, Costumen, Ordonnantien, Placcaten enz. enz. uitgegeven door de Hertogen van Brabant, hun rechtsopvolgers en Stedelijke overheden.

11. De daaraan ontleende woorden, uitdrukkingen enz. werden in modern nederlands vertaald, gevolgd door vertaling in het latijns, frans, duits, engels en spaans.

12. Daar de ontleende woorden, uitdrukkingen enz. als verouderd zijn aan te merken, werden zij, indien in de eigentijdse taal géén direct vervangend woord aanwezig was, omschrijvend vertaald.

13. Voor de vertaling in het latijn werd gebruik gemaakt van het kerk- of volkslatijn terwijl de vertaling in de moderne talen frans, duits, engels en spaans eveneens omschrijvend geschiedde, waarbij juridische begripsaanduidingen uit die talen werden vermeden.

14. Dit impliceert, dat dit GLOSSARIUM is samengesteld ten dienste van niet-juristen cq. leken op het gebied van het recht in het verleden, waarbij evenwel gehoopt wordt dat ook gegradueerde rechtshistorici en juristen daarvan gebruik zullen maken.

15. In de hierna volgende lijst van geraadpleegde bronnen, gevolgd door een gespecificeerde opsomming van de in deze werken voorkomende akten, charters, costumen, ordonnantien, instructies, landrechten, leenrechten, privilegies, placcaten, octrooien, reglementen, statuten, ceuren en breucken enz. enz. - die allen zorgvuldig moesten worden doorgelezen - is het gebied der onderzoekingen van samensteller begrensd.

16. Hieruit moge blijken, dat samensteller zich uitsluitend beperkt heeft tot de ambts- en rechtstaal gebezigd in het voormalige Hertogdom Brabant, omvattende een periode van 1222 -1784 (1807).

17. Daarbij - het zij met nadruk opnieuw herhaald - is gepoogd een zo breed mogelijke brug te slaan van het verleden naar het heden.

18. Dat samensteller daarin geslaagd is wordt door hem gehoopt.

19. Uitgaande van de stelling, dat perfectionisme de vijandin is van het direct bereikbare, doch dat het loffelijk blijft het bereikte te vervolmaken, is samensteller zijn monnikenwerk begonnen in de verwachting dit te zullen beeindigen met redelijk resultaat.

20. Het pogen daartoe heeft hem al de jaren zijner moeizame onderzoekingen de pure vreugde doen ervaren van een educatieve vrijetijdsbesteding, die in het aangeboden werk resulteert.

21. De ervaring leert, dat naarmate men zich in een onderwerp verdiept, men alle daarbij opduikende problemen systematisch benadert en tracht stukje bij beetje te leiden naar een oplossing, de middelen daartoe zich steeds weer en op het meest onverwacht aandienen.

22. Het is merkwaardig daarbij te ervaren, dat men vanuit zichzelf niets weet, dat men - navenant men het gebied zijner onderzoekingen steeds meer tracht uit te breiden tot de grenzen die men zichzelf gesteld heeft - het gebied der daaraan palende gebieden als steeds oeverlozer ervaart zodat in deemoed de erkenning van eigen onvolkomenheid groeit en leidt tot steeds groter wordende wetenschappelijke twijfel.

23. Deze twijfel had tengevolge, dat samensteller bij het raadplegen zijner bronnen en het daaruit zeven van woorden, uitdrukkingen enz. - in verband met de tijdsspannen waarin zij de geraadpleegde bronnen voorkomen óók alle afwijkende spellingen heeft opgenomen.

24. Met nadruk wordt herhaald, dat bij de vertalingen in de onderscheidene talen steeds vertalingen zijn vermeden in oud-frans, oud-duits, oud-engels en oud-spaans.

25. Steeds werd gebruik gemaakt van moderne aequivalenten.

26. Waar dit niet wel mogelijk was, werd de betekenis modern omschreven.

27. Voor vele woorden, in de respectieve contexten aangetroffen, werden verschillende vertalingen gegeven, die leidden tot de herkenning van een ongeteld aantal homonymen.

28. Uiteraard is dit GLOSSARIUM in zijn totaliteit in de aangeboden vorm niet uitsluitend het werk van samensteller.

29. Hij vertaalde eenvoudig uit de bronnen de verzamelde gegevens in modern nederlands en gedeeltelijk in modern frans, duits en spaans.

30. Alle overige vertalingen geschiedden door een vertaalteam.

31. Alvorens deze Verantwoording in dankbetuigingen af te ronden, moge nogmaals nadrukkelijk gesteld worden, dat dit Glossarium niet werd samengesteld ten dienste van gegradueerden in het recht doch voor degenen die zich bezig houden met het verleden.

32. Dit Glossarium is de wellicht povere neerslag van een stugge poging van een autodidact, die zich als historicus jarenlang verdiepte in de rechtshistorie om vanuit deze beide vakgebieden-geschiedenis én rechtsgeschiedenis - een brug te slaan naar andere vakgebieden.

33. Als archivaris zocht hij jarenlang beschroomd en tastend zijn weg door schaduwen van het verleden en speurde daarbij wellicht eerder dan een ander het rozerood van de dageraad ener schone voleinding waarvan het hierbij aangeboden werkstuk de resultante is.

34. Dit Glossarium zal ca 150.000 verzamelde gegevens bevatten en naar vrijblijvende schatting 4 delen octavo van ieder 800 pagina's omvatten, misschien meer, misschien minder.

35. De intense dank van samensteller gaat uit in de eerste plaats naar Prof.Mr.Ankum, hoogleraar in het romeins recht te Amsterdam, die hem vanaf het prille begin zijner publicaties als autodidact (rechts)- historicus door zijn zedelijke steun en belangstelling, jarenlang steeds weer stimuleerde in specialis met betrekking tot de aanzet van een Glossarium gepubliceerd in zijn Varia Peellandiae Historiae ex Fontibus dat door samensteller werd uitgebreid in de vorm waarin dit thans als poging tot kennisoverdracht wordt aangeboden.

36. Daarnaast gaat zijn bijzondere dank en waardering uit naar het hem toegewezen hoog gekwalificeerde vertaalteam van het administratief (wetenschappelijk) Centrum te Bergeijk.

37. Zij allen droegen hun steentje bij om dit monnikenwerk mede gestalte te kunnen geven.

38. Zij hebben zijn werk - waarmede anders nog vele jaren zouden gemoeid zijn geweest, door hun vertalingen zichtbaar verkort.

39. Moge de wetenschap met dit levenswerk gediend worden.

E.J.Th.A.M.van Emstede
Rechtshistoricus en
oud-streekarchivaris van
Peelland.

Geraadpleegde litteratuur
Littérature consulté
Zu Rate gezogene Literatur
Consulted literature
Literatura consultad.

I. HERTOGDOM BRABANT -
DUCHE DE BRABANT.

CHRISTIJN J.R.JAN BAPTISTE - Brabants recht, dat is Generale Costuymen van den lande ende hertoghdomme van Brabant mitsgaders van het hertoghdom van Limborgh, stede ende lande van Mechelen met verscheyde ordonnantien, reglementen, statuten ende manieren van procederen.
1e deel omvattende costumen van Loven, Thienen, Zichem, Leeuwe, Landen, Jodoigne, Hanut, Diest, Brussel, Leenhof van Brabandt, Leenhof van Lothrick, Uccle, Vilvoorden, Vueren, Merchtem, Savelthem, Sterrebeke, Assche, Assche op de Heide, Berghen, Neder Ockersele, 't Hof van Lille ende Hutter, Erps ende Quarebbe, Steinockersele, ende Humelghem, Wespelaer, Perck, ende Elewit, Rode, Halssenberghe ende Leeuwe, Overissche, Puers, Sinte Geertruide Nivele, Grimberghen, Landtchartere van Grimbergen, Leenhof van Grimbergen, Nivelle, Antwerpen, Ordonnantie ende manieren van procederen, bi-voeghsel van de costumen,van Antwerpen, Ordonnantie Albertine, Ordonnantie op de wacht, Ordonnantie op de issue, reglement provisioneel aengaende de salarissen vande dorpen ten plattelande, naerder Reglement tot de Ordonnantie Albertine, Costumen van Lier, Santhoven, Herenthals, Casterle ende Gheel.
Uitgegeven te Antwerpen 1682.
IDEM ALS VOORGAANDE
2e deel vervattende de Costumen van Bergen op ten Zoom, van Steenbergen ende Breda, 's Hertogenbossche, Grave, Lande van Cuick, Ravenstein, Megen, Boxtel, Hilvarenbeeck, Tilborch, Moergestel, Beerse, Mierde, Oirschot, St.Oedenrode, Bergeick, Eersel, Eindhoven, Reusel, Helmondt, Asten, Blaedele, Oerle, Maestricht, Befferen, Leenhove van Mechelen, Mechelen. Ordonnantie vanden Raede van Brabandt Eeuwigh Edict met de interpretatie, Blide imcomste, Costumen van Molle, Balen ende Dessel, Deurne Marquisaet van Bergen op den

zoom, Reglement der stadt Lier, Oude caerte van Maestricht, Visitatio, Lovaniensis, Coutume de Limbourg, la bulle d'or, Costumen van Etten, Reglement van Thienen, Reglement van Saventhem, Erps, Sterrebeke, Nossegem. Quarebbe, Reglement van Contick, Schel, Reedt, Waerlots, Niel, Aertselaer etc.
Uitgegeven te Antwerpen 1682.
Deel 1 en 2 1420 pag. folio.

VAN DEN TANARIJEN, WILLEM - Boec vander loopende ijractijcken der Raidtcameren van Brabant.
Heruitgegeven door Prof. Dr. Eg.I. Strubbe. 1952.
2 delen resp. 645 en 414 pag. quarto.

PLACCAETEN VAN BRABANDT.
Deel 1 - 1677 618 pag. folio
Deel 2 - 1775 574 pag. folio
Deel 3 - 1664 800 pag. folio
Deel 4 - 1724 578 pag. folio
Deel 5 - 1735 799 pag. folio
Deel 6 - 1735 800 pag. folio
Deel 7 - 1738 671 pag. folio
Deel 8 - 1766 417 pag. folio
Deel 9 - 1766 421 pag. folio
Deel 10 - 1768 460 pag. folio.

II. KWARTIER VAN BRUSSEL - Quartier de Bruxelles.

A. DE CUYPER. Tome I. Coutumes de la ville de Bruxelles. 1869. 622 pag. quarto.

C. CASIER. Tome II. Coutumes diverses 1873 - 571 pag. quarto.

III. KWARTIER VAN ANTWERPEN - Quartier d'Anvers.

G. DE LONGE - Coutumes de la ville d'Anvers. Tome I - 1870. 740 pag.q.
Tome II - 1871 839 pag. quarto
Tome III - 1872 611 pag. quarto
Tome IV - 1874 863 pag. quarto.
Idem. Coutumes du Kiel, de Deurne et de Lierre. Tome V - 1875 713 pag. quarto. Idem. Coutumes de Santhoven, de Turnhout et de Rumpst. Tome VI - 1877 675 pag. quarto. Idem. Coutumes de Herenthals, Casterle, Molle, Balen et Deschel, Gheel, Hoogstraeten, Befferen et Putte, et Coutumes féodales du Pays de Malines 1878 - 596 pag. quarto.

IV. LOUVAIN ET TIRLEMONT - Leuven en Thienen

C. CASIER - Quartiers de Louvain et de Tirlemont. 1874 IV - 783 pag. quarto.

V. AERSCHOT, NEDER-ASSENT EN CAGGEVINNE

C. CASIER - Coutumes de la ville d'Aerschot, de Neder-Assent et de Caggevinne. 1894 232 pag. quarto.

VI. MALINES - Mechelen.

G. DE LONGE - Coutumes de la ville de Malines. 1879 207 pag. quarto.

VII. MEIJERIJ VAN 'S HERTOGENBOSCH.

Ant. VAN BEUSEKOM. Ordinaris stadsdrukker Costuymen ende Usancien van de Hooftstad 's Hertogenbos. 1758 met drie vervolgen. 450 pag. Idem Costuymen ende Usantien der Meyerye van 's Hertogenbosch waar achter gevoegd zijn de Brabandsche Leenregten met de latynsche overzetting. 1781 263 pag.

VIII. BRONNENPUBLICATIES.

EMILE J.TH.A.M.VAN EMSTEDE - Varia Peellandiae Historiae ex fontibus. losbladige uitgave. 11 banden ca. 3000 pag.

PRESENTATION

L'histoire du droit des Pays-Bas anciens et plus précisément celle du ci-devant duché de Brabant est particulièrement riche en documents écrits tels que chartes et privilèges, ordonnances et placards, usages et coutumes; mais ces documents sont rédigés en un language spécial, une langue officielle et juridique, qui pose pas seulement le profane mais aussi l'historien professionnel souvent devant des problèmes là où il s'agit de l'interprétation exacte d'un mot ou d'une expression établie. Jusqu'alors il n'existait pas de lexique spécialisé qui contenait tout ce langage juridique, mais Monsieur Emile J. Th. A. M. van Emstede s'est chargé de la lourde tache de composer un tel instrument de travail et tous les amateurs de l'histoire du droit néerlandais accueilleront certainement avec joie la publication de son GLOSSARIUM IURIS BRABANTICI.

En fait, ce glossaire est un lexique d'un genre bien particulier. Il contient des milliers d'annotations d'autant de termes techniques, de locutions, de tautologies, d'adages et d'expressions stéréotypées qu'on rencontre dans les documents juridiques du Brabant, publiés du début du 13me siècle jusqu'à la fin du 18me siècle. Ces matériaux de textes originaux sont évidement très variés. Ils contiennent d'abord la législation des ducs de Brabant telle qu'elle paraît dans les chartes du pays, dans les chartes et les privilèges du Moyen-Age et dans les ordonnances et placards des siècles suivants. Ensuite on a aussi fait un extrait de tous les écrits du droit coutumier du Brabant ou des coutumes des villes et des circonscriptions locales, qui ont tant d'importance pour la connaissance du droit privé ancien. Le glossaire contient aussi l'oeuvre complète de Willem van der Tanerijen, juriste brabançon, qui écrivit un livre volumineux sur la pratique du droit dans le conseil de Brabant à la fin du 15me siècle.

Pas besoin d'être prophète pour prédire que ce GLOSSARIUM IURIS BRABANTICI connaîtra une grande diffusion et qu'il trouvera son chemin loin au delà des frontières du ci-devant duché de Brabant. En effet, une partie des documents et nommément la législation des ducs de Brabant à partir de l'époque bourguignonne fut le droit en vigueur valant pour toute la Hollande en général et ceci donne au glossaire une dimension qui intéresse toute la Hollande. En outre il est rédigé en six langues - le néerlandais, le latin, le français, l'allemand, l'anglais et l'espagnol - et cela ouvre évidemment largement les frontières de la région linguistique. Il s'y ajoute que le glossaire s'adresse à un public aux intérêts très divers. Comme dictionnaire de l'histoire du droit il s'adresse en premier lieu à des historiens qui n'ont pas de formation académique, mais aussi à des hommes qui s'intéressent simplement à l'histoire comme passe-temps; ceux qui s'intéressent à l'histoire locale, les ethnologues et surtout les philologues consulteront avec profit cet instrument de travail. Il va de soi que le monde scientifique des historiens - qu'ils soient historiens en droit ou non - en tireront avantage car l'ancien langage officiel et juridique est tout à fait autre chose que notre langage moderne.

L'intérêt du GLOSSARIUM IURIS BRABANTICI va beaucoup plus loin que la simple traduction du vocabulaire brabançon en hollandais moderne et en cinq autres langues. Lorsque les termes des documents juridiques ne posent plus de problèmes, les sources historiques elles-mêmes prennent la parole et ce qu'elles ont à raconter sur les divers aspects de la vie sociale de nos ancêtres intéressera certainement beaucoup plus de personnes que le groupe restreint des initiés qui se consacraient jusqu'alors à l'étude scientifique de l'histoire du droit. Une sorte de vulgarisation de cette branche devient donc possible et le glossaire doit avoir sa place dans toutes les bibliothèques scientifiques de l'intérieur de la Hollande et de l'extérieur.

Le GLOSSARIUM IURIS BRABANTICI est un ouvrage sérieux et solide qui est appelé à devenir un livre de consultation pour l'étude de notre passé juridique. Monsieur Emile J. Th. A. M. van Emstede a travaillé longuement et avec patience et confiance à la préparation de cette publication monumentale, mais maintenant que le résultat de ce travail de bénédictin se trouve devant nous, il peut s'en féliciter.

Avec cette oeuvre de sa vie il a fourni une prestation unique qui rendra de grands services à la science.

Tous ceux qui s'intéressent à la progression de l'histoire du droit néerlandais lui en seront reconnaissants.

Prof. Dr. Jan van Rompaey

Professeur à l'Université de Gand

Professeur extraordinaire à l'Université Catholique de Louvain.

JUSTIFICATION

1. Le présent Glossaire de la langue d'office et du droit employée dans le ci-devant Duché de Brabant a comme but principal et unique d'enlever les obstacles qui retiennent les hommes savants des différentes disciplines scientifiques d'approfondir l'histoire du droit tel qu'il a été défini jadis par les ordonnances formelles du pouvoir public.

2. Comme langue professionnelle cette langue d'office et du droit a un certain prestige.

3. Ces prescriptions formelles - qui dans leur totalité sont des composantes d'une certaine façon de vivre, de penser et de se comporter - ont donné forme à une langue d'office et du droit dans le ci-devant duché de Brabant.

4. Evidemment on peut eccepter avec une probabilité voisine de la certitude que la continuité dans le droit a eu ses infiltrations dans les régions limitrophes. Mais ce fait ne diminue en rien la constatation évidente de la territorialité de certains us et coutumes qui après une période de transmission orale prirent corps dans des écrits qui fixèrent en définitions exactes et bien mesurées ce droit coutumier jusqu'alors plus ou moins flottant dans une masse de règles de conduite, transmises de génération en génération.

5. Un glossaire est supposé être un lexique expliquant des concepts traduits par un nombre de caractères dont l'orthographe diffère ou varie de siècle en siècle. Il les interprète de telle manière qu'ils jettent un pont entre le passé et le présent.

6. Une explication de concepts ne renferme nullement une traduction exacte en un équivalent moderne voire contemporain. Même si cet équivalent existait, pour le profane il resterait un mystère car il est généralement un terme technique qui n'est adéquat que pour les initiés.

7. Lorsque nous considérons que notre langage technique moderne

est cause que le besoin se fait sentir qu'un lexique interprétant les mots et les expressions employés soit joint à certaines propositions ou directives émanant de l'autorité et que sans cette explication ce langage reste inaccesible même pour le profane qui appartient à l'intelligentsia, à plus forte raison est-il sensé de composer au service de la science un glossaire des termes employés dans les directives du passé.

8. Comme nous disions plus haut: un pont du passé au présent.

9. Le présent est une idée toute relative car ce qui s'écrit aujourd'hui comme vérité inébranlable appartiendra demain à l'histoire qui prend naissance au point de rupture du présent d'avec le passé.

10. Ce glossaire contient des mots, des expressions, des locutions, des tautologies, des termes juridiques et des homonymes empruntés à la langue d'office et du droit employée dans les Privileges, les coutumes, les Ordonnances et les Placards etc. décrétés par les Ducs de Brabant, leurs succes---seurs de droit et les autorités municipales.

11. Les mots, les expressions etc. cités sont traduits en néerlandais moderne suivi par une traduction en latin, français, allemand, anglais et espagnol.

12. Puisque les mots, les expressions etc. cités ont souvent vieilli ils ont été paraphrasés lorsqu'il n'y avait pas de mot équivalent dans la langue contemporaine.

13. Pour la traduction en latin on utilisa le latin d'eglise ou le latin populaire tandis que les traductions en langues modernes furent faites de manière descriptive en évitant le langage juridique de ces languages.

14. De là que ce glossaire est composé pour les non-juristes voire pour des profanes en matière de droit du passé. Cependant nous osons espérer que cet ouvrage trouvera aussi une large audience parmi les historiens attitrés et les juristes.

15. Le terrain des recherches de l'auteur a été délimité par la bibliographie ci-dessous des ouvrages consultés suivie par une énumération détaillée des actes, chartes, coutumes, ordonnances instructions, droits de pays, droits de fiefs, privilèges, placards, octrois, réglements, statuts et ordonnances locales figurantes que nous avons compulsés attentivement et dont il est fait mention dans cet ouvrage.

16. Il en ressort que l'auteur s'est borné exclusivement à la langue d'office et du droit employée dans le ci-devant Duché de Brabant, couvrant la période de 1222 - 1784.(1807).

17. Ce faisant - que ce soit de nouveau souligné - nous avons tenté de jeter un pont aussi large que possible entre le passé et le présent.

18. L'auteur espère y avoir réussi.

19. Partant du principe que perfectionnisme est ennemi de l'immédiatement réalisable mais qu'il reste louable de parfaire ce que l'on a réalisé, l'auteur a entrepris son travail de bénédictin en espérant le mener à bonne fin.

20. Au cours des années de ses recherches laborieuses ses efforts lui ont fait goûter la joie pure d'un emploi éducatif de ses temps de loisir qui a trouvé son couronnement dans le présent ouvrage.

21. En abordant systématiquement tous les problèmes qui surgissent en approfondissant un sujet et en tentant de les mener peu à peu à une solution, l'expérience prouve que les moyens pour y parvenir se présentent chaque fois aux moments les plus inattendus.

22. Il est curieux de faire l'expérience qu'on ne sait rien de soi-même et qu'à mesure qu'on essaye d'étendre le terrain de ses recherches jusqu'aux limites qu'on s'était posées le terrain adjacent semble de plus en plus sans bornes à tel point qu'en toute humilité la reconnaissance de sa propre insuffisance grandit et conduit à un doute scientifique sans

cesse croissant.

23. Lors de la consultation des sources et le triage des mots, des expressions etc. et ceci en tenant compte de l'époque où ils se présentent dans les sources consultées, ce doute a conduit l'auteur à prendre aussi toutes les orthographes différentes.

24. Nous mettons de nouveau l'accent sur le fait que nous avons évité d'employer le français, l'allemand, l'anglais et l'espagnol anciens dans les traductions en ces différentes langues.

25. Nous utilisions toujours des équivalents modernes.

26. Au cas où cela s'avérait impossible nous avons paraphrasé en langue moderne.

27. Pour beaucoup de mots rencontrés dans les différents contextes nous avons donné plusieurs traductions; il en résulte un nombre innombrable d'homonymes.

28. Il est évident que dans sa totalité ce glossaire tel qu'il est présenté n'est pas l'oeuvre exclusive de l'auteur seul.

29. Ce dernier a traduit les données puisées dans les différentes sources en néerlandais moderne et partiellement en français, allemand et espagnol modernes.

30. Une équipe de traducteurs se charge a des toutes les autres traductions.

31. Avant d'achever cette justification par les remerciements d'usage nous voudrions souligner une fois de plus que ce glossaire n'est pas composé pour des licenciés en droit mais pour ceux qui s'occupent du passé.

32. Ce glossaire est la retombée - peut-être modeste - de l'effort soutenu d'un autodidacte qui, comme historien, se plongeait durant de longues années dans l'histoire du droit afin de jeter un pont entre ces deux domaines scientifiques - celui de l'histoire et celui de l'histoire du droit - et d'autres domaines scientifiques.

33. Archiviste, l'auteur cherchait timidement et en tâtonnant sa route à travers les ombres du passé de longues années durant et il flairait - peut-être plutôt qu'un autre - les premières lueurs de l'aurore d'un bel achèvement dont l'oeuvre présentée est le résultat.

34. Ce glossaire comportera environ 150.000 données rassemblées et, sans engager notre responsabilité, nous supposons qu'il paraîtra en quatre volumes in-octavo de chacun 800 pages, peut-être plus, peut-être moins.

35. Toute la gratitude de l'auteur s'adresse en premier lieu à Monsieur H.Ankum, professeur de faculté de droit romain à l'université d'Amsterdam, qui dès le début de ses publications d'historien (de droit) autodidacte l'a stimulé par son soutien moral et par son intérêt durant de longues années, spécialement en ce qui concerne le début d'un glossaire publié dans ses Varia Peellandiae Historiae ex Fontibus que l'auteur a développé jusqu'à la forme où il est présenté maintenant comme une tentative de communication de connaissance.

36. Ensuite l'auteur adresse sa vive reconnaissance et sa haute considération à l'excellente équipe de traducteurs du Centre Administratif de Bergeyk.

37. Chacun pour sa part a apporté de son savoir pour donner forme à ce travail de bénédictin. Par leur travail ils ont considérablement allégé la tâche de l'auteur qui sans cela aurait encore duré des années.
Que la science tire profit de cette oeuvre de ma vie.

E.J.Th.A.M.van Emstede
Historien en droit et
Archiviste de la région
Peelland.

EINLEITUNG

Die Rechtsgeschichte der alten Niederländen besonders jene des ehemaligen Herzogtums Brabant ist äusserst reich an geschriebene Quellen, wie gefunden in Statuten und Privilegen, Verordnungen und Plakate, gerichtlichen Aufzeichnungen und Bräuchen. Diese Dokumente sind aber in einer eigenen Sprache geschrieben worden, eine spezifische Amts- und Gerichtssprache die nicht nur den Laien, sondern auch den Berufshistoriker oft Probleme verursacht wenn es sich handelt um die genaue Interpretation eines bestimmten Wortes oder eines stehenden Ausdrucks. Es bestand bisher kein spezialisiertes erklärendes Wörterbuch das diese gerichtliche Sprache völlig umfasste. Herr Emile J Th. A.M.van Emstede hat aber die schwere Aufgabe übernommen ein derartiges Werkinstrument zu verfassen und die Veröffentlichung seines GLOSSARIUM IURIS BRABANTICI wird bestimmt von allen Liebhabern der niederländischen Rechtsgeschichte mit Freude begrüsst werden.

Dieses Glossar ist tatsächlich ein erklärendes Wörterbuch sehr besonderer Art. Es enthält tausende von Aufzeichnungen über ebensoviele technische Ausdrücke, Sprechsweisen, Tautologien, Sprichworte und stehende Ausdrücke wie diese in den veröffentlichteten Gerichtsquellen von Brabant vom Anfang des 13. bis zum Ende des 18. Jahrhunderts vorkommen. Dieses Quellenmaterial ist naturgemäss sehr verschieden. Zunächst enthält es die Legislatur der Herzogen von Brabant wie diese erscheint in Landchartern, Statuten und Privilegen des Mittelalters und in Verordnungen und Plakaten aus späteren Jahrhunderten.

Sodann wurden auch alle Aufzeichnungen des Gewohnheitsrechtes Brabants und die für die Kenntnis des alten Privatrechtes so wichtige Bräuche von Städten und örtliche Umschreibungen ausgezogen. Dabei wurde auch noch das Gesamtwerk des brabantischen Juristen Willem van der Tanerijen, der am Ende des 15. Jahrhunderts ein beleibtes Buch über die Ausübung des Rechtes im Rat von Brabant schrieb, im Glossar aufgenommen.

Man braucht kein Prophet zu sein um vorherzusagen dass das GLOSSARIUM IURIS BRABANTICI einer weiten Verbreitung entgegengeht und dass es seinen Weg bis weit über die Grenzen des alten Herzogtums Brabant finden wird. Ein Teil des Quellenmaterials und namentlich die Legislatur der Herzoge von Brabant ab der burgundischer Zeit ist ja geltend Recht für die Niederlände im Allgemeinen gewesen und dies gibt dem Glossar zugleich auch eine allgemeine niederländische Dimension.

Ausserdem ist es in sechs Sprachen geschrieben worden - niederländisch, lateinisch, französisch, deutsch, englisch uns spanisch und es versteht sich dass dies die Grenzen unseres Sprachraumes weit eröffnet. Kommt noch dazu dass das Glossar ein sehr breit interessiertes Publikum ansprechen wird. Als historisch-juridisch Wörterbuch ist es wohl erstens bestimmt für nicht-akademisch ausgebildeten Historiker, aber zu gleicher Zeit auch für Leute die sich gewöhnlich aus Freizeitgestaltung für Geschichte interessieren, wie Deichbehörde, Volkskündige, und nicht im mindesten Sprachförscher und die sich dieses kostbare Werkinstrument wenn sie es zu Rate ziehen ebenfalls zunutze machen können. Selbstverständlich wird auch die wissenschaftliche Welt der Historiker - Rechtshistoriker oder nicht - von diesem Glossar Nützen verspüren, denn die amtlicht und gerichtliche Sprache ist jedoch noch ganz etwas anderes als unsere moderne Umgangssprache.

Die Bedeutung des GLOSSARIUM IURIS BRABANTICI reicht übirgens viel weiter als die Uebersetzung der alten brabantischen amtlichen und gerichtlichen Sprache ins moderne niederländisch sowie in fünf weiteren Sprachen. Sobald die Sprache der juridischen Dokumente keine Probleme mehr darstellt, müssen ja die gerichtlichen Quellen selbst betrachtet werden und dasjenige was diese über die verschiedenen Aspekte des gesellschaftlichen Daseins underer Voreltern zu sagen haben wird bestimmt eine viel grössere Zahl von Leuten ansprechen als die jedoch beschränkte Gruppe jener Interessenten die sich bisher dem wissenschaftlichen Studium der Rechtsgeschichte widmen konnte.

Diese Disziplin wird also bis auf bestimmte höhe ermöglicht und das Glossar sollte denn auch in allen wissenschaftlichen Büchereien im Innen- und Ausland verfügbar sein.

Das GLOSSARIUM IURIS BRABANTICI ist ein ernsthaftes und gediegenes Erzeugnis das zweifelsohne beim Studium unserer gerichtlichen Vergangenheit zu einem klassischen Standardwerk werden wird. Herr Emile J.Th.A.M.van Emstede hat lange Jahre mit Geduld und Vertrauen an die Vorbereitung dieser monumentalen Veröffentlichtung gearbeitet, jetzt aber wo uns das Ergebnis einer derartigen Quantität von Mönschsarbeit zu Verfügung steht, dürfte er zufrieden sein. Mit seinem Lebenswerk hat er eine einmalige Spitzenleistung geleistet, welche der Wissenschaft wichtige Diensten beweisen wird. Ein jeder der sich an den Fortschritt der niederländischen Rechtsgeschichte interessiert, wird ihn dafür erkenntlich sein.

Professor Dr.Jan van Rompaey
Dozent an die Reichsuniversität von Gent
Ausserordentlicher Professor an die Katholische Universität von Leuven.

VERANTWORTUNG

Der einzelne Zweck des Ihnen hierbei angebotenen Handwörterbuches der offiziellen Amts- und Gerichtssprache wie die damals im ehemaligen Herzogtum Brabant zur Anwendung kam, ist die Schwierigkeiten zu beheben die sich der Intelligenz aller wissenschaftlichen Disziplinen gesetzt sieht bei der wesentlichen Vertiefung in die Geschichte des Rechtes wie dieses in der Vergangenheit von den Behörden in formellen Bestimmungen festgelegt wurde.

Diese Amts- und Gerichtsterminologie stellt als Fachsprache einen gewissen Status dar.

Ihre formellen Bestimmungen die in ihrer Ganzheit zu einer gewissen Lebensauffassung und Denkart gehören und denen wir eine bestimmte Verhaltungsweise verdanken, haben auch eine offizielle Amts- und Gerichtssprache im ehemaligen Herzogtum Brabant gestaltet.

Seinem Wesen nach darf praktisch ohne Bedenkungen davon ausgegangen werden dass die gerichtliche Kontinuität sich auch in den anliegenden Gebieten fühlbar gemacht hat aber dies hat nie ein Problem darstellen können für die geografische Einschränkung gewisser Sitten und Gewohnheiten die, nachdem sie während einer bestimmten Zeit nur zum mündlichen Gebrauch gehörten, späterhin anfingen auch vom schriftlichen Verkehr Teil auszumachen. Die Folge hiervon war die Uebertragung aus der Sphäre des bisherigen Gewohnheitsrecht - was an sich nichts mehr war als eine Amorphe, schwebende Masse der von Generation auf Generation übertragenen Verhaltungsregeln - auf genauen, auskristallisierten Beschreibungen die einer zweideutigen Interpretierung unfähig sind.

Ein Glossar soll ein lexikographisches Wörterbuch sein in dem die Begriffe durch eine Reihe von Charakteren dargestellt sind deren Orthographie sich im Laufe der Jahrhunderte abgeändert hat oder starken Abweichungen unterliegen gewesen ist und derer Interpretierung jetzt eine Brücke schlägt zwischen Vergangenheit und Gegenwart.

Eine Begriffserklärung impliziert keineswegs eine genaue Uebersetzung - falls diese überhaupt bestehen würde - in eine aktuelle bezw. vorübergehende Begriffsersetzung, da in beinahe allen Fällen der neue Begriff ein Fachausdruck war der, wenn es sich um Genauheit handelt, den Anforderungen des Kollegen völlig entspricht, jedoch für den Laien in der Materie ein Geheimnis darstellt.

Wenn wir uns davon bewusst sind dass sich in unsrer aktuellen Amtssprache die Notwendigkeit fühlbar macht gewisse Schriftstücke und Allgemeine Verwaltungsanordnungen von einer Liste begleiten zu lassen zur Erörterung von denjenigen Wörtern und Redensarten die sonst für den Laien ein Hindernis bedeuten könnten auch wenn dieser der intelektuellen Klasse angehören würde, so kommt es uns als richtig und adäquat vor im Dienste der Wissenschaft von allen solchen Wörtern aus offiziellen Schriftstücken eine Auslese zu machen und sie in ein Glossar aufzunehmen.

Wie bereits angedeutet, eine Brücke zwischen Vergangenheit und Gegenwart.

Diese Gegenwart stellt ein relatives Konzept da weil, was am heutigen Tage in den Schriftstücken als eine unwidersprechliche Wahrheit gilt, morgen als ein Teil der Geschichte zu betrachten wäre die geboren wird an der Bruchfläche von Gegenwart und Vergangenheit.

Dieses Glossar umfässt Wörter, Ausdrücke, Redensarten, Tautologien, Begriffe und Homonyme wie diese im amtlichen und gerichtlichen Verkehr ihre Anwendung fanden in Privilegen, Bräuchen, Verordnungen, Plakaten usw. und von den Herzögen von Brabant, ihren Nachfolgern und den städtischen Behörden erlassen wurden.

Die daran entnommen Wörter, Ausdrücke usw. sind in das moderne Niederlandisch übersetzt worden und nachher folgten Uebersetzungen ins Lateinisch und in der französischen deutschen, englischen und spanischen Sprache.

Weil die aufgeführten Wörter und Ausdrücke unvermeidlich als veraltert zu betrachten sind und angesichts der Unmöglichkeit sie immer mit einem Wort zu umschreiben, sind sie übersetzt worden durch eine Beschreidung die ihrer Bedeutung entspricht.

Für die Uebersetzung ins Lateinisch fand das Kirchen- oder Volkslateinisch ihre Anwendung indem die Uebersetzung in den vier vorerwähnten Sprachen auch der Umschreibung nach erfolgte wobei aktuelle juristische Begriffsandeutungen aus den Sprachgebieten vermieden wurden.

Dies impliziert das dieses Glossar zu Dienste von denjenigen zusammengesetzt worden ist die nicht berufsmässig mit der Rechtspflege zu tun haben sondern für den interessierten Laien der sich aus nicht beruflichen Gründen der Geschichte des ehemaligen Rechtes gewidmet hat wobei der Autor sich jedoch der Hoffnung hingibt dass auch Gerichtshistoriker und Juristen dieses Glossar vielfach in die Hand nehmen werden.

Die nachfolgende Liste der zur Rat gezogenen Quellen sowie die detaillierte Angabe der in diesen Werken aufgeführten Akten, Urkunden, Bräuche, Anordnungen, Anweisungen, Landesrechte, Lehensrechte, Gerechtsamen, Plakate, Oktroie, Verordnungen, Statute, ortliche Privilegen, Sanktionen usw.usw. deuten die Fachgebiete an die der Autor sich als Aufgabe seiner wissenschaftlichen Arbeit gestellt hat. Das dies eine sorgfältigste Lesung und Ueberprüfung aller diesen Dokumente erforderte, wird allen Kollegen in dieser Materie klar sein.

Hieraus geht hervor dass der Autor das Gebiet seiner wissenschaftlichen Untersuchungen beschränkt hat auf die offizielle Amts- und Gerichtssprache im ehemaligen Herzogtum Brabant und zwar in der Periode zwischen den Jahren 1222-1784(1807)

Das Bestreben des Verfassers eine so breit wie mögliche Brücke zwischen Vergangenheit und Gegenwart zu errichten, darf hier noch einmal betont werden.

Der Autor gibt sich der Hoffnung hin dass es ihm gelungen sei seine Sendung erfüllt zu haben.

Davon ausgehend dass das Streben nach Vollkommenheit der Feind des Erreichbaren ist, dass es jedoch lobwürdig bleibt zu vervollkommnen was einmal erreicht ist, hat der Autor seine verhältnismässig guten Erfolg vollenden zu können.

Sein hierauf gerichtetes Bestreben hat ihm in den langen Jahren seiner müheseligen Nachforschungen die höchste Freude einer kreativen Freizeitgestaltung erleben lassen derer höchsten Krönung das Ihnen hiermit angebotene Werk ist.

Die Erfahrung hat ihm dabei gelehrt dass in dem Masze man einer Materie nähertretet, alle sich dabei ergebenden Probleme systematisch angefasst werden und man allmählich versucht diese einer Lösung nahezubringen, wobei die hierzu erforderlichen Instrumente sich immer und öfters in einer fast nie vorherzusehenden Weise andienten.

Die merkwürdige Erfahrung hierbei ist dass man von sich aus unwissend ist und, je nachdem man versucht das Gebiet seiner Nachforschungen zu erweitern bis an die Grenzen die man sich dabei als Aufgabe gestellt hat, das Bereich der benachbarten Gebiete immer als uferloser erlebt, sodass in aller Bescheidenheit die Anerkennung der eigenen Unvollkommenheit sich aufdrängt und zu einem immer wachsenden wissenschaftlichen Zweifel führt.

Es ist diesem Zweifel zuzuschreiben dass der Autor bei der Studierung seines Quellenmaterials und bei der Auslese von Wörtern und Ausdrücken usw. im Kontext ihrer damaligen Aktualität auch alle abschweifenden Orthographien aufgenommen hat.

Es sei dabei noch einmal nachdrücklich betont dass bei der Uebersetzung in die unterschiedenen Sprachen immer Ausdrücke die aus dem damaligen historischen Sprachgebrauch stammen, vermieden worden sind.

Es wurde immer zu gleichwertigen medernen Ersetzungen Zuflucht genommen.

Wo sich dies als unmöglich herausstellte, ist die Bedeutung in aktueller Sprache beschrieben.

Für viele Wörter die in den unterschiedenen Kontexten angetroffen wurden, sind mehrere Uebersetzungen gegeben worden die die Erkennung einer ungezählten Menge Homonyme ermöglicht.

Selbstverständlich ist dieses Glossar in seinem Gesamtumfang und in der Ihnen hierbei angebotenen Form nicht nur den Anstrengungen des Verfassers zu verdanken.

Er hat sich dazu beschränkt die an den genannten Quellen entnommenen Einzelheiten in das moderne niederländisch zu übersetzen und teilweise auch ins aktuelle französisch, deutsch und spanisch.

Für die weiteren Uebersetzungen wurde die Mitarbeit einer Gruppe von Uebersetzern erworben.

Bevor der Autor diese Verantwortung abschliesst, möchte er noch einmal darauf hinweisen dass dieses Glossar nicht zusammengesetzt wurde für die exklusive Verwendung durch diejenigen die sich beruflich in der Sphäre der Rechtspflege aufhalten, sondern durch allen die ihren Blick auf die Vergangenheit richten wollen.

Dieses Glossar möge also der vielleicht ärmliche Niederschlag sein des sturen Versuches eines Autodidakten der sich als Historiker während einer langen Reihe von Jahren in die Geschichte des Rechtes vertieft hat um aus diesen beiden Fachgebieten - Geschichte und Rechtsgeschichte - eine Brücke nach anderen Fachgebieten zu gestalten.

Als Archivar hat er sich jahrelang voller Schüchternheit durch die Schatten der Vergangenheit hingetappt und hat dabei vielleicht eher als irgendwelcher die Morgenröte einer schönen Vollendung gespürt wovon die Ihnen hierbei präsentierte Arbeit der Erfolg ist.

Dieses Glossar wird etwa 150-tausend zusammengebrachte Daten enthalten die nach einer freibleibenden Schätzung sich über vier Bänder zu je etwa 800 Seiten ausdehnen werden.

Der immensurabele Dank des Autoren richtet sich an erster Stelle auf den Herrn Prof. Dr. H. Ankum, Professor im römischen Recht an

der Universität von Amsterdam, der dem Verfasser vom frühesten Anfang seiner Tätigkeiten an als er als Autodidakt und Rechtshistoriker die Früchte seiner wissenschaftlichen Arbeit aufzeichnete, behilflich gewesen ist mit seiner moralischen Unterstützung und mit seinem Interesse.

Ganz besonders hat der Verfasser dieses Glossars sich seinem hochwürdigen Lehrmeister für dessen Hilfe zu bedanken beim Geburt eines Glossars im Rahmen der Varia Peellandiae Historiae ex Fontibus welches durch den Verfasser erweitert wurde bis er - in seinem Bestreben seine Kenntnisse einem so gross wie möglichen Kreis von Interessenten zu übertragen - es jetzt in seiner heutigen Form seinen Lesern anbieten möchte.

Die Dankbarkeit des Autoren richtet sich auch auf die Gruppe von Uebersetzern des Administrativzentrums in Bergeyk (Niederlande.)

Die Mitglieder dieser Gruppe haben viel dazu beigetragen diese ungeheure Arbeit zu bewältigen. Nomina sunt odiosa aber die Mitarbeit, die Arbeitslust und die Begeisterung von denjenigen unter derer Leitung die Tätigkeiten verrichtet wurden sollen hierbei ganz besonders erwähnt werden. Die Ergebnisse ihrer Arbeit können jetzt, nachdem sie vom Verfasser genauestens überprüft wurden, dem Publikum präsentiert werden.

Es ist der zweckmässigen Arbeit dieser Mitarbeiter zu verdanken, dass der Autor in einer beschränkten Zeitspanne dieses Projekt hat verwirklichen können welches anders viele Jahre anstrengender Arbeit erfordert hätte.

Das es diesem Werk gegeben sein möge der Wissenschaft zu dienen, ist der aufrechte Wunsch des Verfassers.

E.J.Th.A.M.van Emstede,
Rechtshistoriker und
Regionsarchivar von
Peelland.

INTRODUCTION

The history of law of the old Netherlands and particularly that of the former Duchy of Brabant is extremely rich in written sources such as statutes, privileges, ordinances and placards, legal notes and customs, but these documents are written in a language of their own, a specific official and legal language, often causing problems not only to the layman but also to the professional historian as far as the exact interpretation of a certain word or fixed expression is concerned. So far a specialized explanatory dictionary comprising this entire legal language did not exist, but Mr. Emile J.Th.A.M.van Emstede has accepted the challenge of compiling such a working tool. The publication of his GLOSSARIUM IURIS BRABANTICI will certainly be met with enthusiasm by all those devoted to the Dutch legal history.

This glossary is in fact an explanatory dictionary of a very special kind. It contains thousands of notes about an equal number of technical terms, phrases, tautologies, adages and fixed expressions appearing in the published sources of Brabant from the beginning of the 13th century till the end of the 18th century. The material of these sources is of course of a very varied nature. It contains first of all the legislation of the Dukes of Brabant as appearing in landcharters, habits, privileges of the Middle Ages and in ordinances and placards from later centuries. Moreover all the notes of common law of Brabant and the customs of towns and rural definitions, so very important for the knowledge of the old civil law, were epitomized. Apart from that the complete works of the Brabantine jurist William van der Tanerijen who wrote a voluminous book about the practice of the law in the Council of Brabant, were also inserted in the glossary.

One does not need to be a prophet to predict that the GLOSSARIUM IURIS BRABANTICI will attain large-scale circulation and that it will also find its way far outside the borders of the Old Duchy of Brabant. Part of the source material and in particular the legislation of the Dukes of Brabant of the Burgundy period have as known been valid law for the Netherlands in general and

this automatically gives the Glossary a universal Dutch dimension. Moreover it is written in six languages - Dutch, Latin, French, German, English and Spanish - thus widely opening the borders of our linguistic territory. No doubt the Glossary will appeal to a very widely interested public. As an historic and juridical dictionary it is meant in the first place for historians without academic background, but also people interested in history as a leisure activity such as students of regional geography, folklorists, and last but not least for linguists will profit from consulting this precious working tool. Naturally the scientific world of historians - whether or not historians of law - will benefit by it, for the old official and legal language differs considerably from our modern colloquial language.

The significance of the GLOSSARIUM IURIS BRABANTICI reaches indeed much further than the simple translation of the old Brabantine official and legal language into modern Dutch and the five other languages. If the language of the juridical documents does not pose anymore problems, then the legal sources will start to speak for themselves and what they can tell about the different aspects of the social life of our ancestors will certainly appeal to many more people than the limited group of interested people who were so far in a position to devote themselves to the scientific study of the history of law. A certain democratization of this subject is thus made possible and the glossary should be present in all scientific libraries at home and abroad.

The GLOSSARIUM IURIS BRABANTICI is a serious and a sound piece of work, bound to become a classic book of reference for studying our legal past. For many years Mr. Emile J.Th.A.M.van Emstede has dedicated himself with patience and confidence to the preparation of this monumental publication but now that the results of so much painstaking work are available to us he may well be satisfied.

His life-work represents a unique achievement which will render great services to science. All those who have the progress of Dutch history of law at heart will be grateful to him.

Professor Doctor Jan van Rompaey.
Teacher at the State University of Ghent.
Professor Extraordinary at the Catholic University of Louvain.

JUSTIFICATION

This Glossary of the language used in the offices and courts of the former Duchy of Brabant has as its first and only aim to remove any obstacles which withhold all intellectuals of various scientific disciplines from stuylding the history and law as defined in formal regulations by the authorities in the past.

As a professional language this official and legal language has a certain status.

Its formal regulations - which in their totality constitute a pattern of living, thinking and behaviour - have given shape to an official and legal language in the former Duchy of Brabant.

It may be naturally accepted in all probability that the continuity in law has spread to neighbouring territories, but this cannot be an obstacle to the obvious establishment of local morals and habits which after a period of oral transmission were put down in writing and established this customary law - hitherto more or less floating in an amorphous mass of rules and regulations, handed down from generation to generation - into precise and well defined regulations which could not be misunderstood.

A Glossary is supposed to be a lexicon of concepts rendered by a number of written symbols which differ or vary in spelling from century to century. These are explained in such a way that they represent a bridge between the past and the present.

This does not imply the explanation of concepts to be an exact translation into their modern equivalents. Even if these equivalents were to exist, they could for the layman remain a mystery because in general there is question of some technical term which would make sense to experts only.

Considering that it is due to our modern official language thet the need is felt for a lexicon to explain the meaning of the words and expressions used by the authorities in certain documents and directives which, without any such explanation, would be very difficult to understand even for the intellectual layman, then it would seem all the more meaningful on behalf of science to compose a glossary containing the terms employed in these regulations.

As said before: a bridge between the past and the present. The term "present" is relative for what is written to-day as a fact, will tomorrow belong to history which is born at the point of rupture between the present and the past.

This Glossary contains words, expressions, sayings, tautologies, legal terms and homonyms derived from the official and legal language used in privileges, customs, ordinances and placcards etc. issued by the Dukes of Brabant, their successors and municipal authorities.

The cited words, expressions etc. concerned were translated into modern Dutch, French, German, English and Spanish.

Since these words must be considered to be obsolete, they were paraphrased in case where no exact equivalent in the modern language was available.

For the translation into Latin, Church Latin and vulgar Latin was made use of, whereas the translation into the modern languages French, German, English and Spanish was brought about in such a way that all juridical notions in these languages were avoided.

This implies that this Glossary has been composed for the use by laymen in the field of former laws. It is hoped, however, that qualified historians and jurists will also make use of it.

The author's field of research has been limited by consulting a number of books and by a specified enumeration of deeds, charters, habits, ordinances, regulations, territorial rights, feudal rights, privileges, placcards, patents, statutes and local ordinances ocurring in these works all of which had to be read carefully.

It will be evident that the author has had to restrict himself exclusively to the official and legal language used in the former Duchy of Brabant, covering the periode of 1222 - 1784.

However, and once again this must be strongly emphasized, an attempt has been made to build as large a bridge as possible between the past and the present.

The author does hope to have achieved this goal.

Bearing in mind that perfectionism is the enemy of things attainable, but that it remains praiseworthy to perfect what has already been achieved, the author has started his task in the hope of finishing same with a measure of success.

These attempts have in the course of years of tiresome research provided him with the pure pleasure of educative leisure which has resulted in the present piece of work.

The author has learnt from experience that, once fully engrossed in the matter, ways and means were always found to systematically tackle all the problems which made themselves felt and that, by only trying to excavate a solution bit by bit, same -however unexpectedly - never failed to present itself.

It is remarkable to realize that in principle man is totally ignorant and, when trying to extend the domain of research to one's own limits, a humble awareness of own imperfection becomes the origin of an ever increasing scientific doubt.

When consulting his sources for the selection of words, expressions etc. in the context of their former actuality, the author - in view of this doubt - felt himself compelled to mention all the different orthographies.

It must be repeated with emphasis that translations into ancient French, German, English and Spanish have categorically been avoided.

Modern equivalents were always used.

In cases where this was inpossible, the meaning was paraphrased in a modern way.

For many words in their respective contexts, different translations have been given which will lead to the recognition of numerous homonyms.

Naturally this Glossary in its actual form, is not the exclusive work of the author.

He simply translated the dates collected from the sources into up to date Dutch and parts of these data also into French, German and Spanish.

The rest was translated by a team of translators.

Before finishing this justification with a vote of thanks, let it be emphasized once again that this Glossary was not composed for the benefit of people with a degree in law but for all those who are interested in history.

Perhaps this Glossary is the poor reflection of the stiff effort of an autodidact who as a historian was for years involved in the history of law in order to build a bridge between those two sciences - history and history of law - to other sciences.

As an archivist he timidly explored the shadows of the past and was perhapse the first to see the dawn of a beautiful completion of which the present Glossary is the result.

This Glossary will contain about 150.000 words and expressions and will probably consist of for volumes of about 800 paged each.

The most expressive thanks may first of all be attributed to Dr.H. Ankum, professor of Roman Law at Amsterdam University, whose encouragement and interest have accompanied the author in all his publications as an autodidact and historian of law, thus being a moral support of invaluable magnitude, especially when referring to the Glossary which was published in the Varia Peellandiae Historiae ex Fontibus of the same author who, in his ardent desire to put his knowledge of the matter at the disposal of an as large a number of interested people as possible, is now made available.

Secondly, the author wishes to extend his thanks and appreciation to the highly qualified team of translators of the Administrative Centre at Bergeyk (The Netherlands). All of them have contributed to a great extent to the accomplishment of this enormous task which otherwise might have taken years to finish and - thanks to their efficient help - could now be fulfilled in a relatively short time.

May this lifework be of great benefit to science !

Emile J.Th.A.M.van Emstede

Historian of Law and

Ex-Keeper of the records of

Peelland.

INTRODUCCION

La historia del derecho de los viejos Países Bajos y más específicamente la del anterior ducado de Brabante, es particularmente rica en fuentes escritas como fueros y privilegios, ordenanzas y edictos, consignaciones de derecho y costumbres. Sin embargo, en cuanto atañe a la exacta interpretación de cierto término o de una expresión fija, estos documentos en términos propios en un lenguaje específico oficial y jurídico, muchas veces plantea problemas no solamente a personas no juristas sino también a historiadores profesionales.

Hasta ahora, en este terreno no había ningún diccionario que abarcara todo este lenguaje jurídico. Sin embargo, el señor D. Emilio J.Th.A. M.van Emstede se ha encargado de la difícil tarea de componer un instrumento que, sin lugar a duda, contará con la adhesión de todos los interesados en la historia del derecho de los Países Bajos.

De hecho este GLOSSARIUM IURIS BRABANTICI es un diccionario manual de una categoría muy especial. Engloba miles de apuntes respecto a otros tantos términos técnicos , expresiones, tautologías, adagios jurídicos y frases hechas que figuran en las editadas fuentes del derecho brabanzón desde el comienzo del siglo XIII hasta el final del siglo XVIII. Este material de fuentes es por su naturaleza muy variado. En primer lugar abarca la legislación de los duques de Brabante, como aparece ella en cartas regionales, fueros y privilegios de la Edad Media, así como en ordenanzas y edictos de los siglos posteriores.

En segundo lugar, también han sido extractadas todas las anotaciones del derecho consuetudinario de Brabante o las costumbres urbanas y descripciones regionales, tan importantes para el conocimiento del antiguo derecho privado. Además ha sido incorporada en el glosario la obra del jurista brabanzón Guillermo van der Tanerijen, quien ha escrito un libro voluminoso acerca de la práctica jurídica en el Consejo de Brabante, a finales del siglo XV.

No hace falta ser profeta para pronosticar que el GLOSSARIUM IURIS BRABANTICI contará con gran aceptación que sobrepasará los límites del anterior ducado de Brabante. Parte del material de fuentes, especialmente la legislación de los duques de Brabante desde el período borboñés, fue derecho vigente para los Países Bajos en general lo que da al glosario también una dimensión puramente neerlandesa.

Además, el citado glosario está redactado en seis lenguas: el neerlandés, latín, francés, alemán, inglés y español lo que por consiguiente abre las fronteras de nuestro patrimonio lingüístico.

Añádese a esto que el glosario abordará un público muy interesado. Como diccionario histórico-jurídico va dirigido en primer lugar a historiadores sin formación académica, pero también a gente que tenga sencillamente interés por la historia como son los aficionados, geógrafos regionales, folkloristas y por cierto también son los filólogos quienes con mucho provecho consultarán este valioso instrumento de trabajo. Desde luego, también el mundo científico de historiadores o tal vez historiadores jurídicos se beneficiarán por ser el viejo lenguaje oficial y jurídico muy diferente de nuestro lenguaje moderno de conversación.

La envergadura del GLOSSARIUM IURIS BRABANTICI es mucho más que la simple traducción del antiguo lenguaje oficial y jurídico de Brabante en el holandés moderno y en otros cinco idiomas modernos. En cuanto al lenguaje de documentos jurídicos deje de poner problemas, son las mismas fuentes de derecho las que entonces toman la palabra, enfocando los diversos aspectos de la vida social de nuestros antepasados y atrayende indudablemente mucho más gente que el grupo de por sí reducido de interesados que hasta ahora podían dedicarse a la historia del derecho. Entonces se vislumbra una especie de democratización de esta profesión y por eso el glosario ha de estar presente en todas las bibliotecas científicas tanto en el interior como en el exterior.

El GLOSSARIUM IURIS BRABANTICI es una obra seria y respetable llamada en convertirse en el clásico libor de consulta para los estudios de nuestro pasado jurídico. El Señor D. Emile J. Th. A. M. van Emstede ha preparado durante muchos años con paciencia y confianza esta publicación monumental y frente al resultado de tanta labor monástica puede darse por satisfecho. Con la obra de su vida ha proporcionado un trabajo único de máximo interés para la ciencia. Todos los que están interesados en el progreso de la historia jurídica neerlandesa le estarán muy agradecidos.

Dr. Jan van Rompaey,

Catedrático de la Universidad Estatal de Gante,

Catedrático no numerario de la Universidad Católica de Lovaina.

RAZON DE LA OBRA

El presente dicionario manual que se le ofrece lleva por título 'Lenguaje Oficial y Jurídico como lo ha sido utilizado en el Anterior Ducado de Brabante' y tiene como primera y única justificación la de liquidar la barrera que impide a los intelectuales de las más diversas disciplinas científicas profundizarse en la historia del derecho como se ve reflejada ella en las disposiciones legales de las autoridades de antaño.

Como manifestación profesional dicho lenguaje oficial y jurídico goza de cierto prestigio.

Sus disposiciones oficiales que en su totalidad van integradas en un determinado modo de vivir y pensar así como en ciertas reglas de conducta, han dado cuerpo a un estilo propio del anterior Ducado de Brabante, de expresarse verbalmente y por escrito en asuntos oficiales y jurídicos.

Según toda verosimilitud se puede suponer que la continuidad en el derecho haya infiltrado también en las regiones lindantes pero que no sea eso un impedimento para la fijación de los límites de ciertas costumbres y tradiciones que, previo un determinado período de uso verbal, se ven reflejadas también en los escritos. Consecuencia de ello ha sido la mutación del hasta entonces derecho consuetudinario - que era nada más que una masa amorfa y flotante de reglas de conducto que habían sido transferidas de generación a generación - a descripiones exactas y bien reflexionadas que no admitían interpretaciones ambiguas.

Un Glosario debe ser un diccionario lexicográfico de conceptos descritos por una serie de caracteres cuya ortografía difiere o varía de un siglo a otro siendo ellos explicados de tal manera que constituyen un puente del pasado hacia la actualidad.

Una explicación de conceptos no implica de ninguna manera una traducción exacta - si es que existiera - a un equivalente moderno, respectivamente coetáneo, siendo en la mayoría de los casos el concepto que lo sustituye un término técnico que, en lo que se refiere a exactitud, está perfectamente en conformidad con las exigencias de un colega, sin embargo, sigue siendo un misterio para el profano en la materia.

Al darnos cuenta de que en nuestro actual lenguaje oficial se hace patente la necesidad de que ciertos escritos y medidas emanados de la autoridad pública vayan acompañados de una lista de explicaciones de palabra y expresiones que - sin ella - constituyeren un obstáculo para el profano aun si perteneciese él a la clase intelectual, nos parece justo y adecuado que al servicio de la ciencia sean recopiladas palabras extraídas de escritos oficiales del pasado para ser reunidas luego en un glosario.

Como ya hemos dico, un puente del pasado hacia la actualidad.

Esa actualidad constituye un concepto relativo porque lo que hoy se considera una verdad inconcusa, debe ser dado por historia que nace en el punto de ruptura de actualidad y pasado.

Esta glosario engloba palabras, expresiones, dichos, tautologías, adagios jurídicos y homónimos, todos ellos utilizados en el lenguaje oficial y jurídico en los privilegios, costumbres, ordenanzas, edictos, etc.etc. proclamados por los Duques de Brabante, sus sucesores y las autoridades municipales.

Dichas palabras y expresiones etc. han sido traducidas al neerlandés moderno y a continuación al latín, francés, inglés y español.

Puesto que las citadas palabras y expresiones han caído forzosamente en desuso y además ante la imposibilidad a veces de describirlas por una sola palabra directa, han sido traducidas ellas con una descripción que refleja su concepto original.

Para la traducción al latín ha sido utilizado el latín eclesiástico o vulgar, mientras que la traducción al francés, alemán, inglés y español moderno ha sido realizada también de una manera descriptiva evitando conceptos jurídicos extraídos de la jurisdicción actual de dichos países.

Todo ello implica que este glosario ha sido compuesto para los no juristas, es decir profanos en la materia del derecho de antaño. Se espera, sin embargo, que historiadores del derecho y juristas se aprovecharán de ello también.

La siguiente nómina de fuentes consultadas a la que antecede una lista enumerativa de actas, cartas, costumbres, ordenanzas, instrucciones, decretos territoriales, derechos feudales, fueros, edictos, concesiones, reglamentos, estatutos, privilegios locales, sanciones etc. etc. indica el terreno investigado por el autor. Huelga decir que todo ello exigía una lectura escrupulosa por parte del autor de la materia básica.

Significa eso que el autor de la obra se ha limitado exclusivamente al lenguaje oficial y jurídico en el anterior Ducado de Brabante, englobando en ello el período entre los años 1222 y 1784.

Con ello el autor ha tratado construir un puente lo más ancho posible entre el pasado y la actualidad, circunstancia que merece ser repetida expresamente.

El autor se atreve a dar expresión a la esperanza que haya logrado realizar su misión.

Saliendo de la base que el perfeccionismo es el enemigo mortal de lo directamente conseguible que, sin embargo, sigue siendo loable perfeccionar lo conseguible, el autor ha iniciado su obra de benedictino abrigando la esperanza de que le sea dado terminarlo con resultados satisfactorios.

En todos los años de sus investigaciones laboriosas el mero esfuerzo le ha facilitado al autor la sin par alegría de un pasatiempo educativo siendo fruta de ello la obra que ahora se somete al juicio del lector.

Fruta de la experiencia del autor es que - a medida que se fuera perdiendo en la materia - llegó a atacar sistemáticamente todos los problemas surgidos de ella, tratando poco a poco buscar para ellos la solución que nunca dejó de presentarse, a veces de la manera menos esperada.

Es curioso darse cuenta de que de propio mérito uno no sabe nada y que a la medida que uno busque extender el territorio de sus investigaciones hasta los límites por él impuestos, los terrenos adyacentes le parecen cada vez más carentes de orillas, siendo ello la base del humilde reconocimiento de la propia imperfección que da origen a una duda científica siempre creciente.

Al consultar sus fuentes para seleccionar palabras, expresiones etc. en el contexto de su entonces actualidad, el autor, por la fuerza de esa duda, se ha visto urgido a mencionar también todas las ortografías divergentes.

Se repite con gran insistencia que las traducciones en las diversas lenguas son del uso moderno y corriente y que ha sido evitado el recurso al lenguaje antiguo.

Han sido utilizados siempre equivalentes modernos.

Caso de no haber un equivalente moderno, su significado ha sido descrito minuciosamente en palabras actuales.

Para muchas palabras encontradas en varios contextos figuran diferentes traducciones que facilitan al lector la posibilidad de reconocer un sinfín de homónimos.

Es evidente que en su totalidad este glosario en su forma actual no es la labor exclusiva del autor.

El se ha limitado a traducir los datos recopilados al neerlandés moderno y, en parte también, al francés, alemán y español moderno.

Las demás traducciones han corrido a cargo de un equipo de traductores.

Antes de poner fin a esta justificación, el autor quiere poner de relieve que este Glosario no ha sido compuesto para el uso exclusivo por graduados en ciencia del derecho, sino para todos los que tienen interés en el pasado.

Sea este Glosario el quizás pobre reflejo de un esfuerzo tenaz de un autodidacto que durante largos años como historiador de derecho ha pro-

fundizado el terreno de su interés para construir desde el ángulo de ambas disciplinas - la historia y la historia del derecho - un puente a otras disciplinas científicas.

Con timidez y dándose cuenta de sus limitaciones, el autor de la obra ha buscado durante largos años un sendero por las sombras del pasado y quizás antes que nadie haya divisado como archivero las primeras luces de la alborada de un hermoso fin, resultado de la cual es la obra que ahora se le ofrece.

Este Glosario estará compuesto de alrededor 150.000 datos recopilados que englobarán, según cálculos aproximados, 4 tomos de unas 800 páginas más o menos cada uno.

Las más efusivas gracias del autor van dirigidas en primer lugar al Dr. H. Ankum, catedrático de derecho romano en Amsterdam que desde el primer momento de iniciar el autor sus publicaciones como autodidacto y historiador de derecho, le ha acompañado durante largos años con sus estímulos e interés, convirtiéndose así en un apoyo moral de gran envergadura, especialmente en lo que se refiere al Glosario publicado en los Varia Peellandiae Historiae ex Fontibus que el mismo autor, en su afán de poner sus conocimientos de la materia a la disposición de un número más elevado de interesados, se le ofrece en la forma actual al lector.

La gratitud muy especial y el gran reconocimiento del autor van dirigidos también al equipo de traductores del Centro Administrativo en Bergeyk (Países Bajos).

Los miembros de dicho equipo de traductores han contribuido a dar cuerpo a esta obra de benedictinos. Nomina sunt odiosa pero merece ser puesto de relieve la colaboración, el ánimo y el entusiasmo de los bajo cuyo mando el equipo ha llevado a cabo sus actividades, resultado de las cuales, previa recopilación conzienzuda por parte del autor, se somete ahora al juicio del lector.

Gracia a la ayuda eficaz de dichos colaboradores, el autor ha podido realizar en un espacio de tiempo - relativamente breve un proyecto que en otras circunstancias hubiera exigido aun muchos años más de continua labor.

Que sean los servidores de la ciencia los que se verán beneficiados por esta obra monumental, el fiel reflejo del afán científico de su autor.

Emilio J. Th. A. M. van Emstede

Historiador de derecho y archivero

regional de Peelland.

GERAADPLEEGDE LITERATUUR.

littérature consulté - zu Rate gezogene Litteratur - cunsulted litterature - litteratura consultad.

I HERTOGDOM BRABANT.

Duché de Brabant - Herzogtum Brabant - Duchy of Brabant - Ducado de Brabante.

1. Christijn J.R. Jan Baptiste - Brabants recht, dat is generale costuijmen van den lande ende hertoghdomme van Brabant, mitsgaders van het hertoghdom van Limborgh, stede ende lande van Mechelen met verscheijde ordonnantien, reglementen, statuten ende manieren van procederen. 2 delen, 1420 pagina's dubbelfolio. Vpl : BNB en BMJ (Cr1/..Cr2/ .)

2. Van den Tanerijen, Willem - Boec vander loopender practijcken der Raidtcameren van Brabant. Heruitgegeven door Prof. Dr. Eg. J. Strubbe 1952. 2 Delen resp. 645 en 414 P. quarto.
Vpl.: BMJ (T1/... T2/...)

3. Placcaeten van Brabant. vpl. BMJ
dl.1 - uitg. 1677-618 p.f. (PvB1/..)
dl.2 - uitg. 1775-574 p.f. (PvB2/..)
dl.3 - uitg. 1664-800 p.f. (PvB3/..)
dl.4 - uitg. 1724-578 p.f. (PvB4/..)
dl.5 - uitg. 1735-799 p.f. (PvB5/..)
dl.6 - uitg. 1735-800 p.f. (PvB6/..)
dl.7 - uitg. 1738-671 p.f. (PvB7/..)
dl.8 - uitg. 1766-417 p.f. (PvB8..)
dl.9 - uitg. 1766-471 p.f. (PvB9/..)
dl.10-uitg. 1768-460 p.f. (PvB10/.)

II. KWARTIER VAN BRUSSEL.

Région de Bruxelles - Gebiet von Brüssel - Territory of Brussel - Región de Bruselas.

1. de Cuyper A. - Coutumes de la ville de Bruxelles 1869 - 622 p.q. vpl.: BMJ (Cu/ ..)

2. Casier C. - Coutumes diverses 1873-571 p q. vpl.: BMJ (Ca1/..)

III. KWARTIER VAN ANTWERPEN

Région d'Anvers - Gebiet von Antwerpen - Territory of Antwerpen - Región de Amberes.

1. de Longé. G. - Coutumes de la ville d'Anvers. 7 tomes. vpl. BMJ.
Tome 1 - 1870-740 p.q. (Lo1/...)
Tome 2 - 1871-839 p.q. (Lo2/...)
Tome 3 - 1872-611 p.q. (Lo3/...)
Tome 4 - 1874-683 p.q. (Lo4/...)
Tome 5 - 1875-713 p.q. (Lo5/...)
Tome 6 - 1877-615 p.q. (Lo6/...)
Tome 7 - 1878-596 p.q. (Lo7/...)

IV KWARTIER VAN LEUVEN EN TIENEN

Région de Louvain et de Tirlemont. - Gebiet von Löven und Tienen - Territory of Leuven and Tienen - Región de Leuven y Tienen.

1. Casier. C. - Quartiers de Louvain et de Tirlemont. 1874 - 783 p.q. vpl.: BMJ (Ca2/...)

V. AERSCHOT, NEDERASSENT, CAGGEVINNE

1. Casier C. Coutumes de la ville d' Aerschot, Nederassent et de Caggevinne. 1894. vpl.: BMJ (Ca3/...)

VI MALINES - MECHELEN

1. de Longé. G. Coutumes de la ville de Malines. 1872. vpl.: BMJ (Lo8/..)

VII. MEIJERIJ VAN 'S HERTOGENBOSCH

Baillieu de Bois le Duc - Meierei von Herzogenbusch - Bailiwick of Bois le Duc - Región del arrendador de Bois le Duc.

1. Van Beusekom. Ant. - Costuijmen ende Usancien van de hoofdstad 's Hertogenbosch 1758-450 p q. vpl.: BNB (B1/...)

2. Van Beusekom Ant. - Costuijmen ende Usantien der Meijerije van 's Hertogenbosch, waarachter gevoegd zijn de Brabantse leenregten met de latijnse oversetting. 1781-263 p.q. vpl.: BNB (B2/...)

VIII BRONNENPUBLICATIES

Publication des sources - Brunnenpublikationen - Publication of authority - Publicación de las fuentes.
Van Emstede. Emile J. Th. A. M. - Varia Peellandiae Historiae ex fontibus. 11 banden. ca. 3000 p. vpl. BSP. (VPH. vE.)

IX. LIJST VAN GERAADPLEEGDE BRONNEN SYSTEMATIS INHOUDELIJK NAAR ONDERWERPEN LEXICOGRAPHISCH ALPHABETISCH GERANGSCHIKT.

NB. Deze bronnen werden gepubliceerd op gezag der Koninklijke commissie voor de uitgave van oude wetten en verordeningen van België, die als rechtstaal is aan te merken, inclusief de werken van Christijn en Van de Tanerijen. Daarnaast staan als bron de 11 banden der Varia Peellandiae historiae ex fontibus, die fungeren als dwarsdoorsnede van de gebezigde ambtstaal. Deze lijst bevat in regestvorm de in de geraadpleegde bronnen in extenso afgedrukte Acten, Ceuren en breuken, charters, Costumen en Usantien, Dorpsreglementen, Instructies, Investituurbrieven, Lantrechten, Leenrechten, Ordonnantien, Placcaten, Previleges, Statuten,

Vercrijghbrieven en wat dies meer zij over de periode 1222 - 1807

Liste des sources consultés systematiquement en contenance apres des sujets marque avec des souches et concordances, classé alfabétique lexicografique.
NB. Ces sources sont publié sur la foi du commission royale pour la publication des lois anciennes et ordonnances de la Belgique, et ils sont considerer comme une langue de droit, inclusief les ouvrages de Christijn et de Van der Tanerijen. A côté ils sont source les 11 tomes du Varia Peellandiae Historiae ex fontibus, qui fonctionnent comme section tranversal employé de la langue d'office. Cette liste contient en forme d'index tous les actes, les ordonnances de punition, les chartres, les coutumes et les usances, les règlements de village, les instructions, les lettres d'investiture, les droits de pays, les droits de fief, les ordonnances, les placcaerts, les privilèges, les statuts et les lives de competence, et ce qu' on comble. Tous les sources sont imprimé in extenso du periode 1222-1807.

Liste von zu Rate gezogenen Brunnen, systematisch und inhaltlich nach Sachgebieten angedeutet mit Stichwörter und Übereinstimmungen lexicografisch alphabetisch klassifiziert.
NB. Diese Brunnen sind veröffentlicht auf die Gewähr der Königliche Kommission für die Ausgabe von alte Gesetzen und Anordnungen von Belgien und sind als Rechtsprache zu vermerken, einschlieszend die Werke von Christijn und von Van de Tanerijen. Daneben stehen als Brunnen die 11 Teile von der Varia Peellandiae Historiae ex fontibus, die fungieren als Querschnitt von der gebrauchte Amtssprache. Diese Liste enthalt in abgekürzter Forme die in diesen geprüften Brunnen in extenso abgedrückte Akten, Strafverordnungen, Urkunden, Costumen und Usancen, Dienstordnungen von Dorfen, Dienstvorschriften, Investiturbriefe, Landrechte, Lehensrechte, Verordnungen Plakaten, Privilegen, Statuten, Erwerbungsbücher und was sich herausgefunden hat über die Periode von 1222 - 1807.

List of consulted sources systematic and in the table of contents indicated with words of chance and concords lexicografic alphabetic arranged.
NB. This sources are published in order of the Royal Commission before the outlay of old laws and ordinances of Belgium and she are consider as language of the law, included the works of Christijn of Van de Tanerijen. Beside act as source the 11 tapes of the Varia Peellandiae Historiae ex fontibus, those acted as cros-section of the employed official language. This list contained in table of contents the in the consulted sources printed in extenso the actes, policeregulations, charters, customs and usaged, regulations of villages, instructions, letters of investiture, rights of countrie, rights of investiture, ordonnances, placcards, privileges, statuts, books of obtaining, and what that more is over the period 1222 - 1807.

Lista de consultad fuentes a contenido sistemático con arreglo clasificarso según temas lexicográfico alfabético.
NB. Estas fuentes este publicarso por propria autoridad de la real comisión delante de la publicación de viejo leys y ordenanzas de Bélgica, que como lenguaje juridico ha poner tacha, incluso los libros de Christijn y de Van de Tanerijen. Después estan como elfuente las once volumen de Varia Peellandiae Historiae ex fontibus, que hacer funciones de sección transversal de la lengua sirve oficio. Esta lista comprende in abrevias de la en el las fuentes consultad in extenso publicarse actos, ordonnanzas, cartas, more et consuetudines, reglementos de monterillas, enjuiciamientos, epistolas de investidura, derechos de la tierra, derechos feudales, ordonnanzas, edictos, previlegios, libros de obtencion y otras cosas por el estilo acerca de periodo 1222 - 1807.

AFKORTINGEN

Abbreviations - Abkürzungen - Shortenings - Abreviaturas.
a. topografische vindplaatsen - des lieux topografiques - topografische Fundgruben - topographical findspots - topografico habitaciónes.

1. Bibliotheek Provinciale Griffie van Noord Brabant te 's Hertogenbosch. - BNB
2. Bibliotheek Ministarie van Justitie te 's Gravenhage - BMJ
3. Bibliotheek Streekarchivariaat Peelland. te Deurne - BSP

b. geraadpleegde literatuur.
litterature consulté - zu Rate gezogene Literatur - consulted literature - litteratura consultad.

Christijn.J.B. dl.1 = Cr1/...
" dl.2 = Cr2/...
Van den Tanerijen.W.dl.1 = T1/...
" " " dl.2 = T2/...
Placcaerten v.Brabant dl.1=PvB1/..
" " dl.2=PvB2/..
" " dl.3=PvB3/..
" " dl.4=PvB4/..
" " dl.5=PvB5/..
" " dl.6=PvB6/..
" " dl.7=PvB7/..
" " dl.8=PvB8/..
" " dl.9=PvB9/..
" " dl.10=PvB10/..
de Cuyper A. = Cu1/...
Casier C. = Ca1/...
Casier C. = Ca2/...
Casier C. = Ca3/...
de Longé G. dl. 1 = Lo1/...
" dl. 2 = Lo2/...
" dl. 3 = Lo3/...
" dl. 4 = Lo4/...
" dl. 5 = Lo5/...
" dl. 6 = Lo6/...
" dl. 7 = Lo7/...
Van Beusekom A. dl. 1 = B1/...
" " dl. 2 = B2/...
Varia Peellandiae Historiae ex fontibus - Van Emstede E. = VPHvE.
dl.1 Asten cartularium = Acart/...
" Keurboek = AKB/...
" Dorpsreglement = ADR/..
" Scab.Ordonnantien =ASO/.
dl.2 Bakel Verkrijgboek = BVB/...
" Keurboek = BKB/...
" Scab.ordonnantien=BSO/.
dl.3 Deurne Verkrijgbrieven=DVB/..
" Ceurboek = DCB/...
" Dorpsreglement = DDR/..
" Scab.ordonnantien=DSO/..
dl.4 Mierlo Gruene Gemeinte=MGG/.
" Scab.ordonnantien=MSO/..
dl.5 Vlierden Keuren en Breuken = VKB/. .
" Scab.ordonnantien=VSO/..
dl.6 Someren Liber privilegionem = SLP/..
" Keurboek = SKB/...
" Dorpsreglement = SDR/.
" Scab.ordonnantien=SSO/..
dl.7 Lierop Keurboek = LKB/...
" Scab.ordonnantien=LSO/..
dl.8 Son en Breugel Dorpsreglement = SBDR/...
dl 9 Veghel Keuren eb Breuken = VKB/...
" Reglement Schutten = VRS/...
" Dorpsreglement=VDR/...
dl.10 Investituurbrieven van erfsecretariën van Peelland = ESP/....
Voor elk deel van Emstede E. = VPHvE dl....

A.

AANKOOP MIL.UNIFORMEN Zie: Verbod----/

AANLEG WEGEN

1704.2.19.
Ordonnantie ende Reglement tot het maecken van eenen Cassey wegh van Brussel tot Bergen-Henegauwe. Vpl.: BMJ-PvB5/419-422

1704.4.2.
Ordonnantie ende Reglementen tot het maecken van eenen Cassey-wegh van Brussel tot Gent. vpl.: BMJ-PvB5/422.

AANMELDING LOGEERGASTEN

1684.4.13.
Ordonnance que tous ceux qui tiennent maison en la ville de Bruxelles doivent rapporter journellement les personnes étrangères, qui logent chez eux. Vpl.: PvB6/82

1689.3.9.
Ordonnantie op het selve Subject. (Zie ord.13.4.1684 PvB6/82.) Vpl.: PvB6/83

AANSTELLING SCHEPENEN

1777.3.18.
Ordonnantie van schepenen van Bakel inhoudende bepalingen met betrekking tot de leeftijd van aan te stellen schepenen.vpl.: VPHvE.BSO/35-37

AANWERVING KRIJGSVOLK

1688.11.5.
Ordonnantie naer de welcke de Officieren ende Soldaeten van de nieuwe lichtingen hun moeten reguleren in de quartieren hun aengewesen tot hunne vergaederinge, tot dat sy sullen tot besoldinge ontfangen worden. Vpl.: BMJ - PvB7/95

1596.5.27.
Ordonnantie ende gebodt op 't stuck ende handel van 't Cryghsvolck om 'tselve in goede discippline te houden ende hun ingeregeltheden ende misbruycken te reformeren. Ghemaeckt by mynen Heere den Cardinael, Eertshertoghe van Oostenryck, stadthouder generael vande landen van herwaertsovere, ende van Bourgoignien. Vpl.: BMJ-PvB2/240-251

1690.3.18.
Ordonnantie verbiedende aen alle Ondersaeten ende Vasallen van syne Majesteyt, sigh te laeten opschryven ende dienst t'aenveerden onder eenige Troupen van vremde Princen ofte Staeten. Vpl.: BMJ-PvB7/96

1701.1.10
Ordonnantie verbiedende eenige wervingen van Volckeren te doen voor vremde Princen in de Landen ende Staeten van syne Majesteyt, tenzy met desselfs schriftelijcke permissie. vpl.: BMJ PvB7/

1701.2.28.
Placaat van haar hoog mogende tegens wervingen van krijgs- en scheepsvolk ten dienste van vreemde mogentheden. Beusekom A.v.Ordstadts-drukker. Costumen van 'sHertogenbosch 1758.
Vpl.: BNB-Bl.3/43-46

1701.4.2.
Ordonnantie dat alle Ondersaeten van syne Majesteyt de welcke hun bevinden in de Troupen van vremde Machten, hun moeten begeven ende presenteren binnen Brussele om hun te doen stellen in de Rollen.
Vpl.: BMJ-PvB7/99

1727.1.20.
Ordonnantie verbiedende aen eeniegelijck Volck te werven voor vremde Mogentheden in de Landen ende staeten van Syne Majesteyt, tenzy met schriftelijcken oorlof.
Vpl.: PvB7/164

1733.12.21.
Ordonnantie verbiedende volckeren te werven voor vremde mogentheden in de landen ende staeten van syne Majesteyt, tenzy met Schriftelijcken oorlof. vpl.: PvB7/

1738.7.31.
Placcaert verbiedende aen de onderdaenen van dese Nederlanden hun te verbinden als Soldaet der vremde Mogentheden. Vpl.: PvB7/223

1741.12.12.
Placcaert ordonnerende de completeringe van de Nationale Regimenten, ende behelsende eenige dispositien voor de Wervinge der gene daer in willende dienst nemen. vpl.: PvB9/232.

1758.1.25.
Placcaert behelsende op wat voet alle Officieren van Justitie geauthoriseert worden tot het werven van Soldaeten. vpl.: PvB9/234

1806.10.3.
Ordonnantie van het gemeentebestuur van Mierlo inhoudende bepalingen ter effectuering van vrijwillige recrutering voor het leger. Vpl.: VPHvE. MSO/79-80.

ACCOORDEN.

1444.3.1.
Accoordt tusschen die van Loven, Brussel ende Antwerpen ter eenre ende de Stadt van Mechelen ter andere seyden. Longé G.de Costumen van Antwerpen. deel 1 blz.706-718 PvB1/457-460.

ACCIJSEN.

1570.5.20.
Placcaet ons Heeren des Coninckx ghemaeckt op de lichtinghe van twee stuyvers op elcke tonne biers in Brabandt totten incoop van munitie van oorloghe. Vpl.: PvB2/29.

1625.5.23.
Ordonnantie ende instructie daer op syne Majesteyt heeft gheconsenteert aen de dry staten des Landts, ende Hertochdoms van Brabandt, te lichten vier guldens op elcke ame wyns incomende in Brabandt, ende thien stuyvers op elcke mudde terwe, mate van Loven, die verbacken sal worden, om te vinden het extra-ordinaris subsidie van 200.000 gld. by deselve staten gheaccordeert ten dienste van syne voorsz. Majesteyt.
vpl.: PvB2/86-87.

1686.6.5.
Placcaert ordonnerende dat alle soorten van Toeback comende in desen Lande van Brabant, directelijck moeten gebrocht ende ontlaeden worden in de Hooft ende cleyne Steden van den selven Lande, sonder de selve in 't geheel oft ten deele te mogen lossen in eenige plaetsen ten platten-lande, om te voorcomen de defrauderingen van de Accysen ende andere gerechtigheden van de Steden. vpl.: PvB6/346.

1727.5.9.
Placcaert ordonnerende soo aen die van de Hooftsteden als aen de gene van Thienen, Diest, Nyvel, Lier ende andere cleyne Steden van dese Provincie van Brabant, van te doen houden in iedere van dien exacte Boecken ende Registers van Accysen de welcke aldaer worden gelicht op den Wyn ende het Bier. vpl.: PvB6/390.

1745.8.9.
Instructie daer op men van wegens de dry Staeten van desen Lande ende Hertoghdomme van Brabant, lichten ende invoorderen sal de Rechten van dry stuyvers op iedere aeme goedt Bier, ende van twee stuyvers op iedere Aeme kleyn Bier.
vpl.: PvB9/333.

1759.6.20.
Ordonnantie raeckende eene augmentatie van dertigh stuyvers op iedere Aeme Wyn komende binnen de Provincie van Brabant. Vpl.: PvB9/380.

ACCYSEN ENDE IMPOSTEN Zie: Defraudering----/

ACCOORDT Zie: Verbael en.../
ACTEN EN GRADEN UNIVERSITEIT
1755.2.13.
Reglement raeckende de Acten en Graeden in de Hooge Scholen van de Universiteyt van Loven.

ADEL
1617.1.7.
Edict ende ordonnantie by forme van verclaringhe ende ampliatie ghemaeckt ende ghedecreteert by de Eertshertoghen onse souvereyne Heeren ende Princen, nopende het draghen ende vueren van wapenen, tymbren, titulen ende andere teeckenen van eeren ende van edeldom. Vpl.: PvB2/334-338
1639.6.17.
Dat den edeldom moet trecken te velde met den Prince. Vpl.: PvB2/290
1718.10.12.
Placcaert verclaerende nul ende van geender weerde de Decoratien oft eer-titels van Edeldom ende andere Titels verkregen van den Hertogh van Anjou ende andere ten tyde van de usurpatie vande Nederlanden. Vpl.: PvB7/13.
1726.2.10.
Placcaert verclaerende dat alle ty--tels, digniteyten, teeckenen van eere ende van Adel ten tyde van den oorloge aen de Onderdaenen van Syne Majesteyt verleent, hun sullen worden behouden. Vpl : PvB7/15
1729.11.23.
Placcaert ordonnerende het ponctueel onderhouden van de Placcaerten ende Ordonnantien gemaeckt op het stuck van den Edeldom ende andere Teeckenen van Eere. Vpl.: PvB7/18.
1731.5.9.
Placcaert raeckende d'opene brieven van Edeldom, Ridderschap, Tytelen ende andere Teeckenen van Eere, gedepecheert door de Oostenrijksche Cancelrye. Vpl.: PvB7/19.
1735.5.16.
Ordonnance que tous ceux qui ont obtenu des Privilèges ou Titres de Noblesse par autre voye que celle du Conseil suprème, doivent s'adresser au même conseil afin d'en obtenir la confirmation et renouvellement. vpl.: PvB7/41.
1735.12.22.
Prorogatie van den termyn gepres-cribeert by het Gebodt van den 16 Mey lest-leden. (Zie ord. 16.5.1735 PvB7/41) Adel. vpl.: PvB7/41-42.
1736.10.9.
Ordonnancie nopende de Rechten ende Taxen die mogen gevraeght worden voor d'interineringe ende enregistreringe der Eer-patenten van Edeldom, Ridderschap ende andere Teeckens. Vpl : PvB7/42.
1754.12.11.
Edict nopende de Tittels ende Teeckens van Eere ofte van Edeldom, het voeren der Waepenen, ende andere teeckenen van het onderscheyt. Vpl.: PvB10/15.

ADMINISTRATIE KERKEN Zie: Beheer kerkgoederen.../
ADMINISTRATIE GOEDEREN BRUSSEL.
1639.5.20
Reglement op de administratie der Goederen der Stadt Brussele. Vpl.: PvB4/259-294.
1649.9.4.
Placcaert op het stuck der Annotatien van alle Goedenissen gepasseert wordende binnen Brussel. Vpl.: PvB4/199-201.

ADMINISTRATIE JUSTITIE.
1664.3.1.
Reglement tot beter administratie vande justitie in den schepenstoel der stadt 's Hertogenbosch. Vpl.: Cr2/948-949. --BMJ.
1664.8.30.
Reglement provisionel nopende de administratie van justitie ende andersints binnen de prochien van Saventhem, Erps, Sterrebeke, Nossegem ende Quarebbe. Vpl.: Cr2/1415-1419
1667.9.24.
Nader reglement behelsende eenighe poincten ende articulen van ampliatie dienende tot des te beter redres ende administratie vande Justitie inden Schepenstoel der stadt 's Hertogenbosch. Vpl.: Cr2/949-950.-BMJ.

ADMIRALITEYT.
1702.8.21.
Reglement ende Ordonnantie des Coninckx op 't stuck van d'admiraliteyt. Vpl.: PvB6/531.

ADMINISTRATIE MILITAIRE JUSTITIE.
1732.11.15 en 1736.3.3.
Placcaert, Ordonnantie ende Reglement nopende de administratie van de militaire Justicie in dese Nederlanden. Vpl.: PvB7/165.

ADVOCAETEN
1691.6.21.
Decreet verclarende dat onder het gedisponeerde van den 91.92 ende 93. articulen van de Ordonnantie van den 6 Meert 1691 niet en zyn begrepen de Advocaeten geadmitteert by den Souvereynen Raede van Brabant, woonachtigh binnen de Stadt Antwerpen. Vpl.: PvB6/43.

1693.3.10.
Ordonnantie nopende het overbrengen van Processen van de Dorpen ende subalterne Rechters om by Advocaeten geadviseert ende volgens hun advies geoordeelt te worden. Vpl.: PvB6/45
1695.4.27.
Placcaert ordonnerende dat in het toecomende niemandt en sal geadmitteert worden tot eenige publiecke Ampten verheysschende den graet van Licentie, oft tot de fonctie van Advocaet, tenzy hy effectivelijck sal gestudeert hebben den tydt van vier jaeren in eenige Universiteyt van de Gehoorsaemheydt van Syne Majesteyt. Vpl.: PvB5/28-30.
1731.10.20.
Placcaert ordonnerende andermael, dat niemandt en sal geadmitteert worden tot eenige publiecke Ampten die verheysschen den graet van Licentiaet of tot fonctie van Advocaet, tenzy dat hy effectivelijck sal gestudeert hebben den tydt van vier jaeren in eenige Universiteyt van Syne Majesteyts gehoorsaemheyt. Vpl.: PvB5/31-34.
1742.4.24.
Placcaert raeckende het medianaet en het Taxaet der devoiren van de Advocaeten. Vpl.: PvB10/352.

AEGYPTENAAREN Zie: Criminele zaken.

AELMOESSEN
1650.2.7.
Placcaet verbiedende het eysschen van aelmoessen in de Abdye van Postel. Vpl.: PvB3/22.

AERBEIJDERS
1745.3.4.
Ander Placcaert op het selve sujet. Vpl.: PvB9/31.
1762.8.18.
Een ander Placcaert op het selve suject. Vpl.: PvB9/33.
1765.12.21.
Ander Placcaert op het selve suject. Vpl.: PvB9/34.

AFPALINGHE
1580.11.26.
Acte aengaende d'afpalinghe der stadt van Antwerpen ende de vrijheijt derselver. Vpl.: Lo2/704-705.

ALBERTINE
1559.10.23.
Ordonnantie Albertine op de policie ende administratie vande goederen ende innekomen der stadt Antwerpen, ende het ghene daer af dependeert, vermeerdert met de additien ende veranderingen op de selve gevolght den 24 January 1521 ende het Reglement provisioneel ende additioneel tot deselve Ordonnantie Albertine op den 12.12.1553, alsook het Reglement Polityck. Vpl.: Cr1/525-527. BMJ.
1654.1.17.
Ordonnantie Albertine (Antwerpen). vpl.: Cr1/527-558. - BMJ.
Ongedateerd
Ordonnantie Albertine aengaende den styl ende maniere van procederen voor Schepenen der stadt van 's Hertogenbosch. vpl.: Cr2/925-930.BMJ.

ALIENATIEN, TRANSPORTEN, BEZWAARNISSEN VASTE GOEDEREN
1531.9.12.
Ordonnantie ende Statuyt van Keyser Karel de V als Hertog van Brabant van den 12 September 1531, rakende de aliënatien, transporten en bezwaarnissen van vaste goederen zoo binnen de stad 's Hertogenbos en haar Vrijdom, als in de Meijerije van de voorsz. stad gelegen mitsgaders het verkopen en transporteren van goederen van minderjarige. vpl.: B1/1-12.

ALIENATIEN VAN GOEDEN VAN GEESTELIJKEN. Zie: Vercoopingen en.../

ALLARM BIJ NACHT
1745.8.11
Placcaert ordonnerende aen alle Inwoonders der Stadt van Brussel van hun te voorsien van Lanternen, ofte ten minsten van Keerssen, om in cas van allarm by nacht, deselve voor de vensters uyt te steken ende te ontsteken. Vpl.: PvB10/203.

AMBACHT VIER GEKROONDE TIMMERLIEDEN
1756.5.28.
Reglement voor de Dekens, Oudermans ende Supposten van het Ambacht der vier Gekroonde, en van het gene der Timmerlieden der Stadt Antwerpen. Vpl.: PvB10/230.

AMENDEN Zie: Penen en . ./

AMMAN BRUSSEL
1743.8.1.
Reglement raeckende de Rechten ende Voordeelen van den Amman der Stadt Brussel ende den Lieutenant Amman. Vpl.: PvB10/198.

AMORTISATIE
1764.6.25.
Declaratie dat de Wereldtlijcke Gemeyntes ofte Corpora voor de Acquifitie van immeuble Goederen subject zyn aen de Amortisatie gelijck de Geestelijcke. Vpl.: PvB8/22.

AMPT Zie: Collatie officie---/

AMPTEN Zie: Verkoop officien ende --/

ANDERMANS GOED Zie: Misbruik ----/
APPELRECHT
1660.12.20.
Extract uyt het register der heeren Schepenen van de stadt van 's Hertogenbosch, terzake verlegging van het appelrecht van Antwerpen naar Den Bosch. Vpl.: B /198-200.
1662.3.23.
Extract uyt het register der resolutiën van de Ho.Mo.Heeren Staten Generaal der Vereenigde Nederlanden, betreffende het appelrecht dat van Antwerpen verlegd wordt naar Den Bosch voor de schepenbanken van Eersel, Steensel en Duysel, Casteren, Hooghloon ende Hapert, Reusel, Bladel ende Netersel, Lommel, Bergeyck, Rythoven, Westerhoven, Borkel en Schaft, Dommelen, Hooghe Mierde, Leeghe-Mierde en Hulsel. Vpl.: B /193-195.
1662.4.8.
Extract uyt het register der resolutien van de heeren schepenen, ghesworens ende raden der stadt 's Hertogenbosch terzake verlegging van het appelrecht van Antwerpen naar Den Bosch. Vpl.: B /195-197.
Zie 1662.3.23 idem B /193-195.

ARCHIEFZORG
1727.2.6.
Ordonnantie aen alle Greffiers ende Secretarissen van de Dorpen van gesaementlijck in parcquement oft andersints te doen binden alle Scheydingen ende Deylingen, wettelijcke Vercoopingen ende diergelijcke andere Acten successivelijck genumeroteert volgens den datum van ieder Acte. Vpl.: PvB6/425.

ARMEN
1778.6.23.
Ordonnantie van schepenen van Bakel inhoudende bepaling dat gedaagden als eischers op gerechtsdagen gehouden zijn 6 stuijvers te betalen ten behoeve van de armen. vpl.: VPHvE. BSO/37-38.

ARRESTEN Zie: Vernieuwing.../
ASSURANTIEN Zie: Wisselbrieven en..../

B.

BANQUEROUTEN
1540.10.4.
Placaat ende Euwig Edict van Keyser Karel de V. tegens banquerouten enz. Vpl.: B1/1-24. PvB9/16.
1759.6.4.
Placcaert raeckende de frauduleuse Banquerouten, met verclaeringe van de gene de welcke voor frauduleuse Banqueroutiers worden gehouden. vpl.: PvB9/10.

BARRIER Zie: Verpachting rechten..
BARRIER-RECHT.
1725.3.23.
Reglement tot het ontfangen van het Barrier-Recht over de nieuwe Casseyde van Etterbeke naer St. Joos ten Noode. Vpl.: PvB5/431-433.
1730.5.26.
Placcaert ende Ordonnantie nopende de betaelingen der Rechten die gelicht worden aen de Barrieren op de Casseyden van Syne Majesteyt. vpl.: PvB5/434-440.
1766.4.9.
Ander Reglement op het selve Subject ende behelsende eenige voordere maet-regelen tot het beter onderhouden der voorgaende Reglementen. Vpl.: PvB8/298.
1762.2.6.
Ordonnantie nopende het getal van Peerden ende de Barrier rechten voor de Waegens ende de Karren vaerende op de Casseyde van Namen op Loven. Vpl.: PvB8/305.

BASTAARDEN Zie: buytenlanders en---/
BAYEN Zie: frauden lakenen,---/
BEDELAARS Zie: Cirminele zaken

BEDELARIJ
1709.5.29.
Ordonnantie van drossard en schepenen van Asten tot wering van bedelarij in de heerlijkheid Asten en Ommelen. Vpl.: VPHvE - ASO/6-7.
1720.5.9.
Aanstelling tot bedeljagers en ordonnantie tot assistentie der bedeljagers door de ingesetenen der heerlijkheden Deurne en Liessel. Vpl.: VPHvE - DSO/10-11.
1720.6.8.
Ordonnantie zijnde deels een ampliatie op de keuren en breuken tot het weren van het steken van tussen en klot en verbod tot stropen van heggen en bomen en aanstelling van twee bedeljagers. Vpl.: VPHvE - DSO/11-12.
1734.1.12.
Placcaert ende Ordonnantie tegens de Bedelaers ende Bedelrye binnen de Stadt Brussele. Vpl.: PvB5/722-727.
1734.1.12.
Placcaert tegens de Bedelaers, Bedelrye, Vagabonden ende Ledighgangers. Vpl.: PvB5/727.
1740.9.7.
Ordonnantie van drossard en schepenen ter bestrijding der bedelarij. vpl.

VPHvE. MSO/22.

1740.11.16.
Ordonnantie van drossaard en schepenen ter bestrijding van vagebonderij en landloperij. Vpl.: VPHvE. MSO/23.

1749.10.15.
Ordonnantie van drossard en schepenen der heerlijkheid Mierlo inhoudende bepalingen tot wering van landloperij en bedelarij in dese heerlijkheid. Vpl.: VPHvE. MSO/29-31.

1749.11.12.
Ordonnantie van drossard en schepenen van de heerlijkheid Asten en Ommel inhoudende bepalingen ter bestrijding van de bedelarij. Vpl.: VPHvE. ASO/53-55.

1752.1.14.
Ordonnantie en reglement van schepen binnen Someren regelende de bestrijding van landloperij en bedelarij. Vpl.: VPHvE. SSO/3-5

1761.7.29.
Ordonnantie van drossard en schepenen van de heerlijkheid Mierlo inhoudende bepalingen ter bestrijding der bedelarij en landloperij. Vpl.: VPH vE. MSO/36-37.

1763.10.31.
Ordonnantie van drossard en schepenen der heerlijkheid Asten en Ommel inhoudende bepalingen ter bestrijding van bedelarij en landloperij. Vpl.: VPHvE. ASO/67-68.

1764.11.9.
Ordonnantie van drossard en schepenen der heerlijkheid Asten en Ommel inhoudende bepalingen ter bestrijding van bedelarij en landloperij. Vpl.: VPHvE. ASO/69-71.

1765.10.26.
Ordonnantie van drossard en schepenen van de heerlijkheid Asten en Ommel inhoudende bepalingen ter bestrijding van bedelarij en landloperij. Vpl.: VPHvE. ASO /71-73.

1769.11 4.
Ordonnantie van drossard en schepenen van Asten en Ommel inhoudende bepalingen ter bestrijding van bedelarij en landloperij. Vpl.: VPHvE. ASO/75-77

1772.12.19.
Ordonnantie van president en schepenen van Bakel en Milheeze inhoudende bepalingen ter bestrijding van bedelarij. Vpl.: VPHvE. BSO/31-33.

1773.6.17.
Ordonnantie van schepenen van het dorp en de dingbank van Someren inhoudende bepalingen ter bestrijding der bedelarij en landloperij. vpl.: VPHvE. SSO /25-26.

1786.11.2.
Ordonnantie van president en schepenen van het dorp en de dingbank van Someren inhoudende bepalingen ter bestrijding van de bedelarij en landloperij. Vpl.: VPHvE. SSO/42-44

1792.2.9.
Ordonnantie van schepenen der heerlijkheid Mierlo inhoudende bepalingen ter bestrijding van bedelarij en landloperij. Vpl.: VPHvE. MSO/50-51.

1803 12.11
Ordonnantie van het gemeentebestuur van Someren verbiedende het geven van aalmoezen aan bedelaars. Vpl.: VPHvE. SSO/58-59.

BEDELVOOGD.

1772.7.17.
Reglement en voorwaarden tot aanstelling van een schutter of bedelvoogd door drossard en schepenen der heerlijkheid Mierlo. Vpl.: VPHvE. MSO/37-41.

BEDEN.

1450.8.25.
Decreet ende ordonnantie van wijlen Jan Grave van Nassouwe nopende de inghesetenen binnen Breda ende inden dorpe daerby ende onder ghelegen waer d'een ende d'andere inder Bede gheset behoorden te contribueeren. Vpl.: PvB2/1.

1451.9.20.
Copie vander instructien vander beden. vpl.: PvB2/2-5.

1497.
Instructie hoe ende in wat maniere dat men de bede ons heeren des Keysers behoort te settene, te innene, ende te ontfanghene. Vpl.: PvB2/7-11.

1540.1.31.
Uytspraecke ghedaen by Vrauwe Elisabeth van Culenbourgh, Gravinne van Hoogstraten, waer ende in wat manieren de inghesetenen der Vryheydt van Hoochstraten ende de dorpen daer onder gheleghen, respective schuldich zyn te contribueren inde bede ons ghenadichs heere Vpl.: PvB2/11-13.

1550.8.23.
Placcaet op het stuck van de betaelinghe ende contributie van de beden ende subventien gheconsenteert by de Staeten ende Leden van Vlaenderen. Vpl.: PvB3/344-349.

1560.2.26.
Placcaet op het stuck van de beden in Brabant. vpl.: PvB3/349-352.

1561.11.13.
Brieven van executorien tot invoorderinghe van de bede ende bedwanck van de gebreckelycke bedebetaelders. PvB3/381.

1571.12.23.
Acte nopende het accepteeren ende

instellen van de grote ordinarische bede van 210.000 ponden Arthois 's jaers. vpl.: PvB3/382.

1601.1.3.
Ordonnantie ende instructie daer op men van weghen de dry staeten des landts ende hertochdoms van Brabandt, collecteren, verpachten ende innen sal respective de middelen gheaccordeert ende onghestelt tot furnissement vande nieuwe extraordinarisse bede hun hoocheden bij de selve staten gheaccordeert voor den tydt van eenen gheheelen jare in betaelinghe ende tot onderstande vande ordinarisse guarnisoenen in Brabandt ende anderen volcke van oorloghe. Vpl.: PvB2/72-81.

1617.3.31.
Placcaet op de lichtinghe van de beden. Vpl.: PvB3/333.

1622.12.3.
Ordonnantie ende reglement nopende het lichten van de beden in de Landen ende Hertochdom van Limborch, Valkenbourch, Dalhem ende 's Hertoghenrade. vpl.: PvB3/336-340.

1628.3.1.
Moderatie ende interpretatie van het placcaet provisioneel op het stuck van het lichten vande beden inde landen ende hertochdomme van Limborch Volckenborch, Daelhem ende 's Hertogenraede vande maent van December 1625 met de naeder ordonnantie daerop ghepubliceert. Vpl.: PvB2/89-93.

1629.10.29.
Consumptie groote ende cleyne bede inde vier quartieren onder Den Bossche. Vpl.: PvB2/100.

1634.8.4.
Verbodt van syne Majesteyt ten eynde niet en werden betaelt de lasten by die vande Nedersyde, 't sedert het overgaen vanden Bossche gheset op de rogghe, gherste, boeckweye ende andere granen etc. Vpl.: PvB2/101.

1655.8.5.
Cassatie van het verboth ghedaen by de Staten vande Vereenighde Nederlanden aen die van den Lande van Overmaese van gheene beden te betaelen aen syne Majesteyt. Vpl.: PvB3/12.

1672.1.27.
Extract uyt het reg. der res. der Staten Generaal der Verenigde Nederlanden. vpl.: Cr.2/958. -BMJ.

1687.9.13.
Reglement generael over de beden, subsidien, ende andere publicque lasten van onse Landen ende Hertoghdomme van Brabant. vpl.: Cr2/1179-1184. - BMJ.

1698.10.3.
Ordonnantie aen den Raedt ende Procureur generael van Brabant exactelijck te doen observeren het Reglement generael van den 13 September 1687. raeckende de Beden, subsidien ende andere publiecke lasten, ende namentlijck de articulen, raeckende de rekeningen ende sloten der selve. Vpl.: PvB6/365.

1749.8.12.
Naerder Reglement raeckende de Beden, subsidien ende andere publiecke lasten van dit landt ende Hertoghdomme van Brabant. Vpl.: PvB9/243.

1750.2.17.
Interpretatie van het selve Placcaert (cq. Naerder reglement raeckende beden, subsidien enz. dd.1749.8.12) Vpl.: PvB9/318.

1751.6.14.
Andere interpretatie. (Cq. naerder Reglement raeckende Beden, subsidien enz. dd. 1749.8.12.) Vpl.: PvB9/320.

1766.2.13.
Ordonnantie aan alle Drossaerden, Schoutetten, Meyers etc. van over te brengen de copyen der Rekeningen ende Set-boecken, soo van de Bede, Twintighste etc. Vpl.: PvB9/330.

BEDROG ENG. LAKENEN Zie: Verhoeden---/

BEGRAVING LIJKEN.

1711.8.4.
Ordonnantie van drossart en schepenen van Mierlo op het begraven van lijken in de kerk van Mierlo. Vpl.: VPHvE. MSO/12-13.

1713.9.12.
Acte vergunt in den Souvereynen Raede van Brabandt, raeckende de twee guldens, competerende de Cellebroeders binnen de Stadt Antwerpen, van ieder lyck by hun oft eenige andere niet wesende van het Ambacht van den Meersche gedraegen wordende. Vpl.: PvB5/68-70.

1741.4.12.
Ordonnantie van heren officier en schepenen waarbij begraving van lijken op zondagen en gereformeerde feestdagen wordt verboden, alsook de diensten worden verstoord of de lidmaten der gereformeerde gemeente worden gehinderd. Vpl.: VPHvE. MSO/24.

1772.3.20.
Ordonnantie van heren schepenen van Someren waarin bepalingen zijn opgenomen met betrekking tot het doen begraven van lijken. Vpl.: VPHvE. SSO/23-25.

BEHEER KERKEGOEDEREN

1558.(1577.3.2.)
Ordonnantie aengaende de regeringhe van de kercke ende arme oft heylighen gheest goederen de anno 1557 ende tot Santhoven ten kercken gepubliceert inden jare 1558. Vpl.: Cr1/699-701.- BMJ.

1709.7.10.
Reglement op d'Administratie vande Kercke, Capelle ende H.Geest-Goederen binnen de Dorpen van Vorselaer ende Lichtaert. Vpl.: PvB5/77.

1711.10.22.
Reglement op de Kerck, Capelle ende H.Geestgoederen van de dorpen Vorselaer en Lichaert, onder het bisdom van Antwerpen. Vpl.: Cr2/1196-1197.

1713.12.4.
Reglement voor de parochie van Haeren bij Brussele. Vpl.: Cr2/1197-1198. - BMJ.

1716.12.3.
Reglement op d'administratie vande Kercke ende H.Geestgoederen binnen de Parochie van Brecht. Vpl.: PvB5/79.

1716.12.5.
Reglement op d'Administratie vande Kercke ende H.Geestgoederen binnen de Parochie van Wustwesel. Vpl.: PvB5/80.

1717.9.28.
Reglement op d'Administratie vande Kercke ende H.Geest.goederen binnen de Parochie van Rode. Vpl.: PvB5/81.

1717.11.15.
Reglement op d'Administratie vande Kercke ende H.Geestgoederen binnen de Parochie van Semps. Vpl.: PvB5/82-84.

1717.12.6.
Reglement op de kercke ende Heylig Gheestgoederen der prochie van Evere. Vpl.: Cr2/1199-1200.

1718.10.3.
Reglement op d'Administratie vande Kercke ende H.Geest-goederen binnen de Parochie van Evere. Vpl.: PvB5/84-86.

BELASTINGEN

1554.1.18.
Ordinantie ons Heeren des Keysers op de instructie vanden thienden ende twintichsten penninck. Vpl.: PvB2/13-19.

1554.1.18.
Placcaet op de instructie vanden thienden ende twintichsten penninck. Vpl.: PvB3/291-299.

1569.9.9.
Ordonnantie ende Ghebodt ons alderghenadichsten heeren des Conincks, ghemaeckt opt stuck vander collectatie, opheve ende lichtinghe vanden hondertsten penninck vande ruerende ende onruerende goeden, sijnder Conincklijcker Majesteyt, by de staten van den lande van herwaertovere gheaccordeert. Vpl.: PvB2/19-29.

1570.4.6.
Placcaet aengaende die betaelinghe ende executie vanden 100 penninck. Vpl.: PvB3/299.

1570.6.7.
Placcaet ons Heeren des Coninckx aengaende de betalinghe vanden hondertsten penninck. Vpl.: PvB2/30.

1571.7.31.
Ordonnantie ende instructie op 't stuck vande collectatie van den thienden ende twintichsten penninck. Vpl.: PvB3/300-312.

1571.7.31.
Ordonnantie ende instructie op 't stuck vande collectatie van den 10 ende 20 penninck van de vercoopinghe van alle ruerende ende onruerende goederen. Vpl.: PvB3/312-316.

1576.11.21.
Placcaet op 't stuck van de collectatie van den 10 ende 20 penninck van de vercoopinghe van alle ruerende ende onruerende goeden. Vpl. PvB3/316-318.

1604.8.22.
Ordonnantie der heeren staten van Brabant, achtervolghens welcke men tellen sal alle heerden van schouwen hovens, fourneysen, asten met de ploeghen des landts van Brabandt, om te collecteren op elcke schouwe ende op ieder twee ploeghen eenen daelder, by consente der voorsz. heeren Staten, ende Octroy van hunnen hoocheden daerop gevolcht. Vpl.: PvB2/81-83.

1613.10.4.
Raeckende de pontpenninghen syne Majesteyt competerende te Mol, Balen, Dessel en Dorne. Vpl.: PvB2/104.

1653.7.29.
Placcaert verbiedende belastinge van Granen, beesten etc. te doen sonder reele overleveringe. Vpl.: PvB4/185.

1654.10.21.
Placcaet nopende het reguleren vande lasten op den reelen voet. Vpl.: PvB3/356.

1659.7.26.
Cassatie van de collecten ghedistribueert op de Landen van Overmaese by die Staten der Vereenighde Provincien. Vpl.: PvB3/13.

1661.2.23.
Reglement op het collecteren van publieke penninghen. Vpl.: PvB3/393.
1672.1.27.
Extract uyt het register der resolutien der Ho.Mo.heren S.G.der V. N. (gemene landsmiddelen). Vpl. Cr2/958.
1672.11.16.
Placcaert nopende de goedenisse ende betalinge van Pondt-penningen binnen de voorsz. Dorpen (nl. Ballaert, Onse Lieve Vrouwe Waver, Putte, Beersel, Schrick ende Grootloo). Vpl.: PvB4/236-238.
1702.11.17.
Resolutie van den Raede van Brabant gevolght op het advies van de Staeten van Brabant van den 1 Juni 1702 ende de certificatie van den Raedt Pensionaris ende Greffier der voorsz Staeten van den 16 September van den selven jaere, nopende de xxste penningen hoe ende door wie de selve moeten betaelt worden. Vpl.: PvB6/381.
1711.9.9.
Ordonnantie van Heren Drossard en schepenen der heerlijkheid Deurne en Liessel inhoudende maatregelen ter inning van verschuldigde personele omslagen van ingezetenen. Vpl.: VPHvE. DSO/1-2.
1716.10.3.
Ordonnantie van drossard en schepenen der heerlijkheid Deurne en Liessel waarbij bepalingen worden gesteld ter bestrijding van de ontduiking van betaling van imposten door ingezetenen. Vpl.: VPHvE. DSO/6-7
1719.1.18.
Ordonnantie van de president, schepenen, kerk, arm- en gemeyntmeesters, tien gecommitteerden en borgemeesters ten aanzien van de collecte van de bede ende verpachting der gemene middelen. Vpl.: VPHvE. DSO/8-10.
1726.4.12.
Verclaeren dat de renten geconstitueert boven den twintighsten penninck by de gene van de Provincie van Limbourg ende landen van Over-Maese voor het toecomende sullen gereduceert worden tot den penninck twintigh. Vpl.: PvB6/616.
1750.11.5.
Reglement provisioneel tot het reguleren van de materien der publiecke Lasten voorgevallen ter occasie van den lesten Oorlog in den Hertoghdomme van Limbourg ende de drye Landen van Overmaese. Vpl.: PvB10/245
1755.2.6.
Reglement over het selve suject.(Reglement provisioneel publieke lasten dd. 1750.11.5.) Vpl.: PvB10/254.

BELASTING-VRIJDOM.
1479.7.13.
Dat de weereltlycke persoonen niet en moghen de Gheestelycheyt belasten met eenighe bede, schattinge, settinghe oft andere lasten. Vpl.: PvB2/5-7.

BELEENINGEN.
1631.7.30.
Placcaet ende Ordonnantie ons Heeren des Conincks, raeckende de beleende Heerlijckheden ende andere Domeynen van Brabant, ende den tydt binnen den welcken de selve moeten verheven worden, met t'gene daer van dependeert. Vpl.: PvB1/226-227.

BELEYDEN.
1628.6.10.
Placcaet ons Heeren des Conincks op het stuck van beleyden. vpl.: PvB2/130-132.

BELEENING Zie: Verbod ---/
BENEFICIEN Zie: pastorale ---/
BENEFICIEN.
1750.12.4.
Opsichtelijcken brief aen het voorgaende Decreet. (Decreet dd.1750.12.4. PvB8/51). Vpl.: PvB8/52.
1752.8.2.
Decreet ordonnerende d'executie van 't Decreet van den 4 December 1750 immediatelijck hier boven te vinden. Vpl.: PvB8/53.
1752.8.2.
Opsichtelijcken Brief aen het voorgaende Decreet. Vpl.: PvB8/..
1752.8.17.
Placcaert behelsende 't verbodt van te confereren eenige Beneficien aen Ondersaeten van de Fransche Croone. Vpl.: PvB8/24.
1759.2.17.
Decreet verclaerende dat den Genoemden tot een Beneficie tegencomende contestatie over syne Nominatie, kan genoemt worden tot een ander Beneficie, en dat van den oogenblieck van syne peyselijcke possessie van een der voorseyde Beneficien, de Universiteyt ofte de Faculteyt der Konsten die de Nominatie gedaen heeft tot het twistachtige Beneficie een ander Suject in de plaetse kan stellen in de rechten van den eersten genoemden. Vpl.: PvB8/72.
1759.2.21.
Opsichtelijcken Brief over het voorgaende Decreet. (Decreet dd.1759.2.17. PvB8/72). Vpl.: PvB8/..

1759.7.2.
Decreet verclaerende dat de vereenigde Beneficien ofte de altydt duerende Prochien onderworpen syn aen 't recht van Nominatie van de Universiteyt van Loven ende van de Faculteyt der Konsten, soo wel als alle andere Beneficien. Vpl.: PvB8/73.
1759.7.2.
Opsichtelijcken Brief over het voorgaende Decreet. (Decreet dd. 1759. 7.2. PvB8/73.) Vpl.: PvB8/73.
1764.8.14.
Verclaeringe dat den Regel van de Roomsche Cancelerye, de viginti diebus, provicionelijck sal stadtgrypen ende voor Weth dienen in de Nederlanden, soo ten opsichte van de Resignatien in favorem als van de permutatien der Beneficien. PvB8/27.

BEPLANTING.
1808.1.23.
Ordonnantie van het gemeentebestuur van Mierlo inhoudende bepalingen met betrekking tot het aanleggen van een poothof, de aanstelling van een pootmeester en de beplanting langs wegen en erven. Vpl.: VPHvE. MSO/80-82
1809.10.2.
Ordonnantie van de schoutciviel en schepenen van Mierlo inhoudende bepalingen tegen de beschadiging van gemeente en particuliere poterijen. Vpl.: VPHvE. MSO/82-83.

BEROEPINGHEN ENDE DUELLEN.
1636.3.14.
Placcaet nopende die beroepinghen ende duellen. Vpl.: PvB3/282-285.

BESCHADIGING ONROEREND GOED
1724.4.24.
Ordonnantie van drossard en schepenen der heerlijkheid Mierlo waarbij bepalingen worden gegeven ter voorkoming van beschadiging van onroerend goed door loslopend vee. Vpl.: VPHvE. MSO/15-16.

BESCHADIGING TEN PLATTELANDE.
1612.1.31.
Placcaet van de Eertshertoghen onse souverayne Princen, ghemaeckt om te beletten die beschadicheyt ende bederfenisse dier dagelyckx geschiedt aen de vermaeckselen, thuynen ende haghen ten platten landen van Brabandt. Vpl.: PvB2/108-110.
1774.10.6.
Ordonnantie van President en Schepenen van Someren waarin bepalingen zijn opgenomen met betrekking tot de beschadiging van een brug. Vpl.: VPHvE. SSO/26-27.
1785.6.30.
Ordonnantie van president en schepenen van Someren inhoudende bepalingen tot het tegengaan van het toebrengen van de schade aan de brug over de AA, met publicatie. Vpl.: VPHvE. SSO/41-42.

BESMETTELIJKE ZIEKTEN Zie:
Openbare gezondheid.
BESTRIJDING ONGEDIERTE (rupsen).
1679.3.13.
Ordonnantie tot het weiren ende verbranden van het Fenyn ende venynige Poppen. Vpl.: PvB5/631.
1704.3.12.
Placcaert ordonnerende een-jegelijck af te smyten, vernielen ende te verbranden alle de Rispen ende Poppen ofte hoopen van d'Eyeren ofte Saet der selve. Vpl.: PvB5/632-634
1731.3.28.
Placcaert ordonnerende af-te-smyten, vernielen ende verbranden alle de Rispen ende de Poppen oft hoopen van d'Eyeren ofte saet der selve, die op de Boomen ende Hagen bevonden worden. Vpl.: PvB5/650-652.
1732.1.5.
Placcaert ordonnerende af-te-smyten, vernielen ende verbranden de rispen ende de poppen ofte hoopen van d'Eyeren ofte saet der selve die op de Boomen ende Hagen bevonden worden. Vpl.: PvB5/656-659.
1752.2.21.
Placcaert ordonnerende af te smyten te vernielen ende te verbranden alle de Rispen, de Poppen ende hoopen van d'Eyeren of Saet der selve, die op de Boomen en Haegen bevonden worden, op pene etc. Vpl.: PvB10/342.
1764.2.13.
Placcaert op het selve subject. (ongedierte). Vpl.: PvB/10/345.

BESTUUR PROVINCIE LIMBURG
1680.2.6.
Reglement pour la province de Limbourg et Pays d'outre Meuse. Vpl.: PvB6/277-289.
1756.6.28.
Interpretatie op het Reglement van den 5.februari 1755. Vpl.: PvB10/266.
1766.10.27.
Placcaert additioneel van het Reglement van den 6. februarius 1680. voor de Provintie van Limbourg. (Zie Reglement 6.2.1680 PvB6/277-289.) Vpl.: PvB10/286.

BESTUUR 'S BOSCH.
1650.7.30.
Sententie S.G.der V.N. (Den

Bosch) Vpl.: Cr2/956.
1650.8.5.
Extract uyt het reg. der Res.der Ho.Mo. S.G.der V.N. Vpl.: Cr2/957.
1652.2.10.
Interpretatie S.G.der V.N. (Den Bosch) Vpl.: Cr2/956-957.
1657.11.7.
Extract uyt het register der resolutien van de Ho.Mo. heren S.G. der V.N. Vpl.: Cr2/943-946.

BESTUUR SOMEREN.
1793.2.16.
Ordonnantie van schepenen van Someren waarbij besloten is dat in verband met de "droevige trouble tijdsomstandigheden" de schepenen, borgemeesters, secretaris, vorster en eenieder in dienst van het dorp staande de komende 14 dagen zich niet buiten het dorp mag begeven en gehouden zijn alle vergaderingen te bezoeken. Vpl.: VPHvE. SSO/44-45

BEZWAARNISSEN VASTE GOEDEREN Zie: Alienatiën transporten---/
BIDSTONDEN.
1782.5.24.
Ordonnantie van president, loco-officier en schepenen van Someren inhoudende bepalingen voorschrijvende voor een maandelijkse bidstond. Vpl.: VPHvE. SSO/37-38.
1782.5.29.
Ordonnantie van president, loco-officier en schepenen van Someren inhoudende bepalingen verhoudende het verrichten van ambachtelijke werkzaamheden tijdens een bidstond. Vpl.: VPHvE. SSO/38-40.
1782.5.30.
Ordonnantie van schepenen der heerlijkheid Vlierden inhoudende bepalingen betreffende het houden van maandelijkse bedestonden. Vpl.: VPHvE. VSO/3-4.
1782.6.4.
Ordonnantie op het houden van maandelijkse bidstonden. Vpl.: VPHvE. LSO/17-18.
1782.9.27.
Ordonnantie ter regeling van het houden van de maandelijkse bedestond. Vpl.: VPHvE. LSO/20.
1793.3.12.
Ordonnantie van schepenen van Bakel waarbij een biddag wordt ingesteld die iedere 14 dagen zal gehouden worden. Vpl.: VPHvE.BSO / 38-39.
1793.3.14.
Ordonnantie van schepenen van Mierlo inhoudende bepalingen tot het houden van bedestonden om de veertien dagen. Vpl.: VPHvE.MSO/54-55.

BIER Zie: recht op---, coetsen en chaisen--/
BIERBROUWEN Zie: Verbod---/
BLIJDE INCOMSTE Zie: Eeden---/
1596.11.8.
Ordonnantie ende instructie daer op men van weghen de drij Staeten des Landts ende Hertochdoms van Brabandt, collecteren, verpachten ende innen sal respective de middelen gheaccordeert ende opghestelt, tot betalinghe van het machtelyck onderstandt van syne Hoocheyt toegesegt tot onderhoudt ende in subsidie vanden volck van oorloghe, noodich tot defensie vanden voorsz. Lande van Brabandt, volghende de opene besegelde brieffven ons ghenadiche Heeren des Coninckx. Vpl.: PvB2/59-69

BLIJDE INCOMSTE.
1744.4.20.
Blyde inkomste van Haere Coninckl ijcke Majesteyt Maria Theresia, Koninginne van Hongarien ende van Bohemien, etc. etc. als Hertoginne van Brabant. Vpl.: PvB8/87.
1759.12.22.
Transactie tusschen den Raed Procureur Generael, ende de dry Hooftsteden van Brabant, over het verslaen van eenige artikelen van de Blyde Incomste, nopende de amortisatie gedecreteert by onsen Souverynen Raede van Brabant. Vpl.: PvB8/150.

BODEN.
1704.4.17.
Ordonnantie verclarende dat iedereen Messagier ofte Bode niet en sal vermogen te hebben meer als eene Casse in de Steden voor de welcke hy gestelt is. Vpl.: PvB5/385.

BOECKDRUCKERS Zie: boeckverkopers---/
BOECKVERCOOPERS.
1704.8.7.
Ordonnantie aen alle Boeckvercoopers ende alle andere promptelijck te voldoen aen de Brieven van den 20. Julii lestleden. Vpl.: PvB5/509.
1755.3.4.
Placcaert raeckende de Boeck-druckers en Boeck-verkoopers. Vpl.: PvB10/171.

BOETEN.
1753.10.31.
Placcaert ordonnerende aen de Officiers van Justitie de Boeten aen te wysen. Vpl.: PvB10/292.

BORGEMEESTER.
1739.3.2.

Ordonnantie aen die van de Stadt en Vryheyt van 's Hertogenrode eenen anderen Borgemeester te stellen in plaetse van de la Haye. Vpl.: PvB10/401.

BORSE ANTWERPEN.

1601.1.16.

Placcaert nopende de Borse van Antwerpen, ende Koopluyden de selve frequenterende. Vpl.: PvB4/1-4.

BOSSCHEN.

1554.4.4.

Placcaet aengaende de bosschen. Vpl.: PvB3/189-192.

1596.11.8.

Placcaet op het stuck van de bosschen ende plantagien toebehoorende de prelaten, cloosteren, vasallen ende particuliere persoonen oft ondersaten 's Landts van Brabant. Vpl.: PvB3/192-197.

1615.7.3.

Raeckende het vercoopen vande boschcolen. Vpl.: PvB2/110.

1619.3.11.

Gheen hout te clieven int bosch van Sonye, ofte op gheen boomen te climmen. Vpl.: PvB2/111.

1625.8.26.

Raeckende het cappen van de bosschen. Vpl.: PvB2/118-119.

1628.

Articulen uyt het Ceurboeck van Zonien by dese publicatie vernieuwt, door ordre van syne Doorluchtigste Hoocheydt om voortaen met allen riguer onderhouden ende gheexecuteert te worden. Het 44e art. van 't voorsz. Keurboeck van Zonyen Bosch. Vpl. : PvB2/119.

1629.2.19.

Datmen jaerlyckx sal moeten publiceren de Placcaten opt stuck van den bossche. Vpl.: PvB2/120.

1634.4.29.

Verclaeringhe dat syne Majesteyt de ingesetene vanden gehoorsaeme provincien hout voor ghetrouwe ondersaten met pardon van 't ghene contrarie iemanden soude moghen hebben ghedaen. Vpl.: PvB2/353.

1660.4.30.

Ordonnantie ende Reglement rakende 't bewyden ende bestauwen van het Bosch van Sonien. Vpl.: PvB4/61-64

1662.2.18.

Placcaet raeckende het Bossch ghenoempt 's Hertogenwalt in den lande van Limborch. Vpl.: PvB3/205-208.

1675.2.13.

Ordonnantie tegens de bedervingen ende ongeregeltheden die gecommitteert worden in de Bosschen van Syne Majesteyt ende van desselfs Ondersaeten. Vpl.: PvB5/471-473.

1693.12.30.

Verbodt aen alle Proprietarissen, Huerlingen ende alle andere te kappen eenige boomen noch te schaerhoudt, beginnende van de Halle-poorte tot aen de Lovensche-poorte. Vpl.: PvB5/476.

1704.3.4.

Naerdere explicatie over de Ordonnantie van Syne Excellentie de date twee Februarii 1704. raeckende het af-cappen ende uyt-roeyen van de bosschen ende het vullen van de grachten buyten en binnen de Linie. Vpl.: PvB5/453.

1710.9.2.

Ordonnantie aen alle Eygenaers van de Bleck oft Schaerhout-Bosschen in de weyde van twee bunders van de Casseyden van Brussel naer Bergen Gendt ende Loven mitsgaeders van Mechelen tot Contigh, de selve uyt te roeyen ende t'effenen, op dat de vagabonden hun daer inne niet en souden onthouden. Vpl.: PvB5/697.

1714.3.16.

Acte verleent aende Gedeputeerde der Heeren Staten van Brabandt tegens degene eenige beschaedigheyt doen aen de nieuwe Plantagie op de Casseyde van de Stadt Brussel tot Loven ende andere. Vpl.: PvB5/478.

1717.6.22.

Ordonnantie tegens de desorders, verdervingen ende schaeden die gedaen ende veroorsaeckt worden in den Woude van Sonien. Vpl.: PvB5/479-481.

1721.5.5.

Ordonnantie tegens de gene eenige beschaedigheydt veroorsaecken aen de plantagien in den Woude van Sonien. Vpl.: PvB5/481-483.

1721.12.13.

Ordonnantie, Statuet ende eeuwigh Gebodt ons genadighs Heere des Keysers ende Conincx, op 't stuck van de Bosschen ende Plantagien, toebehoorende den Prelaeten, Cloosteren, Vassallen ende particuliere Persoonen oft Ondersaeten 's Landts ende Hertoghdomme van Brabant. Vpl.: PvB5/483-490.

BIEREN.

1698.12.1.

Verbodt aen alle Cabarettiers ende Biervercoopers van eenigh Bier te vercoopen stercker als naer rate van vier guldens de tonne. Vpl.: PvB6/702.

BOECKENCENSUUR.

1739.7.20.

Decreet gegeven in den Souvereynen Raede van Brabant op het sensureren der Boecken door de Geestelijckheyt. Vpl.: PvB10/175.

BOOMSCHENDERS.

1746.1.5.
Extract uyt de resolutien van de Edele mogende heeren Raaden van Staate der Vereenigde Nederlanden, tegens de boomschenders. Vpl.: B3/53-56.

BOSCHDIEVEN Zie: criminele zaken/

BRANDEWIJN.

1660.12.24.
Placcaert verbiedende eenige soorten van Granen in de confectie van Gebrandewijnen. Vpl.: PvB4/99.

1665.12.31.
Extract uyt het register der resolutien van de Ho.Mo.heren S.G. der V.N. (wijnen en bieren). Vpl.: Cr2/958.

1673.2.20.
Verbot van het innebrengen van vremde brandewijnen. Vpl.: PvB4/354.

1675.3.16.
Placcaert verbiedende te gebruycken oft te mengelen eenige soorten van Graenen in de distillatien van de Brandewijnen. Vpl.: PvB6/673.

1681.3.13.
Placcaert verbiedende het distilleren van de Gebrandewijnen ten plattenlande, ende regulerende het incomen van de Wynen, Gebrandewynen ende andere uytheymsche Waeren oft Commerschappen. Vpl.: PvB6/649.

1684.1.7.
Placcaert op het selve subject.(Zie Placcaert dd. 1681.3.13.) Brandewijnen. Vpl.: PvB6/651.

1688.8.20.
Ordonnantie tot het hernemen van de lichtinge van de middelen op de consomptie van de Gebrandewijnen ende andere gedistilleerde stercke Wateren. Vpl.: PvB6/362.

1692.11.20.
Placcaert verbiedende de distillatie van de levende Wateren, geseyt, Brandewynen van Graenen, Vruchten, Legumen ende bedorven Liqueuren: Ordonnerende afte-doen ende wegh-te nemen alle de Ketels ende Forneysen. Vpl.: PvB6/655.

1697.12.19.
Placcaert verbiedende ende interdicerende aen een iegelijcken de distillatie van de levende Wateren, geseyt, Brandewynen van Graenen, Fruyten, Legumen ende bedorven liqueuren. Vpl.: PvB6/656.

1702.7.31.
Placcaert verbiedende andermael te distilleren, doen inne-comen, vercoopen oft debiteren eenige Brandewijnen ende levende Wateren, ordonnerende aen alle de gene die voorsien zyn van Ketels ende andere Instrumenten dienende tot het distilleren der geseyde Brandewynen, de selve te vercoopen ende te draegen tot eenigen Meester-Ketelaer. Vpl.: PvB6/659.

1702.8.19.
Decreet dispenserende in de strengheydt van den derden artikel van het Placcaert van der 31 Julii lestleden. Vpl.: PvB6/661.

1703.1.7.
Placcaert verbiedende ende interdicerende aen allen ende een iegelijcken, eenige Brandewynen oft levende Wateren in dese Landen te distilleren, te doen innecomen, vercoopen oft debiteren. Vpl.: PvB6/662.

1705.6.25.
Placcaert permitterende met Octroy het distilleren der Brandewynen, verbiedende andermael eenige Brandewynen van Graenen oft Genyvet in dese Provincien te doen inne-comen. Vpl.: PvB6/663.

1706.7.21.
Interdictie op het placcaert van den 31 julii 1701. ende andere raeckende het verbodt van de distillatie der Brandewynen van Graenen. Vpl.: PvB6/665.

1707.1.12.
Ordonnantie verbiedende ende interdicerende van nieuwe de distilleringe der Brandewynen van Graen, van Anys ende andere Ingredienten, ten zy alvorens becomen te hebben een nieuw Octroy by de gene die dusdaenige distilleringe souden willen doen. Vpl.: PvB6/666.

1707.4.15.
Placcaert verbiedende aen alle herbergiers ende Cabarettiers, houdende Herberge ten platten-lande, aen de partyen eenigen Wyn, Brandewyn Bier oft Vleesch te vercoopen ten zy op hunnen risico ende peryckel, ende op het enckel crediet der selve partyen, sonder iets het minste te mogen brengen tot laste van de Dorpen oft parochien ende Gemeynten. Vpl.: PvB7/255.

1707.11.7.
Brieven van Octroy tot de lichtinge ende vercoopinge van Erf-renten op het innecomen van de Rechten op de Brandewynen ende Toeback onder de Departementen van Loven ende Brussel. Vpl.: PvB6/600.

1708.2.23.
Acte regulerende de routen ende plaetsen tot het inne-brengen ende uyt-voeren van de Wynen, Brandewynen, Bieren oft Toebacken in Brabant, tot betere innevoorderinge der Imposten ende andere s' Landts Rechten. Vpl.: PvB6/387.

1709.4.13.
Ordonnantie verbiedende aen allen ende eeniegelijcken de distillatie van de levende Wateren, geseyt, Legumen ende bedorven liqueuren met ordonnantie van allen de Ketels ende Fourneysen af-te-doen ende te sequestreren. Vpl.: PvB6/667.

1710.8.26.
Edict permitterende de distillatie van de Brandewynen even als voor de punlicatie van de Placcaerten van den 13 April ende 25 Mey 1709. Vpl.: PvB6/669.

1710.9.19.
Edict doende provisionelijck cesseren het gene van den 26 Augusti lestleden, ende andermael verbiedende te distilleren eenige Brandewynen in conformiteyt van de Placcaerten van den 13 April ende 25 Mey 1709. Vpl.: PvB6/670.

1714.11.28.
Acte verleent aen de Gedeputeerde der Heeren Staeten van Brabant, ordonnerende, dat niemandt eenigh Fournys, Alambique ofte Ketel tot stoken van Graen-brandewyn oft andere sterke Wateren in syn huys oft elders en sal mogen behouden, ten zy naer behoorelijcke gedaene declaratie. Vpl.: PvB6/670.

1740.5.6.
Placcaert verbiedende het distille - ren van Brandewyn. Vpl.: PvB10/138.

1740.6.9.
Placcaert verbiedende te distilleren Brandewyn. Vpl.: PvB10/139.

BRANDPREVENTIE.

1717.12.17.
Ordonnantie van regent en van Bakel en Milheeze inhoudende bepalingen ter voorkoming van brand. Vpl.: VPHvE. BSO/7-8

1720.2.19.
Ordonnantie van schepenen van Mierlo tot instelling van een brandwacht bij het huis van de predikant Altena. Vpl.: VPHvE. MSO/15.

1727.1.20.
Verbodt van Toeback te roocken in de Schueren, Stallingen op de meesingen ende op de daecken van de huysen ofte bouwen gedeckt met stroy. Vpl.: PvB7/84.

1730.2.21.
Ordonnantie van drossard en schepenen van Asten houdende bepalingen ter voorkoming van de gevolgen van brand. Vpl.: VPHvE. ASO/31-32.

1732.12.30.
Ordonnantie van drossard en schepenen van Asten waarbij zij op last der staten generaal der verenigde Nederlanden een brandreglement vaststellen. Vpl.: VPHvE. ASO/32-35.

1733.2.14.
Reglement bij officier en regenten des dorps van Bakel geformeert ingevolge haar hoogmogende resolutie van den 6 februarii 1732 tot precautie van den brant. Vpl.: VPHvE. BSO/14-16.

1733.7.9.
Ordonnantie van drossard en schepenen der heerlijkheid Asten waarbij eenieder verboden wordt open vuur of brandende turf mee te nemen in het open veld op straffe van 3 gulden boete. Vpl.: VPHvE. ASO/35-36.

1733.9.21.
Copie van acte van de hand van F. Fagel van approbatie door de Staten Generaal der verenigde Nederlanden waarin geinsereerd het reglement van regenten en bestuurders van Deurne en Liessel dd. 10.3. 1733 tot voorkoming en bestrijding van brand. Vpl.: VPHvE. DVB/100-104.

1733.9.21.
Copie van acte uit het register van de resolutien der statengeneraal der verenigde Nederlanden waarbij geapprobeerd wordt de geinsereerde requeste van den drossard van Deurne, Pero de Cassemajor op 6.2.1732 betreffende het schouwen van de brandveiligheid in samenwerking met schepenen. Vpl.: VPHvE. DVB/104-106.

1733.10.20.
Ordonnantie van drossard, schepenen, vier geswooren mannen, Heilige Geestmeesters en armmeesters alsmede gemeijntmeesters van Asten inhoudende maatregelen ter bescherming van de huizen van de regerende borgemeesters Willem Jan Loomans en Pieter van Rieth. Vpl.: VPHvE. ASO/36-38.

1736.5.30.
Ordonnantie van Drossard en schepenen van Asten inhoudende bepalingen ter bescherming van de huizen van ingezetenen tegen inbraak en brand door vreemdelingen en landlopers. Vpl.: VPHvE.ASO/38-39

1743.6.29.
Ordonnantie van drossard en schepenen van de heerlijkheid Asten en Ommel inhoudende bepalingen ter voorkoming en tot bestrijding van Brand in de heerlijkheid. Vpl.: VPHvE. ASO 40-45.
1753.10.17.
Ordonnantie en reglement van officier en schepenen van Lierop, ter voorkoming van brand. Vpl.: VPH vE. LSO/3-6.
1754.5.11.
Ordonnantie van de gecommitteerden van het officie en schepenen des dorps van Someren inhoudende bepalingen ter bestrijding van de gevolgen van brand. Vpl.: VPHvE. SSO/ 6-15.
1757.3.23; 1753.10.31.
Ordonnantie van drossard en schepenen der heerlijkheid Mierlo inhoudende bepalingen tot ampliatie van haar hoog moogende ordre en reglement tot voorkominge en blussing van brand. Vpl.: VPHvE. MSO/ 32-34.
1763.5.2.
Ordonnantie van drossard en schepenen van Asten inhoudende aanwijzingen en bepalingen nopens de brandbestrijding. Vpl.: VPHvE. ASO/63-66.
1766.7.26.
Ordonnantie van de gecommitteerde van het Officie en schepenen van Someren waarin bepalingen zijn opgenomen met betrekking tot het blussen van branden. Vpl.: VPHvE. SSO/ 22-23.
1766.11.10.
Ordonnantie van drossard en schepenen van Asten waarbij bepalingen worden gemaakt met betrekking tot het opslaan van turf in de huizen. Vpl.: VPHvE. ASO / 73-75.
1776.11.2.
Ordonnantie van drossard en schepenen der heerlijkheid Asten waar bepalingen worden gesteld inhoudende het schoonhouden van de waterpoel in verband met ev. brandbestrijding. Vpl.: VPHvE.ASO/82-83.
1777.8.20.
Ordonnantie van drossard en schepenen der heerlijkheid Asten inhoudende bepalingen ter aanvulling van het brandreglement. Vpl.: VPHvE. ASO/83-85.
1780.9.8.
Ordonnantie van drossard en schepenen der heerlijkheid Mierlo inhoudende bepalingen verbiedende het vogelschieten en bepalingen ter voorkoming van brand. Vpl.: VPH vE. MSO/45-46.

BRANDSTICHTERS Zie: Criminele zaken/

BREEDEN RAEDE VERGADERINGEN
1752.11.24.
Reglement op 't stuck der vergaderingen van den breeden Raede binnen de Stadt van Antwerpen. Vpl.: PvB10/221.
1757.9.23.
Reglement op 't stuck der vergaederingen van den breeden Raede binnen de Stadt Antwerpen. Vpl.: PvB10/233.

BRIEVEN VAN NATURALISATIE.
1706-8.5.
Placcaert ordonnerende aen de vremde Subjecten niet voorsien zynde van brieven van naturalisatie, hun te vertrecken buyten de Landen van Syne Majesteyts gehoorsaemheyt. Vpl.: PvB7/349.

BRIEVEN VAN OCTROY.
1571.6.12.
Octroye ende ordinnantie ons Heeren des Coninckx dienende tot hervattinghe ende voorderinghe vander dyckagien ende lande vander Zype ghelegen in syne Majesteyts 't Graefschap van Hollandt. Vpl.: PvB2/184-190.
1573.4.23.
Translaet uyt den walschen octroy ende consent voor die van Roosendael, Etten, Groot en Cleyn Sundert, mitsgaders voor die van Rysbergh om te mogen belasten hen ingesetene, om te betalen de lasten ende schulden ghemaeckt uyt oorsaecke vande logheringhe der soldaten. Vpl.: PvB2/102.
1597.6.9.
Octroy ons ghenadichs Heeren des Coninckx verleent tot het bedycken vanden polder van de Moervaert ende Clincghe gheleghen in Hulster-Ambacht. Vpl.: PvB2/210-213.
1613.7.4.
Octroy van den Doel ende d'intinerimenten te Ryssele, item inden grooten Rade te Mechelen ende op ander plaetsen ghevolcht. Vpl.: PvB2/ 196-204.
1613.8.3.
Octroy voor S.Anna Polder ende het Schorre van Ketenisse met d'interimenten daer op gevolcht soo te Ryssele als op andere plaetsen. Vpl.: PvB2/192-196.
1630.11.28.
Acte by Haere Hoocheyt, verleent tegen het Octroy gegunt aen Hieronimus Verdussen, op het drucken van de almanakken waermede het selve cesseert. Vpl.: PvB1/389.

1660.3.12.
Octroy der stadt van 's Hertogenbosch. Vpl.: Cr2/955-956- BMJ.
1661.3.12.
Octroy der stadt van 's Hertogen - bossche. Vpl.: Cr2/955-956. BMJ.
1663.6.19.
Het octroy verleent aen die van Lier, nopende den voorsz. Veede-merckt. Vpl.: PvB4/69-72
1663.11.16.
Octroy ende Permissie voor de Reeders, Capiteynen, ende Boots-volck om te mogen varen naer Groenlandt, ende aldaer te vangen de Wal-vis - schen, ende de Vruchten van daer komende, te brengen in dese landen. Vpl.: PvB4/12.
1678.3.19.
Octroy voor de gemeyne Ingesetenen vande seven Quartieren van Antwer - pen, by d'welck wordt geaccordeert. dat de devoiren van beleyden ende visiteren der gemeyne Wegen, Herbaenen oft Herstraeten, Bruggen, Rivieren, Stroomen, Waterloopen, etc. voortaen sullen gedaen worden by d'officieren van de dorpen aldaer, ter exclusie der Rentmeesters Generaels vande Domeynen. Vpl : PvB5/445.
1684.3.11.
Octroy voor die vanden Byvange der Stadt Lier om te mogen doen de devoiren van belyden, ter exclusie van de Rentmeesters Generaels van de Domeynen. Vpl.: PvB5/446.
1684.7.27.
Octroy ende permissie voor die van de Stadt ende byvange van Herentaels om te mogen doen de devoiren van beleyden ter exclusie van de Rentmeesters generaels der Domeynen. Vpl.: PvB5/449-451.
1693.7.7.
Octroy tot lichtinge van dertigh duysent guldens tot behoef van de Stadt Antwerpen, permitterende tot dien eynde de belastinge op de Officien begrepen in de geinsereerde liste. Vpl.: PvB6/258.
1698.6.7.
Octroy van Syne Majesteyt tot het oprechten van de Coninckl̈ijcke Oost-Indische ende Guineesche Compagnie der Nederlanden. Vpl : PvB6/472.
1703.12.31.
Brieven van Octroy tot de lichtinge ende vercoopinge van Erf en Lyfrenten op des generaelen Zegel ende imposten van Brabant. Vpl.: PvB6/593.
1704.7.26.
Brieven van Octroy tot de lichtinge ende vercoopinge van Erf-renten op de casseyden van Brussel naer Gendt van Brussel naer Loven, van Antwerpen naer Mechelen ende van Antwerpen naer Lier, ene op de Imposten van Brabant. Vpl.: PvB6/595.
1706.2.23.
Acte verleent aen de Ingesetenen van Kettenis nopende de Bosschen die zy zyn besittende boven de gene die sy hebben uyt de Generaliteyt van de Bancke van Walhorn. Vpl : PvB6/327.

BROUWERS.
1679.7.10.
Placcaert ende Ordonnantie op het ontvremden, misbruycken ende breken van de Brouwers biertonnen. Vpl : PvB7/66.
1694.5.19.
Placcaert ende Ordonnantie op het selve subject. (Zie Placcaert dd. 1679.7.10) Brouwers. PvB7/66-67 Vpl.: PvB7/67-69
1709.10.26.
Ordonnantie van president en schepenen van Mierlo waarbij de tappers en de brouwers worden verplicht zich te houden aan de naleving van het placaat van 6.8.1659 op het stuk van de gemeene 's lands middelen onder bedreiging met de boeten volgens dit placcaat. Vpl.: VPHvE. MSO/7-8.
1709.5.25.
Ordonnantie verbiedende aen alle Brouwers voortaen andere Graenen te verbrouwen, als Gerste, Boeckweyde ende Haver sonder de minste mengelinge van Terwe oft Koren. Vpl.: PvB6/668.
1722.9.26.
Placcaert ende Ordonnantie op het selve subject. (Zie Placcaert dd. 1679.7.10) Brouwers. Vpl.: PvB7/69.

BUITENGEBORENEN.
1709.2.28.
Ordonnantie van regenten van Bakel en Milheeze op de vestiging van buitengeborenen in Bakel en Milheeze. Vpl.: VPHvE. BSO/5-6.
1713.3 13.
Ordonnantie van regenten van Bakel en Milheeze op de vestiging van Buitengeborenen in Bakel en Milheeze. Vpl.: VPHvE. BSO/6-7.
1723.7.10.
Ordonnantie van regenten van Bakel en Milheeze inhoudende bepalingen op de vestiging van buitengeborenen in Bakel en Milheeze. Vpl.: VPH vE. BSO/10-11.

BURGERPLICHTEN.

1796.12.26.
Ordonnantie en reglement van de municipaliteit van Mierlo inhoudende bepalingen tot het houden van burgerplichten. Vpl.: VPHvE.MSO/59-61.

BURGERS-MILITAIREN Zie: Verhouding---/

BUSKRUIT
1566.3.25.
Placcaert ende Ordonnantie ons Heeren des Coninckx, gemaeckt op 't stuck van Salpeter, Poeder oft Buscruyt, inhoudende d'ordene diemen sal moeten houden ende observeren in't coopen ende vercoopen van 't selve Salpeter ende Buscruyt. Vpl.: PvB1/268-270.

BUYTENLANDERS EN BASTAARDEN
1576.3.26.
Placcaert ende Ordonnantie ons Heeren des Coninckx, gemaeckt tegen de buytenlanders ende bastaerden, besittende enige officien in Brabant, ende tegens die gene die officien van justitien in pachte, pantschap oft beleeninge binnen den selven lande van Brabant zyn hebbende. Vpl.: PvB1/421-423.

C.

CAERTEN Zie: rechten op peerden-/

CAERTEN.
1233.
Die oude caerte der stadt Maestricht. Vpl.: Cr2/1351-1352. BMJ.
1510.3.28.
Caerte van Hertoch Albert diemen noemt de Albertine (den Bosch) Vpl.: Cr2/937-938. BMJ.
1560.5.6.
Placcaet ende ordinantie ons heeren des Coninckx op 't stuck van de bosschen in Brabandt. Vpl.: PvB2/104.
1610.3.28.
Caerte van Hertoch Albert diemen noemt De Albertine. Vpl.: Cr2/937-938. BMJ
1651.2.14.
Landtcaerte voor het land van Ravenstein uitgegeven door Philips Wilhelm palzgrave bij Ryn in Beyeren. Vpl.: Cr2/1002-1012.
1664.2.20.
Landcaerte voor de heerlijkheid en het kerspel van Uden door Adolph van Cleve ende van der Marcke, heer van Ravenstein, Herpen, Uden en Driescher. Vpl.: Cr2/988-989.

CAFFE Zie: rechten op peerden---/

CANONIEKE INDEX.
1651.3.15.
Placcaet nopende den boeck vanden Bisschop Cornelius Jansenius ende andere gheschriften ende boecken ghespecificeert in de bulle van onsen heylighen Vader den Paus Urbaen den VIII. Vpl.: PvB3/23.
1688.10.13.
Verbodt van seker boecxken geintituleert, l'État présent de l'Europe etc, ende andere diergel ijcke maendtboecxkens onder den titel van Mercure Historique. Vpl.: PvB5/505.
1691.8.25.
Verbodt van seker boecxken geintituleert, Mercure Historique & Politique, &c. ende diergelijcke andere Maendtboecxkens. Vpl.: PvB5/507.
1696.- 1701.
Handschrift van Godefridus Joannes Vanzurpele, secretaris van de stad Diest, behelsende gewoonten, privilegies en rechten van de stad Diest. Vpl.: Ca /419-641.

CAPPELLAEN MAJOR MILITAIR.
1753.2.21.
Edict by het welcke gedetermineert worden die Persoonen die voor Militairen moeten gehouden worden, ende de welcke vervolgens van de jurisdictie moeten zyn van den Cappellaen Major Militair. Vpl.: PvB9/123.

CAROLINE.
1525.8.12.
Caerte van Keyser Caerle diemen noemt de Caroline (Den Bosch). vpl.: Cr.2/935-937. BMJ.
1547.12.17.
Caroline van den jaere 1547 beroepen met den 11en articule van de voorgaende ordonnantie. (1684.6.3.) Vpl.: Ca 328/341. BMJ.

CARTULARIUM ASTEN.
Cartularium of Limietscheijdinge van de Grondheerlijkheid van Asten van 1222 - Vpl.:VPHvE. ACart/1.
1362.9.4.
Copie van een charter van Wenceslaus van Bohemen en Johanna Hertog en Hertogin van Brabant enz. waarbij Peter Concereel wordt beleend met het hoog en laag gerecht en de heerlijkheid Asten met alles wat daartoe behoort, waarvan het afschrift door Schepenen en secretaris van Asten is bevonden te accordeeren met het origineel en ten teken daarvan door hen ondertekend nadat de authentieke copie eveneens was geauthoriseerd door J.H.van Heurn griffier van de leen en tolkamer te 's Hertogenbosch dd. 1755. Vpl.: VPHvE. ACart /4-6.
1366.1.31.(copia 1755.6.2.)
Copie van een charter van Wenceslaus van Bohemen en Johanna Hertog

en Hertogin van Brabant, waarbij zij Henric van Kuyc belenen met de heerlijkheid Asten en alle rechten met uitzondering van de klokslag welk afschrift door schepenen en secretaris van Asten is bevonden te accorderen met een vidimus van schepenen van 's Bosch dd. 20.7.1457. Vpl.: VPH vE. ACart/6-8.

1367.12.5.

Copia copiae van een charter van Henric van Kuyc, Heer van Asten, waarbij deze aan de ingezetenen van Asten - ter bijlegging van twist en tweedracht - bevestigt in het gebruik der gemeente onder opgave van de begrenzing van de heerlijkheid onder bepaling, dat hij een schutter aanstelt, dat hij het visrecht zal bezitten en dat hij met de ingezetenen gezamenlijk stegen en straten zal aanwijzen. 1755.8.25. Vpl.: VPHvE. ACart/ 8-13.

1640.7.10.

Acte van die van Asten over het wettig bezit van een hoeve onder de Heitrak in verband met onzekerheden van de gemeentegrenzen en wordt besloten om grenspalen te zetten en een gracht te graven waarbij tevens de grens aangegeven wordt van het landgoed van de heer Nieuwenhem en de boeten bepaald, welke staan op het overtreden van vee van de grenzen. Vpl.: VPHvE. ACart/53-57.

1684.7.21.

Originele schepenacte waarin melding wordt gemaakt van een finale limietscheiding tussen die van Someren en die van Asten waarbij geauthoriseerd was Adriaan van Borsselen tot Geldermalsen als raad en rentmeester generaal der domeijnen van Brabant welk contract en accoord bevonden was met het origineel te accorderen. De acte werd door schepenen en secretaris ondertekend en gedateerd. 1755.9.11. Vpl.: VPHvE. ACart/13-15.

1671.

Copie der Ordonnantie en de Statuten voor de IJkers of Keurmeesters gestelt door de Heer van Asten en Ommel en de schepenen in het jaar 1671. De copie is ondertekend door secretaris Lozecaat en gedateerd 1755.9.11. Vpl.: VPHvE.ACart/ 16-18.

1679.9.9.

Extract uit de resolutien van de edelmogende Raden van staten der verenigde Nederlanden waarbij besloten werd tot voorkoming van twist en tweedracht tot een finale limietscheiding tussen die van Someren en die van Asten over het Broek genaamd de Wielput en een zeker gedeelte van de Peel dat zich uitstrekt tot op het territoir van Gelderland. Vpl.: VPHvE. ACart/16

1726.3.5.

Copie van een request van die van Asten, Bakel, Deurne en Someren aan de Staten Generaal der Vereenigde Nederlanden waarin zij verzoeken om vermindering van het door die van Helmond geheven zg. klotgeld, welk verzoek gedeeltelijk wordt toegestaan en door de deurwaarder Mackallen aan de belanghebbenden bij exploit wordt medegedeeld. Vpl.: VPHvE. ACart. 35-39

1729.4.4.

Copie requeste aan de edelmogende Raden van Staten der Verenigde Nederlanden waarbij Drost en regenten der grondheerlijkheid Asten verzoeken het daarheen te leiden dat de bij de finale limietscheiding van 21.7. 1684 gegraven en thans weer toegegroeide gracht opnieuw worde uitgediept met aantekening dat de edelmogende conform het request besloten hebben. Vpl.: VPHvE.ACart/ 18-20.

1755.6.2.

Acte waarin J.Lozecaat, secretaris der Grondheerlijkheid Asten en Ommelen verklaart in dit Cartularium op te nemen alle oude voorrechten dezer gemeente en deze te doen authoriseren door het College van Schepenen. Vpl.: VPHvE. ACart/3

1754. 12.20.

Afschrift van de hand van J.Lozecaat secretaris van Asten uit het register van resoluties van de Staten generaal der verenigde Nederlanden inzake onenigheden bij de vaststelling der limietscheiding op verschillende plaatsen en waarbij die van Asten een definitieve uitspraak verzoeken welke wordt gedaan en waarbij de sancties worden geinsereerd in een retentum indien die van Asten geen gevolg geven voor een vastgestelde datum. Vpl.: VPHvE. ACart/ 48-53.

1755.9.11.

Acte van Schepenen van Asten waarbij de acte van limietscheiding van 21.7.1684 en hernieuwing daarvan op 5.5.1729 zijn gecopieerd en bevonden met het origineel te accorderen. Vpl.: VPHvE.ACart/20-22.

1755.10.28.

Acte opgemaakt door J.Lozecaat Secretaris van Asten waarin is opgenomen een acte van 21.7.1684 tot finale limietscheiding tussen die van

Asten en die van Someren door Adriaan van Borsselen tot Geldermalsen en waarbij regels worden opgesteld voor het schutten van vee enz. Vpl. VPHvE. ACart/22-25.

1756.11.26.

Scabinale acte waarbij geinsereerd een extract uit het register van Resolutien der Staten Generaal der Verenigde Nederlanden waarin naar aanleiding van een request van die van Asten en Ommel aan hen het recht van het ijken wordt erkend en zij een eigen ijkmeester mogen blijven aanstellen. Vpl.: VPHvE.ACart 25-28.

1757.1.24.

Scabinale ak te waarin geinsereerd een verklaring van de deurwaarder C.Bruystens dat hij aan de moeder van de ijkmeester W.Boekholt copie heeft uitgereikt van voorgaande acte ter kennisname. Vpl.: VPHvE. A Cart/28-29.

1758.4.16.

Acte der Schepenen van Asten waarbij geinsereerd de finael limietscheiding zoals bepaald op 1757.10.6. door een commissie ten opzichte van de corpora Weert, Nederweert, Someren en Meijel met opsomming der strafbepalingen ten deze bij overtreding van deze resolutie. Vpl.: VPHvE. ACart/30-35.

1766.6.14.

Copie extract resolutien der Staten Generaal der Verenigde Nederlanden van de hand van J.Lozecaat, secretaris van Asten waarbij de limietscheiding tussen die van Asten en Someren van 9.9.1679 en 21.7.1684 en 4.4.1729 opnieuw worden geregeld bij resolutie van 6.10.1757. Vpl.: VPHvE. ACart/39-41.

1768.6.1.

Afschrift van een scabinale acte van Schepenen van de vrije grondheerlijkheid Asten van de hand van J.Lozecaat secretaris van Asten waarin deze verklaren geen andere gerechtelijke beroepsinstanties te kennen dan de twee steden 's Hertogenbosch en Grave. Vpl.: VPHvE.ACart/ 41-42.

1768.6.1.

Copie ener resolutie der Staten generaal der Verenigde Nederlanden van de hand van J.Lozecaat waarbij naar aanleiding van klachten over het geheven maalloon is besloten tot het op kosten van die van Asten vervaardigen van twee koperen maten bestemd voor de molenaar te Asten en te Ommel in afwachting van een algemene regeling voor de Meijerij tot fixering van het maalloon voor alle molens daarin gelegen. Vpl.: VPHvE. ACart /42-44.

1771.10.3.

Copie resolutie van de Staten Generaal der Verenigde Nederlanden van de hand van J.Lozecaat secretaris, waarin naar aanleiding van een geschil over de verkoop van gemeentegronden der heerlijkheid Asten een verzoek tot nietigverklaring van een plaatsgehad hebbende verkoop van vermelde gronden wordt verworpen onder bepaling hoe in den vervolge te handelen bij de verkoop van gemeene gronden door de regenten der grondheerlijkheid Asten. Vpl.: VPH vE. ACart/44-47.

Zonder jaartal.

Samenvatting van de finale limietscheiding van het gebied van Asten van de hand van Secretaris J.Lozecaat, doch niet door deze ondertekend. Vpl.: VPHvE. ACart/57-58.

CESSIONARISSEN.

1536.8.30.

Ordinantie aengaende de cessionarissen bij Carolus Quintus geordineert ende gestatueert. Vpl.: Lo1/718-726 BMJ.

CHAISEN Zie: rechten op peerden-/ CHARITAET.

1538.1.3.

Additie oft nieuwe ordonnantie op het stuck van de charitaet voor de stadt Brussel. Vpl.: PvB3/135.

1541.1.24.

Ordonnantie verclaerende ende amplierende eenighe articulen vanden placcaete van den 3.1.1538 op het feyt van de charitaet ende arme luyden der stadt Brussele. Vpl.: PvB3 146-150.

1552.4.26.

Ordonnantie ghemaeckt by forme van additie op den doorghemelten placcaete van den 3.1.1538 op het feyt van de charitaet ende arme luyden van de stadt Brussele. Vpl.: PvB3/ 150-152.

CHIJNSEN Zie: Verkoop rechten---/ CHIJNSEN

1522.10.10.

Van de chijnsen, chijsboecken ende rollen, datmen in cas van verlies van de Schepenbrieven, met de selve mach procederen, t'sy actione reali vel personali. Vpl.: PvB1/73

1533.12.25.

Directief van hertog Jan van Cleve aen die van den Lande van Ravenstein betreffende de cijnsen. Vpl.: Cr2/998-1000. BNB

1548.7.
Niet te mogen calengieren uyt crachte van eenen chyns die niet en compt tot de 4 Carolusguldens erfflyck. Vpl.: PvB2/221.
1613.12.20.
Placcaet ende Ordonnantie ghemaeckt ende ghestatueert by onse ghenadighe Heeren ende Princen die Eertshertoghen tot conservatie ende betalinghe van hunne heerlycke chynsen ende prestatien van hunne domeynen des landts van Mechelen. Vpl.: PvB 2/177-180.
1633.3.21.
Teneynde ni emandt aenden rentmeester vanden staten int quartier van Den Bosch eenighe verclaringhe oft openinge doe, vanden coninckly cken chynsen pachten ofte recognitien oft oock egheene aenden sleven rentmeester betaele. Vpl.: PvB2/276.
1613.1.12.
Aengaende de chynsen ofte prestatien onder de Jagherye in Brabant. Vpl.: PvB2/142-144.
1685.9.20.
Ordonnantie tot vernieuwinge der Registers van de cheynsen, recognitien Renten ende andere jaerelijckse prestatien, competerende aen Syne Majesteyt gelegen onder den bedryve ende resorte der Stadt Thienen. Vpl.: PvB6/585.
1708.11.9.
Opene brieven tot vernieuwinge van de Registers der Cheynsen, jaerelijksche prestatien ende recognitien toebehoorende aen Syne Majesteyt in de Districten ende quartieren van Brabant. Vpl.: PvB6/602.
1723.11.12.
Opene brieven tot vernieuwinge van de Registers van de Cheynsen, Recognitien, Renten ende andere jaerelijcksche prestatien toebehoorende aen Syne Majesteyt in den quartiere van Thienen. Vpl.: PvB6/612.

CHIJSEN, RENTEN, PACHTEN Zie: Quytscheldingh, ---/

CHIRURGIE.
1720.5.6.
Acte verbiedende aen een jegelijck ten platten Landen in de Provincie van Brabant, t'exercerende de Chirurgie, ten zy dat sy daer toe alvoorens geexamineert ende geadmitteert zyn. Vpl.: PvB7/83.
1745.7.13.
Placcaert verbiedende dat niemandt wie hy zy, sal vermogen ten platten Lande binnen de Provincie van Brabant t'exerceren de Chirurgie, sonder examen van de gesworene van het Ambacht der Chirurchie. Vpl.: PvB10/362.

CHOCOLAT Zie: rechten op peerden, ---/

CLEEDSEL SUPPOSTEN
1727.10.31.
Naerdere Ordonnantie nopende het Cleedsel van de Supposten van den Souvereynen Raede van Brabant. Vpl.: PvB6/51.

CLEYNEN SEGEL Zie: Recht van-/

CLOOSTER HUIJBERGEN
1755.2.15.
Brieven Cassatoir tegens het Cloos ter van Huybergen en verre het grootste deel van den Gehuchte ofte Dorp van dien naem. Vpl.: PvB10/64.

CNEVELAERS Zie: Criminele zaken/

COETSEN Zie: Rechten op peerden, ---/

COETSEN EN CHAISEN Zie: recht op bier, ---/

COHIEREN VAN BRABANT.
1691.11.23.
Ordonnantie dat alle de gene die eenige partyen van Goederen hebben achtergelaeten in de rapporten tot het formeren van de Cohieren van Brabant, de selve sullen hebben over te brengen binnen den tydt van sesse weken. Vpl.: PvB6/363.

COLEN.
1697.11.28.
Ordonnantie van Syne Majesteyts Rekencamer in Brabant reglerende de mettinge van de Colen. Vpl.: PvB7/77.

COLLATIE OFFICIE/AMPT.
1746.1.12.
Placcaert verbiedende aen een-ieder, hebbende collatie van eenigh Officie oft Ampt uyt den hoofde van Landen ende Heerelijckheden die sy besitten, van daer voor te trecken ofte ontfangen eenigh geldt ofte belooninge, op pene etc. Vpl.: PvB10/303.

COLLECTATIE GENERALE MIDDELEN EN IMPOSTEN.
1576.12.18.
Ordonnantie ende instructie ghemaeckt ende uytgheghe ven, opden ontfanck ende collectatie vande gheneraele middelen ende imposten, byde ghemeyne staeten vanden landen van herwaertsovere gheaccordeert ende ghestelt by willecoren ende auctorisatie ons heeren des Conindx voor den tyd van zes maenden, op diversche specien van eetelycke ende comanschappen. Om daerby (onder anderen) te vervallen, d'oncos-

ten vander teghenwoordigher oirloghe ende des daeraff dependeert. Vpl.: PvB2/43-50.

COLLEGIE VAN MEDECYNEN.
1650.4.28.
Ordinantie van de wethouderen der stadt Brussele behelsende de oprechtinghe van het collegie der medecynen 12.11.1649 herkent ende bevesticht by den Raede van Brabant Vpl.: PvB3/264-278.
1681.3.24.
Ordonnantie dat allen de gene die sullen willen exerceren de conste der Medecynen, hun sullen moeten conformeren aen de Ordonnantien ende Placcaerten desaengaende geëmaneert. Vpl.: PvB5/24.

COLLEGIUM MEDICUM.
1659.9.9.
Ordonnantie bevelende aen de wethouderen der stadt Brussele de herstellinghe van het Collegium medicum. Vpl.: PvB3/278.
1662.1.25.
Declaratie ende ordonnantie bevelende dat die van het Collegium medicum ende alle andere des raeckende hun sullen moeten reguleren naer de placcaeten van syne Majesteyt gheemaneert op het stuck van het nemen van graden in eenighe universiteyten ende naer de andere acten breeder alhier vermelt. Vpl.: PvB 3/279.

COMMERCIE ONDERSATEN.
1704.1.17.
Placcaert gebiedende aen alle Officieren van de beslotene ende onbeslotene Steden als van den plattenlande, alle mogelijcke sorge te draegen tot het ponctueel onderhouden van het placcaet van den 22. September lestleden verbiedende de Commercie met de Ondersaeten van den Keyser, Engelandt, Hollandt ende hunner geallieerde. Vpl.: PvB6/485.
1706.6.1.
Ordonnantie aen een-ieder van over te draegen de Effecten, Goederen ende vivers den vyandt toebehoorende in de Stadt van Brussele verborgen, verbiedende aen de Inwoonders der selve Stadt te hebben eenige Commercie met persoonen de welcke hun onthouden in de steden ende plaetsen geoccupeert by de Vyandtlijcke Trouppen. Vpl.: PvB6/486.

COMMERCIE/NAVIGATIE INDIE.
1722.12.19.
Translaet der opene Brieven van Octroy vergunt by Syne Keyserlijcke ende Catholijcke Majesteyt voor den termyn van dertigh jaeren aen de generaele Compagnie opte rechten in de Oostenrijcksche Nederlanden tot de Commercie ende Navigatie op d'Indien. Vpl.: PvB6/497.

COMPAGNIE PREVOOST-GENERAEL.
1755.3.1.
Reglement raeckende de Compagnie van den Prevoost Generael van dese Nederlanden ende van 't Hof van Haere Keyserlijcke ende Coninckljcke Majesteyt. Vpl.: PvB9/60.

COMPAGNIE DROSSAERT.
1765.5.11.
Reglement tot betere Directie van de Compagnie van den Drossaert van Brabant. Vpl.: PvB9/96.

COMPILATAE.
17e eeuw. (Ongedateerd)
Compilatae, 1e deel Van der staet, haere paelen, rechten, overheijt, poorters ende ingesetenen int gemeyn.(Antwerpen). Vpl.: Lo3/2-83. BMJ.
17e eeuw. (ongedateerd)
Compilatae. 2e deel. Van rechten gehouden persoonen aengaende(Antwerpen) Vpl.: Lo3/84-297. BMJ.
17e eeuw (Ongedateerd)
Compilatae. 3e deel. Van rechten de goeden aengaende ende bij wat manieren die vercregen worden. Vpl.: Lo3/298-595. BMJ.
17e eeuw. (Ongedateerd)
Compilatae. 4e deel. Van contracten ende verbintenissen ende des daeraen cleeft. Vpl.: Lo4/2-467. BMJ.
17e eeuw. (Ongedateerd)
Compilatae. 5e deel. Van de maniere van borgerlijcke rechtvoorderinge oft civile procedure. Vpl.: Lo4/468-729. BMJ.
17e eeuw. (Ongedateerd)
Compilatae. 6e deel. Van misbruijcken ende misdaeden, ende van breucken ende straffen daertoe staende. Vpl.: Lo4/730-763. BMJ.
17e eeuw. (Ongedateerd.)
Compilatae. 7e deel. Van de maniere van rechtvoorderinge in straffbaere ende criminele saecken. Vpl.: Lo4/774-841. BMJ.

COMPTOIR GENERAEL.
1726.5.7.
Ordonnantie provisioneel, nopende het Comptoir generael der Secretarissen van Syne Majesteyts Souvereynen Raede geordonneert in Brabant. Vpl.: PvB6/47.

CONCORDATEN

1490.1.13.

Concordaet raekende de Iurisdictie tusschen den Bisschop van Cameryck ende de Magistraet van Antwerpen. Vpl.: PvB1/11-12.

1490.9.9.

Concordaet tusschen den Bisschop van Cameryck ende de stadt Antwerpen. Vpl.: PvB1/12-13.

1521.2.12.

Concordaet tusschen Keyser Carel, ende de Prelaten, Prelatersse, Prioren, Priorinnen ende hunne Conventen van Brabandt, rakende de Nominatie tot de Prelaten van Brabandt. Vpl.: PvB4/421-424.

1597.1.9.

Concordaet tusschen de borghemeester schepenen ende raedt deser stadt Brussele midtsgaeders de heeren dekens, canonicken der collegiale kercke van Sint Goedele ende ghemeyne clergie supposten vanden capittelen van de selve kercke, nopende den vrydom van accysen op wijnen ende bieren aengheghaen op den 14.11.1596 ende ghepasseert in comdemnatie volontaire in den Raede van Brabant. Vpl.: PvB3/402-406.

1597.5.14.

Copie des accordts ende verdragh provisioneel tusschen den onderdaenen des landts Ravensteyn ende de onderdaenen des landts Megem opgericht aengaende den Zeegdijck. Vpl.: Cr2/1013. BMJ.

1622.6.16.

Opene brieven van declaratie ende confirmatie van de Maestrichtsche concordaten de non evocando. Vpl.: Cr2/1068 BNB.

1630.5.14.

1. Aengaende de Bulle tegens die van Vlaenderen 14.5.1530. 2. Dat geen Brabanders in d'eerste instantie geconvenieert sullen wesen in den Secreten oft Grooten Raedt. 3. Alle nieuwicheden van de Warandtmeesters ende Consistorie van den Horen geaboleert. 4. Van vonnisse tot de torture aut in criminalibus niet t'appeleren. VPL.: PvB1/181-182

CONFISCATIE GOEDEREN.

1685.10.5.

Placcaert accorderende alnoch den tydt van thien dagen tot het overbrengen van de quantiteyt ende qualiteyt, renderinge ende weerde van de goederen in Brabant gelegen. Vpl.: PvB6/341.

1686.4.1.

Placcaert ordonnerende over-tedraegen de quantiteyt, qualiteyt, weerde ende renderinge van alle de Goederen gelegen in de landen van Limbourg, Valckenbourg, Daelhem ende 's Hertogenraede. Vpl.: PvB6/345.

1689.5.10.

Placcaert ordonnerende de confiscatie der goederen, rechten ende effecten gelegen in dese landen, toebehoorende aen de Ondersaeten van den Alder-Christelijcksten Coninck, ingevolge de declaratie van oorloge van den derden deser. Vpl.: PvB7/327.

1702.2.16.

Placcaert confisquerende ten profyte van Syne Majesteyt alle de goederen, actien, credieten ende effecten, toebehoorende aen de Ondersaeten van den Keyser in de Landen van herrewaerts-over ende aen de gene die metter daet in synen dienst zyn. Vpl.: PvB7/340

1704.4.12.

Declaratie dat alle mobilaire ende immobiliaire goederen, rechten, actien, credieten ende effecten gelegen in dese Provincien, toebehoorende aen de Inwoonderen der ansiatique Steden, zyn confiscabel. Vpl.: PvB7/346.

1715.5.16.

Placcaert ordonnerende de confiscatie der goederen ende effecten van de gene zyn in den dienst van den Hertogh van Anjou oft andere Vyanden. Vpl.: PvB7/ibid.

1716.7.17.

Naerder placcaert nopende de confiscatie der goederen ende effecten van degene houden de partye van den Hertogh van Anjou oft van eenige andere vijantlijcke macht. Vpl.: PvB7/355.

CONSERVATIE HEERLIJKE RECHTEN

1613.12.20.

Placcaet ende Ordonnantie ghemaeckt ende ghestatueert by onse ghenadige Heeren de Eertshertoghen tot conservatie van betalinghe van hunne heerlijcke rechten van hunne domeynen des Lants van Mechelen. Vpl.: PvB2/180

CONSERVATORIJEN.

1500.9.22.

Nopende de conservatorijen etc. Vpl.: PvB1/33-34.

CONTRIBUTIEN.

1630.7.4.

Dat die van de Meyerye sullen moghen betalen contributie aen de staten, maer gheen bede. Vpl.: PvB2/100.

1634.1.24.
Datmen gheen contributie sal moghen gheven inde quartieren van Loven, Diest, Sout-Leeuw, Thienen, Sichem ende Aerschot. Vpl.: PvB2/280.
1634.6.6
Copye vanden brief geschreven by syne excellentie aen de rentmeesters van syne Majesteyts contributie inde quartieren van Zuyt Hollandt, lande van Altena, ende Bemmelreweert, lande van Heusden, Maes ende Wael, Ryck van Nimmeghen ende Lande van Cuyck. Vpl.: PvB2/262.
1637.1.27.
Dat de vlecken onder Thienen geen contributie sullen moghen betaelen aen den vyant. Vpl.: PvB2/289.
1679.3.9.
Verclaeren nopende de betaelinge van den achterstel van Contributien. Vpl.: PvB7/297.
1680 1.3
Interpretatie ende declaratie van de Placcaerten vanden 29.Meert ende 6 April 1679 raeckende het lichten der penningen tot betaelinge van de achterstellen der contributien Vpl.: PvB7/300.

CONTRIBUTIEN CROONE VRANCKRYCK
1684.11.14.
Ordonnantie aen die Hooft-officieren van desen Hertoghdomme van Brabant hun te verdraegen ende t'onthouden van 't ontfanck der penningen van de contributien geeyscht door de Croone van Vranckryck. Vpl.: PvB7/303.

COOPMANSHANDEL VAN SPAIGNIEN
1598.8.14.
Placcaert ende Ordonnantie ons genaedichs Heeren des Coninckx, inhoudende den voet ende orden diemen voortaen houden sal op 't stuck van de Coopmanshandel, ende trafycke op licensien met Hollandt, Zeelandt ende andere landen, houdende de tegenpartye van Syne Coninckliycke Majesteyt. Vpl.: PvB1/340-346.
1603.4.5.
Placcaert ende Ordonnantie belangende de openinge ende restauratie van den Trafieck ende Coopmanshandel van Spaignien, metten Landen van Herwaertsover, hoewel sy geweken zyn van de onderdanicheydt van de Deurluchtichste Eertshertogen onse Souvereynen ende natuerlijcke Princen. Oock met alle andere Vasallen ende Ondersaeten van Princen ende Republijcken, wesende hunne vrinden ende neutralen. Vpl.: PvB1/243-249.
1605.3.12.
Placcaert van de Eertshertogen, soo op de revocatie van sekere voorgaende Placcaert van den 5.4.1603, aengaende den Coopmanshandel van Spaignien, als noop ende 't gene sijne Majesteyt alsnu heeft geresolveert, belangende den selven Coopmanshandel. Vpl.: PvB1/251-252.
1606.2.15.
Placcaert ende Ordonnantie van hunne Hoocheden, stellende order ende reglement op de swarheden ende beletselen hier voormaels gedaen in de Havenen van den Coninckrijcken van Spaignien, aengaende de Coopmanschappen ende Manufacturen gemaeckt in de gehoorsaeme Provincien van hunne voorschreven Hoocheden ende die van hunne rebellen. Vpl.: PvB1/252-253.

CORRESPONDENTIE MET VIJANDEN EN REBELLEN Zie: Verbod---/ CORRESPONDENTIE ONDERSATEN
1703.9.22.
Placcaert verbiedende de Commercie ende alle correspondentie met de Ondersaeten van den Keyser, Engelandt de Staeten Generael der vereenighde Provincien ende hunne geallieerde. Vpl.: PvB6/482.
1703.11.22.
Verclaeren dat de Aenbrengers van de goederen ende effecten toebehoorende aen d'ondersaeten van den Keyser, Engeland, Holland ende van hunne geallieerde, sullen genieten het vierde paert van hunne denonciatien. Vpl.: PvB7/345.

COSTUYMEN
1407(1446)
Costuymen der stadt ende bancke van Helmont. Vpl.: B /8-17; Cr2/1029-1030; BMJ; BNB.
1419.
Dit sijn de oude rechten, costumen ende herbringene van der stat, (Antwerpen). Vpl.: Lo1/82-89. BMJ.
Voor 1511.
Rechten ende costuymen van Antwerpen. Vpl.: Cr1/375-497. BMJ: BNB.
1511.11.12.
Costuymen vanden Leenhove des Landts ende Baenderije van Grimberghen. Vpl.: Cr1/351-354.BMJ: BNB
1535.8.31.
Costumen, usancien ende stiel van procederen der stadt, vrijheidt ende iurisdictie van Mechelen. Vpl.: Cr2/1087-1120.
1536.10.30.
Costumen van der stadt van Liere ende heuren bijvange. Vpl : Lo5/412-593. ; BMJ.
1541.11.29.
Additie, ampliatie ende declaratie van de costumen, usancien ende styl

van procederen der stadt, vrijheyt ende jurisdictie van Mechelen. Vpl.: Cr2/1121-1124.; BNB.

1546.1.12.
Costuymen van Sint Oederode ende haeren ressorte. Vpl.: B /68- 80; Cr2/1023-1025· BMJ; BNB.

1546.2.8.
Costuymen der stadt van Landen ghe legen op de paelen van Brabandt te Lande van Ludick-Weerts. Vpl.: Cr1/95-96; BMJ; BNB.

1546.2.8.
Costuymen der stadt van Zychem. Vpl.: Cr1/85-88; BMJ; BNB.

1546.2.8.
Costuymen der stadt van Landen, gheleghen op de paelen van Brabandt ten lande van Ludick-weerts. Vpl.: Ca/768-774.; BMJ.

1546.2.8.
Costuymen der stadt van Zychem. Vpl.: Ca/646-661. BMJ.

1546.3.2.
Costumen der stadt ende bancke van Helmont. Vpl.: Cr2/1029-1030; BMJ; BNB.

1546.6.23.
Costuymen van Bergeyck en Eersel Vpl.: B /81-91; Cr2/1025-1027; BMJ; BNB.

1546.7.10.
Costuymen van Blaedele aengaende de jurisdictie ende maniere van procedeeren soo in civile als crimineele saecken. Vpl.: B 149-155; Cr2/1031-1032; BMJ; BNB.

1546.7.24.
Costuymen ende usantien der dinghbancke van Oerle in Kempenlandt. Vpl.: B 156-158; Cr2/1033; BMJ; BNB.

1546-1548.
Brieven van den Keyser aen den amptman, de burgemeesters, schepenen ende raide der stadt van Antwerpen aengaende doverbrenghen van den costumen. Vpl.: Lo1/92-99; BMJ.

1547.8.19.
Costuymen van de stadt ende lande van Breda, uytghesonden aen mijne heeren den Cancelier ende rade in Brabande. Vpl.: Cr2/805-811.; BNB.

1550.5.
Costuijmen ende usantien der stadt van Leeuwe. Vpl.: Ca744-753. BMJ.

1550.8.18.
Costuymen van de stadt ende lande van Cuyck. Vpl.: Cr2/981-986; BNB

1553.8.1.
Costumen stiel ende maniere van procederen inden Hove van Befferen, lande van Mechelen. Vpl.: Cr2/1069-1074.; BNB.

1553.8.1.
Costumen vanden hove van Befferen ende Putte. Vpl.: Lo7/496-527. BMJ

1554.3.8.
Costuymen rechten van Rode, Halssenberghe ende Leeuwe. Vpl.: Ca2/140-159; Cr1/315-320; BMJ; BNB.

1559.8.26.
Depositie turbegewyse ghedaen over sekere costume van Lier, in materie van successie, alienatie, ende vertydinghe. Vpl.: Cr1/649-650; Lo5/694-701; BMJ; BNB.

1559.11.7.
Costumen der stadt van Herenthals. Vpl.: Cr1/719-742; Lo7/2-119; BMJ; BNB.

1562.6.28.
Costuymen der stadt van Diest, costuymen der successien vande goeden soo erffelijcke als haeffelijcke binnen der stadt ende vreyheyt van Diest gelegen over alle memorie van menschen geobserveert. Vpl.: Cr1/105-110; BMJ; BNB.

1569.3.13.
Costuijmen ordinantien ende oude herbrenghen van ons genadiches heeren hove, hooftbancke ende jurisdictie van Santhoven, ten bevele van Sijne Majesteijt bij mannen van leene gecolligeert, volgende de open brieven van placcaert enz. Vpl.: Lo6/256-385; BMJ.

1569.3.14.
Dit sijn de costuijmen ende usantien also men nu ter tijt binnen der stadt van Leeuwe useert in 't administreren van justitie, ghedirigeert ende gecolligeert in geschrifte, uijt cracht te van sekere ordonnantie ende placcaete ons Heeren des Conincx, van date den XIV meert MDLXIX baer costuyme des hoffs van Brabant. Vpl.: Ca752-761; BMJ.

1570.
Costumen des dorps van Casterle over Venne. Vpl.: Cr1/743; BMJ; BNB.

1570.3.10.
Costuymen van Puers. Vpl.: Ca2/228-229; BMJ.

1570.3.10.
Dit sijn die sceedingen van Nyvele van Sinter Geertruden. Vpl.: Ca2/350-359.; BMJ.

1570.3.10.
Costuymen rechten van Rode, Halssenberghe ende Leeuwe. Vpl.: Ca2/140-159; BMJ.

1570.3.10.
Costumen der Vryheydt ende heerlyckheydt Etten inden lande van Breda. Vpl.: Cr2/1411-1413; BMJ; BNB.

1570.3.10.
Costuymen aengaende de leengoeden van Assche op de Heyde. Vpl.:

Ca2/90-93; BMJ.

1570.3.10.
Die Reglementen ende costuijmen soo van officie als andere gerechtigheden der stadt ende het lant van Aerschot competerende. Vpl.: Ca / 2-43: BMJ.

1570.3.10.
Costumen der stadt van den Grave. Vpl.: Cr2/969-978; BMJ; BNB.

1570.3.10.
Costumen usantien der dorpe ende hooftbancke van Deurne. Vpl.: Cr2/1271-1322; BMJ; BNB.

1570.3.10.
Costumen ende oude observantien der vooghdye van Molle, Balen ende Dessele. Vpl.: Cr2/1245-1256; BMJ; BNB.

1570.3.10.
Costuymen, usantien ende styl van procederen der stadt van 's Hertogenbossche. Vpl.: Cr2/881-907; BMJ; BNB.

1570.3.10.
Aengaende de rechten ende costuymen der stadt Eyndhoven. Vpl.: Cr2/1027-1028; BMJ; BNB.

1570.3.13.
Costumen, municipaele rechten die binnen die stadt, ende jurisdictie van Breda, in plaetse van gheschreven rechten geobserveert worden, aen mijn Heere den Cancelier, ende Raede ons Heere des Koninckx gheordonneert in Brabandt overghesonden volghende den placcaet van Zijne Majesteyt, van 13 Martii 1570. Vpl.: Cr2/812-815; BNB.

1570.3.13.
Dit sijn die scheydingen ende rechten van Sinte Geertruyden Nyvele. Vpl.: Cr1/329-330; BMJ; BNB.

1570.3.13.
Costuymen der vrijheijdt van Overyssche. Vpl.: Ca2/192-194; Cr1/320; BMJ.

1570.3.13.
Costuymen rechten van Rode, Halfenberghe ende Leeuwe. Vpl.: Cr1/315-319; BMJ; BNB.

1570.3.15.
Dit sijn de costumen ende usantien alsoo men nu ter tijt binnen der stadt van Leeuwe useert in 't administreren van justitie, ghedirigeert ende gecolligeert in gheschrifte, uyt crachte van sekere ordonnantie ende placcate ons heeren des Conincx van date den XIV meert MDLXIX (1570 n.s.) naer costuyme van schrijven des hoffs van Brabant. Vpl.: Ca/752-760

1570.4.4.
Costuijmen usantien ende oude hercomen der jurisdictien van den lande van buyten Diest gemeynlyck genaempt Caggevinne enz. Vpl.: Ca/124-228.; BMJ.

1570.4.6.
Costuymen der heerlijkheijd van den Kiele. Vpl.: Lo5/2-85· BMJ.

1570 5.18.
Costuymen der stadt Vilvoorden. Vpl.: Ca2/62-65; Cr1/301; BMJ.

1570.5.19.
Costuymen ende usantien der stadt van Leeuwe. Vpl.: Cr1/89-94; Ca/744-762; BNB; BMJ.

1570.5.20.
Costuymen onderhouden bij die van Bruessele in den Rade van Brabant overgedragen den XXe may anno 1570 Vpl.: Cu1/2-31; BMJ.

1570.5.22.
Costuymen der stadt van Thienen. Vpl.: Cr1/73-83; Ca686-738; BMJ; BNB.

1570.5.22.
Costuijmen der stadt van Tienen. Vpl.: Ca686-739; BMJ.

1570.5.23.
Costuymen vander vrijheijt van Vueren. Vpl.: Ca2/68-71; Cr1/302; BMJ.

1570.6.1.
Costuymen onder Erps ende Quarebbe ende andere bancken daeronder sorterende. Vpl.: Ca2/104-111; Cr1/308-309; BMJ.

1570.6.1.
Costuymen der heerlijkheden van Steynockersele ende Humelghem. Vpl.: Ca2/114-119; Cr1/310-311; BMJ.

1570.6 6.
Costuymen der poort ende vrijheijt van Merchtene. Vpl.: Ca2/74-75; Cr1/303; BMJ.

1570.6.10.
Costuymen der banc van Saventhem ende Sterrebeecke. Vpl.: Ca2/78-79; Cr1/303; BMJ.

1570.6.13.
Costuymen der heerlijckheden van Perck ende Elewijt. Vpl.: Ca2/134-137; Cr1/314-315; BMJ.

1570.6.14.
Costuymen van de Vrijehyt van Assche ende van Assche op de Heyde. Vpl.: Ca2/82-87; Cr1/304-305; BMJ

1570.6.20.
Costuymen van Hilvarenbeeck, Tilborgh, Moergestel ende Beerse. Vpl. B /18-27; Cr2/1013-1014; BMJ; BNB.

1570.6.20.
Costuymen van Hilvarenbeeck, van Tilborgh, Moergestel ende Beerse. Vpl.: Cr2/1013-1014; B2/18-27; BMJ BNB.

1570.6.28.
Costuymen ende usantien van Wespelaer ende andere onderbancken. Vpl. Cr1/311-313; Ca2/122-131; BMJ; BNB.

1570.6.28.
Andere costuymen ende usantie, die men useert in de laetbancken van joncker Thomas de Pleynes, Heere van Goegnans tot Neder-Assent aldaer onder Wespelaer oyck sorterende. Vpl.: Ca/118-121; BMJ.

1570.6.30.
Costuymen der heerlijckheden van Berghen ende Nederockersele ende 't hoff van Lille ende Ruttert onder de voorgenoemde heerlijckheden gheleghen. Vpl.: Ca2/96-101; Cr1/306-307; BMJ.

1570.7.21.
Costumen van Antwerpen die men noempt in antiquis cq. costuymen, usantien ende oude hercommen der stadt van Antwerpen gelijck men die tegenwoirdelijck is userende ende onderhoudende. Vpl.: Lo1/438-701. BMJ.

1570.7.21.
Brief waarbij schout, ambtman, borgemeesters en schepenen en raad der stad Antwerpen hun costumen stellen in handen van de Raad van Braband. Vpl.: Lo1/430-437; BMJ.

1570.5.17.
Request waarin wethouders der stad Antwerpen een uitstel van 3 maanden vragen voor de inzending der costumen. Vpl.: Lo1/430-437; BMJ.

1570.(1607.1.10)
Costuymen usantien ende landtrechten binnen de vryheydt van Oirschot Vpl.: B32-67; Cr2/1016-1022; BMJ; BNB.

1571.5.24.
Costuymen ende usantien die men in de heerlyckheydt van Asten gewoonelijck is te useren ende gebruycken. Vpl.: B127-148; Cr2/1030 (4 pag) BMJ; BNB.

1571.5.25.
Costumen der vrijheijdt van Hoogstraten, stijl ende maniere van precederen in materie van evictie inde buijtenbancke van Hoochstraten, bij oude practisijnen aldaer ghetoont in zekeren processe inde hooftbancke van Santhoven. Vpl.: Lo7/448-495; BMJ

1577.5.4.
Costuymen van Deurne, overgesonden in 't jaer 1577.1. Handschriftelijke costuymen. Vpl.: Lo5/86-145. BMJ.

1578.7.18.
Acte collegiale vande collectatie vande rechten ende costumen van Antwerpen. Vpl.: Lo2/700-701. BMJ.

1580.
Extract aengaende de cassatien van 't ghene contrarie de privilegien ende costumen des hertoghdoms van Brabant geattenteert is of soude moghen worden. Vpl.: Lo2/706-707; BMJ.

1580.7.18.
Acte collegiale nopende de recollectie vande rechten ende costumen van Antwerpen. Vpl.: Lo2/702-703. BMJ.

1581.
Byvoeghsel van de costumen van Antwerpen. I. Van burgemeesteren en schepenen der stadt van Antwerpen. II. Tresoriers ende rentmeesters. III. Vanden vier hooftmannen vande poorterij ende sessentwintich wyckmeesters vande derthien binnenwijcken. IV, Vanden maendaechsen raet. V. Vanden breeden oft wijden raet. Vpl.: Lo2/708-746; BMJ.

1582.
Costumen der stadt van den Grave. Vpl.: Cr2/969-978; BNB.

1582.
Costumen der Vryheydt ende Heerlyckheydt Etten inden lande van Breda. Vpl.: Cr2/1411-1413; BNB.

1582.
Costumen ende oude observantien der vooghdye van Moll, Balen ende Dessele. Vpl.: Cr2/1245-1256; BNB.

1582.
Costumen der dorpe ende hooftbancke van Deurne. Vpl.: Cr2/1271 1322. BNB.

1582.
Rechten ende costuymen van Antwerpen, gesegt impressae. Vpl.: Lo2/2-593; Cr1/375-497; BMJ; BNB.

1582.6.11.
Aenteekening nopens het overbrengen der rechten en costumen van Antwerpen door Mr. Carel Gabri en Mr. Philips van Mallery. Vpl.: Lo2/708; BMJ.

1582.8.7.
Byvoeghsel vande Costumen van Antwerpen. Vpl.: Cr1/517-525; BMJ; BNB.

1582.11.21.
Acte collegiale waerbij besloten wordt dat de rechten en costumen van Antwerpen zoo als die onlangs herzien geweest zijn, in druk zullen gegeven worden. Vpl.: Lo2/708; BMJ.

1592.10.13.
Costumen van de stad Antwerpen, genoemd de Compilatae. Vpl.: Lo 3-4/ 1252 blz.

1601.3.23.
Costumen ende usantien van 't hooge leenhof van Lothrijck, sententie gevende op 't kasteel van Genappe. Vpl.: Ca2/480-483; Cr1/291-292: BMJ.

1606.6.30.
Costuymen van Bruessele. Vpl.: Cu1/32-197; Cr1/121-161: BMJ: BNB.

1606.6.30.
Costuymen locael der gront-heerelyckheyt Reusel. Vpl.: B 92--126; Cr2/1029 (8 blz.); BMJ: BNB.

1606.7.31.
Costumen der hoofdbanck van Sint Peters Leeuw. Vpl.: Ca2/162-189: BMJ.

1606.7.31.
Costuymen locael der grontheerelyckheyt Reusel. Vpl.: Cr2/1029 (8 blz.) BMJ; BNB.

1606.7.31.
Rechten ende costuymen van sijne Majesteyts hooftbancke tot Uccle. Vpl.: Ca2/24-53; BMJ.

1606.11.14.
Costuymen van den lande ende baen derije van Grimberghen. Vpl :Ca2/304-317; Cr1/331-334: BMJ.

1606.11.17.
Rechten ende costuymen van Sijne Majesteyts Hooffbancke tot Uccle. Vpl.: Ca2/24-59; Cr1/293 300: BMJ ; BNB.

1606.11 19.
Descriptie der costuymen ende usantien der Vrijehijt van Mierde. Vpl.: B 28-31; Cr2/1015; BMJ· BNB.

1607,1.26.
Costuymen usantien ende landtrechten binnen der Vreyheyt van Oirschot. Vpl.: Cr2/1016-1022; BMJ; BNB.

1609.5.8.
Costuymen ende usantien van de hooftstadt 's Hertogenbosch. Vpl.: Cr2/881-908; B1/1-145; BNB.

1609.7.21.
Costumen usantien ende styl van procederen in sijne coninclijcke Majesteyts Leenhove 's landts van Mechelen. Vpl.: Cr2/1075-1083· BNB.

1611.7.12.
Costuymen, rechten ende usantien der vrijheijdt ende lande van Gheel, in geschrifte ghestelt naer uijtwijsen der ordinantien ende eeuwigen edicte vande eertshertoghen, onse doorluchtighste princen, van date den 12.7. 1611, ende diensvolghende overghesonden inden souverainen raede van Brabant. Vpl.: Lo7/326-447; BMJ.

1611.6.12.(1622.2.20.)
Costuymen der stadt van Loven ende van haeren ressorte. Vpl.: Ca/2-151; BMJ.

1611.7.12.
Costuymen rechten ende usantien der vryheydt ende lande van Gheel. Vpl.: Cr1/743-766; BMJ; BNB.

1611.9.20.
Costumen, usantien ende stijl van procederen in Sijne Coninclijcke Majesteijts leenhove 's landts van Mechelen. Vpl.: Lo7/528-571;BMJ.

1611.9.24.
Costuymen met d'ordonnantie, styl ende maniere van procederen in de stadt, district ende resort van Nijvele, gedecreteert bij Hunne doorluchtighste hoogheden, eertshertogen van Oostenrijck, hertogen van Bourgoignen, Lothryck Brabant etc. Vpl.: Ca2/374-437; BMJ.

1619.4.11.
Costuymen ende usantien der stadt Bergen op ten Zoom. Vpl.: Cr2/767-798· BNB.

1620.3.28.
Costuymen ende usantien diemen in de heerlyckheyt van Geldrop gewoonelijck is te useren ende te gebruycken. Vpl.: B2/173-188.

1620.3.28.
Rechten en costuymen van Heeze en Leende. Vpl.: B /171-172. BNB.

1622.1.5.
Costuymen der stadt van Loven ende van haren resorte. Vpl.: Cr1/1-38 Ca4/150; BMJ; BNB.

1627.7.16.
Costumen ende usantien der stadt Bergen opten Zoom. Vpl.: Cr2/767-798; BMJ; BNB.

1629.1.8.
Costuymen ende rechten der stadt van Brussel nopende d'officien ende jurisdictien der voorghenoemde stadt Vpl.: Cr1/121-161; BMJ; BNB.

1631.6.25/1631.8.19.
Extract uyt het ghebodtboeck der stadt van Antwerpen van buyten gheteeckent littra G waer inne onder andere staet enz. Vpl.: Cr1/577 ; BMJ; BNB.

1636.8.29.
Costumen der stadt van Lyere ende van heuren byvanghen. Vpl.: Cr1/593-628; BMJ; BNB.

1645.1.31.
Gheboden uytgheroepen by mijne heeren den schouteth, borghemeesteren schepenen ende raedt dezer stadt van Antwerpen. Vpl.: Lo2/796-805; Cr1/577; BMJ.

1645.11.29.
Ordonnantie ghemaeckt by onsen genadighen Heere den Coninck tot directie op de Policye ende Administratie van de stadt van Lier. Vpl.:

Cr2/1337-1347· BMJ, ·BNB.

1664.7.13

Rechten ende costumen der hooftbancke van Santhoven. Vpl.: Cr1/657-672, BMJ, BNB.

1664.7.13.

Costuymen van Santhoven I. Gedrukte costuymen. Vpl.: I o6/2-70, BMJ.

1664.7.21

Costumen van Maestricht. Vpl.: Cr2/1035-1067: BNB.

1672.6.3.

Costuymen, usantien ende oude gebruycken ende observantien van rechten inden lande en de Graefschappe van Meghem van ouder tot ouder, ende successivelycken van handt tot handt gecostumeert ende achtervolght. Vpl.: Cr2/1012-1013;BNB.

1682.

Sekere manieren ende costumen van procederen binnen der stadt ende vrijheijt van Diest. Vpl : Ca/378-385: BMJ.

1682.

Costuymen ende rechten die men observeert binnen die stadt ende vrijheijdt van Diest. Vpl.: Ca358-379 : BMJ.

1682 (1781)

Rechten ende costuymen der stadt Eyndhoven Vpl.: B /1-7· Cr2/1027-1028 ; BMJ: BNB.

17e eeuw.(ongedateerd)

Costumen ende oude observantien der vooghdije van Moll, Balen ende Desschele opden stijl ende maniere van procederen. Vpl.: I o7/202-255 BMJ.

17e eeuw(ongedateerd)

Costumen ende oude observantien der vooghdije van Moll, Balen ende Dessele. Vpl.: I.o7/196-201: BMJ.

17e eeuw(ongedateerd)

Costumen der dorpe ende hooftbancke van Deurne II. gedrukte costumen. Vpl.: I.o5/148-407. BMJ.

1735.9.12.

Placcaert nopende het gene is geordonneert by den 41.article van het 43.Capittel van de Costuymen der Stadt Antwerpen Vpl.: PVB7/ibid.

1781.

Costuymen ende usantien diemen in de heerlijckheyt van Geldrop gewoonlijck is te useren ende te gebruycken Vpl.: B /173-188; BNB.

CRIMINELE ZAKEN.

1562.3.24.

Placcaet ende ordinantie ghemaeckt by onsen ghenadighen Heere den Coninck op 't stuck van de brandtstichters, moordenaers, verraders, kerckroovers, dieven, vagabonden, bedelaers ende andere diergelycke quaetdoenders ghepubliceert van wegen syne Majesteyt tot Antwerpen. Vpl.: PvB2/353-360.

1570.7.9.

Ordonnantie, edict ende ghebodt ons Heeren des Coninckx op 't stuck van de criminele justitie in dese syne Nederlanden. Vpl.: PvB2/298-331.

1585.11.18.

Ordonnantie ende placcaet ons Heeren des Coninckx teghens die vrybaeters, cnevelaers ende straetschenders met verbodt op het logeren vande selve aende herbergiers, cabarettiers ende anderen. Vpl.: PvB2/360.

1609.6.1.

Placcaet ende ordonnantie ghemaeckt ende ghestatueert by onse ghenadighe Heeren de Ertshertoghen op 't stuck vande straetschenders, knevelaers, vrybueters, moordenaers boschdieven ende andere ghelycke quaetdoenders ende delinquanten. Vpl.: PvB2/361-366.

1612.12.19.

Ordonnantie op de maniere van procederen ende te straffen de quaedtdoenders in 't Marquisaet van Bergen op den Zoom. Vpl.: Cr2/1323-1337: BNB.

1617.10.12.

Placcaet ende ordonnantie ghemaeckt ende ghestatueert by onse ghenadighe heeren de Eertshertoghen op 't stuck vande roovers. straetschenders, vrybuyters,moordenaers, brandtstichters ende andere diergelycke quaetdoenders ende delinquanten. Vpl : PvB2/371-374

1626.2.26.

Placcaet ons Heeren des Coninckx op het feyt van de landtloopers. leeghgangers, ende bedelaers binnen dese stadt van Brusselen Vpl.: PvB2/374-378.

1649.6.25.

Placaat van haar hoogmogende tegen de bedelaars vagabonden en landlopers. Vpl.: B3/12-24: BNB

1657.6.4.

Placaat van haar Hoog mogende tegens de brandstigters en quaatdoenders van den 4 Juni 1657. Vpl.: B2/1-9· BNB.

1665.11.25.

Placaat van haar hoog mogende houdende ampliatie van het placaat tegens de vegterven en doodslagen. Vpl.: B2/19-22· BNB.

1667.11.23.

Placcaert tegens de duellen. Vpl.: PvB4/220.

1673.5.19.

Placaat van haar hoog mogende tegens de iniurien gepleegt omtrent

Magistraten. Vpl.: B3/6-12; BNB.

1677.3.26.

Ordonnantie van alle officieren van justicie die souden willen doen eenige aenbrenginge ofte leveringe van quaetdoenders ofte criminele in dese Provincie van Brabant, sy sulcx moeten doen aen de Raeden Fiscaelen ofte Drossaerden van Brabant. Vpl.: PvB7/57.

1683.6.4.

Placaat van haar hoog mogende tegens de doodslagen en andere ongeregeltheden. Vpl.: B2/26-37; BNB.

1685.1.8.

Placcaert ordonnerende te patrouilleren tot het vangen ende verjagen der vagabonden. Vpl.: PvB5/659.

1685.7.10.

Placcaert ordonnerende aen alle vremde Landt-loopers, deughnieten ende bedelaers, hun te vertrecken uyt de Landen van Syne Majesteyts gehoorsaemheyt, ende aen de gene in dese Landen geboren zyn, hun te vertrecken naer de plaetsen van hunne geboorte. Vpl.: PvB5/660-662.

1689.5.5.

Ordonnantie tot het beletten van de ongeregeltheden, excursien, rooveryen ende strooperyen die ten plattenlanden worden begaen door de Soldaeten ende andere. Vpl.: PvB5/662-667.

1695.1.31.

Placaat van haar hoog mogende tegens landloopers, vagabonden en bedelaars onder den naam van heidenen aegyptenaaren etc. Vpl.: B3/25-29. BNB.

1696.3.21.

Ordonnantie tegens de Brandt-stichters, voetbranders, straetschenders ende roovers. Vpl.: PvB5/672-675.

1696.5.30

Decreet raeckende de publicatie van d'ordonnantie geëmaneert op het stuck van de roovers ende moordenaers genaemt die swarte-bende. Vpl.: PvB5/675.

1698.3.12.

Verboth aen alle patrouillen van eenige persoonen niet suspect wesende van te zyn soldaeten, vagabonden oft quaetdoenders in eeniger manieren te vermoeyelycken, ofte van iemanden iet af te vraegen oft af te nemen. Vpl.: PvB5/681.

1698.11.5.

Placcaert ordonnerende dat alle ende iegelijcke vremde bedelaers, ledighgangers ende vagabonden hun sullen hebben te vertrecken uyt de landen van Brabandt, Lothryck, Limbourgh ende van Over-Maze. Vpl.: PvB5/682-685.

1707.1.6.

Placaat van haar hoog mogende op het vervolgen en apprehenderen van brandstigters, moordenaars, doodslagers, dieven en andere delinquanten. Vpl.: B2/37-47; BNB.

1707.1.6.

Placaat van haar Ho.Mo. op het vervolgen en apprehenderen van brandstigters, moordenaars, doodtslagers, dieven en andere delinquanten. Vpl.: B1/37-56; BNB.

1707.1.7.

Placaat van haar hoog mogende op het vervolgen ende apprehenderen van moedwilligers en quaatdoenders die ten platte lande te zamen rotten. Vpl.: B2/48-56; BNB.

1707 9.22.

Ordonnantie op het selve subject. (zie: Ordonnantie dd.1706.11.24.) Vpl.: PvB5/690.

1709.9.3.

Placcaart ordonnerende aen alle hooftofficieren, Baillius, Drossaerden, Meyers ende andere Officieren te doen Ronden ende Patrouillien, t'arresteren ende gevangen te leyden alle quaedtdoenders, landtloopers ende roovers, blauwe oft andere partyen, die bevonden sullen worden onder het getal van 25. mannen te voet, oft 20 te peerdt oft die eenige desorders sullen hebben bedreven. Vpl.: PvB5/692-694.

1710.8.16.

Placcaert op 't selve subject.(zie Placcaert dd. 1709.9.3.) Vpl.: PvB 5/694-697.

1711.10.15.

Ordonnantie van drossard en schepenen der heerlijkheid Deurne en Liessel inhoudende maatregelen ter wering van vagebonden, knevelaars, rovers, dieven en straatschenders binnen de landspalen dezer heerlijkheden. Vpl.: VPHvE. DSO/2-5.

1713.6.21.

Ordonnantie aen alle baillius, meyers aen die vande Weth ende andere Officieren van het Plat-Landt te doen Ronden ende Patrouille ende te vangen alle quaedtdoenders ende vagabonden ofte landtloopers. Vpl.: PvB5/698-702.

1713.10.10.

Placcaert tegens de vremde bedelaers ledighgangers ende landtloopers. Vpl.: PvB5/702-705.

1713.10.23.

Ordonnantie aen alle drossaerden, Meyers Schoutetten, Baillius, Wethouders ende andere Officieren van het plat-Landt te doen Ronde ende

Patrouille ende te vangen alle quaetdoenders ende landt-loopers. Vpl.: PvB5/705-709.

1716.3.13.
Ordonnantie van schepenen van Deurne waarbij maatregelen worden genomen ter wering van bedelaars, vagebonden en schelmen uit de heerlijkheid Deurne. Vpl.: VPHvE.DSO/5-6

1718.1.7.
Placcaert tegens de Vremdelingen, ledigh-gangers ende vagabonden die hun houden soo ten Platten-Lande als in de opene ende beslotene steden, ende sonderlinge in de Stadt van Brussel. Vpl.: PvB5/709-713.

1719.2.11.
Placcaert tegens de ledighgangers, vagabonden ende bedelaers die hun bevinden binnen de Stadt Brussele. Vpl.: PvB5/713.

1723.10.9.
Placaat van haar hoog mogende tegens landloopers, vagabonden en bedelaars onder den naam van heidenen, aegyptenaaren of anderzints. Vpl.: B3/29-32; BNB.

1723.10.14.
Placaat van haar hoog mogende rakende de dieverijen en geweldenaryen, welke des nagts op yemands gronds, erve, of aan yemands huysinge worden gepleegt. Vpl.: B /57-59;BNB.

1725.9.9
Placaat van haar hoog mogende tegens het logeeren etc. van brandstigters moordenaars, doodslagers, dieven en andere delinquanten. Vpl.: B3/33-35; BNB.

1727.6.10.
Translaet van het Decreet ende Ordonnantie van Haere Doorluchtigste Hooghheyt Maria Elisabeth Aerts-Hertoginne van Oostenryck etc.Gouvernante generaele der Oostenryckscbe Nederlanden etc. gevolght op het vertoogh van mijne Heer Philippus Nobertus Grave vander Stegen ende van Bousval etc. Hooft-Drossaerdt van het Hertoghdom ende Provincie van Brabant. Vpl.: PvB7/59.

1732.3.18.
Placaat van haar hoog mogende tegens de huysbraken. Vpl.: B/59-62;BNB.

1735.4.26.
Decreet ende Ordinnantie nopende het instrueren van de criminele processen aengestelt tot laste van vluchtige ende verborgene Quaetdoenders. Vpl.: PvB7/60.

1736.6.22.
Decreet nopende de reciproque overleveringen van de Criminele die hun vertrecken op dese landen ende op de gene van den Coninck van Vranckryck Vpl.: PvB7/61.

1736.9.12
Ordonnantie tegens de ongeregelthe-den die begaen worden in de fortificatien ende stercke Plaetsen van dese Landen. Vpl.: PvB7/ibid.

1738.4 1.
Placaat van haar hoog mogende tegen brandstigters, moordenaars, doodslagers, rovers, straatschenders, vagabonden, landlopers en bedelaars. Vpl.: B2/62-80; BNB.

1740.6.14.
Placcaert raeckende de ledighgangers, bedelaers, vagabonden ende landtloopers. Vpl.: PVB9/22.

1741.6.2.
Placcaert concernerende de penen gestatueert tegens de Kerckdieven ende hunne complicen, daer by voegende eenige nieuwe penaele dispositien tegens het selve Criem. Vpl.: PvB9/27.

1743.10.23.
Continuatie der ordonnantie van 16.11.1740 nopens vagebonden en dieven. Vpl.: VPHvE. MSO/26

1745.3.27.
Placaat van haar hoog mogende tegens de vee en paarde dieverijen, mitsgaders tegen het stelen van byenkorven en van gereedschap, dienende tot den landbouw. Vpl.: B2/81-84; BNB.

1753.2.3.
Ordonnantie raeckende de Schaede ende Dieveryen de welcke worden begaen in de Bosschen ende Plantagien van Haere Majesteyts Ondersaeten in den Hertoghdomme ende Lande van Brabant. Vpl.: PvB9/3.

1755.10.6.
Placcaert tegens de gene die de Pylen in het dorp van Arendonck ende het Departement van Turnhout sullen aftrecken, gestraft sullen worden met de doodt. Vpl.: PvB10/73.

1761.4.2.
Extract uyt het register der resolutien van de hoog mogende heeren staaten generaal der vereenigde Nederlanden. Vpl.: B3/39-42; BNB.

1764.10.13.
Nieuw reglement volgens het welck den Prevoost van het Hof, den Raedt Asseseur en den Greffier van den selven Hove hun sullen moeten in 't toekomende voegen in d'instructie der crimineele Processen. Vpl.: PvB9/70.

1765.5.20.
Placcaert om te beletten de dieftens der Wolle die begaen worden door de wercklieden by de Meesters der Laeckemaeckerije in de Provintie

van Limbourg. Vpl.: PvB10/281.
1767.7.31.
Placcaert op de Domestieque dieftens. Vpl.: PvB10/373.
1767.8.20.
Placcaert raeckende de Jacht Stroopers, Bosch en Vyver-dieven. Vpl.: PvB10/392.
1805.3.30.
Ordonnantie van de raad der gemeente Someren inhoudende bepalingen ter bestrijding van de landloperij. Vpl.: VPHvE. SSO/63-64.

CROONE VRANCKRYCK Zie: Contributien---/

D.

DECLARATIE VAN OORLOGH.
1744.6.8.
Declaratie van Oorlogh tegen de Croone van Vranckrijck. Vpl.: PvB 9/218.

DECLARATIES.
1447.2.19.
Declaratie van hertog Philips, ten eynde de brieven van den Conservateur van Leuven (niettegenstaende sijn voorgaende generael verbodt) sullen mogen ter executie gestelt worden. Vpl.: PvB1/88.
1599.3.12.
Declaratie gevolght op het voorschreven placcaert dd.12.10.1598. Vpl.: PvB1/310-311.
1627.3.6.
Brief van Isabel Clara Eugenia aan de Cancelier ende Luyden van den Raede van Brabant. Vpl.: PvB1/311-312.
1683.12.11.
Declaratie van oorloge tegens Vranckryck. Vpl.: PvB7/324.
1692.10.28.
Declaratie modificatie ende vermeerderinge van het Edict ende Ordonnantie vanden 20. Julii 1613 geëmaneert ten opsichte vande Officieren ende Supposten van de Munte, mitsgaeders de Goudt ende Silversmeden gesworene Wisselaers, Affineurs etc. Vpl.: PvB5/192.
1699.
Declaratie waer inne dat consisteren die Thollen van Syne Majesteyt in 't Quartier van Thienen ende wat dat die Pachters van de selve Thollen respectivelijck moeten heffen ende nemen voor de gerechtigheyt van de voorsz. Syne Majesteyt. Vpl.: PvB6/72.
1702.7.22.
Declaratie van oorloghe tegens den Keyser, Engelandt, ende de Staeten generael der vereenighde Provincien, ende Princen ende Staeten hunne bont-genoten. Vpl.: PvB7/341.

DECLARATOIREN.
1329.
Declaratoir van hertog Jan III van Brabant van dato Vrydaags naa den octove der epiphanien 1329. rakende de omissie, dat het Privilegium Trinitatis niet en is bezegelt met het zegel van den Heere van Cuyck. Vpl.: B1/19-20; BNB.
1578.2.1.
Opene brieven van ons Heeren des Conincx tenderende ten eynde dat een yeghelyck syne Majesteyts ondersaeten van Herwaertsovere niemant en obediere dan den Heere Don Juan van Oostenrijck, als stadthouder Gouverneur ende capiteyngenerael in dese syne Majesteyts erff-Nederlanden, oock aengaende de dissolutie ende scheydinghe van de Generale Staten met andere pincten in deselve brieven breeder begrepen. Vpl.: PvB2/228-230.
1689.5.3.
Declaratie van oorloge tegens Vranckrijck met confiscatie van alle goederen, innecomen en effecten toebehoorende aen de Ondersaeten van Vranckryck. Vpl.: PvB7/326.
1691.4.22
Declaratie volgens de welcke de Inwoonders van het plat-landt hun moeten reguleren met de Troupen soo van de Heeren Staeten generael der Vereenighde Provincien, als andere vremde die in dese Provincie van Brabant gelogeert zyn. Vpl. : PvB7/234.

DEFRAUDERING ACCYSEN ENDE IMPOSTEN
1675.8.27.
Ordonnantie aen die van de Universiteyt, Capittel, Overigheden van Cloosters, Godts-huysen ende andere die eenigen vrydom genieten binnen de Stadt Loven, van te doen cesseren alle defrauderingen van de Accysen ende Imposten die veroorsaeckt worden door het tappen van Wyn ende Bier in der Universiteyt ende Capittels-kelders aen onvrye Persoonen. Vpl : PvB6/333.

DEKENS EN WYCKMEESTERS.
1752.10.26.
Placcaert raeckende de Dekens ende Wyck-Meesters der Stadt van Antwerpen. Vpl.: PvB10/220.

DENOMBREMENT GENERAEL.
1754.12.27.
Reglement ordonnerende een denombrement generael der Ingesetenen van den Hertoghdomme van Brabant. Vpl.

PvB9/340.

DESERTEURS.

1633.1.3.
Placcaert ende Ordonnantie ons Heeren des Coninckx by de welcke syne Majesteyt verleent verghiffenisse aen de soldaten vande leghers van Herwaertsover, die verlaeten hebben hunne vendels sonder oorloff ende aen de ghene die hen begheven heb - ben in den dienst vanden vyandt. Vpl : PvB2/275.

1677 1.26.
Verbodt aen alle Officieren ende andere die onder de Trouppen ende in Syne Majesteyts dienst zyn, den selven te verlaeten. Vpl.: PvB7/321.

1696.6.30.
Ordonnantie verbiedende te doen eenigh ongemack oft mishandelinge aen de Fransche soldaeten, de welcke Over-loopen uyt het Fransch leger om hun te begeven tot het gene van den Coninck oft van syne Geallieerde. Vpl.: PvB7/339.

1701.2.23.
Ordonnantie om te beletten de overloopinge der soldaeten, soo van 's Coonincks Troupen als van die van Syne alder-chriftelijckste Majesteyt, die in dese Landen worden bevonden. Vpl.: PvB7/268.

1718.4.21.
Verdragh tusschen Syne Keyserlijcke ende Catholijcke Majesteyt, Syne Majesteyt den Alder-Christelijcksten Coninck, ende de Heeren Staeten Generael der Vereenighde Provincien tot de reciproque overleveringe van de Deserteurs, soo ruyters, voetgangers als dragonders. Vpl.: PvB7/270· PvB9/158.

1719.9.23.
Ordonnantie tot het herpubliceren vande Ordonnantie vanden 23 October 1713. ende de Conventie vanden 21. April 1718 raeckende de Ronden ende Patrouillien ten Platten-Lande ende het ophouden van de Deserteurs. Vpl.: PvB5/714.

1731.4.10.
Ordonnantie tot het herpubliceren ende observeren van de Conventie van den 21. April 1718. gedaen om te beletten de desertie van de soldaeten Vpl.: PvB7/278.

1733.11.21.
Pardon generael voor de Deserteurs. PvB7/279.

1735.6.18.
Pardon generael voor de Deserteurs. PvB7/280.

1738.7.31.
Placcaert om te beletten de deserteringe van de soldaeten der Troupen in dese Nederlanden. Vpl.: PvB7/281.

1739.12.26.
Conventie tusschen Haere Majesteyt ende de Staeten Generael, nopende de reciproque restitutie der Deserteurs. Vpl.: PvB9/148.

1742.5.15
Conventie tusschen Haere Majesteyt ende den Prince van Luyck, ten aensien van de reciproque overleveringe der Deserteurs Vpl.: PvB9/153.

1742.7.20.
Conventie tusschen Haere Majesteyt ende de Staeten Generael der vereenighde Nederlanden, nopende de reciproque overleveringe der Deserteurs. Vpl.: PvB9/157.

1742.8.14.
Placcaert inroepende de Ondersaeten van de Majesteyt, dienende de Croonen van Napels ende Spagnien ter oorsaecke van den Oorlogh door dese Croonen gedeclareert Vpl.: PvB9/215.

1742.12.29.
Conventie tusschen Haere Majesteyt ende deStaeten Generael der Vereenighde Nederlanden, nopende de reciproque overleveringe der Deserteurs. Vpl.: PvB9/163.

1745.6.12.
Placcaert voorschryvende verscheyde maetregelen om te beletten de desertie van de Troupen. Vpl.: PvB9/195.

1753.5.18.
Placcaert behelsende eene vermeerderinge van de penen van de gene die de Deserteurs verbergen ofte behulpsaem zyn. Vpl.: PvB9/204.

1753.10.31.
Tractaet aengegaen met den Paltz-Grave nopende de wederzeydtsche overleveringe der Deserteurs. Vpl.: PvB9/170.

1754.12.10
Placcaert ordonnerende de herpublicatie van het gene van den 11 Mey 1751. Vpl.: PvB9/206.

1755.11.14.
Placcaert behelsende eene ampliatie van de voorgaende. Vpl.: PvB9/209.

1757.2.1.
Conventie tusschen Haere Keyserlijcke Majesteyt de Koninginne van Hongarien ende Bohemen, ende Syne Alder-Christelijckste Majesteyt, wegens de overleveringe der wedersydtsche Deserteurs. Vpl.: PvB9/179.

1757.2.1.
Conventie tusschen Haere Majesteyt de Keyserinne ende Coninginne van Hongarien ende Bohemen, ende

den Koninck van Vrankrijck, nopende de reciproque overleveringe der Deserteurs. Vpl.: PvB9/178.
1765.10.28.
Placcaert ordonnerende de herpublicatie van het gene van 11 Mey 1751. Vpl.: PvB9/213-
1766.9.6.
Verdragh tusschen Haere Majesteyt ende den Coninck van Vranckrijck, over de wedersijdtsche overleveringe van de Deserteurs. Vpl.: PvB9/187.

DESTITUTIE UYTLANDIGE OFFICIEREN.
1549.12.11.
Placcaert van de uytlandige Officieren te destitueren. Vpl.: PvB1/425-426.

DETENTIE GEVANGENEN.
1685.7.11.
Ordre nopende de detentie ende instructie van de saecken der gevangenen binnen de stadt Antwerpen. Vpl. PvB7/59.

DEUGHNIETEN Zie: Criminele zaken.../
DEURWEERDERS Zie: Notarissen, Landtmeters --/
DIEVEN Zie: Criminele zaken---/

DIJCKRECHT.
1590.7.18.
Opene brieven van octroy voor de ghegoeyde vande herdyckte Landen van d'Oostzyde vander Vaert van Willebroeck, Blaesvelt, Heyndonck ende Hessene. Vpl.: PvB2/204-206.
1592.5.21.
Octroy ons ghenadichs Heeren des Coninckx verleent op 't saict ende directie vander dyckagien van Austerweelde ende andere byliggende gheinondeerde polders, midtsgaders den Couwensteynschen Dyck ende t'ghene daer van dependeert. Vpl.: PvB2/206-210.
1602.8.8.
Vercoopinghe by dyckrecht, declaratie ende eeuwig edict ghemaeckt op 't saict vande dyckagie. Vpl.: PvB2/213.
1609.10.20.
Interpretatie op 't octroy vanden 31 7.1578 dat de hooghelanden als Marxem, Eeckeren, Ettenhoven ende Dambrugge moeten contribueren tot den Couwenstynschen dyck. Vpl.: PvB2/214-218.
1638.3.2.
Octroy ons ghenadiches Heeren des Coninckx ghegunt over de directie vande dyckagie vanden Ferdinandus dyck, buyten de stadt Antwerpen, beghinnende aenden pael, staende op den dyck van Austruweel, streckende tot op het Hoochlandt van Mercxem. Vpl.: PVB2/218-221.

DILIGENTIEN.
1750.9.5.
Ordonnantie by de welcke geordonneert word aen alle Voermans van eenige Coetsen ofte Waegens, geene Diligentien wesende, van aenstonts met hunne vaertuyghen plaetse te maecken voor de Diligentien. Vpl.: PvB8/289.

DISCIPLINE MILITAIRE etc.
1675.12.4.
Ordonnantie vernieuwende ende amplierende de Edicten ende Ordonnantien geëmaneert ter oorsaecke van de Discipline Militaire, het loopen van Partyen, bevrijdinge ende verseke-ringe van de wegen. Vpl.: PvB7/91.

DOMANIALE GOEDEREN.
1719.6.12.
Ordonnantie tot revindicatie ende reunie aen Syne Majesteyts Domeynen van de Heerelijckheden ende Domaniale Goederen de welcke ten tyde van den Hertogh van Anjou zyn vercocht ende veralieneert geweest Vpl.: PvB6/557.
1719.6.30.
Iterative Ordonnantie tot het overbrengen der goederen ende effecten van de gene die hun bevinden in den dienst van den Hertogh van Anjou. Vpl.: PvB7/357.

DOMICILIE OFFICIERS, GREFFIERS, SECRETARISSEN.
1642.8.27.
Placcaert nopende de residentie van de Officieren. Vpl.: PvB4/165.
1717.1.30.
Ordonnantie aen alle Officiers, Greffiers ende Secretarissen der Dorpen van Brabant, residerende buyten Brabant, voortaen hunne wooninge buyck vast te houden binnen eene bequaeme Plaetse in desen Hertoghdomme Vpl.: PvB7/46.
1740.7.29.
Placcaert ordonnerende de residentie der Officieren ten platten-Lande. Vpl.: PvB10/289.
1740.11.25.
Placcaert op 't selve subject. (Officieren ten plattenlande dd 1740.7.29 Vpl.: PvB10/290.

DORPSRECHT.
14e eeuw. Ongedateerd.
Dit is trecht van Uccle. Vpl.: Ca2/2-23; BMJ.
1659.12.20.
Nopende het overbrengen van Pro-

cessen van Dorpen, ende subalterne Richtere om by Advocaten geadviseert, ende volgens hun Advis geoordeelt te worden. Vpl.: PvB4/160

1662.3.23.
Extract uit het register der res.v.d. Staten generaal der verenigde Nederlanden t.a.v. het graafschap Megen. Vpl.: Cr2/1013 (2 pag.); BMJ; BNB.

1664.
Resort van Syne Majesteyts hove ende hooftbanck tot Santhoven. Vpl.: Lo6/204-209; BMJ.

DORPSREGLEMENTEN

1660.
Dorpsreglementen van Breugel en Zon. Vpl.: VPHvE. Br.e.S.Dr/2-7.

1660.6.
Request van de ingezetenen en ingelanden van het dorp Breugel aan de raden van State der Verenigde Nederlanden. Vpl : VPHvE.Br.e.S. DR/7-9

1660.6.24.
Approbatie van het reglement van Breugel door de Raden van State der Verenigde Nederlanden. Vpl : VPH vE. Br.e.S. DR/9-38.

1662.
Dorpsreglement van het corpus der heerlijkheid van Deurne en Liessel. Vpl.: VPHvE. DDR/1a-9.

1662.6.16.
Reglement voor die van den dorpe van Veghel. Vpl.: VPHvE.VDR/1-8.

1705.6.18.
Reglement voor de Regeerders van den Dorpe van Goyck. Vpl.: PvB6/230.

1706.9.25.
Ordonnantie tot ampliatie van het dorpsreglement van de grondheerlijkheid van Asten en Ommel. Vpl.: VPHvE.ADR/1-18.

1706.9.25.
Ordonnantie van schepenen der grondheerlijkheid Asten en Ommel inhoudende bepalingen op de inrichting der werkzaamheden van regenten met betrekking tot de huishouding dezer heerlijkheid. Vpl.: VPHvE. ADR/1-4.

1718.2.7.
Ordonnantie van de vrijvrouwe der grondheerlijkheid Asten en Ommel inhoudende stipulaties en instructie aan de secretaris en regenten der heerlijkheid met betrekking tot de administratie en het archief van het corpus Asten en Ommel. Vpl.: VPH vE. ADR/5-9.

1719.8.26.
Reglementen van de hui shouding cq. het bestuur van de vrije grondheerlijkheid en het corpus van Asten en Ommel, inhoudende herzieningen van het reglement van 2.6.1666 van heer Everard van Doerne, vastgesteld door heer Gerard Assuerus Louis Baron van Colonter Horion, vrije grondheer der grondheerlijkheid Asten en Ommel. Vpl.: VPHvE.ADR/10-18.

DORPSREKENINGEN.

1685.10.6.
Ordonnantie nopende de convocatien ende vergaederinge van die Hooft ende subalterne Officieren ten platten-lande, als oock het bevoorderen der Dorpen-rekeningen ende het innen van de sloten der selve. Vpl.: PvB6/343.

DONATIEN Zie: testamenten---/

DOODE HANDEN.

1753.9.15.
Edict raeckende de acquisitie van immeuble goederen by de Doode-handen. Vpl.: PvB8/11.

1755.7.4.
Ander Placcaert raeckende het selve object. Vpl.: PvB8/20.

DOODMALEN Zie: verbod --/
DOODSLAGEN Zie: Criminele zaken/

DRAEGEN VAN ROUW.

1696.6.22.
Placcaert ende Ordonnantie tegens de Processen die begaen worden op het stuck van het draegen van Rouw. Vpl.: PvB5/70-72.

1720.2.6.
Placcaert vernieuwende het voorsz. Placcaert (dd.1696.6.22) ende Ordonnantie vanden 22 Junii 1696. Vpl.: PvB5/72-76.

DRANKVERBRUIK.

1727.10.9.
Ordonnantie van drossard en schepenen van de heerlijkheid Asten inhoudende bepalingen voor niet getaxeerde particulieren op het drankverbruik. Vpl.: VPHvE.ASO/30-31.

DROSSAERT Zie: Compagnie --/
DRUKWERK Zie: inlevering---/
verbod---/
DUELLEN Zie: beroepinghen ende ---/ Criminele zaken---/

E.

EEDEN BLIJDE INCOMSTE.

1741.11.22.
Brieven van speciael Bevel, onwederroepelijcke Procuratie ende volle Macht van haere Koninglijcke Majesteyt gesonden aen syne Doorluchtigste Hoogheyt, Carel Alexander,

Hertogh van Lorreynen ende van Bar, etc.etc om in den Naem ende van wegen Haere voorschreve Majesteyt te doen ende te ontfangen de gewoonelijcke Eeden raeckende de Blyde Incomste. Vpl.: PvB8/147.

1743.8.25.

Brieven van speciael Bevel, onwederroepelijcke Procuratie en volle Macht van syne Coninglijcke Hoogheyt Franciscus den III Hertogh van Lorreynen ende van Bar, Grooten Hertog van Toscaenen etc. etc., Co-Regent van alle Rycken, Staeten ende erfelijcke Landen van Haere Majesteyt de Coninginne van Hongarien ende van Bohemien etc. gesonden aen Syne Doorluchtigste Hoogheyt, Karel Alexander, Hertog van Lorreynen etc. om in den Naem ende vanwegen van Syne voorsz. Coninglijcke Hoogheyt te doen ende te ontfangen de gewoonelijcke Eeden, raeckende de Blyde Incomste. Vpl. PvB8/149.

1744.1.4.

Placcaert raeckende de valsche Eeden. Vpl.: PvB10/355.

1744.4.20.

Acte van de Eeden aen de dry Staeten van den Lande ende Hertoghdomme van Brabant, by Syne Hoogheyt Carel Alexander Hertogh van Lorreynen ende van Bar, etc. in den Naem van Haere Coninklijcke Majesteyt als Hertoginne van Brabant op desselfs Blyde Incomste, ende by de selve Staeten aen Syne Hoogheyt gedaen. Vpl.: PvB8/141.

EDICT SPANJE-NEDERLANDEN Zie: eeuwig---/

EEUWIG EDICT SPANJE - NEDER= LANDEN.

1577.2.17.

Eeuwich Edict ende Gebodt opt accordt gedaen tusschen Heeren Johan van Oostenryck, Ridder vander Orden vander Gulden Vliese, in den naem ende van wegen des Catholyckxschen Coninckx van Spaengnien etc. ter eenre ende de generale Staten van dese landen van Herwaertsovere ter andere zyden, om die troublen inden selven landen by de uytheemsche crychsluyden gesusciteert neder te leggen ende appeyseren. Gepubliceert te Brussele. Vpl.: PvB1/484-489.

1611.7.12.

Ordonnantie ende Eeuwig Edict van de Erts Hertogen onse Souvereyne Princen tot beter directie van de saken van Justitie, in hunne Landen van herwaertsover, geëmaneert den 12 Julii 1611. met d'Interpretatien ende Verklaringen t'sedert daer op gegeven. Vpl.: PvB4/459-547.

1611.7.12.

Ordinancie ende eeuwigh Edict vande Erts-Hertoghen onse souvereyne Princen. Vpl.: Cr2/1175-1224: BMJ: BNB.

1611.11.18.

Interpretatie ende verklaringe van sekere twyfelachtigheden ende swarigheden die voorgevallen zyn in d' Ordonnantie ende Eeuwig Edict van de Eerts-Hertogen onse Souvereyne Princen, van den 12. Julii in dit jaer 1611. gemaeckt tot betere directie van de saken van Justitie in de Landen van herwaertsover. Gegeven te Mariemont den 18. November 1611. Vpl.: PvB4/547-551.

1611.11.18.

Interpretatie ende verklaringhe van sekere twijfelachtigheden ende swarigheden voorgevallen in de Ordinantie ende Eeuwig Edict. Vpl.: Cr2/1225-1226; BMJ; BNB.

1611.11.28.

Hier naer volght den XXsten artikel van het eeuwigh Edict alhier vermelt. Vpl.: PvB8/31.

1735.11.2

Placcaert interpreterende het gedisponeerde met den 29. artikel van het eeuwigh Edict van den jaere 1611. nopende de thien-jaerige praescriptie daer by vermeldt. (1611. 7.12.) Vpl.: PvB7/87.

EFFECTEN.

1730.8.14.

Decreet ordonnerende de ontlastinge van de arresten op de Effecten, de welcke de Luyckenaers besitten, in dese Nederlanden. Vpl.: PvB7/85.

1731.2.13.

Placcaert bevelende aen alle de gene die souden konnen ten onderen hebben ofte weten eenige Effecten verdraegen door het af-branden van het Paleys binnen Brussel, de selve te restitueren ende aen te brengen. Vpl.: PvB7/ibid.

EIGENDOM Zie: schending---/

EIGENDOM.

1726.4.24.

Placcaert ordonnerende aen eenieder te verclaeren alle de Goederen, Effecten, Actien ende Credieten toebehoort hebbende aen Peeter Carpentier. Vpl.: PvB5/320-323.

ELLEMAAT Zie: invoer brood

EMIGRATIE Zie: Verbod---/

EMIGRATIE.

1699.11.23.

Verclaeren, dat alle de Nederlandtsche ofte jersche Familien wesende

van Catholijcke Religie, de welcke hun sullen willen overmaecken naer de indien om neer te slaegen in het Eylandt van den Heyligen Dominicus, men hun niet alleenelijck en sal geven partyen van Landen, maer oock hun onderhoudt voor eenige maenden. Vpl.: PvB7/ibid.

ENGELSE LAKENEN Zie: verhoeden bedrog---/

EPAULETTES.

1765.8.23.

Placcaert verbiedende aen alle de gene van aen hunne Levrey-Knechten te geven eenige Galonnen op de Schouders, genoemt in 't Fransch Epaulettes. Vpl.: PvB10/35.

ERF- OF LIJFRENTEN Zie: Verkoop --/

ERFRECHT.

1529.9.29.

De successie van Empel. Vpl.: B / 167-170: BNB.

1616.12.14.

Byvoeghselen en bewysen dienende tot den tytel van successie (Breda) Vpl.: Cr2/832 837: BNB.

1611.12.18.

Vande vercoopinghe der goederen gheerft door beneficie van inventaris. Vpl.: PvB2/160.

1659.1.16.

Trecht van successie volghens de Costumen der stadt ende lande van Breda door I.v.Vliet. Vpl.: Cr2/ 815-832; BNB.

ERFRENTEN.

1680.1.2.

Ordonnantie tot redressement van de Cohieren ende Rapporten van alle Goederen, gronden van Erven, Erfrenten ende Lyf-renten in Brabant. Vpl.: PvB6/334.

1681.8.7.

Ordonnantie op het selve subject. (zie ord. dd.1680.1.2.) Vpl.: PvB6/ 336.

1704.12.18.

Brieven van Octroy tot de lichtinge ende vercoopinge van Erf-renten op de Casseyde van Brussel naer Bergen in Henegauwe, ende op d'Imposten van Brabant onder het departement van Brussel Vpl.: PvB6/597.

1710.5.31.

Brieven van Octroy tot voordere lichtinge ende vercoopinge van Erf-renten op den generaelen Segel ende andere Middelen van Brabant. Vpl.: PvB6/606.

1715.1.25.

Brieven van Octroy tot de lichtinge ende vercoopinge van Erf-renten op den grooten Cassey-wegh van Loven tot aen den Lande van Luyck. Vpl : PvB6/610.

1715.1.25.

Brieven van Octroy tot de lichtinge ende vercoopinge van Erf-renten op het Recht van vier stuyvers op ieder pot Wyn van Wyn, van dry stuyvers op ieder pot gebrandewyn, genevel oft andere stercke wateren soo van buyten innegebrocht als binnen Brabant gedistilleert ofte getrocken, ende op het recht van dry stuyvers op ieder pondt van alle soorten van Toeback. Vpl.: PvB6/608.

1732.6.7.

Brieven van octroy tot lichtinge ende verkoopinge van Erf-oft Lyf-renten oft personele Obligatien op het innekomen van Syne Majesteyts Rechten van alle inne-komende ende uytgaende Waeren ende Coopmanschappen ten Comptoire van de Marie, alsnu St.Philippe. Vpl.: PvB6/624.

ERFSECRETARIEEN Zie: Investituur brieven ---/

EXEMPTIEN

1764.5.15.

Placcaert ordonnerende aen alle de Poorters der Stadt Antwerpen, hunne exemptien over te brengen. Vpl.: PvB10/237.

EXERCEREN CONSTE DER MEDECYNEN.

1696.8.27.

Ordonnantie van te doen herpubliceren de Ordonnantien van den 4. April 1628 ende 24. Meert 1681 (zie PvB5/24) verbiedende aen alle persoonen t'exerceren de conste der Medecynen sonder tot dien eynde gegradueert ende geadmitteert geweest te zyn. Vpl.: PvB5/30.

1732.8.18.

Placcaert ordonnerende ende declarerende, dat voortaen aen niemandt geoorloft sal zyn de conste van de Medecyne in dese Landen t'exerceren, sonder den graet van Doctoor ofte Licentiaet binnen de Universiteyt van Loven genomen te hebben. Vpl.: PvB5/34-36.

EXPLOITEN RAEDE VAN BRABANT

1752.12.29.

Ordonnantie raeckende d'Exploiten van den Raede van Brabant. Vpl.: PvB10/409.

F.

FABRICATEURS LAECKENS EN NAGELEN.

1757.2.18.

Reglement aengaende de Fabricateurs van Laeckens ende van Nage-

len in het Landt van Limbourg. Vpl. PvB10/269.

FIDEICOMMISSEN Zie: testamenten---/

FORTIFICATIEN

1688.5.18.
Ordonnantie tegens de desordres ende schaeden die gedaen worden soo aen de Fortificatien der Stadt Brussele, Fort de Monterey ende andere, als aen de logementen ende Corps-de-gardes van de Soldaeten. Vpl.: PvB7/284.

1689.1.24.
Ordonnantie op het selve subject. (Zie Ord.dd.1688.5.18 PvB7/284). Vpl.: PvB7/286.

1745.10.26.
Decreet nopende de Fortificatien. Vpl.: PvB9/239.

FRANSCHE WIJNEN.

1599.7.24.
Ordonnantie ende Placcaert van de Eertshertogen om te remedieren tegens de Monopolien ende bedrogen die gebeuren in 't coopen, vercoopen ende distribueren van de Fransche Wynen. Vpl.: PvB1/392-394.

FRAUDEN.

1766.9.30.
Placcaert raeckende de Frauden. Vpl.: PvB9/400.

FRAUDEN LAKENEN BAYEN etc.

1619.7.30.
Tegen de frauden van de lakenen, bayen etc. Vpl.: PvB1/331.

FUGITIVEN.

1578.2.22.
Ghebodt ons Heeren des Coninckx aengaende den fugitiven ende absenten ende prolongatien daernaer gevolcht. Vpl.: PvB2/349-351.

FUNCTIONARISSEN.

1616.12.14.
Vertooch ende bewijs van 't recht des griffiers-ampt der stadt ende lande van Breda tot onderscheyt van de secretarye aldaer. Vpl.: Cr2/857-839; BMJ; BNB.

1649.4.30.
Dat alle Officien in Brabant zyn permanent voor het leven van de aengestelde Officieren. Vpl.: PvB4/165.

1650.6.30.
Nopende de prescriptie van de salarissen van de Advocaten, Procureurs, Secretarissen, Medicynen, Clercken, Notarissen etc. Vpl.: PvB4/159.

1650.8.5.
Extract uyt het register der resolutie van de Hoogh Moghende heeren Staten Generael der Vereenighde Nederlanden. (kwestie Hendrick de Bergaigne, hoogh en leegh.schout)Vpl.: Cr2/957; BNB.

1652.12.10.
Cassatie van de attentaeten ghecommitteert by Robert Itersum, pretensen drossaert des landts van 's Hertogenrade. Vpl.: PvB3/9.

1657.3.28.
Ordonnantie op de borgemeestersrolle. Vpl.: Cu1/583-591; Cr1/277-279; BMJ.

1658.3.16.
Placcaert op het selve subject. (cq. de residentie van de Officieren dd. 1642.8.27.) Vpl.: PvB4/166.

1658.12.2.
Vonnis ghegheven in den raede van Brabant ten voordeele van den raedt ende procureurgenerael van Brabant suppliant ende ten achterdeele van de wethouderen der stadt van Antwerpen, rescribenten op het voorgaende subject. Vpl.: PvB3/211.

1659.12.16.
Placcaert verbiedende aen de subalterne Officieren te doen ofte te laeten doen eenige arresten in prejuditie van den Stapel van Diest, oft kennisse te nemen over saken den selven Stapel rakende, maer dat sy die sullen hebben te renvoyeren voor den raede van Brabandt. Vpl.: Cr1/117-118; PvB4/87-89.

1663 11.22.
Vertooch ende bewijs van 't recht des Griffiers-ambt der stadt en Lande van Breda tot onderscheyt vande secretarye aldaer door I.v.Vliet. Met resolutie der Raden van State. Vpl.: Cr2/837-840; BNB.

1690.4.15.
Acte raeckende den keus ende nominatie van de Persoonen tot het Schependom der Stadt van Antwerpen. Vpl.: PvB6/255.

1693.4.17.
Acte raeckende den keus ende nominatie van de Persoonen tot het Schependom der Stadt Antwerpen. Vpl.: PvB6/257.

G.

GABELLEN ENDE IMPOSITIEN Zie: Schorsing vrijdom tollen,---/

GAGIEN.

1741.1.12.
Placcaert waerby verklaert wordt dat een derde deel van de Gagien van de persoonen zyn hebbende tot laste van de Finantien van Haere Majesteyt maer kan gearresteert worden. Vpl.: PvB10/383.

GANSRIJDEN.
1745.2.27.
Ordonnantie van officier en schepenen van Bakel en Milheeze wordt verboden het vioolspelen in herbergen en het gansrijden. Vpl.: VPHvE. BSO/18-19.
1745.3.1.
Ordonnantie van drossard en schepenen der heerlijkheid Asten en Ommel verbiedende het zg. gansrijden. Vpl.: VPHvE. ASO/47.
1762.2.12.
Ordonnantie van schepenen van Someren inhoudende bepalingen ter bestrijding van ongelukken bij het gansrijden. Vpl.: VPHvE SSO/21-22.
1772.1.28.
Ordonnantie van schepenen van Bakel inhoudende het uitoefenen van openbare vermakelijkheden op vastenavond zooals het gansrijden. Vpl.: VPHvE. BSO/30-31.
1774.1.25.
Ordonnantie van schepenen van Bakel en Milheeze verbiedende het zg. gansrijden. Vpl.: VPHvE. BSO/34-35
1778.2.23.
Ordonnantie van schepenen van Mierlo inhoudende bepalingen verbiedende het haan-of hentrekken, haringsmijten en gansrijden tijdens de vastenavond. Vpl.: VPHvE. MSO/43-44.

GARNISOEN BRUSSEL.
1709.11.19.
Articulen naer de welcke het garnisoen der Stadt Brussele sich moet reguleren. Vpl.: PvB7/159.

GEBRUIK MIL. DEGEN Zie: Verbod/

GEESTELIJKE GOEDEREN.
1623.11.21.
Ordinantie, statuyt ende eeuwig ghebodt ons ghenadichs heeren des Coninckx op 't stuck van de bosschen ende plantaigien toebehoorende den prelaten, cloosteren, vasallen ende particuliere persoonen oft ondersaten s'landts van Brabandt. Vpl.: PvB2/112-115.

GEESTELIJKHEID.
1516.4.16.
Acte daermede de geestelijckheyt van Brabant bij d'Edele ende Gedeputeerde van de steden is geaccordeert, te mogen coopen renten ofte chijnsen, te lossen den penninck 18, 19 en 20. Vpl.: PvB1/65-66.
1516.4.22.
Acte daer by sijne Majesteyt de Staten van Brabant ende geestelijckheyt versendt voor commissarissen, om t'associeren het different spruytende uyt d'additie van de blyde incomste, met surceantie van de voorschreven additie. Vpl.: PvB1/66.
1518.9.8.
Excutorien op de acte van 1516.4.22. Vpl.: PvB1/66-67.
1521.7.3.
D'Aelmoesseniers mogen acquireren renten erffelijcke oft lijfrenten ofte oock ander goederen gereputeert wordende binnen dese stadt voor have, behoudelijcken dat sij dese renten sullen moeten binnen t'sjaers vercoopen, uytgenomen lyfrenten die sij mogen blijven behouden. Vpl.: PvB1/70-72.
1521.9.15.
Dat de geestelijckheydt losbare renten mach acquireren. Vpl.: PvB1/72-73.
1523.9.4
Acte van dat alle de Godtshuysen, Gheesthuysen, Guldens ende Broederschappen niet en moeten contribueren onder de geestelyckheyt in de subsidien. Vpl.: PvB3/384.
1528.3.25.
Andere acte op hetgeen werd bepaald in acte dd.4.9.1523. Vpl.: PvB3/384.
1570.4.26.
Approbatie van de Erectie der Bisdommen in dese Nederlanden, by syne Majesteyt verleent. Vpl.: PvB1/27-28.
1594.12.24.
Vonnis van den Raede van Brabant waer by verstaen is dat de Gheestelijckheyt binnen Brussel moet contribueren om te vinden de quote van de stadt in de beden. Vpl.: PvB3/392.
1629.9.14.
Articulen by syne Princelijcke Excellentie ende de Gedeputeerde van de Ho.Mo.Heeren Staten Generael der Vereenichde provincien aen de geestelyckheyt, Magistraet ende Borgerye van de stadt van 's Hertogenbosch, geaccordeert. Vpl.: PvB 1/517-522.
1629.10.25.
Dat de gheestelyckheydt niet en sal moghen verlaeten de kercken inde Meyerye vanden Bossche, al ist schoon dat sulckx by de Staeten is gheordineert. Vpl.: PvB1/55-56; PvB2/99-100.
1629.12.4.
Dat de gheestelijckheyt residerende in de vier quartieren niet en sullen aende Staeten mogen overbrengen de registers van henne goederen etc. Vpl.: PvB1/56-57.
1631.6.14.
Dat de Geestelijckheydt inde Meyerije vanden Bossche, henne kerckelijcke diensten sullen continueren,

niettegenstaende het contrarie gebodt vande Staeten. Vpl.: PvB1/56.

1632.6.5.

Articulen by syne Excellentie myn Heere Prince van Orangnien geaccordeert aen de Clerghe Raet Rekencamer des Coninckx van Hispanien in Gelderlandt, ende voorts aen Borgemeester ende Schepenen, Raedt ende gemene ingesetenen der stadt Ruremonde. Vpl.: PvB1/522-524.

1632.8.22.

Articulen geaccordeert by myn heere den Prince van Oragnien aen die van de Geestelyckheyt ende Magistraet der stadt Maestricht. Gedaen int legher voor Maestricht. Vpl.: PvB1/524-527.

1633.6.23.

Tegens de settinge gedaen bij de Staeten in de Meijerije op de geestelijcke goederen. Vpl.: PvB1/62-63

1633.12.20.

Reglement op het onderhouden van de Sondaeghen ende Heylighdaeghen. Vpl.: PvB3/154-159.

1635.1.12.

Datmen de Kercke ende Capellen in de Meyerye sal openen, ende den dienst Gods aldaer doen, niet tegenstaende eenigh verbodt by de Staeten ter contrarien gedaen etc. Vpl.: PvB1/57-58.

1647.7.13.

Vonnisse ghegheven inden raedt van Brabant tot confirmatie van de Bulle Eugeneane, raeckende de collatie van de Lessen ende gheannexeerde Prebenden. Vpl.: Cr2/1363-1370; BNB. Het meeste in Latijn.

1653.5.12.

Cassatie van het daghement ghedaen aen den Artschbisschop van Mechelen. Vpl.: PvB3/34.

1657.11.23.

Cassatie van het toesenden van den internuntius van syne heylicheyt van seker decreet ende t'ghene van den Artschbisschop daerop gevolcht. Vpl.: PvB3/35.

1734.10.18.

Ordonnantie tegens de Sinspelingen Schimpschriften ofte aenstootelijcke Schersseryen die gestelt worden in de gedruckte voorstellinge van de Geordende Geestelijckheyt. Vpl.: PvB5/537-539.

1750.2.23

Decreet waer by verboden is aen den Bisschop van Gendt te weygeren de Geestelijcke Kruyn-scheering ende de Heylige Ordens aen de Aenkomelingen van de Universiteyt van Loven. Vpl.: PvB8/51.

1750.7.9.

Decreet verbiedende aen alle Geestelijcke ende weirelijke van d'een ende d'andere geslachte, te lesen het Officie van den Paus Gregorius den VII. Vpl.: PvB8/1

1750.7.9.

Brief geadresseert aen de Bisschoppen raeckende het voorsz. Officie van den Paus Gregorius den VII beroepen in het voorsz. Decreet. Vpl.: PvB8/2.

1753.5.3.

Brieven cassatoiren soo van de Proceduren geintenteert voor den Officiael van Ceulen tot laste van den Canoninck Heyblum ende van den Canoninck Theelen als van de Decreeten, Sententien ende Monitoria gegeven door den selven Officiael. Vpl.: PvB8/41.

1753.9.7.

Decreet van den Raede van Brabant waer by geordonneert is dat alle de Bevelen gegeven by den Officiael van Keulen in de saecke van den Pastoor Heyblum sullen publiekelijck ge - scheurt worden door een Hussier van den Selve Raede- ende draegende condemnatie aen den selven Officiael van 200 marcken goudts door hem behaelt door syne infractien ende nadeelen aen de Goude Bulle. Vpl.: PvB8/43.

1754.3.6.

Placcaert ordonnerende aen de Pastooren van sigh exactelijck te conformeren aen den XXsten artikel van 't eeuwigh Edict. Vpl.: PvB8/29.

1755.5.15.

Decreet raeckende het gedrag der Geestelijcken ende andere gevlucht ende gebannen uyt Vranckryck, ten opsichte van de Disputen in materie van Religie. Vpl.: PvB8/3.

1759.3.5.

Decreet van Syne Koninglijcke Hoogheydt geadresseert aen den Raede van Brabant, ten opsichte van de Bulle der verkondiging van den universelen Jubilé geaccordeert door onsen Heyligen Vader Clemens den XIII ter oorsaecke van syne verheffing tot het Pausdom. Vpl.: PvB8/34.

1764.2.1.

Brieven Cassatoiren van dagwaerden ende Decreeten van het Hof van Roomen geinsinueert aen Michiel Josephus le Comte en Bachelier in de Godheydt, als oock van de excommunicatie gedraegen tot synen laste by eene sententie gedateert van Roomen den 8 Juli 1763. Vpl.: PvB8/38.

1766.10.29.

Decreet raeckende de abuysen ingebrogt door de Oversten der Ordens residerende in de vremde landen, by

het welck geordonneert is aen den Abt van Cisteaux voortaan te noemen als Vicaris generael eenen Abt van een Klooster van dese Landen gebooren Onderdaen van Haere Majesteyt, ende verboden aen den Abt van Cisteaux, als oock aen de Oversten van Premonstreyt ende de gene van de Chartroosen, te vraegen ende te nemen jaerelijckse contributien der Cloosters van hunne respective Ordens onder de Dominatie van Haere Majesteyt, alsook de Religieusen van d'Ordens van Cisteaux en van Premonstreyt te verobligeren hun te bedienen van de Boecken van hunnen Kerckdienst die gedruckt zyn in vremde Landen. Vpl.: PvB8/32

GEFAILLEERDE PERSONEN.

1615.7.29.

Statuyt ende Ordonnantie op 't feyt van de accorden mette gefailleerde Persoonen gemaeckt, ende gepubliceert by de Heeren Schouteth, Borgemeesteren, Schepenen ende Raedt der Stadt Antwerpen, ende de confirmatie in den Raede van Brabandt daer op gevolgt. Vpl.: PvB4/7.

GEHOORSAEMEN Zie: Verbod te--/

GELYCKFORMIGHEYT DER HUYSEN

1696.4.5.

Ordonnantie tot het vaststellen van eene gelijckformigheyt der huysen door de geheele Stadt van Brussel. Vpl.: PvB6/88.

GEMEENTE Zie: misbruik---/

GEMEENTEWERKEN.

1783.5.23.

Ordonnantie van schepenen van Lierop inhoudende bepalingen met betrekking tot de assistentie van de rotmeesters bij de uitvoering van gemeentewerken. Vpl.: VPHvE. LSO/20-21.

GEMENE GRONDEN.

1559.4.17.

Acte van de hand van secretaris Theodoor de Visschere waarin geinsereerd de beleening en verkrijgbrief van de heerlijkheid Deurne en Liessel door Philips Koning van Castilie enz. waarbij Jonker Jan Heer van Deurne wordt voor de som van 949 pond en 12 schellingen. Vpl. VPHvE.DVB/106-116.

1657.5.25.

Copie van het request dd.15.11.1656 waarbij die van Deurne enige grond geven aan de heer van Deurne ende approbatie van de raad van Staten dd.27.2.1657 en 25.5.1657 van genoemd request. Vpl.: VPHvE.DVB/81/83.

1661.7.23.

Copie acte van de hand van schepenen in Deurne M.H.Golof en P.C. Martens van de acte poot en plantkaart tusschen de heer ende regenten der heerlijkheden Deurne en Liessel. Vpl.: VPHvE.DVB/79-81.

1661.8.25.

Copie acte van de hand van notaris B.Barnevelt van het contract in voorgaand regest genoemd waarbij die van Deurne enige gemeentegronden aan de heer van Deurne geven, gedateerd 15.11.1656. Vpl.: VPHvE.DVD/83-87.

1688.10.2.

Copie van de acte van substituut secretaris Johan van Renesse van de raad van staten der verenigde Nederlanden waarin geinsereerd een request van de rentmeester generaal van Den Bosch betreffende een geschil tussen den heer van Deurne en de ingezetenen omtrent het gebruik van de gemeente waarbij wordt verboden uit te voeren en de strafbepalingen worden opgesomd. Vpl.: VPH vE. DVB/60-61.

1690.5.12.

Copie acte van de hand van notaris P.de Louwe van het accoord gesloten tussen de heer van Deurne enerzijds en de gemene ingezetenen vormende het gemene corpus van Deurne anderzijds, omtrent enige geschilpunten tussen beide genoemde partijen betreffende het verkrijgen van nieuwe erven uit de gemene gronden van Deurne. Vpl.: VPHvE.DVB/50-58a.

1690.10.25.

Copie der approbatie van de edelmogende heren raden van Staten der verenigde Nederlanden betreffende het accoord tussen de heer van Deurne en het corpus der ingezetenen van 12.5.1690 gedateerd 25.10.1690. Vpl.: VPHvE.DVB/58a-59.

1730.6.9.

Ordonnantie van drossard en schepenen van Mierlo inhoudende bepalingen met betrekking tot het gebruik der gemeente door ingezetenen van Langendonck. Vpl.: VPHvE.MSO/18-20.

1761.9.13.

Copie acte van de hand van notaris B.Barnevelt van de acte van bevestiging op 7.3.1656 door den Raad van State der verenigde Nederlanden dat die van Deurne in het werkelijk bezit zijn en blijven van de gemeente en alle toebehoren zooals bepaald door Philips Hertog van Bourgogne. Vpl.: VPHvE.DVB/77-79.

GEMERT
1662.6.8.
Extract uyt het register der resolutien van de Ho.Mo.Heere Staten Generael der Vereenichde Nederlanden rakende het verschil over de souverainiteyt van Gemert. Vpl.:B /201-207; BNB.

GENERALE MIDDELEN EN IMPOSTEN Zie: collectatie---/
GEVANGENEN Zie:detentie---/
GEWELDENARIJEN Zie: Criminele zaken---/
GEWICHTEN Zie: invoer brood.

GEWICHTEN.
1570.3.10.
Verklaringe der gewichten die meest in dese stadt (Brussel) gebruykt worden. Vpl.:Cu1/451-454: Cr1/243-248; BMJ.
1582.
Verklaringhe der ghewichten die meest in dese stadt (Brussel) ghebruyckt worden. Vpl.:Cr1/142-143; BMJ; BNB.

GEZONDHEID Zie:openbare---/
GOED Zie: misbruik andermans---/
GOEDEREN Zie: confiscabele---/ domaniale---/ verkoop---/ opgave--- en rechten/
GOEDEREN BRUSSEL Zie: Administratie---/
GOEDEREN ONDERSAETEN VRANCKRYCK.
1682.3.16.
Ordonnantie tot het formeren van listen ende specificatien van alle de goederen ende incomen toebehoorende aen de Ondersaeten van Vranckryck. Vpl.: PvB7/322.
1682.6.23.
Ordonnantie op het selve subject. (Zie ord.dd.1682.3.16.PvB7/322.) Vpl.: PvB7/322-323.
1683.11.18.
Ordonnantie tot het aenslaen en arresteren van alle goederen ende rechten toebehoorende aen de Ondersaeten van Vranckryck. Vpl.:PvB7/323.
1683.12.29.
Ordonnantie van te formeren pertinente listen ende specificatien van allen de goederen ende effecten toebehoorende aen de Ondersaeten van Vranckryck. Vpl.: PvB7/325.

GOEDERENOPGAVEN BRABANT.
1686.1.29.
Ordonnantie by de welcke worden gecommitteert ende geauthoriseert Commissarissen tot volbrenginge van de Placcaerten raeckende het overbrengen van de quantiteyt,qualiteyt,weerde en renderinge van alle goederen gelegen in Brabant. Vpl.: PvB6/344.
1699.10.16.
Ordonnantie dat alle de gene de welcke eenige partyen van Goederen hebben achtergelaten in de rapporten daer uyt de cohieren zyn geformeert, de selve sullen hebben over te brengen binnen den tydt van sesse weken. Vpl.: PvB6/366.

GOEDERENVERVOER.
1717.12.18.
Ordonnantie regulerende de Vrachten passerende de Casseyden leydende vande Stadt Brussele naer Namen ende Charleroy. Vpl.:PvB 5/430.

GODTSHUIJSEN.
1582.
Specificatie van de Godtshuysen, steden, vrijheden, ende dorpen gheleghen onder de hooftstadt van Brussel. Vpl . Cr1/231-234; BMJ;BNB.

GOTEN AEN DE HUYSEN Zie: Overhangende daeken/
GOUD EN SILVER.
1707.8.3.
Placcaert verbiedende uyt oft binnen de Landen van herrewaertsover te vervoeren ofte te versenden eenigh Goudt, Silver gemunt oft onge munt. Vpl.: PvB5/364-367.
1725.4.21
Placcaert ordonnerende dat de verhoogingen van de goude ende silvere Specien tot eenen couranten prys sullen comen te cesseren, ende dat de selve voortaen sullen moeten uytgegeven ende ontfangen worden op den voet ende gewichte vanden Wissel gestelt ende geordonneert by d'oude Placcaerten ende namentlyck by het gene vanden 3. januarii 1698. Vpl.: PvB5/285-297.
1725.4.30.
Suspensie van het effect van het voorsz. Placcaert vanden 21. deser maendt. Vpl.:PvB5/297.
1749.3.14.
Ordonnantie permitterende het vry inkomen ende uyt-gaen der Baeren ende Staeven van Goudt ende Silver, beroepen en in suspencie gehouden by den 55.artikel van het voorgaende Placcaert. Vpl.:PvB8/189.

GOUDTSMEDEN.
1551.4.13.
Ordonnantie, Statuyt ende Edict der Keyserlijcke Majesteyt, op 't stuck van den Ambachtte van de Goudtsmeden. Vpl.: PvB1/402-405.
1608.10.20.
Edict ende Ordonnantie van de Eerts-Hertogen onse Souvereyne Princen op 't stuck ende exercitie van d'Am-

bacht van de Goudt ende Silversmeden, ende 't gene daer aencleeft in de Landen van herwaertsovere. Vpl. PvB1/405-412.

1688.7.24

Placcaert ende Ordonnantie op 't stuck ende exercitie van d'Ambacht van de Goudt ende Silversmeden, ende 't gene daeraen cleeft. Vpl.: PvB5/330-358.

1749.9.19.

Placcaert raeckende het Ambacht van de Goudt ende Silversmeden. Vpl.: PvB8/212.

1751.4.14.

Reglement nopende de Goud ende Silversmeden, de Troysche gewichten, de gesworene Eyckers der selve, mitsgaeders nopende het gewicht van den gouden Mirliton van Vranckryck. Vpl.: PvB8/238.

GRAANPRIJSEN.

1694.6.19

Ordonnantie by de welcke de Rechters gestelt om te jugeren over de prisen der Peerden, oock zyn geautoriseert om te oordeelen over de validiteyt van de prisen der Graenen. Vpl.: PvB6/690.

GRANEN Zie: Verbod kopen/verkopen van --/ stapel-- / vorderingen--/ vervoer---/

GRAVEN VAN SLOTEN Zie: Verbod planten van heggen.

GREFFIERS Zie: domicilie---/

GRUENE GEMEINTE MIERLO.

1300.12.4.

Copie van de uitgiftebrief door Hertog Jan van Brabant aan zijn lieden van de Hof van Mierlo van een gemeente, welker grenzen worden aangegeven, onder bepaling, dat zij met deze gemeente mogen handelen naar eigen goeddunken en tot hun eigen profijt. Vpl.: VPHvE.MGG/70-75.

1387.8.27.

Copie ener notariële akte van de hand van de notaris Langerijdt, opgemaakt door R.Tempelaers, secretaris van Mierlo, waarin schepenen, gesworenen en geburen van Mierlo verklaren erfelijk te hebben uitgegeven aan Jan van der Heijden een erf, gelegen binnen de groene gemeente, genaamd Bockhorst, voor een erfchijns van 10 schillingen en 6 oude grooten. Vpl.: VPHvE. MGG/49-50.

1395.6.24.

Copie ener schepen akte van de hand van Jochim van Aelst, oud secretaris van Mierlo, opgemaakt door R. Tempelaers, secretaris van Mierlo, waarin schepenen, gezworenen en geburen van Mierlo verklaren erfelijk verkocht en te chijns uitgegeven te hebben en te gebruiken in burenrecht aan Jan Walschaert een hofstede gelegen te Herssel in de groene gemeente tegen een erfchijns van een oude groote per jaar jaarlijks op Kerstmisavond te betalen aan de kerk van Mierlo. Vpl.: VPHvE. MGG/51-52.

1402-1758.

Stukken gewisseld tussen die van Lierop en van Mierlo over het bezit van de groene gemeente. Vpl.: VPH vE.MGG.

1402.7.14.

Uitspraak in een geschil over de gemeente van Mierlo door die van Hersel en Achterbroeck met die van Mierlo door Hertogin Johanna van Brabant en haar raad waarbij die van Mierlo opnieuw bevestigd worden in hun bezit van de gemeente van Mierlo en Hendrick Dickbier van Mierlo en zijn nakomelingen worden gemachtigd contraventeurs voor het gerecht te dagen. Vpl.: VPHvE.MGG/1-3

1402.7.4.

Uitspraak in een geschil over de gemeente van Mierlo door die van Hersel en Achterbroeck met die van Mierlo door hertogin Johanna van Brabant en haar raad waarbij die van Mierlo opnieuw bevestigd worden in hun bezit van de gemeente van Mierlo en Hendrick Dickbier van Mierlo en zijn nakomelingen worden gemachtigd contraventeurs voor het gerecht te dagen. Ongedateerde copie ondertekend door W.van Oudenhoven, notaris van een ongedateerde copie ondertekend door R.Tempelaers secretaris der heerlijkheid Mierlo. Vpl.: VPHvE.MGG/3-6.

1402.7.14.

Uitspraak in een geschil over de gemeente van Mierlo door die van Hersel en Achterbroek met die van Mierlo door Hertogin Johanna van Brabant en haar raad waarbij die van Mierlo opnieuw bevestigd worden in hun bezit van de gemeente van Mierlo en Hendrick Dickbier van Mierlo en zijn nakomelingen worden gemachtigd contraventeurs voor het gerecht te dagen. Ongedateerde ongetekende copie. Vpl.: VPHvE.MGG 6/8.

1402.10.2.

Copie ener schepenakte van Mierlo vervaardigd door de secretaris R. Tempelaers, inhoudende de verkoop door schepenen en gezworenen van Mierlo met goedvinden van Hendrick Dickbier, Heer van Mierlo en Ridder Jan de Rover van Twee Bunder grond, gelegen te Vareschot in de

Groene Gemeente, aan Zegher van Baerle, natuurlijke zoon van Willem van Baerle. Vpl.: VPHvE.MGG/52-54.

1403.9.23.

Oorkonde van schepenen en gezworenen met nabuuren van Mierlo waarin zij verklaren aan Willem Hendrick soen van den Eijnde ook genoemd Willem van den Nuwenhuijs verkocht te hebben een hofstad gelegen op de gemeente op der Hoscht tot Herstel tegen een jaarlijkse erfcijns van een oude groote. Vpl.: VPHvE.MGG/8-10.

1597.(1403.9.23.)

Copie ener oorkonde van schepenen en gezworenen met naburen van Mierlo van 1403.9.23. van de hand van Notaris N. van Ische uit 1597 waarin schepenen enz. verklaren aan Willem Henrick van den Eijnde gezegd van Nuwenhuijs verkocht te hebben een hofstad gelegen op de gemeente op der Hoscht tot Hersel tegen een jaarlijksen erfcijns van een oude groote. Vpl.: VPHvE.MGG/18.

1650-1700.(1464.10.11.)

Copie door W. van Oudenhoven notaris van een copie van een vonnis dd. 1464.10.11 van de hand van R. Tempelaers secretaris van Mierlo gewezen door Philips van Bourgondië inzake een geschil tussen die van Lierop en die van Mierlo over het gebruik van het Helmonder Goor ofwel de Groene Gemeente 2e helft 17e eeuw Vpl.: VPHvE.MGG/10-18.

1476.7.27.

Afschrift van een akte van schepenen van Mierlo waarbij zij aan Ijeve, weduwe van Wouter vander Rullen en haar dochter Heijlwich weduwe van Jan Bolcx, bezitters en gebruikers van het goed Het Gasthuis gelegen op het Hout, verklaren, dat deze en hun erfgenamen gerechtigd zijn en blijven hun vee te doen weiden enz. in de gemeente geheeten het Dorpsgoor. Vpl.: VPHvE.MGG/139-141.

1633.7.19.

Notariële akte van de hand van D. Tybosch, notaris te Helmond waarin deze verklaart, dat hij ten verzoeke van Jonker Johan Becx en in naam van de prelaat van Postel te Luijnendonck aan schepenen en geburen van Mierlo heeft voorgelezen een ordonnantie van de raad van Brabant van 30.8.1604 waarbij aan die van Mierlo verboden wordt turf en vlaggen te verkopen. Vpl.: VPHvE.MGG/54-56.

1633.11.18.

Verklaring van Gerard van Zoemeren en B. Loeff vander Sloot waarin zij adviseren in een geschil tussen den prelaat van Postel en die van Mierlo inzake het gebruik der groene gemeente. Vpl.: VPHvE.MGG/42-44.

1644.1.13.

Copie ener schepenakte van de hand van R. Tempelaers, secretaris van Mierlo, inhoudende de belening van de drie bunders, gelegen over de ouwen Dijcksbrugge aan de tafel van de H. Geest en de parochiekerk van Mierlo, ieder voor de helft, om daarvan de vruchten en het hooi te genieten, die zij op hun beurt voor de hoogste prijs ieder jaar uitsluitend aan ingezetenen zullen mogen verkopen. Vpl.: VPHvE.MGG/56-58

1654.8.28.

Grosse van een verzoek en protest door de regenten van Mierlo aan de regenten van Lierop dd. 28.8.1654 over het onrechtmatig gebruik van Beemden en weilanden onder Varenschot binnen de limieten van Mierlo gelegen door de notaris D. Wijtvelt uit Helmond bij exploit aan die van Lierop betekend dd. 1654.8.28. Vpl.: VPHvE.MGG/18-20.

1655.8.21.

Grosse ener notarieele akte van notaris Anthony de Louwe te Eindhoven waarin copie wordt uitgegeven van een besluit van schepenen van Mierlo met medebezegeling door Henrich Dijcbier Heer van Mierlo waarin Jan van der Heijden bevestigd wordt in een erfenis gelegen binnen de palen der groene gemeente tegen een jaarlijks te betalen erfcijns op den derden dag na Bartholomeusdag van het jaar 1387. VPL. VPHvE. MGG/21-23.

1655.8.21.

Grosse ener notarieele akte van notaris Anthony de Louwe te Eindhovan waarin copie wordt uitgegeven van een brief van Hertog Philips van Bourgondie waarin die van Hersel en Achterbroek gemaand worden aan die van Mierlo te betalen de proceskosten conform een door den raad van Brabant gewesen vonnis welke brief is uitgegeven op 27.12.1464. Vpl.: VPHvE.MGG/23-24.

1655.8.28; 1656.8.14.

Relazen van verhoren op vraagpunten door de deurwaarder P. Somers en Aert Jansen vorster in Lierop gesteld aan ingezetenen van Lierop in verband met hun gebruik van de gruene gemeente onder Mierlo. Vpl.: VPHvE.MGG/33-36.

1655.9.1; 1655.9.4.

Request van de regenten van Mierlo aan de heeren leenmannen van de Thol- en leenkamer te 's Hertogenbosch waarin zij protesteren tegen

een op 28.8.1655 door die van Lierop ten onrechte uitgevoerde inbeslagname van een kar en paard toebehorende aan de Mierlose ingezetene Adam Jacops met de in margine aangetekende sententie en exploiten. Vpl.: VPHvE.MGG/38-41.

1655.9.2.

Grosse ener notarieele akte van notaris Anthonij de Louwe te Helmond dd 1655.9.2. van een akte uit 1402 waarbij schepenen van Mierlo met medebezegeling door Henrick Dijckbiers heer van Mierlo en Henrich Jan den Rover Ridder verklaren overgedragen te hebben aan Jan geheeten 't Heerken van Mierlo een beemd geheeten Varenscot tegen een jaarlijkse cijns van de helft van een halve oude groote te betalen aan de kerk van Mierlo. Vpl.: VPHvE.MGG/24-26.

1655.9.5 en 1658.2.25.

Scabinale akte waarin schepenen van Mierlo aan Jonker Diederick van Grevenbroeck Heer van Mierlo lastgeven de belangen van het corpus te behartigen en daarbij de presidentschepen Thomas Jansen van Aelst committeren de jonker bij absentie te vervangen inzake acties van die van Lierop inzake de groene gemeente of Varenschot en scabinake akte waarin schepenen van Mierlo in verband met het overlijden van de jonker Diederick voorszegd de presidentschepen Peter Tielemans authoriseren tot behartiging der corporele belangen inzake de groene gemeente of Varenschot tegen die van Lierop. Vpl.: VPHvE.MGG/44-46.

1655.9.17.

Exploit van de notaris D. Tijbosch uit Helmond aan de goorgezworenen of gemeijntmeesters van Mierlo, inhoudende relaas van de ordonnantie van het hof van 23.6.1633 terzake het geschil van het corpus van Mierlo met de abdij van Postel over het Goor of de grune gemeinte, toen ook geheten Vareschuth of Luidonck. Vpl.: VPHvE.MGG/58-61.

1656.7.

Minuut ener deductie tot bewijs van de rechten van die van Mierlo op het volle gebruik der groene gemeente genaamd Vareschuth dat bij request van 12.7.1656 werd aangevochten door de rentmeester der domeinen Abraham Tempelaers. Vpl.: VPHvE. MGG/64 70.

1656.7.12/13.

Copie van een request van Abraham Tempelaers, rentmeester der geestelijke goederen aan de heren Raden van State der verenigde Nederlanden inhoudende het verzoek aan die van Mierlo onder boetebedreiging op te leggen het verbod tot het gebruiken en vervreemden van de groene gemeente genaamd Vareschuth, met aantekening der beslissing op dit request en insinuatie daarvan aan schepenen en ingezetenen van Mierlo. Vpl.: VPHvE. MGG/61-63.

1656.7.13.

Exploit van de deurwaarder Albert Valckenaer te Helmond aan de schepenen van Mierlo waarin deze het gebruik van gronden onder Vareschot gelegen wordt verboden totdat zij hun rechten daarop bewezen zullen hebben. Vpl.: VPHvE.MGG/27-29.

1656.7.15.

Interrogatie opgesteld door secretaris R. Tempelaers van Mierlo inhoudende getuigenissen van enige bejaarde ingezetenen van Mierlo ten aanzien van het gebruik der groene gemeente onder Vareschot in het verleden door de regenten van Mierlo. Vpl.: VPHvE.MGG/29-31.

1656.8.2.

Grosse ener notarieele akte van notaris Jan Lochen te Weert waarin inwoners van de stad Weert verklaren dat die van Mierlo vanouds hebben turfgestoken in de groene gemeente ook genoemd Vareschot te Mierlo. Vpl.: VPHvE. MGG/31-33.

1656.8.19.

Grosse ener notarieele akte van notaris D. Tijbosch te Helmond waarin Peeter Dielis oud borgemeester van Stiphout uit eigen wetenschap verklaart te weten dat de regenten van Mierlo bij de Oudendijkse brug gronden hebben uitgegeven waarbij hij behulpzaam is geweest. Vpl.: VPH vE.MGG/36-37.

1657.8.30.

Copie van een copie van de hand van de notaris Martinus van Hees inhoudende een verklaring van de schepenen der heerlijkheid Helvoirt in het quartier van Oisterwijck ten aanzien van hun recht van volledig bezit hunner gemeente. Vpl.: VPHvE.MGG/ 78-79.

1657.8.31.

Copia copiae ener verklaring van schepenen van het dorp Veghel inhoudende verklaringen van ingezetenen, dat zij gerechtigd zijn in een gemeente gelegen onder Erp, opgemaakt door notarissen J.de Bije en Martinus van Hees. Vpl.: VPHvE. MGG/79-81.

1657.8.15.

Request van de regenten van Mierlo aan heren raden van State der ver-

enigde Nederlanden terzake de onrechtmatige beknotting van hun rechren ten aanzien van de groene gemeente door Abraham Tempelaers rentmeester der geestelijke goederen met in margine aantekening van het besluit van dezen raad dat genoemde rentmeester een en ander dient te bewijzen. Vpl.: VPHvE.MGG/47-49.

1657.8.20.

Copie van een copie van de hand van de notaris Martinus van Hees inhoudende een verklaring van borgemeesters en gezworenen der heerlijkheid Essch in het quartier van Oisterwijck ten aanzien van hun recht van volledig bezit hunner gemeente. Vpl.: VPHvE.MGG/76-78.

1657.9.4.

Copia copiae van een verklaring van schepenen van de heerlijkheid Sint Michielsgestel inhoudende dat zij alsook de baronie van Boxtel gerechtigd zijn door middel van octrooibrieven hunne beesten te doen weiden in een gemeente, genoemd onder het ressort Sint Michielsgestel Thederheijde en onder Boxtel Halderheijde, opgemaakt door notarissen De Bie en Martinus van Hees. Vpl.: VPHvE. MGG/82-83.

1657.9.11.

Copia copiae van een verklaring van schepenen der heerlijkheid Heeswijk, inhoudende dat de prelaat van Berne gerechtigd is middels pachthoeven hem toebehoorende en gelegen onder de jurisdictie van de heerlijkheid Dinter vee te doen weiden, opgemaakt door notarissen de Bie en Martinus van Hees. Vpl.: VPHvE.MGG/ 83-85.

1657.9.12.

Copie van een schepenakte van de stad Helmond, waarin deze bescheid geven van hetgeen aan hen is verklaard ten aanzien van het medegebruik der gemeente genoemd Luncken-doncq, Vareschuth en Broeck door de Hoevenaars van de drie hoeven gelegen te Herssel onder het dorp Lierop. Vpl.: VPHvE.MGG/85-87.

1657.9.27.

Copie van een schepenakte van de stad Helmond waarin Sijmon Janssen van Deurne en Anssem Lamberts, ingezetenen van Helmond, verklaren dat de drie hoeven van Herssel en Stipdoncq sinds mensenheugenis het medegebruik aldaar in rust en vrede bezeten hebben. Vpl.: VPHvE.MGG/ 87-89.

1657.10.6.

Repliek van de hand van rentmeester Abraham Tempelaers optredende namens de domeijnen in het geschil over de pachthoeven te Hersel en Achterbroek, voorheen eigendom van de Abdij Postel, aan de edelmogende heren Raden van State der Verenigde Nederlanden. Vpl.: VPHvE.MGG 89-102.

(1655.9.11.) 1657.10.8.

Grosse ener notarieele akte van de hand van N. Beeckman, notaris in 's Gravenhage waarin schepenen van Helmond verklaren gelezen te hebben een request van wijlen de notaris Mr. Adriaen Brouwers uit Helmond ten behoeve van de provisor van Postel gericht aan de kanselier van den rade van Brabant betreffende het bezit der Groene gemeente ook geheten Vareschuth of Luidoncq, door die van Mierlo. Vpl.: VPHvE.MGG 102-105.

1657.10.9.

Request van G. van Ravesteijn namens de regeerders van het dorp Mierlo aan de edel mogende heren Raden van staten der verenigde Nederlanden terzake de actie van de rentmeester Tempelaers tegen gemeld dorp met ordonnantie van de raden van staten voornoemd, waarbij Tempelaers wordt geinsinueerd aan voornoemde regenten alsnog binnen acht dagen communicatie te doen van zijn repliek, met instantie door de deurwaarder van Buel. Vpl.: VPH vE.MGG/127-128.

Ongedateerd, doch na 1657.10.9.

Dupliek en conclusie van de hand van G. van Ravesteijne, optredende namens het corpus van Mierlo in het geschil over de groene gemeente over de pachthoeven te Hersel en Achterbroek gericht aan de heren raden van state der verenigde Nederlanden. Vpl.: VPHvE.MGG/105-125.

1657.11.6.

Opdracht van G. van Ravesteijn aan de deurwaarder van Buel om bij exploit te doen aanzeggen aen de Rentmeester Abraham Tempelaers de resolutie van heren Raden van State der verenigde Nederlanden inzake het geschil van het corpus van Mierlo over de groene gemeente met aantekening van dit exploit door van Buel. Vpl.: VPHvE.MGG/125-126.

1657.12.21/24.

Request van G. van Ravesteijn namens de regeerders van het dorp Mierlo aan de heren Raden van State der Verenigde Nederlanden terzake het in gebreke blijven van de rentmeester Abraham Tempelaers na de ordonnantie van 14.11.1657, met ordonnantie van de raden van State voornoemd waarbij Tempelaers opnieuw wordt gesommeerd aan ge-

noemde regenten alsnog binnen acht dagen aan zijn verplichting te voldoen met insinuatie door de deurwaarder van Buel. Vpl.: VPHvE.MGG/128-130.

1658.1.4.

Request van G.van Ravesteijn namens de regeerders van het dorp Mierlo aan de edelmogende heren raden van state der verenigde Nederlanden terzake het opnieuw in gebreke blijven van de rentmeester Tempelaers na de ordonnantie van 24.11.1657, met ordonnantie van de raden voornoemd waarbij Tempelaers opnieuw wordt gesommeerd aan zijn verplichting te voldoen. Vpl.: VPHvE.MGG/130-131

1658.2.27.

Request van G,van Ravesteijn namens de regeerders van het dorp Mierlo aan de heren Raden van State der verenigde Nederlanden waarin deze worden verzocht alsnog sententie te wijzen op de onware en ongefungeerde repliek van de rentmeester Tempelaers. Vpl.:VPHvE.MGG/131-132.

1660.2.25.

Akte van schepenen van Stiphout waarin deze plechtig verklaren van ouds steeds op het Strijps Heijke te hebben verkocht strooisel, turf en leem, zonder dat dit recht door niet ingezetenen ooit werd aangevochten. Vpl.:VPHvE.MGG/132-133.

1660.3.22.

Acte van schepenen van Erp waarin deze plechtig verklaren dat de twee huizen of hoeven gelegen onder het territoir van Veghel het recht hebben op dezelfde wijze als de ingezetenen van Erp hun beesten te doen weiden en turf te steken in de gemeente van Erp. Vpl.:VPHvE.MGG/133-135.

1661.6.26.

Request van de schoolmeester en kosten van Nuenen Joannes Pieck aan de heren Raden van state der verenigde Nederlanden inhoudende verzoek om assistentie bij het luiden der grote klok op welke request gunstig werd beschikt. Vpl.:VPHvE.MGG/136-137

1667.8.19.

Request van de coster en schoolmeester Johannes Toll te Mierlo aan heren Raden van State der verenigde Nederlanden verzoekende om assistentie bij het luiden der grote klok waarop gunstig werd beschikt. Vpl.:VPHvE. MGG/135-136.

Ongedateerd, ca.1700.

Copie schrijven van regenten van Lierop aan de Staten Generaal der verenigde Nederlanden betreffende hun vermeend recht van medegebruik op de groene gemeente van Mierlo. Vpl.:VPHvE.MGG/137-139.

1704.7.4.

Copieen door Abraham Tempelaers, secretaris van Mierlo, van een akte van afpaling der landen toebehorende aan Henrick Dickbier, Heer van Mierlo,door tien gezworenen, aangewezen door Hertog Jan van Brabant, gevolgd door een akte van affirmatie op last van dezelfde Hertog waarin deze de onderzaten van Henrick Dicbier exempt verklaard van alle beden, tollen of geldelijke dienst aan de Hertog of diens rechtsopvolgers. 1292 en 1296. Vpl.:VPHvE. MGG/186-190.

1707.6.4.

Procesverbaal van opmeting der gemeente Mierlo met kaart figuratief van de hand van Hendrik van Houtert, landmeter, uitgevoerd en vervaardigd in opdracht van Mevrouw Barbara van Scherpenseel, vrouwe van Mierlo. Vpl.:VPHvE.MGG/75-76.

1708.6.15.

Ordonnantie van Heren schepenen der heerlijkheid Mierlo inhoudende maatregelen op het gebruik der groene gemeente. Vpl.:VPHvE. MSO/6.

1715.

Uittreksel uit het chijnsboek van Hertog Jan van Brabant met betrekking tot de groene gemeente van Mierlo in verband met Lierop. Vpl.:VPH vE. MGG/190-191.

1747.6.13.

Akte van schepenen van Mierlo, waarin zij een aantal oud-functionarissen en functionarissen van het corpus van Mierlo doen getuigen, dat de schouw van de Loop, strekkende van de Oude Dijk tot de Helmondse Beempden toe door het Broeck of Dorpsgoor, steeds door die van Mierlo is geschied. Vpl.:VPHvE.MGG/179-181.

1747.6.19.

Copie ener akte van de hand van de secretaris van der Horst van Mierlo waarin schepenen opnemen een verklaring van Johan Ackerman, gerechtsbode alhier, ten aanzien van hetgeen hij ten verzoeke van Francis van den Boome, presidentschepen van Lierop heeft verricht. Vpl.: VPHvE.MGG/141-143.

1747.7.1.

Mandaat waarbij de vorster van Mierlo door de secretaris van Mierlo, namens provisoiren van de kerk en armen van Mierlo, gelast wordt Francis van den Boome, presidentschepen van Lierop wegens insinuatie van schouw van de percelen drie buenders, toebehorende de kerk

en armen van Mierlo, te calengeren op 't stuk van 't zegel en van zijn exploit en wedervaren in geschrifte copie te leveren. Vpl.: VPHvE. MGG/184-185.

1750.2.13.
Besluit der Staten generaal der verenigde Nederlanden waarbij een request van de regenten van Lierop met betrekking tot de jurisdictie over het Broek of de groene gemeente wordt doorgezonden om advies naar de rentmeestergeneraal der domeinen in Brabant en de leen en tolkamer te 's Hertogenbosch. Vpl.: VPHvE.MGG/143-144.

1750.3.26.
Geleideschrijven van de rentmeestergeneraal en leen- en tholcamer ten aanzien van het request van schepenen van Lierop met betrekking tot de jurisdictie over de groene gemeente aan de regenten van Mierlo. Vpl.: VPHvE.MGG/144-145.

1750.3.26.
Afschrift van een antwoordschrijven van de regenten van Mierlo aan de leen en tholcamer te 's Bosch met betrekking tot een door de regenten van Lierop ingediend request terzake de jurisdictie over de groene gemeente van Mierlo. Vpl.: VPHvE. MGG/145-148.

1750.10.27.
Copie extract uit het schepenprotocol van Lierop inhoudende verklaringe van diverse personen betreffende de schouw van de Waterloop de Oudendijkse Loop, die de jurisdictie van Lierop en Mierlo scheidt in het zoogenaamde Broek of groene gemeente toebehorende aan de regenten van Mierlo. Vpl.: VPHvE. MGG/148-151.

1750.10.27.
Copie akte van schepenen van Lierop inhoudende verklaringen van diverse personen betreffende de Schouw van de Oudendijkse Loop, die de jurisdictie van Lierop en Mierlo scheidt, in het zogenaamde Broek of groene gemeente, toebehorende aan de regenten van Mierlo. Vpl.: VPHvE.MGG/151.

1750.11.5.
Copie van een schrijven van de landmeter Jan Fz.van de Weijer aan de heer P.de Schmeling rentmeestergeneraal der domeinen te 's Bosch terzake een door hem gedane meting met betrekking tot de questie tussen Lierop en Mierlo. Vpl.: VPHvE. MGG/161-164.

1752.7.31.
Copie van een akte van schepenen van Mierlo waarin twee inwoonsters van Mierlo bepaalde verklaringen afleggen over de limiet tussen Lierop en Mierlo ter plaatse genoemd Lungendonk. Vpl.: VPHvE.MGG-164-165

1753.9.26.
Copie machtiging van drossard en schepenen van Mierlo waarbij deze de advocaat Mr.J.C.Santvoort committeren en authoriseren tot het afdoen der questie tussen Lierop en Mierlo. Vpl.: VPHvE.MGG/166.

1754.8.27.
Copie resolutie van de Staten Generaal der verenigde Nederlanden, waarbij zij die van Mierlo en van Lierop in verband met hun geschil over de jurisdictie van de groene gemeente van Mierlo doen aanzeggen binnen zes weken een memorie ad- en destructief in te zenden. Vpl.: VPHvE. MGG/166-168.

1754.10.
Memorie ad en destructief van de hand van de advocaat J.C.Santvoort ten behoeve van regenten van Mierlo naar aanleiding van een request der regenten van Lierop ten aanzien van de jurisdictie over de groene gemeente van Mierlo. Vpl.: VPHvE.MGG/ 194-240.

1754.10.5.
Copie ener acte van schepenen van Mierlo, waarbij deze den secretaris van der Horst en den schepen Houbraken machtigen zich ter leen en tolkamer te 's Bosch te begeven en de processtukken in te zien inzake het geschil tussen Lierop en Mierlo alsmede om aldaar de advocaat van Mierlo te verzoeken om uit deze stukken te construeeren een memorie ad- en destructief. Vpl.: VPHvE. MGG/168-170.

1754.10.17.
Copie van een formulier van eed, voorkomende in een boek, berustende in het archief van Lierop betreffende het gebruik der groene gemeente van Mierlo door die van Lierop. Vpl.: VPHvE.MGG/170-171.

1754.10.17.
Copie van een verklaring, dat door bepaalde ingezetenen van Lierop is afgelegd een eed betreffende het gebruik der groene gemeente van Mierlo. Vpl.: VPHvE.MGG/171-173.

1754.10.17.
Akte van secretaris v.d.Horst inhoudende extract uit het paardenboek van Lierop, vermeldende de namen van eigenaren van paarden en vee, die dezen op de groene gemeente van Mierlo hebben doen weiden. Vpl.: VPHvE.MGG/173-175.

1754.10.17.(1744.4.22.)
Afschrift van een akte van schepenen van Mierlo waarin wordt verklaard, dat Francis van den Boome, presidentschepen van Lierop met anderen heeft geweigerd in te gaan op een acceptatie van zijn eigen voorstel aan die van Mierlo bepaalde dorpslasten voor hun rekening te nemen. Vpl.: VPHvE.MGG/175-177.

1755.1.7.
Copie memorie instructief door regenten van Lierop aan de leen- en tolkamer te 's Bosch ten aanzien van hun request aan de hoog mogenden contra de regenten van Mierlo terzake het bezit van de groene gemeente te Mierlo. Vpl.: VPHvE.MGG/151-161.

1755.1.25.
Akte van de secretaris van der Horst uit Mierlo waarin een aantal inwoners van Mierlo verklaringen afleggen betreffende het tiendrecht, geheven van twee stukken land, beiden genaamd de Braek en gelegen onder de jurisdictie van Helmond. Vpl.: VPHvE.MGG/182-183.

1755.1.25.
Akte van de secretaris van der Horst uit Mierlo waarin een aantal functionarissen en oud-functionarissen van het corpus van Mierlo verklaringen afleggen betreffende hoopen of doelen, die niet dienen als tekens van limietscheiding. Vpl.: VPHvE. MGG/181-182.

1755.2.1.
Verklaring van Hendrik Deenen en Jan van Eijck dat door de eerste op 1 juli 1747 een acte van protest over de schouw en calangie is afgegeven aan Francis van den Boomen, destijds presidentschepen van Lierop. Vpl.: VPHvE.MGG/185-

1755.2.11.
Verklaring van Jan van Laerhoven, Arnoldus van Gansenwinkel en Jan van Grinsven, dat Henrick Waltheri als secretaris dezer heerlijkheid heeft gefungeerd voor, in en na het jaar 1678. Vpl.: VPHvE.MGG/186.

1755.2.11.
Akte van de sekretaris van der Horst van Mierlo inhoudende verklaringen van inwoners van Mierlo betreffende het schutten van een aantal schapen op Lungendonck. Vpl.: VPHvE.MGG 177-178.

1755.6.4.
Copie van de uitspraak van de leenen tolkamer te 's Hertogenbosch waarbij de pretenties van die van Lierop niet ontvankelijk worden verklaard en die van Mierlo opnieuw worden bevestigd in het bezit van de groene gemeente met aangeving der preciese grenzen. Vpl.: VPHvE. MGG/191-193.

1755.6.20.
Akte van de deurwaarder G.A.Neomagus te Deurne waarbij deze het voorgaande vonnis der leen en tholcamer te 's Bosch t.a.v.de groene gemeente op last van die van Mierlo heeft betekend bij die van Lierop. Vpl.: VPHvE.MGG/193-194.

1756.10.
Request van de advocaat J.C.Santvoort aan de leen en tolkamer terzake het geschil van die van Lierop over de groene gemeente met daarop geplaatste aantekeningen van de leen en tolkamer. Vpl.: VPHvE.MGG/ 242-245.

1756.10.2.
Copie van een opdracht aan deurwaarder G.A.Neomagus door die van Lierop, waarbij deze wordt bevolen zich te vervoegen bij de regenten van Mierlo en dezen gerechtelijk aan te zeggen dat die van Lierop bereid zijn de kosten voortvloeiende uit het vonnis der leen en tolkamer van 4.6.1755 alsnog te voldoen. Vpl. VPHvE.MGG/240-242.

1757.2.11.
Relaas van de oculaire inspectie en afpalinge in de groene gemeente van Mierlo opgemaakt door J.C.Santvoort. Vpl.: VPHvE.MGG/247-254.

1757.4.1.
Brief van J.H.van Heurn namens de Raad en rentmeestergeneraal der domeinen van Braband terzake de gehouden oculaire inspectie en palinge in de groene gemeente van Mierlo, aan die van Mierlo. Vpl.: VPHvE.MGG/246-247.

1796.6.23.
Brief van de representanten van het volk van bataafs Braband aan die van Mierlo terzake het request van die van Lierop. Vpl.: VPHvE.MGG/ 254.

1796.6.23.
Request van die van Mierlo aan het comité van algemeen welzijn uit de representanten van het volk van bataafs Braband terzake het request van die van Lierop. Vpl.: VPHvE. MGG/255-256.

1797.5.26.
Brief van J.A.van Rijsingen, advocaat aan de secretaris van Mierlo terzake het geschil Mierlo-Lierop. Vpl.: VPHvE.MGG/256.

1800.11.3.
Ingekomen brief van J.J.Ribbius aan die van Mierlo waarbij deze adviseert de oude kwestie tussen Lierop en Mierlo door het departementaal

bestuur te doen beslissen. Vpl.: VPHvE.MGG/256-257.
Ongedateerde memorie van die van Mierlo ten aanzien van de onrechtmatige sluiting van de verkoop van Moer in de groene gemeente door die van Lierop. Vpl.: VPHvE.MGG/257-260.
Ongedateerde memorie van die van Mierlo ten aanzien van de voorgaande sluiting van een verkoop door die van Lierop. Vpl.: VPHvE.MGG/261-263.
Ongedateerde memorie als voorgaande. Vpl.: VPHvE.MGG/263-266.

H.

HAAN-HENTREKKEN Zie: Gansrijden.

HALLEGELDT.
1699.8.27.
Placcaert ordonnerende dat alle Coopmanschappen gefabriqueert in dese Landen, gaende van d'eene Provincie of Stadt naer d'andere van dese Landen, aldaer niet en mogen worden belast met eenigh Recht nochte impositie, 't zy onder den tytel van Halle-geldt oft andere. Vpl.: PvB6/480.

HAND- EN SPANDIENSTEN.
1736.4.12.
Ordonnantie van regenten van Bakel inhoudende bepalingen ten aanzien van door ingezetenen te verrichten hand en spandiensten. Vpl.: VPHvE.BSO/12-13.
1749.11.28.
Ordonnantie van drossard en schepenen der heerlijkheid Mierlo inhoudende bepalingen tot nakoming van haar hoog mogende reglement van 29.10.1696 betreffende de infrastructuur en waarbij de ingesetenen worden verplicht tot het verrichten van hand en spandiensten. Vpl.: VPHvE.MSO 31-32.
1762.7.6.
Ordonnantie van schepenen van Bakel inhoudende bepalingen waarbij de ingezetenen verplicht worden aan de peelmeesters, vorster of schutter bijstand te verlenen als de gemeente eigendom door vreemden geschonden wordt. Vpl.: VPHvE.BSO/24-25.

HANDELSRECHT.
1574.5.7.
Vernieuwinghe van 't Statuyt op de onwarighe verkoopers.(Brussel) Vpl.: Cr1/283; BMJ; BNB.
1574.5.7.
Vernieuwinge van 't statuyt op de onwarighe verkoopers(Brussel) Vpl.: Cu1/606-608; BMJ.
1667.10.14.
Placcaert bevelende het verklaren van de Koopmanschappen te doen op de Comptoiren ter Plaetse daer die ontladen worden. Vpl.: PvB4/214.
1730.12.14.
Decreet tegens de Neringhdoenders ten plattenlande in de quartieren van Antwerpen. Vpl.: PvB6/272.

HANDELSVERBODEN.
1635.10.26.
Commercien ende handel op Vranckryck verboden. Vpl.: PvB1/266-267
1636.3.14.
Prolongatie om te mogen vercoopen Fransche Wynen. Vpl.: PvB1/394.
1623.11.14.
Van het uytvuren van graenen etc. Vpl.: PvB1/307.
1650.8.29.
Placcaert verbiedende het innekomen van de Laeckenen, Baeyen, Carsyen Stametten, Saeyen ende andere handtwercken van Wolle in de Landen ende steden van herrewaerts - overe. Vpl.: PvB4/109-111.
1699.6.4.
Ordonnantie verbiedende aen alle militaire persoonen ende aen hunne Vrouwen, Kinderen ende Domestiken, te vercoopen ofte vertieren eenige Wynen, Brandewynen Tabacq oft andere waeren oft Coopmanschappen. Vpl.: PvB7/97.

HANDELSWEGEN.
1636.7.13.
Placcaert regulerende de wegen die de Wateren ende Koopmanschappen behooren te nemen soo door de Maeze, als te Lande omtrent de selve Riviere, ende de precise tauxatie van de herkentenisse ter cause van de selve te betalen. Vpl.: PvB4/129

HANDTSCHRIFTEN ENDE OBLIGATIEN.
1527.3.7.
Ordonnancien van den Keyser nopende de handtschriften ende obligatiën by den cooplieden d'een den anderen gegeven. Vpl : PvB1/417-418.

HARINCKVERCOOP.
1767.11.13.
Ordonnantie waer by gepermitteert wordt aen een ieder van verschen harinck, gesouten Harinck ende geroockten harinck te vercoppen langs de straeten. Vpl.: PvB10/407.

HARINGSMIJTEN Zie: gansrijden.
HEERLIJKE RECHTEN Zie: Conservatie· ---/

HEERLIJKHEID DEURNE.

1660.1.19.
Copie acte van de hand van notaris P.Krisenburg waarin geinsereerd de acte van uitgifte der heerlijkheid Deurne door de Staten generaal der verenigde Nederlanden aan Rogier van Leefdaal, Heer van Liefringe voor de som van 10.000 gulden. Vpl. VPHvE.DVB/35-41

1660.4.8.
Copie acte van de hand van griffier d'Wickelhuysen van de leen en tolkamer te 's Hertogenbosch waarin ge--insereerd de acte van de Staten generaal der verenigde Nederlanden dd. 19.1.1660 waarbij Gijsbert Pieck van Tienhoven, raad- en rentmeester der domeinen in Brabant te 's Hertogenbosch opdracht krijgt Rogier baron van Leefdaal als heer van Deurne te installeren en waar bovendien geinsereerd het verslag van eerstgenoemde van de installatie op 10.3.1660 van laatstgenoemde aan de genoemde staten generaal. Vpl.: VPHvE.DVB/41-45.

1678.4.22.
Copie van de acte van de Staten generaal der verenigde nederlanden, waarbij Liessel van de heerlijkheid Deurne wordt gescheiden en verheven tot zelfstandige heerlijkheid onder Rogier baron van Leefdaal, Heer van Liessel. Vpl.:VPHvE.DVB/45 - 48.

1679.4.28.
Copie acte van den Raad en leenhof van Brabant waarbij deze van Rogier van Leefdaal de acte van verheffing van Liessel tot zelfstandig erfleen ontvangen. Vpl.: VPHvE.DVB/49-50

1763.12.16.
Copie van quitantie waarbij door Theodorus Baron de Smeth van Deurne f.550, - wordt voldaan aan de Raad en Leenhof van Brabant met betrekking tot voorgaand verbaal. Vpl.: VPHvE.DVB/120-121.

HEIDENEN Zie: criminele zaken.
HEGGEN Zie: Verbod planten van--/
HERBERGEN Zie: Sluiting---/
en tapperijen/
HERKENTENISSE
1699.10.30.
Ordonnantie aen een-iegelijck kennisse hebbende vanden Auteur der twee tractaeten uyt-gegeven als gemaeckt tusschen Syne Keurvorstelijcke Hoogheyt ter eendere, ende de Staeten Generael ter andere zyden, de selve aen te brengen aen Syne Keurvorstelijcke Hoogheyt, belovende aen den selven aenbrenger eene herkentenisse van dry duysent pistolen. Vpl.: PvB5/508.

HOEDEN
1640.9.17.
Placcaert op de hoeden ende hoedemaeckers. Vpl.: PvB4/41-43.

100e PENNINCK Zie: belastingen/
HONDSDOLHEID.
1732.6.20.
Ordonnantie van president, loco-officier en schepenen van Someren inhoudende bepalingen ter bestrijding van de ziekte der hondsdolheid. Vpl. VPHvE.SSO/40-41.

1779.9.10.
Ordonnantie van schepenen van Lierop tegen de hondsdolheid. Vpl.: VPHvE.LSO/10.

1787.4.14.
Ordonnantie van drossaard en schepenen waarbij maatregelen worden genomen ter bestrijding van de hondsdolheid. Vpl.: VPHvE.VSO/5-6

1803.5.30.
Ordonnantie van het gemeentebestuur van Someren inhoudende maatregelen ter bestrijding van hondsdolheid. Vpl.: VPHvE.SSO/55-56.

1803.7.21
Ordonnantie van het gemeentebestuur van Someren inhoudende bepalingen ter bestrijding der hondsdolheid. Vpl. VPHvE.SSO/56-57.

1806.7.10.
Renovatie der ordonnantie inhoudende bepalingen ter bestrijding van de hondsdolheid, ingesteld door schout civiel en het gemeentebestuur van Mierlo. Vpl : VPHvE.MSO/77-78.

HONORARIA Zie: Salarissen---/
HOOFTOFFICIEREN.
1749.7.28.
Decreet ordonnerende an de Hooftofficieren ende andere des raeckende van over te geven de staeten van hunne pretentien de welcke sy hebben tot laste van de Quartieren. Vpl.: PvB9/241.

HOPPE.
1606.10.14.
Van de Hoppe. Vpl.:PvB1/397-398.

1621.8.30.
Placcaert verbiedende te plucken eenige Cruys-bladeren van boven, ofte van onder de rancken, oft eenig Poeder, noch de selve te mengelen mette hoppe. Vpl.: PvB4/16.

1622.11.18.
Ordonnantie naer de welcke hun sullen moeten reguleren alle schippers, voerlieden ende hunne facteuren, willende uyt dese landen, staende onder de gehoorsaemheydt van den Coninck onsen Heere ende Neve, voeren eenige hoppe, 't zy te water of

te lande, naer de Provincien van Hollandt, Zeelandt ende hunne geassocieerde oft neutraele plaetsen. Vpl.: PvB1/401-402.
1625.8.30.
Van de Hoppe. Vpl.: PvB1/400-401.
1651.7.14.
Placcaert nopende het recht van de Hoppe uytgaende naer vremde landen. Vpl.: PvB4/19.
1613.12.17.
Instructie voor den Pachter van 't recht op de Hoppe, dier wordt uytgevoert te landt door Brabant, Limborch Land van Over-Maes, ende Namen naer Luyck, Ceulen, Duytslandt, Gulick, Cleve ende andere neutraele plaetsen, oock daerenboven doort landt van Artois, ende Henegouwe naer Vranckryck, naer de welcke hy ende syne Commisen hen sullen reguleren, in 't stuck van de voorschreve pachtinge, alsoo hier naa volght. Vpl.: PvB1/399-400.
1651.7.14.
Ordonnantie op het voorgaende subject. Vpl.: PvB4/20.
1717.9.2.
Acte permitterende aen die van het Brieders Ambacht binnen de Stadt Brussel de Ordonnantie van den 30. Augusti 1621 te doen publiceren ende affigeren in de respective plaetsen, alwaer men binnen desen Hertogh - domme de Hoppe gewoonelijck is plantende ende pluckende. Vpl.: PvB7/ ibid.

HOUILLIE.
1764.5.16.
Octroy voor Houillie te trecken in Brabant. Vpl.: PvB10/310.
1766.4.9.
Ordonnantie voor het selve subject. Vpl : PvB10/313.

HOUT.
1623.12.5.
Ordonnantie ende placcaert ons ghenadighs Heeren des Coninckx, gedecreteert op het stuck van het hout volghens de lysten ende taxatie hier achter ingeinsereert. Vpl.: PvB2/ 115-117.
1624.10.31.
Placcaet op het stuck van 't houdt. Vpl.: PvB3/197-199.
1644.11.25.
Extract uyt d'ordonnantie van de heeren wethouderen dezer stad op verkoopen ende meten van 't gezaegd hout ende berd. Vpl.: Cu1/438-444; Cr1/238-240; BMJ.

HOUWELIJCKEN.
1692.8.4.
Placcaert ende ordonnantie op het stuck vande Houwelijcken van meerder ende minderjaerige. Vpl.: PvB 5/86-89.
1695.10.15.
Ordonnantie tegens de misbruycken ende insolentien die in het Bischdom van Antwerpen worden gedaen ter oorsaecke van de nieuwe Houwelijcken met het beloven van eenige Drinckgelaegen ende andersints. Vpl.: PvB5/89-91.

HUIZENVERHUUR.
1694.9.24.
Ordonnantie verclaerende dat de huysen binnen de Stadt Brussel niet en sullen mogen verhuert worden als ten pryse dat de Selve zyn verhuert geweest by hunne leste Huercedulle van dry ofte meer jaeren. Vpl.: PvB6/ibid.

HUYSBRAKEN Zie: Criminele zaken/
HUYSEN Zie: Gelyckformigheyt der---/

I.

IJKMEESTER.
1763.9.27.
Copie van een verbaal tussen de heer en gemeente van Deurne en de ijkmeester van de Meijerij waarbij bepaald wordt dat de heer van Deurne het recht bezit een ijkmeester aan te stellen, deze acte werd verleden voor de Raad van Brabant en geregistreerd ter leen en tolkamer in Den Bosch. Vpl.: VPHvE.DVB/ 116-120.
1802.5.29.
Instructie voor de ijkmeester over de gemeente Mierlo, opgemaakt door de municipaliteit van Mierlo, inhoudende onder andere strafbepalingen van de 29.5.1802. Vpl.: VPHvE.MSO/64-67.

IMPOSITIEN Zie: Schorsing vrijdom tollen, gabellen ende---/
IMPOSTEN Zie: Collectatie generale middelen en ---/
IMPOSTEN.
1570.12.14.
Ordonnancie, instructie oft onderwys, daer op men sal verpachten, betalen, ontfanghen ende betrecken d'imposten ende andere onghelt binnen desen lande van Brabandt opghestelt, om te vervallene die commeren ende lasten vander beden van vijfhondert, twee ende veertich duysent ponden Artois s'Jaers twee jaeren gheduerende, in plaetse van den X ende XX penninghen. Vpl.: PvB2/ 31.

1590.5.30.
Placcaet op de collectatie van de impositien. Vpl.: PvB3/318-322.
1577.
Ordonnantie aengaende het regiment vande Kerckmeesters, H.Gheestmeesters, Bedesetters ende Heysetters inder Hooftbancke ende jurisdictie van Santhoven. Vpl.: Cr1/702-710; BMJ: BNB.
1577.9.20
Copye vander ordinantie instructien oft onderwys, daer op men sal verpachten, betaelen, ontfanghen ende betrecken d'imposten ende onghelt, op verscheyden soorten van coopmanschappen binnen desen Lande van Brabandt. Gheconsenteert tot de tegenwoordighe nootelyckheden. Vpl.: PvB2/50-59.
1591.11.15.
Placcaet op de collectatie van de impositien. Vpl.: PvB3/322-333.
1631.3.5
Ordonnantie ende instructie daer op men van weghen die dry staten des landts ende hertochdoms van Brabandt sal lichten ende innen de naevolghende generale capitale impositie, tot betalinghe vanden volcken van oorloghe houdende guarnisoen in den selven lande, voor den tyd van thien maenden, volghende den consente by de voorsz. dry staten daer toe ghedraghen, ende by haere doorluchtichste hoocheyt inden naem ende van wegen syne Majesteyt gheaccepteert by haer acte. Vpl.: PvB2/93-99.
1682.1.26.
Placcaert verbiedende aen alle Rechters eenige kennisse te nemen van d'Impositien ende Settingen, gedaen in andere Provincien ende Plaetsen, niet wesende van hun ressort, noch van d'executien der selve. Vpl.: PvB6/337.
1700.2.9.
Interpretatie van den 24 ende 28.articuelen der Instructie ende Ordonnantie van den 3.Januarii 1601 gemaeckt ende uytgegeven op 't stuck van d'imposten op de vier specien van Consomptie, raeckende het ondersoeck ende den vont haelen van alle bieren. Vpl.: PvB6/366.
1701.11 16.
Interpretatie van het placcaert vanden 7.deser, verclaerende dat de Pachters ende Collecteurs van de Settingen ende Imposten van dese Provincie van Brabant moeten betaelen in Sterck Geldt de weerde van hunne pachten ende collecten, te rekenen tot den dagh van de publicatie van het voorsz.placcaert. Vpl.: PvB 5/238-240.
1712.10.19.
Ordonnantie van schepenen der grondheerlijkheid Asten en Ommelen ten aanzien van de tappers en brouwers in verband met door dezen op te brengen imposten op de dranken. Vpl.: VPHvE. ASO/11.
1715.1.4.
Acte authoriserende de Commissarissen uyt het Collegie der Wethouderen van Antwerpen gestelt tot de decisie van alle saecken penael,raeckende de Imposten ende d'andere Rechten der Heeren Staeten van Brabant op de Wynen, Brandewynen ende Bieren. Vpl : PvB6/269.
1716.11 4.
Ordonnantie ter regulering van de impost der dranken door drossard, schepenen en secretaris der grondheerlijkheid van Asten en Ommelen. Vpl.: VPHvE.ASO/16-18.
1720.10.8.
Ordonnantie tegens d'excessen ende abusen die begaen worden door die van de vrye ende beslotene Plaetsen in Brabant in prejuditie van d'imposten van den selven Lande. Vpl.:PvB 6/388.
1727.4.29.
Apostille gevolght op de requeste van de Heeren Gedeputeerde der Heeren staeten van Brabant, by de welcke hunne gesworene Commisen zyn geauthoriseert om te arresteren degene eenige defraudatien begaen van de Imposten. Vpl.: PvB6/389.
1738.10.3.
Reglement ende Ordonnantie om te beletten de frauden van de Imposten ende Imposttien op de Specien van Wynen, Brandewynen, Bieren ende Toebacken. Vpl : PvB7/571.
1761 10.8.
Placcaert ordonnerende aen alle vry Aerden in Brabant te betaelen de Imposten op de Wynen, Bieren, Brandewyn, Toeback ende andere specien van consomptie, op pene, etc. Vpl.: PvB10/399.

INDEX Zie: canonieke---/
INENTING KINDERPOKKEN.
1768.9.28.
Placcaert raeckende de Inentinge van de Kinder-pockxkens. Vpl :PvB10/395.

INLEVERING DRUKWERK.
1725.9.12.
Ordonnantie aen alle de gene eenige exemplairen hebben van sekeren Antwoordtbrief, gedruckt op den naem van Z.Be.van Espen aengaende den pretenselijcken keus ende weyinge van Cornelis Steenhoven tot Aerts-Bisschop van Uytrecht, de selve te

brengen in handen van de Raeden Fiscalen. Vpl.: PvB5/511.

INKWARTIERING.
1716.5.20.
Ordonnantie aen d'Officieren, Wethouderen ende Inwoonders der opene Steden ende Dorpen, alwaer Troupen van de Heeren Staeten generael de vereenighde Provincien sullen comen logeren, te achtervolgen het gestatueerde by het Reglement van den 11 april 1704. Vpl.: PvB7/263.
1600.7.24.
Instructie ghemaeckt by myn heeren Staeten van Brabandt, achtervolghehende der welcker men tellen sal allen de heerden van allen de schouwen, hovens, asten, fournaysen met den ploeghen binnen den lande van Brabandt bevonden, innen ende collecteren die impositie van enen gulden op yederen heert, schouwe, hoven, ast, fournays ende ploeghen, naer vermoghen vanden consente by de voorschreven staeten daer toe gedraghen ende octroy van hunnen hoocheden daerop gevolcht. Vpl.: PvB2/69-72.
1623.2.4.
Instructie voor de ghecommitteerden ten comptoire vanden ontfangh der billetten vande schrijvers aen de poorten mitsgaders van de herbergiers, ende andere borghers ende inghesetenen der stadt van Antwerpen raeckende de persoonen van buyten inghekomen, ghegeven bij de Commissarissen van Sijne Koninckl ijcke Majesteyt. Vpl.: Cr1/576; BMJ; BNB.
1623.2.4.
Instructie voor de schrijvers aen de poorten der stadt van Antwerpen ghegeven bij de heeren comissarissen van Sijne Koninckl ijcke Majesteyt. Vpl : Cr1/576; BMJ: BNB.
1623.2.4.
Instructie voor degene die voortaen sullen vaceren in Commissarisschap van de Wacht aende de Poorten der stadt van Antwerpen, ghegeven bij de heeren Commissarissen van Syne Koninklijke Majesteyt. Vpl.: Cr1/575-576; BMJ: BNB.
1630.10.14.
Instructie voor den Pachter hoe hy hem sal hebben te reguleren in het lichten van 20.stuyvers op elck hondert ponden Hoppe, die te Landt uytgevoert sal worden uyt de Provincien van de onderdanigheyt van Syne Majesteyt naer Vranckryck, Luyck, Keulen, Duytschland, Gulick, Kleve, ende andere neutrale Plaetsen, mitsgaders oock naer Hollandt, ende andere van de Nederseyde, uytgenomen de Hoppe die uytgevoert sal worden door S.Omer, ende Gravelingen naer Calis, de welcke blyft in collecte gelijck de Hoppe die te water is uytgaende. Vpl.: PvB / 17-19.
1635.11.23.
Instructie oft reglement tot conservatie van de Rechten, Thollen ende licenten van syne Majesteyt. Vpl.: PvB3/435-442.
1702.3.12.
Instructie naer de welcke de officieren, regeerders ende inwoonders ten platten lande der provintie van Brabant hun sullen hebben te reguleren in het doen trecken van het loth aen de Jonghmans die sy Dorpsgeweys moeten leveren, ten getalle van 1950. voet-knechten, tot wervinge van dry nieuwe bataillons. Vpl.: PvB7/119.
1702.6.30.
Naerdere instructie daer op men van wegens de dry Staeten van desen Lande ende Hertoghdomme van Brabant, lichten ende invoorderen sal de gewoonelijcke Imposten op de vier naervolgende Specien van Consomptie, binnen alle de groote ende cleyne Steden, midtsgaeders alommeten platten-Lande van Brabant. Vpl.: PvB6/372.

INSTRUCTIES: Zie:Ordonnantien-/ INTERPRETATIE ORDONNANTIEN EN PLACCATEN 1622.1.22;1622.5.2 en 1622.11.18.
1623.1.9.
Naerder interpretatie, limitatie ende verclaeringe op de leste placcaerten, ordonnantien ende reglementen, onsen genaedichste Heere des Coninckx. Vpl.: PvB1/352-359.

INVESTITUURBRIEVEN ERFSECRETARIEEN EN VORSTERIJEN IN PEELLAND
INVOER BROOD.
1712.12.5.
Ordonnantie van schepenen van Asten inhoudende bepalingen ten aanzien van de invoer van wit en tarwebrood enz. alsmede de controle van maten, gewichten ende de ellemaat. Vpl.: VPHvE.ASO/13-15.

INVOER VAN PAARDEN.
1608.10.10.
Placcaert ende reglement waer naer Haere Hoocheden ordonneeren eenen iegelyck hem sal hebben te reguleren in 't innebrengen van de peerden van Hollandt ende Zeelandt, op den bodem van Brabant. Vpl.: PvB1/312-314.

1619.5.17.
Placcaert nopende het innekomen van de peerden. Vpl.: PvB4/72.
1626.12.22.
Placcaert ons Heeren des Coninckx nopende het innecomen van de peerden, comende van Westphalen ende andere neutraele landen. Vpl.: PvB 1/318-319.

INVOERGEBODEN.
1641.12.19.
Placcaert ons Heeren des Coninckx, op het innecomen van de Wynen van Ay, ende andere te wagen comende. Vpl.: PvB1/395-397.
1693.11.7.
Placcaert ordonnerende aen alle Inwoonders van Brabant hunne Graenen te voeren in eene van de Steden van Loven, Brussele, Antwerpen, Mechelen, Diest, Soutleeuw, Lier ofte Herentals, behoudelijck dat sy daer van vermogen te behouden 't gene noodtsaeckelijck sal wesen voor hun verdoen van een maendt, t'arbitreren ende te taxeren by die van de Weth. Vpl.: PvB6/682.
1708.11.22.
Ordonnantie aen die van de acht Meyereyen der Stadt Brussele van onophoudelijck te brengen in de Steden van Loven, Brussel, Mechelen ende Dendermonde, alle hunne Graenen, Fouragien, Hooy ende Strooy. Vpl.: PvB6/709.
1709.7.10
Placcaert regulerende de quote van de Graenen die iedere opene Stadt, Vlecke ende Dorp noodigh heeft voor syn onderhoudt. Vpl.: PvB6/711.
1729.7.30.
Ordonnantie nopende het overbrengen van allen de Goederen binnen de Meyereyr van beyde de Gaggevinnen Kempens ende Lovens. Vpl.: PvB6/391,

INVOERVERBODEN.
1627.4.30.
Nopende de certificatie op 't inbrengen van de peerden. Vpl.: PvB1/319.
1627.11.8.
Geen goederen te lossen sonder eerst aen te geven. Vpl.: PvB1/372.
1629.1.10.
Nieuwe liste van de goeden ende coopmanschappen, die daer sullen mogen ingebrocht worden van de Provincie van Hollandt ende Zeelandt, mits betaelende de rechten van Syne Majesteyt licenten ende lastgelt, gelijck hiernae volght. Vpl.: PvB1/372-375.
1629.1.26.
Van het wit sout. Vpl.: PvB1/419-420.
1629.2.4.
Permissie van te mogen laeten comen de Coopmanschappen van beneden, te water ende niet te lande. Vpl.: PvB1/263.
1640.1.21.
Van de Fransche wijnen, Aij ende Montaigne etc. Vpl.: PvB1/394-395.
1640.12.15.
Van de Fransche wijnen in te brengen. Vpl.: PvB1/395.
1644.11.22.
Placcaert verbiedende aen de Koopluyden op te koopen, ofte te verkoopen ten Platten-lande eenigerhande provanden, ofte andere waren ende provisien van leef-tochten. Vpl.: PvB4/8-10.
1648.10.27.
Placcaert verbiedende het brengen oft distribueren binnen desen lande eenige zeepen, varende uyt eenige landen alwaer die gesoden, oft gestockt wordt met lever-smout, Balyne ende andere diergelijke vetten. Vpl.: PvB4/23-25
1655.8.3
Placcaert belastende de huys-lieden met hunne beesten te vertrecken naer de geslotene groote steden. Vpl.: PvB4/60.
1656.3.15.
Nieuwe ghemodereerde liste van syne coninclycke Majesteyt vande rechten van 't innecommen ende uytgaen die voortaen ghelicht sullen worden op alle waren ende coopmanschappen op ende af varende de riviere van de Maese. Vpl.: PvB3/368-381.
1675.4.8.
Ordonnantie dat niemandt woonende binnen de Stadt van Antwerpen, eenigh versch Vleesch oft Veede met den cleynen, oft oock eenigen afval oft penseryen, en sal mogen oft doen haelen in eenige Dorpen oft andere Plaetsen binnen de myle buyten de selve Stadt gelegen. Vpl.: PvB6/235.
1699.4.1.
Placcaert by forme van eeuwigh Edict verbiedende het innebrengen van alle soorten van vremde laeckenen oft handt-wercken Wolle, van wat natuer die souden mogen wesen. als mede van alle soorten van Hoeden, indiaansche Stoffen van syde, Bast. Cattoen, gedruckte ende ongedruckte Catoene lynwaeten Vpl. PvB6/450.
1701.5.30.
Placcaert verbiedende het inne-komen, gebruyck ende vertier van vremde Brandewynen. ordonnerende aen de gene die er van zyn voorsien,

de selve te doen vervoeren buyten desen Lande. Vpl.: PvB6/658.

1702.4.29.

Ordonnantie dat het Placcaert van den 1.April 1699. punctuelijck moet worden achtervolght, voor soo vele het selve raeckt het verboth van het inne-comen ende vercoopen van de Indiaensche Manufacturen. Vpl.: PvB6/481.

1710.12.16.

Placcaert verbiedende eenige wollen stoffen ende andere effecten uyt de Oost-zee in dese Landen inne-te-brengen ter oorsaecke vande besmettelijcke Sieckte. Vpl.: PvB5/634-636.

1711.12.17.

Ordonnantie verbiedende andermael eenige haver,hooy, gerste ende boontjens uyt de Landen van Syne Majesteyts gehoorsaemheyt te voeren ofte versenden naer de steden ende landen onder het gebiedt van Vranckrijck oft van hunne geallieerde ende andere gelegen tusschen de Samber ende Maeze. Vpl.: PvB6/717.

1714.5.19.

Acte verleent aen de gedeputeerde der Heeren Staeten van Brabant, comminerende amenden tot laste vande Aennemers van de Coetsen van Loven naer Brussel, ende van Brussel naer Loven, hun verbiedende, Bier oft Visch etc. op te laeden. Vpl.: PvB5/406.

1714.8.3.

Placcaert verbiedende binnen dese landen inne-te-brengen, te coopen ofte vercoopen eenige hoorne beesten ofte huyden, ten zy de Stauwers versien zyn van behoorelijcke Certificatie van de W eth der plaetse van waer die sullen komen, dat in de selve plaetse niet en zyn eenige besmette Beesten ofte Stallen. Vpl.: PvB5/636-639.

1726.9.10.

Placcaert verbiedende uyt vremde Landen in de gene van syne Majesteyts gehoorsaemheyt te doen incomen eenige wynen, brandewynen of levende wateren in cleyne vaetjens, tonnen oft tonnekens ongebruyckt in de plaetsen der wynmerckten, ende sonderlinge in flesschen ofte bou - teillen. Vpl : PvB6/672.

1727.2.15.

Verbod aen de Buyten-lieden eenigh saet te vercoopen aen de Kercke van St.Nicolaes binnen de Stadt Brussele. Vpl.: PvB6/216.

1746.5.17.

Ordonnantie van drossard en schepenen van Asten waarbij zij op grond van een overheidsdirectief verbieden het invoeren van beesten komende van buiten het gebied der hoogmogenden. Vpl.: VPHvE.ASO/48-49.

1755.2.6.

Placcaert verbiedende ende interdicerende het inbrengen en invoeren in desen Lande van alle hoorn-beesten, comende van de Vereenighde Provincien van het Keyserryck ende van het Landt van Luyck, langshenen de Grensen in de Quartieren van Antwerpen, Turnhout, Thienen, Rure monde, St.Vith,Marche, Navagne, Namen, Charleroy ende Beaumont, als oock van alle soorten van Huyden, ende van alle soorten ofte geroockt Vleesch van Hoorn-beesten. Vpl.: PvB10/161.

1755.7.14.

Placcaert verbiedende binnen dese Landen inne te brengen, inne comen of aen te nemen eenige hoorn-beesten comende van de vereenigde Provincien, van Hollandts Vlaenderen, van den Ambachte van Assenede, ende van de Casselrye van Oudenbourg als oock van alle soorten van versch gesouten oft geroockt Vleesch, mitsgaeders van alle gesoute ofte natte Huyden. Vpl.: PvB10/163.

1762.11.24.

Placcaert verbiedende en interdicerende het inbrengen en invoeren in desen Lande van alle Hoorn-Beesten comende van Zeelandt ende van de andere Vereenighde Provincien, langshenen de Grenzen van Brugge, Gendt, Antwerpen, Turnhout, Thienen en Ruremonde, mitsgaeders van alle soorten van Huyden, ende van versch, gesouten oft geroockt vleesch van Hoorn-beesten. Vpl.: PvB10-170.

INWONERS LIMBOURG-LANDEN VAN OVERMAEZE.

1694.7.20.

Placcaert ordonnerende aen die van Limbourg ende Landen van Overmaese over te brengen een liste van alle de Inwoonders, als oock van de naemen der Dorpen ende nomber van de Persoonen volgens het project hieronder uytgedruckt. Vpl.: PvB6/691.

ISSUE.

1505.11.17.

Ordonnantie op de Issue competerende de stadt Antwerpen. Vpl.: Cr1/577-578; Lo2/760-767; BMJ; BNB.

1511.12.10.

Vernieuwinghe ende verclaeringhe van het statut ende ordonnantie op 't feyt van de issue deser stadt van Antwerpen ghepubliceert by mijne

heeren den Schouteth, Borgemeesteren, Schepenen ende Raedt der selver stadt. Vpl.: Cr1/497-498:BMJ; BNB.
1611.12.10.
Vernieuwinghe ende verklaringhe van het Statut ende Ordonnantie op 't feyt van de Issue deser stadt van Antwerpen. Vpl.: Cr1/577 en 497-498; Lo2/768-775; BMJ; BNB.
1630 8.19.
Vernieuwinghe ende verklaringhe van het statut ende ordonnantie op het feyt vande Issue deser stadt van Antwerpen. Vpl.: Lo2/776-787; BMJ.
1631.8.25.
Gheboden ende uytgeroepen bij mijne heeren onderschouteth, borgemeesteren, schepenen ende raedt der stadt van Antwerpen. Vpl.: Lo2/788-795. BMJ.
1645.1.31.
Gheboden uytgheroepen by mijne heeren den schouteth borghermeesteren, Schepenen ende Raedt deser stadt van Antwerpen. Vpl.: Cr1/577 Lo2/796-805; BMJ; BNB.
1674.11.16.
Gheboden ende uytgheroepen by mijne heeren den Onderschouteth, Borgermeesteren, schepenen ende raedt der stadt van Antwerpen. Vpl.: Cr1/577; Lo2/806-811; BMJ; BNB.
1677.8.21.
Gheboden ende uytgheroepen by mijne heeren den onderschouteth, borghemeesteren, schepenen ende raedt der stadt van Antwerpen. Vpl.: Lo2/812-817; Cr1/577; BMJ.

J.

JACHT.
1512.11.10.
Placcaet verbiedende te jaghen ofte vangen eenigherhande wilt, rygheren te sporen etc. Vpl.: PvB3/500-503.
1568.2.26.
Verbodt ende interdictie op 't stuck vande jachte. Vpl.: PvB2/138-140.
1571.4.
Placcaet ende ordonnantie ons heeren des Coninckx op 't stuck vander Jacht binnen den lande ende hertochdomme van Brabandt, mitsgaeders een oudt voorgaende placcaet in Brabandt gepubliceert int jaer 1568. Vpl.: PvB2/140-142.
1571.8.23.
Declaratie op 't placcaet, ghemaeckt op 't stuck vander Jacht binnen den Lande ende Hertochdomme van Brabandt. Vpl.: PvB3/516.
1613.1.12.
Aengaende de chijnsen ofte prestatien onder de Jagherije in Brabant. Vpl.: PvB2/142-144.
1625.7.17.
Ordonnantie ende placcaert ons ghenadichs Heeren des Coninckx, gedecreteert op het stuck van die Jachte ende hanteringe van de roers. Vpl.: PvB2/144-146.
1629.3.13.
Gheen duyven te schieten. Vpl.: PvB 2/147.
1631.3 22.
Placcaet opt stuck vande Jachte in het landt ende graefschap van Vlaenderen. Vpl.: PvB2/148-160.
1642.10.8.
Interpretatie op het placcaet van den jaere 1613. Vpl.: PvB3/526.
1650.11 29.
Placcaet behelsende verboth van niet te jagen ofte te schieten in vrye Waranden ofte Duwieren. Vpl.: PvB3/528.
1677.7.24.
Verbodt ende Interdictie aen een-ieder van vroeger te jaegen als dry weken naer den dagh van Ste.Maria Magdalena. Vpl.: PvB5/495.
1677.8.21.
Ordonnantie op het selve Subject. Vpl.: PvB7/58.
1706.7.3.
Ordonnantie bevelende aen alle Drossaerden, Meyers, Baillus ende Wethouderen, t'advigileren tot het onderhouden vande Placcaerten gemaeckt op 't stuck van de Jachte, ende verbiedende aen alle Patrouillanten te schieten ende hun Roers te lossen ofte anderssints in plaetsen by de voorsz. Placcaerten verboden. Vpl.: PvB5/501.
1725.6.7.
Verbodt aen een-iegelijck van te jaegen in de plaetsen gereserveert by de placcaerten voor het vermaeck van Syne Majesteyt ende van synen Gouverneur Generael van dese Landen. Vpl.: PvB5/501.
1730.2.14.
Ordonnantie verbiedende te schieten ofte te vangen Faisanten binnen den tydt van twee jaeren. Vpl.: PvB5/503-505.
1737.12.5.
Decreet regulerende den tydt van te jaegen pluym met pluym ende hair met hair, als oock d'openinge van de Jachte voor de gene jaegen met Vierwapens. Vpl.: PvB7/538.
1767.8.13.
Placcaert verclaerende dat de openinge der Jacht voor dit jaer alomme binnen desen Lande sal geschieden den eersten September toekomende. Vpl.: PvB10/406.

JAERMARKTEN.
1664.11.4.
Nopende de Jaer-merckten binnen Brussel. Vpl.: PvB4/145.
1711.11.2.
Ordonnantie van drossard en schepenen van Asten op de jaarmarkten in de heerlijkheid Asten en Ommelen. Vpl.: VPHvE.ASO/9-10.
1786.3.27.
Ordonnantie van schepenen der heerlijkheid Vlierden inhoudende bepalingen voor het houden van jaarmarkten. Vpl.: VPHvE.VSO/4-5.

JURISDICTIE MAGISTRAET ETC.
1705.5.22.
Interpretatie ende augmentatie op het Reglement van den 3 Februarii 1703. waer by gereguleert wordt de jurisdictie tusschen de Magistraet ende de Camer van Commercie der stadt Brussele. Vpl.: PvB6/207.

JUSTITIE Zie: administratie militaire---/
JUSTITIE.
1499.10.12.
Ordonnantie ende statuyt van de justitie van Engelbert, grave tot Nassau, Heere tot Breda, Diest, Grimbergen etc. Vpl.: Ca392-399.
1557.3.2.
Ordonnantie opt stuck van justitie bij onse genadigen heere den coninck in geschrifte doen dirigeren den 2.3 1557 in de hooftbancke van Santhoven enz. Vpl.: Lo6/386-505; BMJ.

K.

KAERTSPELEN EN TEERLINGEN.
1610.8.31
Ordinantie van de Eertshertoghen onse ghenaedichste Heeren ende Princen, ghemaeckt op de kaertspelen ende teerlingen. Vpl.: PvB1/440-442.

KANSSPELEN Zie: Verbod---/
KARREN Zie: vorderingen waegens/
KEERSSEN Zie: Allarm bij nacht/
KELDERMONDEN Zie: overhangende daeken
KERK VAN DEURNE.
1721.10.7.
Copie van acte van de raad van Brabant te Den Haag waarbij ter beslechting van geschillen de commandeur van Gemert opdracht krijgt de kerk van Deurne te herstellen Vpl.: VPHvE.DVB/71-72.
1723 2.22.
Copie acte van de hand van notaris B.van der Haar van het accoord tussen de kerkmeesters van Deurne enerzijds en de vrijheer van Gemert anderzijds betreffende het onderhouden van de kerk van Deurne in reparatie, waarbij geinsereerd de acte van beslechting in geschilpunten voor de Raad van Braband door commissies van beide partijen. Vpl.: VPH vE.DVB/72-77.

KERKDIEVEN Zie: Criminele zaken
KERKEGOEDEREN Zie: beheer---/
KERKEN Zie: administratie --/
KEURBOEK WOUD VAN SONIEN Zie: vernieuwing---/
KEURBOEK ANTWERPEN.
1383-1419.
Coerboeck der stadt Antwerpen. Vpl.: Lo1/1-88.

KEURBOEK LIEROP.
1776-1788.
Keurboek van het statendorp Lierop. Vpl.: VPHvE.LKB 1
1776.3.8.
Ordonnantie van schepenen van Lierop inhoudende bepalingen met betrekking tot het misbruiken der gemeente. Vpl.: VPHvE.LKB/1-2
1783.6.27.
Ordonnantie van schepenen van Lierop op het vlaggen en steken van turf op verboden plaatsen in de gemeente. Vpl.: VPHvE.LKB/2
1784.7.30.
Ordonnantie van officier en schepenen van Lierop waarbij besloten wordt een "Reglement en keuren"samen te stellen dat door de overheid dient gehomologeerd te worden. Vpl : VPHvE.LKB/2-9.
1786 11.24.
Reglement en keuren van Lierop tot voorkoming van misbruik der gemeente en andere misbruiken in het dorp Lierop. Vpl.: VPHvE.LKB/9-13.

KEUREN.
1383 1394.
Dit sijn de coren van der stat van Antwerpen. Vpl.: Lo1/2-81; BMJ.
1399.12.24.
De dorpskeure van Overijssche (handschrift bewaard op het Algemeen Rijksarchief te Brussel, fonds Cartularia en Handschriften Nr.298dbis) Uitgegeven door Prof.Dr.E.J.Strubbe in: Eigenschoon en de Brabander, orgaan van de Gesch. en Oudh.kringen van West en Oost Brabant.XVIIe jaargang nrs.9-10 (nieuwe reeks) 1934. Vpl.: Bibl.K.U.Leuven.
1596.11.13.
Keuren, statuten ende ordonnantien als bij de twaelff ghesworen der Vrijheijt van Moll, met interventien vanden schouteth van Herentals, ten profijte ende welvaert der ghemijnder ingeseten der selver vrijehijt gheor-

donneert ende ghemaeckt zijn, naer inhoudt der privilegien bij onsen ghenadighen heere den Roomschen Coninck ende Hertoghen Philippus sijnen sone, bij sonderlinghe gratie hun ghegonnen, ghegeven ende verleent anno 1596 den 13 november enz. Vpl.: Lo7/274-287; Cr2/1261-1270; BMJ.

1609.3.7.

Verhoging van de keuren en breuken in de Costuymen der stad 's Hertogenbos vervat door den Raad van Brabant. Vpl.: B /138-145; BNB.

1648.5.10. (1596.11.13.)

Keuren, statuten en ordonnantien als by de twaelff gesworenen der Vreyheyt van Moll hen gegeven 13.11. 1596. Vpl.: Cr2/1261-1270; BMJ; BNB.

1682.

Die keuren van vechten, mestrecken misspreken ende anderssints, binnen der stadt ende vrijehijt van Diest. Vpl.: Ca /382-393.

ONgedateerd.

Die Keuren van vechten, mestrecken, misspreken ende andersints, binnen der stadt ende vreyheyt van Diest. Vpl.: Ca /384-392.

KEUREN ENDE BREUCKEN ASTEN

1658-1712.

Keurboeck van de Grondheerlijkheijdt Asten en Ommelen. Vpl : VPHvE. AKB.

1712.3.16.

Besluit van drossaard en schepenen van Asten waarbij besloten wordt het oude keurboek door de secretaris te doen afschrijven in het register van Resolutien. Vpl.: VPHvE.AKB/1-2.

Keuren en breucken van de gemeente van Asten te regeren geordonneert bij onse voirgaende heren van Asten, Schoutet, Schepenen ende die gecoren mannen uijt ieder vierendeel ende vernieuwt bij den edele ende welgebooren here Everard de Doerne Heer deser grondtheerlijkheijdt voorszegd met allen die schepenen, regeerders ende vele gecooren mannen uijt ieder vierendeel dese mede geteeckent hebbende. Vpl.: VPHvE. AKB/2-18.

1739.7.11.

Ordonnantie van drossard en schepenen van Asten inhoudende maatregelen ter aanvulling van de Ceuren en Breucken met betrekking tot onrechtmatige uitbating van de Peel. Vpl.: VPHvE.AKB/19-20.

1741.5.8.

Ordonnantie van drossard en schepenen van Asten inhoudende maatregelen ter beteugeling van het misbruik van de Peel door die van de Heerlijkheid Liessel. Vpl.: VPHvE.AKB/ 20-22.

1748.27.8.

Ordonnantie en aanstelling door vrouwe Bregje van Ghezel, vrijvrouwe van Asten en Ommel, douariere van de Heer Pieter Valckenier tot aanstelling van een gemeijnt-, Peel- en Pootmeester met bepalingen ter bescherming van de gemeente en plantages. Vpl.: VPHvE.AKB/22-24

1749.3.13.

Aanstelling en instructie door de vrouwe van Asten van een ondervorster en schutter der heerlijkheid Asten en Ommel. Vpl.: VPHvE.AKB/ 24-26.

1749.6.29.

Ordonnantie aanstelling door de Vrouwe Bregje van Ghezel, vrijvrouwe van Asten en Ommel, douariere van de Heer Pieter Valckenier, van een gemijnt, Peel- en Pootmeester en bepalingen ter bescherming van de gemeente en plantages. Vpl.: VPHvE. AKB/26-28.

1755.5.15.

Ordonnantie van drossard en schepenen van Asten inhoudende bepalingen ter regeling van de waterbeheersing. Vpl.: VPHvE.AKB/29-30.

1767.6.9.

Ordonnantie van drossard en schepenen van Asten inhoudende bepalingen ter aanvulling van de ceuren en breucken waarbij regels worden gesteld voor de uitgiften van turfvelden. Vpl.: VPHvE.AKB/30-31.

1768.5.7.

Ordonnantie van drossard en schepenen van Asten waarbij in aansluiting aan de ceuren en breucken nader bepalingen worden gegeven ten aanzien van het gebruik van turfvelden door ingezetenen. Vpl.: VPHvE AKB/32-34.

1768.5.14.

Ordonnantie van drossard en schepenen der heerlijkheid Asten en Ommel in aansluiting aan de ceuren en breucken, inhoudende bepalingen met betrekking tot het gebruik van de Peel. Vpl.: VPHvE.AKB/35-36.

1770.9.20.

Ordonnantie en aanstelling van Cornelis van Hombroek en Cornelis van Nievervaart, Heer van de heerlijkheid Asten en Ommel tot aanstelling van een gemeent- peel- en pootmeester en bepalingen met betrekking tot de Peel en de plantages. Vpl.: VPHvE.AKB/36-38.

1770.9 20.

Ordonnantie en aanvulling door Cornelis van Hombroek en Cornelis van

Nieuvervaart, Heer der Heerlijkheid Asten en Ommel van de aanstelling van een gemeente- peel- en pootmeester en bepalingen met betrekking tot de Peel en de plantages. Vpl.: VPHvE.AKB/38-40.

KEUREN EN BREUKEN BAKEL
1708-1807.
Keurboek van den Peel en Gemeente van Bakel. Vpl.: VPHvE.BKB/1-17.
1738.9.7.
Ordonnantie van de peelmeesters van Bakel inhoudende bepalingen tot aanvulling van de keuren van Bakel. Vpl. VPHvE.BSO/16-17.
1757.6.24.
Ordonnantie van schepenen en peelmeesters van Bakel inhoudende bepalingen tot aanvulling van de bestaande keuren. Vpl.: VPHvE.BSO/21-23.

KEUREN EN BREUKEN DEURNE.
1525-1665.
Ceurboeck vande heerlijckheden Deurne en Liessel. Vpl.: VPHvE.DKB
1657-1665.
Keuren ende breucken bij schepenen, geswooren kerckmeesters, heijlich geestmeesters ende gemeijne nagebuuren des dorps van Doerne geordineert vanden Pedel. Vpl.: VPHvE. DKB/1-26.
1665.
Ceurboek van de heerlijckheden Deurne en Liessel. Vpl.: VPHvE.DKB/ 27-31.
1665.
Keuren ende breuken bij schepenen, geswooren kerckmeesters, H.Geestmeesters ende gemeijne naburen des dorps van Doerne geordineert vanden Pedel. Vpl.: VPHvE.DKB/31-61.

KEUREN EN BREUKEN SANTHOVEN
1665.5.3.
Ordonnantie ende statuten van keuren ende breucken by mijne heeren die schouteth ende mannen van leene ons ghenadighs heere des Coninckx in syne hooftbancke van Santhoven gheraempt overgedraeghen, ghemaeckt ende inde vreijheijt van Santhoven verkondight ende uytghelesen, den 3 Meij 1665, te hove enz.enz. Vpl.: Lo6/214-245; Cr1/710-717; BMJ.

KEUREN EN BREUKEN SOMEREN.
1450-1500.
Ceurboeck des dorps van Someren. Vpl.: VPHvE.SKB.

Ceurboeck des dorps ende prochie van Someren geconcipeert geraempt ende gemaect bij schepenen, borgemeesteren, kerckmeesteren ende heijlich geestmeesteren representerende het corpus vanden selven dorpe. Vpl.: VPHvE.SKB/2-10.

KEUREN EN BREUKEN VEGHEL.
1649.
Keuren en breuken der gemeente Veghel. Vpl.: VPHvE.VKB/1-22.

KEUREN EN BREUKEN VLIERDEN
1775.3.10.
Keuren en breuken der heerlijkheid Vlierden. Vpl.: VPHvE.VKB/1-7.

KINDERPOKKEN Zie: inenting---/
KLOTGELD.
1726.3.5.
Copie van een request van die van Asten, Bakel, Deurne en Someren aan de Staten Generaal der Verenigde Nederlanden, waarin zij verzoeken om vermindering van het door die van Helmond geheven klotgeld, welke verzoek gedeeltelijk wordt toegestaan en door de deurwaarder D. Mackalla aan de belanghebbenden bij exploit wordt medegedeeld. Vpl.: VPHvE.DVB/93-97.

KOOPHANDEL Zie: Verbod---/
navigatie en ---/
KOOPMANSCHAPPEN Zie: Vervoer---/
KOOPMANSCHAPPEN.
1604.4.7.
Missive door den Raad van Brabant den 7.4.1604 aan de Magistraat van 's Hertogenbos geschreven, houdende dat het placcaet van Keyser Karel de Vijfde van den 4 October 1540 voor zoo veel aangaat de koopmanschappen ter sleete gelevert, moet worden geobserveert. Vpl.: B1/ 25-26; BNB.
1622.3.30.
Verbodt van den Coophandel ten Platten lande. Vpl.: PvB1/255-256.
1629.5.8.
Openinge van de Commercien met die van Hollandt etc. PvB1/262.

KOPEN/VERKOPEN VAN GRANEN
Zie: Verbod---
KRAAMMALEN Zie: Verbod---/
KRIJGSDIENST Zie: vreemde---/
KRIJGSVOLK Zie: aanwerving---/
KRIJGSVORDERINGEN Zie: Vrijdom
----/

I.

LAECKENS EN NAGELEN Zie: fabricateurs- --/
LAKENEN Zie: verhoeden bedrag
engelsche- --/
manufacturen/
LAKENEN, BAYEN Zie: frauden---/
LANDCHARTERS.
(1275) 1556.
Landtchartere van den lande ende

baenderije van Grimberghen. Vpl.: Ca2/232-301· Cr1/334-350 ;BMJ.

1312 Mei.
Landt-Charter van hertogh Jan II van Braband. Vpl : PvB1/97-104.

1313.
St. Peter en Paul. Den walschen charter met d'approbatie van Coninck Lodewijck van Vranckrijck. Vpl : PvB1/104-106.

1339. H Sacramentsdag.
Landtcaerte der rechten ende statuten des landts van Ravenstein, ghegeven bij den Heere van Ravensteyn, Jan van Valckenborgh. Vpl.:Cr2/987-988; BNB.

1355.1.3.
Blijde incomste ende Landtcharter, die de hertoginne Johanna met Hertog Wencelaus van Boyhem, den landt van Brabant gaven, doen sy ontgaen waren. Vpl.: PvB1/106-110

1365.
Charter der vrijheid van Waelhem. Vpl.: Ca2/320-345. BMJ.

1372. St.Iambertii
Confirmacie van Wenceslaus ende Joanna nopende het onderhouden van den Charter van Cortenbergh. Item van den Raedt aldaer, oock van 't vry geleyde aen de gene die in den selven Raide verdachvaert werden Vpl.: PvB1/110-115.

1406.12.18.
Blijde incompste van Hertoghe Anthonis gegeven den lande van Brabant. Vpl.: PvB1/116-119.

1407.2.10.
Landchaerte des landts ende graefschap Meghem. Vpl.: Cr2/1013· BMJ; BNB.

1408.6.12.
Landtcaerte van grave Johan ende joffrouw Mechtelt, gravinne de Cano (graafschap Megen). Vpl.: Cr2/1013 BMJ; BNB.

1422.5.12
Het nieuwt Regiment van Hertog Jan den IV Vpl.: PvB4/379-388.

1427.5.23.
Blijde imcompste van Philippus den eersten van die naeme. Vpl.: PvB1/119-125.

1430.10.5.
Blijde incompste van Hertoghe Philips diemen noemt den Goeden, met desselfs additie. Vpl.: PvB1/125-137.

1430.10.5.
Toe-brief by den Goeden Hertoghe Philips den drye Staeten van Brabant verleent ten tyde van synder Incomste, van der daten dat die Brieven van der selver incomste zyn. Vpl.: PvB8/113.

1432.4.29.
Landchaert van graaf Johan Dickbier. Vpl.: Cr2/1013; BMJ; BNB.

1451.9.20.
Brief van sekeren puncten dienende ten Landtrechte die onse genaden Heere geconfirmeert ende van nieuws verleent heeft den Lande van Brabant Vpl.: PvB1/190-192.

1459.8.14.
Charter van Hertog Philips den Goeden, rakende diversche Saken ende Manieren. Vpl.: PvB4/394-405.

1467.7.12.
Blijde incompste van Carolus Audax Hertoge van Brabant. Vpl.: PvB1/137-145.

1494.9.9.
Blijde incompste van Philippus Pulcher. Vpl.: PvB1/145-154.

1496.3.
Additie tot de Blijde incompste van Philippus Pulcher. Vpl.: PvB1/154-156.

1496.4.18.
Landchaert van Adriaen grave van Meghem, Heere van Hunbercourt. Vpl.: Cr2/1013; BMJ· BNB.

1499.9.23.
Charter van Anthoine van Rambuers, gravinne van Meghem etc. Vpl.:Cr2/1013· BMJ; BNB.

1506 8.29.
Opene brieven van koning Philippus de I als hertog van Brabant, van dato den 29.augusty 1506, waar by de meeste en voornaamste articulen van de raminge, tussen de stad en Meyerije van 's Hertogenbos den 25 Augusty 1495, aangegaan, worden geapprobeert ende geconfirmeert. Vpl. B1/23-42. BNB.

1514.1 24.
Blyde inkompste van Keyser Carel den V. Vpl.: PvB 4/405-418.

1515.4.12.
Die eerste additien des Princen van Spaingnien, Hertoge van Bourgoingnien, tot synder Blijder Incompste. 'Keizer Karel V en Koning Philippus van Spanje). Vpl.: PvB1/166-168: dl.8/130.

1515.4.26.
Additie van de blyde Inkompste van Keyser Carel den V. Vpl.: PvB4/418-421.

1515.4.26.
Die tweede Additie vander Blyde Incompste des Princen van Spagnien. (Keizer Karel V en Koning Philippus van Spanje) Vpl : PvB1/168-170: dl.8/134.

1522.4.9. 1651.2 14
Landtcaerte der rechten ende statuten des landts van Ravenstein. Vpl.: Cr2/987-1012; BMJ: BNB.

1522.4.9.
Landcaerte en statuten voor het land van Ravensteyn, Herpen, Uden en Velpen, uitgegeven door Philips van Cleve ende vander Marcke, heer van Ravenstein, Herpen, Uden, Edinghen Drischer, Winendale Rompborne en Bresschelandt enz. Vpl.: Cr2/989-997: BNB.
1525.8.12.
Caerte van Keyser Caerle diemen noemt De Caroline (Den Bosch). Vpl. Cr2/935-937; BNB.
1527.7.8.
Landchaerte van Eustaes van Brummen grave van Meghem, Heere van Humbercourt van Handaning ende van Weesmaele etc. (Megen). Vpl.:Cr2/1013. BMJ; BNB.
1537.2.12.
Charter van Eustaeffe van Brumen, burghemeesteren, schepenen, heymraeden, gesworen ende ghemeynen ingeseten van den dorpen des landts van Megem. Vpl.: Cr2/1013;BMJ; BNB.
1548.5.3.
Beschikking op requesten door hertog Wilhelm van Cleve ende Bergh van die Ravenstein. Vpl.: Cr2/1001 1002; BNB.
1549.7.5.
Die blijde incomste den Hertochdomme van Brabandt. Vpl.:Cr2/1227-1235. BMJ: BNB.
1549.7.5.
Die blyde Incompste, den hertochdomme van Brabant, in voortijden bij haren landtsheeren verleent, ende van Keyser Carolus den V geconfirmeert, ende by Philippus synen sone Coninck van Spagnien den 11 solemnelijck gesworen anno MDXLIX. 5 July tot Loven. Vpl.:PvB1/156-166.
1549.12.11.
Blijde incompste te besweiren by alle officieren van Brabant. Vpl.: PvB1/172.
1550.4.12
Eerste additie des Princen van Spaegnien, hertoghe van Bourgoignien tot zijnder blijder incompste. Vpl.: Cr2/1236-1238; BMJ; BNB.
1551.10.11.
Naer den landtrecht van Boxtel. Vpl. Cr2/1013; BMJ: BNB.
1552.10.11.
Naer den Landtrecht van Boxtel. Vpl. Cr2/1013; B /159-166; BNB.
1555.4.26.
Tweede additie vander blijder incompste. Vpl.:Cr2/1238-1240; BMJ: BNB.
1565.5.1; 1566.5.21; 1638.9.4.
Diverse brieven handelende over het graafschap Megen. Vpl.: Cr2/1013; BMJ; BNB.
1611.7.12.
Eeuwig edict met interpretatien. Vpl. Cr2/1177-1224; BNB.
1614.9.8.
Confirmatie des landtrecht van Megem. Vpl.: Cr2/1013; BMJ; BNB.
1617.1.30.
Interpretatie van het 19 art. van den Edicte. 1611. Vpl.: PvB1/255.
1621.
Sondag quadragesima. Charter van Honorine van Witthem, gravinne douagiere van Meghem, enz. Vpl.: Cr2/1013; BMJ; BNB.
1621.2.21.
Landchaerte des landts ende graefschap Meghem. Vpl.: Cr2/1013;BNB
1623.4.1.
Blyde inkompste van Koninck Philips den IV. Vpl.: PvB4/444-459
1632.4.6.
Confirmatie landrechten Ravestein door Wolfgangh Wilhelm Palzgrave bij Rheyn in Bayern enz. Vpl.:Cr2/1002; BNB.
1649.
Die blijde incomste den Hertochdomme van Brabandt in voortijden bij haren landsheeren verleent ende by Philippus zijnen sone, Coninck van Spaengien den II solemnelijcken gesworen (met additien) (1515). Vpl.; Cr2/1227 1240; BNB.
1556.
Landtchartere vanden lande ende baenderije van Grimberghen. Vpl.: Cr1/334-350; BMJ; BNB.

LANDSHEER.

1420.11.28.
De prelaten, edelen ende steden in Brabant kiesen in plaetse van Jan den IV voor ruarer (ruwaard) Philips sone van Hertoch Anteunis ende broeder van Hertoch Jan den IV. Vpl.: PvB1/ 452-453.
1421.5.4.
Acte van Hertoch Jan den IV, soone van Hertoch Antonis, by de welcke hy approbeert het nomineren ende stellen van eenen ruwaert by de 3 staten slants van Brabant gedaen over ende ten regarde van Hertoch Philips sijnen broeder. Vpl.: PvB1/454-455.
1 619(1589:1599·1600:1604 1605:1598)
Diverse brieven van de aartshertogen de Cancelier, de Schepenen van den Bosch, betr. de regering. Vpl.: Cr2/959-968: BNB.
1627.4.10.
Vremde heeren niet te dienen. Vpl.: PvB2/262.

1683.6.12.
Naerder verbodt aen die van de dorpen gemeynelyck genoemt van redemptie ende aen die van Herstal, te ontfangen oft te gehoorsaemen aen de bevelen toegesonden van wegens de Heeren Staeten Generael, oft anderen Souverevn te kennen als Syne Majesteyt Vpl.: PvB6/576.
1675.7 29
Verbodt ende Interdictie aen die van het Hertoghdom van Limbourg, ende andere Landen van Over-Maese ende van de dependentie van Maestricht te herkennen anderen Souvereyn als Syne Majesteyt. Vpl.: PvB6/574.
1677.3.5.
Cassatie ende te niet-doeninge der attenten door Vranckrijck begaen op de Provincie van Limbourg ende Landen van Over-Maeze, met Ordonnantie aen die van de selve Provincie ende Landen van hun te conformeren aen het Placcaert van den 23. Meert 1676. Vpl.: PvB6/575.

LANDTLOOPERS Zie: Criminele zaken.
LANDTMETERS.
1619.6.2
Nopende de landtmeters. Vpl.: PvB 1/426.

LANDTMETERS, DEURWEERDERS Zie: notarissen,-- /
LANDTVRACHT.
1632.12.24.
Placcaert ende Reglement op 't stuck van de provicionele permissie van de Landtvracht. Vpl.: PvB1/265-266.

LANTERNEN Zie: allarm bij nacht.
LANTERNEN.
1755 11.18.
Reglement raeckende de Lanternen binnen de Stadt Brussel Vpl.: PvB 10/206.
1758.8.26.
Reglement raeckende de Lanternen binnen de Stadt Brussel. Vpl.: PvB 10/210.
1759.12.26.
Reglement op 't selve subject. Vpl.: PvB10/217.

LASTEN Zie: publique -- /
LEEFTOCHT ENDE VICTUALIE Zie: Voorcoop-- /
LEEGHGANGERS Zie: criminele zaken.
1707.5 16.
Placcaert tot het leveren van de pionniers die den dienst van Syne Majesteyt soude connen comen te vereysschen tot eenige expeditie van oorloge. Vpl.: PvB7/ibid.

LEEMSTEKEN Zie: verbod---/

LEENEN
1222 Mei.
Dit is de boeck vanden leenrechten in Brabant, gemaeckt anno XIIC ende XXII in maio.(Aerschot) Vpl.: Ca2/44-115: BMJ Den Haag nr.21E IIa1F.
1419.11.16.
Copie ener akte waarin Lucas van Erp, zoon van Gerardus van Erp, houder van het schrijfambacht van Peelland, verklaart dit overgegeven te hebben aan Henricus van Veehuijs zoon van Hubertus van Veehuijs Vpl VPHvE.ESP/36-39.
1440 5.1.
Accoordt ende overdracht tussen Hertogh Philips ende de stadt Antwerpen raeckende de leenen. Vpl.: PvB1/209-211.
1440.7.27.
Extract uit het register van de rapporten en declaratien van lenen opgesteld in het jaar 1440 onder het quartier van Den Bosch waaruit blijkt dat Lucas van Erp, zoon van wijlen Gheerlijcs van Erp in leen houdende was van de Hertog van Brabant het "Schrijffampt van Peedelant" en een gemeente "Opt Venné' te St Oedenrode tegen een jaar - chijns van 18 ponden boschgeld,welk schrijfambt dient bediend te worden door een op twee klerken. Vpl.: VPHvE.ESP/10-13.
1440.10.10.
Raminge by Hertog Philips van Bourgondien, gemaakt op de leenen,die voor schepenen van 's Hertogenbos worden getransporteerd of belast. Vpl.: B1/1-12·: BNB.
1464.
Extract uit het hoofdleenboek van Brabant in het quartier van Den Bosch, alwaar onder het hooft Sint Oedenrode staat, dat Jonker Lucas van der Aa, bij dode van wijlen zijn moeder Christina van Erpe, die na de dood van haar vader Lucas van Erpe, houdster was van het "schrijfambacht van schepene brieven der Meijerije van Pedelant" thans houder is van dit officie Vpl.: VPHvE. ESP/39-41.
1479.9.30.
Extract uit het duplicaat van geapostilleerde rekeningen van Hendrik van Krijlen, raad en rentmeester der domeijnen van de hertog van Brabant in de stad en het quartier van Den Bosch. Vpl.: VPHvE.ESP /44-45
1523.7.12.
Constitutie ende ordonnantie der keyserlijcke Majesteyt gemaeckt op het stuck van de leenen Vpl.:

B2/225-226· BNB.

1523.7.17
Interpretatie op 't Placcaert 1446 by Philips Hertoge van Bourgondien, nopende de relieven, successien, alienatien nede vertieringe van de leenen. Vpl.: PvB1/216-219.

1530.6.30.
Ordonnantie raeckende de leenen. Vpl.: PvB1/219-220.

1570.3.10
Leenrechten van het land en de vrijheid van Rumpst. 1) naar een manuscript der 16e eeuw berustend in de Rijksarchieven van Leenhof van Brabant fol.75 litt.C portef.46. Vpl.: Lo6/650-657· BMJ.

1569.2.28.
Ordonnantie statuyt ende decreet ons Heeren des Coninckx, aengaende 't rapport ende verheffen van de Leenen gehouden van de Landen, Heerlijckheden ende Leengoeden, die uyt saeken van de voorleden troublen, tot profyte van zynre Majesteyt geconfisqueert ende vervallen zyn. Vpl.: PvB1/220-222.

1570.3.24.
Rechten ende usantien van het souvereijn Leenhof van Brabant. Vpl.: B2/208-263; BNB.

1570.5.24.
Rechten en usantien van het souvereyn leenhof van Brabant, gelyk deselve by Stadhouder en Mannen van Leene, ter ordonnantien van den Hertogh van Alba, zijn ten Hove geexhibeert. Vpl.: B /208-263.· Cr1/285-291· BNB

1589.1.10.
Scabinale akte van Goijaert van Engelandt en Hendrick Franssen van Gastel schepenen van Den Bosch, waarin geinsereerd een akte van 5.11. 1414 waaruit blijkt den Henricus de Beke gezegd Moer gehuwd met Mechtildis, dochter en erfgename van Berthinus vande Velde, wonende te Sint Oedenrode op de plaats geheten Coeveringe, het schrijfambt van Peelland in leen houdende is van de hertog van Brabant en dit heeft overgedragen aan Lucas van Erp, zoon van Herlacus van Erp. Vpl.: VPHvE. ESP/32-36.

1599.1.5.
Charter van de graaf van Megem. Vpl.: Cr2/1013· BMJ; BNB.

1613-1614.
Extract uit de rekening van Merten Fierlandts rentmeester van de hertog van Brabant in het kwartier van Den Bosch over 1613-1614 waaruit blijkt dat geen pacht is betaald van uitgegeven lenen. Vpl.: VPHvE.ESP1.

1615.
Brieven van investituur van de heer Charles van Bourgoignien ridder en stadhouder van de raad en leenhof van Brabant als vertegenwoordiger van de aartshertog van Oostenrijk, Hertog van Brabant waarbij Peter van Heessel in naam en ten behoeve van Genoveva van Heessel, huisvrouw van Hendrick van Beers bij dode van Jan van Heessel de oude en volgens loting tussen haar en haar broers en zusters voor schepenen van 's Bosch in 1609 hulde en manschap doet van het schrijfambacht en secretarisschap van de dorpen Erp en Lierop. Vpl.: VPHvE.ESP/25-26.

1615.
Extract uit het hoofdleenboek van het souvereine leenhof van Brabant onder het hoofdstuk Sint Oedenrode waaruit blijkt: 1e. dat Alphonse van Heessel, huisvrouwe van Adrianus van Rheijde op 4.6.1615 in volle leen houdt het schrijfambacht der dorpen van Tongerle, Nuenen, Gerwen en Wetten. 2e. dat Johanna van Heessel, huisvrouwe van Hendrik van Groendonck op 4.6.1615 in volle leen houdt het schrijfambacht van Schijndel. Vpl.: VPHvE.ESP/1-3.

1615.
Grosse ener notariële akte waarin geinsereerd copie van brieven van investituur waarbij Peeter van Heessel bij dode zijns vaders Jan van Heessel bij loting van hem en zijn broeders en zusters voor schepenen van Den Bosch in 1609 heeft verworden en hulde en manschap doet van het schrijfambt van de dorpen Son en Breugel. Vpl.: VPHvE. ESP/3-4.

1615.
Grosse ener notariële akte waarin geinsereerd copie van brieven van investituur waarbij Peter van Heessel in de naam en ten behoeve van Johanna van Heessel huisvrouwe van Hendrick van Groenendonck, bij dode van Jan van Heessel d'oude haar vader volgens loting van haar en haar broers en zusters voor schepenen van Den Bosch in 1609 heeft verworven hulde en manschap doet, namens zijn zuster- van het schrijfambacht van de heerlijkheid en dorpen van Schijndel. Vpl.: VPHvE.ESP/4-5.

1615.6.4.
Brieven van investituur van de heer Charles van Bourgoignien, ridder en stadhouder van de raad en Leenhof van Brabant als vertegenwoordiger van de aartshertog van Oostenrijk, hertog van Brabant waarbij Peter van Heessel, in de naam en ten

behoeve van Jan van Heessel de oude, zoon van wijlen Geraerts van Heessel met titel van coop bij hem gedaan tegen Lijsbeth van Veehuijs, dochter van wijlen Hendrick van Veehuijs en Johanna van Houthem, die zuster was van wijlen Lucas van Houthem, die het na te noemen officie te bedienen placht, wordt beleend met het schrijfambacht of secretarisschap van "de schepene brieven der Meijerijen van Peellant" en als zodanig hulde en manschap heeft gedaan. Vpl.: VPH vE. ESP/45-47.

1615.6.4.

Extract uit het hoofdleenboek van het Leenhof van Brabant, waaruit blijkt dat Marie van Heessel, huisvrouw van Jacob Geraert Donck, het schrijfambt van Someren, Bakel en Vlierden in volle leen houdt. Vpl.: VPHvE ESP/21-22.

1615.6.4.

Brieven van investituur van de Heer Charles van Bourgoignien ridder en stadhouder van de raad en Leenhof van Brabant als vertegenwoordiger van de aartshertog van Oostenrijk, Hertog van Brabant, waarbij Adam van Heijden in de naam en ten behoeve van Alphonsa van Heessel huijsvrouwe van Adriaan van Reijde, bij dode van Jan van Heessel de oude, haar vader volgens loting tussen haar en haar broeders en zusters voor schepenen van 's Bosch 1609, hulde en manschap doet van het schrijfambacht of secretarisschap van de heerlijkheid en dorpen van Tongelre, Nuenen, Gerwen en Wetten. Vpl.: VPHvE.ESP/18-19.

1615.6.4.

Brieven van investituur van de heer Charles van Bourgoignien, ridder en stadhouder van de raad en Leenhof van Brabant als vertegenwoordiger van de aartshertog van Oostenrijk hertog van Brabant, waarbij Peter van Heessel, in naam en ten behoeve van Jan van Heessel de jonge, bij dode van Jan van Heessel de oude, zijn vader volgens loting tussen hem en zijn broeders en zusters voor schepenen van 's Bosch 1609, hulde en manschap doet van het schrijfambacht of secretarisschap van de heerlijkheden en dorpen van St.Oedenrode, Vechel, Aerle, Beek, Stiphout, Rixtel en Lieshout. Vpl.: VPHvE.ESP/16-18.

1629.11.15.

Dat alle Leenen, thienden ende andere moeten verheven worden tot Brussel ende niet tot 's Hertogenbossche. Vpl : PvB1/225.

1630.3.9.

Leengoeden onder de Meyerye niet te verheffen aen d'ander syde. Vpl.: PvB1/225-226.

1632.12.17.

Brieven van investituur van de eerste presiderende en anderen van de Raad - en Leenhof van Brabant waarbij Peeter van Heessel, onder overlegging van een acte van speciale last en procuratie van Johan van Heessel, zoon van Johan van Heessel de oude, als proprietaris en bezitter van het secretarie en schrijfambt van Sint Oedenrode, Vechel, Aerle, Beeks, Lieshout, Stiphout en Rixtel alsmede van de hoeve onder St.Oedenrode genaamd Ten Hout, beleend wordt met genoemde secretarisschappen en schrijfambten en bijbehorende hoeve en als zodanig hulde en manschap heeft gedaan aan de Staten Generaal der Verenigde Nederlanden als rechtsopvolgers van de hertogen van Brabant. Vpl.: VPHvE.ESP/22-24.

1633.

Copie van brieven van investituur van de eerste presiderende en anderen vande raad en leenhof van Brabant waarbij Peeter van Heessel als gemachtigde van Maria van Heessel, dochter van Jan van Heessel, wordt beleend met de erfsecretariaten der dorpen van Someren, Bakel en Vlierden en als zodanig hulde en manschap heeft gedaan aan de Staten Generaal der verenigde Nederlanden als rechtsopvolgers van de hertogen van Brabant. Vpl.: VPHvE.ESP/5-7

1633.3.21.

Die eenighe heerlyckheden inde Meyerye vanden Bossche van syne Majesteyt ghecocht ende beleent hebben, niet en leveren eenighe brieven ofte bescheden aenden rentmeester vande staten. Vpl.: PvB2/165.

1633.12.17.

Brieven van investituur van de eerste presiderende en anderen van de raad en leenhof van Brabant waarbij Peter van Heessel, onder overlegging van een acte van speciale last en procuratie van Mr.Joachim van den Hove als man en momboir van Johanna van Heessel proprietaris van de secretarie en het schrijfambt en als zodanig hulde en manschap heeft gedaan aan de staten generaal der verenigde Nederlanden als rechtsopvolgers van de hertogen van Brabant. Vpl.: VPHvE.ESP/19-21.

1637.9.10.

Acte raeckende d'executie van de vonnissen gegheven wordende voor de leen-mannen van 't consistorie

van den Horen. Vpl.: PvB3/525.

1644.12.3.

Ordonnantie t.a.v.het leenrecht van Mechelen. Vpl.: Cr2/1084-1086: BNB.

1644.12.3.

Ordonnantie vanden stadthouder ende mannen van zijne Majesteijts leenhove vanden lande van Mechelen op 't houden vande ghenechten. Vpl.: Lo 7/572-577. BMJ.

1649.

Inventaris van bescheiden die de kinderen en erfgenamen van Jan van Heessel hebben overgegeven aan Jonker Gijsbert Pieck van Thienhoven, raad- en rentmeestergeneraal der domeinen van Brabant, met 13 bijlagen hierna volgende genummerd 7 tot en met 19. Vpl.: VPHvE.ESP/7-10.

1650.1.7.

Brieven van investituur van de eerste presiderende en anderen van de raad en leenhof van Brabant waarbij Peter van den Broeck, onder overlegging van een acte van speciale last en procuratie van Cornelis Willems van Son en Breugel, wordt beleend met het secretaris- en schrijfambt van Son en Breugel en als zodanig hulde en manschap heeft gedaan aan de staten generaal der verenigde Nederlanden als rechtsopvolgers van de hertogen van Brabant. Vpl.: VPHvE.ESP/53-55.

1651.

Inventaris van de stukken munimenten aan de hoogmogende heren staten generaal der verenigde Nederlanden overgegeven door de erfgenamen van Johan van Heessel de oude, dienende tot justificatie van hun titels en gerechtigheden tot de secretarisambachten van Peelland. Vpl.: VPHvE ESP/26-32.

1651.

Request van de erfgenamen van Johan van Heessel aan de hoog mogende heren staten generaal der verenigde Nederlanden, waarbij zij mededelen ingevolge de placcaten der staten generaal der verenigde Nederlanden hun originele titels van aankomst van erfsecretarisschappen van Peelland in het jaar 1651 te hebben overgelegd, waarna bij resolutie van 25.5.1652 is verklaart dat de possessie van supplianten rakende de erfsecretarisschappen voldoende was bewezen, zodat zij de originelen niet meer kunnen produceren. Vpl.: VPHvE.ESP/68-71.

1651.

Commissie of confirmatie van het secretarisambt van Schijndel op Nicolaes van Grinsven als daar door de erfgenamen van Jan van Heessel, aangesteld 1651.6.22. Dezelfde confirmatie zal ook gelden voor Lucas van Schoot voor het secretarisambt van Nunen, Gerwen en Wetten aldaar aangesteld door de erfgenamen van Jan van Heessel. Vpl.: VPHvE. ESO/60-62.

Zonder datum, ca.1651.

Aantekening dat de rentmeester generaal der domeinen Jonker Gijsbert Pieck van Thienhoven wordt bevolen extracten in te zenden van alle duplicaten die onder hem berusten of die hij machtig kan worden uit de geapostileerde rekeningen van de rentmeester van de domeijnen van de hertogen van Brabant in het quartier van Den Bosch nopens het verpachten van de secretarijen en vorsterijen namens de hertog, om daaruit te kunnen zien welke schrijfambten of klerkschappen en vorsterijen zijn verpacht en door wie zij bezeten worden. In zijn advies zal hij tevens betrekken de pretense bezitters van vorsterijen in Maasland. Vpl.: VPHvE.ESP/62-63.

Zonder datum, ca.1651.

Memoriale bemerkingen betreffende de erfsecretarijen van Peelland van de hand van Jonker Gijsbert Pieck van Thienhoven, rentmeester generaal der domeinen van Brabant getrokken uit de rekeningen van de rentmeesters der hertogelijke domeijnen van 1530-1546, waaruit de leenverhouding duidelijk blijkt. Vpl : VPH vE. ESP/63-68.

1651.3.20.

Brieven van investituur van de eerste presiderende en anderen van de raad en leenhof van Brabant waarbij Bartholomeus van Heessel, secretaris van Aerle, beleend wordt met de secretarie en schrijfambten van de dorpen Tongelre, Nuenen, Gerwen en Nederwetten en als zodanig hulde en manschap heeft gedaan aan de staten generaal der verenigde Nederlanden als rechtsopvolgers van de hertogen van Brabant. Vpl.: VPHvE ESP/55-57.

1651.3.20.

Brieven van investituur van de eerste presiderende en anderen van de raad en leenhof van Brabant waarbij Bartholomeus van Heessel, secretaris van Aerle, met het secretaris- en schrijfambt van Aerle, Beeck, Rixtel, Lieshout en Stiphout wordt beleend en als zodanig hulde en manschap heeft gedaan aan de staten generaal der verenigde Nederlanden als rechtsopvolgers van de hertogen van Brabant. Vpl.: VPHvE.ESP/51-53.

1651.3.20.
Brieven van Investituur van de eerste presiderende en anderen van de raad en leenhof van Brabant waarbij Bartholomeus van Heessel, secretaris van Aerle, met de secretarie en schrijfambten van Tongelre, Nuenen, Gerwen en Nederwetten beleend wordt en als zodanig hulde en manschap heeft gedaan aan de Staten generaal der verenigde Nederlanden als rechtsopvolgers van de hertogen van Brabant. Vpl.: VPHvE.ESP/49-51.

1651.5.15.
Request van de erfgenamen van Jan van Heessel tot elucidatie van hun goed recht tot de erfsecretarisschappen van Peelland met apostille memoriael van de staten generaal der verenigde Nederlanden. Vpl.: VPHvE.ESP/57-58.

1651.5.17.
Scabinale akte van Peeter Lus en Gijsbert Huijsen schepenen van Den Bosch, waarin geinsereerd een akte van 28.1.1519, waarin verklaard wordt, dat Jan die Lu, zoon van wijlen Adam die Lu, als man en momboir van Lijsbeth van Veehuijs, dochter van wijlen de echtelieden Hendricx van Veehuijs en Johanna van Houthem die het na te noemen officie te bedienen placht, heeft verkocht aan Jan van Heessel, zoon van Geraert van Heessel, het officie genoemd het schrijfambacht of secretarisschap van Peelland zijnde de secretarisschappen van St.Oedenrode, Schijndel, Erp, Vechel, Son, Breughel, Lieshout, Aerle, Beek, Rixtel, Stiphout, Bakel, Someren, Vlierden, Lierop, Tongelre, Nuenen, Gerwen en Wetten met uitzondering van Liempde. Vpl.: VPHvE.ESP/41-44.

1651.6.14.
Commissie voor Hendrick van Nieuwerveen als schout van Nuenen, Gerwen Wetten en Tongelre in de Meijerij van 's Bosch door de staten generaal der verenigde Nederlanden met aangeving van zijn rechten en plichten. Vpl.: VPHvE.ESP/58-60.

1658.12.3.
Commissie bij continuatie verleent aan Johannes Curtsius tot het schoutambt van Nuenen, Gerwen en de gehuchten van Opwetten en Nederwetten door de staten generaal der verenigde Nederlanden met aangeving van zijn rechten en plichten. Vpl.: VPHvE.ESP/71-72.

1658.12.5.
Commissie bij continuatie voor Goijaert Noijen als vorster van Nuenen, Gerwen en de gehuchten van Opwetten en Nederwetten door de staten generaal der verenigde Nederlanden met aangeving van zijn rechten en plichten. Vpl.: VPHvE.ESP/73-74.

1662.
Extract uit de rekeningen van François van Asbroeck griffier van de leenhove van Brabant, van de "Hergeweijden" vanaf het jaar 1615. Vpl. VPHvE.ESP/13-16.

1662.
Aantekeningen op de achterkant van dit request door de thesaurier van de raden van State. Vpl.: VPHvE.ESP/75-76.

1662.5.22.
Request van de erfgenamen en representanten van wijlen Johan van Heessel terzake de inzending van de titels van aankomst van de erfsecretarisschappen in Peelland. Vpl.: VPHvE.ESP/74-75.

1662.11.6.
Brief van Jonker Gijsbert Pieck van Thienhoven rentmeester generaal der domeinen van Brabant aan de raden van state der verenigde Nederlanden terzake de herkomst van erfsecretarieen van Peelland en Maasland. Vpl.: VPHvE.ESP/76-84.

1662.11.17.
Extract uit de resolutien van de raad van state der verenigde Nederlanden waaruit blijkt, dat besloten is alle stukken betreffende de titels van aankomst der erfsecretarieen en vorsterijen in de Meijerij van Den Bosch ingeleverd bij de heer Gijsbert Pieck van Thienhoven, rentmeestergeneraal der domeinen van Brabant, in handen te stellen van Mr.Cornelis van Cuijck, advocaat-fiscaal van de raad van Brabant om advies met betrekking tot het eventueel recht dat het land heeft op deze officien. Vpl.: VPHvE.ESP/84-85.

1662.11.25.
Extract uit het register van resolutien van de Staten Generaal der verenigde Nederlanden waarbij uit naam en van wegen de erfgenamen van Johan van Heessel tot justificatie van hun titels en gerechtigheden tot de secretarisambten van Peelland, uitgezonderd Liempde, wordt verklaard dat zij op gerechte wijze de possessie hebben en waarbij wordt bepaald, dat zij deze erfsecretarien voor redelijke prijs zullen mogen verpachten aan "luijden" van de gereformeerde religie en "den Staet aengenaem" uitgezonderd de secretarie van Liempde. Vpl.: VPHvE.ESP/85-87.

1662.12.6.
Brief van Mr. Cornelis van Cuijck aan de edelmogende raden van state der verenigde Nederlanden betreffende de titels van het schrijf- of secretarisambt van Peelland en Maasland ingevolge haar resolutie van 17.11.1662. Vpl.: VPHvE.ESP/87-91.

1662.12.7.
Brief van C. van Cuijck betreffende de gedragslijn gevolgd door de hertog van Brabant inzake het bezit van privilegen en de clerckschappen in de onderscheidene quartieren van de Meijerij van Den Bosch aan de raedt en rentmeester generaal der domeinen, de heer G. Pieck van Thienhoven. Vpl.: VPHvE.ESP/91-96.

1662.12.19.
Brief van Elbert van Meurs, secretaris te Bommel (Zaltbommel) aan de heer Gijsbert Pieck van Thienhoven terzake de erfsecretarieen van Peelland en Maasland en de vorsterijen van Maasland. Vpl.: VPHVE.ESP/96-97.

1663.
Briefje van zekere J. Fullier aan de heer van Ravesteijn, advocaat te 's Bosch, waarin deze meldt vergeefs onderzoek ingesteld te hebben in de registers van de leenhof van Brabant te Brussel en aldaar onder folio 1477 niets gevonden te hebben. Vpl.: VPHvE.ESP/166-167.

1663.
Extract uit zekere missive geschreven door Mr. Daniel Tijbosch notaris te Helmond, waarin wordt geadviseerd door een klerk onderzoek te doen in het leenboek van Brussel alwaar onder folio 1477 alles over Peelland te vinden is. Vpl.: VPHvE.ESP/165-166.

1663.
Scabinale akte van de vrijheid van Sint Oedenrode waarin schepenen verklaren geen andere bescheiden te bezitten terzake privilegien en verkrijgen van de leenbank dan die zij gekregen hebben van de raad van Brabant in de jaren 1651 en 1662, alwelke zij hebben overgeleverd aan de raden van state der verenigde Nederlanden, terwijl zij vertrouwen, dat de originele bescheiden zullen berusten hetzij te Brussel op het huis Vilvoorde of te Leuven. Vpl.: VPHvE.ESP/164-165.

1663.
Brief van Gijsbert Pieck van Thienhoven rentmeester generaal der domeinen van Brabant aan de raden van state der verenigde Nederlanden terzake de erfsecretarieen van Peelland in aansluiting aan zijn schrijven. Vpl.: VPHvE.ESP/159-163.

1663.
Extracten uit de geapostilleerde duplicaat rekeningen van de rentmeesters der domeinen van de hertogen van Brabant wegens de vorsterijen, preterijen en clerckschappen in het quartier van Maesland 1520-1558 van de hand van notaris W. van Oudenhoven. Vpl.: VPHvE.ESP/158.

1663.
Extract uijt de geapostilleerde duplicaatrekeningen van de rentmeesters der domeinen van de hertogen van Brabant wegens vorsterijen, preterijen en clerckschappen in het quartier van Peelland 1530-1559 van de hand van de notaris W. van Oudenhoven. Vpl.: VPHvE.ESP/155-158.

1663. ongedateerd.
Deductie met applicatie van stukken, rakende de secretarieen en vorsterijen in Peelland en Maasland van de hand van de advocaat Mr. G. van Ravesteijn ingevolge resolutie van 29.7.1663 toegezonden aan de raden van state der verenigde Nederlanden Vpl.: VPHvE.ESP/122-155.

Ca. 1663. ongedateerd.
Advies, vermoedelijk van Gijsbert Pieck van Thienhoven aan de edelmogende raden van State der verenigde Nederlanden terzake de door de keizer aan de hertogen van Brabant verleende privilegien, rechten en vrijheden, alsmede de plichten der hertogen van Brabant met betrekking tot het behoud daarvan in verband met hun uitgifte aan onderzaten van rechten en vrijheden. Vpl. VPHvE.ESP/101.

1663.1.8.
Verklaring van schepenen der vrijheid Sint Oedenrode aan de heer Gijsbert Pieck van Thienhoven dat zij hebben ontvangen een missive dd. 6.1.1663 nopens het overbrengen van hun privilegies. Vpl.: VPHvE.ESP/97.

1663.1.25.
Brief aan Gijsbert Pieck van Thienhoven van de heer G. van Meurs terzake de erfsecretarieen van Peelland en Maasland ende vorsterijen van Maaslande. Vpl.: VPHvE.ESP/98-101.

1663.9.29.
Brief van Gijsbert Pieck van Thienhoven, rentmeestergeneraal der domeinen van Brabant aan de raden van State der verenigde Nederlanden terzake de secretarie van Sint Oedenrode, vroeger bediend geworden door N. Meurs. Vpl.: VPHvE.ESP. 163-164.

1633.12.17.
Brieven van investituur van de eerste presiderende en anderen van de raad en leenhof van Brabant waarbij Peeter van Heessel onder overlegging van een acte van speciale last en procuratie van Hendrick Martens van Beers als man en momboir van Genoveva van Heessel dochter van wijlen Jan van Heessel de oude, proprietaris van de secretarisambachten en schrijfambten van Erp en Lierop en van een beemd en akker groot 3 lopense en 1/3 deel van ca.50 roeden beleend wordt met genoemd officie en bijbehorende grond en als zodanig hulde en manschap heeft gedaan aan de staten generaal der verenigde Nederlanden als rechtsopvolgers van de hertogen van Brabant. Vpl.: VPHvE.ESP/47-49.
1664.7.2
Juridisch advies van de advocaten Borcht gezegd Castro en de Pape te Brussel terzake het vraagstuk of de hertog van Brabant de macht heeft bij mandement of publieke waarschuwing te bevelen, dat eenieder gehouden is de onder hem berustende privilegies, titels en bescheiden van de heerlijkheden, exemptien, leenen enz. in te leveren ter verificatie. Vpl.: VPHvE.ESP/167-169.
1664.8.10.
Juridische adviezen van de advocaten J.H.Oostende en A.Anselmus te Antwerpen terzake de door de hertogen van Brabant uitgegeven edicten waarbij geordonneerd werd, dat een ieder gehouden was de onder hem berustende privilegies en bescheiden van heerlijkheden, exemptien, leenen chijnsen, heijden,vroenten, gemeenten en andere voortgekomen uit de boezem der hertogen en hun domeinen of de patrimonium in te leveren ter verificatie. Vpl.: VPHvE.ESP/169-175.
17e eeuw. Ongedateerd.
Die leenrechten des hoofs van Santhoven enz.enz. Vpl.: Lo6/246-255. BMJ.
1753.1.20.
Reglement ordonnerende de overdracht ofte denombrement van de Leenen etc. Vpl.: PvB10/49.
1766.3.25.
Placcaert by het welcke is verclaert ende geordonneert dat in alle successien der Leenen geregeert door de Costume van het Leenhoff van Lothryck die naermaels sullen vallen soo in rechte linie als Collaterale, men sal volgen den selven voet ende den selven regel gelijck voor de Leenen onderworpen aen de Costume van het Leenhoff van 't Hertoghdom van Brabant. Vpl.: PvB10/57.

LEENHOF VAN BRABANT.
1578.8.13.
Ordonnantie oft placcaert ons Heeren des Coninckx, daer by zyne Majesteyt heeft geordonneert ende gestelt syn Leenhof van Brabant binnen der stadt van Loven, Hooftstadt van Brabant, sonder voortaen tot Brussel, oft elders te mogen gaen. Vpl.: PvB1/223-225.

LEENING AAN MILITAIREN.
1753.8.7.
Placcaert waer by gestatueert is tot wat somme ende op wat wyse aen de Officieren ende Soldaeten magh worden geleent ende gecrediteert. Vpl.: PvB9/143.

LEIREN ENDE VELLEN.
1767.10.13.
Ordonnantie raeckende het teecken der Leiren ende vellen. Vpl.: PvB 10/389.

LEPEI THOL.
1650.3.22.
Placcaet nopende den Lepel thol van Antwerpen. Vpl.: PvB3/450.
1675.8.26.
Ordonnantie tegens de frauden die gecommitteert worden aen het recht van den Lepel oft Lepel-thol van Syne Majesteyt binnen de Stadt Loven. Vpl.: PvB6/59.
1686.11.5.
Ordonnantie op het selve subject. Vpl.: PvB6/60.

LEVENSMIDDELEN Zie: Ontweldigen

LIBER PREVILEGIORUM PAGI DE SOMEREN.
1549.8.16/19.
Onderhands verbaal der plaatsing van grensstenen tussen het land van Brabant en Weert in het bijzonder tussen de gemeenten van Someren enerzijds en Weert en Nederweert anderzijds - overeenkomstig het accoord gemaakt te Brussel dd.3.8. 1548 tussen gemachtigden van Maria van Hongarije en Bohemen landvoogdes Koningin Gravin van Horne als vrouwe van Weert en Nederweert - in tegenwoordigheid van schout, gezworenen en Schepenen der gemeenten Someren, Weert en Nederweert. Vpl.: VPHvE. LPS/3-7
1327.12.21.
Arnoldus Proost van Wassenberg en Clericus van Hertog Jan van Brabant enz. verkoopt aan die van Someren de gemeente tussen Eindehouts, de Hoenreboom, de molen of het rad van

Huchten - het gebied van de heer van Horn en dat van de heer van Asten - welke gemeente door hem te leen gehouden wordt van de custos van de kerk van de H. Lambertus te Luik voor 6 pond oude grote tournoise en een jaarlijkse chijns van 5 soldi oude grote tournoois op St. Nicolaus behoudens het vrij gebruik en genot van die gemeente door zijn mansionarii te Asten. Vpl.: VPHvE.LPS/9-12.

1301 7.2.

Jan Hertog van Brabant enz. geeft aan die van Someren - onder voorbehoud van het recht van aanstelling en afzetting - ten allen tijde een bank van zeven schepenen verder vrijdom van lasten, behoudens bepaalde diensten, daarenboven vrij van gebruik der gemeente tegen een jaarcijns. Vpl.: VPHvE.LPS/8-9.

Liber privilegiorum pagi de Someren. Vpl.: VPHvE.LPS.

Jan Hertog van Brabant enz. vergunt aan die van Someren het recht tot wering van alle vreemd vee, schapen en beesten van hun gemeente te verdrijven of te schutten onder oplegging aan de eigenaren van 6 solidi tournois waarvan er 2 aan de hertog, 2 aan de kerk en aan het dorp van Someren en 2 aan de schutter zullen ten goede komen. Vpl.: VPHvE.LPS 12-15.

1375.11.18.

Wenceslaus en Johanna Hertog en Hertogin van Brabant enz. geven aan die van Someren bevestiging van alle rechten die zij van vroegere hertogen van Brabant hebben verkregen mits betalende de sommen die in deze brieven zijn aangegeven. Vpl : VPHvE.LPS/16-17.

1608.1.4.

Albert en Isabella hertog en hertogin van Brabant enz. geven aan die van Someren op hun verzoek bevestiging van al de rechten en vrijheden aan hen verleend bij brieven van 2.7.1301 en 18.11.1375 waarvan de laatste de bevestiging inhoudt van de eerste, beide transcripten. Vpl.: VPHvE.LPS/17-23.

1502.5.6.

Henrick van Eijck provisor van de abdij van Postel qualitate qua en schepenen gesworenen kerk- en H. Geestmeesteren en gewonen ingezetenen van Someren treffen een minnelijke schikking in een geschil dat gerezen was tussen de genoemde abdij en het dorp Someren over het recht van turfsteken op dorpsgrond door drie hoeven eigendom dezer abdij en genoemd moersel, boomen en ter Hofstadt waarbij beide partijen overeenkomen dat ieder dezer drie hoeven met een spade ieder jaar gedurende 3 dagen turf mag steken en ook de voederheide mag maaien als de heide is uitgebloeid mits zij de onkosten betalen die elke ingezetene van Someren voor ieder voer heide en turf moet betalen. Vpl.: VPHvE.LPS/23-26.

1454.2.14.

Philips Hertog van Brabant enz. beveelt de drost van Brabant, de schout van Den Bosch, van Peelland en verdere ambtenaren die van Someren te beschermen tegen het geweld en de schaden die hun door die van Weert zijn aangedaan, verder om de schuldigen aan te houden en gevangen te zetten tot zij schadevergoeding hebben betaald. Vpl.: VPHvE.LPS/26-27.

1540.7.27.

Walraven van Erp en Adriaan Eijnhouts schepenen van 's Bosch die gekozen waren tot scheidsrechters in het geschil tussen die van Someren en die van Over- en Nederweert over de grensscheiding hunner gemeenten na onderzoek der bescheiden, inspectie in loco en getuigenverhoor stellen deze scheiding vast en bepalen daarbij dat hun uitspraak vervalt indien door een der partijen betere bescheiden kunnen worden geproduceerd, in welk geval de ene partij de andere partij daarvan een jaar te voren in kennis zal moeten stellen, zij verbinden aan het overtreden van deze verbintenis een boete van driehonderd carolusguldens. Vpl.: VPHvE.LPS/27-34.

1352.11.18 verso 1408 8.4.

Authentieke kopie door Hertog Antonius van Brabant enz. op 4.8.1408 gegeven van de "Waerheyt" op bovengemelde datum gehouden door de drost van 's Hertogenbosch op bevel van de drost van Brabant tot beslechting van het geschil tussen Someren en Stercsel betreffende de grensscheiding. Vpl.: VPHvE.LPS/34-37.

1544.6.27.

Hermen van Deventer en Adriaan van Eynhouts raadsheren van 's Hertogenbosch ter eenre en Walraven van Erp en Gerard van Berkel jansz. idem ter andere zijde als gekozen scheidsrechters voor die van Someren en die van Asten in hun geschil over de grenzen hunner peelgronden, stellen deze vast na onderzoek der bescheiden inspectie in loco en getuigenverhoor en bepalen dat deze uitspraak vervalt indien er betere bescheiden kunnen

worden overlegd in welk geval de ene partij de wederpartij een jaar te voren moet kennis geven. Vpl.: VPH vE.LPS/37-43.

1467.6.20.

Abt en convent van Everbode ter eenre en schepenen, gezworenen, kerken H.Geestmeesters en gewone ingezetenen van Someren ter andere zijde nemen voor een tijd van 25 jaar de scheidsrechterlijke beslissing aan in een geschil over het gebruik van een gedeelte veld of gemeente tussen Someren en Stercsel, opgemaakt bij notariële akte van 11.6.1467 en luidende dat voor Bartholomeus Willen, drost van Peelland en drie anderen het stuk land in geding door twee beëdigde landmeters in tweeen zal worden gedeeld en ieder der partijen het gebruik van een dezer delen zal hebben, doch zonder beslissing over de eigendom. Vpl : VPHvE.LPS/43-48.

1519.12.30.

Abt en convent van Everbode en schepenen gezworenen kerkmeesters, H. Geestmeesters en ingezetenen van het dorp Someren verlengen voor de tijd van 30 jaar de schikking aangegaan bij de overeenkomst van 20 juni 1467, in extenso opgenomen op blz. 42-45. Vpl.:VpHvE.LPS/48-49.

1464.12.20.

Philips hertog van Brabant enz. bevestigt die van Someren in de rechten bedoeld in de brieven hiervoor opgenomen nl.op blz.14 van 2.7. 1301 op blz.18 van 18.11.1375, op blz.15 van 21 12.1327, op blz. 17 van 21.12 1327 en op blz.34 van 18.11.1352, mits zij - behalve de tot dan toe betaalde jaarcijns van 30 oude grooten op St.Jansmis en van 50 hoenders - voortaan een jaarcijns van 40 schellingen zwarten tournoois en 40 franse kronen zullen betalen en veroorlooft hen tot 80 bunders der gemeente tegen jaarcijnse uit te geven om daarvan de aan hem en zijn erven en nakomelingen verschuldigde cijns te voldoen, mits van elke bunder aldus uitgegeven en verkocht een jaarcijns van 1 oude groot extra aan hem wordt betaald. Vpl.: VPHvE.LPS/ 50-58.

1523.10.5.

Schepenen gezworenen enz.enz. van Someren dragen - ten gevolge van hun lasten van de oorlog van Gelre - in eigendom en gebruik over aan heer Philippo de Domont, provisor van de abdij van Postel, de zg. monnicxbeemden aan het Houbroeck te Someren tegen zekere niet vermelde som en onder last van voetpad. Vpl.: VPHvE. LPS/58-60.

1684.7.21.

Finale limietscheiding gemaakt door Adriaan van Borssele tot Geldermalsen, rentmeester generaal der Domeinen in stad en Meyerij van 's Hertogenbosch in tegenwoordigheid van Heer Everard de Doirne (of van Doerne) Heer van Asten en van de regenten van Asten en Someren, krachtens machtiging van de Raad van State van).7.1683, waarbij wordt uitgemaakt dat tussen beide dorpen een sloot als grensscheiding zal worden gegraven Vpl.: VPHvE.LPS/60-63

1694.7.21.

Overeenkomst tussen de regenten der dorpen Asten en Someren terzake van de heffing en invordering van Schutgeld voor koeien, paarden en schapen en de vaststelling van een boete voor het heimaaien en turfsteken op elkanders grondgebied een en ander naar aanleiding van de grensbepaling van 21 juli 1684 met ondertekening dezer overeenkomst door vijf schepenen. Vpl.: VPHvE.LPS/ 63-65.

1666.

Korte notitie betreffende een accoord tussen heer Walraven van Erp en de regeerders van Someren. Vpl.: VPHvE.LPS/65-66.

1698.12.27.

Schepenen, burgemeesters, arm - meesters en peelmeesters, uitmakende de regeerders van het dorp Someren machtigen de heren pastoors E. van der Voort van Heeze en H.Hurkmans van Leende om hen te vertegenwoordigen in het voor de internuntius te Brussel gebrachte geschil tussen den prelaat van Postel en de wereldlijke clergé en hun aloud recht te handhaven om een wereldpriester als pastoor te mogen hebben - de minuut dezer akte werd ondertekend door zes schepenen, terwijl enige der ondertekenaars een merk stelden. Vpl.:VPHvE.LPS/66-68.

1699.4.8.

Burgemeesters, schepenen en regeerders van Someren verklaren dat het bericht van de abt van Postel aan de congregatie voor de vermeerdering des geloofs betreffende de bediening van het pastoraat van Someren door een religieus priester "valsch en onwaeractich " is. Zij verzoeken integendeel een wereldlijk priester te mogen hebben, speciaal die ze nu hebben te mogen behouden, omdat hij van het dorp Someren geboortig is en evenals zijn oom en broer, zijn voorgangers, de parochie steeds trouw heeft gediend. Vpl.:VPHvE.LPS/68-69.

1699.10.20.
De regenten van het dorp Someren machtigen de advocaat Mr. Thomas Idelet om hun belangen voor te staan bij een comparitie ad accordandum in het geschil tussen de wereldlijke heren en de kannunniken der abdij van Postel over het recht op de pastorie. - De minute dezer akte is ondertekend door zes schepenen, van wie er 2 een merk stelden. Vpl.: VPHvE.LPS/69-70.

1548.8.13.
De koningin-weduwe Maria van Hongarije en Bohemen als landvoogdes en de graaf en gravin cq. Vrouwe van Heurne, cq. Horne als Heer en Vrouwe van Weerdt en Nederweert komen overeen, dat de grens tussen het land van Brabant en dat van Weert zal lopen van het midden der molenplaatsen achter het Weertsbos naar Heuchten in rechte lijn op de St. Wilbertsput, staande in zeker veld bij een eik tussen Meyel, Deurne en Asten, - welke grens zal worden afgepaald, - en dat die van Someren uitsluitend recht van weiden, heimaaien en turfsteken enz. zullen hebben op het brabantse deel. Copie naar een notariële copie van 12.11. 1707. In het onderhands verbaal van de plaatsing dezer grensstenen, zie blz.13 van 16-19.8.1549 wordt in tegenstelling met deze copie, die als datum vermeldt 13.8.1548, 3.8. 1548 geschreven. Vpl.: VPHvE. LPS/70-73.

1707.11.12.
De beëdigde landmeters Hendrick Hautappels en Hendrick van Houtert, residerende resp. te Weert en te Gestel, verklaren dat zij bij een door hen ingesteld onderzoek op 10, 11 en 12.11.1707 in tegenwoordigheid van de heer Villers, kwartierschout van Peelland, en van de regeerders van Someren en Nederweert, in de grensscheiding tussen Someren en Nederweert alle palen op de goede plaats bevonden hebben, behalve een die buiten de rechte lijn naar de zijde van Someren ligt. Vpl.: VPHvE. LPS/73-74.

1710.6.17.
De Staten-Generaal der Verenigde Nederlanden bekrachtigen een acte van 25 september 1709 - transsumptwaarbij door de kwartierschout van Peelland, Alexander Zoete de Lake van Villers, daartoe gemachtigd bij resolutien van genoemde Generaal van 7.10.1707 en 5.7.1709 - een verbaal wordt opgemaakt van zijn bevindingen inzake de grensscheiding van 16.8.1549 in tegenwoordigheid van regenten van Someren en Nederweert zie blz.9 van dit manuscript - en verklaart dat een grenspaal aan de "Boschbaen", die naar de zijde van Someren buiten de rechte lijn lag, op zijn plaats werd gezet, gewijd en gebannen met het gebruikelijk ceremonieel. De akte van 25.9. 1709 is eigenhandig ondertekend door 7 personen, terwijl drie personen een handmerk plaatsten. Vpl.: VPHvE.LPS/74-78.

1717.11.24.
De regenten van Someren, Weert, Nederweert en Buel (Budel) verklaren dat zij de blauwstenen grenssteen op de oude Molenstaet bij Heughten tot herstel hebben doen voorzien van twee nieuwe ijzeren banden en vier eiken palen daaromheen, waarna de gerechtsboden deze steen vanwege de grondheren hebben gebannen. Deze akte is eigenhandig ondertekend door 5 schepenen, terwijl twee hun handmerk stelden. Vpl.: VPHvE.LPS/78-80.

1718.6.5
Abt en convent van Everbode cq. Averbode machtigen Henricus Adamus Quaetpers kannunnik en Camerarius van Everbode om met de gemachtigden van het dorp Someren over hun geschillen te transigeren of deze te beslechten, met overdracht van deze machtiging aan de advocaat Paulus Huyskens te 's Bosch dd.14.7.1718. Naar een authentieke copie van 7.7.1718. Vpl.: VPHvE.LPS/80-81.

1718.6.14.
Abt en convent van Everbode in zijn qualiteit van heer van Sterxel enz. machtigen de advocaat Paulus Huyskens te 's Bosch om met de gemachtigden van het dorp van Someren de geschillen te beslechten die gerezen zijn en nog rijzen tussen de pachters van Sterxel en de gemeene ingezetenen van Someren. Naar een authentieke copie van 7.7.1718, Vpl.: VPHvE.LPS/81-82.

1718.7.7.
Schikking voor de tijd van 30 jaar op de grondslag van een scheidsrechterlijke uitspraak van 20.6. 1467 (zie blz.42) die verlengd werd op 13.12.1519 (zie blz.46, waar als datum staat 30.12.1519) opgemaakt voor notaris Florentius van Woerkom te 's Bosch, tussen de advocaat Paulus Huyskens te 's Bosch als gemachtigde van Henricus Adamus Quaetpers, kannunnik en camerarius van Everbode ter eenre en Gijsbert Gualtheri stadhouder van Peelland, Herman Cremers gesub-

stitueerd rentmeester der geestelijke goederen enz. en Hendrick Peter Meeuws, presidentschepen en volmacht der regenten van Someren ter andere, in welke schikking opnieuw de boeten geregeld worden. Vpl.: VPHvE.LPS/ 82-86.

1680.11.16.

Overeenkomst waarop een deel van het Latbroeck onder Huchten zal mogen worden uitgegeven om daarop te turven en te moeren, waarbij de verdeling van de opbrengst dezer uitgiften zal plaats hebben tussen de beide partijen, zijnde ter eenre M.M. de Weyenhorst, abdisse van het Lieve Vrouwenmunster te Roermond en de gevolmachtigde van de gemeente Someren. Vpl.: VPHvE.LPS/86-87.

1729.4.4.

Request van drost en regenten van Asten aan de Raaden van State der vereenigde Nederlanden tot herstelling van de groeve door de rentmeester generaal der domeinen als limietscheiding getrokken tussen de dorpen Asten en Someren op 21.7.1684 (zie blz.59) welk verzoek bij apostille van de Raad van State werd toegestaan. Vpl.: VPHvE.LPS/87-89.

1684.7.21 - 1725.8.28.

Copie van de limietscheiding tussen de dorpen Asten en Someren door Adriaen van Borssele tot Geldermalsen, rentmeester Generaal der domeinen, gemaakt in tegenwoordigheid van Everhard van Doorne, Heer van Asten en van de regenten van Asten en Someren, zie blz.59 naar een authentieke copie van 28.8.1725. Vpl.: VPHvE.LPS/89-92.

1754.21.20.

Copie begeleidschrijven van extract uit het resolutieregister der Staten generaal dat hierna volgt. Vpl.: VPHvE.LPS/92-94.

LICENTEN.

1609.8.11.

Ampliatie van sekere Ordonnantie vanden 10. October anno 1608. op het lichten van het recht van de licenten op de Peerden. Vpl.: PvB3/415-417.

1597.8.31.

Nieuwe liste van het recht van Licenten, dat men voortaen betaelen sal voor alle toegelaeten ende gepermitteerde waeren ende coopmanschappen, baerende naer landen, gehouden by den vyandt ende rebellen, ende die van daer comen, met declaratie op d'eyndt van de specien van de verboden coopmanschappen. Vpl.: PvB 1/333-340.

1611.11.8.

Articulen by translaet getrocken uyt het Reglement ende conditien, waerop Guillam van Blitterswyck, coopman van Brussele in pachtinge genomen heeft 't recht van licenten op 't sout uyt Hollandt ende Zeelandt in Brabant, comende door de riviere van Antwerpen ende die Gaeten van Vlaenderen, ende te Lande van Bergen-op-Zoom af tot Heusden toe. Vpl.: PvB1/420-421.

1622.5.2.

Placcaert ende Ordonnantie ons genaedichs Heeren des Coninckx, inhoudende den voet ende orden diemen voortaen binnen Ruermonde, Venlo, ende 't Fort van Aerssen houden sal in 't lichten van de licenten van de coopmanschappen, passerende ende repasserende op den Maesstroom. Vpl : PvB1/348-350.

1622.5.2.

Liste, taxatie ende Reglement, omme dien achtervolgende op de riviere de Maese de Licenten te lichten tot Venlo, voortaene van alle waeren ende coopmanschappen lanckx ende voorby Venlo naer beneden af vaerende, ende van degene aldaer van beneden op ende innecomende. Gemaeckt in ponden van veertich grooten Vlaems, ende in munte naer ons placcaert. Vpl.: PvB1/350-352.

1627.7.24.

Liste van het water Licent op de riviere vande Maes, d'welck voortaen ghelicht sal worden tot Gennep, van alle opcommende goederen, boven d'ordinarise Thollen. Vpl.: PvB3/442.

1629.1.29.

Nieuwe liste van het recht van de Licenten op de Huyden, soo gesouten als drooge niet bereyt zynde buyten s'landts noch gecomen van de West-Indien, die Haere Hoocheyt gepermitteert heeft inne te comen deur de Riviere van Antwerpen by provisie, ende ter tydt anders sal worden geordonneert. Vpl.: PvB1/376-377.

1629.2.10.

Liste Provisionneel van de manufacture van herwaertsovere, ende andere Italieaensche coopmanschappen die gepermitteert worden te water, lancxt die riviere van Antwerpen ende Sas van Gendt te mogen uytgaen op de gellimiteerde quantiteyt, ende mits betaelende alsulcken recht van licent als hier onder is gespecificeert, alles by provisie ende tot revocatie, ende voorder niet. Vpl.: PvB1/375-376.

1637.6.24
Liste van verhooginghe op de Landt Licenten, over de naervolghende goederen, om de selve eenichsints met de lasten van de Maes te verghelycken op dat de Schippers coop ende voerluyden te beter t'samen merckt soude connen houden. Vpl.: PvB3/443-445.
1644.12.10.
Nieuwe Liste van't recht van de Licenten datmen voortaen sal ontfanghen tot Rosendael door de Officieren van syne Catholycke Majesteyts Licenten aldaer, van de Waren, ende Coopmanschappen hier naer volghende. Vpl.: PvB3/445.
1648.7.4.
Provisionele aff-doeninghe van de Licenten te Watere. Vpl.: PvB3/446
1648.7.29.
Provisionele aff-doeninghe van de Licenten te Lande. Vpl.: PvB3/446.
1648.11.12.
Absolute aff-doeninghe van de Licenten soo te water als te lande. Vpl.: PvB3/447.

LICENTIAAT RECHTEN/MEDICIJNEN.
1743.2.17.
Placcaert raeckende den tyd der residentie en de bequaemheydt noodigh om in de Universiteyt van Loven te verkrygen den graed van Licentie 't zy in de Faculteyt van beyde de Rechten 't zy in de gene der Medeceynen. Vpl.: PvB8/47.

LICHAEMEN MISDAEDIGEN.
LIJFRENTEN Zie: erfrenten.
1753.1.26.
Placcaert verclaerende dat maer die van de Faculteyt van de Medecynen tot Loven mogen weghaelen de Lichaemen der misdaedigen die met de doodt gestraft zyn geweest, de ses Wintermaenden, te weten, October, November, December, Januarius, Februarius en Meert. Vpl.: PvB10/365.

LIJKEN Zie: begraving---/
LIMBURG/BRABANT Zie: samenvoeging---/
LIMIETSCHEIDING PEEL.
1716.12.15.
Copie akte van de hand van F.Fagel waarin geinsereerd de resolutie van de Staten generaal der verenigde Nederlanden enerzijds en de koning van Pruissen anderzijds omtrent een questieuse limietscheiding in de Peel Vpl.: VPHvE.DVB/61-70.

LOTERIJEN Zie: Verbod kansspelen/

LOGEMENTEN Zie: Uytcoopen---/

M.

MAGISTRAET Zie: jurisdictie---/
MAGISTRAET STADT LOVEN.
1696.12.17.
Ordonnantie ende Reglement op 't stuck van den Keuse der Borgemeesters, Overdekens, Rentmeesters, Dekens ende andere Persoonen jaerelijcx dienen in 't magistraet der Stadt Loven. Vpl.: PvB6/62.

MAJOR MILITAIR Zie: Cappellaen---/
MAKELAARDIJ.
1541.11.16.
Ordonnantie ende Statuyt by der keyserlijcker Majesteyt onlanckx geordonneert gestatueert ende voor een eeuwig edict uytgegeven, soo op 't stuck van de nieuwer ende onbehoorelijcke pratycken, geheeten retour oft wedergevinge van wissele, by weddingen die men noemt chambges excommesses, soo oock op de betaelingen van den wisselen oft andere obligatien, ende oock desgelijckx op advys vander Officien oft handel van Maeckelaerdye, ende des dien aenclevende is, de welcke in ordonnancie ende statuyt binnen de stadt van Antwerpen ter puyen oft gepubliceert is geweest. Vpl.: PvB1/413-414.

MALEN VAN GRANEN.
1701.8.2.
Placcaert verclaerende dat de Proviantmeesters van het leger ende trouppen van Vranckryck, niet en sullen gehouden zyn te betaelen eenige settinge die gelicht worden ten profyte van de provincien, Steden ende andere Gemeyntens van dese Landen, ende dat het hun vry zal zyn, hunne Graenen te doen maelen, op alsulcke Molens als sy sullen goet vinden, mits te betaelen vier ten honderde. Vpl.: PvB6/368.

MANDEMENTEN Zie: verbod ontvangst---/
MANUFACTUREN.
1699.4.8.
Additie van den 8. der selve maendt, waer by Syne Majesteyt verklaert dat de Baracans, Groeve-Creynen, Tresforten ende andere, zyn begrepen in allen het gene gereguleert ende gedisponeert is by het voorsz. placcaert, raeckende de vremde Laeckens ende Manufacturen van Wolle etc. Vpl.: PvB6/457
1700.7.24.
Placcaert tot het vervoorderen der

Manufacturen van de Laeckens ende Stoffen binnen dese Landen. Vpl.: PvB6/462.

1700.8.18.
Placcaert nopende het incomen van de vremde Coopmanschappen ende manufacturen van wolle gedestineert naer de steden alwaer noch gene gemeyne hallen en zyn gereguleert. Vpl.: PvB 6/463.

MARINE.

1705.10.13.
Reglement ende ordonnantie op 't fait van de marine. Vpl : PvB6/535.

1705.12.23
Interpretatie op den 31. ende 32. artikelen van het voorsz. reglement Vpl.: PvB5/48.

MARKTEN.

1686.4.6.
Ordonnantie nopende de vryen merckt-dagh binnen de stadt Loven. Vpl : PvB6/61.

1705.5.22.
Ordonnantie verbiedende aen iedereen op de capelle-merckt te coop te stellen ofte te vercoopen eenigh Groen oft andere Eetwaeren, permitterende de selve te coop te stellen ende te vercoopen op de Beyermerckt. Vpl.: PvB6/207.

1710.11.8.
Acte vernieuwende het recht der jaerelijcksche ende wekelijcksche merckten binnen de vryheyt van Meerhoudt. Vpl.: PvB7/73.

1797.9.6.
Ordonnantie van de municipaliteit van Someren inhoudende vaststelling van een reglement en ordonnantie op het houden van een wekelijkse botermarkt. Vpl.: VPHvE.SSO/45-48.

1802.9.10
Ordonnantie van de municipaliteit van Someren waarbij een concept reglement en ordonnantie op het houden van de wekelijkse botermarkt en op de waag binnen Someren wordt voorgedragen. Vpl.: VPHvE.SSO/48-50.

1802.11.9.
Ordonnantie van schepenen inhoudende de corporele vergadering van Someren inhoudende bepalingen worden gesteld ten aanzien van het verhandelen en uitvoeren van boter. Vpl.: VPHvE.SSO/51.

MATEN Zie: invoer brood

MATEN

1368.7.4.
Mate van de landen ende mijlen, gelijk dezelve gebruijkt wordt in de Meijereijen, dorpen ende banken der Amptmanny van Brussel ende enige daeraen palende. Vpl.: Cu1/408-409; BMJ.

1368.7.4.
Drooge ende natte maten, gelyk dezelve gemeten ende gebruijkt worden binnen deze stad ende hare vrijheijt. Getrokken uyt d'originele registers van de Tresory ende de aenteekeningen van de gezworen ykers. Vpl.: Cu1/425-437; Cr1/234-237; BMJ.

1368.7.4.
Breedte van de wegen in d'amptmanny van Brussel, gelyk dezelve gemeten ende gewezen zijn van heer Jan Mennen, Henrick van Stalle, ridder, Wouter van Coeckelbergh, Jan Uutenhoven van Uccle, Daniel van Stalle, Dierick van den Heetvelde, Amelryck Taye, Henrick van der Meeren ende Lodewyck van der Goten, als erfgenoten ende Jan van der Loghen, als erflaet, op den 4 julii des jaers 1368. Vpl : Cu1/407-408;BMJ

1368.7.4.
Verklaringe van scheyde landmaten. Hoeveel voeten elke roede houdt in de naervolghende stede, dorpen ende vryheden, gesteld op den ABC. Vpl.: Cu1/409-424; BMJ.

1582.
Drooghe ende natte maten gelyck deselve ghemeten ende ghebruyckt worden binnen de stadt ende haar vrijheyt. (Brussel). Vpl.: Cr1/234-237. BMJ; BNB.

1582.
Mate van de granen net de welcke de terwe, rogge etc.(uytghenomen de haver oft evene) ghemeten wort bin nen de ondergeschreven plaetsen, ghereduceert op den voet van Brussel. Vpl.:Cr1/237-238; BMJ; BNB.

1582.
Mate van de landen ende mylen. Vpl. Cr1/218; BMJ; BNB.

1582.
Verklaeringhe der landtmaten. Vpl.: Cr1/219-221.: BMJ; BNB.

1629.12.20.
Op de mate van het halffhoudt, wishoudt poorters ende mutsaert. Vpl.: PvB2/121.

1652.7.12.
Placcaert regulerende de lengde ende dickte van den houte. Vpl : PvB 4/127.

1705.1.16.
Instructie ofte reglement naer 't welck alle gesworen Landt ende Edificie-Meters deser provincie ende Hertoghdomme van Brabandt hun sullen hebben te reguleren in 't feyt van Metinge. Vpl.: PvB5/566-581.

MEDECYNEN Zie: collegie van --/
exerceren conste der ---/
licentiaat rechten/---/
publicatie acter der --/

MEDICUM Zie: collegium---/
METSERS EN TIMMERLUYDEN.
1755.4.30.
Reglement raeckende het getal der Metsers en Timmerluyden binnen de dorpen van Hoboken, Wilryk, Berchem, Deurne, Borgerhout, Mercxhem, Dambruge, Eeckeren, Oorderen, Wilmersdonck, Austruweel ende Luythaegen, alle gelegen ontrent ende rontsomme de stadt Antwerpen. Vpl.: PvB10/225.

MILITAIRE DEGEN Zie: verbod gebruik---/
MILITAIRE JUSTITIE Zie: administratie ---/
MILITAIRE JUSTITIE.
1741.3.17.
Placcaert verbiedende van eenige personele actien te intenteren tot laste van Persoonen van Militaire conditie, elders dan voor den militairen Rechter. Vpl.: PvB9/134.

MIL. UNIFORMEN Zie: Verbod aankoop---/
MILITAIREN Zie: uitwijzing vreemde-- /
leening aan ---/
verhouding burgers---/
MISBRUIK ANDERMANS GOED.
1705.6.3.
Ordonnantie van Heren schepenen der heerlijkheid Mierlo inhoudende maatregelen op het wederrechtelijk gebruik van andermans onroerend goed. Vpl.: VPHvE.MSO/ 3.
1755.3.25.
Ordonnantie van officier en schepenen van het dorp Someren inhoudende bepalingen ter bestrijding van de wederrechtelijke uitbating van andermans onroerend goed. Vpl.: VPH vE.SSO/17-18.
1796.4.9.
Ordonnantie van de municipaliteit van Mierlo inhoudende bepalingen tot instelling van een nachtpatrouille tot aanhouding en voorgeleiding van alle vagebonden, landlopers en andere suspecte personen. Vpl.: VPHvE.MSO/56-57.
1796.5.17.
Ordonnantie van drossard en municipaliteit van Mierlo inhoudende bepalingen verbiedende het wederrechtelijk gebruik van andermans onroerend goed. Vpl.: VPHvE.MSO/57-58.
1804 9.26.
Ordonnantie van de raad der gemeente Someren inhoudende bepalingen ten aanzien van het wederrechtelijk gebruik van andermans onroerend goed. Vpl.: VPHvE.SSO/62-63.

MISBRUIK GEMEENTE.
1708.6.15.
Ordonnantie van heren schepenen der heerlijkheid Mierlo inhoudende maatregelen tegen de wederrechtelijke uitbating van de "Gemeijnte" van Mierlo. Vpl.: VPHvE.MSO/4-5.
1718.9.28.
Ordonnantie van President en schepenen kerk- en armmeesters en borgemeesters der heerlijkheden Deurne en Liessel met betrekking tot het wederrechtelijk uitbaten van de Peel door buitenlieden. Vpl.: VPHvE. DSO/7-8.
1740.8.19.
Ordonnantie van schepenen en peelmeesters van Bakel inhoudende bepalingen ter bestrijding van het wederrechtelijk gebruik van de gemeente. Vpl.: VPHvE.BSO/17-18.
1776.3.8.
Ordonnantie van schepenen van Lierop betreffende misbruik der gemeente. Vpl.: VPHvE.LSO/9.
1798.4.21.
Ordonnantie van de municipaliteit van Mierlo verbiedende het misbruik van een voetdijk of voetpad lopende van 't Hout naar de Merhofstraat. Vpl.: VPHvE.MSO/61-62.
1802.8.10.
Ordonnantie van drossard en municipaliteit van Mierlo inhoudende bepalingen verbiedende het onrechtmatig gebruik van het gemeente Goor en Lungendonck. Vpl.: VPHvE.MSO/ 69-71.

MISDAEDIGEN Zie: lichaemen---/
MOEDERS Zie: ongehuwde---/
MOEDWILLIGERS Zie: criminele zaken.
MOLENS.
1715.4.8.
Placcaert ordonnerende dat allen de Molens op de riviere den Demer binnen Diest, Zichem, Testel ende Aerschot sullen moeten worden gestelt op hunne behoorelijcke pegels. Vpl.: PvB5/455-457.

MONITORIUM.
1708.2.24.
Vonnis by d'welck aen den Aerts-Bisschop van Mechelen is geordonneert seker Monitorium, geinsinueert aen den Pastoor van S. Cathlynen binnen de Stadt Brussel, te casseren, doodt ende te niet te doen met allen het gevolgh dier. Vpl.: PvB5/16-19.
1708.3.16.
Ordonnantie aenden Raedt ende Procureur Generael van Brabant, te doen het devoir van syn Officie tot laste van de gene de welcke het

voorsz. Monitorium gedruckt oft gedistribueert hebben, met ordonnantie aen een ieder, die eenige Exemplairen ofte Copyen ten onderen hebben de selve over te leveren. Vpl.: PvB5/19-21.

1758.12.22.
Brieven van cassatie van een Bevel, en Decreet van den officiael van het Bisdom van Luyck ende Monitorium gedepecheert in het Hof van Roomen ten opsichte van een Beneficie. Vpl. PvB8/35.

MUITERIJ.

1633.10.
Placcaert ende Ordonnantie ons Heeren des Conincx over de ongheregeltheden van het oorloghsvolck. Vpl.: PvB2/268.

1678.1.12.
Ordonnantie om te beletten alle desordres ende extorsien die door de Militairen worden begaen op de inwoonders van den platten-lande. Vpl. PvB7/226.

1689.5.5.
Ordonnantie tot het beletten van ongeregeltheden, excursiën, roovery-en ende strooperyen die ten platten landen worden begaen door de Soldaeten ende andere. Vpl.: PvB5/662-667.

1692.4.19.
Ordonnantie op het selve subject. (Zie ordonnantie dd.1689.5.5. PvB5/662-667.) Vpl.: PvB5/667-672.

MUITERIJ ROOF Zie: Schadevergoeding---/

MUNTRECHT.

1548.7.17.
Ordonnantie statuyt ende permissie der Keyserlycke Majesteyt vanden gouden ende silveren penningen. Vpl.: PvB2/380-386.

1556.11.10.
Ordinancie des Coninckx ons alderghenadichsten Heeren op 't stuck van den verboden penningen, ghemunt tot Nyemeghen, Deventer ende byden Heere van Batemburch ende elders. Vpl.: PvB2/386-388.

1559.10.24.
Placcaert ende ordonnantie s'coninckx ons gheduchts Heere by maniere van provisie, moderatie ende tollerantie nopende den cours ende ganch vande goude ende silvere penninghen loop hebbende in de landen van herwaertsovere Te wat pryse men die sal moghen uytgheven, presenteren ende ontfanghen vanden elffsten novembris neghen ende vijftigh tot den eersten van Meye vyfthien hondert t'sestich. Ghegeven te Brussel. Vpl.: PvB2/388-393.

1563.6.21.
Ordonnancie, edict ende placcaet der Coninclycke Majesteyt , inhoudende generael ende eeuwigh verbodt van alle daelders, ende oock continuatie vande moderatie van ander goude ende silvere munte. Tot Sint Jansmisse 1564 naestcomende. Vpl.: PvB2/393-398.

1564.5.31.
Mandement ende bevel der Coninclycke Majesteyt byden welcken seer scherpelyck ende op groote straffinghe verboden wordt des Coninckx van Portugaels munte in gheenre manieren inde landen van herwaertsovere nae te snyen, te munten ofte doen munten. Vpl.: PvB2/398.

1567.6.4.
Ordonnancie ende ghebodt beroerende den prys ende weerde vanden gouden gulden ende daelder van Bourgoignen van nieuws ghemunt op den voet tusschen t'Heylich Ryck ende synre Majesteyts Nederlanden gheaccordeert. Vpl.: PvB2/399-401.

1570.3.2.
Placcaet inne houdende verboth ende interdictie van alle silvere munte, groote oft cleyne, niet wesende van synder Majesteyts slaghe. Vpl.: PvB 3/532-537.

1570.3.10.
Evaluatie van de munten of gelden zoo oude als nieuwe, gelijk dezelve eensdeels in oude rentbrieven ende cheynsboecken staen, ende alsnu gangbaer zyn ende gebruyckt worden. Vpl.: Cu1/444-450; Cr1/444-450; BMJ.

1572.6.27.
Placcaet provisionael ons Heeren des Conincx op 't stuck ende loop van goude ende silvere munte in dese landen van herwaertsovere. Vpl.: PvB2/401-403.

1574.6.22.
Placcaet op 't stuck ende tollerantie van den prys ende loop van de munte inde Landen van Herwaertsovere voor eenen tydt ende termyn van sesse maenden. Vpl.: PvB3/537-539.

1576.10.25.
Placcaet ons Heeren des Coninckx op 't stuck ende tolerantie vanden prys ende loop vande goude ende silvere munte inde landen van Herwaertsovere, respectivelyck ghedurende tot Lichtmisse ende S. Jansmisse vanden naestcomenden jaere 1577. Vpl.: PvB2/403.

1577.2.10.
De figueren vande nieuwe goude ende silvere munte, gheordonneert met consent vande Generaele Staten van dese Nederlanden onder den naem,

tytel, wapen ende figuere van syne Majesteyt midtsgaders de continuatie van de goude ende silvere munte. Vpl.: PvB2/404.

1577.11.11.

Placcaet ons Heeren des Coninckx op 't verhooghen vande goude ende silvere munte loop hebbende inde landen van Herwaertsovere ende dat by forme van tollerantie ende provisie ter tydt ende wyle toe anderssints daer in sal worden gheordonneert. Vpl.: PvB2/405-407.

1582.

Evaluatie van de munte oft gelden soo oude als nieuwe ghelijck deselve eensdeels in oude rentbrieven ende cheynsboecken staen ende alsnu gangbaer zijn ende gebruyckt worden. Vpl.: Cr1/140-142; BMJ; BNB.

1586.1.17.

Ordonnancie ende placcaet ons Heeren des Coninckx op 't feyt vander munte loop hebbende inde landen van Herwaertsovere ende dat by forme van tollerancie ter tydt ende wylen toe, anderssins sal worden gheordineert. Vpl.: PvB2/407-413.

1586.1.17.

Publicatie op 't stuck vander munten nopende de braspenninghen, vierysers sassenaers oft ruytersche blancken ten pryse als hier naer volcht. Vpl.: PvB2/413.

1590.4.30.

Placcaet provisionel ons Heeren des Coninex op 't feyct ende loop vander munte vergelyckende de weerde vande specie van 't goudt met het silver, inhoudende mede declaratie eenighe stucken billioen te wesen, by voorgaende placcaerten ghepermitteert oft toeghelaten. Vpl.: PvB2/413-418.

1594.10.20

Placcaet verbiedende binnen den Lande van Herrewaets-overe te brenghen uytgheven ofte ontvanghen eenige goude silvere oft copere stucken by de voorgaende ordonnantien niet toegelaten synde. Vpl.: PvB3/539-542.

1599.11.16.

Placcaet aengaende den prys ende evaluatie van de nieuwe silvere stucken met henne slaghen tittle ende wapen, eensamentlyck op de strickte onderhoudinghe van den prys van allen andere silvere munten toegelaeten by de leste ordonnantie van wylen syne Majesteyt hoochloffelycker memorie. Vpl : PvB3/542-549.

1602.6.23.

Placcaet ende ordonnancie van onse older genadichste heeren die Eertshertoghen op 't stuck vander munten om te versien teghen de verhooghingen ende andere excessen die in't feyt der selver ghecommitteert worden. Vpl.: PvB2/418-421.

1611.3.22.

Ordonnantie ende placcaet van de eertshertoghen onse souvereyne Princen op den loop ende permissie van de munten. Vpl.: PvB2/421-426.

1613.7.20

Edict ende ordonnantie naer die welcke alle Officieren ende Supposten van de Munten s'landts van Brabant hun sullen hebben te reguleren, midtsgaeders oock de goudt ende silvere-smeden, ghesworen wisselaers affineurs, schayders, cimentteders, etc. Vpl.: PvB3/549-560.

1617.4.21.

Ordonnantie ende Placcaet van de eertshertoghen onse souvereyne Princen inhoudende de specien van de goude ende silvere munten die voortaen alleenlyck sullen moghen ganck ende loop hebben inde landen van hunne onderdanicheydt. Vpl : PvB2/426-429.

1615.11.17.

Placcaet van onse alderghenadichste Heeren ende Princen die Eertshertoghen, nopende het punctueel onderhouden vanden voorgaende placcaete van hunne hoocheden van den 22.3. 1611 ghemaeckt opde permissie van de munten. Vpl.: PvB2/426.

1633.3.18.

Ordonnantie des Coninckx op het generael reglement van syne munte. Vpl.: PvB2/429-445.

1634.8.8

Placcaet van syne Majesteyt weder roepende den cours vande realen van Spaignien, Mexico ende Peru. Vpl.: PvB2/445.

1645.1.3.

Placcaet verbiedende het ghelt te wisselen tot winste ende boven d'evaluatie. Vpl.: PvB3/561.

1643.8.26.

Ordonnantie des Coninckx onsen heere op het stuck van de munte. Vpl.: PvB2/447.

1644.5.

Ordonnantie des Coninckx op het reglement van syne munte. Vpl.: PvB2/448-455.

1645.3.27.

Placcaet van syne coninckIycke Majesteyt raeckende het innestellen vande wisselaers. Vpl.: PvB2/455-457.

1645.8.4.

Placcaet van syne ConinckIycke Majesteyt raeckende de ghecontrefeytedry-stuyvers penninghen. Vpl.: PvB2/457.

1647.11.18.

Ordonnantie des Coninchs op het

Reglement van syne munte. Vpl.: PvB2/458.

1648.4.10.

Provisionel gedooch ende permissie raeckende het uyt-gheven ende ontfanghen van de Realen van achten ghenoemt Matten. Vpl.: PvB3/562.

1652.2.20.

Ordonnantie op het ghenerael Reglement van de munte van syne Majesteyt. Vpl.: PvB3/563-585.

1660.12.17.

Placcaet op het verboden ghelt vanden reysenden man. Vpl : PvB3/585

1677.12.13.

Ordonnantie tot het onderhouden vande Placaerten geëmanneert op het stuck vande Munten den 8. februarii 1672 ende 3. Augusti 1676. permitterende oock voor sekeren tydt het uyt-geven van Billoen op den prys gestatueert by de selve Placcaerten. Vpl.: PvB5/162.

1679.6.7

Ordonnantie declaratoir, dat de ducatons ende pattacons van Hollandt, Zeelandt, Luyck ende Munster moeten gehouden worden voor Billioen. Vpl.: PvB5/164.

1679.10.12.

Ordonnantie verclaerende billioen de dry Stuyvers-stucken van Vranckryck. Vpl.: PvB5/164-167.

1683.11.8.

Placcaert permitterende het incomen ende negotieren van de matten, lingotten, barren, goudt ende silverwerck, sonder te moeten betaelen eenige Rechten der Thollen, Incomen Convoy oft andere. Vpl.: PvB5/360-362

1686.2.18.

Placcaert op het selve subject.(Zie Placcaert dd.1683.11.8.) Vpl.:PvB5/362

1686.4.4.

Placcaert ende Ordonnantie op het stuck vande Munte in de provincie van Limbourg ende Landen van Overmaze. Vpl.: PvB5/172-176.

1687.12.9.

Inperpretatie op het Placcaert vanden 18 februarii 1686. Vpl.:PvB5/363.

1690.1.9.

Placcaert ordonnerende te onderhouden het Billonement van de vremde silvere Munten geordonneert by de voorige Placcaerten. Vpl.: PvB5/176-183

1690.11.22.

Placcaert verbiedende t'ontfanghen ende uyt te geven de Luycksche oft andere vremde Oorden. Vpl.: PvB5/185-189.

1692.10.25.

Placcaert by d'welck wordt toegelaeten, dat de Schellingen geslaegen inde Vereenighde Provincien noch sullen mogen ontfanghen ende uytgegeven worden tot vyf stuyvers en halve: verclaerende oock billoen alle stuyvers geslaegen in eenige vande selve Vereenighde Provincien. Vpl.: PvB5/189-192.

1696.5.28.

Placcaert toe-laetende den loop der goude Guinéen van Engelandt ten pryse van twelf guldens twee stuyvers loopende geldt, ende elf guldens dry stuyvers en halve Wissel-geldt. Vpl.: PvB5/192.

1696.11.5.

Ordonnantie verbiedende uyt-te-geven oft te ontfangen eenighe Specien van Goudt te licht zynde, ten zy opleggende voor ieder manquerende Aes twee stuyvers, ende dat alleenelijck tot ses Aesen inclus voor ieder stuck Goudt, zynde de stucken minder wegende niet ganckbaer ende billoen. Vpl.: PvB5/193.

1698.1.3.

Placcaert ende Ordonnantie op het stuck van de Munten, inhoudende den Prys ende gewichte van de goude ende Silvere Specien die in toecomende alleenelijck sullen mogen loop hebben in de Landen van Syne Majesteyts gehoorsaemheyt. Vpl.: PvB5/212-221.

1698.1.3.

Nieuwe Ordonnantie ende Instructie voor de gesworene Wisselaers ende Collecteurs van alle gebilloneerde soo Goude als Silvere Penningen. Vpl.: PvB5/194-212.

1698.1.9.

Ordonnantie nopende de gebilloneerde Philippes-Daelders. Vpl.: PvB5/221-223.

1698.9.10.

Verboth aen ieder-een van te verbreyden oft gelooff te geven aen den roep, dat de Specien van Goudt ende Silver de welcke t'sedert de publicatie vanden Peys zyn gebrocht tot hunnen ouden cours ende gerechten prys wederomme souden verhooght ende herstelt worden op den voet gelijck de selve hebben gegaen geduerende den leste Oorloge. Vpl.: PvB5/223.

1701.2.23

Placcaert regulerende den Prys van de Goude ende Silvere munten volgens de Liste daerinne begrepen. Vpl.: PvB5/224-227.

1701.6.20.

Placcaert regulerende op een nieuw den prys van de goude ende silvere munten, die loop hebben in dese landen. Vpl.: PvB5/227-231.

1701.10.6.
Ander Placcaert op een nieuw regulerende den prys van de Goude ende Silvere Munten, die loop hebben in dese Landen. Vpl.: PvB5/231-236.
1701.11.7.
Placcaert ende ordonnantie verclaerende dat de betaelingen van alle soorten van schulden ofte vervallen soo publiecque als particuliere, sullen moghen geschieden met de verhooghde Munten, ten pryse uytgedruckt by het placcaert vanden 6.October lest-leden. Vpl.: PvB5/236-238.
1704.5.7.
Placcaert ordonnerende den cours van de specien ende prys van de goude ende silvere Munten. Vpl.: PvB5/240-244.
1704.5.24.
Placcaert verclaerende tot wat prys de goude ende silvere Munten voortaen sullen uytgegeven ende ontfangen worden. Vpl.: PvB5/244-248
1704.6.14.
Ander Placcaert verklaerende tot wat prys de goude ende silvere Munten voortaen sullen uytgegeven ende ontfangen worden. Vpl.:PvB5/248-252.
1706.12.11.
Placcaert regulerende de weerde van de Oorden, met verboth van eenige vremde ende gebillonneerde Oorden in dese Landen inne-te-brengen, uytte-geven oft t'ontfangen. Vpl.: PvB5/252-254.
1707.8.3.
Placcaert raeckende de Wissel-brieven uyt dese Landen op Vranckryck, om te doen cesseren d'introductie ende gebruyck van de Munt-Briefkens geseyt. Vpl.: PvB5/323-326.
1709.2.9.
Placcaert billonnerende verscheyde cleyne Specien gefabriceert soo tot Metz, Strasbourg, als andere Plaetsen onder den Tytel ofte Wapenen van Vranckryck, met Ordonnantie van de selve binnen dry maenden te draegen in handen vande Wisselaers ofte Munt meesters. Vpl.: PvB5/255-260
1709.4.23.
Ordonnantie vernieuwende ende vermeerderende het Placcaert vanden 3. Augusti 1707. op het stuck vande Wissel-handelingen op Vranckryck, ende tegens het coopen, vercoopen, oft beleenen van de Fransche Muntbriefkens, genoemt Billets de Monnoye. Vpl.: PvB5/326-330
1709.5.23.
Prorogatie van den tydt toegestaen bij het Placcaert vanden 9. Februari lest-leden. Vpl.: PvB5/260.
1709.8.6.
Placcaert billonnerende alle vremde Oorden ende naementlyck de gene gemaeckt tot Naemen. Vpl.: PvB5/261.
1710.11.12.
Placcaert verbiedende andermael in dese Landen inne-te-brengen vremde Oorden ende sonderlinge de gene gemaeckt tot Naemen. Vpl.: PvB5/262-264.
1712.8.25.
Placcaert ordonnerende den loop vande nieuwe Oorden, verbiedende andermael het ontfangen ende uytgeven vande gebillonneerde. Vpl.: PvB5/264-267.
1714.1.22
Placcaert ordonnerende den cours van de nieuwe goude Louysen, Pattacons ende andere nieuwe Fransche Specien. Vpl.: PvB5/267-269.
1714.4.20.
Placcaert regulerende het gewicht t'gene moeten hebben de Fransche stucken, aen de welcke ganck gegeven is by het Placcaert van den 22.Januarii lestleden. Vpl : PvB5/269-273.
1718.1.10.
Placcaert ordonnerende den cours vande goude Louysen met de sonne, ende de silvere Pattacons vanden slaege vanden hedendaegschen Koninck van Vranckryck. Vpl.: PvB5/273-276.
1718.4.1.
Ordonnantie verclaerende de Fransche stuyvers naer sesse weken billoen. Vpl.: PvB5/276.
1720.4.10.
Placcaert ordonnerende den cours van de goude Louïsen, van de goude Louïsen met de Sonne ende van de silvere Schilden van Vranckryck. Vpl.: PvB5/277-281.
1720.5.7.
Ordonnantie dat den cours van de goude Louïsen met de Sonne sal continueren achtervolgens het Placcaert vanden 10. Januarii 1718. Vpl.: PvB5/281
1720.9.27.
Placcaert toelaetende den cours vanden gouden Leopoldus ende den silveren Schildt van Lorreynen. Vpl.: PvB5/282-285.
1725.3.24.
Ordonnantie belovende eene belooninge van hondert pattacons aen de gene die sal konnen aenwysen den Meester die de Persse heeft gemaeckt om Munten te maecken, geworpen ende gevonden in de Riviere de Zenne binnen de Stadt Brussel. Vpl.: PvB5/315.

1725.4.17.
Placcaert ordonnerende aen een jeder te verclaeren de Goederen, Effecten, Actien ende Crediten toebehoorende soo aen de Gevangene beticht van naergemaeckt te hebben goude Specien, als andere die voortaen noch souden mogen gevangen worden voor de selve oorsaecke, oft verclaert voortvlugtich. Vpl.: PvB5/316-318.
1725.5.11.
Ordonnantie verclaerende dat de goude Louysen gemeynelijck geseyt Sonnekens, Pistolen mitsgaeders de andere goude Louysen van Vranckryck niet meer en sullen cours hebben als tot elf guldens wisselgeldt, ende tot twelf guldens. Vpl : PvB5/298.
1726.1.21.
Placcaert ordonnerende dat alle de gene, de welcke in dese Nederlanden sullen naermaecken eenige Munte onder den tytel ofte waepen van wat Prince ofte Staet het soude mogen wesen, sullen gestraft worden met de pene van de galge. Vpl.: PvB5/318-320.
1726.3.1.
Placcaert regulerende den cours ende prys van de goude stucken geseyt Noailles, de goude Louysen met het cruys van Maltha, de Mirlitons, ende van de silvere Schilden van Navarre. Vpl.: PvB5/299-303.
1727.5.5.
Placcaert fixerende de weerde van het Nobel-geldt tot negen guldens vierthien stuyvers wisselgeldt elcken Nobel. Vpl.: PvB6/583.
1730.5.4.
Ordonnantie van alnoch te ontfanghen in den coophandel ende publiecke coursen de halve Schellingen op den voet van dry stuyvers sterck-geldt, ende van dry stuyvers en halve loopende geldt. Vpl.: PvB5/303.
1731.6.7.
Placcaert regulerende den cours ende prys van de goude stucken, geseyt Vertugadins, van de Pattacons met palmtacken, ende vande Pattacons met de dobbele ⅃⅂. Vpl.: PvB5/304-307.
1731.11.22.
Placcaert op het selve subject.(zie: Placcaert dd. 1707.8.3.)Vpl.: PvB5/367-370.
1732.8.4.
Ordonnantie verhoogende den prys vande goude Specien genoemt Vertugadins, ende van de Pattacons met Palm-tacken. Vpl.: PvB5/307-309.
1736.5.28.
Placcaert verclaerende onganckbaer de goude Specien genoemt Carolinen, gemunt met de Stempels ende Wapens van verscheyde Princen van 't Keyserryck ende Electeurs: met verbodt van de selve in dese Landen inne-te-brengen. Vpl.: PvB5/309-312.
1737.3.23
Placcaert op de goude Carolinen gebillonneert by Placcaert vanden 28-Mey 1736. verclaerende oock billoen de silvere stucken van Duytslandt genoemt nieuwe halve Guldens ende Copstucken, met verboth vande selve in dese Landen inne-te-brengen. Vpl.: PvB5/312-315.
1745.1.28.
Placcaert by het welcke geordonneert wordt te maecken een behoorelycke quantiteyt nieuwe Oorden, ende gestatueert is de reductie der oude. Vpl.: PvB8/155.
1749.3.3.
Placcaert by het welcke verboden wordt den Inbrengh van de Ducaeten die te licht sullen zyn boven de ordinaire remedie van twee aesen. Vpl.: PvB8/158.
1749.3.15.
Placcaert behelsende verscheyde pointen ten opsichte van de geschroeyde Ducaeten mitsgaeders eene regulatie nopende desselfs cours. Vpl.: PvB8/160.
1749.7.19.
Ordonnantie ende Instructie voor de gesworene Wisselaers ende Collecteurs van alle gebillonneerde soo goude als silvere Specien. Vpl.: PvB8/
1749.9.19.
Placcaert nopende het fabriceren van nieuwe Specien soo Goude als Silvere, de evaluatie van de vremde Specien mitsgaeders de billoeninge van andere ende meer andere saecken soo nopende, de Munte in 't generael, als de snoeyers van de Specien, de Valsche-munters, ende diergelijcke. Vpl.: PvB8/162.
1749.12.6.
Request der leden van Vlaenderen vraegende interpretatie van den art. 55. van het Placcaert 19.9.1749. Vpl.: PvB8/210.
1750.1.5.
Decreet gevolgt op het Request voorgaende, ende permitterende de vrye Commercie van de Kruysryckdaelders comende van de Tresoors van de Havana in dese Landen. Vpl.: PvB8/211.
1750.6.4.
Ordonnantie by de welcke word verclaert dat de Placquetten geenen voorderen gangen sullen hebben in de Landen van Limbourg ende Overmae-

als voor vyfthien Luycksche Oorden. Vpl.: PvB8/273.

1750.7.1.
Placcaert behelsende de Billonneringe van de Plaquetten in de Nederlanden, behoudelijck in de Provincien van Limbourg ende Gelderland. Vpl.: PvB8/234.

1751.2.9.
Placcaert behelsende de billonneringe van de oude Stuyvers. Vpl.: PvB 8/236.

1751.5.29.
Placcaert behelsende de verminderinghe ende billonneringhe van de stucken van vier ende twee Stuyvers wissel-geldt. Vpl.: PvB8/244.

1752.2.29.
Placcaert waer by den cours van de oude Schellingen gestelt word op sesse Stuyvers een Oort-courant geld. Vpl.: PvB8/246.

1752.3.4.
Ordonnantie by de welcke gestatueert word dat de oude Schellingen niet meer en sullen gangbaer zyn als voor negen stuyvers leegh ofte Luydx geldt ende in de cas van verminderinghe in den Lande van Luyck dat de selve in 't Landt van Limbourg op den selven voet sullen vermindert zyn. Vpl.: PvB8/274.

1752.3.16.
Decreet van Syne Doorluchtigste Hoogheyt verbiedende binnen dese Landen in te brengen de oude Schellingen, sonder exceptie van de gene gedestineert voor de Munten. Vpl.: PvB8/249.

1752.6.30.
Ordonnantie by de welcke geextendeert word de Schorssinge tot alle de articulen van het Placcaert van 19. September 1749. behoudentlijck ten opsighte van de Coninghlijcke penningen ende de gene voor het onderhoud van het Hof van Syne Coninghlijcke Hoogheyt. Vpl.: PvB8/276.

1752.7.8.
Placcaert ordonnerende de billioneringhe van de oude Spaensche Plattacons, de halve ende quarten dier, mitsgaeders behelsende eene interpretatie van den 31. artikel van het Placcaert van den 29. September 1749. Vpl.: PvB8/250.

1753.1.22.
Placcaert by het welck gebillonneert worden de silvere Specien genoemt Presences ende halve Presences. Vpl.: PvB8/277.

1753.2.17.
Placcaert by het welcke den cours der oude Schellingen wordt verboden met den eersten aenstaenden maend Mey, ende dese Specie billoen verclaert. Vpl.: PvB8/252.

1753.3.7.
Ordonnantie by de welcke de weerde van eenen Gouden Ryder geëvalueert word op vyf guldens eenen stuyver wisselgeld ende geordonneert dat in toecomende de Rechten ende Hergeweyden der Leenen moveerende van de Leen-Hove van Brabant op dien voet sullen moeten voldaen worden behoudentlijck dat de Leenen jaerelijckx minder renderende als thien diergelijcke Goude Ryders, mitsgaeders degene die men noemt Horen-Leenen, sullen gestaen gelijck van het gepasseerde. Vpl.: PvB8/153.

1753.4.10.
Placcaert by het welcke wordt gestatueert dat de nieuwe Luycksche Schellingen ende halve sullen moeten gebracht worden in Haere Majesteyts Munte ofte by de gesworene Wisselaers, sonder de selve elders te mogen versenden, soo nochtans dat het selve Placcaert in de Quartieren ende Steden van Thienen Diest, Sichem, Haelen en Leeuw, maer plaetse en sal grypen als sesse weken naer de publicatie. Vpl.: PvB8/254.

1753.12.17.
Placcaert behelsende de billonneringhe van de Luycksche Schellingen ende halve Schellingen. Vpl.: PvB8/256.

1755.4.21.
Placcaert behelsende de evaluatie van den nieuwen Ducaton, de Fransche Schilden, geseyt Palm-Croonen, het munten van nieuwe Placquetten ende eenige andere pointen raeckende de Munte. Vpl.: PvB8/260.

1755.4.29.
Nieuwe Ordonnantie ende Instructie voor de gesworen Wisselaers ende Collecteurs van het billoen silvere geld. Vpl.: PvB8/263.

1755.7.19.
Placcaert ordonnerende het munten van nieuwe silvere Croonen volgens de evaluatie daer by vermelt. Vpl.: PvB8/267.

1757.1.18.
Placcaert evaluerende de goude ende silvere Specien in de Provincie van Limbourg ende Lande van Overmaeze. Vpl.: PvB8/279.

1757.3.17.
Ordonnantie bevelende te ontfangen de Fransche Specien aldaer uytgedruckt op de evaluatie in de selve vermelt. Vpl.: PvB8/269.

1760.3.20.
Placcaert by het welck by provisie word toegelaeten dat de Luycksche Schellingen ende halve Schellingen gang sullen hebben in de plaetse van Brabant naebuerige van het Land van Luyck op den voet aldaer uytgedruckt. Vpl.: PvB8/271.
1760.12.3.
Placcaert by het welck gebillonneert worden in het Walsch Quartier des Hertogdomme van Limbourg ende in het Landt van Daelhem, de stucken genoemt Bouches ende trois Bouches. Vpl.: PvB8/283.
1763.7.17.
Ordonnantie by de welcke de voorgaende word wederroepen. Vpl.: PvB8/270.

N.

NACHT Zie: allarm bij---/
NACHTWACHT.
1717.11.30.
Ordonnantie op de nachtwacht en het sluitingsuur van herbergen van de vrouwe van Asten alsmede drossaard en schepenen dezer heerlijkheid. Vpl.: VPHvE.ASO/18-20.
1725.2.3.
Ordonnantie van schepenen van Bakel inhoudende bepalingen ten aanzien van het houden van Nachtwacht, het veegen van loopen en straten of andere diensten ten algemene nutte. Vpl.: VPHvE.BSO/11-12.
1750.11.28.
Ordonnantie van drossard en schepenen der heerlijkheid Asten en Ommel inhoudende voorschriften met betrekking tot de Nachtwacht. Vpl.: VPHvE.ASO/55-57.
1751.12.10.
Ordonnantie van schepenen van Lierop op het houden van nachtwacht ter wering van vagebonden landlopers en vreemdelingen. Vpl.: VPHvE.LSO/1-3.
1753.11.16.
Ordonnantie van drossard en schepenen van de heerlijkheid Asten en Ommel inhoudende bepalingen ter bestrijding van diefstal en brandstichting door de nachtwacht. Vpl.: VPHvE.ASO/57-60.
1757.12.2.
Ordonnantie van drossard en schepenen van de heerlijkheid Asten en Ommel inhoudende bepalingen ter bestrijding van bedelarij en landloperij door een dag en nachtwacht. Vpl.: VPHvE.ASO/61-63.
1801.4.27.
Ordonnantie van drossard en leden der municipaliteit van Mierlo inhoudende aanvullende bepalingen betreffende de nachtwacht. Vpl.: VPHvE.MSO/63-64.
1802.12.5.
Ordonnantie der municipale vergadering van schepenen waarbij besloten wordt tot instelling van een nachtwacht ter beveiliging der ingezetenen tegen inbraak enz. Vpl.: VPHvE.SSO/51-54.
1803.3.17.
Ordonnantie der municipale vergadering van schepenen inhoudende nieuwe directieven ten aanzien van de nachtwacht. Vpl.: VPHvE.SSO/54-55.

NAGELEN Zie: fabricateurs laeckens en---/
NATIEN BRUSSEL Zie: Vergaderingen---/
NATURALISATIE Zie: brieven van---/
NAVIGATIE Zie: commercie---/
NAVIGATIE EN KOOPHANDEL.
1579.8.5.
Ordonnantie op 't stuck van de navigatie ende toerustinghe vande schepen. Vpl.: PvB3/232-240
1690.3.20.
Placcaert raeckende de navigatie ende coophandel op de Coninckrycken van Spagnien, Italien, ende andere Staeten van de gehoorsaemheyt van Syne Majesteyt. Vpl.: PvB6/569.

NEDERLANDEN Zie: Eeuwig Edict Spanje---/
NERINGHE Zie: stiel ofte---/
NIEUWJAARSZINGEN Zie:verbod--/
NOBELGELDT.
1735.9.7.
Placcaert ordonnerende dat de betaelinge van het Nobel-geldt in 't toecomende sal geschieden in vier termynen alle seven jaeren en half. Vpl.: PvB6/584.

NOTARISSEN.
1630 3.9.
Placcaert van notarissen, landtmeters en Deurweerders. Vpl.: PvB1/427.
1704.1.18.
Ordonnantie aen alle de gene die pretenderen te mogen doen de fonctie van Notaris in Brabandt, dat sy binnen acht dagen oversenden declaratie van hunnen naem ende toenaem ouderdom, dagh ende jaer van hunne admissie ende van de plaetse hunder residentie. Vpl.: PvB5/542.
1704.6.20.
Eeuwigh Edict supprimerende alle Notarissen die actuelijck in fonctie zyn, creerende andere Coninckliycke ende Erffelijcke voor iedere Stadt,

Plaetse ende District. Vpl.: PvB5/543-554.
1704.7.7.
Decreet op het selve subject. Vpl.: PvB6/201.
1704.10.15.
Interpretatie vanden 16. ende 18. Artikelen van het Edict aengaende het creëren der Officien van de Coninckliycke ende Erffelijcke Notarissen. Vpl.: PvB5/554-556.
1723.4.29.
Ordonnantie aen alle Notarissen van gesaementlijck in parquement oft andersints te doen binden alle hunne Acten ofte Prothocolen, successivelijck genumeroteert volgens den datum van ieder Acte. Vpl.: PvB6/425

O.

OBLIGATIEN Zie: Handtschriften ende---/
OBLIGATIEN.
1537.3.7.
Interpretatie oft additie van het placcaert van 7.3.1527. Vpl.: PvB1/418-419.
1684.10.18.
Placcaert raeckende het verleyden van de obligatien over de betaelinge der contributien ende andere exactien, uytgesonden door de Intendenten van Vranckryck. Vpl.: PvB7/301.
1694.1.18.
Acte nopende de Obligatien op interest voor de Stadt Antwerpen. Vpl.: PvB6/262.

OCTROY Zie: brieven van---/
OFFICIE/AMPT Zie: collatie---/
OFFICIEN.
1456.12.22.
D'Officien van Watergraef van Brabandt, ghevuecht tot het Officie van Warant-meester. Vpl.: PvB3/494.

OFFICIEN ENDE AMPTEN Zie: verkoop---/
OFFICIEREN Zie: destitutie uytlandige---/
OFFICIEREN.
1746.3.29.
Placcaert op 't selve subject. (Officieren ten plattenlande dd.1740.7.29). Vpl.: PvB10/291.

OFFICIERS Zie: domicilie---/
ONDERSATEN Zie: commercie---/
ONDERHOUD BOSSCHEN HAGHEN enz.
1704.2.2.
Ordonnantie aen alle Proprietarissen van de Landen van binnen ende buyten de linien van Aerschot tot Antwerpen, af-te-cappen ende uyt-te-roeyen alle Bosschen, Haghen ende canten, de selve canten te slichten ende de grachten te vullen. Vpl.: PvB5/451-453.

ONDERHOUD PAARDEN.
1701.2.23.
Placcaert regulerende den prys van het Hooy ende Haver in de Provincien van Brabant, Vlaenderen ende Mechelen, verbiedende aen de Herbergiers meer te eysschen als derthien stuyvers voor het onderhoudt van de Peerden voor dagh ende nacht. Vpl.: PvB6/707.
1701.7.29.
Placcaert verbiedende aen een-iegelijck te coopen oft te maecken grootere provisie van Voyagerie, als sy van noode hebben tot onderhoudt van hunne Peerden voor 't jaer, ordonnerende aen alle de gene die alreedts grootere provisie hebben gemaeckt, de selve over-te-geven. Vpl.: PvB6/708.

ONDERSAETEN Zie: traficqueren--/
ONGEHUWDE MOEDERS.
1714.12.5.
Ordonnantie van schepenen van Mierlo waarin strafbaar wordt gesteld het opnemen in huis - om daar te bevallen - van een ongehuwde aanstaande moeder. Vpl.: VPHvE.MSO/14-15.

ONTWELDIGEN LEVENSMIDDELEN
1740.5.10.
Placcaert tegens de gene de welcke de Levensmiddelen op publiecke straeten ofte plaetsen, ofte in de huysen ontweldigen, ende ordonnerende de Patrouillen. Vpl.: PvB9/41.

ONDERSATEN Zie: correspondentie---/
ONDERSATEN VRANCKRYCK Zie: goederen---/
ONGEDIERTE Zie: bestrijding --/
OORLOGH Zie: declaratie van- --/
OORLOGSLASTEN.
1629.5.12.
Huyslieden onder contributie en moghen den vyant doende eenighe belegheringe niet helpen maecken eenighe wercken. Vpl.: PvB2/272.
1630.11.13.
Traficke met den vyandt verboden te lande. Vpl.: PvB1/264.
1678.2.5.
Ordonnantie verbiedende eenige uytcoopingen van garnisoenen, logementen, passagien oft andere sublevèringen van van militaire lasten te solliciteren, uyt te wercken oft andersints de handt daer toe te leenen. Vpl.: PvB7/228.
1683.10.7.
Ordonnantie verbiedende eenige

uytcoopingen van garnisoenen, logementen, passagien oft andere subleveringen van militaire lasten te solliciteren, uyt te werken oft andersints de handt daer toe te leenen. Vpl.: PvB7/231.

1698.5.6.
Ordonnantie verbiedende eenige uytcoopingen, preventien, diversien oft andere verschooninge van Garnisoenen, logementen, passagien oft andere subleveringe van militaire lasten, te solliciteren, uyt te wercken oft andersints de handt daer toe te leenen. Vpl.: PvB7/240.

1700.7.30.
Ordonnantie verbiedende eenige uytcoopingen, preventien, diversien oft andere verschooninge van garnisoenen, logementen, passagien, repassagien oft andere subleveringe van militaire lasten te solliciteren, uyt te wercken oft andersints de handt daer toe te leenen. Vpl.: PvB7/243.

OPENBARE GEZONDHEID.

1720.10.17.
Placcaert verbiedende het innecomen van alle soorten van Persoonen comende van Vranckryck sonder voorsien te zyn van Certificatie van gesontheyt; Ordonnerende exactelijck te doen de patrouillen tegens de Vremdelingen, Bedelaers, Ledighgangers, Vagabonden ende Landtloopers die dagelijcx in dese Nederlanden inkomen. Vpl.: PvB5/641-644

1720.10.30.
Ordonnantie verbiedende eenige Manufacturen van Vranckryck in dese Landen te brengen ofte doen passeren ter oorsaecke van de besmettelijcke Sieckte. Vpl.: PvB5/645-647.

1720.11.20.
Verclaeringe dat voor ieder Billet ofte Certificatie van gesontheydt niet meer en sal vermogen gevraeght te worden als eenen stuyver. Vpl.: PvB5/647.

1721.9.13.
Ordonnantie raeckende de Koopmanschappen die gesonden worden in 't Ryck gedurende de besmettelijcke sieckte in Vranckryck. Vpl.: PvB5/648-650.

1727.9.29.
Ordonnantie van drossard en schepenen van de grondheerlijkheid Asten ter bestrijding van de besmettelijke ziekte, de rode loop, die onder de ingesetenen is uitgebroken. Vpl.: VPHvE.ASO/27-29.

1731.11 7.
Placcaert verbiedende ende interdicerende het incomen van alle soorten van oude Cleederen ter oorsaecke van de besmettelijcke Sieckte. Vpl.: PvB5/652-656.

1737.6.18.
Ordonnantie tot het ontdecken van de gevaerelijcke ende geheyme middels dier mogen in 't werck gestelt zyn door den Baron Adam Joseph Sotelet geduerende den tydt van syne directie der incomende ende uytgaende Rechten. Vpl.: PvB6/436.

1738.12.11.
Ordonnantie verbiedende aen alle Persoonen comende van de Landen alwaer de besmettende Sieckte regneert, te comen in dese Landen sonder voorsien te zyn van attestatien van gesontheyt. Vpl.: PvB7/575.

1743.10.10.
Ordonnantie van drossard en schepenen van Asten inhoudende bepalingen ter bestrijding van de gevolgen van de besmettelijke ziekte de "Loop" Vpl.: VPHvE.ASO/45-47.

1747.10.6.
Ordonnantie van drossard en schepenen der grondheerlijkheid Asten en Ommel inhoudende bepalingen ter verbreiding van de besmettelijke ziekte de loop. Vpl.: VPHvE.ASO/50-53.

1757.1.4.
Placcaert ordonnerende dat het Placcaert van den 14. Juli 1755, geemaneert nopende de besmettelijcke Siekte der Hoorn Beesten, de welcke al dan was woelende in de Vereenigde Provincien ende in de Landen van Luyck, sal worden onophoudelijck geherpubliceert in het Hertogdom van Limbourg ende in de dry landen van Overmaese, ende dat alle de precautien geprescribeert by het selve Placcaert aldaer ernstelijck sal worden onderhouden ende geobserveert ten opsichte van de Stadt van Aken ende des selfs Territoir. Vpl.: PvB10/168.

1779.9.16.
Ordonnantie van president en schepenen van Someren inhoudende bepalingen ter bestrijding van de besmettelijke ziekte : de rode loop of rotkoorts. Vpl.: VPHvE.SSO/27-30.

1779.9.17.
Ordonnantie van schepenen der heerlijkheid Vlierden inhoudende bepalingen ter bestrijding van de besmettelijke ziekte de rode loop. Vpl.: VPHvE.VSO/1-3.

1779.9.24.
Ordonnantie van schepenen van Lierop ter wering van de besmettelijke ziekte, genaamd de loop. Vpl.: VPHvE.LSO/10-11.

1779.10.1.
Ordonnantie ter bestrijding der in

Lierop uitgebroken besmettelijke ziekte. Vpl.: VPHvE.LSO/11-13.
1779.10.9.
Ordonnantie op de begraving van lijken van personen, overleden aan de besmettelijke ziekte de Loop. Vpl.: VPHvE.LSO/13.
1779.10.20.
Ordonnantie van president en schepenen van Someren inhoudende bepalingen ter bestrijding van de besmettelijke ziekte de rode loop of rotkoorts. Vpl.: VPHvE.SSO/30-32.
1779.10.20.
Ordonnantie tot wering van contact tussen personen uit besmette en niet besmette huizen. Vpl.: VPHvE.LSO/13-14.
1780.3.2.
Ordonnantie van president en schepenen van het dorp en dingbank van Someren inhoudende bepalingen ter bestrijding van de besmettelijke ziekte de rode loop of rotkoorts. Vpl.: VPHvE.SSO/32-34.
1780.8.14.
Ordonnantie van president en schepenen van het dorp en de dingbank van Someren inhoudende bepalingen ter bestrijding van de gevolgen van brand. Vpl.: VPHvE.SSO/34-35.
1781.9.1
Ordonnantie van schepenen van Someren inhoudende bepalingen ter bestrijding van de besmettelijke ziekte de rode loop of rotkoorts. Vpl.: VPHvE.SSO/35-36.
1781.9.22.
Ordonnantie van gecommitteerde van officier en schepenen van Someren inhoudende bepalingen ter bestrijding van de besmettelijke ziekte, de rode loop of rotkoorts. Vpl.: VPHvE.SSO/36-37.

OPENBARE ORDE.
1593.1.16.
Copye by translaet van seeckere missive van syne excellentie gheschreven aen den Raet van Brabandt op 't feyt van de vrybuteren ende het composeren ende tracteren met den selven. Vpl.: PvB2/290.
1616.4.28.
Raeckende de ledichgangers ende vagabonden. Vpl.: PvB2/370.
1709 8.25 en 28.
Conditien van het Tractaet gemaeckt tusschen Jan Carel Doujat, Ridder Raedt van den Coninck in Syne Raeden. ordinairen Meester van de Requesten van syn Hof, Intendent van de Justitie, Police ende Financie voor syne Alder-Christelijckste Majesteyt in de Provincie van Henegauwe, Landt van tusschen de Samber ende de Maese ende van Overmaese, ende Ernest Pesters Directeur van de Contributien voor de Heeren Staeten generael der vereenighde Provincien, om te bedwingen alle desorders, vexatien ende roovereyen van de Partyen. Vpl : PvB7/158.
1717.11.30.
Ordonnantie van schepenen van Asten tot handhaving der openbare orde. Vpl.: VPHvE.ASO/20-21.
1728.7.16.
Ordonnantie tegens de desorders ende ongeregeltheden dier gedaen worden door de Jonckheyt inden Lande van Overmaeze ter occasie van de nieuwe Houwelijcken. Vpl.: PvB5/91-93.
1747.8.10.
Ordonnantie van de drossard en schepenen van Asten waarbij de predikant wordt gelast een bedrag te houden en bepalingen worden gegeven ter bestrijding van orde verstoring. Vpl.: VPHvE.ASO/49-50.
1761.3.30.
Ordonnantie van drossard en schepenen der heerlijkheid Mierlo, inhoudende bepalingen ter bestrijding van openbare baldadigheid. Vpl.: VPHvE.MSO/34-36.

OPENBARE VEILIGHEID.
1627.2.16.
Declaratie raeckende de lenghe van de pistolen. Vpl.: PvB2/146.

ONROEREND GOED Zie: verbod
verkoop---/
beschadiging---/
ONTVANGST MANDEMENTEN Zie:
verbod---/
ONWAARDEVERKLARING VERKOPEN etc.
1579.10.7.
Placcaet ende eeuwig gebodt ons genadigh heeren des Coninckx, daermede verklaert wordt van geener weerde te zijne, alle vercoopingen ende vervreimdingen van den goeden toebehoorende den Godshuijsen ende sijne Majesteyts goede ondersaeten: voortsgekeert bij den Prince van Oranje, ende sijne aenhangeren beverders der gemeynen rusten, Vpl.: PvB1/58-60.

OOGSTVERBOD.
1740.7.30.
Placcaert verbiedende de Aeren, soo by dage als by nachte af te snyden, de graenen daer uyt te nemen, de Schooven weg te nemen, de graenen ende andere vruchten te beschaedigen, op pene van de doodt. Vpl.: PvB10/127.

OORLOGSLASTEN Zie: betaling---/

OPBRENGEN SCHEPEN VAN VIANDEN.
1626.11.12
Placcart ende verclaringhe ons Heeren des Coninckx nopende deghene die sullen nemen ende brenghen in de havenen van syne majesteyt, schepen toebehoorende syne rebellen oft vyanden. Vpl.: PvB2/261.

OPGAVE GOEDEREN EN RECHTEN.
1766.11.20.
Placcaert ordonnerende aen een-ieder der Ingesetenen van de Stadt ende Landt van 's Hertogenrade over te brengen binnen een maendt naer de publicatie deser, eene declaratie der juste quantiteyt, qualiteyt, weerde ende innecomste van alle hunne Goederen en Rechten, op pene van thien jaeren verlies van de vruchten ende incomsten der verswegene partyen. Vpl.: PvB10/288.

ORDE Zie: openbare --- /
ORDONNANTIEN.
1446.11.13.
Ordonnantie of het Edict wijlen hooger memorie Hertoge Philips Den Goeden, Hertoge van Brabant. Vpl.: B2/219-225· BNB
1685.11.5.
Ordonnantien van de Heer of de drossard en schepenen der heerlijkheid Asten en Ommelen. Getuigenis van inwoners der heerlijkheid Asten en Ommelen waarbij zij onder ede verklaren aan schepenen uit eigen wetenschap te weten, dat de inwoners dezer heerlijkheid zich vanouds gereguleerd hebben naar de costuijmen overeenkomen met die van Asten en Ommelen daarmede regelmatig in overeenstemming zijn gebracht. Vpl.: VPHvE.ASO/2-3.

OVEREENKOMSTEN.
1359.11.15.
Voorwaerde tusschen die van Lille ende Stabroeck raeckende de sluys ende havene.(met confirmatie) Vpl.: PvB1/448-450.

OORLOGSLASTEN.
1641.3.11.
Gheenen tauxt te betalen aende vyant van t'ghene hy int quartier van Antwerpen heeft gestelt, op de ploeghen ende schouwen Vpl.: PvB2/101.

OVERHANGENDE DACKEN.
1695.10.24.
Ordonnantie raeckende het maecken van de bondersche, overhangende dacken, uythanghberders, keldermonden ende goten aen de huysen binnen de stadt Brussele. Vpl : PvB6/86.

OVERLEDENEN Zie:overluiden---/
OVERLUIDEN OVERLEDENEN.
1798 4.21.
Ordonnantie van de municipaliteit van Mierlo inhoudende bepalingen met betrekking tot het overluiden van overledenen en aantekening daar van door de schoolmeester. Vpl.: VPH vE.MSO/62-63.

OVERMOMBOIRS Zie: salarissen
OVERSTROMING.
1757.8.6.
Ordonnantie gevolgt op d'overkoominge aengegaen den 23.Meert 1753 tusschen de Commissarissen van Haere Majesteyt de Keyserinne ende Coninginne ende de gene van Syne Serenissime Eminentie den Bisschop ende Prince van Luyck, om te bereycken de opdrooginge der overstroomende Gronden boven Diest. Vpl.: PvB8/336.
1757.9.13.
Ordonnantie by de welcke gestatueert wordt dat de Eygenaers van de geinondeerde Gronden, sullen gehouden zyn by provisie te avanceren een en twintigh guldens per Bunder tot betaelinge der becostingen. Vpl.: PvB8/338.
1766.8.22.
Naerdere Ordonnantie, by de welcke wordt geordonneert aen de Eygenaers van de Gronden, soo der geene die alsnogh overwatert zyn, als de gene de welcke alreede droogh zyn, te betaelen by forme van avance ende by provisie, twee-en-veertigh guldens per bunder. Vpl.: PvB8/343.

OVERZETTEN RIVIER.

P.

PAARDEN Zie: stapel van---/
onderhoud---/
rechten op---,coetsen etc./
invoer van-- /
uitvoerverboden/
verbod ---verhuur.
PAARDEN-INVOER.
1629.7.14.
Interpretatie nopende het innekomen van de peerden. Vpl.: PvB4/77.
1629.8.6.
Van de peerde licente. Vpl.: PvB1/319-320
1629.9.11.
Op het incomen van de peerden, merrien ende veulens. Vpl.: PvB1/320-323.
1649.7.30.
Interpretatie op de Licenten van de Peerden gaende naer Vranckryck. Vpl.: PvB3/448-450.

1704.10.10.
Ordonnantie verbiedende eenige Peerden te vercoopen sonder oorlof van Syne Majesteyt, ordonnerende aen die Baillius, Drossaerden ende Meyers van de Prochien, te formeren eene liste van alle Peerden, ende de selve over te brengen binnen acht dagen. Vpl.: PvB6/750.
1704.11.25.
Decreet gevolght op de Requeste door die Inwoonders deser Provincie van Brabant gepresenteert aen Syne Keurvorstelijcke Hoogheydt, raeckende de repartitien te maecken tot het uytvinden van de penningen noodigh tot de betaelinge der Remont-peerden. Vpl.: PvB6/384.

PAARDENMARKTEN.
1687.2.12.
Ordonnantie van de heer en schepenen der grondheerlijkheid Asten op het houden van een paarden- en veemarkt op 18.2.1687. Vpl.: VPHvE. ASO/4.
1687.5.
Ordonnantie van de Heer en schepenen der heerlijkheid Asten op het houden van een paarden en veemarkt op 16.5.1687, Vpl.: VPHvE.ASO/5.
1696.5.5.
Ordonnantie provisionelijck aenwysende de dorpen van Herve ende van Eupen om aldaer te houden de publiecke merckten der Peerden in het Landt van Limbourg. Vpl.: PvB6/749.

PACHTEN Zie: Quytscheldingh, chysen, renten,---/
PADEN Zie: verbod aanleg---/
PARDONGENERAEL.
1569.11.16.
Translaet van de brieven van gratie ende pardongenerael by der Coninckl ycke Majesteyt ghegheven ter saecken van de voorledene troublen. Vpl. PvB2/338-342.
1579.3.12.
Copye van eenen brieff by d'Excellentie van den Prince van Parma, Gouverneur ende Capiteyn-generael van dese Nederlanden den 12.3.1579 gesond en aenden gedeputeerden vande Provincien der selver Nederlanden, tot Antwerpen vergadert zynde, uyt den walschen in duytscher talen overgeset. Vpl.: PvB1/489.
1631.
Pardoen ende verghiffenisse voor de ghene die overgheloopen zyn. Vpl : PvB2/273.
1634.6.
Pardon voor deghene die ghedient hebben onder Graeff Hendrick vanden Berghe. Vpl.: PvB2/280.
1635.8.1.
Teghens de soldaten verloopen uyt het legher. Vpl.: PvB2/288.
1646.10.31
Pardon ende verghiffenis generael aen alle soldaeten affgheweecken zynde van hunne compaignien behoudelyck datse binnen een maendt naer de publicatie deser sullen hebben wederomme te keeren. Vpl.: PvB2/292.

PASSEPOORTEN.
1623.6.20.
Placcaert ende ordonnantie des Coninckx onsen Heere op 't stuck vande paspoorten. Vpl.: PvB2/292.
1626.3.7.
By acte den lesten July 1632 by haere hoocheden aen die van Antwerpen gheaccordeert is het effect van dit placcaet ghehouden in surceantie ende is in sustantie gheseet dat die van Antwerpen willende ontbieden paspoort, sauvegaerde ofte vryghe leyt niet van noode en hebben, te versuecken eenighe permissie oft consent vanden Hove maer dat sy sullen volstaen mits hen doende aenteeckenen ter secretarye ende hun aldaer bekent maeckende van dat sy een paspoort sullen ontbieden van beneden. Vpl.: PvB2/293.
1632.3.16.
Placcaert ende ordonnantie ons Heeren des Coninckx nopende de permissien om te vercryghen paspoorten van den vyandt. Vpl.: PvB2/294.
1702.5.23.
Acte van Syne Excellentie in faveur van de Ondersaeten van de Heeren Staeten generael der vereenighde Nederlanden. Vpl.: PvB7/
1702.7.3.
Acte van prolongatie vanden tydt bedongen by de Acte van den 23. mey lest-leden ten opsichte van de passepoorten. Vpl.: PvB7/307.
1706.12.10.
Placcaert raeckende de Vremdelingen ende de Ondersaeten van Syne Majesteyt, hebbende de partye gehouden van de Vyanden ofte die de selve noch zyn houdende, de welcke hun onthoudende in eenige Steden in de Landen van herrewaerts-over sonder voorsien te zyn van behoorelijcke passepoorten ofte permissien. Vpl.: PvB7/310.
1702.7.16.
Naerdere prolongatie van den termeyn gereguleert by d'acte van den 3. deser maendt Julii. Vpl.: PvB7/308.

PASTORALE BENEFICIEN.

1750.12.4.
Decreet verclaerende dat de weerde oft de inkomste der Pastoreele Beneficien niet mocht geacht worden op 't feyt van de Nominatien aen de voorseyde Beneficien. Vpl.: PvB8/51.

PASTUREREN.
1760.9.15.
Placcaert raeckende het pastureren in het landt van Daelhem. Vpl.: PvB10/132

PATENTEN.
1578.2.15.
Patenten oft opene brieven van mijn heeren Don Juan van Oostenryck, ridder vander Orden van de Gulden Vliese, Con. Majesteyts, Stadthouder, Gouverneurgenerael ende Capiteyngenerael van dese syne Nederlanden, inhoudende den last ende commissie ghegeven by synder Majesteyt den Baenreheer van Selles, edelman van synen huuse, ende lieutenant van syne guardie van Archiers, met copyen vande brieven van syne voorsz.Majesteyt aen die generaele ende particuliere staten van deselve landen en provincien, ende oock aende Raden ende principale steden, met instructie ende patenten by de voorsz. Majesteyt den voorn. Baenreheere van Selles ghegeven. Vpl.: PvB2/230-237.

PEELBRANDEN.
Ordonnantie van schepenen en viermannen der heerlijkheid Asten en Ommel inhoudende maatregelen, straffen en boeten ter voorkoming van de gevolgen van brand in de Peel. Vpl.: VPHvE.ASO/25-27.

PENEN EN AMENDEN.
1691.4.6.
Ordonnantie by de welcke 't Hof verclaert, dat de penen ende amenden gestatueert by den Reglemente ten desen vermelt by provisie sullen stadt-grypen. Vpl.: PvB6/42.

PHARAON-SPEL.
1765.9.25.
Insinuatie aen de Directeurs van 't Opera van dese Stadt, van te doen ophouden het Spel van Pharaon. Vpl.: PvB8/86.

PHILOSOPHIE.
1683.9.6.
Placcaert verbiedende t'onderwysen de Philosophie buyten de publiecke Scholen der Universiteyt van Loven. Vpl.: PvB5/25-28.
1755.12.22.
Placcaert inhoudende het verbodt aen alle Ondersaeten van Haere Majesteyt te doen eenigen Cours van Philosophie elders als in de Universiteyt van Loven, ofte andere Universiteyt ten onderhoorigh aen de gehoorsaemheydt van Haere voorsz. Majesteyt. Vpl.: PvB8/69.

PIONNIERS Zie: verhaal---/
PLACCAERTEN Zie: publicatie---/
PLANTEN VAN HEGGEN Zie: Verbod---/
PLANTRECHT.
1782.2.8.
Ordonnantie op het plantrecht. Vpl.: VPHvE.LSO/16-17.

PLATTELANDE Zie: beschadiging ten - --/
POLDERS.
1565.(1356,1376,1444,1482,1487, 1515,1528 en 1565)
Korte beschryvinghe van de principaelste polders onder Steenberghen ende wie in deselve naestinghe heeft. Vpl.: Cr2/803-804; BNB.

POLITIE.
1540.10.4.
Ordonnantie van den jaer 40 op het stuck vande pollicye ende anderen pointen ende articlen dies aengaende. Vpl.: Cr2/1240-1244; BNB; BMJ.
1759.5.25.
Placcaert raeckende de Policie der Stadt Loven. Vpl.: PvB10/218.
1626.7.1.
Dat het placcaet vanden 4.10.1540 ende 29.11.1623 oock by de kinders magh gheobijcieert worden teghen d'ouders, ghetrouwt synde teghens het verbodt inde voorsz.placcaeten begrepen. Vpl.: PvB2/222-225.
1645.11.28/29.
Ordonnantie ghemaeckt by onse Ghenadighen heere den Coninck tot directie op de Policye ende administratie van de stadt van Lier. Vpl.: Cr2/1337-1347; BNB.

PONDTPENNINGEN Zie: belastingen /
POSTERIJ.
1566.9.28.
Placcaet nopende het postryden oft loopen, den posthoren te draghen, oft by nachte deselve te blasen oft steken, midtsgaders nopende het senden van brieven uyt desen lande postgewyse. Vpl.: PvB3/208.
1609.9.1.
Placcaet nopende het postryden enz. vervat in placcaet dd.1566.9.28. Vpl.: PvB3/209.
1677.8.29.
Placcaert verbiedende een-iegelijck te Post te loopen, den Post-horen te draegen, oft den selven by nachte te steken oft te blaesen, ten zy dat sy

daer toe behoorelijck gedepescheert zyn. Vpl.: PvB5/370-372.

1703.3.8.

Placcaert verbiedende een-iegelijck te Post te loopen, den Post horen te draegen oft den selven te steken oft te blaesen, ten zy dat sy gedepescheert zyn by de genen dien te behooren sal. Vpl.: PvB5/381-384.

1713.10.16.

Placcaert regulerende de vrydommen ende exemptien van de Posthouders, als oock den prys van iederen Post. Vpl.: PvB5/386-390.

1743.7.24.

Ordonnantie verbiedende aen alle Posthouders ter eerste statien rondtomme dese Stadt van te geven eenige Peerden aen die de welcke met andere Peerden aen die de welcke met andere Peerden als de gene van de Posterye sullen aencomen mitsgaeders aen de selve ende hunne Postillons van de statie aldaer opgerechte te frauderen. Vpl.: PvB8/286.

PREBENDEN.

1657.7.13.

Vonnisse ghegheven inden raede van Brabant tot confirmatie van de bulle Eugeniane raeckende de collatie van de leszen ende gheannexeerde prebenden. Vpl.: PvB3/103.

PREDIKANTEN.

1649 3.5.

Placaat van haar hoog mogende tegens het molesteren van predikanten in hunnen dienst en het bespotten derzelver toehoorders. Vpl.: B3/1-3; BNB.

1721.10.24.

Copie akte verleden voor Notaris F. Fagel waarin geinsereerd een extract uit het register der resolutien van de staten generaal der verenigde Nederlanden waarbij de aankoop van een woning voor de predikant te Deurne en Liessel wordt goedgekeurd. Vpl.: VPHvE.DVB/92-93.

PREVOOST-GENERAEL Zie: compagnie---/

PRIJS GRAENEN.

1698.11.29.

Placcaert regulerende den prys tot den welcken de Graenen tot naerdere ordre sullen moeten verkocht worden. Vpl.: PvB6/697.

1698.12.2.

Placcaert ordonnerende andermael aen alle Officiers, Magistraeten ende Wethouders te doen oft herdoen het ondersoeck van de Graenen, ende daer van te formeren listen· als oock van de naemen der Dorpen ende nomber van de Persoonen volgens het project hier onder uyt-gedruckt. Vpl.: PvB6/703.

PRIJSSCHIETEN Zie: vogelschieten---/

PRINTEN.

1701.1.7.

Ordonnantie aen alle de gene die eenighe Printen voordraegende in 't midden op eenen Pedestael het portrait van Syne Majesteyt ende explicatie souden ten onderen hebben, de selve binnen twee mael 24 uren te brenghen in handen van den Raedt ende Procureur Generael. Vpl.: PvB5/508.

PRIVILEGIEN.

1291.6.(1559.6.)

Privilegien, Exemptien ende Vryheden by diversse Princen van dese Nederlanden, den Privosten, Gesworenen ende gemeyne gesellen van der Munte, gegunt ende verleent sedert het jaer 1291 Vpl.: PvB1/198-205.

1306.12.6.

Extract wt sekere privilegie by Hertogh Jan van Brabant gegunt ende verleent den wethouderen der stadt van Antwerpen, staende gheregistreert int root fluweelen privilegieboeck der voorschreven stadt. Vpl.: Lo2/688-689; BMJ.

1306.12.6.

Privilegie van Hertog Jan den II.van dien name, gegeven aen die van Antwerpen, anno 1306 op S.Nicolaesdag Vpl.: PvB4/139.

1329.1.3

Donderdag na derthiendag. Privilegium trinitatis door hertog Jan de III van Brabant aan de stad 's Hertogenbos verleent, Donderdag naa derthiendag des jaers 1329 waarbij verscheyde regten ende statuten voor deselve stad zijn gearresteert. Vpl.: B1/1-18; Cr2/930-934; BNB.

1355.1.3.

Privilegium Trinitatis. Vpl.: Cr2/930-934· BMJ; BNB.

1363. Michaelisdag.

Privilegie van Hertog Wenceslaus van Bohemen en hertoginne Johanna van Brabant, gegen op Michaelis dag 1363 rakende de geboren en gekofte poirters der stad 's Hertogenbos. Vpl.: B1/13; BNB.

1365

Privilegie van Hertog Wenceslaus van Bohemen ende hertoginne Johanna van Brabant op het nemen van vrede gegeven in den jaare 1365. Vpl.: B1/1-2; BNB.

1384.6.15.

Privilegie van hertoginnen Johanna van Brabant van den 15 Juny 1384 rakende de prescriptie in de stad

ende Meijerije van 's Hertogenbos. Vpl.: B1/1- ; BNB.

1421.12.17.

Privilegie van hertog Jan by het welcke aen de prioren ende conventen der godtshuysen van Kersendonck, Groenendael, Roode Clooster, Sevenborre etc. verleent wordt, dat sy voortaen ongehouden en de onghelast sullen syn van 't ontfanghen werelt - lycke luyden oft aen de selve te gheven het broot oft pourvande. Vpl.: PvB3/164.

1447.1.3.

Privilegie by Hertogh Philips den Goedertieren gegeven aen 2 wereltlijcke staten des landts van Brabant, tegens de Bisschoppen van Luyck ende Camerijck, van dat sy geen Monytien, Inhibitien ofte ander Geboden mogen doen in Brabant, ten waere van Geestelijcke Beneficien, sonder consent van den Officieren ende Hooft Steden in Brabandt die doen ter tydt waeren 7 in getale. Vpl.: PvB1/1.

1451.9.20.

Privilegie van Hertog Philips den Lande van Brabandt verleent. Vpl.: PvB4/388-394.

1452.1218.

Privilegie der stadt ende byvanghe van Lyere. (Hertog Jan van Braband) Vpl.: Cr1/650-652; BM J: BNB.

1457.11.28.

Twee andere Brieven van den voorschreven Goeden Hertogh Philips: den eenen en der date 1451.20 dagen in Septembri, ende den anderen van den jaere 1457 28 dagen in Novembri. Vpl.: PvB8/119.

1480.

Confirmatie van de privilegien ende landts van Brabant by Keyser Maximilianus etc. de welcke de Cancelier ende raedt van Brabandt gheloeft hebben t'achtervolghen. Vpl.: Lo2/690-699.; BMJ.

1481.10.19.

Conclusie ende overdracht der drye Staeten van Brabant, aengaende de Privilegien van den selven lande. Vpl.: PvB1/193.

1509.5.15.

Privilegie ratificerende voorgaende privilegien ende de nieu gunnende, dat bastaerden binnen Diest sullen mogen disponeren van hunne goeden naer hun geliefte: idem dat er geen confiscatie oft breucke en sal vallen ter oorsaecke van ongevallen, als verdrinckinge, dootvallen etc. Vpl.: Ca /400-405; BMJ.

1529.3.16.

Declaratie van syne keyserlycke majesteyt daermede te kennen ghegheven wordt syn intentie aengaende het placet verleent op de privilegien van Loven. Vpl.: PvB3/55.

1539.4 7.

Uyt het Privilegieboeck der stadt van Antwerpen nopende de betaelinge te doenen in de vier jaermerckten van Antwerpen voorschreven. Vpl.: PvB1/415-417.

1545.

Antiquissimae. Dit zijn de rechten, previlegien, costumen, usancien ende oude hercommen der stadt van Antwerpen (altijt geuseert hebbende geweest) ende die voir der selver stadt recht gehouden worden. Vpl.: Lo1/100-377; BMJ.

1557.1.27.

Privilegie den Godtshuysen ende Cloosteren van Brabandt ende eenighe onder den lande van Luyck vergunt by Hertogen Jan ende Keyser Karel de V midtsgaeders by synen sone Philips den II gheconfirmeert, nopende de exemptien vande correwyden, onderhoudt van honden, ontfanginghe van officieren, ende alle andere exactien ende belastinghen. Vpl.: PvB3/159-164.

1562.5.15.

Privilegie ratificerende voorgaande privilegien ende de nieu gunnende, dat bastaerden binnen Diest sullen moghen disponeren van hunne goeden naer hun geliefte. Item datter geen confiscatie oft breucke en sal valle ter oorsaecke van onghevallen als verdrinkinghe, dootvallen etc. Vpl.: Cr1/112-113; BMJ; BNB.

1599 11.24.

Blijde incompste van haere Doorluchtighste Hoocheden Albertus ende Isabella. Vpl.: PvB1/170-172.

1599-1619.

Brieven van de Aartshertogen aan de stad 's Hertogenbosch. Vpl.: Cr2/959-968; BMJ; BNB.

1604.9.1.

Brief bij den Rade van Brabant geschreven aen die van Aken nopende 't Privilege van de Gulde Bulle. Vpl.: PvB1/185-186.

1650.6.17.

Permissie ende consent aen de borghermeesteren, schepenen ende raedt der stadt van Diest by den Souverey nen Raede van Brabant verleent om die bovengeschreven Privilegien te doen republiceren. Vpl.: Cr1/116; BMJ; BNB.

1650.6.17.

Confirmatie van het Privilegie nopende het houden van de vrye wekemerckt ende stapel van de peerden binnen der stadt van Diest. Vpl.: Cr1/115-116; BMJ; BNB.

1662.1.28.
Confirmatie van het Privilegie nopende de Merckt van Herentals. Vpl.: PvB4/361-363.
1668.6.7.
Privilegie der stadt ende byvanghe van Lyere (Carel V). Vpl.: Cr1/653-655; BMJ; BNB.
1702.2.13.
Blyde incomste van Syne Majesteyt Philippus den vyfden Coninck van Spagnien als Hertogh van Brabant verleent den 13 ende solemnelijck bezworen den 21 Februarii 1702. Vpl.: PvB5/105-142.
1717.10.8.
Blyde incomste van syne Keyserlijcke ende Catholijcke Majesteyt Carel den Sesden Keyser der Romeynen, Coninck van Spagnien etc. als Hertogh van Brabant. Verleent den 8. October ende besworen den 11. der selve maendt in den jaer 1717. Vpl.: PvB5/143-161.

PRIVILEGIEN UNIVERSITEIT.
1745.12.2.
Decreet verclaerende dat de Privilegien van de Universiteyt van Loven stadtgrypen in de Provincie van Luxembourg onder het Bisdom van Trier, ende over al elders in alle de Landen van de Moninatie van syne Majesteyt in Haere Landen, sonder distinctie van Provintie ofte Bisdom. Vpl.: PvB8/50.
1749 3.11.
Decreet verclaerende dat de nadeelen gedraegen aen de Privilegien van de Universiteyt van Loven ende van de Faculteyt der Konsten in 't particulier ten tyde van den laesten Oorlog, niet en konnen benaedeelen door het gevolg. Vpl.: PvB8/

PROCESRECHT.
Ongedateerd.
Instructio ad filium suum Eustachium (manuscrit de Van Zurpele) Stadt Diest. Vpl.: Ca /417-634.
1385.1.12.
Poincten ende articulen van rechten, wetten ende vonnissen by Vrouwe Johanna gegeven aen de ingesetenen van Brabant. Vpl.: PvB1/186-188.
1507.10.30.
Sekere Manieren ende Coustumen van Procederen binnen der stadt ende vrijheijt van Diest. Vpl.: Ca / 378-384.
1529.10.20.
Ordonnantie Caroline nopende den steyl ende maniere van procederen voor de schepenen der stadt 's Hertogenbossche. Vpl.: Cr2/909-925; BNB.
1530.
Ordonnantie Albertine aengaende den styl ende maniere van procederen voor schepenen der stadt van 's Hertogenbossche. Vpl.: Cr2/925-930. BNB.
1530.5.14.
Ordonnantie van Keyser Carel den V ten versuecke van de drye Staeten van Brabandt. Vpl.: PvB4/424-427.
1530.6.17.
Ordonnantie Caroline nopende den styl ende maniere van procederen voor de Schepenen der stadt 's Hertogenbossche. Vpl.: Cr2/909-925; BMJ; BNB.
1535.3.15.
Stijl van procedueren der stadt ende vrijheijt van Turnhout. Vpl.: Lo6/506-609; BMJ.
1543.12.24.
Acte cassatoir daer by dat uyt crachte van de Gulde Bulle wordt gecasseert het arrest gedaen binnen Amsterdam op de goederen van eenen Brabander. Vpl.: PvB1/183-184.
1546.7.10.
Costume van Blaedele aengaende de jurisdictie ende maniere van procederen soo in civile als criminele saecken. Vpl.: Cr2/1031-1032.; B2/149-155; BMJ; BNB.
1557.3.2.
Articulen getrocken uyt de Ordonnantie stiel ende manier van procederen vander hooftbancke van Santhoven. Vpl.: Cr1/679-697; BMJ; BNB.
1561.9.4.
Ordonnantie opden termijn van appellatie (Turnhout) Vpl.: Lo6/638-641. BMJ.
1562.6.28.
Ordonnantie ende statuyt hoe men sal procederen in materie van huysen binnen Diest; item, hoe den verhuerder sal procederen om te bekomen den achterstel van sijne huere; item dat een tochtenaer schuldich is reparatie etc. Vpl.: Ca /404-413;BMJ.
1570.
Ordonnantien ende reglement op de Bancke te spannen ende playdoyen. (Megen) Vpl.: Cr2/1013; BMJ; BNB.
1570.
Kort verhael van sommighe deelen der maniere van procederen in civile saken tot Steenbergen. Vpl.: Cr2/804 (zijnde 8 pagina's); BMJ; BNB.
1570.3.10.
Maniere van procederen, t'beginselen van allen processen diemen voor den gherechte vanden Grave wil intenteren. Vpl.:Cr2/978-980; BMJ; BNB.
1582.
Kort verhael van sommighe deelen

der maniere van procederen in civile saken tot Steenbergen. Vpl.: Cr2/804 (7 pag.); BNB.
1582.
Maniere van procederen, 't beginselen van allen processen diemen voor den gherechte vanden Grave wil intenteren. Vpl.: Cr2/978-980; BNB.
1582.11.29.
Ordonnantie ende verhael vanden styl ende maniere van procederen voor Amptman, Borghemeester ende Schepenen der stadt van Antwerpen. Vpl.: Cr1/499-516; Lo2/600-686·BMJ; BNB.
1604.4.13.
Ordinantien, stile ende maniere van procederen van den souverainen Raede gheordonneert in Brabandt. Vpl.: Cr2/1125-1174; PvB1/556-618; BMJ BNB.
1606.6.17.
Ordonnantie ende instructie inhoudende den styl ende maniere van procederen voor de Hooft ende Leen midtsgaders de schepenbancken der stadt Breda. Vpl.: Cr2/841-845; BNB.
1606.6.17.
Ordonnantie ende instructie inhoudende den stijl ende maniere van procederen in de schepenbanck der stadt Breda. Vpl.: Cr2/848-874; BNB.
1634.1.26.
Cassatie vande Ordonnantie van de Staeten, daer by sy verboden hadden geen Processen over te draegen aen de Hooft ende Leenbancke van Breda. Vpl.: PvB1/227-228.
1643.12.5.
Acte raeckende d'executie van de vonnissen ende decreten by die van het Consistorie van den Horen ghewesen. Vpl.: PvB3/527.
1643.12.7.
Moderatie ende dispensatie over die daghementen ende reeele proceduren ten gronde, soo binnen als buyten de stadt van Loven onder haer ressoort. Vpl.: Ca /286-291· BMJ.
1654.3.5.
Cassatie van de attentaeten ghedaen binnen den Lande van Overmaese by de Staeten vande gheunnieerde provincien. Vpl.: PvB3/11.
1657.3.28.
Ordonnantie op de proceduere voor wethouderen der stad Brussel. Vpl.: Cu1/454-582; Cr1/249-277; BMJ.
1659.6.15.
Stijl ende maniere van procederen binnen der stadt Lyer ende haren byvanghe. Vpl.: Cr1/618-648; BMJ; BNB.
1659.10.17.
Declaratie van syne excellentie ter oorsake van de contraventie aen den vermelden ende andere vonnissen ghedaen by eenighe der stadt Antwerpen. Vpl.: PvB3/212.
1659.9.30.
Ordonnantie raeckende de proceduren van de Herauten ende poursuyvanten d'Armes in den Raede van Brabandt. Vpl.: PvB3/495.
1661.5.14.
Vonnis ghegheven inden raede van Brabant raeckende de lessen en canonicksdyen in conformiteyt van het vonnis dd. 1657.7.13. Vpl.: PvB3/103.
1662.1.16.
Ander vonnis ghegheven in den raede van Brabant raeckende de lessen ende canonicksdyen in conformiteyt van het vonnis dd. 1657.7.13. Vpl.: PvB3/103.
1662.2.14.
Vonnis ghegheven in den Raede van Brabant raeckende de lessen ende canonicksdyen in conformiteyt van het vonnis dd. 1657.7.13. Vpl.: PvB3/104.
1662.6.22.
Geene requesten t'aenveerden, ofte laeten lichten, als by Procureurs van den Raede. Vpl.: PvB4/180.
1663.2.1.
Costuymen met d'ordonnantie, styl ende maniere van procederen in de stadt, district ende resort van Nijvele, gedecreteert bij hunnen doorluchtighste Hoogheden Eertshertogen van Oostenryck, hertogen van Bourgoignien, Lothrijck Brabant etc. Vpl : Ca2/374-443; BMJ.
1668.6.16.
Nieuwe Ordonnantie op de Procedure van den Raede van Brabandt. Vpl.: PvB4/174-178.
1669.6.15.
Stijl ende maniere van procederen binnen der stadt Liere ende haren bijvange. Vpl.: Lo5/594-689. BMJ.
1684.6.3.
Ordonnantie ende reglement over procederen ende saecken voorkomende ter consistorie ende secreterije van de heeren guldeekenen der hooftstadt Loven. Vpl.: Ca / 316-327; BMJ.
1691.3.6.
Reglement ende ordonnantie tot kortere administratie ende expeditie van Justitie in Syne Majesteyts Souvereynen Raede geordonneert in de hertoghdommen ende landen van Brabandt ende van Overmaze. Vpl.: Cr2/1180-1193; BMJ; BNB.

PROCESSIE.
1718.6.13.

Verbodt van te verschynen met trommels, vendels, fusiecken ende andere diergelijcke instrumenten in de Processien, in de welcke wordt ommegedragen het alderheylighste Sacrament des Autaers. Vpl.: PvB5/13.

PROCYANEN.
1544.12.18.
Ordonnancye op de prochyanen. Vpl.: PvB1/34-35.

PROCLAMATIE.
1745.10.25.
Proclamatie van Judocus Roose. Vpl. PvB10/402.
1766.1.7.
Brieven van Proclamatie tegens eenige van den Lande van Eupen binnen de provintie van Limbourg. Vpl.: PvB10/284.

PROCUREURS.
1735.12.31.
Reglement provisioneel opt stuck van de procureurs geadmitteerd by myne heeren die borgemeesteren, schepenen ende raedt der hoftstadt Loven, om aldaer te mogen postuleren. Vpl. Ca /292-315. BMJ.

PUBLICATIE ACTEN DER MEDICIJNEN.
1680.4.20.
Acte verleent aen die Doctooren ende Professoren der Facultyt vande Medecyne binnen d'Universiteyt van Loven, ten eynde vande publicatien te doen van d'Acten daer inne vermelt. Vpl.: PvB5/23.
1696.6.9.
Vernieuwinge van d'Ordonnantie in de voorsz. Acte vermeldt. (Zie Acte 20 4 1680 PvB5/23). Vpl.: PvB5/23-24.

PUBLICATIE PLACCAERTEN etc.
1647.9.3.
Placcaet nopende het oversetten over de riviere te Boom. Vpl.: PvB3/245.
1736.11.23.
Ordonnantie nopende de publicatie van de Placcaerten, Ordonnantien, etc. ende de relaesen daer van over te leveren by d'Officieren van de respective Plaetsen. Vpl.: PvB7/89.
1755.11.28.
Placcaert waer by geordonneert wordt aen alle Officieren van Justitie te senden een pertinent relaes der publicatie van de Placcaerten die hun sullen toegesonden worden, op pene etc. Vpl.: PvB10/297.

PUBLIQUE LASTEN.
1704.12.16.
Ordonnantie ende Reglement tot het vinden van de publique Lasten in dese Provincie van Brabant Vpl.: PvB6/385.

Q.

QUAATDOENDERS Zie: Criminele zaken.

QUYTSCHELDINGH CHIJSEN, RENTEN, PACHTEN etc.
1580.12.23.
Placcaet, ordonnantie ende statuyt ghemaeckt op de quytscheldinghe ende moderatie vanden pachten, renten, commeren ende lasten vanden goeden ende gronden van erven, daeraff men egheen profyt oft gheniet en heeft kunnen ghehebben, ofte die andersins grootelyck syn beschadicht, met de ampliatien ende interpretatien oft verclaeringhen daer op ghedaen inder vueghen ende manieren hiernae verclaert. Vpl.: PvB2/165-168.
1583.1.15.
Placcaet ons Heeren des Coninkx aengaende de voldoeninghe, moderatie ende quytscheldinghe van chysen, renten, pachten ende andere ghelycke schulden op landen ende erfelyckheden deur dese tegenwoordighe troubelen gheruineert, bedorven oft anderssins onghelabeurt gebleven synde. Vpl.: PvB2/175-177.

R.

RAAD VAN BRABANT.
1714.11.26.
Ordonnantie nopende de draght van de Cleederen ende het onthouden van het draegen der Rappieren by de Supposten ende Practisynen van den Souvereynen Raede van Brabant. Vpl.: PvB6/26.
1759.9.28.
Placcaert raeckende de maniere van procederen in de Raede van Brabant Vpl.: PvB10/348.

RAEDE VAN BRABANT Zie: exploiten -/

RAEDT EN CANCELERYE VAN BRABANDT Zie: Stabilissement ---/

RAFINEERDERS SOUT.
1764.8.23.
Placcaert raeckende de Rafineerders van Sout. Vpl.: PvB9/414.

RAMINGHE
1495.8.25.
Copye vander Raminghe, accoorde, ende goeder-eeninge, tusschen der stadt vanden Bossche ter eenre ende der Steden, Vrijheden, dorpen ende inghesetenen vander Meijerije der voorsz. stadt ter andere sijden ghe-

maeckt, gheaccordeert ende ghesloten. Vpl.: Cr2/939-943; B1/1-22; BMJ; BNB.

REBELLEN Zie: Verbod correspondentie met vijanden en - --/

RECHT OP BIER, COETSEN EN CHAISEN.
1764.6.18.
Reglement raeckende het Recht van twee stuyvers par Aeme op het goet Bier, van eenen stuyver par Aeme op het cleyn Bier, ende het Recht op de Coetsen en Chaifen. Vpl.: PvB9/386.

RECHT OP HOUT.
1692.1.9
Moderatie van de Rechten getaxeert by de voorsz. ordonnantie (zie Ordonnantie dd.1691 10 20) PvB5/474. Vpl.: PvB5/475.

RECHT VAN CLEYNEN SEGEL.
1648.1.10.
Instructie ende ordonnantie op de welcke van weghens de dry staten vande lande ende hertochdom van Brabandt sal ghelicht worden het recht vanden cleynen seghel voor den tydt van vier jaren tot betalinghe vanden volcke van oorloghe. Vpl.: PvB2/465-468.
1688.5.11.
Ordonnantie vernieuwende het Reglement ende Ordonnantie tot lichtinge ende betaelinge van het Recht op den cleynen Zegel in Brabant. Vpl.: PvB6/399.
1695.3.18.
Ordonnantie tot het herpubluceren ende observeren van de voorsz. Ordonnantie van en 11 Mey 1688.(zie ord.11.5.1688 PvB6/399.) Vpl.: PvB6/402.
1695 3.31.
Ordonnantie op het selve subject. (zie ord.dd.1688.5.11.) Vpl.: PvB 6/403.
1702.12.16.
Instructie ende Ordonnantie daer op men van wegens de dry Staeten van desen Lande ende Hertoghdomme van Brabant lichten ende invoorderen sal het Recht van den generaelen cleynen Segel. Vpl.: PvB6/407.
1700.8.7.
Acte tot verpachtinge van het Recht op den cleynen Segel, ordonnerende dat het gesegelt pampier geheelijk moet worden beschreven ten minsten met achtthien limien. Vpl.: PvB6/405.
1703.1.16.
Ordonnantie des Conincks behelsende de liste ende instructie volgens de welcke gelicht ende ontfangen sal worden het Recht van den cleynen Zegel oft gesegelt pampier in de Provincien van herrewaertsover. Vpl.: PvB6/413.
1703.2.27.
Addictie oft interpretatie van den 21. ende naervolgende articulen van d'ordonnantie op 't stuck van den cleynen Segel oft gesegelt pampier geëmaneert den 16. Januarii lest leden. Vpl.: PvB6/420.
1705.2.18.
Naerdere declaratie der Instructie ende Ordonnantie op 't stuck van den generaelen kleynen Segel binnen de Provincie van Brabant. Vpl.: PvB6/420.
1706.2.4.
Declaratie ende ordonnantie tot de continuatie van de lichtinge van het Recht van den generaelen cleynen Segel van Brabant. Vpl.: PvB6/423.
1719 12.12.
Ordonnantie tot het onderhouden van de Instructie ende Ordonnantie, met de naerdere Declaratie op het stuck van het Recht van den generaelen cleynen Segel van Brabant respectivelijck geëmaneert den 16. December 1702 ende 18 Februarii 1705. Vpl.: PvB6/424.
1758.7.31.
Instructie ofte Reglement op d'augmentatie van het Recht van den generaelen cleynen Segel in de Provincie van Brabant. Vpl.: PvB9/344.

RECHT VAN TOEVLUCHT.
1742.4.10.
Decreet raeckende het Recht van toevlucht. Vpl.: PvB8/7.
1753.10.31.
Copye van den circulairen Brief, geadresseert aen de respective Raeden van dese Provincien op het selve object. Vpl.: PvB8/10.
1760 5.24.
Circulairen Brief van Syne Koninglijcke Hoogheydt den Hertogh Carel van Lorreynen etc. aen alle Gouverneurs en Commandanten van de Plaetsen in 't Nederlandt op het selve object. Vpl.: PvB8/9.

RECHTEN Zie: Licentiaat -/
medicijnen---/
opgave goederen en ---/
verkoop---, chijnsen/
verpachting----barrier/

RECHTEN OP PEERDEN, COETSEN THE, CAFFE, CHOCOLAT, CHAISEN, CAERTEN.
1736.7.10.
Placcaert ende reglement tot het lichten van de rechten op peerden, coetsen, chaisen, caerten, thé, caffé ende chocolat voor den tydt van

dry jaeren. Vpl.: PvB6/393

1736.9.28.
Modificatie van den 25.articule van het voorsz. Reglement van den 10. Julii lestleden. Vpl.: PvB6/398.

RECHTSPRAAK.

1562.6.28.
Ordonnantie ende statuyt van Engelbert, Grave tot Nassau.(Diest) Vpl.: Cr1/110-112: BMJ; BNB.

1597.3.18.
Ordonnantie ghemaeckt by den doorluchtighen hooghgheboren heer furst Mauritz gheboren Prince van Oraengien, Grave van Nassau etc. (Breda) Vpl.: Cr2/876-880; BNB.

RECONVENTIE.

1383.11 1.
Wenceslaus ende Joanna, dat men in Brabant ende sonderling ten platten lande eenen verweerder moet betichten binnen den derden dagh op seker groote penen Vpl.: PvB1/189-190.

REGERING ANTWERPEN.

1556.11.26.
Geboden ende vuytroepen bij Janne van de werfve, onderschouteten, burgemeester ende schepenen ende raidt der stad van Antwerpen Vpl.: Lo1/728-731; BMJ.

1632.7.20.
Verclaringhe ende reglement van hare hoogheden, op het stuck van de gewillige contributie die ghepresenteert is, ende noch te presenteren staet by eenighe ondersaten van de provincien van Herwaertsovere tot onderhoudt van een goedt ghetal van volck van oorloghe. Vpl.: PvB2/274.

REFORMATIE.

1666.3.27.
Raeckende de reformatien niet vervolgt binnen 't s'jaers. Vpl.:PvB4/178.

1735.5.10.
Ordonnantie raeckende de reformatien ende appellatien. Vpl.: PvB6/54.

REGERING BRUSSEL.

1545.2 28.
Staet vanden jaere 1545 ghemaeckt op de regheringe van de stadt van Brussel. Vpl.: Cr1/213-219; BMJ; BNB.

1619.10.25.
Staet vanden jaere 1619 ghemaeckt op de regheringe van de stadt van Brussel. Vpl.: Cr1/221-228; BNB; BMJ.

1619.11.9.
Declaratie ende decreet van haer doorluchtichste Hoocheden op de requeste van die vande natien der stadt van Brussele. Vpl.: PvB2/351-353.

REGLEMENTEN.

1534.3.1.
Reglement nopende het ambt vande over ende particuliere charitaetmeesters, rentmeesters, clercken ende ander administrateurs van den Geesthuysen, Gasthuysen, ende Godtshuysen der stadt oft vryheyt van Brussel. Vpl.: PvB3/131-135.

1637.6.24.
Reglement aengaende het transport te Lande naer den Maes-cant, ende andersints van de Koopmanschappen medebrengende naerder verklaren ende veranderinge van het voorgaende Reglement provisioneel van den 14. Julii 1636. & 24. Junii 1637. Vpl.: PvB4/130-132.

1652.2.20.
Reglement provisioneel nopende het doen van de Executien ende Exploicten van den premier Huissier, mitsgaders alle andere Deurweerders van den Raede van Brabandt. Vpl.: PvB4/170.

1653.5.21.
Reglement van de Procureurs van den Raede van Brabant. Vpl.: PvB 4/161.

1653.12 22.
Reglement Provisioneel ende additioneel aen de Ordonnantie Albertine der Stadt Antwerpen. Vpl.: PvB4/294-300.

1654.9.26.
Confirmatie ende ampliatie van het voorgemelt Reglement.(cq. reglement provisioneel dd.1652.2.20). Vpl.: PvB4/170.

1654.10.17.
Tweede deel van het reglement provisioneel der Stadt van Antwerpen. Vpl.: PvB4/300-302.

1655.5.22.
Instructie ende Reglement voor Syne Majesteyts Hooft-Thol-camere binnen Brussel. Vpl.: PvB4/211-213.

1655.6.13
Reglement voor d'erfheeren van Contick, Schel, Reeth, Waerloys, Nyel Aertselaer etc. supplianten tegen Jonker Maximiliaen van den Driessche, drossaert van den voorschreven quartiere ende lande van Arckel Vpl.: Cr2/1419-1420.

1659.1.22.
Reglement voor het Quartier van Thienen. Vpl.: Cr2/1414-1415; PvB4/308-310; BNB.

1662.4.1.
Reglement op de administratie der Goederen der stadt Loven. Vpl : Cr1/55-67; PvB4/245-259; et vid. inf.fol.551.

1662.11.20.
Reglement waer naer de Boeckdruckers ende boeckverkoopers der Stadt Brussele hun sullen hebben te reguleren. Vpl.: PvB4/48-51.
1664.1.15.
Reglement ende ordonnantie van Sijne Majesteyt op het voorsitten ende spreken inde vergaderinghen van het quartier van Santhoven. Vpl.: Lo6/210-213; BMJ.
1664.3.1.
Reglement tot beter administratie van de justitie in den schepenstoel der stadt 's Hertogenbosch. Vpl.: Cr2/948-949; BNB.
1664.8.29.
Reglement provisioneel nopende de administratie van Justitie ende andersints binnen de Prochien van Saventhem, Erps, Sterrebeks, Nossegem ende Quarebbe. Vpl.: PvB4/310-315.
1664.8.30.
Reglement provisionel nopende de administratie van justitie ende andersints binnen de prochien van Saventhem, Erps, Sterrebeke, Nossegem ende Quarebbe. Vpl.: Cr2/1415-1419; BNB.
1667.9.24.
Nader reglement behelsende eenighe poincten ende articulen van ampliatie dienende tot des te beter redres ende administratie vande justitie inden Schepenstoel der stadt 's Hertogenbosch. Vpl : Cr2/949-950; BNB
1668.9.12.
Andere confirmatie ende ampliatie van het voorgemelt reglement (reglement provisioneel dd.1652.2 20). Vpl.: PvB4/171.
1669.5.20.
Reglement ende ordonnantie volgens dewelcke eenen iegelycken hem voortaene sal hebben te reguleren in het stuck van suspectatie ende wederlegginge van rechters. Vpl.: Cr2/1175-1177; BNB.
1669.5.25.
Reglement ende ordonnantie volgens dewelcke eenen iegelijcken hem voortaene sal hebben te reguleren in het stuck van suspectatie ende wederlegginge van rechters. Vpl.: Cr2/1175-1177; BMJ; BNB.
1670.5.3.
Reglement van haar hoog mogende over de interventie in criminele procedures voor absente. Vpl.: B2/22-26; BNB.
1672.10.3.
Reglement nopende het recht van den kleynen segel in de cancellerye van Brabandt. Vpl.: PvB4/344-347.
1673.4.24.
Extract uyt het register der resolutien van de Hoogh moghende Heeren Staten Generael der vereenighde Nederlanden (Reglement tot redres vande policie ende finantie van Den Bosch). Vpl.: Cr2/953-954; BNB.
1675.8 27.
Reglement additioneel der stadt Loven van den 27.Augusti 1675. vervolgende aen het gene van den jare 1662. hier vorens fol 245 geinfereert. Vpl.: Cr1/67-71; PvB4/551-557.
1678.2.1 en 5.
Reglement naer het welck de Militie ten platten-lande by de huyslieden gelogeert haer moeten reguleren. Vpl.: PvB7
1681.4.30.
Naerder reglement gevueght totte Ordonnantie Albertine van den jaere 1618. ende andere 't sedert daer-op gevolght, raeckende de Police ende Administratie van de goederen ende innecomen der Stadt van Antwerpen, met het gene daer van dependeert. Vpl.: PvB6/236.
1681.7.23.
Naerder reglement ghevoeght tot de ordonnantie Albertine vanden jaere 1518. (Antwerpen). Vpl.: Cr1/577-590; BMJ; BNB.
1682.2.3.
Reglement provisioneel aengaende de salarissen vande dorpen ten platten lande. Vpl.: Cr1/577; BMJ; BNB.
1685.7.24.
Reglement op het feyt van de lycken ende begraeffenissen der selve binnen de stadt ende jurisdictie van Antwerpen. Vpl.: PvB5/36-48.
1687.3.11.
Reglement provisioneel tot directie van de interesten der Hooft-Bancke van Walhorn, dorpe van Gemmenich etc. Vpl.: PvB6/324.
1687.6.27.
Reglement additioneel over de regeringe van het Quartier van Thienen. Vpl.: PvB6/70.
1687.9.13.
Reglement generael over de beden, subsidien ende andere publique lasten van onse landen ende Hertoghdomme van Brabant ghemaeckt. Vpl.: Cr2/1179-1184; BNB.
1691.3.6.
Reglement ende ordonnantie tot kortere administratie ende expeditie van justitie in syne Majesteyts Souvereynen Raede geordonneert in de Hertoghdommen ende Landen van Brabant ende van Overmaese. Vpl : Cr2/1180-1193; PvB6/27.
1729.2.15.
Ordonnantie nopende het geordon-

neerde by den 91, ende naerdere Ordonnantie op het gestatueerde by den 93. article van het Reglement van den jaere 1691. ten opsichte van het maecken ende teeckenen van Requesten, Schrifturen, Motiven oft andere Deductien van Rechten. Vpl.: PvB6/52.

1692.12.24.
Vonnis ende reglement op het stuck van de begraeffenissen, Uytvaerden ende diensten van de parochiaenen van St. Jans tot Molenbeke ende Ste Cathlynen binnen de Stadt Brussel Vpl.: PvB5/49-57.

1696.12.12.
Reglement in 't stuck van police in de Bancke van Baelen Lande van Limbourg. Vpl.: PvB6/319.

1697.2.27.
Reglement voor de comptoir-Boden van de Rentmeesters der Heeren Staeten van Brabant. Vpl.: PvB7/555.

1698.3.17.
Reglement ende Brieven van Octroy tot het leggen ende maecken van eenen nieuwen Casseyde van Mechelen tot Vilvoorde, met het geregu-leert barriergeldt. Vpl.: PvB5/411-413.

1698.5.6.
Reglement om te versien tegens d'ongevallen ende misbruycken die overcomen in de marchen van Syne Majesteyts Troupen van d'eene stadt ofte plaetsen naer d'andere. Vpl.: PvB7/241.

1699.4.3.
Reglement over de Rechten van begraeffenissen die ieder parochiaen schuldigh is te voldoen in de collegiale Kercke van Ste. Gudula binnen de stadt Brussele. Vpl.: PvB4/60-68.

1700.8.12.
Reglement additioneel tot beter onderhoudinge van de voorgaende Reglementen ende ordonnantien gemaeckt op de directie van de saecke der Stadt Brussel. Vpl.: PvB6/89.

1701.12.18.
Reglement ende ordonnantie raeckende de goede ordre, gehoorsaemheyt ende discipline Militair. Vpl.: PvB7

1702.3.10.
Reglement tot het lichten van de rechten op de Casseyde binnen den dorpe van Waelhem. Vpl.: PvB5/415.

1702.4.3.
Reglement naer het welcke de troupen, soo van ruytereye als van voetvolck die gelogeert sullen zyn op het platlandt, hun sullen hebben te reguleren. Vpl.: PvB7/247.

1702.12.18.
Reglement voor de parochie van Poppel onder het bisdom van 's Hertogenbosch. Vpl.: Cr2/1195-1196; PvB5/76; BMJ; BNB.

1703.2.3.
Reglement op 't stuck van de drappereyen ende wolle wercken der stadt Brussel. Vpl.: PvB6/91.

1707.4.15.
Reglement voor de gecantonneerde troupen ten platten-landen. Vpl.: PvB7/256.

1711.4.8.
Naerder reglement aen het gene van den 23. october 1659 geëmaneert voor de stadt van Antwerpen. Vpl: PvB6/268.

1713.1.24.
Reglement voor de parochie van Haeren by Brussele. Vpl.: Cr2/1197-1198; PvB5/78; BNB.

1764.8.15.
Reglement op het gebruik van de Peel of gemeente van Someren. Vpl.: VPHvE.SKB/10-17.

1765.7.8.
Approbatie en confirmatie van het door regenten van Someren geconcipieerde voorgaande reglement door de staten generaal der verenigde Nederlanden. Vpl.: VPHvE.SKB/17-25.

1776.6.13.
Ampliatie reglement op den Peel. Vpl.: VPHvE.SKB/25-26.

RIJSVERBOD

1742.9.18.
Placcaert verbiedende aen de ondersaeten van Vranckryck van langhs dese Landen te voyageren met andere Voituren als de gene van onderdaenen van Haere Majesteyt. Vpl.: PvB8/287.

RELIGIE.

1567.5.24.
Ordonnantie ende gheboth provisional ghedaen vanweghen der Coninck-lijcker Majesteyt op de pacificatie, apaisement ende stillinghe der onrusten ghebeurt binnen der stede van Antwerpen om 't feyt der religien ende des daer aen cleeft. Vpl.: PvB 3/15.

1597.6.12.
Religions-vrede geaccordeert ende gepubliceert binnen Antwerpen. Vpl. PvB1/47-49.

1609.7.13.
Datmen niet en sal mogen disputeren over het poinct van de religie, ofte saecken gepasseert in de voorgaende troublen. Vpl: PvB1/52-53.

1649.4.14.
Placaat van haar hoog mogende tegens het inkomen en verblijven van

roomsche geestelyke alhier te lande, het houden van samenkomsten, het school of ter studie zenden van kinderen by de Jusuiten, het by een wonen van klopzusteren, het doen van collectens, en meer andere zaken de roomsgezinde concernerende. Vpl. B2/1-15; BNB.

1651.3.23.
Placcaet behelsende t'verboth tot conservatie van de jurisdictie van syne Majesteyt, catholique religie, ende drye landen van Overmaese. Vpl.: PvB3/8.

1655.5.5.
Placcaet verbiedende de vergaederinghe ende conventiclen vande ministers ende predicanten vande gepretendeerde gereformeerde religie inde Landen van Herwaertsover. Vpl. PvB3/34.

1688.8.11.
Placcaert tegens de Sweerders, Blasphemeerders ende de gene die verloochenen den H.Naem Godts, dien van de H.Maghet, ende doen andere vervloeckte eeden. Vpl.: PvB5/4-6.

1698.7.11.
Vonnisse vanden Raede van Brabandt, verbiedende eenige Leeringe te doceren schandaleus aen het publieck ende pernicieux aen Syne Majesteyts Rechten. Vpl.: PvB5/506.

1714.10.20
Ordonnantie van schepenen van Asten inhoudende bepalingen tegen overlast bij kerkdiensten van de gereformeerde religie. Vpl.: VPHvE. ASO/15-16.

1735.3.10.
Copie van acte van secretaris à la forme van een extract uit het register der resolutien der Staten generaal der verenigde Nederlanden waarin aangegeven de maatregelen die genomen moeten worden tegen hen die de dienst van de predikant stoorden en dat deze besluiten behoorlijk worden bekend gemaakt. Vpl : VPHvE.DVB /98-99.

1770.11.30.
Ordonnantie van schepenen van Lierop inhoudende maatregelen tegen verstoring van kerkdiensten. Vpl.: VPHvE.LSO/8

RENTEN, PACHTEN Zie: quytscheldingh chijsen,---/ RENTEN.

1491.11.15.
Ordonnantie vander lossinghe van renten ende betalinghe sedert den jare van 1477 tot 1488 ende vandaer voorts totten jare 1491. Vpl.: PvB 2/161.

1571.3.5.
Declaratie op d'ordonnantie gemaeckt op 't stuck van de creatien van renten in graenen. Vpl.: PvB 1/74.

1571.3.5.
Placaat van Koning Philippus de II van den 5. Maart 1571 op de reductie der renten, zoo die in gelde, als in granen of andere specien worden betaalt. Vpl.: B1/1-15 BNB.

1573.10.26.
Interpretatie dat het placcaat 5.3. 1571 spreeckende van renten gheconstitueert in graenen, oock plaetse heeft in lyfrenten van graenen. Vpl. PvB2/164.

1583.12.23.
Nopende de moderatien ende quytscheldingen vande renten ende chysen ghegeven ten versuecke van die van Brussel. Vpl.: PvB2/168-172.

1587.10.31.
Ad. art.8 van het Edict ende Ordonnantie op de moderatie ende quytscheldinghe vanden verloopen van renten ende chynsen. Vpl.: PvB2/ 177.

1704.8.14.
Reglement tot regulierdere betaelinge der renten, ende tot betere administratie van het inne-comen der stadt Brussele. Vpl : PvB6/202.

1705.10.9.
Extract uyt het register der resolutien van de Heeren Staeten van Brabant ende van hunnen gedeputeerde, nopende de lichtinge van Renten in de twee voorgaende Octroyen vermeldt. Vpl.: PvB6/599.

1709.12.3.
Ordonnantie regulerende den voet van de betaelinge der renten ende andere schulden in graenen. Vpl. PvB6/715.

1729.5.28.
Brieven van Octroy tot lichtinge ende vercoopinge van Renten oft obligatien, 't zy reele, 't zy personele op het inne-komen der Posten van dese Nederlanden. Vpl.: PvB6/616.

1735.10.15.
Brieven van Octroy tot lichtinge ende vercoopinge van Renten, 't zy reele, 't zy personele op het innecomen van de rechten op de coetsen, als oock tot oprechtinge van Loteryen geduerende den tydt van dertigh jaeren. Vpl.: PvB6/631.

1736.6.19.
Placcaert nopende de quytinge ende reductie van de quytbaere renten geaffecteert op syne Majesteyts Domeynen in Brabant gelegen. Vpl.: PvB6/633.

1736.6.27.
Opene Brieven van Octroy tot lichtinge ende constitutie van erffelijcke ofte personele Renten op het innecomen der Domeynen van Syne Keyserlijcke ende catholijcke Majesteyt gelegen in Brabant, ende op de andere Middelen daer-inne vermelt. Vpl. PvB6/635.
1738.1.20.
Placcaert ende ordonnantie nopende de quytinge ende reductie van allen de renten geaffecteert op Syne Majesteyts Domeynen in de Nederlanden. Vpl.: PvB6/646.
1738.9.24.
Brieven van Octroy tot lichtinge ende verkoopinge van Renten oft Obligatien, 't zy reele, 't zy personnele op het innekomen van d'Impositien op 't Veede en toebacq in Silesien. Vpl. PvB7/
1739.4.20.
Opene brieven van Octroy, tot lichtinge ende constitutie van reuten oft obligatien, 't zy reele, 't zy personnele op het innekomen van het Ordinair Subsidie van het Hertoghdom van Neder-Oostenryck, ende voor de subsidiaire middelen daer inne vermeldt. Vpl.: PvB10/329.

RENTMEESTERS.
1529.8.18.
Ordonnantie vanden Rade van Brabant aengaende de gerechticheijt des rentmeesters in saken reele.(Turnhout) Vpl.: Lo6/610-615; BMJ.

RENTMEESTERSREKENINGEN.
1657.11.7.
Extract uyt het register der resolutien van de hoogh-moghende heeren Staten generael der vereenighde Nederlanden.(Rentmeestersrekeningen Den Bosch.) Vpl.: Cr2/946-947; BNB.

REQUESTEN.
1735.8.20.
Placcaert nopende de requesten ten eynde van interdictien ende provisionele surceantien die daer op worden geaccordeert. Vpl.: PvB7/86.

RHETORICA.
1761.9.14.
Placcaert vernietigende alle openbaere Leeringen van den dialectica by forme van eenen besonderen cours in alle de Provincien, Landen en Heerelijckheden van de gehoorsaemheydt van Haere Majesteyt, in plaetse stellende eenen cours van Rhetorica. Vpl.: PvB8/75.

RIJVERBOD HERTOGHENWEGH.
1698.12.31.
Ordonnantie verbiedende aen een-jegelyck met vrachtwagens ofte karren te reyden door den Hertoghenwegh leydende van de Stadt Brussel tot op het Casteel van Tervueren. Vpl.: PvB5/451.

RIVIER Zie: vaarverbod---/
oversetten---/

ROKEN.
1780.8.14.
Ordonnantie op het roken. Vpl.: VPHvE.LSO/ 15-16.

ROSMOLENS Zie: Verbod---/
ROUW Zie: draegen van---/
RUSSCHEN
1708.6.29.
Ordonnantie van regenten van Bakel en Milheeze waarin strafbaar wordt gesteld de opslag van russchen toebehorende aan de niet ingezetenen. Vpl.: VPHvE.BSO/4

S.

SALARISSEN.
1606.7.31.
Salaris van den Meijerije ende Pretere der hooftbancke van Leeuw-Sinte-Peeters. Vpl.: Ca2/174-177;BMJ.
1606.7.31.
Salaris van de schepenen van de bancke van Leeuw. Vpl.: Ca2/178-181; BMJ.
1606.7.31.
Den salaris van de procureurs tot Leeuw Sint Peeters ende onder den ressorte van dien postulerende. Vpl. Ca2/188; BMJ.
1606.7.31.
Salaris van den Griffier (Leeuw) Vpl. Ca2/182-187; BMJ.
1622.5.7.
Acte van den Raede van Brabant augmenterende den salaris van d'overmomboirs oft weesmeesters der stadt van Loven ende van hunnen clerck. Vpl.: Ca /216-217.; BMJ.
1659.7.9.
Salarissen vande Meyerye van 's Hertogenbossche, 't Marquisaet van Bergen op den Zoom, ende Baronnie van Breda. Vpl.: Cr2/1371-1372; BNB.
1664.1.15.
Van de salarissen en ordinarisse rechten van functionarissen der hooftbancke van Santhoven enz. Vpl.:Cr 1/697-699; BMJ; BNB.
1664.1.15.
Salarissen ende ordinarisse rechten vanden schouteth, mannen van leene, secretaris, advocaten, procureurs, vorsters ende andere dienaers van Sijne Majesteyts hooftbancke van Santhoven, midtsgaeders vande subalterne gherechten daeronder res-

sorterende, soo ende ghelijck deselve salarissen by mijne heeren den schouteth ende mannen van leene der voorschreven hooftbancke teghenwoordelijck gestelt ende te hove gheapprobeert zijn, volgens d'acte daervan. Vpl.: Lo6/190-203; BMJ.

1693.7.10

Taxatie van den Loon der gene staen over de verpachtingen der stadt Antwerpen. Vpl.: PvB6/260.

1699.4.27.

Tauxatie van den saegh-loon voor het hout te saegen op syne Majesteyts saegh-molen aen het Vleugat. Vpl.: PvB7/80.

1760.3.3.

Placcaert waer by gereguleert wordt den Salaris der Officieren in het Quartier van Antwerpen. Vpl.: PvB 10/301.

SALPETER.

1599.9.20.

Placcaert ende ordonnantie van de Eertshertogen onse Souvereyne Heeren ende Princen, daer by deselve hunne Hoocheden verbieden het vervueren van de Salpeteren ende Poederen uyt den lande van herwaertsovere, ende geven Reglement op het ondersoeck, negociatie ende t'maecken van de voorsz. Coopmanschappen. Vpl.: PvB1/270-273.

1604.3.16.

Ordonnancie van de Eertshertogen onse genaedichste Heeren ende Princen, op het stuck van de Poederen ende salpeteren. Vpl.: PvB1/273-277

1627.12.23.

Ordonnantie ons Heeren des Coninckx by de welcke sijne Majesteyt verbiedt het vervueren van den Salpetere ende Buspoeyer, ende geeft reglement op de ondersoeckinge van diere, ende t'gene daer aen cleeft. Vpl.: PvB1/280-283.

1640.10.17.

Ordonnantie ons Heeren des Coninckx by de welcke sijne Majesteyt hem reserveert het trecken van de salpeters verbiedt het uytvueren van dien uyt sijne lande, ende geeft reglement op het soecken van de selve, ende diesser aencleeft. Vpl : PvB1/284-289.

1766.8.28.

Placcaert verbiedende te trecken de materie bequaem tot het maecken van salpeter, ten zy die van Haere Majesteyt daer toe aengestelt. Vpl.: PvB10/367.

SAMENVOEGING LIMBURG-BRABANT.

1717.10.6.

Vervoeginge der Provincie van Limbourg aen ende tot den Lande ende Hertoghdomme van Brabant, ende suppressie van het Tribunael ende Camere superieure aldaer gestelt. Vpl.: PvB6/46.

SCHADEN Zie: vergoeding van---/

SCHADEVERGOEDING VAN MUITERIJ ROOF.

1576.12 18.

Placcaert accorderende aen alle Koopluyden, Burgeren ende Innegesetenen der Stadt Antwerpen, heure goeden by de gemutineerde Soldaten gerooft ende geplundert te mogen vindiceren. Vpl.: PvB4/4-7.

SCHAPEN.

1781.7.5.

Ordonnantie van drossard en schepenen der heerlijkheid Mierlo verbiedende het drijven van schapen in de akkers van 1 mei tot 30 september. Vpl.:VPHvE.MSO/46.

1782.6.20.

Ordonnantie van drossaert en schepenen van Mierlo inhoudende bepalingen betreffende het hoeden van schapen en het vasthouden van honden. Vpl.: VPHvE.MSO/47-49.

1782.6.20.

Ordonnantie van schepenen van Mierlo verbiedende het weiden van schapen op het dorpsgoor. Vpl.: VPHvE.MSO/24-26.

1804.4.27.

Ordonnantie van het gemeentebestuur betreffende het drijven van schapen. Vpl.: VPHvE.LSO/21-22.

SCHENDING EIGENDOM.

1708.6.5.

Ordonnantie van de regenten van Bakel en Milheeze ter wering van beschadiging van andermans onroerend goed. Vpl.: VPHvE.BSO/3

1718.2.22.

Ordonnantie van regenten van Bakel en Milheeze inhoudende bepalingen ter bescherming van corporele en particuliere eigendom. Vpl.: VPHvE BSO/8-10.

1727.8.29.

Ordonnantie van drossard en schepenen der heerlijkheid Mierlo inhoudende bepalingen tegen het schenden van andermans onroerend goed. Vpl. VPHvE.MSO/16-17.

1782.6.14.

Ordonnantie ter wering van schending van andermans onroerend goed. Vpl.: VPHVE.LSO/18-20.

SCHEPEN VAN VIJANDEN Zie: opbrengen ----/

SCHEPENEN Zie: aanstelling ---/

SCHEPENDOM.

1708.4.7.

Acte nopende den keus ende nomina-

tie van de Persoonen tot het schependom der Stadt van Antwerpen. Vpl.: PvB6/268.

SCHEEPVAART.
1551.7.19.
Placcaet hoe ende in wat manieren de coopluyden, schippers, visschers ende bootsghesellen ghehouden syn hunne schepen toe te reedene, equiperen ende versien, ende voorts hen hebben te reguleren in 't laeden ende affvoeren van heuren goeden, waeren ende coopmanschappen, ende oock in heure reyse ende wedercompste herrewaertsover met diverse andere pointen ende articulen aengaende de zee rechten, Vpl.: PvB3/216-231.
1608.6.26.
Schippers van Hollandt ende Zeelandt genomen in protectie, ende gepermitteert te mogen handelen ende commen in de rivieren ende landen van den Coninck. Vpl.: PvB1/253-254.
1704.10.16.
Ordonnantie aen die van de Prochien onderworpen aen de contributien ende alle andere die eenige Schepen mogen hebben van den cant van de Riviere de Rupel, de selve alle dagen voor den sonnen onderganck te doen overhaelen naer den cant van Battel ende Willebroeck, om aldaer den ganschen nacht te verblyven. Vpl.: PvB7/304.

SCHIPVRACHTEN Zie: verhaal---/ SCHORSING VRIJDOM TOLLEN, GABELLEN ENDE IMPOSITIEN.
1591.10.22.
Placcaet daer mede worden ghesuspendeert alle Rechten, Vryheden, Exemptien dien van Aken by Syne Majesteyt als vooght van de selve Stadt verleent, van de Tollen, Gabellen ende Impositien binnen den Lande van Brabandt, ende Limbourgh, ende andere van de voornoempde Vryheden zyn ghenietende. Vpl.: PvB3/411-413.

SCHUTGELD.
1744.6.22.
Ordonnantie van drossard en schepenen regelende het schutgeld. Vpl. VPHvE.MSO/26-27.

SCHUTREGLEMENTEN.
1674.12.1.
Ordonnantie cq. overeenkomst tussen schepenen van Vlierden en Asten inhoudende maatregelen rakende het schot tussen de bestiaelen van de ingezetenen van Vlierden en die van Asten. Vpl.: VPHvE.ASO/23-24.
1724.9.14.
Ordonnantie op het schutten van vee van schepenen van Someren. Vpl.: VPHvE.SSO/2-3.
1751.6.22.
Ordonnantie van stadhouder en schepenen van Bakel en Milheeze bepalende het schutgeld voor den vorster of schutter Vpl.: VPHvE.BSO/43-44.
1751.6.22.
Ordonnantie van stadhouder en schepenen van Bakel en Milheeze inhoudende bepalingen tot het schutten van loslopend vee. Vpl.: VPHvE.BSO/19-20.
1804.4.7.
Reglement op het schutten enz. voor de gemeente van Veghel. Vpl.: VPH vE.VRS

Eerste afdeling van paarden en runderbeesten. Vpl.: VPHvE.VRS/1-6.

Tweede afdeling van de schapen en varkens. Vpl.: VPHvE.VRS/6-9.

Derde afdeling van ganzen, eendvogelen, hoenders en bijen. Vpl : VPHvE VRS/9 -11.

Vierde afdeling van de misbruiken op en in de gemeentegronden, broeken, vroentes, vennen, weiden, heiden, rivieren en wateren. Vpl.: VPHvE. VRS/11-15.

Vijfde afdeling. Vpl.: VPHvE.VRS/16-21.
1806.6.11.
Schutreglement geordonneerd door de Schoutciviel en het gemeentebestuur van Mierlo. Vpl.: VPHvE. MSO/72-77.

SCHUTTER.
1744.7.8.
Reglement waarop een schutter te Mierlo werd aangesteld. Vpl.: VPH vE.27-29.

SECRETARISSEN Zie: domicilie---/ SEEPSIEDERS.
1755.12.24.
Reglement voor de Seepsieders. Vpl.: PvB9/419.

SEGEL Zie: recht van cleynen ---/ SENTENTIEN.
1650.7.30.
Sententie der stadt van 's Hertogenbosche Vpl.: Cr2/956; BNB.

SERVITUYTEN LOVEN.
1730.6.10.
Statuyt ofte ordonnantie van servituyten in der stadt ende vrijheijdt van Loven. Vpl.: Ca/220-281; BMJ.

SILVER Zie: goudt en ---/
SI ACHTVERBOD
1744.10.23.
Placcaert op 't selve subject, ende verbiedende eenige Veerse-Kalf te slachten. Vpl : PvB10/151.
1745.1.30.
Placcaert op 't selve subject Vpl.: PvB10/154.

SLOTEN Zie: verbod planten van heggen, ---/
SLUITING HERBERGEN EN TAPPERIJEN
1726.12.15.
Ordonnantie van drossart en schepenen van Mierlo op het sluiten der herbergen. Vpl.: VPHvE.MSO/20-21.
1780.3.30.
Ordonnantie ten aanzien van de sluiting van herbergen en tapperijen. Vpl.: VPHvE.LSO/14-15.

SOUT Zie: Raffineerders---/
SOUTPANNEN.
1669.12 9.
Placcaert ordonnerende het af-breken van de Sout-pannen in opene Steden ende Platten-lande. Vpl.: PvB4/349.
1673.5.31.
Placcaert op het selve subject. (nl het afbreken van de Soutpannen in opene steden ende plattenlande.)Vpl.: PvB4/350.

SPAIGNIEN Zie: Coopmanshandel van----/
SPANDIENSTEN Zie: hand- en --/
SPANJE-NEDERLANDEN Zie: Eeuwig edict---/
SPELLE WERCKERSSEN.
1698 12.20.
Ordonnantie verbiedende aen de Spelle-werckerssen ende alle andere eenigh gehoor te geven ende inne te volgen, de gene die hun vervoorderen de voorseyde Spellewerckerssen te misleyden om de manusfacture van de Kanten uyt dese Landen te trecken, ende de selve inne te brengen ende vast te stellen binnen Vranckryck. Vpl.: PvB7/79.

STABILISSEMENT RAEDT EN CANCELERYE VAN BRABANDT.
1578.7.19.
Ordonnantie rakende het stabilissement van den Raedt ende Cancelerye van Brabandt tot Loven. Vpl.: PvB 4/438-440.

STADSRECHT.
1659.10.23.
Reglement polityck raeckende de stadt van Antwerpen Vpl.: Cr1/558-561· BMJ· BNB.
1674.11.16.
Gheboden ende uytgheroepen by mijne heeren den onderschout eth, borghemeesteren, schepenen ende raedt der stadt van Antwerpen. Vpl.: Lo 2/806-811; Cr1/577· BMJ.
1677.8.21
Gheboden ende uytgheroepen by mijne heeren den Onderschouteth, borghemeesteren, schepenen ende raedt der stadt van Antwerpen. Vpl.: Cr1 /577· Lo2/816-828· BMJ; BNB.
1652.2.10.
Interpretatie van de stadt 's Hertogenbossche. Vpl.: Cr2/956-957; BNB.

STADSREKENINGEN.
1657.11.7
Extract uyt het register der resolutien van de Hoogh Mogende Heeren S taten Generaal der Vereenichde Nederlanden. (Den Bosch). Vpl : Cr2/943-946; BNB.
1693.7.24.
Taxatie nopende de auditien van de Rekeningen der Stadt Antwerpen. Vpl.: PvB6/261.

STAPEL VAN PAARDEN.
1585.12.23.
Placcaert op het houden van de vrye W eek-merckt ende Stapel van Peerden binnen de stadt van Diest. Vpl.: PvB4/82.
1650.6.17.
Placcaert confirmerende het Privilegie van de vrye Weke-merckt ende Stapel van Peerden der Stadt van Diest Vpl.: PvB4/83-85.
1652.1.30.
Vonnisse verklarende dat den Stapel mach gecontinueert worden, nopende de Peerden wesende Koopmans goedt komende van buytens 's Landts uyt Quartieren niet wesende onder de gehoorsaemheydt van Syne Majesteyt. Vpl : PvB4/85.
1659.3.27.
Placaet rakende het onderhouden vanden stapel van de Peerden tot Diest. Vpl.: Cr1/116-117;BMJ;BNB
1661.3.4.
Placcaert verbiedende het frauderen van den stapel van peerden. Vpl.: PvB4/89.
1661.5.4.
Verbodt van het frauderen vanden stapel van peerden.(Diest). Vpl.: Cr1/118-119; BNB; BMJ.
1664.7.12.
Nopende den stapel van de peerden tot Diest. Vpl.: PvB4/147-149.
1670.10.6.
Permissie van de continuatie van den Stapel van Peerden tot Diest. Vpl.: Cr1/110-120; PvB4/360.

1718.6.25.
Decreet op het selve subject. Vpl.: PvB7/72. (zie decret.dd.1697.11.16)
1697.11.16.
Decret permitterende aen die van Diest hunne Privilegien, Placcaerten ende Acten raeckende den stapel der peerden te mogen republiceren ende affigeren. Vpl.: PvB7/71.

STAPEL GRAENEN/WOLLE.
1586.8.22.
Ordonnantie ende Placcaert ons Heeren des Conincks om te verhoeden ende te beletten alle abuysen ende monopolien op 't stuck van de graenen. Vpl.: PvB1/295-299.
1588.11.14.
Placcaert ende Ordonnantie ons genaedichs Heere des Coninckx om te verhoeden ende te beletten alle abuysen ende monopolitien op het stuck ende feyt van alderhande graenen. Vpl.: PvB1/304-307.
1597.9.10.
Nieuw Placcaert ende Ordonnantie ons Heeren des Coninckx, om naerder te versien tegen alle aenstaende verdieren van de Graenen, Monopolien ende alle andere excessen ende abusen. Vpl.: PvB1/299-304.
1728.10.13.
Placcaert vernieuwende de Placcaerten ende ordonnantien van de jaeren 1460, 1506 ende van den 9. Mey 1640 raeckende den stapel van de graenen ende wollen binnen de Stadt Thienen. Vpl.: PvB6/74.

STATUYTEN.
1355. St.Michielsdagh.
Statuyt van scheydinghe ende deylinghe naer het recht der stadt Brussel. Vpl : Cu1/296-302; Cr1/172-174; BMJ.
1399.18.1.
Statuyt op de onwarighe verkoopers der stadt Brussel. Vpl.: Cu1/599-606; Cr1/282-283; BMJ.
1417.1.20.
Statuyt gemaect opte possessie. Item opt vercoepen vanden lyfrenten ende opten loon vanden taellieden. Vpl.: Cu1/303-310; BMJ.
1432.4.30.
Statuyt van de prescriptie der stadt Brussel. Vpl.: Cu1/311-320; Cr1/175-177; BMJ.
1440.4.13.
Verklaringhe ghemeckt op 't statuyt van scheydinghe ende deylinghe. Vpl.: Cu1/302-303; Cr1/174; BMJ.
1446.11.18.
Statuten ende ordonnantien der leenen van Brabant: Dicterende dat geen Wethouderen en mogen kennisse nemen van het onterven van Leene, maer moeten geschieden voor het Leenhof. Vpl.: PvB1/211-215.
1520.10.19.
Copye uyten mandemente aengaende den Statuten onlancx gemaeckt, eerst op de leengoeden, erfgoeden, cijnsgoeden, eygengoeden, rente oft ander onberuerlijcke goeden, gelegen inden lande van Brabant, Lemborch, Vlaenderen, Hollant, Zeelant ende over die Maze etc. Datmen dieselve voortaen niet en sal mogen vercoopen, opdragen, transporteren, verthieren oft permuteren eenigen geestelijcken persoon oft Godtshuysen. Ende onlancx gepubliceert inde stadt van Antwerpen ende andere hooftsteden van Brabant. Vpl.: PvB1/67-70.
1552.12.18.
Statuijt opde frivole appelatien (Turnhout). Vpl.: Lo6/616-621; BMJ.
1570.3.10.
Statuyt op de onwarighe verkoopers der stadt Brussel. Vpl.: Cr1/281-283; BMJ; BNB.
1570.5.15.
De statuten der stadt van Antwerpen, genaempt het gulde boek. Vpl.: Lo1/378-427; BMJ.
1649 9.4.
Statuyt van sijne Majesteyts souvereynen Raede van Brabant op het stuck der annotatien van alle goedenissen die ghepasseert worden binnen Brussel. Vpl.: Cr1/279-281; BNB; BMJ.
1649.10.26.
Statuyt van Zijne Majesteyts souvereynen rade van Braband, op het stuk der annonatien van alle de goedenissen die gepasseerd worden binnen Brussel. Vpl.: Cu1/592-599; Cr1/279-281; BMJ.
1657.4.19.
Statuyt van de meeringe der stad Brussel. Vpl.: Cu1/329-406; Cr1/180 197; BMJ.
1657.4.19.
Statuet van de overmomboirye geëmaneerd door de heeren amptman, borgemeesteren, schepenen, tresoriers, rentmeesteren ende raed dezer stad. Vpl.: Cu1/248-295; Cr1/163-172; BNB; BMJ.
1657.6.4.
Statuet van de gesworen loters. Vpl Cu1/320-325; Cr1/177-179; BMJ.
1657.6.4.
Statuyt van de overmomboirye der stadt Brussel. Vpl.: Cr1/163-171; BNB; BMJ.
1557.6.28.
Ordonnantie ende statuyt hoe men sal procederen in materie van uytwinnige van huysen binnen Diest, item hoe den verhuerder sal procederen om te bekomen den achterstel van sijn

huere, item dat een tochtenaer schuldich is reparatie etc. Vpl.: Cr1/113 114; BMJ; BNB.

STEENBIEREN Zie: verbod turf- en- --/

STIEL OFT NERINGHE.
1687.6.6.
Ordonnantie tegens de gene Neringe ende Ambachten doen ten Platten-Lande in de quartieren van Antwerpen. Vpl : PvB6/252.
1687.11.4.
Interpretatie op de voorsz. Ordonnantie van den 6. Junii lestleden. Vpl.: PvB6/253.
1731 8.31.
Brieven van executorien op het Placcaert van de 10. November 1685. tot laste van alle de gene die geene twelf jaeren den Stiel ofte Neringe (in 't selve Placcaert vermeldt) en hebben geexerceert. Vpl.: PvB6/274.

STRAETSCHENDERS Zie: Criminele zaken/

STROPEN.
1763.6.20.
Placcaert verbiedende eenige stroppen te stellen in de Bosschen van den Lande van Limbourg om daer mede Leysters te vangen, op pene van dertigh guldens. Vpl.: PvB10/278.

STUDIEBEURZEN.
1761.7.4.
Placcaert ordonnerende aen alle Collaleurs, Ontfangers ende Administrateurs van alle de Borsen gefondeert directelijck ofte indirectelijck ten behoeve van de Studenten van de Universiteyt van Loven, over te geven binnen den tydt van twee maenden, eenen nauwkeurigen ende wel gespecificeerden staet aen den Rector van de voorsz. Universiteyt van de primitieve Fondatie, op pene dat sy sullen vervallen zyn van hun Recht van Collatie. Vpl.: PvB8/74.

SUBSIDIE.
1622.12.13.
Ordonnantie des Coninckx nopende de subsidie int landt van Limborch, Daelhem, Valckenborgh ende 's Hertogenrade Vpl.: PvB2/83-86.

SUCCESSIERECHT.
1616.12.14.
Byvoeghselen en bewysen dienende tot den tytel van successie (Breda) Vpl.: Cr2/832-837; BMJ· BNB.
1659.1.16.
't Recht van successie volghens de Costumen der stadt ende lande van Breda dooe I.van Vliet. Vpl.: Cr2/815-832; BMJ; BNB.
1724.12.6.
Opene brieven van de Pragmatique Sanctie ende eeuwigh duerende Weth aengaende den Regel ende Order der Successie ende onverdeelbaere Unie van alle de Koninckrycken, Provincien ende erffelijcke Staeten van Syne Keyserlijcke ende Koninckl ycke Majesteyt. Vpl.: PvB5/590-631.

SUPPOSTEN Zie: cleedsel---/

T.

TABAKSCULTUUR.
1757.1.27.
Placcaert verbiedende voor den termyn van twee jaeren den Toeback te cultiveren. Vpl.: PvB10/337.
1757.4.26.
Placcaert permitterende het cultiveren van den Toeback in de heymen van de huysen. Vpl : PvB10/341.

TABELLIOENS.
1728.12.10.
Edict creërende seker getal van Coninckl ijcke Tabellioens ende Beamptschryvinge-bewaerders met den tytel van erffelijck Officie. Vpl.: PvB5/556-566.

TAPPERIJEN Zie: sluiting herbergen en ---/

TEERLINGEN Zie: kaertspelen

TESTAMENTEN.
1478.2.7.
Saecken van Testamente ende fundatien worden versonden voor den geestelijcken rechter. Vpl.: PvB1/31-32.
1625.10 16.
Placcaert raeckende de testamenten van contagieuse personen. Vpl.: PvB1/436.
1631.11.18.
Placcaert van testamenten voor schepenen ghepasseert ende by den schouteth vande plaetse in d'absentie van den greffier gheschreven, is van weerden wel verstaende als den schouteth by de Weth daertoe is geauthoriseerd. Vpl : PvB1/439.
1655.10.14
Placaat van haar hoogmogende tegens het disponeren by uytterste wille of onder de levende, ten behoeve van roomsche geestelijke personen, armen, gestichten, godshuizen enz. Vpl.: B2/15-24. BNB.
1694.6.7.
Placcaet confirmerende ende amplierende het gene vanden 6. December 1586 den 15. articule van het Eeuwigh Edict van den 11. Julii 1611 ende het Placcaert vanden 16. September 1673. raeckende de realisa-

tien vande Testamenten, Donatien, Fidei-commissen etc. Vpl.: PvB5/ 583-586.
1695.4.26.
Placcaert ende Ordonnantie nopende de registreringe binnen de stadt ende seven Quartieren van Antwerpen, van de Institutien, substitutien, fedeicommissen, prohibitien van alienatien gemaeckt by testamenten, huwelijcksche voorwaerden etc. Vpl.: PvB6/264.

THE Zie: rechten op peerden, ---/ 10e & 20e PENNINCK Zie: belastingen

THIENDEN.
1544.6.7.
Mandement particulier, toucherende de thienden, ende nieuwe thienden, mede interpreterende de Constitutie ende Edict op de thienden gemaeckt op den lesten dach van Novembri inden jaere 1420. Vpl.: PvB1/79.
1564.6.6.
Datmen geen vruchten van het veldt en mach voeren sonder eerst betaelt te hebben de Thienden. Vpl : PvB1/ 81-82.
1596.6.8.
Ten versoecke vanden heere Prelaet van Tongerloo, met de Pastooren daeronder geleegen. Dat niemant sijn coren oft andere decimabele vruchten wech voere sonder wete van de Thiendehefferen oft henne gecommitteerde. Vpl.: PvB1/83.
1596.10.28.
Edictgenerael van 'tgene raeckt de testamenten ende goederen vande overledenen, ende de forme die men houden moet inde sequestratien ende depositatien raeckende het volck van oorloghe. Vuytghegeven ende doen publiceren door den doorluchtich-sten heere prince, eersthertoghe Cardinael Albertus, gouverneur, stadthouder ende capiteyngenerael van dese Nederlanden ende Bourgoignien. (translaat) Vpl.: PvB2/254 - 258.
1620.11.6
Copye uyt den mandemente aengaende de Statuten gemaeckt op die thienden, te weten dat voortaen geen geestelijcke persoonen in den landen van Brabant, Limborch ende over Maze, en sullen mogen eysschen noch ontfangen eenige nieuwe thienden, meer dan haer voorsaten hier voortijden gedaen hebben Vpl.: PvB1/76-79.
1630.7.4.
Van de novale Thienden van Sijne Majesteyt in de vier quartieren, Vpl.: PvB1/84.
1650.7.5.
Placcaet nopende de thienden competerende de geestelyckheydt in de dry quartieren van den lande van Overmaese. Vpl.: PvB3/1.
1651.5.25.
Placcaet op het placcaet nopens de thienden van den lande van Overmase dd. 5.7.1650. Vpl.: PvB3/2.
1653.7.8.
Placcaet nopende de betaelinghe van de thienden van het clooster van Huyberghen. Vpl.: PvB3/4.
1655.12.3.
Placcaert op 't selve subject. Vpl.: PvB4/27.
1656.7.10.
Placcaet raeckende de pachten vande thienden van de geestelyckheydt. Vpl.: PvB3/5.
1659.7.11.
Placcaet behelsende 't verboth van het innepachten van de thienden, renten, goederen ofte andere innekommen de gheestelyckheydt competerende inde dry landen van Overmaese op het versoeck van de officieren van de Staeten vande Vereenighde Nederlanden. Vpl : PvB3/ 6.
1659.7.12
Placcaet op het verbod van het innepachten van thienden enz. dd.11-7-1659 Vpl.: PvB3/7.
1681.12.16.
Reglement pro pagi Somerensi tot uitgifte van haar verkoop door de Heren alle jaar gaande op de verpachting der thienden te doen onderhouden oock door den quartierschout van crommen en den rentmeester Beresteijn. Vpl.: VPHvE.SDR/2-4.
1752.2.18.
Twee Sententien raeckende de Thienden ende Molens, met eene Instructie voor de provisionele executie der selve, ende een model van 't proemium van eenen Setboeck voor de Quartiers-Lasten. Vpl.: PvB9/322.
1766.2.26.
Andere Ordonnantie op het selve Suject. Vpl.: PvB9/331.

THOLLEN.
1602.9.10.
Placcaet raeckende het stellen van wachte by die Pachters ende Collecteurs van den grooten Landt thol, gheleyde ende peerdtghelt van Brabant van geene goederen te lossen oft te laeden sonder voorgaende declaratie ende betaelinge van Thol, etc. Vpl.: PvB3/413-415.
1610.5.6.
Nopende den Wynthol competerende den Coninck Vpl.: PvB1/346-347.

1616.4.6.
Raeckende de differentien geresen tusschen de thollenaeren ende de poorters van de steden in Brabant. Vpl.: PvB1/347-348.
1623.7.1.
Ordonnantie ende liste ons Heeren des Coninckx, op het lichten ende ontfanck van sijnen Zeeuwschen Thol, binnen sijne stadt van Antwerpen. Vpl.: PvB1/359-369.
1628.2.8.
Beleeninghe van de Thollen van syne Majesteyt by die van Brussele. Vpl. PvB3/417-431.
1629.9.18.
Placcaet op 't selve subject.(inw. Brussel, exemptie thollen, zie 1628. 2.8. blz. 417-431.) Vpl.: PvB3/ 431-434.
1644 4.22.
Ordonnantie ghevolght op de voor vermelde beleeninghe van syne Majesteyts Thollen voor die van Antwerpen. Vpl.: PvB3/470.
1644 5.9.
Beleen-brief ende Octroye verleent aen de Inghesetene, Poorteren, ende Inwoonderen der Stadt Antwerpen, nopende de Thollen van syne Majesteyt. Vpl.: PvB3/460-470.
1644.5.14.
Ordonnantie op de voormelde beleeninghe by die van Antwerpen ghedaen ten opsichte van de Thollen van syne Majesteyt. Vpl.: PvB3/470-473.
1656.9.16.
Welcke daenich ghewas oft manufacture ende goederen van Brabandt thol subject syn, ende in wat vuegen. Vpl.: PvB3/451.
1658.6.26.
Placaert raeckende het transport van de Commerschappen ten Plattenlande tegens de Placcaerten ge - maeckt op 't stuck van de Thollen. Vpl.: PvB4/132-135.
1658.6.26.
Placcaet dat gheene goederen van Brugghe naer Aerdenbourgh oft Sluys & vice versa, en sullen moghen ghevoert worden als te watere ende voorts raeckende de Thollen van de selve goederen. Vpl.: PvB3/451-454.
1661.3.15.
Nieuwe ende ghemodereerde liste van syne Majesteyt van het recht van het innecommen ende uytgaen voortaen te betaelen van alle goederen passerende desselfs bodem te lande in het district van de riviere van de Maese. Vpl.: PvB3/359-368.
1662.1.26.
Ordonnantie dat vande goederen die getransporteert worden naer de landen ende quartieren onder het ghebiedt van de Staten Generael, ende andere landen ghesepareert van de Landen van Syne Majesteyt, oft wel van daer ghebrocht worden naer eenighe plaetsen in Brabant onder het ghebiedt van de voorsz.syne Majesteyt, den Thol ende Rechten alhier vermelt ghelicht moeten worden. Vpl. PvB3/458.
1662.2.18.
Erectie van de Thol-camer van Limborch ende andere van Over-Maeze. Vpl.: PvB4/215-220.
1662.3.10.
Reglement voor Syne Majesteyts Tholcamer binnen Vilvoorden. Vpl.: PvB4/213.
1662.7.6.
Ordonnantie op het verclaeren van de goederen Thol onderworpen. Vpl.: PvB3/459.
1668.7.26.
Koopluyden, Schippers, Voerluyden gehouden de goederen aen te geven ende de rechten te betaelen op het naeste Comptoir. Vpl.: PvB4/365.
1676.1.7.
Placcaert verclaerende dat de goude ende silvere Materien in dese Landen sullen mogen innekomen vry ende exempt van Thollen, Rechten van innekomen ende van allen andere. Vpl. PvB5/358-360.
1691.1.26.
Ordonnantie aen alle Coopli eden ende andere, willende genieten den vrydom van den grooten Brabanschen Landtthol, te doen blijcken van waer hun - ne waeren ende Commerschappen zyn komende. Vpl.: PvB6/429.
1702.11.5.
Ordonnantie tot de betaelinge van de Rechten aen de Barrieren op de groote Casseyde, beginnende aen de Cappelle van Elsen, ende leydende naer de Steden van Namen ende Charleroy, als oock de gene van Boitsfort tot Terhulpen, ende die van Elsen ende Etterbeck Vpl.: PvB5/415-419
1703.2.19.
Ordonnantie tot het lichten van de helft meer als tegenwoordigh wordt betaelt aen de Barrieren in Sonienbosch, om te connen vervallen de onkosten noodigh tot het stellen van eene Compagnie van Volckeren van Oorloge, soo tot bewaerenisse van den selven Bosch als tot verseke- ringe van de Coopluyden ende andere. Vpl.: PvB5/477
1719.3.22.
Vonnisse voor de Heeren Gedepu -- teerde van de Heeren Staeten van Brabant, Supplianten, die Heeren Raeden ende Admodiateurs generael

van Syne Majesteyts Rechten geinsinueerde, raeckende den Brabant schen Landtthol. Vpl.: PvB6/430.

1725.6.23.

Placcaert op het selve Subject.(zie placcaert dd. 1719.9.23.) Vpl.: PvB5/715-718.

TIENDKLOK.

1740.6.24.

Copie van de acte verleden voor notaris L.W.Beusekom, waarbij een overeenkomst wordt gesloten tussen de commandeur van Gemert ende de abdij van Echternach over het vernieuwen van de tiendklok te Deurne. Vpl.: VPHvE.DVB/87-90.

1741.3.20.

Copie acte van de hand van A.van der Hoop van ectract uit het register der resolutien van de raad van Staten der verenigde Nederlanden betreffende de betaling en het gewicht van een nieuwe tiend klok te Deurne. Vpl.: VPHvE.DVB/90-91.

1741.4.21

Copie van het schrijven van de rentmeester de Kempenaar aan de regenten van Deurne, waarin hij de zwaarte van de tiendklok definitief vaststelt op 3300 pond. Vpl.: VPHvE. DVB/91-92.

TIMMERLUYDEN Zie: metsers en ---/

TOEVLUCHT Zie: recht van -- -/

TOLLEN,GABELLEN ENDE IMPOSITIEN Zie: Schorsing vrijdom---/

TRACTATEN.

1437.4.29.

Copye vanden tractaet tusschen de stadt van Antwerpen ende den Joncker Engelbracht van Nassouwen,hoe men t'recht voorderen sal in den lande van Breda, by Hertog Philips geconfirmeert. Vpl.: PvB1/455-457.

1466.7.3.

Tractaet van d'edele op het onderhouden vande Schepene brieven ten eynde de goedenisse sullen mogen geschieden. Vpl.: PvB1/460-461.

1476.11.8/14-

Tractaet vanden Peys gemaect ende gesloten tusschen de Staten van dese Nederlanden, vergadert binnen der stadt van Brussele, ende den Heere Prince van Orangien, Staten van Hollandt ende Zeelandt, met heure geassocieerde ende gepubliceert op den achtste dach van Novembris MDLXXVI mitter aggreatie ende confirmatie ons Heeren des Coninckx daerop ende naegevolcht. Vpl.: PvB 1/476-483.

1494.11

Tractaet tusschen den raede ende rekencamere met de dry leden deser stadt Brussele over hunnen vrydom ende confirmatie van den Prince. Vpl : PvB3/406.

1495.8.25.

Raminge tussen de stad 's Hertogenbos en de Meijerije aangegaan. Vpl.: B1/1-22;Cr2/939-943. BNB.

1543.9.12.

Copye van 't Tractaet van Venlo tusschen de Keyserlycke Majesteyt. Vpl.: PvB1/532-535.

1559.

De articulen van den peys besloten op het casteel van Cambresyes anno 1559 tusschen de seer hooge ende machtige Coningen Philippus door de gratie Godts Catholyck Coningh van Spaeingnien etc. ende wylen Hendrick de II van di er naemen Alderchristelyckste coninck van Vranckryck. Vpl.: PvB /542-543.

1579-9.13.

Eeuwich Edict ende Gebodt, op 't accoordt gemaeckt tusschen den Prince van Parme ende Plaisance, Gouverneur ende Capiteyngenerael vande Nederlanden, van wegen ende inde naeme vanden Catholycksten Coninck van Spaengnien etc. ter eenre ende de Staten Generael vande Provincien van Henegouwe ende Arthoys, ende de steden van Doway, Ryssel ende Orchies ter andere syden. Gepubliceert tot Berghe in Henegouwe. Vpl.: PvB1/489.

1585.8.17

Articulen ende conditien vanden tractate aengegaen ende gesloten tusschen de Hoocheyden den Princen van Parma, Plaisance etc. Stadthoudere, Gouverneur ende Capiteyngenerael vanden Lande van Herwaertsovere, inden naeme vande Coninclycke Majesteyt van Spaengnien, als Hertoge van Brabant ter eenre, ende de stadt van Antwerpen ter andere syden. Vpl.: PvB1/499-504.

1609.4.9.

Articulen van het Bestant gesloten ende geconcludeert voor XII jaeren tusschen de Majesteyt des Coninckx van Spanien etc. ende de doorluchtichste Eertshertoghen onse Souvereyne Prince van d'een syde, ende de Staten van de Vereenichde Provincien der Nederlanden van d'andere syde. Vpl.: PvB1/504-512.

1610.1.1.

Naeder verclaeringe ende vermeerderinge van de articulen des bestandts mette interpretatien derselver, geaccordeert ende gesloten

tusschen de gecommitteerde vande Eertshertogen, ende die vande Statengenerael vande Vereenichde Provincien, in den Haghe in Hollandt Vpl.: PvB1/512-516.

1615.11.27.
Vande conferentie gehouden tot Maestricht tusschen de Commissarissen ende de twee Princen, Iuyck ende Brabandt. Vpl PvB1/516-517

1648 1.30
Tractaet van peys tusschen syne Catholycke Majesteyt ende de Staten Generael van de Vereenichde Nederlanden. Vpl · PvB1/543-555.

1691.12 27.
Tractaet van over-eencominge in het voorsz placcaert vermeldt. Vpl PvB6/735

1701.2.18.
Tractaet gemaeckt in den naem van de Heeren Commandanten generaelen in de Provincien van Nederlandt ende andere, van wegen hunne Catholijcke ende alder-Christelijckste Majesteyten, om van wederzeyts ende te goeder trouw d'een aen d'ander wederom te leveren de Overloopers oft Deserteurs daer-inne begrepen die van de Troupen van Syne Keurvorselijcke Hoogheyt van Ceulen ende van syne Keurvorstelijcke Hoogheyt van Beyeren. Vpl.: PvB7/ ibid.

1718.7 27.
Tractaet van Coophandel ende Scheepvaart tusschen de Hooghten, Doorluchtighsten ende machtighsten Prince ende Heere, den Heere Carel gecoren Keyser der Romeynen, altydt verneerder des Ryckx, Coninck van Germanien, van Spagnien, van Indien, van Hongarien ende Bohemien etc. Ten eendere, ende den doorluchtighsten ende machtighsten Prince ende Heere den Heer Sultan Ahmed Han Keyser der Ottomannen, van Asien ende Grieckenlandt, ter andere zijde: Aangegaen ende geteeckent by Passarovitz. Vpl.: PvB6/487.

1719.10.28.
Acte nopende den 17 artieckel van het Tractaet van Barriere. Vpl : PvB7/513.

TRAFICQUEREN ONDERSAETEN.

1564.5.30.
Ordonnantie ende Placcaert, aengaende het traficqueren van den ondersaeten van de Nederlanden, ende van der Engelscher Natien. Vpl.: PvB1/229-231.

TRANSPORTEN, BEZWAARNISSEN VASTE GOEDEREN Zie: Aliënatiën ---/

TROEPENVERPLAATSING.

1700.7.30.
Placcaert regulerende de marchen van Syne Majesteyt Troupen van d'eene Stadt ofte Plaetse naar d'andere. Vpl.: PvB7/244.

TURF- EN STEENBIEREN Zie: Verbod ---/

TURFSTEKEN.

1710.6.6.
Ordonnantie van drossaert en schepenen van Mierlo inhoudende bepalingen en boeten ten aanzien van de verkoop van moer en turf op het dorpsgoor en op de brant met consent van de vrouwe van Mierlo. Vpl : VPHvE.MSO/10-12.

1754.8.3.
Ordonnantie van schepenen van Lierop tot het steken van turf. Vpl.: VPHvE.LSO/7

1776.9.26.
Ordonnantie van drossard en schepenen der heerlijkheid Mierlo inhoudende bepalingen verbiedende het uitsteken van turf en huijsrus binnen de limiten of deelen der gemeente. Vpl : VPHvE MSO/41-43.

20e PENNING.

1679 3.29.
Ordonnantie tot betaelinge van t'achterheden der Contributien aen Vranckrijck met permissie aen de Gemeynten, van ten dien eynde te mogen lichten de penningen op den voet van den twintighsten penninck. Vpl.: PvB7/ibid.

1679.4.18.
Declaratie op de Ordonnantie van den 6. deser maendt raeckende den twintighsten penninck te lichten op de Gemeynten ende dorpen die aen Vranckryck schuldigh zyn gebleven van hunne contributie. Vpl.: PvB7/ 299

1768.1.16.
Placcaert ordonnerende dat de Eygenaers welckers Huysen zyn verhuert by quartieren oft separate vertrecken, in 't toecomende sullen gehouden zyn te verschieten de geheele XXste Penningen van dusdaenige Huysen. Vpl.: PvB10/408.

U.

UITVOERGEBODEN.

1632.3 20.
By den Coninck (diredtief) (uitvoer manufacturen). PvB1/262.

1692.12.4.
Ordonnantie aen alle Pastoors, Baillius, Drossaerts, Meyers ende Greffiers van de Hertoghdommen van Brabant, Limbourg ende andere

van Over-Maeze, gratis te geven de certificatien, tot het uytvoeren der Graenen, aen alle Inwoonders diese sullen vraegen. Vpl.: PvB6/679.

1709.3.6.

Ordonnantie aen alle Gouverneurs oft Commandanten van de beslotene Steden ende andere, dat sy aen de buytenlieden sullen hebben toe-te-laeten hunne Graenen liberlijck wegh te haelen, ende te voeren naer hunne Woonsteden. PvB6/710

1732.6.17.

Ordonnantie by de welcke wordt toegelaeten den vryen uytvoer der Graenen. Vpl.: PvB6/726.

1759 5.2.

Placcaert permitterende den uytvoer der Graenen. Vpl : PvB10/126.

UITVOERVERBODEN.

1622.1.22.

Ordonnantie ons Heeren des Coninckx nopende het uytvoeren ende passagie van de peerden, veulens ende merries. Vpl.: PvB 1/314-318.

1573.10.11.

Placcaert ende Ordonnantie ons Heeren des Coninckx op 't stuck ende verbodt van 't uytvoeren van 't Coren ende Graen buyten de landen van herwaertsovere, ende ook om te versien tegens die monopolien ende ongeregeltheydt die daer inne geschien. Vpl.: PvB1/292-295.

1752.8.9.

Placcaert verbiedende den uytvoer der Vadden, op pene etc. Vpl.: PvB 10/370.

1603.5.31.

Interpretatie hoemen hem te gouverneren heeft, nopende het nieuwe plaeccaert 5.4.1603. Vpl.: PvB1/ 249-251.

1617.12.10.

Translaet van de Ordonnantie van de Eertshertogen onse Souvereyne Princen by de welcke hunne hoocheden verbieden het vervoeren van Salpeteren ende Buspoeyeren, ende geven Reglement op het trecken ende negocieren van de voorsz. waeren. Vpl.: PvB1/277 - 280.

1618.9.9.

Van 't innecomen der Engelsche lakenen bayen ende karseyen etc. Vpl.: PvB1/330-331.

1626.12.7

Placcaert ons Heeren des Coninckx inhoudende verbodt, van te vueren naer den landen zynde onder de onderdanicheydt van den Coninck van Groot-Britagnien, eenige coopmanschappen ofte waeren dienende tot den oorloge. Vpl.: PvB1/261.

1627.4.1.

Van de rouwe wolle. Vpl.: PvB1/331

1628.4.26.

Van het voeren van de wolle. Vpl.: PvB1/331-332.

1630.11.16.

Geen graenen uyt te voeren dan de gene die gewassen zyn in de landen van contributie. Vpl.: PvB1/264-265.

1631.5.22.

Onder het verbodt van niet uyt te vueren Graenen, wordt verstaen meel, gebacken broodt. Vpl.: PvB1/308.

1632.5.13

Dat d'ingesetene van 't landt van Cleve hunne graenen ende ander gewas mogen vueren, soo wel in de garnisoenen van den vyandt, als van syne Majesteyt. Vpl.: PvB1/308-309

1639.6.9.

Placcaert op het uytvoeren van de rouwe lyne Laeckenen. Vpl.: PvB4/ 119.

1675.5.30

Placcaert iterativelijck verbiedende te vervoeren oft te doen uytgaen naer den Lande van Luyck ende 't gene tusschen de Sambre ende de Maese eenige soorte van Eetwaer ende Voyeragien. Vpl.: PvB6/674.

1687.6.10.

Placcaert verbiedende aen alle Schippers aen comede met eenige uytheemsche Waeren, Manufacturen oft Coopmanschappen, van last te breken, oft die te debiteren ten platten lande oft in eenige opene Steden. Vpl.: PvB6/428.

1689.5.28.

Placcaert verbiedende eenige Peerden te doen uytgaen naer Vranckryck ofte naer de Landen door haer ingenomen ende beseten. Vpl.: PvB6/ 730.

1691.12.29.

Placcaert om te beletten het uytvoeren der Peerden naar Vranckryck, ende ordonnerende aen een-ieder te doen de visite der Peerden gecocht in de Landen van de gehoorsaemheyt van Syne Majesteyt, ingevolge het Tractaet van overeen-cominge op dit Subject gemaeckt den 27 deser maendt. Vpl : PvB6/732.

1692.2.2.

Verbodt aen alle Pontonniers ende andere van by dage ofte by nachte over te setten eenige Peerden, ten zy bereden door bekende persoonen om ingevolge het verbodt van den 29. December lestleden te beletten het uytvoeren van de Peerden naer Vranckryck. Vpl : PvB6/738.

1692.11.3.
Ordonnantie verbiedende eenige graenen te vervoeren buyten de Landen van Syne Majesteyts gehoorsaem--heyt, ordonnerende dat geene soorten van graenen en sullen mogen vercocht worden als in publiecke ende ordinaire merckten binnen de gesloten Steden. Vpl.: PvB6/678.
1692.12.16.
Placcaert ordonnerende aen alle Schippers innecomende in dese Landen met schapen gelaeden met eenige specien Graenen, te nemen voor plaetse van hunne destinatie eene van de beslotene Steden, hun verbiedende te ontlaeden oft vercoopen eenigh deel der selve Graenen als in de besloten Stadt hunder destinatie. Vpl. PvB6/680.
1693.2.25.
Placcaert vernieuwende ende augmenterende het Tractaet van den 27. December 1691 ende het Placcaert daer op gevolght den 29 der selve maendt, om te beletten de commercie ende het uytgaen der Peerden naer Vranckryck ende de Plaetsen door haer beseten. Vpl.: PvB6/738.
1693.12.5.
Placcaert ordonnerende d'observantie van de overeen-cominge van den 27. December 1691. ende van alle Placcaerten verbiedende het uyt-gaen van Peerden naer Vranckryck, ende het transporteren der Graenen naer den Vyandt. Vpl.: PvB6/685.
1694.2.6.
Verbodt van te vercoopen oft te vervoeren eenige Graenen aen de Vyanden ende aen de gene die niet en zyn begrepen in de listen ende tauxen gemaeckt by de Raeden tot het uytgaen der Graenen uyt de beslotene Steden voor hunne consomptie. Vpl.: PvB6/686.
1694.3.5.
Ordonnantie, dat niemandt en sal mogen comen halen uyt de beslotene Steden eenige Graenen, genaemt, somergraenen, ten zy hy versien zy met eene certificatie van de Pastoors, Baillius, etc. inhoudende een Reglement tot het besayen der Landen. Vpl.: PvB6/687.
1694.3.20.
Placcaert verbiedende aen een-iegelijck, op pene van de doodt te draegen oft voeren eenige Brooden naer de Vyanden, ofte naer de Inwoonders der Landen door hun beseten. Vpl.: PvB6/689.
1698.9.30.
Placcaert verbiedende het uyt-voeren van eenige Graenen, ende aen de Cooplieden te coopen grootere quantiteyt als sy noodigh hebben voor hun huysgesin, ordonnerende de visiteringe te doen van de solders, ende toelaetende de vercoopinge met cleyne maeten in de Schepen. Vpl.: PvB6/693.
1698.11.5.
Ordonnantie aen alle justicieren en Officieren exactelijck t'achtervolgen ende doen achtervolgen het Placcaert van den 30. September lestleden op het stuck van de Graenen, ende aen alle Coopluyden van Graenen te verclaeren binnen 24 uren de quantiteyt van Graenen, de welcke hun toebehooren. Vpl : PvB6/694.
1698.11.8.
Placcaert verbiedende aen een-ieder eenige Graenen uyt te voeren, doen oft laeten uytvoeren buyten de Landen van de gehoorsaemheyt van Syne Majesteyt, op pene van de doodt boven de confiscatie ende de amende. Vpl.: PvB6/695.
1699.4.1.
Placcaert verbiedende den uytvoer van de Wolle ende Wolle gaerens, ongeweven ende niet verwerckt, alsmede dat de ongeschoren Schaepen niet en sullen mogen uytgaen sedert den eersten Meert tot den eersten September als op den last van dertigh stuyvers voor ieder schaep. Vpl.: PvB6/458.
1699.7.16.
Placcaert casserende ende annullerende alle Contracten ende Tractaeten van koopinge oft leveringe van Graenen: verbiedende eenige Graenen te vervoeren buyten de Landen van Syne Majesteyt gehoorsaemheyt, ofte eenige der selve te vercoopen elders als in de volle ende publiecke merckten. Vpl.: PvB6/704.
1699.8.28.
Ordonnantie dat alle actien over de calengien raeckende het uytvoeren der Graenen, verboden by het Placcaert van den 16. der voorleden maendt Julii, moeten aangestelt, geinstrueert ende gewesen worden voor de genomineerde Commissarissen. Vpl.: PvB6/706.
1699.9.30.
Placcaert verclaerende, dat alle de gene die Graenen hebben, de selve mogen vervoeren ende vercoopen in de publiecke merckten binnen de Plaetsen van Syne Majesteyts gehoorsaemheydt. Vpl.: PvB6/706.
1709.5.29.
Ordonnantie verclaerende, dat onder het verbodt van den 13 April lestleden ende 25 deser van den uytvoer der graenen oock begrepen is den

uytvoer van het Broodt, ordonnerende daer-en-boven t'ondersoecken allen de huysen, mitsgaeders d'Abdyen, Cloosters ende andere Plaetsen om te achterhaelen de quantiteyt der Graenen. Vpl.: PvB6/710.

1709.8.13.

Ordonnantie verbiedende andermael allen uytvoer der Graenen boven de gereguleerde quote. Vpl.: PvB6/713.

1709.8.26.

Placcaert verbiedende ten platten-lande te vercoopen, coopen oft verhandelen eenige nieuwe Graenen, ofte daer van te houden eenige publiecke oft trafficq te doen. Vpl.: PvB6/714.

1709.12.17.

Ordonnantie verbiedende eenige graenen by dage te vervoeren oft transporteren ten zy de gewoonelijcke wegen ende voorsien zynde van eene certificatie, verbiedende oock eenige Graenen te voeren op drye mylen naer van de Frontieren van den Vyandt, oft van Luyck. Vpl.: PvB6/716.

1710.5.31.

Placcaert toelaetende den vryen Coophandel van Graenen in dese Landen, soo wel van d'een tot d'ander, als van de Steden tot het Platte-landt behoudelijck dat het verbodt by de voorige Placcaerten gedaen van eenige Graenen te voeren naer den Vyandt, sal Stadtgrypen. Vpl.: PvB 6/716.

1712.9.6.

Ordonnantie verbiedende andermael eenige specie van Graenen uyt dese Landen te doen voeren ofte versenden naer de Steden ende Landen onder het gebiedt van Vranckrijck oft van hunne geallieerde. Vpl.: PvB6/718.

1713.10.9.

Placcaert verbiedende aen een iegelijck uyt de landen van Syne Majesteyts gehoorsaemheyt te draegen ofte voeren eenige Graenen ten zy voorsien zynde van eene besonder permissie. Vpl.: PvB6/719

1714.3.14.

Provisionele wederhoudinge van de executie van het Placcaert van den 9. October lestleden voor den tydt van twee maenden uytgenomen ten opsichte van de Haver ende Gerste. Vpl.: PvB6/720.

1725.7.9.

Ordonnantie verbiedende den uytvoer van alle soorten van Graenen buyten dese Landen. Vpl.: PvB6/720.

1725.8.11.

Decreet afdoende het verbodt van den 9 Junii lestleden, ende toe-laetende den vryen uytvoer der Graenen gelyck voor desen. Vpl.: PvB6/721.

1726.1.22.

Placcaert verbiedende te draegen oft vervoeren buyten de landen van Syne Majesteyts gehoorsaemheyt eenige specien van Graenen, uyt-genomen de Boeckweyde oft sarazyn, Raepsaet ende Coolsaet. Vpl.: PvB6/721.

1726.6.14.

Decreet d'welcke wordt te niet gedaen het verbodt van den uytvoer der graenen gedaen by het Placcaert van den 22 Januarii lestleden. Vpl.: PvB6/723.

1727.4.3.

Ordonnantie verbiedende te doen uytgaen uyt de Landen van Syne Majesteyt eenige Boomen, Pallissaeden dicke eycke Plancken oft ander hout bequaemen om te dienen tot de Fortificatien. Vpl.: PvB7/ibid.

1727.7.12.

Herroepinge van het verbodt van den 3. April lestleden ten opsichte van den uytvoer van Boomen ende ander hout bequaem om te dienen tot de fortificatien. Vpl.: PvB7/291.

1729.1.21.

Placcaert verbiedende buyten de landen van Syne Majesteyts gehoorsaemheydt te draegen ofte voeren eenige Terwe, Coren, Rogge, Haver Spelte ende Gerste. Vpl.: PvB6/723.

1729.11.14.

Provisioneel verbodt van den uytvoer van de haver. Vpl.: PvB6/720.

1730.5.17.

Decreet lichtende het verbodt van den uytvoer der Graenen gedraegen by het Placcaert van den 21 Januarii 1729 uytgenomen ten opsichte van de Haver. Vpl.: PvB6/725.

1731.6.16.

Placcaert verbiedende buyten de landen der gehoorsaemheydt van Syne Majesteyt te draegen oft voeren eenige Terwe, Coren, Rogge, Haver, Spelte ende somer ende winter gerste. Vpl.: PvB6/725.

1734.9.24.

Placcaert verbiedende eenige Coopmanschappen, wesende contrebande ofte Peerden te voeren ofte leyden uyt de landen van Syne Majesteyts gehoorsaemheyt naer vremde Landen, ten zy met besonderen oorlof. Vpl.: PvB6/750.

1739.11.28.

Placcaert verbiedende den uytvoer van alle specien van Graen, Meil ende Bloem, Hoey, Stroey ende Fouragien, uytgenomen de Provincien van Limbourg ende Gelderlandt. Vpl.: PvB10/88.

1740.5.6.
Placcaert ordonnerende aen een iegelijck van binnen de twee mael vier en twintigh uren naer de publicatie deser, over te brengen eenen list der qualiteyt en quantiteyt van alle de soorten van Graenen die sy zijn hebbende, ende verbieden den uytvoer der Brandt-olie, soo van Coolzaet, Raep-zaet als van Lyn-zaet, mitsgaeders van 't Ruet, Vet ofte oudt Smeir. Vpl.: PvB10/90.
1740.10.15.
Placcaert verbiedende den uytvoer van alle specien van Graenen. Vpl.: PvB10/92.
1741.6.6.
Placcaert verbiedende den uytvoer van alle soorten van Graen, als oock van Haever, Hooy, Strooy, Vlas-zaet Raep-zaet, van Olien om te branden, van Ruet en oudt Smeir, en permitterende van Graen Brandewijn te distilleren, en te brouwen met Terwe, Coren, wit Graen ende Spelte. Vpl.: PvB10/102
1741.9.20.
Placcaert verbiedende den uytvoer van alle soorten van Vee, Hoornbeesten, Schaepen als oock van de Boter. Vpl.: PvB10/144.
1742.9.12
Placcaert verbiedende het uytvoeren der Peerden. Vpl.: PvB10/141.
1744.10.1.
Placcaert verbiedende in te brengen Hoorn-beesten, comende uyt Vranckryck, van haere Frontieren van Cortryck, en van alle andere plaetsen, die den Koning van Vranckryck tegenwoordig in besit heeft, als oock van versch, gesouten en geroockt Vleesch, van alle gesoute en natte Huyden comende van de selve plaetsen; verbiedende oock den uytvoer van alle Hoorn-beesten, van het Ossen en Koeyen-vleesch, 't zy versch, gesouten ofte geroockt, naer de selve plaetsen. Vpl.: PvB10/146.
1749.3.17.
Placcaert verbiedende te draegen ofte te voeren, te doen draegen ofte doen voeren uyt de Landen van het Gebiedt van Syne Majesteyt eenige Vee ofte Hoorn beesten. Vpl.: PvB 10/159
1756.9.28.
Placcaert verbiedende den uytvoer van Graenen. Vpl.: PvB10/106.
1756.10.14.
Placcaert verbiedende den uytvoer van Cool-zaet ende Raep-zaet. Vpl.: PvB10/109.
1756.10.20.
Verbodt van het uytgaen der Boeckweyt. Vpl.: PvB10/111.
1757.1.18.
Placcaert verbiedende den uytvoer van alle soorten van Graenen. Vpl.: PvB10/113.
1757.4.21.
Interpretatie op het Placcaert van 18. Januarii lestleden raeckende de Graenen. Vpl.: PvB10/124.

UITWIJZING VREEMDE MILITAIREN
1751.5.11.
Placcaert ordonnerende aen alle onder-Officieren, Soldaeten ende andere Militairen, zynde in Dienst van eenige vremde Mogentheyt, te vertrecken uyt de Landen van de Dominatie van Haere Majesteyt de Keyserinne ende Koninginne, binnen den termeyn van acht dagen, op pene van gevanckenisse. Vpl.: PvB9/200.
1757.2.1.
Placcaert waer by ingeroepen worden alle de Ondersaeten van Haere Majesteyt zynde in den Dienst Civiel ofte Militair van den Koninck van Pruyssen. Vpl.: PvB9/229.

UNIE.
1415.11.4
Unie ende Confaederatie tusschen de dry Staten van Brabant ende het Landt van Overmase. Vpl.: PvB1/ 451-452.

UNIFORMEN Zie: Verbod aankoop mil. ---/
UNIVERSITEIT Zie: privilegiën---/ Acten en graden ---/
UYTCOOPEN LOGEMENTEN.
1744.5.16.
Placcaert verbiedende alle uytcoopen van Logementen die eenigh Corpus ofte Gemeynte soude verstaen te doen. Vpl.: PvB9/139.

UYTHANGHBERDERS Zie: Overhangende dacken.
UYTLANDIGE OFFICIEREN Zie: destitutie ---/

V.

VAARVERBOD RIVIER
1722.5.30.
Verbodt aen die van Boom ende daer omtrent eenige Persoonen ende hunne Coopmanschappen met Schuyten over de Riviere te vaeren. Vpl.: PvB6/433.

VAGABONDEN Zie: Criminele zaken
VARIA.
1662.5.23.
Extract uit het reg. der res. der S.G der V.N. Vpl.: B2/193-195: BNB.
1664.9.19.
Nopende d'Honschotsche Sayen. Vpl PvB2/359.

1673.4.29.
Poincten ende articulen bij de Ho.Mo heren S.G.der V.N. Vpl.: Cr2/950-953; BMJ: BNB.
1674.4.24.
Extract uit het register der res.der Ho.Mo.heren S.G.der V.N. Vpl.: Cr2/953-954; BMJ; BNB.
1675.7.13.
Apostille gestelt op de Requeste van de Procureurs van den Souvereynen Raede van Brabant. Vpl.: PvB6/29.
1697.7.17.
Acte ordonnerende aen de Deurweerders van den Souvereynen Raede van Brabant, te gebruycken gezegelt pampier tot alle proclamatien, publicatien ende openbaere affixien die sy doen by authoriteyt van den selven Raede. Vpl.: PvB6/404.

VASTENAVOND.
1786.2.25.
Ordonnantie van schepenen der heerlijkheid Mierlo inhoudende bepalingen tot bestrijding van uitwassen van de vastenavondviering. Vpl.: VPHvE. MSO/49-50.

VEEMARKTEN.
1770.2.16.
Ordonnantie van drossard en schepenen der heerlijkheid Asten inhoudende bepalingen met betrekking tot de veemarkt. Vpl : VPHvE.ASO/77-78.

VEETEELT.
1570.5.29
Ordonnantien ende statuyten ghemaeckt bij ons heer Anthonis van Witham, Heere van Yssche etc (Overyssche). Vpl.: Ca2/194-225; Cr1/321-328; BMJ; BNB.
1719.12.20.
Ordonnantie additioneel op het Placcaert van den 3. Augusti 1714. raeckende de sterfte onder de hoorne beesten. Vpl.: PvB5/639.
1758.5.2.
Ordonnantie van schepenen van Bakel en Milheese inhoudende bepalingen ter bestrijding van schaden toegebracht door loslopend vee aan onroerende goederen. Vpl.: VPHvE. BSO/23-24.

VEEZIEKTEN.
1745.11.27.
Ordonnantie van officier en schepenen van Bakel en Milheeze inhoudende maatregelen ter bestrijding van de besmettelijke ziekte onder het rundvee. Vpl : VPHvE.BSO/40-43.
1761.8 10.
Ordonnantie van schepenen van Bakel inhoudende bepalingen ter bestrijding van een besmettelijke ziekte onder het vee. Vpl : VPHvE.BSO/26-27.

VEGTERYEN Zie: criminele zaken
VEILIGHEID Zie: openbare---/
VELIEN Zie: leiren ende---/
VERBAEL EN ACCOORDT.
1694 9.2.
Verbael ende Accoordt tusschen de Eerw.Paters Guardiaen, Priors ende Conventualen der Minde-Broeders, Predick-Heeren, geschoyde Carmeliten ende Augustynen binnen deser Brussele, Supplianten ter eenre ende Den Eerw. Heere Guillielmus vanden Nesse Licentiaet in de H.Godtheyt, Pastoor der Parochie van St.Jans te Molenbeke ende van Ste.Cathlynen alhier met de Kerck-Meesters der selve Parochie, Rescribenten ter andere zyden. Vpl.: PvB5/57-60.

VERBANNING.
1339.12.3.
Letteren van verban tusschen Brabant ende Vlaenderen. Vpl.: PvB1/443-448.
1574.4.23.
Exemplarys ofte copye vande opene brieffven ons Heeren des Coninckx by de welcke syne Majesteyt ghunt ende verleent absolute gratie ende generael pardon soo wel den staten, landen, steden, communiteyten oft gemeynten als allen particuliere persoonen mitsgaders oock denghenen die uyt dese Nederlanden ghebannen zyn ende andere die uyt saecken van de voorledene ende tegenwoordige troublen, oproer ende commotien inde selve landen gheschiet, misbruydt ende gheoffenseert hebben. Vpl.: PvB2/342-347.
1574.4.23.
Reghel ende orden dienende op de voorsz. brieffven van gratie ende pardongenerael van syne Majesteyt nae uytwysen vanden welcken eenyegelyck hem sal moeten vueghen ende reguleren. Vpl.: PvB2/347-349.
1602.9.15.
Translaet vanden ban ende placcaet uytghegaen ende gedecreteert by de Eertshertoghen onse genaedighe princen teghens die ghemutineerde vant casteel van Hoochstraten. Vpl.: PvB2/258-260.
1761.4.15.
Placaat van haar hoog mogende waar by de Hoven van Justitie en alle subalterne regters binnen het district van de Generaliteit, exercerende hoge jurisdictie, worden geauthoriseert, om delinquanten niet alleen uyt derzelver respective districten, maar ook uyt het voorsz. district van de Generaliteit te mogen bannen.

Vpl.: B3/62-64; BNB.

VERBEURTVERKLARING.
1702.8.8.
Placcaert verclaerende ten profyte van Syne Majesteyt aengeslaegen ende verbeurt te zyn alle Goederen ende Rechten toebehoorende aen de Ondersaeten van den Keyser, Engelandt, de Staeten generael van de vereenighde Provincien, hunne geallieerde ende andere wesende in hunnen dienst oft hun vaste wooninge houdende in hun gebiedt. Vpl.: PvB7/342.

VERBOD AAN VOERLIEDEN.
1750.7.6.
Reglement verbiedende aen alle voerluyden voerende op de Casseyden van Brussel op Naemen ende Charleroy & vice versa van in alle tyden hunne waegens ende kaeren te spannen met meerder als respectivelijck vier ende twee peerden. Vpl.: PvB8/292.

VERBOD AANKOOP MILITAIRE UNIFORMEN.
1763.9.9.
Placcaert by het welcke verboden wort van kleedingen ofte uniformen van Soldaeten te coopen. Vpl.: PvB 9/211.

VERBOD AANLEG PADEN.
1710.4.4.
Ordonnantie van officier en schepenen der heerlijkheid Mierlo inhoudende maatregelen tot voorkoming van het wederrechtelijk maken van paden. Vpl.: VPHvE.MSO/9-10.

VERBOD BELEENING.
1742.7.10.
Placcaert verbiedende aen een iegelijck van iets te beleenen op pand met belofte van interest buyten de bergen van Bermhertigheyt. Vpl.: PvB9/20.

VERBOD BIERBROUWEN.
1698.11.15.
Placcaert verbiedende aen alle Brouwers eenige sterckere Bieren te brouwen als van vier guldens de tonne, ende van eenige andere Graenen te verbrouwen als Gerste, Boekweyde ende Haver. Vpl.: PvB6/696.

VERBOD CORRESPONDENTIE MET VIJANDEN EN REBELLEN!
1626.5.11.
Placcaet ons Heeren des Coninckx op het feyt van de correspondentien met te vyanden ende rebellen. Vpl : PvB 1/259-260.

VERBOD DOODMALEN.
1731.5.2.
Placaat van haar hoog mogende tegens het aanstellen en geven van doodmaalen. Vpl.: B3/47-50; BNB.

VERBOD DRUKWERK.
1544.12.18.
Ordonnantien ende statuten by de Keyserlijcke Majesteyt gedaen ende gepubliceert int jaer MCCCCC vierenveertigh (1544). Vpl : PvB1/377-379.
1616.3.11.
Ordonnantie ende Placcaert van de Eertshertoghen onse souvereyne Princen Hertogen van Brabant etc. gemaeckt op het stuck van het drucken, vercoopen ende inbrengen van verscheyde soorten van Boecken, Refereynen ende Beelden, in de landen van Herwaertsovere. Vpl.: PvB 1/384-386.
1626.10.29.
Ordonnantie ende Placcaert ons Heeren des Coninckx gemaeckt op het stuck van het drucken, vercoopen ende inbrengen van verscheyde soorten van Boecken, Refereynen ende Beelden, in de landen van Herwaertsovere. Vpl.: PvB1/386-389.
1688.10.13.
Verbodt van seker Boecxken geintituleert l'Etat present de l'Europe, etc. ende andere diergelijcke Maendt boecxkens onder den titel van Mercure Historique. Vpl.: PvB5/505.
1689.4.14.
Vonnis ende Ordonnantie op het selve subject. (Zie: Verbodt drukwerk dd.1688.10.13.PvB5/505). Vpl.: PvB5/506,
1691.8.25.
Verbodt van seker Boecxken geintituleert Mercure Historique & Politique etc. ende diergelijcke andere maendtboecxkens. Vpl.: PvB5/507.
1723.11.15.
Verbodt van te ontfangen, vercoopen ofte te distribueren seker Boexken geintituleert, Mercure Historique & Politique ende alle andere diergelijcke. Vpl.: PvB5/510.
1727.2.22.
Placcaert verbiedende aen allen ende een-iegelijck te maecken ofte componeren, te drucken, vercoopen ende te debiteren eenige schandaleuse, oneerelijcke, ongoddelijcke ende pernicieuse Boexkens. Vpl.: PvB5/516-518.
1727.2.22.
Placcaert ordonnerende d'observantie ende executie van de Placcaerten op het stuck van de Visiteringe, Examen, Censure, ende Octroy gerequireert tot het drucken, vercoopen ende distribueren van Boecken ende andere Schriften. Vpl.: PvB5/512-516.
1728.11.27.
Placcaert verbiedende te ontfangen

ende te lesen sekere Brochure draegende voor tytel Quintessence des Nouvelles Historiques, Politiques, Critiques & Galantes, ende alle andere van de selve nature. Vpl.: PvB5/518-521.

1729.6.25.

Placcaert ende Ordonnantie op het stuck van het drucken ende vertieren van Boecken. Vpl.: PvB5/521-529.

1731.7.9.

Interpretatie op het voorsz. Placcaert vanden 25. Junii 1729. op 't feyt van 't drucken ende debit der Boecken. Vpl.: PvB5/529-533.

1734.6.7.

Placcaert verbiedende te ontfangen ende te lesen seker gedruckt geschrift, dragende voor tytel Gazette d'Utrecht. Vpl.: PvB5/534-537.

1735.8.20.

Placcaert toelaetende het lesen ende distribueren van d'Uytrechtsche Gazette. Vpl.: PvB5/539-541.

1737.8.19.

Verbodt van sekeren Boeck hebbende voor opschrift, Bericht vande snoode ondernemingh en Vrouwe-roof gepleeght door den Bisschop van Roermonde aen, &c. Vpl.: PvB5/541.

1739.2.11.

Placcaert verbiedende eenige Pasquillen, Laster-dichten en Schandaleuse Schriften te maecken of uyt te stroeyen, op pene van Lyf-straffe. Vpl.: PvB10/177.

1739.11.5.

Placcaert verbiedende de Gazette van Keulen. Vpl.: PvB10/180.

1740.4.12.

Placcaert verbiedende de Gazette van Haerlem. Vpl.: PvB10/183.

1742.5.21.

Placcaert verbiedende de Gazette van Francfort. Vpl.: PvB10/187.

1744.5.10.

Appointement gevolght op de Requeste gepresenteert aen den Souvereynen Raede van Brabant, door den Heer G. Vreven, Raedt ende Procureur Generael op het selve suject. Vpl.: PvB10/175.

1752.9.6.

Decreet verbiedende te drucken ofte te vercoopen eenige Schriften raeckende de Disputen in materie van Religie, namentlijck raeckende de Bulle Unigenitus ende de Briefkens van de Biechte, en oock in geen besonderheydt te treden, op het selve subject. Vpl.: PvB8/3.

1757.5.7

Placcaert verbiedende de Gazette van Haerlem. Vpl.: PvB10/188.

1768.8.4.

Placcaert by het welcke gedoemt en gebannen wordt uyt alle de Provintien van Haere Majesteyt, sekeren Boeck gedruckt tot Luyck op den naem van Jacobus Clemens, Officiael van de Diocese van Gendt, draegende voor tittel, Traité du pouvoir irréfragable & inébranlable de l'Eglise sur le Mariage des Catholiques, contre le Livre qui a pour titre: Examen de deux questions importantes sur le Mariage. Vpl.: PvB10/192.

VERBOD EMIGRATIE.

1762.12.20.

Placcaert verbiedende aen alle Vaders en Moeders te doen transporteren hunne Kinderen in de alderteerste jaeren buyten de Landen van Haere Majesteyt, op pene etc. Vpl.: PvB10/316.

1764.5.12.

Placcaert verbiedende aen een ieder van de Onderdaenen der Nederlanden aen te locken en op te wecken om de selve Landen te verlaeten, en aen de onderdaenen sigh aen diergelijcke aendringingen over te geven op straffe van geesselinge, verbeurte van Goederen en eeuwigh ballingschap uyt de Nederlanden. Vpl.: PvB10/318.

1765.11.21.

Placcaert verbiedende d'Emigratie uyt de Nederlanden, op pene etc. Vpl.: PvB10/321.

1766.3.18.

Interpretatie op het Placcaert van 21. November 1765. raeckende de Emigratie voor de Provintie van Limbourg. Vpl.: PvB10/323.

1766.12.3.

Interpretatie op het Placcaert van 21. November 1765. raeckende d'Emigratie. Vpl.: PvB10/325.

VERBOD GEBRUIK MILITAIRE DEGEN.

1765.10.9.

Placcaert verbiedende aen een-iegelijck niet becleedt zynde met eenen Militairen Tittel, het gebruyck van Militaire Degen stricken met gout en swerte syde gevlochten. Vpl.: PvB 10/37.

VERBOD GULDEN.

1701.2.15.

Ordonnantie verbiedende het formeren van alle de Guldens van Jonghmans, ende casserende alle de gene alreede geformeert. Vpl.: PvB5/6.

VERBOD HEULEN MET DE VIJAND

1578.8.23.

Ordonnantie oft Placcaert ons Heeren des Coninckx, daer mede verboden wordt alle correspondentie, communicatie ofte verstant metten vyan-

den ende rebellen te houden. Gebiedende insgelijckx alle 't graen van den platten Lande in de vaste Steden te brengen. Midtsgaeders oock op alle plaetsen goede wacht tegen die vyanden te houden. En oock allen Meulenysers van den Meulens ten platten Lande staende af te doen, ende in de voorsz. steden te draegen Vpl : PvB1/231-233.

VERBOD KANSSPELEN.

1699.3.6.

Placcaert verbiedende een-iegelijck alle soorten van Wagh-spelen soo van Caerten als Teerlingen. Vpl.: PvB5/93-96.

1704.2.19.

Placcaert op het selve subject.(verbiedende een-iegelijck alle soorten van Wagh-spelen soo van Caerten als Teerlingen, zie fiche dd.1699. 3.6.) Vpl : PvB5/96-99.

1713.9.26.

Placcaert op het selve subject.(verbiedende een-iegelijck alle soorten van Wagh-spelen soo van Caerten als Teerlingen, zie fiche dd.1699. 3.6.) Vpl.: PvB5/99-101.

1730.4.12.

Ander Placcaert op het selve subject (verbiedende een-iegelijck alle soorten van Wagh-spelen soo van Caerten als Teerlingen, zie fiche dd. 1699.3.6.) Vpl.: PvB5/101-104

1732.6.16.

Ordonnantie verbiedende het inne brengen ende debit in dese Landen van sekeren Boeck geintituleert, Ceremonien ende Costumen van alle de Volckeren des Wereldts. Vpl.: PvB5/533.

1736.11.5.

Placcaert verbiedende alle soorten van versaemelingen voor Loteryen opgerecht in Landen alwaer die van Brabant niet versaemelt en worden. Vpl.: PvB7/561.

1737.3.14.

Publicatie van den raad van Staate tegens het aanleggen van loteryen, mitsgaders het collecteren voor vreemde loteryen onder het ressort van de Generaliteit. Vpl.: B3/50-53; BNB.

1738.2 27.

Decreet verbiedende het spelen der Roulette-Spel Vpl.: PvB7/ibid.

1745.11.29.

Placcaert verbiedende een iegelijck alle soorten van Waegh-spelen, soo met Kaerten als Teerlingen. Vpl : PvB8/79.

1746.12.20.

Extract uyt het register der resolutien van de hoog mogende heeren Staten Generaal der vereenigde Nederlanden tot het verbieden van hazard- en dobbelspelen. Vpl.: B3/ 56-58 BNB.

1762 2.11.

Placcaert verbiedende te collecteren vremde Loteryen binnen de Provincie van Limbourg. Vpl.: PvB10/412.

1763.6.25.

Placcaert op 't selve subject. Vpl. PvB10/414.

1764.8.11.

Placcaert op het selve subject. Vpl.: PvB8/82.

1765.11.8.

Decreet verbiedende alle Waegh-spelen. Vpl.: PvB8/

VERBOD KOOPHANDEL.

1625.7.29.

Ordonnantie ons Heeren des Coninckx inhoudende 't verbodt van den Coophandel mette gerebelleerde Provincien. Vpl.: PvB1/257-259.

1628.2.1.

Confirmatie van het Placcaert 29.1. 1628 op het verbodt van den Coophandel. Vpl.: PvB1/261-262.

VERBOD KOOPHANDEL MET FRANKRIJK.

1689.11.5.

Placcaert verbiedende den Coophandel ende alle gemeynschap met de ondersaten van Vranckryck. Vpl.: PvB6/465

VERBOD KOPEN/VERKOPEN VAN GRANEN.

1739.10.19.

Placcaert verbiedende aen een ieder te koopen ofte te verkoopen Graenen ten platten-Lande, ten zy op publiecke en geprivilegieerde merckten. Vpl.: PvB10/85.

VERBOD KRAAMMALEN.

1754.7.6.

Ordonnantie van de gecommitteerden van het officie en schepenen van het dorp van Someren inhoudende bepalingen ter bestrijding van het houden van overdreven kraammaaltijden. Vpl.: VPHvE.SSO/15-17.

1756.2.13.

Ordonnantie van schepenen van Someren inhoudende bepalingen ter bestrijding van het houden van overdreven kraammaaltijden. Vpl.: VPHvE. SSO/19-20.

1756.6.3.

Placaat van haar hoog mogende tegens het aanstellen en geeven van kraammaalen ten platten lande. Vpl.: B3/58-61; BNB.

VERBOD I EEMSTEKEN.

1792.5.30.

Ordonnantie van drossard en schepenen van de heerlijkheid Mierlo inhoudende bepalingen verbiedende het steken van leem op de gemene gronden en het verbakken daarvan tot stenen. Vpl.: VPHvE.MSO/51-53.
1795.12.31.
Ordonnantie van de municipaliteit van Mierlo, inhoudende bepalingen waarbij het verbod tot het halen van zand en leem uit de gemeente wordt te niet gedaan. Vpl.: VPHvE.MSO/55-56.

VERBOD NIEUWJAARSZINGEN.
1761.12.18.
Ordonnantie van schepenen van Someren inhoudende bepalingen tot verbod van het nieuwjaarzingen langs de huizen. Vpl.: VPHvE.SSO/20-21.

VERBOD ONTVANGST MANDEMENTEN.
1705.11.25.
Placcaert verbiedende aen die van Santvliet ende van den Polder van Berendregt de Staeten generael der vereenighde Nederlanden in eenige Mandementen van hunne t'wegen comende te ontfangen ofte te gehoorsaemen, op pene van Lyf-straffe. Vpl.: PvB5/577.

VERBOD PAARDENVERHUUR.
1734.7.1.
Placcaert verbiedende aen de Peerdeverhuerders ende andere, van aen eenigh Passagier peerden te verhueren ten zy dat hy eenen nacht sal verbleven hebben in de plaetse alwaer hy de Peerden soude willen hueren. Vpl.: PvB5/404-406.

VERBOD PLANTEN VAN HEGGEN.
1774.5.18.
Ordonnantie van drossard en schepenen van Asten inhoudende bepalingen ter bestrijding van het regelmatig graven van sloten, planten van heggen tussen huizen en landerijen. Vpl.: VPHvE.ASO/78-80.

VERBOD ROSMOLENS.
1618.9.20.
Placcaet verbiedende het maecken ofte ghebruycken van rosmolens binnen de stadt Brussele in prejuditie vande bandtmolens van syne Majesteyt aldaer. Vpl.: PvB3/289-291.

VERBOD TE GEHOORSAEMEN.
1647.9.2.
Placcaet behelsende verboth van de inghesetenen van den lande van Overmaese van te ghehoorsaemen de bevelen van deghene hun toeschryvende de qualiteyt van officieren van de dry landen van Overmaese. Vpl.: PvB3/7.
1648.1.16.
Placcaet op het placcaet van 16.1. 1648. Vpl.: PvB3/8.

VERBOD TURF EN STEENBIEREN.
1803.11.28.
Ordonnantie van het gemeentebestuur van Someren inhoudende bepalingen waarbij het houden van drinkgelagen in herbergen onder de naam van turf- en steenbieren wordt verboden. Vpl.: VPHvE.SSO/57-58.

VERBOD VOORKOOP.
1649.5.23.
Placcaert tegens den voorkoop van het Veede ende Beesten. Vpl.: PvB 4/60.
1665.4.20.
Placcaert verbiedende den Voorkoop. Vpl.: PvB4/363-365.

VERBOD VERKOOP ONROEREND GOED.
1640.6.3.
Ordonnantie ghemaeckt bij schouteth schepenen, borghemeesters ende regeerders der vrijheijdt Moll. Vpl.: Lo7/288-325; BMJ.
1730.7.17.
Placcaert verbiedende eenige Landen, Heerelijckheden ofte Leenen gelegen op de Limieten ende Frontieren van het gebiedt van Syne Majesteyt, te vercoopen, cederen, veralieneren ofte transporteren aen eenige Vremdelinge niet buyckvast residerende in dese Provincien. Vpl.: PvB7/88.

VERCRIJGH VAN DE PEEL.
Register vanden titel van vercrijgh van de Peel ende gemeente toebehoorende de ingesetenen van Baeckel, Helmont, Aerle-Rixtel en van de heerlijkheijt van Beeck mette verdere documenten daer toebehoorende bij een vergadert ende gedaen registreeren door de regenten van Bakel en Milheeze. Vpl.: VPHvE.BVB/1
1325.3.1.
Hertog Jan van Brabant enz. verklaart in een open brief aan die van Bakel en Aarle verkocht te hebben alsook aan hen die mede gekwiteerd hadden en hun nakomelingen de Peel of gemeente gelegen tussen de palen aldaar omschreven tegen een erfchijns van 44 schellingen swarte tournoise jaarlijks op St.Bavodag 1 october te betalen alsmede 90 pond swarte tournois waarvan de helft voor de Hertog ende de andere helft voor de abt van Echternach onder bepaling dat vanwege de hertog een schutter zal worden aangesteld voor het schutten van vreemd vee in de Peel of gemeente met aangave van de te heffen boete en dat deze den hertog en zijn

nakomelingen ten goede zal toekomen. Vpl.: VPHvE.BVB/1-3

1326.6.

Engbrech Ludich vanden Dijck rentmeester van de Hertog van Brabant oorkondt dat die van Bakel en Aarle aan die van Helmond hebben verkocht met medegebruik van de door hen van de Hertog gekochte Peel of gemeente. Vpl.: VPHvE.BVB/3-4.

1430.9.8.

Vonnis geveld door schepenen van 's Hertogenbosch in een geschil over het gebruik van de Peel of gemeente tussen Henrick van Helmondt en zijn medeplichtigen en de landcommandeur heer IJwijn van Cortenbach van de commanderij van den biesen der duitse orde vertegenwoordigd door Goijert van Gemert waarin wordt uitgesproken dat beide partijen worden gehandhaafd in hun bezit. Vpl.: VPHvE.BV BVB/4-6.

1509.9.22.

Schepenen van Bakel en Aerle verklaren dat naar oud gebruik ieder jaar een samenkomst werd en wordt gehouden bij de wolfsput waarbij eenieder die recht kan doen gelden of medegebruik heeft in de gemeene gronden van Bakel en Aerle verplicht is te verschijnen op verbeurte van een oude schilt boete ten behoeve van de heer van Baeckel met aangave dat op een en ander toezicht zal gehouden worden door zes goede mannen die ieder jaar opnieuw gekozen worden. Vpl.: VPHvE.BVB/6-8.

1544.9.6. copia 1610.6.9.

Copia copiae van een vonnis van keizer Karel in een geschil tussen Wijnand van Breijel landcommandeur van de ballije van der Biessen der duitse orde van O.L.Vrouw van Jerusalem te Gemert en de ingezetenen van Aarle, Beek, Rixtel en Helmond ter zake van drie onjuist geplaatste grenspalen in de Peel of gemeente aan deze ingezetenen toebehoorende waarvan copie werd opgemaakt op het huis te Rixtel. Vpl.: VPHvE.BVB/8-18.

1308.5.6.

Verkrijgbrief van de gemeente aan de dorpen Sambeeck, Beek en Loon door Johan Heer van Cuijck tegen een jaarlijkse chijns van 20 schellingen grooten tournoois gerekent aan 60 penningen waarvan 15 schellingen te betalen door de inwoners van Sambeeck en 5 schellingen door die van Beek en Loon. Vpl.: VPHvE.BVB/18-19.

1545.11.24.

Copie van een uitspraak van de schepenen van Vierlingsbeek, Maashees en Holthees waarbij zij na vele getuigen gehoord te hebben de limietscheiding vaststellen bij open placcaet - brieff op de Peel tussen Venray en Vierlingsbeek. Vpl.: VPHvE.BVB/20-32.

1553.5.5.

Open brief van Keizer Karel waarin geinsereerd een accoord met appointement van commissarissen aangewezen in een geschil over de Peel of gemeente tussen die van Venray onder het land van Cuyk (1551) waarbij de Peel met stenen palen precies wordt afgebakend op kosten van partijen met bepaling dat in deze stenen palen de wapens van Cuyk en Kessel aan weerszijden zullen moeten worden ingehakt, tevens wordt bepaald waar en hoe turf gestoken en heide gemaaid mag worden terwijl de op den Peel gewonnen honing ten goede zal komen van het "vroemisse altair" in de kerk van Venraij. Vpl.: VPHvE. BVB/32-40.

1643.30.4.

Except uit een in het archief der gemeente Vierlingsbeek berustende "Conschap brieff" waarbij Gerrit Meeuw, Jan van de Lair, en in commissie Gruijter Goossen getuigen hoe dat de grens der heerlijkheid van Cuyk steeds gelopen heeft, het afschrift is 30.4.1643. Vpl.: VPHvE. BVB/40-41.

1621.9.6.

Minnelijke overeenkomst tussen de regenten van Gemert ter eenre en de schout en rentmeester van St. Anthonis ter andere zijde betreffende de grensscheiding tussen beide plaatsen waarbij bepaald wordt, dat zij de Peel tussen het Bunthorstge en het Dijcxken gezamenlijk zullen gebruiken onder reserve van beider rechten. Vpl.: VPHvE.BVB/41-42.

1630.6.6.

Afschrift van een akte van A. Brouwers, notaris te Helmond, waarin op verzoek van de Peelmeesters van Bakel, Helmond en Aerle en Beek een limietscheiding wordt opgesteld tussen de Peel of gemeente van Bakel en die van Venraij. Vpl.: VPH vE. BVB/42-47.

1663.12.11.

Copie van een schrijven van de regenten van Bakel aan die van Venraij waarin deze zich beklagen over het schutten van paarden door die van Venraij op baekelse gemeente en suggesties doen voor een minnelijke schikking. Vpl.: VPHvE.BVB/48-49

1640.10.26.

Afschriften van scabinale akten van die van Bakel, waarbij door drie personen getuigenis wordt afgelegd over de grensscheiding tussen Bakel

en Oploo. Vpl.: VPHvE.BVB/49-51.

1641.10.9.
Copie van een schrijven waarin schepenen van Venraij een afspraak maken over een ontmoeting op de Peel met die van Helmond. Vpl.: VPHvE. BVB/51-52.

1647.7.25.
Copie van een copie, afgegeven door W. Schuijl griffier der leenhofs tholcamer en domeijnen te 's Bosch, waarin is opgenomen een overeenkomst tussen die van Helmond, Bakel, Aerle, Beek en Rixtel, waarin zij overeenkomen tot oplossing van hun oude geschillen over de Peel twee adellijke arbiters te benoemen en door deze een onherroepelijke uitspraak te laten doen. Vpl.: VPH vE.BVB/52-54.

1646.9.26.
Copie van een scabinale akte van die van Helmond waarin zij door hun gezworen secretaris P. Flodrop doen optekenen het getuigenis van enige mensen uit Bakel, Helmond en Aerle betreffende de verplaatsing van de hoender- of roodse staeck door die van Venraij. Vpl.: VPHvE.BVB/ 55-57.

1646.10.3.
Copie van een schrijven der raad van State der Vereenigde Nederlanden aan die van Bakel, Helmond, Aerle-Beeck en Rixtel waarin deze gesommeerd worden niet op eigen gelegenheid een limietscheiding te maken tussen Brabant en het overkwartier van Gelderland. Vpl.: VPHvE. BVB/57-58.

1649.8.19.
Copie van een schrijven van de cancellier en raad van zijne koninklijke Majesteit in het vorstendom Gelre aan de raad van Brabant in Den Haag terzake klachten van die van Venraaij over de inbreuk in hun limiten door die van Baeckel, Helmond en Rixtel. Vpl.: VPHvE.BVB/58-59

1650.8.3.
Copie van een schrijven van die van Helmond, Bakel, Aarle-Rixtel en Beek aan de cancellier in het vorstendom Gelre in antwoord op zijn schrijven van 19.8 1649, hiervoor geciteerd, betreffende onenigheden in de Peel en de slechting van deze geschillen. Vpl.: VPHvE.BVB/59-61

1650.8.11.
Copie van het schrijven van die van Helmond C.S. aan die van Venraaij waarbij zij informeren naar de aard van de gedelegeerden van Venray in de zaak van de slechting van het geschil inzake de Peel. Vpl.: VPHvE. BVB/61-62.

1650.8.24.
Copie van het schrijven van de raad en rentmeester-generaal der domeijnen waarbij de deurwaarder G. Somers opdracht krijgt de grensgeschillen met die van Venray in de Peel en die van deze zijde op de oude manier op te lossen in commissie met J. Oudaert en Becx van Helmond, en later aan dezelfde rentmeester Pieck verslag uit te brengen. Vpl.: VPHvE. BVB/62-63.

1651.8.1.
Copie van een schrijven van de regenten van Helmond, waarin zij verzoeken na te gaan in hoeverre die van Oploo in overtreding waren en hoe hen te behandelen inzake het turfsteken op Helmonds gebied. Vpl.: VPHvE.BVB/63-64.

1654.7.25.
Afschrift van uitbetaling van declaraties ingediend door hen, die betrokken waren bij de oplossing van grensgeschillen in de Peel, welke rekening betrekking heeft op die van Helmond. Vpl.: VPHvE.BVB/64-67.

1654.8.
Copie van de brief van de raad van Braband aan de regenten van Helmond C.A. waarbij nogmaals de stukken betreffende het peelconflict worden opgevraagd - de vergadering tot overleg op verzoek uitgesteld, - een voorstel wordt gedaan omtrent de gestolen turf. Vpl.: VPHvE.BVB/67 69.

1654.9.1.
Copie van brief van de raad van Brabant waarbij misnoegen over traag - heid van stukken verzamelen inzake peelgeschil wordt uitgesproken en te kennen wordt gegeven dat zulks ook het geval is bij de regenten van Venraij op de cancellarij te Roermond en de vergadering definitief wordt vastgesteld op 13 september 1654 Vpl.: VPHvE.BVB/69-70.

1657.1.12.
Copie van de bepaling van de gezamenlijke regenten van Helmond C.A. waarbij zij J. Pieterson en B. van Heessel gelasten de stukken te verzamelen nodig ter bijlegging van de peelgeschillen. Vpl.: VPHvE.BVB/ 70-71.

1657.4.27.
Copie van extract van register waar in de gedelegeerden in het peelgeschil op instigatie, door die van Venray aan die van Bakel C.S zal worden gezonden van deze en van de voorgaande request (zie fol. 141 VRS.SQQ) Vpl.: VPHvE.BVB/71-73

1658.8.13.
Copie van de acte der gedelegeerden van Bakel C.A. in het peelgeschil,

waarin zij verslag doen over de schade door die van Venray aangebracht in de brabantse Peel en voorstellen dit mee te delen aan de hooge regeiringe, verder werd dezelfde dag een gelijke overtreding door die van Oploo geconstateerd. Vpl.: VPHvE. BVB/73-75.

1659.2.1.

Copie van betaling der declaraties van hen die uit Helmond C.A. betrokken waren bij de peelgeschillen en de oplossing daarvan. Vpl.: VPHvE. BVB/75-76.

1658.8.15.

Copie van schrijven van P. Bort en C. Gans van Gemert, waarbij die van Bakel C.S. in hun rechten betreffende hun peelgebied bevestigd worden en maatregelen mogen nemen om hun rechten te doen gelden, na notificatie aan de raad van Staten der Verenigde Nederlanden. Vpl.: VPHvE. BVB/76-78.

1660.4.22

Copie van het stuk dat als aanvulling werd opgemaakt van de declaratievergoeding van 28-1-1647, en voor de behandeling waarvan een commissie werd samengesteld, welke de authoriteit bezat om de dorpen te gelasten alsnog een bedrag te betalen. Vpl.: VPHvE.BVB/78-80.

1662.1.21.

Copie van het stuk waarbij de gedelegeerden van Bakel C.A. als hun vertegenwoordiger aanstellen J. Pieterzon en B. van Heessel, om een onderzoek te doen naar de stukken inzake peeleigendom, om daarvan verslag te doen aan de staten generaal en de raad van staten en naar beste weten te handelen in Peelkwesties. Vpl.: VPHvE.BVB/80-82.

1662.1.31.

Copie van betaling van declaraties van die van Bakel C.A. die betrokken zijn geweest bij de regeling van het peelconflict, onder opgave hoeveel iedere gemeenschap moet bijdragen. Vpl.: VPHvE.BVB/82-84.

1662.9.19.

Copie van de bepalingen die vertegenwoordigers van Bakel C.A. uitvaardigen omdat die van Venray op grondgebied van eerstgenoemden enige bijenkorven hebben weggenomen, welke bepalingen hierin bestaan dat alle verkeer vanuit Venray zal worden aangehouden en die van Bakel, Helmond, Aarle-Rixtel en Beek aangezegd wordt zich niet naar Venray te begeven. Vpl.: VPHvE.BVB/84-86

1663.3.17.

Copie van schepenacte van P. Janssen en J. van den Grootenacker te Helmond waarin opgenomen de verklaring dat W.C. Bants uit Arle zijn bijen op brabantse grond had staan, dat die werden weggenomen door die van Venray, dat hij deze terug wilde halen en er van hem staangeld werd verlangd, en hij het vermoeden uitspreekt dat er valsheid is gepleegd. Vpl.: VPHvE.BVB/86-87.

1663.8.30.

Copie van acte van gedelegeerden van Helmond, Arle en Beek, waarin zij ter bescherming van hun gebied in de Peel ten opzichte van die van Venray bepalen, dat de laatstgenoemde voor hun bijen in de Peel bij ongeoorloofd plaatsem moeten betalen het staangeld en een boete en dat bij weigering van betalen het Venrays goed in die gemeentens zal worden geconfisceerd en ter delging van de schulden worden verkocht. Vpl.: VPHvE.BVB/87-89.

1664.3.31.

Copie van een schrijven van de schepenen van Helmont, waarin zij een vergadering der gezamenlijke schepenen bijeenroepen in verband met de bijenkorven uit Venray in de Peel waarover zij op verzoek van de ambassadeur van Spanje verslag moeten uitbrengen aan de Raad van State der verenigde Nederlanden. Vpl.: VPHvE.BVB/89-90.

1664.4.12.

Copie van het schrijven van die van Helmond aan de Raad van State der Verenigde Nederlanden waarin zijn opvragen de stukken die waren opgezonden om deze door te zien om de inhoud te kunnen gebruiken op de aanstaande vergadering waar zullen worden opgelost de kwesties in verband met de limiten in de peel ten overstaan van die van Venray. Vpl.: VPHvE.BVB/91-92.

1664.4.

Copie van een schrijven waarschijnlijk van J. Pieterzon waarin hij de bevindingen van het onderzoek in de peelkwestie aan de hand van de stukken en de gevoerde correspondentie verslag uitbrengt aan de raad van state der verenigde Nederlanden Vpl.: VPHvE.BVB/92-100.

1665.4.7.

Copie van het procesverbaal opgemaakt door vertegenwoordigers van Helmond, Bakel en Arle over het stelen door die van Venray van twee kudden schapen en dit met vermelding dat het feit zal worden bekend gemaakt aan de Staten Generaal der Verenigde Nederlanden en dat het besit van of de aanspraak op bezit van die van Venray door die van

Bakel zal worden overgenomen mits die van Venray de gestolen schapen niet teruggeven. Vpl.: VPHvE.BVB/ 100-102.

1665.4.7.

Copie van het procesverbaal door de ondervorster van Helmond van kapitaal en renten van respectievelijk P. en C. Scheers van Venray, hetwelk zij hadden uitstaan in Helmond, zulks als maatregel tegen het stelen van de bakelse schapen door die van Venray welke acte werd verleden voor de gerechtsbode F. van Wullen van Den Bosch. Vpl.: VPHvE.BVB/102-104.

1665.4.13.

Copie van de scabinale akte waarbij die van Bakel, Helmondt en Arle hun afgevaardigde naar Venray sturen om schadevergoeding van hun gestolen schapen te vragen, welke acte is ondertekend door de secretaris. Vpl.: VPHvE.BVB/104

1665.4.13.

Copie van een notariële akte behelzend een getuigenverklaring van het weghalen door die van Venray van twee kudden schapen van grond van Bakel, welke akte mede ondertekend werd door getuigen. Vpl.: VPHvE. BVB/104-106.

1665.4.21.

Copie van akte van die van Bakel, Helmond en Arle, Beek, waarbij zij J. Bellefelt, notaris en procureur in Roermond opdragen en machtigen uit hun naam bij die van Venray te protesteren over de schapendiefstal in de Peel om hen schadeloos te stellen en de kosten te voldoen, welke akte op hun verzoek door twee schepenen zijn bezegeld, terwijl een derde schepen uit naam van de secretaris heeft ondertekend. Vpl.: VPHvE.BVB/ 106-108.

1665.5.5.

Copie van een scabinale akte van schepenen van Helmond waarin opgenomen een getuigenverklaring van het weghalen door die van Venray van schapen op Brabants grondgebied welke verklaring kon worden afgelegd na een onderzoek, in opdracht ter plaatse ingesteld. Vpl.: VPHvE. BVB/108 109.

1665.5.5.

Copie van scabinale akte van schepenen van Helmond, waarin zij verklaren aan de procureur J. Bellefelt in Roermond een protest ter hand gesteld te hebben tegen de eigendomsschendingen van die van Venray, en waarbij kenbaar wordt gemaakt, dat de de genomen tegenmaatregelen niet bekend gegeven worden. Vpl.: VPH vE. BVB/109-110.

1666.9.9.

Copie extract uit het register der resolutien der Staten generaal der Verenigde Nederlanden waarin bepaald dat de stukken ter verdere afdoening zullen worden doorgezonden naar de Raad van Staten, opdat die beslissingen zullen treffen. Vpl.: VPHvE.BVB/110-112.

1666.10.14.

Copie uit het boek der resoluties van de Raad van Staten der Verenigde Nederlanden, waarin deze raad de rentmeester Pieck van Thienhoven opdraagt zo spoedig mogelijk alle stukken in verband met de peelkwestie op te sturen ten einde te komen tot een finale uitspraak. Vpl.: VPH vE.BVB/112-113.

1666.11.20.

Copie van een schepenacte van die van Bakel, waarin zij de Raad van Staten verzoeken de zaak van restitutie door die van Venray in verband met de schapendiefstal af te doen, gezien de armoe van de eigenaars dier gestolen schapen, daar zij niet meer aan hun verplichtingen kunnen voldoen. Vpl.: VPHvE. BVB/113-114.

1666.12.6.

Copie van Brief van die van Bakel aan de Raad van Staten ter verkrijging van het snel afhandelen van de schapenkwestie door die van Venray gestolen, waarbij geinsereerd de uitspraak van genoemde raad omtrent de gelden en renten die van Venray uitstaan in Helmond. Vpl.: VPHvE.BVB/114-116.

1669.8.13.

Copie van twee affiches door die van Bakel gehecht op bijenhallen in de Peel ter waarschuwing van die van Venray, dat deze bijen op brabants gebied staan zonder daarvoor de gebruikelijke belasting betaald te heb - ben waarvoor in de plaats enige korven werden weggenomen onder beding dat zij kunnen worden terug be komen door de eigenaar, mits hij de belasting betalen zal. Vpl.: VPH vE. BVB/116-117.

1669.8.30.

Copie van extract uit het register der resolutien van de raad van Staten der Verenigde Nederlanden, waarbij in verband met de kwestieuse limietscheiding in de peel wordt bepaald dat de kaart gemaakt door de commies H. Blom zal opgestuurd worden aan de ambassadeur van Spanje opdat deze op grond van de verkrijgen van de Hertogen van Brabant zoals aangetekend op de kaart, een finale uitspraak kan doen, of op zijn

advies een vergadering deze uitspraak kan doen. Vpl.: VPHvE.BVB/117-118.

1669.11.21.
Copie scabinale acte van die van Bakel waarin proces verbaal wordt opgemaakt van de beroving van paard en kar van T.Geverts door die van Venray op brabantse grond, terwijl als getuige optreedt J.P.Masbroecq, die tevens de ondervorster van Venray herkend heeft. Vpl.: VPHvE.BVB/118-120.

1669.8.13.
Copie van acte van bestuurderen van Bakel C.A.gecommitteerd ter vergadering waar besloten wordt en de schout van Bakel gemachtigd om in de peel enige bijenkorven weg te halen van die van Venray, welke op brabantse grond staan zonder staan-. geld te hebben betaald, om daarmede aldus de verschuldigde belasting te innen, wanneer die van Venray binnen 6 dagen legaal betalen wordt deze acte ongedaan gemaakt. Vpl.: VPHvE.BVB/120-121.

1676.5 4.
Copie van de acte opgesteld door commissie van die van Bakel, Helmond, Arle-Rixtel en Beek, ter inspectie van de grens in de Peel en rapport van hun bevindingen, de minuut werd mede ondertekend door getuigen. Vpl.: VPHvE.BVB/121-124.

1677.4.28.
Copie van memorie van de bestuurderen der dorpen Bakel, Beecq, Arle-Rixtel en de stad Helmond,dat men de nodige specificaties opstellen zal voor een te houden liquidatie in verband met het peelgeschil. Vpl.: VPHvE. BVB/124-125.

1677.7.1.
Copie van memorie voor de raad van Staten van G.Suyckers betreffende de gelden die Venray had uitstaan in Helmond en door deze laatste werden geconfiskeerd, hoe deze handeling geschiedde en wat verder met deze bedragen zal gebeuren. Vpl.: VPHvE.BVB/126-128.

1678.3.25.
Copie van het verzoek van de bestuurderen van Bakel, Helmond en Arle Beek om de mogelijkheid te onderzoeken van een vergadering tot het houden van liquidatie der gemaakte onkosten in het peelgeschil en het bepalen van de houding in verband met de daarover hangende kwestie in Roermond bij het Hof van Gelderland. Vpl.: VPHvE.BVB/128-130.

1678.4.21.
Copie van acte van de bestuurderen van Bakel, Arle Beek en Helmond waarin zij een opgave doen van de schulden gemaakt door de secretaris Suijckers in verband met de zaak hangende voor het Hof van Roermond met betrekking tot de weggehaalde schapen van Bakel op brabants gebied en verzoeken een oplossing te zoeken voor het voldoen van deze schulden, zonder genoemde secretaris te benadelen. Vpl.: VPHvE.BVB/130-133.

1678.9.11.
Copie van scabinale acte door die van Helmond waarbij zij de acte van 21 April 1678 door vertegenwoordigers van omliggende plaatsen goedkeuren en ratificeren en de bepalingen daarin vervat als wetten te beschouwen. Vpl.: VPHvE.BVB/133.

1678.4.29.
Copie acte van approbatie door de heer van Beecq behorende bij voorafgaande resolutie, welke 8 dagen eerder door de vergadering van schepenen was aangenomen. Vpl.: VPHvE.BVB/134.

1678.4.26.
Copie acte van approbatie door de schepenen van Bakel behorende bij voorafgaande resolutie welke 5 dagen eerder door de afgevaardigden werd aangenomen. Vpl.: VPHvE.BVB/134-135.

1678.4.24.
Copie acte van approbatie door de schepenen van Arle Beek behorende bij voorafgaande resolutie welke 3 dagen eerder door afgevaardigden werd aangenomen. Vpl.: VPHvE.BVB/135-136.

1678.7.2.
Copie acte van de hoofdbestuurderen van Helmond, Bakel, Aarle-Rixtel en Beek, waarin vervat de inhoud van een missive van de advocaat Pallandt van Roermond, dat deze bekend maakt de peelkwestie te onderzoeken en het gevraagde zal verstrekken. Vpl.: VPHvE.BVB/136-137.

1678.8.29.
Copie acte van de hoofdbestuurderen van Helmond Bakel, Beek, en Aarle Rixtel, waarin gezegd dat de goederen van de secretaris Suyckers in Venray ter kwijting van schulden zullen verkocht worden, dat mede een besluit zal moeten worden genomen over de declaratie ingediend door de partijen voor het Hof van Roermond. Vpl.: VPHvE.BVB/137.

1449.8.14.
Copie van een vercrijgbrief van Phi.

lips, Hertog van Bourgogne enz. waarin deze aan die van Deurne op basis van een acte van vercrijg van Hertog Jan van Braband van 1325.3.1. Vpl.: VPHvE.BVB/194-196.

VERDRAGEN
1647.5.26.
Capitulatien ende puncten geaccordeert door syne Doorluchtichste Hoocheydt der Aertshertoch Leopold Wilhelmus aen Mons.du Plessis Bellievre, marichal du camp ende gouverneur van de stadt Armentiers voor sijne conincklycke Majesteyt van Vranckryck, geaccordeert den 26 Mey, wesende Assensionsdach. Gedruckt naer de copye tot Ryssel. Vpl.: PvB1/528-529.
1598.5.2.
Articulen ende conditien vanden Peys ende Eeuwige Alliantie besloten tusschen den seer hoogen ende machtigen Prince, Philips by der gratien Godts, Catholycke Coningk van Spaengnien etc. ende Henrick de IV van die namen, door die selve gratie Allechristelyckste Coningh van Vranckryck. Vpl.: PvB1/535-542.
1684.8.15.
Articulen van den Treves voor twintigh jaeren tusschen de twee Croonen van Spagnien ende van Vranckryck gemaeckt tot Regensbourgh. Vpl.: PvB7/370.

VERGADERINGEN Zie: Breeden raede---/
VERGADERINGEN NATIEN NRUSSEL.
1681.6.18.
Reglement ende Ordonnantie raeckende de vergaederingen van de Natien der Stadt Brussel. Vpl.: PvB6/ ibid.

VERGOEDEN VAN SCHADEN.
1712.11.24.
Ordonnantie van de vrouwe van Asten, alsmede drossaard, schepenen en regenten bepalende de vergoeding van alle schaden toegebracht aan de goederen van corporele ambtenaren. Vpl.: VPHvE.ASO/12-13.

VERHAAL WAGENVRACHTEN, SCHIPVRACHTEN, PIONNIERS.
1692.1.25.
Placcaert verclaerende van geender weerde seker Octroy van den 7.julii lestleden, geaccordeert op het vervolgh van de Hooft-Meyers van het plat-Landt, behelsende onder andere, dat de personele lasten, als Wagen-vrachten, Schipvrachten, Pionniers ende diergelijcke souden mogen worden verhaelt op d'afgesetene Proprietarissen. Vpl.PvB6/364

VERHOEDEN BEDROG ENG.LAKENEN.
1570.6.3.
Placcaert om te verhoeden de bedrogen die geschieden op de Engelsche Laeckenen ende andere Koopmanschap van Engelandt. Vpl.: PvB4/105.

VERHOUDING BURGERS-MILITAIREN.
1744.1.2.
Placcaert nopende het gedragh t'observeren tusschen de Borgers ende de Militairen. Vpl.: PvB9/135.

VERHUUR Zie: huizen---/
VERKOOP GOEDEREN.
1656.8.2.
De Verkoopingen van Goederen excederende de weerde van 300. Carolus guldens te doen by 2. Proclamatien, ende een ex Gratia, tot het lichten van Syne Majesteyts Segele. Vpl.: PvB4/184.

VERKOOP OFFICIEN ENDE AMPTEN.
1626.5.2.
Placcaert ons Heeren des Coninckx op 't vercoopen van de Officien. Vpl.: PvB1/423-425.
1734.2.16.
Vernieuwinge van het Placcaet van den 2.Mey 1626 geëmaneert tegens de verkoopingen der officien ende ampten. Vpl.: PvB7/48.

VERKOOP ONROEREND GOED Zie: verbod---/
VERKOOP RECHTEN CHIJNSEN enz.
1703.8.13.
Edict ende Ordonnantie tot het vercoopen ende veralieneren van de Rechten, heerelijcke Cheynsen, Keuren, soo in gelde als in specie, in Renten die natuer hebben van Cheynsen ende Pachten, Recognitien, Speyckers, Lardiers ende Brifven competerende Syne Majesteyts Domeynen in de Provincie van Brabandt Luxembourg, Vlaenderen ende andere. Vpl.: PvB6/591.

VERKOPEN Zie: onwaardeverklaring---/
VERKOPEN VAN GRANEN Zie: Verbod kopen, ---/
VERCOOPINGEN EN ALIENATIEN VAN GOEDEN VAN GEESTELIJCKEN
1582.4.2.
Placaet ende Eeuwigh Edict ons Heeren des Coninckx aengaende de vercoopingen ende alienatien, die daegelijckx gedaen worden by de vyanden ende rebellen, van de goeden der geestelijcke persoonen ende andere goede ondersaeten, volgende die Partije van zijne voorsz. Majesteyt

soo onder 't decksel van confiscacien quotisatien ende impositien, als onder het scheijnsel van justicie voor achterstel van renten of andere schulden etc. Vpl.: PvB1/60-62.

VERKRIJGBRIEVEN DEURNE.
Register van de verkrijgbrieven en andere privilegien van Deurne en Liessel. Vpl.: VPHvE. DVB.
1661.1449.8.14; 1325.3.1.
Copie ener notarieele acte van de hand van P.Wijtveld notaris waarin geinsereerd een charter van Philips van Bourgondien van 14.8.1449 en een charter van Hertog Jan van Braband van 1.3.1325 waarbij de laatste aan die van Deurne verkoopt de gemeente gelegen binnen gevartsgerichte van Doerne tegen een jaarlijks erfchijns van 40 schellingen zwarte tournoysen en hen het recht verleent daarop een schutter aan te stellen. Vpl.: VPHvE.DVB/2-5.
1661.(1464.1.20)
Acte copie van de hand van notaris R.Wijtvelt waarin opgenomen een acte van Philips van Bourgondien van 20.1.1465 waarbij de gemeene gronden van Deurne zoals vastgesteld bij acte van Hertog Jan van Brabant op 1.3.1325 worden erkend en bevestigd en waarbij aan die van Deurne onder bepaalde voorwaarden de uitgifte van gronden wordt toegestaan. Vpl.: VPHvE.DVB/5-15.
1654.6.17.
Copie acte van de hand van Notaris P.Bunnen waarin opgenomen het proces verbaal van de minnelijke schikking betreffende de Peel tusschen gecommitteerden van Deurne en die van Helmond, Beek, Aarle-Rixtel en Bakel anderzijds. Vpl.: VPHvE.DV B/15-18.
1685.11.28.
Copie acte waarin die van Deurne en Vlierden de armengoederen verdelen door het lot en waarbij de advocaat Bunnen van Helmond wordt afgevaardigd en gemachtigd als arbiter de scheiding te leiden en waarin tevens wordt geinsereerd een inventarisatie der respectieve goederen. Vpl.: VPHvE.DVB/19-35.

VERNIEUWING ARRESTEN.
1695.10.22.
Ordonnantie dat alle de gene hebbende eenige Arresten ofte andere bekommeringen ter Secretereyen der Stadt Brussele van wat nature die souden mogen wesen, de selve aldaer te doen vernieuwen. Vpl.: PvB6/85.

VERNIEUWING KEURBOEK WOUD VAN SONIEN.
1634.11.6.
Placcaert van onse ghenadichsten Heere den Coninck, additie ende vernieuwing vanden Keurboeck vanden Woude van Zognyen. Vpl.: PvB2/121

VERPACHTING.
1704.5.14.
Conditien waer op men van wegens die Wethouderen deser Stadt Brussele publieckelijck sal verpachten den meestbiedende allen de middelen ende rechten deser voorsz. Stadt. Vpl.: PvB6/98.

VERPACHTING RECHTEN BARRIEREN.
1717.1.29.
Acte comminerende eene amende tot laste vande Pachters ende hunne commisen voor iedere contraventie aen de Conditien van verpachting der Rechten van de Barrieren op de Casseyden van Brabandt. Vpl.: PvB5/429.

VERPONDING EN BEDEN.
1710 5.3.
Ordonnantie van schepenen van Asten op de aangiften door ingezetenen van de heerlijkheid Asten van hun onroerende goederen in verband met hun aanslag in de verponding en de beeden. Vpl.: VPHvE.ASO/8-9.

VERVOER KOOPMANSCHAPPEN.
1627.7.6.
Ordonnantie ende instructie, waernaer hen voortaen sullen hebben te reguleren d'Officieren, Commisen, Cherchers ende Visitateurs tot Antwerpen, nopende de goederen ende coopmanschappen die van Antwerpen naer 's Hertogenbosch ende Breda naer Antwerpen ende uyt Antwerpen ten plattelande op de dorpen te lande sullen gevonden ende vervoert worden, in der voegen ende manieren hierna volgende. Vpl : PvB1/370.

VERVOER GRANEN.
1757.2.17.
Placcaert permitterende de Graenen te vervoeren van d'eene Provincie naer d'andere binnenwaerts in dit Landt, ende te brouwen met Terwe tot het eynde van de maendt Meert 1757. Vpl.: PvB10/121.
1757.2.20.
Placcaert permitterende het vervoeren der Graenen binnenwaerts het Landt van Limbourg ende de dry Landen van Overmaese. Vpl.: PvB10/123.

VICTUALIE Zie: voorcoop leeftocht ende---/
VIJANDELIJKE GOEDEREN.

1706.7.13.
Ordonnantie tot het overdraegen van alle de verborge vyantlijcke goederen in de Steden van Loven. Vpl.: PvB7/ibid.

VIJANDEN Zie: opbrengen schepen van ---/
VIJANDEN EN REBELIEN Zie: verbod correspondentie met--/
VISSCHERIJ.
1513.2.8.
Placcaet op de Visscherye in den quartiere van Brussel. Vpl.: PvB 3/531.
1661.4.16.
Ordonnantie op 't stuck van de visscherye in de riviere de Schelde ende omliggende waeteren. Vpl.: PvB3/251.
1691.5.16.
Acte nopende het stellen van twee gesworen Wegers ende Meters van den Groenen-Visch ende twee controleurs voor den Zee-visch binnen ende ter Myne van de stadt Antwerpen vercocht wordenden. Vpl.: PvB 6/256.

VOERLIEDEN Zie: Verbod aan---/
VOETBRANDERS Zie: Criminele zaken.
VOERSTERS.
1560.9.28.
Ordinantie ende instructie voirden voerstere vander vrijheijt van Turnhout, waernae dat de voerschreven voerstere int bedienen vander voersterijen vander voerscreven vreijheijt hem zal behoiren te vueghen ende reguleren, so in prouffijten ende emolumenten als in zijnen laste ende dienste. Vpl.: Lo6/622-637; BMJ.

VOGELSCHIETEN Zie: Brandpreventie.
VOGELSCHIETEN-PRIJSSCHIETEN
1721.10.2.
Decreet gevolght op de Requeste der Heeren Landt-Dekens van het Aertsbischdom van Mechelen, verbiedende den Vogel ofte Prys te schieten op de Kerckhoven ofte Thorens vande Kercken. Vpl.: PvB5/14.
1721.10.27.
Vonnisse op het selve subject voor die Heeren Gedeputeerde der Heeren Staeten van Brabant, Supplianten, die Heeren Raeden ende admodiateurs Generael van Syne Majesteyts Rechten, geinsinueerde. Vpl.: PvB6/432.

VOITUREN.
1732.6.7.
Interdictie van eenige Persoonen te voeren met voitueren in de welcke meer als vier persoonen souden connen wesen, naer de steden, naer de welcke carossen oft Diligentien opgerecht zyn by Octroy van Syne Majesteyt. Vpl.: PvB5/407-409.
1735.7.9.
Ordonnantie op het selve subject.(zie interdictie dd. 1732.6.7.) Vpl.: PvB 5/409.
1752.9.25.
Decreet verclaerende met welcke Voituren men mag voeren op de Casseyden ende weghen alwaer aengestelt zyn publiecke Coetsen ofte Diligentien door octroy van S.M. ofte wegens de Staeten der Provincien daer toe geauthoriseert. Vpl.: PvB8 /290.
1752.12.23.
Ander reglement op het selve Subject ende behelsende de permissie van de Waegens ende de Karren te bespannen met meerdere Peerden op de Conditien aldaer uytgedruckt. Vpl.: PvB 8/295.
1759.2.19.
Decreet verclaerende dat niemand als de Pagters der publiecke Voituren op de baenen aldaer die opgerecht zyn en magh vervoeren eenig volck met Voituren van meer dan vier persoonen op de boeten daer by uytgedruckt. Vpl.: PvB8/291.

VOORCOOP LEEFTOCHT ENDE VICTUALIE.
1598.10.12.
Placcaert ende Ordonnantie nopende den voorcoop van alderhande leeftocht ende victualie. Vpl.: PvB1/ 309-310.

VOORKOOP WOLLE.
1568.3.9.
Placcaert tegens den voorkoop van de Wolle. Vpl.: PvB4/102-105.

VORDERINGEN GRAENEN etc.
1676.6.12.
Ordonnantie om te beletten het picken ende dorssen der Graenen by de Militairen. Vpl : PvB6/676.
1691.5.18.
Ordonnantie tot het menageren van het Gras der weyden van de quartieren, alwaer het Volck van oorloge soo van Syne Majesteyt als van syne geallieerde gelogeert is. Vpl.: PvB 7/ibid.
1709.3.12
Decreet nopende het omslaegen ende invoorderen van de becostinge der Graenen, Fouragie ende andere saecken door d'Ingesetenen van desen lande aen de vyandtlijcke Cryghs-volckeren gelevert. Vpl.: PvB6/388.

VORDERINGEN WAEGENS, KARREN enz.

1691.10.20.
Ordonnantie tot het lichten van de rechten op de Wagens en Karren gelaeden met houdt ende andere Commerschappen, passerende Sonien-Bosch, om te stellen eene Compagnie van Volckeren van Oorloge tot het bewaeren van den geseyden Bosch ende bevryden van de coopluyden. Vpl.: PvB5/474.
1692.10.16.
Ordonnantie verhoogende de Rechten op de Karren ende Waegens komende met houdt gelaeden uyt Sonien-Bosch tot het augmenteren van de Compagnie gestelt soo tot bewaerenisse ende bevrydinge vanden selven Bosch als van de Coopluyden. Vpl.: PvB5/475.
1708.12.17.
Placcaert regulerende den prys van de daghueren van de Waegens, Karren ende Pionniers, de welcke zyn ende gecommandeert sullen worden tot den Coninclijcken dienst. Vpl.: PvB7/352.
1709.2.6.
Interpretatie van het Placcaert van den 17. December lestleden regulerende den prys van de Waegens, Karren ende Pionniers te leveren tot den dienst van Syne Majesteyt. Vpl.: PvB7/353.
1744.5.21.
Decreet raeckende het leveren van Waegens, Peerden, Pionniers. Vpl.: PvB9/237.

VORSTERIJEN Zie: Investituurbrieven ---/

VRACHTVERVOER.
1726.7.13.
Ordonnantie regulerende de vrachten passerende de Casseyden van de Stadt Brussel naer Namen ende Charleroy. Vpl.: PvB5/433.

VREDESVERDRAG.
1725.9.5.
Declaratie van den negensten artiecle van Peys gesloten tot Weenen den 30. der maendt April lest-leden tusschen Syne Keyserlijcke ende Catholijcke Majesteyt ende Syne Coninclijcke Catholijcke Majesteyt. Vpl.: PvB7/534.

VREEMD KRIJGSVOLK.
1689.2.21.
Ordonnantie tegens de gewaepende Volckeren, niet zynde Ondersaeten van den Coninck, noch verplicht in synen Coninclijcken Dienst, die door dese Landen innecomen ende passeren sonder permissie. Vpl.: PvB7/305.
1689.6.7.
Ordonnantie verbiedende te doen eenige moeyelijckheydt, beletsel oft quaedts tractement aen de Volckeren van oorloge die hun retireren uyt den dienst van den Coninck van Vranckryck. Vpl.: PvB7/329.

VREEMDE MILITAIREN Zie: uitwijzing- --/

VREEMDEKRIJGSDIENST.
1617.2.27.
Niet te begheven in vremder crychsdienst. Vpl.: PvB2/260.
1634.1.12.
In 't maecken vande recruyten en machmen gheen soldaeten aennemen die onder ander regimenten dienen. Vpl.: PvB2/278.
1634.4.6.
Gheen soldaten en moghen hen begheven uyt den dienst sonder consent vanden gouverneur ende capiteyn generael vanden legher ofte vanden oversten bevelhebber van 't legher sonder dat 't selve gheoorloft is te moghen geven de capiteynen oft eenich ander hooffden ende oversten. Vpl.: PvB2/281.
1634.4.7.
Dat de soldaten die t'sedert den trefues sonder consent hebben gheretiteert uyt den dienst, wederom sullen moeten comen hen stellen onder den vendel ende dienen voor den tydt van een jaer. Vpl.: PvB2/282.

VREEMDELINGEN.
1705.10.14.
Ordonnantie van Heren schepenen der heerlijkheid Mierlo inhoudende maatregelen op vreemdelingen of buitengeborenen. Vpl.: VPHvE.MSO/4
1707.1.25.
Prorogatie vanden termyn voorgeschreven by het Placcaert vanden 11. December lestleden. Vpl.: PvB 5/254.
1710.3.28.
Ordonnantie van drost en schepenen der heerlijkheid Mierlo inhoudende bepalingen tot het stellen van cautie door buitengeborenen. Vpl : VPH vE. MSO/8.9.
1714.3.16.
Ordonnantie van schepenen der heerlijkheid Mierlo inhoudende bepalingen met betrekking tot de vestiging in de heerlijkheid van buitengeborenen. Vpl.: VPHvE.MSO/ 13.
1725.12.29.
Placcaert tegens de Benden van Egyptenaren, oft sich soo noemende, hunne Compagnons ende Adherenten. Vpl.: PvB5/718-722.
1771.12.21.
Ordonnantie van Bakel en Milheeze inhoudende bepalingen tot instelling van een wacht tot wering van vreem-

delingen. Vpl.: VPHvE.BSO/28-30.

VREMDE WERCKLIEDEN
1740.10.15.
Ordonnantie verbiedende te employeren vremde Werck-lieden, als Houtklievers, Draegers, en andere etc. Vpl : PvB10/385.
1740.10.15.
Decreet verbiedende aen alle vremde Aerbeyders te comen binnen dese Landen, ende bevelende aen de gene die daer in daedelijck souden mogen zyn, sigh daer uyt te vertrecken. Vpl.: PvB9/26.

VRIJBAETERS Zie: criminele zaken.
VRIJDOM Zie: belasting ---/
VRIJDOM KRIJGSVORDERINGEN.
1586.6.12.
Placcaet ons Heeren des Coninckx, waerby wordt versien dat alle pachters, lantluyde ende allen anderen voortaen vryelyck hunne landen sullen mogen labeuren, bouwen ende oefenen, sonder by de soldaten ende crychvolck overlaste te lyden, oft dat oock hunne peerden, beesten ende andere instrumenten sullen mogen ghearresteert oft geexecuteert worden, met meer andere puncten daertoe dienende. Vpl.: PvB2/172-175.

VRIJDOM TOLLEN, GABELLEN ENDE IMPOSITIEN Zie: Schorsing---/
VRIJGELEIDEN.
1677.3.10.
Vrye-geleyde voor de gene die geroepen oft beschreven worden tot eenige vergaederingen binnen de stadt ende districte van Thienen voor publiecke Saecken. Vpl.: PvB 6/68.

VROUWENRECHT.
1554.3.13.
Aengaende der vrouwen recht van preferentie in hare mans goeden voor alle crediteuren desselfs haers mans binnen Antwerpen. Vpl.: Lo1/726-729; BMJ.
1588.2.20.
Acte van vrydomme voor de weduwen van de heeren cancellier, raedtsheeren fiscalen ende twee greffiers van den Raede van Brabandt. Vpl : PvB 3/400.
1588.8.27.
Acte van vrydomme voor de weduwen van de heeren president, rekenmeesteren, ende auditeurs van de rekencamer. Vpl.: PvB3/401.
1589.1.30.
Acte van vrydomme voor de weduwen van de secretarissen van den Raede van Brabant. Vpl.: PvB3/401.

W.

WACHT.
1623.3.27.
Ordonnantie des Koninghs onses ghenadichsten heere ende prince op 't stuck van de Wacht, soo van de gulden als van de Borgherlijcke Vendelen der stadt van Antwerpen. Vpl.: Cr1/561-569; BMJ; BNB.
1623.4.19.
Ordonnantie van mijn heeren Schouteth, Borgermeesteren, Schepenen ende Raedt der stadt van Antwerpen op den particulieren reghel ende handel van de Wacht der selver stadt, ende 't ghene daeraen cleeft, beneffens ende in ghevolghe van de principaele Ordonnantie ende Reglement ons Heeren des Coninghs daer op ghemaeckt. Vpl.: Cr1/569-575; BMJ; BNB.
1681.11.21.
Ordonnantie van Patrouillien te doen binnen de Stadt Brussele by allen de Inwoonders der selve Stadt. Vpl.: PvB6/81.
1697.12.23.
Ordonnantie aen alle Baillius, Meyers, Volckeren van de Weth ende andere Officieren der platten-Landen te doen Ronden ende Patrouille door de wegen ende oock in de suspecte Plaetsen, om te vangen alle Quaetdoenders ende Vagabonden. Vpl.: PvB5/676-681.
1699.4.7.
Ordonnantie van te onderhouden de gene vanden 23. December 1697 ordonnerende aen alle Baillius, Meyers ende Wethouderen der platten lande van ronden ende patrouillen te doen in de forme ende maniere gestatueert by den eersten artikel van de voorsz. Ordonnantie. Vpl.: PvB 5/685.
1702.8.21.
Ordonnantie van goede Wacht, Ronden ende Patrouillien te doen tegens alle geweldt, force ende overlast der Vyanden, Quaedt-doenders ende Landtloopers. Ende dat aen dese Wacht sullen onderworpen wesen alle Ingesetenen van 18. tot 65. jaeren. Vpl.: PvB5/686-689.
1706.11.24.
Ordonnantie aen alle Hooft-officieren Baillius, Drossaerden, Meyers ende andere Officieren vanden platten-lande, te doen Ronden ende Patrouillen ende sen te tasten ende vangen alle Quaet-doenders ende andere Vagabonden. Vpl.: PvB5/689.
1710.11.28.
Orders raeckende de Wachten ende het gene ieder Officier op syn post

moet doen. Vpl.: PvB7/161.
1741.4.26.
Decreet van den Souvereynen Raede van Brabant, raeckende de Patrouillen ten platten-lande. Vpl.: PvB9/47
1745.6.12.
Andere Ordonnantie op het selve suject. (raeckende de Patrouillen ten plattenlande dd. 1741.4.26.) Vpl.: PvB9/48.
1745.7.7.
Placcaert ordonnerende aen de Borgers van Brussel, vry of onvry, alsoock alle Supposten van alle Raeden en Corpora, de wachte op te trecken. Vpl : PvB10/386.
1749.7.26.
Andere Ordonnantie op het selve suject. (raeckende de Patrouillen ten plattelande dd. 1741.4.16.) Vpl.: PvB9/50.
1787.11.12.
Ordonnantie van drossard en schepenen waarbij wordt bepaald dat bij dag en nacht dient te worden gepatrouilleerd ter wering van plunderende soldaten. Vpl.: VPHvE.VSO/6-7.
1793.10.24.
Ordonnantie van schepenen van Bakel waarbij zij bepalingen maken voor het patrouilleren door ingezetenen. Vpl.: VPHvE.BSO/39-40.
1804.1.28.
Ordonnantie van het bestuur der gemeente Mierlo inhoudende intrekking van het wagtreglement en de ampliatie daarop alsmede nieuwe bepalingen daarvoor in de plaats tredende. Vpl.: VPHvE.MSO/71-72.

WAEGENS, KARREN Zie: vorderingen ---/
WAERSCHOUWINGEN.
1694.12.9.
Waerschouwinge dat de persoonen, Domestiquen ofte Effecten van de Ambassadeurs of uytheymsche Ministers ter oorsaecke van hunne schulden in dese Landen niet en mogen gearresteert ofte vast gehouden worden. Vpl.: PvB7/76.

WAEGSCHAP.
1461.5.21.
Vonnis raeckende het Brussels waegschap en goedenisse enz. Vpl.: Crl/301-311; BMJ; BNB.

WAGENVRACHTEN Zie: verhaal---/
WAPENVERBOD.
1661.0.6.
Placaat van haar hoog mogende tegens het dragen van onbehoorlijk geweer, vegterijen en doodslagen. Vpl.: B2/9-18; BNB.
1727.2.20.
Waarschouwinge van den Raad van Brabant tegend het draagen van messen met scherpe punten. Vpl.: B3/36-38; BNB.
1734.3.23.
Placcaert tegens de dracht van de Sack-pistoletten, Bajonetten, Poignaerden, messen met punten ende andere verboden wapenen. Vpl : PvB7/62.
1737.11.7.
Ordonnantie tegens de dragh van den Degen by de gene die de versochte qualiteiijten niet en hebben. Vpl.: PvB7/45.

WARANTMEESTEREN.
1467.
Liste van de Warantmeesteren van Brabant, t'zedert den Jaere 1467. tot heden. Vpl.: PvB3/530.
1515.8.28.
Instructie voor den Warantmeester van Brabandt. Vpl.: PvB3/495-500.
1518.6.3.
Reglement op het Warantmeesterschap. Vpl.: PvB3/504-507.
1519.12.16.
Acte by de welcke geaccordeert wordt aen den meester-laeghere, Warantmeesteren ende Mannen van Leene, vanden horen eenen gemeynen segele. Vpl.: PvB3/507.
1545.2.
Instructie voor den warantmeester. Vpl.: PvB2/132-138.

WARENKEURING.
1802.5.29.
Aanvullende instructie voor de ijkmeester van Mierlo inhoudende bepalingen met betrekking tot het keuren van brood opgemaakt in de municipaliteit van Mierlo. Vpl : VPHvE.MSO/67-69.
1774.5.18.
Ordonnantie van drossard en schepenen der heerlijkheid Asten inhoudende bepalingen met betrekking tot het gewicht en samenstelling van het brood. Vpl.: VPHvE.ASO/80-81.

WATEREN Zie: wegen en ---/
WATERMOLENS.
1740.5.18.
Decreet van den souvereynen Raede van Brabant, gevolght op de requeste van die Heeren Gedeputeerde der Heeren Staeten van Brabant, ordonnerende aen de Molders van alle Watermolens gelegen op de Rivieren den Demer ende de Deyle, van aenstonts hunne Sluysen, Schutberders, etc. te trecken in cas van opperwateren, op de penen aldaer vermeldt. Vpl.: PvB8/317.

WATERTHOL.

1649.1.22.
Ordonnantie dat alle Schepen moeten worden ghevisiteert by de Commisen van den Waterthol. Vpl : PvB3/447.

WEEKMARKT Zie: stapel van paarden---/

WEESCAMERE Zie: weezen.

WEESKINDEREN.
1557.3.2.
Rechten ende ordonnantien aengaende de weeskinderen ende andere vermomboorde persoonen onder de vryheyt ende resort van Santhoven, ghedecreteert inden jaere 1557. Vpl. Lo6/74-178; Cr1/673-678· BMJ.

WEESMEESTERS Zie: salarissen

WEEZEN.
1557.3.2.
Rechten ende ordonnantien aengaende de weeskinderen ende andere vermomboorde persoonen onder de Vrijheyt ende Ressort van Santhoven. Vpl.: Cr1/673-678; Lo6/74-178; BMJ; BNB.
1585.11.26.
Ordonnantie van de weescamere der stadt van Loven. Vpl.: Cr1/39-54; Ca1/156-214; BMJ; BNB.
1617.5.14.
Acte van den raed van Braband op 't stuk van de lotinge der weezen goederen. Vpl.: Cu1/325-328; Cr1/179-180; BMJ.
1619.4.11.
Ordonnantie van de Weescamer van onbejaerde kinderen ende andere persoonen onmachtigh haere sinnen. Vpl.: Cr2/799-804; BNB.
1622.5.7.
Acte van den Raede van Brabant augmenterende den salaris van d'overmomboirs oft weesmeesters der stadt van Loven, ende van hunnen clerck. Vpl.: Ca /216.
1633.12.18
Declaratie ende ordonnantie ghemaeckt op 't stuck vande weesen der vrijheijdt ende vooghdije van Moll, Balen ende Desschel. Vpl.: Lo7/256-273; Cr2/1257-1260; BMJ.
1646.6.20.
Ordinantie opt statuyt vander momborien vanden weesen bij maniere van vercleringe. Vpl.: Cu1/239-248; BMJ.

WEGEN Zie: aanleg---/
1610.3.27.
Raeckende de straeten, de grachten en de wegen. Vpl.: PvB2/128-130.
1652.2.27.
Ordonnantie nopende het ruymen van de Grachten, maecken van de Herbaenen etc. Vpl.: PvB3/594-596.
1761.8.22.
Placcaert ordonnerende aen de Regeerders van Langhdorp en Werchteren te maecken eene partye Casseyde of Steen-wegh ter plaetse genaemt de Wyngaert-straete. Vpl.: PvB10/398.

WEGEN EN WATEREN.
1510.4.14.
Instructie ende Ordonnantie op het onderhouden vande voorsz. herbaenen oft herstraeten, brugghen, rivieren, etc. in de boven vermelde ordonnantie ghereclameert. Vpl.: PvB3/588-592.
1510.4.24.
Instructie ende ordonnantie ghemaeckt by bevele onsen heere den Keysere ende onsen alderghenadichsten Heere den Hertoghe van Oostenryck, van Bourgoignien, van Brabant, by mynen heere den cancellier ende andere luyden vanden Rade van Brabandt, daerop gehadt d'advys van den luyden vander Cameren vander rekeningen in Brabant, op d'onderhouden vanden Herbaenen of Herstraeten, Brugghen, Rivieren Waterloopen ende Waterringhen. Vpl.: PvB2/126-128.
1527.5.8.
Ordonnantie Raeckende het onderhouden van de Herbaneb oft Herstraeten, brugghen, rivieren, waterloopen, grachten, waterringhen etc. inden quartiere van Brussele. Vpl.: PvB3/587.
1660.7.14.
Placcaet op het stuck van de Beleyden rivieren brugghen ende herbaenen. Vpl.: PvB3/596-598.
16684.4.20.
Ordonnantie op het stuck van beleyden in 't quartier van Vilvoorden, Tervueren ende andere. Vpl.: PvB 5/447 449.
1698.11.10.
Placcaert verbiedende te breken, nemen ende wegh te draegen de Pallisaeden, oft eenige Materialen van de Corps-de gardes, Barrieren, Bruggen, Sluysen oft van eenige andere Wercken oft Fortificatien, ofte aldaer te doen ofte laeten weyden eenige beesten. Vpl.: PvB7/288.
1706.1.11.
Reglement op 't stuck vande betaelinge van de Rechten der Casseyden van Brussel op Gendt, ende van Brussel op Bergen in Henegauwe. Vpl.: PvB5/423-426.
1706.6.9
Ordonnantie aen alle de gene eenige balcken, plancken ende andere materialen afgehaelt oft sigh toegeeygent

hebben, gebruyckt oft gedestineert voor de Sluysen, bruggen ende forten beginnende op Hillebrugge, Itegem ende eyndende Loodyck onder Heyst, de selve binnen dry dagen te reproduceren. Vpl.: PvB7/290.

1708.1.24.
Ordonnantie aen alle Eygenaers van de Schaerhout-Bosschen in de extendue van twee bunders van de Casseyde van Brussel tot Bergen, Gendt ende degene tot Loven, mitsgaeders van Mechelen tot Contigh, de selve tot d'aerde toe af te kappen op dat de vagabonden ende roovers hun daer in niet en onthouden. Vpl.: PvB5/691.

1710.2.3.
Reglement op 't stuck vande betaelinge vande rechten der Casseyden van Brussel op Gendt, van Brussel op Loven, van Antwerpen op Mechelen, van Antwerpen op Lier ende van Brussel op Berghen in Henegauwe. Vpl.: PvB5/426-429.

1714.7.11.
Ordonnantie tot het ruymen van de Rivieren den Demer ende de Geeten beginnende van de stadt Mechelen tot boven Diest. Vpl.: PvB5/455.

1718.5.30.
Ordonnantie van schepenen en viermannen van Asten inhoudende maatregelen tot het tegengaan van de verontreiniging en blokkering van openbare wegen en straten. Vpl.: VPH vE.ASO/21-23.

1731.3.8.
Placcaert ende reglement tot onderhoudt van de twee rivieren de groote ende clyne Nethe boven de Stadt Lier Vpl.: PvB5/464-467.

1731.3.8.
Placcaert ende Ordonnantie tot hersteltenisse van de twee rivieren de groote ende cleyne Nethe boven de Stadt Lier. Vpl.: PvB5/457-464.

1734.2.8.
Placcaert ordonnerende dat de placcaerten ende ordonnantien geëmaneert ten opsichte van de reparatien der Straeten, wegen, bruggen, rivieren ende waterloopen, punctuelijck moeten worden onderhouden. Vpl.: PvB 5/467-470.

1739.8.26.
Ordonnantie van drost en schepenen van Mierlo tot opschoning van de rivier de AA. Vpl.: VPHvE.MSO/21-22.

1750.10.19.
Ordonnantie raeckende de excessen ende schaeden bedreven aen de wercken der Vaert van Loven. Vpl.: PvB8/313.

1752.8.11.
Ordonnantie raeckende het provicioneel suyveren, verbreeden, verdiepen ende in staet stellen der rivieren de Deyle, Demer ende Gheeten, ende hunne Laeckbeken ende Hulpen te beginnen van de Stadt Mechelen tot aen die van Diest. Vpl.: PvB8/319.

1753.3.30.
Conventie tusschen de Commissarissen van Haere Majesteyt de Keyserinne ende Coninginne, ende die van Syne Doorluchtighste ende Eminentissime Hoogheyt den Bisschop ende Prince van Luyck, aengaende de ruyminge van den Demer, de Herck de Velpe, beyde de Geetten ende van de Deyle, ende het opdroogen der Landen die verdroncken liggen door de wateren der selve rivieren. Vpl.: PvB8/320.

1754.1.28.
Andere ordonnantie op het selve subject. (wercken aen de Vaert van Loven dd. 1750.10.19.) Vpl.: PvB8/315.

1754.8.20.
Placcaert ordonnerende aen alle Eygenaers gelegen op de twee rivieren de Ghete ende de Velpe te vaegen, te openen ende de selve op hunne oude ende behoorelijcke diepte ende breedte te houden, op pene etc. Vpl. PvB10/396.

1754.8.20.
Reglement nopende het ruymen ende onderhouden van de Rivieren den Demer, ende de Deyle, hunne laeckbeken, hulpen etc. mitsgaeders nopende de Molders der Watermolens op de selve liggende ende de navigatie etc. Vpl.: PvB8/326.

1755.2.6.
Ordonnantie nopende het Taxaet der doorsneden gedaen in de Rivieren den Demer ende de Deyle, mitsgaeders nopende de aenweysinge van de verlaeten bedden van de selve. Vpl. PvB8/334.

1755.8.15.
Ordonnantie van drossard en schepenen der heerlijkheid Asten inhoudende bepalingen ter bestrijding van het euvel dat de wegen door de akkers worden versmald door ploegschade. Vpl.: VPHvE.ASO/60-61.

1758.5.13
Ordonnantie nopende het verbreeden der weghen in het Quartier van Brussel. Vpl.: PvB8/307.

1761.8.22.
Naerder reglement additioneel aen het gene van den 20. Augusti 1754. raeckende het ruymen ende onderhouden van de Rivieren den Demer

ende de Deyle. Vpl.: PvB8/340.
1762.3.3
Reglement raeckende het verbreeden ende maecken der Heirbaenen, publiecke wegen ende straeten in de seven Quartieren van Antwerpen, ende in den Byvanck van Lier. Vpl.: PvB8/308.
1762.10.8.
Ordonnantie statuerende eene generaele Convocatie van alle de geinteresseerde op de voorschreve rivieren tot het uytvinden van de middelen tot de becostingen te doen aen de selve Rivieren. Vpl.: PvB8/344.
1763.8.25.
Naerder reglement nopende het ruyme der rivieren de groote ende de cleyne Nethe. Vpl.: PvB8/345.
1766.10.11.
Reglement raeckende het onderhouden der groote ende cleyne Nethe. Vpl.: PvB8/358.

WEIDEN SCHAPEN Zie: schapen--/
WERCKLIEDEN Zie: vreemde---/
WIJCKMEESTERS
1765.4.22.
Reglement by het welcke vermindert wordt het getal van 26. wijckmeesters op 13 wyckmeesters. Vpl.: PvB 10/238.

WIJNEN.
1704.4.25.
Acte nopende het inne-brengen ende uytvoeren van de Wynen in Brabant volgens de 15. ende volgende articulen der instructie op het stuck van de Imposten geëmanieert den 30 junii 1702. Vpl.: PvB6/383.

WOLLE Zie: stapel granen/---/
WOLLE
1765.5.20.
Placcaert verbiedende aen de Laeckemaeckers van Eupen en Hodimont eenigen afval der Wolle genaemt Queuës ou Pennes te gebruicken, op pene van twee hondert pattacons amende- Vpl : PvB10/279.

WOUD VAN SONIEN Zie: vernieuwing keurboek ---/
WIJCKMEESTERS Zie: Dekens en ---/
WISSELBRIEVEN EN ASSURANTIEN
1537.5.25.
Nopende de wisselbrieven en assurantien. Vpl.: PvB1/414-415.

WOLVENJACHT.
1804.7.11.
Ordonnantie van schout en gemeentebestuur van Someren bevelende het houden van een wolvejacht. Vpl.: VPHvE.SSO/59-60.
1804.9.1.
Ordonnantie van schout en gemeentebestuur van Someren bevelende het houden van een gezamenlijke wolvenjacht met andere omliggende dorpen in Peelland en bepalingen daertoe strekkende. Vpl.: VPHvE.SSO/60-62.

Z.

ZAKEN Zie: criminele---/
ZEEDRIFTEN.
1574.5.15.
Placcaet nopende de zeedriften. Vpl. PvB3/240.

ZIEKTEN Zie: besmettelijke---/
ZONDAGSRUST.
1597.
Ordonnantie op 't onderhouden der sondagen ende heylige dagen. Vpl.: PvB1/49-52.
1624.8.9.
Interpretatie op het placcaet ende ordonnantie van den 20.9.1607 nopende het onderhoudt van de sondaeghen ende feestdaeghen. Vpl.: PvB3/153.
1687.3.6.
Placcaert verbiedende aen de ongehoude dochters haer te vinden ter vergaederinge van de Jonghmans inde Herbergen oft omtrent de selve om aldaer te drincken oft te dansen op Sondagen, Heylighdagen ende werckdagen. Vpl.: PvB5/2.
1707.1.6.
Placaat van haar hoog mogende tegen het prophaneren van 's Heeren rustdag. Vpl.: B3/3-6; BNB.
1711.7.10.
Ordonnantie raeckende het onderhouden van de sondagen ende Feestdagen de vergaederingen inde Herbergen, het houden van spinningen, de drinckgelagen de welcke de persoonen staende te trouwen oft eerst getrouwt zynde, beloven te geven ende te betaelen, het tappen vande Herbergiers d'ongeregeltheden soo van de Bruyloften als van d'Uyt vaerden, ende de Jonghmans Guldens. Vpl.: PvB5/8-11
1712.4.21.
Andere acte verleent aen die van de Vryheyt van Meerhoudt, verbiedende aen eejeder van de Sondagen Heylighdagen, oft Mercktdagen eenige Boter te draegen, te vercoopen ofte wegen in huysen van de Grossiers, oft andere persoonen. Vpl.: PvB7/75.
1714.1.29.
Placcaert op het selve subject.(zie: fiche dd. 1711.7.10) Vpl.: PvB5/11-13.
1735.4.2.
Interpretatie op het Placcaert vanden

10. Julii 1711 geëmaneert soo op het houden van Labayen, als feesten op de Uytvaerden ende andere inconvenienten. Vpl.: PvB5/14-16.

1741.2.1.
Placcaert ordonnerende aen een ieder voorsien zynde van oude Graenen der Oosten anterieur aen den lesten de verclaering te doen aen de Magistraeten ofte Wethouderen der plaetse van de quantiteyt van ieder specie die sy hebben, binnen de 15 dagen naer de publicatie van dese tegenwoordige, op pene van confiscatie en van twelf guldens amende voor ieder sister. Vpl.: PvB10/74.

1754.7.8.
Reglement nopende het onderhouden van de Sondagen ende Heylighdagen. Vpl.: PvB8/4.

NB: Vindplaats + habitio + lieu- ou l'on a trouvé + Fundort + findingplace + habitatión = vpl.

A DESSEIN = naar een ontwerp.
- secundum descriptionem;
- d'après un projet;
- nach einem Entwurf;
- after a design
- según un plan; según un designio

vpl.: MGG 124

A DORSO = op de rugzijde.
- a dorso;
- au verso;
- auf der Rückseite;
- on the back;
- al dorso; a la vuelta

vpl.: LPS 7

A QUO = door wie; door welke.
- a quo;
- par qui;
- durch welche;
- by whom;
- por quien

vpl.: B2/214

A TERGO = als reserve.
- réserve;
- als Reserve;
- reserve;
- como reserva

vpl.: C1/524

AAN DE KAAK; CAKE; CAEC; KAKE = aan de schandpaal.
- palo;
- au poteau d'ignominie; au pilori;
- am Schandpfahl;
- at the pillory;
- en la picota de la infamia

vpl.: ASO 20

AAN DE LIJVE; LIVE = aan den lijve; aan het lichaam.
- corpori;
- corporellement;
- leiblich; körperlich;
- corporal;
- al cuerpo; corporal; corporalmente

vpl.: DVB 60

AAN EENIGE VUEGE ;(VOEGE; VOGE+ VOUGE; VOIGE) = op enige wijze.
- in uno modo;
- d'une manière quelconque;
- in einiger Weise;
- in any manner;
- de alguna manera

vpl.: ACart 55.

AANBELANDEN OFTE NAEBUIJREN (NABUUREN; NABUEREN; NABUREN; NABEREN;) = taut. buurlui; buurlieden.
- vicini;
- voisins;
- Nachbarren;
- neighbours;
- vecinos;

vpl.: AKB16; DKB50; ASO 4.

AANBELANGEN = vb. betreffen; aangaan.
- pertineo II; attineo II;
- concerner; toucher; regarder;
- anbelangen; betreffen;
- concern; regard; touch;
- concernir; atañer; referirse a; pertenecer; tocar;

vpl.: ACart 36.

AANBELANGT = vb. wat betreft; aangaat.
- quod attinet ad; quae pertinent ad; quantum ad;
- en ce qui concerne; quant à; pour ce qui est de; pour; relatif à; concernant;
- was anbelangt; betrifft; angeht; in Anbelang; in Betreff;
- concerning; with regard to; regarding; with respect to; relative to;
- en cuanto a; por lo que respecta a;

vpl.: ACart 36.

AENBELDE = sub. medegebruiker;
- socius participans usum;
- co-exploitant d'une immeuble;
- Mitgebraucher;
- joint user;
- coexplotadore de una tierra;

vpl.: MGG 12.

AANBESTELLEN = vb. doen vervangen door een ander.
- substituo III; subrogo I;
- substituer; nommer à la place;
- ersetzen;
- substitute;
- sustituir; reemplazar;

vpl.: ASO 19.

AANBESTERVEN = vb. door een anders dood erfgenaam worden van een anders goed.
- hereditate aliquid accipio III;
- héritier par la mort d'autrui d'un bien d'autrui;
- Erbe werden beim Tode eines Anderen;
- become heir by death of someone

else;
- llegar a ser heredero por la muerte de otro;

vpl.: B2.

AANBRENGER(E) Zie:
- preter oft ----/

AANBRENGHEN(AENBRINGEN) OFT GHEHAELEN(GEHALEN) = taut. in rechte aanhangig maken.
- jure in designo l;
- déposer une plainte; saisir un tribunal d'une affaire;
- anhängig machen; angeben;
- to put before court; declaration;
- presentar una causa; denunciar;

vpl.: Cr2/1013/8.

AANGEBOORE; AENGEBOREN = verwant; eigen.
- proprium;
- propre;
- eigen;
- own;
- propio;

vpl.: DVB 23.

AANGELAG = sub. het erf om een huis.
- area; praedium;
- enclos; cour;
- Hof;
- yard;
- cercado; corral;

vpl.: DVB 33.

AANGELEYDE EN SIMULATE HANDELINGE = taut. voorgewende handeling.
- actio simulata;
- action simulé;
- vorgeschützte Handlung;
- simulated action;
- accio simulada;

vpl.: Pl.RG/18 B1.

AANGEREGT = ppf. aangeheven; gemaakt.
- facio III; edo III; excito l;
- faire; causer;
- manchen; anheben;
- make;
- hacer; causar;

vpl.: DVB 98.

AANGESLAGEN ENDE OPGELEIJDE SCHAPEN = taut. in beslag genomen schapen.
- oves occupatae;
- moutons arretés, capturés ou saisis;
- konfiszierte Schafe;
- seized lambs;
- carneros secuestrados;

vpl.: BvB 107.

AANGETIJCKENT = ppf. aangetekend

- annoto l;
- registrer; noter;
- notieren; einschreiben;
- write down; note down; record;
- apuntar; registrar;

vpl.: ADR 9.

AANKOMEN Zie:
- uijter zijde ----/

AANLEGGER = sub. eischer in rechte; aanklager.
- actor; petitor; accusator;
- accusateur; dénonciateur;
- Kläger;
- plaintiff;
- acusador; denunciador; actor;

vpl.: T2/54.

AANNEMEN Zie:
- arrementen----/

AANPART; AENPART: AENPAERT = sub. aandeel.
- pars;
- part; portion;
- Anteil;
- part; share;
- parte;

vpl.: ACart 55.

AANRANDER OF INVADEUR = taut. aanrander; overweldiger.
- invasor;
- agresseur; usurpateur;
- Angreifer; Usurpator;
- assaulter and usurper;
- invasor; agresor; atracador;

vpl.: Pl.Bra/46.

AANSOECKE; AENSOEC; AENSOEKINGE = sub. verzoek; vraag.
- petitio; rogatio;
- demande; prière;
- die Bitte; das Bitten; Fragen;
- request; asking; begging;
- ruego; petición;

vpl.: ADR 8.

AANSPREKELYK OF CALANGABEL = taut. aansprakelijk; beschuldigbaar; te beschuldigen; bekeuren.
- accusabilis;
- responsable (ou en état d'être calangé) accusatoire
- verantwortlich; haftbar;
- accusable;
- acusable;

vpl.: Pl.Bra/76.

AANSTAANDE BORGEMEESTEREN Zie:
- d'----/

AANTASTEN ENDE AENHOUDEN (VANGEN) = taut. aanhouden om in verzekerde bewaring gesteld te worden; gevangen nemen.

- arresto I; prehendo III; comprehendo III; capio III;
- arrêter pour être mis sous les verrous; arrêter;
- verhaften um eingesperrt zu werden; erwischen;
- arrest; seize; get held of;
- detener; arrestar; coger preso; capturar;

vpl.: Pl.RG/3; PL.Bra 53; B1/Pl.Pr.23.

AANVEERDEN Zie:
- aenvaerden;----; aenverden; aenvierden /

AANVEERDEN ONDER BENEFICIE VAN INVENTARIS = aanvaarden onder voorrecht van boedelbeschrijving.
- accipere sub beneficio descriptionis inventarii;
- accepter sous bénéfice d'inventaire;
- mit der Rechtswohltat des Inventars antreten;
- accept with the preference of inventory;
- aceptar a beneficio de inventario;

vpl.: C1/430.

AANVEERDER Zie:
- temerarie ende overdadige occupeerder, spolieerder ende---- van anderen luden goet.

AANVEERDINGE Zie:
- addicie ende ----/

AANWIJSEN Zie:
- hooft ----/

AARTGEBRUICK Zie:
- recht van ----/

AB IMMEMORIALE TEMPORE = sinds onheugelijke tijd.
- depuis des temps immémoriaux;
- seit unvordenklichen Zeiten;
- from time immemorial;
- desde tiempo inmemorial;

vpl.: LPS 69.

AB INTESTATIO Zie:
- bastaerden erven niet ----/
- succederen ----/
- successie----/

AB INTESTATIO = zonder testament na te laten.
- laisser sans testament; intestat (sans testament);
- ohne Testament hinter zu lassen;
- leave without last will; intestate without testament;
- sin dejar testamento; sin última voluntad; intestado sin testamento;

vpl.: C1/158; T1/46; LoV 272; Bl.Pl.RS 20.

ABACTIS = sub. secretaris; schrijver.
- ab actis (ago III);
- secrétaire; clerc;
- Sekretär; Schreiber;
- secretary; clerk;
- secretario; escribiente;

vpl.:

ABAISSEEREN = vb. vernederen; omlaag halen.
- abicio III; minuo III;
- abaisser; humilier;
- erniedrigen;
- humiliate; abase;
- abajar; bajar; humillar;

vpl.:

ABALIENATIE = sub. vervreemding (onroerend goed).
- abalienatio;
- aliénation;
- Entäusserung; Veräusserung;
- alienation;
- alienación; cesión;

ABANDEMENT Zie:
- abandonnement;----; ende (ofte) verlaetinge /

ABANDONEREN (ABBANDONNEREN ABBANDONEREN) HABANDONNEREN; VLIEDEN ENDE LATITEREN = taut. in de steek laten, vluchten en zich verborgen houden; verlaten; prijsgeven.
- abandonno I; permitto III; ex dedo III; committi III; relinquo III; negligo III;
- abandonner; prendre la fuite en se tendre caché; renoncer à;
- verlassen; im Stich lassen; übergeben;
- abandon; desert; leave; relinquish; neglect;
- abandonar; huir y esconderse; ceder;

vpl.: B1/119,136; C2/903,907; C1/570, 728; LoV 260; Lo7/50.

ABANDONNEMENT (ABANDEMENT) ENDE (OFTE) VERLAETINGE = taut. prijsgeving; verlating; vrijwillige afstand; in de steek laten.
- relictio; destutio; cessio voluntarius;
- délaissement; abandon; abandonnement;
- Verzicht; Verlassung; freiwillige Abtretung;
- abandonnement; voluntary surrender;
- abandono; renuncia voluntaria;

vpl.: Lo4/110, 248, 294.

ABB

ABBANDONEREN Zie:
- abandoneren (abbandonneren; ----; habandonneren; vlieden ende latiteren /

ABBANDONNEREN Zie:
- abandoneren (----; abbandoneren; habandonneren; vlieden ende latiteren /

ABBATIAEL CACHET=sub.abtszegel
- sigillum abbatiale;
- cachet abbatial;
- Abtssiegel;
- abbot's seal;
- sello abacial;

vpl.: LPS 81.

ABBERDAEN; ABBOERDAEN; ABBORDAEN = sub. labberdaan, gezouten kabeljouw.
- callarias condita; callarias salsus;
- morue verte;
- gesalzener Kabeljau;
- salted cod(fish);
- bacalao salado;

vpl.: PB/II/64; Lo7/286; PvB1/258.

ABBOERDAEN Zie:
- abberdoen;----; abbordaen /

ABBOLITIE = sub. opheffing; afschaffing.
- abrogatio;
- rémission;
- Aufhebung; Abschaffung;
- abolition; abrogation;
- abolición;

vpl.: PB/III/561.

ABBORDAEN Zie:
- abberdaen; abboerdaen;----/

ABBREVIATIE OFT BECORTINGHE = taut. verkorting.
- abbreviatio; correptio; demunitio; fraudatio; contractio;
- raccour-cissement; limitation; restriction; réduction;
- Kürzung; Verkürzung; Abkürzung;
- abridgement; abbreviation;
- abreviación; abreviatura; acortamiento; coartación; cortapisa; limitación; restricción;

vpl.: PB/II/322; B1:EE3; C1/520; PBII 322; Cr2/1240;PvB10/351.

ABBREVIEREN OFT BECORTEN = taut. bekorten; afkorten; verkorten.
- abbrevio I;
- abréger ou raccourcir; abrévier
- abkürzen;
- shorten; abridge; abbreviate;
- abreviar; reducir;

vpl.: Lo3/52; T1/527.

ABL

ABDICEREN = vb. afstand doen.
- abdico I;
- abdiquer;
- aufgeben;
- lay down; resign; vacate;
- desistir de; renunciar;

vpl.: T2/240.

ABEEL Zie: abeele;----; albeel /

ABEELE; ABEEL; ALBEEL = sub. zilver of witte populier.
- populus alba;
- peuplier blanc;
- Pappel; Silberpappel;
- poplar;
- álamo blanco;

vpl.: C1/32, 193, 155.

ABEELEN Zie:
- opgaende ---- /

ABEL(HABEL) ENDE BEQUAME (BECAME; BEQUAEM); ABIL, NUT ENDE BEQUAME = taut. bekwaam, capabel; van nut.
- capax; habilis;
- capable; habile;
- fähig; tüchtig;
- able; capable;
- capaz; hábil;

vpl.: T1/62,85.

ABIGEATUS Zie:
- actio----/

ABIGEATUS = sub. veediefstal.
- abigeatus; furtum pecoris;
- vol de bétail;
- Viehdiebstahl;
- theft of cattle;
- abigeato; hurto de ganado;

vpl.: T2/368.

ABIL Zie:
- abel (habel) ende bequame (became; bequaem);----, nut ende bequame /

ABIJT Zie:
- habijt, habyte,----/

ABISIVE Zie:
- abusief; abusieff; abusive;----/

ABJURATIE = sub. afzwering.
- abjuratio;
- abjuration;
- Abschwörung;
- abjuration;
- abjuración;

vpl.: PB/II/341.

ABLATIVA Zie:
- vis ----/

ABLATIVEN Zie:
- actie van violencien,---- in ruerende goeden /

ABOLCH Zie:
- sonder ---- ,indignatie oft wederspreken /
- abolge----/

ABOLCH;ABOLGE = sub. verontwaardiging; toorn; verbolgenheid.
- indignatio, iracundia;
- indignation; colère;
- Entrüs tung; Grimm; Zorn;
- indignation; ire;
- indignación; ira;

vpl.: PB 2/6; PvB1/112.

ABOLEEREN;ABOLEREN = vb. opheffen; afschaffen; staken van vervolging; krachteloos maken, kwijtschelden.
- aboleo II; absolvo III, persecutionem; tollo III; abrogo I; dimitto III;
- abolir; annuler; cesser les persécutions abroger; supprimer;
- aufheben; beseitigen; abschaffen vernichten; erlassen; die Verfolgung einstellen;
- to abolish; nullify; abrogate; repeal; remit stopping of persecution`;
- derogar; abrogar; abolir; dispensar; suprimir; desvirtuar; anular; abandonar la persécucion; perdonar;

vpl.: PBII 316; TII36,74; C1/blz. 597; LoV 68; PvBIII 34; PvB6/39 B1EE12; T2/36,74; Lo6/140,432, 532; Cr2/935.

ABOLEREN Zie:
- aboleeren ----/

ABOLEREN ENDE AFSETTEN = taut. afschaffen.
- aboleo II;
- abolir; abroger;
- beseitigen;
- abolish;
- abolir; derogar; abrogar; anular; revocar; suprimir.

vpl.: PB III 382.

ABOLEEREN ENDE TE NYEUWTE DOEN = taut. afschaffen en te niet doen; opheffen; kwijtschelden; krachteloos maken.
- aboleo II; ad nihilum redigo III; absolvo III; tollo III; abrogo I; dimitto III;
- aboler; annuler; anéantir; abolir; abroger; supprimer; annuler;
- abschaffen; annulieren; aufheben beseitigen; vernichten;
- abolish; annual; remit; nullity; abrogate; repeal;
- abolir; anular; suprimir; abrogar; desvirtuar; derogar; dispensar; perdonar; levantar;

vpl.: T1/74; B1/Pl.Pr.7; PB II/221; PB II 324,316; B1/EE 12; T2/36,74; Lo6/140, 432, 532; C1/597; LoV/68; C1/597; PB III 34.

ABOLGE Zie:
- abolch ----/

ABOLICIE; ABOLUTIE = sub. 1. opheffing, afschaffing, vernietiging 2. kwijtschelding.
- 1. dissolutio 2. abolitio;
- 1. abolition 2. rémission;
- 1. Aufhebung, Erhebung Abschaffung 2. Vernichtung;Erlasz
- 1. abolition, annulment 2. Absolution;
- 1. abolición, abrogación, anulación; 2. remisión de culpa;

vpl.: T1/275; T2/74; PvB1/249, 523; LoV 68.

ABOLITIE Zie:
- brieven van ----/
- vergiffenisse brieve oft ----/

ABOLITIE ENDE VERGHIFFENISSE VERGIFFENISSE; VERGIFNISSE; VERGEFFENISSE; VERGEFNISSE; VERGEVENISSE; VERGEVENESSE = taut. kwijtschelding van straf.
- remissio poenae;
- abolition d'une punition, rémission;
- Straferlasz;
- remission of punishment;
- abolición (of = remision) de pena;

vpl.: PB/II/273.

ABOLITIE OFT VERGIFFENISSE BRIEVE = (straf) opheffingsbrief.
- litterae abolitionis;
- lettres d'abolition ou pardon;
- Aufhebungsbrief;
- letter of pardon;
- carta de perdón; carta de indulto

vpl.: Lo4/840.

ABOLUTIE Zie:
- abolicie ----/

ABOMINATIE = sub. afschuw; weerzin; verachting.
- exsecratio;
- abomination; horreur;
- Abscheu; Widerwille; Verachtung;
- abhorrence; aversion; contempt
- abominación; desdén; aversion; repugnancia; repulsión;

vpl.: PB/III/18.

ABONDANTELYCK = adv. overvloedig.
- abundanter;
- abondamment;

- reichlich;
- abundantly;
- abundantemente; copiosamente; sobradamente;

vpl.: PB/III/22.

ABONDANTIE = sub. overvloed; rijkdom.
- abundantia;
- abondance; richesse;
- Ueberflusz; Reichtum;
- abundance;
- abundancia; opulencia;

vpl.: PvB6/683, 262.

ABORTIO = sub. vruchtafdrijving.
- abortus provocatus;
- avortement;
- Fruchtabtreibung;
- abortion;
- aborto provocado; feticidio.

vpl.: T1/187.

ABORTIVE; ABORTIJF; APORTIF; APERTIJF = sub. perkament vervaardigd uit de huid van doodgeboren dieren.
- menbranula confecta ex cute mortuorum natorum animalium.
- une espece de parchemin; parchemin vierge;
- Pergament, hergestellt aus dem Fell von totgeborenen Tieren;
- kind of parchment;
- pergamino hecho de la piel de animales nacidos muertos;

vpl.: T2/368.

ABORTIJF Zie:
- abortive; ----; aportif; apertijf/

ABRADEREN = vb. afnemen.
- abrado III;
- prendre;
- abnehmen;
- take away;
- quitar; tomar.

vpl.: T1/443.

ABRASIE = hom. sub. 1. overneming (van eigendom en rechten op iets) 2. uitkrabbing.
- 1. acceptio 2. quidquid eraditur (exscalpitur litura);
- a. acquisition 2. abrasion; effacure;
- 1. Uebernahme 2. Ausstreichung
- 1. taking over 2. scratching, cut
- 1. adquisición 2. borradura, tachón;

vpl.: T1/443; T2/35.

ABROGACIE = sub. afschaffing.
- abrogatio;
- abrogation;
- Abschaffung;
- abolition;
- abrogación; vpl.: PvB/7/13.

ABROGEREN = vb. buiten werking stellen; afschaffen.
- abrogo I; tollo III;
- abroger; annuler;
- aufheben; abschaffen;
- abolish;
- abrogar; anular; suprimir;

vpl.: ADR 10.

ABRUPTO = adv. plotseling.
- subito;
- soudain;
- plötzlich;
- suddenly; abruptly;
- de repente; de golpe;

vpl.: C2/945.

ABSENCIE Zie:
- actie gegeven dengeenen wijens dinc bij ---- is geusucapieert/

ABSENCIEN Zie:
- absent; absentie; ----/
- in ---- van /

ABSENCYE ENDE AFWESEN = taut. afwezigheid.
- absentia;
- en leur absence;
- Abwesenheit;
- absence;
- Ausencia;

vpl.: C1/647.

ABSENTEREN ENDE (OFT) VERTRECKEN = taut. wegblijven; vertrekken; verwijderen.
- non comparere et partiri; removeo II;
- s'absenter; se retirer; éloigner sortir; partir;
- abreisen; abfahren; entfernen; fortschaffen;
- absent; depart; remove;
- permanecer ausente(s) y partirse alejar; apartar; llevar; tacar; quitar; aislar;

vpl.: C1/250; C2/883; B1/10; LoV 30; PB/II/244.

ABSENT; ABSENTIE; ABSENCIEN = sub. 1. afwezigheid adi .2.afwezig.
- 1. absentia 2. absens;
- 1. absence 2. absent;
- 1. Abwesendheit 2. abwesend;
- 1. absence 2. absent;
- 1. ausencia 2. ausente;

vpl.: C1/500,557; PB/III/552; DVB 60; BKB 6; T1/17,18,37,375 360; T2/119; B1/29; C2/886; C1/46,56; PvB1/223, 556.

ABSENTE = adi.sub. afwezige.
- qui abest; absens;
- celui qui est absent, absent;
- abwesend; Abwesende;
- the one absent; absenter;
- ausente. vpl.:C2/1049, C1/165.

ABSENTEREN Zie:
- zich ----/

ABSENTIE Zie:
- absent;----; absencien /
- bij ---- van /
- dach van ---- /
- in presentie oft ----/
- in sijnder ----/
- inne zijner ----/

ABSENTIE OFT VERTRECK = taut. verwijdering.
- remotio;
- absence ou départ;
- Fortschaffung;
- removal;
- remoción; expulsión; apartamiento.

vpl.: PB/II/244.

ABSENTIEN ENDE AFWESEN = taut. afwezigheid.
- absentia;
- en leur absence;
- Abwesenheit;
- absence;
- ausencia;

vpl.: C1/56,647; PvB1/34; T1/360; Lo3/40; Lo4/186.

ABSOLUCIE ; ABSOLUTIE = sub. het ontslagen zijn van; kwijtschelding vergeving; vrijspraak; zondenvergeving.
- absolutio; vacatio; venia; remissio; indulgentia.
- absolution;
- Erlassung; Freisprechung; Vergebung, Verzeihung; Erlass.
- acquitment; acquittal; pardon; remission; remit;
- absolución; sentencia; absoluteria; perdón, remisión de los pecados.

vpl.: C2/845, 1052; PB/II/348; T1/406; T2/118, 100; T2/214; PvB1/446.

ABSOLUCIEN Zie:
- ten fijne van ----/

ABSOLUT Zie:
- puer ende ----/

ABSOLUT BESCHEIJT; BESCHEIT; BESCHEET = volledige uiteenzetting.
- explicatio completa;
- explication complète;
- absolute Aussprache;
- complete statement;
- informe absolutó; contestación absoluta.

vpl.: ACart 49.

ABSOLUTE Zie:
- delivrancie ----/

ABSOLUT PARDOEN(PAERDOEN; PERDOEN; PARDON) ENDE VERGHIFFENISSE = taut. algehele vergeving; generaal pardon.
- remissio tota;
- rémission totale; pardon total.
- allgemeiner Pardon;
- general pardon;
- perdón absoluto;

vpl.: PB/II/273.

ABSOLUTE PROPRIETARIS = voleigenaar.
- possessor absolutus, dominus;
- propriétaire et seigneur;
- Volleigentümer;
- full owner;
- propietario absoluto;

vpl.: C1/154.

ABSOLUTELIJCK = adv. absoluut.
- absolute, plane, omnio;
- absolutement;
- absolut;
- absolutely;
- absolutamente;

vpl.: BVB 99,142.

ABSOLUTIE Zie:
- absolucie ----/

ABSOLUYT Zie:
- puer ende ----/

ABSOLVEREN Zie:
- van de delicte ----/

ABSOLVEREN (APSOLVEREN) ENDE QUYTSCHELDEN (QUITESCHELDEN) = taut. kwijtschelden; vergeven; vrijspreken.
- absolvo III;
- tenir quitte; pardonner; dispenser; lever; absolver; absoudre
- verzeihen; absolvieren; erlassen; freisprechen;
- forgive; absolve; acquil;pardon.
- perdonar; absolver; dispensar; remitir;

vpl.: PB/II/346; T1/24 B2;C1/496.

ABSORBEREN ENDE OPSOEPEN = taut. doen verdwijnen.
- absorbeo II;
- absorber;
- verschwinden lassen;
- let disappear;
- absorber;

vpl.: T1/573

ABSQUE Zie:
ut ---- virtute operandi /

ABSQUE IMPLICANTIA = zonder verwikkeling; verwarring.
- absque implicantia;
- sans complications;
- ohne irgendeine Verwicklung;

ABS

- without any complication;
- sin complicación; sin embrollo;

vpl.: MGG 107.

ABSTINEREN = vb. 1. onthouden 2. zich onthouden; afzien van.

- abstineo (II);
- 1. priver de 2. s'abstenir de;
- 1. vorenthalten 2. sich enthalten;
- 1. keep from; withhold 2. abstain from;
- 1. privar de 2. abstenerse;

vpl.: T1/105, 108, 302; PvB1/48.

ABSTRACTE COOPMANSCAPE ENDE NEERINGEN = taut. afzonderlijke handel.

- negotiatio separata; mercatus separatus;
- commerce et négoce à part; trafic ou commerce séparé;
- einzelner Handel; abgesonderter Handel ;
- separate trade; separate commerce;
- negocio por separado; comercio separado;

vpl.: Lo1/316, 392.

ABSTRACTEN OFT SEPARATEN HANDEL OFT COOPMANSCHAP DOEN = taut. afzonderlijke daden van koophandel stellen; afzonderlijke handel.

- facinora separata mercaturae efficere; negotiatio separata; mercatus separatus;
- faire trafic ou commerce à part et séparé; trafic ou commerce séparé;
- einzelne Täte von Kaufhandel stellen; separater Handel; abgesonderter Handel;
- make separate acts of trade; separate trade/commerce;
- ejercer actos separados de comercio; negocio/comercio por separado;

vpl.: C1/424; Lo1/392.

ABSURD = adi. ongerijmd; tegenstrijdig.

- absurdus;
- absurde;
- absurd;
- absurd;
- absurdo;

vpl.: MGG 120.

ABSURDITEIJT Zie:

- absurditeijn ----/

ABSURDITEIJTEN Zie:

- absurditeijnen---/

ABSURDITEYT Zie:

- absurditeijn -----/

ABU

ABUES; ABUIJS; ABUYSE; ABUSE ABUSIE = sub. 1. mistoestand; misbruik, 2. vergissing;

- 1.abusio, non legitimus uses 2. error; erratum; oscitatio; mala conjectura;
- 1.abus; mauvais usage; 2. abuse, erreur;
- 1.Missbrauch 2. Irrtum;
- 1.abuse; mistake 2. error;
- 1.abuso; error; falta; 2.equivocación;

vpl.: C1/532; AKB 16; C1/292; B1/EE/14; C1/67.

ABUIJS Zie:

- abues;----;abuyse; abuse; abusie /

ABUYSEREN Zie:

- verontwyffelen ende 's----/

ABUNDANTIE = overvloed.

- abundantia;
- abondance;
- Ueberflusz;
- abundance;
- abundancia;

vpl.: C1/577/5.

ABUNDEREN = vb. overvloeien.

- abundo I;
- abonder;
- überflieszen;
- overflow;
- abundar, rebosar desbordar; derramarse

vpl.: PB/IV/516.

ABUS Zie:

- notoir ----/

ABUSE Zie:

- abues; abuijs; abuyse;----; abusie/
- corruptelen ende ----/
- disordres ende ----/

ABUSE ENDE BEDROCH = taut. bedrog.

- fraus;
- fraude;
- Betrug;
- deception; fraud;
- abuso de confianza; engaño; fraude;

vpl.: PB/IV/18.

ABUSE ENDE DESORDERE = misbruik en wanorde.

- abusus et confusio;
- abus et désordre;
- Miszbrauch und Verwirrung;
- abuse and disorder;
- abuso y desorden;

vpl.: PB/III/337.

ABUSEEREN; ABUSEREN = vb. misbruiken; verkeerd handelen.

ABU

- abutor III; fallo III;
- abuser;
- missbrauchen;
- abuse; make bad use of, misuse;
- abusar de;

vpl.: MGG 109; T1/400.

ABUSE(N) ENDE FAUTE(N) = taut. dwaling(en); fout(en).

- abusus;
- erreur(s); faute(s);
- Irrtümer, Fehler;
- abuse(s) and fault(s);
- abuso(s) y errore(s);

vpl.: PvB1/426.

ABUSEN ENDE MISBRUIJCKEN = vergissingen en onregelmatigheden.

- abusus et enormitates;
- erreurs et irrégularités;
- Ihrthümer und Miszbrauche;
- abuses and misuses;
- abusos e irregularidades;

vpl.: AKB 45.

ABUSEREN Zie:

- abuseeren ----/

ABUSEREN OFT TE CORTTE DOEN = misbruik maken van of tekort doen.

- abuti aut iniuriam inferre;
- abuser ou faire tort;
- irreführen oder schädigen;
- misuse or wrong;
- abusar o engañar;

vpl.: Lo4/654.

ABUSIE Zie:

- abues; abuijs; abuyse; abuse; ----/

ABUSIEF; ABUSIEFF; ABUSIVE; ABISIVE = adi. verkeerd; misleidend foutievelijk; adv. bij vergissing; dwalend.

- abusivus; abusive;
- abusif; faux; impropre; par erreur;
- falsch; irrtümlicherweise;
- mistaken; wrongly;
- abusivo; erróneamente.

vpl.: MGG 116, 117, 213.

ABUSIEFF Zie:

- abusief;----; abusive;abisive/

ABUSIF ENDE VALSCH = taut. bij vergissing.

- per errorem;
- par erreur;
- irrtümlich;
- by mistake;
- abusivamente; per equivocación; erróneamente.

vpl.: PB/IV/18.

ABUSIVE Zie:

- abusief; abusieff;----;abisive/

ACC

ABUSIVE ALLEGATIEN = foutieve redenen, bewijzen.

- allegationes abusivae;
- raisons fausses; preuves fausses
- falsche Beweisführung;
- faulty allegation;
- alegaciones abusivas;

vpl.: BVB 96.

ABUSIVE ENDE QUALIJCK = onvolkomen, ongepast en foutievelijk.

- male ac perperam;
- déplacé et incorrect;
- unvolkommen und fehlerhaft;
- imperfect and wrongly;
- inconvenientemente y abusivamente;

vpl.: MGG 116.

ABUSIVE PERSUASIE = misleidende overreding.

- persuasio abusiva;
- des persuasions trompeurs;
- irreleitende Ueberredung;
- abusive persuasion;
- persuasión abusiva;

vpl.: BVB 98.

ABUYSE Zie:

- abues; abuijs;----; abuse;abusie /
- criem ende ----/
- inconvenienten ende ----/

ABUYSE ENDE CORRUPTELE = misbruik en omkoperij (corruptie).

- abusus corruptio;
- abus et corruption;
- Miszbrauch und Korruption;
- abuse and corruption;

vpl.: PB/II/298.

ABUYSE ENDE DWALINGE = taut. dwaling.

- error;
- erreur;
- Irrtum;
- error;
- error; desbarro;

vpl.: PB/II/339.

ACCELERATIE = sub. versnelling; bespoeding; bespoediging.

- acceleratio;
- accélération;
- Beschleunigung; Eile;
- acceleration;
- aceleración; prisa;

vpl.: C1/634; ADR 11.

ACCEPTANDT; ACCEPTANT = sub. de ontvanger.

- acceptor;
- l'accepteur; reçeveur; entrepeneur;
- der Empfänger; Akzeptant;
- acceptor;

ACC

- aceptante; asentista; destinatorio;

vpl.: Lo1/598; Lo4/38.

ACCEPTANT Zie:

- acceptandt;----/

ACCEPTATIE Zie:

- billet van ----/
- cordate----/

ACCEPTATIE = sub. ontvangst; accept.

- acceptio;
- acceptation;
- Akzept;
- accept;
- aceptación;

vpl.: Lo4/40.

ACCEPTEEREN = vb. aannemen.

- accepto I; accipio III;
- accepter;
- akzeptieren; annehmen;
- accept;
- aceptar; encargarse de;

vpl.: LPS 65; T1/438.

ACCEPTILACIE; ACCEPTILATIE = sub. kwijtschelding.

- acceptilatio; condonatio; gratia; indulgentia; venia;
- pardon; remise; rémission;
- Erlassung; Erlasz;
- amnesty; pardon; remission;
- absolución; dispensa; exención; exoneración;

vpl.: T1/614;552; T2/368.

ACCEPTILATIE Zie:

- acceptilacie ----/
- bij ----/

ACCES Zie:

- hechtenis buiten ----/

ACCES = sub. toegang; vergunning.

- ingressio introitus; accessus;
- accès;
- Zutritt; Akzess;
- access; entrance;
- acceso; entrada;

vpl.: PB/IV/82; MGG 101.

ACCES HEBBEN = vb. toegang hebben.

- aditum habeo II ad aliquid;
- avoir accès à;
- Zutritt haben;
- have access;
- tener acceso a;

vpl.: C1/249.

ACCESSIEN; COSTEN ENDE SCADEN = aanwas, kosten en schade.

- accessio, impensa et damnum;
- accroissement, frais et dommage;
- Zuwachs, Kosten und Schaden;
- increase, charges and damage;

ACC

- aumento, gastos y daños;

vpl.: T1/469.

ACCESSOER ACCESSOIR = sub. bijkomende kosten; bijkomende zaak; bijzaak.

- accessio;
- accessoire; frais accessoires;
- Nebensache;
- accessory matter; matter of secondary importance;
- accesorio; gastos accesorios;

vpl.: T1/616; T2/279.

ACCESSOIR Zie:

- accessoer----/

ACCHYSE Zie:

- accijnsen; accijse; accijsen;---- achijnse; asijns; assijnse; assijs; assise /

ACCIDENT = ongeluk.

- accidentia;
- accidence;
- Unglück;
- accident;
- accidente; desgracia;

vpl.: PvB5/713.

ACCIDENT ENDE TOEVAL = taut. toevalligheid.

- casus;
- hasard;
- Zufall;
- fortuity;
- casualidad;

vpl.: T1/545.

ACCIDENTALE Zie:

- borchtochte ----/

ACCIDENTE ENDE TOEVALLE DER AVENTUEREN = taut. toevallig gebeuren.

- fortuitum eventum;
- hasard de l'accident;
- zufälliges Geschehen;
- accidental occurrence;
- casualidad del accidente;

vpl.: T1/416.

ACCIJNSEN;ACCIJSE; ACCIJSEN; ACCHYSE; ACHIJNS; ASIJNS; ASSIJNSE; ASSIJS; ASSISE = sub. directe belasting op producten;accijns.

- onus; tributum; vectigal; venalicium;
- accise; taxe; impôt sur les consommations et sur les denrées;
- Akzise; Steuer; Verbrauchsteuer; Steuer lastend auf Verbrauchsartikel;
- excise-duty; consumption tax; taxes imposes upon consumption goods;

ACC
- derecho de consumo;
vpl.: C3/188; C1/529; ACart 38, 188-529; Lo7/22.

ACCIJSE Zie:
- accijnsen;----; accijsen; acchyse; achijns; asijns; assijnse; assijs; assise /
- harinck ----/
- laeken ----/
- loon toesiender van de bieren komende uijt het casteel sonder----/
- wijn ----/

ASSISERARE Zie:
- accijsenaer; accijsenere; accyseneer; ----; assiserere oft pachter vande accysen /

ASSISERERE Zie:
- accijsenaer; accijsenere; accyseneer; assiserare;---- oft pachter vande accysen /

ACCIJSEN Zie:
- accijnsen; accijse; ----; acchyse; achijns; asijns; assijnse; assijs; assise /

ACCIJSENAER; ACCIJSENERE; ACCYSENEER; ASSISERARE; ASSISERERE; OFT PACHTER VANDE ACCYSEN = ontvanger der accijnsen accijnspachter; accijnsontvanger; accijnsheffer; cijnsheffer.
- tributi conductor; exactor tributi; is qui tributum imponit;
- accisier; receveur des assises; employé de l'octroi; preneur de l'octroi;
- Grundzinseinnehmer; Akzise-Erheber; derjenige der Akzisen einzieht; Zinserheber;
- collector of excises; the one who imposes excise; tribute collector; the person who collects excise-duties;
- recaudador de los derechos de consumo; cobrador de impuestos.

vpl.: C1/531, 548, 641; PvB6/117 PB/II/45.

ACCOIRDE OFF CONTRACTE = taut overeenkomst.
- conventio; conventum; pactio; pactum;
- accord; contrat;
- Vereinbarung;
- agreement;
- contrato; acuerdo;

vpl.: MGG 59; PB/III/403.

ACCOLITE = sub. accoliet; altaardiener; volgeling; aanhanger;
- acolythus;
- acolyte;
- Akolyt;

ACC
- acolyte;
- acólito;

vpl.: T2/65.

ACCOMODATIE = sub. aanpassing; inschikkelijkheid; toegevendheid.
- accomodatio;
- accomodation; condescendance;
- Anpassung; Nachgiebigkeit;
- adaptation; indulgence;
- acomodación; condescendencia; adaptación;

vpl.:

ACCOMODEMENT Zie:
- concept van ----/
- middelen van ----/

ACCOMODEMENT Zie:
- propositie van ----/

ACCOMODEMENT ENDE ACCOORD = taut. overeenstemming; bemiddeling; vergelijk; schikking.
- accordamentum; accomodatio; compositio;
- concordance; correspondance; accomodement;
- Uebereinstimmung; Abkommen; Vergleich;
- agreement; negotiation; arrangement;
- acuerdo; arreglo; acuerdo;

vpl.: B2/204; DVB 61; PBIV 316.

ACCOMODEREN Zie:
- gherieven ende ----/

ACCOMODEREN = vb. in orde brengen.
- accommodo I;
- accommoder; rendre commode;
- in Ordnung bringen;
- accommodate; arrange;
- acomodar; arreglar;

vpl.: DVB 17.

ACCOMPAGNEREN = vergezellen; begeleiden.
- comitor I;
- accompagner;
- begleiten; akkompagnieren;
- to accompany;
- acompañar;

vpl.: PvB5/38; ACart 51.

ACCOORD Zie:
- accomodement ende ----/
- minnelijk ----/
- verbaal ----/

ACCOORD; ACCOORDE; ACCOORT ACCORT = overeenkomst; goedvinden.
- consensio; consensus; conventum; foedus; pactio;
- approbation; agrément; permission; accord; convention;

- Gutdünken; Vergleich; Vertrag
- agrement; consent;
- aprobación; consentimiento; concenso; permiso; acuerdo; convenio;

vpl.: ACart 3,40, 56; T1/8.

ACCOORDE Zie:
- accoord:----: accoort; accort/

ACCOORDE ENDE TRANSACTIE = taut. overeenkomst.
- conventio; conventum; pactio; pactum;
- transaction et accord;
- Vereinbarung;
- agreement;
- transacción y acuerdó;

vpl.: DVB 73; LPS 84.

ACCOORDE VAN DEN SOENE (SOEN, ZOENE) = overeenkomst van verzoening.
- accordamentum placationis;
- accord de la réconciliation;
- Vereinbarung von Versöhnung;
- agreement of reconciliation;
- acuerdo de reconciliación;

vpl.: C1/393.

ACCOORT Zie:
- accoord; accoorde;----;accort/
- finael ----/
- provisioneel ----/

ACCORDANDUM Zie:
- ad ----/
- comparitie ad ----/

ACCORDE Zie:
- besceede ende ----/
- communicatie dienende tot ----/

ACCORDE ENDE VOORWAERDE = taut. overeenkomst; akkoord.
- pactum;
- contrat;
- Vereinbarung;
- accord and condition;
- convenio;

vpl.: PvB1/446.

ACCORDEEREN = vb. overeenstemmen; overeenkomen; toestaan.
- consentio IV; concordo I; convenio IV; assentior IV; concors sum; permitto III;
- accorder; permettre; consentir à donner;
- akkordieren; gewähren; übereinstimmen;
- to permit; accord; agree; consente to donate;
- permitir; conceder; otorgar; consentir; autorisar;

vpl.: BVB 14,35,37; PB2/26; ACart 6,29,43,178; DKB 19; DVB 17,35; ASO 23,24; ADR 3.

ACCORDEREN Zie:
- concerteren ende ----/
- gherieven ende ----/

ACCORDT Zie:
- minnelijck ----/
- minnelijcken ----/

ACCORDT OFT CONTRACTE = taut. overeenkomst.
- contractus;
- contrat; accord;
- Vereinbarung;
- agreement;
- contrato; convenio; pacto;

vpl.: PB/III/403.

ACCORT Zie:
- accoord; accoorde; accoort; ----/

ACCOUSTUMEREN = vb. gewoonterecht beschrijven; verordenen.
- jus consuetudinis; iubeo II;
- décrire le droit coutumier; ordonner; statuer;
- Gewohnheitsrecht anordnen;
- to describe customary law; order;
- describir derecho consuetudinario; ordenar;

vpl.: Cr2/1015; B2.

ACCOUTREMENT = sub. statiekleed
- vestis sollemnis;
- habit; vêtement de cérémonie;
- Festanzug;
- ceremonial dress;
- traje de etiwueta; traje de ceremonia;

vpl.: PB/III/331.

ACCOUTREREN = vb. omgeven.
- circumdo I;
- entourer;
- umgeben;
- to surround;
- rodear; cercar; circundar;

vpl.: PB/III/508.

ACCUMULATIE = sub. opeenhoping; ophoping; opstapeling.
- accumulatio;
- acculumation;
- Anhäufung;
- accumulation; piling up;
- acumulación;

vpl.: C1/512, 644; C2/870.

ACCUPACIE Zie:
- ondeugdelijcker ----/

ACCUSACIE; ACCUSATIE = sub. beschuldiging; aanklacht.
- accusatio;
- accusation; charge; inculpation;
- Anklage; Beschuldigung;
- accusation; charge;
- acusación; cargo; inculpación.

vpl.: PB/II/323; C2/993; T1/274; T2/6; PvB7/285; C1/380.

ACCUSACIE (ACCUSATIE) OFT MANINGHE = beschuldiging of aanmaning.
- accusatio;
- accusation ou semonce; charge; inculpation;
- Beschuldigung; Anklage;
- accusation or admonition; charge;
- acusatión o exhortación; cargo; inculpación;

vpl.: C1/380,383; PB/II/323; T1/274; C2/993; PvB7/285.

ACCUSACIEN Zie:
- famoeser ----/
- Vuytsluytinge van der ----/

ACCUSATEUR Zie:
- valsche ----/

ACCUSATEUR = sub. aanklager; beschuldiger.
- accusator; actor; delator; petitor;
- accusateur;
- Ankläger; Beschuldiger; Kläger
- accuser; prosecutor;
- acusador;

vpl.: C1/380,265; T1/274.4; T2/84.

ACCUSATIE Zie:
- accusacie (----) oft maninghe /

ACCUSEEREN (ENDE) OFT BETICHTEN = taut. beschuldigen.
- accuso I; arguo III;
- accuser; inculper; incriminer;
- beschuldigen; anklagen;
- accuse;
- acusar; inculpar; incriminar;

vpl.: T2/90; B1/EE/1; C1/593.

ACCUSEREN Zie:
- capitalijck ----/
- wroegen ende ----/

ACCYSEN Zie:
- accijsenaer; assijsenere; accyseneer; assiserare; assiserere oft pachter vande ----/

ACCYSENEER Zie:
- accijsenaer; accijsenere;----; assiserare; assiserere oft pachter vande accysen /

ACCIJSENERE Zie:
- accijsenaer;----; accyseneer; assiserare; assiserere oft pachter vande accysen /

ACHCHE Zie:
- aecke; ake;----/

ACHIJNS Zie:
- accijnsen; accijse; accijsen; acchyse;----; asijns; assijnse; assijs; assise /

ACHT DAGHEN TOT ACHT DAGHEN Zie:
- van ----/

ACHT Zie:
- dijckgrave ende ---- rekeneers/
- penningh ----/

ACHT MANNEN = acht vertegenwoordigers van de gehuchten in Oirschot, zijnde de hoogst aangeslagenen in de belastingen cq. de meest gegoeden.
- octo procuratores viculorum in Oirschot qui sunt impositis vectigaliis maximis cq. fortunatissimis;
- huit représentants des hameaux d'Oirschot, taxé en impôt d'une manière la plus élévée cq. les plus fortunés;
- Vertreter der acht Ortschaften von Oirschot; sie waren die Honoratioren, und zwar die höchst Besteuerten;
- eight men the well-to-do of Oirschot;
- ocho representantes de las aldeas de Oirschot, los más altamente tasados en cuanto a impuestos, e.d. los más acomodados;

vpl.: B2/48,54; C2/1019.

ACHTEN Zie:
- in ---- stellen /
- reale van ----/

ACHTEN = de acht mannen te Brussel vormden een apart rechtscollege voor het gilde van de lakenweverij en -bereiding. Zij werden kort na St. Jansdag 24 Juni gekozen door de eerste 4 schepenen.
- octo homines Bruxellarum: collegium iuris speciale formabant corporationi textrinae et praeparationis linteorum. Breviter post diem festum Si. Johannis eligebantur a primis quattuor scabinis.
- les huit hommes de Bruxelles étaient une tribunal juridique du corps des drapiers et fouloniers, élu peu après la fête de St. Jean 24 juin par les premiers quatres échevins.
- ein besonderes Richterkollegium von acht Personen für die Tuchweberzunft in Brüssel. Sie wurden kurz nach dem Fest des hl. Johannes (24 Juni) durch die erste vier Schöffenen gewählt.

- the Eight: eight men forming a college of judges for the guild of clothweavers .
- jueces los 8 hombres de la ciudad de Bruselas formaban un colegio jurídico aparte para la corporación de los tejedores de paños. Fueron elegidos después del día de San Juan, 24 de junio, por los primeros cuatro regidores.

vpl.: Cu1/4.

ACHTEN STELLEN Zie:
- in ----/

ACHTEN VAN DEN GULDE VAN DE DRAPPERIJE(DRAPERIE; DRAPPARIE; TRAPERIE) = college van acht personen van het gilde der lakenwevers; speciaal gerecht voor de lakenbereiders.
- collegium personarum octo collegii textorum pannorum; iudicium speciale praeparatoribus pannilanei;
- collége de 8 personnes des corps des drapiers; juge du serment de la gulde de la draperie;
- Kollegium von acht Personen von der Zunft der Tuchweber; Sondergericht für die Tuchscherer;
- board of eight persons of the drapers' Company; special court for the drapers' company.
- colegio de ocho personas del gremio de los tejedores de paños; tribunal especia para los pañeros;

vpl.: C1/217, 123.

ACHTER EN LAETEN Zie:
- becommert sterfhuys ----/

ACHTEN; REPUTEREN ENDE HOUDEN = taut. geacht worden.
- reputari;
- être reputé;
- geschätzt worden;
- be respected;
- ser estimado; ser respetado;

vpl.: C1/603.

ACHTER HALF SPORCKEL = na de helft van sprokkelmaand; na 15 februari.
- post Idua Februarias;
- après la mi-février;
- nach Mitte Februar;
- after the middle of February;
- después de la mitad del mes de febrero;

vpl.: AKB 14.

ACHTER RUGGHE STELLEN ENDE POSTPONEREN = taut. de rug toekeren.
- se avento III;
- tourner le dos à;
- den Rücken zuwenden;
- postpone; putt off;
- volver las espaldas a;

vpl.: PB/II/343.

ACHTER STRATEN OM GODE GAEN = bedelen ter liefde Gods.
- mendicare propter caritatem Dei;
- mendier pour l'amour de Dieu;
- unterstützen zur Liebe Gottes;
- beg for the love of God;
- pedir limosna por amor a Dios;

vpl.: PvB1/71.

ACHTERAENVOLGENDE = vb. volgen op.
- supervenio IV;
- suivant;
- folgend;
- following;
- supervenir; venir después;

vpl.: T2/290.

ACHTERBLEVE Zie:
- gebrack oft ----/

ACHTERBLIJFF = sub.1. niet verschijning voor het gerecht 2. het in gebreke blijven; het nietig zijn.
- 1. non-comparatio 2. defectus;
- 1. non comparution 2. défaut;
- 1. Wegbleiben 2. nicht-Erscheinung (vor Gericht);
- 1. non-appearance 2. default;
- 1. falta de comparecencia. 2. nulidad;

vpl.: Lo6/164, 434.

ACHTERBLIJVEN Zie:
- afgaen ende ----/

ACHTERCLAP Zie:
- achterklappe; achterklappinge; ----/

ACHTERDEEL Zie:
- hijnder ende ----/
- schaden ende ----/
- ten ----/
- tot defraudatie oft ----/
- tot groot ---- van /
- tot merckleyck ----/

ACHTERDEEL; DESOLATIE ENDE SCHADE = taut. nadeel.
- damnum;
- dommage;
- Nachteil;
- disadvantage;
- daño; perjuicio;

vpl.: PB/IV/82.

ACHTERDEELE Zie:
- sonder ---- off verderffelijcken scade /
- ten grooten ----/

ACHTERDEELE = sub. achterdocht; nadeel; schade.
- suspicio; damnum;
- soupçon; désavantage; préjudice
- Argwohn; Nachteil; Schaden;
- suspicion; disadvantage; damage;
- sospecha; daño; perjuicio;

vpl.: BVB 13; MGG 60; LoV/68; Lo7/362, 288.

ACHTERDEELE ENDE QUETSE = taut. nadeel, schade.
- detrimentum; damnum;
- désavantage; détriment; préjudice;
- Nachteil; Schaden;
- damage; injury; disadvantage;
- daño; desventaja; perjuicio; detrimento;

vpl.: T1/341; PvB1/345.

ACHTERDEELE; LESIEN; QUETSEN ENDE SCADEN = taut. schade; kwelling.
- laesio;
- dommage; préjudice; désavantage; détriment;
- Schaden; Qual;
- damage; vexation; torment;
- daño; perjuicio; desventaja; detrimento;

vpl.: T1/575.

ACHTERDEELE; SCADE (SCHAEDE; SCHADEN; HYNDER) ENDE PREJUDICIE = taut. nadeel; schade; achterdocht; verlies.
- noxa; damnum; suscipio;
- détriment; dommage; perte; préjudice; desavantage;
- Nachteil; Schaden; Argwohn; Verlust;
- dommage; disadvantage; harm; detriment; injury; suscipion;
- daño; desventaja; detrimento; pérdida; perjuicio; sospecha; perdida;

vpl.: T1/79; PB/III/414; Lo5/68; PvB1/345; Ra 1440/2 Br.1; T1/441; BV B 13; MGG 60.

ACHTERDEELICH; ACHTERDELCH = adi. nadelig; schadelijk.
- praeiudicialis; damnosus; noxius; nocens;
- préjudiciable; nuisible;
- nachteilig; schädlich;
- disadvantageous; harmful;
- perjudicial; dañino; nocivo.

vpl.: Lo3/100.

ACHTERDEIL Zie:
- prejudijs of ----/

ACHTERDELICH Zie:
- achterdeelich ----/

ACHTERDENCKEN Zie:
- scrupel ofte ----/

ACHTERDENCKEN; ACHTERDENKEN; AGTERDENKEN = sub. argwaan; achterdocht; arglist; wantrouwen.
- diffidentia- suspicio;
- soupçon; défiance; méfiance;
- Misztrauen; Argwohn;
- distrust; suspicion;
- desconfianza; suspicacia; sospecha; reconcomio;

vpl.: Bl: Pl.Pr/14.

ACHTERDENCKEN OFT QUAET VERMOEDEN = taut. verdenking; achterdocht; wantrouwen.
- suspicio; diffidentia;
- suscipion; soupçon; défiance; méfiance;
- Verdacht; Argwohn; Misztrauen;
- suscipion; distrust; mistrust;
- sospecha; recelo; suspicacia;

vpl.: Lo4/298,360; C1/576; MGG 108; PvB1/49; PvB9/412; PvB6/69; Lo3/516.

ACHTERDENKEN Zie:
- achterdencken----;agterdenken/

ACHTERGHELAETEN = vb. nagelaten; achtergelaten.
- relinquo III;
- laisser;
- hinterlassen;
- leave (behind);
- dejar;

vpl.: C1/36.

ACHTERHAEL = sub. teruggave.
- restitutio;
- restitution;
- Zurückgabe;
- restitution;
- devolución; restitutión;

vpl.: PB/III/421.

ACHTERHAELT OFT BECLIPT = taut. betrapt.
- deprehensus;
- attrappé;
- ertrappt;
- detected; catched;
- atrapado;

vpl.: PvB1/296.

ACHTERHALEN Zie:
- calengieren ende ----/

ACHTERHEIDEN Zie:
- achterheijt ----/
- t'----/

ACHTERHEIDT Zie:
- achterheijt; achterheyt ----/

ACHTERHEIJT; ACHTERHEYT; ACHTERHEIDT = sub. achterstallige

schuld; achterstal; achterstalligheid; achterstand.
- mulcta residua; reliquum non solutum; residuitas; reliqua;
- arrérages; arriéré; retard;
- rückständige Schuld; Rückstand;
- overdue debt; arrears; the being in arrear;
- atrasos; deudas atrasadas; rezago;

vpl.: Lo4/344; Lo3/284; B1/114; C2/903; C1/484, 413, B2; PvB 108.

ACHTERHEIJT (ACHTERHEIT) ENDE T'GEBRECK = taut. achterstalligheid.
- residuitas;
- défaut et arrière;
- Rückstand;
- arrears;
- (los) atrasos; (lo) atrasado;

vpl.: C1/402.

ACHTERHEIT Zie:
- achterheijt;---- ende t'gebreck/

ACHTERHEYT Zie:
- achterheijt;----; achterheidt/
- zijn t'---- ghewarighen bij eede/

ACHTERKLAPPE; ACHTERKLAPPINGE; ACHTERCLAP = sub. laster.
- maledictio;
- diffamation;
- Verleumdung;
- slander;
- calumnia; infamación;

vpl.: Cr2/1332.

ACHTERKLAPPINGE Zie:
- achterklappe;----; achterclap/

ACHTERLAETEN = vb. nalaten; overleveren.
- relinquere (in scriniis);
- laisser; transmettre; léguer;
- (hinterlassen); überliefern;
- leave; transmit;
- dejar; entregar; transmitir;

vpl.: C2/881; B1/-A2.

ACHTERLATENDE Zie:
- wettighe geboirten ----/
- sonder ----/

ACHTERLATINGEN DER MILICIEN ENDE DESERCIEN = taut. deserteren; desertie; het heimelijk weglopen van het vaandel; het overlopen naar de vijand.
- desertio;
- désertion;
- Desertion; Fahnenflucht;
- desertion;

- desbandada; deserción; pararse con el enemigo; volver la casaca

vpl.: T1/329.

ACHTERLEENEN Zie:
- cleyn ----/
- cleijn ----/

ACHTELINC Zie:
- achterlingh ghendts /

ACHTERLINC Zie:
- achterlingh ghendts /

ACHTERLINGH GHENDTS (ACHTERLINC; ACHTELINC) = graanmaat van Gent, gelijk aan 4 pinten van Gent; in metriek stelsel ca. 0,8 kg.
- mensura capacitatis;
- (achterling de Gand) mesure de grains de Gand;
- Getreidemasz von Gent;
- corn measure of Ghent;
- medida de granos de Gante;

vpl.: C1/238.

ACHTERRAEDT (ACHTERRAET) (Brussel)(Antwerpen 1504) = sub. buitengewone raad te Brussel gevormd uit gezworenen van de ambachten; buitengewone raad gevormd uit borgemeesters en schepenen, waarin ruggespraak werd gehouden (Antwerpen 1581).
- collegium extraordinarium, compositim ex iuratis artificiorum Brusselensis; consilium extraordinarium formatum ex magistris civium et scabinis, in quo consultatur (Antverpia 1581)
- conseil extraordinaire composé d'assermentés des artisans de Bruxelles; arriére-conseil;
- auszerordentlicher Rat in Brüssel zusammengestellt aus Geschwornen der Gewerbe; aussergewöhnlicher Rat umfassend Bürgermeistern und Schöffen (Antwerpen 1581);
- extraordinary council in Brussel composed of jurymen of trades; extraordinary council comprising burgomasters and sheriffs (Antwerp 1581)
- consejo extraordinario Bruselense formado de jurados de artesanias; concejo extraordinario en que se consultaba (Anveres 1581);

vpl.: C1/218; PvB6/90; Lo2/748.

ACHTERRAET Zie:
- achterraedt ----/

ACHTERSTEL; AGTERSTEL = sub. achterstalligheid.
- reliqua; residua; defectus;

reliquum non solutum;
- l'arriéré; arrérages; retard;
- Rückständigkeit; Rückstand;
- arrears; the being in arrear;
- atrasos;

vpl.: Bl:Pla.Ph/11; Lo1/594; C1/282.

ACHTERSTELLE Zie:
- agterstel;----/

ACHTERSTELLE ENDE GEBREECKE = taut. achterstand; achterstallige schulden.
- commoratio; culpae residuae;
- défaut et arrérages;
- Rückstand; rückständige Schulden;
- arrears; outstanding debts;
- deudas atrasadas; los atrasos;

vpl.: C1/313.

ACHTERSTELLE VAN RENTEN = achterstallige rente.
- vectigalia reliqua;
- arrérages;
- rückständige Zinsen;
- back interest;
- intereses atrasados; censos atrasados;

vpl.: PvB1/183.

ACHTERSTELLIGHEN GRONTCIJNS = sub.pl. achterstallige grondrente.
- vectigal solarium reliquum;
- rente foncière en retard;
- rückständiger Grundzins;
- arrears of groundrent;
- renta atrasada de fincas;

vpl.: C1/304.

ACHTERSTELLIGEN PACHT Zie:
- voor schaede van rechte ende ---- verkopen /

ACHTERSTELLINGHE ENDE VERLOOPINGHE = taut. achterstalligheid.
- pecuniae residuae;
- arriéré;
- Rückstand; Rückständigkeit;
- arrears; arrearages;atrasos;

vpl.: PB/II/175; T1/66. rezago;

ACHTERSTELS Zie:
- lestgevallen jaeren ----/

ACHTERVOLCHEN; ACHTERVOLGEN = vb. 1. volgen, 2. naleven.
- 1. absequor III; oboedio IV; pareo II 2. agere ad praescriptum; ex edicto aliquid facere;
- 1. suivre; obéir à; 2. observer agir d'aprè le précepte; se comporter selon la loi;
- 1. Folge leisten2. nachkommen; befolgen;
- 1. follow 2.observe; comply with

- 1. seguir; observar; 2. cumplir; respetar; guardar;

vpl.: ACart 56; Lo4/544; C2/881; B1/A2.

ACHTERVOLGEN Zie:
- achtervolchen ----/

ACHTERVOLGEN ENDE ONDERHOUDEN = taut. onderhouden; nakomen; volgen; naleven.
- observo I; absequor III; oboedio IV; pareo II;
- observer; suivre; obéir à;
- Nachkommen; Folge leisten;
- observe; follow;
- observar; seguir;

vpl.: PvB1/412; ACart 56; Lo4/544; C2/881; B1/A2.

ACHTERVOLGENDE = achtereenvolgens.
- continenter; sine intermissione;
- consécutif; successif;
- Nacheinander;
- successively;
- sucesivamente; a continuación;

vpl.: B2/261.

ACHTERVOLGHENDE DE COMMISSIE = volgens zijn opdracht.
- secundum mandatum suum (eius)
- conformément à la commission;
- nach seinem Auftrag;
- according to his mandate;
- según su mandato; según su comisión;

vpl.: C1/376.

ACHTERWAARTS Zie:
- leen en sterft niet ----/

ACHTERWAERT; ACHTERWAERTS ACHTERWERT; ACHTERWERTS = bw. achteraf; achterwaarts.
- post; retro;
- à l'écart; (mouvement) rétrograde; en arrière; à récoulous;
- abseits; hinterher; nachher; nachträglich; rückwärt; zurück; rückgehend; rückwärtig;
- in the rear; back; backward;
- aparte; despues; mas tarde; con posteridad; retrogrado; hacia atras; atras;

vpl.:

ACHTERWAERTS Zie:
- achterwaert;----; achterwert; achterwerts /

ACHTERWAERTS STEECKEN OFT VERSWIJGHEN = taut. achterhouden.
- celo I;
- (occulter) ou supprimer, cacher;
- zurückbehalten;
- hold back or suppress;

ACK

- ocultar; esconder; callar;

vpl.: C1/167.

ACHTERWAIRT CLIMMENDE SUCCESSEURS OFT ERFGENAMEN = taut. erfgenamen in de opgaande lijn van afstamming.

- ascendentes;
- ascendants;
- Erben in der Aufstieglinie der Abstammung;
- heir in the ascending line of descent;
- Ascendientes;

vpl.: T1/435.

ACHTERWAIRT STELLEN = vb. ten achter stellen.

- defferre aliquid; rejico III; reservo I;
- ajourner; différer;
- hintansetzen;
- postpone;
- posponer; postergar;

vpl.: T2/203.

ACHTERWERT Zie:

- achterwaert; achterwaerts; ----; achterwerts /

ACHTERWERTS Zie:

- achterwaert; achterwaerts; achterwert;----/

ACHTINGE Zie:

- hachtinge;----/

ACHTTIEN Zie:

- penningh ----/

ACHTSTE DEEL Zie:

- half satijn oft het ---- van een once winckeliers Brussels /

ACHUS = adi. droef.

- maestus; tristis;
- triste; affligé; mélancolique;
- traurig; betrübt;
- sad;
- triste; afligido; melancólico;

vpl.: T2/55.

ACKER; ECKER; ECKERE; LANDTBLOCK = sub. akker.

- ager; pars terrae;
- champ; terre labourable; pièce de terre;
- Acker; Parzel Land;
- field; plot of ground;
- campo; tierra laborable; parcela; lote;

vpl.: DKB 41; MGG 207; SKB 4 C1/194,274.

ACKEREN = bebouwen; bewerken.

- aro I; elaboro I; laboro I;
- labourer; cultiver;
- bearbeiten; kultivieren;
- cultivate;

ACQ

- cultivar; labrar;

vpl.: C1/18.

ACKTE Zie:

- solemneele ----/
- solemnele ----/

ACQUEST = sub. verworven huwekijksgoed; verkregen goed; verwerving; aanwinst.

- acquisitio parta; res acquisita;
- acquisition; acquêts; conquêts; profit;
- während der Ehe geerbte Brautschatz; Acquit; Erwerbung; Gewinn;
- matrimonial property inherited marriage; acquired goods; acquisition;
- bienes adquiridos durante el matrimonio; bien adquirido; adquisición;

vpl.: C1/25, C2/1066; PvB9/19.

ACQUICTEN ENDE SPECIFICATIEN = nauwkeurige kwijtingen en opgaven.

- acquitantiae et specificationes;
- quittances et specifications;
- Quittungen und Spezifikationen;
- discharges and specific statements;
- recibos y especificaciones;

vpl.: Lo5/286.

ACQUIECENTIE Zie:

- brieve van ----/

ACQUIESCEREN; ACQUIESSEREN; ACQUIESEREN = vb. berusten (in iets) zich laten welgevallen.

- acquiesco III;
- acquiescer;
- beruhen; sich fügen in; sich gefallen lassen;
- acquiesce; to take things lying down; to resign oneself to;
- aguantar una cosa; resignarse a;

vpl.: PvB1/571; Cr2/1013/27.

ACQUIESCENTIE Zie:

- brieve van ----/

ACQUIESEREN Zie:

- acquiesceren; acquiesseren;---/

ACQUIESSEREN Zie:

- acquiesceren; ----;acquieseren/

ACQUIET; ACQUIT = sub. kwijting; betaling; ontvangstbewijs; kwitantie.

- solutio; apocha; acquisita; testimonium acceptionis;
- acquit; quittance; acquittement; reçu;
- Quittung; Empfangschein;
- discharg-payment; receipt; remission;

pago; satisfacción; finiquito;

- recibo; cumplimiento; quitanza desempeno;

vpl.: PB/II/39; PvB1/315; PvB6/680; PvB7/572; C1/508.

ACQUIREREN = vb. verkrijgen; verwerven; zich eigen maken; in bezit krijgen.
- acquiro III; adipiscor III; comparo I; im petro I;
- acquérir; obtenir; gagner;
- aneignen; erwerben; erhalten; erlangen; erhalten; in den Besitz bekommen;
- obtain; acquire; gain; get;
- adquirir; conseguir; obtener;

vpl.: C1/148,495; MGG 64; C1/55; C2/1038.

ACQUIT Zie:
- acquiet ----/
- billet van ----/

ACQUIT OFT PASSAVANT = taut. ontvangstbewijs.
- testimonium acquisitum;
- acquit; reçu; récépissé; quittance;
- Einnahmebeweis;
- receipt;
- recibo;

vpl.: PBIV/365.

ACQUITTEREN Zie:
- aenbrenghen ende ----/

ACQUITTEREN = vb. voldoen; betalen.
- solvo III;
- acquitter;
- füllen; zahlen;
- pay;
- pagar; o satisfacer una deuda;

vpl.: PvB8/154.

ACTA Zie:
- apud ----/
- res inter alios ----/
- retro ----/
- utpote res inter alios ----/

ACTAM Zie:
- quo ad copiam per ---- facta collatione ex originali /

ACTE Zie:
- bescheet ofte ----/
- gesomniseerde ----/
- probatoire ----/
- solemneele ----/

ACTE BEWERPEN = akte ontwerpen.
- actionem cogito I;
- rédiger un acte;
- Akte entwerfen;
- draft a document;
- redactar un acta;

vpl.: C1/509.

ACTE COLLEGIALE = door het college van wethouders afgegeven bewijsstuk.
- actum collegiale;
- acte délivré par le conseil municipal;
- vom Kollegium von Stadträten abgegebenes Dokument;
- evidence issued by the college of aldermen;
- comprobante entregado por el consejo de regidores (of = de tenientes de alcalde);

vpl.: C1/551.

ACTE CONDEMNATOIR = vonnis; akte van veroordeling.
- actum condemnatus;
- acte de condemnation;
- Urteilsakte;
- sentence;
- acto de condenación;

vpl.: Lo7/108.

ACTE CONTUMACIAEL = akte bij verstek.
- actio in absentio;
- acte par contumace;
- Akte in Kontumasz;
- certificate in his absence;
- acta en ausencia; encartamiento

vpl.: C2/862.

ACTE IN COMMUNI FORMA = akte in de gewone vorm.
- actio in communi forma;
- acte dans la forme ordinaire;
- Akte in der gewöhnlichen Form;
- certificate in the ordinary form;
- acta en la forma acostumbrada;

vpl.: DVB 82.

ACTE IN FORMA = formeel geschrift.
- actio in forma;
- écrit formel;
- formelle Akte;
- formal deed;
- escrito en forma;

vpl.: MGG 33.

ACTE JUDICIEL = gerechtelijke akte.
- actus judicialis;
- acte judiciaire;
- gerichtliche Akte;
- judicial document;
- acta judicial;

vpl.: C2/1050.

ACTE OFT AUTENTICATIE = bewijs van echtheid.
- testimonium scriptum de integritate;
- certificat d'authenticité;
- Beweis von Echtheit;
- proof of authenticity;

- acta de autenticidad;

vpl.: PvBIV/345.

ACTE POSSESSOIR = oorkonde van bezit.
- actio possessoria;
- acte possessoire;
- Akte von Besitz;
- document of possession;
- acta de posesión;

vpl.: LoV/382.

ACTE TOT SOMMATIE VAN = akte tot opvordering van.
- actio ad postulationem;
- acte de réclamation;
- Akte zur Vorladung von;
- warrant to postulate;
- acta de requerimiento de;

vpl.: MGG 142.

ACTE VAN APPROBATIE = akte van goedkeuring.
- actio approbationis;
- acte d'approbation;
- Akte von Gutheissung;
- certificate of approval;
- acta de aprobación;

vpl.: DVB 62.

ACTE VAN COISSIE = akte van overdracht.
- actio translationis;
- acte de cession;
- Abretungsurkunde;
- deed of conveyance;
- acte de traspaso;

vpl.: Ca2/182.

ACTE VAN COMPARITIE = akte van verschijning voor het gerecht.
- tabula comparationis;
- acte de comparation;
- Akte von Erscheinung vor dem Gericht;
- document of appearance before the court;
- acta de comparecencia;

vpl.: B2/122.

ACTE VAN CONCLUSIE = akte van besluit.
- actus conclusionis;
- acte de conclusion;
- Entscheidungsakte;
- deed of conclusion;
- acta de conclusión;

vpl.: PvB1/570.

ACTE VAN CONSENTE = akte van toestemming.
- actio consensus;
- acte de consentement;
- Akte von Einwilligung;
- certificate of consent;
- acta de consentimiento;

vpl.: DVB 50, 108, 112.

ACTE VAN DEFFAUT = akte van gebrek.
- actus defectus;
- acte de défaut (contumace);
- Akte von Mangel;
- bill of defeet;
- acta de falta;

vpl.: PvB1/568.

ACTE VAN EXPLOICT = akte van dagvaarding.
- actio in ius vocationis;
- acte d'intimation;
- Akte von Vorladung;
- warrant of summons;
- acta de citación;

vpl.: ACart 29.

ACTE VAN GUARANTIE = akte van garantie.
- actio garantiae;
- acte de garantie;
- Akte von Garantie;
- warrant of guarantee;
- acta de garantie;

vpl.: BVB 145.

ACTE VAN IMMISIE = akte van gerechtelijke toewijzing, in bezit stelling.
- actio immissionis;
- acte d'immission;
- Akte von Inbesitzsetzung;
- warrant of putting in possession;
- acta de immisione;

vpl.: DVB 43,45.

ACTE VAN MOMBOIRDIJE = akte van voogdijschap.
- tabula tutelae;
- acte de tutelle;
- Akte von Vormundschaft;
- document of guardianship;
- acta de tutela;

vpl.: B2/121.

ACTE VAN NON PREJUDITIE = akte van geen nadeel.
- actio non praeiudicii;
- acte de non préjudice;
- Akte von nicht (einander) benachteilen;
- instrument of no prejudice (each other);
- acta de nó perjuició;

vpl.: DVB 90.

ACTE VAN ONGESTRAFTHEIJT = bepaling, dat een medeplichtige die het misdrijf aanbrengt niet gestraft wordt.
- definitio, ut complex non puniatur, si crimen si prodat;
- stipulation, que le complice, qui dénonce le crime à la police, ne fut pas puni;

- Bestimmung, dasz ein Mitschuldiger der das Verbrechen anzeigt, nicht gestraft wird;
- regulation that an accomplice who a criminal offence denounces, not is punished;
- clausula que no se castiga al complice que denuncia el delito

vpl.: PvB5/333.

ACTE VAN PROROGATIE = akte van verdaging.
- actio prorogationis;
- acte de prorogation;
- Akte von Vertagung;
- deed of prorogation;
- acta de prórroga;

vpl.: PvB1/560.

ACTE VAN QUYTTINGE OFT LOSSINGE = akte van inlossing.
- documentum redemptionis;
- acte de dégagement;
- Akte von Einlösung;
- document of increase;
- acta de redención; acta de rescate;

vpl.: PvB6/591.

ACTE VAN RENUNCIATIE VAN THOON = akte van afstand van bewijs.
- tabula renuntiationis probationis
- acte d'abnégation de preuve;
- Abretungsurkunde von Beweis;
- document of renunciation of proof;
- acta de renuncia de prueba;

vpl.: B2/122.

ACTE VAN SCHIFTINGE EN SCHEIDINGE = akte van deling en scheiding.
- actio divisionis;
- acte de liquidation et de division
- Akte von Verteilung;
- instrument of division;
- acta de selección y separación;

vpl.: DVB 19.

ACTE VAN SCHOUWINGE = akte van lijkschouwing.
- actio inspectionis hominis mortui
- inspection d'un cadavre;
- Protokoll eines Leichenschau;
- record of an autopsy;
- acta de autopsia;

vpl.: Pl.Bra/1 6.

ACTE VAN SUBSTITUTIE = akte van plaatsvervanging.
- actio substitutus;
- acte de substition;
- Akte von Substitution;
- deed of substitution;
- acta de substitución;

vpl.: LPS 83.

ACTE VAN TAXATIE = akte van schatting.
- actus taxationis;
- acte de taxation;
- Akte von Taxation;
- deed of taxation;
- acta de tasación;

vpl.: PvB1/569.

ACTE VAN TE MOGEN PROVIDEREN = akte van in hoger beroep te mogen gaan.
- actio potestis appelandi;
- acte de pouvoir se pourvoir;
- Ermächtigung für das Treffen von Vorkehrungen;
- warrant to appeal to a higher court;
- acta de poder apelar;

vpl.: C1/396.

ACTE VAN UITSPRAEKE = akte van uitspraak.
- actio pronunciationis;
- acte de prononciation;
- Akte von Ausspruch;
- deed of sentence;
- acta de sentencia;

vpl.: DVB 19.

ACTE VAN VOLMACHT = akte van volmacht.
- actio potestatis;
- acte de procuration;
- Akte von Vollmacht;
- instrument of procuration;
- acta de prócura (of = de procuración);

vpl.: LPS 83.

ACTE VAN VOLUNTAIRE CONDEMNATIE = vonnis in vrijwillige rechtspraak.
- actio condemnationis voluntariae
- acte de condemnation volontaire;
- Akte von Urteil in freiwilliger Rechtssprache;
- instrument of sentence in voluntary lawsuit;
- acta de sentencia condenadora en juició voluntarió;

vpl.: DVB 39.

ACTE VAN WAERSCHAP (WAERSCHEP; WAERSCHIP; WAIRSCHAP WARSCHAP) = borgstellingsakte.
- actio vadimonii;
- acte de garantie;
- Kautionakte;
- document of security(guarantee);
- acta de caución (of = garantia);

vpl.: C1/19.

ACTEN Zie:
- declaratorie ----/
- furnissement van ----/
- verbaelle ----/

ACTEN = sub. stukken door een notaris opgesteld of door Schepenen; handelingen; rechtshandelingen.
- acta; literae;
- document; titre; acte;
- Akte; Urkunde;
- document; act;
- acta; escritura; documento;

vpl.: ACart 50.

ACTEN VAN JUSTITIEN = daden van rechtspraak.
- acta iurisdictionis;
- actes de juridiction;
- Täte von Rechtsprechung;
- acts of jurisdiction;
- hechos (of = actos) de justicia (of = de juicio);

vpl.: C1/288.

ACTEN VAN LIBERE ENDE PRIVATIVE DISPOSITIEN = lett. akten van vrije en uitsluitende beschikkingen; fig. stukken die bewijzen dat anderen uitgesloten zijn.
- actiones dispositionum liberrarum et privatarum;
- actes de dispositions libres et exclusives;
- Akten über freie und ausschliessliche Verfügungen;
- instruments of free and exclusive dispositions;
- actas de disposiciones libres y privativas (otros están excluidos)

vpl.: MGG 69.

ACTIE Zie:
- cessie van ----/
- institutie van ----/
- mixte ----/
- obligacie ende ----/
- rouwe ----/

ACTIE AENGAENDE BETALINGE VAN TOLLE = vordering wegens tolbetaling.
- actio super solutione pedagiorum
- action concernant le payement de péage;
- Forderung wegen Zollbezahlung;
- action because of tollpayment;
- acción sobre el pago de peaje;

vpl.: T1/596.

ACTIE ALS MEN AGEERT VAN ENIGER POSSESSIEN = proces wegens belemmering van bezit.
- interdictum momentanee possessionis;
- procès à cause d'un différend concernant une possession;
- Prozess wegen Belästigung um Besitz zu haben;
- proceeding because of hindrance of possesion;

- proceso por motivo de una disputa sobre una posesión;

vpl.: T1/289.

ACTIE BIJ CONTRACTE SONDER STIPULACIE = vordering wegens betalingsovereenkomst zonder bepaalde bepalingen.
- actio de pecunia constituta;
- action à cause d'un compromis de payement convenu sans contrat par écrit;
- Forderung wegen Bezahlungsvereinbarung ohne bestimmte Bestimmungen;
- action because of an agreement to pay without certain stipulations;
- acción por motivo de un compromiso de pago sin contrato escrito

vpl.: T1/479.

ACTIE CRIMINEL = 1. proces over onrecht 2. misdadige handeling.
- actio criminalis;
- 1. litige sur un acte criminel; 2. action criminelle;
- 1. Kriminalgericht 2. frevlerische Handlung;
- 1. criminal lawsuit 2. criminal action;
- 1. litigio sobre un acto criminal. 2. acción criminal.

vpl.: T1/42,128.

ACTIE DAER TOE HEBBENDE = daartoe gevolmachtigd.
- potestatem habere;
- avoir plein pouvoir;
- Vollmacht haben;
- have full powers;
- tener poderes; tener apoderamiento;

vpl.: C1/459; PvB2/186.

ACTIE DAARMEDE MEN BEGEERT EEN SEQUESTRACIE = vordering tot inbeslagneming van bezit.
- actio qua petitur sequestratio;
- action pour obtenir la séquestration d'un bien;
- Forderung zur Beschlagnahme des Besitzes;
- action to seizing of possession;
- acción para conseguir la secuestración de un bien;

vpl.: T1/592.

ACTIE DAIR TWEE ONGENOEMDE VOIRWAIRDEN ENDE CONTRACTEN TSAMEN VERGAIRDEREN = proces wegens niet nagekomen stilzwijgende voorwaarden.
- actio condictio ob causam datorum;
- procès à cause de non-accomplissement de conditions impli-

- cites;
- Prozess wegen nichtbefolgten stillschweigenden Voraussetzungen;
- proceeding because of non-performance of tacit conditions;
- proceso por incumplimiento de condiciones implícitas;

vpl.: T1/303.

ACTIE DAIRMEDE MEN HEYSCHT DIE PEYNE VAN EENEN COMPROMISSE OFT BLIVERSCAP OFT SUBMISSIEN = vordering waarin men eist de straf van een vergelijk of scheidsgerecht.

- actio qua agitur ad penam ex compromisso;
- action pour obliger les parties à se soumettre à un jugement arbitral;
- Forderung worin man die Strafe einer Abmachung oder eines Schiedsgerichts fordert;
- action in which one requires the punishment of a compromise or court of arbitration;
- acción para obligar los partidos a someterse a un juicio arbitral;

vpl.: T1/580.

ACTIE DIE EEN ADVOCAET OFT VOIRSPRAKE DOET VOIRE ZIJNEN ARBEYT ENDE TALE = vordering van een rechtsgeleerde voor verleende adviezen.

- actio suffragationis;
- procès de part d'un avocat ou d'un conseiller pour obtenir payement pour son intervention;
- Forderung eines Juristen wegen gestattenen Beratungen;
- claim of a lawyer for granted advices;
- proceso de parte de un abogado o un consejero para obtener pago por sus trámites;

vpl.: T1/609.

ACTIE ENDE QUERELE = rechtsvordering en behandeling in rechte.

- actio juris jurgii; actio et querelae;
- action et débat en droit;
- Rechtsforderung und gerichtliche Behandlung (Klagen);
- legal claim and action (judicial complaints;
- demanda y proceso, accion y querella;

vpl.: Lo1/210.

ACTIE GEGEVEN DENGEENEN DIE TACHTER IS AEN IEMENTS KIJNT OFT SERFF, BIJ WEETE VAN DEN HEERE OFT VADER = vordering op

het persoonlijk vermogen van een minderjarige of een slaaf met medeweten van de vader of de heer.

- actio tributoria;
- procès pour faire valoir un droit sur la fortune personelle d'un mineur ou un serf, avec la connaissance du père ou du seigneur;
- Förderung auf das persönliche Vermögen eines Minderjährigen oder eines Sklaven mit Mitwissen des Vaters oder des Herrn;
- claim upon the personal wealth of a minor or a slave with knowledge of the father or the master
- proceso para hacer valer un derecho sobre la fortuna personal de un menor de edad o un siervo, con el conocimiento del padre o del señor;

vpl.: T1/622,623.

ACTIE GEGEVEN DENGEENEN DIE VERCORT IS IN COOPE OFT VERCOOPE = vordering wegens miskoop.

- actio rescissoria contractus;
- action pour obtenir l'annulation d'un achat ou d'une vente;
- Forderung um einen Kauf für nichtig zu erklären;
- action to get a nullification of a purchase or sale;
- acción para conseguir la anulación de una compra o una venta;

vpl.: T1/577.

ACTIE GEGEVEN DENGEENEN WIJENS DINC BIJ ABSENCIE IS GEUSUCAPIEERT = vordering wegens verwerving door verjaring in afwezigheid van de oorspronkelijke eigenaar.

- actio rescissoria usucapionis;
- procès à cause d'un bien acquis par usucapion pendant l'absence du propriétaire original;
- Forderung wegen Erwerbung durch Verjährung in Abwesenheit des ursprünglichen Eigentümers;
- process because of acquisition by superannuation in absence of the original proprietor;
- proceso por motivo de un bien adquirido por usucapión en la ausencia del propietario original

vpl.: T1/575.

ACTIE GEGEVEN DEN MEESTER VAN DEN GRONDE DIE ALLE TGEENE HEYSCHT DAT OP SIJNEN GRONT VAST ENDE NAGELVAST IS GEMAICT = proces van de eigenaar tegen zijn huurder ter bescherming van wortelvaste door de

huurder geplante bomen of heesters.
- intendictum de superficiebus;
- procès de la part du propriètaire d'un immeuble pour se réserver les droits sur les arbres plantés par le locataire;
- Prozess durch den Eigner eines Grundstückes gegen den Mieter um alles was fest darauf steht als erkennen zu lassen;
- proceeding of the propietor against his tenant for the protection of root-fast trees or shrubs planted by the tenant;
- proceso de parte del propietario de un inmueble para reservarse los derechos sobre árboles plantados por el arrendatario;

vpl.: T1/289.

ACTIE GEGEVEN TEGEN DENGEENEN DIE EENEN ANDEREN WILLE VERBIEDEN EEN GRAF TE MAKEN DAIR HET GEORLOEFT WAIRE = proces wegens belemmering van het maken van een graf.
- interdictum de sepulchro edificando;
- procès à cause d'empêchement de creuser une fosse;
- Prozess wegen Belästigung um ein Grab zu schaufeln;
- proceeding because of hindrance of the digging of a grave;
- proceso por impedimento de cavar una tumba;

vpl.: T1/290.

ACTIE GENERAEL VAN ALLEN DINGEN = algemeen proces van schuldvordering.
- actio in conditione triticaria;
- procès général en matière de créance;
- allgemeiner Prozess wegen Schuldforderung;
- general proceeding because of a claim;
- proceso general en materia de cobro de deudas;

vpl.: T1/303.

ACTIE HEBBEN = volmacht hebben
- potestatem habere;
- avoir pleins pouvoirs;
- Vollmacht haben;
- have full powers;
- tener poderes (of = apoderamiento);

vpl.: PB/II/186; DVB 110,111.

ACTIE MIXT = gemengd proces;
- actio mixtum;
- litige mixte;
- gemischtes Prozess;
- mixed lawsuit;

- litigio mixto;

vpl.: T1/41.

ACTIE OFT VERBIJNTENISSE = taut. verplichting.
- obligatio;
- obligation;
- Verpflichtung;
- obligation;
- obligación;

vpl.: T1/56.

ACTIE OM DIE DOMINIE = proces om eigendom;
- actio iudicium petitorium;
- procès pour propriété;
- Prozess um das Eigentum;
- proceeding regarding property;
- proceso por propriedad;

vpl.: T1/87.

ACTIE OM DIE POSSESSIE TE BEHOUDEN = proces om bezit te behouden.
- actio interdictum possessorium retinende;
- procès pour possession; procès pour propriété;
- Prozess um den Besitz zu behalten;
- proceeding to preserve property;
- proceso de posesión;

vpl.: T1/86,87.

ACTIE OM EEN UNIVERSAEL ERFFLIJCHEYT TE DEYLEN = vordering wegens boedelscheiding.
- actio eriscundiae familiae;
- action à cause de la liquidation d'une succession;
- Forderung wegen Nachlaszverteilung;
- action because of division of an estate;
- acción por motivo de la partición de una herencia;

vpl.: T1/508.

ACTIE OM GESET TE WORDEN IN DEN IERSTEN STAET = vordering tot herstel van vroegere toestand.
- actio restitutionis in integrum;
- action pour obtenir une réintégration;
- Forderung zu Wiederherstellung des früheren Zustandes;
- action to reparation in earlier condition; action to reintegration
- acción con el fin de obtener reintegración;

vpl.: T1/568.

ACTIE OM TE GECRIJGEN EDICIE ENDE COPIE VAN BRIEVEN DAIRMEDE IEMANT BEHELPEN WILLE IN RECHTE = proces wegens belemmering van het geven van copie van

bewijsstukken in rechte.
- interdictum de edendo;
- procès pour obtenir des copies de pièces justificatives dans un procès judiciaire;
- Prozess wegen Belästigung um Kopien von Dokumenten zu erlangen;
- proceeding because of hindrance of giving a copy of the evidence;
- proceso con el fin de conseguir copias de comprobantes en un asunto judicial;

vpl.: T1/291.

ACTIE OM TE RESCUNDEREN EEN MET VALSCHEN INSTRUMENTEN GEGEVEN SENTENCIE = vordering tot nietigverklaring van een met valse bewijzen gegeven uitspraak.
- actio qua petitur rescissio sententie late per falsa instrumenta;
- procès pour obtenir l'annulation d'une sentence qui fût basée sur des documents faux;
- Forderung um eine mit falschen Beweisen gegebene Entscheidung für nichtig zu erklären;
- claim for nullification of a given pronouncement with false proofs
- proceso para conseguir la anulación de una sentencia que fue basada en falsos documentos;

vpl.: T1/599.

ACTIE OM VOIRWAIRDEN ENDE TRANSACTIEN TE DOEN = vordering wegens voorwaarden en overeenkomsten.
- actio pacti et transactionis;
- action pour conclure des contrats et stipuler des conditions;
- Forderung wegen Bedingungen und Vereinbarungen;
- action because of stipulations and agreements;
- acción para concluir contratos y fijar condiciones;

vpl.: T1/544.

ACTIE OM VRIJHEYT ENDE LIBERTEYT IN DER ERVEN TE BEHOUDEN ENDE VAN DER SERVITUTEN VRIJ TE ZIJNE = proces tot behoud van vrijdom van erfdienstbaarheid op een erf.
- actio negatoria;
- procès au sujet du maintien de l'exemption de servitude;
- Prozess zur Behaltung der Freiheit von Erbdienstbarkeit auf einem Hof;
- proceeding for maintenance of an easement;

- proceso por razón del mantenimiento de la exención de servidumbre;

vpl.: T1/125.

ACTIE OVER HIJLIJCXGOEDEN VAN DES MANS ZIJDEN INNEGEBRACHT = vordering wegens een door de man ingebracht huwelijksgoed.
- actio donationis propter nuptias;
- action à cause d'un dot apporté par l'homme ;
- Forderung wegen einer vom Mann eingebrachten Mitgift;
- action because of a dowry brought in by the man;
- acción por motivo de un dote aportado por el marido;

vpl.: T1/526.

ACTIE PERSONEEL = civiele procedure; proces over personen; proces tussen aanklager en gedaagde.
- actio in personam; causa iudicialis civilis;
- litige contre une personne civile; procedure civile;
- Prozess betreffs Personen;
- lawsuit concerning persons; civil proceeding;
- litigio contra una persona jurídica; pleito civil;

vpl.: T1/41; T1/127; MGG 19.

ACTIE PERSONEEL ENDE CIVIJL SPRUYTENDE UUYT BIJNAE CONTRACTE = personele en burgerlijke vordering uit stilzwijgende overeenkomst.
- actio communi dividundo;
- action civile et personelle en vertu d'un quasi-contrat;
- persönliche und bürgerliche Forderung aus einer schweigenden Vereinbarung;
- personal and civil action from a tacit agreement;
- acción civil y personal en virtud de un cuasicontrato;

vpl.: T1/508.

ACTIE SPRUYTENDE BIJNAE UUYT CONTRACTE = vordering wegens zwijgende overeenkomst.
- actio negotiorum gestorum;
- action à cause d'un quasi contrat;
- Forderung wegen schweigender Vereinbarung;
- action because of tacit agreement;
- acción por motivo de un cuasicontrato;

vpl.: T1/481,301.

ACTIE REAEL = proces over een zaak.

ACT

- actio in rem;
- litige contre une entité juridique;
- Prozess betreffs Sachen;
- lawsuit concerning things;
- litigio contra una entidad jurídica

vpl.: T1/41.

ACTIE RECISORIEN; ACTIE RESCISSORIE = vordering wegens verjaring.

- actio rescissoria;
- action pour obtenir une annulation;
- Forderung wegen Verjährung;
- action because of superannuation;
- acción para conseguir une anulación;

vpl.: T1/577.

ACTIE SPRUYTENDE UUYT EENEN PANDE = vordering wegens een gegeven pand.

- actio pignoraticia;
- action à cause d'une hypothèque
- Forderung wegen eines gegebenen Pfandes;
- action because of a given pawn;
- acción por motivo de una pignaración de una hipoteca;

vpl.: T1/470.

ACTIE SPRUYTENDE UUYT GIFTEN VAN GOEDEN VAN HUWELIJC = vordering wegens toegezegde huwelijksgiften tussen huwelijkspartners.

- actio dotalis, actio donationis propter nuptias; actio dotalica; actio spontalicia; donatio inter virum et uxorem;
- action entre époux concernant le dot;
- Forderung wegen versprochenen Mitgiften zwischen den Eheleuten
- action because of promised dowries between married people;
- acción entre conyúges sobre el dote;

vpl.: T1/525.

ACTIE SPRUYTENDE UUYT LEENINGEN = vordering wegens teruggave van een lening.

- actio propter redditionem pecuniae mutuae datae;
- action à cause de la restitution d'un bien prêté;
- Forderung wegen Rückgabe eines Darlehens;
- action because of restitution of a loan;
- acción por motivo de la devolución de un bien prestado;

vpl.: T1/476.

ACTIE SPRUYTENDE UUYT MAKINGE VAN TESTAMENTE OFT

ACT

UUYT MAKINGEN ENDE GIFTEN GEDAEN BIJ REDENEN VAN DER DOOT = vordering wegens testamentaire beschikking of giften na dood van de erflater.

- actio ex testamento vel quando petitur legatum;
- action à cause d'une disposition testamentaire ou une disposition ou une donation à réaliser après la mort du légateur;
- Forderung wegen letztwilliger Verfügung oder Gaben nach dem Tod des Erblassers;
- claim because of testamentary arrangement or gifts after the death of the testator;
- acción por motivo de una disposición testamentaria o una disposición o donación a realizar después de la muerte del testador;

vpl.: T1/513.

ACTIE SPRUYTENDE UUYT PACHTE ERFFLIJC ENDE EUWELIJC = vordering wegens erfpacht.

- actio emphiteotica;
- action à cause d'une emphytéose
- Forderung wegen Erbpacht;
- claim because of hereditary tenure;
- acción por motivo de un enfiteusis;

vpl.: T1/422.

ACTIE TEGEN DEGENEN DIE MET LIST HET WIJF VAN EEN ANDER ONTHOUDT = proces wegens vrouwenroof of schaking.

- interdictum de uxore deducenda marito;
- procès à cause de rapt de femme
- Prozess wegen Frauenraub; Frauenentführung;
- proceeding because of robbery of woman;
- proceso por motivo de rapto de mujeres;

vpl.: T1/277.

ACTIE TEGEN DEN HEERE OFT VADER ALS DE SERFF OFT DAT KIJNT ENNICH GELT BEKEERT HEEFT = vordering tegen de heer of vader als de slaaf of het kind hen geld geleend heeft.

- actio de in rem verso;
- action de part du serf ou de l'enfant pour obtenir la récupération de l'argent qu'ils ont prêté au seigneur ou au père;
- Forderung gegen den Herrn oder Vater wenn der Sklave oder das Kind ihnen Geld geliehen hat;

ACT

- action against the master or the father when the slave or the shild has lent money to them;
- acción de parte del siervo o del hyo para conseguir la recuperación del dinero que han prestado al señor o al padre;

vpl.: T1/625.

ACTIE TEGEN DEN HEERE OFT VADER UUYT WIJENS BEHEETE OFT BEVEELE IEMENT GECOMANSCAPT HEEFT METTEN SERFF OFT KIJNDE = vordering op de heer of vader op wiens bevel iemand heeft handel gedreven met zijn slaaf of kind.

- actio quod iussu;
- action contre le seigneur ou le père à l'ordre desquels on a conclu des affaires avec leur serf ou enfant;
- Forderung gegen den Herrn oder Vater mit deren Befehl jemand Handel hat getrieben mit seinem Sklaven oder Kind;
- action against the master or father bij whose order somebody has done business with his slave or shild;
- acción contra el señor o el padre por cuyo orden ha sido concluído un negosio con su siervo o hijo;

vpl.: T1/626.

ACTIE TEGEN DEN LANTMETERE DIE ENNICH BOSCH LANT MOER GROOTER OFT CLEIJNDER SEEGT ZIJNDE BIJ ARGELISTE DAN DIE GERECHTE MATE IS = proces wegens bedriegelijk opmeten van onroerend goed.

- actio contra mensorem agrorum false denunciantem;
- procès contre l'arpenteur qui effectue un arpentage trompeux d'un inmueble;
- Prozess wegen betrügerische Vermessung der Immobilien;
- proceeding because of fallaciously measuring of immovables;
- proceso contra el agrimensor que efectua una agrimensura engñosa de un inmueble;

vpl.: T1/295.

ACTIE TEGEN DEN PRINCIPALEN CREDITEUR = vordering wegens schuldvernieuwing.

- actio novationis;
- procès à cause de novation d'une dette;
- Forderung wegen Schulderneuerung;

ACT

- claim because of renovation of debt;
- proceso por motivo de novación de una deuda;

vpl.: T1/610.

ACTIE TEGEN DEN RICHTER DIE IEMENDE MET ONRECHTE ENDE QUALIJC GEQUELT ENDE GECONDEMPNEERT HEEFT BIJ FAUTE = proces tegen de rechter die iemand ten onrechte heeft veroordeeld.

- actio in factum contra iudicem qui male vel iniuste vexavit vel condempnavit per imperitiam;
- procès contre le juge qui à prononcé une sentence injuste;
- Prozess gegen einen Richtern der jemanden unrechtmässig verurteilt hat;
- proceeding against a judge who has condemned somebody wrongly
- proceso contra un juez que ha pronunciado una sentencia injusta;

vpl.: T1/247.

ACTIE TEGEN DEN SCULDENERE IN FRAUDEN VAN DEN WEESEN = proces tegen de schuldenaar van een wees die bedrog pleegde.

- interdictum fraudatorium;
- procès contre le débiteur d'un orphelin qui commet fraude;
- Prozess gegen einen Schuldner eines Waisen der den Waisen Betrügt;
- proceeding against the debtor of an orphan who committed deceit;
- proceso contra el deudor de un huérfano por cometer fraude;

vpl.: T1/288.

ACTIE TEGEN DENGEENEN DIE BIJ ARGELISTE ENNICH GOET TRANSFEREERT IN HANDEN VAN EEN ADVERSARIJS + proces wegens onrechtmatige overdracht aan een tegenstander van enig goed.

- actio pro alionation mutandi iudicii causa facta;
- procès contre celui qui transfère malicieusement un bien en mains d'un adversaire;
- Prozess wegen unrechtmässige Uebertragung an einem Gegner von einem Gut;
- proceeding because of illegal transfer to an adversary of a good;
- proceso contra la persona que maliciosamente transfiere un bien en manos de un adversario;

vpl.: T1/294.

ACTIE TEGEN DENGEENEN DIE DEN ANDEREN IET GEGEVEN HEEFT TE ZWEEREN IN DEELINGEN VAN EEDE EN NAE SENTENCIE WEIJGERT TE VOLDOENE = proces wegens weigering een uitspraak na te komen na voorafgaande eedsaflegging.

- actio in factum que descendit exsententia vel ex iureiurando;
- procès contre celui qui refuse l'exécution d'une sentence après avoir prêté serment;
- Prozess wegen Verweigerung eine Entscheidung zu befolgen nach vorheriger Eidesleistung;
- proceeding because of refusal to perform a judgement after previous taking an oath;
- proceso contra él que se niega a cumplir con una sentencia después de haber hecho un juramento

vpl.: T1/297.

ACTIE TEGEN DENGEENEN DIE EEN DINC BIJ EEN ANDEREN GELEENT OF CONSENTEERT WORDT TE GEBRUYCKEN = proces tot teruggave van geleend geld.

- interdictum de precario;
- procès pour récupérer un bien prêté;
- Prozess um Rückerstattung von geliehenem Gut;
- proceeding regarding restitution of lend money;
- proceso para recuperar un bien prestado;

vpl.: T1/285.

ACTIE TEGEN DENGEENEN DIE ENNICH DINCK GETRANSFEREERT ENDE OVERGEGEVEN HEEFT EENEN ANDEREN = proces wegens onrechtmatige overdracht ener zaak aan een ander.

- actio in re litigiosa alienata;
- procès contre celui qui a transféré illégitimement un bien à une autre personne;
- Prozess wegen Uebertragung einer Sache einem Anderen;
- proceeding because of illegal transfer of goods;
- proceso contra él que ha transferido ilegítimamente un bien a otra persona;

vpl.: T1/295.

ACTIE TEGEN DENGEENEN DIE GEDAIGT ENDE BEHOIRLIJC GEROEPEN IS VOIR RECHT TE COMEN ENDE NIET EN COEMPT = proces wegens weigering te verschijnen voor het gerecht.

- interdictum in edicto si quis in ius vocatus non ierit;
- procès pour le refus de comparaître devant le tribunal;
- Prozess wegen Verweigerung um vor Gericht zu erscheinen;
- proceeding because of refusal to appear before court;
- proceso por la denegación de comparecer ante el tribunal;

vpl.: T1/290.

ACTIE TEGEN DENGEENEN DIE HEM WEYGERT TGEWIJSDE VONNISSE OFT DE SENTENCIE ARBITRAEL TE VOLDOEN = vordering tegen degene die weigert aan een in gewijsde gegaan vonnis of aan een scheidsrechterlijke uitspraak te voldoen.

- actio in factum pro qualibet re iudicata;
- action contre la personne qui ne satisfait pas une sentence du tribunal ou un arrêt judiciaire;
- Forderung gegen denjenigen der verweigert ein Rechtskraft erlangtes Urteil oder einen Schiedsspruch zu entsprechen;
- action against somebody who refuses to content to a final judgment or to an arbitral award;
- procesa contra la persona por negar una sentencia pronunciada o un juicio arbitral;

vpl.: T1/480.

ACTIE TEGEN DENGEENEN DIE MET ONRECHTE GELT GOET OFT GIFTE NEEMPT OM IEMENDE ONRECHTVEERDELIJC VOIR RECHT TE BETRECKEN ENDE TE QUELLEN = proces wegens onrechtmatig verkregen geld goederen of gift.

- actio in factum contra calumpniatorem;
- procès contre celui qui accepte illégitimement de l'argent afin de calomnier une personne en la citant en justice injustement;
- Prozess gegen jemanden der Geld akzeptiert hat um einen beim Gericht zu verklagen;
- proceeding because of illegally obtained money;
- proceso contra la persona que acepta dinero con el fin de calumniar a uno citándole injustamente ante un tribunal;

vpl.: T1/294.

ACTIE TEGEN DENGEENEN DIE IEMENDE BELETTEN WILLE ZIJN PRIVATE TE REYNINGEN = proces wegens belemmering van het legen

van een beerput.
- interdictum de cloacis;
- procès à cause d'empêchement de vider une fosse d'aisance;
- Prozess wegen Belästigung um seine Fäkaliengrube auszuschöpfen;
- proceeding because of hindrance of empty of a night-soil;
- proceso por impedimento de vaciar un pozo negro;

vpl.: T1/288.

ACTIE TEGEN DENGEENEN DIE IEMENDE BELET TE BEGRAVEN = proces wegens belemmering van begraven.
- interdictum de mortuo auferendo;
- procès à cause d'empêchement d'enterrer;
- Prozess wegen Belästigung um zu begraben;
- proceeding because of hindrance to bury;
- proceso por motivo de impedimento de enterrar;

vpl.: T1/289.

ACTIE TEGEN DENGEENEN DIE IET GELOOFT HEEFT SONDER SAKE = proces wegens onrechtmatige belofte.
- actio conditio sine causa;
- procès à cause d'une promesse illégitime;
- Prozess wegen unrechtmäsziger Gelübde;
- proceeding because of illegal promise;
- proceso por motivo de una promesa ilegitima;

vpl.: T1/302.

ACTIE TEGEN DENGEENEN DIE TGEWIJSDE NIET EN VOLDOET = proces wegens niet nakoming ener verplichting uit gewezen vonnis.
- interdictum in edicto si quis ius dicenti non obtemptaverit;
- procès à cause de la négligence d'une sentence prononcée;
- Prozess gegen denjenigen der seine Verpflichtungen die aus dem gefällten Urteil erwachsen nicht nachkommt;
- proceeding because of non-performance of an obligation from a pronounced sentence;
- proceso por negar una sentencia pronunciada;

vpl.: T1/290.

ACTIE TEGEN DENGENEN DIE ZIJN BOOMEN OFT DIE TACKEN OVER ZIJNS GEBEUREN ERVE HANGENDE HEEFT = proces wegens overlast van andermans geboomte op eigen erf.
- interdictum de arboribus cedendis;
- procès à cause de molestation causée au cour d'un voisin par des arbres;
- Prozess gegen einen der sein Gehölz über dem Hof seines Nachbarn hangen lässt;
- proceeding because of nuisance of trees of somebody else on one's own premises;
- proceso por motivo de molestia causada en el corral adjacente por árboles;

vpl.: T1/286.

ACTIE TEGEN DENGEENEN DIE ZIJNEN GEBUERE NIET EN WILLE LATEN RAPEN ENDE HALEN ZIJN OEST = proces wegens weigering tot het halen van valfruit van overhangende vruchtbomen op eens anders erf.
- interdictum de glande legenda;
- procès contre la personne qui refut le recueil des fruits tombés sur sa cour des arbres fruitiers du voisin;
- Prozess von dem Besitzer des Obstbäumes gegen den Nachbarn der verweigert dass er das auf dessen Hof abgefallene Obst sammelt;
- proceeding because of refusal to take away fruit fallen on the premises of somebody else from trees hanging over;
- proceso contra la persona que niega la recogida de la fruta caída en su corral de los árboles frutales del vecino;

vpl.: T1/287.

ACTIE TEGEN DENGEENEN UUYT WYENS HUYSE IET UUYTGEGOTEN WORT = proces tegen degene uit wiens huis iets uitgegoten wordt.
- actio de eiectis et effusis;
- procès contre l'homme de la maison duquel on a jeté quelque chose;
- Prozess gegen einen aus wessen Haus etwas ausgegossen wurde;
- proceeding agai nst somebody from whose house something is poured out;
- proceso contra el hombre de cuya casa ha sido tirado o derramado algo;

vpl.: T1/248.

ACTIE TEGEN DIE FACTEUR OFT MEESTERCNAPE = vordering van betaling van geleverde goederen op

de meesterknecht.
- actio institoria;
- action contre le domestique de payer des biens fournis;
- Forderung gegen ein Angestellter zur Zählung von gelieferten Güter;
- claim on the foreman with regard to payment of supplied goods;
- deuda activa en contramaestre de mercancias;

vpl.: T1/628.

ACTIE TEGEN DIEGEENE DIE DER OUDERS KIJNDEREN ONTHOUDEN ENDE WECHLEIJDEN = proces wegens kinderroof.
- interdictum de liberis exhibendis seu deducendis;
- procès à cause d'enlèvement d'enfants;
- Prozess wegen Kinderentführung;
- proceeding because of robbery of children;
- proceso por motivo de rapto de niños;

vpl.: T1/277.

ACTIE TEGEN SIJN ERFGENAME VAN DIEGEENE DIE COST GEDAEN HEEFT OM DEN DOODEN TE BEGRAVEN = proces wegens vergoeding van kosten van begraving.
- actio funeraria;
- procès contre l'héritier à cause des frais de l'enterrement;
- Prozess wegen Vergütung der Kosten einer Beerdigung;
- proceeding because of reimbursement of costs of burial;
- proceso contra el heredero a causa de los gastos del entierro;

vpl.: T1/296.

ACTIE TEGEN VEELE PERSONEN DIE HEN VOIRE EEN SCHULT VERBONDEN HEBBEN = vordering tegen meer personen die zich voor een schuld borg stelden.
- actio contra plures reos debendos;
- action contre plusieurs personnes qui se sont portées garantes pour une dette;
- Forderung gegen mehreren Personen die für eine Schuld Kaution leisteten;
- action against different persons who gave security for a debt;
- acción contra varias personas que han prestado fianze por una deuda;

vpl.: T1/554.

ACTIE TOT ENNIGER ERVEN DIE DAIRAF GEHADT HEEFT DIE LES-

TE ENDE DEUGDELIJCKE POSSESSIE = proces over erfgoed van iemand die er het laatste en deugdelijke bezit van heeft gehad.
- actio uti possidetis;
- procès sur l'héritage de quelqu'un qui a eu la dernière et solide possession;
- Prozess betreffs einer Person die bei Zurückkehr aus den Ausland gehindert wirt im Gebrauch seines Besitzes;
- proceeding regarding inheritance of someone which had the last and valid possession;
- proceso de herencia contra una persona; aquel ser poseedor de final y solido posesión;

vpl.: T1/87.

ACTIE TOT PALINGE OFT ERFSCEYDINGE = vordering wegens erfscheiding.
- actio finium regundorum;
- action à cause d'un bornage;
- Forderung wegen Erbscheidung;
- action because of division of heritage;
- acción por motivo de un amojonamiento;

vpl.: T1/510.

ACTIE TOT REMEDIEREN = proces tot het verhelpen van toegebrachte schade.
- actio de interdictis;
- procès jusqu'a le redresser du degat donné;
- Prozess um einen Schaden wieder zu beheben;
- proceeding to remedy damage inflicted;
- proceso hasta el remediar de daño;

vpl.: T1/87.

ACTIE TOT VERHUEDEN VAN SCADEN AAN HUYSINGE OFT ERVE = vordering tot borgstelling dat de ene buur geen schade zal lijden door de bouwvalligheid van het erf van zijn nevenbuur.
- actio de dampno infecto;
- action pour préserver la maison contre des dommages qui puissent se faire par la caducité de la maison du voisin;
- Forderung zu Kaution dass der eine Nachbar keinen Schaden haben wird durch die Baufälligkeit des Hofes des anderen Nachbars;
- action for security that one neighbour will have no damage because of the decay of the premises of the other neighbour;

- acción para conservar la casa contra daños y perjuicios que puedan originarse por la caduci dad de la casa del vecino;

vpl.: T1/629.

ACTIE UIT GEMEYNEN PROFFIJTE ENDE OIRBOIR = vordering wegens algemeen welzijn.

- actio popularis;
- procès en vertu de salut public;
- Forderung wegen des Gemeinwohls;
- claim because of general welfare;
- proceso en virtud del bien público;

vpl.: T1/609.

ACTIE UUIJT COOPE = proces wegens koop.

- actio ex empto;
- action à cause d'un achat;
- Prozess wegen Kauf;
- proceeding because of purchase
- acción por motivo de una compra

vpl.: T1/413.

ACTIE UUYT COOPE VAN EENEN DINGE DAT ONGANS ENDE NIET OPRECHT IS = vordering wegens koop ener zaak, waarbij de verkoper niet oprecht was.

- actio quanti minoris;
- procès à cause de l'achat de marchandises qui ne correspondent pas aux conditions du contrat;
- Forderung wegen Kauf eines Gutes wobei der Verkaufer nicht aufrichtig war;
- claim because of a purchase of merchandise whereby the sellor was not sincere;
- proceso por motivo de la compra de mercancías que no están en conformidad con las condiciones del contrato;

vpl.: T1/603.

ACTIE UUYT ESTIMERINGEN ENDE SCATTINGE VAN DINGE = vordering wegens schatting van zaken.

- actio estimatoria;
- procès à cause de la taxation de marchandises;
- Forderung wegen Schätzung von Güter;
- claim because of value of merchandise;
- proceso por motivo de la tasación de mercancías;

vpl.: T1/603.

ACTIE(N) UUYT MALEFICIE(N) ENDE DELICTE = proces wegens boze daden of misdaad.

- actio legis aquili e de dampno nato;
- procès à cause d'un crime;
- Prozess wegen Missetaten;
- proceeding because of crimes;
- proceso por motivo de un crimen;

vpl.: T1/205.

ACTIE UUYT VIOLENCIEN INQUIETATIVE GEDAEN BIJ TYMMEREN OFT AFBREEKEN IN EENS ANDERS GRONT ENDE ERVE = proces wegens onrechtmatig bouwen of afbreken op een anders grond of erf.

- interdictum quod vi aut clam;
- procès au sujet de la construction ou la démolition sur un terrain qui appartient à tiers;
- Prozess wegen unrechtmässiger Bauen oder Abbrechen auf dem Grund eines anderen;
- proceeding because of illegally build or pull down on the premises of somebody else;
- proceso por motivo de la construcción o la demolición en un solar que pertenece a otros;

vpl.: T1/240.

ACTIE UUYTEN RUERENDE DINGE TE BEWAIREN GEGEVEN = vordering van in bewaring gegeven roerend goed.

- actio depositi;
- action à cause de biens meubles mis en dépôt;
- Forderung eines in Verwahrung gegebenen Gutes;
- action of a deposited movables;
- acción por motivo de bienes muebles puestos en depósito;

vpl.: T1/468.

ACTIE VAN AFWIJNNINGE ENDE VERSUMENISSE = vordering van uitwinning.

- actio evictione;
- action pour obtenir une éviction;
- Forderung wegen Aussetzung;
- action because of eviction;
- acción para conseguir una evicción;

vpl.: T1/618.

ACTIE VAN ARGELISTE OFT VAN SUBTIJLEN ENDE BEDRIEGELIJCKEN OFT LOOZEN VONDEN = proces wegens bedrog of leugenbedenksels.

- actio de dolo mal o que dicitur subsidiaria;
- procès à cause de superchérie ou fausse inventi on;
- Prozess wegen Betrug oder Lügenhaftigkeit;
- proceeding because of decit or

- mandacity;
- proceso por motivo de superchería o falsas invenciones;

vpl.: T1/299.

ACTIE VAN BEDROOGE = proces wegens bedrog.

- actio de dolo;
- procès à cause de fraude;
- Prozess wegen Betrug;
- proceeding because of deceit;
- proceso por motivo de engaño;

vpl.: T1/303.

ACTIE VEN BELET VAN TOECOMINGE EENIGER ERFFLIJCHEYT BIJ DER LINIEN LATERAEL OFT COLLATERAEL = proces tot het in bezit nemen van erfgoed in opgaande en neergaande linie.

- actio interdictum legatorum;
- procès jusqu'a le prendre en possession d'héritage en la ligne cascendente et descendente;
- Prozess über Erbschaften in der Seitenlinie;
- proceeding to take possession of inheritance in ascending and descending;
- proceso hasta el cogar en posesión de herencia en einea ascendente y descendente;

vpl.: T1/87.

ACTIE VAN BEVELE = vordering wegens niet opvolgen van een bevel.

- actio mandati;
- procès à cause de dommage causé par l'exécution d'un ordre;
- Forderung wenn man einem Befehl kein Folge leistet;
- claim because of not obeying an order;
- proceso por motivo de daños y prejuicios ocasionados por la ejecución de un orden;

vpl.: T1/456, 434.

ACTIE VAN CONDICIE VAN DIEFTEN = proces tot teruggave van ontvreemd goed.

- actio condictio furtiva;
- procès pour la récupération de biens aliénés;
- Prozess bezüglich Zurückgabe eines entwendenes Gutes;
- proceeding concerning restitution of a stolen good;
- proceso para la recuperación de bienes alienados;

vpl.: T1/306.

ACTIE VAN CONTRIBUCIEN = vordering dat schulden pondspondsgewijze worden afgelost.

- actio contributionis;
- procès pout obtenir l'amortissement de dettes au prorata de la mise;
- Forderung dasz Schul den pro rata getilgt werden;
- claim that debts will be payed off pro rata;
- proceso para conseguir la amortización de deudas a prorrata;

vpl.: T1/607.

ACTIE VAN DENGEENEN DIE BETAILT HEEFT = vordering tot verkrijging van definitieve kwijtscheldding van een schuld of verplichting.

- actio solutionis vel liberationis;
- action pour obtenir l'acquittement définitif d'une dette ou une obligation;
- Forderung zur Erwerbung eines endgültiger Erlaszes einer Schuld oder Verpflichtung;
- action for obtaining a final remission of a debt or an obligation;
- acción para conseguir el finiquito definitivo de une deuda u obligación;

vpl .: T1/612.

ACTIE VAN DENGEENEN DIE DACH VAN RECHT HEEFT TEGEN DENGEENEN DIE HEM SULCKEN BELET GEDAEN HEEFT MET VANGEN OF ANDERSSINS = proces wegens belemmering tot het bepalen van een rechtdag.

- actio in edicto in eo iudicio per quem factum est quo minus quis in iudicio sistat;
- procès à cause de l'empêchement de fixer la date de l'audience d'un tribunal;
- Prozess wegen Beläst igung um vor Gericht zu erscheinen an dem Tage den er festgesetzt hat;
- proceeding because of hindrance to determine the day of the session of the court;
- proceso por impedir la fijación de la fecha de la audiencia de un tribunal;

vpl.: T1/291.

ACTIE VAN DENGEENEN DIE EEN HUYS GEHUERT HEEFT TEGEN DENGEENEN DIE HEM BELETTEN WILLE OM MET ZIJ GOEDEN UUYTEN GEHUERDEN HUYSE TE MOGEN TRECKEN = proces wegens belemmering van het medenemen van eigendom uit een gehuurd pand.

- interdictum de migrando;
- procès contre le propriétaire

ACT

- d'une maison à cause de refuser au loueur de l'immeuble d'enlever les objets qui appartiennent au loueur;
- Prozess gegen den Vermieter wegen Belästigung um beim Auszug sein Eigentum aus dem gemieteten Haus mitzunehmen;
- proceeding because of hindrance of taking away property from rented premises;
- proceso contra el propietario de una casa por negar al inquilino de un inmueble llevar los objetos de la propiedad del inquilino;

vpl.: T1/288.

ACTIE VAN DENGEENEN DIE EENEN ANDEREN WAT GEGEVEN HEEFT OMDAT HIJ NIET EN SOUDE DOEN EEN VUYL OFT LEELIJC ENDE QUAET WERC = proces wegens een gift om een en ander na te laten ofwel wegens knevelarij of afpersing.

- actio condictio ob turpem causa;
- procès à cause d'un don fait pour laisser de commettre un acte blamable ou bien à cause d'extorsion ou exaction;
- Prozess wegen einer Spende um einem anderen zu hinterlassen wegen Erpressung;
- proceeding because of a present to leave off something because of extortion;
- proceso por motivo de una dádiva hecha para dejar de cometer un acto reprobable o bien por motivo de exacción o concusión;

vpl.: T1/302.

ACTIE VAN DENGEENEN DIE GEDAIGT IS VOOR RECHT TEGEN DENGENEN DIE HEM MET FORTSEN ENDE WILLE BELET = proces wegens belemmering tot verschijning voor het gerecht.

- actio ne quis eum qui in ius vocabitur vi eximat;
- procès de la part de l'assigné contre la personne qui avec de la violence lui empêche de comparaître devant le tribunal;
- Prozess wegen Belästigung um vor Gericht zu erscheinen;
- proceeding because of hindrance to appear before court;
- proceso de parte del citado contra la persona que con violencia le impide comparecer ante el tribunal;

vpl.: T1/291.

ACT

ACTIE VAN DENGEENEN DIE GELOOFT HEEFT IN GEENDER MANIEREN SCULDICH TE SIJN = proces wegens schuldontkenning.

- actio condictio liberationis;
- procès à cause de la négation absolue de culpabilité;
- Prozess wegen Schuldverneinung
- proceeding because of denial of a debt;
- proceso por la negación absoluta de culpabilidad;

vpl.: T1/304.

ACTIE VAN DEYLING VAN BIJSUNDERE ENDE SINGULIERE DINGEN= vordering wegens deling van bepaalde zaken.

- actio communi dividundo;
- action à cause du partage de quelques choses déterminées;
- Forderung wegen Verteilung von bestimmte Sachen;
- action because of division of certain goods;
- acción por motivo de la partición de ciertas cosas determinadas;

vpl.: T1/489.

ACTIE VAN DEYLINGEN VAN ERFFLEIJCHEIDEN DIE GEMEYN IS TUSSCHEN ENNIGEN = vordering wegens erfenisdeling onder verschillende erfgenamen.

- actio hereditatis dividundo;
- action à cause du partage d'une succession entre plusieur héréttiers;
- Forderung wegen Erbschaftsverteilung unter verschiedenen Erben;
- action because of division of inheritance among different heirs;
- acción por motivo de la particion de una herencia entre varios herederos;

vpl.: T1/488.

ACTIE VAN DIE COMPETEERT UUYT SAKEN DAIR MEN IET ZEKERLIJCX EYSCHT = proces uit al dan niet gesloten overeenkomst.

- actio de condictio certi;
- procès concernant un contrat en vertu duquel on pourrait exiger quelque chose;
- Prozess bezüglich einer Vereinbarung kraft deren man etwas fordern könnte;
- proceeding concerning an agreement by virtue of which one could claim something;
- proceso sobre un contrato en virtud del se podría exigir algo;

vpl.: T1/305.

ACTIE VAN DIEFTEN = proces wegens diefstal.
- actio furti;
- procès à cause de vol;
- Prozess wegen Diebstahl;
- proceeding because of robbery;
- proceso por robo;

vpl.: T1/305.

ACTIE VAN DOUWARIEN (DOUARIE; DOWARIE; DUWARYE; DUWARE; DUWARIE; DUARIE) = vordering wegens weduwengoed; vordering van weduwgoed.
- actio propter bonum viduarum; actio dotalicia;
- action à cause d'un douaire; action concernant un douaire;
- Forderung wegen Witwengut;
- action because of dower;
- acción por motivo de una viudedad; acción sobre una viudedad;

vpl.: T1/478, 526.

ACTIE VAN ENGEN RECHTE = wettige vordering.
- actio stricti iuris;
- droit légal;
- gesetzliche Forderung;
- legal claim;
- derecho legal;

vpl.: T1/513.

ACTIE VAN EXHIBENDUM = proces tot bewijs.
- causa iudicialis ad argumentationem;
- procès pour exhiber des documents concernant un droit de propriété;
- Prozess über Beweisstücke;
- proceeding to produce documents regarding a right of property;
- proceso con el fin de exhibir documentos relacionados con un derecho de propiedad;

vpl.: T1/95.

ACTIE(N) VAN EVICTIEN = vordering van uitwinning.
- actio evictione;
- action pour obtenir une éviction;
- Forderung wegen Aussetzung;
- action because of eviction;
- acción para conseguir una evicción;

vpl.: T1/618.

ACTIE VAN FAYTE TEGEN RECHT = proces wegens onrechtmatige daad.
- actio in factum;
- procès à cause d'injustice;
- Prozess wegen Unrechtmäszigkeit;
- proceeding because of tort;
- proceso por motivo de injusticia;

vpl.: T1/301.

ACTIE VAN GHENUECH DOEN = vordering van borgstelling.
- actio vadimonii;
- action en garantie;
- Kautionforderung;
- claim of security (guarantee);
- demanda (of = acción) de garantia;

vpl.: C1/19.

ACTIE VAN GESELSCAPE IN DER COMANSCAPE = rechtsvordering van handelsgezelschappen.
- actio pro socio;
- action de part d'une entreprise commerciale;
- Forderung einer Handelsgesellschaft;
- action of a trading-company;
- acción de parte de una empresa comercial;

vpl.: T1/458.

ACTIE VAN GIFTEN ONDER DE LEVENDE = vordering wegens een geschenk uit de levende hand.
- actio donationis inter vivos;
- action en vertu d'une donation entre vifs;
- Forderung wegen eines Geschenks unter Lebenden;
- action because of a gift among living person;
- acción en virtud de una donación entre vivos;

vpl.: T1/521.

ACTIE VAN GOEDER TROUWEN = vordering te goeder trouw; vordering wegens huwelijksvoorwaarden.
- actio bonae fidei; actio et stipulatis;
- action en vertu de bonne foi; action concernant des conditions matrimoniales;
- Forderung auf Treu und Glauben Forderung wegen Ehevertrag;
- claim in good faith; action in good faith; action because of marriage settlement;
- acción de buena fe; derecho en virtud de buena fe; acción sobre condiciones matrimoniales;

vpl.: T1/513, 527, 632.

ACTIE VAN GUETELIJCKE ENDE HUESSCHE LEENINGE = vordering wegens teruggave ener lening.
- actio commodati;
- action à cause de la restitution d'un bien prêté;
- Forderung wegen Rückgabe eines Darlehens;
- action because of restitution of

- a loan;
- acción por motivo de la devolución de un bien prestado;

vpl.: T1/461.

ACTIE(N) VAN HOMAGIEN ENDE MANSCAPEN VAN LEENEN = vordering terzake hulde en manschap.

- actio feodalis;
- action à cause de l'hommage dû par le vassal au seigneur féodal;
- Forderung bezüglich Anerkennung;
- claim concerning tribute and vassalage;
- acción por motivo del homenaje que el vasallo debe al señor feodal;

vpl.: T1/426.

ACTIE VAN HOSTILITEYT = daad van vijandschap.

- actus hostilitatis;
- acte d'hostilité;
- Tat von Feindschaft;
- act of hostility;
- acto de hostilidad;

vpl.: PB/II/202.

ACTIE VAN HUERINGEN = vordering wegens huur.

- actio ex conducto;
- action à cause d'une location;
- Forderung wegen Miete;
- claim because of rent;
- acción por motivo de una locación;

vpl.: T1/420.

ACTIE VAN INDEMNITEIJT = rechtsvordering van schadevergoeding.

- actio indamnitatis; postulatio restitutionis damni; actio ad indemnitatem;
- action en indemnité;
- Rechtsforderung für Schadenersatz;
- claim of indemnification;
- acción judicial de indemnización

vpl.: C1/260.

ACTIE VAN INJURIE ENDE ONRECHTE = taut. proces wegens onrecht.

- actio iniuriarum;
- procès à cause d'injustice;
- Prozess wegen Unrecht;
- proceeding because of injustice;
- proceso por motivo de injusticia;

vpl.: T1/198.

ACTIEN VAN LOOSHEIDEN = vordering wegens bedrog.

- actio de dolo;
- action à cause de fraude;

- Forderung wegen Betrug;
- claim because of deceit;
- acción por motivo de fraude;

vpl.: T1/406.

ACTIE VAN NAIRDERSCAPPEN = vordering wegens terugkoop.

- actio retractus vel proximitatis;
- procès à cause d'une expropriation;
- Forderung wegen Verstaatlichung
- claim because of confiscation;
- proceso por motivo de una expropiación;

vpl.: T1/607.

ACTIE VAN ONDUEGDELIJCKE ONTERVING VAN WITTIGE KIJNDEREN = vordering wegens onwettige onterving.

- actio de querela inofficioso testamenti;
- action de part d'enfants légitimes à cause d'une exhérédation illégitime;
- Forderung wegen gesetzwidriger Enterbung;
- action because of illegal disinheritance;
- acción de parte de hijos legítimos por motivo de una exheredación ilegítima;

vpl.: T1/520.

ACTIE VAN ONGEBRUYCKE = proces gericht tegen onroerend goed dat de bezitter jaar en dag in gebruik heeft.

- actio interdictum uti possidetis;
- procès ditigé contre du bien immeuble ce que le possesseur a en usage an et jour;
- Prozess gegen Eigentum das der Besitzer seit Jahr und Tag gebraucht hat;
- proceeding directed against immovable which the possessor makes use of year and day;
- proceso contra un bien immeuble aquel el poseedor tiene en uso año y dia;

vpl.: T1/86.

ACTIE VAN PER SONEELEN PRESTACIEN = vordering wegens persoonlijke verplichtingen.

- actio pro socio;
- action à cause d'obligations personelles;
- Forderung wegen persönlicher Verpflichtungen;
- action because of personal obligations;
- acción por motivo de obligaciones personales;

vpl.: T1/508.

ACTIE VAN PROPRIETEIJT = rechtsvordering van eigendom.
- actio proprietatis;
- action en propriété;
- Rechtsforderung von Eigentum;
- legal claim of property;
- acción de reivindicación de propiedad;

vpl.: C1/415.

ACTIE VAN REDINTEGRATIE = rechtsvordering van herstel in vroeger bezit of genot.
- actio redintegrationis in pristinam possessionem aut usum;
- action en réintégration;
- Rechtsforderung von Wiederherstellung im früheren Besitz oder Genusz;
- action reinstalment in earlier possession or usufruct;
- demanda (of = acción) de restauro (of = restauración) en posesión anterior;

vpl.: C1/16.

ACTIE VAN RECONVENCIEN OM TE MOGEN COMPENSEREN, CORTEN OFT MINDEREN = tegenvordering om te mogen vereffenen, bekorten of verminderen een schuldvordering.
- actio compensationis;
- procès de reconvention pour obtenir une compensation pour ou une réduction sur une créance;
- Gegenforderung um ausgleichen, abkürzen oder vermindern einer Schuldforderung zu dürfen;
- counterclaim to be allowed to settle, abridge or reduce a claim
- proceso de reconvención para conseguir una compensación para o una reducción de una deuda;

vpl.: T1/604.

ACTIE VAN RE(I)VENDICATIE = gerechtelijke terugvordering; rechtsvordering van terugeising.
- actio reivendicationis;
- action en revendication;
- gerichtliche Zurückforderung; Prozess wegen Zurückforderung;
- reclamation;
- acción de reclamación (acción de reivindicación) judicial;

vpl.: C1/415; Lo1/576.

ACTIE VAN RE(I)VENDICACIE IN PETITORIE = proces inz. aanspraak op eigendomsrecht.
- actio revindicationis in petito;
- procès au sujet de revindication au droit de propriété;
- Prozess über Anspruch auf Eigentumsrecht;
- proceeding regarding claim to property;
- proceso por razón de reivindicación al derecho de propiedad;

vpl.: T1/94.

ACTIE VAN RESTITUCIE ENDE BETALINGE VAN SCULT = proces wegens schuldvordering op erfgenamen van een schuldenaar.
- actio de iure deliberandi;
- procès contre des héritiers à cause d'une créance du testateur
- Prozess wegen Schuldforderung auf Erben eines Schuldners;
- proceeding because of a claim against the heirs of a debtor;
- proceso contra herederos por motivo de deudas activas del testador;

vpl.: T1/304.

ACTIE VAN SCEYDINGEN ENDE DEYLINGEN = vordering wegens boedelscheiding.
- actio familie erciscunde;
- action à cause du partage d'une succession;
- Forderung wegen Nachlaszverteilung;
- action because of division of an estate;
- acción por motivo de la partición de una herencia;

vpl.: T1/488.

ACTIE VAN SERVITUTEN = rechtsvordering van erfdienstbaarheid.
- actio servitutis;
- action en servitude;
- Rechtsforderung von Servitut;
- legal claim of servitude;
- acción de servidumbre;

vpl.: C1/415.

ACTIE VAN VENDICIEN = proces wegens verkoop.
- causa iudicialis propter venditionem;
- action à cause d'une vente;
- Prozess wegen Verkauf;
- proceeding because of sale;
- acción por motivo de una venta;

vpl.: T1/413.

ACTIE VAN VERBIEDINGE VAN NYEUWEN WERCKE = proces wegens verbod om nieuwe bouwsels op te trekken.
- actio de novi operis nuntiatione id est prohibitione;
- procès au sujet d'interdire la construction de nouveaux bâtiments;
- Prozess wegen Untersagung um wieder heimlich zu bauen;
- proceeding to prohibit the construction of new buildings;

- proceso con el fin de prohibir la construcción de nuevas obras;

vpl.: T1/241.

ACTIE VAN VERCOOPE = vordering uit verkoop.
- actio ex vendito;
- action à cause d'une vente;
- Forderung aus Verkauf;
- claim from sale;
- acción por motivo de una venta;

vpl.: T1/400.

ACTIE VAN VERHUERINGE = vordering wegens verhuring.
- actio ex locato;
- action à cause d'une location;
- Forderung wegen Vermietung;
- claim because of hiring;
- acción por motivo de una locación;

vpl.: T1/415.

ACTIE VAN VIOLENCIEN ABLATIVEN IN RUERENDE GOEDEN = proces tot herkrijging wegens geweldadige ontneming van roerend goed.
- interdictum utrubi;
- procès au sujet de la récupération d'un bien meuble qui a été spolié par force;
- Prozess zur Wiedererwerbung von beweglichen Gütern die einem gewalttätig entwendet sind;
- proceeding because of recuperation of a movable on account of violent deprivation;
- proceso por motivo de la recuperación de un bien mueble que ha sido robado con violencia;

vpl.: T1/240.

ACTIE VAN VOIGHDIJEN OFT MOMBERIJEN = vordering wegens voogdijschap.
- actio ob tutelam;
- action à cause de tutelle;
- Forderung wegen Vormundschaft
- action because of guardianship;
- acción por motivo de tutela;

vpl.: T1/483.

ACTIE VAN VOIRSPROKEN VOIRWAIRDEN = vordering wegens mondeling overeengekomen voorwaarden (3 ongenoemde contracten nl. "ic geve opdat ghij geeft". ick doe opdat ghij doet". ick geve omdat ghij doet")
- actio prescriptis verbis;
- procès à cause de conditions convenues oralement (je donne afin que vous me donniez. je fais afin que vous fassiez. je fais parce que vous faites.);
- mündlich vereinbare Bedingungen (ich gebe damit Sie geben.

ich tue damit Si e tun. ich gebe weil Sie tun.);
- claim because of verbally agreed conditions (I give that you give. I make that you make. I give because you do.);
- proceso por motivo de condiciones concertadas verbalmente (p.e.yo doy para que dé Usted. yo hago para que haga Usted. yo doy porque hace Usted.);

vpl.: T1/602.

ACTIE VAN WAERSCHAP = vordering van borgstelling.
- actio vadimonii;
- action en garantie;
- Kautionforderung;
- claim of security (guarantee);
- demanda (of = acción) de garantia;

vpl.: C1/21.

ACTIE VAN WEDEROMGEVINGE = vordering van koopvernietiging.
- actio redhibitoria;
- action pour obtenir une rédhibition;
- Forderung wegen Kaufvernichtigung;
- action because of annulment of purchase;
- acción para obtener una redhibición;

vpl.: T1/615.

ACTIE VAN WEDERROEPEN DAT IN FRAUDE GEDAEN IS = vordering van herroeping wegens bedrog.
- actio revocatoria;
- action pour obtenir une révocation à cause de fraude;
- Forderung um Wiederruf wegen Betrug;
- action of revocation because of deceit;
- acción para conseguir una revocación por motivo de fraude;

vpl.: T1/578.

ACTIE VERLEENT DEN COOPMAN DIE ZIJN COMANSCHAP BESTAET HEEFT AEN EENEN STIERMAN = vordering van de reder op zijn stuurman.
- actio ad legem Rhodiam de iactu;
- action de la part de l'armateur contre un second;
- Forderung des Reeders gegen seinen Steuermann;
- action of the shipowner against his steersman;
- acción de parte del naviero contra un timonel;

vpl.: T1/628.

ACTIE WEGENS HUWELIJCXEN GOEDEN = vordering wegens huwelijksgift.
- actio dotalis;
- action concernant un dot;
- Forderung wegen Mitgift;
- action because of a dowry;
- acción sobre un dote;

vpl.: T1/526.

ACTIO ABIGEATUS = proces wegens veediefstal.
- procès au sujet d'abigéat;
- Prozess wegen Viehdiebstal;
- lawsuit concerning cattle-lifting;
- proceso por razón de abigeato;

vpl.: T1/51.

ACTIO ADULTERII = proces wegens overspel.
- procès au sujet d'adultère;
- Prozess betreffs Ehebruch;
- lawsuit concerning adultery;
- proceso por razón de adulterio;

vpl.: T1/51.

ACTIO ARBITRARIA = vordering tot een scheidsrechterlijke uitspraak.
- action pour obtenir une sentence arbitrale;
- Forderung zu einem Schiedsspruch;
- action for an arbitral sentence;
- acción para conseguir una sentencia arbitraria;

vpl.: T1/630.

ACTIO BONORUM VI RAPTORUM = proces wegens met geweld geroofd goed, cq. geroofde goederen.
- procès à cause de biens emportés avec violence; procès au sujet de biens pilles;
- Prozess wegen geraubtes Gut; Prozess betreffs geraubte Güter;
- proceeding because of plundered possession with violence; lawsuit concerning robbed goods;
- proceso por motivo de bienes robados con violencia; proceso por razón de bienes pillados;

vpl.: T1/217,51.

ACTIO CALVISIANA = vordering van de patroon tot teruggave van hetgeen zijn vrije slaaf heeft ontvreemd.
- action de part du patron pour obtenir la récupération d'un bien qui lui fût détourné par son serf affranchi;
- Forderung des Prinzipals zur Rückgabe desjenigen was sein freier Sklave hat entwendet;
- action of the principal for restitution of what his free slave has stolen;
- acción de parte del señor para conseguir la recuperación de un bien que le ha sido robado por su libertino;

vpl.: T1/578.

ACTIO CERTI CONDICTIO RESCISSORIA = vordering tot het ongedaan maken van een contract.
- action pour obtenir l'annulation d'un contrat;
- Forderung um eine Vereinbarung für nichtig zu erklären;
- action to annul an agreement;
- acción para conseguir la anulación de un contrato;

vpl.: T1/576.

ACTIO COMMODATI = proces wegens bruikleen.
- procès au sujet d'un commodat;
- Prozess betreffs Niessbrauch;
- lawsuit concerning free loan;
- proceso por razón de un comodato;

vpl.: T1/51.

ACTIO COMMUNI DIVIDUNDO = proces over boedelscheiding.
- procès au sujet du partage d'un héritage;
- Prozess betreffs Nachlassverteilung;
- lawsuit concerning division of property;
- proceso por razón de la partición de una herencia;

vpl.: T1/51.

ACTIO CONDICTIO CERTI = document waarbij de juistheid van iets wordt vastgelegd.
- document que justifie l'exactitude d'une chose (dans ce cas: si une quantité d'argent est comptée ou non);
- Dokument wobei die Richtigkeit von etwas festgelegt wird;
- document by which the exactness of something is fixed;
- documento que justifica la exactitude de algo (en este caso: sin una cantidad de dinero ha sido contado o no);

vpl.: T1/477.

ACTIO CONDUCTI = proces wegens pacht.
- procès au sujet d'une ferme; procès au sujet d'un affermage;
- Prozess betreffs Pacht;
- lawsuit concerning lease;
- proceso por razón de un arriendo

vpl.: T1/51.

ACTIO CONFESSORIA = rechtsvordering wegens een beweerd servituut op een aangrenzend stuk grond.

- action confessoire (procès à cause d'un servitude prétendue sur un terrain adjacent;
- Rechtsforderung wegen eines behaupteten Servitutes auf ein angrenzendes Stück Land;
- proceeding because of a claimed easement on a adjoining land;
- proceso por motivo de una servidumbre pretendida sobre una tierra lindante;

vpl.: T1/78, 116.

ACTIO DE AMBITU = proces wegens kuiperij.
- procès au sujet d'intrigue;
- Prozess betreffs Böttcherei;
- lawsuit concerning coopery;
- proceso por razón de intriga, enredo;

vpl.: T1/52.

ACTIO DE CONSTITUTO; ACTIO DE CONSTITUO = proces wegens de aanstelling in een ambt.
- procès au sujet d'une nomination;
- Prozess betreffs einer Einsetzung in ein Amt;
- lawsuit concerning an appointment to an office;
- proceso por razón de un nombramiento una colocación;

vpl.: T1/51.

ACTIO DE CRIMINE TALIONIS = proces voor een misdaad van wedervergelding.
- action à cause du crime de talion
- Prozess über Wiedervergeltung;
- proceeding because of the crime of retaliation;
- acción por motivo del crimen de contra venganza;

vpl.: T1/190.

ACTIO DE FALSIS = proces wegens bedrog,bedriegerij.
- procès au sujet de fraude, tromperie;
- Prozess betreffs Betrügerei; Schwindel;
- lawsuit concerning deceit;fraud;
- proceso por razón de engaño; fraude; dolo.

vpl.: T1/52.

ACTIO DE NOVI OPERIS NUNTIATIONE = proces om toekomstig clandestien bouwen tegen te gaan.
- procès au sujet d'éviter dans l'avenir la construction illégale;
- Prozess um künftigen heimlichen Bauen Einhalt zu tun;
- proceeding to prevent illegally build in the future;
- proceso con el fin de evitar en el futuro la construcción ilegal;

vpl.: T1/241.

ACTIO DE PAUPERIE = proces wegens schade toegebracht door een dier.
- procès à cause d'une perte causée par un animal;
- Prozess wegen Schaden zugebracht durch ein Tier;
- proceeding because of damage inflicted by an animal;
- proceso por motivo de una pérdida causada por un animal;

vpl.: T1/205.

ACTIO DE PLAGIARIIS = proces wegens mensenroof.
- procès au sujet de rapt;
- Prozess betreffs Menschenraub;
- lawsuit concerning man-stealing (kidnapping);
- proceso por razón de rapto;

vpl.: T1/51.

ACTIO DE SICARIIS = proces wegens sluipmoord.
- procès au sujet d'assassinat;
- Prozess betreffs Meuchelmord;
- lawsuit concerning assassination;
- proceso por razón de asesinato;

vpl.: T1/51.

ACTIO DE VI PRIVATA = proces wegens roof met geweldpleging.
- procès au sujet de pillage avec de la violence;
- Prozess betr. Beraubung mit Gewalt;
- lawsuit concerning robbing with violence;
- proceso por razón de robo con violencia;

vpl.: T1/51, 168.

ACTIO DEPOSITI = proces wegens bewaargeving.
- procès au sujet d'un dépôt;
- Prozess betreffs Verwahrung;
- lawsuit concerning deposit;
- proceso por razón de un depósito; proceso por razón de una custodia;

vpl.: T1/51.

ACTIO EMPTI = proces wegens koop.
- procès au sujet d'un achat;
- Prozess betreffs Kauf;
- lawsuit concerning purchase;
- proceso por razón de una compra;

vpl.: T1/51.

ACTIO EX EMPTO = vordering wegens ontheffing.
- action pour obtenir une exemption;
- Forderung wegen Erlassung;

- action because of exoneration;
- acción para conseguir una exención;

vpl.: T1/615.

ACTIO EX PERMUTATIONE = proces voortspruitende uit een ruiling.

- procès au sujet d'une permutation;
- Prozess betreffs eines Tausches
- lawsuit concerning an exchange;
- proceso por razón de una permutación;

vpl.: T1/51.

ACTIO EX PRESCRIPTIS VERBIS = proces krachtens een voorschrift.

- action à cause d'un statut;
- Prozess kraft einer Vorschrift;
- proceeding by virtue of a prescription;
- acción por motivo de un estatuto;

vpl.: T1/5,421.

ACTIO EX STIPULATU = proces wegens voorwaarden; vordering wegens aangevochten bepaling.

- procès au sujet d'une stipulation; action pour déterminer l'interprétation exacte d'une stipulation;
- Prozess betreffs Bedingungen; Forderung wegen angefochten Bestimmung;
- lawsuit concerning stipulations; action because of tempted stipulation;
- proceso por razón de una estipulación; proceso por razón de una estipulación;

vpl.: T1/51,477.

ACTIO EXPILATE HEREDITATIS = proces wegens beroving van een erfenis.

- procès au sujet de la privation d'un héritage;
- Prozess betr. Beraubung eines Erbes;
- lawsuit concerning robbing of an heritage;
- proceso por razón de la privación de una herencia;

vpl.: T1/51.

ACTIO FAMILIE ERCI SCUNDE = proces over het verdelen van een erfenis.

- procès au sujet de la répartition d'un heritage;
- Prozess betreffs Verteilung eines Erbes;
- lawsuit concerning dividing of a heritage;
- proceso por razón de la repartición de una herencia;

vpl.: T1/51.

ACTIO FURTI = proces wegens diefstal.

- procès au sujet de vol. larcin;
- Prozess betreffs Diebstahl;
- lawsuit concerning theft;
- proceso por razón de robo; hurto; latrocinio;

vpl.: T1/51.

ACTIO HYPOTHECARIA = rechtsvordering bij hypotheek.

- action hypothécaire;
- Rechtsforderung bei Hypothek;
- hypothecary action;
- acción hipotecaria; acción por hipoteca;

vpl.: C1/413.

ACTIO IN FACTUM = proces wegens een feit.

- procès au sujet d'un fait;
- Prozess betreffs einer Tatsache
- lawsuit concerning a fact;
- proceso por razón de un hecho;

vpl.: T1/51.

ACTIO IN FACTUM CONTRA JUDICEM QUI MALE VEL PER IMPRUDENCIAM IUDICAVIT = proces wegens een rechter die een verkeerd vonnis geveld heeft.

- procès au sujet d'un juge qui a prononcé un jugement faux;
- Prozess betr. eines Richters der ein verkehrtes Urteil gesprochen hat;
- lawsuit concerning a judge who has passed a wrong judgment;
- proceso por razón de un juez que ha dictado una sentencia equivocada;

vpl.: T1/52.

ACTIO IN FACTUM SI QUADRUPES PAUPERIEM FECISSE DICETUR = proces wegens schade veroorzaakt door viervoeters.

- procès au sujet de dégats causés par des animaux;
- Prozess betr. Schaden verursacht durch Vierfüsser;
- lawsuit concerning damage caused by quadrupeds;
- proceso por razón de daños y perjuicios causados por animales;

vpl.: T1/51.

ACTIO IN INTERDICTO DE AQUA DE CASTELLO DUCENDA = proces wegens het beletten van waterafvoer door goten of pijpen.

- procès à cause de l'empêchement de la décharge de l'eau

par tuyaux ou conduits;
- Prozess wegen Belästigung im Wasserabfuhr mittels Rinnen und Röhren;
- proceeding because of the prevention of the transport of water by gutters and pipes;
- proceso a causa de un impedimento en la salida de agua por canelones o tuberías;

vpl.: T1/257.

ACTIO IN INTERDICTO DE AQUA COTIDIANA ET ESTIVA = proces wegens belemmering van het bevloeien van akkers of weiden.
- procès à cause d'un empêchement de l'irrigation de champs ou de prés;
- Prozess wegen Belästigung um seine Äcker oder Weiden zu bewässern;
- proceeding because of hindrance of the irrigation of fields and meadows;
- proceso a causa de un impedimento en la irrigación de campos o praderas;

vpl.: T1/256.

ACTIO IN INTERDICTO DE AQUA PLUVIALI = proces wegens afvoerbelemmering van regenwater.
- procès à cause d'un empêchement de la décharge de l'eau pluviale;
- Prozess wegen Belästigung in der Abfuhr von Regenwasser;
- proceeding because of hindrance of transport of rainwater;
- proceso a cause de un impedimento en la salida de agua pluvial;

vpl.: T1/257.

ACTIO IN INTERDICTO DE FONTE = proces wegens belemmering van waterhaling of drenking van vee.
- procès à cause d'un empêchement de chercher de l'eau ou d'abreuver le bétail;
- Prozess wegen Belästigung im Wasser holen fürs Vieh oder im Geleiten vom Vieh zum Brunnen;
- proceeding because of hindrance of finding water or water the cattle;
- proceso a causa de un impedimento de buscar agua o de abrevar en ganado;

vpl.: T1/258.

ACTIO IN INTERDICTO DE RIPA MUNIENDA = proces wegens verwaarlozing van oeverbescherming.
- procès à cause de négligence dans le maintien des rives des fleuves;
- Prozess wegen Vernachlässigung von Uferbeschützung;
- proceeding because of negligence of protection of the bank;
- proceso a causa de negligencia en el mantenimiento de las orillas de los canales;

vpl.: T1/258.

ACTIO IN INTERDICTO DE RIVIS = proces wegens verwaarlozing van waterafvoer.
- procès à cause de négligence dans le maintien de canaux ouverts;
- Prozess wegen Hemmung vom Wasserabfluss durch Nachlässigkeit;
- proceeding because of negligence of watertransport;
- proceso por motivo de negligencia en el mantenimiento de canales abiertos;

vpl.: T1/258.

ACTIO INIURIE = proces wegens onrecht.
- procès au sujet d'injure;
- Prozess betreffs Unrecht (Beleidigung);
- lawsuit concerning injustice;
- proceso por razón de injuria;

vpl.: T1/51.

ACTIO INSTITORIA = proces wegens marskramerij.
- procès au sujet de colportage;
- Prozess wegen Hausiererei;
- lawsuit concerning padlary;
- proceso por razón de buhonería;

vpl.: T1/52.

ACTIO INTERDICTUM QUOD VI AUT CLAM = proces van belemmering met geweld of heimelijk.
- procès au sujet de l'usage sans empêchement par violence d'un bien;
- Prozess wegen Belästigung mit Gewalt oder heimlich;
- proceeding because of hindrance with violence or secretly;
- proceso por razón del uso libre de estorbos por violencia de un bien;

vpl.: T1/169.

ACTIO INTERDICTUM QUORUM BONORUM = proces wegens onrechtmatige inbezitneming van erfgoed.
- procès à cause de l'adition illégitime d'un héritage;
- Prozess wegen unrechtmässige Besitzergreifung eines Erbguten

ACT

- proceeding because of illegal occupation of a heritance;
- proceso por motivo de la adición ilegítima de una herencia;

vpl.: T1/259.

ACTIO INTERDICTUM UTI POSSIDETIS = proces van belemmering van bezit van onroerend goed.

- procès au sujet de l'usage sans empêchement d'un bien immeuble;
- Prozess wegen Belästigung im Besitz von unbeweglichen Gütem;
- proceeding because of hindrance of possession of immovable;
- proceso por razón del uso libre de estorbos de un unmueble;

vpl.: T1/168.

ACTIO INTERDICTUM UTRUBI = proces van belemmering van het bezit van roerend goed.

- procès au sujet de l'usage sans empêchement de bien meubles;
- Prozess wegen Belästigung im Besitz von beweglichen Gütern;
- proceeding because of hindrance of possession of movable;
- proceso por razón del uso libre de estorbos de bienes muebles;

vpl.: T1/168.

ACTIO IPOTHECARIA RESCISSORIA = vordering tot het ongedaan maken van een hypotheek.

- action pour obtenir l'annulation d'une hypothèque;
- Forderung um eine Hypothek für nichtig zu erklären;
- action to annul a mortgage;
- acción para conseguir la anulación de una hipoteca;

vpl.: T1/576.

ACTIO LEGIS AQUILIE DE DAMPNO DATO = proces volgens Aq.recht wegens schade toegebracht door een mens.

- procès à cause d'une perte causée par un homme libre; procès au sujet de la loi d'Aquilius;
- Prozess laut Aquilinisches Recht (betr. Schaden den ein freier Mensch zugebracht hat);
- proceeding because of damage inflicted; law suit conferming to the Aquilian law;
- proceso por motivo de una pérdida causada por un hombre libre; proceso por razón de la loy de Aquilius;

vpl.: T1/205, 51.

ACTIO LEGIS CORNELIE DE FALSIS = proces volgens de Corneliaanse wet, wegens bedrog.

ACT

- procès pour fraude suivant la loi Cornélie;
- Prozess, laut des kornelianischen Gesetzes, wegen Betrug;
- lawsuit, conforming to the Cornelian legislation, concerning deceit;
- proceso a causa de fraude con arreglo a ley Cornelia;

vpl.: T1/153.

ACTIO LEGIS FABIE DE PLAGIARIIS = proces wegens mensendiefstal.

- procès au sujet de plagiat, procès au sujet de rapt de personnes;
- Prozess wegen Menschenraub;
- proceeding because of robbery of children;
- proceso por razón de rapto de hombres;

vpl.: T1/185.

ACTIO LEGIS POMPEIE DE PARRICIDIIS = proces wegens verwantenmoord.

- procès au sujet de parricide;
- Prozess wegen Familiemord;
- proceeding because of killing of relations (parricide);
- proceso por razón de parricidio;

vpl.: T1/150.

ACTIO LESE MAIESTATIS = proces wegens majesteitsschennis.

- procès au sujet de lèse-majesté;
- Prozess betreffs Majestätsbeleidigung;
- lawsuit concerning lese-majesty;
- proceso por razón de lesa majestad;

vpl.: T1/51.

ACTIO LOCATI = proces wegens verpachting, verhuring.

- procès au sujet d'une location; procès au sujet d'un bail;
- Prozess betreffs Verpachtung oder Vermietung;
- lawsuit concerning leasing or letting;
- proceso por razón de una locación; proceso por razón de un arrendamiento;

vpl.: T1/51.

ACTIO MANDATI = proces wegens een volmacht.

- procès au sujet d'un mandat;
- Prozess betreffs Vollmacht;
- lawsuit concerning procuration;
- proceso por razòn de un mandato;

vpl.: T1/51.

ACTIO MUTUI = proces wegens lening.
- procès au sujet d'un emprunt;
- Prozess betreffs Darlehen;
- lawsuit concerning loan;
- proceso por razón de un empréstito;

vpl.: T1/51.

ACTIO NEGOTIORUM GESTORUM = proces over zaakwaarnemer.
- procès au sujet d'une transaction commerciale;
- Prozess betreffs eines Handelsvertrages;
- lawsuit concerning a commercial treaty;
- proceso por razón de una transacción comercial;

vpl.: T1/51.

ACTIO NOXALIS = proces wegens schade toegebracht door een horige.
- procès à cause d'une perte causée par un serf;
- Prozess wegen Schaden, zugebracht durch einen Hörigen;
- proceeding because of damage inflicted by a serf;
- proceso por motivo de una pérdida causada por un siervo;

vpl.: T1/205.

ACTIO PAULIANA = vordering van crediteur tot herroeping wat zijn debiteur bedriegelijk ontvreemd, verkocht of geruild heeft.
- action de part du créancier pour obtenir la révocation de ce que le débiteur a détourné, vendu ou troqué frauduleusement;
- Forderung des Gläubigers zum Widerruf desjenigen was sein Schuldner betrügerisch hat entwendet, verkauft oder getauscht;
- action of creditor to revocation of which his debtor has stolen, saled or exchanged deceitfully;
- acción de parte del acreedor para conseguir la revocación de lo que el deudor ha robado, vendido o trocado fraudulentamente;

vpl.: T1/578.

ACTIO PECULATUS = proces wegens verduistering van staatsgelden.
- procès au sujet avec le détournement de fonds publics;
- Prozess betreffs Unterschlagung von Staatsgeldern;
- lawsuit concerning embezzlement of public funds;
- proceso por razón de la malversación de fondos estatales;

vpl.: T1/52.

ACTIO PERSONALI = persoonlijke rechtsvordering.
- action personnel;
- persönliche Rechtsforderung;
- personal claim;
- demanda (of = acción) personal;

vpl.: Lo1/220; C1/413; PvB1/73.

ACTIO PETITIO HEREDITATIS = vordering wegens verweer van een mede-erfgenaam; proces waarbij een nalatenschap wordt opgeeist.
- action à cause de la résistance d'un co-hérétier; procès dans lequel on réclame un héritage;
- Forderung wegen Verteidigung eines Miterben; Prozess über das Einfordern einer Hinterlassenschaft;
- action because of resistance of a co-heir; proceeding by which an inhéritance is claimed;
- acción por motivo de la resistencia de un coheredero; proceso en el cual se reclama una herencia;

vpl.: T1/489,78.

ACTIO PRO RE SINGULARI DIVIDUNDA = vordering wegens verdeling van eenvoudige zaken.
- procès à cause de la distribution des simples affaires;
- Prozess betreffs Vertheilung von einfachen Sachen;
- claim on account of the division of an individual case;
- proceso por distribución de cosas simples;

vpl.: T1/495.

ACTIO PRO SOCIO = proces wegens bedrog tegen een compagnon.
- procès au sujet de fraude contre un compagnon;
- Prozess betreff s Betrug gegen einen Sozius;
- lawsuit concerning fraud against a partner;
- proceso por razòn de engano contra un socio;

vpl.: T1/51.

ACTIO PUBLICIANA RESCISSORIA = proces genoemd naar de romeinse praetor Publicius; vordering om iets ongedaan te maken.
- procès applé suivant le préteur romain Publicus; action pour obtenir une annulation suivant la loi Publiciana;
- Prozess genannt nach dem römischen Praetor Publicius; Forderung um etwas für nichtig zu erklären nach dem Gesetz von Publicius;

- proceeding called after the roman praetor Publicius; action to cancel something according to the law of Publicius;
- proceso llamado según el pretor romano Publicius; acción para conseguir una anulación según la ley Publiciana;

vpl.: T1/113.

ACTIO QUOD METUS CAUSA = proces uit vrees, aanjaging.
- procès de crainte;
- Prozess wegen Angstigung; Einschüchterung;
- lawsuit concerning intimidation;
- procès de temor;

vpl.: T1/168.

ACTIO QUOD VI AUT CLAM = proces om clandestiene bouwsels af te breken.
- procès au sujet de démolir de constructions illégales ou de réconstruire des constructions qui ont été démolies illégalement;
- Prozess um unrechtmässig errichtete Gebäude abzubrechen;
- proceeding to demolish illegal buildings;
- proceso con el fin de demolir construcciones ilegales o de reconstruir lo que ha sido ilegalmente demolido;

vpl.: T1/241, 51.

ACTIO REALI = zakelijke rechtsvordering m.b.t.onroerend goed.
- actio realis;
- action réelle;
- reelle Rechtsforderung;
- real action (for the restitution of a thing);
- acción real en cuanto a bienes inmuebles;

vpl.: C1/413; Lo1/220; PvB1/73.

ACTIO REPETUNDARUM = proces wegens schadevergoeding vanwege knevelarij.
- indemnité en rapport avec exaction;
- Prozess betreffs Schadenersatz wegen Erpressung;
- lawsuit concerning compensation for extortion;
- proceso por razón de una indemnización relacionada con exacción;

vpl.: T1/52.

ACTIO RERUM AMOTARUM = proces door de man wegens ontvreemding van erfgoed tegen zijn vrouw.
- procès par le mari contre sa femme à cause de soustraction de biens du marriage;
- Prozess des Mannes gegen seine Frau wegen entwendung seines Erbguts;
- proceeding because of embezzlement by the man of a heritance belonging to his wife;
- proceso por el marido contra su mujer por motivo de substracción de bienes del matrimonio;

vpl.: T1/246.

ACTIO SACRILEGII = proces wegens heiligschennis.
- procès au sujet de sacrilège;
- Prozess betreffs Entweihung (Verletzung eines Heiligtums);
- lawsuit concerning sacrilege (profanation);
- proceso por razón de sacrilegio blasfemia;

vpl.: T1/52.

ACTIO SERVI CORRUPTI = proces tegen een corrupte slaaf.
- procès contre un serf malhonnête;
- Prozess gegen einen korrupten Sklave;
- proceeding against a corrupt slave;
- proceso contra un siervo desleal;

vpl.: T1/246.

ACTIO STELLIONATUS = proces wegens bedrog t.a.v. bezwaring of verkoop van onroerend goed.
- procès au sujet de stellionat;
- Prozess betreffs Betrug mit Hypotheken;
- lawsuit concerning fraud on mortgages;
- proceso por razón de estelionato;

vpl.: T1/51.

ACTIO TUTELE = proces wegens voogdij.
- procès au sujet d'une tutelle;
- Prozess betreffs Vormundschaft;
- lawsuit concerning guardianship;
- proceso por razòn de una tutela tutoría;

vpl.: T1/51.

ACTIO TUTELE DIRECTA = vordering van de wees tegen zijn voogd bij benadeling.
- action de la part de l'orphelin contre son tuteur à cause de préjudice;
- Forderung der Waise gegen seinen Vormund bei Benachteiligung;

- action of the orphan against his guardian in case of injury;
- acción de parte del huérfano contra su tutor por motivo de perjuicio;

vpl.: T1/483.

ACTIO TUTELE SUBSIDIARIA = vordering van de wees tegen de koper van zijn goed indien dit zonder toestemming der familie werd verkocht.

- action de la part de l'orphelin contre l'acheteur de son bien vendu sans consentement de la famille de l'orphelin;
- Forderung der Waise gegen den Kaufer seines Gutes wenn es ohne Einwilligung der Familie verkauft wurde;
- action of the orphan against the buyer of his good if it is sold without consent of the family;
- acción de parte del huérfano contra el comprador de su bien vendido sin consentimiento de la familia del huérfano;

vpl.: T1/483.

ACTIO UTI POSSIDETIS = proces over bezit.

- procès au sujet de possession;
- Prozess wegen Besitz;
- proceeding concerning possession;
- proceso por posesión;

vpl.: T1/51.

ACTIO UTRUBI = proces tussen 2 partijen.

- procès à tous les deux côtés;
- Prozess an beiden Seiten;
- proceeding on both sides;
- proceso entre 2 partes;vpl.idem.

ACTIO VENDICATIONIS RESCISSORIA = vordering tot het ongedaan maken van een eigendomsrecht.

- action pour obtenir l'annulation d'un droit de propriété;
- Forderung um ein Eigentumsrecht für nichtig zu erklären;
- action to annul a right of property;
- acción para conseguir la anulación de un derecho de propiedad

vpl.: T1/576.

ACTIO VENDITI = proces wegens verkoop.

- procès au sujet d'une vente;
- Prozess betreffs Verkauf;
- lawsuit concerning sale;
- proceso por razón de una venta;

vpl.: T1/51.

ACTIO VI BONORUM RAPTORUM = proces wegens geroofde goederen.

- procès au sujet de biens pillés;
- Prozess betreffs geraubte Güter
- lawsuit concerning robbed goods;
- proceso por razón de bienes pillados;

vpl.: T1/51.

ACTIONES DE VI PRIVATA ET DE VI PUBLICA = processen wegens persoonlijk en publieke geweldpleging.

- procès au sujet d'une violence personelle et publique;
- Prozess wegen persönlicher und publiker Gewalttätigkeit;
- proceeding because of personal and public violence;
- proceso por razón de violencia personal y pública;

vpl.: T1/168.

ACTIONANT = sub. eiser.

- petitor;
- demandeur;
- Kläger;
- claimant;
- actor; demandante;

vpl.: C2/804.

ACTIONNARISSCHEN = sub.pl. rechthebbenden.

- is, qui ius habet;
- ayants droit;
- Berechtigten;
- rightful claimants;
- derecho habiente;

vpl.: LoV/198.

ACTIONE REALI VEL PERSONALI = bij zakelijke dan wel persoonlijke rechtsvordering.

- par action réelle ou personnelle;
- bei sachlicher oder persönlicher Rechtsforderung;
- by real or personal action;
- por acción real no sea personal;

vpl.: PvB1/73.

ACTIONNELYCK = adv. vervolgbaar voor het gerecht.

- quem persequi possumus;
- qui peut être poursuivi en justice;
- verfolgbar vor dem Gericht;
- suable for the court;
- perseguible; perseguiblemente;

vpl.: PB/III/440.

ACTIS Zie:

- in ---- ejusdem causae /
- in ----/

ACTO Zie:

- dach ad ----/

ACT

ACTEUR; ACTOER = sub. aanlegger(eiser); bedrijver; dader.
- auctor; machinator; actor; accusator; petitor;
- instigateur; machinateur; accusateur; dénonciateur; l'auteur;
- Kläger; Schuldige; Täter; Urheber;
- plaintiff (instigator); author; penetrator;
- autor; instigador; acusador; denunciador; actor;

vpl.: T2/140, 74, 275.

ACTOER Zie:
- acteur ----/

ACTU Zie:
- in ---- fugae/
- in ---- fuge/
- ten ware hij waer in ----/

ACTUALE Zie:
- reele ende ---- possessie/

ACTUAELE ENDE REEELE POSSESSIE = taut. werkelijk bezit.
- possessio vera;
- possession reëlle et actuelle;
- wirkliches Besitz;
- real actual possession;
- posésion real y verdadera;

vpl.: DVB 42; C2/862.

ACTUAEL; ACTUEEL; ACTUELIJCK = adv. inderdaad; werkelijk, tegenwoordig; in werkelijkheid.
- actualiter; nunc; iam; hodie; in praesenti; nunc iam; in veritate; revera; re ipsa;
- actuellement; en ce moment; présentement; maintenant; à présent; réellement; en réalité; en effet; effectivement; activement;
- tatsächlich; heutzutage; in der Tat; wirklich;
- actually; nowadays; really; in fact; in reality; in point of fact;
- actualmente; presente; en el dia; en el tiempo; en realidad;

vpl.: PvB1/604; MGG 249; LPS 118.

ACTUEEL Zie:
- actuael;----; actuelijck/

ACTUELIJCK Zie:
- actuael; actueel;----/

ACTUM Zie:
- infra ----/

ACTUM ET SUBSIGNATUM = opgemaakt en ondertekend.
- établi et signé (d'un acte);
- protokolliert und unterschrieben

AD
- drawn up and signed;
- redactado y firmado. extendido y firmado;

vpl.: MGG 166.

ACXSE OFT BIJLE(AECKSCHE; AECKSE; AECXE; AXE; BILE;BIJL; BIEL) = taut. bijl.
- securis; ascia;
- hache;
- Axt;
- axe;
- hacha;

vpl.: C1/236, 155, 434, 31, 430; PvBIII/193; Lo5/370, 394.

ACTUM UT SUPRA = akte als boven.
- acte comme ci-dessus;
- Akte wie oben;
- instrument as above;
- el acta (of = las actas) como arriba;

vpl.: MGG 35.

ACTUM UT SUPRA TESTOR = opgemaakt, zoals ik boven getuig.
- comme attesté ci-dessus;
- protokolliert wie ich oben bestätige;
- drawn up as I testified above;
- establecido, como testifico yo arriba;

vpl.: BVB 104.

AD Zie:
- ad excipiendum respective ---- acto /
- comparatie ----accordandum/
- comparatie ----copiam concordat quod attestor infra scriptus/
- condemneren---- factum praestandum/
- dach ----procedendum/
- de verbo ----verbum/
- memorie ----en destructief/
- nemen dach ----octo/
- quo---- copiam concordat quod attestor infra scriptus/
- quo ----copiam per actam facta collationes ex originali/
- quo ----permissus requisit/
- registrum ----lesiones/
- ten lanchsten ---- octo/

AD ACCORDANDUM, AD LIQUIDANDUM = om tot overeenstemming te komen; tot liquidatie.
- à arriver à une entente; à liquidation;
- um zu Uebereinstimmung zu kommen; zu Liquidation;
- in order to come to an agreement; into liquidation;
- a fin de llegar a un acuerdo;por liquidación; por acordar;

vpl.: PvB6/33; LPS 69.

AD ARBITRIUM BONI VIRI = bij scheidsrechtelijke uitspraak van goede mannen.

- en vertu du jugement arbitral de prud' hommes;
- beim Schiedsspruch der Weisen;
- by virtue of arbitral award of wise man;
- en virtud del juicio arbitral por buenos hombres;

vpl.: T1/580.

AD CRAS = bij morgen.

- le (lendemain) matin;
- bei Morgen;
- next morning;
- por el mañana;

vpl.: C1/259.

AD EMULATIONEM = als bijverdienste.

- comme gain supplémentaire;
- wie Nebenverdienst;
- as extra earnings;
- como emolumentos; como ingreso supletorio;

vpl.: PB IV/359.

AD EXCIPIENDUM RESPECTIVE AD OCTO = om tegenwerpingen te maken respectievelijk tot de achtste dag.

- pour faire des objections concernant le huitième jour;
- um Widersprüche zu machen bis der achtster Tag;
- to make objections respectively till the eighth day;
- por excepcionar respective hasta el octavo dia;

vpl.: C1/259.

AD FUNDAMENTUM JURISDICTIONEM, IPSO JURE = ter stichting van de rechtspraak, door het recht.

- en fondation du jugement par justice;
- zu Stiftung der Rechtsprechung, durch das Recht;
- for the benefit of the jurisdiction, by law;
- para institución de la justicia (of = del juicio);

vpl.: PvB6/29.

AD LIBITUM = naar welgevallen, naar goedvinden; naar verkiezing.

- au choix; à volonté;
- nach Belieben;
- at choice; at will;
- a discreción; facultativamente;

vpl.: MGG 96.

AD LONGUM = in het geheel, cq. woord voor woord.

- en somme c.a.d.mot à mot;
- im Ganzen bzw.Wort für Wort;
- in all, resp. word by word;
- en su totalidad e.d.palabra por palabra;

vpl.: B2/110.

AD MERUM USUM = (louter) alleen voor het gebruik.

- rien que pour l'usage;
- nur für den Gebrauch;
- for use only;
- para mero uso;

vpl.: MGG 94.

AD OCTAVAM = na 8 dagen;

- après 8 jours;
- nach 8 Tagen;
- after 8 days;
- después de ocho dias;

vpl..: C1/502.

AD OCULUM = met het oog;

- à l'oeil; de ses propres yeux;
- durch Anschauen; anschaulich;
- by beholding; by seeing; by eye;
- ocularmente; a la vista de;

vpl.: MGG 111, 212.

AD OMNES FINES = in alle bijzonderheden; ten allen tijde; tot alle doeleinden.

- avec tous les détails; à toutes fins; que peut passer toujours; quesque c'est;
- in allen Besonderheiten; zu allen Zwecken; was auch geschehen darf; zu jeder Zeit;
- in all details; for all purposes; what ever may happen; at any time;
- con todos los pormenores; a todos los fines; venga loque viniere en todo tiempo;

vpl.: Lo4/632; PvB6/29; C1/502.

AD OPUS JUS HABENTIS = voor de zaak van degene die het recht heeft; ten behoeve van de rechthebbende.

- pour la cause (l'affaire) de celui qui est en droit; pour l'ayant droit;
- für die Sache desjenigen der Recht hat; Berechtigte(r) auf eine Sache;
- for the sake of the rightful claimant; in behalf of the rightful claimant;
- para el asunto del habiente derecho (of = para el caso...etc.) en favor del demandante;

vpl.: C1/130.

AD PENAM TALIONIS = tot straf van wedervergelding.

- à peine du talion;
- zum Strafen der Wiedervergeltung;
- to punishment of revenge, retalation;
- so pena del talión;

vpl.: T1/173.

AD PIAS CAUSAS = (erfenis) voor een vrome bestemming; met vrome doelstellingen.
- pour un destination pieux;
- für fromme Bestimmungen;
- for a pious destination;
- para fines piadosos;

vpl.: C1/612.

AD PROBANDUM, VEL = om te bewijzen, ofwel.
- pour prouver ou;
- um zu beweisen, oder vielmehr;
- to prove, or;
- por probar, o;

vpl.: C1/633.

AD SECURITATEM DEBITORIS = ter bescherming van de schuldenaar.
- en protection du débiteur;
- zur Schutz des Schuldners;
- for the protection of the debtor;
- por protección del deudor;

vpl.: PvB6/29.

ADAPTEREN = vb. aanpassen.
- adapto I;
- aboucher; adapter; ajuster;
- anpassen;
- accommodate; adjust;
- acomodar; adaptar; adecuar; amoldar;

vpl.: T1/88.

ADDEEREN = vb. optellen, samenvoegen.
- addo III ;
- additionner; ajouter;
- hinzufügen; addieren;
- add; join;
- añadir; adicionar; sumar;

vpl.: ADR 10.

ADDICIE; ADDITIE = hom.sub. 1. aanvaarding (van een erfenis) 2. optelling; samenvoeging; bijvoeging 3. gerechtelijke toewijzing 4. toevoeging 5. aanvulling.
- 1. acceptio 2. additio 3. addictio; adiunctio; additamentum; appendix 4. suppletio;
- 1.acceptation 2. addition;ajout; 3.adjudication 4.adjonction;
- 1.Antritt 2. Addition 3.Zusprechung; Zuweizung 4. Zufügung; Ergänzung;
- 1.acceptation 2+4 addition 3.award 4.supplement ;

- 1.adición 'de una herencia) 2. acceptation 3. adjudication 4. ampliación, relleno, suplemento;

vpl.: T1/108,214,516; T2/160; C1/1,125; PB II 323.

AD(D)ICIE ENDE AANVEERDINGE= gerechtelijke toekenning; aanwijzing en aanvaarding;in bezitneming.
- addictio et acceptatio, possessio
- addition et acceptation; prise de possession;
- Zuerkennung; Zuweisung und Antritt; Besitzergreifung;
- adjudication, assignment and acceptance; taking possession;
- adición y aceptación;

vpl.: T1/108; T2/368.

ADDIQUEREN = vb. toewijzen.
- descernere;
- décerner; attribuer;
- zuerkennen;
- allot;
- otorgar; adjudicar;

vpl.: PB IV/119.

ADDITIE Zie:
- addicie,----/
- brieve van ----/

ADDITIEN Zie:
- correctien oft ----/

ADDITIONEEL = adi. toegevoegd; bijgeteld; aanvullend.
- additicius; additivus;
- additionnel;
- additional;
- additional;
- adicional; accesorio; complementario;

vpl.:

ADDRES Zie:
- behulp ende ----,assistentie/

ADDRES = sub. plechtig schrijven van een of ander college.
- litterae (publicae);
- missive officielle; adresse;
- amtliches Schreiben; Adresse;
- address; official writing;
- misiva oficial; acta;

vpl.: DVB 39.

ADDRES ENDE BEHULP = taut. hulp.
- adiumentum;
- aide; secours;
- Hilfe;
- assistance;
- ayuda; asistencia; socorro;

vpl.: PB/III/298.

ADDRESSEREN = vb. aan iemand richten (een brief).
- mitto III (epistola)
- addresser (une lettre)

ADH

- an einen wenden (einen Brief);
- address (a letter);
- dirigir a álguien (una epistola);

vpl.: PvB1/395.

ADELLIJK PAROLLE = erewoord van een edelman.

- fides hominis nobilis;
- parole d'honneur d'un gentilhomme;
- Ehrenwort als Edelman;
- nobleman's word of honour;
- palabra de honor de un noble;

vpl.: DVB 44.

ADELLIJKE Zie:

- op haare ---- borste/

ADEREN VAN DEN COOREN = korenhalmen, korenaar.

- stipula;
- épi de grain; épi de blé;
- Kornhälme; Kornähren;
- corn-stalk; ears of corn;
- espigas de trigo;

vpl.: T1/321; T2/368.

ADHERENT ENDE AENHENGHER; COMPLICE ENDE CONSORTE = onderhorige; verbondene; aanhanger; genoot; medeplichtige.

- sectator; socius; adhaerens; feudalis;
- adhérent; complice; partisan; subordonné;
- Anhänger; Genosse; Mitschuldiger; Mitgenosse;
- adherent; accomplice; follower; subordinate;
- adepto; partidario; secuar; satélite; complice; codelincuente; coculpablo; aliado; adherente; subordinado;

vpl.: PB II/340; PB III/224; PII 43; BvB 34; PvB1/255.

ADHEREREN OFT AENHANGHEN = taut. aanhangen; instemmen met.

- adhaereo III;
- adhérer;
- Anhängen; beipflichten;
- adhere to; agree with;
- profesar; adherirse a..;adherir;

vpl.: PB/II/318,339.

ADHIBEREN = vb. aanwenden; gebruiken.

- adhibere; transferre;
- employer; fai re preuve; témoigner;
- anwenden;
- adhibit; use; employ;
- utilizar; emplear; usar;

vpl.: Bl:Pl.Pr/58.

ADHIBITIE ENDE OBSERVATIE = aanwending en inachtneming.

ADI

- usus et observatio;
- usage et observation;
- Anwendung und Beobachtung;
- use and observation;
- uso y observación;

vpl.: PvB1/488.

ADIEREN Zie:

- repudieren oft ----/
- successie ----/

ADIEREN ENDE AENGRIJPEN = taut. aanvaarden (van een erfenis).

- accipio III;
- accepter; prendre possession de;
- antreten;
- take possession of;
- adir; aceptar; tomar posesión;

vpl.: T1/485.

ADIEREN ENDE AENVEERDEN = taut. aanvaarden.

- accipio III;
- accepter;
- antreten;
- take possession of;
- adir; aceptar;

vpl.: T1/515.

ADIEREN OFT REPUDIEREN = aanvaarden of afwijzen.

- adeo IV aut repudio I;
- accepter ou rejeter;
- antreten oder ablehnen;
- accept or reject;
- adir o desistir;

vpl.: T1/105.

ADIJMEREN Zie:

- wederroepen ende ----/

ADIOURNEMENT PERSONEEL = persoonlijke verdaging (dagvaarding) uitstel.

- vadimonii per se obeundi denuntiatio; mora personalis;
- ajournement personnel;
- persönliche Vertagung; Aufschub;
- personal adjournment; postponement;
- dagvaarding = citación; emplazamiento;

vpl.: PB/II/309, 323.

ADIPISCENDA Zie:

- pro ----/
- possessorium ----/
- ad ---- possessorium/

ADIPISCEREN = vb. verkrijgen; verwerven.

- adipiscor III;
- acquérir; obteni r;
- erhalten; erreichen;
- acquire; obtain;
- adquirir; conseguir; lograr; obtener. vpl.: T1/259.

ADIUGEREN ENDE TOEWYSEN = taut. toewijzen.
- attribuere;
- adjuger à; attribuer;
- zuweisen;
- allot;
- adjudicar; otorgar;

vpl.: PB/II/302.

ADJOINCT OFT GEVOEGDE = taut. adjunct.
- adiunctus; adjutor; administer; auxiliator;
- adjoint; aide; assistant; auxiliaire;
- Adjunkt; Helfer;
- adjunct; assistant; helper;
- adjunto; agregado; ayuda- ayudante;

vpl.: Ca2/401; T2/173.

ADJOINGEREN = vb. toevoegen aan.
- adiungo III;
- adjoindre;
- hinzufügen;
- add; join;
- adjuntar;

vpl.: T1/316.

ADJONCTIE = sub. toevoeging.
- adiunctio; additio;
- addition; adjonction;
- Zufügung;
- addition;
- adición;

vpl.: T1/313.

ADJOURNEMENT OFT DAGINGHE = taut. verdaging; uitstel; dagvaarding.
- evocatio; dilatio; vadimonium; ampliatio; prorogatio; commoratio; in ius vocatio;
- ajournement; prorogation; retard; délai; citation;
- gerichtliche Verladung; Aufschub Vertagung;
- summons; adjournment; delay; prorogation;
- citación; emplazamiento; aplazamiento; detención: retraso; demora; prórroga; prorrogación;

vpl.: PB/II/141,327; T2/45,15, 143, 147, 270; T1/14,20.

ADJOURNEMENTEN ENDE ROEPINGEN TEN GERICHTE, GEDAIGINGEN = taut. daging voor het gerecht.
- vocatio in iudicium;
- ajournement; assignation; citation;
- Vorladung vor Gericht;
- summon before court;
- citación, emplazamiento;

vpl.: T1/393.

ADJOURNEREN = vb. dagen voor het gerecht; dagvaarden.
- alicui diem dico III; cito I in ius; voco I in ius;
- ajourner; citer en justice;
- vor Gericht laden; vorladen;
- cite; subpoena; summon;
- citar; emplazar;

vpl.: T1/319.

ADJOUSTE = sub. regeling; toevoeging; vereffening.
- addictio; additamentus; appendix;
- ajustement;
- Zufügung;
- addition; adjustment;
- adición; agregación; adimentado

vpl.: T2/160.

ADJUDANT Zie:
- toelage ---- wachtkamer/

ADJUDICATIE Zie:
- provisionele ----/
- provisionele ---- van conclusie/

ADJUDICATIE (ADJUDICATURE) ENDE VONNISSE = taut. vonnis en gerechterlijke toewijzing.
- adiudicatio;
- sentence et adjudication;
- Urteil und gerichtliche Zuerkennung;
- sentence and/or adjudication;
- sentencia y adjudicación judicial;

vpl.: BI/5; C2/310, 845, 882, 1054; Ca2/381; DVB 72; C1/279, 233.

ADJUDICEEREN = vb. jur.gerechtelijk toewijzen.
- adiudico I;
- adjuger;
- richterlich zuerkennen;
- adjudicate;
- adjudicar;

vpl.: BVB 126; MGG 243; DVB 72,74.

ADJUDICTIE Zie:
- verstecq ende ----/

ADJUGEREN Zie:
- toewijsen ende ----/

ADJUNCTIE = sub. hulp.
- assistentia; auxilium;
- aide;
- Hilfe;
- help; assistance;
- ayuda; socorro; asistencia;

vpl.: C2/878.

ADJUNGERE = vb. proces aanspannen; aanhangig maken.
- actionem instituo III; ad iudicem causam defero III;

ADM

- saisir un tribunal d'une affaire;
- anhängig machen;
- lay before a court;
- presentar;

vpl.: T1/23.

ADJUNGEREN ENDE AENWIJSEN = taut. toekennen; toewijzen.

- adiungo III;
- adjuger;
- zuteilen; zuweisen;
- adjudge; allot; assign;
- adjudicar;

vpl.: T1/637.

ADJUSTEMENT = sub. schikking; regeling.

- ordinatio;
- arrangement;
- Regelung; Arrangement;
- arrangement;
- ajuste; arreglo;

vpl.: PvB7/243.

ADJUSTEREN = vb. gerechterlijk toewijzen.

- attribuere judicialiter;
- adjuger judiciairement;
- gerichtlich zuerkennen;
- to assign by law;
- otorgar;

vpl.: Cr2/1036.

ADMINISTRACIE Zie:

- onderwijnde ende ----/

ADMINISTRACIE ENDE HANTIERINGE = taut. bewindvoering.

- administratio;
- administration; direction;
- Verwaltung;
- management;
- administración; dirección;

vpl.: T1/487.

ADMINISTRACIE ENDE REGIMENTE = taut. beheer en bestuur.

- administratio et regimen;
- administration; direction;
- Verwaltung;
- administration; direction; management;
- administración; dirección;

vpl.: T1/447.

ADMINISTRATIE Zie:

- besonges ende ----/
- bewijnde, handelinge oft ----/
- gagie clerck der ---- van de casse van consumptie /

ADMINISTRATIE VAN IUSTITIE = registratie van rechterlijke bescheiden.

- administratio iustitiae;
- registration des actes juridiques;
- Einregistrierung von richterlichen Akten;

ADM

- registration of judicial documents;
- la administración de (la) justicia;

vpl.: DVB 37.

ADMISSIBEL = adv. ontvankelijk; toelaatbaar.

- licitus accipiendus; admissionabilis;
- admissiblement; admissible;
- empfänglich; zulässig;
- susceptible; admissible;
- admisiblemente; aceptablemente; admisible;

vpl.: Cr2/1039; T1/368.

ADMISSIE Zie:

- brieven van ----/
- creatie ende ----/
- nulliteijt van de ----/

ADMISSIE = aanname; toelating.

- admissio; permissio;
- admission; permission;
- Ernennung; Zulassung;
- admission;
- admisión;

vpl.: C1/568; C2/868.

ADMISSIE ENDE QUALIFICATIE = toelating en bevoegdheid.

- admissio et potestas; permissio et auctoritas;
- l'admission et de la qualité;
- Zulassung und Befugnis;
- admission and competence;
- admisión competencia;

vpl.: C1/294,568; PvB1/384; C2/868.

ADMISSIE TEN THOON = toelating tot bewijs.

- admissio ad probationem;
- permission de preuve; accès au preuve;
- Beweisantritt;
- admission to proof;
- admisión de prueba;

vpl.: B2/130.

ADMISSUS Zie:

- publico et ---- notarius/

ADMISSIBEL = adv. ontvankelijk, toelaatbaar, adi.toelaatbaar.

- licitus accipiendus; admissionabilis;
- admissible;admissiblement;
- empfänglich; zulässig;
- susceptible; admissible;
- admisiblemente; aceptablemente;

vpl.: Cr2/1039; T1/368.

ADMITTEREN = vb. toelaten; vergunnen.

- admitto III;
- admettre; permettre;

- zulassen; vergönnen; gestatten;
- admit;
- admitir; como; tutor;

vpl.: C2/868; C1/165; DKB 20; DVB 23.

ADMOENEMENT = sub. waarschuwing; berisping; gerechtelijke waarschuwing.
- monitum; admonitio;
- admonestation judiciaire;
- gerichtliche Warnung; Admonierung;
- judicial warning; admonition;
- admonición judicial;

vpl.: T2/6.

ADMONICIE = sub. waarschuwing; vermaning; berisping.
- monitum; monitio;
- avertissement; réprimande; réprehension;
- Warnung; Mahnung; Ermahnung; Verweis;
- admonition;
- amonestación; admonición; reprobación; reprimenda;

vpl.: T2/114.

ADMORTIFICATIE = sub. aanbesterving.
- amortizatio;
- amortissement;
- Amortisation;
- amortization;
- amortización;

vpl.: T1/447.

ADMORTIFICEREN; ADMORTIFISEREN; ADMORTISEREN = vb. aanbesterven; eigendom worden door erfenis; in de dode hand doen overgaan.
- amortizo I;
- amortir;
- amortisieren;
- amortize;
- amortizar;

vpl.: T1/446.

ADMORTIFISEREN Zie:
- admortificeren;----;admortiseren/

ADMORTISEREN Zie:
- admortificeren,admortifiseren ----/

ADMORTISATIE = sub. ongeldigverklaring in mortmain geven van onroerend goed.
- amortizatio;
- amortissement (invalidation; annulation);
- Amortisation;
- amortization;
- invalidación;

vpl.: PvB/220.

ADMOVIATEUR = sub. verpachter.
- locator;
- bailleur;
- Verpächter;
- lessor;
- arrendador;

vpl.: PvB6/104.

ADMOVIATIE = sub. verpachting.
- locatio;
- affermage;
- Verpachtung;
- leasing;
- arrendamiento;

vpl.: PvB6/104.

ADNOVEREN = vb. vernieuwen.
- renovare;
- rénover; renouveller;
- erneuern;
- renew;
- renovar;

vpl.: PB/II/410.

ADOPCIE Zie:
- arrogacie, arrogatie oft----/

ADOPCIE = sub. aanneming; verkiezing.
- adoptio;
- adoption;
- Adoption;
- adoption;
- adopción;

vpl.: T1/46; T2/61.

ADOPTIVE Zie:
- kijnde ----/
- kijnderen ----/

ADORACIEN = sub. aanbidding.
- adoratio;
- adoration;
- Anbetung;
- adoration; worship;
- adoración;

vpl.: T1/183.

ADRESSE Zie:
- assistencie,----ende faveur/

ADRESSEEREN = vb. indienen van een vertoog of verzoekschrift.
- defero III (petitionem aut argumentationem); verto III; converto III;
- adresser; diriger à; présenter (une pétition, une démonstration)
- adressieren; einreichen (eine Bittschrift, eine Demonstration); sich wenden an;
- address; present (a petition; a remonstrance);
- presentar (una petición; una argumentación); dirigir a;

vpl.: ACart 30.

ADU

ADRESSEREN = vb. slagen; goed uitvallen.
- rem bene gero III;
- réussir; avoir du succès;
- gelingen; glücken;
- succeed;
- acertar; atinar;
vpl.:

ADSCRIBEREN = vb. toeeigenen; toevoegen aan; erbij schrijven.
- ascribo III;
- attribuer; s'approprier;
- zueignen; sich anmassen; hinzufügen;
- appropriate;
- apropiarse; apoderarse de;
vpl.: MGG 225.

ADSISTENTIE Zie:
- met ---- van /

ADSISTENTIE = hulp; onderstand; bijstand sub.
- adiumentum;
- assistance;
- Assistenz;
- assistance;
- asistencia;
vpl.: ACart 50.

ADSISTEREN = vb. hulp bieden.
- opem ferre; auxilium ferre; adiuvare;
- assister;
- Hilfe leisten;
- offer one's aid (help.assist);
- asistir; ayudar;
vpl.: Bl:Pl.Pr/31.

ADSTRUCTIE = sub.jur. toelichting; bijvoeging.
- astructio; explicatio;
- explication; précise; adjonction;
- Erläuterung; Hinzufügung;
- explanation; addition;
- explicación; adición; más detallada;
vpl.: BVB 93; B2/202.

ADSTRUCTIEF Zie:
- memorie ----/

ADSTRUEEREN = vb. bijvoegen; toelichten.
- astruo III; explico I;
- ajouter; adjoindre; expliquer;
- hinzufügen; erläutern;
- add; join; elucidate;
- añadir; apoyar; aclarar;
vpl.: ACart 40; B2/202.

ADULTE OFT WEESEN = taut. wees volwassene; meerderjarige.
- adultus; sui iuris; suae potestatis;
- orphelin; adulte; majeur;
- Waise; Volljähriger; Erwachsener;
- orphan; adult;
- adulto; huerfano;
vpl.: T2/122.

ADULTERANT = sub. echtbreker; overspelige.
- adulter;
- adultère;
- Ehebrecher(in);
- adulterer;
- adúltero;
vpl.: T1/137.

ADULTERENDE MET = overspel plegende met.
- adultero I cum;
- être adultère avec;
- Unzucht treiben mit;
- commit adultery with;
- ser adúltero con;
vpl.: T1/151.

ADULTEREREN = vb.hom.1.echtbreken; overspel plegen; verleiden 2. vervalsen.
- 1.adultero I; 2.idem;
- 1.commettre l'adultère 2.falsifier; altérer;
- 1.Ehebruch begehen 2. verfälschen;
- 1.to commit adultery 2.to debase
- 1.cometer adulterio; violar la fe conyugal; seducir; 2. adulterar; falsificar;
vpl.: T1/269; PvB5/172.

ADULTERIE OFT OVERSPEL (LUXURIE) = taut. overspel.
- adulterium;
- adultère;
- Ehebruch;
- adultery;
- adulterio;
vpl.: T1/136.

ADULTERII Zie:
- actio ----/

ADVANCEREN = vb. voorschieten.
- praebere;
- avancer;
- vorschieszen;
- advance;
- avanzar; adelantar;
vpl.: PB/II/213.

ADVENANT Zie:
- naar (nae ----/
- nae rata ende ----/

ADVENNE OFT AENCOMPSTE = taut. aankomst.
- adventus;
- avènement;
- Ankunft;
- arrival;
- llegada; venida;
vpl.: C1/107.

ADV

ADVENTICIUM Zie:
- peculium ----/

ADVERSE Zie:
- partie ----/
- partye ----/

ADVERS(E) = praep. tegen adi. tegenovergesteld.
- adversum; adversus;
- contre; envers; opposé;
- gegen; wider; entgegengesetzt;
- against; opposite;
- contra; adverso;

vpl.: B2/42; C2/1017; T2/164.

ADVERSARIJ Zie:
- actio tegen ----/

ADVERSARIJS Zie:
- actie tegen dengeenen die bij argeliste ennich goet transfereert in handen van een ----/

ADVERSARIJS ENDE TEGENPARTIJE = taut. tegenpartij; tegenstander; vijand.
- adversarius; qui contra disputat; inimicus;
- adversaire; opposant;ennemi;
- Gegner; Feind;
- opponent; opposer; adversary; ennemy;
- adversario; contendiente; contrincante;

vpl.: T1/379, 30,119,114; T2/10,237.

ADVERSE Zie:
- partie ----/
- partije ----/

ADVERTENTIE = sub. aangifte.
- indicium;
- advertence;
- Angabe;
- declaration;
- declaración u inscripción;

vpl.: PvB8/6.

ADVERTEREN Zie:
- goetstijds ----/
- informeren ende ----/

ADVERTEREN = vb. bekendmaken; kennisgeven; mededelen; aankondigen; voorlichten; waarschuwen.
- adverto III; commonefacio III; indico I; nuntio I; praeluco III; annuntio I;
- avertir; publier; divulguer; éclairer; renseignir; annoncer;
- bekanntmachen; benachrichtigen; aufklären; informieren; unterrichten; aufmerksam machen; belehren; ankündigen; Auskunft geben;
- announce; advert; advertise; inform; draw attention to; enlighten; instruct; advise; call attention to;
- publicar; proclamar; instruir; informar; advertir; communicar; participar; anunciar;

vpl.: C1/217, 344, 345; DVB 6; Lo1/642; Bl:Ra 1440/12; B1/142; Lo6/634.

ADVERTISSEMENT Zie:
- memorie van ----/

ADVERTISSEMENT = sub. kennisgeving; mededeling, bekendmaking; waarschuwing; onderricht; jur. een geschrift ingeleverd om een zaak te beslechten met gronden waarop de zaak steunt en ontzenuwing der gronden van de tegenpartij.
- pronunciatio; admonitio; adhortatio; defensio; monito; monitio; significatio; publicatio; annuntiatio;
- avertissement; avis; défense; admonition; notification; publication; advertise;
- Bericht; Mitteilung; Verwarnung Gegenschrift; Bekanntmachung; Warnung; Veröffentlichung;
- notification; admonition; defence; notification; advertisement; publication; advertise; announcement;
- advertimiento; amonestación; exhortación; defensa; notificatión; aviso; publicatión; communicación; advertencia;

vpl.: Lo6/404; DVB 71; C1/466&2 615; PvB1/566; Pv B4/345; C2/868.

ADVEU = sub. toestemming.
- permissio;
- permission; approbation; consentement;
- Zustimmung;
- permission;
- anuencia; aprobación;

vpl.: PB/III/554.

ADVIGLEREN = vb. scherp waken (ter voorkoming van).
- attente vigilare, ne;
- veiller attentivement (pour prévenir que);
- scharf wachen (zu Vermeidung von);
- watch attentively;
- vigilar detenidamente (of = atentamente; en evitación de;

vpl.: PB/IV/555.

ADVIJS Zie:
- op ----/
- raedt ende ----/

ADVIJS; ADVIJSE; ADVYSE; ADVIS AVIJS; AVIJSE; AVISE = sub. advies; raad; beraad; zienswijze;mening.
- sententia; consilium; opinio; sensus;
- avis; conseil;
- Rat; Beratung; Gutachten;Avis;
- advice; recommendation; counsel;
- aviso; recomendación; opinión; consejo; advertencia; informe; noticia;

vpl.: LPS 54; Lo4/228; C2/883 B1/10; B1:P1.BRA/24,39; B2/196 RB1/424; C1/166,249; SKB 17; T2/203; CU/248.

ADVIJS ENDE OPINIE = advies en mening.
- consilium et opinio;
- avis et opinion;
- Meinung;
- advice and opinion;
- consejo y opinión;

vpl.: C1/218.

ADVIJS ENDE RAEDT = taut. advies.
- consilium;
- avis;
- Beratung; Gutachten;
- advice; recommendation;
- consejo;

vpl.: BVB 191; DVB 12.

ADVIJS EN DE VOORRAEDT AEN DEN MEESTER VAN RECHTEN = raad en voorlichting van de raadsheer.
- consilium et eruditio consiliarii;
- avis du maître en droit;
- Rat und Aufklärung des Ratsherrn;
- advice and instruction of the councillor;
- consejo e instrucción del consejero;

vpl.: C1/312/2.

ADVIJSE Zie:
- advijs;----; advyse; advis; avijs; avijse; avise/

ADVIJSEN Zie:
- reciproque ----/

ADVIS Zie:
- advijs; advijse; advyse;----; avijs; avijse; avise/
- vorsten ende houden in ----/

ADVISEREN = vb. berichten; verwittigen.
- nuncio I; certiorem facio aliquem II;
- aviser; faire part à; informer;
- benachrichtigen; in Kenntnis setzen;

- inform; announce;
- avisar; informar; manifestar;

vpl.: BVB 68.

ADVOCAET Zie:
- actie die een ---- oft voirsprake doet voir zijnen arbeyt ende tale/
- taelspreker oft ----/
- tafelman oft ----/
- vacatien stadtsordinaris ---- en procureur/

ADVOCAET FISCAEL DE LA SALA = sub. vertegenwoordiger van het Openbaar Ministerie in de rechtszaal.
- advocatus accusator;
- avocat-fiscal dans la court;
- Advokat;Ankläger beim Gericht;
- judge advocate in the court of justice;
- abogado fiscal del tribunal;

vpl.: PB/II/95; PvB1/564.

ADVOCAET OFT TAELMAN (TAELSPREKER) = taut. woordvoerder; pleitbezorger.
- advocatus; defensor;
- avocat; parlier;
- Fürsprecher; Rechtsanwalt;
- spokesman; solicitor;
- abogado; portavoz; defensor;

vpl.: Lo4/498; C1/401.

ADVOCAET OFT VOIRSPRAKE Zie:
- actie die een ---- doet voire zijnen arbeyt ende tale/

ADVOCAET VAN OFFICIEN = advocaat procureur.
- advocatus procurator;
- avoué procureur;
- Prozessbevollmächtigste(r); Rechtsanwalt;
- barrister; solicitor;
- abogado procurador;

vpl.: T1/313.

ADVOCATEN VAN BRUSSEL Zie:
- gagie ende pensioen ----/

ADVOCEREN = vb. in rechten dienen pleiten.
- advoco I; causam ageo III; causam dico III;
- porter une cause devant les tribunaux; plaider;
- anhängig machen; plädieren; verteidigen;
- bring to court; plead;
- abogar; defender; poner pleito a;

vpl.: T2/368.

ADVOUEEREN; ADVOUEREN; ADVOYEREN; ADVOIJEREN OFT TOESTAEN = vb. in rechte dienen, goedkeuren; toegeven; erkennen; toestemmen in; raadgeven.

ADV

- agnosco III; assentio IV; suspicio III in se factum; ratum habeo II; concedo III; fateor II; assentiti alicui in aliqua re; appyobo I; annuo III;
- avouer; confesser; consentir; reconnaître; approuver; ratifier confirmer; acquiescer à; consentir à;
- zugeben; nachgeben; zugestehen genehmigen; raten;
- avow; admitt; confess; recognize; approve; consent to; agree to; advise; ratify;
- autorizar; reconocer; confesar; confirmar; ratificar; aprobar; consentir en; conceder; permitir;

vpl.: T2/368; MGG 215,249; DKB 19; C1/296; BVB134; Lo4/500.

ADVOUEREN Zie:
- advoueeren;----;advoyeren; advoijeren oft to estaen/
- goedvinden ende ----/

ADVOIJ(ADVOY) EN DE CONSENT = taut. goedkeuring; toestemming.
- consensus; consilio; opinio; probatio; sententia; assensio;
- approbation; assentiment; consentement; accord;
- Billigung; Genehmigung;
- approbation; approval; consent; permission;
- anuencia; aprobación; assentimiento; cutorisación; consentimiento; sanción;

vpl.: PvB1/47; Lo7/442; C1/53, 140, 578.

ADVOIJEREN Zie:
- advoueeren; advoueren; advoyeren;---- oft toestaen/

ADVOY ENDE CONSENT = taut. goedkeuring; toestemming.
- consensus;
- consentement; approbation;
- Einwilligung; Genehmigung;
- consent; approbation;
- aprobación; consentimiento; sanción;

vpl.: C1/140; PvB1/47.

ADVOYEREN Zie:
- advoueeren; advoueren;----; advoijeren oft toestaen/

ADVYSE Zie:
- advijs; advijse;----;advis; avijs; avijse; avise/

ADYMEREN ENDE WEDERROEPEN = taut. afnemen; ontnemen.
- adimo III;
- prendre;

AEL

- abnehmen;
- take away;
- quitar;

vpl.: T1/624.

AECKSCHE Zie:
- acxse oft bijle/
- aeckse;----; aecxe; axe; bile; bijl; biel/

AECKSE Zie:
- acxse oft bijle/
- aecksche;----;aecxe; axe; bile bijl; biel/

AECS Zie:
- haecxe; aex;----; aexe; aecse; haecs; haecse; ocxe/

AECSE Zie:
- haecxe; aex; aecs; aexe;----; haecs; haecse; ocxe/

AECXE Zie:
- acxse oft bijle/
- aecksche; aeckse;----; axe; bile; bijl; biel/

AEFERBOTH Zie:
- afgheboth; afgebot; affgeboet; affgeboet;----/

AECKE; AKE; ACHCHE = sub. aak(vaartuig).
- lembus; navigium;
- chaland;
- Schleppkahn; Kahn;
- barge;
- barco; buque;

vpl.: PvB1/349, 253.

AECKER; AKER; AKERE; EKER; EKERE; HAKER = sub. metalen wateremmer.
- situla metallica;
- seau de cuivre;
- metaller Wassereimer;
- metal water-bucket;
- balde de metal;

vpl.: C1/735.

AELEN Zie:
- van den ----/

AELLE = sub. rechthoek.
- orthogonius;
- rectangle;
- Rechteck;
- rectangle;
- cuadro; rectángulo;

vpl.: T1/502, 503; T2/368.

AELLINCLIKE Zie:
- alinglike; (----; allinglike) besitten/

AELMIS Zie:
- aelmoese; aelmoesse; aelmoesene; alemoesene; almoesene; aelmosene; aelmoesen; aelmuys;

AEL

- aelmuyse; aelmisse;----; elmis /

AELMISSE Zie:
- aelmoese; aelmoesse; aelmoesene; alemoesene; almoesene; aelmosene; aelmoesen- aelmuys; aelmuyse; ---- ; aelmis; elmis/

AELMOESE; AELMOESSE; AELMOESENE; ALEMOESENE; ALMOESENE; AELMOSENE; AELMOESEN; AELMUYS; AELMUYSE; AELMISSE; AELMIS; ELMIS = sub. liefdegave; aalmoes.
- eleemosyna;
- aumône;
- Almosen;
- charity; alm;
- limosna;

vpl.: PB/II/321; PB/III/144; T1/270; B2/76; R2/1024; ASO 6.

AELMOESEN Zie:
- aelmoese; aelmoesse; aelmoesene; alemoesene; almoesene; aelmosene;----; aelmuys; aelmuyse; aelmisse; aelmis; elmis/

AELMOESENE Zie;
- aelmoese; aelmoesse;----; alemoesene ; almoesene; aelmosene aelmoesen; aelmuys; aelmuyse; aelmisse; aelmis; elmis/

AELMOESENIER ENDE PARTCHONIER = taut. uitdeler van aalmoezen
- qui partitur;
- celui qui distribue des aumônes;
- Austeiler von Almosen;
- distributor of charities;
- él que reparte limosnas;

vpl.: T1/270.

AELMOESSE Zie:
- aelmoese;----; aelmoesene; alemoesene; almoesene; aelmosene; aelmoesen; aelmuys; aelmuyse; aelmisse; aelmis;elmis/
- boven der aerde op de ghemeinen steen ter ---- setten/
- in puerder ----/
- leven bij den disschen ende ----/
- provene oft ----/
- om ---- te biddene oft mendiceren/
- ter----/
- boven der aerden op den ---- setten/

AELMOESSENEN Zie:
- gagie knape van de ----/

AELMOESSENIER = sub. 1. uitdeler of beheerder van liefdegaven cq. aalmoezen. 2. Antwerpen functionaris bij de Godshuizen en Gasthuizen. 3. Armmeester.

AEM

- 1.distributor aut administrator stipium; 2.Antverpiis functionarius ad domos Dei et hospit ia 3.magister pauperum;
- aumônier; distributeur ou administrateur des aumônes 2. Anvers: fonc tionnaire des maisons de charité et des hospices;
- Wohlfahrts pfleger;
- almoner; relieving officer; parishgardian;
- 1.distribuidor de limosnas; 2. Ambe res = funcionario en hospicios; maestro de asistencia publica;

vpl.: C1/515,440; T1/270.

AELMOESSENIERS CAMER = kamer der aalmoezeniers.
- conclave sacerdotum in exercitu;
- chambre des aumôniers;
- Kammer de r Feldgeistlichen;
- chamber of the chaplains;
- cuarto de los capellanes castrenses;

vpl.: PB/II/ 97.

AELMOSENE Zie:
- aelmoese; aelmoesse; aelmoesene; alemoesene; almoesene; ----; aelmoesen; aelmuys; aelmuyse; aelmisse; aelmis; elmis/
- mendiceren oft om ---- te biddene/

AELMUYS Zie:
- aelmoese; aelmoesse; aelmoesene; alemoesene; almoesene; aelmosene; aelmoesen;----; aelmuyse; aelmisse; aelmis; elmis/

AELMUYSE Zie:
- aelmoese; aelmoesse; aelmoesene; alemoesene; almoesene;aelmosene; aelmoesen; aelmuys; ----; aelmisse; aelmis; elmis/

AELSCEPE (AELSCIPPE) Zie:
- botte houden in ----/

AELSCHEN SAECK = sub. graanmaat (Aelst).
- mensura frumenti;
- mesure à blé;
- Kornmasz;
- measure of corn;
- medida de granos (Aelst);

vpl.: PvB6/701.

AEMEN Zie:
- pijpen oft ----/
- tonne oft ----/

AEME-TONNE = sub. inhoudsmaat.
- mensura capacitatis;
- mesure de capacité;

AEN

- Hohlmasz;
- a measure of capacity;
- medida de capacidad;

vpl.: PvB1/362; PvB6/148.

AEMEN OFT TONNE = taut. maat van vaste stof.

- mensura materiae solidae;
- mesure de matière solide;
- Masz festen Stoffes;
- measure of solid material;
- medida de materia sólida;

vpl.: PvB6/148.

AEMEN OFT PIJPEN = taut. maat van vloeistof.

- mensura fluidi;
- mesure de liquide;
- Masz von Flüssigkeit;
- measure of liquid;
- tonel; madida de liquido;

vpl.: PvB6/148.

AEN Zie:

- van stonden ----/

AEN = praep. aan.

- ad;apud (Kil.);
- à;
- an;
- to; at;
- a;

vpl.: DKB 1;DVB 4; ACart 2.

AEN DE KERCKE GEBODEN = aan de kerk afgekondigd.

- ecclesiae publicatus;
- annoncé à l'église;
- an der Kirche öffentlich bekanntgemacht;
- proclaimed at the church;
- anunciado a la puerta de la iglesia;

vpl.: AKB 8.

AEN DE ROEIJE = aan de roede(staf)

- manus super virgas;
- la main sur la verge (de la justice);
- am roten Stab;
- hand on the verge (of justice);
- mano al bastón (of = a la vara);

vpl.: C1/312/2.

AEN DEN HEIJLIGEN NIET ONTSCHULDIGEN EN DURVEN = zich niet durven verontschuldigen door een eed onder aanroeping van heiligen.

- non se audere excusare per iusiurandum sub invocatione sanctorum;
- ne pas oser se disculper en jurant sur les choses saintes;
- nicht den Mut haben sich entschuldigen durch einen Eid unter Anrufung der Heiligen;
- not prepared to excuse oneself

AEN

- by an oath under invocation of the saints;
- no osar excusarse mediante un juramento bajo la advocación de santos;

vpl.: C1/598.

AEN DEN KERCK-RINCK DRAGHEN = naar het kerkplein verplaatsen.

- in campus ecclesiae transponere;
- transporter au parvis;
- versetzen nach den Kirchplatz;
- remove to the church square;
- trasladar al atrio ante la iglesia;

vpl.: B2/107.

AENDEN LIJVE GESTRAFT WORDEN = lichamelijk gestraft worden.

- castigor l; poena corporis; verberibus corporis; punitione corporea;
- être puni corporellement; subir une peine corporelle; afflictive;
- Leibes-, Körperstrafe untergehen;
- endure corporal punishment;
- sufrir un castigo corporal; sufrir una pena aflictiva;

vpl.: AKB 17.

AEN DESER STADTS JURISDICTIE BEDWANGBAER = aan de rechtspraak dezer stad onderworpen.

- omnibus subiectis jurisdictioni huius urbis;
- à tous sujets de la jurisdiction de cette ville;
- der Rechtsprechung dieser Stadt unterworfen;
- subjected to the jurisdiction of this town;
- a todos aquellos que están sujetos a la jurisdicción de esta ciudad;

vpl.: C1/178.

AEN EEN STAECK OFTE HAECKE MET HET HOUT BEHANGEN TEN TIJDE VAN EEN URE = met stelling aan de schandpaal voor een uur.

- in collare positus per horam;
- avec attachement au carcan l'espace d'une heure;
- an einer Stange oder Haken mit dem Holz behängen vor einer Stunde;
- attached to the pillory for an hour;
- puesto en la picota de la infamia durante una hora;

vpl.: PvB9/5.

AEN EENEN STAECK BERNEN = verbranden aan een paal.

- uro III aliquem palo;
- brûler quelq'un attaché à un palis;
- verbrennen an einem Pfahl;
- burn at the stake;
- quemar stado en una estaca;

vpl.: T1/176.

AEN EENEN STAECK STELLEN = aan de schandpaal stellen.
- in palo poncere; ad palam ponere;
- mettre au poteau d'ignominie; mettre contre un poteau;
- am Pranger stellen;
- put at the pillory;
- poner a uno en la picota de la infamia; clavar en la picoto;

vpl.: PB/II/106; Lo4/754.

AEN GHEHOUTE = onder ede.
- sub iureiurando;
- sous serment;
- unter einem Eide;
- under oath;
- bajo juramento;

vpl.: Lo7/18.

AEN HET PILORIJN STELLEN = aan de kaak stellen.
- in palo poneret; ponere ad numellas;
- mettre au poteau d' ignominie; mettre au pilori;
- am Pranger stellen;
- put into the pillory;
- poner a uno en la picota de la infamia;

vpl.: PB/II/106; C1/347.

AENBEELTE = sub. aambeeld.
- incus;
- enclame;
- Ambosz;
- anvil;
- yunque;

vpl.: C1/620.

AENBELANGENS = met betrekking tot.
- circa (quod) attinet ad;
- concernant; quant à;
- in Bezug auf; was (dies) betrifft; anbelangt; bezüglich;
- concerning; as regards;
- con respecto a; en cuanto a; en lo que se refiere a;

vpl.: MGG 109.

AENBELDEN = sub.pl. medegebruikers.
- socius parti cipans usum;
- co-exploitant d'une immeuble;
- Mitgebraucher;
- joint user;
- coexplotador de una tierra;

vpl.: MGG 12.

AENBESTAEYEN; AENBESTEDEN = vb. aanbesteden.
- locare;
- adjuger;
- verdingen;
- put out to contract;
- contratar; ajustar;

vpl.: PB/IV/311.

AENBESTEDEN Zie:
- aenbestaeyen ----/

AENBESTORVEN Zie:
- goederen ----/

AEN-BESTORVEN = part.pr. door erfenis verkregen.
- accipi III pe r hereditatem;
- obtenir par héritage;
- durch Erbschaft erhalten;
- obtain by heritage;
- recibido por herencia;

vpl.: B2/ ; C2/1013.

AENBETRAUWEN = vb. toevertrouwen.
- deponere III in alicuius fide; concredere III;
- confier;
- anvertrauen;
- entrust;
- confiar;

vpl.: C1/482.

AENBOORDINGHE OFT NAESTINGHE = taut. recht van naasting.
- jus vindicandi;
- droit de ret rait ;
- Konfiskation;
- right of confiscation;
- derecho de embargo; derecho de expropiación;

vpl.: C2/787.

AENBRENGEN; AENBRINGEN ENDE REVELEREN = taut. aangeven; aanbrengen; verwi ttigen.
- denuntiatio; significo I; indico I
- denoncer; faire connaitre; déclarer; indiquer;
- angebeden; benachrichtigen; anzeigen;
- denounce; inform; indicate;
- denunciar; delatar; revelar; informar;

vpl.: PB/IV/397; Lo1/132; C1/383.

AENBRENGER Zie:
- officier ----/

AENBRENGER ENDE DENUNCIATEUR = taut. aanbreng er, aangever of hij een zaak v oor het gerecht brengt.
- denuntiator; delator; accusator; index; quadrupl ator;

AEN

- dénonciateur; rapporteur;
- Anbringer; Angeber oder Er der die Sache fürs Gericht bringt; Ankläger;
- denunciator; who institutes legal proceedings; informar;
- denunciador; de un asunto judicial; denunciante; acusador;

vpl.: T1/358; AKB 5,8; PB/II/99 PvB10/200.

AENBRENGHEN Zie:

- denuncieren ende ----/

AENBRENGHEN ENDE ECQUITTEREN = taut. rechten betalen en aanmelden (van goederen).

- affero III; defero III; referoIII; declaro I; solvo III iuris; muntio I;
- rapporter; faire; savoir; communiquer; déclarer et payer les droits (des marchandises);
- melden; berichten; angeben; anmelden und Rechte bezahlen (von Gütern);
- repost; mention of; inform delate; notify and pay duties (of goods);
- mencionar; participar; manifestar; informar; notificar y pagar derechos sobre mercancias;

vpl.: PB/III/435; DVB 12.

AENBRENGHEN ENDE CUNDIGHEN (CUNDIGEN) = taut. aankondigen; berichten; verwittigen.

- certiorem facio III; annuntio I; nuntio I; renuntio I; denuntio I; indico III; referre; promulgo I; referre III; significo I; notum facio III;
- faire connaître et déclarer; annoncer; informer; avertir; notifier; publier; faire savoir; promulguer; publier officiellement;
- benachrichtigen; berichten; ankündigen;
- inform; announce; report; let know; publish;
- conocimien to; participar; comunicar; informar; avisar; manifestar; notificar; anunciar;

vpl.: Lo1/132; T2/233; T1/243; T2/16; C2/883; B1/11; C1/51.

AENBRENGHER ENDE VERBROEGHER = taut. tipgever.

- qui indicat; delator; index;
- indicateur; dénonciateur; délateur; rapporteur;
- Angeber; Zuträger; Anbringer; Verräter;
- informer; denunciator; telltale;
- denunciador; delator; soplón;

AEN

acusón; fuelle; cañuto; sicofanta;

vpl.: PB/III/531.

AENBRINGEN Zie:

- aanbrenghen(----) oft ghehaelen (gehalen)/
- ---- ende reveleren/

AENBRINGERE ENDE PRETERE = taut. aanbrenger.

- qui denuntiat;
- dénonciateur;
- Anbringer;
- denunciator;
- denunciador;

vpl.: PB/II/106.

AENCAVELEN = vb. verkavelen.

- devidere in partes;
- lotir; diviser en lots;
- parzellieren;
- parcel out;
- parcelar; lotear;

vpl.: PB/II/188.

AENCLAEGINGHE = sub. aanklacht.

- accusatio;
- accusation;
- Anklage;
- accusation;
- acusación;

vpl.: PB/II/338.

AENCLAGERE Zie:

- d'arrestant oft ----/

AENCLEVE VAN DIEN Zie:

- metten ----/

AENCLEVEN ENDE VOLGEN = taut. nauw verbonden met; behoren tot.

- adhaereo II; attineo II; pertineo II;
- adhérer à; appartenir; concernir;
- in genauester Verbindung stehen mit; gehören;
- closely related with; belong to;
- pertenecer; ser de;

vpl.: T1/118; C1/44.

AENCLEVENDE = vb. betreffende; aangaande; behorende tot.

- attineo II;
- convernant;(concerner);
- gehören;
- concern; regard; belong to;
- en cuanto a; concerniente a; en esto de; en lo que se refiere a;

vpl.: C1/44.

AENCLEVINGE VAN CONTRACTE = bijhorigheid; bijkomstigheid; toevoegsel aan bindende overeenkomst als voorwaarde.

- adjuncta; accidentia; coherentia contractus;
- annexe; appendice à un contrat;

AEN

- supplément à un contrat;
- Zugehörigkeit; Zufügung an einer verpflichtenden Uebereinkunft als Bedingung;
- accessority; supplement to an agreement as condition;
- accesorios; addenda a un contrato; suplemento a un contrato;

vpl.: T2/368.

AENCOMEN Zie:
- bij intestate ----/
- in hueren ---- ende creacien tot huerder officien/
- in 't ---- tot/

AENCOMEN = sub. intrede.
- introitus;
- entrée;
- Antritt; Eintritt;
- entrance;
- entrada;

vpl.: Lo7/448.

AENCOMEN ENDE SAISOEN = taut. seizoen.
- tempus;
- saison;
- Saison;
- season;
- temporada;

vpl.: PB/II/172.

AENCOMENDE Zie:
- het ---- ghenecht/

AENCOMMEN Zie:
- int ---- van sijn officie/

AENCOMMENDE GENECHT = volgende terechtzitting.
- iudicium proximum;
- prochain plaid;
- nächste Gerichtssitzung;
- next session of the court;
- próxima audiencia de un tribunal;

vpl.: C3/118.

AENCOMPST; AENCOMPSTE = aankomst.
- adventus;
- arrivée;
- Ankunft;
- arrival;
- llegada;

vpl.: Lo4/238; C1/119.

AENCOMPSTE Zie:
- advenne oft ----/
- aencompst ----/

AENDEEL ENDE (OFT) CONTINGENT (PORCIE VIRIJLS; QUOTE) = taut. aandeel.
- contingentia; pars; rata;
- quote-part; contingent; part;
- Kontingent; Anteil;
- share; portion; part;
- parte; contingente; cuota;

AEN

vpl.: Lo3/570; PB/III/313, 315; T1/555.

AENDEEL OFT/ENDE PAERT = taut. aandeel; deel.
- pars; portio;
- part; portion;
- Anteil; Teil;
- share; part; portion;
- parte; porción; participación; acción;

vpl.: Lo4/842; C1/46,14; T2/67; Lo5/116; T1/477; 442; ACart 41; PvB1/346.

AENDEELE Zie:
- quote ende ----/

AENDOEN Zie:
- ongereedtscappe ----/

AENDRACHT = beschuldiging; aanklacht sub.
- accusatio;
- accusation;
- Anklage; Beschuldigung; Klage;
- accusation;
- acusación;

vpl.: B2/85, 160; C2/1013,1026.

AENDRAGHEN ENDE BETICHTEN = taut. beschuldigen.
- accusare;
- accuser;
- beschuldigen;
- accuse;
- acusar; imputar a uno una cosa;

vpl.: PB/II/443.

AENEENPALEN = vb. aaneengrenzen.
- confinio IV; conterminus sum;
- avoisiner; confiner à; être borné par; être limitrophe;
- aneinander grenzen;
- border on each other;
- confinar; lindar; tocarse;

vpl.: T1/510.

AENERVEN = vb. bezit geven.
- mittere aliquem in possessionem;
- mettre en possession de;
- Besitz geben;
- give possession;
- poner en posesión; posesionar;

vpl.: T2/368.

AENGAEN Zie:
- successie----/

AENGAEN (AENGHAEN) OFT RAKEN = taut. aangaan; betreffen.
- attineo II; pertineo II;
- concerner; intéresser; regarder toucher;
- angehen; betreffen;
- concern; regard; be concerned;
- tocar; importar; concernir: atâner;

vpl.: PB/III/4; DVB4; MGG54;

AENGAENDE Zie:
- rolle van saecken den schout ---- nomine officie /

AENGAENDE = praep. betreffende.
- quantum ad;de; quod attinet ad;
- quant à; touchant; concernant; pour ce qui est de; pour;
- in Bezug auf; in Betreff; anlangend; betreffend; hinsichtlich;
- concerning; regarding; relative to;
- en cuanto a; por lo que toca; concerniente a;

vpl.: BVB 41.

AENGANG = sub. aanval.
- impetus; incursio;
- attaque;
- Angriff;
- attack;
- ataque; asalto;

vpl.: T2/368.

AENGEBOREN Zie:
- aangeboore ----/

AENGEBRACHT = ppf. overgegeven (overgeleverd).
- trado III;
- transmettre par tradition;
- überliefern;
- transmit by tradition;
- transmitir;

vpl.: BVB 170

AENGECOMEN Zie:
- goet ---- met toevallenden gelucke/
- aenghecomen ----/

AENGEDRACHTEN OFT INTERROGATORIEN = beschuldi gingen of ondervragingen.
- accusationes aut interrogationes;
- accusations ou interrogatoires;
- Beschuldigungen oder Vernehmungen;
- accusations or interrogations;
- acusaciones o interrogatorios;

vpl.: Lo6/532.

AENGEGRAVEN (torff) = vb. aangraven (en zodoende bij zijn eigendom voegen).
- alienum fundum invado III; abscidentibus cespitibus glebae bituminosae;
- empiéter (sur son voisin) tout en bêchant; réunir à son terrain tout en bêchant;
- Torf stechen im Nachbarland um es sich zuzueignen;
- cutting peat in the neighbouring field and thus appropriate it;
- empecer al veci no quitándole turba de su terreno;

vpl.: BVB 22,21,30.

AENGELEGHT ENDE BEKEERT WORDEN = belegd worden.
- pecuniam colloco I; pono III;
- être investi; appliqué ou converti;
- investiert werden;
- invested;
- ser colocado; ser invertido; ser inverso;

vpl.: C1/16,17.

AENGENAEMDE SONE Zie:
- namentlijcke sone,----/

AENGERICHT; AENRICHTINGHE = sub. aanzegging; dagvaarding; bevel tot uitvoering van een gerechtelijk vonnis; gerechtelijke tenuitvoerlegging.
- vocatio; evocatio; ui ssum ad exsecutionem sententiae; executio judialis;
- assignation; citation; signification; (par huissier) ordre à exécuter une sentence; exécution judiciaire;
- gerichtliche Vorladung; Befehl zu der Vollstreckung eines Urteiles; gerichtliche Vollziehung;
- deliverance of summons (by bailiff) order to execute a sentence; judicial execution;
- citación a juicio; orden para ejecutar una sentencia; ejucución judicial;

vpl.: LPS 117; B2; B2/105; C2/1029/3; Cr2/1013/17.

AENGERICHT ENDE SOMMATIE = taut. gerechtelijke opvordering.
- postulatió iudicialis;
- sommation judiciaire;
- gerichtliche Zurückforderung;
- judicial claim;
- demanda; requerimientó;

vpl.: LPS 117.

AENGEROEPEN; VERSOCHT ENDE VERMAENT = taut. dringend verzocht.
- supplico I;
- demander avec de l'urgence; prier;
- dringend bitten;
- urgently request;
- pedir con urgencia; rogar; suplicar;

vpl.: T1/239.

AENGESLAGENE SCHAEPEN = inbeslaggenomen schapen.
- oves occupatae;
- des moutons (accaparés) saisis;
- beschlagnahmte Schafe;
- seized sheep;
- carneros secuestrados;

vpl.: BVB 107.

AENGESPROKEN Zie:
- gheport oft ----/

AENGETAST = ppf.adi. in hechtenis in verzekerde bewaring.
- datus in custodiam;
- détention; détenu;
- verhaftet;
- captured; in custody;
- en detención;

vpl.: T2/263.

AENGEWINNEN = vb. veroordelen.
- condemno I;
- condamner;
- verurteilen;
- condemn;
- condenar;

vpl.: C3/66.

AENGHAEN Zie:
- aengaen oft raken ----/

AENGHECOMEN; AENGECOMEN = vb. verworven; erbij gekomen; ten deel gevallen.
- accedo III; advenio IV;
- acquérir; échoir; tomber en partage;
- erwerben; erlangen; dazu kommen;
- obtain; gain;
- adquirir; ganar; conseguir;

vpl.: C1/31.

AENGHECOMEN ENDE VERSTORVEN = taut. bij dode verworven.
- acquis acquisitus hereditate;
- avenus du (dévolus) par succession;
- durch den Tod erworben;
- axquired by inheritance;
- adquirido por herencia;

vpl.: C1/31.

AENGHEDEELT(E) OFT TAXE = taut. aandeel.
- pars; rata pars;
- taxe ou part; action; contingent;
- Teil; Anteil;
- share; portion; part;
- parte; cuota; contingente; acción;

vpl.: PB 2/9; C1/14; PB2/3.

AENGHEET = aangaat; betreft.vb.
- attineo II; pertineo II;
- regarder;
- angehen;
- be concerned;
- importar;

vpl.: MGG 54.

AENGHELEGHT ENDE BEKEERT = taut. belegd.
- pecuniam collocare;
- appliqué ou converti (investi)
- investiert;
- invested;

- colocado; invertido; inverso;

vpl.: C1/17.

AENGHERICHTE OFT VERWUISBRIEVE = taut. verkrijgbrief.
- littera acquisitianis;
- lettre d'acquisition;
- Erwerbungsbrief;
- letter of acquisition;
- carta de adquisición;

vpl.: Cr2/982.

AENGHEVEN ENDE PRESENTATIE = taut. aangifte.
- indicium;
- présentation;
- Angabe; Anzeige;
- notification;
- denuncia (bij de justitie);

vpl.: C1/164.

AENGHESTORVEN (ERFF)GOEDEN = door vererving verworven erfgoederen.
- bona acquisita per successionem;
- biens héréditaires acquis par succession;
- durch Vererbung erworbene Güter;
- goods obtained by succession;
- bienes hereditarios adquiridos por sucesión;

vpl.: Lo6/34; C2/812.

AENGREPE = vb. overvalt.
- aggredior III; adorior III; invado III; impressionem facio III;
- attaquer; assaillir;
- angreifen;
- attack; assault;
- atacar; acometer; asaltar;

vpl.: MGG 2.

AENGRIJPER = sub. berover; rover.
- direptor; raptor; spoliator;
- déprédateur; spoliateur;
- Rauber;
- brigand; robber;
- ladrón; robador; salteador;

vpl.: T1/227.

AENGRIJPEN Zie:
- adieren ende ----/

AENGRIJPINGE; AENGRIPINGE = hom.sub. 1. geweldenarij; vergrijp; inbreuk 2. aanvaarding; in bezitneming.
- 1. comprehensio; violentia; vis 2. occupatio; possessio;
- 1. délit; faute; infraction; violation 2. occupation; prise de possession;
- 1. Gewalttätigkeit 2. Besitzergreifung;
- 1. oppression; violence 2. taking possession;
- 1. delito; infracción; quebran-

tamiento; violación; 2. ocupación; toma de posesión;
vpl.: T1/31; T2/31.

AENGRIPEN = vb. aangrijpen; aantasten; overvallen met vijandige bedoeling.
- aggredior III; adorior III; invado III; impressionem facio III;
- attaquer; assaillir;
- angreifen;
- attack; assault;
- atacar; embestir; asaltar;

vpl.: MGG 2.

AENGRIPINGE Zie:
- aengrijpinge ----/

AENHANGHEN Zie:
- adhereren oft ----/

AENHANGHERE ENDE FAUTEUR = taut. medeplichtige.
- conscius;
- complice;
- Mitschuldiger;
- accomplice;
- cómplice; fautor;

vpl.: PB/II/361.

AENHENGHER Zie:
- adherent ende ----; complice ende consorte/

AENHOREN = vb. aanhoren; toeluisteren.
- (ex) audio IV;
- écouter; prêter l'oreille; entendre;
- anhören; zuhören;
- hear; listen to;
- escuchar;

vpl.: ADR 11.

AENHOUDEN (VANGEN) Zie:
- aantasten ende ----/

AENKOMEN = sub. aanvaarden.
- appropinquatio; adventus;
- entrée (en fonction);
- antreten;
- assume;
- ancargarse de; asumir; aceptar;

vpl.: C1/56.

AENKOMEN OFFICIE ANDERE WATERPOORTEN = aanvaarding andere poortwachter andere waterpoorten; kosten elk 100 gld. aan de stad Antwerpen (1681).
- acceptatio alii custodis portae ad alias portas aquae; impensae centum florinae urbi Antverpiae (1681).
- acceptation de la fonction de portier d'autres portes de l'eau; coût chacun 100 florins à la ville d'Anvers;

- Antritt Torwächter anderer Wassertore. Kosten jeder 100 Gulden an der Stadt Antwerpen (1681);
- accession to the office of gatekeeper of other water-gates; fee 100 guilders to the town Antwerp (1681);
- aceptación del oficio de otros llaveros de otras poternas; gastos = 100 florines en favor de Amberes (1681) vpl.: C1/580.

AENKOMEN OFFICIE BODEN OP ANDERE PLAATSEN = aanvaarding ambt bode op andere plaatsen; kosten elk 50 gld. aan de stad Antwerpen (1681).
- acceptatio officii nuntii in aliis urbibus; impensae quinquaginta floribae urbi Antverpiae (1681);
- acceptation de la fonction de messagers sur d'autres lieux; coût chacun 50 florins à la ville d'Anvers; (1681)
- Antritt Amt Bote auf andere Orten; Kosten jeder 50 Gulden an der Stadt Antwerpen (1681);
- accession to the office of carrier to other places; fee 50 guilders to the town of Antwerp (1681);
- aceptación del oficio de mensajero para otros lugares; gastos de 50 florines en favor de Amberes; (1681)

vpl.: C1/580.

AENKOMEN OFFICIE BODEN OP BRUGGE = aanvaarding ambt bode op Brugge; kosten elk 200 gld. aan de stad Antwerpen (1681).
- acceptatio officii nuntii in Brugge; impensae ducentae florinae urbi Antverpiae (1681);
- acceptation de la fonction de messager sur Bruges; coût chacun 200 florins à la ville d'Anvers (1681)
- Antritt Amt Bote auf Brügge; Kosten jeder 200 Gulden an der Stadt Antwerpen (1681);
- accession to the office of carrier to Bruges; fee 200 guilders to the town of Antwerp (1681);
- aceptación del oficio de mensajero para Brujas; gastos de 200 florines en favor de Amberes;

vpl.: C1/580. (1681)

AENKOMEN OFFICIE BODEN OP BRUSSEL = aanvaarding ambt bode op Brussel; kosten elk 300 gld. aan de stad Antwerpen (1681).
- acceptatio officii nuntii in Bruxellis; impensae trecentae florinae urbi Antverpiae (1681);
- acceptation de la fonction de messager sur Bruxelles; coût chacun

300 florins à la ville d'Anvers;
- Antritt Amt Bote auf Brüssel; Kosten jeder 300 Gulden an der Stadt Antwerpen (1681);
- accession to the office of carrier to Brussels; fee 300 guilders to the town of Antwerp (1681);
- aceptación del oficio de mensajero para Bruselas; gastos de 300 florines en favor de Amberes

vpl.: C1/580. (1681)

AENKOMEN OFFICIE BODEN OP GENT = aanvaarding ambt bode op Gent; kosten elk 600 gld. aan de stad Antwerpen (1681).
- acceptatio officii nuntii in Gandavo; impensae sescentae florinae urbi Antverpiae (1681);
- acceptation de la fonction de messager sur Gand; coût chacun 600 florins à la ville d'Anvers;(1681)
- Antritt Amt Bote auf Gent; Kosten jeder 600 Gulden an der Stadt Antwerpen (1681);
- accession to the office of carrier to Ghent; fee 600 Guilders to the town of Antwerp(1681);
- aceptación del oficio de mensajero para Gante; gastos de 600 florines en favor de Amberes;

vpl.: C1/580. (1681)

AENKOMEN OFFICIE BODEN OP MECHELEN = aanvaarding ambt bode op Mechelen; kosten elk 200 gld. aan de stad Antwerpen (1681).
- acceptatio officii nuntii in Mechliniis; impensae ducentae florinae urbi Antverpiae (1681);
- acceptation de la fonction de messager sur Malines; coût chacun 200 florins à la ville d'Anvers;
- Antritt Amt Bote auf Mecheln; Kosten jeder 200 Gulden an der Stadt Antwerpen (1681);
- accession to the office of carrier to Mechlin; fee 200 guilders to the town of Antwerp (1681);
- aceptación del oficio de mensajero para Malinas; gastos de 200 florines en favor de Amberes;

vpl.: C1/580. (1681)

AENKOMEN OFFICIE CLERCKEN OFT SCHRIJVERS OUDE KLEER-COOPERS = aanvaarding ambt schrijver bij gezworen handelaars in tweedehandsgoederen; kosten elk 1500 gld. aan de stad Antwerpen (1681).
- acceptatio officii scribae apud mercatores iuratos bonorum usorum; impensae mille et quinsentae florinae urbi Antverpiae;

(1681);
- acceptation de la fonction d'employé aux écritures auprès de fripiers assermentés; coût chacun 1500 florins à la ville d'Anvers;(1681)
- Antritt Amt Schreiber bei geschwörenen Händlern in Gebrauchtwaren; Kosten jeder 1500 Gulden an der Stadt Antwerpen (1681);
- accession to the office of clerk of the sworn merchants in second-hand goods; fee 1500 guilders to the town Antwerp(1681);
- aceptación del oficio de escribiente para comerciantes jurados en articulos de segunda mano; gastos = 1500 florines; en favor de Amberes(1681) vpl. C1/580.

AENKOMEN OFFICIE COLLECTEUR WIJNACCIJSE = aanvaarding ambt ontvanger wijnaccijns; kosten 600 gld. aan de stad Antwerpen (1681).
- acceptatio officii exactoris tributi vini; impensae sescentae florinae urbi Antverpiae(1681);
- acceptation de la fonction de receveur de l'accise sur le vin; coût 600 florins à la ville d'Anvers; (1681)
- Antritt Amt Einnehmer Weinakzise; Kosten jeder 600 Gulden an der Stadt Antwerpen(1681);
- accession to the office of collector wine-excise; fee 600 guilders to the town Antwerp(1681);
- aceptación del oficio de recaudador de impuestos sobre consumo de vino; gastos = 600 florines; en favor de Amberes(1681)vpl.id.

AENKOMEN OFFICIE COLLECTEURS ENDE CONTROLLEURS BIERACCIJSE = aanvaarding ambt ontvangers en controleurs bieraccijns; kosten elk 1200 gld. aan de stad Antwerpen(1681).
- acceptatio officii exactorum et custodum tributi vini; impensae mille ducentae florinae urbi Antverpiae (1681);
- acceptation de la fonction de receveur et de contrôleur de l'accise sur la bière; coût chacun 1200 florins à la ville d'Anvers;
- Antritt Amt Einnehmer und Aufseher Bierakzise; Kosten jeder 1200 Gulden an der Stadt Antwerpen (1681);
- accession to the office of collector and controller of the beer-excise; fee 1200 guilders to the town Antwerp (1681);

- aceptación del oficio de recaudadores e inspectores de los impuestos sobre consumo de cerveza gastos = 1200 florines en favor de Amberes(1681)vpl.idem

AENKOMEN OFFICIE CONTROLLEUR EECKHOF = aanvaarding ambt opzichter stadswerf; kosten 1000 gld. aan de stad Antwerpen (1681).

- acceptatio officii custodis navalium urbis; impensae mille florinae urbi Antverpiae (1681);
- acceptation de la fonction de surveillant du chantier naval de la ville coût 1000 florins à la ville d'Anvers; (1681)
- Antritt Amt Aufseher des Stadtwerft; Kosten 1000 Gulden an der Stadt Antwerpen (1681);
- accession to the office of inspector of the ship-yard of the town; fee 1000 guilders to the town of Antwerp (1681);
- aceptación del oficio de inspector del astillero municipal; gastos de 1000 florines en favor de Amberes;(1681)

vpl.: C1/580.

AENKOMEN OFFICIE CONTROLLEUR ENDE BOEKHOUDER WIJNACCIJSE = aanvaarding ambt opziener en boekhouder wijnaccijns; kosten elk 500 gld. aan de stad Antwerpen(1681).

- acceptatio officii custodis et ratiocinatoris tributi vini; impensae quingentae florinae urbi Antverpiae (1681);
- acceptation de la fonction d'inspecteur et de comptable de l'accise sur le vin; coût chacun 500 florins à la ville d'Anvers(1681)
- Antritt Amt Aufseher und Buchhalter der Weinakzise; Kosten jeder 500 Gulden an der Stadt Antwerpen (1681);
- accession to the office of inspector and book-keeper of the wine-excise; fee 500 guilders to the town Antwerp (1681);
- aceptación del oficio de inspector y contable de derechos de consumo de vino; gastos = 500 florines en favor de Amberes

vpl.: C1/580. (1681)

AENKOMEN OFFICIE CONCIERGE STADTHUYS = aanvaarding ambt huisbewaarder stadhuis kosten 100 gld. aan de stad Antwerpen(1681).

- acceptatio officii custodis curiae; impensae centum florinae urbi Antverpiae (1681);

- acceptation de la fonction de gardien de la mairie; coût 100 florins à la ville d'Anvers(1681)
- Antritt Amt Hausmeister des Rathauses; Kosten 100 Gulden an der Stadt Antwerpen (1681);
- accession to the office of doorkeeper of the townhall; fee 100 guilders to the town of Antwerp (1681);
- aceptación del oficio de guarda de la alcaldia; gastos de 100 florines en favor de Amberes (1681);

vpl.: C1/580.

AENKOMEN OFFICIE GHESWORENE STADTSBODE = aanvaarding ambt stadsbode; kosten elk 300 gld. aan de stad Antwerpen (1681).

- acceptatio officii nuncii urbis; impensae trecentae florinae urbi Antverpiae (1681);
- acceptation de la fonction de messager de la ville; coût chacun 300 florins à la ville d'Anvers; (1681)
- Antritt Amt Stadtbote; Kosten jeder 300 Gulden an der Stadt Antwerpen (1681);
- accession to the office of servant of the town; fee 300 guilders to the town of Antwerp(1681);
- aceptación del oficio de mensajero municipal; gastos de 300 florines en favor de Amberes(1681)

vpl.: C1/580.

AENKOMEN OFFICIE GREFFIER = aanvaarding ambt griffier; kosten 4000 gld. aan de stad Antwerpen (1681).

- acceptatio officii scribae; impensae quattuor milia florinae civitati Antverpiae(1681);
- acceptation de la fonction de greffier; coût 4000 florins à la ville d'Anvers; (1681)
- Antritt Amt von Urkundsbeamte; Kosten 4000 Gulden an der Stadt Antwerpen (1681);
- accession to the office of register; fee 4000 guilders to the town Antwerp (1681);
- aceptación del oficio de escribano; gastos de 4000 florines en favor de Amberes(1681);

vpl.: C1/579.

AENKOMEN OFFICIE GREFFIER THRESORIERKAMER = aanvaarding ambt griffier van de Tresorierkamer; kosten 3000 gld. aan de stad Antwerpen (1681); (1681)

- acceptatio officii scribae; impensae3000 florinae urbi Antverpiae

- acceptation de la fonction de greffier de la trésorerie; coût 3000 florins à la ville d'Anvers;(1681)
- Antritt des Urkundsbeamte der Tresorierkammer; Kosten 3000 Gulden an der Stadt Antwerpen (1681);
- accession to the office of registrar of the "Tresorier"chamber; fee 3000 guilders to the town Antwerp (1681);
- aceptación del oficio de escribano de la cámara del tesorero; gastos de 3000 florines en favor de Amberes (1681);

vpl.: C1/580.

AENKOMEN OFFICIE GREFFIER WEESKAMER = aanvaarding ambt griffier weeskamer; kosten 2000 gld. aan de stad Antwerpen (1681).

- acceptatio officii scribae orphanotrophii; impensae duo milia urbi Antverpiae (1681);
- acceptation de la fonction d'employé aux écritures de l'orphelinat; coût 2000 florins à la ville d'Anvers;(1681)
- Antritt Amt von Urkundsbeamte der Erbschaftskammer; Kosten 2000 Gulden an der Stadt Antwerpen (1681);
- accession to the office of registrar of the orphan's court; fee 2000 guilders to the town of Antwerp (1681);
- aceptación del oficio de escribano de la cámara de los orfanatorios; gastos de 2000 florines en favor de Amberes;(1681)

vpl.: C1/580.

AENKOMEN OFFICIE GHESWORENE STADTSBODE = aanvaarding ambt stadsbode; kosten elk 300 gld. aan de stad Antwerpen (1681).

- acceptatio officii nuncii urbis; impensae trecentae florinae urbi Antverpiae (1681);
- acceptation de la fonction de messager de la ville; coût chacun 300 florins à la ville d'Anvers;
- Antritt Amt Stadtbote; Kosten jeder 300 Gulden an der Stadt Antwerpen (1681);
- accession to the office of servant of the town; fee 300 guilders to the town of Antwerp (1681);
- aceptación del oficio de mensajero municipal; gastos de 300 florines en favor de Amberes(1681)

vpl.: C1/580.

AENKOMEN OFFICIE KNAEP VAN DE WEESKAMER = aanvaarding ambt kamerbewaarder weeskamer; kosten

600 gld. aan de stad Antwerpen(1681)

- acceptatio officii custodis orphanotrophii; impensae sex centum florinae urbi Antverpiae (1681);
- acceptation de la fonction de chambrier de l'orphelinat; coût 600 florins à la ville d'Anvers;
- Antritt Amt von Türhüter der Erbschaftskammer; Kosten 600 Gulden an der Stadt Antwerpen (1681);
- accession to the office of chamberlain of the orphan's court; fee 600 guilders to the town of Antwerpen (1681);
- aceptación del oficio de guarda de la cámara de orfanatorios; gastos de 600 florines en favor de Amberes (1681);

vpl.: C1/580.

AENKOMEN OFFICIE KNAEP WIJNACCIJSE = aanvaarding ambt dienaar wijnaccijns; kosten 300 gld. aan de stad Antwerpen (1681).

- acceptatio officii ministri tributi vini; impensae trecentae florinae urbi Antverpiae (1681);
- acceptation de la fonction de serviteur de l'accise sur le vin; coût 300 florins à la ville d'Anvers; (1681)
- Antritt Amt Diener Weinakzise; Kosten jeder 300 Gulden an der Stadt Antwerpen (1681);
- accession to the office of servant wine-excise; fee 300 guilders to the town Antwerpen(1681)
- aceptación del oficio de servidor de los impuestos sobre consumo de vino; gastos = 300 florines en favor de Amberes(1681)

vpl.: C1/580.

AENKOMEN OFFICIE PENSIONARIS = aanvaarding ambt van bezoldigde rechtsgeleerde raadsman; daarvoor betaalde de eerste raadsman 4000 gld. en de tweede raadsman 2000 gld.(Antwerpen 1681).

- acceptatio officii senatoris iuris periti cui merces dabatur; pro eo senator primus solvebat quattuor millia florinas et senator secundus duo milia florinas Antwerpen 1681;
- acceptation de la fonction de conseiller juridique salarié le premier conseiller payait pour cela 4000 florins, le second 2000 à la ville d'Anvers (1681)
- Antritt Amt von besoldeten rechtsgelehrten Ratgeber; dafür bezahlte der erste Ratgeber 4000

Gulden und der zweite Ratgeber 2000 Gulden (Antwerpen 1681)
- accession to the office of paid legal counsellor; the first counsellor paid 4000 guilders and the second counsellor 2000 guilders for the office (Antwerp 1681);
- aceptación de la función de consejero juridico asalariado; gastos primero consejero 4000 florines, segundo consejero 2000 florines en favor de Amberes (1681);

vpl.: C1/579.

AENKOMEN OFFICIE PORTIER ST. JANSVLIET = aanvaarding ambt poortwachter St. Jansvliet; kosten 400 gld. aan de stad Antwerpen (1681).
- acceptatio officii custodis portae St. Jansvliet; impensae quadringentae florinae urbi Antverpiae (1681);
- acceptation de la fonction de portier de St. Jansvliet; coût 400 florins à la ville d'Anvers;
- Antritt Amt Torwächter St. Jansvliet; Kosten jeder 400 Gulden an der Stadt Antwerpen (1681);
- accession to the office of gatekeeper St. Jansvliet; fee 400 guilders to the town Antwerp (1681);
- aceptación del oficio de llavero de St. Jansvliet; gastos de 400 florines en favor de Amberes;

vpl.: C1/580. (1681)

AENKOMEN OFFICIE PORTIERS KIPDORPPOORTE, ROIJPOORT, ST. JORISPOORT ENDE HET BIERHOOFT = aanvaarding ambt poortwachter Kipdorppoort, Roijpoort, St. Jorispoort en 't Bierhooft; kosten elk 600 gld. aan de stad Antwerpen (1681).
- acceptatio officii custodis portae Kipdorppoort, Roijpoort, St. Jorispoort en 't Bierhooft; impensae sescentae florinae urbi Antverpiae (1681);
- acceptation de la fonction de portier de Kipdorppoorte etc.; coût chacun 600 florins à la ville d'Anvers;(1681)
- Antritt Amt Torwächter Kipdorppoort, Roijpoort, St. Jorispoort, 't Bierhooft; Kosten jeder 600 Gulden an der Stadt Antwerpen (1681);
- accession to the office of gatekeeper Kipdorppoort, Roijpoort, St. Jorispoort, 't Bierhooft; fee 600 guilders to the town Antwerp (1681);
- aceptación del oficio de llavero de Kipdorppoort, Roijpoort, Puerta de San Jorge y 't Bierhooft gastos de 600 florines en favor de Amberes 1681;

vpl.: C1/580.

AENKOMEN OFFICIE PORTIERS SLIJCKPOORT, CROONENBORGHPOORT = aanvaarding ambt poortwachter Slijckpoort, Croonenborghpoort; kosten elk 300 gld. aan de stad Antwerpen (1681).
- acceptatio officii custodis portae Slijckpoort, Croonenborghpoort; impensae trecentae florinae urbi Antverpiae (1681);
- acceptation de la fonction de portier de Slijckpoort, Croonenborghpoort; coût chacun 300 florins à la ville d'Anvers;(1681)
- Antritt Amt Torwächter Slijckpoort, Croonenburgpoort; Kosten jeder 300 Gulden an der Stadt Antwerpen (1681);
- accession to the office of gatekeeper Slijckpoort, Croonenburgpoort; fee 300 guilders to the town Antwerp (1681);
- aceptación del oficio de llavero de la puerta Slijck y de la puerta Croonenborgh; gastos = 300 florines en favor de Amberes(1681)

vpl.: C1/580.

AENKOMEN OFFICIE SECRETARIS = aanvaarding ambt secretaris; kosten elk 4000 gld. aan de stad Antwerpen (1681).
- acceptatio officii secretarii; impensae quattuor milia florinae civitati Antverpiae (1681);
- acceptation de la fonction de secrétaire; coût 4000 florins chacun à la ville d'Anvers;(1681)
- Antritt Amt von Sekretär; Kosten jeder 4000 Gulden an der Stadt Antwerpen (1681);
- accession to the office of secretary; fee each 4000 guilders to the town Antwerp (1681);
- aceptación de la función de secretario; gastos de 4000 florins en favor de Amberes (1681);

vpl.: C1/579.

AENKOMEN OFFICIE WIJNROEDERS = aanvaarding ambt wijnpeilers; kosten elk 1000 gld. aan de stad Antwerpen (1681).
- acceptatio officii perspectoris; impensae mille florinae urbi Antverpiae (1681);

- acceptation de la fonction de jaugeur de vin; coût chacun 1000 florins à la ville d'Anvers;
- Antritt Amt Weineicher; Kosten jeder 1000 Gulden an der Stadt Antwerpen (1681);
- accession to the office of wine-gauger; fee 1000 guilders to the town Antwerp (1681);
- aceptación del oficio de aforador para vino; gastos = 1000 florines en favor de Amberes (1681);

vpl.: C1/580.

AENKOMMELINGHE = sub. opvolger.
- successor;
- successeur;
- Nachfolger;
- successor;
- sucesor;

vpl.: C1/700.

AENKOMEN Zie:
- uijtter zijde ----/

AENLEGGER Zie :
- pandt die den ---- gegeven wordt /

AENLEGGHEN Zie:
- bekeeren oft ----/

AENLEGGHEN = vb. beleggen (gelden).
- occupo I pecunias apud aliquem;
- placer; invester;
- anlegen;
- invest;
- invertir; colocar (dinero);

vpl.: C1/17.

AENLEGGHEN OFT CONSIGNEREN = taut. in 'n officieel stuk opnemen (vermelden).
- consigno I;
- consigner;
- zu Verwahrung gerichtlich niederlegen;
- consign;
- consignar;

vpl.: C1/165/6.

AENLEGGHERE (AENLEGGERSSE) OFTE HEYSSCHER = taut. eiser; eiseres; aanlegger; aanlegster.
- petitor; accasator; actor; postulatrix; calengiator; litigator;
- demandeur ; requerant; demanderesse;
- Kläger; Klägerin;
- claimant; plaintiff; female plaintiff;
- actor; demandante; demandador (a); litigante;

vpl.: C2/809; MGG 12; Lo3/106; C1/499.

AENLEGGERSSE Zie:
- aenlegghere;---- ofte heysscher/

AENLEYDINGE = sub. begeleiding.
- comitatus;
- conduit;
- Vorführung;
- accompaniment;
- acompañamiento;

vpl.: Lo1/514.

AENLOCKEN = vb. tot zich lokken; verlokken.
- allicio III;
- attirer; allêcher;
- verführen;
- allure;
- atraer; seducir;

vpl.: PB/III/328.

AENLOCKINGHE = sub.verlokking; ronseling; aantrekking; het aantrekken van (vreemdelingen).
- invitamentum (ad aliquid); attrahendi vis; illecebra;
- (allèchement)(à attirer) attrait; tentation; attirance;
- Anziehung; Einladung; Verlockung;
- temptation; enticement;
- tentación; seducción; atracción;

vpl.: Lo2/776; C1/577/4.

AENLOTEN = vb. aanwijzen door het lot.
- sortior IV;
- partager par le sort;
- durch das Los anweisen;
- cast lots; draw lots;
- indicar (of = asignar) echando suertes;

vpl.: C1/193.

AENMAENEN = vb. aansporen; bevelen.
- adhortor I; moneo II;
- exhorter; commander; stimuler;
- anspornen; gebieten;
- urge; order; command;
- mandar; exhortar; estimular;

vpl.: DVB 12; BVB 190.

AENMERCKEN = vb. opmerken.
- observo I;
- remarquer; observer;
- bemerken;
- remark; observe;
- notar; reparar; advertir; observar; hacer; notar;

vpl.: PB/III/3.

AENNOPENDE = aangaande; betreffende; nopens.
- circa;
- concernant;
- betreffend;
- regarding;
- concernient e; en lo que atane a;

AEN

en esto de; en cuanto a;
vpl.: PB/III/309, 303.

AENPAELEN = vb. aangrenzen.
- adiaceo II; contingo III;
- confiner; être limitrophe ou adjacent;
- angrenzen;
- to be adjacent;
- confinar; estar adyacente;

vpl.: BVB 169.

AENPAERT Zie:
- aanpart; aenpart;----/

AENPAERT OFT QUOTE = taut. aandeel.
- pars;
- action;
- Anteil;
- share;
- cuato; acción; participación;

vpl.: PvB6/576.

AENPART Zie:
- aanpart;----; aenpaert/

AENRAECKENDE = praep. aanrakende; betreffende.
- quantum ad; de; quod attinet ad;
- concernant; au sujet de;
- in Bezug auf;
- concerning;
- en cuanto to atañe a; por lo que respecta a; concerniente a;

vpl.: BVB 41.

AENRECHTEN = een vonnis ten uitvoer leggen vb.
- sententiam exsequor III;
- exécuter une sentence;
- Urteil ausführen;
- execute a sentence;
- ejecutar una sentencia;

vpl.: B2/

AENREGHEN OFT INFILACEREN = taut. afleggen; in archief bewaren.
- conservare in tabularío;
- garder dans des archives;
- reihen;
- to keep (in) records;
- archivar; guardar;

vpl.: PB/II/44.

AENRICHTINGHE Zie:
- aengericht;----/

AENRICHTINGE AEN DEN LIJVE = gerechtelijke tenuitvoerlegging (van een vonnis) door aanhouding.
- perfectio iudicialis (sententiae per comprehensionem;
- exécution légale (d'une sentence) par arrêt;
- gerichtliche Vollziehung durch Verhaftung;
- legal execution of sentence by arrest;

AEN

- ejecucion judicial (de una sentencia) por arresto;

vpl.: vdV/112; C2/902; B1.

AENROEPEN ENDE IMPLOREREN = taut. afsmeken.
- imploro I et incoco I; rogo I; peto III; deprecor I;
- implorer;
- erflehen;
- implore;
- implorar;

vpl.: T1/177, 398; MGG 236.

AENSATE = sub. aanbouw.
- accessio; recens aedificium;
- construction;
- der Anbau;
- subsidiary structure; annex(e);
- construcción anexa;

vpl.: B1/43; C2/889.

AENSCHIJNE Zie:
- met blickende aensicht /

AENSCHOUW Zie:
- regard ende ----/
- sonder ---- te nemen/

AENSCHOUW = sub. gerechtelijke schouwing.
- observatio; respectus;
- inspection judiciaire;
- gerichtliche Schau;
- observation;
- autopsia judicial;

vpl.: C1/264.

AENSCHOUW ENDE REGARD = taut. achting; aandacht; consideratie; opmerkzaamheid.
- consideratio;
- égard; considération; attention;
- Achtung;
- attention; consideration;
- atención; consideración;

vpl.: PB/II/19.

AENSCHOUW NEMEN = in overweging nemen.
- pensitare;
- prendre en considération;
- in Erwägung nehmen;
- take into consideration;
- tomar en consideración; considerar;

vpl.: Lo3/232.

AENSCHOUWEN ENDE INT AENSIEN = taut. aanzicht; met betrekking op; ten aanzien van.
- aspectus;
- devant; en présence de;
- im Ansehen von; im Gegenwart von;
- in presence of;
- delante de; end presencia de;

vpl.: T1/242.

AENSCOUWEN Zie:
- respijt, opsien ende ---- hebben/
- zonder ----/

AENSCOUWINGE = sub. aanblik.
- aspectio; aspectus;
- aspect; regard; vue;
- Anblick; Anschauen;
- look; sight;
- contemplación; vista;

vpl.: T1/29.

AENSICHT Zie:
- met blijckenden aenschijne, met blijnckende ----/
- verstoren ende ontwerven van ----/

AENSICHT = sub. aangezicht; gelaat; gezicht.
- facies; frons; os; vultus;
- face; mine; visage;
- Gesicht; Antlitz;
- face; visage;
- cara; faz; rostro;

vpl.: T1/129; T2/66.

AENSICHTEN Zie:
- ghedaente ende teekenen van de ---- van personen/
- vermomde ende ghestopte ----/

AENSIEN Zie:
- aenschouwen ende int ----/

AENSIENDE ENDE MERCKENDE = taut. merkend.
- observans;
- (mous étant apercus et) considérant que;
- merkend; beobachtend; bemerkend;
- noticing;
- notando; observando;

vpl.: C1/172.

AENSLAEN Zie:
- feijtelijck ----/

AENSLAEN ENDE ARRESTEREN = taut. in arrest cq. verzekerde bewaring nemen.
- arresto I;
- arrêter;
- in Verwahrung nehmen;
- arrest;
- tomar en arresto; arrestar;

vpl.: PvB1/313.

AENSLAGENE SCHAEPEN = in beslag genomen schapen.
- oves occupatae;
- des moutons (accaperés) saisis;
- beschlagnahmte Schafe;
- seized sheep;
- carneros secuestrados;

vpl.: BVB 107.

AENSLAGINGE = sub. aanslag; te betalen belastingsom.
- insidia; collatio pecuniae; tributum;
- saisie; taux de l'impôt; contribution cotisation;
- Attentat; Veranlagung zur Steuer; zu zahlen Steuer;
- attack; assesment; rates to be paid;
- atentado; impuesto; tributo; gravamen;

vpl.: BVB 88; AKB 1; PvB8/25.

AENSOECKE; AENSOECKINGE; AENSOEC = sub. uitnodiging.
- invitatio;
- invitation;
- Einladung; Aufforderung;
- invitation;
- invitación; petición;

vpl.: Lo3/36; Lo4/184.

AENSOEC Zie:
- aensoecke;----; aensoekinge/

AENSOEKINGE Zie:
- aansoecke; aensoec; ----/
- dach van sommatie oft ----/

AENSPRAECK Zie:
- ticht ende ---- geven/

AENSPRAECK ENDE(OFT) TICHT (BETICHTINGE) = aanklacht en gerechtelijke eis.
- postulatio et accusatio; postulatio judicialis;
- réquisition et accusation; exigence judiciaire;
- Klage und Anklage; gerichtliche Forderung;
- postulation and accusation; judicial demand;
- denuncia y acción judicial; acusación; acción; demanda;

vpl.: B2/35,119; C1/75; B1/7; C2/883, 993.

AENSPRAECKE; AENSPRAKE OFT LIBEL = taut. aanklacht; gerechtelijke eis; klaagschrift.
- libellus; accusatio; postulatio;
- accusation; inculpation; demande réquisitoire; libelle ou action;
- Anklage; gerichtliche Forderung;
- charge; judicial claim; plaint;
- acusación; denuncia; demanda justicial; acción judicial; pieza; acusadora; queja escrita;

vpl.: T1/633; C1/75,502.

AENSPRAECKE Zie:
- den gevanghenen ticht ende ---- doen/
- termijn van ----/

AENSPRAECKE ENDE CONCLUSIE = gerechtelijke eis en besluit.

- postulatio iudicialis et conclusio;
- instance judiciaire et conclusion;
- gerichtliche Forderung und Entschlusz;
- judicial postulation and conclusion;
- demanda judicial y decisión;

vpl.: vdV/112; C2/902; B1.

AENSPRAKE Zie:
- aenspraecke;---- oft libel/
- termijn van ----/

AENSPRAKE BIJ GESCHRIFTE = schriftelijke eis.
- postulatio scripta;
- demande par écrit;
- schriftliche Klage;
- written claim;
- demanda por escrito;

vpl.: Ca2/403.

AENSPRAKE OFT BETICHTINGE = taut. aanklacht.
- accusatio;
- accusation;
- Anklage;
- accusation;
- acusacion;

vpl.: B2/119.

AENSPREEKELIJK EN EXECUTABEL SIJN = verantwoordelijk en uitvoerbaar zijn.
- responsabilis et executabilis esse;
- être responsable et exécutable;
- zur Verantwortung gezogen werden können;
- le responsible and executable;
- ser responsable y ejecutable;

vpl.: SKB 16.

AENSPREEKEN Zie:
- tijden oft ----/
- tijden, ---- ende geneeken/

AENSPREKEN Zie:
- ten eede ----/
- ten eedt ----/
- ter eedt ----/
- ter waerheijdt ----/

AENSPREKEN OFT BE KLAEGHEN = taut. aanklagen.
- accuso I;
- actionner;
- anklagen;
- accuse; charge with;
- poner pleito a uno; proceder judicialmente contra uno; citar a uno antre el tribunal;

vpl.: Lo7/8.

AENSPREKEN OFT TIJDEN = beschuldigen of in rechte aanspreken.
- accusare vive postulare;
- accuser ou actionner;

- beschuldigen oder gerichtlich verfolgen;
- accuse or to sue at law;
- acusar o poner plieto a uno;

vpl.: Lo1/104.

AENSTEECKEN = vb. aangraven (van turfveld).
- fodo III (glebas bituminosas);
- couper de la tourbe; exploiter; bêcher;
- anfangen mit graben (torfstechen)
- begin with digging (cutting peat)
- cortar turba;

vpl.: AKB 3; DKB 1.

AENSTONS = adv. direct.
- statim; extemplo; confestim; sine mora;
- immédiatement; tout de suite;
- sofort;
- directly; forthwith;
- en el acto; en seguida acto seguida;

vpl.: SKB 16.

AENSTOOT = sub. aanval.
- incursio; impetus;
- attaque;
- Angriff;
- attack;
- ataque; asalto;

vpl.: T2/368.

AENSUECKEN = vb. verzoeken.
- peto III;
- prier; demander;
- bitten;
- request;
- hacer una petición;

vpl.: PvB1/172.

AENSWEIREN Zie:
- kint ----/

AENT BERT SITTEN = aan de toonbank zitten.
- sedere in mensa;
- siéger au comptoir;
- am Ladentisch sitzen;
- sit at the counter;
- estar sentado al mostrador; sentarse en el mostrador;

vpl.: Lo1/316.

AENTAELE = sub. aanspraak in rechte.
- vindiciae;
- titre par droit;
- gerichtliche Ansprache;
- claim by law (right)
- pretensión; derecho;

vpl.: Cr2/971.

AENTAELEN = vb. dagvaarden.
- diem dicere; in ius vocare; citare;
- assigner; appeler qn; en justice;

AEN

- vor Gericht laden; vorladen;
- summon;
- citar; emplazar; demandar; ante el juez;

vpl.: Bl: Pr.Tr/5; C2/931.

AENTAST(AENTASTINGE)(OFT) VAN APPREHENTIE = in hechtenisneming; gevangenneming.

- arrestatio; apprehensio;
- arrestation; appréhension;
- Verhaftung; Gefangennahme;
- taking into custody; arrest; apprehension; capture;
- detención; arresto; prisión; captura;

vpl.: C1/7,383; Lo5/150; Cr2/1044; C1/326; T1/17; Lo4/806.

AENTAST VAN EEN PERSOON = aanhouding van een mens.

- arrestatio personae;
- arrestation d'une personne;
- Festnahme eines Menschen;
- apprehension of a man;
- arresto de una persona;

vpl.: C1/596.

AANTASTEN Zie:

- aenhouden, vangen ende ----/
- onnutelijc ----/
- vangen noch ----/

AENTASTEN = vb. aanhouden jur. in hechtenis nemen; in verzekerde bewaring stellen; gevangen nemen.

- prehendo III; deprehendo III; pono III in custodiam; apprehendere;
- saisir; arrêter; mettre en séquestre;
- verhaften; festnehmen;
- apprehend; arrest; put into custody;
- detener; arrestar; poner en custodia; coger preso;

vpl.: BVB 171; B2/3- C2/1029; C1/388.

AENTASTEN ENDE VASTHOUDEN ENDE APPREHENDEREN = vb. gevangen nemen; aanhouden; in hechtenis nemen; in verzekerde bewaring stellen; arresteren; gevangen houden.

- arreto I; apprehendo III; prehendo III; deprehendo III; pono III in custodiam; comprehendo III;
- arrêter; saisir; mettre en séquestre; apprehender; faire prisonnier; capturer;
- verhaften; festnehmen; gefangen halten;
- arrest; apprehend; put into custody; capture; keep in prison;

AEN

- arrestar; coger preso; detener en prisión; poner en custodia; aprehender; tomar preso;

vpl.: EE16; PBII/354; PB2/66; Lo7/438; C1/388; BVB 171; B2/3; C2/1029.

AENTASTEN ENDE IN GHEVANCKENISSE HOUDEN = in arrest nemen en gevangen houden.

- apprehendere et in carcere tenere;
- appréhender et garder en prison;
- verhaften und verhaftet halten;
- take into custody and keep captive;
- arrestar y tener presa a una persona (of = tener preso a uno)

vpl.: C1/344.

AENTASTEN, VANGHEN ENDE VERVOLGHEN = gevangennemen en voor het gerecht dagen.

- apprehendo III et assigno I in tribunal;
- appréhender; assigner en justice; saisir;
- verhaften; vor Gericht laden; gefangen nehmen;
- capture ans summon; to arrest; capture;
- arrestar y citar (of = emplazar) tomar preso;

vpl.: PB/II/354; C1/382; Lo1/454; C1/660.

AENTASTINGE Zie:

- executie ende ----/

AENTASTINGE = aanhouding; inhechtenisneming sub.

- apprehensio;
- arrestation; arrêt;
- Verhaftung;
- arrest; apprehension;
- detención; arresto; captura;

vpl.: T1/17.

AENTASTINGHE Zie:

- bij ---- hunder personen/

AENTASTING(H)E ENDE APPREHENSIE = taut. gevangenneming.

- comprehensio captura;
- capture; arrestation;
- Verhaftung;
- capture;
- arresto; captura;

vpl.: PB/II/391.

AENTASTINGHE (ARRESTIE) ENDE APPREHENSIE = taut. gevangenneming; inbeslagneming en aanhouding; in bezit nemen.

- apprehensio; comprehensio; arrestatio; possessio;

- appréhension; arrestation; arrêt; enlèvement; capture;
- Verhaftung; Beschlagnahme; Aneignung; Bemächtigung; Gefangennahme; Besitznahme;
- capture; seisure; detainment; apprehension; arrest; detention; occupancy; occupation;
- arresto; captura; prision; secuestro; detencion; aprehension; ocupacion; tomade; posésion;

vpl.: PB/II/308,322,355; Cul/6; BVB/101; T1/108; 10V/164; PVB/1/314; B2/138; C2/1039; Bl:Pl. Bra 41; B1/EE7.

AENTASTINGE ENDE ARRESTERINGE = taut. inhechtenisneming.
- comprehensio;
- arrestation;
- Verhaftung;
- capture;
- detención; arresto;

vpl.: Lo4/554.

AENTASTINGE OFTE INSULTARINGE = taut. belediging.
- offensio;
- insultation;
- Angreifungen oder Bedrohungen;
- insult;
- insulto; ofensa;

vpl.: PvB9/44.

AENTASTINGHE VAN LYFFVE OFT PRISE DE CORPS = gevangenneming inhechtenisneming sub.
- comprehendere;
- arrestation;
- Verhaftung;
- captura;
- captura; arresto;

vpl.: PB/II/327.

AENTA(U)XEREN = vb. schatten; toekennen.
- taxo 1; praetaxo 1;
- taxer; allouer;
- schätzen; zuerkennen;
- estimate; approise in advance;
- tasar; evaluar; estimar de autemano; valorar; calcular;

vpl.: Lo4/422; C1/644.

AENTEECKENINGHE Zie:
- marginale----/

AENTIJDEN = vb. aantijgen; ten laste leggen.
- conferre aliquid in aliquem;
- faire grief de;
- zur Last legen;
- lay to (a person's) charge;
- imputar; achacar; atribuir; acusar;

vpl.: T2/285.

AENTRECKER(E) = sub. schoenlepel schoentrekker.
- calcipes; cochlear calceamenti-instrumentum ad calceamenta induenda;
- chaussepied; tirant;
- Schuhzieher; Schuhanzieher; Schuhhorn;
- shoe-lift; shoe(ing)-horn;
- calzador; instrumento para ponerse algún calzado;

vpl.: Lo5/398; Lo3/180; PvB1/246; C1/430.

AENVAARDEN; AANVERDEN; AENVEERDEN; AENVIER DEN = vb. 1. aannemen; accepteren 2. in ontvangst nemen 3. aanvaarden (ambt) 4. aanhouden; voor het gerecht brengen.
- 1.accipio III; recipio III; suscipio III 2. capio III; ineo IV 3. adeo IV (munus) 4. aggredior III (alem legibus) arripio III; apprehendo III;
- 1.accepter; recevoir; recuillir. 2.entrer en service 3. entrer en fonction(s); prendre; possession d'un charge 4. appréhendre; arrêter; trainer en justice; poursuivre juridiquement en justice;
- 1+2 annehmen; akzeptieren; bejahen 3. antreffen; hinnehmen 4. gerichtlich angreifen; verfolgen;
- accept; receive 2. asuine 3. enter into office 4. arrest; sumnion;
- 1.aceptar; recibir; acoger; asumir 4. arrestar; detener; perseguir; poner pleita a;

vpl.: BVB 103,184; MGG 61; BKB 6; ADR 8; B1/20,34,77; B2/C1/46; C2/885, 887, 896.

AENVANCK = sub. het aanvaarden of in bezit nemen van erfgoed (dat afgepand werd).
- occupatio fundorum; praediorum quibus creditori cavetur;
- l'action de prendre possession d'un héritage, d'un patrimoine donné à ferme;
- das Antreten oder Besitz ergreifen von Erbgut (dasz verpfändet wurde);
- taking possession of an inheritance (that was mortgaged);
- tomar posesión de un patrimonio (que ha sido hipotecado);

vpl.: BVB 174.

AENVEERDEN Zie:
- aanvaarden; aenverden;----; aenvierden/

AEN

- onder beneficie van inventaris ----/
- onverscheijdelijck ----/

AENVEERDEN ENDE ADIEREN = taut. aanvaarden.
- accipio III;
- accepter;
- antreten;
- take possession of;
- adir; aceptar;

vpl.: T1/515.

AENVEERDENE; AENVEERDER(E) = hom.sub. 1. aanvaarder van een erfenis 2. verweerder.
- 1.acceptor hereditatis 2. qui accipit et acceptat actor;
- 1.celui qui accepte un heritage ; acceptant 2. défendeur;
- 1. Antreter einer Erbschaft 2. Verteidiger;
- 1.who enters into an inheritance acceptor 2. defendant;
- 1. él que ade una herencia; aceptador 2. él citado; él demandado en un proceso de casación;

vpl.: T1/103; C1/252, 577/4.

AENVEERDINGE ENDE AENGRIJPINGE (OCCUPACIE; OCCUPATIE) = taut. aanvaarding; inbezitneming aanneming.
- acceptatio; occupatio; acceptio; possessio;
- acceptation; prise de possession entrée en fonction;
- Antretung; Akzeptation; Besetzung; Besitzergreifung;
- taking possession of; aceptance; acception; occupation; occupancy;
- aceptación; adición; toma de posesión; ocupación;

vpl.: T1/46, 121, 518; Lo3/564; B1/95; C2/899; T2/216; Lo7/344; C1/48.

AENVERBOIREN = vb. verbeuren.
- perdo III;
- perdre;
- einbüszen;
- forfeit;
- perder;

vpl.: PvB1/189.

AENVERDEN Zie:
- aanvaarden;----; aenveerden; aenvierden/

AENVERSTORVEN = door versterf overgegaan op een ander erven.
- morte redeo IV ad;
- dévolu;
- erben nach dem Tode des Erblassers;
- inherit;

AEN

- entregado a otro por herencia;

vpl.: C1/156.

AENVERSTORVEN VAN BEZIJDEN Zie:
- goederen ----/

AENVIERDEN Zie:
- aanvaarden; aenverden; aenveerden;----/

AENVOIRDERINGE = sub. vorderring.
- postulatio;
- demande; postulation;
- Anforderung; Forderung;
- claim; demand;
- acción; demanda; exigencia; reclamación;

vpl.: T1/103.

AENVONDT = sub. aanvoer.
- advectio;
- arrivage;
- Zufuhr;
- supply;
- 1. transporte; 2.abastecimiento ;

vpl.: PB/II/86.

AENWASS = sub. aanslibbing.
- alluvio;
- alluvion;
- Alluvium;
- accretion;
- aluviones;

vpl.: T1/254.

ABANDONEREN ; ABBANDONEREN = vb.verlaten; prijsgeven.
- permitto III; ex dedo III; committi III;
- abandonner;
- verlassen; im Stich lassen; übergeben;
- abandon; desert;
- abandonar;

vpl.: B1/119; C2/903; C1/570.

ABANDON(N)EREN, VLIEDEN ENDE LATITEREN = taut. in de steek laten; vluchten en zich verborgen houden.
- abandonnare;
- abandonner; prendre la fuite et se tendre caché;
- verlassen; im Stich lassen;
- desert;
- abandonar; huir y esconderse;

vpl.: Lo5/260.

ABEELEN Zie:
- opgaende ----/

ABSOLUT Zie:
- peur ende ----/

ABSOLUYT Zie:
- puer ende ----/

AEN DEN HEIJLIGEN NIET ONTSCHULDIGEN EN DURVEN = zich niet durven verontschuldigen door een eed onder aanroeping van heiligen.
- non se augere excusare per iusiurandum sub invocatione sanctorum;
- ne pas oser se disculper en jurant sur les choses saintes;
- nicht den Mut haben sich entschuldigen durch einen Eid unter Anrufung der Heiligen;
- not prepared to excuse oneself by an oath under invocation of the saints;
- no osar excusarse mediante un juramento bajo la advocación de santos;

vpl.: C1/598.

AEN GHEHOUTE = onder ede.
- sub. iureiurando;
- sous serment;
- unter einem Eide;
- under oath;
- bajo juramento;

vpl.: Lo7/18.

AEPE = sub. snoeimes.
- falcula;
- sécateur;
- Baummesser;
- pruning-knife;
- podadera; calabozo; hocino;

vpl.: PB/III/190.

AEQUALI MODO ET TOTIDEM VERBIS = op dezelfde wijze en in evenzovele woorden.
- de même; de la même manière, et tel qu'il a été prononcé - avec autant de mots;
- in derselben Weise und mit ebensovielen Worten;
- in the same manner and with as many words;
- de igual modo y en términos expresos;

vpl.: MGG 91.

AEQUITABEL REGUARD NEMEN = rechtvaardig in acht nemen.
- aequaliter in rewardo prehendere;
- considérer équitablement;
- rechtfertig beobachten;
- consider equitably;
- considerar equitativamente;

vpl.: Pl.Bra/36.

AEQUIVALENT Zie:
- eequivalent;----/

AERBEIJDER VAN DE VAERT OFT WERVENER = taut. kadewerker; losser van schepen.

- qui naves exonerat;
- ouvrier de quai; déchargeur de vaisseaux;
- Kaiarbeiter; Löscher von Schiffen;
- dockworker;
- descargador;

vpl.: PvB6/147.

AERBEIJDERS IN DE WOLLE WERCKENDE (Antwerpen) = arbeiders in de wolbereiding, die bij aanvaarding van een arbeidsplaats aan de stad schuldig werden 60 gulden (Antwerpen).
- operarii in lanificio, qui ad nominationem occasionis laboris urbi sexaginta florinas debiti erant (Antverpia);
- lainiers; redevables à la ville des 60 florins lors de l'acceptation de l'emploi; (Anvers);
- Arbeiter in der Wollebereitung; jeder was bei Antritt seiner Arbeit der Stadt 60 Gulden schuldig (Antwerpen);
- labourer in the woolen manufacture: each had to pay to the town 60 guilders at accession to his labour (Antwerp);
- obreros en la industria lanera debian a la ciudad de Amberes 60 florines;

vpl.: C1/534.

AERBEIJDERS VAN DE WERF Antwerpen = 18 arbeiders tewerkgesteld op de stadswerf, die voor het uitoefenen van hun functie aan de stad schuldig werden elk 25 gulden (Antwerpen).
- decem octo operarii in navalibus urbis, qui ad exercitiationem muneris sui unusquisque urbi quinque et viginti florinas debiti erant (Antverpia);
- 18 ouvriers employésaux chantiers (navals) de la ville; redevables à la ville de 25 florins pour l'exercice de leur fonction;
- 18 Arbeiter eingestellt auf der Stadtwerft jeder war für die Ausübung seines Berufs der Stadt 25 Gulden schuldig (Antwerpen);
- 18 labourers employed on the shipbuildin yard of the town; each had to pay to the town 25 guilders for the exercise of his profession (Antwerp);
- 18 obreros en el astillero de la ciudad (cada uno debia 25 florines en favor de Amberes;

vpl.: C1/535.

AERBEIJT Zie:
- aerbeijde;----/
- op haeren ----/

AERBEIJT; AERBEYDE = sub. arbeid; moeite; zorg.
- labor;
- travail; peine; labeur;
- Arbeit; Mühe;
- labour; pains;
- trabajo; pena; labor; quehacer;

vpl.: PvB1/77; Lo6/264; PB/III/400.

AERBEYTSLOON Zie:
- enckelen ----/

AERCHEIT Zie:
- archeyt; archeit;----; arecheit; argheit; ercheyde; ercheit; erchheit; haerchheit; haercheit/

AERDBEVE Zie:
- eertbeving; erdbeve; eertbeve; ----; aerdbeving; eertbevinge; erdbeven; erdritinge; erdschoringe/

AERDBEVING Zie:
- eertbeving; erdbeve; eertbeve; aerdbeve;----; eertbevinge; erdbeven; erdritinge; erdschoringe/

AERDE Zie:
- eirde; erde; eerde;----; airde/
- d'----/
- ghemeyn d'----/
- melckstoop van ----/
- op hunne ----/

AERDE = sub. gemeenten cq. gemene gronden.
- terrae communes;
- communaux;
- Gemeindegründe;
- common grounds;
- tierras comunales;

vpl.: C3/188.

AERDE BUIJSE = aarde(werk) buizen.
- fistulae fictiles; fistulae lapideae;
- tuyau de terre;
- Röhren; irdenes Geschirr, steine Kanalröhre;
- earthenware; pipes;
- tubos de loza;

vpl.: C1/191.

AERDE ENDE RESCH = aardkluit en graszode.
- glaeba et caespes;
- motte, plaque de gazon;
- Erdklosz und Grassode;
- earth's crust and tur sod;
- gleba y césped;

vpl.: Cr2/1054.

AERDE OP DEN GHEMEIJNEN STEEN TER AELMOESEN SETTEN Zie:
- boven der ----/

AERDE RECHT OFT PEILLE RECHT = taut. grafrecht (Mechelen)
- ius sepulchrae;
- droit de concession sépulcrale (Malines);
- Grabrecht (Mecheln);
- grave;duty (Mechlin);
- derecho de sepultura(Malinas);

vpl.: PB/III/119.

AERDEN Zie:
- ter ---- slaen/

AERDEN ENDE SAISOENEN GENIETEN = voordeel genieten van een huurovereenkomst, zolang dese loopt.
- commodum frui de conventu conductionistamdiu currit;
- jouir de ses terres et saisons;
- Vorteil ziehen aus einem Mietvertrag solange dieser lauft;
- enjoy the fruits a lease as long as it runs;
- gozar de sus tierras y de las temporadas;

vpl.: C1/137.

AERDEN OFT (SAISOENEN) SEIZOENEN = taut. seizoenen oogsten.
- anni tempus; messes;
- des saisons;
- Jahreszeiten; Ernten;
- seasons; harvest;
- temporadas; cosechas; estaciones;

vpl.: C1/138; Cu1/30.

AERD(E)VAST OFT NAG(H)ELVAST = taut. onwrikbaar vast verbonden.
- fixe coniungere; immobile vinctus;
- tenir à clou ou à terre; attenant inamovible;
- fest verbunden; unbeweglich; nagelfest;
- firmly connected by nail or to the earth; immovable connected;
- clavado; bien pegado; firme en la tierra o por clavo;

vpl.: C1/603, 135; B2/113; Lo3/298.

AERDGAT Zie:
- koutergat of ----/
- contergat oft ----/

AERDRUS = sub. bies.
- iuncus; scirpus;
- jonc; scirpe;
- Binse;
- rush;
- junco;

vpl.: BKB 12.

AER

AERDSCHUPPEN = sub. spade; schop.
- pala;
- bêche; pelle;
- Schaufel; Spaten;
- shovel; spade;
- azada;

vpl.: BKB 10.

AERFLICKE = adi. erfelijk.
- hereditarius;
- héréditaire;
- erblich;
- hereditary;
- hereditario; transmisible por herencia;

vpl.: PB/III/346.

AERGEREN Zie:
- argeren;----; ergeren/

AERME = adi. arm.
- pauper; inops; egens;
- pauvre;
- arm; bedürftig;
- poor;
- pobre; menesteroso;

vpl.: DDR 6.

AERME ENDE SCHEMELE ONDERSAETEN = taut. arme onderdanen.
- subjecti pauperi;
- sujets pauvres;
- arme, bedürftige Untertane;
- poor subjects;
- súbditos pobres; meneserosos;

vpl.: Cr2/990; DDR 6.

AERMEYE Zie:
- armeye;----/

AERNASCH Zie:
- harnasch; harnassche; harnase; harnas; hernas; harnis; harnes;----; arnasch/

AERTBOOM OFT PLANTSOEN = taut. jonge boom; stek.
- planta;
- jeune arbre; scion; pousse;
- Setzling;
- slip; cutting;
- árbol joven; mugrón; acodo; vástago; acodado;

vpl.: PB/III/207.

AERT Zie:
- ghemeijnen ----/

AERT = sub. gemeenschappelijke weidplaats waarop het weiderecht van toepassing is.
- pastura communis;
- vaine pâture;
- gemeinschaftliche Weide;
- communal pasture;
- apacentadero común en el cual tenía aplicación el derecho de pasto.

vpl.: C3/190.

AES

AERT OFT VROENTE = taut. gemeenschappelijke weiden.
- pastura communis;
- pâturage commun; veine pâture;
- Weide; gemeinschaftliche Weide;
- common pastures;
- apacentaderos comunes;

vpl.: Lo7/290; C3/190.

AERT VAN HAELEN = gemene weide van Halen.
- pastura communis Haelen;
- vaine pâture de Halen;
- gemeinschaftliche Weide von Halen;
- communal pasture of Haelen;
- apacentadero común del municipio de Haelen;
- vpl.: C3/190.

AERTSCH Zie:
- eertsch; erdsch; ertsch; eerdsch;----; artsch; ardsch/

AERTVAST Zie:
- eerdvast; erdvast; ertvast;----/

AERTVAST ZIJN = adv. met de grond verbonden zijn; grondvast.
- firmus et stabilis; firmissimus;
- tenir à terre; immobile;
- fest an der Erde sitzen; grundfest;
- attached to the ground; solid; firm;
- estar clavado; cimientos;

vpl.: Lo7/356.

AES = aas.
- esca;
- as;
- Köder;
- bait;
- pasto (voedsel); cebo(lokspijs); caronna(kreng); as (kaartspel);

vpl.: PvB5/199.

AESEM = sub. dobbelsteen.
- alea;
- de;
- Würfel;
- die;
- dado;

vpl.: C1/144.

AESKEN MEDICINAEL Zie:
- greijn oft ----/

AESKEN = sub. kleinste gewicht.
- pondus parvulum;
- poids le plus petit;
- kleinstes Gewicht;
- smallest weight;
- peso más pequeño;

vpl.: PvB1/408.

AEST GHEVIELE Zie:
- alsо dicke ----/

AFB

AESTELIKE Zie:
- hastelijck; haestelijc; haestelike hastelike;----/

AESTEN Zie:
- haasten; hasten; ----/

AESTIMATIO Zie:
- cum hominis liberi nulla detur--/

AET = sub. eten; voedsel.
- esca; cibus; victus; alimenta;
- le manger; aliment; nourriture;
- Essen; Speise; Ernährung;
- food;
- comida; alimento;
vpl.: C1/151; T2/97.

AET ENDE DRANCK HEBBEN Zie:
- in ----/

AET ENDE PLICHT SIJNDE Zie:
- in ----/

AETATIS Zie:
- brieve(n) van venia ----/

AEX Zie:
- haecxe;----; aecs; aexe; aecse haecs; haecse; ocxe/

AEXE Zie:
- haecxe; aex; aecs;----; aecse; haecs; haecse; ocxe/

AF ENDE TE NIET; AFF DOOT ENDE TE NYETE GEDAEN = taut. te niet gedaan.
- exstinctus;
- anéanti; annulé;
- zunichte gemacht; vernichtet;
- nullified; annulled;
- ser anuladó y canceladó;
vpl.: DVB 57,76; LPS 49.

AFBREEKEN Zie:
- actie uuyt violencien inquietative gedaen bij tymmeren oft ---- in eens anders gront ende erve/

AFBREKEN OFT AMOVEREN = taut. afbreken of verwijderen.
- demoliri (evertere III; diruere III) vel amovere;
- demolir;
- abtragen(schleifen) oder fortschaffen;
- demolish;
- demoler;
vpl.: C1/572.

AFBREKER; AFBREKERE = sub. sloper.
- qui destruit;
- démolisseur;
- Abbruchunternehmer;
- demolisher;
- demoledor;
vpl.: C1/15.

AFD

AFBREKINGHE ENDE DEMOLITIE= taut. slechting; sloping; afbraak.
- demolitio;
- démolition;
- Schleifung;
- demolition;
- demolición; derribo;
vpl.: PB/II/174.

AFCOMST Zie:
- getroude ----/

AFCOOP OFT REDEMPTIE = taut. afkoop.
- redemptio;
- rachat;
- Abfindung;
- buying off; redemption;
- rescate;
vpl.: PB/II/28.

AFCORTEN OFT RECOUVREREN = taut. 1. in mindering brengen 2.verhalen.
- deducere;
- 1. déduire 2. récouvrer; décompter;
- in Abzug bringen;
- to deduet;
- descontar; deducir; recobrar; recuperar; readquirir;
vpl.: PB/II/26.

AFDAEGINGE = sub. dagvaarding.
- in ius vocatio;
- assignation;
- Vorladung;
- summons;
- citación;
vpl.: Lo1/572.

AFDALINGE Zie:
- servitute van ----/

AFDEIJLEN = verdelen van goederen vb.
- bona distribuo III;
- partager les biens;
- verteilen von Güter;
- distribute goods;
- repartir bienes;
vpl.: B2/

AFDEIJLINGHE = sub. deling; scheiding; verdeling van onroerend goed.
- divisio in partes; partitio;
- division d'un bien immeuble;
- Verteilung von unbeweglichem Gut;
- division; plit; partition;
- división; partición de bienes inmuebles; separación;
vpl.: C1/153,319.

AFDOEN Zie:
- ersaterie ----/
- metter minnen ----/
- stroowis ----/

AFDOEN = vb. vruchten afplukken; inzamelen.
AFGHEDAEN = wegnemen; wegbrengen.
- depono III: adimo III; sufero III;
- ceuillir; récolter; enlever;
- abpflücken; einsammeln;
- take away; remove;
- coger; recoger;

vpl.: C1/32.

AFDRAGEND = adi of adv. smadelijk.
- contumeliosus; foedus; indignus;
- honteux;
- schmählich;
- scornfully;
- afrentoso; injurioso; insultante ofensivo; ignominioso;

vpl.: T2/368.

AFDRAGENHEIJDT = sub. belediging.
- obtrectatio; detractatio;
- offense;
- Beleidigung;
- insult;
- ofensa; agravio;

vpl.: C1/269.

AFDRINGINGE = sub. afpersing.
- extorsio;
- extorsion;
- Erpressung;
- extortion;
- extorsión; exacción; concusión;

vpl.: Lo4/366.

AFDRYVER = ontduiker; bedrieger.
- qui fraudem facit; homo fraudulentus;
- fraudeur;
- Hinterzieher;
- defrauder;
- que defrauda a la hacienda (de belastingen); que burla las disposiciones (de bepalingen);

vpl.: PB/IV/311.

AFF Zie:
- dair----/
- drecht----/
- dreeght----/
- dreght----/
- dreyghen---- te branden /

AFF EN AAN DEPENDEREN = vb. afhangen van.
- dependeo II de aliqua re;
- dépendre de;
- abhängen von;
- depend from;
- depender de;

vpl.: ACart 55.

AFFGEGOUDEN = ppr. inhouden; afhouden; vorderen; incasseren.
- retineo II; accipio III; deposco III;
- encaisser; recouvier;
- zurückhalten; einkassieren; einbehalten;
- detain; cash; deduct;
- cobrar; percibir;

vpl.: ACart 8.

AFFSNOIJEN = afsnoeien.
- amputo I;
- ébracher; tailler;
- beschneiden;
- prune;
- limpiar; entresacar; escamondar;

vpl.: BVB 177.

AFF TE HOUDENE ENDE TE DEFRUCTUERENE = taut. omhakken.
- caedere;
- abattre;
- (Früchte) abschlagen; pflücken;
- cut down;
- cortar; talar; derribar;

vpl.: Lo6/366.

AFF TE SLAAN = afslaan; weigeren
- recuso I;
- refuser;
- ablehnen; abschlagen;
- to refuse;
- rehusar; rechazar;

vpl.: DVB 97.

AFF TE VOORDEREN = op te eisen.
- postulare; revendiquer;
- zurück zu fordern;
- to claim;
- por reclamar; por reivindicar;

vpl.: BVB 113.

AFFAEN OFT DESISTERINGE = taut. intrekking.
- destitutio;
- désistement;
- Widerrufung;
- withdrawl;
- desistencia; anulación; revocación; cancelación;

vpl.: Lo4/664.

AFFAIRE = sub. zaak.
- factum; eventum; res;
- affaire;
- Affäre; Ereignis;
- affair; event;
- caso; asunto;

vpl.: ADR 1.

AFFAIRENS Zie:
- gemeijns ----/

AFFBOEREN Zie:
- gelt ----/
- stede gelt ----/

AFFBREKEN OFT DEMOLITIE = taut. afbraak.
- demolitio;

- démolition;
- Abbruch;
- demolition;
- demolición;

vpl.: PvB1/519.

AFFCORINGE DIMINUTIE (DIMINUCIE) ENDE VERMINDERINGHE = taut. vermindering; aftrek.

- diminutio; deductio; levatio; immunitio;
- diminution; deduction;
- Rückgang; Anzug; Kostensenkung; Senkung; Ermassigung; Entwertung; Verringerung; Verminderung;
- dimution; deduction; reduction; depreciation;
- disminución; diminución; reducción; baja menqua; merma;

vpl.: Lo1/720; T2/269; Lo6/154; C/598; PB/III/403; Bl:Pid.Ph8.3 PvB1/596; C1/254, 267,459, 639, 690.

AFFDAEGINGE; AFFDAGIN(H)E = sub. dagvaarding ter zuivering van een met renten bezwaard goed.

- assignatio (ad purgationem) in ius vocatio; in ius vocatio ad purgationem vectigalium in bonis;
- assignation en purge; instimation à épurer les droits sur des biens;
- gerichtliche Vorladung zur Säuberung eines mit Steuer belasteten Gutes; gerichtliche Vorladung zur Reinigung;
- summons for purification of a good burdened with interests; summons to be purged of mortgages; summons to pay off a mortgaged property;
- citación para la purificación de un bien cargado(hipotecado,grado con hipotecas) de una renta; citación para descarga;

vpl.: Lo4/470; Lo3/48,488; C1/413.

AFFDAGINGHE Zie:

- affdaeginge;----/

AFFDAGINGHEN OFT VERREIJCKSELEN METTER CLOCKEN = taut. dagvaarding met klokgelui ter zuivering of ter ontlasting van een met renten bezwaard goed.

- in ius vocatio cum sonando campanarum ad purgationem aut exonerationem boni gravati usuris;
- assignations en purge ou adjudications par la cloche;
- gerichtliche Vorladung mit Glockengeläute zur Säuberung oder Entlastung eines mit Zinsen

beschwerten Gutes;

- summons with bell-ringing for cleaning and discharge of a good burdened with interests;
- citación con campaneo por purgación o des carga de un bien gravado con intereses;

vpl.: C1/381,413; Lo4/470; Lo3/48,488.

AFFDEYLINGHE = sub. verdeling.

- distributio; divisio; partitio.
- partage;
- Verteilung;
- partition;
- repartición; reparto;

vpl.: Cu1/14.

AFFDRYFFGEL T = sub. geld verschuldigd voor het afvoeren van vee van de veemarkt.

- pecunia debita pro deducendo pecoris de mercatu;
- somme d'argent qu'on doit pour le transport du bétail au marché aux bestiaux;
- Geld, das bezahlt werden musste fürs Wegführen von auf dem Markt gekauftem Vieh;
- tax for right to drive cattle away from the market;
- cantidad de dinero que se debe para el transporte del ganado desde la feria de ganado;

vpl.: C3/186.

AFFDRYVEND REMEDIE = middel dat miskraam bevordert.

- medium abortivum;
- remède abortif;
- Mittel das Fehlgeburt fördert;
- expedient which furthers abortion;
- abortivo;

vpl.: PB/III/277.

AFFE LEEREN OFT VERMICKEN = taut. kwellen.

- mutilo I;
- tourmenter; vexer;
- verstümmeln;
- mutilate;
- torturar;

vpl.: PvB1/99.

AFFE LEERTHEYT OFT VERMICTHEYT = taut. verminking.

- mutilatio;
- mutilation;
- Verstümmelung;
- mutilation;

tortura;

vpl.: PvB1/99.

AFFECTATIE = sub. 1.gemaaktheid gekunsteldheid 2.hypotheek op een erfgoed.

- 1.affectatio 2. simulatio;
- 1+2 affectation;
- 1.Ziererei; Affektiertheit 2. Hypothek;
- 1.affectation; primness 2.mortgage on a patrimony;
- 1.afectación; artificialidad 2. hipoteca sobre una herencia;

vpl.: C1/135; Cr2/1046; C3/164.

AFFECTATIE OFT REALISATIE = verwerkelijking of het streven naar iets.
- affectatio aut realisatio;
- affectation ou réalisation;
- Bestrebung oder Verwirklichung
- striving or realization;
- solicitacion o realización;

vpl.: PvB5/583.

AFFECTE Zie:
- ten ---- van/

AFFECTATIE = hom.sub. 1.hypotheek op een erfgoed 2. gemaaktheid gekunsteldheid.
- 1.affectatio 2.simulatio;
- 1.affectation 2. idem;
- 1.Hypothek 2. Ziererei; Affektierheit;
- 1.mortgage on a patrimony 2. affectation; primness;
- 1.hipoteca sobre una herencia 2. afectación; artificialidad;

vpl.: C3/164; C2/1046; C1/135.

AFFECTEREN = vb. voorwenden; bestemmen; effect sorteren.
- praetexo III; affecto I; attribuo III aliquid alicuirei;
- affecter;
- vorwenden; bestimmen; Erfolg haben;
- prevent; destine; affect;
- afectar; destinar; surtir efecto;

vpl.: Cr2/1042; C1/500, 280.

AFFECTIE Zie;
- eedt van ----/
- gunste ende ----/
- lieffde ende -----/
- sinnelijckheyt oft ----/

AFFECTIE ENDE GENEYTHEYT (INCLINATIE; LIEFDE) = taut. genegenheid; toegenegenheid; voorliefde.
- affectio; proclivitas; benevolentia; voluntas; inclinatio;
- affection;attachement; inclination; préférence; charité;
- Zuneigung; Vorliebe;
- affection; inclination;
- afección; afecto; cariño;

vpl.: T1/343; T2/99;PvB1/252; PB/II/340, 345.

AFFECTUEUSELUCK = adi. op hartelijke wijze.
- benevole; molliter; in affectione;
- affectueusement;
- wohlwollend;
- benevolent; kind;
- afectuosamente;

vpl.: Bl:EE/26.

AFFEYREN Zie:
- saken ende ----/

AFFEIJSSCHEN = vb. opeisen; rechtens van iemand vorderen of hem opleggen.
- do I vindicias; vindico I; deposco III;
- revendiquer; réclamer;
- einfordern;
- demand; claim;
- reivindicar; reclamar; vindicar;

vpl.: MGG 34,126.

AFFEXTIEN = sub.pl. welwillendheid.
- benevolentia;
- affection; bienveillance; amitié;
- Wohlwollen; Gewogenheit;
- benevolence; kindness; sympathy
- benevolencia;

vpl.: DVB 84.

AFFEYRE(N) ENDE SAKE(N) = taut. zaken, affaire.
- causa(e) res;
- affaire(s);
- Sache(n);
- affair(s);
- negocio(s); asunto(s); (voor de rechter) causa(s) escandalo comercial;

vpl.: PB/II/328; PB/III/302; PvB 1/485.

AFFGAEN OFT DESISTERINGE = taut. intrekking.
- destitutio;
- désistement;
- Widerrufung;
- withdrawal;
- desistencia; anulación; revocación; cancelación;

vpl.: Lo4/664.

AFFGANCK; AFGANC = sub. einde van dijk of hoefslag.
- finis; extremum; postrema pars aggeris vel viae;
- extrémité; terme; fin; bout d'une digue ou chemin;
- Ende eines Deiches oder eines Weges;
- end of dike or road;
- final de un dique o un camino;

vpl.: BVB 21.

AFFGEBOET Zie:
- afghe both; afgebot; affgebodt; ----; aeferboth/

AFFGEBOTH Zie:
- afgeboth; afgebot; ----; affgeboet; aeferboth/

AFFGEGAENE = ppf. afgetreden.
- abeo IV; abdico I magistratu depono III magistratum;
- se démettre; abandonner; demissioner; sortir de charge; le pouvoir;
- ausscheiden; abdanken; abtreten;
- resign; retire;
- dimitir; retirarse;

vpl.: ASO 12.

AFFGEHEIJMPT = ppf. afgepaald; afgesloten; omrasterd.
- saepio IV;
- enclose;
- abzäunen; einhegen;
- enclose; fence in;
- cercar; enrejar;

vpl.: MGG 13,66.

AFFGEHOUDEN = inhouden; afhouden; vorderen; incasseren vb.
- retineo II; accipio III; deposco III;
- encaisser; recouvrir;
- zurückhalten; einkassieren; einbehalten;
- detain; cash; deduct;
- cobrar; percibir;

ACart 8.

AFFGESETEN PERSOONEN = elders woonachtige personen.
- personae qui alibi aliquem locum incolunt;
- des personnes domiciliées ailleurs;
- an einem anderen Orte wohnende Personen;
- persons dwelling somewhere else;
- personas residentes en otró lugar;

vpl.: MGG 33.

AFFGESETENE Zie:
- buijteman; buijtenman; buytenman ----; vrem deling/

AFFGESETENE OFT BUYTENMAN (VREMDELING) = taut. niet-ingezetene; vreemdeling; plattelander.
- extraneus; extrarius; rure habitans (agricola); peregrinus;
- étranger; forain; campagnard; afforain; habitant de la campagne;
- Nicht-Einwohner; Fremde; Fremdling; Einwohner des platten Landes; Landbewohner;
- foreigner; stranger rural resident;
- foraneo; campesino; forastero;

vpl.: C1/526; B1/Pr.Tr.10 C2/932, 898; B1/89; Ca2/383.

AFFGESETENEN = sub.pl. vreemdelingen.
- peregrinus;
- étranger;
- Fremde;
- foreigner; stranger;
- peregrino; forastero;

vpl.: MGG 68.

AFFGESLOTEN Zie:
- met graften ----/

AFFGETEECKENT = ppf. gemerkt.
- definio IV; designo I;
- assigner des limites; marquer; désigner; tracer;
- markieren;
- mark;
- registrar; demarcar; señalar; amojonar;

vpl.: AKB 4,8.

AFFGHEWEKENE PROVINCIEN = sub.pl. opstandige gewesten.
- regiones rebellantes;
- regions contrées rebelles;
- rebellische Provinzen;
- rebel provinces;
- regiones (of = provincias) rebeldes;

vpl.: PB/II/100.

AFFGRYSELYCK ENDE GRIEFFLYCK = taut. verschrikkelijk.
- horribilis;
- horrible;
- schrecklich;
- terrible;
- horrible; terrible;

vpl.: PB/II/309.

AFFHENDICH Zie:
- afhandig; afhendich; afhendigh; ----; affheyndigh maecken/

AFFHEYNDICH Zie:
- afhandig; afhendich; afhendigh; affhendich; ---- maecken/

AFF HIELEN Zie:
- dair ----/

AFFHIELEN = vb. afhouden; tegenwerken.
- impedio IV; detineo II; abstineo II;
- empêcher; mettre obstacle à;
- abhalten; zurückhalten;
- wort against;
- impedir; poner obstáculo a;

vpl.: BVB 30.

AFFHOUWEN OFT TRONCKEN (TRUNCKEN) = taut. kappen; afkappen.
- amputo I; seco I;
- abattre (écimer; éjêter) trancher;
- kappen; abhauen;
- cut; chop off;
- talar; cortar; desgajar;

vpl.: PB/III/590; PB/II/127.

AFFIERMERENDE; THONENDE ENDE OPDOENDE = bevestigende; bewijzende en kennisgevende.
- affirmans; probans; notum faciens;
- confirmant; prouvant et notifiant;
- bestätigend; beweisend und bekanntgebend;
- affirming; proving and making known;
- afirmando; demostrando y informando;

vpl.: LPD 54.

AFFIGEREN ENDE PLECKEN = taut. aanplakken.
- agglutino I; affigo III; proscribo III tabulam promulgo I;
- afficher; apposer;
- ankleben; anschlagen;
- affix; paste up; placard; post up; stick;
- anunciar; fijar;

vpl.: PB/II/370, 327; ASO 18.

AFFIGEREN ENDE PUBLICEREN = taut. afkondigen, bekend maken.
- publico I et affigo III;
- annoncer; publier;
- abkündigen; bekannt machen;
- announce;
- publicar; anunciar; comunicar; proclamar;

vpl.: Pl.Bra/58; B1.

AFFIJN = sub. aanverwant; bloedverwant.
- affinis; cognatus; propinquus; condinquineus; proximus;
- apparenté; parent;
- Verwandte(r);
- relative;
- afines (pl.) pariente; condanguineo;

vpl.: T2/368, 99.

AFFILEREN = vb. aanrijgen.
- filo iungo III;
- attacher; enfiler;
- aufreihen;
- tie together;
- atar; unir; juntar;

vpl.: C1/43.

AFFINEUR = keurder van edelmetaal sub.
- affinator;
- affineur de métaux précieux;
- Affineur;
- finer of precious m etals;
- ensayador de metal precioso;

vpl.: PvB5/192.

AFFINIS = sub. aangehuwde verwanten.
- affinis;
- affins; alliés;
- angeheiratete Verwandter;
- relatives by marriage;
- afines;

vpl.: T2/43.

AFFINITEIT = sub. aantrekkingskracht; verwantschap.
- affinitas;
- affinité;
- Anziehungskraft;
- affinity;
- afinidad;

vpl.: C1/468.

AFFIRMACIEN ENDE VAN HOIREN SEGGEN = bewering en van horen zeggen.
- affirmatio et fando;
- affirmation et savoir par oui dire;
- Behauptung und von Hörensagen;
- assertion and hear it said;
- afirmación y de oïdas; aserción y por referencia;

vpl.: T1/235.

AFFIRMAT Zie:
- deponit ----/
- deponit aut ---- articulum prout jacet /

AFFIRMATIE = sub. bevestiging; bekrachtiging.
- affirmatio; confirmatio;
- affirmation; confirmation;
- Befestigung; Konfirmation;
- affirmation; confirmation;
- afirmación; confirmación;

vpl.: PvB1/559; DVB 8.

AFFIRMATIEF; AFFIRMATIJF; AFFIRMATIVE = 1.adv.2.adi. bevestigend.
- 1.affirmanter 2.affirmativus;
- 1.affirmativement 2.affirmatif;
- 1+2 affirmativ; bejahend; bestätigend;
- 1.affirmatively 2.affirmative;
- 1.afirmativamente 2.affirmativo;

vpl.: MGG 122; T1/116, 465.

AFFIRMATIJF Zie:
- affirmatief;----; affirmative/

AFFIRMATIVE Zie:

- affirmatief; affirmatijf; ----/
- atque ----/
- d'---- dispositiën/

AFFIRMATIVEN COOP = bevestigende koop.
- emptio affirmativa;
- achat affirmatif;
- bestätigender Kauf; befestigter Kauf;
- affirming purchase; confirmed deal;
- compra afirmativa;

vpl.: Lo1/232.

AFFIRMEEREN; AFFIRMEREN =vb. bevestigen; bekrachtigen.
- affirmo l;
- affirmer;
- bestätigen; affirmieren;
- to affirm;
- affirmar; confirmar;

vpl.: B2/75; C2/1024; B1/60; C2/893; BVB 122; LPS 54; Lo6/176; C1/636.

AFFIRMEERT DE GESUBVIRGULEERDE CLAUSELE = bevestigt de onderstreepte zin.
- deponit articulum ut jucet;
- il affirme le fait souligné;
- bestätigt den unterstrichenen Satz;
- affirms the underlined sentence;
- confirma el colon subrayado;

vpl.: Lo6/482.

AFFIRMEREN Zie:
- affirmeeren; ----/
- ten heijlighen ----/

AFFIRMERENDE Zie:
- thonende, opdoende ende ----/

AFFIXEREN = vb. aanplakken.
- affigo III;
- afficher;
- ankleben;
- affix;
- fijar;

vpl.: PvB1/585.

AFFIXIE = sub. 1.aanplakking; afkondiging; affiche; bekendmaking 2. toevoegsel; aanhangsel.
- 1.libellus; promulgatio; affixum; titulus; proclamatio; renuntiatio; 2.additamentum; admotio; appendix;
- 1.affiche; affichage; publication; annonce 2. supplément; ajouté; appendice;
- 1.Anschlagung; Anschlag; Anschlagzettel; Plakat; Bekanntmachung; Ankleben 2. Hinzufügung; Beifügung; Anhang; Nachtrag;

-lannouncement; affix; post up; posting; play-bill; poster; bill-sticking 2.affix; supplement; appendix; addition;
- 1.fijación de carteles; publicación; aviso 2. suplemento; el fijar; apéndice; afijo; añadidura

vpl.: Lo3/478; PvB1/397, 331; B1/Pl.Pr/35; PB/III/1; PvB7/298; C1/135, 528; C2/1339; PvB6/684.

AFFIXIE EN PUBLICATIE = aanplakking en afkondiging.
- publicatio;
- affichage et publication;
- Anschlagung und Bekanntmachung
- publication;
- publicación y fijación de cárteles;

vpl.: Pl.Pr./7. B1.

AFFIXIE VAN BILLETTEN = aanplakking van bekendmakingen.
- promulgatio renuntiationum praeconiorum vel tabellarum;
- affichage de billets;
- Anschlagung von Bekanntmachungen;
- posting up of announcements;
- fijar publicaciones; bandos;

vpl.: C1/532.

AFFLEGGEN = vb. betalen.
- persolvere;
- acquitter;
- zahlen;
- pay;
- pagar; satisfacer;

vpl.: Lo3/270.

AFFLEVIGHE; AFFLIJVIGHE; 2. AFFLIVICH; AFLIJVICH; AFLYVIGE = 1.sub. overledene 2.adi.overleden; dood.
- 1+2 mortuus; defunctus;
- 1.décedé 2. mort; défunt; premourant;
- 1.Verstorbene 2. Totter;
- 1.deceased 2. dead; departed; he was passed away;
- 1.difunto 2. fallecido; muerto; mujertola; finadola;

vpl.: DKB 18,46; Lo5/400; Bl.Pl. Bra 13; Lo1/158; C1/44.

AFFLICTIE = sub. lijden; droefenis smart.
- afflictio; afflictatio;
- affliction; douleur; peine;
- Betrübnis; Leiden; Schmerz;
- affliction; grief; sorrow;
- aflicción; sufrimiento; pena;

vpl.: PvB1/436; T1/419.

AFFLIG(H)EREN = vb. bedroeven; verdrieten; kwellen; teisteren.

- dolorem afficere vexare; affligo III;
- attrister; tourmenter; affliger;
- betrüben; quälen;
- distress; torment; grieve; afflict;
- afligir; angustiar;

vpl.: PB/II/376; T1/419; PvB1/296.

AFFLIJVICH WORDEN Zie:
- aflijvich worden; afflivich worden; aflijvig worden;----/

AFFLIJVICHEIJT Zie;
- naer ---- van/

AFFLIJVIGHE Zie:
- afflevighe;----; afflivich; aflijvigh; aflyvige/

AFFLIVICH Zie;
- afflevighe; afflijvighe;----; aflijvich; aflyvige/

AFFLIVICH WORDEN Zie:
- aflijvich worden;----; aflijvig worden; afflijvich worden/

AFFLIGEREN Zie:
- publiceren ende ----/

AFFLIVIGHE Zie:
- afflijvighe ----/

AFFNEEMSCHOTEL = sub. schotel gebruikt bij het afnemen van de tafel.
- lamina ad auferendum;
- plateau à desservir;
- Servierbrett;
- tray;
- bandeja que se usa para quitar la mesa;

vpl.: Lo3/174.

AFFNEMEN Zie:
- geweldich ----/

AFFNEMINGHE OFT PRIVATIE = taut. beroving; ontzegging.
- privatio;
- privation;
- Beraubung;
- robbery; deprivation;
- privación;

vpl.: PB/II/57.

AFFOLEREN OFT QUETSEN = taut. verwonden.
- vulnero 1;
- blesser;
- verwunden;
- to injure;
- herir; vulnerar;

vpl.: Cr2/1335.

AFFORAGE = sub. recht dat aan een heer voor de verkoop van wijn werd betaald.
- tributum vini;

- droit payé au seigneur pour la vente de vin;
- Recht das dem Herrn für den Verkauf von Wein bezahlt wurde
- right which was paid to the lord for the sale of wine;
- derecho que correspondía al senor por la venta del vino;

vpl.: PB/III/346.

AFFPAELEN = vb. afmeten bv. een stuk land; afpalen.
- limitibus distinguo III; determino I;
- mesurer; jalonner; marquer les limites;
- abpfählen; abgrenzen;
- fence off;
- medir; acotar; amojonar;

vpl.: BVB 15.

AFFPALINGE; AFPAALINGE; AFPAELINGE = sub. begrenzing; grensvaststelling; opmeting; met palen omheinen.
- limitatio; circumscriptio finium;
- abornement; bornage; jalonnement;
- Abpfälung; Abgrenzung;
- limitation; fencing off;
- amojonamiente; demarcación;

vpl.: MGG 75.

AFFPARSSEN = vb. afpersen.
- extorquére;
- extorquer;
- erpressen;
- extort;
- extorsionar; arrancar;

vpl.: PB/II/263.

AFFQUYTERE = sub. betaler.
- solutor pecuniae;
- acquitteur;
- Bezahler; Abtrager;
- payer;
- pagador;

vpl.: Lo1/620.

AFFQUITINGE = sub. aflossing.
- solutio;
- remboursement;
- Tilgung;
- redemption;
- reembolso; amortización;

vpl.: Lo3/450.

AFFRIKEN = sub. Afrika.
- Africa;
- Afrique;
- Afrika;
- Africa;
- Africa;

vpl.: B1:Pla.Ph/1.

AFFROEPINGE Zie:
- affrekinge ----/
- openbaere ----/

AFFROEPINGEN OFT CONDINGEN = taut. bekendmakingen.
- publicationes aut annuntiationes;
- publications ou annonces;
- Bekanntmachungen;
- announcements;
- publicaciones o anuncios;

vpl.: Lo3/8.

AFFRONTEREN Zie:
- injurieren oft ----/

AFFSAELINGE OFT TUIJNSEL; TUYNINGE; TUNINGE = taut. heining; schutting.
- vallado;
- fence;
- sepes;
- Zaun;
- enclos;

vpl.: PvB6/330.

AFFSCEYDEN; AFFSCHEIJDEN = vb. 1.vertrekken; heengaan 2. aflopen; beeindigen.
- 1.digredior III; abeo IV; discedo III; abscedo III; 2.abire; abtingeo III; termino I;
- 1.se retirer; quitter 2.expirer;
- 1.fortgehen 2.ablaufen; beendigen;
- 1.leave 2.to expire; to extinguish;
- 1.despedirse de; abandonar 2. expirar; terminar;

vpl.: DKB 4; B1/77; C2/896.

AFFSCHEIJDEN Zie:
- affsceyden ----/

AFFSCHEIJDINGHE ENDE PAELINGE = plaatsing van grenspalen en aanduiding van grenzen.
- positio terminorum et significatio limitum;
- placement des bornes frontières;
- Anzeigung von Grenzen und Hinstellen von Grenzpfählen;
- indication of bounderies and putting landmarks;
- colocación de mojones y demarcación de límites;

vpl.: BVB 57,62.

AFFSCHREYF = sub. afschrijving.
- remissio;
- amortissement;
- Abschreibung;
- debit to one's account;
- amortización;

vpl.: PvB7/571.

AFFSETTEN Zie:
- aboleren ende ----/

AFFSETTER = sub. straatrover.
- grassator;
- voleur de grands chemins;
- Straszenräuber;
- street-robber;
- salteador; bandolero; ladrón de caminos;

vpl.: Lo4/772.

AFFSIENDE TEECKEN = zichtbare opvallende, in het oog lopende tekens.
- signa visibilia; facile apparens; conspicuus;
- signes visibles; apparent, remarquables;
- sichtbare auffallende Zeichen;
- visible striking, conspicuous marks; or signs;
- señales visibles, llamativos, conspicuos;

vpl.: LPS 41.

AFFSLACH Zie:
- afslagh;----; afslach/

AFFSNOIJEN Zie:
- afsnoyen ----/

AFFSPREKINGE Zie:
- nair ----/

AFFSPREKINGE = sub. overeenkomst.
- compositum; pactum; constitutum;
- convention verbale; accord verbal; contrat;
- Verabredung; Vereinbarung;
- agreement;
- convención; convenio; contrato;

vpl.: BVB 51.

AFFSTEELE = sub. houweel.
- ligo;
- pioche;
- Hacke;
- pickaxe;
- azadón; azada; pico; espiocha;

vpl.: PB/III/194.

AFFTERING(H)E = sub. vordering van eetwaren, vertering; hetgeen verteerd werd.
- postulatio alimentorum; consumptio;
- réquisition de victuailles; consommation;
- Forderung von Lebensmittel; Konsum; Verzehr;
- requisitioning of foodstuffs; consumption;
- requisición de comestibles; consumo;

vpl.: PB/II/365.

AFFTRECHT DOEN = vb. berechten.
- adiudico I;
- faire justice; rendre justice;
- aburteilen;

- adjudicate;
- sentenciar; fallar; enjuiciar;

vpl.: PvB1/456.

AFFUTURE = adj. aanwezig.
- affuturus; praesens;
- présent;
- anwesend;
- present;
- presente;

vpl.: PvB1/588.

AFFVONT OFT VONT = sub. afvoer.
- devectio;
- débit;
- Abfuhr;
- transport;
- transporte;

vpl.: PB/II/86.

AFFVLAGGEN = vb. het verwijderen van de bovenste veenlaag.
- aufero III supremas glebas bituminosas;
- enlever la première couche d'une tourbière;
- entfernen des oberen Torflagers;
- strip the top layer of peat;
- quitar la capa superior de un yacimiento de turba;

vpl.: MGG 92.

AFFVOORDERINGE(N) Zie:
- gerechtelijcke ----/
- rechterlijcke ----/

AFFVOORDERINGE = sub. lastgeving.
- mandatum;
- mandat; commission;
- Mandat; Kommission;
- mandat; commission;
- mandato; comisión;

vpl.: MGG 106.

AFFVORDEREN = vb. rechtens van iemand iets vorderen.
- exigo III; requiro III; postulo I;
- exiger; requérir; réclamer; revendiquer;
- gesetzmässig etwas fordern;
- claim something by right;
- demandar; exigir;

vpl.: DKB 51.

AFFWEERINGHE = sub. het afweren afwending; buitensluiting.
- aversio; exclusio;
- préservation; empêchement; exclusion; diversion;
- Abwendung; Ausschlieszung;
- averting; diversion; turning away;
- exclusión;

vpl.: DDR 4.

AFGANC Zie:
- affganck ----/

AFGAEN Zie:
- verkooper ende kooper mogen den koop ----/

AFGAEN ENDE ACHTERBLIVEN = taut. afzien van; laten varen; opgeven.
- desisto III;
- désister;
- etwas aufgeben; von etwas zurücktreten;
- abandon; give up;
- desistir;

vpl.: T1/274.

AFGAENDE WAESDOM; WASDOEM WAESDOEM; WASDOOM; WASDOM = sub. winstderving.
- lucrum cessans;
- manque à gagner;
- Gewinnausfall;
- loss of profit;
- pérdida de beneficios;

vpl.: T2/368.

AF-GEBIEDEN; AF-GEBIDDEN = vb. afeisen; afvragen; gebieden iets weg te doen of veranderen; sommeren.
- posco III ab alquo; iubeo II aliquid tollere aut mutare;
- exiger; extorquer; recouvrement d'une dette conforme au loi;
- einklagen (einer Schuld); auffordern;
- demand; require; command to take away or to change something;
- exigir; arrancar; requerir; ordenar sacar o cambiar algo;

vpl.: B2/6, 49; C2/1017, 1028.

AFGEBIDDEN Zie:
- afgebieden ----/

AFGEBODEN = niet meer gegund (van afbieden) niet toewijzen; niet gunnen.
- veto I; nego I; abnuo III; abnego I;
- dénier; débouter de; refuser de;
- verbieten; untersagen;
- forbid; prohibit;
- rechazar; renegar; impugnar;

vpl.: AKB 5.

AFGEBOT Zie:
- afgheboth;----; affgebodt; affgeboet; aeferboth /

AFGEBROKEN ENDE ONTDAEN = taut. gesloopt.
- delolior IV;
- démolir;
- abbrechen; niederreissen;
- demolish; pull down;
- demoler; derribar; derrumbar; tiran.

vpl.: T1/99.

AFGEHEIJMT EN AFGESLOOTEN (AFGETHUYNT) = taut.ppf. af- of omgerasterd; vb. omheinen.
- saeptus; saepio IV;
- séparé par; un grillage; entourer d'une haie; environner d'une haie;
- abgegrenzt; umgeben; eingeschlossen; einhegen; umzäunen;
- fenced; fence in; hedge in;
- cercado ó enrejado ó empalizado; cercar; rodear de una cerca; rodear de una valla;

vpl.: MGG 213; T1/256.

AFGEHEYMT OFT AFGETHUYNT = taut. omheinen.
- saepio IV;
- entourer d'une haie; environner d'une haie;
- einhegen; umzäunen;
- fence in; hedge in;
- cercar; rodear de una cerca; rodear de una valla;

vpl.: T1/256.

AFGEHOUDEN(AFGHEHOUWEN) HOUT = afgekapt, omgehakt hout; vb. omhakken.
- lignum amputatum; abscindo III; reseco I; succido III;
- bois coupé; couper; abattre;
- abgekapptes Holz; umhacken;
- cut off wood; cut down;
- madera cortada; cortar; talar;

vpl.: T1/322; C1/25.

AFGEHOUWEN BRANT VAN DEN VELDE = gekapt brandhout.
- sarmenta amputata;
- du bois à brûler coupé;
- abgehauenes Brennholz;
- chopped firewood;
- leña cortada;

vpl.: LoV/370.

AENWEDDE HEFFEN OF RENTE IN ROGGE OFT IN GHELDE = taut. jaargeld, grondrente heffen in geld of in natura.
- pecunia annua; usuram soli in pecunia aut in natura exigere cq. in valore asiae;
- percevoir une pension en argent ou en seigle;
- Jahrgeld, Grundzins erheben in Geld oder in natura;
- annuity, levy groundrent in money or in kind;
- cobrar renta anual o renta de fincas en efectivo (of = en dinero) o en especie;

vpl.: C1/619, 650.

AENWEDDE(TAENWEDDE) IN ROGGHE = jaargeld in waarde van rogge.

- pecunia annua in valore asiae;
- une pension en seigle;
- Jahrgeld in Wert von Roggen;
- annuity in value of rye;
- renta anual en valor de centeno;

vpl.: C1/650.

AENWEDDE OFT RENTE = toelage of rente pand.
- pensio aut usura;
- pension ou rente;
- Pfand oder Zinsen; Zulage oder Zinsen;
- allowance or interest;
- indemnización o renta;

vpl.: Lo6/336.

AENVEERDEN Zie:
- adieren ende ----/

AENWERP Zie:
- aenwerpe; aenwoorpe; ----; aenworp/
- alluvij oft ----/

AENWERPE; AENWOORPE; AENWERP; AENWORP = sub. aanwas (van land) aanslibbing.
- alluvio; alluiro;
- accroissement; alluvions;
- Zuwachs; Anschwemmung; Alluirum;
- accretion; alluvium;
- aluvíon;

vpl.: PB/III/346; T1/254.

AENWIJSEN (AENWISEN) ENDE ADJUNGEREN = taut. toekennen; toewijzen.
- adiungo III;
- adjuger;
- zuteilen; zuweisen;
- adjudge; allot; assign;
- adjudicar;

vpl.: T1/637.

AENWIJSINGE Zie:
- claringe oft ---- ende liquidatie/

AENWISEN Zie:
- aenwijsen, ----, ende adjungeren /

AENWOORPE Zie:
- aenwerpe; ----; aenwerp; aenworp/

AENWORP Zie:
- aenwerpe; aenwoorpe; aenwerp; ----/

AFGENOMEN (AFGENEMEN) OFT ONTDRAGEN (ONTTRAGEN; ONTRAGEN) GOET = taut. onrechtmatig afgenomen goed.
- bonum sublatum illegitime;
- bien qui a été pris illégitimement bien volé;
- unrechtmäszig abgenommenes Gut

- good illegally taken away;
- bien que ha sido tomado ilegítimamente; bien robado;

vpl.: T1/302.

AFGENEMEN Zie:
- afgenomen;---- oft ontdragen goet/

AFGEQUETEN; AFGHEQUETEN + vb. ppf. afkopen; aflossen.
- condono I;
- remettre; acquitter; payer; rédimer;
- schenken; erlassen;
- remit;
- redimir;

vpl.: C1/17.

AFGEQUETEN COMMEREN (COMEREN; CUMMEREN; COMBEREN) = afgeloste lasten.
- onera soluta;
- charges acquittées;
- abgelöste Lasten;
- redeemed burdens;
- cargas amortizadas;

vpl.: Lo1/322.

AFGEROCKEN ENDE GEDEDUCEERT = taut. afgetrokken.
- deduco III;
- déduire;
- abziehen;
- draw off;
- deducir; sustraer; inferir;

vpl.: T1/260.

AFGESETENE VAN DE BANCKE = die woonachtig is buiten een zeker rechtsgebied.
- qui domicilium habet extra iurisdictionem; is, qui habitat extra certum territorium;
- afforains du banc; rural qui réside en dehors d'une certaine juridiction;
- der ausser einem gewissen Rechtsbezirk wohnt; Landbewohner;
- someone living outside the jurisdiction of the court; rural resident;
- el que tiene su domicilio fuera de cierta jurisdicción; campesino habitador fuera de cierta jurisdicción;

vpl.: Ca2/176; C1/122.

AFGESETENE OFT VREMDELINGEN = taut. vreemdelingen.
- peregrini;
- afforains;
- Fremdlinge;
- foreigner;
- forasteros;

vpl.: Ca2/383.

AFGESLOOTEN Zie:
- afgeheijmt en ----/

AFGESNEDEN OFT AFGESPLETEN OFT VERSCHEIDEN = taut. gedeeld verdeeld.
- divido III;
- diviser; séparer;
- teilen; verteilen;
- divide; distribute;
- dividir; segregar; separar;

vpl.: T1/82.

AFGESPLETEN Zie:
- afgesneden oft ---- oft verscheiden /

AFGETHUYNT Zie:
- afgeheymt oft ----/

AFGETROCKEN Zie:
- gededuceert ende ----/

AFGEVUERT ENDE GEHAILT = taut. afgevoerd; weggehaald.
- abduco III;
- emmener; emporter; enlever;
- holen und wegschleppen;
- convey; remove;
- llevar; sacar; transportar;

vpl.: T1/239.

AFGEWONNEN = versmald.
- angustum facio III;
- étrécir; rendre plus étroit;
- verschmälern;
- narrow;
- estrechar;

vpl.: T1/256.

AFGEWONNEN ENDE GEEVINCEERT = taut. uitgewonnen.
- evinco III;
- évincer;
- aussetzen;
- evict;
- expulsar;

vpl.: T1/620.

AFGHEBLADERT Zie:
- bij den vremden ---- sonder betaelinghe /

AFGHEBOTH; AFGEBOT; AFFGEBODT; AFFGEBOET; AEFERBOTH = van iemand een schuld invorderen langs wettige weg.
- iusum mutandi aliquid;
- faire rentrer une dette de plein droit;
- Einklagung einer Schuld;
- recover a debt by legal means;
- reivindicar una deuda por vía legal;

vpl.: B2/40; C2/1017.

AFGHEDAEN OFT GEVELT = taut. gekapt.
- caesus;

- coupés ou enlevés (abattus cueillis);
- abgehouen;
- chopped down;
- cortado; derribado;

vpl.: C1/32.

AFGHEHOUWEN Zie:
- afgehouden,---- hout /

AFGHELEECHT OF WEDERDAEN = taut. ongedaan gemaakt.
- infectus factus;
- remédier aux conséquences de; avorter; mettre hors d'état de nuire;
- rückgängig machen;
- undone; cancelled;
- deshacer;

vpl.: Pr.Tr./14.

AFGHELEGHDE PENNINGEN = betaalde gelden.
- nummi soluti;
- sommes payées;
- bezahlte Gelder;
- paid money;
- monedas pagadas;

vpl.: C1/16.

AFGHELEIJDE RENTE OFTE PACHT = op te brengen rente of pacht.
- usura aut conductio efficienda;
- rente ou fermage à payer;
- einzubringen Zins oder Pacht;
- interest or rent to realize;
- interés o arriendo que se deben rendir;

vpl.: C1/16.

AFGHEQUETEN Zie:
- afgequeten ----/

AFGHEQUETENE RENTEN = afgeloste renten.
- usurae redemptae;
- rentes rédimées;
- getilgte Zinsen;
- redeemed interest;
- rentas amortizadas; rentas redimidas;

vpl.: Lo6/28.

AFGRIJSELYCKE ENDE EXECRABLE FEYTEN = taut. vloekwaardige feiten.
- facta horribilia;
- faits horribles et exécrables;
- abscheuliche Tatsachen;
- horrible facts;
- hechos execrables;

vpl.: PB/II/339.

AFGRYSSELYCKE ENDE DETESTABLE CRYMEN = afschuwelijke misdaden.
- crimina detestabilia;
- crimes détestables;

- abscheuliche Verbrechen;
- horrible crimes;
- delitos detestables;

vpl.: PB/II/339.

AFHANDIG; AFHENDICH; AFHENDIGH; AFFHENDICH; AFFHEYNDIGH MAECKEN = vb. ontfutselen; ontvreemden; afhandig maken; afnemen.
- surripeo II; eripio III e manibus extorqueo II; semo II;
- dérober; escamoter; déposséder; extorquer; reprendre;
- abnehmen; heimlich entwenden; einem etwas wegnehmen;
- filch; trick (coax) one out of a thing; pilfer a thing from a person; rob; steal; take away;
- sacar; arrancar; escomotar; sustraer; quitar;

vpl.: B13; C2/884,896; B1/78; Lo1/118; T1/167; Lo6/224,518; C1/597.

AFHEIMINGE; AFHEYMINGHE; AFHEYMSEL = sub. omrastering; omheining; afsluiting.
- sepimentum; interclusio;
- clôture;
- Anzäunung; Umzäunung;
- enclosure;
- enrejado; cerca; valla; cierre;

vpl.: C1/73; PvB9/4.

AFHENDICH Zie:
- afhandig;----; afhendigh; affhendich; affheyndigh maecken/

AFHENDIGH Zie:
- afhandig; afhendich;----; affhendich; affheyndigh maecken/

AFHEYMINGHE Zie:
- afheiminge;----; afheymsel/

AFHEYMSEL Zie:
- afheiminge; afheyminghe;----/

AFHOUDEN Zie;
- vingeren ---- /

AFHOUDEN OFT CORTTEN = taut. kappen of snoeien; afkappen.
- amputo I; praecido III; caedo II
- couper; tailler; abattre;
- abkappen; ausschneiden; abhauen;
- chop; lop; chop off; cut off;
- podar; talar; cortar; deseajar; elidir;

vpl.: T1/286; C3/40.

AFHOUWEN OFT UUYTROEDEN = taut. omkappen; afkappen.
- incido III; abscindo I; amputo I; deseco I;
- couper; déraciner; tailler; abattre;

- umhauen; abhauen;
- chop; cut down; cut;
- robar; talar; desgajar; cortar; derribar;

vpl.: T1/287; C1/193, 316.

AFKEEREN Zie:
- afkeren,---- ende uytsluyten/

AFKEREN; AFKEEREN ENDE UYTSLUYTEN = afweren en uitsluiten.
- avertere et excludere;
- refuser et exclurer;
- abwehren und ausschliessen;
- keep off and exclude;
- repeler y excluir;

vpl.: B2/143.

AFKERFVEN = vb. wegdoen; afscheiden.
- separo I;
- séparer;
- beseitigen;
- to separate;
- separar;

vpl.: PB/II/62.

AFKONDIGEN Zie:
- aenbrengen ende cundighen----/

AFLATEN Zie:
- desisteren ende ----/

AFLATEN; CESSEREN ENDE VERDRAGEN = taut. nalaten iets te doen; te kort schieten; aflaten van iets; opgeven; laten varen; afzien; afstand doen van; zich onthouden van.
- cesso I; desisto I; aliqua re; rem omitto III; cedo III;
- s'abstenir de; s'empêcher de; desister;
- nachlassen etwas zu tun; etwas aufgeben; von etwas zurücktreten; verzichten auf; sich enthalten von;
- fail to do something; abandon; give up; desist; renounce; abstain from;
- abstenerse de; dejar de hacer; desistir; renunciar; abdicar; abandonar;

vpl.: T1/239, 274; Lo4/666; MGG 55; B1/120; C2/904.

AFLATEN ENDE CESSEREN = taut. zich onthouden van.
- cedo III;
- s'abstenir de; s'empêcher de;
- sich enthalten von;
- abstain from;
- abstenerse de; dejar de hacer;

vpl.: T1/239.

AFLEGGHEN = hom.vb. 1.aflossen; betalen 2.buiten werking stellen; verbreken.
- 1.redimo III; reditus persolvo III 2. depono III;
- 1.amortir; rédimer 2. arrêter; suspendre; défaire; rompre;
- 1.tilgen 2. auszer Kraft setzen; erbrechen;
- 1.redeem; buy off; pay 2. suspend;
- 1. amortizar 2.romper; quebrar destrozar; dejar sin efecto;

vpl.: C1/7,16.

AFLEGGING Zie:
- aflegginge;----/

AFLEGGINGE; AFLEGGING = sub. aflossing; betaling.
- redemptio reditus ; pensitatio; reditus;
- rédemption; amortissement; rachat;
- Abtragung; Tilgung;
- redemption;
- amortización; reembolso;pago;

vpl.: Lo3/270; C1/34.

AFLIJVICH Zie:
- afflevighe; afflijvighe; afflivich; ----; aflyvige/

AFLIJVICH WORDEN; AFFLIVICH WORDEN; AFLIJVIG WORDEN; AFFLIJVICH WORDDEN = vb. overlijden; sterven.
- morior IV; obeo IV;
- mourir; décéder; trépasser;
- hinscheiden; sterben; entschlafen;
- pass away; die; decease;
- fallecer; morir; morirse;fuiar; dejar de existir;

vpl.: C1/288; T2/63; T1/436; LPS 46; C2/888; B2/9; B1/35.

AFLIJVIG WORDEN Zie:
- aflijvich worden; afflivich worden;----; afflijvich worden /

AFLIJVIGE = sub. overledene.
- defunctus;
- décedé;
- Verstorbene;
- deceased;
- muerto;muerta; fallecido;fallecida;

vpl.: C2/806.

AFLIJVIGH Zie:
- voorvluchtig of ---- worden/

AFLIJVIGHE Zie:
- d'----/
- insolventen ----/
- weergaede daer ----/

AFLIJVIGHEID Zie:
- ten tijde van hare ----/

AFLIJVICHEIJT; AFLYVICHEYT ENDE DOODT = sub. overlijden;

het sterven.
- obitus; mors; exitus vitae;
- déces; mort;
- Tod; Todesfall; Sterben; das Absterben;
- decease; death; demise; passing away;
- fallecimiento; muerte; defunción; óbito;

vpl.: B1/39; C2/888; C1/34,294.

AFLYVIGE Zie:
- afflevighe; afflijvighe; afflivich; aflijvich; ----/

AFMETEN KORTEN Zie:
- in 't ----/

AFNEEMSCHOTELE (DIENBLAD) = sub. schotel gebruikt bij het opdienen van spijzen of het afnemen van de tafel.
- patina ad portandos cibos;
- plateau pour servir et déservir les mets;
- Servierbrett;
- tray (dinnertray);
- bandeja; salvilla;

vpl.: C1/430.

AFNEMEN Zie:
- fortselinghe ende met gewelde ----/
- onderling ----/

AFNEMINGE DER ERFFLIJCHEYT = onrechtmatige inbezitname van een erfgoed.
- crimen expilate hereditatis;
- occupation illégitime d'un heritage;
- unrechtmäszige Besetzung eines Erbgutes;
- illegal occupation of a heritance;
- tomar posesión de una herencia sin tener derecho (ilícitamente);

vpl.: T1/213.

AFNEMEN OFT SUBTRAHEREN = taut. afnemen.
- subtraho III;
- soustraire;
- abnehmen; nachlassen;
- decrease; take away;
- sustraer; quitar;

vpl.: T1/377.

AFNEMINGEN ENDE SPOLIACIEN = taut. beroving; ontneming.
- spoliatio;
- déprédation; spoliation; privation; vol;
- Beraubung;
- deprivation;
- depredación; privación; robo;

vpl.: T1/240.

AFOOGHEN; AFSCHOUWEN OFT

SIEN = taut. zien; waarnemen.
- observo I;
- observer;
- beobachten;
- observe;
- ver; observar; notar; apreciar; darse cuenta de;

vpl.: PB/III/239.

AFPAELINGE Zie:
- affpalinge; afpaalinge; ----/

AFPAALINGE Zie:
- affpalinge; afpaelinge; ----/

AFPANDINGHE = sub. gerechtelijke beslaglegging op iemands eigendom door pandneming.
- pignoratio;
- saisie légale d'une propriété par gage;
- gerichtliche Beschlagnahme durch Pfandnehmung;
- seize;
- embargo judicial de la propiedad de uno por fianza;

vpl.: C1/273.

AFPICKEN = vb. afmaaien.
- demetere;
- couper;
- abmähen;
- mow; cut;
- segar; cortar; dallar;

vpl.: Lo7/282.

AFQUYTER = sub. aflosser.
- solutor;
- amortisseur;
- Tilger;
- redeemer; payer off;
- amortizador; reembolsador;

vpl.: C1/463.

AFQUIJTING(H)E = sub. afkoop; aflossing.
- redemptio; solutio;
- rachat; amortissement; remboursement;
- Abkauf; Tilgung;
- redemption; discharge; paying off;
- rescate; desempeño; amortization; reembolso;

vpl.: Lo7/376; T1/468.

AFROEPINGE = afkondiging.
- promulgatio; praedicatio;
- proclamation;
- Verkündigung; Bekanntmachung;
- proclamation;
- proclamación; publicación;

vpl.: Lo4/44.

AFRUCKEN = vb. afrukken; afplukken; losrukken.
- deduco III; avello III; circumscindo III; carpo III; decerpoIII;

abrumpo III;
- déduire; arracher; cueillir;
- abziehen; abreiszen; abpflücken abbrechen; losreiszen;
- draw off; tear; pluck off; prize off; tear (pull) longe (free); sever;
- deducir; arrancar; coger; desasir; sacar con violencia;

AFSAET Zie:
- afsate,----/

AFSATE; AFSAET = sub. kroonlijst.
- proiectura coronarum;
- saillie; projecture;
- hervorspringende Leiste; Karnies;
- cornice;
- cornisa; liston superior;

vpl.: Lo6/52, 352.

AFSCEYDINGE ENDE PREVARICACIE = heimelijke verstandhouding ten nadele van een derde; en plichtschending en ambtsontrouw; draaierij; plichtsverzuim.
- precaricatio;
- précarication et collusion; forfaiture;
- heimliches Einvernehmen zum Schaden eines Dritten; Pflichtvergessenheit;
- secret understanding to the detriment of a third person; neglect of duty; prevarication; shuffling;
- precaricación y colusión; prevaricato;

vpl.: T1/331; T1/275.

AFSCHEIJDEN Zie:
- in 't ----/

AFSCHOUWEN Zie:
- afooghen, ---- oft sien/

AFSCHRIJVER Zie:
- gagie ----van de betalinghe van de renten/
- gagie ---- van de wijnen/

AFSCHRIJVERS (ANTWERPEN) = schrijvers die de nagemeten hoeveelheden wijn in een register optekenden en die bij benoeming en aanvaarding van hun functie aan de stad schuldig werden elk 200 gulden (Antwerpen).
- scribae, copias vini messas in tabulas notabant et ad nominationem et acceptationem muneris sui unusquisque urbi ducentas florinas debiti erant(Antverpia);
- préposés aux écritures qui notaient sur un registre les quantités de vin mesurées; redevable

á la ville de 200 florins pour leur nomination et entrée en fonction;
- Schreiber die die nachgemessenen Mengen Wein in einem Register aufzeichneten; jeder war bei Ernennung und Antritt seines Amtes der Stadt 200 Gulden schuldig (Antwerpen;)
- clerks who recorded the checked quantities of wine in a register; each had to pay to the town 200 guilders at appointment and accession to his office Antwerp;
- escribientes registradores las cantidades repasadas de vino; dada uno debia 200 florines en favor de Amberes;vpl.C1/534.

AFSCHUTSELS Zie:
- nieuwe portaelen oft ----/

AFSETTEN ENDE VERLATEN = taut. ontslaan.
- dimitto III;
- destituer; renvoyer;
- entlassen; entsetzen;
- discharge; dismiss;
- despedir; echar;

vpl.: T1/377.

AFSETTEN (AFSETTINGE) VAN DEN GELDE ENDE MUTACIE = waardevermindering van geld.
- deminutio pecuniae;
- dépréciation de l'argent;
- Wertverringerung des Geldes;
- depreciation of money;
- depreciación del dinero;

vpl.: T1/465.

AFSETTER = sub. straatrover; straatschender.
- grassator; latro; spoliator;
- vandale; detrousseur; voleur de grands chemins;
- Straszenräuber;
- street-ruffian;
- robador de caminos; persona que comete travesuras en plena calle;

vpl.: C1/387.

AFSETTINGE Zie:
- afsetten van den gelde ende mutacie/
- suspensie oft ----/

AFSLACH Zie:
- afslagh; affslach;----/

AFSLAGH; AFFSLACH; AFSLACH = sub. verkoop; aftrek.
- venditio; deductio;
- vente; déduction;
- Verkauf; Abzug;
- sale; deduction;

AFT
- venta; deducción;
vpl.: ASO 17; Lo4/184.

AFSNIJDEN Zie:
- huer ----/

AFSNIJDEN ENDE SCROYEN; SCHRODEN; SCHRADEN; SCHROOYEN = taut. snoeien (van munten).
- puto I nummos;
- rogner;
- abkratzen; abschaben; abschneiden;
- clip;
- cercenar;
vpl.: T1/156.

AFSNOEYEN Zie:
- afsnoyen; affsnoijen;----/

AFSNOYEN; AFFSNOIJEN; AFSNOEYEN = vb. snoeien; afsnoeien.
- puto I; amputo I;
- tailler; ébrancher;
- beschneiden; stutzen;
- lop; clip; prune;
- podar; cortar; limpiar; talar; desmochar; chapodar; entresdar; escamondans;
vpl.: PB/III/192; BVB 177.

AFSTECKEN = vb. afsteken.
- abscido III caespites erices;
- couper la bruyère avec un bêche
- abstechen;
- cut the heath;
- cortar el brezal; con una azada;
vpl.: BKB 5.

AFSTELLEN = vb. doen ophouden.
- amittere;
- faire retenir;
- tun auf halten;
- to make cease;
- suspendar; descontinuar;
vpl.: Cr2/980.

AFTEECKENEN Zie:
- ten manuale ----/

AFTEEREN Zie:
- afteren ----/

AFTER Zie:
- daer ----/

AFTER EN LAETEN = achterlaten.
- relinquere;
- laisser derrière soi;
- hinterlassen;
- leave behind;
- dejar;
vpl.: vdV/80; C2/897; B1.

AFTEREN; AFTEEREN = vb. afeten wegvreten.
- absumo III;
- rouger; corroder;
- wegfressen;

AFT
- eat of;
- corroer;
vpl.: T1/179.

AFTRECKEN Zie:
- ten ---- van/

AFTRECKEN = taut. afhouden; aftrekken.
- deduco III;
- déduire; retenir;
- abhalten; abziehen;
- deduct;
- deducir; sustraer;
vpl.: T1/624.

AFTRECKEN ENDE DEFALQUEEREN = taut. aftrekken; afhouden; korten.
- de summa deduco III; subtractio IV; abstractio IV;
- défalquer; déduire;
- abziehen; kürzen;
- to deduct; to subtract;
- quitar; arrancar; sustraer; descontar; defalcar; rebajar;
vpl.: PvB5/387; PvB6/689.

AFTRECKEN ENDE VISSCHEN = taut. vb. vissen met treknet.
- piscor I; verriculo;
- pêcher à la senne;
- fischen mit Schleppnetz;
- trawl;
- pescar con buitron;
vpl.: C1/32, 155.

AFTRECKINGE OFT DETRACTIE = taut. aftrek.
- detractio; deductio;
- déduction;
- Abzug;
- deduction;
- deducción;
vpl.: T1/495; B1/84; C2/897.

AFTRECKINGEN VAN ETEN OFT VAN DRINCKEN = uithongeren en doen verdorsten.
- neco I fame aut sitie;
- faire mourir quelqu'un de faim ou de soif;
- aushungern und vor Durst verschmachten;
- famish and die of thirst;
- reducir a uno por el hambre o por la sed;
vpl.: T1/385.

AFTRUNCKEN = vb. afhouwen; afkappen.
- cedo III; trunco I;
- couper; trancher;
- abhauen; abkappen;
- to cut off; to hew off;
- cortar;
vpl.: T1/286.

AGE

AFVRAGINGHE Zie:
- gerichtelijcke ----/

AFVUEREN = vb. afvoeren; wegvoeren.
- asporto I; aveho III; deveho III; abduco III; deduco III;
- transporter; enlever; emporter; voiturer; emmener;
- abführen; wegführen;
- carry off;
- transportar;
vpl.: DKB 47.

AFWESEN Zie:
- absentien ende ----/
- in 't schouteths ----/

AFWEZEN ENDE ABSENCYE = taut. afwezigheid.
- absentia;
- absence;
- Abwesenheit;
- absence;
- ausencia;
vpl.: Lo4/186; PvB1/34; T1/360; C1/56; Lo3/40.

AFWIJNNINGE ENDE VERSUEMENISSE Zie:
- actie van ----/

AFWIJNNINGE; AFWINNINGE OFT EVICTIEN = taut. uitwinning; gerechtelijke inbezitneming.
- evictio; possessio;
- éviction; prise de possession;
- Aussetzung; gerichtliche Beschlagnahme;
- eviction; occupation;
- evicción; toma de possession;
vpl.: T1/441; 621.

AFWINNINGE Zie:
- afwijnninge, ---- oft evictiën/

AFWROEGEN = vb. beschuldigen.
- accusare; reum facere; affingere III;
- accuser;
- beschuldigen; anklagen;
- accuse;
- acusar; incriminar; acriminar;
vpl.: Bl:Pr.Tr/5; C2/931.

AFZATEN Zie:
- oesendrup ende d'----/

AGEERT Zie:
- actie als men ---- van enniger possessien/

AGEREN Zie:
- geageren ----/

AGEREN = vb. 1.gerechtelijk aanklagen 2.werkzaam zijn, handelen.
- 1.accuso I; incuso I;2.officia muneris ago III; agito I;

AGG

- agir contre 2.être attaché; être employé;
- 1.verklagen 2.tätig; beschäftigt sein;
- 1.impeach 2.act; be employed;
- 1.acusar; inculpar; denunciar; 2.actuar; proceder; obrar;
vpl.: ACart 51; MGG 186.

AGEREN BY FORME VAN RECONVENTIE = indienen van tegeneis in rechte vervolgen middels tegeneis.
- agere forma reconventionis;
- agir par forme de reconvention;
- gerichtlich vorgehen mittels Gegenvorderung;
- lodge a counter-claim;
- actuar mediante reconvención;
vpl.: Ca2/415.

AGGEREREN; AGGREEREN = vb. goedkeuren; toestaan; zich laten welgevallen.
- probo I; acceptum habeo II; ratum habeo II; agréer; concedo I permitto III; consentio IV; sino III;
- approuver; ratifier; permettre; concéder; autoriser; accorder; recevoir; favorablement; accepter;
- genehmigen;
- agree;
- aprobar; ratificar; permitir; conceder; autorizar; acceder;
vpl.: ACart 49; DVB 104.

AGGRAVEREN = vb. verergeren; verzwaren; bezwaarlijk zijn.
- aggravo I; molestus sum;
- aggraver; être pénibleme nt;
- erschweren; schwerer machen; schwerlich sein;
- aggravate; make heavier; be hard;
- agravar; ser difficil;
vpl.: T1/333, 344, 379; Cr2/982;

AGGREABEL = hom.adi. 1.vervolgbaar 2. aangenaam.
- 1.persecutabilis 2.gratus suavis
- poursuivable 2. agréable;
- 1.verfolgbar; 2.angenehm;
- 1.actionable; indictable 2.agreeable;
- 1.perseguible 2. agradable;
vpl.: T1/83; T2/173.

AGGREATIE; AGREATIE = hom.sub. 1.goedkeuring; toestemming; welgevallen; instemming 2.(het) verzamelen.
- 1.ratihabitio; approbatio 2. aggrego I; assensio;
- 1.agréation; agrément; approbation 2. agrégation;

AGN

- 1.Billigung; Genehmigung; Zustimmung 2. Sammlung;
- 1.approbation; approval; agreement 2. collect;
- 1.aprobación; complacencia;gusto; adhésion; 2.amontonamiente

vpl.: C1/123; B2/92; C2/1029/1; DVB 83; ACart 53; C1/165.

AGGREEREN = vb. goedkeuren; toestaan.

- approbo I; concedo III; permitto III; consentio IV;
- approuver; agréer; accepter; permettre;
- billigen; zugestehen; bewilligen; gewähren;
- approve; permit; allow;
- aprobar; dar por bueno; permitir; conceder;

vpl.: PB/III/383; C1/1.

AGGREEREN Zie:

- aggereren /

AGREATIE Zie:

- aggreatie ----/

AGGRESSEUR ENDE PROVOCEERDER = aanvaller en uitdager.

- aggressor et provocator;
- agresseur et provocateur;
- Angreifer und Herausforderer;
- attacker and challenger;
- agresor y provocador;

vpl.: Pl.Bra/45,46,47; Bl.

AGIEREN = vb. procederen.

- litigo I;
- plaider;
- prozessieren;
- litigate; be at law;
- pleitear; litigar judicialmente; proceder;

vpl.: C3/10.

AGIOTEUR = sub. wisselaar.

- argentarius;
- agoiteur;
- Wechsler;
- stockjobber;
- cambista;

vpl.: PvB8/163.

AGNACIEN = sub. bloedverwant van vaderszijde.

- agnatio;
- agnat;
- Verwandte(r) von Vaters Seite;
- relative on the father's side;
- agnado(s);

vpl.: T1/436.

AGNATE Zie:

- hoyren ende ----/

AGNOSCEMENT = sub. geldigverklaring; erkenning; toestemming.

AGT

- agnoscentia; agnitio;
- réconnaissance officielle (d'un droit);
- Erkenntnis; Anerkennung; Anerkenntnis;
- recognition; acknowledgement;
- reconocimiento;

vpl.: MGG 212.

AGREATIE Zie:

- aggreatie ----/

AGRESSEREN OFT TERGEN = aanvallen of tergen.

- aggredior III aut lacesso III;
- agresser; attaquer ou irriter;
- reizen oder quälen;
- attack or irritate;
- agredir; atacar o irritar;

vpl.: T1/212.

AGRESSEUR OFTE QUAETDOENDER = taut. aanvaller.

- agressor;
- agresseur; attaquant; assaillant;
- Angreifer;
- aggressor;
- agresor; atacador;

vpl.: Cr2/1333; PvB7/117.

AGRESSEUR Zie:

- provoceerder ende ----/

AGRICULTURE ENDE BOUWINGHE = taut. landbouw.

- agricultura;
- agriculture;
- Landwirtschaft;
- agriculture;
- agricultura;

vpl.: LoV/276; PvB1/303; PB/II/172.

AGRIEN = sub. gekeperde stof.

- textile;
- lodier; étoffe croisée;
- geköperter Stoff;
- twilled material;
- tela de doble trama;

vpl.: C1/619.

AGT = num.acht.

- octo;
- huit;
- acht;
- eight;
- ocho;

vpl.: DVB 17.

AGTEN = vb. oordelen.

- aestimo I; sentio IV;
- juger; considérer;
- urteilen; meinen;
- judge; think;
- juzgar; considerar;

vpl.: ACart 3.

AGTENVAARTS = adv. van achteren.

AJU
- retrorsum;
- en arrière;
- rückwärts;
- backwards;
- hacia atrás;
vpl.: DKB 37.

AGTERDENKEN Zie:
- achterdencken; achterdenken; ----/

AGTERHEEDEN; ACHTERHEIDEN = sub. achterstalligheden cq. nog onbetaalde lasten.
- reliqua; prisca nomina;
- dette impayée; arriérés (paiement); ariéré; arrérages;
- Rückstände; rückständige Abgaben;
- back payments;
- deudas atrasadas; atrasos;
vpl.: DVB 108.

AGTERHEEDEN Zie:
- achterheijt ----/

ACHTERHEIDEN Zie:
- agterheeden ----/

AGTERSTEL Zie:
- achterstel ----/

AGTERSTEL; ACHTERSTELLE = sub. achterstalligheid.
- reliquatio;
- arriéré;
- Rückstand;
- arrearage;
- atraso;
vpl.: DVB 31.

AGUAZIL = sub. gerechtsdienaar.
- accensus;
- agent de la justice;
- Gerichtsdiener;
- constable;
- alguacil;
vpl.: PB/II/95.

AIJENDIJCK Zie:
- recht van den ----/

AIRDE Zie:
- eirde; erde; eerde; aerde;----/

AIRIJSE OFT VAN RADE Zie:
- dach van ----/

AIUEN Zie:
- ajuyn; ajuun; anjuun;----; ayuen saet /

AJUSTEUR Zie:
- meester ---- oft gelijckmaecker der gewichten, schaelen ende balancen/

AJUYN; AJUUN; ANJUUN; AIUEN; AYUEN SAET = sub. uienzaad.
- semen caepae;
- graine d'oignon;

AL
- Zwiebelsamen;
- onion-seed;
- simiente de ceboll a;
vpl.: PvB1/360.

AJUUN Zie:
- ajuyn;----; anjuun; aiuen; ayuen saet/

AKE Zie :
- aecke;----;achche/

AKENGRANES; EKENGRANE = Aken.
- Aquisgraenum;
- Aix-la chapelle;
- Aachen;
- Aix-la chapelle; Aachen;
- Aquisgrán;
vpl.: C3/44,46.

AKER Zie:
- aecker;----;akere; eker;ekere; haker/
- tennen com oft ----/

AKERE Zie:
- aecker;----;eker; ekere; haker/

AKTE Zie:
- scabinale ----/

AKTEN VAN RELIEVEMENT = akte van herstel.
- constitutio restitutionis;
- acte de reintegration;
- Akte von Wiederherstellung;
- instrument of restoration;
- acto de reintegración;
vpl.: DVB 18.

AL Zie:
- elc voir ---- ende voi re de geheel sc ult/
- eerst ende ---- voren/

AL DIES GHELIJCKE = op gelijke wijze.
- in eodem modo;
- ce qui a lieu aussi ; de la même façon;
- auf gleiche Weise;
- in the sameway;
- de igual manera;
vpl.: C1/173.

AL EERMEN; ALEER; ALLEER = voordat men; aleer.
- priusquam;
- avant que;
- bevor man;
- before;
- antes de que;
vpl.: Lo6/558.

AL SOE; ALSO; ALSOO; ALSOE DICKE ALST = zo dikwijls als het.
- quotiescumque; totiens quotiens;
- chaque fois que ce la;

ALA

- so oft als es;
- as often as it;
- tantas veces que; todas las veces que;

vpl.: Lo1/24.

AL VERHOUWEN ;VERHAUWEN ENDE BEREYT; BEREET = geheel en al verwerkt en klaar gemaakt.

- omnino elaboratus et praeparatus;
- le tout travaillé et préparé;
- alles bearbeitet und fertig;
- all worked up and prepared;
- todo elaborado y preparado;

vpl.: Lo5/374.

AL ZO SAEN (ZAEN) ALS DIE DIEFCLOCKE VOLLUUD ES = zodra de diefklok zal hebben geluid.

- quam primum campana furium finiverit sonare;
- aussitôt que la cloche des voleurs aura fini de sonner;
- sobald die Diebglocke ausgeläutet haben wird;
- as soon as the thiefbell will have ringed out;
- tan pronto que la campana de los ladrones habrá terminado de tocar;

vpl.: Lo1/48.

AL ALLEENS Zie:

- alleleens;----; al aleens/

ALAEM Zie:

- alam; alame; allam; allame; ----; allem; anlame; halame; hallame; hall amme/
- enegherhande huys ----/

ALAM; ALAME; ALLAM; ALLAME; ALAEM; ALLEM; ANLAME; HALAME; HALLAME; HALLAMME = sub. huisraad.

- utensilia; utilia;
- mobilier; meubles;
- Hausrat;
- furniture;
- ajuar; trastos;

vpl.: Lo4/608; C1/403;468.

ALAMBIQUE = sub. distilleerkolf.

- cucurbita
- cornue;
- Destillierkolben;
- receiver of a still;
- cucúrbita;

vpl.: PvB6/670.

ALAME Zie:

- alam;----; allam; allame; alaem allem; anlame; halame; hallame; hallamme/

AL ALEENS Zie:

- alleleens; al alleens;----/

ALB

ALANGE Zie:

- alinge; alinc; alingen;----/

ALARM; ALARME; ALLARME; ALERM LUIJDEN = het luiden der klok(ken bij rampen bv. brand.

- campanae sonantes apud incendium;
- sonner le tocsin en cas de catastrophe p.e.inc endie;
- Läuten der Sturmglocke;
- ringing of the alarm bell;
- toque de alarma;

vpl.: AKB 13.

ALARME Zie:

- alarm;----; allarme; alerm luijden/

ALBARDIER; HELLEBAERDE; HELMBAERDE; HELMBAERDIER = sub. hellebaardier.

- satelles;
- hallebardier;
- Hellebardier;
- halberdier;
- alabardero;

vpl.: PB/III/529.

ALBE; ALVE = wit priestergewaad; mis-of koorhemd sub.

- alba; albula;
- aube;
- Albe; weiszes Chorhemd;
- alba;
- alba;

vpl.: T1/182.

ALBEEL Zie:

- abeele; abeel;----/

ALBEREETS; ALBEREYTS; ALBERIJTS = adv. bereids; albereids; reeds.

- iam; iam iam;
- déjà;
- schon; bereits;
- already;
- ya;

vpl.: ADR 5; B2/202.

ALBEREIJTS Zie:

- albereets;----/

ALBERTINE REFORMATIE 1599 = hervormingsverordening van Albertus aangaande de procedure op de gewone rol.

- edictum reformationis Alberti ad litem in rota ordinaria 1599;
- ordonnance de l'empereur Charles Quint renfermant la méthode de procéder en 1599;
- Reformverordnung von Albertus hinsichtlich der Prozedure auf der gewöhnten Verordnung von Kaiser V, welche der Stil von prozedieren aus 1599 enthalt;

- reform-ordinance of Albert re proceedings on the common role;
- reforma de Alberto disposición sobre una reforma del proceso judicial en el Registro ordinario 1599;

vpl.: B1/7; C2/

ALCADE = sub. burgemeester, tevens belast met de rechtspraak.
- praetor civitatis;
- bourgmestre étant en même temps chargé de la justice;
- Bürgermeister zugleich beauftragt mit der Rechtspflege;
- burgomaster at the same time in charge of the administration of justice;
- alcalde;

vpl.: PB/II/314.

ALDAIR = adv. aldaar.
- illic; ibi; ibidem; istic;
- là; y'là-bas; en cet endroit-là;
- dort;
- there;
- allí;

vpl.: ACart 7; DVB 11; BVB 22.

ALDE; ALDER = adi. oude.
- vetus; senex;
- vieux;
- alte(r);
- old;
- viejo;

vpl.: BVB 29; ACart 11.

ALDEN Zie:
- d'----/

ALDER Zie;
- alde:----/

ALDENCLEERCOPER; OUDE-CLEDERVERCOPER; CLEDERVERCOPER; CLEDERCOPER = sub. handelaar in tweedehands kleren.
- scrutarius;
- fripier, commerçant en vêtements d'occasion;
- Händler in alten Kleidern; Kleiderhändler;
- dealer in second-hand clothes;
- prendero; ropave jero; trapero;

vpl.: B1/13; C2/883.

ALDERHOECHSTEN Zie:
- ten ----/

ALDER MATEN ENDE MANIEREN Zie:
- in ----/

ALDER NEERSTIGHEIJDT Zie:
- in ----/

ALDERDOM; OUDERDOEM = sub. ouderdom.
- aetas;

- âge;
- Alter;
- age;
- edad;

vpl.: BVB 20,27,28.

ALDEREN; ALDERS = sub.pl. ouders.
- parentes;
- parents;
- Eltern;
- parents;
- padres;

vpl.: B1/84; C2/897.

ALDERHANDE OFT MEERDERHANDE = taut. allerlei; allerhande.
- omnia; varia; diversus;
- toutes sortes de;
- Allerhand; Allerlei;
- all sorts;
- toda clase de; de todas claese;

vpl.: PB IV/39; ACart 8.

ALDERHOECHSTEN Zie:
- ten ----/

ALDERIERST; ALLEREERST; ALREIERST; ALREERST = adv. allereerst.
- omnium primum; primum;
- tout d'abord;
- zu allererst;
- first of all;
- en primer lugar;

vpl.: T2/15.

ALDERLIJE; ALLERLEYE; ALRELIJE; ALLERLEIE = adv. allerlei.
- diversus;
- toutes sortes de;
- allerhand;
- all kinds;
- toda clase de;

vpl.: C1/236.

ALDERMACHTICHDE = sub. hun gevolmachtigde.
- delegatus eorum;
- mandataire d'eux;
- ihr Bevollmächtigter;
- their proxy;
- mandatario de todos;

vpl.: Lo4/174.

ALDERMAN OFT SENIOER = taut. oude man; ouderling.
- senex;
- ancien;
- Altester;
- elder;
- anciano;

vpl.: T1/178.

ALDERNAEST BESTAEN = in graad van bloedverwantschap het meest nabij.
- in gradu sanguinis coniunctionis

proximae;
- le plus proche parent;
- Verwandtschaftsgrad am meisten nahe bei;
- the nearest in blood-relationship;
- próximo en (el) grado de parentesco;

vpl.: C1/289.

ALDERNAEST IN LINEA DESCENDENTI = het naast in de neergaande lijn van bloedverwantschap.
- proximissimus in linea descendenti sanguinis coniunctionis;
- le plus proche parent en ligne descendante;
- am Nächsten in der absteigenden Linie der Verwandtschaft;
- the nearest in the descending line of consanguinity;
- próximo en (la) linea descendiente de consanguinidad;

vpl.: C1/289.

ALDERNAESTE VAN BLOETSWEGHEN = naaste bloedverwanten.
- consanguinea; proximi;
- les plus proches du sang;
- nächste Verwandten;
- next of kin;
- los próximos consanguíneos; los próximos parientes;

vpl.: Lo7/258.

ALDERNUTSTE = allernuttigste.
- utilis;
- le plus utile;
- meist nützlich;
- most useful;
- utilisimo;

vpl.: C1/222.

AL DERS Zie:
- alderen ----/

ALDERTIERE; ALLERTIERE; ALLERSLACHTE = adi. allerlei; allerhande.
- varius; omnes species;
- toutes sortes de;
- allerhand;
- of all sorts;
- de toda clase;

vpl.: PvB1/191; PvB6/146.

ALDERVUEGHEN Zie:
- in ----/

AL DIES GHELIJCKE = op gelijke wijze.
- en eodem modo;
- ce qui a lieu aussi; de la même façon;
- auf gleiche Weise;
- in the same way;
- de igual manera;

vpl.: C1/173.

ALEER Zie:
- al eermen;----; alleer/

ALEER DE VRUCHTEN RIJP EN GETIJDICH SIJN = vóórdat de vruchten rijp zijn en vóór het seizoen.
- priusquam fruges sint maturae et praecoces (ante tempus anni);
- avant que les fruits soient mûrs et de saison;
- bevor die Früchte reif für die Ernte sind;
- before the fruits are ripe;
- antes que los frutos están maduros y antes de la temporada;

vpl.: C1/472.

ALEGEREN Zie:
- allegeren;----; alligeren; alengeren; allengeren; allegieren; allyeren; allegeeren /

ALEM VAN DEN AMBACHTE = gereedschap van handwerk.
- instrumenta,utensilia artis;
- ustensiles, instruments du métier;
- Werkzeug, Gerät von Handarbeit;
- implements, utensils, tools of handicraft;
- utensilios, herramientas de arte manual;

vpl.: C1/620; PvB6/172.

ALEM OFT GEREETSCAP = taut. gereedschap; ambachtelijke werktuigen.
- instrumenta artificialia; utilia;
- outils ou ustensiles;
- Gerät; gewerbliche Werkzeuge;
- utensils; trade tools; implements;
- utensilios; herramientas; herramental de arte manual;

vpl.: Lo1/182; Lo4/608; C1/403, 468.

ALEM TOT HET MAECKEN = dienend tot het vervaardigen van gereedschappen.
- servans ad conficiendum;
- outils servant à confectionner;
- Instrument; Gerät;
- implements;
- utensilios que sirven para la fabricación de;

vpl.: Lo3/26.

ALEMOESENE Zie:
- aelmoese; aelmoesse; aelmoesene;----; almoesene; aelmosene; aelmoesen; aelmuys; aelmuyse; aelmisse; aelmis; elmis/

ALENGEREN Zie:
- allegeren; alegeren; alligeren; ----; allengeren; allegieren; allyeren; allegeeren/

ALERM Zie:
- alarm; alarme; allarme;----luijden/

ALFERIS = sub. vaandrig.
- vexillarius;
- enseigne;
- Fähnrich;
- cornet; ensign;
- abanderado; alférez;
vpl.: PvB5/471.

ALGADER Zie:
- allegaeder;----; allegader; algaedere; algaer/

ALGAEDERE Zie:
- allegaeder; algader; allegader; -----; algaer/

ALGAER Zie:
- allegaeder; algader; allegaeder; algaedere;----/

ALGEMEINE TRACQUE = algemene klopjacht.
- indago generalis;
- traque générale;
- allgemeines Klopfjagen;
- general beat;
- batida (of = ojeo) general;
vpl.: PvB9/120.

ALHERE Zie:
- hallier; hallehere; halhere;---/

ALIENACIE ENDE/OFTE OVERGEVINGE; ALIENACIE ENDE VERANDERINGE; ALIENATIE ENDE VERTHIERINGE; ALIENATIE ENDE VERVREMPDINGE = taut. vervreemding; verpanding; verkoop.
- alienatio; venditio;
- aliénation; vente;
- Entfremdung; Veräusserung; Verkauf;
- alienation; sale;
- alienación; cesión; enajenación; enajenamiento; venta;
vpl.: T1/295; DVB 113; PvB1/216; Lo3/200; MGG 117.

ALIENATIE Zie:
- alienacie ende/ofte overgevinge; alienacie ende veranderinge; ---- ende verthieringe; ---- ende vervrempdinge;

ALIENEEREN ; ALIENEREN = vb. vervreemden; verpanden; aan een ander overdragen.
- alieno I; abalieno I;
- aliéner; mettre en gage;
- veräuszern; entäussern;
- to alienate; forfeit;
- alienar; enajenar;
vpl.: B1/66; C2/894; BVB 103.

ALIENEREN Zie:
- alieneeren ----/

ALIMENT; ALIMENTATIE = sub. verpleging; onderhoud, zijnde kost, kleren en woning; verzorgingskosten
- alimentum; alimenta; victus;
- alimentation; approvisionnement maintien; subsistance;
- Alimentation; Pflege; Unterhalt;
- alimentation; provision; support sustenance;
- alimentación; mantenimiento; manutención; subsistencia;
vpl.: ASO 10; T1/533; T2/22; B2/79; C2/1025.

ALIMENTATIE Zie:
- gemodereerde ----/

ALIMENTATIE OFT BENEFICIE = taut. gunst tot onderhoud.
- alimentationem ad beneficium;
- bénéfice d'alimentation;
- Recht auf Unterhalt;
- benefice;
- beneficio a mantenimiento;
vpl.: P1.RG/6.

ALIMENTE ENDE VUEDINGE = taut. onderhoud.
- alimentum;
- maintien; subsistance;
- Unterhalt;
- maintenance; support;
- mantenimiento; manutención;
vpl.: T1/506.

ALIMENTEREN ENDE/OFTE ONDERHOUDEN(SUSTENTEREN) = taut. onderhouden.
- alimento I; sustento I; praebeo II; nutrio IV;
- entretenir; alimenter; nourrir; secourir;
- unterhalten; alimentieren; ernähren;
- support; aliment; maintain; profide for; support;
- mantener; alimentar;
vpl.: Lo1/656; T1/533; C1/608, 663, 416; C2/1025; B2/75, 79.

ALINC Zie:
- alinge;----; alingen; alange/

ALINGE; ALINC; ALINGEN; ALANGE = adi. gehele; volkomen; volstrekt.
- totus;
- tout entier;
- völlig; ganz;
- whole; entire;
- todo; entero;
vpl.: ACart 9.

ALINGEN Zie:
- alinge; alinc;----; alange/

ALINGEN GEBUEREN Zie:
- mitten ----/

ALINGER GHEBUEREN = alle omwonenden.
- omnes vicini;
- tous les voisins;
- alle Umwohner;
- all neighbours;
- todos los circunvecinos;

vpl.: MGG 10.

ALINGLIKE (AELLINCLIKE; ALLINGLIKE) BESITTEN = volkomen bezitten.
- totaliter possidere;
- posséder en propre;
- vollständig besitzen;
- possess completely;
- poseer completamente;

vpl.: Pr.Tr./7; C2/932.

ALIORUM Zie:
- salvo ----/
- judicio ----/

ALIOS ACTA Zie:
- res inter ----/
- utpote res inter ----/

ALIUM Zie:
- nemo enim plus iuris in ---- transferre potest quam ipse habet /

ALLAM Zie:
- alam; alame;----; allame; alaem allem; anlame; halame; hallame; hallamme/

ALLAME Zie:
- alam; alame; allam;----; alaem; allem; anlame; halame; hallame; hallamme/

ALLARME Zie:
- alarm; alarme;----; alerm luijden/

ALLEER Zie:
- al eermen; aleer;----/

ALLEGADER Zie:
- allegaeder; algader;----; algaedere; algaer/

ALLEGAEDER; ALGADER; ALLEGADER; ALGAEDERE; ALGAER = allemaal.adv.
- simul omnes;
- tous ensemble; ensemble;
- alle zusammen; allesamt; sämtliche;
- all of them; all together;
- todos ellos; todos juntos;

vpl.: ACart 10.

ALLE MAEL = adv. iedere keer; iedere maal.
- singillatim;
- chaque fois;
- jedesmal;
- each time;

- cada vez;

vpl.: DKB 4.

ALLE TIDE VROME DOEN = altijd het vruchtgebruik doen genieten.
- semper lucrum facere;
- toujours faire jouire de l'usufruit;
- immer Nieszbrauch genieszen;
- always make enjoy the usufruct;
- siempre gozar el usufructo;

vpl.: Ca2/4.

ALLE WRAKINGE TE BOVEN = buiten alle verdenking.
- extra suspectionem;
- hors de tout soupçon;
- über allem Verdacht;
- above all suspicion;
- fuera de toda sospecha;

vpl.: MGG 211.

ALLE TONTFAENE ENDE TE VERGIFFTENE = alles te ontvangen en te beleggen.
- omnis accipere et ponere;
- de les recevoir et de les investir tous;
- alle zu empfangen und zu belehnen;
- all to receive and to invest;
- recibir y investir les todos;

vpl.: C3/58.

ALLEEN HOUDEN Zie:
- den loke ----/

ALLEENE Zie:
- op sijnnen cost ----/

ALLEENE ENDE NAICTELIJC = taut. eenmalig.
- semel;
- une seule fois;
- einmalig;
- once;
- una sola vez;

vpl.: T1/384.

ALLEENLIJCKEN GESEELT DAERDEUR TE LEIJDENE = alleen gehalsterd daardoor te leiden.
- tantummodo capistratum per quem (quam; quod) conducere;
- ne conduisant par là qu'avec un licou;
- nur gezügelt dadurch zu führen;
- only haltered to lead through it;
- llevar por esta parte solamente con cabestro;

vpl.: Lo5/56.

ALLEENLIJC(K) = adv. alleen; uitsluitend. - solum;
- exclusivement; seulement;
- ausschlieszlich; lediglich; nur;
- exclusively; merely; only;
- exclusivamente; solamente; solo

vpl.: T1/53; BVB 15.

ALLEGACIE; ALLEGATIE = sub. bewering; uitlating; aanhaling; aangevoerde stelling; vermelding; jur. het aanvoeren of bijbrengen van redenen; bewijzen; aanspraken; rechtsgronden enz.
- allegatio; mentio; commemoratio
- allégation; assertion; affirmation; mention;
- Anführung; Behauptung; Erwähnung; Vermeldung; Beweise erbringen;
- allegation; mention;
- alegación; citación; llamada; referencia; mención;

vpl.: Lo6/562; T1/76; PvB1/312; DvB/96; C1/512.

ALLEGADER; ALLEGAEDER = adv. allemaal.
- simul omnes;
- tous ensemble; ensemble;
- alle zusammen; allesamt; alle sämtliche;
- all of them; all together; all; one and all;
- todos ellos; todos juntos;

vpl.: ACart 10; C1/14.

ALLEGAEREN; ALLEGEEREN; ALLEGEREN; ALLEGIEREN = vb. zich beroepen op; verwijzen naar; een passage aanhalen; aanhalen; aanvoeren.
- alligo I;
- alléguer; appeler à; citer; produire;
- verweisen auf; appellieren an; vorbringen; anführen; anbringen sich berufen auf;
- allege; produce; adduce; cite; quote; refer to;
- alegar; recurrir a;

vpl.: ASO 3; MGG 30; DVB 105; BVB 15,39,105,109,123; T1/562.

ALLEGANGE = hom.numm.indef. 1. allen te samen 2. adv. steeds.
- 1.omnes ad unum 2. semper;
- 1.tous ensemble 2. toujours;
- 1.alle zusammen 2. immer;
- 1.all together 2. always; ever;
- 1.todos juntos 2. siempre;

vpl.: T1/31; T2/30.

ALLEGARE Zie:
- non allegata ---- et non probata/

ALLEGATA Zie:
- non ---- allegare et non probata/

ALLEGATIE Zie:
- allegacie;----/

ALLEGATIEN Zie:
- abusive ----/

ALLEGATIEN OFT PREUVES = taut. vermeldingen; opschuddingen.
- allegationes; seditiones; commotiones;
- mentions; citations; rumeurs;
- Erwähnungen; Aufregungen;
- allegations; commotions;
- menciones; agitaciones; turbaciones;

vpl.: B2/202; C2/870.

ALLEGEEREN Zie:
- allegeren; alegeren; alligeren;
- alengeren; allengeren; allegieren; allyeren; ----/

ALLEGEREN Zie:
- allegaeren;----/
- in prejuditie van ----/
- possessie ----/

ALLEGEREN; ALEGEREN; ALLIGEREN; ALENGEREN; ALLENGEREN; ALLEGIEREN; ALLYEREN; ALLEGEEREN = vb. 1.verwijzen naar 2. iets aanvoeren; aanhalen 3. zich beroepen op.
- alligo I;
- 1.s'en référer à 2. présenter; alléquer 3. s'en rapporter; alléguer;
- 1.verweisen auf 2. Gründe beibringen 3. sich berufen auf;
- 1.allege 2. supply;
- 1.referirse a 2. alegar; aducir; 3. recurrir a; alegar; mencionar;

vpl.: C1/265; PB II/312; PvB1/212.

ALLEGERENDE = ppr. zich beroepend op iets.
- me aliqua re excuso I; allego I;
- se réclamer de q.c.;
- sich appellieren an;
- appeal to;
- alegar;

vpl.: T1/562.

ALLEGHEREN; THOONEN ENDE BIJBRENGHEN = taut. bewijzen.
- probo I;
- alléguer et faire apparaître;
- beweisen;
- prove;
- probar; demostrar;

vpl.: C1/176.

ALLEGIEREN Zie:
- allegeren; alegeren; alligeren; alengeren; allengeren;----; allyeren; allegeeren/

ALLELEENS; AL ALLEENS; AL ALEENS = adi.1.onverschillig; om het even (zijn) 2.adv. al hetzelfde; op gelijke wijze.

- 1.incuriosus; neglegens; lentus 2.eodem modo; eodem ratione;
- 1.être égal; 2.d'une manière semblable;
- 1.gleichgültig 2. in gleicher Weise;
- 1.indifferent 2. in the same manner;
- 1.dar lo mismo 2. de manera idéntica; de la misma manera; del mismo modo;

vpl.: T2/57, 368.

ALLEM Zie:
- alam; alame; allam; allame; alaem;----; anlame; halame; hallame; hallamme/

ALLEMAEL = adv. iedere keer; iedere maal.
- singillatim;
- chaque fois;
- jedesmal;
- each time;
- cada vez;

vpl.: DKB 4.

ALLEMALE Zie:
- altemael;----; altemale/

ALLEMAN Zie:
- niet willen verstaen dat ---- verstaet/

ALLEN Zie:
- actie generael van ---- dingen/
- bekenlijc van ---- man/
- peijs ende soen voor eenen is soen ende peijs voor ----/
- tot ---- tijden goedt blijven/

ALLEN SINEN BEWYNDE = zijn gehele bewindvoering.
- tota administratio sua;
- toute sa gestion;
- seiner ganzen Verwaltung;
- his whole administration;
- de toda su administración;

vpl.: Cu1/240.

ALLENDICHEYT Zie:
- armoede; miserie;----; beruerte ende onruste /

ALLENDICHEYT; MISERIE ENDE DRUCK = taut. ellende.
- miseria;
- misère; détresse;
- Elend;
- misery;
- miseria; opresión;

vpl.: PB/II/305,343; PvB1/477.

ALLENGEREN Zie:
- allegeren; alegeren; alligeren; alengeren;----; allegieren; allyeren; allegeeren/

ALLENGHSKENS- ALLENSKENS = adv. langzamerhand; allengs.
- gradatim;
- graduellement; lentement; petit à petit;
- allmählich;
- gradually;
- gradualmente; poco a poco; paulatinamente;

vpl.: C1/526; PB/III/422.

ALLENMAN Zie:
- bekenlijc van ----/

ALLENSKENS Zie:
- allenghskens ----/

ALLENT GEENE VOORSZEGD IS = al hetgene hiervoor gezegd is.
- omne quod supra dictum est; commemoratum est;
- tout ce qu'll y a su sdit; susnommé; susmentionné;
- alles was obenerwähnt, vorerwähnt ist;
- all above mentioned;
- todo lo anteriormente dicho;

vpl.: DVB 39.

ALLENT SELVE Zie:
- dat ----/

ALLENTIJDEN Zie:
- tot ----/

ALLENTOIS Zie:
- altost; altoest; altoos; alletoos; ----; altois /

ALLETOOS Zie:
- altost; altoest; altoos;----; allentois; altois/

ALLERDIJSTERSTE = adi.sup. duister.
- obscurissimus;
- le plus obscur;
- äusserst dunkel ;
- most obscure;
- el más oscuro;

vpl.: MGG 153.

ALLEREERST Zie:
- alderierst;----; alreierst; alreerst/

ALLERLEIE Zie:
- alderlije; allerleye; alrelije; ----/

ALLERLEYE Zie:
- alderlije; ----;alrelije; allerleie/

ALLERSLACHTE Zie:
- aldertiere; allertiere;----/

ALLERTIERE Zie:
- aldertiere;----; allerslachte/

ALLES IN KOLEN LEGGEN = alles

verbranden.
- omnia comburere;
- mettre tout en cendres brûler tout;
- alles niederbrennen;
- burn everything;
- quemar todo; incendiar todo;

vpl.: Pl.Bra/48.

ALLET = num.ind. alles.
- omnia; cuncta;
- tout; toutes choses;
- alles;
- all;
- todo;

vpl.: T2/368.

ALLET GHENE = contr. al hetgeen.
- omnia quaecumque;
- tout ce qui;
- all dasjenige;
- all that which;
- todo lo que;

vpl.: LPS 54.

ALLETIJDT = adv. altijd.
- semper; usque quaque; omni tempore;
- toujours; en tout temps; en quelque temps que ce soit;
- immer;
- always;
- siempre;

vpl.: BVB 31.

ALLIENE = alleen.
- solus;
- seul;
- allein;
- alone;
- solo;

vpl.: Lo1/606.

ALLIGEREN Zie:
- allegeren; alegeren;----; alengeren; allengeren; allegieren; allyeren; allegeeren/

ALLIJANCKIE Zie:
- vrintscepe paijs ende ----/

ALLINGLIKE Zie:
- alinglike;(aellinclike;---- besitten/

ALLODIUM = sub. allodium; vrij erfgoed.
- fundus liber nemini obnoxius; fundus optimus maximus; praedium optimo iure;
- héritage libre;
- freies Erbgut;
- free inheretance;
- alodio;

vpl.: T1/442.

ALLONNE OFT BOLDAVID = taut. zeildoek.
- velum;

- toile à voiles;
- Segeltuch;
- canvas; sail-cloth;
- lona;

vpl.: PvB1/333.

ALLOUEREN = vb. goedkeuren bv. een uitgave, een rekening.
- approbo I;
- approuver;
- genehmigen;
- approve;
- aprobar; dar por bueno;

vpl.: PB/III/332.

ALLOY Zie:
- ampt van geringher ----/

ALLOY OFT MENXEL = taut. menging van minder metalen met goud of zilver.
- mixtura;
- alliage d'or ou d'argent avec un métal de catégorie inférieure;
- Mischung von geringwertigen Metallen mit Gold oder Silber;
- mixture of gold or silver with inferior metals;
- aleación de oro o de plata con un metal de menor categoría;

vpl.: T1/464.

ALLOY(E) GEWICHTE OFT FINICHEYT VAN PENNING EN (OFT INWENDIGE DEUCHT) = taut. gehalte van munten; allooi.
- qualitas nummorum; summa; genus; qualitas; probum argentum;
- aloi de monnaies; teneur; qualité;
- Gehalt von Münzen; Art; Schlag;
- alloy of coins; fineness of coins; kind; sort;
- ley de monedas; grado; quilate; clase; calidad;

vpl.: T1/468; PB/II/400; PvB1/406.

ALLUVIJ OFT AENWERP = taut. aanwas.
- alluvio;
- alluvion;
- Alluvium; Zuwachs;
- accretion; alluvium;
- aluvión;

vpl.: T1/46.

ALLYANCIE; VRINTSCEPE ENDE PAYS = verbondenheid en vriendschap en vrede.
- amicitia;
- paix; alliance; amitié;
- Verbundenheit; Freundschaft und Frieden;
- alliance; frienship and peace;
- alianza aminstad y paz;

vpl.: PB/III/216.

ALM

ALLYEREN Zie:
- allegeren ; alegeren; alligeren; alengeren; allengeren; allegieren;----; allegeeren/

ALLUIJN; ALLUYN = sub. aluin.
- alumen;
- alun;
- Alaun;
- alum;
- alumbre; ajebe; hebe; enjebe;
vpl.: Lo4/90; Lo3/26; PvB1/334; C1/378.

ALLUYN Zie:
- alluijn;----/

ALMET Zie:
- altemet;----/

ALMOESENE Zie:
- aelmoese; aelmoesse; aelmoesene; alemoesene;----; aelmosene; aelmoesen; aelmuys;aelmuyse; aelmi sse; aelmis;elmis/

AELMOESENIER (ALMOESENIER) ENDE PARTCHONIER = taut.1.uitdeler van aalmoezen 2. armmeester 3. deelhebber in gifte of in opbrengst van stichting.
- 1.collector et distributor eleemosynarum praefectus eleemosynis 2.magister pauperum 3.consors (socius) in dono (munere) vel in proventu(fusione) institutionis;
- 1.celui qui distribue des aumônes; 2.aumônier; administrateur des aumônes 3.participant en dons ou produits d'une fondation;
- 1.Almosenier; Armenpfleger; Spender von Almosen 2.Wohlfahrtspfleger 3.Teilhaber in Gabe oder Ertrag von einer Stiftung;
- 1.almoner; dispenser (distributor) of alms; distributor of charities 2.relieving officer; parish guardian 3.participant in gift or proceeds of a foundation;
- 1.limosnero; él que reparte limosnas; 2.maestro de usistencia pública 3.él que participa en las ganancias de una fundación;
vpl.: T1/270; C1/440, 515; T2/368; PB II/321.

ALMOESSEN Zie:
- puerder ----/

ALMOGENDEN Zie:
- int schut des ----/

ALMOGENDEN = ppr.adi.(God) almachtige; alvermogende.

ALR
- omnipotens (Deus);
- (Dieu) omnipotent; tout-puissant;
- (Gott) almächtig;
- (GOD) almighty; omnipotent;
- (Dios) todopoderoso; omnipotente;
vpl.: BVB 61.

ALNOCH Zie:
- nochall; nochal;----/

ALOSE Zie:
- elbot ende ----/

ALP; ALPE = sub. schepbord van een watermolenrad.
- remus hydraleti s rotae;
- planche de la roue d'un moulin à eau;
- Schaufel eines Wassermühlenrad;
- paddle of a wheel of a mill;
- palada de rueda de molino de agua;
vpl.: PvB6/139.

ALPE Zie:
- alp;----/

ALPISTRE OFT CANARIESAET = taut. kanariezaad.
- fringillarum canariarum;
- alpiste;
- Kanariensamen;
- canary-seed;
- alpiste;
vpl.: PvB1/334.

ALRE FORMEN Zie:
- in ----/

ALREBEST = het beste.
- optimum;
- le mieux;
- das Best;
- the best;
- lo mejor;
vpl.: PB/III/309.

ALRE CORSTEN Zie:
- ten ----/

ALREDE Zie:
- alreede;----; alreid e/

ALREEDE; ALREDE; ALREIDE = adv. al reeds.
- iam;
- déjà;
- schon; bereits;
- already;
- ya;
vpl.: BVB 153.

ALREERST Zie:
- alderierst; allereerst; alreierst;----/

ALREHANDE = allerlei.
- in omni genere;

ALS
- toute(s) sorte(s) de;
- allerhand;
- all sorts of;
- toda clase de;
vpl.: DVB 79.

ALREIDE Zie:
- alreede; alrede;----/

ALREIERST Zie:
- alderierst; allereerst;----; alreerst/

ALRELIJE Zie:
- alderlije; allerleye;----; allerleie/

ALREIERST = adv. allereerst.
- primo omnium;
- tout d'abord;
- allererst; zuerst;
- first of all;
- primeramente; en primer lugar; lo primero de todo;
vpl.: T2/144.

ALRENAISTEN Zie:
- ten ----/

ALREVUYLSTE = adi. allervuilst.
- obscoenus;
- obscène;
- obszön;
- obscene;
- obsceno;
vpl.: T1/219.

ALS GETHUIJGHE ZIJNE KENNELIJCKHEIJT SEGGEN = als getuige verklaren hetgeen hem bekend is.
- ut testis declarare quod sibi notum est;
- comme témoin dire ce qui est à sa connaissance;
- als Zeuge dasjenige aussagen was ihm bekannt ist;
- declare as witness what is known to him;
- declarar como testigo lo que sabe;
vpl.: C1/397.

ALS HET NOODT IS = als het nodig is.
- si necessarie sit;
- au besoin;
- wenn nötig;
- if necessary;
- en caso de necesidad; si hace falte; caso de hacer falta;
vpl.: Lo3/22.

ALS HIJ BIJ MENSCHELIJCKER CRACHTE CAN VERDRAEGHEN = dan zijn menselijk vermogen kan opbrengen.
- pro sua facultate humana; pro viribus humanis; si pati potest; si valet pati;

ALS
- que les forces humaines ne le peuvent supporter;
- (nicht länger) als seine menschliche Kraft es tragen kann;
- as he is able to endure;
- que las fuerzas humanas pueden aguantar;
vpl.: C1/584.

ALS JEMANT BUIJTEN TRECKT = als iemand zich metterwoon buiten de gemeente vestigt.
- si quis domicilium extra civitatem condat;
- si quelqu'un s'établit en dehors de la commune;
- wenn jemand seinen Wohnsitz ausser der Gemeinde nimmt;
- when a person takes up one's residence outside the municipality;
- su alguien fija su domicilio fuera del municipio;
vpl.: AKB 3.

ALS INGESLAEGEN ENDE BEHEIJMPT = taut. omrasterd.
- saeptus;
- séparé par un grillage;
- umgezäumt;
- fenced in; hedged in; enclosed;
- enrejado;
vpl.: MGG/14.

ALS VOERE = als hierboven; als vermeld.
- ut supra;
- comme ci-dessus;
- wie obengenannt; wie vorhergesagt;
- as mentioned above;
- como arriba mencionado;
vpl.: C3/36.

ALSBOVEN Zie:
- in materie -----/

ALSDAN Zie:
- van alsnu voor ----/
- voor ---- oft in toekomende tijde/

ALSE BRUIJTCLOCKE VERLATEN IS = als de bruidsklok heeft geluid.
- quando campana nuptiarum pulsata est; quando campana ad matrimonium desi-it sonare;
- quand la cloche des financailles a cesée (de sonner);
- wenn die Brauts- Hochzeitglocke geläutet hat;
- when the wedding-bell has rung, ringed;
- cuando se ha tocado la campana de la boda; fuando la campana de matrimonio ha sonado;
vpl.: Lo1/30.

ALSE OCHTE = alsof.
- quasi;

ALS

- comme si;
- als wenn;
- as if; as though;
- como si;

vpl.: D.JLLL/20.

ALSEMBERGHE Zie:

- pot biermate van ----/

AL SNU Zie:

- van ---- voor alsdan/

ALSO Zie:

- al soe;----; alsoo; alsoe dicke alst/
- alsoo verre----/

ALSO DICKE ALST GHEVIELE = zo dikwijls als het geschiedde.

- quotiescumque; totiens quotiens eveniret;
- chaque fois que cela arriverait;
- so oft es geschehen würde;
- as often as it happened; it should occur;
- tantas veces que ocurrió; cada vez que sucedería;

vpl.: Lo1/20,24.

ALSO DIKMEN = zo menigmaal; zo dikwijls als.

- quotiescumque;
- toutes les fois que; (à) chaque fois que;
- so oft wie;
- as often as;
- todas las veces que; cada vez que;

vpl.: DKB 35.

ALSOE DICKE ENDE ALSO MENICHWERVEN = taut. zo dikwijls; zo menigmaal.

- totiens quotiens; sic saepe;
- si souvent ; autant que;
- so manchmal; so oft;
- so often;
- tantas veces;

vpl.: Ca2/12; B1/P.W.2JII/1.

ALSOO SCHIERE ALS = zodra als.

- quam primum; simul atque; statim ut;
- aussitôt que; dès que;
- so bald als;
- as soon as;
- tan pronto que, como; desde el momento en que; inmediatamente que;

vpl.: T2/68; Lo1/500.

ALSOE Zie:

- al soe; also; alsoo;---- dicke alst/

ALSOE SAEN ALS = zodra als.

- statim; ubi primum; simul ac;
- aussitôt que;

ALS

- sobald als; wenn;
- as soon as;
- tan pronto que; en cuanto que; asi que;

vpl.: Lo4/774; Lo1/242; Lo3/354.

ALSOE SCHIERE ALS = zodra als.

- ubi primum; simul atque; statim ut;
- aussitôt que; dés que;
- so bald als;
- as soon as;
- tan pronto como; desde el momento en que; inmediatamente que;

vpl.: T2/68; Lo1/500.

ALSOET = contr. alzoo het. coni. zoals; gelijk.

- sicut; ut;
- comme;
- sowie; gleichwie;
- just as; like;
- asi como; como;

vpl.: LPS 51.

AL SOO Zie:

- al soe; also;----; alsoe dicke alst/

ALSOO DICKE WILLE ALSO = zo dikwijls als; even vaak als.

- totiens,..quotiens;
- chaque fois que; toutes les fois que;
- so oft wie;
- as often as;
- cada vez que; cada cuando que;

vpl.: BVB 3.

ALSOO DICKWIJLS ENDE SOO MENICHWERF ALSE = taut. zo dikwijls als; telkenmale; telkens als.

- totiens, quotiens; quotiescumque; quandamcumque;
- toutes les fois que; chaques fois que;
- so oft; jedesmal wenn;
- as often and as frequently as;
- cada vez que;

vpl.: DVB 3.

ALSOO VERRE ALSO = voorzover.

- in quantum; quatenus; quod;quantum;
- autant que; pour autant que; tant que;
- insoweit; insofern; inwieweit; inwiefern;
- as far as; in so far as;
- a lo que; por lo que; que;

vpl.: ACart 9.

ALSOO VERRE ALS ZIJNEN GERICHTE DUERENDE IS = zover zijn rechtsgebied zich uitstrekt.

ALT

- tam longe ut territorium eius se extendit;
- autant que sa juridiction s'étend;
- soweit sein Gerichtsbezirk sich ausdehnt;
- as far as his jurisdiction extends;
- tan lejos que se extiende su jurisdicción;

vpl.: BVB 195; DVB 3.

ALSOOVOIRT = enzovoort.

- eodem modo protinus;
- et ensuite de la même maniere; et ensuite de même;
- und so weiter;
- and so on;
- y demá's; por ahi adelante;

vpl.: BVB 189.

ALST = contr. als het.

- sicut;
- comme; ainsi que;
- wie es;
- as it; like it;
- como;

vpl.: AKB; BVB 176.

ALST TOT NAERICHT = als; tot; voor kennisgeving.

- ad cognitionem alcs; in notitiam alcs;
- à la connaissance de;
- zur Kenntnis;
- in cognizance of;
- para su conocimiento;

vpl.: AKB 2.

ALSTER Zie:

- halster;----; haelster/

ALSTS Zie:

- van ----/
- van ---- lange ende oude tijden/

ALSULCKEN GELT ENDE PRIJS = voor dezelfde geldsom.

- eadem summa pecuniae;
- rédimibles aux prix (qu'ils étaient vendus);
- für dieselbe Geldsumme;
- for the same amount of money;
- por la misma suma de dinero;

vpl.: C1/610.

ALSVOERE = als hierboven; als vermeld.

- ut supra;
- comme ci-dessus;
- wie obengenannt; wie vorhergesagt;
- as mentioned above;
- como arriba mencionado;

vpl.: C3/36.

ALT = adi. oud.

- vetus;
- vieux;

ALT

- alt;
- old;
- viejo;

vpl.: BVB 20.

ALTAER Zie:

- outaer;----; alter; altre; autaer; outer; houtaer/

ALTEMAEL; ALLEMALE; ALTEMALE = coni. allemaal.

- omnes;
- tout;
- alle;
- all;
- todos juntos; todos ellos;

vpl.: C1/173.

ALTEMALE Zie:

- altemael; allemale;----/

ALTEMET; ALMET = coni. al naar gelang; al naar mate.

- prout;
- à mesure;
- je nachdem;
- according to;
- conforme; según;

vpl.: T2/368.

ALTER Zie:

- outaer; altaer;----; altre; autaer; outer; houtaer/

ALTERATIE = hom.sub. 1. ontroering; schrik 2.vervalsing; ontsteltenis; verandering 3. twist.

- 1.alteratio 2.depravatio; adulteratio; corruptio 3.risca;
- 1.altération; 2.falsification; corruption 3.dispute; discussion;
- 1.Aenderung 2. Aenderung; Entkräftung 3.Streitigkeit;
- 1.alteration; altercation 2.falsification;
- 1.alteración 2.falsificatión 3. alteración;

vpl.: C1/594; PB II 259.

ALTERATIE ENDE BERUERTE = ontsteltenis en beroering.

- consternatio;
- consternation;
- Verwirrung und Aufregung;
- consternation and disturbance;
- alteración y perturbación;

vpl.: PB/II/339.

ALTERCATIE Zie:

- impertinente ----/

ALTERCACIE (ALTERCATIE) ENDE GESCHIL(LE) = taut. onenigheid; twist; geschil.

- altercatio,lis;
- altercation; conflit; contention; différend; dispute;
- Uneinigkeit; Zank; Streitigkeit;

ALT

- disagreement; discord; quarrel; dispute;
- altercación; altercado; contienda; disputa; diferencia; conflicto; trifulca;

vpl.: T1/378; PB/III/311.

ALTERCATIE OFT VERTRECK = taut. uitstel.

- dilatio;
- délai;
- Aufschub;
- delay; postponement;
- dilación; retraso;

vpl.: C2/857.

ALTERCATIEN VAN PARTIJEN = onenigheid cq. twist van partijen.

- altercatio partium;
- débat de parties;
- Uneinigkeit bzw. Zank von Parteien;
- discord resp. quarrel of parties;
- altercado de (las) bartes;

vpl.: C1/270.

ALTEREREN OFT VERANDEREN = taut. veranderen.

- muto I; depravo I; adultero I; vitio I; altero I;
- changer; altérer;
- ändern; abändern;
- change; altercate; modify;
- cambiar; modificar; transformar; alterar;
- vpl.: Pla.Ph/4; C1/594; LPS 65.

ALTERMINATIE = sub. voorafdoening.

- alterminatio;
- payement anticipe;
- Vorerledigung;
- previous settlement;
- pago anticipado;

vpl.: PvB6/29.

ALTERNATIVE = adi.afwisselend.

- alternus;
- alternatif;
- abwechselnd;
- alternate;
- alterno; alternativo;

vpl.: LPS 69.

ALTEZEN Zie:

- haere----/

ALTHEIT Zie:

- outheijdt; outheijt; outheit; oltheit;----/

ALTIJD HEBBEN GEPOSSIDEERT; BESETEN EN GEBRUIJCK HEBBENDE = taut. in bezit hebbende.

- in possessio habere;
- ayant toujours en possession;

ALT

- immer im Besitz waren von;
- were always in possession of;
- siempre haber poseido; estando en posesión de;

vpl.: MGG 86.

ALTOES Zie:

- eenen auden grooten sjaers----/
- grooten sjaers ----/
- sjaers ----/

ALTOEST Zie:

- altost;----; altoos; alletoos; allentois; altois/

ALTOIS Zie:

- altost; altoest; altoos; alletoos; allentois;----/

ALTOOS Zie:

- altost; altoest;----; alletoos; allentois; altois/

ALTOST Zie:

- voor ----/

ALTOST; ALTOEST; ALTOOS; ALLETOOS; ALLENTOIS; ALTOIS = adv. altijd.

- semper;
- toujours;
- stets; immer;
- always; ever;
- siempre;

vpl.: BVB 24.

ALTRE Zie:

- outaer; altaer; alter;----; autaer; outer; houtaer/

ALTRICATIE Zie:

- frivole ----/
- noodelooze ----/
- verbale ----/

ALTRICACIEN Zie:

- zwaricheiden ende ----/

ALTRICATIE(N) ENDE INCIDENT(EN) = voorval(len) en muggenzifterij(en).

- facta (casus, eventus) et tricae forenses pusillarum rerum studium; cura minutior;
- incidents et chicanes;
- Kritteleien und Nebensachen;
- incidents and hair-splitting;
- incidentes y quisquilla;

vpl.: C1/298.

ALTRICATIE ENDE PROTESTATIE = taut. verweer,

- defensio;
- debat et protestation;
- Verteidigung;
- discussion and protest;
- defensa; protestación;

vpl.: C1/255.

ALZ

ALTRICACIE; ALTRICATIE ENDE ZWARIGHEID(EN) = taut. moeilijkheden; onenigheid; twist; ruzie; woordenwisseling; verweer cq. de door de partijen in een proces gedane vragen en antwoorden; waarin de hoofdpunten na de bewijsvoering zelf kort samengevat worden.

- altercatio(nes); lites; discordia; rixa;
- difficulté(s); altercation(s); querelle(s); dissension; dispute;
- Schwierigkeit(en); Zank; Uneinigkeit; Wortstreit; Wortwechsel; Reibung; Zwist; Krach;
- difficulties; altercation(s) quarrel; fight;
- dificultades; altercación; altercado; discusion; desunion; riña

vpl.: Ra.1495/20; C2/9x 942; C1/257, 349; Lo7/424; PVB 1/564; C2/939,1326.

ALVE Zie:
- albe,----/

ALVOIRE ENDE VOIR = allereerst.
- primissimo;
- avant tout; en premier lieu;
- allererst; zuerst;
- first of all; very first;
- antes de nada; primeramente;

vpl.: T1/75.

ALWAERT = coni. zelfs wanneer.
- quando;
- quand bien même;
- es wäre denn;
- even when;
- aun cuando;

vpl.: Lo3/480.

ALWILENS; ALWILLENS = uit vrije wil.
- voluntarie;
- volontairement;
- aus freien Antriebe;
- voluntary;
- voluntariamente;

vpl.: PB/III/571.

ALWILLENS Zie:
- alwilens;----/

ALZO SAEN ALS DIE DIEFCLOCKE VOLLUUD ES = zodra de diefklok zal hebben geluid.
- ubi primum capanan furium pulsata est;
- aussitôt que la cloche des voleurs aura fini de sonner;
- sobald die Tiefglocke wird geläutet haben;
- as soon as the bell of the thieves has rung;
- asi que se ha tocado la campana de los robadores; vpl. Lo1/48.

AMB

AMAELGEREN Zie:
- amaillieren; amaleren; amelgeren; ammelgeren;----; amaleren amelgieren; maleren/

AMAILLIEREN; AMELEREN; AMELGEREN; AMMELGEREN; AMAELGEREN; AMALEREN; AMELGIEREN; MALEREN = vb. emailleren.
- orno I; pingo III;
- émailler;
- emaillieren;
- enamel;
- esmaltar;

vpl.: PvB1/407.

AMALEREN Zie:
- amaillieren;----; amelgeren; ammelgeren; amaelgeren; amaleren; amelgieren; maleren/

AMANDE; AMENDE; EMENDE = sub. boete; straf.
- poena; multa;
- amende; peine (pécuniaire);
- (Geld)Strafe;
- amends; fine;
- pena (pecuniaria); multa;

vpl.: DVB 17,37.

AMASSEREN = vb. verzamelen.
- accumulo I;
- amasser;
- sammeln;
- assemble;
- juntar;

vpl.: PvB1/270.

AMATIST = sub. amethist.
- amethystus;
- améthiste;
- Amethist;
- amethist;
- amatista; ametista;

vpl.: PvB5/338.

AMAUS; AMAUSE; AMAUSEX = email; geemailleerde plaat.
- smaltum;
- émail;
- Email;
- enamel;
- esmalte; lamina esmaltada; letrero esmaltado;

vpl.: PvB5/334; PvB1/403.

AMAUSE Zie:
- amaus;----; amausex/

AMAUSEX Zie:
- amaus; amause;----/

AMBACHT Zie:
- gheselschap oft ----/
- natie ----/
- styl ende ----/
- vleeschhouwers ----/

AMBACHT ENDE (OFT) STIJL(STYL) = taut. beroep; handwerk.
- ars; artificium;
- métier; profession;
- Beruf; Handwerk; Gewerbe;
- trade; handicraft;
- oficio; artesania; profesión;

vpl.: PvB1/310; PvB3/304.

AMBACHT OFT NATIE = ambacht; corporatie of gilde (als groepen van personen); handwerkberoep.
- ars; collegium fabrorum;
- métier; corporation;
- Handwerk; Körperschaft; Zinft; Gewerbe;
- trade; corporation; guild; the trades;
- artesania; corporación; gremio; oficio de labor manual;

vpl.: C1/1, 520.

AMBACHT VAN DEN MEERSCHE = gilde van kooplieden die hun koopwaren in een rugkorf dragen.
- sodalicium mercatorum qui mercem in corbe dorsi portant;
- corporation des marchands qui portent leurs marchandises;
- Gilde der Kaufleuten die ihre Kaufwahre in einem Rückenkorb tragen;
- guild of merchants who bear their merchandise in a backbasket;
- corporación de mercadores que llevan su mercancia en una mochila;

vpl.: PvB5/68.

AMBACHTE DES SCEPENDOEMS = schepenambt.
- officium scabinorum;
- fonction des échevins;
- Schöffenamt;
- bailiff's office;
- oficio de regidor;

vpl.: Pr.Tr./13; C2/933.

AMBACHTEN Zie:
- alem van den ----/
- collatie van ---- oft neringen/
- dekens van de ----/
- gagie boekhouder van de ---- van de oude cleercopers/
- keurmeester oft ouderman van den ----/
- keuse dekens ----/
- natien oft ----/
- recht van de incomelinghen in ---- (Antwerpen)/
- verleeninghen oft instructien den ---- concernerende/

AMBACHTENAER(EN) AMBACHTERE(N) = sub.pl. ambachtsheren,

schouten, officieren, justitiële functionarissen.
- ambacti; illustres viri; dominatus in coloniis; possessores alicuius fundi; praefectura; magistratus; illustres viri; penes quos est summa rerum et dominatus in coloniis; municipiis et terri;
- haut seigneur; toriis (KIL); autorités locales; fonctionnaires administratives;
- Stadtverwaltung; gerichtliche Funktionäre;
- lord of the manor; such as: bailiffs; judicial officials: officers;
- señor; autoridades municipales; criados de la justicia;

vpl.: Bl.Ra 1440/12.

AMBACHTERE(N) Zie:
- ambachtenaer(en); ----/

AMBACHTGEWIJSE OFT BIJ FONLE = taut. ambachtelijk.
- professionis causa;
- professionellement;
- gewerbelich;
- by trade;
- segun arte manual;

vpl.: PvB6/65.

AMBACHTSBOECK = sub. register waarin inkomsten en uitgaven worden aangetekend (Maastricht).
- index redituum et erogationum;
- registre où entrées et dépenses sont notées;
- Register worin Einzüge und Ausgaben angemerkt werden;
- register in which income and expenses are written down;
- registro donde se notan entradas y salidas

vpl.: Cr2/1043.

AMBACHTSMEESTER = sub. deken van een ambachtelijk gilde (Maastricht).
- decanus collegii;
- doyen d'une corporation de profession manuelle;
- Dechant einer Zunft;
- dean of a professional guild;
- decano de un gremio de artesania;

vpl.: Cr2/1043.

AMBACHTSRICHTEREN = sub.pl. rechters aan wie de waarneming der rechten v.d.landsheer was toevertrouwd: meestal de lagere rechtsmacht of ambachtsheerlijkheid.
- iudex officialis principis (vulg. officiarius) cui est iurisdictio;
- officier juge au service de la Haute-Seigneurie, au nom duquel

se rendait la justice dans le district seigneurial;
- Offizier; Richter in Diensten des Landes-Herrn;
- officer; judge in service of the sovereign lord of the mañor;
- juez en servicio del señor;

vpl.: BVB 193.

AMBACSMAN; AMBACHTSMAN; AMBOCHTSMAN = sub. ambachtsman.
- opifex;
- homme de métier;
- Handwerksmann;
- artisan;
- artesano; obrero;

vpl.: C3/88.

AMBACHTSMAN Zie:
- ambacsman;----; ambochtsman/

AMBACHTSVROUWE = echtgenote en/of weduwe van de Ambachtsheer, die de jurisdictie uitoefent over een Ambachtsheerlijkheid.
- uxor aut vidua domini qua habet jurisdictionem;
- femme ou veuve du Seigneur d'un Seigneureté qui possède la jurisdiction;
- Frau oder Witwe eines Herrns einer Baronie oder reichsfreie Herrschaft an denen die Ausübung von dem Gericht ist anvertraut;
- woman or widow of the lord of a barony that haves the judicature;
- esposo u viuda del señor del señorio que ejerce la administracion de la justicia;

vpl.:

AMBACIATE Zie:
- ambassatore; ambassate;----; ambassiate; ambasaet/

AMBASAET Zie:
- ambassatore; ambassate; ambaciate; ambassiate;----/

AMBASSATE = sub. ambassade; gezantschap.
- legatio;
- ambassade;
- Botschaft;
- embassy;
- embajada;

vpl.: PvB1/166.

AMBASSATE Zie:
- ambassatore;----; ambaciate; ambassiate; ambasaet/

AMBASSATORE; AMBASSATE; AMBACIATE; AMBASSIATE; AMBASAET = sub. afgezant, ambassadeur.

- legatus;
- ambassadeur;
- Abgesandte(r);
- ambassador;
- embajador;

vpl.: T1/331.

AMBASSIATE Zie:
- ambassatore; ambassate; ambaciate;----; ambasaet/

AMBELAKEN Zie:
- ammelaecken; ammelaken;----; amlaken; amelaken/

AMBEREN; AMBRE; AMMER = sub. amber; baarnsteen.
- ambarum;
- ambre;
- Amber; Bernstein;
- amber;
- ámbar;

vpl.: C1/431; PvB1/333.

AMBIEREN = vb. streven; dingen.
- tendere;
- tâcher; aspirer;
- streben; werben;
- to strive after; to compete for;
- ambiciar;

vpl.: Cr2/952.

AMBITU Zie:
- actio de ----/

AMBOCHTSMAN Zie:
- ambacsman; ambachtsman;----/

AMBRE Zie:
- amberen;----; ammer/

AMBULEREN = vb. heen en weer trekken; rondtrekken.
- ambulo l; vagor l;
- courir la campagne; parcourir;
- herumziehen;
- wander about;
- ambular; errar;

vpl.: T1/534.

AME Zie:
- half ----/
- tonne oft ----/
- half ---- biers /
- half ---- wijns /

AME = maat voor vloeistof, inhoudend 90 potten of ca 27 liter. sub.
- mensura liquidi, continens nonaginta testas aut fere viginta septem binos sextarios;
- mesure pour les liquides contenant 90 pots ou ca. 27 litres;
- Flüssigkeitsmassm etwa 27 Liter;
- measure of quantity; 90 pots of ca.27 litre each;
- medida para liquidos de unos 90 potes o unos 27 ltr.

AME

vpl.: Lo6/230; B2/52; C2/1019.

AME(BRUSSEL) = inhoudsmaat gelijk aan een antwerpse bierton; in metriek stelsel ca. 40.8 kg.
- mensura capacitatis;
- aime; 40,8 kg.
- Hohlmasz (40.8 kg.);
- measure of capacity (40.8 kg.);
- medida de capacidad; 40,8 kg.

vpl.: C1/237.

AME BIERS OFT TONNE (BRUSSEL) = biermaat, gelijk aan 50 stoopen of 100 quaerten en/of de Antwerpse bierton ca. 40.8 kg.
- mensurae cerevisiae, aeque circa centum binis sextariis;
- aime de bière; mesure de bière;
- Biermasz; Hohlmasz;
- beer measure;
- medida de cerveza;

vpl.: C1/235, 237; PB 2/29.

AME STEEN (BRUSSEL) = gewichtsmaat van stenen gelijk aan 1/6 "waghe".
- mensura ponderis lapidum, aequa uno duodecimo vasi;
- aime de pierre; mesure de poids de pienes;
- Gewichtmasz von Steinen;
- weightmeasure of stones;
- medida de peso de piedras;

vpl.: C1/235.

AME WIJNS (BRUSSEL) = wijnmaat gelijk aan 48 Gelten of 96 potten.
- mensura vini, aequa circa sex et nonaginta binis sextariis;
- aime de vin; mesure de vin;
- Weinmasz;
- wine measure;
- medida de vino;

vpl.: C1/235.

AMEIJDEN VANDE VOORSPRAECKE = afgesloten gedeelte voorbehouden aan de pleitbezorgers.
- conclusio advocatis reservata;
- clôture réservée aux avocats;
- bestimmte Zeit für die Verteidigungsrede;
- enclosure reserved for the advocates;
- recinto cercado (del tribunal) reservado a los abogados;

vpl.: Lo7/12.

AMELAKEN Zie:
- ammelaecken; ammelaken; ambelaken; amlaken;----/

AMELDONCK (AMELDONDE) OFT STIJFFEL = taut. stijfsel.
- glutinum vulgare;
- amidon;
- Kleister;

AME
- starch;
- fécula; almidón;

vpl.: PvB1/245; PvB6/164.

AMELEN Zie:
- schapen oft ----/

AMELDONDE Zie:
- ameldonck;----; oft stijffel/

AMELGEREN Zie:
- amaillieren; amaleren;----; ammelgeren; amaelgeren; amaleren; amelgieren; maleren/

AMELGIEREN Zie:
- amaillieren; amaleren; amelgeren; ammelgeren; amaelgeren; ameleren; ----; maleren/

AMENDA Zie:
- groene ----/

AMENDABEL = adv. bestrafbaar.
- poena dignus;
- punissable;
- bestrafbar;
- punishable;
- castigable; punible; castigablemente; puniblemente;

vpl.: PB/III/586.

AMENDE(N) Zie:
- amande----/
- civil en crimineel ----/
- condemneren in arbitrale ----/
- groene ----/
- civile ----/
- pene ende ----/
- pene oft ----/
- penen ----/
- pecuniaire ----/
- peynen, breucken ende ----/
- pretense ----/
- recht van ---- civil en crimineel/

AMENDE ARBITRALE = scheidsrechterlijke boete.
- satisfactio, multa, multatio arbitraria;
- amende arbitrale;
- schiedsrichterliche Geldstrafe;
- arbitral fine;
- multa arbitral;

vpl.: PB/II/325; C1/304.

AMENDE ENDE BETERNISSE = taut. verbetering.
- emendatio;
- amendement;
- Verbesserung;
- amendment;
- indemnización y reparación;

vpl.: T1/83.

AMENDE ENDE BRUECKE = taut. boete; straf.
- poena;
- amende; punition;

AME

- Busse; Strafe;
- penalty; fine;
- multa; enmienda; pena;

vpl.: SKB 6.

AMENDE ENDE (OFT) PENE = taut. boete.

- poena; mulcta;
- amende; peine;
- Strafe; Geldstrafe;
- penalty; fine;
- multa;

vpl.: T1/397; B2/213; PvB1/565.

AMENDE OFT MULCTE = taut. boete.

- mulcte;
- amende;
- Strafe;
- fine;
- multa;

vpl.: Cr2/1062; C1/215.

AMENDE OFTE BOETE = taut. boete; straf.

- multa; poena; satisfactio;
- amende; punition; peine;
- Busse; Strafe; Geldstrafe;
- fine; penalty; punishment;
- multa; enmienda; pena; punicio; correctio;

vpl.: LPS 85; SKB 2; PB/II/283; Cr2/1062; Ca2/403; C1/125,107; EE 2 B1.

AMENDE PECUNIAIRE; PECUNIERE = sub. geldboete.

- multare pecunia; mulcta;
- amende pécuniaire;
- Geldstrafe;
- money-fine;
- multa; pena pecuniaria;

vpl.: PB/II/283; Ca2/403.

AMENDEN CIVIEL EN CRIMINEEL = burgerlijke en strafrechterlijke boeten.

- poena civillis et criminalis;
- amendes civiles et criminelles;
- zivile und strafrechtliche Büssen
- civil and criminal penalties;
- enmíendas (of = multas) cívíles y crímínales;

vpl.: DVB 37.

AMENDEN ENDE MULCTEN = taut. boeten sub.pl.

- mulcta;
- amendes;
- Buszen;
- fines;
- multas;

vpl.: C1/215.

AMENDEN ENDE PEYNEN, BREUCKEN = taut. boeten.

- multa; satisfactiones;
- amendes;

AMM

- Geldstrafen;
- fines;
- multas;

vpl.: EE/2 B1.

AMENDEN; PENEN ENDE BOETEN = taut. straffen.

- poenae;
- peines et amendes;
- Strafe;
- punishment;
- punir; penar; penas; puniciones; correctivos;

vpl.: C1/107.

AMENDEREN = vb. wijzigen.

- immutare;
- altérer;
- abändern;
- to amend;
- modificar; reformar alterar;

vpl.: Cr2/1042.

AMER METTER DEURVAERT ENDE GHELEYDE = het recht geheven op de doorvoer en de begeleiding van tarwe.

- jus exactum in frumentum transportando et deducendo;
- droit levé sur transport et escorte de froment;
- das Recht geheben auf dem Durchfuhr und der Begleitung von zweizen;
- the right imposed on the transport and the accompaniment of wheat;
- derechos cobrados de tránsito y convoy de trigo;

vpl.: Cr2/1339.

AMICABLE = adi. vriendschappelijk.

- amicus;
- amicable;
- freundschaftlich;
- amicable; friendly;
- amistosamente;

vpl.: B2/203.

AMIE Zie:

- ander ---- openbaerleke halden/

AMLAKEN Zie:

- ammelaecken; ammelaken; ambelaken;----; amelaken /

AMMAN; AMPTMAN = sub. bestuursambtenaar.

- ammannus;
- (bailli) amman;
- Verwaltungbeamte(r);
- goverment official;
- funcionario;

vpl.: PvB34.

AMMANDYE; AMMANIE; AMMANNIE; AMMANRIE; AMMENIE = sub. 1. het rechtsgebied van de amman

2. het ambt van de amman oft amtman 3. het gijzelhuis of de gevangenis van de amman (onder beheer van de amman).
- 1.territorium ammanni; 2. officium ammanni; 3. carcer sub administratione ammanni;
- 1.juridiation d'un amman; 2.fonction de l'amman; 3.prison sous la garde de l'amman;
- 1.Jurisdiktion des Ammanns 2. Amt des Ammanns 3.Gefängnis des Ammanns;
- 1.jurisdiction of a sheriff 2.office of sheriff 3.prison of sheriff;
- 1.jurisdicción del amman; 2. oficio del amman; 3.pieza de los rehenes o prisión la dirección del amman;

vpl.: PvB1/219; B1/140.

AMMANIE Zie:
- ammandye;----; ammannie; ammanrie; ammenie /

AMMANNIE Zie:
- amandye; ammanie;----; ammanrie; ammenie /

AMMANRIE Zie:
- ammandye; ammanie; ammannie; ----; ammenie/

AMMANYE Zie:
- clerckschap der ----/

AMMELAECKEN; AMMELAKEN; AMBELAKEN; AMLAKEN; AMELAKEN = sub.linnen laken; tafellaken.
- linteum; mappa;
- nappe;
- leinenes Tuch; Tischtuch;
- linen sheet; table-cloth;
- lienzo; mantel; paño de mesa;

vpl.: C1/735; LoV/400; PvB1/246; C1/431.

AMMELAKEN Zie:
- ammelaecken;----; ambelaken; amlaken; amelaken/

AMMELAKEN OFT SERVETPERSSE = taut. pers voor tafellakens of servetten.
- mappa;
- presse-nappes ou serviettes;
- Tischtuch; oder Serviettepresse;
- press for table-cloths or napkins;
- plancha para manteles o servilletas;

vpl.: Lo3/174; C1/430.

AMMELGEREN Zie:
- amaillieren; amaleren; amelgeren;----; amaelgeren; amaleren amelgieren; maleren/

AMMENIE Zie:
- ammandye; ammanie; ammannie; ammanrie;----/

AMMER Zie:
- amberen; ambre;----/

AMMERMEER OFT NOIT = taut. nooit.
- numquam;
- jamais;
- niemals;
- never;
- jamás;

vpl.: BVB 119.

AMMIEREN OFT BERRESTEEN = taut. barnsteen.
- succinum;
- succin; ambre jaune;
- Bernstein;
- amber;
- ámbar; amarillo;

vpl.: PvB1/360.

AMMONITIEWAGEN = voertuig voor het vervoer van kruit en kogels.
- vehiculum quibus quae ad bellum opus sunt;
- caisson;
- Munitionswagen;
- munitionwagon;
- furgón de artilleria;

vpl.: PvB5/416.

AMONITIE = sub. ammunitie.
- belli instrumenta;
- munitions;
- Munition;
- ammunition;
- munición;

vpl.: PvB1/272.

AMONITIE-BROOT = sub.kommiesbrood; legerbrood.
- panis commeatus;
- pain de munition;
- Heerbrot;
- army bread;
- pan de ejército; pan de munición

vpl.: PB/II/268.

AMONITIEGELT (ANTWERPEN) = 2 stuivers voor elke ton bier die werd uitgevoerd buiten Antwerpen alwaar de stad geen accijns kon heffen.
- haec constabat ex duobus sestertiis pro unoquoque dolio cerevisiae, quod exportabatur extra Antverpiam, quo civitas tributum non potebat tollere;
- deux pieces de 5 cents pour chaque tonneau de bière exporté hors de la ville d'Anvers la oú

la ville ne touchait pas l'accise;
- 2 Fünfcentsmünzen für jede Tonne Bier die auszerhalb Antwerpen ausgeführt wurde wo die Stadt keine Akzise erheben konnte;
- 2 pennies for each cask of beer which was exported outside Antwerp where the town could not levy excise duty;
- diez cents por cada barril de cerveza exportado fuera de Amberes donde se no pueden cobrar derechos de consumo;

vpl.: C1/537.

AMORTISATIE = hom.sub. 1.het overgaan van 'n onroerend goed in de dode hand 2. ongeldig of waardeloosverklaring.
- 1+2 amortisatio;
- 1.amortissement des valeurs mobiliéres; 2.amortisation;
- 1.Amortisation 2.Tilgung;
- 1.amortization; 2.invalidation;
- 1.amortización de un bien inmueble 2. invalidación;

vpl.: C1/287; B2/221.

AMORTISEREN = vb. ongeldig verklaren.
- humano commercio eximo III;praedia; amortisatio;
- amortir; amortiser;
- tilgen; amortisieren;
- amortize; invalidate;
- amortizar; dar por nulo; anular;

vpl.: C1/287; B2/221.

AMORTISSEMENT = sub. ongeldigverklaring; schulddelging.
- amortizatio;
- amortissement; invalidation;
- Amortisation; Schuldtilgung;
- amortisation; extinction;
- invalidación; amortisación;

vpl.: PvB1/572.

AMOTARUM Zie:
- actio rerum ----/

AMOTIFICERE = vb. bezit in dode hand doen overgaan.
- admortificare;
- amortir; passer à la main morte;
- amortisieren;
- amortize;
- legar a una iglesia bienes que en el futuro nunca pueden ser objeto de una herencia;

vpl.: T2/189.

AMOVEREN OFT AFBREKEN = taut. afbreken; verwijderen; weghalen; wegruimen; slechten.
- demoliri; everto III; diruo III vel amoveo III; destruo III; asporto I; auferre;

- demolir; enlever; déplacer;ôter
- abtragen; fortschaffen; entfernen; abbrechen;
- demolish; remove;
- demoler; derruire; derribar; llevar; quitar; sacar;

vpl.: C1/572,16,187; B1/42; C2/889; LoV/120,288.

AMOVIBEL SIJN = afzetbaar zijn; verwijderbaar zijn; verplaatsbaar zijn.
- amovibilis esse;
- être amovible;
- absetzbar sein; beweglich, bewegbar sein;
- be dismissible;
- ser amovible; trasladable; desplazable;

vpl.: C1/594,11.

AMPEL; AMPELDER; AMPELIJCK; AMPLE VERIFICATIE = wijdlopig; breedvoerig; uitvoerig onderzoek met veel bijzonderheden.
- verificatio ampla;
- examen détaillé; examen ample;
- ausführliche Untersuchung;
- ample examination;
- verificación amplia;

vpl.: MGG 101.

AMPLE Zie:
- met ---- procuratie/

AMPLECEREN; AMPLECTEREN = vb. omvatten; aanvaarden; aannemen
- amplector I; suscipio III;
- accepter; adopter; englober;
- umfassen; antreten; annehmen;
- include; accept; assume;
- aceptar; asumir; incluir;

vpl.: AKB 2; BVB 93; DVB 68a.

AMPLECTEREN Zie:
- ampleceren;----/

AMPLIATIE = sub.jur.aanvulling van een verordening.
- supplementum; amplificatio; ampliatio;
- supplément; amplification; ampliation; complément;
- Ergänzung; Supplement;
- amplification; ampliation;
- ampliación; suplemento; complemento; amplificación;

vpl.: Bl:Pl.Bra/26; ADR 10.

AMPLIEREN ENDE VERMEERDEREN = taut. aanvullen; uitbreiden.
- suppleo III; refico III; amplioIV;
- développer plus longuement; supléer; completer;
- ergänzen; erweitern;
- amplify; supply;
- ampliar; amplificar; completar; suplementar;

vpl.: PB/II/328; C1/249; Bl. Pl.Pr.4.

AMPT VAN GERINGHER ALLOY = functie van geringe betekenis.
- parvi valoris officium;
- fonction d'une portée chétive;
- Amt geringer Bedeutung;
- Job of little importance;
- función de pequeña consideración;

vpl.: Cr2/952.

AMPTE ENDE OFFICIE = taut. bediening; ambt.
- officium;
- tâche; fonction; office;
- Bedienung; Amt;
- office;
- oficio; dunción; cargo;

vpl.: PB/III/298; P2/18.

AMPTMAN Zie:
- amman;----/
- cruyvers des ----/
- lieutenant ----/
- officier des ----/
- stadthouder van den ----/
- vereeringhe aen ----/

AMPTMAN (ANTWERPEN) = landsheerlijk en rechterlijk ambtenaar die uit naam van de landsheer aan rechtsprekers cq. borgemeesters en schepenen vonnis vroeg; tevens was hij gewoon bewaarder van rechtswege en uitvoerder van gewezen vonnissen (Antwerpen).
- praefectus; magistratus reguli et iudicis, qui nomine reguli iudicibus cq. magistris civium et scabinis sententiam rogabat; simul custos ordinarius ipso iure erat et exactor rerum iudicatarum (Antverpia);
- amman pareil a un écoutète, étant un semonceur et exécuteur des sentences prononcée à sa semonce par les échevins(Anvers)
- landesherrlicher und gerichtlicher Beamte der namens des Landesherrn an Richtern bzw. Bürgermeister und Schöffen Urteil frug; zugleich war er ordentlicher Verwahrer und Vollstrecker von gesprochenen Urteilen (Antwerpen);
- amman equal to a bailiff, being prosecutor and executive of sentences and in his prosecution assisted by alderman (Antwerp);
- amman igual a un alcalde, siendo actor y ejecutor de sentencias (Amberes);

vpl.:C1/377; Lo1/438.

AMPTMAN = de amman ongeveer hetzelfde als schout of drossaard.
- amman fere idem ut procurator;
- l'amman à peu près pareil que l'écoutète ou le drossard;
- der Amman, ungefähr dasselbe wie Schulze oder Drost;
- Amman is more or less the same as bailiff or a drossard;
- el amman = cerca de lo mismo que alcalde;

vpl.: Lo1/182.

AMPTMAN = sub. schout; landsheerlijk ambtenaar.
- praetor; praefectus; causarum; civilium praetor;
- amman;
- Schulze;
- bailiff; sheriff;
- alcade; functionario principesco;

vpl.: C1/121.

AMPT-MANNIJE; AMPTMANNYE = sub.1.ammanie cq. het rechtsgebied van de ambtman of amman van Brussel 2.het gebouw dat onder toezicht van de amman diende tot gijselhuis en/of gevangenis.
- 1+2 praefectura;
- 1.ammanie 2.jurisdiction de l'amman à Bruxelles;
- 1.Amtsbereich 2.Jurisdiktion des Amtmannes von Brüssel;
- 1.prefecture 2.judicial territory of the bailiff;
- 1.praefectura; 2.jurisdicción del amman de Bruselas;

vpl.: C1/166,133, 249.

AMPTMANNYE Zie:
- amptmannije;----/

AMPTMANS SOMMATIE BRIEF = dagvaardingsbrief van de Amptman; brief waarin de amptman de schout sommeert bepaalde schuldenaar te dagen (Antwerpen).
- praefectus a sculteto litterae vocations a praefectu;
- lettres ammanales;
- Aufforderungsbrief des Amtrichters;
- sheriff's summons;
- carta de citación del amptman;

vpl.: C1/406.

AMPTSMANBRIEF = sub. maanbrief afgegeven door de amptman of amman, om een schuld te betalen(Antwerpen)
- litterae appellationis ab ammanno ad mulctam solvendan (Antverpiae);
- lettre en demande de payement, rendue par un bailli, pour acquitter une dette (Anvers);

ANC

- Mahnbrief;
- dunning-letter;
- carta para reclamación de pago; amman de Amberes;

vpl.: C1/404.

AMPTSLUIJDEN = sub.pl. ambtslieden.

- praefectus; magistratus;
- fonctionnaires;
- Funktionäre;
- officials;
- oficiales; funcionarios;

vpl.:

AN BENE VEL MALE = goedschiks of kwaadschiks.

- nolens volens libenter aut invite;
- bon gré mal gré;
- gutwillig oder gezwungen; wohl oder übel;
- willy-nilly;
- por las buenas o por las malas;

vpl.: T1/35.

ANATEMATIZEEREN = vb. de banvloek uitspreken.

- exsecrari; anathematizare;
- anathématiser;
- verfluchen; den Bannfluch aussprechen;
- anathematize;
- anatematizar;

vpl.: T2/98.

ANATOMIST = sub. ontleedkundige.

- anatomicus;
- anatomiste;
- Anatom;
- anatomist;
- anatomista;

vpl.: PvB10/366.

ANCKERE OFT GESPANNE = taut. muuranker.

- ancora muri;
- agrafe; tirant en fer;
- Maueranker;
- cramp-iron;
- can canecillo; modillón;

vpl.: T1/120.

ANCKERGAT = gat in de muur waardoor een ijzeren houvast wordt gestoken waarmee de uiteinden der balken in de muren worden bevestigd om het voor overzetten van de muur te beletten.

- rima muri ancora;
- cavité pour un agrafe (tirant en fer);
- Loch für ein Maueranker;
- hole in front of a cramp-iron;
- escobén; cavidad decanecillo (nodillón);

vpl.: PvB5/572.

AND

ANCHIOVE(N) = sub. ansjovis.

- aphya; apua;
- anchois;
- Sardelle;
- anchovy;
- alache; anchoa; boquerón;

vpl.: PvB1/334; PB/III/360.

ANCKERGEMEYN = adi. twee huizen met gemeenschappelijke muurankers.

- habens eandem ancoram;
- deux maisons avec des ancres en comun;
- zwei Häuser mit gemeinschaftlichen Maueranker;
- two houses with common (joint) cramp-irons (tie-irons);
- dos casas con canes en común;

vpl.: T1/608.

ANCKERHOOFD; ANCKERHOOFT; ANCKERSHOOFDE; ANKERHOVET; ANKERSHOVET = sub. muuranker; uitstekend deel van een muuranker; kop van een muuranker.

- ansa ferrea; anchora caput; pars exserta anchorae in muro; caput ancarae muri;
- tête d'ancre;
- Maueranker, vorstehender Teil eines Maueranker, Kopf eines Mauersankers;
- wall-clamp, protruding part of wall-clamp; head of wall-clamp;
- can; canecillo; modillón; parte saliente de la pared de un gatillo de hiero; cabeze de un gatillo de hierro;

vpl.: C1/615; Lo7/72; B1/43; C2/889.

ANCKERHOOFT Zie:

- ankerhoofd;----; anckershoofde; ankerhovet; ankershovet/

ANCKERSHOOFDE Zie:

- ankerhoofd; anckerhooft;----; ankerhovet; ankershovet/

ANDER Zie:

- begote oft handadigh zijn een ----/
- gelts oft ---- onbederffelijcke ware /
- met ---- vrouwen converseren/
- naer te loopen in ---- havenen/
- procureren voor een ----/
- tot ---- houwelijck betrecken cq begeven/

ANDER AMIE OPENBAERLEKE HALDEN = openlijk een andere vriendin er op na houden.

- publiceo alteram amicamenere;
- tenir publiquemen une autre amie;

AND

- öffentlich eine andre Freundin halten ;
- hold publicly another woman friend; keep a girlfriend openly; keep publicly a mistress;
- tener públicamente otra amiga ; tener manifiestamente una querida;

vpl.: Lo1/64.

ANDERE Zie:

- domestiquen, dienaers oft ---- huerlingen/
- goet voor alle ---- circumstancien/
- in den eijghen muer van d'---- mogen varen /
- met ---- vrouwen converseren/
- beleijtbrieven ende ---- schepenebrieven/
- boden ---- plaetsen/

ANDERE CIRCUMSTANCIEN = andere omstandigheden.

- circumstantiae;
- autres circonstances;
- andere Umstände;
- other circumstances;
- otras circunstancias;

vpl.: C1/265.

ANDEREN Zie:

- actie tegen dengeenen die een dinc bij een ---- geleent of consenteert wordt te gebruycken/
- actie tegen dengeenen die ennig dinck getransfereert ende overgegeven heeft eenen ----/
- den ---- houden over Godt aen den heylighen /
- eenen igelijck ----/
- eenen ---- openbaerlijck van dieften op ende oversien/
- ickers den eenen van de mate ---- van den ghewichte/
- off in wat ---- saken dat sijn mag/

ANDEREN DAGS NAE SINTE JAN VOOR DE LATIJNSE POORTE = 7 mei.

- nonae Maii;
- le sept mai;
- am Tage nach St. Johannes vor der lateinischen Pforte (7 Mai) nach 6-5;
- on the day after St. John at the latin gate (7th may = after 6th may);
- el día después de fiesta de san Juan delante de la puerta latina, el siete de mayó;

vpl.: DVB 19.

ANDERLECHTSCHE POORTE = brusselse stadspoort.

- porta urbis bruxellensis;

AND

- porte de la ville de Bruxelles;
- Stadttor von Brüssel;
- town-gate of Brussels;
- puerta de la ciudad Bruselas;

vpl.: C1/204.

ANDERMANS Zie:

- met ---- converseren/

ANDERS Zie:

- des ---- geboorte/
- eens ---- man wijf openbaerleke houden/
- invaren in een ---- muur/
- vor yemant ---- anthoeft/

ANDERS = adv. op een andere wijze.

- inepte; insolenter; nove;mire; alieno more;
- étranger; singulier;
- fremd; sonderbar;
- strangely; queerly;
- de otra manera; de otro modo;

vpl.: T2/261.

ANDERSEIJET; ANDERSIJNS = adv. van de andere kant.

- ex altera parte; aliter; altera ex parte;
- de l'autre cotê; autrement;
- anderseits;
- on the other hand;
- de otro lado ;

vpl.: MGG 4,19; SKB 7.

ANDERSIJNS Zie:

- anderseijet; ----/

ANDERSINTS Zie:

- broodt oft ---- bidden/

ANDERWAERF Zie:

- anderwerf; anderwerff; anderwerven;----; anderwerve; tanderwerftide/

ANDERWERF; ANDERWERFF;ANDERWERVEN;ANDERWAERF; ANDERWERVE; TANDERWERFTIDE = andermaal; opnieuw; nog eens.

- altera vice iterum; secundo;
- encore une fois; une deuxième fois; deux fois; de nouveau;
- abermals; aufs neue; noch einmal; zum zweiten Mal;
- again; a second time; once more;
- otra vez; una vez más; de nuovo segunda vez ;

vpl.: B1/29; C1/286,258,390,510; C2/872,887; DVB 8; T1/381.

ANDERWERFF Zie:

- anderwerf;----; anderwerven; anderwaerf; anderwerve; tanderwerftide/

ANDERWERVE Zie:

- anderwerf; anderwerff; anderwerven; anderwaerf;----; tanderwerftide/

ANI

ANDERWERVEN Zie:
- anderwerf; anderwerff;----; anderwaerf; anderwerve; tanderwerftide/

ANDREN T'EUELEN Zie:
- eener ----/

ANDRIESMISSE Zie:
- Sente ----/

ANDROMACHI Zie:
- theriacam ----/

ANE DEN WORP BLEIJCKEN = op de helling bleken (van wasgoed).
- insolare in clivo;
- blanchir sur le talus;
- auf dem Abhang bleichen;
- bleach on the slope;
- blanquear en el tramo inclinado; blanquear en el pendiente;

vpl.: Lo1/42,44.

ANELEGHEN = vb. beleggen; aanwenden.
- applicare;
- appliquer;
- investieren;
- invest;
- aplicar; invertir;

vpl.: Lo6/352.

ANESIEN = coni. aangezien.
- quia; siquidem;
- vu que; puisque;
- in Anbetracht; wegen; weil;
- seeing that; since; in as much;
- ya que; puesto que; porque;

vpl.: Bl.Pr.Tr/1; C2/930.

ANEVAEN Zie:
- haer ghedeel----/

ANEVERDEN = vb. te lijf gaan; aanvallen.
- opprimere III;
- tomber dessus à qn.assailler;
- bespringen; angreifen;
- assault; attack;
- atacar; precipitarse sobre una persona; sentar la mano a una persona;

vpl.: Bl.Pr.Tr/4; C2/931.

ANGIEN Zie:
- engien; engiene;----; engien; ingien /

ANIES Zie:
- anys; annys; anijs; annijs;----/

ANIJS Zie:
- anys; annys;----; annijs;anies/

ANIMAEL = dierlijk.
- animalis;
- animal;
- tierisch;
- animal;

ANL

- animal;

vpl.: PB/III/262.

ANIMEREN = vb. opwekken; aanmoedigen.
- excito I; stimulo I; exhorto I;
- animer; encourager;
- ermutigen; aufmuntern;
- excite; encourage; press (upon)
- animar; estimular; alentar;

vpl.: Bl.Pl.Bra/78; PvB7/302.

ANIMERINGE = sub. opwekking.
- incitatio; hortatio; hortamentum;
- encouragement; stimulation;
- Aufmunterung; Anregung;
- stimulation; encouragement;
- estímulo;

vpl.: Bl.Pl.Pr/40.

ANIMEUSELIJCK = adv. verbitterd.
- animose;
- avec animosité; courageusement;
- leidenschaftlich;
- spiritedly; embittered;
- apasionadamente;

vpl.: BVB 99.

ANJUUN Zie:
- ajuyn; ajuun;----; aiuen; ayuen saet/

ANKER = sub. anker; vloeistofmaat (inhouds) van ca. 38.8 l.of 45 flessen
- dolium vini 45 lagoenas continens;
- ancre, 45 bouteilles;
- Anker; ein Hohlmass;
- anker;
- medida para líquidos de aprox 38.8 litros;

vpl.: Lo6/230.

ANKERHOVET Zie:
- anckerhoofd; anckerhooft; anckershoofde;----; ankershovet/

ANKERS;HANKERS ENDE RIEKERS;RICKERS = visdrogers en bokkingrokers.
- qui pisces siccant et harengum infumant;
- sécheurs et saurisseurs;
- Fischtröckner und Bückingräucher;
- those who dry fish and herring-smokers;
- secaderos de pescados y ahumaderos de arenques;

vpl.: Lo1/34.

ANKERSHOVET Zie:
- anckerhoofd; anckerhooft; anckershoofde; ankerhovet;----/

ANLAME Zie:
- alam; alame;allam; allame;alaem;allem;----; halame;

hallamme/

ANNA Zie:
- recht van Sinte ----/

ANNAELE = jaarlijks.
- annuus; quotannis constitutus;
- annuel;
- jährlich; für ein Jahr;
- annual;
- anual;

vpl.: C1/418.

ANNABAPTIST OFT HERDOOPER = taut. wederdoper.
- rebaptizator;
- anabaptiste;
- Wiedertäufer;
- anabaptist;
- anabaptista;

vpl.: PB/III/17.

ANNATE = sub. jaargeld.
- honorarium annuum; merces annua;
- pension; dotation;
- Jahrgeld;
- annual allowance; annuity;
- suma anual o renta anual; pensión;

vpl.: PvB8/112; PvB5/128.

ANNECTEREN; ANNEXEEREN = vb. naasten; bijvoegen.
- annecto III; addo III; adiungo III; adjicio III;
- annexer; ajouter; attacher; joindre;
- annektieren; an sich ziehen; beifügen; einverleiben; hinzufügen;
- add; join; annex; attach;
- anexar; atar; sujetar; añadir; adicionar;

vpl.: ACart 3,26; T1/355.

ANNEXEEREN Zie:
- annecteren;----/

ANNEXE = adi. naast.
- annecto I ppf.;
- annexe;
- annex; anneks;
- annexed;
- anexo;

vpl.: BVB 93.

ANNICHILEEREN ENDE DESTRUEREN = taut. vernietigen; nietig verklaren.
- destruo III;
- annihiler; démolir; détruire;
- für nichtig erklären;
- declare null and void;
- aniquilar; destruir;

vpl.: T1/636.

ANNIJS Zie:
- anys;annys;----;anies/

ANNIL OFT INDIGO = taut. verfstof van blauwe kleur bereid uit de indigoplant.
- indicum, color Indicus; pigmentum caeruleum;
- indigo; matière colorante bleu;
- indigo; blauer Farbstoff;
- indigo, blue dye-stuff;
- índigo; añil indigo;

vpl.: PvB1/333; PB III/444.

ANNO ET DIE UT SUPRA = jaar en dag als boven.
- l'année et le jour comme ci-dessus;
- im Jahre und am Tage wie oben;
- in the year and on the day as mentioned above;
- en el año y al día comó arriba;

vpl.: MGG 33.

ANNOBILITEREN = vb. in de adelstand verheffen.
- recipere in numerum nobilium;
- ennoblir;
- in den Adelstand erheben; nobilitieren;
- ennoble;
- ennoblecer (a uno);

vpl.: PB/II/337.

ANNOBLISSEMENTE = sub. verheffing in de adelstand.
- receptio in numerum nobilium;
- ennoblissement;
- Nobilitierung;
- ennoblement;
- ennoblecimiento;

vpl.: PB/II/337.

ANNOMINEREN = vb. voordragen; aankondigen; bekendmaken.
- annomino I; nuntio I;
- nommer; annoncer; publier;
- vorschlagen; ankündigen; bekanntmachen;
- nominate; to announce; to make known;
- nominar; anunciar; publicar;

vpl.: C1/743/12; C2/1329.

ANNOMINERINGHE = aanduiding.
- designatio;
- désignation;
- Andeutung;
- designation;
- designación;

vpl.: C1/577/10.

ANNOTATIE; ANNOTTATIE; ANNOTITIE = sub. aantekening; bemerking.
- adnotatio; annotatio;
- annotation; observation;
- Aufzeichnung; Bemerkung;
- annotation; remark;
- anotación; observación; apunte;

nota;
vpl.: PvB1/552; MGG 202; C1/279, 514.

ANNOTEREN Zie:
- sequestreren ende ----/

ANNOTITIE Zie:
- annotatie; annottatie;----/

ANNOTATIEBOECK = sub. aantekenregister.
- index; register;
- registre d'annotation;
- Einschreiberegister;
- register;
- registro de apuntes; carnet;
vpl.: PvB6/165.

ANNOTATIEGHELT = sub. geld te betalen voor registratie of aantekening.
- pecunia annotationis;
- somme à payer pour l'enregistrement;
- Geld zu bezahlen für Registratur;
- money to be paid for registration;
- derecho a pagar por un registro o una anotación;
vpl.: PB/III/419.

ANNOTTATIE Zie:
- annotatie;----; annotitie/

ANNOTEREN = vb. aantekenen; optekenen.
- noto I; annoto I; signo I; consigno I;
- annoter; noter; marquer;
- aufzeichnen; notieren; einschreiben; vermerken;
- note (down); write down; record provide with notes;
- anotar; apuntar; notar; señalar;
vpl.: MGG 29; T1/344; PB/III/380; C1/264; C2/1049.

ANNOTEREN ENDE SECOUESTREREN = vb. in beslag nemen en aantekenen.
- perscribo III et comprehendo III;
- enregistrer saisir et séquestrer;
- einschreiben und beschlagnehmen;
- seize and register;
- anotar y secuestrar;
vpl.: PB/II/301.

ANNUELE = adi. jaarlijkse.
- annuus;
- annuel;
- jährlich;
- annual;
- anual;
vpl.: Cr2/953.

ANNULATIE = sub. vernietiging; nietigverklaring; afschaffing.
- interitus; destructio; annulatio; abrogatio; annullatio;
- annulation;
- Vernichtung; Nichtigkeitserklärung; Abschaffung;
- annulment; abolition;
- anulación; abolición; abrogacion;
vpl.: Cr2/953; PvB1/309.

ANNULLE(E)REN ENDE/OFT RESCUNDEREN = vb. afschaffen; vernietigen; te niet doen.
- annullo I; aboleo II; abrogo I; rescindo III;de procedure-cognitionem circumduco III;
- annuler; abolir; rendre; declarer nul; rescinder;
- annullieren; rückgängig machen; widerrufen; zunichte machen; vernichten;
- cancel; annul; neutralize; offset; braek off; nullify;
- anular; cancelar; deshacer;rescindir;
vpl.:ACart; T1/618; Pl.Bra 26.

ANNUNCIEREN = vb. aankondigen.
- annuntio I;
- annoncer;
- ankündigen;
- announce;
- anunciar;
vpl.: PvB1/341.

ANNULEREN Zie:
- vernietigen ende ----/

ANSEROYSE = dorp in Frankrijk. (poinctsoen wyns van Anseroyse Bordeaux ende Parys Anseroyse).
- vicus Franciae;
- un village en France;
- ein Dorf in Frankreich;
- a village in France;
- pueblecito en Francia;
vpl.: PB/III/322.

ANTAEREN Zie:
- recteurs van ----/

ANTE Zie:
- in ---- cedentibus/

ANTECEDEREN = vb. voorafgaan.
- praecedo III; autecedo III;
- précéder;
- vorangehen;
- to precede;
- anteceder; preceder;
vpl.: Cr2/1067.

ANTENUPTIAEL Zie:
- tractaet ----/

ANTENUPTIAEL = adv. vóór de bruidsnacht.

ANT

- ante noctem sponsae;
- avant folle nuit;
- vor der Eheschlieszung;
- before the weddingnight;
- antenupcial;

vpl.: C2/786.

ANTENUPTIAAL CONTRACT = akte van huwelijkse voorwaarden.

- actus pactionis nuptialis;
- contrat de mariage aux acquêts;
- Akte von Ehepakten;
- document of marriage contract;
- acta de condiciones matrimoniales;

vpl.: PB/IV/524.

ANTERIEUR(E) = voorgaande; vroegere.

- antecedens; anterior; antequior prior;
- antérieur; précédent;
- frühere; vorhergehend;
- preceding; previous;
- anterior;

vpl.: PB/III/492.

ANTHOEFT Zie:

- vor yemant anders ----/

ANTHONTEIJT Zie:

- directie ende ----/

ANTICIPATIE Zie:

- pretext van ----/

ANTICIPATIE Zie:

- bij ---- oft voorraet/

ANTICIPATIE = sub. beschikking bij voorbaat.

- anticipatio;
- anticipation; disposition à l'avance;
- Verfügung im Voraus;
- disposal in advance; anticipation;
- disposición anticipada;

vpl.: T2/230; PvB/595,571; PvB6/620.

ANTICIPEREN = vb. vervroegen.

- antecapio III; anteoccupo I; antecipo I;
- anticiper;
- verfrühen; vorgreifen; präjudizieren;
- anticipate; fix at an aerlier time;
- anticipar; adelantar;

vpl.: C1/381; PB/II/244; PvB1/393.

ANTIDOTAAL = jur. betrekking hebbend op reconventie; wedereis.

- petitio mutua; repetitio;
- reconvention; demande reconventionnelle;

ANT

- Widerklage;
- reconvention; counter-charge;
- demanda en; reconvención;

vpl.: ACart 46.

ANTIERINGE Zie:

- hanteringhe; hanteringe; hantieringe;----/

ANTWERPEN Zie;

- modeken ----/
- ordinnarisse rechters in ----/
- poortiers van de stadt ----/
- recht van de incomelinghen in ambachten ----/
- recht van de schippers komende met hunne schepen in de kuyen van ----/
- recompense oudste secretarissen ----/
- schouteth van de stadt van ----/
- secretaris van den stadhuyse ----/
- stadsregering van ----/
- stadsboden ----/
- steenkoolwerckers ----/
- subalterne rechters in ----/

ANTWERPS Zie:

- mudde ----/

ANTWERPS RECHT = geldend recht te Antwerpen.

- ratus in Anversia;
- vable en droit à Anvers;
- Recht, das in Antwerpen gilt;
- valid in law at Antwerp;
- legal en Anveres;

vpl.: B2/199.

ANTWERPSCHEN SCHILT = oude muntsoort geslagen te Antwerpen gelijk aan 26,5 stuivers en 12 mijten van Brabant.

- nummus;
- monnaie;
- Münze; Art alte Münze geprägt in Antwerpen;
- coin; old coin stroken in Antwerp;
- moneda; moneda antigua acuñada en Amberes;

vpl.: C1/241.

ANTWOIRDE OFT TALE TE VUEREN = taut. het woord voeren.

- loquor dep.;
- prendre la parole;
- das Wort führen;
- act as spokesman;
- hacer uso de la palabra;

vpl.: T1/62.

ANTWOIRDEN Zie:

- dach van 't ----/

ANTWOIRDENE Zie:

- donckerlijc ----/

ANTWOORD = sub. weerwoord van de gedaagde.
- responsio;
- réponse;
- Entgegnung des Beklagten;
- response;
- réplica del citado;

vpl.: C1/253.

ANTWOORDE ENDE LITISCONTESTATIE = antwoord en vaststelling van het geschil.
- responsus et litiscontestatio;
- réponse et détermination du litige;
- Antwort und Festsetzung des Rechtstreits;
- reply and determination of the case;
- contestación y litiscontestación;

vpl.: B1/112; C2/902.

ANTWOORDE OFT VERKLAREN = antwoord of verklaring.
- responsum vel declaratio;
- réponse ou déclaration;
- Antwort oder Erklärung;
- response or declaration;
- respuesta o declaración;

vpl.: C1/264.

ANTWOORDEN ENDE CONTESTEREN = antwoorden en betwisten.
- respondeo II et discepto I;
- répondre et disputer;
- erwidern und disputieren;
- to reply and dispute;
- contestar y impugnar;

vpl.: PB/III/3.

ANTWOORDEN ENDE RESPONSIEN = taut. sub. antwoorden.
- respondere;
- répondre;
- erwidern;
- reply;
- responder a; contestar a;

vpl.: PB/II/323.

ANVONTUEREN Zie:
- versterffenisse bij ----/

ANXCT ENDE ONRUSTE (VREESE) = angst; onrust; vrees.
- anxietas;
- angoisse; anxiété; inquiétude;
- Angst; Unruhe;
- anxiety; disquiet; fear;
- ansia; angustia; inquietud; temor;

vpl.: PB/II/344; T1/407.

ANXTENERINGE = sub. angstaanjaging.
- injectio; excitatio angoris; anxietatis;
- intimidation;
- Einschüchterung;

- intimidation;
- espanto; intimidación; susto;

vpl.: T2/368.

ANYS; ANNYS; ANIJS; ANNIJS; ANIES = sub. anijs.
- anisum;
- anis;
- Anis;
- anise;
- anís;

vpl.: PB/III/360; PvB1/333.

ANNYS Zie:
- anys;----; anijs; annijs; anies/

APAERT Zie:
- apart ende separatelijck;----/

APART; APPART; APAERT ENDE SEPARATELIJCK = taut. afzonderlijk; apart.
- separatim; singulariter;
- à part et séparément;
- einzeln; apart; besonders;
- separate; apart;
- separadamente; separado; aparte;

vpl.: C1/264, 218; Cu1/8.

APARENTELIJCK = adv. waarschijnlijk.
- probabile;
- probablement;
- wahrscheinlich;
- probably;
- probablemente;

vpl.: Cr2/983.

APERTIJF Zie:
- abortive; abortijf; aportif;----/

APODISSA = sub. 1.private oorkonde 2. kwijtbrief.
- 1.instrumentum privatum; syngrapha privata propria.2. solutio; pensio (apocha);
- 1.document privé; charte privée 2.quittance;
- 1.Privaturkunde 2. Quittung;
- 1.private charter 2. recept, letter of discharge;
- 1.documento privado 2.finiquito recibo; carta de pago;

vpl.: T2/368; T2/29.

APORTIF Zie:
- abortive; abortijf;----; apertijf/

APOSTASIE = sub. afvalligheid; geloofsverzaking.
- apostasia; a religione defectio;
- apostasie;
- Abtrünnigkeit;
- apostasy;
- apostasía;

vpl.: T1/179, 134.

APOSTATE(N) = sub. afvallige.

- apostator; fidei desertor;
- apostat;
- Abtrünniger;
- apostate; renegade;
- apóstata; renegado;

vpl.: PB/II/327; T1/179.

APOSTATEREN = vb. afvallig worden; zijn godsdienst verzaken.

- fidem desero III; a religione deficio III;
- apostasier;
- Glauben verleugnen;
- apostatize;
- apostatar;

vpl.: T1/134.

APOSTELE Zie:

- apostille;----/

APOSTELEN; APPOSTELE; APOSTILLE = sub.pl. 1.brieven door de rechter a quo aan de appellant gegeven en gericht tot de rechter in beroep. 2.sub.begeleidbriefje; korte aanbeveling; kanttekening op een akte.

- 1.epistolae ad appellatorem datae a iudice a quo et missae ad iudicem appellationis provocationis.2. nota; annotatio apostoli; literae de omnibus circumstantius alicuius litis (causae) ratae ad magistratum (indicium) superiorem; verba margini legis ascripta;
- 1.lettres données par le juge a quo à l'appelant et adressées au juge d'appel 2. apostille; note marginale; annotation; recommandation ajoutée à une lettre à une petition; lettre d'appel; addition faite en marge d'un acte;
- 1.Briefe von dem Richter a quo dem Appellanten gegeben und bestimmt für den Richter zu dem dieser sich wendet.2. Randbemerkung; Glosse; Begleitschreiben; kurzer Brief mit Erklärung;
- 1.letters given by the judge, a quo to an appellant adressed to the judge, to whom this appellant has appealed. 2.apostille, marginal note; short letter with explanations; letter of appeal;
- 1.carta del juez antregada al ape apelante y dirigida al juez en recurso. 2.apostilla;

vpl.: MGG 61; DVB 52; ACart 20; T2/238; C2/882; B1/5.; T2/368.

APOSTELS Zie:

- sint thomasdach des ----/

APOSTILLE Zie:

- appostele;----/
- pretense ----/

- requeste ende ----/

APOSTILLE; APOSTELE = sub-begeleidschrijven.

- annotatio marginalis; literae dimissoriae;
- apostille;
- Begleitschreiben;
- apostille; marginal note;
- carta adjunta;

vpl.: C1/171.

APOSTILLE ENDE PRETENSE REQUESTE = aanmatigend verzoekschrift en begeleidsschrijven.

- libellus ac scriptum comitans quae sunt arrogantia;
- requête prétendue et apostille;
- anmaszende Bittschrift und Begleitschreiben;
- presumptuous petition and covering letter;
- súplica y apostilla arrogante(s)

vpl.: MGG 42.

AP(P)OSTILLE MARGINAEL = briefje op de kant van een andere brief geschreven; kanttekening.

- apostilli marginales; annotatio marginalis;
- apostille marginale; note marginale;
- Briefchen am Rand eines anderen Briefes; Randbemerkung;
- apostil; gloss; marginal annotation;
- apostilla marginal; glosa; nota marginal; anotacion marginal;

vpl.: MGG 40; PvB1/557.

APOSTILLIEREN = vb. kanttekeningen maken, voorzien van een begeleidend schrijven.

- notam scriptam; addo III; appingo III; sive adscribo III; adficio III; actionem verbis marginis ascriptis;
- apostiller; mettre une recommandation ajoutée à un acte;
- versehen mit einem Begleitschreiben;
- supply with an apostille (a marginal note; add apostils;
- apostillar; un acta power de una carta adjunta;

vpl.: C1/171, 510.

APOSTOLOS OFT BRIEVEN VAN OORLOVE = brieven van hoger beroep of toestemmingsbrief; brieven van machtiging.

- litterae appellationis vel litterae permissionis; epistolae auctoritatis;
- lettres d'appel ou lettres de congé; de permission; lettres d'autorité;

- Urlaubsbriefe; Ermächtigungsbriefe;
- letters of appeal or letters of permission; letters of authorazation;
- carta de apelación o de consentimiento; cartas de autorazación

vpl.: C1/496; Lo4/680.

APOTHEKER Zie:
- apothecaris; apoticarijs;----; apteker/

APTEKER Zie:
- apothecaris; apoticarijs; apoteker;----/

APOTHECARIS; APOTICARIJS; APOTEKER; APTEKER = sub. apotheker.
- medicamentarius; pharmacopola;
- apothicaire; pharmacien;
- Apotheker;
- chemist; pharmacist; pharmaceutical;
- farmacéutico; boticario;

vpl.: LoV/320; PB/II/93; T1/151 B1/EE/18.

APOTHEKARISBOECK = sub. register, waarin afgeleverde medicijnen werden opgetekend.
- index medicamentarii;
- registre sur lequel le pharmacien inscrit les médicaments livrés;
- Register in dem gelieferte Medikamente notiert wurden;
- register in which supplied medicines were recorded;
- registro de las medicinas vendidas por el farmacéutico;

vpl.: PB/III/263.

APOTICARIJS Zie;
- apothecaris; apoteker; ----; apteker/

APPAISEREN = vb. bevredigen; verzoenen; stillen; bedaren.
- pacifico I; reconcilio IV;
- apaiser; reconcilier;
- befriedigen; versöhnen; beruhigen;
- satisfy; reconsile; calm down;
- pacificar; contentar; satisfacer; reconciliar; aquietar; apaciguar;

vpl.: PB/III/554; PB/II/343.

APPARANT; APPARENT; APPARENTELIJCK = hom.adv. 1. waarschijnlijk; vermoedelijk; blijkbaar; duidelijk (zichtbaar) 2. adi.voornaam.
- 1.evidenter; probabilis; verisimilis; apparenter; aperte; apparens; 2.appareus;

- 1.apparemment; clair; évident; evidemment; 2.notable; apparent;
- 1.augenscheinlich; offenbar; offensichtlich; 2.vornehm; angesehen; deutlich; klar;
- 1.apparently; manifest; evidently; 2.apparent; important;
- 1.aparentemente; claro; evidente; 2.notable; distinguido;

vpl.: Ca2/228; PvB1/558; DVB83 C1/44; B2/211; PvB 1/392.

APPAREEREN = vb. duidelijk worden; blijken.
- appareo II; pateo II; intelligor III;
- apparaître; se montrer;
- sich ergeben; augenscheinlich werden;
- appear;
- manifestarse; resultar;

vpl.: MGG III.

APPARENCIEN Zie:
- merckelijcken ---- ende presumpcien /

APPARENT; APPARENTELIJCK Zie:
- apparant ----/

APPARENTE Zie:
- vehemente ende ---- suspitie/

APPARENTE EQUITEYT = schijnbare gelijkheid.
- aequalitas fictus;
- égalité apparente;
- scheinbare Gleichheit;
- apparant similarity;
- igualdad aparente;

vpl.: PB/II/304.

APPARENTE SUSPICIE = duidelijke verdenking.
- suspectus apparens;
- apparente suspicion;
- deutlicher Verdacht;
- clear suspicion;
- sospecha manifiesta;

vpl.: C1/275.

APPARENTE SUSPITIE ENDE VEHEMENTE = taut. zware verdenking.
- suspicio gravis;
- soupçon grave;
- schwerer Verdacht;
- heavy suspicion;
- sospecha vehemente; una grave sospecha;

vpl.: PB/II/354.

APPARENTELIJCK Zie:
- apparant; apparent;----/

APPARENTIE = sub.hom.1.waarschijnlijkheid 2.klaarblijkelijkheid.
- 1.apparentia; probabilitas; 2. evidentia;
- 1.apparence 2.evidence;

- 1.Augenscheinlichkeit; Wahrscheinlichkeit 2.Offensichtlichkeit;
- 1.appearance; probability 2. evidence;
- 1+2 apariencia; probabilidad;

vpl.: T2/174; PB/III/579; PB/II/221.

APPARENTIE ENDE FAME VAN FUGIEN = waarschijnlijkheid en gerucht van vluchten.

- fama et veri simmilitudo fugiendi;
- apparence et bruit de fuite;
- Wahrscheinlichkeit und Gerücht von Fliehen;
- probability and rumour of fleeing;
- apariencia y rumor de huir (of = huida);

vpl.: C1/600.

APPARENTIE VAN FUGIEN = schijn van vlucht.

- apparentia fugae;
- apparence de fuite;
- Schein von flüchtig sein;
- appearance of flight;
- apariencia de huida;

vpl.: C3/144.

APPARENTLIJCK = adv. waarschijnlijk.

- manifeste;
- clairement;
- wahrscheinlich;
- apparently;
- aparentemente; probablemente;

vpl.: C1/286.

APPARITEUR = sub. gerechtsdienaar bij een geestelijke rechtbank; deurwaarder; pedel.

- apparitor;
- officier de justice auprès du tribunal ecclésiastique; huissier bedeau;
- Gerichtsdiener bei einem geistlichen Gericht; Gerichtsvollzieher; Pedell;
- constable at a clerical court; usher; beadle;
- alguacil; servidor de la justicia ministril; polizonte;

vpl.: PB/III/35.

APPART Zie:

- apart ende separatelijck;----/

APPAYSEMENTE ENDE GENUEGE= taut. genoegdoening.

- satisfactio et placatio;
- satisfaction et réconciliation;
- Satisfaktion und Beruhigung;
- satisfaction and appeasement;
- satisfacción; vpl.:PvB1/483.

APPAYSEREN = vb. verzoenen; bedaren.

- placo l; paco l;
- apaiser;
- versöhnen; beruhigen;
- appease;
- avenir;

vpl.: PvB1/480.

APPEELE IN SAKEN VAN APPELLACIEN Zie:

- saken van ----/

APPEL Zie:

- cas d'----/
- recht van ---- oft reformatie/

APPEL; APPELLATIE; APPELLATION; APPELLACIE = sub. beroep (op hogere rechtbank).

- appellatio; provocatio ad iudicium superius;
- appel; appellation à un tribunal supérieur;
- Appell; Berufung auf ein höheres Gericht;
- appeal; action; complaint to a higher court;
- apelación; recurso a un tribunal superior;

vpl.: B2/5,29; C2/1028,1015; LPS 20; T2/142; Lo4/480; T2/113,266,128,20; C1/286,322,381; ACart 2; B2/214; Cr2/1013/25.

APPEL OFT PEERDRANCK OFT CYTRE = taut. cider.

- vinum ex malis;
- cidre;
- Zider;
- cider;
- sidra de manzanas o de peras;

vpl.: PB/III/324.

APPEL OP VONNISSEN VAN SCHEPENEN VAN DER STADT LIJERE = beroep op gewezen vonnissen door de schepenen der stad Lier bij Borgemeesters, Schepenen en Raad van Antwerpen.

- appellatio in sententias latas a scabinis civitatis Lier potebat fieri apud magistros civium, scabinis et consilium Antverpiae;
- appel aux sentences rendues par les échevins de la ville de Lierre;
- Berufung auf gesprochene Urteile von den Schöffen von Lier beim Bürgermeister, Schöffen und Rat von Antwerpen;
- appeal against a sentence pronounced by the sheriffs of Lier to the burgomaster, sheriffs and council of Antwerp;
- apelación contra sentencias

dictadas por los regidores de Lier, interpuesta ante burgomaestres, regidores y el consejo de Amberes;
vpl.: C1/595.

APPELLABEL = adv. vatbaar zijn voor hoger beroep.
- qui(quae,quod) potest appellari sive provocari;
- susceptible de faire appel, qui peut être appelé;
- empfänglich für Berufung; appellierbar;
- appealable;
- apelable(mente); que puede ser apelado;
vpl.: C1/381.

APPELLACIE Zie:
- appel; appellatie;----/

APPELLACIEN Zie:
- saken van appeele in saken van ----/

APPELAER; APPELERE = sub. appelboom.
- malus; pomus;
- pommier;
- Apfelbaum;
- apple tree;
- manzano;
vpl.: C1/266,193.

APPELLAND; APPELLANT; APPELATOER; GEAPPELLEERDE = in beroep gekomene; die in hoger beroep gaat van een rechterlijke uitspraak.
- qui appellat; qui provocat; appellator; appellans;
- appelant;
- Apellant; Berufungskläger;
- apellant;
- apelante; el que apela;
vpl.: C1/381, 286, 260; B2/213.

APPELLANT Zie:
- appelland;----; appelatoer; geappelleerde /
- heischere ----/
- opponent oft ----/

APPELLATIE Zie:
- appel ----/
- frivole ----/
- gecker ----/
- in materie van ----/
- interjecteren ----/
- mutatie van ----/
- onwijze ----/
- opponent oft ----/
- sake van ----/
- versteck van ----/

APPELLATIE OFT OPPOSITIE = beroep of verzet.

- appellatio aut oppositio;
- appel ou opposition;
- Appellation oder Verteidigung;
- appeal or opposition;
- apelación u oposición;
vpl.: LoV/106; C1/381,637; PB/III/2.

APPELLATIE VAN EXECUTIE = beroep tegen uitvoerlegging.
- appellatio exsecutionis;
- appel d'exécution;
- Berufung gegen die Exekution;
- appeal against execution;
- apelación contra la ejecución;
vpl.: LoV/172; B1/7; C2/882.

APPELLATIEN Zie:
- frivoile, temeraire ----/

APELLATION Zie:
- appel; appelacie; appellatie----/

APPELATOER Zie:
- appelland; appellant; ----; geappelleerde /

APPELERE Zie:
- appelaer ----/

APPELLATOER = sub. hij die een beroep doet.
- appellator;
- défendeur;
- appellierender Verteidiger;
- appelant;
- apelante;
vpl.: T2/240.

APPELLE Zie:
- (in) materien van ----/

APPELLEREN = vb. in hoger beroep gaan; een beroep doen op iets of iemand.
- appello I; provoco I;
- faire appel à; appeler; interjeter appel;
- in Berufung gehen; appellieren; Berufung einlegen;
- appeal to a higher tribunal; lodge an appeal;
- apelar de; interponar; recurse de; apelación contea;
vpl.: C1/381,637; C2/882; BVB 128; T1/620; B1/4; B2/214.

APPENDENTIE = sub. aanhorigheid.
- appendentia; appendeo II. ppr. pl.;
- appartenance; annexe;
- Zubehör; Zugehörigkeit;
- appendance; appurtenances;
- pertenencias;
vpl.: DVB 45.

APPETYTE Zie:
- ten ---- van /

APPETYTE ENDE GHELIEFTE = taut. trek; lust.
- appetitus;
- appétit;
- Appetit;
- appetite;
- apetito; gana; gusto;

vpl.: PB/II/360.

APPEYSEREN ENDE TEVREDEN STELLEN = taut. tevredenstellen.
- satisfacere;
- contenter; satisfaire;
- zufrieden stellen;
- content with;
- contentar; satisfacer;

vpl.: PB/II/298.

APPLANEEREN = vb. in orde brengen; effenen.
- coaequo I; explano I;
- aplanir;
- schlichten; applanieren;
- make plain; adjust;
- allanar; aplanar;

vpl.: ACart 45.

APPLICABEL = adi + adv. toepasselijk.
- 1 ad usum accommodatus; usui aptus; 2.apte; convenienter; idonee;
- 1.applicable 2.appicablement;
- 1+2 anwendbar;
- 1.applicable to; relevant to 2. suitable; appropiate;
- 1+2 aplicable; ser propio de; aplicablemente;

vpl.: PvB7/167; Bl:Pl.Bra/81; MGG 211; Lo4/230; C2/487.

APPLICAET Zie:
- pertinent ----/

APPLICATIE = sub. toepassing.
- applicatio animi; attentio;
- application; attention;
- Handhabung;
- application;
- aplicación; atención;

vpl.: MGG 152,214,215.

APPLICEREN ENDE BEKEEREN = taut.toepassen; aanwenden; gebruiken; omzetten.
- applico I; adhibeo II; recipio III; converto III;
- appliquer; employer; servir; changer;
- anwenden; konvertieren;
- apply; convert to; employ for;
- aplicar; utilizar; emplear; servirse de; convertir;

vpl.: PvB1/269; BVB 193; DVB 11,14; Lo6/554; C1/17; Lo7/262; Bl.Pl.RG 11; PB/II/41,240.

APOINCTEMENT COMMISSORIAEL = schikking door commissarissen.
- dispositio curatorum;
- disposition de commissaires;
- Bestimmung von Kommissaren;
- commissioner's disposal;
- ajuste de (los) comisarios;

vpl.: DVB 117.

APPOINCTEMENT+ APPOINTEMENT; APPONCTEMENT; CONTRACT OFT PACTIE = sub. schikking; regeling in rechte; overeenkomst; dading; bezoldiging.
- edictum; sententia judicis; compromissum; pactio scripta; compositio; reconciliatio; pactio; foedus; contractus; pactum;
- arrêté judiciaire; compromis; transaction; appointement; contrat; pacte; convention;
- richterliches Edikt; Vergleich; Abmachung; Vereinbarung; Vertrag; Kontrakt; Uebereinkunft;
- appointment; compromise; agreement; contract;
- edicto judicial; compromiso; arreglo; acuerdo; convenio; contrato; pacto; trato; convención;

vpl.: C1/171; ACart 2; ADR 5; LPS 58; EE II; T2/270.

APPOINCTEMENT VAN COMMUNICATIE = partijen meegedeelde beschikking.
- dispositio communicationis;
- appointement de communication;
- Bestimmung von Verbindung;
- appointment of communication;
- arregló (of = decisión) comunicadó (of = comunicada) a las partes;

vpl.: MGG 129.

APPOINCTEMENT VAN PROLONGATIE = rechtsbeschikking van voortzetting.
- constitutio iuris prorogationis;
- décision juridique de prolongation;
- gerichtliche Entscheidung von Fortsetzung ;
- judicial decision of continuation;
- disposición judicial de (of = acercade) continuación;

vpl.: C1/262.

APPOINCTEREN; APPOINTEEREN; APPOINTEREN; APPONTEREN = vonnis vellen in een bijzondere zaak bijleggen; schikken; regelen; beslissen; vonnissen; in der minne schikken; aantekenen ; noteren.
- compono III; decido III; condemno I; sententiam ferre; indico I; transigo III; compono II; contro-

versiam dirimo III; decerno III; noto I; annoto I; signo I;
- appointer; disposer; arrêter; juger; transiger; terminer (un différend); noter; marquer; prononcer un arrêt;
- in einer dazukommenden Sache urteilen; hinzulegen; schlichten; beilegen; notieren; einschreiben; entscheiden;
- sentence in a secondary case; add to; compose; settle; arbitrate; condemn; note (down); write down; record; lead to an agreement settle (a conflict);
- sentencia en una causa secundaria; llegar a un acuerdo; sentenciar; fallar; enjuiciar; apuntar; notar; señelar; conciliar; zanjar; amistosanente;

vpl.: MGG 63,248; LPS 54; T1/459; T2/368; PvB1/571.

APPOINTEEREN Zie:
- appoincteren ----/

APFOINTEREN Zie:
- appoincteren;----/

APPONCTEMENT Zie:
- appoinctement; appointement; ----; contract oft pactie/

APPOINTEMENT Zie:
- appoinctement; ----; apponctement; contract oft pactie/

APPONTEREN Zie:
- appoincteren ;----/

APPORBATIE; APPROBATIE = sub. goedkeuring; vergunning.
- approbatio;
- approbation; sanction;
- Approbation; Gutheissung;
- approbation; approval;
- aprobación; sanción;

vpl.: ACart 2.

APPORBATIE; APPROBATIE = sub. goedkeuring; vergunning.
- approbatio;
- approbation; sanction;
- Approbation; Gutheissung;
- approbation; approval;
- aprobación; sanción;

vpl.: Acart 2.

APPORBEEREN Zie:
- approbeeren;----/

APPOSITIE = sub.aanhechting van zegels.
- appositio sigilli;
- apposition (d'un sceau ou cachet)
- anheftung von Siegeln;
- affixture or seals;
- fijación;

vpl.: LPS 83.

APPOSITIEN Zie:
- turbatien ende ----/

APOSTASIE = sub. afvalligheid; geloofsverzaking.
- apostasia; a religione defectio;
- apostasie;
- Abtrünnigkeit;
- apostasy;
- apostasía;

vpl.: T1/179, 134.

APOSTATEREN = vb. afvallig worden; zijn godsdienst verzaken.
- a religione; a religione deficio III; fidem desero III;
- apostasier;
- Glauben verleugnen;
- apostatize;
- apostatar;

vpl.: T1/134.

APPOSTOLIJCQUE Zie:
- notarijs ----/

APPOSTILLE MARGINAEL = sub. kanttekening; aantekening op briefrand.
- annotatio marginalis; apostilli marginales;
- apostille; note marginale;
- Randbemerkung;
- apostil; marginal ; annotation; gloss;
- nota marginal; anotación marginal; apostilla; glosa;

vpl.: PvB1/557; MGG 40.

APPOSTILLEREN = van een aantekenbrief voorzien.
- annotationem appingo III; notam scripto addo III;
- apostiller;
- von einer Randbemerkung versehen;
- provide with a gloss; a comment; apostillar;

vpl.: DVB 82.

APPRECIATEUR Zie:
- oproeper ----/

APPREHENDANT = sub.1. hij die iemand gevangen neemt 2.gevangene 3. beslaglegger.
- 1.qui apprehendit aliquem 2.apprehensus 3.apprehensor.
- 1.celui qui arrête quelqu'un 2. prisonnier 2.saisissant;
- 1.derjenige der einen verhaftet 2.Gefangene(r) 3.Beschlagnehmer;
- 1.he who captures somebody. 2.prisoner 2.seizor; distrainer
- 1.el que arresta a uno 2. preso; prisionero 3.secuestrador;

vpl.: PB/II/371; C1/399; LoV/362.

APPREHENDANT OFT ARRESTANT = taut. aangehouden persoon.
- persona apprehensa;
- prisonnier;
- verhaftete Person;
- captured person;
- detenido; recluso;

vpl.: C1/385; LoV/164.

APPREHENDEREN Zie:
- aentasten; ende vasthouden ende ----/

APPREHENDEREN EN IN GEVANGENISSE STELLEN = taut. gevangen nemen en gevangen zetten.
- apprehendo III; capo III;
- faire prisonnier; arrêter; appréhender
- verhaften und einsperren; gefangennehmen; aneignen; bemächtigen;
- arrest and put into prison; apprehend; capture; take prisoner;
- arrestar; detener; encarcelar; apprehender; captar;

vpl.: Pl.Bra/72; Bl.Pl.Bra/41; PvB1/57; AKB 15.

APPREHENSEUR = sub. gevangennemer.
- is qui apprehendit;
- celui qui appréhend; enleveur;
- der sich aneignet; derjenige der verhaftet;
- apprehending person; captor;
- aprehensor;

vpl.: BVB 101.

APPREHENSIBEL = adi. voor gevangenschap in aanmerking komende; vatbaar voor gevangenneming.
- apprehensibilis;
- pouvant être arrêté; susceptible d'être arrêté;
- Gefahr laufend verhaftet zu werden; empfänglich für Verhaftung;
- apprehensible;
- marcado para la prisión; susceptivo (susceptivamente) a detención;

vpl.: PvB1/57; C1/397.

APPREHENSIE Zie:
- decreet; decretale; decrete tot/van ----/
- in materie van ----/

APPREHENSIE ENDE AENTAST (INGHE)(ARREST(E) = taut. gevangenneming; inbeslagneming en aanhouding; in bezit nemen.
- apprehensio; comprehensio; arrestatio; possessio;
- appréhension; arrestation; arrêt; enlèvement; capture;
- Verhaftung; Beschlagnahme;

Aneignung; Bemächtigung; Gefangennahme; Festnahme; Besitznahme;
- capture; seizure; detainment; apprehension; detention; arrest; occupancy; occupation;
- arresto; captura; prisión; secuestro y detención; aprehensión; ocupación; toma de posésion;

vpl.: PB/II/308,322,355; Cul/6-BVB 101; C2/1044, 1039; T1/108; LoV/164; PvB1/314; B2/138; Bl. Pl.Bra 41; B1/EE7.

APPREHENSIE ENDE ARREST; APPREHENTIE ENDE ARRESTE = inbeslagneming en aanhouding.
- apprehensio et arrestatio;
- appréhension et arrêt;
- Beschlagnahme und Verhaftung;
- seizure and detainment; apprehension; arrest;
- secuestro y detención; aprehensión;

vpl.: LoV/164; PvB1/314.

APPREHENSIE (GEVANCKENISSE) OFT ARRESTE = gevangenneming of arrest.
- apprehensio; comprehensio;
- arrêt ou appréhension; arrestation ou emprisonnement;
- Verhaftung;
- capture;
- detención o aprehensión (o encarcelacion);

vpl.: Lo1/510; Lo4/518.

APPREHENSIE IN FLAGRANTI = gevangenneming op heter daad.
- apprehensio alicuius; qui in manifesto scelere deprehenditur;
- arrestation sur flagrant délit;
- Verhaftung auf frischer Tat;
- apprehension in the very act (of crime);
- arresto en flagrante;

vpl.: C1/264.

APPREHENTIE Zie:
- in ---- houden/
- apprehensie ----/

APPREHENTIE OFT AENTAST = taut.gevangenneming.
- apprehensio;
- appréhension ou arrestation;
- Verhaftung;
- capture or arrest;
- arresto o prisión;

vpl.: C1/326.

APPREHENTIE OFT GEVANGHENSTELLINGE + taut. gevangenneming.
- apprehensio;
- appréhension et emprisonnement;

APP

- Verhaftung;
- apprehension;
- captura; arresto;

vpl.: C1/632.

APPRIMEREN = vb. onderdrukken.

- opprimo III;
- opprimer;
- hinunterdrücken;
- oppress;
- oprimir;

vpl.: PvB1/450.

APPROBATIE Zie:

- acte van ----/
- apporbatie ----/

APPROBATIE EN EXAMINATIE = goedkeuring en onderzoek.

- approbatio et examinatio;
- approbation et examen;
- Gutheissung und Untersuchung;
- approbation and examination;
- approbación y examen;

vpl.: MGG 169.

APPROBATOIR = adi. goed te keuren; goedkeurende.

- approbativus; approbabilis;
- approuvable; approbateur;
- zu genehmigen; genehmigend zu approbieren; approbierend;
- approbatory;
- aprobatorio;

vpl.: ACart 52.

APPROBATUR = vb. wordt goedgekeurd.

- approbatur; formula approbationis;
- formule d'approbation;
- Approbationsformel;
- approbative formula;
- fórmula de aprobación;

vpl.:

APPROBEEREN; APPORBEEREN = vb. goedkeuren.

- approbo I; assentior IV; consentio IV;
- approuver; agréer; consentir;
- approbieren; gutheissen; genehmigen;
- approbate; approve;
- aprobar;

vpl.: ACart 49; DVB 4,104.

APPROCHIE = sub. toenadering.

- appropinquatio;
- approche;
- Annäherung;
- approach;
- aproximación;

vpl.: PvB1/522.

APPROPRIEREN = vb. inrichten; geschikt maken voor.

- approprio I; expolio IV;

AQU

- approprier; conformer;
- einrichten; anpassen;
- furnish; appropriate;
- instalar; apropiar;

vpl.: LoV/286; PvB1/405.

APPROXIMABLE = adv. schatbaar.

- approximabilis;
- retrayable; approximable;
- schätzbar;
- approximative;
- aproximativo;

vpl.: C1/743/9.

APPROXIMATEUR Zie:

- approximant ---- oft calengierder /

APPRO(I)XIMATIE; VERNADERINGHE ENDE CALENGIER INGHE = terugkoop; inlossing; raming.

- redemptio; approximatio; aestimatio;
- retrait; approximation; estimation;
- Rückkauf; Einlösung; Schätzung
- repurchase; approximation; estimacion;
- rescate; approximación; estimación;

vpl.: Lo7/28; C1/725, 743/9; B2/154; C2/1031.

APPROXIMATIEFF = adv. bij raming.

- per aestimationem;
- après estimation;
- annähernd; schätzungsweise;
- approximatively;
- por estimación;

vpl.: B2/ C2/1031.

APSOLVEREN Zie:

- absolveren;---- ende quytscheldenquiteschelden/

APUD ACTA = bij de rechtsvorderingen.

- apud acta;
- en marge des actes;
- bei den Rechtsforderungen;
- at the claims;
- en las acciones; en las demandas

vpl.: C1/644.

AQUA Zie:

- actio in interdicto de ---- de castello ducenda/
- actio in interdicto de ---- cotidiana et estiva/
- actio in interdicto de ---- pluviali/

AQUEST = sub. aanwas.

- incrementum; accretio; accessio
- acquêt; accroissement; augmentation;
- Zuwachs;
- growth; increase; accession;

- aumento; incremento; crecimiento;
vpl.: Bl:EE/10.

AQUILIANE Zie:
- transactie bij stipulacie ----/

AQUILIE Zie:
- actio legis ---- de dampno dato/

ARAISONNEMENT = sub. redenering; betoog.
- argumentatio;
- raisonnement; argumentation;
- Beweisführung;
- reasoning;
- razonamiento; demostración;
vpl.: PvB6/52.

ARBATRALE = adv. scheidsrechterlijk.
- arbitrario;
- arbitralement;
- schiedsrichterlich;
- arbitral;
- arbitral;
vpl.: PvB1/82.

ARBEYDE Zie:
- sinen ---- metter weesen/

ARBEYT Zie:
- actie die een advocaet oft voirsprake doet voir zijnen ---- ende tale /
- pyn ende ----/
- pyne ende puren ----/

ARBEIJT ENDE PIJN(E) = taut. verricht werk; zwaar werk; krachtsinspanning.
- opus perfectum; labor;
- peines et labeurs;
- verrichtete Arbeit; schwere Arbeit;
- injury and labour; hard labour;
- labor desempeñada; trabajo duro; labores;
vpl.: C1/595, Ca1/28; B1/104; C2/901.

ARBEYT ENDE TALE Zie:
- actie die een advocaet oft voirsprake doet voire zijnen ----/

ARBETERS Zie;
- gecoopene ----/

ARBITER(S) Zie:
- gecoren ----/
- gekoorene ----/
- goede mannen ende ----/

ARBITER OFT ARBITRATEUR IN DEN RECHTEN (GOEDE MANNEN) = 1.scheidsrechter (in rechte) 2. bemiddelaar.
- 1.arbiter compromissarius 2. disceptator; arbiter;
- 1.arbitre 2.interpres; deprecator; conciliator;
- 1.Schiedsrichter; Arbiter 2. Vermittler;
- 1.arbiter; 2.intercessor;
- 1.compromisario; arbitror; arbitrador 2.mediador; intercessor; medianero.
vpl.: T1/580, 588, 97; BKB 1; LPS 84; T2/43,47; C1/393; T2/97,581; DVB 57.

ARBITERSCEPE Zie:
- ten ----/

ARBITERSCHAP = sub. scheidsrechterschap.
- officium arbitri;
- arbitrage;
- Schiedsrichterschaft;
- arbitership;
- arbitraje;
vpl.: PvB1/285.

ARBITRAEL Zie:
- actie tegen ----/
- op pene ----/
- pene ----/
- sentencie ----/

ARBITRAELDER = adi. scheidsrechterlijk.
- arbitrarius; arbitralis; ab arbitris datum;
- arbitral;
- schiedsrichterlich;
- arbitral; by arbitration;
- arbitrativo ;
vpl.:

ARBITRAELDER Zie:
- arbitrale ---- vuijtspraeck; vuijtsprake/

ARBITRAGIE Zie:
- corrigibel naer ----/

ARBITRAGIEN Zie:
- ter ---- van den richter/

ARBITRAGIE; ARBITRAIGHE = hom. sub. 1.scheidsrechterlijke uitspraak 2. scheidsgerecht.
- 1.arbitratus; iudicium 2.arbitrium;
- 1.arbitrage 2.tribunal d'arbitres;
- 1.Schiedsspruch; 2.Schiedsgericht;
- 1.arbitral award 2.court of arbitration;
- 1.arbitraje; juicio arbitral; laudo; sentencia de los árbitros 2.tribunal arbitral;
vpl.: T2/61; Lo6/16; BVB 54; C1/24.

ARBITRAIGHE Zie:
- arbitragie ----/

ARBITRALE AMENDEN Zie:
- condemneren in ----/

ARBITRALE BOETE = willekeurige boete.
- poena imposita ab arbitris;
- amende arbitraire;
- Geldstrafe von Schiedsrichtern auferlegt;
- penalty imposed by arbiters; arbitrary penalty;
- multa arbitraria;

vpl.: C1/41.

ARBITRALE CORRECTIE = kastijding naar bevinding van zaken; passende straf; verbetering door scheidsmannen.
- correctio arbitralis; correctio arbitraria;
- correction arbitraire(arbitrale) correction judiciaire;
- Züchtigung nach Befund; entsprechende geeignete Strafe; Verbesserung durch Schiedsmänner;
- arbitrary correction; arbitral punishment; arbitral correction-
- correctivo arbitrable (of = según comprobación); castigo según las circunstancias; corrección arbitral;

vpl.: C1/381; EE11; Lo4/476; AKB 6.

ARBITRALE (ARBITRAELDER) VUIJTSPRAECK (VUIJTSPRAKE) = oordeel van scheidsmannen.
- iudicium arbitrorum;
- jugement des arbitres;
- Aussprache der Schiedsrichter (Urteil);
- arbiters pronouncement;
- sentencia arbitral; arbitramiento

vpl.: LPS 33,39.

ARBITRALICKEN CORRIGEREN = naar bevind van zaken straffen; scheidsrechterlijk straffen; naar willekeur straffen.
- arbitraliter corrigere; arbitrio punire; arbitrario corrigere;
- punir arbitrairement; corriger arbitrairement;
- strafen nach Befinden der Sache schiedsrichterlich strafen; nach Willkür strafen;
- punish arbitrarily; punish at will;
- castigar según las circunstancias; castigar por sentencia arbitraria; corregir arbitrariamente;

vpl.: B /12; C2/883; Lo5/234; C1/506.

ARBITRAMENT(E) = sub. scheidsgerecht; uitspraak door scheidsrechters.
- arbitrium;
- arbitrage; jugement arbitral;
- Arbitrage; Schiedsspruch;
- arbitration; arbitral award;
- arbitrio; arbitraje;

vpl.: LPS 39,41.

ARBITRARE CORRECTIE = eigenmachtige; willekeurige tuchtiging; kastijding; verbetering.
- correctio arbitraria;
- correction arbitraire;
- Busse nach Belieben;
- arbitrary penalty;
- corrección(= tuchtiging) arbitraria;

vpl.: BKB 3.

ARBITRARIA Zie:
- actio ----/

ARBITRASIE Zie:
- ter ----/

ARBITRATEUR Zie:
- arbiter oft ----goede mannen in den rechten /

ARBITRATEUR = sub. gekozen scheidsrechter; bemiddelaar.
- arbiter; intercessor; deprecator;
- arbitre; médiateur;
- Schiedsrichter; Vermittler;
- arbiter; arbitrator; umpire; mediator; intercessor;
- arbitrador; árbitro; mediador; medianero; intercesor;

vpl.: T1/581,97.

ARBITRATIX ENDE VRIENDELIJCKE MIDDELERSSE = taut. bemiddelaarster.
- arbitratrix;
- médiatrice;
- Vermittlerin;
- female mediator;
- mediador;

vpl.: T1/588.

ARBITRATUEREN Zie:
- arbitratoers,---- oft vriendelijcke middeleers/

ARBITRATOER(S) (ARBITRATOIREN; ARBITRATUEREN) OFT VRIENDELIJCKE MIDDELEERS = taut. scheidsrechter; scheidsmannen.
- amicabilis compositor; arbitri;
- aimable compositeur; arbitres;
- Schiedsrichter; Schiedsmänner;
- arbiter; arbitratirs;
- amable mediador; arbitros arbitradores;

vpl.: T1/584; LPS 29,41.

ARBITRATOIREN Zie:
- arbitratueren ----/

ARBITREREN ENDE ESTIMEREN = beoordelen en als arbiter optreden; waarderen en schatten; scheidsrechteren.
- aestimo I; arbitror I;
- arbitrer et estimer;
- beurteilen und als Schiedsrichter auftreten, schiedsrichtern;
- judge and act as arbite; arbitrate;
- juzgar y arbitrar; someter a arbitrage; estimar y valuar;

vpl.: PB/II/311; PvB5/16.

ARBITREREN = arbitreren; scheidsrechteren; waarderen; schatten.
- arbitror I; aestimo I;
- arbitrer;
- schiedsrichtern;
- arbitrate;
- someter a arbitraje; arbitrar;

vpl.: PvB5/16.

ARBITRERINGHE = arbitratie.
- arbitrium;
- arbitrage;
- Entscheidung;
- arbitration;
- arbitraje;

vpl.: C1/560.

ARBITRI = sub.pl. scheidsrechters.
- arbiter; disceptator
- arbitre; prud'homme;
- Schiedsrichter;
- arbiter ;
- árbitro; arbitrador; compromisario;

vpl.: T2/43.

ARBITRIUM Zie:
- ad ---- boni viri /

ARBITRIUM = sub. behandeling van civiele rechtszaken.
- arbitrium;
- rendre justice exclusivement en affaires civiles à base voluntaire;
- Verhandlung von ausschliesslich freiwilligen zivilen Prozessen;
- only hearing of voluntary civil cases;
- hacer justicia exclusivamente en asuntos civiles y a base voluntaria;

vpl.: T1/5.

ARBOISE = sub. vrucht van de aardbeiboom.
- arbutum;
- fruit de fraissier;
- Frucht des Erdbeerbaumes;
- fruit of the strawberryplant;

- fresa de madroño;

vpl.: PvB6/98.

ARBORST Zie:
- armborst;----; arburst; aremborst; arenborst; ermborst/

ARBURST Zie:
- armborst; arborst;----; aremborst; arenborst; ermborst/

ARCA LINEN Zie:
- et ----/

ARCABUZERO = sub. haakbusschieter.
- sclopetum armiger;
- arquebusier;
- Hakenbüchseträger;
- arquebus-shooter;
- arcabucero;

vpl.: PB/II/93.

ARCH Zie:
- sonder ----, droch ende argelist /

ARCH; ERCH = sub. arglist; argwaan.
- malitiosa; astutis; dolus;
- malice; ruse; dol;
- Arglist; Heimtücke; Argwohn;
- craft; guile;
- astucia; dolo malo;

vpl.: BVB 31.

ARCHEIT Zie:
- archeyt;----; aercheit; arecheit; argheit; ercheyde; ercheit; erchheit; haerchheit; haercheit/

ARCHEYT; ARCHEIT; AERCHEIT; ARECHEIT; ARGHEIT; ERCHEYDE; ERCHEIT; ERCHHEIT; HAERCHHEIT; HAERCHEIT = sub. boosheid; boosaardigheid.
- malitiosa astutia; vafritia pravitas; malitia;
- malice; perversité; malignité;
- Arglist; Bösheit ; Boshaftigkeit;
- cunning; malice; malignity;
- malicia; malignidad;

vpl.: T2/291; C3/84.

ARCHEYDEN ENDE LISTE = taut. bedrog.
- fraus;
- tromperie; fraude; imposture;
- Betrug;
- deceit; deception; imposture; fraud;
- engaño; embuste; fraude; dolo; impostura;

vpl.: T1/462, 642.

ARCHEYT (ARG) OFT LIST(E) =taut. bedrog; argwaan; kwade trouw.
- dolus; fraus; suspicio;

ARC

- fraude; imposture; tromperie; défiance; mauvaise foi;
- Betrug; Argwohn; Arglist; Hinterlist;
- deceit; deception; suspicion; craftiness; cunning; guile;
- dolo; engaño; estafa; falacia; fraude; recelo; mala fe;

vpl.: T1/100; DVB 35.

ARCHIDIAKEN = sub. aartsdiaken.

- archiediaciruus;
- archidiacre;
- Erzdiaken;
- archdeacon;
- arcedia cono;

vpl.: PB/II/94.

ARCHIER = sub. boogschutter.

- sagittarius;
- archer;
- Bogenschütze;
- archer;
- arquero;

vpl.: PB/II/94.

ARCHIVEN Zie:

- uytwijsens d'----/

ARCIA OFTE EQUIPPAIGE = taut. scheepsbemanning; scheepswant.

- 1.ministri;2navigli;
- 1.équipage 2. agrès de navire;
- 1.Schiffsmannschaft 2.Takelwerk;
- 1.ship's crew 2. rigging.
- 1.marineros; tripulación; dotación 2.aparejo;

vpl.:PB/III/222.

ARCKE; ARKE = sub. waterkering.

- agger;
- levée; digue;
- Deich;
- weir; dam;
- presa; dique;

vpl.: PB/II/129.

ARCKE OFT MERGELE = taut. gewelf of boog waaronder het rad van een watermolen draait.

- arcus sub quo rota molaris rotat;
- voûte ou arc sous lequel la roue d'un moulin à eau tourne;
- Gewölbe oder Bogen worunter das Rad einer Wassermühlen dreht;
- vault or arch under which a wheel of a watermill turns;
- bóveda bajo la cual gira la rueda de molino de agua;

vpl.: PvB6/139.

ARCKEN Zie:

- deuren vander ----/

ARG

ARCONDEN BEDRAGHEN Zie:

- wittachtighen ----/

ARCSENIE Zie:

- arsenick; arsenie;----/

ARCUMSTANTIE Zie:

- distantie oft ----/

ARDSCH Zie:

- eertsch; erdsch; ertsch;eerdsch; aertsch; artsch;----/

ARECHEIT Zie:

- archeyt; archeit; aercheit;---- argheit; ercheyde; ercheit; erchheit; haerchheit; haercheit/

AREMBORST Zie:

- armborst; arborst; arburst; ----; arenborst; ermborst/

AREMME Zie:

- goederen van caritaten ende tafele der ----/

ARENBORST Zie:

- armborst; arborst; arburst; aremborst;----; ermborst/

ARFBOETE = erfelijke boete sub.

- mul(c)ta hereditaria;
- amende judiciaire;
- Steuer auf Erbschaft (durch den Verlierer zu zahlen);
- hereditary fine;
- multa hereditaria; transmisible por herencia;

vpl.: B2/101; C2/1029/3.

ARFGENAME Zie:

- erffgenaeme; erfgenaem; erfgename; ervegename; eervegename;----/

ARG Zie:

- fraude ----/

ARG OFTE LIST = argwaan of kwade trouw.

- suspicio aut fraus;
- défiance et mauvaise foi;
- Argwohn; Arglist; Hinterlist;
- suspicion; craftiness; cunning; guile;
- recelo o mala fe;

vpl.: DVB 35.

ARGELIST Zie:

- quaet engien ende ----/
- quaetheyt ende ----/
- sonder arch, droch ende ----/

ARGELIST ENDE ARCHDROCH; BEDROCH; BEDROGH; BEDROOGE DROECH; CALUMNIE; QUADEN LIST; QUAETHEYT; QUAET ENGIEN = arglistigheid; boosaardigheid; verdorvenheid; achterdocht; bedrieglijkheid; bedrog; boze toeleg kwade trouw.

- fraus; fallacia; malitiosa; astutia; dolus; improbitas; suspicio dolus malus;
- malice; ruse; dol; astuce; malica; tromperie; fraude; imposture; supercherie; valice; mauvaise foi; corruption; artifice; défiance;
- Arglist; Betrug; Heimtücke; Schwindel; Boshaftigkeit; Verderbtheit; Hinterlist; Betrüglichkeit;
- craft; craftiness; guile; cunningnese; bad faith; malice;
- astucia; dolo malo; malicia; engaño; embuste; fraudo; falacia; supercherîa; corrupción; sospecha; impostura;

vpl.: BVB 146,32; T1/300,392, 408,462,615; Lo6/486; MGG 141; PB/II/306.

ARGELISTE Zie:
- actie tegen den lantmetere die ennich bosch, lant, moer, grooter oft cleynder seegt zijnde bij -- -- dan die gerechte mate is/
- actie tegen dengeenen die bij --- ennich goet transfereert in handen van een adversarijs/
- actie van ---- oft van subtijlen ende bedriegelijcken oft loozen vonden/
- van ---- ende schult/

ARGELISTICHEIT Zie:
- arghlistigheydt;----/

ARGEN Zie:
- bij ---- engiene/

ARGENLIST ENDE BEDROCH ENDE SUBTIJLEN = taut. bedrog.
- fraus;
- astuce; fraude; imposture;
- Betrug;
- deceit;
- astucia; dolo; embuste; engaño; falacia; fraude; impostura;

vpl.: T1/408.

ARGENLISTE ENDE FRAUDEN, QUADEN ENGIENE = taut. bedrog.
- fraus;
- astuce; tromperie; fraude;
- deceit;
- Betrug;
- astucia; engaño; embuste; fraude; dolo; falacia;

vpl.: T1/615.

ARGER Zie:
- sonder ----/

ARGEREN; AERGEREN; ERGEREN = vb. bederven; beschadigen; iemand kwaad doen; benadelen; schade berokkenen.

- contamino I; affendo III; offendiculum; obiicio III; scandalizo I (Kil);
- corrompre; molester; nuire à; porter prejudice à; vexer;
- verderben; benachteiligen; schädigen;
- damage; to harm; to hurt;
- corrempe r; danar; irritar; molestar; perju dicar;

vpl.: C1/745; T1/246.

ARGH Zie:
- bedroch und ----/

ARGHEIT Zie:
- archeyt; archeit; aercheit; arecheit;----; ercheyde; ercheit; erchheit; haerchheit; haercheit/

ARGHLISTIGHEYDT; ARGELISTICHEIT = sub. kwaadwilligheid.
- malitia;
- malice;
- Tücke;
- malevolence;
- malevolencia; malicia;

vpl.: PvB9/11.

ARGIEN = sub. gekeperde stof.
- textile;
- (lodier) étoff e croisée;
- geköperte Stoff;
- twilled material;
- tela de doble trama;

vpl.: C1/619.

ARGUEEREN; ARGUEREN; ERGEWEREN = vb.hom.1.betichten; beschuldigen 2.betwisten 3.betogen;beweren 4.weerleggen; argumenteren; bewijsgronden aanvoeren.
- 1.accuso I; 2.arguo III argumentor I 3.demonstro I; 4.argumentor I; refello III; obiicio IV;
- 1.accuser; imputer 2.contester; débattre; dis puter 3.argumenter; demontrer 4.soupçonner; objecter; arguer;
- 1.beschuldigen; bezichtigen; einen Wortstreit führen 2.argumentieren; streitig machen;3 behaupten; darlegen 4.widerlegen; entgegenwerfen; missbilligen; entgegenstellen;
- 1.accuse 2.a rgue; dispute with 3.demonstrate 4.object; refute; argue; advan ce;
- 1.accusar; imputar 2.arguir 3. argumentar; demostrar 4. oponer; refutar; desaprobar;

vpl.: T1/11,145,204,222,297,342; T2/100; C1/17 16.

ARGUEREN Zie:
- argueeren;----; ergeweren/

ARGUMENT OF T REDEN = taut. reden.
- argumentum;
- argument;
- Grund;
- reason; argument;
- argumento;

vpl.: B2/202.

ARGUMENTUM NECESSARIUM = noodzakelijke bewijsgrond.
- argumentum necessarium;
- argument nécessaire (obligatoire)
- notwendiger Beweis(grund);
- necessary argument;
- argumento necesario;

vpl.: MGG 92.

ARITHMETICQUE = sub. rekenkunde
- arithmetica;
- arithmétique;
- Arithmetiek;
- arithmetic;
- aritmética;

vpl.: PvB1/426.

ARIVEREN Zie:
- arriveren;----; arivieren/

ARIVIEREN Zie:
- arriveren; ariveren;----/

ARKE Zie:
- arcke;----/

ARM EN BIJSTIER WORDEN(DE) = arm en verbijsterd worden; verarmen
- pauper et conturbatus fieri; ad paupertatem redigi;
- devenir pauvre et être réduit à la dernière nécessité; s'appauvrir;
- arm und verwirrt werden; verarmen;
- become poor and bewildered; impoverish;
- empobrecerse y confundirse; empobrecer; depauperar;

vpl.: C1/676; Lo6/596.

ARM OF SCHAMEL = taut. arm.
- pauper;
- pauvre ou misérable;
- bedürftig;
- poor;
- pobre; escaso;

vpl.: PB/II/312.

ARMARISSE = sub. kast.
- armarium;
- armoire;
- Schrank;
- cupboard;
- armario;

vpl.:PB/II/269.

ARMATA Zie:
- interdictum de vi et de vi ----/

ARMATEUR OFTE REEDER = taut. scheepsbevrachter.
- qui naves onerat;
- affréteur;
- Schiffsbefrachter;
- shiploader;
- fletador;

vpl.: PvB6/537.

ARMARISSE = sub. kast.
- armarium;
- armoire;
- Schrank;
- cupboard;
- armario;

vpl.: PB/II/269.

ARMATEUR Zie:
- reeder ofte toeruster;----/

ARMBORST; ARBORST; ARBURST AREMBORST; ARENBORST; ERMBORST = sub. handboog.
- arcus;
- arbalète;
- Handbogen;
- handbow;
- arco;

vpl.: Cr2/989.

ARME ENDE MISERABELE PERSONEN = taut. armen.
- personae miserabiles;
- pauvres;
- Arme(r);
- poor people;
- pobres;

vpl.: B2/212.

ARME SCHAMELE LIEDEN = armen
- pauperi;
- pauvres honteux;
- Bedürftigen;
- poor;
- pobres;

vpl.: C1/264.

ARMEN Zie:
- dische van den ----/
- ten verdriet der ----/
- totter ---- behoef/

ARMEREN = vb. bewapenen.
- armo l;
- armer;
- bewaffnen;
- to arm;
- armar;

vpl.: PvB6/510.

ARMES Zie:
- herraut d'----/
- herault ----/
- roy d'----/

ARMESCHOLE Zie:
- gagie schoolmeester van de ----/

ARMESYN; ARMOSYN = sub. soort zijden stof.
- gombyx val de tenuis;
- espèce d'étoffe de soie;
- Art seidener Stoff;
- kind of silk material;
- clase de tela de seda natural;

vpl.: PB/III/331; PB II/38.

ARMEYDEN TER ZEE = sub.pl. zeeslagen.
- proelia navalia;
- batailles navales;
- Seeschlachte;
- sea-battles;
- batalla naval;

vpl.: PvB1/247.

ARMEYE; AERMEYE = sub. leger.
- exercitus;
- armée;
- Heer;
- army;
- ejército;

vpl.: PB/II/243.

ARMEYE OFT HEYCRACHT = leger of legermacht.
- exercitus;
- armée; forces armées;
- Heer;
- army;
- ejército o fuerzas militares;

vpl.: PB/II/344.

ARMHUIJS Zie:
- gasthuijs; gasthuis; godshuijs; ----/

ARMHUYS Zie:
- gasthuijs; gasthuis; gasthuus; gasthuys; godeshuus; goodshuus; godshuus; godshuys; ----/

ARMHUYS = sub. instelling van weldadigheid, waarin onmondige kinderen werden opgevoed en/of behoeftigen werden bedeeld.
- ptochium; ptochotrophium;
- maison de chrité ou de refuge;
- Armenhaus;
- almshouse;
- hospicio (para los pobres); asilo;

vpl.: DVB 38.

ARMKEN Zie:
- croone oft candelaer oft ----/

ARMMEESTER Zie:
- regeerende ----/

ARMOEDE Zie:
- met groote ---- bevanghen worden/

ARMOEDE EXCUSEERT VAN MOMBOIRIJE = rechtsad. armoede verontschuldigt het voeren van voogdij.

- paupertas excusat gerendam tutelam;
- pauvreté excuse de la tutelle;
- Armut entschuldigt das führen von Vormundschaft;
- poverty excuses of being a guardian;
- pobreza dispensa de cargo de tutor;

vpl.: C1/171a.

ARMOEDE; MISERIE; ALLENDICHEYT; BERUERTE ENDE ONRUSTE = armoede; behoeftigheid; ellende; beroering en onrust.
- paupertas miseria agitatio et inquietudo;
- pauvreté; misère; agitation et inquiétude;
- Armut; Bedürftigkeit; Elend; Unruhe;
- poverty; indigence; misery; disquiet;
- pobreza; indigencia; miseria; turbación e inquietud;

vpl.: PB/II/345.

ARMOSIJN Zie:
- armesijn; ----/

ARMYNE = sub. hermelijn.
- mus ponticus;
- hermine;
- Hermelin;
- ermine;
- armiño;

vpl.: PB/II/39.

ARNASCH Zie:
- harnasch; harnassche; harnase; harnas; hernas; harnis; harnes; aernasch; ----/

ARQUEBUSEREN = vb. neerschieten.
- telo conficere;
- abattre;
- niederschieszen;
- shoot down;
- fusilar;

vpl.: PvB7/106.

ARRAS(ARRHA) OFT GODSPENNING = taut. handgeld; handgift; godspenning.
- arrhabo; arrha; auctoramentum;
- arrhes; denier à Dieu;
- Handgeld; Trinkgeld;
- earnest-money; handsel; advancy-money;
- arras;

vpl.: T1/43,409; T2/368; Lo6/200.

ARREMENT Zie:
- arrest; ----/

ARREN Zie:
- in ---- moede oft strijtachtigh /

ARRENTEMENT(E) = hom.sub.1. inkomsten 2.rente 3.verpachting.
- 1+2 fructus 3.conductio;
- 1.revenus 2.intérêt; rente 3. bail; fermage;
- 1.Einkünfte 2.Zins 3.Verpachtung;
- 1.income 2.interest 3.leasing;
- 1+2 ingresos en forma de rentas 3 arrendamiento; arriendo;

vpl.:PB/II/24; PB/III/310.

ARREMENTEN = sub.pl. stand van een geding bij overlijden van een van de partijen.
- status litis apud mortem unius duarum (utrarum) partium;
- situation d'un procès à la mort d'un des partis;
- Lage des Prozesses beim Tode einer der Partien;
- state of the trial at the death of one of the adversaries;
- estado de un proceso al momento de fallecer uno de los partes interesados;

vpl.: T2/368.

ARREMENTEN AANNEMEN = vb. goedkeuren; voor gezien tekenen van de notulen.
- confirmo l; servo l; facio III acta;
- adopter le procès-verbal; arrêter;
- genehmigen das Protokoll;
- confirm the minutes;
- aprobar; confirmar el acta;

vpl.: DVB 117.

ARREST Zie:
- becommeringhe oft ----/
- in ---- nemen/
- saisissement oft ----/

ARREST; ARRESTEMENT(E); ARRESTAMENT; ARREMENT; ARRESTI = sub.beslag op goederen; opgemaakte rekening; aanhouding.
- manus iniectio in bona alicuius; arrestatio; comprehensio; publicatio; detentio;
- arrêt; saisie; saisie-arrêt;embargo;arrestation; confiscation amelioration;
- Beschlagnahmung; Konfiszierung; Verhaftung; Festnehmung; Beschlag auf Güter;
- distress upon goods; attachment embargo; seieure; arrest; detention; confiscacion of;
- embargo; judicial; sequestro arresto; captura; detencion;

vpl.: MGG 19; LoV 28; B1/24; C2/886; C1/2,76; C3/144.

ARREST ENDE SOMMATIE = aanhouding en eis.
- arrestatio et sommatio;
- arrêt et sommation;
- Verhaftung und Aufforderung;
- arrest and summons;
- arresto y demando;

vpl.: Ca2/174.

ARREST OFT BESETSELE = beslag.
- arrestatio;
- saisie;
- Beschlagnahme;
- seizure;
- embargo; secuestro;

vpl.: LoV/110.

ARREST OFT SAISISSEMENT = taut. arrestatie.
- comprehensio aut arrestatio;
- saisie ou arrêt;
- Verhaftung;
- seizure or arrest;
- arresto;

vpl.: PvB1/288.

ARRESTABEL Zie:
- niet ---- zijn/

ARRESTABEL ENDE APPREHENSIBEL = taut. arresteerbaar; voor beslaglegging vatbaar; confiskeerbaar.
- comprehendus; arrestabilis;
- susceptible d'être arrêté; saisissable;
- verhaftbar; beschlagbar; beschlagnahmefähig;
- arrestable; capable of seizure; seizurable;
- arrestable; embargable; se piensa en; paro tomarlo preso;

vpl.: PB/III/526; LoV/290; PvB1/271; C1/397.

ARREST-Brake = sub. beslagopheffing; arrestbreuk;
- ruptus arrestationis;
- rupture d'arrêt;
- Aufhebung des Beschlags;
- raising of the seizure;
- alzamiento de una detención;

vpl.:

ARRESTE Zie:
- acceptant van den ----/
- besettinghe oft ----/
- becommeringhe oft ----/
- civile ----/
- geinsinueerden van ----/
- in materie van ----/
- sommatie ende ----/

ARRESTAMENT Zie:
- arrest; arrestement;----; arrement; arresti/

ARRESTAMENT ENDE HACHTING = taut. beslaglegging.
- comprehensio; occupatio;
- saisie; arrestation;
- Beschlagnahme;
- seizure; arrest;
- embargo; secuestro; confiscación;

vpl.: C1/2.

ARRESTAMENT OFT BESETSELLE = sub. beslag; beslaglegging; aankondiging; bij uiterste wil opgelegde verplichting.
- occupatio; prehensio; officium adactio in testamento impositum;
- mainmisse; mandat d'arrêt; arrestation; testament;
- Beschlagnahme; Verhaftung; bei Testament auferlegte Verpflichtung;
- seizure; arrest; detention; obligation; imposed by last will;
- embargo; secuestro; arrestro; detención; obligación impuesta en virtud de un testamento;

vpl.: LoV/66,96,30,10; Lo7/336; C2/886; B1/25, 88; C2/898; C1/399; Lo6/392.

ARRESTAMENTEN Zie:
- seltinghe maeninghen ---- ende impositien/

ARRESTANDO Zie:
- privilegien de non ----/

ARRESTAN(D)T OFT AENCLAGERE = arrestant of eiser.
- apprehensor aut accusator;
- saissisant ou plaignant;
- der Verhafter oder Kläger;
- the apprehender or claimant (plaintiff);
- aprehensor o demandante;

vpl.: Lo1/520,524,518,522.

ARRESTAN(D)T OFT HEYSSCHERE = arrestant of eiser; beslaglegger.
- apprehensor aut postulator, comprehensor;
- saissisant ou demandante;
- Verhafter oder Kläger; Beschlagnahmer;
- apprehender or claimant(plaintiff); seizor;
- aprehensor o demandante; secuestrador;

vpl.: Lo1/520; LoV/30.

ARRESTANDTS Zie:
- inghevalle van non comparitie des ----/

ARRESTANT ENDE EVINCENT = beslaglegger en uitwinner.
- occupator et evinctor;

- saissisant et évinçant;
- Beschlagnehmer;
- person who seizes and evicts;
- (confiscador, of =) secuestrador y expropiador;

vpl.: C1/401.

ARRESTANT OFT APPREHENDANT = degene die het beslag of de inhechtenisneming aanspande.
- is, qui arrestationem aut apprehensionem faciebat;
- celui qui à fait l'arrêt ou l'appréhension;
- derjenige der die Verhaftung oder Beschlagnahme durchgeführt hat;
- the person who initiated the seizure or capture;
- el que ha efectuado el secuestro o la detención;

vpl.: LoV/164; C1/385.

ARRESTANT TRIUMPHANT = winnende beslaglegger.
- qui occupat triumphaliter;
- saisissant gagnant;
- gewinnender Beschlagnehmer;
- triumphant seizor;
- embargador ganador (triumfante);

vpl.: Cr2/1053.

ARRESTE Zie:
- in ---- nemen oft beslaen/
- in ---- oft hachte wesende/

ARRESTE ENDE PRAEMINGHE (OFT BESLACH) = taut. beslaglegging.
- retentio; occupatio; confiscatio;
- saisie; confiscation;
- Beschlagnahme; Konfiscation;
- seizure; confiscation;
- embargo; secuestro; confiscación; incautación;

vpl.: PB/II/194.

ARRESTE OFT APPREHENSIE(GEVANCKENISSE) = taut. arrest of gevangenneming.
- apprehensio; comprehensio;
- arrêt ou appréhension; arrestation ou emprisonnement;
- Verhaftung;
- capture;
- detención o apprehensión (o encarcelación);

vpl.: Lo1/510; Lo4/518.

ARCH OFT QUAET DOEN = taut. kwaad doen.
- malefacere;
- avoir quelquechose de mal ou de méchant en vue;
- Uebel machen;
- do evil;
- hacer daño; hacer mal;

vpl.: C1/598.

ARCH UND BEDROCH = arglist en bedrog. taut.
- suspicio et fraus;
- ruse et fraude;
- Arglist; Argwohn; Betrug;
- cunning; deceit; deception;
- dolo malo y engaño;

vpl.:

ARCHDROCH Zie:
- argeliste ende ----/

ARRESTE OFT BESETTINGE = taut. gijzeling.
- obsessio;
- contrainte par corps;
- Arrest;
- imprisonment;
- prision por deudas;

vpl.: Cr2/978.

ARRESTE OFT BESLACH; BESETSELE = taut. beslaglegging.
- occupatio; arrestatio;
- saisie;
- Beschlagnahme;
- seizure;
- embargo; secuestro; confiscación incautación;

vpl.: B1/28; C2/886; LoV/110.

ARRESTE OFT GEVANCKENISSE = arrestatie of gevangenzetting.
- comprehensio;
- arrestation ou emprisonnement;
- Verhaftung;
- capture;
- detención o encarcelación;

vpl.: Lo4/518.

ARRESTE OFT HAECHTE = arrest of gevangenis.
- custodia aut carcer;
- arrêt ou prison;
- Haft oder Gefängnis;
- custody or prison;
- arresto o prisión;

vpl.: Lo4/566.

ARRESTEMENT Zie:
- arrest;----; arestament; arrement; arresti /

ARRESTEREN ENDE AENSLAEN = taut. in arrest cq. verzekerde bewaring nemen.
- arresto I;
- arrêter;
- in Verwahrung nehmen;
- arrest;
- tomar en arresto; arrestar;

vpl.: PvB1/313.

ARRESTEREN ENDE COMMEREN = taut. gevangen nemen.
- comprehendo III;
- saisir et arreter;
- gefangen nehmen;

- arrest;
- arrestar; prender; coger preso;

vpl.: Lo1/118.

ARRESTEREN OFT BECOMMEREN = taut. in verzekerde bewaring stellen.
- comprehendo III;
- arrêter; mettre sous les verrous
- in sichern Gewahrsam nehmen;
- arrest;
- detener; arrestar; prender;

vpl.: B1/31; C2/887.

ARRESTEREN OFT BESETTEN = beslag leggen; goederen of personen in verzekerde bewaring stellen.
- arresto I; in custodiam pono III; bono aut personas;
- saisir; mettre au dépôt des biens ou des personnes;
- beschlagnehmen; Güter oder Personen in sichern Gewahrsam nehmen;
- seize; put into custody;
- embargar; confiscar; dar en custodia bienes o personas;

vpl.: LoV/30; B2/16; C2/1030.

ARRESTEREN OFTE DOEN HACHTEN HOUDEN = taut. in hechtenis houden.
- comprehendo III;
- tenir en détention;
- in Haft halten;
- to keep in custody;
- detener; arrestar;

vpl.: Cr2/1013/25.

ARRESTERINGE ENDE AENTASTINGE = taut. inhechtenisneming.
- comprehensio;
- arrestation;
- Verhaftung;
- capture;
- detención; arresto;

vpl.: Lo4/554.

ARRESTI Zie:
- arrest; arrestement; arrestament; arrement;----/
- via ----/

ARRETTEREN = vb. ophouden.
- retenere;
- retarder;
- aufhalten;
- to cease; to stop;
- retener; contrarrestar;

vpl.: PvB6/66.

ARRINGE Zie:
- erreur; erruer; erruere; errinage;----; irringe/

ARRIVEREN; ARIVEREN; ARIVIEREN = vb. aankomen.
- advenio IV;

- arriver;
- ankommen;
- arrive;
- llegar;

vpl.: BVB 167.

ARROGACIE; ARROGATIE OFT ADOPCIE = sub. toeeigening; uitverkiezing (tot kind); kindsaanneming; adoptie.
- arrogatio; adoptio;
- appropriation; adoption;
- Aneignung; Adoption;
- appropriation; adoption;
- arrogación; adopción:

vpl.: T1/46; T2/368.

ARROGANTIE = sub. aanmatiging.
- arrogantia;
- arrogance;
- Arroganz; Anmassung;
- arrogance; presumption;
- arrogancia; presunción;

vpl.: AKB 16.

ARROGATIE Zie:
- arrogacie;---- oft adopcie/

ARROGEEREN = vb. aanmatigen; aannemen; adopteren.
- arrogare;
- arroger; adopter;
- adoptieren;
- adopt;
- arrogar; adoptar;

vpl.: T2/95.

ARSENICK; ARSENIE; ARCSENIE = sub. geneesmiddel.
- medicamentum;
- médecine; remède; medicament;
- Medikament;
- medicine; remedy; physic;
- medicamento; medicina; droga; remedio;

vpl.: PvB1/360.

ARSENIE Zie:
- arsenick;----; arcsenie/

ARSTEEREN Zie:
- arresteeren;----/

ARTELERIE Zie:
- artellerie; artillerij; artillerie; ----; artelrie/

ARTELLERIE; ARTILLERIJ; ARTILLERIE; ARTELERIE; ARTELRIE = sub. geschut; werpgeschut.
- bellica tormenta bombardae; machinae bellica; machinamenta;
- artillerie;
- Artillerie; Geschütz;
- artillery;
- artillería;

vpl.: T1/131, 498.

ARTELRIE Zie:
- artellerie; artillerij; artillerie; artelerie;----/

ARTEN Zie:
- faculteyt in der ----/

ARTEN = sub. kunst.
- ars;
- art;
- Kunst;
- art;
- arte;

vpl.: T1/378.

ARTEREN Zie:
- bedwijngen noch ----/
- niet ---- noch bedwyngen/

ARTEREN = vb. verhinderen; tegenhouden.
- arto I; inhibere; cohibere; terrere; obstare;
- empêcher; limiter;
- verhindern;
- prevent;
- impedir; imposibilitar;

vpl.: T2/31.

ART(H)OIS Zie:
- hellinch parisis oft ----/
- penning parisis oft ----/
- pondt parisis oft ----/
- schellingh parisis oft ----/
- ponden ----/

ARTICUL = sub. artikel.
- articulus; caput legis;
- article;
- Artikel;
- article;
- artículo;

vpl.: AKB 3.

ARTICULLEN Zie:
- poincten ende ----/

ARTICULATIM = adv. artikelsgewijze.
- articulatim;
- article par article;
- eines nach dem anderen;
- point by point;
- artículo por artículo;

vpl.: C1/518.

ARTICULEREN = vb. een feit uiteenzetten.
- articulare;
- dresser en paragraphes ou articles; exposer un fait;
- eine Tatsache auseinandersetzen;
- explain a fact;
- explicar un hecho; exponer un asunto;

vpl.: T2/149.

ARV

ARTICULLEN ENDE POINTEN = punten en artikelen.
- loci et capita;
- points et articles;
- Pünkte und Artikel;
- points and articles;
- puntos y artículos;

vpl.: SKB 11.

ARTICULUM Zie:
- deponit aut affirmat ----prout jacet/
- deponit ---- ut jacet/

ARTIFICIE = sub. kunstvaardigheid.
- artificium;
- activité artistique; artifice;
- Kunstfertigkeit;
- skill;
- actividad artística;

vpl.: T1/623.

ARTIKEL VAN DEN VINGER = vingerlid.
- articulus digiti;
- phalange du doigt;
- Fingerglied;
- finger; joint;
- falange del dedo;

vpl.: T1/338.

ARTILLERIE Zie:
- artellerij;----; artelerie; artelrie/

ARTILLERIE Zie:
- contador d'----/

ARTILLERIEMEESTER = sub. ambtenaar belast met het toezicht op het werpgeschut van zowel hand als voetbogen, later vuurwapenen in Brussel.
- praefectus machinarum;
- fonctionnaire chargé de la supervision des armes de jet, aussi bien arcs à main qu'arcs à pied, et plus tard d'armes à feu;
- Beamter, der Aufsicht hatte auf das Geschütz;
- officer in charge of supervision of ordnance, hand-bows as well as cross-bows, later fire-arms in Brussels;
- empleado público encargado de inspección de las armas arrojadizas Bruselas;

vpl.: C1/204.

ARTILLERIJ Zie:
- ----; artillerie; artellerie; artelerie; artelrie;/

ARTSCH Zie:
- eertsch; erdsch; ertsch; eerdsch aertsch;----; ardsch/

ARVENISSE Zie:
- erffenisse; erfenisse; erfnisse; ervenisse;----; erfnese/

ASS

ARWETE Zie:
- erweete; erwete; erwate; erwette; erwitte;----; errit; orret/

ASACK = sub. reiszak.
- pera; pera viatoria; bulga; mantica ; vidulus;
- mal; valise;
- Reisetasche;
- travelling; bag;
- saco de mano;

vpl.: T2/368.

ASCENDENT = sub. verwant in klimmende lijn; voorouder.
- ascendens; consanguineus in linea superiore;
- ascendant;
- Verwandter in steigender Linie;
- ancestor; relative in ascendant line;
- ascendiente;

vpl.: T1/491,502,503; T2/99.

ASCHDACH Zie:
- asdach;----; asschelwoensdach; asschewoensdach; asselerwoensdach/

ASDACH; ASCHDACH; ASSCHELWOENSDACH; ASSCHEWOENSDACH; ASSCHELERWOENSDACH = sub. aswoensdag.
- feria quarta cinerum;
- mercredi des cendres;
- Aschemitwoch;
- ashwednesday;
- miercoles de ceniza;

vpl.: PvB6/161.

ASEM Zie:
- respireren ende hunnen ---- te verhalen/

ASIJNS Zie:
- accijnsen; accijse; accijsen; acchyse; achijns;----; assijnse; assijs; assise/

ASSASINEUR OFT MOORDENAAR = taut. moordenaar.
- homicida;
- assassin; meurtrier;
- Mörder;
- murderer;
- asesino; homicida;

vpl.: PB/II/373.

ASSAY Zie:
- preuve ende ----/
- proef oft ---- (asseye)/
- prof oft ----/

ASSAY- ASSAYE; ASSEYS = gehalte.
- qualitas;
- valeur; aloi;
- Gehalt;
- alloy;

ASS

- ley; quilate; valor; calidad; contenido;

vpl.: PvB5/353.

ASSAYE Zie:
- assay;----; asseye/

ASSAYE DOEN = vb.keuren van metaal.
- tento I;
- essayer (poinçonner);
- prüfen;
- assay;
- ensayar;

vpl.: PvB1/444.

ASSAEYER Zie:
- assayeur; assayer;----/

ASSAYER Zie:
- assayeur;----; assaeyer/

ASSAYEUR; ASSAYER; ASSAEYER = essayeur; functionaris belast met de vaststelling van het gehalte van goud en zilver.
- is qui qualitatem auri et argenti statuit;
- essayeur;
- Münzwart;
- assayer;
- ensayador de oro y plata;

vpl.: PvB5/353.

ASCH Zie:
- assche; asche;----/

ASCHE Zie:
- assche;----; asch/

ASSCHE; ASCHE; ASCH = sub. stof.
- pulvis;
- poudre;
- Staub;
- dust; powder;
- polvo;

vpl.: T1/166.

ASSCHELERWOENSDACH Zie:
- asdach; aschdach; asschelwoensdach; asschewoensdach; ----/

ASSCHELWOENSDACH Zie:
- asdach; aschdach;----; asschewoensdach; asschelerwoensdach/

ASSCHEN Zie:
- hoillie ---- der smeden/

ASSCHEWOENSDACH Zie:
- asdach; aschdach; asschelwoensdach;----; asscheler-woensdach/

ASSE- ASTE = sub. droogkamer; drogerij; droogplaats.
- locus siccatorius; fornax; secadera; sudatorium; conclave; diaeta ad siccandum aliquid;

ASS

- séchoir; étuve;
- Trockenofen; Trockenstube;
- drying-room; drying kiln;
- secadero; tendedero; tendalero; estuta;

vpl.: Lo3/418; Lo7/68; PB/II/70 C1/252, 732.

ASSECURAMENT OFT VERSEKERNISSE = sub. bevel aan bepaalde personen om elkander niet te misdoen; verzekering.
- assecuramentum; jurejurando ac fide inter se sancire ne erga se (invicem) peccent; certitudo aut affirmatio;
- l'ordre à certaines personnes de ne pas se faire tort; assurance; certitude;
- Befehl an bestimmten Personen, einander nichts übelzutun; Versicherung;
- order to certain persons not to harm each other; assurance;
- orden a ciertas personas a que no se maltraten; aseguración; seguridad;

vpl.: T2/369; T1/316.

ASSENEUR = bepaler van goud en zilvergehalte.
- qui valorem auri et argenti statuat;
- celui qui détermine la teneur en or et en argent;
- Bestimmer Gold- und Silbergehalts;
- one who determines the degree of gold and silver;
- definidor de quilate de oro y plata;

vpl.: PB/III/558.

ASSENTISTE = sub. toestemmer.
- qui assentit;
- approbateur;
- Einwilliger;
- one who agrees; approves;
- asentidor; el que da su aquiescencia;

vpl.: PB/III/562.

ASSERCIEN; ASSERTIE = sub. bewaring; gerechtelijke verklaring dat iemand vrij is; bewering; verzekering.
- assertio;
- assertion; garantie;
- Behauptung; Versicherung;
- assertion; allegation; assurance;
- aserción; declaración;

vpl.: T2/280; Cr2/990.

ASSERTIE Zie:
- assercien ----/

ASSESSOR; ASSESSOER OFT RAEDTSMAN = taut. raadsman; bestuurslid van het medisch vollege van Brussel 1649.
- assessor; concilliarius; consultor; suasor;
- assesseur; membre de la direction du collège des médecins Bruxelles 1649; conseiller;
- Berater; Assessor; Verwaltungsmitglied des medizinischen Kollegiums von Brussel.1649.
- adviser, member of the board of the medical college of Brussels 1649; counsellor;
- asesor o consejero, miembros de la junta directiva del colegio de médicos en Bruselas 1649; consejero;

vpl.: PB/III/265; T2/42.

ASSESSOER Zie:
- assessor;---- oft raedtsman/

ASSEURANCIE OFT VERSEKERINGE; ASSEURANTIE; ASSURANTIE = taut. verzekering.
- assecuratio; confidentia; securitas; fides;
- assurance;
- Versicherung; Assekuranz;
- insurance; security;
- seguro;

vpl.: Lo4/264, 200, 198; Lo1/600; C1/456, 280.

ASSEURANTIE Zie:
- police van ----/

ASSEUREUR = sub. verzekeraar.
- assecurator;
- assureur;
- Versicherer;
- insurer;
- asegurador;

vpl.: C1/455,456; Lo1/602,600.

ASSEYE Zie:
- assay; assaye;----/

ASSEYE Zie:
- proef oft assay;----/

ASSIGNATIE OFTE VASTIGHEIJDT = taut. aanwijzing in rechte (tot betaling).
- assignatio; monstrati o iudicium;
- attribution légale; assignation;
- Anweisung; Angabe; Bestimmung;
- assignation by law (to pay); assignment; indication;
- designación (of = asignación) judicial; libranza;

vpl.: C1/16; Bl.Pl.RG10; T2/203, 240,482; C3/164.

ASSIGNEEREN; ASSIGNEREN = vb. toekennen; toewijzen; dagvaarden.

- assigno I; attribuo III; destino I; statuo III;
- allouer; concéder; assigner; attribuer; marquer; statuer;
- zuweisen; zuteilen; zuerkennen; zusprechen; Anweisung geben; verladen;
- assign; give indication; adjudge award; allot; summon;
- signar; atribuir; conceder; otorgar; adjudicar; citar;

vpl.: BVB 118; BKB 3; T1/537; Lo1/672.

ASSIGNEREN Zie:
- assigneeren;----/

ASSIJNSE Zie:
- accijnsen; accijse; accijsen; acchyse; achijns; asijns;----; assijs; assise/

ASSIJNSE Zie:
- assijse;----; assijs; assijns; asijns; achijns/

ASSIJS Zie:
- accijnsen; accijse; accijsen; acchyse; achijns; asijns; assijnse; ----; assise/

ASSIJSE BETAELEN = schatting/belasting betalen.
- tributum persolvere;
- payer (accise) l'impôt, la taxe;
- Schätzung/Steuer bezahlen;
- pay tribute/tax;
- pagar censo o impuesto;

vpl.: C1/375.

ASSIJSEN Zie:
- stadts ----/

ASSIJSER = sub. belastingpachter; belastinginner; ontvanger der accijnzen.
- publicanus; redemptor canonum; redemptor oblationum et tributorum; portorii exactor;
- percepteur des accises (impôts sur les consommations);
- Zollwart; Steuererheber;
- tax-collector; tax-gatherer;
- recaudador de los derechos de consumo;

vpl.: T1/189; T2/33.

ASSISE Zie:
- accijnsen; accijse; accijsen; acchyse; achijns; asijns; assijnse; assijs;----/

ASSISENARE Zie:
- accijsenaar;----/

ASSISERARE Zie:
- accijsenaar;----/

ASSISERE Zie:
- accijsenaar;----/

ASSISTENCIE; FAVEUR OFT BEHULP = taut. hulp; bijstand.
- assistentia; favor; anseilium;
- assistance; aide;
- Hilfe; Beistand;
- assistance; succour;
- assistencia; favor; ayuda;

vpl.: PB/II/361.

ASSISTENT Zie:
- gagie ---- billetschrijver van de bieraccijns/

ASSISTENT VAN DE COLLECTEURS OP DE BIERACCIJSE (ANTWERPEN) = dienaar van de inner van de bieraccijns, die bij benoeming en aanvaarding van zijn ambt aan de stad schuldig werd 300 gulden (Antwerpen).
- minster exactoris tributi cerevisiae, qui ad nominationem et acceptationem muneris sui urbi trecentas florinas debitus erat (Antverpia);
- assistant du receveur de l'accise sur la bière; redevable à la ville de 300 florins pour sa nomination et entrée en fonction;
- Diener des Einnehmers der Bierakzise; jeder war bei Ernennung und Antritt seines Amtes der Stadt 300 Gulden schuldig (Antwerpen);
- servant of the collector of the beerexcise who had to pay to the town 300 guilders at appointment and accession to his office (Antwerpen);
- servidor del recaudador de derechos de consumo de cerveza (debia a la ciudad 300 florines);

vpl.: C1/534.

ASSISTENTIE Zie:
- behulp;---- oft faveur/
- behulpsaemheyt ende ----/
- t'renforcement, versterckinghe ende ----/
- behulp ende ----/

ASSISTENTIE OFT BYSTANT = taut. hulp.
- auxilium; adiutorium;
- assistance; secours;
- Hilfe;
- assistance;
- asistencia; socorro; ayuda; concurso;

vpl.: PB/II/310,312; PB/III/132; DVB 39.

ASSISTENTIE; ADDRESSE ENDE FAVEUR = assistentie, begunstiging en aanbeveling.
- assistentia, favor et addrictum;
- assistance, faveur et recommandation;
- Assistenz, Begünstigung und Empfehlung;
- assistence, favour and address;
- favor, ayuda;

vpl.: PvB/306.

ASSISTENTIE ENDE BEHULPSAEMHEYT(HULP) = taut. hulp, assistentie; bijstand.
- assistentia et adjumentum;
- assistance et aide;
- Assistenz; Hilfe; Beistand;
- assistence and helpfulness;
- asistencia y ayuda; auxilio;

vpl.: PvB1/397, 186.

ASSISTENTIE ENDE HULP = taut. bijstand.
- assistentia;
- assistance; secours; aide;
- Beistand; Hilfe;
- assistance;
- auxilio;

vpl.: PvB1/286.

ASSISTENTIE ENDE'TRENFORCEMENT(VERSTERCKINGHE) = taut. versterking.
- confirmatio;
- renforcement et assistance;
- Verstärkung;
- reinforcement;
- erfuerzo; socorro (= assistentie) confortación;

vpl.: PB/II/308.

ASSISTENTIE OFT BYSTANT = taut. bijstand; hulp
- auxilium;
- assistance ou secours;
- Beistand; Hilfe;
- assistance;
- asistencia; ayuda; socorro;

vpl.: PB/II/310,312.

ASSISTENTIEN ENDE DIENSTEN = taut.
- assistentia;
- service et assistance;
- Hilfe;
- help;
- ayuda; asistencia;

vpl.: PB/II/74.

ASSISTEREN = vb. hulp bieden; helpen; medehelpen; terzijde staan; assistentie verlenen.
- opem (auxilium) ferre III; aduivo I; opitulari; assisto III; auxilior I; administro I;
- assister; aider; seconder; prêter son concours; secourir;
- Hilfe leisten; helfen; mithelfen;
- assist; help;
- asistir; ayudar; socorrer; auxiliar;

AST

vpl.: Bl:Pl.Bra/32,41; AKB 14; DVB 19; PvB297; PB/II/255.

ASSOPIEREN ENDE SMILTEN = taut. vervallen en ten einde lopen; opheffen; doen inlopen.
- sopio IV; tabesco III;
- assoupir et éteindre;
- verfallen und zu Ende gehen; wegsinken;
- expire and come to an end; fade away;
- caducar y expirar; deshacere; desaparecer;

vpl.: Lo5/372; LPS 83.

ASSUBIECTEREN = vb. onderwerpen.
- subjicere;
- assujettir;
- unterwerfen;
- subject;
- someter; sujetar;

vpl.: PB/II/343.

ASSULTEREN = vb. geheimhouden.
- abscondo III;
- se cacher;
- verstecken;
- hide;
- escondar; occultar;

vpl.: C1/743/6.

ASSUMEREN = vb. aannemen; op zich nemen; gebruik maken van; toevoegen; te hulp nemen.
- recipio III; suspicio III; assumo III;
- assumer; attirer à soi; implorer; invoquer le secours de; adsumer; adjoindre; ajouter;
- auf sich nehmen; hinzunehmen; beiordnen; beifügen;
- assume; take upon oneself; undertake; acquire;
- asumir; adquirir; anadir; adjuntar;

vpl.: T1/179; ADR 2; C1/583.

ASSUMPTIE Zie:
- onser vrouwen dach ----/
- dach ----/

ASSUMPTIE = sub. toevoeging.
- additio;
- addition;
- hinzufügen;
- addition;
- adición; añadido;

vpl.: Cr2/1042.

ASSUMPTIO Zie:
- onser ----/

ASSURANTIEN Zie:
- policen van ----/

AST; EST; EEST = sub. droogoven.
- sudatorium;

ASY
- étuve;
- Trockenmoor;
- dryingkiln;
- estufa;

vpl.: PB/II/70.

ASTE Zie:
- asse;----/

ASTEN OFT HOVENS = taut. pl. droogovens; droogkamers; drogerij; droogplaats.
- fornax; secadera; conclave (diaeta) ad siccandum aliquid;
- fours; des sechoirs;
- Oefen; Trockenstuben; Trockenöfen;
- furnaces; dryingrooms; drying kiln;
- hornos; secaderos; estufa;

vpl.: PB/II/120; Lo7/68; C1/252, 732.

ASTIMATIO Zie:
- cum hominis liberi nulla detur ----/
- detur ----/

ASTRAGALE = sub. kraallijst; parelsnoerornament; band tot scheiding van de schacht van een kolom van het kapiteel.
- ornamentum; forma;
- astragale;
- Perlenschnurornament;
- beading; bead moulding;
- astragalo; tondino; fleje por separación de la caña de una columna del capitel;

vpl.: PvB5/575.

ASTRINGEREN OFT VERBIJNDEN = taut. dwingen; noodzaken; binden; verplichten.
- astringo III; cogo III;
- astreindre; forcer;
- nötigen; zwingen; verpflichten;
- coerce; compel; force; astringe;
- astringir; forzar; obligarse; contrenirse a;

vpl.: T1/126; PvB1/49.

ASTRUEREN = vb. met bewijzen staven.
- retionibus aliquid confirmare; lucem afferre; probare; praelucere;
- appuyer d'arguments;
- dartun;
- substantiate;
- acompañar de pruebas;

vpl.: T2/191.

ASYNE(N) OFT EDICKE(N) = taut. azijn.
- acetum;
- vinaigre;
- Essig;

- vinegar;
- vinagre;

vpl.: PB/II/75,32; C1/324.

ATE Zie:
- hate; haet;----/
- in ---- ende drancke zijn/
- onbestaet in ----/

AT TE EEREN Zie:
- landt te nae ----/

ATQUE AFFIRMATIVE = en bevestigend.
- affirmative;
- et affirmatif;
- und bestätigend;
- and affirmating;
- y afirmativó; y afirmativamente;

vpl.: MGG 121.

ATROCHE Zie:
- wreede ende ---- injurien/

ATROCHE ENDE WREEDE INJURIEN = taut. gruwelijk onrecht.
- iniuria atrox;
- injure atroce;
- abscheuliches Unrecht;
- horrible injustice;
- injuria atroz;

vpl.: T1/521.

ATTACHE = sub. gezantschap.
- delegatio;
- attaché;
- Gesandtschaft;
- embassy;
- legación; embajada;

vpl.: PB/IV/425.

ATTACHEREN; ATTRACHEREN = vb. hechten; aankleven.
- alligo I; figo III; inhaereo II;
- appliquer; attacher;
- heften; ankleben;
- attach;
- atar; ligar; pegar;

vpl.: C1/333, 646.

ATTACHES OP EEN VONNIS = toevoegingen op een vonnis.
- additiones in judicio;
- supplément à une sentence;
- Hinzufügungen auf ein Urteil;
- additions of a judgement;
- adiciones (of = añadidos) de una sentencia (of = de un juicio);

vpl.: PB/IV/345.

ATTEMPERANTIE; MODERATIE ENDE GHENADE = taut. matigheid en erbarmen.
- moderatio et misericordia;
- tempérance; modération et miséricorde;
- Mäszigkeit und Erbarmen;
- moderation and pity;
- stemperación; moderación y compasión;

vpl.: PB/II/334.

ATTEMPTANT = sub. aanrander; misdadiger; geweldpleger.
- qui aggreditur aliquem; persona qui attemptat; aliquis attemptans;
- assaillant; agresseur; criminel; malfaiteur; violateur;
- Verbrecher; Missetater; Frevler;
- assaulter; criminal; malefactor;
- acometedor; agresor; criminal;

vpl.: T2/130.

ATTEMPTATE Zie:
- attentaet;----; attentate/

ATTEMPTEREN = vb. proberen; plegen.
- attempto I;
- attenter;
- versuchen;
- attempt;
- intentar; probar; tratar;

vpl.: C1/676.

ATTENDEREN Zie:
- attenteren;----/

ATTENTAET Zie:
- opene brieven van ---- ende cassatie/
- merckelijck ----/
- bij puur ----/
- puur ----/

ATTENTAET; ATTEMPTATE; ATTENTATE = sub. inbreuk; aanval; gewelddaad; aanranding; moordaanslag; misdrijf; inbreuk op rechten.
- ictus; violentia; attentatus; attemptatio; machinatio; insidia;
- atteinte; attaque; attentat; agression; délit; méfait; crime; violation du droit;
- Eingriff; Angriff; Gewalttat; Attentat; Mordanschlag; Verbrechen; Missetat; Rechtsverletzung;
- infringement; attack; violation; attentate; trial; attempt;
- atentado; atentación; ataque; infracción; transgresión; asalto; violación del derecho;

vpl.: PB/II/263; PB/III/212; PvB 10/73; MGG 60; P2/130; PvB1/228.

ATTENTATE Zie:
- attentaet; attemptate;----/

ATTENTEREN; ATTENDEREN = vb. 1.opmerkzaam maken 2.acht geven op 3. zich vergrijpen aan; aanslag doen.
- 1.attentum facio III; alicuius animum adverto III ad 2.attendo III; animum intendo III; servo I

3.attento I;
- 1.appeler l'attention 2. faire attention à 3.attenter à; attaquer;
- 1.aufmerksam machen 2. achten auf; beobachten 2.antasten; angreifen; anfechten;
- 1.draw attention 2. pay attention to 3. lay dishonest hands on; attempt;
- 1.llamar la atención 2. attender reparar en; hacer caso de 3.violar; atentar; quebrantar;

vpl.: MGG 60; BVB 39; B2/35; C2/1016.

ATTERMINATIE ENDE UYTSTEL = taut. uitstel.
- atterminatio; dilatatio; delatio; dilatio;
- délai à journement;
- Aufschub; Verzug; Verzögerung;
- delay; postponement;
- demora; retraso; prórroga; dilación;

vpl. EE/8.

ATTERMINATIE OFT MODERATIE = taut. matiging; gematigheid.
- temperantia;
- modération;
- Mäszigung;
- moderation;
- moderación;

vpl.: PB/II/176.

ATTERMINATIE Zie:
- brieven van ----/
- moderatie oft ----/
- uytstel ende ----/

ATTESTANT = sub. bekrachtiger; getuige.
- testis;
- attestant; témoin;
- Zeuge;der attestiert;
- attestant; witness;
- testigo;

vpl.: MGG 220; ACart 12.

ATTESTATIE Zie:
- letteren van ----/
- sufficiente ----/

ATTESTATIE = sub. getuigenis; verklaring; bekrachtiging.
- testificatio; testimonium; attestatio;
- attestation; témoignage;
- Bezeugung; Zeugnis; Attest;
- testimony; witness; attestation;
- testimonio; atestación;

vpl.: MGG 92.

ATTESTATIE OFT INFORMATIE PREPARATOIRE = voorbereidend bewijs.
- attestatio praeparatorius;
- attestation ou information préparatoire;
- vorbereitender Beweis;
- preparatory proof;
- certificado preparatorio;

vpl.: PB/II/309.

ATTESTATIE VAN BETER GEDAEN TE ZYNE DAN GELAETEN = verklaring dat iets beter kan gedaan worden dan nagelaten.
- attestatio, ut aliquid melius fieri quam omitti potest;
- attestation qu'il faut mieux que la chose soit faite que non faite;
- Aussage, dass etwas besser getan als nicht getan werden kann;
- attestation that something better be done than neglected;
- declaración que vale más hacer una cosa que dejarla;

vpl.: Cu1/20.

ATTESTEEREN = vb. getuigen,verklaren; bekrachtigen.
- attestor I; testor I; testificor I;
- attester;
- attestieren; (be)zeugen;
- attest; certify;
- atestar; atestiguar; certificar;

vpl.: ACart 12.

ATTESTOR Zie:
- concordiam huius cum suo originali quod ----/
- concordiam cum suo autographo ----/
- et me notario presente quod----/
- quod ----/
- suo ----/
- quo ad copiam concordat quod ---- infra scriptus/
- quo ---- rogatus/

ATTACHEREN; ATTRACHEREN = vb.hechten.
- alligo I; figo III;
- appliquer; attacher;
- heften;
- attach;
- atar; ligar;

vpl.: C1/333.

ATTRACHEREN Zie:
- attacheren;----/

ATTRAPPEREN = vb. op heterdaad betrappen.
- deprehendo III; comprehendo III;
- prendre en flagrant délit; attraper;
- auf frischer Tat ertappen;
- to catch redhanded;
- atrapar; coger; sorprender; coger de sorpresa;

vpl.: Cr2/1044; PvB5/659.

ATTRIBUEREN = toeeigenen.
- attribuere;

AUC

- attribuer;
- zueignen;
- appropiate;
- atribuirse

vpl.: PB/II/336.

ATTROUPEMENT = sub. samenscholing.
- concursus;
- attroupement;
- Zusammenrottung;
- gathering;
- agrupación;

vpl.: PvB9/44.

ATTROUPEREN = vb. samenscholen.
- colligo III; concurro III;
- attrouper;
- zusammenrotten;
- gather;
- agruparse;

vpl.: PvB9/42, 409.

ATTROUPPERINGE ENDE BIJEENCOMPSTE = bijeenkomst; samenscholing.
- conventus; concursus; tumultus;
- assemblée; attroupement;
- Versammlung; Zusammenrottung;
- meeting; gathering;
- asamblea; reunión; junta; agrupamiento; agrupación; algarada;

vpl.: PvB5/713; PvB9/401,25.

AUBAINE Zie:
- droit d'----/

AUCTENTICQ Zie:
- copije oft dobbel ----/

AUCTENTISATIE = sub. rechtsgeldigmaking.
- authenticatio;
- légalisation;
- Authentisierung;
- authentication;
- auténtico;

vpl.: PvB1/596.

AUCTENTIJCK = aanzienlijk; wettig.
- certus; verus; fide dignus;
- authentique; légal;
- angesehen; vernehm;
- distinguished; notable;
- legal;

vpl.: T2/33.

AUCTENTIJCKEN = sub.pl. oude rechten.
- authentici leges; authenticus ius
- les Authentiques, les droits antiques;
- authentische Rechte;
- ancient (older) rights; authentic rights;
- los Auténticos, los antiguos derechos;

vpl.: T1/555.

AUD

AUCTHEUR; AUTHEUR; AUTEUR; AUCTOOR = sub. verwekker; schrijver.
- auctor;
- auteur;
- Erzeuger;
- procreator;
- autor;

vpl.: Lo3/598.

AUCTOER ENDE TOEBRENGER = taut. dader.
- auctor;
- auteur;
- Tater;
- author; perpetrator;
- autor;

vpl.: T1/139.

AUCTOOR Zie:
- auctheur; autheur; auteur;----/

AUCTORITEIJT; AUTHORITEIJT = sub. gezag; autoriteit.
- auctoritas; potestas;
- autorité; puissance légitime;
- Autorität; Gewalt;
- authority;
- autoridad; poder legítimo;

vpl.: MGG 93; ADR 11; BVB 153.

AUCTORITEYT ENDE PREEMINENTIE = grotere voortreffelijkheid en macht.
- auctoritas et excellentia;
- autorité et prééminence;
- gröszere Vorzüglichkeit und Macht;
- greater excellence and power;
- preeminencia y autoridad màs grande;

vpl.: PB/II/341.

AUCTORITEIJTEN Zie:
- consent mits ----/

AUDE GROOTEN = muntsoort.
- species nummorum;
- espéce de monnaie;
- eine Münzsorte;
- sort of coin;
- clase de moneda;

vpl.: MGG 21.

AUDE TIJNS = oud tiendrecht.
- vetus ius decimarum;
- droit ancien de lever la dîme;
- altes Zehntrecht;
- old right to levy tithes;
- derechó antiguó de cobrar diezmos;

vpl.: MGG 21.

AUDEN Zie:
- eenen ---- grooten sjaers altoes op karsavent/

AUDER = sub. voorvader; voorvaderen.
- parentes; maiores; patres;
- parents; aïeux; ancêtres;
- Eltern; Vorfahren; Ahnen;
- parents; ancestors; forefathers;
- padres- mayores; antecesores;

vpl.: LPS 54.

AUDEREN Zie:
- van ---- daet/

AUDICIE = sub. verhoor.
- interrogatio (testium); auditio;
- audition;
- Verhör;
- hearing;
- interrogatorio; audición;

vpl.: T2/270.

AUDIENCIER = hom.sub.1. controleur van de rekenkamer 2.gerechtsbode.
- 1.custos aulae rerum pecuniariarum; custos conclavis pecuniarum 2. apparitor; viator;
- 1.contrôleur de la cour des comptes 2. huissier; audiencier;
- 1.Kontrolleur des Rechnungshof (der Finanzen) 2.Gerichtsbode;
- 1.controller of the audit-office 2.usher, auditor;
- 1.controlador de la cámara de cuentas 2.alguacil; emplazador; ujiar;

vpl.: PvB1/571; C1/518,566; Lo2/718.

AUDIENTIE Zie:
- publicque ----/

AUDITEUR = sub. controleur der stadsrekening,Maastricht; bijzitter in schepenbank; toehoorder.
- qui rationes urbanae custodit; auditor;
- contrôleur de compte de la ville; auditeur;
- Kontrolleur der Stadtrechnung; Auditor;
- inspector of the account of the town; auditor;
- inspector de cuenta municipal; auditor;

vpl.: Cr2/1060; C1/557; ADR 15.

AUDITEUR(S) ORDINAIRE = gewone bijzitters zijnde 2 borgemeesters, de voorzitter van de wet en de voorzitter van de Raad.
- assessores (auditores) ordinarii, qui sunt duo magistri civium, praeses Legis et praeses Consilii;
- auditeurs ordinaires étant deux bourgmestres, le president de la loi et le president du Conseil;

- gewöhnliche Zuhörer und zwar die 2 Bürgermeister, der Vorsitzender des Gesetzes und der Vorsitzender des Rates;
- ordinary assessors: 2 burgomasters and the chairmen of the law and the council;
- asesores comunes siendo 2 burgomaestres el presidente de la ley y el presidente del concejo;

vpl.: C1/428.

AUDITEUR GENERAEL = sub. eerste raad van de krijgsraad.
- consilium militare;
- premier conseiller du conseil de guerre;
- erster Rat des Kriegsgerichts;
- first counsellor of the council of war;
- concejal mayor del tribunal militare;

vpl.: PB/II/95.

AUDITEUR(S) PERPETUELE = bestendige bijzitters zijnde drossaard, pensionaris en secretaris.
- assessores (auditores) perpetui, qui sunt praetor (praefectus), senator (vicarius Domini) et scriba;
- auditeurs perpetuels étant le drossard pensionnaire et sécretaire;
- fortwährende Zuhörer und zwar Drost, Stadtadvokat und Sekretär;
- constant assessors: nl.bailiff, pensionary and secretary;
- asesores perpetuos siendo bail, gran pensionista secretario;

vpl.: C1/428.

AUDITIE = sub. hoorzitting.
- consilium;
- audience;
- Gerichtssitzung;
- audience;
- audiencia;

vpl.: B2/49; C2/1019.

AUDITIE GHELT + afhoorgeld cq. genoten tegemoetkoming voor het afhoren der stadsrekening cq.de vaststelling daarvan.
- pecunia auditionis rationis urbis;
- rémunération pour l'audition du compte de la ville;
- Erstattung für die Feststellung der Stadtrechnung;
- remuneration for auditing the municipal account;
- bonificacion ante el determinación del factura dellada municipales;

vpl.: C1/588.

AUDITIE VAN REKENINGE = afhoring cq. vaststelling van de stadsrekening.
- auditio rationis urbis;
- l'audition du compte de la ville;
- Feststellung der Stadtrechnung;
- audition of the municipal account;
- audición de cuenta dellada municipales;

vpl.: C1/557.

AUGMENTACIE Zie:
- vermeerderinge ende ---- van der Dot/

AUGMENTATIE ENDE VOORDERINGE = taut. vermeerdering; vordering.
- augmentatio incrementum; adiectio; amplificatio;
- augmentation croissance et progrès; augmentation;
- Zunahme; Zuwachs; Vermehrung
- augmentation and progress; growth;
- aumento y progreso; aumentación; incremento; crecimiento;

vpl.: PvB1/415; Bl:Pla.Ph/3; C1/271, 538.

AUGMENTACIE ENDE VERMEERDERINGE VAN DER DOT = taut. vermeerdering van huwelijksgoed.
- augmentum dotis;
- augmentation de la valeur du dot;
- Vermehrung der Mitgift;
- increase of dowry;
- aumento del valor del dote;

vpl.: T1/535.

AULTAER Zie:
- outaer; altaer; alter; altre; autaer; outer; houtaer;----/

AUSTRUWEEL Zie:
- innecoemen collectuer van de halve bieraccijse tot ----/

AUT Zie:
- actio quod vi ---- clam/
- actio interdictum quod vi ---- clam/
- deponit ---- affirmat articulum prout jacet/
- generalia iuris contra ---- pro/

AUTAER Zie:
- outaer; altaer; alter; altre;---- outer; houtaer; aultaer/

AUTAEREN Zie:
- recteurs van ----/

AUTEM = coni. achter.
- autem;
- pourtant; puis; aussi;
- aber;
- however;
- mas,sin embargo. vpl.: MGG107

AUTEM ET CONVERSO = maar van de andere kant.
- autem et converso;
- mais d'autre part; mais de l'autre côté;
- aber anderseits;
- but on the other hand;
- pero por (of = de) otra parte;

vpl.: MGG 118.

AUTENTELIJCK = geloofwaardig.
- credibilis;
- digne de foi; crédible;
- glaubwürdig;
- credible;
- creible; auténtico;

vpl.: PB/IV/362.

AUTENTICATIE Zie:
- acte oft ----/

AUTENTIJCK Zie:
- vidimus ---- authentiecq/

AUTENTISEREN = vb. geloofwaardig maken; waarmerken.
- fide dignum facxere; authentico I
- faire digne de foi; authentifier; authentiquer;
- glaubwürdig machen; beglaubigen;
- make credible; authenticate;
- autenticar; autentificar; hacer creible; probar;

vpl.: C2/868; PvB1/252.

AUTENTYCKE ENDE BASTANDE BESCHEEDEN = taut.ambtelijke geloofwaardige brieven.
- lettres officielles et dignes de foi;
- litteras officiales credibiles;
- amtliche glaubhafte Briefe;
- official credible letters;
- cartas oficiales (y) auténticas;

vpl.: PB/II/336.

AUTEUR Zie:
- auctheur; autheur;----; auctoor/

AUTEUR ENDE OPSETTERE = taut. aanlegger; aanstoker; dader.
- instigator;
- instigateur; auteur; coupable;
- Anstifter; Täter;
- instigator; author; delinquent;
- autor; instigador; concitador; inspirador;

vpl.: PB/III/156.

AUTHENTICATIE Zie:
- passeringhe oft ----/

AUTHENTICATIE = sub. waarmerking.
- signum appositum; nota apposita unde patet verum illud esse;
- authentication;
- Beglaubigung;
- authentication;

AUT

- certificación;

vpl.: C1/302.

AUTHENTIECQ Zie:

- copie ----/
- extract ----/
- vidimus authentijcque; autentijck; ----/

AUTHENTIECQ = adi. rechtsgeldig; echt; deugdelijk.

- authenticus;
- authentique;
- authentisch; rechtsgültig; richtig; tauglich; urschriftlich;
- authentic; legal; valid;
- auténtico;

vpl.: ACart 6,8.

AUTENTIJCK Zie:

- vidimus authentijcque;----; authentiecq/

AUTHENTIJCQUE COPIE = origineel afschrift.

- exemplar originale;
- copie originale;
- Originalkopie; Abschrift;
- original copy;
- copia auténtica;

vpl.: DVB 87.

AUTHEUR Zie:

- auctheur;----; auteur; auctoor/

AUTHEUR ENDE DELINQUANT = misdadiger sub.

- homo delinquens;
- délinquant;
- Verbrecher;
- criminal;
- criminal; delincuente;

vpl.: PB/II/243.

AUTEUR ENDE OPSETTERE = taut. aanlegger; aanstoker; dader.

- instigator;
- instigateur; auteur; coupable;
- Anstifter; Täter;
- instigator; author; delinquent;
- autor; instigador; concitador; inspirador;

vpl.: PB/III/156.

AUT(H)EUR ENDE PROMOTEUR = dader en bevorderaar.

- auctor et promotor;
- auteur et promoteur;
- Täter und Förderer;
- author and promoter;
- autor y promotor;

vpl.: PB/II/339.

AUTHORISATIE Zie:

- kiesinghe ende ----/
- last of ----E

AUTHORISATIE = sub. bekrachtiging; volmacht, machtiging.

AUT

- auctoritas; potestas; mandatum;
- autorisation;
- Ermächtigung; Vollmacht;
- authorization; power of attorney proxy;
- autorización; poder;

vpl.: ACart 21; C1/28.

AUTHORISATIE; CONSENT OFT LAST = volmacht; bevel of toestemming.

- auctoritas; onus aut consensus;
- autorization; mandat ou consentement;
- Vollmacht; Befehl oder Einwilligung;
- full powers; oder consent;
- autorización; orden o consentimiento;

vpl.: C1/28.

AUTHORISATIE ENDE WILLECORINGHE = taut. vergunning; machtiging; volmacht.

- approbatio;
- permission; concession; autorization;
- Genehmigung; Vollmacht;
- permission; authorization;
- autorización; poder; facultad;

vpl.: PB/II/103.

AUTHORISE(E)REN = vb. bekrachtigen; machtigen; waarmerken.

- auctoritatem tribuo III; licentiam dare (permitto III) alicui alicuius rei faciendae;
- autoriser;
- ermächtigen; autorisieren; bevollmächtigen;
- confirm; authenticate; authorize;
- autorizar; apoderar; facultar;

vpl.: ACart 21; Bl.Pl.Pr/64.

AUTHORITEIJT Zie:

- auctoriteijt;----/
- moghentheijt ende ----/
- uijt eijghen ---- vercoopen/

AUTHORITEIJT = gezag.

- auctoritas;
- autorité;
- Autorität;
- authority;
- autoridad;

vpl.: C1/575.

AUTHORITEIJT ENDE DIRECTIE = gezag en leiding.

auctoritas et directio;

- autorité et direction;
- Behörde und Verwaltung;
- authority and direction;
- autoridad y dirección;

vpl.: BVB 97.

AUTHORITEIJT; LAST ENDE MACHT = taut. volmacht.

- auctoritas;

- pleins pouvoirs;
- Vollmacht;
- full powers;
- autorización y mandato y poder;

vpl.: BVB 107.

AUTHORITEYT ENDE MOGHENTHEYT = taut. macht; volmacht.
- auctoritas;
- pouvoir; plein pouvoir;
- Vollmacht;
- proxy;
- autoridad; autorizacion; poder;

vpl.: PB/III/398.

AUTHORITEYT VIGEUR ENDE CRACHT = taut. geldigheid.
- auctoritas et vigor;
- autorité et vigueur, force;
- Gültigkeit;
- authority and vigour, power;
- validez;

vpl.: PvB1/224.

AUTOGRAPHO ATTESTOR Zie:
- concordiam cum suo ----/

AUTS Zie:
- van ----/

AUTSTE; AUTSTEN = adi.sup. oudste.
- vetus;
- vieux;
- alt;
- old;
- viejo;

vpl.: ACart 8; ASO 16.

AUTSTEN Zie:
- autste;----/

AUWERE RENTEN = oudere renten.
- rentagium antiquius;
- rentes plus anciennes;
- ältere Zinsen;
- previous interest;
- rentas más antiguas;

vpl.: C3/36.

AUXILIAIRE TROUPPEN = hulptroepen.
- milites ausailiairii;
- forces auxiliaires;
- Hilfstruppen;
- auxiliary troops;
- tropas auxiliares;

vpl.: PB/II/292.

AVALLO Zie:
- bij ----/

AVALUATIE = sub. schatting.
- census;
- évaluation;
- Schätzung;
- evaluation;
- tasación;

vpl.: PvB1/191.

AVALUEREN = vb. schatten; begroten.
- censeo II;
- évaluer;
- schätzen;
- evaluate;
- evaluar;

vpl.: PvB1/191.

AVANCE Zie:
- verschot ofte ----/

AVANCE; AVANCHEMENT = sub. vooruitgang; groei; ontwikkeling.
- progressio; progressus; processus;
- avancement; accroisement; plus-value; progrès; développement;
- Entwicklung; Fortschritt;
- progress;
- adelantamiento; desarrollo; progreso; cultura;

vpl.: C1/51; PB/III/561.

AVANCE OFTE VERSCHOT = taut. voorschot.
- quod praebitum est;
- avance;
- Vorschusz;
- advance;
- anticipo;

vpl.: PvB8/339.

AVANCEREN = vb. vooruitgaan.
- progredi; progressus facere III;
- avancer;
- Fortschritte machen;
- make progress;
- avanzar;

vpl.: C1/338.

AVANCHEMENT OFTE VOORDERINGE = taut. bevordering.
- progressus;
- avancement;
- Beförderung;
- advancement;
- fomento; progreso (= vooruitgang) promoción (= promotie)

vpl.: C1/51.

AVANTAGEREN = vb. bevoordelen.
- favere;
- avantager;
- begünstigen;
- favour;
- aventajar;

vpl.: PB/II/177.

AVANTAGIE Zie:
- avantaigie,---- ende voordeel/

AVANTAGIE = sub. voordeel.
- commodum;
- avantage;
- Vorteil;
- advantage;
- ventaja; ganancia;

vpl.: PvB1/105; PvB5/199.

AVANTAIGIE; AVANTAGIE ENDE VOORDEEL = taut. voordeel.
- commodum;
- avantage;
- Vorteil;
- advantage;
- ventaja;

vpl.: PB/II/232.

AVANTAGIEUSE CONDITIEN = voordelige voorwaarden.
- condiciones utiles;
- conditions avantageuses;
- vorteilhafte Bedingungen;
- advantageous conditions;
- condiciones provechosas;
- vpl.: PB/III/465.

AVARIE = sub. averij; zeeschade.
- averia;
- avarie;
- Havarie;
- average;
- avería;

vpl.: Lo4/102.

AVARIE COMMUNE = gewone averij (normale scheepsonkosten.)
- detrimentum commune;
- avarie commune; dépens normaux du navire;
- gewöhnliche, normale Havarie;
- common average;
- avería común; gastos normales del barco;

vpl.: Lo4/274.

AVARIE GROSSE = zware zeeschade.
- detrimentum magnum;
- avarie grosse;
- grosse Havarie;
- general avarage;
- avería gruesa;

vpl.: Lo4/274.

AVARIE SIMPELE = zeeschade; eenvoudige of bijzondere schade.
- detrimentum parvum;
- avarie simple;
- einfache Havarie;
- particular average;
- avería simple;

vpl.: Lo4/274.

AVEC Zie:
- havicke; havic; havec; havech; ----/

AVEN Zie:
- hovene; hovens; hoven; oven; ----; oeven/

AVENANT Zie:
- nau ---- ende gelande/

AVENCKEL Zie:
- gekanteelde gevel----/

AVENCKEL OFTE CANTEELE = gevels met kantelen.
- fastigium pinnis;
- façade aux créneaux;
- Giebel mit Zinnen;
- facade with battlements;
- muro almenado; muro bastillado; fachadas con almenas;

vpl.: PvB5/569.

AVENTUER Zie:
- avontuere; aventure;----/

AVENTUERE ENDE PERIKEL, SCADE = taut. verantwoordelijkheid.
- periculum;
- responsabilité;
- Verantwortung;
- responsability;
- responsabilidad;

vpl.: T1/461.

AVENTUEREN Zie:
- accidente ende toevalle der ----/
- toevalle van ----/
- bij ----/

AVENTUERLIJC ENDE CASUALIJC = taut. bij toeval.
- casu; forte; fortuito;
- accidentellement; par hasard;
- zufällig; durch Zufall;
- by accident; by change; accidently;
- accidentalmente; casualmente; ocasionalmente; por casualidad; por fortuna;

vpl.: T1/140,255.

AVENTURE Zie:
- avontuere;----; aventuer/

AVERBORIENSIS Zie:
- canonicus et camerarius ----/

AVERE Zie:
- havere; haver;----/

AVERSIE Zie:
- excessive ----/

AVERSIE = sub. afkeer.
- aversio;
- aversion; dégoût;
- Abneigung; Widerwille;
- aversion; dislike;
- aversión; repugnancia;

vpl.: LPS 69.

AVISE Zie:
- advijs; dach van ----/
- bij ---- van den /

AVIJS Zie:
- advijs; advijse; advyse; advis; ----; avijse; avise/

AVIJSE Zie:
- advijs; advijse; advyse; advis; avijs;----; avise/

AVIJSEEREN = vb. adviseren.
- responsitare; respondere;
- conseiller; donner son avis à;
- avisieren;
- advise;
- aconsejar; recomendar;

vpl.: T2/203.

AVISE Zie:
- advijs; advijse; advyse; advis; avijs; avijse;----/

AVOCATORIE OFTE INROEPINGE = taut. inroeping; herroeping.
- revocatio;
- révocation;
- anrufen; hereinrufen;
- revocation;
- revocación;

vpl.: PvB7/310.

AVONT MIDDEN SOMER Zie:
- sint Jans ----/

AVONTUERE; AVENTURE; AVENTUER = sub. avontuur; risico; eventualiteit.
- periculum; eventus;
- aventure; risque inattendu; événement imprévu;
- Abenteuer;
- adventure;
- aventura; riesgo inesperado;

vpl.: BVB 180.

AVONTUEREN Zie:
- versterffenisse bij ----/
- sweiren op ----/

AVONTURE Zie:
- bij ---- bevinden/
- op sijn selfs ----/

AVONTUREN ENDE PERICULE = taut. gevaar.
- periculum;
- pêril; risque;
- Gefahr;
- danger; peril; risk;
- peligro; riesgo;

vpl.: T1/66.

AVONTUERLIJC = adv. toevalligerwijze.
- casu; forte; fortuito;
- accidentellement; par hasard;
- durch Zufall; zufällig;
- accidentally; by chance;
- casualmente; ocasionalmente; por casualidad; por fortuna;

vpl.: T1/255.

AVOYEREN = vb. bevestigen; Longé note: avoyëren = toestemmen, bevestigen.
- confiteor II;
- confirmer;
- bestätigen;
- confirm;

- tener a bien; asentir; confirmar;

vpl.: C1/507.

AVYSE Zie:
- avijs ----/

AXE Zie:
- acxse oft bijle; aecksche; aeckse aecxe;----; bile; bijl; biel/

AYUDE = sub. helper; knecht; dienaar.
- adjutor servus; famulus;
- adjoint; serviteur; valet;
- Hilfer; Knecht; Diener;
- helper; servant;
- ayuda; ayudador; criado; sirviente;

vpl.: PB/II/94.

AYUEN Zie:
- ajuyn; ajuun; anjuun; aiuen; ---- saet/

==========

B

NB. VINDPLAATS + HABITIO + LIEU-OU L'ON A TROUVE + FUNDORT + FINDINGPLACE + HABITACION = vpl.

BACEXIJNS Zie:
- backaccijse;----/

BACHCORF = sub. biggenmand.
- ficina porcellorum;
- banne de cochonnets;
- Ferkelkorb;
- hamper of cast pigs;
- canasta de cochinillos;

vpl.: C1/434.

BACHOVEN Zie:
- backhovene; bacoven;----/

BACK Zie:
- moele metten ----/

BACK-ACCIJSE; BACEXCIJNS = sub. verbruiksbelasting op allerlei baksels.
- tributum consumptionis in variis operibus pistoriis;
- impôt sur consommation de toutes sortes de fournées;
- Verbrauchssteuer auf allerlei

BAC

Gebäcken;
- consumption-tax on all sorts of baking;
- impuestos de consumo de toda suerte de hornada;
vpl.: Cr2/1339.

BACKEN Zie:
- brood ---- te cope/

BACKEN; BAKEN = vb. bakken (brood).
- panem coquo III; facio III in clibano;
- cuire (du pain);
- backen;
- bake;
- freir;
vpl.: DKB 47.

BACKER Zie:
- broodtmaecker; brootmaker; ----; becker; beckere; baker/

BACKERIE Zie:
- beckershuys;----; beckerie; backershuys/

BACKERSHUYS Zie:
- beckershuys; backerie; beckerie;----/

BACKKERRE = kar op 4 wielen met grote bak.
- genus vehiculi;
- voiture à quatre roues avec une grande caisse;
- Art von Wagen;
- art of car;
- (carreta) carro de cuarto ruedas con caja capaz;
vpl.: PvB5/415.

BACKERTOREN Zie:
- op den ---- stellen/

BACKETEL Zie:
- backetele;----/

BACKETELE; BACKETEL = sub. bakketel.
- fornax;
- poêle à frire;
- Backkessel;
- baking;trog;
- caldera para cocer;
vpl.: C1/431.

BACKHOVENE; BACOVEN; BACHOVEN = sub. bakoven; bakhuis.
- fornax; clibanus; furnus;
- fournil; four;
- Backofen; Backhaus;
- oven; bakehouse;
- horno; padilla;
vpl.: C2/797; T1/499.

BACOVEN Zie:
- backhovene;----; bachoven/

BAE

BACKROEDE = sub. schietplank; schieter; lang plankje met stok waarmee de bakker het brood de oven inschiet.
- virga pistoris;
- planche à enfourner;
- Backrute;
- long little plank with which the baker shoots the bread into the furnace;
- lanzadera;
vpl.: PB/II/105.

BACKSEN Zie:
- looten fonteijne ----/

BACXKEN; COMME = sub. waterbakje.
- fontanile;
- baquet;
- Näpfchen;
- cistern;
- tina; cuba;
vpl.: Lo3/182.

BADEN Zie:
- bayen;----; baeyen/

BADESTOOF Zie:
- batstove; badestove;----/

BADESTOVE Zie:
- batstove;----; badestoof/

BADT ENDE GESTENTELIKER ONDERHOUDEN = beter en duurzamer onderhouden.
- melius et proprius sustinere;
- observer mieux et plus fermement;
- besser und standhafter unterhalten;
- provide for (them) better and more lastingly;
- observar mejor y con más detenimiento;
vpl.: Cu1/239.

BAECKELAER; BAKELAER = sub. 1. laurierbes 2. laurierblad.
-1baca lauri;2folium laureum;
-1baie de laurier;2feuille de laurier;
- 1. Lorbeere 2.Lorbeereblatt;
- 1.laurel-berry 2.laurel-leaf;
- 1.laurel baya 2.hoja de laurel;
vpl.: PvB1/334; PB/III/442.

BAECKELERSAET = sub. laurierbeszaad.
- baca lauri;
- graine de laurier;
- Lorbeeresaat;
- laurelberryseed;
- simiente de laurel;
vpl.: PvBIII/377.

BAECKSETTEN OFT TORNEMEN Zie:
- gagie ----/

BAEFMESSE Zie:
- bamis; bamisse; baemisse; baefmisse;----/

BAEFMISSE Zie:
- bamis; bamisse; baemisse;----; baefmesse/

BAEFSDAECH Zie:
- Sinte ----/

BAEFSDAGE Zie:
- Sinte ----/

BAEFFSDAGE Zie:
- Sint ----/

BAEIJEN Zie:
- gesworen(e) scheerder van de ----/

BAELDIE Zie:
- baelgie; balie; baelge; balgie; baillie; baille;----/

BAELE; BALE = sub. baal; zak; hoeveelheid.
- mercium sarcina; saccus;
- balle; ballot; sac;
- Ballen; Sack;
- bale, quantity; poke;
- bala, cantidad; saco; costal;

vpl.: PvB1/441, 362.

BAELEN ENDE PACKEN = taut.pakken; pakketten.
- fasciculi;
- paquets;
- Pakete;
- packs and bales;
- empaquetar y ambalar;

vpl.: PvB1/385.

BAELEN, PACKEN OFT SACKEN = taut. verpakking.
- impositio;
- emballage;
- Verpackung;
- bales, packs or sacks;
- embalaje;

vpl.: PvB1/401.

BAELGE Zie:
- baelgie; balie;----; balgie; baillie; baille; baeldie/

BAELGIE; BALIE; BAELGE; BALGIE; BAILLIE; BAILLE; BAELDIE = hom.sub.1.balie (plaats waar recht gesproken wordt) 2.palissade; slagboom; verschansing.
- 1.curiae repagula 2.obex versatile; repagulum; vallum;
- 1.barre; 2. barrière;
- 1.Barreau 2. Bastion; Palisade; Schanse;

- 1.barrier 2. palisade; entrenchment for a fortress;
- 1.tribunal; sitio reservado a los abogados 2. palizada; barrera; parapeto;

vpl.: PvB1/404; T1/252.

BAELIOUSCHAP Zie:
- bailliagie; balliage; baliunage; baliuschap; baillienage; baeliuschap; bailiuschap;----; baliuschip/

BAELIU; BAELJU; BAILLIU; BALGU; BALIU; BELIOU; LANDDROST SPISDRAGHER; SPISEDRAGER = sub. plaatsvervanger; vertegenwoordiger; stadhouder.
- vicarius; praefectus; praetor;
- emplaçant; gouverneur;
- Stadthalter; Stellvertreter;
- substitute; stadtholder;
- gobernador; substituto;

vpl.: C1/651; D1/447; T1/16,59, 65, 455; T2/39; PvB1/34.

BAELIU Zie:
- drossaardt;----/
- amman;----/
- schauteete;----/

BAELIUSCHAP Zie:
- bailliagie; balliage; baliunage; baliuschap; baillienage;----; bailiuschap; baeliouschap; baliuschip;

BAELJU Zie:
- baeliu;----; bailliu; balgu; baliu; beliou; landdrost; spisdragher; spisedrager/

BAELLOUTER ; BALLOUTER = sub. taal, zak.
- saccus;
- sac;
- Ballen;
- bale; bag;
- fardo; bulto; bala-manera de empaquetar;

vpl.: PvB1/362.

BAELMONDEN Zie:
- sonder ----/

BAEMISSE Zie:
- bamis; bamisse;----; baefmisse baefmesse/

BAENDERIJE = sub. Baronie, rechtsgebied van een baanderheer.
- dominium viri nobili;territorium baronis;
- baronnie; territoir d'un banneret; domaine d'un banneret;
- Baronie; territoir eines Bannerherrn;
- barony; territory of a banneret;
- baronia; territoria de un barón;

vpl.: C1/331; PB/II/335.

BAENDERHEER; BAENREHEER; BAENRODSE; BAENROETSE; BAENROOTSE; BAENROTSE; BANROTSE; BANRITS; BANRATS =sub. baanderheer; baron; ridder gerechtigd tot het voeren van een banier bij oorlog.
- nobilis baro, vir nobili genere natus; qui habet ius sub suo vexillo viros famosos inducere in bellum;
- baron, chevalier qui a le droit de faire la guerre avec des nobles sous sa propre bannière ou drapeau;
- Bannerherr, Ritter der berechtigt ist ein Banner zu führen im Krieg;
- banneret; knight who is entitled for wielding a banner in the war;
- barón, un caballero que tiene el derecho de llevar a la guerra a a los nobles bajo propria bandera o estandante;

vpl.: Lo6/250; T2/15,369; Lo2/706,718; T1/391; B2/

BAENE Zie:
- ter ---- gebracht/

BAENE; BANE = sub.1. weg in het veen 2. turfveld; effen terrein.
- 1.via in terra bituminosa 2.terra cespiticia; pars oblonga e terra bituminosa;
- 1.chemin dans la tourbière; 2. pièce oblonque de tourbière;
- 1.Weg im Moor, durchs Moor 2. Torfstreifen;
- 1.road in moor 2.peat-strip;
- 1.camino en la turbera 2.terreno oblongo en las turberas;

vpl.: DKB 1.5; AKB 3.

BAENEN Zie:
- opgaende ----/

BAENEN = sub.pl. turfvelden.
- pars oblonga e terra bituminosa;
- pièce oblonque de tourbière;
- Torfstreifen;
- peat-strip;
- terreno oblongo en las turberas;

vpl.: AKB 3.

BAENEN OFT BRUYCKEN = taut. gebruiken.
- uti;
- user;
- gebrauchen;
- to use;
- usar; hacer uso de; servirse de;

vpl.: Cr2/1329.

BAENREHEER Zie:
- baenderheer;----; baenrodse; baenroetse; baenrootse; baenrotse; banrotse; banrits; banrats/

BAENRODSE Zie:
- baenderheer; baenreheer;----; baenroetse; baenrootse; baenrotse; banrotse; banrits; banrats/

BAENROETSE Zie:
- baenderheer; baenreheer; baenrodse;----; baenrootse; baenrotse; banrotse; banrits; banrats/

BAENROOTSE Zie:
- baenderheer; baenreheer; baenrodse; baenroetse;----; baenrotse; banrotse; banrits; banrats/

BAENROTSE Zie:
- baenderheer; baenreheer; baenrodse; baenroetse; baenrootse; ----; banrotse; banrits; banrats/

BAENROTSTAMME Zie:
- baentroetstamme ----/

BAENTROETSTAMME; BAENROTSTAMME = sub. stand van edelen die het recht bezaten onder eigen banier welgeboren mannen ten strijde te voeren.
- genus bandophororum; genus homitum generosorum et insignium; merum mixtumque imperium in aliquo castro aut oppido consensu principis habentium;
- classe des bannerets;
- Stand von Bannerherrn;
- class of bannerets;
- clase de los barones;

vpl.: T1/429; PvB5/111.

BAENSTROOPER = sub vagebond.
- homo vagus;
- vagabond;
- Vagabund;
- vagabond;
- vagamundo; vagabundo;

vpl.: PvB5/697.

BAER Zie:
- bare;----/

BAERBIER Zie:
- barbier;----; baertmaker; baertscherer/

BARDAEX Zie:
- bardax;----; bardaxe; berdax; baerdax; baerdhaex/

BAERDAX Zie:
- bardax; bardaex; bardaxe; berdax; bardaex;----; baerdhaex/

BAERDE; BAERT = sub. baard.

- barba; vestia barbitium(Kil);
- barbe;
- Bart;
- beard;
- barba; barbas;

vpl.: T1/157.

BAERDEMAKER Zie:
- barbier; baerbier; baertmaker; baertscherer; baertscheere; bartmaker;----; bardemaker; baertmakere/

BAERDHAEX Zie:
- bardax; bardaex; bardaxe; berdax; baerdax;----/

BAERDSE Zie:
- bargie; barge;----; baertse; bairdse; bardse; barse/

BAEREVOET Zie:
- bervoets; baervoets; berft; berfvoets; barvoets; barevoet; ----/

BAEREN; BAERSEN; BARSEN = hom.vb. 1.opbrengen; voortbrengen 2. ter wereld brengen, baren.
- 1.producere III; prodere III; enutrire 2. parere III; edere III partum; gignere III;
- 1.produire 2. enfantement;
- 1.produzieren 2. gebären;
- 1.produce; 2. bear, give birth to;
- 1.producir 2. parir, dar a luz; alumbrar;

vpl.: T2/369; Lo4/8.

BAERSEN Zie:
- baeren;----/

BAERT Zie:
- baerde;----/

BAERTMAKER Zie:
- barbier; baerbier;----; baertscherer; baertscheere; bartmaker; baerdemaker; bardemaker; baertmakere/

BAERTMAKERE Zie:
- barbier; baerbier; baertmaker; baertscherer; baertscheere; bartmaker; baerdemaker; bardemaker;----/

BAERTSCHEERE Zie:
- barbier; baerbier; baertmaker; baertscherer;----; bartmaker; baerdemaker; bardemaker; baertmakere/

BAERTSCHERER Zie:
- barbier; baerbier; baertmaker; ----; baertscheere; bartmaker; baerdemaker; bardemaker; baertmakere/

BAERTSE Zie:
- bargie; barge; baerdse;----; bairdse; bardse; barse/

BAERVOETS Zie:
- bervoets;----; berft; berfvoets; barvoets; barevoet; baerevoet/

BAESEMENT = fundering.
- basis;
- fondation;
- Fundierung;
- foundation;
- cimiento; zampeado; fundamento;

vpl.: PvB5/574.

BAET Zie:
- bate;----/

BA(E)TEN ENDE/OFT PRO(F)FIJTEN ENDE VRUCHTEN = taut. opbrengst voordelen.
- fructus; reditus;
- produit; rendement; récolte;
- Ertrag;
- proceeds; yield; profits;
- producto; rendimiento; cosescha;

vpl.: T1/III/B2/118.

BAETSOEKENDE = adi. eigen voordeel zoekende.
- qui se ipsos fovent;
- attaché à son intérêt personnel;
- gewinnsüchtig;
- selfish; self-interested;
- buscando su interés personal; con afán a lucro;

vpl.: SKB 10.

BAETSOEKENDE MENSCHEN = mensen die hun belang dienen.
- homines; qui se ipsos fovent;
- des gens qui servent leurs propres intérêts;
- selbstsüchtige Leute;
- selfish people;
- gente interesable(of = egoísta);

vpl.: SKB 10.

BAEYE; BAYE; STAMET OFT CARSEYE = sub. baai, een soort laken dik en grof wollen weefsel, roodbruine stof van grof gekeperd laken.
- pannus vili raro et tenui, gausape burra;
- revêche; bure;
- Boi, eine Art wollener Stoff von grob geköperten Tuch;
- baize, coarse woolen material, kind of woolen cloth of twilled linen;
- clase de paño, bayeta, tela gruesa de lana, generalmente rojo, tambien morero, amarillo o azul; clase de tela de lana de paño grueso cruzada;

vpl.: C1/203; PvB1/246,330; PB2/39.

BAEYEN Zie:
- bayen; baden;----/

BAFFERD EN TURF = taut. turf.
- agger facilis ad exardescendum; turfa;
- tourbe;
- Torf;
- peat;
- turba;

vpl.: SKB 25.

BAFETTE = sub. bafette (kaartspel).
- chartularum lusus;
- bafette;
- Bafette (Kartenspiel);
- bafette;
- juego de naipes;

vpl.: PvB8/80.

BAGAEDSE Zie:
- bagagie; begage; bogage;----/

BAGGA; BAGGHE ENDE RINGE; BAGGE; BAGUE = sub. ring.
- bauga; bacca; gemma; anulus;
- bague; anneau;
- Ring;
- ring;
- sortija; anillo;

vpl.: Lo3/84; C1/29; PvB1/402; C1/158; PB2/28.

BAGAGIE; BEGAGE; BOGAGE; BAGAEDSE = sub. bagage.
- sarcinae;
- bagage;
- Gepäck;
- luggage;
- equipaje;

vpl.: PB/III/452.

BAGE Zie:
- bagghe; bague;----; bagge/

BAGGAERDEN Zie:
- baggarden;----; baggaren; baggeren/

BAGGARDEN; BAGGAERDEN; BAGGAREN; BAGGEREN = vb. uitturven; baggeren.
- eruere;
- draguer de la tourbe;
- baggern;
- peat-digging;
- extraer turba;

vpl.: Lo7/304.

BAGGAREN Zie:
- baggarden; baggaerden;----; baggeren/

BAGGE Zie:
- bagghe; bague; bage;----/

BAGGERD Zie:
- turf en ----/

BAGGEREN Zie:
- baggarden; baggaerden; baggaren;----/

BAGGHE; BAGUE; BAGE; BAGGE = sub. kostbaarheid; ring; kleinodië.
- res pretiosae; bacca; gemma; bauga; aurum; anulus;
- objets de prix; bague; joyaux; anneaux;
- Kostbarkeit ; Ring ; Kleinodië ;
- valuable ; ring ; jewelry;
- joya ; prenda ; anillo; sortija; alhaje;

vpl.: Lo3/84; PB2/28; Cu1/14; C1/464, 158.

BAGHIJNE Zie:
- bagijne;----; bagine; begijn; begine; beggine; begarede/

BAGIJNE; BAGHIJNE; BAGINE; BEGIJN; BEGINE; BEGGINE; BEGAREDE = sub. begijn; lekezuster; bewoonster van een begijnhof.
- beguina (vulgo); virgo sacra; habitator femineus beghinagii;
- béguine; une habitante d'un beguinage;
- Begine;
- beguine;
- beguina; habitante de un beaterio

vpl.: Lo1/558; T1/189; C1/440, 652.

BAGINE Zie:
- bagijne; baghijne;----; begijn; begine; beggine; begarede/

BAGUE Zie:
- bagghe;----; bage; bagge/

BAHOELE; BAHUUT; BAHUYT = sub. grote leren koffer, hutkoffer.
- arca coria facta;
- coffre;
- groszer lederner Koffer; Kabinenkoffer;
- big leather bag; cabin-trunk;
- baúl de camarote;

vpl.: PB/III/464.

BAHUUT Zie:
- bahoele;----; bahuyt/

BAHUYT Zie:
- bahoele; bahuut;----/

BAILEN; BAILLEN; LENEN OF TEECKENEN = taut. leuningen; verschansingen; steunen.
- cancelli;
- garde-fous; balustrades;
- Geländer;
- handrails;
- parapetos; bordas; soportes; arrimos;

vpl.: PB/II/130.

BAI

BAILLE Zie:
- baelgie; balie; baelge; baelgie; baillie;----; baeldie/

BAILLEN Zie:
- bailen;----; lenen of teeckenen/

BAILLIAGIE; BALLIAGE; BALIUNAGE; BALIUSCHAP; BAILLIENAGE; BAELIUSCHAP; BAILIUSCHAP BAELIOUSCHAP; BALIUSCHIP = sub. baljuwschap.
- ballivia;
- bailliage;
- Amtmannschaft;
- bailiwick;
- bailía; bailiaje;

vpl.: PvB1/424; PB/II/315, 271.

BAILLIE Zie:
- baelgie; balie; baelge; balgie; ----; baille; baeldie/

BAILLIEN Zie:
- buijten de ----/

BAILLIENAGE Zie:
- bailliagie; balliagie; baliunage; baliuschap;----; baeliuschap; bailiuschap; baeliouschap; baliuschip/

BAILIUSCHAP Zie:
- bailliagie; balliage; baliunage; baliuschap; baillienage; baeliuschap;----; baeliouschap; baliuschip/

BAILLIU Zie:
- baeliu; baelju;----; balgu; baliu; beliou; landdrost; spisdragher; spisedrager/

BAIRBLICKENDE ENDE IMMINENT = taut. dreigend; boven het hoofd hangend.
- imminens;
- imminent;
- drohend;
- menacing; threatening;
- imminente;

vpl.: T1/376.

BAIRBLIJCKENDE = adi. algemeen erkend; kennelijk; klaarblijkelijk.
- apertus; evidens; manifestus;
- évident; manifeste;
- offensichtlich;
- clear; evident;
- evidente; manifiesto;

vpl.: T1/379.

BAIRBLIJKENSTEN = adi.sup. voornaamste.
- manifestus; principalis;
- principal;
- wichtigst;
- principal;
- primero; principal.vpl.: T1/428.

BAL

BAIRDSE Zie:
- bargie; barge; baerdse; baertse ----; bardse; barse/

BAIREN OFT GECRIJGEN Zie;
- ----/

BAKELAER Zie:
- baeckelaer;----/

BAKEN Zie:
- backen;----/

BAKEN; BEKEN = sub. teken.
- signum; nota;
- marque; signe;
- Bake; Merkmal;
- beacon; mark;
- signo; marca;

vpl.: LPS 4.

BAKER Zie:
- broodtmaecker; brootmaker; backer; becker; beckere;----/

BALAISE; BALAYS; BALLAYS = sub. bleekrode robijn.
- pallidus rubor carbunculus;
- rouge pâle rubis;
- blassroze Rubin;
- rose ruby;
- rosado rubi;

vpl.: PvB5/338.

BALANCE Zie:
- een ---- metter schalen met een pondt ghewichte oft een huysele/

BALANCE METTER SCHALEN, OFT WEEGHSCHALE = weegschaal.
- libra;
- balance avec les plateaux;
- Waage;
- balance;
- balance con platillos;

vpl.: Lo5/396; PvB1/409.

BALANCEN Zie:
- meester ajusteur oft gelijckmaecker der gewichten schaelen ende ----/

BALAYNE; BALEINE = sub. walvisvet.
- adeps balaenae;
- lord de baleine;
- Walfischtran;
- whalefat;
- gordo de ballena; grasa de ballena;

vpl.: PvB9/420.

BALAYS Zie:
- balaise;----; ballays/

BALBIER = sub. bier gevorderd bij het kaatsspel.
- cerevisia postulata apud lusionem pilae;
- bière faisant partie du jeu de paume;

- Bier, das man beim Ballspiel schenkte;
- beer poured at the game of handball;
- cerveza servida durante el juego de pelota;

vpl.: Bl:Pl.Bra/34.

BALCK Zie:
- lassen, lingen oft bosschen onder den ----/

BALCKEN ENDE GEBONDEN = balken en gebinten.
- trabes tignaque; trabes transtraque;
- des poutres et des fermes;
- Dachgebälke ;
- beams and cross-beams;
- vigas y travesañas;

vpl.: C1/244.

BALCKNOT ; BALCSTEEN = steen onder een balk.
- lapis sub trabe;
- brique sous une poutre;
- Stein unter einen Balken;
- stone under a rafter;
- piedra debajo de una viga;

vpl.: PvB5/572.

BALCON ENDE GAELDERIJE = balkon.
- maenianum;
- balcon;
- Balkon;
- balcony;
- balcón;

vpl.: PvB5/574.

BALCSTEEN Zie:
- balcknot;----/

BALDT = zodra.
- ut primum;
- dès que;
- sobald;
- as soon as;
- asi que; luego que;

vpl.: Cr2/1002.

BALE Zie:
- baele;----/

BALEINE Zie:
- balayne;----/

BALGIE Zie:
- baelgie; balie; baelgie;----; baillie; baille; baeldie/

BALGU Zie:
- baeliu; baelju; bailliu;----; baliu; beliou; landdrost; spisdragher; spisedrager/

BALIE Zie:
- baelgie;----; baelge; balgie; baillie; baille; baeldie/

BALIOEN Zie:
- billoen; billioen; bilgioen; bulioen; bolioen; belgioen;----/

BALIU Zie:
- baeliu; baelju; bailliu; balgu; ----; beliou; landdrost; spisdragher; spisedrager/

BALIUNAGE Zie:
- bailliagie; balliage;----; baliuschap; baillienage; baeliuschap; bailiuschap; baeliouschap; baliuschip/

BALIUSCHAP Zie:
- bailliagie; balliage; baliunage; ----; baillienage; baeliuschap; bailiuschap; baeliouschap; baliuschip/

BALIUSCHIP Zie:
- bailliagie; balliage; baliunage; baliuschap; baillienage; baeliuschap; bailiuschap; baelioschap;----/

BALKEN = sub.pl.wapenteken;dwarsbalk in horizontale richting(faas).
- fascia;
- fasce;
- Wappenzeichen(Querbalken);
- coat of arms (figure on it);
- burel;

vpl.: ACart 5.

BALLAYS Zie:
- balaise; balays;----/

BALLE Zie:
- spel metten ----/

BALLEN; LENEN OFT TEECKENEN = taut. leuningen; verschansing; steun.
- cancelli;
- garde-fous; balustrades;
- Geländer;
- handrail;
- parapeto, borda = verschansing; soporte, arrimo = steun;

vpl.: PB/II/130.

BALLIAGE Zie:
- bailliagie;----; baliunage; baliuschap; baillienage; baeliuschap; bailiuschap; baeliouschap baliuschip/

BALLINCSCHAP Zie:
- ballinckxschap;----/

BALLINCKXSCHAP; BALLINCSCHAP = sub. ballingschap.
- exsilium;
- bannissement; exil;
- Verbannung;
- exile;
- exilic;

vpl.: PvB1/260.

BAM

BALLINGHE Zie:
- bannissemente ende ----/

BALLOUTER Zie:
- baellouter;----/

BALNET = zaknet of zegen, soort visnet.
- rete quod sacci formam habet, gents retis piscatorii;
- chalut; seine;
- Sacknetz; Zege; Art Fischnetz;
- dragnet; seine; kind of fishing-net;
- arte de copo; red muy grande, clase de red de pescar, arte de copo, red muy grande;

vpl.: PB/III/531, 252.

BALNETTE OFT CUYLNETTE = taut. soort van visnet in zakvorm; viskorf; zaknet of zegen.
- piscatorium; genis retis piscatoris; rete quod sacci formam habet;
- manne à poisson; rets de pêcheur chalut; seine;
- eine Art Fischnetz in der Form eines Sackes; Sacknetz; Zege;
- a kind of fishing net in the form of a snack; dragnet; seine;
- garlito red en forma de nasa para pescar en los rios; chistera; arte de copo; red muy grande; clase de red de pescar; arte de copo red muy grande;

vpl.: T1/322; PB/III/252,531.

BALSLANE OFT CAETSENE OFT CLOOTWERPEN = balslaan of kaatsen; een spel met houten of ijzeren bollen.
- pila ludo III; pila lusoria ludoIII;
- jouer à la balle; jouer aux boules;
- Ballspielen; Kugelstossen;
- play at or with ball;
- jugar de pelota; pelotear;

vpl.: Lo6/606,96.

BAMIS; BAMISSE; BAEMISSE; BAEFMISSE; BAEFMESSE = Sint Bavodag 1 October.
- dies festus S.Bavonis Kalendis Octobris;
- fête de Saint Bavon 1e octobre;
- das Fest des heiligen Bavo;1 Oct.
- feast of St.Bavo; 1 Octobre;
- fiesta de S.Bavo: el primero de octubre;

vpl.: ASO 16; C2/882; B1/2.

BAMIS GHELDT = sub.op 1 october uitbetaald geld aan de bedienden.
- allocation versée aux employés le premier actobre;
- Auszahlung der Bedienten am St. Bavo-Tag 1.Oktober;
- pay-out to servants on october 1st. St.Bavo's day;
- dinero pagado a los servidores el primer dia de octubre;

vpl.: C1/205.

BAMISMERCKT; BAMISSEMERCT = Bavomarkt (1 october) Sint Bavojaarmarkt.
- nundinae in die sancti Bavonis 1 october; mercatura mensis octobris;
- foire de Saint Bavon 1 oct.; marché d'octobre;
- Bavomarkt 1 Oktober; Oktobermarkt;
- Bavomarket 1 october; octobermarket;
- feria de San Bavón; feria de octubre;

vpl.: Lo4/44; PvB1/414; C1/450.

BAMISSE Zie:
- bamis;----; baemisse; baefmisse; baefmesse/

BAMISSEMERCT Zie:
- bamismerckt;----/

BAN Zie:
- brieve van rappel de ----/
- des man des ----/
- dobbelen ----/
- geestelijcken ----/
- vrede ende ind----/
- de Heere sijnen ---- geven/
- eenen ---- schuldigh zijn/
- heilighen ---- vierdach/

BAN = 1.recht in de vorm van een geldbedrag 2.bekendmaking 3.veroordeling tot uitwijzing uit een bepaald gebied 4. rechtbank, schepenbank, rechtsgebied.
- 1.ius in forma pecuniae 2.promulgatio 3.condemnatio ad eiectionem ex territorio certo 4.iudicium, subsellium scabini, iuris dictio;
- 1. droit sous forme d'une somme d'argent 2. proclamation 3.condemnation de rélegation 4.jurisdiction, tribunal; tribunal des échevins;
- 1.eine zu bezahlen Summe 2.Bekanntmachung 3.Bann, Reichsacht; Kirchenbann 4. Schöffenbank; Gerichtsbezirk;
- 1.right in the form of a monetary amount 2. announcement 3.condemnation to be exiled 4. tribunal court of aldermen; jurisdiction;
- 1.derecho en forma de una suma de plata 2.notificación 3.condenación a expulsión de un terri-

torio determinado 4.tribunal; tribunal de regidores; jurisdicción;
vpl.: B2/5; C2/1028.

BAN = sub. een bepaalde geijkte formule inhoudende een verklaring van de peelmeesters waarna besloten werd.
- denunciatio publica;
- denonciation en justice; ban;
- ein bestimmter stehender Ausdruck der eine Erklärung der "Peelmeistern" enthielt, wonach beschlossen wurde;
- a current expression, containing a statement of the "Peelmasters" which was followed up by the decision;
- una fórmula determinada que contenía una declaración de los "Peelmeesters" después de la cual se tomoba la decisión;

vpl.: BKB 2.

BAN EN VREDE LEGGHEN OP LIJFSTRAFFINGHE = vrede gebieden op straffe van geseling.
- pacem imponere sub poena verberationis;
- ordonner la paix sous peine de flagellation;
- Friede befehlen bei Strafe der Geiszelung;
- order peace on pain of flagellation;
- ordenar la paz so pena de flagelación;

vpl.: B2/125.

BAN OFTE CORRECTIE = verbanning of straf;
- exsilium aut poena;
- bannissement ou correction;
- Verbannung oder Strafe;
- exile or punishment;
- destierro o correctivo;

vpl.: C1/308.

BAN VAN RELEGACIEN = uitwijzing; verbanning.
- exsilium; relegatio;
- relégation;
- Verbannung;
- banishment; exile;
- relegación;

vpl.: T1/157.

BANCK Zie:
- der ---- oft tortuere /

BANCK VAN DE LAKENHALLE = rechtbank voor de lakenbereiders (Antwerpen).
- iudicium lanificis (Antverpia);
- banc de la halle aux draps;Anvers
- Gericht für die Tuchscherer;

(Antwerpen);
- court for the cloth dressers (Antwerp);
- tribunal para los pañeros (Amberes);

vpl.: C1/378.

BANCK VAN DEN PEIJSE = vrederechtbank Antwerpen.
- iudicium pacis (Antverpia)
- banc des pacificateurs;
- Friedengericht Antwerpen;
- peace;court Antwerp;
- tribunal de (la) paz;

vpl.: C1/378.

BANCK VAN DE WATERMEULENBRUGGHE = rechtbank gelegen bij de brug van de watermolen Antwerpen.
- iudicium situm apud pontem hydromylae Antverpia; Anvers;
- banc du Water-meulen-brugghe;
- Gericht gelegen bei der Brücke der Wassermühle Antwerpen;
- court situated at the bridge of the watermill Antwerp;
- tribunal sito cerca del puente del molino de agua; Amberes;

vpl.: C1/378.

BANCK VAN DEN KIELE ENDE DE WETH VAN DE SIJNDICALEN = rechtbank van de Kiele en het college van schepenen voor scheepvaart.
- iudicium navigationi specialiter Antverpia;
- banc du Kiel et celui des syndicaux; Anvers;
- Gericht besonders für die Schifffahrt Antwerpen;
- special shipping-court Antwerp;
- tribunal de ciele ante el navegación; Amberes;

vpl.: C1/378.

BANCK VAN SAVELTHEM ENDE STERREBECKE = schepenbanken van Savelthem en Sterrebeke; voor criminele zaken ressorteerde Savelthem onder de Meijer van Vilvorden, en Sterrebecke onder de Meijer van Campenhout; overigens ressorteerden beide banken onder de Costumen en het recht van Nijvel.
- subsellia scabinorum Savelthem et Sterrebecke; quod res criminales attinet Savelthem pertinebat ad Villicum Vilvorden, et Sterrebecke ad Villicum Campenhout; ceterum ambo subsillia ad consuetudines et ius Nijvel pertinebant;
- banc des echevins de Savelthem et Sterrebecke;
- Schöffengericht von Savelthem und Sterrebeeke;

- sherifs courts of Savelthem and Sterrebeeke;
- tribunales de regidores;

vpl.: C1/303/2.

BANCKE Zie:
- afgesetene van de ----/
- gesworen clerq der ----/
- smalen ----/
- ter ---- daeghen/

BANCK(E) = hom.sub. 1.zitbank (voor een huis) 2.veenhoop 3.(recht) bank 4.(slacht)bank.
- 1.sedile ante domum 2.pulvinus paluster 3.tribunal 4.laniena;
- 1.banc devant une maison 2.amas de tourbière 2.Tribunal 4.banc;
- 1.Bank vor einem Haus 2.Torfhaufen; 3.Gericht 4.Schlachtbank;
- 1.bench 2.peat-heap 3.court; 4.butcher board;
- 1.banco; escaño 2 estrato; capa de turbera 3.tribunal 4.matadero;

vpl.: C1/478; DKB 1.

BANCKE OFT LEENE = bank of armleuning.
- subsellium aut plutens;
- banc ou accoudoir;
- Bank oder Lehne;
- banc or armrest;
- banco o respaldo;

vpl.: Lo1/642.

BANCKE VAN DE LAECKENGULDE = rechtbank van het lakengilde sub.
- tribunal textorum panni;
- tribunal des drapiers;
- Gericht der Tuchzunft;
- court of the cloth-guild;
- tribunal del gremio de los pañeros;

vpl.: PB/II/96.

BANCKE VAN DE OVERMOMBOIRS = sub. rechtbank der oppervoogden.
- tribunal guardianorum;
- tribunal de la tutelle supérieure;
- Gericht der Obervormünde;
- court of the general guardians;
- tribunal de los tutores principales;

vpl.: PB/II/96.

BANCKE VAN DE PEYSMAECKERS = sub. rechtbank van de vredestichters.
- tribunal pacificatorum;
- tribunal des pacificateurs;
- Gericht der Friedensstifter;
- court of the peacemakers;
- tribunal de los pacificadores;

vpl.: PB/II/96.

BANCKE VAN DE POLICYEMEESTERS = sub. rechtbank van de stedelijke ambtenaren.
- tribunal ministrum urbis;
- tribunal des fonctionnaires de la ville;
- Gericht der städtischen Beamten;
- court of municipal officials;
- tribunal de los empleados públicos de la ciudad;

vpl.: PB/II/96.

BANCKEN Zie:
- naer der ---- recht/
- smalen ---- van den platten lande/
- stellen ter ---- recht/
- subalterne ----/
- ter ---- brengen ofte pynen/
- ter ---- legghen/

BANCKEN; DIJNGHBANCKE; DINGBANCKE = dingbank cq. rechtbank van Schout en Schepenen; schepenbank; schepengerecht.
- forum scabinale (iudiciale); tribunal iudicium scabinorum;
- tribunal du corps de maire et échevins; banc; tribunal des échevins;
- Gerichthof vom Schultheisz und den Schöffen; Schöffenbank; Schöffengericht;
- alderman's court; tribunal of bailiff and aldermen;
- tribunal del cuerpo de alcalde y regidores; juzgado; tribunal;

vpl.: MGG 134; BVB 20,170; LPS 68; DVB 37.

BANCKEN ENDE CUIJLEN = turfvelden; veenputten.
- palus cum agger facilis ad exardescendum;
- des tourbières; champs de tourbe;
- Torffelder; Moorbrunnen;
- peat-grounds; peat-moor pits;
- campos de turba; pozos de turbera;

vpl.: DKB 1.

BANCKEROETE(N); BANCKEROETIER = sub. bankroetier.
- decoctor; fraudator;
- banqueroutier;
- Bankerotteur;
- bankrupt;
- bancarrotero;

vpl.: Bl:EE/5; Cu1/26; Lo4/386; C1/483.

BANCKEROETIER Zie:
- banckeroete(n);----/

BANKEROT Zie:
- bancqueroutte;----;bankeroye/

BANKEROYE Zie:
- bancqueroutte; bankerot;----/

BANCKEYCKE BRENGHENE Zie:
- ter banck legghen; ter----/

BANCQUEROUTTE; BANKEROT; BANKEROYE = sub. bankroet.
- argentariae dissolutio; ruinae fortunarum; eversio rei familiaris;
- banqueroute; faillite;
- Bankrott; Bankerottierer;
- bankruptcy;
- bancarrota; quiebra;

vpl.: PB/II/312; B1/104; C2/901; B1/EE/1.

BANCQUETTE; BANKET = sub. groot gastmaal.
- epulae; convivium;
- banquet;
- Festmahl; Gastmahl;
- banquet;
- gran banquette;

vpl.: C1/201,208.

BANCQUIER; BANKIER = sub. bankier.
- argentarius;
- banquier;
- Bankier;
- banker;
- banquero;

vpl.: PB/II/383.

BAND VAN DEVOLUTIE = het verbod tot verkopen of bezwaren van verstorven goederen door de langstlevende.
- interdictum devolutionis;
- défense à vendre ou à grever des biens acquis par héritage par le survivant;
- Verbot zum Verkauf oder Belastung von Gütern beim Tod des Besitzers von dem Längstlebenden;
- prohibition to sell or mortgage goods of inheritance by the longest liver;
- prohibición de vender o de gravar bienes conseguidos por herencia por el sobreviviente;

vpl.: B2/230.

BANDE(N) Zie:
- buijten hachten ---- /
- buijten ----/
- buijten alle ----/
- buijten pijne ende ---- van ijzer/
- onghebonden ende buyten alle ---- van ijsere/
- sonder ---- of boijen/

BANDEKEN OFT SPANSEL = hoofdbandje; bandje; haarbandje.
- taenia; vitta;
- ruban ou bandeau de tête;

- Stirnband; Hauptbinde; Haarband;
- head-band; ribbon;
- cinta para la cabeza;

vpl.: Lo5/402; C1/431.

BANDEN Zie:
- in ---- oft ijsere leggen/
- inghebonden ende buijten alle ---- van ijsere/
- sonder ---- oft boyen/

BANDEN = sub.pl. boeien.
- catena; vinculum; compes; nervus;
- chaîne; fer;
- Fessel;
- handcuff; iron;
- esposas; cadenas; hierros;

vpl.: T2/261.

BANDEN OFT BESSEMROEDEN = bezemroeden.
- rami scoparum;
- verges pour balais;
- Zweige für Besen;
- broom;twigs;
- ramos para escobas;

vpl.: C3/192.

BANDEN VAN IJSEREN = boeien.
- vincula; catena; compes; nervus
- chaîne; fer;
- Fessein; Fessel;
- fetters; handcuff; iron;
- cadenas; esposas; hierros;

vpl.: B2/152; T2/261.

BANDEROLLE Zie:
- bannier; baniere; banniere; bannere; banner;----/

BANDT ENDE PAINE = taut. verbintenis; overeenkomst.
- pactum;
- contrat; engagement;
- Vereinbarung;
- agreement;
- compromiso; convenio;

vpl.: PvB1/113.

BANDTMOLEN; BANMOLEN = sub. molen binnen het rechtsgebied waar de bewoners verplicht waren hun koren te doen malen.
- molinae obligatae;
- moulin d'une juridiction où les habitants étaient obligés de faire moudre leur blé;
- Mühle innerhalb derem Gerechtsgebiet die Bewohner verpflichtet waren ihres Korn mahlen zu laszen;
- mill within which territory the inhabitants were obliged to let grind their corn;
- molino dentro de una jurisdicción donde los ciudadanos tenían la

obligación a hacer moler su trigo;
vpl.: PB/III/289.

BANDTROEDE = sub. roede.
- virga;
- verges de troits;
- Reisbündel;
- rod;
- vara; varilla;
vpl.: PvB9/7.

BANDTSTEEN = siersteen.
- lapis ornans;
- brique orné;
- Zierstein;
- ornamental stone;
- piedra decorativa;
vpl.: PvB5/574.

BANE Zie:
- baene ----/

BANGRUIJTEN VAN BUITEN = belasting op ieder brouwsel bier buiten Thienen gebrouwen.
- tributum in cerevisia extra Thienen cocta;
- impôts sur tout le brassin bière brassé dehors Thienen;
- Steuer auf jedem Brau Bier auszen Thienen gebraut;
- tax on every concoction of beer brewn outside Thienen;
- impuesto sobre cada cantidad de cerveza hecha fuera de Thienen;
vpl.: PvB6/74.

BANIERE Zie:
- bannier;----; banniere; bannere; banner/

BANK Zie:
- subalterne ----/
- watermeulenbrugge ----/
- de ---- is gespannen/

BANKET Zie:
- bancquette;----/

BANKIER Zie:
- bancquier;----/

BANKLOK = sub. dit was de klok waarmede de ingezetenen werden bijeengeroepen als er van corpuswege een bekendmaking moest worden gedaan, de klok diende ook als alarmklok bij brand;om het dorp te wapen te roepen bij dreigende plundering van muitende troepen.
- campana quae pulsabatur ad convocandos incolas quando "bannitur" a scabinis i.e.proclamatio vel denuntiatio publica. etiam et direptionum tintinnabulum incendilorum;
- cloche qu'on sonnait pour convoquer les habitants quand il y

avait un "ban"(une proclamation officielle et publique) aussi pour alarmer et mobiliser les villageois en cas d'incendie ou de pillage;
- die Glocke mit der die Einwohner zusammen gerufen wurden wenn von Seiten der Gemeindebehörde eine Bekanntmachung getan werden musste. Sie diente auch als Sturmglocke bei Feuer und um das Dorf zu Waffen zu rufen bei drohender Plünderung von meutenden Truppen;
- the bell with which the inhabitants were called together when in the name of the municipality a proclamation was to be done. It served also as an alarmbell when there was fire and in order to call the village up to arms when there was a threat of plundering by multinous troops;
- una campana que se doblaba cuando de parte de las autoridades municipales había que anunciar un bando. la campana servía también como alarma en caso de incendio o para tocar el arma a los vecinos del pueblo en caso de peligro de saqueo amotinados;
vpl.: DVB 76.

BANLIEWE Zie:
- banloef; banloke; banluke; banlucke;----/

BANLOEF; BANLOKE; BANLUKE; BANLUCKE; BANLIEWE = sub. rechtsgebied.
- jurisdictio; territorium (vulg. bannus);
- juridiction; ressort; ban(lieu);
- Jurisdiktion; Gerichtsbezirk;
- jurisdiction;
- jurisdicción; distrito jurisdiccional;
vpl.: ACart 10.

BANLOKE Zie:
- banloef;----; banluke; banlucke; banliewe/

BANLUCKE Zie:
- banloef; banloke; banluke;----; banliewe/

BANLUKE Zie:
- banloef; banloke;----; banlucke; banliewe/

BANMOLEN Zie:
- bandtmolen;----/

BANNE Zie:
- declaratie van ----/
- dreygemente van ----/
- op lijfstraffinghe ----/

- opt peijne van ----/
- rappel van ----/
- remissie geven van dien ----/
- te ---- doen/
- vuyten lande ----/

BANNEN Zie:
- in eenige ---- gedinge/
- op lijffstraffinghe ----/
- proscriberen ende ----/
- rechterlijck ----/
- setten ende ---- palen/
- vonnislijcken ----/

BANNEN = vb. 1.bevelen uitschrijven; dagvaarden 2.plechtig afkondigen.
- 1.edico III; denuntio I 2.promulgo I;
- 1.dénoncer; déclarer 2.proclamer; promulguer;
- 1.gebieten, verladen 2.proclamieren;
- 1.charge; convene; summen 2. proclaim;
- 1.edictar; ordenar; declarar; 2.proclamar; promulgar;

vpl.: ACart 14,49.

BANNEN ENDE DINGHEN = taut. rechtspreken.
- iudicium facere;
- prononcer un arrêt; rendre justice;
- Recht sprechen;
- administer justice;
- pronunciar una sentencia; fallar;

vpl.: B2/128.

BANNEN ENDE PROSCRIBEREN = taut. verbannen.
- exsilio afficere;
- proscrire; exiler;
- verbannen;
- exile;
- proscribir; desterrar;

vpl.: PB/II/313.

BANNER Zie:
- bannier; baniere; banniere; bannere;----; banderolle/

BANNERE Zie:
- bannier; baniere; banniere;----; banner; banderolle/

BANNIER; BANIERE; BANNIERE; BANNERE; BANNER; BANDEROLLE = sub. vlag; vaan; banier.
- vexillum;
- banniere; banderolle;
- Fahne; Wimpel;
- flag; bandrol;
- bandera; grimpola; banderola; astandarte;

vpl.: PvB10/21.

BANNIERE Zie:
- bannier; baniere;----; bannere; banner; banderolle/

BANNINGE ENDE DEPORTACIE = taut. verbanning.
- exsilium;
- bannissement; exil;
- Verbannung;
- banishment; exile;
- confinamiento; destierro; exilio; extrañamiento;

vpl.: T1/152.

BANNINGHE = sub. afkondiging.
- proclamatio;
- proclamation;
- Bekanntmachung;
- proclamation;
- proclamación; publicación;

vpl.: Lo5/86,88.

BANNISSEMENT Zie:
- remis van ----/
- versmadenisse van ----/

BANNISSEMENT = sub. verbanning.
- exsilium; deportatio; relegatio;
- banissement; exil;
- Verbannung; Exil;
- exile; banishment; proscription;
- confinamiento; destierro; exilio; proscripción; extranamiento;

vpl.: Bl:Pl.Pr/63; Bl:Pl.Bra11; B1/18; C1/381; C2/885.

BANNISSEMENTE ENDE BALLINGHE = verbanning en banneling.
- exsilium, deportatio, relegatio et exsul;
- bannissement, exil et banni exilé;
- Verbannung, Exil und Verbannte(r);
- banishment, postcription and exile;
- exilio, confinamiento, destierro proscripción, extranamiento y exilado;

vpl.: C1/388; Bl.Pl.Pr.63; Bl Pl.Bra.11; B1/18; Bl.Pl.P.63; C2/885.

BANRATS Zie:
- baenderheer; baenreheer; baenrodse; baenroetse; baenrootse; baenrotse; banrotse; banrits; ----/

BANRITS Zie:
- baenderheer; baenreheer; baenrodse; baenroetse; baenrootse; baenrotse; banrotse; ----; banrats/

BANROTSE Zie:
- baenderheer; baenreheer;baenrodse; baenroetse; baenrootse; baenrotse;----; banrits; banrats/

BANSCHOUW = sub. gebied waarin geschouwd wordt cq. nagezien of waterlopen of andere geboden zaken enz. in orde zijn.
- territorium in quo fluctus et aggeres indespicuntur;
- ressort où on fait la visite/l'inspection des digues des cours d'eau, des canaux etc.
- Gebiet in dem "geschouwt" wurde cq. kontrolliert ob die Wasserläufe oder andere gebotenen Sachen usw. in Ordnung waren;
- territory in which was "schouwed" cq. examined if watercourses or other ordered things etc. were allright;
- territorio en el cual se efectúa un "schouw"(inspección) respectivamente donde se verifica si los corrientes del agua o las cosas mandadas están en orden;

vpl.: DKB 28.

BANT Zie:
- reciproquen ----/

BANTMOLEN Zie:
- recht van de ----/

BANTROEDE = sub. twijg.
- ramus;
- branchette;
- Zweig;
- twig;
- ramo;

vpl.: PB/II/106.

BAPTISE(E)REN ENDE NOEMEN = vb. dopen, noemen, met name.
- baptizo I; nomen impono III; nomino I;
- baptiser; nommer;
- taufen; nennen;
- baptise; denominate; designate; point out; mention;
- bautizar; imponer el nombre;denominar; llamar; nombrar; nominar;

vpl.: C1/325; PvB8/134; EE/17.

BAPTISTENDACH Zie:
- sint ----/
- sint Jans----/

BARATERIE DU PATRON = bedrog van de schipper; baraterie.
- suppressio patroni;
- baraterie du patron;
- Betrug des Schiffers; Baratterie
- deceit of the master;
- baratería de capitán; baratería de patrón;

vpl.: Lo4/246.

BARATTE Zie:
- contract oft ----/

BARBARENDACH Zie:
- Sente ----/

BARBARIJE Zie:
- te ---- oft heydenissen waert/

BARBARISSCHE OMBILLICHEYT = taut. barbaarse onbillijkheid.
- injustitia barbarica;
- injustice barbare;
- barbarische Ungerechtigkeit;
- barbaric injustice;
- injusticia bárbara;

vpl.: PB/II/232.

BARBIER; BAERBIER; BAERTMAKER; BAERTSCHERER;BAERTSCHEERE; BARTMAKER; BAERDEMAKER; BARDEMAKER;BAERTMAKERE = sub. baardscheerder.
- tonsor;
- barbier;
- Barbier;
- barber;
- barbero;

vpl.: C1/522.

BARCQUEN Zie:
- schuyten ---- oft heuden/

BARDAX; BARDAEX; BARDAXE; BERDAX; BAERDAX; BAERDHAEX = sub. tweesnijdende bijl.
- bipennis;
- hache à deux tranchants;
- doppelschneidendes Haumesser;
- chopper;
- hacha de doble filo;

vpl.: T1/337.

BARDAXE Zie:
- bardax; bardaex;----; berdax; baerdax; baerdhaex/

BARDAXEN OFT BREEMESSE = kapmes of tweesnijdende bijl.
- (securis) bipennis;
- hachoir ou hache à deux tranchants;
- Haumesser;
- chopper;
- picador o hacha de doble filo;

vpl.: T1/337.

BARDEMAKER Zie:
- barbier; baerbier; baertmaker; baertscherer; baertscheere; bartmaker; baerdemaker;----; baertmakere/

BARDESSCHE Zie:
- bordessche oft berder;----;bartessche; bertessche/

BARDSE Zie:
- bargie; barge; baerdse; baertse; bairdse;----; barse/

BARE; BAER = sub. barensteel (verkorte dwarsstreep in de wapenkunde)
- tignum transversus in scientia armorum;
- lambel;
- Turnierkragen;
- slanting baton;
- lambel;

vpl.: PB/II/337.

BAREN Zie:
- gecrijgen oft ----/

BAREVOET Zie:
- bervoets; baervoets; berft; berfvoets; barvoets;----; baerevoet/

BARGE Zie:
- bargie;----; baerdse; baertse; bairdse; bardse;barse/

BARGE OFT GELTEN = onvruchtbaar gemaakte zeug of vrouwelijk varken.
- femina sus sterilisata;
- truie stérilisée;
- sterilisiertes Mutterschwein;
- sterilized sow;
- cochina esterelizada;

vpl.: Ca2/12.

BARGIE; BARGE; BAERDSE; BAERTSE; BAIRDSE; BARDSE; BARSE = een soort oorlogschip dat met riemen kon worden voortbewogen en veel zeil voerde; beurtschip; trekschuit.
- navis bellica; navis;
- vaisseau de guerre qui pouvait naviguer au moyen de rames et qui avait beaucoup de voiles; chaland de halage;
- eine Art Kriegsschiff das mit Riemen konnte fortbewogen werden und vieles Segel führte; Börtschiff; Treckschute;
- war-barge; market-boat; tow-boat;
- suerte de buque de guerra, trasladado con remos y llevando mucha vela, embarcation que navega a la sirga, barco;

vpl.: PB/III/452; PB/IV/133; PvB7/162.

BARICHTICH = adi. spelig bij schapen.
- coeundi ardens (ardeo II ppr.) catuliens (catulio IV ppr.) subans (subo I ppr.) pruriens (prurio IV ppr. ad coitum;
- en rut; en chaleur; en folie;
- läufig; brünstig;

- rutting;
- en celo;

vpl.: AKB 12.

BARILLE Zie:
- tonneke ende ----/

BARILLE SOUT = vat zout van 163,6 liter.
- vas, dolium salis;
- tonneau,baril de sel;
- Fasz Salz;
- tun, barrel of salt;
- barril de sal de 163,6 litros;

vpl.: PB/II/64; PB/III/326.

BARN Zie:
- borne; born; boorn;----; bern/

BARNEN Zie:
- bernen; berrenen;----/

BARNEND; BRENDEND = ppr.brandend.
- ardeo II.ppr; ardens;
- brûlant; ardent;
- brennend;
- burning;
- ardiente;

vpl.: DVB 109.

BARNENDE Zie:
- uitgange van de brendende keerse;---- keersse/

BARNINCHOUT Zie:
- bernhaudt; bernhout; bernehout; berninchout;----/

BARNINGE Zie:
- berninge;----; borninge/

BAROEN = sub. baron.
- baro;
- barrique;
- Baron;
- baron;
- barón;

vpl.: C2/821.

BARRE = hom.sub. 1.(linker)schuinbalk in wapen 2. staaf edelmetaal.
- 1.asser 2.later aureus aut argentas;
- 1.barre 2.lingot ou barre de métal precieux;
- 1.Schräglinksbalken in Wappen 2.Barren;
- 1.bar 2.bar;
- 1.barra 2.lingote de metal preciso;

vpl.: PvB10/21; PvB5/361.

BARRIER = hom.sub.1.slagboom; tolboom 2.beletsel, hinderpaal.
- 1.repagula vectigalis 2.impedimentum;
- 1.barrière du péage 2.obstacle;
- 1.Schlagbaum; Barriere; Zollbaum 2. Hindernis;

- 1. barrier 2.obstacle; impediment
- 1.barrera donde secobra el peaje 2. impedimento;

vpl.: T2/144.

BARRIER RECHT = tolboomrecht.
- ius sepium quibus via vectigalia clauditeur vehiculus;
- droit de barrière;
- Zollschranke;
- right of turnpike;
- tarifa aduanere; derecho de barrera de peaje;

vpl.: PvB5/431.

BARRINGE Zie:
- beringe; berringe;----; borringe/

BARSE Zie:
- bargie; barge; baerdse; baertse; bairdse; bardse;----/

BARSEN Zie:
- baeren; baersen;----/

BART Zie:
- bert; bort;----/

BARTESSCHE Zie:
- bordessche oft berder; bardessche;----; bertessche/

BARTHOLOMEUSDACH Zie:
- sente bartholomeus daeg sijnde ----/
- sint ----/
- sente ----/
- 25 aug.----/

BARTMAKER Zie:
- barbier; baerbier; baertmaker; baertscherer; baertscheere;---- baerdemaker; bardemaker;baertmakere/

BARVOETS Zie:
- bervoets; baervoets; berft; berfvoets;----; barevoet; baerevoet/

BASELER Zie:
- basereele----/

BASEREELE; BASELER = mes genoemd basereel.
- culter dictus "basereel";
- couteau dit baseler;
- eine Art Messer;
- a knife, called "basereel";
- cuchillo llamado "baserel";

vpl.: Lo6/276.

BASETTE = een bepaald soort kaartspel.
- genus lusus paginarum;
- la basette;
- Art von Karten spielen;
- kind of card-playing;

- un determinado juego de naipes;

vpl.: PvB5/95.

BASILISKE = sub. veldgeschut.
- basiliscus; tormentum bellicum;
- canon;
- Geschütz; Kanone;
- basilisk; a large brass cannon;
- basilisco; una especie de cañon;

vpl.: PvB1/360.

BASIS EN GRONTSLAGH = taut. grondslag.
- fundamentum;
- fondement;
- Grund;
- foundation; basis;
- fundamento; base;

vpl.: LPS 84.

BASSE = sub. naam van een stuk geschut.
- machina muralis;
- nom d'une pièce d'artillerie;
- Name eines Stückes Geschütz;
- name of a gun;
- nombre de una pieza de artillería; canon;

vpl.: PB/III/218.

BAST = sub. strop.
- laqueus;
- corde; hart;
- Strang;
- halter; rope;
- horca;

vpl.: T1/134.

BASTAARD(EN) Zie:
- ----;bastaerd(en); bastaert/
- gelegitimeerde----/
- octroye van ----/
- ongetroude ---- kinderen/
- overwonnen ----/
- recht van verval van ----/
- rom ----/
- simpelen ----/
- struijck van ----/
- verval van ----/

BASTAELGE Zie:
- bataille; bataelge; batalge; ba - taelgie; bataeldie; batalie; battalie; botaelde; betaelge;----/

BASTAERDE GOEDEN = goederen van onwettig geborenen; van onechte kinderen.
- bona illegitimorum; nothorum; spuriorum;
- biens de bâtards;
- Güter von Bastärden; unehelichen Kindern;
- goods property of bastards;
- bienes de bastardos; hós ilegítimos;

vpl.: C1/658; Lo6/4.

BASTAERD(E); BASTARD; BASTAERTKIJNDE/-KIJNT = sub.1.bastaard, onecht kind, onwettig kind, speelkind, kind in overspel verwekt door een gehuwde, een priester of een monnik (Lier) 2. kind waarvan de vader onzeker is. 3.kind waarvan de moeder een slet is.
- suprius (a), infans (puer,filius vel filia) adulterinus(a); illigitimus(a); nothus; hibrida;
- bâtard, enfant naturel ou illégitime; enfant dont la mère est douteux; enfant dont la mère est un une catin;
- uneheliches Kind; Kind dessen Vater unsicher ist; Kind dessen Mutter ein Luder ist;
- bastard; illigitimate child;child whose father is uncertain; child whose mother is a slut;
- hijo bastardo, hijo espurio; hijo ilegitimo; hijo natural; hijo cuyo padre es dudoso; hijo cuya madre es una fulana;

vpl.: DVB 37; T2/68; B2/76; C2/1024, 898; B1/91; T1/504,355.

BASTAERDEN Zie:
- verval van ----/

BASTAERDEN ERVEN AB INTESTATO NIET = onwettige kinderen erven niet als de erflater is overleden zonder testament.
- filii illegitimi non hereditate acquirunt si testator sine testamento mortuus est;
- bâtards n'héritent pas si le testateur est défunt sans testament;
- ungesetzliche Kinder erben nicht wenn der Erblasser ist gestorben ohne Testament;
- illegitimate children do not inherit when the testator died without last will;
- hijos ilegítimos no heredan si el testador se murío sin testamento;

vpl.: B2/24.

BASTAERDIE Zie:
- bastaerdije;----/

BASTAERDIJE; BASTAERDIE = sub. onwettigheid; bastaardij.
- stemma illegitima; thorus illegitimus;
- bâtardise;
- Rechtswidrigkeit;
- illegality;
- bastardía;

vpl.: C1/36.

BASTAERT KYNDE/KYNT Zie:
- bastaerd(e); bastard;----/

BASTAERTKINDEREN; BASTAERDEN KINDEREN Zie:
- natuerlijcke ende ----/
- ongetroude en ----/

BASTAERT KINDEREN GOEDEN VOLGEN DEN HEERE = rechtsadag de goederen van bastaarden vererven op de Heer.
- bona spuriorum succedunt in Dominum;
- le prince succède dans les biens des bâtards;
- die Güter von Bastarden vererben sich auf den Herrn;
- the goods of bastards go to the lord;
- los bienes de bastardos se entregan al Señor;

vpl.: C1/624.

BASTAERT MAKEN = een ander dan de wettige vader aanwijzen als verwekker van een kind, waardoor dit onwettig zou worden.
- alium quam patrum legitimum indicare ut genitorem filii, quo hoc illegitimum fieret;
- faire bâtard;
- einen anderen als den gesetzlichen Vater anweisen als Erzeuger eines Kindes wodurch es ungesetzlich werden sollte;
- designate somebody else as procreator of a child by which it should become illegitimate;
- indicar a otro que el padre legitimo, por lo cual el hijo se vuelve bastardo;

vpl.: C1/625.

BASTANDE ENDE AUTENTYCKE BESCHEIDEN = taut. ambtelijke geloofwaardige brieven.
- litternas officiales credibiles;
- lettres officielles et dignes de foi;
- amtliche glaubhafte Briefe;
- official credible letters;
- cartas oficiales y auténticas;

vpl.: PB/II/336.

BASTANDT ENDE STERCK = taut. stevig.
- robustus;
- fort;
- solid;
- strong;
- robusto; sólido;

vpl.: C1/184.

BASTANT = opgewassen.
- sufficiens; satis;
- suffisant; assez;
- hinlänglich;
- proff. equal;
- bastante; suficiente;

vpl.: MGG 106.

BASTARD; BASTAERT KYNDE Zie:
- bastaerd(e);----/

BASTARDIJE Zie:
- struijck van ----/
- teecken van ----/

BASTARDT = sub. zoete franse wijnsoort.
- vinum dulce gallicum;
- espèce de vin doux français;
- Art süszer französicher Wein;
- type of sweet french wine;
- tipe de vino dulce francés;

vpl.: PB/II/33.

BASTARDYE Zie:
- teecken van ----/

BASTART SONDER WITTIGE GEBUERTE = bastaard zonder wettige nakomeling.
- nothus sine progenie legitima;
- bâtard sans decendant légitime;
- Bastard ohne legitime Nachkomme
- bastard without legitimate offspring;
- bastardo sin descendencia legítima;

vpl.: B1 v.d.V/100; C2/900.

BASTEL OFT WEET = taut. wede blauwe verfstof.
- vitrum;
- guède pastel;
- Pastell;
- woad;
- substancia colorante de color azul;

vpl.: PvB1/367.

BASTONADEN = sub. afrossing met stokslagen.
- propulsare;
- bastonnade;
- abprügeln;
- bastinado;
- zurra con palos;

vpl.: PB/IV/3.

BAT Zie:
- beth; bet;----/
- te ----/
- te ---- gade te slaan/
- te ---- te verhueden/

BATAELDIE Zie:
- bataille; bataelge; batalge; bataelgie;----; batalie; battalie; botaelge; betaelge; bastaelge/

BATAELGE Zie:
- bataille;----; batalge; battaelge; bataelgie; bataeldie; batalie;battalie; botaelge; betaelge; bastaelge/

BETAELGE Zie:
- bataille; bataelge; batalge; bataelgie; bataeldie; batalie; battalie; botaeldie;----; bastaelge/

BATAELGIE Zie:
- bataille; bataelge; batalge; bataelge;----; bataeldie; batalie; battalie; botaelge; betaelge; bastaelge/

BATAILLE; BATAELGE; BATALGE BATTAELGE; BATAELGIE; BATAELDIE; BATALIE; BATTALIE; BOTAELGE; BETAELGE; BASTAELGE = sub. veldslag.
- proelium;
- bataille;
- Feldschlacht;
- battle;
- batalla campal;

vpl.: PvB9/185.

BATALGE Zie:
- bataille; bataelge;----; battaelge; bataelgie; bataeldie; batalie; battalie; botaelge; betaelge;bastaelge/

BATALIE Zie:
- bataille; bataelge; batalge; bataelge; bataelgie; bataeldie;----; battalie; botaelge; betaelge; bastaelge/

BATE Zie:
- te stade of te ---- komen/

BATE; BAET = sub. voordeel.
- commodum; emolumentum; lucrum
- avantage; bénéfice;
- Vorteil;
- advantage; benefit;
- ventaja; beneficio; ganancia; utilidad; provecho;

vpl.: T2/100.

BATE ENDE (PROFFIJT) VOIRDEEL = taut. voordeel.
- commodum;
- avantage; profit; bénéfice;
- Vorteil;
- advantage; benefit;
- provecho; ventaja; beneficio; ganancia; utilidad;

vpl.: T1/444, 514; T2/100.

BATEN Zie:
- succureren ende te ---- comen/
- vruchten,---- ende proffijten/

BATEN ENDE VROMEN = taut. inkomsten, baten.
- emolumenta;
- (profits) recettes;
- Einkünfte;
- income;
- ingresos;

vpl.: PvB1/449.

BATEN; PROFIJTEN ENDE VRUCHTEN = taut. opbrengsten.
- fructus;
- fruits; avantages et profits;
- Erträger;
- yields; produce and profit;
- producción; productos; rendimiento ingresos; provechos;

vpl.: C1/288.

BATSTOVE; BADESTOVE; BADESTOOF = sub. zweetbad.
- balineae;
- étuve;
- Badehaus;
- bathing establishment;
- sudadero; baño de vapor; estufa;

vpl.: Lo3/228.

BATTAELGE Zie:
- bataille; bataelge; batalge;----; bataelgie; bataeldie; batalie; battalie; botaelge; betaelge; bastaelge/

BATTALIE Zie:
- bataille; bataelge; batalge; bataelge; bataelgie; bataeldie; batalie;----; botaelge; betaelge bastaelge/

BAVENSDAGH Zie:
- Sint ----/

BAUDE Zie:
- bouwen;----/

BAUMAN; BOUMAN; BOUWMAN; BUWMAN = sub. landbouwer.
- agricola;
- agriculteur;
- Landmann;
- farmer; peasant;
- agricultor;

vpl.: Cr2/1013/5.

BAUWINGE = sub. verbouwing.
- refectio;
- reconstruction;
- Umbau;
- rebuilding;
- reforma del edificio; reconstrucción;

vpl.: PvB6/177.

BAYE; STAMET OFT CARSEYE = sub. taut. soort wollen stof van grof gekeperd laken.
- burra; gausape; pannusvili raro et tenui;
- bure; revêche;
- eine Art wollener Stoff von grob geköpertem Tuch; Boi;
- kind of woolen cloth of twilled linen; baize; coarse woolen material;
- clase de tela de lana de paño

grueso cruzada; bayeta;
- vpl.: PB/2/39; C1/203; PvB1/330, 246.

BAYEN Zie:
- scheerder van ----/

BAYEN; BADEN; BAEYEN = vb. baden. in bad gaan.
- lavor I;
- prendre un bain; se baigner;
- baden; die Bäder behmen;
- to bathe;
- bañarse; tomar un baño;

vpl.: T1/281; T2/369.

BEACTIONEEREN = vb. recht vorderen.
- actionem intendo III; iudicio persequor III;
- poursuivre en justice; intenter un procès;
- Recht fordern;
- demand justice;
- reclamar su derecho;

vpl.: DVB 74.

BEAMPTSCHRIJVINGE BEWAERDER ENDE TABELLIOEN = bewaarder van notarieele acten contracten; testamenten enz.
- custos actuum tabellionis;
- dépositaire des documents notariés;
- Bewahrer von notarielle Akten;
- keeper of notarial acts;
- depositario de actas; contratos; testamentos notariales;

vpl.: PvB5/558.

BEARGEREN = vb. beschadigen.
- laedo III;
- détériorer;
- beschädigen;
- damage;
- deteriorar; dañar; estropear; avariar;

vpl.: Lo1/630.

BEBOESEMEN METTER MAEGHTAELEN = vb. iemands afstamming bewijzen door de graad van bloedverwantschap aan te tonen.
- probare originem alicuius per gradum consanguinitatis;
- montrer l'origine d'une personne par le degré de la parenté;
- jemands Abstammung beweisen durch den Grad des Blutsverwandtschafts zu zeigen;
- to prove someone's descent by indicating the degree of consanguinity;
- probar la descendencia de una persona mostrando el grado de parentesco;

vpl.: Cr2/974.

BEBRIEFT Zie:
- ghegoeijt ende ----/
- transactie ----/
- transactie overdragen, geslooten, gestipuleert ende ----/

BEBRIEFT = ppf. beschreven in een akte.
- descriptum in lege;
- mis par écrit dans un acte;
- beschrieben in einer Urkunde;
- described in a document, in an act;
- puesto por escrito un una acta; dejado constancia (de ello) en una acta; registrado en una acta;

vpl.: B1/71; C2/895.

BEBRIEFT OFT BEVOORWAERT = taut. overeengekomen.
- consentitum;
- convenu;
- vereinbart;
- agreed;
- convenido;

vpl.: PB/II/162,161.

BEBRIEVEN OFT BELLEN = schrijven of omroepen.
- litteras facere aut sonare;
- faire des lettres ou sonner;
- schriftlich oder durch läuten bestätigen;
- describe or cry;
- escribir o pregonar;

vpl.: Lo3/310.

BEBRUIJCKEN = vb. gebruiken.
- utor III;
- employer; faire usage de; se servir de;
- gebrauchen;
- use;
- utilizar; usar; servirse de;

vpl.: LPS 41.

BECALANGEREN; CALANGEREN Zie:
- becalangieren;----/

BECALANGIEREN; BECALANGEREN; CALANGEREN = vb. bekeuren aanklagen; beboeten.
- exigo III multam; vexo I aliquem multa; irrogo I multam;
- plaindre; accuser; punir d'une amende; calanger;
- Protokoll machen; protokollieren; eine Geldstrafe auferlegen; bestrafen;
- fine; accuse; impose a fine;
- denunciar; acusar; imponer una multa; multar;

vpl.: BVB 42; DKB 10,11; AKB 3; B2/44; C2/1018.

BECAME Zie:
- abel (habel) ende bequame;----;

bequaem; abil; but ende bequaeme/
- bequaam;----/

BECANLANGIEREN Zie:
- becalangeren;----/

BECKE(N) Zie:
- tennen ----/
- houten ----/
- omghetuymde ----/

BECKEN; BECKIN; BECKIJN = sub. bekken; afwasbak; waskom.
- piscina; lavatorium; laboum;
- bassin;
- Becken; Waschbecken;
- basin; washing-up bowl; wash-basin;
- fuente; baciá; palangana;

vpl.: Lo5/398; Lo3/180; C1/431, 735.

BECKENEELE OFT STALEN STORMHOED = taut. helm.
- galea;
- casque;
- Helm;
- helmet;
- casco; yelmo; celada; morrión; capacete; capellina;

vpl.: PB/III/219.

BECKER Zie:
- broodtmaecker; brootmaker; backer;----; beckere; baker/

BECKERE Zie:
- broodtmaecker; brootmaker; backer; becker;----; baker/

BECKERIE Zie:
- beckershuys; backerie;----; backershuys/

BECKERS Zie:
- backers;----; kerve/

BECKERSHUYS; BACKERIE; BECKERIE; BACKERSHUYS = sub. bakkerij.
- pistrina;
- boulangerie; fournil;
- Bäckerei; Bäckereihaus;
- bakery;
- panadería;

vpl.: E&B/14; PvB1/45; C12/1045; EB 14.

BECKERS KERVE = schuld aan de bakker aangeduid door een of meer kerven op een kerfstok als teken van levering van brood.
- mulcta pistori signata una aut pluribus crenis in tessera ut signum traditionis panis;
- taille de boulanger;
- Kerben auf dem Kerbholz eines Kunden beim Bäcker, die Grösse der Schulden anzeigend;

- debt to the baker designated by notches on the tally;
- tarja del panadero;

vpl.: LoV/320.

BECKIJN Zie:
- becken; beckin;----/

BECKIN Zie:
- becken;----; beckijn/

BECLACHTBOETE = sub. boete opgelegd naar aanleiding ener ingebrachte en juist bevonden klacht.
- mulcta imposita propter querelam inductam et veram inventam;
- amende imposée par suite d'une plainte portée et jugée correctement;
- Strafe aufgelegt anläszlich einer eingebrachten und richtig befunden Klage;
- fine imposed according to an alleyed and found true correct complaint;
- multa impuesta con motivo de querella presentada y aprobada;

Cr2/1342.

BECLACHTEN; BECLAEGEN; BECLAGEN = vb. beklagen; beklag doen van onrecht; aanklagen.
- queror III; expostulo I; accuso I; iacto I; querimonias; querimoniam habeo II; conqueror III; querulam interpono III;
- se plaindre;
- sich beschwerden; beklagen; Beschwerde erheben;
- complain;
- quejarse;

vpl.: DVB 8; LPS 49.

BECLAECHDE = sub. beklaagde.
- accusatus;
- accusé; assigné;
- Beklagte(r); Angeklagter;
- the allused; defendant;
- acusado; demandado; reo;

vpl.: PB/II/68; Lo6/312.

BECLAEGEN Zie:
- beclachten;----/

BECLAEGHEN PANDT = grond voorwerp van de klacht.
- fundi, causae (res) accusationis; fundi, causae (res) expostulationis apud iudicem;
- fonds objet de la plainte;
- Grundstück, das der Gegenstand der Klage ist;
- ground as object of the complaint;
- terreno objeto del pleito;

vpl.: C1/286.

BECLAEGT GOET = in beslag genomen goed.

- bonum occupatum;
- bien calangé;
- beschlagnahmtes Gut;
- impounded goods;
- bienes secuestrados; bienes embargados;

vpl.: Ca2/4.

BECLAGEN Zie:
- beclachten; beclaegen;----/

BECLAGHEN Zie:
- daghen oft ----/

BECLEIJFT = ppf. besmet.
- infectus; inficio III;
- infecté;
- infiziert; angesteckt;
- infected;
- contagiado;

vpl.: AKB 12.

BECLEMMEN Zie:
- beclimmen;---- /

BECLIMMEN; BECLEMMEN = vb. in rechten aanspreken.
- actionare;
- actionner;
- gerichtlich vorgehen;
- sue for, bring an action against;
- poner pleito a; proceder judicialmente; citar a uno ante el tribunal;

vpl.: Lo6/516.

BECLIPPEN = vb. betrappen.
- comprehendere;
- surprendre; prendre sur le fait;
- ertappen;
- detect;
- atrapar; coger; sorprender;

vpl.: PB/II/417.

BECLIPT Zie:
- achterhaelt oft ----/

BECOEMPT = ppf. nabij komt.
- similem esse alicui; prope accedere appropinquare;
- ressembler;
- ähnlich sein;
- approach; be like;
- ser parecido; ser similar;

vpl.: T2/289.

BECOMMERDE STERFHUIJSEN = met schulden bezwaarde sterfhuizen.
- domus funesta oberatus;
- mortuaires obérées;
- mit Schulden belastete Sterbehäuser;
- mortgaged houses of mourning;
- casas mortuarias gravadas de deudas;

vpl.: Lo7/218.

BECOMMEREN OFT ARRESTEREN = taut. in verzekerde bewaring stellen.
- comprehendo III;
- arrêter, mettre sous les verrous
- in sichern Gewahrsam nehmen;
- arrest;
- detener; arrestar; prender;

vpl.: B1/31; C2/887.

BECOMMEREN OFT MOLESTEREN = taut. last veroorzaken; lastig vallen.
- molestiam afferre;
- molester; importuner;
- belästigen;
- importune;
- molestar; importunar;

vpl.: PB/II/340.

BECOMMERING(E); BECOMMERINGH(E) OFT ARREST = hom.sub. 1. hinderlijk ding 2.inhechtenisneming 3. bezigheid.
- 1.res molesta 2.retentio 3.occupatio, negotium;
- 1.chose embarrassante 2.saisie, 3.occupations;
- 1.hinderliches Ding 2.Verhaftung, Beschlagnahme 3.Beschäftigung;
- 1.inconvenient thing 2.capture 3.occupation;
- 1.cosa molesta, cosa incomoda 2.arresto; detención 3.occupación; empleo; faena;

vpl.: Lo1/632; Lo4/510; C1/40.

BECOMMERINGHE OFT HERKENTENISSE = taut. belasting.
- tributum;
- taxe;
- Steuer;
- tax;
- impuesto; tributo;

vpl.: PB/III/466, 427.

BECOMMERINGHE OFT LETSEL = taut. belemmering.
- impedimentum;
- empêchement;
- Hindernis;
- impediment;
- impedimento; estorbo; obstáculo; onstruccion; traba; engorro;

vpl.: PB/III/314.

BECOMMERT STERFHUIJS = met schulden bezwaard sterfhuis.
- domus funesta gravata;
- mortuaire obérée;
- mit Schulden belastetes Sterbehaus;
- house of the deceased burdened with debts;
- casa mortuaria cargada de deudas;

vpl.: Lo5/182; C1/426.

BECOMMERT STERFHUIJS ACHTER EN LAETEN = een sterfhuis achterlaten met belaste goederen.
- domum funestam relinquere bonis gravatis;
- laisser une mortuaire obérée;
- ein Trauerhaus hinterlassen mit belasteten Gütern;
- leave behind a mortgaged house of the deceased;
- dejar una casa mortuoria gravada;

vpl.: C1/426.

BECOMPSTE OFT VINDEN = taut. behagen; welgevallen.
- placeo II;
- plaire;
- gefallen;
- please;
- placer; gustar; agradar; complacer;

vpl.: PB/III/338.

BECONDICHEN; BECONDIGEN; BEKUNDIGEN = vb.1.doen afkondigen 2.waarschuwen.
- 1.promulgationem iubere 2.prodo III; pronuntio I;
- 1.faire promulguer; publier 2. avertir; aviser;
- 1.verkündigen laszen 2.warnen;
- 1.make announce; 2.warn;
- 1.hacer promulgar 2.advertir; avisar; poner sobre aviso;

vpl.: PvB1/88; C1/10.

BECONDIGEN Zie:
- becondichen;----; bekundigen/

BECONT ZIJNDE = bekend zijnde.
- cognitus;
- connu;
- bekannt seinde;
- being known;
- conocido;

vpl.: B2/104.

BECORINGE Zie:
- becueringhe; bekeuringe;----/

BECORTEN Zie:
- abbrevieren oft ----/

BECORTINGE Zie:
- abbreviatie oft ----/

BECOSTINGE = sub.hom. 1.begroting 2.onkosten.
- 1.aestimatio 2.impensae;
- budget 2.frais;
- 1.Kostenanschlag 2.Unkosten;
- 1.estimate 2.expenses;
- 1.presupuesto 2. gastos;

vpl.: PvB8/343; Lo4/186.

BEC

BECROEN Zie:
- becroon;----; becroeninge; becroninge; becroonte/

BECROENINGE Zie:
- becroon; becroen;----; becroninge; becroonte/

BECRONINGE Zie:
- becroon; becroen; becroeninge; ----; becroonte/

BECROON; BECROEN; BECROENINGE; BECRONINGE; BECROONTE = sub.klacht; beklag; hinder.
- conquestio; incommodum conquestut; querimonia; querela; questus/ ex postulatio/ accusatio;
- plainte; reclamation; incommodité; embarras;
- Klage; Beschwerde; Verhinderung;
- complaint; hindrance;
- queja; reclamación; molestia; incommodidad; estorbo;

vpl.: MGG 30; C1/598; Cr2/1008, 980.

BECROON Zie:
- sonder ----/

BECROONDT ENDE SONDER BELETH = taut. zonder tegenwerking.
- sine obtrectatione;
- sans résistance; sans opposition;
- ohne Widerstand;
- without opposition;
- sin oposición;

vpl.: BVB 169.

BECROONEN Zie:
- beklaeghen oft hom.----/

BECROONEN = vb. hinderen.
- conqueror III; obtundo III; fatigo I; precibus;
- se soucier; fatiguer; importuner;
- inkommodieren; hemmen;
- impede;
- importunar; estorbar;

vpl.: BVB 169.

BECROONTE Zie:
- becroon; becroen; becroeninge; becroninge;----/

BECRUENINGHE Zie:
- doleancie oft ----/

BECRUIJPEN Zie:
- een wijf die huer laet----/

BECUERINGHE; BEKEURINGE; BECORINGE = sub. bekeuring; boeteoplegging.
- multam dicere alicui;
- verbalisation; imposition d'une pénitence;
- Protokoll; Busze-Auferlegung;
- fine;

BED

- multa; ponimiento de una multa;

vpl.: Cr2/1013/19.

BEDAEGHEN Zie:
- yemene omme ----/

BEDAEGHT Zie:
- bejaert ende ----/

BEDAGEN; BEDAGHEN = vb. dagvaarden.
- diem dicere;
- citer;
- vor Gericht laden;
- cite;
- citar; emplazar;

vpl.: PB/III/555.

BEDAGHEN Zie:
- bedagen;----/

BEDD, BULT EN ANDERE NOOTELIJCKE SERVITIE = bed, matras en andere benodigdheden.
- lectus; culcita el aliae res necessariae;
- lit; matelas et autres nécessités;
- Bett, Matratze und andere Notwendigkeiten;
- bed, mattrass and other necessaries;
- cama;cochón y demás utensilios;

vpl.: LPS 118.

BEDDE Zie:
- breken van den ----/
- broeder van geheelen ----/
- buycvast te ---- siec liggen/
- bij het scheijden van het ----/
- daer 't ---- is gescheiden/
- goeden in vollen ----vercregen/
- goeden in vollen----vercreghen/
- haest het ---- gescheurt is/
- het ---- geraeckt te sterven/
- het ---- scheijdt/
- het uijtgestorven----/
- inden ---- overgeven/
- in 't scheijden van den ----/
- in vollen ----/
- kinderen van den naervoorsten ----/
- kinderen van den voorsten----/
- kinderen van eersten----/
- naer dat d'---- gescheijden is/
- naert scheijden van den ----/
- naer het breken van den ----/
- naer 't scheijden van den ----/
- scheuren van ----der ouders/
- scheuringhe der echten ----/
- scheyden van den ----/
- scheijden van den ----/
- ten scheijden van den ----/
- van het ierste ----/
- wettige voorkinderen van den eersten ----/

- van wettighen ----/
- voorsten ----/
- zoo haast het ---- gescheurt is/

BEDDE; BEDDENE; BET = sub.bed.
- torus; lectus;
- lit;
- Bett;
- bed;
- cama; lecho;

vpl.: C1/29.

BEDDECLEEDT Zie:
- lijnen ----/
- tierenteijn----/
- wullen ----/

BEDDECLEET = sub. sprei
- aulaem;
- lodier;
- Bettdecke; Ueberdecke;
- bedspread;
- sobrecama; cubrecama; colcha de cama;

vpl.: Lo3/184.

BEDDECLEET VAN LIJNEN, WULLEN OFT TIRENTEYN = beddesprei van linnen, wol of tieretein.
- vestis stragula lintea, lanea aut pannus linolaneus; aulaem;
- courtepointe de lin, de laine ou de tire-taine; lodier;
- Bettdecke von Leinen, Wolle oder Beiderwand; Ueberdecke;
- bed-spread of linen, wool or linsey-woolsey;
- colcha de cama de hilo, lana o tiritaña; sobrecama;

vpl.: LoV/400; Lo3/184.

BEDDE-GELIJCKE Zie:
- goet dat van de ----/

BEDDEGELIJC = adv. volgens afstamming.
- in stirpes; secundum progeniem;
- selon descendance;
- abstammungsgemäsz;
- by virtue of descent;
- por ramo;

vpl.: T1/505.

BEDDEGHELIJCK Zie:
- ghedeijlt worden ----/

BEDDEGENOOT = sub. echtgenoot of echtgenote.
- consors tori; coniunx;
- époux, épouse; compagnon de lit;
- Gatte; Gattin; Ehegenosse;
- bed-fellow, husband, wife; spouse;
- cónyuge; consorte; esposo; compañero; concubino;

vpl.: B1/81; C2/897, 1030; B2/142.

BEDDEGENOTEN OFF GEHOUDE LUYDEN = taut. echtelieden.
- coniunges;
- conjoints; époux;
- Eheleuten;
- married couple;
- cónyuges; consortes; esposos;

v.d.V/85C2 /897/B1.

BEDDEN Zie:
- eerste, tweede, derde oft meer ----/

BEDDENE Zie:
- bedde;----; bet/

BEDDEPANNE; BEDPANNE; BEDTPANNE; BETPANNE = sub. gewoonlijk koperen dekselpot waarin gloeiende houtskool gebruikt wordt voor het voorwarmen van bedden.
- olla operculo cuprea in qua carbo flagrans facitur ad toros calefaciendos;
- ordinairement une marmite de cuivre avec une couvercle dans laquelle il y avait du charbon de bois ardent usé pour préchauffer les lits; bassinoère;
- Bettpfanne; Bettwärmer;
- warming-pan;
- olla de cobre con carboncillo ardiente para recalentar camas, tumbilla; calientacamas;

vpl.: C1/431; LoV/398; Lo3/180; PvB1/246.

BEDE Zie:
- ter ---- ende begheerte van/
- novale oft neghenjarighe ----/

BEDE, BEEDE, KONINGSBEDE = sub. een door de landsheer van zijn onderhorigen gevraagde "vrijwillige" gift.
- petitio domini ad imponendum tributa nova;
- pétition pour imposer une nouvelle charge;
- eine durch der Landesherrn von seinen Untergebenen gebetene "freiwillige" Gabe;
- a "voluntary" donation which was demanded by the sovereign lord from his subordinates;
- petición del senor para imponer una nueva contribución "voluntaria";

vpl.: DVB 38.

BEDE ENDE SUBSIDIE = sub. taut. bede opgelegd door de landheer.
- petitio a domino imposita;
- demande imposée par le Seigneur;
- Gebet auferlegt vom Grundherrn;
- prayer imposed by the landlord;

- oración (of = súplica) impuesta por el señor (rural);
vpl.: PB/II/336.

BEDEBIER = sub. lokbier.
- cerevisia allectans;
- bière d'appât;
- Lockbier;
- lurebeer;
- cerveza que atrae, cerveza tentadora;
vpl.: PB/IV/402.

BEDECKSEL Zie:
- door ----/

BEDECKT OFT GHEWELFT = taut. gewelft.
- tectus fornicibus;
- voûté;
- überwolbt;
- vaulted;
- abovedado;
vpl.: C1/192.

BEDECTE ENDE BEDRIEGELIJCKE CONTENCIE = betwist, verkapt en bedrieglijk gekijf.
- collusio;
- querelle captieuse et fallacieuse;
- versteckte und betrügerische Keiferei;
- veiled and deceptive quarreling;
- impugnable, disfrazado y engañozo disputa;
vpl.: T1/274.

BEDECTE ENDE GEVEYNSDE = taut. bedriegelijk.
- fraudulentus;
- trompeux; frauduleux;
- betrügerisch;
- deceitful; fraudulent;
- engañoso; fraudulento;
vpl.: T1/616.

BEDECKTE, GEBROKEN OFT GEFAILLEERDE PERSOONEN = personen waarvan het faillissement nog niet is uitgelekt.
- personnes dont la faillite n'a pas encore transpiré;
- Personen deren Bankrott noch nicht ist ausgeleckt, noch verborgen ist;
- persons whose bankruptcy is not trickled out;
- personas cuya quiebra no se ha divulgado todavía;
vpl.: Lo4/390.

BEDECTELIJC ENDE HEYMELIJC = taut. heimelijk.
- secreto;
- en secret; secretement;
- heimlich;
- clandestinely; secretly;
- disimuladamente, en secreto;

secretamente;
vpl.: T1/341, 410.

BEDECKTELIJCKEN; BEDECTELIKE; BEDECTELYCXST = adv. in het geniep; heimelijk.
- secreto, abscondite; latenter; tecte;
- secrètement;
- heimlich; heimtückisch;
- secretly; on the sly; stealthily; en secret;
- solapado; cubiertamente; en secreto; ocultamente; secretamente; veladamente;
vpl.: PvB1/268; T1/394.

BEDECKTHEIJDT = sub. bedrog; verheimelijking.
- fraus; fraudatio;
- dissimulation;
- Heuchelei; Betrug;
- deceit; concealment;
- escoundimiento; disimulación; ocultación;
vpl.: Lo7/54.

BEDECTELIKE Zie:
- bedecktelijcken; ----; bedectelycxst/

BEDECTELYCXST Zie:
- bedecktelijcken; bedectelike; ----/

BEDEGADER Zie:
- beydegaeder; beydegairder; beidegader; ----; beigader; beidegaer/

BEDEGHEN Zie:
- tot insolventie waren ----/

BEDELIEDE = sub.pl. belastingplichtigen.
- munifici;
- contribuables;
- Steuerpflichtigen;
- tax-payers;
- contribuyentes;
vpl.: PvB1/100.

BEDELIJCKE DIENST DOEN = belasting invorderen.
- vectigalia poscere;
- percevoir l'impôt;
- Steuer einfordern;
- gather tax;
- cobrar impuestos;
vpl.: PvB1/100.

BEDELLE = sub. pedel.
- accensus academicus;
- appariteur;
- Pedell;
- beadle;
- bedel del tribunal;
vpl.: PB/II/96.

BEDEMEESTER = sub. invorderaar cq. ophaler van de bede.
- exactor;
- receveur des suppliques;
- Einforderer von der Bitte;
- collector of the request;
- el que redacta una súplica;

vpl.: PB/III/381.

BEDEN Zie:
- beyden; beiden;----; beijden/

BEDEN Zie:
- dinc bij ----/
- exactien, taillien ende ----/
- excessive oft te hooch geseth in der ----/
- noch met ----/
- sonderlinger ----/
- tot heure sonderlinger ----/
- noch met fortsen noch violencien noch uut ----/

BEDEN EN IMPOSITIEN = door de landsheer van zijn onderhorigen gevraagde "vrijwillige" giften en belastingen op verbruiksgoederen.
- donationes voluntariae et impositae;
- dons et contributions "volontaires" des subordonnés au souverain sur des objets de consommation;
- durch den Landsherrn "gebetene" freiwillige" Gaben und Verbrauchssteuer;
- "voluntary" donation to the sovereign lord and consumption-tax;
- donaciones "voluntarias" e impuestos de consumó, pedidos de los subordinados por el príncipe

vpl.: DVB 38.

BEDENCKELIJCKE; BEDENKELIKE = boosaardig.
- malignus; malevolus; malitiosus;
- malin; malitieux; méchant;
- bösartig;
- malicious; malign;
- malicioso- maligno;

vpl.: BVB 155.

BEDENCKEN Zie:
- in ----/

BEDEN EN IMPOSITIEN = door de landsheer van zijn onderhorigen gevraagde "vrijwillige" giften en belastingen op verbruiksgoederen.
- voluntariae et impositae;
- dons et contributions "volontaires" des subordonnés au souverain sur des objets de consommation;
- durch den Landesherrn "gebetene" "freiwillige" Gaben und Verbrauchssteuer;
- "voluntary" donation to the sovereign lord and consumption-tax;
- donaciones "voluntarias" e impuestos de consumo, pedidos de los subordinados por el príncipe;

vpl.: DVB 38.

BEDENKELIKE Zie:
- bedenckelijcke;----/

BEDENWIL Zie:
- om ----/

BEDERF; BEDERVENISSE; BEDERFFENISSE = sub. ondergang; bederf.
- ruina; obitus; pernicies; corruptio;
- ruine; corruption;
- Ruinierung; Verwesung; Fäulnis;
- destruction; corruption;
- ruina; corrupción;

vpl.: C1/462, 455; PvB6/153.

BEDERFFENISSE Zie:
- bederf; bedervenisse;----/
- grontlycke ----/
- groote ----/
- ruyne ende ----/

BEDERFFELIJCKE Zie:
- smiltbaere oft ---- goederen/

BEDERFFENISSE ENDE DESTRUCTIE = taut. vernietiging; verwoesting.
- demolitio;
- destruction;
- Vernichtung; Zerstörung;
- destruction; havoc;
- destrucción; aniquilación; destrozo; anonadamiento; desolación;

vpl.: PB/III/17.

BEDERFFENISSE ENDE RUYNE = taut. verval; bederf.
- corruptio;
- ruine; corruption;
- Verfall; Fäulnis;
- decay; corruption;
- ruina; corrupción;

vpl.: PB/II/343.

BEDERVEN = sub. schaden.
- nocere;
- nuire à;
- schaden;
- to spoil;
- perjudicar a;

vpl.: PvB6/153.

BEDERVEN OFT PERICKLITEREN = taut. in slechte staat verkeren; bederven; schaden.
- periclitor I; noceo III;
- péricliter; pourrir; se perdre;

nuire à;
- verloren gehen; schaden;
- be in danger; be lost; to spoil;
- correr peligro; perderse; perjudicar a;

vpl.: PvB1/415; PvB6/153.

BEDERVENISSE Zie:
- bederf;----; bederffenisse/

BEDESETTER Zie:
- bedesettere;----; beedesetter/

BEDESETTERE; BEDESETTER; BEEDESETTER = sub. functionaris die belasting pachtte, omsloeg en inde o.a. Koningsbede.
- exactor, qui conducit petitionem domini;
- fonctionnaire qui prend à ferme repartit et reçoit les impôts cq. le "bede" du seigneur;
- Funktionär der die Steuer pachtete und einkassierte cq. die "Bede" des Herrn;
- tax-collector cq. functionary who rented the "bede" of the lord and then got it in;
- funcionario cq. receaudador de impuestos, que toma en arrendamiento el "bede" del senor;

vpl.: Lo7/274; DKB 16; C1/699.

BEDEVAERT Zie:
- porren een ----/

BEDEWIL Zie:
- om ----/

BEDEWYN = sub. lokwijn.
- vinum allectans;
- vin d'appât;
- Lockwein;
- lurewine;
- vino que atrae (of= que tenta); vino tentador;

vpl.: PB/IV/402.

BEDIEDEN; BEDUDEN; BEDIEN = vb. beduiden.
- significare;
- signifier;
- bedeuten;
- mean; signify;
- significar; querer decir;

vpl.: T2/288.

BEDIEDENISSE; BEDUDENISSE; BEDIETNISSE; BEDIENISSE = sub. betekenis; beduiding; verklaring.
- significatio; sententia; interpretatio; declaratio;
- signification;
- Bedeutung;
- meaning; sense; signification;
- significación; significado; sentido; acepción;

vpl.: T2/121, 289.

BEDIEN Zie:
- bedieden; beduden;----/

BEDIENGHEN Zie:
- beleijden ende ----/

BEDIENGHEN; BEDINGEN = vb. voor het gerecht brengen.
- discepto l;
- citer qn. en justice, porter une chose devant les tribuneaux;
- für das Gericht bringen;
- take (the matter) to court;
- llevar un asunto ante el tribunal;

vpl.: C1/74.

BEDIENISSE Zie:
- bediedenisse; bedudenisse; bedietnisse;----/

BEDIETNISSE Zie:
- bediedenisse; bedudenisse;----; bedienisse/

BEDINGE = vb. overeenkomst.
- conventio;
- convention;
- Uebereinkunft;
- agreement;
- convención (in de zin der wet); contract = contrato; convenio;

vpl.: Cr2/1041.

BEDINGEN Zie:
- bevel om te ----/

BEDINGEN Zie:
- bedienghen;----/

BEDINGEN; BEDINGHEN = hom.vb. 1. bepleiten 2.bedingen 3.voor het gerecht dagen 4.berechten, beslissen in rechte.
- 1.defendo III 2.paciscor III; depaciscor III; stipulor I; condico III 3.in iudic ium voco I 4.discepto I;
- 1.plaider 2.stipuler, conditionner 3.mander à comparaitre 4.accuser, juger;
- 1.verteidigen 2.bedingen, verordnen 3. vor Gericht laden 4. aburteilen;
- 1.to plead 2.condition, stipulate 3.summum to appear in court 4. try;
- 1.abogar; defender; propugnar 2.estipular, condiciona 3.citar ante la justicia 4.decidar judicialmente, obrar judicialmente o obogar;

vpl.: Cr2/1024, 1052; C1/90,214; 249; B2/76; BVB 15.

BEDINGEN TOT DER WAERHEIJDT = opvorderen in rechte tot het getuigen onder ede.
- iure postulare ad testificationem sub iureiurando;

- réclamer en droit à témoigner par serment;
- gerichtlich reklamieren eidlich zu zeugen;
- request judicially to bear witness under oath;
- reclamar en justicia un testimonio bajo juramento;

vpl.: B2/39.

BEDINGHDE Zie:
- onbetaelde ---- pachten/
- verbael ----/

BEDINGHDE = hom.1.sub. geding 2. pleidooi.
- 1.contestatio 2.defensio;
- 1.débat 2. plaidoyer;
- 1.Behandlung; Prozess 2.Verteidigungsrede;
- 1.treatment 2.plea;
- 1.debate 2.defensa; alegato;

vpl.: Lo4/486; Ca2/403.

BEDINGHE Zie:
- op ---- recht doen/

BEDINGHEN Zie:
- bedingen;----/
- proces ten eynde ----/
- ten rolle als ten ghenachte ----/
- verbalijck ----/
- verbalyck ----/

BEDOCHTEN Zie:
- beduchten;----/

BEDPANNE Zie:
- beddepanne; bedtpanne;----; betpanne/

BEDRAEGEN; BEDRAEGHEN; BEDRAGHEN = vb. aanklagen; in rechte betrekken; beschuldigen.
- adfinem esse accuso l;
- impliquer dans une affaire de justice; accuser; dénoncer;
- in einem Prozess verwickeln; anklagen; beschuldigen;
- concern in (with) a lawsuit, cause, accuse; incriminate;
- andar envuelto en un asunto judicial; acusar; inculpar; incriminar; denunciar;

vpl.: T1/319; T2/369; Lo4/784; Lo7/438; C1/765; Cr2/993,1332.

BEDRAEGHEN Zie:
- bedraegen;----; bedragen; bedraghen/

BEDRAGEN Zie:
- bedraegen; bedraeghen;----; bedraghen/

BEDRAG(H)EN Zie:
- bedraeg(h)en;----/
- bij iemanden ----/

BEDRAGEN ENDE GEINCULPEERDE = taut. beschuldigde.
- accusatus;
- accusé;
- Angeklagte(r);
- accused; defendant;
- acusado;

vpl.: T1/381.

BEDRAGHEN Zie:
- bedraegen; bedraeghen; bedragen;----/
- met wittachtigen orconden ----/

BEDRIECHLICKEN ENDE DOLOSE = bedrieglijk; misleidend; frauduleus.
- fraudulentus et dolosus;
- frauduleusement; doleusement;
- betrügerisch; fraudulös;
- fraudulent; deceitful;
- engañosa; dolosamente; fraudelento; doloso;

vpl.: EE/5; PvB9/16.

BEDRIECHENISSE; BEDRIEGE - NESSE; BEDRIECHNESSE; BEDRIGENISSE = sub. bedrog.
- fraus; fallacia; fraudulentia;
- fraude; tromperie;
- Betrug;
- deceit; fraud;
- fraude; engaño; embuste;

vpl.: PvB1/211; Cu1/308.

BEDRIECHLIJC Zie:
- bedryghlicken; bedriegelijc;---- bedriegenlijc; bedriegelike/

BEDRIECHNESSE Zie:
- bedriechenisse; bedriegenesse; ----; bedrigenisse/

BEDRIEGELIJC Zie:
- bedryghlicken;----; bedriechlijc; bedriegenlijc; bedriegelike/

BEDRIEGELIJCK Zie:
- captieus oft ----/
- fortselijc ende ---- van iemenden bekent worden/

BEDRIEGELIJCKE Zie:
- bedecte ende ---- contencie/

BEDRIEGELIJCKE OPSET OFT MACHINACIE OM TE MISLEYDEN = taut. opzet tot bedrog.
- dolus;
- propos délibéré de tromper quelqu'un;
- Absicht zum Betrug;
- intent to deceive;
- propósito deliberado de engañar a uno;

vpl.: T1/300.

BEDRIEGELIJCKEN Zie:
- actie van argeliste oft van subtijlen ende ---- oft loozen vonden/

BEDRIEGELIJCKEN OFT LOOZEN VONDEN = taut. drogredenen.
- conclusiuncula fallax;
- sophisme;
- Sophismus; Truggrund;
- sophism;
- falsas invenciones;

vpl.: T1/299.

BEDRIEGELIKE Zie:
- bedryghlicken; bedriegelijc; bedriechlijc; bedriegenlijc;----/

BEDRIEGEN Zie:
- supplanteren oft ----/

BEDRIEGEN, VERRASSCHEN OFT VERSCHALCKEN = taut. bedriegen.
- decipio III;
- tromper; duper;
- betrügen;
- deceive; cheat;
- enganar; embaucar;

vpl.: T1/462.

BEDRIEGENESSE Zie:
- bedriechenisse;----; bedriechnesse; bedrigenisse/

BEDRIEGENLIJC Zie:
- bedryghlicken; bedriegelijc; bedriechlijc;----; bedriegelike/

BEDRIEGHELYCK ENDE ONWAERACHTICH = bedriegelijk en vals.
- fallax et falsus;
- trompeux et faux;
- betrügerisch und falsch;
- deceitful and false;
- enganoso y falso; fraudulento y mentiroso;

vpl.: PB/III/283.

BEDRIEGHEN Zie:
- defrauderen oft 't onderhouden; oft te cort doen oft ----/

BEDRIGENISSE Zie:
- bedriechenisse; bedriegenesse; bedriechnesse;----/

BEDRIJF Zie:
- 't ---- en hanteringe/

BEDRIJF ENDE EXERCITIE = taut. bedrijfsvoering.
- exercitatio negotii;
- exploitation;
- Betriebsführung;
- management;
- gerencia;

vpl.: C1/288.

BEDRIJF ENDE FORFEITEN = ambtsmisdrijven, plichtsverzuimen en rechtsmacht (Forfeiten = onroerend pand). Forfeiten: de oudste zal de heerlijkheid bezitten met het voorrecht, bij testament toegekend om vooruit over een vastgesteld deel van

de erfenis te beschikken en over de rechtsuitoefening.
- intermissio officii et jurisdictio;
- forfaitures et la jurisdiction;
- ein bestimmter Teilbetrag worüber verfügt werden durfte und Jurisdiktion;
- permises and territory;
- delitos contra el juramento de fidelidad y la jurisdicción;

vpl.: Lo6/246.

BEDRIVE = sub. bedrijf.
- molimem;
- exploitation; entreprise;
- Betrieb; Gewerbe;
- business;
- empresa;

vpl.: BVB 183.

BEDROCH Zie:
- abuse ende ----/
- argelist ende achdroch, in ---- van/
- quaet engien ende ----/
- suspitie oft juditie van ----/
- valschede ----/

BEDROCH ENDE FROULDEN = taut. bedrog; oneerlijkheid; bedriegerij.
- fraus;
- fraude; contrebande; tromperie; astuce; imposture; duperie;
- Betrug; Unehrlichkeit; Schwindel; Betrügerei;
- deceit; deception; dishonesty; fraud; imposture;
- engano; fraude; embuste; dolo; falacia; defraudación; astucia; impostura;

vpl.: PB/III/310; T1/55,616.

BEDROCH ENDE LOOSHEYT = taut. bedrog; list.
- dolus; fraus;
- astuce; dol; imposture; ruse; subtilité;
- Arglist; Betrug;
- craft; cunning; deceit; deception
- astucia; dolo malo; embuste; engaño; falacia; fraude; supercherία; travesura; impostura;

vpl.: T1/300; PvB1/397.

BEDROCH ENDE SUBTIJLEN ENDE ARGENLIST = taut. bedrog.
- fraus;
- astuce; fraude; imposture;
- Betrug;
- deceit;
- astucia; dolo; embuste; engaño; falacia; fraude; impostura;

vpl.: T1/408.

BEDROCH ENDE QUAET ENGIEN = taut. bedrog; list.
- fraus;

- astuce; fraude; ruse; tromperie
- Betrug; List;
- deceit; deception;
- astucia; dolo; embuste; engaño; falacia; fraude;

vpl.: T1/293.

BEDROCH OFT DEFRAUDATIE = taut. bedrog.
- defraudatio;
- fraude;
- Betrug;
- deception;
- fraude; engaño;

vpl.: PvB1/267.

BEDROCH UND ARGH = bedrog en arglist. taut.
- fraus et suspicio;
- fraude et ruse;
- Arglist; Argwohn; Betrug;
- cunning; deceit; deception;
- dolo malo y engaño;

vpl.:

BEDROGE Zie:
- sculdich van ----/

BEDROGE OFT SCHUPPINGE = bedrog of verwijdering.
- fraus aut separatio;
- frauder ou écarter;
- Betrug oder Verstossung;
- deceit or alienation;
- fraudar o descartar;

vpl.: Lo3/128.

BEDROGEN ENDE MALVERSATIEN = bedrog en verduistering.
- fraus et malversatio;
- fraude et malversation;
- Betrug und Verdunklung;
- malversation;
- desfalco;

vpl.: PvB1/285.

BEDROGH Zie:
- argelist ende arch ----/

BEDROGHE ENDE FRAUDE = taut. bedrog.
- fraus;
- fraude;
- Betrug;
- fraud; deceit;
- fraude; engaño;

vpl.: PB/II/75.

BEDROGHEN ENDE FRAUDEN = taut.pl. ontduikingen van de voorschriften.
- fraus et praescriptiones;
- contraventions aux prescriptions;
- Umgehungen der Vorschriften;
- evasions of the prescriptions;
- fraude; defraudación; ocultación;

vpl.: PB/III/427.

BEDRONGHEN; BEDRUNGEN = ppd. gedwongen.
- contortus;
- forcé;
- gezwungen;
- forced;
- forzado;

vpl.: Cr2/983.

BEDROOGE Zie:
- actie van ----/
- argelist ende archdroch/
- bedroch ----/
- bedroch ende abuse;---- ende abuse/
- loosheyde ende ----/
- valscheyde ende ----/

BEDROOGE ENDE LOOSHEYDE = taut. trouweloosheid.
- infidelitas;
- fraude; infidélité; perfidie; trahison; tromperie;
- List und Betrug;
- disloyalty;
- alevosia; engaño; felonia; fraude; infidelidad; male fe; perfidia; traición;

vpl.: T1/95.

BEDROOGE ENDE VALSCHEYDE = taut. bedrog en vervalsing.
- falsitas et fraus; fraus et corruptio;
- fraude et imposture; fraude et falsification;
- Betrug und Verfälschung;
- deceit; imposture; deception and forging;
- dolo; embuste; enfaño; fraude; falacia; falsificación;

vpl.: T1/197; PvB1/247.

BEDRUCKER = sub. onderdrukker.
- qui opprimit;
- oppresseur;
- Unterdrücker;
- suppressor;
- opresor;

vpl.: PB/III/575.

BEDRUCKINGHE = sub. onderdrukking.
- oppressio;
- oppression;
- Unterdrückung;
- suppression;
- opresión; represión; supresión;

vpl.: PB/II/280.

BEDRUCKTE WEDUWE = bedroefde weduwe.
- vidua tristis;
- veuve triste ;
- traurige Witwe;
- sad widow ;
- viuda triste; vpl.: C1/480.

BEDRUIJCKEN = vb. gebruiken.
- utor III;
- employer; faire usage de; se servir de;
- gebrauchen;
- use;
- utilizar; usar; servirse de;

vpl.: LPS 41.

BEDRUNGEN Zie:
- bedronghen;----/

BEDRYGHLICKEN; BEDRIEGELIJC; BEDRIECHLIJC; BEDRIEGENLIJC; BEDRIEGELIKE = adv. bedriegelijk.
- fallax; fraudulentus; mendax;
- trompeur; fallacieux;
- betrügerisch; täuschend;
- deceitfully; fraudulently; fallaciously;
- engañosamente; falazmente; fraudulentamente;

vpl.: Bl:Pla.Ph/11.

BEDSTEDE OF KOETS = sub. ingebouwde kast waarin geslapen werd. Zij werd met gordijnen of ook wel met deuren afgesloten van het woonvertrek.
- cubiculum; fulcrum lecti; sponda velis aut foribus valvatis separata a habitatione;
- lit-armoire séparé du living par des battants ou des rideaux;
- Wandbett. Eingebauter Schrank in dem geschlafen wurde. Er wurde mit Vorhängen oder auch wohl mit Türen vom Wohnzimmer abgeschlossen;
- cupboard-bed, cupboard in the wall in which people slept. It was separated from the living-room by curtains or as well by doors;
- armario empotrado en el cual se dormía. Estaba cerrado con cortinas o con puertas que le separaban de la sala de estar;

vpl.: DVB 101.

BEDTPANNE Zie:
- beddepanne;----/

BEDTSACK; BRANDTSACK = brandzak.
- saccus in casu incendii;
- sac en cas d'incendie;
- Brandtsack; Sack um bei Feuer nass auf den Rücken gelegt zu werden;
- fire-sack;
- saco para llevar cosas en caso de incendio;

vpl.: Lo3/184.

BEDTPANNE Zie:
- beddepanne;----; bedpanne;

betpanne/

BEDUCHT = verdacht.
- suspectus;
- suspect;
- verdächtig;
- suspected;
- sujeto a sospechas;

vpl.: Lo4/564.

BEDUCHT SIJN VAN VOORVLUCHTICHEIJT = de vrees doen koesteren de vlucht te zullen nemen.
- timorem fugiendi efficere;
- donner des craintes de vouloir prendre la fuite;
- die Furcht zu fliehen pflegen lassen;
- afraid of being a fugitive;
- provocar el temor de darse a la fuga;

vpl.: Lo4/564.

BEDUCHTEN; BEDOCHTEN = vb. bang zijn; duchten; vrezen; vrees hebben.
- metuo III; timeo III; vereor II;
- avoir peur; craindre; redouter;
- (be)fürchten;
- apprehend; dread; fear;
- temer; tener miedo a;

vpl.: T1/6,109; T2/9; Cr2/995.

BEDUCHTENDE = ppr. vrezende.
- metuo III; vereor II;
- craindre; avoir peur;
- fürchten;
- fear;
- temer; tener miedo;

vpl.: T2/9; Lo5/406.

BEDUDEN Zie:
- bedieden;----; bediën/

BEDUIJDELIJCK = adv. duidelijk.
- distincte;
- distinctement;
- deutlich;
- clear;
- claramente;

vpl.: C1/580.

BEDUIJDEN Zie:
- verbalijck ----/

BEDUNCKEN; BEDUNKEN + vb. dunken.
- videri;
- penser; avoir comme opinion;
- dünken;
- to think;
- parecer; creer;

vpl.: PB/2/19.

BEDUDENISSE Zie:
- bediedenisse;----; bedietnisse; bediënisse/

BEDUNKEN Zie:
- beduncken;----/

BEDUYDEN Zie:
- verbalijck ----/

BEDWANC; BEDWANGE = onderworpenheid; onderwerping; dwang.
- coactus; coactio; subiectio;
- soumission; sujétion;
- Unterwürfigkeit;
- submissivenesse;
- sumisión; sujeción;

vpl.: DVB 42.

BEDWANCK Zie:
- geen ---- en hebben van executie/
- sonder ----/

BEDWANCKELIJC; BEDWANGCKELIJCK; BEDWANGELIJC; BEDWENCLIJC = onderworpen aan; rechtsdwang
- submissus; coacte; cum coactu; vinci potest; qui domari;
- soumis; contraignable;
- unterworfen an; gerichtlichen Zwang;
- subject to the administration of justice; judicial coercion;
- sometido; supeditado; súbdito; sujeto a constreñimiento juridico;

vpl.: T1/555; C1/18; Lo7/150.

BEDWANGCKELIJCK Zie:
- bedwanckelijc;----; bedwangelijc bedwenclijc/

BEDWANGE Zie:
- bedwanc;----/

BEDWANGE Zie:
- staende ten ---- van/
- vonnisse van ----/
- ten ----/

BEDWANGELIJC Zie:
- bedwanckelijc; bedwangckelijck; ----; bedwanclijc/

BEDWANGEN VAN RECHTE OFT PEYNEN = taut. straf.
- poena;
- peine; punition; sanction;
- Strafe;
- punishment;
- castigo; pena; punición;

vpl.: T1/610.

BEDWANGH Zie:
- ten ---- staen/

BEDWANGHBAER Zie:
- aen deser stadts jurisdictie ----/

BEDWENCLIJC Zie:
- bedwanckelijc; bedwangckelijck; bedwangelijc;----/

BEDWIJNGEN NOCH ARTEREN = taut. niet tegenhouden en niet dwingen.
- cohibeo II neque cogo III;

- ne pas forcer et ne pas obliger;
- verhindern noch zwingen;
- neither prevent nor force;
- coaccionar; constreñir; forzar; obligar;

vpl.: T2/31.

BEDWINCKELYCK; BEDWINGELIJC = gedwongen.
- coactum;
- forcé;
- gezwungen;
- forced;
- compeler; forzar; obligar; constrenir; coaccionar; forzado; obligado; forzoso;

vpl.: PB/III/440.

BEDWINGELIJC Zie:
- bedwinckelyck;----/

BEDWINGEN ENDE RESTRINGEEREN OFT BREIDELEN = taut. beperken.
- restringo III;
- limiter; restreindre;
- beschränken;
- limit; restrict;
- limitar; reducir; restringir;

vpl.: T1/438.

BEDWING(H)EN; BEDWIJNGEN OFT COMPELLEREN = taut. drijven, dwingen; noodzaken.
- compello III; coerceo II; cogo III;
- compeler; contraindre; forcer;
- zwingen;
- coerce; compel; constrain; force;
- coaccionar; forzar; obligar; coercer; compeler;

vpl.: T1/309,163; C1/169.

BEDWINGHEN MET DEN LIJVE = boeien; in de gevangenis brengen; gijzelen.
- in vincula conjiciere;
- contraindre par corps;
- fesseln;
- in prison for debt;
- tomar a uno en rehenes;

vpl.: C1/85.

BEDWONGEN Zie:
- bij force ----/

BEDWONGEN = ppf. dwingen om te getuigen.
- in ius voco;
- forcer quelqu'un à témoigner;
- zum Zeugen zwingen;
- summon to testify;
- forzar a uno a dar fe;

vpl.: T2/83.

BEDWONGEN WORDEN = gedagvaard worden; dwingen om te getuigen.
- in ius vocari;

- être intimé; forcer quelqu'un à témoigner;
- vor Gericht geladen werden; zum Zeugen zwingen;
- be summoned; summon to testify;
- citar; emplazar; demandar ante el juez; forzar a une a dar fe;

vpl.: T2/83.

BEDWYNGEN Zie:
- niet arteren noch ----/

BEEDE Zie:
- bede;----; Koningsbede/

BEEDENBOECK; BEEDENTEKSTEN = sub. register waarin achter de namen der aangeslagenen in de Koningsbede de bedragen waarvoor zij waren aangeslagen, waren opgetekend; belastingboek.
- index summarum; imposita a "bede" domini;
- index des totals de la charge contributive imposée par le "bede" du Seigneur;
- Register indem hinter den Namen der Besteuerten in der "Bede" des Herrn die erforderten Beträge notiert waren;
- register in which behind the names of the in the lord's "bede" assessed;
- indice de cuentas impuestas a petición del señor;

vpl.: ASO 8.

BEEDESETTER Zie:
- bedesettere; bedesetter;----/

BEEDENTEKSTEN Zie:
- beedenboeck;----/

BEEDTSGEWIJSE ENDE BIDDENDE = taut. verzoekenderwijze; bij wijze van verzoek.
- orans; per modum rogationis;
- sur demande; en guise de demande;
- auf Bitte; aufforderungsweise;
- at request; by request;
- por petición; a guisa de ruego;

vpl.: T1/448; PB/II/59.

BEEEDICHEN Zie:
- beredichen;----/

BEEEDTSGHEWYSE = bij wijze van eed.
vpl.: PB/III/330.

BEEKE; BEKE = sub. beek; bron.
- rivus;
- ruisseau;
- Bach; Quelle;
- brook; rill; source; well;
- arroyo;

vpl.: T1/258.

BEELDEKEN; BEELDEKIJN = sub. prentje; beeldje.
- pictura parva;
- image;
- kleines Bild;
- picture;
- estampita;

vpl.: PvB1/388.

BEELDEKIJN Zie:
- beeldeken;----/

BEELDEMAKER Zie:
- beeldesnyder; beeldesnider;---- beldemaker; beeldemeker; beeltsnider/

BEELDEMEKER Zie:
- beeldesnyder; beeldesnider; beeldemaker; beldemaker;----; beeltsnider/

BEELDESNIDER Zie:
- beeldesnyder;----; beeldemaker; beldemaker; beeldemeker;beeltsnider/

BEELDESNYDER; BEELDESNIDER BEELDEMAKER; BELDEMAKER; BEELDEMEKER; BEELTSNIDER = sub. beeldhouwer.
- sculptor;
- sculpteur;
- Bildhauer;
- sculptor;
- escultor; estatuario;

vpl.: PB/III/307.

BEELTSNIDER Zie:
- beeldesnyder; beeldesnider; beeldemaker; beldemaker; beeldemeker;----/

BEEMD; BEMPD; BEMD = sub. weide; beemd.
- pratum; ager ex quo foenum percipitur;
- prairie; pré; pâturage;
- Wiese; Weide;
- meadow; field; pasture;
- dehesa; pradera; prado;

vpl.: MGG 19; C1/194.

BEEMDEN Zie:
- gemeijne ----/

BEEMPDEKEN; BEMDEKE = sub. kleine weide (aan water gelegen).
- pratum; pascua; pratulum,
- petite prairie; pré;
- kleine Wiese; Weide;
- little meadow;
- pequeña dehesa; pradera; prado pequeño;

vpl.: BVB 189.

BEEMPTS Zie:
- sille ----/
- zille ----/

BEENHOUWERS Zie:
- staenrecht van de buijten----/

BEER Zie:
- recht van 't storten van den ----/

BEERFFENISSE OFTE SAISINE = taut. bezitneming.
- occupatio;
- saisine;
- Besitzergreifung;
- occupation;
- tora de posesión; ocupación;

vpl.: Lo3/560.

BEERVELIJCK OFT HAEFFELIJCK GOET = taut. roerende goederen.
- bona mobilia;
- bien mobilier ou bien meuble;
- bewegliche Güter;
- movables goods;
- bienes muebles;

vpl.: C1/332.

BEESTBEWAERRE Zie:
- beestendrijver; beestbewarer; ----/

BEESTBEWARER Zie:
- beestendrijver;----; beestbewaerre/

BEESTE Zie:
- dief te van ----/
- gehemelde ----/
- gekoopmanschap ----/
- gheseelde ----/
- ijsere ----/

BEESTE BIJ DAEGHE IN SCHAEDE BEVONDEN = loslopend vee dat bij dag schade aanricht.
- pecus libere discurrens, quod per diem nocet;
- bête que l'on trouve causant du dommage pendant le jour;
- ein Tier, das tagsüber befunden wird Schaden anzurichten;
- wandering animals causing damage at daytime;
- ganado que ha sido encontrado causando durante el día daños y perjuicios;

vpl.: Ca2/176.

BEESTELIJCHEIJT = sub. beestachtigheid.
- bestialitas;
- bestialité; brutalité;
- Bestialität;
- bestiality; brutishness;
- bestialidad; brutalidad;

vpl.: T1/280.

BEESTEN Zie:
- dreeften van ----/
- driften van ----/
- die ---- herderen/

- gheenrehande quix noch ---- slaen/
- herdde van ----/
- met gheseelde ----/
- noodelicke dreeften van ----/
- onghude ----/
- verdoolde ----/
- wilde ----/

BEESTEN DIE GESPLETEN VOETE HEBBEN = tweehoevigen.
- bestiae quae habent ungulas fissas
- bisulques;
- Zweihufer;
- cloven-footed;
- animales bisulcas; fisípedas;

vpl.: Ca2/11.

BEESTEN SLAEN = vee slachten.
- bestias caedere;
- abattre des bêtes;
- Vieh schlachten;
- to slaughter cattle;
- matar animales;

vpl.: Ca2/13.

BEESTEN STOUWEN = vee opdrijven.
- escagitare pecus;
- chasser du bétail;
- Vieh treiben;
- drive cattle;
- llevar ganado;

vpl.: PB/II/106.

BEESTEN UIJTTEN SCHOTE LAETEN GAEN = beesten uit de stal loslaten.
- bestias ex stabulo emittere;
- lâcher des bestiaux de l'étable;
- Tiere aus dem Stall freilassen;
- let loose animals out of the stable
- soltar bestias fuera del establo;

vpl.: C1/342.

BEESTENDRIJVER; BEESTBEWARER; BEESTBEWAERRE = sub. beestenhoeder.
- pastor bestiarum;
- gardeur des bêtes;
- Viehhüter; Viehhirt;
- cattle-herd; cattle-driver; herdsman;
- pastor de ganado; vaquero;

vpl.: LoV/24, 74.

BEESTENMESSIE = sub. mestvaalt.
- sterquilinium; fimetum;
- fumier;
- Misthaufen; Düngerhaufen; Kothaufen;
- dung-pit; dung-hill;
- estercolero; montón de fiemo; muladar;

vpl.: B1/53; C2/891.

BESTIAEL Zie:
- beestiaalen; beestiaelen;----/

BEESTIAALEN; BEESTIAELEN; BESTIAEL = vee of veestapel.sub.pl.
- sg.bestia; pl.bestiae; pecus; beluae; grex; armentum;
- bétail; troupeau de boeufs; de vaches;
- Vieh; Viehbestand;
- cattle; livestock;
- ganado; censo del ganado;

vpl.: MGG 35,62; Acart 23.

BEESTIAELEN Zie:
- beestiaalen;----; bestiael/

BEETERINGE VAN DEN GRONDE OFT GOEDE = verbetering der woeste gronden.
- a) correctio (emendatio) solorum vastorum (desertorum) b) emendatio terrarum incultarum;
- amélioration d'un champs sauvage;
- Verbesserung der Ödländer;
- improvement of waste land;
- mejoramiento de tierras salvajes;

vpl.: T1/425.

BEETERNISSE OFT EMENDE =taut. vergoeding.
- compensatio;
- indemnité;
- Vergütung;
- indemnification;
- bonificación;

vpl.: T1/303.

BEETERNISSE Zie:
- reparacie ende ----/

BEFAEMT OF BETICHTICH = taut. beschuldigd.
- accuso I;
- accuser; inculper;
- beschuldigen;
- accuse; incriminate;
- acusar; culpar; inculpar;

vpl.: T1/161.

BEFAEMT VAN MISDAETE = berucht wegens misdrijf. vb.
- infamis propter delictum;
- diffamé de méfait;
- berüchtigt wegen Verbrechen;
- notorious because of crime;
- mal reputado por un crimen;

vpl.: Lo4/470.

BEGADEN; BEGAYEN = vb. zwaar mishandelen; toetakelen.
- graviter violare; male mulcare; nimis aspere tractare; dedecoro I; deturpo I;
- maltraiter gravement; brutaliser malmener; rouer de coup;
- schwer misshandeln;
- badly mishandle; damage; knock about;

- maltratar gravemente; tratar con mucha dureza; aporrear; pegar;

vpl.: T2/369, 324.

BEGAEN VAN SCHOUWEN = een onderzoek instellen.
- quaestionem constituo III;
- examiner;
- Untersuchungen anstellen;
- institute an inquiry;
- abrir una información;

vpl.: ADR 12.

BEGAGE Zie:
- bagagie;----; bogage; bagaedse/

BEGANCKENISSE VAN DER UIJTVAERT = processie van de begrafenis.
- pompa sepulturae;
- funérailles;
- Prozession der Beerdigung;
- funeral procession;
- procesión (of = cortejo) fúnebre;

vpl.: C1/622.

BEGAREN Zie:
- begeiren;----/

BEGAYEN Zie:
- begaden;----/

BEGEER; BEGEERDE; BEGEEREN BEGHERTE = sub. wens; verzoek; verlangen; begeerte.
- desiderium; preces; postulatio; votum; voluntas; petitio;
- demande; prière; souhait; désir;
- Bitte; Wunsch; Verlangen;
- demand; desire; request; petition;
- deseo;

vpl.: LPS 60, BVB 52.

BEGEERDE Zie:
- begeer;----; begeeren; beghertе/

BEGEERDIJCKHEIJT = inhaligheid.
- avaritia;
- avarice;
- Habgier;
- greed;
- avaricia; sordidez; roñeria; roña; cicateria; tacaneria;

vpl.: PvB5/252.

BEGEEREN Zie:
- begeer; begeerde;----; beghertе/
- hertelijcker ----/

BEGEEREN ENDE VERSUECKEN = taut. verzoeken.
- rogo I et desidero I;
- demander; prier; supplier;

BEG

- bitten; ersuchen;
- request;
- pedir; rogar; suplicar;

vpl.: T1/397.

BEGEERTE ENDE PETITIE = taut. smeekschrift; verzoekschrift.

- petitio;
- supplique; pétition;
- Bittschrift;
- petition;
- suplicatoria; petición; súplica; instancia; solicitud;

vpl.: PB/III/150.

BEGEERTE OFT GENEYGHTHEYT = taut. geneigdheid.

- inclinatio aut aviditas;
- désir; disposition;
- Neigung;
- disposition; inclination;
- deseo; inclination;

vpl.: T1/404.

BEGEERTEN Zie:

- ten bijsijnne, consente, wille, wete ende ---- van/
- herte lijcker ----/
- vieriger ----/

BEGEIREN; BEGAREN = vb. willen; wensen; verlangen; begeren.

- peto III; desidero I; expeto III; opto I; cupio III;
- désirer; souhaiter; demander;
- verlangen; wünschen; begehren; fordern;
- desire; wish;
- desear; anhelar; codiciar;

vpl.: LPS 113,116; BVB 5,191; DVB 12,13; C1/260.

BEGEREN Zie:

- dagh en recht ----/

BEGERENDE ENDE VERSUECKENDE = wensende en vragende;

- concupiscens et rogans;
- désirant et (priant) demandant;
- wünschend und bittend;
- desiring and asking;
- deseandó y rógandó;

vpl.: LPS 40.

BEGERTE Zie:

- ter bede ende ----/

BEGERTEN Zie:

- ten versuecke ende ----/

BEGEVEN Zie:

- tot ander houwelijck betrecken cq.----/

BEGGINE Zie:

- bagijne; baghijne; bagine; begijn; begine;----; begarede/

BEGHEERT = ppf. begeren.

- peto III; desidero I;

BEG

- désirer; demander;
- begehren; verlangen;
- desire; want;
- desear; pedir; ansiar;

vpl.: LPS 116.

BEGHEERTE Zie:

- ter bede ende ---- van/

BEGHEERTE ENDE WILLE = wens en wil.

- desiderium et voluntas;
- désir et volonté;
- Wunsch und Wille;
- desire and will;
- deseo y voluntad;

vpl.: C1/568.

BEGHEIRENDE = begerende; wensende.

- cupio III;
- voulant;
- wünschen;
- desire; wish;
- deseando; anhelando;

vpl.: C1/158.

BEGHERTE Zie:

- begeer; begeerde; begeeren;---/

BEGHIFT OFT GEBENIFICIEERT = taut. begiftigd.

- benefactus;
- bénéficié;
- dotiert;
- endowed;
- dotado; donatario;

vpl.: C1/158.

BEGHIJNNEN Zie:

- beghinnen;----; te metene/

BEGHINDERE; BEGINNER; BEGINDER = sub. aanlegger; aanstoker.

- concitator; instigator;
- auteur; excitateur; fauteur; fomenteur; instigateur;
- Anstifter; Aufwiegler;
- firebrand; instigator;
- autor; inspirador; instigador;

vpl.: T1/170; Cr2/997.

BEGHINNE Zie:

- sindert den ----/

BEGHINDERE OFT UUYTGEVERE = taut. aanstoker.

- instigator; concitator;
- fauteur; fomenteur; machinateur; instigateur; auteur; excitateur;
- Anzünder; Anstifter; Aufwieger;
- instigator; firebrand; instigator;
- inductor; instigador; maquinador autor; inspirator;

vpl.: T1/364;170.

BEGHIJNNEN; BEGIJNNEN = vb. beginnen.

- incipio III;

- commencer;
- anfangen; beginnen;
- begin; commence;
- comenzar; empezar;

vpl.: T2/9; T1/109.

BEGHINNEN (BEGHIJNNEN) TE METENE = beginnen af te meten.
- mensurae incipio III; incipio III mensurandi;
- commencer à le mesurer;
- anfangen abzumessen; beginnen zu messen;
- start, begin, commence to measure;
- comenzar con medir, mensurar, empezar;

vpl.: Lo1/26; T2/9; T1/109.

BEGHINSEL ; BEGINSEL = sub. begin.
- principium;
- début; commencement;
- Anfang; Beginn;
- beginning; start;
- principio; comienzo;

vpl.: C1/41.

BEGHONST EN GEINTENTEERT = taut. begonnen; aangespannen.
- intentatus;
- intenté; commencé;
- angefangen; angespannen;
- indicted; begun; put to;
- entendido; comenzar; empezar;

vpl.: C1/3.

BEGIETBACK OFT REGENBACK = regenbak.
- cisterna;
- citerne;
- Zisterne;
- cistern;
- cisterna; aljibe;

vpl.: PvB5/573.

BEGIETERE OFT UUYTWORPERE = begieter of uitwerper.
- qui aspergit;
- celui qui jète quelque chose; jeteur;
- derjenige der etwas auswirft oder ausgiesst;
- sprinkler;
- él que echa o derrama algo;

vpl.: T1/249.

BEGIJN Zie:
- bagijne; baghijne; bagine;----; begine; beggine; begarede/

BEGIJNNEN Zie:
- beghijijnen;----/

BEGINDER Zie:
- beghindere; beginner;----/

BEGINE Zie:
- bagijne; baghijne; bagine; begijn; ----; beggine;begarede/

BEGINNER Zie:
- beghindere;----; beginder/

BEGINSEL Zie:
- beghinsel;----/

BEGINSELE Zie:
- ten ---- van /

BEGORDT Zie:
- vrouwen die kijnt ---- hadden/

BEGRAVEN Zie:
- actie tegen sijn erfgenamen van diegeene die cost gedaen heeft om den dooden te ----/
- vuygeven;---- ende beheijmen/

BEGRAVEN = vb. afgraven; omgraven; omspitten ; uitspitten.
- cavo 1; defodo III; excavo 1;fodo III;
- abaisser en bêchant; deblayer; labourer; bêcher; excaver; creuser;
- abgraben; umgraben; ums.echen ausstechen;
- dig out; dig off; level;
- enterrar; cavar; excavar; desmontar;

vpl.: DKB 11,40,41; T1/256.

BEGRAVEN ENDE BEHEIJMEN = door sloten omgeven en omrasteren.
- circumdare fossulis et saepire;
- entourer de fossés et séparer par un grillage;
- mit Gräben umgeben und umzäunen;
- surround with dirches and fence round;
- cercar de zanjas y enrejar;

vpl.: BVB 192.

BEGRAVEN VELDEN = percelen veen waarin reeds turf gestoken werd.
- partes paludis quibus iam cespes abscisus erat;
- terrain tourbeux duquel on a déjà extrait la tourbe;
- Parzellen Torfland, in denen schon Torf gestochen wurde;
- plots of peat-moor, in which already peat has been cut;
- solares (of = terrenos) de turbera, en los cuales ya se ha sacadó turba;

vpl.: DKB 41.

BEGRAVEN,VUIJTGEVEN ENDE BEHEIJMEN = in gebruik geven, uitspitten en omrasteren.
- dare aliquid in usum; effodere;

saepire;
- donner en usage; bêcher et clôturer;
- in Gebrauch geben; ausgraben und umzaunen;
- give for use; dig out and fence in;
- der en usó (of = en servició) excavar y enrejar;

vpl.: MGG 16.

BEGRAVINGE GAEN Zie:
- met een lijck ter ----/

BEGRAVING ENDE SEPULTURE = taut. begrafenis.
- sepultura;
- enterrement; funérailles; inhumation;
- Beerdigung; Begräbnis;
- burial; funeral;
- entierro; sepelio; sepultura;

vpl.: T1/175.

BEGRAVINGE Zie:
- met een lijck ter ----/

BEGREEP Zie:
- begrijp; begrip; begriep;----/

BEGREPEN Zie:
- pointen daerinne----/

BEGRIEP Zie:
- begrijp; begrip;----; begreep/

BEGRIJP Zie:
- binnen het ---- ende paelen/
- vast gezet ende ---- van woorden/
- te ---- gestelt/
- in 't ---- van den casteele/

BEGRIJP; BEGRIP; BEGRIEP; BEGREEP = sub. grondgebied.
- territorium;
- territoire;
- Gebiet;
- territory;
- territorio;

vpl.: PvB6/735.

BEGRIJPE Zie:
- nae ----/
- nair ----/

BEGRIJPE VAN DIJEN OFT WOONHUIJS = woning of erf daar van.
- domus vel praedium eius;
- demeure ou dans l'enclos d'icelle;
- Wohnung oder deren Hof;
- house or its premises;
- casa de habitación o solar de eso

vpl.: Lo12/134.

BEGRIJPEN Zie:
- niet en ----/

BEGRIJPEN = vb.hom.1.inhouden 2. aanklagen.
- 1.comprehendo III; contineo II; amplector III; complector III; 2. accuso I; arcesseo III;
- 1.contenir; comprendre; renfermer 2. accuser; inculper;
- 1.enthalten 2.anklagen; beschuldigen;
- 1.contain; imply; 2.accuse;
- 1.contener; comprender; incluir 2.acusar; inculpar; incriminar; denunciar;

vpl.: MGG 115; T2/38,369,408.

BEGRIP Zie:
- begrijp;----; begriep; begreep/

BEGRIPE Zie:
- nae ----/

BEGROOTEN Zie:
- bij eede ----/

BEGROOTINGE OFT PRISERINGE = taut. schatting; waardering.
- aestimatio;
- évaluation;
- Schätzung;
- valuation;
- tasación; evaluación;

vpl.: Lo4/200; Lo3/596.

BEGRYP ENDE PALEN = taut. grenzen.
- limites;
- frontières; limites;
- Grenzen;
- limites;
- limites;

vpl.: PB/II/157.

BEGRYP OFT CAPACITEYT = taut. hoeveelheid; inhoudsgrootte.
- quantitas;
- quantité; capacité; contenance;
- Quantität;
- quantity;
- capacidad; volumen; contenido; cantidad;

vpl.: PB/III/305.

BEGRYPE Zie:
- woonhuijs oft den ---- van dijen/

BEGUNNENDE = ppr. beginnende.
- incipio III; inchoco I; exordior IV;
- commencer;
- anfangen;
- begin; start;
- comenzar; empezar;

vpl.: LPS 31,36.

BEHACHTEN GOEDEN (BEHAECHT GOED) = in beslag genomen goederen, goed.
- bona(um) fonfiscata(um);

- bien(s) confisqué(s);
- beschlagnahmte(s) Güter (Gut);
- confiscated good(s);
- bien(es) embargado(s);

vpl.: PvB1/98.

BEHAECHT GOED Zie:
- behachten goeden;----/

BEHAELIJCKE QUAELE; BEHALENDE SIECKTE; BEHALIJCKE SIECKTE = besmettelijke ziekte.
- pestilencia; morbus contagiosus;
- peste; maladie contagieux;
- Pest; ansteckende Krankheit;
- plague; contagious disease;
- peste; enfermedad contagiosa; infectivo; infeccioso;

vpl.: PvB7/575; PvB5/645; PB/IV/484.

BEHALENDE SIECKTE Zie:
- behaelijcke quaele;----/

BEHALIJCKE SIECTE Zie:
- behaelijcke quaele;----/

BEHALT Zie:
- behoute; beholt;----/

BEHANDICHEYT Zie:
- goede ----/

BEHANDIGEN = vb.1.uitoefenen 2. overhandigen.
- 1.exerceo II 2.trado III in manus do I, of ero III;
- 1.exercer 2.remettre; delivrer; mettre en main; rendre; donner; transmettre;
- 1.treiben 2.einhändigen; behändigen; überreichen;
- 1.exercise; practise 2.deliver; hand(over);
- 1.ejercer 2.entregar; hacer entregar; ofrecer; alargar;

vpl.: PvB1/310; BvB 124,92; PB/IV/49; C1/579.

BEHANGEN Zie:
- aen een staeck ofte haecke met het hout ---- ten tijde van een ure/

BEHARTIGEN = behartigen.
- curo I; considerare in (cum) animo suo;
- prendre à coeur; défendre;
- beherzigen;
- serve; look after;
- attender; cuidar de; tomar a pecho;

vpl.: ADR 4.

BEHEET Zie:
- oorlof en de ----/

BEHEET(E); BEHIETE; BEVEEL = sub. bevel; gebod.
- edictum; mandatum; iussum; praeceptum; iussio;
- ordre; commandement; précepte;
- Befehl; Gebot;
- order; command; charge;
- orden; mandato; mandamiento;

vpl.: T1/307,626; T2/369,65.

BEHEET DES RICHTERS = bevel van de rechter.
- iussum iudicis;
- ordre judiciaire;
- Befehl des Gerichts;
- order to the court;
- orden judicial;

vpl.: T1/307.

BEHEET ENDE OORLOF(F) = bevel en toestemming.
- mandatum et permissio;
- ordre et permission;
- Befehl und Einwilligung;
- order and permission;
- mandato y venia (of = asenso);

vpl.: Lo1/74.

BEHEETE Zie:
- beheet; behiete; beveel/
- actie tegen den heere oft vader uuyt wijens ---- oft beveele iement gecomanscapt heeft metten serff oft kijnde/

BEHEET(E) ENDE GELIEFTE = op bevel en naar believen.
- iussu et ad libidinem;
- par ordre et à volonté de;
- auf Befehl und nach Belieben;
- to order and at will;
- por orden y voluntad de;

vpl.: T1/396.

BEHEETE OFT CONSENTE = taut. toestemming.
- consensus;
- consentement; permission; autorisation;
- Einwilligung; Genehmigung;
- consent; assent; permission;
- consentimiento; permiso; autorización;

vpl.: T1/626.

BEHEETE OFT BEVEEL = taut. bevel.
- iussio;
- ordre; commandement;
- Befehl;
- order; command;
- orden; mandato;

vpl.: T1/626.

BEHEETE OFT BEVEELE Zie:
- actie tegen den Heere oft Vader uuyt wyens ---- iement gecomanscapt heeft metten serff oft kijnde/

BEHEETEN ENDE GEBIEDEN; BEVELEN = taut. bevelen.
- iubeo II;
- ordonner; commander;
- befehlen;
- order; command;
- ordenar; mandar; darorden;

vpl.: PvB1/189; T1/213.

BEHEIJMEN; BEHEIMEN = vb. omheinen; omrasteren; afrasteren.
- saepio IV; consaepio IV; obvallo I;
- entourer ou environner d'une haie; enclore;
- umzäunen; umhegen; einhegen;
- fence in; hedge in;
- cercar; rodear de una cerca; una lla; cerrar con un seto;

vpl.: DVB 7.

BEHEIJMEN ENDE BEGRAVEN = omrasteren en door sloten omgeven.
- saepire et circumdare fossulis;
- séparer par un grillage et entourer de fossés;
- umzäunen und mit Gräben umgeben;
- fence round and surround with ditches;
- enrejar y cercar de zanjas;

vpl.: BVB 192.

BEHEIJMEN; VUIJTGEVEN ENDE BEGRAVEN = omrasteren, in gebruik geven en uitspitten.
- dare aliquid in usum; effódêre; saepire;
- donner en usage; bêcher et clôturer;
- in Gebrauch geben; ausgraben und umzäunen;
- give for use; dig out and fence in;
- der en usó (of = servició) excavar y enrejar;

vpl.: MGG 16.

BEHEIJNINGHEN VAN GOEDE = het aanbrengen van omheining om onroerend goed.
- saepem circum bonum immobile afferre;
- la clôture des biens immobiliers;
- das Anbringen einer Umzäunung um unbewegliches Gut;
- the placing of a fence around an immovable good;
- colocación de (una) cerca alrededor de bien(es) inmueble(s);

vpl.: C1/3.

BEHEIJMPT ENDE ALS INGESLAEGEN = taut. omrasterd.
- saeptus;
- séparé par un grillage;
- umgezäunt;

- fenced in; hedged in; enclosed;
- enréjadó‡

vpl.: MGG 14.

BEHEIMEN Zie:
- beheijmen;----/

BEHEINDICHEIT Zie:
- behendicheijt; behendicheit;---- behindecheit; behendichelde/

BEHELPEN Zie:
- actie om ---- wille/
- actie om te gecrygen edicie ende copie van brieven dairmede iemant ----wille in rechte/
- hem metter vrijheijdt van der kercken ----/
- actie om ----wille/
- metter ----/

BEHELPEN Zie:
- behulpen;----/

BEHELTELIJCK; BEHELTELIJCK; BEHELTELIJCKEN; BEHELTELIKE; BEHOLDELIKE; BEHOUDELIKE; BEHOUTELIJCK = praep.coni. behoudens; behalve; uitgezonderd; met dien verstande; mits; onder die voorwaarde dat; met dien verstande; met voorbehoud.
- salve meo iure; extra; praeter; salvus(+abl.abs); modo; dummodo; ea conditio ut; praeter quam quod; hac conditione; cum hac exceptione; salvus; salvo jure; sub condicione;
- à condition que; pourvu que; sauf; excepté; hormis; à l'exclusion de; avec réserve; sous la réserve de;
- vorbehaltlich; ausser; unbeschadet; ausgenommen; vorausgesetzt dasz; unter der Bedingung wenn; vorbehaltlich in dem Sinne
- except for; but for; except; save; on condition; provided that; without prejudice to;
- salvo; excepción; hecha de; a excepción de; con tal que; siempre que; a la condición de que; a no ser que; a menos que;

vpl.: DKB 12; Ci/1; DVB 13;BVB 192,193; DVB 80; B1/77; C1/896; B1/96; C2/899,1020; B2/58; C1/176; Cr2/1013.

BEHELTELIJCKEN Zie:
- beheltelijck;----; beheltelike; beholdelike; behoudelike; behoutelijck/

BEHELTELIKE Zie:
- beheltelijck; beheltelijcken;----; beholdelike; behoudelike; behoutelijck/

BEHELTENISSE Zie:
- behoudenisse;----/

BEHENDICHEIJT Zie:
- goede ----/

BEHENDICHEIJT; BEHENDICHEIT; BEHEINDICHEIT; BEHINDECHEIT; BEHENDICHELDE = sub. geslepenheid; sluwheid; schranderheid;list.
- astutia; calliditas; sollertia; dexteritas; pernicitas;
- astruce; ruse; ingéniosité;
- Schlauheit; Behendigkeit;
- cunning; slyness; dexterity;
- astucia; engaño; maña; travesura;

vpl.: T1/300; Bl:Pr.Tr/17; C2/934.

BEHENDICHEIT Zie:
- behendicheijt;----; beheindicheit; behindecheit; behendichelde/

BEHENDICHELDE Zie:
- behendicheijt; behendicheit; beheindicheit; behindecheit;----/

BEHENDIGE, SCALCKE ENDE OPGESETTE MACHINATIE = taut. bedriegelijke handelwijze; kuiperij; gekonkel.
- machinatio fallax;
- machination; intrige;
- Intrigen; Machenschaften;
- intrigue; plotting;
- intriga; machinaciones;

vpl.: T1/462.

BEHENDIGE EN SCERPE LISTE = taut. vindingrijkheid.
- dolus bonus;
- ingéniosité; invention;
- Findigkeit;
- ingeniousness; ingenuity;
- ingeniatura; ingeniosidad; inventia;

vpl.: T1/300.

BEHERDT ZIJNDE = van een herder begeleid.
- a pastore custoditus;
- étant gardé;
- von einem Hirt überwacht;
- accompanied by a herdsman;
- bajo la custodia de un pastor;

vpl.: LoV/24.

BEHERTEN; BEHERTIGEN = vb. behartigen.
- curare; curam habere;
- prendre à coeur;
- beherzigen;
- to lock after;
- atender a; cuidar de;

vpl.: PB/II/70.

BEHERTIGEN Zie:
- beherten;----/

BEHEYM = sub. Bohemen.
- Bohemia;
- Bohême;
- Böhmen;
- Bohemia;
- Bohemia;

vpl.: Bl:P.W&J.I/1.

BEHEIJMEN Zie:
- vuijtgeven, begraven ende ----/

BEHEIJMPT Zie:
- als ingeslagen ende ----/

BEHEININGE Zie:
- beheymsel;----/

BEHEYMINGHE ENDE BEWAERNISSE = omheining en beveiliging.
- saepes;
- clôture et protection;
- Umzäunung und Schutz;
- enclosure and protection;
- cerca; valla; vallado; empalizada; proteccion; defensa;

vpl.: PB/III/192.

BEHEYMSEL; BEHEININGE = sub. afrastering; omheining; schutting.
- sepes; saeptum; saepimentum;
- treillis; séparation; clôture;
- Umzäunung;
- fence; railing; partition;
- enrejado; cerco; estacada; valla vallado;

vpl.: C1/340; Lo6/242.

BEHEYNDE = sub. hek.
- cancellus;
- barrière;
- Geländer;
- gate;
- reja; barrera;

vpl.: Cr2/1013/16.

BEHIETE Zie:
- beheet; beheete;----; beveel/

BEHIJMEN Zie:
- vuijtgeven ----/

BEHINDECHEIT Zie:
- bendicheijt; behendicheit; behendicheit;----; behendichelde/

BEHINDEREN Zie:
- behynderen;----/

BEHOEDE, VOORSEKERTHEYT ENDE BESCHERMENISSE = taut. bescherming.
- protectio;
- protection;
- Schutz;
- protection;
- proteccion; amparo;

vpl.: PB2/6.262; PvB1/443.

BEHOEDEN Zie:
- behuyden; behueden;----/

BEHOEF Zie:
- tot ---- van der gemeijnder bussen van den raethuijse/
- tot der stadt reparaten ----/
- tot half des heeren ----/
- totter armen ----/
- zijns zelfs ----/

BEHOEFF Zie:
- 's heeren ----/
- tot ---- ende prouffijt van/
- tot sijnder ghenaden ----/

BEHOEFF; BEHOEFFENISSE; BEHOEFTE; BEHOUFTE; BEHOEFTICHEIT = sub. behoefte.
- necessitas; usus;
- nécessité; besoin;
- Bedarf; Bedurfnis; Behuf; Nutzen;
- need; want;
- necesidad;

vpl.: PvB1/106; DKB 32.

BEHOEFF OFF BESINGHT = wat men nodig heeft en kan gebruiken.
- quod necessarium est et uti potest;
- dont on à besoin et dont on peut faire usage;
- Bedürfnis;
- want; need;
- de lo que se necesita y lo que se puede utilizar;

vpl.: DKB 4.

BEHOEFFELIJCK Zie:
- hen ----/

BEHOEFFELIJC(K); BEHOEVELIJCK = adv. noodzakelijk.
- necessarius;
- nécessairement; urgentement;
- notwendig;
- necessarily; necessary;
- inevitable; necesario; preciso; necesariamente;

vpl.: T1/509; C1/477; Lo1/640.

BEHOEFFELIJCKE ENDE NOOTELIJCKE COSTEN EN IMPENSIEN = taut. noodzakelijke onkosten.
- impensa necessaria;
- frais nécessaires;
- notwendige Unkosten;
- necessary charges;
- gactos necesarios;

vpl.: T1/469.

BEHOEFFELIJCKE ENDE NUTTELIJCKE = taut. noodzakelijke.
- utilis et necessarius;
- indispensable; nécessaire;
- notwendig;
- necessary;

- forzoso; necesario;

vpl.: T1/420.

BEHOEFFENISSE Zie:
- behoeff ----; behoefte; behoufte; behoefticheit/

BEHOEFT Zie:
- tot huerder brulocht ----/

BEHOEFTE Zie:
- remonstrantie ende ----/

BEHOEFTE Zie:
- behoeff; behoeffenisse; ----; behoufte; behoefticheit/

BEHOEFTICHEIT Zie:
- behoeff; behoeffenisse; behoefte behoufte;----/

BEHOERLIJCKE VIJDE = behoorlijke breedte cq. wijdte.
- latitid o magna;
- largeur (raisonnable) convenable;
- gehörige Breite;
- proper breadth;
- anchura debida;

vpl.: SKB 5.

BEHOERLIKER Zie:
- met ---- ende met gevoechliker proefnissen/

BEHOERTEN Zie:
- omme gaen met ----/

BEHOEVE Zie:
- tot slete ende ----/
- totter stadt fortificatie ----/

BEHOEVELIJCK Zie:
- behoeffelijck ----/

BEHOIRLIJC Zie:
- actie tegen ----/

BEHOIRLIJCKEN ENDE TAMELIJCKEN OIRLOGE = taut. oorlog van enige omvang.
- bellum alicuius momenti;
- guerre de certaine importance;
- Krieg von einiger Bedeutung;
- war of some extent;
- guerra de cierta importancia;

vpl.: T1/273.

BEHOLDELIKE Zie:
- beheltelijck; beheltelijcken; beheltelike;----; behoudelike; behoutelijck/

BEHOLT Zie:
- behout;----; behalt/

BEHOORLIJCKE CERTIFICATIE = ter zake dienende schriftelijke verklaring.
- attestatio pertinens;
- attestation pertinente;

- sachdienliche schriftliche Erklärung;
- relevant written declaration;
- debida atestación;

vpl.: Lo4/224.

BEHOORLIJCKE Zie:
- drie ---- kerckgeboden/

BEHOORLIJCKE(N) WE(E)T(E) DOEN = behoorlijk kennisgeven.
- nuntio I recte, denuntio I, convenienter;
- publier d'une manière convenable faire insinuation;
- passend benachrichtigen; bekanntmachen;
- give properly notice;
- publicar en forma correcta; noticiar debidamente;

vpl.: B2/183; C1/298.

BEHOUDELIKE Zie:
- beheltelijck; beheltelijcken; beheltelike; beholdelike; ----; behoutelijck /

BEHOUDEN Zie:
- actie om ----/
- possessie om te ----/
- sijnen scheut ----/

BEHOUDEN DIES = coni. bovendien.
- insuper;
- en outre;
- ausserdem; überdies;
- besides; moreover;
- además; por otra parte;

vpl.: T2/369.

BEHOUDEN ENDE WIJNNEN = taut. verwerven.
- acquiro III;
- acquérir; obtenir;
- erwerben;
- acquite; obtain;
- adquirir; obtener; consequir;

vpl.: T1/281.

BEHOUDEN NOCH GESALVEREN = taut. redden.
- salvo I;
- sauver;
- retten;
- save;
- salvar;

vpl.: T1/370.

BEHOUDENISSE; BEHELTENISSE= sub. instandhouding; behoud; behoudenis; redding.
- conservatio; salus;
- conservation; maintien; salut;
- Aufrechterhaltung; Instandhaltung; Erhaltung; Rettung;
- preservation; retention; salvation
- mantenimiento; conservación;preservación; salvación;

vpl.: Lo4/110; PvB1/443; C1/469 T1/433.

BEHOUDENS = met uitzondering van.
- cum exclusione (+ gen.)
- à l'exclusion de;
- mit Ausnahme von;
- with the exception of;
- a excepción de;

vpl.: C1/159.

BEHOUDT ENDE ONDERHEEFT = vb. bezitten.
- obtinere; aliquid possidere;
- posséder; jouir de;
- besitzen;
- possess;
- tener; poseer;

vpl.: T2/186.

BEHOUFTE Zie:
- behoeff; behoeffenisse; behoefte;----; behoefticheit/

BEHOUT; BEHOLT; BEHALT = sub. bezit; hoede.
- possessio; conservatio;
- garde; possession;
- Besitz;
- possession;
- posesión; amparo;

vpl.: C1/147.

BEHOUTELIJCK Zie:
- beheltelijck; beheltelijcken; beheltelike; beholdelike; behoudelike;----/

BEHOUWDE TOCHTE Zie:
- half ----/

BEHOUDELY(C)K(EN) DAT Zie:
- behoudelick dat/of ----/

BEHOUDEN Zie:
- sijn scheut ----/

BEHOUDT Zie:
- onderheeft ende ----/

BEHUEDEN Zie:
- behuyden;----; behoeden/

BEHUEDEN; BEHUIDEN OFT BESORGEN = taut. behoeden.
- tueor II; protego III;
- garder; préserver;
- behüten; schützen;
- protect ; guard; preserve;
- guardar; preservar; conservar;

vpl.: T1/458; ACart 5.

BEHUIDEN Zie:
- behueden, ---- oft besorgen/

BEHULP, ASSISTENTIE OFT FAVEUR = taut. hulp; bijstand.
- anseilium; assistentia; favor;
- aide; assistance;
- Hilfe; Beistand;
- assistance; succour;

BEH

- ayuda; asistencia; favor;
vpl.: PB/II/361; PvB6/147; C1-88.

BEHULP ENDE ONDERSTANT = taut. hulpmiddel; steun; instandhouding.
- adiumentum; conservatio; subsidium;
- ressource; support;
- Hilfsmittel; Stütze; Instandhaltung;
- expedient; preservation;
- elemento auxiliar; apoyo;
vpl.: T1/379; Lo3/156.

BEHULPELYK OF GUNSTIG = taut. hulp bieden.
- operam offerre;
- aider; assister; venir en aide;
- Hilfe leisten;
- offer assistence;
- ayudar;
vpl.: Pl.Bra/68.

BEHULPEN; BEHELPEN = vb. gebruik maken van; zich beroepen op.
- utor III; allego alqd. appello alqd.
- user; employer; appeler; citer en justice; faire rapport; se référer à;
- verwerten; benutzen;
- make use of appeal to;
- hacer uso de; servirse de; apelar a;
vpl.: DVB 114.

BEHULPER = sub. hulp.
- auxilium;
- aide;
- Helfer;
- assistance;
- ayudante; ayuda; ayudador;
vpl.: Lo4/406.

BEHULPSAEMHEYT ENDE ASSISTENTIE = taut. hulp; assistentie.
- adjumentum et assistentia;
- aide et assistance;
- Hilfe; Assistenz;
- helpfulness and assistence;
- ayuda y asistencia;
vpl.: PvB1/397.

BEHULPZAME Zie:
- de ---- hand tot het ontvlugten leenen/

BEHUSEN Zie:
- behuysen;----/

BEHUWENDE STOCGOEDE = goederen door huwelijk verworven.
- bona matrimonio acquisita;
- biens stipaux acquis par mariage
- Güter, durch Ehe erworben;
- goods acquired by marriage;

BEI

- bienes de la dinastía adqueridos por matrimonio;
vpl.: Lo6/246.

BEHUYDEN; BEHUEDEN; BEHOEDEN = vb. verhoeden; voorkomen.
- praevenire;
- prévenir;
- vorbeugen;
- prevent;
- evitar; prevenir; impedir; precaver;
vpl.: PB/III/438.

BEHUYSEN; BEHUSEN = vb. bewonen.
- habito I;
- habiter;
- bewohnen;
- inhabit;
- habitar; vivir;
vpl.: C1/17.

BEHYNDEREN; BEHINDEREN = vb. belemmeren; verhinderen; voorkomen.
- impedire; obstare;
- empêcher;
- vorbeugen;
- prevent;
- impedir; estorbar; obstruir ; poner trabas; dificultar;
vpl.: B1/78; C2/896.

BEIDEGADER Zie:
- beydegaeder; beydegairder;----; bedegader; beigader; beidegaer/

BEIDEGAER Zie:
- beydegaeder; beydegairder; beidegader; bedegader; beigader; ----/

BEIDEN Zie:
- beyden;----; beden; beijden/

BEIJAERDER Zie:
- gagie ---- op de klocken/

BEIJAERT GULDEN = oude muntsoort gelijk aan 16 stuivers van Brabant.
- nummus antiquus Brabantici;
- monnaie de Braband;
- Münze (Art alte Münze) von Brabant;
- coin (old coin) of Brabant;
- moneda (moneda antigua) o Brabantia;
vpl.: C1/241.

BEIJDE DEN REGTEN Zie:
- licentiaat in ----/

BEIJDEN Zie:
- beyden; beiden; beden;----/
- sonder langer ----/

BEIJDER HOUWELIJCK Zie:
- staende hen ----/
- staende hunder ----/

BEIJEN SETTEN = bijenkorven plaatsen.
- alvaria ponere;
- placer des ruches;
- Bienenkörbe stellen;
- place beechives;
- colócar colmenas de abejas;

vpl.: SKB 13.

BEIGADER Zie:
- beydegaeder; beydegairder; beidegader; bedegader;----; beidegaer/

BEIR = sub. vloeibare mest; beer.
- stercora fluida;
- fumier fluide; gadoue;
- flüssiger Mist; Dreck;
- liquid dung;
- materia fecal;

vpl.: PvB6/173.

BEIJSERT IS Zie:
- dateijne die ----/

BEITEL Zie:
- beytelschip;----/

BEJAEREN = verjaren; langer dan een jaar en dag geleden zijn. vb.
- amplius est uno anno;
- se prescrire;
- verjähren;
- nullify by statute of limitation;
- prescribir; caducar;

vpl.: B2/7; C2/1928.

BEJAERT ENDE BEDAEGHT = jaar en dag geleden.
- post annum et diem;
- il y a un an et un jour;
- vor Jahr und Tag;
- year and day past;
- hace un año y un día;

vpl.: B2/107; C2/884.

BEJAERTHEIT Zie:
- bejaertheydt;----/

BEJAERTHEYDT; BEJAERTHEIT = sub. meerderjarig worden; mondigheid.
- status aetatis;
- majorité;
- Volljährigkeit;
- coming of age;
- llegar a edad de mayoridad (of = mayoria);

vpl.: C1/169.

BEJAIRDE LUYDEN = mondige mensen; meerderjarigen.
- maiores natu; senes;
- gens; arrivé à l'age de la majorité; gens âgé;
- volljährige; mündige Leute;
- people of age;
- gente mayor(de edad);

vpl.: T2/124.

BEJAIRT ENDE MAJEUR = taut. meerderjarig.
- major natu;
- majeur;
- mündig; volljährig;
- of age;
- mayor y menor de edad;

vpl.: T1/573.

BEKAMENDE = ppr. bekennende; getuigende.
- fateor II; confiteor II; agnosco III;
- témoigner; attester;
- bekennen; zeugen;
- confess; admit; testify; bear witness; give evidence;
- testimoniar; atestar;

vpl.: BVB 24.

BEKANDE = bekende; getuigde;
- fateor II; confiteor II;
- témoigner; attester;
- bekennen;
- confess;
- testimoniar; atestar;

vpl.: BVB 30.

BEKE OF ZOEDE = taut. goot; afvoerkanaal; greppel; beek; waterloop.
- canalis; fossa; sulcus; rivus; cursus aquae;
- tuyau; canal; rigole; fossé; ruisseau; ru conduite d'eau;
- Ruine; Abfuhr; Abzugsgraben; Bach;
- gutter; drainage-canal; furrow; trench; brook; sill;
- canal; desaguadero; zanja;

vpl.: C1/182.

BEKE Zie:
- beeke;----/

BEKEEREN IN DRIJEN = verdelen in drie.
- tripartiri;
- partager en trois;
- zu verteilen in drei;
- to divide in three;
- lo que se debe dividir en tres partes;

vpl.: C1/170,240.

BEKEEREN ENDE APPLICEREN = taut. toepassen; aanwenden; gebruiken; omzetten.
- applico I; adhibeo II; recipio III; converto III; pono III;
- appliquer; employer; servir; changer;
- anwenden; konvertieren; benutzen;
- apply; convert to; employ for; exercise;

- aplicar; utilizar; emplear; servirse de; convertir;

vpl.: PvB1/269; BVB 193; DVB 14; Lo6/554; C1/17; Lo7/262.

BEKEEREN INDEN GEMEIJNEN OIRBAER = vb. ten algemene nutte aanwenden.
- adhibeo II alqd. ad rem publicam; ad utilitatem commune;
- mettre en usage pour cause d'utilité publique;
- anwenden zum allgemeinen Nutzen;
- convert for common use; employ for the public good;
- hacer uso de algo para el bien común; por causa de la utilidad pública;

vpl.: DVB 14; BVB 193.

BEKEERT WORDEN ENDE AENGELECHT = belegd worden.
- pecuniam colloco I; pono III;
- être investi; appliqué ou converti
- investiert werden;
- invested;
- ser colocado; ser invertido; ser inverso;

vpl.: C1/16,17.

BEKEERT WORDEN INT GEMEYNE = gezamenlijk verdeeld worden.
- coniunctim dividi;
- être partagé en commun;
- gemeinschaftlich verteilt werden;
- collectively divided;
- ser repartido conjuntamente;

vpl.: Cu1/246.

BEKEN Zie:
- baken;----/

BEKEN Zie:
- beleijde van straten,---- ende waterlopen/

BEKENDE Zie:
- geen mans goedt bij vrouwen te belasten dan met ----/

BEKENDER OFT HYPOTECKEERDER = taut. hypotheeknemer.
- hypothecam sumere;
- créancier hypothécaire;
- Hypothekengläubiger;
- mortgagee;
- acreedor hipotecario;

vpl.: PB/II/170.

BEKENLIJC VAN ALLEN MAN = huwbaar.
- nubilis;
- nubile;
- heiratsfähig;
- marriageable;
- núbil;

vpl.: T1/371.

BEKENNEN Zie:
- fortselijc ----/
- met crachte ----/
- vleeschelijcke ----/

BEKENNEN ENDE CONFESSEREN = taut. bekennen; erkennen; verklaren.
- confiteor II; profiteor II; pronuntio I;
- confesser; déclarer; réconnaitre;
- bekennen; anerkennen; gestehen;
- confess; admit; acknowledge;
- confesar; reconocer; declarar;

vpl.: T1/342, 556; ACart 7; T2/53.

BEKENNEN ENDE LIJEN = verklaren en doen optekenen.
- declarare et scribere facere;
- déclarer et faire noter;
- erklären;
- declare and make (it) record;
- declarar y hacer (of = mandar) anotar;

vpl.: LPS 59.

BEKENT WORDEN Zie:
- fortselijc ende bedriegelijc van iemenden ----/

BEKENTENISBRIEFF = akte van erkenning.
- actio constitutionis;
- acte constitutif;
- Bestätigungsbrief;
- letter of affirmation;
- escritura de confesión;

vpl.: Lo3/450.

BEKENTENISSE Zie:
- brief van ----/
- confessie ende ----/

BEKENTENISSE = sub. ontvangbewijs; schuldbewijs; erkenning; wettelijke verklaring of belijdenis van een verbintenis.
- confessio; indicium;
- aveu; confession; reconnaissance;
- Schuldschein; Schuldverschreibung; Bekenntnis einer Verbindung;
- receipt; hand-bill; promissory note; confession of a contract;
- recibo; reconocimiento de una deuda; confesión;

vpl.: C1/44.

BEKENTENISSE(E) ENDE BELIJDENISSE = bekentenis(sen).
- confessio(nes); indicium;
- aveux et confession(s); reconnaissance; receipt;
- Bekenntnis(se);
- confession(s); profession;

- confesio(nes); profesion;
vpl.: LoV/154; PB1/384; C1/44.

BEKENTENISSE OFT CARGASOEN (S) = taut. lijst van geladen goederen.
- index bonorum exportandorum; navis onus;
- liste des marchandises (qui constituent la charge); cargaison;
- Liste von geladenen Gütern;
- list of loaded goods;
- cargazón; lista de mercancías cargadas;
vpl.: PB/III/309; Lo4/200.

BEKENTENISSE OFT RECOGNOISSANCIE = taut. erkenning.
- recognitio;
- reconnaissance;
- Anerkennung;
- recognition;
- reconocimiento;
vpl.: PvB1/224.

BEKENTENISSE; RECEPISSE; RECIPIS OFT RECIPISSE = taut. bewijs van ontvangst.
- receptorius; documentum alicuius vei; quae est recepta; apocha;
- récépissé ou reconnaissance; accusé de réception;
- Empfangbeweis; Empfangschein
- receipt;
- resquardo; recibo;
vpl.: Lo4/86; BVB 92; C1/300.

BEKENTENISSE VAN SERVITUYT = erfdienstbaarheidsakte.
- actus servitutis hereditariae;
- acte de servitude;
- Grunddienstbarkeiturkunde;
- deed of claim on some property;
- acta de servidumbre;
vpl.: Cr2/1046.

BEKENTENISSEN Zie:
- schepenen ----/

BEKEURINGE Zie:
- becueringhe;----; becoringe/

BEKINDERE VAN EEN OBLIGATIE = ondertekenaar van schuldbekentenis.
- subscript or obligationis;
- sousscripteur d'une obligation;
- Unterzeichner eines Schuldscheines;
- signer of a bon;
- el que suscribe un reconocimiento de deuda;
vpl.: Lo1/398.

BEKLAEGHEN OFT AENSPREKEN = taut. aanklagen.
- accuso I;

- actionner;
- anklagen;
- accuse; charge with;
- poner pleito a uno; proceder judicialmente contra uno; citar a uno antre el tribunal;
vpl.: Lo7/8.

BEKLAEGHEN OFT HOM BECROONEN.taut. zich beklagen.
- se lamentari;
- se plaindre;
- sich beklagen;
- complain of; bemoan o.s.
- quejarse; dolerse; lastimarse;
vpl.: Lo6/552.

BEKOMMERDEN GRONDT = belaste grond.
- solum gravatum;
- fonds saisi;
- besteuerter Grund;
- taxed ground;
- tierra gravada de impuestos (of= con hipoteca);
vpl.: C1/91.

BEKOMMEREN = vb. in beslag nemen; belasten; hypothekeren.
- detineo II; occupo I; onero I;
- saisir; imposer; charger;
- beschlagnahmen; beauftragen;
- seize; mortgage;
- embargar; secuestrar; hipotecar;
vpl.: C1/91, 282.

BEKOMMERING = sub. belasting; bezwaring.
- gravatio;
- taxe; affectation hypothécaire;
- Belastung; Beschwerung;
- mortgage;
- impuesto; hipoteca;
vpl.: B2/220.

BEKOSTINGHE = sub. kostprijs.
- sumptus;
- dépense;
- Kosten; Ausgabe; Auslage;
- cost-price; prime cost;
- precio de costo;
vpl.: C1/193.

BEKOSTIGHEDEN = sub. onkosten.
- impensae;
- dépenses; dépens;
- Unkosten;
- expenses;
- gastos (van een proces) costas; expensas;
vpl.: PvB5/83.

BEKUNDIGEN Zie:
- becondichen; becondigen;----/

BELAIG(H)EN OFT WACHTEN = taut. belagen; opwachten.

- insidior I (+dat.) aut praestolor I(+ dat.);
- dresser des embûches ou attendre; attaquer;
- nachstellen oder einem aufpassen auflauern;
- waylay; lay snares for;
- acechar; aguardar; atacar;

vpl.: T1/327, 76.

BELANCK Zie:
- hem naest ---- wesende/

BELASTEN Zie:
- becommeren oft ----/
- geen mans goedt bij vrouwen te ----/
- met commeren ----/
- bezwaeren oft ----/

BELASTEN OFT GELACHTERDE = taut. beschuldigde.
- accusatus; pars quae vituperatur
- accusé; accusateur; dénonciateur;
- Beschuldigter oder Verleumdeter;
- accused person;
- acusado;

vpl.: Lo6/436; C1/688.

BELASTEN OFT LACHTEREN = taut. brandmerken; berispen; afkeuren; wraken; verwerpen; beschuldigen.
- reprobo I; accuso I;
- accuser ou reprocher;
- tadeln; verleumden; beschuldigen; anklagen;
- disapprove; reproach; accuse;
- infamar; desaprobar; consurar; recusar; accusar; inculpar; incriminar;

vpl.: C1/688; Lo6/144,436.

BELASTEN OFT VROEGHEN = taut. beschuldigen; aanklagen.
- accuso I;
- accuser ou charger;
- beschuldigen;
- accuse;
- acusar; inculpar;

vpl.: C1/382.

BELASTING(H)E = hom.sub.1. last die op onroerend goed rust; het bezwaren met hypotheek 2. beschuldiging.
- 1.onus; vectigal 2. accusatio; impositum;
- 1.impignoration 2.accusation; impôt;
- 1.Belastung auf Immobilien 2. Beschuldigung; Akzise;
- 1.liabilities on immovable property; tax; imposition 2. accusation;

- 1.hipotecar 2.acusación; impuesto; imposicio;

vpl.: C1/44; Lo6/436.

BELASTINGHE ENDE ZETTINGHE = taut. belasting.
- tributum;
- impôt; taxe;
- Steuer;
- tax;
- impuesto; tributo; contribución; tasa; gravamen;

vpl.: PB/III/332.

BELASTINGHE ENDE IMPOSITIE = taut. belasting.
- impositum;
- impôt;
- Akzise;
- tax and imposition;
- impuestos e imposiciones;

vpl.: PvB1/441; PB/III/332.

BELASTINGHE OFT IMPIGNORATIE = taut. hypotheek.
- impignoratio aut hypotheca;
- hypothèque ou impignoration;
- Hypothek;
- mortgage;
- hipoteca;

vpl.: Lo1/152.

BELDEMAKER Zie:
- beeldesnyder; beeldesnider; beeldemaker;----; beeldemeker; beeltsnider/

BELEBBEREN = vb. verwarren.
- turbare;
- embroiller;
- besudeln;
- to confuse;
- confundir; embrollar;

vp l.: PvB9/13.

BELEDINGE Zie:
- beleijdinge; beleidinge;----/

BELEDT OFT MAMMISE = taut. beslaglegging.
- confiscatio;
- mainmise confiscation; saisie;
- Konfiskation;
- confiscation;
- embargo; secuestro; confiscación;

vpl.: C1/9.

BELEDT OFTE VERHINDERINGE = taut. verhindering.
- impeditió;
- empêchement;
- Verhinderung; Hindernis;
- hindrance; obstacle;
- obstáculó; empachó;

vpl.: MGG 78.

BELEENEN OP LOSSINGHE = belenen op voorwaarde, dat de leenman de heerlijkheid verwerft tegen betaling van een bepaalde geldsom aan de leenheer, die deze betaling als lening aanvaardde. Bij terugbetaling der lening verviel de heerlijkheid aan de landsheer.
- mutuum dare in condicione, ut vasallus magnificentiam comparet praesenti pecunia summae certae patrono, qui hanc solutionem ut feudum accipiebat. Ad redditionem debiti magnificentia ad territorii dominum labebatur;
- fieffer sous condition que le vassal obtient le domaine contre le payement d'une certaine somme au seigneur, qui acceptait ce paiement comme redevance, las du remboursement le domaine revenait au seigneur;
- versetzen unter der Bedingung dasz der Vasall das Herrengut erwirbt gegen Bezahlung einer bestimmten Geldsumme an dem Lehnherrn, der diese Bezahlung als Darlehen antritt. Bei Zurückbezahlung des Darlehens kam das Herrengut dem Lehnherrn zugute;
- pawn under the condition that the vassal acquires the manor at payment of a certain sum of money to the feudal lord who accepted this payment as loan. At repayment the manor fell to the feudal lord;
- hipotecar de condición, que el vassallo ganat el domino mediante el pago de un precio fijo a el señor feudal, qui el pagamento si emprestito aceptat. En caso de restitution del pagamento el domino recayó en el señor feudal;

vpl.: C1/306.

BELEENINGE Zie:
- tafel van ----; leeninghe/

BELEENINGE ENDE INVESTITUEREN = taut. belening.
- quod alquis mutuum dat; investitura;
- inféodation; investiture;
- Verpfändung;
- pawning;
- enfeudación; investidura;

vpl.: T1/435.

BELEENINGHE ENDE PANDTHEYT (OFT PANDTSCHAP(PE) = taut. belening; pandgeving.
- mutuatio-ionis; pignoris obligatio;

- prêt sur gage; engagement;
- Verpfändung; Pfandleihung;
- pawning;
- préstamo; hipoteca; empeno; prendamiento; pignoración;

vpl.: PB/III/467, 466, 420.

BELEENINGHE OFT VRYDIGHEYT = taut. vrijheid.
- libertas;
- liberté;
- Freiheit;
- freedom;
- libertad;

vpl.: PB/III/421.

BELEGGE = sub. belegering.
- obsidio;
- attaque; siège;
- Belagerung;
- siege;
- asalto; asedio; cerco; sitio;

vpl.: T1/139.

BELEGGEN, QUIJTEN OFT ONDERSTAEN = vergoeden, kwiteren of betalen.
- solvere;
- payer;
- bezahlen;
- pay;
- pagar;

vpl.: B2/107.

BELEIDINGE Zie:
- beleijdinge;----; beledinge/

BELEIJ OFT PROCEDURE TEN GROND = taut. rechtsgeding over grond.
- procedura de terra;
- procédure sur un immeuble;
- Gerichtsverfahren betreffs Grund;
- lawsuit on (with regard to) land;
- proceso sobre un inmueble;

vpl.: Ca2/176.

BELEIJD Zie:
- quaad ----/

BELEIJDE VAN EXECUTIEN = gerechtelijke tenuitvoerlegging van schulderkenning.
- executio confessionis culpam;
- exécution judiciaire de reconnaissance de dette;
- gerichtliche Vollstreckung von Schuldbekenntnis;
- judicial execution of confession of guilt;
- ejecución judicial de reconocimiento de deuda;

vpl.: C1/304.

BELEIJDE VAN STRATEN, BEKEN ENDE WATERLOPEN = het schouwen van straten, beken en wateraf-voeren.

- spectatio viarum, rivorum et cloacarum;
- visite des chemins, ruisseaux et cours d'eau;
- das Schauen von Straszen, Bächern und Entwässerungen;
- the inspection of roads, brooks and waterdrainages;
- inspección de calles, arroyos y desagües;

vpl.: C1/658.

BELEIJDEN; BELEYDEN = hom.sub. 1.verklaring 2.voor het gerecht brengen 3.schouwen 4. grondprocedure 5.ten uitvoer leggen; in bezit stellen.

- 1.confessio; professio; explicatio 2.perduco III ad sententiam; 3.specto I; inspicio III 4.agrorum ratio 5.deduco III; mitto III in possessionem

- 1.déclaration 2.citer en justice porter une chose devant les tribunaux 3.inspecter 4.induction des fonds 5.mettre en possession

- 1.Aussagung 2.für das Gericht bringen 3.schauen 4.Grundprozedur 5.in den Besitz setzen;

- 1.state; declare; certify; 2.put on trial 3.inspect 4.landagency 5.put in possession

- 1.declaración 2.llevar un asunto ante el tribunal 3.inspeccionar 4.proceso territorial; pleito respecto a tierras 5.ejecutar, poner en posesión de

vpl.: C1/147; PvB10/201.

BELEIJDEN DER WATEREN = schouw der wateren.

- contemplatio aquarum vivarum;
- inspection des eaux;
- Inspektion der Wässer;
- water-inspection;
- inspección de las aguas;

vpl.: Lo7/240.

BELEIJDEN ENDE BEDIENGHEN = taut. kennisgeven en bespreken.

- certiorem facere et disserere;
- instruire et débattre;
- bekanntgeben und besprechen;
- notify and discuss;
- noticiar y discutir;

vpl.: C1/74.

BELEIJDEN ENDE VOLDINGHEN = het voor en tegen uitvoerig bespreken.

- multis verbis disputare;
- débattre complètement;
- ausführlich besprechen;
- discuss;
- debatir completamente;

vpl.: Lo6/558.

BELEIJDEN OFT MAMMISE = taut. inbeslagneming.

- occupatio;
- mainmise ou induxtion; occupation;
- Beschlagnahme;
- seizure;
- embargo; secuestro; confiscación;

vpl.: C1/25.

BELEIJDER OFT ONDERHOUWER = taut. verleider.

- seductor;
- séducteur;
- Versucher; Verführer;
- seducer;
- seductor; corruptor; tentador;

vpl.: Lo6/606.

BELEIJDINGE; BELEIDINGE; BELEDINGE = sub. schouwing; bezichtiging.

- visitatio; inspectio publica fundorum et limitum;
- visite; inspection officielle des terrains et des frontières;
- Visitation;
- visitation; official inspection of territories and boundaries;
- inspección oficial de tierras y límites;

vpl.: BVB 29.

BELEIJE OFT PALINGHE = taut. vaststelling ener grens.

- definitio; limes finitio;
- bornage;
- Bestimmung einer Grenze;
- determination of a boundary;
- demarcación de una frontera;

vpl.: C1/683.

BELEIJLOOPE = sub. klein water.

- fossa;
- petit cours d'eau;
- kleiner Wasserlauf;
- small water;
- pequeño curso de agus;

vpl.: Lo7/306.

BELEIJT Zie:

- hantieringe ende ----/
- tweeste ----/

BELEIJT; BELEYDT = hom.sub. 1. onteigening; beslaglegging 2.gerechtelijke schulderkenning.

- postulatio alicuius; qui vult addici sibi fundum;
- mainmise; saisie; arrêt; sé-

questration; reconnaissance de dette judiciaire; induction sur le fonds;
- Enteignung; Beschlagnahme; gerichtliche Schuldanerkennung;
- expropiation; confession;
- expropiatión; confession;
- expropiación; desposeimiento; secuestro; embargo; reconocimiento judicial de deuda;

vpl.: C1/9,16,305.

BELEIJT = sub. gerechtelijke schulderkenning.
- postulatio alicuius, qui vult addici sibi fundum;
- reconnaissance de dette judiciaire;
- gerichtliche Schuldanerkennung;
- confession;
- reconocimiento judicial de deuda;

vpl.: C1/305.

BELEIJT GEMAECKT = geconfisceerd
- confiscatus;
- confisqué;
- gerichtlich gestanden;
- confiscated;
- confiscado;

vpl.: C1/16.

BELEIJTBRIEVEN ENDE ANDERE SCHEPENBRIEVEN = beleids-bestuursbrieven en andere schepenbrieven.
- littera scabinorum;
- lettres de direction et autres lettres d'échevin;
- Amtswaltungbriefe oder andere Schöffenbriefe;
- letters of administration and other sheriff's letters;
- cartas de gobierno y otras cartas de regidores;

vpl.: C1/301.

BELENINGE = sub. verpanding van grond.
- pignoratio;
- action d'engager; gage; hypothèque; action d'inféoder;
- Verpfändung von Grundstücken;
- mortgaging soil;
- hipoteca; pignoración;

vpl.: MGG 56.

BELENINGHE Zie:
- in ---- hebben/

BELET Zie:
- actie van dengeenen die dach van recht heeft tegen dengeenen die hem sulcken ---- gedaen heeft met vangen of anderssins/
- actie tegen dengeenen die iemende ---- te begraven/
- actie van ---- van toecominge

eeniger erflijcheyt bij der linien lateraal oft collateraal/
- moeyenisse oft ----/
- moyenisse oft ----/
- obstacle ende ----/
- obstakel ende ----/
- stoornisse ende ----/
- turbel oft ----/
- vervreemt ---- ende verstooten/
- d'---- ende moet/

BELET Zie:
- moeijenisse; moeyenisse; mogenisse; moyenisse; moetenisse; moyte; moeytenisse; moeyte; moeyssel; moysel; moeysel; moeijte; moetsell; beletsel;----; commer; hinder; letsel; stoot; kommer; comer; cummer; comber/

BELET; BELETH = sub. hinder; hinderpaal; belemmering.
- impedimentum; impeditio; difficultas; obstaculum; remoramen; salebra;
- dérangement; incommodité; obstacle;
- Hindernis; Hemmung;
- handicap; impediment; obstruction;
- incomodidad; impedimento; estorbo; molestia;

vpl.: T2/267; BVB 44.

BELET DOEN ENDE OBSTAKEL = taut. belemmeren.
- impedire;
- faire obstacle et empêchement;
- hindern; hemmen;
- hinder; impede;
- estorbar; obstar;

vpl.: C1/273.

BELET ENDE EMPESCHEMENT = taut. beletsel.
- impedimentum;
- empêchement;
- Hindernis;
- impediment;
- impedimento;

vpl.: PvB1/27.

BELET ENDE GETURBEERT, GEQUELT; GEINQUIETEERT = taut. belemmerd.
- turbo l;
- empêcher; inquiéter; troubler;
- hemmen; hindern; stören;
- hinder; impede; obstruct;
- impedir; imquietar; turbar;

vpl.: T1/117.

BELET OFT TURBEL = taut. belemmering.
- turbatio;
- empêchement; interruption;

- Hemmung; Hindernis;
- hindrance; impediment; obstruction;
- impedimento; interrupción;

vpl.: T1/85.

BELET ENDE STOORNISSE = taut. belemmering.
- impedimentum;
- empêchement; interruption;
- Hemmung; Hindernis;
- hindrance; impediment; obstruccion;
- impedimento; interrupción;

vpl.: T1/85.

BELET ENDE VERSTOOTE; VERVREEMT = taut. uitgesloten.
- excludo III;
- expulser;
- ausschliessen;
- exclude;
- despedir; expeler; expulsar;

vpl.: T1/79.

BELET OFT HINDER = taut. belemmering.
- impedimentum;
- empêchement;
- Hindernis;
- hinder;
- impedimento; estorbo;

vpl.: PvB1/397.

BELET OFT MO(E)YENISSE = taut. tegenstand.
- oppositio; impedimentum;
- opposition; empêchement;
- Widerstand; Hindernis;
- opposition; impediment;
- oposición; impediment(o); obstaculo; estorbo; rémora;

vpl.: PvB1/247; PB/III/253.

BELETH Zie:
- sonder ---- ende becroondt/
- verhinderinge oft ----/

BELET(H) ENDE FIJTELIJCKE TURBATIE = verhindering en daadwerkelijke storing.
- impedimentum et turbatio realis;
- empêchement et perturbation réelle;
- Hindernis und tatsächliche Störung;
- impediment and actual disturbance;
- empachó y turbación factual;

vpl.: MGG 39.

BELET(H) ENDE OBSTACLE; OBSTAKEL = taut. belemmering.
- obstaculum;
- obstacle; empêchement;
- Hindernis;
- impedement;
- obstáculo; impedimento; estorbo; embarazo; obstrucción; traba;

vpl.: PB/III/414,192,146; PvB1/385.

BELET(H) OFT VERHINDERINGE = taut. verhinderd; belemmering; beletsel; hinder.
- turbatus;
- empêchement; obstacle;
- Belästigung; Hindernis; gehindert; gehemmt; belästigt;
- impediment; hindrance; impeded troubled;
- empachadó; empachó; estorbó;

vpl.: MGG 77, 80, 83.

BELETSEL Zie:
- limitatie oft ----/
- nootwendigh ----/
- moeijenisse; moeyenisse; mogenisse; moyenisse; moetenisse; moyte; moeytenisse; moeyte; moeyssel; moysel; moeysel; moeijte; moetsell; ----; belet; commer; hinder; letsel; stoot; kommer; comer; cummer; comber/
- restrectie; restrictie; restructie; restrinctie;----/

BELETSEL; INCOMMODITEYT OFT MOYENISSE = taut. hinder; ongemakkelijkheid.
- incommoditas; impedimentum;
- incommodité;
- Unbequemlichkeit;
- impediment;
- molestia; incomodadidad;

vpl.: PvB1/287.

BELETSEL OFT OPSTAKEL = taut. belemmering.
- impedimentum; obstaculum;
- obstacle; empêchement;
- Hindernis;
- impediment; obstacle;
- impedimento; estorbo; obstaculo;

vpl.: PB/III/462.

BELETSEL OFT TROUBLE = taut. beletsel.
- impedimentum;
- trouble; empêchement;
- Hindernis;
- hindrance;
- estorbo; impedimento; obstáculo;

vpl.: PB/II/103.

BELETSEL, RESTRICTIE OFT LIMITATIE = taut. beperking.
- restrictio;
- restriction;
- Beschränkung;
- restriction;
- restricción; limitación; restringido;

vpl.: PB/III/420,462; PB/II/340.

BELETSELEN Zie:
- kommeren ende ----/

BELETTE ENDE IMPEDIMENTEN = taut. hinderpaal; belemmering; ook huwelijksbeletsel.
- impedimentum; mora; difficultas; salebra;
- empêchement; obstacle; impédiment;
- Hindernis; Hemmung;
- hindrance; impediment; obstacle;
- estorbo; impedimento; obstáculo;

vpl.: T1/275,572; T2/31,45,81.

BELETTE ENDE TURBACIE = taut. belemmering; verstoring; verwarring.
- turbatio; molestus; impedimentum;
- empêchement; interruption; nouvelleté; confusion; désordre;
- Störung; Zerstörung; Hemmung; Hinderung; Verwirrung;
- disturbance; interference; hindrence; impediment; obstruction; confusion;
- impedimento; pertubación; enredo turbación; confusión; desorden;

vpl.: T1/83,218,403.

BELETTEN Zie:
- actie tegen dengeenen die iemende ---- wille zijn private te reyningen/
- turbatien ende ----/
- verdonckeren oft ----/

BELETTEN = vb. gevangen nemen.
- capere III; prehendere III;
- faire prisonnier;
- gefangennehmen; verhaften;
- apprehend; take prisoner;
- arrestar; detener; prender; apresar;

vpl.: T2/369.

BELETTEN ENDE OBVIEREN = taut. belemmeren.
- impedio IV;
- empêcher; prévenir;
- hindern;
- impede;
- obviar; impedir;

vpl.: PB/II/412.

BELETTEN ENDE SCHOUWEN = taut. voorkomen.
- impedio IV;
- éviter et empêcher;
- vorbeugen;
- prevent;
- prevenir; precaver;

vpl.: C1/637.

BELETTEN ENDE TURBEREN = taut. hinderen; belemmeren.
- turbo I;

- empêcher; obstruer;
- hemmen; hindern;
- hinder; impede;
- dificultar; estorbar; impedir; obstruir; vedar;

vpl.: T1/79.

BELETTEN OFT TROUBLEREN = verstoren of beletten.
- impedire aut turbare;
- empêcher ou troubler;
- verhindern oder zerstören;
- trouble; prevent;
- impedir; estorbar;

vpl.: PvB1/275.

BELETTENDE ENDE WEDERSTAENDE = taut. belemmerende.
- impedio IV;
- empêcher; obstruer;
- hemmen; hindern;
- hinder; impede; obstruct;
- dificultar; estorbar; impedir; obstruir; vedar;

vpl.: T1/79.

BELEVEN Zie:
- believen;----/

BELEYBAER = schouwbaar.
- recognoscendus;
- peut être inspecté;
- schaubar;
- can be inspected;
- inspecciónable; controlable;

vpl.: PB/III/596.

BELEYD Zie:
- quaad ----/

BELEYDE VAN STRAETEN = schouw van straten; wegenschouw.
- recognitio viarum (inspectio);
- visites des chemins; inspection des routes;
- Inspektion von Strassen; Wegeschau;
- road-inspection; inspection of the roads;
- inspección de carreteras; inspección de los caminos;

vpl.: Lo6/4; PB/III/596.

BELEYDEN Zie:
- beleijden ----/

BELEYDEN ENDE CONDUYSEREN = taut. ten uitvoer brengen; afwikkelen.
- efficere;
- exécuter;
- ausführen;
- execute;
- ejecutar; liquidar;

vpl.: PB/II/325.

BELEYDEN, VERREYCKINGHEN ENDE VERTHIERINGHEN VAN GOEDEN = de rechter op het erf brengen om daarop inbezitstelling te doen; gerechtelijke openbare verkoop; toewijzing (van goederen).
- inductiones, subhastationes et adiudicationes bonorum;
- induction sur le fonds; subhastation et adjudication (de biens);
- den Richter auf den Grund(Hof) bringen für Zuerkennung und öffentlichen Verkauf;
- induction, subhastation and adjudications;
- llevar al juez a una finca para efectuar la toma de posesión; subasta pública judicial y adjudicación de bienes;

vpl.: Cu1/20.

BELEYDER ENDE PROMOTEUR = taut. bevorderaar.
- promotor;
- promoteur;
- Förderer;
- promoter;
- promotor;

vpl.: PB/II/339.

BELEYDER Zie:
- quaet ---- oft onderhouwer/

BELEYE Zie:
- palinghe oft ----/

BELEYDI NGHE = sub. beslaglegging.
- occupatio;
- saisie;
- Beschlagnahme;
- seizure;
- embargo; secuestro;

vpl.: Cr2/972.

BELEYDT = sub. beslaglegging; ten uitvoer legging; in bezit stelling; onteigening.
- deductio; postulatio addici fundum;
- mise en possession, mainmise; saisie; arrêt; sequestration; induction sur les fonds;
- Besitzergreifung; Beschlagnahme; Enteignung;
- occupancy; occupation; expropiation;
- ejecución; ponimientó en posesión; expropiacion; secuestro; embargo; desposeimiento;

vpl.: C1/9,16,147.

BELEYT ENDE HANTIERINGE = taut. handelwijze in rechte.
- modus decendi ius;
- manière d'agir; méthode; procéder;

- Ambtswaltung; Handlungsweise; Verfahren;
- proceeding;
- actuación; método; proceder; procedimiento;

vpl.: T1/72.

BELEYTENISSE = sub. gevolgtrekking op de inhoud.
- inductio in sententia;
- induction sur le fonds;
- Folgerung auf der Inhalt;
- deduction from the content;
- conclusión a base del contenido;

vpl.: C3/146.

BELGEN Zie:
- belghen;----/

BELGHEN; BELGEN = vb. boos worden.
- irasci alicui; stomachari cum aliquo; accendi in aliquem;
- se mettre en colère; se fâcher;
- böse werden; sich erbösen;
- to become angry;
- irritar; encolerizar; sulfurar;

vpl.: Bl:Pr.Tr/14; C2/933.

BELGIOEN Zie:
- billoen; billioen; bilgioen; bulioen; bolioen;----; balioen/

BELIDEN Zie:
- bijleyden; beliën;----/

BELIEN Zie:
- bijleyden;----; beliden/

BELHAMER = sub. aanstoker; opruier.
- instigator;
- instigateur; agitateur;
- Schürer;
- inciter; instigator;
- instigador; concitador;

vpl.: PvB7/109.

BELIEFTE Zie:
- naer hun ----/

BELIEFTE = sub. verlangen; goeddunken; believen.
- desiderium; placitum; voluntas; consensus; votum;
- désirer; trouver bon; volonté;
- Verlangen; Belieben;
- to desise; to think fit; discretion;
- deseo; gana; voluntad; gusto; discreción;

vpl.: Cr2/993; ADR 11.

BELIEVEN; BELEVEN = vb. goedvinden; toestemmen.
- placeo II; libet; collibet II;
- complaire; contenter; satisfaire;
- gutheissen; genehmigen; zustimmen;
- approve; satisfy;

- complacer; contentar; satisfacer;

vpl.: DVB 12.

BELIEVEN ENDE CONSENT = taut. toestemming.
- consensus;
- consentement et bon gré;
- Genehmigung;
- consent;
- consentimiento;

vpl.: C1/383.

BELIG = sub. krijgstocht.
- expeditio;
- campagne; expédition;
- Feldzug; Kriegszug;
- campaign;
- expedición guerrera; expedición militar; campaña;

vpl.: T2/369.

BELIJD Zie:
- sinistre ----/

BELIJDENISSE Zie:
- confessie ende ----/

BELIJDENISSE = sub. belijdenis.
- confessio;
- confession;
- Bekenntnis;
- confession; profession;
- profesión; confesión;

vpl.: PvB1/384.

BELIJDENISSE ENDE BEKENTENISSE(N) = taut. bekentenis(sen).
- confessio(nes);
- aveux et confession(s);
- Bekenntnis(se);
- confession(s); profession;
- confesion(es); profesion;

vpl.: LoV/154; PB1/384.

BELIJDER VAN RENTEN = hij die een rente vaststelt.
- collocator usurae;
- constituant de la rente;
- Festsetzer von Zinsen;
- he that constitute a rent;
- el que determina una renta;

vpl.: Lo3/360.

BELIJDT = sub. bekentenis.
- confessio;
- aveu; confession;
- Geständnis;
- confession;
- confesión;

vpl.: C1/764.

BELIOU Zie:
- baeliu; baelju; bailliu; balgu; baliu;----; landdrost; spisdragher; spisedrager/

BELLAERTS OFT VIJTROEPERS (Antwerpen) = stadsomroepers die bij

benoeming en aanvaarding van hun ambt aan de stad schuldig werden 300 gulden (Antwerpen).
- praecones, qui ad nominationem et acceptationem muneris sui urbi trecentas florinas debiti erant (Antverpia);
- crieurs publics de la ville; chacun redevable de 300 florins lors de leur nomination et entrée en fonction;(Anvers);
- Stadtausrufer; jeder war bei Ernennung und Antritt seines Amtes der Stadt 300 Gulden schuldig (Antwerpen);
- town-criers; each had to pay to the town 300 guilders at appointment and accession to his office (Antwerp);
- pregoneros municipales debian a la ciudad 300 florines (Amberes);

vpl.: C1/534.

BELLEMAN = sub. functionaris als omroeper, belast met de openbare kennisgeving van openbare verkopen, waarbij hij de aandacht trok door voor zijn omroep met een bel te bellen.
- praeco;
- sonneur; crieur public;
- Klingelmann;
- bell-man; town-crier;
- pregonero de ventas en pública subasta llamando la atención mediante una campanilla;

vpl.: C1/515.

BELLEN Zie:
- bebrieven oft ----/

BELLIEDEN = sub. pl. omroepers.
- clamatores publici;
- crieurs publics;
- Ausrufer;
- town criers;
- pregoneros; voceadores;

vpl.: PB/2/36.

BELOEFFTE; BELOEFTE; BELOOFTE; BELOF; BELOFT = sub. belofte.
- promissio; promissum;
- promesse;
- Gelübde; Versprechen;
- promise;
- manda; promesa; prometido;

vpl.: Lo5/114; PB/III/411.

BELOEFTE Zie:
- beloeffte;----; beloofte; belof; beloft/

BELOEFTE ENDE REMONSTRANTIE = overeenkomst en betoog.
- compositio et argumentatio;

-

BEL

- démonstration; argumentation; arrangement; accord;
- Vereinbarung und Darlegung;
- agreement and arguments;
- convenio y argumentaçion;

vpl.: PB/III/313.

BELOF Zie:
- beloeffte; beloefte; beloofte;---- beloft/

BELOFT Zie:
- beloeffte; beloefte; beloofte; belof;----/

BELOFTE Zie:
- iterative----/

BELOFTE VAN WAERSCHAP = belofte van vrijwaring.
- promissio libertatis vindicationis;
- promesse de garant;
- Versprechen von Sicherstellung;
- promise of safeguarding;
- promesa de garantie (of = de preservación);

vpl.: C1/668.

BELOKEN = vb. sluiten.
- claudo III;
- fermeture;
- schlieszen;
- close;
- cerrar; terminar;

vpl.: PB/III/436.

BELOOFTE Zie:
- beloeffte; beloefte; ----; belof; beloft/

BELOOPE Zie:
- quaden ----/

BELOVEN Zie:
- wærentschap ----/

BELUYCK OFT HEYM = taut. afgeperkt stukje grond.
- ager parvum inclusum;
- enclos entourré;
- abgegrenztes Stückchen Grund;
- enclosed piece of land;
- trocito trazado de tierra;

vpl.: PvB10/342.

BELEYDINGHE = sub. beslaglegging.
- occupatio;
- saisie;
- Beschlagnahme;
- seizure;
- embargo; secuestro;

vpl.: Cr2/972.

BELEYDT Zie:
- beleijt;----/

BELEYDT = sub. ten uitvoer legging; in bezit stelling.
- deductio;

BEM

- mise en possession;
- Besitzergreifung;
- occupancy; occupation;
- ejecución; ponimiento en posesión;

vpl.: C1/147.

BELEYTENISSE = sub. gevolgtrekking op de inhoud.
- inductio in sententia;
- induction sur le fonds;
- Folgerung auf der Inhalt;
- deduction from the content;
- conclusión a base del contenido;

vpl.: C3/146.

BELYCHEYDEN = sub. boosaardigheid; snoodheid; gemene streek.
- malitia;
- méchanceté;
- Bosheit; Gemeinheit;
- malice;
- malicia; malignidad; infamia; atrocidad;

vpl.: C3/88.

BELYD Zie:
- sinistre ----/

BELYDINGHE Zie:
- confessatie; confessie oft ----/

BEMASSCHERT ENDE GESTOPT = gemaskerd en verkleed.
- personatus et veste mutatus; maculo I; commaculo I; contamino I;
- masqué et déguisé; maculer; souillir; salir; se noircir;
- maskiert und verkleidet; maskieren;
- masked and disguised;
- emmasaradó y disfrazadó; manchat; contaminor; tenirsel; denegro I;

vpl.: LPS 27.

BEMD Zie:
- beemd; bempd;----/

BEMDEKE Zie:
- beemdeken;----/

BEMOEDEN = vb. vermoeden.
- suspicere;
- présumer;
- vermuten;
- to suspect; to presume;
- presumir; sospechar;

vpl.: Cr2/991.

BEMOEDENISSE OFT SUSPITIE = taut. verdenking.
- suspicio;
- soupçon;
- Verdacht;
- suspicion;
- sospecha; recelo;

vpl.: PB/II/356.

BEMOEY = sub. bemoeiing; bemoeienis.
- opera; labor; occupatio;
- entremise; démarche; effort; peine;
- Bemühung;
- exertion;
- diligencias; gestiones;

vpl.: DVB 118.

BEMOYEN = vb. inlaten.
- descendere III ad aliquid; implicari aliqua re; rem habere cum aliquo;
- ingérer;
- (sich) einlassen;
- concern with affairs;
- ingerirse;

vpl.: C1/308.

BEMPD Zie:
- beemd; bemd;----/

BEMDEKE Zie:
- beemdeken;----/

BEMOEDENISSE Zie:
- suspitie oft ----/

BEMOIJEN Zie:
- sich ----/
- met ----/

BEMPDEN ENDE HOIJWASSE; WEIJLANDEN = taut. weilanden.
- pastiones;
- prairies; prés;
- Weideländer; Wiesen; Wiesenfelder;
- meadow-lands; grass-lands; pastures;
- prados; pastos;

vpl.: MGG 19,20.

BEMPT OFT BOGAERT = weide of boomgaard.
- pascua aut hortus;
- pâturage ou jardin fruitier;
- Wiese oder Baumgarten;
- pasture or garden;
- pradera o jardín;

vpl.: Ca2/393.

BEMYNNEN = vb. beminnen; houden van; liefhebben.
- amo I; diligeo III; carum habeo III;
- aimer; chérir;
- lieben;
- love;
- amar; querer;

vpl.: T2/114.

BENAEBUERDE = adi. omwonende.
- proximus; vicinus; finitimus;
- voisin; limitrophe;
- umwohnende;
- neighbouring people;
- circunvecino; vpl.:BVB 62.

BENDE Zie:
- quaede ---- ofte partiblen ----/

BENDE OF TROUP = taut. troep.
- turba;
- troupe;
- Trupp;
- troop;
- banda; gavilla; cudrilla; tropa;

vpl.: Pl.Bra/76; B1.

BENDICH = adv. bloedig.
- sanguineus;
- sanguinolent;
- blutig;
- bloody;
- sangriento; sanguinario;

vpl.: Cr2/1013/1.

BENDIGHE Zie:
- bloedighe oft ---- wonde/

BENEDEN Zie:
- staende ---- reykx/

BENEERSTEN(E); BENEERSTIGEN = vb. zich inspannen; waarnemen; behartigen; zorg dragen voor.
- conor I; considero I; procuro I; studiose et diligenter curo I; operam do I;
- s'efforcer; s'évertuer; prendre à coeur; faire des efforts veiller;
- sich anstrengen; beherzigen; sorgen für;
- exert oneself; to look after; take care of;
- esforzarse; esmerarse; hacer esfuerzos por; atender; ciudar de; promover; afanarse;

vpl.: PB/III/296; C1/50; PB2/17.

BENEERSTICHEN Zie:
- procureren ende ----; benerstigen/

BENERSTIGEN Zie:
- procureren ende beneerstichen; ----/
- beneerstene;----/

BENEERSTIGEN ENDE PROCURE-(E)REN = taut. zorg dragen voor; zich inspannen; bepleiten; bewerken; trachten.
- procuro I; defendo III; contendo III; se procuo I;
- prendre soin de; plaider; se donner la peine de et procurer;
- veranlassen; vor Gericht vertreten; sich anstrengen und versuchen;
- take care of; plead; exert oneself and try;
- cuidar de; cuidado de; abogar; defender; propugnar; esmerarse y procurar;

vpl.: PvB1/478; C2/905; PB/II/339; v.d.V.125; B1.

BENEFFENS = coni. benevens.
- iuxta;
- autant; également; aussi bien; de même que;
- nebst;
- together with;
- así como; también;

vpl.: LPS 95.

BENIFICEEREN; BENIFICIEREN = vb. begunstigen.
- faveo II; foveo II; secundo I; lucrum facio III in; beneficium do I;
- favoriser; protéger; avantager;
- begünstigen;
- favour; benefit;
- favorecer; proteger; beneficiar;

vpl.: MGG 231; C1/152.

BENEFICIE Zie:
- aanveerden onder ---- van inventaris/
- brieve van ----/
- digniteyt ofte ----/
- geestelijcke ----/
- onder ---- van inventaris/
- remedie ende ----/
- voirdeel ende ----/

BENEFICIE ENDE GRATIE = taut. gunst; voorrecht; begunstiging.
- beneficium gratia; favor; privilegio;
- grâce et bénéfice; privilège; prerogative;
- Gunst; Präbende; Privilegium;
- favour; stipend; benefice;
- ingresos; benefici; prebenda; prerrogativa;

vpl.: PvB1/247; PvB8/25; T2/145 C1/468.

BENEFICIE ENDE MODERACIE BIJ DEN NYEUWEN RECHTEN = gunst en matiging in het nieuwe Romeinse recht.
- beneficium epistolae divi Adriani;
- bénéfice et modération concédés en vertu de nouvelles lois;
- Gunst und Mäszigung in den neuen römischen Recht;
- favour and moderation in the new roman right;
- beneficio y moderación concedidas en virtud de las nuevas leyes;

vpl.: T1/556.

BENEFICIE ENDE REMEDIE = voordeel, hulpmiddel.
- beneficium et remedium;
- bénéfice et remède;
- Vorteil und Hilfsmittel;
- advantage and expedient;
- beneficio y remedio;

vpl.: T1/228.

BENEFICIE ENDE VOIRDEEL = taut. weldaad.
- beneficium;
- avantage et bénéfice;
- Vorteil;
- benefaction; benefit;
- ventaja y beneficio;

vpl.: T1/108.

BENEFICIE OFTE ALIMENTATIE = taut. gunst tot onderhoud.
- beneficium ad alimentationem;
- bénéfice d'alimentation;
- Recht auf Unterhalt;
- benefice;
- beneficio a mantenimiento;

vpl.: Pl.RG/6.

BENEFICIE VAN CESSIEN = voordeel van overdracht.
- beneficium cessionis;
- bénéfice de cession;
- Vorteil von Zession; Ueberlassung;
- advantage of transfer;
- ventaja de cesión;

vpl.: Lo1/720.

BENEFICIE VAN DIVISIEN = gunst van verdeling.
- beneficium divisionis;
- bénéfice de division;
- Gunst der Verteilung;
- favour of division;
- beneficio de división;

vpl.: T1/563, 557.

BENEFICIE VAN INVENTARIS = voorrecht van boedelbeschrijving.
- beneficio descriptionis heredii;
- bénéfice d'inventaire;
- Rechtswohltat des Inventars;
- benefit of inventory;
- beneficio de inventario;

vpl.: Lo7/434; T1/304,375.

BENEFICIE VAN INVENTARIS Zie:
- brieven van ----/
- onder ----/

BENEFICIE VAN REDEMPTIE = gunst van verlossing.
- beneficium redemptionis;
- bénéfice de la rédemption;
- Gunst der Erlösung;
- favour of redemption;
- beneficio (of = favor) de redención (of = de libramiento);

vpl.: C1/280.

BENEFICIEN Zie:
- geestelijcke ----/

BENEFICIE(N) VAN EXCUSSIEN = gunst van beslaglegging op goederen van een debiteur.
- beneficium excussionis;
- bénéfice de séquestration des

biens du débiteur;
- Gunst der Beschlagnahme auf Güter eines Schuldners;
- favour of seizure upon goods of a debtor;
- beneficio de excusión de los bienes del deudor;

vpl.: T1/557.

BENEFICIEREN Zie:
- beneficeeren;----/

BENEFICIEREN ENDE VERVOORDEREN = taut. bevorderen.
- faveo II;
- faire avancer; favoriser;
- fördern;
- further;
- beneficiar; fomentar; favorecer; estimular; promover;

vpl.: PB/III/359; C1/152; MGG 231.

BENEFICIO Zie:
- sub ---- inventarii/

BENEMEN Zie:
- communicacie van den ----/
- gesicht ----/

BENEMEN OFT ONTMAICKEN = taut. onmogelijk maken.
- impossibilem facio III;
- rendre impossible;
- unmöglich machen;
- render impossible;
- imposibilitar;

vpl.: T1/616.

BENE VEL MALE Zie:
- an ----/

BENERSTIGEN Zie:
- procureren ende beneerstichen ----/

BENIGNITEYT = sub. goedaardigheid.
- benignitas; bonitas; liberalitas;
- bénignité; bonté;
- Gütigkeit;
- goodness; kindness;
- benignidad; bondad;

vpl.: T2/74.

BENOEMDE BREUCKEN = speciaal omschreven boeten.
- mulctae specialiter pluribus verbis expositae;
- amendes spécialement définies;
- speziell umschriebene Büssen;
- specially described fines; penalties;
- multas especialmente determinadas;

vpl.: BVB 179.

BENOEMDEN Zie:
- veijlen te vercoopen op eenen dagh/

BEPAELINGE; BEPALINGE = sub. begrenzing.
- determinatio;
- délimitation;
- Einschränkung;
- limitation;
- delimitación;

vpl.: PvB8/337.

BEPALEN Zie:
- beputten;----/

BEPALEN = vb. palen in de grond slaan; de grens vaststellen door middel van het plaatsen van palen.
- determino I; saepio IV; terminos figo III;
- planter des pieux; limiter; palissader; définir;
- Pfähle einrammen um die Grenze fest zu setzen;
- drive piles into the ground to mark boundaries;
- amojonar; poner estacas;

vpl.: DKB 39.

BEPALINGE Zie:
- bepaelinge;----/

BEPEIJSEN; BEPEINSEN; BEPEISEN; BEPENSEN = vb. bedenken; overdenken.
- meditor I; delibero I; mente pertracto I;
- méditer; réfléchir; ruminer; penser et repenser;
- erwägen;
- consider; take into consideration;
- meditar; reflexionar; pensar;

vpl.: MGG 113.

BEPEINSEN Zie:
- bepeijsen;----; bepeisen; bepensen/

BEPEISEN Zie:
- bepeijsen; bepeinsen;----; bepensen/

BEPENSEN Zie:
- bepeijsen; bepeinsen; bepeisen; ----/

BEPUTTEN OFT BEPALEN = vb. kuilen graven op gelijke afstanden.
- fossas; foveas; scrobes; facio III;fodio III; duco III;
- fouir; creuser; trouer;
- Löcher graben;
- dig holes;
- cavar; fosar;

vpl.: DKB 10,39.

BEQUAAM Zie:
- abel,habel ende bequame;became; bequaem; abil; nut ende bequame;----/

BEQ

BEQUAAME SAIZOENE = geschikt, doelmatig jaargetijde.
- anni tempus bonum;
- saison favorable;
- günstige Jahreszeit;
- suitable season;
- temporada (of = estación) apropiada;

vpl.: LPS 99.

BEQUAEM Zie:
- abel;habel ende bequame; became;----; abil, nut ende bequame; bequaam/

BEQUAEM ENDE NUT = taut. bekwaam.
- utilis et capax;
- utile et capable;
- tüchtig; fähig; geschickt;
- useful and capable;
- útil y capaz;

vpl.: C1/44.

BEQUAEM NUT ENDE IDOYN = taut. geschikt.
- idoneus;
- capable;
- geëignet;
- suitable;
- idóneo; conveniente; apropiado;

vpl.: PB/III/551.

BEQUAME Zie:
- abel; habel ende ----; became; bequaem; abil, nut ende ----; bequaam/

BEQUAME DACH = geschikte dag; gerede dag.
- dies conveniens; dies utile;
- jour convenable; jour idoine;
- geeigneter Tag; Arbeitstag;
- suitable day; workday;
- dia conveniente; día idoneo;

vpl.: C1/16; Lo4/366.

BEQUAME LEDDER = goede ladder.
- scala bona;
- bonne échelle;
- gute Leiter;
- good ladder;
- buena escalera de mano; buena escala;

vpl.: DKB 20.

BEQUAMELIJCK = adv. op juiste wijze; op passende wijze.
- idonee; convenienter; apte; commode; apposite;
- comme il faut; de façon convenable;
- geziemend;
- decent; becoming;
- del modo debido; en la debida forma;

vpl.: ADR 8.

BER

BEQUAMICHEIT Zie:
- bequaemicheydt;----/

BEQUAEMICHEYDT; BEQUAMICHEIT = sub. bekwaamheid.
- peritia;
- habileté;
- Fähigkeit;
- ability;
- habilidad;

vpl.: PvB1/426.

BEQUAEMTE = sub. geschiktheid.
- aptitudo; commoditas;
- aptitude; capacité;
- Eignung; Tauglichkeit;
- capability; fitness;
- aptitud; capacidad;

vpl.: T1/309.

BERA(E)DE Zie:
- dagh van ----/
- dach van ----/

BERADE ENDE DELIBERACIE; DELIBERATIE = taut. overleg; beraad; beraadslaging; overweging.
- deliberatio;
- déliberation; consideration; discussion;
- Beratung; Ueberlegung; Beratschlagung; Erwägung;
- deliberation; consideration; consultation;
- consideración; deliberación; discusion; reflexión;

vpl.: T1/108; BoB17; C1/261.

BERADEN OFT BEVROEDEN = taut beraadslagen; inlichten.
- mecum cogito 1;
- consulter; délibérer; discuter;
- beratschlagen; sich beraten oder Erkundigungen einziehen;
- deliberate; inform;
- consultar; deliberar; discutir;

vpl.: T1/247.

BERADEN SIJN = vb. voorbereid zijn.
- preparatus sum;
- être préparé;
- vorbereitet sein;
- be prepared;
- estar preparado;

vpl.: T1/15.

BERAET Zie:
- raedt;----/
- voorraet ----/

BERCHAEN Zie:
- berckhoender;----; berchhinne; berchhoen/

BERCHHINNE Zie:
- berckhoender; berchhaen;----; berchhoen/

BERCHHOEN Zie:
- berckhoender; berchhaen; berchhinne;----/

BERCHVOGEL = hom.sub. 1.boshoen 2. veldhoen; patrijs 3. valk.
- gallina; falco;
- 1.gelinotte; perdix 2.perdrix; 3.fauçon;
- Turmvogel; Falke;
- partridge; falcon;
- perdiz; halcon;

vpl.: PB/2/36; PB/III/303.

BERCKE = sub. berkeboom.
- betulla;
- bouleau;
- Birke;
- birch-tree;
- abedul;

vpl.: C1/193.

BERCKEN LEVREY-HOUDT = leverbaar berkenhout.
- lignum betuleum vendibile;
- du bois de bouleau vendable livrable;
- lieferbares Birkenholz;
- deliverable birch-wood;
- abedul entregable;

vpl.: PB/II/116.

BERCKEN WISHOUDT = berken takkenbossen.
- sarmentorum betuleorum fascis;
- fagots de bouleau;
- birken Reisigbündel;
- birch-faggots;
- haces de ramas de abedules;

vpl.: PB/II/116.

BERCHEM Zie:
- gagie controlleur halve bieraccijnse ----/
- gagie seghelaer van de bieren tot ----/
- gagie toesiender van de halve bieraccijse van ----/

BERCKHOENDER; BERCHAEN; BERCHHINNE; BERCHHOEN = sub. patrijs.
- perdix;
- perdrix;
- Rebhuhn;
- partridge;
- perdiz;

vpl.: Cr2/1010.

BERDAX Zie:
- bardax; bardaex; bardaxe;----; baerdax; baerdhaex/

BERDE Zie:
- blooten ----/
- meter van den kalck ende ----/

BERDEEL Zie:
- bordeelhuus;bordeel;baurdeel;-/

BERDEREN Zie:
- zijde ----/

BERDDEREN TRECKEN = sluizen (van watermolens) openmaken.
- cataractas (hydraletum) aperire;
- lever les vannes;
- Schleusen (von Wassermühlen) öffnen;
- open sluices (of water-mills);
- abrir esclusas de molinos de agua;

vpl.: C1/345.

BERDEKEN; BERDER; BERDT = sub. plankje; plank; plankhout.
- tabulina; planca tabula; lignum tabuxlatum;
- petite planche; planche; du bois à planches;
- kleines Brett; Brett; Brettholz;
- board; plank wood;
- tabla; pequeña; madera de tablas;

vpl.: C1/238,434; PvB1/50; PB/II/47.

BERDER Zie:
- berdt; berdeken;----/
- grondt ----/

BERDER ENDE DOREN = waterschot en sluisdeur.
- divortium et septem aquarum;
- planche et porte de l'escluse;
- Schleusenbretter und -tore;
- waterpartition and lockgate;
- mamparo y compuerta;

vpl.: C3/184.

BERDER OFT BORDESSCHE = taut. luifel.
- suggrunda;
- auvent;
- Schutzdach;
- penthouse;
- sobradillo; colgadizo; marquesina;

vpl.: PB/III/155.

BERDERE OFT TEERLINGEN = spelbord of dobbelstenen.
- alveus lusorius; tabula lusoria;
- tableau ou dés;
- Spielbrett; Würfel;
- gambling board or dice;
- tabla para el juego o dados;

vpl.: T1/197.

BERDEREN Zie:
- zijde ----/

BERDT Zie:
- berdeken; berder;----/
- meters van 't ---- ende timmerhout/

BEREDICHEN; BEEEDICHEN = vb. beëdigen.
- iureiurando obligare;

- assermenter;
- beeidigen;
- swear in;
- juramentar;

vpl.: Lo4/202.

BEREEDE EXECUTIE = onmiddellijke uitvoering.
- eseccutio directa;
- exécution immédiate;
- unmittelbare Vollziehung;
- immediate execution;
- ejecución inmediata;

vpl.: PB 2/40.

BEREEDEN = vb. voorbereiden.
- praeparare; parare aliquid;
- préparer;
- vorbereiten;
- prepare;
- preparar;

vpl.: T2/280.

BEREEDENDE TRECHT = voorbereidselen voor het proces.
- preparatoria iudicii;
- préparation d'un procès;
- Vorbereitung eines Proszesses;
- preparation for an action;
- derecho probado;

vpl.: T1/375.

BEREEDTSCHAP = sub. gereedschap.
- instrumenta;
- outillage;
- Gerät;
- tools; equipment;
- utensilios;

vpl.: PB/III/590.

BEREET Zie:
- al verhouwen; verhauwen ende bereyt; bereidet;----/
- behulpich, bystandich ende ----/

BEREET; BEREIT; BEREIDET = adi. bereid.
- paratus; promptus;
- disposé à; prêt à;
- bereit;
- ready; willing;
- dispuesto a;

vpl.: BVB 44; MGG 19; LPS 27.

BEREIDET Zie:
- bereet; bereit;----/

BEREIDET Zie:
- al verhouwen; verhauwen ende bereyt;----; bereet/

BEREIJDER; BEREYDER OFT DROOCHSCHEERDER = taut. lakenbereider.
- tonsor lintei vel confector lintei; lanificus; elaborator pannorum laneorum; fabricator linteorum; operarius lintorum;

- tondeur de drap; apprêteur de draps; applaigneur de draps;
- Tuchwirker; Tuchscherer; Tuchbereiter; Tuchweber;
- cloth-dresser; cloth-schearer;
- tundidor; aprensador de paño; pañero; batanero; elaborador de panos;

vpl.: Lo2/730; Cu1/8; C1/464, 520, 522; Lo3/334.

BEREIJT Zie:
- al verhouwen ende ----/

BEREIJTS = bereids; reeds.
- iam diu; iam dudum;
- déjà;
- schon;
- already;
- ya;

vpl.: ACart 26.

BEREYDER Zie:
- bereijder,---- oft droochscheerder/

BEREYDT GELIJC EEN HOERE Zie:
- die heur ----/

BEREIT Zie:
- bereet;----; bereidet/

BERFT Zie:
- bervoets; baervoets;----;berfvoets; barvoets; barevoet; baerevoet/

BERFVOETS Zie:
- bervoets; baervoets; berft;----; barvoets; barevoet; baerevoet/

BERGEN Zie:
- vromen ----/

BERGE(N) VAN BERMHERTIGHEYT BERGHE VAN BERMGERTICHEYT = bergen van barmhartigheid, dit waren instellingen van weldadigheid.
- montes charitatis;
- monts des pieté c'étaient des fondations de bienfaisance;
- Berge der Barmherzigkeit;
- mountains of mercy; these were institutions of charity;
- montes de misericordia; sociedades benéficas;

vpl.: PvB9/20; PB/II/97.

BERGH Zie:
- cleijnen ----/

BERGHE Zie:
- bergen van bermhertigheyt /

BERGHGHELDE Zie:
- recht van den ---- van de onvrije schippers/

BERGHEN OFT FAVORISEREN = verbergen of begunstigen.
- abscondo III sive favere;

- cacher ou favoriser;
- verstecken oder begünstigen;
- hide or favour;
- esconder o favorecer; ocultar;

vpl.: PB/II/358; Cr2/583.

BERIE; BERRIE; BORIE = draagbaar.
- feretrum;
- civière; brancard;
- Tragbahre;
- stretcher; litter;
- andas; camilla; parihuelas;

vpl.: Lo3/192; Lo5/394; C1/434.

BERIEVE Zie:
- ten ---- van/

BERINGE; BERRINGE; BARRINGE; BORRINGE = brandstof.
- alimenta ignis;
- combustible;
- Brennstoff;
- fuel;
- combustible;

vpl.: Lo3/408.

BERLAN(D) = een bepaald soort kaartspel.
- genus lusus paginarum; chartularum lusus;
- le berland; le berlan;
- Art von Kart spielen; Kartenspiel;
- kind of card-playing; berlan;
- un determinado juego de naipes; berlán;

vpl.: PvB5/95; PvB8/80.

BERMGERTICHEIJT Zie;
- berge(n) van bermhertigheyt, berghe van ----/

BERMHERTICHEYT Zie:
- ghenade ende ----/

BERMHERTIGHEYT, BERGHE VAN BERMGERTICHEYT Zie:
- berghe(n) van ----/

BERN Zie:
- borne; born; boorn; barn;----/

BERNEDEN Zie:
- met ---- kerssen/

BERNEDE(N); BERNENDER KERSSEN = brandende kaars.
- candela accensa;
- cierge allumé;
- brennende Kerze;
- lighted candle;
- candela encendida;

vpl.: DVB 7,137,186.

BERNEHOUT Zie:
- bernhaudt; bernhout;----; berninchout; barninchout/

BERNEN; BERRENEN; BARNEN = vb. verbranden.
- uro III;
- brûler;
- verbrennen;
- burn to death;
- quemar;

vpl.: T1/155.

BERNEN ENDE BLAECKEN = taut. brandstichten.
- incendo III;
- brûler; incendier; mettre le feu à; réduire en cendres;
- brandstiften;
- raise fire;
- incendiar; quemar; reducir a cenizas;

vpl.: T1/348.

BERNENDE Zie:
- metten val van de ---- keersse/
- ten uijtgaen van de ---- keersse/

BERNENDE CORTS = hete koorts.
- febris ardens;
- fièvre ardente;
- heisze Fieber;
- burning ague;
- fiebre ardiente;

vpl.: T1/343.

BERNENDE KEERSSEN Zie:
- metten val van de ----/
- ten uytgaen van de ----/

BERNENDER Zie:
- metter ----; berrender; brandende; keerse;keersse; keersen kerssen; vercoopen; verhueren/
- bij vuijtgange van der ---- kers - se/

BERNENDER HEYTEN VAN GRAMSCAPPEN = gloeiende boosheid.
- ira ardens;
- colère ardente;
- glühender Zorn;
- glowing anger;
- cólera ardiente;

vpl.: T1/157.

BERNHAUDT; BERNHOUT; BERNEHOUT; BERNINCHOUT; BARNINCHOUT =sub. brandhout.
- cremia;
- bois de chauffage;
- Brennholz;
- firewood;
- lena; hornija;

vpl.: PB/III/206.

BERNHOUT Zie:
- bernhaudt;----; bernehout; berninchout; barninchout/

BERNINCHOUT Zie:
- bernhaudt; bernhout; bernehout; ----; barninchout/

BERNINGE; BARNINGE; BORNINGE = sub. brandstof; huisbrand.
- alimenta ignis;
- des combustibles;
- Hausbrand;
- household fuel;
- combustibles para el eso doméstico;

vpl.: PvB1/71.

BEROCHTEN Zie:
- beruchten;----; beruften/

BEROEMELIJC Zie:
- beroemelijck;----; beroemelike/

BEROEMELIJCK; BEROEMELIJC; BEROEMELIKE = adv. blufferig; pralend.
- iactanter; arroganter;
- arrogament; avec vantardise;
- groszsprecherisch;
- boasting;
- con fanfarronada; ostentativamente;

vpl.: C1/113.

BEROEMELIKE Zie:
- beroemelijck; beroemelijc;----/

BEROEMINGHEN WOERDEN TER WETWAERT; WETWERT = woorden van grootspraak jegens het gerecht.
- verba iactantia adversus iudicium;
- paroles de jactance envers la justice;
- Groszsprecherei gegen das Gericht;
- boasting to the court;
- palabras de jactancia hacia el tribunal;

vpl.: Lo6/550.

BEROEP OFT PROVOCATIE = taut. beroep; uitdaging.
- provocatio;
- provocation ou appel;
- Beruf; Berufung; Herausforderung; Provozierung;
- appeal; provocation;
- apelación; provocación;

vpl.: Lo4/674; B2/35; C2/1017, 507.

BEROEPER OFT PROVOCANT = taut. die in hoger beroep gaat.
- provocator;
- appelant;
- Berufungsführer;
- those who lodge an appeal;
- apelación;

vpl.: Lo4/674.

BEROERELIJCKE; BERUERLIJCKE GOEDEN = roerende goederen.
- bona mobilia;
- biens mobiliers;

- bewegliche Güter;
- movable goods;
- bienes muebles; efectos mobiliarios;

vpl.: C1/29,89,612,692; Lo1/378; T1/41.

BEROERINGE Zie:
- beruering;----; beroringe; berueringe/

BEROOFDE Zie:
- sotte, simpele oft ---- kinderen haerer sinnen/

BEROOVEN OFT SPOLIEREN = taut. beroven.
- spolio l;
- dépouiller; priver; spolier; devaliser;
- berauben;
- deprive; rob;
- privar; robar; quitar; despojar;

vpl.: T1/524; PB/II/108.

BERORINGE Zie:
- beruering; beroeringe;----; berueringe/

BEROVINGE ENDE EXACTIE = knevelarij en beroving.
- exspoliatio et exactio;
- spoliation et exaction;
- Raub und Erpressung;
- deprivation and exaction;
- despojo y exacción;

vpl.: Pl.Pr:13 B1.

BERRENDE KEERSSE Zie:
- den coop laeten uytgaen met ----/

BERRENDER Zie:
- brengen ter cieringe metter ---- keersen/
- metter bernender;----; brandende keerse; keersse; keersen; kerssen; vercoopen; verhueren/

BERRENEN Zie:
- bernen;----; barnen/

BERRESTEEN OFT AMMIEREN = taut. barnsteen.
- succinum;
- succin; ambre jaune;
- Bernstein;
- amber;
- ámbar; amarillo;

vpl.: PvB1/360.

BERRIE Zie:
- berie;----; borie/

BERRINGE Zie:
- beringe;----/

BERRINGEN Zie:
- te ----/

BERRING(H)E = sub. brandhout; brandstof; huisbrand.

BER

- sarmenta; cremia; alimentum ignis ignium materia;
- bois de chauffage; combustibles; chauffage;
- Brennholz; Brennstoff; Hausbrand;
- fire-wood; fual; domestic fuel;
- lena; hornija; combustibles para el uso doméstico;

vpl.: Lo6/32; Lo1/644,698; C1/479,618; PB/III/144.

BERS Zie:
- brouwte ----/

BERT Zie:
- aent ---- sitten/
- te ---- ende te percke/

BERT;BORT; BART = sub. toonbank.
- tabularium;
- comptoir;
- Ladentisch;
- counter;
- oficina;

vpl.: Lo3/106.

BERTEN Zie:
- tot ---- ende gerustheijt/

BERTESSCHE Zie:
- bordessche oft berder; bordessche; bartessche;----/

BERUCHTEN; BEROCHTEN; BERUFTEN = vb. betichten; beschuldigen.
- insimulare; criminari; accusare;
- accuser; imputer;qc.à qn;
- beschuldigen; anklagen; berichtigen;
- incriminate; accuse;
- acusar; incriminar; inculpar; acriminar;

vpl.: Bl:Pr.Tr/10; C2/932.

BERUEREN Zie:
- uuyt zijnen eygenen ----/

BERUERING; BEROERINGE; BERORINGE; BERUERINGE = sub. beroering.
- perturbatio; turbae;
- agitation;
- Aufregung;
- commotion;
- agitación;

vpl.: T2/66.

BERUERINGE Zie:
- beruering; beroeringe; beroringe;----/

BERUERLIJCKE Zie:
- beroerelijcke ---- goeden/

BERUERTE Zie:
- alternatie ende ----/
- armoede,miserie, allendicheyt, ---- ende onruste/

BES

BERUERTE ENDE COMMOTIE = taut.sub.1.aansporing 2.emotie;gemoedsbeweging; ontsteltenis 3. oproer; beroering.
- 1.ad hortatio; incitatio; impulsus 2.commotio; agitatio;3.seditio;
- 1.stimulation; encouragement 2. émotion; mouvement de l'âme; agitation 3.sedition; révolte;
- 1.Ermunterung 2.Gemütsbewegung; Aufregung; Verwirrung 3.Aufruhr; Krawall;
- 1.stimulus; incitement 2.emotion; commotion; consternation 3.rebellion;
- 1.estímulo; instigación; incitación 2.emoción; movimiento del animó; conmoción 3.tumulto; turbación;

vpl.: T2/369; T1/175; PvB1/220 PB/II/343.

BERUERTEN ENDE STOORINGEN = taut. opschrikking; prikkelingen; schokking.
- turbatio;
- agitation; effroi; terreur;
- Aufreizung; Schrecken;
- agitation; irritation; terror;
- agitación; espanto; susto;

vpl.: T1/211.

BERUFTEN Zie:
- beruchten; berochten;----/

BERVOETS; BAERVOETS; BERFT BERFVOETS; BARVOETS; BAREVOET; BAEREVOET = blootsvoets; barrevoets.
- pedes nudi; pedibus nudis;
- pieds nus;
- barfusz;
- barefoot;
- descalzo; con los pies descalzos

vpl.: Lo4/844; Lo1/510.

BESAEIJEN; BESAEYEN = vb. bezaaien.
- obsero III; consero III;
- semer; ensemencer;
- besäen;
- sow;
- sembrar;

vpl.: DKB 46.

BESAEIJTHEYT Zie:
- om de ---- wille/

BESAEYEN Zie:
- besaijen;----/

BESAEYSELS OFTE VRUCHTEN TE VELDE STAENDE = taut. rijpende oogst.
- messis maturescens;
- récolte mûrissante;
- reifende Ernte;

- riping harvest;
- sosecha madurante;

vpl.: PB/IV/185.

BESAENE; BESANE = sub. gelooide schapenhuid.
- cutis ovis subacta; basanus; corium ovillum;
- peau tannée de mouton; basane;
- gegerbte Schafhäute; Besan; Schafleder;
- tanned sheep's skin; mizzen;
- piel de carnero; curtido;

vpl.: PvB6/154; PvB1/360.

BESAETE = vb. bezitten; hebben.
- habeo II; possideo II;
- posséder; avoir;
- besitzen;
- own; possess;
- poseer; tener;

vpl.: MGG 13.

BESANE Zie:
- besaen(e);----/

BESATE Zie:
- hij ---- oft hielde/

BESCEEDE ENDE ACCORDE = bescheiden en overeenkomsten.
- actiones et pactiones;
- décisions et conventions;
- Aussprachen und Uebereinkünfte;
- decisions and arrangements;
- documentos y acuerdos;

vpl.: LPS 86.

BESCERMEN Zie:
- beschudden; bescudden ende ---/

BESCERMENISSE Zie:
- consent mits ----/
- protectie ----/

BESCERMENISSE; BESCERMINGE ENDE BESCUDDINGE; BEWAIRNISSE; SAUVEGARDE = taut. bescherming; beschutting; beveiliging.
- tutela; protectio; tutamen; salvatio;
- défense; protection; sauvegarde;
- Beschützung; Schirm; Schutz; Sicherstellung;
- protection; patronage; safeguard shelter;
- amparo; defensa; protección;

vpl.: T1/177,132,258,432,396, 142; PvB1/308.

BESCERMENISSE, PROTECTIE ENDE SAUVEGAERDIEN = taut. bescherming.
- protectio et salvatio;
- défense, protection; sauvegard;
- Schutz; Sicherstellung;
- protection; safeguard;
- amparo; defensa; protección;

vpl.: T1/396; PvB1/308.

BESCERMINGE Zie:
- bescuddinge ende ----/

BESCERMINGE Zie:
- bescermenisse ende bescuddinge; ----; bewairnisse; sauvegarde/

BESCERMINGE Zie:
- beschuddinge; bescuddinge; bescudenisse ende ----; defensien/

BESCHADICHEIJT Zie:
- beschaedtheijt; beschaetheijt; beschadigheijdt; beschadicheydt; ----/

BESCHADICHEY(D)T Zie:
- beschaedighey(d)t; beschaethevt ----/

BESCHADIGHEYT Zie:
- imaginarie;----/

BESCHADICHT Zie:
- vercort; veronrecht ende ----/

BESCHADIGHEDEN = sub.pl. beschadigingen.
- detrimentum;
- endommagement;
- Beschädigungen;
- damages;
- danos; deterioros; perjuicios;

vpl.: B2/ C2/1029/5.

BESCHADIGHEN OFT MOLESTEREN = taut. beschadigen.
- laedo III; vitio I;
- molester;
- molestiren;
- molest; damage; injure;
- molestar; estropear; perjudiar;

vpl.: C1/467.

BESCHADIGHEN Zie:
- verargeren oft ----/

BESCHADIGHER = sub. iemand die iets of iemand schade toebrengt.
- is qui laedit III; qui nocet II;
- qui cause du dommage; des dommages;
- jemand der jemandem oder an etwas Schaden zufügt;
- a person who damages another person or something;
- él que causa daños y perjuicios;

vpl.: ASO 13.

BESCHADICHEYDT Zie:
- beschaedtheijt; beschaetheijt; beschaedigheijdt;----;beschadicheijt/

BESCHAEDIGEN = (iemand) schade toebrengen.
- noceo II; laedo III; offendo III; officio III;
- endommager; nuire à; porter préjudice à; préjudicier; incommo-

der; faire du tort;
- Schaden zufügen;
- cause damage;
- dañar; deteriorar; perjudicar;

vpl.: ADR 16.

BESCHAEDTHEIJT; BESCHAETHEIJT; BESCHAEDIGHEIJ(D)T; BESCHADICHEYDT; BESCHADICHEIJT = sub. schade; beschadiging; benadeling; nadeel.
- damnum; offensa; nulnus; noxa; injuria;
- dommage; endommagement; tort; perte; préjudice;
- Schaden; Beschädigung; Benachteilung; Nachteil;
- damage; injury; disadvantage;
- daño; perjuicio; deterioro; averia; lesión; herida; detrimento; desventajar; desperfecto;

vpl.: Lo4/64,504; Ca2/178; Lo3/316,348; Lo7/30,164,420; PvB1/478; C1/463,138,469; PB/III/140; C3/192.

BESCHAEDIGHEIJDT Zie:
- beschaedtheijt; beschaetheijt; ----; beschadicheydt; beschadicheijt/

BESCHAEDIGHEN OFT INCOMMODEREN = hinderen of beschadigen.
- incommodo I; detrimentum facere III;
- endommager;
- hindern oder beschädigen;
- impede of damage;
- molestar o perjudicar;

vpl.: CII/258.

BESCHAETHEIJT Zie:
- beschaedtheijt;----; beschaedigheijdt; beschadicheydt; beschadicheijt/

BESCHATTEN = vb. overschatten.
- nimis tribuere;
- surtaxer;
- überschätzen;
- over-estimate;
- superestimar; sobrestimar; sobrevalorar;

vpl.: Lo6/560.

BESCHE(E)DE; BESCHEET; BESCHEIJDEN = sub.pl. akten; bewijsstukken; documenten.
- acta iudiciaria; acta publica; decretum(a); documentum(a); responsio(nes); responsum(a); percontatio(nes);
- document(s); acte(s); titre(s); pièce(s) de justification;
- Dokument(e); Unterlage(n); Urkunde(n); Beweisunterlage(n); Bescheid(en); Antwort(e); Entscheidung(en); Auskunft(e);
- document(s); charter(s); evidence(s); voucher(s); reply(s); information(s);
- documento(s); expediente(s); titulo(s); acta(s); comprobante(s);

vpl.: LPS 29; BVB 191; ACart 50; Lo3/4; C1/44; PB/III/209; C1/387.

BESCHE(E)DE(N) Zie:
- schriftelijcke ----/
- beschede ----/

BESCHEET Zie:
- absolut bescheijt ----/
- sterker ----/
- bescheelde ----/

BESCHEET; BESCHEIT = sub. bescheid; antwoord; uitspraak; document; geschrift; inlichting; bewijsstuk.
- responsio; decretum; responsum; percontatio; acta; documentum;
- réponse; arrêt; jugement; renseignement; document; pièce de justification; titre;
- Bescheid; Antwort; Entscheidung; Auskunft; Dokument; Beweisunterlag;
- answer; reply; information; document; evidence; voucher;
- contestación; respuesta; informe; información; documento; acta; comprobante;

vpl.: PB/III/209; C1/387,44; Lo3/4.

BESCHEET OFTE ACTE = taut.bewijsgrond.
- documentum;
- document;
- Dokument;
- document;
- documento o acta;

vpl.: MGG 34.

BESCHEET OFF GERECHTIGHEIJT = taut. uitspraak; vonnis.
- sententia;
- sentence; prononciation;
- Aussprache; Urteil;
- sentence;
- sentencia (o juicio);

vpl.: SKB 7.

BESCHEET TER CONTRARIE = tegengestelde uitspraak; tegenovergesteld bewijsstuk van eigendom.
- sententia contraria; titulus contrarius proprietatis;
- jugement contraire; titre contraire;
- entgegengesetzte Entscheidung; gegenständiger Eigenthumtitel;

- opposite pronouncement; contrary titledeed;
- sentencia contraria; comprobante contrario (of = encontrado; of = opusto) de propiedad;

vpl.: B2/23; C1/21.

BESCHEIDT Zie:
- wettig ----/

BESCHEIJDEN Zie:
- beschede ----/

BESCHEIJDENSTE ENDE NAESTE VRIENDE = taut. naaste verwanten.
- cognati proximi;
- les plus proches parents;
- nächste Verwandten;
- next of kin;
- parientes próximos;

vpl.: C1/169.

BESCHEIT Zie:
- absolut bescheijt;----/

BESCHEIT Zie:
- absolut bescheijt;----; bescheet/

BESCHEIJT Zie:
- absolut ----;bescheit; bescheet/

BESCHERM ENDE SAUVEGARDE = taut. bescherming.
- protectio tutela;
- sauvegarde protection;
- Schutz; Sicherstellung;
- protection; safeguarding;
- protección;

vpl.: PvB1/302.

BESCHERMENISSE Zie:
- protectie ---- ende sauvegaerdien/
- tot beschudde en ----/

BESCHERMENISSE ENDE BEHOEDE; VOORSEKERTHEYT = taut. bescherming.
- protectio;
- protection;
- Schutz;
- protection;
- protección; amparo;

vpl.: PB/2/6,262; PvB1/443.

BESCHERMENISSE ENDE DEFENTIE = bescherming en verdediging.
- protectio et defensio;
- protection et défense;
- Beschützung ; Schutz und Verteidigung;
- protection and defence;
- protección y defensa;

vpl.: DVB 108.

BESCHERMINGE; DEFENSIEN Zie:
- bes(h)uddinge; bescuddenisse ende ----/

BESCHERMPT ENDE BESCHUDT = taut. beschermd.
- protectus; tueri; tutari; defendo III;
- protégé; défendu;
- geschützt; beschützt;
- protected;
- proteger; defender; resguardar; abrigar; poner al abrigo de;

vpl.: PB/III/298.

BESCHEYDEN Zie:
- besche(e)de;bescheet;----/

BESCHIEDT Zie:
- wettig ----/

BESCHINCKINGE = sub. schenking.
- donatio;
- donation;
- Schenkung;
- donation;
- donación; dadiva;

vpl.: PvB6/206.

BESCHREMEN = vb. beschermen (verschrijving in tekst).
- tuetor II; protego III; defendoIII;
- défendre; protéger;
- beschützen;
- protect;
- defender; proteger;

vpl.: BVB 154.

BESCHREVEN IN FRANSIJN = geschreven op perkament.
- in membrana scripta;
- écrit sur parchemin;
- geschrieben auf Pergament;
- written upon parchment;
- esrito en pergamino;

vpl.: B2/170.

BESCHREVEN OFT GHEDAECHDE = taut. gedaagde.
- in ius vocatus;
- assigné ou mandé;
- Beklagte(r);
- defendant;
- el emplazado;

vpl.: C1/505.

BESCHRYFBRIEVE Zie:
- beschryffbrieve;----/

BESCHUDDE Zie:
- tot ---- en beschermenisse/

BESCHUDDENE Zie:
- beschudden ---- ende bescermen/
- nernstelic te ----/

BESCHUDENISSE Zie:
- orber ende ----/

BESCUDENISSE Zie:
- besc(h)uddinge;---- ende bescherming; defensien/

BESCREVEN STAAT ENDE INVENTARIJS = taut. lijst van nagelaten goederen.
- tabula rerum relictarum hereditate;
- liste de biens et d'objets laissés par le défunt;
- Inventar; Liste von hinterlassenen Gütern;
- list of inherited goods;
- lista de bienes y objetos dejados por el difunto;

vpl.: T1/107.

BESCHRIJFFBRIEVE; BESCHRYFBRIEVE = 1.acten waarin bepaalde voorrechten werden beschreven mbt. het gebruik van gemene goederen sub. hom. 2.bevelschrift van verschijning 3. vrijheids- en vergunningsbrief.
- 1.tabulae in quibus conscribuntur certa privilegia circa bóna usui communi 2.mandatum comparitionis 3.literae libertatis et concessionis;
- 1.document qui décrit certains privilèges en rapport avec l'usage de biens communs 2.mandat de comparution 3. lettre de franchise ou d'exemption;
- 1.Dokumente worin bestimmte Privilegien beschrieben wurden bezügdes Gebrauchs von gemeinschaftlichen Gütern 2.Erscheinungsanschrift 3. Freiheits- und Erlaubnisbrief;
- 1.documents in which certain privileges were written, concerning the use of commun goods 2. warrant of apperance 3.letter of freedom and licence;
- 1.acta que define ciertos privilegios relactionados con el usufructu de bienes colectivos 2. mandato de comparecensia 3. carta de autorazación;

vpl.: C2/882; B1/3; ACart 42; Lo4/520.

BESCHRIJFING = sub. benoeming; aanwijzing.
- nomínatio;
- nomination;
- Ernennung; Anstellung;
- appointment;
- nombramiento;

vpl.: BKB 1.

BESCHRIVEN = beschrijven.
- describo III; perscribo III; libello cito I; scripto in iudicium voco I;
- écrire; mettre par écrit;
- beschreiben;
- describe;
- describir; defibir; vpl.:LPS36.

BESCHUD Zie:
- beschudt;----; beschut; beschudde/

BESCHUDDE Zie:
- beschudt;beschud; beschut;----/

BESCHUDDE ENDE SECOURS = taut. hulp.
- auxilium;
- secours;
- Hilfe;
- succour;
- ayuda; auxilio;

vpl.: PvB1/443.

BESCHUDDE OFT VERNAEDERINGE = taut. terugkoop, naasting van verkocht goed.
- bonum venditum ad se vindicare;
- rachat, saisi de biens vendus;
- Zurückkauf; Konfiskation verkauftes Gutes;
- repurchase, confiscation of soldgoods;
- rescate, desposeimiento de bienes vendidos;

vpl.: Cr2/1065.

BESCHUDDEN; BESCUDDEN(E) ENDE BESCERMEN = vb. beschutten; beschermen; verdedigen.
- protego III; defendo III; tueor II;
- protéger; sauvegarder;
- schützen; beschützen; behüten;
- protect; patronize; shelter; defend;
- proteger; abrigar; defender;resguardar;

vpl.: BVB 173; T1/433, 533.

BESCHUDDEN ENDE CONSERVEREN = taut. bewaren.
- conservo I;
- protéger; préserver;
- (auf)bewahren;
- keep preserve;
- conservar; guardar; preservar;

vpl.: PB/III/6.

BESCHUDDEN ENDE ONTSETTEN = in bescherming nemen en vrij maken.
- defendere et liberare;
- défendre et libérer;
- schützen und befreien;
- protect and liberate;
- defender y liberar;

vpl.: Lo5/100.

BESCHUDDEN OFT GEBRUYCKEN = taut. gebruiken.
- uti;
- occuper ou garantir;
- benutzen oder beschützen; gebrauchen;
- use or guard;
- utilizar; usar; emplear;

vpl.: Lo1/204,205.

BESCHUDDEN TIJDT = tijdspanne waarbinnen genaast kan worden.
- spatium temporis intra quod vindicari potest;
- espace de temps où peut retraire;
- Spanne Zeit worin konfiskiert werden kann;
- term within which one can confiscate;
- duración que se puede desposeer

vpl.: Cr2/1065.

BESC(H)UDDINGE; BESCUDENISSE ENDE BESCERMINGE; DEFENSIEN = hom.sub.1.verdediging; bescherming 2.beveiliging.
- 1.defensio 2.protectio; tutela; tutamen;
- 1.défense 2.protection; sauvegarde;
- 1.Verteidigung; Widerlegung 2.Beschützung; Schirm; Schutz
- 1.defence 2.protection; patronage;
- 1.defensa 2.protección; amparo;

vpl.: Lo3/36; PvB8/314; T1/133, 142.

BESCHUDENISSE ENDE ORBER = taut. bescherming.
- protectio;
- protection;
- Protektion;
- protection; defensa; emparo;

vpl.: PvB1/453.

BESCHUDT Zie:
- beschermpt ende ----/

BESCHUDT; BESCHUD; BESCHUT BESCHUDDE = sub.naasting; ppf. beschermd.
- confiscatio; ppf.tueri; tutari; defendere III;
- retrait; ppf.protéger; défendre;
- Konfiskation; ppf.beschützen;
- confiscation; ppf.protect;
- confiscación; expropiación;ppf. proteger; defender;

vpl.: Cr2/983; T2/124.

BESCHULDICHDE OFT GHEACCUSEERDE = taut. beklaagde.
- accusatus;
- accusé;
- Beklagte(r);
- defendant;
- acusado;

vpl.: PB/II/323.

BESCHULDICHT OFT CULPABEL = taut. schuldig.
- reus;
- accusé ou coupable;
- schuldig;
- guilty;

- culpable;

vpl.: PB/II/240.

BESCHULDIGHEN OFT REPROCHEREN = taut. verwijten; beschuldigen.
- accusare;
- reprocher;
- beschuldigen oder vorwerfen;
- accuse;
- reprocher; echar en cara;

vpl.: Lo6/144.

BESCHUT Zie:
- beschudt; beschud;----; beschudde/

BESCICH ENDE GEDETERMINEERT = taut. bepaald; beschikt; beslecht; besloten.
- determino I;
- décider; déterminer; terminer;
- entscheiden;
- decide; determine; settle;
- conciliar; decidir; determinar; disponer; resolver;

vpl.: T1/93.

BESCUDDEN Zie:
- beschudden;----; ende bescermen/

BESCUDDENISSE(N) ENDE DEFENSIE(N) = taut. verdediging.
- defensio;
- défense; protection; sauvegarde;
- Verteidigung;
- defence;
- amparo; defensa; protección;

vpl.: T1/433.

BESCUDDINGE Zie:
- bescermenisse ende ----; bescerminge; bewairnisse; sauvegarde/

BESCUDDINGE Zie:
- beschuddinge;----; bescudenisse ende bescerminge; defensien/

BESCUDDINGE ENDE BESCERMINGE = taut. beveiliging; bescherming; beschutting.
- tutela; protectio; tutamen;
- défense; protection; sauvegarde;
- Beschützung; Schutz; Schirm;
- protection; safeguarding; shelter; patronage;
- amparo; defensa; protección;

vpl.: T1/142,177,132,258.

BESCUDDINGE ENDE BESCERMENISSE; BESCERMINGE = taut. bescherming; beschutting.
- tutela; protectio; tutamen;
- défense; protection; sauvegarde;
- Beschützung; Schirm; Schutz;
- protection; patronage; safeguarding; shelter;

- amparo; defensa; protección;
vpl.: T1/132, 142, 177, 258.

BESCUDENISSE Zie:
- beschuddinge; bescuddinge;---- ende bescerminge, defensien/

BESEDT; BESET; BESETTE = sub. gijzeling; beslaglegging; verpanding.
- detentio;
- hypothéque;
- Beschlagnahme;
- seizure;
- prision por deudas; embargo; secuestro prendamiento;
vpl.: C1/145.

BESEEGELT; BESEG(H)ELT OFT GHECACHETTEERT = bezegeld cq. een oorkonde door bezegeling rechtsgeldig maken ppf.
- obsignatus; obsigno sigillo I; consigne I;
- sceller; apposer son sceau;
- besiegeln; durch Besiegelung rechtsgültig machen;
- seal; make legal by sealing;
- sellar; aplicar un sello;
vpl.: ACart 5,10; PB/II/335.

BESEET = bezoek.
- visitatio;
- visite;
- Besuch;
- visit;
- visita;
vpl.: BVB 30.

BESEGEN = vb. gebruiken.
- utor III; fruor III;
- se servir; utiliser; user; employer;
- sich einer Sache bedienen; gebrauchen;
- use;
- usar; servirse; emplear; hacer uso;
vpl.: ACart 9.

BESEGELT Zie:
- beseegelt;----/

BESEGHELT Zie:
- beseegelt;---- oft ghecachetteert/

BESEGHENE Zie:
- te haer selfs ----/

BESEIJT = ppf. aangezegd; doorgegeven worden; gemeld worden.
- perfero III; nuntio I; indico III;
- annoncer; notifier;
- bekanntmachen;
- announce;
- anunciar; notificar; declarar;
vpl.: AKB 4.

BESEM Zie:
- bessem;----/

BESEMSTOCK Zie:
- bessemstock;----/

BESENDEN = vb. toestemmen.
- admitto III;
- consentir à;
- genehmigen;
- consent;
- conceder;
vpl.: T1/366.

BESENDINGHE OFTE COMMISSIE = taut. vergadering van afgevaardigden.
- collectio nuntiorum;
- assemblée de députés;
- Versammlung von Abgeordneten;
- meeting of representatives;
- reunión; junta; asamblea; sesión de diputados;
vpl.: Cr2/1040, 1049.

BESET Zie:
- besedt;----; besette/

BESET EN TOEGESTREEKEN = met mortel bestrijken en dichten.
- lineo III et operio IV cum macerata;
- frotter et étancher avec ciment;
- mit Mörtel bestreichen und zumachen;
- with mortar cover and stop;
- con mortero untar y obstruir;
vpl.: LPS 86.

BESETE; BESIT; BESITH = bezit.
- possessio;
- possession;
- Besitz;
- property;
- posesión;
vpl.: ACart 9.

BESETEN Zie:
- altijd hebben gepossideert;---- ende gebruyck hebbende/

BESETEN = ppf. hebben; bezitten.
- habeo II; possideo II;
- posséder; avoir;
- besitzen;
- own; possess;
- tener; poseer;
vpl.: MGG 13.

BESETEN; BESETTEN ENDE GEPOSSESSEERT = taut. bezeten; in bezit gehouden.
- possideo II; habeo II;
- avoir; posséder;
- besitzen;
- have; own; possess;
- poseer; tener;
vpl.: T1/232; MGG 13; T1/370.

BESETEN; GEBRUIJCK HEBBENDE EN ALTIJD HEBBEN GEPOSSIDEERT = taut. in bezit hebbende.

BES

- in possessio habere;
- ayant toujours en possession;
- immer im Besitz waren von;
- were always in possession of;
- siempre haber poseído estando en posesión de;

vpl.: MGG 86.

BESETH Zie:
- origineel ---- ofte hypotheke /

BESET; BESETTINGE = sub. beslag; beslaglegging; gijseling.
- occupatio; obsessio; custodia;
- mainmise; contrainte; saisie;
- Beschlag; Geiselhaft;
- confiscation; imprisonment for debt;
- confiscación; embargo; secuestro; prisión por deudas;

vpl.: C1/611; BVB 174.

BESET-MAN = degene aangewezen bij het doen van hulde en manschap van een beleende die niet zelf kan komen. sub.
- cliens fiduciarius; homo delegatus in detentione bonorum per praetorum, quia hic non potest prae esse;
- fiduciaire, delegué d'un vassal qui ne peut être présent à sa passation;
- Treuhändler der als Stellvertreter des Lehnmannes dem Lehnsherrn Huldigung und Mannschaft brachte;
- fudiciary;
- fiduciario;

vpl.: B2/247; C1/289.

BESETSELE OFT ARREST = taut. beslag.
- arrestatio;
- saisie;
- Beschlagnahme;
- seizure;
- embargo; secuestro;

vpl.: LoV/110.

BESETSEL(L)E OFT ARRESTAMENT = sub. beslag; beslaglegging; aankondiging bij uiterste wil opgelegde verplichting.
- occupatio; prehensio; officium; adactio in testamento impositum;
- mainmise; mandat d'arrêt; arrestation; testament;
- Beschlagnahme; Verhaftung; bei Testament auferlegte Verpflichtung;
- seizure; arrest; detention; obligation imposed by last will;
- embargo; secuestro; arrestro; detención; obligación impuesta en virtud de un testamento;

vpl.: LoV/10,30,66,96; Lo7/336;

BES

C2/886; B1/25,88; C2/898; C1/399; Lo6/392.

BESETTE Zie:
- besedt; beset;----/

BESETTE Zie:
- procederen bij----/

BESETTE ENDE VOORGHEDAGEN = taut. beslaglegging.
- occupatio;
- faire mainmise et assignation;
- Beschlagnahme;
- seizure;
- embargo; secuestro;

vpl.: C1/611.

BESETTE RENTE = verpande rente.
- usura pignerata;
- rente hypothéquée;
- verpfändeter Zins;
- mortgaged interest;
- interés pignorado;

vpl.: C1/145.

BESETTEN Zie:
- rechtelijck ----/
- register van de ----/

BESETTEN = hom.vb.1.in beslag nemen; in bezit nemen; beslagleggen; beslag laten leggen; beslag doen leggen 2. belasten; zekerheid geven voor een vordering door ze te bevestigen op een onroerend goed 3. beletten.
- 1.possideo II 2. praecludo pignus; constituo III; occupo I 3. impedio IV;
- 1.prendre possession de 2.saisir faire main basse sur; confisquer; se constituer faire; s'approprier; 3.empêcher;
- 1.Besitz von etwas nehmen 2. Sicherheit leisten für eine Forderung durch diese zu bestätigen auf einem unbeweglichen Gut; konfiszieren; verhaften; beschlagnahmen 3. verhindern;
- 1.to take possession 2.give security for a claim by affirming it upon an immovable; seize; to arrest a person; occupy 3.prevent;
- tomar posésion de 2 garantir una demanda confirmándola sobre un bien inmeuble; embargar; confiscar; ocupar; 3.impedir; quitar;

vpl.: Lo4/416; B2/16; B1/26; C1/143, 629; C2/886, 1030; Cr2/974, 1013/8.

BESETTEN ENDE GEPOSSESSEERT + taut. ppf. bezeten.
- possideo II;
- avoir; posséder;
- besitzen;
- have; own; possess;

- poseer; tener;
vpl.: T1/370.

BESETTEN MAN = sub. plaatsvervanger.
- vicarius;
- remplaçant;
- Stellvertreter;
- substitute;
- suplente; sustituto;
vpl.: T1/445.

BESETTEN OFT ARRESTEREN = in beslag leggen; goederen of personen in verzekerde bewaring stellen.
- arresto I; in custodiam pono III beno aut personas;
- saisir; mettre au depôt des biens ou des personnes;
- Beschlagnahmen; Güter oder Personen in sichern Gewahrsam nehmen;
- seize; put into custody;
- embargar; confiscar; dar en custodia bienis o personas;
vpl.: LoV/30; B2/16; C2/1030.

BESETTER OFT EXECUTANT = taut. inbeslagnemer.
- occupator;
- saisissant;
- Beschlagnehmer;
- seizurer;
- secuestrador;
vpl.: Lo4/398.

BESETTER ENDE HEIJSSCHER = taut. eiser; beslaglegger.
- postulator et occupator;
- demandeur et saisissant;
- Kläger;
- claimant;
- actor; embargador;
vpl.: C1/629.

BESETTINGE Zie:
- beset;----/

BESETTINGHE OFTE ARRESTE = taut. gijzeling; verpanding; beslag op goederen; arrestatie.
- obsessio; pignoratio; comparatio comprehensio; manus iniectio; detentio;
- contrainte de/par corps; engagement; saisi de biens; être en prison; hypothèque;
- Haft; Haftung; Verhaftung; Verpfändung; Beschlag auf Güter; Arrest;
- imprisonment for debt; pawning; confiscation of goods;
- prisión for deudas; prendamiento embargo; detención; arresto;
vpl.: C1/76; C2/804, 813, 872, 970, 978, 1327.

BESEYDELYCK = adv. afzonderlijk.
- separate;
- à part;
- abgesondert; einsam; isoliert; freistehend; einzeln;
- separately;
- separadamente; por separado;
vpl.: PB/II/2.

BESICHT = vb. afmaait met de zeis of zicht.
- deseco I falce; meteo III falce segetes;
- couper avec la faucille;
- abmähen mit der Sichel or Sense;
- mow with the sickle or scythe;
- cortar con la hoz;
vpl.: DKB 8.

BESICHTEN; BESIGTEN = vb.hom. 1.met de zeis maaien 2.gebruiken.
- 1.meto III; demeto III; seco I; deseco I; falce vel secula 2. utor III;
- 1. faucher; fauciller 2.employer;
- 1.mähen mit der Sense 2. gebrauchen;
- 1.mow with a scythe 2. use;
- 1.cortar con la hoz 2. utilizar; emplear;
vpl.: DKB 36; Lo1/642.

BESICHTINGE OFT VISITATIE = taut. schouw; lijkschouwing.
- visitatio;
- autopsie;
- Besichtigung;
- visitation; examination;
- inspección;
vpl.: PvB1/349.

BESIECT = adi. ziek.
- aeger; mordibus;
- malade;
- krank;
- diseased; ill;
- enfermo; malo;
vpl.: T1/61.

BESIECT OFT ONGANS DIER = taut. dier met gebreken; ziek dier.
- bestia cum vitiis; aeger bestia; morbidus bestia;
- animal avec des vices; animal malade;
- Tier mit Mangel; krankes Tier;
- animal with defects; infimities; diseased animal;
- animal con vicios; enfermo animal;
vpl.: T1/615, 61.

BESIEN Zie:
- 't verckens ----/

BESIEN OVER ZEE HA EGE = haag van gewone bessenstruiken.
- sepes fruticum acinorum ordina-

riorum;
- haie de groseilliers ordinaires;
- Johannisbeerenhag;
- hedge of common berries;
- seto de groselleros comunes;
vpl.: C1/264.

BESIENDER; BESIENER; BESIENRE; BESSIERRE; BESSIERE = sub. toezichthouder.
- episcopus;
- surveillant;
- Aufsichter;
- attendant;
- inspector; administradoro;
vpl.: PB/IV/132.

BESIENDER OFT CHERCHER = taut. opzichter.
- inspector;
- inspecteur; surveillant;
- Inspektor; Aufsichter;
- inspector; attendant;
- inspector;
vpl.: PvB1/349; PB/IV/132.

BESIENER Zie:
- besiender;----; besienre; bessierre; bessiere/

BESIENRE Zie:
- besiender; besiener;----; bessierre; bessiere/

BESSIERE Zie:
- besiender; besiener; besienre; bessierre;----/

BESSIERRE Zie:
- besiender; besiener; besienre; ----; bessiere/

BESIGEN = vb. gebruiken.
- utor III;
- employer;
- gebrauchen;
- use;
- utilizar; emplear;
vpl.: Lo1/644.

BESIGTEN Zie:
- besichten;----/

BESIJDEN Zie:
- repudiëren ende ---- stellen oft verthyen/
- van ---- oft collaterael/

BESIJDEN STELLEN ENDE REPUDIEREN OFT VERHIJEN = taut. verwerpen.
- repudio I;
- rejeter; renoncer; repudier;
- beiseite legen; verwerfen; zurückweisen; ablehnen;
- reject; renounce;
- desistir de; repudiar; rechazar;
vpl.: T1/106, 436.

BESILVEREN = vb. verzilveren.
- argento abduco III;
- argenter;
- versilbern;
- silver;
- platear;
vpl.: PvB1/406.

BESINGHT OFF BEHOEFF = taut. vb. kan gebruiken; kan leggen.
- utor III; fruor III; indigeo II; quod necessarium est et uti potest;
- user; utiliser; employer; se servir; avoir besoin;
- nötig haben; brauchen; Bedürfnis;
- want; need;
- usar; hacer uso; servirse; emplear; necesitar;
vpl.: DKB 4.

BESINNEN Zie:
- besonnen;----/

BESIT Zie:
- besete;----; besith/
- datelijck ---- oft possessie/
- liber ----/

BESITH OFT POSSESSIE = taut. bezit.
- possessio;
- possession;
- Besitz;
- possession;
- posesión;
vpl.: Lo3/562.

BESITTEN Zie:
- alinglike ----/
- in tochte(n) ----/
- jaeren ende daegen ----/
- recht ---- op der laeckengulde/
- volkomelijk onghestoort ter goeder trouwe ----/

BESITTEN = vb. in bezit houden.
- possideo III; teneo II;
- posséder; être en possession;
- im Besitze halten;
- hold in possession;
- poseer; estar en posesión;
vpl.: ACart 7.

BESITTEN VOOR SIJN PROPRE GOEDT = als zijn eigendom bezitten.
- ut possessionem suam habere;
- posséder comme leurs biens propres;
- sein Eigentum besitzen;
- possessas his property;
- poseer (cosas) como su propiedad;
vpl.: C1/176.

BESITTER ENDE POSSESSEUR; POSSESSEERDER; POSSIDENT; POSSESSOIR HEBBEREN = taut.

bezitter.
- possessor;
- possesseur;
- Besitzer;
- owner; possessor;
- poseedor; posesor;

vpl.: T1/91,96,295,233,310,414; C1/19,77; T2/82.

BESITTERE Zie:
- houdere oft ----/
- possessoir ende ----/

BESITTERSSE ENDE TOCHTERSSE; TOCHTENERSSEN = taut. vruchtgebruikster.
- usus fructuaria;
- usufruitière; usagière;
- Nieszbraucherir ; Nutznisserin;
- female usufructuary;
- usufructuaria; usuaria;

vpl.: T1/534; Cu1/16; B1/33; C2/887; C1/81.

BESITTINGE Zie:
- besittinghe;----/

BESITTINGHE; BESITTINGE = sub. bezit; bezitting.
- possessio;
- possession;
- Besitz; Besitzung;
- possession;
- posesión;

vpl.: Cr2/1327.

BESLACH Zie:
- arreste ende praeminghe oft ----/
- binnen het ----/
- buijten 't ----/

BESLACH = hom.sub.1. inventaris 2.beslaglegging.
- 1.recensio 2.detentio; occupatio;
- 1.inventaire 2.saisi;
- 1.Inventar 2.Beschlag;
- 1.inventory 2.seizure;
- 1.inventario 2.embargo; secuestro; confiscación;

vpl.: Lo4/144; Cr2/980.

BESLACHTEIJLE Zie:
- beslachteijl;----; beslachteile/

BESLACHTEILE Zie:
- beslachteijl; beslachteijle;----/

BESLADEN Zie:
- kinderen tot wettigen houwelijck ----/

BESLAEGEN = vb.ppf.afgepaald.
- consep io IV; circumcludo palis III;
- borner; jalonner;
- abpfählen;
- fence off;
- amojonar;acotar;poner limites;

vpl.:BKB 9; SKB 3.

BESLAEGEN GOEDEN; BESLAGHENE GOEDEREN = onroerende goederen waarop beslag is gelegd.
- bona immobilia occupata;
- saisir les biens immeubles;
- beschlagnahmte unbewegliche Güter;
- seized immovable goods;
- bienes inmobiliarios embargados; bienes confiscados;

vpl.: B2/43, 140.

BESLAEGHEN PENNINGEN = in beslag genomen gelden.
- pecuniae occupatae;
- fait main basse sur l'argent;
- beschlagnahmes Geld;
- seized money;
- plata embargada;

vpl.: B2/119.

BESLAEN; BESLAGHEN OFT IN ARRESTE NEMEN = taut. in beslag nemen; verbeurdverklaren; beslag leggen.
- occupo l; confisco l;
- saisir; confisquer;
- in Beschlag nehmen; konfiskieren;
- occupym; seize; confiscate;
- secuestrar; embargar; confiscar; comisar;

vpl.: vdV/103; C2/901; PvB1/59; Cr2/978.

BESLAEN; SCHUTTEN ENDE VANGHEN = taut. opvangen en vasthouden; opsluiten.
- detinere; apprehendere;
- arrêter et enfermer; détenir;
- auffangen und festhalten;
- catch and detain;
- coger y detener;

vpl.: PB/11/134.

BESLAEPEN Zie:
- sijne bruijt ----/

BESLAEPEN = vb. vleeselijke gemeenschap hebben.
- coniunctio corporis;
- avoir des rapports conjugaux;
- fleischliche Gemeinschaft;
- cohabitation;
- intercambio carnal; cohabitación

vpl.: C1/417.

BESLAGEN VAN GORDELEN OFT RIEMEN = metalen versiersels op gordels of riemen.
- metallum ornatum in cingulis et loris;
- garniture de métal sur des ceintures;
- metalle Schmucken auf Gürtel oder Riemen;
- metal ornament on girdles or

belts;
- cantonera de metal en cinturones;
vpl.: T1/467.

BESLAGER = sub. beslaglegger.
- qui detuiet;
- saisissant;
- Beschlagnehmer;
- seisor;
- embargador;
vpl.: Cr2/978.

BESLAGHEN SIJN = in beslag genomen.
- occupatus;
- être sollicité;
- beschlagnahmt;
- seized;
- confiscado;
vpl.: B2/140.

BESLAGHENE GOEDEN Zie:
- beslaegen goeden ----/

BESLAGINGHE = sub. beslaglegging; arrest; beslag.
- arrestatio;
- mainmise;
- Vollziehung;
- arrest;
- secuestro; embargo;
vpl.: Lo6/622.

BESLANINGE OFT CONFISCATIE = taut. verbeurdverklaring.
- confiscatio;
- confiscation;
- Konfiscation; Beschlagnahme;
- confiscation;
- confiscación de bienes;
vpl.: PvB1/59.

BESLAPEN Zie:
- een wijf van buten ----/

BESLAPENDE Zie:
- sijne bruyt buyten ----/

BESLECHTEN Zie:
- beslichten;----/

BESLICHTE; BESLUTENISSE = sub besluit; beslissing.
- decisio;
- décision;
- Entscheidung;
- decision;
- decisión;
vpl.: C3/24.

BESLICHTEN Zie:
- eijnden ----/
- vonnislijcken ----/

BESLICHTEN; BESLECHTEN + vb. afhandelen; beeindigen; bijleggen; oplossen van een geschil.
- termino I; perago III; absolvo III; discepto I; finio IV; dirimo III

(controversiam) comparo I negotium;
- terminer; arranger; vider; accomoder; décider; arranger;trancher; expédier;
- schlichten; beenden; abhandeln; erledigen;
- finish; conclude; terminate quarrel; settle;
- finalizar a justar; arreglar; conciliar; componer(se) tramitar resolver; concluir; despachar;
vpl.: C1/336,40; Lo6/158;BVB99.

BESLICHTEN 'T DIFFERENT = het geschil beslechten.
- litem dirimere;
- vider le différend;
- die Uneinigkeiten ausgleichen; den Streit schlichten;
- settle the question; the quarrel;
- dírímír la contraversía;
vpl.: BVB 35.

BESLIJCHTEN ENDE UIJTRECHTEN = taut. vonnis wijzen.
- sententiam dico III;
- rendre un jugement;
- ein Urteil sprechen;
- pass in judgment;
- echar el fallo; dictar la sentencia;
vpl.: PB/III/504.

BESLOETENE Zie:
- digte ---- lanterne/

BESLOETENE; BESLOTEN = ppf. afgedekt; afgesloten; besloten; gesloten; verzegeld.
- claudo III; obsigno I; signo I;
- cacheter; fermer; sceller;
- schlieszen; verschlossen; versiegelt;
- closed; put under seal;
- cerrado; sellar;
vpl.: T1/31; DVB 101.

BESLO(E)TEN(E) BRIEVE = 1.verzegelde oorkonde 2. brief of oorkonde waarin een besluit is vervat.
- 1.documentum signatum 2.littera in quibus decretum situm est;
- 1.document scellé 2.lettre dans laquelle est continue une décision;
- 1.versiegelter Brief 2.Brief oder Urkunde, der (die) einen Entschluss enthält;
- 1.sealed letter 2.letter or document in which a resolution is implied;
- 1.documento sellado 2.cartas ó partidas desésívas;
vpl.: T2/30; LPS 3; BVB 17.

BESLOTEN Zie:
- besloetene;----/
- in ---- tyde/
- setten in ---- ghevangenisse/

BESLOTEN TIJDT = tijd waarin geen recht gesproken werd.
- tempus, in quo iudicium non dicebatur;
- temps dans lequel on ne rend pas justice;
- Zeit innerhalb deren kein Recht gesprochen wird;
- time within which no court-session takes place;
- época en que el tribunal no se reunía;

vpl.: B2/33.

BESLOTENE BRIEVEN VAN WAERSCHOUWINGE = bepaalde brief inhoudende een waarschuwing dat men in gebreke is leenverhef aan te vragen.
- litterae certae monitionem continentes, ut aliquis in vitio est postulandi liberationem mutuationis;
- lettre qui contient l'avertissement qu'on a omis de demander l'investiture;
- bestimmter Brief enthaltend eine Warnung dasz man im Rückstand ist um eine Lehnerhebung nachzusuchen;
- certain letter containing a warning that one fails to apply for feudalraising;
- cierta carta conteniendo (of = contenedora) una advertencia que se deja de solicitar elevación feudal;

vpl.: C1/290.

BESLUIJT Zie:
- comptoor oft ---- in het bijzondere/

BESLUIJT = vb. opsluiten.
- secludo III; intercludo III; concludo III; discludo III; obstruo III; claudio III; includo III;
- barrer; obstruer; enfermer; cerner; embarrasser;
- versperren; verlegen; absperren abschneiden; einschlieszen;
- shut in;
- cercar; excluir;

vpl.: DKB 6.

BESLUIJTEN = vb. afsluiten.
- con-; in-; inter-; secludo III; claudo III;
- barrer; enfermer; clore;
- absperren;
- lock up;
- encerrar; aislar;

vpl.: DKB 34.

BESLUIJTEN OF(TE) VOORSTEKEN; VOORSTEEKEN = dichten of uitgraven.
- sarcire aut effodere;
- boucher ou creuser;
- dichten oder ausgraben; ausstechen;
- stop up or dig out;
- tapar (of = cerrar) ó cavar (of = excavar);

vpl.: DKB 31.

BESLUITEN Zie:
- coop metten palmslagh ---- ende bevestighen/

BESLUTENISSE Zie:
- beslichte;----/

BESMET = ppf.adi. bezoedeld; onrein.
- pollutus; immundus; non purus; sodidus; inquinatus;
- souillé;
- besudelt; verunreinigt;
- stained; polluted; defuled;
- manchar; ensuciar;

vpl.: T2/97.

BESMETTE ENDE GHEINFECTEERDE = besmet en geinfecteerd.
- macualatum et infectum;
- souillé et infecté; contaminé;
- angesteckt; inficiert;
- infected;
- infectado y contagiado;

vpl.: PB/II/339.

BESNEDEN Zie:
- ten ---- tijde/

BESNEDEN ENDE LIMITEREN = taut. beperken.
- termino I et circumcido III; definio IV;
- borner; limiter;
- beschränken;
- limit; restrict;
- limitar; lindar;

vpl.: T1/404.

BESNEDEN RECHTE = streng recht.
- ius strictum;
- droit précis;
- strenges Recht;
- severe right;
- derecho estricto;

vpl.: Lo3/356.

BESNIJDEN; BESNYDEN = vb. bekorten; beperken; verminderen; uitroeien.
- minuo III; diminuo III; deleo III; abbrevio I;
- diminuer; détruire; abréger; retrancher; limiter; restreindre;
- verringern; beschrenken; vertilgen; kürzen; abnehmen;

vermindern;
- cut; diminish; limit; decrease; destroy; exterminate; shorten; lessen;
- acortar; limitar; disminuir; extirpar; cauterizar; abreviar; amenguar; reducir;

vpl.: PvB /350; C1/249; Cr2/1041 C1/63.

BESNIJDEN VAN TERMIJN = bekorting van termijn.
- contractio pensionis;
- diminution de terme;
- Kürzung des Termins;
- shortening of term;
- abreviación del término (of = del plazo);

vpl.: C1/546.

BESNYDEN ENDE VOORKOMEN = vb. bekorten; verminderen; beperken; voorkomen; uitroeien.
- abbrevio I; minuo III; diminuo III; deleo III;
- abréger; retrancher; limiter; diminuer; restreindre; détruire;
- kürzen; vermindern; verringen; abnehmen; beschrenken; vertilgen;
- shorten; lessen; diminish; cut; limit; decrease to destroy; exterminate;
- abreviar; acortar; limitar; disminuir; amenguar; reducir; extirpar; cauterizar;

vpl.: PvB10/350; C1/63,249; PB/IV/49; C2/1041.

BESOCHT Zie:
- besochte;----; besucht/

BESOCHTE; BESOCHT; BESUCHT = adi. ervaren.
- peritus; intelligens; gnarus;
- expérimenté; habile;
- erfahren;
- experienced;
- experimentado; ducho; experto;

vpl.: T2/197.

BESOEC Zie:
- besuec; besueck;----; besouc; besuecke; besuect/

BESOECK OFT VISITATIE = taut. bezichtiging.
- visitatio;
- visite;
- Besichtigung;
- inspection;
- visita; inspección; examen;

vpl.: Lo4/186.

BESOEGNE; BESOGNE ; BESOIGNIE = sub. aangelegenheid; bezigheid; zaak; moeilijke zaak; affaire.
- labor; opus; occupatio; negotio;

res;
- besogne; affaire;
- Beschäftigung; Sache; Angelegenheit; Affäre;
- occupation; business; matter; affair;
- ocupación; labor; cosa; asunto;

vpl.: C1/324; BVB 18; ACart 51.

BESOEKEN Zie:
- besuecken;----; besoken; besueken; besouken/

BESOENGEREN Zie:
- besoigneren; besoigneeren;----; boesoengeren; besongeren; besoengieren; besonieren; gebesoigneren/

BESOENGIEREN Zie:
- besoigneren; besoigneeren; besoengeren; boesoengeren; besongeren;----; besonieren; gebesoigneren/

BESOGNE Zie:
- besoegne;----; besoicnie/

BESOGNES ENDE ADMINISTRATIE = zaken en de beschrijving daarvan.
- res et explicatio earum;
- affaire et sa description;
- Angelegenheiten und deren Administration;
- affairs and their description;
- que haceres y administración;

vpl.: MGG 46.

BESOIGNEE Zie:
- voorschreven ----/

BESOIGNEEREN Zie:
- besoigneren;----; besoengeren; boesoengeren; besongeren; besoengieren; besonieren; gebesoigneren/

BESOIGNEREN; BESOIGNEEREN; BESOENGEREN; BOESOENGEREN; BESONGEREN; BESOENGIEREN; BESONIEREN; GEBESOIGNEREN= vb. arbeiden; beraadslagen; handelen; bewerken.
- exerceo II; aperor I; operam do I; delibero I; efficio III;
- besogner; travailler; s'occuper; opérer; executer; réaliser; agir;
- arbeiten; beschäftigt sein; sich beraten; beratschlagen; fertigbringen;
- deliberate; occupy with; work; operate;
- trabajar; ucoparse; deliberar; negociar; comerciar; llevar; acabo; obrar; realizar; ejecutar;

vpl.: C1/171; BVB 10; MGG 46; BVB 17,60.

BESOIGNIE Zie:
- besoegne; besogne;----/

BESOINGIE = sub. raadpleging.
- consultatio;
- consultation;
- Beratung;
- consult;
- obra; trabajo; discusión; conferencia; consulta; deliberación;

vpl.: PvB C2/767.

BESOIGNIEN = sub.pl. bezigheden.
- labores; opera; occupationes; negotia;
- besognes;
- Beschäftigungen;
- occupations;
- ocupaciones; labores;

vpl.: C1/324.

BESOKEN Zie:
- besuecken; besoeken;----; besueken; besouken/

BESOLDINGHE Zie:
- wedden gaygen ende ----/

BESOLDINGHE OFT GAGIEN = taut. soldij.
- stipendium;
- salaire; solde;
- Sold;
- pay;
- sueldo; soldada; pre;

vpl.: PB/II/268.

BESONDER Zie:
- elck van hun int ----/
- opteekenen met ---- vercleren/
- tesamen der handt ende ----/
- 't zamenderhandt ende elck van hun int ----/

BESONDERE POINCTEN = bijzondere bepalingen.
- stipulationes particulares;
- points particuliers;
- besondere Bestimmungen;
- particular stipulations;
- condiciones especiales;

vpl.: Lo4/210.

BESONDERLIJCK; BESONDERLINGE; BESONDERLIKE = adv. in het bijzonder.
- maxime; nominatim; imprimis; praesertim; praecipue;
- spécialement; notamment en particulier; particulièrement; surtout;
- besonders;
- particularly;
- especialmente;

vpl.: MGG 87.

BESONDERLIKE Zie:
- besonderlijck; besonderlinge; ----/

BESONDERLINGE Zie:
- besonderlijck;----; besonderlike/

BESONDERT Zie:
- gheen ----/

BESONGEREN Zie:
- besoigneren; besoigneeren; besoengeren; boesoengeren;----; besoengieren; besonieren; gebesoigneren/

BESONIEREN Zie:
- besoigneren; besoigneeren; besoengeren; boesoengeren; besongeren; besoengieren;----; gebesoigneren/

BESONNEN; BESINNEN = vb. bezonnen; bedacht.
- delibero I; meditor I;
- déliberer; considérer; réfléchir
- sich besinnen;
- think; reflect;
- deliberar; considerar;

vpl.: BVB 5.

BESORG VAN DEN GOEDEN = beheer der goederen.
- administratio bonorum;
- administration des biens;
- Verwaltung der Güter;
- administration of goods;
- administración de los bienes;

vpl.: T1/62.

BESORGEN Zie:
- behueden; behuiden oft ----/

BESORGEN Zie:
- besorigen;----/

BESORGEN ENDE BEWAREN = taut. beheren.
- administro I;
- administrer; diriger;
- verwalten;
- manage;
- administrar; dirigir;

vpl.: T1/627.

BESORGEN OFT BEHUEDEN; BEHUIDEN = taut. behoeden.
- tueor II; protego III;
- garder; préserver;
- behüten; schützen;
- protect; guard; preserve;
- guardar; preservar; conservar;

vpl.: T1/458; ACart 5.

BESORGER OFT MOMBOIR = taut. voogd.
- tutor;
- subrogé tuteur; tuteur;
- Vormund;
- guardian;
- protutor; tutor;

vpl.: T1/62.

BESORGERE ENDE CURATEUR = taut. beheerder van boedel; curator; boedelredder.
- curator ; procurator;
- curateur;
- Verwalter; Kurator; Konkursverwalter;
- manager; administrator; guardian; curator;
- curador; ejecutor; testamentario albacea; liquidador;

vpl.: T1/475,561; B1/99; C1/46; C2/900.

BESORGHE Zie:
- momborijen; tutelen; curen oft ----/

BESORIGEN; BESORGEN = vb. behartigen.
- curo I; rego III; prospicio III; consulo III;
- prendre à coeur; défendre;
- beherzigen; versorgen;
- serve;
- atender; cuidar de; tomar a pecho;

vpl.: DVB 8.

BESOUC Zie:
- besuec; besueck; besoec;----; besuecke; besuect/

BESOUKEN Zie:
- besuecken; besoeken; besoken; besuecken;----/

BESPREC Zie:
- besprecksele;----; bespreec/

BESPREC OFT VOIRWAIRDE = taut. voorwaarde.
- condicio;
- condition;
- Bedingung;
- condition;
- condición;

vpl.: T1/413.

BESPRECK ENDE RESERVATIE = taut. beraadslaging voorbehoud.
- reservatio;
- délibération et restriction;
- Vorbehalt;
- deliberation and restriction;
- reserva; restricción; condición;

vpl.: PB/II/23.

BESPRECKSELE; BESPREC; BESPREEC = sub. afspraak.
- pactum;
- accord;
- appointment;
- Verabredung;
- convenio; cita;

vpl.: PvB6/641.

BESPREEC Zie:
- besprecksele; besprec;----/

BESPREE(C)K; BESPREK = sub. (gerechtelijke) bepaling; toewijzing; afspraak; voorwaarde; overeenkomst.
- stipulatio; condictio; pactum;
- stipulation; condition; convention; réserve;
- Uebereinkunft; Bedingung; Vereinbarung; Beschlag;
- judicial assignment; agreement; condition;
- estipulación; cláusula; condición reserva; pacta; convenio;

vpl.: Lo3/84; Lo4/200,220; DVB 85; PvB9/21.

BESPREK Zie:
- bespree(c)k;----/

BESPRINGHER = sub. aanvaller.
- agressor;
- agresseur;
- Angreifer;
- aggressor;
- atacante; asaltador;

vpl.: Cr2/1333.

BEQUAME LEDDER = goede ladder.
- scala bona;
- bonne échelle;
- gute Leiter;
- good ladder;
- buena escalera de manó; buena escala;

vpl.: DKB 20.

BESPROKENE PLAETSE = op de afgesproken plaats.
- in loco pacto;
- au lieu stipulé;
- auf der verabredeten Stelle;
- on the place agreed upon;
- en el lugar estipulado;

vpl.: Lo4/282.

BESSEM; BESEM = sub. bezem.
- scopae;
- balai;
- Besen;
- broom;
- escoba;

vpl.: PvB1/360.

BESSEMROEDEN OFT BANDEN = bezemroeden.
- rami scoparum;
- verges pour balais;
- Zweige für Besen;
- broom-twigs;
- ramos para escobas;

vpl.: C3/192.

BESSEMSTOCK; BESEMSTOCK = bezemsteel.
- asserculus;
- manche à balai;
- Besenstiel;
- broomstick;

BES

- mango de escoba;

vpl.: PB/II/105.

BEST Zie:

- gemeijn ----/

BESTADEN Zie:

- kinderen tot wettigen houwelijck ----/
- metter keerssen te ----/

BESTADEN = vb. 1.besteden 2.toewijzen 3.weggeven.

- 1.impendo III 2.assigno I 3.dedo III;
- 1.placer en dépôt 2. assigner 3. donner; céder;
- 1.aufwenden 2.zuteilen 3.schenken;
- 1.spend 2.assign 3.give away;
- 1.invertir 2.asignar 3.donar;

vpl.: T1/548; B2.

BESTAEDE OFT GEHOUDE KINDEREN = taut. uitgehuwelijkte kinderen.

- filii nupti et filiae nuptae;
- enfants unis en marriage;
- verheiratete Kinder;
- married children;
- hijos casados;

vpl.: B2/64.

BESTAEDT WORDEN = als zoon of dochter van een leenman heer of vrouwe van het leengoed wordt.

- quum filius aut filia vasalli fierit dominus val domina feudi;
- acquérir un fief comme fils ou fille d'un vassal;
- ein Lehngut erwerben als Sohn oder Tochter des Lehnsherrn;
- acquire a feudal tenure as son or daughter of a feudal lord;
- adquirir un feudo como hijo o hija del vasallo;

vpl.: T1/448.

BESTAEN Zie:

- aldernaest ----/
- naest ----/

BESTAEN = vb. het recht hebben van.

- ius mihi est; ius habeo II;
- avoir le droit;
- das Recht haben;
- have a right to;
- poseer el derecho;

vpl.: DKB 8.

BESTAENDE Zie:

- een half let veerder ----/
- naest ---- van sweertzijde/

BESTAENDE PERSONE OFT CONJUNCTE = taut. verwant.

- coniunctus;
- allié; parent;
- verwandte Person;

BES

- relative;
- pariente;

vpl.: T1/200.

BESTALLEN Zie:

- bestellen;----/

BESTANDEN Zie:

- transactien; convencien ende ---- van den princen/

BESTANDICHEIT Zie:

- bestanticheyt;----; bistandicheit/

BESTANDIGE = bestendige; voortdurende; blijvende.

- constans; firmus;
- constant; continuel;
- dauerhaft;
- continuous;
- continuo; constante; incesante; perenne;

vpl.: C1/10.

BESTANTICHEYT; BESTANDICHEIT; BISTANDICHEIT = sub. behulpzaamheid; bijstand.

- officium; sedulitas;
- aide; assistance; secours;
- Beistand; Hilfe;
- aid; assistance;
- asistencia; ayuda; concurso; socorro;

vpl.: T1/433.

BESTAYEN = vb. uithuwelijcken.

- collocare in matrimonium;
- donner en mariage;
- verheiraten;
- to give a marriage to;
- casar; dar estado a;

vpl.: Cr2/1013/9.

BESTE Zie:

- gemeene ----/
- gemeyne ----/
- het ---- peert met sijn ghetuygh/
- ten ----/
- ten ---- ende ten nutste/
- tot gemeene ---- ende gerustheijt/

BESTE HABIJT = het beste kleed.

- habitus pulcherrimus;
- meilleurs vêtements;
- das beste Kleid;
- the best dress;
- mejor ropa;

vpl.: T1/540.

BESTE HOOFDEN OFT CATHEIL = recht van keuze van het beste stuk vee.

- jus eligendi optimam partem pecoris;
- droit de choisir la meilleure tête de béstail;
- Wahlrecht des besten Stücks Vieh;
- right of choice of the best head

of cattle;
- opción al mejor res del rebano;
vpl.: PB/2/20.

BESTEDEN Zie:
- ten houwelijck ----/

BESTEDINGHE = aanbesteding.
- locatio;
- forfait;
- Verdingung;
- public tender;
- destajo; subasta pública;
vpl.: C1/550.

BESTEKRYS = sub. paalhout.
- lignum pro palis;
- bois à pieu;
- Pfahlholz;
- pile-wood;
- madera que se usa para postes (of = para pilotes);
vpl.: PB/III/445.

BESTELLEN; BESTALLEN = vb. uitvoeren.
- conduco III;
- entreprendre;
- durchführen; machen;
- carry out; execute;
- encargarse; tomar a su cargo;
vpl.: ACart 55.

BESTELLINGEN Zie:
- politique ----/

BESTEN Zie:
- gerustheijt ende tot gemeene ----/
- gerechticheyt van den ----pand ofte mortemain/
- naer ---- verstandt/
- recht van mortemain oft ---- pandt/
- ten ---- vant gemeen/
- tot gemeene ---- ende gerustheijt/

BESTELLINGHE = sub. inbeslagneming van zaken.
- confiscatio;
- confiscation;
- Beschlagnahme;
- seizure of things;
- retención de bienes;
vpl.: C2/804.

BESTEN = sub. algemeen welzijn.
- salus communis; omnium felicitas;
- bien public;
- Gemeinwohl;
- common good;
- bienestar general; salud pública;
vpl.: T2/291.

BESTEN STOEL = sub. stilletje; stoel met po.
- secretum; lasanum;
- meilleure chaise;

- Nachtstuhl; der beste Stuhl;
- commode; chamber-vessel; the best chair; night-chair;
- retrete; silla con bacin en el cual se hace sus necesidades;
vpl.: LoV/398; Lo3/174; C1/430.

BESTER Zie:
- sheeren ---- leechden offt moyten/
- nair ---- weet/

BESTERFENISSE; BESTERFNISSE; BESTERFTENISSE; BESTORFNISSE = sub. nalatenschap.
- hereditas; fortuna tota; patrimonium;
- héritage; succession;
- Hinterlassenschaft;
- inheritance;
- herencia; sucesión;
vpl.: T2/69.

BESTERFTENISSE Zie:
- besterfenisse; besterfnisse; ----; bestorfnisse/

BESTERFNISSE Zie:
- besterfenisse;----; besterftenisse; bestorfnisse/

BESTIAEL Zie:
- beestiaal(en) ----/
- henne ----/

BESTIAEL = sub.pl. beesten.
- bestiae;
- bêtes;
- Tiere;
- animals; beasts;
- animales; bestias;
vpl.: PvB1/303.

BESTINGEREN ENDE LIMITEREN = taut. beperken.
- restringo III;
- limiter et restreindre;
- beschränken;
- restrict;
- limitar; restringir;
vpl.: PB/II/304.

BESTOIR OFT MAENBRIEVE = taut. maanbrief.
- litterae ad monitionem;
- lettre de demande de payement;
- Mahnbrief;
- exhortatory letter;
- carta de amonestación;
vpl.: OB Ra.1495/32.

BESTOIREN Zie:
- sonder ----/

BESTORFNISSE Zie:
- besterfenisse; besterfnisse;besterftenisse;----/

BESTORTEN; BESTURTEN = vb. op heterdaad betrappen.

- capio IV in flagranti delicto; opprimo III in actu; deprehendo in delicto;
- prendre sur le fait; prendre en flagrant délit;
- auf frischer Tat ertappen;
- catch in the very act;
- atrapar; coger en flagrante; sorprender;

vpl.: DKB 8,36.

BESTRECKEN = vb. gebruiken; besteden van geld.

- impendere;
- dépenser son argent;
- Geld ausgeben;
- to spend money;
- emplear; gastar; invertir;

vpl.: PB/II/50.

BESTRECKINGHE = sub. verdeling.

- partitio;
- partage;
- Verteilung;
- division; distribution;
- partición; división;

vpl.: PB/II/172.

BESTREIJDERS VAN HET GHEMEIJN BESTE = degenen die hun persoonlijk voordeel laten voorgaan voor het algemeen belang.

- ii, qui commodum personale praeverti sinunt bonum commune;
- ceux pour qui l'intérêt personnel l'emporte sur l'intérêt public;
- diejenigen die ihren persönlichen Nutzen dem öffentlichen Wohl vorangehen laszen;
- those who let their own interest precede the general interest;
- losque prefieren su medro personal al interés público;

vpl.: C1/533.

BESTURTEN Zie:

- bestorten;----/

BESUCHT Zie:

- besochte; besocht;----/

BESUEC; BESUECK; BESOEC; BESOUC; BESUECKE;BESUECT = sub. onderzoek; toelichting.

- examen; expertio; inquisitio; investigatio; quaestio; visitatio;
- enquête; expertise; information; investigation; recherche visite;
- Erläuterung; Forschung; Untersuchung;
- explanation; inquiry; inspection; investigation; judicial; research;
- averiguación; indagación; investigación; peritación; pesquisa;

vpl.: T1/4,318; MGG 12; C3/90.

BESUECK Zie:

- besuec;----; besoec; besouc;besuecke; besuect/

BESUECK TE DOENE = onderzoek doen.

- investigare;
- faire l'enquête;
- Untersuchung machen;
- investigate;
- investigar; llevar a cabo una investigacion; indagar;

vpl.: C3/90.

BESUECK VAN VREDE BREECKENE = onderzoek van vrede breken.

- investigationem pacis frangere;
- enquête de rupture de trève;
- Untersuchung nach Friedensbruch;
- investigation on breach of the peace;
- investigación de la ruptura de paz;

vpl.: C3/90.

BESUECKE Zie:

- besuec; besueck; besoec; besouc;----; besuect/

BESUECKEN; BESOEKEN; BESOKEN; BESUEKEN; BESOUKEN = vb. bezoeken; opzoeken.

- visito I; viso III; specto I;
- aller voir; visiter;
- besuchen;
- visit;
- ir a ver; visitar;

vpl.: T1/389; T2/199.

BESUECT Zie:

- besuec; besueck; besoec; besouc; besuecke;----/

BESUEKEN Zie:

- besuecken; besoeken; besoken; ----; besouken/

BESUNDEREN SCAT OFT HOOFTSTAL = taut. een grotere of kleinere som gelds; kapitaaltje.

- peculium;
- petit capital;
- kleines Kapital;
- small capital;
- pequeño capital;

vpl.: T1/622.

BESWAARLIJK; BESWAERLIJC = adv. bezwaarlijk.

- difficile; difficulter;
- difficilement;
- schwierig;
- difficulty; hardly;
- dificilmente;

vpl.: ACart 51.

BESWAERDER = sub. aanbeveler; pander; pandgever.

- commendator; pignerator;
- recommandant; nanti;
- Empfehler; Pfandleiher;

- recommender; pawner;
- recomendante; el que deja una cosa en prenda;

vpl.: Lo4/572; C1/398.

BESWAEREN OFF BELASTEN = taut. bezwaren.
- onero 1;
- charger; hypothéquer;
- beschweren; belästigen; belasten;
- burden; mortgage;
- gravar; hipotecar; los inconvenientes;

vpl.: Ra.1440/3; DKB 51; B

BESWAEREN OFT GRAVEREN = taut. bezwaren.
- aggravo 1;
- charger;
- beschweren;
- burden;
- cargar;

vpl.: B2/214.

BESWAERENISSE Zie:
- beswaernisse ----/
- onspreckelycke ----/

BESWAERLIJC Zie:
- beswaarlijk;----/

BESWAERNISSE; BESWARENISSE = sub.hom. beschuldiging; belasting; verzwaring (drukkende) last; overlast; grief; bezwaar.
- accusatio; incommodum; onus; molestia; dificultas;
- encharge; charge; impôt; contribution; surcharge; douleur; peine; dificulté;
- Beschuldigung; Belastung; Belästigung; Beschwerde;
- accusation; charge; indictment; burden of taxation; annoyance; grievance; objection;
- acusación; inculpación; impuesto; contribución; molestia; inconveniente; dificultad; objeción

vpl.: C1/129, 398, 514; Cr2/1001 DVB 113.

BESWAERNISSE ENDE RECOMMANDANTIE = taut. aanbeveling.
- commendatio;
- recommandation;
- Empfehlung;
- recommendation;
- recomendación;

vpl.: Lo4/572.

BESWAERT OFT GEGRAVEERT = taut. te kort gedaan.
- nocere;
- nuire;
- geschädigt;
- encumbered; wronged;
- gravado;perjudicado;vpl:C1/286.

BESWAERT WORDEN = vb. beschuldigd worden.
- accusor 1;
- recommander; accuser;
- beschuldigt werden;
- be accused of;
- ser acusado;

vpl.: C1/600.

BESWAIREN Zie:
- beswaren; besweren;----/

BESWAREN; BESWEREN; BESWAIREN = vb. in pand zetten; tot pand geven.
- pignero 1;
- mettre en gage; laisser en gage;
- verpfänden;
- pawn;
- empeñar; dejar en prenda;

vpl.: C1/398.

BESWEREN Zie:
- beswaren;----; beswairen/

BESWIJGINGE- BEWYSINGE; BEWISINGE; BEWISENISSE; BEWIJSINGE; BEWIJSINGHE; BEWIJSENISSE = aanwijzing van een fonds of pand ter voldoening van een rente.
- indicatio; assignatio;
- indication; assignation;
- Anweisung; Beweis; Beweisstück;
- indication; proof; document in support of the charges; assignation; evidence;
- indicación; asignación de fondos o una garantia para satisfacer una rente;

vpl.: Lo4/82,196; C1/291,482, 483; PvB1/163.

BESYDEN Zie:
- collaterael oft van ----/

BET Zie:
- bedde; beddene;----/
- beth;----; bat/
- ene ---- dan/

BETAELEN Zie:
- accijse ----/
- assijse ----/
- hulpen ---- en draegen/
- opbrengen ende ----/
- opbrenghen ende ----/
- restitueren ende ----/
- uijtreijck en ende ----/

BETAELEN ENDE GELDEN = taut. betalen.
- pecuniam solvo III;
- payer;
- bezahlen;
- pay;
- pagar;

vpl.: LPS 25.

BETAELEN ENDE RESTITUEREN = taut. terugbetalen.
- reddêre seu debitum solvêre;
- restituer et payer;
- zurückzahlen;
- pay back; restitute;
- restituir y rembolsar;

vpl.: BVB 146.

BETAELEN ENDE UYTREYCKEN = taut. uitkeren; verschaffen; leveren.
- solvo III; praebeo I; suppedito I;
- payer; délivrer; furnir; distribuer;
- ausbezahlen; austeilen; verschaffen;
- pay; distribute; provide;
- pagar; entregar; facilitar; suministrar; proporcionar;

vpl.: PvB1/449; C1/66.

BETAELINGE OFT VERNUEGEN = genoegdoening.
- satisfactio;
- satisfaction;
- Genugtuung;
- satisfaction;
- satisfacción; pago; pagamento;

vpl.: PB/IV/4.

BETAELINGE PRINCIPAEL = voornaamste betaling.
- solutio pecuniae principalis;
- payment principal;
- wichtichste Zahlung;
- principal payment;
- pagamentó principal;

vpl.: ADR 16.

BETAELINGHE Zie:
- bewijsenisse van ----/
- bij gebreecke van ----/
- bij den vremden afghebladert---/
- faute van ----/
- gagie ---- van de renten/
- gebreecke van ----/
- recepisse ende bewijs van der ----/
- sonder ----/
- tot volder ----/

BETAEMPEN; BETAMEN = vb. betamen; passen.
- deceo II; convenio IV;
- convenir; être convenable;
- sich gebühren; sich geziemen;
- become; beseem;
- convenir; corresponder; ser conveniente;

vpl.: T1/9.

BETAEMTE; BETAME; BETAMINGE; BETAEMPTE = sub. betamelijkheid.
- decorum;
- convénance; décense;
- Dekorum;

- decensy; propriety;
- decencia; conveniencia;

vpl.: T1/9.

BETAEMPTE Zie:
- betaemte; betame; betaminge; ----/

BETAILEN; BETALEN; BETELEN = vb. betalen.
- solvo III;
- payer; satisfaire;
- zahlen;
- pay;
- pagar; satisfacer;

vpl.: T2/53.

BETAILT Zie:
- actie van dengeenen die ---- heeft/

BETALEN Zie:
- betailen;----; betelen/
- commere ----/

BETALEN; RESTITUEREN; OPRECHTEN ENDE BETEREN = taut. vergoeden; betalen; terugbetalen.
- restituo III; solvo III;
- compenser; indemniser; réparer restituer; payer; satisfaire;
- kompensieren; vergüten; zahlen;
- compensate; make good; reimburse; pay;
- bonificar; compensar; devolver; indemnizar; restituir; pagar; satisfacer;

vpl.: T1/239; T2/53.

BETALENDE PAYMEESTER = administrerende burgemeester, Maastricht.
- magetratus qui administrat; Maastricht;
- maire payeur, Maastricht;
- administrierende Bürgermeister, Maastricht;
- administrating burgomaster, Maastricht;
- burgomaestre administrador; Maastricht;

vpl.: C2/1048.

BETALINGE Zie:
- actie aengaende ---- van tolle/
- actie van restitucie ende ---- van scult/
- gagie afschrijven van de ----van de renten/
- geimagineerde ----/
- reditucie ende ----/
- restitutie ende ----/
- satisfactie van ----/
- vergendinge ende ---- in gelde/

BETALINGE ENDE RESTITUCIE = taut. terugbetaling; teruggave; herstel.

- restitutio; ademptio; redditio;
- remboursement; restitution; reddition; retour;
- Rückzahlung; Restitution; Rückerstattung; Zurückgabe;
- repayment; restitution; restoration; reparation; indemnification;
- devolción; reembolso; restitución;

vpl.: T1/224,304, 420, 443, 466, 543, 572, 632; T2/88; C1/302; BVB 153.

BETALINGE ENDE SOLUTIE OFT PAYEMENT = taut. betaling.
- solutio;
- païjement; payement;
- Zahlung; Bezahlung;
- payment;
- pago; pagamento;

vpl.: Lo1/420.

BETALINGE VAN TOLLE Zie:
- actie aengaende ----/

BETALINGHE Zie:
- payement ende ----/
- verobligeren totte ----/

BETALINGHE ENDE PAYMENT = taut. betaling.
- solutio;
- paiement;
- Bezahlung;
- payment;
- pagamento; pago;

vpl.: PB/II/411.

BETALINGE IN GELDE ENDE VERGELDINGE = taut. betaling in geld.
- solutio in pecunia;
- payement en argent;
- Bezahlung in Geld;
- payment in money;
- pago en efectivo;

vpl.: T1/401.

BETALINGHE VAN GOEDE TEN SLETE GHELEVERT = betaling van goederen in detail geleverd.
- solutio bonorum;
- paiement d'objets livrés au détail;
- Bezahlung von in Gütern;
- payment of goods delivered in detail;
- pago de bienes entregados al por menor;

vpl.: C1/278.

BETAME Zie:
- betaemte;----; betaminge; betaempte/

BETAMEN Zie:
- betaempen;----/
- bethame;----/

BETAMINGE Zie:
- betaemte; betame; ----; betaempte/

BETEECKENDEN DINGHDACH = betekende rechtszitting.
- dies sessionis;
- jour de plaid signifié;
- zugestellte Gerichtssitzung; festgesetzte;
- served session of the court fixed;
- sesión del tribunal significada;

vpl.: Lo4/516.

BETEECKENT = ppf. ondertekend.
- subscribo III; significo I;
- signer;
- Unterzeichnung;
- sign;
- firmar;

vpl.: DVB 18.

BETEEKENEN; BETEKENEN; BETEIKENEN = vb.hom. 1.vaststellen 2. beduiden.
- 1.definio IV; statuo III 2.significo I;
- 1.fixer; désigner 2.signifier;
- 1.festsetzen; bestimmen; anweisen 2. bedeuten;
- 1.appoint; fix 2. mean; signify;
- 1.fijar; determinar; definir 2. significar; querer decir;

vpl.: T2/41, 288.

BETEEKENISSE ENDE SIGNIFICACIE = taut. bekendmaking; kennisgeving.
- significatio;
- signification;
- gerichtliche Bekanntmachung;
- judicial publication;
- significación;

vpl.: T1/20.

BETEIKENEN Zie:
- beteekenen; betekenen;----/

BETEIKENNINGE Zie:
- bewijsinge ende ---- van eender misdaet/

BETEKENEN Zie:
- beteekenen;----; beteikenen/

BETELEN Zie:
- betailen; betalen;----/

BETEMMEREN Zie:
- betimmeren; betijmeren;----/

BETER GEDAEN TE ZYNE DAN GELAETEN Zie:
- attestatie van ----/

BETERCOOP = adi. comp.goedkoper.
- parvi pretii; vilis;
- bon marché;
- billig;
- cheap;

BET

- barato;

vpl.: T1/171.

BETERDINGE Zie:

- beterdinghe;----/

BETERDINGHE; BETERDINGE = sub. opmeting.

- metatio;
- relevé; mesurage;
- Vermessung;
- measurement; survey;
- medición; apeo;

vpl.: C1/122, 298.

BETEREN Zie:

- condicie van der dote ----/
- gebreck doen ----/
- restitueren, betalen, oprechten ende ----/

BETEREN ENDE CORRIGEREN; REPAREREN = taut. verbeteren.

- corrigo III;
- corriger; améliorer;
- verbessern;
- ameliorate;
- mejorar; corregir; emmendir;

vpl.: PB/II/243, 340.

BETEREN OFT REMEDIEREN = taut. doen verbeteren of herstellen.

- in melius reficere III; aedes; emende I; melioro I; melius reddo III;
- faire améliorer;
- verbessern oder reparieren;
- let ameliorate or repair; make better; to improve;
- hacer mejorar o reparar; remediar;

vpl.: C1/254,191, 15.

BETEREN; RESTITUEREN; BETALEN ENDE OPRECHTEN = taut. vergoeden.

- restituo III;
- compenser; indemniser; réparer restituer;
- kompensieren; vergüten;
- compensate; make good; reimburse;
- bonficar; compensar; devolver; indemnizar; restituir;

vpl.: T1/239.

BETERINGE ENDE/OFT CORRECTIE ENDE MELIORAMENTEN =taut. verbetering; herstelling.

- correctio; emendatio; mutatio in melius;
- rectificación amélioration; réparation;
- Verbesserung; Herstellung;
- amelioration; correction; improvement;
- corrección; rectificación; mejora,mejoramiente;

BET

vpl.: Lo4/652, 738; B2/209; T1/99, 425; C1/75.

BETERINGHE Zie:

- merckelijcke ----/

BETERINGHE ENDE REPARATIE = taut. verbetering.

- reparatio et in melius mutatio;
- amélioration; réparation;
- Verbesserung;
- amelioration;
- mejoramiento; mejora; mejoría; enmienda; rectificación;

vpl.: PB/III/396.

BETERINGHE VAN EDIFICIEN ENDE MELIORATIE = taut. verbetering van gebouwen.

- correctio aedificiarum;
- amélioration de constructions;
- Verbesserung von Gebäude;
- improvement of edifices;
- mejoramiento de edificios;

vpl.: Lo7/96, 378.

BETERNESSE; BETERNISSE = sub. hom.1. correctie 2.verbetering 3. vergoeding; schadeloosstelling 4. boete.

- 1.correctio 2.emendatio 3.compensatio 4.multa;
- 1.correction 2.amélioration 3. compensation 4.amende;
- 1.Korrektion 2.Verbesserung 3.Entschädigung 4.Geldstrafe;
- 1.correction 2.amelioration 3. compensation 4.fine;
- 1.corrección 2.mejora; mejoria; 3.compensación; indemnización; bonificación 4.multa;

vpl.: Lo6/216; C1/140; B1/15; C2/883, 931; Pr.Tr/3/

BETERNISSE Zie:

- beternesse;----/

BETERNISSE DES TYDTS = verbetering van de tijdsomstandigheden.

- mutationes temporum in melius;
- amélioration des circonstances;
- Verbesserung der Zeitverhältnisse;
- amelioration of the circumstances;
- mejoramiento del tiempo, mejoramiento de las condicionis atmosféricas;

vpl.: PB/III/449.

BETERNISSE ENDE AMENDE = taut. verbetering.

- emendatio;
- amendement;
- Verbesserung;
- amendment;
- indemnización y reparación;

vpl.: T1/83.

BETERNISSE ENDE REPARATIE = schadevergoeding en herstel.
- restitutio et reparatio;
- indemnité et réparation;
- Schadenersatz und Wiederherstellung;
- indemnity and reparation;
- indemnización de perjuicios e reparación;

vpl.: Lo1/150.

BETERNISSE PECUNIALE ENDE CIVILE = taut. geldboete.
- mul(c)ta;
- amende; peine pécuniaire;
- Geldstrafe;
- penalty;
- multa; pena pecuniaria;

vpl.: T1/340.

BETERNISSE, PUNICIE ENDE CORRECTIE = taut. strafmaatregel.
- sanctio;
- mesure de représailles; sanction;
- Strafmassnahme;
- punitive measure;
- medida punitiva; sanción;

vpl.: T1/77.

BETERNISSE VAN GELDE = geldboete.
- mul(c)ta;
- amende; peine pécuniaire;
- Geldstrafe;
- penalty;
- multa; pena pecuniaria;

vpl.: T1/341.

BETEYCKENT ENDE GHEDESIGNEERT = aangewezen en kenbaar gemaakt.
- designatus;
- désigné et signifié;
- amtlich zugestellt;
- appointed and made known; public;
- designado y publicado;

vpl.: PB/2/30.

BETH; BET; BAT = adv. beter.
- melius; potius;
- mieux;
- besser;
- better;
- mejor;

vpl.: BVB 174.

BETHAME; BETAMEN = vb. behoren.
- deceo II; convenio IV; oporteoII;
- convenir; être convenable;
- sich geziemen;
- be proper; be fit;
- convenir; ser conveniente;

vpl.: LPS 25.

BETHOEN Zie:
- wettelijck ----/

BETHOEN, CARTEN ENDE PRIVILEGIEN = bewijs, oorkonden en voorrechten.
- probatio; litterae et privilegia;
- preuve; documents et privilèges;
- Beweis; Urkunden und Privilegien;
- proof; documents and privileges;
- prueba; cartas y privilegios;

vpl.: MGG 7.

BETHOEN; BETHOENE; BETHOON; BETHOONE; BETHOONINGE; BETHUENE = sub. bewijsvoering; bewijs; getuigenis.
- argumentum; demonstratio; probatio; testimonium;
- preuve; démonstration;
- Beweis; Beweisführung; Zeugnis;
- proof; testimony; demonstration; argumentation;
- prueba; argumentación;

vpl.: BVB 5,37; MGG 67; T1/489.

BETHOENE Zie:
- bethoen;----; bethoon; bethoone bethooninge; bethuene/

BETHOENE ENDE PROEVE = taut. bewijs.
- probatio;
- preuve;
- Beweis;
- proof;
- prueba;

vpl.: T1/566.

BETHOON Zie:
- bethoen; bethoene;----; bethoone; bethooninge; bethuene/

BETHOONE Zie:
- bethoen; bethoene; bethoon;----; bethooninge; bethuene/

BETHOONEN Zie:
- bethoenen;----/

BETHOENEN; BETHOONEN = vb. bewijzen; beklemtonen; met nadruk beweren; aanvoeren; tonen; laten zien.
- arguo III; probo I; demonstro I; planum facio III;
- prouver; démonstrer; montrer; faire voir;
- beweisen; betonen; vorführen; zeigen; nachweisen;
- emphasize; prove; establish;demonstrate; show;
- probar; acentuar; poner de relieve; encênar; hacer ver demostrar; BVB 37,128.

vpl.: B1/12; C2/883; C1/1173; T1/21;MGG 64,67,DKB 5,44;

BETHOON ENDE WAERHEIJT = taut. bewijs.
- probatio et testimonium;
- preuve et évidence;
- Beweis und Zeugnis;
- proof and evidence;
- prueba y testímonió;

vpl.: MGG 1.

BETHOONEN MET SCHEPENEN MONDE = bewijzen bij monde van schepenen.
- probare per vocem scabinorum;
- prouver par bouche d'échevins;
- beweisen mit Hilfe der Schöffen;
- prove by means of the word of sheriffs;
- pruebas (of = probar) por boca de regidores;

vpl.: C1/318.

BETHOONINGE Zie:
- bethoen; bethoene; bethoon; bethoone; ----; bethuene/

BETHUENE Zie:
- bethoen; bethoene; bethoon; bethoone; bethooninge; ----/

BETICHT Zie:
- van lijve oft ledet 't onrechte ----/

BETICHTEN Zie:
- accuseeren ende/oft ----/
- aendraghen ende ----/

BETICHTEN; BETICHTIGEN = vb. beschuldigen.
- accuso I;
- accuser;
- bezichtigen; beschuldigen;
- accuse;
- acusar; incriminar; inculpar;

vpl.: Cu1/6.

BETICHTEN ENDE DAGHEN = taut. gerechtelijk dagen en aanklagen.
- in ius voco I et accuso I;
- assigner et accuser judiciairement;
- vor Gericht laden und beschuldigen;
- summon and accuse;
- citar judicialmente y acusar;

vpl.: PB/III/581.

BETICHTICH OF BEFAEMT = taut. beschuldigd.
- accuso I;
- accuser; inculper;
- beschuldigen;
- accuse; incriminate;
- acusar; culpar; inculpar;

vpl.: T1/161.

BETICHTIGE Zie:
- betichtighde; ----/

BETICHTIGEN Zie:
- betichten; ----/

BETICHTIGHDE; BETICHTIGE = sub. aangeklaagde; beschuldigde.
- accusatus;
- accusé;
- Angeklagter;
- accused;
- acusado;

vpl.: PB/III/581.

BETICHTING Zie:
- penale ----/

BETICHTINGE Zie:
- aensprake oft ----/
- aenspraeck ende ticht; ----/

BETIJMEREN Zie:
- betimmeren; ----; betemmeren/

BETIMMEREN; BETIJMEREN; BETEMMEREN = vb. bouwen; opbouwen verbouwen.
- aedifico I; construo III;
- reconstruire; remplir de bâtiments; faire la charpente à un bâtiment;
- bauen; aufbauen; umbauen;
- build; build up; rebuild;
- construir; emmaderar;

vpl.: MGG 9,52.

BETOCHT GOET = met vruchtgebruik bezwaarde eigendom.
- proprium usufructu oneratum;
- propriété chargé d'usufruit;
- mit Nieszbrauch belaste Eigentum;
- property entitled with usufruct;
- fincas gravadas con usufructo;

vpl.: C2/787.

BETOCHT HUIJS = huis in vruchtgebruik.
- domus in usufructu;
- maison sujette à usufruit;
- Haus in Nutznieszung;
- house in usufruct;
- casa que está en usufructo;

vpl.: C1/618, 663.

BETOCHTE GOEDEN = vruchtgebruik goederen.
- bona ususfructuaria;
- biens sujet à usufruit; des biens usufructuaires;
- Güter, von denen man Niessbrauch hat; Güter mit Nutznieszung; Niessbrauchgüter;
- goods of which one has usufruct; useful goods;
- bienes sujetos al régimen de usufructo; bienes con usufructo;

vpl.: LoV/370; Lo3/426; Lo1/228.

BETONING; BETOON; BETOONNISSE; BETONISSE = sub.bewijs.
- demonstratio; argumentum; probatio;
- preuve; démonstration;
- Beweis;
- proof;
- prueba; argumentación;

vpl.: MGG 152.

BETONISSE Zie:
- betoning; betoon; betoonnisse; ----/

BETOOG Zie:
- vertooch;----/

BETOON Zie:
- betoning;----; betoonnisse; betonisse/

BETOONEN; BETONEN = vb. bewijzen; tonen; laten zien.
- probo I; demonstro I; planum facio III; ostendo III;
- prouver; démonstrer; montrer; faire voir;
- beweisen; vorführen; zeigen;
- prove; demonstrate; show;
- probar; acentuar; poner de relieve; enseñar; hacer ver;

vpl.: BVB 37,128; DKB 44.

BETOONISSE Zie:
- betoning; betoon;----; betonisse/

BETONEN Zie:
- betoonen;----/

BETORVEN = vb. beturven.
- caespites glebae bituminosae fodio III;
- extraire la tourbe;
- torfstecken;
- cut peat;
- extraer la turba;

vpl.: DKB 1.

BETRECKBAER SIJN = adv. voor de rechter geroepen kunnende worden.
- accusabilis;
- convenible;
- für den Richter gerufen werden können;
- being accessible to be called before the judge;
- perseguible;

vpl.: Lo3/40.

BETRECKEN Zie:
- actie tegen dengeenen die met onrechte gelt, goet oft gifte neempt om iemende onrechtveerdelijc voir recht te ---- ende te quellen/
- doen daigen ende ----/
- iemende ----/
- in rechte ----/
- te rechte ----/
- tot ander houwelijck ---begeven/

BETRECKEN; BETREKEN; BETRUCKEN = vb. verlokken; verleiden.
- seduco III;
- séduire;
- verführen; verlocken;
- allure; tempt;
- atraer; inducir a; seducir;

vpl.: T1/309.

BETRECKEN ENDE DOEN DAIGEN= taut. dagvaarden.
- voco I aliquem in ius;
- citer en justice;
- vor Gericht laden; vorladen;
- summon;
- citar; emplazar;

vpl.: T1/83.

BETRECKEN Zie:
- zich ---- totten state van den huwelike/
- zich ---- tot religioene/

BETREET Zie:
- wat dijnen voet ---- dat sal dijn sijn/

BETREKEN Zie:
- betrecken;----; betrucken/

BETROCKEN Zie:
- te recht ----/

BETROUT GOED = toevertrouwd goed.
- bonum commendatum;
- bien confié;
- anvertrautes Gut;
- entrusted good;
- bien confiado;

vpl.: Lo3/332.

BETROUWEN Zie:
- bij goeden ----/
- bij goede ---- bevolen erfgifte aan iemenden/
- vastelijck ----/

BETROUWEN; BETRUWEN = vb. toevertrouwen.
- concredo III; confido III; confico III;
- confier;
- anvertrauen;
- entrust;
- confiar; cometer; encomendar;

vpl.: C1/464; Lo3/310,334; Lo4/196.

BETRUCKEN Zie:
- betrecken; betreken;----/

BETRUWEN Zie:
- betrouwen;----/

BETTERLIJC Zie:
- bitterlijc;----/

BETUGEN Zie:
- betuyghen;----; betuygen/

BEU

BETUIJGHEN Zie:
- wettelijck ----/

BETUIJGHENISSE Zie:
- met ----/

BETUIJNEN; BETUNEN; BETUYNEN = vb. afrasteren; maken van een afscheiding d.m.v.een heg of haag.
- saepio IV; con-;prae-; circumsaepio IV;
- environner; entourer; clore d' une haiede haies;
- umzäunen; vergittern; eine Trennung machen mittels einer Hecke;
- fence off (in); make a separation by means of a hedge;
- cercar; rodear;

vpl.: DKB 10.

BETUNEN Zie:
- betuijnen;----; betuynen/

BETUYGEN Zie:
- betuyghen; betugen;----/

BETUYGHEN; BETUGEN; BETUYGEN = vb. getuigen; met getuigen bewijzen.
- testificor I; attestor I;
- attester; démontrer; prouver; témoigner;
- zeugen;
- certify; testify;
- certificar; declarar; demostrar probar; testificar; testimoniar;

vpl.: T1/8, 367.

BETUYNEN Zie:
- betuijnen; betunen;----/

BETYMMEREN Zie:
- licht ----/

BEUCKEL ER = sub. soort sabel.
- clypeus;
- espèce de sabre;
- Art Säbel;
- kind of sabre; sword;
- clase de cibelina;

vpl.: C1/276.

BEUGHEN; BUGEN = vb. verbuigen.
- flecto III;
- courber; plier;
- verbiegen;
- bend;
- doblar; torcer;

vpl.: PB/III/193.

BEURDE; BORDE; BOORDE; BURDE; BUERDE = sub. last; verplichting om iets te doen.
- venditio obligata;
- vente obligatoire;
- Auftrag; Verpflichtung etwas zu tun;
- order; obligation to do something

BEV

- venta obligatoria; venta forzosa;

vpl.: BVB 151.

BEURDE STELLEN Zie:
- te ----/

BEUREDEN MET ENEN TUYNE = afsluiten met een heining.
- cum saepe claudere;
- clore avec une clôture;
- abschlieszen mit einer Umzäunung;
- fence off with an enclosure;
- cerrar con un vallado;

vpl.: Lo1/70.

BEUREN Zie:
- bueren; boren; boeren;----/

BEURSSARIS = sub. houder van een studiebeurs.
- qui stipendium habet;
- détenteur d'une bourse;
- Inhaber eines Stipendiums;
- holder of a scholarship; bursary;
- el que tiene una beca;

vpl.: Cr2/1039.

BEURTE Zie:
- op ----/
- verbeurtenis; verbeurte;----/

BEVAEN HEBBEN = bevat hebben; hebben ingehouden.
- continuisse;
- avoir été mentionné;
- enthalten haben;
- have contained;
- haber contenido;

vpl.: C1/282.

BEVAERDE; BEVAERT; BEVARDE; BEVART; BEVERT = sub. pelgrimstocht; buitenlandse reis.
- peregrinatio sacra; iter externum;
- pèlerinage; voyage à l'étranger;
- Pilgerfahrt; Wallfahrt; ausländische Reise;
- pilgrimage; a trip abroad;
- peregrinación; viaje al extranjero;

vpl.: Lo4/8,118; PB/III/224.

BEVAERT Zie:
- bevaerde;----; bevarde; bevart; bevert/

BEVANGHEN Zie:
- met groot armoede ---- worden/

BEVANGHTOUW OFT TAECKEL = taut. takel.
- rudens;
- palan;
- Takel;
- pullery;
- polea; garrucha;

vpl.: Lo4/90.

BEVARDE Zie:
- bevaerde; bevaert;----; bevart; bevert/

BEVARDEN ENDE GHELDE = bedevaarten en geldboete.
- sacrae peregrinationes et mulcta;
- pèlerinages ou argent;
- Pilgerfahrten und Geldstrafe;
- pilgrimages and fines;
- peregrinaciones y pena pecuniaria;

vpl.: C1/109.

BEVART Zie:
- bevaerde; bevaert; bevarde;---- bevert/

BEVEEL Zie:
- bevel; bevele;----/

BEVEEL Zie:
- beheet; beheete; behiete;----/

BEVEELDERE = sub. bevelgever.
- mandator;
- mandant;
- Befehlshaber;
- commander;
- mandante;

vpl.: T1/456.

BEVEELE Zie:
- actie tegen den Heere oft Vader uuyt wyens beheete oft ---- iement gecomanscapt heeft metten serff oft kijnde/
- actien van ----/
- ten ---- van/

BEVEL Zie:
- expres gheld ----/
- last oft ----/
- scherp ende ----/

BEVEL; BEVELE; BEVEEL = sub. opdracht; lastgeving.
- mandatum;
- mandat;
- Auftrag;
- charge;
- mandato; orden; encargo; comisión;

vpl.: Lo4/188.

BEVEL; INTENTIE EN ORDRE = taut. voorschrift.
- intentio;
- prescription;
- Vorschrift; Anordnung;
- order;
- orden; disposición;

vpl.: Pl.Bra/7; B1.

BEVEL OFT LAST = taut. bevel.
- imperium; iussum;
- commandement; ordre;
- Befehl;

- command;
- mandato; orden;

vpl.: T1/51.

BEVEL OFT GENERAEL MANDAET = taut. algemene volmacht tot handelen.
- mandatum generale; iussio generale;
- pouvoir général;
- Gesamtprokura;
- full powers;
- poder general;

vpl.: T1/456.

BEVEL OM ZIJN COMANSCAPPEN TE DRIVEN = bevel om zijn handel te drijven.
- mandatum ad negotia;
- ordre pour faire du commerce;
- Befehl um seinen Handel zu treiben;
- order to carry on his business;
- orden para hacer sus negocios;

vpl.: T1/456.

BEVEL VAN UIJTSTEECKSELE = bevel van te tonen.
- iussum producendi;
- ordre de signaler;
- Befehl von;
- order to produce;
- orden (of = mandamiento de) para mostrar;

vpl.: C1/411.

BEVEL ZIJN JURISDICTIE OFT HEERLICHEYT TE BEWAIREN = bevel om zijn rechtsgebied zeker te stellen.
- mandatum ad iurisdictionem excercendum;
- ordre pour garantir sa juridiction;
- Befehl um sein Rechtsgebiet sicher zu stellen;
- order to secure his jurisdiction;
- orden para garantizar su jurisdicción;

vpl.: T1/456.

BEVELE Zie:
- actie van ----/
- bevel;----; beveel/

BEVELEN Zie:
- beheeten ende gebieden;----/

BEVELEN ENDE COMMITEREN = taut.bevelen afvaardigen met een opdracht; lastgeven; volmacht verlenen; bedrijven; begaan; plegen.
- committo III et iubeo II;
- déléguer; autoriser; commettre; commander; ordonner;
- abordnen; anrichten; verüben; Vollmacht geben; befehlen;
- commit; command; order;

- cometer; delegar; autorisar; dar orden; mandar; ordenar;

vpl.: T1/460; DVB 15; T1/306, 402; C1/674.

BEVELEN ENDE GEBIEDEN = taut. bevelen.
- iubeo II;
- ordonner; commander;
- befehlen;
- order; command;
- mandar; ordenar; dar orden;

vpl.: T1/213.

BEVELEN ENDE ONTBIEDEN = taut. bevelen.
- impero I;
- ordonner;
- befehlen;
- order;
- ordenar; mandar;

vpl.: PB/III/531.

BEVELEN; BEHEETEN ENDE GEBIEDEN = taut. bevelen.
- iubeo II;
- ordonner; commander;
- befehlen;
- order; command;
- ordenar; mandar; dar orden;

vpl.: PvB1/189; T1/213.

BEVELGEVER = sub. lastgever.
- mandator;
- commettant;
- Auftraggeber;
- principal;
- cominente; mandate; poderdante;

vpl.: Lo4/190.

BEVELHEBBER = sub. lasthebber; gemachtigde.
- qui pro aliquo negotia procurat;
- commissionnaire;
- Beauftragte;
- attorney;
- comisario; mandatario; apoderado;

vpl.: Lo4/188.

BEVERDER = sub. iemand die inbreuk maakt, die in gebreke is.
- infractor;
- infracteur;
- derjenige der Eingriffe in jemands Rechte macht;
- infringer;
- infractor;

vpl.: PvB1/58.

BEVERS OFT CASTOORSHAIR = sub. beverhaar.
- pilus castoris;
- soie du castor;
- Biberhaar;
- beaverhair;
- cerda de castor;

vpl.: PvB/III/362.

BEVERSSCHEN OFT HERDYCKEN = taut. opnieuw bedijken.
- aggere munire denuo;
- endiguer de nouveau;
- aufs neue eindeichen;
- embank again;
- reconstruir un dique (of = diques alrededor de);

vpl.: PB/II/200.

BEVERSSINGHE = sub. versterking bedijking.
- munitio;
- endiguement;
- Verstärkung;
- strengthening;
- protección; (of = consolidación) por medio de diques;

vpl.: PB/II/194.

BEVERT Zie:
- bevaerde; bevaert; bevarde; bevart;----/

BEVESTEN Zie:
- bevestigen;----/

BEVESTIGEN; BEVESTEN = vb. verzekeren.
- affirmo I;
- confirmer; affirmer; assurer;
- versichern; bestätigen; befestigen;
- assure;
- confirmar; afirmar; a segurar;

vpl.: BVB 39.

BEVESTIGHEN Zie:
- coop metten palmslagh besluiten ende ----/

BEVIJNDEN Zie:
- actie bij ----/
- nae equiteit ----/

BEVIJNDEN; BEVINDEN = vb. vaststellen; bevinden; constateren.
- comperio IV; reperio IV; experior IV re ipsa; invenio IV; sentio IV;
- trouver; attraper; constater;
- befinden; erfahren;
- find; ascertain;
- determinar; constatar; encontrar; comprobar;

vpl.: ACa rt 12; BVB 52; SKB 8 T1/26; Lo6/562.

BEVINDEN Zie:
- bevijnden;----/
- bij avonture ----/
- bij experientie ----/
- naemaels het contrarie ----/
- op 't feijt ----/

BEVINDEN IN TEGENWOIRDIGER MISDAET = op heterdaad betrappen.
- manifesto comprehendo III;
- prendre quelqu'un en flagrant

délit;
- auf frischer Tat ertappen;
- take in the very act;
- coger a una persona en flagrante;

vpl.: T1/314.

BEVINGE ENDE ONTSICH = taut. vrees; ontzag.
- timor; metus; reverentia;
- appréhension; crainte; peur;
- Furcht; Achtung; Respekt;
- apprehension; fear; awe; respect; v eneration;
- acatamiento; miedo; pavor; recelo; temor;

vpl.: T1/221, 172.

BEVLECKT = ppf.adi. bezoedeld; onrein.
- pollutus; immundus; non purus; sordidus; contaminatus;
- souillé;
- besudelt; verunreinigt;
- stained; polluted; defiled;
- manchar; ensuciar;

vpl.: T2/97.

BEVLOEDEN Zie:
- bevloyen; bevloeyen;----/

BEVLOEYEN Zie:
- bevloyen;----; bevloeden/

BEVLOYEN; BEVLOEYEN; BEVLOEDEN = vb. bevloeien.
- irrigare;
- irriguer; arroser;
- bewässern;
- irrigate;
- irrigar;

vpl.: PB/II/213.

BEVOIRWAERDEN ENDE TRACTEREN = taut. bedingen en onderhandelen.
- stipulari et agere;
- conditionner et traiter;
- unterhandeln; verhandeln;
- stipulate and negotiate;
- estipular y negociar;

vpl.: C1/170.

BEVOIRWAERT ENDE GECONDITIONNEERT = taut. overeengekomen.
- conditionatus;
- convenu;
- vereinbart;
- agreed on;
- pactar; convenir; concertar; arreglar; disponer; estipular;

vpl.: vdV/77; B1; C2/896.

BEVOIRWAIRDEN; BEVOORWAEREN; BEVOORWAERDEN = vb. voorwaarden stellen; bedingen; bij overeenkomst bepalen.
- condiciono I; paciscor III; pono III; stipulor I; condiciones dico III;

- conditionner; stipuler; contracter; établir des conditions;
- bedingen; Bedingungen stellen;
- to stipulate; make conditions;
- condicionar; estipular; poner condiciones; dictar condiciones;

vpl.: C1/427, 460; Cr2/894, 1013/9; T1/312, 401, 457, 463; B1/68.

BEVOLEN Zie:
- bij goeden ----/

BEVONDEN Zie:
- diet ---- ende voertbrachten/
- in loghenen ---- worden/
- op 't feijt ---- worden/
- sig ----/
- tastelijck ----/

BEVONDEN = ppf. bevinden; vaststellen.
- invenio IV; reperio IV; experior IV; comperio IV;
- trouver; reconnaître;
- finden; befinden; erfahren; erkennen;
- find; establish;
- encontrar;

vpl.: ACart 7.

BEVONNISDE = sub. veroordeelde.
- damnatus; condemnatus;
- condamné;
- der Verurteilte;
- the condemned;
- condenado; condamnado; penado;

vpl.: B1/122; C2/904; AKB 14.

BEVONNIST; GEVONNIST = ppf. veroordeeld door de rechter.
- iudico I; diiudico I; sententiam fero III;
- prononcer un arrêt; juger;
- verurteilen durch den Richter;
- condemn by the judge;
- sentenciar; fallar; enjuiciar;

vpl.: AKB 14.

BEVOOLEN Zie:
- bij goeden betrouwen -----erf_ gifte aan iemende/
- tot interinemente ende ----/

BEVOORWAERT OFT BEBRIEFT = taut. overeengekomen.
- consentitum;
- convenu;
- vereinbart;
- agreed;
- convenido;

vpl.: PB/II/161,162.

BEVORENS Zie:
- te ----/

BEVRACHTBRIEFF = sub. vrachtbrief.
- charta prettii;

BEV

- charte-partie;
- Frachtbrief;
- bill of lading;
- conocimiento;

vpl.: Lo4/88.

BEVREYENISSE = sub. vrijwaring.

- garantia;
- garantie;
- Sicherstellung;
- safeguarding;
- garantía;

vpl.: PvB1/253.

BEVRIEN Zie:

- bevrieren; bevrijen;----/

BEVRIEREN; BEVRIJEN; BEVRIEN= vb. behoeden; vrijwaren.

- protego III;
- préserver;
- schützen; verwahren; sichern;
- guarantee; protect;
- preservar;

vpl.: LoV/52.

BEVRIJDE WATEREN = viswater dat voor anderen dan de eigenaar verboden is om daarin te vissen.

- aqua ad piscandum vetata aliis quam possessori;
- pêcherie défendue pour non-propriétaire; pêche réservée;
- Fischwasser, in welchem andern als dem Besitzer das Fischen untersagt ist;
- fishing-water, in which fishing is prohibited to others than the owner;
- aguas ricas en pesca y prohibidas excepto al propietario;

vpl.: AKB 16.

BEVRIJDEN Zie:

- heijmen ende ----/

BEVRIJDEN OFT EXIMEREN = taut. ontslaan.

- eximere aut libero I;
- exempter ou affranchir;
- entheben;
- discharge;
- eximir o dispensar;

vpl.: LoV/188.

BEVRIJEN Zie:

- bevrieren;----; bevriën/
- lant ----/

BEVRIJEN VAN HANTERINGHE VAN MONTCOSTEN = vrijwaren van betaling van onderhoudskosten.

- de solutione impensarum victus cavere;
- affranchir en matière de livraison de denrées;
- sichern vor Bezahlung von Unterhaltskosten;

BEV

- exempt from payment of maintenance costs;
- dispensar de pagamento de coste de la vida;

vpl.: C1/593.

BEVRIJEN VAN HANDTWERCKEN = vrijwaren van taken.

- de muneribus libertatem alicuius vindicare;
- affranchir de travaux manuels;
- sichern vor Aufgaben;
- exempt from tasks;
- eximir de tareas;

vpl.: C1/593.

BEVRIJEN VAN LOON VAN BODEN = vrijwaren van bodeloon.

- de mercede nuntii cavere;
- affranchir de salaire de domestiques;
- sichern vor Botegehalt;
- exempt from courier's fee;
- exentar de sueldo de mensajeros.

vpl.: C1/593.

BEVRIJEN VAN MAERTE N ENDE KNAEPEN = vrijwaren van meiden en knechten.

- de famulis defendere;
- affranchir de salaire de domestiques garçons ou filles;
- sichern vor Dienstmagden und Knechten;
- from maids and servants protect;
- relevar de criadas y criados;

vpl.: C1/593.

BEVRIJEN VAN PIJNE ENDE ARBEIJT = vrijwaren van boete en werk.

- de poena et opere cavere;
- affranchir de peines et labeurs;
- sichern vor Busse und Arbeit;
- exempt from penalty and labour;
- exentar de multa y trabajo;

vpl.: C1/593.

BEVRIJT ENDE GEBANNEN = een grensbepaling beschermd en van kracht verklaren.

- protectus et confirmatus;
- protégé et confirmé;
- beschützt und bekräftigt;
- protect and sanction;
- protección y confyrmación;

vpl.: LPS 64.

BEVRODEN Zie:

- bevroyen; bevroeden;----/

BEVROEDEN Zie:

- bevroyen;----; bevroden/

BEVROEDEN OFT BERADEN = taut. beraadslagen; inlichten.

- mecum cogito I;
- consulter; délibérer; discuter;
- beratschlagen; sich beraten

oder Erkundigungen einziehen;
- deliberate; inform;
- consultar; deliberar; discutir;
vpl.: T1/247.

BEVROYEN; BEVROEDEN; BEVRODEN = vb. bevinden.
- invenio IV;
- trouver;
- finden; befinden;
- find;
- encontrar;
vpl.: Lo4/472.

BEVRIJDINGHE OFT EXCEPTIE = taut. uitzondering.
- exceptio;
- exception;
- Ausnahme;
- exception;
- excepción;
vpl.: PB/III/429.

BEVRYEN ENDE EXEMPTEREN = taut. vrijstellen.
- exemptio;
- exempter;
- erlassen;
- exempt;
- eximir; relevar; exentar; librar; dispensar; librar;
vpl.: PB/III/314.

BEVUECHT = adi. bevoegd.
- potestatem; ius habens faciendi alqd;
- autorisé; compétent;
- berechtigt;
- competent;
- autorizado y competente;
vpl.: BVB 77.

BEWAAR; BEWARINGE = sub. bewaring.
- conservatio; tutela; curatio;
- garde;
- Verwahrung;
- keeping; custody;
- custodia; guarda;
vpl.: DKB 60.

BEWAARNISSE- BEWAERNISSE; BEWAERENISSE; BEWAIRNISSE; BEWARENISSE = sub. bevestiging; bekrachtiging; bescherming; bewaring; verdediging; waarborg; behoud instandhouding.
- custodia; cautio; conservatio; tutela; comprehensio; protectio; curatio;
- conversation; protection; garantie; caution; en dépôt; garde; action de garder; prendre en sauvegarde;
- Beschützung; Verteidigung; Bestätigung; Garantie; in Verwahrung nehmen; Aufbewahrung;

Bewahrung; Ueberwachung; Aufrechterhaltung; Erhaltung; Bewachung;
- protection; defence; confirmation; guarantee; custody; guard; conservation; keeping; take into custody;
- custodia; garantia; caución; conservación; guarda; deposito; mantenimiento; tomar en custodia; protección; amparo;
vpl.: T2/233; Lo3/328,420; Lo4/208; Lo5/110,340; C1/7,16,11,630,728; C2/886; DKB 60; B1/26 PB/III/516; PvB1/393.

BEWAART Zie:
- bewaert ----/

BEWAERDER Zie:
- beamptschrijvinge ---- ende tabellioen/
- in ---- hant doen blijven/
- in ---- hant houden/

BEWAEREN Zie:
- gadeslaghen; gadeslaen; gaedeslaen; gaedeslaghen ende ----/
- ornate in 't drooghe in een kiste ----/
- tot sijnen peryckele ende last te ----/

BEWAEREN = vb.hom.1.in bewaring nemen 2.verzorgen.
- 1.converso I; custodio IV 2. servo I; curo I; custodio IV;
- 1.prendre en dêpôt; consigner 2. garder; soigner;
- 1.in Bewahrung nehmen 2.versorgen;
- 1.take into custody 2.take care of;
- 1.guardar; recibir en custodia 2.cuidar;
vpl.: C1/32,46.

BEWAEREN CONSERVEEREN ENDE GADESLAEN = bewaren en conserveren.
- custodire et conservare;
- garder et conserver;
- verwalten;
- guard and conserve;
- guardar y conservar;
vpl.: C1/45.

BEWAEREN ENDE GADESLAGHEN = taut. in bewaring nemen.
- custodire et conservare;
- garder et conserver;
- in Gewahrsam nehmen;
- guard and conserve;
- guardar y conservar;
vpl.: C1/46.

BEWAEREN OFT HUEDEN = taut. hoeden.

- custodire;
- garder;
- hüten;
- guard;
- guardar; amparar;

vpl.: C1/321.

BEWAERENDE Zie:
- plaetse ----/

BEWAERENDER Zie:
- in ---- handt houden/
- in ---- handt stellen/

BEWAERIGEN; BEWAREN; BEWARIGEN; BEWEREN = bewijzen.
- ratum facio III; probo I; approbo I;
- ratifier; prouver;
- beweisen; wahr machen;
- prove;
- probar; ratificar;

vpl.: MGG 111.

BEWAERENISSE Zie:
- bewaarnisse; bewaernisse;----; bewairnisse; bewarenisse/
- depositum ofte ----/
- ter ---- van/
- tot ---- van/

BEWAREN Zie:
- bewaerigen;----; bewarigen; beweren/

BEWARIGEN Zie:
- bewaerigen; bewaren;----; beweren/

BEWARINGE Zie:
- bewaar;----/

BEWAERNESS; PRESERVATIE ENDE VERSEKERHEDE = veiligheid en behoud.
- conservatio et securitas;
- conservation; maintien et sécurité;
- Sicherkeit und Erhaltung;
- security and preservation;
- seguridady preservación;

vpl.: PB/III/344.

BEWAERNESSE Zie:
- versekerhede ---- ende preservatie/

BEWAERNIS OFT CASTYEMENTE= taut. opsluiting.
- inclusio;
- incarcération;
- Einschlieszung;
- confinement;
- encierro; encarcelación;

vpl.: C2/779.

BEWAERNISSE Zie:
- bewaarnisse;----; bewaerenisse; bewairnisse; bewarenisse/
- beheyminghe ende ----/

- gemeyne ----/
- onderhoudinghe ende ----/
- sekere ----/
- tot castyemente oft ----/
- tot ---- van/

BEWAERNISSE ENDE CONSERVATIE(N) = taut. instandhouding; behoud; bewaring.
- conservatio;
- conservation; sauvegarde;
- Aufrechterhaltung; Erhaltung;
- maintenance; conservation;
- mantenimiento; preservación; manutención; conservación;

vpl.: PB/III/304; PB/II/178; PvB1/219.

BEWAERNISSE ENDE CUSTODIE = taut. bewaring.
- conservatio;
- garde;
- Verwahrung;
- custody;
- custodia; depósito;

vpl.: PB/II/255.

BEWAERNISSE ENDE ONDERHOUDINGHE = bewaring en onderhoud.
- conservatio et tutela;
- garde et entretien;
- Aufbewahrung und Unterhalt;
- preservation and support;
- preservación y mantenimiento;

vpl.: PB/II/307.

BEWAERNISSE ENDE PROTECTIE = taut. bescherming.
- protectio;
- protection;
- Schutz;
- protection;
- protección;

vpl.: PB/II/155.

BEWAERNISSE ENDE SAUVEGARDE = taut. bewaring; bescherming.
- protectio; tutela;
- protection; sauvegarde;
- Sicherstellung;
- safeguarding;
- garantía;

vpl.: PvB1/271.

BEWAERNISSE OFT CYPIERAIGE = taut. ambt van gevangenbewaarder.
- carceris custos;
- fonction de geôlier;
- Amt von Gefängniswärter;
- office of warder;
- función de carcelero;

vpl.: PB/II/321, 329.

BEWAERT; BEWAART = ppf. beveiligd; beheerd.
- conservo I; curo I;
- conserver; garder;
- sichern; schützen; verwalten;

BEW

- secure; protect; manage;
- conservar; guarder; protegar; custodiar;

vpl.: ACart 6.

BEWAIRDERE ENDE DEPOSITARIJS = taut.sub. 1.bewaargever 2.bewaarnemer; bewaarder; houder.

- 1.depositarius 2.custos; sequester;
- 1.déposant 2.dépositaire;
- 1.Deponent; Hinterleger 2.Bewahrer; Depositar; Verwahrer;
- 1.depositor 2.depositary; guardian; keeper;
- 1.depositador 2.depositario; conservador; guarda;

vpl.:

BEWAIREN Zie:

- actie uuyten te ---- gegeven/
- bevel zijn jurisdictie oft heerlicheijt te ----/
- ergeren int wachten oft ----/
- reficiëren ende ---- ende onderhouden/

BEWAIREN ENDE ONDERHOUDEN ENDE REFICIEREN = repareren en onderhouden.

- reficio III;
- réparer; conserver;
- ausbessern und unterhalten;
- support and repair;
- reparar; mantenar en buen estado de conservación; conservar;

vpl.: T1/458.

BEWAIRNISSE Zie:

- bescermenisse ende bescuddinge, bescerminge,----; sauvegarde/
- bewaarnisse; bewaernisse; bewaerenisse;----; bewarenisse/
- hoede ende ---- van eenen dinge/

BEWAIRNISSE ENDE BESCERMENISSE = taut. bescherming.

- tutela;
- protection; défense; sauvegarde;
- Schutz;
- protection;
- protección; defensa; amparo;

vpl.: T1/432.

BEWAIRNISSE OFTE BEWAERNISSE ENDE CUSTODIE = taut. bewaring; bewaarneming.

- custodia; conservatio;
- garde et conserve; garde et conservation;
- Verwahrung; Auf-Bewahrung;
- custody; presenvation;
- custodia; depósito; recando;

vpl.: Lo1/128,150; C1/509,659; Lo6/264,12

BEWAREN ENDE BESORGEN = taut. beheren.

BEW

- administro I;
- administrer; diriger;
- verwalten;
- manage;
- administrar; dirigir;

vpl.: T1/627.

BEWAREN ENDE VAST ZETTEN = taut. gevangen houden.

- custodio IV;
- garder prisonnier; détenir;
- gefangen halten;
- detain;
- tener presa a una persona;

vpl.:

BEWARENDER Zie:

- goeden in ---- handt houden/

BEWARENISSE Zie:

- bewaarnisse; bewaernisse; bewaerenisse; bewairnisse;----/

BEWARINGHE ENDE WACHT = bescherming en bewaking.

- tutela et custodia;
- protection et garde;
- Schutz und Bewachung;
- protection and guard;
- protección y guardia;

vpl.: C1/565.

BEWARP Zie:

- beworp; bewerp;----/

BEWEGINGE OFT EXCUSE = taut. verontschuldiging.

- excusatio;
- excuse;
- Entschuldigung;
- excuse;
- excusa;

vpl.: PvB1/396.

BEWELDIGEN Zie:

- beweldighen;----/

BEWELDIGHEN; BEWELDIGEN = vb. overweldigen; zich meester maken van.

- solvere;
- usurper;
- überwältigen;
- to overpower;
- usurpar; tomar por fuerza;

vpl.: Cr2/991.

BEWEREN Zie:

- bewaerigen; bewaren; bewarigen;----/

BEWERP Zie:

- beworp;----; bewarp/

BEWERPEN Zie:

- beworpen;----/

BEWERPEN ENDE DOEN MAKEN taut. ontwerpen.

- creo I;
- créer; concevoir;

- einen Entwurf machen;
- draft;
- proyectar; planear; idear; redactar; formar;

vpl.: PB/II/310.

BEWEIJDEN Zie:
- pastueren ofte ---- pasturen/

BEWERPEN Zie:
- acte ----/

BEWEYNDE; BEWIJNDE; BEWEYNT = sub. administratie; beheer; bewind; bewindvoering.
- administratio; curatio; regimen; procuratio;
- administration; direction; gouvernement;
- Verwaltung; Regierung;
- administration; direction; government;
- administración; dirección; gerencia; gobierno;

vpl.: T1/64,481; B1/94; C2/899, 1004.

BEWEYNT Zie:
- beweynde; bewijnde;----/

BEWIJNDE Zie:
- beweynde;----; beweynt/
- in ---- ende dienste/

BEWIJNDE, HANDELINGE OFT ADMINISTRATIE = taut. beheer.
- administratio;
- administration;
- Verwaltung;
- administration;
- administración; dirección; gerencia;

vpl.: Lo6/590.

BEWIJNDT ENDE HANTERINGE = handel en administratie.
- commercium et administratio;
- administration et commerce;
- Verwaltung und Handel;
- administration and trade;
- administración y commercio;

vpl.: T1/459.

BEWIJNT ENDE DIENST = taut. bewind.
- adminsitratio;
- administration; direction;
- Verwaltung;
- management;
- administración; dirección;

vpl.: T1/627.

BEWIJNTHOUWER; BEWINDER = sub. bewindvoerder.
- administrator;
- administrateur;
- Verwalter;
- administrator;
- administrador;

vpl.:Lo6/388.

BEWIJS Zie:
- recepisse ende ---- van der betaelinghe/

BEWIJS ENDE THOON = taut. bewijs.
- probatio;
- preuve;
- Beweis;
- proof;
- prueba;

vpl.: MGG 111.

BEWIJSELIJCK; BEWISELIJC; BEWIJSLIJC = bewijsbaar; aannemelijk adi.
- probandus;
- démontrable;
- offensichtlich;
- demonstrable;
- demonstrable; aceptable;

vpl.: B2/119; C2/1029.

BEWIJSEN Zie:
- suffisante ----/

BEWIJSEN ENDE BIJBRENGEN = taut. bewijzen.
- probo l;
- prouver;
- beweisen;
- prove;
- probar;

vpl.: T1/624; Lo7/718.

BEWIJSENISSE Zie:
- beswijging; bewysinge; bewisinge; bewisenisse; bewijsinge; bewijsinghe;----/

BEWIJSINGE Zie:
- beswijginge; bewysinge; bewisinge; bewisenisse:----; bewijsinghe;bewijsenisse/

BEWIJSINGE ENDE BETEEKENNINGE VAN EENDER MISDAET = taut. aanwijzing, grond tot vermoeden van een misdaad.
- iudicium criminis;
- présomption d'un crime;
- Ahnung einer Missetat; Verdachtsgrund;
- suspect of a crime;
- presumción de un crimen;

vpl.: Lo4/82.

BEWIJSINGHE Zie:
- beswijginge; bewysinge; bewisinge; bewisenisse; bewijsinge; ----; bewijsenisse/

BEWIJSLIJC Zie:
- bewijselijck; bewiselijc;----/

BEWIJSSELIJCKE KONDEN = getuigen die bewijzen kunnen.
- testes, qui probare possunt;
- témoins qui peuvent donner des preuves;

BEW

- Zeuge die beweisen können;
- witnesses who can prove;
- testigos que pueden probar;

vpl.: Cr2/975.

BEWILLICHEN; BEWILLIGEN = vb. toestemmen.

- consentio IV;
- consentir;
- genehmigen;
- consent;
- consentir; conceder; tener a bien;

vpl.: Lo4/266.

BEWILLIGEN Zie:

- bewillichen;----/

BEWILLINGE Zie:

- bewillinghe;----/

BEWILLINGE ENDE CONSENT = taut. toestemming.

- consensus; auctoritas;
- consentement; autorisation;
- Genehmigung; Zustimmung;
- consent;
- consentimiento; autorazación;

vpl.: Lo4/186,250; Lo3/520.

BEWILLINGE ENDE OORLOFF = taut. toestemming.

- consensus;
- avec autorisation et consentement;
- Zustimmung;
- consent;
- con autorización y consentimiento;

vpl.: Lo3/294.

BEWILLINGHE; BEWILLINGE = sub. toestemming.

- permissio;
- permission;
- Einwilligung;
- permission;
- consentimiento; beneplácito; anuencia;

vpl.: Cr2/1341; 1013/28.

BEWIMPELINGE Zie:

- liste oft ----/

BEWIN = sub. opvoeding.

- curatio;
- éducation;
- Erziehung;
- education;
- educación;

vpl.: C1/163.

BEWINDE Zie:

- allen sinen ----/

BEWINDE ENDE REGIMENTE = taut. beheer.

- regimen;
- administration;

BEW

- Verwaltung;
- management;
- dirección; gobierno;

vpl.: C1/626.

BEWINDER Zie:

- bewijnthouwer;----/

BEWINT = sub. bewind.

- administratio; curatio;
- administration;
- Verwaltung;
- administration;
- gobierno; dirección; administración;

vpl.: C1/383.

BEWISELIJC Zie:

- bewijselijck;----; bewijslijc/

BEWISENISSE Zie:

- beswijginge; bewysinge; bewisinge;----; bewijsinge; bewijsinghe; bewijsenisse/

BEWISINGE Zie:

- beswijginge; bewysinge;----; bewisenisse; bewijsinge; bewijsinghe; bewijsenisse/

BEWISSE Zie:

- gemeijntes ----/

BEWORP; BEWERP; BEWARP = sub. verwoording; concept; ontwerp redactie; uittreksel.

- dispositio verborum; redactio; breviarium; summarium;
- rédaction; plan; projet; aperçu; extrait;
- Entwurf; Verfassung; gedrängte Uebersicht; Exzerpt;
- draft; summary; extract;
- redacción; borrador; proyecto; borrón; minúta; resumen; compendio;

vpl.: Lo3/50,540; C1/282; PB/III/223.

BEWORP VAN COOPCEDULLEN = het in concept opstellen van koopovereenkomsten.

- verba cedularum emptionis;
- rédaction des cédules de vente;
- Entwurf von Kaufverträge;
- the drafting of purchasing agreements;
- redacción del borrador de un contrato de compra;

vpl.: LoV/368.

BEWORP VAN HUERCELEN = het in concept opstellen van huurovereenkomsten.

- verba cedularium locationis;
- rédaction des cedules de location;
- Entwurf von Mietverträgen;
- the drafting of rental agreements;

BEW

- redacción del borrador de un contrato de arrendamiento;

vpl.: Lo5/368.

BEWORPEN; BEWERPEN = ppf.1. tegengeworpen; getrokken,prises 2. vb. opstellen; ontwerpen.

- 1.obiectus 2.redigo III;
- 1.pris 2. rédiger; projeter;
- 1. Folgerungen gezogen 2.entwerfen;
- 1.objected 2.draft;design;
- 1.alegado 2.redactar; formular; proyectar;

vpl.: Lo6/408; Lo3/50; C1/683.

BEWORPEN ENDE GHECLAUSULEERT = bezwaard en op bijzondere punten beperkt.

- oneratus et definitus;
- grevé et limité des points extraordinaires;
- verpfänd und auf besondere Spitze beschränkt;
- encumbered and with restrictions
- hipotecado y medidas restrictivas;

vpl.: PB/III/240.

BEWORPEN VAN GOEDENISSEN = het in concept opstellen van overdrachtspapieren.

- verba adhereditationum ;
- rédaction des adhéritances;
- Entwürfe machen von Uebertragungsurkunden;
- the drafting of documents of transfer;
- redactar el borrador de una acta de trapaso;

vpl.: Lo5/364.

BEWYS ENDE ENSEIGNEMENT = taut. bewijs; bewijsstuk.

- apocha; documentum;
- certificat; preuve;
- Beweis; Dokument;
- proof; evidence;
- prueba; comprobante; documento; justificativo; pieza probatoria;

vpl.: PB/III/303,310.

BEWYSENISSE VAN BETAELINGHE = bewijs van betaling.

- assignatio solutionis;
- assignation de payement;
- Zahlungsschein;
- voucher of payment;
- certificado de pago;

vpl.: C3/138.

BEWYSINGE Zie:

- beswijginge;----; bewisinge; bewisenisse; bewijsinge; bewijsinghe; bewijsenisse/

BEZ

BEYAERDER; BEYAERTMEESTER; BEYERTMEESTER; BEYERMEESTER; BEYERMAN = sub. beiaardier bespeler van het klokkespel.

- curator nolae; qui aes pulsat in numerum;
- carillonneur;
- Glockenspieler;
- carillon player, who plays the chimes;
- campano lógo;

vpl.: C1/204; PB/IV/253.

BEYAERTMEESTER Zie:

- beyaerder;----; beyertmeester; beyermeester; beyerman/

BEYDEGAEDER; BEYDEGAIRDER; BEIDEGADER; BEDEGADER; BEIGADER; BEIDEGAER = num.card. allebei.

- ambo simul;
- les deux; l'un et l'autre;
- beide;
- both of them;
- ambos; los dos;

vpl.: T1/486.

BEYDEGAIRDER Zie:

- beydegaerder;----; beidegader; bedegader; beigader; beidegaer/

BEYDEN; BEIDEN; BEDEN; BEIJDEN = vb. wachten; afwachten; uitstel geven.

- exspecto 1;
- attendre; tarder;
- warten; abwarten; erwarten;
- wair; grant a delay;
- esperar; aguadar; diferir;

vpl.: T2/89.

BEYDER Zie:

- hender ---- wittighen kinder/

BEYERMAN Zie:

- beyaerder; beyaertmeester; beyertmeester; beyermeester;----/

BEYERMEESTER Zie:

- beyaerder; beyaertmeester; beyertmeester;----; beyerman/

BEYERTMEESTER Zie:

- beyaerder; beyaertmeester;----; beyermeester; beyerman/

BEYTELSCHIP; BEITEL = soort van vaartuig.

- species navigii;
- espèce de navire;
- eine Art Schiff;
- a kind of vessel;
- una especie de buque;

vpl.: PvB1/253.

BEZEGELDE Zie:

- openen ---- brieven/

BEZ

BEZEGHENE Zie:
- te haers selfs ----/

BEZEIJDE; BEZEYDE = adv. aan de ene zijde; terzijde.
- a parte; a latere;
- de côté;
- an der einen Seite;
- on one side;
- al lado;

vpl.: BVB 170.

BEZETTYNGHE VAN RENTE = vaststelling van een rente op een onroerend goed.
- occupatio usurae;
- fixation d'une rente sur un bien immeuble;
- Festsetzung von Zinsen; auf Immobilien;
- determination of interest;
- interés sobre un inmueble;

vpl.: Pla.Ph/6.

BEZEYDE Zie:
- bezeijde;----/

BEZIJDEN Zie:
- comende oft ----/
- goederen ----/
- goederen aenverstorven van ----/
- versterven van ----/

BEZITTER Zie:
- possesseur ende ----/

BEZOENGIEREN; BESOENGEREN; BOESOENGEREN; BESONGEREN; BESOENIEREN = vb. werken; arbeiden; zich bezig houden.
- laboro I;
- travailler; s'occuper;
- arbeiten; sich beschäftigen;
- work; be busy;
- trabajar; ocuparse de; obrar; operar;

vpl.: PB/III/345.

BESOENIEREN Zie:
- bezoengieren; besoengeren; boesoengeren; besongeren;----/

BESONGEREN Zie:
- bezoengieren; besoengeren; boesoengeren;----; besoenieren/

BEZOLLICITEERT = ppf. bevorderd, aanvragen; verzoeken.
- urgeo II; sollicito I;
- solliciter; postuler; demander;
- fördern;
- promote;
- solicitar;

vpl.: DVB 53.

BEZWAIRNISSEN ENDE LAST = taut. bezwaring.
- onus;
- charge; poids;

BIC
- Beschwerung;
- charge;
- carga; peso; pesadumbre;

vpl.: T1/343.

BEZWAIRT ENDE GEAGGRAVEERT = taut. verzwaard.
- aggravo I;
- aggraver;
- erschweren;
- aggravate; make heavier;
- agravar;

vpl.: T1/145.

BEZWERINGE ENDE INCANTACIE = taut. betovering; bezwering.
- incantatio; obsecratio;
- enchantement; obsécration; conjuration; exorcisme;
- Beschwörung; Bezauberung;
- enchantment; exorcism; swearing; conjuration;
- encantamento; obsecración; conjuro; exorcismo; encantación;

vpl.: T1/183.

BI = praep. bij.
- apud; ad;
- chez; auprès de;
- bei;
- at;
- con;

vpl.: BVB 24.

BI RAIDE, WIL ENDE CONSENT = bij raad, besluit en toestemming.
- apud consilium, decretum et consensum;
- par conseil, décret et consentement;
- bei Vorschlag, Beschluss und Zustimmung;
- by advice, resolution and consent;
- por consejó, decisión y consentimiento;

vpl.: MGG 25.

BICQUET(T)EREN = vb. wegen met een goudschaal.
- pondero I cum lance ad aurum;
- biqueter; peser avec un trébuchet;
- wiegen auf einer Goldwaage;
- to weigh with a golddish;
- pesar por pesillo;

vpl.: PvB5/199; PB/II/438.

BICQUETEUR = sub. weger.
- qui pendet;
- celui qui pèse;
- Wieger;
- weigher;
- pesado;

vpl.: PB/II/412.

BID

BIDDELAER Zie:
- biddersse; bidderse; bidder; biddere; bidtheer;----/

BIDDEN Zie:
- brood of andersints ----/
- doen ----/
- te l ıken ende te bruden ----/

BIDDEN = vb. verzoeken.
- peto III;
- prier; demander;
- bitten;
- pray;
- orar; rezar; pedir; suplicar;

vpl.: C1/309.

BIDDEN TE DRINCKENE = vragen om te proeven.
- invitare ad degustandum;
- inviter à déguster;
- bitten zu schmecken;
- invite to taste; ask to taste;
- pedir permiso de probar; invitar; a probar;

vpl.: Lo1/16.

BIDDENDE Zie:
- vier ---- ordres/

BIDDENDE EN VERSUECKENDE = smekende en vragende.
- orans et rogans;
- suppliant et demandant;
- bittend; fragend;
- imploring and asking;
- suplicandó y rogandó;

vpl.: LPS 41.

BIDDENDE ENDE BEEDTSGEWIJSE = taut. verzoekenderwijze; bij wijze van verzoek.
- orans; per modum rogationis;
- sur demande; en guise de demande;
- auf Bitte; Aufforderungsweise;
- at request; by request;
- por peticion; a guisa de ruego;

vpl.: T1/448; PB/II/159.

BIDDENDE ORDER;ORDRE = beschouwende of contemplatieve orde.
- ordo contemplativa;
- ordre contemplative;
- beschauliche oder kontemplative Orde;
- contemplative order;
- orden contemplative;

vpl.: PvB7/302; PvB6/176.

BIDDENE Zie:
- mendiceren oft om aelmoessene te ----/

BIDDER Zie:
- biddersse; bidderse;----; biddere; bidtheer; biddelaer/

BIDDERE Zie:
- biddersse; bidderse; bidder;

BIE

----; bidtheer; biddelaer/

BIDDERSE Zie:
- biddersse;----; bidder; biddere bidtheer; biddelaer/

BIDDERSSE; BIDDERSE; BIDDER; BIDDERE; BIDTHEER; BIDDELAER = aanspreker bij begrafenis; doodbidder.
- libitinarius;
- croque-mort; employé des pompes funèbres qui invite aux funérailles;
- Leichenbitter bei Beerdigung;
- undertaker's man at a funeral;
- funerario; intercesor; muñidor de entierros;

vpl.: PB/IV/280; C1/215,224; PvB5/66.

BIDEN = praep.contr. bij de.
- apud; ad;
- auprès de; chez;
- bei dem;
- at;
- con; con;

vpl.: ACart 8; LPS 53.

BIDER Zie:
- meten ---- strijcmate/

BIDER GRATIEN GOEDS = bij de gratie Gods.
- ad gratiam Dei; Dei gratia; beneficio Dei;
- par la grâce de Dieu;
- durch,von Gottes Gnaden;
- by the grace of God;
- por la gracia de Dios;

vpl.: Pr.Tr/1; C2/930; ACart 4.

BIDET ENDE MOUCHOIR = taut. soort klein pistool.
- arma; telum; sagitta;
- petit pistolet;
- Art kleine Pistole;
- kind small pistol;
- clase de pistola pequeña;

vpl.: PB/II/147.

BIDTHEER Zie:
- biddersse; bidderse; bidder; biddere;----; biddelaer/

BIECAER Zie:
- biecorve; biekar; bienstock; biestock; bienhuve;----; biencaer; biecorf/

BIECORF Zie:
- biecorve; biekar; bienstock; bienhuve; biecaer; biencaer; -----/

BIECORVE; BIEKAR; BIENSTOCK; BIESTOCK; BIENHUVE; BIECAER; BIENCAER; BIECORF = sub.pl. bijenkorf.
- alvaere; alvus; alveus;

BIE

- ruche;
- Bienenkorb;haus;
- beehive;
- colmena;

vpl.: BVB 85,86,90,95,120.

BIEDEN Zie:

- onscout ----/
- orcondelec ----/
- slippen ----/
- slippe presenteren ende ----/
- zijne sl ippe ----/

BIEDEN = aanbieden.

- praebeo II;
- offrir;
- anbieten;
- offer;
- ofrecer;

vpl.: B2/176.

BIEDEN ENDE SLIPPE PRESENTEREN = taut. uitlevering door de rechter van een onwillige schuldenaar aan diens schuldeiser.

- deditio; traditio iudicialis inviti debitoris creditori suo;
- extradition par le juge d'un débiteur récalcitrant à son créancier;
- Auslieferung durch den Richter eines unwilligen Schuldners an dessen Gläubigen;
- extradition by the judge of an onwilling debtor to his creditor;
- entrega por el juez de un deudor insolvente a su acreedor;

vpl.: T2/262.

BIEDENDE ENDE OFFERENDE = taut. aanbiedende.

- offerens;
- offrant;
- anbietende;
- offering;
- ofreciendo;

vpl.: MGG 16.

BIEKAR Zie:

- biecorve;----; bienstock; biestock; bienhuve; biecaer; biencaer; biecorf/

BIEKARREN OFF BIESTOCKEN = bijenkorven.

- alvaria;
- rûches;
- Bienenkörbe;
- beehives;
- colmenas de abejas;

vpl.: BVB 86.

BIEL Zie:

- acxse oft bijle; aecksche; aecksе; aecxe; axe; bile; bijl;----/

BIEN = bijen.

- apes;

BIE

- abeilles;
- Bienen;
- bees;
- abejas;

vpl.: PvB6/118; BVB 116.

BIEN OFT STOCKEN = bijen of bijenkorven.

- alvaria;
- abeilles ou ruches;
- Bienen oder Bienenkörber;
- bees or beehives;
- abejas o colmena;

vpl.: Lo5/310.

BIEN SETTEN OM TE SWERMEN = bijenkorven uitzetten om de bijen te doen uitzwermen.

- alvearea exponere ad faciendum apes bombum facere;
- placer des abeilles pour essaimer;
- Bienenkorbe aussetzen um die Bienen ausschwärmen zu laszen;
- put out beehives to let the bees swarm off;
- apostar colmenas por hacer enjambrar las abejas;

vpl.: C1/598.

BIENCAER Zie:

- biecorve; biekar; bienstock; biestock; bienhuve; biecaer; ----; biecorf/

BIENNEREN = vb. goedkeuren.

- probo I;
- approuver;
- genehmigen;
- approve;
- aprobar;

vpl.: C1/407.

BIENSTANDT; BIENSTEDE; BIJENHALL; BIJENPLANCKE = sub. de bijenvolken; de plaats waar de bijenkorven bewaard werden; bijenstand; plank waarop bijenkorven werden geplaatst.

- alvearium; locus ubi alvearia deponenda sunt; apiarium; tabula pro alveariis;
- assemblage des ruches; le lieu où elles sont placées; planche ou des ruches sont placées;
- die Bienenvölker; der Platz wo die Körber aufbewahrt wurden; Bienenstand; Brett worauf Bienenkorben gestellt werden;
- the hives swarms; the place where the hives were kept; board on which beehives are put;
- colmenar; abejar; tabla don de se ponen colmenas de abejas;

vpl.: BVB 120,156; PvB6/328.

BIENSTEDE Zie:
- bienstandt;----; bijenhall; bijenplancke/

BIENSTOCK Zie:
- biecorve; biekar;----; biestock bienhuve; biecaer; biencaer; biecorf/

BIENVLUCHT Zie:
- vluchte; vlochte;----/

BIER Zie:
- binnengebrouwen ----/
- Brussels ----/
- buijtengebrouwen ----/
- Enghels ----/
- halfter ----/
- Homborghs ----/
- Lubeecks ----/
- Luneborghs ----/
- seghe laers van den ----/
- sister ----/

BIER ONDERSTEKEN = een vat bier aansteken.
- dolium;terebrare;
- percer un tonneau de bière;
- ein Fasz Bier anzapfen;
- to tap a barrel of beer;
- decentar un barril de cerveza;

vpl.: PB/II/35 .

BIERACCIJ(N)SE Zie:
- aenkomen officie collecteurs ende controlleurs ----/
- assistent van de collecteurs op de ----/
- gagie assistent billetschrijvers van de ----/
- gagie assistent van de collecteurs van de ----/
- gagie billetschrijvers van de----/
- gagie collectatie van de ----/
- gagie controleur halve ---- tot Berchem/
- gagie controlleur van de halve ---- tot Borgerhout/
- gagie seghelaer over de defraudatie van de ----/
- gagie toesiender over de defraudatien van de ----/
- innecoemen collecteur van de ---- tot Austruweel/

BIERACCIJSE = sub. verbruiksbelasting op bieren; bieraccijns.
- tributum consumptiones in cerevisii; census cervisiarius;
- impôt sur consommation de bières; accise sur la bière;
- Verbrauchssteuer auf Biere; Biersteuer;
- consumptiontax on beers; beertax;
- impuestos de consumo de cervezas; derechos sobre el consumo de cerveza;

vpl.: Cr2/1339; C1/202.

BIERAZYN OFT BIEREECK = taut. bierazijn.
- acetum cerevisiae;
- vinaigre de bière;
- Bieressig;
- beer-vinegar;
- vinagre de cerveza;

vpl.: PB/III/323.

BIERBESCHOOYER Zie:
- biersteker;----; bierbeschoyer/

BIERBESCHOYER Zie:
- biersteker; bierbeschooyer;----/

BIERBUIJSE; BIERBUSE; BIERBUISE = sub. bierkraan.
- epistomium cerevisiae;
- robinet de brasserie;
- Boerhahn;
- beer-tap;
- canilla para cerveza;

vpl.: C1/434.

BIERBUIJSE OFT TREFT = taut. biertrechter.
- fulcrum cerevisiae;
- entonnoir;
- grosser Bierkrug mit zwei Griffen oder Trichter;
- beer-funnel;
- embudo para la cerveza;

vpl.: Lo3/176.

BIERBUISE Zie:
- bierbuijse; bierbuse;----/

BIERBUSE Zie:
- bierbuijse;----; bierbuise/

BIERCOMPTOIR = sub. bierkantoor voor het administreren van de bieraccijns.
- tabularium ubi census cervisiarium perscribitur;
- bureau de l'administration de l'accise sur la bière;
- Büro für die Administration von Biersteuer;
- office for the administration of beer-tax;
- oficina para administración de los derechos sobre el consumo de cerveza;

vpl.: C1/202.

BIERE Zie:
- gagie ----/
- gagie ---- tot Berchem/
- gagie ---- tot Borgherhout/
- loon ----/
- middelen op de ----/
- peijlders op de ----/

BIEREECK Zie:
- bierazijn oft ----/

BIEREN Zie:
- clerckschap van de kervers der ----/
- gagie poortier van de St. Jorispoorte ----/
- loon toesiender van de ---- komende uijt het casteel sonder accijse te betalen/
- middelen op de ----/
- peijlders van de ----/
- uytheimsche ende uytlandsche ----/
- waerdeder ende toesiender van de ----/

BIERGELEIJDE Zie:
- het ---- van dorpen/

BIERHALFFVAT OFT VIERENDEEL = halve of kwart ton bier.
- dimidium aut quartum dolium cerevisiae;
- tonne à bière, demie ou quart;
- ein halbes oder ein viertel Fass Bier;
- half or quarter barrel of beer;
- tonel de cerveza, medio o cuarto;

vpl.: Lo3/176.

BIERHOOFT Zie:
- aenkomen officie portiers Kipdorppoorte, Roypoort, St. Jorispoort ende het ----/
- gagie poortier van 't ----/

BIERMATE Zie:
- pot ---- van Rode bij Alsemberghe, Brussel ----/

BIERMATE = sub. biermaat overeenkomend met de wijnmaat.
- modus cervisiarius;
- mesure de bière correspondant à la mesure de vin;
- Biermasz, entsprechend Weinmasz;
- beer measure corresponding with wine measure;
- medida de cerveza igual a la medida de vino;

vpl.: C1/236.

BIERPOT MET SCHEIL = bierpot met deksel.
- olla cerevisiae operculo;
- pot à biere avec couvercle;
- Bierkrug mit Deckel;
- beer-pot with cover;
- con tapa bote para la cerveza;

vpl.: Lo3/182.

BIERS Zie:
- ame ----/
- brouwte ----/
- een gebruut ----/
- gelte ----/
- half ame ----/

- hellewert ----/
- hellinghvat ----/
- kop ----/
- once ----/
- penneweert ----/
- pot ---- Brussel/
- quaerte ----/
- stoop oft gelte ----/
- tonne oft ame ----/
- viertel ----/
- waelpot ---- Brussel/

BIERSTEKER; BIERBESCHOOYER; BIERBESCHOYER = sub. bierhandelaar.
- venditor cerevisiae;
- marchand de bière;
- Bierhändler;
- beer-merchant;
- comerciante de cerveza;

vpl.: Lo4/698.

BIERSTEKER OFT BIERVOEDER = taut. biertapper; bierbrenger.
- caupo; cerevisiarius;
- cabaretier; transporteur de bière;
- Bierzapper; Bierherbeischaffer;
- alchouse keeper; supplier of beer;
- tabernero; cervecero;

vpl.: Cr2/1335.

BIERTONNE Zie:
- gagie collecteurs van de derthienste ----/
- gagie gecommitteerde van de derthiende ----/

BIERTONNE ANTWERPS BRUSSEL = inhoudsmaat; in metriek stelsel ca. 40.8 kg.
- mensure capacitatis;
- mesure de capacité;
- Hohlmasz;
- measure of capacity;
- medida de capacidad;

vpl.: C1/237.

BIERVOEDER Zie:
- biersteker;----/

BIESTOCK Zie:
- biecorve; biekar; bienstock;----; bienhuve; biecaer; biencaer; biecorf/

BIENHUVE Zie:
- biecorve; biekar; bienstock; biestock;----; biecaer; bienvaer; biecorf/

BIENSWERM Zie:
- bievlucht;----; bienvlucht/

BIENVLUCHT Zie:
- bievlucht; biensWerm;----/

BIEVLUCHT; BIENSWERM; BIENVLUCHT = sub. bijenzwerm met nieuwe koningin.
- examen apum;
- essaim d'abeilles;
- Bienenschwarm mit neuer Königin;
- swarm of bees with new queen;
- enjambre de abejas;

vpl.: BVB 88.

BIFFURE ENDE REGISTRERINGE = taut. optekening; aantekening; registratie.
- registratio;
- annotation;
- Aufzeichnung;
- registration;
- anotación; registro;

vpl.: PvB6/213.

BIGEBRENGEN Zie:
- bijgebrengen; bigebringen;----/

BIGEBRINGEN Zie:
- bijgebrengen;----; bigebrengen/

BIJ ABSENTIE VAN = bij afwezigheid van.
- in absentia;
- en l'absence de;
- bei Abwesenheit von;
- in the absence of;
- en ausencia de;

vpl.: BVB 108.

BIJ ACCEPTILACIEN = bij kwijtschelding.
- remissio;
- par acquittement;
- durch Erlasz;
- by remission;
- por finiquito;

vpl.: T1/612.

BIJ AENTASTINGHE HUNDER PERSOONEN = waarbij zij in hechtenis kunnen worden genomen.
- cum violatio personarum suarum;
- par appréhension de sa personne;
- durch Verhaftung;
- by capture;
- por detención de su persona;

vpl.: Lo5/326.

BIJ ANTICIPATIE OFT VOORRAET = taut. bij vervroeging.
- per anticipationem;
- par anticipation;
- bei Antizipation;
- by anticipation;
- con antelación; por anticipado; por anticipación;

vpl.: Lo4/540.

BIJ ARGEN ENGIENE = bij bedrog.
- fraude;
- par tromperie;
- durch Betrug;
- by deceit;
- por engaño;

vpl.: T1/614.

BIJ AVALLO = voor aval.
- intercessione, cautione notata appromissore unde pateat verum aliquid esse;
- par aval;
- per Aval;
- guarantee;
- por aval;

vpl.: Lo4/40.

BIJ AVENTUEREN = op goed geluk; bij toeval.
- fortuito ac temere; casu;
- d'avanture; par hasard;
- zufällig(erweise);
- at aventure; by chance;
- a la buena ventura; al azar; a la buena de Dios; por casualidad;

vpl.: Lo6/562; PvB1/189.

BIJ BEHEETE ENDE GELIEFTE = op bevel en naar believen.
- iussu et ad libidinem;
- par ordre et à volonté de;
- auf Befehl und nach Belieben;
- to order and at will;
- por orden y voluntad de;

vpl.: T1/396.

BIJ COEPE = bij koop.
- per venditionem;
- par acquisition;
- durch Kauf;
- by acquisition;
- por compra; por adquisición;

vpl.: C3/56.

BIJ COMMITTIMUS VAN = in opdracht van.
- iussu;
- de l'ordre de;
- im Auftrag; + gen.;
- by order of;
- en mandato de;

vpl.: T1/314.

BIJ COMPENSACIE = bij vereffening.
- compensatione;
- par compensation;
- durch Ausgleich;
- by settlement;
- por compensación;

vpl.: T1/612.

BIJ DE MEESTE VOIJSEN GHEKOSEN = bij meerderheid van stemmen gekozen.
- electus maioritate vocium;
- élu à la majorité des voix;
- bei Mehrheit der Stimmen gewählt;
- elected by a majority of votes;

- elegido por mayoría de votos;
vpl.: C1/532.

BIJ DEFFAULTE = sub. bij verstek.
- in absentia; aliquem absentem damnare;
- par défaut; par contumace;
- in Kontumaz;
- by default;
-
vpl.: T2/48.

BIJ DEN DEFINITIVE REPARABEL ZIJN = herstelbaar zijn bij het definitieve vonnis.
- reparabilis esse ad judicia definitiva;
- être réparable lors du jugement definitif;
- beim Rechtskraft erlangen wiederherstellbar sein;
- being remediable at the final judgment;
- ser reparable por el veredicto definitivo;
vpl.: C1/286.

BIJ DEN VREMDEN AFGHEBLADERT -SONDER BETAELINGHE = vreemden verbruikt - zonder betaling.
- consumptus ab externis - sine solutione pecuniae;
- récolté des étrangers - sans paiement;
- von Fremden verbraucht - ohne Bezahlung;
- consumed by foreigners - without payment;
- consunto por extraños - sin pagamento;
vpl.: C1/315.

BIJ DOODE HANT SCHENKEN = bij testament vermaken.
- per testamentum donare;
- laisser par testament;
- bei Testament vermachen;
- bequeath by last will;
- legar, dejar por testamento;
vpl.: B2/

BIJ EEDE BEGROOTEN = onder ede bevestigen.
- affirmare iureiurando;
- affirmer sous serment;
- eidlich bekräftigen;
- affirm on oath;
- afirmar bajo juramento;
vpl.: C1/5.

BIJ EEDE GHEWARIGHEN = onder ede verklaren.
- iureiurando certificare;
- certifier par serment;
- unter Eide bezeugen;
- declare under oath;
- declarar bajo juramento;
vpl.: Lo5/328.

BIJ ERFGHEVINGHE = bij verpachting.
- per locationem;
- par arrentement;
- bei Erbpacht;
- by long leasing;
- por arrendamiento; por arriendo;
vpl.: Lo5/216.

BIJ EXCLUSIVE VAN = bij uitsluiting van.
- exclusione (+gen.);
- à l'exclusion de;
- mit Ausschliessung von;
- exclusive of; to the exclusion of;
- con exclusión de;
vpl.: MGG 67.

BIJ EXPERIENTIE = bij ervaring.
- experientia;
- d'expérience; par expérience;
- durch Erfahrung;
- from experience;
- por experiencia;
vpl.: Pla.Ph/3; C1/201; B1/

BIJ EXPRESSE VAN EVICTIEN GELOVEN = uitdrukkelijk beloven dat onteigening mag worden toegepast.
- diserte promitto III ut potest possessione pelli;
- promettre expressément qu'on peut recourir à éviction;
- ausdrücklich versprechen dasz Enteignung angewandt werden darf;
- expressly promise that expropriation may be applied;
- prometer expresamente que se puede recurrir a evicción;
vpl.: T1/522.

BIJ FAUTE = bij overtreding; gebreke.
- violatione;
- en défaut;
- bei Ermangelung;
- in default;
- por falta de; en defecto de;
vpl.: DKB 50.

BIJ FAYTEN CONTRARIEN = bij tegengestelde feiten.
- factis contrariis;
- faits opposés;
- durch entgegengesetzte Tatsachen;
- by opposite facts;
- hechos opuestos;
vpl.: T1/633.

BIJ FEITELIJCKE MIDDELEN = met geweld.
- vi;
- de force;
- gewalttätig;
- by force;
- por (la) fuerza; vpl.: BVB 154.

BIJ FONLE OFT AMBACHTGEWIJSE = taut. ambachtelijk.
- professionis causa;
- professionnellement;
- gewerbelich;
- by trade;
- segun arte manual;

vpl.: PvB6/66.

BIJ FOORTSEN, FORTSE = adv. gewelddadig; met geweld.
- vis; violentia; vi;
- violemment; de force; par force;
- gewalttätig; mit Gewalt;
- by force;
- violentamente; por fuerza; por violencia;

vpl.: T2/88; C1/605.

BIJ FOORTSEN NEMEN = met geweld ontnemen.
- vi adimo III;
- prendre, enlever avec violence;
- mit Gewalt abnehmen;
- with violence deprive of; deprive violently;
- quitar con violencia;

vpl.: T1/461.

BIJ FORCE BEDWONGEN = met geweld afgedwongen.
- vi expressus;
- être contraint par force;
- mit Gewalt erzwungen;
- enforced;
- arrancado por fuerza;

vpl.: C1/308.

BIJ FORCE ENDE GEWELDIGER HANDT = taut. gewelddadig.
- violatus;
- violens;
- gewalttätig;
- violently;
- violentamente;

vpl.: BVB 113.

BIJ FORME VAN CRAWIJEN = in de vorm van een karwei cq. opgelegd werk.
- ut opus;
- en forme d'un corvée;
- als Arbeit;
- as job;
- en forma de faena o labor impuestó;

vpl.: PvB5/421.

BIJ FORTSSE ENDE GHEWELT DAAR INNE KOMEN = taut. met geweld inbreken.
- vi irrumpere;
- entrer par force et violence;
- mit Gewalt einbrechen;
- break into by force;
- escalar por fuerza;

vpl.: C1/337.

BIJ GEDOOGE VAN = met verlof; toestemming van.
- admissione (+gen.);
- au su de;
- mit Zustimmung von;
- with the permission of;
- con permiso de; con consentimiento de;

vpl.: Lo3/286.

BIJ GELUDE VAN DEN TYMPANEN = bij het luiden van de klok.
- sonenda campana;
- au son des cloches;
- beim Läuten der Glocke;
- at the ringing of the bell;
- durante el repique de las campanas;

vpl.: T1/15.

BIJ GESCRIFTE = schriftelijk.
- litteris;
- par écrit;
- schriftlich;
- written; in writing;
- por escrito;

vpl.: T1/76.

BIJ GESICHTE ZIJNDER OOGEN = zoals zijn ogen het zien.
- sicut video II cum oculis propriis;
- avec les propres yeux;
- wie mit eigenen Augen gesehen;
- as bee seen with one's own eyes;
- con los propios ojos;

vpl.: T1/39.

BIJ GOEDE MEMORIE = bij goede herinnering.
- in memoria bona;
- de bonne mémoire;
- mit einer guten Erinnerung;mit einem guten Gedächtnis;
- reminiscently;
- por buena memoria; por buen recuerdo;

vpl.: MGG 88.

BIJ GOEDEN BETROUWEN BEVOLEN ERFGIFTE AAN IEMENDE = in goed vertrouwen aangewezen iemand die des erflaters wil uitvoert en diens erfenis aan de door hem aangewezene doet toekomen.
- heres fidei commissarius;
- fidéicommissaire;
- Testamentsvollstrecker;
- trust commissionar;
- fideicomisario;

vpl.: T1/104.

BIJ GUEDEN VERSTANDE = bij goed verstand.
- in bona mente;
- du bon sens;
- bei gutem Verstand;
- sound in mind;

- en todo, su juicio; en, su entero y cabal juicio;

vpl.: BVB 20, 26.

BIJ HANDTEECKEN OFT ME(A)RCKE = bij handtekening of handmerk.
- per subscriptionem;
- par signature ou marque;
- durch, bei Handschrift oder Handzeichen;
- by signature or handmark;
- por firma o marca;

vpl.: Lo1/386.

BIJ HAZAERT = bij toeval.
- fortuito;
- par hasard;
- zufälligerweise;
- accidentally;
- por azar; por casualidad; casualmente;

vpl.: PvB5/517.

BIJHEETE, WILLE ENDE CONSENTE = taut. volledige instemming.
- concessio plena; permissio plena;
- plein consentement;
- völlige Zustimmung;
- complete approval;
- pleno consentimiento;

vpl.: T1/64.

BIJ HET SCHEIJDEN VAN HET BEDDE = bij de dood van een der echtgenoten.
- apud mortem unius nuptorum;
- à la mort de l'un des conjoints;
- beim Tod einer der Ehegatten;
- at the death of one of the spouses;
- a la muerte de uno de los cónyuges;

vpl.: C1/288.

BIJ IEMANDEN BEDRAGHEN = door iemand beschuldigd worden.
- ab aliquo accusari;
- être accusé par quelqu'un;
- von einem beschuldigt werden;
- be accused by somebody;
- ser acusado por alguien;

vpl.: C1/382.

BIJ INDUSTRIE GEWONNEN = door nijverheid gewonnen.
- lucrum facio III per industriam
- obtenu par exploitation;
- durch Gewerbefleiss gewonnen;
- gained by industry;
- conseguido por explotación;

vpl.: T1/98.

BIJ INSPECTIE OCULAIR(E) = bij onderzoek met eigen ogen.
- ad inspectionem ocularíam;
- à l'enquête de ses propres yeux;
- Besichtigung und Untersuchung zur Stelle;
- ocular inspection;
- por inspección ocular;

vpl.: MGG 244, 246.

BIJ INTENDIT = bij bewering.
- intentione;
- par assertion; par affirmation;
- durch Behauptung;
- by assertion;
- por aserción; por afirmación;

vpl.: T1/633.

BIJ INTERVALE ENDE LOOPE VAN TIJDE = na verloop van tijd.
- post intervallum;
- au bout de quelque temps; après un grand lapse de temps;
- nach Verlauf von Zeit;
- in course of time;
- al cabo del tiempo; al cabo de años;

vpl.: T1/364.

BIJ LANCKHEDEN VAN TYDEN = in lengte van dagen.
- per tempus longius;
- à longueur de jours; longtemps;
- während längere Zeit;
- during a long time;
- con el correr del tiempo;

vpl.: PvB1/2.

BIJ LASTIGEN TITEL = onder bezwarende aanspraak.
- titulo oneroso;
- à titre onéreux;
- bei erschwerenden Anspruchen;
- under onerous terms;
- bajo pretensiones onerosas;

vpl.: Lo3/158.

BIJ LEVENDEN LIJVE ENDE METTER WERMENDERHANDT SCHEIJDEN VAN GOEDEN = tijdens zijn leven en met vrije hand afstand doen van zijn goederen.
- in vita et libere bonis suis cedere;
- désaisir de ses biens de son vivant et entre-vifs;
- bei Leben Abstand tun von Gütern;
- cede his goods freely during his life;
- ceder bienes libremente durante la vida;

vpl.: Lo3/94.

BIJ LEVENDER HANT SCHENKEN = schenken door overhandiging.
- translatione donare;
- donner par remise;
- schenken durch Zustellung;
- grant by transfer;
- donación por entrega;

vpl.: B2/

BIJ LICHTER TORTUEREN = door lichtere folteringen.
- in interrogatione minus acerba per tormenta leviora;
- par une torture légère;
- durch leichtere Folterungen;
- by a little torture;
- por tormentos más ligeros; (of = más leves);

vpl.: C1/344.

BIJ LOTINGHE = lotsgewijze; bij loting.
- per sortitionem;
- par voie de tirage; au sort;
- durchs Los;
- by ballot;
- por sorteo;

vpl.: C1/90.

BIJ MANCQUEMENT = bij tekortkoming.
- ad officium neglectum;
- à défaut de;
- bei Ermangelung;
- when failing;
- por mancamiento; por falta; en falta;

vpl.: BVB 121, 155.

BIJ MANE;MANISSE; MANIS DES RICHTERS = bij aanmaning van de rechter.
- ad admonitionem iudicis;
- à la sommation du juge;
- auf Mahnung; Andrang des Richters;
- at the admonition of the judge;
- por requerimiento (of = por exhorto) del juez;

vpl.: LPS 36,37.

BIJ MANIEREN VAN LOTHEN ENDE PLOTEN = door gebruik en exploitatie.
- usu et faciendo lucrosum;
- par manière de jouissance et exploitation;
- in der Weise von Nutzniessung und Verwertung;
- by use and exploitation;
- por su uso y explotación;

vpl.: Cu1/22.

BIJ MANS GHEDENCKEN = sinds mensenheugenis.
- post hominum memoriam;
- de mémoire d'homme;
- seit Menschengedenken;
- within living memory;
- de memoria de hombres; desde que hay hombres;

vpl.: Lo7/2; BVB /24.

BIJ MANISSEN VAN DEN SCOUTE ENDE MEYERE= bij aanmaning van de schout of de meier.

- in acceptatione magistratus gubernationis et quaestoris;
- par sommation du maire ou du bailli;
- bei Ermahnung des Schulzen oder des Meiers;
- by warning of the bailiff or of the sheriff;
- por requerimiento del alcalde o del baile;

vpl.: T1/313.

BIJ MEMORIEN = bij schriftelijke toelichting.
- memoria;
- sous forme d'une mémoire;
- durch schriftliche Erläuterung;
- by written explanation;
- en forma de un memorial;

vpl.: T1/633.

BIJ MERCKELIJCKE REDENEN = door sterk uitkomende bewijzen.
- rationes magnae; por probationes manifestas;
- par des preuves marquantes;
- durch stark auskommenden; hervortretende Beweisen;
- with striking proofs; bij compelling evidences;
- por medio de razones manifiestas;

vpl.: Lo1/134.

BIJ MONDE = mondeling.
- voce;
- oral; verbal;
- mündlich;
- oral; verbal;
- oral; verbal; de palabra;

vpl.: T1/76.

BIJ MUTACIEN VAN = door verandering van.
- per mutationem (+ gen.);
- par changement de;
- durch Aenderung von;
- by change of;
- por cambio de;

vpl.: T1/561.

BIJ NAERLAETENHEIJT = bij nalatigheid.
- a neglegentia;
- par la négligence;
- bei Nachlässigkeit;
- by negligence;
- por olvido; por (of = en) negligencia;

vpl.: MGG 34.

BIJ NOVACIEN = door schuldvernieuwing.
- renovatio culpae;
- par novation;
- durch Schulderneuerung;
- by renovation of debt;

- por novación;

vpl.: T1/612.

BIJ OBREPTIE OFT SUBREPTIE = heimelijk of door list.
- fraudulenter, obreptio ac surreptio;
- obrepticement ou subrepticement inopinément; par surprise;
- durch List, heimlich; bei Ueberraschung;
- by craft, secretly; obreption and subreption;
- obrepticiamente o subrepticiamente; obrepción y subrepción;

vpl.: Lo4/434.

BIJ ONTSTELTENISSE = bij ingebreke blijven.
- deficere;
- manquer à;
- in Ermangelung;
- fail;
- al estar en falta;

vpl.: Cr2/947.

BIJ OPENBARE ROEPINGHE TER VRIJDAECHS MERCT = bij publieke omroep op de Vrijdagse markt.
- publicatione in mercatu in die Veneris;
- par criée publique au Marché du vendredi;
- bei öffentlichem Rundspruch auf dem Markt am Freitag;
- at public announcement on the market on Friday;
- por pregón en el mercado de los viernes;

vpl.: C1/403.

BIJ OPENBAEREN (V)UIJTROEP(E) = bij openbare bekendmaking cq. omroeping; bij publieke afkondiging.
- publicatione, ad promulgationem publicam;
- à la criée publique;
- bei öffentlichem Ausrufen;durch öffentliche Bekanntmachung;
- by public announcement; proclamation;
- por notificación pública;

vpl.: Lo3/352; Lo5/64.

BIJ OPENDER HANDT ERKENNEN = bij openlijke verklaring erkennen.
- per declarationem publicam agnoscere;
- reconnaître par déclaration publique;
- durch öffentliche Erklärung gestehen;
- admit by public declaration;
- reconocer por medio de declaración pública;

vpl.: PvB1/221.

BIJ ORDRE ENDE GEVOLCHE = in volgorde.
- ordinatim;
- par ordre et suite;
- der Reihe nach; in Reihenfolge;
- in sequence;
- por orden;

vpl.: Lo4/488.

BIJ ORDRE VAN RECHTE = bij gerechtelijk bevel.
- per iussum iudicis;
- par ordre de la justice;
- durch gerichtliches Befehl;
- by judicial order;
- por orden judicial;

vpl.: Lo4/544.

BIJ OVERSTRIJCK = bij het voorbijgaan; verstrijken van een bepaalde tijd.
- ad transitum;
- à l'expiration d'un temps déterminé;
- beim Ablauf einer Frist;
- at the lapse of a term;
- después del transcurso de un cierto tiempo;

vpl.: MGG 129.

BIJ PARTAGIE = bij verdeling.
- ad partitionem;
- en partageant;
- bei Verteilung;
- at division;
- por división; por partición;

vpl.: C1/178.

BIJ PLURALIJTEIJT VAN VOIJSEN = bij meerderheid van stemmen.
- apud pluralitatem vocium;
- à la majorité des voix;
- bei Stimmenmehrheit;
- by a majority of votes;
- por (of = a la) mayoria de (los) votos;

vpl.: C1/557, 211.

BIJ PRACTICKEN VUIJT HELPEN = ontsnappen door list.
- evadere per dolo, dolum;
- évader par ruse;
- entfliehen durch List; durch List entwischen helpen;
- help escape by ruse; stalagem;
- escapar por astucia, engaño;

vpl.: Lo1/130.

BIJ PROVISIE = voorlopig.
- ad provisionem;
- provisoire;
- provisorisch;
- provisionally;
- provisionalmente; por de pronto;

vpl.: ACart 52; DVB 44.

BIJ PUBLICQUE TOLERANTIE = bij openbare verdraagzaamheid.
- ad tolerantiam publicam;
- par une tolérance publique;
- durch öffentliche Toleranz; Verträglichkeit;
- at public tolerance;
- por tolerancia pública;

vpl.: Pl.RG/4; B1.

BIJ PUER ATTENTAET = bij zuivere aanslag, aanval.
- ad attemptationem;
- en cas d'attaque;
- bei pur Attentat;
- at an obvious attack;
- por atentado puró y simple;

vpl.: BVB 106.

BIJ QUADEN VERSTANDEN = met slechte bedoeling.
- cum intentione mala;
- par malentendu;
- mit böser Absicht;
- with bad intention;
- con mala intención; con malfín;

vpl.: C1/318.

BIJ RADE ENDE ONTHEETE = bij raad en bevel; op advies en bevel.
- per consilium et mandatum; consilio et iussu;
- par conseil et ordre;
- bei Rat und Befehl; auf Gutachten und auf Befehl;
- by advice and order;
- por consejo y mandato;

vpl.: Lo1/122.

BIJ REDENEN VAN DEN BUYKE = om reden van zwangerschap.
- propter praegnantiam;
- pour motifs de grossesse;
- aus dem Grundevon Schwangerschaft;
- because of pregnancy;
- motivado por gravidez; por motivos de embarazo;

vpl.: T1/262.

BIJ SC(H)AVOTTERINGE = door te kijkstelling; bij te kaakstelling.
- per expositionem publicam; apud expositionem;
- par l'exposition publique;
- durch zur Schaustellung; gestraft durch an der Pranger zu stellen;
- by public exhibition in the pillory;
- por exposición pública; por exposicion en la picota;

vpl.: Lo4/730; Lo6/216.

BIJ,MET SECLUSIE VAN = bij, met uitsluiting van.
- in, cum exclusionem (+gen.);
- à l'exclusion de;
- mit Ausschliessung von; mit Ausschlusz des,der;
- exclusive of; to the exclusion of; excluding;
- con exclusión de; exclusivo de;

vpl.: MGG 121,112; B2/23; C1/159, 289, 293.

BIJ SIGNET ENDE INGEBOTH PROCEDEREN = procederen bij klein zegel en het recht om iemand voor het gerecht te dagen.
- litigare apud sigillum parvum et ius ad vocandum aliquem in iudicium;
- faire un procès au moyen d'un petit sceau pour mander à comparaître;
- auf Stempelpapier Prozesz führen und das Recht jemand fürs Gericht vorladen;
- ligitate by signet and with the right to summon s.o.to appear in court;
- litigar judicialmente por el pequeno sello y el derecho de citar a uno ante el tribunal;

vpl.: vdV/107; B1; C2/901.

BIJ SIJNDER LEVENDER TIJT = tijdens zijn leven.
- in vita;
- sa vie durant;
- während seines Lebens;
- during his life;
- durante su vida;

vpl.: T1/79.

BIJ SUBREPTIE OFT OBREPTIE = heimelijk of door list.
- fraudulenter;
- subrepticement ou obrepticement;
- heimlich, durchList;
- secretly, by craft;
- subrepticiamente o obrepticiamente;

vpl.: Lo4/434.

BIJ SUCCESSIE = bij erfopvolging.
- in successione hereditatis;
- par succession;
- bei Erbfolge;
- by means of succession;
- por sucesión;

vpl.: C1/310.

BIJ SUCCESSIEN VAN VERSTERFENISSEN = bij opvolging van nalatenschap; vererving.
- successio;
- succession; héritage;
- Vererbung;
- inheritance;
- sucesión; herencia;

vpl.: T1/428.

BIJ SUPPRESSIE = bij onderdrukking; opheffing.
- ad suppressionem;
- à la suppression de;
- bei Unterdrückung;
- at suppression;
- por supresión;

vpl.: BVB 98.

BIJ 'T SCHEYDEN VANDEN BEDDE = bij de ontbinding van het huwelijk.
- apud dissolutionem matrimonii;
- après la dissolution du mariage;
- bei Beendigung der Ehe z.B. durch Tod;
- dissolution of marriage;
- después de la disolucion de un matrimonio;

vpl.: Lo6/34.

BIJ TEGENWOIRDIGER MISDAET = op heterdaad betrapte misdaad.
- crimen manifestum;
- en flagrant délit; sur le fait;
- auf frischer Tat;
- in the very act;
- en flagrante; con el hurto en las manos;

vpl.: T1/358.

BIJ TERMINATIE VONNIS WIJSEN = bij beeindiging vonnissen.
- ad terminationem rem iudicare;
- prononcer par termination;
- bei Beendigung urteilen;
- by terminate condemn;
- abaja conclusión sentenciar;

vpl.: C1/495.

BIJ TERMINATIEN = door beëindiging
- per terminationem;
- par terminations;
- bei Beendigung;
- by means of termination;
- por acabamiento;

vpl.: C1/490.

BIJ THOUR; BIJ TOUR = om beurten; beurtelings.
- tenere invicem;
- à tour de rôle; tour à tour;
- wechselweise; der Reihe nach; abwechselnd;
- by turns; turn in turn;
- por turno;

vpl.: Lo5/248; PvB1/570.

BIJ TOEDOEN VAN = met medewerking van.
- auxilio (+gen.);
- à la collaboration de; avec l'aide de;
- mit Hilfe von;
- with help of;
- con la colaboración de;

vpl.: BVB 11.

BIJ TOUR = om beurte.
- tenere invicem;
- à tour de rôle;
- wechselweise; der Reihe nach;
- by turns;
- por turno;

vpl.: Lo5/248.

BIJ UIJTGANGE VAN DE BRANDENDE KEERSSE = bij het uitgaan van de brandende kaars; fig.bij het laatste bod.
- ad exstinctionem candelae;
- à l'extinction de la chandelle;
- beim Erlöschen der brennenden Kerze; sieh "met berneden kerssen;
- at the candle's going out; see "met berneden kerssen;
- por apagarse una candela encendida; Vender al mejor postor;

vpl.: DVB 109.

BIJ UTERSTEN WILLE ENDE TESTAMENTE = taut. bij testament.
- per testamentum;
- par testament;
- testamentarisch;
- by last will;
- por testamento;

vpl.: T1/102.

BIJ VERSTERFF = bij nalatenschap.
- ad hereditatem;
- à la succession de;
- bei Erbschaft;
- by heritage;
- por sucesión; por herencia;

vpl.: DVB 47.

BIJ VERSTERFFENISSE VAN = door het overlijden van.
- decessu (+gen.);
- par décès de;
- durch den Tod von;
- by the death of;
- por la muerte de;

vpl.: Lo4/454.

BIJ VERSUYMTEN ENDE NEGLIGENCIEN = taut. bij nalatigheid.
- per culpam vel negligentiam;
- par négligence;
- bei Nachlässigkeit;
- by negligence;
- por negligencia;

vpl.: T1/344.

BIJ VIGEUR = bij, uit kracht.
- vigore;
- en vertu de;
- kraft;
- by virtue of;
- por vigor; en virtud de;

vpl.: MGG 32.

BIJ WEEGLAGINGHE = bij hinderlaag.
- per insidias;

BIJB

- en embuscade;
- durch Hinterhalt;
- in ambush;
- a emboscada;

vpl.: Cr2/1013/23.

BIJ WITTIGEN TITELL ENDE VERCRIGE = bij wettige rechtsgrond en geschenk.

- ad causam et donum;
- au titre légitime et par don;
- bei gültigem Rechtsgrund und bei Geschenk;
- by legal ground and by gift;
- por título legal y donación;

vpl.: LPS 44.

BIJBLIJVEN ENDE PERSEVEREN = taut. volhouden, doorzetten, aanhouden.

- persevero I;
- persévérer; persister;
- ausharren; beharren;
- persevere; persist;
- perseverar; persistir;

vpl.: T1/20,379; T2/99; MGG 39 PvB1/249.

BIJBRENG(H)EN, ALLEGHEREN ENDE THOONEN = taut. bewijzen.

- probo I;
- alléguer et faire apparaître;
- beweisen;
- prove;
- probar; demostrar;

vpl.: C1/176.

BIJBRENGEN Zie:

- niet kunnen ---- oft gethoonen/

BIJBRENGEN ENDE BEWIJSEN = taut. bewijzen.

- probo I;
- prouver;
- beweisen;
- prove;
- probar;

vpl.: T1/624; Lo7/18.

BIJBRENGEN ENDE THOENEN = taut. bewijzen.

- probo I;
- démontrer; prouver;
- beweisen;
- prove;
- demostrar; probar;

vpl.: T1/635; C1/177.

BIJBRENG(H)EN NOCH THOONEN = taut. aanvoeren noch bewijzen.

- neque afferre neque probare;
- ni indiquer ni montrer;
- erbringen noch beweisen;
- neither adduce nor prove;
- alegar (of = aducir) ni demostrar;

vpl.: C1/175.

BIJG

BIJDER GRATIEN ONS HEEREN HERTOCH VAN.... = bij de genade van onze heer de hertog van ....

- per gratiam Domini nostri ducatus de ....;
- par la grâce de notre Seigneur le Duc de ....;
- bei der Gnaden unseres Herrn Herzog von ....;
- by the grace of Our Lord the Duke of ....;
- por la gracia de nuestro Señor Duque de ....;

vpl.:

BIJDER SONNEN DIE STADT RUYMEN = bij daglicht de stad verlaten.

- urbem reliquere in luminé;
- avec lumière du jour quitter la ville;
- bei Tageslicht die Stadt verlassen;
- to leave the town at daybreak;
- dejar la ciudad a la luz del dia;

vpl.: Cr2/975.

BIJEDEN Zie:

- te coepe ----/

BIJEENCOMPSTE ENDE ATTROUPPERINGE = bijeenkomst.

- conventus;
- assemblée;
- Versammlung;
- meeting;
- asamblea; reunión; junta;

vpl.: PvB5/713.

BIJEENGERAEPTE = ppf.adi. verzamelde.

- collego III; confero III;
- reunir;
- gesammelte;
- gathered;
- reunir;

vpl.: BVB 128.

BIJEN Zie:

- setten van ----/

BIJENHALL Zie:

- bienstandt; bienstede; ----; bijenplancke/

BIJENPLANCKE Zie:

- bienstandt; bienstede; bijenhall; ----/

BIJGEBRENGEN; BIGEBRINGEN; BIGEBRENGEN = vb. aanvoeren als bewijs; zich op iets beroepen.

- affero III; allego I;
- alléguer; invoquer; répliquer à;
- beibringen; erbringen;
- advance; put forward;
- aducir; alegar;

vpl.: T1/12.

BIJGELEEGHT = ppf. bijgelegd.
- aequo I; compono III; accomodo III;
- vider; arranger; accomoder;
- schlichten; beilegen;
- arrange; settle;
- arreglar;

vpl.: BVB 100.

BIJHEETE, WILLE ENDE CONSENTE = taut. volledige instemming.
- concessio plena; permissio plena;
- plein consentement;
- völlige Zustimmung;
- complete approval;
- pleno consentimiento;

vpl.: T1/64.

BIJL Zie:
- acxse oft bijle; aecksche; aecksse; aecxe; axe; bile;----; biel/

BIJLEVEN Zie:
- tochte ende usufruct; tocht ende ---- sijn leefdagh ghedurende/

BIJLEVEN ENDE TOCHT = vruchtgebruik en weduwengoed van de andere helft.
- ususfructus et viduarium alterae partis;
- usufruit et douaire;
- Nutzniessung und Witwengut;
- usufruct and dower;
- usufructo y viudedad;

vpl.:

BIJLEVINGE ENDE USUFRUCT = taut. vruchtgebruik.
- ususfructus;
- usufruit;
- Nieszbrauch;
- usufruct;
- usufructo;

vpl.: T1/536, 543.

BIJLEVINGE, TOCHTEN ENDE DUWARIJEN = taut. levenslang vruchtgebruik.
- ususfructus per omnem vitam;
- usufruit viager;
- Nieszbrauch auf Lebenszeit;
- lifelong usufruct;
- usufructo para toda la vida;

vpl.: T1/526.

BIJLEYDEN; BELIEN; BELIDEN = vb. belijden; erkennen.
- agnosco III; confiteor II;
- avouer; confesser; reconnaître;
- anerkennen; gestehen;
- avow; confess;
- confesar; declarar; reconocer;

vpl.: T1/236.

BIJSIJNNE Zie:
- ten ----, consente, wille, wete ende begeerten van/

BILE Zie:
- acxse oft bijle;----/

BIJNAE Zie:
- actie personeel ende civijl spruytende uyt ----contracte/
- actie spruijtende ---- uuyt maleficien/

BIJNAE GEPOSSESSEERT = quasi-bezit.
- quasi possessio;
- possession apparent; possession prétendue;
- Scheinbesitz;
- pretended property;
- en posesión aparente;

vpl.: T1/81.

BIJNDEN- BINDEN = vb. vastbinden.
- alligo I; ligo I; vincio IV;
- attacher; lier;
- festbinden;
- blind fast; fasten; tie up;
- atar;

vpl.: T1/151.

BIJPANT; BIPANT = sub. nadere pandstelling.
- pignatio proprior;
- saisie plus proche;
- Beipfand;
- nearer distraint;
- embargo más exacto de muebles y enseres en garantia;

vpl.: C2/809.

BIJSIJNE Zie:
- sonder ----/
- ten ---- van/
- ten ----, consente, wille, wete ende begeerten van/
- tot sijnnen ----/

BIJSIJNNE Zie:
- sonder ---- oft consente/
- ten ----, consente, wille, wete ende begeerten van/

BIJSITTE;HOEREN OFT CONCUBINE; CONCUBIJNEN = taut. vrouw die een verhouding heeft met een gehuwde man, bijzit; hoer; maitresse .
- concubina;
- concubine, c'est à dire une femme qui a une relation intime avec un homme marié;
- Beschläferin; Koncubine; Kebsweib; Hure; Lotterdirne;
- concubine; mistress; prostitute; whore;
- coima; concubina; manceba;querida;

vpl.: Lo3/520; B1/EE/1; Lo5/378 T1/45,279,283,360,437,504; T2/112; C1/442, PB/II/245.

BIJSLAPINGE ENDE COMMIXTIE = taut. bijslaap.
- coitus; commixtio;
- acte conjugal; coït; commixtion;
- geschlechtlicher Verkehr; Vermischung;
- sexual intercourse; mixing; mixture;
- acto conyugal; coito; commistura commixtión;

vpl.: T1/45,121.

BIJSONDERE Zie:
- comptoor oft besluijt in het ----/

BIJSTANT OFT FAVOER = taut.hulp.
- adiutorium; auxilium;
- aide; assistance;
- Hilfe;
- aid; assistance; help; relief;
- asistencia; ayuda; auxilio;

vpl.: T1/131.

BIJSTENDLICH; BISTANDICH = adi. bijstand verlenend; behulpzaam;hulpvaardig.
- auxiliaris; promptus ; auxilii; officiosus; praesens;
- prêtant secours; la main serviable; officieux; obligeant; prêt à aider;
- Hilfe leistend; dienstfertig; behilflich;
- giving assistance; ready to help; helpful;
- prestando auxilio; servicial; oficioso; obsequioso;

vpl.: LPS 27.

BIJSTER OFT ARM WORDDENDE = taut. verarmen.
- ad paupertatem redigi;
- s'appauvrir;
- verarmen;
- impoverish;
- empobrecer; depauperar;

vpl.: Lo6/596.

BIJSTIER EN ARM WORDEN = berooid en arm worden.
- conturbatus pauper;
- être réduit à la dernière nécessité et devenir pauvre;
- Arm werden;
- become poor;
- empobrecerse;

vpl.: C1/676.

BIJSUNDERE Zie:
- actie van deijling van ---- ende singuliere dingen/
- van elcken ----/

BIJVANCK; BIJVANGE; BIVANC;BIJVANGHE = sub.1.grondgebied rondom een kasteel, kerk, stad, dorp, klooster enz.2. rechtsgebied 3.huiserf.

- 1.territorium circum castellum, ecclesiam, urbem, vicum etc. 2.iurisdictio 3.praedium, saeptum, locus conclusus;
- 1.terrain autour d'un chateau, église, ville, village, couvent etc. circonscription 2.jurisdiction 3.enclos;
- 1.Gebiet ringsum ein Schlosz, Kirche, Stadt, Dorf, Kloster usw. 2.Jurisdiktion 3.Umfang eines Hauses;
- 1.territory of town, castle, village, church etc. 2.jurisdiction 3.grounds, premises;
- 1.territorio alrededor de castillo y demás 2.jurisdicción 3.corral; solar;

vpl.: C1/325, 514, 593; T2/208; LoV/78; T1/284.

BIJVANCK OFT VOERGEBRORCHTE = taut. erf.
- praedium;
- cour; ferme;
- Platz; Hof;
- grounds; premises;
- corral; solar;

vpl.: T1/284.

BIJVANCKMAN; BIVANCSMAN = burger wonende in het rechtsgebied ener stad.
- cives habitans in territorio iuris civitatis;
- homme de la banlieu;
- Bürger wohnhaft in der Jurisdiktion einer Stadt;
- citizen living with in the jurisdiction of a town;
- ciudadano habitante (of = habitador) en la jurisdicción de una ciudad;

vpl.: C1/595.

BIJVANCKXRECHT = rechtsgeldigheid bepaald gebied bij een stad behorende ,Lier .
- auctoritas iuris in territorio ceto urbis, Lier;
- droit de la banlieue, Lier;
- Rechtsgültigkeit in einem bestimmten Gebiet bei einer Stadt gehörend, Lier;
- validity of the law in a certain territory belonging to a town, Lier;
- validez en un cierto territorio perteneciente a una ciudad,Lier;

vpl.: C1/650.

BIJVANGE LIJERE = rechtsgebied van Lier bestaande uit de dorpen Nijlen, Kessel oft Bevel, Parochie van Emblem of de uithoeken van het Haghenbroeck en de uithoeken van Mijlen of Lechenen.

- territorium iuris Lier, constans ex pagis Nijlen, Kessel, aut Bevel, Parochia Emblem aut ultimis terrae partibus Haghenbroeck, et ultimis terrae partibus Mijlen aut Lechenen;
- la banlieue de Lierre;
- Jurisdiktion von Lier;
- jurisdiction of Lier;
- jurisdicción de Lier;

vpl.: C1/594.

BIJVANGHE Zie:
- bijvanck; bijvange; bivanc;----/
- schepenen van den ----/

BIJWESEN Zie:
- in ---- van/
- ten ---- van/

BIJWESENDE = sub. aanwezigheid.
- praesentia;
- en présence;
- Anwesenheit;
- presence;
- presencia;

vpl.: Lo1/536.

BIJWIJLEN = soms. adv.
- quandoque; subinde; interdum; aliquando;
- quelquefois; parfois; de temps à autre;
- bisweilen;
- sometimes;
- à veces; algunas veces; de vez en cuando;

vpl.: T1/17, 52.

BIJZIJNDE; BIJZIJNE = sub. aanwezigheid.
- assistencia;
- assistance;
- Anwesenheit;
- assistence; presence;
- asistencia;

vpl.: Lo6/600.

BIJZITTE OFT CONCUBINE = taut. vrouw die een verhouding he eft met een gehuwde man; bijzit; hœr; maitresse.
- concubina;
- concubine c'est à dire une femme qui a une relation intime avec un homme marié;
- Beischläferin; Konkubine;
- concubine;
- concubina;

vpl.: Lo3/520.

BIJZUNDER(E) Zie:
- actie van ----/
- elcken ----/
- van elcken ----/

BILE Zie:
- acxse oft bijle; aecksche; aeckse aecxe; axe;----;bijl; biel/

BILEN Zie:
- ploegen met twee ----/

BILETTE VAN DAEGHSELE = dagvaarding.
- in ius vocatio;
- billet d'assignation;
- gerichtliche Vorladung;
- summons;
- citación;

vpl.: C1/502.

BILEVINGE OFT TOCHT ENDE DUWARIJE = vruchtgebruik en weduwgoed.
- ususfructus et bonum viduae;
- usufruit ou douaire;
- Nieszbrauch und Witwengut;
- usufruct and dower;
- usufructo o viudedad;

vpl.: T1/526.

BILGIOEN Zie:
- billoen; billioen;----; bulioen; bolioen; belgioen; balioen/

BILIETTE OFTE BRIEFFKEN = taut. briefje.
- literulae; libellus;
- billet; petite lettre;
- Zettelchen;
- note;
- cartita; billete; tarjeta;

vpl.: BKB 12.

BILIETTE = sub. briefje.
- litterulae; libellus;
- billet; petite lettre;
- Zettelchen;
- note;
- billete; tarjeta; para entrar;

vpl.: BKB 12.

BILJETTEN Zie:
- prohibitive ende cicatoriale----/

BILLET Zie:
- toegecacheteerde ----/

BILLET VAN ACCEPTATIE = brieve van aanneming.
- litterae acceptationis;
- billet d'acceptation;
- Annahmebrief;
- letter of acceptance;
- carta de aceptación;

vpl.: C1/271.

BILLET VAN ACQUIT = kwitantie; ontvangstbewijs.
- acceptionis probatio;
- quittance; reçu; récépissé;
- Empfangsschein;
- receipt;
- recibo; quitanza; carta de page;

vpl.: PB/IV/19.

BILLET VAN DIRECTIE = bevelschrift.
- scriptum directionis;

- billet de direction;
- Verfügung;
- warrant;
- mandato; intimación;

vpl.: C1/258.

BILLET VAN EMPLOYATIE = brieve van bediening.
- litterae officii;
- billet d'administration;
- amtlicher Brief;
- letter of administration;
- escrito de ministerio;

vpl.: C1/271.

BILLET VAN EXHIBITIE = geschrift van uitleg; uitlegbrief.
- scriptum exhibitionis; litterae exhibitionis;
- billet de exhibition; billet de présentation;
- Schrift von Auslegung; Einreichungsbrief;
- writing of explannation; letter of exhibition;
- escritos de exhibición (of = de explicación);

vpl.: C1/258, 271.

BILLET VAN GENEALOGIE = geschreven stamboom.
- stemma gentile scripta; tessera scheda stemmatis gentilis;
- billet de généalogie;
- geschriebener Stammbaum;
- written genealogy;
- árbol genealógico escrito;

vpl.: C1/550.

BILLET VAN PRESENTATIE VAN EEDT = brieve van aanbod van eed.
- litterae condicionis iurisiurandi;
- billet de présentation de serment;
- Brief von Angebot des Eides;
- letter of presentation of oath;
- carta de ofrecimiento de juramento;

vpl.: C1/271.

BILLET VAN PRODUCTIE = bewijs van toezegging.
- inscriptum productionis;
- billet de production ou direction;
- Beweisbriefe;
- billet of production;
- certificado de promesa (of = de prometido;

vpl.: C1/271.

BILLET VAN VERSCHE DATE = brief van recente datum.
- litterae recentes;
- lettre récente;
- rezenter Brief;
- recent letter;
- carta con una fecha no vencida;

vpl.: PvB1/272.

BILLETERINGHE OFTE INLOGERINGHE = taut. inkwartiering.
- in hospitia divisio;
- logement;
- Einquartierung;
- billeting;
- alojamiento;

vpl.: Cr2/953.

BILLETMARCKER Zie:
- loon ---- van de buitenbieren/

BILLETS Zie:
- muntbriefkens geseijt ---- de monnoye/

BILLETMEESTER = sub. kwartiermeester.
- antecessor agminis;
- officier payeur;
- Quartiermeister;
- quartermaster; paymaster;
- cabo de mar; aposentador;

vpl.: Cr2/953.

BILLETSCHRIJVEN Zie:
- gagie assistent ---- van de bieraccijns/
- gagie ---- van de maelaccijse/
- gagie knape ende ---- van de maelaccijse/

BILLETSCHRIJVER Zie:
- gagie ----/

BILLETSCHRIJVERS VAN DE BINNENBIERACCIJSE, ANTWERPEN = schrijvers van de aanslagbiljetten in de bieraccijns, die bij benoeming en aanvaarding van hun ambt elk aan de stad schuldig werden 100 gulden, Antwerpen.
- scribae codicillorum tributi capitis cerevisiae, qui ad nominationem et acdeptationem muneris sui unusquisque urbi centum florinas debiti erant, Antverpia;
- préposés aux écritures des feuilles d'impôt de l'accise sur la bière, redevables à la ville de 100 florins lors de leur nomination et entrée en fonction, Anvers;
- Schreiber der Steuerzettel in der Bierakzise; jeder war bei Ernennung und Antritt seines Amtes der Stadt 100 Gulden schuldig, Antwerpen;
- clerks of the notices of assessement in the beer-excise; each had to pay to the town 100 guilders at appointment and accession to his office, Antwerp;
- escribientes de hojas de derechos de consumo de cerveza, dada uno debia a la ciudad 100 florines, Antwerpen;

vpl.: C1/534.

BIL

BILETTE OF CEDULLE = taut. briefje.
- billetum aut cedula;
- billet;
- Zettel;
- note;
- billeto; cédula;

vpl.: Pl.Pr/52.

BILLETTEKEN = sub. schriftelijke oproeping.
- codicilli; tabellae;
- bulletin de convocation;
- schriftlicher Aufruf;
- written convocation;
- convocación por escrito;

vpl.: C1/56.

BILLETTEN Zie:
- affixtie van ----/
- plekkers, dragers, seijnders ende stroyers van brieven ofte ----/

BILLICHEYT ENDE EQUILTEYT = taut. billijkheid.
- aequitas;
- équité;
- Billigkeit;
- equity;
- equidad;

vpl.: PB/II/170.

BILLIKHEIJT = sub. rechtvaardigheid.
- aequitas; iustitia;
- justice; équité;
- Gerechtigkeit;
- righteousness;
- justicia; equidad;

vpl.: BVB 40.

BILLIOEN Zie:
- billoen;----; bilgioen; bullioen; bolioen; belgioen; balioen/
- specien van ----/

BILLOEN; BILLIOEN; BILGIOEN; BULIOEN; BOLIOEN; BELGIOEN; BALIOEN = sub. vals geld; afgekeurd geld.
- pecunia falsa; nummi adulterini; improbati nummi; moneta adulterina;
- fausse monnaie; billon;
- falsches Geld; gefälschtes Geld; für untauglich erklärtes Geld;
- false money; base coin; counterfeit money; disapproved money;
- moneda falsa;

vpl.: PB/II/382; PB/III/561; T1/166, 465; PvB1/407.

BILLOEN OFTE NIET GANCKBAER = niet gangbaar.
- inusitatus;
- billon; non valable;
- auszer Kurz;
- out of course;

BIN

- no corriente;

vpl.: PvB5/295.

BILLOENE GELDE = vals geld.
- pecunia falsa;
- fausse monnaie;
- falsches Geld;
- false money;
- moneda falsa;

vpl.: T1/465.

BILLOENEN Zie:
- masse, lingotte oft ----/
- specien van ----/

BILLOENINGE = sub. onwaardeverklaring.
- declaratio quod aliquod irritum est;
- billonnement;
- Unwert-Erklärung;
- invalidation;
- invalidación u anulación;

vpl.: PvB8/162.

BILLONNE MENT = sub. geld buiten koers.
- pecunia non iam usitata;
- de l'argent au dehors du cours;
- auszer Kurz gesetzt Geld;
- money out of course;
- dinero fuera de circulación;

vpl.: PvB5/177.

BINDEN Zie:
- bijnden;----/

BINDINGEN Zie:
- brudegom ----/

BINNEN Zie:
- bangruyten van ---- thienen/
- gerichte ---- den vier stilen/
- goets tijds ---- s'jaers/
- naderschap van ----/
- te ---- zijn/
- zijdeweg ---- 's dorps/

BINNEN DRAIJBOOMS WOONEN = die binnen de slagboom wonen.
- ei, qui intra arbores terminales habitant;
- en deçà du tourniquet;
- die innerhalb des Schlagbaumes wohnen;
- who dwell inside the barrier;
- los, que habitan dentro de la barrera;

vpl.: C1/321.

BINNEN CORTE JAEREN HERREWAERTS = sinds enkele jaren.
- ex aliquis annis;
- depuis quelques années;
- seit vor einigen Jahren;
- since a few years ago;
- desde algunos anos hace;

vpl.: PvB1/1.

BINNEN CORTEN DAGEN = op korte termijn.
- inter tempus breve;
- à courte échéance;
- in Kurzem;
- at short motice;
- a cortó plazó; en breve plazó;

vpl.: MGG 41.

BINNEN CORTTEN TIJDE HERWAIRT = enige tijd geleden.
- nuper; paulo ante;
- il y a peu de temps; récemment;
- seit Kurzem;
- sometime ago;
- hace poco tiempo; recientemente;

vpl.: T1/117.

BINNEN DE CUIJPE DESER STADT = binnen het grondgebied van deze stad.
- intra territorium huius urbis;
- dans le territoire de cette ville;
- innerhalb des Hoheitsgebiets dieser Stadt;
- within the territory of this town;
- dentro del territorio de esta ciudad;

vpl.: C1/500.

BINNEN DE CUIJPE OFT VRIJHEIJDT = binnen het grondgebied van Brussel.
- intra territorium Bruxellarum;
- dans la cuve ou franchise dans le territoire de Bruxelles;
- innerhalb des Gebietes von Brüssel;
- within the territory of Brussels;
- dentro del territorio de Bruselas;

vpl.: C1/273.

BINNEN DE SCHAEPSTEECKENEN = tussen de tekens die op de gemeente waren aangegeven waarbinnen de schapen moesten geweid worden.
- intra signa assignata in curia inter quae oves debebant pasci;
- entre les signes où les moutons pouvaient brouter;
- innerhalb den Merkzeichen zwischen welchen die Schafe blieben mussten;
- within the marks indicating the limits of grazing territory for sheep;
- dentró de las señales del terreno para apacentar carneros;

vpl.: DKB 9.

BINNEN DEN DERDEN DAGHE GHENOECH DOEN = binnen 3 dagen betalen, voldoen.
- inter tres dies satisfacere;
- satisfaire dans les trois jours après;

- innerhalb 3 Tagen bezahlen;
- pay within 3 days;
- pagar dentro de tres días;

vpl.: Lo1/40.

BINNEN DIE PEELRIJT = binnen de peelkanalen.
- intra canales Paludani;
- entre les canaux du Peel;
- innerhalb die Kanäle von der Peel;
- within the canals of the Peel;
- dentro de canales de Peel;

vpl.: SKB 4.

BINNEN DIE TEECKENEN OFTE CAMPEN = taut. binnen de aangewezen percelen.
- intra signa assignata;
- entre les signes des prairies communs;
- innerhalb den Merkzeichen der gemeinschaftliche Weiden;
- within the marks indicating the limits of grazing territory;
- dentro de las senales del terreno colectivo;

vpl.: SKB 4.

BINNEN EENEN SONNENSCHYNE = bij volle dag.
- in dei pleno;
- en plein jour;
- tagsüber, nach Sonnenaufgang und vor Sonnenuntergang;
- by day; in the day-time;
- en pleno día; a la luz del día;

vpl.: C3/86.

BINNEN GEBROUWEN BIER = bier dat in het dorp of heerlijkheid gebrouwen is.
- cerevisia cocta intra vicum aut dominium;
- bière brassée dans le village ou dans la seigneurie;
- Bier, das im Dorfe oder der Herrlichkeit selbst gebraut worden ist;
- beer, that has been brewed in the village or the seigniory itself;
- cerveza fabricada dentro de la aldea (of = dentro del señorio);

vpl.: ASO 11.

BINNEN GESTAEN = vb. binnengetreden; binnengelopen; verschenen.
- intro I; appareo II;
- entrer; se présenter; apparaître;
- erscheinen; eintreten;
- enter; appear;
- entrar; presentarse; aparecer;

vpl.: ASO 13.

BINNEN HET BEGRIJP ENDE PAELEN = binnen de omwalling en de grenzen.
- intra circumvallum et fines;
- dans l'enceinte et les limites;
- innerhalb den Grenzen;
- within the banks and boundaries;
- dentro de las murallas y de los límites;

vpl.: Lo3/2.

BINNEN HET BESLACH = binnen de door tekens aangeduide percelen.
- intra partes signis signatas;
- á l'interieur des parcelles cadastrales indiquées par les signes;
- innerhalb der Abphählung;
- within the marked compound;
- dentro de los solares indicados por señales; dentro de parcelas indicadas por señales;

vpl.: SKB 2.

BINNEN LOSE = wachtwoord uitsluitend voor de binnenwacht.
- tessera propria custodi intra civitatem;
- mot de passe réservé à la garde de l'intérieur, de la ville;
- Losung ausschliesslich für die Binnenwache;
- password for the inside-guard only;
- consigna (of = santo) solamente para la guardia (of = el guarda) de por dentro;

vpl.: C1/571.

BINNEN MIDDELEN GENECHTE = gedurende de volgende rechtszitting.
- per sessionem iuris proximam;
- au prochain plaid;
- während der nächsten Gerichtssitzung;
- during the next session of the court;
- durante la signuiente sesión judicial;

vpl.: C1/312/2.

BINNEN MIDDELEN TIJD; TYDE = in tussentijd; tussentijde; binnen afzienbare tijd.
- interea; interim; inter tempus satis breve;
- entre-temps; dans un délai assez court;
- inzwischen; in Zwischenzeit; in absehbarer Zeit;
- between times; in the mean-time; in the near future;
- mientras tanto; provisorio; provisionalmente; interinamente; dentro de poco tiempo; en breve; pronto;

vpl.: Lo1/170,572; PB/III/114.

BINNEN NACHTWACHT OFT RONDERS = degenen die binnen de vesting s'nachts de wacht houden.
- ei, qui intra arcem nocte custodiam tenere;
- ceux, qui, de nuit, montent la garde à l'intérieur de la forteresse;
- diejenigen die innerhalb der Festung nachts Wache halten;
- the persons who keeps watch during the night inside the fortress
- los que hacen guardia de noche dentro de la fortaleza;

vpl.: C1/572.

BINNEN S'JAERS TE VERBUETEN = binnen jaar en dag te verliezen.
- intra annum et diem perdere;
- perdre dans le délai d'un an et un jour;
- innerhalb Jahr und Tag zu verlieren;
- to lose within year and day;
- perder en el curso de un año y un día;

vpl.: B2/15.

BINNEN SONNESCHIJN OFT VIER EN TWINTICH UREN DAER NAER = binnen zonsop- en ondergang of 24 uur daarna.
- intra ortum solis et obitum solis aut quattuor viginti horas post;
- le soleil luisant, ou vingt-quatre heurs après;
- innerhalb Sonnenauf- und Untergang oder 24 Stunden nachher;
- within sunrise and sunset or 24 hours afterwards;
- dentro de sol a sol o 24 horas después;

vpl.: C1/299.

BINNEN SONNENSCHIJN VAN DIEN DAGHE = op de zelfde dag; tussen zonsop- en ondergang.
- in eadem die; inter ortum et obitum solis;
- entre le lever et le coucher du soleil;
- am selben Tage; zwischen Sonnenaufgang und Untergang;
- on the same day; between sunrise and sunset;
- el mismo dia; de sol a sol;

vpl.: C1/291,609; C2/901; Co1/38; Lo4/532; BvB1 V/109.

BINNEN SYNEN LEVENDER TYT; BINNEN SYNEN LEVENE = tijdens zijn leven.
- per vitam eius;
- de son vivant;
- während seines Lebens;
- during his life;

- durante su vida; mientras vive;

vpl.: C3/76.

BINNEN VACATIEN = sub. dienst binnen de gemeente, moeite.
- opera; munus;
- présentation dans la jurisdiction d'une municipalité;
- Erscheinung und Dienst innerhalb der Gemeinde;
- appearance and service within the municipality;
- presentación dentro de la jurisdicción de un municipio;

vpl.: ADR 2.

BINNEN VRIHEIDEN = binnen de vrijheid.
- intra libertatem;
- dans la franchise;
- in der Freitheit;
- within liberty;
- dentro de la libertad;

vpl.: Lo1/28.

BINNENBIER = sub. inheems bier.
- cerevisia vernacula;
- de la bière du pays;
- einheimisches Bier;
- native beer;
- cerveza del país;

vpl.: PB/II/53.

BINNENBIERACCIJSE Zie:
- billetschrijvers van ----/
- collecteurs ende ----/

BINNENBORGHERMEESTER Zie:
- gagie ----/

BINNENBORGEMEESTER = functionaris zijnde lid van de Wet van Antwerpen en tevens schepen.
- minister, qui membrum est senatus Antverpiae et simul scabinus;
- bourgmestre choisi dans le collège;
- Funktionär, Mitglied des Senats von Antwerpen und zugleich Schöffe;
- official, member of the senate of Antwerp and at the same time sheriff;
- funcionario siendo miembro de Ley de Amberes y a la vez regidor;

vpl.: C1/377.

BINNENBORGEMEESTER = sub. president-schepen, Breda.
- praeses arbiter;
- président d'échevins, Breda;
- Präsident-Schöffe; Breda;
- chief aldermen; Breda;
- presidente de los regidores; Breda;

vpl.: C2/849.

BINNENCINGELE = binnen de omloop.
- intra circuitum;
- dans le pourtour;
- innerhalb des;
- within the rounds;
- dentro de la galeria;

vpl.: C1/326.

BINNENDIENST = sub. dienst verricht door 'n corporeel functionaris binnen 't rechtsgebied van een dorp of heerlijkheid.
- officia ministeria, praestata intra iurisdictionem corporis;
- service intérieur, service publique entre les limites de la juridiction d'un corps;
- Dienst innerhalb dem Rechtsgebiet eines Dorfes oder Herrengutes verrichtet durch einen Behördenfunktionär;
- service within the jurisdiction of a village or seignory performed by an official of the government;
- servicio interior, servicio dentro del distrito jurisdiccional;

vpl.: ADR 1,12.

BINNENPOIRTER = sub. burger binnen de stadsmuren wonende.
- civis domicilium habens intra moenia;
- bourgeois interne résidant dans la ville;
- Bürger wohnhaft innerhalb der Stadtmauer;
- citizen resident within the townwalls;
- ciudadano habitante (of = habitador dor) dentro de muralles;

vpl.: C1/148.

BINNENSLUIJTER; SLUYTER OFT BUIJTEN;BUYTENSLUYTERS = taut. zij die de poorten openden en sloten.
- ei qui portas claudebant aut aperie bant ostiarii;
- les portiers qui fermaient ou ouvraient les portes;
- Personen, die die Türe verschlossen oder öffneten;
- those who closed or opened the doors;
- los porteros que cerraban y abrián las puertas;

vpl.:

BINNENWACHTE OFT RONTHUIJSEN = plaats waar wacht gehouden wordt binnen de vesting, Antwerpen.
- locus quo custodia tenetur intra arcem, Antverpia;
- lieu de garde à l'intérieur de la

forteresse, Anvers;
- Stelle wo Wache gehalten wird innerhalb der Festung, Antwerpen;
- place where watch is kept inside the fortress, Antwerp;
- lugar donde se hace guardia dentro de la fortaleza, Antwerpen;
vpl.: C1/571.

BIPANT Zie:
- bijpant;----/

BIS = tot op.
- ad;
- jusqu'à;
- bis;
- till;
- hasta;
vpl.: BVB 31.

BIS TER NAESTER = tot de volgende.
- usque ad proximum;
- jusqu'à la prochaine; jusqu'au prochain;
- bis zum Nächsten;
- untill the following, the next;
- hasta el (of = lo) siguiente; hasta el (of = lo) proximo;
vpl.: BVB 32.

BISCAIJEN = sub. Biskaje.
- Cantabria;
- Biscaye;
- Biskaje;
- Biscay;
- Vizcaya;
vpl.: Lo4/212.

BISCHOPDOEM Zie:
- screesdoem; bisdom; bisschopdoem; bisschopdom; bisschoppedoem;----; bisdoem; bischpdoem crisdoem; creesdoem; cristoem/

BISCHPDOEM Zie:
- screesdoem; bisdom; bisschopdoem; bisschopdom; bisschoppedoem; bischopdoem; bisdoem; ----; crisdoem; creesdoem; cristoem/

BISDOEM Zie:
- screesdoem; bisdom; bisschopdoem; bisschopdom; bisschoppedoem; bischopdoem;----; bischpdoem; crisdoem; creesdoem; cristoem/

BISDOM Zie:
- screesdoem; ----;bisschopdoem; bisschopdom; bisschoppedoem; bischopdoem; bisdoem; bischpdoem; crisdoem; creesdoem; cristoem/

BISDOMSTOEL Zie:
- bisschop stoel;----/

BISSCHOP DIOCESAIN = sub. diocesane bisschop.
- episcopus diocesanus;
- évêque diocésain, ordinaire;
- Diocesan Bischof;
- diocesan bishop;
- obispo diocesano;
vpl.: PB/II/348.

BISSCHOP STOEL; BISDOMSTOEL = bisschoppelijke zetel.
- sedes episcopalis;
- siège épiscopal;
- Bischofssitz;
- bishop's see;
- sede episcopal;
vpl.: PvB1/27.

BISSCHOPDOEM Zie:
- screesdoem; bisdom;----; bisschopdom; bisschoppedoem; bischopdoem; bisdoem; bischpdoem; crisdoem; creesdoem; cristoem/

BISSCHOPDOM Zie:
- screesdoem; bisdom; bisschopdoem;----; bisschoppedoem; bischopdoem; bisdoem; bischpdoem; crisdoem; creesdoem; cristoem/

BISSCHOPPEDOEM Zie:
- screesdoem; bisdom; bisschopdoem; bisschopdom;----; bischopdoem; bisdoem; bisschpdoem crisdoem; creesdoem;cristoem/

BISSCOP Zie:
- suffragaen ----/

BISSEREN = vb. herhalen.
- repetere;
- répéter;
- wiederholen;
- repeat;
- repetir o reiterar;
vpl.: PvB7/78.

BISSEREN ENDE UYTTESCHRABEN = taut. doorhalen.
- eradere;
- effacer; rayer;
- auskratzen;
- scrap;
- rayar o borar o tachar;
vpl.: PvB7/13.

BISTANDICH Zie:
- bijstendlich;----/

BISTANDICHEIT Zie:
- bestanticheyt; bestandicheit; ----/

BITTERLIJC; BETTERLIJC = adv. hard; streng.
- acerbe; acriter; aspere; severe;
- rigoureusement; sévèrement;

- streng;
- severely;
- rigurosamente; severamente;

vpl.: T1/163.

BIVANC Zie:
- bijvanck; bijvange;----/

BIVANCSMAN Zie:
- bijvanckman;----/

BLADE = sub. bladzijde.
- pagina;
- feuillet;
- Seite; Pagina;
- page;
- página;

vpl.: Lo6/558.

BLADEN ENDE DEFRUCTUEREN = taut. vruchten inzamelen; oogsten; gebruiken; vruchtgebruik ontnemen.
- meteor III; defructus I; utor III; messis messem facto III;
- défructuer; récolter; moisonner; défruiter; exploiter; enlever la joussance;
- Früchte pflücken und ernten; Benutznieszung abnehmen; von Früchten entledigen;
- harvest; use; deprive of usufruct
- cosechar; recoger; recolectar; explotar; quitar el usufructo;

vpl.: C1/404; Lo1/592; Lo6/64, 366, 370; PvB8/13.

BLADING; BLADINGE; BLAEDINGE BLADINGHE = opbrengst van grond, vruchten; vruchtgebruik.
- proventus soli, terrae; fructus; usus fructus; usurae;
- revenu des terres; usufruit; revenu fruits; usufruits;
- Ertrag des Grundes; Früchte, Nutznieszung;
- produce of the land; fruits; usufruct;
- rendimiento de uns tierra, frutos usufruto;

vpl.: Bl.Ra 1440/5; Lo1/656; PvB1/209; C1/608,663,757; Lo7/398.

BLADINGE Zie:
- blading;----; blaedinge; bladinghe/
- vruchten ende blaedinge;----/

BLADINGHE Zie:
- blading; bladinge; blaedinge;---/
- ghehave ----/
- ter wettigher ----/
- tochte ende usufruct ----/
- verkoop oft ----/
- verloop oft ----/

BLADINGHE ENDE PROFFIJTE = taut. opbrengst.

- fructus;
- fruits et profits;
- Ertrag;
- yield;
- producción; in geld = producto; van de oogst = cosecha, rendimiento;

vpl.: C1/416.

BLADINGHE OFT TOCHTE = taut. vruchtgebruik.
- ususfructus;
- usufruit;
- Nieszbrauch;
- usufruct;
- usufructo;

vpl.: C2/816; T1/286; T2/94.

BLADINGHE OFT VERLOOP = taut. rente of vruchtgebruik.
- usura vel usufructus;
- l'intérêt ou usufruit;
- Kapitalzins oder Nieszbrauch;
- interest or usufruct;
- interés o usufructo;

vpl.:

BLADT COMPRES Zie;
- elck ----/

BLAECKEN ENDE BERNEN = taut. brandstichten.
- incendo III;
- brûler; incendier; mettre le feu à; éduire en cendres;
- brandstiften;
- raise fire;
- incendiar; quemar; reducir a cenizas;

vpl.: T1/348.

BLAEDE Zie:
- van den ----/

BLAEDINGE Zie:
- blading; bladinge;----; bladinghe/

BLAEDINGE ENDE VRUCHTEN = taut. landopbrengst; vruchtgebruik.
- fructus agri; ususfructus bonorum proventus; fructus;
- rendement; produit; jouissance; usufruit; fruits; récolte;
- Ertrag des Landes; Nieszbrauch;
- yield of the field; usufruct; fruits produce;
- rendimiento; producto; rendimiento;

vpl.: T1/286,436,452; B1/23; C1/160,886.

BLAEDINGHE Zie:
- ter wettigher ---- leveren/

BLAEMTE OFT GEBRECK = taut. fout; onwaarheid; tekort.
- vitium;
- faute; erreur;

- Fehler; Mangel;
- error; fault; mistake;
- error; falta;

vpl.: T1/103.

BLAESBALC Zie:
- blaesbalck; blaesbalch; blasebalch;----/

BLAESBALCH Zie:
- blaesbalck;----; blasebalch; blaesbalc/

BLAESBALCK; BLAESBALCH; BLASEBALCH; BLAESBALC = sub. blaasbalg.
- follis;
- soufflet;
- Blasebalg;
- bellows;
- fuelle; pava;

vpl.: LoV/396; C1/430; Lo3/174.

BLAET Zie:
- blaete; blate;----/

BLAETE; BLATE; BLAET = sub. soort havik.
- species accipitris; accipiter aliquis;
- espéce d'autour;
- eine Art von Habicht;
- a kind of hawk;
- clase de azor;

vpl.: PB/III/499; PB/II/136.

BLASEBALCH Zie:
- blaesbalck; blaesbalch;----; blaesbalc/

BLAEYEN; BLAYEN = vb.1.vruchtgebruiken 2.oogsten 3.opbrengst innen.
- 1.usufructus 2.meteo III; messem facio III; colligo III 3.proventum exigo III; fusionem accipeo III;
- 1.usufruits 2.récolter 3.encaisser le produit; recouvrir le produit;
- 1.nieszbrauchen 2.ernten 3.den Ertrag erziehen;
- 1.usufruct 2.reap,harvest 3.collect the proceeds;
- 1.usufructuar 2.cosechar; recoger 3.cobrar la producción; recoger el producto;

vpl.: C2/809; T2/369,371.

BLAEYKEN = sub. blaadje.
- schedula;
- petite feuille;
- kleines Blatt;
- leaflet;
- hojuela hoja pequeña;

vpl.: PvB1/569.

BLAMMATIE Zie:
- schande ende ----/

BLAMMABLE ZEEPE = laakbare zeep; slechte zeep.
- sapo malus;
- mauvais savon;
- schlechte Seife;
- bad soap;
- jabón reprobable o de mala calidad;

vpl.: PB/IV/27.

BLAMMATIE ENDE SCHANDE = taut. schande.
- infamia;
- infamie; blâme; déshonneur;
- Schande;
- infamy;
- infamia;

vpl.: PvB1/479.

BLAMEREN Zie:
- blamerenne;----/

BLAMERENNE; BLAMEREN = vb. berispen; in kwade roep brengen; oneer aandoen; afkeuren; verwerpen.
- blasfemo I; dedecorem fero III; vitupero I; reprehendo;
- blâmer; censurer; reprendre; réprimander;
- in schlechten Ruf bringen; tadeln verweisen; miszbilligen; ablehnen;
- blame; bring into disrepute; reprehend; reprove; rule out of court;
- censurar; criticar reñir; reprender; reprobar; vituperar; desaprobar; rechazar; recusar;

vpl.: T1/24; C1/253.

BLANC Zie:
- blancke; blanke;----/

BLANCEREEL Zie:
- blandereele; blandereel;----; blandureel; brandereel; brandereele; lootwapper/

BLANCH BRABANTS = muntsoort van Brabant gelijk aan 3 oortjens.
- nummus brabantiae;
- monnaie de Brabant;
- Münze; Art Münze von Brabant;
- coin, coin of Brabant;
- moneda; moneda de Brabante;

vpl.: C1/242.

BLANCHE Zie:
- gesegelde ----/
- sonder de ----/

BLANCKE; BLANKE; BLANC = sub. zilveren munt.
- dipondius; nummus argenteus;
- monnaie ou poids de deus as pièce d'argent;
- silberne Münze;

- silver coin;
- moneda de plata;

vpl.: C1/171; Cr2/1029/7.

BLANDEREEL Zie:
- blandereele;----; blancereel; blandureel; brandereel; brandereele; lootwapper/

BLANDEREELE; BLANDEREEL; BLANCEREEL; BLANDUREEL; BRANDEREEL; BRANDEREELE; LOOTWAPPER = sub. loden bal aan een riem om daarmede al zwaaiende te slaan.
- pila plumbea amento affecta;
- balle de plomb à une lanière pour battre avec en tournant;
- Bleiball an einem Riemen den man als Kuele hantieren könnte;
- lend ball tied to a belt to beat with whilst turning;
- pelaota de plomo sujetada a una correa;

vpl.: Cr2/1334.

BLANDUREEL Zie:
- blandereele; blandereel; blancereel;----; brandereel; brandereele; lootwapper/

BLANKE Zie:
- blancke;----; blanc/

BLASEN Zie:
- den hooren ----/
- den horen ----/
- den mercturede ----/
- openbarelijck ----/

BLASFEMERINGE Zie:
- blasphemie;----/

BLASOENE = sub. wapenteken.
- insigne;
- blason;
- Waffenzeichen;
- arm-sign;
- blasón;

vpl.: PB/II/337.

BLASPHEMEERDER = sub. godslasteraar.
- blasphemator;
- blasphémateur;
- Gotteslästerer;
- blasphemer;
- blasfemador; blasfemante; blásfemo;

vpl.: PvB5/4.

BLASPHEMEREN OFT VERMALEDIJDEN = taut. honen; lasteren; vervloeken; godslasteren.
- blasphemo I; exsecror I; impie et irreligiose loqui III; maledico III;
- maudire; blasphémer; calomnier; diffamer;

- lästern; verfluchen; verleumden; gotteslästern; vermaledeien; verwünschen;
- curse; damn; blaspheme;
- blasfemar; maldecir; contre dios calumniar;

vpl.: T1/130,180; C1/335; PvB7/112; Lo4/754.

BLASPHEMIE; BLASFEMERINGE = sub. godslastering.
- blasphemia; in numen maledictum; exsecratio;
- blasphème;
- Gotteslästerung;
- blasphemy;
- blasfemia;

vpl.: C1/335, 711; PB/II/240; PvB5/5; Lo6/216; T1/180.

BLAT Zie:
- ten halde ----/
- ten halve ----/

BLATE Zie:
- blaete;----; blaet/

BLATIER = sub. kleinhandelaar.
- caupo;
- détaillant;
- Einzelhändler;
- retail-trader;
- negociante al por menor;

vpl.: PvB1/302.

BLAURE GULDEN = gouden guldens.
- florinae aureae;
- florin en or;
- goldene Gulden;
- golden guilders;
- florines de oro (of = áureos);

vpl.: BVB 176.

BLAUSEL = sub. blauwsel.
- caerulus;
- bleu;
- Blaufarbe;
- blue;
- azulete;

vpl.: PB/III/360.

BLAUW Zie:
- recht van de ---- cuijpe/

BLAUW = adi. vals; vervalst; uitgeput.
- fraudulentus; falsus; lacessitus lacesso III;ppf. vexatus; vexo I ppf.;
- faussé;
- falsch; verfälscht; erschöpft;
- false; falsified; forged; exhausted;
- viciado; gastado; marchitado;

vpl.: MGG 112.

BLA

BLAUW CROONE = oude zilveren muntsoort geslagen in Frankrijk, gelijk aan 13 stuivers en 1 plecke van Brabant; stallaert: croon, croene sub.fem. een gouden en ook een zilveren munt onder deze benaming waarschijnlijk voor het eerst in Frankrijk onder Philips van Valois 1328 - 1350, en later in verscheidene landen onder deze naam geslagen.
- nummus argentum signatum in Francia;
- monnaie d'argent monnayé en France;
- Münze, art alte silberne Münze geprägt in Frankreich;
- coin, old silver coin stroken in France;
- moneda, moneda antigua de plata y acuñada en Francia;

vpl.: C1/241.

BLAUW ENDE CAAL = onduidelijk; versleten; vervalst; uitgeput; achterhaald.
- contritus;
- peu lisible; raturé;
- verschlissen; abgeschabt;
- worn-out;
- viciado; agotado; alcanzado; versleten = manoseado;fig.;

vpl.: MGG 112.

BLAUWE ENDE ROODE PLAMPEN OFT STEENKENS = blauwe of rode steentjes, 15,5 x 6,6 x 4,4 cm.
- lapides parvi caerulei vel ruberes 15,5x6,6x4,4 cm.;
- petites briques rouges et bleues, 15,5x6,6x4,4 cm.;
- blaue oder rote Steinchen, 15,5 x6,6x4,4 cm.;
- blue or red small stones, 15,5 x 6,6 x 4,4 cm.
- piedrezuelas azules o rojas, 15,5 x 6,6 x 4,4 cm.

vpl.: C1/237.

BLAUWEL Zie:
- blouwel; blouwele;----; bluwel/

BLAUWEL Zie:
- houten ----/

BLAUWEN Zie:
- onder den ---- hemel/

BLAYEN Zie:
- blaeyen;----/

BLAYER = sub. vruchtgebruiker.
- usufructuarius;
- usufruitier;
- Nieszbraucher;
- usufructuary;
- usufructuario; usuario;

vpl.: C2/809.

BLE

BLAYKE = sub. bladspiegel.
- scheda; scida;
- feuille; page;
- Seite;
- page;
- cuartilla; hoja; pliego;

vpl.: T1/74.

BLECK = hom.sub.1. plaat; bord; publicatiebord 2.ganserik; zilverschoon(kruid)
- 1.lamina 2.tabula ad publicandum 3.potentilla anserina;
- 1.plaque 2.tableau de publication d'affichage 3.potentille (anserine)
- 1.Aushängeschild 2.schwarzes Brett 3.Gänsefingerkraut;
- 1.sign-board 2.publication board 3.silverweed;
- 1.tabla 2.cartelera de publicación 3.argentina;

vpl.: Lo1/584; PB/III/360; C1/411

BLECKE Zie:
- plackaert; placaert; plackert; placaet;----/

BLECKEN; BLEKKEN; PLECKEN = vb. de heide afvlaggen.
- abscido III caespites ericetosos; seco I glebas ericaeas;
- couper; lever; tailler des mottes de bruyère;
- Plaggen Heide abstechen;
- cut sods of heath;
- cortar el brezal; quitar céspedes ericáceos;

vpl.: BKB 4,14.

BLECKEN OFT BRIEVEN = plakkaten of brieven.
- libellus aut litterae;
- plaques ou lettres;
- Plakate oder Briefe;
- posters or letters;
- carteles o cartas;

vpl.: C1/390.

BLECKSLAGER = sub. blikslager.
- faber ferrarius;
- ferblantier;
- Blechschläger;
- tinman;
- hojalatero;

vpl.: PvB10/212.

BLECKT = afvlagt,de heide, waarbij het bovenste deel van de heide werd afgemaaid als "strouwsel" cq.strooisel in de koestal.
- detraho III partem superiorem bryae silvestris; aptam substramen in bubile;
- part supérieur de la bruyère qui une fois coupé, servait comme litière dans la vacherie;
- den oberen Teil der Heide abmä-

hen für Streusel im Kuhstall;
- mow the upper part of the heath for litter in the cow-house;
- parte superior del brezal que, una vez cortada, servia como cama en el corral de vacas;
vpl.: BKB 4.

BLECKWERCK Zie:
- bleeckwerk;---- in sijnen saisoene/

BLEEC Zie:
- bleycke; bleke;----; bleijke; bleecvelt; bleicvelt/

BLEEC ENDE ONTDAEN = taut. ontzet; verward.
- perturbatus;
- pâle et défait;
- entsetzt; verwirrt;
- aghast; entangled;
- pálido y confuso;
vpl.: T1/371.

BLEECKAERT = sub. rode wijnsoort.
- species vini rubri;
- sorte du vin rouge;
- rote Weinsorte;
- kind of red wine;
- suerte de vino rojo;
vpl.: PvB6/466.

BLEECKEN = vb. blijken.
- appareo II;
- être évident; paraître;
- sich zeigen;
- appear; be evident;
- evidenciarse; ponerse en evidencia;
vpl.: T2/24.

BLEECVELT Zie:
- bleyke; bleke; bleec ; bleijke; ----; bleicvelt/

BLEECKWERCK IN SIJNEN SAISOENE; BLECKWERCK = kapwerk in zijn jaargetijde.
- amputatio in tempore anni suo;
- la coupe de l'arbre en sa saison;
- Bäume putzen in der geeigneten Jahreszeit;
- chopping-work in the proper season;
- la corta de árboles en su época;
vpl.: LoV/58.

BLEICVELT Zie:
- bleyke; bleke; bleec; bleijke; bleecvelt;----/

BLEIJCKEN Zie:
- ane den worp ----/

BLEIJCKERIJE; BLEYCKERIJE = sub. blekerij; bleekveld; grasveld waarop gebleekt wordt.
- fullonica; arca insolationi linteorum inserviens;
- blanchisserie; pré;
- Bleichplatz; Bleichanstalt; Bleijche;
- bleach-field; bleach;house;
- lavadero; campo donde se blanquea ellienzo;
vpl.: Lo3/414; PB/III/157; T2/148.

BLEKE Zie:
- bleycke;----; bleec; bleijke; bleecvelt; bleicvelt/

BLEIJKE Zie:
- bleycke; bleke; bleec;----; bleecvelt; bleicvelt/

BLEKKEN Zie:
- blecken;----; plecken/

BLENT Zie:
- blijndt; blijnt; blint;----/

BLESSINGE Zie:
- blussinge; blussinghe;----/

BLEUTINGHE; BLUETINGE; BLOTINGE; BLOOTINGHE = sub.pacht; inkomen.
- conductio; redemptio; merces; vectigal;
- ferme; bail; affermage; location; fermage; saisine;
- Pacht; Einkommen; Miete;
- lease; rent; income;
- arriendo; arrendamiento; ingresos; alquiler;
vpl.: Cu1/10; C1/127, 150, 278.

BLEVEN Zie:
- daerinne ---- harderende/

BLEVEN, TOECOMEN, GESUCCEDEERT, GEDAELT ENDE GESTORVEN = taut. onherroepelijk overgaan.
- transeo IV irrevocabile;
- transférer irrévocablement;
- übertragen; übergehen; vererben;
- transfer irrevocably;
- transferir irrevocablemente;
vpl.: T1/79.

BLEYKE; BLEKE; BLEEC; BLEIJKE; BLEECVELT; BLEICVELT + sub. bleek; grasveld waarop linnen gebleekt wordt; bleekveld.
- area insolationi linteorum inserviens;
- pré;
- Bleiche; Bleichplatz;
- bleach-field;
- campo donde se blanquea el lienzo;
vpl.: T2/148.

BLEYCKERYE Zie:
- bleijckerije;----/

BLICKENDE Zie:
- met ---- aensicht/

BLIDELIC Zie:
- blijdelijc;----; blidelike/

BLIDELIKE Zie:
- blijdelijc; blidelijc;----/

BLIEVEN; BLIVEN = vb. blijven.
- maneo II; subsisto III;
- rester;
- bleiben;
- stay;
- quedarse; permanecer;

vpl.: BVB 28; MGG 7; LPS 37.

BLIJCKEN Zie:
- doen ----/

BLIJCKENDE Zie:
- met ---- penninck/

BLIJCKENDE PENNINCK = blinkend geldstuk.
- nummus nitens;
- pièce de monnaie brillante;
- blinkendes Geldstück;
- glittering coin;
- una moneda brillante;

vpl.: Cr2/1029/5.

BLIJCKENDEN Zie:
- met ---- aenschijne/
- met ---- aensicht/

BLIJCKERSACCIJSE = verbruiksbelasting op het bleken van katoen.
- tributum in usu insolationis sindonis;
- impôt sur les consommations de blanchir coton;
- Verbrauchssteuer auf dem bleichen von Baumwolle;
- tax for bleaching of cotton;
- impuestos de consumo por blanquear algodón;

vpl.: PvB6/101.

BLIJCKINGHE; BLYCKINGE = sub. hetgeen aantoonbaar is; bewijs.
- quod demonstrabile est; argumentum;
- ce qui est démontrable; preuve;
- was nachweisbar ist; Beweis;
- demonstrable; proof;
- lo que está demostrable; prueba; evidencia;

vpl.: C1/459; PB/III/279.

BLIJDELIJC; BLIDELIJC; BLIDELIKE = adv. vrolijk; genoeglijk; opgeruimd.
- vigilans; alacer; remissus;
- gai;
- munter;
- pleasant;
- alegremente;

vpl.: T2/6.

BLIJFUENE OFT LANTSCHEPE = taut. schepen in een dorpsgemeente.
- scabinus vici;
- échevin de village;
- Schöffe einer Dorfsgemeinde;
- sheriff of a village;
- regidor de uno pueblecito;

vpl.: PvB1/446.

BLIJNDT; BLIJNT; BLINT; BLENT = adi. blind.
- caecus; oculis captus;
- aveugle;
- blind;
- blind;
- ciego; invidente;

vpl.: T1/62, 140, 616; T2/39,196.

BLIJNT Zie:
- blijndt;----; blint; blent/

BLIJVEN Zie:
- gherasteert ocht gehouden ---- vor die claghe/
- in bewaerder hant doen ----/
- in gebreck ----/
- in hachten ----/
- in merringen ende vertrecke----/
- in mora ----/
- obstinaet ----/
- onghegoeyt ----/
- ori ende quyte ----/
- stedevast te ----/
- tschepe te ----/

BLIJVEN IN HACHTEN = in verzekerde bewaring blijven.
- in custodia confirmato remanere;
- rester en détention;
- im sichern Gewahrsam bleiben;
- keep in custody;
- sufrir detención;

vpl.: C1/389.

BLIJVEN SONDER VERBORTE = niets verbeuren.
- non amitto III;
- ne forfaire rien;
- nichts einbüssen;
- forfeir nothing;
- no perder nada;

vpl.: Lo7/64.

BLINCKENDE Zie:
- klinckende en ---- penningen/
- met ---- penningen/

BLINCKENDE EN KLINCKENDE PENNINGEN = taut. gemunt geld; gerede kooppenningen; klinkende munt.
- pecunia signata; nummi praesentes;
- espéces sonnantes et luisantes;
- klingende Münzen;
- specie; hard cash;
- dinero contante y sonante;

vpl.: LoV/218; vdV 58; B1; C2/892.

BLINDE HEIJMINGHE = dichte, ondoorzichtige schutting.
- maceria qua perspici non potest;
- clôture orbe;
- undurchsichtiger Zaun;
- untransparant fence;
- una empalizada cerrada y opaca;

vpl.: C1/615.

BLINDE VENSTEREN = dichtgemetselde venstergaten.
- fenestrae sarcitae, fenestella impervia in muro;
- fausses fenêtres; fenêtres closes;
- zugemauerte Fenster(löcher);
- sham-window; blind windows;
- alfeizares tapiados; casillas tapiadas en un muro;

vpl.: C1/615, 183.

BLINT Zie:
- blijndt; blijnt;----; blent/

BLIVE Zie:
- blieven; bliven;----/

BLIVEN Zie:
- blieven;----/
- in hant doen ----/
- ongelast ----/
- sijne leefdaghe lanck infaem ----/

BLIVERSCAP Zie:
- actie daarmede men heyscht die peijne van eenen compromisse oft ---- oft submissien/

BLIVERSCAP OFT SUBMISSIEN Zie:
- actie dairmede men heyscht die peijne van eenen compromisse oft ----/

BLYCKINGE Zie:
- blijckinghe ----/

BLOCADE OFTE BLOCUS = taut. blokkade.
- obsessio;
- blocus;
- Blockade;
- blockade;
- bloqueo;

vpl.: PvB7/371.

BLOCK Zie:
- officie van den ----/

BLOCKE Zie:
- ijzere ----/

BLOCKE OFT KISTE = taut. offerblok.
- truncus ecclesiae;
- tronc d'église;
- Opferstock;
- alms-box;
- cepo; cepillo;

vpl.: PB/III/140.

BLOCKE PLACKEN = sub.pl. turfvelden van een bepaalde maat.
- terra cespitia alicuius mensurae;
- une certaine pièce de tourbière;
- Torfgebiet einer bestimmten Grösse;
- peatfield of a certain size;
- una parcela de turbera de ciertas dimensiones;

vpl.: DKB 1.

BLOCKEEL DEELEN OFT MAET = taut. kleine stukken vierkant hout die in de muur worden gemetseld om er een kram, duimijzer enz. in te slaan.
- abturamenta;
- tampon;
- kleine Stücke viereckiges Holz;
- small pieces square wood;
- tacó;

vpl.: PB/III/445.

BLOCKEELHOUDT; BLOCKETHOUT = sub. klein stuk vierkant hout dat in de muur gemetseld wordt om er een kram of duimijzer in te slaan.
- obturamentum;
- tampon;
- kleines Stück viereckiges Holz;
- small piece square wood;
- taco;

vpl.: PB/III/445.

BLOCKEN Zie:
- ijsere ----/

BLOCKETHOUT Zie:
- blockeelhoudt;----/

BLOCUS Zie:
- blocade ofte ----/

BLOED Zie:
- naaste ---- erft het goed/
- goeden sterven op den naesten ---- levende/

BLOEDE Zie:
- clerck; clerq van den ----/
- die van maescapswegen van den ---- zijn/
- misdaet uijt heeten ----/
- misdaet uijt opsette met coelen ----/
- naerder in ---- bestaen/
- naerder van den ---- dan die coopere/
- naerhede van ----/
- naerheijt van ----/

BLOEDEGE; BLOEDIGE LEENE = leengoederen met hoge rechtsmacht; bloedleen waarvan de leenman de hoge heerlijkheid bezit en beschikt over leven en dood.
- beneficia iurisdictione magna; beneficium sanguinis;
- fiefs de sang, qui ont haute juri-

diction, dont l'homme de fief possède la haute seigneurie et prend et donne la vie;
- Lehnsgüter mit hoher Jurisdiktion;
- blood-fief;
- feudo de sangre con alta jurisdicción, en el cual el vasalla tenia el alto senorió y desponia de vida y muerte;

vpl.: Lo6/248, 368.

BLOEDELIJCK QUETSEN = bloedig verwonden.
- atrociter vulnerare;
- blesser avec effusion de sang;
- blutig verletzen;
- injure bloody;
- herir cruelmente;

vpl.: Lo4/168.

BLOEDIGE LEENE Zie:
- bloedege ----/

BLOEDIGHE OFF BENDIGHE WONDE = bloedige of schrammige wonde.
- vulnus cruentum aut leve;
- une blessure saignante;
- blutige oder ritszende Wunde;
- bleeding or scratchy wound;
- herida sangrienta o desolladura;

vpl.: B/14; C2/884.

BLOEDT = sub. bloedverwantschap.
- sanguinis coniunctio;
- parenté;
- Verwandte;
- consanguinity;
- parentesco;

vpl.: B2/117; C2/1029.

BLOEDT LAETEN SONDER WAPENE = bloedig verwonden zonder van een wapen gebruik te maken.
- sine telo sanguinem fundere;
- saigner sans armes;
- blutig verwunden ohne Waffen;
- injure bloody without a weapon;
- herir de una manera sangriente sin hacer uso de armas;

vpl.: LoV/312; Lo6/220.

BLOEDT LATEN; BLOET LAETEN = bloed verliezen.
- sanguinem perdere;
- perdre du sang;
- Blut verlieren;
- bleed;
- perder sangre;

vpl.: Lo6/220.

BLOEDTOPWAERTS Zie:
- 't naeste ----/

BLOEDTREIJSEN SONDER VERMINCKEN = bloedvergieten zonder verminking.
- caedes sine imminutione corporis;

- saigner sans mutiler;
- blutvergiessen ohne zu verstümmeln;
- bloodshed without mutilation;
- hacer correr sangre sin mutilar;

vpl.: LoV/312.

BLOEDTWEGEN Zie:
- naederschap van ----/

BLOEDTS Zie:
- van ---- oft houwelijcksweghen ten derden lede/

BLOEDTSWEGHEN Zie:
- naderschappe van ---- binnen s'jaars te doen/
- vertijder van ----/

BLOELATENS TOE Zie:
- gequetst tot ----/

BLOEME OFT MELEN = taut. gemalen graan.
- frumentum molitum;
- blé moulu;
- gemahltes Getreide;
- ground corn;
- flor de harina; granos molturados;

vpl.: PvB6/141.

BLOET Zie:
- aen huysen op ----/
- d'naeste ----/
- niet toeghegaen om d'---- te versteken/
- sonder ---- reysen/

BLOET = adi. bloot. bloet van = zonder.
- nudus;
- dépourvu; privé de; sans moyens;
- entblösst von;
- nude;
- desnudo de;

vpl.: C3/104.

BLOETLATENS Zie:
- tot ---- toe/
- quetsen tot ---- toe/

BLOETREEST Zie:
- bloetrijse; bloetrenne; bloetrinne; bloetreise; bloetrise; bloetrijs; bloetrissene; bloetritse; bloetrese;----; bloetreisen; bloetrespe/

BLOETREIJSEN; BLOETRIJSEN; BLOETREYSEN = v b. bloedig verwonden; iemands bloed storten.
- cruente vulnero I; effundo III sanguinem; infligo III cruentum vulnus;
- blesser sanglantement; porter à quelqu'un des blessures sanglantes; blesser quelqu'un jusqu' au sang;

- blutig verwunden; verletzen;
- to injure; to hurt bloodely; wound till the blood comes;
- herir sangrientamente; a sestar a uno heridas sangrientes;

vpl.: Cr2/1070; T1/338; C1/336.

BLOETREISE Zie:
- bloetrijse; bloetrenne; bloetrinne ----; bloetrise; bloetrijs; bloetrissene; bloetritse; bloetrese; bloetreest; bloetreisen; bloetrespe/

BLOETREISEN Zie:
- bloetrijse; bloetrenne; bloetrinne; bloetreise; bloetrise; bloetrijs; bloetrissene; bloetritse; bloetrese; bloetreest; ----; bloetrespe/

BLOETRENNE Zie:
- bloetrijse; ----; bloetrinne; bloetreise; bloetrise; bloetrijs; bloetrissene; bloetritse; bloetrese; bloetreest; bloetreisen; bloetrespe/

BLOETRESE Zie:
- bloetrijse; bloetrenne; bloetrinne; bloetreise; bloetrise; bloetrijs; bloetrissene; bloetritse; ----; bloetreest; bloetreisen; bloetrespe/

BLOETRESPE Zie:
- bloetrijse; bloetrenne; bloetrinne; bloetreise; bloetrise; bloetrijs; bloetrissene; bloetritse; bloetrese; bloetreest; bloetreisen; ----/

BLOETREYSEN Zie:
- totten ---- toe/
- bloetreijsen; bloetrijsen; ----/

BLOETREYSEN ENDE QUETSEN = taut. bloedig verwonden.
- saucio I;
- blesser atrocement;
- blutig verwunden;
- wound injure; hurt bloody;
- herir atrozamente;

vpl.: T1/76.

BLOETREYSEN ENDE VERMENCKEN = taut. verminken.
- trunco I;
- mutiler; estropier;
- verstümmeln;
- maim; mutilate;
- mutilar; estropear; lisiar;

vpl.: T1/338.

BLOETRIJS Zie:
- bloetrijse; bloetrenne; bloetrinne; bloetreise; bloetrise; ----; bloetrissene; bloetritse; bloetrese, bloetreest; bloetreisen;

bloetrespe/

BLOETRIJSE; BLOETRENNE; BLOETRINNE; BLOETREISE; BLOETRISE; BLOETRIJS; BLOETRISSENE; BLOETRITSE; BLOETRESE; BLOETREEST; BLOETREISEN; BLOETRESPE = sub. bloedende wonde of schram.
- cruentum vulnus;
- blessure saignante ou égratignure
- blutende Wunde;
- a bleeding wound;
- herida o desolladura sangrienta;

vpl.: C1/336.

BLOETRINNE Zie:
- bloetrijse; bloetrenne; ----; bloetreise; bloetrise; bloetrijs; bloetrissene; bloetritse; bloetrese; bloetreest; bloetreisen; bloetrespe/

BLOETRISE Zie:
- bloetrijse; bloetrenne; bloetrinne bloetreise; ----; bloetrijs; bloetrissene; bloetritse; bloetrese; bloetreest; bloetreisen; bloetrespe/

BLOETRISSENE Zie:
- bloetrijse; bloetrenne; bloetrinne; bloetreise; bloetrise; bloetrijs; ----; bloetritse; bloetrese; bloetreest; bloetreisen; bloetrespe/

BLOETRITSE Zie:
- bloetrijse; bloetrenne; bloetrinne; bloetreise; bloetrise; bloetrijs; bloetrissene; ----; bloetrese; bloetreest; bloetreisen; bloetrespe/

BLOETS Zie:
- van ---- ofte maegschap/

BLOEDSTORTINGE; BLOETSTORTINGE = sub. bloedvergieting.
- strages; effusio sanguinis;
- effusion de sang;
- Blutvergieszung;
- bloodshed;
- derramiento de sangre; efusión de sangre;

vpl.: PvB1/243, 443.

BLOETSEL Zie:
- bloetsele; ----; bloitsel/

BLOETSELE; BLOETSEL; BLOITSEL = sub. broedsel.
- fetus;
- couvée;
- Brut;
- brood;
- pollazón; empolladura;

vpl.: PB/II/137.

BLOETSTORTEN Zie:
- sonder ----/

BLOETSTORTINGE Zie:
- bloedstortinge;----/

BLOETSWEGE Zie:
- naerheyt van ----/

BLOETSWEGHEN Zie:
- andernaeste van ----/
- erfgenaemen van ----/
- naederschap ende calengieringe van ----/
- naderschap van ----/
- naerhede van ----/
- naerschappe van ----/
- van ----/
- verlijder van ----/

BLOETTEN Zie:
- blooten;----; bloten/

BLOETVRIENDEN = sub.pl. bloedverwanten.
- consanguinei; cognati; proximi;
- parenté;
- Blutsverwandter; Blutsfreunde;
- relatives;
- parientes; deudos;

vpl.: C1/558.

BLOETVRINDEN Zie:
- naeste ---- van de weesen/

BLOITSEL Zie:
- bloetsele; bloetsel;----/

BLOOT PLACKEN = sub.pl. maagdelijke turfvelden.
- terra cespitia rudis atque integra;
- tourbière vierge; qui n'a pas été exploitée;
- jungfräuliches Torffeld;
- virgin peatfield;
- yacimiento de turba sin explotar;

vpl.: DKB 31.

BLOOTE ENDE NAECKTE ERFFMAN = taut. blooteigenaar.
- possessor solus;
- nu-propriéttaire;
- nackter Eigentümer;
- mere proprietor;
- mero propietario; propietario escueto;

vpl.: C1/105/6.

BLOOTE OFT VUYLVELLE = taut. ongelooide huid.
- pellis inconfecta;
- peau qui n'est pas tannée;
- ungegerbte Haut;
- untanned, raw, skin;
- cuero sin curtir;

vpl.:

BLOOTE PROPRIETEYT = blooteigendom.

- proprietas nuda;
- propriété nue;
- blosze Eigentum;
- bare property;
- simple propriedad; mera propriedad;

vpl.: C2/816.

BLOOTEN Zie:
- d'erve ---- van bomen /

BLOOTEN; BLOETTEN; BLOTEN = vb. ontdoen van; verwijderen; rooien; ruimen; kappen van bomen; de vruchten van een akker inzamelen.
- denudo I; amoveo II; nudo I; eradico I; incideo III;
- enlever; emporter; dénuder; exploiter; couper; abattre; aligner; récolter;
- Bäume entfernen; fortschaffen; befreien, schlagen; abhauen; kappen; entblösen; ausroden; Früchte sammeln;
- remove trees; dispose of; chop; cut; fell; heu; stub; grub; gather the fruits of the land;
- quitar; desnudar; desocupar; remover; talar; cortar; desarraigar; cosechar; recoger frutas;

vpl.: C1/16,144,661; B1/118; C2/942, 1029; B1:Ra 1495/17.

BLOOTEN BERDE = kale planken.
- tabulae nudae;
- des planches simples;
- blosse Bretter;
- naked planks ;
- desnudas tablas;

vpl.: C1/478.

BLOOTEN SCHEYMUER = onoverdekte scheidsmuur.
- murus separationis non tectus;
- mur de séparation non couvert;
- unüberdeckte Scheidemauer;
- uncovered partition-wall;
- muro de separación descubierto;

vpl.: Lo1/628.

BLOOTEN VAN BOOMEN = omhakken; rooien van bomen.
- arbores caedere;
- couper des arbres, abattre;
- ausroden von Bäumen;
- cut down trees;
- derribar; robar árboles;

vpl.: C1/144.

BLOOTER Zie:
- houwer oft ----/

BLOOTER ENDE PACHTER = taut. pachter.
- conductor; locator;
- fermier; locataire;
- Pächter; Mieter;

BLO

- tenant;
- arrendatario; recaudador; inguilino;

vpl.: PB/II/180.

BLOOTER OFTE PROPRIETARIS = taut. eigenaar.

- dominus;
- patron;
- Eigner;
- owner;
- dueño;

vpl.: PvB6/576.

BLOOTHEYT ENDE GHEBREKE VAN COURAGIE = bedeesdheid en gebrek aan moed.

- verecundia et inopia virtutis;
- timidité ou manque de courage;
- Scheu und Mangel an Mut;
- timidity and lack of courage;
- timidez y falta de coraje;

vpl.: PB/III/283.

BLOOTHOVETS Zie:

- blootshoofde;----/

BLOOTMESSEN = sub. blank mes.

- culter nudus;
- couteau blanc;
- bloszes Messer;
- naked knife;
- cuchillo blanco;

vpl.: C1/336.

BLOOTSHOOFDE ; BLOOTSHOVETS = adv. met ontbloot hoofd.

- intecto capite;
- nu-tète;
- barhäuptig; mit blossem Kopf;
- bare;headed;
- con cabeza descubierta;

vpl.: B2/92; C2/1029/1.

BLOOTWOLLE = zuivere wol.

- lana pura;
- laine pure;
- reine Wolle;
- pure wool;
- lana pura; lana genuina;

vpl.: PB/IV/103.

BLOTE = sub. geschoren schaapsvel

- vellus rasura ovis;
- toison tondu;
- gescheertes Schaffell;
- shaved sheepskin;
- piel de oveja malparado;

vpl.: PvBIII/367.

BLOTEN Zie:

- blooten; bloeten;----/

BLOTINGE Zie:

- bleutinge; bluetinge;----; blootinghe/

BLOOTINGHE Zie:

- bleutinghe; bluetinge; blotinge; ----/

BNE

BLOUWEL; BLOUWELE; BLAUWEL BLUWEL = sub. klopper; houten stamper.

- pulsator; instrumentum quo pulsatur; pistillum ligneum;
- battoir; broyeur en bois;
- Schläger; holzener Stampfer;
- blower; beater; wooden pestle;
- aldaba; aldabón; maceta; criada; mazo de madera;

vpl.: LoV/396; Lo3/176; C1/430.

BLOUWELE Zie:

- blouwel ----/

BLUETINGE Zie:

- bleutinghe;----; blotinge/

BLUSSINGE; BLUSSINGHE; BLESSINGE = sub. delging.

- extinctio;
- amortissement;
- Tilgung;
- extinction;
- extinción; pago;

vpl.: Cr2/1054.

BLUSSINGHE Zie:

- blussinge;----; blessinge/

BLUTSEN OFT SLAEN = taut. afranselen.

- mulco I;
- étriller; rosser;
- verprügeln;
- flog; thrash; trounce;
- aporrear; castigar; pegar;

vpl.: T1/76.

BLUWEL Zie:

- blouwel; blouwele; blauwel;----/

BLYCKINGHE = sub. bewijs.

- argumentum; ratio;
- preuve;
- Beweis;
- proof;
- prueba; evidencia;

vpl.: C2/882; B1/5; PB/III/279.

BLYFFEN Zie:

- doet ----/

BLYNDE = sub. vensterluik.

- foricula; lucem reprimens;
- volet;
- Fensterladen;
- shutter;
- contraventana; puertaventana;

vpl.: B1/44, C2/890.

BNEPENS COPPEN = ineengedrukte geblutste inhoudsmaten.

- mensurae angusta;
- mesures de capacité imprimés;
- gequetste Inhaltsmassen;
- cramped cubics measures;
- mesquinos medidas de capacidad;

vpl.: SKB 8.

BOCASYNE OFT BOUCQUERALE = taut. geweven stof uit geitenhaar.
- texti le ex villis caprinis;
- étoffe tissée de poil de chêvre camelot;
- Webstoff aus Ziegenhaar;
- stuff woven of goat's hair;
- tela tejido por pelo de cabra;

vpl.: PvB1/246.

BOCHT; GEOLE; GEOOL; GIOLE; GEVANGE; GEVANGENISSE; GEVANCNISSE; GEVENKENISSE; GEVENCNISSE; GEVANVENHUUS; STEEN; KERKERSTEEN; KERKER; KAERKER; CARKER; CAERKER; COT = sub. gevangenis; schuthok.
- carcer; custodia; vincula;
- prison;
- Schutzloch; Gefängnis;
- fence-house; fence-shed; prison;
- cárcel; prisión; calabozo;

vpl.: T2/369.

BOCKHOUDER = sub. houder van bokken ter dekking.
- possessor hircorum, caperorum;
- possesseur de boucs;
- Inhaber von Böcken zur Deckung;
- keeper of billy-goats;
- tenedor de cabrones por cubrición;

vpl.: C1/321.

BOCKING Zie:
- bouckinck; bucking; buckem;---- bocxhorinck; bucquing; boxhoren buxhoren; boxhorn/

BOCXHORINCK Zie:
- bouckinck; bucking; buckem;bockinc;----; bucquing; boxhoren; buxhoren; boxhorn/

BODDRAGHER; BODDREGER; BUDDRAGER = sub. zilveren muntsoort, volgens Stallaert een brabandse pleck, geslagen onder hertog Antonis (1405-1415) gelijk aan 7 vlieschoten.
- nummus argenteus; apud varios varius, percussus in Brabantia;
- monnaie d'argent nommé "boddrager" égal à 7 "vlieschoten", monnaie sous le duc Antoine de Brabant 1405-1415;
- silberne Münzsorte, geprägt unter Herzog Antonius von Brabant 1405-1415;
- silver coinage, owing to Stallaert a brabant coin, minted under duke Antony 1405-1415;
- clase de moneda de plata Brabante;

vpl.: C1/241.

BODDREGER Zie:
- boddragher;----; buddrager/

BODE Zie:
- messagier ofte ----/

BODE; BOEDE = sub. dienstbode; bediende; gerechtsbode; bode.
- domestica; apparitor;
- domestique; huissier; messager de justice;
- Bediente(r); Gerichtsbote;
- (maid)servant; usher;
- criado(a); emplazador; alguacil; ujier;

vpl.: LoV/302; BVB 173.

BODE; COURRIER ENDE POSTE = taut. koerier.
- nuntius; cursor;
- courrier;
- Kurier;
- courier;
- correo; estafeta;

vpl.: PB/II/337.

BODE OFT HUYSSIER = taut. deurwaarder.
- apparitor;
- huissier;
- Gerichtsvollzieher;
- process; server; usher;
- alguacil; emplazador; ujier;

vpl.: T1/562,5.

BODE ORDINARIS TE PERDE = gewone bode te paard.
- nuntius ordinarius;
- messager ordinaire à cheval;
- gewöhnlicher reiterder Bote;
- ordinary messenger on horse-back;
- mensajero ordinario a caballo;

vpl.: LPS 6.

BODE, ROYDRAGERE OFT SERGENT = taut. gerechtsdienaar.
- apparitor;
- huissier;
- Gerichtsdiener;
- constable; bailiff;
- agente judicial; esbirro; alguacil;

vpl.: T1/619.

BODEM Zie:
- mate in den ---- valschen/

BODEM; BODOM; BODUM;BOOM = sub. vloer.
- fundus;
- fond;
- Boden;
- bottom;
- suelo;

vpl.: C1/182.

BODEM(M)ERIJE = sub. overeenkomst tussen geldschieter en geldopnemer waarbij een som gelds wordt opgeschoten met beding van premie en onder verband van schip of goed of van beide. Ingeval van volledige schipbreuk verliest de geldschieter zijn recht; geldvoorschieting.
- mutatio pecuniae navi et/aut onere ut pignore; pecuniae suppedatio;
- emprunt ou bomerie d'est à dire un contract entre un bailleur et un prêteur, près de quoi fut prêté une somme d'argent avec stipulation d'une prime et sous cause du navire ou du bien ou des deux. Dans le cas de naufrage complet le bailleur perd son droit; avance d'argent;
- Geldgebervereinbarung; Geldvorstreckung;
- money-lender agreement; advance of money;
- prèstamo a la gruesa; contrato en virtud del cual se presta una cantidad de dinero contra una prima determinada y con la nave y/o la carga como garantía; en al caso de naufragio el prestamista pierde su derecho;

vpl.: Lo4/104; PvB6/262.

BODEN Zie:
- aenkomen officie ---- op andere plaatsen/
- aenkomen officie ---- op Brugge/
- aenkomen officie ---- op Brussel/
- aenkomen officie ---- op Gent/
- aenkomen officie ---- op Mechelen/
- bevrijen van ----/
- gesworen ----/
- messaigier ofte ----/

BODEN BIJ DE STADT GHECOMMITTERD OP ANDERE PLAETSEN, ANTWERPEN = functionarissen ten dienste van het stadsbestuur, die bodediensten verrichten buiten de stad, en elk bij benoeming en aanvaarding van hun ambt aan de stad schuldig werden 25 gulden, Antwerpen.
- ministri praesto magistratus urbani, qui munus apparitoris agebant extra urbem et unusquisque ad nominationem et acceptationem muneris sui urbi quinque et viginti florinas debiti erant, Antverpia;
- fonctionnaires au service de la municipalité assurant des services de messagerie hors de la ville; chacun redevable à la ville de 25 florins lors de leur nomination et entrée en fonction; Anvers;
- Funktionäre zu Diensten der Stadtverwaltung die Botediensten leisteten auszerhalb der Stadt; jeder war bei Ernennung und Antritt seines Amtes der Stadt 25 Gulden schuldig, Antwerpen;
- officials in the service of the municipality who performes carrier-services outside the town; each had to pay to the town 25 guilders at appointment and accession to his office, Antwerp;
- mensajeros, Amberes;

vpl.: C1/534.

BODEN OFT PLACCAERTDRAGERS = stadsfunctionarissen in Brussel belast met het rondbrengen van bescheiden.
- magistratus urbis in Bruxellis onerati circumferendo ta bellarum;
- messagers jurés ou porteurs de placards; Bruxelles;
- städtische Beamten in Brüssel beauftragt mit dem Austragen von Dokumenten;
- municipal officials in Brussels charged with the delivering of documents; messengers or placard-bearers;
- mensajeros o distribuidores de pedazos de papel, Bruselas;

vpl.: C1/276.

BODESCHAP Zie:
- boetschap; bootschap; boodschap bodschap; botschap;----; booschap; bosschap; boetschep; boetschepe/

BODOM Zie:
- bodem;----; bodum; boom/

BODSCHAP Zie:
- boetschap; bootschap; boodschap ----; botschap; bodeschap;booschap; bosschap; boetschep; boetschepe/

BODTDREGHER Zie:
- olde ----/

BODUM Zie:
- bodem; bodom; ----; boom/

BOEC Zie:
- boeke;----; bouc; booc;buec/

BOEC Zie:
- buecke; boeke;----; boke/

BOECBINDER Zie:
- boeckbijnder; boecbijnder;boucbinder;----/

BOECBIJNDER Zie:
- boeckbijnder;----; boucbinder; boecbinder/

BOECH Zie:
- boick;----/

BOECKBIJNDER; BOECBIJNDER; BOUCBINDER; BOECBINDER = sub. boekbinder.
- glutinator;
- relieur;
- Buchbinder;
- bookbinder;
- encuadernador de libros;

vpl.: T1/100.

BOECK Zie:
- extensie ----/
- sunterling ---- of register/
- te rolle ---- stellen/
- te ---- ende te register stellen/

BOECK ENDE NOTE HOUDEN = taut. registreren.
- in album referre;
- tenir note et registre;
- einschreiben;
- register;
- registrar;

vpl.: C1/393.

BOECK OFT KOHIER = taut. register.
- tabulae;
- registre;
- Register;
- register;
- registro;

vpl.: C1/576.

BOECKDRUCKER Zie:
- gagie ----/

BOECKE Zie:
- te ---- van den cijpier als ghevanghen doen opteekenen/
- bueck; buke;----/

BOECKEN Zie:
- claer ----/
- pertinente ----/
- privilegie ----/

BOECKGHELT = sub. geld te betalen voor aantekening in een register.
- pecunia perscriptionis;
- somme à payer pour l'enregistrement;
- Geld zu bezahlen für Einschreibung in einem Register;
- money to be paid for recording in a register;
- derecho a pagar por la anotación en un registro;

vpl.: PB/III/419.

BOECK HOUDEN Zie:
- note ende ----/

BOECKHOUDER Zie:
- contrerolleur ende ----/
- contrerolleur oft ---- van den Eeckhof/
- contrerolleur ende ---- van de wijnaccijse/
- gagie ---- van den ambachte/
- gagie ---- van den prijzen van de graenen/
- gagie ---- van de vrijschippersbieren/

BOECKRECHT = sub. recht bij leenverhef toekomende aan de klerk van de leenhof voor het registreren van het verheven leen cq. boeking van een leenverheffing.
- ius quod scriba recipit in relevii perscriptione, ius libelli;
- droit du relèvement d'un fief appartenant au clerc du tribunal pour registrer ce fait;
- Registraturkosten;
- right of booking;
- derectio de registro;

vpl.: C1/290; B2/250.

BOECKSACK; BOECSAC = sub. een tas om een gebedenboek in te dragen.
- sinus libri precationum;
- un sac avec un livre de prières;
- eine Tasche für ein Gebetbuch;
- prayerbook-bag;
- bolsa de oracional;

vpl.: C1/431.

BOECKSCHULD = sub. schuld opgetekend in de boekhouding.
- debitum notatum in tabulis;
- dette notée en registre;
- Buchschuld;
- debt registered in the bookkeeping;
- deuda registrada en los libros;

vpl.: C2/789.

BOEKWEIT Zie:
- boeckweijt; boeckweye;----/

BOECKWEYE Zie:
- boeckweijt;----; boekweit/

BOECKWEIJT; BOECKWEYE;BOECWEIT = sub. boekwijt.
- fagopyrum; fagotriticum; faginum; frumentum q.d.B.polygonum fagopyrum;
- blé sarrasin; blé noir;
- Buchweizen;
- buck-weat;
- alforfón; trigo morisco;

vpl.: DKB 4; PB/2/15.

BOECSAC Zie:
- boecksack;----/

BOEDE Zie:
- bode;----/

BOEDEN Zie:
- kuijcksen ----/

BOEGE; BOGE; BOOCH; BOGHE = sub. boog, schietwerktuig.
- arcus;
- arc;
- Bogen;
- bow;
- arco; ballesta;

vpl.: B1/19; C2/885; C1/336; T1/500.

BOEGHMAECKER VAN DE GROOTE GULDE = boogmaker van het grote Gilde.
- fabricator arci collegii magni;
- arbalétrier de la grande gilde;
- Bogenverfertiger von den groszen Gilde;
- bow-maker of the grand guild;
- hacedor de arcos del gremio grande;

vpl.: C1/205.

BOEK Zie:
- principaelen ----/

BOEK IN QUARTO = boek cq. papiermaat, in quarto formaat.
- in forma quaternaria;
- livre in quarto;
- bestimmte Buch- bzw. Papiermasz;
- certain book- resp. papermeasure;
- libro en tamaño en cuarto;

vpl.: MGG 201.

BOEKE Zie:
- buecke;----; boec; boke/

BOEKE; BOEC; BOUC; BOOC; BUEC = sub. boek.
- liber;
- livre;
- Buch;
- book;
- libro;

vpl.: T2/290.

BOEKHOUDER Zie:
- aenkomen officie controlleur ende ---- wijnaccijse/

BOEL; BOELKEN; BOELE; BOILE = sub. bijzit; deerne; hoer; slet.
- amans; concubina; meretrix; mulier impudica;
- catin; concubine; gouine; prostituée; putain; traînée; vadrouille;
- Lotterdirne; Hure; Konkubine;
- concubine; slaet; trollop; prostitute; whore;
- meretriz; prostituta; puta; ramera; concubina; manceba pelandusea;

vpl.: T1/283,504,45.

BOELE Zie:
- boel; boelken;----; boile/

BOELE = sub. minnaar.
- procus;
- amant;
- Geliebte;
- lover;
- hombre; putero; putáñero;

vpl.: T1/280.

BOELEN Zie:
- onreijnder ---- ende deernen/

BOELKEN Zie:
- boel;----; boele; boile/

BOELSCHAP OFT CONCUBINAETSCHAP = taut. concubinaat.
- concubinatus;
- concubinage;
- Konkubinat;
- concubinage;
- concubinato;

vpl.: PB/II/246.

BOELSCHAP OFT FORMATIE = taut. ontucht; buitenechtelijke samenleving.
- fornicatio et concubinatus;
- fornication ou concubinage;
- Unzucht und Konkubinat;
- fornication and concubinage;
- fornicación y concubinato;

vpl.: C1/380.

BOEM; BOOM = sub. boom.
- arbor;
- arbre;
- Baum;
- tree;
- árbol;

vpl.: BVB 35.

BOEMKEN = sub.dim. boompje.
- arbuscula;
- petit arbre;
- Bäumchen;
- little tree;
- arbolito;

vpl.: BVB 21,22.

BOENDER Zie:
- bondersche; bonder; boenre; ----; bunder; buender; buynder/

BOENDEREN Zie:
- roijen oft ----/

BOENRE Zie:
- bondersche; bonder;----; boender; bunder; buender;buynder/

BOERDEN Zie:
- in ---- ende in speele/

BOERDEN = vb. wegnemen.
- aufero III;
- enlever; ôter;
- fortnehmen;
- take away;

- quitar; llevarse;
vpl.: PB/III/193.

BOERDEN OFT GENUECHTEN = taut. grap; klucht.
- delectatio;
- bouffonnerie; farce; plaisanterie
- Farce; Schwank; Spass;
- farce; joke;
- broma; chanza; farsa;
vpl.: T1/157.

BOERE Zie:
- quade condicie ende ----/

BOEREN Zie:
- bueren; boren; ----; beuren/

BOERENCAFFA = sub. boerenzijde.
- bombycina rustica;
- soie de paysan;
- Bauernseide;
- farm-silk;
- seda rustical;
vpl.: PB/III/361.

BOERENWECH = sub. weg door de akkers.
- via agraria;
- chemin à travers les champs;
- Bauernweg; Landweg;
- agricultural road;
- camino por los campos;
vpl.: T1/256.

BOESOENGEREN Zie:
- bezoengieren; besoengeren;---- besongeren; besoenieren/

BOETE Zie:
- arbitraele ----/
- vervallen in een ---- /
- van enen wech tot ----/

BOETE ENDE PENE = taut. boete.
- poena;
- amende et peine;
- Geldstrafe;
- fine;
- multa;
vpl.: C1/260.

BOETE OFT MULCTE = taut. boete.
- multa;
- amende;
- Geldstrafe;
- fine;
- multas;
vpl.: Pl.RG/12.

BOETE OFTE AMENDE = taut. boete.
- mulcta;
- amende;
- Büsse;
- fine;
- multa;
vpl.: LPS 851.

BOETEN Zie:
- pecunelle penen oft ----/

BOETEN ENDE POENEN = taut. boeten.
- mulctae et poenae;
- amende;
- Geldstrafe;
- fines;
- multas;
vpl.: Pl.RG/11; Pl.Bra/36; B1.

BOETEN OFT PECUNIELLE PENEN = taut. geldboeten.
- multa;
- amendes; pécuniaires;
- Geldstrafen;
- fines;
- multas; penas pecuniarias;
vpl.: PB/II/328.

BOETENS EN POENE = straffen en boeten.
- poenae ac multae;
- punitions et amendes;
- Strafen und Buszen;
- punishments and penitences;
- penas y multas;
vpl.: SKB 23.

BOETMEESTER = functionaris te Leuven belast met inning der boeten.
- minister civitatis Leovaniae praepositus ad recipiendum multas satisfactiones; arcarius, dispensator multarum;
- caissier des amendes;
- Funktionär in Löwen, beauftragt mit der Einkassierung der Geldstrafen;
- official in Louvain for collection of fines;
- funcionario de Lovaina encargado de cobrar las multas cobrador de multas en Lovaina;
vpl.: C1/296.

BOETSCHAP; BOOTSCHAP; BOODSCHAP; BODSCHAP; BOTSCHAP; BODESCHAP; BOOSSCHAP; BOSSCHAP; BOETSCHEP; BOETSCHEPE = sub. boodschap.
- nuncius;
- message;
- Besorgung;
- message; errand;
- mensaje; noticia; recado; mandado; encargo; aviso;
vpl.: PB/III/283.

BOETSCHEP Zie:
- boetschap; bootschap; boodschap; bodschap; botschap; bodeschap; boosschap; bosschap; ----; boetschepe/

BOETSCHEPE Zie:
- boetschap; bootschap; boodschap;

bodschap; botschap; bodeschap; boosschap; bosschap; boetschep; ----/

BOETSGESELLE; BOOTSGESELLE = sub. zeeman; matroos.
- nauta; homo nauticus;
- homme d'équipage; matelot;
- Seemann; Matrose;
- sailor;
- marinero; marino;

vpl.: Lo4/120,162.

BOETTERE; BOTTER; BOTTERE = sub. valsspeler.
- aleator improbus; aleo fraudulentus falsus; aleae lusor fallax; deceptor; fraudator;
- tricheur aux cartes; pipeur; celui qui joue faux;
- Falschspieler;
- false player; who plays out of tune; cheater; sharper; swindler;
- fullero; jugador de ventaja; griego; tahur;

vpl.: T1/197; T2/97; Lo4/762; PB/IV/395.

BOEVEN Zie:
- daer en ----/

BOEVEN OFT RABBAUDEN = taut. boeven.
- sceleratus;
- filou; fripon; vaurien;
- Spitzbube;
- criminal; villain;
- bellaco; bergante; bribón; pícaro;

vpl.: T1/197.

BOEY Zie:
- boye; boeye;----/

BOEYE Zie:
- boye;----; boey/

BOEYEN Zie:
- sout ---- ende stapelynghen/

BOEYEN OFT YSEREN = taut. boeien.
- devincere;
- mettre les menottes;
- Fesseln;
- fetters;
- encadenar; aherrojar;

vpl.: PB/II/321.

BOEZE ENDE QUADE CONDICIE = boze en kwade hoedanigheid.
- qualitas mala;
- mauvais caractère; mauvaise condition; mauvaise qualité;
- böse Beschaffenheit;
- evil quality;
- mala condición; mala cualidad; mal carácter;

vpl.: T1/348.

BOGAARD; BOGAERD; BONGAERDT BONGERD; BOOGAARDT; BOOMGAERDE = sub. boomgaard; fruittuin.
- pomarium; viridarium;
- verger; jardin; fruitier;
- Baumgarten; Obstgarten;
- orchard;
- huerto; vergel; pomar; jardin poma lógico;

vpl.: AKB 16; BVB 173; C1/136, 322; PB/II/247.

BOGAERD Zie;
- bogaard;----; bongaerdt; bongerd; boogaardt; boomgaerde/

BOGAERDE = sub. lid ener vrije geestelijke broederschap.
- membrum sodalicii;
- membre d'une confrérie religieuse;
- Mitglied einer freien geistlichen Bruderschaft;
- member of a free spiritual confraternity, brotherhood;
- miembro de una hermandad religiosa;

vpl.: T1/189.

BOGAERT Zie:
- bempt oft ----/

BOGAGE Zie:
- bagagie; begage;----; bagaedse/

BOGEMAKER Zie:
- booghmaecker; boochmaker;---/

BOGE Zie:
- boege;----; booch; boghe/

BOGENAER Zie:
- booghspander;----/

BOGHE Zie:
- boege; boge; booch;----/

BOICK- BOECH = sub. boeg.
- prora;
- proue; bord; cap;
- Bug; Schiffsbug;
- bows;
- proa;

vpl.: PB/III/230.

BOIJEN Zie:
- sonder banden oft ----/

BOIJEN ENDE SLOTEN = handboeien
- manicae;
- chaînes; serrures; menottes; ceps; fers;
- Handfesseln; Fesseln;
- handcuffs; wristless; darbies; bracelets; chains;
- manillas; grilletes; cadenas; esposas;

vpl.: C1/659.

BOIJER OFT DOBBER = taut. boei.
- index anchoralis;
- bouée;
- Boje;
- buoy;
- boya; baliza;

vpl.: Lo4/142.

BOILE Zie:
- boel; boelken; boele;----/

BOITS-GHES(H)ELLE = sub. bootsmaat.
- nauta;
- matelot; marinier;
- Bootsgesell; Matrose;
- sailor; shipmate; messmate;
- marinero; marino;

vpl.: C1/206; PB/V/269.

BOKE Zie:
- buecke; boeke; boec;----/

BOL OFT KLOOT = taut. bal.
- pila;
- boule; balle; sphere; globe;
- Ball; Kugel;
- ball; sphere; globe;
- bola; pelota; balón;

vpl.: Lo6/220.

BOLBANE; BOLLEN = sub. balspel.
- lusus pilarum; pilae ludus; lusio pila;
- jeu de balle; jeu aux boules;
- Ballspiel;
- ball-game;
- juego de pelota;

vpl.: C1/439, 456; Lo4/8.

BOLDAVID OFT ALLONNE = taut. zeildoek.
- velum;
- toile à voiles;
- Segeltuch;
- canvas; sail-cloth;
- lona; hule;

vpl.: PvB/333.

BOLDAVID OFT CANIVETSE = taut. zeildoek; zeillinnen.
- velum;
- toile à voiles;
- Segeltuch;
- sailcloth; canvas;
- lona; hule;

vpl.: PB/III/217.

BOLGHERSCHAP; BORGERSCHAP; BURGERSCHAP = sub. burgerschap.
- civitas;
- bourgeoisie; citoyenneté; qualité de citoyen;
- Bürgerschaft;
- citizenship;
- ciudedanía; calidad de ciudadano;

vpl.: Bl:Pr.Tr/2; C2/931.

BOLINGEN OFT DARMEN = taut. ingewanden.
- intestina;
- entrailles; intestins; viscères;
- Eingeweide; Gedärme;
- bowels; intestines; entrails;
- entrañas; intestinos; tripas;

vpl.: T1/157.

BOLIOEN Zie:
- billoen; billioen; bilgioen; bulioen;----; belgioen; balioen/

BOLLEN Zie:
- bolbane;----/

BOLLINCK Zie:
- propine van ----/

BOLLINCK OFT CABELLAUW = taut. kabeljouw.
- gadus callarius;
- cabillaud; morue;
- Kabeljau;
- codfish; cod;
- bacalao; abadejo; pescada; curadillo;

vpl.: PvB 3/373; PB/IV/271.

BOLSAET = sub. wit papaverzaad.
- semen papaveris album;
- oeillette; graines de pavot blanc;
- weiszer Mohnsamen;
- white poppy-seed;
- semilla de la amapola blanca;

vpl.: PB/III/294.

BOMBAERDE; BOMBARDE = sub. bombarde; steengeschut; donderbus; krijgstuig om grote stenen weg te slingeren.
- machina muralis; bombardum;
- bombarde;
- Steingeschütz; Donnerbüchse;
- bombard; blunderbuss;
- bombarda; trabuco; instrumento para disparar piedras;

vpl.: PB/III/219; PvB1/360.

BOMBARDE Zie:
- bombaerde;----/

BOMBASIJN; BOMBAZIJN = sub. soort zwaar geribd plat weefsel van katoen.
- bombax; gossipium linum;
- bombasin; basin; futaine;
- Bombasin;
- bombasine;
- fustán; bombasí;

vpl.: Lo3/26; C1/378.

BOMBAZIJN Zie:
- bombasijn;----/

BOMERYE OFT WISSEL OP 'T HOL OFTE KIELE = scheepshypotheek.
- hypotheca navis;

BON

- hypothèque sur un navire;
- Schiffshypotheken;
- ship-mortgage;
- hipoteca naval;

vpl.: PB/III/221.

BOMEN Zie:

- d'erve blooten van ----/

BONDER Zie:

- bondersche;----; boenre; boender; bunder; buender; buynder/

BONDERSCHE; BONDER; BOENRE; BOENDER; BUNDER; BUENDER; BUYNDER = sub. bunder; hectare; oppervlaktemaat.

- hectare; iugerum;
- hectare;
- Hektar; Flächemass;
- hectare; superficial measure;
- hectárea;

vpl.: PvB6/81; PvB5/387; T1/296, 512.

BONDICH Zie:

- vast ende ----/

BONDICHEYT; BUNDIGHEIT = sub. bindendheid in rechte; geldigheid.

- auctoritas;
- validité;
- Gültigkeit;
- validity;
- validez;

vpl.: PvB1/553.

BONETGELT Zie:

- bonnettegelt; bonnetgelt;----/

BONETMAECKER; BONETTEMAKER; BONETMAKER = mutsenmaker.

- pilleorum fabricator;
- fabricant de bonnets;
- Haubenmacher;
- bonnet-maker;
- gorrero;

vpl.: PB/IV/103.

BONETMAKER Zie:

- bonetmaecker; bonettemaker;---/

BONETTEMAKER Zie:

- bonetmaecker;----;bonetmaker/

BONGAERDT Zie:

- bogaard; bogaerd; ----; bongerd boogaardt; boomgaerde/

BONGERD Zie:

- bogaard; bogaerd; bongaerdt; ----; boogaardt; boomgaerde/

BONI Zie:

- ad arbitrium ---- viri/

BONI ENDE MALI = batig en nadelig saldo.

- boni et mali;
- pertes et profits;
- Gewinn- und Verlustsaldo;

BOO

- credit- and debit balance;
- superávit y déficit;

vpl.: C1/70.

BONNETGELT; BONNETTEGELT; BONETGELT = sub. hoeden of mutsengeld, bij-inkomste voor ambtelijke hoofdbedekking.

- pecunia ad emendum pileos ; fructus pro pilleo officiali;
- denier des bonnets; revenu supplémentaire pour le couvre-chef officiel;
- Mützengeld; Nebeneinzug für amtliche Hauptbedeckung;
- bonnet money; supplementary income for official headgear;
- compensación para el gorro; ingresor extraordinarios por cubrecabezza oficial;

vpl.: C1/61; PB/IV/252.

BON(N)ETTE ENDE HOEDE = taut. muts; kap; hoed.

- pileus; capitis tegimentum;
- bonnet; couvre-chef; chapeau;
- Mütze; Kappe; Kopfbedeckung; Hut;
- cap; bonnet; headdress; hat;
- gorro; bonette; cubrecabeza; montera; sombrero;

vpl.: Lo3/186; PB/III/331; C1/431; PB/IV/41.

BONNETTEGELT Zie:

- bonnetgelt;----; bonetgelt/

BONORUM Zie:

- actio ----/
- actio interdictum quorum ----/
- actio vi raptorum ----/
- interdictum ----/

BOOC Zie:

- boeke; boec; bouc;----; buec/

BOOCH Zie:

- boege; boge;----/

BOOCHMAKER Zie:

- booghmaecker;----; bogemaker/

BOOCKEN Zie:

- vlas ----/

BOODSCHAP Zie:

- boetschap; bootschap; ----;bodschap; botschap; bodeschap; boosschap; bosschap; boetschep; boetschepe/

BOOG Zie:

- de ---- spenden/

BOOGAARDT Zie:

- bogaard; bogaerd; bongaerdt; bongerd;----; boomgaerde/

BOOGHE OP DE PESE = gespannen boog.

- arcum intentum;
- arc bandé;
- gespannter Bogen;
- a bent bow;
- arco armado arco tenso;

vpl.: PB/III/498.

BOOGHE VAN DE PESEN SETTEN = de boog ontspannen.
- arcum retendere;
- débander l'arc;
- den Bogen abspannen;
- unbend a bow;
- laxar el arco;

vpl.: PB/III/498.

BOOGHMAECKER; BOOCHMAKER; BOGEMAKER = booghersteller.
- restitutor arcorum;
- réparateur d'arcs;
- Bogenreparateur;
- bow-repairer;
- reparador de arcos;

vpl.: C1/565.

BOOGHSPANDER; BOGENAER = boogschutter; boogspanner; kruisboog.
- sagittarius;
- archer;
- Bogenschütze;
- archer; bowman;
- arquero; ballestero; ballesta;

vpl.: C1/565.

BOOM Zie:
- bodem; bodom; bodum;----/
- boem;----/

BOOM(E) VAN DER MAESSCAP; MAECHSCAP = stamboom in opgaande en dalende lijn.
- arbor consanguinitati;
- arbre généalogique;
- Stammbaum in aufsteigender und hinabsteigender Linie;
- family tree in ascending and descending line;
- árbol genealógico;

vpl.: T1/501.

BOOMEN Zie:
- actie tegen dengenen die zijn ---- oft die tacken over zijns gebueren - erve hangende heeft/
- blooten van ----/
- opgaende ---- van herten houte/
- opgaende ---- van weecken houte/
- schellen van ----/

BOOMENTRUNCKEN = sub. boomstam.
- stirps; truncus;
- tronc d'arbre;
- Baumstamm;
- stem; trunk;
- tronco de árbol; vpl.: T1/207.

BOOMGAERDE Zie:
- bogaard; bogaerd; bongaardt; bongerd; boogaardt;----/

BOOMSCHENDER = sub. vernieler van bomen.
- eversor arborum; exstinctor arborum;
- celui qui endommage les arbres;
- Zerstörer von Bäumen;
- violator of trees;
- violador de árboles;

vpl.: Bl:Pl.Pr/54.

BOOMSLUIJTER Zie:
- gagie ---- van de corenvliet/

BOOMWOLLE OFT CATTOEN = taut. katoen.
- cotoneum;
- laine d'arbre ou le coton;
- baumwolen;
- cotton;
- algodón;

vpl.: C1/378; Lo3/26.

BOON OFT ERTSETTE = bonen en erwtenpootstok.
- plantator fabarum et cicerum;
- plantoir our fèves ou pois;
- Pflanzstock für Bohnen und Erbsen;
- stick for beans and peas;
- plantador para habas y guisantes;

vpl.: LoV/394.

BOONKENS OFT PEPERCOECKEN = taut. Brusselse koekjessoort.
- species crustuli;
- sorte de gâteaux bruxelloises;
- brüszlerische Art von Küchelchen;
- kind of Brussels cakes, biscuits;
- suerte de pasta bruselas;

vpl.: PvB6/117.

BOONSETTE = sub. pootijzer voor bonen;
- is, qui serit favas;
- plantoir pour fèves;
- Pflanzeisen für Bohnen;
- dibble for beans;
- herrón para habas;

vpl.: Lo3/190.

BOORCHTOCHT Zie:
- borchtochte; borchtocht; borechtocht;----; boortocht; borchtucht/

BOORDE Zie:
- beurde; borde;----; burde; buerde/

BOORE-PUT = sub. welput.
- puteus fontanus;
- source d'eau vive;
- Brunnen;
- well;

- pozo;
vpl.: C1/191.

BOOREN Zie:
- seven ----/

BOORGE Zie:
- borge;----; borch/

BOORN Zie:
- borne; born;----; barn; bern/

BOORTIGH Zie:
- schilt ----/

BOORTOCHT Zie:
- borchtochte; borchtocht; borechtocht; boorchtocht;----; borchtucht/

BOOSHEYT Zie:
- geveynsder ----/

BOOSSCHAP Zie:
- boetschap; bootschap; boodschap bodschap; botschap; bodeschap; ----; bosschap; boetschep; boetschepe/

BOOTSCHAP Zie:
- boetschap;----; boodschap;bodschap; botschap; bodeschap; boosschap; bosschap; boetschep; boetschepe/

BOOTSGESELLE Zie:
- boetsgeselle;----/

BORATTE = sub. geweven stof.
- tela; textum;
- étoffe; tissu;
- gewebene Stoff;
- weaved matter;
- materia tejido;
vpl.: PB/II/65.

BORCH Zie:
- borge; boorge;----/
- den steen ----/
- den steen draghen omtrent de ----/

BORCHEN; BORGEN = vb. borg staan.
- cautionem dare;
- cautionner;
- bürgen;
- become surety;
- caucionar;
vpl.: Lo7/10.

BORCHGRACHT Zie:
- borchtgraft;----/

BORCHTGRAFT; BORCHGRACHT = sub. gracht langs een huis; slotgracht.
- fossa secundum arcem; fossa secundum domum;
- canal le long d'une maison fossé;
- Gracht eines Hauses entlang;

Schlossgraben;
- canal,quay past the house,castle; moat;
- canal a lo largo de una casa; foso;
vpl.: C1/664; T1/116; BVB 176.

BORCHGRAEFSCHAP Zie:
- borggraefschap;----; borggreefschap/

BORCHTKERCKE = sub. burchtkerk.
- ecclesia arcis;
- chapelle d'un château;
- Burgkirche;
- castle chapel;
- iglesia de castillo;
vpl.: C1/414.

BORCHTOCHT Zie:
- borchtochte;----; borechtocht; boorchtocht; boortocht; borchtucht/

BORCHTOCHTE Zie:
- personele ----/
- satisdacien,cautie ende/oft ----/

BORCHTOCHTE; BORCHTOCHT; BORECHTOCHT; BOORCHTOCHT; BOORTOCHT; BORCHTUCHT = sub. overeenkomst waarbij iemand zich aansprakelijk stelt voor de geldelijke verplichtingen van een ander; zekerheidstelling; borg stelling; waarborg.
- satisdatio; vadimonium; fideiussio; cautio; cautela;
- cautionnement; fidéjussion; caution; garantie;
- Bürgschaft; Kaution;
- surety; securety;
- caución; fianza; garantiá; dita;
vpl.: BVB 151; T1/564; C1/552.

BORCHTOCHTE ACCIDENTALE = zekerheidsstelling voortkomend uit zekerheidsstelling op voorwaarde.
- cautio ex cautione in condicione;
- cautionnement qui procède d'un cautionnement à certaines conditions;
- Kaution hervorgehend aus Kaution unter Bedingung;
- security proceeding from security on condition;
- caución; procedente de una caución a ciertas condiciones;
vpl.: T1/564.

BORCHTOCHTE ENDE SATISDACIE = taut. borgstelling.
- cautio; satisdatio;
- caution; garantie; cautionnement;
- Kaution; Burgschaft;
- security; guarantee; give bail;
- caución; garantía; satisdación; fianza; vpl.: T1/531,311.

BORCHTOCHTE OFT CAUTIE = taut. borgstelling.
- cautio; satisdatio;
- caution; cautionnement; garantie;
- Kaution; Burgschaft;
- security; guarantie; give bail;
- caución; garantiá; satisdación; fianza;

vpl.: Lo7/240.

BORCHTOCHTE SIMPEL = eenvoudige zekerheidsstelling.
- cautio simplex;
- cautionnement simple;
- einfache Kaution;
- simple security;
- caución;

vpl.: T1/564.

BORCHTOCHTE STIPULAIR = zekerheidstelling op voorwaarde dat een schuld van een ander op een bepaalde dag betaald zal worden.
- cautio in conditione ut culpa alterius in die certo solvetur;
- cautionnement à la condition qu' une certaine dette soit payée à une date déterminée;
- Kaution unter der Bedingung dasz die Schuld eines Anderen an einem bestimmten Tag bezahlt wird;
- security on condition that the debt of somebody else will be paid on a fixed date;
- caución a la condición de que una cierta deuda sea pagada en una fecha determinada;

vpl.: T1/564.

BORCHTUCHT, Zie:
- borchtochte; borchtocht; borechtocht; boorchtocht; boortocht;----/

BORDE Zie:
- beurde;----; boorde; burde; buerde/

BERDEEL Zie:
- bordeel; bourdeel;----; bordeelhuus; bordeele; bordele/

BORDEEL Zie:
- int ---- oft licht leven/
- stove oft ----/

BORDEEL; BOURDEEL; BERDEEL BORDEELHUUS; BORDEELE;BORDELE = sub. hoerenkast.
- bordellum;
- bordel; maison de tolérance; maison publique;
- Bordell; öffentliches Haus;
- whore-house; brothel; house of ill fame;
- burdeles; burdel; casa de tolerancia; mancebia;

vpl.: C1/341,628; LoV/316; Lo6/606.

BORDEEL ENDE ONEERLIJCK LEVEN HOUDEN = hoerekast aanhouden en een oneerlijk leven lijden.
- lupanar tenere et vitam inhonestam agere;
- tenir maison de débauche et méner vie déshonnête;
- Bordell anbehalten und ein unehrliches Leben leiten;
- keep a brothel and live an inhonest life;
- tener una mancebia y hacer vida desleal;

vpl.: Lo1/146,8.

BORDEEL HOUDEN = huis van ontucht houden.
- bordellum tenere; lupanarem tenere;
- tenir bordel;
- ein Haus von Unzucht halten; ein Bordell haben;
- keep a house of prostitution; keep a brothel;
- llevar un burdel; tener un lupanas;

vpl.: Lo1/8.

BORDEEL OFT OPENBARE ONEERLIJCKE HUIJSEN = taut. hoerenkast.
- lupanar; bordellum;
- bordel ou une maison publique, de tolérance;
- öffentliches Haus; Bordell;
- brothel; house of ill fame;
- burdel o casa de tolerancia;

vpl.: LoV/316; Lo6/606.

BORDEELE Zie:
- bordeel; bourdeel; berdeel; bordeelhuus;----; bordele/

BORDEELEN OFT ANDERE ONEERLIJCKE PLECKEN = hoerenkasten.
- bordellae;
- bordels ou autres lieux malhonnêtes;
- Bordells;
- whore-houses;
- mancebias; burdeles;

vpl.: C1/341.

BORDEELHOERE; BORDEELVROUWE = sub. bordeelslet; publieke vrouw.
- scortum; meretrix; prostibulum;
- prostituée;
- Dirne; Prostituierte;
- prostitute; bawd; whore; harlot;
- mujer de burdel;

vpl.: T2/97.

BORDEELHOEREN Zie:
- openbaer ----/

BORDEELHUUS Zie:
- bordeel; bourdeel; berdeel;----; bordeele; bordele/

BORDEELVROUWE Zie:
- bordeelhoere;----/

BORDELE Zie:
- bordeel; bourdeel; berdeel;bordeelhuus; bordeele;----/

BORDELE OFT STOVE = taut. hoerekast; huis van ontucht.
- bordellum;
- bordel;
- Bordell;
- brothel;
- mancebia; lupanar;

vpl.: C1/628.

BORDENE Zie:
- der stat ----/

BORDESSCHE OFT BERDER ; BARDESSCHE; BARTESSCHE; BERTESSCHE = taut. luifel.
- suggrunda;
- auvent;
- Schutzdach;
- penthouse;
- sobradillo; colgadizo; marquesina;

vpl.: PB/III/155; PvB1/50.

BORECHTOCHT Zie:
- borchtochte; borchtocht;----; boorchtocht; boortocht; borchtucht/

BOREN Zie:
- bueren;----; boeren; beuren/

BORGE Zie:
- contre ----/
- gelte oft ----/
- seker ende ----/
- suffisante ende reseante ----/
- zeker oft ----/

BORGE; BOORGE; BORCH = sub. borg; borgsteller.
- 1.praes; vas; sponsor 2.pignus; cautio; cautela 3.emptio; alicuius fide;
- donneur de caution; caution; garant; répondant;
- Bürge; Borg;
- guarantee; bail; surety; guarantor; bail; bailsman;
- fiador; garante; mediador; medianero; fianza; caución;

vpl.: T2/96,114.

BORGE ENDE GEWISHEYT = taut. zekerheid.
- securitas;
- sécurité;
- Kaution und Gewiszheit;
- certainty;

- seguridad y certeza;

vpl.: Cr2/978.

BORGE ENDE SEKER; BORGE OFT ZEKER = taut. zekerheidsstelling.
- cautio;
- cautionnement; garantie;
- Kaution;
- security;
- caución; fianza; garantia;

vpl.: T1/566.

BORGE TE TEERNE = zekerheid van gevoed te worden.
- garantia nutriendi;
- garant à nourrir;
- Sicherheit von Nahrung;
- guarantee of being nourished;
- seguridad de tener de comer;

vpl.: Ca2/4.

BORGEMEESTER(EN)(S) Zie:
- binnen ----/
- d'aanstaande ----/
- oude ----/
- rolle van den ----/
- van den kosen van den ----/

BORGEN Zie:
- borchen;----/

BORGEMEESTER(EN) = sub.pl. functionarissen gekozen door de 16 wethouders of schepenen, waarbij de binnenborgemeesters uit hun midden werd gekozen en de buitenborgemeester uit de burgers, Antwerpen 1581.
- magister civium, Antverpiae 1581;
- bourgmestre, Anvers 1581;
- Bürgermeister, Antwerpen 1581;
- burgomaster, Antwerp 1581;
- funcionarios electos por los 16 regidores, Amberes 1581;

vpl.: C1/519.

BORGEMEESTERS ROLLE = sub. register waar in deze functionaris aantekende datgene dat hij aan belastingen of anderszins van burgers te vorderen had.
- catalogus causarum tribuni plebis sive praefecti civium plebisque;
- registre dans lequel le fonctionnaire prenait note de ce qu'il devait lever à impot ou autre choses des citoyens = rôle des contribuables;
- Register in dem der Bürgermeister einschrieb was er von den Bürgern zu fordern hat;
- register in which the burgomaster kept note of taxes or otherwise the citizens owed him;
- registro donde este burgomaestre apunta lo que debe requerir

de los ciudadanos en cuanto a impuestos y demás;
vpl.: C1/277.

BORGEMEESTERSCHAP Zie:
- burgemeesterschap; borgermeesterschap;----; burgemeisterschap/

BORGEN ENDE FIDEJUSSEURS = taut. borgen.
- fidejussor;
- donneur de caution; fidéjusseur;
- Bürge;
- guarantee;
- fiador; garante;
vpl.: T1/556.

BORGER Zie:
- bourkoise;----; porter; portenaer/

BORGER; BURGER = sub. schuldeiser.
- creditor;
- écrouer;
- Burg;
- creditor; debtee;
- acreedor;
vpl.: Bl:Ra.1495/32.

BORGERMEESTERSCHAP Zie:
- burgemeesterschap;----; borgemeesterschap; burgemeisterschap/

BORGERSCHAP Zie:
- bolgherschap;----; burgerschap/

BORGGREEFSCHAP Zie;
- borgraefschap; borchgraefschap;----/

BORGHE Zie:
- in de vroente gaen totter tijdt dat ---- gestelt is/
- met ---- ende met gelde/
- simpliciter ----/

BORG(H)EMEESTER = sub. een corporeel functionaris die steeds voor één jaar door schepenen ev. op nominatie van de Heer werd aangesteld bv. van St.Jan tot St.Jan of van Bamis tot Bamis en die tot taak had bepaalde inkomsten te innen en uitgaven te doen, te vergelijken met een eigentijdse gemeenteontvanger.
- magister civium (vulg.burgimagister); minister, appellatus pro tempore unius anni ab scabinis sive Domino v.g.diei festi S. Johanni usque ad diem festi S. Bavonis ad accipiendam et edendam pecuniam certam;
- bourgmestre;
- ein Funktionär der Gemeindebehörde der immer auf ein Jahr von den Schöffenen angestellt

wurde und der für Einkünfte und Ausgaben zu sorgen hatte, vergleichbar mit unserem heutigen städtischen Steuereinnehmer;
- an officer of the municipality appointed for one year by the sheriffs who had to care for the recepits and expenditure, burgomaster;
- burgomaestre;
vpl.: ASR 3; C1/1,378.

BORGHERLIJCKE Zie:
- mannen van de ---- wacht/

BORGERLIJCKE WACHT(E) = burgerwacht.
- custodia civilis; cohors civium armatorum;
- garde bourgeoise; garde civile;
- Einwohnerwehr;
- citizen guard; civic guard;
- milicia urbana; guardia civil;
vpl.: C1/126, 203, 204, 426.

BORGERLIJCKE WIJCKEN = stadswijken.
- urbis vici; urbis partes;
- quartiers bourgeois;
- Stadtviertel;
- town-quarters;
- barrios urbanos; barriadas;
vpl.: C1/424.

BORGGRAEFSCHAP; BORCHGRAEFSCHAP; BORGGREEFSCHAP = sub. burggraafschap.
- comitatus arcis;
- charge de châtelain; burgraviat; vicomté;
- Burggrafschaft;
- viscountship; burggraviate;viscountcy;
- burgraviato; vizcondado;
vpl.: PB/II/335.

BORGHE OFT ONDERPANDT = taut. pand.
- cautio; pignus;
- gage; nantissement;
- Pfand; Unterpfand;
- guarantee; pledge; security; pawn;
- caución; prenda; fianza; seguridad;
vpl.: B2/113.

BORGHEREN ENDE INGHESETENEN = taut. inwoners.
- inhabitantes;
- habitants;
- Einwohnern;
- citizens; residents; inhabitants;
- habitantes; vecinos; moradores; incolas;
vpl.: C1/566.

BORGHERLIJCKE VENDELEN = burgercompagnie voetvolk onder een vaandel staande.
- divisio civilis peditatus sub vesillo stans;
- compagnie civile;
- Bürgerkompagnie Infanterie unter einer Fahne stehend;
- citizien-company infantry standing under a, standard, civic companies;
- compañia civil de ,la, infanteria bajo una bandera;

vpl.: C1/568.

BORGHERLIJCKE WACHT VAN DE WIJCKEN = burgerwacht in de wijken, Antwerpen.
- cohors civium armatorum in vicis, Antverpiae;
- garde civile des quartiers, Anvers;
- Einwohnerwehr in den Vierteln Antwerpen;
- citizen guard of the quarters, Antwerp;
- milicia urbana en los barrios, Amberes;

vpl.: C1/560, 565;

BORGHERLIJCKEN LAST = burgerplicht.
- officium civile;
- devoir civique;
- Bürgerpflicht;
- civic duty;
- deber civico;

vpl.: C1/566.

BORGHERMEESTEREN Zie:
- comparitie ---- ende schepenen/

BORGTOCHTE Zie:
- geloofte ende ----/
- goetwillige ----/
- judiciële ----/
- juratoire ----/
- zeker ----/

BORCHTOCHTE; BORCHTOUCHTE; BORGHTOCHTE; CAUCIE; CAUTIE = sub. overeenkomst waarbij iemand zich aansprakelijk stelt voor de geldelijke verplichtingen van een ander; zekerheidstelling; borgstelling; waarborg.
- satisdatio; vadimonium; fidei iussio; cautio; cautela; sponsio;
- cautionnement; fidéjussion; caution; garantie;
- Bürgschaft; Kaution;
- surety; security; guarantee;
- caucion; fianza; garantia; seguridad;

vpl.: T1/326; B2/113; C2/1029/5; BVB 151; C1/552.

BORGHTOCHTEN ENDE SATISFACIEN = taut. zekerheidstelling.
- cautio;
- caution; garantie;
- Garantie; Kaution;
- security;
- caución; fianza; garancia; satisdación;

vpl.: T1/486.

BORIE Zie:
- berie; berrie;----/

BORN Zie:
- borne;----; boorn; barn; bern/

BORNE Zie:
- bornputte;----; borre; borrenput oft fontaine/

BORNE; BORN; BOORN; BARN; BERN; BORRE = sub. bron.
- fons;
- source;
- Quelle;
- source;
- fuente;

vpl.: PB/IV/216.

BORNEPUTTE Zie:
- gemeyne(n) ----/

BORNINGE Zie:
- berninge; barninge;----/

BORNPUTTE; BORNE; BORRE; BORRENPUT OFT FONTAINE = taut. ophaalput; welput; waterput; put.
- puteus; funtanus; fons;
- puits; puits de source;
- Brunnen;
- well;
- pozo de agua; cisterna;

vpl.: T1/120; B1/51; C2/891; C1/191; Ca2/22; C1/190,477,617.

BORRE Zie:
- borne; born; boorn; barn; bern; ----/
- bornputte; borne;----; borrenput oft fontaine/
- gemeijnen ----/
- heijligen ----/

BORRE OFT SAVOIR = waterput of reservoir.
- puteus vel lacus, cisterna;
- puits ou réservoir;
- Brunnen;
- well or reservoir, tank;
- cisterna o recipiente;

vpl.: C1/189.

BORREN Zie:
- seven ----/

BORRENPUT Zie:
- bornputte; borne; borre---- oft fontaine/

BORREWEG = sub. weg naar de waterput, breed 6 voet = ca.1.68 m.
- via in aquam puteanam in fontem 6 pedes lata;
- chemin pour aller à l'eau 6 pieds = ca. 1.68 M.
- Weg zum Brunnen, Breits 6 Fuss = etwa 1.68 Meter;
- way to the well, breadth 6 feet = 1.68 metres;
- camino para ir al pozo de agua anchura 6 pies = aprox.1.68 m;

vpl.: Cu1/408; PB/II/126.

BORRINGE Zie:
- beringe; berringe; barringe; ----/

BORSE Zie:
- borse ----/
- borssche ----/
- gelde in ----/
- gemeijne ----/
- over de ---- trecken/
- trecken over de ----/

BORSEN Zie:
- in ---- gaen/
- ter ---- tijdt/

BORSSCHE; BORSSE OFT HERTEKEN = beurs; tasje; geldbeurs; plaats waar handel wordt gedreven.
- saccula; sacculus; sacciperium; crumena; bacilica; argentarium forum;
- bourse; aumonière;
- Börse; Geldbörse; Beutel;
- purse; exchange; small bag;
- bolsa de dinero; bolsa; monedero;

vpl.: LoV/404; Lo3/186; Lo1/684 C1/528, 431,446; PvB1/414.

BORSSE Zie:
- borssche, ---- oft herteken/

BORSSEN Zie:
- ter borsstijden opter ----/

BORSSTIJDEN Zie:
- ter ---- opter borssen/

BORSTE Zie:
- op haare adellijcke ----/

BORSTE ENDE MEMME = taut. vrouwenborsten.
- pectus feminae;
- seine de femme; mamelle;
- Frauenbrust;
- woman's breast;
- pecho de mujer; pecho femenino;

vpl.: T1/437.

BORSTEN Zie:
- een vierendeel jaers met heuren ---- houden/

BORT Zie:
- bert;----; bart/

BORZE Zie:
- ter ----/

BOSCH Zie:
- actie tegen den lantmetere die ennich ----, lant, moer, grooter oft cleynder seegt, zijnde bij argeliste van die gerechte mate is/
- bunder lants,----, vijver of meershout/
- houbaer ----/

BOSCH-ACCIJSE = sub. verbruiksbelasting op eigendom.
- tributum consumptionis in proprietate;
- impôt sur consommation de propriété;
- Verbrauchssteuer auf Eigentum;
- consumption-tax on property;
- impuestos de uso de propiedad;

vpl.: Cr2/1339.

BOSCHCOLEN = sub. pl.houtskool.
- ligna cocta;
- charbon de bois;
- Holzkohle;
- charcoal;
- carbón de leña;

vpl.: PB/II/110.

BOSCH-GEWICHTE = gewicht te s' Hertogenbosch in gebruik.
- pondus in usu in Silva Ducis;
- mesure usitée à Bois le Duc;
- ein Gewicht, gebraucht in Herzogenbusch;
- a weight, used in Bois le Duc;
- pesa estando en uso o Bois-le-Duc;

vpl.: BKB 6,9; DKB 6,9,16; SKB 4.

BOSCHHOEDER; BOSCHHUEDER; BOSCHWACHTER; BOSCHMOMBOIR = sub. boswachter.
- saltuarius;
- garde forestier;
- Waldhüter; Forstwart;
- forester; forestkeeper;
- guardabosque; guarda; montanero;

vpl.: PvB6/328; PvB10/263; PB/II/107.

BOSCHHUEDER Zie:
- boschhoeder;----; boschwachter; boschmomboir/
- preter ende ----/

BOSCHMOMBOIR Zie:
- boschhoeder; beschhueder;boschwachter;----/

BOSCH-RECHT = geldend recht te Den Bosch.

BOS

- ratus in Busco ducis;
- valable en droit au Bois le Duc;
- Recht, das in Herzogenbusch gilt;
- valid in law at Bois le Duc;
- legal en Den Bosch;

vpl.: B2/199.

BOSCHROOVER; VOETRUTER = sub. struikrover; straatrover.

- latro;
- voleur de grand chemin;
- Straszenräuber;
- highwayman;
- salteador de caminos;

vpl.: PB/II/372.

BOSCHUEDER ENDE PRETER = taut. boswachter.

- saltuarius; custor silvae;
- garde forestier; garde-bois; garde-forêt;
- Forstwart; Förster; Waldaufseher;
- forester;
- guardabosque; guarda;

vpl.: PB2/107; PB/III/195; PvB5/488.

BOSCHWACHTER Zie:

- boschhoeder; boschhueder;----; boschmomboir/

BOSEN = sub.pl. keien; straatkeien.

- lapides viae;
- brique de pavage;
- Straszensteine;
- paving-stones;
- cantos de la calle;

vpl.: PB/II/126.

BOSSCHAP Zie:

- boetschap; bootschap; boodschap bodschap; botschap; bodeschap; boosschap;----; boetschep; boetschepe/

BOSSCHE MUDDE = graanmaat te s'Bosch van 16 vaten.

- mensura frumenti in Silva Ducis: sedecim doliorum;
- mesure de grain au Bois le Duc de seize tonneaux;
- Getreidemasz in Herzogenbusch, 16 Fäsze;
- corn measure in Bois-le-Duc , 16 barrels;
- medida de trigo en Den Bosch de 16 toneles;

vpl.: B2/53.

BOSSCHEN Zie:

- doeren ----/
- lassen; lingen oft ---- onder den balck/

BOSSCHEN PONT = gewicht in gebruik in s'Hertogenbosch Zie:

- bos gewichte/

BOT

BOSSCHUDDERSEEDT = sub. boswachterseed.

- iusiurandum saltuarii;
- serment de garde forestier;
- Forstwarteid;
- forester's oath;
- furamento del guardabosque; juramente del montanero;

vpl.: PB/III/191.

BOSSELE Zie:

- bosselken;----/

BOSSELKEN; BOSSELE = sub. bosje.

- silvula;
- bosquet;
- Gehölz;
- grove;
- bosquecillo;

vpl.: PB/III/501.

BOTAELGE Zie:

- bataille; bataelge; batalge; bataelge; bataelgie; bataeldie;batalie; battalie;----; betaelge; bastaelge/

BOTER Zie:

- recht van de ---- ende kasewaghe met de suijvelschale/

BOTERBACXKEN = sub. botervlootje; boterpot.

- ollina butyri; olla butyri;
- baquet à beurre; beurrier;
- Butterdose;
- butter-dish; butter-pot;
- mantequera;

vpl.: Lo3/176; C1/434.

BOTERCREMER OFTE GROSSIER = taut. groothandelaar in boter.

- mercator butyri;
- negociant en gros du beurre;
- Groszhändler in Butter;
- whole sale dealer in butter;
- comerciante al por mayor de mantequilla;

vpl.: PvB7/75.

BOTERSCHOTEL Zie:

- tennen ----/

BOTERSTANDE = sub. karnton.

- dolium ad faciendum butyrum; dolium butyrum faciendi;
- baratte;
- Butterfasz;
- churn-barrel;
- mantequera;

vpl.: Lo3/192; C1/434.

BOTERT Zie:

- houten schotel daermen in ----/

BOTSCHAP Zie:

- boetschap; bootschap;boodschap bodschap;----; bodeschap;

boosschap; bosschap; boetschep; boetschepe/

BOTTE HOUDEN IN AELSCEPE; AELSCIPPE = schol bewaren in reservoirs voor aal.
- pleuronectes platessas in piscinis anguillarum conservare;
- garder des plies dans des réservoirs à anguilles;
- Scholle aufbewahren in Behältern für Aal;
- preserve plaice in containers for eel;
- guardar platijas en depósitos para anguilas;

vpl.: Lo1/32.

BOTTER Zie:
- boettere;----; bottere/

BOTTERE Zie:
- boettere; botter;----/

BOTTERIE Zie:
- bottery;----/

BOTTERY; BOTTERIE = valsspelerij
- fraus;
- le fait de jouer faux;
- Falschspielerei;
- swindling;
- jugar sucio; hacer trampas en el juego;

vpl.: PB/IV/395.

BOTTIKEL = sub.winkel.
- taberna; officina;
- magasin; boutique;
- Laden;
- shop;
- tienda; almacén; comercio; despacho;

vpl.: T2/369.

BOUC Zie:
- boeke; boec;----; booc; buec/

BOUCBINDER Zie:
- boeckbijnder; boecbijnder;----; boecbinder/

BOUCQUERALE OFT BOCASYNE = taut. geweven stof uit geitenhaar.
- textile ex villis caprinis;
- étoffe tissée de poil de chêvre camelot;
- Webstoff aus Ziegenhaar;
- stuff woven of goat's hair;
- tela tejido por pelo de cabra;

vpl.: PvB1/246.

BOUCKINCK; BUCKINC; BUCKEM; BOCKINC; BOCXHORINCK; BUCQUING; BOXHOREN; BUXHOREN; BOXHORN = sub.bokking; gerookte haring.
- harengus infumatus;
- hareng saur;

- Bückling;
- red herring; bloater;
- arenque ahumado;

vpl.: PvB1/374; PB/II/46.

BOUDINGE Zie:
- bouwinge;----; buwinge;bouwerie/

BOUMAN Zie:
- bauman;----; bouwman;buwman/

BOURATTE ENDE MAFFA = taut. grove wollen stof.
- materia lanea aspera;
- grosse étoffe de laine;
- grober wollener Stoff;
- coarse woollen material;
- tela de lana gruesa;

vpl.: PvB1/245, 334; C1/542.

BOURATTEN Zie:
- innecomen collecteur van het recht van 't werven van camelotten ende ----/

BOURDEEL Zie:
- bordeel;----; berdeel; bordeelhuus; bordeele; bordele/

BOURGADE ENDE VLECKE = taut. gehucht; vlek; nest.
- viculus castellum;
- hameau;
- Ortschaft;
- hamlet;
- aldehuela; aldeorrio; coldea;

vpl.: PB/II/ 554.

BOURGE = sub. vlek; klein dorp.
- viculus;
- hameau;
- Ortschaft;
- hamlet;
- aldea; burgo;

vpl.: PB/III/318.

BOURGOENS CRUYS = Bourgondisch kruis.
- crux de Bourgogne;
- croix de Bourgogne;
- burgundisches Kreuz;
- bourgondian cross;
- cruż borgoñeza;

vpl.: PB/III/571.

BOURKOISE; BORGER; PORTER; PORTENAER = sub. burger;poorter.
- civis;
- bourgeois; portier;
- Bürger;
- citizen;
- ciudadano; burgués;

vpl.: PvB6/175.

BOURKOISHOVE = sub. groentetuin, moestuin; tuinderij.
- hortus olitorius;

- jardin maraîcher;
- Gemüsegarten;
- vegetable garden;
- huerto; horticultura; cortinal;

vpl.: C1/274; 194;

BOUTEILLE OFTE FLESSCHE = taut. fles.
- lagena;
- bouteille;
- Flasche;
- bottle;
- botella;

vpl.: PvB6/672.

BOUVENETTE = sub. leuning aan boord van een schip; reling.
- anaclinterium;
- garde-corps; garde-fou;
- Geländer eines Schiffes;
- rail of a ship;
- borda; barandilla de Cubierta;

vpl.: PB/III/218.

BOUW OFT EDIFICIE = taut. bouwsel.
- aedificium;
- le bâtiment;
- Gebäude;
- building;
- edificio;

vpl.: C1/184.

BOUW, WEY OFT HEYLANT = bouwland, weide of heide.
- arvum;
- terrain cultivable; prairie ou bruyère;
- Ackerland; Weide oder Heide;
- arable land; pasture or moorland;
- tierra labrantia; pasto o prado; brezal;

vpl.: Cr2/1011.

BOUWAGE OFT TIMMERAGE =taut. bouwerij.
- architectura;
- bâtisse;
- Bauen; Baufach;
- building;
- construcción;

vpl.: Cr2/1063.

BOUWEGEN OFT STRATEN = sub. pl. geplaveide wegen.
- via strata;
- chemin; sentier; rue pavée;
- pflasterter Weg;
- paved road;
- camino pavimentado;

vpl.: BVB 176.

BOUWEN; BAUDE = sub. onderrok; vrouwenkledingstuk van kostbare stof, Verdam.
- tunica interior;
- cotillon;

- kostbares KLeid; Oberrock;
- upper-garment;
- enaguas; falda interior;

vpl.: Lo3/186.

BOUWEN OFT TABBAERT = taut. lang overhangend overkleed van mannen en vrouwen; tabberd.
- penula, trabardus, toga senatoria; amiculum amictus;
- robe; simarre; toga; tabard;
- Oberkleid; Robe; Talar;
- gown; robe; tabard; uppergarment; long dress;
- tabardo; toga; vestido; largo;

vpl.: T1/149,403; T2/105; Lo3/186; Lo5/402.

BOUWERIE Zie:
- bouwinge; boudinge; buwinge; ----/

BOUWERIJE = sub. het bouwen.
- aedificatio;
- édification;
- bauen;
- build;
- construir; edificar;

vpl.: C1/114.

BOUWINGE; BOUDINGE; BUWINGE BOUWERIE = sub. landbouw.
- agricultura;
- agriculture;
- Ackerbau; Landwirtschaft;
- agriculture;
- cultivo;

vpl.: T1/46.

BOUWINGHE ENDE AGRICULTURE = taut. landbouw
- agricultura;
- agriculture;
- Landwirtschaft;
- agriculture;
- agricultura;

vpl.: LoV/276; PvB1/303; PB/II/172.

BOUWLANT Zie:
- heylant ----/
- wey, hey oft ----/

BOUWLIEDEN = sub.pl. boeren; landbouwers.
- agricola; colonus;
- fermier; paysan; agriculteur;
- Bauer; Landmann;
- farmer; agriculturist;
- labrador; agricultor;

vpl.: ASO 10.

BOUWMAN Zie:
- bauman; bouman;----; buwman/

BOUWMEESTER Zie:
- gagie clerck van de ----/

BOUWMEESTER = sub. stadsarchitect, Maastricht.
- architectus urbanus, Maastricht;
- architecte de ville, Maastricht;
- Stadtarchitekt, Maastricht;
- architect of the town, Maastricht
- arquitecto municipal de Mastrich

vpl.: Cr2/1041.

BOUWMEESTER DER STADT = opzichter van publieke werken.
- praefectus operarum publicorum;
- inspecteur des travaux publics;
- Aufseher des Bauamts;
- inspector of public works;
- inspector de obras públicas;

vpl.: C1/549.

BOUWMEESTER OFT CONTREROLLEUR = taut. opziener van bouwwerken cq. gebouwen.
- inspector aedificiorum;
- intendant de constructions cq. de bâtiments;
- Aufseher von Bauwerken cq. Gebäuden;
- inspector of buildings;
- inspector de obras, de edificios;

vpl.: Cr2/1345.

BOVEN Zie:
- paelsteen ---- ghekerft/

BOVEN = adv. boven.
- ulterius;
- au delà; au-dessus;
- oben;
- above; over; beyond;
- por encima;

vpl.: DKB 6.

BOVEN DER AERDE OP DEN GHEMEIJNEN STEEN TER AELMOESSEN SETTEN = gelijkvloers in de gevangenis opsluiten in een vertrek speciaal bestemd voor armlastigen.
- in eodem tabulato in carcerem includere in loco specialiter destinato pauperis;
- mettre au-dessus de terre dans la prison commune en aumône;
- im Erdgeschosz im Gefängnis aufschlieszen in einem Sonderraum für unterstützungsbedürftige Leute;
- lock up on the ground floor of the prison in a special room for persons receiving outdoor relief;
- encarcelar en el piso bajo en un cuarto destinado para mantenidos por la asistencia pública;

vpl.: C1/328.

BOVEN GENOMPT = bovengenoemd.
- supra dicta;
- mentionné ci-dessus;

- obenerwähnt;
- above-mentioned;
- sobredicho;

vpl.: LPS 4.

BOVEN MENSSCHEN GEDENCKENISSE = voor de herinnering van mensen.
- ante memoriam hominum;
- avant la mémoire des hommes;
- früher als Menschengedenken;
- before living memory;
- antes de la memoria de los hombres;

vpl.: LPS 30.

BOVEN MANS LENGHDE HOOGH SCHIETEN = in de lucht cq. ver boven over iemand schieten.
- in coelum cq. procul super aliquem mittere;
- tirer en l'air;
- in der Luft bzw. weit über jemand schieszen;
- shoot in the sky resp. far above somebody;
- tirar en el aire, o lejos arriba de una persona;

vpl.: C1/570.

BOVEN MEMORIE VAN MENSCHEN = verder dan het geheugen van mensen gaat.
- longius quam memoria hominum it;
- ce qui surpasse la mémoire des hommes;
- früher als Menschengedenken;
- before living memory;
- antes de memoria de hombre;

vpl.: MGG 62.

BOVEN REYCKX = buiten armbereik.
- supra vim gerendi brachii;
- au dessus de la portée du bras;
- über dem Bereich der Arme;
- outside arm-reach;
- fuera del alcance del brazo;

vpl.: LoV/230.

BOVENSCRIJVINGE = sub. het bovengeschrevene.
- supra superscriptio;
- mots écrits sur un d'autres mots;
- das Schreiben über den Zeilen;
- writing above the lines;
- palabras escritas por encima de otras palabras;

vpl.: T2/35.

BOVENSTE GEWASSCH OFTE SUPERFICIES = taut. gewas dat boven de oppervlakte uitsteekt.
- stirps ex superficie exstans;
- végétation en surface;
- Gewächs an der Oberfläche;
- vegetation rising above the surface;

- vegetales encima de la superfície
vpl.: MGG 114.

BOXEMBIER = sub. bier gevorderd van een bruidegom.
- cerevisia postulata a sponso;
- bière réclamée du marié;
- Bier gezapft bei einer Hochzeit;
- tapped at a wedding-party;
- cerveza servida durante una boda
vpl.: Bl:Pl.Bra/34.

BOXHOREN Zie:
- bouckinck; buckinc; buckem; bockinc; bocxhorinck; bucquinc; -----; buxhoren; boxhorn/

BOXHORN Zie:
- bouckinck; buckinc; buckem; bockinc; bocxhorinck; bucquinc; boxhoren; buxhoren;----/

BOYE; BOEYE; BOEY = sub. keten; boei.
- torques; catena; vinculum;
- chaîne; menottes;
- Kette; Fessel;
- chain; shackle; handcuf;
- cadena;
vpl.: Lo6/10.

BRABAND; BRABANDT; BRABANT Zie:
- gruijer van ----/
- lant van ----/
- hooftsteden van ----/
- meesterjagher van ----/
- naar leenhofs recht van ----/
- stijl van ----/
- stillen van ----/
- vrij zijn van toll al ---- deur/
- warantmeester van ----/
- woudenir van ----/
- woutmeester van ----/

BRABANT = Braband.
- Brabantia;
- Brabant;
- Brabant;
- Brabant;
- Brabante;
vpl.: C2/930; Bl:Pr.Tr/1.

BRABANTS Zie:
- blanch ----/
- blanck ----/
- cheijnsgulden in ----/
- engelschen ----/
- grooten ----/
- gulden ----/
- halve stuijver ----/
- hellingh ----/
- labaije ----/
- negenmanneken ----/
- oort ----/
- plecke ----/
- pondt ----/
- schellinck ----/

- schelling ----/
- stuyver ----/

BRABANTS; BRAMENTSCH; BRAEMSCH; BRAMSCH; BRABENSCH; BRABINSCH = brabants.
- brabantia;
- brabançon;
- brabäntisch;
- brabantine;
- brabanzón;
vpl.: DVB 45; C1/240; Cr2/1037.

BRABANTS LEEN = een door de Hertog van Brabant uitgegeven leengoed.
- beneficium a Duce Brabantiae editum;
- fief donné par le duc de Brabant;
- ein Lehengut; durch den Herzog von Brabant ausgegeben;
- a feudal estate, given by the duke of Brabant;
- un feudó prestadó por el duque de Brabante;
vpl.: DVB 45.

BRABANTSCHE MUNTE = muntsoorten geslagen in Brabant.
- nummus brabantiae;
- monnaie de brabant;
- Arte Münze geprägt in Brabant;
- coin stroken in Brabant;
- clases de moneda acuñada en Brabante;
vpl.: C1/240.

BRABANTSCHE PERSOONEN = brabanters.
- personae e brabantia;
- brabançons;
- brabantische Persone;
- people from (of) Brabant;
- brabanzones;
vpl.: Cr2/1037.

BRAC Zie:
- bracke;----; brec oft jachthond/

BRACHELETTE = sub. armband.
- brachiale;
- bracelet;
- Armband;
- bracelet;
- brazalete; pulsera;
vpl.: PB/II/39.

BRACHT Zie:
- goeden ----/

BRACKE; BRAC; BREC OFT JACHTHOND = taut. jachthond.
- canis venaticus;
- chien de chasse; braque;
- Jagdhund;
- sporting-dog;
- perro de caza;
vpl.: PB/II/151.

BRADERIE Zie:
- braederye;----/

BRAECKEMAERT = sub. steekwapen.
- tela;
- braquemart, épéecourte et large;
- Stichwaffe;
- thrusting weapon;
- arma punzante;

vpl.: C1/597.

BRAEDERYE; BRADERIE = sub. gaarkeuken.
- popina;
- la soupe populaire; gargote; restaurant;
- Garküche; Volksküche;
- eating-house; chop-house; cooking- shop; communal kitchen; community-kitchen;
- bodegón; figón; casa de comidas;

vpl.: PB/III/293.

BRAEDTVERCKEN; BRAETVERKEN BRAETVARKEN; SPENEVARKEN; SPEENVERKEN = speenvarken.
- porcus lactens;
- cochon de lait; goret à griller;
- Spanferkel;
- sucking pig;
- cochinillo de leche;

vpl.: PvB6/152.

BRAET- OFT SPEETVIGGHEN = taut. speenvarken.
- porcus lactens;
- cochon de lait;
- Spanferkel;
- sucking pig;
- cochinillo de leche;

vpl.: PB/II/63; PvB&/152, 379.

BRAETPANNE; BRAETPOT = sub. braadpan.
- patella;
- poêle à frire;
- Bratpfanne;
- frying pan;
- sartén;

vpl.: Lo3/178; LoV/396.

BRAETPANNE METTEN IJSER DAERVORE = braadpan met ijzeren handvat.
- patella cum manubrio ferreo;
- poêle à frire avec le fer y appartenant;
- Brattopf mit eisernem Stiel;
- frying pan with iron handle;
- sartén con asta de hierro;

vpl.: C1/430.

BRAETPOT Zie:
- braetpanne;----/

BRAETVARKEN Zie:
- braedtvercken; braetvercken; ----;spenevarken; speenverken/

BRAETVERCKEN Zie:
- braedtvercken;----; braetvarken; spenevarken;speenverken/

BRAKEN = vb. land laten liggen na geploegd te zijn om het rust te geven.
- novo I; piscinam;
- laisser vague;
- brachliegen lassen;
- lie fallow;
- dejar tierra despues de haberla labrado, llevar en el estado anterior;

vpl.: C1/155.

BRAKEN ENDE REIJNIGEN = taut. uitbaggeren.
- coeno purgare; proscindo I et sterile iaceo;
- débourber et curer;
- ausbaggern;
- dredge;
- dragar; desenfangar; limpiar;

vpl.: C1/32.

BRANCHEN OFT STAECKEN = taut. vertakkingen van een stamboom.
- rami arbor geneologiae;
- ramifications d'un arbre généalogique;
- Verzweigungen eines Stammbaumes;
- ramifications of a pedigree;
- ramificaciones de un árbol genealógico;

vpl.: PB/II/335.

BRANDBRIEVEN Zie:
- plekkers ----/

BRANDE Zie:
- in ----/
- punicie met ----/
- tot ----/

BRANDEN Zie:
- brandene;----/
- dreijghen aff te ----/
- huijeen ----/
- tot onsen ---- brengen/

BRANDENDE Zie:
- metter bernender; berrender; ---- keerse; keersse; keersen; kerssen vercoopen,verhueren/
- uijtgange van de ---- keersse/

BRANDENE; BRANDEN = vb. afbranden; in brand steken; merken met een brandijzer.
- incendo IV; stigmata scribo III; inuro III nota;
- incendier; marquer d'un fer chaud;
- in Brand stecken; markieren mit einem Brenneisen;
- set fire to; burning a mark in;
- incendiar; poner fuego a; marcar

con hierro candente;
vpl.: Lo6/270; ACart 17.

BRANDEREEL Zie:
- blandereele; blandereel; blancereel; blandureel; ----; lootwapper/

BRANDEREELE Zie:
- blandereele; blandereel; blancereel; blandureel; blandereel; ----; lootwapper/

BRANDEWIJN Zie:
- pijpe ----/

BRANDSCHAT = sub. geld dat door een corpus werd gegeven tot afkoop van brandstichting en plundering door rondtrekkende ongeregelde troepen.
- exactio incendiaria; redemptio incendiaria;
- rancon; imposée sous peine de feu et de pillage;
- Geld das die Behörde gab zum Abkauf von Brandstiftung und Plunderung durch herumziehende unordentliche Truppen;
- money which the municipality payed in order to buy off arson and plunder by strolling disorderly troops;
- rescate; impuesto so pena de incendio y de pillaje;

vpl.: ASR 5.

BRANTSTEKEN Zie:
- brandsticht; ----; brantstekinge/

BRANDSTEKINGE Zie:
- brandsticht; brandsteken; ----/

BRANDSTICHT; BRANTSTEKEN; BRANTSTEKINGE = sub. brandstichting.
- incendium;
- incendie;
- Brandstiftung;
- incendiarism;
- incendio; intencionado;

vpl.: LoV/6.

BRANDT Zie:
- wissers van ---- oft wishout/
- daer roock ende ---- opgaende is/

BRANDT; BRANT = sub. brandstof; turf.
- ustioni apta et idonea materies fomes; arida; ignis alimenta; gleba bituminosa;
- combustible; tourbe;
- Brennstoff; Torf;
- firing; peat; turf;
- combustible; turba;

vpl.: DKB 2.

BRANDTGHEVEL; BRANTMURE;

BRANTMUER = sub. brandmuur.
- sepes contra ignem;
- mur mitoyen d'un haut fourneau;
- Brandmauer;
- fire-proof wall;
- muro cortafuego;

vpl.: Cr2/1042.

BRANDTTEECKEN Zie:
- brandtmerckt ----/
- opt ----/

BRANDTHOUDT = sub. brandhout.
- sarmenta;
- bois à brûler;
- Brennholz;
- firewood;
- leña; hornija;

vpl.: Cr2/1345.

BRANDTMEESTER Zie:
- gagie knape van den ----/
- gagie ----/

BRANDTMEESTER- BRANTMEESTER = sub. ambtenaar, belast met het brandweermateriaal van de burgerwacht van Brussel; brandmeester belast met brandblussing, Antwerpen
- praefectus incendiis extinguendis; functionarius oneratus extinguendo incendiorum; praetectus cohortis extinctorum, Brucelas, Antverpiae;
- lieutenant des pompiers; maître d'incendie, Bruxelles; Anvers;
- Brandmeister, Brussel; Antwerpen;
- chief-fireman; fire-master; officer in charge of the material of the civic guard's of fire brigade, Brussels, Antwerp;
- empleado público encargado del material de servicio de incendios de la milicia urbana bruselanse, oficial de los bomberos, Amberes;

vpl.: C1/204, 478; Lo1/642.

BRANDTMERCKT; BRANDTTEECKEN; BRANTTEKEN; BRANTTEIKEN; BRANTTEEKEN = brandmerk.
- stigma; inusta nota;
- stigmate; marque;
- Brandmarke; Brandmal;
- brand(mark);
- marca; estigma; hierro;

vpl.: PvB5/ LoV/174.

BRANDTSACK Zie:
- bedtsack ----/

BRANDTSACK; BRANTSAC = sub. brandzak.
- saccus incendii;
- sac mouillé mis sur le dos;
- Brandsack;
- fire-sack;

- uno saco empapado para fuego;
vpl.: C1/431.

BRANDTSCHATTER = sub. hij die geld afdwingt onder bedreiging van brandstichting.
- incendiarius;
- quelqu'un qui extorque de l'argent sous la menace de mettre le feu;
- derjenige der Geld erzwingt unter Bedrohung von Brandstiftung
- levier of ransom;
- el que saca dinero por fuerza bajo amenaza de quema;
vpl.: C1/387.

BRANDTTEECKEN Zie:
- brandtmerckt;----; brantteken; brantteiken; brantteeken/

BRANT Zie:
- afgehouwen ---- van den velde/
- brandt;----/
- dierte van den ----/
- vier of ----/

BRANT- OF ONTSEGBRIEVE = taut. dreigbrief.
- litterae ad minandum;
- lettres incendiaires ou lettres de menaces;
- Drohbrief;
- threatening letter;
- carta conminatoria;
vpl.: C1/388.

BRANT OF VIER = taut. brand.
- ignis vel incendium;
- incendie;
- Brand; Feuer;
- fire;
- incendio;
vpl.: C1/626.

BRANTBRIEVE = sub. brief waarin met brand gedreigd wordt.
- epistola incendiaria;
- lettre incendiaire;
- Brief in dem Brand gedroht wird;
- ransom-letter;
- carta incendiaria;
vpl.: Lo4/768.

BRANTIJSER; BRANTISER = sub. een ijzer voorzien van een merk, dat na gloeiend gemaakt te zijn, diende tot het inbranden van een merkteken bij vee; brandijzer.
- ferrum signatum, quod post candefactionem ad inurendum signi apud pecus serviebat; ferrem quo notae inuruntur;
- fer à brûler; chenet;
- Eisen für das markieren von Vieh Brenneisen;
- marking-iron; fire-iron;
- ferrete para marcar ganado;
vpl.: C1/430; LoV/396.

BRANTISER Zie:
- brantijser;----/

BRANTMEESTER Zie:
- brandtmeester;----/

BRANTMUER Zie:
- brandtghevel; brantmure;----/

BRANTMURE Zie:
- brandtghevel;----; brantmuer/

BRANTSAC Zie:
- brandtsack;----/

BRANTSCHATTER = sub. afperser met brandbedreiging.
- peculator cum minatione incendii
- exacteur avec menace d'incendie
- Erpresser mit Branddrohung;
- he who hold to ransom;
- algarero; algareador; el que arrancia dinero a una persona bajo amenaza de incendio;
vpl.: Lo4/772.

BRANDSTICHT Zie:
- brandstig;----; brandstigterye/

BRANDSTIGTERYE Zie:
- brandstig; brandsticht;----/

BRANDTTEECKEN; BRANTTEECKENEN = vb. brandmerken; brandmerk.
- signum inurere; inusta nota; stigma;
- stigmatiser; marquer au fer rouge; marque;
- brandmarken; Brandmark;
- stigmatize; brand; stigma;
- marcar con hierro candente; hierro; marca;
vpl.: PB/II/370.

BRANTSTICHTER = sub. brandstichter.
- clandestinus incendiarius;
- incendiaire;
- Brandstifter;
- incendiary;
- incendiario;
vpl.: C1/388.

BRANTSTIG; BRANDSTICHT; BRANDSTIGTERYE = sub. brandstichting.
- incendium; dolo factum;
- le fait d'incendier; le fait de mettre le feu; incendie provoqué;
- Brandstiftung;
- arson; incendiarism;
- incendio intencionado; incendio doloso; quema;
vpl.: PB/IV/396.

BRANTTEEKEN Zie:
- brandtmerckt; brantteecken; brantteken; brantteiken;----/

BRANTTEIKEN Zie:
- brandtmerckt; brantteecken; brantteken;----; brantteeken/

BRANTTEKEN Zie:
- brandtmerckt; brandtteecken; ----; brantteiken; brantteeken/

BRASEEREN Zie:
- braseren;----/

BRASEREN; BRASEEREN = vb. solderen, door soldeersel aan elkaar hechten.
- ferrumino l;
- souder; braser;
- löten;
- solder;
- soldar; soldadivia;

vpl.: PvB1/403.

BRASPENNINC Zie:
- braspenninck;----/

BRASPENNINCK; BRASPENNINC = sub. munt ter waarde van 10 duiten.
- nummus pro valore 10 duiten;
- monnaie à la valeur de dix deniers;
- Münze im Werte von zehn Deuten
- coin at the value of tea farthings;
- moneda por valor de 10 duiten;

vpl.: PB/2/37; C1/515.

BRASSAEL = sub. vuurpot.
- foculus;
- pelle à feu;
- Feuerbecken;
- brazier;
- brasero;

vpl.: PB/II/146.

BRAUTTE OFT BROUSSEL = taut. brouwsel, cq. datgene dat gebrouwen wordt.
- cerevisia;
- brassin;
- Gebräu;
- brew;
- cantidad de cerveza hecha de una vez;

vpl.: PB/III/303.

BRAUWER Zie:
- brouwer;----; bruwer/

BRAYTGANS = sub. braadgans.
- anser altilis;
- oie d'engrais;
- Bratgans;
- broiler goose;
- oca de engorde;

vpl.: AKB 15.

BREC Zie:
- bracke; brac;---- oft jachthond/

BRECXELEN; SPROCKELEN; SPROCKEN; SPROOCKEN = vb. sprokkelen van hout.

- legere lignum aridum;
- ramasser du boit mort;
- düres Holz zusammenraffen;
- father dead wood;
- recoger leñas muertas;

vpl.: PB/II/110.

BRECXSMEER = sub. vet.
- pinque;
- graisse;
- Fett;
- fat;
- grasa; manteca; gordo;

vpl.: PvB6/164.

BREDEN Zie:
- te beurde ----/

BREDEN OFT WIJDEM RAEDT = de brede of wijde raad was een lichaam dat bestond uit drie lichaamsdelen: 1. borgemeesters en schepenen 2. de burgerij, vertegenwoordigd door de oudschepenen en vier hoofdmannen met de 24 wijkmeesters 3. de dekens der 28 ambachten, verdeeld in drie naties, ressorterende onder de drie grote ambachten, zijnde 9 onder de schippers, 9 onder de marskramers en 10 onder de lakenbereiders, Antwerpen 1581.
- corpus, constans ex tribus partibus corporis: 1. magistri civium et scabini 2. cives, repraesentati ab exscabinis et quattuor capitibus cum viginti quattuor magistris vici, 3. decani viginti octo artium, divisi in tres nationibus pertinentes ad tres magnas artes, sc. novem nautarum, novem institorum et decem praeparatorium panni lanei, Antverpiae 1581;
- lagre-conseil, Anvers 1581;
- eine Körperschaft bestehend aus drei Teilen: 1. Bürgermeister und Schöffen, 2. die Bürgerschaft, 3. die Vorstehenden der 28 Gewerben, Antwerpen 1581;
- a body consisting of three parts: 1. burgomasters and sheriffs, 2. the citizenship, 3. the deans of the 28 trades, Antwerp 1581;
- consejo ancho o dilatado: 1. burgomaestres y regidores, 2. ciudadanos, 3. decanos de las 28 artesanias; Amberes 1581;

vpl.: C1/523.

BREECKENDE Zie:
- besueck van vrede ----/

BREECKERSCOEK Zie:
- versuijmte ende ----/

BREECMES Zie:
- breemesse; breemes; breemmes; ----/

BREECKSEM; BREXEM; BREEXEM = sub. doorbraak van een dijk.
- disruptio aggeris;
- rupture d'une digue;
- Durchbrüche eines Deiches;
- dike; burst;
- rupturas de un dique;

vpl.: C1/449.

BREECKSEMEN Zie:
- buyten ----/

BREECKT Zie:
- sterfdagh der verhuerders en ---- gheen huere voor den huerlinck/

BREEDE ENDE LICHTE SCHULT = zware of lichte schuld.
- lata et levis culpa;
- culpabilité grave et légère;
- schwere oder leichte Schuld;
- heavy or light guilt;
- culpa grave y leve;

vpl.: T1/416.

BREEDEN OFT WIJDEN RAET = de brede of wijde raad bestond sedert 1583 niet uit 3 doch uit 4 leden, zijnde lid 1 burgemeesters en schepenen lid 2 de oud-schepenen in enige dienst der stad zijnde, lid 3 de hoofdmannen en wijkmeesters, lid 4 de dekens en oudermans der 28 ambachten Antwerpen.
- ab anno 1583 consilium latum vel amplum on constabat ex tribus mebris sed ex quattuor mebris civitatis: primum membrum constabat ex magistris civium et scabinis: membrum secundum ex scabinis pristinis in aliquo officio civitatis: membrum tertium ex centurionibus et dominis regionis (vici), membrum quartum ex decanis et tribunis plebis duodetriginta artificiorum in Antverpia;
- sous la large conseil ne consistait pas en 1583 aux 3 membres, mais aux 4 membres, savoir, le 1e membre les bourgmestres et les échevins, le 2e membre les anciens échevins étant en quelque service de la ville , le 3e membre les chefshommes et maftres des quartiers, le 4e membre les doyens et les anciens des 28 métiers, Anvers;
- Seit 1583 bestand der breiter Rat nicht aus 3 sondern aus 4 Gliedern, nämlich aus: 1.Bürgermeistern und Schöffen 2.ehemaligen Schöffen, die in irgendeinen Stadtesdienst waren 3. den Häuptern und Viertelvorsteher, 4.den Vorstehern und Aeltesten der 28 Gewerben, Antwerpen;
- the large council, consisting after 1583 of 4 members, 1st.the burgomaster and alderman, 2nd. the old aldermen 3rd. the chiefs and chiefwarden 4th.the deans and elders of the 28 trades, Antwerp;
- el concejo amplio consistiá desde 1583 no de tres sino de cuatro miembros: siendo el primer miembro burgomaestres y regidores, el segundo miembro, los regidores antiquos extando en algúnservicio de la ciudad, el tercer miembro los adalides y maestros de barrios, el cuatro miembro, los decanos y ancianos de las 28 profesiones, Amberes;

vpl.: Lo2/752.

BREEDEN OFT WIJDEN RAET 1582 = de brede of wijde raad bestond uit 3 leden, zijnde als eerste lid burgemeesters en schepenen, 2e lid de burgerij vertegenwoordigd door oud-schepenen in dienst der stad zijnde, 3e lid de dekens en oudermannen der 28 ambachten verdeeld in 3 naties, ressorterende onder de 3 grote ambachten nl. 9 onder de schippers, 8 onder de kramers en 10 onder de bereiders, Antwerpen 1582.
- consilium latum vel amplum 1582 constabat ex tribus membris civitatis: membrum primum constabat ex magistris vicium et scabinis; membrum secundum ex vicitate repraesentata a scabinis pristinis in aquo officio civitatis, quattuor centurionibus et viginti sex dominis regionis (vici); membrum tertium ex decanis et tribunis plebis duodetriginta artificiorum devisorum in tres gentes (nationes), pertinentes ad tria artificia magna, quae sunt novem ad nautas, novem ad tabernarios (institores) et decem ad confectores (artifices) in Antverpia;
- de large conseil, consistait en 3 membres de la ville, étant le premier membre les bourgmestres et les échevins; le 2e membre la bourgoisie à savoir les anciens échevins étant en quelque service de la ville, et les quatre chefhommes avec les 28 maitres-des-quartiers; le 3e membre les doyens et anciens des 28 métiers divisés en trois nations, ressortant aux 3 grands métiers, savoir 9 aux bateliers, 9 aux merciers et 10 aux apprêteurs,Anvers 1582

- breiter, grosser Rat bestand aus 3 Gliedern: 1 Glied, die Bürgermeister und die Schöffen: 2 Glied, die Vertretung der Bürger durch ehemalige Schöffen die in Stadtesdienst waren: 4 Häupter und 26 Viertelvorsteher; 3 Glied, die Vorsteher und Aeltesten der 28 Gewerben, die wieder verteilt waren in 3 Nationen obliegend den 3 grossen Gewerben, nähmlich 9 den Schiffern, 9 den Krämern und 10 den Bereitern, Antwerpen 1582.
- the large council, consisting of three corporate members: 1st the burgomaster and aldermen: 2nd the burghers represented by old aldermen, 4 chiefs and 26 chiefwarden: 3rd deans and elders of the 28 trades; Antwerp 1582;
- el concejo amplio consistiá de 3 miembros siendo primer miembro borgomaestres y regidores; segundo miembro representan do la burguesia regidores antiguos estando en servicio de la ciuda: 4 ada lides y 26 maestros de barrios; tercer miembro, los decanos y ancianos de las 28 profesiones repartidas en tres naciones, siendo de la incumbencia de las 3 grandes profesiones e.d. 9 de los navegantes, 9 de los buhoneros y 10 de los aprensadores, Amberes 1582;

vpl.: Lo2/746.

BREEDEN RAEDT = college samengesteld uit de eersamen raedt versterkt met 4 commissarissen, instructeurs en degenen die voorheen schout, borgemeester, schepen, gezworene of betaalmeester zijn geweest, Maastricht.

- consilium e Maastricht;
- collège composé du conseil honnète augmenté avec 4 commissaires, instructeurs et tous qui ont été bailli, maire, échevin juré ou trésorier; Maastricht;
- Kolleg zusammengesetzt aus dem ehrsamen Rat verstärkt mit 4 Kommissären, Instruktöre und diejenigen welche früher Schulze, Bürgermeister, Schöffe, Geschworener oder Zahlmeister gewesen sind; Maastricht;
- college composed of the respectable council reinforced with 4 commissioners, instructors and those who were before bailiff, burgomasters, alderman or paymaster; Maastricht;

- el consejo compuesto de honesto consejo fortificante con quatro consejeros, instructores y anteriores alcaldes, regidores y pagadores; Mastrich;

vpl.: Cr2/1040.

BREEDEN RAEDT (GEWIJZIGD) = college bestaande uit vier soorten leden.

- collegium, constans ex quattuor generibus membrorum;
- large-conseil, modifié;
- Kollegium bestehend aus vier Arten von Mitgliedern;
- college consisting of four kinds of members;
- consejo compuesto por cuatro clases de miembros;

vpl.: C1/524.

BREEDEN OFT WIJDEN RAET 1582= de brede of wijde raad bestond uit 3 leden, zijnde als eerste lid burgemeesters en schepenen, tweede lid de burgerij vertegenwoordigd door oudschepenen in dienst der stad zijnde, 4 hoofdmannen en 26 wijkmeesters, derde lid de dekens en oudermannen der 28 ambachten verdeeld in 3 naties ressorterende onder de 3 grote ambachten nl. 9 onder de schippers 9 onder de kramers en 10 onder de bereiders, Antwerpen.

- consilium latum vel amplum 1582 constabat ex tribus membris civitatis; membrum primum constabat ex magistris civium et scabinis; membrum secundum ex civitate repraesentata a scabinis pristinis in aliquo officio civitatis, quattuor centurionibus et viginti sex dominis regionis (vici); membrum tertium ex decanis et tribunis plebis duodetriginta artificiorum, divisorum in tres gentes (nationes) pertinentes ad tria artificia magna, quae sunt novem ad nautas, novem ad tabernarios (institores) et decem ad confectores (artifices), in Antverpia;
- du large conseil, consistait en 3 membres de la ville, étant le premier membre les bourgmestres et les échevins; le deuxième membre la bourgeoisie à savoir les anciens échevins étant en quelque service de la ville, et les quatre chefs-hommes avec les 26 maitres-des-quartiers; le troisième membre les doyens et anciens des vingt-huit métiers divisés en trois nations, ressortant aux trois grands métiers, savoir, 9 aux bateliers, 9 aux merciers et 10 aux apprêteurs, Anvers 1582;

- "breiter, grosser Rat" der bestand aus 3 Gliedern: 1.Glied die Bürgermeister und die Schöffen; 2.Glied die Vertretung der Bürger durch ehemalige Schöffen die in Stadtesdienst waren, 4 Häupter und 26 Viertelvorsteher; 3.Glied die Vorsteher und Aeltesten der 28 Gewerben, die wieder verteilt waren in 3 Nationen, obliegend den 3 grossen, nähmlich 9 den Schiffern, 9 den Krämern und 10 den Bereitern; Antwerpen 1582;
- the large council, consisting of three corporate members: 1st. the burgomaster and aldermen, 2nd. the burghers represented by old aldermen, 4 chiefs and 26 chiefwarden, 3rd. deans and elders of the 28 trades;
- el concejo amplio consistía de 3 miembros siendo primer miembro borgomaestres y regidores; segundo miembro representan do la burguesía regidores antiguos estando en servicio de la ciuda, 4 ada lides y 26 maestros de barrios, tercer miembro los decanos y ancianos de las 28 profesiones repartidas en tres naciones, siendo de la incumbencia de las 3 grandes profesiones, e.d.9 de los navegantes, 9de los buhoneros y 10 de los aprensadores; Amberes 1582;

vpl.: Lo2/746.

BREEDEN RAEDT = college samengesteld uit de eersamen raedt versterkt met 4 commissarissen, instructeurs en degenen die voorheen schout, borgemeester, schepen, gezworene of betaalmeester zijn geweest, Maastricht.

- consilium e Maastricht;
- collège composé du conseil honnête augmenté et tous qui ont été bailli, maire, échevin juré ou tresorier, Maestricht;
- Kolleg zusammengesetzt aus dem ehrsamen Rat verstärkt mit 4 Kommissären, Instruktöre und diejenigen welche früher Schulze Bürgermeister, Schöffe, Geschworener oder Zahlmeister gewesen sind; Maastricht;
- college composed of the respectable council reinforced with 4 commissioners, instructors and those who were before bailiff, burgomasters, alderman or paymaster, Maastricht;
- el consejo compuesto de honesto consejo fortificante con quatro consejeros, instructores y anteriores alcaldes, regidores y pagadores, Mastrich;

vpl.: Cr2/1040.

BREEDER Zie:

- nae ---- vermeuen/

BREEKEN ENDE SCHOEREN = taut. 1.verscheuren 2.krachteloos maken.

- 1.discerpo III 2.facio III invalidum;
- 1.déchirer 2.annuler; invalider; rompre;
- 1.zerreissen 2.kraftlos machen;
- 1.tear 2.annul; invalidate;
- 1.hacer; añicos; hacer pedazos; rasgar 2.declarar nulo; desvirtuar; hacer inválido; invalidar;

vpl.: T1/106,187.

BREEKSEMEN, BUIJTEN BREXEMEN Zie:

- buijten ----/

BREEME; BREME; BREMME; BRIMME; BREM; BROEM; BROM = bremstruik. sub.pl.:

- genista;
- genêt;
- Ginterstaude;
- genista;
- genista; retama; cambrón; zarza;

vpl.: T1/206; PB/II/106; PvB9/5.

BREEMES Zie:

- breemesse;----; breemmes; breecmes/

BREEMESSE; BREEMES; BREEMMES; BREECMES = sub. hakmes.

- securis;
- hachoir;
- Haumesser;
- cleaver;
- picador;

vpl.: T1/337.

BREEMESSE OFT BARDAXEN = kapmes, of tweesnijdende bijl.

- securis bipennis;
- hachoir ou hache à deux tranchants;
- Haumesser;
- chopper;
- picador o hacha de doble filo;

vpl.: T1/337.

BREEMMES Zie:

- breemesse; breemes;----; breecmes/

BREETE Zie:

- hemels ----/

BREETTEN = sub. afmetingen van iets loodrecht op de lengte.

- latitudo; dimensio alicuius arrectaria in longitudinem;

- largeur;
- Ausmass; Breiterecht winklig auf die Länge;
- width measure at right angles to the length;
- anchura;

vpl.: BKB 7.

BREEXEM Zie:
- breecksem; brexem;----/

BREGGE Zie:
- brugghe; brugge; brigge;----; brogge/

BREGMEESTER Zie:
- brughouder; bruggemeester; brugmeester;----; bruggemeister; bruggewachter; bruchwachter/

BREIDELEN Zie:
- breydelen;----/

BREIDELEN ENDE RESTRINGEEREN OFT BEDWINGEN = taut. beperken.
- restringo III;
- limiter; restreindre;
- beschränken;
- limit; restrict;
- limitar; reducir; restringir;

vpl.: T1/438.

BREIEFF Zie:
- placcaete ----/

BREIJDEN Zie:
- inder ----/

BREIJE OFTE VOORPAYE = taut. huispui.
- frons;
- façade;
- Hausfassade;
- facade;
- fachade;

vpl.: PvB6/89.

BREKEN Zie:
- dese coren ----/
- naer 't ---- van den bedde/
- soen refuseren ende ----/
- sonder ----/
- te ---- comen/
- uyt en ---- oft ontloopen/

BREKEN = vb. afbreken.
- frango III; destruo III; rumpo III;
- démolir; démonter; casser; briser;
- abbrechen; wegreiszen;
- break off; demolish;
- derribar;demoler; echar abajo; derrumbar;

vpl.: C1/16.

BREKEN OFT FALISSEMENT = bankroet of faillissement.
- fortunarum naufragium;

- banqueroute ou faillite;
- Bankrott; Falliment;
- bankruptcy or failure;
- bancarrota o quiebra;

vpl.: Lo3/162.

BREKEN OFT ROOVEN = inbrengen.
- inferre;
- mettre dans;
- abbrechen mit Schaden für anderen;
- bring in;
- introducir; objetar; intubar;

vpl.: C1/191.

BREKEN OFT VIOLEREN = vb.taut. schenden.
- violare;
- violer;
- schänden;
- violate;
- violar; quebrantar;

vpl.: PB/II/245.

BREKENE Zie:
- vrede te ----/

BREKER Zie:
- breekere;----/
- moetwillige ----/

BREKINGE OFT FAILLISSEMENT = taut. bankroet.
- decoctio;
- faillite;
- Bankrott; Falliment;
- bankruptcy;
- quiebra; banca rrota;

vpl.: Lo4/198.

BREKINGEN OFT VERGANCLICHEIDEN VAN SCEPEN = taut. schipbreuk.
- naufragium;
- naufrage;
- Schiffbruch;
- shipwreck;
- naufragio; zozobra;

vpl.: T1/220.

BREM Zie:
- breeme; breme; bremme; brimme; ---- broem; brom/

BREME Zie:
- breeme; brim; bremme; brimme; ----; brem; broem; brom/

BREMEN OFT TUIJNEN = omheiningen of palissaden.
- saepimenta;
- barrières ou palissades;
- Brombeersträuche oder Umzäunungen;
- fences or palisades;
- estacadas o empalizadas;

vpl.: C1/340.

BREMER; BREMERSBIER = vb. soort duits bier uit Bremen.
- cerevisia germanica Bremensis;
- espèce de bière allemande de Brème;
- Art deutsches Bier aus Bremen;
- brand of german beer of Bremen;
- tipo de cerveza alemana de Bremen;

vpl.: PB/2/33; PB/II/45; PB/III/323.

BREMERSBIER Zie:
- bremer ----/

BREMME Zie:
- breeme;breme;----; brimme; brem; broem; brom/

BRENDEND Zie:
- barnend;----/

BRENDENDE Zie:
- uitgange van de ---- keerse/

BRENGEN Zie:
- huijsen in perijckel oft caduciteijt ----/
- in schot ----/
- in rechte ----/
- meyseken tot oneere ----/
- te merckt te ----/
- ten hoochsten ----/
- ter bancken ----/
- ter beukeycke ----/
- tot onsen brande ----/
- ter scherper ondersoeck oft pijnbanck ----/
- voir oogen ---- ende thoenen/
- veyl ----/

BRENGEN TER CIERINGE METTER BERRENDER KEERSEN = bij opbod brengen met de brandende kaars.
- cum candela accensa offerre ad licitationem;
- offrir aux enchères à l'extinction de la chandelle;
- in Versteigerung bringen mit der brennenden Kerze;
- sell by auction with the burning candle;
- ofrecer bienes para subasta pública hasta que se extingua la candela;

vpl.: LoV/100.

BRENGEN TER DOOT METTE KOORDE = terechtstellen aan de galg.
- supplicium patibuli de aliquo sumere;
- exécuter à la potence;
- an den Galden hingerichtet;
- execute by hanging;
- ajusticiar en la horca;

vpl.: EE/9.

BRENGER DES BRIEFFS; BRENGHER S'BRIEFS = clausule, inhoudende voor de brenger het recht om betaling te eisen van de daarin genoemde schuld, ook al is in de brief zijn naam niet genoemd; bode; gemachtigde.
- clausula conditio litterarum perlator = clausula continens ius gratia perlatoris ad exigendum pensionem solutionem debiti in litteris commemorati etiamsi perlator suo nomine non sit nominatus; tabellarius; délegé;
- au porteur de la lettre, clausule renfermant le droit d'exiger le payement de la dette y mentionnée, bien qu'il ne soit pas dénommé dans l'obligation; porteur de la lettre; delegatus;
- Ueberbringer des Briefes; Bote; Bevollmachtigter;
- carrier of letter, a clause authorizing the conveyer of the letter to demand payment of the debt mentioned in the letter, although the name of the bringer of the letter is not given; letter-carrier; deputy;
- al portador de la carte, cláusula confiriendo al portador el derecho de exigir el pago de la deuda mencionada en la carte aun cuando no haya sido mencionado su nombre; portador de la carta; delegado;

vpl.: Lo4/12; Lo5/224.

BRENGHEN Zie:
- onder ----/
- onderdanicheijt ende ----/
- reduceren ----/

BRENGHEN ENDE VERSTAPELEN= taut. overbrengen.
- transferre;
- transférer;
- übertragen;
- transfer;
- transferir;

vpl.: C1/653.

BRESELIEHOUT Zie:
- bresiliehout; bresilhout;----; brisielhout; bresiliënhout; briseliënhout; brezilhout/

BRESILHOUT Zie:
- bresiliehout;----; breseliehout; brisielhout; bresiliënhout; briseliënhout; brezilhout/

BRESILIEHOUT; BRESILHOUT; BRESELIEHOUT; BRISIELHOUT; BRESILIËNHOUT; BRISELIENHOUT; BREZILHOUT = braziliaans hout.

- lignum Braziliensis;
- bois de Brazile;
- Holz von Brazilië;
- Brazilian wood;
- madera de Brazilia;

vpl.: PvB/III/ 336,363.

BRESILIENHOUT Zie:
- bresiliehout; bresilhout; breseliehout; brisielhout;----; briseliënhout; brezilhout/

BREUCK Zie:
- dobbelen been ----/
- dobbelen ----/
- benoemde ----/

BREUCK; BREUCKE; BROECKE; BROEK; BROEKE; BROKE; BROOCKE; BRUECKE; BRUEKE; BRUEK = hom.sub.1. inbreuk 2.boete 3. overtreding verordening 4. gebruik; verordening.
- 1.violatio 2.multa; poena pecuniaria 3.fractio legis 4.consuetudo;
- 1.violation 2.amende 3.infraction de la loi 4.coutume;
- 1Beeinträchtigung 2.Geldstrafe, 3.Uebertretung einer Verordnung 4.Sitte; Verordnung; Vorschrift;
- 1.infringement 2.mulct; moneyfine 3. breach of a regulation 4. custom by law; regulation;
- 1.infracción 2.multa 3.infración a la ley 4.uso eley; costumbre; ordenanza;

vpl.: DKB 6,7; LPS 56; MGG 2; BVB 171,179; Lo6/214; PvB1/126, 219; C1/107, 390, 407; T1/143; C2/931; Bl.Pr.Tr/6.

BREUCK OFT MISDAET = boete of misdaad.
- multa vel crimen;
- amende ou méfait;
- Verbrechen;
- crime;
- multa o crimen;

vpl.: C1/407.

BREUCKACHTICH; BREUKAGTICH; BREUKAGTIG = adi.1. schuldig 2. in overtreding.
- 1.debens; debeo II; dignus multa sons 2.buniendus; qui legem violat; legem infringens;
- 1.coupable; punissable 2. qui fait infraction à la loi;
- 1.schuldig 2.in Uebertretung;
- 1.guilty; culpable 2. in transgession;
- 1.culpable 2.él que cometa una infracción;

vpl.: BVB 8; DKB 10; BKB 8.

BREUCKACHTICH OFT MISDADICH = taut. in overtreding.
- in delicto;
- contrevenant et délinquant;
- in Uebertretung;
- in infringement; trespassing;
- en contravención; contraviniendo; quebrantando;

vpl.: C1/283.

BREUCKACHTICH VALLEN = vervallen in boete.
- multam committere;
- échoir en amende;
- in Busse verfallen;
- have to pay a fine;
- incurrir en una multa;

vpl.: C1/390.

BREUCKACHTIGE; BROKACHTIGHE; BROKEAGHTICHE; BROKER; BROEKER; BROKIGHE; BROOCKIGHE; BROEKIGHE; BRUEKIGHE; BREUKIGHE; BROOCACHTIGHE; BROKEACHTIGHE; BRUECACHTIGHE; BROOCECHTIGHE;BROOCVELLIGHE; BROKEVELLIGHE; BREUCVELLIGHE = sub. overtreder.
- violator;
- transgresseur;
- Uebertreter;
- trespasser;
- infractor;

vpl.: B2/41; C2/1017.

BREUCKACHTIGH WIJSEN = als overtreding aanwijzen.
- ut violationem assignare;
- désigner une infraction une contravention;
- als Uebertretung feststellen;
- indicate as a transgression;
- indicar una cosa como (of = por) infraccion;

vpl.: AKB 3.

BREUCKE Zie:
- cuere oft ----/
- kennisse van ----/
- hooge ----/
- pecuniarie ----; pecunieele poene/

BREUCKE Zie:
- breuck;----; broecke; broek; broeke; broke; broocke; bruecke; brueke; bruek/

BREUCKEN Zie:
- ceuren ende ----/
- criminele ----/
- keuren ende ----/
- metter hoofd ----/
- pecuniarie ----/
- recht van keuren en ----/

BREUCKEN; BREUKEN = vb.1.boete betalen; boeten; boete oplopen 2.verordeningen overtreden.
- 1.multam committo III; multo I 2. legem frango III; contra legem committo III;
- 1.payer un crime 2.violer la loi un ordre; contrevenir à la loi;
- 1.Busse bezahlen; bussen; Busse zuziehen 2.Vorschriften übertreten;
- 1.pay a fine; expiate; atone; incur a fine 2.break rules;
- 1.pagar una multa; ser multado 2.violar; contravenir a la ley; quebrar;

vpl.: BKB 3,5,8.

BREUCKEN EN KEUREN VERVOORDEREN = ten uitvoer leggen cq.toepassen van breuken en keuren.
- propositum peragere in casu violationum;
- appliquer des statuts et des amendes;
- handhaben von Verordnungen;
- apply regulations;
- llevar a cabo e.d.aplicar los estatutos y ordenanzas;

vpl.: B2/128.

BREUCKEN OFT MISDOEN = taut. een misdrijf plegen cq. in overtreding komen; boete oplopen of misdaad begaan.
- commissum facere cq. in delictum venire;
- encourir une amende ou méfaire;
- ein Verbrechen verüben bzw. in Uebertretung geraten;
- incur a fine or commit a crime;
- incurrir en una multa o cometer (un) crimen;

vpl.: C1/407.

BREUCKEN; PEYNEN ENDE AMENDEN = taut. boeten.
- multa; satisfactiones;
- amender;
- Geldstrafen;
- fines;
- multas;

vpl.: EE/2. B1.

BREUCKEN VERVOLGHEN IN CIVILE SAKEN = inbreuken in burgerlijke zaken vervolgen.
- violationes in rebus civilibus persequi;
- poursuivre des infractions en des causes civiles;
- Beeinträchtigungen in zivilen Sachen verfolgen;
- proceed against infringements in civil affairs;
- perseguir infracciones en cuanto

a causas civiles;

vpl.: B2/1.

BREUCVELLIGHE Zie:
- breuckachtige; brokachtighe; brokeachtige; broker; broeker; brokighe; brookighe; broekighe; bruekighe; breukighe; broucachtighe; brokeachtighe; bruecachtighe; broucechtighe; broocvellinghe; brokevellighe;----/

BREUKEN Zie;
- breucken;----/

BREUKICH Zie:
- broecachtich; brokeachtich; broocachtich; bruecachtigh; broocechtich; brokich; broockich; broekich; bruekich;----/

BREUKIGHE Zie:
- breuckachtige; brokachtighe; brokeachtige; broker;broeker; brokighe; brookighe; broekighe; bruekighe;----; broocachtighe; brokeachtighe; bruecachtighe; broucechtighe; broocvellinghe; brokevellighe; breucvellighe/

BREUSSELSCHE PLAITE = brussels vrachtschip met platte bodem.
- navis oneraria Bruxellensis;
- vaisseau de transport avec le fond plat d'origine bruxelloise;
- Brüsseler Frachtschiff mit flachem Kiel;
- Brussels cargo-boat with flat bottom;
- buque de transporte con fondo plano de origen bruselense;

vpl.: T1/253.

BREVITATIS Zie:
- remitterende ---- gratia/

BREVITATIS GRATIA;CAUSAE = kortheidshalve.
- bref; pour abréger;
- der Kürze wegen;
- for the sake of brevity;
- por brevedad;

vpl.: MGG 110,117.

BREXEM Zie:
- breecksem;----; breexem/

BREXEMEN Zie:
- buijten breeksemen; buijten----/

BREYDE OFTE WEYDE = taut. breedte.
- largitas;
- largeur;
- Breite;
- breadth;
- anchura;

vpl.: Cr2/1011.

BREYDELEN; BREIDELEN = vb.beteugelen; intomen.
- refreno I; coercere; reprimo III; freno I;
- contenir; refréner;
- zurückhalten; abhalten;
- restrain; bridle;
- refrenar; enfrenar; poner freno a;

vpl.: T1/376; T2/287.

BREZILHOUT Zie:
- bresiliehout; bresilhout; breseliehout; brisielhout; bresiliënhout; briseliënhout;----/

BRICK; BRICKE; BRIKE; BRYCKE = sub. baksteen.
- later; testa;
- brique;
- Backstein; Ziegelstein;
- brick;
- ladrillo;

vpl.: Cr2/1042; PB/III/308.

BRICKE Zie:
- brick;----; brike; brycke/

BRIEDER OFT BROUWER = taut. brouwer.
- cerevisiae coctor; cervisiarius;
- brasseur;
- Brauer;
- brewer;
- cervecero;

vpl.: PB/II/62,75; C1/190; PvB6/380.

BRIEF Zie:
- 's brengers ----/
- uijtgift ----/

BRIEF; BRIVE = sub.brief.
- littera;
- lettre;
- Brief;
- letter;
- carta;

vpl.: ACart 4,5,7.

BRIEF VAN ASSUARANTIE OFT POLICE = taut. verzekeringspolis.
- charta assecurationis;
- police d'assurance;
- Versicherungsschein; Police;
- insurance policy;
- póliza de seguros;

vpl.: PvB6/499.

BRIEF VAN BEKENTENISSE = schuldbrief.
- litterae culpae;
- reconnaissance de dette;
- Schuldverschreibung;
- debenture;
- reconocimiento de deuda obligación (= obligatie);

vpl.: C1/58.

BRIEF VAN PLACET = brief van inwilliging.
- litterae consensionis;
- lettre de consentement; placet;
- Brief von Einwilligung;
- letter of placet; of assent;
- carta de concesión;

vpl.: PvB1/572.

BRIEFF Zie:
- brengers des ----/
- in sterckenisse zijns scepenen ----/
- opene placcate ----/
- goedenis ----/

BRIEFF; BRIEVE = sub. brief; dokument.
- litterae; epistula; documentum; tabulae;
- lettre; document; acte; charte;
- Brief; Schreiben; Dokument; Urkunde;
- letter; epistle; charter; document;
- carta; documento; acta; partida;

vpl.:

BRIEF(F)GELT = sub.pl. administratiekosten; kosten ener akte; geld voor de opstelling van een koopakte.
- sumptus litterae transcriptionis bonorum; sumptus legis; impensa actionis; pecunia ad scriptionem tabellarum emptionis;
- frais d'administration; frais de lettrages; les frais d'un acte; frais pour une ébauche d'un acte de vente;
- Verwaltungskosten; Kosten einer Urkunde; Zahlung für den Aufsatz eines Kaufvertrages;
- administrative expenses; the costs of a document; money for the drawing up of a deed of purchase;
- gastos de administración; gastos de un documento; dinero de un contrato de compraventa;

vpl.: C1/20; C2/893,1021; Cr2/1029/5; B1/59; B2/65.

BRIEFFKEN OFTE BILIETTE =taut. briefje.
- literulae;
- billet;
- Zettelchen;
- note;
- cartita; billete;

vpl.: BKB 12.

BRIEFFLESINGE OFT BY SIGNET = procederen bij klein zegel na uitspraak van schepenen ten aanzien van achterstalligheid van een schepenschuldbrief.
- litigo I apud sigillum parvum

post sententiam scabinorum circa residuitatem syngraphae scabini;
- faire un procès au moyen d'un petit sceau après jugement des échevins en vue d'un retard des obligations des échevins;
- prozessieren beim kleinem Siegel nach Aussage der Schöffen was betrifft rückstandige Zahlungen eines Schöffen Schuldbrief;
- litigate by signet;
- proceder por sello perqueño después del fallo de los regidores sobre reconocimientos de deudas sin pagar;

vpl.: vdV/116; C2/903; B1.

BRIEF(F)LEZINGE = vorm van een proces wegens een vordering van achterstallige rente in geld of in natuur, waarbij de rentebrief in de rechtszitting wordt voorgelezen, waarna de Heer of zijn voorster bij de achterstallige een pand haalt; dit wordt in 3 rechtszittingen bekend gemaakt zodat de eigenaar gelegenheid krijgt zijn pand in te lossen. Laat hij dit na dan wordt het pand publiek verkocht. Uit de opbrengst wordt naast de achterstallige som de overige gerechtskosten betaald. De ev. rest krijgt de pandgever. sub.
- forma iudicii propter postulationem faenonis residum in pecunia aut in natura. In sessione iuris libellus legitur. Postmodum dominus aut eius pignus adducit apud residuum: hoc publicatur intribus sessionibus, ut possesor occasionem recipet solvere pignus. Si hoc omittet pignus venditur. Ex reditu solvuntur et pecunia residua et impensae litis. Quod potest relinquere datori pignoris bono est;
- sentence d'une saisie après proclamation des lettres des échevins;
- Vorlesung eines Briefes cq. in der Gerichtssitzung;
- reading of a letter, cq.a letter of interest in court;
- sentencia de embargo después de examinar las letras de los regidores;

vpl.: B2/5; C2/1027.

BRIEFFVE VAN RECEPISSE OFT HERKENTENISSE = taut. ontvangstbewijs.
- apocha;
- reçu; récépissé;
- Empfangschein;
- receipt;
- recibo;

vpl.: PvB1/221.

BRIEFFVEN VAN GRATIE ENDE PARDONE = taut. brieven van vergeving.
- litterae veniabiles;
- lettres de pardon;
- Briefe von Verzeihung;
- letters of pardon;
- cartas de perdón;

vpl.: PB/II/348.

BRIEFKEN Zie:
- biliette oft ----/

BRIEFKEN = sub. schriftelijke oproeping.
- epistolium;
- bulletin de convocation;
- schriftlicher Aufruf;
- written convocation;
- convocación por escrito;

vpl.: C1/56.

BRIEFLEZING Zie:
- vonnis bij ----/

BRIEFLEZINGE Zie:
- proceduure bij ----/

BRIEVE(N) Zie:
- abolitie oft vergiffenisse ----/
- apostolos oft ---- van oorlove/
- besloetenen ----/
- beslotene ---- van waerschouwinge /
- blecken oft ----/
- compulsoire ----/
- compulsori ----/
- fondatie ----/
- instrumente ende ----/
- kaarten ----/
- male ende ----/
- opene ---- van cessien/
- opene ---- van maintenue/
- openen bezegelden ----/
- opene ---- van attentaet ende cassatie/
- opene ---- van daeghsel/
- opene ---- van octroije/
- plekkers, dragers, seijnders ende stroyers van brand ---- ofte billetten/
- pleccaet ----/
- requisitorie ----/
- schepenen ----/
- slapende ----/
- saufconduicte of ---- van geleye/
- uijtschrijf ----/
- weete doen bij ---- van der Wet/

BRIEVE ENDE INSTRUMENTE = taut. bewijsstuk; contract; schriftelijke overeenkomst.
- documentum;
- contrat; document; pièce; preuve justificative;
- Dokument; Schriftstück;
- evidence; written agreement;

- contrato; documento; justificativo; instrumento;

vpl.: T1/242.

BRIEVE PELAEL = vonnis inhoudende een straf of boete.
- litterae poenales;
- lettres pénales;
- Straf oder Busse Brief;
- penal letter;
- sentencia de multa;

vpl.: C1/252.

BRIEVE VAN ABOLITIE = brief inhoudende staking van vervolging in rechte.
- littera de cessatione actionis;
- lettre communiquant la cessation de poursuiter judiciaires;
- Brief enthaltend Einstellung von Verfolgung im Rechte;
- discontinuance of prosecution in justice;
- carta conteniente una suspensión de persecución judicial;

vpl.: PB/IV/346.

BRIEVE VAN ACQUIESCENTIE = brief inhoudende berusting.
- littera patientae;
- lettre d'acquiescement;
- Brief enthaltend Ergebenheit;
- letter of resignation;
- carta conteniente resignación;

vpl.: PB/IV/346.

BRIEVE VAN ADDITIE = brief van bijvoeging.
- litterae additionis;
- lettre d'addition;
- Brief von Beifügung;
- letter of addition;
- carta de adición;

vpl.: PvB1/65.

BRIEVE VAN BENEFICIE = brief inhoudende een gunst.
- littera favoris;
- lettre renfermant une faveur;
- Brief enthaltend eine Gunst;
- letter containing a favor;
- carta que contiene un favor;

vpl.: PB/IV/346.

BRIEVE VAN CASSATIE = brief inhoudende vernietiging van een vonnis.
- littera abrogationis;
- lettre de cassation;
- Brief enthaltend Vernichtung eines Urteils;
- letter of the quashing of a verdict;
- carta conteniente anulación de una sentencia;

vpl.: PB/IV/346.

BRIEVE VAN CESSIE = brief van overdracht.
- litterae cessionis;
- lettre de cession;
- Brief von Uebertragung;
- letter of transfer;
- carta de cesión;

vpl.: Lo4/392.

BRIEVE VAN COMMISSIE = brief inhoudende een opdracht.
- littera mandatum continens;
- lettre contenant une commission;
- Brief enthaltend einen Auftrag;
- letter of an instruction;
- carta conteniente un encargo;

vpl.: PB/IV/346.

BRIEVE VAN CONFIRMATIE = brief inhoudende een bevestiging.
- littera de confirmatione;
- lettre de confirmation;
- Brief enthaltend eine Befestigung;
- letter of a confirmation;
- carta conteniente una confirmación;

vpl.: PB/IV/346.

BRIEVE VAN GELEYE OFT SAUFCONDUICTE = taut. vrijgeleidebrief.
- litterae permissionis;
- lettre de saufconduit;
- freies Geleitbrief;
- letter of safe conduct;
- misiva de salvoconducto;

vpl.: PvB1/572.

BRIEVE VAN INDUCTIE = brief van gevolgtrekking.
- personae, quorum ruina fortunarum non adhuc exstillata est;
- lettre d'induction;
- Brief von Folgerung;
- letter of conclusion;
- carta de inducción;

vpl.: Lo4/392.

BRIEVE VAN INVENTARIS = brief inhoudende overzicht van bescheiden.
- littera continens documentorum conspectum;
- lettre contenant un inventaire des documents;
- Brief enthaltend Uebersicht von Dokumenten;
- letter of a survey of papers;
- carta conteniente un sumario de documentos;

vpl.: PB/IV/346.

BRIEVE VAN INVESTITURE OFT VERLEYDT = sub. leenverhefbrief.
- litterae investiturae;
- lettre d'investiture;
- Investiturbrief;

- letter of investiture;
- carta de cambio o traspaso de un feudo;

vpl.: PvB1/225.

BRIEVE VAN NATURALISATIE = brief inhoudende opneming als burger.
- littera de acceptatione in civitatem;
- lettre contenant l'acceptation comme citoyen;
- Brief enthaltend Aufnahme wie Bürger;
- letter of granting of citizenship;
- carta conteniente una admisión como ciudadano;

vpl.: PB/IV/346.

BRIEVE VAN NULLITEIJT = brief van ongeldigheid, nietigverklaring.
- litterae ittitae; litterae invaliditatis, inanitatis;
- lettre de nullité;
- Brief von Ungültigkeit;
- letter of nullity;
- carta de nulidad;

vpl.: Lo4/4.

BRIEVE VAN PLACET = sub. brief van koninklijke toestemming; brief inhoudende een goedkeuring.
- litterae placet; littera approbationis;
- consentement écrit du roi; lettre contenant une approbation;
- Schreiben von königlicher Genehmigung; Brief enthaltend Genehmigung;
- letter of royal consent; letter containing a resignation;
- placet; carta de consentimiento real; carta que contienne una aprobación;

vpl.: PB/III/59; PB/IV/346.

BRIEVE VAN RAPPEL DE BAN = brief inhoudende herinnering aan verbanning.
- littera de admonitione exsilii;
- lettre rappelant l'exil;
- Brief enthaltend Erinnerung an Verbannung;
- letter of memory of banishment;
- carta conteniente un recuerdo de exilio;

vpl.: PB/IV/346.

BRIEVE VAN RECEPISSE = bericht van ontvangst.
- informatio acceptionis;
- accusé de réception;
- Empfanganzeige;
- message of receipt;
- carta de recepción;

vpl.: PvB1/570.

BRIEVE VAN REFORMATIE = brief van hervorming.
- littera revisionis;
- lettre de révision;
- Brief von Reform;
- letter of reformation;
- carta de reformación (of = de reforma);

vpl.: PB/IV/346.

BRIEVE VAN REHABILITATIE = brief inhoudende herstel in eer.
- littera rehabilitationis;
- lettre de réhabilitation;
- Brief enthaltend Wiederherstellung in Ehre;
- letter of rehabilitation;
- carta conteniente rehabilitación (of = reparación del honor);

vpl.: PB/IV/346.

BRIEVE VAN REMISSIE = brief inhoudende een vermindering van kosten.
- littera de diminutione sumptuum;
- lettre contenant une diminution de frais;
- Brief enthaltend eine Verminderung von Kosten;
- letter of a diminution of costs reduction;
- carta conteniente una reducción de gastos;

vpl.: PB/IV/346.

BRIEVE VAN RESCISSIE = brief van nietigverklaring.
- litterae rescissionis;
- lettre de rescision;
- Brief von Nichtigkeitserklärung;
- letter of nullification;
- carta de re scisión;

vpl.: Lo4/4.

BRIEVE VAN RESPIJT = brief van uitstel; brief van respijt.
- litterae dilationis;
- lettre de répit;
- Brief von Aufschub;
- letter of delay;
- carta de pórroga;

vpl.: Lo4/392.

BRIEVE VAN SAULFCONDUICT = brief inhoudende een vrijgeleide.
- littera fidei publicae;
- lettre de sauf-conduit;
- Brief enthaltend ein freies Geleit;
- letter of a safe-conduct;
- carta conteniente un salvo conducto;

vpl.: PB/IV/346.

BRIEVE VAN SEURETE DE CORPS = brief inhoudende lijfszekerheid.
- littera de securitate corporis;

- lettre assurant la sécurité du corps;
- Brief enthaltend Leibessicherheit;
- letter containing a safety of the body;
- carta conteniente seguridad personal;

vpl.: PB/IV/346.

BRIEVE VAN STAET = brief inhoudende vaststelling van de burgerlijke staat.
- littera de constitutione status civilis;
- lettre établissant l'état civil;
- Brief enthaltend Feststellung des bürgerlichen Staates;
- letter of determination of the civil status;
- carta conteniente una determinación del estado de una persona;

vpl.: PB/IV/346.

BRIEVEN VAN ABOLITIE = brieven van kwijtschelding.
- litteras remissionis;
- lettres de remise;
- Briefe von Erlassung;
- letters of remission;
- cartas de exención, de dispensa;

vpl.: PvB6/401.

BRIEVEN VAN ADMISSE = brieven van toelating.
- litterae admissionis;
- lettres d'admission;
- Briefe von Zulassung;
- letters of admission;
- cartas de admisión;

vpl.: PvB1/384.

BRIEVEN VAN ATTERMINATIE = brieven van begrenzing.
- litteras terminationis;
- lettres d'attermination;
- Briefe der Attermination;
- letters of limitation;
- cartas de delimitación;

vpl.: PvB9/12.

BRIEVEN VAN BENEFICIE VAN INVENTARIS = brieven van voorrecht van boedelbeschrijving.
- litteras privilegii de inventaribus;
- lettres de privilege d'inventaire;
- Briefe von Vorrecht der Güterverzeichnisses;
- letters of privilege of inventory;
- cartas de beneficio de inventario;

vpl.: PvB6/401.

BRIEVEN VAN CASSATIE = brieven van vernietiging van een vonnis.
- litteras judicii rescindendi;
- lettres d'annulation d'un jugement;

- Briefe von Vernichtung eines Urteils;
- letters of nullification of a sentence;
- cartas de anulación de sentencia; cartas de casación;

vpl.: PvB6/401.

BRIEVEN VAN CATATIE OFT MONITIEN = taut. brieven van vermaning.
- litterae monitionis;
- d'exhortation d'avertissement;
- Briefe von Ermahnung;
- letters of admonition;
- cartas de amonestación;

vpl.: PvB1/12.

BRIEVEN VAN CESSIE = brieven van overdracht.
- litteras cessionis;
- lettres de cession;
- Briefe der Zession;
- letters of assignment;
- cartas de cesión; of = de traspaso;

vpl.: PvB9/12.

BRIEVEN VAN CONSESSIE = brieven van bewilliging.
- litterae concessionis;
- lettre de consentement;
- Briefe von Zuerkennung;
- letters of assignment;
- cartas de concesión;

vpl.: MGG 90,91.

BRIEVEN VAN CONCQUESTEN = akten van aangeworven huwelijksgoed.
- litterae boni matrimoniales acquisiti;
- lettres de conquêts;
- Dokumente über angeworbene Güter;
- documents of goods acquired in marriage;
- documento sobre la adquisición de bienes durante el matrimonio;

vpl.: Cu1/16.

BRIEVEN VAN CONQUEST = brieven van verkrijging, verwerving.
- litterae acquisitionis;
- lettres acquisitoires; lettres d'acquit ou acquit;
- Beschwerdebriefe;
- letters of acquisition;
- cartas de adquisición;

vpl.: C1/160.

BRIEVEN VAN CREDENCIE = sub. geloofsbrieven.
- litteras fidei;
- lettres de créance;
- Beglaubigungsschreiben;
- credentials;
- cartas credenciales;

vpl.: PB/II/231.

BRIEVEN VAN ERECTIE OFT CONFIRMATIE = brieven van verheffing tot of bevestiging van, een titel.
- litteras erectionis sive confirmationis;
- lettres d'érection et de confirmation;
- Briefe von Erhebung zu oder Bestätigung von einem Titel;
- letters of erection or confirmation;
- cartas de elevación a un titulo o confirmación de un titulo;

vpl.: PB/II/336.

BRIEVEN VAN ERFVOORWAERDE = akte waarin deze overeenkomst is vastgelegd.
- tabula in qua hoc conventum vinctum est;
- acte dans laquelle cette convention est établie;
- Akte in der diese Vereinbarung fixiert ist;
- document in which this agreement is recorded;
- acta en que se estableció este convenio;

vpl.: B2/14.

BRIEVEN VAN EVICTIE = brieven van uitwinning.
- litterae evictionis;
- lettres d'éviction;
- Briefe von Entwährung;
- letters of eviction;
- cartas de evicción;

vpl.: LoV/366.

BRIEVEN VAN EXECUTORIEN = brieven van ten uitvoer legging.
- litterae exsecutionis;
- lettres exécutoires;
- Briefe von Vollstreckung;
- letters of execution;
- cartas de ejecución;

vpl.: C1/654.

BRIEVEN VAN GOEDENISSEN = brieven van wettelijke toeeigening.
- litteras occupationis legitima;
- lettres d'appropriation;
- Briefe von gesetzlicher Zueignung;
- letters of legal appropriation;
- cartas de apropiación legal;

vpl.: C1/269.

BRIEVEN VAN INDUCTIE(N) = brieven van gevolgtrekking.
- litteras conclusionis; inductionis;
- lettres d'induction;
- Briefe der Induktion; Folgerungsbriefe;
- letters of inference, of conclusion;
- cartas de conclusion, of = consecuencia; cartas de deducción;

vpl.: PvB9/12; LoV/260.

BRIEVEN VAN JURIS SUBSIDIO = brieven van rechtsbescherming.
- litterae de subsidio iuris;
- lettres protection judiciaire;
- Rechtssicherkeitsbriefe;
- letters of legal protection;
- cartas de protección jurídica;

vpl.: B1/4; C2/882.

BRIEVEN VAN MAINTENUE = brieven van gerechtelijke bescherming of handhaving in een bezit.
- litterae servandi;
- lettres de maintenue;
- Briefe von gerichtlicher Beschützung; oder Wahrung des Besitzes;
- letters of judicial protection;
- cartas de mantenimiento o de protección judicial;

vpl.: Lo3/562; DVB 16.

BRIEVEN VAN MANDEMENT = brieven inhoudende een rechterlijk bevel.
- litterae continentes mandamentum iudicis;
- lettres contenant un mandement judiciaire;
- Briefe, enthaltend richterliche Befehle;
- letters containing a judicial command;
- cartas de mandamiento judicial;

vpl.: DVB 11.

BRIEVEN VAN MARCA = kaperbrief; brief van schaverhaling.
- litterae marcae;
- lettres de marque; lettres de représailles;
- Kaperbrief;
- letter of marque and reprisal;
- patente de corso;

vpl.: Lo4/242.

BRIEVEN VAN OCTROIJ = brieven die een uitsluitend recht van gebruik bevatten.
- litterae, quae continent, ius solum usus;
- lettre d'octroi;
- Briefe mit einem Gebrauchs-Erlaubnis;
- letters granting a right of use;
- cartas que dan concesión de algún privilegió;

vpl.: MGG 101; Lo3/212.

BRIEVEN VAN OORLOVE OFT APOSTELOS = taut. brieven van machtiging.
- epistolae auctoritatis;
- lettres d'autorité;

- Ermächtigungsbriefe;
- letters of authorization;
- cartas de autorización;

vpl.: Lo4/680.

BRIEVEN VAN PANDTSCHAPPE = sub.pl. brieven omschrijvende het pandrecht op een goed.

- litterae ad ius pignoris;
- lettres décrivant le droit de prêt sur gages;
- Briefe die das Pfandrecht beschreiben;
- letters defining the lien;
- cartas que describen el derecho de prenda a un bien;

vpl.: PB/III/429.

BRIEVEN VAN PROCURATIE = brieven van volmacht.

- epistolae auctoritatis;
- lettres de plein, pouvoir;
- Schreiben von Vollmacht;
- letters of proxy;
- cartas de autorización;

vpl.: PB/III/461.

BRIEVEN VAN RAPPEL DE BAN = brieven van herroeping van verbanning.

- litteras revocationis ex exsilio;
- lettres de vocation de bannissement;
- Briefe von Widerruf von Verbannung;
- letters of revocation of banishment;
- cartas de revocación de destierro;

vpl.: PvB6/401; PB/IV/346.

BRIEVEN VAN REHABILITATIE = brieven van eerherstel.

- litteras reparationis;
- lettres de réhabilitation;
- Briefe von Ehre-wiederherstellung;
- letters of reparation;
- cartas de rehabilitación;

vpl.: PvB6/401.

BRIEVEN VAN REHABILITATIE ENDE RESTITUTIE = brieven van herstel en teruggave, van adeldom.

- litteras restitutionis;
- lettre de réhabilitation et de restitution;
- Briefe von Wiederherstellung und Zurückgabe, von Adeltum;
- letters of rehabilitation and restitution, of nobility;
- cartas de rehabilitación y restitución, de nobleza;

vpl.: PB/II/335.

BRIEVEN VAN RELEVEMENT; RELIEFVEMENTE = brieven van ontheffing.

- litterae exemptionis; litterae liberationis;
- lettres d'exemption; lettres de relief;
- Briefe von Enthebung; Erlassungs briefe;
- letters of dispensation; letters of exemption;
- cartas de exoneración; cartas de relevación;

vpl.: PB/IV/345; C1/495.

BRIEVEN VAN RELIEVEMENT = brieven tot zuivering van een rechtsverzuim.

- litterae ad purgationem intermissionis iuris;
- lettres de relief;
- Säuberungsbriefe;
- letters of release;
- carta que absuelve a uno de una falta judicial;

vpl.: Lo4/780.

BRIEVEN VAN REMISSIE = brieven van opheffing van een verbod.

- litteras prohibitionis sublationis;
- lettres d'abolition d'une défense;
- Briefe von Aufhebung eines Verbots;
- letters of annulment of a prohibition;
- cartas de abolición de prohibición;

vpl.: PvB6/401.

BRIEVEN VAN REQUISITORIEN = brieven van eisen in rechte.

- litterae requisitoriales;
- des lettres réquisitoriales;
- Briefe des Strafantrages;
- letters of claims;
- carta requisitoria;

vpl.: LoV/270.

BRIEVEN VAN SEURETE DE CORPS = brieven van lijfsbescherming.

- litteras corporis protectionis;
- lettres de salut;
- Briefe von Leibesbeschützung;
- letters of protection of the body;
- cartas de cuartel;

vpl.: PvB6/401; PB/IV/346.

BRIEVEN VAN SOUVEGAERDEN = brieven van bescherming.

- litterae protectionis;
- lettres de protection;
- Schutzbriefe;
- safeguard;
- cartas de protección;

vpl.: PvB1/169.

BRIEVEN VAN STAET = brieven van burgerlijke staat of afkomst.

- litteras de origine sive de statu civile;
- lettre d'état civil ou d'origine;

BRI

- Briefe von bürgerlichen Stand oder Herkunft;
- letters of civil state or origin;
- cartas de estado o descendencia;

vpl.: PvB6/401.

BRIEVEN VAN TREPESSALIEN; BRIEVEN VAN REPRESSALIEN = kaperbrief; brief van schaverhaling.

- litterae marcae;
- lettres de représailles;
- Kaperbrief;
- letter of marque and reprisal;
- carta para reclamar indemnización;

vpl.: Lo4/242.

BRIEVE(N) VAN VENIA AETATIS = brieven van meerderjarigheidverklaring.

- litterae declarationis status aetatis puberis;
- lettre d'émancipation; lettre établissant la majorité;
- Dokument(e) der Volljahrlichkeitserklärung;
- letter(s) declaring someone's majority, letter(s) of emancipation;
- cartas de emancipación; cartas des declaración de mayor de edad

vpl.: B1/98; C2/900; PB/IV/346.

BRICK; BRICKE; BRIKE; BRYCKE = sub. baksteen.

- later;
- brique;
- Backstein;
- brick;
- ladrillo;

vpl.: Cr2/1042.

BRICKE Zie:

- brick;----; brike; brycke/

BRIFFVEN VAN RECEPISSE = brievan van ontvangst.

- litterae acceptionis;
- accusés de réception;
- Empfangschreiben;
- letters of receipt;
- recibo; recibí; carta de pago; cargareme; resguarde de entrega;

vpl.: PB/III/311.

BRIGANT Zie:

- brigante;----/

BRIGANTE; BRIGANT = sub. boef; schurk; struikrover.

- latro; praedo;
- brigand; canaille; ciquin; faquin; gredin;
- Strauchdieb;
- highwayman; rascal;
- belitre; bellaco; bribón;

vpl.: T1/323.

BRO

BRIGGE Zie:

- brugghe; brugge;----; bregge; brogge/

BRIJLOFT; BRULOFT; BRULOCHT; BRUUTLOCHT; BRUULLOCHT; BRULLOCHT; BRULUCHT;BRULFT BRUUTLOFT = sub. bruiloft.

- nuptiae;
- banquet de nôces;
- Hochzeit;
- wedding;
- boda o bodas;

vpl.: PvB8/6; T1/493.

BRIJNGEN TER DOODT MET DER COORDE = ter dood brengen door ophanging.

- necare per laqueum;
- mettre au dernier supplice par la corde;
- hinrichten mit dem Strange;
- to execute by hanging;
- dar muerte a una persona por ahorcadura;

vpl.: PvB9/18.

BRIM; BREMME; BRIMME; BREME; BROEM; BROM = sub.brem.

- genista;
- genêt;
- Ginster;
- broom;
- retama; hiniesta;

vpl.: PB/II/106.

BRIKE Zie:

- brick; bricke;----; brycke/

BRIMME Zie:

- breeme; breme; bremme;----; brem; broem; brom/

BRINGEN Zie:

- ter merct ----/

BRINGHEN Zie:

- hem selven verdoen oft ter doodt ----/
- sonder mesboren ten staple niet ----/

BRISELIENHOUT Zie:

- bresiliehout; bresilhout; breseliehout; brisielhout; bresiliënhout;----; brezilhout/

BRISIELHOUT Zie:

- bresiliehout; bresilhout; breseliehout;----; breseliënhout; briseliënhout; brezilhout/

BRIVE Zie:

- brief;----/

BRODE Zie:

- ongesceiden in enen ----/

BRODER Zie:

- brueder; bruedere; bruder;----/

BRODERLIKE Zie:
- bruederlijck; broederlijc;----; broderlike/

BRODERSCHAP Zie:
- bruederschap; bruerschap; brueschappe; broederschap;----/

BROECACHTICH; BROKEACHTIGH; BROOCACHTIGH; BRUECACHTICH; BROOGECHTICH; BROKICH; BROOGKICH; BROEKICH; BRUEKICH; BREUKICH = in overtreding.
- violatione; delicto; peccato;
- en transgression;
- in Uebertretung;
- in transgression;
- estar contraviniendo;

vpl.: Bl:Pr.Tr/14; C2/933.

BROECKE Zie:
- breuck; breucke;----; broek; broeke; broke; broocke;bruecke; brueke; bruek/
- geloofte oft ----/
- ghehacht worden overmids ----/

BROECKEN; BROEKEN; BROKEN; BROOCKEN; BRUECKEN; BRUEKEN = vb. breken.
- frangere; rumpere;
- casser; endommager; abimer; détériorer;
- brechen;
- to break;
- romper; quebrantar; deteriorar; dañar;

vpl.: B1/50.

BROEDE Zie:
- penninc ----/

BROEDER(S) Zie:
- geheele ----/
- halve ----/
- kijndt oft ----/

BROEDER OFT MAIGHT OFT KIJNDI OFT VAN DEN NAISTEN = taut. naaste bloedverwant.
- consanguineus;
- consanguin;
- nächster Verwandter;
- next relative;
- consanguíneo;

vpl.: T1/103.

BROEDER VAN GEHE ELEN BEDDE = volle broer; broeder geboren uit hetzelfde huwelijk der beide ouders.
- frater natus ex eodem matrimonio amborum parentium;
- frère germain;
- Bruder geboren aus derselben Heirat der beiden Eltern;
- brother of same parents;
- hermano carnal;

vpl.: C1/291.

BROEDERLIJC Zie:
- bruederlijck;----; broederlike; broderlike/

BROEDERLIKE Zie:
- bruederlijck; broederlijc;----; broderlike/

BROEDERS Zie:
- geheele ---- ende susters/
- halve ---- ende susters/

BROEDERSCHAP Zie:
- bruederschap; bruerschap;brueschappe;----; broderschap/

BROEDERSKIJNDEREN = sub.pl. kinderen van een broer.
- patruelis;
- neveu; nièce;
- Kind eines Bruders;
- brother's child;
- sobrina; sobrino;

vpl.: T1/507.

BROEDERSKIJNDERKIJNDEREN = sub.pl. kinderen van het kind van een broer.
- puer patruelium;
- arrière-neveu; arrière-nièce;
- Enkelkind eines Bruders;
- grandchild of a brother;
- sobrina segunda; sobrino segundo;

vpl.: T1/507.

BROEDERSLAG = sub. doodslag van een broer door broer of zuster.
- fratricidium;
- fratricide;
- Brudermord;
- fratricide;
- fratricidio;

vpl.: DVB 38.

BROEK Zie:
- breuck; breucke; broecke;----; broeke; broke; broocke;bruecke; brueke; bruek/

BROEKE Zie:
- breuck; breucke; broecke;broek; ----; broke; broocke; bruecke; brueke; bruek/

BROEKEN Zie:
- broecken;----; broken; broocken; bruecken; brueken/
- penen ende ----/
- pointe van ----/

BROEKER Zie:
- breuckachtige; brokachtighe; brokeachtige; broker;----; brokighe; brookighe; broekighe; bruekighe; breukighe; broocachtighe; brokeachtighe; bruecachtighe; broocechtighe; broocvellighe; brokevellighe; breucvellighe/

BROEKICH Zie:
- broecachtich; brokeachtich; broocachtich; bruecachtich; broocechtich; brokich; broockich; ----; bruekich; breukich/

BROEKIGHE Zie:
- breuckachtige; brokachtighe; brokeachtige; broker; broeker; brokighe; brookighe;----; bruekighe; breukighe; broocachtighe; brokeachtighe; bruecachtighe; broucechtighe; broocvellighe; brokevellighe; breucvellighe/

BROEKSTRAET = sub. weg door laag land, moeras of weiland.
- iter per paludinem;
- chemin dans le marécage;
- Weg durch seichtes, niedriges Land, sumpf oder Wiesenfeld;
- way through lowland, marsh or meadowland;
- caminozor el pantano;

vpl.: SKB 15.

BROEM Zie:
- breeme; breme; bremme; brimme; brem;----; brom/

BROESCH VAN COMPLEXIEN = broos, zwak van gestel.
- infirmus valetudine;
- faible de constitution; faible de complexion;
- eine schwache Konstitution haben;
- feeble of constitution;
- flojo de constitución; flojo de complexión física;

vpl.: T1/182.

BROESHEIJT; BROOSCHEIT; BROOSSCHEIT; BROOSSCHELIJCHEIT = sub. broosheid.
- fragilitas;
- fragilité;
- Zerbrechlichkeit;
- fragility;
- fragilidad;

vpl.: Lo4/582.

BROET; BROOT; BROT = sub. brood.
- panis;
- pain;
- Brot;
- bread;
- pan;

vpl.:

BROETS Zie:
- een ghebeck ----/

BROGGE Zie:
- brugghe; brugge;brigge; bregge; ----/

BROKE Zie:
- breuck; breucke; broeke;broek; broeke;----; broocke; bruecke; brueke; bruek/

BROKACHTIGHE Zie:
- breuckachtige;----; brokeachtige; broker; broeker; brokighe; brookighe; broekighe; bruekighe breukighe; broocachtighe; brokeachtighe; bruecachtighe; broocechtighe; broocvellighe; brokevellighe; breucvellighe/

BROKEACHTICH Zie:
- broecachtich;----; broocachtich; bruecachtich; broocechtich; brokich; broockich;broekich; bruekich; breukich/

BROKEACHTIGE Zie:
- breuckachtige; brokachtighe; ----; broker; broeker; brokighe brookighe; broekighe; bruekighe; breukighe; broocachtighe; brokeachtighe; bruecachtighe; broocechtighe; broocvellighe; brokevellighe; breucvellighe/

BROKEACHTIGHE Zie:
- breuckachtige; brokachtighe; brokeachtige; broker; broeker; brokighe; brookighe; broekighe; bruekighe; breukighe; broocachtighe;----; bruecachtighe; broucechtighe; broocvellinghe; brokevellighe; breucvellighe/

BROKEN Zie:
- broecken, broeken;----; broocken, bruecken; brueken/

BROKER Zie:
- breuckachtige; brokachtighe; brokeachtige;----; broeker; brokighe; brookighe; broekighe; bruekighe; breukighe; broocachtighe; brokeachtighe; bruecachtighe; broocechtighe; broocvellighe; brokevellighe; breucvellighe/

BROKEVELLIGHE Zie;
- breuckachtige; brokachtighe; brokeachtige; broker; broeker; brokighe; brookighe; broekighe; bruekighe; breukighe; broucachtighe; brokeachtighe; bruecachtighe; broucechtighe; broocvellinghe;----; breucvellighe/

BROKICH Zie:
- broecachtich; brokeachtich; broocachtich; bruecachtich; broocechtich;----; broockich; broekich; bruekich; breukich/

BROKIGHE Zie:
- breuckachtige; brokachtighe; brokeachtige; broker; broeker; ----;brookighe; broekighe; bruekighe; breukighe; broucach-

tighe; brokeachtighe; bruecachtighe; broocechtighe; broocvellighe; brokevellighe; breucvellighe/

BROM Zie:
- breeme; breme; bremme; brimme; brem; broem;----/

BROOCACHTICH Zie:
- broecachtich; brokeachtich;----; bruecachtich; broocechtich;brokich; broockich; broekich; bruekich; breukich/

BROOCACHTIGHE Zie:
- breuckachtige; brokachtighe; brokeachtige; broker; broeker; brokighe; brookighe; broekighe; bruekighe; breukighe;----;brokeachtighe; bruecachtighe; brouechtighe; broocvellinghe; brokevellighe; breucvellighe/

BROOCECHTICH Zie:
- broecachtich; brokeachtich; broocachtich; bruecachtich;----; brokich; broockich; broekich; bruekich; breukich/

BROOCKE Zie:
- breuck; breucke; broecke;broek; broeke; broke;----; bruecke; brueke; bruek/

BROOCKEN Zie:
- broecken; broeken; broken; ----; bruecken; brueken/

BROOCKICH Zie:
- broecachtich; brokeachtich; broocachtich; bruecachtich; broocechtich; brokich;----; broekich; bruekich; breukich/

BROOCVELLINGHE Zie:
- breuckachtige; brokachtighe; brokeachtige;broker; broeker; brokighe; brookighe; broekighe; bruekighe; breukighe; broucachtighe; brokeachtighe; bruecachtighe; broucechtighe;----; brokevellighe; breucvellighe/

BROOD Zie:
- broet; broot; brot;----/
- men sal dat ---- ontwee sniden/

BROOD BACKEN TE COPE = brood bakken om te verkopen.
- panem coquere ad vendendum;
- ciure du pain pour vendre;
- Brot backen um zu verkaufen;
- bake bread to sell;
- cocer par por venderle;

vpl.: Lo1/24.

BROODDRONCKENSCHAP Zie:
- petulantie ende ----/

BROODE Zie:
- terminatie van het ghewicht van den ----/
- uyt den ----/
- vuijten ----/
- wijzen te water ende ten ----/

BROODMAECKERSAMBACHT; BROOT-MAECKERS AMBACHT = sub. bakkersgilde.
- collegium pistorum;
- gildes des boulangers;
- Brotbackerzunft;
- bakersguild;
- gremio de los panaderos;

vpl.: C1/208.

BROODMESSE Zie:
- redelike ----/

BROODSACKE Zie:
- ondersueck totter ----/

BROODT Zie:
- broet; broot; brot; brood;----/
- in ---- zijnde/
- scheere opdatter gheen ---- mede ghewonnen is/
- terwen ----/

BROODT LOVENS = muntsoort gelijk aan 4 mijten leuvens.
- nummus;
- monnaie de Louvain;
- Art Münze;
- coin of Louvain;
- clase de moneda lovaniense;

vpl.: C1/240.

BROODT OFT ANDERSINTS BIDDEN = fig. bedelen om brood of iets anders.
- mendicare;
- mendier du pain ou autre chose;
- betteln;
- beg;
- pedir pan u otra cosa;

vpl.: C1/347.

BROODT-BIDDER; BROOTBEDELAER; BROOTBIDDER = sub. bedelaar.
- mendicus;
- mendiant;
- Bettler;
- begger;
- limosnero = amerikaans-spaans; mendigo; pordiosero;

vpl.: PB/IV/402.

BROODTBIDDERENHUYSE = sub. armhuis.
- domus publica egentium;
- maison de charité;
- Armen-anstalt;
- poorhouse;
- asilo de pobres; hospital de pobres; hospicio; casa de caridad;

vpl.: PB/2/6.

BROODTMAECKER; BROOTMAKER; BACKER; BECKER; BECKERE; BAKER = sub. bakker.
- pistor; panifex; artocopus;
- boulanger;
- Bäcker;
- baker;
- panadero;

vpl.: DKB 16; SKB 8; DKB 47; C1/190, 729; PvB6/145.

BROOKIGHE Zie:
- breuckachtige; brokachtighe; brokeachtige; broker; broeker; brokighe;----; broekighe;bruekighe; breukighe; broocachtighe; brokeachtighe; bruecachtighe; broucechtighe; broocvellighe; brokevellighe; breucvellighe/

BROOSCHEIT Zie:
- broesheijt;----; broosscheit; broosschelijcheit/

BROOSSCHEIT Zie:
- broesheijt; brooscheit;----; broosschelijcheit/

BROOSSCHELIJCHEIT Zie:
- broesheijt; brooscheit;broosscheit;----/

BROOT Zie:
- broet;----; brot; brood;broodt/
- goet cusbaer ----/
- misraeckt ----/
- surintendent van het ----/

BROOT, COST ENDE CLEDEREN WINNEN = in het eigen levensonderhoud kunnen voorzien.
- in victui suo prospicere posse;
- gagner leur pain, nourriture et vêtements;
- in dem eigenen Lebensunterhalt abgeholfen können;
- be able to provide in one's livelyhood;
- poder satisfacer su propio sustento;

vpl.: C1/608.

BROOT OFTE PORVANDE = taut. aalmoes in natura.
- eleem osyna in natura;
- dons en nature;
- Almosen in natura;
- alms in kind;
- pan o una limosna en forma de víveres;

vpl.: PB/III/165.

BROOTBEDELAER Zie:
- broodtbidder;----; brootbidder/

BROOTBIDDER Zie:
- broodtbidder; brootbedelaer; ----/

BROOTDRONCKENSCHAP ENDE PETULANTIE = taut. uitgelatenheid.
- petulantia;
- pétulance; impétuosité;
- Ausgelassenheit;
- petulancy;
- alborozo; petulancia;

vpl.: PvB1/48.

BROOTMAKER Zie:
- broodtmaecker;----; backer; becker; beckere; baker/

BROOTSACKE Zie:
- ondersueck totter malen ende ---- toe/

BROODTWEGHER; BROOTWEGER = sub. ambtenaar belast met het controleren van het voorgeschreven broodgewicht in Brussel.
- minister qui inspicit praedictum pondus panum;
- fonctionnaire qui devait contrôler le poids du pain;
- Beamter, der das Gewicht von Brot kontrollieren musste;
- official in cha rge of controlling the prescribed weight of bread in Brussels
- empleado público encargado de control de peso preceptuado de pan en Bruselas;

vpl.: C1/204.

BROOTWEGHER Zie:
- broodtwegher;----/

BROT Zie:
- broet; broot;----; brood; broodt/

BROUCECHTIGHE Zie:
- breuckachtige; brokachtighe; brokeachtige; broker; broeker; brokighe; brookighe; broekighe; bruekighe; breukighe; broucachtighe; brokeachtighe;bruecachtighe;----; broocvellinghe; brokevellighe; breucvellighe/

BROUGETOUWE Zie:
- brouwghereck;----; brougewande; brouwegewande; brougewant; broutouwe/

BROUGEWANDE Zie:
- brouwghereck; brougetouwe; -----; brouwegewande; brougewant; broutouwe/

BROUGEWANT Zie:
- brouwghereck; brougetouwe; brougewande; brouwegewande; ----; broutouwe/

BROUHUUS Zie:
- brouwershuijsen;----; brouwgam/

BRO

BROUKETEL Zie:
- brouwersketel;----/

BROUSSEL OFT BRAUTTE = taut. brouwsel, cq.datgene dat gebrouwen wordt.
- cerevisia;
- brassin;
- Gebräu;
- brew;
- cantidad de cerveza hecha de una vez;

vpl.: PB/III/303.

BROUT Zie:
- brouwte; brouwet;----; broute biers/

BROUTE Zie:
- brouwte; brouwet; brout;---- biers/

BROUTOUWE Zie:
- brouwghereck; brougetouwe; brougewande; brouwegewande; brougewant;----/

BROUWEGEWANDE Zie:
- brouwghereck; brougetouwe; brougewande;----; brougewant; broutouwe/

BROUWER Zie:
- teens ----/

BROUWER; BRAUWER; BRUWER = sub. bierbrouwer.
- cocter cerevisiae;
- brasseur;
- Bierbrouwer;
- brewer;
- cervecero;

vpl.: PvB6/145.

BROUWER OFT BRIEDER = taut. brouwer.
- cerevisiae coctor; cervisiarius;
- brasseur;
- Brauer;
- brewer;
- cervecero;

vpl.: PB/II/62, 75; C1/190.

BROUWERSGHELT Zie:
- loon collecteur van 't ---- tot Borgerhout/

BROUWERS KERVE = schuld aan de brouwer aangeduid door een of meer kerven aangebracht op een kerfstok als teken van levering van bier.
- mulcta coctori signata una aut pluribus crenis in tessera ut signum traditionis cerevisiae;
- taille de brasseur;
- Kerben auf dem Kerbholz beim Brauer; sieh "beckers kerve";
- debt to the brewer designated by notches on the tally;

BRU

- tarja del cervecero;

vpl.: Lo5/320.

BROUWERSHUIJSEN; BROUHUUS; BROUWGAM = sub. brouwhuis.
- officina cerevisiae;
- brasserie;
- Brauhaus;
- brewery;
- cerveceria;

vpl.: PvB6/145; C1/11.

BROUWERSKETEL; BROUKETEL = sub. brouwketel.
- ahenum coquendi;
- chaudron de brasseur; brassin;
- Braukessel;
- brewing-copper;
- caldera para la cerveza;

vpl.: C1/431, 620.

BROUWET Zie:
- brouwte;----; brout; broute biers/

BROUWGAM Zie:
- brouwershuijsen; brouhuus;----/

BROUWGHERECK; BROUGETOUWE BROUGEWANDE; BROUWEGEWANDE; BROUGEWANT; BROUTOUWE= sub.pl. brouwerijbenodigdheden.
- instrumenta,apparatus, officinae servisiariae;
- ustensiles de brasserie;
- alles Erforderliche für die Brauerei;
- requisites for the brewery;
- utensilios para la cervecería;

vpl.: C1/11.

BROUWTE; BROUWET; BROUT; BROUTE BIERS = brouwsel van bier.
- coctum cerevisiae;
- brassin de bière;
- Bräu von Bier;
- brew of beer;
- cantidad de cerveza hecha de una vez;

vpl.: C1/279.

BRUCHSKIJN Zie:
- brucxken; burxken; bruxken; bruggeskijn;----/

BRUCHWACHTER Zie:
- brughouder; bruggemeester; brugmeester; bregmeester; bruggemeister; bruggewachter; ----/

BRUCXKEN; BURXKEN; BRUXKEN BRUGGESKIJN; BRUCHSKIJN = sub. dim. geogr. bruggetje.
- ponticulus;
- petit pont;
- kleine Brücke;
- little bridge;
- puentecillo; vpl.: DVB 10,11.

BRUDEGOM Zie:
- brudigom;----/
- man oft ----/

BRUDEGOM; BRUDIGOM = sub. bruidegom.
- sponsus;
- marié; fiancé;
- Bräutigam;
- bridegroom;
- novio; desposado;

vpl.: DKB 51; T1/32.

BRUDEN Zie:
- te liken ende te ---- bidden/

BRUDER Zie:
- brueder; bruedere;----; broder/

BRUECACHTICH Zie:
- broecachtich; brokeachtich; broocachtich;----; broocechtich; brokich; broockich; broekich; bruekich; breukich/

BRUECACHTIGHE Zie:
- breuckachtige; brokachtighe; brokeachtige; broker; broeker; brokighe; brookighe; broekighe; bruekighe; breukighe; broucachtighe; brokeachtighe;----; broucechtighe; broocvellinghe; brokevellighe; breucvellighe/

BRUECKE Zie:
- breuck; breucke; broecke; broek; broeke; broke; broocke;----; brueke; bruek/
- dobbelen peen ----/

BRUECKE ENDE AMENDE = taut. boete; straf.
- poena;
- amende; punition;
- Busse; Strafe;
- penalty; fine;
- multa; enmienda; pena;

vpl.: SKB 6.

BRUECKE OFT KUERE = taut.boete.
- poena;
- amende;
- Busse;
- penalty; penitence;
- multa;

vpl.: T1/147.

BRUECKEN Zie:
- broecken; broeken; broken; broocken;----; brueken/
- dobbelen peen ----/

BRUECKEN OFT CEURE; KEUREN = verordening tegen wier overtreding straf werd bedreigd en inhoudende rechtsregels m.b.t.het beheer der gemene gronden.
- praeceptum poenam minitans et continens regulas quoad administrationem agrorum communium;
- décret avec des dispositions pénales ou amende;
- Verordnung gegen deren Uebertretung Strafe bedroht wurde und enthaltend Rechtsregeln bezüglich der Verwaltung der gemeinschaftlichen Gründe;
- regulation of which the infringement was menaced with punishment and containing legal rules with regard to the administration of common grounds;
- ordenanza penal, es decir ciertas reglas juridicas en cuanto alla administracion de tierras comunales;

vpl.: AKB 3; ADR 12.

BRUEDER; BRUEDERE; BRUDER; BRODER = sub. broeder; broer.
- frater;
- frère;
- Bruder;
- brother;
- hermano;

vpl.: LPS 58; T1/32.

BRUEDERE Zie:
- brueder;----; bruder;broder/

BRUEDERLIJCK; BROEDERLIJC; BROEDERLIKE; BRODERLIKE = adv. broederlijk.
- fraternus;
- fraternel;
- brüderlich;
- brotherly;
- fraternalmente; con fraternidad; como hermanos;

vpl.: T2/198.

BRUEDERSCHAP; BRUERSCHAP; BRUESCHAPPE; BROEDERSCHAP; BRODERSCHAP = sub. broederschap.
- sodalicium; fraternitas;
- confrèrie; fraternité;
- Brüderschaft;
- sodality; fraternity; brotherhood;
- hermandad; cofradía; gremio; fraternidad;

vpl.: Cu1/4,12; PvB1/572.

BRUEK Zie:
- breuck; breucke; broecke; broek; broeke; broke; broocke; bruecke brueke;----/

BRUEKE Zie:
- breuck; breucke; broecke; broek; broeke; broke; broocke; bruecke ----; bruek/

BRUEKEN Zie:
- broecken; broeken; broken; broocken; bruecken;----/

BRUEKICH Zie:
- broecachtich; brokeachtich; broocachtich; bruecachtich; broocechtich; brokich;broockich broekich;----; breukich/

BRUEKIGHE Zie:
- breuckachtige; brokachtighe; brokeachtige; broker; broeker; brokighe; brookighe; broekighe; ----; breukighe; broocachtighe; brokeachtighe; bruecachtighe; broucechtighe;broocvellinghe; brokevellighe; breucvellighe/

BRUERSCHAP Zie:
- bruederschap;----; brueschappe; broederschap; broderschap/

BRUESCHAPPE Zie:
- bruederschap; bruerschap;----; broederschap; broderschap/

BRUESHEIJT Zie:
- crancheijt oft ----/

BRUESHEYT VAN LIJVE OFT VAN ZINNE OFT CRANCHEYT = taut. zwak van gezondheid of verstand.
- imbecillus aut invalidus;
- maladie ou débilité corporelle ou mentale;
- schwach von Gesundheit oder Verstand;
- weak of health or mind;
- enfermedad o debilidad corporal o mental;

vpl.: T1/484.

BRUESSELE Zie:
- neghen natien van ----/
- seven geslechten van ----/

BRUETGAT = looden trechter,waarin twee dakgoten zich verenigen.
- tubus plumbeus in quo duo canali testi se jungere;
- entonnoir de plomb où deux gouttières se joignent;
- Trichter von Blei, worin zwei Dachrinnen sich vereinigen;
- funnel of lead in which two gutters se connect;
- embudo de plomo, en donde dos goteras se concentrar;

vpl.: PvB5/578.

BRUGGE Zie:
- aenkomen officie boden op ----/
- watermeulen ----/

BRUGGE Zie:
- brugghe;----; brigge; bregge; brogge/

BRUGGEMEESTER Zie:
- brughouder;----; brugmeester; bregmeester; bruggemeister; bruggewachter; bruchwachter/

BRUGGEMEISTER Zie:
- brughouder; bruggemeester;brugmeester; bregmeester;----; bruggewachter; bruchwachter/

BRUGGESKIJN Zie:
- brucxken; burxken; bruxken; ----; bruchskijn/

BRUGGEWACHTER Zie:
- brughouder; bruggemeester; brugmeester; bregmeester;bruggemeister;----; bruchwachter/

BRUGGHE; BRUGGE; BRIGGE; BREGGE; BROGGE = sub. brug.
- pons;
- pont;
- Brücke;
- bridge;
- puente;

vpl.: C1/182.

BRUGHOUDER; BRUGGEMEESTER; BRUGMEESTER; BREGMEESTER; BRUGGEMEISTER; BRUGGEWACHTER; BRUCHWACHTER + sub. brugwachter.
- custos pontis;
- gardien de pont;
- Brückenwärter;
- lock-keeper;
- guardapuente;

vpl.: C1/206; PvB6/378.

BRUGHSLUIJTER Zie:
- gagie ---- van de oostersche Vliet/
- gagie ---- van de rowaensche Vliet/

BRUGMEESTER Zie:
- brughouder; bruggemeester;----; bregmeester; bruggemeister; bruggewachter; bruchwachter/

BRUIKER Zie:
- bruycker; bruker;----/

BRUIJCKER OFTE SAECKHOUDER= taut. gebruiker.
- is, qui utitur; usufructuarius;
- usufruitier;
- Benutzer;
- user;
- usufructuario; el que emplea una cosa;

vpl.: B2/40.

BRUIJGOMSGELT Zie:
- dansgelt ofte ----/

BRUIJLOFTGHELDE = schenking van een ingezamelde som geld aan de huwende burgerwachter.
- donatio pecuniae summae perceptae membro cohortis civium armatorum, qui matrimonium contragebat;

- don de l'argent collecté au garde civil qui se mariait;
- Schenkung einer gesammelten Summe Geld am heiratenden Mitglied der Einwohnerwehr;
- donation of a collected sum of money to a marrying member of the citizen guard;
- donación de una suma colectada al miliciano casando;

vpl.: C1/566.

BRUIJSTENSVONDEREN = sub. brugje toebehorende aan of genoemd naar zekere Bruysten.
- pons parvus pertinens ad certum Bruysten;
- petit pont qui appartenait à ou portrait le nom d'un certain Bruysten;
- Brückchen gehörend zu oder benannt nach einem gewissen Bruysten;
- little bridge belonging to or named after a certain Bruysten;
- puentecillo que pertenecía a o llevaba el nombre de un tal Bruysten;

vpl.: DVB 10.

BRUIJTCLOC Zie:
- over der ---- tijt/
- voer der ---- tijt/

BRUIJTEN; BRUUT; BRUYT = sub. bruid.
- sponsa;
- nouvelle mariée; fiancée;
- Braut;
- bride;
- novia;

vpl.: DKB 51.

BRUKEN Zie:
- bruijcken;----/

BRUKER Zie:
- bruycker;----; bruiker/

BRULFT Zie:
- brijloft; bruloft; brulocht; bruutlocht; bruullocht; brullocht; brulucht;----; bruutloft/

BRULOCHT Zie:
- brijloft; bruloft;----; bruutlocht; bruullocht; brullocht; brulucht; brulft; bruutloft/

BRULOFFSCONDE = sub. huwelijksaankondiging en uitnodiging.
- notitia matrimonii; invitatio matrimonii;
- notification d'un mariage;
- Heiratsanzeige; Einladung zur Hochzeit;
- notice of a marriage; invitation for the wedding;

- participación de boda; invitación a la boda;

vpl.: BVB 170.

BRULOFT Zie:
- brijloft;----; brulocht; bruutlocht; bruullocht; brullocht; brulucht; brulft; bruutloft/

BRULUCHT Zie:
- brijloft; bruloft; brulocht; bruutlocht; bruullocht; brullocht;----; brulft; bruutloft/

BRULLOCHT Zie:
- brijloft; bruloft; brulocht; bruutlocht; bruullocht;----; brulucht; brulft; bruutloft/

BRUNSLACHTE Zie:
- pont ----/

BRUNSLACHT = adi. brussels.
- modo Bruxellarum;
- bruxellois;
- brüszlerisch;
- brussels;
- bruselense;

vpl.: PB/III/551.

BRUSSEL Zie:
- aenkomen officie boden op ----/
- obole ----/
- pont zeevisch ----/
- quaerte biers ----/
- sack kolen ----/
- sack rogge oft terwe ----/
- schemel ende keten ----/
- schemel oft wisse houts ----/
- schreve oft steke wijns ----/
- vreijheijt van ----/

BRUSSELS Zie:
- once medicinael ----/
- once troys goudt ende silver ghewichte ----/
- once winckeliers ----/
- pandt goudt ende silver ghewichte ----/
- pondt medicinael ----/
- pondt winckeliers ----/
- quaert oft vierendeel medicinael ----/
- quaertjens winckeliers ----/
- satijn of vierdedeel van een once winckeliers ----/
- scrupel medicinael ----/
- steen ---- van de stadswaghe /
- zes steenen ---- van de stadtswaghe/

BRUSSELSCHEN Zie:
- oude ---- schilt/

BRUUDWECH Zie:
- bruydweg; bruytwech; bruutwech;----/

BRUULLOCHT Zie:
- brijloft; bruloft; brulocht;bruutlocht;----; brullocht; brulucht; brulft; bruutloft/

BRUUT Zie:
- bruijten;----; bruyt/

BRUUTLOCHT Zie:
- brijloft; bruloft; brulocht;----; bruullocht; brullocht; brulucht; brulft; bruutloft/

BRUUTLOFT Zie:
- brijloft; bruloft; brulocht;bruutlocht; bruullocht; brullocht;brulucht; brulft;----/

BRUUTWECH Zie:
- bruydweg; bruytwech;----; bruudwech/

BRUWER Zie:
- brouwer; brauwer;----/

BRUXKEN Zie:
- brucxken; burxken;----; bruggeskijn; bruchskijn/

BRUXSATYN = sub. satijn uit de stad Brugge.
- sericus pannus ex urbe Brugge;
- satin de Bruges;
- Atlas aus der Stadt Brügge;
- raso procedente de la ciudad de Brujas;
- satin from the town of Bruges;

vpl.: PB/2/39.

BRUYCKEN; BRUYCKENEN; BRUKEN = vb.1.gebruiken 2.gewoonte; gebruik.
- 1.utor III; fruor III; 2.consuetudo; usus;
- 1.user; utiliser; 2.coutume; usage;
- 1.gebrauchen; 2.Gewohnheit; Brauch;
- 1.use; 2.custom; usage;
- 1.usar; hacer; uso 2.costumbre usanza;

vpl.: MGG 3; BVB 171.

BRUYCKEN ENDE HANTPLICHTEN = taut. in gebruik nemen.
- uti;
- mettre en service;
- in Gebrauch nehmen; anwenden;
- put into use;
- usar; utilizar; emplear;

vpl.: Ra.1495/12; C2/941.

BRUYCKEN OFT BAENEN = taut. gebruiken.
- uti;
- user;
- gebrauchen;
- to use;
- usar; hacer uso de; servirse de;

vpl.: Cr2/1329.

BRUYCKENEN Zie:
- bruycken;----; bruken/

BRUYCKER; BRUKER; BRUIKER = sub. gebruiker.
- qui utitur; uteus;
- qui fait usage deqc, celui qui emploie;
- Gebraucher;
- user;
- usufructuario;

vpl.: B2/6; B1/23; C2/886,1028.

BRUYCKER OFT GELOVER = taut. gebruiker.
- utens;
- usufruitier;
- Nutznieszer;
- user;
- usufructuario;

vpl.: vdV/108; C2/901.

BRUYDEGOMS BIER; QUANSELBIER = sub. bier gevorderd van een bruidspaar.
- cerevisia postulata a sponso et sponsa;
- bière versé chez la noce;
- Bier gezapft bei einer Hochzeit;
- beer tapped at a marriage; bridal pair;
- cerveza servida durante una boda;

vpl.: Pl.Bra/34.

BRUYDWEG; BRUYTWECH; BRUUTWECH; BRUUDWECH = een weg voor mestvervoer breed 8 voet of ca. 2,24 m.
- via stercoraria octo pedum in latitudinem via destinata ad deductionem stercoris ;
- chemin servant à l'enlèvement des immondidec, large 8 pieds; or ca.2,24 m.
- Weg für den Transport von Dünger, 8 Fuss breit, etwa 2,24 M.
- way for conveyance of dung, broad 8 feet or about 2,24 m.
- camino para el transporte de estiércol 8 pies de ancho o aproximadamente de 2,24 m.

vpl.: C1/270; T1/256; Cu1/408.

BRUYERE OFT HEYE = taut. heide.
- myrica;
- bruyère;
- Heide;
- heath;
- brezal; matorral;

vpl.: PB/III/346.

BRUYCKER Zie:
- proprietaris of ----/
- saeckhouder ofte ----/

BRUYKER OF PROPRIETARIS = eigenaar; gebruiker.

BUE

- utens et proprietarius;
- usufruitier et propriétaire;
- Nutznieszer und Besitzer;
- user and proprietor;
- usufructuario y propietario;

vpl.: vdV/133; B1; C2/906.

BRUYT Zie:
- bruijten; bruut;----/
- sijne ---- buyten beslapende/

BRUYTCLOCKE Zie:
- alse ---- verlaten is/

BRUYTE VAN ZEESTOUWERS = afvallen van leerlooiers.
- intertrimenta cosiariorum;
- bourre d'un tanneur;
- Abhub von Lohgebnern;
- scrapings of the tanners;
- residuos de curtidores;

vpl.: vdV/53; C2/891.

BRUYTWECH Zie:
- bruydweg;----; bruutwech; bruudwech/

BRYCKE Zie:
- brick; bricke; brike;----/

BUCKEM Zie:
- bouckinck; bucking;----; bockinc; bocxhorinck; bucquing; boxhoren; buxhoren; boxhorn/

BUCKE SOMMER = sub. zware beukenbalk.
- tignum gravis fagi;
- poutre lourde du bois de hètre;
- schwere Buchenbalken;
- heavy beechwood beam;
- viga de haya pesado;

vpl.: PvBIII/370.

BUCKINC Zie:
- bouckinck;----; buckem; bockinc bocxhorinck; bucquing; boxhoren; buxhoren; boxhorn/

BUCQUING Zie:
- bouckinck; buckinc; buckem; bocking; bocxhorinck;----; boxhoren; buxhoren; boxhorn/

BUDDRAGER Zie:
- boddragher; boddreger;----/

BUDEL Zie:
- buijdel; buydele; buydel;----/

BUDELDRAGER Zie:
- buijdeldragher; buijldragher;----/

BUDELEN Zie:
- buijlen;----; buijdelen; bulen/

BUEC Zie:
- boeke; boec; bouc; booc;----/

BUECK; BUKE; BOECKE= beukenoot.
- faginae glans;

BUG

- faine;
- Buchnusz;
- beech-nut;
- hayuco; fabuco;

vpl.: PB/IV/63.

BUECKE; BOEKE; BOEC; BOKE= sub. beukeboom; beuk.
- fagus;
- hêtre;
- Buche;
- beech-tree;
- haya;

vpl.: C1/155; PB/2/23.

BUECKEN ENDE HERSELTEREN LEVREYHOUT = taut. leverbaar beukenhout.
- lignum fageum vendibilé;
- du bois de hêtre livrable;
- lieferbares Buchenholz;
- deliverable beechwood;
- haya entregable;

vpl.: PB/II/116.

BUECKEN ENDE HERSELTEREN WISHOUDT = beuken takkenbossen.
- sarmentorum fageorum fascis;
- fagots de hêtre;
- Buchen Reisigbündel;
- beech faggots;
- haces de ramas de hayas;

vpl.: PB/II/116.

BUENDER Zie:
- bondersche; bonder; boenre; boender; bunder;----; buynder/

BUERDE Zie:
- beurde; borde; boorde;burde; ----/
- te ---- bieden/

BUERE Zie:
- nieuwe vutlade oft ----/

BUEREN; BOREN; BOEREN; BEUREN = vb. innemen; beuren.
- accipio III; recipio III; exigo III;
- recevoir; toucher; encaisser;
- einnehmen; lösen;
- take in; receive;
- recibir; percibir; cobrar;

vpl.: SKB 9.

BUERT OFTE TEECKEN = taut.een bord voor afkondigingen; uithangbord.
- tabula; tabella; insigne;
- pancarte; écriteau; enseigne;
- ein Brett für Bekanntmachungen;
- a board for proclamations;
- cartelera;

vpl.: SKB 8.

BUFFET Zie:
- buyfette;----/

BUGEN Zie;
- beughen;----/

BUGGER = sub. homofiel; sodomiet.
- cotyos contubernalis; cotyos fodalis; fellator; irrumator; paedicator; paedico; pederastes; pullopremo; pullopremus; sodomita; cuius teterrima libido ne capiti quidem parcit; Kil.
- homosexuel; sodomite;
- Homosexueller;
- homosexualist; sodomite;
- homosexual; invertido; sodomita;

vpl.: T1/130.

BUGGERIE Zie:
- buggerij; buggernie;----;/

BUGGERIJ; BUGGERNIE; BUGGERIE = sub.1.homosexualiteit; homofielie 2. ketterij.
- 1.libido contra naturam, cotyos contubernalis; cotyos fodalis; fellatos; irrumator; paedicator; paedico; pederastes; pullopremo pullopremus; sodomita; cuius teterrima libido ne capiti quidem parcit; Kill. 2. haeresio;
- 1.sodomie; sodomite; homosexuel 2.hérésie;
- 1.Homoseksualität; Homosexueller 2. Ketzerei;
- 1.sodomy; homosexualist; sodomite 2.heresy;
- 1.sodomía; homosexual; invertido; sodomita 2.herejia; heterodoxia;

vpl.: T1/130, 189.

BUGGERNIE Zie:
- buggerij;----; buggerie/

BUIJCK(E) Zie:
- noch in den ----/

BUIJCKE OFT VATE = taut. bijenkorf.
- alvearium;
- ruche;
- Bienenkorb;
- beehive;
- colmena de abejas;

vpl.: C1/598.

BUIJCKVAST Zie:
- ingheseten ende ---- inwoonder/

BUIJCKVAST HOUDEN, WOONACHTIG ZIJN, WOONEN = vaste woonplaats hebben; metterwoon gevestigd zijn.
- domicilium tenere; domicilium fixum habere; domicilium stabilum habere;
- avoir habitation fixe; domicile; tenir fixe domicile; avoir une fixe domicile;
- einen festen Wohnort oder Wohnsitz haben;
- have a fixes abode; domicile; to have a fixed dwellingplace;
- tener un domicilio fijo; domiciliado;

vpl.: C1/420; PvB6/65; C1/168; PvB6/358.

BUIJCVAST TE BEDDE ZIEC LIGGEN = bedlegerig, ziek zijn.
- aegrotare;
- être alité; être malade;
- bettlägerisch sein;
- bedridden, confined to one's bed;
- encontrarse postrado en cama;

vpl.: Ca2/10.

BUIJCKVASTE POIRTER = burger die het poorterschap in een stad verworven heeft en aldaar metterwoon is gevestigd.
- cives qui civitatem in urbe acquisivit et ubi domicilium fixum habet;
- citoyen qui a obtenu son droit de bourgeoisie dans une ville et qui a établi son domicile là-bas;
- Bürger der die Bürgerschaft in einer Stadt erworben hat und dort sich seszhaft gemacht hat;
- citizen who has acquired the citizenship in a town and has a fixed above there;
- un burgués que ha obtenido su derecho de ciudanía en una ciudad y que se ha establecido allí;

vpl.: B2/16.

BUIJDEL Zie:
- uijt eijghenen ---- op rechten/

BUIJDEL; BUYDELE; BUYDEL; BUDEL = sub. beurs.
- sacculus; crumena; bulga;bursa; bulga; crumena;
- bourse;
- Börse; Geldbeutel;
- purse;
- bolsa; monedero;

vpl.: PvB1/565; C1/695;T1/247.

BUIJDELDRAGHER; BUIJLDRAGHER BUDELDRAGER = zakkendrager.
- saccarius;
- porte faix;
- Säcketräger;
- porter;
- esportillero;

vpl.: C1/523.

BUIJDELEN Zie:
- buijlen; budelen;----; bulen/

BUIJKE Zie:
- bij redenen van den ----/

BUIJLDRAGHER Zie:
- buijdeldragher;----; budeldrager/

BUIJLDRAGHERS, ANTWERPEN = zakkendragers die voor het uitoefenen van hun beroep aan de stad schuldig werden elk 130 gulden, Antwerpen.
- bajuli saccorum, qui ad exercitationem muneris sui urbi unusquisque centum et triginta florinas debiti erant, Antverpia;
- porteurs de sac, redevables à la ville de 130 florins pour l'exercice de leur métier, Anvers;
- Säcketräger, jeder war für die Ausübung seines Berufs der Stadt 130 Gulden schuldig, Antwerpen;
- sackbearers, each had to pay to the town 130 guilders for the exercise of his profession, Antwerp;
- esportilleros que por el ejercicio de su profesión debian a la ciudad de Amberes 130 florines;

vpl.: C1/534.

BUIJLEN Zie:
- te ---- oft te siften/

BUIJLEN; BUDELEN; BUIJDELEN; BULEN = zeven; het meel ontdoen van zemelen.
- per cribrum cerno III;
- bluter; passer la farine à travers un blutoir ou un tamis;
- sieben; das Mehl entkleien;
- sift; do off the bran from the meal;
- cerner; cribar; tamizar;

vpl.: SKB 8.

BUIJSE Zie:
- aerde ----/
- houte ----/
- loote ----/

BUIJT ENDE PRIJS = taut. inbeslagneming van roerend goed bij overtreding van voorschriften.
- occupatio boni mobilis apud violationem praescriptorum;
- saisie d'un bien meuble à la transgression des prescriptions;
- Preis; Beute; beschlagnahmte Güter, die einem zufallen;
- prize; seized goods which fall to a person;
- secuestro de bienes muebles por transgresión de órdenes;

vpl.: ASO 14.

BUIJTEMAN; BUIJTENMAN; BUYTENMAN; AFFGESETENE; BUTENMAN; BUTENLANDER; BUTENMENSCHE = sub. dorpeling; plattelander; man van buiten de gemeente; vreemdeling.
- extraneus; agricola; peregrinus;

rure habitans;
- forain; campagnard; habitant de la campagne; étranger;
- Dorfbewohner; Landbewohner; Einwohner einer Provinz des Plattenlandes; Fremde; Fremdling; Mann von auszerhalb der Gemeinde;
- villager; rural resident; stranger; man from outside the municipality;
- forastero; campesino;

vpl.: C2/898, 932; Lo4/228,568; Br.Pr.Tr.10; Br/89.

BUIJTEN Zie:
- als emant ---- treckt/
- een maigt ontsetten van heuren maighdoen ---- wittigen huwelijc/
- loon ---- bieren/

BUIJTEN ALLE BANDEN VAN IJSERE ENDE ONGHEBONDEN = taut. geheel ongeboeid.
- unice solutus;
- non lié et hors de tous liens de fer;
- ganz ungefesselt;
- completely unferered;
- sin cadenas; sin esposar;

vpl.: LoV/154; C1/384.

BUIJTEN ALLE HACHTEN ENDE BANDE(N) ISERE ENDE ONGEHOUDEN VAN IJSERE = zonder hechtenis en ongeboeid.
- sine custodia et solutus; sine conctu;
- hors de toute détention et de tous liens de fer, sans contrainte;
- ohne Haft und nicht gefesselt, ohne einigen Zwang;
- without custody and unchained, without any compulsion;
- sin detención y no encadenado, sin coerción;

vpl.: C1/384; T1/379.

BUIJTEN BREECKSEMEN; BUYTEN BREXEMEN = breuken aan de buitenkant van een dijk; uiterlijke breuken.
- rupturae exteriores, externae;
- ruptures extérieures;
- Durchbrüche an der Aussenseite;
- bursts on the exterior; external ruptures;
- deterioros al lado exterior de un dique; rupturas exteriores;

vpl.: Lo5/376; Lo1/698.

BUIJTEN CINGELE = buiten de omloop
- extra circuitum;
- hors de pourtour;
- auszerhalb des;
- outside the rounds;
- fuera de la galeria;

vpl.: C1/326.

BUIJTEN CLACHTEN GEHOUDEN = geen klachten meer hebbende; geen aanleiding gegeven tot klagen.
- extra querelas tentus;
- ne pas donner lieu aux plaintes;
- keinen Anlass zur Klagen gegeben;
- give cause for complaint;
- nó dadó lugar a quejas(of = a querellas);

vpl.: BVB 68.

BUIJTEN CONSENT, DANCKE OFTE WILLE = taut. zonder toestemming.
- sine consensu;
- sans consentement; autorisation;
- ohne Zustimmung;
- without consent;
- sin consentímiento;

vpl.: MGG 12.

BUIJTEN DE BAILLIEN = buiten de slagboom.
- extra repagulum;
- au delà des barrières;
- auszerhalb des Schlagbaums;
- outside the barrier;
- fuera de la barrera;

vpl.: C1/572.

BUIJTEN DE PLAETSE DER TORTURE = buiten de plaats der pijnlijke ondervraging.
- extra locum tormenti; extra locum interrogationis acerbae;
- hors du lieu de la tortura;
- ausserhalb dem Platz der Folterung;
- outside the place of painful interrogation;
- fuera del lugar del interrogatorio doloroso;

vpl.: C1/584.

BUIJTEN DRAIJBOOMS GELEGEN = buiten de slagboom gelegen.
- situs extra arborem terminalem;
- hors des tourniquets;
- auszerhalb der Schlagbäume gelegen;
- situated outside the barriers;
- sito fuera de las barreras;

vpl.: C1/320, 321.

BUIJTEN MET LETTEREN OFTE GETAL QUOTEREN = noteren in de kolom van berekening of onder elkaar geplaatste cijfers.
- perscribere in columnis computationis;
- coter dans la colonne de supputation ou le chiffre;
- auf der Auszenseite (von Dokumenten) beglaubigen mit einem Buchstabe oder einer Ziffer;
- stamp a letter or a figure on the outside (of documents) note in the column of computation;
- anotar en la columna de cálculo;

vpl.: C1/263.

BUIJTEN- OFT BINNENSLUIJTER = taut. zij die de deuren sloten of openden; gevangenisportier (in de kontekst).
- ostiarius; janitor;
- les portiers qui fermaient ou ouvraient les portes; portier;
- die welche die Türe schloszen oder öffneten;
- the doorkeepers who shut or opened the doors;
- los, que cerran o abrien las puertas, portero (of = conserje) de la prision;

vpl.: Lo1/456; C1/383.

BUIJTEN OF VREEMDE GETOUWEN = ploegspannen aan vreemdelingen toebehorende.
- iuga aratri ad peregrinos pertinentia;
- couple de boeufs appartenant aux étrangers;
- Ochsengespanne, an Fremden gehörig;
- oxenteam belonging to aliens;
- yuntas para arar pertenecientes a forasteros;

vpl.: BKB 11.

BUIJTEN REPROCHEN = zonder tegenspraak.
- sine contradictione;
- sans contradiction; conteste; incontestablement;
- ohne Widerrede;
- incontestably; without contradiction;
- sin repróche; sin contradicción;

vpl.: MGG 211.

BUIJTEN SINTE PEETERSMANNEN = lieden niet stammende uit Leuvense geslachten, maar wel geboren in Brabant.
- homines, non orti ex stirpibus Lovaniensibus, sed nati in Brabantia;
- hommes non descendus des lignées de Louvain, mais nés en Brabant
- Leute nicht stammend aus Geschlechten von Löwen und geboren sind in Brabant;
- people who are not descended from Louvain families but are born in Brabant;
- los que no proceden de familias lovanienses, pero se non nacidos en Brabante;

vpl.: C1/2.

BUIJTEN SLUIJTEN OFT EXCLUDEREN = taut. uitsluiten.

- excludo III;
- exclure;
- ausschlieszen;
- exclude;
- excluir; exceptuar;

vpl.: C1/289.

BUIJTEN 'T BESLACH = buiten de door tekens aangeduide heiden.

- extra arenosa significata;
- en dehors la bryère indiqué par des signes;
- ausser der Abmarkung der Heide
- outside the marked piece of heath
- fuera de los brezales indicados por señales;

vpl.: DKB 10.

BUIJTENBEENHOUWERS Zie:

- waerdeder van den vleesche van de ----/
- staenrecht van de ----/

BUIJTENBEESTEN Zie:

- schoot van ----/

BUIJTENBIEREN Zie:

- loon billetmarcker van de ----/

BUIJTENBORGHERMEESTER Zie:

- gagie ----/

BUIJTENGEBOOREN Zie:

- buitengeborene;----/

BUIJTENGEBROUWEN BIER = bier dat buiten het dorp of de heerlijkheid is gebrouwen en ingevoerd.

- cerevisia extra vicum aut territorium cocta et importata;
- bière brassée hors du village ou de la seigneurie et importée;
- Bier das ausser dem Dorfe oder der Herrlichkeit gebraut, und eingeführt worden ist;
- beer that has been brewed outside the village or seigniory and has been imported;
- cerveza hecha fuera de la aldea e importada;

vpl.: ASO 10.

BUIJTENGENACHTE = sub. buitengewone rechtszitting.

- sessio extraordinaria, insolita;
- plaid extraordinaire;
- aussergewöhnliche Gerichtssitzung;
- extraordinary session of the court;
- sesión de tribunal extraordinaria;

vpl.: C1/522.

BUIJTENGESETENEN; LUIJDEN; PERSOONEN = personen die niet woonachtig zijn in bepaalde gemeente of heerlijkheid cq. vreemdeling.

- peregrini;

- étranger;
- Fremdling, einer der nicht wohnhaft ist in der betreffende Gemeinde oder Herrlichkeit;
- alien person who is not living in the concerning municipality or seigniorie;
- personas nó residentes en un cierto municiepió o senorio o forasteros;

vpl.: ACart55, MGG57, AKB5, 6, SKB3.

BUIJTENGETOUWE = sub. een ossengespan met kar toebehorende aan een niet-ingezetene ook vreemd gereedschap.

- vehiculum instrumentum mechanicum extraneum;
- chariot ou outil de dehors;
- Oxengespann mit Karren gehörend zu einem nicht-Einwohner, auch fremdes Gerät;
- team of oxen with cart belonging to a non-inhabitant, also: strange tools;
- yunta de bueyes con carro que pertecene a un forastero, también herramientas extrañas;

vpl.: DKB 3.

BUIJTENGETUIJGEN = getuigen buiten de jurisdictie der schepenbank woonachtig.

- testes extra iurisdictionem iudicii scabinorum;
- témoins domiciliés dehors la juridiction du tribunal des échevins;
- Zeugen wohnhaft auszerhalb der Jurisdiktion des Schöffengerichtes;
- witnesses living outside the jurisdiction of the sheriff's court;
- testigos domiciliados fuera de la jurisdiccion del tribunal de los regidores;

vpl.: B2/38.

BUIJTENGHEIJTEN = geiten afkomstig van eigenaars buiten de brijheid.

- caprae oriundae a dominis extra libertatem;
- chèvres du dehors;
- Ziegen gebürtig von Eigentümern auszerhalb der Freiheit;
- goats coming from proprietors outside the liberty;
- cabras provenientes de propietarios de fuera de la jurisdicción de la ciudad;

vpl.: C1/321.

BUIJTENLANDEN VAN DIEST = buitengebieden van Diest, nl. Caggevinne-Lovens en Caggevinne-Kempens.

- fines; regiones; territoria; exteriores, exteri, Diestemii qui sunt Caggevinne-Leovaniae et Cagge-

vinne-Campine, Campinae;
- terres extérieures de Diest nommées Caggevinne-Louvain et Caggevinne-Campine;
- Aussengebiete von Diest, u.zw. Caggevinne-Löwen und Caggevinne-Kempen;
- territories outside Diest;
- territorios en los alrededores de Diest que son Caggevinne-Lovaina y Caggevinne Campine;

vpl.: C1/634.

BUIJTENMAN Zie:
- buijteman;----; buytenman; butenman; butenlander; butenmensche; affgesetene/

BUIJTENMEULDERS = molenaars die buiten een landsgrens wonen.
- molitores qui extra finem terrae habitant;
- meuniers du dehors;
- Müller die auszerhalb einer Landgrenze wohnen;
- millers who dwell outside a country-boundary;
- molineros habitadores fuera de una frontera, del pais;

vpl.: C1/347.

BUIJTENPELUME = sub. buitenzeil;
- velum exterius;
- voile extérieure;
- Auszenzegel;
- outersail;
- vela exterior; vela a lado exterior;

vpl.: PvB6/139.

BUIJTENOFFICIER = aanklagend rechtsdienaar op het platteland, Antwerpen.
- accensus foraneus, Antverpia;
- officier forain, Anvers;
- anklagender Gerichtsdiener auf dem platten Land, Antwerpen;
- accusing constable of the country, Antwerp;
- oficial forastero, Amberes;

vpl.: Lo4/532.

BUIJTENPERSOON = sub. iemand die buiten de muren ener stad metterwoon is gevestigd.
- qui domiciliam habet extra muros
- quelqu'un qui a son domicile en dehors des enceintes;
- jemand der auszerhalb der Stadt wohnt;
- one who domiciles outside the city walls;
- uno que está de asiento fuera de murallas de una ciudad;

vpl.: C1/249.

BUIJTENPERSOONEN Zie:
- buijtengezetenen ----/

BUIJTENPOIRTER Zie:
- buijtenpoorter;----; butenporter butenpoorter; butenborger/

BUIJTENPOORTER; BUIJTENPOIRTER; BUTENPORTER; BUTENPOORTER; BUTENBORGER = burger die buiten de stadsmuur woont.
- civis foraneus;
- forain; habitant de la campagne;
- Mann von auszerhalb der Gemeinde;
- man from outside the municipality;
- campesino;

BUIJTENPOORTERE DOEN SCHRIJVEN = zich doen inschrijven als stadsburger buiten de stadsmuren, metterwoon gevestigd op het platteland binnen de vrijheid van de stad.
- nomen dare ut civem urbis extra muros urbis;
- sesfaire inscrire comme citoyen rédant en dehors de la ville, établi à la campagne, dans la franchise de cette ville;
- sich einschreiben laszen als Stadtbürger auszerhalb den Stadtmauern mit Wohnsitz auf dem platten Land innerhalb der Freiheit der Stadt.
- enrol oneself as citizen but living outside the townwalls in the country but within the freedom of the town;
- hacerse insrcibir como ciudadano fuera de las murallas, viviendo en el campo centro de la libertad de la ciudad;

vpl.: C1/577/2.

BUIJTENPOORTERIJE Zie:
- recht van de ----/

BUTENBORGER Zie:
- buijtenpoorter; buijtenpoirter; butenporter; butenpoorter;----/

BUTENPOORTER Zie:
- buijtenpoorter; buijtenpoirter; butenporter;----; butenborger/

BUTENPORTER Zie:
- buijtenpoorter; buijtenpoirter; ----; butenpoorter; butenborger/

BUIJTENTURVER = sub. iemand die als niet-ingezetene in een dorp turfsteekt.
- glebarum bituminosarum fossor extraneus;
- tourbier du dehors;
- ein nicht; Einwohner der im Dorfe Torf sticht;

- a non-inhabitant who cuts peat in the village;
- obrero forastero que saca turba;

vpl.: DKB 2.

BUIJTENWACHTE = plaats waar wacht gehouden wordt buiten de vesting, Antwerpen.
- locus, quo custodia tenetur extra arcem, Antverpia;
- lieu en dehors des remparts où se tient le garde; Anvers;
- Stelle wo die Wache gehalten wird auszerhalb der Festung, Antwerpen;
- place where the watch is kept outside the fortress, Antwerp;
- lugar donde se hace guardia fuera de la fortaleza, Amberes;

vpl.: C1/571.

BUIJTENWALLEN = sub.pl. buitenwallen.
- agger exterior;
- entassement de terre, rempart extérieur;
- äusserster Wall;
- utmost embankment;
- amontonamiento de tierra baluarte exterio;

vpl.: BKB.

BUITEN Zie:
- bangruyten van ----/
- hechtenis ---- acces/

BUITEN; BUIJTEN DORPSE GESPANNEN = ossenspannen van niet ingezetenen.
- iugum boum non civium;
- couple de boeufs des non domiciliés;
- Oxengespanne von nicht Einwohnern;
- team of oxen of non-inhabitants;
- carró de bueyes (of = yunta de bueyes) de nó habitantes;

vpl.: DKB 59.

BUITENGEBORENE; BUIJTENGEBOOREN = sub. 1.iemand die weliswaar ingezetene kan zijn in een dorp doch elders is geboren in tegenstelling met een ingeborene, 2.vreemdeling.
- advena; extraneus;
- étranger; forain; celui qui est d'ailleurs;
- 1.jemand der zwar Einwohner eines Dorfes sein kann aber anderswo geboren ist; ein Aussergeborener im Gegensatz zu einem Eingeborenen, 2.Fremder, nicht Eingeborener;
- 1.a person who may be an inhabitant of a village but was born elsewhere as distinct from a native of a village, 2.alieu, notinnate;
- forastero;

vpl.: ASO 6.

BUITENSTE VESTE = buitenste wal.
- vallum exterium;
- rempart extérieur;
- äuszerster Wall;
- exterior rampart;
- muralla exterior;

vpl.: Lo1/42.

BUKE Zie:
- bueck;----; boecke/

BULEN Zie:
- buijlen; budelen; buijdelen;----/

BULIOEN Zie:
- billoen; billioen; bilgioen;----; bolioen; belgioen; balioen/

BULLE LEONINE = open zendbrief van paus Leo.
- epistola encyclica;
- lettre ouverte du pape Léon;
- offenes Sendschreiben von Papst Leo;
- open pastoral letter of pope Leo;
- bula pública del papa León;

vpl.: PB/III/55.

BULT Zie:
- bedd,---- en andere nootelijcke servitie/

BULT = sub. matras.
- stramen; culcita; stramentitia;
- paillasse; espèce de matelas;
- Matratze;
- mattress;
- colchón de paja;

vpl.: LPS 118.

BUNDER Zie:
- bondersche; bonder; boenre; boender;----; buender; buynder/

BUNDER LANDTS, BOSCH, VIJVER OFT MEERSHOUT = oppervlaktemaat van land, bos, water en akkermaalshout, gelijk aan 4 dagwanden, ofwel zoveel land dat in 4 dagen geploegd kon worden, ofwel ca.1 ha. Brussel.
- mensura superficiei terrae, silvae aquae et ligni saepis, aequa quattuor mensuris diei, aut tantae terrae quae potest arari per 4 dies, aut circa 4 iugeris, Bruxellae;
- hectare de terre, bois, d'étang et vivier, mesure des terres et des lieux, Burxelles;
- Oberflächemasz von Land, Wald, Wasser und Unterholz und zwar soviel Land das in vier Tagen gepflügt werden kann, oder unge-

fähr 1 Hektar, Brussel;
- surface measure of land, wood, water and oak coppice equal to so much land as can be ploughed in four days, or about 1 hectare, Brussels;
- medida de superficie de tierra; bosque, agua y chaparro, Bruselas;

C1/228.

BUNDERGELT = sub. grondlast-belasting.
- vectigal solarium, solarium;
- impôt foncier;
- Grundzinsen;
- real-estate tax;
- clase de impuesto o censo sobre la tierra, contribución urbana;

vpl.: C1/70.

BUNDICH Zie:
- gøet ----/

BUNDICH = adv. geldig; in rechte bindend; bondig.
- concinne; rate;
- d'une façon concise;
- gültig; bündig;
- valid; succint; concise;
- conciso válido; legitimo;

vpl.: BVB 146.

BUNDICH; VAST; GOET ENDE VAN WEIRDEN = taut. geldig in rechte; bestendig; waardevast en goed.
- bonus; ratus; legitimus; perennis; validus;
- bon précus; solide et de valeur stable;
- gut; rechtsgültig; bestandig und wertfest;
- good; legal; lasting; and of stable;
- bueno; válido según la ley durable y estable;

vpl.: BVB 146.

BUNDIGHEIT Zie:
- bondicheyt;----/

BURALIST = sub. klerk.
- scriba;
- buraliste;
- Schreiber;
- clerk;
- escribiente;

vpl.: PvB8/159.

BURCHMEESTER = sub. slotvoogd.
- castellanus;
- châtelain;
- Schloszvogt;
- castellan;
- señor de un castillo;

vpl.: PvB1/74.

BURDE Zie:
- beurde; borde; boorde;----; buerde/

BURGEMEESTERSCHAP; BORGERMEESTERSCHAP; BORGEMEESTERSCHAP; BURGEMEISTERSCHAP = sub. burgemeestersfunctie.
- magisterium municipale;
- dignité de maire;
- Bürgermeisteramt;
- burgomaster's office;
- alcaldia; cargo de alcalde;

vpl.: DKB 28.

BURGEMEISTERSCHAP Zie:
- burgemeesterschap; borgermeesterschap; borgemeesterschap;----/

BURGER Zie:
- borger;----/

BURGERSCHAP Zie:
- bolgherschap; borgerschap;----/

BURGGE Zie:
- aenkomen officie boden op ----/

BURGH Zie:
- burghen ----/

BURGHEN; BURGH = sub.borg.
- frignus;
- caution;
- Bürge;
- guarantee;
- fiador; garante; fiança; caución;

vpl.: Cr2/974.

BURGHERINGE = sub. zuivering.
- purgatio;
- épuration;
- Reinigung;
- purification;
- purificación; depuración;

vpl.: Cr2/1013/17.

BURSEN Zie:
- in ---- gaan/

BURXKEN Zie:
- bruxken;----; bruggeskijn; bruchskijn/

BUSCHLONT = sub. lont.
- funiculus pulveris pyrii;
- mèche;
- Lunte;
- fuse;
- mecha de pólvora;

vpl.: PvB1/246.

BUSCLOOT; BUSSECLOOT = sub. kanonskogel.
- globus ferreus;
- boulet;
- Kanonenkugel;
- bullet;
- bala;

vpl.: PvB1/360.

BUSCRUUT Zie:
- buspoeder; buspoeyere; bussecruut; bussepoeder; bussecruut;----/

BUSCRUYT OFT POEDER = taut. buskruit.
- pulvis;
- poudre;
- Schieszpulver;
- gunpowder;
- pólvora;

vpl.:

BUSE Zie:
- buyse; buysse;----; buusse/

BUSMEESTER; BUSSEMEESTER; BUSSEMEISTER = sub. bediener van een busse.
- minister pulveria;
- arquebusier
- Hakenbüchsemeister;
- arquebusmaster;
- arcabucero;

vpl.: PB/III/219.

BUSPOEDER; BUSPOEYERE; BUSSECRUYT; BUSSEPOEDER; BUSSECRUUT; BUSCRUUT = sub. buskruit.
- pulvis pyrius; pulvis nitratus;
- poudre à canon;
- Schieszpulver; Pulver;
- gunpowder;
- pólvora;
- PvB1/279,360; PvB6/488; T1/410.

BUSPOEYERE Zie:
- buspoeder;----; bussecruyt; bussepoeder; bussecruut; buscruut/

BUSPOEYERMOLEN = sub. kruitmolen.
- pulveris pyrii officina;
- moulin à poudre;
- Pulvermühle;
- powder-mill;
- fábrica de pólvora;

vpl.: PvB1/279.

BUSSCHE Zie:
- ijseren ----/

BUSSCHEN DER VERBUERDE PENEN = boetenpot.
- olla emendarum;
- boîte aux amendes;
- Geldstrafenkasse;
- fine-pool;
- arca para las multas cobradas;

vpl.: Lo6/554.

BUSSCHIETER Zie:
- gagie ---- van de Kattenbergh/
- gagie ---- van de St.Jorispoorte/

BUSSCHIETER Zie:
- busschiter;----; busseschieter/

BUSSCHITER; BUSSCHIETER; BUSSESCHIETER = sub.1. haakbusschutter 2.kanonnier.
- 1.sclopetarius 2.miles tormentarium;
- 1.arquebusier 2.artilleur;
- 1.Hakenbüchse 2.Kanonier;
- 1.arquebus-gunner 2.gunner;
- 1.arcabusero 2.artillero;

vpl.: Lo4/152; PvB6/243.

BUSSE Zie:
- geladen ----/

BUSSE = hom.sub. 1.haakbus; schiettuig; vuurroer 2.gemeentekas; stadskas.
- 1.balista; catapulta igniaria; bombarda; sclopetum 2. aerarium publicum; theca nummaria urbis;
- 1.projectile; arquebuse 2.boite de la ville; caisse du village;
- 1.Schiessgerät; Feuerrohr 2. Stadtkässe;
- 1.shooting-tools; firelock 2.municipal treasury;
- 1.projectiles; escopote; mosquete 2.caja municipal;

vpl.: T1/500; Lo4/504,732; C1/495, 598.

BUSSE OFT COLEUVER = haakbus of veldkanon, veldslang genaamd.
- buxus; fistula; telum;
- arquebuses ou couleuvrines;
- Hakenbüchse;
- arquebus or culverin;
- arcabuz o cañón de(l) campo;

vpl.: C1/336.

BUSSECLOOT Zie:
- buscloot;----/

BUSSECRUUT Zie:
- buspoeder; buspoeyere; bussecruut; bussepoeder;----; buscruut/

BUSSECRUYT Zie:
- buspoeder; buspoeyere; ----; bussepoeder; bussecruut; buscruut/

BUSSEMEESTER Zie:
- busmeester;----; bussemeister/

BUSSEMEISTER Zie:
- busmeester;bussemeester;----/

BUSSEPOEDER Zie:
- buspoeder; buspoeyere; bussecruyt;----; bussecruut; buscruut/

BUSSEN Zie:
- tot behoeff van der gemijnder ---- van den raethuijse/

BUSSESCHIETER Zie: bu
- busschiter; busschieter;----/

BUTE Zie:
- goeden ----/

BUTEN Zie:
- man van ----/
- een wijf van ---- beslapen/

BUTEN = praep. buiten.
- extra;
- en dehors de; hors de;
- ausserhalb; ausser;
- outside; except;
- fuera de;

vpl.: Bl:P.W&J.1/2; BVB 172.

BUTEN DE PAALSTADEN = buiten de stadmuren.
- extra moenia;
- hors des enceintes; hors des remparts;
- aussen den Stadtmauern;
- outside the city walls;
- fuera de las murallas de la ciudad;

vpl.: Pr.Tr/11; C2/932.

BUTEN DER GRIJPPEN VAN DER VISCHMARCT = buiten de goot van de vismarkt.
- extra canalem fori piscium; extra cloacam piscatorii;
- au dela de la rigole du marché au poisson;
- auszer der Gosse des Fischmarktes; auszerhalb der Rinne des Fischmarktes;
- outside the gutter of the fishmarket;
- fuera del arroyo del mercado del pescado; fuera de la alcantarilla del mercado do de pescado;

vpl.: Lo1/34.

BUTEN WEGHE VAN OORLOGHEN = zonder dat het oorlog was.
- sine bello;
- hors de fait de guerre;
- ohne dasz es Krieg war;
- without it was war;
- sin estar en guerra; sin que hubiera una guerra;

vpl.: PB/III/396.

BUTENIJE = sub. omgeving; gehucht.
- territorium suburbanum; vicina regio;
- les quartiers extérieurs; excentriques; les environs;
- Umgebung; Ortschaft;
- surroundings; hamlet;
- cercania; aldea;

vpl.: LPS 79.

BUTENLANDER Zie:
- buijteman; buijtenman; buytenman;

butenman;----; butenmensche; affgesetene/

BUTENMAN Zie:
- buijte-man; buijtenman; buytenman;----; butenlander; butenmensche; affgesetene/

BUTENMENSCHE Zie:
- buijteman; buijtenman; buytenman; butenman; butenlander;----; affgesetene/

BUTENSTE VESTE = buitenste wal.
- vallum exterius;
- rempart extérieur;
- äuszerster Wall;
- exterior rampart;
- muralla exterior;

vpl.: Lo1/42.

BUTSFORT Zie:
- hondenhuys tot ----/

BUUSSE Zie:
- buyse; buysse; buse;----/

BUWINGE Zie:
- bouwinge; boudinge;----; bouwerie/

BUWMAN Zie:
- bauman; bouman; bouwman;----/

BUXHOREN Zie:
- bouckinck; buckinc; buckem; bockinc; bocxhorinck; bucquing; boxhoren;----; boxhorn/

BUYCK = hom.sub. 1.gemeenschappelijk bezit. 2.alle leden van een gemeenschap 3. buik.
- 1.possessionis communio 2.consortium societas 3.venter;
- 1+2. jouissance commune, 3.ventre; panse;
- 1.gemeinschaftlicher Besitz 2. Mitglieder einer Gemeinschaft, 3.Bauch;
- 1.common proprieties 2.members of a community 3.belly;
- 1.propiedad común 2.miembros de una comunidad 3.vientra; barriga; panza;

vpl.: T2/183; T1/157.

BUYCKVAST WO(O)NEN; ZITTEN = vaste woonplaats of domicilie, vaste verblijfplaats hebbende; metterwoon gevestigd zijn.
- fixus domicilium habens; habere domicilium;
- domicilié ayant domicile fixe; être domicilié;
- Domizil haben; seinen (festen) Wohnsitz haben;
- have domicile; have a fixed residence;
- estar domiciliado; tener residencia;

BUY

vpl.: C1/3; B1:PW&J/1/1; B2/16.

BUYDEL Zie:
- buijdel; buydele;----; budel/

BUYDELE Zie:
- buijdel;----; buydel; budel/

BUYFFETTE; BUFFET = sub. buffet.
- abacus;
- buffet;
- Büfett; Schanktisch;
- buffet;
- aparador;

vpl.: PB/III/307.

BUYK Zie:
- noch in den ---- zijn/

BUYKE Zie:
- buyck;----/
- bij redenen van den ----/

BUYNDER Zie:
- bondersche; bonder; boenre; boender; bunder; buender;----/

BUYNDER LEENS = in leen gegeven bunder.
- iugerum mutuum do l;
- hectare de terre reçu en qualité de fief;
- versetztes Hektar;
- lended hectare;
- hectárea de tierra recibida en calidad de feudo;

vpl.: T1/455.

BUYSEN Zie:
- loote ----/

BUYSEN OFT GOTEN = taut. afvoerbuizen.
- cloaca;
- tuyau de décharge; conduit de dégagement;
- Abfluszrinne;
- outlet-pipe; waste-pipe;
- cuneta; zanja; desaguadero;

vpl.: T1/510.

BUYSE; BUYSSE; BUSE; BUUSSE = sub. schip voor de haringvangst.
- navis piscatoria;
- bateau de pêche aux harengs;
- kleines Schiff für den Heringsfang;
- herring-boat; small ship for the herring-fishery;
- barco (of = buque) para pesca del arenque;

vpl.: C1/205; PB/III/223.

BUYSSE Zie:
- buyse;----; buse; buusse/

BUYT Zie:
- prijs en de ----/

BUY

BUYTEN Zie:
- sijne bruyt ---- beslapende/
- die zijns werck te ---- gaet/

BUYTEN BANDEN VAN ISERE ENDE VRIJ SONDER BOEIEN = taut. ongeboeid.
- sine vinculis; solutus;
- sans chaïnes; sans fers; sans liens;
- ungefesselt;
- unfettered; unchained;
- sin cadenas; sin hierros; sin esposas;

vpl.: T1/20, 383; C1/584.

BUYTEN BIER = sub. buitenlands bier.
- cerevisia extranea;
- de la bière étrangère;
- ausländisches Bier;
- foreign beer;
- cerveza de origen extranjero;

vpl.: PB/II/53.

BUYTEN DER PIJNEN = zonder pijniging.
- sine tormento;
- sans tourment;
- ohne Peinigung;
- without torture;
- sin tortura; sin tormento;

vpl.: T1/379.

BUYTEN HACHTEN ENDE BANDE ENDE ISERE ENDE ONGEHOUDEN = taut. zonder enige dwang.
- sine coactu;
- sans contrainte;
- ohne einigen Zwang;
- without any compulsion;
- sin coerción;

vpl.: T1/379.

BUYTEN HET GESICHT DER TORTURE = buiten het zicht op de pijnbank.
- extra conspectum tormenti, equulei;
- hors de la vue de la torture;
- ausserdem Anblick auf die Folter;
- out of view on the rack;
- fuera de la vista del tormento;

vpl.: C1/584.

BUYTEN LOODE STAEN = uit het lood staan.
- ex plumbo stare;
- être hors d'aplomb;
- lotschief stehen;
- stand out of plumb;
- estar inclinado;

vpl.: Lo1/634; Lo3/386.

BUYTEN; BUIJTEN OFT BINNENSLUYTER; BINNENSLUIJTER = taut. zij die de deuren sloten of openden.
- qui portas claudebant aut aperie-

bant ostiarius;
- les portiers qui fermaient ou ouvraient les portes;
- Personen, die die Türe verschlossen oder öffneten;
- those who closed or opened the doors;
- los porteros que cerraban y abrían las puertas;

vpl.: Lo1/456.

BUYTEN PIJNE ENDE BANDEN VAN IJZER = zonder pijn en ongeboeid.
- sine dolere et invinctus;
- sans douleur et sans chaînes;
- ohne Schmerz und ungefesselt;
- without pain and unchained; unfettered;
- sin pena y no encadenado;

vpl.: Cr2/1053.

BUIJTENGEBOOREN = vreemdeling; niet ingeborene. sub.
- advena; natus extra Asten;
- étranger; forain; celui qui est d'ailleurs;
- Fremder; nicht-Eingeborener;
- alien; not-innate;
- forastero;

vpl.: ASO 6.

BUYTENGENACHTE = sub. buitengewoon rechtsgeding.
- procedura extraordinaria;
- plaid extraordinaire;
- aussergewöhnlicher Gerichtstag;
- extraordinary lawsuit;
- pleito extraordinario;

vpl.: C3/216.

BUYTENGENECHT = sub. gerechtszitting buiten de stad.
- iudicium; sessio extra urbem;
- audience (dr.) en dehors de la ville;
- Gerichtstag; Sessionstag auszerhalb der Stadt;
- session; assizes outside the town;
- audiencia de un tribunal fuera de la ciudad;

vpl.: C2/882; B1/5.

BUYTENGETUYGEN = getuigen buiten de jurisdictie der schepenbank woonachtig.
- testes extra iurisdictionem iudicii scabinorum habitantes;
- témoins domiciliés dehors la juridiction du tribunal des échevins;
- Zeugen wohnhaft auszerhalb der Jurisdiktion des Schöffengerichts;
- witnesses living outside the jurisdiction of the sheriff's court;
- testigos domiciliados fuera de la jurisdicción del tribunal de los

regidores;

vpl.: B2/38.

BUYTENGEZETENEN; BUYTENPERSOONEN = sub.pl. niet inwonenden.
- externus;
- externes;
- Personen, die ausserhalt der betreffenden Stadt wohnen.
- non resident;
- externos;

vpl.: B2/33; C2/1016.

BUYTENLENDIGH = adv. buitenlands.
- esetrancus;
- étranger;
- ausländisch;
- foreign;
- extranjero; exterior; extranjeramente; exteriormente;

vpl.: Cr2/983.

BUYTENMAN Zie:
- buijteman; buijtenman;----; butenman; butenlander; butenmensche; affgesetene/

BUYTEN-OFFICIER = sub. schout of stadhouder op een dorp; aanklagend rechtsdienaar ten plattenlande.
- scultetus; accensus foraneus;
- bailli ou gouverneur d'un village; officier forain;
- Schulze oder Statthalter eines Dorfes; anklagender Gerichtsdiener auf dem platten Land;
- outside;officer, i.e.bailiff of a village; accusing contable of the country;
- alcalde o estatúder en una aldea; official forastero;

vpl.: C1/408; Lo4/532.

BUYTENPOIRTER; BUYTENPOORTER = sub. burger het burgerschap bezittende doch wonende buiten de stadsmuren.
- civis habens ius civitatis, et domi cilium habens extra moenia;
- bourgeois externe; bourgeois forain qui a la permission de resider et demeurant hors de la ville;
- Bürger in Besitz der Bürgerschaft jedoch wohnhaft auszerhalb der Stadtmauer;
- citizen in possession of citizenship but resident outside the townwalls;
- ciudadano teniente la ciudadania pero habitador fuera de murallas

vpl.: C1/148, 497.

BUYTENPOORTERIJE Zie:
- 't recht vande ----/

BY

BUYTENVROUWE = sub. vreemdelinge.
- peregrina;
- étrangère;
- Ausländerin;
- stranger, female;
- forastera;

vpl.: B1/89; C2/898.

BY CONTUMACIE = bij verstek.
- in absentia;
- contumace; défaut de comparaître en justice pour affaire criminelle;
- in Kuntumaz;
- by default;
- en contumacia; en rebeldía;

vpl.: B1:Pl.Bra/38.

BY DER DOODT ENDE GHALGHE STRAFFEN = terechtstellen door ophanging.
- conficio III per suspendium;
- exécuter par pendaison;
- hinrichten durch Verhängung;
- execute by hanging;
- ajusticiar por la horca;

vpl.: PB/III/16.

BY EXPERIENTIE BEVINDEN = bij ondervinding bevinden.
- experientia comperire; reperire per usum;
- trouver par expérience;
- aus Erfahrung feststellen;
- find by experience;
- encontrar por experiencia;

vpl.: C1/298.

BY FORME VAN VERSCHOT = in de vorm van een voorschot.
- in forma subministrationis;
- sous forme d'avance;
- in der Form eines Borgschuszes;
- by way of advance;
- en forma de un anticipo, adelanto;

vpl.: Pl.Bra/41; B1;

BY FORTUNE = toevallig; gelukkig.
- fortuito;
- accidentellement; par hasard; heureusement;
- zufällig; glücklich;
- accidental; lucky;
- casualmente; accidentalmente; ocasionalmente; por casualidad; por azar;

vpl.: PB/III/226.

BY GASTHUYS-GENECHT = bij een speciale rechtszitting voor vreemdelingen.
- ad sessionem iuris specialem peregrinis;
- à une audience spécielle pour des étrangers;

BY
- bei einer besonderen Gerichtssitzung für Fremden;
- at a special session of the court for strangers;
- en una sesión especial para foraneos;

vpl.: B2/99.

BY INTESTATO Zie:
- successie ----/

BY MIDDEL VAN DEPENDENTIE = door, bij middel van afhankelijkheid.
- per ciam servitutis;
- au moyen de dépendance;
- mittels Abhängigkeit;
- by means of dependence;
- por medio de dependencia;

vpl.: PB/II/264.

BY NACHTE VAN GERUCHTE = bij gerucht.
- per rumorem;
- de nuit du bruit;
- vom Geräusch in der Nacht;
- by rumour;
- de oídas;

vpl.: C3/90.

BY ORDINARIE GENECHT = bij een gewone rechtszitting.
- ad sessionem iuris ordinariam;
- à une audience ordinaire;
- bei einer ordentlichen Gerichtssitzung;
- at an ordinary session of the court;
- en una sesión ordinaria;

vpl.: B2/99.

BY PLURALITEYT VAN VOISEN = bij meerderheid van stemmen.
- in pluralitate votum;
- à la majorité des voix;
- mit Stimmenmehrheit;
- at a majority of votes;
- por mayoria de votos;

vpl.: PB/IV/259.

BY SIGNET OFT BRIEFFLESINGE = procederen bij klein zegel na uitspraak van schepenen ten aanzien van achterstalligheid van een schepenschuldbrief.
- litigare apud sigillum parvum post sententiam scabinorum circa residuitatem syngraphae scabini;
- faire un procès au moyen d'un petit sceau après jugement des échevins en vue d'un retard des obligations des échevins;
- prozessieren beim kleinem Siegel nach Auszage der Schöffen was betrifft rückstandige Zahlungen eines Schöffenschuldbrief;
- litigate by signet;
- proceder por sello perqueño des-

pués del fallo de los regidores sobre reconocimientos de deudas sin pagar;
vpl.: vdV/116; C2/903; B1.

BY TOURTEN = bij toerbeurt.
- in vicem;
- à tour de rôle;
- turnusgemäss;
- in turn;
- por turno;

vpl.: Cu1/4.

BY VENUE EN COURT = bij aankomst in het gerecht.
- in adventu ad judicium;
- lors de l'arrivée au tribunal; devant le tribunal;
- bei Ankunft im Gericht;
- on arrival at the court;
- a llegada en el tribunal;

vpl.: PB/IV/175.

BYBRENGEN Zie:
- zijn clachte ----/

BYDE Zie:
- over ---- syden/

BYENKORFE ENDE STOK = taut. bijenkorf.
- alvearium; mellarium;
- ruche;
- Bienenkorb; Bienenstock;
- bee-hive;
- colmena;

vpl.: Pl.Bra/80,82.

BYLEVEN ENDE TOCHT = weduwengoed van de andere helft en vruchtgebruik.
- viduarium alterae partis et usus-fructus;
- douaire et usufruit;
- Witwengat und Nutzniessung;
- dower and usufruct;
- viudedad y usufructo;

vpl.: Cu1/16; LoV/58; B2.

BYNAE CONTRACTE Zie:
- actie personeel ende curyl spruytende ----/

BYNNEN ONSER POORT; POERT = in onze stad.
- civitate, urbe nostra;
- dans notre ville;
- innerhalb unserer Pforte, von Antwerpen;
- in our town, in side our gate;
- en nuestra ciudad;

vpl.: Lo2/688.

BYSTANDICH Zie:
- behulpich;---- ende bereet/

BYSTANDICH, BEHULPICH ENDE BEREET = taut. behulpzaam.
- auxiliaris; auxiliarius; officio-

sus;
- serviable; volontiers; obligeant;
- behilflich;
- ready; willing; accomodating; helpful;
- servicial; servicialmente; oficioso obsequioso;

vpl.: PB/II/183,371; B1.Pl.Br. 52; C1/42,474; Lo5/228; Lo3/218.

BYSTANT ENDE HULP = taut.hulp.
- auxilium;
- aide; soutien;
- Hilfe;
- assistance;
- ayuda; socorro; asistencia;

vpl.: PB/II/355.

BYSTANT OFT ASSISTENTIE = taut. hulp.
- auxilium; adiutorium;
- assistance; secours;
- Hilfe;
- assistance;
- asistencia; socorro; ayuda; concurso;

vpl.: PB/II/310,312; PB/III/132; DVB 39.

BYSTAND OFT TOEVUERIGHE = taut. hulp.
- assistentia;
- assistance; secours; aide;
- Hilfe;
- assistance;
- ayuda; asistencia; socorro;

vpl.: PB/II/259.

BYSYNE Zie:
- tot sijnen ----/

BYSYNNE Zie:
- sonder ---- oft consente/
- ten ---- consente; wille; wete ende begeerten van /

BYWESEN Zie:
- sonder consent ende ----/

BEEMPTS Zie:
- zille;----; sille beempts/

==========

C.

NB: VINDPLAATS + HABITATIO + LIEU OU L'ON A TROUVÉ + FUNDORT + FINDINGPLACE + HABITACION = vpl.

CAB

CABALLE = sub. konkelarij; samenspanning.
- conspiratio;
- cabale;
- Fickfackerei; Verschwörung;
- plotting;
- intriga; enredo; conspiración;

vpl.: PvB10/234.

CABARETTE = sub. herberg.
- taberna;
- cabaret; taverne;
- Wirtshaus;
- cabaret;
- vinatería; cabaret;

vpl.: PvB1/393.

CABERETTEN OFT ONEERLYCKE HUYSEN = wijnhuizen of hoerenkasten.
- tabernae vinarae aut lupanaria;
- cabarets ou maisons de prostitution;
- Trinkstuben oder unzüchtige Häuser;
- pubs or brothels;
- bares o casas de tolerancia;

vpl.: Cu1/8.

CABARETTIER = sub. gaarkeukenhouder.
- agens popinalis;
- gérant de la soupe populaire;
- Volksküchehälter;
- eating-housekeeper;
- tenedor de bodégon;

vpl.: PB/II/141.

CABASSE OFT MERCTCORF = taut. marktkorf.
- corbis mercati;
- corbeille du marché;
- Marktkörbe;
- basket;
- cesto de compras;

vpl.: C1/431.

CABEL; CABELE = sub. kabeltouw.
- ancorale;
- câble;
- Kabeltau;

CAC
- cable;
- cabo; cable;

vpl.: PvB6/133.

CABELE Zie:
- cabel; ----/

CABRETTIER = sub.hom. 1.geitenhandelaar, 2.herbergier.
- 1.cenopola; mercator caprarum; possessor cenopoli 2.caubo;
- 1.marchand de chèvres 2.cabaretier;
- 1.Kaufmann von Ziegen 2.Wirt;
- 1.merchant of goats 2.inn-keeper;
- 1.mesonero; posadero; ventero 2.fondista;

vpl.: T1/469; C1/262.

CABRETTIER OFT WEERT = taut. waard.
- caupo; dominus cauponae;
- hôte;
- Wirt;
- innkeeper;
- fondista; posadero;

vpl.: C2/803.

CABRIETKEN = sub. lammetje.
- agnellus;
- agnelet;
- Lämmlein;
- a little lamb;
- corderuelo;

vpl.: PvB6/152.

CABRITVELLE = sub. lamsvel.
- cutis agni;
- peau d'agneau;
- Lammshaut;
- skin of a lamb;
- piel de cordero;

vpl.: PvB6/154.

CABRIT OFT BRAETKEN = sub. zuiglam.
- agnus lactens;
- agneau de lait;
- Sauglamm;
- sucking-lamb;
- cordero lechal;

vpl.: PvB6/153.

CABRITTE; CAPRITE; CAPRYTE = sub. geit.
- capra;
- chèvre;
- Ziege;
- goat;
- cabra;

vpl.: PB/II/63,76; PB/III/325.

CACHET Zie:
- abbatiael ----/

CACHET; CACHETTE = sub. zegel; zegelafdruk; zegelstempel.
- forma qua signatoria utimur;

sigillum; signum; signum sigilli;
- cachet; empreinte de sceau;
- Siegel; Siegelabdruck; Siegelstempel;
- seal; sealprint; seal stamp;
- sello; estampado; troquel de sello;

vpl.: B:Pl.Bra/37; ACart 14; LPS 78; PB/II/334.

CACHET SECRET = geheim zegel.
- sigillum secretum;
- sceau secret;
- geheimes Siegel;
- secret seal;
- sello secreto;

vpl.: PB/II/116.

CACHETTE Zie:
- cachet;----/

CACHETTEREN = vb. zegelen.
- signum imprimere;
- sceller c.q.;
- siegeln;
- to seal;
- sellar;

vpl.: Cr2/1013/20.

CACKSTOEL Zie:
- houten ----/

CADASSE OFT REFUS = taut.afval.
- retrimentum;
- détritus;
- Abfälle;
- refuse;
- desperdicios;

vpl.: PvB1/362.

CADIJC Zie:
- caye;----; caedijc; caeydijc/

CADUCQ; CADUYCK; QUAET = adi. bouwvallig.
- caducus; ruinosus;
- caduc; delabré;
- baufällig;
- tumbledown; ruinous; dilapidated;
- caducante; caduco; caducamente riánoso;

vpl.: C2/795; C1/154, 171a, 474; Lo1/624.

CADUCITEIJT Zie:
- huysen in perijckel oft ---- brenghen/

CADUCITEIJT OFT VERVALLINGHE = taut. bouwvalligheid.
- pernicies vel ruina; vetustas;
- caducité; etat de délabrement; écroulement;
- Baufälligkeit;
- ruinous state; dilapidation;
- caducidad;

vpl.: C1/191; Cr2/1065.

CADUYT Zie:
- caducq;---- ende quaet/

CADUYCK Zie:
- caducq;---- ende quaet/

CAEC Zie:
- aan de kaak;cake;----; kake/

CAECK Zie:
- op de ---- stellen/

CAECKE Zie:
- tentoonstellen aen eenen staeck ofte ----/

CAEGHSCHUYTE = platboomd vaartuig met een schuine mast, halve boegspriet, voerende een sprietzeil en een of twee fokkezeilen.
- navis fundo plano;
- bâtiment à fond plat;
- flachbodiges Schiff;
- flat-bottemed vessel;
- embacación chata con mástil ladeado; bauprés medio, llevando una entena y una o dos velas de trinquete;

vpl.: PvB1/253.

CAEDIJC Zie:
- caye; cadijc;----; caeydijc/

CAEK Zie:
- kake; cake;----; pellorijn/

CAEMP Zie:
- kemp; kennep; kennepe;cannep; canep; caenp;----; camp; hennep; hennip; hannep; hanep/

CAEN Zie:
- kaen;----; kade/

CAENNEVAS Zie:
- canivetse oft boldavid; canevas; ----; canivas; canifas; canivets canivaets/

CAENP Zie:
- kemp; kennep;kennepe; cannep; canep;----; caemp; camp; hennep; hennip; hannep; hanep/

CAERDE; CARDE; KAERDE = sub. wolkam; kaarde;
- pecten carminatoris;
- peigne de cardeur;
- Wollkamm;
- wool-comb; wool-card;
- carda; cardencha; peine;

vpl.: PvB1/334; C1/378; Lo3/26.

CAERKER; CARCAR; CARKER; GAYOLE; GAYOOL; KAERKER; KARCKER; KARKER; KERCKER; KERKER; KERKERSTEEN; STEEN; STEIN; VANCNISSE; VANGENHUUS; VANGENESSE; VANGENIS; VANGENISSE; VANGHENISSE; VANGNESSE; VENCNISSE;VENG-

CAE

NISSE = sub. gevangenis.
- carcer; cercer; custodia;
- cachot; geôle; prison;
- Gefängnis; Kerker;
- dungeon; gaol; jail; prison;
- cárcel; penitenciario; prisión; calabozo;

vpl.: T1/273; T2/263; PB/II/305.

CAERS Zie:
- kersse; kerse; keerse; kerce; caerse;----; keers/

CAERSE Zie:
- kersse; kerse; keerse; kerce; ----; caers; keers/

CAERTE; CARTTE; CHAARTE; CAERTE FIGURATIFF; KAART = hom.sub. 1.geschrift; charter; oorkonde; openbare bekendmaking 2. landkaart; getekende plattegrond.
- 1.charte; publicatio 2.tabula geographica; carta figurativa;
- 1.carte; charte; écrit; document publication manifeste; 2.carte geographique; plan dessiné;
- 1.Charta; Karte; Document; Schriftstück; Urkunde; öffentliche Bekanntmachung; 2. Landkarte; Grundriss; Plan;
- 1.card; writing; document;charter; public announcement 2.map; groundplan;
- 1.carta; documento; escrito; aviso publico 2.map; carta; planta dibujada;

vpl.: C1/413; Mgg 2,3,66,76,160; PB/II/183; ACart 48; LPS 96,109.

CAERTE FIGURATIFF Zie:
- caerte; cartte; chaarte;----; kaart/

CAERSEY OFT SAMETTE Zie:
- carseyen; kersey; karsey;----/

CAERVEN Zie:
- kerven;----; keerven; carven/

CAES Zie:
- keese; case;----; kees/

CAETSEN Zie:
- spel van ----/

CAETSENE OFT BALSLANE = kaatsen of balslaan.
- pila ludere; pila lusoria ludere;
- jouer à la balle;
- ballspielen;
- play at ball;
- jugar a la pelota; pelotear;

vpl.: Lo6/606,96.

CAETSENE OFT CLOOTWERPEN Zie:
- balslane oft ----/

CAL

CAEYDIJC Zie:
- caye; cadijc; caedijc;----/

CAFFA Zie:
- kaffa;----; vellourte/

CAFFA Zie:
- caffa flourte gefigureerd;----; velourte/
- spaensch ----/

CAFFA FLOURTE GEFIGUREERT; CAFFAVELOURTE = sub. fluweelzijde met figuren.
- holosericum delineatum;
- soie de velours dessinée; velours de soie;
- Seidensamt; Samt aus Seide;
- velvetsilk; silken velvet;
- seda de terciopelo con figuras; seda terciopelada;

vpl.: PB/III/361; PvB1/247.

CAFFEHUYSE = sub. koffiehuis.
- domus arabica;
- café;
- Kaffeehaus;
- café; coffeehouse;
- café, casa donde se estátomando café;

vpl.: PvB8/83.

CAFFOIR; CAFFOOR; CAFOOR = sub. komfoor.
- foculus;
- réchaud;
- Kohlenbecken;
- brazier;
- brazeró;

vpl.: PvB1/246.

CAFFOOR Zie:
- caffoir;----; cafoor/

CAFOOR Zie:
- caffoir; caffoor;----/

CAGE Zie:
- cagie;----/

CAGGEVINNE Zie:
- gerecht van ----/
- rolle van ----/

CAGIE; CAGE = sub.kooi.
- carcer; cavea; claustra;
- cage;
- Käfig;
- fold; pen;
- jaula;

vpl.: T1/211.

CAKE Zie:
- aan de kaak;----; caec; kake/
- kake;----; caec; pellorijn/
- op te ---- stellen/

CALAENGE OFT RESTOIR; CALAENGIE OFT STOORNISSE = eis of stoornis; aanklacht of verstoring;

eis in rechte en overlast; tegenspraak of moeilijkheid.
- contradictio vel difficultas; postulatio sive impedimentum difficultates; calengia aut impedimentum; accusatio out tumultus; postulo I in jure;
- calenge ou empechement; trouble ou difficulté; trouble ou pretention en droit; contradiction ou trouble;
- Forderung oder Inkommodität; Anklage oder Störung; Klage oder gerichtlich Fordern;
- requirement or disorder; charge demand or disturbance; demands in right sue;
- demanda o impedimento; acusación o turbación; contradiccion o turbación; molestia o incomodidad;

vpl.: Lo1/482,492; Lo4/600; C1/145, 400,415.

CALAEGNIEN Zie:
- calaengie;----/

CALENGIE OFT ARGELIST = overlast of bedrog.
- calumnia aut dolus;
- molestation ou fraude;
- Belästigung oder Betrug;
- annoyance or deceit;
- molestia o engaño; incomodidad o dolo malo;

vpl.: T1/28.

CALAENGIE Zie:
- eedt van ----/
- procedure ende ----/
- praminge oft ----/
- restoir ende ----/
- stoornisse ende ----/

CALAENGIE; CALAEGNIEN; CALAENGIE; CALAENGINE; CALAINGE; CALAINGIE; CALAGNI; CALANGIE; CALENGHE; CALENGIE= hom.sub.1.bekeuring; klacht terzake van een strafbaar feit of een overtreding ener verordening; 2.boeteoplegging; 3.onrechtmatige eis of vordering 4.overlast 5.eis in rechte; bezwaar; bedenking; aanspraak.
- 1.calengia; calumnia; 2.irrogatio multae 3.postulatio illegitima 4. molestia 5.postulo I in jure; vindiciae; expostulatio apud iudicem;
- 1.plainte 2.condamnation à l'amende 3.demande illégitime 4. accusation 5.calenge; empêchement; pretention en droit; postulation;
- 1.Klage; 2.Protokoll 3.unrechtmäsziger Anspruch 4.widerrechtliche Forderung 5.Klage; Beschwerde; gerichtlich Fordern;
- 1.fine; impeachment; 2.order to make amends; 3.unlawful claim; 4.charge; complaint; 5.claim; objection; sue; demands in right;
- 1.denuncia; acusación 2.condenar a una multa 3.demanda illicita; 4.molestia; 5.demanda judicial; objeción; impedimento; acción; postula;

vpl.: PB/II/221,238; Lo3/490; C1/415,764; Lo1/490,572; ACart-33; T1/294; T2/45,162,275; Lo6/228.

CAL(A)ENGIE OFT PRAMINGE (STOORNISSE) = taut. dwang; eis in rechte; eis of stoornis; aanklacht of verstoring; overlast.
- pressus; calengia aut impedimentum; accusatio aut tumultus; difficultas;
- coaction; calenge ou empechement ou trouble; difficulté;
- Klage; Forderung oder Inkommodität; Anklage oder Störung;
- claim; requirement or disorder; charge of disturbance; trouble; difficulty;
- coerción; demanda o impedimento; acusación o turbación; molestia; incomodidad;

vpl.: T1/355; Lo1/482; Lo4/600; C1/382.

CAL(A)ENGIE OFT RESTOOR(RESTOIR) = taut. schadeloosheidstelling eis in rechte.
- restauratio calengiae; postulo I in jure;
- dé dommagement; prétention en droit;
- Entschädigung; Klage; gerichtliche Forderung;
- indemnification;demand in right;
- indemnización; enmienda; acción;

vpl.: C1/415.

CALAENGIEREN; CALANGEREN; CALENGIEREN = vb. eisen in rechte; iemand aanklagen; beboeten.
- calengio I;multam dicore a luicui pecunia mul(c)to I;
- calenger; accuser; intenter un proces; mettre à l'amende;
- klagen; anklagen; eine Geldstrafe auferlegen;
- claim; sue a person for; fine;
- demandar; entablar juicio contra una persona; multar;

vpl.: Lo1/604; B1:EE/12; B2/188.

CALAENGIESUECKER = sub. lasteraar; ruziemaker; lasterlijk aanklager.

- conviciator; obtrectator; litium auctor; calumniator;
- callomniateur; diffamateur;
- Händelsucher; Verleumder; verleumderischer Ankläger;
- brawler; calumniator;
- calumniador; di famador; deshonrador; infamador; pendenciero; altercador;

vpl.: T2/370, 162.

CALAENGINE Zie:
- calaengie;----/

CALAGNI Zie:
- calaengie;----/

CALAINGE Zie:
- calaengie;----/

CALAINGIE Zie:
- calaengie;----/

CALAINGIE Zie:
- praminge oft ----/
- stoornisse oft ----/

CALAMIJN Zie:
- calmyn;----; kelmijn/

CALAMO Zie:
- currente ----/

CALANDEREN = sub. afnemen; verminderen.
- diminuere;
- diminuer; amoindrir;
- vermindern;
- to diminish;
- disminuir;

vpl.: PvB6/136.

CALAND Zie:
- calante; calant;----; clant/

CALANGABEL Zie:
- aansprekelyk of ----/

CALANGE Zie:
- calaengie;----/

CALANGEREN Zie:
- becalangeren;----/

CALANGIE Zie:
- calaengie;----/

CALANGIE EN JUDICATUURE = boete en rechtspleging.
- multa et iurisdictio;
- amende et judicature;
- Busze und Gerichtsbarkeit;
- penalty and administration of justice;
- multa y justicia;

vpl.: M'GG 228.

CALANT Zie:
- calante;----; caland; clant/

CALANTE; CALANT; CALAND; CLANT = sub.klant.

- emptor;
- client;
- Abnehmer;
- customer;
- cliente;

vpl.: PvB7/572.

CALCK ENDE CENDRE = kalk en cement.
- calx et lithocolla;
- chaux et ciment;
- Kalk und Zement;
- lime and cement;
- cal y cimento;

vpl.: PvB5/420; C1/391.

CALCK ENDE SCHAILLIEN Zie: impositie op den ----/

CALCK-HOVEN = sub.kalkoven.
- calcaria;
- four à chaux;
- Kalkofen;
- lime-kiln;
- horno de cal;

vpl.: PB/II/70.

CALCKMETERS ENDE DRAGHERS ANTWERPEN = kalkbereiders en versjouwers die voor het uitoefenen van hun beroep aan de stad schuldig werden elk 25 gulden, Antwerpen.
- calcarii et bajuli, qui ad exercitationem muneris sui urbi unusquisque guinque a viginti florinas debiti erant, Antverpia;
- chaufourniers et transporteurs de chaux; qui devaient 25 florins à la ville pour l'exercice de leurs fonction; Anvers;
- Kalkbereiter und Verschlepper; jeder war für die Ausübung seines Berufs der Stadt 25 Gulden schuldig, Antwerpen;
- lime-preaparers and porters; each had to pay to the town 25 guilders for the exercise of his profession, Antwerp;
- caleros y ganapanes, cada uno debia 25 florines, Amberes;

vpl.: C1/535.

CALCOETSCHEN HAEN OFT HINNE = sub. kalkoense haan of hen.
- gallus indicus et gallina Indica;
- dindon ou dinde;
- Truthahn oder Truthenne;
- turkey;
- pavo o pava;

vpl.: PB/II/36.

CALEFATEREN; CALFATEREN = vb. breeuwen, 'n schip.
- rimas navis expleo II;
- calfater; calfeutrer;
- kalfatern;
- caulk;

- calafatear; acollar; atascar; carenar;

vpl.: Lo4/88,292.

CALENGHE Zie:
- calaengie;----/

CALENGIE Zie:
- calaengnie;----/
- pene van valscher ----/
- restoir ende ----/
- sonder ----/

CALENGIE OFT ARGELIST = overlast of bedrog.
- calumnia aut dolus;
- molestation ou fraude;
- Belästigung oder Betrug;
- annoyance or deceit;
- incomodidad o dolo malo; molestia o engaño;

vpl.: T1/28.

CALENGIE OFT STOOT = moeilijkheid.
- incommodum;
- trouble;
- Klage; Strafantrag;
- trouble;
- dificultad; embarazo;

vpl.: C1/175.

CALENGIEN Zie:
- sonder ----/

CALENGIEN ENDE PRAMINGE = taut. onrechtmatige eis of vordering.
- postulatio illegitima;
- action illégitime; demande injuste;
- unrechtmässige Klage oder Forderung;
- illegal claim;
- acción ilegítima; demanda injusta;

vpl.: T1/276.

CALENGIER Zie:
- maeken van eenen ----/

CALENGIER = opleggen van een boete.
- irrogatio multae;
- mettre à l'amende;
- auferlegen einer Busse;
- fine;
- imponer (of = echar) una multa;

vpl.: C1/271.

CALENGIERBAER = adv. terugkoopbaar.
- tetractabilis;
- retrayable;
- Rückkaufbar;
- retractable by purchase;
- sujeto a ser rescatado;

vpl.: Lo7/36.

CALENGIERDER; CALENGIERDE; CALENGIER = taut. eiser in rechte; opeiser; terugkoper aanklager; party die het recht van naasting of herkoop heeft vernaderaar.
- calengiator; postulcitor; accusator; qui exigit multam;
- retrayant; demandeur en justice; celui qui reclame; celui qui a fait calenge;
- Kläger; Einforderer, von Immobilien; Rückkaufer;
- plaintiff; demander; party who has the right of seizure; claimant; repurchaser;
- demandante; demandador; actor reclamante; el que tiene ele derecho de expropriación o rescate; accusador; demunciador;

vpl.: C2/787; C1/409,609,669, 7439; C3/26,192; Lo3/360; Lo4/602; PB/11/221; C1/725.

CALENGIERDER OFT APPROXIMATEUR = taut. iemand die terugkoopt of vrijkoopt.
- approximator;
- retrayant;
- Einforderer eines unbeweglichen Gutes;
- he who repurchases or redeems;
- rescatador;

vpl.: Lo7/30.

CALENGIERDER OFT NAERDERLINCK = taut. terugkoper; eiser in rechte.
- redemptor; calengiator;
- retrayant;
- einer der sein Vorkaufsrecht gelten lässt; Kläger;
- repurchaser;
- rescatador; demandante; demandador;

vpl.: Lo6/364; C1/669.

CALENGIEREN = vb.1.aanzeggen ener wetsovertreding, wetsovertreding 2.vorderen, eisen in rechte;opeisen 3.betwisten in rechte; betrekken in rechte; tegenwerpen; betichten; beschuldigen; afkeuren; verwerpen 4.vernaderen; naasten 5.terugkopen.
- 1.exigo III; sige irrogo I; multam; calengio; 2.calengio I; expostulationem deponere apud judicem; multam dicere alicui; 3. accuso I; 4+5 calengio I;
- 1.mettre à l'amende 2.combattre; réclamer; revendiquer; 3.déposer une plainte 4+5 combattre retraire;
- 1.ansagen einer Gesetzesübertretung 2.fordern; 3.streitig machen; klagen; protokollieren;

bezichtigen; beschuldigen; einfordern 4.beziehen; Einspruch erheben; ablehnen 5.verstaatlichen; zurückkaufen;
- 1.give notice of a breach of the law 2.claim summon 3.contest; accuse; charge 4.implicate; object; reject; condemn 4.confiscate; seize;
- 1.notificar violación de una ley; 2.reclamar; exigir judicialmente; impugnar ante el tribunal; reclamar; reivindicar; demandar; acusar; imputar; objetar; 3.cemandar; redactar el acte sobre un crimen o uno infracción; 4. desoprabar; expropriare;

vpl.: C3/192; C1/108,276,464; - Lo6/238; PB/II/221.

CALENGIEREN ENDE ACHTERHALEN = taut. beboeten.
- calengio 1;
- mettre à l'amende; frapper d'une amende; infliger une amende à;
- zu einer Geldstrafe verurteilen; eine Geldbusze auflegen;
- fine; mulct;
- multar;

vpl.: PvB1/314.

CALENGIEREN OFT (VER)NADEREN = taut. eisen in rechte op grond van bloedverwantschap; recht van terugvordering eisen; terugkopen.
- in iure ex coniunctione sanguinis postulare; calengio 1; deposco III in jure;
- exiger en droit pour cause de consanguinité; droit de retrait; retraire;
- beanspruchen auf Grund von Verwandtschaft; vorkaufen; auffordern;
- claim on the ground of blood-relartionschip; claim the right of reclamation; repurchase;
- demandar a base de consanguinidad; exigir el derecho de rescate; rescatar; reclamar reivindicar;

vpl.: C1/609; C2/787; Lo5/44; Lo6/364.

CALENGIERINGE Zie:
- naederschap ende ---- van bloetswegen/
- sonder ----/

CALENGIERINGHE Zie:
- in cas van ----/

CALENGIERINGHE = sub. 1.eis in rechte; 2.eis tot boete 3.opeising 4. terugkoop.
- 1.calengia; postulatio 2.calengia 3.idem 4.idem;

- 1.demande en justice 2.demande d'amende 3.sommation 4.retrait;
- 1.Klage 2.Antrag zu Geldstrafe 3.Einforderung 4.Vorkauf;
- 1.sue; claim 2.demand for a fine 3.summons 4.repurchase;
- 1.demanda; acción; póstula 2. demanda en multa 3.reclamación 4.rescate;

vpl.: C1/409,466,501,723,743/9, 787; Lo6/358.

CALENGIERINGHE ENDE APPROXIMATIE; VERNADERINGHE = terugkoop; inlossing; raming.
- redemptio; approximatio; aestimatio;
- retrait approximation; astination;
- Rückkauf; Einlössung; Schätzung;
- repurchase; approximación; estimación;

vpl.: Lo7/743/9; C1/725; B2/154 C2/1031.

CALENGIERINGHE OFT NAERDERSCHAP(PE) = taut. eis in recht van naasting; terugkoop.
- calengia;
- calenge ou retrait;
- Klage von Verkauf; Recht von Rückkauf;
- rightful claim to confiscation, repurchase;
- demanda de expropiación; rescate

vpl.: Lo7/420; C1/669.

CALENGIERINGHE OFT VERNADERINGHE = taut. eis in rechte op grond van naaste bloedverwantschap.
- postulatio in iure ex coniunctione sanguinis proxima;
- retrait exigence pour cause de la plus proche consanguinité;
- Klage auf Grund von nächster Verwandtschaft;
- claim on the ground of blood-relationship;
- demanda a base de próxima consanguinidad;

vpl.: C1/609.

CALESCHE = licht open rijtuig op 4 wielen met beweegbare kap; calèche sub.
- petorritum;
- calèche;
- Kalesche;
- calash;
- calesa; coche ligero y abierto de cuatro ruedas y con fuelle móvil;

vpl.: PvB5/415.

CALFATEN Zie:
- kalefateren; opknappen;----/

CALF(F); CALVE = sub. kalf.
- vitulus;
- veau;
- Kalb;
- calf;
- becerro; ternero;

vpl.: C1/434; T1/309; C1/738.

CALFF Zie:
- calf;----; calve/

CALFSVLEESCH Zie:
- propine van ----/

CALIANDER Zie:
- coriander; coliander;----/

CALISSE HOUT = sub. zoethout.
- glycyrrhiza;
- réglisse;
- Süsholz;
- sweet-root; liquorice;
- regaliz; palo dulce;

vpl.: PvB1/336.

CALLEN Zie:
- te waesdoen ----/

CALMYN; CALAMIJN; KELMIJN = sub. kalmei; galmei; zinkspaat.
- chalcitis;
- calamine;
- Zinkoxyd;
- zinc-spar;
- calamina;

vpl.: PvB1/362.

CALMIJN CERGE = sub. zinkertsmijnbelasting.
- tributum fordinae zinchi;
- charge d'une mine de zinc;
- Steuer einer Zinkgrube;
- tax of a zincmine;
- contribución de silicato natural de cinc;

vpl.: PvB1/574.

CALOMNIEUSE VERSOECKEN = lasterlijke verzoeken.
- petitiones,preces, malignae turpes;
- requeêtes calomnieuses;
- verleumderische Anträge;
- slanderous requests;
- peticiones calumniosas;

vpl.: C1/294.

CALUMNE; QUADEN LIST OFT ARGELIST = taut. bedrog; list; arglist.
- calumnia; dolus; fraus;
- artifice; astuce; dol; imposture; ruse; subtilité;
- Betrug; List; Arglist;
- deceit; craft; cunning; deceit;
- astucia; engano; embuster; engano; fraude; dolo; malo; falacia; supercherià; falicia; travesura;

vpl.: Lo6/486; T1/300.

CALUMNIA Zie:
- eedt de ---- per verbum credit vel non credit/
- merckelijcke ----/
- onder eedt de ----/

CALUMNIATEUR = sub. lasteraar.
- calumniator;
- calomniateur;
- Verleumder;
- slanderer;
- calumniador;

vpl.: PB/II/311.

CALUMNIE Zie:
- argelist ende archdroch;----/
- merckelijcke ----/
- sonder erghelist oft ----/

CALUMNIE; CALUMPNIE = sub. laster; valse aanklacht.
- calumnia; postulatio;
- calomnie; diffamation; accusation fausse;
- Verleumdung; unrechtmässige Klage;
- slander; calumny; false claim;
- calumnia; difamación; accusación falsa;

vpl.: MGG 124; T2/274; 45.

CALUMNIE OFT ERGHELIST = taut. bedrog.
- calumnia;
- artifice;
- Betrug;
- calumny;
- astucia; malicia; dolo malo;

vpl.: Lo6/180.

CALUMNIEN Zie:
- onder eedt de ----/

CALUMNIEREN = vb. belasteren.
- calumniari;
- colomnier;
- verleumden;
- to calumniate;
- calumniar; difamar; infamar;

vpl.: PB/II/93.

CALUMNIEUSE OF ONWARACHTIGHE FEYTEN = lasterlijke en onware feiten.
- facta calumniosa et falsa;
- faits calomnieux et inexacts;
- verleumderische und unwahre Tatsachen;
- slanderous and false facts;
- hechos calumniosos y mentirosos;

vpl.: PB/II/325.

CALUMNIEUSELIJCK = adv. belasterend.
- calumnioso;
- calomnieusement;
- verleumdend;
- calumniously;

- calumniosamente; detractormente
vpl.: C1/505.

CALUMPNIATEUR; CALUMPNIATOER = sub. lasterlijk aanklager; lasteraar.
- calumniator;
- calumniateur; détracteur;
- verleumderischer Ankläger; Verleumder;
- calumniador; deshonrador; difamador;
vpl.: T2/162; T1/186.

CALUMPNIATORE Zie:
- criesme in ----/

CALUMPNIE Zie:
- calumnie;----/

CALUMPNIEN Zie:
- eedt van ----/

CALUMPNIEUS ENDE ONDEUGDELIJCK = taut. arglistig; lasterlijk.
- calumniosus;
- calomnieusement;
- verleumderisch;
- defamatory; slanderous;
- calumniosamente;
vpl.:

CALUMPNIEUX ENDE ODIEUX = lasterlijk en hatelijk.
- calumniosus et odiosus;
- calomnieux et odieux;
- lästerlich und gehässig;
- slanderous and odious;
- calumnioso y odioso;
vpl.: T1/282.

CALVE Zie:
- calff; calf;----/

CALVELEN = vb. loten; kavelen.
- caveo II;
- partager par lots;
- losen;
- parcel out;
- parcelar; lotear;
vpl.: C1/738.

CALVISIANA Zie:
- actio ----/

CAM; CAMME = sub.hom. 1.brouwerij 2.tand van een molenrad.
- 1.officina cervisiaria 2. dens rotae molaris;
- 1.brasserie 2. dent d'une roue de moulin;
- 1.Brauerei 2. Zahn eines Mühlerads;
- 1.brewery 2.tooth of a mill-wheel
- 1.cervecería 2.diente de rueda de molino;
vpl.: C1/68; PvB8/13; PvB 6/133.

CAMELAUT Zie:
- camelot; camelotte;cameloot;---/

CAMELOOT Zie:
- camelot; camelotte;----; camelaut/

CAMELOT Zie:
- syde tabin oft ----/

CAMELOT; CAMELOTTE; CAMELOOT; CAMELAUT = sub. stof van kameelhaar of geitenhaar.
- materia ex pilis camelinis contexta vestis undulata; cymatilis; caprilia camelotum;
- étoffe de poil de chameau ou de chèvre; camelot;
- Stoff hergestellt vom Kamelhaar oder Ziegenhaar;
- stuff of camel's hair; camlet; camelot;
- tela hecha de pelo de camello o pelo de cabra; camelote; camelotina; camelotón;
vpl.: PvB1/246; C1/378; PB/II/65; 39; Lo3/26.

CAMELOT OFT SYDE TABIN = taut. kamelot.
- camelotus;
- camelot;
- Tafseiden;
- silk tabby or camelot;
- seda de tafetán chiné; moaré;
vpl.: PvB1/375.

CAMELOTTE Zie:
- camelot;----; cameloot; camelaut/

CAMELOTTEN = kameelharen stoffen.
- texta capillorum camelorum;
- laine de chameau;
- Kamelhaar oder Ziegenhaar Stoffe;
- camel's hair fabric;
- telas de pelo de camello;
vpl.: C1/542.

CAMELOTTEN ENDE BOURATTEN Zie:
- innecomen collecteur van het recht van 't verwen van ----/

CAMER Zie:
- tamelijcke ----/

CAMER VAN COMMERCIE = kamer van koophandel.
- camera mercaturae;
- chambre de commerce;
- Handelskammer;
- chamber of commerce;
- cámara de comercio;
vpl.: PvB6/92.

CAMER VAN DE RETHORIJCKE = vergaderzaal van de beoefenaren der welsprekendheid.
- conciliabulum studiosorum elo-

quentiae;
- salle de réunion des rhetoriciens;
- Versammlungssaal von den Pflegern der Beredsamkeit;
- meeting-room of the practitioners of the eloquence;
- salón de actos de los retóricos;
vpl.: C1/205.

CAMERA Zie:
- saken bedinght in ---- dominorum/

CAMERAAT = sub. kameraad; gezel.
- socius; sodalis;
- camarade; compagnon;
- Kamerad; Gefährte;
- comrade; companion;
- camarada; compañero; amigo;
vpl.: BKB 8.

CAMERARIUS AVERBODIENSIS Zie:
- canonicus et ----/

CAMERARIUS; CAMERLINGH; CAMERLINC; CAMMERLINC; KEMERLINC; KEMMERLINC = sub. kamerdienaar; kamerheer; kamerling.
- cubicularius; praefectus cubiculo; praepositus cubiculi;
- valet; chambellan;
- Kammerdiener; Kammerherr;
- valet; chamberlain;
- ayuda de cámara; chambelán;
vpl. LPS 80,81.

CAMERE Zie:
- doctor van de ----/

CAMERE AEN DE MERCKT = de Kamer aan de markt; een college bestaande uit de vier hoofdlieden en de 26 wijkmeesters waarin de belangen der burgers behartigd werden bv. bij brand of ander ongeval, Antwerpen 1581.
- "de Kamer" in foro; collegium, constans ex quattuor capitibus et viginti sex magistris vici, in quo res civium curabantur, ut ad incendium aut alium casum adversum, Antverpia 1581;
- une chambre sur la Grand'place Anvers 1581;
- "de Kamer" am Markt; ein Kollegium bestehend aus den vier Haupten und den 26 Bezirkmeister worin die Interessen der Bürger vertreten wurden zB. bei Feuer oder sonstigem Unfall, Antwerpen 1581;
- "de Kamer" at the market; a college consisting of the four chiefs and the 26 districtmasters in which the interests of the citizens were looked at e.g. in case of fire or other accident, Antwerp 1581;
- la Camára sita en el Mercado, Amberes 1581;
vpl.: C1/521.

CAMERLINC Zie:
- camerarius; camerlingh; ----; cammerlinc; kemerlinc; kemmerlinc/

CAMERLINGH Zie:
- camerarius; ----; camerlinc; cammerlinc; kemerlinc; kemmerlinc/

CAMERLINGH-RECHT = recht hetwelk de nieuwe leenhouder de heer schuldig was wanneer een leen in andere handen overging; kamerheerrecht, recht bij leenverhef toekomende aan de camerling of schatbewaarder van de landheer als teken van trouw.
- ius eunuchi, pecunia camerlengi; ius cubicularii; jus admissionis officiorum;
- droit de chambrelan; chambrelage; chambellage ou droit à payer par le vassal au seigneur en vertu d'un contrat ou lors du décès du vasal; droit de chambellage;
- Recht das ein neuer Lehnsmann zahlen musste bei Uebertragung des Lehnes; Kammerherrschaft; Kammerdienerrecht;
- money paid by new vassal to feudal lord; the right of a chamberlain;
- derecho que debía el nuevo vasallo al senor feudal por la transferencia del feudo en otras manos; derecho de chambelán; derecho perteneciente al tesorero del principe como señal de fidelitas;
vpl.: Lo6/370; C3/58; B2/250.

CAMERLINCGELDE; RELIEVE ENDE HERGEWEIJDE = taut. uitkering door de leenman aan de leenheer bij verheffing van zijn leen steeds wanneer een nieuwe leenopvolger optreedt.
- relevare feudum;
- donation au seigneur féodal de la part du vassal au moment ou le vassal prend possession du fief ou quand un nouveau vassal entre en fonction;
- Auszahlung vom Vassall am Lehnsherr. beim Antritt des Lehngutes
- payment by the vassalto the feudal lord with the acceptance of the feudal tenure, whenever a new vassal acts in succession to

the former;
- donación al señor feudal de parte del vasallo al tomar este posse ción del feuda o al;

CAMERYCK Zie:
- s'hoeffs van ----/

CAMERYCKX-DOECK = sub. bewerkte stof vervaardigd in Camerijk.
- materia elaborata, fabricata in Camerijck;
- étoffe travaillée, fabriqué à cambrai;
- bearbeiteter Stoff hergestellt in Camerijk;
- worked up material from Camerijk;
- tela elaborado en Camerijk;

vpl.: PvB1/246.

CAMMAECKER; CAMMAKER;CARDEMAECKER = sub. kammenmaker t.b.v.de wevers; wolkammenmaker t.b.v. wolbewerkers.
- qui facit carmina; qui facit pectinem quo lana carminaur sine ducitur;
- artisan de peignes pour les tisserands; artisan de peigne s de cardeur pour les foulons de laine;
- Kämmenhersteller für die Weber; Wollkämmenhersteller für die Wollarbeiter;
- cardmaker of the weavers; cardmaker of the woolworkman;
- peinero en favor de tejedores; cardero en favor de industriales de lana;

vpl.: C1/217.

CAMMAKER Zie:
- cammaecker;----; cardemaecker/

CAMME Zie:
- cam;----/

CAMMEGERECK = sub. brouwgereedschap.
- coquendi utensilia;
- ustensible;
- Braugerät;
- utensilis for brewing;
- utensilios para hacer cerveza;

vpl.: PvB9/392.

CAMMEN Zie:
- hangen in ----/
- huijsen oft ----/

CAMMERLINC Zie:
- camerarius; camerlingh; camerlinc;----; keme rling; kemmerlinc/

CAMP Zie:
- kamp ----/
- maistre de ---- general/

CAMP Zie:
- kemp; kennep; kennepe; cannep; canep; caenp; caemp;----; hennep; hennip; hannep; hanep/

CAMP; CAMPE; KAMP = sub.akker; heideveld; veld.
- ager; campus;
- champ; terre;
- Feld; Heide-; Torff;
- field; heath-;
- campo; tierra;

vpl.: SKB 4; T2/370.

CAMPE Zie:
- camp;----; kamp/
- te ---- heyschen/

CAMPEN Zie:
- binnen die teeckenen ofte ----/
- teeckenen ofte ----/

CAMPETZ = sub. hout genoemd naar de stad Campeche in Yucatan.
- lignum Campetz in Yucatania;
- bois de Campetz en Yucatan;
- Holz genannt nach der Stadt Campeche in Yucatan;
- timber named after the town of Campetz in Yucatan;
- madera que lleva el nombre de la ciudad Campeche en Yucatán;

vpl.: PvB1/336.

CAMPPE Zie:
- gewijst worden tot ----/

CAMPRECHT(E) = sub. het bij gerechtelijke tweekamp geldende recht.
- ius pertinens ad duellum iudiciale; pugna singukaris iudicialis;
- le droit qui concerne un duel juridique; combat judiciaire;
- Recht gültig beim gerichtlichen Zweikampf; Duellrecht; das Recht des Duells;
- law concerning judicial duel; judicial duel;
- derecho vigente de un duelo jurídico; duelo judicial;

vpl.: T2/178; C3/84.

CAMPSEL; CAMPSPEL = sub. kamp strijd.
- pugna;
- combat;
- Kampf; Kampfspiel; Kampfart;
- combat;
- lucha combate; contienda; lid;

vpl.: C3/88.

CAMPSIO = sub. wissel.
- cambitio; campsio; syngrapha;
- lettre de change;
- Wechsel;
- bill; draft;
- cambio; giro; letra;

vpl.: T2/369.

CAMPSPEL Zie:
- campsel;----/

CAMPVAST SYN = verplicht syn tot vechten.
- obligatus esse ad pugnandum;
- être obligés de se battre;
- verpflichtet zum Kampf;
- obliged to fight;
- estar obligados a luchar;

vpl.: C3/88.

CAN Zie:
- kanne;----; canne/
- niet gevreyden en ----/

CANARIESAET OFT ALPISTRE = taut. kanariezaad.
- fringillarum canariarum;
- alpiste;
- Kanariensamen;
- canary-seed;
- alpiste;

vpl.: PvB1/334.

CANCELIER; CANCELLIER; CANSELIER; CANTZLER = sub. hoofd van de kanselarij van de Hertog van Braband.
- caput tabularii Ducis Brabantiae; cancellarius;
- doyen de la chancellerie du duc de Brabant; chancelier;
- Haupt der Kanzlei des Herzogen von Brabant; Kanzler;
- chancellor of the Duc of Brabant;
- jefe de la cancilleria del duque de Brabante; canciller;

vpl.: Lo2/718; PvB1/222.

CANCELLACIEN; CANCELLAZIE = sub. uitschrapping; doorhaling in een acte.
- quidquid eraditur in instrumento; erado III; litura;
- cancellation;
- Streichung;
- scratch out; erasure; cancellation;
- cancelación; canceladura;

vpl.: T1/408; T2/35.

CANCELLARIJE; CANCELRYE = sub. kanselarij de kamer in het gerecht waar de archivalia werden bewaard.
- cancellarius;
- chancellerie;
- Kanzlei;
- chancery;
- cancillería;

vpl.: PvB1/228.

CANCELLAZIE Zie:
- cancellacien;----/

CANCELLEREN; CANSELEREN; CANCELGEREN = vb. waardeloos maken; doorschrappen; doorhalen.

- cancello I; deleo II; dispungo III; erado III;
- anéantir; annihilar; annuler; rayer; raturer; biffer;
- streichen ; durchstreichen;
- cancel; scratch out; cross out;
- anular; cancelar; tachar; borrar; rayar;

vpl.: T1/369; T2/36.

CANCELLIER Zie:
- cancelier;----; canselier; cantzler/

CANCELRIJE Zie:
- cancellarije;----/

CANDELAER Zie:
- croone oft ---- oft armken/
- metalen croone ----/

CANDELAER; CANDELARE = sub. kandelaar.
- candelabrum;
- chandelier;
- Leuchter;
- candlestick;
- candelero;

vpl.: PvB1/246.

CANDELARE Zie:
- candelaer;----/

CANEEL; CANELE; CNEEL = sub. kaneel.
- cinnamum;
- cannelle;
- Zimt;
- cinnamon;
- canela;

vpl.: PvB1/337; PvB6/328.

CANEFAS; CANEFASSEN = sub. canvas; ruw linnen uit hennep vervaardigd.
- cannabina tela;
- de la toile écrue; canevas;
- Rohleinen; grobes Leinen hergestellt aus Hanf;
- canvas;
- canevá; liezo, grueso; cañamazo;

vpl.: PvB1/334,362; PB/II/65.

CANEFASSEN Zie:
- canefas;----/

CANELE Zie:
- caneel;----; cneel/

CANELE = sub. rietlat.
- regula arundinea;
- jonc;
- Rohrlatte;
- reedlath;
- lata de juncos;

vpl.: PvB6/328.

CANEP Zie:
- kemp; kennep; kennepe; cannep;

----; caenp; caemp; camp; hennep; hennip; hannep; hanep/

CANESIE; CANISIE; CANOSIE; CANONESIE; CANONIESDIE; CANONINCSDIE; CANONIZIJE; CANONICXDYE = sub.1.kapittel van kanunniken 2.domheerschap 3.kanunnikenhuis.
- 1.collegium canonicorum 2.canonica 3.canonicatus (Kil);
- 1.chapitre; assemblée de chanoines 2.canonicat 3.maison des chanoines;
- 1.Stiftsversammlung von Domherrn; 2.Domherrschaft; Haus der Domherren;
- 1.chapter of canons 2.chapter 3.canon-house;
- 1.cabildo de canónigos; capítulo general 2.canonjia 3.canonia;

vpl.: PB/III/103; PvB8/25; T1/14.

CANEVAS Zie:
- canivetse oft boldavid;----; caennevas; canivas; canifas; canivets; canivaets/

CANGANT Zie:
- cangeant;----; canjant/

CANGEANT; CANGANT; CANJANT= sub. stof met een weerschijn.
- materia cum repercussu; materia vareans;
- étoffe avec reflet; étoffe chatoyante;
- Stoff mit einen Widerschein;
- shot material; cloth with a reflection;
- tela con un reflejo;

vpl.: PvB1/245, 334, 376; PB/II/65,97.

CANIFAS Zie:
- canivetse oft boldavid; canevas; caennevas; canivas;----; canivets; canivaets/

CANIJN Zie:
- conyn; connijn; cuenijn;----/

CANISIE Zie:
- canesie;----; canosie; canonesie; canonicsdie; canonincsdie; canonicxdye/

CANIVAETS Zie:
- canivetse oft boldavid; canevas; caennevas; canivas; canifas; canivets;----/

CANIVAS Zie:
- canivetse oft boldavid; canevas; caennevas;----; canifas; canivets; canivaets/

CANIVETS Zie:
- canivetse oft boldavid; canevas; caennevas; canivas; canifas; ----; canivaets/

CANIVETSE OFT BOLDAVID; CANEVAS; CAENNEVAS; CANIVAS; CANIFAS; CANIVETS; CANIVAETS = taut. zeildoek; zeillinnen.
- velum;
- toile à voile;
- Segeltuch;
- sailcloth;
- lona; hule;

vpl.: PB/III/217.

CANJANT Zie:
- cangeant; cangant;----/

CANNE Zie:
- kanne; can;----/

CANNEN Zie:
- met gepeeckelde maete off ----/
- met waerheyden volcommen en ----/

CANNEP Zie:
- kemp; kennep; kennepe;----; canep;caenp; caemp; camp;hennep; hennip; hannep; hanep/

CANNESISTULE OFT CASSIA = taut. kaneel welriekende schors van de kaneelboom.
- cinnamomum;
- chanelle; écorce odorante du cannellier;
- Zimt, wohlriechende Borke eines orientalischen Baumes;
- cassua;
- corteza aromática de un árbol canela, oriental;

vpl.: PvB1/334.

CANON = sub. erfpachtsom.
- emphyteumati, canon emphyteuticus; pecunia quae solvenda est;
- somme à payer en vertu d'un contrat emphytéotique;
- Erbpachtsumme;
- ground;rent;
- cantidad pagadera en virtud de un contrato enfitéutico;

vpl.: T1/424.

CANON ENDE PENSIEN = taut. erfpacht.
- canon ad pensionem;
- fermage; redevance emphytéotique;
- Erbpacht;
- hereditary tenure;
- arrendamiento; censo enfitéutico;

vpl.: T1/427.

CANONIC Zie:
- canonicke; canonicus; canonijcke ----; canoonc; canoenc; canuenc kuerheer/

CANONICKE; CANONICUS; CANONIJCKE;CANONIC; CANOONC; CANOENC; CANUENC; KUERHEER = sub. kanunnik; koorheer.
- canonicus;
- chanoine;
- Domherr; Konikus;
- canon;
- canónigo;

vpl.: PvB1/34; LPS 69; T1/189, 417; C1/651; PB/ II/94.

CANONICKERSSE = sub. kanonikes, lid van een gemeenschap van naar een regel levende vrouwen; stiftsjuffer.
- canonica;
- chanoinesse;
- Domherrin;
- canoness;
- canóniga = miembro de un convento de monjas;

vpl.: PB/II/94.

CANONICUS Zie:
- canonicke;----; canonijcke; canonic; canoonc; canoenc; canuenc; kuerheer/

CANONICUS ET CAMERARIUS = kannunik en kamerheer van de abdij Averbode.
- chanoine et chambellan d'abbeye d'Averbode;
- Domherr und Kammerherr von der Abtei Averbode;
- canon and chamberlain of the abbey of Averbode;
- canónigo y chambelán de la abadia de Averbode;

vpl.: LPS 81.

CANONICUM Zie:
- ius ----/

CANONIJCKE Zie:
- canonicke; canonicus;----; canonic; canoonc; canoenc; canuenc; kuerheer/

CANOENC Zie:
- canonicke; canonicus; canonijcke canonic; canoonc;----; canuenc; kuerheer/

CANONESIE Zie:
- canesie; canisie; canosie;----; canonicsdie; canonincsdie; canonicxdye/

CANONICSDIE Zie:
- canesie ; canisie; canosie; canonesie;----; canonincsdie; canonicxdye/

CANONINCSDIE Zie:
- canesie; canisie; canosie; canonesie; canonicsdie;----; canonincxdye/

CANONINCXDYE Zie:
- canesie; canisie; canosie; canonesie; canonicsdie; canonincsdie;----/

CANONIZIJE Zie:
- canesie; canisie; canosie; canonesie; canonicsdie; canonincsdie;----/

CANOONC Zie:
- canonicke; canonicus; canonijcke canonic;----; canoenc; canuenc kuerheer/

CANOSIE Zie:
- canesie; canisie;----; canonesie; canonicsdie; canonincsdie; canonicxdye/

CANSELEREN Zie:
- cancelleren;----; cancelgeren/

CANSELGEREN Zie:
- cancelleren; canseleren;----/

CANTE Zie:
- naesten ----/

CANTEEL = kanteel; tinne.
- pinna;
- créneau;
- Zinne;
- battlement;
- almena;

vpl.: PvB5/569.

CANTEELE; GEKANTEEL DE GEVEL OFTE AVENCKEL = gevels met kantelen.
- fastigium pinnis;
- façade aux créneaux;
- Giebel mit Zinnen;
- facade with battlements;
- muro almenado; muro bastillado; fachadas con almenas;

vpl.: PvB5/569.

CANTELA Zie:
- six ----/

CANTEN Zie:
- voeren oft ----/

CANTEN; DIJCKEN OFT BOORDEN = taut. oeververstersterkingen.
- confirmatio ripae;
- bord; digue; rivage; rive;
- diverse Verstärkungen des Uferrandes;
- strengthening of the bank;
- borde; dique; márgen; orilla;

vpl.: T1/258.

CANTEN OFT HEYMEN = taut. kanten.
- lateres;
- bas-côtés;
- Seiten;
- sides;

- lados; cantos;
vpl.: PB/III/596.

CANTEN OFT VOEREN = oevers; bermen.
- ripae;
- berges;
- Seiten; Ränder;
- berms; verges; banks;
- bermas; bordes;
vpl.: LoV/74.

CANTER; CANTOR = sub. voorzanger.
- cantor;
- chantre;
- Vorsänger; Sänger;
- cantor; precentor;
- sochantre; cantor; cantante;
vpl.: PB/II/94; PB/III/119; PvB 5/40.

CANTERE Zie:
- ten naesten ----/

CANTILLIE = gedraaid goud of zilverdraad.
- filum aureaum aut argenteum tortum; cantilla;
- cantille; fil d'or ou d'argent tressé enspirale;
- gedrehter Gold- oder Silberdraht Kantiel;
- spinned gold- or silverthread;
- hilo vuelto de oro o plata; gusanillo;
vpl.: PvB5/333; PvB1/405.

CANTINE = sub. verkooplokaal van dranken.
- domus venditionis potuum;
- salle des ventes de boissons;
- Verkaufslokal von Getränken;
- canteen;
- cantina; sala de ventas de bebidas (of = de alcohólicos;
vpl.: PvB6/104.

CANTOOR Zie:
- contoir; contoor; comptoor;----; contoer; kontoor; komptoor/

CANTOR Zie:
- canter;----/

CANTSE VERVALLINGHE ENDE EVERSIE = taut. ondergang; verwoesting; vernieling.
- devastatio;
- perte; ruine total; dévastation totale;
- Untergang;
- ruin; destruction;
- eversión; destrucción; ruina; pérdida;
vpl.: PB/II/43.

CANSELIER Zie: cantzler/
- cancelier;cancellier;----;

CANTSEYDEN = sub.pl. kanten.
- lateres;
- bas-côtés;
- Seiten;
- sides;
- lados; cantos;
vpl.: PB/III/589.

CANTSIJDE = sub.achterkant van een kar.
- latus posterius;
- derriére d'une charrette;
- Hinterseite eines Karren;
- backside of a cart;
- la parte de atrás de un carro;
vpl.: PvB6/174.

CANTSYDEGHELT Zie:
- straetghelt oft ----/

CANTSYDENE MONTEERDE STEENEN = voor de wegkant gebruikte stenen.
- sasea pro viae latere;
- des pierres utilisées pour les bords de la route;
- für die Wegseite benutzte Steine;
- stones used for the road-side;
- piedras usadas para el borde del camino;
vpl.: C1/126.

CANTZYGHELT; WECHGELT OFT STRAETGHELT = taut. straatbelasting.
- tributum viae;
- impôt sur les propriétés riveraines des rues;
- Straszensteuer;
- street-tax;
- impuesto sobre el empedrado;
vpl.: PB/II/126,127.

CANTZLER Zie:
- cancelier; cancellier; canselier;----/

CANUENC Zie:
- canonicke; canonicus; canonijcke canonic; canoonc; canoenc;---- kuerheer/

CAPABEL, NUT ENDE OIRBOIRLIJCK = taut. in staat tot iets, geschikt.
- capax;
- capable;
- tauglich; geeignet;
- fit; able; capable;
- capaz de; idóneo;
vpl.: C1/165.

CAPABEL OM TE SUCCEDEREN = in staat om te erven.
- capax esse heredem;
- successible; habile à succéder;
- fähig zu erben;
- capable to inherit;

- capaz de (of = para) heredar;
vpl.: C1/288.

CAPACITEYT OFT BEGRYP = taut. hoeveelheid; inhoudsgrootte.
- quantitas;
- quantité; capacité; contenance;
- Quantität;
- quantity;
- capacidad; volumen; contenido; cantidad;
vpl.: PB/III/305.

CAPELAEN Zie:
- capellaen; cappellaen;----; caplaen; capellaer; capellelaen; capeleijne; cappeleijne van den autaer/

CAPELEIJNE Zie:
- capellaen; cappellaen; capelaen; caplaen; capellaer; capellelaen; ----; cappeleijne van den autaer/

CAPELLAEN; CAPPELLAEN; CAPELAEN; CAPLAEN; CAPELLAER; CAPELLELAEN; CAPELEYNE;CAPPELEYNE VAN DEN AUTAER = sub. kapelaan verbonden aan het altaar van een kapel.
- vicarius altarium;
- chapelain de l'autel;
- Kaplan des Altars;
- curate of the altarii;
- capellán de altar;
vpl.: PB/II/93.

CAPELLAER Zie:
- capellaen; cappellaen; capelaen; caplaen;----; capellelaen; capeleijne; cappeleijne van den autaer/

CAPELLELAEN Zie:
- capellaen; cappellaen; capelaen; caplaen; capellaer;----; capeleijne; cappeleijne van den autaer/

CAPETEIN Zie:
- capitein;----; capiteine oft wachtmeester/

CAPITALE EN CRIMINELE DELICTEN = zware en misdadige vergrijpen halsmisdaden.
- gravia et delicta scelesta; delicta capitale;
- graves et criminels délits; délits capitaux;
- schwere und verbrecherische Vergehen; Halsverbrechen;
- capital and criminal offences; capital crimes;
- capitales (of=graves) y delitos criminales; crimena capitales;
vpl.: DVB 46; Lo1/466.

CAPITEINE OFT WACHTMEESTER Zie:
- capiteijn; capetein;----/

CAPITIBUS Zie:
- succederen in ----/

CAPLAEN Zie:
- capellaen; cappellaen; capelaen; ----; capellaer; capellelaen; capeleijne; cappeleijne van den autaer/

CAPPELLAEN Zie:
- capellaen;----; capelaen; caplaen; capellaer; capellelaen; capeleijne; cappeleijne van den autaer/

CAP(P)ELLAEN MAJOR = sub.eerste kapelaan.
- vicarius primus;
- vicaire premier;
- erster Kaplan;
- first curate;
- coadjutor (of = vicario) mayor (of = primero, of = principal);
vpl.: PB/II/93.

CAPELLAEN OFF VICECUREYT = taut. onderpastoor; kapelaan.
- vicarius;
- vicaire;
- Kaplan;
- chaplain;
- capellán;
vpl.: vdV/81; B1; C2/897.

CAP(P)ELLAEN VAN HET ORATORIO = sub.kapelaan van het bidvertrek, huiskapel.
- vicarius sacellae; oratorie;
- chapelain de l'oratoire;
- Kaplan des Betzimmers oder Hauskapelle;
- curate of the oratory;
- capellán de la capilla familiar;
vpl.: PB/II/93.

CAPELLAENSCHAPPE = sub. kapelaanschap.
- capellanatus;
- chapelle;
- Kaplanschaft;
- curacy;
- vicaria o vicariato;
vpl.: PvB8/25.

CAPELLEN Zie:
- officie van ----/
- meester van de ----/

CAPITA Zie:
- stirpes et non in ----/

CAPITAEL Zie:
- criesme niet ----/

CAPITAINE DES RIJCX = keizerlijke leenmannen.
- vasallus principis;
- vassal de l'empereur;
- kaiserliche Vasalle;

- imperial vassals;
- vasallo del emperador;

vpl.: T1/429.

CAPITALE Zie:
- om ----/

CAPITALE EN CRIMINELE DELICTEN = zware en misdadige vergrijpen; halsmisdaden.
- gravia et delicta scelesta; delicta capitale;
- délits graves et criminels; délits capitaux;
- schwere und verbrecherische Vergehen; Halsverbrechen;
- capital and criminal offences; capitals crimes;
- capitales y criminales delitos; crimena capitales;

vpl.: Lo1/466.

CAPITALIA Zie:
- iudicia ----/

CAPITALIJCK ACCUSEREN = met eis van doodstraf beschuldigen.
- cum postulatione poenae mortis accusare;
- accuser capitalement;
- mit Todesstrafantrag beschuldigen;
- accuse with requisetory of capital punishment;
- acusar con requisitorio de pena capital;

vpl.: C1/386.

CAPITALIJCK CONCLUDEREN = de doodstraf eisen, uitspreken, besluiten (tot).
- poenam capitis exigere; postulatione; poenae mortis concludere;
- conclure à la peine capitale; capitalement;
- die Todesstrafe beantragen; eisen; mit Todesstrafantrag schliesszen(besluiten); auf Todesstrafe erkennen(uitspreken);
- require the capital punishment; conclude with requisition of deathpenalty;
- pedir pena capital;(concluir) decidir a la pena capital, pena de muerte;

vpl.: LoV/154; C1/386.

CAPITEIJN; CAPETEIN; CAPITEINE OFT WACHTMEESTER = taut. kapitein (der burgerwacht).
- centurio;
- capitaine(de la garde civile);
- Kapitän (der Einwohnerwehr);
- captain (of the citizen guard);
- capitán (de la milicia urbana);

vpl.: C1/568.

CAPITELKELDER Zie:
- loonwachter van den ----/

CAPITTEL VAN DAGHEMENTEN = hoofdstuk van dagvaardingen.
- caput evocationum;
- chapitre des ajournements;
- Kapitel über die Vorladungen;
- chapter of summons;
- capítulo de citaciones;

vpl.: C1/286.

CAPITIBUS Zie:
- in ----/
- succederen in ----/

CAPITULE Zie:
- capittel;----/

CAPITULEREN = vb. onderhandelen over overgave; zich overgeven.
- capitulo l;
- capituler;
- kapitulieren;
- capitulate;
- capitular;

vpl.: PvB1/251.

CAPMES; CAPMESSE = sub. kapmes; hakmes.
- culter ad abscidendum; ad caedendum;
- couperet;
- Hackmesser; Haumesser;
- chopper; chopping-knife;
- picador; cortante; machete;

vpl.: LoV/396; Lo3/178; C1/430.

CAPMESSE Zie:
- capmes;----/

CAPOEN Zie:
- capoene;----; cappoen; cappone capune; capuyn; capuyne; cappuyn; cappuyne/

CAPOENE; CAPOEN; CAPPOEN; CAPPONE; CAPUNE; CAPUYN; CAPUYNE; CAPPUYN; CAPPUYNE = sub. kapoen, cq. gesneden haan.
- capo; gallus castratus; gallus spado; cui testes sunt avulsi;
- chapon;
- Kapaun; Kapphahn;
- capon; castrated cock;
- capón;

vpl.: C1/150,349; C3/128; T1/79; PB/II/36.

CAPPE OFTE CAPPEMENTE = dakkap.
- tectum;
- toit; toiture;
- Dachstuhl;
- roof;
- armadura del tejado;

vpl.: PvB5/571.

CAPPE OFT MANTEL = taut. keep; cape.
- palla; pallium; paenula;
- pèlerine; manteau; paletot;
- Mantel; Pelerine;
- cape; pelerine; coat; jacket;
- pasamontanas; capote; abrigo; capa; manto; gabán de cabellero;

vpl.: C1/341.

CAPPELLAEN MAJOR = sub. eerste kapelaan.
- vicarius primus;
- premier vicaire;
- erster Kaplan;
- first curate;
- coadjutor (of = vicario) mayor)of = primero, of = principal);

vpl.: PB/II/93.

CAPPELLAEN VAN HET ORATORIO = sub. kapelaan van het bidvertrek, huiskapel.
- vicarius sacellae oratorii;
- chapelain de l'oratoire;
- Kaplan des Betzimmers;
- curate of the oratory;
- capellán de la capilla familiar;

vpl.: PB/II/93.

CAPPELLERIJE = sub. kapelaansprebende.
- capellaria;
- chapellenie;
- Kaplanspräbende;
- chaplain's prebend;
- capellanía;

vpl.: Lo7/18.

CAP(P)ELEYNE = sub. kapelaan.
- vicarius;
- vicaire;
- Kaplan;
- curate;
- coadjutor; vicario;

vpl.: PB/IV/402.

CAPPELEIJNE VAN DEN AUTAER Zie:
- capellaen; cappellaen; capelaen; caplaen; capellaer; capellelaen; capeleijne;----/

CAPPELMEESTER VAN DEN STADHUIJSE = de opzichter van het stadhuis, die vrije woning genoot.
- curator domus urbis, qui domu libera usus est;
- employé de la mairie;
- Aufseher des Rathauses der freie Wohnung genosz;
- curator of the town-hall;
- el superintendente de la alcaldia;

vpl.: C1/203.

CAPPER = sub. kappertje.
- capparis;
- câpre;
- Frucht des Kapernstrauches;
- caper;
- alcaparra;

vpl.: Lo4/216.

CAPPOEN Zie:
- capoene; capoen;----; cappone; capune; capuyn; capuyne; cappuyn; cappuyne/

CAPPONE Zie:
- capoene; capoen; cappoen;----; capune; capuyn; capuyne; cappuyn; cappuyne/

CAPPROEN Zie:
- caproen;----; capruun; capruyn/

CAPRUUN Zie:
- caproen;capproen;----;capruyn/

CAPPUYN Zie:
- capoene; capoen; cappoen; cappone; capune; capuyn; capuyne; ----; cappuyne/

CAPPUYNE Zie:
- capoene; capoen; cappoen; cappone; capune; capuyn; capuyne; cappuyn;----/

CAPRAVE(N) = sub. kapraaf; dakspar; dakrib.
- canterius;
- chevron;
- Dachsparren;
- rafter;
- cabrios;

vpl.: PvB1/336,377.

CAPRICIE = sub. luim.
- libido;
- caprice;
- Laune;
- humour;
- capricho- humor;

vpl.: PvB7/560.

CAPRITE Zie:
- cabritte;----; capryte/

CAPROEN; CAPPROEN; CAPRUUN CAPRUYN = sub. hoofdkap; kaproen.
- palliolum;
- chaperon;
- Kappe; Kapuze;
- hood; cap;
- capucha; capilla;

vpl.: C3/104.

CAPRUYN Zie:
- caproen;capproen; capruun;---/

CAPRUIJNE Zie:
- ploye oft ----/

CAPRYTE Zie:
- cabritte; caprite;----/

CAPTEEREN = vb. najagen; ijverig

naar iets zoeken, behendig winnen; door list verkrijgen.
- capto I; obtineo per dolum;
- capter; obtenir par ruse;
- nachjagen; eifrig verfolgen; durch List erwerben;
- chase; pursue diligently; obtain by ruse;
- captar; lograr par astucia;

vpl.: PB/IV/246; C1/56.

CAPTIEN = sub.pl. uitvluchten.
- captio deverticulum; latebra; dolus;
- sortie; prétexte;
- Ausrede; Ausflucht;
- evasion;
- subterfugio; pretexto;

vpl.: MGG 124.

CAPTIEUS Zie:
- dubieus ende ----/

CAPTIEUS OFT BEDRIEGELIJCK = bedriegelijk.
- captiosus;
- captieux ou trompeux;
- betrügerisch;
- deceptive;
- engañoso; capsioso; falaz;fraudulento;

vpl.: Lo4/638.

CAPTIEUSE FEIJTEN = bedriegelijke feiten.
- facta captiosa;
- faits captieux;
- betrügerische Tatsachen;
- deceptive facts;
- hechos capciosos; hechos engañosos;

vpl.: Lo4/638.

CAPTIEUSELIJCK = adv. sluw.
- captiose; insidiose; dolose;fallaciter;
- captieusement; astucieusement;
- schlau;
- cunning; sly;
- capciosamente; astutamente;

vpl.: MGG 124.

CAPUNE Zie:
- capoene; capoen; cappoen; cappone;----; capuyn; capuyne; cappuyn; cappuyne/

CAPUYN Zie:
- capoene;capoen; cappoen; cappone; capune;----; capuyne; cappuyn; cappuyne/

CAPUYNE Zie:
- capoene;capoen; cappoen; cappone; capune; capuyn;----;cappuyn; cappuyne/

CAR Zie:
- karre;carre;----; chaise/

CARACTEER; CARACTER = sub. handschrift; lettertekens.
- littera; chirographum;
- caractère;
- Handschrift; Schriftzeichen;
- hand-writing; character;
- caracter;

vpl.: MGG 102.

CARACTER Zie:
- caracteer;----/

CARAET; CARATE; CORAET; CRAET; CRAIT = sub. karaat; eenheid zuiver goud.
- mensura intrinsecae bonitatis auri; certa auri coctio;
- carat;
- Karat;
- carat;
- quilate; ley; cantidad de fino;

vpl.: T1/464; PvB1/403.

CARATE Zie:
- caraet; ---; coraet; craet; crait/

CARATEN Zie:
- gout van min ----/

CARCAN = sub. schandpaal.
- vollare; is;
- carcan;
- Schandpfahl;
- pillory;
- picota de la infamia;

vpl.: PvB10/145.

CARCANTE OFT BORDUERE = halsketen met diamanten of galon.
- collare adamantibus ornatum;
- revière de diamants;
- Stickarbeit;
- necklace of diamonds or galoon;
- collar con diamantes o galón;

vpl.: PB/II/39.

CARCAR Zie:
- caerker;----; carker; gayole; gayool; kaerker; karcker; karker; kercker; kerker; kerkersteen; steen; stein; vancnisse; vangenhuus; vangenesse; vangenis; vangenisse; vanghenisse; vangnesse; vencnisse; vengnisse/

CARCMEESTER Zie:
- kerkmeester; kercmeester; kerkemeester;----; kermeester; kercmeister/

CARDE Zie:
- caerde;----; kaerde/

CARDEMAECKER Zie:
- cammaecker;cammaker;----/

CARDONSE = houten steunklamp.
- fibula lignea;
- patte de bois;
- holzerne Klampe;
- woodclamp;
- espiga sostenedora de madera;

vpl.: PvB5/575.

CAREEL Zie:
- impositie op ----; clinckaert en tichelen/

CAREEL; CARREEL; COREEL; QUAREEL; KAREEL = 1.baksteen; kareel; tichelsteen 2.plavuis.
- 1.later 2.quadratus later;
- 1.brique 2.carreau;
- 1.Ziegelstein 2.Fliese;
- 1.brick 2.pavement;
- 1.ladrillo 2.baldosa;

vpl.: PvB5/567; PvB1/49; C1/248, 478; PB/III/154.

CAREELHOVEN = sub. steenoven.
- lateraria;
- four à briques;
- Steinofen;
- brick-kiln;
- ladrillal;

vpl.: PB/II/70.

CAREEL-MATE, BRUSSEL = steenmaat lang 11 1/8 duim, breed 5 3/8 duim, dik 2 1/2 duim ofwel ca.78 x 37 1/4 x 5.5 cm.
- mensura lapidum;
- brique;
- Steinmasz;
- stone measure;
- medida de piedras;

vpl.: C1/237.

CARENT Zie:
- corent; corente;----; carint; corinte/

CARF Zie:
- kerve; kerf; keerf;----/

CARGASOEN = sub. factuur of lijst van geladen goederen.
- navis onus;
- cargaison;
- Faktur oder Liste von geladen Gütern;
- invoice or list of loaded goods;
- factura o lista de mercancías cargadas;

vpl.: Lo4/200.

CARGAZOEN Zie:
- exhibitie van ----/

CARGASOENS OFT BEKENTENISSE = taut. lijst van geladen goederen.
- index bonorum exportandorum; navis onus;
- liste des marchandises, qui constituent la charge; cargaison;

- Liste von geladenen Gütern; Cargaliste;
- list of loaded goods; manifest;
- cargazón; lista de mercancías cargadas;

vpl.: PB/III/309; Lo4/200.

CARGESOENE = sub. scheepsbevrachter.
- qui naves onerat;
- affréteur;
- Schiffsbefrachter;
- loader of a ship;
- fletador;

vpl.: PvB6/506.

CARGUASON OFT LADINGE = taut. scheepslading.
- navis onus;
- cargaison;
- Ladung eines Schiffes;
- cargo;
- carga;

vpl.: PvB1/247.

CARINT Zie:
- corent; corente; carent;---; corinte/

CARISEYE = sub. karsaai.
- linteum infectum;
- carisel;
- Rohleinen;
- kersey;
- carisea;

vpl.: PvB1/362.

CARISTIEN ENDE DIEREN TIJDE = taut. dure tijd; levensmiddelenschaarste.
- caritas;
- cherté; pénurie de denrées;
- Nährungsmittelknappheit; teuere Zeit;
- scarcity of foodstuffs;
- carestía;

vpl.: T1/195.

CARITAETMEESTER = sub. armmeester.
- magister pauperum;
- aumonier; maître de la charité;
- Wohltätigkeits-Vorsteher;
- relieving-officer;
- maestro de asistencia pública;

vpl.: C1/124.

CARITATE Zie:
- generale ----/
- liefde ende ----/

CARITATE; CARITATEN = sub.liefdadigheid; liefderijkheid; naastenliefde.
- benignitas; caritas;
- bonté; charité;
- Güte; Wohltätigkeit;
- Kindness; charity;

- bondad; caridad;
vpl.: T1/3, 533.

CARITATE ENDE LAEFENISSE = taut. liefdewerk; liefdadigheid.
- caritas;
- charité;
- Wohltätigkeit;
- charity;
- obra de caridad;
vpl.: PvB1/71.

CARITATE ENDE LIEFDE = taut. liefde.
- caritas;
- amour; charité;
- Liebe;
- love;
- amor; caridad;
vpl.: T1/370.

CARKAR Zie:
- karcker; karker; kercker; kerker; carker;----; kaerker; caerker; kerkersteen/

CARKER Zie:
- caerker; carcar; ----; gayole; gayool; kaerker; karcker; karker; kercker; kerker; kerkersteen; steen; stein; vancnisse; vangenhuus; vangenesse; vangenis; vangenisse; vanghenisse; vangnesse; vencnisse; vengnisse/

CARKEREN = vb. kerkeren; in de gevangenis zetten.
- in carcerem dare; in vincula conjicere III;
- emprisonner; incarcérer;
- einkerkern; ins Gefängnis setzen;
- incarcerate; imprison;
- encarcelar; meter en la cárcel; emparedar;
vpl.: T2/370.

CARLIEDE Zie:
- kerlieden; kerman; carman;----; carlude/

CARLUDE Zie:
- kerlieden; kerman; carman; carliede;----/

CARMAN Zie:
- kerlieden; kerman; ----; carliede; carlude/

CARMOSIJN Zie:
- damast ----/

CAROLINE ORDONNANTIE 1530 = ordonnantie van Keizer Karel V inhoudende de stijl van procederen 1530.
- ordinatio imperatoris Caroli Quinti continens modum litigandi 1530.
- decret de reforme d'Albert concernant la procédure sur le rôle ordinaire 1530;

- Karolus Anordnung 1530.
- ordinance of Charles V on the manner of proceeding in legal matters;
- disposición de Charles Quinto sobre el estilo de proceder judicialmente 1530;
vpl.: B1/7; C2/

CAROLUS (CAROLI) GULDEN = naam van gulden, geslagen door Karel de Stoute.
- nummus a Carolo Temerario perclussus;
- monnaie d'or frappée sous le règne de Charles le Téméraire;
- Name eines Guldens, geprägt von Karl der Kühne;
- name of a guilder, stroken by Charles the Bold;
- nombre del florin acuñada por Carlos el Temerario;
vpl.: DVB 11; ASO 6.

CAROLUS QUINTUS = Karel V.
- Carolus Quintus;
- Charles de Quint;
- Karl der Fünfte;
- Charles V;
- Carlos Quinto;
vpl.: Lo1/718.

CAROSSE Zie:
- diligentien oft ----/

CARPET = sub. karpet, geweven tapijt.
- tapes;
- carpette;
- Teppich;
- carpet;
- alfombra; algofbra tejida;
vpl.: PvB1/246.

CARRE Zie:
- karre;----; car; chaise/

CARREEL Zie:
- kareel; careel;----; coreel; quareel; kareel/

CARRERINGE = sub. vracht.
- onus;
- carrage;
- Fracht;
- freight;
- carga; cargo;
vpl.: PvB9/405.

CARROY = sub. kanon.
- tormentum bellicum;
- canon;
- Kanone;
- cannon;
- pieza de artilleria;
vpl.: PvB1/529.

CARSACK; CASACQUE; CASACK = wapenrok; overrok.

CAR

- vestis militaris; sagum;
- tunique; cassaque;
- Schossrock;
- tunic; over-skirt;
- cota; túnica; casaca;

vpl.: Lo3/186; PB/III/331.

CARSEYE Zie:

- baeye; baye oft ----/
- baye, stamet oft ----/

CARSEYEN; KERSEY; KARSEY; CAERSEY OFT SAMETTE = taut. grof gekeperd laken; karsaai.

- pannus crasse textum;
- drap croisé grossièrement;
- grob geköpertertes Tuch;
- roughly twilled linen;
- paño grueso de tela cruzada;

vpl.: PB/II/46.

CARSTAENGE Zie:

- kastaignie; castaenge;----; kerstaenge; castange; castanie/

CARSTEN Zie:

- kerstenen; keerstenen; kersten; carstenen;----; corstenen;corsten/

CARSTENEN Zie:

- kerstenen; keerstenen; kersten; ----; carsten; corstenen; corsten;/

CARSUFEL Zie:

- cazufele; casufle; casoffle;----; corsufel; casugele; casule; casele; casel; casugle/

CARTABELLE = hom.sub. 1.boek met dingdagen en te houden diensten 2.een korte brief.

- 1.carticella; index,tabulae sesseionum et officiorum 2.chartula
- 1.régistre pour des séances de justice 2.petit billet;
- 1.Register von Gerichtstagen und Feiern 2.Zettelchen;
- 1.register of court sessions 2. note;
- 1.registro de días de sesión de un tribunal 2.esquela; carta muy breve;

vpl.: MGG 123; T2/177.

CARTEL = sub. schriftelijke uitdaging (tot een tweegevecht).

- libellus citatorius;
- cartel écrit (appel écrit en duel);
- schriftliche Herausforderung (zu einem Zweikampf);
- written challenge (to a duel);
- cartel, cartel de desafío (para un duelo);

vpl.: PB/III/283.

CAS

CARTEL OFTE CONVENTIE = taut. vergelijk; overeenkomst.

- conventio;
- convention;
- Vergleich; Uebereinstimmung;
- agreement;
- convenio; acuerdo;

vpl.: PvB7/283.

CARTEN Zie:

- seeckere ----/

CARTEN; PRIVILEGIEN ENDE BETHOEN = oorkonden; voorrechten en bewijs.

- litterae; privilegia et probatio;
- documents; privilèges et preuve;
- Urkunden; Privilegien und Beweis;
- documents; privileges and proof;
- cartas; privilegios y prueba;

vpl.: MGG 7.

CARTEPARTIJE; CHARTEPARTIJE = vrachtcontract; scheepsvrachtbrief.

- charta vecturae pretii;
- charte;partie;
- Schiffsfrachtbrief;
- charter-party;
- conocimiento;

vpl.: Lo4/86.

CARTTE Zie:

- caerte;----; chaarte; caerte figuratiff; kaart/

CARTULARIUM = sub. oorkondenregister van een abdij; klooster; ook register waarin rechten en vrijheden werden vastgelegd.

- chartularium;
- cartulaire;
- Register von Urkunden;
- register of documents;
- cartulario;

vpl.: ACart 1.

CARVEN Zie:

- kerven; carrven; keerven;----/

CAS Zie:

- in ---- d'appel/
- in ---- van criem oft exces/
- in ---- noode/
- in ---- possessoir/
- in ---- subiect/
- in ---- van calengieringhe/
- in ---- van continuatie/
- in ---- van corrupcien/
- in ---- van criem oft exces/
- in ---- van dagement/
- in ---- van difficulteyt/
- in ---- van executiën/
- in ---- van exemtie/
- in ---- van feijtelijcke resistentie/
- in ---- van ghequetste majesteijt/
- in ---- van gijselinge/
- in ---- van insullicientie/

- in ---- van injurien/
- in ---- van maintenue/
- in ---- van manghelinghe oft permutatie/
- in ---- van manquement/
- in ---- van mesure/
- in ---- van oppositie/
- in ---- van pariteijt van stemmen/
- in ---- van preferentie oft concurrentie/
- in ---- van provisien/
- in ---- van refus/
- in ---- van refus oft dilay/
- in ---- van salvatie ende furnissement/
- in cas van weygeringhe/
- oft den ---- voorviel/

CASACK Zie:
- carsack;----/

CASACQUE Zie:
- carsack;----/

CASAMATTEN VAN DER STADTSVESTEN = versterkte plaatsen in de stadsmuren.
- munitiones in muris urbis;
- casemats des remparts de la ville;
- verstärkte Stellen in den Stadtmauern;
- fortified places in the townwalls;
- puntos fortificados en los muros urbanos;

vpl.: C1/527.

CASE Zie:
- keese;----; caes; kees/

CASECORF Zie:
- keersback; keerscorf; keerskorff; kersecorf; kerscorf;----; keerskiste/

CASEL Zie:
- cazufele; cazufle; casoffle; carsufel; corsufel; casugele; casule; casele;----; casugle/

CASELE Zie:
- cazufele; cazufle; casoffle; carsufel; corsufel; casugele; casule;----; casel; casugle/

CASEYDE-GHELDT OFT STRAETGHELT = taut. wegenbelasting.
- tributum pro usu viarum;
- taxe sur la circulation routière;
- Wegensteuer;
- roadtax;
- impusto de tránsito en las carmeteras;

vpl.: PB/III/588.

CASAICK Zie:
- pantrock oft ----/

CASIE Zie:
- in gelijcke ----/

CASOFFLE Zie:
- cazufele; casufle;----; carsufel; corsufel; casugele; casule; casele; casel; casugle/

CASSABIE = sub. turks invoerrecht.
- jus importandi turcum;
- droit d'entrée turc;
- Türckisches Einfuhrrecht;
- turkish duty;
- derechos de importación Turcos;

vpl.: PvB6/488.

CASSAEIJEN = vb. plaveien; bestraten.
- sterno III; substruo III;
- paver;
- pflastern;
- pave;
- pavimentar; empedrar;

vpl.: ACart 37.

CASSATE Zie:
- cossaete; cossaert; cossaerte; cossate; cotsate;----; cossete; cossaet/

CASSATIE Zie:
- brieven van ----/
- opene brieven van attentaet ende ----/

CASSATIE = sub. vernietiging.
- interitus; abrogatio; rescissio;
- cassation;
- Vernichtung; Kassation;
- destruction; cassation;
- anulación o cancelación o revocación; casación;

vpl.: PvB7/13; BVB 108.

CASSATOIR Zie:
- mandement ----/

CASSE Zie:
- gagie clerck der administratie van de ---- van consumptie, Antwerpen/

CASSE = hom.sub. 1.geval; voorval 2.kas.
- 1.casus 2.arca nummaria;
- 1.cas 2.boite; caisse;
- 1.Vorfall 2.Kasse;
- 1.case 2.cash;
- 1.caso; suceso; evento 2.caja; pagaduria;

vpl.: PvB7/167; PvB5/385.

CASSE OFT BALOTTE = kist.
- cista;
- caisse;
- Kiste;
- case;
- caja; arca; cajón;

vpl.: PvB5/514.

CASSE VAN CONSUMPTIE = schatkist.
- aerarium;

- trésor public;
- Staatskasse;
- treasury;
- tesoro público; erario;

vpl.: C1/577.

CASSEEREN; CASSEREN = vb.verbreken; ongeldig verklaren; buiten werking stellen; vernietigen; schrappen.

- quasso I; frango III; aboleo II; confringo III; casso I; abrogo I; rescindo III; dissoloo III; erado III;
- arrêter; annuler; rompre; suspendre; anéantir; déclarer nul; casser; annuler; rayer;
- auszer Kraft setzen; erbrechen; kassieren; zunichte machen; für ungültig erklären; annulieren; streichen;
- suspend; to put out of working order; quash; nullity; annul; cancel;
- romper; quebrar; destrozar;dejar sin efecto; anular; cancelar; casar; dejar en suspenso; borrar; tachar; suprimir;

vpl.: C1/7; LPS 104; C1/76; PvB1/183; PB/IV/50.

CASSEIJ; CASSEYDE OFT WEGHGELDT = sub.wegbelasting.

- tributum viarum;
- impôt de circulation;
- Wegsteuer;
- roadtax;
- impuesto de tránsito en las carreteras;

vpl.: PvB6/101,171.

CASSEIJDE VAN LOVEN = met keien bestrate wegen der stad Leuven.

- via Leovaniae;
- des chemins de Louvain pavé aux cailloux;
- Löwener Strasze gepflastert mit grauen Steinen;
- streets of Louvain with paving of cobbles;
- carreteras con pavimentacion con guijrraros de Lovaina; carretas empredradas con guijarros de Lovaina;

vpl.: PvB5/407; PvB6/596.

CASSEIJEN = vb. bestraten.

- sterno III viam lapidibus; consterno III viam silicibus;
- paver;
- pflastern;
- pave;
- empedrar;

vpl.: C1/240.

CASSEIJER; CASSEYER = stratenmaker.

- silicarius; strator silicum;
- paveur;
- Pflasterer;
- roadmaker; paviour;
- empredador;

vpl.: PvB5/578; C1/187.

CASSEL- CASSELRIE; CASTELRIE- CASSELRYE; CASTEEL ; CASTEL; CASTELE; KASTELENEY = sub. kasteel; vestiging; kleine stad.

- arx; castellum; oppidum;
- forteresse; petite ville;
- kleine Stadt;
- little town;
- ciudad pequeña;

vpl.: PvB1/423; Lo6/2.

CASSELRIE Zie:

- cassel;----; castelrie; casselrye; casteel; castel; castele; kasteleney/

CASSEN Zie:

- coninghlijcke ----/
- overjaerde ----/

CASSEN = vb. schreeuwen.

- clamo I;
- crier;
- schreien;
- cry;
- chillar; gritar;

vpl.: Lo7/298.

CASSEREN Zie:

- casseeren;----/

CASSEREN Zie:

- wederropen ende ----/

CASSEREN, DOOT ENDE TENIET DOEN = taut. casseren.

- quassare;
- faire casser; annuler;
- auszer Kraft setzen;
- quash; cancel;
- casar; anular; cancelar;

vpl.: C1/76.

CASSEREN ENDE ANNULLEREN = taut. vernietigen.

- cassare et annulare;
- annuler;
- vernichten;
- annul;
- anular; cancelar;

vpl.: Pl.RG/23.

CASSEREN ENDE DOEN TE NIETE = taut. verbrijzelen; vernietigen van een testament.

- quasso I;
- casser; annuler;
- vernichten;

nullify;

- destruir; destrozar;
vpl.: PvB1/62.

CASSEREN ENDE WEDERROEPEN = vernietigen en herroepen.
- casso l et revoco l;
- casser et révoquer;
- vernichten und widerrufen;
- nullify and revoke;
- recovar y anular;
vpl.: LoV/380; T1/594.

CASSEREN OFT DEURSCHRAPPEN = taut. doorhalen.
- quassare;
- casser ou biffer;
- löschen;
- strike out;
- rayar; casar; borrar;
vpl.: C1/635.

CASSEREN OFTE AFLEGGHEN = overdr. beeindigen.
- cassare quassare;
- rombre; défaire;
- revision einlegen;
- cancel; quash; reverse;
- casar; acabar; cancelar;
vpl.: C1/7.

CASSEREN, RENONCEREN OFT TE NIET DOEN = taut. ontkrachten.
- anulo l;
- casser ou annuler et renoncer;
- aufheben;
- annul; nullify;
- anular; invalidar; casar;
vpl.: C1/605.

CASSEY Zie:
- recht van ---- ende passagiegelt/

CASSEYDEGELDT Zie:
- wegh oft ----/

CASSEYE; CASSIJE; CASSYE = sub. straatkei; straatweg; wegdek.
- lapis, quo via sternitur; via silicum; platea;
- chaussée; pavé;
- Strassenstein; Landstrasz mit Kopfsteinen; Pflaster;
- cobble; high road paved with cobble;stones; pavement;
- canto de la calle; calzada; camino empedrado; calzada de guyarros; firme;
vpl.: C1/187; PB/II/130; Lo1/642

CASSEYRECHT = sub. wegtolrecht.
- ius portorii;
- droit de péage;
- Zoll;
- right of leving;
- derechó de peaje en el camino;
vpl.: PvB5/427.

CASSIA OFT CANNESISTULE =taut. kaneel, welriekende schors van de kaneelboom.
- cinnamomum;
- chanelle, écorce odorante du cannellier;
- Zimt wohlriechende Borke eines orientalischen Baumes ;
- cassia;
- corteza aromática de un árbol canela;oriental;
vpl.: PvB1/334.

CASSIE = sub. bestraat of geplaveid pad; kassei.
- semita substructa;
- sentier pavé la chaussée, Longé;
- gepflasterter Pfad;
- paved road;
- senda empedrada;
vpl.: C1/478.

CASSIERS VAN DEN RENTMEESTERS Zie:
- clercken oft ----/
- gagie ----/

CASSIJSTEEN OFT KEYE = sub.kei.
- silex;
- caillou;
- Stein;
- boulder;
- guijarro;
vpl.: Lo4/736.

CAST; GESTENTICH ENDE VAN WERDEN = bestendig; duurzaam en waardevast.
- firmus; perennis et validus;
- stable; durable et de valeur stable;
- beständig und wertfull;
- constant; lasting and of stable value;
- constante; de granduración y de valor fijo;
vpl.: LPS 46.

CASTAENGE Zie:
- kastaignie;----; carstaenge; kerstaenge; castange; castanie/

CASTAINGIE; CASTA(I)NIE PANNE = pan om kastanjes te poffen.
- coculum ad flandas castaneas;
- une poêle à rôtir des marrons;
- Topf um Kastanien,Marone zu braten;
- pan to roast chestnuts;
- sartén para tostar castañas;
vpl.: C1/430; Lo3/178; PvB1/334, 362.

CASTA(I)NIE = sub. kastanje.
- nux castanea;
- marron;
- Kastanie; Marone;
- chestnut;
- castaña; vpl.: PvB1/334,362.

CASTANGE Zie:
- kastaigne; castaenge; carstaenge kerstaenge;----; castanie/

CASTANIE Zie:
- kastaigne; castaenge; carstaenge; kerstaenge; castange;----/

CASTEEL Zie:
- loon toesiender van de bieren komende uyt het ----/

CASTEELE Zie:
- in 't begrijp van den ----/

CASTEELE = sub. versterkt huis; slot of burcht.
- castellum; castrum;
- chateau; citadelle;
- verstärktes Haus; Schloss oder Burg;
- fortified house; castle; citadel;
- castillo; ciudadela;

vpl.: T1/498.

CASTEIJEN; CASTIJDEN; CASTEY-(D)EN = vb. geesselen; afranselen; kastijden; tuchtigen; straffen.
- verbero 1; castigo 1; punio IV;
- flageller; punir; rosser; châtier corriger;
- geiszeln; strafen; verprügeln; züchtigen;
- scourge; castigate; punish;chastise;
- azotar o castigar con un látigo; castigar; zurrar; penar; corregir;

vpl.: PvB7/59; C1/416; Lo4/822; Lo3/202; T2/104.

CASTELAIN Zie:
- castelijne; cas telein; castellein; ----/

CASTELEIN Zie:
- castelijne;----; castellein; castelain/

CASTELIJNE; CASTELEIN; CASTELLEIN; CASTELAIN = sub. burchtvoogd; slotheer.
- castellanus;
- châtelain;
- Burgvogt;
- castellan;
- castellán;

vpl.: PvB1/136.

CASTELLEIN Zie:
- castelijne; castelein;----; castelain/

CASTELLO Zie:
- actio in interdicto de aqua ---- ducenda/

CASTELRIE Zie:
- cassel; casselrie;----; casselrye;casteel;castel;castele; kasteleney/

CASSELRYE Zie:
- cassel; casselrie; castelrie; ----; casteel; castel; castele; kasteleney/

CASTEEL Zie:
- cassel; casselrie; castelrie; casselrye;----; castel; castele-kasteleney/

CASTEL Zie:
- cassel; casselrie; castelrie; casselrye; casteel;----; castele; kasteleney/

CASTELE Zie:
- cassel; casselrie; castelrie; casselrye; casteel; castel;----; kasteleney/

CASTEYDEN Zie:
- casteijen; castijden;----/

CASTIDINGE; CASTIJDINGE; CASTIJEMENTE;CASTIINGE; CASTIGINGE; KASTIJDINGE; KASTEIJDINGE = sub. afstraffing; bestraffing; berisping; kastijding; straf.
- castigatio; punitio; poena;
- châtiment; peine; punition;sanction; reprimande;
- Strafe; Züchtigung; Bestrafung;
- castigation; chastisement; penalty; punishment;
- castigo; correctivo; pena; punición; reprensión; castigación;

vpl.: T1/6,172; C1/440; PvB7/61.

CASTIEMENTE Zie:
- in ----/

CASTIGINGE Zie;
- castidinge; castijdinge; castiinge ----; kastijdinge; kasteijdinge/

CASTIINGE Zie:
- castidinge; castijdinge;-----; castiginge; kastijdinge; kasteijdinge/

CASTIJDEN Zie:
- casteijen;----; casteyden/

CASTIJDINGE Zie:
- castidinge; castijemente;----; castiinge; castiginge; kastijdinge; kasteijdinge/

CASTIJDTBAER = adv. strafbaar.
- poena dignus;
- punissablement;
- strafbar;
- punishable;
- castigablemente;

vpl.: PvB6/81.

CASTIJEMENT OFT BEWAERNISSE =1.tuchtiging of bewaking 2.bestraffing of opsluiting.

- castigatio aut custodia, aut tutela;
- 1.châtiment ou garde; 2.correction ou emprisonnement;
- 1.Züchtigung oder Bewachung; 2.Bestrafung oder Einsperrung;
- 1.chastisement or guard 2.punishment or confinement;
- 1.castigo o custodia 2.castigo o encarcelación;

vpl.: LoV/162; Lo4/766; C1/388.

CASTIJEMENTE Zie:
- castidinge; castijdinge;----; castiinge; castiginge; kastijdinge; kasteijdinge/
- ghevangen ende in ---- stellen/

CASTIJEMENTEN Zie:
- tot ---- oft bewaernisse/

CASTOERS-HAYR = sub. kastoor; beverhaar.
- villi fibrini;
- poil de castor;
- Kastorhaar;
- kastoren beaver;
- castor; pelo de castor;

vpl.: PvB1/336.

CASTRENSE Zie:
- peculium ----/
- peculium quasi ----/

CASTREREN = vb. ontmannen.
- castro 1;
- châtrer;
- entmannen; kastrieren;
- castrate; effeminate; unman;
- capar; castrar; emascular;

vpl.: T1/132.

CASTRES OFT GHEVANCKENISSE = taut. particuliere gevangenis.
- carcer; privatus;
- prison; privée;
- Gefängnis;
- private prison;
- cárcel, privado;

vpl.: LoV/162.

CASTUME Zie:
- costuyme; costume; custume; coustume;----/

CASTYEMENTE Zie:
- in ----/

CASTYEMENTE ENDE CORRECTIE = taut. tuchtiging.
- castigatio;
- châtiment;
- Züchtigung;
- chastisement;
- castigo; corrección;

vpl.: PB/II/244.

CASTYEMENTE OFT BEWAERNIS = taut. bestraffing; opsluiting.

- inclusio;castigatio- custudia;
- incarcération; châtiment ou garde; correction; emprisonnement;
- Einschlieszung; Züchtigung; Bewachung; Bestrafung; Einsperrung;
- confinement; chastisement or guard; punishment;
- encierro; encarcelación; castigo custodia;

vpl.: C2/779; LoV/162; Lo4/766.

CASTYEMENTE ENDE CORRECTIE = taut. tuchtiging.
- castigatio;
- châtiment;
- Züchtigung;
- chatisement;
- castigo; corrección;

vpl.: PB/II/244.

CASTYEN ENDE CORRIGEEREN = taut. straffen.
- punire;
- punir et corriger;
- strafen;
- punish;
- punir; corregir; castigar;

vpl.: PB/II/291.

CASU Zie:
- eo ----/
- in ----/
- in ---- subjecto mala propos/
- illo ----/
- in gelijcke ----/

CASUALIJC ENDE AVENTUERLIJC = taut. bij toeval.
- casu; forte; fortuito;
- accidentellement; par hasard;
- zufällig; durch Zufall;
- by accident; by change; accidently;
- accidentalmente; casualmente; ocasionalmente; por casualidad; porfortuna;

vpl.: T1/140, 255.

CASUEL = toevallig.
- fortuito;
- fortuit;
- zufällig;
- accidentally;
- casual; casualmente;

vpl.: PB/IV/251.

CASUFELE; CASUFLE; CASOFFLE CARSUFEL; CORSUFEL; CASUGELE; CASULE; CASELE; CASEL; CASUGLE = kazuifel; opperkleed zonder mouwen met een kolom aan de voorzijde en een kruis aan de achterzijde. sub.
- casula;
- chasuble;
- Kasel; Meszgewand;

- chasuble;
- casulla;

vpl.: T1/182.

CASUFLE Zie:
- cazufele;----; casoffle; carsufel; corsufel; casugele; casulecasele; casel; casugle/

CASUGELE Zie:
- cazufele; casufle; casoffle; carsufel; corsufel;----; casule; casele; casel; casugle/

CASUGLE Zie:
- cazufele; cazufle; casoffle; carsufel; corsufel; casugele; casule casele; casel;----/

CASULE Zie:
- cazufele; casufle; casoffle; carsufel; corsufel; casugele;----; casele; casel; casugle/

CASUS-POSITIE = feitenstelling; toedracht. sub.
- positio casus; res gesta;
- circonstances des choses;
- Zustand; Lage;
- stating of the case;
- relato detallado de los hechos;

vpl.: B2/160; C2/1013.

CATATIE Zie:
- brieven van ---- oft monitien/

CATEELE; CATEYLE; CATHEELE; CATHEYL; CATEIL; CATTEEL; CATTEIL; CATEL = sub. alle roerende goederen; have; vee; inboedel.
- bona mobiles; bestiae; pecus; utensilia; supellex;
- avoir; biens; meubles; cateux; pièce de betail;
- bewegliche Habe; Stück Vieh; Inventar; Mobilien;
- movable good; head of cattle; inventory;
- bienes; muebles; una pieza de ganado; ganado y efectos mobiliarios;

vpl.: T1/501; T2/146; C3/60; PB/II/181.

CATEIL Zie:
- cateele; cateyle; catheele; catheil;----; catteel; catteil; catel/

CATEL Zie:
- cateele; cateyle; catheele; catheil; cateil; catteel; catteil; ----/

CATER Zie:
- keuter; coter; cotter;----/

CATEROL; CATEROLLE; CATROLLE; CATROL; KATEROLLE =sub. katrol; schijf.

- trochlea; rotula striata;
- poulie; roue; rea;
- Flaschenzug; Rollenzug; Zugwinde;
- pulley;
- polea; garrucha;

vpl.: Lo5/406; C1/190.

CATEROLLE Zie:
- caterol;----; catrolle; catrol; katerolle/

CATEYLE Zie:
- cateele;----; catheele; catheyl; cateil; catteel; catteil; catel/

CATEYLEN ENDE HAVE = taut. levende have.
- bestiae;
- bétail; bêtes domestiques;
- lebende Have;
- livestock;
- bienes semovientes; riqueza semoviente; ganado;

vpl.: T1/497.

CATHEELE Zie:
- cateele; cateyle;----; catheyl; cateil; catteel; catteil; catel/

CATHEIL OFT BESTE HOOFDEN = recht van keuze van het beste stuk vee.
- jus eligendi optimam partem pecoris;
- droit de choisir la meilleure tête de bétail;
- Wahlrecht des besten Stücks Vieh;
- right of choice of the best head of cattle;
- opción al mejer res del rebano;

vpl.: PB/II/20.

CATHEYL Zie:
- cateele; cateyle; catheele;----; cateil; catteel; catteil; catel/

CATHOLICUM Zie:
- extractum ----/

CATOEN Zie:
- cottoen; cotoen; cauttoen; couttoen; cattoen;----; catoun/

CATOUN Zie:
- cottoen; cotoen; cauttoen; couttoen; cattoen; catoen;----/

CATROL Zie:
- caterol; catrolle;----; katerolle/

CATROLLE Zie:
- caterol; caterolle;----; catrol; katerolle/

CATROLLE MET PALEIJSEELE = katrol met koord.
- trochlea lini;

- poulie avec la corde;
- Zugwinde mit Leine;
- pulley with cord;
- polea con cuerda;

vpl.: Lo3/176.

CATTEEL Zie:
- cateele; cateyle; catheele; catheil; cateil;----; catteil; cateil/

CATTEIL Zie:
- cateele; cateyle; catheele; catheil; cateil; catteel;----; cateil/

CATTEN-THOL = sub. belasting geheven van het kempzaad, raapzaad en andere zaden ter markt gebracht, (Thienen) zijnde 36e penning.
- semen tributum, 36e nummus, (Thienen);
- les impôts sur graine de navettes au marché (Thienen) étant le 36e dernier;
- Steuer geheben von Hanfsamen, Rapssamen und anderen auf den Markt gebrachten Samen (Thienen) seinde der sechsunddreizigste Pfennig;
- tax imposed for rap seed and other seeds brought to the market (Thienen) being the 36e penny;
- impuesto cobrado de semillas en mercado;

vpl.: PvB6/73.

CATTOEN Zie:
- cottoen; cotoen; cauttoen; couttoen;----; catoen; catoun/

CATTOEN OFT BOOMWOLLE = taut. katoen.
- linteum indicum;
- laine d'arbres ou coton;
- Baumwolle;
- cotton;
- algodón;

vpl.: Lo3/26.

CAUCIE Zie:
- sekertheijt oft ----/
- zeker oft ----/

CAUCIE; CAUTIE ENDE BORCHTOCHTE = taut. borgtocht; zekerheidsstelling.
- cautio;
- caution; cautionnement; garantie;
- Bürgschaft; Kaution;
- security; guarantee;
- caución; fianza; garantiá; seguridad;

vpl.: T1/117; B1/; vdV/72; C2/895.

CAUCIE ENDE ZEKE R(E) = taut. borgtocht; borg.

- cautio;
- caution; garantie;
- Garantie; Kaution;
- security;
- caución; garancia; fianza;

vpl.: T1/207; 246.

CAUCIE JURATORIE; CAUTIE JURATOIR = gerechtelijke borgstelling onder ede.
- cautio iudicialis;
- caution justiciaire; cautionnement par serment;
- gerichtliche Kaution; eidliche Bürgschaftsleistung;
- judicial security; bail on oath;
- caución judicial; caución juratoria;

vpl.: T1/536; B1/26; C2/886.

CAUCIE; CAUTIE STELLEN = borgtocht stellen.
- vadem do I; fide iubeo II;
- donner des garanties; fournir; mettre caution;
- Kaution leisten; Bürgschaft leisten;
- give security; guarantee;
- depositar fondos en garantía; depositar fianza; dar fianza salir fiador;

vpl.: T1/485; C1/1.

CAUCIE, ZEKER ENDE BORGTOCHTE = taut. borgstelling.
- cautio;
- caution; cautionnement; garantie
- Bürgschaft; Kaution;
- security;
- caución; fianza; garantiá;

vpl.: T1/326.

CAUFOOR = sub. komfoor.
- foculus;
- réchaud;
- Kohlenbecken;
- chafing-dish; brazier;
- hornillo;

vpl.: C1/431.

CAUSA Zie:
- actio quod metus ----/
- brevitatis ----/
- crimen quod metus ----/
- donatio mortis ----/
- in actio ejusdem ----/
- probationis ----/

CAUSAE Zie:
- actii ----/
- brevitatis ----/
- de actis ----/
- pro libitu et utilitatis ----/

CAUSAM Zie:
- justam aut injustam ---- litigand/
- nisi ----/

CAUSAS Zie:
- ad pias ----/

CAUSE Zie:
- causse; cousse; couse;----; couce; colse/
- de ---- af hebben/
- ter ---- van/
- ter ---- van erfscheijdinghe/
- ter ---- van verlette renten te quitene/
- ter ---- van delicte/

CAUSE VAN IGNORANTIE = reden van onwetendheid.
- causa ignorantiae;
- cause d'ignorance;
- Grund der Unwissenheit;
- cause of ignorance;
- razón de ignorancia;

vpl.: PvB1/33.

CAUSEEREN Zie:
- causeren;----/

CAUSEREN; CAUSEEREN = vb. veroorzaken.
- parere III; esse causam alicuius rei; habere aliquid; causo l;
- causer; provoquer;
- verursachen; veranlassen;
- cause; gring about;
- causar; ocasionar; producir; provocar; originar; dar lugar a;

vpl.: Bl:Pl.Pr/7; LPS/69; PvB1/310; PB/II/63.

CAUSEN Zie:
- donatie ter ----- van de doodt/

CAUSMAKER Zie:
- cousmaker;----; cousemaker; couseschepper/

CAUSSE; COUSE; CAUSE; COUCE; COLSE; COUSSE = sub. kous.
- tibiale;
- bas;
- Strumpf;
- stocking;
- media; calceta;

vpl.: C1/431; PvB1/334.

CAUSSEBAND Zie:
- cousseband;----; cousebant/

CAUSSEN Zie:
- coussen ----/
- paer ----/
- te ---- van/
- ter ---- van delicte/

CAUSSENS Zie:
- paer ----/

CAUSSIJE Zie:
- refus van ----/

CAUTELA Zie:
- six ex ---- superabundanti et non nessessaria cautie;

CAUTELE; CAUTIE; CAUTIO = sub. 1.borg; zekerheid 2.voorzorg 3. schuldbekentenis.
- 1.cautio 2.cautela 3.fides;
- 1.caution; garant 2.cautèle;précaution 3.reconnaissance de dette;
- 1.Kaution; Sicherkeitsleistung 2.Vorsorge 3.Bürgschaft;
- 1.guarantee; security 2.precaution; provision; providence 3. promissory; note; handbill;
- 1.caución; fianza 2.cautela; precaución 3.reconocimiento de deuda; obligación;

vpl.: T1/105,115,351; T2/29,59.

CAUTEN Zie:
- couten;----/

CAUTERE Zie:
- ten naesten ----/

CAUTERGAT = afvoer straatweg breed 12 voet of ca. 3,36 M.
- via deductionis, exportationis duodecim pedum in latitudinem;
- chemin de décharge large 12 pieds;
- Abfuhrweg; Breite 12 Fuss etwa 3,36 M.
- conveyance-road, broad 12 feet or about 3,36 m;
- camino de transporte de mercancías 12 pies de ancho o aproximadamente de 3,36 m.;

vpl.: C1/270.

CAUTIE Zie:
- borchtocht oft ----/
- cautele;----; cautio/
- cum ----/
- onder ----/
- onder solvente ----/
- seker oft ----/
- sekerheyt oft ----/
- sic ex cautela super abundanti et non necessaria/
- versekertheijdt, versekerheijt oft ----/

CAUTIE BIJ/ENDE BORCHTOCHTE (OF SEKER) = taut. onderpand bij zekerheidstelling; zekerheidstelling; borg; waarborg; borgtocht.
- pignus apud cautionem; cautio; pignus;
- caution ou des gages; caution; cautionnement;
- Unterpfand bei Kaution; Kaution;
- pledge at security; security;
- caución por fianza; caución; fianza; garantie;

vpl.:C1/604,609,680; B2/103; Lo4/228,356,618.

CAUTIE FIDEJUISSOIR SUFFICIENTE = toereikende vertrouwelijke zekerheidstelling.
- cautio fideiussoria sufficiens;
- caution fidéjussoire suffisante;
- hinreichende vertrauliche Kaution;
- sufficient confidential security;
- caución suficiente y fidedigna;

vpl.: C1/626.

CAUTIE FIDEJUSSOIR OFT PIGNORATICE = taut. hypotheekstelling; verpanding.
- cautio fidejussoria aut pignoraticia;
- caution fidéjussoire; caution pignorative;
- Verpfändung;
- caution having the caracter of a security; relating to seizure;
- tomar una hypoteca;

vpl.: PvB1/582.

CAUTIE FIDENSIEUX = vertrouwelijke borgstelling.
- cautio fiducialis;
- cautionnement confidentielle;
- vertrauliche Kaution;
- confidential security;
- caución confidencial;

vpl.: MGG 33.

CAUTIE JURATOIR; CAUTIE JURATORIE; CAUTIE JURATOER; CAUTIE JURATOORE = borgtocht onder ede; gerechtelijke zekerheidsstelling eed van borgtocht.
- cautio iudicialis; cautio iuratoria
- caution juratoire; caution judiciaire;
- Kaution durch Eid; gerichtliche Kaution; gerichtliche Sicherheit;
- security on eath; judicial security; juratory bail;
- caución bajo juramento; garantía jurídica; caución judicial; juramente de caución;

vpl.: C1/130,399; LoV/190; Lo1/178; Lo6/518; Ca2/403; B2/152.

CAUTIE OFT SEKER = taut.1.borg; borgtocht; waarborg 2.zekerheidstelling.
- 1.cautio 2.pignus;
- 1.caution 2.cautionnement;
- Kaution;
- security;
- caución; fianza; garantiá;

vpl.: Lo4/228, 356, 618.

CAUTIE OFT VERSE(E)KER(T)HEIJT = garantie of borgstelling; zekerheid; vastheid; zekerheidsstelling.
- cautio; securitas; tutela; fides; firmitas;
- garantie ou caution; securité; sûreté; garantie; certitude;
- Garantie; Sicherheit; Sicherstellung; Festichkeit; Gewissheit;
- security; solicity; certainly; assurance; firmness;
- garantia o fianza; seguridad; certeza; certidumbre;

vpl.: Lo3/3,44,322; C1/7; DVB/110; T1/20.

CAUTIE PIGNORATICIE = zekerheidstelling.
- cautio pignorativa;
- caution pignorative;
- Sicherheitsstellung;
- secrity;
- garantia; seguridad; fianza;

vpl.: Lo1/152.

CAUTIE STELLEN VOOR DE STEENCOSTEN = borgstellen voor de gevangeniskosten.
- pro impensis carceris cautionem ponere;
- produire caution suffisante pour les frais de prison;
- Bürgen stellen für die Gefängniskosten;
- give security the costs of the prison;
- poner caución para las expensas de (la) prisión;

vpl.: C1/389; B2/213.

CAUTIE SUFFICIENT(E) = genoegzame zekerheidsstelling.
- cautio sufficiens;
- caution suffisante;
- genügende Sicherstellung;
- sufficient security;
- caución suficiente;

vpl.: LoV/106; C1/399.

CAUTIO Zie:
- cautele; cautie;----/

CAUTIONARIS = sub. borg; borgsteller.
- sponsor;
- caution; celui qui donne caution;
- Bürge; Bürgschaftsleister;
- surety;
- fiador; garante mediador;

vpl.: Cr2/1053.

CAUTIONIS Zie:
- loco ----/

CAUTRA Zie:
- generalia iuris ---- aut pro/

CAUTTOEN Zie:
- cottoen; cotoen;----; couttoen; cattoen; catoen; catoun/

CAUWETSTERE; CAWETSTER ENDE CLAPEYE; CLAPPEYE =taut. kwaadspreekster; lasteraarster.

- calummiatrix;
- calomnatrice; médisante;
- Verleumderin;
- backbiteress; slanderess;
- calumniadora; difamadora; maldiciente; mala de lengua;

vpl.: T1/129.

CAVALLERIZO MAJOR = sub. opperstalmeester.

- summus magister stabuli;
- grand écuyer; intendant des écuries;
- Oberstallmeister;
- grand master of the horse;
- caballerizo mayor;

vpl.: PB/II/94.

CAVEEREN Zie:

- caveren;----/

CAVEL; CAVELE = sub.lot, aandeel in grond.

- pars terrae;
- lot; part;
- Los;
- parcel;
- parcela; lote;

vpl.: C1/623.

CAVELE Zie:

- lotinghe ende ----/
- cavel;----/

CAVELEN = vb. in loten opdelen; loten; het lot werpen.

- in partes dividere; coniicere III aliquid in sortem sortiri; sortes ducere;
- partager par lots; tirer au sort; diviser;
- in Losen aufteilen; losen; das Los werfen oder ziehen;
- parcel out; dwaw lots; cast dices
- parcelar; echar suertes; sortearse; rifar;

vpl.: C1/623; B1/92; C2/898; Lo7/234,408.

CAVELINGHE ENDE LOTINGHE VAN GODTS- EN GASTHUIZEN = begroting die werd opgemaakt door de vier jongste schepenen, Antwerpen 1581.

- aestimatio, quae a quattuor scabinis natu minimis subducebatur, Antverpia 1581;
- le partage et lotissement des maisons-Dieu et hôpitaux, Anvers 1581;
- Haushalt gemacht von den vier jüngsten Schöffen, Antwerpen 1581;
- budget made by the four youngest sheriffs, Antwerp 1581;
- presupuesto calculado por los cuatro regidores menores; Amberes 1581;

vpl.: C1/519.

CAVELINGHE; CAVELLE OFT LOTINGHE = verkaveling en verloting; deling; verdeling; opdeling; loting; kaveling.

- venditio alicuius in partes divisi et sortitio; sortitus; sortitio; diviso;
- lotissement et tirage; partage; répartition; tirage au sort;
- Parzellierung und Verlosung; Losen; Losung;
- lotting and lottery; parcelling out and lottery; drawing of lots; devision; estimate;
- lote y sorteo; division; partición; partida;

vpl.: Lo3/254; C1/36; Lo7/86, 234, 408; B1/92; C2/898; C1/623.

CAVELLATIE; CAVILLACIE; CAVILLATIE = drogreden; spitsvondig argument; spitsvondigheid; onbekookt oordeel; overpeinzing; spitsvondige rechtsgrond; chicane.

- cavillatio; judicium parum accuratum; meditatio;
- argument subtil; cavillation; chicane; jugement superficiel; réflexion;
- Haarklauberei; Haarspalterei; Spitsfindigkeit; Sophismus; unbesonnes Urteil; Erwägung; Reflexion;
- cavil; sophism; rash judgment; reflection;
- cavilación; cavilosidad;

vpl.: MGG 119; T1/403; PB/II/306,324.

CAVELLE Zie:

- cavelinghe;----; oft lotinge/

CAVERE DE RATO = naargelang de omstandigheden met raad bijstaan.

- assister de ses conseils au besoin des circonstances;
- nach Verhältnis der Umstände mit Rat beistehen;
- assist with advice according to circumstances;
- aconsejar a uno según las circunstancias;

vpl.: Lo4/506.

CAVEREN; CAVEEREN = vb. borg blijven; overeenkomen; bepalen; vaststellen.

- caveo II;
- cautionner; stipuler; disposer;
- Bürgschaft leisten; vereinbaren bestimmen; festsetzen;
- become surety; agree; determine;
- caucionar; estipular; disponer;

vpl.: C1/53, 465; Lo7/352; Lo1/662.

CAVILLACIE Zie:
- cavellatie;----; cavillatie/

CAVILLATIE Zie:
- cavellatie; cavillacie;----/

CAVILLEEREN = vb. spitsvondig argumenteren; haarkloven.
- cavillor I;
- argumenter subtilement; subtiliser;
- haarklauben; haarspalten; spitzfindig argumentieren;
- cavil; splithairs;
- cavilar;

vpl.: MGG 118.

CAYE = sub. kade.
- ripa;
- quai;
- Kai;
- wharf;
- muelle; malecón; cargadero;

vpl.: PB/III/436.

CAWETSTER Zie:
- cauwetster;----; ende clapeye; clappeye/

CAYE; CADIJC; CAEDIJC; CAEYDIJC = sub. kade.
- ripa;
- quai;
- Kai;
- wharf;
- muelle; malecón; cargadero;

vpl.: PB/III/436.

CEDANT OFT OVERGEVER; CEDENT OFT ENDOSSANT = taut. hij die afstand doet of endosseert.
- qui cedit aliquara re; qui omittit aliquid; qui dorsuali nota cedit; cessor qui cedit;
- cédant ou endosseur;
- derjenige der zediert; der Indossant; der Zedent;
- he who gives up or endorses; person who cedes, who renounces;
- cedente o endosante; el que cede;

vpl.: Lo4/38; T1/405.

CEDEEREN; CEDEREN = vb. afstaan; afstand doen van; overdragen (van onlichamelijke zaak).
- caedo III; cedo III bonis;
- céder;
- abtreten; zedieren;
- cede; renounce;
- ceder;

vpl.: DVB 110; T1/405.

CEDEL Zie:
- cedele;----; ceel; cheel; cedule/

CEDELE; CEDEL; CEEL; CHEEL; CEDULE = sub. akte; schuldbekentenis

- pl.acta; testimonium; lex; actio; commentarius; syngrapha;
- acte; document; titre; cedule;
- Akte; Bescheinigung; Schuldbekanntniss;
- document; affidavit; confession of guilt;
- acta; documento; reconocimiento de deuda;

vpl.: T2/33; PvB1/378.

CEDENT Zie:
- cedant oft overgever;---- oft endossant/

CEDENTIBUS Zie:
- in ante ----/

CEDEREN ENDE LATEN VOLGEN = taut. overgaan op; overdragen; in rechte overgeven.
- cedo III;
- transférer; transmettre; céder; passer; transporter;
- legal übertragen; übergeben; überreichen; einhändigen;
- transfer; hand over; pass;
- transferir; traspasar; ceder; pasar;

vpl.: T1/108,456,539,623.

CEDEREN ENDE OVERGEVEN = taut. overgeven.
- cedo III;
- céder; passer; transporter;
- übergeben; überreichen; einhändigen;
- hand over; pass;
- ceder; pasar; traspasar;

vpl.: T1/559.

CEDEREN ENDE VERTHIJEN = taut. overdragen.
- cedo III;
- céder; transférer;
- übertragen;
- transfer;
- ceder; transferir;

vpl.: T1/623.

CEDEREN ENDE WETTELIJC OVERGEVEN = taut. overdragen in rechte.
- cedo III;
- céder; transférer;
- legal übertragen;
- transfer;
- ceder; transferir;

vpl.: T1/108.

CEDULE Zie:
- cedele; cedel; ceel; cheel;----/

CEDULLE OF BILETTE = taut. briefje.
- cedula aut billetum;
- billet;
- Zettel;
- note;
- cédula; billeto; vpl.: Pl.Pr/52.

CEEL Zie:
- cedele; cedel;----; cheel; cedule/

CELEBRANT Zie:
- religieus ----/

CELEBREREN = opdragen (de H.Mis)
- missam celebrare;
- célébrer (la Messe);
- (die Messe) zelebrieren;
- celebrate (mass);
- celebrar santa misa;

vpl.: C1/549.

CELLEBROEDER = alexiaan, broederschap uit de 14de eeuw, arme broeder of lollade.
- fraternitas saeculi quarti decimi;
- lollards, confrèrie du 14e siècle
- Alexian, Bräderschaft aus dem vierzehnten Jahrhundert, armer Bruder oder Lollader;
- alexian;
- alejiano = confradia del siglo decimocuarto = fraile pobre o lolade;

vpl.: PB/IV/225.

CENDAAL Zie:
- sindael; sendael; sondael;----; zondael/

CENDRE = sub. cement.
- arrenatum;
- ciment;
- Zement;
- cement;
- cemento; cimento;

vpl.: PB/III/422; PvB7/290.

CENDREEN OFT STOFFE = taut. afvalstof (van muntslag).
- retrimentum post signandum nummorum;
- débris du monnayage;
- Abfälle von Münzschlag;
- refuse of cointage; mintage;
- residuos de acuñación;

vpl.: PB/III/533.

CENS Zie:
- thijnsse; tijns; thyns; tins; tens; teins; theins; thijs;----; cijns; chijns; cheins; chens; chins; cins; sijs; tseins; tsens; cijs; tsijs/

CENSALE GOEDEN = cijnsgoederen.
- bona vectigalia;
- des biens tributaires;
- Zinswaren;
- tribute-goods;
- mercancias por las cuales se pagan tributos;

vpl.: PvB5/583.

CENSEUR OFTE BOECKKEURDER = keurder van de inhoud van boekwerken.
- censor librorum;
- censeur des livres;
- Zensor von Bücher;
- inspector of books;
- censor;

vpl.: PvB5/526; PB/IV/49.

CENSEUR OFTE VISITATEUR VAN BOECKEN = taut. keurder van boeken.
- librorum censor;
- censeur;
- Beschauer von Büchern;
- censor;
- censor;

vpl.: PB/IV/49.

CENSER Zie:
- cheyslieden; cijnser;----;tsenser/

CENSUEREN OFT MONITIEN COMMINATOIRE = berisping of dreigende vermaning.
- censura aut monitiones comminatoriae;
- censure ou monition comminatoire;
- Tadel oder drohende Ermahnung;
- reprimand or threatening admonition;
- censura o monición conminatoria;

vpl.: EE/15.

CENTENEER BRUSSELS VAN DE STADSWAGHE = gewicht gebruikt in Brussel bij de stadswaag gelijk aan 100 pond.
- pondus bruxellensis;
- poids en usage à Bruxelles pour la pesée publique;
- Gewicht benutzt in Brüssel bei der Stadtwaage;
- weight used in Brussels by the townbalance;
- pesa usada en Bruselas por el peso público;

vpl.: C1/242.

CEPIER = sub. bewaarder van domeingoed, Overijssche.
- custos agrirum dominii;
- gardien d'un bien domanial;
- Verwahrer von Krongut;
- guard of a domain;
- conservador (of = guarda) de bienes nacionales (of = del patrimonio real);

vpl.: C1/321.

CERCHER OFT BESIENDER = taut. inspecteur.
- inspector;
- inspecteur;
- Inspektor;
- inspector;
- inspector;

vpl.: PvB1/349.

CER

CEREMONIE = sub. plechtigheid.
- ceremonia;
- cérémonie;
- Zeremonie;
- ceremony;
- ceremonia;

vpl.: PvB1/48.

CERERO MAJOR = sub. eerste kaarsenmaker.
- qui cereos fundit;
- cirier principal;
- erster Kerzenhersteller;
- principal manufacturer of candles;
- velero (of = cerero) mayor (of = principal);

vpl.: PB/II/93.

CERICHERGE Zie:
- gagie ---- van den stadthuyse/

CERKEMANAGE Zie:
- cherkemanage; cherkemenagie; ----; cherkemanagie; tserkemanage/

CERTAIN; CERTEYN; CERTEIN = adi + adv. gewis; zeker.
- certus; indubitatus; certo; certe recte;
- certain; établi; sûr;
- bestimmt; gewisz; sicher;
- certain; certainly; sure; surely;
- cierto; inconcuso; probado; seguro; positivamente; sin duda;

vpl.: T1/242, 388; T2/103.

CERTAYNEN ENDE SEKEREN =taut. zekere.
- certus;
- certain;
- gewisz;
- certain;
- cierto;

vpl.: T1/479.

CERTEIN Zie:
- certain; certeyn;----/

CERTEREN = vb. strijden; wedijveren.
- certo I;
- batailler; combattre; rivaliser;
- wetteifern;
- compete with; rival; vie with;
- combatir; competir; lidiar; pelear; rivalizar;

vpl.: T1/308.

CERTEYN Zie:
- certain;----; certein/

CERTI Zie:
- actio ---- condictio rescissoria/

CERTIFICATIE Zie:
- behoorlijcke ----/
- letteren van ----/

CES

CERTIFICATIE = sub. bewijs; getuigschrift; schriftelijke vergunning.
- libellus; epistula assertoria; certificatio; testimonium;
- certificat; autorisation écrite;
- Zertificat; Beglaubigungsschein; Zeugnis; schriftliche Genehmigung;
- certificate;
- certificado; autorización por escrito;

vpl.: DKB 23; ACart 41; C1/602, 347.

CERTIFICATIEN Zie:
- scabinale ----/

CERTIFICEEREN = vb. bevestigen; verzekeren; bewijzen; getuigen.
- certum facio III; certifico I; affirmo I; testor I;
- certifier; témoigner; déclarer;
- zertifizieren zeugen; beglaubigen; aussagen;
- certify; testify;
- certificar; certifiar; testimoniar; declarar;

vpl.: BVB 7,20; ACart 41.

CERTIFICEREN Zie:
- kundigen ende ----/

CERTIOREREN = vb. inlichten over het geldende recht; verwittigen;verzekeren.
- certiorem facio III; jus pronuilgo I;
- faire part; informer; prévenir assurer; mettre au courant des droits;
- benachrichtigen; in Kenntnis setzen; sichern; bekanntmachen mit Rechten;
- warn, inform one of a thing; assure; acgaint one with rights;
- avisar; comunicar; informar; asegurar; hacer saber;

vpl.: T1/332; Lo1/652; PB/IV/445.

CESSATIE; CESSERINGE; CESSERINGHE; CESSINGE = sub. stilstand; staking (van betalingen); ophouden; einde.
- suspendo III; omissio;
- arrêt; cessation; suspension; grève;
- Stillstand; Einstellung;
- standstill; suspension;
- cese; cesación; huelga;

vpl.: PB/III/426; PB/II/208.

CESSEREN Zie:
- aflaten; ---- ende verdragen/

CESSEREN; SESSEREN; SISSIEREN = vb. verzuimen, veronachtzamen; geen rekening houden met;

ophouden met; stopzetten.
- cesso I; desino III;
- négliger; cesser;
- nicht berücksichtigen; aufhören;
- make no allowance for; close down; stop;
- omitir; abandonar; no tener cuenta a; cesar;

vpl.: C1/286; T1/394.

CESSEREN; AFLATEN ENDE VERDRAGEN = taut. nalaten iets te doen; te kort schieten.
- cesso I;
- s'abstenir de; s'empêcher de;
- nachlassen etwas zu tun;
- fail to do something;
- abstenerse de; dejar de hacer;

vpl.: T1/239.

CESSEREN ENDE AFLATEN = taut. zich onthouden van.
- cedo III;
- s'abstenir de; s'empêcher de;
- sich enthalten von;
- abstain from;
- abstenerse de; dejar de hacer;

vpl.: T1/239.

CESSEREN ENDE KEEREN = taut. vervallen en veranderen.
- cedo III;
- céder et modifier;
- verfallen und ändern;
- lapse and change;
- cesar y modificar;

vpl.: T1/461.

CESSEREN ENDE SMELTEN = taut. vervallen.
- labor III; cedo III;
- closer; cider;
- fällig werden;
- expire;
- ser suprimido;

vpl.: T1/620.

CESSERENDE = ppr.vervallende; ophoudende.
- cedo III; cesso I;
- céder; cesser;
- fällig werden; aufhören; abtreten;
- expire; cease; fall due; rencunce; give up; addicate;
- ceder; cesar; renunciar;

vpl.: DVB 18; BVB 97.

CESSERINGE Zie:
- cessatie;----; cesseringhe; cessinge/

CESSERINGHE Zie:
- cessatie; cesseringe;----; cessinge/

CESSIE Zie:
- brieve van ----/

- ignomieuse ende schandaleuse ----/

CESSIE = sub. afstand; overdracht van een zaak.
- cessio;
- cession;
- Zession; Uebertragung;
- cession;
- cesión; traspaso; renuncia;

vpl.: C1/136,487.

CESSIE ENDE TRANSPORT = afstand en overdracht in rechte.
- cessio in iure; translatio;
- cession et transport; transfert; transmission; tradition;
- Abtretung und Uebertragung; Zession; Verzichtleistung;
- renunciation and transfer; cession; relinquishment; surrender;
- cesión y traspaso; transferencia; transmission; traspaso;

vpl.: LoV/266; DVB 40; T1/405, 458; T2/262,263; C1/255.

CESSIE VAN ACTIE = afstand van aanklacht.
- cessio actionis,accusationis;
- cession de son action;
- Verzicht auf die Klage;
- renunciation of accusation;
- renuncia de la acción;

vpl.: C1/574.

CESSIEN Zie:
- beneficie van ----/
- opene brieven van ----/

CESSINGE Zie:
- cessatie; cesseringe; cesseringhe;----/

CESSIONANT; CESSIONARIS;CESSIONARIJS OFT OVERNEMER = taut. aan wie iets wordt afgestaan; hij die afstand doet van zijn goederen; verkrijger van een recht van overdracht.
- cessionarius; is qui cedit, aliqua re; qui possione reditur;
- cessionnaire;
- derjenige, dem etwas übertragen worden ist; Zessionar;
- the person to whom something is transfered; cessionary;
- cesionario; cesionista;

vpl.: Lo3/320; B1/736; C2/907; T1/405; Lo1/720.

CESSIONARIJS Zie:
- cessionant; cessionaris;---- oft overnemer/

CESSIONARIS Zie:
- cessionant;----; cessionarijs oft overnemer/

CESSUS Zie:
- debitor ----/

CETERIS PARIBUS = als het overige gelijk is.
- ceteris paribus;
- le reste étant pareil;
- wenn das Uebrige gleich ist;
- other things being equal;
- si lo demás es igual;

vpl.: C1/83.

CEUILOTTE Zie:
- ladinge bij ----/

CEUR; CEURE; CORE; CURE; COIR; COIRE; COOR; KEUR; KEURE; KUER; QUERE = hom.sub. 1. verordening met strafbepalingen; boete 2. keuze; het beste uit het huis.
- 1.arbitrium; decretum; lex; stabutum; mulcta 2.electio;
- 1.ordonnance; décret avec des dispositions pénales; amende 2. choix; le meilleur de la maison;
- 1.Verordnung mit Strafbestimmungen; Geldstrafe 2.Wahl vom Besten im Hause;
- 1.regulation with penal prescriptions, fine 2.choice of the best out of the house;
- 1.secreto; bando con sanciones penales 2.opción; elección; lo mejor de la caza;

vpl.: C3/172,180; DVB 37; T2/40.

CEURBOECK; CUERBOECK; CUERBOEK; KEURBOECK; COORBOEC; COORBOUC = sub. register waarin bepaalde verordeningen zijn afgeschreven en verzameld.
- index; codex; tabulae; arbitriorum; decretorum; legum;
- registre de réglementations;
- Verordnungenregister;
- register of all reglementations;
- registro de reglementaciones;

vpl.: SKB1; AKB1; DKB 60.

CEURDAGE; CUERDAGE; COORDACH = sub. verkiezingsdag.
- dies comitialis; dies comitiorum;
- jour d'élection;
- Wahltag;
- election-day;
- día de elección;

vpl.: DKB 19.

CEURE Zie:
- ceur;----; core; cure; coir; coire; coor; keur; keure; kuer; quere/

CEURE(N); KEUREN OFT BRUECKE(N) = verordening tegen wier overtreding straf werd bedreigd en inhoudende rechtsregels m.b.t.het beheer der gemene gronden.
- praeceptum poenam minitans et continens regulas quoad administrationem agrorum communium;
- décret avec des dispositions pénales ou amende;
- Verordnung gegen deren Uebertretung Strafe bedroht wurde und enthaltend Rechtsregeln bezüglich der Verwaltung der gemeinschaftlichen Gründe;
- regulation of which the infringement was menaced with punishment and containing legal rules with regard to the administration of common grounds;
- ordenanza penal es decir ciertas reglas juridicas en cuanto alla administración de tierras comunales;

vpl.: Lo1/496.

CEUREN OFT STATUTEN = taut. strafverordeningen.
- statuta poenae;
- statuts appelés ceuren;
- Strafverordnungen;
- penal regulations;
- ordenanzas penales;

vpl.: C1/594.

CEUR-HEER = sub. schepen.
- scabinus;
- échevin;
- Schöffe;
- alderman;
- regidores;

vpl.: PvB1/74.

CEURHEER ENDE WARDEERDER = taut. keurder.
- inspector;
- contrôleur; essayeur;
- Prüfer; Schätzer;
- inspector;
- tasador;

vpl.: PvB1/400.

CEURMEESTER = functionaris belast met het keuren van waren.
- spectator mercium;
- maître-censeur ou censeur des denrées;
- Prüfer: Funktionär, beauftragt mit der Warenprüfung;
- official charged with the inspection of goods;
- inspector de mercaderías;

vpl.: C1/420.

CEURS = sub. keurslijf.
- thorax linteus;
- corset;
- Schnürleibchen;
- bodice;
- corpiño;

vpl.: Lo3/188.

CEUSTER; COSTER; CUSTER; KEUSTER = sub. koster.
- sacrista; custos;
- sacristain; bedeau;
- Küster; Mesner;
- sexton; verger;
- sacristán;

vpl.: PvB5/40; BVB 171; Lo3/242.

CHAARTE Zie:
- caerte; cartte;----; caerte figuratiff, kaart/

CHAERTE Zie:
- charte; chartre;----; sartere; tsaertere; schartre; sartre/

CHAISE Zie:
- karre; carre; car;----/

CHAISE Zie:
- karre oft ----/

CHAMBGES ESCOMMESSES = teruggave van wissels bij borgtocht.
- restitutio syngrapharum ad cautionem;
- restitution de traites lors d'un cautionnement;
- Rückgabe von Wechseln bei Kaution;
- return of bills of exchange at giving credit;
- devolución de letras en casos de crédito;

vpl.: PvB1/413.

CHARGE = ambt.
- officium;
- office;
- Amt;
- office;
- función; cargo; oficio;

vpl.: PvB5/479.

CHARGE, MATE, STOFFE ENDE DEUCHT = taut. kwaliteit (van wapens; kaliber, afmeting, materiaal en deugdelijkheid)
- qualitas;
- qualité (des armes, calibre, dimension matériel et bonne qualité)
- Qualität;
- quality;
- calidad de armas = calibre tamaño; material y solidez;

vpl.: PB/II/247.

CHARGEN Zie:
- ter ---- ende last/

CHARITAETE = sub. liefdadigheid.
- caritas;
- charité;
- Wohltätigkeit;
- charity;
- caridad; beneficencia; filantropía;

vpl.: PB/III/139.

CHARITAETMEESTER = sub. armmeester.
- beneficus; magister pauperum;
- aumonier, maitre de la charité générale;
- Armenmeister, wohltätigkeits-Vorsteher; Wohlfahrtspfleger;
- charity-master; relieving officer;
- oficial maestro de la asistencia pública;

vpl.: PB/III/138; C1/140.

CHARITAETS Zie:
- ta(ef)fel des ----/

CHARITATE Zie:
- greffier van de generale ----/

CHARTE; CHARTRE; CHAERTRE; SARTERE; TSAERTERE; SCHARTRE; SARTRE = sub. oorkonde.
- charta;
- charte; document;
- Urkunde;
- charter;
- documento;

vpl.: PvB1/449; ADR 7; PB/IV/140.

CHARTE FIGURATIEFF = zinnebeeldige overeenkomst bv. die van een Gilde, waarin bepaalde regels voor de Gildebroeders zijn opgetekend zoals deze door hoogwaardigheidsbekleders zijn voorgeschreven en/of bepaalde privilegien en andere voorschriften. Ook landkaart of plattegrond.
- carta figurativa;
- convention symbolique;
- figurative Kartte;
- figurative charter;
- convención simbólica; por ejemplo de un gremio;

vpl.: ACart 48; LPS 96,109.

CHARTEPARTIE OFTE BRIEFVE VAN CONTRACTE = bevrachtingsovereenkomst.
- charta partis;
- affrètement; charte-partie;
- Frachtvertrag;
- charter-party;
- contrato de fletamento;

vpl.: PB/III/229.

CHARTEPARTIE OFT ZEEBRIEF = overeenkomst omtrent scheepsbevrachting.
- charta partis;
- affrètement; charte-partie;
- Frachtvertrag;
- charter-party;
- carta de mar;

vpl.: PB/III/223.

CHARTEPARTIJE Zie:
- cartepartije ----/

CHARTRE Zie:
- charte;----; chaerte; sartere; tsaertere; schartre; sartre/

CHARTROISEN TOT LIER = kartuizers te Lier.
- ordo cartusiensis;
- des chartreux à Lierre;
- Kartäuser von Lier;
- Carthusians of Lier;
- cartujos de Lier;

vpl.: LoV/66.

CHARTULARISE = sub. oorkondeboek.
- liber documentorum;
- cartulaire; livre de documents;
- Urkundenbuch;
- register of documents;
- cartulario;

vpl.: PB/II/22.

CHASSERCELE = sub. lijst; naamlijst; aanwijzer.
- index nominorum; indicator;
- list; list des noms; indicateur;
- Liste; Register;
- list; list of names; indicator;
- lista; nómina; nomenclador;

vpl.: PvB6/335.

CHAUFFECIRE = verwarmer van de (zegel.)was.
- calefactor cerae (sigilii);
- chauffeur de la cire (à sceau à cacheter) ;
- Erwärmer des Siegelwachses;
- warmer of the sealwax;
- calentedor de cera para sellos;

vpl.: PvB1/574.

CHAUFOIRE = schoorsteensteen.
- camini saxus;
- assise de cheminée;
- Schornsteinstein;
- chimneystone;
- piedra de chimenea;

vpl.: PB/IV/130.

CHEEL Zie:
- cedele; cedel; ceel;----; cedule/

CHEERF Zie:
- sergent; serf; seerf;----; sergant; seriant; serjant; sirgant; sargant; sariant; sarzant; servient/

CHEINS Zie:
- thijnsse; tijns; thijns; tins; tens; teins; theins; thijs; cens; cijns; chijns;----; chens; chins; cins; sijs; tseins; tsens; cijs; tsijs/

CHEINSE HOUDENDE Zie:
- te ----/

CHEIJNS Zie:
- verletten ----/

CHEIJNSBOEK; CHIJNSBOEK; CHINSBOEK = sub.pl. boeken waarin de ontvangen of te ontvangen grondrenten of cijnsen werden of waren ingeschreven.
- index solarii; vectigalis solarii;
- registre des tributs;
- Bücher in denen die empfangenen Grundzinsen wurden oder waren eingeschrieben;
- books in which the received groundinterest was registered;
- registro de los tributos, de los censos;

vpl.: DVB 13,14; MGG 149; LPS 55.

CHEIJNSGULDEN IN BRABANT = oude muntsoort gelijk aan 11 stuivers van Brabant.
- nummus antiquus Bruxellae;
- monnaie ancien monnayé à Bruxelles;
- alte Münze geprägt in Brussel;
- old coin stroken in Brussels;
- moneda antigua acuñada a Bruselas;

vpl.: C1/241.

CHEIJNSGULDEN MECHELS = oude muntsoort geslagen in Mechelen gelijk aan 8 stuivers van Brabant.
- nummus antiquus Mechliniae;
- monnaie ancien monnayé à Malines;
- alte Münze geprägt in Mecheln;
- old coin stroken in Mechlin;
- moneda antigua acuñada a Malinas;

vpl.: C1/241.

CHEISE; CHIESE = sub. sjees, rijtuig op 2 wielen getrokken door een paard.
- cisium;
- cabriolet;
- Chaise, Wagen auf 2 Rädern gezogen durch ein Pferd;
- carriage on two wheels drawn by a horse;
- cabriolé; carrocín;

vpl.: PvB6/631.

CHENS Zie:
- thynsse; tijns; thijns; tins; tens; teins; theins; thijs; cens; cijns; chijns; cheins;----; chins;cins; sijs; tseins; tsens; cijs; tsijs/

CHEPIER Zie:
- cipier;----/

CHEQUETSTE MAJESTEIJT Zie:
- misdaet van ----/

CHERCHER = sub. tolwachter.
- portitor;
- préposé au péage; douanier;

CHE

- Zöllner;
- publican;
- aduanero;

vpl.: PB/III/436.

CHERCHER OFT BESIENDER = taut. opzichter.

- inspector;
- inspecteur;
- Inspektor;
- inspector;
- inspector;

vpl.: PvB1/349.

CHERKEMANAGE; CHERKEMENAGIE; CERKEMANAGE; TSERKEMANAGE; CHERKEMANAGIE = sub. afscheiding.

- secretio; divortium; separatio;
- démarcation; séparation;
- Trennung;
- separation;
- separación; segregación;

vpl.: T2/369.

CHERKEMANAGIE Zie:

- cherkemanage; cherkemenagie; cerkemanage;----; tserkemanage/

CHERKEMENAGIE Zie:

- cherkemanage;----; cerkemanage; cherkemanagie; tserkemanage/

CHEYNMOTTOEN = sub. gouden muntsoort geslagen onder hertog Jan III hertog van Braband (1312-1355) waarmede cijns betaald werd, gelijk aan 16 stuivers.

- certus nummus aureus, valens 16 sestertios, et percussum a Johanne III Dux Brabantiae;
- mouton censal;
- goldene Münzsorte;
- gold coinage, minted under Duke John III, duke of Brabant 1312-1355, used for taxpaying;
- clase de moneda de oro acuñada con la cual se paga tributo;

vpl.: C1/241.

CHEYNSGELDERE = sub. rentheffer.

- publicanus;
- rentier;
- Zinserheber;
- interest-levier;
- cobrador de interés (of = de intereses);

vpl.: PB/II/143.

CHEYNSHEERE; CHEYNSHEFFER; CIJNSHEERE; CIJNSHEFFER; = sub. heer die van zijn onderdanen een grondrente heft; hij die een rente ontvangt krachtens verleende hypotheek op een onroerend goed.

CHI

- dominus qui usuras, stipendia, exigit a subditis, subjectis; conductor sine redemptor vectigalium;
- seigneur censaux; censier; propriétaire-censier; receveur des cens;
- Herr, der von seinem Untertanen Grundzinsen erhebt; Zinserheber; Steuererheber;
- lord who levies a groundrent of his subjects; imposer of interest rent, taxcollector;
- señor que cobra censo a sus súditos, acreedor, el que percibe una renta en virtud de una hipoteca sobre bienes inmuebles;

vpl.: C1/286,14; Ca2/310.

CHEYNSHEFFER Zie:

- cheynsheere;----; cijnsheere; cijnsheffer/

CHEYSLIEDEN; CIJNSER; CENSER; TSENSER = sub.pl. chijnsplichtigen.

- stipendarii;
- censiers;
- Tributpflichtigen;
- tax-rate-payer;
- tributario;

vpl.: C3/48.

CHIERAGIE Zie:

- chiereit; chierheyt;----;ciraet/

CHIERDAGH OFT SITDAGH = taut. dag van verkoop, waarop bij opbod wordt verkocht, bieddag.

- dies venditionis; in quo venditur licitatione; dies licitationis;
- jour d'enchères;
- Tag von Verkauf; Auktionstage;
- day of sale; day of auction; day for bidding;
- dia de la venta; destinado a la vente; al mejor postor;

vpl.: C1/680; Lo6/108,392.

CHIEREIT; CHIERHEYT; CIERAGIE CIRAET = sub. sieraad; siersel.

- decus; ornamentum; nitor; ornatus; cultus;
- ornement; parure; décoration;
- Schmuck; Zierat; Verzierung;
- ornament;
- alhaja; joya; adorno; decoración; ornamento; compostura;

vpl.: T2/369; T1/185; C1/204.

CHIERHEYT Zie:

- chiereit;----; chieragie;ciraet/

CHIERINGE Zie:

- bij ----/
- dueghe ende ----/
- jaer van ----/
- ter ---- brenghen/
- verchieringe;----/

- verschieringe;----; verdieringe/

CHIERINGE; SCHIERINGE = sub. taxatie, schatting; openbare verkoop raming van kosten.
- taxatio; subhastatio; aestimatio;
- taxation; subhastation; visée de frais;
- Schätzung; öffentliche Versteigerung; Kostenanschlag;
- taxation; public sale; estimate of expensas;
- tasa; tasación; subasta publica; presupuesto; estimación de gastos;

vpl.: C1/492,610; C2/804; Lo3/474.

CHIERINGHE ENDE VERCOOPINGHE = taut. verkoop bij opbod.
- venditio;
- vente aux enchères;
- Versteigerung;
- sale by auction;
- vender en subasta pública; vender al mejor postor;

vpl.: Lo5/48.

CHIEURGYNMEESTER; CHIRURGYN; CHIRURGIJN; CYRURGIJN; CYRGIJN; SYROERGIEN = sub.heelmeester.
- medicus; chirurgus; vulnerum medicus;
- chirurgien;
- Chirurg; Wundarzt;
- doctor; surgeon;
- cirujano;

vpl.: Cr2/1334; B1:EE/18.

CHIJNS Zie:
- erffelijcken ----/
- erffgewin ----/
- ghemeijnen ----/
- recognitie ----/
- vindts ----/
- te ---- vuijtgeven/
- thijnsse; tijns; thijns; tins; tens; teins; theins; thijs; cens; cijns; ----; cheins; chens; chins;cins; sijs; tseins; tsens; cijs; tsijs/

CHIJNSBOEK Zie:
- cheijnsboek ----/

CHIJNSENAAR Zie:
- rentheffer; rentheffere; renthier; rentier; rentyer;----; chijnsheer; chijnsheffer; chijsheere/

CHIJNSENAERS OFT RENTIEREN = taut. renteheffers.
- creditores;
- crédirentiers;
- Zinsherren;
- interest-creditors;
- acreedor de rentas; vpl.Lo5/246.

CHIJNSENDE Zie:
- goeden ---- aen/

CHIJNSGEMEYN = adi. waarvoor dezelfde grondrente wordt betaald; gemeenschappelijke grondrente.
- habens eumdem solarium; pensionem; sive censum; fructus fundi communis;
- maison pour laquelle on pait le même droit foncier; rente foncière commune;
- wofür derselbe Grundzins bezahlt wird; gemeinschaftlicher Grundzins;
- house wherefore, for that, the same ground-tax has been paid; communal ground-rent;
- casa para la cual se paga el mismo censo; renta común de fincas;

vpl.: T1/608; C1/471.

CHIJNGHEMEIJNSCHAP Zie:
- grondtghemeijnschap;----/
- uijt crachte van ----/

CHIJNSGEMEIJNSCHAP = staat van gemeenschappelijke grondrente.
- communitas tributi;
- communauté de cens;
- Gemeinschaft von Grundzins;
- community of groundrent;
- los que están bajo un regimen de censo común;

vpl.: Lo3/362.

CHIJNSGOED; CHYNSGOEDE; CHYNSGOET = sub. onroerend goed belast met een jaarlijkse grondrente, cynsschuldig onroerend goed.
- bona immobilia onerata cum annuo vectigale solario; bona vecti galia tributaria quo tannis; bona immobilia censui abnoxia;
- bien immeuble taxé avec une rente foncière annuelle; des biens soumis à un tribut annuel; bien censier;
- unbewegliches Gut belastet mit einem jährlichen Grundzins; Güter von denen ein jährlicher Zins erhoben wurde; zinsbare Güter; steuerpflichtige Immobilien;
- immovable good with groundrent attached; goods of which an annual tribute was raised; taxable property; excisable goods;
- bienes inmuebles cargados de renta anual de fincas; bienes sujetos a un tributo anual; generos tributables; bienes immuebles tributarios;

vpl.: C1/25,291; MGG 2,4; B1: RA 1440/3.

CHI

CHIJNSGOEDEN Zie:
- onberoerlijcke ----/
- patrimoniale uckelsche ----/

CHIJNSGOET CHIJNSENDE ONDER ONZEN HEEREN DEN CONINCK = met grondrente belast goed, waarvan de opbrengst ten goede komt aan de Koning.
- bonum tributarium, cuius fusio procedit ad regem;
- biens censaux chargés de cens sous notre seigneur le Roi;
- mit Grundzins besteuerter Gut wovon der Ertrag dem König zugute kommt;
- with ground-rent taxed good of which the yield benefits the king;
- bienes gravados de renta de fincas, cuyo producto favorece a nuestro señor el rey;

vpl.: C1/306/2.

CHIJNSHEER Zie:
- rentheffer; rentheffere; renthier; rentier; rentyer; chijnsenaar; ----; chijnsheffer; chijsheere/

CHIJNSHEFFER Zie:
- rentheffer; rentheffere; renthier; rentier; rentyer; chijnsenaar; chijnsheer;----; chijsheere/

CHIJNSREGTEN = sub. de rechten tot het heffen van een grondrente of schatting.
- ius ad exigendum solarium;
- droit de lever un tribut;
- das Recht zum Erheben eines Grundzinses;
- the right of raising a groundinterest;
- derecho de imponer un tributo;

vpl.: DVB 46.

CHIJNSROERIG = adv. cynsschuldig.
- vectigalis; stipendarius;
- censéable;
- steuerpflichtig;
- taxable;
- sujeto a impuestos;

vpl.: C1/432.

CHIJNTLICHEDE = sub. nest.
- nidus;
- nid;
- Nest;
- nest;
- nido;

vpl.: Cr2/972.

CHIJSGHEMEYN Zie:
- chynsgemeyn;----/

CHIJSHEERE Zie:
- rentheffer; rentheffere; renthier; rentier; rentyer; chijnsenaar; chijnsheer; chijnsheffer;----/

CHO

CHINGEL Zie:
- cijngel; cingele; cingel; cingle; ----; singele/

CHINS Zie:
- thijnsse; tijns; thijns; tins; tens; teins; theins; thijs; cens; cijns; chijns; cheins; chens;----; cins; sijs; tseins; tsens; cijs; tsijs/

CHINS LAETHEN VAN TONGERLO = cijnsplichtige pachters van Tongerlo.
- coloni mancipes vectigales stipendarii; aduatici,aduacaeTungrorum;
- tenanciers censiers de Tongerlo;
- zinspflichtige Pächter von Tongerloo;
- taxable tenants of Tongerlo;
- arrendatarios de Tongerlo;

vpl.: C1/438.

CHINSBOEK Zie:
- cheijnsboek;----/

CHINXEN Zie:
- sinxen; sincxen; tsinxen; cinxene; cinxen;----/

CHINXENMART Zie:
- sincxemerckt; sincxenmart; sinxenmart; cinxenemerct; cinxenmart;----; tsinxenmaert; sinxenmerckt/

CHIRATE ENDE WELVAERT = taut. welvaart.
- properitas;
- prospérité;
- Wohlfahrt;
- prosperity;
- prosperidad; bienestar;

vpl.: PB/II/221.

CHIRURGIJE Zie:
- gagie prelecteur van de ----/

CHIRURGIJN Zie:
- chieurgymeester;----/
- chirurgyn;----; cyrurgijn; cyrgijn; syroergien/
- gagie medicijnen ende ----/
- meestergelde van den medecijn ende ----/

CHOER Zie:
- chore; coor;----; chuer/

CHOORCAPPE = koorkap.
- pluviale;
- chape;
- Chorkappe;
- coat with cap;
- capa pluvial;

vpl.: PB/IV/224.

CHOORLYCK = een niet eerste klas uitvaart.
- funus non primae classis;
- office funèbre qui n'est pas de

CIE

première classe;
- eine Ausfahrt die nicht erster Klasse ist;
- no first class funeral;
- funerales no de (la) primera clase;
vpl.: PB/IV/224.

CHORALE OFT KIND VAN DEN CHOOR = taut. koorknaap.
- discipulus adscriptus choro canentium;
- enfant de choeur;
- Chorknabe;
- chorister;
- 1.corista 2.acólito;
vpl.: PB/IV/225.

CHORE; COOR; CHOER; CHUER = sub. koor ener kerk.
- chorus;
- choeur;
- Chor;
- choir;
- coro;
vpl.: ADR 11.

CHUER Zie:
- chore; coor; choer;----/

CHUKER Zie:
- suijcker; suker; sucker; suycker;----; zuker/

CIBORIE Zie:
- syborie; siborie;----; cyborie/

CICATORIALE ENDE PROHIBITIVE BILJETTEN = taut. aanplakbiljetten of openbare bekendmakingen waarbij iets verboden wordt.
- publicationes prohibitivae;
- affiches ou publications officielles qui défendent quelquechose;
- Anschlagzettel oder öffentliche Bekanntmachungen bei denen etwas verboten wurde;
- placards or public announcements by which something is prohibited;
- carteles o notificaciones públicas para a conocer una prohibición;
vpl.: PB/III/14.

CIDRE OFT CRIECKENBIER = taut. appelwijn.
- vinum ex malis;
- cidre;
- Apfelwein;
- cider;
- cidra;
vpl.: PvB1/362.

CIEREDAGH VAN VERHUEREN = bepaalde dag van verhuring.
- dies certa locationis;
- jour déterminé de location;
- bestimmter Tag der Vermietung;

CIJ
- determined day of letting;
- cierto dia de alquiler;
vpl.: C1/647.

CIEREN = vb. beslissen.
- decerno III;
- décider;
- entscheiden;
- decide;
- decidir;
vpl.: C1/410.

CIERINGE METTER BERRENDER KEERSEN Zie:
- brengen te ----/

CIERINGHE = 1.uitspraak 2.beslissing.
- sententia;
- sentence. 2.décision;
- Entscheidung;
- decision; pronouncement;
- 1.sentencia 2.decisión;
vpl.: C1/411.

CIJNGEL; CINGELE; CINGEL;CINGLE; CHINGEL; SINGELE = sub.buitenste burchtmuur; ruimte aan de binnen en buitenzijde van de stadsmuur die niet gebouwd mocht worden.
- pomerium;
- bastion; rempart;
- äusserer Burgmauer;
- outmost castlewall;
- baluarte;
vpl.: T1/498.

CIJNS Zie:
- thijnsse; tijns; thijns; tins;tens; teins; theins; thijs; cens;----; chijns;cheins; chens; chins;cins; sijs; tseins; tsens; cijs; tsijs/

CIJS Zie:
- thijnsse; tijns; thijns; tins;tens; teins; theins; thijs; cens; cijns; chijns;cheins; chens; chins;cins; sijs; tseins; tsens;----;tsijs/

CIJNSER Zie:
- cheyslieden;----; censer;tsenser/

CIJNSHEERE Zie:
- cheynsheere; cheynsheffer;----; cijnsheffer/

CIJNSHEFFER Zie:
- cheynsheere; cheynsheffer;cijnsheere;----/

CIJPERS Zie:
- wech in ----/

CIJPIER Zie:
- te boecke van den ---- als gevanghen doen opteekenen/

CIJTRE Zie:
- appel oft peerdranck oft ----/

CIP

CIMAISE Zie:
- schouwe met ----/

CIMENTEERDER = sub. cementmenger; pleisterkalkberaper.
- is qui miscet lithocollam; qui gypsum; trullirat;
- mixeur de ciment; celui qui fait du crépissage;
- Mischer von Zement; Gipskalk-Beraffer;
- mixer of cement; one who makes the rougheast of plaster;
- mezclador de cimento; el que enycsa muros con yeso;

vpl.: PvB5/192; PB/III/558.

CIMENTEREN = vb. pleisteren.
- tectorio inducere;
- plâtrer;
- gipfen;
- plaster;
- enlucir; enyesar;

vpl.: PB/III/546.

CINGEL Zie:
- cijngel; cingele;----; cingle; chingel; singele/

CINGELE Zie:
- cijngel;----; cingel; cingle; chingel; singele/

CINGHELE Zie:
- buijten ----/
- binnen den ----/

CINGLE Zie:
- cijngel; cingele; cingel;-----; chingel; singele/

CINS Zie:
- thijnsse; tijns; thijns; tins;tens; teins; theins; thijs; cens; cijns; chijns; cheins; chens;chins;----; sijs; tseins; tsens; cijs; tsijs/

CINXEN Zie:
- sinxen; sincxen; tsinxen; cinxene;----; chinxen/

CINXENE Zie:
- sinxen; sincxen; tsinxen;----; cinxen; chinxen/

CINXENEMERCT Zie:
- sincxemerckt; sincxenmart;sinxenmart;----; cinxenmart;chinxenmart; tsinxenmaert; sinxenmerkt/

CINXENMART Zie:
- sincxemerckt; sincxenmart;sinxenmart; cinxenemerct;----; chinxenmart; tsinxenmaert; sinxenmerckt/

CIPIER;CHEPIER = sub. gevangenbewaarder.
- custos carceris;

CIR

- gardien de prison;
- Gefängniswarter;
- prison-warder;
- carcelero; calabocero; alcaide; guardian de carcél; llavero;

vpl.: PvB5/338.

CIPIERSBOECK = sub. register waarin de gevangenbewaarder gegevens optekende over de gevangenen.
- liber custodis carceris;
- registre dans lequel le gardien de prison prenait note des données des prisonniers;
- Gefängniswärterbuch;
- prison-warder's book;
- registro en el cual el carcelero anota datos acerca de los presos

vpl.: C1/514.

CIRAET'Zie:
- chiereit; chierheyt; chieragie; ----/

CIRCA Zie:
- et ---- finem/

CIRCA MEDIUM = omtrent het midden.
- circa medium;
- concernant le milieu;
- ungefähr in der Mitte;
- about the middle;
- cerca del medio; cerca del centro;

vpl.: BVB 99.

CIRCONFERENTIE = hom.sub.1. samenkomst; bijeenkomst 2.zegelrandschrift.
- 1.conventio 2.sigillum inscriptio marginis;
- 1.assemblée; ensemble 2.inscription sur le pourtour d'un sceau;
- 1.Zusammenkunft; Konferenz; 2.Siegelrandschrift;
- 1.gathering; meeting 2.inscription on the edge of a stamp;
- 1.reunión; entrevista 2.sello; leyenda; inscripción;

vpl.: Cr2/1013/10; PB/III/508.

CIRCONSTANTIE; CIRCOMSTANTIE; CIRCUMSTANCIE; CIRCUNSTANCIE; CIRCUMSTANTIE;CIRCUMSTANTIERINGHE = sub. omstandigheid.
- conditio temporis; res; circumstantia; rerum adjuncta; condiciones locorum; tempus;
- circonstance;
- Umstand;
- circumstance; situation;
- circumstancia;

vpl.: T1/123,356,598; T2/37,179, 238,243; C1/65,109,210,274, 194,

C1/256/506; Lo4/328,650; B1:Pl. Bra/14; B1/EE/26; PvB1/264, 560; C1/711; Ca2/417; PB/II/249; - PB/III/105.

CIRCONSTANTIEN VAN 'T MISDAET = omstandigheden van de misdaad.
- circumstantiae criminis;
- circonsta nces du méfait;
- Umstände des Missetates;
- circumstances of the crime;
- circunstancias del crimen;

vpl.: Lo6/216.

CIRCONVENCIE; CIRCONVENTIE; CIRCUMVENCIE = sub. misleiding; bedrog; onwettige invloed; benadeling.
- seductio; captio;
- séduction; circonvention;
- Täuschung; Betrug; Benachteiligung;
- deception; imposture; deceit; injury;
- circunvención; impostura; engaño;

vpl.: PB/II/345; T1/300.

CIRCONVENIEREN Zie:
- iemende ----/

CIRCONVENTIE Zie:
- circonvencie;----; circumvencie/

CIRCUMSPECTIE = omzichtigheid; behoedzaamheid.
- circumspectio;
- circonspection;
- Umsicht;
- circumspection;
- circunspección;

vpl.: C1/574.

CIRCUMSTANCIE Zie:
- circonstantie; circomstantie; ----; circunstancie; circumstantie; circumstantieringhe/

Circumvencie Zie:
- circonvencie; circonventie;----/

CIRCUMVOISINEN = sub.pl. omwonenden.
- qui circa habitant;
- circonvoisines;
- Umwohner;
- neighbours;
- circunvecinos;

vpl.: Lo7/200.

CIRCUNSTANCIEN Zie:
- na de ---- ende gelegentheyt der saken/
- poincten ende ----/

CIROOP Zie:
- zierope; siroop; sirop; sirrop; ----; sarrop; sarope/

CIRURGIJNS Zie:
- medecijns ende ----/

CISOEN Zie:
- zaysoen; zazuyn; seisoen; saisoen; sisoen; zaisoen;----; saisuen/

CISTAERNE Zie:
- cisteerne; cisterne; sisterne; ----/

CISTEERNE; CISTERNE; SISTERNE; CISTAERNE = sub. regenbak; vergaarbak voor water; waterbak.
- cisterna;
- citerne;
- Wasserbehälter; Zisterne;
- cistern; water-trough;
- cisterna;

vpl.: T1/258.

CISTEN Zie:
- te gelijcken ----/

CISTERNE Zie:
- cisteerne;----; sisterne; cistaerne/

CITACIE ENDE DACHMAKINGE = taut. dagvaarding.
- in ius vocatio; evocatio; citacio;
- ajournement; citation; assignation; sommation; évocation;
- gerichtliche Vorladung;
- summons; citation; process;
- citación; emplazamiento; libelo de la demanda;

vpl.: T1/15, 335; T2/45,142,114; Lo6/194.

CITEEREN; CITEREN = vb. dagvaarden.
- in ius voco I; cito I; diem dicoIII;
- citer en justice; ajourner;
- zitieren; vor Gericht laden;
- cite; summon;
- citar a juicio; emplazar;

vpl.: DVB 43; LPS 67.

CITEREN Zie:
- citeeren;----/

CITERNAET Zie:
- citroune; citronaet;----/

CITRINE = sub. citrien; gele kwarts.
- quarzum flavum;
- quartz jaune;
- gelber Quarz;
- yellow quartz;
- cuarzo amarillo;

vpl.: PvB5/338.

CITRONAET Zie:
- citroune;----; citernaet/

CITROUNE; CITRONAET; CITERNAET = sub. citroen.
- malum citreum;

CIV

- citron;
- Zitrone;
- lemon; citron;
- limón; citrón;

vpl.: PvBIII/374.

CIVIEL = burgerlijk.

- civilis;
- civile;
- Zivil;
- civil;
- civil;

vpl.: B2/

CIVIJL Zie:

- actie personeel ende ---- spruytende bijnae contracte/

CIVIJLDER ENDE NATUERLIJCKER = taut. burgerlijk.

- naturalis et civiles;
- civil;
- Zivil;
- civil;
- civil;

vpl.: T1/238.

CIVIL Zie:

- amenden ---- en crimineel/
- recht van amenden ---- en crimineel/
- requeste ----/
- requirant van requeste ----/

CIVILE Zie:

- breucken vervolghen in ---- saken/
- int ijser oft ---- gevanckenis stellen/
- iudicium ----/
- judicature ----/
- judicature crimineel ende ----/
- ius ----/
- kennisse van ---- saken/
- possessie ----/
- purghe in materie ----/
- purgien ----/

CIVILE AMENDEN = burgerlijke boeten.

- amenda civilia;
- amendes civiles;
- zivile Geldstrafen;
- civil fines;
- multas civiles;

vpl.: B1/139-140.

CIVILE ARREST = burgerlijk beslag.

- arrestatio civilis;
- arrestation civile;
- zivile Verhaftung;
- civil arrest;
- secuestro civil;

vpl.: LPS 118.

CIVILE ENDE CRIMINELE SAKEN = civiele en criminele zaken.

- res civiles et criminelles;
- causes civiles et criminelles;

CLA

- zivile und kriminelle Sachen;
- civil and criminal cases;
- casos civiles (of = paisanos) y criminales;

vpl.: C1/293.

CIVILE MISUSEN ENDE DELICTEN = burgerlijken vergrijpen en misdaden

- violationes civiles et delicta;
- abus et délits civils;
- zivile Vergehen und Verbrechen;
- civil offences and crimes;
- abusos y delitos burgueses (of = civiles);

vpl.: C1/4.

CIVILIJC ENDE NATUERLIJC = taut. lijffelijk; persoonlijk.

- privatim;
- en personne; personellement;
- in eigner Person; Persönlich;
- personally; in person;
- en persona; personalmente;

vpl.: T1/53.

CIVILIJCK = adv. burgerlijk.

- civiliter;
- civilement;
- zivil;
- civil;
- civilmente;

vpl.: ADR 16.

CIVILITEYT = sub. hoffelijkheid.

- civilitas; liberalitas;
- civilité; courtoisie;
- Höflichkeit; Artigkeit; Galanterie;
- civility; courteousness; courtesy;
- cortesia; galanteria; civilidad;

vpl.: C1/131; Cr2/950.

CLABBECKSCHE STEENE = soort bergkristal.

- genus crystalli;
- sorte de cristal de roche;
- Art von Bergkristall;
- art of rockcrystal;
- clase de cristal de roca;

vpl.: PvB5/338.

CLACHTE ENDE COMPLAINTE = taut. aanklacht.

- accusatio;
- accusation; dénonciation; inculpation;
- Klage;
- accusation; charge; indictment;
- acusación; denuncia; inculpación querella;

vpl.: T1/259.

CLACHTE ENDE DOLEANCIE = taut. klacht; bezwaar.

- conquestio; petitio; querimonia; querula; dolentia;

- doléance; plainte; réclamation;
- Klage; Beschwerde;
- complaint; dole; objection;
- queja; reclamación; querella; inconveniente;

vpl.: Lo2/690; BVB 96; PvB1/66, 168.

CLACHTICH GEVALLEN = verweten, geklaagd; klachten ingediend.
- obiurgatum; questus; querelae; delatae;
- reproché; plaint; réclamé;
- Klagen eingereicht;
- complaints lodged;
- reprochado; acusado; presentado querellas contra;

vpl.: BVB 58,59.

CLADDEN OFT CORRIGEREN = taut. verbeteren.
- corrigo III;
- corriger;
- verbessern;
- correct;
- corregir;

vpl.: C2/861.

CLADDER; CLADDERE = sub. voetschrapper (aan de deur); schoenborstel.
- decrustator; ferrum; in quo pedes raduntur; peniculus quo calceamenta tergentur;
- décrottoir; brosse à chaussures;
- Fuszstreicher (am Tür); Fussabstreifer; Schuhbürste;
- scraper (at the door); mud-scraper; shoe-brush;
- estregadera; limpiabarros; cepillo de calzado;

vpl.: Lo5/398; Lo3/176; C1/430.

CLADDERE Zie:
- cladder;----/

CLAEGE; CLAEGHE = sub. het recht om zich te beklagen.
- ius se lamentandi; querela; questus; querimonia;
- droit de se plaindre; accusation;
- das Recht von Klage; Klage;
- right to complain; complaint;
- derecho de quejarse; queja; reclamación;

vpl.:C3/92; C2/933; B1/Pr.Tr15.

CLAEGELIJCK = adv. klaaglijk; klagelijk.
- flebiliter;
- plaintivement;
- kläglich;
- plaintive; mournful;
- de una manera quejumbrosa; lamentablemente;

vpl.: BVB 34.

CLAEGER; CLAEGERE; CLAGER; CLAGERE; CLAGHER; CLEGER; KLEGHER = sub. (aan)klager.
- accusator; questor; petitor; delator; index; qui lamentatur;
- accusateur; plaignant; demandeur;
- Kläger; Ankläger;
- accuser; plaintiff; complainant;
- acusador; demandador; denunciador;

vpl.: PvB1/456; Lo4/550; B1.Pr. Tr.15; C2/933, 973; BVB 174.

CLAEGERE Zie:
- claeger;----; clager; clagere; clagher; cleger; klegher/

CLAEGERS Zie:
- naer des ---- schepenebrieven/
- naar uijtwijsen der ---- schepenebrieven/
- uijtwijsender ---- schepenbrieven/

CLAEGHBAIR = adj. aanklaagbaar.
- accusabilis;
- accusable;
- anklagbar;
- accusable;
- acusable;

vpl.: BVB 171.

CLAEGHE Zie:
- claege;----/
- onrechte ----/

CLAEGHEN ENDE CROONEN = taut. klagen.
- lamentari;
- se plaindre de;
- klagen;
- complain;
- quejarse;

vpl.: B2/14.

CLAER BOECKEN = duidelijke registers.
- indices manifesti;
- registres clairs;
- klare Register;
- clear registers;
- registros claros;

vpl.: ASO 8.

CLAER DISTINCT ENDE WARACHTICH = taut. duidelijk.
- apertus;
- clair; distinct;
- deutlich;
- clear;
- claro; distinto;

vpl.: PB/II/249.

CLAERC Zie:
- clerck; clerc; cleerc;----; cleric; clerke; klercque/

CLAERE HANTSCHRIFTEN = gerede schuldbekentenissen.
- obligationes sine controversia;
- obligations liquides;
- gute Schuldscheine;
- indisputable promissory notes;
- obligaciones indiscutibles;

vpl.: Lo4/364.

CLAERE INVALLEN MET TIJDE = heldere ogenblikken.
- lucida intervalla;
- moments lucides;
- klare Momente;
- lucid moments;
- intervalos lúcidos; momentos de lucidez;

vpl.: T1/590.

CLAEREGIJE; CLEREGIE; CLERGIE; CLARGIE; CLEERGIE = sub. geestelijke stand.
- clerus; ordo clericorum;
- clergé;
- geistlicher Stand; Geistlichkeit; Klerus;
- clergy; clerical stand;
- clero; clerecía; el estado eclesiastico;

vpl.: T1/90,352; PB2/5,73; LPS 66; C1/129; T2/183.

CLAERHEIT Zie:
- clairheyt;----/

CLAERLIJCK; CLAERLICKE; CLAERLIJCKE; CLAIRLIJC = adv. op duidelijke manier; duidelijk; ontwijfelbaar.
- clare; clarius; evidenter; manifeste; perspicue;
- clair; clairement; hors de doute; indubitable; nettement;
- deutlich; klar; zweifelsohne;
- clearly; doubtless; obvious;
- claramente; con claridad; cierto indudable; seguro;

vpl.: T1/2; LPS 56; MGG 23; LPS 53.

CLAERNESSE Zie:
- wærnisse; wairnisse; warnisse; waernesse oft claernisse; clarenisse; clerenisse;----/

CLAERNISSE Zie:
- waernisse; wairnisse; warnisse; waernesse oft ----; clarenisse; claernesse/

CLAGEDE = vb. klaagde.
- queror III; conqueror III;
- se plaindre;
- klagen;
- complaint;
- quejarse;

vpl.: BVB 5.

CLAGER Zie:
- claeger; claegere;----; clagere clagher; cleger; klegher/

CLAGERE Zie:
- claeger; claegere; clager;----; clagher; cleger; klegher/

CLAGHE Zie:
- gherasteert ochte gehouden blijven vor die ----/

CLAGHER Zie:
- claeger; claegere; clager; clagere;----; cleger; klegher/

CLAGTELOOS = adj. zonder klachten.
- sine querelis; sine questibus;
- sans plainte; sans réclamation;
- nicht zu klagen brauchend;
- having no ground of complaint;
- sin queja; sin reclamación;

vpl.: ASO 14.

CLAIR ENDE NOTOIR = taut. duidelijk.
- clarus;
- évident;
- deutlich; klar; verständlich;
- clear; plain; distinct; obvious; explicit;
- evidente; obvio; manifiesto;

vpl.: T1/619.

CLAIR REGULE = duidelijk voorschrift.
- lex;
- règle claire;
- klare Vorschrift;
- clear instruction;
- regla clara;

vpl.: T1/487.

CLAIR, WAIR ENDE OPENBAIR = taut. duidelijk.
- clarus et apertus;
- clair; évident;
- deutlich;
- clear; explicit; obvious;
- claro; evidente; obvio;

vpl.: T1/229.

CLAIRDEREN Zie:
- ten ---- verstande/

CLAIRHEIJT DES HEMELS ENDE LICHT = taut. daglicht.
- lux;
- lumière du jour;
- Tageslicht;
- daylight;
- luz del dia; luz diuran;

vpl.: T1/120.

CLAIRHEYT; CLAERHEIT = sub. duidelijkheid; klaarheid; helderheid.
- claritas; limpitudo; perspicuitas; evidentia;

CLA

- clarté; transparence; évidence; netteté;
- Klarheit; Deutlichkeit;
- lucidity; clarity; clearness; plainness;
- claridad; evidencia; nitidez; limpidez;

vpl.: T2/104; T1/97,318.

CLAM Zie:
- actio interdictum quod vi aut ---/
- actio quod vi aut ----/

CLAM = adv. heimelijk.
- clam;
- secrètement;
- heimlich;
- secretely;
- secretamente;

vpl.: T1/233.

CLAMPENTHIENDE; CLAMPTIENDE = sub. een belasting in de vorm van een tiende deel van geoogste schoven graan ofwel een tiende deel van de opbrengst van een perceel land.
- decuma; vectigal (tributum) ex agribus decumanis; vectigal tamquam decima pars manipulorum frementi messi;
- dîme; dixième part; impôt à payer sur un "clamp", lot de terrain taxe dans la forme d'un dixième part des gerbes de blé recoltés ou le dixième part de la recolte d'un lot de terrain;
- ein Zehnte der erhoben wurde von einem "clamp"; ein Parzelle Grund; Steuer in der Form eines Zehnten Teils von geernten Garben Getreide;
- a tithe that was levied on a "clamp"; a plot of ground; tax in the form of a tenth part of reaped sheafs of corn;
- diezmo; décima parte; impuesto que se recaudaba sobre un "clamp"; parcela de tierra; impuesto en forma de diezmo de gavillas cosechudas de cereales;

vpl.: DVB 88.

CLANT Zie:
- calante; calant; caland;----/

CLAPEYE Zie:
- cauwetster; cawetser ende ----, clappeye/

CLAPHOUT = sub. duigen; eiken hakhout.
- lamina doliaris; fruticetum querci;
- douves; tailles en chène;
- Dauben; Klappern;
- staves; clacks; rattle-bones;

CLA

- madera para la fabricación de duelas (vaathout); madera para (hacer) duelas;

vpl.: PvB1/336; PvB3/370.

CLAPPEYE Zie:
- cauwetster; cawetser; ende clapeye;----/

CLARE ET DILUCIDO = helder en duidelijk.
- clare et dilucido;
- clair;
- deutlich;
- clear and erident;
- claramente y lúcidamente;

vpl.: MGG 119.

CLARE UIJTGEDRUCKTE TEXSTEN = duidelijke welomschreven geschrift.
- scriptum planum ac bene expressum;
- texte exprimé en des termes clairs;
- klare wohlumschriebene Schrift;
- clear well-defined writing;
- escritó claro y bien determinadó;

vpl.: ADR 12.

CLAREN THOEN = duidelijk bewijs.
- argumentum clarum;
- preuve évidente;
- deutlicher Beweis;
- clear evidence;
- prueba evidente;

vpl.: T1/367.

CLARENISSE Zie:
- waernisse; wairnisse; warnisse; waernesse oft claernisse;----; clerenisse; claernesse/

CLARGIE Zie:
- claeregie; cleregie; clergie; ----; cleergie/

CLARINGE OFT AENWIJSINGE ENDE LIQUIDATIE = taut. vereffening; afrekening; afwikkeling van nog lopende zaken.
- aequatio; solutio aeris alieni; pactio;
- liquidation;
- Ausgleich; Abrechnung;
- settlement of running affairs; adjustment of accounts;
- liquidación; arreglo;

vpl.: Lo4/428; BVB 124; B1:Pla. Ph.7.

CLARIUS Zie:
- luce meridinia ----/

CLAUSE EXPRESSE = nadrukkelijke toevoeging.
- clausura expressa;
- clause expresse;
- nachdrückliche Zufügung;
- emphatic addition;

CLA

- cláusula expresa;
vpl.: PB/III/222.

CLAUSELE Zie:
- clausule;----/

CLAUSULA Zie:
- in ----/

CLAUSULE Zie:
- ghesubvirguleerde ----/
- subvirguleerde ----/

CLAUSULE; CLAUSELE = sub.aanhangsel; beding; bepaling; bijzondere bepaling; voorschrift; voorwaarde.
- conditio; pactio; pactum; definitio; clausula;
- clausule; condition; clause; appendice; instruction;
- Klausel; Bestimmung; Appendix; Vorschrift; Bedingung;
- appendix; clause; stipulation; condition; brecept;
- apendice; cláusula; condición; disposición; estipulación;

vpl.: T2/45,59; C1/492; DVB 58; PvB1/438.

CLAUSULE CODICILLAIRE = toegevoegde bepaling.
- clausula codicilli;
- clause codicillaire;
- Klausel im Kodizill;
- stipulation in codicil;
- cláusula añadida a un testamento como codicilo;

vpl.: Lo3/522.

CLAUSULE DEROGATOIR = bepaling die een annulering bevat.
- clausula derogatoria;
- clause dérogatoire;
- Klausel, eine Annulierung enthaltend;
- stipulation containing an annulment;
- cláusula derogatoria;

vpl.: Lo3/540.

CLAUSULE POENAAL = strafbepaling, een toevoeging in een vonnis of uitspraak waarin bij overtreding daarvan met straf werd gedreigd.
- clausula poenalis; accessio in sententia in qua ad violationem eius poena minata erat;
- pénalité. addition dans une sentence ou un arrêt dans laquelle on est menacé de peine à l'infraction de cette pénalité;
- Strafbestimmung;
- penal clause;
- cláusula penal; una adición en la sentencia;

vpl.: DVB 19.

CLE

CLAUSULE REVOCATOIR = herroepende bepaling.
- clausula revocatoria;
- clause révocatoire;
- Klausel, eine Widerrufung enthaltend;
- stipulation containing a revocation;
- cláusula revocatoria;

vpl.: Lo3/540.

CLAUSULE SALUTAIRE = heilzame bepaling.
- clausula salutaris;
- clause salutaire;
- heilsame Bestimmung;
- beneficial clause;
- cláusula saludable;

vpl.: Lo4/612.

CLAUSULEN ENDE CONDITIEN = bepalingen voorwaarden.
- instituta ac condiciones;
- clausules et conditions;
- Bestimmungen und Bedingungen;
- stipulations and conditions;
- cláusulas y condiciones;

vpl.: ACart 56.

CLAUSULEREN = vb. op papier zetten; redigeren; op bijzondere punten beperken.
- inscribo III; definio IV;
- mettre sur papier; inscrire; restreindre des points extraordinaires;
- auf Papier setzen; beschränken auf besondere Spitzen;
- put on the paper; to restrict upon special points;
- redactar; formular; extender; limitar con medidas restrictivas;

vpl.: PB/III/420; PvB3/240.

CLAVENIJE; CLAVENYE = sub.bundel; takkenbos; houtbundel.
- sarcina; fascis ligni;
- botte; fagot;
- Bündel; Reisigbündel;
- bundle; faggot; fascine;
- manojo; haz de leña; fogote; fagote; gavilla de sarmientos;

vpl.: PvB1/351; PvB3/370.

CLAVENYE Zie:
- clavenije;----/

CLEDERBESEM Zie:
- cleerbessem; cleirbesime; clederbessem;----; cleiderbesem; cleerbesem/

CLEDERBESSEM Zie:
- cleerbessem; cleirbesime;----; clederbesem; cleiderbesem; cleerbesem/

CLEDERCOPER Zie:
- cleercopere;----/

- aldencleercoper; oude-clederver-cooper; clederver-coper;----/

CLEDERE = sub. livrei; dienstkleding.
- vestis famularis; vestis quam famuli hominum nobilium gerere consueverunt;
- livrée;
- Livree;
- livery;
- librea;

vpl.: T2/97.

CLEDERMAKER Zie:
- cleermaecker;----/

CLEDERMALE Zie:
- cleermaele;---- om mede te reijsen/

CLEDERVERCOPER Zie:
- aldencleercoper; oude-clederver-coper;----; cledercoper/

CLEEDEREN Zie:
- broot ----/
- broot, cost en ---- winnen/
- geoerdende ----/
- gewant ende ----/
- sijn ---- scoirde/
- sijn lijven ----/

CLEEDEREN;CLEEDINGHE ENDE GEWANT = taut. kleding.
- vestia;
- habillement; vêtements;
- Kleidung;
- clothes; dress;
- ropa; vestidos; trajes;
- vpl.: T1/278; C1/544.

CLEEDINGHE Zie:
- cleederen;---- ende gewant/

CLEEDT Zie:
- gevoederden tabbaert oft ----/
- overste ----/

CLEENEN; CLEINEN; CLENEN = vb. verkleinen; verlagen; verminderen.
- minuo III; deminuo III; redigo III;
- diminuer; réduire; baisser;
- verkleinern; erniedrigen;
- diminish;
- reducir; disminuir; rebajar;

vpl.: BVB 179.

CLEERBESEM Zie:
- cleerbessem; cleirbesime; clederbessem; clederbesem; cleiderbesem;----/

CLEERBESSEM; CLEIRBESIME; CLEDERBESSEM; CLEDERBESEM; CLEIDERBESEM; CLEERBESEM = sub. kleerborstel.
- peniculus;
- brosse à habits; brosse à vêtement;
- Kleiderbürste;
- clothes-brush;
- cepillo de la ropa;

vpl.: PvB1/360,246,355; Lo5/398 C1/430; Lo3/176.

CLEERC Zie:
- clerck; clerc;----; claerc;cleric; clerke; klercque/

CLEERCOPER Zie:
- cleercopere; cledercoper;----/
- gesworen oude ----/
- oude ----/

CLEERCOOPERE; CLEDERCOPER; CLEERCOPER = sub. kleerkoper.
- vestiarius;
- marchand d'habits;
- Kleiderhändler; Trödler;
- clothesman;
- prendero; trapero;

vpl.: T1/101.

CLEEREN = vb. ophelderen.
- clareo II;
- éclaircir; expliquer; tirer au clair;
- aufklären;
- clear up; explain;
- aclarar; elucidar; arreglar;

vpl.: DVB 35.

CLEEREN EN WEEREN = taut. verdedigen.
- defendere;
- défender;
- verteidigen;
- to defend;
- defenderse;

vpl.: DVB 35.

CLEERGIE Zie:
- claeregie; cleregie; clergie; clargie;----/

CLEERMAECKER; CLEDERMAKER = sub. kleermaker.
- vestitor;
- tailleur;
- Schneider;
- tailor;
- sastre; alfayate;

vpl.: C1/464.

CLEERMAELE; CLEDERMALE; OM MEDE TE REIJSEN = reiskoffer voor kleding.
- cista itineris vestibus; riscus;
- malle à vêtements pour le voyage;
- Reisetasche für Kleider; Kleiderkoffer zum reisen;
- travelling-trunk for clothes;
- maleta para llevar ropa para el viaje;

vpl.: Lo3/178; Lo5/406.

CLEERMANDE = sub. klerenmand.
- corbis vestimentorum;
- panier à vêtements; panier à linge;
- Kleiderkorb;
- cloath-basket;
- cesta para guardar ropa; canasta para guardar prendas de vestir;

vpl.: Lo5/404; C1/434.

CLEERTHOL Zie:
- oude ----/

CLEET OFT ACCOUTREMENT = sub. statiekleed.
- vestis sollemnis;
- habit; vêtement de cérémonie;
- Festkleid; Festgewant;
- feastdos;
- traje de etiqueta; traje de ceremonia;

vpl.: PB/III/331.

CLEETGELT = sub. kleedgeld.
- pecunia ad emenda vestimenta;
- argent pour les vêtements;
- Kleidergeld;
- dress allowance;
- compensación para la ropa;

vpl.: C1/61.

CLEIDERBESEM Zie:
- cleerbessem; cleirbesime; clederbessem; clederbesem;----; cleerbesem/

CLEGER Zie:
- claeger; claegere; clager; clagere; clagher;----; klegher/

CLEIJN PENNEWEERDE; PENNEWERDE = kleinigheid.
- res parva;
- bagatelle; minutie;
- Bagatelle; Kleinigkeit;
- small thing; trifle;
- bagatela; friolera; pequeñez;

vpl.: T1/527; Lo6/618.

CLEIJNACHTINGE = sub. minachting.
- contemptio; despicientia; fastidium;
- dédain; mépris;
- Geringschätzung;
- disdain; contempt;
- desdén; desprecio;

vpl.: BVB 106.

CLEIJNE = adi. kleine.
- parvus; exiguus;
- petit;
- klein;
- small;
- pequeño;

vpl.: DVB 7.

CLEIJNE NERINGE = sub. kleinhandel.

- mercatura tenuis;
- petit négoce;
- Kleinhandel;
- retail trade;
- comercio al por menor;

vpl.: Lo4/422.

CLEIJNEN Zie:
- eenen ----/

CLEIJNEN BERGH = top: kleine berg.
- mons parvus;
- petit montagne;
- kleine Berg;
- little mount;
- escasa montaña;

vpl.: BVB 189.

CLEINEN Zie:
- cleenen;----; clenen/

CLEIRBESIME Zie:
- cleerbessem;----; clederbessem; clederbesem; cleiderbesem; cleerbesem/

CLEMEN Zie;
- clemmem;----/

CLEMMEN; CLEMEN = vb. benadelen.
- detrimentum infero III; noceo II;
- essuyer des pertes; se faire tort;
- beeinträchtigen; schaden; schädigen;
- harm; hurt;
- dañarse; perjudicarse a si mismo sufrir daño;

vpl.: T1/108.

CLEMMEN OFT QUETSEN = taut. schade lijden; in moeilijkheden geraken.
- damnum capio III;
- essuyer des pertes;
- in Schwierigkeiten geraten;
- suffer a loss; sustain damage;
- sufrir daño;

vpl.: T1/108.

CLENEN Zie:
- cleenen; cleinen;----/

CLENGIE Zie:
- weirlijcke ----/

CLENODIEN; CLEYNODIEN; CLEYNOOTEN OFT JUWEELEN = taut. kostbaarheden; kleine kunstvoorwerpen; kleinodien; sieraden.
- gemmae parva; ornamenta preciosa; gemina; margarita;
- bijoux petits; ornement precieux; joyau;
- Kostbarkeiten; Schmuckstückchen; Kleinodien; Schmucksachen wertvolle Mobilien;
- valuables; small objets of art; bijoutry; jewellery; jewels;

ornament; gems; trinkets;
- alhaja; joya; presea; pequênos; objetos; artisticos; florón;

vpl.: Lo4/412; Lo3/200; B1/37; C2/888,896; C1/35,758; Lo7/402; T1/410; B1/77.

CLEPEL Zie:
- goet leveren met ---- ende met clinck/
- leveren met ----/

CLEPPEN Zie:
- klippen;----; clippen/

CLERC Zie:
- clerck;----; cleerc; claerc; cleric; clerke; klercque/

CLERCK Zie:
- gagie ---- der administratie van de casse van consumptie/
- gagie ----van de bouwmeesters/
- gagie contrerolleur ende ---- van de wijnaccijns/
- ghetonsureerde ----/
- gestileerde ----/
- gesworene ----/
- 't habijt ende tonsure van ----/
- oude ---- oft schrijvers/

CLERCK; CLERC; CLEERC; CLAERC; CLERIC; CLERKE; KLERCQUE = sub. 1.geestelijke 2.schrijver; klerk.
- 1.clericus ecclesiasticus 2.librariolus; scriba; scriptuarius;
- 1.clerc prêtre 2.employé aux écritures;
- 1.Geistliche(r); Kleriker 2. Schreiber;
- 1.clergyman clerical 2. clerk; writer;
- 1.clérigo ecclesiastico 2.escribiente;

vpl.: C1/205, 651; C2/1050; T2/165; T1/15,16.

CLERCK, KNECHT OFT MEIJSEN VAN DEN HUIJSE = schrijver, dienaar of vrouwelijke dienstbode cq. dienstmeid van het huis.
- scriba, famulus aut famula domus;
- employé auxécritures, serviteur ou servante;
- Schreiber, Diener oder Dienstmädchen;
- clerk; servant or maidservant;
- escribiente, criado o criada;

vpl.: C1/533.

CLERCK VAN DE NIEUWE MIDDELEN = sub. klerk van de nieuwe belastingen.
- scriba nova vectigalia;
- employé aux écritures des nouvelles contributions directes;
- Schreiber von neue Steuern;

- clerk of new taxes;
- escribiente de nuevos tributos;

vpl.: PB/II/96.

CLERCK; CLERCQ VAN DEN BLOEDE = griffier van een rechtscollege voor lijfstraffelijke rechtspleging.
- magistratus collegii iuris ad mulcanda corporis verbera;
- greffier d'un collège juridique qui applique des peines corporelles;
- Gerichtsschreiber eines Gerichts für körperstrafliche Rechtspflege;
- blood-clerk; clerk of the court which imposes corporal punishment;
- escribano de un tribunal dejusticia penal;

vpl.: C1/203,264,576.

CLERCK VAN DE PEIJSMAKERSKAMER (Antwerpen). = schrijver van het bureau van het college van vredestichters; werd bij benoeming en aanvaarding van zijn ambt aan de stad schuldig 200 Gulden, Antwerpen.
- scriba tablini collegii auctorum pacis; ad nominationem et acceptatio num muneris sui urbi ducentas florinas debitus erat, Antverpia;
- employé aux écritures au bureau des pacificateurs; redevables à la ville de 200 florins lors de sa nomination et entrée en fonction, Anvers;
- Schreiber im Büro des Kollegiums von Friedensstifter; war bei Ernennung und Antritt seines Amtes der Stadt 200 Gulden schuldig, Antwerpen;
- clerk in the office of the college of peacemakers; had to pay to the town 200 guilders at appointment and accession to his office, Antwerp;
- escribiente de la oficina del consejo de los pacificadores, debia 200 florines a la ciudad de Amberes;

vpl.: C1/534.

CLERCK VAN DE WEESMEESTERS KAMER, ANTWERPEN = schrijver op het bureau van de oppervoogden of weesmeesters; werd bij benoeming en aanvaarding van zijn ambt aan de stad schuldig 600 gulden, Antwerpen.
- scriba in tablino tutelarum supremorum aut orphanotrophorum; ad nominationem et acceptationem muneris sui civitati sescentas florinas debitus erat, Antverpia;

- employé aux écritures au bureau des tuteurs; redevable à la ville de 600 florins pour sa nomination et entrée en fonction, Anvers;
- Schreiber im Büro der Obervormünde oder Waisenmeister; war bei Ernennung und Antritt seines Amtes der Stadt 600 Gulden schuldig, Antwerpen;
- clerk in the office of the trustees or masters of orphanages; had to pay the town 600 guilders at appointment and accession to his office, Antwerp;
- escribiente en la oficina de los directores de orfanatorios, debia 600 florines, Amberes;

vpl.: C1/534.

CLERCK VAN DEN WOUTRECHTE = griffier belast met strafzaken betreffende het misbruik maken van de bossen.

- scriba silvarum;
- greffier chargé des affaires qui concernent l'usage abusif des forêts;
- Kanzleichef beauftragt mit Strafsachen betreffs Miszbrauch machen von den Wäldern;
- official charged with the affairs concerning the abuse of the forests;
- escribano encargado de causas criminales concernientes abuso de selvas;

vpl.: PB/IV/62.

CLERCK VAN HET VEEDE = schrijver cq. ambtenaar van de verbruiksbelasting op het vee.

- scriba tributi in usu pecoris;
- commis ou employé d'impôt sur les consommations sur le bétail;
- Schreiber cq. Beamter der Verbrauchssteuer auf dem Vieh;
- writer i.e.official for tax on cattle;
- escribiente o empleado público de impuestos de consumo sobre el ganado;

vpl.: PvB6/153.

CLERCKE OFT PAPE = taut. priester.

- sacerdos;
- prêtre;
- Priester;
- clergyman;
- sacerdote;

vpl.: PvB1/130.

CLERCKE VAN RECHTE = griffier ener rechtbank; wetskenner; wetsgeleerde.

- scriba tribunalis; iuris peritus; consultus;
- greffier d'un tribunal; légiste; connaisseur de la loi;
- Gerichtsschreiber; Rechtsgelehrter; Jurist;
- clerk of the court; lawyer;
- escribano; actuario de un tribunal; legista; conocedor de la ley;

vpl.: PvB1/137; T1/487.

CLERCKEN Zie:

- aenkomen officie ---- oft schrijvers oude kleercoopers/

CLERCKEN OFT CASSIERS VAN DEN RENTMEESTER, ANTWERPEN = schrijvers of kassiers van de rentmeester, hun werk verrichtende op het kantoor van de schatbewaarder of eerste rentmeester; werden bij benoeming en aanvaarding van hun ambt aan de stad schuldig 600 gulden, Antwerpen.

- scribae aut arcarii quaestoris aerarii, qui in mensa custodis thesauri aut quaestoris aerarii primi laborabant; ad nominationem et acceptationem muneris civitati sescentas florinas debiti erant, Antverpia;
- employés aux écritures ou caissiers du trésorier qui faisaient leur travail au bureau du trésorier; redevables à la ville de 600 florins lors de leur nomination et entrée en fonction, Anvers;
- Schreiber oder Kassierer des Verwalters ihre Arbeit leisteten im Büro des Schatzbewahrers oder ersten Verwalters; waren bei Ernennung und Antritt ihres Amtes der Stadt 600 Gulden schuldig; Antwerpen;
- clerks or cashiers of the bailiff working in the officie of the treasurer or first bailiff; had to pay to the town 600 guilders at appointment and entrance of their office, Antwerp;

vpl.: C1/534.

CLERCKEN OFT SCHRIJVERS VAN DE OUDE KLEEDERCOOPERS, ANTWERPEN = administratief personeel van de stadshandelaren in tweedehands goederen, die elk bij benoeming en aanvaarding van hun ambt aan de stad schuldig werden 1000 gulden, Antwerpen.

- apparitores administrationis mercatorum civitatis mercium usarum qui unusquisque ad nominationem et acceptationem muneris sui urbi mille florinas debiti erant, Antverpia;

- personnel administratief des fripiers de la ville; chacun redevable de 1000 florins lors de leur nomination et entrée en fonction, Anvers;
- Verwaltungspersonal der Stadthändler in Gebrauchswaren; jeder war bei Ernennung und Antritt seines Amtes der Stadt 1000 Gulden schuldig, Antwerpen
- clerks of the town-merchants in second-hand goods; each had to pay to the town 1000 guilders at appointment and accession to his office, Antwerp.

vpl.: C1/534.

CLERCKEN VAN RECHTE = sub.pl. wetsgeleerden; wetskenners.
- iuris peritus consultus;
- connaisseur de la loi; légiste;
- Jurist; Rechtsgelehrter;
- lawyer;
- conocedor de la ley; legista;

vpl.: T1/487.

CLERCKSCHAP DER AMMANIJE = schrijfambt van de eerste officier van de amptman cq. langeroede genoemd.
- ministerium scribendi ministri primi graefectus;
- office de clerc de l'ammanie;
- Schreibamt der dienstthuend Offizier des Amtmannes;
- writing office of the first officer of the bailiff;
- oficio de escribiente del primer oficial del amptmen;

vpl.: C1/377.

CLERCKSCHAP VAN DE KERRELUIJDEN = schrijfambt van de voerlieden.
- officium scribendi redariorum;
- charge des écritures des charretiers, cochers;
- Schreibamt der Fuhrmänner;
- writing office of the drivers;
- oficio de escribiente de los carreteros;

vpl.: C1/217; PB/IV/282.

CLERCKSCHAP VAN DE KERVERS DER BIEREN = schrijfambt van de ambtenaren belast met de controle op de bieraccijns.
- officium scribendi magistratuum oneratorum custodia in tributum cerevisiae;
- charge des écritures des contrôleurs de la taxe sur la bière;
- Schreibamt der Beamten beauftragt mit der Nachprüfung von Bierakzise;
- writing office of the officials charged with the supervision of beerexcise;
- oficio de escribiente de los funcionarios de la inspección sobre los derechos de consumo de cerveza;

vpl.: C1/217.

CLERCKSCHAP VAN LAECKENACCYSEN = betrekking van schrijver van de lakenaccijns;
- officium scribae tributi pannorum;
- emploi de préposé aux écritures de l'accise sur les draps;
- Beziehung von Schreiber der Tuchakzise;
- position of the writer of excise of cloth;
- empleo de escribiente de derechos de consumo de paño;

vpl.: PB/IV/282; C1/217.

CLERCKSCHAP VAN DE MOERMEYERS = betrekking van schrijver van de stadsreiniging.
- officium scribae de villae purgatione;
- emploi de préposé aux écritures du nettoiement de la ville;
- Beziehung von Schreiber der Stadtreinigung;
- writing-office of municipal scavenging;
- empleo de escribiente de limpieza municipal;

vpl.: PB/IV/282; C1/217.

CLERCKSCHAP VAN DE SAENCOOPERS VAN WIJNEN = schrijfambt van makelaars van wijnen.
- officium scribendi intermercator;
- charge des écritures des courtier en vin;
- Schreibamt der Weinmakler;
- writing office of the wine-brokers
- oficio de escribiente de corredores de vinos;

vpl.: C1/217.

CLERCKSCHAP VAN DE SPUIJMEESTERS = schrijfambt van de sluismeesters.
- officium scribendi magistratuum cataractae;
- charge des écritures des gardiens d'écluses;
- Schreibamt der Schleusenmeister
- writing office of the lock-masters
- oficio de escribiente de los escluseros;

vpl.: C1/217.

CLERCKSCHAP VAN DE WIJNCRUIJERS = schrijfambt van kruiers der wijnvaten.
- officium scribendi transportatorum vasorum vini;
- charge des écritures des porteurs

de tonneaux à vin;
- Schreibamt der Träger von Weinfäszen;
- writing office of the porters of wine-casks;
- oficio de escribiente de costaleros de toneles para vino;

vpl.: C1/217.

CLERCQ, PAPE OFT EENEN GEESTELIJCKEN PERSOON = taut. priester.
- sacerdos;
- prêtre;
- Priester;
- clergyman;
- sacerdote persona;

vpl.: PvB1/118.

CLERE DECLARATIE = duidelijke verklaring.
- declaratio clara;
- explication claire;
- deutliche Erklärung;
- clear explanation;
- declaración clara;

vpl.: PB/III/133.

CLEREGIE Zie:
- claeregije;----; clergie; clargie; cleergie/

CLEREGIJEN Zie:
- in der ---- handen/

CLERENISSE Zie:
- waernisse; wairnisse; warnisse; waernesse oft claernisse; clarenisse;----; claernesse/

CLERGIE Zie:
- claeregie; cleregie;----; clargie; cleergie/
- weirlijcke ----/

CLERIC Zie:
- clerck; clerc; cleerc; claerc; ----; clerke; klercque/

CLERKE Zie:
- clerck; clerc; cleerc; claerc; cleric;----; klercque/

CLERKEN DIE VRIHEDE HEBBEN = klerken die het voorrecht van de geestelijke stand hebben.
- scribae qui privilegium habent cleri;
- des clercs qui ont privilège de cléricature;
- Schreiber die das Privilegium des geistlichen Standes haben;
- clerks who have the privilege of the religious status;
- escribientes que tienen los privilegios del estado clerical;

vpl.: Lo1/52.

CLEVERSAET = sub. klaverzaad.
- semen trifolii;

- sémence de trèfle;
- Kleesamen;
- cloverseed;
- semilla de trébol;

vpl.: PvB3/365.

CLEYN Zie:
- roosken oft ---- nagelken/

CLEYN ACHTERLEENEN = door edelen uitgegeven lenen waardoor geen adeldom verworven werd.
- quod equites mutuum dant sine nobilitate;
- fief concédé par des nobles sans donner le droit au titre de noblesse;
- vom Adel ausgegebenen Lehnsgüter wofür kein Adeltum erworben wird;
- fief issued by noblemen for which no nobility was acquired;
- feudo concedido por un noble sin dar derecho al título de nobleza;

vpl.: T1/429.

CLEYN GELT OFT GOED = taut. idem.
- peculium;
- petit capital;
- kleines Kapital;
- small capital;
- pequeño capital;

vpl.: T1/622.

CLEYN SMAEL LEENKENS = door edelen uitgegeven lenen waardoor geen adeldom verworven werd.
- quod viri nobil i genere dati mutuum dant sine nobilitate;
- fief concédé par des nobles sans donner le droit au titre de noblesse;
- vom Adel ausgegebenen Lehnsgut wofür kein Adeltum erworben wird;
- fief issued by noblemen by which no nobility was obtained;
- feudo concedido por un noble sin dar derecho al título de nobleza;

vpl.: T1/429.

CLEYN VASALEN = leenmannen van baanderheren.
- equitum vasallus;
- vassal des bannerets;
- Vasalle der Lehensherren;
- vassall of bannerets;
- vasallo de un barón;

vpl.: T1/429.

CLEYNDER Zie:
- ter ---- puyen van desen stadthuyse/

CLEYNDER SUBSTANCIEN VAN GOEDE VERWORVEN IN ORLOGE ENDE DIENSTE ZIJNS PRINCEN =

opgespaarde soldij verworven tijdens de oorlog en/of in dienst van de heer.
- peculium castrense en/of peculium quasi castrense;
- solde épargnée pendant la guerre ou en service du seigneur;
- zusammengesparter Sold. erworben während des Krieges oder im Dienste des Herrn;
- saved pay obtained during the war or in service of the lord;
- sueldo ahorrado durante la guerra o en servicio del señor;

vpl.: T1/265.

CLEYNE Zie:
- ter slete oft in't ---- vercoopen/

CLEYNEN Zie:
- eenen verveerden mensche van ---- moede/

CLEYNODIEN Zie:
- clenodien;----; cleynooten oft juweelen/

CLEYNOOTEN Zie:
- clenodien; cleynodien;---- oft juweelen/

CLEYT SCHOEREN = vb. kleed scheuren.
- vestem scindere;
- déchirer le vêtement;
- Kleid zerreiszen;
- tear one's garment or dress;
- rasgar vestido;

vpl.: PvB1/97.

CLIEFBEIJTEL; CLIEFBEITEL = sub. beitel; steekbeitel.
- scalprum; tornus;
- ciseau; coin pour fendre;
- Meiszel; Stechbeitel;
- chisel; paring-chisel;
- escoplo; punzón;

vpl.: C1/434; Lo3/192.

CLIEFBEITEL Zie:
- cliefbeijtel;----/

CLIEFBLOC Zie:
- cliefblock;----/

CLIEFBLOCK; CLIEFBLOC = sub. hakblok.
- tignum in quo caeditur; truncus caedendi;
- billot pour fendre dessus; hachoir;
- Hackblock;
- chopping-block;
- tajo; tajadero;

vpl.: LoV/394; C1/434.

CLIENT Zie:
- recht ----/

CLIEVEN = vb. 1.klieven 2.kappen.
- scindere; incidere;

- 1.fendre 2.abattre;
- abhauen;
- cleave;
- 1.surcar; hender 2.talar; cortar;

vpl.: PB/II/111.

CLIEVER Zie:
- houtkliever;----/

CLIMMENDE Zie:
- achterwairt ---- successeurs oft erfgenamen/

CLIMPENMECKERSHUIJS; CLOMPENMEKERSHUIJS; CLUMPENMAECKERSHUIJS = sub. klomenmakershuis.
- domus sculptoris sculponearum;
- maison du sabotier;
- Haus des Holzschuhmachers;
- clog-maker's house;
- casa del zapatero;

vpl.: BVB 21.

CLIMSPOREN Zie:
- ysere oft stalen ----/

CLINCK Zie:
- leveren met clepel ende met ---/

CLINCKAERT Zie:
- impositie op careel,---- en tichelen/

CLINCKANTE = kleedversiering.
- ornatus vestis;
- parure d'une robe;
- Ausschmückung der kleider;
- decoration of the clothes;
- vestido ornamento; adorno de vestidos;

vpl.: PvB5/333.

CLINCKEN Zie:
- goet leveren met clepele ende met ----/

CLIPPE = sub. klem.
- pedica;
- piège;
- Fuszangel;
- catch;
- trampa; cepo;

vpl.: PB/II/139.

CLIPPEL; CLUPPELE = sub. knuppel.
- fustis;
- gourdin; matraque; rondin; trique;
- Knüttel; Knüppel;
- club; cudgel;
- garrote; revenque; palo; maza;

vpl.: C3/88; T1/337.

CLIPPELLEEN = sub. knuppelleen.
- beneficium fustis;
- fief de gourdin;
- einfaches Lehen, Spillehen;

- fief of the cudgel;
- feudo de garrotte;

vpl.: Lo6/368.

CLIPPEN Zie:
- klippen; cleppen;----/
- vergaederen op het ---- van de stock/

CLIPPEN VAN DE CLOCKE = luiden van de klok.
- campanam pulsare;
- sonner le tocsin;
- beiern der Glocke;
- ring the bell;
- tocar la camoana;

vpl.: PvB9/9.

CLISOIREN; GLISOOREN INNE HOUWEN = holten, ondiepe gaten inhakken.
- cava incidere; apertura vadosa;
- faire des creux; trouspeu profonds; creux;
- Höhlungen einhacken; untiefe Löcher;
- hew in cavities; shallow hole; hews;
- hacer huecos a fuerza de hachazos; aberturas, cavidades, poco profundas; excavación; ahuecamiento;

vpl.: Lo1/630; Lo3/394; C1/475.

CLISOOREN Zie:
- clisoiren;---- inne houwen/
- minderen oft ----/

CLOCKE Zie:
- affdadinghen oft ----/
- conde met die ----/
- die leste ----/
- leste ---- tsavons ende voir dachclocktijt/
- mette ---- oft kerckgeboden daegen/
- metter ---- daghen ter hoogher vierscharen/
- metter ---- ende verreyksele doen daegen/
- metten hoorne ende ----/
- priem ----/
- na die dief ----/

CLOCKELUDER Zie:
- clockluyder;----; clocluder; clockenluder; clockenludere; luder; luijer; luyer/

CLOCKEMAN Zie:
- clockmanswaker; clockman; clockenman;----; clocman; klockmanswaker/

CLOCKEN Zie:
- met luijdinghe der ----/
- metter ---- daghen ter hooger vierscharen/

CLOCKENLUDER Zie:
- clockluyder; clockeluder; clocluder;----; clockenludere; luder luijer; luyer/

CLOCKENLUDERE Zie:
- clockluyder; clockeluder; clocluder; clockenluder;----; luder luijer; luyer/

CLOCKENMAN Zie:
- clockmanswaker; clockman;----; clockeman; clocman; klockmanswaker/

CLOCKENSLACH Zie:
- clockslagh;----/
- klokgeslag;----; clocslach; clockeslach/

CLOCKENSLACH VOLGHEN = na het luiden der klok zich naar een bepaalde plaats begeven.
- in aliquem locum se conferre post campanarum sonum;
- après la sonnerie des cloches se rendre à un endroit déterminé;
- nach dem Läuten der Glocke sich nach einer bestimmten Stelle begeben;
- after the ringing of the bell resort to a certain place;
- después del toque de la campana irse a cierto lugar;

vpl.: SKB 7.

CLOCKESLACH Zie:
- klokgeslag; clockenslach; clocslach;----/

CLOCKLUYDER; CLOCKELUDER; CLOCLUDER; CLOCKENLUDER; CLOCKENLUDERE; LUDER; LUIJER; LUYER = sub. klokluider.
- qui campanam pulsat;
- sonneur des cloches;
- Glockenläuter;
- bell-ringer;
- campaner; tañedor;

vpl.: Cr2/1343; PB/III/119.

CLOCLUDER Zie:
- clockluyder; clockeluder;----; clockenluder; clockenludere; luder; luijer; luyer/

CLOCKMAN Zie:
- clockmanswaker;----; clockenman; clockeman; clocman; klockmanswaker/

CLOCKMANSWAKER; CLOCKMAN; CLOCKENMAN; CLOCKEMAN; CLOCMAN; KLOCKMANSWAKER = sub. ambtenaar belast met het toezicht op de openbare uurwerken in Brussel; beambte belast met het onderhoud van stadsuurwerken.

- horologiorum publicorum curator Bruxellensis; curator horologii villae; minister qui sustentat horologium urbis;
- fonctionnaire chargé de l'inspection des horloges publiques à Bruxelles; horloger de la ville; fonctionnaire chargé de l'entretien des horloges de la ville;
- Versorger der öffentlichen Uhren in Brüssel; Stadtuhrwerkversorger; Beamter belastet mit dem Unterhalt von Stadtuhrwerken;
- official in charge of supervision of public clocks in Brussels; clochworkprovidor of a city;with the upkeep of clockworks of the city;
- empleado público encargado de inspección de relojes públicos de Bruselas; cuidador de relojes de ciudad; empleado encargado de mantenimiento de relojes de la cuidad;

vpl.: C1/215; PB/IV/280,289.

CLOCKSLAGH; CLOCKENSLACH = sub. het luiden van de kerkklok; het recht van de landheer tot het doen luiden van de kerkklok.

- campanam ecclesiae pulsol; ius domini ad pulsandam campanam;
- coup de cloche le droit du seigneur à faire sonner le cloche de l'église;
- das Läuten der Kirchenglocke; das Recht eines Landesherrn um die Kirchenglocke läuten zu lassen;
- tolling of the church-bell; the right of a landlord to have the church-bell tolled;
- toque de campana; el derecho del señor a hacer doblar la campana de la iglesia;

vpl.: SKB 7.

CLOCKSPIJSE Zie:

- gegruijs van ----/

CLOCMAN Zie:

- clockmanswaker; clockman; clockenman; clockeman;----; klockmanswaker/

CLOCSLACH Zie:

- klokgeslag; clockenslach;----; clockeslach/

CLOECHEYT = sub. bedrog; list.

- alacritas; calliditas; sagacitas; solertia;
- astuce; ruse;
- Betrug; Schwindel;
- deceit; deception; fraud;
- astucia; engaño; vpl.: T1/300.

CLOECK ENDE SUBTIJL = taut. behendig; listig; schrander; sluw;vernuftig.

- subtilis;
- astucieux; intelligent; rusé; subtil;
- erfinderisch; gescheit; klug;
- clever; dexterious; intelligent;
- astuto; intelligent; listo; sutil;

vpl.: T1/115.

CLOETSTOCK = sub. met ijzer beslagen stok.

- stipes ferreus;
- bâton ferré;
- mit Eisen beschlagener Stock;
- stick mounted with iron;
- bastón chapado de hierro;

vpl.: LoV/398.

CLOITE; CLOOT = sub. kogel.

- globus;
- balle;
- Kugel;
- bullet;
- bala; plomo;

vpl.: PB/III/219.

CLOMPENMEKERSHUIJS Zie:

- climpenmeckershuijs;----; clumpenmaeckershuijs/

CLOOSTEREN Zie:

- gheordende oft professide in ----/

CLOOSTEREN = vb. in een klooster opsluiten.

- in coenobio includere III; claudere III; in monasterio;
- emprisonner dans un couvent; un cloître; un monastère;
- in ein Kloster einschliessen; einsperren;
- lock up in a cloister, convent;
- encerrar en un convento, en un claustro;

vpl.: T2/370; T1/136.

CLOOT Zie:

- cloite;----/
- clot; klod; klot; klodt;----/

CLOOTBANC Zie:

- clofbane; closbane/

CLOOTCASE; CLOOTKASE = sub. bolkaas.

- caseus globosus; rotundus;
- fromage rond; bovle de fromage;
- Kügelkäse; runde Käse;
- ball-cheese; round-cheese;
- queso en forma de bola; queso rodondo;

vpl.: PvB1/335; PB/II/47.

CLOOTE Zie:

- ijsere ----/

CLOOTEN = sub.pl. kogels.

- globi ferrei;

CLU

- boulets;
- Kugeln;
- bullets;
- balas;

vpl.: Lo4/318.

CLOOTKASE Zie:
- clootcase;----/

CLOOTWERPEN Zie:
- balslane oft caetsene oft ----/

CLOOTWORPEN OFT BALSLANE = taut. balspelen, dat is te zeggen: een spel met houten of ijzeren bollen.
- pila ludo III;
- jouer aux boules;
- Kugelstossen;
- play with balls;
- juego de pelota;

vpl.: Lo6/96.

CLOSBANE Zie:
- clofbane; clootbane;----/

CLOT; KLOD; KLOT; KLODT; CLOOT = sub. turf.
- cespes;
- tourbe; une motte de tourbière;
- Torf;
- peat;
- turba;

vpl.: ACart 36.

CLOVENIER Zie:
- couleuvenier; colvenaer; colvenier;----; coloverier; coloverinerr; coloverenier/

CLOVENIERSGULDE Zie:
- coloveniersgulde; colveniers - gulde;----; colvenaersgulde/

CLUFS OFTE STRUYCKESGEWIJSE = taut. staaksgewijze.
- in nodum stipitis;
- à manière de piquet;
- stammweise;
- in the way of a pole;
- a manera de palo, de estaca;

vpl.: C2/826.

CLUMPENMAECKERSHUIJS Zie:
- climpenmeckershuijs; clompenmekershuijs;----/

CLUPPEL Zie:
- kluppel;----/

CLUPPELE Zie:
- clippel;----/

CLUVER = sub. uitvoerder van vonnis.
- effector iudicii; actor, confector; sententiae;
- executeur d'une sentence;
- Vollstrecker des Urteils;
- executor of the sentence;
- ejecutor de una sentencia;

vpl.: T2/370

CNO

CLYNEN UYTVAERDEN = lijkdienst waaraan zo min mogelijk kosten zijn verbonden, Mechelen.
- exsequiae parvae;
- service funëbre le moins coûteaux;
- Exequien an denen so wenig möglich Kosten verbunden sind, Mecheln;
- obsequies to which as few as possible cost are connected, Mechlin;
- honras fúnebres con el mínimo de gastos, Malinas;

vpl.: PB/III/119.

CLYNIGHERDE Zie:
- in ---- ende verminderinghe/

CLYNS Zie:
- in ----/

CNAEP Zie:
- knaep; knaepe; knape; knapel; ----; cnaept; cnappe/

CNAEPT Zie:
- knaep; knaepe; knape; knapel; cnaep;----; cnappe/

CNAGEN Zie:
- knaechen;----/

CNAPPE Zie:
- knaep; knaepe; kanpe; knapel; cnaep; cnaept;----/

CNE Zie:
- knije; knye; cnie;----; cnee/

CNEE Zie:
- knije; knye; cnie; cne;----/

CNEEL Zie:
- caneel; canele;----/

CNEVELAER Zie:
- knevelaar; knevelaer;----/

CNEVELARIJ Zie:
- knevelarije;----/

CNEVELEN Zie:
- knevelen;----/

CNIE Zie:
- knije; knye;----; cne; cnee/

CNIEF Zie: cnijf;----/

CNIJF; CNIEF = sub. mes.
- culter;
- couteau;
- Messer;
- knife;
- cuchillo;

vpl.: Ca2/332.

CNOESEL Zie:
- knoesel;----; cnoessel; cnosel; cnosele/

CNU

CNOESSEL Zie:
- knoesel;cnoesel;----; cnosel; cnosele/

CNOESSELHAEGE = haag van stekelige kruisbessenstruiken.
- sepas riberum grossulariarum aculeatarum;
- haie de groseilliers épineux;
- Stachelbeerenhag;
- gooseberryhedge;
- seto de groselleros espinosos;

vpl.: C1/264.

CNOSEL Zie:
- knoesel; cnoesel; cnoessel;----; cnosele/

CNOSELE Zie:
- knoesel; cnoesel; cnoessel; cnosel;----/

CNUIJVER; CNUVER; CUYVER; CNUYVER; KLUIJVER = 1.bewakers van geinventariseerde goederen van een veroordeelde in burgerlijke zaken 2.gerechtelijk bewaarder van goederen ten huize van de schuldenaar ten behoeve van de schuldeiser.
- 1.custodes bonorum in inventario inscriptorum iudicati in rebus civilibus; 2.custos iudicialis bonorum domu debitoris ad inopiam creditoris;
- 1.garnisaires des effets inventoriés d'un condemné en matières civiles; 2.gardien juré des meubles à la maison du débiteur au profit du crediteur;
- 1.Verwahrer von inventarisierter Habe eines Verurteilten in zivilen Sachen 2.gerichtlicher Verwahrer von Gütern im Hause des Schuldners zugunsten des Gläubigers;
- 1.guards of goods taken stock of and belonging to a convicted person in civil affairs 2.judicial guardien of goods in the house of the debtor to the benefit of the creditor;
- guardia de los bienes inventariados de un condenado en un proceso civil 2. guarda judicial de los bienes en casa del deudor en favor del acreedor;

vpl.: Lo1/186,582; Lo3/16;C1/377.

CNUIJVER OFT DIENAER = taut.gerechtsdienaar.
- lictor;
- garnisaire ou sergent;
- Gerichtsdiener;
- constable;
- servidor de la justicia;

vpl.: C1/398.

COD

CNUIJVER OFT VANGHER = taut. dienaar van de schout.
- minister sculteti;
- garnisaire ou emprisonneur;
- Diener des Schulze;
- servant of the bailiff;
- servidor del alcalde;

vpl.: C1/514.

CNUIJVERS Zie:
- seijndinge van ----/

CNUVER Zie:
- cnuijver;----; cnuyver; cuyver; kluijver/

CNUYVER Zie:
- cnuijver; cnuver; cuyver;----; kluijver/

COCHENILLE; COCIJNILLE; COCYNILLE; COXENILLE + sub. schaarlaken verf; karmijn gewonnen van de schild-of scharlakenluis.
- coccinilla ; coccum;
- cochenille; carmin;
- Scharlach; Cochenille; Karmin;
- scarlet; carmine; cochineal; scale insect;
- cochinilla; carmin;

vpl.: PvB1/335; PB/III/442; Lo3/26; C1/378.

COCIJNILLE Zie:
- cochenille;----; cocynille; coxenille/

COCPANNE = sub. kookpan.
- cacabus;
- casserole;
- Kochtopf;
- cookery-pan;
- cacerola;

vpl.: T1/514.

COCYNILLE Zie:
- cochenille; cocijnille;----; coxenille/

CODE Zie:
- coddard;----; codekijn; cooddekijn; kuddekijn; codeken/

CODDARD; CODE; CODEKIJN; COODDEKIJN; KUDDEKIJN; CODEKEN = sub. jong varken; keu.
- porcus lactens;
- porcelet;
- junges Schwein;
- young pig;
- lechón; cochino de leche;

vpl.: PB/II/138.

CODEKEN Zie:
- coddad; code; codekijn; cooddekijn; kuddekijn; ----/

CODEKIJN Zie:
- coddard; code;----; cooddekijn; kuddekijn; codeken/

CODICIL = sub. eigenhandig geschreven laatste wilsbeschikking.
- codicillus;
- testament privé écrit à main par le propre testateur;
- eigenhändig geschriebenes Testament;
- last will, written in one's own hand;
- testamento privado escrito a mano por el propio testador;

vpl.: T2/72.

CODICILLAIRE Zie:
- clausule ----/
- dispositie testamentaire ----/

CODICILLE Zie:
- testament ----/

CODICILLE = aanhangsel of toevoegsel bij/van een laatste wilsbeschikking testament.
- codicillus; codicellus;
- codicille;
- Nachtrag oder Zusatz eines Testamentes; Kodizill;
- codicil;
- codicilo;

vpl.: Lo5/378; B1/83; C2/897; C1/605.

CODICIL(LE) OFT UUYTERSTE WILLE = taut. eigenhandig geschreven laatste wilsbeschikking als aanvulling van een testament; toevoegsel; aanhangsel.
- codicillus; codicellus;
- codicille; dernière volonté écrite à main comme complément d'un testament;
- Kodizill; eigenhändig geschriebene Testament; Nachtrag oder Zusatz eines Testamentes;
- codicill;last will; written in one 's own hand;
- codicilo; última voluntad escrita a mano como complemento de un testamento; testamento privado escrito a mano por el proprio testador;

vpl.: T1/515; T2/72; C1/605; Lo5/378; V1/83; C2/897.

COE Zie:
- coie; coode;----; coeye; couwe; coye/

COEBRUGGE = sub. koebrug, laag gelegen dek op oorlogsschepen.
- pons humilis in nave;
- faux-pont;
- niedrig gelegenes Deck auf Kriegsschiffe;
- low situated deck on war-ships;
- sollado;

vpl.: PB/III/218.

COECK Zie:
- heeten ---- van de wethouderen/

COECKENE; COKENE; COEKENE; CUEKENE; COKE; COOCSTEDE = sub. keuken.
- culina; coquina;
- cuisine;
- Küche;
- kitchen;
- cocina;

vpl.: T1/498.

COECKENWATER; COEKENWATER COEKENEWATER; COKENEWATER CUEKENEWATER; KOECKENWATER = sub. afvalwater uit de keuken.
- aqua furnaria; aqua culinaria;
- eaux usées; eau de cuisine;
- Abwasser; Spülwasser;
- refuse water; dishwater;
- aguas residuales de la cocina; agua para lavar;

vpl.: B1/48; C2/890; C1/628.

COECKIJSER = sub. ijzeren plaat voor het koekbakken.
- lamina ferrea ad coquendas placentas;
- une plaque de fer pour faire du gateau;
- eiserne Platte für das Kuchenbäcken;
- baking-iron;
- lámina de hierro para cocer pastelones;

vpl.: C1/434.

COEIJKETEL; COEKETELE = sub. koeketel.
- lebes vaccis;
- chaudron pour les vaches; gamelle pour les vaches;
- Kessel um das Essen für die Kühe zu kochen; Kuhkessel;
- cow-boiler;
- caldera para las vacas;

vpl.: Lo3/190; C1/434.

COEKENE Zie:
- coeckene; cokene;----; cuekene; coke; coocstede/

COEKENEWATER Zie:
- coeckenwater; coekenwater; ----; cokenewater; cuekenewater; koeckenwater/

COEKENWATER Zie:
- coeckenwater;----; coekenewater; cokenewater; cuekenewater koeckenwater/

COEKETELE Zie:
- coeijketel;----/

COELBAC; COELBACK; COELTOBBEKEN = sub. koelvat.
- cadus frigidus; testa ad facien-

dum frigidum;
- rafraichissoir; baquet à réfrigérer;
- Kühlfasz; Kühlzuber;
- coolingvat; cooler; refrigerator;
- enfriadera; refrigerante; corbato de alambique;

vpl.: Lo3/180; C1/431.

COELBACK Zie:
- coelbac;----; coeltobbeken/

COELEN; COLEN; COULEN; CUELEN; KOELEN = vb. herstellen schade; vergoeden van kosten.
- restituo III;
- réparer; indemniser;
- vergüten;
- make good;
- reparar; resarcir; abonar;

vpl.: C1/154.

COELEN BLOEDE Zie:
- misdaet uuyt opsette met ----/

COELINGE = sub. 1.tegemoetkoming 2. afkoeling.
- 1.concessio 2.refrigeratio;
- 1.subvenir 2.refraichissement;
- 1.Erleichterung 2.Abkühlung;
- 1.concession 2.refreshment;
- 1.compensación; conseción 2. refresco; enfriamiento;

vpl.: PvB9/254; PvB6/406.

COELMANDE Zie:
- torff oft ----/

COELTOBBEKEN Zie:
- coelbac; coekback;----/

COEMEN Zie:
- niet voer en ---- in den ghedinghe/

COEMPT Zie:
- actie tegen ----/

COEMT Zie:
- ende wanen dat ----/
- wijl voor ----/

COEMPT CUNDIGEN = komt aangeven.
- venio IV et deferro III;
- venir denoncer;
- melden; mitteilen kommen;
- come and inform;
- venir a denunciar;

vpl.: T1/31.

COEPE Zie:
- bij ----/
- te ---- bijeden/

COEPE = sub. koop.
- emptio;
- achat;
- Kauf;
- purchase;
- compra;

vpl.: C3/58.

COEPMAN; COOPMAN; COPEMAN; COMAN; COMEN = sub. koopman.
- mercator;
- marchand;
- Kaufmann;
- merchant;
- comerciante;

vpl.: C3/88.

COER ENDE ELECTIE = taut.keuze.
- electio;
- choix; élection;
- Wahl;
- choice;
- elección; opción;

vpl.: T1/403.

COERDEN Zie:
- mit der ---- gejaecht offt gewerpen worden/

COEREN Zie:
- goet lossbaer ----/

COEREN = vb.hom. 1.keuren 2.sub. koren.
- 1.specto I; probo I; censeo II. 2. frumentum;
- 1. juger; estimer; examiner 2. blé;
- 1.prüfen 2.Korn; Getreide;
- 1.examine; test 2.corn; grain;
- 1.tasar evaluar 2.trigo;

vpl.: SKB 8.

COERMEESTER; COORMEESTER; COREMEESTER; COIRMEESTER; CUERMEESTER; KEURMEESTER = sub. 1.keurmeester 2.ambtenaar belast met het toezicht op levensmiddelen en nijverheidsproducten in Brussel.
- 1.spectator; censor 2.aedilis cirealis; qui aunonam curat et mensuras; vendentium que avaritiam coercet;
- 1.spectateur; essayeur 2.verificateur; charge de la surveillance des marchés et des denrées;
- 1.Prüfer 2.Beambte beauftragt mit der Aufsicht auf Eswaren und Gewerbe-erzeugnisse;
- 1.inspector, censor 2.officer charged with the supervision on victuals and industry products;
- 1.inspector de carnes 2.empleado público encargado de inspección de viveres productos industriales;

vpl.: C1/124,255,519.

COERMEESTEREN Zie:
- daer die ---- wisen te gaan staen/

COERTEN Zie:
- personele ---- ende executien/

COF

COERTIE = sub. dwang.
- vis; necessitas;
- pression; contrainte;
- Zwang;
- pression;
- coerción; imposición; compulsión;

vpl.: C1/13.

COERTIEN Zie:
- personele ----/

COEST Zie:
- conste; cunste; const; cunst; ----; coust/
- cost; coste;----; kost/

COESTALLE = sub. koestal.
- bubile;
- étable à vaches; vacherie;
- Kuhstall;
- cowhouse; cowshed;
- corral de vacas; establo de vacas;

vpl.: T1/498.

COETSE Zie:
- publiecque ----/

COETSE MET GORDIJNEN = alkoofbed met gordijnen.
- zotheca velis;
- couche avec des courtines;
- Bettstätte mit Gardinen;
- alcove-bed with curtains;
- cama armario con cortinas;

vpl.: Lo3/172.

COETS(E) OFT LEDIKANT = alkoofbed.
- zotheca; sponda; cubile; lectus;
- couche ou lit haut;
- Bettstelle;
- alcove-bed;
- lecho; cama;

vpl.: Lo5/404; C1/29.

COEYE Zie:
- coie; coode; coe;----; couwe; coye/

COEZE = sub.keuze.
- electio;
- choix; option;
- Wahl;
- choice; election;
- elección; opción;

vpl.: T1/161,403.

COFFER Zie:
- gemeynen ----/

COFFOIR; COIFFOIR = sub. spijzenwarmhouder.
- foculus;
- réchaud;
- Speisewarmhälter;
- brazier;
- calientaplatos;

vpl.: Lo5/400; Lo3/180.

COH

COGGESCHIP OFT HEUDE = taut. kog. koggeschip.
- navis;
- espéce de vaisseau marchand;
- Kogge;
- nef;
- buque de guerra y comercial; ancho plano y redondo;

vpl.: PvB1/367.

COGNOSCEMENT Zie:
- exhibitie van ----/

COGNOSSEMENT Zie:
- t'cognossement ----/

COGNOSSEMENT OFT VRACHTBRIEFF = taut. vrachtbrief.
- charta pretii;
- connaissement;
- Konnossement; Frachtbrief;
- bill of lading;
- conocimiento;

vpl.: Lo4/86,210.

COHABITANT = sub. bijslaper.
- cohabitans;
- compagnon de lit;
- Beischläfer;
- cohabitor; cosleeper;
- cohabitante; compaêro de cama;

vpl.: Cr2/1053.

COHABITATIE = sub. bijslaap; geslachtsgemeenschap.
- cohabitatio;
- cohabitation;
- Beischlaf; Geschlechtgemeinschaft;
- cohabitation;
- cohabitación;

vpl.: C1/423, 606.

COHABITATIEN = sub. samenwoning als echtelieden; gemeenschap.
- cohabitatio;
- cohabitation;
- Zusammenwohnung;
- living together; cohabitation;
- cohabitación;

vpl.: Lo1/658; T1/372.

COHABITEREN ENDE LICHAMELIJC GESELSCAP HEBBEN = vleeschelijke gemeenschap hebben.
- coitum habeo II;
- cohabiter et avoir du contact sexuel;
- fleischliche Gemeinschaft haben;
- have carnal intercourse;
- cohabitar y tener contacto sexual

vpl.: T1/371.

COHERCEREN = vb. dwingen.
- coerceo II;
- contraindre; forcer;
- zwingen;
- coerce; compel; force;

- coercer; forzar; obligar;
vpl.: T1/163.

COHERERENDE = vb. horen bij; samenhangen.
- cohaereo II;
- être lié a cohérer;
- zusammenhängen;
- to cohere; to be connected;
- pertenecer; conexionarse;
vpl.: T1/263.

COHERERENDE, PALENDE, CONFINERENTE ENDE COMENDE AEN= taut. grenzende aan.
- adiaceo II;
- avoisiner; confiner; être limitrophe; toucher;
- grenzen an; stossen an;
- adjoining;
- confinar; estar contiguas; limitar con; lindar con; tocarse;
vpl.: T1/116.

COHIBEREN = vb. beteugelen; beperken; terugkomen; matigen.
- cohibeo II;
- brider; madérer;
- bezähmen; zügeln; mäszigen;
- cohibit; limitate; restrain;
- limitar; detener; volver; reducir; moderar;
- vpl.: PvB1/48; C1/286.

COHIER ENDE RECUEIL = taut. aanslagregister ener belasting.
- index tributorum;
- le rôle dün impôt;
- Veranlagungregister einer Steuer;
- assessment-register of tax;
- registro fiscal;
vpl.: PB/II/27.

COHIERE Zie:
- extract uite ----/

COIE; COODE; COUE; COEYE; COUWE; COYE = sub. koe.
- vacca;
- vache;
- Kuh;
- cow;
- vaca;
vpl.: AKB 10; T1/256; C1/321,424

COIFFOIR Zie:
- coffoir;----/

COINCIDEREN Zie:
- concureeren;----/

COIR Zie:
- ceur; ceure;core; cure;----; coire; coor; keur; keure;kuer; quere/

COIRE Zie:
- ceur;ceure;core;cure;coir;----; coor;keur;keure;kuer;quere/

COIRESCHOUWE; COIRSCHOUW; COORSCHOUW; CORESCHOUWE; CUERESCHOUW; KEURESCHOUW; KUERSCHOUWE = sub. schouwverordening.
- sanctio inspectionis;
- ordonnance d'inspection;
- Schauverordnung;
- regulation for inspection;
- ordenanza de inspección;
vpl.: Cr2/1013/20.

COIRMEESTER Zie:
- coermeester; coormeester; corenmeester;----; cuermeester; keurmeester/

COIRN Zie:
- corne; coorn;----; coren/

COIRNVEERTEL Zie:
- corenveertel; cornveertel;coirnviertel;----; corneveertel; corenveertele; coirnviertelle/

COIRNVIERTEL Zie:
- corenveertel; cornveertel;----; corneviertel; coirnveertel;corneveertel; corenveertele; coirnviertelle/

COIRNVIERTELLE Zie:
- corenveertel; cornveertel;coirnviertel; coirnveertel; corneveertel; corenveertele;----/

COIRSCHOUW Zie:
- coireschouwe;----; coorschouw; coreschouwe; cuereschouw;keureschouw; kuerschouwe/

COISSIE Zie:
- acte van ----/

COKE Zie:
- coeckene; cokene; coekene;cuekene;----; coocstede/

COKELAER Zie:
- gokelaer; gogelaer;gukelaer; ----/

COKENE Zie:
- coeckene;----; coekene; cuekene; coke; coocstede/

COKENEWATER Zie:
- coeckenwater; coekenwater; coekenewater;----; cuekenewater; koeckenwater/

COKER = sub. naaldenkoker.
- theca acubus servandis destinata;
- étui à aiguilles;
- Nadelbüchse;
- needle-case; vpl.: PvB1/246.
- agujero- canutero; alfiletero;

COLATIE; COLLATIE = sub.recht om een ambt te vergeven.
- jus munus assignandi;
- droit de conférer un poste;
- Recht um ein Amt zu vergeben;
- right to confer an office;
- derecho de dar un oficio;

vpl.: Cr2/1049.

COLE Zie:
- coole; cool;----/

COLEMAN; COLENBERNER; HARSEIN; KRICKBRANDER = sub. kolenbrander.
- carbonarius;
- charbonnier;
- Köhler;
- charcoal-burner;
- carbonero;

v pl.: PB/II/117.

COLEN Zie:
- coelen;----; coulen; cuelen; koelen/

COLENBERNER Zie:
- coleman;----; harsein; krickbrander/

COLEUR OFT PRETEXT = taut. voorwendsel.
- praetextus;
- prétexte;
- Vorwand;
- pretext;
- pretexto;

vpl.: C1/541; PB/II/195.

COLEUREN OFT OPRUSTEN = kleuren of uitrusten.
- coloro I aut instruere;
- colorer ou équiper;
- färben oder ausrüsten;
- colour or equip;
- colorar; teñir; dar color;

vpl.: PvB1/403.

COLEUVER Zie:
- busse oft ----/

COLEVAT = sub. maat voor houtskool.
- mensura pro lignibin coctis;
- mesure pour de charbon de bois;
- Masz für Holzkohle;
- measure for charcoal;
- medida de carbón de leña;

vpl.: PB/II/117.

COLEWAGHE Zie:
- recht van de ----/

COLF Zie:
- colve;----/

COLFDRAGHERE Zie:
- gesworne ----/
- gezworen ----/
- gbesworen ----/
- officier van de ----/

COLFFDRAGERE OFT SERGEANT = taut. gerechtsdienaar dragende een staf of roede als teken zijner waardigheid, Antwerpen.
- apparitor; gestans virgam ut signum dignitatis, Antverpia;
- sergent ou massier; portant un bâton ou un cerge comme un indice de sa dignité, Anvers;
- Gerichtsdiener mit Stab oder Rute als Zeichen seiner Würde, Antwerpen;
- constable with staff or rod as a sign of his dignity, Antwerp;
- alguacil llevando un bastón o varilla como signo de su dignidad Amberes;

vpl.: Lo1/100.

COLFFLEEN = sub. bisschopsleen.
- beneficium episcopi;
- fief de crosse;
- Bischofslehen; Kreuzlehen; Spilehen; einfaches Lehen;
- fief of the crozier;
- feudo episcopal;

vpl.: Lo6/368.

COLIANDER Zie:
- coriander;----; caliander/

COLIERE; COLLIER = sub. collier; halssnoer.
- torquis;
- collier;
- Halsschnur;
- necklace;
- collar; gargantilla;

vpl.: C1/431.

COLLACIE; COLLATIE = sub.hom. 1.afschrift; vergelijking van een afschrift van een geschrift met het oorspronkelijke 2.vergeving van een ambt 3.licht avondmaal.
- 1.collatio; comparatio; contentio 2.collatio 3.anteceenium;
- 1.collation; comparaison 2.collation; installation 3.collation;
- 1.Vergleichung einer Abschrift mit der ursprünglichen Schrift Kollation 2.Vergebung eines Amtes 3.leichtes Abendessen;
- 1.comparison of a copy with the original writing; collation; comparison 2.giving offices; collate; 3.collation; leight evening meal;
- 1.colación; comparación; copia tracunto 2.concesion de una funcion 3.cena ligera;

vpl.: ACart 29; T2/190; C1/200, 208,254; PvB1/424; T1/449; C2/1049.

COLLACIE ENDE INBRENGINGE OFT DEELINGE = taut. inbreng.
- collatio;

- présentation; apport; mise de fonds;
- das Eingebrachte;
- capital brought in;
- presentación;

vpl.: T1/491,593.

COLLACIEN Zie:
- ter ---- ende deylinge/

COLLACION EST FAITE = de vergelijking is gemaakt.
- comparatio facta est;
- die Vergleichung ist gemacht;
- the comparison is made;
- ha sido hecha la colación;

vpl.: LPS 37.

COLLATERAAL; COLLATERAEL OFT REVERENCIAAL = taut. verwant in zijdlinie; zijwaarts; zijdelings.
- cognatus in cornu; ex latere cognatus; transverso cogantionis gradu inventus;
- collatéral;
- verwandt in der Seitenlinie; indirekte Verwantschaft; Seitwärts;
- related in the collateral line; indirect relationship; collateral;
- colateral; de lado; oblicuo;

vpl.: T1/491,502,503,508; C1/33 157.

COLLATERAEL Zie:
- actie van belet van toecominge eeniger erffelijcheyt bij der linien laterael oft ----/
- linie ----/
- successie ----/

COLLATERAEL OFT VAN BESIJDEN = taut. zijdlinie.
- linea lateralis;
- ligne collatérale;
- Seitenlinie;
- collateral line;
- linea colateral;

vpl.: C1/288.

COLLATERALE Zie:
- laterale oft ---- erfgenamen/

COLLATERALE SUCCESSIE = 1. opvolging in zijdlinie 2.belasting op erfenis door erfgenamen in de zijdlinie van de erflater.
- 1.successio collateralis 2.successio collateralis;
- 1.succession en ligne collatérale; 2.succession collaterale;
- 1.Nachfolge in der Seitenlinie 2. Erbrecht in der Seitenlinie;
- 1.succession in the collateral line 2.collateral succession;
- 1.sucesión en linea colateral 2. sucesión colateral;

vpl.: C1/622; ASR 2.

COLLATERALI Zie:
- ex linea recta vel ----/
- in linea ----/

COLLATEUR; COLLATOOR = hom. sub.1. inzamelaar 2.vergever van ambten.
- 1.qui colligit 2.collator;
- 1.collateur 2.idem;
- 1.Einsammler 2.Vergeber von Amten;
- 1.collector 2.who gives away offices;
- 1.recaudador 2.colador; dador de funciones;

vpl.: PvB8/25; C1/535.

COLLATIA CONCORDAT CUM SUO ORIGINALI = het nageziene komt overeen met zijn oorspronkelijk geschrift.
- la collation est conforme à l'original;
- das Kollationierte entspricht dem Original;
- the collated writing agrees with its original;
- lo colacionado está acorde con su original;

vpl.: MGG 77.

COLLATIE Zie:
- colatie;----/
- collacie;----/
- naer ----/
- staen tot ----/

COLLATIE ENDE PROVISIE = recht tot vergeving van en voorziening, in ambten.
- ius collationis et provisionis;
- droit de collation et de provision;
- Recht zu Vergebung von und Versorgung von Aemter;
- right to give away and to supply offices;
- derecho a colación y provisión de oficios;

vpl.: C1/532.

COLLATIE VAN AMBACHTEN OFT NERINGHEN = vergeving cq. toestemming tot het uitoefenen van een handwerk of een handel.
- collatio cq. consensus ad exercitationem artificii aut mercis;
- collation des fonctions;
- Vergebung oder Genehmigung für die Ausübung einer Handarbeit oder eines Handels;
- giving away of a trade or a commerce;
- colación o permiso de ejercicio de un arte manual o de un comercio;

vpl.: C1/535.

COLLATIE VAN OFFICIEN = vergeving van ambten.
- collatio officiorum;
- collation des fonctions;
- Vergebung von Aemter;
- giving away of offices;
- colación de funciones;

vpl.: C1/535.

COLLATIONE Zie:
- quo ad copiam per actam facta ---- ex originali/

COLLATIONNEREN = sub. nazien; vergelijkend onderzoeken.
- confero III et compono III descriptum sive exemplum cum exemplaria sive archetypo;
- collationner;
- nachsehen; kontrollieren; kollationieren;
- collate;
- revisar; repasar; collation;

vpl.: C1/202; ACart 10.

COLLATOOR Zie:
- collateur;----/

COLLECTATIE Zie:
- gagie ghecommitteerde ---- van de bieraccijns/
- samelinghe oft ----/
- verpachtinghe oft ----/

COLLECTATIE ENDE OPHEVE = taut. invordering; inning; collecte; inzameling.
- recuperatio; collecta; collectatio; exactio;
- recouvrement; encaissement; perception; levée; collecte;
- Einforderung; Einkassierung; Kollekte; Sammlung; Eintreibung
- collection; gathering;
- cobro; recaudación; cobranza; percepción; recaudalación; colectación; colecta;

vpl.: C1/198,516; PB/2/30,40; PB/III/331,302; Cr2/1340; DKB 55.

COLLECTATIE OFT INNEHALINGE = taut. belastinggaring.
- perceptio tributorum;
- perception;
- Steuerergebung;
- tax-gathering;
- recaudación de los impuestos; recaudación de los contribuciones;

vpl.: PB/III/325.

COLLECTATIE OFT SAMELINGHE = taut. inzameling cq. inning van belastingen.
- collectio tributorum;
- perception recouvrement de l'impôt;

- Sammlung bzw. Einziehung von Steuern;
- colectación de impuestos; recaudación; cobro;

vpl.: PB/II/43.

COLLECTATIE OFT VERPACHTINGHE = taut. verpachting.
- locatio;
- location;
- Verpachtung;
- leasing;
- arrendamiento; arriendo;

vpl.: C1/529.

COLLECTATIE-GELDT = loon voor het invorderen van belastinggelden.
- remuneratio pro exactione tributi;
- rémunération de la perception des impôts;
- Lohn für das Einziehen von Steuergelden;
- wages to collect taxmoney;
- sueldo (of = salario) por recaudacion de impuestos;

vpl.: PB/IV/311.

COLLECTBOECK = sub. register waarin de inning van diverse belastingen werd opgetekend.
- colligio III;
- registre de la reception de plusieurs types d'impôts;
- Register für die Einkassierungen der verschiedenen Steuern;
- register in which the collections of the various taxes were noted down;
- registro de la recaudación de diversos impuestos o tributos;

vpl.:

COLLECTEEREN = vb. invorderen van belastingpenningen.
- colligo III;
- percevoir;
- einfordern von Steuergeldern;
- collecting of tax-coins;
- cobrar; recaudar;

vpl.: LPS 70.

COLLECTEREN ENDE INNEN = taut. invorderen.
- redigo III; colligo III;
- percevoir et recueillir;
- einfordern;
- collect; collecting;
- cobrar; percibir; recaudar;

vpl.: C1/516; LPS 70.

COLLECTEUR Zie:
- aenkomen officie ---- wijnaccijns/
- assistent van ----/
- assistent van de ---- op de bieraccijns/
- gagie ----/

- gagie ---- van de halve bieraccijse tot Berchem/
- gagie ---- van de mael accijnse/
- gagie ---- van de wijnaccijnse/
- gagie ---- riddertol/
- gagie assistent van de ---- op de bieraccijse/
- gagie ---- van de bieraccijse/
- gagie ---- van de derthienste biertonne/
- innecomen ---- des rechts van issue/
- innecomen ---- van de gruijte/
- innecomen ---- van de pontpenningen/
- innecomen ---- van de wullenlakensnede/
- innecomen ---- van het recht van 't verwen van camelotten ende bouratten/
- innecomen ---- van het recht/
- innecomen ---- van de halve bieraccijse tot Austruweel/
- loon ---- van 't brouwersgelt tot Borgerhout/

COLLECTEUR OFT INNEHAELDER = sub. een corporeel functionaris die de inning van bepaalde belastingen pachtte voor een jaar of door schepenen werd aangewezen waarbij weigering niet wel mogelijk was.

- collector;
- fonctionnaire qui pour une année prenait à bail la perception de certains impôts ou qui fût assigné par les échevins étant pratiquement impossible son refus;
- ein Funktionär der die Einkassierung von bestimmten Steuern für ein Jahr mietete oder dazu angewiesen wurde durch die Schöffen wobei Verweigerung nicht gut möglich war;
- functionary who rented the collecting of certain taxes for a year or was appointed by the sheriffs for which he could not refuse;
- funcionario que por un ano arrendaba la recaudación de ciertos impuestos o fue asignado por los regidores siendo practicamente imposible negarse;

vpl.: ASR 34; PB/III/350.

COLLECTEUR VAN DE WIJNACCIJSE, ANTWERPEN = inner of ontvanger van de wijnaccijns, die bij pacht aanwijzing of benoeming en aanvaarding van het ambt aan de stad schuldig werd 400 gulden, Antwerpen.

- exactor tributi vini, qui ad locationem, monstrationem aut nominationem et acceptationem muneris urbi quadringentas florinas debitus erat, Antverpia;
- percepteur de l'accise de vin; qui devenait redevable à la ville de 400 florins lors de la location nomination et entrée en fonction, Anvers;
- Einnehmer der Weinakzise, jeder war bei Ernennung und Antritt seines Amtes der Stadt 400 Gulden schuldig, Antwerpen;
- collector of the wine-excise; each had to pay to the town 400 guilders at appointment and accession to his office, Antwerp;
- recaudador de derechos de consumo de vino; debia a la ciudad de Amberes 400 florines;

vpl.: C1/534.

COLLECTEURS Zie:

- aenkomen officie ---- ende controlleurs bieraccijse/

COLLECTEURS ENDE CONTREROLLEURS VAN DE BINNENBIERACCIJSE, ANTWERPEN = inners en opzichters op de inning van de accijns op de binnen de stad gebrouwen bieren, die bij benoeming en aanvaarding van hun ambt aan de stad schuldig werden elk 600 gulden, Antwerpen.

- exactores et spectatores in exactionem tributi cerevisiarum intra urbem coctarum, qui ad nominationem et acceptationem muneris sui urbi unusquisque sescentas florinas debiti erant, Antverpia;
- receveurs et contrôleurs de l'accise sur les bières fabriquées dans la ville; redevable à la ville de 600 florins pour leur nomination et entrée en fonction; Anvers
- Einnehmer und Aufseher auf die Eintreibung der Akzise auf innerhalb der Stadt gebrautes Bier jeder war bei Ernennung und Antritt seines Amtes der Stadt 600 Gulden schuldig, Antwerpen;
- collectors and superintendants of the collection of the excise on beer brewed inside the town; each had to pay to the town 600 guilders at appointment and accession to his office, Antwerp;

vpl.: C1/534.

COLLECTEURS ENDE CONTREROLLEURS VAN DE MAELACCIJSE, ANTWERPEN = inners en opzichters op de inning van de accijns op gemalen granen, die bij benoeming en aanvaarding van hun ambt aan de stad schuldig werden elk 100 gulden, Antwerpen.

- exactores et spectatores tributi frumentorum molitorum, qui ad nominationem et acceptationem muneris sui urbi unusquisque centum florinas debiti erant, Antverpia;
- receveurs et contrôleurs de l'accise sur les grains moulus; redevable à la ville de 100 florins pour la nomination et l'entrée en fonction;
- Einnehmer und Aufseher auf die Eintreibung der Akzise auf gemahlte Getreide; jeder war bei Ernennung und Antritt seines Amtes der Stadt 100 Gulden schuldig, Antwerpen;
- collectors and superintendants of the collection of the excise on grinded corn; each had to pay to the town 100 guilders at appointment and accession to his office, Antwerp;
- recaudadores e inspectores de recaudación de derechos de consumo de granos molidos; cada uno debia 100 florines, Amberes;

vpl.: C1/534.

COLLEGIALE Zie:
- acte ----/

COLLEGIALE RESOLUTIE = collegebesluit.
- resolutio collegialis;
- désision du collège;
- Kollegiumbeschlusz;
- college-decision;
- resolución colegial;

vpl.: C1/554.

COLLEGIALITER = adv. in college; eensgezind; ambtsbroederlijk; eenstemmigheid.
- collegialiter; omniter; cuncte; una;
- en collège; unanime; confraternel; unanimement;
- in Kollegium; kollegial;
- collectively; brotherly; unanimous;
- colectivamente; unànime; confraternal; concorde; conforme;

vpl.: Ca2/316; ASO 16.

COLLEGIALITER; COLLEGIAELICK VERGA(E)DERT = in college vergaderd.
- in collegio conventus; congregatus;
- réunis en collége; collégialement;
- in Kollegium getagt; in Tagung;
- meeting as a college; meet collectively;
- reunidos colegialmente;

vpl.: C1/334,532.

COLLEGIE VAN GHESWOREN LOTERS VAN BRUSSEL = gezelschap van personen die het ambt van beëdigd loter in Brussel bekleedden.
- comitatus personarum, qui munus sortitoris in Burxellis gerebant;
- réportiteurs assermentés; collége des partageurs jurés, Bruxelles;
- Gesellschaft von Personen die das Amt von beeidigtem Loser in Brüssel verwalten;
- persons who occupy the office of sworn casters lots in Brussels;
- colegio de los que ejercen el cargo de echar suertes, siendo jurados, Bruselas;

vpl.: C1/178.

COLLEGIE(N) = sub. beheers- of rechtsinstituten.
- collegium;
- collège;
- Verwaltungs- Rechtsanstalt;
- corporation;
- colegio;

vpl.: DVB 38, ADR 11,17.

COLLEGIO Zie:
- in ----/

COLLEGIUM MEDICUM = medisch college bestaande uit 6 raadslieden Brussel 1649.
- collège de médecins composé de six adviseurs, Bruxelles 1649;
- medicinisches Kollegium gestehend aus sechs Beratern, Brüssel 1649;
- medical college consisting of six councillors, Brussels 1649;
- colegio médico que consistía de 6 consejeros, Bruselas 1649;

vpl.: PB/III/264.

COLLIER Zie:
- coliere;----/

COLLIGE(E)REN ENDE DISTRIBUEREN = taut.vb. samenvoegen; verzamelen; een gevolgtrekking maken; opmaken uit; afleiden; concluderen.
- colligo III; concludo III; deduco III;
- colliger; joindre; conclure de; déduire de; recueillir; réunir;
- ableiten; sammeln; schlieszen; zusammenfügen; vereinigen;
- collect; conclude; deduco;join; unite;
- coligar; juntar; recopilar; reunir;

vpl.: DVB 111; T1/2; LoV/366; C1/81

COLLIGEREN OFT VERGAIRDEREN = taut. verzamelen; samenvoe-

gen; bijeenbrengen.
- colligo III;
- amasser; colliger; recueillir; rassembler;
- sammeln; zusammenfügen;
- collect; gather;
- colegir; congregar; juntar; recopilar; réunir;

vpl.: T1/239; Lo6/478.

COLLIMEREN = vb. heenschieten; overschrijden.
- collineo I; transgredior;
- excéder; outrepasser;
- überschreiten;
- jut out;
- exceder; rebasar; traspasar;

vpl.: BVB 74.

COLLITIGANT = sub. mede-procesvoerder.
- collitigans ;
- colitigant;
- Gegner;
- colitigant;
- colitigante;

vpl.: C1/458.

COLLUDENT = sub. hij die met een ander in een heimelijke verstandhouding staat ten nadele van een derde.
- qui decreto cum aliquo consentit cum detrimento alterius;
- d'autres au détriment de tiers;
- derjenige der mit einem Anderen in einem heimlichen Einvernehmen steht zum Nachteil eines dritten;
- he who stands with somebody else in a secret understanding to the detriment of a third person;
- coludiente;

vpl.: PB/III/493.

COLLUDEREN = vb. bedrieglijk overeenkomen; samenspannen; in geheime verstandhouding staan.
- colludo III; consensio secreta;
- colluder; être de connivence avec quelqu'un;
- heimlich übereinkommen; heimlich unter eine Decke spielen; in geheimen Einvernehmen stehen;
- to act in collusion; secret understanding;
- coludir;

vpl.: T1/275; PB/II/282.

COLOREREN ENDE OPRUSTEN = kleuren en toerusten.
- coloro I et orno I;
- colorer et préparer;
- färben und ausrüsten;
- to colour and to ornament;
- asegurar ornamentos; colorar y preparar;

vpl.: PvB5/333; PvB1/406.

COLOVENIERSGULDE; COLVENIERSGULDE; CLOVENIERSGULDE; COLVENAERSGOLDE = kolfdragersgilde.
- collegium portatorum ligni ad pulsandum;
- corporation d'arquebusiers;
- Kolbeträger Gilde;
- guild of the arquebusiers;
- gremio de los porteadores de mazas;

vpl.: C1/205.

COLOVERIER Zie:
- couleuvenier; colvenaer; colvenier; clovenier;----; coloveriner ner; coloverenier/

COLOVERINER Zie:
- couleuvenier; colvenaer; colvenier; clovenier; coloverier; ----; coloverenier/

COLOVERENIER Zie:
- couleuvenier; colvenaer; colvenier; clovenier; coloverier; coloveriner;----/

COLUERE OFT CONDITIE = taut. voorwaarde; voorwendsel.
- conditio; causa; simulatio; excusatio;
- condition; prétexte;
- Bedingung; Vorwand;
- condition; pretence; pretext;
- condición; pretexto;

vpl.: PvB1/68; Lo7/88.

COLLUSIE Zie:
- secrete ---- verstande, verstaenden ende collusien /

COLLUSIE; CONVENTIE OFTE NEGLIGENTIE = taut.sub. bedrieglijke verstandhouding.
- collusio secreta; consensio clandestina;
- collusion; intelligence décevante et secrète;
- betrügerisches Einvernehmen oder Einverständnis;
- secret understanding; secret fraudulent understanding;
- colusión; connivencia oculta y engañosa;

vpl.: C1/302; T1/274,331; T2/92; PB/II/44; PvB6/481.

COLLUSIE; CORRESPONDENTIE OFT HEIJMELIJCK VERSTANT = taut. geheime verstandhouding.
- collusio;
- collusion ou entente secrète;
- betrügerisches Einvernehmen;
- deceptive understanding collusion; correspondence or secret collusion;
- connivencia; vpl.:C1/647.

COLUSIEN ENDE SECRETE VERSTAENDEN = taut. geheime afspraken.
- pacta secreta;
- ententes secrètes; collusion;
- geheime Verabredungen;
- secret appointments;
- arreglos secretos; convenios secretos;

vpl.: PB/IV/363.

COLSE Zie:
- causse; cousse; couse; cause; couce;----/

COLVE; COLF = sub. knots.
- clava;
- massue;
- Keule;
- club;
- maza;

vpl.: C1/336.

COLVE LEENE = kromstafleengoederen of eenvoudige leenen die geen rechtsmacht bezitten.
- beneficia simplicia, quae non habent iurisdictionem;
- fiefs de crosse, de simples fiefs qui n'ont pas droit d'adhériter et de déshériter;
- Spillehen; Kunkellehen;
- fiefs of the crozier;
- feudo llamado de báculo espiscopal o feudo simple sin derecho a heredar o desheredar;

vpl.: Lo6/248.

COLVENAER Zie:
- couleuvenier;----; colvenier; clovenier; coloverier; coloveriner; coloverenier/

COLVENAERSGULDE Zie;
- coloveniersgulde; colveniersgulde; cloveniersgulde;----/

COLVENIER Zie:
- couleuvenier; colvenaer;----; clovenier; coloverier; coloveriner; coloverenier/

COLVENIERSGULDE Zie:
- coloveniersgulde;----; cloveniersgulde; colvenaersgulde/

COM Zie:
- tennen ---- oft aker/

COM; COMME; COMPE OF KISTE VAN DER WETH = sub. kist waarin het archief ener gemeente werd opgeborgen. Deze kon alleen ontsloten worden door drie schepenen die ieder een afwijkende sleutel bezaten passende op een der drie sloten van de Comme.
- arca ad conservandum chartas publicas municipii quae solum recludanda erat a scabinis;
- coffre pour garder les archives d'une municipalité qui pouvait s'ouvrir seulement par 3 échevins qui chacun possédait une clef différente pour les 3 serrures du coffre;
- Kiste in der das Archiv einer Gemeinde aufbewahrt wurde die nur aufgeschlossen werden konnte durch drei Schöffen zusammen die jeder einen unterschiedenen Schlüssel besassen;
- trunk in which the records of a municipality werd kept and that could only be opened by three sheriffs together each of them possessing a different key;
- arca para quardar el archivo de una municipalidad o un cuerpo sol amente podía abrirse por tres regidores que cada una poseína una llave diferente para las 3 cerraduras del arca;

vpl.: AKB 2; T268; PvB5/73; Cr2/1061.

COMAN Zie:
- coepman; coopman; copeman; ----; comen/

COMAN VAN CORNE; COMANNE = graankoopman.
- mercator grani; negotiator grani
- marchand de grain;
- Getreidekaufmann;
- corn-merchant; dealer;
- mercador de granos; comerciante de granos; negociante de granos;

vpl.: Lo1/46; T2/370; PB/IV/362

COMANSCAP Zie:
- actie verleent den coopman die zijn ---- bestaet heeft aen eenen stierman/

COMANSCAP; COMANSCAPE; COMANSCAPPE; COMMANSCAP; COMENSCAP; COMENSCAPE; COMERSCAP; COMMENSCAP; COMANSCHAP; COMESCHAP; COMENSCHAP; COOPMANSCHAP; COPENSCHAP; KOOPMANSCHAP = sub. koopwaar; handelswaar; handel; handelszaak; koopmanschap.
- commercium; mercatura; mercimonium; negotiatio; res empta; merx;
- commerce; marchandise; transaction; marché;
- Handelsangelegenheit; Kaufmanschaft; Handel; Kaufware;
- business; merchandise; trade commercialism;

- comercio; mercaderio; mercancia; transacción;

vpl.: T1/55,66,410,411; T2/63; C3/20,72; C1/291; ACart 36;B1: EE 51.

COMANSCAP HANTIEREN = handel drijven.
- mercaturam facio III;
- faire le commerce; faire traffic;
- Handel treiben;
- do business; trade;
- comerciar; negociar;

vpl.: T1/623.

COMANSCAPE Zie:
- comanscap;----; comanscappe; commanscap; comenscap; comenscape; comerscap; commenscap; comanschap; comeschap; comenschap; coopmanschap; copenschap; koopmanschap/

COMANSCAPEN Zie:
- bevel om zijn ---- te driven/
- communicacie van den ---- benemen/
- voirdernissen van ----/

COMANSCAPPE Zie:
- comanscap; comanscape;----; commanscap; comenscap; comenscape; comerscap; commenscap; comanschap; comeschap; comenschap; coopmanschap; copenschap koopmanschap/

COMANSCHAP Zie:
- comanscap; comanscape; comanscappe; commanscap; comenscap; comenscape; comerscap; commenscap;----; comeschap; comenschap; coopmanschap; copenschap; koopmanschap/

COMBEREN Zie:
- afgequeten commeren; comeren; cummeren;----/
- kommeren; commeren;----/

COMEN Zie:
- coepman; coopman; copeman; coman;----/

COMEN Zie:
- in estime ----/
- in vechtingen ----/
- inde vroente ----/
- int crijt ----/
- nair te ---- ende te voldoen/
- securreren ----/
- soe spade ----/
- te baten ---- ende succureren/
- te mercktwaert ----/
- te breken ----/
- ter gemeyne niet en ----/
- vorinte ----/
- voer 't recht ----/

- vute scepen ----/
- van outwaert ----/

COMEN VAN LIJVE TER DOOT = sterven.
- morior IV;
- mourir;
- sterben;
- die;
- morir;

vpl.: PvB1/445.

COMENDE Zie:
- niet ----/
- te waegen ----/

COMENDE ENDE PALENDE, CONFINERENTE, COHERERENDE AEN = taut. grenzende aan.
- adiaceo II;
- avoisiner; confiner; être limitrophe; toucher;
- grenzen an; stossen an;
- adjoining;
- confinar; estar contiguas; limitar con; lindar con; tocarse;

vpl.: T1/116.

COMENDE OFT VERSTERVENDE VAN BEZIJDEN = aanwassende of verervende van de zijdlinie.
- hereditate accipiens aut succedens ex linea collaterali;
- accroissant ou étant transmis par héritage de la ligne collatérale;
- anwachsend oder vererbend der Seitenlinie;
- coming or inheriting from the collateral line;
- acrecentando o heredando de la linea colateral;

vpl.: B2/23.

COMENDE OFTE OVERGAENDE = heen en weer gaande overgaande tot of komende van.
- transgrediens in; vel veniens ab;
- en allant et en venant;
- hin und zurück gehend;
- going to and fro;
- pasandó a; ó veniendó de;

vpl.: LPS 64.

COMENNE = vb. komen.
- venio ad IV;
- s'approcher; venir;
- kommen;
- come;
- acercarse; venir;

vpl.: T1/13.

COMENSCAP Zie:
- comanscap; comanscape; comanscappe; commanscap;----; comenscape; comerscap; sommenscap; comanscap; comeschap; comenschap; coopmanschap;

copenschap; koopmanschap/

COMERSCHAP Zie:
- comanscap; comanscape; comanscappe; commanscap; comenscap comenscape;----; commenscap; comanscap; comeschap; comenschap; coopmanschap; copenschap; koopmanschap/

COMENSCAPE Zie:
- comanscap; comanscape; comanscappe; commanscap; comenscap ----; comerscap; commenscap; comanscap; comeschap; comenschap; coopmanschap; copenschap; koopmanschap/

COMENSCHAP Zie:
- comanscap; comanscape; comanscappe; commanscap; comenscap comanscape; comerscap; commenscap; comanscap; comeschap ----; coopmanschap; copenschap; koopmanschap/

COMENSCHAP EXERCEREN = koophandel bedrijven.
- mercaturam exercere;
- faire du commerce;
- Kaufhandel anstellen;
- carry on trace;
- ejercer comercio;

vpl.: C1/655.

COMENSCHAP VAN ZIJDEN, SAEIJEN ENDE LIJNENWERCKE = handel van zijden, saaien en linnen weefsels.
- mercatus telorum sicorum, lanae netae et linteorum;
- manufactures de soie, de sayettes et de lin;
- kaufmännische Veranlagung von seiden sergen oder leinen Gewebe;
- trade of silk, serge or linen materials;
- comercio de sedas, sargas y tejidos de lienzo;

vpl.: C1/594.

COMENSCHAPPEN = hom.1. koopmanschap 2.koopmansgoederen 3. handel drijven. sub.
- 1.ars mercatoris 2.bona mercatoris 3.mercaturam facere;
- 1.commerce 2.biens d'un commerçant; 3.trafiquer;
- 1.Handel 2.Kaufmannsgut 3.Handel treiben;
- 1.business 2.merchandise 3.trade;
- 1.comercio 2.mercaderia 3.comerciar;

vpl.: B2/187; Lo7/298.

COMER Zie:
- moeijenisse; moeyenisse; mogenisse; moyenisse; moetenisse; moyte; moeytenisse; moeyte; moeyssel; moysel; ,oeysel; moeijte; moetsell; beletsel; belet; commer; hinder; letsel; stoot; kommer;----; cummer; comber/

COMER OFF LAST = belemmering of opdracht.
- impedimentum seu mandatus;
- empêchement ou mandat;
- Hindernis oder Auftrag;
- hindrance or charge;
- estorbo o encargo;

vpl.: LPS 46.

COMEREN Zie:
- afgequeten commeren;----; cummeren; comberen/

COMESCHAP Zie:
- abstracte coopmanscape;---- ende neeringe/
- comanscap; comanscape; comanscappe; commanscap; comenscap comenscape; comerscap; commenscap; comanscap;----; comenschap; coopmanschap; copenschap; koopmanschap/

COMMANDERYE OFT FACTORYE = taut. nederzetting.
- fundatio;
- établissement;
- Niederlassung;
- settlement;
- establecimiento;

vpl.: PB/III/462.

COMMANSCAP Zie:
- comanscap; comanscape; comanscappe;----; comenscap; comenscape; comerscap; commenscap comanscap; comeschap; comenschap; coopmanschap; copenschap; koopmanschap/

COMME Zie:
- com;----; compe of kiste van der weth/

COMME OF VOLDERSKETEL = sub. kom of wolverfketel.
- colorem ad ahenum inducendum lanae;
- cuve de foulon ou chaudière;
- Wollfarbekessel;
- wool-deying tub;
- caldera para tenir;

vpl.: C1/620.

COMME OFTE KISTE = taut. archiefkist.
- tabularium;
- coffre d'archives;
- Archivkiste;

- archives-case;
- archivador;

vpl.: PvB5/73.

COMMEN Zie:
- bacxken ----/
- pijse ----/
- te spaede ----/
- ter venten ----/
- voor te ---- ende eviteren/

COMMEN = vb. komen; beginnen.
- incipio III; coepi;
- arriver à; commencer à;
- anfangen zu;
- begin to;
- llegar a; empezar a;

vpl.: AKB 1.

COMMENDE Zie:
- daertusschen ----/

COMMENDEN Zie:
- in ----/

COMMENSCAP Zie:
- comanscap; comanscape; comanscappe; commanscap; comenscap; comenscape; comerscap;----; comanscap; comeschap; comenschap; coopmanschap; copenschap; koopmanschap/

COMMENSCAPE = sub. koop.
- emptio;
- marché;
- Kauf;
- Purchase;
- compra;

vpl.: C3/16.

COMMENSCHAPPE Zie:
- koopmanschappen ter sle(e)te----/

COMMER Zie:
- comer,----/
- cost;----/
- cost ende ----/
- hinder ----/
- hijnder ---- ofte letsel/
- kommer;----/
- last ---- off prejuditie/
- moeijenisse; moeyenisse; mogenisse; moyenisse; moetenisse; moyte; moeytenisse; moeyte; moeyssel; moysel; moeysel; moeijte; moetsell; beletsel; belet;----; hinder; letsel; stoot; kommer; comer; cummer; cumber; comber/

COMMER OF LAST = taut. belasting; bezwaring; hinder of overlast.
- onus; impediamentum ac molestiae;
- charge; obstacle et surcharge;
- Belästigung; Ungemach und Belästigung;
- burden; hindrance and nuissance;

- gravamen; hipoteca; embarazo y molestia;

vpl.: Ra.1440/7; LPS 59.

COMMER ENDE MET COST = taut. onkosten.
- impensae;
- avec les frais et charges;
- Unkosten;
- expenses;
- expensas; gastos; costas con;

vpl.: C1/31.

COMMER OF LETSEL; HINDER; STOOT OF LETSEL; BELETSEL OFTE MOEIJENISSE = taut. hinder; kwetsuur.
- onus; vulneratio;
- embarras; obstacle; fardeau; blessure; inconvénient;
- Belästigung; Last; Verwundung;
- hindrance; impediment; trouble; wound;
- estorbo; embarzo; molestia; herida;

vpl.: DVB 4,14,40,48,113; LPS 22; BVB 193; LPS 57,58.

COMMER, REPARATIEN ENDE COST = taut. onkosten.
- impensae;
- frais, charges et réparations;
- Unkosten;
- expenses;
- gastos; costas; expensas;

vpl.: C1/614.

COMMER VAN GELDE = gebrek aan geld.
- inopia pecuniae;
- manque d'argent;
- Geldmangel;
- want of money;
- falta de dinero;

vpl.: MGG 25.

COMMERCIE Zie:
- liber ----/

COMMERCIE ENDE HANDELINGEN VAN COMANSCAPEN = taut. koophandel.
- commercium;
- commerce; négoce; trafic;
- Kaufhandel;
- trade; commerce;
- comercio; tráfico; negocio; contratación;

vpl.: T1/463,404; PB/III/215.

COMMERE BETALEN = lasten betalen.
- onera solvere;
- payer les charges;
- die Kosten Lasten zahlen;
- pay charges;
- pagar los gastos;

vpl.: Cu1/16.

COMMEREN Zie:
- afgequeten ----/
- costen ende ----/
- inde ----/
- kommeren; ----;comberen/
- niet uytgesteken ----/

COMMEREN ENDE ARRESTEREN = taut. gevangen nemen.
- comprehendere;
- saisir et arrêter;
- gefangen nehmen;
- arrest;
- arrestar; prender; coger preso;

vpl.: Lo1/118.

COMMEREN ENDE RASTEREN = belemmeren en beslag leggen.
- obstruo III et comprehendo III;
- obstruer et saisir;
- hemmen und beschlagnahmen;
- obstruct and seize;
- impedir et embargar;

vpl.: PvB1/456.

COMMERSCHAPPE = sub. beslaglegging.
- arrestatio;
- embargo;
- Beschlagnahme;
- embargo;
- embargo;

vpl.: PvB1/253.

COMMERSETTERS = sub.pl. ophalers cq. inners van bepaalde oorlogslasten die hoofdelijk werden omgeslagen.
- censor qui tributum accipit impositum in singula capita propter labores belli;
- percepteur de certaines contributions de guerre réparties par tête;
- Kollekteur von bestimmten personal umgelegten Kriegslasten;
- collector of certain war-contributions clubbed a head;
- recaudador de ciertos tributos de guerra repartidos por cabeza;

vpl.: MGG 19.

COMMINACIE; COMMINATIE = sub. bedreiging; waarschuwing.
- comminatio; monitum; admonitio; minae;
- commination; menace; avertissement;
- Drohung; Bedrohung; Warnung;
- threat; menace; warning;
- conminación; amenaza; amago;

vpl.: T2/128,144; PB/III/10,427.

COMMINATIE Zie:
- comminacie;----/

COMMINATOIRE Zie:
- censueren oft monitien ----/

- monitie ----/

COMMINATOIRE SENTENTIE = vonnis hetwelk een dreigend bevel inhoudt.
- sententia comminatoria;
- sentence comminatoire;
- Sentenz welche ein drohender Befehl enthält;
- comminative sentence;
- sentencia conminatoria;

vpl.: Pl.Pr/65.

COMMINEREN = vb. verminderen; bedreigen.
- diminuo III; minor I; comminor I;
- amoindrir; menacer; comminer;
- vermindern; drohen; bedrohen;
- to diminisch; to threaten; diminish;
- diminuir; disminuirse;

vpl.: PvB6/690.

COMMINEREN OFT DREYGHEN = taut. dreigen; bedreigen.
- comminor I; minor I;
- menacer; comminer;
- drohen; bedrohen;
- menace; to threaten;
- amenazar; conminar; amagar;

vpl.: Lo1/720; PvB5/666; PvB9/28.

COMMIS Zie:
- gagie ---- van de rentmeesterskamer/

COMMIS = sub.klerk; bediende.
- minister;
- commis;
- Bediente(r);
- clerk; servant;
- escribiente;

vpl.: Lo4/270.

COMMIS OFT VERVALLEN = taut. verbeurdverklaring.
- commissio;
- confiscation;
- Auftrag oder Entkräftung;
- commission;
- encargo;

vpl.: PvB1/225.

COMMISSARIJSE = sub. lastgeving.
- edictum; iussum; mandatum; res mandata;
- commission; mandat;
- Mandat;
- mandate; commision;
- comisión; mandato; instrucción;

vpl.: T2/86.

COMMISSARIS DECISEUR = beslissende volmachthebbende cq. gevolmachtigde.
- curator supremus; commissarius decisor;
- mandataire décisif; fondé de pouvoir;

- entscheidender Vollmachthaber; oder Bevolmächtigde;
- having full decisive power;proxy;
- apoderado que determina todo; comisario autorizado para decidir;

vpl.: Cr2/1037; DVB 61.

COMMISSARISSEN Zie:
- gagie ---- van de wachtkamer/
- gagie ---- van de scholen/

COMMISSARISSEN = sub.pl. functionarissen aangewezen door de Hertog, belast met het aanbrengen van wijziging in het stadsbestuur, Antwerpen 1581.
- functionarii a duce nominati et onerati mutarionibus in administratione urbis, Antverpiae1581;
- fonctionnaire indiqué par le duc chargé d'introduire des modifications dans le gouvernement de la ville, Anvers 1581;
- Vollmachthabern von dem Herzog, Antwerpen 1581;
- commissioner of the duke Antwerp 1581;
- funcionarios asignados por el duque encargados de introducir modificaciones del gobierno municipol, Amberes 1581;

vpl.: C1/518.

COMMISSARISSEN INSTRUCTEUR = functionarissen 4 in getal, voor de helft bestaande uit voorname burgers geboortig van Maastricht en van Luik die door het stadsbestuur en de prins bisschop werden aangesteld indien zij daartoe bekwaam waren.
- fonctionnaires, au nombre de quatre à moitié existants de bourgeoises principeaux nés á Maestricht et Liège qui sont nommés par la municipalité et le prince-évêque s'ils étaient aptes;
- Funktionäre, 4 an Zahl, zur Hälfte bestehend aus vornehmen Bürgern gebürtig von Maastricht und von Luik, die durch die Stadtverwaltung und den Prinz-Bischof angestellt wurden wenn sie dazu geschickt waren;
- officials, 4 in number, half of them consisting of important citizens born in Maastricht or Liège who were appointed by the mancipality and the prince-bishop if they were fit for the job;
- cuater funcionarios;

vpl.: C2/1049; DVB 62.

COMMISSARISSEN VAN DE WACHT = bestuurders van de wacht.
- commissarii custodiae;

- commissaires de la garde;
- Verwalter der Wache;
- governors of the guard;
- gerentes de la guardia;

vpl.: C1/575.

COMMISSIE Zie:
- achtervolgende de ----/
- brieve van ----/
- verbale ----/

COMMISSIE ENDE POVOIREN = opdracht en volmacht.
- mandatum et potestas;
- commission; ordre; mandat et pouvoir;
- Auftrag und Vollmacht;
- commission; mission; mandate and power;
- mandato; carga; encargo; orden mandato; misión; tarea y poderes;

vpl.: PvB1/427,480; BVB 34.

COMMISSIE OFTE BESENDINGHE = taut. vergadering van afgevaardigden.
- collectio nuntiorum;
- assemblée de députés;
- Versammlung von Abgeordneten;
- representatives of meeting;
- diputados de asamblea;

vpl.: Cr2/1040.

COMMISSIE ROGATOOR = opdracht van een rechtscollege aan een ander tot instelling van een onderzoek.
- consilium rogatus;
- commission rogatoire;
- nachsuchende Kommission;
- board of a judicial inquiry;
- comisión de información;

vpl.: C1/494.

COMMISSORIAEL Zie:
- appointement ----/
- resolutie ----/

COMMISSUM Zie:
- in ----/

COMMITTENT OFT MEESTER = taut. lastgever.
- mandator;
- maitre et commettant;
- Auftraggeber;
- principal;
- comitente mandante; poderdante;

vpl.: Lo4/5,190; DDR 5.

COMMITTEEREN; COMMITTEREN = vb. afvaardigen met een opdracht; last geven; volmacht verlenen; bedrijven; begaan; plegen; opdragen.
- committo III;
- commettre; déléguer; autoriser; charger;
- abordnen; anrichten; verüben;

Vollmacht geben; beauftragen;
- commit; commission;
- cometer; delegar; autorisar; comisionar;

vpl.: DVB 15; T1/306; C1/674.

COMMITTENT = sub. lastgever; opdrachtgever.
- mandator;
- commettant;
- Kommittent; Auftraggeber;
- mandator; authority;
- comitente; mandante; poderdante

vpl.: PB/IV/316; DDR 5; Lo4/30.

COMMITTIMUS Zie:
- bij ---- van/

COMMITTIMUS = sub. opdracht van een gerechtelijke instantie om een zaak in behandeling te nemen.
- ius forensium codicillorum; ius fori eximium; ius codicillare (Kil);
- mandat de part d'une instance juridique pour mettre en délibération une affaire;
- Auftrag einer gerichtlichen Instanz um eine Sache in Behandlung zu nehmen;
- instruction of a judicial instance for hearing of a case;
- mandato de parte de una instancia jurídica para tramitar un asunto;

vpl.: T1/22,16.

COMMIXTIE ENDE BIJSLAPINGE = taut. bijslaap.
- coitus; commictio;
- acte conjugal; coït; commixtion;
- geschlechtlicher Verkehr; Vermischung;
- sexual intercourse; mixing;mixture;
- acto conyugal; coito; conmistura commixtión;

vpl.: T1/45,121.

COMMOCIE; COMMOTIE = sub. ontsteltenis; sterke emotie.
- commotio;
- commotion; consternation;
- Bestürzung; Verwirrung; Ergriffenheit;
- commotion;
- conmación; turbación del animo; consternación;

vpl.: T2/263.

COMMODATARIJS; COMMODITARIJS = sub. lener van; bruiklener.
- commodator; qui commodat;
- commadataire;
- Leiher; Nieszbraucher; Nutznieszer;
- borrower; who has a free loan;

- comodatario;

vpl.: T1/238,310,418,462.

COMMODATARIJS OFT ONTLEENDERE = taut. lener; hij die van een ander iets leent; bruiklener.
- qui mutuatur; commodator; qui commodat;
- commodataire;
- Leiher; Borger, der etwas von einem anderen leihe; Nieszbraucher; Nutznieszer;
- borrower; who has a free loan;
- comodatario;

vpl.: T1/218,238,310,418,462.

COMMODATI Zie:
- actio ----/

COMMODEREN = vb. in bruikleen uitgeven.
- commodo I;
- donner en commodat;
- ausleihen; verleihen; leiweise überlassen;
- let out on hire;
- dar en comodatio; dar prestado;

vpl.: T1/418.

COMMODIEUSELYCK = adv. gemakkelijk.
- facilis;
- commodément;
- bequem;
- comfortable;
- fácilmente; cómodamente;

vpl.: PB/II/195.

COMMODITARIJS Zie:
- commodatarijs;----/

COMMODITEIJT Zie:
- voirdeel oft ----/
- servituyt ofte ----/

COMMODITEIJT = sub. gemakkelijkheid; nut; voordeel; gemak; gerief; goede gelegenheid; plee.
- commoditas; facilitas; opportunitas;
- avantage; bénéfice; commodité; profit; utilé; commodité; occasion; bonne occasion;
- Bequemlichkeit; Kommodität; Nutzen; Vorteil; öffentliche Gelegenheit;
- commodiousness; profit; use; comfort public; (transport) facility; commodity; good opportunity;
- beneficio; commodidad; provecho utilidad; ventaja; una ocasión oportuna;

vpl.: PvB1/230,286,504; PvB5/435,567; PvB6/84; MGG 80; T1/592; LoV/214; C1/65; Cr2/1042.

COMMODITEIJTEN Zie:
- ordinarische ----/

COMMODITEYT ENDE VERSEKERINGHE = voordeel en zekerheid.
- commodum et securitas;
- commodité et sécurité;
- Vorteil und Sicherheit;
- advantage and certainty;
- ventaja y seguridad;

vpl.: PB/III/448.

COMMODITEYT OFT VOIRDEEL = taut. gemak.
- commoditas;
- avantage; commodité;
- Vorteil;
- ease; facility;
- comodidad; ventaja;

vpl.: T1/119.

COMMODITEYT OFTE GELEGENTHEYD = taut. gelegenheid.
- commoditas;
- occasion;
- Gelegenheit; gelegene Zeit;
- opportunity;
- acomodación; oportunidad; ocasión;

vpl.: Pl.RG/8.

COMMOINGMEESTERS; COMMOINGEMEESTEREN; COMMUNMEESTERE; COMMUNEMEESTERS;COMMONIEMEESTERS; COMMONIEMEYERS; COMMUNGHEMEYNS = sub.pl. gemeentemeesters; burgemeesters, Mechelen.
- magistri civium; magistri civitatis; magistri communis;Mechlinia;
- fonctionnaires municipal; maires; maitres de la commune; commoigne maîtres; Malines;
- Bürgermeisteren; Gemeindemeisteren, Mecheln;
- burgomasters; municipal masters; municipal officers, Malines;
- burgomaestres; magistrador municipal; functionariones municipal, Maline;

vpl.: PvB1/187,452; LoV/104.

COMMOINGEMEESTEREN Zie:
- commoingmeesters;----; communmeestere; communemeesters; commoniemeesters; commoniemeyers/

COMMONIEMEESTERS Zie:
- commoingmeesters; commoingemeesteren; communmeestere; communemeesters;----; commoniemeyers/

COMMONIEMEYERS Zie:
- commoingmeesters; commoingemeesteren; communmeestere; communemeesters; commoniemeesters; commoniemeyers;----/

COMMOTIE Zie:
- beruerte ende ----/
- commocie;----/

COMMOTIE OFT OPLOOP = taut. ontsteltenis; opschudding; beweging.
- perturbatio; commotio;
- perturbation; consternation; mouvement;
- Verwirrung; Aufschüttelung; Bewegung;
- consternation; commotion;
- consternación; turbación; conmoción; confusión; alarma; movimiento;
- vpl.: PB/II/245; C2/779,935.

COMMUN = sub. gemeente.
- municipium;
- municipalité; commune;
- Gemeinde;
- the general public;
- municipalidad;

vpl.: PvB1/443.

COMMUNATIE Zie:
- inthimatie oft ----/

COMMUNATOIR Zie:
- requeste ----/

COMMUNATOIRE PROCEDUERE = eenvoudige afdoening van een geding.
- simplex transactio causae;
- expedition simple d'un proces;
- einfache Erledigung eines Prozeszes;
- simple settlement of a lawsuit;
- simple despacho de un proceso;

vpl.: MGG 132.

COMMUNE Zie:
- averie ----/

COMMUNMEESTERE Zie:
- commoingmeesters; commoingemeesteren;----; communemeesters; commoniemeesters; commoniemeyers/

COMMUNEM Zie:
- in ---- massam credittorum/

COMMUNEMEESTERS Zie:
- commoingmeesters; commoingnemeesteren; communmeestere; ----; commoniemeesters; commoniemeyers/

COMMUNGHEMEYNS Zie:
- commoingmeesters; commoingemeesteren; communmeestere; communemeesters; commoniemeesters; commoniemeyers;----/

COMMUNI Zie:
- actio ---- dividundo/

- acte in ---- forma/
- ex ---- regula/

COMMUNICACIE ENDE GEMEYNSAEMHEIT = taut. gemeenschap.
- communicatio;
- communication;
- Gemeinschaft;
- community;
- comunacación;

vpl.: T1/345.

COMMUNICACIE VAN DEN COMANSCAPEN BENEMEN = gemeenschappelijkheid van de handel belemmeren.
- impedio IV; communicationem commercii;
- empêcher le cours normal du commerce;
- Gemeinschaftlichkeit des Handels hindern;
- impede the community of trade;
- impedir el curso normal del comercio;

vpl.: T1/465.

COMMUNICANT = sub. hij of zij die communiceert.
- communicans;
- communiant;
- Abendmahlsgänger;
- communicant;
- el que comunica; el que participa;

vpl.: PB/III/345.

COMMUNICATIE Zie:
- appointement van ----/
- insinuatie ende ----/
- spraeke oft ---- houden/

COMMUNICATIE = sub.1.overleg 2. verstandhouding.
- 1.communicatio; 2.consensio;
- 1.délibération; consultation 2. communication; intelligence;
- 1.Ueberlegung 2.Kommunication;
- 1.consultation;2.communication;
- 1.deliberación; acuerdo; entendimiento 2.communicación;

vpl.: PvB1/12; LPS 116.

COMMUNICATIE DIENENDE TOT ACCORDE = gemeen overleg ten doel hebbende een vergelijk.
- communicatio ad accordamentum placationis;
- négociations tendant à l'accord;
- gemeinschaftliche Ueberlegung einen Vergleich bezweckend;
- common deliberation with a view to a compromise;
- comunicación con intento de un acuerdo;

vpl.: C1/393.

COMMUNICATIE ENDE CONFERENTIE = taut. overleg.

- deliberatio;
- délibération;
- Ueberlegung;
- deliberation;
- deliberación; conferencia;

vpl.: PB/II/298.

COMMUNICATIE ENDE INSINUATIE = gerechtelijke inlevering en mededeling.
- denuntiatió et communicatio iudiciales;
- insinuation et information;
- gerichtliche Einlieferung und Mitteiling;
- judicial delivery and announcement;
- ínsínuación; y comunicación judicial;

vpl.: BVB 72.

COMMUNICATIE ENDE TUSSCHENSPREKEN = onderhandeling en bemiddeling.
- communicatio et deprecatio;
- négociation et médiation;
- Unterhandlung und Vermittlung;
- negotiation and mediation;
- negociacionse y mediación;

vpl.: C1/393.

COMMUNICATIE OFT SPRAEKE HOUDEN =taut. contact houden.
- communico 1;
- tenir conversation avec;
- Beziehung halten;
- keep contact;
- estar en contacto con;

vpl.: C1/572.

COMMUNICATOER Zie:
- proces ----/

COMMUNICATOIR Zie:
- processen ----/
- requeste ----/

COMMUNICATOIR = adi. medegedeeld.
- qui communicari potest; communicatus;
- communicatoir;
- mitgeteilt;
- announced;
- comunicado;

vpl.: C1/304.

COMMUNICATOIRE = college.
- collegium;
- collégue;
- Kolleg;
- college;
- colegio; consejo;

vpl.: PvB6/27.

COMMUNICATOIREN Zie:
- vonnis ten ----/

COMMUNICATORIE = sub. bewijs van getuigen.
- argumentum testimonium;
- preuve de témoignage;
- Zeugenbeweis;
- proof of witnesses;
- comunicatorias;

vpl.: PB/III/211.

COMMUNICEEREN; COMMUNICEREN = vb. verenigen; meedelen; in verbinding stellen; deelgenoot maken; gemeen maken; iets gemeenschappelijk maken.
- communico I; consulto I; impono III;
- annoncer; communiquer; faire part de; faire savoir; donner communication de; partager; communiquer; deliberer;
- kommunizieren; mitteilen; vereinigen; gemeinschaftlich machen sich beraten;
- announce; communicate; inform; make common; make joint; to consult together;
- comunicar; manifestar; participar; anunciar; avisar; hacer a uno participe; informar; deliberar; consultar;

vpl.: LPS 116; T1/558; T2/370; B2/226, C1/265; PvB1/557; PvB6/238.

COMMUNICEREN Zie:
- communiceeren;----/

COMMUNIE; COMMUNIEN = sub. hom.1.gemeente 2.gemeenschappelijkheid 3.verbinding.
- 1.communitas 2.communio 3.communicatio;
- 1.commune 2.communion; esprit de corps; solidarité 3.communication; relation; rapport;
- 1.Gemeinde 2.Gemeinschaftlichkeit 3.Gemeinschaft; Verbindung;
- 1.municipality 2.community 3. communication; fellowship;
- 1.municipalidad 2.espiritu de cooperación; solidaridad 3.comunicación; relación;

vpl.: PvB1/446; T1/490,509.

COMMUNIEN Zie:
- communie;----/

COMMUNIEN ENDE GEMEYNSAEMHEYT = taut. gemeenschap.
- communio;
- communion;
- Gemeinschaft;
- communication; connection;
- comunidad;

vpl.: T1/177.

COMMUNIS Zie:
- ignorantia iuris ----/
- in ---- forma/

COMMUNIS MASSA CREDITORUM = gezamenlijke menigte van schuldeisers.
- la masse commune des créanciers
- Gesamtzahl der Kreditoren;
- aggregate multitude of creditors;
- la massa conjunta de acreedores;

vpl.: Lo1/420.

COMMUNIS REGULA = gemeenschappelijke regel.
- communis regula;
- règle commune;
- allgemeine Regel;
- communal rule;
- regla común;

vpl.: MGG 109.

COMMUNITATE Zie:
- dicta ----/
- friendo dicta ----/
- utendo et fruendo dicta ----/

COMMUNITEYT = sub. gemeenschap
- communitas; societas;
- communauté;
- Gemeinschaft;
- community;
- comunidad;

vpl.: PvB1/533; PB/II/347.

COMMUTACIE; COMMUTATIE OFT VERANDERYNGHE = taut. verandering; verruiling.
- commutatio; permutatio;
- changement; commutation; permutation;
- Veränderung; Umtauschung; Vertauschung;
- commutation; barter; (ex)change
- conmutación; cambio; modificación;

vpl.: Pla.Ph/12; T1/49.

COMMYTERE OFT MEESTERCNAPE = taut. opzichter; rentmeester.
- vilicus;
- administrateur; contremaître; intendant;
- Aufseher; Verwalter;
- agent; steward; superintendant;
- administrador; capataz; contramaestre; intendente;

vpl.: T1/60.

COMPACT ENDE OVERDRACH= taut. verdrag.
- pactum;
- accord; convention; pacte; traité;
- Vertrag;
- pact; treaty;
- acuerdo; convenio; pacto; tratado;

vpl.: T1/55.

COMPACT OFT VERBONT = taut. verbond.
- pactum;
- alliance ou convention;
- Verband;
- league;
- pacto;

vpl.: C1/324.

COMPACTE ENDE VERGADERINGHE = taut. overeenkomst; bijeenkomst; verdrag.
- pactum congressus;
- contrat et réunion; conciliabule;
- Vereinbarung; Vertrag;
- agreement; treaty;
- pacto; acuerdo; convención; reunión; convenio;

vpl.: PB/II/343.

COMPAGNIE Zie:
- gevangene ----/

COMPAIGNIE = sub.hom.1.vennootschap 2.gezel; metgezel; makker.
- 1.societas compagnia 2.sodalio;
- 1.société 2.compagnon; camerade
- 1.Handelsgesellschaft 2.Gesell; Kamerad; Gefährte;
- 1.company 2.supporter; companion;
- 1.sociedad mercantil 2.compañero; camerada;

vpl.: Lo4/174; T2/147; C1/453; PB/II/156.

COMPAIGNIE VAN COOPMANSCHAP = handelsfirma; -gezelschap.
- comitatus commercii;
- compagnie de commerce;
- Handelsgesellschaft;
- trading-firm; -company;
- casa comercial; compañia comercial;

vpl.: LoV/220; PB/II/156.

COMPAIGNON; GELACHSGENOOT; GELAECHSGENOTE; GELAGGENOOT = sub. deelgenoot; vennoot; deelnemer aan een drinkgelag.
- socius; compotor; comes potationis;
- associé; compagnon; compagnie de table; participant d'une beuverie;
- Gesellschafter; Teilnehmer an einem Trinkgelage;
- partner; participant to a drinking bout;
- socio; companero de l'escote;

vpl.: Lo4/174,188; B1/Pl.Bra/12.

COMPANTIE Zie:
- acte van ----/

COMPARANT(E) = sub. verschijnende partij in rechte.
- comparens; is qui venit in iudicium;
- comparant;
- Komparent; vor Gericht Erscheinender;
- appaerer in court; party making its appearance in court;
- compareciente;

vpl.: BVB 143; MGG 165.

COMPARANTIE Zie:
- in ordine ----/

COMPARATIE = sub. vergelijk.
- apparitio; presentia; comparreo adesse; praesto esse; comparatio;
- comparaison;
- Vergleich; Abkommen;
- agreement;
- comparación;

vpl.: LPS 69.

COMPARATIE AD ACCORDANDUM = vergelijking om tot overeenstemming te komen.
- comparaison pour venir à un accord;
- Vergleich um zu Vereinbarung zu geraten;
- compromise to come to agreement;
- comparación por acordar (of = por llegar) a un acuerdo;

vpl.: LPS 69.

COMPARAREN Zie:
- ten goudaghe ----/

COMPARAREN = vb. verschijnen, voor rechtbank of ander college.
- compareo II; adsum praesto I esse;
- comparaître;
- vor Gericht erscheinen;
- appearing, in court;
- comparecer;

vpl.: BVB 10,13,17,

COMPARICIE; COMPARITIE = sub. 1.verschijning voor het gerecht 2. bijeenkomst om te beraadslagen.
- 1+2 comparitio; presentia; vadimonium; apparitio; adventus in iudicium;
- 1+2 comparition, devant le tribunal; session;
- 1.Erscheinung vor Gericht 2.Zusammenkunft um zu einem Vergleich zu kommen; Sitzung;
- 1.appearance in court 2.meeting for coming to terms; session;
- comparición; comparecencia; comparecer ante al justicia;

vpl.: DVB 20; T1/15; C2/882; B1/5; C1/203,639.

COMPARITIE Zie:
- acte van ----/

- comparicie ----/
- inghevalle van non ---- des arrestants/
- iteratieve personele ----/

COMPARITIE BORGHERMEESTEREN ENDE SCHEPENEN, ANTWERPEN = presentiegeld der burgemeesters en schepenen, voor de voormiddag 20 stuivers en de namiddag 10 stuivers, per dag dus 30 stuivers, Antwerpen.

- pecunia praesentiae magistrorum civium et scabinorum, ante-meridiano viginti sestertii et postmeridiano decem sestertii, diei ergo triginta sestertii, Antverpia;
- indemnité de présence pour bourgmestres et échevins = le matin 1 florin, l'après-midi 50 cents, donc 1 florin 50 la journée, Anvers;
- Präzensgeld der Bürgermeister und Schöffen; für den Vormittag 20 Fünfcentsmünzen und den Nachmittag 10 Fünfcentsmünzen, pro Tag also 30 Fünfcentsmünzen, Antwerpen;
- attendance money of Burgomasters and sheriffs, for the forenoon 20 pennies and the afternoon 10 pennies, per day also 30 pennies, Antwerp;
- las asistencias de los burgomaestres y de los regidores, Amberes;

vpl.: C1/538.

COMPARITIE-GELDT = presentiegeld.

- merces apparitionis; pecunia presentiae;
- indemnisation de présence; jetons de présence;
- Präzensgeld;
- attendance fee/money;
- dietas de asistencia; las asistencias;

vpl.: PB/IV/252; C1/61.

COMPARITIEN ENDE VACATIEN = taut. zittingen.

- vacationes et comparitiones;
- vacations et comparitions;
- Sitzungen;
- vacations and apperances;
- suspenciones de sesiones y compariciones;

vpl.: B2/34.

COMPARUIT = sub. akte van verschijning in rechte.

- actio commentarius vel lex, comparitionis;
- acte de comparition;
- Akte von Erscheinung vor Gericht;

- document of appearance in court;
- documento que atestigua la comparición ante el juez;

vpl.: T2/369.

COMPASSIE = sub. medelijden.

- misericordia; miseratio;
- compassion; commisération;pitié;
- Mitleid;
- compassion; pity;
- compasión; lástima; piedad; misericordia; conmiseración;

vpl.: Bl:Pl.Bra/29; T1/6.

COMPE Zie:

- com; comme;----; of kiste van der weth/

COMPELLEREN = vb. dwingen;noodzaken; bedwingen.

- cogere;
- contraindre;
- zwingen; nötigen;
- force; constrain;
- compeler; forzar; constreñir;

vpl.: PB/III/525.

COMPELLEREN IN RECHTE = bedwingen; dwingen; noodzaken in rechte.

- in iure compello III;
- contraindre en justice; citer en justice;
- gerichtlich zwingen; nötigen;
- compel; force; constrain judicially;
- compeler; forzar; constreñir por via judicial; citar ante la justicia;

vpl.: LoV/266; C1/81; PB/III/525.

COMPELLEREN OFT BEDWINGHEN BEDWIJNGEN = taut. drijven; dwingen; noodzaken.

- compello III; coerceo II; cogo III;
- compeler; contraindre; forcer;
- zwingen;
- coerce; compel; constrain;force;
- coaccionar; forzar; obligar; coercer; compeler;

vpl.: T1/163,309; C1/169.

COMPENSACIE Zie:

- bij ----/
- excepsie van ----/

COMPENSATIE Zie:

- verlijckinghe oft ----/

COMPENSATIE = sub. vereffening; vergoeding; schadeloosstelling.

- compensatio;
- compensation;
- Ausgleich; Kompensation;
- compensation; settlement;
- compensación; liquidación;

vpl.: C1/482; Lo4/184; DVB 119.

COMPENSATIE OFT VERGELDINGE = taut. vereffening; schuldvergelijking.

- compensatio;
- compensation;
- Schuldvergleich; Ausgleich;
- compensation;
- compensación; liquidación;

vpl.: Lo4/380,184; C1/482; DVB 119.

COMPENSATIE OFT VERLIJCKING-(H)E = taut. vergelijk; vereffening.
- compensatio;
- compensation;
- Vergleich; Ausgleichung; Abkommen;
- compensation;
- compensación;

vpl.: Lo6/158,452.

COMPENSEERT = ppf. vereffent, de kosten van het proces;
- litis impendia inter actorem et reum non abs re exaequo I;
- liquider; satisfaire; payer; compenser;
- ausgleichen;
- compensate; defray;
- liquidar; satisfacer; pagar; arreglar;

vpl.: DVB 72.

COMPENSEREN Zie:
- actie van reconvencien om te mogen ---- corten oft minderen/
- verlijcken ofte ----/

COMPENSEREN = vb. vereffenen; vergoeden.
- compenso I;
- compenser;
- ersetzen; ausgleichen;
- compensate; balance; settle;
- compensar;

vpl.: Lo4/182; C1/26,482.

COMPENSEREN ENDE REMBOURSEREN = taut. terugbetalen; vergoeden; vereffenen.
- compenso I;
- rembourser; compenser;
- zurückzahlen; kompensieren; ersetzen; ausgleichen;
- refund; repay; compensate; balance; settle;
- devolver; compensar; reembolsar saldar;

vpl.: DVB 72; C1/26,482; Lo6/366; Lo4/182.

COMPENSEREN OFTE VERLIJCKEN = taut. vereffenen; vergoeden.
- compenso I;
- égaler ou compenser;
- vergüten; ersetzen;
- compensate;
- compensar; subsanar;

vpl.: C1/26.

COMPETEERT Zie:
- actie van die ---- uuyt saken dair men iet zekerlijcx eyscht/

COMPETENTE ORDRE = bevoegd bevel.
- iussum legitimum;
- mandat d'une personne compétente;
- zuständiger Befehl;
- competent order;
- orden (of = mandato) competente;

vpl.: BVB 77.

COMPETEREN = vb. rechtens toekomen aan.
- afferri(geworden); pertinere II (behoren aan;) competo III;
- revenir; être dû à (qn); compéter; parvenir;
- zustehen; gebühren; von Rechtswegen zukommen; competieren;
- to belong to by right; have a right to something (lawfully); appertain to; due to;
- competer; corresponder; pertenecer;

vpl.: B1/36; C2/888,1029; ACart 12,14,26,32; ADR 6;AKB 16; DVB 38; DKB 1;BVB 10; B2/8; C1/500.

COMPETERENDE Zie:
- recht de stadt ---- in de coophuijse/

COMPILLATEUR = sub. samensteller.
- compositor;
- rédacteur;
- Hersteller;
- composer;
- compilador; redactor; componedor;

vpl.: PvB6/262.

COMPLAINCTE; COMPLAINTE ENDE CLACHTE = sub.beklag; klacht; aanklacht.
- conquestus; querela; queremonia; questus; accusatio;
- complainte; accusation; inculpation; plainte; réclamation;
- Klage;
- complaint; charge; indictment; accusation;
- queja; acusación; denuncia; inculpación; querella; acción; demanda judicial;

vpl.: T1/80,259,512; T2/80.

COMPLAINGNANT = sub. klager.
- accusator; actor; petitor; quereus;
- demandeur; plaignant;
- Kläger;
- plaintiff;
- demandador;

vpl.: T1/90.

COMPLEMENT VAN JUSTITIE = aanvullend recht.
- complementum iustitiae;
- droit complémentaire;
- ergänzendes Recht;
- completing right;
- derecho complementario;

vpl.: BVB 115.

COMPLEXIEN Zie:
- broesch van ----/

COMPLETEN = completen, laatste van de kerkelijke koorgebeden.
- completae;
- complies ou la dernière prière du jour dans les convents;
- Komplet;
- complines;
- completas;

vpl.: C3/92.

COMPLICE Zie:
- adhorent ende aenhangher ----/
- medeplegher ende ----/

COMPLICE ENDE MEDEDEYLDER; MEDEPLEGHER; MEDESCULDIGE = taut. medeplichtige; helper.
- socius; complex; conscius affinis noxae socius; socius flagitiorum
- complice; co-auteur;
- Mitschuldiger; Helfer; Gehilfe;
- accomplice; helper;
- cómplice; codelincuente; coautor;

vpl.: PB/II/362,399; C2/815; Pl. Bra 4; PvB1/264; C1/136; T1/325

COMPLICEN Zie:
- erfgenamen oft ----/
- mede-erfgenamen oft ----/

COMPLICEN ENDE FUGITIVEN = medeplichtigen en voortvluchtigen.
- complices et fugitivi;
- complices et fugitifs;
- Mitschuldiger und Flüchtlinge;
- accomplices and fugitives;
- cómplices y fugitivos;

vpl.: Cu1/26.

COMPLICEN ENDE GHESELSCHAP = taut. medeplichtigen en gezelschap.
- complices et societas;
- complices et société;
- Mitschuldigen;
- accomplices and society;
- cómplices y compañia;

vpl.: C1/383.

COMPLICIEN ENDE MEDESCULDIGE = taut. medeplichtige.
- complex;
- co-auteur; complice;
- Mitschuldige(r);
- accomplice;
- coautor; cómplice; codelincuente

vpl.: T1/325.

COMPONEREN Zie:
- maken; ---- ende oprichten/

COMPONEREN; COMPOSEREN; COMPOSEEREN = vb.1.bijleggen van een geschil; schikken 2.samenstellen overeenkomen.
- 1.compono III; ordino I 2.convenio IV;
- 1.vider à l'amiable; s'arranger pour racheter une sanction; disposer; arranger; 2.composer;
- 1.einen Streit beilegen; Abkommen treffen; abmachen; schicken; richten nach 2.übereinkommen;
- 1.compose; arrange; make arrangements 2.accomodate;
- 1.zanjar amistosamente; llegar a un acuerdo; arreglar amigablemente 2.componer;

vpl.: BVB 21; C1/75,578; PvB4/1; Bl.Pl.Pr.49.

COMPONEREN ENDE VERDRAGEN = bijleggen en overeenkomen.
- componere et constituere aliquid cum aliquo;
- arranger et s'accorder avec;
- schlichten und vereinbaren;
- settle and agree;
- componer (of = conciliar) y cerrar un trato (con);

vpl.: BVB 21,30.

COMPONEREN; OPRICHTEN ENDE MAKEN = taut. opstellen; samenstellen.
- compono III;
- concevoir; composer; rédiger;
- aufstellen; zusammensetzen;
- draft; compose;
- componer; formular; redactar; forman;

vpl.: PB/II/322.

COMPORTEMENT = sub. gedrag; levenswijze.
- vita; mos; modus agendi; ratio vitae; mores;
- comportement; conduite; manière de vivre;
- Benehmen; Verhalten; sittliches Betragen; Lebensweise;
- behaviour; conduct; way of living
- comportamiento; conducta; modo de portarse;

vpl.: Cr2/1038; Bl:Pl.RG/4; DKB 20; PvB6/50.

COMPORTEMENT(EN) ENDE CONVERSATIE = levenswijze(n) en samenspraak; omgang.
- vitae ratio et institutio ac consuetudo aliorum;
- comportement et fréquentation;
- Lebensweise(n) und Dialog;
- way(s) of living and dialogue;

COM

- comporte(s) (of = comportamiento(s) y conversación (of = comercio);

vpl.: DKB 20,51.

COMPORTEREN = vb. gedragen.

- gerere;
- se comporter;
- benehmen;
- to behave; to conduct oneself;
- portarse; comportarse; conducirse;

vpl.: Cr2/1052.

COMPOSEEREN Zie:

- componeren; composeren;----/

COMPOSEREN Zie:

- componeren;----; composeeren/

COMPOSERENDE OFFICIEREN = onderhandse schikking treffende gerechtsdienaren.

- magistratus compositores;
- agents qui concluent une disposition sous main, agents combosants;
- Gerichtsdiener die Einrichtungen unter der Hande treffen;
- court-officials who reach a compromise;
- servidores de la justicia que llegan a un arreglo;

vpl.: Pl.RG/13.

COMPOSICIE Zie:

- mynlycke ----/

COMPOSICIE OFT TRANSACTIE = taut. overeenkomst.

- compositio;
- accord; arrangement; contrat; convention;
- Uebereinkunft;
- agreement ;
- contrato; convenio; pacto; trato;

vpl.: T1/276.

COMPOSIE MAKEN = schikking maken.

- compono III;
- prendre un arrangement; s'arranger;
- Abmachung treffen;
- come to an arrangement;
- hacer un arreglo; transigir;

vpl.: T1/307.

COMPOSITA Zie:

- medicamenta ----/

COMPOSITA = sub.pl. geneesmiddelen uit verschillende stoffen bereid.

- medicamenta composita;
- medicaments composés;
- Medikamente aus verschiedenen Materien;
- medicines prepared from different materials;

COM

- medicinas compuestas de varias materias primas;

vpl.: PB/III/262.

COMPOSITIE Zie:

- mengelinge ende ----/
- secrete ----/
- ter ---- van /

COMPOSITIE = sub. vergelijk; samenstelling; minnelijke schikking.

- consensus; actio amica; compositio;
- composition; arrangement à l'amiable;
- gütlicher Vergleich; Herstellung;
- agreement; friendly arrangement; composition;
- composición; compromiso; arreglo; acuerdo amistoso;

vpl.: PvB10/293; PB/IV/63,219.

COMPOSITIE ENDE MENGELINGE = taut. menging; samenstelling.

- compositio;
- composition;
- Mischung; Komposition;
- mexture; composition;
- mezcla;

vpl.: PvB1/269.

COMPOSITIE OFT TRANSACTIE = taut. minnelijke schikking.

- transactio aut compositio;
- transaction à l'amiable;
- gütlicher Vergleich;
- transaction or composition;
- 1.transacción = schikking; vergelijk 2.composición = minnelijke schikking;

vpl.: C1/578.

COMPOSITIEN MAECKEN = minnelijke schikkingen treffen.

- compositionem facere;
- faire des compositions;
- gütliche Vergleiche machen;
- settle amicably or by mutual agreement;
- hacer composiciones; hacer acuerdos amigables;

vpl.: C1/659.

COMPOSITIEN OFTE OVEREENKOMSTEN = sub.pl. verdragen; schikkingen; vergelijk; samenstelling.

- compositio; decisio; consensus;
- composition; compromis;
- Vereinbarung; Anordnung; Einrichtung; Vergleich;
- treaty; settlement; agreement;
- composición; arreglo; acuerdo; compromiso;

vpl.: DvB46; B1/Pl.Rg12; PvB 10/293; PB/IV/63.

COMPOST; COMPOOST = sub.ingemaakte vruchten; confituren.
- conditanea;
- confitures;
- Konfitüren;
- compote;
- compota; frutas en almíbar;

vpl.: PvB1/362.

COMPOOST Zie:
- compost;----/

COMPREHENDEREN = vb.hom.1.gevangen nemen 2.samenvoegen.
- 1+2 comprehendo III;
- 1.arrêter 2.comprendre;
- 1.verhaften 2.vereinigen;
- 1.arrest 2.join;
- 1.tomar preso 2.comprehender;

vpl.: PvB1/308; DVB 110.

COMPRES Zie:
- elck bladt ----/
- redelijcker wijsch ---- gescreven/

COMPRESSEREN = vb. samendrukken dicht op elkaar schrijven.
- comprimo III;
- comprimer;
- zusammendrücken;
- cumpress;
- comprimir; escribir densamente;

vpl.: C1/267.

COMPROBEREN = vb.goedkeuren.
- comprobo 1;
- approuver;
- gutheissen;
- approve;
- comprobar;

vpl.: MGG 116.

COMPROMIS; COMPROMISSE =sub. geschrift waarbij men geschillen stelt in handen van een scheidsgerecht, minnelijke schikking; vergelijk.
- compromissum; compositio; pactio; pactum;
- écrit dans lequel om soumet les différends à l'arbitrage; accord; arrangement; compromis; transaction;
- Schrift mit der man Streitigkeiten einem Schiedsgericht unterwirft; Abmachung; Kompromiss;
- writing by which disputes are subjected to an arbitral court; agreement; compromise;
- compromiso; escrito de contienda en manos de un tribunal arbitral; acuerdo amistoso; arbitrio; arreglo; convenio; transaccion;

vpl.: T1/583; T2/47,136; PB/II/341.

COMPROMISSE Zie:
- actie daarmede men heijscht die peijne van eenen ---- oft bliverscap oft submissiën/
- peijne ----/
- van eenen ----/
- compromis;----/

COMPSTE Zie:
- t'zamen ----/

COMPTANT = adv. contant.
- pecunia praesente; pensio praesens;
- comptant;
- kontant;
- cash down; cash in hand;
- al contado;

vpl.: PvB9/190; PB/II/70; PB/III/570.

COMPTOIRE Zie:
- ten ----/

COMPTOIRE VAN D'OFFICIE = kantoor van het ambt.
- cella tabularii;
- comptoir de l'office;
- Komptoir des Amtes;
- bureau of the office;
- almacén de la oficina;

vpl.: C1/265.

COMPTOIREN Zie:
- slants ----/

COMPTOOR Zie:
- contoir; contoor;----; cantoor; contoer; kontoor; komptoor/

COMPTOOR OFT BESLUIJT IN HET BIJSONDERE = taut. kantoor.
- computatorium;
- comptoir ou une garde en particulier;
- Büro;
- office;
- oficina;

vpl.: C1/376.

COMPULSIVE = pa rt.pr. als adi. aandrijvend dwingend.
- cogens; compellens;
- compulsif;
- zwingend;
- compulsive;
- compulsivo;

vpl.: T1/221.

COMPULSORIE = sub. dwang; brief; aanmaningsbevel.
- coactus; compulsatio;
- contrainte; compulsoire;
- Kompulsion; Zwangsbefehl;
- force; compulsion;
- compulsión; coacción; apremio; requerimiento de pago;

vpl.: C2/769; Lo6/194.

COMPULSORI(E)BRIEVE = sub. dwangbevel; bevel om een dossier in te zien; aanmaning.

- litterae compulsationis; litterae compulsivae; compulsatio;
- lettre compulsoire;
- Zwangsbrief; Zwangsbefehl; gerichtlicher Befehl zur Einsichtnahme von Dokumenten;
- letter of compulsion; warrant; writ;
- carta compulsoria; compulsorio apremio; requerimiento de pago;

vpl.: Lo6/194,444,152; Lo7/192; B1/3; C2/882; C1/689.

COMPULSIVE = adi. aandrijvend; dwingend.

- cogens; compellens;
- compulsif;
- zwingend;
- compulsive;
- compulsivo;

vpl.: T1/221.

COMREGHT = sub. recht betaald bij onderzoek in oude bescheiden die zijn opgelegd in een speciale kist of comme.

- ius inspiciendi acta publica deposita in arca;
- le droit du coffre;
- Zahlung für Untersuchung der Dokumente in der Archivkiste;
- payment for the right to investigate ancient archives;
- derecho de arca; derecho que se paga por una investigación en antiguos documentos que obran en un arca especial;

vpl.: Ca2/180.

COMT Zie:

- niet toe en ----/
- toe en ----/

COMUN OFT SLOTE = sub. archiefkist.

- arca tabularii;
- coffre aux archives;
- Archivkiste;
- chest of records;
- archivador; caja de archivo;

vpl.: PB/II/91.

COMZEGHELAER = sub. medezegelaar van afschriften van bescheiden, neergelegd in de archiefkast van een gemeente.

- coobsignator;
- con-scelleur de copies de documents mis dans casier d'archives de commune;
- Mit-siegler von Abschriften der Dokumente hingelegt in der Archivkasten einer Gemeinde;
- co-stamper of copie, of documents put in the file-cabinet of a municipality;
- consellador de copias de documentos; conservadas en el archivador;

vpl.: Cr2/951.

CONCEDEEREN = vb. inwilligen.

- concedo III;
- concéder;
- bewilligen; genehmigen;
- grant; concede;
- conceder;

vpl.: MGG 90.

CONCENT Zie:

- consent; consente;----/

CONCEPT VAN ACCOMODEMENT= ontwerp van schikking.

- conceptus accomodationis;
- project d'arrangement;
- Entwurfabmachung;
- draft settlement;
- projecto de arreglo;

vpl.: B2/201.

CONCERNEEREN; CONCERNEREN = vb. betreffen; aangaan.

- pertineo II ad; concerno III; attineo II;
- concerner; regarder; s'agir de; appartenir à;
- betreffen;
- concern;
- concernir; referirse a; tocar; atañer;

vpl.: DCB 115; DKB 1; BIB 63, 139; ADR 13; LPS 72.

CONCERNEREN Zie:

- concerneeren;----/

CONCERNERENDE Zie:

- verleeninghen oft instructien den ambacten ----/

CONCERTER = vb. overleggen.

- deliberare;
- concerter;
- überlegen;
- plan together;
- concertar; deliberar; consultar;

vpl.: PvB9/165.

CONCERTEREN = vb. overeenkomen

- convenire;
- convenir de;
- übereinkommen;
- to agree;
- convenir; hermanarse;

vpl.: Cr2/1036.

CONCERTEREN ENDE ACCORDEREN = overleggen en overeenstemmen.

- (de re) consilia conferre et ad concordiam adducere;
- concerter et accorder;
- überlegen und übereinstimmen;
- deliberate and accord;
- examinar y estar accorde;

vpl.: PvB1/481.

CONCESSIE Zie:
- confirmatio ducis wenceslay et ducissae Johanne de previlegiis pro ----/
- brieven van ----/

CONCESSIE ENDE VERLEENINGE = taut. vergunning (der overheid).
- concessio; permissio;
- concession; permission;
- Konzession; Zugeständnis;
- concession;
- concesión; otorgamiento; permiso;

vpl.: T1/120; DVB 59.

CONCHARGE Zie:
- conciergie ende verwairdere---/

CONCHERGE; CONCHERGHE; CONCIERGE = sub. burchtvoogd; portier.
- tutela arcae; ostiarius;
- chatelain; concierge;
- Burgvogt; Torwärter;
- castellan; door-keeper;
- conserje del castillo; portero;

vpl.: C1/547; PB/II/96.

CONCHERGE VANDEN PESTHUIJSE = huismeester van het huis buiten de stad gelegen waar pestlijders werden overgebracht, Antwerpen.
- custos aedificii extra urbem in quod aegroti pestilentia transportabantur, Antverpia;
- maître de la maison des pestiférés; située en dehors de la ville, Anvers;
- Hausmeister des Hauses auszerhalb der Stadt wo Pestkranken übertragen wurden, Antwerpen;
- door-keeper of the house outside the town to where plague patients were carried, Antwerp;
- intendente de la casa de fuera de la ciudad adonde se transportan los pestiferos;

vpl.: C1/543.

CONCHERGE VAN DEN STADTHUIJSE = slotvoogd van het stadhuis;werd bij benoeming en aanvaarding van zijn ambt aan de stad schuldig 600 gulden, Antwerpen; stadhuisbewaarder.
- arcis praefectus curiae; ad nominationem et acceptationem muneris sui urbi descentas florinas debitus erat, Antverpia; janitor curiae; custos curiae; concergius curiae;
- gardien de la mairie; lors de sa nomination et entrée en foncion il devenait redevable à la ville de 600 florins; concierge de la maison de ville, - de la mairie, Anvers;

- Schloszvogt des Rathauses; war bei Ernennung und Antritt seines Amtes der Stadt 600 Gulden schuldig, Antwerpen; Hauswart; Hausmeister des Rathauses;
- governor of the town hall; had to pay to the town 600 guilders at appointment and accession to his office, Antwerp; guardian; door-keeper of the town-hall;
- conserje de la alcaldia; debia a la ciudad 600 florines, Amberes; concerje del ayuntamiento, - de la alcaldia;

vpl.: C1/549,424;203.

CONCHERGERIJE VAN BRUSSEL = woning van de burchtvoogd van Brussel.
- aedificium tutelae arcis Bruxellarum;
- maison du chatelain de Bruxelles;
- Wohnung des Burgvogts von Bu Brüssel;
- house of the castellan of Brussels;
- habitación del castillero de Bruselas (of = del castellán de..);

vpl.: C1/547.

CONCHERGHE Zie:
- concherge;----; concierge/
- conciergie ende verwairdere; ----/
- gagie heupmeester oft ---- van den dwinghuijse/
- gagie ----- van den stadthuijse/

CONCHIERGHE VAN HET SIMPELHUIJS = portier cq.poortwachter van het krankzinnigenhuis.
- ianitor cq. custos portae demensium valetudinarii;
- concierge de la maison d'aliénés;
- Torwärter der Irrenanstalt;
- gate-keeper of the lunatic asylum;
- conserje del manicimio;

vpl.: C1/205.

CONCIENTIE Zie:
- tegen haar gemoet ende ----/

CONCIERGE Zie:
- aenkomen officie ---- stadthuijs/
- concherge; concherghe;----/

CONCIERGHE ENDE VERWAIRDERE; CONCHARGE = taut. huisbewaarder; huisbediende; portier.
- custos domus; insularius; servus; ostiarius;
- concierge; gardien d'une maison domestique;
- Hauswart; Hausmeister; Hausdiener; Torwärter;
- care-taker; door-keeper; domestic; servant:

CON

- casero; conserje; guardián; casero; criado; portero;

vpl.: T1/59,61; T2/79; C1/71; PB/II/96.

CONCIERGIJ Zie:
- conciergerije;----/

CONCIERGERIJE; CONCIERGIJ = sub. huisbewaarderschap.
- custodia;
- conciergerie;
- Hausmeisterschaft;
- custody of the house;
- conserjería;

vpl.: T1/61.

CONCILIABIS Zie:
- distingue tempora et ----/

CONCILIATIE = sub. vereniging; verzoening.
- cônciliatio; reconciliatio;
- conciliation; réconciliation;
- Vereinigung; Versöhnung;
- conciliation; reconciliation;
- asociación; conciliación;

vpl.: PvB1/484; Cr2/953.

CONCILIE ENDE VERGAIRDERINGE DER CLERCKEN = taut. kerkvergadering.
- concilium;
- assemblée d'ecclésiastiques; concile; synode;
- Kirchenversammlung; Konzil; Synode;
- church-meeting; synod;
- asamblea de eclesiásticos; concilio; sínodo;

vpl.: T1/330.

CONCIPIEREN = vb. in ontwerp opstellen.
- concipio III;
- ébaucher; esquisser; projeter; faire le plan; concevoir; rediger;
- in Entwurf ablassen; Konzipieren;
- draft;
- concebir; redactar; expresar;

vpl.: PB/III/345,6.

CONCLUDEERENDE STEMME = gevolgtrekkende stem.
- suffragium concludens;
- voix (concluante) décisive;
- schlieszende Stimme;
- concluding voice;
- voz conclusiva; voz que saca conclusiones;

vpl.: DVB 53.

CONCLUDENTELIJCK = adv. gevolgtrekkend.
- concludenter;
- conclusif;

CON

- folglich;
- conclusively;
- concluyente;

vpl.: MGG 110.

CONCLUDEREN Zie:
- capitalijck ----/

CONCLUDEREN = vb. vaststellen.
- concludo III;
- conclure;
- festsetzen;
- conclude;
- concluir; comprobar;

vpl.: C1/264.

CONCLUDEREN TOT VERBEURTE VAN DEN LYVE = tot de doodstraf veroordelen.
- ad poenam mortis concludere;
- condamner à mort;
- zur Todesstrafe verurteilen;
- condemn to death;
- condenar a muerte; condenar a la litima pena;

vpl.: B1/8; C2/883.

CONCLUSIE Zie:
- acte van ----/
- criminele ----/
- onbehoirlijcke ----/
- provisionele adjucatie van ----/
- sustenue en ----/

CONCLUSIE = sub. eis, dienen van; advies; gedingstuk van partijen.
- conclusio;
- conclusion;
- Klage; Konklusion;
- conclusion;
- eis = demanda; accion; dienen van eis = se vee la demanda; conclusión;

vpl.: C1/501; MGG 59.

CONCLUSIE CRIMINEELE MAKEN = dienen van strafrechterlijke eis.
- facio III conclusionem criminalem;
- prendre les conclusions et faire le réquisitoire;
- dienen einer strafrechtlichen Forderung;
- serve a criminal law requirement;
- formular una demanda criminal; hacer la requisitoria;

vpl.: T1/313.

CONCLUSIE ENDE AENSPRAECKE = taut. gerechtelijke eis en besluit.
- postulatio iudicialis et conclusio;
- instance judiciaire et conclusion;
- gerichtliche Forderung und Entschlusz;
- judicial postulation and conclusion;

- demanda judicial y decisión;

vpl.: vdV/112; C1/343; C2/902; B1.

CONCLUSIE ENDE EIJS(S)CH = eis en gevolgtrekking.
- conclusio et postulatio;
- conclusion et prétention;
- Folgerung und Forderung;
- conclusion and claim;
- conclusión y demanda;

vpl.: BVB 127; DVB 72.

CONCLUSIE ENDE VERSUECK = pleidooi en suppliek.
- conclusio sententiae et petitio;
- conclusion et requête;
- V erteidigung und Supplik;
- pleading and petition ;
- alegato y súplica;

vpl.: B1/5; C2/882.

CONCLUSIE FINAEL = laatste eis.
- conclusio finalis; postulatio ultima;
- conclusion finale;
- endgültiger Strafantrag; definitive Urteilsverkündigung;
- last claim; final claim;
- exigencia final; conclusion final;

vpl.: C1/520,586.

CONCLUSIE OFT LIBEL = taut. geschrift, inhoudende de eis; eis of dagvaarding.
- libellus; continens conclusionem; conclusio;
- libelle ou conclusion;
- Schrift die Klage enthaltend; Vorladungsschrift;
- writing containing the claim; summons;
- escrito conteniendo la acción (of = la demanda); demanda o citación;

vpl.: C1/501.

CONCLUSIE PREPARATOIR= voorbereidende eis.
- conclusio praeparatoria;
- conclusion préparatoire;
- vorbereitender Strafantrag oder Forderung;
- preparatory claim; preparatory demand;
- exigencia preliminar; demanda preparatoria;

vpl.: Lo1/446.

CONCLUSIE PROVISIONEEL = voorlopige eis.
- conclusio provisionalis;
- conclusion provisionelle;
- vorläufige Klage;
- provisional demand;
- demanda provisional;

vpl.: Ca2/405.

CONCLUSIE RECONVENTIONEEL = tegeneis.
- conclusio reconventionalis;
- conclusion reconventionnelle;
- Gegenforderung;
- counter-claim;
- reconvención; contrapretensión;

vpl.: C1/268.

CONCLUSIEN ENDE NAECKTE EIJNDEN = taut. gevolgtrekkingen.
- conclusiones;
- simples conclusions;
- Folgerungen;
- conclusions;
- conclusiones; consecuencias;

vpl.: C1/683.

CONCORDAT Zie:
- collata ---- cum suo originali/
- collatio ---- cum suo originali/
- extracta et copiata ex originalibus litteris praementionatis et ----/
- presens copia prescripta est extracta et copiata ex originalibus litteris praementionatis et ---- cum eiusdem/
- quo ad copiam ---- quod attestor infra scriptus/

CONCORDEEREN = vb. overeenstemmen.
- concordo 1;
- concorder; accorder;
- übereinstimmen;
- agree; accord; harmonize; concur;
- concordar; estar acorde; estar conforme; coincidir; hermanarse;

vpl.: DVB 4; T2/107; C1/174.

CONCORDERENDE = adi. overeenkomende.
- concors;
- en concordance; en harmonie; en conformité;
- übereinstimmend; gleichlautend;
- concordant; conform;
- en concordancia; en armonía; de conformidad;

vpl.: DVB 5,15.

CONCORDIAM HUIUS CUM SUO ORIGINALI QUOD ATTESTOR = er is overeenstemming met het origineel, hetgeen ik bevestig.
- il y a conformité avec l'original ce que je confirme;
- es ist Aenlichkeit mit dem Original, wasz ich bestätige;
- there is conformity with the original which I confirm;
- hay conformidad con el original, lo que confirmo yo;

vpl.: MGG 177,4,15.

CONCORDIAM CUM SUO AUTOGRAPHO ATTESTOR = ik bevestig overeenkomst met het eigenhandig geschrevene.
- je confirme la conformité avec l'écrit autographe;
- ich bestätige Aehnlichkeit mit dem eigenhändig geschriebenen;
- I confirm conformity with the own handwriting;
- testifico yo de la autografo; conformidad con el autógrafo;

vpl.: DVB 79.

CONCORDIE Zie:
- eendrachticheijt ende ----/

CONCORDIE = sub. concordaat; eensgezindheid; eendracht; overeenstemming.
- concordatum; concordia; convenientia; unanimitas;
- accord; harmonie; unanimité; union; concorde;
- Konkordat; Eintracht; Uebereinstimmung;
- concordat; concord; harmony; agreement;
- concordia; conformidad; unión; armoniá; convenio;

vpl.: T2/198,370; LPS 48,49.

CONCQUESTEN Zie:
- brieven van ----/

CONCUBINAETSCHAP OFT BOELSCHAP = taut. concubinaat; buitenechtelijke samenleving.
- concubinatus; convictus extra matrimonium;
- concubinage;
- Konkubinat; auszerehrliches Zusammenleben;
- concubinage; extra marital cohabitation;
- concubinato;

vpl.: PB/II/246; C1/624.

CONCUBINE; CONCUBIJNEN OFT BIJSITTE; HOEREN OFT SUSPECTE VROUWE = taut. vrouw die een verhouding heeft met een gehuwde man; bijzit; hoer; maitresse.
- concubina;
- concubine, c'est à dire une femme qui a une relation intime avec un homme marié;
- Beischläferin; Konkubine; Kebsweib; Hure; Lotterdirne;
- concubine; mistress; prostitute; whore;
- coima; concubina; manceba; querida;

vpl.: Lo3/520; B1:EE/1; Lo5/378; T1/279,45,283,360,437,504; T2/112; C1/442; PB/II/245.

CONCUBYNE OFT SUSPECTE VROUWE = taut. bijzit of lichtekooi.
- concubina;
- concubine;
- Konkubine;
- concubine;
- concubina o meretriz;

vpl.: PB/II/245.

CONCURRENTIE Zie:
- (in) materie van preferentie oft ----/
- recht van ----/

CONCURRENTIE = sub. mededinging.
- rivalitas;
- concurrence;
- Wettbewerb;
- competition;
- competencia;

vpl.: Lo4/416.

CONCUREEREN; CONCURREREN = hom.vb.1.samenvallen; samengaan; samentreffen 2.mededingen 3.wedijveren.
- 1.concurro III 2.aemulari; certo I; contendo III 3. competo III;
- 1.coïncider avec; aller ensemble s'allier 2.concurriencer 3.s'efforcer à l'envoi;
- 1.zusammengehen; zusammentreffen 2.mitbewerben 3.wetteifern;
- 1.concur; meet 2.compete;
- 1.coincidir; concurrir; ir juntos 2.competir 3.rivalisar;

vpl.: T2/240; ACart 46; DVB 74; C1/448; Cr2/864.

CONCURREREN Zie:
- concureeren;----/

CONCURS ENDE VERSAMINGE = taut. bijeenvoeging.
- concursus;
- réunion;
- Zusammenfügung;
- combination; junction;
- reunión;

vpl.: T1/238.

CONCUSSIE OFT EXACTIE = taut. knevelarij; afpersing.
- concussio aut exactie;
- concussion ou exaction;
- Erpressung;
- concussion ou exaction;
- concusión; extorción; exacción;

vpl.: PvB1/345; PvB9/61; PB/II 268.

CONCUSSIE OFTE UYTPERSSINGE = knevelarij; geldafpersing; afpersing.
- concussio; extorsus; exactio;
- concussion; exaction; extorsion;
- Ausplüderung; Erpressung;

COND

- cleaning out of a person; extortion;
- exacción; extorción; concusion; sablazo;

vpl.: PvB5/562; PvB9/61; PB/II/268.

COND Zie:
- maecken ----/

COND DOEN; CONDT DOEN; CONT DOEN = vb. te kennen geven.
- palam facio III; pronuntio I; notum facio III;
- faire savoir; notifier; publier; proclamer;
- mitteilen; anzeigen; bekannt machen;
- notify; make known; announce;
- hacer saber; notificar; publicar; proclamar;

vpl.: ACart 4,6; B2.

COND ENDE KLINIC DOEN = bekendmaken. taut.
- publicare;
- publier;
- bekanntmachen;
- announce;
- manifestar; dar a conocer;

vpl.: ACart 4.

COND SI = maakt bekend.
- in lucem profert, aliquid;
- proclame;
- veröffentlicht;
- announces;
- hace saber;

vpl.: BVB 3.

CONDE Zie:
- daghement oft sommatie; daghemente,---- ende wete/
- ter ---- leijden/

CONDE; CUNDE; KONDE = sub. 1. kennis; bekendheid; getuigenis; bekendmaking; kennisgeving; aanzegging; aanschrijving; aankondiging; 2. getuige.
- 1.notitia; scientia; notificatio; renuntiatio 2. testis;
- 1.connaissance; science; témoignage; publication; notification; annonce 2. témoin;
- 1.Kenntnis; Bekanntheit; Zeugnis Bekraftigung; Bekanntmachung 2.Zeuge;
- 1.knowledge; cognizance; acquaintance; testimony; evidence; notification; announcement 2. witness;
- 1.conocimiento; sciencia; testimonio; publicación; notification aviso; asuncio; participación; communicación 2. testigo;

vpl.: LPS 41; MGG 29; BVB 4,5; C3/36; C1/12; Cr2/995.

COND

CONDE(N) ENDE WAERHEIDEN; WAIRHEIJDEN = taut. getuigenissen.
- testimonia;
- témoignages;
- Zeugenaussagen;
- testimonies;
- testimonios;

vpl.: BVB 5; LPS 40.

CONDE ENDE WETE = sub.kennis; wetenschap; kennisgeving.
- velatio; nuntiatio; denuntiatio;
- publication; témoignage; notification; assignation;
- Kenntnis; Anzeige;
- knowledge; notification;
- conocimiento; saber; notificación;

vpl.: C1/9; 304/2.

CONDE ENDE WETE OFT SOMMATIE; DAGHEMENTE = taut. dagvaarding.
- in ius vocatio;
- assignation et intimation;
- gerichtliche Vorladung;
- summons;
- citación; emplazamiento;

vpl.: C1/630,647.

CONDE MET DIE CLOCKE = aankondiging door klokgelui.
- notificatio campanae;
- notification par la cloche;
- Ankündigung mittels Glockengeläute;
- notification by chiming;
- notificación a campana herida;

vpl.: C3/28.

CONDE OFT WAERHEIJDT = getuigenis of gerechtelijk onderzoek.
- testimonium aut inquisitio iudicialis;
- déposition ou recherche juridique;
- Zeugnis oder gerichtliche Prüfung;
- testimony or judicial inquiry;
- testimonio o investigación judicial;

vpl.: B2/141.

CONDE OFTE WETE DOEN = ter kennis brengen, van iemand.
- aliquem certiorem facere III alicuius rei; significare alicui aliquid;
- porter à la connaissance de qlq;
- bekanntgeben; -machen;
- inform;
- poner en conocimiento, de alguien;

vpl.: C1/286.

CONDEMNATIE Zie:
- acte van voluntaire ----/

- gewillige ----/
- voluntaire ----/
- willige ----/

CONDEMNATIE; CONDEMPNACIE; CONDEMPNATIE = sub. veroordeling.
- condemnatio; damnatio;
- condamnation;
- Verurteilung;
- condemnation; conviction;
- condenación; condena; juicio; sentencia;

vpl.: DVB 22; T2/100,118,214; PB/II/257,341.

CONDEMNATIE TOT PUBLICQUE STRAFFE = veroordeling tot openbare bestraffing.
- condemnatio ad poenam publicam;
- condamnation à un châtiment public;
- Verurteilung zu öffentlicher Bestrafung;
- condemnation to public punishment;
- condenación a castigo público;

vpl.: C1/265.

CONDEMNATIE; CONDEMPNACIE VOLUNTAIR = vrijwillige veroordeling.
- condemnatio voluntaria;
- condamnation volontaire;
- freiwillige Verurteilung;
- voluntary condemnation;
- condenación voluntaria;

vpl.: Ca2/427; DVB 22; T2/100, 118,214; PB/II/257.

CONDEMNATOIR Zie:
- acte ----/
- vonnis ----/

CONDEMNE(E)REN = vb. veroordelen.
- condemno 1;
- condamner;
- verurteilen;
- to condemn;
- condenar;

vpl.: C2/882; B1/6; DVB 22; BVB 18.

CONDEMNEREN AD FACTUM PRAESTANDUM = veroordelen.
- condemnare ad factum praestandum;
- condamner ad factum praestandum;
- verurteilen um etwas zu vollbringen;
- condemn to execute something;
- condenar a factum praestandum;

vpl.: LoV/274.

CONDEMNEREN IN ARBITRALE AMENDE = veroordelen in scheids-

rechterlijke geldboete.
- condemnare in emenda arbitralia;
- condamner à une amende arbitrale;
- zu schiedsgerichtlicher Geldstrafe verurteilen;
- condemn to an arbitrary fine;
- condenar a una multa arbitral;

vpl.: P1.RG/5.

CONDENMEREN IN DE KOSTEN = veroordelen tot betaling van de kosten.
- ad solutionem impensarum damnare;
- condamner aux dépens;
- verurteilen zu Bezahlung;
- sentence to pay the costs;
- condenar a uno en costas;

vpl.: C1/252.

CONDEMNEREN TER DOODT MET DER COORDE = veroordelen tot ophanging; veroordelen tot de strop.
- condemnare laqueo; ad patibulum;
- condemner au dernier supplice par la corde; condemner à la pendaison; condemner à la potence;
- verurteilen zum Strange; zum Tode durch den Strang verurteilen;
- to execute by hanging; condemn to the gallows;
- condenar a uno a la ahorcadura al patibulo;

vpl.: PvB9/17; EE6.

CONDEMPNACIE Zie:
- condemnatie;----; condempnatie/

CONDEMPNATIE Zie:
- condemnatie; condempnacie;----/

CONDEMPNATOR Zie:
- vonnisse ----/

CONDEN Zie:
- gerichtlijcke ----/
- schepen(en) ---- leijden/
- singulare ----/
- termijn van ----/
- wettige ----/

CONDEN = vb. aanzeggen; kond doen.
- pronuntiare; prodere; vulgare;
- annoncer; proclamer;
- veröffentlichen; verkünden;
- announce; notify;
- hacer saber; proclamar; manifestar; dar a conocer;

vpl.: B1/Pr.Tr./1; C2/930.

CONDEN ENDE DISPOSITIEN = taut. getuigenissen in rechte.
- testimonia;
- temoignages en justice;
- Zeugenaussagen;
- evidences;

- deposiciones;

vpl.: BVB 20.

CONDEN ENDE LEVENDE STEMMEN = taut. getuigen.
- testes et voces vivae;
- témoins;
- Zeugen;
- witness;
- voces vivientes = testigos;

vpl.: LPS 41.

CONDE(N) ENDE WAERHEIDEN; WAIRHEIJDEN = taut. getuigenissen.
- testimonia;
- témoignages;
- Zeugenaussagen;
- testimonies;
- testimonios;

vpl.: BVB ; LPS 40.

CONDEPENDENT OFT CONNEX = taut. samenhangend; verbonden.
- condependeo II;
- cohérent; connexe;
- zusammenhängen;
- be connected; cohere;
- coherente; conexo;

vpl.: T1/163.

CONDESCENDEREN = vb. wel zo goed willen zijn; toegeeflijk zijn; zich verwaardigen; inwilligen; neerbuigen.
- consentio IV; deflecto III; dignor I;
- agréer; consentir à; courber; condescendre à;
- nachgiebig sein; sich herablassen; niederbeugen;
- condescend to; bow down;
- condescender; dignarse;

vpl.: PvB6/258; PB/III/150; APR7.

CONDICH Zie:
- cundich;----; kundich/

CONDICH WAEREN = bekend waren.
- noti erant; (of = notae; nota;)
- étaient connus;
- bekannt waren;
- were known;
- eran notorios (of = sabidos; of = conocidos);

vpl.: LPS 40.

CONDICIE Zie:
- actie van ---- van dieften/
- boeze ende quade ----/
- conditie;----; conditia/
- man van servijlder ----/

CONDICIE VAN DER DOTE BETEREN = huwelijksgoed vermeerderen.
- augmentum dotis;
- augmenter la valeur du dot;
- Heiratsgut vermehren;
- increae dowry; dower;
- aumentar el valor del dote;

vpl.: T1/532.

CONDICIE FURTIVE = vervreemding onder bezwarende voorwaarden; heimelijke afspraak.
- furtum sub condicionibus; condicio furtiva;
- aliénation à titre onéreux; condition furtiv;
- Veräuszerung unter erschwerenden Voraussetzungen; heimliche Kondition;
- alienation under onerous conditions; condition furtive;
- alienación en condiciones onerosas; condición furtivo;

vpl.: T1/192,306.

CONDICIONAEL Zie:
- stipulacie ----/

CONDICIONAEL = adi. voorwaardelijk.
- conditionalis;
- conditionnel;
- bedingt;
- conditional;
- condicional;

vpl.: T1/402,515.

CONDICTIO Zie:
- actio ----/
- actio certi ---- rescissoria/

CONDIGEN; CONDIGHEN; CUNDIGEN; KONDIGHEN; KUNDICHEN; KUNDIGEN; KUNDIGHEN = vb. afkondigen; aankondigen; melden; publiceren; aanzeggen.
- promulgo I; notum facio III; nuntio I; annuntio I; proclamo I;
- promulguer; publier; annoncer; faire savoir à; aviser; notifier; proclamer; publier;
- ankündigen; bekanntmachen; melden; verkündigen; Publizieren; mitteilen;
- announce; notify; proclaim; publish; mention; promulgate;
- anunciar; avisar; comunicar; notificar; participar; publicar; proclamar; promulgar; mencionar;

vpl.: PvB1/11,33; PvB8/ ; C1/51,595; C2/816; Cr2/1330; T1/16,243,452; T2/233.

CONDIGHEN Zie:
- condigen;----; cundigen; kondighen; kundichen; kundigen; kundighen/
- doen ----/
- wettelijk ----/

CONDIGNE CORRECTIE = gepaste, waardige verbetering.
- correctio condigna;
- correction convenable;
- angemessene Verbesserung;

- suitable correcion;
- corrección condigna (=evenredig)

vpl.: BVB 97.

CONDIGNE STRAFFE; PENE = passende straf; evenredige straf.
- poena condigna; poena aequabilis;
- punition adaptée; peine proportionelle;
- geeignete Strafe; Strafe in gleichen Verhältnis;
- suitable punishment; proportional punishment;
- castigo adecuado; pena condigna;

vpl.: Pl.Bra/67; PB/II/311.

CONDINGE ENDE WETE = taut. bekendmaking.
- annuntiatio et publicatio; notitia et renuntiatio;
- annonce et publication; notification;
- Bekanntmachung; Verlautbarung;
- announcement;
- publicación; notificación; aviso; bando;

vpl.: Lo3/266; Lo4/44.

CONDINGE OFT PUBLICATIE =taut. aankondiging; afkondiging; bekendmaking.
- annuntiatio; renuntiatio; promulgatio; denuntiatio;
- annonciation; annonce; publication;
- Bekanntmachung; Verlautbarung;
- announcement;
- anuncio; publicación; aviso;notificación;

vpl.: C2/879; Lo4/50,416.

CONDINGEN OFT AFFROEPINGEN = taut. bekendmakingen.
- publicationes aut annuntiationes;
- publications ou annonces;
- Bekanntmachungen;
- announcements;
- publicaciones o anuncios;

vpl.: Lo3/8.

CONDITEUR ENDE MAKER = taut. wetsopsteller.
- conditor legis; eruditus; intelligens; peritus;
- auteur d'une loi; connaisseur;
- Sachkundiger eines Gesetzes;
- connoisseur; frame of a law;
- autor de una ley; conocedor;

vpl.: T2/108,289.

CONDITIA Zie:
- conditie;condicie;----/

CONDITIE Zie:
- expresse ----/
- sonder ---- oft onderspreeck/

CONDITIE; CONDICIE; CONDITIA = hom.sub. 1.klasse; stand 2.voorwaarde.
- 1.classis 2.conditio; exceptio; lex;
- 1.classe; rang; état 2.condition; reclamation;
- 1.Klasse; Stand 2.Bedingung; Forderung;
- 1.class; rank 2.condition; claim;
- 1.clase; posición; categoría 2. condición; reclamación;

vpl.: PB/II/18; T2/54; ADR 3; C1/602.

CONDITIE OFT COLUERE = taut. voorwaarde.
- conditio;
- condition;
- Be dingung;
- condition;
- condición;

vpl.: PvB1/68.

CONDITIEN Zie:
- avantagieuse ----/

CONDITIEN ENDE CLAUSULEN = voorwaarden en bepalingen.
- condiciones ac instituta;
- conditions et clausules;
- Bedingungen und Bestimmungen;
- conditions and stipulations;
- condiciones y cláusulas;

vpl.: ACart 56.

CONDITIEN ENDE VOORWAERDEN; VOORWAERDEREN = voorwaarden en bepalingen.
- condiciones ac stipulationes;
- conditions et définitions;
- Bedingungen und Bestimmungen;
- conditions and stipulations;
- condiciones y estipulaciones;

vpl.: DVB 8,11.

CONDITIONEEREN = vb. voorwaarden stellen; bedingen.
- dicere conditiones; ferre conditiones; pangor III;
- conditionner;
- Bedingungen machen; konditionnieren; bedingen;
- condition; stipulate;
- condicionar; estipular;

vpl.: DVB 38; LoV/34.

CONDIVIDENT = sub. medeverdeler.
- qui dividit aliquid cum aliquo;
- condivident; copartageant;
- Mitverteiler;
- co-distributor;
- co(n)dividente;

vpl.: C1/138.

CONDIVIDENTE ERFGHENAAM = sub. mede-erfgenaam.
- coheres;

COND

- héritier copartageant;
- Miterbe;
- co-heir;
- coheredero;

vpl.: Lo7/180.

CONDMAECKEN = vb. bekend maken; kennisgeven; afkondigen.

- nuntio I; notum facere (kondighen)
- publier; notifier; proclamer; promulguer;
- publizieren; bekanntmachen; proklamieren;
- publish; proclaim;
- publicar; proclamar; promulgar; anunciar; dar a conocer;

vpl.: BVB 2.

CONDOLEREN Zie:

- te houwelijcke ----/

CONDT Zie:

- doen ---- kundt ende klinic/

CONDUCTEUR = sub. huurder.

- conductor;
- locataire;
- Mieter;
- hirer; lessee; renter; tenant;
- arrendatario; inquilino;

vpl.: T1/416,234.

CONDUCTI Zie:

- actio ----/

CONDUISEREN = vb. begeleiden; leiding geven.

- deduco III; duco I;
- conduire; commander;
- begleiten; führen;
- to conduct; lead;
- acompañar; conducir; guiar;

vpl.: PvB5/37; T1/325.

CONDUITE; CONDUYT(E) = sub.hom 1.gedrag; dienstbetoon; opzicht 2. kanaal; pijp of buis voor afvoer van water.

- 1.modus agendi; munus; officium 2.conductus; ductus aqualis; fistula; aquaeductus;
- 1.conduite 2.conduit de dégagement; tuyau de décharge; conduit d'eau;
- 1.Betragen; Führung 2. Kanal; Pipe oder Rohr für Abfuhr; Wasserleitung; Abflussrohr;
- 1.conduct 2.drainage canal; outlet; water-pipe; oulet-pipe;
- 1.conducta; comportamiento; supervisión 2.albañal; albellon; alcantarilla; cloaca; tubo de agua

vpl.: DVB 62; T1/257; C1/190, 242.

CONDUYSEREN ENDE BELEYDEN = taut. ten uitvoer brengen; afwikkelen.

CONF

- efficere;
- exécuter;
- ausführen;
- execute;
- ejecutar; liquidar;

vpl.: PB/II/325.

CONDUYSEREN ENDE ZICH VUEGEN = taut. zich gedragen.

- se praebo III;
- se conduire;
- sich benehmen;
- behave oneself;
- portarse; conducirse;

vpl.: PB/II/348.

CONDUYTE ENDE REGHEL = taut. gedrag.

- mores;
- conduite;
- Benehmen;
- behaviour;
- conducta; comportamiento;

vpl.: PB/II/342.

CONESTABEL Zie:

- gagie ----/

CONESTAVEL Zie:

- coninckstaebel; conincstavel; ---- constavel/

CONFECTIE = sub. samenstelling; vervaardiging.

- compositio; fabricatio;
- composition; fabrication;
- Herstellung; Verfertigung;
- composition; manufacture;
- confección; composición; compostura; fabricación;

vpl.: PB/IV/24,99.

CONFECTIONEM DE HIACINTHO = de verwerking van geneeskrachtige stoffen tot preparaten die een patiënt kunnen worden toegediend.

- confection des étoffes medicamenteux;
- Bearbeitung von arzneiliche Stoffe;
- confection of stuffs medicamentals;
- elaboración de hierbas medicinales de tal forma wue pueden ser administradas al paciente;

vpl.: PB/III/275.

CONFEDERATIE ENDE VERBONTENISSE = taut. verbond.

- federatio;
- ligue;
- Verband;
- alliance;
- confederación; coalición;

vpl.: PB/II/341.

CONFERENTIE Zie:

- in ----/

CONFERENTIE = sub. beraadslaging.
- conferentia;
- délibération; discussion;
- Konferenz; Beratung; Ueberlegung;
- conference;
- deliberación; discussion;

vpl.: ADR 3.

CONFERENTIE ENDE COMMUNICATIE = taut. overleg.
- deliberatio;
- délibération;
- Ueberlegung;
- deliberation;
- deliberación; conferencia;

vpl.: PB/II/298.

CONFEREREN = vb.hom.1.vergelijken 2.beraadslagen; onderhandelen 3.een waardigheid begeven; schenken; toekennen.
- 1.conferre III; contendere III; comparare 2.apo III de; delibero I; consulo III 3.dignitatem dare;
- 1.conférer 2.négocier; deliberer; parlementer;3.conférer une dignité;
- 1.vergleichen 2.beraten; conferieren 3.eine Würde zuerkennen;
- 1.compare 2.deliberate; negotiate 3.award a dignity;
- 1.comparar 2.deliberar; negociar; parlamentar 3.conferir; conceder;

vpl.: Lo2/700; BVB 91; PB/II/268; C2/784.

CONFERERENDE DE VOIJSEN = vergelijkende de stemmen.
- conferens; comparans voces;
- conférent les voix;
- die Stimmen vergleichend;
- comparing the votes;
- comparando los votos;

vpl.: Lo2/722.

CONFERMEREN Zie:
- conformeren;----; confirmeren/

CONFESSATIE; CONFESSIE OFT BELYDINGHE = sub. bekentenis; belofte; verklaring.
- confessio; confirmatio; promissio; indicium;
- aveu; confession;
- Gelübde; Geständnis; Verspre chen;
- acknowledgment; affirmation; confession; promise;
- confesión;

vpl.: PB/II/323; B2/138; T1/234, 379; C1/87,309; Lo6/508.

CONFESSEREN; GELOVEN ENDE BEKENNEN = taut. bekennen; erkennen; verklaren.
- confiteor II; profiteor II; pronuntio I;
- confesser; déclarer; réconnaitre
- bekennen; anerkennen; gestehen;
- confess; admit; acknowledge;
- confesar; reconocer; declarar;

vpl.: T1/342; ACArt 7; T2/53, 556.

CONFESSIE = sub. bekentenis; belofte; verklaring.
- confessio; confirmatio; promissio;
- confession; aveu;
- Geständnis; Versprechen; Gelübde;
- confession; acknowledgment; promise; affirmation;
- confesión; reconocimiento;

vpl.: C1/309; T1/234,379.

CONFESSIE ENDE BELIJDENISSE OFT BELYDINGHE = taut. bekentenis.
- confessio;
- aveu; confession;
- Geständnis;
- confession;
- confesión;

vpl.: B2/138; PB/II/323.

CONFESSIE ENDE THOON = bekentenis en bewijs.
- confessio et probatio;
- confession et preuve;
- Bekenntnis und Beweis;
- confession and proof;
- confesión y prueba;

vpl.: LoV

CONFESSIE ENDE VERLIJDT = taut. bekentenis.
- confessio;
- confession;
- Bekenntnis;
- confession;
- confesción;

vpl.: LoV/156.

CONFESSIEN ENDE VERKENNEN = taut. bekentenis.
- confessio;
- aveu; confession;
- Geständnis;
- confession;
- confesión; declaración; reconocimiento;

vpl.: T1/359.

CONFESSIEN ENDE VERLIJDENE IN DER PIJNEN GEDAEN = taut. bekentenis en getuigenis op de pijnbank.
- confessio in tormento;
- confession faite sur le chevalet;

CONF

- Geständnis auf der Folterbank;
- confession upon the rack;
- confesión hecha en el potro;

vpl.: T1/342; C1/384.

CONFESSIEN IN DE TORTURE = pijnbankbekentenissen.

- confessiones in tormento;
- aveux faits confession faite sous la torture;
- Geständnisse auf der Folterbank;
- confessions on the rack;
- confesiones en el potro (of = en el caballete);

vpl.: C1/265.

CONFESSO Zie:

- in ----/

CONFESSORIA Zie:

- actio ----/

CONFICEEREN Zie:

- conficieren; conficeren;----/

CONFICEREN Zie:

- conficieren;----; conficeeren/

CONFICIEREN; CONFICEREN;CONFICEEREN = vb. samenstellen.

- componere;
- composer;
- zusammenstellen;
- to compose;
- componer; constituir;

vpl.: Cr2/1004.

CONFIDENCIE Zie:

- persoonen van trouwe ende ----/

CONFIDENCIE; CONFIDENTIE = sub. vertrouwelijkheid; vertrouwen; vertrouwelijke mededeling.

- familiaritas; confidentia; fiducia;
- confidence; confiance;
- Vertraulichkeit; vertrauliche Mitteilung; Vertrauen;
- confidentialness; confidence; confidentional information;trust;
- confianza; confidencia;

vpl.: PB/II/231,256; ADR 4.

CONFIDENTIE Zie:

- in ----/
- confidencie;----/

CONFINEMENT = sub. verbanning.

- exsilium; deportatio;
- confinement;
- Verbannung; Exil;
- banishment; exile;
- confinamiento; destierro; exilio; proscripción;

vpl.: Bl:Pl.Pr/42.

CONFINEREN = vb. interneren; belenden; grenzen aan; opsluiten.

- in custodiam dare; injicere;contingo III; attingo III; adiaceo III; alicui loco;

CONF

- confiner; emprisonner;
- einschliessen; sperren; internieren; angrenzen;
- confine; intern; border upon;
- confinar; encerrar;

vpl.: Bl:Pl.Pr/20; BVB 169.

CONFINERENTE; PALENDE; CONHERERENDE ENDE COMENDE AEN = taut. grenzende aan.

- adiaceo II;
- avoisiner; confiner; être limitrophe; toucher;
- grenzen an; stossen an;
- adjoining;
- confinar; estar contiguas; limitar con; lindar con; tocarse;

vpl.: T1/116.

CONFIRMACIE; CONFIRMATIE GENERALE = algemene bevestiging; bekrachtiging.

- confirmatio generalis;
- confirmation générale;
- allgemeine Bestätigung;
- general confirmation;
- confirmación general;

vpl.: EE/12; T1/525; T2/126; MGG 87; DVB 4.

CONFIRMATIE Zie:

- brieve van ----/
- brieven van erectie oft ----/

CONFIRMATIO DUCIS WENCESLAY ET DUCISSAE JOHANNAE DE PRIVILEGIIS PRO CONCESSIS = bevestiging van Hertog Wenceslaus en hertogin Johanna van privilegies voor bewilliging.

- confirmation du duc Wenceslaus et la duchesse Jeanne des privilèges de consentement;
- Bestätigung von Herzog Wenceslaus und Herzogin Johanna von Privilegen für Bewilligung;
- confirmation of the duke Wenceslaus and duchesse Jane of privilege for consent;
- confirmación del duque Venceslao y de la duquesa Juana en cuanto a privilegios como en verdad otorgados;

vpl.: LPS 19.

CONFIRMEEREN; CONFIRMEREN = vb.bevestigen; bekrachtigen.

- confirmo I;
- confirmer;
- bestätigen;
- affirm; confirm; fix; fortify;
- confirmar; ratificar;

vpl.: PB/II/310; C1/164; DVB 59, 4; MGG 18; T1/524.

CONFIRMEREN Zie:

- confirmeeren;----/

CONFISCACIE; CONFISCATIE =sub inbeslagname; verbeurdverklaring.
- confiscatio; publicatio;
- confis cation;
- Konfiskation; Konfiszierung; Beschlagnahme;
- confiscation; forfeiture;
- comiso; confiscación; decomiso; conmiso;

vpl.: AKB 3; T1/18; B1;EE/11; B1.Pl.Pr.51.

CONFISCACIE ENDE VERLIES VAN DEN GOEDE = taut. verbeurdverklaring van goederen.
- confiscatio; publicatio;
- confiscation et perte de marchandises;
- Konfiskation der Güter; Beschlagnahme;
- confiscation of goods; seizure;
- confiscación y pérdida de mercancías; confiscación de bienes; comiso; conmiso; decomiso;

vpl.: B1/EE/11; T1/597; AKB 3; T1/18; C1/4; B1.Pl.Pr.51.

CONFISCACIEN Zie:
- op peijne van ----/
- in simpele ----/
- pene van ----/

CONFISCACIEN ENDE VERBEURTEN = taut. verbeurdverklaring.
- confiscatio;
- confiscation;
- Beschlagnahme; Konfiskation;
- confiscation; forfeiture; seizure;
- comiso; confiscación; decomiso;

vpl.: T1/313; C1/638; PvB1/261.

CONFISCATIE Zie:
- confiscacie;----/

CONFISCATIE OFT BESLANINGE = taut. verbeurdverklaring.
- confiscatio;
- confiscation;
- Konfiskation;
- confiscation;
- confiscación de bienes;

vpl.: PvB1/59.

CONFISCATIE VAN GOEDEREN = verbeurdverklaring van goederen.
- confiscatio, publicatio bonorum alicuius;
- confiscation des biens;
- Konfiskation von Gütern;
- confiscation of goods;
- confiscación de bienes;

vpl.: C1/578.

CONFISCATIEN Zie:
- simpele ----/

CONFISCATIEN OFT VERBUERTEN = taut. verbeurdverklaring.

- confiscatio;
- confiscation;
- Konfiskation;
- confiscation;
- embargo; confiscación de bienes;

vpl.: PvB1/155.

CONFISQUEREN = vb. verbeurdverklaren; in beslag nemen.
- confisco I; publico I;
- confisquer; séquestrer;
- beschlagnahmen; konfiszieren;
- confiscate; forfeit; seize;(goods smuggled)
- comisar; confiscar; declarar; encomiso; secuestrar;

vpl.: T1/388,598; PB/II/337.

CONFITENT = sub. biechteling; die opbiecht; hij die zijn schuld bekend heeft.
- qui facit confessionem;
- celui qui fait une confession; confesseur;
- Geständnisgeber;
- confessant; who pleads guilty;
- él que ha hecho una confesión;

vpl.: T1/234,380.

CONFLUEREN = vb. samenstromen.
- confluo III;
- confluer;
- zusammenflieszen;
- flow together;
- confluir;

vpl.: PvB1/70.

CONFOEDERATIE Zie:
- verbontenisse ende ----/

CONFONDEREN OFT MENGHELEN = taut. vermengen of verwarren.
- miscere vel confundo III; turbol;
- méler ou confondre;
- vermischen; verwirren;
- mix or confuse; entangle;
- mezclar u confundir; turbar; barajar;

vpl.: C1/25,210; PB/II/93.

CONFOORT OFT FAVEUR = taut. begunstiging; gunst; welwillendheid.
- confortatio aut favor;
- bienveillance; faveur; protection;
- Begünstigung; Wohlwollen;
- benevolence; favour; patronage;
- amparo; benevolencia; favor; favorecimiento; protección;

vpl.: T1/348.

CONFOORT OFT HULPE = sub.hulp.
- adiumentum; auxilium; consolatio; solatium;
- aide; assistance; consolation; secours;
- Hilfe;
- aid; assistance; help;

CONF

- asistencia; ayuda; confortación; socorro;

vpl.: T1/325.

CONFOORT OFT RAIDT = taut. bijstand; hulp.

- cosilium aut confortatio;
- aide; assistance; secours;
- Beistand; Hilfe;
- aid; assistance; help;
- asistencia; ayuda; concurso; socorro;

vpl.: T1/348.

CONFORM = adv. 1.overeenkomstig adi.2.overeenstemmend.

- 1.convenienter; congruenter; secundum 2.conveniens; congruens; consentiens;
- 1.conformément 2.correspondant concordant;
- 1.konform 2.übereinstimmend;
- 1.conformable 2.conformable;
- 1.conformemente 2.conforme a; de acuerdo con; de conformidad con;

vpl.: ACart 20,49; T2/288.

CONFORMELIJCK HET ONDERKOMEN ENDE GEBRUICK = overeenkomstig het onderkomen en gebruik.

- conformiter tectum et usum;
- conformément aux traditions et coutumes;
- gemäsz dem Obdach und Gebrauch;
- according to the lodging and the use;
- según el hospedaje y el uso;

vpl.: C1/331.

CONFORMEREN; CONFERMEREN; CONFIRMEREN = gelijkvormig maken; in overeenstemming brengen.

- conformo I;
- ajuster à; accorder;
- sich einverstanden erklären;
- conform; bring into harmony;
- ajustar;

vpl.: B2/163; C2/1013.

CONFORMITE Zie:

- in ----; conformiteijt van/

CONFORMITEYT ENDE GELIJCKENISSE = taut. gelijkenis; overeenkomst.

- conformitas;
- conformité;
- Aehnlichkeit; Gleichnis; Konformität;
- likeness; resemblance; conformety;
- conformidad;

vpl.: T1/589; DVB 59; BVB 97.

CONFORTE ENDE GUNSTE = taut. voordeel.

CONF

- favor;
- avantage; bénéfice; faveur.
- Vorteil;
- advantage;
- beneficio; favor; ventaja;

vpl.: T1/352.

CONFORTE ENDE STERCKENISSEN = taut. bekrachtiging; versterking.

- confirmatio;
- approbation; confirmation;
- Bekräftigung; Verstärkung;
- confirmation; ratification; sanction;
- aprobación; confirmación;

vpl.: T1/85.

CONFORTEREN ENDE STERCKEN = taut. versterken; bemoedigen; helpen; opwekken.

- conforto I; confirmo I; corroboro I;
- corroborer; fortifier; aider; assister; conforter; confirmer; encourager;
- kräftigen; verstärken; anregen; ermuntern; verstärken;
- fortify; strengthen;
- corroborar; fortalecer; fortificar; assistit; ayudar; confortar; animar; esforzar;

vpl.: T1/90,325,433; T2/153.

CONFRARIE Zie:

- confrarye; ----; confrerie; confrerije; confraterniteyt/

CONFRARYE; CONFRARIE; CONFRERIE; CONFRERIJE; CONFRATERNITEYT = sub. broederschap.

- societas; sodalitium; sodalitas; confraternitas;
- confrèrie; fraternité;
- Bruderschaft;
- brotherhood; confraternity;
- confraternidad; cofradía; hermandad; fraternidad;

vpl.: PB/II/308; C1/526; PvB1/75,519.

CONFREERS = sub.pl. collega's; ambtgenoten.

- sodales; collegae;
- confrères;
- Kollegen; Amtsgenossen;
- colleagues;
- colegas;

vpl.: C1/302.

CONFRERIE Zie:

- confrarye; confrarie; ----; confrerije; confraterniteyt/

CONFRERIE OFT CORPUS = taut. broederschap.

- fraternitas;
- confrérie;
- Brüderschaft;

- brotherhood;
- cofradia; hermandad; asociación; gromio;

vpl.: PB/IV/49.

CONFRERIJE Zie:
- confrarye; confrarie; confrerie; ----; confraterniteyt/

CONFRATERNITEYT Zie:
- confrarye; confrarie; confrerie; confrerije; ----/

CONFRONTATIE = sub. tegenoverstelling van getuigen.
- compositio; alteri testis cum altero;
- confrontation des témoins;
- Gegenüberstellung von Zeugen; Konfrontation;
- confrontation; cause witnesses to meet;
- confrontación de testigos; engrentamiento;

vpl.: C1/264; B1.Pl.Bra 23.

CONFUNDE(E)REN = vb. beschaamd maken; vernietigen; verwarren; verwisselen.
- confundo I; misceo II;
- confondre; confusionner; déranger; échanger;
- verwirren; umtauschen;
- alternate; confound; confuse; exchange; muddle up; to confuse; to tangle;
- cambiar; confundir; equivocar; permutar; trocar; enredar; turbar;

vpl.: T1/160,237,574; T2/96,143; C1/65.

CONFUSELIJC Zie:
- confuselijck; confuselyck; ----; confuuslijc/

CONFUSELIJCK; CONFUSELYCK; CONFUSELIJC; CONFUUSLIJC = adv. verward.
- confuse; perplexe; conturbate; perturbate; permixte; inordinate;
- confusément;
- verwirrt;
- confused;
- confusamente; revueltamente;

vpl.: T2/71,114; Ca2/375.

CONFUSELYCK Zie:
- confuselijck; ----; confuselijc; confuuslijc/

CONFUSIE Zie:
- desordre ende ----/
- onsekerheydt ende ----/
- sonder ---- houden/

CONFUSIE = sub. verwarring; verlegenheid.
- confusio; implicatio;

- confusion;
- Verwirrung; Unordnung; Verwickelung;
- confusion; disorder;
- confusión; enredo; desorden; embrollo; trastorno;

vpl.: B1:Pl.Bra/33; ASO 8; T1/224,403; Lo6/210.

CONFUSIE ENDE ONSEKERHEYDT = verwarring en onzekerheid.
- confusio et incertitudo;
- confusion et incertitude;
- Verwirrung und Ungewiszheit;
- confusion;
- embrollo;

vpl.: PvB1/226.

CONFUSIE ENDE RUDESSE = taut. onbeschoftheid.
- inhumanitas;
- grossièreté; impertinence;
- Unverschämtheit;
- impertinence;
- descaro; grosería; insolencia;

vpl.: T1/610.

CONFUSIE ENDE SCANDE = taut. wanorde.
- confusio et dedecus;
- confusion; désordre;
- Unordnung; Verwirrung;
- disorder;
- confusión; desorden; caos;

vpl.: T1/465.

CONFUSIE ENDE SCHANDAEL = verwarring en schande.
- confusio et scandalum;
- confusion et scandale;
- Verwirrung und Schande;
- confusion and scandal;
- confusión y escándalo;

vpl.: PB/III/156; C1/200.

CONFUSIE, OPPRESSIE ENDE VERDRUCKINGE = verwarring, dwang en verdrukking.
- confusio; oppressio;
- confusion; oppression;
- Verwirrung; Unterdrückung;
- confusion and oppression;
- confusión; sujeción; y opresión;

vpl.: PvB1/293.

CONFUSIEN ENDE EXCESSEN = buitensporigheden en verwarringen.
- excessus et confusiones;
- extravagances et confusions;
- Extravaganzen und Verwirrungen
- extravagances and confusions;
- excesos y confusiones;

vpl.: C1/548.

CONFUUSLIJC Zie:
- confuselijck; confuselyck; confuselijc; ----/

CONFUYS = adi. verward.
- perturbatus;
- confus;
- verwirrt;
- confused;
- confuso; intrincado;

vpl.: T2/10.

CONGECIEREN = vb. afdanken; wegzenden.
- dimitters;
- congédier; renvoyer;
- abdanken; fortschicken;
- to dismiss; to send away;
- despedir;

vpl.: PvB6/50.

CONGEZ Zie:
- recht van ----/

CONGNACIEN = sub. aanverwante van moederszijde.
- cognatio;
- cognat;
- Verwandter von Mutters Seite;
- relative on the mother's side;
- cognados;

vpl.: T1/436.

CONGRATULATIEWIJN = sub. gelukwenswijn.
- congratulationis vinum;
- vin de congratulation;
- Glückwunschwein;
- wine for congratulation;
- vino de congratulación (of = de felicitación);

vpl.: Cr2/1060.

CONGRUYTEIT Zie:
- congruiteyt; congruyteyt;----/

CONGRUITEYT; CONGRUYTEYT; CONGRUYTEIT = sub. gelijkvormigheid.
- aequalitas; congruentia; convenientia;
- conformité; uniformité;
- Gleichförmigkeit;
- conformity;
- conformidad; semenza; uniformidad;

vpl.: T1/309.

CONGRUYTEYT Zie:
- congruiteyt;----; congruyteit/

CONIJNWARANDE Zie:
- konijnwarande; conijnswarande; ----; connijnswarande; cuenijnswarande/

CONIJNSWARANDE Zie:
- konijnwarande;----; conijnwarande; connijnswarande; cuenijnswarande/

CONINCK Zie:
- chijnsgoet ----/

CONINCKLIJCKE ERFFELIJCKE NOTARIS = notaris vanwege de Koning benoemd met recht van opvolging door een familielid.
- tabellio a rege nominatus iure successionis;
- notaire royal héréditaire;
- Notar vom König ernannt mit Recht von Nachfolge;
- notary by appointed by the king with right of succession;
- notario nombrado por rey con derecho de sucesion de un pariente;

vpl.: PvB5/545.

CONINCKSTAEBEL; CONINCSTAVEL; CONESTAVEL; CONSTAVEL = sub. opperstalmeester.
- primus agaso regis;
- connetable;
- Oberstallmeister;
- master of the horse;
- caballerizo mayor;

vpl.: PB/IV/253.

CONINCSTAVEL Zie:
- coninckstaebel;----; conestavel; constavel/

CONINGHLIJCKE CASSEN = koninklijke gevallen.
- causae regis;
- cas royaux;
- königliche Fälle;
- royal cases;
- casos reales; casos regios; regios casos;

vpl.: C1/560.

CONINGINNE Zie:
- conniginne;----/

CONINGINNE DOUAGIER = koningin weduwe.
- regina vidua;
- reine douairière;
- Königin Witwe;
- queen widow;
- reina viuda;

vpl.: EE/3.

CONIUNCTURE DES TIJTS = tijdsgewricht.
- vestigium temporis; tempestas;
- conjunctures de temps;
- Zeitverhältnisse;
- period;
- coyuntura;

vpl.:C1/288.

CONJECTURE ENDE PRESUMPCIE = taut. gissing; vermoeden.
- presumptio; coniectura;
- conjecture; présomption; opinion;
- Mutmaszung; Vermutung; Konjektur;

- guess; conjecture; estimation; guessing;
- conjetura; presunción; sospecha; suposición; barrunto;

vpl.: T1/123,270,327,379; MGG 124.

CONJECTUREREN = vb. gissen; vermoeden.
- coniecto I; coniicio III; existimo I; puto I;
- conjecturer; deviner; présumer; soupçonner;
- ahnen; mutmaszen; vermuten;
- presume; suppose; suspect;
- adivinar; barruntar; conjeturar; presumir;

vpl.: T1/200,379.

CONJOINCT = sub. huwelijkspartner
- conjux;
- conjoint;
- Ehepartner(in);
- conjugal partner;
- esposo; esposa; cónyuge;

vpl.: PB/II/.

CONJOINCTURE = sub. samentreffen van omstandigheden die groter levendigheid of wel stemming in zaken teweeg brengen.
- circumstantia coeuntia quae alacri tatem in causeis augent;
- se recontrer de circonstances qui plus grande vivacité ou bien propagande pour les affaires causent;
- Zusammentreffen von Umstanden die groszere Lebhaftigkeit oder Stimmung in Sachen verursachen
- a coming together, coincidence, of circumstances which bring about greater liveliness or spirit in business;
- coyuntura;

vpl.: PvB6/91.

CONJONCTE PERSOONEN OFT NAGHENOOTEN = taut. personen die bij bv.een proces betrokken zijn.
- personae coniuncti ad litem;
- des personnes jointes;
- mitbeteiligte Personen;
- corporate body;
- personas que están mezcladas (en p.e.un pleito);

vpl.: Lo6/118.

CONJONCTELYCK = adv. verbindend.
- coniungens;
- conjointement;
- bindend;
- conjunctive;
- conjuntivamente;

vpl.: PB/III/555.

CONJUCTURE Zie:
- perplexe ----/

CONJUNCT = ppf.adi. 1.verwant 2. bloedverwant.
- 1.cognatus 2.coniunctus;
- 1.apparenté 2.parent;
- 1.verwandt 2.Verwandter;
- 1.related 2.relative;
- 1.emparentado; pariente; deudo 2.consanguineo;

vpl.: T1/4; T2/60.

CONJUNCTAE PERSONAE = verwante personen.
- personnes apparentés;
- verwandte Personen;
- related persons;
- personas emparentadas; parientes;

vpl.: Lo4/498.

CONJUNCTE OFT BESTAENDE PERSONE = taut. verwant.
- coniunctus;
- allié; parent;
- verwandte Person;
- relative;
- pariente;

vpl.: T1/200.

CONJUNCTE PERSOON = degene die met een ander verbonden is in een belang.
- vir coniunctionis;
- personne conjointe;
- konjunkte Person;
- person concerned;
- el que está asociado con otro en un interés;

vpl.: C1/501.

CONJUNCTIE Zie:
- kennelyckheyt van feyte oft ----/

CONJUNCTIEN ENDE MAECHSCAPPEN = taut. verwantschappen.
- coniunctio et cognatio;
- parenté;
- Verwandtschaft;
- relationship;
- parentesco;

vpl.: T1/457.

CONJUNCTIM = per staak; gezamenlijk.
- cuncti;
- ensemble;
- sämtlich;
- together;
- conjunto; conjuntamente;

vpl.: Cr2/953.

CONJUNCTIVE Zie:
- teffens ende ---- geset/

CONJUNCTURE VAN TYDEN = tijdsomstandigheden.
- rerum concursus;

CONN

- conjoncture;
- Konjunktur;
- coniuncture;
- cúmulo de circunstancias;

vpl.: PvB1/265.

CONJURACIE; CONJURATIE; CONJURISOEN; CONJURE = sub. bezwering.

- coniuratio; conspiratio; incantamentum;
- conjuration;
- Beschwörung;
- conjuration; exorcism; swearing;
- conjuración;

vpl.: T1/183.

CONJURATIE Zie:

- conjuracie;----; conjurisoen; conjure/

CONJURATOER = sub. samenzweerder; verrader.

- conjuratus; proditor; index;
- conspirateur;
- Verschworner;
- conspirator; plotter;
- conjurador; conspirador; confabulador;

vpl.: T2/99.

CONJURE Zie:

- conjuracie; conjuratie; conjurisoen;----/

CONJUREEREN = vb. samenzweren.

- conjurare; conspirare;
- conspirer;
- sich verschwören;
- conspire; plot;
- conjurar; conspirar; confabularse;

vpl.: T2/99.

CONJURISOEN Zie:

- conjuracie; conjuratie;----; conjure/

CONNEN Zie:

- niet dair geraken en ----/
- niet gevynden en ----/
- nyet en ---- gevange/
- ghegroeten ----/

CONNEX OFT CONDEPENDENT = taut. samenhangend; verbonden.

- condependeo II;
- cohérent; connexe;
- zusammenhängen;
- be connected; cohere;
- coherente; conexo;

vpl.: T1/163.

CONNIGINNE; CONINGINNE = sub. koningin.

- regina;
- reine;
- Königin;
-

CONQ

- queen;
- reina;

vpl.: LPS 3.

CONNIJN Zie:

- conyn;----; cuenijn; canijn/

CONNIJNSWARANDE; Zie:

- konijnwarande; conijnswarande; conijnwarande;----; cuenijnswarande/

CONNIVENTIE Zie:

- zonder eenige ----/

CONNIVENTIE ENDE ONAGTZAAMHEID = oogluiking en onachtzaamheid.

- coniventia;
- connivence et nonchalance;
- Nachsicht und Nachlässigkeit;
- connivence and negligence;
- connivencia y negligencia;

vpl.: Pl.Bra/7.

CONNIVENTIE OFT OOGHLUYCKINGJE = taut. oogluikende begunstiging.

- conniventia;
- connivence;
- heimliche Begünstigung;
- connivance;
- entendimiento tácito;

vpl.: PvB1/262.

CONNIVEREN = vb. heulen.

- connivere;
- conniver;
- mit Einem gemeine Sache machen;
- make common couse with; be in league with;
- estar en connivencia; conspirar; confabularse; complotar; conjurar;

vpl.: Lo6/632.

CONNIVEREN OFT DISSIMULEREN = taut. ookluikend toelaten.

- conivere in;
- être de connivence avec;
- durch die Finger sehen;
- connive at;
- cerrar los ojos;

vpl.: PB/II/356; PvB1/310.

CONOUSTEREN Zie:

- winnen oft ----/

CONQUEST Zie:

- brieven van ----/
- verkregen bij ----/

CONQUEST = sub. 1.aanwinst 2.aanwas.

- 1.conquisitio 2.quaestum; aquiaitum; quaestus;
- 1.acquisition 2.accroissement; conquete;
- 1.Gewinn 2.Zuwachs; Neuerwerbung;

- 1.acquisition 2.accretion; accession;
- 1.adquisición 2.aumento incremento; acrecimiento;

vpl.: C1/152,466; B2/238.

CONQUEST(E) OFTE VERCREGEN GOED = taut. verkregen goed gedurende het huwelijk.
- bona acquisita; partum; acquisitum; conquisitio;
- biens acquis; conquêt;
- erworbenes Güter während der Ehe; Gewinn; Errungenschaft;
- acquired good during marriage;
- bienes adquiridos durante el matrimonio;

vpl.: Lo4/448; C1/25.

CONQUESTEREN = vb. aanwassen; aanwinnen; verkrijgen.
- conquiro III; adipiscor III; acquiro III;
- croître; impétrer; acquérir;
- anwachsen; erhalten; erwerben;
- conquest; acquire;
- 1.aumentarse; crecer 2.adquirir; conseguir;

vpl.: C1/351; B2/70; C2/1023.

CONQUESTEREN OFT WINNEN = verdienen of verwerven.
- merere vel acquirere;
- gagner ou acquérir;
- verdienen oder erwerben;
- earn and acquire;
- ganar o adquirir;

vpl.: C1/416.

CONSANGUINITEYT = sub. bloedverwantschap.
- consanguinitas;
- parenté;
- Blutsverwandtschaft;
- consanguinity;
- consanguinidad;

vpl.: Cr2/949,1013; B2/162.

CONSCHAP Zie:
- contschap; cuntschap;----; cunschap /

CONSCIENCIE; CONSCIENGIEN; CONSCIENTIE = sub. geweten.
- conscientia;
- conscience;
- Gewissen;
- conscience;
- conciencia; fuero interior;

vpl.: BVB 53, T1/342,623; T2/211; C1/209,263.

CONSCIENCIEN Zie:
- consciencie;----; conscientie/
- scrupel van ----/

CONSCIENCIEN ENDE MET GOEDER HERTEN = taut. in vol vertrouwen.
- in confidentia plena;
- en toute confiance;
- vertrauensvoll;
- with full confidence;
- en la mayor confianza;

vpl.: T1/614.

CONSCIENTE Zie:
- uyt ---- van/

CONSCIENTIE Zie:
- consciencie; consciengien;----/
- in ---- ende reden/
- nae mijne ----/
- tegen haar gemoet ende ----/
- uijt ---- van /

CONSCIENTIE ENDE DISCRETIE = geweten en kiesheid.
- conscientia et discretio;
- conscience et discrétion;
- Gewissensfülle und Feingefühl;
- conscience and discretion;
- conciencia y discreción (of = delicadeza);

vpl.: C1/566.

CONSCIENTIEUSE = gewetensvolle.
- pius;
- consciencieusement;
- gewissenhaft;
- conscientious;
- a conciencia;

vpl.: B2/197.

CONSECUTIE = sub. gevolg.
- consequentia;
- conséquence;
- Gefolge;
- consequence;
- concecuencia;

vpl.: PvB6/56.

CONSECUTIJF ENDE VOLGENDE = taut. tijdsorde op elkander volgend; achtereenvolgend.
- consequens;
- consécutif;
- hintereinander;
- successive; consecutive;
- consecutivo;

vpl.: T1/606.

CONSECUTIVELYCKEN = adv. onmiddellijk daarna; achtereenvolgens; vervolgens.
- proxime posthac; continenter; deinde; consequens;
- immédiatement après; consécutivement; par conséquent; conséquemment; ensuite;
- nacheinander; darauf; ferner; sodann; infolgedessen; demzufolge;
- consecutively; afterwards; consecutive; consequently; in consequence;
- despues; luego; consecutivamente;

vpl.: PB/II/305,349; PB/III/305; B1:Pla.Ph.3.

CONSENANT Zie:
- consonant; consonans;----/

CONSENT Zie:
- beheete oft ----/
- ghemeijnen ---- ende wille/
- gepuniceert ----/
- maltote oft ----/
- pretense ----/
- refus van ----/
- sonder ---- ende bijwesen/
- sonder ---- van der weth/
- voorgaende ----/
- voorgaende oorloff ende ----/
- wille, weten ende ----/

CONSENT; CONSENTE; CONCENT = sub. toestemming; bewijs van vergunning; instemming; wilsovereen stemming.
- consensus; assensio; assensus;
- consentement;
- Einklang; Konsens; Zustimmung;
- consent; consonance; harmony;
- consentimiento;

vpl.: AKB 12; T1/371; B2/.

CONSENT; AUTHORISATIE OFT LAST = volmacht; bevel of toestemming.
- auctoritas; onus aut consensus;
- autorization; mandat ou consentement;
- Vollmacht; Befehl oder Einwilligung;
- full powers; order or consent;
- autirazación; orden o consentimiento;

vpl.: C1/28.

CONSENT BIJ VERSUYMTEN ENDE NEGLIGENCIEN = vergunning bij verzuim.
- consensus ob neglegentiam;
- consentement par négligence;
- Genehmigung bei Unterlassung;
- permission by negligence;
- consentimiento por negligencia;

vpl.: T1/308.

CONSENT ENDE ADVOY = taut. goedkeuring; toestemming.
- consensus; consilio; opinio; probatio; sententia;
- approbation; assentiment; consentement;
- Genehmigung; Billigung;
- approbation; approval; consent; permission;
- aprobación; sanción; anuencia; assentimiento; autorisacion; consentimiento;

vpl.: PvB1/47; Lo7/442; C1/53, 140.

CONSENT ENDE BELIEVEN + taut. toestemming.
- consensus;
- consentement et bon gré;
- Genehmigung;
- consent;
- consentimiento;

vpl.: C1/383.

CONSENT ENDE BEWILLINGE = taut. toestemming.
- consensus; auctoritas;
- consentement; autorisation;
- Genehmigung; Zustimmung;
- consent;
- consentimiento; autorización;

vpl.: Lo4/186,250; Lo3/520.

CONSENT ENDE BI RAIDE WIL = bij raad, besluit en toestemming.
- apud consilium; decretum et consensum;
- par conseil; décret et consentement;
- bei Vorschlag, Beschluss und Zustimmung;
- by advice, resolution and consent;
- por consejó; decisión y consentimiento;

vpl.: MGG 25.

CONSENT ENDE DISPENSATIE = vergunning en vrijstelling.
- consensus et dispensatio;
- permis et dispense;
- Genehmigung und Befreiung;
- permission and exemption;
- consentimiento y dispensación; permiso y exención;

vpl.: PB/III/157.

CONSENT ENDE GHEDOOCHSAEMHEIJT = taut. toestemming.
- consensus;
- consentement et tolérance;
- Zustimmung;
- consent;
- consentimiento y aprobación;

vpl.: Lo5/232.

CONSENT ENDE OCTROY = taut. vergunning.
- consensus;
- agrément; autorisation; consentement;
- Erlaubnis; Gewährung; Bewilligung;
- assent; consent;
- autorización; consentimiento;

vpl.: T1/53.

CONSENT(E) ENDE OIRLOF; OIRLOVE; OORLOF = taut. verlof; machtiging.
- consensus; auctoritas; permissio
- autorisation; consentement;

permis; permission;
- Urlaub; Beistimmung; Zustimmung Ermächtigung; Genehmigung; Einwilligung;
- leave; permission; agreement; consent; approval; authorization; licence;
- autorización; consentimiento; permiso;

vpl.: T1/442,548; Lo7/26; PB/II/43; PB/III/157.

CONSENT ENDE PERMISSIE = taut. toestemming
- permissio;
- consentement; permission;
- Genehmigung;
- consent;
- permiso; consentimiento;

vpl.: PB/III/449.

CONSENT ENDE VOORGAENDE OORLOFF = taut. voorafgaande toestemming.
- auctoritas prior;
- autorisation préalable;
- vorhergehende Genehmigung;
- previous consent;
- previa autorización;

vpl.: Lo4/472.

CONSENT ENDE WEETE = taut. instemming.
- consensus;
- autorisation; consentement; permission;
- Beistimmung; Zustimmung;
- approval; consent;
- autorización; consentimiento; permiso;

vpl.: T1/548.

CONSENT ENDE WILLE = taut. toestemming.
- consensus.
- consentement;
- Genehmigung;
- consent;
- consentimiento; autorización; permiso;

vpl.: vdV/79; B1; C2/996.

CONSENT MITS AUCTORITEYTEN ENDE BESCERMENISSE = vergunning door middel van bekrachtiging en bescherming.
- consensus sub condictione auctoritatis et protectionis;
- consentement par autorisation et protection;
- Erlaubnis; Genehmigung mittels Bestätigung und Schuts;
- permission by means of confirmation and protection;
- consentimiento por autorización y protección;

vpl.: T1/308.

CONSENT MITS HULPE TOTTEN WERCKE = vergunning met hulp bij het werk.
- consensus sub condicione auxilii in labore;
- consentement par aide dans le travail;
- Erlaubnis;Genehmigung mit Hilfe bei der Arbeit;
- permission with assistance at the work;
- consentimiento por ayuda en el trabajo;

vpl.: T1/308.

CONSENT MITS RAIDE = vergunning door middel van raad.
- consensus per consilium;
- consentement par conseil;
- Erlaubnis; Genehmigung mittels Rat;
- permission by means of advice;
- consentimiento por consejo;

vpl.: T1/308.

CONSENT OFT AUTHORISATIE = toestemming of machtiging.
- assensio; consensus vel auctoritas; permissio, potestas aliquid faciendi;
- consentement ou authorisation;
- Zustimmung oder Mächtigung;
- consent or authorization;
- consentimiento o autorización;

vpl.: C1/486.

CONSENT OFT PERMISSIE = taut. toestemming.
- permissio;
- permission;
- Einwilligung;
- permission;
- consentimiento; permiso;

vpl.: PB/IV/165.

CONSENT OFT PROCURATIE = taut. bewilliging.
- procuratio aut consensus;
- procuration ou consentement;
- Einwilligung;
- procuration or consent;
- procura o consentimiento;

vpl.: C1/662.

CONSENT VAN APPREHENSIE = toestemming tot gevangenneming.
- assensus de (in) comprehensione
- consentement d'appréhension;
- Zustimmung zur Verhaftung;
- consent to arrest;
- consentimiento de detención;

vpl.: C1/576.

CONSENT VAN PARTIJEN = overeenstemming tussen partijen.
- consensus partium;
- consentement de parties;

- Uebereinstimmung zwischen Parteien;
- agreement between parties;
- consentimiento de partidos;

vpl.: T1/401.

CONSENTE Zie:
- consent;----; concent/

CONSENTE Zie:
- acte van ----/
- gepunieert te worden ende gecondempneert als dootslagers mits den opsette ende ----/
- met onsen sonderlinghe oirlof ende ----/
- mutuelen ----/
- sonder bijsijnne oft ----/
- sonder bysynne oft ----/
- ten bysynne,----, wille, weten ende begeerten/

CONSENTE ENDE OORLOFF; OIRLOVE = taut. verlof; toestemming; machtiging.
- consensus; permissio; potestas;
- consentement; autorisation;
- Genehmigung; Erlaubnis; Ermächtigung;
- permission; consent; authorisation;
- permiso; consentimiento; autorización;

vpl.: C1/388; Lo1/446.

CONSENTE ENDE OIRLOVE = verlof en machtiging.
- permissione et in potestate;
- consentement et autorisation;
- Erlaubnis und Ermächtigung;
- permission and authorisation;
- consentimiento y autorización;

vpl.: Lo1/446.

CONSENTE OFT GEHEETE = taut. toestemming; instemming;
- consensus;
- accord; approbation; autorisation; consentement;
- Zustimmung;
- assent; consent;
- acuerdo; aprobación; autorización; consentimiento;

vpl.: T1/263.

CONSENTE OFT GOETDUNCKEN = taut. toestemming; verlof.
- consensus;
- approbation; autorisation; consentement;
- Einwilligung; Genehmigung;
- assent; consent;
- aprobación; autorización; beneplácito; consentimiento;

vpl.: T1/399; PvB1/1.

CONSENTE, BIJ SIJNE, WILLE, WETE ENDE BEGEERTEN VAN = taut.

met hulp, toestemming, wil, weten en wens van.
- cum assistentia; consensu; voluntate; cognitione et desiderio; (+ gen.);
- avec l'assistanse; le consentement et la volonté au su et du désir de;
- mit Hilfe; Zustimmung; Wissen und Wunsch von;
- with assistance; consent; will; knowledge and desire of;
- con asistencia; consentimiento; voluntad; conocimiento y deseo de;

vpl.: Lo1/624.

CONSENTEEREN; CONSENTEREN; CONSENTIEREN = vb. toestemmen; inwilligen; goedkeuren.
- consentio IV; assentior IV; permitto III;
- consentir;
- einwilligen; gutheissen; genehmen;
- consent;
- consentir;

vpl.: MGG 4; DVB 3,22.

CONSENTEERT Zie:
- actie tegen dengeenen die een dinc bij een anderen geleent of ---- wordt te gebruycken/

CONSENTEN Zie:
- pretense ----/

CONSENTEREN Zie:
- consenteeren;----; consentieren/

CONSENTEREN ENDE OORLOVEN = taut. veroorloven; toestemmen.
- assentior IV;
- consentir; permettre;
- genehmigen;
- consent;
- permitir;

vpl.: PvB1/314.

CONSENTEREN OFT WILCOREN = taut. goedvinden.
- concedo III;
- approuver;
- billigen;
- consent;
- consentir; aprobar;

vpl.: C2/817.

CONSENTIE Zie:
- mutuelen ----/

CONSENTIEREN Zie:
- consenteeren; consenteren;----/

CONSEQUE(E)REN = vb. bewerkstelligen; vervolgen; gevolgtrekken,
- consequor III; perficio III;
- acquérir; obtenir; poursuivre; tirer une conséquence;

- bewerkstelligen; bewirken; verfolgen; Folgerungen ziehen;
- bring about; effect; prosecute; conclude; deduct;
- conseguir; sacar; consecuencias;

vpl.: T1/598; MGG 227; C2/781.

CONSEQUENTELYCK = adv. bijgevolg; dienvolgens;
- ergo;
- par conséquent;
- folglich;
- consequently;
- consecuentemente;

vpl.: PB/II/213.

CONSEQUENTIE Zie:
- sake van ----/
- quaet ende naedelinghe ----/
- in ---- trecken/

CONSEQUENTIE = sub. gevolg; gevolgtrekking.
- consequentia;
- conséquence;
- Folge; Folgerung;
- consequence; conclusion;
- consecuencia;

vpl.: PB/II/339.

CONSERVACIE; CONSERVATIE = sub. bewaring; handhaving; instandhouding; behoud; bescherming.
- conservatio;
- conservation; protection;
- Erhaltung; Aufbewahrung; Schutz Aufrechterhaltung;
- conservation; preservation; protection;
- conservación; mantenimiento; protección;

vpl.: B2/209; PvB1/57; ACart 40 T1/119,412; Lo4/536; B1:EE/13.

CONSERVATEUR = sub. bewaarder.
- conservator;
- conservateur; gardien;
- Verwahrer; Konservator;
- conservator; custodian;
- conservador; guarda; depositario;

vpl.: PvB1/33; PB/II/96.

CONSERVATIE Zie:
- ter ---- van/

CONSERVATIE ENDE BEWAERNISSE = taut. instandhouding.
- conservatio;
- conservation;
- Aufrechterhaltung; Erhaltung;
- maintenance; conservation;
- mantenimiento; preservación; manutención; conservación;

vpl.: PB/III/304; PB/II/178; MGG 250; PvB1/565.

CONSERVATIE ENDE MAINTENEMENT; MAINTENERINGE = taut. bewaring; behoud.
- conservatio;
- conservation; maintien;
- Verwahrung; Erhaltung;
- conservation;
- conservación; mantenimiento;

vpl.: PB/IV/19,20.

CONSERVATIE ENDE ONDERHOUT = taut. bewaring; onderhoud.
- conservatio;
- conservation; entretien;
- Unterhalt;
- conservation and maintenance;
- mantención y conservación;

vpl.: PvB1/346.

CONSERVATIE ENDE VOORDERINGHE = behoud, steun, bescherming, bewaring.
- conservatio;
- conservation; réconfort;
- Erhaltung; Stütze; Beschützung Aufrechterhaltung; Schutz;
- conservation; support; preservacion;
- conservación; apoyo; protección; amparo; preservación;

vpl.: PB/II/293,339; PvB1/49; C1/169,285.

CONSERVATIEN ENDE BEWAERENISSE = taut. behoud.
- conservatio;
- conservation; sauvegarde;
- Erhaltung;
- conservation;
- manenimiento;

vpl.: PvB1/219.

CONSERVATOER; CONSERVATOIR = sub. ambtenaar belast met toezicht op handschriften; toezichthouder; custos 'v.e.universiteit).
- conservator;
- conservateur; gardien;
- Kustos; Beschützer;
- conservator;
- conservador; protector;

vpl.: T2/234; PvB1/88; PB/III/45

CONSERVATORIJE; CONSERVATORIE = sub. huis van bewaring.
- domus conservationis;
- dépôt;
- Untersuchungsgefängnis;
- conservatory;
- cárcel para detención provisoria;

vpl.: PvB1/33; PB/III/45.

CONSERVEEREN; CONSERVEREN = vb. beschermen; in stand houden; bewaren; opbergen.
- conservo l;
- conserver; protéger;

- schützen; konservieren; verwahren; aufbewahren;
- conserve; preserve; file;
- proteger; conservar; guardar; meter;

vpl.: PvB1/427; ACart 40; C1/45,558.

CONSERVEREN ENDE BESCHUDDEN = taut. bewaren; behouden.

- conservo I;
- protéger; préserver; conserver
- (auf)bewahren; behalten;
- keep; preserve;
- conservar; guardar; preservar;

vpl.: PB/III/6; Cr2/1006.

CONSERVEREN ENDE VERWA(I)REN = taut. behoeden; bewaren; behouden.

- conservo I;
- conserver; garder; retenir; préserver;
- behalten; verwahren; bewahren; schützen;
- keep; preserve; retain; protect; guarde;
- conservar; guardar; sostener en pie; garantizar;

vpl.: T1/179,545.

CONSIDERATIE Zie:

- in ----/
- merckelijcke ----/
- van seer kleyne ---- zijn/

CONSIDERATIE = sub. overweging; inschikkelijkheid; beoordeling; beschouwing; toegevendheid.

- consideratio; deliberatio;
- considération; délibération;
- Erwägung; Nachgiebigkeit; Rücksichtnahme;
- consideration;
- consideración; juicio; critica; indulgencia;

vpl.: LPS 18; PB/II/250; PB/III/562; ADR 3; C1/250; PvB1/265, 394,308,287,250.

CONSIDEREEREN = vb. overwegen; in aanmerking nemen; hoogachten; behartigen.

- considero I; delibero I;
- considérer;
- erwägen; rücksichtnehmen;
- consider;
- considerar;

vpl.: BVB 18,99.

CONSIGNANT = sub. degene die gerechtelijk in bewaring geeft.

- qui deponit;
- consignataire;
- derjenige der gerichtlich in Verwahrung gibt;
- somebody who deposits judicially consignor;

- el que legalmente deposita un bien;

vpl.: C1/16.

CONSIGNATIE = sub. bewaring van gelden waarover een rechtsgeding hangende is.

- depositio;
- consignation;
- Bewahrung von Geld während eines Gerichtsverfahrens;
- deposit of money in regard of which a process is pending;
- custodia de bienes puestos en disputa en un proceso judicial;

vpl.: C1/16.

CONSIGNEEREN = vb. het verbod om een bepaalde plaats te verlaten; ter bewaring gerechtelijk neerleggen; in bewaring geven.

- consigno I;
- consigner; donner en garde; donner à garder;
- verbieten einen bestimmten Platz zu verlassen; gerichtlich in Verwahrung geben;
- confine; deposit judicially;
- consignar; depositar; poner en depósito; dar en custodia;

vpl.: BVB 131; T2/81.

CONSIGNEREN Zie:

- gaut en silver ----/

CONSIGNEREN OFT AENLEGGHEN = taut. in 'n officieel stuk opnemen en vermelden.

- consigno I;
- consigner;
- zu Verwahrung gerichtlich niederlegen;
- consign;
- consignar;

vpl.: C1/165/6.

CONSILIE Zie:

- prout ----/

CONSILIO Zie:

- dominam ducissam presentibus dominis et ----/
- dominis et ----/
- dominus de ----/
- in ---- regiae maiestatis in suo ducatu Gelrie/
- per dominam ducissam praesentibus dominis et ---- supra scriptis/

CONSISTENTIE = sub. bestendigheid.

- continentia;
- consistance;
- Beständigkeit;
- durability;
- consistencia; durabilidad; permanencia; vpl.: PvB10/50.

CONSISTOIRE; CONSISTORIE = sub. raadsvergadering.
- consistorium;
- réunion du conseil;
- Ratsversammlung;
- consistory;
- reunión del concejo;

vpl.: PvB1/75.

CONSISTORIANT = sub. lid van een kerkeraad.
- membrum consistorii;
- membre d'un consistoire;
- Mitglied eines Konsistoriums;
- member of a consistory;
- miembro de un consistorio;

vpl.: PB/II/341.

CONSISTORIE Zie:
- consistoire;----/
- in ---- komen met tabbaerts/

CONSISTORIE = hom.sub.1.vergaderkamer 2.vergadering.
- 1.consistorium; atrium 2. conciliabulum;
- 1.consistoire 2.réunion;
- 1.Konsistorium; Versammlungssaal 2.Sammlung;
- 1.meeting-room 2.meeting; assembly;
- 1.cuarto; pieza de reuniones; 2.reunión; junta; asamblea;

vpl.: C1/53,316.

CONSISTORIE VAN DEN HOREN; HOORNE = rechtbank waarin leenmannen rechtspreken over jachtdelicten.
- tribunal in quo vasalli jus dicent de venationis delictis;
- tribunal où les vassaux jugent les délits de chasse;
- Gericht worin Lehnsmänner Rechtsprechen von Jagddelikten;
- tribunal where vassals judge about hunting affences;
- tribunal donde vasallos fallan delitos de caza;

vpl.: PB/III/525; PB/IV/426; PB/II/97.

CONSOLACIEN; CONSOLATIE =sub. bemoediging; troost.
- consolatio;
- consolation;
- Ermutigung; Trost;
- encouragement;
- alivio; apoyo; consolación; consuelo;

vpl.: T1/386.

CONSOLATIE Zie:
- consolacien;----/

CONSOLIDEREN = vb. versterken; verenigen.
- consolido I;
- consolider;

- verstarken; vereinigen;
- consolidate;
- consolidar;

vpl.: PvB1/218.

CONSOMMATIE Zie:
- naer ---- van het houwelijck/

CONSOMMEREN = vb. voltooien.
- consummare; perficere;
- consommer; accomplir,un mariage;
- vollenden; vollbringen;
- complete; finish; carry to completion;
- consumar;

vpl.: B1:EE/20.

CONSOMPTIE Zie:
- kasse van de ----/
- recht van de ---- van de zeepe/
- recht van de ---- van sout,vissche ende harinck/

CONSOM(P)TIE = sub. verbruik.
- consumptio; consumtio;
- consommation; consomption;
- Verbrauch;
- consumption;
- consumo;

vpl.: PvB1/303; PvB10/77.

CONSONANS Zie:
- consonant;----; consenant/

CONSONANT; CONSONANS; CONSENANT = adj. eensluidend; gelijkelijk; overeenstemmend;
- congruens; consentiens; conveniens; consonans; consonus;
- conforme; consonant; en consenance;
- gleich; gleichlautend; übereinstimmend;
- conform; consonant; identical; harmonizing;
- conforme; consonante; consonantemente; de acuerdo con;

vpl.: BKB 2,12; T1/8; T2/288.

CONSOORT; CONSORT = sub. medestander; deelnemer.
- consors; socius; particeps;
- copartageant; consort;
- Anhänger; Teilhaber; Konsorte;
- Partner; supporter; consort;
- consorte; partidario;

vpl.: C1/735; Lo7/182; BVB 84.

CONSORT Zie:
- consoort;----/

CONSORT OFT PORTIONARIS = taut. mededeelhebber; deelnemer.
- concosius; consors; jocius; particeps;
- coportageant; consort;
- Mitteilhaber; Anhänger; Teilhaber;

CONS

- co; partner; supporter;
- coparticipe; consocio; consorte; partidario;

vpl.: Lo7/84,182; C1/735; BVB34.

CONSORTE Zie:

- adherent ende aenhangher;----/

CONSORTEN ENDE ADHERENTEN= taut. onderhorigen en medestanders.

- consortes et adhaerentes;
- partisans et subordonnées;
- Mitgenossen;
- supporters and subordinates;
- adeptos y consortes;

vpl.: BVB 34.

CONSPIRACIE; CONSPIRATIE = sub. samenzwering.

- conspiratio;
- complot; conspiration;
- Verschwörung;
- conspiracy;
- maquinación; complot; conjura; conjuración; conspiración; confabulación;

vpl.: T1/189; T2/99.

CONSPIRATIE Zie:

- conspiracie;----/

CONSPIRATIE ENDE CONIURATIE; CONSPIRATIE OFT MURMURACIE; CONSPIRATIE OF GEMOR = taut. samenzwering.

- conspiratio;
- conspiration; murmure;
- Verschwörung;
- conspiracy;
- conpsiración; conjura; murmulla;

vpl.: PB/II/40,345.

CONSPIRATIEN; LIGUEN ENDE VERBONTENISSEN = taut. verbond, verbintenis en samenzwering.

- foedus;
- ligue et conspiration;
- Verband; Verbindlichkeit und Verschwörung;
- liga;abligación y conspiración;

vpl.: PB/II/339.

CONSPIRATIONIS Zie:

- crimen ----/

CONSPIRATOER = sub. samenzweerder; verrader.

- conjuratus; proditor; index;
- conspirateur;
- Verschworner;
- conspirator; plotter;
- conjurador; conspirador; confabulador;

vpl.: T2/99.

CONSPIREEREN = vb. samenzweren.

- conspirare; conjurare;
- conspirer;
- sich verschwören;
- conspire; plot;

CONS

- conjurar; conspirar; confabularse;

vpl.: T2/99.

CONST Zie:

- conste; cunste;----; cunst; coest; coust/

CONSTANT ENDE VAST = taut. bestendig; zeker.

- permanens et constans;
- constant; durable; permanent;
- beständig; dauernd; gewisz; sicher;
- certain; lasting; steady; sure;
- constante; duradero; permanente

vpl.: T1/409.

CONSTANTIE ENDE VACCILATIE= standvastigheid en besluiteloosheid.

- constantia et vacillatio;
- constance et vacillation irrésolution;
- Beharrlichkeit und Unschlüssigkeit;
- firmness and indecision;
- constancia y vacilación;

vpl.: C1/264.

CONSTANTIE OFT STANTVASTICHEYT = taut. standvastigheid.

- constantia;
- constance;
- Beharrlichkeit;
- firmness; constancya;
- constancia; entereza;

vpl.: PB/II/323; PvB1/587.

CONSTAVEL Zie:

- coninckstaebel; conincstavel; conestavel;----/

CONSTE Zie:

- bij niet dair geraken en ----/
- bij niet gevijnder en ----/
- quade ----/

CONSTE; CUNSTE; CONST;CUNST COEST; COUST = sub. kunst; vakbekwaamheid; kennis.

- peritia; ars; artificium;
- habilité; l'art; connaissance professionnelle;
- Fähigkeit; Kunst; Fachkenntnis;
- ability; art; professional skill;
- habilidad; el arte; conocimiento del ramo;

vpl.: PvB1/426; PvB5/24; T1/363.

CONSTEEREN; CONSTEREN;CONTESTEEREN = vb. vaststaan; blijken; zeker zijn; blijken; blijkbaar zijn; jur. een proces door het oproepen van getuigen aanhangig maken.

- consto 1; contestor 1;
- conster; prendre à témoins;
- feststehen; sich ergeben; gewiss sein; einen Prozess anhängig

machen durch Zeugen vorzuladen;
- be evident; be sure; institute legal proceedings by summoning witnesses;
- constar; entablar un pleito port testigos;
vpl.: ACart 26; MGG 68,96,110, 227; C1/294.

CONSTENAER Zie:
- konstenaer; cunstenaer;----/

CONSTIGHEYT = sub. kundigheid.
- facultas; habitus;
- habileté; adresse;
- Gelehrsamkeit;
- ability;
- arte; saber; erudición; pericia;
vpl.: PB/IV/41.

CONSTITUANTE = klager in een civiele procedure.
- petitor in lite civile;
- demandant dans une procédure civile;
- Kläger;
- claimer; plaintiff;
- demandador en una causa civil;
vpl.: BVB 107,108.

CONSTITUCIE = sub. vaststelling; verordening; volmacht; grondwet.
- constitutio;
- constitution;
- Feststellung; Grundgesetz; Konstitution; Vollmacht;
- constitution; establishment;fixation; fundamental law;
- determinación; constitución; ley fundamental;
vpl.: T2/167; T1/7,234.

CONSTITUEERENDE = verordende; aanstellen; vaststellen.
- constituo III; impono III;
- ordonner; constituer;
- ordnen; anstellen; bestimmen;
- constitute; instruct;
- ordenar; constituir;
vpl.: DVB 17,22.

CONSTITUENT = sub. vaststeller; volmachtgever.
- mandator; qui constituit; qui rem gerendam alicuius arbitrio permittit;
- constituant;
- Mandant; Vollmachtgeber;
- constituent;
- comitente; mandante; mandatario;
vpl.: T1/234,457.

CONSTITUEREN = aanstellen.
- constituere;
- établir;
- anstellen;
- constitute;
- instalar;designar; vpl.:C1/594.

CONSTITUO Zie:
- actio de constituto;----/

CONSTITUTEUR Zie:
- mandateur ende ----/

CONSTITUTIE Zie:
- brieven van ----/

CONSTITUTIE = sub. instelling.
- institutio;
- constitution;
- Anstalt;
- institution;
- institución; establecimiento;
vpl.: PB/II/161.

CONSTITUTIE OFT CREATIE = taut. vaststelling.
- constitutio out creatio;
- fixation;
- Festsetzung;
- constitution and creation;
- constitución y fijación;
vpl.: Pla.Ph/7.

CONSTITUTIEBRIEF = sub. benoemingsbrief.
- carta nominationis; litterae constitutiva;
- lettre de nomination; brevet;
- Ernennungsbrief;
- letter of appointment;
- carta de nombramiento;
vpl.: C1/1; B2/255.

CONSTITUTEUR ENDE MANDATEUR = taut. lastgever.
- mandator;
- commettant;
- Auftraggeber; Mandant;
- principal;
- comitente; mandante;
vpl.: T1/556.

CONSTITUTO Zie:
- actio de constituo;----/

CONSTRAINTE Zie:
- maniere van ----/

CONS TRINGEEREN = vb. dwingen.
- cogo III; adigo III; compello III;
- contraindre; forcer;
- zwingen;
- constrain; compel; force;
- constreñir; forzar;
vpl.: ACart 36; MGG 135.

CONSTRINGENT = ppr. samentrekkend.
- constringens;
- constringent;
- zusammenziehend;
- constringent;
- constringente;
vpl.:

CONSTUMACIE Zie:
- wairachtige ---- uijt presumptien/

CONSTUMEREN = vb. verordenen.
- iubeo II;
- ordonner;
- anordnen;
- command;
- ordenar;

vpl.: B2/10,11; C2/1029.

CONSUETUDINE Zie:
- de generali ----/
- generali ----/
- privilegie en ----/

CONSUETUDO EN PRIVILEGIE = voorrecht en gewoonte.
- privilegium ac consuetudo;
- privilège et coutume;
- Vorrecht und Gewohnheit;
- privilege and custom;
- privilegio y costumbre;

vpl.: MGG 211.

CONSUETUDO PRO LEGE SERVIATUR = gewoonte wordt onderhouden als wet.
- consuétude emporte sur le droit;
- Gewohnheit gilt für Gesetz;
- custom is observed as law;
- costumbre sea como ley;

vpl.: B2/

CONSULAAT = ambt; waardigheid.
- consulatus;
- office; dignité;
- Amt;
- office;
- función; dignidad; consulado;

vpl.: C1/579.

CONSULEREN = vb. raadplegen.
- de re consultare; consulere III;
- consulter;
- konsultieren;
- consult;
- consultar;

vpl.: C1/334.

CONSULTATIE = sub. raadpleging; consult.
- consultatio;
- consultation;
- Beratung;
- consultation;
- consulta; consultación;

vpl.: C1/501.

CONSULTATIVE OFT RAEDENDE VOIJS = taut. raadgevende stem.
- auctoritas consilii;
- voix consultative;
- beratende Stimme;
- consultative vote;
- voz consultativa; voto consultivo;

vpl.: C1/560.

CONSULTE OFT VOIS = taut. consult; raadpleging.

- consultatio;
- voix; consultation;
- Konsultation;
- consultation;
- consulta;

vpl.: PvB1/424.

CONSULTEREN = vb. beraden.
- consultare;
- consulter;
- Konsultieren;
- consult;
- consultar; deliberar;

vpl.: PB/II/254.

CONSULTI Zie:
- senatus ----/

CONSUMACIE ENDE VERSMAETHEYT = taut. weerspannigheid.
- constumacia;
- contumace; rébellion;
- Widersetzlichkeit;
- recalcitrance;
- contumacia; rebeldia;

vpl.: T1/632.

CONSUMATIE = sub. voltooiing; voleinding.
- perfectio; consummatio;
- accomplissement;
- Konsumation;
- consummation;
- consumación;

vpl.: C2/784.

CONSUMEREN Zie:
- dilapideren----/

CONSUMEREN = vb. verbruiken; besteden.
- consumo III; utor III;
- consommer; employer;
- konsumieren; verwenden;
- consume; spend;
- gastar; consumir; dedicar; emplear;

vpl.: PvB1/401; Ca2/180.

CONSUMPTIE Zie:
- gagie clerck der administratie van de casse van ----, Antwerpen/
- specie van ----/

CONSUMTIE = sub. vertering; verbruik.
- consumptio;
- consommation;
- Konsum;
- consumption;
- consumo; consumición;

vpl.: ASO 17.

CONT DOEN Zie:
- cond doen; condt doen;----/

CONTADOR D'ARTILLERIE = sub. boekhouder van de artillerie.

- perscriptor machinae bellicae;
- teneur des livres d'artillerie comptable;
- Buchhalter der Artillerie;
- book-keeper of the artillery;
- contable de la artilleria;

vpl.: PB/II/95.

CONTADOR DE LA SALA DE CUENTAS = sub. boekhouder van de rekenkamer.
- perscriptor;
- teneur de livres au bureau des comptes;
- Buchhalter des Rechnungshofes;
- book-keeper of the audit office;
- contable de la cámara de cuentas

vpl.: PB/II/95.

CONTADOR D'EXERCITO = sub. boekhouder van het leger.
- scriba; perscriptor;
- teneur des levres del armée comptable;
- Buchhalter des Heers;
- book-keeper of the army;
- tenedor de libros (of = contable) del ejército;

vpl.: PB/II/95.

CONTADORIE Zie:
- officiael major van de ----/

CONTAGIEUSE PERSOONEN = besmettelijke, aanstekelijke personen.
- personae contagiosi;
- personnes contagieuses;
- angesteckte Leute;
- contagious persons;
- personas contagiosas;

vpl.: PvB1/436.

CONTEMPLACIEN Zie:
- ter ---- van/

CONTEMPLACIE; CONTEMPLATIE = sub. beschouwing.
- contemplatio;
- contemplation;
- Betrachtung;
- contemplation;
- contemplación;

vpl.: T1/150; T2/54; C1/486.

CONTEMPLATIE Zie:
- contemplacie;----/
- tot ---- van/

CONTEMPLEREN = vb. beschouwen voor ogen houden.
- contemplari;
- contempler;
- erwägen;
- consider;
- contemplar; tener en cuenta; tener presente;

vpl.: T3/196.

CONTEMPTE Zie:
- in ---- van/
- in ---- van den kersten religie/

CONTEMPTE ENDE VERSMADENISSE = taut. minachting.
- contemptus;
- déconsidération; dédain; mépris;
- Geringschätzung; Verachtung;
- contempt; disdain;
- desdén; desprecio; menosprecio;

vpl.: T1/346; PvB5/448.

CONTEMPTE VAN JUSTICIEN = minachting der justitie.
- contemptus iustitiae;
- mépris de la justice;
- Geringschätzung der Justiz;
- contempt of justice;
- desprecio de la justicia;

vpl.: Lo1/126.

CONTEMPTIE Zie:
- versmadenisse ende ----/

CONTENCIE Zie:
- bedecte ende bedriegelijcke ----/

CONTENCIE ENDE KIVINGE,-ENDE QUESTIE,-ENDE TGESCHIL = taut. geschil; onenigheid; strijd; twist.
- altercatio; concertatio; contentio controversia; differentia; lis;
- conflit; contention; différend; dispute; querelle;
- Streit; Streitigkeit; Uneinigkeit Zank; Zwist;
- brawl; dispute; quarrel;
- altercado; conflicto; contienda; diferentia; disputa; pendencia; querella; riña;

vpl.: T1/89,90,274,315.

CONTENDEREN = vb. betwisten; dingen om; disputeren; twisten; slagleveren om.
- contendo III;
- confester; discuter; disputer;
- abstreiten; streiten; streitig machen;
- contend; dispute; quarrel;
- contender;

vpl.: T1/232,313; B2/154; C2/1031.

CONTENDEREN TOT EVICTIE = borgtocht of uitwinning aanvechten.
- contendo III evictionem;
- contester sur une éviction;
- eine Kaution;Burgschaft anfechten;
- contend to a bail;
- contender por evicción;

vpl.: C1/304.

CONTENEEREN = vb. inhouden, bevatten.
- contineo II;

- contenir;
- enthalten;
- contain;
- contenir;

vpl.: ACart 44.

CONTENSIEN ENDE NAECTE EIJNDEN = taut. eenvoudige gevolgtrekkingen.

- conclusiones simplices;
- simples conclusions;
- blosse Schlüsse; blosse Folgerungen;
- simple conclusions;
- conclusiones simples;

vpl.: Lo6/408.

CONTENT = adi. tevreden.

- contentus;
- content;
- zufrieden;
- contented;
- contento;

vpl.: DVB 8,11.

CONTENTEEREN = vb. tevredenstellen.

- satisfacere alicui, vulgo, contentere;
- contenter;
- zufriedenstellen; befriedigen;
- content; satisfy;
- contentar;

vpl.: LPS 117.

CONTENTEMENT = 1.tevredenheid 2.genoegdoening; genoegen.

- 1.tranquillitas; approbatio; delectatio 2.satisfactio;
- 1.contentement; content 2.satisfaction;
- 1.Zufriedenheit 2.Genugtuung; Satisfaktion;
- 1.content; contentement; contentedness 2.satisfaction; pleasure;
- 1.contento 2.satisfacción; despique; gusto;

vpl.: PvB1/277,540; C1/130,482; C2/944; Lo7/352; DVB 17,578; B2/205.

CONTENTEMENT DOEN = vb.tevredenstellen.

- satisfacere;
- satisfaire;
- zufrieden stellen;
- to satisfy;
- contentar; satisfacer;

vpl.: PB/IV/7.

CONTENTEMENT GHEVEN = vb. tevredenstellen.

- satisfacere;
- satisfaire;
- zufrieden stellen;
- to satisfy;
- contentar; satisfacer;

vpl.: Cr2/1013/20; C1/7,48,459.

CONTENTEMENTE Zie:

- ten ---- van/

CONTENTEREN ENDE VERNEUGEN; VERNUEGEN = taut. tevreden stellen.

- satisfactio III; contentum facio III; contento I;
- contenter; satisfaire;
- befriedigen; zufriedenstellen; sich begnügen;
- content; satisfy;
- contentar; satisfacer;

vpl.: C1/482; LPS 117; PvB9/155; T1/564; Ca2/381; Lo1/422

CONTENTIE = sub. onenigheid.

- contentio;
- division; discorde;
- Uneinigkeit;
- contention;
- contención; desunión;

vpl.: C1/436.

CONTENTIEUS Zie:

- grondt ----/
- plaatsen ----/

CONTENTIEUSE Zie:

- plaetse ----/

CONTENTIEUSE VELT = veld of akker waarover geen overeenstemming bestaat met betrekking tot een geschil daarover.

- ager controversiosus;
- champs sur lequel il y a une litige;
- Feld oder Acker worüber keine Uebereinstimmung besteht mit Bezug auf eine Streitigkeit darüber;
- field about which no agrement exists with regard to a dispute about it;
- un campo contencioso;

vpl.: LPS 30.

CONTENTIEUX Zie:

- plaetse ----/

CONTENTIEUX; CONTENTIEUSE = adj. waarover getwist wordt; betwist betwistbaar.

- anceps; contentiosus; dubius; incertus;
- contentieux;
- angreifbar; antechtbar; zweifelhaft;
- disputable; contested; disputed;
- contencioso;

vpl.: BVB 16,17,44; ACart 50.

CONTENTIOSO Zie:

- in loco ----/

CONTENU OFT OBJECT = taut. onderwerp.

- res;

- sujet;
- Gegenstand;
- subject;
- objeto (van een brief); contenido;

vpl.: C2/1050.

CONTER OFT STOOTBERDER = stootbalk.
- tignum;
- butoir;
- Stoszbalken;
- buffer; stop;
- viga; tope;

vpl.: PvB5/575.

CONTERFAYTEN Zie:
- conterfeijten; conterfeyten; contrafeiten; ----/

CONTERFEIJTEN; CONTERFEYTEN CONTRAFEITEN; CONTERFAYTEN = vb. afbeelden; namaken.
- exprimo III; adumbro I; formo I; imitor I;
- contrefaire; copier; imiter;
- abilden; darstellen; abkonterfeien;
- represent; portray; picture; paint; counterfeit;
- reproducier; retratar; pintar; imitar;

vpl.: C1/1; PvB1/246.

CONTERFEYTEN Zie:
- conterfeijten; ----; contrafeiten; conterfayten/

CONTERGAT = sub. weg ter breedte van 12 voet of ca. 3,36 m. naar een molen.
- via duodecumpedum ad molendinum;
- chemin de moulin, large 3,36 m.
- Weg zur Mühle, breit 3,36 M.;
- road to the mill, wide 3,36 m.
- camino de doce pies de ancho;

vpl.: PB/II/126.

CONTERGAT OFT AERTGAT = taut. holle weg.
- via cava;
- chemin creux;
- Hohlpfad;
- sunken road; cutting;
- hondonada;

vpl.: C1/322.

CONTERPARTYEN = sub.pl. tegenpartijen.
- pars adversa;
- contrepartie;
- Gegenparteien;
- adversaries;
- partes contrarias;

vpl.: B2/183.

CONTERSEGEL Zie:
- conterzegel; ----/

CONTERZEGEL; CONTERSEGEL = sub. tegenzegel.
- sigillum mutuum; signum alterum;
- contre-sceau;
- Gegensiegel;
- counter-seal;
- contrasello;

vpl.: T1/11.

CONTESTACIE Zie:
- litis ----/

CONTESTATIE = sub. getuigenis; dringende bede.
- contestatio;
- témoignage;
- Zeugnis;
- evidence; testimony;
- testimonio; súplica;

vpl.: C1/118.

CONTESTEREN Zie:
- litem ----/

CONTHORALE = sub. echtgenoten.
- coniuges;
- epoux;
- Eheleute;
- husband and wife; married couple;
- cónyuges;

vpl.: B1/82; C2/897.

CONTIGENT; QUOTE ENDE PORTIE = taut. aandeel; bijdrage.
- rata pars; contigentia; quota; portio;
- contingent; quotepart; cote; part;
- Anteil; Kontingent;
- contingent; part; share;
- parte; cuota; contingente;

vpl.: PvB1/307; C1/334; DVB 35.

CONTINCEERDERLIJC; CONTINUELIJC; CONTINUELIJCK; CONTINUELYCK; CONTINUELIJK = adv. aanhoudend; onophoudelijk; voortdurend; ononderbroken.
- continenter; continue; perpetuus; assiduus; continuus; semper; sine intermissione; sine intervalle temporis;
- continu; ininterrompu; suivi; toujours; sans cesse; continuellement;
- ununterbrochen; dauernd; fortwährend; unablässig; unaufhörlich; kontinuierlich;
- continuous; continously; incessantly; continually;
- continuamente; incessantemente; siempre; ininterrumpidamente; sin interrupción; constantemente incessamente; perpetuamente; sin cesar;

vpl.: B1/30,135; C2/887,907; T1/174,360; LPS 18.

CONTINENCIE = sub. inhoud; samenhang.
- cohaerentia; contextus; summa; quod aliqua re continetur;
- cohérence; connexion;
- Inhalt; Zusammenhang;
- contents; coherence;
- coherencia; consistencia; conexión; relación;

vpl.: T2/26.

CONTINGENT ENDE AENDEEL; ENDE/OFT QUOTE ENDE PORTIE = taut. aandeel; bijdrage.
- contingentia; pars; portio;
- quote; part et contingent;
- Kontingent; Anteil;
- share; portion; part; contingent;
- parte; contingente; cuota;

vpl.: Lo3/570; C1/334; PvB1/307 DVB 35; PB/II/91.

CONTINUACIEN; CONTINUATIE = sub. voortzetting; voortduting.
- continuatio;
- continuation;
- Fortsetzung; Fortdauer; Fortführung;
- continuation; continuance;
- continuación;

vpl.: PB/IV/83; PB/II/351; DVB 119; T1/309; PvB1/243,424; C1/253.

CONTINUATIALE = adj. voortzettend; daaropvolgend.
- insecutus; insequens;
- continuel;
- kontinuierlich;
- continual;
- continuativo;

vpl.: LPS 117.

CONTINUATIALE VONNISSEN = onophoudelijke vonnissen.
- sententiae continuae;
- sentence continuée;
- unaufhörlich verurteilen;
- incessant sentences;
- sentencias continuadas; sentencias a la continua;

vpl.: LPS 117.

CONTINUATIE Zie:
- in cas van ----/
- vernieuwinge ende ----/

CONTINUATIE VAN POSSESSIE = voortduring van bezit.
- continuatio possessionis;
- continuation de possession;
- Ständigkeit von Besitz;
- continuation of possession;
- continuación de posesión;

vpl.: Pla.Ph/10.

CONTINUEEREN; CONTINUEREN = vb. voortzetten; voortduren; bevestigen.
- continuo 1;
- continuer;
- fortsetzen; fortdauern;
- continue;
- continuar;

vpl.: DVB 20; C1/163.

CONTINUEL = adv. voortdurend.
- continuo;
- continuellement;
- fortwährend;
- continually;
- continuamente; de continuo;

vpl.: Cr2/1043.

CONTINUEL ENDE DAEGHELYCKS = taut. steeds; immer voortdurend, altijd.
- semper; continualiter;
- toujours;
- fortwährend;
- lasting;
- diaria y continuam ente;

vpl.: PB/III/147.

CONTINUEL VERVOLGH = langdurig vervolg; ononderbroken vervolg.
- continuatio perpetua;
- continuation ininterrompue;
- langjährige Folge;
- interrupted continuation;
- continuación incesante;

vpl.: PB/III/493.

CONTINUELE Zie:
- twee ---- jaeren/

CONTINUELE ENDE VREDELIJCKE POSSESSIE = taut. langdurig ongestoord bezit; duurzaam bezit.
- possessio continua; perpetua et pacata;
- possession continue et paisible; possession continuelle;
- langjährig ungestörtes Besitz; fortwährender Besitz;
- continuous and undisturbed possession;
- posesión continua y tranquila;

vpl.: C1/661,577/4; Lo2/776; MGG 62,27.

CONTINUELE PEIJSELIJCKE, DEUGHDELIJCK ENDE ONGHESTOORDE POSSESSIE = taut. durend wettig bezit.
- possessio legitima diuturna;
- une possession continuelle. pacifique et loyale;
- dauernd gesetzliches Besitz;
- continuous, peaceful and undisturbed possession;
- posesión continua; legitima, apacible y tranquila;

vpl.: C1/160.

CONTINUELEN LAST = voortgezette last.
- onus continualis;
- sujétion;
- dauernde Last;
- continuous burden;
- carga continuada;

vpl.: LPS 21.

CONTINUELIJC Zie:
- continceerderlijc;----; continuelijck; continuelyck; continuelijk/

CONTINUELIJCK Zie:
- continceerderlijc;continuelijc;----; continuelyck; continuelijk/

CONTINUELIJK Zie:
- continceerderlijc; continuelijc; continuelijck; continuelyck;----/

CONTINUELYCK Zie:
- continceerderlijc; continuelijc; continuelijck;----; continuelijk/

CONTINUEREN Zie:
- continueeren;----/
- executie ---- ten gronde/

CONTINUERENDE ENDE PERSEVERENDE = voortdurende en volhardende.
- continuans ac perseverans;
- continuer et persévérer;
- fortdauern und ausharren;
- continue and persevere;
- continuo y perseverando (of = perseverante);

vpl.: MGG/39.

CONTOER Zie:
- contoir; contoor; comptoor; cantoor;----; kontoor; komptoor/

CONTOIR; CONTOOR; COMPTOOR; CANTOOR; CONTOER; KONTOOR; KOMPTOOR = sub. schrijfruimte; archiefkast.
- mensa; tabularium;
- bureau; armoire d'archives;
- Büro; Archivschrank;
- office; case for records;
- oficina; despacho; escritorio; bufete; estudio; archivador;

vpl.: PB/III/309.

CONTOIRKEN OFT LAYKEN = taut. schrijftafeltje.
- mensa scriptoria parva;
- petite table à écrire; petit bureau
- Schreibtischchen;
- small writingtable;
- pequeño escritorio;

vpl.: PvB1/246.

CONTOOR Zie:
- contoir;----; comptoor; cantoor; contoer; kontoor; komptoor/

CONTOYRE OFT VOIRBARDE =taut. kast; kist of koffer tot berging van de boekhouding.
- tabularium;
- coffre pour garder des documents de comptabilité;
- Schrank oder Koffer für die Bergung der Buchhaltung;
- box to contain the book-keeping;
- arca para guarder documentos de contabilidad;

vpl.: T1/60.

CONTRA Zie:
- actio in factum ---- iudicem qui male vel per imprudenciam iudicavit/
- generalia ----/
- pulverem ---- pestum/
- segghen generalia iuris pro et ---- et generales impertinentias/

CONTRACT Zie:
- appoinctement; appointement; apponctement;---- oft pactie/

CONTRACT = sub. overeenkomst.
- contractus; pactum;
- contract; convention;
- Kontrakt; Vereinbarung; Uebereinkunft;
- agreement; contract;
- contrato; convenio; pacto;

vpl.: ACart 2; T2/275.

CONTRACT EEN EN EGAELE KINDEREN = overeenkomst waarbij alle kinderen gelijk zullen zijn bij vererving van ouderlijke goederen.
- pactum de unitate et aequitate omnium liberorum in hereditate bonorum paternorum; patriorum;
- contract uns et égaux c'est à dire tous les enfants seront pareil dans l'héritage des biens paternels;
- Kontrakt einsund egal d.h. Uebereinkunft, wobei alle Kinder in gleicher Weise erben werden aus der elterlichen Nachlassenschaft;
- contract that all children will receive equal shares of their parents' estate;
- un contrato en que se reparten por partes iguales la herencia paterna entre todos los niños;

vpl.: C1/468.

CONTRACT EMPHITEOTICAEL = erfpachtsovereenkomst.
- pactum conductionis praemii;pactum emphyteuticum;
- contrat emphytéotique;
- Erbpachtsvereinbarung;
- hereditary tenure agreement;
- contrato enfitéutico;

vpl.: T1/429.

CONTRACT FEODAEL = leenheerlijke overeenkomst.
- pactum clientis;
- contrat féodal;
- lehnherrliche Vereinbarung;
- feudal lord agreement;
- contrato feudal;

vpl.: T1/429.

CONTRACT INTER VIVOS = overeenkomst onder levenden.
- pactum inter vivos;
- contrats entre vivants;
- Vereinbarung unter Lebenden;
- contract between living people;
- contrato entre vivientes;

vpl.: C1/90.

CONTRACT OFT BARATTE = ongeoorloofd contract.
- pactum illecitum;
- contrat illicite;
- unerlaubter Kontrakt;
- illicit contract;
- pacto;

vpl.: PvB1/414.

CONTRACT OFT GELOOFTE = taut. overeenkomst.
- conventum;
- accord; contrat; convention;
- Uebereinkunft;
- agreement;
- contrato; convención; convenio; pacto;

vpl.: T1/51.

CONTRACT, PACTIE OFT APPOINCTEMENT = taut. overeenkomst.
- contractus; pactum;
- contrat; pacte; appointement; convention;
- Vereinbarung; Vertrag; Kontrakt Uebereinkunft;
- contract; agreement;
- contrato; pacto; convenio; acuerdo trato; convención;

vpl.: EE/11; ACart 2; T2/275.

CONTRACT VAN SURROGATIE = overeenkomst van vervanging.
- pactum substituens;
- contract de surrogation;
- Kontrakt des Erlaszes;
- contract of replacement;
- contrato de sustitución;

vpl.: PvB9/260.

CONTRACTE Zie:
- accoirde oft ----/
- accordt oft ----/
- actie bij ---- sonder stipulacie/
- actie spruijtende bijnae uijt ----/
- aenclevinge van ----/
- appointement ---- oft pacte/
- geloofte oft ----/

CONTRACTE ANTENUPTIAEL = overeenkomst van huwelijkse voorwaarden.
- contractum antenuptiale; contractus nuptiale;
- contrat anténuptiel;
- Ehevertrag; Heiratsvertrag;
- marriage settlement; marriage contract;
- contrato de condiciones matrimoniales;

vpl.: Lo1/416,418.

CONTRACTE ENDE CONVENCIEN = taut. overeenkomst.
- pactum et conventum;
- contrat; convention; arrangement; pacte;
- Abkommen; Vereinbarung;
- agreement;
- contrato; convención; convenio; pacto; trato;

vpl.: T1/401.

CONTRACTE VAN COOP = koopovereenkomst.
- pactum emptionis;
- contrat d'achat;
- Kaufvereinbarung;
- purchase agreement;
- compromiso de compra; contrato de compra;

vpl.: T1/401.

CONTRACTE VAN ENGEN RECHTE = overeenkomst van streng recht.
- contractus stricti iuris;
- contrat de droit stricte;
- Vereinbarung vom strengen Recht
- agreement of severe right;
- contrato de derecho estricto;

vpl.: T1/406.

CONTRACTE VAN GOEDER TROUWEN = overeenkomst van goede trouw.
- contractus bone fidei;
- contrat de bonne foi;
- Vereinbarung in gutem Glauben;
- agreement in good faith;
- contrato de buena fe;

vpl.: T1/406.

CONTRACTE VAN PERMUTACIEN = ruilovereenkomst.
- pactum permutationis;
- accord de troc;
- Tauschvereinbarung;
- exchange agreement;
- convenio de trueque;

vpl.: T1/401.

CONTRACTEN Zie:
- actie dair twee ongenoemde voirwairden ende ---- tsamen vergairderen/
- impletie van ----/

CONTRACTEN ONGEVORMT = ongenoemd contract.
- contractus innominatus;
- contrat anonyme;
- ungenannter Vertrag;
- anonymous contract;
- contrato anónimo;

vpl.: T1/402.

CONTRACTEN VAN HOUWELIJCKXSCHE VOORWAERDEN = overeenkomsten van huwelijks voorwaarden.
- contractus conditionem matrimonii;
- contrat d'une convention matrimoniale;
- Vereinbarung von Ehevertrag;
- agreement of marriage settlement;
- convenios de condiciones matrimoniales;

vpl.: B2/11.

CONTRACTEREN Zie:
- contraheren;----/

CONTRACTUALITER = volgens overeenkomst.
- secundum contractum;
- suivant convention;
- zufolge Uebereinstimmung;
- according to agreement;
- contractualmente;

vpl.: PvB8/151.

CONTRADICENT; CONTRADICTEUR = sub. tegenspreker.
- contradictor; adversarius; contradicens;
- contradicteur; celui qui contredit;
- Widersprecher;
- contradictor;
- contradictor;

vpl.: B1/15; C2/884; LPS 9.

CONTRADICENTEN ENDE REBELLEN = taut. weerstrevenden.
- adversantes; rebelles;
- widerstrebend;
- opposing;
- contradictores y rebeldes;

vpl.: LPS 9.

CONTRADICEREN ENDE WEDERLEGGHEN = tegenspreken en weerleggen.
- contradico III et refuto I;
- contredire ou rejeter;
- widersprechen und widerleghen;
- contradict and refute;
- contradecir y refutar;

vpl.: C1/170; C2/786,884; PB/III 151; B1/15.

CONTRADICTEUR Zie:
- contradicent;----/

CONTRADICTIE Zie:
- in materie van ----/
- sonder ---- van iemandt/
- weygeringe ende ----/

CONTRADICTIE = sub. tegenspraak. tegenwerping.
- contradictio; responsio;
- contradiction; sauf-conduit; objection;
- Widerlegung; Widerspruch; Kontradiktion;
- contradiction; refutation;
- contradicción; objeción;

vpl.: PvB1/27; T2/284; BVB 8; B2/38; C2/1017,1019; B2/51.

CONTRADICTIE ENDE GRIEVEN = taut. tegenspraak en beklag.
- contradictio;
- contradiction et plainte, grief;
- Widerspruch und Beschwerde;
- contradiction and complaint;
- contradicción y objeción;

vpl.: B1/7; C2/882.

CONTRADICTIE OFT WEDERSPREKINGE = taut. tegenspraak.
- contradictio;
- contradiction;
- Widerspruch;
- contradiction;
- contradicción; opugnación;

vpl.: B1/15; C2/884.

CONTRADICTIE ENDE WEYGERINGE = tegenstrijdigheid en weigering.
- contradictio et recusatio;
- contradiction et refus;
- Widerspruch und Verweigerung;
- contradiction and refusal;
- contradicción y negativa;

vpl.: T1/478.

CONTRADICTORIA Zie:
- contratia vel ----/
- in ---- judicio /
- vonnisse in ----/

CONTRADICTORIIS Zie:
- in indiciis ----/

CONTRADICTORIO Zie:
- in ----/

CONTRADICTORIUM Zie:
- iudicium ----/

CONTRAFEITEN Zie:
- conterfeijten; conterfeyten;----; conterfayten/

CONTRAHEEREN ENDE HIJLICKEN = taut. huwen.
- coniungo III aliquem mecum;
- épouser; se marier avec;
- heiraten;
- marry;
- casarse con; desposarse con;

contraer matrimonio con;
vpl.: T1/502,503.

CONTRAHENT = sub. contractant; verdragsluiter.
- contrahens;
- contractant;
- Kontrahent; Vertragsschliesender;
- contracting party; contractor;
- contrayente; parte contratante; contratante;

vpl.: Lo7/420; T1/112,365; C1/468.

CONTRAHEREN; CONTRACTEREN = vb. kontrakteren; overeenkomen; samentrekken.
- compono III; contraho III;
- contracter;
- übereinkommen; vereinbaren;
- agree; cause; contract; draw together;
- contraer;

vpl.: T1/52,457,458.

CONTRAINTE Zie:
- recht van ----/

CONTRAREN = adj. tegenovergestelde.
- contrarius;
- en contre;
- entgegengesetzt;
- opposite;
- en contra de ello;

vpl.: MGG 12.

CONTRARIE Zie:
- bescheet te r ----/
- beschiet ter ----/
- de ---- proeven/
- disponerende ter ----/
- dupliceren ter ----/
- exemplen ter ----/
- faicte ----/
- fayten ----/
- in ----/
- in ---- opinien/
- letsel ter ----/
- met ---- usaigen/
- naemaels het ---- bevinden/
- in ---- van/
- rebel oft ----/
- wie hier jeghen de ---- dede/
- ter ----/

CONTRARIE = sub. overtreding; tegenwerking.
- violatio; delictum;
- infraction; contravention;
- Uebertretung; Widerstreben;
- trespass; contravention; counteraction;
- infracción; contravención;

vpl.: BKB 7.

CONTRARIE DECISIE = sub. tegenbevel.
- contra-iussum;
- controrde;
- Gegenbefehl;
- counter;order;
- contraorden; orden contraria; contra-mandato;

vpl.: PB/III/10.

CONTRARIE GEBODT = sub. tegenbevel.
- mandatum contrarium;
- controrde;
- Gegenbefehl;
- counter-command;
- contraorden;

vpl.: PvB1/56.

CONTRARIE OFT REBEL = taut. opstandig.
- seditiosus;
- rebelle;
- rebellisch;
- rebellious;
- rebelde;

vpl.: PvB1/445.

CONTRARIE OPINIE = tegengestelde mening.
- opinio contraria;
- opinion contraire;
- entgegengesetzte Meinung;
- opposite opinion;
- opinión contraria;

vpl.: B2/218; C1/286.

CONTRARIE PARTYE = tegenpartij.
- pars adversa;
- partie adverse;
- Gegenpartei;
- adversary; opponent;
- adversario; contrincante;

vpl.: Ca2/409.

CONTRARIE POSSESSIEN = tegengestelde bezittingen.
- possessiones contrariae;
- possessions contraires;
- gegengesetzte Eigentümer;
- opposite possessions;
- posesiones contrarias;

vpl.: C1/594.

CONTRARIEEREN; CONTRARIEREN = vb. overtreden; tegenwerken; tegenspreken; weerstreven.
- violo I; adversor I; repugno I; contrarium sum; contradico III;
- contrarier; contrevenir à; contredire;
- übertreten; widerstreben; widersprechen; entgegengesetzt sein;
- trespass; contravene; counteract contradict; oppose; contradiction;
- contrariar; violar; contravenir

a; contradecir; refutar;
vpl.: ACart 32; C1/264.

CONTRARIEN Zie:
- bij fayten ----/
- defentie ter ----/
- perseverende ter ----/
- persisterende ter ----/
- ter ----/
- thoenisse ter ----/
- zich ---- moveren/

CONTRARIEREN Zie:
- contrarieeren;----/

CONTRARIETEYT = sub. tegengesteldheid; tegenstrijdigheid; tegenkanting.
- responsio; contradictio; repugnantia; discrepantia; contrarius;
- contrariété;
- Widerspruch; Gegensatz; Kontrast;
- contrariety; contradiction; discrepancy; contraposition; contrast;
- contrariedad;

vpl.: T2/11,37,72; T1/238.

CONTRARIETIJD OFT VALSCHIJT = strijdigheid met de waarheid of valsheid.
- falsum; fallacia vel repugnantia; cum veritate; veritatis contrarium;
- du contraire de la verité ou fausseté;
- Lüge;
- falsity;
- contradicción con la verdad o falsedad;

vpl.: T1/554.

CONTRAROLLE = sub. toezicht.
- cura; custodia; tutela;
- contrôle; surveillance; garde;
- Kontrolle;
- control; supervision; checking;
- control; inspección; supervisión; comprobación;

vpl.: T2/172.

CONTRATIE = sub. tegenstelling.
- contra;
- contraste;
- Kontrast;
- contrast;
- contraste;

vpl.: DVB 113.

CONTRAVENIEREN = vb. weerstreven; overtreden.
- violo l; negligo l; discedere (a lege); non servare (legem);
- contrevenir;
- widerstreben; übertreten;
- contravene; transgress;
- contravenir; vpl.: ADR 18.

CONTRAVENTEUR = sub. overtreder.
- violator;
- contrevenant;
- Uebertreter;
- trespasser; contravener;
- contraventor;

vpl.: ACart 33; ADR 17.

CONTRAVENTIE = tegenstrijdigheid; overtreding.
- contradictio; contraventus; legis violatio;
- contradiction; contravention; infraction;
- Widerspruch; Uebertretung;
- contradiction; contravention; transgression; trespass;
- contrasentido; antinomia; contravencion; infraccion; transgresion; violacion;

vpl.: C1/532; PvB1/552; Ca2/403 PB/III/2; BVB 103.

CONTRAVENTIE ENDE OVERTREDINGHE = taut. overtreding.
- transgressio; delictum violatio; legis violatio;
- contravention; infraction;
- Uebertretung;
- transgression; trespass; contravention;
- transgresión; contravención; infracción; violación;

vpl.: PB/II/410; PB/III/2; PvB1/552; Ca2/403; BVB 103; C1/576.

CONTRAVENTIE OFT TEGENZEGGEN =
- contradictio;
- contradiction;
- Widerspruch;
- contradiction;
- contradicción; opugnación;

vpl.: EE/23.

CONTRAYE- CONTREYE = sub. land; streek.
- regio;
- contrée; région;
- Gegend;
- region;
- región; comarca;

vpl.: PB/II/299.

CONTRE BORGE = tegenborgen; medeborgen.
- contra-sponsores;
- caution solidaire;
- Gegenbürge;
- counter;guarantor;
- mens = contrafiadores; contragarantes; zaak = contrafianzas;

vpl.: BVB 151.

CONTRE PARTHIJE = tegenpartij.
- pars adversa;

- partie adverse;
- Gegner;
- opponent;
- parte contraria;

vpl.: B2/

CONTRE ZEGEL = tegenzegel.
- contra-sigillum;
- contrescel;
- Gegensiegel;
- counter-seal;
- contrasello;

vpl.: DVB 41,48.

CONTREALLEGATIE OFT DEFENTIE = taut. verweer.
- defensio;
- défence;
- Widerstand;
- defence;
- defensa;

vpl.: C2/856.

CONTREDICT = sub. weerwoord.
- contradictio; replicatio; responsum;
- réplique;
- Widerwort;
- reply; counter-plea;
- contradicción; réplica;

vpl.: T2/273.

CONTREFAICTEN; CONTREFAYTEN; CONTREFEYTEN = vb. misbruiken; namaken; afbeelden; vervalsen.
- male uti; imitando exprimo III; imitor I; alicuius manum mentior IV; fingo III; simulo I;
- abuser de; mal user; mésuser; imiter; contrefaire; copier; falsifier;
- miszbrauchen; nachbilden; nachmachen; fälschen;
- abuse; counterfeit; copy; imitate;
- abusar de; imitar; contrahacer; copiar falsificar;

vpl.: PB/IV/404; PvB1/406; T1/153,314.

CONTREFAYTER OFT VALCHE MUNTER = taut. muntvervalser.
- falsarius nummi;
- billonneur; rogneur de monnaies;
- Falschmünzer;
- debaser of coinage;
- adulterador de monedas; falsificador de moneda;

vpl.: T1/156.

CONTREFEIJTE = sub. namaak.
- imitatio;
- contrefaction;
- Nachahmung;
- imitation;
- imitación o falsificación;

vpl.: PvB8/157.

CONTREFEYTEN Zie:
- contre faicten; contrefayten;---/

CONTREROLLE Zie:
- aenkomen ---- Eeckhof/
- collecteurs ende ----/
- collecteurs ende ---- van de binnenbieraccijns/
- collecteurs ende ---- van de maelaccijse/
- gagie ---- ende clerck van de wijnaccijse/
- gagie ---- van de halve bieraccijse tot Berchem/
- gagie ---- van de halve bieraccijse tot Borgerhout/
- gagie ---- ende clerck/
- gagie ---- riddertol/
- gagie ---- van de maelaccijse/
- gagie ---- van den houten Eekhof/
- teghenbewijs oft ----/

CONTREROLLE OFT TEGHENBEWIJS = contrôle of tegenbewijs.
- argumentum; contrarium;
- réfutation; preuve; contrôle;
- Kontrolle oder Gegenbeweis;
- counter-proof;
- contraprueba o control;

vpl.: PB/II/44.

CONTRE-ROLLEUR = sub. controleur; toezichthouder.
- inspector; censor; custos;
- contrôleur;
- Aufseher; Kontrolleur;
- controller; superintendant;
- inspector; controlador;

vpl.: C1/124,531.

CONTREROLLEUR ENDE BOECKHOUDER VAN DE WIJNACCIJSE, ANTWERPEN = opzichter en administrateur van de geinde wijnaccijns, die bij benoeming en aanvaarding van het ambt aan de stad schuldig werd elk 200 gulden, Antwerpen.
- spectator et scriba tributi acceptivini, qui ad nominationem et acceptationem muneris urbi unusquisque ducentas florinas debitus erat, Antverpia;
- contrôleur et comptable de l'accise de vin perçue; redevable à la ville de 200 florins lors de sa nomination et entrée en fonction, Anvers;
- Aufseher und Verwalter der eingezogenen Weinakzise; jeder war bei Ernennung und Antritt seines Amtes der Stadt 200 Gulden schuldig, Antwerpen;
- superintendant and administrator of the collected wine-excise; each had to pay to the town 200 guilders at appointment and

accession to his office, Antwerp;
- inspector de derechos de consumo de vinos cobrados; cebia a la ciudad 200 florines, Amberes;

vpl.: C1/534.

CONTREROLLEUR OFT BOECKHOUDER VAN DEN EECKHOF = opzichter en boekhouder van de stadkwekerij van eikebomen; werd bij benoeming en aanvaarding van zijn ambt aan de stad schuldig 250 gulden, Antwerpen.
- custos et perscriptor loci in urbe quo querci coluntur; ad nominationem et acceptationem muneris sui urbi ducentas et quinquaginta florinas debitus erat, Antverpia;
- surveillant et comptable de la pépinière de chênes de la ville; redevable de 250 florins lors de sa nomination et entrée en fonction, Anvers;
- Aufseher und Buchhalter der städtischen Baumschule von Eichbäumen; war bei Ernennung und Antritt seines Amtes der Stadt 250 Gulden schuldig, Antwerpen;
- superintendant and book-keeper of the municipal nursery of oaktrees; had to pay to the town 250 guilders at appointment and accession to his office; Antwerp;
- inspector o contable de la almáciga municipal de los robles; cebia a la ciudad 250 florinea, Amberes;

vpl.: C1/534.

CONTRESEGEL = sub. tegenzegel.
- contrasignum;
- contreseing;
- Gegenzeichnung;
- counter-seal;
- contrasello;

vpl.: PvB1/264.

CONTRESOLUTIE = sub. tegenoplossing.
- solutio contraria;
- contresolution;
- Duplik;
- counter-solution;
- contrasolución; solución contraria;

vpl.: C1/520.

CONTREYE Zie:
- contraye;----/

CONTREWAERDYN; CONTREWARDIJN = tegenopzichter over de munt.
- praefectus monetae advers;contra-aequator monetae;
- surveillant en second de la monnaie; contre essayeur des monnaies;
- Gegenaufseher über der Münze; Kontramünzwardein;
- inspector of the mintage; contra-assayer;
- contrainspector sobre la moneda; essayador en contra;

vpl.: PB/III/554; PvB5/192.

CONTREWARDYN Zie:
- contrewaerdyn;----/

CONTREYE OFT PLAETZE = taut. landstreek; omgeving; streek.
- circumiecta; loca vicina; regio;
- contrée; région; abords; entourage environs;
- Gegend; Landschaft; Umgebung;
- district; region; environs;
- afueras; alrededores; cercanias; comarca; contornos; pais;región vecindad;

vpl.: T1/9,47,363.

CONTRIBUANT = contribuant.
- contribuens;
- contribuable;
- Steuerpflichtige(r);
- contributor;
- contribuidor; contribuyente = belastingplichtige;

vpl.: C1/566.

CONTRIBUCIE Zie:
- debutie ende ---- oft vereffeninge; deductie ende ----/

CONTRIBUCIEN Zie:
- actie van ----/

CONTRIBUEEREN = vb. medewerken; bijdragen; belasting betalen.
- contribuo III; vectigalia pensitol;
- contribuer;
- mitarbeiten; beitragen; kontribuieren;
- co-operate; contribute; pay tax;
- contribuir;

vpl.: AKB 3,6.

CONTRIBUEREN Zie:
- te ---- ende gildene/

CONTRIBUEREN ENDE GELDEN = taut. gezamelijk betalen.
- coniunctim pecuniam contribuo III;
- payer ensemble;
- miteinander zahlen;
- pay jointly;
- pagar colectivamente;

vpl.: vdV/53; C2/891.

CONTRIBUEREN ENDE MEDEGHELDEN = taut. mede opbrengen; bijdragen.
- contribuere;
- contribuer;
- mitaufbringen;

- to contribute;
- contribuir;

vpl.: PB/II/57.

CONTRIBUTIE ENDE OMMESTELLINGHE = belastingaanslag.
- impositio tributorum;
- imposition;
- Steuerveranlagung;
- tax-essessment;
- amillaramiento;

vpl.: PB/III/346.

CONTROLLEUR Zie:
- aenkomen officie ---- Eeckhof/
- aenkomen officie ---- ende boekhouder wijnhouder wijnaccijse, bieraccijse/

CONTROLLEUR VAN STADTSWERCKEN = ambtenaar belast met het toezicht op de openbare werken in Brussel.
- magistratus oneratus magisterio in opera publica in Bruxellis;
- fonctionnaire chargé de la surveillance des travaux publics à Bruxelles;
- Beamte beauftragt mit der Aufsicht auf die öffentliche Werke in Brüssel;
- inspector of public works;
- funcionario en cargado de inspección de obras públicas;

vpl.: C1/204.

CONTROLLEUR VAN DE VISCHMIJNE = ambtenaar belast met het toezicht op de visafslag in Brussel.
- magistratus oneratus magisterio venditionis piscium in Bruxellis;
- inspecteur du merché aux poissons; Bruxelles;
- Beamte beauftragt mit der Aufsicht auf die Fischversteigerung in Brüssel;
- inspector of the fish-market; Brussels
- funcionario en cargado de inspección sobre la venta de pescado en Bruselas;

vpl.: C1/204.

CONTROLLEURS Zie:
- aenkomen officie collecteurs ende ---- bieraccijse/

CONTROVERSIE = sub. tegenstelling; geschilpunt; twistgesprek; verschil van mening.
- controversia; oppositio; repugnatio;
- opposition; objection; controverse;
- Streitigkeit; Differenz; Uneinigkeit; Meinungsunterschied;
- dispute; difference; quarrel; controversy;

- controversia; punto litigioso;

vpl.: T2/118,214; C1/743/13.

CONTSCHAP; CUNTSCHAP; CONSCHAP; CUNSCHAP = sub. verklaring in rechte.
- declaratio in jure;
- déposition judiciaire;
- gerichtliche Erklärung;
- judicial explanation; statement;
- declaración; judicial; deposición;

vpl.: Cr2/1009.

CONTUMACEREN = vb. 1.weerspannig (om voor het gerecht te verschijnen) verklaren 2.bij verstek veroordelen.
- 1.contumacem declaro I, 2.absentem damno I;
- 1.déclarer contumace 2.condamner par contumace; condamner par défaut;
- 1.nicht-erscheinend erklären; widerspenstig erklären 2.in Kontumax verurteilen;
- 1.declare contumacious 2.sentence by default (in absence);
- 1.declarar contumaz 2.condenar en contumacia, condenar en rebeldía;

vpl.: Lo5/266; T1/562.

CONTUMACEREN ENDE VEREIJCKEN = taut. verstek laten gaan.
- contumelio I;
- contumacer;
- im Termin wegbleiben;
- make default contumaciously;
- no comparecer uno en juicio siendo llamado;

vpl.: C1/630.

CONTUMACIAEL Zie:
- acte ----/
- vonnisse ----/

CONTUMACIAM Zie:
- in ----/

CONTUMACIE Zie:
- bij ----/
- contumax; ----; contumatie/
- geveynsde oft gefingeerde ----/
- in ----/
- versmaetheijt ende ----/
- purge van ----/
- vonnis van ----/
- wairachtige ---- uyt presumptien/
- wairachtige ende kennelijcke----/

CONTUMACIE ENDE VERSMADENISSE = taut. weerspannigheid; ongehoorzaamheid aan een rechterlijk bevel.
- contumatio;
- contumace;

- Verachtung; Widersetzlichkeit;
- crecalcitrance; rebelliousness;
- contumacia;

vpl.: T1/95.

CONTUMACIE VONNISSE = vonnis bij verstek.

- sententia propter contumaciam;
- sentence par contumace;
- Urteil in Kontumaz;
- judgment by default;
- sentencia por rebeldía;

vpl.: B2/141.

CONTUMACIEN Zie:

- in ---- vallen/

CONTUMACIEN ENDE ONGEHOIR-SAEMHEIDEN = taut. weerspannigheid en ongehoorzaamheid.

- contumacia et immodestia;
- contumace et désobéissance;
- Widersetzlichkeit; Ungehorsam;
- recalcitrance; disobedience;
- contumacia y desobediencia;

vpl.: T1/438.

CONTUMACIEN OFT VERREYCKE= taut. verstekvonnis.

- sententia contumacis;
- sentence de contumace;
- Urteil in Kontumaz;
- judgment by default;
- sentencia por contumacia; condena en rebeldía;

vpl.: Lo6/310.

CONTUMACIEN ORDINARIJS = gewoon uitstel; gewoon verstek.

- contumacia ordinaria;
- contumace ordinaire;
- gewöhnlicher Aufschub;
- normal delay;
- contumacia ordinaria;

vpl.: T1/36.

CONTUMATIE Zie:

- contumax; contumacie;----/

CONTUMAX; CONTUMACIE; CONTUMATIE = sub.hom. 1.gedaagde die weigert te verschijnen; weerspannige adi. 2.weigerachtig.

- 1.contumax 2.recusans; negans;
- 1.contumace en droit; désobéissance en droit 2. rebelle; récalcitrant;
- 1.Widersetzlicher; Aufsässiger 2.abschlägig; ablehnend;
- 1.contumacious person 2.unwilling;
- 1.contumaz 2.rebelde;

vpl.: C2/282,882; B1/4; T1/18,28 T2/6,122,127,136; Lo7/202; C1/266,379,405.

CONTUMAX ENDE VERSMADENDE TGERICHTE = taut. weerspannig.

- contumax;
- contumace;
- widersetzlich;
- recalcitrant;
- contumaz;

vpl.: T1/344.

CONTUMAX OFT IN MERRINGEN = taut. weigerend in rechte te verschijnen.

- contumax;
- contumace;
- verweigern um für das Gericht zu erscheinen;
- refuse to attend before the court;
- contumaz;

vpl.: T1/515.

CONTUMELIEN ENDE LACHTERE= taut. beschimping; krenking;smaad.

- contumelia;
- infamation; insulte; offense; vexation;
- Beleidigung; Beschimpfung; Schmach;
- jeering;
- contumelia; insulta; ofensa;

vpl.: T1/199.

CONTUSIE = sub. kneuzing.

- contusio;
- contusion;
- Quetschung;
- bruise; contusion;
- contusión; magulladura; herida contusa;

vpl.: Lo6/220; C1/712.

CONVENCIE Zie:

- contracte ende ----/
- overdrach ende ----/
- pact ende ----/

CONVENCIE; CONVENTIE = sub. overeenkomst; verdrag.

- conventum; pactum; conventio;
- convention; accord; arrangement; contrat;
- Uebereinkunft; Vertrag; Vereinbarung; Abkommen; Konvention;
- agreement; pact; treaty; contract; convention;
- convenio; pacto; contrato; convención; trato; acuerdo;

vpl.: T2/97; C1/24; DVB 61; T1/602.

CONVENCIE ENDE OVERDRACH = taut. overeenkomst; verdrag.

- conventum; accord; convention; pacte;
- Vereinbarung;
- agreement;
- acuerdo; convenio; pacto;

vpl.: T1/459.

CONVENCIE ENDE PACT = taut. overeenkomst.
- pactum; conventus;
- pacte; accord; convention;
- Vereinbarung;
- agreement;
- contrato; convenio; pacto; ajuste;

vpl.: T1/546; C1/24.

CONVENCIE, PACTIE ENDE GELOOFTE = taut. overeenkomst.
- pactum;
- pacte;
- Vereinbarung;
- agreement;
- contrato; convenio; pacto;

vpl.: T1/547.

CONVENCIEN Zie:
- transactien,---- ende bestanden van den prince/

CONVENCIEN ENDE CONTRACTE = taut. overeenkomst.
- pactum et conventum;
- contrat; convention; arrangement; pacte;
- Abkommen; Vereinbarung;
- agreement;
- contrato; convención; convenio; pacto; trato;

vpl.: T1/401.

CONVENCIEN ENDE VOIRWAIRDEN VAN HUWELIJC = huwelijkse voor - waarden.
- condicio matrimonialis;
- conventions matrimoniales;
- Ehevertrag;
- marriage settlement;
- condiciones matrimoniales;

vpl.: T1/526,418.

CONVENCIONAEL Zie:
- duwarie ----/
- pandt ----/
- sentencien ----/

CONVENCIONAEL = adv. volgens afspraak.
- conventionaliter; more;
- conventionellement;
- konventionell;
- conventionally;
- privado;

vpl.: T1/298.

CONVENIBEL Zie:
- in rechte niet ----/

CONVENIBEL; CONVENIBLE = adi. passend; betamelijk; welvoeglijk; geschikt; gepast; adv. aansprakelijk; passend.
- 1.conveniens; congruens 2.rationem; accomodatus;
- 1.convenable; conveniens; 2.

convenible; convenant;
- 1.verantwortlich 2.geziemend; geeignet; passend;
- 1.decent; suitable 2.conveniently;
- 1.responsable; conveniente; convenido 2. convenientemente;

vpl.: C1/479,141,157; Lo1/654; Lo5/290; C2/785.

CONVENIBLE Zie:
- convenibel;----/

CONVENIEEREN = vb. 1.gelegen komen; overeenkomen; aanstaan 2.gerechtelijk aanspreken.
- 1.convenio IV 2.compello I;
- 1.convenir 2.citer en justice; assigner quelqu'un en justice;
- 1. konvenieren 2.gerichtlich ansprechen;
- 1.be convenient 2.address; sue;
- 1.convenir 2.poner pleito a uno; proceder judicialmente contra una persona;

vpl.: ACart 21; T2/54.

CONVENIENCIE ENDE GELIKENISSE = taut. gelijkenis; overeenkomst.
- convenientia et similitudo;
- analogie; conformité;
- Aehnlichkeit;
- likeness; resemblance; similitude;
- semejanza; conformidad; similitud; parecido; analogía;

vpl.: T1/428.

CONVENIENT = sub. eiser.
- postulator;
- demandeur;
- Kläger;
- claimant;
- actor; demandante;

vpl.: C2/859.

CONVENT; COVENT; COVINT = sub. klooster; samenleving van monniken.
- conventus; coenobium; monasterium;
- couvent; cloître; monastère;
- Konvent; Kloster;
- convent; monastery;
- cenobio; convento; monasterio;

vpl.: DVB 38; T1/15.

CONVENTICLE Zie:
- conventicul;----/

CONVENTICUL; CONVENTICLE = adi. geheime kerkelijke bijeenkomst.
- conventus religiosus munitus; conventus secretus;
- réunion religieuse cath. secrète et défendue au Pays-Bas protestant du XVIie siècle; rencontre secret;

- beschlossene religiöse Versammlung;
- conventicie; secret meeting;
- conventículo; conventícula;

vpl.: B1:Pl.RG/2; PB/III/16.

CONVENTIE Zie:
- collusie,---- ofte negligentie/
- eysschers in ----/
- pactie ofte ----/
- provisioneele ----/
- soo wel in materie van reconventie als ----/

CONVENTIE = sub. eis; gebruik; traditie.
- conventio;
- convention;
- Klage;
- convention; custom;
- convención; uso; costumbre;

vpl.: C1/512.

CONVENTIE ENDE RECONVENTIE = eis en wedereis.
- conventio et reconventio;
- convention et reconvention;
- Klage und Widerklage;
- claim and counterclaim;
- convención y reconvención;

vpl.: Lo6/158; C2/859.

CONVENTIE OFT PACTIE = taut. overeenkomst.
- pactum; conventum;
- pacte; convention; accord;
- Uebereinkunft; Vereinbarung;
- agreement;
- convenio; convención; ajuste;

vpl.: C1/554,24.

CONVENTIE OFTE CARTEL = taut. vergelijk; overeenkomst.
- conventie;
- convention;
- Vergleich; Uebereinstimmung;
- agreement;
- convenio; acuerde;

vpl.: PvB7/283.

CONVENTUAAL Zie:
- conventuale;----/

CONVENTUALE; CONVENTUAAL = sub. kloosterling.
- conventualis;
- conventuel; religieux;
- Mönch;
- conventual;
- monje; fraile; conventuale; claustrale;

vpl.: PvB1/56; C3/190.

CONVERSACIEN Zie:
- van goeden naemen ende eerbairder ----/
- van goeder ----/

CONVERSACIEN OFT VERKEERINGEN = taut.omgang; gesprek; samenleving als man en vrouw.
- conversatio; copulatio; coniugum;
- conversation; compagnie; fréquentation; rapports; charnelles;
- Umgang; Verkehr; körperliche Gemeinschaft;
- association; intercourse; sexual intercourse;
- compañía; conversación; frecuentación; trato; cohabitación;

vpl.: T1/363; DKB 20; B1/101; C2/900,1013; B2/34.

CONVERSATIE Zie:
- menschen ----/

CONVERSATIE = sub. omgang.
- conversatio;
- conversation;
- Umgang;
- conversation; behaviour;
- trato; relación;

vpl.: PvB1/384.

CONVERSATIE ENDE COMPORTEMENT(EN)=samenspraak;omgang en levenswijze(n).
- institutio ac consuetudo aliorum et vitae ratio;
- fréquentation et comportement;
- Dialog und Lebensweise(n);
- dialogue and way(s) of living;
- comporte(s) (of = comportamiento(s) y conversación (of = comercio);

vpl.: DKB 20,51.

CONVERSATIE HOUDEN = vb. omgang houden.
- congressum habere;
- avoir commerce avec;
- Umgang halten;
- assort woth one; have intercourse with a person;
- tener contacto con; tener trato con; tratar;

vpl .: B1:Pl.Bra/44.

CONVERSEREN Zie:
- met ander mans ----/
- met ander vrouwen ----/
- vleesselijck ----/

CONVERSEREN = vb. omgang hebben; samenleven als man en vrouw.
- copulare; coniungere somnos cum aliqua; habere aliquam in matrimonio;
- connaître une femme charnellement; avoir des relations charnelles avec une femme;
- körperliche Gemeinschaft haben;
- copulate;
- cohabitar;vpl.:B1/101;C2/900.

CONV

CONVERSO Zie:
- autem et ----/

CONVERTEEREN; CONVERTEREN = vb. bekeren; omzetten; aanwenden tot; inwisselen, lening.
- aliam mentem alicui injicere III; corrigere III; adhibeo II; sumo III; converto III;
- employer; changer, convertir un billet de banque en espèces;
- umwandeln; konvertieren; einlösen;
- convert; employ; use; change;
- convertir; cambiar; permutar;

vpl.: B1:Pl.RG/10; MGG 200; Cr2/1163.

CONVINCANT = adj. overtuigend.
- manifestus; accomodatus ad persuadendum;
- convaincant;
- überzeugend;
- convincing;
- convincente;

vpl.: MGG 206.

CONVINCEREN = vb. overtuigen.
- convinco III;
- convaincre;
- überzeugen;
- convince;
- convencer;

vpl.: MGG 67.

CONVOCATIE = sub. oproep; oproeping.
- convocatio;
- convocation;
- Zusammenberufung; Konvokation;
- summons;
- convocación ; convocatoria;

vpl.: C1/422; ADR 12.

CONVOCEREN = vb. oproepen.
- convocare;
- convocer;
- konverzieren; zusammenberufen;
- convoke;
- convocar;

vpl.: C1/422.

CONVOLEREN TE HOUWELIJCKE = 2e huwelijk sluiten.
- novum conjugium inire; secundum matrimonium ineo IV;
- contracter mariage; convoler en secondes noces;
- Heirat schliessen; sich wieder verheiraten;
- marry; go together in marriage; remarry;
- contraer matrimonio; juntarse en matrimonio; casarse en segundas nupcias; casarse por segunda vez;

vpl.: Lo7/94,180; Lo6/350; C1/743/13.

COO

CONVOYERECHT = recht op loon voor het begeleiden van een lijk.
- ius mercedis deducendi cadaveris;
- droit de salaire pour convoyer d'un corps;
- Lohnanrecht für das Transportieren des Leichnams;
- right to reward for transporting a dead body;
- derecho a sueldo por convoy de un muerto;

vpl.: PvB5/60.

CONVOYGAST = sub.hom. 1.convooigeleider 2.matroos.
- 1.qui navem auxilium dat in itinere, 2.nauta;
- 1.convoyeur 2.matelot;
- 1.Schutzgeleiter 2.Matrose;
- 1.convoy-leader 2.sailor;
- 1.guiador de una conserva 2. marinero;

vpl.: C1/206; PB/IV/269.

CONYN; CONNIJN; CUENIJN; CANIJN = sub. konijn.
- coniculus;
- lapin; lapine;
- Kaninchen;
- rabbit;
- conejo;

vpl.: PvB1/336.

CONYN OFT LAMPRASE = jong konijn.
- coniculus;
- lapereau;
- jünges Kaninchen;
- young rabbit;
- conejito; gazapo;

vpl.: PvB1/336.

COODDEKIJN Zie:
- coddard; code; codekijn;----; kuddekijn; codeken/

COODE Zie:
- coie;----; coe; coeye; couwe; coye/

COOL Zie:
- coole;----; cole/

COOLE; COOL; COLE = sub. koolplant.
- brassica;
- choux;
- Kraut;
- cabbage;
- cole;

vpl.: C1/597.

COOLMETER Zie:
- ghesworene ----/

COOLSAC Zie:
- coolsack;----/

COOLSACK; COOLSAC = sub. kolenzak, metende in de lengte 1,5 el en in de breedte 1 el, in omtrek ca. 110 cm lang en 70 cm in omtrek.
- saccus carbonum;
- sac à charbon;
- Kohlensack;
- coal bag;
- saco de corbón;

vpl.: PB/II/111.

COOLSAET = sub. koolzaad.
- semen lini; brassice campestris cleifera;
- colza;
- Raps; Samenkorne des Kohls;
- rapeseed; cole-seed;
- colina;

vpl.: PB/III/294; PB/II/147.

COOLSCHEN GHEWICHTE = Keuls gewicht.
- pondus Coloniae Agrippinae;
- poid de Cologne;
- kölnisches Gewicht;
- Cologne weight;
- peso de Colonia;

vpl.: Lo1/44.

COOMENSCHAP OFT WAEREN = taut. koopwaar; handelsgoederen.
- mercatura;
- marchandises;
- Kaufwaren;
- merchandise;
- mercanía; mercadería; artículos de comercio;

vpl.: PB/III/318.

COOP Zie:
- affirmativen ----/
- contracte van ----/
- den ---- laeten uijtgaen met berrende keersse/
- erff ----/
- huere gaet voir ----/
- hueringhen gaen voor ----/
- palmslagh ende ----/
- soe saen den ----met een palmslagh ghevestight is/

COOP GAET VOOR HUERE = rechtsadag: koop breekt huurovereenkomst, Diest.
- iuris adagium: emptio frangit, rumpit; conductionem; locationem;
- vente prime location;
- Rechtsausdruck: Kauf bricht Mietvertrag;
- purchase does nullify rent; agreement;
- adagio judicial: compra anula el contrato de arrendamiento, Diest;

vpl.: C1/560.

COOP METTEN PALMSLAGH BESLUTEN ENDE BEVESTIGHEN = koop met de handklap bekrachtigen en bevestigen.
- emptionem plausu confirmare;
- conclure et confirmer la vente par la paumée;
- den Kauf mit Handschlag bekräftigen und bestätigen;
- confirm and affirm a purchase with the hand-blow;
- concluir y confirmar una venta con un manotazo;

vpl.: LoV/202.

COOP METTEN PALMSLAGH GESLOTEN = koop gesloten door wederzijdse slaan met de rechterhand van de koper in de rechterhand van de verkoper.
- mutuis plagis dextera manu emptoris in manum dexteram venditoris ultro et citro;
- vente par la paumée, en se donnant la main;
- Kauf geschloszen durch gegenseitige Schläge mit der Rechtenhand des Kaufers in der Rechtenhand des Verkaufers;
- purclase concluded by handshake
- compra contratada por golpes reciprocos de la mano;

vpl.: C1/609.

COOP PUBLICQ = publieke verkoop.
- venditio publica;
- vente publique;
- öffentlicher Verkauf;
- public sale;
- venta en pública subasta;

vpl.: Cr2/1007.

COOP UYTTERHANDT = onderhandse verkoop.
- venditio privata;
- vente sous main;
- Verkauf unter der Hand;
- private sale;
- venta por contrato privado;

vpl.: Cr2/1007.

COOPCEDULE; COOPCEDULLE; COOPCELE = sub. koopbrief; koopakte.
- littera emptionis; cedula emptionis; cedula venditionis;
- lettre d'achat; contrat de vente; cédule de vente;
- Kaufbrief; Kaufvertrag;
- letter of purchase; deed of purchase; purchase-document;
- escritura de adquisición; nota de compra; contrato de venta;

vpl.: Cr2/1009; C1/460; Lo3/56.

COOPCEDULEN Zie:
- beworp van ----/

COOPCEDULLE Zie:
- coopcedule; coopcele;----/

COOPCELE Zie:
- coopcedule;----; coopcedulle/

COOPDAGH = sub. dag vastgesteld voor een publieke verkoop.
- dies statuta venditioni publicae;
- jour déterminé pour une vente publique;
- festgesetzter Tag für eine Auktion;
- auction-day;
- día determinado para una venta pública;

vpl.: B2/15; C2/1030.

COOP PUBLICQ = publieke verkoop.
- venditio publica;
- vente publique;
- öffentlicher Verkauf;
- public sale;
- venta en pública subasta;

vpl.: Cr2/1007.

COOP UYTTER HANDT = onderhandse verkoop.
- venditio privata;
- vente sous main;
- Verkauf unter der Hand;
- private sale;
- venta por contrato privado;

vpl.: Cr2/1007.

COOPE Zie:
- actie gegeven dengeenen die vercort is in ---- oft vercoope/
- actie uuyt ---- van eenen dinge dat ongans ende niet oprecht is/
- te ---- in der kercken gebieden/
- te ---- bieden /

COOPE ENDE VERTHIERINGEN = koop en afzet; handelsverkeer.
- commercium;
- mouvement commercial;
- Geschäftsverkehr;
- trade;
- tráfico comercial;

vpl.: T1/619.

COOPEN = vb. kopen.
- emo III;
- acheter;
- kaufen;
- buy;
- comprar;

vpl.: DVB 8.

COOPENS Zie:
- sesters ----/

COOPER OFT DEBITEUR = koper of schuldenaar.
- emptor aut debitor;
- acheteur ou débiteur;
- Kaufer oder Schuldner;
- buyer or debtor;

- comprador o deudor;

vpl.: T1/408.

COOPER WORDEN METTEN SCHIETEN VAN DEN HALM = koper worden door overhandiging van een bies door de verkoper aan de officier.
- emptor fieri per traditionem stipulae a venditore magistratui;
- acquérir un bien comme acheteur au moyen du jet du fétu;
- Käufer werden indem der Verkäufer dem Offizier eine Binse überreicht;
- become buyer by transfer of a rush by the sellor to the officier;
- obtener un bien como comprador tirando una brizna de paja, la entrega de una paja por el vendedor al oficial;

vpl.: LoV/34.

COOPERE Zie:
- naerder van den bloede dan die ----/

COOPERE OFT VERCRIJGERE = taut. verwerver.
- emptor;
- acheteur; acquêreur ;
- Erwerber;
- acquirer;
- adquiridor; adquisidor; comprador;

vpl.: T1/114.

COOPERE REN = medewerken; helpen
- adjuvare;
- coopérer;
- mitwirken; helfen;
- cooperate;
- cooperar;

vpl.: PB/IV/90.

COOPHUIJS Zie:
- innecomen collecteur des recht van den ----/
- recht van de waghe in 't ----/

COOPHUIJSE Zie:
- recht de stadt competerende in de ----/

COOPINGE = sub. koop.
- emptio;
- achat;
- Kauf;
- purchase;
- compra; merca;

vpl.: PB/II/124.

COOPLIEDE Zie:
- koopluyden;----/

COOPLIEDEN Zie:
- d'Yrlandige ----/
- negocianten ende ----/

COOPLUIJDEN Zie:
- court van ----/

COOPLUIJDEN VAN DE HENZEN = kooplieden van de Hanze.
- mercatores Hansae;
- marchands des villes hanséatiques;
- Kaufleute der Hanse;
- merchants of the Hanse;
- comerciantes del Ansa;

vpl.: C1/396.

COOPLUYDEN ENDE CREMERS = taut. handelaren; kooplui.
- mercatores et propolae;
- marchands et colporteurs;
- Kleinhändler und Krämer;
- merchants and hawkers;
- negociantes; comerciantes;

vpl.: PvB1/441; ASO 9.

COOPLUYDEN ENDE NEGOCIANTEN; NEGOTIANTEN = taut. kooplieden.
- mercatores;
- negocians; marchands;
- Negoziants und Kaufleute;
- merchants; businessmen;
- negociantes; comerciantes;

vpl.: PvB9/13; PB/II/97; PB/III/567.

COOPMAN Zie:
- actie verleent den ---- die zijn comanschap bestaet heeft aen eenen stierman;
- coepman;----; copeman; coman; comen/

COOPMAN VAN VEEDE = sub. veekoopman.
- pecuarius;
- marchand de bestiaux;
- Viehhändler;
- cattle-dealer;
- comerciante, tratante de ganado;

vpl.: C1/654.

COOPMANSCHAP Zie:
- abstracten oft separaeten handel oft ---- doen/
- abstracte ---- ende neeringen/
- bederffenisse van de ----/
- comanscap; comanscape; comanscappe; commanscap; comenscap; comenscape; comerscap; commenscap; comanscap; comescaap; comenschap;----; copenschap; koopmanschap/
- compagnie van ----/
- gereede ----/
- geen mans goedt ----/
- penninghen van der ----/
- vercopen met eender ----/
- voldaen zijn van ----/

COOPMANSCHAP BIJ DEN PALMSLAGH GHEMAECKT ENDE GHESLOTEN = koop met handslag beklonken en gesloten.
- emptio plaga manus perfecta et clausa;
- vente confirmée par la paumée;
- Kauf mit Handschlag abgemacht und geschlossen;
- purclase concluded by handshake;
- compra contratada por golpe de mano (of = por manotada);

vpl.: C1/609.

COOPMANSCHAP DOEN = vb. handel drijven.
- vendito I;
- marchander;
- Handel treiben;
- do business;
- comerciar;

vpl.: C2/814.

COOPMANSCHAPPE ENDE NEGOTIATIE = taut. handel; nering.
- mercatura; negotium;
- négoce; commerce; affaire commerciale;
- Handel; Handelsgeschäft;
- trade; business; commerce;
- negocio; comercio;

vpl.: PvB1/415; PB/III/216.

COOPMANSCHAPPEN = vb. handel drijven.
- mercaturam facere;
- commercer;
- handeln;
- business;
- hacer negocios; comerciar;

vpl.: Lo3/290.

COOPMANSCHAPPEN; COOPMANSCHEPE OFT NEGOTIATIEN =taut. handelswaren; koopwaar.
- merx; mercatura;
- articles de commerce; marchandises;
- Handelswaren; Kaufware;
- merchandise;
- mercaderías; mercancía; artículos de comercio;

vpl.: PvB1/155; PB/III/222.

COOPMANSCHEPE Zie:
- coopmanschappen;---- oft negotiatien/

COOPSCAT Zie:
- gemeijne ----/

COOPSCATTE ENDE GELDE = taut. koopsom.
- summa pecuniae emptionis;
- prix d'achat;
- Kaufsumme;
- purchase money;
- precio de compra;

vpl.: T1/501.

COO

COOPSCHAT Zie:
- koopschat;----/

COOPSLAEGEN; COOPSLAGEN; KOOPSLAEGEN; COOPSLAEN =vb. een koop sluiten; handelen met den palmslag.
- de pretio inter se convenire; mercaturam facere per palmam;
- conclure un marché; faire du commerce à la paumée;
- einen Kauf abschliessen; handeln mit den Handschlag;
- strike a bargain; to strike with the palm of the hand;
- comerciar; cerrar una compra; negociar con colpe con palma de la mano;

vpl.: PvB1/144; PB/IV/454.

COOPSLAEN Zie:
- coopslaegen; coopslagen; koopslaegen;----/

COOPSLAGEN Zie:
- coopslaegen;----; koopslaegen; coopslaen/

COOPSOMME Zie:
- de geheele ---- opleggen/

COOPVAERDERIE Zie:
- coopvaerderye;----/

COOPVAERDERYE; COOPVAERDERIE = sub. koopvaardij.
- classis navium mercatoriarum;
- marine marchande;
- Handelsschiffahrt;
- merchant service;
- marina mercante; navegación comercial;

vpl.: PB/III/222.

COOPWIJFF Zie:
- coopwijf;----; koopwyve/

COOR Zie:
- ceur; ceure; core; cure; coir; coire;----; keur; keure; kuer; quere/
- chore;----; choer; chuer/
- keurwonde; coorwonde;---- barewonde/

COORBOEC Zie:
- ceurboeck; cuerboeck; cuerboek; keurboeck;----; coorbouc/

COORBOUC Zie:
- ceurboeck; cuerboeck; cuerboek; keurboeck; coorboec;---/

COORDACH Zie:
- ceurdage; cuerdage;----/

COORDE Zie:
- brijngen ter doodt met den ----/
- condemneren ter doodt met der ----/

COP

- wapper met ijsere ----/

COORDE = sub. touw.
- funis;
- corde;
- Seile;
- rope;
- cuerda;

vpl.: Lo1/640.

COORDE OFT GALGHE = taut. strop of galg.
- funis vel lagueus;
- potente ou hart;
- Galgen; Strang;
- gallows;
- horca; patibulo;

vpl.: Lo7/442.

COORDEN Zie:
- metter ---- executeren/

COOREN Zie:
- aderen van den ----/

COORMEESTER Zie:
- coermeester;----; coremeester; coirmeester; cuermeester;keurmeester/

COORN Zie:
- corne;----; coirn; coren/

COORSCHOUW Zie:
- coireschouwe; coirschouw;----; coreschouwe; cuereschouw;keureschouw; kuerschouwe/

COORTS Zie:
- cortse; curtse; curts;----/

COORWEIDE Zie:
- corruweye; corweide;----; correweide; corweye/

COORWONDE Zie:
- keurwonde;----; coorbarewonde/

COP; COPPE = sub. kop, inhoudsmaat.
- caput; pocillum ansatum;
- tasse;
- Kopf; Tasse;
- cup;
- litro;

vpl.: C1/432; T2/71.

COPE Zie:
- brood backen te ----/

COPELEN Zie:
- coppelen;----/

COPEMAN Zie:
- coepman; coopman;----; coman; comen/

COPEN Zie:
- quic ----/

COPEN NOCH VERCOPEN HET EN SIJ EER GHECLOPT = kopen noch

verkopen voordat de klok geluid heeft.
- nec emere nec vendere priusquam campana sonaverit;
- acheter ni vendre avant qu'on ait sonné;
- weder kaufen noch verkaufen bevor die Glocke geläutet hat;
- purchade nor sell before the bell has ringed;
- comprar ni vender antes que ha sonado la campana;

vpl.: Lo1/24.

COPENS Zie:
- met gebranden ---- ende maeten/

COPENSCHAFT Zie:
- abstracte coopmanscape;---- ende neeringe/

COPENSCHAP Zie:
- comanschap; comanscape; comanscappe; commanscap; comenscap; comenscape; comerscap; commenscap; comanscap; comeschap; comenschap; coopmanschap;----; koopmanschap/

COPERDRAET = sub. koperdraad.
- filum aëneum;
- fil de cuivre;
- Kupferdraht;
- copperwire;
- alambre de cobre;

vpl.: PvB1/246.

COPERE Zie:
- heerewercken ----/

COPERMAAT Zie:
- koopermaat;----; coppermaat; cuepermaat/

COPERSCAP Zie:
- zame ----/

COPERWERC Zie:
- coperwerck;----/

COPERWERCK; COPERWERC = sub. koperen voorwerpen; koperwerk.
- aera; vasa cypria;
- les cuivres;
- Kupfergeschirr;
- brasswork; brassware;
- utensilios de cobre; objetos de cobre;

vpl.: B1/37; C2/888.

COPIA Zie:
- presens ---- prescripta est extracta et copiata ex originalibus litteris praementionatis et concordat cum eiusdem/

COPIA CONCORDAT = afschrift komt overeen.
- copia concordat;
- la copie est conforme (à l'original;
- die Abschrift ist gleichlautend;
- the copy is true;
- la copia está conforme;

vpl.: LPS 19.

COPIAM Zie:
- quo ad ---- concordat quod attestor/
- quo ad ---- per actam facta collatione ex originali/
- quo ad ---- quod attestor infra scriptus/

COPIATA Zie:
- extracta et ----/
- presens copia prescripta est extracta et ---- ex originalibus litteris praementionatis et concordat cum eiusdem/

COPIATIE; COPIE; COPIJE; COPYE COPPIE = sub. afschrift.
- descriptum apographum; exemplar; cura;
- copie;
- Kopie; Abschrift;
- copy;
- copia;

vpl.: B2/39; C2/1017; ACart 6, 39; BVB 184; DVB 5,22,23; C1/44.

COPIE Zie:
- actie om te gecrygen editie ende ---- van brieven dairmede iemant behelpen wille in rechte/
- copiatie;----; copije; copye; coppie/
- gelevert ----/
- lecture ende ----/
- visie ende ----/

COPIE AUTHENTIECQ = gewaarmerkt cq. origineel afschrift.
- exemplar authenticum;
- copie authentique;
- ursprüngliche Abschrift;
- authenticated copy;
- copia autenticada;

vpl.: ACart 3; BVB 54; PB/III/502.

COPIE ENDE VISIE = waarneming en afschrift.
- vísío ac exemplar;
- observation et copie;
- Beobachtung und Abschrift;
- observation and copy;
- visíon y copia;

vpl.: MGG 34.

COPIEBOEC Zie:
- copijeboec;----/

COPIEREN ENDE DOBBLEREN = taut. verdubbelen; copiëren.
- duplico I; describo III;

- doubler; copier;
- verdöppeln; kopieren;
- double; copy;
- duplicar- copiar;

vpl.: PvB1/367.

COPIJ RESOLUTIE = afschrift van een besluit.
- exemplar alicuius decreti scripti;
- copie d'une résolution;
- Abschrift eines Beschluszes;
- copy of a decision;
- copia de una resolución;

vpl.: ACart 2.

COPIJE Zie:
- copiatie; copie;----; copye; coppie/

COPIJE OFT DOBBEL AUCTENTICO = afschrift of gewaarmerkt duplikaat.
- copia aut exemplum authenticum;
- copie ou double authentique;
- Kopie oder beglaubigtes Duplikat;
- copy or certified duplicate;
- copia o duplicado auténtico;

vpl.: Lo4/180.

COPIJEBOECKE; COPIEBOEC = sub. pl. afschriftboek.
- liber exemplarum descriptarum;
- livre de copies;
- Kopiebuch;
- copybook;
- libro de copia; (of = de trasunto)

vpl.: C1/268.

COPINGE Zie:
- koopinge; koupinge;----/

COPPE Zie:
- cop;----/

COPPEGESPIN Zie:
- coppengespinne;----; coppelspinne; coppespinne; coppenspinne; copspinne/

COPPELAER = sub. bordeelhouder; hoerenwaard; koppelaar.
- leno; internuntius;
- maquerau; entremetteur;
- Bordellinhaber; Kuppler;
- brothel-keeper; match-maker;
- alcahuete; proxeneta; casamentero;

vpl.: Lo4/758; PB/II/311.

COPPELAERSTER Zie:
- coppelersse; coppelerse;----/

COPPELEN; COPELEN = vb. samenvoegen.
- coniungo III;
- joindre; réunir;
- zusammenfügen;
- join; unite;
- juntar; unir;

vpl.: T1/367.

COPPELERSE Zie:
- coppelersse;----; coppelaerster/

COPPELERSSE; COPPELERSE; COPPELAERSTER = sub. koppelaarster.
- internuntia;
- entremetteuse;
- Kupplerin;
- female matchmaker;
- alcahueta;

vpl.: PB/II/311.

COPPEL PEERDEN = sub. paar aan elkaar gebonden paarden.
- iugum;
- couple de chevaux attachés; attelés; ensemble;
- Paar zusammengebundener Pferde;
- couple of bound together horses;
- un par de caballos atados el uno al otro;

vpl.: C1/119.

COPPEN Zie:
- bnepens ----/
- halff ----/

COPPELSPINNE Zie:
- coppengespinne; coppegespin; ----; coppespinne; coppenspinne; copspinne/

COPPENGESPINNE; COPPEGESPIN; COPPELSPINNE; COPPESPINNE; COPPENSPINNE; COPSPINNE = sub. spinrag; net.
- aranea; texta aranea; rete;
- toile d'araignée;
- Spinnwebe;
- cobweb;
- telaraña; tela de la araña;

vpl.: T2/196.

COPPENSPINNE Zie:
- coppengespinne; coppegespin; coppelspinne; coppespinne; ----; copspinne/

COPPERMAAT Zie:
- koopermaat; copermaat;----; cuepermaat/

COPPESPINNE Zie:
- coppengespinne; coppegespin; coppelspinne;----; coppenspinne; copspinne/

COPPIE Zie:
- copiatie; copie; copije; copye; ----/

COPPON = sub. coupon.
- panni parvuli reliquiae;
- coupon;
- Kupon;
- coupon;

- cuijón; corte;
vpl.: PvB1/376.

COPSPINNE Zie:
- coppengespinne; coppegespin; coppelspinne; coppespinne; coppenspinne;----/

COPULEREN = vb. samenvatten.
- comprehendere;
- compiler;
- zusammenfügen;
- summarize;
- recopilar; resumir;
vpl.: C3/124.

COPYE Zie:
- copiatie; copie; copije;----; coppie/

COPYE OFT DUPLEX = taut. afschrift.
- exemplum;
- copie ou duplicate;
- Kopie;
- copy;
- copia o duplicado;
vpl.: Lo6/174.

CORAAL; CORAEL = sub.hom.1. medekloosterling; mede koorlid 2. koraal.
- 1.confrater 2.corallum;
- 1.confrère 2.corail;
- 1.Mitmönch 2.Koralle;
- 1.chorister 2.coral;
- 1.corista; 2.coral;
vpl.: C1/431,651.

CORAEL Zie:
- coraal;----/

CORAET Zie:
- caraet; carate;----; craet; crait/

CORALE Zie:
- succentor;----/

CORAM SCABINIS = voor schepenen.
- devant les échevins;
- für Schöffen;
- for sheriffs;
- ante los regidores;
vpl.: BVB 50.

CORCK = sub. kurk.
- suber;
- liège;
- Kork;
- cork;
- corcho;
vpl.: PvB1/334.

CORCUSSEN = sub. beddekussen.
- cervicalia;
- oreillers;
- Bettkissen;
- pillow;
- almohada; vpl.: C1/619.

CORDATE ACCEPTATIE = gretige aanvaarding.
- acceptió certa;
- acceptation ferme;
- begieriger Antritt;
- eager acceptance;
- aceptación resuelta;
vpl.: MGG 176.

CORDELIERE OFT HUYFVE = taut. 1.haarband 2.halsband.
- 1.vitta; redimiculum 2.monile; torques; phalerae;
- 1.diadéme 2. collier;
- 1.Kopfbinde 2.Halskragen;
- 1.headband 2.collar;
- 1.cinta 2.collar;
vpl.: PB/II/39.

CORDEWAEN Zie:
- cordewaene; corduaen; corduwaen;----; cordoant; maroquin; corduane/

CORDEWAENE; CORDUAEN; CORDUWAEN; CORDEWAEN; CORDOANT; MAROQUIN; CORDUANE = sub. cordovaans leer; geitenleet.
- corium caprinum;
- cuir cordouan; cuir de chévre;
- Leder aus Cordoba; Ziegenleder;
- leather of a goat;
- cabritilla;
vpl.: PvB6/154.

CORDEWAGENAER Zie:
- cordewagencruijder; cordewaghen cruyder; crodewagenaer; crodewagencruder;----; cruydewageneer; cruywaghenaer/

CORDEWAGENAERS OFT KERRELUIJDEN = taut. kruiwagenvoerders ofwel kruiers.
- bajuli;
- crocheteurs;
- Gepäckträger oder Schiebkarrenführer;
- porters;
- costaleros; mozos de cordel;
vpl.: PvB6/376,380.

CORDEWAGHEN OFT PIJPEGAEL = taut. kruiwagen.
- vehiculum manuale;
- brouette;
- Schubkarren;
- wheelbarrow;
- carretilla;
vpl.: LoV/394; Lo3/176.

CORDEWAGENCRUIJDER; CORDEWAGHENCRUYDER; CRODEWAGENAER; CRODEWAGENCRUDER; CORDEWAGENAER; CRUYDEWAGENEER; CRUYWAGHENAER = sub. kruier.
- bajulus;

- brouetteur;
- Schubkarrenschieber; Schubkarrenträger;
- porter; wheelbarrow-porter;
- mozo de cordel; ganapán;

vpl.: Lo2/730; C1/520; PvB1/49; PB/III/154.

CORDEWAGHENCRUIJDERS Zie:
- ghemeijne ----/
- vrije ----/

CORDEWAGHENCRUYDER Zie:
- cordewagencruijder;----; crodewagenaer; crodewagencruder; cordewagenaer; cruydewageneer; cruywaghenaer/

CORDOANT Zie:
- cordewaene; corduaen; corduwaen; cordewaen;----; maroquin; corduane/

CORDOANT OFT MAROQUIN = taut.
- marokijn; geiteleer.
- corium hircinum;
- maroquin; cuir de chêvre;
- Marokkoleder;
- goatskin; marocain;
- marroquí;

vpl.: PvB1/334.

CORDUAEN Zie:
- cordewaene;----; corduwaen; cordewaen; cordoant; maroquin; corduane/

CORDUANE Zie:
- cordewaene; corduaen; corduwaen; cordewaen; cordoant; maroquin;----/

CORDUANE OFT SPAENSCH = sub. leder; geitenleer.
- corium caprinum;
- cuir de chévre;
- Ziegenleder;
- leather of a goat;
- cabritilla;

vpl.: PvB6/154.

CORDUWAEN Zie:
- cordewaene; corduaen;----;cordewaen; cordoant; maroquin; corduane/

CORE Zie:
- ceur; ceure;----; cure; coir; coire; coor; keur; keure;kuer; quere/

CORECTIE Zie:
- straf ofte ----/

COREEL Zie:
- careel; carreel;----; quareel; kareel/

COREMEESTER Zie:
- coermeester; coormeester;----; coirmeester; cuermeester; keurmeester/

COREN Zie:
- broken ende ----/
- corne; coorn; coirn;----/
- meters van den ----/
- voosters ----/

COREN; CUEREN; CUREN; KEUREN = vb. kiezen.
- eligo III;
- choisir; élire;
- wählen;
- elect; choose; select;
- elegir;

vpl.: DKB 19.

COREN, SAUT OF SMAUT = graan, zout of vet.
- frumentum; sal vel pingue;
- grain; sel; graisse;
- Korn; Salz oder Fett;
- corn; salt or fat;
- granos; sal ó grasa;

vpl.: SKB 6.

CORENBIJTER Zie:
- coorenbijter;----; cornbiter/

CORENKORF; CORENCORFF Zie:
- stroijen ----/

CORENMETERS TE WAETER ENDE TE LANDE, ANTWERPEN = keurmeesters te water en te lande, die bij benoeming en aanvaarding van hun ambt elk aan de stad schuldig werden 150 gulden, Antwerpen.
- spectatores in aquis et terra, qui ad nominationem et acceptationem muneris sui urbi centum et quinquaginta debiti erant, Antverpia;
- controleurs sur eau et à terre; chacun redevable de 150 florins lors de leur nomination et entrée en fonction, Anvers;
- Prüfer auf dem Wasser und auf dem Lande; jeder war bei Ernennung und Antritt seines Amtes der Stadt 150 Gulden schuldig, Antwerpen;
- inspectors by water and land; each had to pay to the town 150 guilders at appointment and accession to his office, Antwerp;
- inspectores por tierra y por mar (of = por agua y por tierra); dada uno debia 150 florines, Amberes;

vpl.: C1/534.

CORENMEUCKEN Zie:
- meuken; muke; muyke; ----; pignole/

CORENRENTE = sub. rente die in natura cq. koren betaald moest worden.

- vectigal frumentarium;
- rente qui devait être payé en nature c.à.d.du grain;
- Zins der in Natura bzw.Getreide bezahlt werden soll;
- interest to be paid in natura,cq. in corn;
- renta que se debe pagar en especie, por ejemplo por trigo;

vpl.: C1/297.

CORENS Zie:
- veertele ----/

CORENSACK = sub. korenzak.
- saccus frumenti;
- sac à grain;
- Kornsack;
- cornsack;
- saco para el grano;

vpl.: LoV/394.

CORENSCHUPPE = sub. korenschop; korenschep.
- pala frumenti;
- pelle en bois à remuer le grain; pelle à grain;
- Kornschaufel; Getreidespaten;
- corn-shovel; grain-shovel;
- pala para el grano;

vpl.: LoV/394; Lo3/178,192; C1/434.

CORENSOLDER = sub. graanzolder.
- granarium;
- grenier;
- Getreideboden;
- corn-loft;
- granero;

vpl.: T2/91.

CORENT; CORENTE; CARENT; CARINT; CORINTE = sub. krent.
- uva passae corinthiae;
- raisin de Corinthe;
- Korinthe;
- currant;
- pasa de corinto;

vpl.: PvB6/162; PvB1/335; PB/III/361.

CORENVEERTELE Zie:
- corenveertel; cornveertel;coirnviertel; coirnveertel; corneveertel;----; coirnviertelle/

CORENTE Zie:
- corent;----; carent; carint; corinte/

CORENVEERTEL; CORNVEERTEL; COIRNVIERTEL; CORNEVIERTEL; COIRNVEERTEL; CORNEVEERTEL; CORENVEERTELE; COIRNVIERTELLA = sub. korenmaat, ca.70 liter.
- mensura frumenti nominata quarta pars;
- mesure pour le grain dit quartaut, environ 70 litres;

- Getreidemass;
- corn-measure;
- medida para el trigo, aproximadamente 70 litros;

vpl.: Lo3/190; Lo5/394.

CORENVLIET Zie:
- gagie boomsluijter vande ----/

CORENWEYDEN DOEN = herendiensten doen.
- angariarum praestatio;
- faire des corvées;
- Frondienste tun;
- to do forced labour;
- hacer servicios personales, servicio obligado en provecho del señor;

vpl.: PB/IV/419; PvB1/169.

CORESCHOUWE Zie:
- coireschouwe; coirschouw; coorschouw;----; cuereschouw; keureschouw; kuereschouwe/

CORF Zie:
- obelij ----/

CORFKEN Zie:
- tailloor ----/

CORIANDER; COLIANDER; CALIANDER = sub. koriander.
- coriandrum sativun;
- coriandre;
- Koriander;
- coriander;
- coriandro;

vpl.: PvB1/335,362; PB/III/360.

CORINTE Zie:
- corent; corente; carent; carint;----/

CORNBITER Zie:
- coorenbijter; corenbijter;----/

CORNE Zie:
- coman van ----/
- zamecoper van ----/

CORNE; COORN; COIRN; COREN = graan.
- frumentum;
- blé;
- Getreide;
- corn;
- granos; trigo;

vpl.: Cr2/969.

CORNEL = hom.sub. 1.vaandrig bij de bereden wapens 2.kornoelje 3. grof meel; zemelmeel.
- 1.signifer apud arma equo vecta 2.cornum 3.farina furfuris;
- 1.porte-drapeau 2.cornouille 3.recoupe; remoulage;
- 1.Fähnrich bei den berittenen Waffen 2. Hartriegel 3.grobes Mehl;

- 1.cornet 2.dogberry 3.branflour;
- 1.abandero (of = alférez) de las armas montadas 2.cornejo; cornizo; sanguino 3.moyuelo;

vpl.: PB/II/95; PB/III/155; PvB1/50.

CORNELIE Zie:
- actio legis ---- de falsis/

CORNETTE ENDE VENDEL = taut. compagnie voetvolk onder één vaandel staande.
- pedites sub signo uno;
- compagnie d'infanterie étant sous un drapeau;
- Kompagnie Infanterie unter einer Fahne;
- company infantery under one flag;
- cuerno = compañia de infanteria bajo una bandera;

vpl.: PB/II/282.

CORNE VEERTEL Zie:
- corenveertel; cornveertel;coirnviertel; coirnveertel;----; corenveertele; coirnviertelle/

CORNEVIERTEL Zie:
- corenveertel; cornveertel;coirnviertel;----; coirnveertel; corneveertel; corenveertele;coirnviertelle/

CORNIS = hoek van een gebouw.
- angulus aedificii;
- coin d'un édifice;
- Ecke eines Gebäudes;
- corner of a building;
- esquina de un edificio;

vpl.: PvB5/575.

CORNVEERTEL Zie:
- corenveertel;----; coirnviertel; corneviertel; coirnveertel;corneveertel; corenveertele;coirnviertelle/

CORPE Zie:
- geveynsden ----/

CORPORA Zie:
- geestelijcke ----/

CORPORAEL Zie:
- delicten ----/
- geestelijke ----/
- penen ----/
- punicie ----/

CORPORALE Zie:
- punicie ----; punicien corporeele/

CORPOREELE Zie:
- punicie corporale; punicien ----/

CORPORELE Zie:
- op poene van ---- straffe/
- pene ----/

CORPORELE OFT LYFFSTRAFF = taut. lijfstraf.
- corporis verbera;
- peine corporelle;
- Körperstrafe;
- corporal punishment;
- castigo corporal;

vpl.: PB/II/142.

CORPORELIJCK = adv. lichamelijk.
- corporeus; corporaliter;
- corporel; corporellement;
- körperlich;
- corporal; corporally; bodily;
- corporalmente; fisicamente;

vpl.: PvB7/289; T1/181.

CORPS Zie:
- aentastinghe van lijffve, oft prise de ----/
- brieve van seureté de ----/
- prise de ---- oft aentastinghe van lijffve/
- wachthuysen oft ---- de garde/
- waeckhuyse of ---- de garde/

CORPS DE GARDE = wachthuis, lokaal waar de wacht zit.
- vigiliarium;
- corps de garde; maison de garde;
- Wachstube;
- guard-room; guard-house;
- cuerpo de guardia;

vpl.: C1/571, 543.

CORPS DE GARDE OFT WACHTHUIJSEN; WAECKHUYSE = gebouw van de gilde en burgerwacht;wachthuis.
- aedium in quo custodia tenetur; dernuis custodis;
- corps de garde;
- Gebäude der Zunft- und Einwohnerwehr; Wartehaus;
- watch-house or room; shelter;
- cuerpo de guardia; cuartelillo;

vpl.: C1/572.

CORPUS Zie:
- gemeijne ----/

CORPUS = sub. bestuurslichaam van een dorp of heerlijkheid; stadsregering.
- corpus collegium administratio gubernatio dominii; magistratus urbani;
- corps administration d'un village ou une seigneurie; gouvernement complet de la ville;
- Verwaltungskollegium eines Dorfes oder Herrengutes; Körperschaft; die Herren der Stadtverwaltung;
- college of administrators of a village or a seigniory; municipality;

- cuerpo administración de un pueblo o un señorió; gobierno de la cuidad;

vpl.: DVB 38; MGG 143; C1/428.

CORPUS OFT CONFRERIE = taut. broederschap.
- fraternitas;
- confrérie;
- Brüderschaft;
- brotherhood;
- cofradia; hermandad; asociación gremio;

vpl.: PB/IV/49.

CORRECTIE Zie:
- arbitrare ----/
- arbitrale ----/
- ban ofte ----/
- beternisse, punicie ende ----/
- condigne ----/
- licentie oft hoope van impuniteyt ende ----/
- pene ende ----/
- punicie ende ----/
- redres, veranderinghe ende ----/
- suppletie, rejectie oft ----/
- ter ---- van/

CORRECTIE; CORREXIE, PUNITIE ENDE STRAF = sub.1.verbetering; ingreep; boete als straf voor misdrijf 2.straf.
- 1.correctio 2.castigatio; poena; punitio;
- 1.correction 2.punition;
- 1.Verbesserung; Korrektion 2. Bestrafung;
- 1.amelioration; correction 2. punishment;
- 1.mejora; correctivo; corrección 2.castigo; pena; escarmiendo; punición;

vpl.: PB/II/323; T2/290; C2/845, 883; PvB1/33; AKB 17; B1/12; PB/II/298,315,443.

CORRECTIE ENDE BETERNISSE; PUNICIE = taut. strafmaatregel.
- sanctio;
- mesure de représailles; sanction;
- Strafmassnahme;
- punitive measure;
- medida punitiva; sanción;

vpl.: T1/77.

CORRECTIE ENDE CASTYEMENTE = taut. tuchtiging.
- castigatio;
- châtiment;
- Züchtigung;
- chatisement;
- castigo; corrección;

vpl.: PB/II/244.

CORRECTIE ENDE PENE = taut. straf,

- correctio; poena;
- châtiment; pénitence; punition;
- Strafe;
- punishment;
- castigo; correctiva; pena; punición;

vpl.: T1/342.

CORRECTIE ENDE PUNICIE = verbetering en bestraffing.
- correctio et nota;
- correction et punition;
- Verbesserung und Bestrafung;
- reformation and punishment;
- corrección y punición;

vpl.: T1/9.

CORRECTIE ENDE STRAFFINGHE = taut. bestraffing.
- punitio;
- punition;
- Bestrafung;
- punishment;
- castigo; correctivo;

vpl.: PB/II/443.

CORRECTIE ENDE VERBETERNISSE = taut. verbetering.
- correctio;
- correction; rectification;
- Verbesserung;
- correction; amelioration;
- corrección; rectificación;

vpl.: Lo4/652; B2/209.

CORRECTIE OFT BETERINGE = taut. verbetering.
- correctio;
- rectification;
- Verbesserung;
- amelioration; correction;
- corrección; rectificación;

vpl.: Lo4/652; B2/209.

CORRECTIE OFTE BAN = straf of verbanning.
- poena aut exsilium;
- correction ou bannissement;
- Strafe oder Verbannung;
- punishment or exile;
- correctivo o destierro;

vpl.: C1/308.

CORRECTIE; SUPPLETIE OFT REJECTIE = verbetering; aanvulling; afwijzing.
- correctio; supplementum; reiectio;
- correction; supplément ou rejet;
- Verbesserung; Ergänzung; Abweisung;
- correction; supplement; refusal;
- corrección; supleción (of = suplemento); rechazo;

vpl.: C1/250.

CORRECTIEN OFT ADDITIEN = verbeteringen of toevoegingen.
- correctio aut addictio;
- corrections ou additions;
- Verbesserung oder Zufügung;
- corrections or additions;
- correcciones o adiciones;

vpl.: C1/264.

CORRELATIJF = adi. wederzijds; wisselwerkend.
- reciprocus; mutuus; invicem; inter se;
- corrélatif; échangeable;
- wechselseitig;
- correlative;
- correlativo;

vpl.: T2/291.

CORRESPONDENCIE HOUDEN = contact onderhouden.
- retinere contactus;
- entretenir des contacts;
- Kontakt unterhalten.
- keep up contacts;
- mantener relaciones con;

vpl.: PB/II/258.

CORRESPONDENTIE Zie:
- collusie ----/

CORRESPONDENTIE, HEIJMELICK VERSTANT OFT COLLUSIE = taut. geheime verstandhouding.
- collusio;
- collusion ou entente secrète;
- betrügerisches Einvernehmen;
- deceptive understanding collusion; correspondence or secret collusion;
- connivencia;

vpl.: C1/647.

CORREWEIDE Zie:
- corruweye; corweide; coorweide;----; corweye/

CORREXIE; CORRECTIE = sub.hom. 1.verbetering 2.straf.
- 1.correctio 2.castigatio;
- 1.correction; 2.punition;
- 1.Verbesserung; 2.Bestrafung;
- 1.correction 2.punishment;
- 1.corrección; correctivo 2.castigo; pena; punición;

vpl.: T2/290; B1/12; C2/883.

CORRIER OFT POSTCOMPTOIR = taut. postkantoor.
- cursus publici statio;
- la poste; bureau de poste;
- Postamt;
- postoffice;
- oficina de correos; correo;

vpl.: PB/III/211.

CORRIGEEREN Zie:
- corrigeren;----; corrigieren/

CORRIGEEREN ENDE CASTYEN = taut. straffen.
- punio IV;
- punir; corriger;
- strafen;
- punish;
- punir; corregir; castigar;

vpl.: PB/II/291.

CORRIGEREN Zie:
- arbitralijck ----/
- arbitralicken ----/
- punyeren,---- ende straffen/
- straeffen ende ----/
- uuytrichten ende ----/

CORRIGEREN; CORRIGEEREN; CORRIGIEREN = hom.vb.1.verbeteren 2.straffen.
- 1.corrigo III 2.aliquem gravi poena afficere;
- 1.corriger; rectificier 2.punir;
- 1.korrigieren; verbessern 2. züchtigen; bestrafen;
- 1.correct 2.to punish;
- corrigir; emmendar; rectificar 2.penar; castigar;

vpl.: PvB1/34,448; T2/83; C2/883; B1/8.

CORRIGEREN ALS EEN DIEF = bestraffen als een dief.
- ut furem corrigere;
- corriger comme un voleur;
- eine Strafe auferlegen wie einem Diebe;
- punish as a thief;
- castigar como ladrón;

vpl.: LoV/228.

CORRIGEREN ENDE PUNIEREN = taut. straffen.
- punio IV et corrigo III;
- punir et corriger;
- strafen; züchtigen;
- punish and correct;
- castigar; penar; corregir;

vpl.: EE/4 B1.

CORRIGEREN ENDE STRAEFFEN; STRAVEN = taut. straffen.
- puniere et corrigere;
- punier et corriger;
- strafen;
- punish;
- punir; penar; corregir;

vpl.: PB/II/133,141.

CORRIGEREN ENDE UUYTRICHTEN = taut. berechten; verbeteren.
- corrigo III;
- faire justice; juger;
- aburteilen; verbessern;
- adjudicate;
- hacer justicia; juzgar;

vpl.: T1/215.

CORRIGEREN OFT CLADDEN = taut. verbeteren.
- corrigo III;
- corriger;
- verbessern;
- correct;
- corregir;

vpl.: C2/861.

CORRIGEREN, PUNYEREN ENDE STRAFFEN = taut. straffen.
- punio IV;
- punir; corriger;
- strafen;
- punish;
- punir; corregir;

vpl.: PB/II/301.

CORRIGEREN, REPAREREN ENDE BETEREN = taut. verbeteren.
- corrigo III;
- corriger; améliorer;
- verbessern;
- ameliorate;
- mejorar; corregir; emmendir;

vpl.: PB/II/243, 340.

CORRIGIBEL = adv. strafbaar.
- corrigibilis;
- coupable;
- strafbar;
- corrigible;
- castigablemente;

vpl.: C1/439.

CORRIGIEREN Zie:
- corrigeren; corrigeeren;----/

CORROBORATIE = sub. versterking.
- securitas;firmitas; fortitudo;
- corroboration;
- Verstärkung;
- strengtening; corroboration;
- corroboración;

vpl.: C1/147.

CORROBOREREN = vb. versterken.
- corroboro I;
- corroborer; renforcer;
- kräftigen;
- corroborate;
- corroborar;

vpl.: PvB1/216.

CORROMPEREN OFT VERLIESEN ZIJN PRINCIPALE EFFECT = taut. bederven; zijn waarde verliezen.
- corrumpor III;
- corrompre; perdre sa valeur;
- seinen Wert verlieren;
- lose his value;
- corromper; perder su valor;

vpl.: T1/172,516; PB/IV/16; PvB 1/384; T2/104.

CORRUMPABEL = adi. omkoopbaar.
- corruptibilis; venalis; qui corrumpi potest;

- corruptible; vénal;
- bestechlich; käuflich;
- corruptible; mercenary; venal;
- corruptible; sobornable; venal;

vpl.: T1/172.

CORRUPCIE; CORRUPTIE = sub. omkoopbaarheid; omkoping.
- corruptio; tabes;
- corruption;
- Bestechlichkeit; Bestechung; Käuflichkeit;
- corruptibility; corruption; venality;
- cohecho; corrupción; soborno;

vpl.: T1/172,620; C1/533.

CORRUPCIEN Zie:
- in cas van ----/
- misdaet van ---- des richters/

CORRUPTELE ENDE ABUSE = bedorvenheid en misbruik.
- corruptio et abusus;
- corruptele et abus;
- Verdorbenheit und Irrtum;
- corruption and abuse;
- corrupcion y abuso;

vpl.: Ca2/375.

CORRUPTI Zie:
- actio servi ----/

CORRUPTIE Zie:
- corrupcie;----/

CORRUWEYE; CORWEIDE; COORWEIDE; CORREWEIDE; CORWEYE= sub. karwei, verplichte en bepaalde dienst aan de heer om niet te verlenen door zijn leenmannen; herendienst; hand en spandienst.
- officium vasalli debitum domino suo, servitium personale;
- corvée au Seigneur rendue par les vassaux; corvée d'attelage;
- bestimmter Dienst von den Vasällen zugunsten des Herrn; Frondienst; Hand und Spanndienste;
- job; labour service;
- jornadas de trabajo gratuito que los vasallos dedicaban à su senor; servicios personales;

vpl.: C1/331; PB/2/6; PB/III/163 Vr2/1345.

CORSELETTE = sub. borstharnas; borststschild; borststuk.
- lorica;
- corselet; cuirasse;
- Brustpanzer;
- breast-plate;
- peto; armaduro para el pecho; coraza;

vpl.: PB/III/219.

CORSTEN Zie:
- kerstenen; keerstenen; kersten; carstenen; carsten; corstenen; ----/

CORSTENEN Zie:
- kerstenen; keerstenen; kersten; carstenen; carsten;----; corsten/

CORSUFEL Zie:
- ca zufele; casufle; casoffle; carsufel;----; casugele; casule; casele; casel; casugle/

CORT Zie:
- defrauderen oft 't onderhouden of te ---- doen oft bedrieghen/
- goede en ---- expeditie van rechten/
- goed en ----/
- onraet oft ----/
- sommier ende ---- recht doen/

CORTE = sub. kleine koperen munt.
- aliquis nummus aeris;
- petite monnaire de cuivre;
- kleine kupfere Münze;
- small copper brass coin,mint;
- pequeña moneda de cobre;

vpl.: T1/527.

CORTE Zie:
- binnen ---- jaeren herrewaerts/
- eerste en ---- reeckeninghe/
- goede ende ---- expeditie van rechten/
- int ----/
- officier van de ---- roede/

CORTELIKE Zie:
- kortelinge; cortelinge;----; cortelinghe/

CORTELINGE Zie:
- kortelinge;----; cortelike; cortelinghe/

CORTELINGHE Zie:
- kortelinge; cortelinge; cortelike; ----/

CORTEN Zie:
- actie van reconvencien om te mogen compenseren, ---- oft minderen/
- binnen ---- dagen/

CORTEN ENDE RUYMEN = taut. snoeien.
- amputare;
- tailler;
- putzen;
- prune; trim;
- cortar; podar; chapodar;

vpl.: vdV/52; C2/891; B1.

CORTEROEDE Zie:
- dienaers van de ----/
- gagie ----/

- gagie contrerolleur van den ----/
- knapen van de ----/

CORTEROEDE; CORTERROEDE = sub. gerechtsdienaar van burgemeester en schepenen van Antwerpen,uitgerust met een kleine staf of stok.
- accensus magistri civium et seniorum civitatis, sceptro parvo Antverpia;
- sergent de justice de maire et échevins d'Anvers, équipé d'un petit bâton;
- Gerichtsdiener von Bürgermeister und Schöffen von Antwerpen, ausgerüstet mit einem kurzem Stab;
- policeman of burgomaster and aldermen of Antwerp, equiped with a short staff;
- agente judicial de burgomaestre y regidores de Amberes, equipado de un pequeno baston;

vpl.: PvB6/243; B2/30; C2/768, 1015; C1/378.

CORTERROEDE Zie:
- corteroede;----/

CORTHEYT VAN GHELDE = sub. geldnood.
- penuria;
- penurie d'argent;
- Geldnot;
- lack of funds;
- penuria; escasez de dinero;

vpl.: PB/III/460.

CORTINE Zie:
- sommelier de la ----/

CORTOYSE = sub. knots; knuppel.
- clava;
- massue;
- Keule;
- cudgel;
- maza; garrote;

vpl.: PvB1/98.

CORTS Zie:
- bernende ----/

CORTSE; CURTSE; CURTS; COORTS = sub. koorts.
- febris;
- fièvre;
- Fieber;
- fever; ague;
- calentura; fiebre;

vpl.: T1/143.

CORTTE Zie:
- abuseren oft te ---- doen/

CORTTE DEDUCTIE = korte bewijsvoering.
- deductio brevis;
- brève démonstration;
- kurze Beweisführung;

COS

- short argumentation;
- deducción corta (of = sucinta);

vpl.: MGG 110.

CORTTEN Zie:
- actie van ----/
- afhouden oft ----/
- binnen ---- tijde herwairt/

CORTTEN; CURTEN = vb. minderen verkorten.
- tempus fallere III; minuere III;
- abréger;
- kürzen;
- shorten;
- reducir; disminuir;

vpl.: T2/226.

CORTTEN ENDE SNOEIJEN = taut. snoeien.
- amputo 1;
- ébrancher et raccourcir;
- beschmeiden; putzen;
- lop;
- podar; chapodar;

vpl.: LoV/54.

CORUPTELE ENDE ABUSE = bedorvenheid en misbruik.
- corruptio et abusus;
- corruptele et abus;
- Verdorbenheit und Irrtum;
- corruption and abuse;
- corrupcion y abuso;

vpl.: Ca2/375.

CORWEIDE Zie:
- corruweye;----; coorweide; correweide; corweye/

CORWEYE Zie:
- corruweye; coorweide; coorweide; correweide;----/

CORWYGHELT = sub. afkoopgeld voor hand- en spandienstgeld.
- merces angariae;
- argent de la corvée;
- Hand- und Spanndienstegeld;
- money of the labour service;
- sueldo a pagar por servicios personales; sueldo a pagar por jornadas de trabajo gratuito que los vasallos dedicaban a su señor;

vpl.: PB/III/160.

COSE = keuze.
- electio; lectio;
- choix;
- Wahl;
- choice;
- elección;

vpl.: Ca2/16.

COSIJN = sub. neef.
- nepos;
- cousin;
- Vetter;

COS

- cousin;
- primo;

vpl.: PvB8/83.

COSSAERDE = sub. lastdrager.
- bajulus;
- dosson;
- Lastträger;
- porter;
- costalero; ganapán; mozo de cordel;

vpl.: PvB10/95.

COSSAERT Zie:
- cossaete;----; cossaerte; cossate; cotsate; cassate; cossete; cossaet/

COSSAERTE Zie:
- cossaete; cossaert;----; cossate; cotsate; cassate; cossete; cossaet/

COSSAETE Zie:
- costaete;---- leene/

COSSAET Zie:
- cossaete; cossaert; cossaerte; cossate; cotsate; cassate; cossete;----/

COSSAETE; COSSAERT; COSSAERTE; COSSATE; COTSATE; CASSATE; COSSETE; COSSAET = kleine landbouwer in Brabant.
- agriciola parvus in Brabantia;
- petit paysan en Brabant;
- kleiner Landmann aus Brabant;
- small farmer in Brabant;
- agricultor (of = labrador) pequeño en Brabante;

vpl.: C1/316.

COSSATE Zie:
- cossaete; cossaert; cossaerte; ----; cotsate; cassate; cossete; cossaet/

COSSEL OFT VLIEGENDE KETEL = taut. verplaatsbare brouwketel.
- crater portabilis;
- chaudiere transportable;
- verseszbare Braukessel;
- transportable boiler;
- caldera móvil para la cerveza;

vpl.: PvB9/391.

COSSETE Zie:
- cossaete; cossaert; cossaerte; cossate; cotsate; cassate;----; cossaet/

COST Zie:
- actie tegen sijn erfgenamen van diegene die ---- gedaen heeft om den dooden te begraven/
- broot,---- en clederen winnen/
- den ---- snoenens/
- impense, impensien, lasten ende ----, costen/

- in ---- ende dranck/
- met ---- ende commer/
- onraet ----/
- onverdrachlijcken ---- ende last/
- op der ghebuere ---- doen/
- op goets ----/
- op heur self ----/
- op sheren ende der stat ----/
- op synnen ---- alleene/
- te ---- gaen/
- tot gemeynen ---- onderhouden/

COST; COSTE; COEST; KOST = sub. inspanning; kosten; onkosten.
- contentio; labor; moles; impensae;
- frais; dépens;
- Anstrengung; Kosten;
- effort; exertion; expenses;
- gastos; expensas;

vpl.: T2/53; Lo6/252.

COST, COMMER ENDE REPARATIEN = taut. onkosten.
- impensae;
- frais, charges et réparations;
- Unkosten;
- expenses;
- gastos, costas, expensas;

vpl.: C1/614.

COST; COSTELOOS ENDE SCHA(E)DELOOS; LASTEN = vrij van onkosten en schaden.
- gratuitum ac intactum;
- gratuit et sans dégât;
- Unkosten- und Schadenfrei;
- free from expenses and damages;
- libre de expensas y daños;

vpl.: BVB 127,138; MGG 19,41, 45,70.

COST ENDE IMPENSE; LASTEN = taut. onkosten.
- impensae;
- dépenses; frais; charges;
- Unkosten;
- charges; expenses;
- expensas; gastos; costas;

vpl.: T1/461; C1/31.

COST, MOEYTE ENDE SCADE = taut. onkosten; verlies.
- damnum;
- dépense; frais;
- Unkosten; Verlust;
- charges; loss;
- expensas; gastos;

vpl.: T1/549.

COST OFT ONRAET = taut. onkosten.
- expensae;
- dépenses; frais;
- Kosten; Spesen;
- expenses;
- gastos; expensas;

vpl.: MGG 52.

COST OFT VERLETT = verblijfkosten en loon.
- impensae necessariae;
- frais ou vacations;
- Zeit oder Kosten;
- expenses or delays;
- gastos o salario;

vpl.: Cu1/244.

COST, SCHADE(N); SCHAEDE ENDE INTEREST; INTERESSEN = taut onkosten en moeiten.
- impensae ac labores;
- frais et fatigues;
- Unkosten und Mühen;
- expenses and troubles;
- gastos y daños y trabajos (of = esfuerzos);

vpl.: MGG 14,19; BVB 107,108.

COST VAN TERINGEN = kosten van voeding.
- impensae victus;
- frais d'alimentation;
- Ernährungskosten;
- expenses of nourishment;
- gastos de al imentación;

vpl.: T1/617.

COSTAETE; COSSAETE, LEENE= leen van een dagloner.
- beneficium mercennarii;
- fiefs de journaliers;
- Verdienst eines Tagelöhners;
- day-labourer's wages;
- feudo de un jornalero;

vpl.: Lo6/248.

COSTBARIGH = adi. duur; kostbaar.
- carus;
- coûteux; cher;
- kostspielig;
- expensive;
- caro; costoso; precioso;

vpl.: PB/II/315.

COSTE Zie:
- broot ----/
- cost;----; coest; kost/
- gemeynen ----/
- in sinen ----/
- onraet ocht ----/
- op goet ----/
- op hem self ----/
- op der ghebuere ---- doen/
- op sheren en op der stat ----/
- op synnen ---- alleene/
- ten ---- van den ongeliken/
- ten dobbelen ----/
- ten gemeenen ----/
- ten ---- ende laste van/
- tot gemeynen ----/
- wolle ocht garen te ---- vinden/

COSTELIJC Zie:
- costelijck;----; custelijc; costenlijc; costlijc; costelijcke;costelike/

COSTELIJCK; COSTELIJC; CUSTELIJC; COSTENLIJC; COSTLIJC; COSTELIJCKE; COSTELIKE = adi. kostbaar; duur.
- pretiosus; sumptuosus; carus;
- précieux; cher; couteux; magnifique;
- kostbar; kostspielig; teuer;
- expensive; precious; valuable; dear; costly;
- precioso; caro; valioso;

vpl.: C1/119; BVB 152; T2/83.

COSTELIJCKE DISPUTEN = kostbare geschillen.
- lites carae;
- litiges coûteux;
- kostspielige Streitigkeiten;
- expensive disputes;
- disputas costosas;

vpl.: BVB 167.

COSTELIKE Zie:
- costelijck; costelijc; custelijc; costenlijc; costlijc; costelijcke; ----/

COSTELOOS Zie:
- scha(e)de ende ----/
- vrij ----/

COSTELOOS ENDE SCHADELOOS ONTSLAEN = taut. zonder schade vrijlaten.
- sine damno dimittere;
- absoudre sans frais et indemne;
- ohne Schaden freilassen;
- release without damage; acquit without costs and damages;
- soltar a uno sin expensas y sin perjuicio;

vpl.: C1/693.

COSTELOOS ENDE SCHADELOOS ONTSLAEN = taut. zonder schade vrijlaten.
- sine damno dimittere;
- absoudre sans frais et indemne;
- ohne Schaden freilassen;
- release without damage; acquit without costs and damages;
- soltar a uno sin expensas y sin perjuició;

vpl.: C1/693; LoV/8.

COSTEN Zie:
- accesien ---- ende scaden/
- behoeftelijcke ende nootelijcke ---- en impensiën/
- eyssch van ----/
- extreme ----/
- gemeenen ----/
- impense, impensien, lasten ende cost, ----/
- in de ---- duemen/
- libell van ----/
- moyten ende ----/

- nootelijcke ende behoeffelijcke ---- en impensien/
- nootelijcke ende profitelijcke----/
- onderhouden ten ghelijcken ----/
- onverschillighe ----/
- overtallighe ----/
- stade, ---- ende interest/
- tauxaet van ----/
- tamelijcke verteerde ----/
- ten gemeenen ----/
- ten zynen ----/
- tot gelycken ----/
- vanckenisse ----/
- wettelijcke ----/

COSTEN = sub.pl. gerechtskosten.
- impensae iudicii;
- frais de justice;
- (Gerichts)Kosten;
- costs; expenses;
- gastos del tribunal;

vpl.: B2/34; C2/1013.

COSTEN ENDE COMMEREN = onkosten en lasten.
- impensae et onera;
- frais et charges;
- Kosten und Lasten;
- expenses and charges;
- gastos y cargas;

vpl.: C3/38.

COSTEN ENDE IMPENSIEN = taut. onkosten.
- impensa;
- dépenses; frais;
- Spesen; Unkosten;
- charges; expenses;
- expensas; gastos;

vpl.: T1/443.

COSTEN ENDE LASTEN = taut. onkosten.
- impensae;
- frais et charges;
- Unkosten;
- expenses;
- expensas; gastos; costas;

vpl.: C1/31.

COSTEN ENDE MOIJTEN; MOETSSELL = onkosten en moeiten.
- impensae laboresque;
- dépenses et peines;
- Unkosten und Mühen;
- expenses and troubles;
- expensas y trabajos;

vpl.: LPS 39,48.

COSTEN ENDE NOOTELIJCKE IMPENSEN = taut. noodzakelijke onkosten.
- impensae necessariae;
- frais nécessaires;
- notwendige Unkosten;
- necessary charges;
- gastos necesarios;

vpl.: T1/535.

COSTEN ENDE VACATIEN = kosten en presentiegelden.
- sumptus et pecunia vacatio;
- frais et vacation;
- Kosten und Präsenzgelder;
- costs and attendance money;
- costas y asistencias;

vpl.: C1/638.

COSTEN PREJUDICIALEN = onkosten.
- impensa;
- dépens;
- Spesen vor dem Prozess gemacht
- expenses before the trial;
- costas; expensas;

vpl.: T1/31.

COSTEN VAN HERDAGHE = kosten van een nieuwe dagvaarding.
- impensae in ius vocationis novae;
- frais de réassignation;
- Kosten einer neuen gerichtlichen Vorladung;
- costs of a new summons;
- las costas de una nueva (of = otra) citación;

vpl.: C1/503.

COSTEN VAN RECHT = gerechtskosten.
- impensae iudicii;
- frais de justice;
- Gerichtskosten;
- legal charges;
- gastos del juicio;

vpl.: B2/110.

COSTEN VAN RETARDATIEN = kosten van vertraging.
- sumptus retardationis;
- frais de retard;
- Kosten von Verzögerung;
- costs of retardation;
- costas de retardación;

vpl.: C1/630.

COSTEN VAN DER VUYTVAERT = kosten van uytvaart; kosten der begrafenis.
- impensae sepulturae;
- frais funéraires;
- Begräbniskosten;
- funeral expenses;
- gastos de los funerales; gastos de las exequias;

vpl.: B1/37; C2/888; LoV/142.

COSTENLIJC Zie:
- costelijck; costelijc; custelijc; ----; costlijc; costelijcke; costelike/

COSTER Zie:
- ceuster;----; custer; keuster/

COSTERIE Zie:
- kosterij;----; custerie/

COSTLIJC Zie:
- costelijck; costelijc; custelijc; costenlijc;----; costelijcke; costelike/

COSTUIJME Zie:
- gebruijck ende ----/
- generaelder ----/
- nae die oude usagiën ----/
- oud gebruijck, previlegien ende ----/
- usagiën, herkommen ende ----/
- usanciën ----/

COSTUIJME, PREVILEGIEN ENDE OUT GEBRUIJCK = voorrechten, durend gebruik en gewoonte.
- privilegia et institutum permanens et consuetudo;
- privilèges, durant utilisation et habitude;
- Vorrechte, dauernder Gebrauch und Gewohnheit;
- privileges, lasting use and custom;
- privilegios, uso durable y costumbre;

vpl.: DVB 44.

COSTUIJMEN Zie:
- nae die oude ----/
- usagiën, herkomen en de ----/
- nae die oude ----/
- van ---- weghen/

COSTUIJMEN ENDE/OFT USANTIEN = 1.gewoonten en gebruiken 2.verordeningen waarin gewoonten en gebruiken zijn vastgelegd 3.gewoonterecht.
- 1.consuetudo et usus 2.edicta in quibus consuetudines et usus statuti sunt 3.ius consuetidinis;
- coutumes et usages;
- 1.Gewohnheiten und Gebräuche 2.Verordnungen worin Gewohnheiten und Gebräuche sind bestimmt 3.Gewohnheitsrecht;
- 1.customs and uses 2.regulations in which customs and uses are embodied 3.common law;
- 1.costumbres y usos 2.ordenanzas de estas costumbres 3.derecho consuetudinario;

vpl.: C1/285.

COSTUIJMEN VAN OUDE HERKOMEN = schriftelijk gewoonterecht van hoge ouderdom.
- ius consuetudinis vetustissimum;
- droit coutumier d'ancienne date;
- Gewohnheitsrecht vom Hohen Alter;
- ancient customs;
- derecho consuetudinario de un dato muy antguo;

vpl.: B2/33.

COSTUME Zie:
- costuymé;----; custume; coustume; castume/

COSTUME ENDE GEWOENTE = taut. gewoonte.
- consuetudo; mos; usus;
- coutume; usage; habitude;
- Gewohnheit;
- custom; use; usage;
- costumbre; usanza;

vpl.: T1/8,97.

COSTUME LOCAEL = plaatselijke verordening; recht.
- edictum locale; ius locale;
- ordonnance locale; droit local;
- lokale Verordnung; örtliches Recht;
- local regulation; local right;
- ordenanza local; derecho local;

vpl.: T1/7,8,109,526.

COSTUMEN Zie:
- usancien; gewoonte ende ----/

COSTUMEN OFT STATUYTEN = gewoonten of verordeningen.
- consuetudo aut edictum;
- coutumes ou ordonnances;
- Gewohnheiten oder Verordnungen;
- customs or regulations;
- costumbres o ordenanzas;

vpl.: T1/421.

COSTUMEN; USANCIEN ENDE GEWOENTE = taut. gewoonte.
- usus;
- coutume ; usage;
- Gewohnheit;
- custum; use;
- costumbre;

vpl.: T1/537.

COSTUMIER; CUSTUMIER = sub. wetskenner; hij die ervaren is in oude gewoonten en gebruiken.
- consuetudinem exacte peritus; peritus(gnarus) antiquorum morum et justorum;
- connaisseur de la loi; coutumier connaisseur en des coutumes anciennes;
- Gesetzkenner; Gelehrte; Gesetzkundige; Erfahrener in alten Gewohnheiten und Brauchen;
- good judge; connoisseur of the law; jurist; expert in old customs;
- conocedor de las leyes; perito en antiguas costumbres;

vpl.: T1/268; T2/89.

COSTUMIER ENDE PRACTISIJN = taut. wetskenner.
- peritus legis;
- practicien et coutumier;

- Gesetzkenner;
- legal expert;
- legista; abogado ejerciente; doctor de la ley;

vpl.: C1/333, 376.

COSTUMIERE Zie:
- duwarije ----/
- practisijn ende ----/
- wijse ----/

COSTUYME; COSTUME; CUSTUME COUSTUME; CASTUME = verordening ontstaan uit gewoonten die tot recht werden; gewoonterecht. sub.
- ius consuetudinis; sanctio ad ius perveniens consuetudine;
- coutume, règle de droit tirant sa valeur de la seule tradition;
- Verordnung die durch Gewohnheit rechtskräftig wird; Gewohnheitsrecht;
- regulation by custom made to common law;
- derecho consuetudinario; derecho no escrito;

vpl.: C2/881; B1/ A2.

COSTUYME OFT STATUYT = gebruik of verordening.
- usus seu statutum;
- coutume ou statut;
- Sitte oder Verordnung;
- custom or regulation;
- estatuto o costumbre;

vpl.: PB/II/312.

COSTUYMEN; USAGIEN ENDE HERKOMEN = taut. gewoonten.
- consuetudines;
- usage et coutume;
- Gewohnheiten;
- customs;
- usos y costumbres;

vpl.: B2/149.

COSTWAERT Zie:
- tot halven ----/

COTEL Zie:
- kuetel; keutel;----; cuetel/

COTER Zie:
- keuter;----; cotter; cater/

COTIDIANA Zie:
- actio in interdicto de aqua ---- et estiva/

COTELEN Zie:
- keutelen;----/

COTISATIE = sub. aandeel in de uitgaven; belastbaarheid.
- collatio pecuniae;
- cotisation;
- Anteil an den Kosten;
- part in the expenses;
- determinación de la cuota;

vpl.: PvB1/58,60.

COTOEN Zie:
- cottoen;----; cauttoen; couttoen; cattoen; catoen; catoun/

COTSATE Zie:
- cossaete; cossaert; cossaerte; cossate;----; cassate; cossete; cossaet/

COTTER Zie:
- keuter; coter;----; cater/

COTTISATIE ENDE TAUX = sub. schatting; koers.
- aestimatio;
- évaluation; estimation;
- Schätzung;
- estimation;
- tasa; estimación;

vpl.: PB/II/90.

COTTOEN; COTOEN; CAUTTOEN; COUTTOEN; CATOEN; CATTOEN; CATOUN/
- xylum; lana arboris;
- coton; toile de coton;
- Baumwolle;
- cotton;
- algodón;

vpl.: PvB1/335; PvB 3/361.

COUCE Zie:
- causse; cousse; couse; cause; ----; colse/

COUDEMERCKT; COUDERMERCKT = sub. koudemarkt; januarimarkt.
- mercatus in mense januarii; mercatura mensis Januarii; nundinae hibernae; forum tempore hiberno;
- marché de janvier; marché d'hiver à partir du1-10janvier;
- Januarmarkt; Wintermarkt 1-10 Januar;
- wintermarket, 1st to 10th jan. January-market;
- feria que se hace del 1er al 10 de Enero; Feria fria; mercado de invierno; mercado de enero;

vpl.: PvB1/414; Lo4/52; C1/451.

COUDERMERCKT Zie:
- coudemerckt;----/

COULEN Zie:
- coelen; colen;----; cuelen;koelen/

COULEREN ENDE SLUIJTEN = taut. afsluiten van rekeningen; teruggeven. sub.
- claudo III; reddo III;
- fermes; rendre;
- abschliesen; erstatten;
- to close; return;
- cerrar cuentas; liquidar una zuenta; devolver; restituir;

vpl.: PvB5/83; PvB9/260.

COULERINGE = sub. aflegging van rekenschap.
- rationem reddere;
- reddition;
- Rechenschaftablegung;
- giving an account;
- el dar cuenta; el rendir cuenta;

vpl.: PvB10/259.

COULEUR = sub. schijn; voorwendsel
- species;
- couleur;
- Anschein;
- appearance; colour;
- color;

vpl.: DVB 113.

COULEUR OFT PRETEXT = taut. voorwendsel; schijn.
- praetextum;
- prétexte;
- Vorwand; Schein;
- pretext;
- pretexto; apariencia;

vpl.: PB/III/467; PB/II/195.

COULEUVENIER; COLVENAER; COLVENIER; CLOVENIER; COLOVERIER; COLOVERINER; COLOVERENIER = sub. kolfdrager; buschieter.
- claviger;
- coulevrinier;
- Kolbenträger;
- soldier of the civic guard; citizen soldier;
- porteador de culata (of = de maza); arcabucero;

vpl.: C1/224.

COULEUVRIER DE ST. CHRISTOFFLE = haakbusdrager van St.Christoffel.
- claviger Sancti Christofori;
- mousquetaire de St. Christophe;
- Hakenbüschetrager des heiligen Christoffels;
- musketeer of St.Chirstophe;
- porteador de arcabuz de San Cristobal;

vpl.: PB/IV/280.

COUPABELE = sub. schuldige.
- reus;
- coupable;
- Schuldiger;
- culprit;
- culpable; reo;

vpl.: PvB9/28.

COUPPEL OFT SPILLE = koepel.
- hemisphaerium;
- coupole; dôme;
- Kuppel;
- dome;
- cúpula; domo; dombo; cimborio;

vpl.: PvB5 /575.

COUR Zie:
- venue en ----/

COURAGE Zie:
- blootheijt ende gebreke van ----/

COURAGIE ENDE MOE(D)T = taut. moed.
- cirtus;
- courage;
- Mut;
- courage;
- coraje; ánimo;

vpl.: PB/II/442, 289.

COURANTE DESPECHE = gangbare brief.
- littera vulgaris;
- lettre courante;
- gangbarer Brief;
- current letter;
- carta corriente;

vpl.: PvB6/38.

COURANTEN GELDE = gangbaar geld.
- pecunia valida;
- de l'argent courant;
- übliches Geld;
- current money;
- plata corriente;

vpl.: B2/225; C1/287.

COURATEUR = sub. boedelberedder; toeziener.
- curator;
- exécuteur testamentaire; liquidateur; curateur;
- Massenverwalter; Aufseher;
- executor; ejecutor testamentario;
- albacea; liquidador; síndico; curador;

vpl.: MGG 80.

COURONNEL = sub. kolonel.
- dux;
- colonel;
- Oberst;
- colonel;
- coronel;

vpl.: PB/II/314.

COURRIER OFTE PASSAGIER = reiziger.
- homo iter faciens;
- voyageur;
- Reisende;
- traveller;
- correo; valija; viajero;

vpl.: PvB5/405.

COURRIER, POSTE ENDE BODE = taut. koerier.
- nuntius; cursor;
- courrier;
- Kurier;
- courier;
- correo, estafeta; vpl.:PB/II/337.

COURS Zie:
- gemeijnen ----/
- loop ende ----/

COURS = hom.sub.1. loop; richting voortgang 2.gangbaarheid; waarde; koers.
- 1.cursus 2.pretium; nummus; nummorum;
- 1.cours 2.marche; valeur;cours
- 1. Lauf 2.Wert; Kurs;
- 1.course; 2.value; rate;
- 1.curso; marchal; pasol; carrera 2.valor; validez;

vpl.: MGG 75,206; Lo7/328; C1/16,476.

COURS ENDE GANGH = taut. prijs; koers.
- pretium;
- cours;
- Preis; Kurs;
- rate;
- precio; curso;

vpl.: C1/145.

COURS OFT/ENDE LOOP = taut. gangbaarheid; waarde; koers; loop; voortgang.
- cursus; nummus; pretium nummorum;
- cours; valeur; marche;
- Kurs; Lauf; Wert;
- course; value; rate;
- validez; valor; circulación;curso; precio; cotización;

vpl.: C1/16; MGG 75,206; DVB 111; BVB 43; PB/III/594; C1/476.

COURS ENDE GEMEYNEN LOOP = taut. gangbaarheid van muntsoorten.
- cursus nummorum;
- cours de classes de monnaies;
- Ueblichkeit von Münzarten;
- currency of kinds of coins;
- validez de clases de monedas;

vpl.: T1/464.

COURT Zie:
- inghelsman van de ----/
- engelsman vander ---- staelhove/

COURT VAN INGHELSCHE COOPLUIJDEN = hof van engelse kooplieden.
- iudicium mercatorum Britannicorum;
- la cour des marchands anglais;
- Hof von englischen Kaufleute;
- court of english merchants;
- corte (of = tribunal) de negociantes ingleses;

vpl.: C1/396.

COURTEREN = vb. opvorderen.
- postulo 1;
- réclamer;

- zurückfordern;
- claim;
- reivindicar;

vpl.: PvB1/183.

COURTRESSE = sub.hom.1.tekort; ontbrekende 2.verzekeringsloon.
- 1.quod deficit; defectus; ea quae restant 2.praemium securitatis;
- 1.déficit; manquant 2.salaire d'assurance;
- 1.Defizit; Fehlbetrag 2.Versicherungslohn;
- 1.deficit; deficiènt 2.insurance salary;
- 1.déficit; lo que falta 2.pruna del seguro;

vpl.: C1/496,542; PvB6/108.

COUSE Zie:
- causse; cousse;----; cause; couce; colse/

COUSEBANT Zie:
- cousseband; causseband;----/

COUSEMAKER Zie:
- cousmaker; causmaker;----; couseschepper/

COUSEN = sub. vergunning.
- permissio;
- permission;
- Erlaubnis; Genehmigung;
- permit; licence;
- permiso;

vpl.: DKB 7.

COUSESCHEPPER Zie:
- cousmaker; causmaker; cousemaker;----/

COUSMAKER; CAUSMAKER; COUSEMAKER; COUSESCHEPPER = sub. kousenmaker.
- fabricator tibialium;
- fabricant de bas;
- Strümpfehersteller;
- stockings-manufacturer; stockingmaker;
- tejedor de medias; mediero;calcetero;

vpl.: PB/III/307; C1/391.

COUSSE Zie:
- causse;----; couse; cause; couce; colse/

COUSSEBAND Zie:
- causseband;----; cousebant/

COUSSENS Zie:
- wulle ----/

COUST Zie:
- conste; cunste; const; cunst; coest;----/

COUSTUME Zie:
- costuyme; costume; custume; ---- castume/

COUTEN; CAUTEN = vb. 1.praten 2.kouten; keuvelen.
- 1.fabulor l; 2.nugor l;
- 1.causer; 2.bavarder;
- 1.reden 2.plaudern;
- 1.chat 2.talk;
- 1.charlar 2.hablar de varias cosas; parlar;

vpl.: C1/223.

COUTSIER OFTE POSTLOOPER = postbode te voet.
- cursor publicus pedibus;
- facteur à pied;
- gehender Postbote;
- postman on feet;
- cartero a pie;

vpl.: PvB5/405.

COUTTOEN Zie:
- cottoen; cotoen; cauttoen;----; cattoen; catoen/

COUWE Zie:
- coie; coode; coe; coeye;----; coye/

COUWENBERGSCHE POORTE = brusselse stadspoort.
- porta urbis Bruxellensis;
- porte de la ville de Bruxelles;
- Stadttor von Brüssel;
- town-gate of Brussels;
- puerta de la ciudad; Bruselas;

vpl.: C1/204.

COVENT Zie:
- convent;----; covint/

COVINT Zie:
- convent; covent;----/

COWIS Zie:
- gelde ---- ende ganck hebbende in gangbaaren gelde/

COXENILLE Zie:
- cochenille; cocijnille; cocynille ----/

COYE Zie:
- coie; coode; coe; coeye; couwe ----/

CRABBER = sub. naam van een visserschuit.
- genus linteris pescatoriae;
- nom d'un bateau de pêche;
- Name einer Fischerkahn;
- name of a fishingboat;
- nombre de una embarcación para la pesca;

vpl.: PB/III/251.

CRACHT Zie:
- als hij bij menschelijcker ---- can verdraeghen/
- craft;----/
- een maight met ---- nemen/
- een maight met ---- ontsetten

ende stupreren/
- jonckvrouwen met ---- nemen/
- schaeck ofte vrouwe ---- doen/

CRACHT Zie:
- krachte;----; craft/

CRACHT, AUTHORITEYT ENDE VIGEUR = taut. geldigheid.
- auctoritas et vigor;
- force, autorité et vigueur;
- Gültigkeit;
- power; authority and vigour;
- validez;
vpl.: PvB1/224.

CRACHT ENDE FORTSE = taut. kracht.
- vigor;
- force et vigeur;
- Kraft;
- force;
- fuerza; vigor; energia;
vpl.: PB/II/339.

CRACHT ENDE VIGEUR = taut. kracht.
- robur et vigor;
- force; vigueur;
- Kraft;
- energy; power;
- fuerza; vigor;
vpl.: MGG 93.

CRACHT, FORTSE OF GHEWOUT = taut. geweld.
- violentia;
- force ou violence;
- Gewalt;
- violence;
- fuerza o violencia;
vpl.: Lo1/84.

CRACHT, WEERDEN ENDE VALEUR = taut. kracht, waarde.
- valor;
- force, valeur et vertu;
- Kraft, Wert, tauglich;
- force and value;
- vigor; valor;
vpl.: C1/302.

CRACHTE Zie:
- met ---- bekennen/
- met ---- nehmen/

CRACHTE ENDE VIRTUYT = kracht en deugdzaamheid.
- fortitudo et virtus;
- force et vertu;
- Kraft und Tugendhaftigkeit;
- force and virtue;
- valor y virtud;
vpl.: PvB1/114.

CRACHTELIJC ENDE VEHEMENTELIJC = taut. sterk.
- vehemens;
- fortement;

- kräftig; stark;
- powerful; strong;
- fuertemente; intensamente;
vpl.: T1/360.

CRACHTELOOS ENDE VAN ONWEERDEN = taut. ongeldig.
- nullus et invalidus;
- nul et non valide;
- null und nichtig;
- invalid;
- nulo y sin valor;
vpl.: Lo3/442.

CRACHTEN Zie:
- met ---- ende violencien/

CRACHTER = sub. geweldpleger.
- violator;
- violateur;
- Gewalttätiger;
- those who commit violence;
- violador;
vpl.: Lo4/768.

CRACHTIGE Zie:
- violente oft ---- presumptie/

CRACHTIGE PRESUMPCIE = sterke verdenking.
- violenta presumptio;
- présomption forte;
- starker Verdacht;
- strong suspicion;
- presunción fuerte;
vpl.: T1/368.

CRACKEEL; CRAKEEL; KRAKKEEL = sub. twist; ruzie; krakeel.
- rixa;
- querelle; noise; rixe;
- Streit; Zank;
- quarrel; dispute;
- contienda; querella; riña;
vpl.: PB/II/377; B1:Pl.Bra 10.

CRACKEEL ENDE TWIST = taut. krakeel; woordentwist.
- rixa;
- querelle;
- Wortstreit; Zank;
- quarrel;
- querella; pelea; diferencia;
vpl.: PvB1/426.

CRAECBESIE Zie:
- crakebesie;----; krakebesie/

CRAEM; CRAEME; KRAEM = hom. sub.1.marktkraam 2.winkeltent 3. bevalling.
- 1.taberna circum foranza 2.tabernacula institoris; taberna sive capoa rerum venalium 3. partus;
- 1.boutique de foire 2.stand; kiosque; baraque 3.accouchement;
- 1.Kramladen 2.Marktbude 3.

Entbindung;
- 1.booth 2.market; stable; 3. delivery; confinement;
- 1.barraca 2.tiendecilla ambulante; puesto 3.parto;

vpl.: B1/101; C1/528; T1/252; Cr2/978.

CRAEMDRAEGER Zie:
- kraemdrager; craemhere; cramerhere;----/

CRAEME Zie:
- craem;----/

CRAEMEN Zie:
- recht van de ----/

CRAEMHERE Zie:
- kraemdrager;----; cramerhere; craemdraeger/

CRAEMKOSTEN; KRAAMKOSTEN = sub.pl. kosten van bevalling.
- impensae partus; impendia partus;
- frais de l'accouchement;
- Entbindungskosten der Niederkunft;
- costs of delivery;
- gastos del parto;

vpl.: B1/101; C2/900.

CRAEMMAEL Zie:
- kraammaal;----/

CRAEN Zie:
- recht van de ----/

CRAENE = sub. openbaar hijswerktuig ten behoeve van de scheepvaart.
- versatile tympanum: madina quae vasta onera in altum effert;
- grue;
- öffentlicher Kran für die Schifffahrt;
- crane;
- cabria pública en función de navegación;

vpl.: C1/198.

CRAENKIND END WERVENARER = taut. losser van schepen; sjouwerman.
- qui naves exonerat; bainlus;gerulus;
- déchargeur de navires; portefaix; porteur;
- Löscher von Schiffen; Lastträger; Schauermann;
- unloader of ships, boats; porter; dockhand;
- descargador de buques (of = de barcos); costalero; mozo de cuerda;

vpl.: PvB6/376; PvB1/51; PB/III/157.

CRAENKINT Zie:
- kraenkind;----; cranekint/

CRAENMEESTER; CRANEMEESTER; CRAENMEYSTER = sub. opzichter van de wijnkraan.
- curator mamillae vini;
- surveillant du robinet des fûts à vin;
- Aufseher der Weinfaszahn;
- master of the winetap;
- encargado de la vigilancia del grifo de los barriles de vino;

vpl.: T1/189.

CRAENMEESTERSCHAP = ambt van hijskraanbediener;
- agens trochleae;
- poste d'un employer d'une grue;
- Amt Hebekranbedieners;
- office of craneoperator;
- función (of = cargo) de accionamiento de una grúa;

vpl.: PvB6/116.

CRAENMEYSTER Zie:
- craenmeester; cranemeester; ----/

CRAET Zie:
- caraet; carate; coraet;----; crait/

CRAFT Zie:
- krachte; cracht;----/

CRAFT; CRACHT = adv. krachtens.
- ex;
- en vertu de;
- kraft;
- by virtue of;
- en fuerza de ;

vpl.: Cr2/1003.

CRAGTELOOS; NUL EN VAN ONWAARDEN = taut. ongeldig.
- irritum; nullum;
- invalide;
- ungültig;
- invalid;
- nulo; inválido;

vpl.: DVB 75.

CRAIT Zie:
- caraet; carate; coraet;craet; ----/

CRAKEBESIE; CRAECBESIE+ KRAKEBESIE = sub. blauwbes;bosbes.
- baca silvestris;
- myrtille;
- Waldbeere;
- bilberry;
- baya silvestre; arándano; mirtilo;

vpl.: PB/III/155.

CRAKEEL Zie:
- crackeel;----; krakkeel/

CRAMER Zie:
- cremer;----; kramer/

CRAMERHERE Zie:
- kraemdrager; craemhere;----/

CRAMERYE OFT MERCERYE =taut. garen- en bandwerk.
- mercatura;
- mercerie;
- Kurszarenarbeit;
- haberdashery;
- mercería;

vpl.: PB/III/217.

CRAMOSYN = sub. rood fluweel.
- holosericum rubrum;
- velours rouge;
- roter Samt;
- red velvet;
- terciopelo rojo;

vpl.: PB/2/38.

CRANC Zie:
- kranck;----/

CRANCHEIT Zie:
- crancheyt;----/

CRANCHEYD DER HERSSENEN = sub. zwakheid van geest; krankzinnigheid.
- debilitas animi; infirmitas animi;
- débilité mentale; imbécillité;
- Schwachheit des Geistes; Wahnsinn;
- craziness; feebleness,debility of mind;
- demencia; enfermedad mental; locura;

vpl.: T1/265.

CRANCHEYDEN OFT VERWOETHEIDEN DER HERSSENEN ENDE DER ZIJNNEN = taut. zwakheid van geest; krankzinnigheid.
- mentis alienatio; dementia;
- débilité mentale; démence; folie; imbécillité; manicule;
- Geisterkrankheit;
- insanity; madness;
- alienación; demencia; enajenación mentel; idiotez; imbecilidad insania; locura;

vpl.: T1/265,151.

CRANCHEYT; CRANCHEIT = sub. ziekte.
- morbus; valetudo; aegrotatio;
- maladie;
- Krankheit;
- illness;
- enfermedad; mal;

vpl.: T2/42.

CRANCHEYT OFT BRUESHEYT VAN LIJVE OFT VAN ZINNE = taut. zwak van gezondheid of verstand.
- invalidus aut imbecillus;
- maladie ou débilité corporelle ou mentale;
- schwach von Gesundheit oder Verstand;
- weak of health or mind;
- enfermedad o debilidad corporal o mental;

vpl.: T1/484.

CRANCK = adv. ziek.
- aegrotus; aeger; morbidus;
- malade;
- krank;
- ill; sick;
- enfermo; malo;

vpl.: C1/500; C2/935; BVB 175.

CRANCK FURIEUS OFT SIMPEL VAN SINNEN = razend, kinds of geestesziek.
- furiosus; delirus; demens;
- furieux; simples ou faibles;
- Rasend, Kindich oder Geisteskrank;
- raving, doting or mentally sick;
- furioso, chocho o insano;

vpl.: C1/423.

CRANCKE Zie:
- siecke oft ----/

CRANCKHEYT Zie:
- sieckte oft ----/

CRANCKHEIJT = sub. ziekte.
- morbus;
- maladie;
- Krankheit;
- disease;
- enfermedad;

vpl.: AKB 12.

CRANE Zie:
- recht van de ----/

CRANEKINT Zie:
- kraen-kind; craenkint;----/

CRANEMEESTER Zie:
- craenmeester;----; craenmeyster/

CRAS Zie:
- ad ----/

CRAUWEIJDE = sub. herendienst.
- corvaria;
- corvée;
- Stubendienst;
- forced labour;
- servicios personales;

vpl.: Lo6/632.

CRAUWEL(E) = sub. vleeshaak, met3 tanden.
- uncus carnis;
- crochet de viande;
- Haken; Fleischhaken; Fleischgabel mit 3 Zinken;
- meat-hook; meatfork with 3 pronges;
- gancho para colgar carne; trinchante; tridente;

vpl.: Lo7/84; C1/666,735.

CRAWIJEN Zie:
- bij forme van ----/

CREACIEN Zie:
- aencomen ender ----/
- in ---- tot huerder officiën ende hueren aencomen/

CREANCIER ENDE CREDITEUR OFT SCHULDENER = taut. schuldeiser.
- creditor;
- créditeur; créancier;
- Gläubiger; Kreditor;
- creditor; claimant;
- acreedor;

vpl.: T1/61,310,387,414,475,554, 519; T2/70,253.

CREAS = sub. franse fabrieksstof.
- materia officinae gallica;
- étoffe de fabrique française;
- französischer Fabrikstoff;
- french factory material;
- crea: tela de fábrica francesa;

vpl.: PvB1/249.

CREATIE = sub. benoeming; verkiezing.
- creatio;
- nomination; élection;
- Ernennung; Wahl;
- appointment; election;
- creación; nombramiento; elección;

vpl.: C1/41.

CREATIE OFT CONSTITUTIE = taut. vaststelling.
- creatio aut constitutio;
- fixation;
- Festsetzung;
- creation and constitution;
- fijación; constitución;

vpl.: Pla.Ph/7.

CREATIEN VAN POORTEREN = tot burger maken.
- creationes civium;
- créations de bourgeois;
- Bürgerrecht verleihen;
- creation of citizens;
- creaciones de ciudadanos (of = creación);

vpl.: C1/381.

CREDENCIE Zie:
- brieven van ----/

CREDIT Zie:
- eedt de calumnia per verbum ---- vel non ----/

CREDITEUR Zie:
- actie tegen den principalen ----/
- creancier ende ---- oft schuldener/
- vercoopere oft ----/

CREDITEUR OFT GHEOFFENSEERDE = schuldeiser of de beledigde partij.
- creditor vel is qui offensus est;
- créancier ou la personne ofensée;
- Gläubiger;
- creditor or the offended party;
- acreedor o la parte ofendida;

vpl.: C1/383.

CREDITEUR; CREDITOER OFT SCHULTHEBBER = taut. schuldeiser.
- creditor;
- créancier;
- Gläubiger; Kreditor;
- creditor;
- acreedor;

vpl.: Lo4/514; B2/178.

CREDITEUR OFT VERCOOPERE = schuldeiser of verkoper.
- creditor aut venditor;
- créditeur ou vendeur;
- Gläubiger oder Verkaufer;
- creditor or seller;
- acreedor o vendedor;

vpl.: T1/408.

CREDITEUREN Zie:
- preferentie van ----/

CREDITEURS Zie:
- veele ----/

CREDITIE = sub. schuld.
- creditio;
- dette;
- Schuld;
- debt;
- deuda;

vpl.: C1/400.

CREDITOER Zie:
- crediteur;----; oft schultheb-ber/

CREDITTORUM Zie:
- in communem massam ----/

CREDULITATIS Zie:
- iuramentum ----/

CREDULITEYT = sub. lichtgeloovigheid.
- credulitas; credendi temeritas;
- crédulité;
- Leichtgläubigkeit;
- credulity;
- credulidad;

vpl.: T2/179.

CREEEREN = vb. scheppen; voortbrengen.
- creo 1;
- créer; produire;
- schaffen; erzeugen; produzieren
- create; produce;

CRE

- crear; producir;
vpl.: LPS 70.

CREESDOEM Zie:
- screesdoem; bisdom; bisschopdoem; bisschoppedoem; bischopdoem; bisdoem; crisdoem;----; cristoem/

CREET Zie:
- crete;----/

CREIJTEN OFT MOYEN = overlast aandoen.
- molesto l;
- molester ou inqueter;
- belästigen;
- molest;
- molestar; incomodar;
vpl.: PvB5/120.

CREIJTWERCK = sub. bouwwerk dat anderen overlast aandoet.
- opus grave;
- ouvrage vexatoire;
- Bau, der anderen belästigt;
- structure which annoys other people;
- construcción que molesta a otro;
vpl.: Lo3/376.

CREITEN; CRETEN; CREITSEN; KREYTEN = vb.1.kwellen; pesten 2. schreeuwen; gillen.
- 1.vexo l 2.clamo l;
- 1.vexer 2.crier ;
- 1.belästigen; quälen 2.schreien;
- 1.torment 2.cry;
- 1.molestar; hacer rabia 2.gritar; chilar;
vpl.: Lo3/380; PvB1/149.

CREITSEN Zie:
- creiten; creten;----; kreyten/

CREMER; CRAMER; KRAMER = sub. kramer; verkoper; kleinhandelaar; koopman.
- venditos; cau po; mercator; tabernarius; propola; institor;
- mercier; marchand; commerçant au détail; détaillant;
- Krämer; Hausierer; Einzelhändler; Händler;
- vendor; merchant; pedlar; hawker;
- vendedor ambulante; vendedor callejero; buhonero; commerciante; minorista; quincallero;
vpl.: Lo7/52; PvB1/386; C1/713, 729; B1:Pl.Pr.13.

CREMERIE Zie:
- mercerie oft ----/

CREMERIJE; CREMERYE = taut. sub.1.kleinhandel; kramerij 2.kaassoorten.
- 1.merx; mercei 2.species casei;

CRE

- 1.mercerie; commerce en détail; marchandises de boutique 2.espèces de fromages;
- 1.Kleinhandel; Ladenware 2.Arten Käse;
- 1.retail trade; shop-wares 2. kind of cheese;
- 1.mercería; commercio al por menor; mercancias en almacen; 2.clases de gueso;
vpl.: C1/2; PvB1/246; PB/IV/41.

CREMERIJE OFT QUINQUALERIJE = taut. koopwaren.
- mercancías;
- merchandises;
- merces;
- Kaufwaren;
- marchandises;
vpl.: PvB6/467.

CREMERYE Zie:
- cremerije;----/

CREMINELE Zie:
- materie ----/
- purghe in ----/

CREMINELYCKEN = adv. strafrechterlijk.
- criminaliter;
- au criminel;
- strafgerichtlich;
- criminal;
- criminalmente;
vpl.: C3/6.

CRENCKEN Zie:
- dreyghen omme lijff oft lith te ----/

CRENCKEN; CRENKEN; CRINKEN; KRINCKEN = vb. krenken; kwetsen.
- debilito l; infirmo l; offendo III;
- blesser; faire tort à; froisser; offenser;
- kränken; verletzen;
- hurt; offend;
- causar perjuicio a; dañar a; humillar; injuriar; ofender; perjudicar;
vpl.: T1/433.

CRENCXKTE VAN DE SCHEPENEN = schepenen in te klein aantal, Kiel.
- scabini nimis pauci, Chilonia;
- des échevins en nombre insuffisant; Kiel;
- eine zu kleine Anzahl von Schöffen, Kiel;
- sheriffs in to small number, Kiel;
- regidores en número insuficiente Keil;
vpl.: LoV/6.

CRENKEN Zie:
- crencken;----; crinken; krincken/

CRENNEKEN = sub. bepaalde soort boog.
- arcus;
- espèce d'arc;
- bestimmte Art Bogen;
- bow;
- una clase de arco;

vpl.: PB/IV/399.

CREPEL; CREUPEL; CRUEPEL; CRUPEL = adj. kreupel.
- claudus;
- boiteux; estropié;
- hinkend; lahm;
- cripple; lame;
- cojo; despeado;

vpl.: T1/212.

CREPPE = hom.sub.1.klacht 2.kennisgeving.
- 1.querela 2.denuntiatio;
- 1.plainte 2.notification;
- 1.Klage 2.Bekanntmachung;
- 1.complaint 2.notificacion;

vpl.: C1/41; C2/1030; B2/135.

CRETE; CREET = sub.gil; schreeuw
- clamor;
- cri;
- Schrei;
- cry;
- grito; alarido;

vpl.: PvB1/149.

CRETEN Zie:
- creiten;----; creitsen; kreyten/

CREUPEL Zie:
- crepel;----; cruepel; crupel/

CREYSCH = sub. streek; gebied; omgeving.
- regio;
- région;
- Gegend;
- region;
- región; territorio; alrededores;

vpl.: PB/II/400.

CREYTEN OFTE MOEIJEN = taut. kwellen; sarren; treiteren.
- vexo l;
- tourmenter; crier; vexer;
- quällen; aufschreien;
- torment; cry;
- torturar; provocar; atormentar; chillar;

vpl.: PvB1/118,130,150; PvB8/102.

CRICKE Zie:
- crucke;----; crocke/

CRICKEN = sub.pl. kleine kolen.
- carbones parvi;
- des petits charbons;
- kleine Kohlen;
- small coal;
- carbones pequeños o carbones

chicos;

vpl.: PvB7/79.

CRIECKENBIER OFT CIDERE =taut. appelwijn.
- vinum ex malis;
- cidre;
- Apfelwein;
- cider;
- cidra;

vpl.: PvB1/362.

CRIEKE Zie:
- kriecke;----; crike/

CRIEKELAER Zie:
- krieckelaer;----; criekenboom; crieketere/

CRIEKENBOOM Zie:
- krieckelaer; criekelaar;----; crieketere/

CRIEKETERE Zie:
- krieckelaer; criekelaar; criekenboom;----/

CRIEM Zie:
- hooft van de justicien int ----/
- houden voor ----/
- int ---- van luxurie teghens natuere/
- kennisse van ----/
- overdade ende ----/

CRIEM ENDE ABUYSE = taut. misdaad en misbruik.
- crimen et abusus;
- crime et abus;
- Missetat und Miszbrauch;
- crime and abuse;
- crimen et abuso;

vpl.: PvB1/564.

CRIEM LAESAE MAJESTATIS = misdaad van majesteitsschennis.
- crimen maiestatis laesae;
- crime laesae majestatis, de lése-majesté;
- Verbrechen von Majestätsbeleidigung;
- crime of lese-majesty;
- crimen de lesa majestad;

vpl.: C1/378.

CRIEM OFT DELICT = taut. misdaad.
- crimen aut delictum; scelus;
- crime ou délit;
- Missetat; Verbrechen;
- crime;
- crimen; delito; acto delictivo;

vpl.: LoV/156; C1/87.

CRIEME ENDE OVERDAAT; OVERDADE; OVERDAET = taut. misdaad; wandaad.
- crimen; iniuria; malefactum; maleficium; scelus; fraus;
- crime; délit; forfait; méfait;

- Missetat; Uebeltat; Freveltat;
- crime; offence; misdeed; outrage;
- crimen; delito; barbaridad; fechoria; acto delictivo;

vpl.: T1/128,314,318,439; T2/74,197.

CRIESME DER VERGHIFFENISSE = misdaad van vergiftiging.
- crimen veneficii;
- crime d'empoisonnement;
- Verbrechen der Vergiftung;
- crime of poisoning;
- crimen de envenenamiento; de emponzoñamiento;

vpl.: T1/330.

CRIESME Zie:
- famoeser ende openbairder ---- ende misdaet/

CRIESME IN CALUMPNIATORE = misdaad van laster.
- crimen in calumpinatore;
- calomnie; diffamation;
- Verleumdung;
- defamation; slander;
- calumnia; detracción; difamación

vpl.: T1/186.

CRIESME IN TURPILIANO = misdaad van chantage.
- crimen in turpiliano;
- chantage;
- Erpressung; Verschweigung;
- blackmail;
- chantaje;

vpl.: T1/186.

CRIESME OFT MISDAET CAPITAEL = halsmisdaad.
- facinus capitale;
- crime capital;
- Halsverbrechen;
- capital crime;
- crimen capital;

vpl.: T1/128.

CRIESME OFT MISDAET NIET CAPITAEL = misdaden waarover bij veroordeling niet de doodstraf kan worden uitgesproken.
- facinus non capitale;
- crime pour la punition duquel la peine capitale ne peut pas être prononcée;
- Verbrechen das nicht mit dem Tode gebüsst wird;
- crime about which by judgment the capital punishment cannot be pronounced;
- acto delictivo para cuyo castigo no se puede pronunciar la pena capital;

vpl.: T1/128.

CRIESME PRIVAET = klachtmisdrijf.
- crimen accusationis;
- crime dont le jugement se peut effectuer seulement si une plainte a été déposée;
- Antragsdelikt;
- crime of which a judgment is only possible after a complaint;
- crimen la sentencia del cual sólo puede efectuarse por denuncia por o en nombre del perjudicado;

vpl.: T1/129.

CRIESME VAN DEN SUSPECTEN MOMBOER = misdaad van de verdachte voogd.
- crimen tutoris suspecti;
- crime du tuteur suspect;
- Verbrechen des verdächtigen Vormunds;
- crime of the suspected guardian;
- crimen del tutor sospechoso;

vpl.: T1/327.

CRIESME VAN DILAPIDACIE =misdaad van verkwisting; verspilling; verwaarlozing.
- crimen dilapidationis;
- crime de dilapidation; dépense inutile; dissipation; prodigalité;
- Verbrechen der Verschwendung; Vergeudung;
- crime of waste, dissipation;
- crimen de dilapidación; derroche; despilfarro; disipación; prodigalidad;

vpl.: T1/330.

CRIESME VAN GEQUETSTER HOOCHEYT = misdaad van hoogverraad.
- crimen lese maiestatis;
- crime de lèse majesté;
- Verbrechen des Hochverrats;
- crime of high treason;
- crimen de lesa majestad;

vpl.: T1/330.

CRIESME VAN NAUFRAGIE = misdaad van schipbreuk.
- crimen naufragii;
- crime de naufrage;
- Verbrechen des Schiffbruches;
- crime of shipwreck;
- crimen de naufragio; de zozobra;

vpl.: T1/330.

CRIESME VAN PERJURIEN = misdaad van meineed.
- crimen periurii;
- crime de parjure; de faux serment;
- Verbrechen des Meineides;
- crime of perjury;
- crimen de perjurio; de juramento falso; vpl.: T1/330.

CRIESME VAN SIMONIEN ENDE HERE ZEIJN=misdaad van handel in kerkelijke goederen en ketterij.
- crimen simoniae et haeresis;
- crime de simonie et d'hérésie;
- Verbrechen des Handels in kirchlichen Gütern und Ketzerei;
- crime of trade in ecclesiastical goods and heresy;
- crimen de simonía y de herejía;

vpl.: T1/327.

CRIGEN; CRYGHEN = vb. herkrijgen.
- recupero l;
- recouvrer;
- zurückbekommen;
- get back;
- recobrar y recuperar;

vpl.: C1/301.

CRIJGH Zie:
- verlaeter van den ----/

CRIJCH = sub. krijg; oorlog.
- bellum;
- guerre;
- Krieg;
- war;
- guerra;

vpl.: PvB1/482.

CRIJCHBAER Zie:
- krijchbaer;----/

CRIJCHSLUYDEN = sub.pl. krijgslieden; soldaten.
- milites;
- hommes de guerre; soldats;
- Krieger;
- warriers;
- gente de guerra; gente de armas;

vpl.: PvB1/484.

CRIJMEN Zie:
- afgrijsselijcke ende detestable ----/
- detestable ende afgrijsselijcke ----/

CRIKE Zie:
- kriecke; crieke;----/

CRIM OFT DELICT = taut. misdaad.
- crimen; delictum;
- crime; délit; méfait;
- Verbrechen;
- crime; delict;
- crimen; delito;

vpl.: C1/149,264,3.

CRIME = adi. crimineel; strafrechtelijk.
- poenalis;
- criminel;
- strafrechtlich;
- criminal; penal;
- criminal;

vpl.: C2/814.

CRIME MENTIE = vermelding van een misdaad.
- mentio criminis;
- mention d'un crime;
- Erwähnung eines Verbrechens;
- mention of a crime;
- mención de un crimen;

vpl.: B2/152.

CRIME OFT CRIMINELE ZAKEN = misdaad of criminele zaken.
- delictum vel causae sceleratae;
- crime ou causes criminelles;
- geldstrafliche Sachen;
- criminal affairs;
- crimen o causas criminales;

vpl.: C1/309/2.

CRIMEN CONSPIRATIONIS = misdaad van samenzwering.
- crimen conspirationis;
- complot; conjuration;conspiration;
- Verschwörung;
- conspiracy;
- complot; conjura; conjuración; conspiración;

vpl.: T1/188.

CRIMEN ENDE DELICTE = taut. misdaad; delict.
- crimen; delictum;
- crime; délit;
- Missetat; Delikt;
- crime; delict;
- crimen; delito;

vpl.: PvB1/538.

CRIMEN QUOD METUS CAUSA = misdaad voortkomende uit geweld; dwang; chantage.
- crimen quod metus causa;
- crime qui provient de coaction;
- Uebeltat von Furchterregung; Einschüchterung;
- crime originating from violence; intimidation;
- crimen que procede de coacción;

vpl.: T1/221.

CRIMEN STELLIONATUS = het verkopen van een pand als onbezwaard ofschoon er hypotheek op rust; misdaad door bedrog.
- stellionat; crime par fraude;
- Betrug mit Hypotheken; Verbrechen des Betruges;
- sale of a pawn as unencumbered although it is mortgaged; crime of deceit;
- estelionato; crimen por fraude;

vpl.: T1/214; Lo1/134.

CRIMEN TALIONIS = misdaad van wedervergelding.
- crimen talionis;
- talion;

- Wiedervergeltung;
- retaliation;
- talión;

vpl.: T1/190.

CRIMEN VESPERTILIONIS = halsmisdaad.
- crimen vespertilionis facinus capitale;
- crime capital;
- eine Serie von Halsverbrechen;
- capital crime;
- crimen capital;

vpl.: T1/189.

CRIMINE Zie:
- actio de ---- talionis/

CRIMINEEL Zie:
- actie ----/
- amenden civil ende ----/
- iudicium ----/
- judicature ---- ende civile/
- purgien ----/
- purge ----/
- purghe in materie ----/

CRIMINEEL = lijfstraffelijk.
- criminalis;
- pénale;
- kriminele; kriminal; peinlich;
- criminal;
- penal;

vpl.: B2/ X1.

CRIMINEL Zie:
- actie ----/

CRIMINELE Zie:
- conclusie ---- saken/
- civile ende ----/
- crime oft ----/
- kennisse van ----/

CRIMINELE BREUCKEN = misdaden.
- crimina;
- crime; forfait;
- Verbrechen;
- crimes;
- crimenes;

vpl.: B2/8.

CRIMINELE CONCLUSIE = gevolgtrekking.
- consequentia;
- conclusion criminelle;
- Forderung des Staatsanwalts in einer Rechtssache;
- claim of the public prosecutor in a lawsuit;
- deducción; conclusión; consecuencia;

vpl.: PB/II/324.

CRIMINELE EN CAPITALE DELICTEN = misdadige en zware vergrijpen
- delicta scelesta et gravia;
- délits criminels et graves;
- verbrecherische und schwere Vergehen;
- criminal and capital offences;
- delitos criminales y capitales (of = graves);

vpl.: DVB 46.

CRIMINELE JURISDICTIE EXERCERENDE = de lijfstraffelijke rechtspraak uitoefenende.
- iurisdictionem criminalem exercere;
- exercer la juridiction sous la torture;
- die peinliche Rechtsprechung;
- exercise criminal jurisdiction;
- ejerciendo la jurisdicción criminal;

vpl.: Pl.Bra/40.

CRIMINELE ROLLE = register waarin ingeschreven alle rechtsvorderingen over misdaden die door de Schout optredende als openbaar aanklager ambtshalve in het gerecht van borgemeesters en schepenen werden ingebracht. Diest.
- tabulae in quibus inscriptae sunt omnes postulationes iuris de criminibus (sceleribus) quae a sculteto ut actore publico qualitate qua in iudicio magistrorum civium et scabinorum ingeruntur in Diestemio;
- registre criminel dans lequel fut inscrit tous les actions sur des crimes qui par l'écoutête étaient objecté à titre d'office dans la cour des maires et échevins; Diest;
- Register, worin alle Rechtsforderungen eingetragen waren, die durch den Schulzen, als Staatsanwalt, amtlich in die Gerichtssitzung von Bürgermeistern und Schöffen vorgebracht wurden, Diest;
- register of all crimes which the bailiff as public prosecutor brought before the court of burgomasters and aldermen, Diest;
- registro en que se inscribían todas las demandas en cuanto crímenes y que por el alcalde en función de acusador público se introducían en el tribunal de burgomaestres y regidores, Diest;

vpl.: C2/510.

CRIMINELE SAECKEN = misdaadprocessen.
- res criminales;
- affaire criminelle;
- Strafprozesse;
- criminal cases;
- procesos criminales;

vpl.: B1/1a; C2/881.

CRINKEN Zie:
- crencken; crenken;----; krincken/

CRISDOEM Zie:
- screesdoem; bisdom; bisschopdoem; bisschoppedoem; bischopdoem; bisdoem;----; creesdoem; cristoem/

CRISPINI = St. Crispinus.
- dies festus Sancti Crispini;
- fête de Saint Crispin;
- Fest des Hl. Krispinus;
- St. Crispin;
- día de San Crispín;

vpl.: BVB 176.

CRISTOEM Zie:
- screesdoem; bisdom; bisschopdoem; bisschoppedoem; bischopdoem; bisdoem; crisdoem; creesdoem; ----/

CROCKE Zie:
- crucke; cricke;----/

CRODEWAGENAER Zie:
- cordewagencruijder; cordewaghencruyder;----; crodewagencruder; cordewagenaer; cruydewageneer; cruywaghenaer/

CRODEWAGENCRUDER Zie:
- cordewagencruijder; cordewaghencruyder; crodewagenaer; ----; cordewagenaer; cruydewageneer; cruywaghenaer/

CROEMEN Zie:
- recht van de ----/

CROEPEL = adi. kreupel.
- claudus;
- boiteux; estropié;
- lahm, Pferd;
- lame;
- despeado; cojo;

vpl.: T1/420.

CROES Zie:
- tennen ----/

CROES(E) = sub. kroes; beker.
- catinus; poculum; calix; scaphium;
- gobelet;
- Becher; Krug;
- cup; mug; beaker;
- cubilete;

vpl.: T2/71; Lo3/182.

CROISE Zie:
- jaerlijcksche ----/

CROLLE = kraagsteen; voortstekende steen onder een balk.
- lapis gerens;
- corbeau;
- Kragstein;

- collarstone;
- can; canecillo; mensula;

vpl.: PvB5/574.

CROMDE Zie:
- krompte; kromte;----/

CROMMEN Zie:
- met ---- ende slommen wegen/

CROMSTERT, LOVENS = Leuvense munt genoemd kromstaart.
- nummus Leovaniae: cauda incurvata;
- monnaie de Louvain, nommé queue tourbe;
- Löwener Münze, Krummschwanz genannt;
- coin of Louvain: crooked tail;
- moneda de Lovaina llamada rabo torcido;

vpl.: C3/136.

CRONDELIJCKEN = adv. grondig.
- penitus;
- à fond;
- gründlich;
- thorougly;
- a fondo; radicalmente;

vpl.: PB/IV/89.

CRONE Zie:
- kroone;----; croon;----/

CRONEN Zie:
- kroonen;----/

CRONYCKXKEN = sub. kroniekje.
- chronica parva;
- petite chronique;
- kleine Chronik;
- chronicle;
- crónica;

vpl.: PvB1/387.

CROON Zie:
- kroone; crone;----/

CROONE Zie:
- blauw ----/
- in de ----/
- oude ----/
- oude swerte ----/

CROONE = kroon, geldstuk gelijk aan 40 stuivers.
- corona, nummus aequalis et par quadraginta "stuivers";(quinquies centesima pars: stuiver)
- couronne, monnaie à quarante sous;
- Münze im Werte von Fünfcentsmünzen;
- coin equal to 40 pennies;
- corona, moneda que equivale 40 "stuivers".(5 céntimos;)

vpl.: Lo4/68.

CROONE OFT CANDELAER OFT ARMKEN = kaarsenkroon of kandelaar.

- candelabrum;
- lustre ou chandelier à bras;
- Kandelaber oder Leuchter;
- candlestick;
- araña de bujías o candelabro;

vpl.: Lo3/180.

CROONECANDELAER Zie:
- metalen ----/

CROONEN ENDE CLAEGHEN = taut. klagen.
- lamentari;
- se plaindre de;
- klagen;
- complain;
- quejarse;

vpl.: B2/14.

CROONENBORGHPOORT Zie:
- aenkomen officie portiers Slijckpoort ----/

CROONENDE = part.pr. kreunend; klagend.
- queror III; gemo III;
- gémir;
- ächzend;
- moaning;
- gemir;

vpl.: B2/14; C2/1030.

CROUWEELE = sub. haak.
- harpago;
- crocher;
- Haken; Fleischhaken;
- hook;
- gancho; garfio;

vpl.: Lo6/344.

CROUWEL ENDE VREESE = taut. angst.
- angor; timor;
- anxiété; peur;
- Furcht und Angst;
- fear; terror;
- ansia; ansiedad; concoja; miedo; temor;

vpl.: T1/141.

CROYSEREN = vb. aankruisen.
- signare cum cruce scripta;
- marquer avec le signe de la croix;
- ankreuzen;
- cross;
- signarse;

vpl.: PvB1/587.

CRUCKE; CRICKE; CROCKE = sub. kruk; haak.
- ansa;
- manivelle; croc;
- Krücke; Haken;
- handle; hook;
- manubrio; botón;

vpl.: PvB6/89.

CRUCKEN OFT LINSEN = taut. linzen.
- ervum lens;
- lentille;
- Samen der Pflanze; Schmetterlingsblütter;
- lentil;
- lentejas;

vpl.: PB/II /47.

CRUEPEL Zie:
- crepel; creupel;----; crupel/

CRUIJDER(S) Zie:
- cordewagen ----/
- ghemeijne cordewaghen ----/
- vrije cordewaghen ----/

CRUIJNE OPTE STRATE = hart van de weg.
- cor viae;
- l'arète de la chaussée;
- Herz des Weges;
- heart of the road;
- el corazón del camino;

vpl.: Lo1/268.

CRUIJS Zie:
- geconsacreert ----/

CRUIJSCHOOR = sub. kruiskoor; koor ener kerk in de vorm van een kruis.
- chorus; adytum ecclesiae in forma crucis;
- choeur d'une église en forme d'une croix;
- Kreuzchor;
- cruciform choir;
- coro de una iglesia en forma de una cruz;

vpl.: DVB 74.

CRUIJSLATTIJL = kruisbalk.
- trabs crucis;
- contrevent;
- Kreuzbalken;
- crossbeam;
- cruz;

vpl.: PvB5/573.

CRUIJSWELFSEL = kruisgewelf.
- arcuatio forma crucis;
- croix vôute;
- Kreuzgewölbe;
- cross vault;
- bóveda de aristas; arco crucero

vpl.: PvB5/568.

CRUIJT Zie:
- ongans ende hinderlyc ----/

CRUIJT; CRUUT OFT GERS = sub. kruid.
- herba;
- herbe; plante;
- Kraut;
- herb; C1/323.
- hierba; planta; vpl.: SKB15;

CRU

CRUIJTBUSSE = sub. kruidenbus; specerijbus.
- pyxis; in qua herbae conservantur; pyxis aromatibus;
- boîte à épices;
- Büchse für Kräuter, für Gewürze;
- herbcan; spice-tin;
- lata para especias;

vpl.: Lo3/174; LoV/396; C1/430.

CRUIJTSIFTE; CRUUTSEVE = sub. kruidenzeef.
- cribrum herbarum;
- tamis à épices;
- Kräutersieb;
- herbsieve;
- tamiz para especias;

vpl.: Lo3/174; C1/430.

CRUINE Zie:
- cruyne;----; crune/

CRUIS Zie:
- bourgoens ----/
- geconsacreert ----/

CRUNE Zie:
- cruyne; cruine;----/

CRUPEL Zie:
- crepel; creupel; cruepel;----/

CRUPEN Zie:
- cruypen;----/

CRUSCHEN Zie:
- kruijssen;----; cruuschen/

CRUUSCHEN Zie:
- kruijssen;cruschen;----/

CRUUT Zie:
- cruijt;---- oft gers/

CRUUTBUSSE Zie:
- cruydtbusse;----/

CRUUTSEVE Zie:
- cruijtsifte;----/

CRUYDE BOOME = vruchtboom.
- frutex;
- légumes; arbres;
- Krautbäume;
- herb-tree;
- arbusto;

vpl.: C1/603.

CRUYDEWAGENEER Zie:
- cordewagencruyder; cordewaghencruyder; crodewagenaer; crodewagencruder; cordewagenaer; cruywaghenaer/

CRUYDTBUSSE; CRUUTBUSSE = sub. bus voor specerijen.
- pyxis aromatibus;
- boîte pour des épices;
- Dose für Spezereien;
- jar for herbs;
- lata de especias;

vpl.: C1/430.

CRY

CRUYNE; CRUINE; CRUNE = sub. kruin.
- corona rasa; tonsura;
- sommet; tonsure;
- Scheitel;
- skull;
- coronilla; mollera; tonsura;

vpl.: T1/179.

CRUYPEN; CRUPEN = vb. kruipen; zich langzaam voortbewegen.
- repo III;
- ramper;
- kriechen;
- creep;
- detenido; lento; paulatino; tardo;

vpl.: T1/11.

CRUYSBLAEDEREN = omgekrulde bladeren.
- folia vibrata;
- feuilles frisées;
- aufgerollte Blatte;
- curled leaves;
- hojas que se han ensortijado;

vpl.: PB/IV/16.

CRUYSGEBIJNDT = sub. balk tot versteviging; kruisgebint.
- transtrum in loco; ubi conveniunt quatuor pteromata;
- traverse sous forme d'une croix;
- Kreuzgebälk;
- cross-beams;
- travesaño en forma de una cruz;

vpl.: T1/499.

CRYCHSLOON Zie:
- soldats oft ----/

CRYCHSLOON OFT SOLZ = taut. soldij.
- stipendium; pretium; aes militare
- solde; paie; salaire;
- Sold;
- pay;
- paga; sueldo de soldado; pre soldada;

vpl.: PB/III/328.

CRYCHSLUDE Zie:
- cryechsluyden;----/

CRYECHSLUYDEN; CRYCHSLUDE = sub.pl. krijgsvolk; soldaten.
- milites;
- militaires; soldats; hommes de guerre; guerriers;
- Krieger;
- soldiers;
- gente de guerra; soldados; guerreros; gente de armas;

vpl.: PB/II/173,314; PvB1/231.

CRYEN ENDE VERCOEPDACH = aankondiging en verkoopdag.
- proclamatio et dies venditionis;
- proclamation et jour de vente;

CRY

- Ankündigung und Verkauftag;
- proclamation and auction day;
- proclamación y día de venta;

vpl.: C3/72.

CRYGELHEYT = sub. knorrigheid; gramstorigheid.

- irascibilitas;
- irascibilité;
- Aergerlichkeit;
- wrathfullness;
- mal humor; cólera;

vpl.: PB/II/231 .

CRYGHEN Zie:

- crigen;----/

CRYGHSLOPE = sub. krijgstocht.

- expeditio;
- expédition militaire;
- Kriegszug;
- military expedition;
- expedición militar;

vpl.: Cr2/1013/27.

CRYM Zie:

- crieme van heresien; ---- van heresye/

CRYM, DELICTE ENDE MISDADE = taut. misdaad.

- crimen; delictum;
- crime; délit et méfait;
- Verbrechen;
- crime;
- crimen; delito; malhecho;

vpl.: PB/II/334,311,298.

CRYM VAN REBELLIE = misdaad van opstand.

- crimen seditionis;
- crime de rebellion;
- Verbrechen von Aufstand;
- crime of rebellion;
- crimen de rebelión;

vpl.: PB/II/339.

CRYM LAESAE MAJESTATIS; CRIMEN LESE MAJESTEYT = majesteitschennis.

- crime de lèse majesté;
- Missetat von Majestätsbeleidigung;
- crime of lese-majesty;
- crimen de lesa majestad;

vpl.: PB/II/291,349; T1/5.

CRYM VAN REBELLIE = misdaad van opstand.

- crimen seditionis;
- crime de rebellion;
- Verbrechen von Aufstand;
- crime of rebellion;
- crimen de rebelión;

vpl.: PB/II/339.

CRYME, DELICTE ENDE MISDADE = taut. misdaad; misdrijf.

- crimen; delictum;

CUD

- crime, délit et méfait;
- Verbrechen;
- crime;
- crimen; delito; malhecho;

vpl.: PB/II/298,311.

CRYMEN Zie:

- afgrysselycke ende detestable ----/
- misdaden,---- ende delicten/

CRYT Zie:

- in 't ---- comen/

CRYT; CUYT = strijdperk.

- arena;
- lice;
- Kampfplatz;
- arena; lists;
- liza; arena; palenque; palestra; sitio de combate;

vpl.: C3/86.

CRYTWERDER = sub. strijdperkopzichter.

- custodia arenae;
- gardien de la lice;
- Wärter des Kampfplatzes;
- guardian of the lists;
- guardia de la liza;

vpl.: C3/88.

CUADRUPELE = sub. viervoudige.

- quadruplex;
- quadruple;
- vierfaltige;
- quadruple;
- cuadruplo; cuadruple;

vpl.: PvB1/562.

CUDDE = sub. kudde.

- grex;
- troupeau;
- Herde;
- flock; herd;
- hafo; rebano; manada; piara; rebño;

vpl.: C3/180; T1/216.

CUDDE GANSEN = troep ganzen.

- grex anserum;
- troupeau d'oies;
- Trupp Gansen;
- flock of geese;
- un tropel de gansos;

vpl.: C1/598.

CUDDE VERCKENEN = kudde varkens.

- grex suum;
- troupeau de cochons;
- Herde Schweine;
- herd of swine;
- una piara de cerdos;

vpl.: Ca2/11.

CUDDEKEN = sub. big; jong varken.

- porcellus; porculus;
- cochonnet; goret;

CUE

- Ferkel;
- piglet;
- lechón; cochino de leche; cochinillo;

vpl.: T2/370; T1/309.

CUDSLEEN = sub. knotsleen.
- beneficium clavae;
- fief de massue;
- einfaches Lehen; Spillehen;
- fief of the truncheon;
- feudo de maza;

vpl.: Lo6/368.

CUDSLEENEN Zie:
- onedel ende ----/

CUEILLOTTE Zie:
- laden bij ----/

CUEKENE Zie:
- coeckene; cokene; coekene; cuekene; coke;----/

CUEKENEWATER Zie:
- coeckenwater; coekenwater; coekenewater; cokenewater;----; koeckenwater/

CUELCT Zie:
- culcke; culct; culcte;----; culcste; culte; culctre; culter; kulcte/

CUELEN Zie:
- coelen; colen; coulen;----; koelen/

CUENIJN Zie:
- conyn; connijn;----; canijn/

CUENIJNSWARANDE Zie:
- konijnwarande; conijnswarande; conijnwarande; connijnswarande; ----/

CUENTAS Zie:
- cantador de la sala de ----/

CUEPERMAAT Zie:
- koopermaat; copermaat; coppermaat;----/

CUERBOECK Zie:
- ceurboeck;----; cuerboek;keurboeck; coorboec; coorbouc/

CUERBOEK Zie:
- ceurboeck; cuerboeck;----; keurboeck; coorboec; coorbouc/

CUERDAGE Zie:
- ceurdage;----; coordach/

CUERE; CURE; CUREIT; CUREET; CUREYT = sub. pastoor.
- parochianus; pastor;
- curé;
- Pfarrer;
- priest;
- cura;

vpl.: PB/II/26; PB/III/140.

CUI

CUERE ENDE MONBERIJE = taut. gekozen voogdij; voogdijschap.
- tutela;
- tutelle;
- Vormundschaft;
- guardianship; tutelage;
- tutela; tutoria;

vpl.: T1/61.

CUEREN Zie:
- coren;----; curen; keuren/
- cureren; curen;----; cuyren/

CUERESCHOUW Zie:
- coireschouwe; coirschouw; coorschouw; coreschouwe;----; keureschouw; kuereschouwe/

CUERHEERS ENDE WAERDEERDERS = taut. schatter.
- aestimator;
- estimateur;
- Schätzer;
- assessor;
- tasador;

vpl.: PB/IV/16.

CUERMEESTER Zie:
- coermeester; coormeester; corenmeester; coirmeester;----; keurmeester/

CUERS Zie:
- restitutie ---- ende ganck/

CUESE; KUESE; CUSE; CUYSE; KUYST = sub. 1.keuze 2.knots.
- 1.optio; electio 2.clava;
- 1.option; choix 2.gros bâton;
- 1.Wahl 2.Keule;
- 1.choice; election 2.club;
- 1.opción; elección 2.maza;

vpl.: Lo1/724; Cr2/969; T1/338.

CUETEL Zie:
- kuetel; keutel; cotel;----/

CUIJLE Zie:
- cragt ----/
- grave oft ----/

CUIJLE; CUYLE; MAETPLACK; MOERPUT; PLAK = sub. drenkplaats; veenput; wed; doorwaadbare plaats.
- fovea in terra cespitia;
- fosse dans la tourbière; déblayage dans une tourbière;
- Schwemme; Torfgrube;
- ford; horsepand; peatpit; peatwell; bogwater; place; watering;
- foso en la turbera; abrevadero; bebedero;

vpl.: MGG 76; DKB 46,63; AKB 4 T1/258.

CUIJLE OFTE GRAGT; GRAVE = taut. gracht.
- fossa;

- fosse;
- Graben;
- canal;
- canal; foso;

vpl.: ACart 55.

CUIJLEN Zie:
- minere oft ---- van metale/

CUIJLEN ENDE BANCKEN = veenputten; turfvelden.
- terrae cespitiae;
- des tourbières; champs de tourbe;
- Moorbrunnen; Torffelder;
- peat-moor pits; peat-grounds;
- pozos de turbera; campos de turba;

vpl.: DKB 1.

CUIJPE Zie:
- binnen de ---- deser stadt/
- recht van de blauw ----/

CUIJPE; CUPE; CUUP; CUYPE; KUIJPE; CUPPE = sub. gebied binnen de stadsmuren.
- territorium intra civitatis; septa urbis; locus urbis vallatus;
- territoire dedans les murailles d'une ville; banlieue;
- Gebiet innerhalb den Stadtmauer;
- territory within the townwalls;
- centro urbano; territorio dentro de muros urbanos;

vpl.: PvB6/149; PB/II/8; C1/280.

CUIJPE OFT MUEREN = taut. het gebied van een stad omsloten door de stadsmuren.
- territorium civitatis circumclusum muris urbis;
- la cuve ou l'enceinte des murs;
- Gebiet der Stadt umschloszen durch die Stadtmauer;
- territory of a town enclosed by the town-walls;
- territorio de una ciudad encerrado de las murallas;

vpl.: C1/515.

CUIJPE OFT VRIJHEIJT = taut.grondgebied ener stad.
- territorium urbis;
- cuve ou franchise d'une ville;
- Gebiet einer Stadt;
- territory of a town;
- territorio;

vpl.: Lo3/2.

CUIJPEN OFT LIMIETEN = stadscentrum of grenzen.
- media pars urbana umbilicus vel limites;
- cuve ou les limites;
- Gebiete oder Grenzen;
- town-centre;

- centro de la ciudad o límites;

vpl.: C1/430.

CUIJSBAERE; CUIJSBAERLIJCK = in goede staat verkerend; behoorlijk.
- purgatus; convenienter;
- propre; convenable;
- solide; in gutem Zustand;
- in good condition;
- en buen estado; decente; conveniente;

vpl.: Lo3/382.

CUIJSBAERELIJCK ENDE OIRBOERLIJCK = netjes en gepast; deugdelijk.
- puro et convenienter;
- proprement et convenablement;
- geziemend; tauglich;
- nicely and suitable; valid;
- debidamente y convenientemente; sólidamente;

vpl.: LoV/78,172.

CUIJSBAERLIJCK Zie:
- cuijsbaere ----/

CUIJSEN ENDE VERWEREN =schoonmaken en luchten.
- purgare et ventilare;
- nettoyer et aérer;
- säubern und durchlüften;
- clean and ventilate;
- limpiar y airear;

vpl.: LoV/28.

CUIJTE = sub. onbelast bier.
- cerevis is non tributo imposita;
- de la bière non grevée d'impôts;
- unbeschwertes Bier;
- untaxed beer;
- cerveza exenta de derechos;

vpl.: PvB6/120,182.

CUIJVERS Zie:
- seijndinge van ----/

CUISLEENEN Zie:
- onedel ende ----/

CUKEN Zie:
- kiecken; kiekijn; kiekin; kieken; ----/

CULCKE; CULCT; CULCTE; CUELCT; CULCSTE; CULTE; CULCTRE; CULTER; KULCTE = sub. verenbed; sprei.
- cubile plumeum; culcita; stragulum;
- couette; lit de plumes; couvre-lit; couverture; coutil;
- Federbett; Plumeau; Bettüberzug; Bettdecke;
- featherbed; tick; bedcover;
- cama de plumas; coti; cuti; terliz; sobrecama;

vpl.: Lo3/184; C1/29,434.

CULCSTE Zie:
- culcke; culct; culcte; cuelt;---culte; culctre; culter; kulcte/

CULCT Zie:
- culcke;----; culcte; cuelt;culcste; culte; culctre; culter; kulcte/

CULCTE Zie:
- culcke; culct;----; cuelt;culcste; culte; culctre; culter; kulcte/

CULCTRE Zie:
- culcke; culct; culcte; cuelt; culcste; culte;----; culter; kulcte/

CULPA(E) Zie:
- in lata ----/
- evidente ----/
- schult ende ----/

CULPABEL = adi. schuldig.
- nocens; noxius; culpabilis;
- coupable;
- schuldig;
- guilty; culpable;
- culpable;

vpl.: B1:Pl.Bra/53; T1/366; C1/3; PvB1/11,191,281,397; PB/II/172; C1/386.

CULPABEL OFT BESCHULDICHT= taut. schuldig.
- reus;
- accusé ou coupable;
- schuldig;
- guilty;
- culpable;

vpl.: PB/II/240.

CULPABLE ENDE MISDOENDER = taut. schuldige.
- reus;
- coupable;
- Schuldiger;
- culprit;
- reo; culpable;

vpl.: PB/III/581.

CULPE ENDE SCHULT = taut. schuld.
- culpa;
- culpabilité; faute;
- Schuld;
- fault; guilt;
- culpa; culpabilidad;

vpl.: T1/341.

CULTE Zie:
- culcke; culct; culcte; cuelt; culcste;----; culctre; culter; kulcte/

CULTER Zie:
- culcke; culct; culcte; cuelt; culcste; culte; culctre;----/ kulcte/

CULTINEREN = vb. akkeren.
- excolere;
- cultiver;
- ackern;
- to cultivate;
- cultivar;

vpl.: Cr2/1013/17.

CULTURE = sub. verbouw van gewassen.
- cultura,agri;
- culture;
- Kultur; Bau von Gewächsen;
- agri-culture;
- cultivo;

vpl.: ACart 47.

CULTUREN Zie:
- heye tot ---- brenghen/

CUM Zie:
- concordiam ---- suo autographo attestor/
- concordiam huius ---- suo originali quod attestor/
- collata concordat ---- suo originali quod attestor/
- prescus copis prescripta est extracta et copi ata ex originalibus litteris praementionatis et concordat ---- eiusdem/

CUM EXTRA TERRITORIUM IUS DICENTI IMPUNE NON PARETUR = buiten het rechtsgebied wordt het recht niet ongestraft toevertrouwd aan hem die enkel beweert dat te bezitten.
- dehors la juridiction le droit n'est pas confié impunément à celui qui repétend seulement de l'avoir;
- auszer der Jurisdiktion wird das Recht nicht ungestraft demjenigen anvertraut der lediglich behauptet es zu besitzen;
- administration of justice outside the jurisdiction is not unpunishably entrusted to some one who only asserts to possess it;
- porque fuera del territorio la administración de la justicia no impunemente está confiada a los que la reclaman;

vpl.: MGG 19.

CUM CAUTIE = met borgtocht.
- cum cautione;
- avec caution;
- mit Kaution;
- with security;
- con caución;

vpl.: MGG 39.

CUM EFFECTU = met gevolg, resultaat.
- cum effectu;
- avec résultat;

CUM

- mit Erfolg;
- with result;
- con,el resultado; con, el éxito;

vpl.: MGG 112.

CUM EXPENSIS = met uitgaven.

- cum expensis;
- avec des frais;
- mit Ausgaben;
- with expenses;
- con expensas;

vpl.: ASO 5.

CUM HOMINIS LIBERI NULLA DETUR AESTIMATIO = omdat er geen raming voor handen is der vrije mensen.

- cum hominis liberi nulla detur aestimatio;
- parcequ'il n'existe pas une estimation des hommes libres;
- weil keine Schätzung der freien Menschen vorhanden ist;
- because no estimate of free men is available;
- porque no hay estimación (of = avaluó) de, los hombres libres;

vpl.: MGG 233.

CUM PLENA POTESTATE = met volle macht.

- cum plena potestate;
- avec plein pouvoir;
- mit voller Macht;
- with full power;
- con todo poder;

vpl.: C1/442.

CUM SCIENTIA ET PATIENTIA = met wijsheid en geduld.

- cum scientia et patientia;
- avec sagesse et patience;
- mit Weisheit und Geduld;
- with wisdom and patience;
- con sabiduria y paciencia;

vpl.: MGG 68.

CUM SUIS = met de zijnen.

- cum suis;
- avec les siens;
- mit den Seinigen;
- and company;
- con los suyos (of = con las suyas)

vpl.: ACArt 46.

CUMMER Zie:

- moeijenisse; moeyenisse; mogenisse; moyenisse; moetenisse; moyte; moeytenisse; moeyte; moeyssel; moysel; moeysel; moeijte; moetsell; beletsel; belet; commer; hinder; letsel; stoot; kommer; comer;----;comber/

COMBER Zie:

- moeijenisse; moeyenisse; mogenisse; moyenisse; moetenisse; moyte; moeytenisse; moeyte; moeyssel; moysel; moeysel; moeijte; moetsell; beletsel; belet; commer; hinder; letsel; stoot; kommer; comer;cummer; ----/

CUMMEREN Zie:

- afgequeten commeren; comeren; ----; comberen/

CUMMUNI Zie:

- actio ---- dividundo/

CUNDE Zie:

- conde;----/

CUNDICH; CONDICH; KUNDICH = adv. bekend.

- notus;
- notoire; connu;
- bekannt;
- known;
- conocido;

vpl.: PvB1/100; BVB 24.

CUNDIGEN Zie:

- condigen; condighen; ----;kondighen; kundichen; kundigen; kundighen/

CUNDIGEN ENDE INSINUEREN = taut. aanzeggen.

- insinuo III;
- annoncer; aviser; notifier;
- ansagen; ankündigen;
- announce; notify; give notice of;
- anunciar; avisar; notificar; paricipar;

vpl.: T1/522.

CUNDIGEN ENDE VUTROEPEN = taut. openbaar afkondigen.

- publicare;
- annoncer publiquement;
- öffentlich bekanntmachen;
- announce publicly;
- proclamar; anunciar; publicar; pregonar;

vpl.: Ra 1440/10; B1.

CUNDIGHEN ENDE AENBRENGHEN = taut. verwittigen; afkondigen; aankondigen; berichten.

- certio rem facere; annuntio I; nuntio I; renuntio I; denuntio I; indico III; referre; promulgo I; proscribo III; significo I; notum facio III;
- faire connaitre et déclarer; annoncer; informer; avertir; notifier; publier; faire savoir; promulguer; publier officiellement;
- benachrichtigen; berichten; ankündigen;
- inform; announce; report; let know; publish;
- poner en conocimiento; partici-

par; comunicar; informar; avisar; manifestar; notificar; anunciar;
vpl.: Lo1/132; T2/233; T1/243; T2/16; C2/883; B1/11; C1/51,384

CUNNEN Zie:
- hemselven niet gevueden en ----/
- zeker daer aff ghesetten ----/

CUNNEN VERLIJCKEN = kunnen vergelijken.
- comparare posse;
- pouvoir comparer;
- vergleichen können;
- can compare;
- poder comparar;
vpl.: BVB 37.

CUNSCHAP Zie:
- contschap; cuntschap; conschap; ----/

CUNST Zie:
- conste; cunste; const;----; coest; coust/

CUNSTE Zie:
- conste;----; const; cunst;coest; coust/

CUNSTENAER Zie:
- konstenaer;----; constenaer/

CUNTSCHAP Zie:
- contschap;----; conschap; cunschap/

CUPE Zie:
- cuijpe;----; cuup; cuype;cuppe/

CUPEHOUT Zie:
- kuijphout;----; cuypehout; cuuphout; cuppehout/

CUPER Zie:
- cuyper;----; kuijper/

CUPERAMBACHT Zie:
- kuijpersambacht;----; cuyperambacht/

CUPPE Zie;
- cuijpe; cupe; cuup; cuype; kuijpe;----/

CUPPEHOUT Zie:
- kuijphout; cupehout; cuypehout; cuuphout;----/

CURATEUR = beheerder van goederen van jongeren in de leeftijd van 16 tot 25 jaar, Santhoven; bewindvoerder.
- administrator bonorum iuvenum aetate sedecim ad viginti quinque annos, Santhoven; curator;
- curateur; administrateur, Santhoven;
- Verwalter von Gütern von Jüngern im Alter von 16 bis 25 Jahr Santhoven;

- curator of goods of young people in the age of 16 to 25 years, Santhoven;
- curador de bienes de jóvenes, 16-25 años de edad, Santhoven; director;
vpl.: C1/676,438.

CURATEUR ENDE BESORGERE = taut. beheerder van boedel; curator; boedelredder.
- curator; procurator;
- curateur;
- Verwalter; Kurator; Konkursverwalter;
- manager; administrator; guardian; curator;
- curador; ejecutor testamentario albacea; liquidador;
vpl.: T1/475,561; B1/99; C2/900 C1/46.

CURATRICE = sub. beheerster.
- curatrix;
- curatrice;
- Verwalterin;
- director;
- dominadora; dominatriz; soberana; curadora;
vpl.: PvB5/106.

CURE Zie:
- ceur; ceure; core;----; coir; coire; coor; keur; keure;kuer; quere/
- cuere;----; cureit; cureet; cureyt/

CURE; CURERINGE; CUERE = sub. 1.zorg 2.genezing; heelkundige behandeling.
- 1.cura 2.curatio;
- 1.soin; sollicitude; cure 2.guérison;
- 1.Sorge; Sorgfalt 2.Genesung; Heilung;
- 1.anxiety; care; solicitude 2. recovery; healing;
- 1.cuidado; cura; solicitud 2. curación; convalecencia; restablecimiento ;
vpl.: T1/271; Lo6/224; B1/20; C2/885; C1/599,712.

CUREET Zie:
- cuere; cure; cureit;----; cureyt/

CUREIT Zie:
- cuere; cure; ----; cureet; cureyt/

CUREN Zie:
- coren; cueren;----; keuren/
- cureren;----; cueren;cuyren/
- momborijen,---- oft besorghe/

CUR

CUREN OFT BESORGHE; MOMBORIJEN, TUTELEN = taut. voogdij.
- tutela;
- mambournie; tutelle ou curatelle;
- Vormundschaft;
- guardianship;
- tutele; tutoria; curatela;
vpl.: C1/615.

CUREREN; CUREN; CUEREN;CUYREN = vb. genezen.
- curo I;
- guérir; soigner;
- heilen; kurieren;
- cure;
- curar; sanar;
vpl.: PB/III/261; PvB1/520;ASO5.

CURERINGE Zie:
- cure;----; cuere/

CUREYT Zie:
- cuere; cure; cureit; cureet;---/

CUREYT ENDE PROCHYAEN = taut. pastoor.
- sacerdos vici;
- curé; abbé;
- Pfarrer;
- parish priest;
- párroco;
vpl.: PvB1/34.

CURIONE = sub. raadslid; heer; bestuurder; hoofd van een groep ruiters.
- decurio; senator; curio;
- décurion;
- Oberer einer Gruppe Ritter;
- captain of a group of ten knights;
- decurión;
vpl.: T2/94.

CURIOSITEYT = sub. nieuwsgierigheid.
- curiositas;
- curiosité;
- Neugier;
- curiosity;
- curiosidad; indiscreción;
vpl.: PB/II/339.

CURLE Zie:
- kennisse ende ---- saecken/

CURRENTE = adi. lopende.
- currens; hic; annus;
- courant; en cours;
- laufende;
- current;
- corriente; en curso;
vpl.:

CURRENTE CALAMO = met lopende pen .; snel en zonder nadenken.
- currente calamo;
- rapidement et sans réflection;
- geschwind und ohne nachdenken;
- quick and without reflecting;

CUS

- con pluma continua; o desaliñadamente y sin reflexión;
vpl.: C1/

CURRENTE MENSE = in de lopende maand.
- currente mense;
- au moisencours; au mois courant
- im laufende Monat;
- in the current month;
- en el mes corriente; en el presente mes;
vpl.: C1/

CURRENTEN GHELDE = gangbaar geld.
- moneta currente;
- argent courant;
- kurantes Geld;
- current money;
- moneda corriente;
vpl.: Lo7/352,98; PB/III/297.

CURTEN Zie:
- cortten;----/

CURTS Zie:
- cortse; curtse;----; coorts/

CURTSE Zie:
- cortse;----; curts; coorts/

CUSBAER Zie:
- custbaer;----/
- goet ---- broot/

CUSBAIRLIJC; CUSTBAIRLIJC; CUSTBAERLIKE; KUIJSBAERLIJCK = adi,adv. vakkundig; zorgvuldig; met zorg.
- cum peritia; diligens;
- avec connaissances du métier; soigneusement;
- fachkundig; fachgerecht; sorgfältig;
- expert; carefully;
- debidamente; sólidamente; cuidadosamente;
vpl.: T1/322,603; Lo7/410.

CUSBODINGE = sub. 1.dagvaarding tot het afleggen van een eed; eendagsvaarding 2.deugdelijkheid 3.opleggen van beslissende eed in rechte.
- 1.citatio in certo diei ad iurandum 2.auctoritas; efficacitas; probitas 3.iudicialis; impositio jurisjurandi decreti;
- 1.citation pour prêter serment 2.efficacité; solidité; validité; 3.déterer le serment à quelqu'un
- 1.gerichtliche Vorladung zur Eidesleistung 2.Tauglichkeit 3. auferlegen eines entschieden des Eides;
- 1.summons writ for taking an oath 2.reliability; soundness 3. impose a decisive oath;

CUS

- 1.citación para prestar juramento 2.eficacia; solidez; validez 3. imponer à uno la obligación a hacer un juramento decisivo;

vpl.: T1/28,297; T2/370.

CUSCHER Zie:
- kuysscher; cuyscher;----; cuusser/

CUSE Zie:
- cuese; kuese;----; cuyse;kuyst/

CUSTBAER; CUSBAER = adi.deugdelijk; in goeden staat; eerbaar.
- purus; pudicus;
- pur; correct; bon;
- tauglich; gültig;
- sound; reliable; pure; decent; good quality;
- en buen estado; sólido; decente; correcto;

vpl.: C1/713.

CUSTBA(E)REN Zie:
- in goeden ---- gereke houden/
- in goeden ---- gereecke/

CUSBAIRLIJC ENDE WEL = taut. vakkundig; deugdelijk.
- purus; integer; probus;
- dûment; parfaitement; solidement valablement;
- fachgerecht; fachkundig;
- expert; skilled;
- debidamente; sólidamente;

vpl.: T1/322.

CUSTBAIRLIJC Zie:
- cusbairlijc;----; custbaerlike; kuijsbaerlijck/

CUSTBAERLIJCK ENDE TA(E)MELI(J)CK = netjes en gepast; passend.
- puro et decenter; eleganter et juste;
- proprement et convenablement;
- nett und geziemend; hübsch und geziemend; nett und passend;
- nicely and becoming; nicely and suitable; proper and decent;
- correcto y conveniente; debitamente y correctamente;

vpl.: Lo1/256,624.

CUSBAERLIJCK REPAREREN = netjes vakkundig herstellen.
- munde reparo l;
- proprement réparer;
- ordentlich reparieren;
- repair neatly;
- reparar bien;

vpl.: Lo1/696.

CUSTBAERLIKE Zie:
- cusbairlijc; custbairlijc;----; kuijsbaerlijck/

CUU

CUSSCHEN Zie:
- kuysschen; cuusschen; cuuschen ----; cuyschen; cuysschen/

CUSSEN AEN DEN MONT OFT OPTE WANGEN = op de mond of wang kunnen.
- osculor l;
- baiser sur la bouche ou sur la joue;
- auf den Mund oder die Backe küssen;
- kiss on the mouth or the cheek;
- besar en la boca o en la mejilla;

vpl.: T1/445.

CUSTELIJC Zie:
- costelijck; costelijc;----; costenlijc; costlijc; costelijcke;costelike/

CUSTELIJCKEN; COSTELIJC; CUSTELIJC; COSTENLIJC; COSTLIJC; COSTELIKE = adv.met grote kosten.
- cum magnis expensis;
- avec de grandes dépenses;
- mit groszen Kosten;
- at great expense;
- con gastos grandes;

vpl.: PvB1/104.

CUSTER Zie:
- ceuster; coster;----; keuster/

CUSTERIE Zie:
- kosterij; costerie;----/

CUSTODIE Zie:
- wijn voor ----/

CUSTODIE ENDE BEWAIRNISSE OFTE BEWAERNISSE = taut. bewaring; bewaarneming.
- custodia; conservatio;
- garde et conserve; garde et conservation;
- Verwahrung;(Auf)bewahrung;
- custody; preservation;
- custodia; depósito; recando;

vpl.: Lo1/150,528; C1/509,659; Lo6/12,264; PB/II/255.

CUSTODIEN Zie:
- in ---- houden/
- in ---- nemen/

CUSTUME Zie:
- costuyme; costume;----; coustume; castume/
- nae ---- ons hooffs/

CUSTUMIER Zie:
- costumier;----/

CUTSE Zie:
- genagelde ----/

CUUP Zie:
- cuijpe; cupe;----; cuype;cuppe/

CUY

CUUPHOUT Zie:
- kuijphout; cupehout; cuypehout; ----; cuppehout/

CUUSCHEN Zie:
- kuysschen; cuusschen;----; cusschen; cuyschen; cuysschen/

CUUSSCHEN Zie:
- kuysschen;----; cuuschen; cusschen; cuyschen; cuysschen/

CUUSSER Zie:
- kuysscher; cuyscher; cuscher; ----/

CUYCKLANDER = sub. inwoner van het Land van Cuyck.
- nicolae Land van Cuyck;
- habitant de pays de Cuyck;
- Einwohner des Landes von Cuyck;
- inhabitant of the land of Cuyk;
- habitante en el campo de Cuyck;

vpl.: Cr2/978.

CUYLE Zie:
- cuijle;----; maetplack; moerput; plak/

CUYLEN ENDE MYNEREN VAN DEN METALE = ijzermijn.
- metalla (n.pl.) ferri;
- mine de fer;
- Eisengrube;
- iron mine;
- mino de hierro;

vpl.: T1/167.

CUYLNETTE OFT BALNETTE = taut. soort van visnet in zakvorm; viskorf.
- piscatorium;
- manne à poisson; rets de pêcheur
- eine Art Fischnetz in der Form eines Sackes;
- a kind of fishing net in the form of a snack;
- garlito; red en forma de nasa para pescar en los ríos; chistera;

vpl.: T1/322.

CUYPE Zie:
- cuijpe; cupe; cuup;----; kuijpe; cuppe/

CUYPEHOUT Zie:
- kuijphout; cupehout;----; cuuphout; cuppehout/

CUYPER; CUPER; KUIJPER = sub. tonnenmaker, kuiper.
- doliarius; cuparius;
- tonnelier;
- Böttcher; Tonnenhersteller;
- cooper; cask-maker;
- tonelero;

vpl.: PvB1/393; C1/239,522.

CUYPERAMBACHT Zie:
- kuijpersambacht;cuperambacht;--/

CY

CUYREN Zie:
- cureren; curen; cueren;----/

CUYRMEESTER = sub. keurmeester.
- aedilis cerealis; qui annonam curat et mensuras; vendentiumque coërcet; censor;
- verificateur des poids et mesures;
- Münzwardein;
- inspector of measures and weights;
- inspector de oesas y medidas;

vpl.: ACart 17.

CUYSBAREN Zie:
- in goeden ---- reeke/

CUYSCHEN Zie:
- kuysschen; cuusschen; cuuschen cusschen;----; cuysschen/

CUYSCHER Zie:
- kuysscher;----; cuscher; cuusser/

CUYSE Zie:
- cuese; kuese; cuse;----;kuyst/

CUYSSCHEN Zie:
- kuysschen; cuusschen; cuuschen cusschen; cuyschen;----/

CUYT Zie:
- cryt ----/

CUYVER Zie:
- cnuijver; cnuver; cnuyver;----; kluijver/

CYBORIE Zie:
- syborie; siborie; ciborie;----/

CYERAET ENDE ORNEMENT = taut. versiersel.
- ornamentum;
- ornement; décoration; embellissement;
- Schmuck;
- ornament;
- ornamento;

vpl.: PB/III/307.

CYMENT = sub. cement.
- caementa;
- ciment;
- Zement;
- cement;
- cimento; cemento;

vpl.: PB/II/384.

CYPIERAIGE OFT BEWAERNISSE = taut. ambt van gevangenbewaarder.
- carceris custos;
- fonction de geôlier;
- Amt von Gefängniswärter;
- office of warder;
- función de carcelero;

vpl.: PB/II/321,329.

D'AA

CYRGIJNS Zie:
- chieurgymeester; chirurgyn;chirurgijn; cyrurgijn;----; syroergien/

CYROGRAPHUM = sub. charter.
- chirographum; syngrapha;
- charte; acte; écrit; souscription;
- Urkunde;
- charter; deed; suscription;
- carta; documento;

vpl.: T2/29.

CYROMANCIA = sub. toekomstvoorspelling uit de lijnen in de hand.
- chiromantia;
- chiromancie;
- vorhersagen der Zukunft aus den Linien in der Hand;
- chiromancy;
- quirología; quiromancía;

vpl.: T1/184.

CYRUNGIJN Zie:
- chieurgymeester; chirurgyn;chirurgijn;----; cyrgijns; syroergien/

CYTRE OFT APPEL OFT PEERDRANCK = taut. cider.
- vinum ex malis;
- cidre;
- Zider;
- cider;
- sidra de manzanas o de peras;

vpl.: PB/III/324.

==========

D

NB. VINDPLAATS + HABITATIO + LIEU OU L'ON A TROUVE + FUNDORT + FINDINGPLACE + HABITACION = vpl.

D'AANSTAANDE BORGEMEESTEREN = de in de naaste toekomst fungerende borgemeesters.
- magistri civium, qui in futuro proximo funguntur;
- les bourgmestres prochains;
- die künftig fungierende Bürgemeister;
- the in future officiating burgomasters;

D'AN
- los burgomaestres próximos;

vpl.: DKB 49.

D'ACCEPTANDT = sub. de acceptant.
- acceptor;
- l'accepteur;
- der Empfänger;
- the acceptor;
- aceptante;

vpl.: Lo1/598.

D'AERDE = sub. klei.
- argilla;
- argile; terre glaise;
- Klei;
- clay;
- arcilla; greda; barro;

vpl.: PB/III/219.

D'AFFIRMATIVE DISPOSITIEN = bevestigende beschikkingen.
- dispositiones affirmativae;
- dispositions affirmatives;
- affirmativen Dispositionen;
- affirmative dispositions;
- disposiciones afirmativas;

vpl.: MGG 122.

D'AFZATEN Zie:
- oesendrup ende ----/

D'ALFF Zie:
- pont ----/
- ses ----/

D'ALRESTRENXTE = adv. allerstrengst.
- severissime;
- le plus rigoureusement; le plus sévèrement;
- am Strengsten;
- most severely;
- rigurosísimamente; severísimamente;

vpl.: T1/185.

D'AMPTMAN = de amman ongeveer hetzelfde als schout of drossaard.
- amman fere idem ut scultatus aut praetor;
- l'amman à peu près pareil que l'écoutète ou le drossard;
- Ammann, ungefähr dasselbe als der Schulze oder Drost;
- amman, about the same as sheriff as bailiff or as drossard;
- el amman más o menos igual a alcalde o baile;

vpl.: Lo1/182.

D'ANDERE = adi.contr. de andere.
- alius;
- l'autre;
- der Andere;
- the other;
- el otro; la otra;

vpl.: MGG 43.

D'E

D'APPELLAND;contr. GEAPPELLEERDE = sub. in appel gekomene; hij die in hoger beroep gaat; de appellant.
- appellans; appellator;
- l'appelant;
- der Appellant; der Berufungskläger; jemand der Berufung eingelegt hat;
- the appellant; person who appealed to a higher court;
- apelante;

vpl.: BVB/130; T1/25.

D'APPOINCTEMENT VAN COMMUNICATIE = partijen meegedeelde beschikking.
- partibus constitutione communicatus;
- appointement de communication aux parties;
- Beschlusz der Parteien wird mitgeteilt;
- decision of communication as the parties;
- arreglo (of = decisión) comunicado; (of = comunicada) a las partes

vpl.: MGG 129.

D'ARRESTANT OFT AENCLAGERE = arrestant of eiser.
- apprehensor aut accusator;
- saisissant ou plaignant;
- der Verhafter oder Kläger,
- the apprehender or claimant, plaintiff;
- aprehensor o demandante;

vpl.: Lo1/518,520,522,524.

D'BELET ENDE NOET = sub. verhindering; belemmering.
- impedimentum;
- empêchement;
- Hindernis;
- impediment;
- impedimento;

vpl.: C3/62.

D'BEWIJNDT Zie:
- hanteringe ende ----/

D'ECKER = sub.pl. samentrekking van de akkers.
- ager;
- champ;
- die Aecker;
- the fields, contraction;
- campo;

vpl.: SKB 5.

D'EERDE Zie:
- vouten onder ----/

D'EERDE SCHIETEN = de grond weggraven.
- terram effodere;
- déblayer la terre;
- den Grund abgraben;

D'O
- dig off the soil;
- excavar la tierra;

vpl.: DKB 39.

D'ERVE VAN Zie:
- oesedrup ----/

D'ERVE MET RESSCE ENDE MET RIJSE LEVEREN = het erf met gras en met twijg opleveren.
- praedium herba et ramis reddere
- livrer le fonds avec gazon et avec rameau;
- den Hof liefern mit Gras und Zweigen, also mit allem;
- deliver the farmyard with lawn and trees;
- entregar un solar con césped y con árboles;

vpl.: Ca2/16.

D'IERSTE REIJSE = de eerste maal.
- primum;
- première fois;
- das erste Mal;
- the first time;
- primera vez;

vpl.: T1/12.

D'INTERDICTIE PENAEL = verbod onder bedreiging met straf.
- interdictum poenale;
- interdiction sous menace de punition;
- Interdikt von Strafe; Straf-Anzeige;
- penal interdict;
- interdicto (of = interdicción) penal;

vpl.: MGG 70.

D'LANT Zie:
- misdaet van verraderijen tegen den prince of tegen ----/

D'LANTRECHT Zie:
- tochte na ----/

D'NAESTE BLOET = naaste familie.
- cognati proximi;
- plus proche parenté;
- nächste Verwandten;
- next of kin;
- el pariente más próximo;

vpl.: C3/24.

D'ONTIJDELIJCKE OPHOUDINGE = tegenhouden tot op een ongeschikt ogenblik, of tijdstip; ontijdige beslaglegging.
- occupare intempestive;
- saisie inopportune;
- unseitige Beschlagnahme;
- unseonable seizure;
- secuestro intempestivo; inoportivo;

vpl.: BvB 70.

D'O

D'OPPERSTE KLEET = het bovenkleed.
- amictus;
- vêtement de dessus; tabard;
- das Oberkleid;
- the upper garment;
- el sobretodo; la ropa exterior;

vpl.: DKB 16.

D'ORDINARISSE PLAATSE = de gewone plaats.
- locus ordinarius;
- endroit ordinaire; habituel;
- der gewöhnliche Platz; die gewöhnliche Stelle;
- the usual place;
- el lugar ordinario;

vpl.: DVB 43.

D'ORDINNARISSE RECHTERS IN ANTWERPEN = gewone rechters in Antwerpen waren de twee borgemeesters en 18 schepenen.
- iudices ordinarii in Antverpia, erant duo magistri civium et duodeviginti scabini;
- les juges ordinaires de la ville d'Anvers étaient les deux bourgmestres et les dixhuit échevins;
- die gewöhnlichen Richter in Antwerpen, die 2 Bürgermeister und 18 Schöffenen;
- the ordinary judges in Antwerp;
- jueces ordinarios en Amberes eran los dos burgomaestres y dieciocho regidores;

vpl.: Lo1/440.

D'OUDE Zie:
- nae ---- observancie/

D'OUDE = contr. de oude.
- vetus;
- ancien;
- der Alte; alte;
- the old;
- antiquo;

vpl.: LPS 44.

D'OUDE SCHEPELS; SCHEPERS= de oude schaapherders.
- pastores ovium vetusti;
- les bergers vieux;
- die alten Schäfer;
- the old shepherds;
- los ovejeros viejos;

vpl.: DKB 41.

D'OUTSTE KOLFDRAGHERE = plaatsvervangend langeroede, Antwerpen.
- subpraefectus; praefectus vicarius, Antverpia;
- le suppléant massier juré, Anvers;
- der Stellvertretende Stabträger, Antwerpen;
- the supply mase-bearer; Antwerp;
- el porteador de maza sustituto Amberes;

vpl.: C1/377.

D'WELCK = pron.relat. de welke.
- qui, quae; quod;
- ce qu'on;
- welche;
- which;
- lo que;

vpl.: AKB 12.

DAAGE Zie:
- ten korten ----/
- korten en precisen ----/

DAAGSELE Zie:
- mandament van ----/

DAAR OP GEGAEN Zie:
- schade van ----/

DAAT Zie:
- op de versche ----/

DABONDANT Zie:
- gracien ende ----/

DACH Zie:
- actie ---- van recht maeckene/
- actie van dengenen die ---- van recht heeft tegen dengeenen die hem sulcken belet gedaen heeft met vangen of anderszins/
- bequame ----/
- heerlijcken ----/
- jair ende ----/
- nemen ---- ad octo/
- onser Vrouwen ---- assumptio/
- oprichten ----/
- ordinaris ---- van recht/
- Sante Barbaren ----/
- ter werke gaen omme horen ---- loen/
- teijnden jaere ende ----/

DACH; DAEGE = dag. sub.
- dies;
- jour;
- Tag;
- day;
- día;

vpl.: ACart 7; DVB 3,4,5.

DACH FERIAEL = feestdag.
- ferialis; festus; celebratus;
- jour de fête; jour férié;
- Ferientag;
- holiday;
- día festivo;

vpl.: T2/238.

DACH INTERCALAIR = tussengevoegde dag.
- dies interjecta;
- jour intercalé;
- eingefügter Tag;
- inserted day;

- dia intercalado;
vpl.: Cr2/1065.

DACH VAN ABSENTIEN = dag van afwezigheid.
- dies absentiae;
- jour d'absence;
- Tag von Abwesenheit;
- day of absence;
- dia de ausencia;
vpl.: C1/505; T1/37.

DACH VAN AVIJSE OFT VAN RADE = dag van beraad.
- dies deliberationis;
- jour de déliberation;
- Tag von Beratschlagung;
- day of deliberation;
- dĭa de deliberación; dĭa de reflexión;
vpl.: T1/37.

DACH VAN BERA(E)DE = tijdslimiet om zich te bezinnen om alsnog aan zijn verplichtingen te voldoen; dag van overdenking; beraad.
- tempus determinatum ad meditandum respondendi officiis suis; dies cogitationis; dies consilie;
- jour d'avis; jour de réflexion; jour de déliberation;
- Zeitlimit um sich zu besinnen um nachträglich seinen Verbindlichkeiten nach zu kommen; Tag von Besinnung; Beratung;
- time-limit to reflect on meeting one's obligations; day of reflection; day for deliberation;
- dia de reflexión; dia de deliberación;
vpl.: C1/499; T1/15; Lo7/26.

DACH VAN D'EXECUTIE = dag van tenuitvoerlegging.
- dies supplicii; dies exsecutionis;
- jour de l'exécution;
- Tag der Hinrichtung;
- day of execution;
- dia de la ejecución;
vpl.: C1/590.

DACH VAN OVERDENCKINGE = dag van bezinning.
- dies recogitationis;
- jour de réflexion;
- Tag von Ueberlegung;
- day of reflection;
- dĭa de meditación;
vpl.: T1/37.

DACH VAN RAET = dag van beraadslaging.
- dies deliberationis;
- jour d'avis;
- Tag von Beratung;
- day for deliberation;
- dĭa de deliberación;
vpl.: C3/86.

DACH VAN SOMMATIE OFT AENSOEKINGE = taut. dag van aanmaning.
- dies admonitionis;
- jour de sommation;
- Ermahnungstag; Verladungstag;
- day of summons;
- dĭa de intimación;
vpl.: Lo4/622.

DACH VAN T'ANTWOIRDEN = dag van antwoord op gestelde eis.
- dies defensionis;
- jour de réponse;
- Tag von Antwort;
- day of answer;
- dĭa de contestación;
vpl.: T1/37.

DACHCEDULLE; DAECHCEDULLE = schuldbekentenis inzake een rente; dagvaarding(sbrief).
- cedula assignationis; litterae in ius vocationis;
- cédule d'assignation, intimation;
- Vorladungsschrift;
- confession of guilt regarding interest;letter of summons;
- reconocimiento de una deuda en virtud de rentas; una carta de citación; citación por esouto; emplazamiento;
vpl.: Lo3/312; Lo1/572; C1/411, 413,514.

DACHCLOCKTIJT Zie:
- die leste ----/

DACHCOST = sub. vergoeding van een getuige.
- compensatio pro teste;
- compensation pour un témoin;
- Vergütung für einen Zeugen;
- compensation for a witness;
- compensación a un testigo;
vpl.: T2/369.

DACHFART Zie:
- dachvairt; dachvaert;----;dachvert; dachverd; dachvard; daffaert/

DACHGELT; DACH HUERE; DACHHURE = werkloon voor een hele dag werken, sub.
- merces diurna; merces unius diei; diarium; diurnium; diurnae operae pretium;
- journée;
- Arbeitslohn für einen ganzen Tag;
- pay for a whole day's work;
- jornal;
vpl.: LPS 118; DDR 5.

DACHGEVING(E) = sub. toegestaan uitstel.
- dilatio constituta;
- délai accordé;
- gewährter Aufschub;

- granted delay;
- retraso concedido;

vpl.: LoV/106.

DACHGHEDINGHE = sub. rechtszitting.
- dies actionis causae;
- plaid;
- Gerichtssitzung;
- court-session;
- sesión; audiencia;

vpl.: Lo7/192.

DACHHUEDINGHE Zie:
- ter ---- wijsen/
- recht van de ----/

DACHHUERE Zie:
- dachgelt;----; dachhure/

DACHHURE Zie:
- dachgelt; dachhuere;----/

DACHLOEN Zie:
- te werke gaen omme horen ----/

DACHMAECKENE Zie:
- recht van ----/

DACHMAEL LANTS; DACHMAET; DACHWAND; DACHWANDT; DACHWANT; DAGEWANT = sub. kwart bunder dat in één dag geploegd of gemaaid kan worden.
- quarta pars iugeri, quae potest arari vel demetere in una die;
- mesure de superficie le quart d'un hectare qui pouvait être labouré ou fauché pendant une seule journée;
- viertel Hektar Land das in einem Tag gepflügt oder gemäht werden kann;
- fourth part hectare field that can be ploughed or mowed in one day;
- medida de superficie la cuarta parte de una hectárea que podía ser arada en una sola jornada;

vpl.: T1/296,512; PvB6/231; Cu1/407; C1/228,294.

DACHMAET Zie:
- dachmael lants;----; dachwand; dachwandt; dachwant; dagewant/

DACHMAKENNE Zie:
- dachmakinghe;----/

DACHMAKINGE Zie:
- citacie ende ----/

DACHMAKINGHE; DACHMAKENNE = sub. dagvaarding; daging.
- assignatio; citatio in ius;
- assignation; citation;
- Vorladung;
- summons;
- citación; emplazamiento;

vpl.: Lo6/512; T1/13.

DACHREINSE Zie:
- dachreyse; dachreise;----/

DACHREISE Zie:
- dachreyse;----; dachreinse/

DACHREYSE; DACHREISE;DACHREINSE = sub. dagreis.
- dies; iter;
- journée; voyage de jour;
- Tagesreise;
- day's journey;
- jornada;

vpl.: T2/270.

DACHSRECHTE = sub. rechtsdag.
- dies iuris;
- jour de droit;
- Gerichtstag;
- court-day;
- día de audiencia de un tribunal;

vpl.: C3/144.

DACHSCHOT = sub. opvang van beesten gedurende de dag.
- colligo III jumentarum luce;
- arrestation de jour, de bêtes;
- fangen und einsperren der Tiere während des Tages;
- day-pound;
- aprehensión de ganado durante el dia;

vpl.: Lo7/280.

DACHUEDINGHEN Zie:
- recht van de ----/

DACHVAERDEN OFT INSINUEREN = dagvaarden of informeren; dagen.
- in ius vocare aut informare;
- convoquer ou informer; ajourner; assigner en justice;
- vor Gericht laden oder berichten; in den Anklagezustand versetzen;
- summon or inform;
- citar o informarse (de);

vpl.: C1/344.

DACHVAERT Zie:
- dachvairt;----; dachfart; dachvert; dachverd; dachvard; daffaert/
- t'enegen ----/

DACHVAIRT; DACHVAERT; DACHFART; DACHVERT; DACHVERD; DACHVARD; DAFFAERT = sub. rechtszitting.
- comitia;
- audience; séance; ajournement; assignation en justice;
- Gerichtssitzung;
- session of a court;
- audiencia; sesión del tribunal; sesión judicial;

vpl.: T1/20.

DAC

DACHVARD Zie:
- dachvairt; dachvaert; dachfart; dachvert; dachverd;----; daffaert/

DACHVERD Zie:
- dachvairt; dachvaert; dachfart; dachvert;----; dachvard; daffaert/

DACHVERT Zie:
- dachvairt; dachvaert; dachfart; ----; dachverd; dachvard; daffaert/

DACHWAERHEDE Zie:
- daghwaerheydt; dachwaerheit; ----/

DACHWAERHEIT Zie:
- daghwaerheydt;----; dachwaerhede/

DACHWAND Zie:
- dachmael lants; dachmaet;----; dachwandt; dachwant; dagewant/

DACHWANDT Zie:
- dachmael lants; dachmaet; dachwand;----; dachwant; dagewant/

DACHWANT Zie:
- dachmael lants; dachmaet; dachwand; dachwandt;----; dagewant/

DACKE Zie:
- wande ende ----/

DACKJEN Zie:
- leufken oft uytstekende ----/

DACKLIJST; DACLIJSTE = lijst;band.
- cantherius tecti;
- bande;
- Dachgesims; Band;
- cornice;
- cornisa; imposta superior;

vpl.: Lo3/402.

DACKROEDE OFT WIJDEN = taut. buigzame twijgen, dienende om strodaken te verbinden.
- rami flexibiles, ad iungenda tecta stramenticia;rami tecto;
- tiges flexibles, pour lier les chaumes; verges pour les toits;
- biegsame Zweige, um Strodächer zu verbinden; Zweige fürs Dach;
- supple twigs; branches for the roof;
- ramas blandas flexibles; ramas para el techo;

vpl.: Ca2/14; C3/192.

DACKROYE OFT VITSEL = taut. teen.
- digitus pedis;
- osier; verge flexible;
- Zehe;
- toe;

DAD

- rijsje = varita de la mimbrera;

vpl.: PB/II/105.

DACKTICHEL; DACTEGEL; DECTEGEL = sub. dakpan, lang 1 voet, breed 6 duim en behoorlijk dik.
- tegula tectis;
- tuile à couvrir, longue 1 pied large de 6 pouces et d'une épaisseur convenable;
- Dachkachel;
- roof tile;
- baldosa de techo; larga uno pie, ancha seis pulgadas y estimablemente gorda;

vpl.: C1/237.

DACLIJSTE Zie:
- dacklijst;----/

DACTEGEL Zie:
- dacktichel;----; dectegel/

DADE Zie:
- daeije; daije; daye;----; dadele dattele/
- quae ----/

DADE ENDE FAIJTE = taut. daad.
- factum;
- acte; action; fait;
- Tat;
- act; deed;
- acción; acto; hecho;

vpl.: T1/408.

DADE(N) Zie:
- drien quaden ----/
- fayte ende ----/
- eenen kinde dat men kersten----/
- wie hier jeghen de contrarie----/

DADELE Zie:
- daeije; daije; daye; dade;----; dattele/

DADINC Zie:
- dedinge; dedinc; dadinge;----; dading; daïnc/

DADING Zie:
- dedinge; dedinc; dadinge;dadinc; ----; daïnc/

DADINGE Zie:
- dedinge;dedinc;----;dadinc; dading; daïnc/

DADINGHE OFT PARLEMENT = recht van behandelen van vergelijk of van procederen.
- jus tractandi compositionis sive lege agendi;
- droit de traiter de composition ou de procéder;
- Recht des Behandelens von Vergleich oder von Prozessieren;
- right of treating settlements or of procedure;

- derecho de tratar de arreglo o de litigar judicialmente;

vpl.: Lo1/72.

DAECHCEDULLE Zie:
- dachcedulle;----/

DAECHCEELE Zie:
- daegemente ende ----/

DAECHINGE Zie:
- daegement; daeghement; dagement; daghement; daginge; daginc daiging; daiginge; daechsel;----/

DAECHSEL PERSONELE = persoonlijke dagvaarding; daging.
- evocatio personalis;
- assignation personelle; ajournement personelle;
- persönliche Vorladung;
- personal summons;
- citación personal;

vpl.: C1/576.

DAECKE ENDE WANNE = daken en muren.
- tecta et muri;
- toits et murs;
- Dächern und Mauern;
- roofs and walls;
- techos y paredes;

vpl.: Ca/2/166.

DAECKEN Zie:
- tichelen ----/

DAEGE Zie:
- dach ----/
- geboden heijlich ----/
- naeste ----/
- selven ----/
- ten eunige ----/
- ten schoen ----/
- ten selven ----/
- ten geprefigeerden ----/

DAEGELICKX Zie:
- daegelijcx;----/

DAEGELIJCX; DAEGELICKX = adv. iedere dag; dagelijks.
- quotidie; singulis diebus; quotidiana;
- chaque jour; journellement;
- jeder Tag; täglich;
- every day; daily;
- de cada día; diariamente;

vpl.:ASO 6; PvB9/16.

DAEGEMENT; DAEGHEMENT; DAGEMENT; DAGHEMENT; DAGINGE; DAGINC; DAIGING; DAIGINGE; DAEGHSEL; DAECHINGE = sub. dagvaarding.
- assignatio; evocatio; citatio in ius; in ius vocatio; vadimonium;
- assignation; adjournement; ajournement; citation; intimation;

- gerichtliche Vorladung;
- summons; citation; writ; sub poena;
- citación; emplazamiento; libelo de la demanda;

vpl.: Ca2/174,413; Lo6/624; C1/12,249,286,290,457,499; MGG80; T2/114; T1/11,562.

DAEGEMENTE ENDE DAECHCELE = dagvaarding en brief van dagvaarding.
- in ius vocatio et litterae iuris vocationis;
- l'assignation et la cédule d'assignation;
- Vorladung und Vorladungsschrift;
- summons and letter of summons;
- citación y carta de citación;

vpl.: Lo1/410.

DAEGEN Zie:
- daeghen ----/
- gedaeght ----/
- jaeren ende ---- besitten/
- kersemisse ----/
- mette clock oft kerckgeboden ----/
- ordinaris gedaeght ----/

DAEGEN; DAEGHEN = vb. voor het gerecht oproepen; dagvaarden.
- voco I in iudicium; in ius voco I; assigno I;
- citer quelqu'un en justice; assigner;
- vor Gericht laden; vorladen;
- summon to appear in court;
- citar ante la justicia; emplazar; demandar ante el juez;

vpl.: B2/3; C2/1027; C3/36; PvB1/129.

DAEGER Zie:
- clager oft ----/

DAEGHE Zie:
- beeste bij ---- in schaede bevonden/
- des naeste ----/
- euwelijcken ----/
- ewelicken ----/
- geboden heijlich ----/
- geprefigeerden ----/
- gevoordsten ----/
- metter sonnen ende des ---- lichten/
- prifigeerden ----/
- ten hoogsten van den ----/
- ter bancke ----n/
- tot euwelijcken ----/
- tot ewelicken ----/

DAEGHELYCKS ENDE CONTINUEL = taut. steeds; immer; voortdurend; altijd.

- semper; continualiter;
- toujours;
- fortwährend;
- lasting;
- diaria y continuamente;

vpl.: PB/III/147.

DAEGHEMENT Zie:
- daegement;----; dagement;daghement; daginge; daginc; daiging daiginge; daechsel; daechinge/

DAEGHEMENT VAN GRATIEN = dagvaarding van genade.
- in ius vocatio gratiae;
- assignation de grâce;
- gerichtliche Vorladung von Gnade;
- summons of grace;
- citación de gracia;

vpl.: C1/302/2, 313.

DAEGHEMENTEN ENDE WACHTEN = dagvaardingen en wachttijden.
- in ius vocatio et tempus exspectationis;
- ajournements et attentes;
- gerichtliche Vorladungen und Wartezeiten;
- summons and waiting times;
- emplazamientos y tiempos de espera;

vpl.: C1/11.

DAEGHEN Zie:
- gedagen; gedaeghen; dagen;----/

DAEGHS Zie:
- des naeste ----/
- metter sonnen ende ----lichten/

DAEGHSEL Zie:
- bilette van ----/
- consent van ----/
- daegement; daeghement; dagement;daghement; daginge; daginc daiging; daiginge;----; daechinge/
- mandament van ----/

DAEGHSELE Zie:
- opene brieven van ----/

DAEGS Zie:
- anderen ---- nae Sinte Jan voorde latijnsche poorte/

DAEGSELE Zie:
- mandement van ----/

DAEIJE; DAIJE; DAYE; DADE; DADELE; DATTELE = sub. dadel.
- palma; palmula; pomum;
- datte;
- Dattel;
- date;
- dátil; datilera; palmera;

vpl.: PvB6/162; PvB3/361; Lo4/216.

DAELDER = sub. daalder, van 30 stuivers.
- thalerus; triginta quinquies centesima pars;
- thaler; monnaie à 30 sous;
- Thaler; Münze von 30 Fünfcentsen;
- coin equal to 30 pennies;
- escudo, moneda que equivale 30 5centimos;

vpl.: Lo4/68.

DAELEN ENDE DESCENDEREN = taut. neerdalen.
- descendo III;
- descendre;
- niedersinken;
- descend;
- descender;

vpl.: T1/400.

DAENLEYEN = vb. het begeleiden.
- comito I;
- acconduire;
- das Vorführen;
- the accompany;
- acompañar;

vpl.: Lo1/514.

DAENLIJCK Zie:
- soo veel des ----/

DAER Zie:
- dair;----; dare; dar/
- dierte ---- inne maecken/
- meer oft swaerder gelt ---- vore gheven/
- met een kennewe ---- toe/
- oude metserije ---- omtrent/
- pointen ---- inne begrepen/
- querne op dat men om gelt ---- op niet gemalen/
- sleunen noch ---- aenkommen/
- zeker ---- aff ghesetten cunnen/

DAERAF Zie:
- dairaff;----; daerof; daerave/

DAER AFTER = daar achter.
- post hoc;
- après cela;
- dahinter;
- behind that;
- detrás;

vpl.: DVB 10; DKB 1.

DAER DIE COERMEESTEREN WISEN TE STAEN = daar de keurmeesters (hen) wijzen te gaan staan.
- ubi spectatores eos ponunt;
- ou les contrôleurs leur indiquent de se mettre;
- da die Prüfer sie weisen gehen zu stehen;
- where the food-inspectors point them to stand;
- donde dicen los inspectores que tienen que ubicarse; vpl.Ca2/13

DAER EN BOEVEN = bovendien.
- praeterea;
- en outre;
- überdies;
- moreover; besides;
- además;

vpl.: LPS 105.

DAER EN TEYNDEN = tenslotte.
- denique;
- à bout de ce;
- schlieszlich;
- finally;
- finalmente;

vpl.: Lo1/170.

DAER IN UIJT GESTEKEN = daarin aangewezen; aangegeven; vastgesteld.
- in hoc constitutus;
- constitué pour cela;
- dafür festgesetzt;
- appointed for that;
- estipulado (of = fijado; of = dispuesto) en ello ;

vpl.: ADR 15.

DAER INNE BLEVEN HARDERENDE = daarin bleven volharden.
- in hoc perseverabant;
- demeurer persévérant;
- darin beharren blieben;
- kept persisting in;
- siguian perseverando en ello;

vpl.: C1/311.

DAER MAER EEN PEERT AEN EN TRECKT = getrokken door een paard.
- uno equo tanto tractus;
- trainée par un seul cheval;
- nur von einem Pferd gezogen;
- drawn by only one horse;
- tirado por un sólo caballo;

vpl.: LoV/392.

DAER ONDER WANDELEN SOLEN = lett. daar onder heen en weer gaan; fig. daar onder vallen, Overijssche.
- cadere sub;
- faire partie de cela;
- darunter begriffen sind;
- ng.subject to;
- caer entre; comprender entre;

vpl.: Ca2/7.

DAER ROOCK ENDE BRANDT OPGAENDE IS = daar waar als huisverwarming gestookt wordt.
- calefacere;
- óu est chauffé pour chauffage de la maison;
- dort wo geheizt wird;
- where the househeating is on;
- donde se enciende estufa por calefacción de una casa;

vpl.: PvB6/330.

DAER TEGHENS NIET EN SEGGEN = daartegen niet protesteren.
- hoc non recusare;
- ne pas protester là-contre;
- dagegen nicht protestieren;
- not protest against it;
- no protestar contra eso;

vpl.: B2/145.

DAERAEN KOMMEN NOCH SLEUNEN = taut. snoeien noch eraan komen.
- attingere;
- toucher;
- noch putzen weder darankommen;
- neither lop nor toch ;
- no tocar ni chapodar;

vpl.: LoV/370.

DAERAF TE VERTHIJDENE = daarvan afstand te doen.
- de hoc decedere;
- d'y renoncer;
- darauf zu verzichten;
- to renounce that;
- renunciar de ello;

vpl.: LoV/202.

DAERAVE Zie:
- dairaff; daeraf; daerof;----/

DAELDEROP Zie:
- dairop; daeroppe; daerop; daerup;----/

DAERDEURE; DAERDORE; DAERDOOR; DAERDOER; DAERDURE; DAERDUERE = pron.adv.daardoor.
- ea; istac;
- par là;
- dadurch;
- through it;
- por eso;

vpl.: LoV/52.

DAERDOER Zie:
- daerdeure; daerdore; daerdoor; ----; daerdure; daerduere/

DAERDOOR Zie:
- daerdeure; daerdore;----;daerdoer; daerdure;daerduere/

DAERDORE Zie:
- daerdeure;----; daerdoor;daerdoer; daerdure; daerduere/

DAERDUERE Zie:
- daerdeure; daerdore; daerdoor; daerdoer; daerdure;----/

DAERDURE Zie:
- daerdeure; daerdore; daerdoor; daerdoer;----; daerduere/

DAERENTENDEN Zie:
- dairenteynden;----; daerenteinden; daerentends; daerentendens; dairentenden; daertenden/

DAERINCK; DARY; DARIE;DARICH DARING; DARINGE = sub. derrie, een soort zwavelachtige veensoort gebruikt als brandstof en tot zoutbereiding.
- turfa;
- derri c'est à dire de tourbe sulfureuse employé comme combustible et même pour la préparation de sel;
- Moorerde;
- clayey peat; muck;
- clase de residuos tuberos sulfurosos usados como combustible y la preparación de sal;

vpl.: C3/80.

DAERINNE SY OCCUPEREN = vb. optreden, als procureur.
- procurare; alicuius causam agere; agere III ut procurator;
- occuper, comme procureur;
- womit sie sich beschäftigen;
- act as solicitor;
- obrar en calidad de procurador;

vpl.: C1/294.

DAERMEDE Zie:
- dairmet;----; daermede;daermet/

DAERMEN = waarop men.
- in quo, -qua;
- sur lequel on;
- worauf man;
- upon which one;
- en que;

vpl.: Lo1/22.

DAERMET Zie:
- dairmet; daermede; dermede; ----/

DAERNA Zie:
- dairnair;----; daernaer; daernare; daernaren/

DAERNAER Zie:
- dairnair; daerna;----; daernare; daernaren/

DAERNAESTVOLGHENDE = coni daarna.
- post; postea; deinde;
- après;
- darauffolgend;
- thereafter;
- después;

vpl.: Lo7/328.

DAERNARE Zie:
- dairnair; daerna; daernaer;---; daernaren/

DAERNAREN Zie:
- dairnair; daerna; daernaer; daernare;----/

DAEROF Zie:
- dairaff; daeraf;----; daerave/

DAEROM Zie:
- dairom; dairomme; daeromme; daerombe;----/

DAEROMBE Zie:
- dairom; dairomme; daeromme; ----; daerom/

DAEROMME Zie:
- dairom; dairomme;----; daerombe; daerom/

DAEROP Zie:
- dairop; daeroppe;----; daerup; daerderop/

DAEROPPE Zie:
- dairop;----; daerop; daerup; daerderop/

DAERTOE HEBBENDE Zie:
- actie ----/

DAERTUSSCHEN COMMENDE = daarbij komende.
- praeter haec;
- en outre;
- dazu kommen; überdies;
- besides;
- además;

vpl.: BVB 19.

DAERUP Zie:
- dairop; daeroppe; daerop;----; daerderop/

DAERUUT Zie:
- dairuuyt; daeruute;----/

DAERUUTE Zie:
- dairuuyt;----; daeruut/

DAET Zie:
- schellemsachtige ----/
- van anderen ----/

DAETE; DATE = sub. datum.
- dies;
- date;
- Datum;
- date;
- fecha;

vpl.: C1/44.

DAETELIJCK; DAETELIJCKEN; DAETTELYCKE = adv. metterdaad; direct; dadelijk.
- ipso facto; re ipsa; statim; illico
- en effet; effectivement; immédiatement; directe; tout de suite;
- tatsächlich; sofort; direkt;
- actually; immediately;
- efectivamente; en efecto; directo immediamente; directamente; immediato;

vpl.: C1/18,211; PvB6/687.

DAETELIJCKEN Zie:
- daetelijck;----; daettelycke/

DAETTELYCKE Zie:
- daetelijck;daetelijcken;----/

DAETTELYCKE ENDE REELE EXECUTIE = taut. onmiddellijke tenuitvoerlegging.
- executio directa;
- exécution immédiate;
- unmittelbare Vollstreckung;
- direct execution;
- ejecución inmediata;

vpl.: PB/II/337.

DAFFAERT Zie:
- dachvairt; dachvaert; dachfart; dachvert; dachverd; dachvard; ----/

DAG Zie:
- bequame ----/
- eenen heerlijcken ----/
- ordinaris ---- goet tijds/

DAGE Zie:
- gelimiteerden ----/
- geprefigeerden ----/
- gevoordsten ----/
- huijden ten ----/
- iersten ----/
- in stille en ---- houden/
- op seekeren geprefigeerden ----/
- totten hoogsten van den ----/
- vertreck oft lancheijt van ----/

DAGE VAN GRATIEN = dag van straf-ontheffing.
- dies remissionis poenae;
- jour de grâce;
- Tag der Strafebefreiung;
- day of pardon exemption of punishment;
- dia de indulto;

vpl.: C1/91.

DAGEGELT Zie:
- daghgheld;----; dachgelt/

DAGEMENT Zie:
- daegement; daeghement;----; daghement; daginge; daginc; daiging; daiginge; daechsel; daechinge/
- naeckt ----/

DAGEN Zie:
- binnen corten ----/
- gedagen; gedaeghen;----; daeghen/
- heijlige ----/
- tot hueren ---- comen/

DAGEN VAN PURGIEN = dagen van zuivering.
- dies purgationis;
- jours de purge;
- Tage von Reinigung;
- days of purification;
- dias de purificación;

vpl.: Lo1/480.

DAGEWANT Zie:
- dachmael lants; dachmaet; dachwand; dachwandt; dachwant; ----/

DAGGE Zie:
- poignaer; poingnaert; poingnaerde; poignaert; messe oft opsteker oft ----/
- vleemscher ----/

DAGGE OFT POIGNAER = taut.korte degen; dolk; kort mes.
- pugio; sica; culter parvus;
- poignard; dague; couteau court;
- kurzer Degen; Dolch; kurzes Messer;
- short sword; dagger; short knife;
- cuchilla corta; puñal; daga; cachete; cachetero; estilete; cuchillo corto;

vpl.: C1/597; T1/83.

DAGH Zie:
- binnen den derden ---- ghenoech doen/
- binnen sonneschijn van dien ----/
- gelegenen ----/
- gevorsten ----/
- ghedesigneerden ----/
- het hooghste van den ---- over stier zijnde/
- in den steen legghen toten ----/
- metter ----/
- op te sitten op eenen geleghenen ----/
- ten hoogsten van den ----/
- t'hoochste van de ----/
- veijlen te vercoopen op eenen benoemden ----/

DAGH EN RECHT BEGEREN = 'n verzoek doen aan de schepenbank om op een door haar te bepalen rechtszitting ten aanzien van een gewezen vonnis tegenwerpingen in te dienen.
- iudicio scabinorum petere ad contradicendum in sessione iuris ad eis constituta;
- pétition au tribunal des échevins pour faire des objections pour ce qui concerne une sentence prononcée à une audience déterminée;
- das Schöffengericht bitten um auf einer von ihm zu bestimmenden Gerichtssitzung bezüglich eines gesprochenen Urteils Einwände zu unterbreiten;
- want to contradict;
- hacer una peticioal tribunal de los regidores para poder presentar objeciones contra un juicio hecho, que fué determinado en una audien ciadeterminada;

vpl.: B2/38.

DAGH STELLEN = een bepaalde dag vaststellen.
- diem certam constituere;
- fixer un certain jour;
- einen bestimmten Tag festsetzen;
- fix a certain day;
- fijar un día determinado;

vpl.: B2/6.

DAGH TEGEN NEMEN = een bepaalde dag aanwijzen.
- diem certum indicare;
- indiquer un certain jour;
- einen bestimmten Tag anweisen;
- indicate a certain day;
- indicar un día determinado;

vpl.: B2/6.

DAGH VAN RECHTEN = gerechtsdag.
- dies iuris;
- jour de droit;
- Gerichtstag;
- court-day;
- día de audiencia;

vpl.: B2/44.

DAGHE Zie:
- ten selven uytghesetten ----/

DAGHEMENT Zie:
- capittel van ----/
- conde ende wete oft sommatie----/
- daegement; daeghement; dagement;----; daginge; daginc;daiging; daiginge; daechsel; daechinge/
- in cas van ----/
- naeckt ----/

DAGHEMENT OFT SOMMATIE; DAGHEMENTE, CONDE ENDE WETE= taut. dagvaarding.
- in ius vocatio; evocatio;
- assignation ou sommation; citation;
- gerichtliche Vorladung;
- summons;
- citación; emplazamiento;

vpl.: C1/630,647; C2/768,849.

DAGHEMENTE Zie:
- daghement oft sommatie;----; conde ende wete/

DAGHEN Zie:
- ghenacht ----/
- mette r clocken ---- ter hooger vierscharen/
- tot ewelicken daeghen; tot ewigen daigen; tot euwelijcken----/
- van acht ----/
- van vierthien ----/
- vierthien ---- tot vierthien----/

DAGHEN ENDE BETICHTEN = gerechtelijk dagen en aanklagen.
- in ius vocare et accusare;
- assigner et accuser judiciairement;
- vor Gericht laden und beschuldigen;
- summon and accuse;
- citar judicialmente y acusar;

vpl.: B2/99.

DAGHEN OFT BECLAEGHEN = dagvaarden of in rechte vervolgen.
- in ius vocare;
- assigner ou actionner;
- vor Gericht laden oder verfolgen von Rechtswegen;
- summon or sue;
- citar o perseguir;

vpl.: C1/311/2.

DAGHEN OFT SOMMEREN = dagvaarden of gelasten.
- in ius vocare aut iubere;
- assigner ou sommer;
- vor Gericht laden; befehlen;
- summon; order;
- citar o intimar (of = mandar);

vpl.: C1/500.

DAGHEN VAN PURGIE = dagen waarop de aangeklaagde zich van schuld kan zuiveren.
- dies, in quibus accusatus se purgare potest culpa;
- jours de purge;
- Tage an den der Angeklagte sich von Schuld säubern kann;
- days on which the accused can purge himself of guilt; purificationdays;
- dias de purgación judicial;

vpl.: C1/390.

DACHGELT Zie:
- daghgheld; dagegelt;----/

DAGHGHELD; DAGEGELT; DACHGELT = sub. presentiegeld.
- conventicium;
- jetons de présence;
- Präsenzgeld;
- attendance fee;
- dietas de asistencia; las asistencias;

vpl.: Cr2/1040.

DAGHMAECKENE Zie:
- recht van ----/

DAGHUERE; DAGHUIJR; DACHHURE = huurprijs berekend van een dag. daggeld; daghuur, sub.
- diarium; diurnae operae pretium merces unius diei;
- prix de location de un jour; salaire payé à la journée;
- Mietpreis für einen Tag; Tagelohn;
- a day's rent; day's wage;
- alquiler de un día; jornal;

vpl.: AKB 13; DKB.

DAGHUIJR Zie:
- daghuere;----; dachhure/

DACHHURE Zie:
- daghuere; daghuijr;----/

DAGHVAIRDEN = vb. voor het gerecht dagen.
- cito I; in ius voco I; diem dico III;
- citer en justice;
- vor Gericht laden;
- summon;
- citar; demandar ante el juez;

vpl.: BVB 111.

DAGHWAERHEYDT; DACHWAERHEIT; DACHWAERHEDE = sub. rechtsdaggetuigenis.
- testimonium diei iudicii;
- introduire ou annoncer une enquête vers un certain jour;
- Zeugnis vor Gericht;
- testimony in court;
- declaración de una audiancia;

vpl.: B2/42; C2/1017.

DAGING Zie:
- daegement; daeghement; dagement; daghement; daginge;----; daiging; daiginge; daechsel; daechinge/

DAGINGE Zie:
- daegement; daeghement; dagement; daghement;----; daging; daiging; daiginge; daechsel; daechinge/

DAGINGE OFT ADJOURNEMENT = taut. daging; dagvaarding.
- in ius vocatio;
- ajournement; citation;
- gerichtliche Vorladung;
- summons;
- citación; emplazamiento;

vpl.: T1/14.

DAIGE Zie:
- guldene ----/
- stipulacie op ----/
- tot ewigen ----/

DAIGE DER SCIENCIEN = tijdstip van kennisneming.
- dies scientiae;
- moment de connaissance;
- Zeitpunkt von Kenntnisnahme;
- moment of taking cognizance;
- momento de conocimiento;

vpl.: T1/438.

DAIGEN Zie:
- tot ewelicken daeghen;----/

DAIGEN ENDE IN RECHT BETRECKEN = taut. voor het gerecht dagen.
- arcesso III in iudicium voco I;
- citer en justice;

- vor Gericht laden;
- summon;
- citar; emplazar;

vpl.: T1/66.

DAIGENNE = vb. dagen, voor het gerecht.
- iuridice citor I;
- citer en justice;
- vor Gericht laden; erscheinen;
- summon; appear;
- citar; emplazar;

vpl.: T1/41.

DAIGING Zie:
- daegement; daeghement; dagement; daghement; daginge; daging;----; daiginge; daechsel; daechinge/
- tweester ----/

DAIGINGE Zie:
- daegement; daeghement; dagement; daghement; daginge;daging; daiging;----; daechsel; daechinge/

DAIGINGE ENDE VERVOLGE =taut. daging in rechte; dagvaarding.
- vocatio in iudicium; evocatio;
- a journement; assignation; citation;
- Vorladung vor Gericht;
- summon before court; citation; summons;
- citación; emplazamiento;

vpl.: T1/394; T2/114.

DAIJE Zie:
- daeije; ----; daye; dade; dadele; dattele/

DAILT UUYT ENDE SPRUYT =taut. voortkomt uit.
- orior IV; effloresco III;
- descendre de; provenir de; résulter de;
- hervorgehen aus;
- proceed from;
- proceder de; provenir de; resultar de;

vpl.: T1/51.

DAINC Zie:
- dedinge; dedinc; dadinge; dadinc; dading;----/

DAILEN; DALEN = vb. afstammen; voortspruiten.
- nascor III; orior IV;
- engendrer; procréer;
- erzeugen;
- generate;
- engendrar; procrear;

vpl.: T1/44.

DAIR; DAER; DARE; DAR = adv. daar.
- ibi;

DAI

- là; y;
- dort;
- there;
- allí; ahí;

vpl.: BVB 2,14,29,189; ACart 5.

DAIR DES NOODE IS = waar dat nodig is.

- ubi id necessarium est;
- ou c'est nécessaire;
- wo es notwendig ist;
- where it is necessary;
- donde haga falta;

vpl.: T1/256.

DAIR DIE HEER VAN DOERNE LEVERT = waar de heer van Deurne bezitter is.

- ubi dominus Deurne possessor est;
- où le seigneur de Deurne est le propriétaire;
- wo der Herr von Deurne seinen Besitz hat;
- where the lord of Deurne proprietor is;
- donde el señor de Deurne está poseedor;

vpl.: BVB 189.

DAIR IC U VIJNDE, DAIR SAL IC U JUDICEREN = rechtsad. waar ik U vind zal ik U rechten.

- ubi te invenio IV ibi te iudicabero;
- ou je vous trouve, je vous jugeré;
- wo ich Sie finde werde ich Sie aburteilen;
- where I find you I try you;
- donde le encuentro le juzgaré;

vpl.: T1/391.

DAIR INNE = adv. daarin.

- in eo; ibi;
- en cela; y; là dedans;
- darin;
- therein;
- en esto;

vpl.: ACart 7,16; AKB 3; BVB16; MGG 13.

DAIR MET; DAERMEDE; DERMEDE; DAERMET = adv. daarmede; -door.

- ideo; proptereo;
- pour cela; à cause de cela; pour cette raison;
- damit; dadurch;
- with that; by that;
- por eso; por tanto; por esta razón;

vpl.: BVB 171.

DAIR NIET GERAKEN EN CONNEN = niet daar kunnen komen.

- non possum venio IV ibi;

DAI

- ne pas pouvoir arriver là-bas;
- da nicht kommen können;
- cannot come there;
- no poder llegar allí;

vpl.: T1/33.

DAIRAFF Zie:

- actie tot ----/
- twijfel ---- maicken/
- zooverre ---- yet oeverde/

DAIRAFF; DAERAF; DAEROF; DAERAVE = adv. daarvandaan; vanaf die tijd.

- inde; illic; istinc; ab illo tempore;
- de là; de cela; en;
- daher;
- thereof;
- de esto; de ello; de ahí;

vpl.: BVB 13.

DAIRCKE Zie:

- buijten consent ---- ofte wille/

DAIRENTEYNDEN; DAERENTENDEN; DAERENTEINDEN; DAERENTENDS; DAERENTENDENS; DAIRENTENDEN; DAERTENDEN =coni. 1.vervolgens; adv.2. aan het einde van zekere termijn; bovendien; in het verloop van de tijd.

- 1.deinde; postea; post haec 2. insuper; praeterea; procedente tempore;
- 1.ensuite; pius 2. en outre; de plus; d'aiilleurs; à la fin d'un certain temps en outre;
- 1.darauf; ferner; sodann 2. auszerdem; nach Verlauf einer bestimmten Zeit;
- 1.then; thereupon; further 2. besides; in course of time;
- 1.después; luego; 2.además; por otra parte; al final decierto plazo; al cabo de algún tiempo;

vpl.: T1/27,396; T2/203.

DAIREN TEYNDEN NYET = adv.verder niet; meer niet.

- ad extremum; ad ultimum; in fine; in extremo dilatione; insuper
- pas plus;
- am Ende davon; nicht mehr;
- at the end of it; no longer;
- no más;

vpl.: T2/85.

DAIRNAIR; DAERNA; DAERNAER; DAERNARE; DAERNAREN = adv. daarna.

- deinde; postea;
- après; ensuite;
- danach; nachher;
- after that; thereafter;
- después; a continuación;

vpl.: BVB 130.

DAM

DAIROM; DAIROMME; DAEROMME DAEROMBE; DAEROM = adv. daarom.
- ideo; propterea;
- c'est pour cela que; c'est pourquoi;
- deshalb; darum;
- therefore;
- por eso; por lo tanto;
vpl.: ACart 7; BVB 39.

DAIROMME Zie:
- dairom; ----; daeromme; daerombe; daerom/

DAIROP; DAEROPPE; DAEROP; DAERUP; DAERDEROP = adv.daarop; daarvoor; voor dat doel.
- deinceps; ad id;
- ensuite; puis;
- darauf; darum; deswegen;
- thereupon; therefore; for that purpose;
- luego;
vpl.: BVB 2,4,7.

DAIRTOE = adv. daartoe.
- ad eum finem; ad haec; ad hoc; ad id consequendum;
- y; à cela; pour cela; à cet effet;
- dazu;
- for that purpose;
- para eso; para ello;
vpl.: BVB 14.

DAIRUUYT; DAERUUTE; DAERUUT = pron.rel. waaruit.
- ex quo, qua; unde;
- duquel; dont; de laquelle;
- woraus; aus dem;
- whence;
- del cual; de la cual;
vpl.: T2/26.

DAKEN Zie:
- onderhouden van ----/
- schaelgiẽn oft tichelen ----/

DALEN Zie:
- vromen ----/

DALEN Zie:
- dailen;----/

DAMAS Zie:
- guarda ----/

DAMAST CARMOSYN = purperen stof van katoen of wol waarin figuren zijn geweven.
- textile damascenum coccineum;
- étoffe de pourpre de coton ou de laine tissees dans laquille des figures sont;
- purpurner Stoff von Baumwolle oder Wolle;
- purple cloth of cotton or wool in which figures are woven;
- damasco carmesi; vpl.PB/II/46.

DAN

DAMBRUGGE Zie:
- recht van den weghghelde van---/

DAMNEREN Zie:
- dampneeren;----; dampneren/

DAMPICHEIT Zie:
- dempicheijt;----/

DAMPNABEL = adi. verdoemenswaard; veroordelenswaard.
- damnabilis;
- damnable;
- verdammenswert;
- damnable;
- condenable;
vpl.: T1/396.

DAMPNEEREN; DAMNEREN; DAMPNEREN = vb. veroordelen.
- condemno I; damno I;
- condamner; damner; réprouver;
- verurteilen;
- condemn; damn;
- condenar; reprobar;
vpl.: T2/64; T1/45.

DAMPNEREN Zie:
- dampneeren; damneren;----/

DAMPNO Zie:
- actio legis aquilie de ----dato/

DAN Zie:
- attestatie van ---- gelaeten/
- ende ----/
- ende het ----/

DANCK Zie:
- teghens ---- ende wille/

DANCKELIJCK; DANKELIJC; DANCLIJC; DANCLEC; DANCLIC = adi. dankbaar; welgevallig.
- gratus; memor placitus; officiosus; bene educatus; benignus;
- reconnaissant;
- dankbar; dankenswert;
- thankful; grateful; kind;
- agradecido; reconocido; grato; agradable;
vpl.: BVB 39; T2/201.

DANCLEC Zie:
- danckelijck; dankelijc; danklijc; ----; danclic/

DANCLIC Zie:
- danckelijck; dankelijc; danklijc; danclec;----/

DANCLIJC Zie:
- danckelijck; dankelijc;----;danclec; danclic/

DANGEREUS; DANGEROIS = adi. gevaarlijk.
- periculosus;
- dangereux;
- gefährlich;
- dangerous;

DAR

- peligroso;

vpl.: PvB1/244.

DANGEROIS Zie:

- dangereus;----/

DANGIER ENDE PERYCKEL = taut. gevaar.

- periculum;
- danger;
- Gefahr;
- danger;
- peligro; riesgo;

vpl.: PB/II/43,219.

DANKELIJC Zie:

- danckelijck;----; danclijc;danclec; danclic/

DANSBIER = sub. bier gevorderd bij dansen.

- cerevisia postuleta apud saltationem;
- bière faisant partie de la danse;
- Bier gezapft beim Tanzen;
- beer tapped by dancing; dancingale;
- cerveza servida durante un baile;

vpl.: B1/Pl.Bra/34.

DANSGELT OFTE BRUIJGOMSGELT = schatting die door de jeugd van de bruidegom geheven werd.

- pecunia ab iuventute a sponso quaesta;
- argent levé par la jeunesse du mari;
- Gelt das die Jugend vom Bräutigam abzwackte;
- money that the youth coaxed a bridegroom out of;
- dineró cobradó del desposadó por la juventud;

vpl.: SKB 8.

DAR Zie:

- dair; da er; dare;----/

DAR = coni. omdat.

- quia; quoniam;
- parce que;
- weil;
- because;
- porque;

vpl.: BVB 72.

DARE Zie:

- dair; daer;----; dar/

DARICH Zie:

- daerinck; dary; darie;----; daring; daringe/

DARIE Zie:

- daerinck; dary;----; darich; daring; daringe/

DARING Zie:

- daerinck; dary; darie; darich; ----; daringe/

DAT

DARINGE Zie:

- daerinck; dary; darie; darich; daring;----/

DARMEN OFT BOLINGEN = taut. ingewanden.

- intestina;
- entrailles; intestins; viscères;
- Eingeweide;
- bowels; intestines;
- entrañas; intestinos; tripas;

vpl.: T1/157.

DARP Zie:

- dorpe; dorp; doorp; derp;----; durp/

DARTICH; DARTIEN; DERTICH; DORTICH; DEERTICH = num.dertig.

- triginta;
- trente;
- dreiszig;
- thirty;
- treinta;

vpl.: MGG 133.

DARTIEN Zie:

- dartich;----; dertich; dortich; deertich/

DARY Zie:

- daerinck;----; darie; darich; daring; daringe/

DAT Zie:

- gelt ---- kijnt/
- hint ----/
- in ---- cas/
- naer ---- hij daer in is gegoeijt/
- querne ---- men om gelt daer op niet gemalen en heeft/

DAT ALLENT SELVE = dit alles.

- haec omnia;
- tout cela;
- alles;
- all of this;
- toda la cosa;

vpl.: ASO 22.

DAT EXPRESSELIJCK WARE ONDERSPROKEN = dat speciaal was afgesproken.

- quod praesertim condictum erat;
- être expressément conditionné;
- wasz besonders verabredet war;
- which was especially agreed upon;
- que está concertado expresamente;

vpl.: C1/605.

DAT ICK MET MYNDER HANDT GHENAKE = dat ik met mijn hand aanraak.

- ut manu attingam;
- que je touche avec ma main;
- mit meiner Hand berühr;
- touch with my hand;

DAT

- que toque con mi mano;
vpl.: PB/II/318.

DAT QUIC IN TWEE PARTIJEN DEELEN = het vee in twee partijen opdelen.
- bestias in duas partes dividere;
- partager le bétail en deux parties;
- das vieh in zwei Partien aufteilen;
- divide the cattle in two parts;
- repartir el ganado en dos partidas;
vpl.: Lo1/26.

DATE Zie:
- billet van versche ----/
- daete;----/
- de jongher van ----/
- d'ouder van ----/
- nae ---- van dijen/

DATEIJNE DIE BEIJSERT IS = slagwapen met ijzer beslagen.
- gladius ferratus;
- sabot qui est ferré;
- Keule mit Eisen beschlagen;
- bludgeon stud with iron;
- maza claveteada con hierro;
vpl.: C1/597.

DATELICK; DATELIJCK; DATELIJCKEN = adv 1.direct; dagelijks 2.werkelijk 3.gedagtekend.
- 1.quotidie; continuo proxime statim 2.realiter 3. datus;
- 1.chaque jour; quotidien; immédiatement aussitôt 2.réel 3.daté;
- 1.sofort; täglich 2.wirklich 3. datiert; unmittelbar;
- 1.directly; daily 2.real 3.dated; immediately;
- 1.immediatamente; diariamente 2.real en el acto; en seguida instatanemente; 3.fechado fecha;
vpl.:C1/294,210; Lo4/724; B1/Pl.RG.4; RB1/533.

DATELIJCK Zie:
- datelick;----; datelijcken/

DATELIJCK BESITH OFT POSSESSIE = taut. werkelijk bezit.
- possessio effectiva;
- possession effective;
- tatsächlicher Besitz;
- real possession;
- posesión efectiva;
vpl.: Lo3/564.

DATELIJCKE Zie:
- in ---- vluchte/

DATELIJCKE INBRENGINGE = wezenlijke inbreng.
- invectio realis;
- importation réelle;

DAT

- wirkliches Eingebrachte;
- factual importance;
- aportación efectiva;
vpl.: Lo4/450.

DATELIJCKEN Zie:
- datelick; datelijck;----/

DATIUM = sub. private oorkonde.
- instrumentum privatum; syngrapha propria, secreta;
- charte privée;
- Privaturkunde;
- private charter;
- documento privado;
vpl.: T2/369.

DATIVE Zie:
- tutele ----/

DATO Zie:
- actio legis aquilie de dampno----/
- in ----/
- naar ----/

DATO = adv. op de vermelde dag.
- in illa die; de die;
- en date du; daté;
- dato; auf dem Tag;
- that day;
- con fecha;
vpl.: ACart 3; DVB 23.

DATO UT SUPRA = datum; dagtekening als boven.
- dato ut supra;
- la date marquée ci-dessus;
- Datum wie oben;
- date as above;
- fecha como arriba;
vpl.: BVB 136; ACart 39; BKB15, 56,108.

DATSE = contr. dat zij.
- ut ei;
- qu'ils; qu'elles;
- dass sie;
- that she; they;
- que ellos; que ellas;
vpl.: DKB 5; AKB 11.

DATTELE Zie:
- daeije; daije; daye; dade; dadele;----/

DATTER = dat er.
- ut illud; id;
- que;
- dass es;
- that there;
- que;
vpl.: BVB 28,31.

DATTET = dat het.
- ud id; illud;
- que;
- dass es;
- that it;
- que;
vpl.: BVB 22,29.

DE

DATUM UT SUPRA = datum; dagtekening als boven.
- la date marquée ci-dessus;
- Datum wie oben;
- date as above;
- datación comó arriba;

vpl.: ACart 39; BKB 15,56,108; BVB 136.

DAVIOMME Zie:
- daviom; ----/

DAVIGILEREN = vb. waakzaam zijn.
- vigilo l;
- faire bonne garde;
- wachsam sein;
- to be vigilant; to watch;
- ser vigilante;

vpl.: PvB6/662.

DAYE Zie:
- daeije; daije;----; dade; dadele; dattele/

DE Zie:
- actio ---- ambitu/
- actio ---- constituo/
- actio ---- constituto/
- actio ---- crimine talionis/
- actio ---- falsis/
- actio ---- novi operis nuntiatione/
- actio ---- pauperie/
- actio ---- plagariis/
- actio ---- sicariis/
- actio ---- vi privata/
- actio in interdicto ---- aqua de castello ducenda/
- actio in interdicto ---- aqua cotidiana et estiva/
- actio in interdicto ---- aqua pluviali/
- actio in interdicto ---- foute/
- actio in interdicto ---- ripa munienda/
- actio in interdicto ---- rivis/
- actio legis aquilie ---- dampno dato/
- actio legis cornelie ---- falcis/
- actio legis fabie ---- plagiariis/
- actio legis pompeie ---- parricidiis/
- actiones ---- vi privata et de vi publica/
- interdictum ---- tabulis exhibendis/
- interdictum ---- vi et de vi armata/

DE ACTIS ACUSAE = vanuit bescheiden van de zaak.
- des pièces de l'affaire;
- aus den Urkunden der Sache;
- from the documents of the case;
- fuera, de los documentos de la causa (of = del casó)

vpl.: MGG 196,201,208.

DE

DE BANK IS GESPANNEN = de rechtbank is in zitting bijeen.
- initium sessionis iudicii publice factum est;
- tribunal est ouvert; officiellement;
- die Gerichtssitzung ist offiziell geöffnet;
- the session of the court is officially opened;
- la sesión del tribunal ha comenzado oficialmente;

vpl.: MGG 248.

DE BEHULPZAME HAND TOT HET ONTVLUGTEN LEENEN = aan een misdadiger hulp geven om zich aan de justitie te onttrekken.
- adiuvare aliquem ad subtrahendum se iudicii;
- aider quelqu'un à se soustraire à la justice;
- einem Verbrecher Hilfe leisten sich der Justiz zu entziehen;
- help a criminal to escape justice;
- ayudar al criminal a sustraerse de la justicia;

vpl.: Pl.Bra/27; B1.

DE BOOG SPENDEN = de boog spannen.
- arcum tendere;
- bander; tendre l'arc;
- den Bogen spannen;
- bend; draw the bow;
- tender el arco;

vpl.: BVB 172.

DE CAUSE AF HEBBEN = de zaak verworven hebben.
- rem acquisivisse;
- avoir la cause; ceux dont il i'a eue, obtenue;
- die Sache erworben haben;
- have acquired the thing from;
- haber adquirido de uno, la cosa;

vpl.: C1/176.

DE CONTRARIE PROEVEN = tegengestelde bewijzen.
- probationes contrariae;
- prouver le contraire;
- entgegengesetzte beweisen;
- prove the contrary;
- probar lo contrario;

vpl.: T1/357.

DE DOODE DEIJLT NIET MET DER LEVENDER HANT = rechtsadag. kinderen van een overledene, uit de zijdlinie, delen niet met een levende erfgenaam.
- filii mortui , ex cornu, non cum herede vivo participant;
- enfants d'un défunt de la ligne collatérale ne partagent pas avec un héritier vivant;

- Kinder von einer Verstorbene, aus der Seitenlinie, teilen nicht mit einem lebenden Erbe;
- children of a deceased, in the collateral line, do no share with a living heir;
- hijos de un difunto, de una linea colateral, no participan con un heredero vivo;

vpl.: B2/10.

DE EEDT GESTAEFT ZIJNDE = de eed volgens formulier afgelegd.
- iuramentum secundam formulam datum;
- prêter serment selon une formule;
- den Eid gemäsz Formular geleistet;
- the oath taken according to form;
- juramento prestado según fórmula;

vpl.: B2.

DE EERSTE REYSE = de eerste keer.
- primo;
- la première fois;
- das erste Mahl;
- the first time;
- primera vez;

vpl.: PvB1/312.

DE FACTO = in feite.
- de facto;
- de fait;
- tatsächlich;
- in fact;
- de hecho;

vpl.: Pl.Bra/17.

DE FUNDO SERVIENTE = over de geheel en al dienende.
- celui qui sert totalement;
- über den gänzlich Dienenden;
- about the entirely subservant man;
- sobre el enteramente sirviente;

vpl.: MGG 119.

DE GEHEELE SCHEPEN = de schepenbank.
- iudicium scabinorum;
- tribunal des échevins;
- der ganze Schöffenstuhl;
- the whole sheriff's court;
- todo el tribunal de (los) regidores;

vpl.: DKB 48.

DE GEHEELE COOPSOMME OPLEGGEN = de hele koopsom terugbetalen.
- reddere III debitum pretium, emptionis totum, universum;
- rembourser le prix d'achat;
- die ganze Kaufsumme zurückzahlen;

- pay back the whole purchase money;
- reembolsar el precio entero de compra;

vpl.: C1/550.

DE GENERALI CONSUETUDINE = naar algemene gewoonte.
- d'après la coutume générale;
- nach allgemeinem Gebrauch;
- according to general custom;
- según costumbre general;

vpl.: MGG 116.

DE GEPAARDE WAERHEIJT = wederzijdse verklaring; de naar voren gebrachte zuivere waarheid.
- declaratio mutua; veritas monstrata pura;
- déclaration mutuelle; verité stricte mise en avant;
- Aussage von zwei Seiten;
- statement from two sides, mutual;
- mutua declaración; la pura verdad puesta de relieve;

vpl.: ACart 24,23.

DE GHEVANGHENEN BIJ PRACTIJCKEN UIJT HELPEN = gevangenen bevrijden.
- captos liberare;
- aider les prisonniers à s'évader par ruse;
- Gefangenen befreien;
- liberate prisoners;
- dar libertad a encarcelados;

vpl.: C1/388.

DE HEER ZIJNE GHEVANGHENE ONTWELDIGHEN = de gevangene van de landsheer met geweld afnemen cq. bevrijden.
- captum tollere a domino vi, cq. liberare;
- enlever de force à l'écoutète son prisonnier;
- den Gefangene des Landesherrn mit Gewalt abnehmen bzw. befreien;
- tade away with violence the prisoner of the sovereign lord. resp. liberate;
- arrancar al preso del principe del su poder = libertar al preso;

vpl.: C1/388.

DE HEERE SALSE DEJAIRS VIER WERVEN EEDEN TEN HEIJLIGHEN = de heer zal hen ieder jaar vier maal een eed doen zweren onder aanroeping van alle heiligen.
- dominus quotannis quater eos iurabit sub invocatione sanctorum omnium;
- der Herr wird sie jedes Jahr viermal einen Eid schwören laszen unter Anrufung aller Heiligen

- the lord shall put them on oath under invocation of all Saints four times a year;
- el senor les hará prestar un juramento cuatro veces al ano bajo invocación de totodos los Santos;

vpl.: Ca2/13.

DE JURE = in rechte.
- de iure;
- en justice;
- in Rechte;
- by right of law;
- de derecho;

vpl.: Pl.Bra/17.

DE KLOK DOEN KLEPPEN; DOEN-LAATEN TREKKEN = de noodklok luiden waardoor alle ingezetenen gealarmeerd worden.
- campanam angustiae pulso I;
- sonner le tocsin;
- die Lärmglocke läuten wodurch alle Bürger alarmiert werden;
- ring the alarm-bell;
- echar las campanas a vuelo;

vpl.: B1; Pl.Pr.31; Pl.Bra/76.

DE LIBERO HOMINE EXHIBENDO
Zie: interdictum ----/

DE MATE IN DEN BODEM VALSCHEN = de maat in de bodem vervalsen door deze op te hogen.
- mensuram in fundo vitiare per hanc exaggerare;
- fausser la mesure dans le fond;
- den Masz fälschen durch den Boden zu erhöhen;
- falsify the measure in the bottom by rising it;
- falsificar la medida levantado el fondo;

vpl.: Lo1/18.

DE MEESTE OPINIEN ZIJN DE MINSTE VERVANGHENDE = de meerderheid der meningen leidt tot meningsvorming; meeste meningen gelden.
- maioritas opinionum ducit ad formationem opinionis; voces pleraeque valent;
- la majorité des opinions remplace la minorité;
- die Meinungenmehrheit führt zu Meinungsbildung; die meisten Meinungen gelten;
- the majority op opinions leads to the shaping of opinion; the majority have it;
- la mayoría de las opiniones conduce a formación de opiniones;

vpl.: C1/523.

DE MEESTE VOIX IS DE MINSTE VERVANGENDE = bij meerderheid van stemmen beslissen; meeste

stemmen gelden.
- in maiore parte vocium; voces pleraeque valent; numero rem conficere III;
- la majorité des voix y remplace la minorité;
- bei Stimmenmehrheit; die meisten Stimmen gelten; Stimmenmehrzahl gilt;
- at the majority of votes; the majority have it; by a majority;
- por mayoria de votos; la pluralidad de los votos decide; decidir par maioria de votos;

vpl.: C1/523; Lo2/748.

DE NAESTE DAEGH = de volgende dag.
- dies proxima;
- le lendemain;
- der nächste Tag;
- the next day;
- el (of = al) día siguiente;

vpl.: C1/9.

DE NEDERGESLAGEN = de verslagene; de gedode persoon; sub.
- persona mortuus; homo occisus;
- celui qui est tué; celui qui est assommé;
- Erschlagener;
- killed person;
- el muerto; la persona matada;

vpl.: Pl.Bra/42.

DE NOVE = opnieuw.
- de novo;
- de nouveau;
- aufs Neue;
- anew;
- de nuevo;

vpl.: PvB1/131,370.

DE PENNE VOEREN = vb.schrijven van brieven.
- scribo III;
- écrire; tenir la plume;
- schreiben;
- letter-writing;
- escribir; llevar la pluma;

vpl.: MGG 117.

DE PLANO = zonder omslag, omweg kortweg.
- sans façons; tout court;
- einfach; kurzerhand; ohne Weiteres;
- with ease;
- sin rodeos; lisa y llanamente; secamente;

vpl.: MGG 167.

DE PLANO PROCEDEREN = onmiddellijk berechten.
- juger immédiatement;
- sofort gerichtlich behandeln;
- sentence immediately;

- dar sentencia inmediatamente;
vpl.: Pl.Bra/75; B1.

DE REGTE GESCHAPENTHEYD = juiste toedracht; het juiste wezen.
- essentia vera;
- les circonstances exactes;
- das richte Wesen;
- true essence;
- la justa actitud;
vpl.: Pl.Bra/65.

DE SCHIETENDE LOCHT OFT SONNE = het invallende daglicht of het zonlicht.
- dies vel sol oriens,penetrans;
- le jour ou le soleil pénétrant;
- das einfallende Tageslicht oder Sonnenlicht;
- the infalling daylight or sunlight;
- la luz del día o del sol que entra;
vpl.: C1/246.

DE SNEDE VAN DEN MUER = de snede, het midden cq. hart van de muur.
- medium cq. cor muri;
- le milieu du mur;
- die Mitte bzw. das Herz des Mauers;
- the edge of the wall;
- el medio o el corazón, del muro;
vpl.: C1/185.

DE TRIDUO AD TRIDUUM = van drie tot drie dagen, van het ene triduum tot het andere.
- de trois en trois jours;
- von drei bis drei Tage;
- from one triduo to another triduo;
- de uno triduo en otro triduo;
vpl.: C1/130; B2/98.

DE TROMMEL SLAAN = door trommelgeroffel alle ingezetenen alarmeren.
- tumultum facere sonitu tympanorum;
- battre le tambour pour alerter la population;
- durch Trummelwirbel alle Bürger alarmieren;
- roll of drums;alarm the inhabitants by roll of drums;
- tocar el tambor; publicar a son de caja;
vpl.: Pl.Bra/76; B1.

DE VERBO AD VERBUM = van woord tot woord.
- de mot en mot;
- von Wort zu Wort; vom Wort zu Wort;
- from word to word;
- de palabra a palabra;
vpl.: MGG 53.

DE WETE DOEN = vb. kennisgeven.
- informo I; significo I; certiorem facio III;
- informer; donner connaissance à;
- bekanntmachen; an zu zeigen;
- give notice; notify;
- informar; notificar; participar; comunicar; dar a conocer;
vpl.: Lo4/754; Lo1/128.

DEBAT Zie:
- debath;----/

DEBATH; DEBAT = sub. openbare gedachtenwisseling; geschil; onenigheid.
- colloqiuum commercium publicum loquendi et audiendi;
- colloque publique; litige; différend;
- öffentliche Disputation;
- public debate;
- coloqio público;
vpl.: B2/49; C2/1019.

DEBATTEEREN; DEBATTEREN = vb. bespreken; wraken; afwijzen; betwisten.
- agito I; reicio IV; propulso I; deduco III;
- retenir; rejeter; renvoyer;disputer;
- besprechen; ablehnen; abschlagen; bestreiten;
- discuss; reject; refuse; dispute;
- hablar de; rechazar; desechar; impugnar;
vpl.: T2/211.

DEBATTEREN Zie:
- debatteeren;----/
- redargueren ende ---- van onwaerachticheijdt/

DEBATTEREN ENDE WEDERLEGGEN = taut. weerleggen; voor en tegen ener zaak bespreken.
- refuto I; disputo I;
- réfuter; démentir; debattre;
- widerlegen; debattieren;
- refute; debate; dispute;
- refutar; rebatir; debatir; disputer;
vpl.: PB/IV/282; C1/217,496.

DEBAUCHE OFTE ONTBONDENHEIJD = ongebondenheid.
- licentia;
- débauche;
- Ungebundenheit;
- dissoluteness;
- desenfreno; disipación; libertinaje;
vpl.: PvB5/94.

DEBAUCHEREN = vb. afronselen; afkerig maken.
- depravare;

- débaucher;
- werben; pressen;
- recrute; make averse;
- despachar; repugnar;

vpl.: PvB7/114.

DEBET Zie:
- qui ---- esse /
- perpetuus ----/

DEBIT = sub. schuld.
- debitum;
- dette;
- Schuld;
- debt;
- deuda;

vpl.: Lo1/524.

DEBITEUR Zie:
- cooper oft ----/

DEBITEUR ENDE SCULDENERE = taut. schuldenaar.
- debitor;
- débiteur;
- Schuldner;
- debtor;
- deudor;

vpl.: ADR 16; DVB; T1/110;C1/145,456.

DEBITEUR OFT GELDER = taut. schuldenaar.
- debitor;
- débiteur;
- Schuldner;
- debtor;
- deudor;

vpl.: C1/145.

DEBITEUR OFT HANDTPLICHTER = schuldenaar of bezetter.
- debitor;
- débiteur ou occupant;
- Schuldner;
- debtor or occupant;
- deudor u ocupante;

vpl.: C1/490.

DEBITEUR OFT ONDERHEBBER VAN PENNINGEN OFT GOEDEN = schuldenaar of houder van geld of goed.
- debitor pecuniae aut boni;
- débiteur ou détenteur des deniers ou biens;
- Schuldner von Geld oder Gut;
- debtor or possessor of money or goods;
- deudor o tenedor de dinero o de bienes;

vpl.: C1/400.

DEBITEUR OFT UYTREIJCKER VAN RENTE = taut. schuldenaar.
- debitor; debens;
- débiteur;
- Schuldner;

- debtor;
- deudor;

vpl.: Lo7/376; B1/103; C2/900.

DEBITORIS Zie:
- ad securitatem ----/

DEBOISEEREN; DEBOISEREN = vb. aanwenden; besteden.
- impendo I; adhibeo II;
- employer; dépenser;
- anwenden; gebrauchen; benutzen;
- employ; use;
- emplear; utilizar; gastar;

vpl.: ARD 13.

DEBOISEREN Zie:
- deboiseeren;----/

DEBORDERINGE = sub. het buiten de oevers treden.
- abundare ripas;
- déborder;
- übertreten;
- overflow the banks;
- el desbordar; el salir de los bordes;

vpl.: PvB8/344.

DEBOURSEEREN; DEBOURSEREN = vb. voorschieten; uitbetalen.
- pecuniam dare; impendo III; facio III impendium; exsolvo III; facio III impensam pecuniae;
- débourser; dépenser avancer;
- vorschieszen; auslegen;
- pay out; advance; spend;
- dineros pagadar; adelantar gastar; antecipar; pagar;

vpl.: Lo1/242,614; B2/103,262; C1/291; PvB1/606; PB/II/164; DVB 74; C2/1029/3.

DEBOURSEREN Zie:
- debourseeren;----/

DEBUOIR Zie:
- devoir; devoyr; devoor; devoire;----; debvoir; debvoor/

DEBVOIR Zie:
- devoir; devoyr; devoor; devoire; debuoir;----; debvoor/

DEBVOIR ENDE DELIGENTIE = plicht en voortvarendheid.
- officium et diligentia;
- devoir et diligence;
- Pflicht und Eifer; Raschheit;
- duty and energy;
- deber é ímpetu; energia; actividad;

vpl.: Lo1/130.

DEBVOIR ENDE NERSTICHEYT = plicht en ijver.
- officium et diligentia;
- devoir et zèle;
- Pflicht und Fleisz;

- duty and diligence;
- deber y diligencia;

vpl.: PB/II/21.

DEBVOIREN Zie:
- schabinale ----/

DEBVOOR Zie:
- devoir; devoyr; devoor; devoire debuoir; debvoir;----/

DECADENTIE Zie:
- onvermetelijcke ----/

DECADENTIE ENDE VERMINDERINGHE = taut. verval; achteruitgang.
- corruptio deminutio;
- décadence;
- Verfall; Rückgang;
- decay; decline;
- decadencia; decaimiento;

vpl.: PB/II/344.

DECADENTIE OFT VERVAL = taut. verval.
- ruina;
- décadence; déclin;
- Verfall;
- decline;
- decadencia; declinar;

vpl.: PB/IV/41.

DECAPITACIE = sub. onthoofding.
- amputatio capitis;
- décapitation; décollation;
- Enthauptung; Köpfung;
- decapitation;
- decapitación; degollación; desgüello; descabezamiento;

vpl.: T1/170.

DECAPITEEREN; DECAPITEREN = vb. onthoofden.
- caput amputo I; detrunco I;
- décapiter;
- enthaupten; köpfen;
- behead; decapitate;
- decapitar; degollar; descabezar;

vpl.: T1/174,347.

DECAPITEREN Zie:
- decapiteeren;----/

DECEPCIE(N); DECEPTIE = sub. bedrog; oplichterij; bedriegerij; verschalking.
- fallacia; fraus;
- déception; tromperie; dol; surprise;
- Betrug;
- deceit; deception;
- decepción;

vpl.: T1/406.

DECEPTIE Zie:
- decepcie(n);----/

DECERNEEREN Zie:
- decerneren;----/

DECERNEREN; DECERNEEREN = vb. eisen; vorderen; gerechtelijk; besluiten; toewijzen.
- decerno III; constituo III;
- donner; décréter; ordonner; établir; décerner;
- gewähren; zuweisen;
- give; assign;
- reclamar; demandar; exigir; asignar; otorgar; adjudicar;

vpl.: C1/164; DVB 57,119.

DECIDEEREN; DECIDEREN = vb. besluiten; beslissen.
- decido III; decerno III; statuo III constituo III;
- décider; résoudre; déterminer; conclure;
- beschliessen; sich entschliessen; entscheiden;
- decide;
- decidir; determinar; concluir; resolver; decidirse a;

vpl.: PB/III/10; PvB 53; DVB 51; MGG 243; T2/215; B2/35; C2/1016

DECIDEREN Zie:
- decideeren;----/
- eijnden ----/

DECIDERENDE STEMME = beslissende stem.
- votum decernens;
- vote décidé;
- entscheidende Stimme;
- decisive vote;
- una voz decisiva;

vpl.: Cr2/1044.

DECIMABLE VRUCHTEN = tiendbare vruchten.
- fructus decimabiles;
- des fruits sui lesquels on dercit la dime;
- dezimabele Früchte;
- fruits subject to the payment of tithes;
- fruto diezmal;

vpl.: PvB1/79.

DECISEURS Zie:
- commissarissen ----/

DECISIE; DICISIE = beslissing; rechterlijke uitspraak.
- decisio; sententia;
- décision; sentence judiciaire;
- Entscheidung;
- decision; sentence of the court;
- decisión; sentencia judicial;

vpl.: C1/538; C2/845.

DECISIE ENDE BESLICHTINGE = taut. beslechting; eindoordeel; beslissing; besluit.
- decisio;
- décision;
- Austrag; Beschluss; Entschei-

dung; Entschluss;
- final decision; resolution;
- decisión; resolución;
vpl.: T1/28; T2/263; B1:EE/25; DVB 51; MGG 154; B2/90; C2/1029/2; C1/512; PvB1/563.

DECISIEF Zie:
- voix ----/

DECISIEN Zie:
- totten eynde ende ----/

DECISIVE Zie:
- voix ----/

DECISIVE PUNCTEN = beslissende punten.
- puncta decisiva;
- points décisifs;
- entscheidene Punkte;
- decisive points;
- puntos decisivos;
vpl.: Lo4/662.

DECISIVELEIJCK = adv. stellig; beslissend.
- decretorio modo; certo; definite;
- décisivement; de facon; définitive;
- gewiss; bestimmt; entscheidend;
- positive; decisive;
- decisivamente;
vpl.: MGG 68.

DECKELS Zie:
- deckxel; decsel; dexel;----/

DECKEN Zie:
- met tieghelen ----/

DECKEN = vb. toedekken; afdekken.
- tego III;
- couvrir;
- abdecken;
- cover;
- cubrir; tapar;
vpl.: C1/194.

DECKER Zie:
- schailie ----/

DECKSEL Zie:
- onder 't ---- dat/
- onder ---- uytstellen/

DECKSEL OFT SARGIE = taut. tafellaken.
- pannus tabulae;
- nappe;
- Tischtuch; Decke;
- table-cloth;
- mantel; paño de mesa;
vpl.: Lo7/184.

DECKXSEL Zie:
- opperste ----/

DECKXSEL; DECSEL; DEXEL; DECKELS = hom.sub. voorwendsel; tafellaken.

- 1.simulatio 2.pannus tabulae;
- prétexte 2.nappe;
- 1.Vorwand 2.Tischtuch; Decke;
- 1.pretext 2.table-cloth;
- 1.pretexto 2.mantel; paño de mesa;
vpl.: PvB1/396; Lo7/184.

DECLARANT Zie:
- de eerste in ordine;----/
- in ordine ----/

DECLARAT PRINCIPIS MENTE = hij/zij verklaart in de geest van de landsheer.
- explique dans l'esprit du Seigneur;
- behaupte im Geiste des Landesherrn;
- he declares in the spirit of the landlord;
- declara él o ella según las ideas del principe;
vpl.: MGG 111.

DECLARATA Zie:
- ex principis mente ----/

DECLARATIE Zie:
- clere ----/

DECLARATIE = verklaring.sub.
- declaratio; explicatio;
- déclaration;
- Erklärung;
- declaration;
- declaración;
vpl.: DVB 13.

DECLARATIE OFT DECRETEMENTE = taut. bevel; besluit.
- mandatum secretum;
- ordre ou décret;
- Befehl; Beschlusz;
- order; decision;
- orden; decisión; decreto;
vpl.: PB/II/223.

DECLARATIE VAN BANNE = verklaring van verbanning.
- declaratio excilii;
- déclaration de bannisement d'exil;
- Erklärung der Verbannung;
- declaration of ban;
- declaración de destierro;
vpl.: PvB1/12; DVB 13.

DECLARATOIR = jur. vonnis waarbij alleen het bestaan van een recht wordt erkend of vastgesteld zonder verdere veroordeling, rechtsverklarende uitspraak van rechters.
- sententia iudicum; sine condemnatione; constituo III ius;
- sentence déclaratoire;
- Urteilsspruch, wobei nur das Bestehen eines Rechtes erkannt oder festgestellt wurde ohne

Verurteilung;
- judgement in which only the existance of a right is ascertained without further condemnation;
- sentencia declaratoria;
vpl.: MGG 228.

DECLARATOIR = adi. verklarend.
- declarativus;
- explicatif;
- erklärend;
- explanatory;
- declarador; declarante;
vpl.: Cr2/953.

DECLARATOIRE ACTEN = akten waarin iets verklaard wordt cq. rechtsstukken.
- actiones declaratoriae;
- acte de déclaration;
- Akten, die eine gerichtliche Aussprache enthalten.
- declaratory acts;
- actas declaratorias;
vpl.: MGG 40.

DECLAREEREN Zie:
- declareren;----/

DECLAREREN ; DECLAREEREN = vb. verklaren; uitleggen; onderrichten.
- declaro I;significo I; denuntio I; edico III;
- déclarer; expliquer; interprêter; attester; prononcer;
- deklarieren; anzeigen; unterrichten; darlegen; erklären; aussagen;
- declare; explicate; signify; explain;
- interpretar; explicar; declarar;
vpl.: MGG 110; T1/345,427; PvB 1/115.

DECLAREREN OFT UYTMAKEN = taut. aangeven.
- declaro I; denuntio I;
- déclarer; dénoncer;
- anzeigen; verklagen; darlegen; erklären; aussagen;
- declare; denounce; explain;
- denunciar; delatar; explitar; interpretar; declarar;
vpl.: Pl.Bra/30; B1.

DECLINATOIR; DECLINATORIE OFT WIJCRECHT; WIJCKRECHT; WIJCKRECHTE = afwijzende verwering; wrakende afwijzende uitzondering; recht van wraking.
- exceptio declinatoria;
- exception déclinatoire;
- Ablehnungsrecht; Recht zur Ablehnung;
- declinatory exception;
- excepción declinatoria;
vpl.: Lo6/136,300,428.

DECLINATOIR Zie:
- exceptie ----/

DECLINATOIRE; DECLINATORIE = sub. afwijzing; akte van wraking.
- exceptio translativa; translativa constitutio;
- débouté; rejet; refus; renvoi; declinatoire;
- Abweisung; Zurückweisung; Ablehnungsakte;
- denial; refusal; rejection; declination;
- denegación; negativa; rechazo; acta de recusación;
vpl.: T1/22,637; PvB1/419; C1/252.

DECLINATOREN Zie:
- versteken worden van wijckrechte oft ----/

DECLINATORIE Zie:
- declinatoire;----/
- declinatoir;---- oft wijcrecht; wijckrecht; wijckrechte/

DECLINATORIE OFT DILATORIE = wrakend of vertragend.
- declinatorius aut dilatorius;
- déclinatoire ou dilatoire;
- abschlagend oder verzögernd;
- declinatory and dilatory;
- declinatorio y dilatorio;
vpl.: Lo6/132.

DECLINEEREN; DECLINEREN = vb. van de hand wijzen; afwijzen; niet erkennen; afwijken; weigeren.
- declino I; repudio I; transfero III; deflecto III;
- décliner; refuser; rejeter; dévier; diverger;
- abschlagen; abweisen; nicht anerkennen; abweichen; ablehnen; deklinieren;
- decline; refuse; reject; deviate; not recognice;
- rechazar; repudiar; renunciar; recusar; declinar; desechar; refusar; desviarse;
vpl.: MGG 176; T1/39; T2/7; Cr2/170; PvB5/437; C1/214,482, 633,724.

DECLINEERDEN EN WEIJGERDEN = taut. weigerden.
- declinabant et recusabant;
- refusaient;
- verweigern;
- refuse;
- declinaban y rehusaban;
vpl.: MGG 176.

DECLINE(E)REN OFT VLIEDEN = taut. afwijzen; wraken; afwijken;van de hand wijsen; niet erkennen.
- declino I; repudio I; transfero

DEC

III; delfecto III;
- décliner; refuser; rejeter; renvoyer;
- verlassen; ablehnen; abschlagen abweisen; nicht anerkennen; abweichen; lenken;
- decline; refuse; dismiss; reject; not recognice; deviate; nounce;
- declinar; rechazar; rechusar; recusar; repudiar;

vpl.: Lo4/478,624; T1/39; MGG 176; T2/7,9; C1/5,74.

DECLINEREN Zie:
- declineeren;----/

DECLINEREN OFT WIJCKEN = taut. ontwijken of afwijzen.
- declino I;
- décliner;
- aus dem Wege gehen;
- decline;
- declinar;

vpl.: Lo6/130.

DECREET Zie:
- verkoop bij ----/
- penael ----/

DECREET = sub. bevel der overheid ter uitvoering van een vonnis tot uitwinning van een goed.
- decretum;
- décret;
- Dekret;
- decree;
- decreto de la autoridad para la ejecución de una sentencia para la evicción de un bien;

vpl.: T2/256,267.

DECREET; DECRETATE; DECRETE TOT/VAN APPREHENSIE = bevel tot/van gevangenneming.
- decretum; praeceptum ad comprehensionem; decretum apprehensionis;
- décret d'apprehension; mandat d'arrêt; ordre décret d'arrestation;
- Befehl; Dekret, zur Verhaftung; Haftbefehl;
- order; decree, to arrest; warrant of arrest; order of apprehension;
- orden; decreto, de detención; mandamento de prisión;

vpl.: C1/578; B1/Pl.Bra 32;C1/264; T1/7; Lo4/278.

DECRETALE Zie:
- decreet;----; decrete tot/van apprehensie/

DECRETATIE = sub. gerechtelijk besluit.
- decretum;
- décret;

DED

- gerichtliche Entscheidung;
- decree;
- decreto judicial;

vpl.: C1/381.

DECRETE Zie:
- decreet; decretale;----; tot/van apprehensie/

DECRETEEREN Zie:
- decreteren;----/

DECRETEMENTE OFT DECLARATIE = taut. bevel; besluit.
- mandatum secretum;
- ordre ou décret;
- Befehl; Beschlusz;
- order; decission;
- orden; decisión; decreto;

vpl.: PB/II/223.

DECRETEREN; DECRETEEREN = vb. voorschrijven; bevelen.
- praecipio III; inbeo II;
- décréter;
- decretieren;
- decree ; ordain;
- decretar;

vpl.: C1/322; BKB 10.

DECRETO Zie:
- ex ordinum ----/
- mentineren ex ordinuus ----/

DECSEL Zie:
- deckxsel;----; dexel; deckels/

DECTEGEL Zie:
- dacktichel; dactegel;----/

DECURIONE = sub. raadslid; bestuurder; hoofd van een groep ruiters.
- decurio;
- décurion;
- Oberer einer Gruppe Ritter;
- captain of a group of ten knights;
- decurión;

vpl.: T2/94.

DECXLE VAN ONSCHOUWELIJCKEN NOOT = dekmantel van onzichtbare nood.
- paenula necessitatis invisibilis;
- sous prétexte de misère cachée;
- Deckmantel unsichtbarer Not;
- disguised need;
- pretexto de necesidad invisible;

vpl.: PvB1/51.

DEDE Zie:
- die den eerste oploop ----/

DEDICEREN = vb. toewijden; opdragen.
- dedicare;
- dédier;
- widmen;
- consecrate;
- dedicar;

vpl.: PB/II/339.

DED

DEDINC Zie:
- dedinge;----; dadinge; dadinc; dading; daïnc/

DEDINGE; DEDINC; DADINGE; DADINC; DADING; DAINC = sub. verdrag; minnelijke overeenkomst.
- pactus amicalis;
- traité; arrangement à l'amiable;
- Vertrag; gütlicher Uebereinkunft;
- treaty; amicable settlement;
- pacto; convenio; un acuerdo amistoso;

vpl.: Cr2/972.

DEDUCEEREN Zie:
- deduceren;----/

DEDUCEEREN ENDE AFTRECKEN = taut. afleiden; bewijzen; openleggen; verklaren; afhouden; aftrekken.
- deduco III;demonstro I; deductio IV;
- déduire; démontrer; exposer;expliquer;
- deduzieren; herleiten; verdeutlichen; auseinandersetzen; erklären;
- to conclude; to deduce; to derive; explain; expound; deduce;
- deducir; demonstrar; exponer;

vpl.: MGG 64; T1/277,624; B2/35 C2/1016; C1/644.

DEDUCEREN; DEDUCEEREN = vb. afleiden.
- deduco III;
- déduire; conclure;
- deduzieren;
- deduce;
- deducir; concluir;

vpl.: MGG 157.

DEDUCTIE Zie:
- cortte ---- van rechte/
- illatie oft ----/

DEDUCTIE = sub. verklaring; gevolgtrekking; afgeleide waarheid; bewijsvoering.
- deductio; conclusio; connexum;
- déduction;
- Auseinandersetzung; Beweisführung;
- conclusion; deduction;
- conclusión; deducción; argumentación;

vpl.: C1/310; MGG 64.

DEDUCTIE ENDE CONTRIBUCIE OFT VEREFFINGE = aftrek en vereffening.
- deductio et contributio;
- déduction et liquidation;
- Absatz und Ausgleich;
- deduction and settlement;
- deducción y liquidación;

vpl.: T1/604.

DEE

DEDUCTIE VAN RECHTE = afleiding van recht.
- deductio de jure;
- déduction de droit;
- Ableitung von Recht;
- distriction of justice;
- deducción de derecho;

vpl.: PB/IV/345.

DEDUCTORIE = door verklaring; verklaringsgewijs.
- interdictum de deducendo;
- par déduction;
- durch Erklärung; unter Behauptung;
- by declaration; by explanation;
- por deducción;

vpl.: T1/277.

DEEKEN; DEKEN = sub. deken.
- caput contubernii; decanus;
- doyen;
- Dechant;
- dean;
- deán; decano;

vpl.: T1/189.

DEEKENS VAN DE PIERTSE OFT DRAPPERIJE = taut. lakenmeesters.
- pannorum opifices; lanifices;artifices panni lanei; lintei;
- maîtres de la piertse ou drapperie;
- Tuchzunftvorsteher;
- deans of the drapery;
- maestros de panería;

vpl.: C1/432.

DEEL Zie:
- half satijn oft het achtste ---- van een once winckeliers/
- legitime oft wettich ----/
- ligitime portie oft wettich ----/
- paert ende ----/
- paert oft ----/
- ten ----/
- voor den meesten ----/

DEEL ENDE POORCIE = taut. portie.
- pars;
- part et portion;
- Anteil und Portion;
- portion;
- porción; parte;

vpl.: PvB9/19.

DEEL OFTE QUOTE = taut. deel.
- pars;
- part;
- Teil;
- part;
- parte; cuota;

vpl.: PB/2/24.

DEELBAER Zie:
- deylbaer; deylsaem;----; deelbair; deelsam; deelsaem/

DEE

DEELBAIR Zie:
- deylbair; deylsaem; deelbaer; ----; deelsam; deelsaem /
- ter ierster doot ----/

DEELE Zie:
- ten ----/

DEELE OFT PAERT = taut. part; deel; gedeelte; aandeel.
- pars;
- part; partie; portion;
- Teil;
- part;
- parte; contingente;

vpl.: B1/24; C2/886; C1/7,600; PvB1/297,305; C1/14.

DEELEN Zie:
- beddegelijc ----/
- dat quic in twee partijen ----/
- maet oft blockeel ----/
- paert ende ----/
- paerten oft ----/

DEELEN OFT SPLIJTEN = taut. delen.
- diffindo III aut divido III;
- partager;
- teilen;
- divide;
- dividir; repartir;

vpl.: T1/412.

DEELHEBBER OFT PORTIONARIS = taut. deelhebber; deelgenoot; deelgerechtigde.
- consors; particeps; participans;
- participant;
- Teilhaber;
- sharer; partner;
- porcionero; participante; participe;

vpl.: C2/787; C1/471.

DEELINGE Zie:
- actie tegen ----/
- collacie oft ----/

DEELINGE ENDE/OFT DIVISIE; DEYLINGEN; VERDEYLINGHE = taut. verdeling.
- divisio;
- division; répartition; partage;
- Verteilung;
- division; distribution;
- distribución; reparto; pardición; division;

vpl.: T1/443,489,508,622; Lo4/352.

DEELINGE OFT COLLACIE = taut. inbreng.
- collatio;
- apport; mise de fonds;
- das Eingebrachte;
- capital brought in;
- aportación;

vpl.: T1/593.

DEF

DEELINGEN Zie:
- divisie ende ----/

DEELINGEN VAN EEDE Zie:
- actie tegen dengeenen die den anderen iet gegeven heeft te zweeren in ---- en nae sentencie weijgert te voldoene/

DEELS Zie:
- naderschappe van paert of ---- wegen/

DEELSAEM Zie:
- deylbair; deylsaem; deelbaer; deelbair; deelsam;----/

DEELSAM Zie:
- deylbair; deylsaem; deelbaer; deelbair;----; deelsaem/

DEELSWEGHEN Zie:
- van ----/

DEERINCLANT OFT TURF = taut. veenland.
- palus;
- terrain tourbeux;
- Torfland;
- peatswamp;
- turbera; tierra turbosa;
- PB/II/24.

DEERNEN ENDE ONREYNDER BOELEN = onkuise vrouwen.
- meretrix;
- putain;
- Hure;
- whore;
- puta;

vpl.: T1/504.

DEERTICH Zie:
- dartich; dartien; dertich; dortich;----/

DEFAILLANT; DEFAILLIANT; DEFFAILLANT = sub. wanbetaler; die in gebreke is; die niet op zijn werk komt niet verschenen partij; gedaagde die in gebreke blijft te verschijnen.
- qui foro cedit; desertor causae; is, qui solvendo non est; lanquens; pars absens; pars quae non; apparuit; qui non venit;
- défaillant; partie défaillante; parti pas paru; tailli;
- Nichtzahler; Unterlasser; nicht erschienen Partei; der nicht Erschienene vor Gericht; er der Säumig ist;
- defaulter; defective; defaulted party; detendant who does not appear; he who does not appear at work; party that has not appeared; turned up; party not put in appearance;
- parte que no se ha presentado ante el tribunal; parte no compa-

recida; parte no compareciente; parte que no ha comparecido o no se ha presentado; mal pagador; perrera; fallado; contomaz reacio al trabajo;
vpl.: C2/1039; PB1/228,570; PB/II/213; T1/26; Lo6/634; C1/318, 538.

DEFAILLEREN = vb. in gebreke blijven te verschijnen.
- deficior III;
- défaillir; manquer à;
- ermangeln; unterlassen;
- fail to;
- estar en falta; fallar;
vpl.: T1/316; PvB1/216.

DEFAILLIANT Zie:
- defaillant;----; deffaillant/

DEFALQUATIE = sub. korting.
- reductio;
- réduction;
- Abzug;
- reduction;
- defalcación; rebaja;
vpl.: PvB6/690.

DEFALQUEREN ENDE AFTRECKEN = taut. aftrekken; korten.
- subtractio IV; abstractio IV;
- déduire;
- abziehen; kürzen;
- to subtract;
- defalcar; rebajar;
vpl.: PvB6/689.

DEFAULT; DEFAUT; DEFECT; DEFFAULT; DEFFAUTE = sub. gebrek; verstek.
- absentia; inopia; eremondicium; vitium; defectus;
- défaut; manque; absence;
- Defekt; Mangel; Versäumnis; Verfehlung; Unterlassung;
- default; want; defect;
- carencia; falta; dilación; detención; demord; imperfección;
vpl.: T1/9,17; ASO 16; ACart 50; Lo4/486,624; T2/86; PvB1/596.

DEFAULTE OFTE VERSTEECKE = taut. verstek.
- absentia;
- défaut;
- Kontumasz;
- default;
- ausencia;
vpl.: Cr2/1013/17.

DEFAUT Zie:
- default;----; defect; deffault; deffaute/

DEFECT Zie:
- default; defaut;----; deffault; deffaute/

DEFECT VAN PREUVE = gebrek aan bewijs.
- defectus probationis;
- manque de preuve;
- Mangel an Beweis;
- lack of evidence;
- falta de prueba;
vpl.: Pl.Bra/30.

DEFECTUEUS = adi. gebrekkig.
- defectuosus;
- defectüeux;
- mangelhaft;
- defective;
- defectuoso;
vpl.: PvB6/273.

DEFENDEEREN; DEFENDEREN = vb. verdedigen.
- defendeo III; protego III;
- défendre;
- verteidigen;
- defend;
- defendar;
vpl.: T2/124; C2/1013; B2/34.

DEFENDEREN Zie:
- defendeeren;----/

DEFENDEREN ENDE VERANTWOIRDEN = taut. verantwoorden.
- defendo III;
- justifier; rendre compte;
- verantworten;
- account for;
- dar cuenta de; justificar;
vpl.: T1/620.

DEFENDEREN ENDE VERWERVEN = taut. verdedigen.
- defendere;
- défendre;
- verteidigen;
- defend;
- defender;
vpl.: PB/II/328.

DEFENDIBILE Zie:
- wapene ----/

DEFENSIE ENDE VERBODT = sub. verdediging en verbod.
- defensio et interdictum;
- défense et interdiction;
- Verteidigung und Verbot;
- defense and interdict;
- defensa y prohibición;
vpl.: C1/4,265,599; DVB 108; PvB1/296; Lo7/438; Bl.Pl.Br.7.

DEFENSIE ENDE GENERAELE VERBODT = taut. algemeen verbod.
- prohibitio generalis;
- defense générale; interdiction générale;
- allgemeines Verbot;
- general prohibition;
- prohibición general;
vpl.: PvB1/392.

DEFENSIE ENDE ONTLASTINGHE = taut. verdediging.
- defensio;
- défense et décharge;
- Verteidigung;
- defence;
- defensa;

vpl.: PB/II/324.

DEFENSIEFF = adv. verdedigend.
- defensionale;
- défensivement;
- verteidigend;
- defending;
- defensivomente;

vpl.:ASO 20.

DEFENSIEN Zie:
- beschuddinge; bescuddinge; bescudenisse ende bescerminge; ----/

DEFENSIEN ENDE BESCUDDENISSEN = taut. verdediging.
- defensio;
- défense; protection; sauvegarde;
- Verteidigung;
- defence;
- amparo; defensa; protección;

vpl.: T1/433.

DEFENSIEN ENDE EXCEPCIEN = taut. tegenwerping en verdediging.
- defensio et exceptio;
- défense et objection;
- Verteidigung und Einwand;
- defence and objection;
- defensa y excepción;

vpl.: T1/375.

DEFENSIEN OFT GEWERE = taut. verdediging.
- defensio;
- défense;
- Verteidigung;
- defence;
- defensa;

vpl.: Lo6/136,428; C1/686.

DEFENTIE Zie:
- peremptoor feijt oft ----/
- peremptoor ----/

DEFENTIE ENDE BESCHERMENISSE = verdediging en bescherming.
- defensio et protectio;
- défense et protection;
- Verteidigung und Beschützung; Schutz;
- defence and protection;
- defensa y protección;

vpl.: DVB 108.

DEFENTIE ENDE WEERE = taut. verweer.
- defensio;
- défence;
- Widerstand;
- defence;
- excepción y defensa;

vpl.: C2/857.

DEFENTIE OFT CONTRE ALLEGATIE = taut. verweer.
- defensio;
- défence;
- Widerstand;
- defence;
- defensa;

vpl.: C2/856.

DEFENTIE TER CONTRARIE = het tegenovergestelde als verdediging, bewijzen.
- defensio contraria;
- prouver le contraire pour la défense;
- Verteidigung des Gegenteils;
- defence to the contrary;
- probar lo contrario como defensa

vpl.: Lo7/12.

DEFENTIEN Zie:
- tot zynder ---- comen/

DEFEREEREN; DEFEREREN = vb. opdagen; verlenen.
- defero III;
- déférer;
- widmen;
- confer; dedicate;
- deferir;

vpl.: BVB 99.

DEFERENTIE = sub. gehoorzaamheid uit achting en gezag.
- obsequium;
- déférence obéïssance par respect et autorité;
- gehorsam aus Achtung und Gewalt;
- obedience from respect and authority;
- deferencia; obediencia basada en respeto;

vpl.: PB/III/214.

DEFEREREN Zie:
- defereeren;----/

DEFFAIT = sub. fout; gebrek.
- vitium;
- défaut;
- Fehler; Mangel;
- mistake; shortage;
- defecto; falta; error;

vpl.: PB/II/328.

DEFFAILLANT Zie:
- defaillant; defailliant;----/

DEFFAILLANT; WEYGERER OFT VERTRECK MAKENDE = taut.niet verschijnende partij.
- pars languens;
- partie défaillante; partie qui fait défaut;

- nicht erscheinende Partei;
- not appearing party;
- la parte que no comparece ante un tribunal;

vpl.: PB/III/299; Cr2/1039.

DEFFALQUEREN = vb. korten; aftrekken.
- abstraho III;
- accourcir; tirer en bas;
- abziehen; kürzen;
- to shorten; to subtract;
- defalcar;

vpl.: PvB6/164.

DEFFAULT Zie:
- bij ----/
- default; defaut; defect; ----; deffaute/
- gecondemneert in d'eerste ----/
- in ---- vallen/
- setten in ----/

DEFFAUT Zie:
- acte van ----/

DEFFAU(L)T = sub. gebrek, het niet verschijnen voor het gerecht.
- defectus; vadimonium desertum; absentia; desertum;
- défaut; contumace; défendeur qui a manqué;
- Nichterscheinung vor dem Gericht; Kontumaz; Mangel in Verzug setzen; im Rückstand bleiben des Beklagten;
- default; non appearance;
- contumacia; no comparecer uno en juicio siendo llamado; defecto; el plazo pasado; falta; el citado está en falta;

vpl.: C1/251,279,318,500.

DEFFAUTE Zie:
- default; defaut; defect; deffault; ----/

DEFFENSIE Zie:
- generaele ---- ende verbodt/

DEFFENTIEN Zie:
- tot sijnder ----/

DEFFROYEMENT Zie:
- teercosten oft ----/

DEFFROYEREN Zie:
- defroyeeren; defroyeren; defrayeeren; desfroijeren; defroijeeren; defroijeren; ----/

DEFFUNCT;DEFUNCT = sub. overledene.
- defunctus;
- défunt;
- Entschlafene; Verstorbene(r);
- the deceased; the defunct;
- fallecido; muerto; finado; difunto; vpl.: T2/148; T1/265

DEFICIEEREN ENDE MISSEN = taut. te kort schieten; falen; ontbreken; mankeren.
- deficio III;
- manquer; errer; diminuer;
- ermangeln; unterlassen; verfehlen; fehlen; scheitern; versagen;
- fail to; be wanting; be defective;
- faltar; hacer falta; fallar; frustrarse; fallecer; finir; morir;

vpl.: T1/368,431; C1/288,437.

DEFIGURACIE ENDE DIFFORMITEYTE = taut. mismaaktheid; vervorming.
- deformatio et deformitas;
- défiguration; difformité;
- Umbildung; Verumstaltung;
- deformation; transformation;
- desfiguración; desformidad;

vpl.: T1/338.

DEFINITIF Zie:
- hebbende kracht van ----/
- vonnis ----/

DEFINITIONE Zie:
- ex ----/
- idque ex ---- usus/

DEFINITIVE Zie:
- bij den ---- reparabel zijn/

DEFLORATIE VAN JONGE DOCHTERS = ontmaagding van meisjes.
- defloratio puellarum;
- défloration de jeunes filles;
- Defloration von Mädchen;
- defloration of girls;
- desfloramiento de mozas; (of = de niñas, of = de chicas);

vpl.: C1/380.

DEFLOREREN Zie:
- 't ontsetten ende ----/

DEFORMEREN OFT SMILTEN = taut. smelten.
- liquefacere;
- fondre;
- Schmelzen;
- melt;
- fundir; derretir;

vpl.: PB/III/573.

DEFRAUDATEUR = sub. bedrieger
- fraudator;
- fraudeur; imposteur;
- Betrüger;
- deceiver;
- embustero; impostor;

vpl.: PvB1/330.

DEFRAUDATIE Zie:
- gagie toesiender over de ---- van de bieraccijns/
- gagie seghelaer ---- van de bieraccijse/

- loon wachters oft toesienders over de ---- van de maelaccijse/
- tot ---- oft achterdeel/

DEFRAUDATIE = sub. tekortdoening bedriegerij; bedrieglijke ontduiking.
- defraudatio; fraus;
- fraude; frustation; privation; imposture;
- Pflichtverletzung; Betrügerei; Schwindel; betrügerische Umgehung;
- deficiency; deceit; imposture; fraudulent fraud;
- fraude; engano; embuste; impostura; defraudación;

vpl.: C1/117,141,541; PB/IV/349.

DEFRAUDATIE OFT BEDROCH = taut. bedrog.
- defraudatio;
- fraude;
- Betrug;
- deception;
- fraude; engaño;

vpl.: PvB1/267.

DEFRAYEMENT Zie:
- defroyement ----/

DEFRAYEEREN Zie:
- defroyeeren; defroyeren; ----; desfroijeren; defroijeeren; defroijeren; deffroyeren/

DEFRELICT = onbeheerd achtergelaten goed.
- bonum derelictum;
- bien abandonné; bien épave; bien en abandon;
- herrenlos hinterlassenes Gut;
- unowned leaved good;
- bienes abandonados; bienes mostrencos;

vpl.: T1/310.

DEFROIJEMENT Zie:
- victime ende ----/

DEFROIJEEREN Zie:
- defroyeeren; defroyeren; defrayeeren; desfroijeren; ----; defroijeren; deffroyeren/

DEFROIJEREN Zie:
- defroyeeren; defroyeren; defrayeeren; desfroijeren; defroijeeren; ----; deffroyeren/

DEFROYEMENT; DEFRAYEMENT = sub. vrijhouding; vergoeding van kosten.
- redditio sumptuum;
- défrai; les frais de défraier;
- Freihaltung; Kostenentschädigung; Kosten fürs Freihalten;
- defraying; reimbursement; defrayment;
- abono; indemnazación; gastos de

preservación;

vpl.: ADR 3; C1/206.

DEFROYEEREN; DEFROYEREN; DEFRAYEEREN; DESFROIJEREN; DEFROIJEEREN; DEFROIJEREN; DEFFROYEREN = vb. vrijhouden; onkosten betalen voor anderen.
- sumptus suppedito I alicui; impensas praesto I; impendium reddo III; solvo III pro aliquo; procuro I;
- défrayer; payer les frais; fournir; procurer;
- freihalten; für andere zahlen;
- defray; pay expenses; stand treat;
- pagar los gastos; cubrir los gastos;

vpl.: DKB 18,50; ADR 3.

DEFROYEREN Zie:
- defroyeeren; ----; defrayeeren; desfroijeren; defroijeeren; defroijeren; deffroyeren/

DEGRADACIE = sub. degradatie; verlaging in rang.
- de honoris gradu depulsio;
- dégradation;
- Abstieg; Degradierung;
- degradation;
- degradación;

vpl.: T1/178.

DEGUISEREN = vb. vermommen; verbloemen.
- occultore; velo I; alienum speciem sumo III;
- déguiser;
- beschönigen; vermummen;
- disguise;
- enmascarar; disimular; disfrazar;

vpl.: PB/II/172; PvB8/48; PB/II/355.

DEGUSTACIEN = sub. afkeer; walging; wansmaak.
- taedium;
- aversion; dégoût;
- Ekel; übler Geschmack;
- aversion; disgust;
- degustación;

vpl.: T1/407.

D'EIJGEN VERLIJT = de eigen bekentenis.
- confessio propria;
- le propre aveu;
- das eigene Geständnis;
- the own confession;
- la propia confesión;

vpl.: Lo4/814.

DEIJLBAER OFTE SPLIJTBAER = taut. deelbaar.
- dividuud; vel fissilis;

- dirisible ou susceptible d'être éclissé;
- teilbar;
- divisible or cleavable;
- partible o hendible;

vpl.: C1/36.

DEIJLEN Zie:
- hoedelijck ----/
- hooft voor hooft ----/
- lothen ende ----/
- participeren ende ----/
- paerten ende ---- hoofdegelijck/
- separeren en ----/
- separeeren; sceyden; sepraeren en ----/

DEIJLEN; DEILEN; DEYLEN = vb. verdelen; delen.
- participo I; communico I; partior IV; divido III; distribuo III;
- partager; participer; communiquer; diviser;
- verteilen; teilen; mitteilen;
- divide; to inform; to communicate to;
- participar; informar; manifestar; communicar; compartir; dividir; repartir;

vpl.: MGG 12; C2/883; B1/8; Lo3/120; DVB 19; C1/159.

DEIJLEN ENDE/OFT PAERTEN = taut. delen.
- participo I; partiri;
- partager; participer;
- teilen;
- divide;
- repartir; participar;

vpl.: Lo3/556; Lo1/362.

DEIJLEN EN SEPAREEREN = taut. (ver)delen.
- dividêre;
- partager;
- (ver)teilen;
- divide;
- separar;

vpl.: DVB 19.

DEIJLEN ENDE PAERTEN HOOFDEGELIJCK = taut. hoofdelijk verdelen.
- viritim dividere;
- partager également par tête;
- pro Kopf teilen;
- divide per capita;
- dividir (of = partir) in sólidum (of = por cabezas);

vpl.: C1/296.

DEIJLEN; DEELEN OFT PAERTEN= taut. delen; verdelen; deel hebben.
- participo I; divido III; partiorIV;
- participer; partager; diviser;
- teilen; verteilen; partizipieren; Anteil haben; beteiligen;
- divide; distribute; participate;

- partir; dividir; repartir; participar;

vpl.: Lo1/362; C1/618,577/1; LoV/372; Lo3/130,356.

DEIJLGENOOT = sub. deelgenoot.
- qui particeps est alicuius rei; coheres;
- copartagent;
- Teilhaber;
- partner;
- participe;

vpl.: C1/454.

DEIJLING = sub. verdeling van erfgoed.
- partitio; distributio;
- partition; distribution;
- Verteilung;
- partition;
- partición; división;

vpl.: MGG 160.

DEILINGE Zie:
- acte van schiftinge en ----/
- divisie ende ----/
- schiftinge en ----/
- scheyftinge en ----/
- ter collacien ende ----/
- ter ghemeynder ----/
- van ----/

DEIJLINGHE Zie:
- scheydinghen ----/
- lotinghe ende ----/

DEIJLINGHE ENDE PAERTINGE = taut. verdeling.
- divisio;
- division et partage;
- Teilung;
- division;
- partición; división;

vpl.: C1/626.

DEIJLINGHE OFTE SPLIJTINGHE = taut. deling.
- divisio vel fissio;
- la division ou l'éclissement;
- Teilung;
- division or cleavage; split;
- devisión (of = partició) o hendedura;

vpl.: C1/36.

DEIJLINGHEN Zie:
- ter ghemeijnder ----/

DEIJLINGHE VAN EEDE = scheiding van eed.
- divisio iusiurandi;
- partager le serment;
- Trennung von Eid:
- division of oath;
- división de juramento;

vpl.: C1/24.

DEIJLINGHEN; SPLIJTINGHEN OFT SCHEIJDINGHEN = taut. deling van

onroerend goed.
- divisio boni immobilis;
- divisions; partages ou éclissements;
- Teilung von unbeweglichem Gut;
- division of immovable good;
- división (of = partición) de bienes inmuebles;

vpl.: C1/106.

DEIJLT Zie:
- die doode ---- niet metter levende hant/
- een sone ---- teghens twee dochters/

DEILEN HODEGELIJC INT EYGEN ENDE INT ERVE GOEDE = hoofdelijk delen de erfelijke onroerende goeren ende roerende goederen. Nijvel.
- bona hereditaria mobilia et immobilia viritim dividere, Nijvel;
- partager également par tête les propres biens et les biens d'héritage, Nijvel;
- teilen in den Immobilien und Mobilien nach der Kopfzahl und zu gleichen Teilen, Nijvel;
- divide equally the immovables and movables, Nijvel;
- dividir iqualmente los propios bienes y los de herencia, Nijvel;

vpl.: Ca/350.

DEILEN Zie:
- deijlen;----; deylen/

DEILINGE Zie:
- deylinge; deylinghe; delinge;---/

DEKANYE ; DEKENIE = sub.dekenaat.
- decanatus; collegium canonicorum;
- décanie; doyenné;
- Vorstand; Dekanat;
- deanery;
- decanato;

vpl.: C1/57,316.

DEKEN Zie:
- deeken;----/

DEKENEN VAN DER HALLEN = marktmeesters.
- decani mercati;
- doyens de la halle;
- Marktmeister;
- market-masters;
- jefes de mercado;

vpl.: C1/5.

DEKENIE Zie:
- dekanye;----/

DEKENS Zie:
- keuse ---- ambachten/

DEKENS ENDE OUDERMANS =taut. dekens van een ambachtelijk gilde.
- decani collegii artium;
- doyens et anciens;
- Vorsteher einer gewerblichen Zunft;
- deans of a trade guild;
- decanos de un gremio de artesanos;

vpl.: C1/523.

DEKENS VAN DE AMBACHTEN = het oudste lid van een ambachtsgilde, gekozen door borgemeesters en schepenen belast met de leiding van het gilde, Antwerpen 1581.
- membrum vetissimem collegii fabrorum electi a magistris civium et scabinis onerati administratione collegii, Antverpia 1581;
- doyens des métiers, Anvers 1581;
- das älteste Mitglied einer Gewerbezunft gewählt von Bürgermeister und Schöffen beauftragt mit der Führung der Zunft, Antwerpen 1581;
- the oldest member of a trade-guild elected by burgomasters and sheriffs charged with the direction of the guild; doyens of the trades, Antwerp 1581;
- decanos de las artesanias, Amberes 1581;

vpl.: C1/519,378.

DEKENS VAN DEN JONGHEN HANDTBOGE = hoofdlieden van het Gilde van de jonge Handboogschutters, Antwerpen.
- decani collegii iuvenum sagittariorum, Antverpia;
- doyens des guildes des tireurs d'arc-à-main jeunes, Anvers;
- Vorsteher der Zunft der jungen Handbogenschützen, Antwerpen;
- deans of the guild of the young handarchers, Antwerp;
- decanos del gremio de los arqueros jóvenes;

vpl.: C1/544.

DEKENS VAN DEN OUDEN HANDTBOGE = hoofdlieden van het gilde van de oude Handboogschutters, Antwerpen.
- decani collegii veterum sagittariorum; Antverpia;
- doyens des guildes des tireurs d'arc-à-main agés; Anvers;
- Vorsteher der Zunft der alten Handbogenschützen, Antwerpen;
- deans of the guild of the old handarchers, Antwerp;
- decanos del gremio de los arqueros viejos; Amberes;

vpl.: C1/544.

DEKENS VAN DEN OUDEN VOETBOGE = hoofdlieden van het gilde van de oude voetboogschutters, Antwerpen.
- capites collegii veterum sagittariorum, Antverpia;
- doyens des guildes des archers à pied agés; Anvers;
- Vorsteher der Zunft der alten Fuszbogenschützen, Antwerpen;
- deans of the guild of the old foot-archers, Antwerp;
- decanos del gremio de los ballesteros viejos; Amberes;

vpl.: C1/544.

DELAIJ; DILAIJ; DILAY; DILAYE; DILACIE; DILATIE; DILAEIJ; DILAEIJE = sub. uitstel; verschuiving; vertraging; rechtstermijn.
- dilatio; dies certa; vadimonium; mora; cunctatio; prorogatio; brolatio;
- retard; ajournement; délai; prorogation; remise;
- Aufschub; Frist; Rechtsfrist; Verlängerung; Termin; Verzögerung;
- delay; postponement; time; respite; prolongation;
- dilación; retraso; demora; detencion; prorroga; prorrogación;

vpl.: C1/336,634; T2/44,85,87, 106,369,512,544,14; Lo7/136; T1/478.

DELAY Zie:
- faveur ----/

DELAIJ; DILAY OFT UUYTSET; UYTSTEL = taut. uitstel.
- dilatio;
- délai; prorogation; retard;
- Aufschub;
- delay;
- dilación; demora; prorrogación; retraso;

vpl.: T1/38; B2/187.

DELAYEN Zie:
- ordinarijsen ----/
- zeer lange ----/

DELATEUR = sub. misdadiger.
- delinquens;
- criminel;
- Verbrecher;
- criminal;
- criminal; delincuente;

vpl.: PvB6/63.

DELATIE = sub. heimelijke aanklacht.
- delatio occulta;
- accusation secret;
- heimliche Anklage;
- secret accusation;
- delación secreta; acusación secreta; vpl.: PvB7/244.

DELATIE VAN EEDE = opdracht van de eed.
- delatio iurisiurandi;
- délation du serment;
- Aufforderung zum Eid;
- charge of the oath;
- encargo del juramento;

vpl.: C1/509.

DELAY ENDE VERTRECK = taut. uitstel.
- dilatio;
- ajournement; délai; prorogation; retard;
- Aufschub;
- delay; postponement;
- demora; detención; prorrogación; retraso;

vpl.: T1/72.

DELAY VAN VEUEN DE LIEU = uitstel om onroerend goed te bezichtigen
- dilatio propter spectationem rerum immobilium;
- prorogation pour pouvoir inspecter in immeuble;
- Aufschub um Immobilien zu besichtigen;
- delay in order to have a look at immovables;
- prorrogación para poder inspeccionar un bien inmueble;

vpl.: T1/39.

DELAYE VAN OFFICIEN = uitstel van ambtswege.
- dilatio propter munus;
- prorogation d'office;
- Aufschub seitens des Amtes;
- delay on account of the office;
- prorrogación por razón de oficio;

vpl.: T1/38.

DELAYEEREN = vb. uitstellen.
- differo III;
- ajourner; proroger;
- aufschieben; hinausschieben;
- delay; postpone;
- aplazar; demorar; suspender;

vpl.: T2/15.

DELECTIE = sub. genot; ontspanning.
- delectatio;
- réjouissance; amusement;
- Ergötzung; Genuss; Erholung;
- delectation;
- recreo, diversión; delectación; distracción;

vpl.: PvB1/243.

DELEGANT = sub. hij die machtiging geeft, opdrachtgever.
- delegatus;
- délégant- mandataire;
- Auftraggeber;
- mandatory;

- mandante;
vpl.: T2/41.

DELEGATIONEM Zie:
- per ----/

DELEN ENDE DIVIDEREN = taut. verdelen.
- divido III;
- diviser; partager;
- verteilen;
- divide;
- dividir; partir;
vpl.: T1/556; C3/126.

DELETIEN OFTE ROYERINGHE = taut. doorhalingen.
- inductiones;
- radiations;
- Durchstriche;
- deletions;
- borraduras;
vpl.: C2/945.

DELFFSBIER = bier van Delft.
- cerevisia Delphorum;
- bière de Delft;
- Bier von Delft;
- beer of Delft;
- cerveza de Delft;
vpl.: PB/III/323.

DELIBERACIE Zie:
- goede ende rijpe ----/
- imaginaire oft ----/
- met rijpe ----/
- rijpe ende goede ----/
- voirraide ende ----/

DELIBERACIE; DELIBERATIE ENDE BERADE = taut. overleg; beraad beraadslaging; overweging.
- deliberatio;
- déliberation; consideration; discussion;
- Beratung; Ueberlegung; Beratschlagung; Erwägung;
- deliberation; consideration; consultation;
- consideración; deliberación; discución; reflexión;
vpl.: T1/108; BVB 17; C1/261.

DELIBERACIE OFT SOLUCIE =taut. betaling.
- solutio;
- acquittement;
- Bezahlung;
- payment;
- finiquito;
vpl.: T1/612.

DELIBERANSE Zie:
- ter ---- van/

DELIBERATIE Zie:
- met rijpe ----/

DELIBERATIEF Zie:
- voise ----/

DELIBERATYFF Zie:
- voix ----/

DELIBEREEREN; DELIBEREREN = vb. beraadslagen; overwegen.
- delibero I; consulto I;
- délibérer; réfléchir; discuter;
- beraten; beratschlagen; erwägen sich beraten;
- deliberate;
- deliberar; considerar; discutir;
vpl.: ACart 26,40,43,49; LPS 108; ASO 13; T2/211; AKB 2.

DELIBEREREN Zie:
- dilibereeren ;----/

DELICT Zie:
- halsstraffig ----/

DELICT = sub. euveldaad; misdaad; vergrijp; misdrijf.
- delictum;
- crime; délit;
- Delikt; Missetat; Verbrechen;
- crime; delinquency; mischief; wrongdoing;
- crimen; delito;
vpl.: DVB 38; T1/128; PB/II/255.

DELICT OFT CRIEM = taut.misdaad.
- crimen aut delictum; scelus;
- crime ou délit;
- Missetat; Verbrechen;
- crime;
- crimen; delito; acto; delictivo;
vpl.: LoV/156; C1/87.

DELICTE Zie:
- actie uuyt maleficien ende ----/
- criminele en capitale ----/
- om capitale ---- wille/
- ter caussen van ----/
- van de ---- absolveren/

DELICTE ENDE FEIJTE = misdaad en feit.
- delictum et factum;
- délit et fait;
- Verbrechen und Tatsache;
- crime and fact;
- delito y hecho;
vpl.: C1/383.

DELICTE; FEIJTE,OFT MESUSE; ENDE MISDADE; ENDE/OFT MISDAET = taut. misdrijf; misdaad;feit; vergrijp- euveldaad.
- crimen delictum; factum; abusus; crimen;
- délit et méfait; fait; crime; délit; abus; mésus;
- Verbrechen;Delikt; Missetat; Miszbrauch;
- crime; fact; delinquency; mischief; wrongdoing;

- delito; crimen; hecho; abuso; fechoría;

vpl.: PB/II/298; C1/383; DVB 38; T1/128; PB/II/141,255,358; Lo1/104; B1/EE22; B2/66; T1/340; C1/3; PB/III/397.

DELICTEN Zie:
- mesusen oft ----/
- overjaarde ----/
- remissien van overjaarde ----/

DELICTEN IN'T FEIJT VAN OVERSPEL ENDE MISBRUIJCKEN = taut. misdaden op het stuk van echtbreuk.
- delicta in casu adulterii;
- abus mesus et délits en cas d'adultère;
- Verbrechen im Grunde von Ehebruch;
- crimes in the matter of adultery;
- crimenes (of = delitos) en materai de adulterio;

vpl.: C1/380.

DELICTEN; MISDADEN ENDE CRYMEN = taut. misdaden; wandaden.
- delicta;
- méfaits; crimes et délits;
- Verbrechen; Freveltat;
- crimes; outrages;
- crimenes; delitos;

vpl.: PB/II/346.

DELICTI Zie:
- locus ----/

DELICTO Zie:
- ex ----/
- ex ---- vel oucisi delicto/
- in flagrantie ----/

DELIGENTIE Zie:
- debvoir ende ----/

DELIKT ENDE MISDAED = taut. misdaad.
- delictum;
- méfait et délit;
- Verbrechen;
- crime;
- crimen; delito;

vpl.: Lo1/422; PvB1/189.

DELINCQUANT; DELINQUENT ENDE MISDADIGHE = taut. misdadiger; overtreder; boosdoener.
- home scelestus; qui scelus fecit; homo nocens; qui scelus commisit; homo sceleratus; delinquens; criminosus; sous;
- délinquant; malfaiteur; criminel;
- Verbrecher; Missetäter; Uebeltäter;
- criminal; malefactor; delinquent;
- criminal; malhechor; delinquente reo;

vpl.: AKB 5; PB/II/327,141, Bl. Pl.Bra/9; B2/138; C2/1030.

DELINEATIE = sub. heraantekening van grenzen.
- adumbratio;
- délinéation;
- wieder aufzeichnen von Grenzen;
- re-appoint boundaries;
- delineación;

vpl.: MGG 218.

DELINGEN Zie:
- actie tegen dengeenen die den anderen iet gegeven heeft te zweeren in ---- van eede en nae sententie weijgert te voldoene/

DELINQUANT Zie:
- verwesenen oft ----/

DELINQUANT = sub. overtreder; misdadiger; boosdoener.
- homo nocens; qui scelus commisit; homo sceleratus; delinquens ppr. delinquo III; criminosus; sons;
- délinquant; criminel; malfaiteur;
- Verbrecher; Missetäter; Uebeltäter;
- malefactor; criminal; delinquent;
- delincuente; criminal; reo; malhechor;

vpl.: Bl:Pl.Bra/9; AKB 5; B2/138; C2/1030.

DELINQUANT ENDE AUT(H)EUR = taut. misdadiger.
- homo delinquens;
- délinquant;
- Verbrecher;
- criminal;
- criminal; delincuente;

vpl.: PB/II/243.

DELINQUANT OFT GEVANGENE = taut. gevangene.
- carceratus;
- prisonnier; délinquant;
- Gefangener; Delinquent;
- prisoner; delinquent;
- prisoner; delinquent;
- prisionero; delincuente;

vpl.: Cu1/6.

DELINGE Zie:
- deylinge; deylinghe;----; deilinge/

DELINQUENT Zie:
- delinquant;----/

DELINQUENT OFTE OVERTREDER= taut. wetsovertreder.
- violator legis;
- délinquant; contrevenant;
- Delinquent; Uebertreter;
- breacher of the law;
- delincuente ó transgresor de (una) ley;

vpl.: LPS 85.

DELINQUEREN = vb. een misdrijf begaan.
- delinquo III;
- commettre une faute; faire du mal;
- verbrechen;
- do wrong;
- delinquir;

vpl.: T1/313.

DELINQUEREN ENDE MISDOEN = taut. misdoen; een misdrijf begaan.
- delinquo III; pecco I erga aliquem
- perpétrer un crime; commettre un délit; faire du mal;
- freveln; verkehrt tun; ein Missetat begehen; verbrechen;
- commit a crime; offend; sin; do wrong;
- cometer un crimen; delinquir; hacer mal;

vpl.: T1/437; Bl:Pl.Bra64; PB/II/ 339; T1/313.

DELINQUEREN ENDE SUNDIGHEN = taut. zondigen.
- delinquo III;
- pécher et faire du mal;
- sündigen;
- sin;
- pecar y hacer mal;

vpl.: T1/437.

DELIVRANCIE ENDE LOSSINGE ABSOLUTE = volstrekte invrijheidstelling; bevrijding; verlossing.
- liberatio absoluta;
- mise en liberté définitive; délivrance; salvation; libération;
- absolute Freilassung; Befreiung Erlösung;
- absolute release; delivery; liberation; deliverance;
- puesta en libertad definitiva; salvación; libramiento; liberación; deliberamiento;

vpl.: T1/399; PB/III/396; T1/398.

DELIVRANCIEN = sub.bevrijding.
- liberatio;
- délivrance; salvation;
- Befreiung;
- liberation; delivery;
- salvación;

vpl.: T1/398.

DELUECK OFT HEYM = taut. omheining.
- sepes;
- clôture;
- Umzäunung;
- fence;
- cerca; valla; vallado;

vpl.: Cr2/1070.

DELVEN Zie:
- ijseren schuppe om mede te ---- ende planten/

DELVEN = vb. graven.
- fodere;
- creuser;
- graben;
- to dig;
- cavar;

vpl.: PB/2/16.

DEMANDEEREN; DEMANDEREN = vb. toevertrouwen; opdragen.
- demando I; mando I;
- charger; confier;
- anvertrauen;
- confide; commit; consign;
- confiar; encargar;

vpl.: LPS 107.

DEMANDEREN Zie:
- demandeeren;----/

DEMANUEEREN; DEMANUEREN = van de hand doen; kwijtraken; uit de hand lopen.
- demanuo III;
- se défaire de; démanuer; égarer;
- abstoszen; losschlagen; verlieren;
- to dispose;
- envejecer; avejentar; hacer viejo; deshacerse de una cosa; despachar una cosa;

vpl.: PvB5/415; C1/634.

DEMANUEREN Zie:
- demanueeren;----/

DEMEINEN Zie:
- demeynen; domeinen;----/

DEMELEREN = vb. ophelderen; ontwarren; oplossen.
- dirimo III; solvo III; extrico I; expedio IV;
- démêler; séparer et mettre en ordre;
- Aufklärung geben; entwirren; lösen;
- disentangle; unravel;
- resolver; desenredar;

vpl.: BVB 97.

DEMEMBREREN = vb. verbrokkelen; versnipperen.
- demembro I; concido III;
- démembrer; diviser; morceler;
- zerbröckeln;
- dismember; to crumble;
- desmembrar; desmigajar; desmenuzar;

vpl.: PvB1/479; PvB6/639.

DEMENEREN = vb. te keer gaan.
- resistere;
- démener;
- toben;
- to carry on; to storm at;
- hablar fuerte; poner el grito en el cielo;

vpl.: Cr2/1013/21.

DEMES Zie:
- Gods ----/

DEMEYNEN; DOMEINEN; DEMEINEN = sub.pl. domeinen.
- dominia;
- domaines;
- Domänen;
- domains;
- patrimonios;

vpl.: C3/4.

DEMOLIEEREN Zie:
- demolieren;----/

DEMOLIEREN; DEMOLIEEREN = vb. afbreken; slechten; slopen.
- demolior IV; diruo III; everto III;
- démolir;
- schleifen; schlichten;
- to level with the ground; to raze; demolish;
- demoler; derribar; derrumbar;

vpl.: T1/242,245; PvB1/69,519, 552; PvB7/513.

DEMOLITIE ENDE AFBREKINGHE = taut. slechting; sloping; afbraak.
- demolitio;
- démolition;
- Schleifung;
- demolition;
- demolición; derribo;

vpl.: PB/II/174.

DEMPACHTIGH; DEMPICH; DEMPECH = adv. aamborstig.
- spiritus angustioris; anhelus; asthtmaticus; suspiriosus;
- asthmatique; court d'haleine;
- engbrüstig;
- anheloso; anhelosamente;

vpl.: Cr2/1065; T1/420.

DEMPECH Zie:
- dempachtigh; dempich;----/

DEMPICH Zie:
- dempachtigh; ----; dempech/

DEMPICHEIJT; DAMPICHEIT = sub. dampachtig; aamborstigheid van paarden.
- orthopnoea; spiritus angustus; equinus;
- pousse;
- Engbrüstigkeit von Pferden;
- shortness of breath of horses;
- enfisema pulmonar;

vpl.: Lo4/56.

DEN BEGRYPE VAN DYEN OFT WOONHUYS = woning of erf daarvan.
- domus aut area eius;
- demeure ou dans l'enclos d'icelle;
- Wohnung oder deren Hof;
- residence or its premises;
- casa de habitación o solar de eso; vpl.: Lo1/134.

DEN DACH HUEDEN MET HEER ENDE WETH = wettelijke termijn in acht nemen met heer en schepenen.
- diem certam legitimam cum domino et scabinis attendere.
- attendre une journée avec le seigneur et la loi;
- die gesetzliche Frist beachten;
- observe the legal term with lord and sheriffs;
- observar el lapso judicial con señory ley;

vpl.: LoV/10.

DEN DACH HUEDEN TOTTER NOENEN = tot de middag afwachten.
- exspectare usque ad meridiem;
- attendre jusqu'a midi;
- bis zum Mittag warten;
- wait until noon;
- esperar hasta mediodía;

vpl.: Lo6/388.

DEN COOP LAETEN UIJTGAEN MET BERRENDE KEERSSE = de koop rechtsgeldig doen worden bij het laatste bod bij het doven van de brandende kaars.
- emptionem legitimam facere apud licitationem ultimam quando candela accensa exstinguitur;
- rendre valable en droit l'achat à la dernière mise d'une chandelle éteinte;
- der Kauf rechtsgültig laszen werden beim letzten Gebot beim Löschen der brennenden Kerze;
- make legal the purchase at the last bid at the extinguishing of the burning candle; conclude a sale,anction, when the lighted candle goes out;
- hacer legítima la compra con la última oferta apagando una vela encendida;

vpl.: B2/16.

DEN COST SNOENENS = middageten.
- prandium;
- la nourriture du midi; le repos de midi; le déjeuner;
- Frühstück;
- lunch;
- comida meridiana;

vpl.: C1/328.

DEN DOODEN ERFT DEN LEVENDEN = rechtsadag. bij dood van eigenaar erft zijn naaste bloedverwant.
- ad mortem possessoris sanguine coniunctus proximus heres est;
- le mort saisit le vif; à la mort du propriétaire le plus proche parent hérite;
- bei dem Tod des Eigentümers

erbt sein nächster Verwandte;
- at the death of the proprietor his next relation inherits;
- a muerte del propietario su pariente próximo hereda;

vpl.: C1/157.

DEN EEDT WIJSEN TE DOEN = bevelen de eed af te leggen.
- iusiurandum iubere;
- ordonner à prêter serment;
- die Leistung des Eides befehlen;
- order the swearing of an oath;
- ordenar a prestar juramento;

vpl.: B2/84.

DEN GERECHTEN LOOP NEDERWAIRTS = rechtgegraven waterafvoer benedenwaarts.
- cloaca recta deorsum;
- ecoulement d'eau en aval;
- den geraden Lauf stromabwärts;
- the straight water-drain downstream;
- desagüe derecho hacia lugar enferior;

vpl.: DVB 10; BVB 189.

DEN GEVANGHENEN TICHT ENDE AENSPRAECKE DOEN = de gevangene in rechte vervolgen en beschuldigen.
- captivus in ius vocare et accusare;
- actionner et accuser le prisonier;
- der Gefangene rechtens verfolgen und beschuldigen;
- sue and accuse the prisoner;
- perseguir y acusar al preso;

vpl.: C1/302/2.

DEN HEER PRESIDEERENDE = sub. voorzitter.
- praeses; antistes;
- monsieur le président;
- Herr Präsident;
- chairman; Mr.President; Mr. Speaker, Houses of Parliament;
- señor presidente;

vpl.: ACart 35.

DEN HEERE SIJNEN BAN GEVEN = aan de Heer een boete betalen van een stuiver, Eindhoven.
- domino mulctam solvere unius sestertii, Endoviae;
- payer une amende par deux sous au seigneur, Eindhoven;
- dem Herrn eine Busze bezahlen von einer Fünfcentsmünze Eindhoven
- pay a penalty of a penny to the lord, Eindhoven;
- pagar al señor una multa de una moneda de niquel de cinco cents, Eindhoven;

vpl.: B2/3.

DEN HOOGHSTEN VERDIERDERE GHEVEN = de hoogste bieder gunnen.
- ei, qui pretium maximum licitur, permittere;
- donner au plus haut enchérisseur
- dem höchsten Bietenden gönnen;
- grant the highest bidder;
- conceder una cosa al mejor postor;

vpl.: C1/692.

DEN HOOREN OPENBAERLIJCK BLASEN = publiekelijk hoorngeschal doen klinken als teken van verworven burger- of poorterschap, Antwerpen.
- clangorum cornuum publicum facere sonare ut signum civitatis quaesitae, Antverpia;
- sonner publiquement de la trompe, Anvers;
- öffentlich Hornsignal klingen laszen als Zeichen von erworbener Bürgerschaft, Antwerpen;
- blow publicly the horn as sign of acquired citizenship, Antwerp;
- tocar publicamente la corneta, Amberes;

vpl.: C1/417; Lo3/62.

DEN HOREN OMMEDRAGHEN = de signaalhoorn blazen op bepaalde punten in de stad; vóór iedere zitting van de Vierschaar of het Gerecht moest de gerechtsdienaar door op een horen te blazen aan de poorten en de kruisstraten van de borcht bekend maken dat men Vierschaar zou houden, Antwerpen.
- ante unamquamque sessionem corniculum circumducere, cornu signi sonare in certis locis urbis, tribunalis aut iudicii apparitor sonante cornu proclamare debebat ad portas et in divortiis arcis ut tribunal teriturus esset, Antverpia;
- promener la trompe; avant qu'on puisse proclamer la cour de justice le sergeant ou massier devait promener la trompe et avoir sonné et annoncé publiquement aux portes et carrefours du Borcht, Anvers;
- den Signalhorn oder die Hupe blasen auf bestimmten Stellen in der Stadt; vor jeder Sitzung des Gerichtshofs oder des Gerichts muszte der Gerichtsdiener durch zu blasen auf einem Horn an den Tören und den Kreuzstraszen der Burge bekanntmachen dasz man Gerichtshof halten würde, Antwerpen;
- blow the trumpet at certain corners of the town; before every

session of the court of justice the policeman by blowing on a horn had to annonce at the gates and the cross raods of the Borcht that there would be a session of the court of justice, Antwerp;
- tocar la bocina en ciertos puntos de la ciudad; l ante cualquiera sesión del tribunal o de la justicia el criado de la justicia tenía que tocar un cuerno junto a las puertas y encrucijadas del Borcht anunciandota, Amberes;

vpl.: Lo1/100,442.

DEN MEESTER SINEN LOEN SCEYDEN = de heelmeester zijn loon schatten.
- honorarium, salarium medici aestimare;
- estimer le salaire du maître;
- das Gehalt, den Lohn des Chirurges, Wundärztes schätzen;
- estimate the master's salary, salary of the surgeon;
- estimar el salario del maestro; tasar el salario del cirujano;

vpl.: Lo1/60.

DEN MERCTVREDE BLASEN = bij hoorngeschal de marktvrede afkondigen.
- publicare pace cornu sonante;
- publier à son de trompe la trève de foire;
- beim Hornschall den Marktfrieden proklamieren oder verkündigen;
- proclaim the marketpeace by trumpet sound;
- anunciar a son trompeta la pace del mereado;

vpl.: Lo1/84.

DEN NAESTEN IN DEN GRAEDT = de naaste in graad van bloedverwantschap.
- proximus in gradu sanguinis coniunctionis;
- le plus proche parent;
- der Nächste im Verwandtschaftsgrad;
- the nearest in degree of blood-consanguinity;
- el próximo en (el) grado de parentesco;

vpl.: C1/289.

DEN NAISTEN HOYRE = de naaste erfgenaam.
- heres proximus;
- héritier le plus proche;
- nächster Erbe;
- next heir;
- heredero próximo;

vpl.: T1/106.

DEN OUDEN HERCOMMENEN = het oude gewoonterecht.
- vetus ius consuétudinis;
- l'ancien droit coutumier;
- das alte Gewohnheitsrecht;
- ancient customary law;
- derecho consuetudinario;

vpl.: Ca2/7.

DEN RAEDT VAN GELEERDE = het advies van rechtsgeleerden.
- consilium iurisperitorum;
- le conseil de jurisconsultes;
- Avis von Rechtsgelehrten;
- advice of lawyers;
- el consejo de jurisconsultos;

vpl.: LoV/58.

DEN RECHT OFT VIERSCHAEREN = taut. gerecht.
- tribunal;
- tribunal;
- Gericht;
- court;
- tribunal;

vpl.: Lo6/552.

DEN RECHTE ONBEDWANCKELIJC = niet onderworpen aan het recht.
- non submissus iuri;
- pas soumis au droit;
- nicht dem Recht unterworfen;
- not subject to law;
- no sujeto al derecho;

vpl.: T1/561.

DEN RICHTERE LEVEREN = aan het gerecht overleveren.
- aliquem trado III iudicio;
- livrer à la justice;
- dem Gerichte übergeben;
- transmit to the court of justice;
- entregar a la justicia;

vpl.: T1/134.

DEN RINCK VAN DE KERCKE = 1. het kerkhof 2. de kerkdeur 3.kerkplein.
- 1.coemeterium 2.campus ecclesiae 3. area ecclesiae;
- 1.cimetière 2.porte de l'église 3.parvis d'église;
- 1.Friedhof 2.Kirchtür 3. Kirchplatz;
- 1.church-yard 2.door of the church 3.church-square;
- 1.cementerio 2.puerta de la iglesia 3.atrio de la iglesia;

vpl.: B2/5; B5.

DEN STEEN DRAGHEN OMTRENT DE BORCH = de steen dragen om de Burcht, dit was een straf opgelegd aan kwaadsprekende vrouwen, Antwerpen.
- portare petram sacum circum "de Burcht" poena imposita infligata feminis maledicis;

- porter la pierre autour du Borch, c'était une punition infligé à des femmes médisantes, Anvers;
- den Stein tragen um die Burg herum, dieses war eine Strafe gelegt auf klatschenden Weibern; eine Strafe verleumderischen Frauen auferlegt, Antwerpen;
- carry the stone round the "Burcht" this was a punishment given to backbiting women, inflicted on slanderous women, Antwerp;
- llevar la piedra alrededor del castillo ; un castigo destinado para mujeres maldicientes, era el castigo impuesto a mujeres murmuradoras, Amberes;

vpl.: Lo1/6.

DEN TIJT OVERSTREKEN ZIJNDE = de termijn overschreden hebbende.

- qui diem certam transgressus est;
- le terme étant passé;
- den Termin überschritten habend;
- having exceeded the term;
- habiendo traspasado el plazo;

vpl.: C1/264.

DEN VOGEL SCHIETEN = jaarlijks terugkerende feestelijkheid waarbij de gildebroeders om het koningschap kampen bij het afschieten van een houten vogel op een hoge paal bevestigd.

- sollemnitas anniversaria ad quem fratres sodalicii ad regnum pugnant apud expellendam avem ligneam de palo;
- festivité annuel ou les confrères luttent pour la royauté chez l'emporter d'un ois eau de bois attaché à un pieu élevé;
- jährliche Festlichkeit wobei die Zunftgenossen kämpfen um das Königtum beim Abschiessen eines Holzvogels von einem Pfahl;
- annual festivity at which the guild brothers fight for the kingship by shooting a wooden bird from a pole;
- festividad anual cerca de que las compañeros de gremio pugnarse por la dignidad real con el arrancar del pajáro de madera asegurado en un poste alto;

vpl.: RvB5/14.

DEN ZELVEN = pron.dem.acc.dezelve.

- is; ille;
- le dit; ce;
- denselben;
- the same;
- el mismo;

vpl.:

DENATUREREN OFT VERANDEREN = taut. veranderen van natuur, voor het gebruik ongeschikt maken; natuur of aard van iets veranderen; ontaarden.

- adultero I; muto I naturam alicuius; inverto III;
- changer de nature; denaturer; alterer;
- denaturieren; etwas für Gebrauch ungeeignet machen;degenerieren;
- change nature; make something imfit for use; degenerate;
- cambiar de naturaleza; desnaturalizar; degenerar; descuidar; desatender;

vpl.: Lo7/182; MGG 93; C1/28.

DENEGATIE OFT LOOCHENINGHE = taut. ontkenning.

- negatio;
- dénégation;
- Verneinung;
- denial;
- negación; desmentida;

vpl.: PB/II/323.

DENGEENEN Zie:

- gagie ---- die notitie houdt/

DENGENEN WIE HET TOUCHEREN MACH = degenen wie het raakt, betreft.

- ii, quibus tanget;
- ceux, qui sont concernés par cela;
- diejenigen denen es anbelangt;
- they, so far they are concerned;
- aquel se trata de;

vpl.: PvB1/444.

DENIER Zie:

- Gods ----/

DENIER = sub. munt ter waarde van 24 grein.

- denarius;
- denier;
- eine Münze;
- a coin;
- dinero;

vpl.: T1/464.

DENOMBREMENT Zie:

- rapporte oft denombremente; rappoort ende ----/

DENOMBREMENT = sub. opsomming.

- enumeratio;
- énumération;
- Aufzählung;
- enumeration;
- enumeración;

vpl.: PvB1/216.

DE NOMBREMENTE Zie:

- rapporte oft ----; rappoort ende denombrement/

DENOMINATIE = voordracht; aanbeveling.
- denominatio;
- nomination;
- Kandidatenliste;
- nomination;
- propuesta; candidatura; recomendación;

vpl.: C1/562.

DENOMINEEREN Zie:
- denomineren;----/

DENOMINEREN; DENOMINEEREN = vb. benoemen; verkiezen; met name noemen.
- denomino I; nomino I;
- nommer; élire; dénommer;
- ernennen; wählen; benennen; anstellen;
- nominate; denominate; appoint; assign; allocate;
- nombrar; elegir; denominar; nominar;

vpl.: C1/434; PB/II/301; LPS97; ACart 50; PvB1/297.

DENONCIATEUR OFT AENBRENGHER = taut. aanbrenger.
- qui denuntiat;
- dénonciateur;
- Anbringer;
- denunciator;
- denunciador;

vpl.: PB/II/99.

DENONCIATIE Zie:
- denunciacie; denunciatie;----/

DENOTEEREN; DENOTEREN = vb. aantekenen; herschrijven.
- noto I; perscribo III; assigno I;
- dénoter; assigner;
- notieren; aufzeichnen;
- denote; to note down;
- denotar; notar;

vpl.: MGG 250; ACart 41; C2/1050.

DENOTEREN Zie:
- denoteeren;----/

DENOTOIRE = adi. aanwijsbaar.
- probabilis;
- démontrable;
- nachweisbar;
- demonstrable;
- denotativo;

vpl.: PB/III/393.

DENSENDACH Zie:
- dyssendach; dinsdach; dinxdach; dinxendach; dinsendach; dincen; dach; dicensdach; dijsendach; dijssendach; dijsdach;----/

DENUNCIACIE; DENUNCIATIE; DENONCIATIE = sub. aangifte; aanklacht in rechte; kennisgeving; verklikkerij; beschuldiging.
- denuntiatio; delatio; proditio; indicium; accusatio;
- dénonciation;
- Angabe; Denunziation; Anzeige; Beschuldigung;
- denunciacion; declaration; accusation;
- denunciación- declaration; accusación; queja; querella;

vpl.: PB/II/305; T2/79; T1/337, 355; PvB7/285; PvB10/199.

DENUNCIANT Zie:
- denunciateur;----; denunciatoer/

DENUNCIATEUR; DENUNCIANT; DENUNCIATOER = sub. aangever; aanbrenger bij het gerecht; aanklager; verklikker.
- delator; index; proditor; calumniator;
- délateur; dénonciateur; déclarant;
- Angeber; Ankläger; Kläger;
- denouncer; denunciator; plaintiff; public prosecutor;
- delator; denunciador; denunciante;

vpl.: T2/79; T1/242, 337, 355; PB/III/440.

DENUNCIATEUR ENDE AENBRENGER = taut. aanbrenger; aangever of hij een zaak voor het gerecht brengt.
- denuntiator; delator; accusator; index; quadruplator;
- dénonciateur; rapporteur;
- Anbringer; Angeber oder er der die Sache fürs Gericht bringt;
- denunciator; who institutes legal proceedings;
- denunciador de un assunto judicial;

vpl.: T1/358; AKB 5,8.

DENUNCIATIE Zie:
- denunciacie;----; denonciatie/

DENUNCIATOER Zie:
- denunciateur; denunciant;----/

DENUNCIEEREN; DENUNCIEREN = vb. aangeven bij het gerecht; aanbrengen; aangeven.
- ad indicem; defero III; indico I; denuntio I;
- dénoncer; indiquer;
- anzeigen; denunzieren;
- denounce; give(lodge); information of;
- delatar; denunciar;

vpl.: T2/79; T1/355,379.

DENUNCIEREN Zie:
- denuncieeren;----/

DENUNCIEREN ENDE AENBRENGHEN = aanbrengen.
- denuntiare et indicare;
- dénoncer et indiquer;
- anzeigen;
- denounce and indicate;
- denunciar;

vpl.: C1/383.

DEO Zie:
- dienen pro ---- et ecclesia/
- pro ---- et ecclesia/

DEPENDEREN = vb. 1.afhangen van; afhankelijk zijn 2.toebehoren; er bij zijn.
- 1.pendeo II de; dependo III; obnoxius esse alicui 2. dependeo II; pertineo II ad; pendo III;
- 1.dépendre de; être dépendant de 2. faire pa rtie;
- 1.abhängen von; abhängen 2. gehören;
- 1.depend on; be dependent on2. belong to;
- 1.dependiente de; depender de 2.pertenecer;

vpl.: C1/265,525,582,2; Bl.Pl. Bra 16; ACart 55; PvB1/424; PB/III/12; PB/II/63.

DEPENDENCIE; DEPENDENTIE = hom.sub. 1.toebehoren 2.bijzaak.
- 1.omnia quae ad aliquem rem pertinent; res depentes 2.dependentia;
- 1.dépendance; appartenances et dépendances 2.subordination;
- 1.Zubehör 2.Bedingtheit;
- 1.accessories 2.dependence;subordination;
- 1.pertenencias 2.despendencia;

vpl.: DVB 48; T2/243.

DEPENDENTIE Zie:
- bij middel van ----/
- dependencie;----/

DEPESCHE Zie:
- volante ----/

DEPESCHE = sub. ambtsbericht.
- nuntius officialis;
- avis de fonction;
- Amtsnachricht;
- official notice;
- aviso respecto de asuntos del estado;

vpl.: PvB6/479.

DEPESCEEREN; DEPESCHEREN = vb. snel verzenden; toezenden; bespoedigen van een ambtsbericht per speciale koerier.
- mitto III festinanter; dimitto III; immitto III;
- dépecher; envoyer en toute diligence;

- beschleunigen einer offiziellen Nachricht durch einen speziellen Eilboten zusenden; zuschicken; eiligst versenden;
- speed up the dispatch of an official message by means of a special courier forward dispatch; send forward;
- enviar; despachar; remitir; mandar; expedir;

vpl.: DVB 62; C1/288; PvB1/424; PvB1/395; PB/III/68; PB/IV/77; ACart 41.

DEPESCHEREN Zie:
- depescheeren;----/

DEPEUPLEREN = vb. ontvolken.
- depopulatio;
- dépeupler;
- entvölkern;
- depopulate;
- despoblar;

vpl.: PB/II/340.

DEPONEEREN = vb. neerleggen; getuigen voor het gerecht; in bewaring geven.
- dico III testimonium; pro testimonio; depono III;
- faire une déposition en justice déposer; confier;
- deponieren; in Verwahrung geben; zeugen vor dem Gericht;
- put down; lodge; appear as a witness; deposit;
- deponer ante el tribunal; depositar;

vpl.: DVB 62.

DEPONENS Zie:
- in ordine ----/

DEPONEEREN; DEPONEREN = vb. in bewaring leggen.
- depono III;
- déposer;
- deponieren;
- deposit;
- depositar;

vpl.: DVB 62; ACart 27;BVB 18, 86; B2/85; C2/1026.

DEPONENT = sub. beëdigde getuige; bewaargever; inlegger.
- depositor; qui bonum deponit ad custodiam; testis; qui dicat testimonium;
- déposant; témoin qui fait une déposition en justice;
- beeidigter Zeuge; Hinterleger; Deponent; Einleger;
- sworn witness; depositor;
- deponente; depositante; depositador; testigo que depone bajo juramento; testigo;

vpl.:MGG31; BVB 109; T1/218; B2/85,100; C2/1026,1029/2.

DEPONEREN Zie:
- deponeeren;----/

DEPONIT ARTICULUM UT JACET = hij bevestigt de onderstreepte zinsnede.
- il affirme le fait souligné;
- er bestätigt den unterstrichenen Satz;
- he affirms the underlined sentence;
- confirma el colon subrayado;

vpl.: Lo7/176; Lo4/652.

DEPONIT AUT AFFIRMAT ARTICULUM PROUT JACET = hij legt een verklaring af of bekrachtigt het onderdeel al naar gelang het ligt.
- deponit aut affirmat articulum prout jacet;
- il fait une déposition ou affirme le détail tel qu'il est;
- er macht eine Aussage oder erhärtet das Unterteil je nachdem es liegt;
- he files or affirms the point as it is;
- depone o afirma el detalle;

vpl.: C1/636.

DEPOPULATEUR DER VELDEN = vernieler van veldgewassen.
- depopulator frugum terrae;
- destructeur de produits du champ;
- Zerstörer von Feldfrüchten;
- destroyer of field crop;
- destructor de productos del campo;

vpl.: T1/133.

DEPOPULATIE = ontvolking.
- depopulatio;
- dépeuplement; dépopulation;
- Entvölkerung;
- depopulation;
- depopulación;

vpl.: PB/IV/4.

DEPORTACIE ENDE BANNINGE = taut. verbanning.
- exsilium;
- bennissement; exil;
- Verbannung;
- banishment; exile;
- confinamiento; destierro; exilio; extrañamiento;

vpl.: T1/152.

DEPORTEMENT(E) = sub.1.verbanning 2.ontzetting uit ambt.
- 1.relegatio 2.muneris spoliatio; ordinis amotio; expositio emunere;
- 1.déportation 2.destitution d'une fonction; dêtre destitué;
- 1.Verbannung; Ausweisung 2. Entlassung; Entsetzung aus einem Amt;
- 1.deportation 2.diprivation; dismissal; eviction of an office;
- 1.destierro; exilio 2.destitución remoción; dimisión; despedida;

vpl.: Ca2/417; C1/42,300; PB/II/100.

DEPORTEREN = vb. 1.einde maken aan 2. ophouden met 3.ontzetten; ontslaan; afzetten 4. naar een ballingplaats overbrengen.
- 1.desisto III 2.finem facio III 3. gradu dejiceo III munere deppello III; relego I 4.deporto I;
- 1.mettre fin à 2. arrêter 3.destituer 4.reporter; reporter;
- 1.ein Ende machen 2.aufhören mit 3.entlassen; einem eines Amtes entsetzen 4. ausweisen;
- 1.end 2.stop with 3. discharge dismiss 4.deport;
- 1.poner término a; 2.dejar de; cesar de 3.remover; destituir; despedir; despachar 4.deportar;

vpl.: C1/42, 270, 302, 645.

DEPORTEREN ENDE EUWELIJC TE BANNEN = taut. voor eeuwig verbannen.
- in exsilium eicio III in perpetuum;
- exiler pour toujours;
- auf immer verbannen;
- exile for ever;
- desterrar para siempre;

vpl.: T1/128.

DEPOSANT = sub. hij die getuigenis aflegt; ondervraagde.
- testis;
- déposant;
- derjenige der zeugt;
- he who bears witness;
- deposante, el que da testimonio de; interrogado;

vpl.: PB/II/325.

DEPOSANTEN Zie:
- disposanten;----/

DEPOSICIE; DEPOSITIE = sub.getuigenis in rechte; getuigenverklaring; aanbieding; beschikking.
- depositum; sequestrum; testatio; testimonium; dicta; testium;
- déposition; déclaration d'un témoin en justice; presentation;
- Zeugenaussage; Zeugnis vor Gericht;
- deposition; decree; give evidence in court; testimony;
- declaración; deposición; testimonio;

vpl.: BVB 17; T1/319,404,591, 592; T2/110,116,117; PvB1/560; C1/264; C2/860.

DEPOSICIE ENDE GETUYGENISSE = taut. getuigenis; getuigenverklaring; verklaring voor de rechter.
- testimonium auctoritas; explicatio; interpretatio; depositio;
- déposition; témoignage;
- Zeugnis; Zeugenaussage;
- evidence; testimoney; deposition
- deposición; testimonio; declaración de testigo; declaración ante el juez;

vpl.: T1/160; T2/110,179; B1/10.

DEPOSICIE ENDE STELLINGE IN EEN HANT NUTRAEL = taut. in bewaringstelling in neutrale hand.
- depositio in manu aequa;
- mise en dépôt neutral;
- gewahrsam in neutralen Händen;
- deposit in neutral hands;
- depósito bajo custodia neutral;

vpl.: T1/592.

DEPOSITARIO GENERAEL = sub. eerste bewaarder.
- primus guardianus;
- premier dépositaire;
- erster Verwahrer;
- first guardian;
- primer depositario;

vpl.: PB/II/95.

DEPOSITARIS Zie:
- depositarijs;----; depositeur ende bewairdere/

DEPOSITARIJS OFT SCULDENERE = taut. schuldeiser.
- debitor;
- débiteur;
- Schuldner;
- debtor;
- deudor;

vpl.: T1/467.

DEPOSITARIJS; DEPOSITARIS; DEPOSITEUR ENDE BEWAIRDERE = taut.sub. 1.bewaargever 2.bewaarnemer; bewaarder; houder.
- 1.depositarius 2.custos; sequester;
- 1.déposant 2.dépositaire;
- 1.Deponent; Hinterleger 2.Bewahrer; Depositar; Verwahrer;
- 1.depositor 2.depositary; guardian; keeper;
- 1.depositador 2.depositario; conservador; guarda;

vpl.: PB/II/254; PvB5/543; T1/238,310,468,469,592; Lo1/524; T1/218.

DEPOSITARIJS ENDE BEWAIRDERE = taut. houder; bewaarder.
- depositor;
- dépositaire;
- Verwahrer;
- keeper; guardian;
- depositario;

vpl.: T1/218.

DEPOSITATIE = sub. het in bewaring geven.
- deponere;
- mise en dépôt; dépôt;
- in Verwahrung geben;
- deposit;
- depósito;

vpl.: PB/II/256.

DEPOSITEREN = vb. in bewaring geven; deponeren.
- deponere;
- donner en dépôt;
- in Verwahrung geben;
- deposit;
- depositar;

vpl.: PB/II/255.

DEPOSITEUR Zie:
- depositarijs; depositaris;---- ende bewairdere/

DEPOSIT Zie:
- actio ----/

DEPOSITIE Zie:
- deposicie;----/
- turbelijcke ----/

DEPOSITUM OFTE BEWAERENISSE = bewaring.
- custodia;
- garde;
- Bewahrung;
- keeping;
- depósito;

vpl.: PvB5/543.

DEPOSSESSEREN = vb. onteigenen.
- possessione expellere;
- déposséder; exproprier;
- aus dem Besitz stoszen;
- depossess;
- eliminar del derecho de participación en una propiedad;

vpl.: PvB1/74.

DEPOSSESSERINGE = sub. uit bezit stoting; ontzetting uit een bezit.
- expulsio eiectio ex possessione;
- dépossession;
- Stossung aus dem Besitz;
- dispossessing;
- desposeimiento;

vpl.: T2/17.

DEPOSSIDEREN = vb. uit het bezit stoten.
- possessione depellere;
- déposséder;
- aus dem Besitz stoszen;
- dispossess;
- echar a una persona fuera de su posesión;

vpl.: C2/878.

DER

DEPUTATIE = sub. afvaardiging.
- deputatio;
- députation;
- Abordnung;
- deputation;
- diputación;
vpl.: ADR 2.

DEPUTEEREN Zie:
- deputeren; dipputeren;----/

DEPUTEREN; DIPPUTEREN; DEPUTEEREN = vb. afvaardigen.
- delego I; praeficio III; deputo I;
- députer; délégguer; mandater;
- delegieren; abordnen;
- delegate; depute;
- delegador; diputadar; diputar; delegar; comisionar;
vpl.: DVB 45; C1/35,193,379,484, 593,674; LPS 45,67; T1/403.

DEPUTEREN ENDE KIESEN = taut. als afgevaardigde kiezen.
- eligo III;
- élire, comme député;
- abordnen;
- depute;
- delegar;
vpl.: PvB1/445.

DEQUITERINGE = sub. kwijtschelding.
- remissio; redemptio;
- rédemption;
- Erlass;
- permission;
- perdón;
vpl.: C1/542.

DER DOODER SIJDEN = aan de zijde van de overledene.
- a parte defuncti;
- au côté du défunt;
- an der Seite des Toten; des Verstorbenen;
- at the side of the deceased;
- al lado del difunto;
vpl.: Lo6/380.

DER GANSCHER WETH = van het gehele gerecht; schepenbank.
- iudicii totius;
- du tribunal des échevins au complet;
- vom ganzen Schöffengericht;
- from the whole sheriff's court;
- del enteró tribunal de los regidores de todó el tribunal de los regidores;
vpl.: SKB 3.

DER GHESEIJGHDE MATE = de gezegde maat.
- mensura dicta;
- la mesure dite;
- der gesagte Masz;
- the said measure;

DER
- la dicha medida;
vpl.: C1/323.

DER GOEDER LIEDE SCHADE = tot nadeel van de goede luiden.
- ad damnum hominum bonorum;
- au dommage des bonnes gens;
- zum Schade der guten Leute;
- to the disadvantage of good people;
- en daño de la buena gente;
vpl.: C1/593.

DER HEEREN GHEMOETTEN = naar het oordeel van de dienaren der wet.
- ex sententia ministrorum legis;
- à la discrétion des hommes de loi
- nach Gutdünken der Herren Richtern;
- according to the judgment of the law-officers;
- a la discreción de los servidores de la ley;
vpl.: Lo7/336.

DER HEIJLIGEN GEHALDEN ENDE GESWAEREN = bij de heiligen aangehaalde en bezworen getuigenis.
- testimonium juratus sanctorum;
- une déposition chez les saints cité et juré;
- eine Zeugenaussage bei den Heiligen angeführt und beschworen;
- a testimony with the saints quoted and sweared;
- testimonio citado y jurado por los santos;
vpl.:

DER MENSCHEN GEDENCKENISSE = het menselijk geheugen.
- memoria humana;
- la mémoire humaine;
- das menschliche Gedächtnis;
- human memory;
- memoria humana;
vpl.: PB/IV/139.

DER PORTEREN WIVE = burgervrouwen.
- feminae civium;
- femmes des bourgeois;
- Bürgersfrauen;
- citizen's wives;
- mujeres burguesas;
vpl.: Lo1/58.

DER SCEPENEN COM ENDE KISTE = taut. kist waarin schepenen hun archivalia opborgen.
- cista in qua scabini archivalia sua condeant;
- coffre des échevins pour garder leurs documents;
- Kiste worin Schöffen ihre Urkunden aufhoben;
- nox in which sheriffs put away

their documents;
- arca de los regidores para guardar sus documentos;

vpl.: T1/543.

DER SELVER = pron.dem.gen. van dezelfde.
- ea; illa;
- cette; la dite;
- derselber;
- of the same;
- del mismo; de la misma;

vpl.: DVB 48.

DER STAT BORDENE = stadsbelastingen.
- tributa civitatis; vectigalia civitatis;
- charges de la ville;
- Staatsinteresse; Stadtsteuer;
- town's taxes; municipal taxes;
- impuestos de la ciudad; impuestos municipales; contribuciones de la ciudad;

vpl.: Lo1/52.

DERD'ALVEN STEEN + twee en halve steensdik.
- duo et dimidius crassitudo lapidosi;
- deux pieds et demi;
- zweieinhalber Stein;
- two and a half stones;
- de una anchura de dos ladrillos y medio;

vpl.: Lo7/74.

DERD'ALVEN PENNINC = twee en halve penning.
- duo denarii et dimidium;
- deux deniers et demi;
- zwei und ein halber Pfennig;
- two and a half pence;
- dos monedas y media;

vpl.: Lo1/74.

DERDE Zie:
- de twee ---- leth/
- eerste, tweede,---- oft meer bedden/
- de twee opinien van de tweede leden zijn het ---- leth vervangende/

DERDE LETH DER POORTERIJE (GEWIJZIGD) = derde deel van de Breeden raad bestaande uit de vier hoofdmannen en de 26 wijkmeesters.
- tertia pars "Breeden raad" constans ex quattuor capitibus et viginti sex magistris civium;
- troisième membre sont les quatre chefs-hommes et les vingt-six maîtres-des-quartiers;
- dritter Teil der "Breeden Raad" bestehend aus den vier Hauptmännern und den 26 Bezirksmeistern;
- third part of the "Breeden Raad" consisting of four chiefs and 26 district-masters;
- tercera parte de "Consejo Ancho" compuesta por los cuatro jefes y los 26 jefes de los barrios;

vpl.: C1/524.

DERDE LIDT OFT NATIEN = gezamelijke ambachten vertegenwoordigd door negen dekens, Brussel.
- cuncta artificia officio functa a novem decanis, Bruxellis;
- troisième membre ou natoins, Bruxelles;
- gemeinschaftliche Gewerbe vertreten von neun Dechante, Brüssel;
- joint trades represented by nine deans, Brussels;
- el tercero miembro o Naciones;

vpl.: C1/125.

DERDE NATIE ANTWERPEN = de derde natie van Antwerpen bestond uit 10 ambachten, t.w.de bereiders, linnenwevers, timmerlieden, kuipers, kleermakers, uitdragers, turfdragers wolwevers, lakenbereiders en touwslagers.
- gens,natio tertia Antverpiae constabat ex decem artificiis, quae sunt: conditores, linteones,lintearii, fabri tignarii, cuparii, vestitores, institores, bajuli, lanae textores, fullones et restiarii(restiones);
- la troisième nation d'Anvers ressortait aux 10 métiers savoir,les apprêteurs,les tisserands en toile, les charpentiers, les tonneliers, les tailleurs, les fripiers, les porteurs de tourbe, les tisserands en laine, les foulons et les cordiers;
- dritte Nation von Antwerpen enthaltend die Gewerbe: Bereiter, Leinenweber, Zimmerleute, Böttcher, Schneider, Trödler, Torfträger, Wollweber, Tuchwirker und Seiler;
- third nation of Antwerp, consisting of ten trades: namely dressers, linenweavers, carpenters, coopers, tailors, second-hand dealers, peat-carriers, woolweavers, cloth-dressers, ropemakers;
- la tercera nación de Amberes consistia de 10 profesiones e.d. los aprensadores, tejedores, carpinteros, toneleros, sastres, traperos, portadores de turba, los tejedores de lana,tundidores y cordeleros; vpl.Lo2/748.

DERDE Zie:
- voor de ---- reys/

DERDE VIERDE SCHOOVE = sub. betaling door pachter van iedere derde of vierde schoof uit de opbrengst van een akker.
- quaeque tertia et quarta merges segetum quae solvenda est a colono;
- paiement fait par le fermier en donnant chaque troisième ou quatrième gerbe de la récolte du champs;
- Bezahlung von Pächter von jeder dritten oder vierten Garbe aus dem Ertrag eines Ackers;
- payment by the tenant of every third or fourth sheaf from the yeald of a field;
- pago del arrendamiento en forma de cada tercera o cuarta gavilla del rendimiento de una tierra;

vpl.: C1/18.

DERDEN Zie:
- binnen den ---- daghe/
- binnen den ---- daghe ghenoech doen/
- maesschap ten ---- lede/
- tweeden ---- oft voorderen stoel/
- van bloedts oft houwelijxen weghen ten ---- leden/

DERDEN DIENAER = sub. fonctionaris van het gerecht, Lier.
- magistratus iudicii, Lier;
- le troisième sergent; Lier;
- Gerichtsfunktionär, Lier;
- third servant, official of the court, Lier;
- functionario de la justicia, Lier;

vpl.: C1/600.

DERDEN VOORDAGHE = derde dagvaarding.
- tertium citatio;
- troisième citation;
- dritte Vorladung;
- third summons;
- tercera citación;

vpl.: Lo7/124.

DARDEWAERF Zie:
- derdewerff; derdewerf;----; derdewerven; derdewaerven/

DERDEWAERVEN Zie:
- derdewerff; dardewerf; dardewaerf; derdewerven;----/

DERDEWERF Zie:
- derdewerff;----; dardewaerf; derdewerven; derdewaerven/

DERDEWERFF; DERDEWERF; DARDEWAERF; DERDEWERVEN; DERDEWAERVEN = adi. derdemaal; drievoudig.
- ter; trifarium;
- trois fois;
- zum dritten Mal; dreifach;
- a third time; three times; thrice;
- por tercera vez; tres veces;

vpl.: C1/390; C2/872; T1/176.

DERDEWERVEN Zie:
- derdewerff; dardewaerf; dardewaerf;----; derdewaerven/

DERELICT ENDE VERTEGEN =taut. onbeheerd achtergelaten goed.
- bonum derelictum;
- abandonné; en abandon; épave sans maitre;
- herrenlos hinterlassenes Gut;
- unowned leaved good;
- abandonado; mostrenco; sin dueno;

vpl.: T1/310.

DERFSCHEYDER OFT PAELDER = taut. zij die van stadswege voor belanghebbenden onroerende goederen op of verdelen.
- decempedator;
- séparateur d'héritage ou borneur;
- derjenige der geerbte Immobilien amtlich verteilt;
- person who on behalf of the town divides immovable goods for interested people;
- repartidores de bienes inmuebles de parte de la ciudad;

vpl.: Lo1/618.

DERTIENDAGH OFT EPYPHANIEN = taut. Driekoningen, 6 januari.
- Epiphania;
- epiphanie; le six janvier;
- Dreikönigsfest; 6 Januar;
- epiphania;
- epifania; dia de los reyes magos;

vpl.: D.IIII/20; B1.

DERINEN = adv. daarin.
- in eo illic; in ea re; intro; intus;
- en cela; là dedans; dedans;
- darin;
- in that; therein; in there; in it;
- en esto;

vpl.: BVB 141.

DERIVATIE = sub. afleiding.
- derivatio;
- dérivation;
- Ableitung;
- desivation;
- derivación;

vpl.: Cr2/1060.

DERMEDE Zie:
- dairmet; daermede;----; daermet/

DER

DEROGATIE = sub. afschaffing.
- derogatio; abolitio;
- dérogation; abolition;
- Abschaffung; Aufhebung;
- derogation; abolition;
- abolición; derogación;
vpl.: PvB1/256; C1/332,353; PB/III/463.

DEROGATOIR Zie:
- clausule ----/

DEROG(H)EREN AAN; DEROGUEREN = vb.jur. afwijken; afschaffen van de door de wet gestelde regel; opheffen; afstand nemen.
- derogo I; obrogo I;(legi) tollo III sublevo I;abolo III;
- déroger à s'écarter de se qui est fixé par une loi; supprimer; abolir; déroger;
- abweichen; aufheben; abschaffen; widerrufen; ein schon bestehendes Gesetz ganz oder zum Teil aufheben; abschaffen;
- derogate: deviate; repeal; abolish; abrogate;
- derogar; anular; revocar; abolir; suprimir;
vpl.: BVB 54; C1/219,297,333, 420; PB/II/25,218.

DEROGUEREN Zie:
- derog(h)eren aan;----/

DERP Zie:
- dorpe; dorp; doorp;----; darp; durp/

DERREN; DORREN = vb. durven.
- audeo II;
- oser;
- wagen;
- dare;
- atraverse a; osar;
vpl.: T1/379.

DERREWAIRTS = adv. daarheen.
- eo; in eum locum; illuc; illo; istuc; isto; illorsum; istorsum;
- là; de ce côté-là; y; vers ce lieu-là;
- dorthin;
- there; thither;
- allí; aquel lugar;
vpl.: BVB 141.

DERTELHEYT Zie:
- onbehoorlijcke ----/

DERT(H)IENDA(E)GH = Drienkoningen 13 dagen na Kerstmis, 6 januari, sub.
- epiphania; tredecim dies post Nativitatem; pridie Nonas Ianuarii;
- epiphanie; treize jours après la Nativité;
- Dreikönigsfest; dreizehnter Tag nach Weihnachten;

DES

- epiphany; 13th day after X-mas;
- epifanía; 13 días después de Navidad;
vpl.: B2/157; B1:Pr.Tr.3; C2/931,1033.

DERTHIENDE BIERTONNE Zie:
- gagie gecommitteerde van de ---/
- gagie collecteurs van de ----/

DERTICH Zie:
- dartich; dartien;----; dortich; deertich/

DERVEN; DORVEN = hom.vb.1.mogen 2.ontberen; missen; gemist kunnen worden 3.behoeven; verplicht zijn.
- 1.licet II 2.careo II; egeo II; indigeo II 3.audeo II;
- 1.puvoir 2.de passer de; être privé de; manquer de 3.être tenu à; avoir besoin;
- 1.dürfen 2.entbehren; fehlen; entbehrlich sein 3.benötigen; verpflichtet sein;
- 1.may 2.be in want of; lack; miss; be dispensable 3.need;to be obliged;
- 1.poder 2.carecer de; estar privado de; no hacer falta; 3.necesitar; precisar;
vpl.: C1/75,56; T1/15,175; T2/8.

DERVEN WILLEN = missen willen.
- carere velle;
- vouloir dessaisir;
- entbehren wollen;
- want to miss;
- querer carecer (de);
vpl.: C1/329.

DERVINGHE OFT VERTIJDENISSE = taut. ontbering; verzaking.
- defectio; inopia; denuntiatio;
- renonciation; privation; abandon;
- Entbehrung; Verleugnung;
- want; renunciation; privation;
- escasez; renuncia; privación;
vpl.: C1/289; B2/246.

DERVUEGEN = adv.contr. in dier voege.
- hoc modo; hoc casu; hac ratione; hac conditione; hoc pacto;
- de cette façon; de cette manière; de telle manière ou façon;
- in jener Weise;
- in that manner;
- de tal manera; de tal modo;
vpl.: MGG 118.

DES = coni. zodat; daarom.
- igitur; itaque; ergo; ideo;
- donc; ainsi; par conséquent; pour cette raison; c'est pourquoi;

DES

- so dass; deshalb;
- so that; therefore; for that reason;
- por eso; por tanto; por lo tanto; por consiguiente; según eso;

vpl.: MGG 101.

DES AANBRENGERS NAAM TE SECRETEREN = de naam van de aangever geheim houden.

- nomen delatoris tacitum teneri;
- tenir secret le nom du dénonciateur;
- den Namen des Anzeigers geheimhalten;
- keep secret the name of the informer;
- mantener en secreto el nombre del denunciador;

vpl.: Pl.Bra/3.

DES ANDERS GEBOORTE = verwanten van de ander.

- cognatus alterius;
- prochains de l'autre;
- Verwandten des anderen;
- relations of the other;
- parientes del otro;

vpl.: C1/173.

DES EENS GEBOORTE = verwanten van de een.

- cognatus unius;
- prochains de l'un;
- Verwandten des einen;
- relations of the one;
- parientes del uno;

vpl.: C1/173.

DES HEEREN ENDE DER STADTS GEMOET = begenadiging door de schout ambt en het stadsbestuur.

- venia a sculteto et administratione civitatis;
- les bonnes grâces de l'écoutète et de la ville;
- Begnadigung vom Schulze und von der Stadtverwaltung;
- amnesty by the sheriff and the municipality;
- gracia por parte de la alcaldía y de la autoridad municipal;

vpl.: Lo4/534.

DES DYSENDAECHS; DYSDAECHS; DIJSENDACH; DYSSENDAECH; DIJSENDAEGHS = adv. dinsdags.

- dies martis; in die martis;
- le mardi;
- am Dienstag;
- on Tuesday's;
- los martes;

vpl.: C3/136,202; Lo6/114; PvB1 550.

DES IERST = voor de eerste maal.

- primum;
- pour la première fois;
- zum ersten Mal;
- for the first time;
- por vez primera;

vpl.: BVB 4.

DES KIESENS = van de verkiezing.

- electionis;
- de l'élection;
- der Wahl;
- of the election;
- de la elección;

vpl.: PB/IV/380.

DES MACHTICH SIJNDE = bevoegd zijn.

- qui jus potestatem habiet aliquid faciendi;
- être qualifié;
- dazu ermächtigt;
- qualified; competent;
- ser competente; ser autorizado;

vpl.: C1/142.

DES MAN DES BAN = bevoegdheid van de bevoegde rechter, Maastricht

- potestas judicii, Maestricht;
- compétence d'un juge compétent, Maastricht;
- Befugnis des befugten Richters, Maastricht;
- competence of the competent judge, Maastricht;
- competencia del juez autorizado, Maastricht;

vpl.: Cr2/1044.

DES MEIJERS ROYDRAGHER = de roededrager van de Meijer, roede als teken van waardigheid.

- qui virgam ferit praetoris, virga ut signum dignitatis;
- porte-verge du maire, verge en signe de dignité;
- Ruteträger des Meiers, Rute als Zeichen von Würdigkeit;
- rod-bearer of the sheriff, rod as sign of dignity;
- el porteador de vara del colono (of = arrendador), vara como señal de dignidad;

vpl.: C1/2.

DES NOEDT; NOODIG; NOODICH; ZIJNDE = desnoods.

- necessitate coactus;
- s'il le faut; en cas de besoin;
- nötigenfalls; wo nötig; im Notfall;
- if need be;
- en caso de necesidad; si fuera necesario;

vpl.:

DES SOMERTIJDS = in de zomer.

- in aestate;
- en été;

- im Sommer;
- in the summer;
- en época veraniega;

vpl.: PvB1/557.

DES TOIRCONDEN; TOIRKONDE = als getuigenis; als bewijs van; ten bewijze van; om deze te oorkonden.
- quasi testimonium;
- pour en faire un document; en témoignage de;
- als Zeugnis; um es zu einer Urkunde zu machen;
- in witness thereof; in order to make it a document;
- como estimonio de; por hacerto un documento;

vpl.: BVB 182; ACart 5,12,21; DVB 4; LPS 22.

DES VERSTAENDE = indien (hen) dit te verstaan gegeven wordt.
- si hoc significetur;
- si cela est signifié;
- wenn es nahe gelegt wird;
- when /if it is (them) given to understand (that); on the understanding that;
- si se les manifiesta esto;

vpl.: MGG 14.

DESADVOUEREN; DESAVOUEREN = vb. loochenen; niet erkennen; wraken.
- abdico III; abnuo III; nego I; recuso I;
- désavouer; nier; récuser;
- rügen; tadeln; verneinen; verwerfen; nicht anerkennen;
- deny; disavow;
- desaprobar; negar; no reconocer;recusar; quitar valor a;reprobar;

vpl.: T1/66,454; C1/262.

DESAVOUEREN Zie:
- desadvoueren;----/

DESCENDEEREN Zie:
- descenderen;----/

DESCENDENT = sub. afstammeling; bloedverwant in dalende lijn; nakomeling.
- descendens; consanguineus in linea inferiore; stirps; proles; progenies; suboles;
- descendant;
- Verwandten in abstiegender Linie; Nachkomme; Abkömmling;
- descendant; relative in descending line;
- descendiente;

vpl.: T1/502,503,491; T2/74,99; C1/33,622; B2/91; PB/II/335.

DESCENDENTE LINIE = adi. neerdalende lijn.

- descendens;
- descendant;
- abstammend niederzeigende Linie
- descending line;
- línea descendiente;

vpl.: C1/33.

DESCENDENTI Zie:
- aldernaest in linea ----/
- in linia ----/
- linie ----/
- representatie in linea ----/

DESCENDEREN; DESCENDEEREN = vb. afstammen.
- descendo III; genus duco III;
- descendre;
- abstammen;
- be descended (from);
- descender; procedar;

vpl.: T1/435; T2/100; B2/191.

DESCENDEREN EN DE DAELEN = taut. neerdalen.
- descendo III;
- descendre;
- niedersinken;
- descend;
- descender;

vpl.: T1/400.

DESCHARGE ENDE QUITANTIE = taut. kwijtingbrief.
- litterae dimissionis;
- décharge;
- Quittung;
- discharge-letter;
- quitanza; recibo;

vpl.: C1/217.

DESCHARGIE = sub. kwijting; ontheffing.
- detractio oneris; liberatio; remissio; solutio;
- décharge;
- Erledigung; Tilgung;
- acquittance; discharge;
- dispensación; exención; exoneración;

vpl.: T1/67.

DESCREPEREN = vb. van mening verschillen.
- describere III;
- différer de vue;
- nicht übereinstimmen;
- disagree;
- discrepar;

vpl.: T2/139.

DESCRIBEEREN Zie:
- describeren;----/

DESCRIBEREN; DESCRIBEEREN= vb. beschrijven; ondertekenen.
- describo III; subscribo III;
- décrire; signer;
- beschreiben; zeichnen; unterzeichnen;

- describe; signed;
- describar; sucritar;

vpl.: C1/315; C2/1015; B2/31.

DESCRIPTIE = sub. beschrijving.
- descriptio;
- description;
- Beschreibung;
- description;
- descripción;

vpl.: T2/139; B2/ ; Cr2/1015.

DESE COREN HOGHEN, NEDEREN, BREKEN, MAKEN, VERWISSELEN ENDE VERKEEREN MOGHEN = deze keuren mogen verhogen, verlagen, krachteloos maken, verklaren en veranderen.
- edicta posse angere, minuere, debilitare, explicare et mutare;
- ils ont le droit de faire avancer, defaire diminuer. d'affaiblir, d'éclaircir et de changer ces règlements;
- Sie haben das Recht die Verordnunge zu heben, zu erniedrigen, kraftlos machen, erklären und ändern;
- she has the right to enhance, to reduce, to invalidate, to explain and to change the rules;
- ordonanzas permitirse aumentar, reducir, hacer invalida, explicar y cambiar;

vpl.: Ca2/7.

DESEN Zie:
- in ---- verstannissen/

DESENTHALVEN = adv. dezerzijds.
- de hoc latere;
- de ce côté;
- dieserseits;
- from this side;
- por eso;

vpl.: PvB1/247.

DESENTIE = sub.betamelijkheid.
- decentia;
- decence; bienséance;
- gebührlichkeit;
- tecency;
- decencia; conveniencia;

vpl.: DVB 18.

DESERCIEN ENDE ACHTERLATINGEN DER MILICIEN = taut. het heimelijk weglopen van het vaandel het overlopen naar de vijand.
- desertio;
- désertion;
- Desertion; Fahnenflucht;
- desertion;
- desbandada; deserción; pasarse con el enemigo; volver la casaca;

vpl.: T1/329.

DESERT Zie:
- perempt ende ----/

DESERT = adv. ongeldig adi. van onwaarde; woest.
- desertus; irritus;
- désert; non valable; nul; inculte;
- ungültig; wertlos; nul und nichtig; öde;
- invalid; null and void; waste; desert;
- inválido; nulo; sin efecto; sincultivo; abandonado;

vpl.: LoV/16; B1/28; C2/886; B2/117; C2/1029.

DESERT ENDE G(H)ESMOLTEN = taut. waardeloos; krachteloos.
- desertus; invalidus;
- sans valeur; désert; fondu;
- wertlos; kraftlos; ungultig;
- worthless; invalid;
- desierto o sin valor; sin fuerzas;

vpl.: C1/399; Lo1/522.

DESERT ENDE NUL = taut. waardeloos.
- nullus et desertus;
- nulle et déserte;
- wertlos;
- worthless;
- sin valor;

vpl.: Lo1/178.

DESERT ENDE VAN ONWEERDEN = taut. waardeloos.
- desertus et sine valore;
- désert et de nulle valeur;
- wertlos;
- worthless;
- sin valor; nulo; de ningún valor;

vpl.: Cu1/28.

DESERT LOOPEN = onontvankelijk worden.
- desertus currere;
- devenir irrecevable;
- abgewiesen werden;
- become inaccessible to;
- perder su admisibilidad; declarar inadmisible;

vpl.: B1/6; C2/882.

DESERT VERKLAREN = vervallen verklaren.
- desertum declarare;
- déclarer périmé;
- fällig erklären;
- declare expired or lapsed;
- declarar por desierto;(waarvoor geen belangstelling meer hoeft te bestaan);

vpl.: C1/252.

DESERTEUR = wegloper; overloper.
- desertor;

DES

- deserteur;
- Deserteur;
- deserter;
- desertor; tránsfuga;

vpl.: PvB5/716.

DESERTIE Zie:

- gedecreteerde ----/
- pene van ----/

DESERTIE = sub. verlating; weglopen; heimelijk zijn vaandel verlaten.

- desertio;
- désertion;
- Desertion; Fahnenflucht;
- desertion;
- eleserción; desbandada;

vpl.: PvB1/595; PvB5/716.

DESERTEREN = vb. afzien.

- desisto III;
- se désister de; renoncer à;
- verzichten auf;
- desist;
- desistir; renunciar;

vpl.: C1/637.

DESFROIJEREN Zie:

- defroyeeren; defroyeren; defrayeeren;----; defroijeeren; defroijeren; deffroyeren/

DESGELIJC Zie:

- desghelijckx; desgelix; desghelijcx; ----; diesgelijc; desgelike/

DESGELIKE Zie:

- desghelijckx; desgelix; desghelijcx; desgelijc; diesgelijc;----/

DESGHELIJCKX; DESGELIX; DESGHELIJCX; DESGELIJC; DIESGELIJC; DESGELIKE = coni. evenzo; insgelijks; adv. hetzelfde; eveneens.

- item; itidem et ipse; similiter;
- pareillement; de même; le/la même;
- desgleichen; ebenso; ebenfalls; gleichfalls; derselbe;
- likewise; the same ditto; similar;
- asimismo; de la misma manera; iqualmente parecidamente; también;

vpl.: C3/192; C1/26,271; B1:Ra 1440/9.

DESGHELIJCX Zie:

- desghelijckx; desgelix;----; desgelijc; diesgelijc; desgelike/

DESGELIX Zie:

- desghelijckx;----; desghelijcx; desgelijc;diesgelijc; desgelike/

DESGENIGE = pron.rel.gen. van hetgeen.

- cuius;
- de ce que; de ce qui; duquel;
- desjenigen;

DES

- of which;
- de lo cual;

vpl.: BVB 19.

DESIDEREN = vb. besluiten; tot een schikking komen.

- decido III;
- décider;
- beschliessen;
- conclude; resolve;
- decidir;

vpl.: BVB 72.

DESIERST = voor de eerste maal.

- primum;
- pour la première fois;
- zum ersten Mal;
- for the first time;
- por vez primera;

vpl.: BVB 4.

DESIGNATIE = sub. aanwijzing; benoemen tot een ambt; bestemmen; omschrijven; aanduiding.

- designatio;
- désignation; indiquer par des marques distinctives; indication;
- Ernennung; Bezeignung; Anweisung;
- designation; appointment; indication;
- designación; nombramiento; descripción;

vpl.: DVB 17; PvB 35,36,37; C1/255,266,271,560.

DESIGNATIE ENDE NAECKT VUIJTSTECKSEL = taut. loutere aanduiding; beschrijving.

- designatio simplex; descriptio simplex;
- simple signalement; simple désignation;
- nichts als eine Bezeichnung; einfache Beschreibung;
- simple indication; simple description;
- simple indicación; descriptión simple;

vpl.: Lo3/316,444.

DESIGNEEREN Zie:

- designeren;----/

DESIGNEREN; DESIGNEEREN =vb. benoemen tot een ambt bestemmen; omschrijven; beschrijven; aanduiden aanwijzen.

- designo I; describo III; indico I;
- désigner; indiquer par des marques distinctives; nommer; destiner;
- ernennen; bestimmen; umschreiben; beschreiben; bezeichnen; anzeigen; andeuten; anweisen;
- appoint; destine; describe; indicate; to point out; designate;

- designar; nombrar; describir; indicar; significar; señaler; destinar;

vpl.: BVB 35; MGG 68; C2/883; B1/7; PvB1/319,563; ADR 11.

DESIGNEREN OFT BETORDEN = taut. aanwijzen; aanduiden.
- designare;
- désigner;
- anweisen;
- indicate; designate;
- designar;

vpl.: Lo7/20.

DESINTERESSEMENT OFT QUIJTSCHELDINGE = taut. kwijtschelding.
- remissio;
- rémission;
- Erlassung;
- remission;
- exención;

vpl.: PvB6/104.

DESINTERESSEREN = vb. schadeloosstellen.
- alicui damnum compensare;
- désintéresser;
- entschädigen;
- indemnify;
- indemnizar;

vpl.: C1/234.

DESISTEREN = vb. aflaten; afzien van iets; opgeven; afstand doen van; laten varen.
- desisto III; renuntio I; rem omitto III;
- se désister de; renoncer à;
- auf etwas verzichten; aufgeben; von etwas zurücktreten;
- desist; give up; renounce; abandon;
- desistir de; renunciar de; abandonar; dar de mano a; abdicar;

vpl.: C1/149,264,637,689,744; PB/III/492; PB/II/266; T1/274; MGG 55; C2/904; Lo4/666; B1/20.

DESISTEREN ENDE AFLATEN = taut. aflaten van iets; opgeven; laten varen; afzien.
- desisto III;
- désistir;
- etwas aufgeben; von etwas zurücktreten;
- give up; abandon;
- desistir;

vpl.: T1/274.

DESISTERINGE OFT AFFGAEN = taut. intrekking.
- destitutio;
- désistement;
- Widerrufung;
- withdrawal;
- desistenciá; anulación; recocación; cancelación;

vpl.: Lo4/664.

DESISTER(R)INGHE = sub. het opgeven; afstand; intrekking; afstand van een recht.
- actio desistendi; distantia; abolitio; sublatio; a re descessio; desistentia;
- désistement;
- Ueberreichung; Widerrufung; Zurückziehung; Verzichtsleistung; Abtretung; Verzicht;
- desisting; desistance; with drawal; relinquishment;
- renuncia; abandono; desistencia; desistimiento; cancelación; retractación; supresión; cancelación; renuncia de un derecho;

vpl.: C1/494,500,637; Lo5/224.

DESMEN = contr. dat men.
- ut,+pass.vorm; ut aliquis;
- qu'on;
- (alles) das man; was man;
- (all) that people;
- lo que;

vpl.: BVB 17.

DESNIJETTEMIN = adv. in weerwil daarvan.
- nihilo minus; tamen; nihilo secius;
- néanmoins; malgré cela; cependant;
- dessenungeachtet; dennoch; nichtsdestoweniger;
- nevertheless; notwithstanding;
- a pesar de esto; no obstante;

vpl.: MGG 105.

DESOLATIE Zie:
- achterdeel,---- ende schade/
- ocxuyne ende ----/
- schaede; achterdeel ende ----/

DESOLATIE = sub. verslagenheid; diepe droefheid; verwoesting; verwaarlozing.
- desolatio; destructio; devastatio maeror; perturbatio; tristitia;
- désolation; destruction; dévastation; négligence;
- Niedergeschlagenheit; Bestürzung; Verwahrlosung;
- affliction; dismay; consternation desolation;
- desolación; abatimiento;

vpl.: PB/II/43, 112; C1/115.

DESOLATIE ENDE MISERIE = verwaarlozing en armoede, gebrek.
- desolatio et miseria;
- négligence et misère;
- Verwahrlosung und Elend, Not;
- affliction and misery;
- descuido y miseria;

vpl.: PvB1/71.

DESOLATIE ENDE OCXUYNE =taut. verslagenheid; eenzaamheid.
- solitudo;
- consternation; solitude;
- Bestürzung;
- consternation;
- consternación; soledad;

vpl.: PB/II/221.

DESOLATIE ENDE VERWOESTINGHE = taut. verwoesting.
- devastatio; destructio;
- désolation; dévastation;
- Zerstörung;
- destruction;
- asolamiento; asolación; destrozo;

vpl.: PB/II/112.

DESORDER Zie:
- desordre;----/

DESORDERE ENDE ABUSE = taut. misbruik en wanorde.
- confusio et abusus;
- désordre et abus;
- Verwirrung und Miszbrauch;
- disorder and abuse;
- desorden y abuso;

vpl.: PB/III/337.

DESORDEREN ENDE EXCESSEN = buitensporigheden en wanordelijkheden.
- immoderationes et confusiones;
- excés et désordres;
- Extravaganzen und Unordentlichkeiten;
- excesses and disorders;
- ecesos y desordenes;

vpl.: PvB1/384.

DESORDRE; DESORDER = sub. wanorde; wanordelijkheid.
- perturbatio ordinid; confusio; turba;
- désordre;
- Unordnung;
- disorder; disordiness;
- desorden; confusión; caos;

vpl.: Lo5/148; Lo6/210; PvB1/406; PvB7/112,289; C1/249.

DESORDRE ENDE CONFUSIE = wanorde en verwarring.
- confusio;
- désordre et confusion;
- Verwirrung;
- disorder and confusion;
- desorden y confusión;

vpl.: PB/III/215.

DESORDRES ENDE ONGEREGELTHEDE = taut. sub.ongeregeldheden.
- mores dissoluti;
- les desordres et débauches;
- Ruhestörungen;
- riots;

- irregularidad; desorden; irregularidades;

vpl.: PvB5/7.

DESPECHE Zie:
- volante ----/

DESPENSE Zie:
- laste ende ----/

DESPERACIEN Zie:
- desperatie;----/

DESPERATIE; DESPERACIEN =sub. wanhoop; radeloosheid; vertwijfeling.
- desperatio;
- désespoir;
- Verzweiflung; Ratlosigkeit;
- despair; desperation;
- desesperación; desesperanza;

vpl.: PvB7/324; PB/II/340; T1/265.

DESPICIEEREN Zie:
- despicieren;----/

DESPICIEREN ; DESPICIEEREN = vb. bekijken; inspecteren.
- despicio III; inspictio III; fines constituo III;
- inspecter; jalonner;
- offiziell abgrenzen;
- formally fencing off;
- inspeccionar; amojonar;

vpl.: DVB 54,55.

DESSAISINE = sub. onttrekking; verdrijving uit een bezit.
- detractio; ademptio; ereptio;
- dessaisine; éviction;
- Entziehung; Vertreibung aus dem Besitz;
- expulsion;
- evicción;

vpl.: T2/17.

DESSEIN Zie:
- a ----/

DESSELFS; DESSELVEN = pron. dem.gen. van dezelve.
- is; ille;
- du même; de la même; son; sa; ses; leurs en;
- desselben;
- of the same;
- del mismo; de la misma; de los mismos;

vpl.: ACart 14.

DESSELFS GELOEVER = van de zelfde belover, die een belofte doet, van schulderkenning.
- eiusdem qui fidem dat culpam confiteri;
- du même qui a promis une reconnaissance de dette;
- von demselben der ein Versprechen macht von Schuldbekenntnis;

- of the same person who makes a promise of confession of guilt;
- del mismo prometedor de un reconocimiento de deuda;

vpl.: C1/303.

DESSELVEN Zie:
- desselfs;----/

DESSENDAEGS = adv. 's zondags.
- in die dominica;
- dimanche; le dimanche;
- am Sonntag;
- on sundays;
- en el domingo; en los domingos;

vpl.: ASO 15.

DESTINEREN = vb. bestemmen; verordenen.
- destinare;
- destiner; réserver;
- bestimmen; verordnen;
- destine; order; decres;
- destinar; ordenar;

vpl.: PB/III/452; PvB6/463.

DESTITUEREN = vb. ontslaan; afzetten; uit ambt zetten.
- destituo III; deprivo I;
- destituer;
- entlassen; eines Amtes entsetzen;
- discharge; dismiss; deprive of his office;
- destituir; remover del cargo;

vpl.: PvB1/310; PB/IV/10.

DESTITUEREN ENDE VERDRAEGEN = taut. ontslaan; afzetten.
- destituo III; privo I; spolio I;
- destituer; priver; dénuer; dépourvoir;
- entlassen; beschwindeln;
- discharge; deprive; swindle;
- destituir; desproveer;

vpl.: PvB1/421; PvB /115.

DESTITUTIE Zie:
- ignomieuse ----/
- suspentie oft ----/

DESTITUTIE OFT DEPORTEMENT = taut. afzetting.
- destitutio;
- destitution;
- Absetzung;
- destitution;
- destitución; deposición;

vpl.: PB/IV/165.

DESTRUCTIE = sub. vernietiging; weerlegging.
- destructio; refutatio;
- destruction; réfutation;
- Zerstörung; Widerlegung;
- destruction; reflutation; confutation;
- destrucción; refutación;

vpl.: PB/II/125; MGG 212.

DESTRUCTIE ENDE BEDERFENISSE = taut. vernietiging; verwoesting; bederf.
- demolitio; comptio;
- destruction; corruption;
- Vernichtung; Zerstörung; Fäulnis; Verwesung;
- destruction; havoc; corruption;
- destrucción; aniquilación; destrozo; corrupción;

vpl.: PB/III/17; C1/455.

DESTRUCTIE OFT VERGANCKELIJCHEIJT = vernietiging of slijtage.
- destructio;
- destruction ou usure;
- Vernichtung oder Abnutzung;
- destruction or wear;
- destrucción o deterioro;

vpl.: T1/418.

DESTRUCTIEF(F) Zie:
- memorie ad en ----/

DESTRUCTIEN ENDE VERNIETIGEN = taut. vernietiging.
- destructio;
- anéantissement; démolition; destruction;
- Vernichtung;
- destruction;
- aniquilación; destrozo; destrucción;

vpl.: T1/418.

DESTRUEEREN Zie:
- destrueren;----;destruweeren/

DESTRUEREN; DESTRUEEREN; DESTRUWEEREN = vb. vernietigen; verwoesten.
- destruo III; exstinguo III; diruo III; profligo I; exscindo III;
- détruire; anéantir; annihiler; annuler;
- vernichten; zerstören; verwüsten; zu Grunde richten;
- destroy; nullify; smash;
- destruir; deshacar; destrozar; aniquilar; anonadar;

vpl.: PB/III/279; PB/II/117; PvB7/324; T1/348,398; T2/185, 242,257.

DESTRUEREN ENDE ANNICHILEEREN = taut. vernietigen; nietig verklaren.
- destruo III;
- annihiler; démolir; détruire;
- für nichtig erklären;
- declare null and void;
- aniquilar; destruir;

vpl.: T1/636.

DESTRUEREN ENDE VERDERVEN = taut. verwoesten; vernielen.
- destruo III;

- détruire;
- zerstören;
- destroy;
- destruir; destrozar;

vpl.: PB/II/339.

DESTRUWEEREN Zie:
- destrueren; destrueeren;----/

DESUETUDE Zie;
- in ----/

DESUSTEREN = vb. intrekken; afzien van.
- desisto III;
- désister;
- einziehen;
- desist;
- desistir de;

vpl.: C1/495.

DETAILLEEREN Zie:
- detailleren;----/

DETAILLEREN; DETAILLEEREN = vb. omstandig verhalen.
- perscribo III multis verbis;
- détailler; specifier;
- in Einzelheiten berichten;
- tell in details;
- detallar; especificar;

vpl.: ACart 45.

DETENCIE; DETENTIE = sub. opsluiting; hechtenis; bewaring.
- inclusio; custodia;
- incarcération; détention;
- Einschliessung; Haft;
- confinement; custody;
- encierro u encarcelación o detención; arresto; reclusión;

vpl.: PvB7/13; T1/394; MGG 39.

DETENCIE ENDE VANCKENISSE VAN DEN LIJVE = taut. in verzekerde bewaring.
- in custodia cauta;
- détention;
- im sichern Gewahrsam;
- in custody;
- detención;

vpl.: T1/565.

DETENEREN; DETINEREN = vb. gevangen nemen; opsluiten; gevangen houden.
- comprehendo III; detineo II; custodio IV; in vinculis teneo II;
- détenir; retenir;
- gefangen halten; einschliessen; in Haft halten;
- arrest; shut up; detain;
- detener; retener; tener preso a una persona;

vpl.: Lo7/54; BVB 48; Bl.Pl.Bra 79.

DETENTACIE ENDE HOUDINGE = taut. onrechtmatig bezit van een andermans goed.
- possessio non legitima boni alicuius;
- possession illégitime d'un bien d'un autre;
- unrechtmässiger Besitz eines Anderen Gutes;
- illegal possesion of things belonging to somebody else;
- posesión illegitima ajeno prooriedad;

vpl.: T1/238.

DETENTACIE ENDE ONTHOUDINGE = in bezit houden van onrechtmatig bezit.
- possessio illegitima;
- détention du bien d'autrui;
- im Besitz erhalten von unrechtmässigem Besitz;
- possess illegal property;
- detentación del bien de otros;

vpl.: T1/99.

DETENTEUR ENDE ONTHOUDERE = taut. (on)rechtmatig bezitter.
- possessor illegitimus;
- détenteur;
- unrechtmässiger Besitzer;
- illegal possessor;
- detentador;

vpl.: T1/100.

DETENTIE Zie:
- detencie ;----/
- in ---- doen houden/

DETERIORACIE = sub. ontwaarding, verandering; verslechtering; waardevermindering.
- depravatio; deterior conditio rei corruptio; valetudinis immunitio; mutatio; commutatio in peius;
- détérioration; changement; diminution; devalorisation;
- Aenderung; Entwertung; Wertverringerung;
- deterioration; devaluation;
- deterioración; depreciación; desvalorización; deterioro;

vpl.: T1/466; T2/114.

DETERIORIACIEN ENDE SCADEN = taut. verval.
- casus;
- détérioration; détriment; préjudice;
- Verfall;
- decay; deterioration;
- daño; deterioración; perjuicio;

vpl.: T1/491.

DETERIORATIEN ENDE VERARGERNISSEN = taut. beschadigingen.
- deteriorationes;

DET

- détériorations;
- Beschädigungen;
- damages;
- daterioros; daños y perjuicios;

vpl.: LoV/288.

DETERMENT OFT HINDER = taut. hinder.

- impedimentum;
- dommage; empêchement; inconvénient;
- Hinder;
- hindrance; impediment;
- daño; impedimento; molestia;

vpl.: T1/203.

DETERMINATIE = sub. beschikking; besluit.

- decisio;
- détermination; résolution; décision;
- Verfügung;
- decision;
- determinación; decisión;

vpl.: PB/II/254.

DETERMINEEREN; DETERMINEREN = vb. bepalen; vaststellen; besluiten; overhalen.

- definio IV; determino I; statuo III; constituo III; difinio IV;
- déterminer; décider; définir;
- bestimmen; festsetzen; schliessen; überreden;
- appoint; destine; determine;
- definir; destinar; determinar;

vpl.: BKB 2; T1/403; B1:EE26.

DETERMINEREN Zie:

- determineeren;----/

DETESTABEL; DETESTABLE = adv. verfoeilijk; afschuwelijk.

- adhorribilis;
- detestable;
- detestabel;
- detestable;
- detestablemente;

vpl.: PvB9/28.

DETESTABLE Zie:

- detestabel;----/

DETESTABLE ENDE AFGRYSSELYCKE CRYMEN = afschuwelijke misdaden.

- crimina detestabilia;
- crimes détestables;
- abscheuliche Verbrechen;
- horrible crimes;
- delitos detestables;

vpl.: PB/II/339.

DETESTABLE ENDE OVERDADICH = taut. afschuwelijk; verfoeilijk.

- detestabilis; aversabilis;
- abominable; affreux; atroce; détestable; exécrable; horrible;

DEU

odieux;
- abscheulich; gräszlich; scheuszlich;
- abominable;horrible;detestable;
- abominable; atroz; detestable; execrable; horrible; horroroso; odioso; aborrecible;

vpl.: T1/315,327,396; C1/506.

DETESTACIE = sub. afschuw; verfoeiing.

- aversatio; detestatio;
- détestation;
- Abscheu;
- detestation;
- antipatía; aversión; detestación;

vpl.: T2/109.

DETINEREN Zie:

- deteneren;----/

DETRACTIE OFT AFTRECKINGE = taut. aftrek.

- detractio; deductio;
- déduction;
- Abzug;
- deduction;
- deducción;

vpl.: T1/495; B1/84; C2/897.

DETUR AESTIMATIO Zie:

- cum hominis liberis nulla----/

DEUCHDELIJCKEN TITEL = degelijke rechtsgrond.

- causa iuris solida;
- solide fondement judiciaire;
- solider Rechtsgrund;
- solid legal ground;
- título sólido;

vpl.: MGG 62.

DEUCHT Zie:

- alloy oft inwendige ----/
- doghede; doget; doeget; doocht; doecht;----; doegt; dueget; duegt; docht; dogent; dogede/

DEUGDELIJC ENDE GOET = taut. volwaardig.

- bene;
- pârfaitement; valablement;
- vollwertig;
- fit; full-fledged; worthwhile;
- perfactamente; válido;

vpl.: T1/54.

DEUGDELIJC ENDE TER GOEDER TROUWEN = taut. te goeder trouw.

- bona fide;
- dûment et de bonne foi;
- auf Treu und Glauben;
- in good faith;
- debidamente y de buena fe;

vpl.: T1/614.

DEUGDELIJC ENDE WAIRACHTICH = taut. betrouwbaar; geloofwaardig.

- fidelis;

- digne de créance; digne de foi;
- glaubwürdig; zuverlässig;
- credible; reliable; trustworthy;
- digno de crédito; digno de fe; fidedigno; sincero;

vpl.: T1/162.

DEUGDELIJCKE POSSESSIE Zie:
- actie tot enniger erven, die dairaf gehadt heeft die leste ende ----/

DEUGDELIJCKEN Zie:
- uuijt redelijcken ende ---- gevuelene/

DEUGDELIJCKEN WAESDOM = normale winst.
- lucrum normale;
- profit normal;
- normaler Gewinn;
- normal gain;
- ganancia normal;

vpl.: T1/311.

DEUGDELIJKE POSSESSIE = solide bezit, dat niet wordt aangevochten.
- possessio legitima;
- possession solide;
- rechtmässiger Besitz;
- lawful possession;
- posesión sólida;

vpl.: DVB 72.

DEUGHDELIJCK Zie:
- continuele peijselijcke ---- ende onghestoorde possessie/

DEUCHDELYCKEN ENDE WEL = taut. degelijk.
- probatus;
- bien;
- gediegen; solid;
- firm;
- sólidamente; firmemente; debidamente;

vpl.: B1/15; C2/890.

DEUGEN Zie:
- helpen ----/

DEUGHT Zie:
- alloy(e), gewichte oft finicheyt van penningen oft inwendige ----/

DEUR Zie:
- voor de roode ----/
- vrij zijn van tolle al Brabant ----/

DEUR = praep. door.
- a(b); per;
- par;
- durch;
- through; by;
- por;

vpl.: LPS 8.

DEUR DE SPIESEN PASSEREN = spitsroeden lopen.
- virgis caedi;

- passer par les baguettes;
- Spieszruten laufen;
- run the gauntlet;
- pasar por las baquetas;

vpl.: PB/II/243.

DEUR GOIDTS GRATIE = bij de genade Gods.
- per gratiam Dei;
- par la grâce de Dieu;
- von Gottes Gnaden;
- by the Grace of God;
- por la gracia de Dios;

vpl.:

DEURE Zie:
- maecken een perck gaende voor de ---- van de herberghe/
- voor iemandts ----/

DEUREN VANDER ARCKEN = sub. pl. sluisdeuren.
- septa;
- portes de la vanne;
- Schleusentore;
- lock-gates;
- compuertas; puertas de la esclusa;

vpl.: Lo7/44.

DEURGANCK Zie:
- bequamen ----/

DEURGANCK; DOREGANC; DOERGANC; DORGANC; DUEREGANC = sub. doorgang.
- transitus;
- passage;
- Durchgang;
- passage;
- paso;

vpl.: Lo1/644.

DEURGANGHE Zie:
- ghemeijne ----/

DEURLYDEN ENDE PASSEREN = taut. leiden door.
- permeo l;
- passer; faire passer; traverser;
- führen durch;
- conduct through;
- llevar; guiar; conducir; dirigir;

vpl.: PB/III/209.

DEURSCHRAPPEN OFT CASSEREN = taut. doorhalen.
- quasso l;
- casser ou biffer;
- löschen;
- strike out;
- rayar; casar; borrar;

vpl.: C1/635.

DEURSLAEN OFT ROEYEREN = taut. doorhalen; doorstrepen.
- deleo ll;
- rayer;

- ausstreichen;
- strike out;
- borrar; rayar;

vpl.: PB/II/323.

DEURSLAEN Zie:
- roeyeren oft ----/

DEURSLAEN OFT VERLIESEN = taut. verkwisten.
- effundere;
- dissiper ou perdre; gaspiller;
- verschwenden;
- squander;
- disipar; prodigar; desperdiciar;

vpl.: C1/677.

DEURSTEECKEN = vb. doorsteken; openen.
- perfodio IV; aperio IV; pertundo III; transadigo III; traicio III;
- percer; ouvrir; trouer; creuser;
- durchstecken; öffnen;
- pierce; open;
- atravesar; abrir;

vpl.: SKB 3.

DEURVAERT Zie:
- amer metter ---- ende gheleijde/

DEURVAERTTHOL = sub. belasting geheven op iedere wagen met koopwaren varende door Thienen zijnde 4 schellingen, van iedere wagen met Luiksche kolen, gruis, klaphout en pannen in Thienen uitgeladen 8 grooten lichts, van iedere kar 4 grooten.
- tributum cujusliber vehiculi quod vehitur per "Thienen";
- impôts sur chaque charette avec marchandise voiturante par Thienen étant 4 escalins, sur chaque charette avec du charbon Liégeois, du gravier, du bois de refend et des tuiles débarquées à Liège "8 grooten lichts", sur chaque charette "4 grooten";
- Steuer gehoben auf jedem Wagen mit Kaufwaren fahrende durch Thienen seinde 4 Schillinge, von jedem Wagen mit Kohlen aus Lüttich, Pulver, Klappholz und Pfannen in Thienen ausgeladen 8 Grote "Lichtes" von jedem Karren 4 Grote;
- tax imposed on every wagon with merchandise passing through Thienen being 4 "schellingen", for every wagon with coal from "Liége", slack, stavewood and tiles unloaded in Thienen, 8 big "lights", of every wagon 4 big ones;
- derechos de consumo; impuestos de consumo de Thienen;

vpl.: PvB6/73.

DEURVARTEN = sub.pl. doorvaarten; opritten.
- transitus; aditus; meatus;
- passage;
- Durchfahrt; Auffahrt; Durchgang
- passage; up-hill road; slope;
- paso; travesía;

vpl.: SKB 5.

DEURWAARDERE OFT HUYSSIER = taut. deurwaarder.
- exsecutor iudicii;
- huissier;
- Gerichtsvollzieher;
- process-server; usher;
- alguacil; emplazador; ujier;

vpl.: T1/172.

DEUSKEN Zie:
- half ---- goudt ende silver ghewichte/

DEUSKEN GOUDT ENDE SILVER GHEWICHTE BRUSSELS = gewicht gebruikt bij Brussels goud- en zilversmeden, gelijk aan 2 aeskens Brussels gewicht.
- pondus auri et argenti Brusselensis;
- poids en usage chez les or fèvres de Bruxelles;
- Gewicht benutzt von den Gold- und Silberschmieden in Brüssel;
- weight used by the gold- and silversmiths in Brussels;
- pesa usada por orfebres y plateros Bruselenses;

vpl.: C1/242; PB/II/382.

DEVALISEREN = vb. plunderen.
- spoliare;
- piller; dévaliser;
- plündern;
- plunder;
- pillar; desvalijar;

vpl.: PB/II/246.

DEVOCIE Zie:
- devocien; devoeye; devoticheit; ----/

DEVOCIEN; DEVOEYE; DEVOTICHEIT; DEVOCIE = sub. vroomheid; innige verering.
- pietas; devotio; veneratio intima;
- dévotion; piété; adoration intime;
- Frömmigkeit; innige Verehrung;
- devotion; devoutness; piety; profound veneration;
- devoción; piedad; veneración tierna;

vpl.: T1/388; Cr2/1240.

DEVOEYE Zie:
- devocien; ----; devoticheit; devocie/

DEVOIR; DEVOYR; DEVOOR; DEVOIRE; DEBUOIR; DEBVOIR; DEBVOOR = sub. 1.plicht 2.moeite.
- 1.officium; debitum; munus 2. labor; opera;
- 1.devoir; peine 2.effort; obligation;
- 1.Pflicht 2.Mühe; Bemühung; Obligation; Verpflichtung;
- 1.duty; obligation 2.trouble; labour; pains; effort;
- 1.deber; obligacion; cometido; oficio; 2.trabajo; pena; officio;

vpl.: T1/211; T2/112; PB/III/561 ACart 10,45; Lo6/654; B1/26; C1/226,316; B1:P1.Bra/2; PvB1/271; Bl.Pl.Pr.21; C2/886.

DEVOIR, NEERSTICHEYT ENDE DILIGENTIE = plicht, vlijt en ijver, moeite.
- officium, debitum munus, labor opera;
- devoir; zèle; diligence;
- Pflicht; Fleisz; Mühe; Bemühung;
- duty; diligence; obligation; trouble; labour; pain;
- deber; afán; diligencia; obligación; cometido; trabajo; pena;

vpl.: C1/316,226; PvB6/695; B1 Pl.Bra 2; Bl.Pl.Pr.21; PB/II/326; T2/112; PvB1/271.

DEVOIRE Zie:
- devoir; devoyr; devoor;----; debuoir; debvoir; debvoor/
- quaden ----/

DEVOLUEEREN Zie:
- devolueren;----/

DEVOLUEREN; DEVOLUEEREN = vb. vererven.
- accipio III; heriditate;
- succéder;
- vererben;
- inherit;
- suceder;

vpl.: T1/102.

DEVOLUTEREN ENDE SUCCEDEREN = taut. vererven.
- succedere;
- succéder; acquérir par héritage;
- vererben;
- succeed and devolve;
- entregarse por herencia;(= overgaan bij erfenis)

vpl.: C1/650.

DEVOLUTIE(N) Zie:
- band van ----/
- recht van ----/
- regt van ----/

DEVOLUTIE = sub. recht waarbij bij dood van de echtgenoot het hele vermogen aan de kinderen vervalt en de overlevende echtgenote slechts het vruchtgebruik behoudt; versterving van erfenis.
- ius haereditatis;
- dévolution; part d'heritage;
- Recht wobei durch Tod des Gattes den Kindern das ganze Vermögen fällt und die überlebende Gattin nur den Nieszgebrauch erhält; Hinterlassenschaft;
- right according to which in case of death of the husband the whole fortune falls due to the children and the surviving wife is entitled to the usefruct only; devolucion;
- devolución; derecho en virtud del cual los hijos al morir su padre o madre s e quedan con el patrimonio íntegro y el cónyuge sobreviviente solamente con el usufructo; patrimonio; porcíon de una; herencia;

vpl.: C1/46,351.

DEVOLUTIE VAN GOEDEREN = versterf van goederen.
- devolutio bonorum hereditatis;
- dévolutions des biens;
- Hinterlassenschaft von Gütern;
- devolution of goods;
- sucesión (of = herencia) de bienes;

vpl.: C1/165.

DEVOLUTIEN Zie:
- op pene van ----/

DEVOLVEEREN Zie:
- devolveren;----/

DEVOLVEREN; DEVOLVEEREN = vb. bij erfenis overgaan; overerven.
- heredem esse;
- hériter de;
- erben; vererben;
- inherit;
- heredarse;

vpl.: T1/102.

DEVOLVEREN; DEVOLUEREN ENDE VERSTERFVEN = taut. versterven op; vererven; op een ander vervallen.
- succedo III; devolvo III; haereditate ad aliquem; pervenio IV;
- succéder; échoir par succession à; hériter; déceder;
- erblich werden; vererben; versterben auf;
- mortify; devolve upon;
- succeder; heredarse; recaer en etro;

vpl.: Lo1/404; B2/56; C2/1020; C1/288,351.

DEY

DEVOOR Zie:
- devoir; devoyr;----; devoire; debuoir; debvoir; debvoor/

DEVOTICHEIT Zie:
- devocien; devoeye;----; devocie/

DEVOYR Zie:
- devoir;----; devoor; devoire; debuoir; debvoir; debvoor/

DEWIJLEN = coni. omdat.
- quia; quoniam; cum;
- puisque;
- weil;
- because;
- ya que; pues que;

vpl.: MGG 122.

DEXEL Zie:
- deckxel; decsel;----; deckels/

D'EXERCITO Zie:
- provoost generael van ----/

D'EXPLOICTEREN = de gerechtelijke aanzeggingen.
- notificationes iudiciales;
- notifications judiciaires;
- die gerichtliche Ankündigungen;
- the judicial notifications;
- las notificaciones judiciales; las citaciones judiciales;

vpl.: LPS 119.

DEXSEL Zie:
- onder 't ---- van/

DEYLBAER; DEYLSAEM; DEELBAER; DEELBAIR; DEELSAM; DEELSAEM = adi. deelbaar.
- dividuus; divisibilis;
- divisible; partageable;
- teilbar;
- divisible;
- divisible;

vpl.: C1/25.

DEYLEN Zie:
- deijlen; deilen;----/

DEYLEN ENDE PARTICIPEREN = taut. verdelen; deelhebben.
- participo I;
- diviser; répartir; participer;
- verteilen; teilhaben;
- divide; participate;
- divider; repartir; participar;

vpl.: T1/459; PvB1/346.

DEYLING Zie:
- actie van ---- van bijsundere ende singuliere dingen/

DEYLINGE Zie:
- ter collacien ende ----/

DEYLINGE; DEYLINGHE; DELINGE DEILINGE = sub. verdeling; deling.
- divisio; partitio; descriptio;

DHE
- partage; part;
- Verteilung; Teilung;
- division; share; portion;
- división; partición; repartición; reparto;

vpl.: T2/81; C1/36; B1:Pla.Ph.9.

DEYLINGE ENDE SCEYDINGE = taut. scheiding en deling.
- divisio et partitio;
- division et partage;
- Trennung und Teilung;
- separation and division;
- separación y división;

vpl.: v.d.V/92; B1; C2/898; T2/81.

DEYLINGE ENDE TER COLLACIEN = taut. ter verdeling.
- ad collationem; ad divisionem;
- pour être réparti;
- zur Verteilung;
- for distribution;
- para ser repartido;

vpl.: T1/493.

DEYLINGEN Zie:
- actie van ---- van erffleijcheiden die gemeyn is tusschen ennigen/
- actie van sceydingen ende ----/

DEYLINGE(N), VERDEYLINGHE ENDE OFT DIVISIE, DEELINGE = taut. verdeling.
- divisio;
- division; répartition; partage;
- Verteilung;
- division; distribution;
- distribución; reparto; pardición division;

vpl.: T1/443,489,508,622; Lo4/352.

DEYLINGHE Zie:
- deylinge;----; delinge; deilinge/
- divisie ende/oft deelinge,----; verdeylinghe/

DEYLSAEM Zie:
- deylbaer;----; deelbaer; deelbair; deelsam; deelsaem/

DHALDEN = de oude, adi.contr.art.
- senex;
- le vieux;
- der Alte;
- the old;
- el viejo;

vpl.: BVB 29.

DHEERIGEERT = vb. opgericht.
- erigo III;
- ériger;
- gründen;
- found;
- erigir; fundar; establecer; constituir;

vpl.: C1/39.

DIAEC Zie:
- dyacone; diaken; dyaken; diake; ----/

DIAKE Zie:
- dyacone; diaken; dyaken;----; diaec/

DIAKEN Zie:
- dyacone;----; dyaken; diake; diaec/

DIALECTE = sub. dialectiek.
- dialectica;
- dialectique;
- Dialektik;
- dialectic;
- dialéctica;

vpl.: PvB8/77.

DICAGE; DICAIGIE; DYCAIGIE; DIJCAGE; DIJCKAEGE; DIJCKAEDGE DIJCKAETGE; DIJCAEDZE; DIJCAIDZE; DIKAETSE; DIJCATINGE; DIKAGE; DIJCHATINGE; DYCKAGIE; DYCKAIGHE = sub. dijk; dijkonderhoud; bedijking.
- tutela molium; munitio; aggeres;
- digue; entretien des digues; endiguement;
- Deiche; Deichunterhalt; Eindeichung;
- dike; upkeep of dikes; embankment;
- dique; conservación de los diques;

vpl.: PB/III/347; PB/II/23,186, 209; C1/380,555.

DICAIGIE Zie:
- dicage;----; dycaigie; dijcage; dijckaege; dijckaedge; dijckaetge; dijcaedze; dijcaidze; dikaetse; dijcatinge; dikage; dijchatinge; dyckagie; dyckaighe/

DICENDACH Zie:
- dyssendach; dinsdach; dinxdach; dinxendach; dinsendach; dincendach; disendach; disensdach; ----; dijsendach; dijssendach; dijsdach; densendach/

DICENTI Zie:
- cum extra territorum ius ---- impune non paretur/
- extra territorium ius ----/
- territorium ----/

DICETUR Zie:
- actio in factum si quadrupes pauperiem fecisse ----/

DICHTEN = vb. opstellen.
- componere III; concipere III;conficere III;
- ébaucher; dresser;
- aufsetzen;
- compose;

- redactar: formular; escribir;

vpl.: T2/369.

DICISIE Zie:
- contrarie ----/
- decisie;----/
- in de nachten ende ---- van der saken/
- ter ----van/

DICK Zie:
- also ----/
- dickmaels ----/
- al soe ---- alst gheviele/
- vadems ende voets ----/
- voets oft ---- muer/

DICK ENDE MENICH REYSE = taut. dikwijls.
- saepe;
- souvent;
- oft;
- often;
- menudo; frecuentemente; muchas veces;

vpl.: Cr2/1013/28.

DICK-GRYPS ENDE DUYMS = dikte; omvang van een duim.
- amplitudo pollicis;
- grosseur; grosseur du pouce;
- Dicke; Umfang eines Daumens;
- thickness; size of a thumb;
- espesor; grueso = tamaño de un pulgar;

vpl.: PB/II/121.

DICKE Zie:
- dik ----/
- alsoe ---- ende soe menichwerff/
- alsoe ---- alst gheviele/
- alsoe ---- ende also menichwerven/

DICK; DICKMAEL; DICKMAELS; DICKEWILLE; DICKEWILE; DICKWIJLS; DICWIJLE; DICKWIJLLE; DUCK; DUCKE; DUCKWILS; DICKWILS = adv. dikwijls; meermalen.
- saepe; crebro; frequenter;
- souvent; plusieurs fois; fréquemment;
- oft; öfters; so viele Male; wiederholt; mehrmals;
- often; frequently; so many times; more than once; repeatedly;
- frecuentemente; a menudo; repetidas; veces; muchaus veces; con gran frecuensia; frequente;

vpl.: AKB 1; PvB 1/51; C2/390; DVB 13; T2/114; PB/II/313; ACart 6; Cr/76; BVB 23;Bl.Pr. Tr.1.

DICKEWILE Zie:
- dick; dickmael; dickmaels; dickewille;----; dickwijls; dicwijle; dickwijlle; duck; ducke; duck-

DIC

wils; dickwils/

DICKEWILLE Zie:
- dick; dickmael; dickmaels;----; dickewile; dickwijls; dicwijle; dickwijlle; duck; ducke; duckwils; dickwils/
- soo dick;----/

DICKMAEL Zie:
- dick;----; dickmaels; dickewille dickewile; dickwijls; dicwijle; dickwijlle; duck; ducke; duckwils; dickwils/

DICKMAELS Zie:
- dick; dickmael; ----; dickewille; dickewile; dickwijls; dicwijle; dickwijlle; duck; ducke; duckwils; dickwils/

DICKMAELS ENDE MENICHWERVEN = taut. dikwijls; menigmaal.
- saepe frequenter;
- souvent; plusieurs fois;
- oft; manchmal;
- often ; frequently;
- frecuentemente; muchas veces;

vpl.: PB/III/552; PvB6/160.

DICKWIJLLE Zie:
- dick; dickmael; dickmaels; dickewille; dickewile; dickwijls; dickwijle;----; duck; ducke; duckwils; dickwils/

DICKWIJLS Zie:
- dick; dickmael; dickmaels; dickewille; dickewile;----; dicwijle dickwijlle; duck; ducke; duckwils; dickwils/

DICKWILS Zie:
- dick; dickmael; dickmaels; dickewille; dickewile; dickwijls; dicwijle; dickwijlle; duck; ducke; duckwils;----/
- hoe ---- ende hoe selden/
- soo ---- ende menichwerven/

DICO = zegge; ik zeg.
- dico;
- je dis;
- ich sage;
- I say;
- yo digo;

vpl.: DKB 3.

DICTA Zie:
- friendo ----/
- utendo et fruendo ----/
- utendo et fruendo ---- communitate/

DICTAMEN Zie:
- onder het ---- van/

DICTEEREN; DICTEREN; DICTIEREN = vb. voorzeggen.
- dico III; dicto I;

DIE
- dicter;
- vorsagen; diktieren;
- dictate;
- dictar;

vpl.: DVB 40.

DICTEREN Zie:
- dicteeren;----; dictieren/

DICTEREN OFT VERBALISEREN = taut. verwoorden.
- dicto I;
- verbaliser et dicter;
- in Worte fassen;
- give verbal expression;
- verbalizar;

vpl.: C1/644.

DICTIEREN Zie:
- dicteeren; dicteren;----/

DICTUM = sub. de feitelijke uitspraak in de vorm van een rechterlijk vonnis, voorafgaande aan de considerans bevattende de overwegingen.
- sententia revera in forma sententiae iudicialis;
- dictum; les dispositions d'une loi; la partie du jugement qui contient la décision des juges;
- Endurteil, in der Form eines gerichtlichen Urteilspruch vorhergehend an den Erwägungen;
- sentence with considerations;
- sentencia (of = auto, of = fallo) precedente al considerando;

vpl.: C1/510.

DICWIJLE Zie:
- dick; dickmael; dickmaels; dickewille; dickewile; dickwijls;----; dickwijlle; duck; ducke; duckwils; dickwils/

DICXTE = adv. meest voorkomend.
- maxime officiosus; plerumque, plurimum, observans;
- le plus possible;
- am Meisten stattfindend;
- most frequent occuring;
- más frecuente; más corriente;

vpl.: T2/369.

DIE Zie:
- anno et ---- ut supra/

DIE BEESTEN HERDEREN = de beesten hoeden door een herder.
- bestias pasci;
- garder le bétail;
- das Vieh hüten von einem Hirt;
- herd the cattle by a herdsman;
- guardar las bestias mediante un pastor;

vpl.: C1/593.

DIE BINNEN DRAIJBOOMS WOONEN = die binnen de slagboom wonen.
- ei, qui intra arbores terminales habitant;

DIE

- en deçà du tourniquet;
- die innerhalb des Schlagbaumes wohnen;
- who dwell inside the barrier;
- (los) que habitan dentro de la barrera;

vpl.: C1/321.

DIE DEN EERSTE OPLOOP DEDE = die de vechtpartij als eerste is begonnen.

- is, qui pugnam ut primus coepit;
- qui a attaqué le premier;
- der die Schlägerei als erster angefangen hat;
- who first started the fight;
- el que ha empeñado primero la pelea;

vpl.: C1/601.

DIE DOODE HANDT DEYLT METTER LEVENDE = rechtsadag. weeskinderen erven bij vertegenwoordiging hunner overleden ouders van hun grootouders tesamen met overige directe in leven zijnde erfgenamen.

- orbi hereditate accipiunt per repraesentationem parentum de avis cum heredibus vivis;
- les orphelins heritent chez représentation de leur parents morts de leur aieuls ensemble avec les autres héritiers qui sont encore en vie;
- die Waisen erben bei Vertretung ihrer verstorbenen Eltern von ihre Groszeltern zusammen mit den übrigen Erben die noch leben;
- the orphans inherit by representation of their decaesed parents from their grand parents together with the remaining living heirs at law;
- huérfanos heredan de sus abuelos junto a los demás herederos directos en vida;

vpl.: B2/59.

DIE GEEDT NAIR GELEGENTHEYDT VANDE ZAECKEN = gebeuren.

- fio; evenio IV;
- arriver;
- geschehen;
- happen; occur;
- occurrir; acaecer; suceder;

vpl.: BVB 178.

DIE GUEDE LUDE = goede lieden.

- gens bona;
- bonnes gens;
- die guten Leute;
- good people;
- buena gente;

vpl.: ACart 10.

DIE HEER SET DEN SCHUTTER = de heer stelt de schutter aan.

DIE

- dominus missorem constituit;
- le Seigneur nomme le berger rustique;
- der Herr setzt den Dorfshirt ein;
- the lord appoints the village herdsman;
- el señor designa al tirador; (of= al miliciano urbano);

vpl.: BVB 195.

DIE HEUR BEREYDT GELIJC EEN HOERE = die zich gedraagt als een publieke vrouw.

- quae se praebet publicam;
- qui se conduit comme une femme de mauvaise vie;
- die sich benehmt wie eine Prostituierte;
- to behave as a public woman;
- que se comporta como una mujer pública;

vpl.: T1/219.

DIE LESTE CLOCKE TSAVONS ENDE VOIR DACHCLOCKTIJT = de laatste avondklok en voor de ochtendklok.

- ultima campana vesperiiet ante campana malutinam;
- le couvre-feu et avant la sonnerie du matin;
- die letzte Abendglocke und vor der Morgenglocke;
- the last evening-bell and before the morning-bell;
- el último toque de la campana y antes de la campana de la mañana;

vpl.: Ca2/14.

DIE MACHTICH ZIJ = die gemachtigd is.

- is, cui potestas data est;
- celui qui est fondé;
- der bevollmächtigt sein soll;
- he who is authorized;
- el que debe ser apoderado;

vpl.: BVB 195.

DIE PLAETSE DAER DEN ROECK UIJTGAET = de stookplaats; de haardstede.

- caminus;
- la place où sort la fumée;
- das Wohnhaus, der heimische Herd;
- place, room, with the fireside;
- hogar; fogón;

vpl.: Ca2/166.

DIE SIJNS WERCK TE BUYTEN GAET = die zijn gegeven woord breekt; degene die gedupeerd is.

- is, qui fidem frangit;
- manquer de parole à quelqu'un;
- derjenige für den er nicht gearbeitet hat, wie er versprochen

hatte;
- who is disappointed by whome who has broken his given word;
- faltar a su palabra;

vpl.: LoV/72.

DIE TAXACIE TE HEURWAIRT RESERVERENDE = zich het recht voorbehoudende de schatting te doen.
- sibi assumens, reservans, ius taxationis, census;
- se reservant le droit de faire l'évaluation;
- sich das Recht vorbehalten die Taxierung zu machen;
- reserve to oneself the right of estimation;
- reservándose el derecho de efectuar ta tasación;

vpl.: T2/219.

DIE TAXACIE TONSWAIRT RESERVERENDE = ons het recht voorbehoudende de schatting te doen.
- nobis assumens, reservans, ius taxationis, census;
- a nous reservant le droit de faire l'évaluation;
- uns das Recht vorbehaltend die Taxierung zu machen;
- reserving to ourselves the right of estimation;
- reservándonos el derecho de efectuar la tasación;

vpl.: T2/217.

DIE TE GHIJSEL LEEGT = de gegijselde.
- obses;
- otage;
- derjenige der in Schuldhaft gesetzt ist;
- person imprisoned for debt;
- rehén;

vpl.: T1/514.

DIE VERWIJST IS TER DOOT = ter dood veroordeelde.
- ad mortem condemnatus;
- condamné à mort;
- der zum Tode Verurteilte;
- the man condemned to death;
- condenado a muerto;

vpl.: T1/514.

DIE WETTELIJK SAL HEBBEN VERTEGEN OP HEURE PORTERIE = die rechtens hun burgerschap verloren hebben.
- ei, qui suum ius civitatis iure perdiderunt;
- renoncer à leur bourgeoisie;
- die ihre Bürgerschaft verloren haben;
- who have lost their citizenship;
- (los) que judicialmente han perdido su ciudadanía;vpl.C1/307.

DIEFEGGE Zie:
- dievege;----; dievinne; dievige; dievegge/

DIEFFELIJC = op slinkse wijze; onverhoeds; adv.
- furaciter; furtim; furtive;
- subrepticement; d'une façon détournée;
- unversehens; unerwartet;
- in an underhand way;
- astutamente; taimadamente;

vpl.: T1/306.

DIEF Zie:
- corrigeren als een ----/
- famues ----/
- na die ---- clocke/
- also saen als die ---- clocke volluud es/

DIEFELIKE Zie:
- dieffelijc; dieflike; diefliken; dievelike;----/

DIEFFELIJC; DIEFLIKE; DIEFLIKEN; DIEVELIKE; DIEFELIKE = adv. onverhoeds; op slinkse wijze.
- furaciter; furtim; furtive;
- d'une façon détournée; subrepticement;
- unerwartet; unversehens;
- in an underhand way;
- astutamente; taimadamente;

vpl.: T1/306.

DIEFFELIJC ENDE HEYMELIJC = taut. bedriegelijk; bedrogmatig; onoorbaar.
- clam; fallax; furtim;
- frauduleusement; trompeusement
- betrügerisch; heimlich;
- deceitful; fallacious;
- engañosamente; fraudulentamente;

vpl.: T1/91,286.

DIEFFLAYVICHEYD = sub. overlijden.
- defunctus;
- décès;
- Sterben; Tod;
- decease;
- fallecimiento; muerte; defunción óbito;

vpl.: C3/40.

DIEFFPUTTE OFT OP DEN STEEN = taut. ondergrondse gevangenis voor dieven.
- fossa furibus;
- fosse aux voleurs;
- unterirdisches Gefängnis für Diebe;
- underground prison for thiefs;
- calaboza subterráneo para ladrones;

vpl.:Lo4/786; C1/382.

DIE

DIEFLIKE Zie:
- dieffelijc;----; diefliken; dievelike; diefelike/

DIEFLIKEN Zie:
- dieffelijc; dieflike;----; dievelike; diefelike/

DIEFTE Zie:
- in ----/

DIEFTE VAN BEESTEN = veediefstal.
- abigeatus;
- abigeat; vol de bétail;
- Diebstahl von Vieh;
- robbery of cattle;
- abigeato; hurto de ganado;

vpl.: T1/309.

DIEFTE VAN EEN VRIJEN MENSCHE = diefstal van een vrij mens, om hem als slaaf te verkopen.
- pelasgium;
- vol d'un homme libre afin de lui vendre comme esclave;
- Diebstahl eines freien Mensches um ihn als Sklave zu verkaufen;
- robbery of a free man to sell him as a slave;
- robo de un hombre libre para venderle como esclavo;

vpl.: T1/309.

DIEFTE VAN GEMEYNEN GOEDEN = diefstal van openbaar bezit.
- peculatus;
- vol de biens qui appartiennent à la propriété publique;
- Diebstahl von öffentlichem Eigentum;
- robbery of public property;
- robo de bienes pertenecientes a la propiedad pública;

vpl.: T1/309.

DIEFTEN UUYT NOODE + diefstal uit nood.
- furtum ex necessitate; peculatus abigeatus;
- larcin par misère; vol par besoin;
- Diebstahl aus Not;
- robbery because of need; theft; larcery;
- hurto por miseria; robo por indigencia; latrocinio; ladronería; abigeato;

vpl.: T1/191,305,307,309; Lo4/94.

DIEMEN Zie:
- vroente ---- hiet die pedel/

DIEMEN = contr.die men, pron.rel. pron.pers.
- qui;
- qu'on;

DIE
- den man; denen man;
- which people (call);
- que;

vpl.: BVB 5; DKB 3.

DIEMEN HIET = die men heet.
- qui appelatur;
- qu'on appelle; nommé;
- welche man nennt;
- which people call;
- que se llama; llamado;

vpl.: BVB 5.

DIEN Zie:
- tot ---- fine/

DIEN GEVALLEN = in dat geval.
- in hoc casu;
- dans ce cas;
- in dem Falle;
- in that case;
- en tal caso;

vpl.: ACart 55.

DIEN GODT GENADE = die God in zijn heerlijkheid heeft.
- quem Deus habet in sua gloria;
- que Dieu ait en gloire;
- welchen Gott in seiner Herrlichkeit hat;
- who God has in his glory;
- al cual Dios tiene en su gloria;

vpl.: PvB8/110.

DIENAAR VAN DEN KORTEN STOCKE = sub. gerechtsdienaar.
- ferentarius; cum ferula brevi;
- agent, valet de justice; huissier;
- Gerichtsdiener, mit kurzem Stock
- law-officer, with a tipstaff as emblem of office;
- servidor de la justicia; agente justicial; alguacil; esbirro; polizonte;

vpl.: B1/24; C2/886.

DIENAER Zie:
- cnuijver oft ----/
- derden ----/
- facteur ende ----/
- gesworen ----/
- obligeerde ----/
- rentmeester oft ----/
- s'Heeren ende stadt ----/

DIENAER VAN DER GROENDER ROEDEN = sub. gerechtsdienaar.
- accensus; lictor;
- agent; police;
- Gerichtsdiener;
- law-officer, with a green verge as emblem of office;
- servidor de la justicia; agente justicial; alguacil; esbirro; polizonte;

vpl.: B1/25; C2/886.

DIENAERS, DOMESTIQEN OFT ANDERE HUERLINGEN = taut. bedienden.
- domestici;
- domestiques;
- Bediente;
- servants;
- servidores; criados;

vpl.: PvB1/312.

DIENAERS VAN DE CORTEROEDE = dienaren van gerechtsdienaren begiftigd met als teken van waardigheid een kleine staf en als zodanig fungerende als officieren; werden bij benoeming en aanvaarding van hun ambt aan de stad schuldig elk 600 gulden, Antwerpen.
- ministri accensorum, qui donati sunt sceptro parvo ut signo dignitatis et in hoc officio munere centurionis funguntur; ad nominationem et acceptationem muneris sui urbi unusquisque sescentas florinae debiti erant, Antverpia;
- serviteurs de la courte-verge, Anvers;
- Diener der Gerichtsdiener dotiert mit als Zeichen von Würde einem kleinen Stab und als derartig als Offiziere fungieren; jeder war bei Ernennung und Antritt seines Amtes der Stadt 600 Gulden schuldig, Antwerpen;
- servants of constables endowed with a small rod as sign of dignity and as such acting as officers; each had to pay to the town 600 guilders at appointment and accession to his office, Antwerp;
- servidores de agentes judiciales, Amberes;

vpl.: C1/534.

DIENDACH = sub. dag waarop dienst gedaan wordt.
- dies in quo ministerium exercendum est;
- jour ou on fait le service;
- Tag an dem Dienst getan wird;
- day on which one is on duty;
- el dia que se vee;

vpl.: C1/255.

DIENDER Zie:
- dieneren; diendere; dienstbode; diener; dienere; dienre; dinre; dinare;----/

DIENDERE Zie:
- dieneren;----; dienstbode; diener; dienere; dienre; dinre;dinare; diender/

DIENELICK ENDE NOOTELICK = dienstig en noodzakelijk.

- utilis et necesarius;
- utile et nécessaire;
- nützlich, dienlich und notwendig;
- useful and necessary;
- util y necesario;

vpl.: Lo2/704.

DIENENDE Zie:
- communicatie ----/

DIENENDE ERVE = erfgoed krachtens het bezit waarvan een servituut schuldig is.
- predium serviens;
- possessión en vertu de laquelle on doit une servitude;
- Erbgut kraft welches Besitzes ein Servitut schuldig ist;
- possession by virtue of which one is duty an easement;
- posesión en virtud de la cual se debe una servidumbre;

vpl.: T1/118.

DIENER Zie:
- dieneren; diendere; dienstbode; ----; dienere; dienre; dinre; dinare; diender/

DIENER OFT RENTMEESTER =taut. administrateur of beambte.
- vilicus;
- receveur ou employé;
- Verwalter oder Angestellter;
- administrator or employee;
- administrador o empleado;

vpl.: Cu1/244.

DIENERE Zie:
- dieneren; diendere; dienstbode; diener;----; dienre; dinre; dinare; diender/

DIENERE ENDE FACTEUR = taut. bode.
- viator;
- courrier; facteur; messager;
- Bote; Diener;
- messenger; servant;
- carretero; mandadero; mensajero;

vpl.: T1/59.

DIENEREN; DIENDERE; DIENSTBODE; DIENER; DIENERE; DIENRE DINRE; DINARE; DIENDER = sub. dienaar; agent van politie; knecht.
- agens rerum publicus; famulus; servus; minister;
- sergent; serviteur;
- Diener; Schutzmann; Knecht;
- constable; servant;
- agente de policía; servidor;

vpl.: C3/14; DVB 4,14.

DIENRE Zie:
- dieneren; diendere; dienstbode; diener; dienere;----; dinre; dinare; diender/

DIE

DIENST(E)(N) Zie:
- bedelijcke ----/
- cleijnder substancien van goede verworven in ---- zijns princen/
- exhibicie van personelen ----/
- goet ----/
- goet gecregen bij ---- van wapenen, scrijven, lesen, studeren/
- in beweijnde ende ----/
- praetense ----/

DIENST ENDE BEWIJNT = taut. bewind.
- administratio;
- administration; direction;
- Verwaltung;
- management;
- administración; dirección;

vpl.: T1/627.

DIENST ENDE EYGENHEYT = taut. dienstbaarheid; schatplichtigheid.
- servitus;
- servitude;
- Dienstbarkeit;
- servitude;
- servidumbre;

vpl.: T1/118.

DIENSTBODE Zie:
- dieneren; diendere;----; diener; dienere; dienre; dinre; dinare; diender/

DIENSTBOODE OFT HUERLINCK = sub. ondergeschikte.
- mercenarius; inferior; minister;
- mercenaire; subordonné;
- Angestellte(r);
- employeee; wage-earner;
- criado; empleado;

vpl.: T2/164.

DIENSTE ENDE IN BEWIJNDE =taut. in dienstbetrekking.
- in servitio;
- en service;
- in Dienstverhältnis;
- in service;
- en servicio;

vpl.: T1/59.

DIENSTEN ENDE ASSISTENTIEN = taut. hulp.
- assistentia;
- service et assistance;
- Hilfe;
- help;
- ayuda; asistencia;

vpl.: PB/11/74.

DIENSTIGH Zie:
- noodich oft ----/

DIENSTVRUNTWILLIGE = in vriendschap bereidwillige.
- libens; paratus amico;
- complaisant; de bonne volonté;

DIE

disposé à;
- in Freundschaft bereitwillig;
- in friendship willing, ready;
- complacedor; dispuesto;

vpl.: DVB 61.

DIEPEN = vb. uitdiepen; uitgraven.
- excavo 1;
- excaver; approfondir;
- ausgraben; austiefen;
- deepen; dig out;
- cavar; excavar; profundizar;

vpl.: ACart 21; DVB 102.

DIER Zie:
- in ---- maniere/
- van ---- stede voort recht/

DIERDER (comp.DIER) = adi.comp. duurder.
- carus; pretiosus;
- cher; coûteux;
- kostspielig; teuerer;
- dearer; more expensive;
- caro; de un precio muy alto;

vpl.: SKB 6; T1/.

DIERE = die.
- qui;
- qui;
- der;
- who;
- que;

vpl.: MGG 1,4.

DIERE TIJT Zie:
- te ----/

DIEREN Zie:
- in ---- tijden/
- van den ---- doen verslijnden/

DIEREN TIJDE ENDE CARISTIEN = taut. levensmiddelschaarste; dure tijd.
- carestia;
- cherté; pénurie de denrées;
- Nährungsmittelknappheit; teuere Zeit;
- scarcity of foodstuffs;
- carestia;

vpl.: T1/195.

DIERGELIJKE Zie:
- dierghelijcke;----; diergelike/

DIERGELIKE Zie:
- dierghelijcke; diergelijke;----/

DIERGHELIJCKE; DIERGELIJKE; DIERGELIKE = adi. dergelijke.
- eiusmodi; huiusmodi;
- semblable; pareil; tel;
- derartig; dergleiche;
- such; suchlike; similar;
- tal semejante; parecido; semejante;

vpl.: C1/143; ACart 51; LPS 118.

DIERTE = hom.sub.1.duurte 2. schaarste; gebrek.
- 1.caritas; gravitas 2.penuria;
- 1.cherté 2.disette;
- 1.Kostspieligkeit; Teuerkeit 2. Knappheit; Mangel;
- 1.dearness; expensiveness 2. scarety;
- 1.carestia; encarecimiento 2.escasez; penuria;

vpl.: PB/II/360; PvB10/93; Lo4/762; PvB1/264; PvB6/698.

DIERTE DAER INNE MAECKEN = duurte veroorzaken; duurder maken.
- cuasa esse magni pretii; caritatem afferre;
- produire la cherté;
- Teuerkeit verursachen; teuerer machen; kostspieliger machen;
- make more expensive;
- causar carestia; encarecer más;

vpl.: Lo1/144.

DIERTE ENDE HOOGEN PRIJS = taut. duurte.
- caritas;
- haut prix; cherté;
- Kostspieligkeit;
- expensiveness;
- costo;

vpl.: PvB1/395.

DIERTE VAN DEN BRANT = duurte van de brandstof.
- caritas cremiae; magnum pretium formitis;
- la cherté du chauffage; combustible;
- Kostspieligkeit des Brennstoffes;
- expensiveness, dearness, of the fuel;
- carestía de los combstibles;

vpl.: PB/III/197; PB/II.

DIES Zie:
- behouden ----/

DIES MANS WOORDT DOEN = het woord doen voor die man.
- pro aliquo loqui;
- prendre la parole pour quelqu'un;
- ein gutes Wort für diesen Mann einlegen;
- act as spokesman for this m an;
- tomar la palabra por alguien;

vpl.: B2/44.

DIESELE Zie:
- dyssele; dissel;----; disel/

DIESGELIJC Zie:
- desghelijckx; desgelix; desghelijcx; desgelijc;----; desgelike/

DIEST Zie:
- buyten landen van ----/
- drossaert van ----/

- leengoederen ----/
- leenhoff van ---- ende van Sichem/
- meerderjaerigheydt ---- 24 jaeren/
- rechters ordinair van ----/
- regeringhe der stadt van ----/
- scauthet van ----/
- weth ende raadt van ----/

DIESWEEGS; DIESWEGENS; DIJSWEGE = op dezelfde wijze; daarvoor.
- eodem modo; ita; sic; hoc modo;
- de la même manière; ainsi; de cette manière;
- aus dieselbe Weise; auf diese Weise; so; darum;
- in the same manner; in that manner; therefore;
- de la misma manera; por eso; por la tanto; por este motivo;

vpl.: BVB 26,40; LPS 108.

DIESTERSCHEN Zie:
- goederen gelegen ten ---- rechte/

DIESWEGENS Zie:
- diesweegs;----; dijswege/

DIESWILLE Zie:
- om ----/

DIET BEVONDEN ENDE VOERT BRACHTEN = die het vaststelde en aanbracht; die het ontdekte en aanbracht.
- qui statuebat et adferebat; is, qui hoc detexit et annuntiavit;
- celui qui l'aura découvert et annoncé;
- der es feststellte und anbracht; der es entdeckt und herbeigetragen hat;
- one, who fixed it and announced it; who discovered and denounced it;
- que señaló y denunció; quien lo descubrió y denuncio ;

vpl.: Lo1/20.

DIETEN OFTE JURA = taut.rechten.
- jura;
- droits;
- Rechte;
- rights;
- derechos;

vpl.: Cr2/1004.

DIEUWE = contr.de nieuwe.
- novus;
- nouveau;
- der neue;
- the new;
- el nuevo;

vpl.:

DIEVEGE; DIEFEGGE; DIEVINNE; DIEVIGE; DIEVEGGE = sub.dievegge

DIE

- für feminalis;
- voleuse;
- Diebin;
- female thief;
- ladrona; robadora;

vpl.: C1/340.

DIEVEGGE Zie:

- dievegge; diefegge; dievinne; dievige;----/

DIEVELIKE Zie:

- dieffelijc; dieflike; diefliken; ----; diefelike/

DIEVERIE Zie:

- dieverije;----; diverye/

DIEVERIJE; DIEVERIE; DIVERYE = diefstal; werd met de dood gestraft door ophanging, tenzij het om een kleinigheid ging, Lier.

- furtum; cum morte poeniebatur suspendio, nisi res parva esset Lier;
- le vol,larcin; était puni de mort par pendaison â moins qu'il ne s'agisait que d'une petite chose Lier;
- Diebstahl; wurde mit dem Tod durch Erhängung bestraft es sei denn dasz es um eine Kleinigkeit handelte, Lier;
- theft, larceny;was punished with the death by hanging unless it concerned a trifle, Lier;
- robo; hurto; latrocinio; ladronera; se castiga hurto con último suplicio por ahorcadura; si no es una futilidad, Lier;

vpl.: Bl:Pl.Bra 71; PB/II/249 C1/596.

DIEVERIJE OFT PROY = taut. diefstal.

- furtum;
- vol;
- Diebstahl;
- theft;
- robo; hurto;

vpl.: Cr2/1013/8.

DIEVERSCHE = adi. diverse.

- diversus; varius;
- divers; différent;
- verschiedene;
- various;
- diverso; diferente;

vpl.: BVB 184.

DIEVERYE MET HUYSBRAKE = diefstal met braak.

- effractura; irrumpere III in aedes alienas nocturno tempore vel absente habitatore;
- effraction; violation de domicile
- Einbruchsdiebstahl;
- burglary;

DIF

- robo con escalo; robo con escalamiento;

vpl.: Bl:Pl.Bra/59.

DIEVIGE Zie:

- dievegge; diefegge; dievinne; ----; dievegge/

DIEVINNE Zie:

- dievegge; diefegge;----; dievige; dievegge/

DIFELITEYT ENDE GHETROUWICHEYT = taut. trouw.

- fidelitas;
- fidélité;
- Treue;
- fidelity;
- fidelidad;

vpl.: PB/II/340.

DIFFAMACIE; DIFFAMATIE = sub. eerroof; laster; lastering.

- calumnia; infamia; obtrectatio;
- diffamation; infamation;
- Verleumdung;
- calumny; defamation; slander;
- calumnia; denigración; detracción; difamación;

vpl.: T1/187; Lo4/776.

DIFFAMACIEN Zie:

- geruft van ----/
- misdaet van sceldinge ende quaden ----/

DIFFAMANT = eerrovend.

- dedecorans;
- diffamant; diffamatoire;
- entehrend;
- dishonouring;
- difamador; difamante; calumnioso; calumniador;

vpl.: PvB5/505.

DIFFAMATEUR = sub. lasteraar.

- obtrectator;
- calomniateur; diffamateur;
- Verleumder;
- calumniator; slanderer;
- calumniador; deshonrador; difamador;

vpl.: T1/234.

DIFFAMATIE Zie:

- diffamacie;----/

DIFFAMATOIR GHESCHRIFT = lasterlijk geschrift.

- scriptum calumniosum;
- écrit cal omnieux;
- verleumderische Schrift;
- slanderous writing;
- escrito difamatorio;

vpl.: PB/III/35.

DIFFAMEEREN Zie:

- diffameren;----/

DIFFAMEREN; DIFFAMEEREN =vb. lasteren.
- infamia afficio III aliquem; infamiam aut ignominiam infero III alicui;
- calomnier;
- verleumden;
- defame;
- difamar; calumniar;

vpl.: C1/390.

DIFFAMEREN ENDE SCHANDALISEREN = taut. belasteren; in opspraak brengen; lasteren.
- diffamo I; crimino I; infamo I; infamia afficio III; aliquem, infero III; alicui infamiam;
- diffamer; calomnier; imputer qc à soupconner; detracter; diffamer;
- verleumden; anschwärzen; beschuldigen;
- diffame; defame; slander; calumniate;
- calumniar; difamar; mancillar la reputación de una persona; denigrar; deshonrar;

vpl.: PvB1/48; B1/EE22; T1/363.

DIFFAMIE OFT IGNOMINIE = laster of schande.
- infamia aut ignominia;
- diffamation ou ignominie;
- Verleumdung oder Schmähung;
- slander or shame;
- calumnia o verguenza;

vpl.: Lo1/724.

DIFFAULT = sub. gebrek.
- absentia; defectus; inopia;
- défaut; manque;
- Mangel;
- fault; shortage; want;
- falta;

vpl.: T1/566.

DIFFENSIEVE = adi. verdedigende.
- ad defendendum aptus; defensorius;
- défensif;
- verteidigend;
- defensive;
- defensivo;

vpl.: ASO 21.

DIFFENTIE = sub. verdeeldheid; twist; onenigheid.
- dissensio;
- dissension;
- Uneinigkeit;
- quarrel; dissension;
- disensión; discordia; división;

vpl.: Lo7/24.

DIFFEREEREN; DIFFEREREN; DIFFEREN = vb. uitstellen; verschuiven; verschillen; verschillend zijn.

- differo III;
- différe; proroger; remettre;
- aufschieben; hinausschieben; differieren;
- defer; put off; be different;
- aplazar; diferir; prorrogar; suspender; ser diferente; ser distinto;

vpl.: T1/400; PB/III/8.

DIFFERENCIE Zie:
- divisie oft ----/
- different(e) ----/
- notable ----/

DIFFERENCIE ENDE ONDERSCEYDE; ONDERSCHEYT = taut. verschil geschil; onderscheid.
- differentia; differitas;
- différence; distinction;
- Unterschied; Differenz; Streitigkeit;
- difference; distinction;
- diferencia; dinstinction;

vpl.: T1/61,93,278,280; T2/275; Lo7/24; PB/II/335.

DIFFERENCIE OFT DIVISIE = taut. verdeeldheid.
- differentia; dissensio;
- différence; division;
- Uneinigkeit;
- division;
- división o diferencia;

vpl.: T1/49.

DIFFERENT Zie; generale ----/

DIFFERENT BESLICHTEN = meningsverschil oplossen.
- varietatem opinionis dissolvere;
- vider le différend;
- Meinungsverschiedenheit lösen;
- solve difference of opinion;
- dirimir una controversia;

vpl.: C1/615.

DIFFERENT; DIFFERENCIE; DIFFERENTIE = sub.1.onderscheid; verschil (in opvatting); geschil 2.adi. verschillende.
- 1.controversia; differentia; lis differentia; jurgia; discidia; 2. differens;
- 1.différence; différend; contestation; controverse 2.différent;
- 1.Unterschied; Differenz 2.Verschiedene;
- 1.difference; distinction; dispute 2.different;
- 1.diferencia; disputa; contienda; controversia 2.diferente;

vpl.: T2/53; T1/402; BVB 58; ACart 2; BVB 106; C1/12,261, 302,330; PvB1/12.

DIFFERENTE REIJSE = verschillende manier.

- modus diversus;
- la façon différente;
- verschiedene Weise;
- different way(s);
- manera diferente (of = distinta);

vpl.: MGG 225.

DIFFERENTEN Zie:
- questiën ende ----/

DIFFERENTEN EN GESCHILLEN = taut. meningsverschillen.
- dissensiones;
- divergence de vues;
- Meinungsverschiedenheiten;
- differences of opinion;
- diferencias de opiniones;

vpl.: PLS 84.

DIFFERENTEN, TWISTEN ENDE GESCILLEN = taut. onenigheden.
- differentiae; lites;
- différends;
- Uneinigkeiten;
- dissensions;
- disensiones; discordias; roces; altercados; discrepancias;

vpl.: Ra.1495/1; C2/939.

DIFFERENTIE Zie:
- twist ende ----/

DIFFERENTIE = verschil van mening
- differentia;
- différend;
- Meinungsdifferenz;
- difference of opinion;
- diferencia de opiniones;

vpl.: C1/594.

DIFFERENTIE ENDE DIVERSITEYT = taut. verschil; verscheidenheid.
- differentia et diversitas;
- différence et diversité;
- Unterschied; Verschiedenheit;
- difference; diversity;
- diferencia; diversidad;

vpl.: PB/II/311.

DIFFERENTIE ENDE ONDERSCHEYT = taut. onderscheid en verschil.
- distinctio; differentia;
- distinction et différence;
- Unterschied;
- difference;
- diferencia y distinción;

vpl.: PB/II/335.

DIFFERENTIE ENDE TWIST = taut. tweespalt.
- differentia;
- discorde;
- Zweispalt;
- discord and difference;
- diferencia;

vpl.: B2/74.

DIFFERENTIEN ENDE QUESTIEN = taut. meningsverschillen.
- differentiae opinionis;
- litiges et différends; divergences de vues;
- Streitigkeiten und Meinungsverschiedenheiten;
- quarrels and differences; differences of opinion;
- litigios y diferencias; diferencias de opiniones;

vpl.: Cu1/10; DVB 16; LPS 33.

DIFFERENTIE OFT VERSCHEIJDENHEIJT; DIFFERENTIE OFT VERSCHEIJDENISSE = taut. onderscheid; verschil.
- differentia;
- différence;
- Unterschied;
- difference;
- diferencia;

vpl.: Lo4/210.

DIFFERENTIEN OFT DISCORDIE, TWISTEN GESCILLEN = taut. onenigheden.
- dicordiae; lites; differentiae;
- discordes;
- Uneinigkeiten;
- dissensions;
- disención; discordia; altercado; discrepancia; roce;

vpl.: Ra.1495/19; C2/942; Lo7/24.

DIFFERENREN Zie:
- differeeren;----; differen/

DIFFERRREREN = vb. verschillen.
- differre;
- différer;
- differieren;
- to differ;
- diferir; divergir;

vpl.: Cr2/1002.

DIFFEREREN ENDE VERSCHEYDEN = taut. verschillen.
- differo III;
- différer; être différent;
- abweichen;
- differ;
- diferir; ser diferente; ser distinto;

vpl.: T1/402.

DIFFEREREN OFT VERLINGHEN = taut. uitstellen; opschorten.
- differo III;
- différer; remettre; retarder; ajourner;
- aufschieben; verschieben;
- delay; suspend;
- diferir; prorrogar; aplazar; dilatar; retrasar;

vpl.: PB/III/351.

DIFFERT = sub. uitstel.
- dilatio; prolatio;
- délai; retard;
- Aufschub;
- dilation;
- dilación; retraso; detención; demora;

vpl.: T2/221.

DIFFICIEL Zie:
- zeer ---- en traag/

DIFFICIL = adv. moeilijk.
- difficilis;
- difficilemente;
- schwierig;
- difficult;
- dificilmente;

vpl.: C2/870,1036.

DIFFICIL(E) ENDE SWAER(E) = taut. moeilijk.
- difficilis;
- difficile; difficiliment;
- schwer;
- difficult;
- difícil; dificilmente; arduo; trabajoso;

vpl.: PB/II/28; PvB1/127,591; MGG 163.

DIFFICILYCK = adv. moeilijk.
- difficilis;
- difficile;
- schwer;
- difficult;
- dificilmente;

vpl.: PB/II/256.

DIFFICULTEIJT; DIFFICULTEYT = sub. moeilijkheid.
- difficultas;
- difficulté;
- Schwierigkeit;
- difficulty; trouble;
- dificultad;

vpl.: MGG 164; T1/181; C1/63, 280; PvB1/377; PvB7/286; PvB8/154; Lo7/380.

DIFFICULTEIJT OFT SWARIGHEIJDT; SWAERICHEDE = taut. onenigheid; moeilijkheid.
- difficultas;
- difficulté;
- Zank; Schwierigkeit;
- difficulty;
- dificultad; desacuerdo;

vpl.: C1/633; PvB1/565.

DIFFIDENTIEN ENDE MURMURATIEN = wantrouwen en achterklap; morren; klachten.
- diffidentia et murmuratio;
- méfiance et murmures, médisances;
- Misztrauen und üble Nachrede;
- diffidence and murmer;

- difidencia y murmuración;

vpl.: Pl.Pr./6; B1/.

DIFFINIEREN Zie:
- diffinieeren;----/

DIFFINIEEREN; DIFFINIEREN =vb. omschrijven.
- diffinio IV;
- définir; déterminer;
- umschreiben; beschreiben; definieren;
- define; paraphrase; describe;
- definir; describir; especificar; determinar;

vpl.: BVB 182; T2/163.

DIFFINITIVE Zie:
- diffinityf;----/

DIFFINITIVE SENTENTIES = eindvonnissen.
- sententiae definitivae;
- sentences définitives;
- endgültige Sentenzen; Urteile;
- final judgments;
- sentencias definitivas;

vpl.: BVB 129.

DIFFINITIJFF Zie:
- diffinitive;----; dijffijnijtijff; diffinityf/
- vonnis ----/

DIFFINITIVE; DIFFINITIJFF; DIJFFIJNIJTIJFF; DIFFINITYF = adi. afdoend; beslissend; blijvend; definitief.
- certus; definitivus; permanens; ultimum;
- définitif; décisif; dorénavant;
- bleibend; definitiv; endgültig; entscheidend;
- decisive; enduring; lasting; definitive;
- decisivo; definitivo;

vpl.: C2/865; LPS 117.

DIFFINITIVEN Zie:
- ten ---- reparabel sijn/

DIFFINITYF Zie:
- diffinitive; diffinitijff; dijffijnijtijff;----/

DIFFORMITEYTE ENDE DEFIGURACIE = taut. mismaaktheid; vervorming.
- deformatio et deformitas;
- défiguration; difformité;
- Umbildung; Verumstaltung;
- deformation; transformation;
- desfiguración; desformidad;

vpl.: T1/338.

DIJFFIJNIJTIJFF Zie:
- diffinitive; diffinitijff;----; diffinityf/

DIGNITEYT = sub. waardigheid.
- dignitas;
- dignité;
- Würde;
- dignity;
- dignidad;

vpl.: Cr2/952,1037; T1/9,493; T2/24,25.112; PvB1/27,165; C1/279; PvB7/15.

DIGNITEYT OFT TYTEL VAN EERE = waardigheid of eretitel.
- dignitas titulus honoris causa;
- dignité ou titre d'honneur;
- Würde oder Ehrentitel;
- dignity or title of honour;
- dignidad o titulo de honor;

vpl.: PB/II/336.

DIGNITEYT OFTE BENEFICIE = waardigheid of inkomen uit kerkelijk goed.
- dignitas aut beneficium;
- dignité ou bénéfice;
- Würde oder Benefiz;
- dignity or benefice;
- dignidad o ingresos de un bien eclesiastico;

vpl.: PvB1/424,444.

DIGTE BESLOETENE LANTERNE = afgeschermde gesloten lantaarn.
- lanterna clausa;
- laterne fermée;
- geschlossene Laterne;
- screened closed lantern;
- linterna (of = farola) cerrada y blindada;

vpl.: DVB 101.

DIJ = pron. die.
- is; qui;
- il; qui;
- er; der;
- who; he;
- que;

vpl.:

DIJCAEDZE Zie:
- dicage; dicaigie; dycaigie; dijcage; dijckaege; dijckaedge; dijckaetge; ----; dijcaidze; dikaetse dijcatinge; dikage; dijchatinge; dyckagie; dyckaighe/

DIJCAGE Zie:
- dicage; dicaigie; dycaigie; ----; dijckaege; dijckaedge; dijckaetge; dijcaedze; dijcaidze; dikaetse; dijcatinge; dikage; dijchatinge; dyckagie; dyckaighe/

DIJCAIDZE Zie:
- dicage; dicaigie; dyciagie; dijcage; dijckaege; dijckaedge; dijckaetge; dijcaedze; ----; dikaetse dijcatinge; dikage; dijchaginge; dyckagie; dyckaighe/

DIJCATINGE Zie:
- dicage; dicaigie; dyciagie; dijcage; dijckaege; dijckaedge; dijckaetge; dijcaedze; dijcaidze; dikaetse; ----; dikage; dijchatinge; dyckagie; dyckaighe/

DIJCHATINGE Zie:
- dicage; dicaigie; dycaigie; dijcage; dijckaege; dijckaedge; dijckaetge; dijcaedze; dijcaidze; dikaetse; dijcatinge; dikage; ----; dyckagie; dyckaighe/

DIJCKAEDGE Zie:
- dicage; dicaigie; dycaigie; dijcage; dijckaege; ----; dijckaetge; dijcaedze; dijcaidze; dikaetse; dijcatinge; dikage; dijchatinge; dyckagie; dyckaighe/

DIJCKAEGE Zie:
- dicage; dicaigie; dycaigie; dijcage; ----; dijckaedge; dijckaetge dijcaedze; dijcaidze; dikaetse; dijcatinge; dikage; dijchatinge; dyckagie; dyckaighe/

DIJCKAETGE Zie:
- dicage; dicaigie; dycaigie; dijcage; dijckaege; dijckaedge; ----; dijcaedze; dijcaidze; dikaetse; dijcatinge; dikage; dijchatinge; dyckagie; dyckaighe/

DIJCKAGIEGELDE Zie:
- recht van ----/

DIJCKEN Zie:
- canten ----/

DIJCKGRAVE Zie:
- gagie ---- van de watermeulen/
- gagie ---- van de watermeulenbrugghe/

DIJCKGRAVE ENDE ACHT REKENEERS = de dijkgraaf en acht rekenmeesters beheerden een bank waarin zij kennis namen van alle zaken aangaande de drie landen Loobroeck, Schijnbroeck en Steenborgerweert en de bedijking daar omheen, Antwerpen.
- aggerum praefectus et octo arithmetici subsellium administrabant in quo cognoscebant rerum omnium, quae tribus territoriis Loobroeck, Schijnbroek et Steenborgerweert et aggerum circum ea attinebant, Antverpiae;
- le comte des digues et huit maitres des comptes administraient un banc, prenant connaissances des affaires concernant les trois pays appelées Loobroek, Schijnbroek et Steenborgerweert et les endiguements situés aux

environs, Anvers;
- Deichgraf und 8 Rechenmeister in Antwerpen; diese verwalteten eine Bank in der sie Kenntnis nahmen von allen Geschäften in Bezug auf die 3 Länder Loobroek, Schijnbroeck und Steenborgerweert, und deren Eindeichung;
- the dike reeve and eight teachers of arithmetic were in charge of a bank taking note of the affairs concerning the three countries called Loobroek, Schijnbroek and Steenborgerweert and the damning in of the area, Antwerp;
- elconde de diques y ocho maestros de aritmética administraban un banco en que se enteraban de todos los asuntos concernientes a los tres territorios Loobroeck, Schijnbroeck en Steenborgerweert y la construcción de diques alrededor de los mismos, Amberes;

vpl.: Lo1/440.

DIJCKLANT Zie:
- waterlant oft ----/

DIJCKRECHT Zie:
- naer ----/

DIJCSCHOT Zie:
- dyckschote;----/

DIJEN Zie:
- begrijpe van ---- oft woonhuijs/
- nae date van ----/
- mita ----/

DIJENNIJETTEGENSTAENDE = adv. desniettegenstaande; niettemin;nochthans.
- nihilo minus;
- nonobstant; néanmoins;
- dessenungeachtet; nichtsdestoweniger; trotzdem;
- nevertheless;
- no obstante; a pesar de esto;

vpl.: Lo3/96; Lo4/382.

DIJENSBEHALVENS = adv. uitgezonderd dit.
- praeterquam quod;
- outre cela; de plus;
- ausgenommen dieses;
- barring this;
- excepción hecha de; excepto;

vpl.: MGG 111.

DIJES = coni. dientengevolge.
- convenienter(+dat.);
- en conséquence;
- folglich; also;
- hence;
- por consiguiente; por consecuencia;

vpl.: Lo3/204.

DIJESGELIJC = pron.ind. hetzelfde; soortgelijk.
- eiusmodi;
- similaire;
- dergleichen;
- something like it; suchlike;
- similar;

vpl.: T2/41.

DIJLEN = vb. delen; opdelen; verdelen.
- partior IV; divido III;
- diviser; partager;
- teilen; aufteilen; verteilen;
- divide; distribute;
- partir; dividir;

vpl.: LPS 45.

DIJN Zie:
- wat dijnen voet betreet dat sal ---- sijn/

DIJNCX = sub.pl. dingen.
- res;
- chose; objet;
- Ding; Gegenstand; Sache;
- thing;
- asuntos; cosas;

vpl.: T1/168.

DIJNSDAECHS; DIJSENDACH = dinsdags.
- dies martis;
- le mardi;
- Dinstags;
- on tuesday;
- los martes;

vpl.: C1/2; PvB1/590.

DIJSDACH Zie:
- dyssendach; dinsdach; dinxdach; dinxendach; dinsendach; dincendach; dicensdach; dijsendach; dijssendach;----; densendach/

DIJSENDACH Zie:
- dyssendach; dinsdach; dinxdach; dinxendach; dinsendach; dincendach; dicensdach;----; dijssendach; dijsdach; densendach/

DIJSENDACHS Zie:
- des dysendaechs; dysdaechs; ----; dyssendaechs; dijsendaeghs/

DIJSENDAEGHS Zie:
- des dysendaechs; dysdaechs; dijsendach; dyssendaech;----/
- 't s----/

DIJSSENDACH Zie:
- dyssendach; dinsdach; dinxdach; dinxendach; dinsendach; dincendach; dicensdach; dijsendach; ----; dijsdach; densendach/

DIJSWEGE Zie:
- diesweegs; dieswegens;----/

DIK Zie:
- soo dick ----/

DIK; DICKE; DUCKE = coni. dikwijls.
- saepe;
- souvent;
- oft; öfters;
- often; frequently;
- a menudo; con gran frecuencia;

vpl.: DKB

DIKAETSE Zie:
- dicage; dicaigie; dycaigie; dijcage; dijckaege; dijckaedge;dijckaetge; dijcaedze; dijcaidze;---- dijcatinge; dikage; dijchatinge/

DIKAGE Zie:
- dicage; dicaigie; dycaigie; dijcage; dijckaege; dijckaedge;dijckaetge; dijcaedze; dijcaidze; dikaetse; dijcatinge;----; dijchatinge/

DIKMEN Zie:
- also ----/

DILACIE Zie:
- delaij; dilaij; dilay; dilaye;----; dilatie; dilaeij; dilaeije/

DILACIE ENDE UUYTSET, DILAYE ENDE UYTSTEL = taut. uitstel.
- dilatio;
- ajournement; délai; retard;
- Aufschub;
- delay; postponement;
- demora; dilación; retraso;

vpl.: T1/478; PvB1/414.

DILAEIJ Zie:
- delaij; dilaij; dilay; dilaye; dilacie; dilatie;----; dilaeije/

DILAEIJE Zie:
- delaij; dilaij; dilay; dilaye; dilacie; dilatie; dilaeij;----/

DILAIJ Zie:
- delaij;----; dilay; dilaye; dilacie; dilatie; dilaeij; dilaeije/

DILAIJ OFT VUIJTSTELLINGHE = taut. uitstel.
- dilatio;
- délai;
- Aufschub;
- delau;
- dilación; retraso; demora;

vpl.: Lo6/630.

DILAIJEREN OFT WEIJGEREN = talmen of weigeren.
- recuso I; abnuo III, vel morari;
- tarder ou refuser;
- zögern oder sich weigern;
- delay or refuse;
- tardar o rehusar;

vpl.: C1/434.

DILAPIDACIE ENDE QUISTINGE = taut. verkwisting.
- dissipatio;
- dissipation; dilapidation;
- Verschwendung; Vergeudung;
- waste; dissipation;
- derroche; disipación; dilapidación;

vpl.: T1/593.

DILAPIDEERDER = sub. verkwister.
- homo prodigus; gurges; helluo; vorago;
- dilapidateur; dissipateur; prodigue;
- Verschwender;
- prodigal;
- malgastador; disipador; despilfarrador; pródigo;

vpl.: T2/70.

DILAPIDEERSTERE ENDE DOERSLACHSTERE = taut. verkwistster.
- femina prodiga;
- dilapidateuse; dissipateuse;
- Verschwenderin;
- female prodigal;
- disipadora; malgastadora; manirrota;

vpl.: T1/529.

DILAPIDEREN; CONSUMEREN ENDE VERQUISTEN = taut. verspillen; verbruiken; verkwisten.
- dissipo I;
- dissiper; gaspiller;
- vergeuden; verschwenden;
- dissipate; waste;
- dilapidar; malgastar; desperdiciar; disipar; despilfarrar;

vpl.: T1/515.

DILATIE Zie:
- delaij; dilaij; dilay; dilaye; dilacie;----; dilaeij; dilaeije/

DILATIE ENDE UYTSTEL = taut. uitstel.
- delatio; atterminatio; dilatatio; dilatio;
- délai; ajournement;
- Aufschub; Verzug; Verzögerung;
- postponement; delay;
- demora; dilación; retraso; prórroga;

vpl.: PB/II/306.

DILATIEN Zie:
- uytstellen;---- oft vertreck /

DILATOIR; DILATOORE; DILATORIE(N) Zie:
- exceptie ---- ende declinatoer/
- declinatorie oft ----/
- excepcien ----/
- versteken worden van vertreckrechte of ----/

DILATORIE; DILATORIEN = sub. uitstel; vertragend; uitstellend.
- dilatio; dilatura; mora; sustentatio;
- ajournement; délai; retard; prorogation; dilatoire;
- Aufschub; verzögernd; verspätend;
- delay; postponement; respite; suspension;
- dilación; prorrogación; retraso; dilatorio;

vpl.: T1/637; T2/9,86.

DILATORIEN Zie:
- dilatorie;----/
- versteken worden van vertreckrechte oft ----/

DILAIJ Zie:
- dilacie; dilaeij(e);----/
- frustratoire ----/
- gemeijnelijck ----/
- in cas van refus oft ----/
- port, dissimulatie,---- oft faveur/
- quorter ----/
- peremptoir ----/
- refus oft ----/
- sonder voirder ----/
- tuer ende ----/
- tijdt ende ----/
- uer ende ----/
- uytstellinghe ----/
- vuijtstellinghe oft ----/

DILAIJE Zie:
- uytstelle oft ----/

DILAIJEN Zie:
- uijtwegen ofte ----/

DILAIJEREN Zie:
- uijtstellen ende ----/
- weijgeren oft ----/

DILATIEN; VERTRECK OFT UYTSTELLEN = taut. uitstel.
- dilatio; delatio; atterminatio; dilatatio;
- délai ajournement;
- Aufschub; Verzug; Verzögerung;
- postponement; delay;
- dilación; demora; retraso; prórroga;

vpl.: PB/II/324.

DILAY Zie:
- delaij; dilaij;----; dilaye; dilacie; dilatie; dilaeij; dilaeije/

DILAY, DELAIJ OFT UUYTSET ENDE UYTSTEL = taut. uitstel.
- dilatio;
- retard; délai; prorogation;
- Aufschub;
- delay;
- dilacion; prorrogación; demora; retraso; vpl.: T1/38; B2/187.

DILAY ENDE TIJDT = taut. uitstel.
- dilatio;
- délai;
- Aufschub;
- delay;
- demora; dilación;

vpl.: PvB1/416.

DILAY ENDE UYTSTELLINGHE = vertraging en uitstel.
- delatio;
- retardement et délai;
- Aufschub und Verzögerung;
- slackening and delay;
- delación y retraso;

vpl.: PB/II/301.

DILAY OFT FAVEUR, PORT; DISSIMULATIE = gunst;loon; veinzerij of uitstel.
- favor; pretium; simulatio; delatio;
- faveur; salaire; feinte ou délai;
- Gunst; Lohn; Heuchelei oder Aufschub;
- favour; wage; pretending or delay;
- favor; paga; fingimiento o dalia-ción;

vpl.: PB/II/69.

DILAYANT = sub. overtreder.
- transgressor;
- transgresseur;
- Uebertreter;
- transgressor;
- transgresor;

vpl.: PB/II/336.

DILAYE Zie:
- delaij; dilaij; dilay;----; dilacie dilatie; dilaeij; dilaeije/

DILAYE OFT UYTSTELLE = taut. vertraging; uitstel.
- dilatatio; delatio; atterminatio; dilatio;
- délai; ajournement;
- Aufschub; Verzögerung; Verzug;
- delay; postponement;
- retraso; delación; demora; prórroga;

vpl.: Lo6/180.

DILAYE VAN THOON = termijn van bewijs.
- terminus approbationis;
- terme de preuve;
- Termin des Beweises;
- term of proof;
- término de prueba; plazo de prueba;

vpl.: C2/771.

DILAYEN FRUSTRATORIE = op verijdeling berekend uitstel.
- dilatio frustratorio;
- délais frustratoires;

- sinnloser Aufschub;
- frustrating delay;
- retraso frustratoria;

vpl.: Lo7/206.

DILAYEN OFTE UYTWEGEN = vertragingen of uitvluchten.
- retardationes vel latebrae; morae vel deverticulae;
- des délais ou des subterfuges;
- Verzögerungen oder Austreden;
- delays or pretexts;
- retardos o excusas;

vpl.: C1/294.

DILAYEREN; DILAYEEREN = vb. uitstellen; in gebreke blijven; vertragen.
- differre III aliquid; in aliud tempus; profeeer, diem, tempus; in vitio sto I; moror I;
- surseoir à; proroger; retarder; ralentir; manquer à; différer; ajourner;
- verzögern; aufschieben;
- delay; defer; fail; retard;
- dilatar; aplazar; diferir; retrasar; suspender; retardar; demorar; faltar;

vpl.: Bl:Pl.Bra/27,32; T2/141; B2/77; C2/862,1024; C1/328.

DILAYEREN ENDE UYTSTELLEN = taut. uitstellen; vertragen.
- differo III;
- différer; remettre; retardar; ralentir;
- verzögern; aufschieben;
- delay; retard; postpone;
- demorar; retardar; dilatar; aplazar;

vpl.: PB/III/321; PB/II/325.

DILECTIE = sub. welbehagen; welzijn.
- voluptas; salus;
- bien être; satisfaction;
- Wohlbehagen; Heil;
- complacency; welfare;
- delectación; salud;

vpl.: PB/II/172.

DILECTIE ENDE SALUIJT = taut. heil en liefde; welzijn en genegenheid.
- salus et dilectio;
- salut et dilection;
- Heil und Liebe; Gruss und Liebe;
- welfare and charity; good wishes and affection;
- salud y amor, dilección; afection properidad y carino;

vpl.: PvB5/483; Lo6/102.

DILIGENCIE Zie:
- syn vuterste ---- doen/

DILIGENCIE; DILIGENTIE = hom. sub.1.opmerkzaamheid; vlijt; gerechtelijke stappen; zorgvuldigheid 2. postwagen.
- 1.curia; diligentia; studium 2. vehiculum publicum;
- 1.application; assiduité; attention;démarches;vigilance; soin; sollicitude;zèle 2.diligence;
- 1.Aufmerksamkeit; Fleiss;Sorgfalt; Eifer; gerichtliche Massnahmen 2.Postwagen;
- 1.carefulness; diligence; attention; judicial duties 2.mailvan;
- 1.aplicación; cuidado; diligencia; esmero; atención; exactitud 2.vehiculo de correos; diligencia;

vpl.: T1/31,468,482; T2/112,157 PvB8/289; PB/II/343; LoV/186.

DILIGENT Zie:
- neerstig ende ----/

DILIGENTE POURSUITE = naarstige vervolging.
- persecutio diligens;
- persécution diligente;
- fleiszige Verfolgung;
- industrious persuit;
- continuación laboriosa; persecución diligente;

vpl.: Cr2/1053.

DILIGENTIE Zie:
- hastigheijt ende ----/

DILIGENTIE DOEN = stappen doen om iets te bereiken.
- agere et moliri;
- faire de son mieux; faire son possible;
- vorgehen;
- take steps to achieve something;
- hacer trámites para conseguir algo;

vpl.: B1/60.

DILIGENTIEN OFT CAROSSE = openbaar voertuig met 4 of 6 paarden bespannen.
- vehiculum publicum;
- diligence ou carosse;
- Diligence; Postkutsche;
- stage-coach;
- vehiculo de transporte colectivo, vehiculo públicó al cual se engachan cuatro seis caballos;

vpl.: PvB5/407.

DILLAYE ENDE UYTSTEL, DILACIE ENDE UUYTSET = taut. uitstel.
- dilatio;
- ajournement; délai; retard; prorogation;
- Aufschub;
- delay; postponement;

- demora; dilación; retraso; prorrogación;

vpl.: T1/478; PvB1/414.

DILUCIDO Zie:
- clare et ----/

DILVEN OFT SLOOTEN = taut. sloten.
- fossae;
- fossé;
- Graben;
- ditches;
- acequia; zanja; gavia;

vpl.: LoV/306.

DIMINUCIE Zie:
- diminutie;---- ende minderinge; verminderinge/

DIMINUEREN = vb. verminderen.
- deminuo III aliquid; minuo III;
- diminuer; amoindrir;
- ermässigen; vermindern;
- diminish;
- diminuir; disminuir; reducir;

vpl.: C1/598,254; BVB 137; B2/C2/870; Lo6/154; C1/639,690.

DIMINUTIE; DIMINUCIE ENDE MINDERINGE; VERMINDERINGHE = taut. aftrek; vermindering.
- diminutio; deductio; levatio; immunitio;
- diminution; déduction; soustraction;
- Rückgang; Abzug; Kostensenkung; Senkung; Ermassigung; Entwertung; Verringerung; Verminderung;
- dimution; deduction; reduction; depreciation;
- disminución; diminución; reducción; baja menque; merma;

vpl.: Lo1/720; T2/269; Lo6/754; C1/254,267,459,639,690,598; PvB3/403; Bl.Pr.Ph.8.3; PvB1/596; Lo4/676; C2/870.

DIMINUTIE OFT AFFCORTINGE = taut. vermindering; aftrek.
- diminutio;
- déduction; soustraction;
- Verringerung; Absatz;
- decrease; deduction;
- disminución; deducción;

vpl.: PB/III/403.

DINARE Zie:
- dieneren; diendere; dienstbode; diener; dienere; dienre; dinre; ----; diender/

DINC Zie:
- actie gegeven dengeenen wijens ---- bij absencie is geusucapieert/
- actie tegen dengeenen die een

---- bij een anderen geleent of consenteert wordt te gebruycken/
- ontdraighen oft stelen ennich heilich ---- oft gesacreert/
- ruerende ---- te pande stellen/

DINC BIJ BEDEN GELEENT = goed dat is uitgeleend.
- precarium;
- bien prêté; précaire;
- ausgeliehenes Gut;
- lend goods;
- bien prestado;

vpl.: T1/285.

DINCENDACH Zie:
- dyssendach; dinsdach; dinxdach; dinxendach; dinsendach;----; disendach; disensdach; dicendach dijsendach; dijssendach; dijsdach; densendach/

DINCK Zie:
- actie tegen dengeenen die ennich ---- getransfereert ende overgegeven heeft eenen anderen/
- onberuerlijc ---- oft goet/
- onberuerende ---- te pande stellen/

DINCK = sub. zaak; zaak in het algemeen.
- 1.iudicium; iurisdictio 2.lis;actio; causa; 3.res; negotium;causa;
- chose;
- Ding; Sache;
- case; thing;
- cosa;

vpl.: T2/80.

DING Zie:
- dingh;----; dinck/

DINGBANCKE Zie:
- bancke(n);----/

DINGBOOM = sub. teken tot afbakening van een rechtsgebied.
- signum ad circumscribendum territorium judiciale;
- signe; marque délimitante la juridiction;
- Merkmal zur Absteckung eines Rechtsgebietes;
- mark to trace out a jurisdiction;
- marca; signo para delimitar la jurisdicción;

vpl.: AKB 12.

DINGDACH Zie:
- beteeckenden ----/

DINGE Zie:
- actie uuyt coope van eenen ---- dat ongans ende niet oprecht is/
- actie uuyten ruerende ---- te bewairen gegeven/
- eenen ---- en hoede/

DIN

- hoede ende bewairnisse van eenen ----/

DINGEN Zie:
- bannen ende ----/
- dinghen;----; ghetuijchenisse; getuygenissen ende sterckheijt; vesticheiden/
- oirboirlijcke ---- ende saecken/
- ter waerheijdt ----/
- uijt ----/
- van wellicken ----/

DINGEN = vb. rechtszitting houden.
- jus dico III; judicium facio III;
- tenit séance;
- Gerichtssitzung halten;
- hold a court-session;
- tener audiencia;

vpl.: B2/33; C2/1016.

DINGENE MET ENCKELEN STEERTE = 'n geding voeren met één advocaat; aan het geschreven pleidooi hing slechts 1 zegel van deze advocaat.
- litigare cum uno advocato; actioni scriptae unum sigillum pendebat; sc.huius advocati;
- procéder avec un seul avocat; au plaidoyer écrit était suspendu seulement un sceau de celui;
- einen Prozess anstrengen mit einem Rechtsanwalt; an dem geschriebenem Plädoyer hängte nur eines Siegel, nämlich dieses Rechtsanwalts;
- litigate with one barrister at law to the written plea hanged only one seal, namely of this barrister at law;
- poner en pleito con uno abogado; a defensa escrito colgat solamente uno sello de este abogado;

vpl.: PvB1/571.

DINGERE = sub. procesvoerende partij.
- litigator;
- partie qui mène un procès;
- Partei im Gericht;
- litigant;
- litigante;

vpl.: T2/280.

DINGH; DING; DINCK = sub. gerecht; rechtspraak; rechtszaak; zaak in het algemeen.
- res; res forensis; causa; lis; iudicium;
- affaire; procès; jugement; judiciaire;
- Gericht; Rechtspflege; Prozess; Ding im Allgemeinen;
- court; administration of justice; cause; thing in general.
- acción; causa; proceso;pleito;

DIN

vpl.: LPS 49.

DINGH-DAG = sub. dag waarop de rechtszitting wordt gehouden.
- dies sessionis iudicii;
- jour où on tient audience;
- Gerichtstag;
- court-day;
- el dia de la sesión judicial;

vpl.: C1/500.

DINGHACHTIGH = adi. verplicht voor het gerecht te verschijnen.
- tentus;
- tenu à comparaître devant la cour;
- im Prozess verwickelt;
- obliged to appear in court;
- obligado a comparecer ante la justicia;

vpl.: B2/39; C2/1017.

DINGHDAGEN Zie:
- sijn ---- is ligghende/

DINGHELIJCKE TALE = rechtstaal.
- lingua iudiciaria;
- langage judiciaere;
- Gerichtssprache;
- legal language;
- lenguaje juridico; lenguaje forense;

vpl.: Lo7/6.

DINGHEN Zie:
- uijt te ----/

DINGHEN = vb. rechtspreken; rechtszitting.
- jurisdictio;
- faire justice; audience;
- Recht sprechen; Gerichtssitzung;
- to administer justice; session of the court;
- administrar justicia; pronunciar una sentencia; sesión judicial; sesión del tribunal;

vpl.: Cr2/975.

DINGHEN ENDE BANNEN = taut. rechtspreken.
- iudicium facere;
- prononcer un arrêt; rendre justice;
- Recht sprechen;
- administer justice;
- pronunciar una sentencia; fallar;

vpl.: B2/128.

DINGHEN;DINGEN GHETUIJCHENISSE; GETUIJGENISSEN ENDE STERCKHEIJT; VESTICHEIDEN = berechting getuigenis en bekrachtiging.
- testimonium et confirmatio;
- témoignage; jugement; ratification;
- Urteilsspruch; Zeugnis und Bekräftigung;
- judgment; witness and ratification

DIN

- juzgar; atestiguar y legalizar;
vpl.: LPS 9.

DINGH-HUYSE = rechtshuis.
- vpl.: aedificium iuris; aedes judicialis;
- tribunal; palais de justice;
- Gerichtsgebäude; Amthaus;
- court-house;
- tribunal; pretorio;
vpl.: B2/98; C2/1029/2.

DINGHTAAL; DINGHTALE = sub. pleitrede; procestaal.
- disceptatio forensis; lingua judicialis;
- plaidoyer; discours d'un avocat; langue de procès;
- Verteidigungsrede; Prozesssprache;
- pleading; language used in a lawsuit;
- pleito; defensa; alegato; languaje de los procesos; terminologia procesal;
vpl.: DVB 94; C2/767,866.

DINGHTALE Zie:
- dinghtaal;----/
- verbale ----/

DINGHTALECHTICH SIJN = in een twistgeding betrokken zijn.
- litem habere;
- avoir un litige;
- bei einer Rechtstreit bezogen sein;
- be concerned in, be a party to a lawsuit;
- estar metido en un litigio;
vpl.: Lo6/610.

DINGTALICH ZIJN = adv. in rechtsproces verwikkeld zijn.
- lingua judicialis; oratio judicis;
- être impliqué dans un procès;
- in einem Prozess verwickelt sein;
- being engaged in a lawsuit;
- estar metido en un pleito;
vpl.: T2/87.

DINGHTALIGH = adv. gerechtelijke vervolgbaar.
- persecutio judicialis;
- poursuivable judiciairement;
- gerichtlich klagbar;
- linble to persecution; liable to be sued;
- perseguible(mente) ante el tribunal;
vpl.: Cr2/1326.

DINKEN Zie:
- duencken; dunken;----; donken/

DINRE Zie:
- dieneren; diendere; dienstbode;

DIP

diener; dienere; dienre;----; dinare; diender/

DINSDACH Zie:
- dyssendach;----; dinxdach; dinxendach; dinsendach; dincendach disendach; disensdach; dicendach; dijsendach; dijssendach; dijsdach; densendach/

DINSENDACH Zie:
- dyssendach; dinsdach; dinxdach; dinxendach;----; dincendach; disendach; disensdach; dicendach; dijsendach; dijssendach; dijsdach; densendach/

DINSTELYCK = wat de dienst betreft.
- quod ad servitium;
- en ce qui concerne le service;
- wasz den Dienst betrifft;
- concerning the service;
- en lo que se refiere al servicio;
vpl.: PB/III/416.

DINSTICH OFTE NOODICH = taut. noodzakelijk; nootwendig.
- necessarius;
- nécessaire;
- notwendig;
- necessary;
- necessario; forzozo; inevitable;
vpl.: PB/III/427,466.

DINXDACH Zie:
- dyssendach; dinsdach;----; dinxendach; dinsendach; dincendach; disendach; disensdach; dicendach; dijsendach; dijssendach; dijsdach; densendach/

DINXENDACH Zie:
- dyssendach; dinsdach; dinxdach; ----; dinsendach; dincendach; disendach; disensdach; dicendach; dijsendach; dijssendach; dijsdach; densendach/

DIOCESAIN Zie:
- bisschop ----/

DIPLOMATA = sub.pl. oorkonden; akten.
- diplomae;
- lettres; diplômes;documents;
- Urkunden;Akten;
- documents;charters;
- documentos;actas;
vpl.: MGG 98.

DIPLOMATIBUS = sub.pl.abl. door de akten; oorkonden.
- diplomae;
- lettres; diplômes;documents;
- Akten;Urkunden;
- documents;charters;
- documentos;actas;
vpl.: MGG 98.

DIPPUTEREN Zie:
- deputeren;----; deputeeren/

DIRECTA Zie:
- actio tutele ----/

DIRECTE Zie:
- Dominie ----/

DIRECTIE Zie:
- billet(te) van ----/

DIRECTIE ENDE AUTHORITEIJT = gezag en leiding.
- auctoritas et directio;
- autorité et direction;
- Behörde und Verwaltung;
- authority and direction;
- autoridad y dirección;

vpl.: BVB 97.

DIRECTIE ENDE SURINTENDENTIE = leiding en oppertoezicht.
- directio et superintendentia;
- direction et surintendance;
- Verwaltung und Oberaufsicht;
- direction and superintendency;
- gerencia; dirección; control;

vpl.: PvB1/286.

DIRECTUM ET UTILE Zie:
- dominium plenum ----/

DIRIGEEREN Zie:
- dirigeren;----/

DIRIGEREN; DIRIGEEREN = vb. leiden; geleiden.
- dirigo III; duco III;
- diriger;
- dirigieren; führen;
- direct; guide;
- dirigir; gobernar; conducir;

vpl.: BVB 167; B2/198.

DIRUTIE = sub. ondergang.
- diruptio;
- ruine;
- Ruin;
- ruin; destruction;
- ruina;

vpl.: Lo1/696.

DISAPROBATIE = sub. afkeuring.
- improbatio;
- désapprobation; désaveu;
- Miszbilligung; Verwerfung;
- disapproval;
- desaprobación;

vpl.: DVB 75.

DISAPPROBEEREN = vb. weigeren; niet vergunnen.
- improbo I; non probo I;
- désapprouver;
- verweigern;
- refuse;
- desaprobar; rechazar;

vpl.: LPS 108.

DISCERNEREN ENDE ONDERKENNEN = taut. onderkennen; onderscheiden.
- discerno III;
- discerner;
- erkennen; unterscheiden; beurteilen;
- discern;
- discernir;

vpl.: PvB1/405; C3/174.

DISCHE VAN DE ARMEN = armentafel.
- mensa pauperum;
- table des pauvres;
- Armentisch;
- table of the poor;
- mesa de pobres;

vpl.: PvB8/19.

DISCIPLINE MILITAIRE = militaire tucht.
- disciplina militaris;
- discipline militaire;
- militärische Zucht;
- military discipline;
- disciplina militar;

vpl.: C1/567.

DISCIPULE = sub. leerling.
- discipulus;
- disciple; élève;
- Lehrling; Schüler;
- pupil; school-boy, girl;
- alumno; discípulo;

vpl.: T1/363.

DISCONTINUEL = adv. niet voordurend.
- non continuo;
- non continuellement;
- nicht fortwährend;
- not continuanally;
- discontinuamente;

vpl.: Cr2/1043.

DISCORDANTIE; DISCORDIE =sub. tweedracht; tweespalt; twist; wanklank.
- discordia; discrepantia; dissensio; dissidium;
- désunion; discordance; dissension; dissidence;
- Missverständnis; Miszklang; Streit; Zank; Zwietracht;
- discord; quarrel; dispute; discordant sound; misunderstanding;
- discordancia; discordanza;discordia; discrepancia; disención;

vpl.: T1/586; T2/198.

DISCORDE ENDE TWEEDRACHT = taut. tweedracht.
- discordia;
- désunion; discorde;
- Zwietracht;

- discord;
- discordia;

vpl.: T1/509.

DISCORDEREN = vb. niet overeenstemmen; oneens zijn; niet bij elkaar passen.
- dissideo II; discrepo I; vario I; discordo I;
- discorder; être en discorde;
- uneinig sein; nicht harmonieren; nicht übereinstimmen; uneinig sein;
- discord; disagree;
- discordar; disidir; diferir; discrepar;

vpl.: BKB 2; Lo2/724.

DISCORDIE Zie:
- discordantie ----/

DISCORDIE ENDE DOOTSLAEGEN = twist en doodslag.
- discordia et occisio;
- discorde et homicide;
- Streit und Totschlag;
- quarrel and homicide;
- discordia (of = disensión) y homicidió;

vpl.: LPS 39.

DISCORDIE OFT GESCHIL(LE) = taut. geschil; onenigheid; twistpunt.
- lis aut discordia; causa; rix controversia questro;
- dispute ou discorde; different; dispute quérelle;
- Uneinigkeit;
- discord; difference; dispute point; point of difference;
- querella; altercado; desavenencia; diferencia; disputa;

vpl.: PvB1/444; T2/53,54.

DISCORDIE TWISTEN GESCILLEN OFT DIFFERENTIEN = taut. onenigheden.
- discordiae; lites; differentiae;
- discordes;
- Uneinigkeiten;
- dissensions;
- disención; discordia; altercado; discrepancia; roce;

vpl.: Ra.1495/19; C2/942;Lo7/24.

DISCORT ENDE TWIST = onenigheid en ruzie.
- discordia et lis;
- dispute; quérelle; discorde; différend;
- Uneinigkeit und Streit;
- dispute and discord;
- discordia y pelea;

vpl.: B2./

DISCORT; RANCEUR ENDE TWIST = onenigheid; wrok; twist.
- discordia; odium et li;

- discorde; rancoeur et quérelle;
- Zank; Uneinigkeit; Streit;
- rancourr;
- pelea; discordia;

vpl.: PvB1/452.

DISCOURS Zie:
- superflue ----/

DISCOURS; DISCOURSE = sub. gesprek; redevoering; voorlezing; praatje.
- oratio; sermo; colloquium; conversatio;
- discours; raisonnement;
- Diskurs; Rede;Vorlesung;
- discourse; talk; lecture;
- discurso; razonamiento; argumento; conversación;

vpl.: BVB 141; PvB9/44.

DISCOURS OFTE PROPOSTE = voorstel.
- propositio;
- proposition;
- Vorschlag;
- proposal;
- proposición; propuesta;

vpl.: PB/IV/308.

DISCOURSE Zie:
- discours;----/

DISCOURSSEN Zie:
- seditieuse ende schandaleuse ----/

DISCOUVREREN = vb. berekenen; redeneren; verschil.
- disconvenio IV; differo III; ratiocinor I; dissentio IV;
- différer;
- differieren;
- differ;
- disconvenir;

vpl.: MGG 117,118.

DISCRECIE = sub. kiesheid.
- prudentia;
- discrétion;
- Diskretion;
- discretion;
- discreción;

vpl.: T1/327.

DISCREPANTIE = sub. tegenstrijdigheid.
- contradictio;
- contradiction;
- Widerspruch;
- discrepancy;
- discrepancia;

vpl.: Cr2/953.

DISCREPEREN = vb. verschillen.
- differo III; discrepo I;
- différer; être différent;
- differieren; sich unterscheiden;
- differ;

- diferir; discrepar; ser diferente;

vpl.: T1/429.

DISCRETE = adi. verstandig; wijs.
- sapiens; prudend; honestus;
- honnête ; prudent;
- vernüftig; klug; gescheit;
- prudent; wise;
- honesto; inteligente; docto; discreto;

vpl.: BVB 58,59.

DISCRETIE Zie:
- conscientie ende ----/
- jaeren van ----/
- naar ---- ende gelegentheijt/
- ter ---- van/
- ter ---- van de weth/

DISCRETIE ENDE MODERATIE = taut. matiging.
- moderatio;
- modération;
- Mäszigung;
- moderation;
- moderación; discreción;

vpl.: C1/209.

DISCRETIEN Zie:
- ter ---- ende moderatien/
- ter ---- van/

DISCOUVREEREN Zie:
- discouvreren;----/

DISCOUVRERENS; DISCOUVREEREN = vb. te kennen geven.
- expono III; manifesto I; detego III; invenio IV; indico I; patefacio III;
- découvrir; mettre en evidence; manifester;
- Zeigen; sichtbar machen; offenbaren; auseinandersetzen;
- manifest; discover; reveal; clarify; disclose; divulge;
- descubrir; revelar; manifestar;

vpl.: MGG 118.

DISEL Zie:
- dyssele; dissel; diesele;----/

DISENDACH Zie:
- dyssendach; dinsdach; dinxdach; dinxendach; dinsendach; dincendach;----; disensdach; dicendach; dijsendach; dijssendach; dijsdach; densendach/

DISENSDACH Zie:
- dyssendach; dinsdach; dinxdach; dinxendach; dinsendach; dincendach; disendach;----; dicendach dijsendach; dijssendach; dijsdach; densendach/

DISERNEREN = vb. vaststellen.
- determinare;
- constater;

- konstatieren; feststellen;
- ascertain;
- determinar; definir; senalar;

vpl.: C3/128.

DISERTISSIMIS VERBIS = met de meest duidelijke woorden.
- disertissimis verbis;
- en termes claires;
- in den deutlichsten Worten;
- in the claerest terms;
- en los términos más expresos;

vpl.: MGG 115.

DISMENBRATIE OFTE DIVISIE = verdeling van bijeenhorende goederen.
- distributio bonorum quae formant uni tatem;
- partage de biens qui forment un ensemble;
- Teilung dazu gehörigen Güter;
- repartimiento de bienes pertenecientes juntos;
- distribution of goods which belong together;

vpl.: PB/IV/502.

DISOBSERVANTIE = sub. ongehoorzaamheid; niet nakoming.
- immodestia; inobservantia; inobedientia;
- désobéissance; inexécution; négligence;
- ungehorsam; Nichtbeobachtung;
- disobedience; non-observance; negligence; carelessness;
- desobediencia; descuido; desateniendo; lano observancia;

vpl.: Cr2/1040; Bl.Pl.Pr.53.

DISORDRE ENDE CONFUSIE = wanorde en verwarring.
- confusio; perturbatio; ordinis;
- désordre et confusion;
- Unordnung und Verwirrung;
- disorder and confusion;
- desorden y confusión; caos ;

vpl.: Pl.Pr./7; B1; LPS 96; PB/II/255,262; PB/IV/49; C1/561,576.

DISORDRES ENDE ABUSEN = ongeregeldheden; misbruiken.
- tumultus et abusus;
- désordres et abus;
- Miszbrauche;
- disorders and abuses;
- desórdenes y abusos;

vpl.: C1/197.

DISPENDEREN OFT VERQUISTEN = taut. verkwisten; verspillen;verbrassen.
- dissipo I;
- gaspiller;
- verschwenden;
- waste; dissipate;

- disipar; despilfarrar; derrochar desperdiciar; malgastar;

vpl.: Lo7/270.

DISPENSATIE = sub. ontheffing; vrijstelling.
- dispensatio; legis laxamen; immunitas; vacatio vel solutio;
- dispensation;
- Enthebung; Dispens; Ertbindung legis;
- exemption; discharge; dispensation;
- dispensa; dispensación; excención;

vpl.: C1/286; DVB 38; PvB1/446.

DISPENSATIE OFT RELEVEMENT = ontheffing.
- dispensatio;
- dispense; exemption;
- Dispensation;
- dispendation;
- exención; dispensación; exoneración; dispensa; relevacion;

vpl.: PvB5/89.

DISPENSEREN Zie:
- slete ---- ende vercoopen/

DISPENSEREN = vb. verschaffen.
- distribuere;
- dispenser;
- verschaffen;
- procure;
- procurar;

vpl.: PvB8/49.

DISPENSEREN EN ONTSLAAN = taut. ontheffen; ontslaan; vrijstellen.
- dispenso l;
- dispenser;
- entheben; entbinden;
- dispense;
- dispensar; eximir; exentar; exonerar; librar;

vpl.: Pl.Pr./45; B1; PvB1/266, 319.

DISPONEEREN Zie:
- disponeren;----/

DISPONEREN; DISPONEEREN = vb. regelen; beschikken.
- dirigo III; constituo III;
- arranger; fournir;
- regulieren; ordnen; einrichten;
- arrange; order; dispose of;
- arreglar; ordenar; arreglar;

vpl.: BVB 57; DVB 36,37.

DISPONEREN OFT VERSIEN = taut. voorzien.
- provideo II
- disposer;
- versehen;
- provide or dispose;
- proveer o disponer;vpl.C1/304/2.

DISPONERENDE TER CONTRARIEN = tegenovergesteld beschikkend.
- disponens in contrarium;
- statuant le contraire;
- entgegengesetzt bestimmend;
- decreeing otherwise; disposing to the contrary;
- disponiendo lo contrario;

vpl.: Ca2/312.

DISPOSANTEN; DEPOSANTEN = sub.pl. getuigen.
- testis;
- témoin;
- Zeuge;
- witness;
- depositante; testigo;

vpl.: LPS 101.

DISPOSITIE = sub. beschikking; besluit.
- usus; potestas; facultas; dispositio;
- disposition; conclusion;
- Entscheidung; Verfügung;
- disposition; decision;
- disposición; arreglo;

vpl.: B2/214; C1/286; B1/103; C2/900; Lo3/118.

DISPOSITIE TESTAMENTAIR = testamentaire bepaling.
- dispositio testamento;
- disposition testamentaire;
- letzwillige Verfügung;
- testamentary disposition ;
- disposición testamentaria;

vpl.: Lo7/78.

DISPOSITIE TESTAMENTAIRE CODICILLAIRE = beschikking in toevoegsel bij een testament.
- dispositio in additamento ad testamentum;
- disposition testamentaire codicillaire;
- Verfügung in Kodizill;
- disposition by codicil;
- disposición en codicilo;

vpl.: C1/624.

DISPOSITIEF(F) Zie:
- appointement ----/
- dispositive;----/

DISPOSITIEN Zie:
- acte van libere ende privative ----/
- conden ende ----/
- d'affirmative ----/
- libre ----/
- naerder ----/
- testamentaire ----/
- testamentelijcke ----/
- vrije ende libere ----/

DISPOSITIEN ENDE CONDEN = taut. getuigenissen en rechte.
- testimonia;
- temoignages en justice;
- Zeugenaussagen;
- evidences;
- deposiciones;

vpl.: BVB 20.

DISPOSITIVE; DISPOSITIEFF =sub. beschikking.
- pronuntiatio;
- dispositif; prononcé, d'un jugement;
- Disposition;
- disposition;
- disposición; bando;

vpl.: MGG 59.

DISPROPORTIE = sub. onevenredigheid; wanverhouding.
- inaequalitas;
- disproportion;
- Disproportion;
- disproportion;
- desproporción;

vpl.: ACart 37.

DISPUIJT; DISPUUT; DISPUT; DISPUTACIE = sub. redetwist; woordenwisseling; woordenstrijd; geschil.
- disputatio; concertatio; disceptatio;
- dispute; discussion;
- Disput; Disputation; Streit;
- dispute; disputation;
- disputa; controversia; discusión altercado; conflicto;

vpl.: ACart 21; BVB 157; T2/7.

DISPUT Zie:
- dispuijt; dispuut;----; disputacie/

DISPUTEEREN; DISPUTEREN =vb. betwisten; twisten over.
- de recerto l; discepto l; disputo l;
- contester; discourir; disputer;
- abstreiten; streitig machen;
- contest; controvert; dispute;
- debatir; discutir; disputar;

vpl.: MGG 98; T1/370.

DISPUTEN Zie:
- costelijcke ----/

DISPUTEN EN VERSCHILLEN = taut. meningsverschillen.
- disputationes et dissensiones;
- disputes et divergences de vues;
- Streitigkeiten und Meinungsverschiedenheiten;
- disputes and differences of opinion;
- disputas y diferencias de opíníones;

vpl.: SKB 22.

DISPUTEREN Zie:
- disputeeren;----/

DISPUUT Zie:
- dispuijt;----; disput; disputacie/

DISPUTACIE Zie:
- dispuijt; dispuut; disput;----/

DISREPUTATIE = sub. slechte naam.
- ala fama;
- mauvaise réputation;
- schlechte Name;
- bad reputation;
- mala reputación;

vpl.: PvB6/34.

DISRESPECTUEUS = adi. oneerbiedig.
- irreverenter;
- irrespectueux;
- unehrerbietig;
- disrespectful;
- irrespetuoso;

vpl.: Cr2/951.

DISSCHEN Zie:
- leven by den ---- ende aelmoessen/

DISSEL Zie:
- dyssele;----; diesele; disel/

DISSENDAECHSCHE ROLLE = Dinsdagse rol.
- rota diei Martis;
- rôle du mardi;
- Rolle am Dienstag;
- calendar for trial on Tuesday;
- registro de los martes;

vpl.: C1/494.

DISSENTEREN = vb. anders denken; van mening verschillen.
- dissentio IV;
- différer d'opinion; dissentir;
- Meinungsverschieden sein;
- differ from, with; dissent from;
- disentir;

vpl.: T1/401.

DISSENTIE = sub. onenigheid.
- dissensio;
- dissension;
- Uneinigkeit;
- dissension;
- controversia;

vpl.: PvB1/52.

DISSEQUEREN = vb. ontleden.
- secare;
- disséquer;
- analysieren;
- analyse;
- disecar; analizar; anatomizar;

vpl.: PvB10/366.

DISSIDENTIE = sub. onenigheid; scheuring; twist.
- dissensio; dissidium;

- dissidence;
- Uneinigkeit; Spaltung; Zwist;
- discord; dissidence;
- disensión; disidenciá;

vpl.: PvB1/47,500.

DISSIMULATIE Zie:
- faveur,---- oft delay/
- port oft ----/
- port,----verdrach oft/
- silencie ende ----/
- sonder drachte, gonste of ----/
- sonder verdrach, faveur oft ----/
- sonder eenige gunst, faveur oft ----/

DISSIMULATIE = sub. veinzerij; gemaaktheid; onechtheid; verheimelijking.
- simulatio, species fictae simulationis, dissimulatio;
- dissimulation;
- Verstellung; Umschweife; Heuchelei; Beschönigung;
- dissimulation;
- disimulo; disimulación; simulación; ocultación; escondimiento;

vpl.: C1/296,558; T1/214; Bl:Pl. RG 12; PvB1/33.

DISSIMULATIE; DILAY; FAVEUR = veinzerij; uitstel; gunst of loon.
- favor, pretium; simulatio; delatio;
- faveur; salaire; feinte ou délai;
- Gunst; Lohn; Heuchelei oder Aufschub;
- favour; wage; pretending or delay;
- favor; paga; fingimiento; dilación;

vpl.: PB/II/69.

DISSIMULATIE ENDE SILENCIE = taut. stilzwijgen en verheimelijking.
- silentium dissimulatio;
- dissimulation et silence;
- Verheimlichung und Stillschweigen;
- secreteness and silence;
- ocultación (of = disimulación) y silencio;

vpl.: PB/II/231; T2/211; C1/270.

DISSIMULATIE OFT PORT = taut. veinzerij.
- dissimulatio;
- dissimulation;
- Verstellung;
- dissimulation;
- disimulación;

vpl.: PvB1/226.

DISSIMULATIE OFT VERDRACH = taut. veinzerij; dubbelhartigheid.
- dissimulatio;
- port ou dissimulation;
- Heuchelei;

- dissimulation;
- fingimiento; disimulación;

vpl.: Lo6/98.

DISSIMULATIE; ZONDER EENIGE GUNST OF FAVEUR = taut. zonder enige bevoorrechting.
- sine ulla favore aut dissimulatione;
- sans aucun passe-droit;
- ohne irgenswelche Bevorzugung;
- without any favouring;
- sin singún favor o disimulación;

vpl.:

DISSIMULEREN = vb. ontveinzen; veinzen; door de vingers zien; verbergen; doen alsof; zich vermommen.
- dissimulo I;
- dissimuler; faire semblant;
- sich entziehen; verheimlichen; heucheln; simulieren; sich vermummen;
- simulate; dissemble; dissimulate; disquise oneself;
- disimular; ocultar; fingir;

vpl.: Bl.Pl.Bra/55; DVB 7; PvB1/424; PB/II/339.

DISSIMULEREN OFT CONNIVEREN = taut. oogluikend toelaten.
- conivere in;
- être de connivence avec;
- durch die Finger sehen;
- connive at;
- cerrar los ojos;

vpl.: PB/II/356.

DISSIPATOER = sub. verkwister.
- decoctor; profligator;
- dilapidateur; dissipateur; prodigue;
- Vergeuder; Verschwender;
- prodigal; spendthrift;
- derrochador; despilfarrador; disipador; malgastador; pródigo;

vpl.: T1/267.

DISSIPEREN OFT VERQUISTEN = taut. verkwisten; verbrassen; verspillen.
- dissipo I;
- dissiper ou gaspiller;
- verschwenden;
- squander; waste; dissipate;
- disipar; malgastar; desperdiciar derrochar; despilfarrar; dilapidar;

vpl.: Lo6/96; C1/678,700; Lo6/572.

DISSIPICEERDEN OFT DOERSLOEGEN = taut. verbrasten; verkwisten.
- dissipo I; profundo III;
- dépenser; dissiper; gaspiller;
- verprassen; verschwenden;
- dissipate; squander; waste;

- desperdiciar; disipar; malgastar;

vpl.: T1/63.

DISSOLVEREN = vb. ontbinden.
- dissolvo III;
- dissoudre;
- auflösen; losbinden;
- loosen; untie;
- disolver;

vpl.: T1/401.

DISTANTIE Zie:
- van ---- tot ----/

DISTANTIE ENDE INTERVALL = taut. afstand.
- distantia et intervallum;
- distance;
- Abstand;
- distance;
- distancia e intervaló;

vpl.: BVB 94.

DISTANTIE OFT CIRCUMSTANTIE = afstand of omstandigheid.
- distantia aut circumstantie;
- distance ou circonstance;
- Distanz oder Umstand;
- distance or circumstance;
- distancia o circunstancia;

vpl.: C1/643; B2/29; C2/1015; LPS 7.

DISTEEREN = vb. verwijderd zijn.
- disto I;
- être distant; être éloigné;
- entfernt sein;
- to be distant;
- distar;

vpl.: BVB 11.

DISTINCT; DISTINCTELIJK = adi. adv. afzonderlijk; apart.
- distinctus; distinctive; distincte
- distinct; distinctement;
- einzeln; besonder;
- distinct; separate; separately; individual; individually;
- distinto; separado; distinctamente; separadamente;

vpl.: DVB 95; AKB 7.

DISTINCT EN KLAAR = afzonderlijk en duidelijk.
- distincto et claro;
- distinct et clair;
- abgesondert und deutlich;
- separate and clear;
- distintó (of = salteadó) y claró;

vpl.: DDR 203.

DISTINCT OFT VERSCHEYDEN = taut. verschillend; afzonderlijk; apart.
- distinctus;
- divers; distinct;
- verschieden; einzeln; besonder;
- distinct; separate; individual;

apart;
- distinto; separado;

vpl.: PvB1/574; AKB 7.

DISTINCTE PIEUSE FUNDATIEN = afzonderlijke vrome stichtingen.
- fundationes piae distinctae;
- fondations pieuses distinctes;
- besondere religiöse Stiftungen;
- separate pious foundations;
- fundaciones piadosas distintas;

vpl.: LPS 70.

DISTINCTE PLAETSEN = afzonderlijke erven.
- praedia distincta;
- terres distinctes;
- verschiedene Stellen;
- seperate compounds;
- solares distintos;

vpl.: MGG 90.

DISTINCTELIJCK ENDE PERTINENTELIJCK = naar den eis en duidelijk.
- commode ac dilucide;
- selon les exigences et distinctement;
- gebührend und deutlich;
- properly and obvious;
- pertinentemente y distintamente;

vpl.: MGG 99.

DISTINCTELIJK Zie:
- distinct ----/

DISTINCTIE Zie:
- merckelijcke ----/

DISTINCTIE OFT ONDERSCHEET, DISTINCTIE OFT ONDER SCHEYDT = taut. onderscheid.
- distinctio;
- distinction;
- Unterschied;
- distinction;
- distinción; diferencia;

vpl.: LoV/206; C1/582; B2/223; PvB1/416; EE/12; B1.

DISTINGUEREN NOCH ONDERSCHEYDEN = taut. onderscheiden; onderscheid maken.
- distinguo III; discerner;
- distinguer;
- unterscheiden;
- discern; distinguish;
- discernir; distinguir;

vpl.: MGG 98; T1/310,421; PvB1/251; T1/433.

DISTRACTIE = sub. het uiteenrukken onttrekking aan; het gebruik; verduistering van goederen; afgetrokkenheid.
- distractio;
- soustraction; distraction;
- Unterschlagung; Zerstreutheit;
- distraction; absentmindedness;

- distracción;

vpl.: PvB1/59; PvB6/347.

DISTRAHEREN = vb. vervreemden; verwijderen.
- distrago III; spargo III; dissipo I; dispergo III; distraho III;
- aliéner; débiter; vendre en détail;
- veräuszern; fortschaffen;
- alienate; remove;
- alienar; distraer; alejar;

vpl.: C1/418; B1/104; C2/901.

DISTRIBRITIVE Zie:
- justicie ----/

DISTRIBUCIE Zie:
- distributie ;----/

DISTRIBUEEREN ; DISTRIBUEREN = vb. verdelen; verspreiden.
- distribuo III;
- distribuer; répandre;
- verteilen; verbreiten;
- distribute;
- distribuir; repartir;

vpl.: BKB 2; PvB1/386.

DISTRIBUEREN Zie:
- distribueeren;----/

DISTRIBUEREN ENDE VERDEYLEN = taut. verdelen.
- distribuo III;
- distribuer;
- verteilen;
- distribute;
- repartir;

vpl.: PvB1/278.

DISTRIBUTEUR = sub. verdeler.
- distributor; divisor;
- distributeur;
- Teiler; Verteiler;
- distributor;
- distribuidor; distributor;

vpl.: T1/260.

DISTRIBUTIE Zie:
- sitgelde oft ---- van 't schotelken/

DISTRIBUTIE; DISTRIBUCIE = sub. verdeling; indeling.
- distributio;
- distribution;
- Verteilung;
- division; distribution;
- distribución;

vpl.: PB/II/172; T1/67.

DISTRIBUTIE OFT UYTDEELINGHE = taut. verdeling.
- distributio;
- distribution;
- Verteilung;
- distribution;
- distribución; reparto;

vpl.: PB/II/247.

DISTRICTE OFT JURISDICTIE =taut. rechtsgebied.
- iurisdictio;
- juridiction;
- Gerichtsbezirk;
- jurisdiction;
- jurisdicción;

vpl.: MGG 133.

DISTRUCTIE = sub. vernietiging.
- destructio;
- destruction;
- Vernichtung;
- destruction;
- destrucción;

vpl.: Cr2/1011.

DISUMULATIE; SONDER VERDRACHT OFT FAVEUR = taut. zonder genade of veinzerij.
- sine favore; dissimulatione;
- sans délai; faveur ou dissimulation;
- ohne Gnade oder Verstellung;
- without mercy, faveur or dissimulation;
- sin perdón; favor o disimulación;

vpl.: EE:4; B1.

DIVEERS OFTE WINCKELHAECK = haaks.
- rectis angulis;
- d'équerre;
- winkelrecht;
- square;
- rectángulo; rectangular; cuadrilongo; ortogonal;

vpl.: PvB5/454.

DIVEERSCH ENDE VERSCHEIJDEN; DIVERS ENDE VERSCEYDEN =taut. verschillend.
- diversus;
- divers; différent;
- verschieden;
- different;
- diferente; diferentemente;

vpl.: C1/393; T1/427,526,555.

DIVERS Zie:
- diveersch ende verscheijden;---- ende versceyden/

DIVERSE Zie:
- doch om ---- redenen ende sunderlinghe ten opsien van/

DIVERSCHE Zie:
- broeders van ---- bedden/

DIVERSCHE = adi. verschillende.
- varius; plures; diversus; dissimilis;
- plusieurs; différent;
- verschiedene; diverse;
- various; divers; different;
- varios; distintos; diversos;

vpl.: ACart 12,51,53; BVB 6,16, 31; C1/89; B2.

DIVERSCHE SOLEMNITEYTEN = verschillende procedures.
- festa diversa; cerimoniae, sollemnitates, diversae;
- solemnités diverses;
- verschiedene Gebräuche;
- different proceedings;
- ceremonias diversas;

vpl.: C1/286.

DIVERSCHE STONDEN = verschillende keren.
- non numquam;
- diverses fois;
- verschiedene Male, zu verschiedenen Zeiten;
- several times;
- varias veces;

vpl.: Lo6/552.

DIVERSIE Zie:
- tot ---- van/

DIVERSIE = sub. afleiding; afwending; andere wending.
- deductio;
- détournement;
- Abwendung;
- diversion;
- diversión; desvío;

vpl.: PB/III/423.

DIVERSIE ENDE ONTTRECKINGHE = taut. benadeling, afleiding van de vijand.
- damnatio;
- préjudice;
- Benachteilung;
- prejudice;
- prejuicio; dano;

vpl.: PB/III/418.

DIVERSITEIJT Zie:
- diversiteyt;----/

DIVERSITEYT; DIVERSITEIJT = sub. verscheidenheid; verschil.
- diversitas; varietas;
- diversité;
- Verschiedenheit; Mannigfaltigkeit; Unterschied;
- diversity;
- diversidad; variedad; diferencia;

vpl.: PB/III/302; PB/II/310; C1/381; PB/IV/460; PvB1/48.

DIVERSITEYT ENDE DIFFERENTIE = taut. verschil; verscheidenheid.
- differentia et diversitas;
- différence et diversité;
- Unterschied; Verschiedenheit;
- difference; diversity;
- diferencia; diversidad;

vpl.: PB/II/311.

DIVERSITEYT ENDE VERSCEYDENHEIT; DIVERSITEYT ENDE ONDER-

SCHEYT = taut. onderscheid; verscheidenheid; verschil.
- diversitas; dissimilitudo; varietas;
- diversité; difference; variété;
- Differenz; Unterschied; Mannigfaltigkeit; Verschiedenheit;
- diversity; variety;
- diversidad; variedad; diferencia; divergencia;

vpl.: PvB1/379; T1/238,518; T2/107,143,211; T1/432,526; Cr2/375.

DIVERSITEYT ENDE GESCHIL; GESCIL = taut. geschil; verschil.
- diversitas; lis; controversia;
- différence;
- Prozess;
- difference; lawsuit;
- diferencia; conflicto; contienda;

vpl.: T1/71; T2/265.

DIVERSITEYT VAN DE OPINIEN = verschil van meningen.
- diversitas opinionum;
- diversité des opinions;
- Mannigfaltigkeit von Meinungen;
- difference of opinion;
- diferencia de opiniones;

vpl.: Ca2/312; PvB1/48.

DIVERTEEREN; DIVERTEREN = hom.vb. 1.uit elkander gaan 2.afbrengen van; afhouden van; afleiden scheiden 3.zich keren tot; zich wenden tot 4.vermaken 5.in omloop brengen.
- 1.diverto III; divertor III 2.adduco III; repello III; deduco III 3.(se) converto III 4.diverto III 5.edo III;
- 1.diverger 2.divertir; repousser écarter 3.(se) tourner (contre) 4.amuser 5.mettre en circulation;
- 1.auseinandergehen 2.abhalten; ablenken; zurückhalten; fortschaffen 3.wenden 4.amüsieren 5.in Umlauf setzen;
- 1.diverge 2.divert; turn off; keep off; remove 3.turn 4.divert 5.to put into circulation;
- 1.divergir 2.divertir; descartar; apartar; impedir; desviar 3.dirigirse a divertirse 4.diverter 5.poner en circulación;

vpl.: C1/547; BVB 98; T1/133; PvB1/223,240,287; T2/228; PB/III/314.

DIVERTEREN Zie:
- diverteeren;----/

DIVERTEREN OFT EMPLOIEREN = gebruiken of voor een ander doel gebruiken.

- occupo I aut diverto III;
- diverter ou employer pour un autre but;
- für einen anderen Zweck benutzen;
- use for another purpose;
- emplear o usar para fines ajenos;

vpl.: PB/III/320.

DIVIDEREN ENDE DELEN = taut. verdelen.
- divido III;
- diviser; partager;
- verteilen;
- divide;
- dividir; partir;

vpl.: T1/556; C3/126.

DIVIDUNDO Zie:
- actio communi ----/

DIVINEREN = vb. voorspellen.
- divino I; futura auguror I;
- devenir; prédire; présager; pronostiquer;
- prophezeien; vorhersagen;
- presage; prognosticate;
- adivinar; antedecir; predecir; pronosticar;

vpl.: T1/184.

DIVINUM Zie:
- ius ----/

DIVISIBEL OFT GEDEELIJC = taut. verdeelbaar; deelbaar.
- divisibilis;
- divisible;
- teilbar;
- divisible;
- divisible;

vpl.: T1/563;429.

DIVISIE Zie:
- beneficie van ----/
- dismembratie ofte ----/
- excepsien van ----/
- sonder ----/

DIVISIE = sub. indeling; splitsing; verdeling.
- discriptio; divisio;
- classification; division; partage;
- Einteilung; Trennung; Verteilung;
- division; partition;
- clasificación; división; reparto; repartición;

vpl.: T1/53; T2/123.

DIVISIE ENDE/OFT DEELINGE; DEYLINGE; VERDEIJLINGHE = taut. verdeling.
- divisio;
- division; répartition; partage;
- Verteilung;
- division; distribution;
- distribución; reparto; partición;

division;

vpl.: T1/443,489,508,622; Lo4/352.

DIVISIEN Zie:
- lande van den ----/
- 't recht van den ----/

DIVISIE OFT DIFFERENCIE = taut. verdeeldheid.
- differentia; dissensio;
- différence; division;
- Uneinigkeit;
- division;
- división o diferencia;

vpl.: T1/49.

DIVISIONIS Zie:
- beneficium ----/
- ordinis ---- et excussions/

DIVOLVEREN = vb. toekennen; toevallen; toewijzen.
- adjudico I;
- adjuger; échoir;
- zuerkennen; zu Teil werden; zuteilen;
- adjudge; devolved to; award;
- adjudicar; otorgar; tocar;

vpl.: PB/II/185.

DIVORCIEN OFT SCEYDINGEN = taut. echtscheiding.
- divortium;
- divorce; séparation;
- Ehescheidung;
- divorce;
- divorcio; separación;

vpl.: T1/246,281; T2/87.

DIVORCIEREN = vb. echtscheiden.
- divortio I;
- divorcer;
- scheiden; Heirat auflösen durch Ehescheidung;
- divorce;
- divorciar; divorciarse;

vpl.: Lo1/658; C1/423.

DIVORTIEN Zie:
- saken van ---- en separatien/

DIVORTIEREN OFT HOUWLICK SCHEIJDEN = taut. huwelijk door echtscheiding ontbinden.
- matrimonium solvere divortio;
- divorcer;
- Heirat durch Ehescheidung auflösen;
- dissolve marriage by divorce;
- disolver un matrimonio mediante divorcio;

vpl.: C1/606; C2/785.

DIVULGEIREN Zie:
- divulgeren;----/

DIVULGEREN; DIVULGEIREN = vb. verbreiden; ruchtbaar maken.

- publico 1; difundo III;
- divulguer;
- ruchbar machen; verbreiten; bekanntmachen;
- publicate; spread; to make know, public;
- extender; difundir; divulgar; propalar;

vpl.: Cr2/1240.

DIVULGEREN ENDE SAEYEN =taut. verbreiden; verspreiden.

- divulgo 1;
- propager; répandre;
- verbreiten;
- spread;
- divulgar; propagar; difundir;

vpl.: PB/III/15.

DOBBEL Zie:

- doubladure;----; dobbele;dobble/
- copije oft ---- autentiecq/
- tweevout oft ----/
- vier ----/

DOBBEL = adi. dubbel; afschrift van oorspronkelijk stuk.

- duplex; duplum; duplicata littera apographum; exemplar transcriptum; exemplum; geminus;
- double; duplicata; en deux exemplaires;
- doppelt; zweifach; Abschrift des Originals;
- double; twofold; copy;
- doble; duplicado; duplicata; en dos ejemplares; copia de documento original;

vpl.: ADR 8; T1/268; C1/170.

DOBBEL OFT TWEEVOUT = taut. dubbel.

- duplex;
- double;
- doppelt;
- double;
- doble;

vpl.: Lo4/170.

DOBBEL PENE = dubbele boete.

- poena duplex;
- amende double;
- doppelte Busze;
- double penalty;
- doble multa;

vpl.: C1/506.

DOBBEL VOIJS = dubbele stem.

- suffragium duplex;
- duffrage double;
- doppelte Stimme;
- double vote;
- voz doble; voto doble; doble voz;

vpl.: C1/563.

DOBBELAEL SCHIP OFTE SMAKE = taut. smak palingschip.

- navis anguillae;
- smack;
- Schmacke; Aalschiff;
- fishing-smack;
- barca grande de pesca de ánguilas;

vpl.: PvB1/367.

DOBBELAER Zie:

- dobbeler; dobbelspeelder; dobbelare; dobbelere;----/

DOBBELARE Zie:

- dobbeler; dobbelspeelder;----; dobbelere; dobbelaer/

DOBBELDER Zie:

- ter ---- kost/

DOBBELDER RESTITUCIEN = dubbele teruggave.

- restitutio duplex;
- restitution double;
- doppelte Rückerstattung;
- double restitution;
- restitución doble;

vpl.: T1/208.

DOBBELE Zie:

- doubladure; dobbel;----; dobble/

DOBBELE GERECHTICHEIJT = dubbel gerechtsloon dubbel loon verschuldigd aan een gerechtsbode.

- merces iudicialis duplex;
- double, salaire tribut dû à un valet de justice; un huissier;
- doppelter Lohn vom Gericht;
- double pay from the court;
- doble paga debida a un ujier;

vpl.: LPS 119.

DOBBELE OFT WEDERSCHRIFT = taut. duplicaat; afschrift.

- exemplum;
- double;
- Duplikat;
- duplicate;
- duplicado; copia;

vpl.: Lo6/172.

DOBBELER; DOBBELSPEELDER; DOBBELARE; DOBBELERE; DOBBELAER = sub. dobbelaar; dobbelspeler.

- aleator lusor talarius;
- joueur de dés;
- Würfelspieler;
- diter; gambler;
- jugador a los dados;

vpl.: T1/134,197.

DOBBELERE Zie:

- dobbeler; dobbelspeelder; dobbelare;----; dobbelaer/

DOBBELE(E)REN Zie:

- dobbelen;----/

DOBBELEN Zie:
- op ---- tweeschat/
- ter ---- kost/

DOBBELEN; DOBBELEEREN; DOBBELEREN = vb. verdubbelen.
- duplico I; gemino I;
- doubler;
- verdoppeln; vermehren;
- to double; to redouble;
- doblar; duplicar; redoblar;

vpl.: T1/143,268,502,503; T2/369

DOBBELEN BAN = dubbele leges.
- dupla merces;
- droit double sous la forme d'une somme d'argent;
- doppeltes Recht in der Form einer Geldsumme;
- double fee;
- derecho doble en forma de una suma de plata;

vpl.: B2/5.

DOBBELEN BREUCK = dubbele boete.
- mulcta duplex;
- amende double;
- doppelte Busse;
- double penalty;
- doble; multa;

vpl.: AKB 5,17; DKB 11.

DOBBELEN PEEN BRUECKEN = dubbele boete betalen.
- mulctam duplicem solvo III;
- payer une amende double;
- doppelte Busse zahlen;
- pay double penalty;
- pagar doble multa;

vpl.: SKB 4.

DOBBELEN STERET; STERTE; STARET = dubbele staart ofwel dubbel langwerpig stuk perkament, gestoken door een oorkonde waaraan een zegel van was is bevestigd.
- duplex cauda aut longa pars membranae affixa documento, quo sigillum cereum fixum est;
- double queue, double bandelette de parchemin fixée a u bas d'un acte en supportant le sceau;
- doppelter Schwanz, d.h. Anhängsel an einem Dokument, an denen ein Wachssiegel gehängt war;
- double tail that is to pay tapes on which a seal was attached;
- doble cola o doble pieza oblonga de pergamino pasada por un documento, al cual está sujetado un sello de cera;

vpl.: DVB 15.

DOBBELEN TURNHOUT = steenmaat 35x35 cm. dik ca. 9 cm.
- mensura lapidum;
- doublet de Turnhout; mesure de pierre;

- Steinmasz;
- stone measure;
- medida de piedras;

vpl.: C1/237.

DOBBELNEN OFT SPEELNEN = taut. dobbelen.
- ludo III alea;
- jouer aux dés;
- würfeln;
- to gamble; play at dice;
- jugar a los dados;

vpl.: Lo1/48.

DOBBELSCHOEL Zie:
- dobbelschole;----/

DOBBELSCHOLE; DOBBELSCHOEL = sub. plaats waar gedobbeld wordt speelhol.
- locus in quo tesseris luditur; taberna aleatoria;
- place oú on joue aux dés; jeu de dés;
- Stelle wo gewürfelt wird; Spielhölle;
- gambling school; gambling-den;
- lugar de juego de dados; casa de juego; garito;

vpl.: C1/439,628.

DOBBELSPEELDER Zie:
- dobbeler;----; dobbelare; dobbelere; dobbelaer/

DOBBELSPEELE; DOBBELSPEL; DOPPELSPEL; DOBBELSPIL = sub. dobbelspel.
- alea;
- jeu de dés; jeu de hasard;
- Würfelspiel;
- dice-playing; game at dice;
- juego de dados;

vpl.: T1/308.

DOBBELSPEL Zie:
- dobbelspeele;----; doppelspel; dobbelspil/
- hazard en ----/

DOBBELSPIL Zie:
- dobbelspeele; dobbelspel; doppelspel;----/

DOBBEN Zie:
- dubben;----/

DOBBER OFT BOIJER = taut. boei.
- index anchoralis;
- bouée;
- Boje;
- buoy;
- boya; baliza;

vpl.: Lo4/142.

DOBBLE Zie:
- doubladure; dobbel; dobbele; ----/
- ghewaerich ----/

DOBBLEREN ENDE COPIEREN = taut. verdubbelen; copiëren.
- duplicare; describere;
- doubler; copier;
- verdoppeln; kopieren;
- double; copy;
- duplicar; copiar;

vpl.: PvB1/367.

DOBBLUERE Zie:
- pelterije oft ----/

DOCEREN = vb. onderwijzen.
- doceo II;
- enseigner;
- unterrichten;
- teach;
- doctrinar; enseñar;

vpl.: C2/770.

DOCH OM DIVERSE REDENEN ENDE SUNDERLINGE TEN OPSIEN VAN = speciaal.
- praesertim; nominatim;
- spécialement; particulièrement;
- besonders;
- but for various reasons and specially with regard to..;
- especialmente; particularmente;

vpl.: BVB 63.

DOCHT Zie:
- doghede; doget; doeget; doocht; doecht; deucht; doegt; dueget; duegt;----; dogent; dogede/

DOCHTEN Zie:
- duchten; dugten;----/

DOCHTERS Zie:
- defloratie van jonge ----/
- een sone deijlt teghens twee ----/
- goet gem twee ----/

DOCTOOR IN DE MEDECYNE = sub. geneesheer.
- medicus;
- médecin;
- Arzt;
- doctor;
- médico; doctor;

vpl.: PB/II/96.

DOCTOR = sub. rechtsgeleerde.
- doctor; juris peritus; juris interpretus;
- juriste; jurisconsulte; légiste;
- Jurist; Rechtsgelehrter;
- lawyer;
- jurista; jurisconsulto; legista;

vpl.: T2/42,99.

DOCTOR VAN DE CAMERE = sub. kamerrechtsgeleerde.
- juris peritus;
- légiste de la chambre de conseil;
- Kammerjurist;
- chamberdoctor; lawyer of chamber;

- jurisconsulto; jurista; legista di camera;

vpl.: PB/II/93.

DOCUMENTEN Zie:
- legitime ----/

DODEBEDDE Zie:
- dootbedde;----; dodensbedde/

DODENBEDDE Zie:
- dootbedde; dodebedde;----/

DOE Zie:
- ick ---- dit/

DOE; DOEN = coni. toen.
- cum; ut; ubi;
- quand;
- als;
- when;
- cuando;

vpl.: BVB 25.

DOECCOFFERE Zie:
- doeckcoffere;----/

DOECH = coni. doch.
- sed; autem; tamen;
- mais; cependant; pourtant;
- aber; jedoch;
- but;
- mas; pero; sin embargo; empero;

vpl.: BVB 31.

DOECHDELIJCK; DUECHDELIJCK = adv. deugdelijk; nauwgezet; oprechtelijk; in eer en deugd.
- probe;
- honnêtement; bien;
- tüchtig; pünktlich; gewissenhaft; in Zucht und Ehren;
- sound; valid; punctual; sincerely; in honour and decency;
- honestamente; escrupulosamente; sinceramente;

vpl.: LPS 60.

DOECHDELIJCK ENDE VOLCOMELIJCK = taut. deugdelijk.
- probo;
- juste et complètement;
- tüchtig; gïltig; gehörig;
- sound; valid;
- firmemente y perfectamente;

vpl.: LPS 60.

DOECHT Zie:
- doghede; doget; doeget; doocht; ----; deucht; doegt; dueget; duegt; docht; dogent; dogede/

DOECKCOFFERE; DOECCOFFERE = sub. linnengoedkoffer.
- cista linteorum;
- coffre à linge;
- Wäschekoffer;
- linen trunck;
- baúl para lenceria; vpl.:C1/434.

DOECKEGEWANT = sub. halsdoek van een vrouw.
- amictorium; focale mulierus;
- fichu;
- Halstuch einer Frau;
- woman's scarf;
- bufanda de una mujer;
vpl.: T2/369.

DOEDER Zie:
- van ---- handt/

DOEGET Zie:
- doghede; doget;----; doocht; doecht; deucht; doegt; dueget; duegt; docht; dogent; dogede/

DOEG T Zie:
- doghede; doget; doeget; doocht; doecht; deucht;----; dueget; duegt; docht; dogent; dogede/

DOEKE Zie:
- vorste ----/

DOELEN = sub.pl. opgeworpen hopen aarde dienende als tekens van afbakening in de Peel.
- agger, terrae coniectum in signum, agger aggesta in quam sagittarii iaculantur sagittas(Kil;
- monçeau de terre qui sert à signe dans la bruyère;
- Sandhaufen als Zeichen von Absteckung;
- pile of earth, thrown up as a sign of demarcation;
- amontononamiento de tierra que sirve como mojón o límite;
vpl.: MGG 219, 88.

DOELEN OFT FAILLEREN = taut. dwalen; zich vergissen; falen.
- erro l;
- faillir et se tromper;
- sich irren;
- mistake;
- faltar; fallar = falen; sufrir un error = zich vergissen.
vpl.: PB/II/346.

DOEMAL S Zie:
- doenmaels;----/

DOEME Zie:
- gebueren van ----/

DOEMEIJNEN Zie:
- domainen;----; domeijnen; domeynen/

DOEMEN Zie:
- dumpen;----; duemen; domen; dommen/

DOEMENESSE Zie:
- duemenisse; doemenisse; doemnisse;----/

DOEMENISSE Zie:
- duemenisse;----; doemnisse; doemenesse/

DOEMER; DOEMERE; DOMER = sub. veroordelende rechter.
- iudex condemnans;
- juge qui condamne;
- Richter der verurteilt;
- judge who condemns;
- juez que condena;
vpl.: T2/369.

DOEMERE Zie:
- doemer;----; domer/

DOEMERE ENDE WREEKERE = taut. wreker.
- vindex;
- vengeur;
- Rächer und Verurteiler;
- avenger; revenger;
- vengador; vindivador;
vpl.: T1/165.

DOEMEIJNEN Zie:
- domeynen;----/

DOEMNISSE Zie:
- duemenisse; doemenisse;----; doemenesse/

DOEN Zie:
- aboleeren ----/
- bedelijcken dienst ----/
- binnen den derden daghe ghenoech ----/
- buijten poortere ---- schrijven/
- cond ende klinic ----/
- casseren ende ---- te niete/
- conde ---- aen de clocke/
- conde oft wete ----/
- den eed wijsen te ----/
- de wete ----/
- doe ----/
- de wete te ----/
- dies mans woordt ----/
- diligentie ----/
- doot ende te niette ----/
- doot ende teniet ---- ende----, ----/
- eedt van expurgatie ----/
- eenen ----/
- extorsie ----/
- fortse ----/
- gebreck ---- beteren/
- gewont ----/
- ghenouch ----/
- handtlichtinghe ----/
- hantvullinghe ----/
- havelijck goed in haechte leggen oft ---- arresteren/
- in bewaerder hant ---- blijven/
- in hant ---- bliven/
- kerckgebodt ----,----/
- lecture ----/
- lost ----/

- mesprijs ----/
- met een vrouw te ---- hebben tegen haren wille/
- met quaden worde oploope ----/
- misdaet van te ----/
- nerstigheydt ----/
- obstakel ende ----/
- onschondt ----/
- op bedinghe ---- /
- oploop ----/
- oploep ---- met/
- onstade ----/
- onschoudt en ----/
- ontset ----/
- pandigen ----,----/
- rechovenieren oft wederticht----/
- rescinderen ende te nyenten te ----/
- rumoer ----/
- schaeck ofte vrouwencracht ----/
- stade ----/
- te ---- ghehadt hebben/
- te niet ----, casseren oft renonceren/
- te nijeuwt te ----/
- te viere ----/
- trecht ----/
- ter venten ---- stellen/
- uyt den broode ----/
- 't recht ----/
- valveken ---- hanghen/
- van ---- hebben/
- vast ende sekerheijt ---- ende verborgen/
- vreden ----/
- vergeldinghe ----/
- verglasen sonder open te ----/
- vuyt des ouders plicht ----/
- vuyten brode ----/
- wete ----/
- wettighe wete ----/

DOEN ARRESTEREN OFT HAVELIJCK GOED IN HAEGHTE LEGGEN = taut. roerend goed in beslag nemen.
- bonum mobile occupo I;
- saisir des objets mobiliers;
- bewegliches Gut in Beschlag nehmen;
- seize movable good;
- secuestrar bien mueble;

vpl.: C1/341.

DOEN BLIJCKEN = vb. tonen.
- ostendo III; prodo III; indico I;
- montrer; manifester; faire paraître;
- merken; zeigen; erweisen; dartun; ins Licht stellen;
- appear;
- manifestar; poner de manifiesto;

vpl.: DVB 7.

DOEN CONDIGHEN = openbaar kennisgeven.
- publicare;

DOE

- publicare;
- faire annoncer;
- öffentlich anzeigen;
- notify publicly;
- notificar públicamente;

vpl.: C1/595.

DOEN CONDT; KUNDT ENDE KLINIC UNTUIJGEN = maken bekend en getuigen.
- proclamant et testificantur;
- publient et témoignent;
- machen bekannt und bezeugen;
- announce and testify;
- hacer saber y atestiguar;

vpl.: ACart 4; BVB 20.

DOEN DAGVAARDEN Zie:
- doen ingebieden;----/

DOEN DAIGEN ENDE BETRECKEN = taut. dagvaarden.
- voco I aliquem in ius;
- citer en justice;
- vor Gericht laden; vorladen;
- summon;
- citar; emplazar;

vpl.: T1/83.

DOEN HACHTEN HOUDEN OFTE ARRESTEREN = taut. in hechtenis houden.
- comprehendere;
- tenir en détention;
- in Haft halten;
- to keep in custody;
- detener; arrestar;

vpl.: Cr2/1013/25.

DOEN INGEBIEDEN; DOEN DAGVAARDEN = doen dagvaarden.
- iubere ad in iudiciim vocationem;
- faire intimer;
- vors Gericht fordern;
- summon to appear in court;
- hacer citar; hacer emplazar; hacer demandar ante el juez;

vpl.: v.d.V./110; B1; C2/901.

DOEN LOVEN = vb. aanprijzen.
- recommandare;
- recommander;
- anpreisen;
- to recommend;
- recomendar;

vpl.: PvB6/160.

DOEN MAKEN ENDE BEWERPEN = taut. ontwerpen.
- creare;
- créer; concevoir;
- einen Entwurf machen;
- draft;
- proyectar; planear; idear; redactar; formar;

vpl.: PB/II/310.

DOEN OFT EXERCEREN = taut. uitoefenen.
- exercere;
- exercer;
- ausüben;
- exercise;
- ejercer;

vpl.: PB/II/63.

DOEN RUYMEN = vb. doen ontruimen.
- vacuum reddo III; amoveo II;
- fair vider;
- räumen lassen;
- demolish;
- hacer evacuar;

vpl.: C1/181.

DOEN SLIGTEN = laten afbreken.
- demoliri facere;
- faire démolir;
- abtragen; abbrechen lassen;
- make demolish;
- hacer (of = mandar) derribar;

vpl.: MGG 199.

DOEN STELLEN OFT VERWAREN = taut. bewaken; bewaren.
- custodio IV;
- garder; surveiller;
- (auf)bewahren; bewachen;
- keep; watch over;
- guardar; vigilar;

vpl.: T1/380.

DOEN TE NIETE ENDE CASSEREN = taut. verbrijzelen; vernietigen, van een testament.
- quasso I;
- casser; annuler;
- vernichten;
- nullify;
- destruir; destrozar;

vpl.: PvB1/62.

DOENDE Zie:
- doenlijck; doenlijc; ----/

DOENDE WAERSCHAP ENDE KLAERNISSE = belovende waarborg en doende zuivering.
- garantia promittes et purgationem faciens;
- promettant garant et faisant purge;
- mit Garantie und Säuberung;
- promise a guarantee and executing a cleaning up;
- con la promesa de garantia y purgación;

vpl.: Lo7/36.

DOENE Zie:
- besueck te ----/
- gelts te ---- hebben/
- (met) quaden worden oploop ----/

DOENLIJC Zie:
- doenlijck; ----; doende/

DOENLIJCK Zie:
- voor soo veel des ----/

DOENLIJCK; DOENLIJC; DOENDE = adi. gemakkelijk uitvoerbaar; doenlijk.
- facilis;
- exécutable; practicable; possible;
- leicht ausführbar;
- easy practicable;
- factible; hacedero; posible;

vpl.: C1/47.

DOENMAELS; DOEMALS = adv. toentertijd.
- tunc; eo tempore;
- en ce temps là; alors;
- damals;
- then; at that time;
- entonces; antaño; anteriormente;

vpl.: ACart 23; BVB 95.

DOENNE Zie:
- te nijente te ----/

DOENTERTIJT = adv. in die tijd; toentertijd.
- eo tempore; tum; tunc;
- alors; d'alors;
- damals;
- at the, that, time;
- a la sazón; en aquella época; entonces;

vpl.: T1/268.

DOER Zie:
- doere; ----; door; dore; dure; doore; duere/

DOERBRENGEN Zie:
- goeden bij quaden regimente ----/

DOERE; DOER; DOOR; DORE; DURE; DOORE; DUERE = sub. deur.
- ianua; porta;
- porte;
- Tür;
- door;
- puerta;

vpl.: T1/154, 352, 366; LoV/248; C2/883, 1024; B1/9; B2/76.

DOERE OFT HOOCHSELE = taut. sluisdeur.
- septum;
- porte;
- Schleusetor;
- lock-gate;
- compuerta; puerta de esclusa; paradera;

vpl.: C3/184.

DOEREGANC Zie:
- deurganck; doreganc; ----; dorganc; duereganc/

DOEREN Zie:
- geven om den doerlyt van de ----/
- rinck van der ----/

DOEREN BOSSCHEN = doornstruiken.
- sentes;
- arbustes épineux; épine;
- Dornbusch;
- thicket of thorns;
- espinos;

vpl.: LPS 114.

DOERLIJT Zie:
- geven om den ---- van de doeren/

DOERPER Zie:
- dorpman; dorper; dorpere;doorper;----/

DOERSIEN Zie:
- duersien; doresien; dorsien; doorsien;----/

DOERSLACHSTERE ENDE DILAPIDEERSTERE = taut. verkwistster.
- femina prodiga;
- dilapidateuse; dissipateuse;
- Verschwenderin;
- female prodigal;
- disipadora; malgastadora; manirrota;

vpl.: T1/529.

DOERMERCKEN = vb. onderzoeken.
- inquiro III; inspicio III; quaero III;
- examiner; vérifier;
- untersuchen;
- inquire;verify;
- averiguar; examinar; investigar; verificar;

vpl.: T2/28.

DOERNE Zie:
- dair die heer van ---- levert/
- gebueren van ----/
- gerichte ----/
- gevarts gerichte van ----/
- recht van den weghghelde van ----/

DOERNEN = sub.pl. berberis;braambosjes; doornhaag.
- appendix;
- buisson dèpines;
- Sauerdorn; Dornsträucher;
- barberry; thorn-bushes;
- bérbero; agracejo; zarzal;cambrón; seto de espinos;

vpl.: LoV/72.

DOERSLAGEN ENDE DILAPIDEREN = taut. verkwisten.
- dissipo I;
- dilapider; dissiper; gaspiller;
- vergeuden; verschwenden;
- dissipate; waste;
- derrochar; dilapidar; disipar;

malgastar;

vpl.: T1/592.

DOERSLOEGEN OFT DISSIPICEERDEN = taut. verbrasten; verkwisten.
- dissipo I; profundo III;
- dépenser; dissiper; gaspiller;
- verprassen; verschwenden;
- dissipate; squander; waste;
- desperdiciar; disipar; malgastar;

vpl.: T1/63.

DOERST; DORST = vb. durfde.
- audeo II;
- oser; avoir le courage;
- wagen; den Mut haben;
- dare;
- atreverse a; osar;

vpl.: BVB 30.

DOERWASSEN = vb. door iets heen groeien; doorgroeien.
- cresco III per; surgo III;
- pousser les branches à travers;
- durch etwas hin wachsen;
- grow through something;
- crecer a través de algo;

vpl.: T1/87.

DOERWEERDERE Zie:
- duerwerdere; duerweirder;----/

DOET Zie:
- na des overlivigen ----/
- verbodt ----/

DOET = sub. dood.
- mors;
- décès;
- Tod;
- death;
- muerte; fallecimiento;

vpl.: C3/58.

DOET BLYFFEN = vb. dood blijven.
- restare mortuus;
- rester mort;
- tot bleiben;
- remain dead; be killed;
- quedarse muerto; fallecer; morirse; dejar de existir;

vpl.: C3/90.

DOETCLEET Zie:
- dootcleedt; dootcleet;----/

DOETSE = sub. soort oven.
- furnus aliqui;
- chaudron;
- eine Art Ofen;
- kind of oven;
- clase de horno;

vpl.: C1/195.

DOETSEN = sub.pl. stortbaden.
- balneae, balnearia; pensiles;
- des douches;
- Sturzbäder;

- shower-baths;
- duchas;

vpl.: C1/252.

DOETSLAEN; DOOTSLAEN; DOOTSLAGEN; DOOTSLEGEN = vb. doodslaan.

- interimere III; percutere III; manu vel fuste vel gladio; necare
- - tuer;
- totschlagen; erschlagen;
- kill; slay, a man;
- matar a golpes; dejar muerto;

vpl.: Bl:Pr.Tr/4; C2/931.

DOETSLAGER Zie:

- dootslager;----; dootsleger/

DOETSLAGHE; DOOTSLACH; DOOTSLACHTE; DOOTSLAGINGE; DOOTSLACHT; DOOTSLAGH; DOOTSLAEGEN = sub. doodslag; slag die de dood tengevolge heeft, maar toegebracht in een gevecht en niet met voorbedachte rade, doch bij toeval of uit noodweer.

- caedes; homocidium; occisio;
- meurtre; homicide; coup mortel;
- Totschlag;
- manslaughter; homicide;
- golpe mortal; homicidio; occisión; asesinato; delito de sangre; golpe mortal durante una lucha, no hecho con premeditación;

vpl.: Bl:Pr.Tr/15; C2/933; T1/54,138; C2/883; B1/8; C1/387.

DOETVEEDE Zie:

- dootvede; dootveede; dootvoede; dootweden;----; doodveete/

DOGEDE Zie:

- doghede; doget; doeget; doocht; doecht; deucht; doegt; dueget; duegt; docht; dogent;----/

DOGEN Zie:

- doghen; dooghen;----/

DOGENT Zie:

- doghede; doget; doeget; doocht; doecht; deucht; doegt; dueget; duegt; docht;----; dogede/

DOGET Zie:

- doghede;----; doeget; doocht; doecht; deucht; doegt; dueget; duegt; docht; dogent; dogede/

DOGHEDE; DOGET; DOEGET; DOOCHT; DOECHT; DEUCHT; DOEGT; DUEGET; DUEGT; DOCHT; DOGENT; DOGEDE = sub. deugd.

- virtu;
- vertu;
- Tugend;
- virtue;
- virtude; vpl. B1/Pr.Tr.1; C2/930

DOGHEN; DOOGHEN; DOGEN = vb. deugen; geldig zijn; gelden.

- valeo II;
- être utile; valoir;
- gelten; gültig sein; taugen;
- be good; be fit; be valid; be in force;
- servir; ser útil; valer;

vpl.: T2/23,44,50,75.

DOGMATISEUR Zie:

- leeraer oft ----/

DOIJE; TRENE SCHOLHOUT = sub. panlat.

- regula pro tegulis;
- lattis;
- Panlatte;
- tile-lath;
- lata por sostener tejas;

vpl.: PvB6/328.

DOIR = praep. door.

- ab; per;
- par;
- durch;
- by;
- por;

vpl.: AKB 1.

DOIR Zie:

- gelt ---- de vader/

DOIRNE Zie:

- gerichte van ----/

DOIRSLAEGER OFT VERSTRUIJER = taut. verkwister.

- dissipator;
- dissipateur;
- Verschwender; Vergeuder;
- spendthrift; prodigal;
- disipador; malgastador; derrochador; despilfarrador; pródigo;

vpl.: Lo6/596.

DOLAGE Zie:

- doolaghe; doolaeghe; doolage; dootlage; doodlage; doollage; ----; dolege; doodtlaeck/

DOLEANCIE ENDE CLACHT = taut. bezwaar; klacht.

- querimonia; querela; dolentia; conquestio; petitio;
- doléance; plainte; réclamation;
- Beschwerde; Klage;
- dole and complaint; objection;
- inconveniente; queja; querella; reclamación;

vpl.: PvB1/66,168; Lo2/690; BVB 96.

DOLEANCIE OFT BECRUENINGHE = klacht; beklag.

- querela;
- doléances; plainte;
- Klage;
- complaint;

- queja; reclamación;
vpl.: PB/II/323.

DOLEANTIE Zie:
- clachten ende ----/
- supplicatie van ----/

DOLEANTIE = sub. klacht; bezwaar.
- dolentia(vulg.); querimonia; querela;
- doléance(s); plainte;
- Klage; Beschwerde;
- complaint; objection;
- queja; querella;
vpl.:

DOLEGE Zie:
- doolaghe; doolaeghe; doolage; dootlage; doodlage; doollage; dolage;----; doodtlaeck/

DOLEN Zie:
- doolen;----/

DOLEN ENDE ERREREN = taut. dwalen; zich vergissen.
- erro I; fallor;
- se tromper; se méprendre; commettre une erreur;
- irren;
- err; be mistaken; mistake;
- errar; equivocarse; engañarse; equivocarse; sufrir un error;
vpl.: T1/382,551; T2/198.

DOLEREN; DOLERENE; DOLLEEREN = vb. klagen; zich beklagen.
- doleo II; queror III; queor II;
- se plaindre ex lamenter;
- klagen; sich beschweren;
- complain;
- quejarse; dolerse;
vpl.: ACart 24; BVB 108; PvB1/444.

DOLERENDE = adi. klagende.
- dolens; doleo II, ppr.; querens; queror III. ppr.;
- dolent;
- klagend;
- plaintive;
- que se queja;
vpl.: LPS 64; ACart 24.

DOLERENE Zie:
- doleren;----; dolleeren/

DOLEUSELIJCK; DOLEUSSELIJCK; DOLOSE = adv. bedriegelijk; misleidend; bezwarend; bedrog.
- dolusus; fraudulenter;
- dolosif; frauduleusement; dol;
- betrügerisch; Betrug;
- deceitfull; dolose;
- engañosamente; enganozo; falaz; falazmente; fraudulento; fraudulentamente; caplioso; insidioso;
vpl.: Lo7/166; PB/III/380; C1/725.

DOLEUSELIJCK ENDE MET OPSETTE = bedrieglijk en met opzet.
- dolosus;
- frauduleusement et de propos délibéré;
- betrügerisch; tückisch;
- deceitful; cunning;
- engañosamente (of = dolosamente) y de intento;
vpl.: C1/500.

DOLEUSSELIJCK Zie:
- doleuselijck;----; dolose/

DOLINGE Zie:
- heresie of ----/
- obnulacien ende ----/

DOLINGE; DOLINGHE = sub. dwaling; vergissing.
- erratum; error;
- égarement; erreur; méprise;
- Irrtum; Versehen;
- error; mistake;
- error; equivocación;
vpl.: T1/12; Lo3/442.

DOLINGE ENDE/OFT ERREUR; ERRUERE = taut. vergissing; dwaling.
- error;
- erreur; faute; méprise;
- Irrtum;
- error;
- error; equivocación; falta; desbarro;
vpl.: T1/352,384,481; Lo4/656.

DOLINGE ENDE OBNUBILACIEN = dwaling en beneveling.
- error et obnubilatio;
- erreur et obnubilation;
- Irrtum und Trübung;
- error and clouding;
- error y ofuscación;
vpl.: T1/301.

DOLINGE TEGEN DE GELOVE; HEREZIJE; HERESIEN ENDE ONGELOVEN; HERESIE OF HEREZYE; HERESIJ = taut. ketterij.
- heeresis;
- hérésien; hétérodoxie;
- Ketzerei und Unglauben;
- heresy;
- herejia heterodoxia;
vpl.: T1/128,130,174; PvB1/34,377.

DOLINGEN Zie:
- proefflijcker ----/
- thoen van ignorancien oft ----/

DOLINGEN OFT THOEN VAN IGNORANCIEN = taut. bewijs van dwaling.
- probatio erroris;
- preuve d'ignorance ou d'erreur;

- Beweis des Irrtums;
- proof of ignorance or error;
- prueba de ignorancia o error;

vpl.: T1/560.

DOLINGHE Zie:
- dolinge;----/

DOLLE Zie:
- dul; dull;----/

DOLLE = hom.sub.1.staf 2.dolk;degenstok.
- 1.baculus 2.sica; pugio;
- 1.bourdon 2.poignard; dague;
- 1.Stab 2.Dolch;
- 1.staff 2.dagger;
- 1.bastón; vara; palo 2.puñal; daga; cachete; estilete; cachetero;

vpl.: Lo4/732.

DOLLEEREN Zie:
- doleren; dolerene;----/

DOLOSE Zie:
- doleuselijck; doleusselijck;----/

DOLOSE ENDE BEDRIEGELIJCKEN; BEDRIECHLICKEN = taut. frauduleus; bedriegelijk; misleidend.
- fraudulenter; lax; dolosus;
- frauduleusement; doleusement; trompeux; frauduleux;
- betrügerisch; fraudulös;
- fraudulent; deceitful;
- fraudulento; doloso; engañosa; dolosamente;

vpl.: PvB9/16.

DOMEINEN Zie:
- demeynen;----; demeinen/

DOMEN Zie:
- dumpen; doemen; duemen;----; dommen/

DOMER Zie:
- doemer; doemere;----/

DOMESTIECKE; DOMESTIKE; DOMESTIQUE; DOMESTYKE = sub. knecht; bediende.
- domesticus; famulus;
- domestique;
- Knecht; Hausdiener;
- servant; man-servant;
- criado; doméstico; ayuda de cámera; sirviente;

vpl.: PvB1/312; C1/262,3; PB/II/269.

DOMESTIKE Zie:
- domestiecke;----; domestique; domestyke/

DOMESTIQUE Zie:
- domestiecke; domestike;----; domestyke/

DOMESTIQUE-DIEFTE = sub.werknemersdiefstal.
- furtum domesticum;
- vol domestique;
- Arbeitnemerdiebstahl;
- domestic theft;
- hurto de criado doméstico; robo de domesticos;

vpl.: PvB10/375.

DOMESTIQUEN, DIENAERS OFT ANDERE HUERLINGEN = taut.bedienden.
- domestici;
- domestiques;
- Bediente;
- servants;
- servidores; criados;

vpl.: PvB1/312.

DOMESTYKE Zie:
- domestiecke; domestike; domestique;----/

DOMAINEN; DOEMEIJNEN; DOMEIJNEN; DOMEYNEN; DOMINE = sub.pl. domeinen; landen die een land of een vorst toebehoren.
- possessiones publicae; dominium publicum; ager publicus;
- domaine; terre domaniale;
- Domäne; staatliche oder landesherrliche Besitzung;
- domain;
- patrimonio;

vpl.: ACart 2,16,23,38; DVB 7,8 38.

DOMEIJNEN Zie:
- domainen; doemeijnen;----; domeynen/

DOMEYNEN Zie:
- domainen; doemeijnen; domeijnen;----/

DOMICILIE Zie:
- electie van ----/
- fixe ---- ende habitatie/

DOMICILIE ENDE/OFT WOENSTEDE; WOONSTEDE = taut. woonplaats vaste verblijfplaats.
- domicilium;
- domicile; résidence;
- Wohnort; Domizil;
- domicile; dwelling-place; residence;
- domicilio; poblado; residencia;

vpl.: BKB 10; T1/13; PB/III/5.

DOMINAAL REGT = het recht van de heer, overheid.
- ius domini;
- le droit du Seigneur;
- das Recht des Landesherrn;
- the right of the landlord;

- el derecho del señor de la magistratura;

vpl.: ACart 26.

DOMINACIE OFT HEERSCAPIE = taut. heerschappij.
- dominium;
- domination;
- Herrschaft;
- dominion; lordship; ownership; domination;
- dominio; dominación; señorio;

vpl.: T1/46; PvB7/515; PvB10/324.

DOMINAM Zie:
- per ---- ducissam praesentibus dominis et consilio supra scriptis/

DOMINANTE = adi. heersende.
- dominans;
- dominant;
- herrschende;
- dominant;
- dominante; reinante;

vpl.: C2/807.

DOMINATEUR = sub. heerser.
- dominus; dominator; imperator;
- souverain; dominateur;
- Herrscher;
- ruler; governor; dominator;
- soberano; dominador;

vpl.: Bl:Pla.Ph/1; BVB 33; PvB 1/280.

DOMINATIE = sub. heerschappij.
- dominatio;
- domination;
- Herrschaft;
- domination;
- dominación; dominio; señorio;

vpl.: PvB10/324; PvB7/515.

DOMINE Zie:
- domainen; doemeijnen; domeijnen; domeynen;----/

DOMINERENDE Zie:
- erve ----/

DOMINI Zie:
- institutio ---- ducis et ducissie/

DOMINIE Zie:
- actie om die ----/
- proffijtelijcke ende nuttige ----/
- proprieteyt ende ----/
- 't gebruyc ende ----utile/

DOMINIE = sub. eigendom.
- dominium;
- domaine; propriété;
- Eigentum;
- property;
- propiedad;

vpl.: C1/147.

DOMINIE DIRECTE = vol eigenaarschap; rechtstreekse heerschappij-bezit uit verkregen overlevering, eigendom, eigendomsrecht.
- dominium directum; possessio ex traditione acquisita dominium; res; proprium; proprietas;
- propriété directe; possession en vertu d'un droit; propriété;droit de propriété;
- unmittelbarer Eigentum; rechtmässig durch Uebertragung erworbener Besitz;
- direct property; legitimately by transfer obtained possession; property; ownership;
- propiedad directa; posesión en virtud de un derecho; dominie; derecho de propriedad;

vpl.: T1/48,427,468; T2/82,168.

DOMINIE ENDE EYGENTHEYT = taut. eigendom; vol-eigendom.
- patrimonium; possessio;
- propriété;
- Eigentum;
- property;
- dominio; propiedad;

vpl.: T1/218.

DOMINIE ENDE HEERSCAPIE; HEERSCAPPIE = taut. eigendom; heerschappij.
- dominium; dominatio; ditio;
- propriété libre; domination;
- voller Eigentum;
- full property;
- dominio; dominación;

vpl.: MGG 97; T1/401,425.

DOMINIE ENDE PROPRIETEIJT; PROPRIETEYT = taut. eigendom.
- proprietas; dominium; possessio;
- propriété;
- Eigentum;
- property;
- propiedad;

vpl.: Lo1/198,560; C1/20,287; B2/220.

DOMINIE OFT EYGENDOMME =taut. eigendom.
- dominium;
- propriété;
- Eigentum;
- property;
- dominio; propiedad;

vpl.: v.d.V./B1; C2/895.

DOMINIEN Zie:
- translacie van ----/

DOMINIO Zie:
- absolut ----/

DOMINIS Zie:
- per dominam ducissam praesentibus----et consilio supra scriptis/

DOMINIUM Zie:
- proprieteijt ende (sive)----/
- sive ----/
- utile ----/

DOMINIUM ET PROPRIETAS = eigendom en bezit.
- dominium et proprietas;
- propriété et possession;
- Eigentum und Besitz;
- property and possession;
- dominio y propiedad (taut.eigendom);

vpl.: MGG 107.

DOMINIUM PLENUM DIRECTUM ET UTILE = volle, rechtstreekse en nuttige eigendom.
- propriété directe et utile;
- direkter Besitz mit Nutzniessung;
- direct and useful property;
- dominió pleno y directó y útil;

vpl.: MGG 215.

DOMINORUM Zie:
- saken bedinght in camera ----/

DOMME ENDE SNOODE PRESUMPCIE = kwaadwillige verdenking.
- presumption temeraria;
- présompcion malveillante;
- böswilliger Verdacht;
- malevolent suspicion;
- presunción maligna;

vpl.: T1/368.

DOMMEN Zie:
- dumpen; doemen; duemen; domen ----/

DOMO; DOMIS Zie:
- majoris de ----/

DOMOCILIEREN = vb. woonachtig zijn.
- domicilium habere;
- être domicilié;
- wohnhaft sein;
- to dwell;
- domiciliarse; ser domiciliado;

vpl.: Cr2/1039.

DONACIE = sub. geschenk; gift.
- donatio; donum;
- donation; don; cadeau;
- Geschenk;
- present; donation; gift;
- donación; don; dádiva; donativo;

vpl.: T1/285,525.

DONACIE OFT GHIFTE = taut. gave; gift; geschenk; schenking.
- donum; donatio; condonatio;
- cadeau; don; présent; donation;
- Geschenk; Donation; Schenkung; Spende; Verleihung;
- gift; present; donation; benefaction;

- donación; obsequio; regalo; dádiva; don; donativo;

vpl.: T1/285,401,483,525; Bl:Pl. RG 16-19; C1/17.

DONACIE OFT GIFTE NA DE DOOT = geschenk, gave of gift na de dood.
- donatio mortis causa;
- donation après la mort;
- Geschenk nach dem Tod;
- present after the death;
- donación después de la muerte;

vpl.: T1/523.

DONACIE TER LIEFDEN VAN DEN VROUWEN = geschenk uit liefde aan een vrouw.
- donatio propter nuptias;
- donation par amour à une femme;
- Geschenk aus Liebe an einer Frau;
- present out of love to a woman;
- donación por amor a una mujer;

vpl.: T1/526.

DONACIE VAN DER VROUWEN = geschenk van de bruidegom aan zijn bruid op de morgen na de bruiloft.
- donatio sponsi sponsae in matutino post nuptias;
- présent qu'on fait à sa femme le lendemain de la noce;
- Morgengabe Geschenk des Mannes an seine Gattin am ersten Heiratsmorgen;
- present of the man to his wife on the occasion of the wedding;
- regalo del marido a su mujer al día siguiente de la boda;

vpl.: T1/281.

DONATARIJS Zie:
- donataris;----; donateur; donatoer; donatuere/

DONATARIS; DONATARIJS; DONATEUR; DONATOER; DONATUERE= sub.hom.1.begiftigde 2.schenker; begiftiger.
- 1.donatarius; qui muneratus est donatione 2.auctor doni; donator; dator; donataris;
- 1.donataire 2.donneur; donateur;
- 1.Beschenkte; Empfanger eines Donations 2.Donator; Schenker; Spender; Beschenkter; Dotierter; Empfänger einer Spende;
- 1.donatory; donor; endowee; donee 2.donor; donator;
- 1.donatario 2.dador; donante; donador;

vpl.: T1/521,524; T2/82,164,264 Bl :Pl.RG 20; B2/259; C1/1,291; Ca2/397.

DONATEUR Zie:
- donataris;donatarijs; ----; donatoer; donatuere/

DONATIE Zie:
- liberale ---- oft ghifte/
- transfereren bij ----/

DONATIE = sub. schenking.
- donatio;
- donation;
- Donation; Spende;
- donation;
- don; donación; dádiva;
vpl.: C3/150; C1/152,605; Ca2/178,397.

DONATIE TER CAUSEN VAN DE DOODT = schenking bij dood.
- donatio mortis causa;
- donation à cause de mort;
- Donation beim Tode;
- donation at death;
- donación a causa de muerte;
vpl.: LoV/382; C1/161.

DONATIE TUSSCHEN DEN LEVENDEN = geschenk onder levenden.
- donatio inter vivos;
- donation entre vifs;
- Geschenk unter Lebenden;
- gift between living people;
- donación entre vivientes;
vpl.: C1/161.

DONATIO INTER VIVOS = schenking onder levenden.
- donation entre vivants;
- Verleihung unter Lebenden;
- donation between living people;
- donación entre vivos;
vpl.: B2/13,76.

DONATIO MORTIS CAUSA = schenking bij testament.
- donation par testament;
- Spende bei Testament;
- gift by last will;
- donación por testamento;
vpl.: B2/.

DONATOER Zie:
- donataris; donatarijs; donateur; ----; donatuere/

DONATUERE Zie:
- donataris; donatarijs; donateur; donatoer; ----/

DONCKER; DONKERLIJC; DONKER = adi. onduidelijk; adv. onoprecht; verward.
- obscurus; perplexus; ambiguus; involtus; indistinctus;
- confus; vague; indécisement;
- dunkel; undeutlich;
- dark; obscure; vague;
- confuso; ininteligible; vago; indecisamente; vagamente;
vpl.: T2/10,70,114; T1/95.

DONCKERHEIDEN ENDE TWIJFELE = onduidelijkheden en twijfels.
- obscuritates et dubitationes;
- obscurité et doutes;
- Undeutlichkeiten und Zweifel;
- obscurities and doubts;
- vaguedad y dudas;
vpl.: Cu1/239.

DONCKERHEIJDT Zie:
- geenen ----/
- twijffel ende ----/
vercleringhe op de ----/

DONCKERHEIJDT NOCH GEENEN TWIJFFEL = taut. geen twijfel of onzekerheid.
- certitudo;
- plus de doute ou obscurité;
- Sicherheit;
- no daubt nor uncertainty;
- no dubio ni incertitud;
vpl.: C1/176.

DONCKERHEIJT Zie:
- twijffel ende groote ----/
- vercleringhe op de ---- van een statyte/

DONCKERHEIJT; TWIJVEL; GEBRECK; OFT SWAERHEIJTEN = taut. onduidelijkheid.
- obscuritas;
- obscurité; doute; manque ou difficulté;
- Unklarheit; Zweifel; Fehler oder Schwierigkeit;
- obscurity; doubt; mistake or difficulty;
- obscuridad; duda; defecto ó dificultades;
vpl.: LPS 46.

DONCKERHEYT = sub. ondoorzichtigheid; onduidelijkheid; punt van geschil.
- caligo; obscuritas; tenebrae; ambiguitas;
- manque de clarté; manque de précision; opacité; obscurité;
- Undeutlichkeit; Undurchsichtigkeit; Strafpunkt;
- unclearness; untransparency; indistinctness; obscurity; point of difference;
- opacidad; vaguedad;
vpl.: T1/2,97; T2/288; C1/67.

DONDERDAEGHS Zie:
- 't-s----/

DONDERDAECHSSCHE ROLLE = register waarin ingeschreven alle rechtsvorderingen van ingezetenen tegen niet-ingezetenen en niet-ingezetenen tegen ingezetenen die op donderdag in het gerecht van borgemeesters en schepenen werden

behandeld, Diest.
- tabulae in quibus inscriptae sunt omnes postulationes iuris incolarum contra, adversus, non-incolas, peregrinos, et vice versa, quae in die Jovis in iudicio magistrorum civium et scabinorum tractabantur, in Diestemio;
- registre en quoi inscrit tous les poursuites judiciaires des citoyens contre des étrangers et au contraire à disserter sur le jeudi dans la court des bourgmestres et des échevins;

- Register worin alle Rechtsforderungen von Einwohner gegen nicht-Einwohner und umgekehrt eingetragen waren, die am Donnerstag in der Gerichtssitzung von Bürgermeistern und Schöffen behandelt wurden, Diest;
- register of all claims of residents against non-residents which were heard by burgomasters and aldermen on Thursday, Diest;
- registro en que estaban inscritas todas las demandas de vecinos contra los que no eran vecinos y de los que no eran vecinos contra vecinos que se trataban en el tribunal, de burgomaestres y regidores el día Jueves, Diest;

vpl.: C1/510.

DONDERGESCHREVEN = adi. de ondergetekende.
- subscriptor;
- soussigné;
- der Unterzeichnete;
- the undersigned;
- infrascrito; firmante;

vpl.: MGG 20.

DONCKERLIJC ANTWOIRDENE = onduidelijk antwoordende.
- respondeo II non evidenter;
- répondre vaguement;
- unbestimmt antworten;
- answer vaguely;
- contestar vagamente;

vpl.: T1/27.

DONILLIE = sub. olie.
- oleum;
- huile;
- Oel;
- oil;
- óleo; aceite;

vpl.: PvB6/147.

DONKEN Zie:
- duencken; dunken; dinken;----/

DONKER Zie:
- doncker; donkerlijc;----/

DONKERLIJC Zie:
- doncker;----; donker/

DONNANT ENDE GEVERE = taut. schenker.
- qui munus dat; auctor muneris; largitor;
- donateur;
- Spender; Stifter;
- donor;
- dador; donador; donante;

vpl.: T1/521.

DONREDAIG = sub. donderdag.
- dies lovis;
- jeudi;
- Donnerstag;
- thursday;
- jueves;

vpl.: T1/451.

DONSCHOT Zie:
- cleen ----/

DOOCHT Zie:
- doghede; doget; doeget;----; doecht; deucht; doegt; dueget; duegt; docht; dogent; dogede/

DOOD Zie:
- straffen met de koorde dat er de ---- na volgt/

DOODE Zie:
- bij ---- hant schenken/
- de ---- deylt niet met der levender hant/
- die ---- handt deijlt metter levende/
- goeden van ---- handen/
- waslicht van de ---- handen/

DOODE HAND = goederen toebehorende aan instellingen van weldadigheid; kloosters, kerken en stichtingen.
- manus morta; bona pertinentia institutis beneficentiae ut monasteriis, ecclesiis et talibus;
- mainmorte;
- toter Hand, Klöster, Anstalten, Stiftungen, von welchen die Güter nicht vererbt werden;
- mortmain, cloisters, institutions etc. from which the goods are not to be inherited;
- bienes pertenecientes a establecimientos de caridad; conventos, iglesias y demás;

vpl.: DVB 38.

DOODE HANDEN = goederen toebehorende aan een instelling.
- bona pertinentia ad institutum ali qued;
- gens des main morte;
- Güter gehörende zu einer Einrichtung;

- goods belonging to an institution;
- bienes pertenecientes a una institución;

vpl.: PvB8/11.

DOODE OFT INGITTINE = taut. overledene.
- defunctus;
- défunt;
- Verstorbene;
- decensed;
- muerto; fallecido;

vpl.: Cr2/1330.

DOODE VREDE = dode haag; dode omheining.
- sepes, vepres mortus; saepimentum mortuum;
- haie morte;
- toter Umzäunung; -Hag;
- dead hedge;
- seto muerto;

vpl.: C1/264.

DOODEN Zie:
- actie tegen sijn erfgename van diegeen die cost gedaen heeft om den ---- te begraven/
- den ---- erft den levenden/
- waslicht van de ----/

DOODEN INSOLVENT = dode wanbetaler.
- insolvens mortuus;
- un mort insolvable;
- toter schlechter Zahler;
- dead defaulter;
- insolvente muerto;

vpl.: C1/402.

DOODEN ENDE PERIMEREN = taut. te niet doen.
- perimere;
- détruire;
- umwerfen; aufheben;
- nullify; annul;
- destruir;

vpl.: Lo6/120.

DOODER Zie:
- der ---- sijden/

DOODINGE ENDE PEREMPTIEN = taut. verjaring; ongeldigwording in rechte.
- quod peremptum est;
- péremption; prescription;
- Aufhebung; Annulierung; Verjährung;
- superannuation;
- perención; prescripción;

vpl.: T1/275.

DOODLAGE Zie:
- doolaghe; doolaeghe; doolage; dootlage;----; doollage; dolage; dolege; doodtlaeck/

DOODT Zie:
- aflijvicheijt ende ----/
- by der ---- ende ghalghe straffen/
- brijnghen ter ---- met der koorde/
- condemneren ter ---- met der coorde/
- donatie ter causen van de ----/
- gemortificeert ---- ende te niet/
- haestelijcke onversienelijcken ----/
- om de vreese van de ----/
- van lijve ter ---- komen/
- verdaen oft ter ---- gebrocht/
- zichzelven verdoen oft ter ---- bringhen/

DOODT ENDE AFLIJVICHEIJT VAN DEN MAN = taut. overlijden van de man.
- exitus vitae mariti;
- la mort du mari;
- Tod des Mannes;
- death of the man;
- muerte del esposo (of = del marido);

vpl.: C1/294.

DOODT, GEMORTIFICEERT ENDE TE NIET = taut. uitgewist.
- mortificatus et annullatus;
- annulé;
- zunichte getan;
- wiped out; nullified;
- borradó; anulado;

vpl.: BVB 80.

DOODTLAECK Zie:
- doolaghe; doolaeghe; doolage; dootlage; doodlage; doollage; dolage; dolege;----/

DOODTS Zie:
- vonnis des ----/

DOODTVYANDT Zie:
- hantdadegen ----/

DOOGEN Zie:
- niet ----/

DOOGHEN Zie:
- doghen;----; dogen/

DOOGHEN ENDE SUPPORTEREN = taut. gedogen; verdragen.
- tolerare;
- supporter;
- dulden; zulassen;
- tolerate; suffer;
- soportar; tolerar;

vpl.: PB/II/305.

DOOLAEGHE Zie:
- doolaghe;----; doolage; dootlage; doodlage; doollage; dolage; dolege; doodtlaeck/

DOOLAGE Zie:
- doolaghe; doolaeghe;----; dootlage; doodlage; doollage; dolage; dolege; doodtlaeck/

DOOLAGHE; DOOLAEGHE; DOOLAGE; DOOTLAGE; DOODLAGE; DOOLLAGE; DOLAGE; DOLEGE; DOODTLAECK = sub. moeras; slijkpoel.
- palus;
- marais; bourbier; marécage;
- Sumpf;
- swamp; marsh;
- pantano; lodazal;

vpl.: PB/III/594; PB/II/129.

DOOLEN; DOLEN = vb. dwalen.
- erro I;
- être dans l'erreur; se tromper;
- irren;
- err;
- engañarse; errar; equivocarse;

vpl.: T2/66.

DOOLLAGE Zie:
- doolaghe; doolaeghe; doolage; dootlage; doodlage;----; dolage; dolege; doodtlaeck/

DOON BIDDEN = doen uitnodigen.
- curare ut invitatur aliquis; invitare facere;
- faire inviter;
- einladen lassen;
- make invite; let invite;
- hacer invitar;

vpl.: Lo1/66.

DOOPEL Zie:
- littijl oft ----/

DOOR Zie:
- doere; doer;----; dore; dure; doore; duere/

DOOR BEDECKSEL = onder dekmantel; in het geniep; stiekem, adv.
- tecte; abscondite; latenter; furtim; clam; furtive; clandestino; occulte;
- en secret; en tapinois; en sourdine; en sous main; en cachette; secrètement;
- hinterrücks; heimtückisch;
- underhand; on the sly;
- en secreto; disimuladamente; subrepticiamente;

vpl.: DKB 2.

DOOR DE LANCKHEIJDT VAN TIJDT = door de lange tijdsduur; mettertijd.
- per longum tempus;
- avec le temps;
- durch die lange Zeitdauer;
- in course of time;
- con el tiempo; corriendo el tiempo;

vpl.: C1/249.

DOOR DE WAPENS PASSEREN = geexecuteerd worden met de kogel.
- exsecutio;
- exécution par la balle;
- exekutiert werden mit der Kugel;
- be executed by bullet;
- ser fusilado; recibir un tiro;

vpl.: PvB7/114.

DOORBRENGEN Zie:
- onnuttelijck ----/

DOORE Zie:
- doere; doer; door; dore; dure; ----; duere/

DOORENHEGGE = sub. doornheg.
- spinteum;
- buisson;
- Dornhecke;
- thornhedge;
- seto de espinos;

vpl.: Cr2/1013/16.

DOORLUCHTEN ENDE OPEN =taut. open; toegankelijk van alle kanten.
- apertus de omnibus partibus;
- ouvert et à jour de tous côtés;
- offen und durchsichtig;
- open; accessible of all sides;
- abierto o accesible de todas partes;

vpl.: Lo1/642.

DOORLUCHTICH = adv. open; doorzichtig.
- apertus;
- à jour;
- mit Oeffnungen; durchsichtig;
- transparant;
- abierto;

vpl.: Lo3/408.

DOORN Zie:
- duerne; dorn;----; doren; dorijn/

DOORNICXSATYN = sub. satijn uit de stad Doornik.
- sericus pannus ex urbe Doornik;
- satin de Tournai;
- Atlas aus der Stadt Doornik;
- satin from the town of Tournai;
- raso procedente de la ciudad de Turnay;

vpl.: PB/2/39.

DOORP Zie:
- dorpe; dorp;----; derp; darp; durp/

DOORPELIJC Zie:
- duerpeclick; dorpelijc;----/

DOORPER Zie:
- dorpman; dorper; dorpere;----; doerper/

DOORSIEN Zie:
- duersien; doresien; dorsien; ----; doersien/

DOORSLAEN Zie:
- gelt ----/

DOORSLAGERE; DOORSLAGHER OFT VERSTROIJERE = taut. verkwister.
- dissipator;
- dissipateur; prodigue;
- Verschwender;
- prodigal; spendthrift;
- malgastador; disipador; despilfarrador;

vpl.: Lo3/288; T1/45.

DOORSLAGHER Zie:
- doorslagere;----; oft verstroijere/

DOOT Zie:
- actie spruijtende uuyt makinge van testamente oft uuyt makingen ende giften gedaen bij redenen van der ----/
- af ---- en te niet/
- brengen ter ---- mette koorde/
- casseren ---- ende teniet doen/
- comen van lijve ter ----/
- die verwijst is ter ----/
- doet ----/
- donacie oft gifte na de ----/
- ter ierster ---- deelbair/

DOOT; DOET = adi. dood.
- defunctus; mortuus;
- mort;
- tot;
- dead;
- muerto;

vpl.: T2/55.

DOOT ENDE GEEXPIREERT = taut. vervallen; verlopen.
- dilabor III;
- expirer; terminer; conclure;
- verlaufen; ablaufen;
- expire;
- expirar; terminar; concluir;

vpl.: T1/65.

DOOT ENDE GESMOLTEN = te niet gedaan; te niet gaan van een geschil; oplossing van een geschil.
- annullatus; annulare litis; exitus litis;
- annulé vidé; annuler un conflit; solution d'un conflit;
- vernichtet; zu nichte machen ein Streitigkeit; einen Streit schlichten;
- nullified; nullify a controversy; solve a problem;
- anulado; cancelado una contienda solución de una contienda;

vpl.: LPS 42.

DOOT ENDE TE NIET DOEN ENDE DOEN DOEN = nietig verklaren en doen verklaren.
- annullare et facere annullare;
- annuler et faire annuler;
- für nichtig erklären und erklären lassen;
- declare null and void and let declare;
- anular y hacer anular;

vpl.: Lo4/528; LPS 83; DVB 18; MGG 19.

DOOT ENDE TE NIETTE = taut. vervallen; waardeloos doen zijn.
- exstinctus et irritus factus; tollo III;
- éteinte et à néaut; annuler;
- annuliert; aufgehoben; wertlos tun sein;
- expired; annul;
- anulado; cancelado; anualar; cancelar;

vpl.: Lo4/382; PB/III/554.

DOOT OFT SUPPLICIE = dood of doodstraf.
- supplieium capitis;
- mort ou peine capitale;
- Tod oder Todesstrafe;
- death or capital punishment;
- muerte o pena de muerte (of = último suplicio);

vpl.: PB/II/355.

DOOT, TENIET DOEN ENDE CASSEREN = taut. casseren; vernietigen.
- quasso I;
- faire casser; annuler;
- auszer Kraft setzen;
- quash; cancel;
- casar; anular; cancelar;

vpl.: C1/76.

DOOTBEDDE; DODEBEDDE; DODENBEDDE = sub. sterfbed.
- moribundus; moriens;
- lit de mort;
- Sterbebett;
- death-bed; dying-bed;
- lecho de muerte; lecho mortuorio;

vpl.: T1/517.

DOOTCLEEDT; DOODCLEET; DOETCLEET = sub. doodshemd; doodsgewade; doodwade.
- tunica funebris; vestimentum funèbre;
- linceul;
- Sterbekleid; Leichentuch;
- shroud;
- mortaja; sudario;

vpl.: C1/431; LoV/400.

DOOTCLEET Zie:
- dootcleedt;----; doetcleet/

DOOTLAGE Zie:
- doolaghe; doolaeghe; doolage; ----; doodlage; doollage; dolage; dolege; doodtlaeck/

DOOTSLACH Zie:
- doetslaghe;----; dootslachte; dootslaginge; dootslacht; dootslagh; dootslaegen/

DOOTSLACHT Zie:
- doetslaghe; dootslach; dootslachte; dootslaginge;----; dootslagh; dootslaegen/

DOOTSLACHTE Zie:
- doetslaghe; dootslach;----; dootslaginge; dootslacht; dootslagh; dootslaegen/

DOOTSLAEGEN Zie:
- doetslaghe; dootslach; dootslachte; dootslaginge; dootslacht; dootslagh;----/

DOOTSLAEGEN ENDE DISCORDIE = twist en doodslag.
- occisio et discordia;
- homicide et discorde;
- Totschlag und Streit;
- homicide and quarrel;
- homicidió y discordia (of = disensión);

vpl.: LPS 39.

DOOTSLAEN Zie:
- doetslaen;----; dootslagen; dootslegen/

DOOTSLAGE OFT HOMICIDIEN = taut. doodslag; manslag.
- occisio;
- homicide;
- Totschlag;
- homicide; manslaughter;
- homicidio; muerto violento;

vpl.: T1/128.

DOOTSLAGEN Zie:
- doetslaen; dootslaen;----; dootslegen/
- occasie van ----/
- remissie van ----/

DOOTSLAGER; DOETSLAGER; DOOTSLEGER = sub. die een doodslag pleegt; doodslager; moordenaar.
- homicida; qui hominem interfecit; interfector;
- assassin; meurtrier;
- Mörder;
- murderer;
- asesino; homicida;

vpl.: T2/70.

DOOTSLAGERE NAE RECHT ENDE MANSLACHTICH = taut. schuldig aan doodslag.
- reus occisionis;
- coupable d'assassinat;
- schuldig an Totschlag;
- guilty of homicide;
- culpable de homicidio;

vpl.: T1/346.

DOOTSLAGERS Zie:
- gepunieert te worden ende gecondemneert als ---- mits den opsette ende consente/

DOOTSLAGH Zie:
- doetslaghe; dootslach; dootslachte; dootslaginge; dootslacht;----; dootslaegen/

DOOTSLAGHEN GESCHIET IN ONNOOSELHEDEN = doodslag geschied zonder schuld.
- caedes sine culpa commissa; homicidium commissum in innocentia;
- homicides commis innocemment;
- Totschlag in Geistesverwirrung;
- homicide in mental derangement;
- homicidio cometido sin culpa;

vpl.: C1/387.

DOOTSLAGHEN IN NOOTWEERE = doodslag uit noodweer.
- homicidium ex defensione;
- homicide commis par défense forcée; autodéfense;
- Totschlag aus Notwehr;
- homicide in self-defence;
- occisión en caso de legitima defensa;

vpl.: C1/387.

DOOTSLAGINGE Zie:
- doetslaghe; dootslach; dootslachte;----; dootslacht; dootslagh; dootslaegen/

DOOTSLEGEN Zie:
- doetslaen; dootslaen; dootslagen;----/

DOOTSLEGER Zie:
- dootslager; doetslager;----/

DOOTSONDE; DOOTSUNDE = sub. doodzonde.
- peccatum mortiferum; nefas;
- péché mortel;
- Totsünde;
- mortal sin; deadly sin;
- pecadomortal; pecado grave;

vpl.: T2/98.

DOOTSTEKEN SONDER VERBUEREN = straffeloos doden.
- occido III sine poena;
- tuer impunément;
- ungestraft toten;
- kill unpunished;
- matar a uno impunemente;

vpl.: T1/137.

DOOTSUNDE Zie:
- dootsonde;----/

DOOTVEEDE; DOOTVEDE; DOOTVOEDE; DOOTWEDEN; DOETVEEDE; DOODVEETE = sub. bloedveete; dodelijke vijandschap; aartsvijandschap.
- inimicitia; odium capitale;
- haine; inimitié mortelle; rancune
- Fehde; todliche Feind(se)ligkeit; Erzfeindschaft;
- bloodfeud; deadly enmity; feud;
- enemistad; mortal; odio permanente; rencor;

vpl.: T1/31,390; PvB1/98.

DOODVEETE Zie:
- dootveede;dootvede ; dootvoede; dootweden; doetveede;----/

DOOTVEDE Zie:
- dootveede;----; dootvoede;dootweden; doetveede; doodveete/

DOOTVOEDE Zie:
- dootveede;dootvede ;----; dootweden; doetveede; doodveete/

DOOTVYANDT Zie:
- hantdadegen ----/

DOOTWEDEN Zie:
- dootveede;dootvede ; dootvoede; ----; doetveede; doodveete /
- nootsin van ----/

DOOVE Zie:
- quade ---- weeren oft gaten/

DOPPELSPEL Zie:
- dobbelspeele; dobbelspel;----; dobbelspil/

DORDDE HANT = derde hand.
- manus tertia;
- troisième main;
- dritte Hand;
- third hand;
- tercera mano;

vpl.: v.d.V./91; B1; C2/898.

DORD WERFF = derdemaal.
- tertium;
- une troisième fois;
- dreimal;
- thrice;
- tercera vez;

vpl.: B1/29; C2/887.

DORE Zie:
- doere; doer; door;----; dure; doore; duere/
- elken ---- te vaerne die wille/

DOREERSNOER = sub. 1.halssnoer 2. vergulde haarband.
- 1.monile; torques 2.taenia inaurata;
- 1.collier 2.ruban doré;
- 1.Halsschmuck 2.vergoldetes Haarband;
- 1.neclace; necklet; fillet 2. gilding lint;
- 1.collar; gargantilla 2.cinta dorada;

vpl.: C1/173.

DOREGANC Zie:
- deurganck;----; doereganc; dorganc; duereganc/

DOREN Zie:
- duerne; dorn; doorn;-----; dorijn/

DOREN ENDE BERDER = sluisdeur en waterschot.
- septum et divortium aquarum;
- porte et planche;
- Schleusentore und Bretter;
- lock-gate and water-partition;
- compuerta y mamparo;

vpl.: C3/184.

DORESIEN Zie:
- duersien;----; dorsien; doorsien; doersien/

DORGANC Zie:
- deurganck; doreganc; doereganc;----; duereganc/

DORIJN Zie:
- duerne; dorn; doorn;doren;---/

DORN Zie:
- duerne;----; doorn; doren; dorijn/

DORP Zie:
- dorpe;----; doorp; derp; darp; durp/
- hertogs ----/

DORPE Zie:
- in erve oft stadt te ----/

DORPE; DORP; DOORP; DERP; DARP; DURP = sub. dorp.
- vicus; pagus;
- village;
- Dorf;
- village;
- pueblo;

vpl.: BVB 8,19.

DORPEL Zie:
- littijl oft ----/

DORPELIJC Zie:
- duerpeclick;----; doorpelijc/

DORPEN Zie:
- het biergeleyde van ----/

DORPER Zie:
- dorpman;----; dorpere; doorper; doerper/

DORPERE Zie:
- dorpman; dorper;----; doorper; doerper/

DORPEREN Zie:
- misdaet van ---- ende quaden vileijnen eedt te doen/

DORPMAN; DORPER; DORPERE; DOORPER; DOERPER = sub. dorpeling.
- vicanus;
- villageois;
- Dorfbewohner;
- villager;
- aldeano;

vpl.: PvB1/97.

DORPS Zie:
- gemeijn ----/
- rijckweg binnen's ----/
- zijderweg binnen's ----/

DORPSE Zie:
- buijten; bruijten ---- gespannen/

DORPSLASTEN = sub. dorpsbelastingen; ook dorpsonkosten.
- retensio; fenus;
- tribut d'un village; frais d'un village;
- Dorfsteuer; Dorf-spesen;
- village-taxes; village-expenses;
- tributo de un pueblo; gastos de un pueblo;

vpl.: SKB 7.

DORPSONRAET = sub. dorpslasten.
- onera villae;
- charges de village;
- Dorfsbeschwerden;
- village charges;
- cargas de aldea;

vpl.: Cr2/1003.

DORPSZEGEL = sub. zegel gevoerd door het Corpus en/of de Schepenbank.
- sigillum municipii vel corporis, collegii, scabinalis;
- sceau d'un "Corpus" et/ou de la Chambre des echevins;
- Siegel gebracht durch das "Corpus" und/oder das Schöffengericht;
- seal used by the "corpus" and/or the sheriff's court;
- sello de un "Corpus" y/o de la Cámara de los Regidores;

vpl.: ADR 13.

DORREN Zie:
- derren;----/

DORSIEN Zie:
- duersien; doresien;----; doorsien; doersien/

DORSO Zie:
- a ----/
- in ----/

DORST Zie:
- doerst ----/

DORTICH Zie:
- dartich; dartien; dertich;----; deertich/

DORTSCHEN SCHILT = oude muntsoort gelijk aan 14,5 stuivers van Brabant, geslagen in Dordrecht.
- nummus;
- monnaie;
- Münze; Art alte Münze;
- coin; old coin;
- moneda; moneda antigua;

vpl.: C1/241.

DORVEN Zie:
- derven ----/

DORVEN; DURVEN = vb. behoeven; moeten.
- indigere; debere; oportere;
- avoir besoin de; falloir;
- brauchen;
- need;
- deber;

vpl.: T2/184.

DOSIS = sub. gewicht en maat.
- pondus et mensura;
- poids et mesure;
- Gewicht und Masz;
- weight and measure;
- dosis;

vpl.: PB/III/276.

DOSSERINGE = sub. uitsteeksel; kroonlijst.
- projectura muralis;
- saillie; ressaut; corniche;
- Vorsprung; Kranzgesims;
- cornice;
- cornisa; cornija; listón superior;

vpl.:

DOT Zie:
- vermeerderinge ende ----/
- augmentacie van der ----/

DOT ENDE HIJLICXGOET = taut. bruidschat.
- dos;
- dot;
- Mitgift;
- dowry;
- dote; donación nupcial;

vpl.: T1/530.

DOT OFT DOUWAIRIE; DOT OFT DUWARIE = taut.weduwgoed; lijfrente voor een vrouw; huwelijksgift.
- dos aut fructus pecuniae viduae;
- dot ou douaire;
- Brautschatz oder Witwengut;
- marriage portion; dowry;
- dote o viudedad;

vpl.: T1/111.

DOTAEL Zie:
- gelde ----/
- goeden ---- bewijsen /

DOTALE ENDE PARAFERNALE GOEDEN = taut. bruidsgoederen; bruidschatgoederen; goederen uit bruidschat en buiten de gemeenschap blijvend.
- bona dotalia; dotalia et paraphernalia;
- biens dotaux et paraphernaux;
- Mitgift und andere Güter der Frau; Mitgiftgüter; Brautschatz;
- dowries; dowry-goods and paraphernalia;
- dote y bienes parafernales; bienes fuera de (la) dote y de comunidad;

vpl.: Lo1/522,172; C1/424.

DOTALE ENDE INGEBROCHTE GOEDEN = bruidschat en mee ingebrachte goederen.
- dos et bona inducta;
- biens dotaux et apportés;
- Mitgift und eingebrachte Güter;
- dowry and brought in goods;
- dote y bienes además aportados;

vpl.: C1/407.

DOTALIA Zie:
- pactum ----/

DOTE Zie:
- condicie van der ---- beteren/

DOTEREN Zie:
- doteren;----/

DOTEREN; DOTEEREN = vb.schenken; begiftigen; toerusten; voorzien.
- doto I; dono I munero I; augeo III
- doter de; gratifier; doner; faire cadeau de;
- schenken; beschenken; dotieren;
- endow; bestow; grant;
- donar; dotar;

vpl.: PvB1/69; C1/446; PB/III/164.

DOUAIGERE Zie:
- wedeuwe;----; wedewe; weduwerse; wedewerse; wedue; weduwe; wedewi; weedwi; weedwie; weduwi; weduwij; weduwie; weduwede; wedewede/

DOUAGIER Zie:
- coninginne ----/

DOUARIE; DOUWARIE; DOUWARIJE; DOWARIE; DUWAIRE; DUWEYER; DUWARIJE; DUWARIE; DUWIERE; DOUWAIRE; DUWARE ; DUARIE = sub. weduwgoed; bruidschat; vruchtgebruik van overlevende echtgenote of echtgenoot.
- bonum viduitatis; bonum viduae; possessio viduae; pecunia vidualis; ususfructus pecuniae qui superditi uxoris a marito conceditur; dotalicium; donatio propter nuptia;
- bien d'un veuve; douaire; dot; usufruit d'un veuf ou d'une veuve;
- Witwengut; Mitgift; Nutznieszung einer Witwe oder eines Witwers;
- dower; dowry; dot; widow's good;
- bienes de viudo; vindedad; dote; usufructo de espose sobreviviente; de la esposa sobreviviente;

vpl.: C1/288,466; Cr2/784,1029; PB/II/149; PB/III/516; B1:EE10; B2/72; Lo3/110; T1/7,55,56,526; T2/88.

DOUARIEN ENDE TE WIJVE NEMEN = taut. huwen.
- uxorem duco III;
- contracter mariage; se marier;
- heiraten;
- marry;
- casarse; contraer matrimonio;

vpl.: T1/284.

DOUBBEL = adi. dubbel.
- duplex; duplus;
- double;
- doppelt;
- double;
- doble;

vpl.: T2/272.

DOUBBELDER Zie:
- met ---- penen/

DOUBLADURE; DOBBEL; DOBBELE ; DOBBLE = sub. dubbel (muntnaam).
- duplice; (nomen nummus);
- double; (nom d'une monnaie);
- doppel; (Münzname);
- double; (name of a coin);
- un doble; (denominación d'una moneda);

vpl.: PB/II/249.

DOUBLETTE = tweekleurige halfedelsteen, sub.
- semigemma bicolor;
- pierrefine bicolore;
- zweifarbiger Halbedelstein;
- precious stone with two colours;

- piedra semipreciosa bicolor, de dos coloreso;

vpl.: PvB /338.

DOUSIJNE = sub. twaalftal; dozijn.
- duodecim;
- douzaine;
- Zwölfzahl; Dutzend;
- dozen;
- docena;

vpl.: PvB6/154.

DOUWAIRE Zie:
- douarie; douwarie; douwarije; dowarie; duwaire; duweyer; duwarije; duwarie; duwiere; ----; duware; duarie/

DOUWAIRIE OFT DOT; DOT OFT DUWARIE = taut. weduwgoed; lijfrente voor een vrouw; huwelijksgift.
- dos aut fructus pecuniae viduae;
- dot ou douaire;
- Brautschatz oder Witwengut;
- marriage portion dowry;
- dote o viudedad;

vpl.: T1/111.

DOUWARIE Zie:
- douarie; ----; douwarije; dowarie; duwaire; duweyer; duwarije; duwarie; duwiere; douwaire; duware; duarie/

DOUWARIEN Zie:
- actie van ----/

DOUWARIJE Zie:
- douarie; douwarie; ----; dowarie; duwaire; duweyer; duwarije; duwarie; duwiere; douwaire; duware; duarie/

DOUWARIJEN = vb. een kapitaal voor een lijfrente voor een vrouw vastzetten.
- depono III summam, pecuniam, ad reditum status viduae;
- déposer une somme d'argent pour une rente viagère pour une veuve;
- ein Kapital für eine Leibrente für eine Frau festsetzen;
- settle a sum of money upon a woman as a life-rent; life-annuity;
- depositar una cantidad de dinero para una renta vitalicia para una viuda;

vpl.: T1/526.

DOUWE Zie:
- roeijdragher voor den ----/

DOUZIJNE = sub. dozijn.
- duodecim;
- douzaine;
- Dutzend;
- dozen;
- docena;

vpl.: PvB1/334.

DOVAGIERE; DUWAGIERE; DWAGIERE; DUWAGIEREGE; DOVAIGIERE = sub. adellijke weduwe.
- vidua nobilis; vidua antiphernis fruens;
- douairière;
- adlige Verwitwete;
- dowager;
- viuda noble;

vpl.: BVB 33; C1/214.

DOVAIGIERE Zie:
- dovagiere; duwagiere; dwagiere; duwagierege; ----/

DOWARIE Zie:
- douarie; douwarie; ----; duwaire; duweyer; duwarije; duwarie; duwiere; douwaire; duware; duarie/
- actie van douwarien; ----/

DOYE Zie:
- trene, ---- scholhout/

DOYRIJE = sub. nakomelingschap.
- posteritas; progenies; stirps;
- descendance; postérité;
- Nachkommenschaft;
- off-spring; progent;
- descendencia; posteridad;

vpl.: T1/67.

DRACHHOUT OFT BALCON = taut. sub. vruchthout.
- lignus fructus;
- bois de fruits;
- Früchtholz;
- usufruct wood;
- madera de fruto;

vpl.: PvB3/370.

DRACHME MEDICINAEL BRUSSELS = gewicht gebruikt bij Brusselse apothekers gelijk aan een half sifeijn of 3 scrupelen Brussels gewicht.
- pondus medicinalis Bruxellensis;
- poids employé par les pharmaciens de Bruxelles;
- Gewicht benutzt von den Apothekern in Brüssel;
- weight used by the chemists in Brussels;
- pesa usada por farmacéuticos Bruselenses;

vpl.: C1/243.

DRACHTE Zie:
- sonder ----, gonste oft dissimulatie/

DRAEGEN Zie:
- hulpen betaelen en ----/
- vuijer ----/
- witte roede ----/

DRAEGER; DRAGER; DRAGERE; DREGER = sub. sjouwer; drager.

- bajulus; qui portat aliquid;
- porteur;
- Lastträger; Träger;
- porter; bearer;
- descargador; ganapán; mozo de-cuerdel; porteador;

vpl.: PvB10/385; T2/101.

DRAEGHEN Zie:
- te merckt ---- om te verkopen/

DRAET = sub. draad.
- filum;
- fil;
- Faden;
- thread;
- hilo;

vpl.: PvB1/246.

DRAEYBOOM Zie:
- drayeboome;----; drayboom/

DRAEYEN Zie:
- draijen;----; drayen; dreyen/

DRAF = sub. bier-afval.
- retrimentum cerevisiae;
- restes de bière;
- Bierabfall;
- wastematter of beer;
- bazofia, desechos (of = residuos) de cerveza;

vpl.: PvB6/128.

DRAFKUIJPE Zie:
- hoppe-vat ----/

DRAFKUYPE = sub. kuip gevuld met draf, zie hoppe-vat, maat van vloeistoffen bv.bier, wijn.
- dolium in quod liquatur vinum calcatis uvis, et cervisia concoctis granis et leguminibus;
- cuvelle à drèche, voir boisseau de houblon de liquides p.e.de la bière, du vin;
- Masz von Flüssigkeiten zB. Bier, Wein;
- sediment-barrel, liquid measure, beer measure, wine measure;
- cuba llenada de bazofie, medida de licores por ejemplo cerveza, vino;

vpl.: C1/234.

DRAGEN Zie:
- zijn paxken ----/

DRAGEN VAN EEN ONBEHOORLYK GEWEER = het onbevoegd dragen van een wapen.
- jus alqd faciendi non habere telae;
- porter un arme sans autorisation;
- das unberichtigt Tragen einer Waffe;
- carry a rifle without license;
- llevar sin autorización un arma;

vpl.: Pl.Bra/9; B1.

DRAGENE = sub. gedraging.
- mores; mos; vita;
- comportement; conduite;
- Benehmen;
- behaviour;
- comportamiento; conducta; modales;

vpl.: T2/66.

DRAGER Zie:
- draeger;----; dragere; dreger/

DRAGERE Zie:
- draeger; drager;----; dreger/

DRAGERS Zie:
- plekkers;----; seijnders ende stroyers van brandbrieven ofte billetten/

DRAGHEN Zie:
- aen den kerckrinck ----/
- den steen ---- omtrent de Borch/
- moeten ----/
- oneerbaar ----/
- ter lombaerden in den woecker ----
- witte roede ----/

DRAIJBOOMEN OFT VERKENEN = taut. hekken.
- saepta;
- barrières;
- Gitter oder Barriere;
- fences;
- barrera; estacada; valla;

vpl.: LoV/306.

DRAIJBOOMS Zie:
- die binnen ---- woonen/

DRAIJEN; DRAEYEN; DRAYEN; DREYEN = vb. omwenden; afbuigen naar.
- verto III; deflecto III;
- tourner;
- drehen;
- turn;
- doblar; dar una vuelta;

vpl.: ACart 31.

DRANCK(E) Zie:
- cost ende ----/
- drinckelijcken ----/
- in aet ende ---- hebben/zijn/
- in ate ende ----/
- in cost en ----/
- metten teerlingen werpen om eniger spijsen of ---- wille/
- onbestaet in ----/
- spel metten ---- wille/

DRANCK = sub. 1.drinken 2.drank.
- 1.potio 2.potus; sorbitio;
- 1.boisson; 2.le boire;
- 1.trinken 2.Getränk; Trank;
- 1.drinking 2.drink;
- bebida;

vpl.: T2/97; C1/151.

DRANKAERT Zie:
- drencker; droncker; drenker; drenkere; dranker; drankere; ----; dronkaer; dronkaert;dronker; dronkere/

DRANKER Zie:
- drencker; droncker; drenker; drenkere;----; drankere; drankaert; dronkaer; dronkaert; dronker; dronkere/

DRANKERE Zie:
- drencker; droncker; drenker; drenkere; dranker;----; drankaert; dronkaer; dronkaert; dronker; dronkere/

DRAPENIER Zie:
- saydrappier; saeydrappenier; zaydrappier; sayedrappier; drapeniere; drapenierder; trapeniere; trapenierder;----; drapier; trapier; drappier; drappenier/

DRAPENIERDER Zie:
- saydrappier; saeydrappenier; zaydrappier; sayedrappier; drapeniere;----; trapeniere; trapenierder; draperier; drapier; trapier; drappier; drappenier/

DRAPENIERE Zie:
- saydrappier; saeydrappenier; zaydrappier; sayedrappier;----; drapenierder; trapeniere; trapenierder; draperier; drapier;trapier; drappier; drappenier/

DRAPERIE Zie:
- drapperije; drapperye;----; drapparie; traperie/

DRAPIER Zie:
- saydrappier; saeydrappenier; zaydrappier; sayedrappier; drapeniere; drapenierder; trapeniere; trapenierder; drapenier;---- trapier; drappier; drappenier/

DRAPPARIE Zie:
- drapperije; drapperye; draperie; ----; traperie/

DRAPPENIER Zie:
- saydrappier; saeydrappier; zaydrappier; sayedrappier; drapeniere; drapenierder; trapeniere; trapenierder; draperier; drapier trapier; drappier;----/

DRAPPERIJE Zie:
- achten van den gulde van de ----/
- deckens van de Piertse oft ----/
- gulde van der ----/

DRAPPERIJE; DRAPPERYE; DRAPERIE; DRAPPARIE; TRAPERIE = sub. lakenbereiding; lakenweverij.

- lanitium pannorum opificium; lanificium;
- draperie;
- Herstellung von Tuchen; Tuchweberei;
- manufacture of cloths; cloth manufactory;
- fabricación de paños; fabrica de pañes;

vpl.: C1/1,73.

DRAPPERIJE OFT DEEKENS VAN DE PIERTSE = taut. lakenmeesters.
- pannorum opifices, lanifices, artifices panni lanei, lintei;
- maitres de la piertse ou drapperie;
- Tuchzunftvorsteher;
- deans of the drapery;
- maestros de paneria;

vpl.: C1/432.

DRAPPERYE Zie:
- drapperije;----; draperie; drapparie; traperie/

DRAPPIER Zie:
- saydrappier; saeydrappier;zaydrappier; sayedrappier; drapeniere; drapenierder; trapeniere; trapenierder; draperier; drapier; trapier;----; drappenier/

DRAYBOOM Zie:
- drayeboome; draeyboom;----/
- buijten ---- gelegen/

DRAYEBOOME; DRAEYBOOM; DRAYBOOM = tolboom.
- sepes quibus via vectigalis clauditur vehiculus;
- barrière du péage;
- Zollschranke;
- turnpike;
- barrera donde de cobra el peaje;

vpl.: PvB5/411.

DRAYEN Zie:
- draijen; draeyen;----; dreyen/

DRE Zie:
- dreen; drije;----; dri; dry;drie/

DREC Zie:
- drecke;----; dreec/

DRECGE Zie:
- dregge;----/

DRECHLIKE Zie:
- dreygelijcke; dreigelike; dreegelike;----; driechlike; dreiglijc; dreiglic/

DRECHT; DREECHT AFF ENDE TUYGHT = taut. getuigt.
- testificatur;
- témoigne;
- Zeugt;
- testified;

- testifica;
vpl.: BVB 20,23,28,40.

DRECK OFT VUIJLICHEIJDT = uitwerpselen of vuil.
- excrementa; fimus; stercus; vel quisquiliae;
- matières fécales, excrements, fiente, ou autres ordures;
- Exkrementen; Dünger;
- excrements, dung, manure or refuse, rubbish;
- excrementos, estiercol, o basura;
vpl.: C1/191; T1/199.

DRECKE; DREC; DREEC = sub.mest.
- fimus; stercus;
- excréments; fiente; fumier;
- Dünger;
- dung; manure;
- estiércol; excremento;
vpl.: T1/199.

DREEC Zie:
- drecke; drec;----/

DREEF Zie:
- dreve;----/

DREEFTEN Zie:
- noodelicke ---- van beesten/

DREEGELIKE Zie:
- dreygelijcke; dreigelike;----; drechlike; driechlike; dreiglijc; dreiglic/

DREEGEMENT Zie:
- dreyge; dreyging; dreijgement; dreigement;----/

DREEGHT AFF Zie:
- tuyght ende ----/

DREEN; DRIJE; DRE; DRI; DRY; DRIE = num. drie.
- tres;
- trois;
- drei;
- three;
- tres;
vpl.: BVB 31; T2/102.

DREGEN Zie:
- dreijchen; dreijgen; dreyghen; dreigen;----; driegen/

DREGER Zie:
- draeger; drager; dragere;----/

DREGGE; DRECGE = sub. enterhaak dreg.
- ancora;
- grappin;
- Draggen;
- drag;
- rezón; gancho; garfio;
vpl.: Lo3/180.

DREIGELIKE Zie:
- dreygelijcke;----; dreegelike; drechlike; driechlike; dreiglijc; dreiglic/

DREIGEMENT Zie:
- dreyge; dreyging; dreijgement; ----; dreegement/

DREIGEN Zie:
- dreijchen; dreijgen; dreyghen; ----; dregen; driegen/

DREIGLIC Zie:
- dreygelijcke; dreigelike; dreegelike; drechlike; driechlike; dreiglijc;----/

DREIGLIJC Zie:
- dreygelijcke; dreigelike; dreegelike; drechlike; driechlike; ----; dreiglic/

DREY Zie:
- voor ---- herberghen veijlen/

DREIJCHEN; DREIJGEN; DREYGHEN DREIGEN; DREGEN; DRIEGEN = vb. dreigen; bedreigen.
- minor 1;
- menacer de;
- drohen;
- menace; threate;
- amenazar; amenazador;
vpl.: C1/388; ASO 6; Cr2/1013/8.

DREIJGEMENT Zie:
- dreyge; dreyging;----; dreigement; dreegement/

DREIJGEN Zie:
- dreijchen;----; dreyghen; dreigen; dregen; driegen/

DREIJGHEN AFF TE BRANDEN = dreigen met brandstichting.
- incendio minari;
- menacer d'incendie;
- drohen mit Brandstiftung;
- treaten with arson;
- amenazar de quema;
vpl.: C1/387.

DREIJGHEN T'VIER IN'T HUIJS TE STEKEN = dreigen met brandstichting.
- incendio minari;
- menacer de mettre le feu dans la maison;
- drohen mit Brandstiftung;
- menace with arson;
- amenazar , a una persona, de incendio intencionado;
vpl.: C1/387.

DRENCKER; DRONCKER; DRENKER; DRENKERE; DRANKER; DRANKERE; DRANKAERT; DRONKAER; DRONKAERT; DRONKER; DRONKERE = sub. drinker;

DRE

consument; herbergbezoeker; klant van een herberg.
- potor; potator;
- buveur;
- Trinker; Konsument; Wirtshausbesucher;
- drinker; toper; consumer; innvisiter; inn-frequenter;
- bebedor;

vpl.: SKB 9; DKB 16.

DRENKER Zie:
- drencker; droncker;----; drenkere; dranker; drankere;drankaert; dronkaer; dronkaert; dronker; dronkere/

DRENKERE Zie:
- drencker; droncker; drenker; ----; dranker; drankere; drankaert; dronkaer; dronkaert; dronker; dronkere/

DRESSEREN = richten; gebruiken.
- derigo III; verto III; uti III;
- diriger; utiliser; employer;
- richten; lenken; benutzen;
- direct; use;
- conducir; servirse de; utilizar; usar;

vpl.: PB/IV/312; B2/203.

DREUM Zie:
- dromme; drom;----/

DREVE; DREEF = sub. bomenlaan; dreef.
- series longa arborum;
- allée d'arbres;
- Allee; Baumgang;
- avenue, with trees;
- alameda;

vpl.: DVB 85; Lo4/740.

DREYGE; DREYGING; DREIJGHEMENT; DREIGEMENT; DREEGEMENT = sub. bedreiging; dreiging; dreigement.
- minatio; minacia;
- menace; parole d'intimidation;
- Drohung; Bedrohung;
- threat; menace;
- amenaza; conminación;

vpl.: Cr2/1013/8; T1/325;C1/335.

DREYGELIJCKE; DREIGELIKE; DREEGE LIKE; DRECHLIKE; DRIECHLIKE; DREIGLIJC; DREIGLIC = adi. dreigende.
- minax; minitabundus;
- conminatoire; menacant;
- bedrohlich; drohend;
- menacing; threatening;
- amenazador; conminatorio;

vpl.: T1/408.

DREYGEMENTE VAN BANNE = bedreiging van verbanning.

DRI

- minatio exsilii;
- ménace, de bannisement d'exil;
- Drohung von Verbannung;
- threat of exile;
- amenaza de destierro;

vpl.: PvB1/12.

DREYGEN Zie:
- commineren oft ----/
- met een zwaarder hant ----/

DREYGHEN Zie:
- dreijchen; dreijgen;----; dreigen; dregen; driegen/

DREYGHEN OFT COMMINEREN = taut. dreigen; bedreigen.
- comminor I; minor I;
- menacer; comminer;
- drohen; bedrohen;
- menace; to threaten;
- amenazar; comminar; amagar;

vpl.: Lo1/720; PvB5/66; RB/9/28.

DREYGHEN OMME LYFF OFF LITH TE CRENKEN = dreigen schade toe te brengen aan lichaam of ledemaat.
- minari adficiendo alicui detrimento;
- menacer de blesser quelqu'un;
- mit Körperverletzungen drohen;
- threaten to inflict bodily injuries;
- amenazar a uno lesionarle;

vpl.: B /13; C2/884.

DREYGING Zie:
- dreyge;----; dreijgement; dreigement; dreegement/

DRI Zie:
- dreen; drije; dre;----; dry;drie

DRIAKEL; TRIAKEL; TRIAKELE; TRIACLE = sub. tegengif.
- antidotum;
- antidote; contrepoison;
- Gegengift;
- antidote;
- antidoto;

vpl.: PvB1/362.

DRIE Zie:
- dreen; drije; dre;dri;dry;----/

DRIE BEHOORLIJCKE KERCKGEBODEN = drie afkondigingen in de kerk.
- in ecclesia tres promulgationes;
- trois proclamations d'église;
- drei Bekanntmachungen in der Kirche;
- three proclamations in the church
- tres amonestaciones en la iglesia;

vpl.: C1/298.

DRIE SISTEREN YSSCHERS =graan en vloeistofmaat van Overijssche gelijk aan 6 molenvaten van Overijssche

of 2 sisters van Brussel; in metriek stelsel ca. 23 1/3 kg. of 23 1/3 l.
- mensura capacitatis et liquoris;
- 3 rasières d'Isque;
- Getreide- und Flüssigkeitsmasz;
- corn- and liquid measure;
- medida de granos y liquido;

vpl.: C1/238.

DRIE STEENEN BRUSSELS VAN DE STADTWAGHE = gewicht gebruikt in Brussel bij de stadswaag gelijk aan 25 pond.
- tres mensurae Bruxellensis librae urbis;
- poids employé à Bruxelles pour la pesée publique;
- Gewicht benutzt in Brüssel bei der Stadtwaage;
- weight used in Brussels by the townbalance;
- pesa usada en Bruselas por el peso público;

vpl.: C1/242.

DRIECHLIKE Zie:
- dreygelijcke; dreigelike; dreegelike; drechlike;----; dreiglijc; dreiglic/

DRIEGEN Zie:
- dreijchen; dreijgen; dreyghen; dreigen; dregen;----/

DRIEN Zie:
- te ---- tide binnen den jare/

DRIEN QUADEN DADEN = drie misdaden.
- tria crimina;
- trois méfaits;
- drei Missetaten;
- three crimes;
- tres crímenes;

vpl.: Ca2/322.

DRIEERHANDE Zie:
- drieleye; drijerhande;----; drieërleie; drieërsins; drierhande; drierehande; drierleie; drierlye/

DRIEERLEIE Zie:
- drieleye; drijerhande; drieërhande; ----; drieërsins; drierhande; drierehande; drierleie; drierlye/

DRIEERSINS Zie:
- drielye; drijerhande; drieërhande; drieërsins;----; drierhande; drierehande; drierleie; drierlye/

DRIELEYE; DRIJERHANDE; DRIEERHANDE; DRIEERLEIE; DRIEERSINS; DRIERHANDE; DRIEREHANDE; DRIERLEIE; DRIERLYE = adi. drieërlei; drievoudig;driesoortig.

- triplex; triplus; tergeminus;tres; tria;
- de trois sortes;
- dreierlei;
- of three sorts;
- de tres clases; de tres maneras diferentes;

vpl.: T1/179; T2/96,288; Lo7/420.

DRIEREHANDE Zie:
- drieleye; drijerhande; drieërhande; drieërleie; drieërsins; drierhande;----; drierleie; drierlye/

DRIERHANDE Zie:
- drieleye; drijerhande; drieërhande; drieërleie; drieërsins; ----; drierehande; drierleie; drierlye/

DRIERLEIE Zie:
- drielye; drijerhande; drieërhande; drieërleie; drieërsins; drierhande; drierehande;----; drierlye/

DRIERLYE Zie:
- drieleye; drijerhande; drieërhande; drieërleie; drieërsins; drierhande; drierehande; drierleie;----/

DRIESCHTHOL = sub. belasting op elk verkocht beest zijnde 9 mijlen te betalen door verkopen en koper, alsook van warm voeder 2 schelling arthois, van elke wagen hout 3 grooten lichts en van elke kar navenant, Thienen.
- tributum cojuslibet bestiae venditae, Thienen;
- impôts sur chaque bête vendue étant "9 mijlen" à payer par vendeur et acheteur, comme sur pâture chaude 2 escalins arthois, sur chaque charretée de bois 3 grooten lichts et sur chaque charrette à l'avenant, Thienen;
- Steuer auf jedem verkauften Vieh seinde neun Meilen zu zahlen durch Verkaufter und Kaufer, wie auch auf warmen Futter 2 Schilling Arthois, jedem Wagen Holz 3 Grote Lichts und von jedem Karren nach Verhältnis, Thienen;
- tax imposed on every sold animal being nine "mijlen" to be paid by seller and buyer, and also on warm food 2 schelling "Arthois" for every cart likewise, Thienen;
- impuesto sobre cada animal vendido, Thienen;

vpl.: PvB6/73.

DRIEVEN Zie:
- driven ----/

DRIFT SCHAEPEN = kudde schapen.
- grex oves;
- troupeau de moutons;
- Herde Schafe;
- flock of sheep;
- hato de ovejas;

vpl.: Lo7/290.

DRIFTE VAN BEESTEN = weg waarlangs men vee drijft.
- via bestiis;
- sentier pour les bétail;
- Viehstrasze; Viehweg;
- cattle road;
- camino por donde se lleva ganado;

vpl.: DVB 13.

DRIFTICH = adi. op het water drijvende.
- fluitans;
- à la derive; flottant;
- auf dem Wasser treibend;
- floating on the water;
- a la deriva; flotante;

vpl.: T1/220.

DRIFWECH; DRIJFWECH; DRIJFWEG DRYFWECH; DRYFFWECH = sub. weg waarover vee gedreven wordt.
- callis; via qua pecus agitur; via qua pecus propellitur;
- chemin ou passe le bétail;
- Viehweg; Weg worüber Vieh getrieben wird;
- cattle-path; way over which the cattle is droven;
- camino por donde pasa el ganado; cañada;

vpl.: T1/256; C1/270; PB/II/126.

DRIJ LEDEN = volledig stadsbestuur 3 leden, Brussel.
- tres senatores; Bruxellis;
- trois membres, Bruxelles;
- vollständige Stadtverwaltung, Brüssel;
- complete town government, three members, Brussels;
- tres miembros, autoridades municipales Bruselenses;

vpl.: C1/124.

DRIJDERLEIJ MOMBOIRDIJE = drieërlei voogdij.
- tres tutelae diversae;
- trois mambournies diverses;
- dreierlei Vormundschaft;
- guardianship of three sorts;
- tres clases de tutela;

vpl.: LoV/328.

DRIJE Zie:
- dreen;----;dre;dri;dry; drie/
- een notarijs is weert ---- private personen/

- lanck ---- roeyen/
- voor ---- herberghen veylen/
- tot ---- reysen toe/

DRIJEN Zie:
- bekeeren in ----/
- te bekeeren in ----/

DRIJERHANDE Zie:
- drieleye;----; drieërhande; drieërleie; drieërsins; drierhande; drierehande; drierleie; drierlye/

DRIJFWECH Zie:
- drifwech;----; drijfweg; dryfwech; dryffwech/

DRIJFWEG Zie:
- drifwech; drijfwech;----; dryfwech; dryffwech/
- gemeijnen ----/

DRIJGHEN Zie:
- dreijchen;----/

DRIJVEN Zie:
- gaen ----/
- neeringe ----/

DRIJVEN ENDE STOUWEN = taut. opdrijven, van vee.
- exagito I;
- chasser; mener paître; conduire, le bétail;
- hinauftreiben, von Vieh;
- force up, the cattle;
- apacentar, el ganado; llevar a pacer;

vpl.: T1/321.

DRIJVER; DRIVER; DRIVERE = sub. veedrijver.
- pecuarius;
- vacher;
- Viehtreiber;
- cattle-driver;
- arriero; vaquero;

vpl.: C1/654.

DRIJVOET; DRYVOET; DRIEVOET = klein stoeltje met drie poten.
- tripus;
- trépied;
- kleiner Stuhl mit drei Beinen;
- small chair with three legs;
- silla pequeña con tres patas;

vpl.: C1/597.

DRINCBIER Zie:
- drinckbier; drinkelbier; drinkebier; drinkenbier;----/

DRINCCOP Zie:
- drinckstuck; drincstuc; drincpot; drincschale; drincnap; ----; drinccroese; drinccroes/

DRINCCROES Zie:
- drinckstuck; drincstuc; drincpot; drincschale; drincnap;

drinccop; drinccroese;----/

DRINCCROESE Zie:
- drinckstuck; drincstuc; drincpot; drincschale; drincnap; drinccop;----; drinccroes/

DRINCKBIER; DRINKELBIER; DRINKEBIER; DRINKENBIER; DRINCBIER = bier voor eigen gebruik.
- cerevisia ad usum proprium;
- bière pour son propre usage;
- Bier für eigenen Gebrauch;
- beer for one's own use;
- cerveza para uso propio;

vpl.: C1/541.

DRINCKELIJCKEN DRANCK =drinkbare drank.
- potus potabilis;
- boisson potable;
- trinkbares Getränk;
- drinkable beverage;
- bebida potable;

vpl.: Lo4/166.

DRINCKENE Zie:
- bidden te ----/

DRINCKERIJE ENDE SLEMPERIJE = taut. zuippartij; drinkgelag.
- bacchanalia;
- beuverie; écot;
- Säuferei; Trinkgelage;
- drinking bout;
- bacanal; orgia; borrachera; bacanal;

vpl.: PvB6/63.

DRINCNAP Zie:
- drinckstuck; drincstuc; drincpot; drincschale; drincvat; ----; drinccop; drinccroese; drinccroes/

DRINCPOT Zie:
- drinckstuck; drincstuc;----; drincschale; drincvat; drincnap drinccop; drinccroese; drinccroes/

DRINCSCHALE Zie:
- drinckstuck; drincstuc; drincpot;----; drincvat; drincnap; drinccop; drinccroese; drinccroes/

DRINCSTUC Zie:
- drinckstuck;----; drincpot; drincschale; drincvat;drincnap; drinccop; drinccroese;drinccroes/

DRINCKSTUCK; DRINCSTUC; DRINCPOT; DRINCSCHALE; DRINCVAT; DRINCNAP; DRINCCOP; DRINCCROESE; DRINCCROES = sub. drinkbeker.

- poculum;
- vase à boire;
- Trinkgefäss; Trinkgerät;
- cup;
- vaso para beber;

vpl.: Lo3/184.

DRINCVAT Zie:
- drinckstuck; drincstuc; drincpot; drincschale;----; drincnap; drinccop; drinccroese; drinccroes/

DRINGENDE ENDE URGENT = taut. geen uitstel gedogend.
- urgens;
- imminent; pressant; urgent;
- dringend; eindringlich;
- pressing; urgent;
- apremiante; perentorio; urgente;

vpl.: T1/307.

DRINGHEL = sub. losse dunne tralie aan de voorzijde van een duivenslag.
- trutina;
- trébuchet;
- loses dünnes Gitter an der Vorseite eines Taubenschlages;
- loose thin bar on the frontside of a pigeon-loft;
- reja suelta y tenue en la delantera de un palomar;

vpl.: PB/II/139.

DRINKEBIER Zie:
- drinckbier; drinkelbier;----; drinkenbier; drincbier/

DRINKELBIER Zie:
- drinckbier;----; drinkebier; drinkenbier; drincbier/

DRINKEN Zie:
- aftreckingen van eten oft van---/
- een scip ----/

DRINCKENBIER Zie:
- drinckbier; drinkelbier; drinkebier;----; drincbier/

DRIVEN Zie:
- bevel om te ----/
- bevel om zijn comanscappen ----/
- knapen die ten moelnen ----/
- te molenen ----/
- vut ----/

DRIVEN; DRIEVEN = vb. opdrijven; opjagen; leiden van vee zonder herder.
- pastum agere; compello III; cogo III;
- accompagner; mener la bétail sans pasteur;
- auftreiben; aufjagen; Vieh hüten ohne Hirt;
- drive on; herd cattle without a herdsman;

DRO

- acompañar/llevar ganado sin pastor;

vpl.: LPS 56,72.

DRIVER Zie:
- drijver;----; drivere/

DRIVERE Zie:
- drijver; driver;----/

DRIEVOET Zie:
- drijvoet; dryvoet;----/

DROCH Zie:
- droech;----; drocht/
- arch ---- ende argelist/
- sonder ----/
- sonder arch ---- ende argelist/

DROCHSATE Zie:
- drossaardt; drossaedt; drossaert; drossare; drossaten; drossent; drosset; drossete; drosseten; drossate; drussate; drossaet; drozete;----; drost/

DROCHT Zie:
- droech; droch;----/

DROCKEN Zie:
- drucken;----; druycken/

DROECH Zie:
- argelist ende archdroch;----/

DROECH; DROCH; DROCHT = sub. bedrog.
- fraus; malitia; impostura;
- fraude; malice; ruse; imposture;
- Betrug; Schwindel;
- deceit; fraud;
- malicia; dolo malo; fraude;

vpl.: MGG 141.

DROECH OFTE ARGELIST = taut. bedrog.
- fraus;
- artifice; fraude;
- Betrug;
- deceit;
- engaño ó astuciá;

vpl.: MGG 141.

DROECHDOECK; DROOCHDOECK; DROOCHDOEC; DROICHDOEC; DROGELDOEC = sub. droogdoek.
- linteum ad siccandum;
- linge sec pour essuyer;
- Trockentuch;
- rubbing-cloth;
- paño de cocina;

vpl.: Lo3/184.

DROEG Zie:
- droegh;----/
- naet off ----/

DROEGE Zie:
- naet off ----/

DROEGH; DROEGE = adi. droog.
- aridus; siccus;

DRO

- aride; sec; désseché;
- trocken;
- dry; arid;
- árido; seco;

vpl.: BVB 182; AKB 7.

DROEGH VELT = droge akker.
- ager aridus;
- champ aride;
- trockener Acker;
- dry field;
- campó árido;

vpl.: AKB 7.

DROES Zie:
- dromssem; droese;----; drose; druse; droesine; droesen; drosene; droessine; droeseme/

DROESE Zie:
- dromssem;----; droes; drose; druse; droesine; droesen; drosene; droessine; droeseme/

DROESEN Zie:
- dromssem; droese; droes; drose; druse; droesine;----; drosene; droessine; droesseme/

DROESINE Zie:
- dromssem; droese; droes; drose druse;----; droesen; drosene; droessine; droesseme/

DROESSEME Zie:
- dromssem; droese; droes;drose; druse; droesine; droesen; drosene; droessine;----/

DROESSINE Zie:
- dromssem; droese; droes;drose; druse; droesine; droesen; drosene;----; droesseme/

DROIT D'AUBAINE = recht op goederen van overleden vreemdelingen.
- jus in bonis mortuorum extraneorum;
- droit sus biens d'étrangers morts
- Recht auf Gütern von verstorbenen Fremdern;
- right on goods of deceased strangers;
- derecho a bienes de extranjeros difuntos;

vpl.: PvB6/500.

DROGE Zie:
- in nate als in ----/

DROGELDOEC Zie:
- droechdoeck; droochdoeck; droochdoec; droichdoec;----/

DROICHDOEC Zie:
- droechdoeck; droochdoeck; droochdoec;----; drogeldoec/

DROM Zie:
- dromme;----; dreum/

DROMME; DROM; DREUM = sub. afvaldraad.
- filum ex retrimento;
- debris de fil; chutes de fil;
- Faden von Abfall;
- waste of refuse;
- retazos de hilo tejado;

vpl.: PvB1/362.

DROMSSEM; DROESE; DROES; DROSE; DRUSE; DROESINE; DROESEN; DROSENE; DROESSINE DROESEME = sub. droesem.
- sedimentum;
- marc;
- Treber;
- sediment;
- sedimento; poso;

vpl.: PvB6/674.

DRONCKEN Zie:
- drencken;----/

DRONCKER Zie:
- drencker;----; drenker; drenkere; dranker; drankere;drankaert; dronkaer; dronkaert; dronker; dronkere/

DRONKAER Zie:
- drencker; droncker; drenker; drenkere; dranker; drankere-drankaert;----; dronkaert;dronker; dronkere/

DRONKAERT Zie:
- drencker; droncker; drenker; drenkere; dranker; drankere; drankaert; dronkaer;----;dronker; dronkere/

DRONKER Zie:
- drencker; droncker; drenker; drenkere; dranker; drankere; drankaert; dronkaer; dronkaert; ----; dronkere/

DRONKERE Zie:
- drencker; droncker; drenker; drenkere; dranker; drankere; drankaert; dronkaer; dronkaert; dronker;----/

DROOCHDOEC Zie:
- droechdoeck; droochdoeck;----; droichdoec; drogeldoec/

DROOCHDOECK Zie:
- droechdoeck;----; droochdoec; droichdoec; drogeldoec/

DROOCHSCHEERDER OFT BEREIJDER = taut. lakenbereider.
- tonsor lintei vel confector lintei;
- tondeur de drap ou apprêteur;
- Tuchwirker; Tuchscherer;
- cloth-dresser; cloth-shearer;
- tundidor; aprensador de paño;

vpl.: Lo2/730; Cu1/8; C1/520.

DROOGHE Zie:
- ornate in 't ---- in een kiste bewaeren/
- quaert ---- ende natte maten mechels/
- sack ---- ende natte maten Mechels/
- viertel ---- ende natte maten Mechels/

DROOGHE = sub. drogerij.
- herba medica siccata;
- drogue;
- Trockenhaus;
- drying-place;
- secadero;

vpl.: PB/III/275.

DROOCHSCHEERDERSSCHEIRE; DROOGHSCHEEDERSSCHERE =sub. lakenbereiderschaar.
- forfices tonsoris; forfex tonsoris;
- ciseaux de tondeur; forces de tondeurs de drap;
- Tuchschererschere;
- shearer-scissors; cloth-shearer's shears;
- tijeras de tundidor, tundidura; tunda;

vpl.: Lo3/26; C1/378,620,621.

DROOPLEPEL; DRUIJPLEPEL = sub. druiplepel; lepel om vlees dat aan het spit wordt geroosterd met vet te bedruipen.
- cochlear stillans; cochlear ad stillandum; cochlear ad caro, quod veru torretur, pinguitudine conspergendum;
- cuiller à arroser la viande;
- Abtropflöffel; Trieflöffel;
- dripping-spoon; dripspoon;
- cuchara para rociar carne con grasa;

vpl.: C1/430; LoV/396; Lo3/178.

DROPE Zie:
- oesdroppe; oesdrup; oesedrup; oesendrup; osendroppe; oesidrup; oesydrup; oisendrop; oosedrup; osijdrop; osendrup; sijdruppe; osydrop; oosdrup; druijpe; oosdrop; osiedrop; osendrup; osendropte; osingdrop; ----; eusendrop; osinedrop; useldruppe/

DROSE Zie:
- dromssem; droese; droes;----; druse; droesine; droesen;drosene; droessine; droesseme/

DROSENE Zie:
- dromssem; droese; droes; drose; druse; droesine; droesen; ----; droessine; droesseme/

DROSSAARDT; DROSSAEDT; DROSSAERT; DROSSARD; DROSSARE : DROSSATEN; DROSSENT; DROSSET; DROSSETE; DROSSETEN; DROSSATE; DRUSSATE; DROSSAET; DROZETE; DROCHSATE; DROST : AMPTMAN; BAELIU; SCHANTEETE = rechtelijk ambtenaar die tesamen met schepenen vergaderde of rechtsprak; hoge en lage iurisdictie.
- magistratus iudicialis qui iudicium facebat; exercebat, et collegio scabinali praesidebat; iudex criminum; praefectus provinciae vel regionis;
- bailli; drossart;
- Drost; ein richterlicher Funktionnär, beauftragt mit der hohen und niedrigen Jurisdiktion; Schulze;
- bailiff; sheriff;
- baile; magistrado que administra justicia en la provencia;

vpl.: ASO 6; AGO 10; DVB 4,14, 23,37; LPS 16,45,35,36,57; B2/ ACart 5; BVB 21,25; T1/65.

DROSSAEDT Zie:
- drossaardt; ----; drossaert; drossard; drossare; drossaten; drossent; drosset; drossete; drosseten; drossate; drussate; drossaet; drozete; drochsate; drost/

DROSSAERDYE; DROSSATESCHAP = ambtsgebied van een drossaard.
- territorium schulteti;
- territoire d'un drossart;
- Amtsgebiet eines Drostes;
- territory of the bayliff;
- jurisdicción de baile;

vpl.: PB/IV/166.

DROSSAERT Zie:
- drossaardt; drossaedt; ----; drossard; drossare; drossaten; drossent; drosset; drossete; drosseten; drossate; drussate; drossaet; drozete; drochsate; drost/
- gagie ---- van 't kiel/
- stadthouder van de ----/

DROSSAERT ENDE SCHEPENEN VAN DEN KIELE = de regenten der heerlijkheid Kiele bij Antwerpen bestonden uit een drossaard en zeven schepenen, die werden aangesteld en beedigd door borgemeesters, schepenen en raad van Antwerpen. Vier der Kielse schepenen waren burgers van Antwerpen waaronder twee oudschepenen en twee aangewezen uit de poorterij; de drie overige schepenen

moesten burgers van Kiel zijn.
- rerum publicarum rectores dominii chiloniae apud Antverpias ex uno ferculario et septem scabinis consistebant, qui a magistris civium, scabinis et concilio Antverpiae nominabantur et iurabantur. Quattuor scabinorum Chiloniae cives Antverpiae erant, inter quos duo ex-scabini et duo assignati ex civitate; tres ceteri scabini cives Chiloniae debetant esse;
- drossart et échevins de la seigneurie de Kiele;
- die Regente der Herrlichkeit Kiel bei Antwerpen bestanden aus einem Drost und sieben Schöffen, die eingesetzet und beeidigt wurden durch Bürgemeister, Schöffen und Rat von Antwerpen. Vier dieser Schöffen waren Bürger von Antwerpen, unter denen zwei frühere Schöffen und zwei aus dem Bürgertum; die drei übrigen Schöffen waren Bürger von Kiel;
- the trustees of the manor Kiel near Antwerp consisting of one bailiff and seven sheriffs appointed and sworn by burgomasters, sheriffs and council of Antwerp. Four of the sheriffs of Kiel were citizi ns of Antwerp among which two former sheriffs; the three other sheriffs had to be citizins of Kiel;
- baile y regidores de la señoría de Kiele cerca de Amberes eran formados por un baile y siete regidores que eran jurados por el colegio de alcaldes, regidores y consejo de Amberes. Cuatro de los regidores de Kiele eran ciudadanos de Amberes de los cuales dos antiguos regidores y dos designados por los ciudadanos; los otros tres regidores debían ser ciudadaros de Kiele;

vpl.: LoV/2.

DROSSAERT VAN DIEST = officier belast met criminele zaken te Diest.
- quaesitor; iudex criminum in Diestemio;
- officier au criminel, Diest;
- Drost, Kriminalrichter von Diest;
- officer in charge of criminal affairs, Diest;
- fiscal, juez encargado de los asuntos criminales en Diest;

vpl.: C1/576.

DROSSAET Zie:
- drossaardt; drossaedt; drossaert; drossare; drossaten;

drossent; drosset; drossete; drosseten; drossate; drussate; ----; drozete; drochsate;drost/

DROSSAETAMPT Zie:
- drostenampt; drossateampt;----; drostampt; drostambt; drostamt/

DROSSARD Zie:
- drossaardt; drossaedt; drossaert;----; drossare; drossaten drossent; drosset; drossete; drosseten; drossate; drussate, drossaet; drozete; drochsate; drost/

DROSSARE Zie:
- drossaardt; drossaedt; drossaert;----; drossaten; drossent; drosset; drossete; drosseten; drossate; drussate; drossaet; drozete;drochsate; drost/

DROSSATE Zie:
- drossaardt; drossaedt; drossaert drossare; drossaten; drossent; drosset; drossete; drosseten; ----; drussate; drossaet; drozete; drochsate; drost/

DROSSATEAMPT Zie:
- drostenampt;----; drossaetampt; drostampt; drostambt; drostamt/

DROSSATEN Zie:
- drossaardt; drossaedt; drossaert; drossare;----; drossent; drosset; drossete; drosseten; drossate; drussate; drossaet; drozete; drochsate; drost/

DROSSATESCHAP Zie:
- drossaerdye;----/

DROSSENT Zie:
- drossaardt; drossaedt; drossaert; drossare; drossaten;----; drosset; drossete; drosseten; drossate; drussate; drossaet; drozete; drochsate; drost/

DROSSET Zie:
- drossaardt; drossaedt; drossaert; drossare; drossaten; drossent;----; drossete; drosseten; drossate; drussate; drossaet; drozete; drochsate;drost/

DROSSETE Zie:
- drossaardt; drossaedt; drossaert; drossare; drossaten; drossent; drosset;----; drosseten; drossate; drussate; drossaet; drozete; drochsate;drost/

DROSSETEN Zie:
- drossaardt; drossaedt; drossaert; drossare; drossaten; drossent; drosset; drossete; ----; drossate; drussate;

drozete; drochsate; drost/

DROST Zie:
- drossaardt; drossaedt; drossaert; drossare; drossaten;drossent; drosset; drossete; drosseten; drossate; drussate; drossaet; drozete; drochsate;----/

DROSTAMBT Zie:
- drostenampt; drossateampt; drossaetampt; drostampt;----; drostamt/

DROSTAMPT Zie:
- drostenampt; drossateampt; drossaetampt;----; drostambt; drostamt/

DROSTAMT Zie:
- drostenampt; drossateampt; drossaetampt; drostampt; drostambt;----/

DROSTENAMPT; DROSSATEAMPT DROSSAETAMPT; DROSTAMPT; DROSTAMBT; DROSTAMT = sub. het ambt van drost of drossard.
- magistratus,officium, iudicis criminum;
- bailliage;
- Drostenamt;
- sheriffalty; bailiwick;
- bailiazgo;

vpl.: BVB 25.

DROZETE Zie:
- drossaardt; drossaedt; drossaert; drossare; drossaten; drossent; drosset;drossete; drosseten; drossate; drussate; drossaet;----; drochsate; drost/

DRUCK Zie:
- miserie; ---- ende allendicheyt/

DRUCKEN; DROCKEN; DRUYCKEN = vb. opbrengen door middel van duwen.
- in cera imprimo III;
- apposser; attacher;
- aufprägen;
- imprint;
- fijar;

vpl.: ACart 42.

DRUEST Zie:
- druyst; druust; drust;----/

DRUIJPE Zie:
- oesdroppe; oesdrup; oesedrup; oesendrup; oesendroppe; oesidrup; oesydrup; oisendrop;oosedrup; osijdrop; ozendrup; sydruppe; osydrop; oosdrup;----; oosdrop; osendrup; osiedrop; osendrup; osendropte; osingdrop; drope; eusendrop; osinedrop; useldruppe/

DRUIJPLEPEL Zie:
- drooplepel;----/

DRUSE Zie:
- dromssem; droese; droes; drose ----; droesine; droesen; drosene; droessine; droesseme/

DRUSSATE Zie:
- drossaardt; drossaedt; drossaert; drossare; drossaten; drossent; drosset; drossete; drosseten; drossate;----; drossaet; drozete; drochsate;drost/

DRUST Zie:
- druyst; druust;----; druest/

DRUUST Zie:
- druyst;----; drust; druest/

DRUYCKEN Zie:
- drucken; drocken;----/

DRUYST; DRUUST; DRUST; DRUEST = sub. onstuimigheid; onverwacht geweld.
- violentia; ferocia inexspectata;
- impétuosité; violence;
- Ungestüm; Heftigkeit; unerwartete Gewalt;
- boisterousness; turbulence; unexpected violence;
- temeridad; atrevimiento; osadía; audacia;

vpl.: T2/369.

DRY Zie:
- dreen; drije; dre; dri; ----; drie/

DRYEN Zie:
- bekeeren in ----/

DRYFWECH Zie:
- drifwech; drijfwech; drijfweg; ----; dryffwech/

DRYFFWECH Zie:
- drifwech; drijfwech; drijfweg; dryfwech;----/

DRYVOET Zie:
- drijvoet;----; drievoet/

DUARIE Zie:
- actie van douwarien;----/
- douarie; douwarie; douwarije; dowarie; duwaire; duweyer; duwarije; duwarie; duwiere; douwaire; duware;----/

DUBBELE, FRANCIJNE, STEERTE STERTEN = dubbele perkamente staart; strook perkament.
- duplex cauda;
- ruban double;
- doppelter Schwanz d.h. zwei pergamenten Bänder an einem Dokument, fürs Siegel;
- double parchment strip;

- doble faja de pergaminó;

vpl.: DVB 41; BVB 6.

DUBBEN; DOBBEN = vb. graven; spitten.
- fodio III;
- bêcher; creuser;
- graben; stechen;
- dig; spade;
- cavar; azadonar;

vpl.: BVB 174.

DUBIEUS ENDE CAPTIEUS = taut. twijfelachtig en arglistig.
- dubius et captiosus;
- douteux; malicieux;
- zweifelhaft und irreführend;
- doubtful and captious;
- dudosó y capcíasó;

vpl.: MGG 226.

DUBITATIE = sub. twijfel.
- dubitatio;
- doute;
- Zweifel;
- doubt;
- duda;

vpl.: C1/82.

DUCATU Zie:
- in consilio regiae maiestatis in suo ---- Gelrie/
- suo ----/

DUCENDA Zie:
- actio interdicto de aqua de castello ----/

DUCHT ENDE VREESE = taut. vrees.
- metus;
- appréhension; crainte; peur;
- Furcht;
- fear;
- miedo; temor;

vpl.: T1/593.

DUCHTEN; DUGTEN; DOCHTEN = vb. vrezen.
- timeo II; vereor II;
- craindre; appréhender;
- fürchten; befürchten;
- fear;
- temer;

vpl.: LPS 35; ACart 19.

DUCHTHUIS Zie:
- duechthuys;----/

DUCIS Zie:
- confirmatio ---- Wenceslay et Ducissae Johanne de privilegiis pro concessis/
- cum scientia et patientia Domini ----/
- scientia et ----/
- vi praedictarum literarum ---- Johannis/

DUCISSAE Zie:
- confirmatio ducis Wenceslay et ---- Johanne de privilegiis pro concessis/
- dominis ducis et ----/
- ducis et ----/
- ducis Wenceslay et ----/
- institutio dominis ducis et ----/

DUCISSAM Zie:
- per Dominam ---- praesentibus dominis et consilio supra scriptis/

DUCISSIE Zie:
- domini ducis et ----/
- ducis et ----/
- institutio ducis et ----/

DUCK Zie:
- dick; dickmael; dickmaels; dickewille; dickewile; dickwijls;dickwijle; dickwijlle;----; ducke; duckwils; dickwils/

DUCK ENDE MENIGHWERFF = taut. dikwijls.
- saepe;
- souvent;
- häufig;
- often;
- muchas veces; a menudo;

vpl.: Cr2/973.

DUCKE Zie:
- dick; dickmael; dickmaels; dickewille; dickewile; dickwijls; dickwijle; dickwijlle; duck;----; duckwils; dickwils/

DUCKWILS Zie:
- dick; dickmael; dickmaels; dickewille; dickewile; dickwijls; dickwijle; dickwijlle; duck;ducke ----; dickwils/

DUECHDELIJCK Zie:
- doechdelijck;----/

DUECHT Zie:
- finicheyt ende inwendige ---- van goude en silvere/

DUECHT ENDE ONDUECHT = de deugdelijkheid en ondeugdelijkheid.
- bonitas vitiositas; valetudo et nullitas;
- la vallité ou la nullité;
- Tauglichkeit und Untauglichkeit;
- virtue and vice; validity and invalidity;
- la validez y la inferioridad;

vpl.: Lo1/228.

DUECHTHUYS; DUCHTHUIS = sub. tuchthuis voor vrouwen; spinhuis.
- ergastulum pro feminis;
- maison de correction pour femmes;

- Zuchthaus für Frauen;
- house of correction for women;
- casa correccional, para mujeres;

vpl.: PB/II/374.

DUEFSTEEN Zie:
- duyfsteen; dufsteen;----; tufsteen/

DUEGET Zie:
- doghede; doget; doeget; doocht; doecht; deucht; doegt;----; duegt; docht; dogent; dogede/

DUEGHT ENDE CHIERINGEN =deugd en goede hoedanigheden.
- virtus et qualitates bonae;
- vertu et bonnes qualités;
- Tugend und gute Eigenschaften;
- virtue and good qualities;
- virtudes y buenas calidades;

vpl.: T1/616.

DUEGT Zie:
- doghede; doget; doeget; doocht; doecht; deucht; doegt; dueget; ----; docht; dogent; dogede/

DUEMEN Zie:
- dumpen; doemen;----; domen; dommen/
- in de costen ----/

DUEMENISSE; DOEMENISSE; DOEMNISSE; DOEMENESSE = sub. veroordeling.
- condamnatio;
- condamnation;
- Verurteilung;
- condemnation;
- condenación;

vpl.: Lo6/488.

DUENCKEN; DUNKEN; DINKEN; DONKEN = vb. menen; gevoelen.
- videor II; puto I;
- sembler;
- dünken; erscheinen;
- appaer; think;
- parecer;

vpl.: PB/III/105.

DUER = praep. door.
- per;
- par;
- von;
- by;
- por;

vpl.: T1/51.

DUERDER Zie:
- duijrder;----/

DUERE Zie:
- doere; doer; door; dore; dure; doore;----/
- waer ----/

DUE

DUEREGANC Zie:
- deurganck; doreganc; doereganc dorganc;----/

DUERENDE Zie:
- als zijnen gerichte ---- is/
- gerichte ----/

DUERENDE = hom.vb.1.zich uitstrekkende, praep.2.praep. gedurende; tijdens.
- 1.extendo III; tango III; pertineo II vim suam longe diffundere 2. per; inter; tempore;
- 1.s'étendre 2.durant; pendant;
- 1.sich ausdehnen 2.während; dauern;
- 1.extend; reach 2.during; last; pending;
- 1.extenderse 2.durante;

vpl.: DVB 3,10; T2/157,285; B1/91; C2/898; C1/10.

DUERENDE DIE LEEFDAGE LANCK = gedurende het hele leven.
- per aetatem, alicuius;
- pendant toute sa vie;
- das ganze Leben;
- during the life time;
- durante toda la vida;

vpl.: Ra.1440/3; B1.

DUERENDE 'T SELVE HOUWELIJCK = gedurende het zelfde huwelijk.
- per eundem matrimonium;
- durant ce mariage;
- während derselben Heirat;
- during the same marriage;
- durante el mismo matrimonio;

vpl.: C1/329.

DUERNE; DORN; DOORN; DOREN; DORIJN = sub. doornstruik.
- arbustum;
- arbuste épineux;
- Dornstrauch;
- thorn-bush;
- espino;

vpl.: PB/II/106.

DUERPECLICK; DORPELIJC; DOORPELIJC; DORPERLIJCK; DUERPERLIJCK = adv. beledigend.
- offendeus;
- offensante; d'une manière injurieuse;
- beleidigend;
- offensive;
- ofensivamente;

vpl.: Cr2/969.

DUERPERLIJCK Zie:
- duerperclick; dorpelijc; doorpelijc; dorperlijck;----/

DUERSIEN; DORESIEN; DORSIEN; DOORSIEN; DOERSIEN = vb.doorzien.

DUI
- transspicere III; perspicere III; assequi;
- parcourir;
- durchschauen;
- see through;
- comprender; examinar; revisar;

vpl.: T2/191.

DUERSLAGER Zie:
- overbrengere; overbringer ende ----; doorslager/

DUERWEIRDER Zie:
- duerwerdere;----; doerweerdere; deurwaerder; doerwaerder/

DUERWERDERE; DUERWEIRDER; DOERWEERDERE; DEURWAERDER; DOERWAERDER = deurwaarder.
- apparitor;
- huissier;
- Gerichtsbote;
- process-server; sheriff's officer
- emplazador; alguacil; ujier;

vpl.: MGG 34; LPS 38.

DUERWEIRDER Zie:
- duerwerdere;----; doerweerdere; deurwaerder; doerwaerder/

DUFSTEEN Zie:
- duyfsteen;----; duefsteen;tufsteen/

DUGTEN Zie:
- duchten;----; dochten/

DUIFHUIS Zie:
- duyfhuyse; duufhuus; duyfhuus; ----; doufhuys; duyfhuys; duyvenkot; duyfkot; duivekeet; duifkot/

DUIFKOT Zie:
- duyfhuyse; duufhuus; duyfhuus; duifhuis; doufhuys; duyfhuys; duyvenkot; duyfkot; duivekeet; ----/

DUIJDELEIJCK = adv. duidelijk.
- perspicus; manifeste; evidenter;
- clair; évident;
- klar; deutlich;
- clear; obvious;
- claro; evidente;

vpl.: MGG 68.

DUIJM; DUME; DUUM; DUYM = sub. lengtemaat of 22 mm.
- digitus;
- mesure de longueur de 22 mm. pouce;
- Längemasz;
- inch, measure of length 22 mm.;
- medida de longitud o 22 millimetros;

vpl.: C1/236.

DUIJME Zie:
- goeden ----/
- goeden diversen ----/
- (op de) verbuerte van den eersten lede van sijnen ----/

DUIJNE; DUNE; DUUN; DUYN =sub. heuvels van stuifzand.
- moles arenosa; arenae; collis;
- colline de sable; dune;
- Hügel von Staubsand;
- hills of drift sand;
- colina de arena;

vpl.: AKB 15.

DUIJNHALVEN = sub. sprokkelhout.
- ligna arida;
- bois mort; branches sèches;
- Leseholz; Fallholz;
- dead wood; dry sticks;
- leña;

vpl.: AKB 15.

DUIJRDER; DUERDER = adi. duurder.
- carior; pretiosior;
- plus cher; plus coûteux;
- teuerer; kostspieliger;
- dearer; more expensive;
- más caro;

vpl.: DKB 20.

DUIJSENT Zie:
- duijsentich; dusent;----/

DUIJSENTICH; DUSENT; DUIJSENT = num. duizend.
- mille;
- mille;
- tausend;
- thousand;
- mil;

vpl.: AC rt 5,7; DVB 4,5,14; BVB 3,15,18.

DUIJSTER ENDE INCORRECT = onduidelijk en niet juist.
- obscurus et non exactus;
- obscur et peu correct;
- undeutlich;
- obscure and incorrect;
- indistinto e incorrecto;

vpl.: C1/180.

DUIJSTERHEIJT; DUUSTERHEIT; DUISTERHEIT = onduidelijkheid.
- obscuritas;
- obscurité;
- Undeutlichkeit;
- obscurity;
- vaguedad; oscuridad;

vpl.: C1/577/1.

DUISTERHEIT Zie:
- duijsterheijt; duusterheit;----/

DUIJSTERNISSE Zie:
- cleijnen ----/

DUIJTSCHE Zie:
- Nederlantsche ----/

DUIJTSCHER Zie:
- in ---- talen/

DUIJTSEN Zie:
- in ---- tale/

DUIJTWETTIGEN NOOTSAECKEN OFT REDENE = taut. wettige reden.
- necessitas legitima;
- nécessité ou motif légitime;
- legitimer Grund;
- legitimate motive;
- motivo legítimo;

vpl.: Lo1/476.

DUIVEKEET Zie:
- duyfhuyse; duufhuus; duyfhuus; duifhuis; doufhuys; duyfhuys; duyvenkot; duyfkot;----; duifkot/

DUL; DULL; DOLLE = adi. dol; krankzinnig.
- furiosus;
- furieux;
- irrsinnig;
- mad;
- furioso; frenético;

vpl.: Lo3/98.

DULL Zie:
- dul;----; dolle/

DULLE; UUYTSINNIG; SOT ENDE INNOCENT = taut. zwakzinnig.
- imbecilli; ingenii;
- arriéré; imbécile; faible d'esprit;
- schwachsinnig;
- feeble-minded;
- psicasténico; idiota; estúpido; imbécil;

vpl.: T1/513.

DUME Zie:
- duijm;----; duum; duym/

DUMPEN; DOEMEN; DUEMEN; DOMEN; DOMMEN = vb. veroordelen.
- damno l;
- condamner;
- verurteilen;
- condemn;
- condenar;

vpl.: C1/638; Lo3/112; Lo4/616; BVB 4.

DUNE Zie:
- duijne;----; duun; duyn/

DUNGBANCKE Zie:
- bancke(n);----/

DUNKEN Zie:
- duencken;----; dinken;donken/

DUO SEPARATA JURA = twee gescheiden rechten.

DUP

- deux droits séparés;
- zwei verschiedene Gerichte;
- two separated laws;
- dos derechos separados;

vpl.: MGG 107.

DUPLE = adi. dubbele; tweevoudig.

- duplex;
- double;
- doppelt; zwiefach;
- double; twofold;
- doble;

vpl.: T1/377.

DUPLEX Zie:

- copye oft ----/

DUPLI Zie:

- pene ---- oft quadrupli/

DUPLICE(E)REN = 1.verdubbelen 2. tweede antwoord geven.

- 1.duplicare, replicare 2.iterum respondere;
- 1.doubler 2.dupliquer;
- 1.duplizieren 2.eine Gegenrede beantworten;
- 1.double 2.again respond to;
- 1.duplicar 2.replicar;

vpl.: C1/334; Lo5/256.

DUPLICEREN TER CONTRARIE = andermaal het tegenovergesteld beweren.

- denuo contrarium ponere;
- soutenir encore une fois le contraire;
- nochmals eine Gegenrede halten;
- contradict for the second time;
- duplicar lo contrario;

vpl.: BVB 14.

DUPLICERENDE = ppr. andermaal tegenoverstellende.

- respondeo II; ad objecta; obloquor III; in secunda rei defensione;
- répliquer; répondre;
- wieder antworten auf eine Antwort;
- rejoin;
- replicar;

vpl.: MGG 106.

DUPLI ET QUADRUPLI = verdubbeld en vervierfoudigd.

- duplex et quadruplex;
- doublé et quadruplé;
- verdoppelt und vervierfacht;
- doubled and quadrupled;
- doblado y cuadruplicado;

vpl.: Lo4/766.

DUPLICQUE; DUPLIEK; DUPLIJCKE; DUPLYCKE = sub. tweede verweer; wederwoord op een repliek.

- secunda contradictio; secunda rei defensio; dupliciter; responsio rei ad actoris; replicationem depulsio rei secunda;
- duplique; réplique; seconde du défendeur; duplicate; double;
- Gegenantwort; zweite Entgegnung des Beklagten; Duplik;
- rejoinder;
- dúplica; segunda réplica del demandado; contrarréplica;

vpl.: MGG 16; C1/253; PB/III/211.

DUPLIEK Zie:

- duplicque;----/
- termijn van ----/

DUPLIJCKE Zie:

- duplicque; dupliek;----; duplycke/

DUPLYCKE Zie:

- duplicque; dupliek; duplijcke; ----/

DUPLUM Zie:

- in ----/

DURANTE Zie:

- nisi ---- rotulo/

DURANTE ROTULO = durende de rol.

- durante rotulo;
- durant le rôle;
- während der Rolle;
- during the calendar for the trial;
- durante el registro;

vpl.: C1/504.

DURE Zie:

- doere; doer; door; dore;----; doore; duere/

DURP Zie:

- dorpe; dorp; doorp; derp;darp; ----/

DURVEN Zie:

- aenden heijligen niet ontschuldigen en ----/
- dorven;----/

DUSDAANIG; DUSDANICH; DUSTANICH; DUSTENICH; DUSTENECH = adv. op een wijze.

- talis; huius (ce)modi; is ut...;
- d'une manière; tellement;
- derartig;
- in a manner; in that way; in that manner;
- de una manera; de tal manera;

vpl.: ACart 50.

DUSDANICH Zie:

- dusdaanig;----; dustanich; dustenich; dustenech/

DUSENT Zie:

- duijsentich; ----/

DUSTANICH Zie:

- dusdaanig; dusdanich;----;

DUW

dustenich; dustenech/

DUSTENECH Zie:
- dusdaanig; dusdanich; dustanich dustenich;----/

DUSTENICH Zie:
- dusdaanig; dusdanich; dustanich ----; dustenech/

DUUFHUUS Zie:
- duyfhuyse; ----; duyfhuus; duifhuis; doufhuys; duyfhuys; duyvenkot; duyfkot/

DUUM Zie:
- duijm; dume;----; duym/

DUUN Zie:
- duijne; dune;----; duyn/

DUUSTERHEIT Zie:
- duijsterheijt;----; duisterheit/

DUVENMES Zie:
- duyvenmis;----/

DUWAGIERE Zie:
- dovagiere;----; dwagiere; duwagierege; dovaigiere/

DUWAGIEREGE Zie:
- dovagiere; duwagiere; dwagiere; ----; dovaigiere/

DUWAIRE Zie:
- douarie; douwarie; douwarije; dowarie;----; duweyer; duwarije; duwarie; duwiere; douwaire; duware; duarie/

DUWAIRE GEVEN = weduwengoed geven.
- bonum viduarum dare;
- donner un douaire;
- Witwengut geben;
- give a dower;
- dar viudedad;

vpl.: C1/421.

DUWARE Zie:
- actie van douwarien;----/
- douarie; douwarie; douwarije; dowarie; duwaire; duweyer; duwarije; duwarie; duwiere; douwaire;----; duarie/

DUWARIE Zie:
- douarie; douwarie; douwarije; dowarie; duwaire; duweyer; duwarije;----; duwiere; douwaire; duware; duarie/

DUWARIE CONVENCIONAEL = gebruikelijk weduwengoed.
- bonum viduae conventionale;
- douaire conventionnel;
- übliches Witwengut;
- usual dower;
- viudedad convencional;

vpl.: T1/526.

DUY

DUWARIE Zie:
- tochte ende usufruct; tocht oft bladinghe; tocht ende bijleven; tocht ende ----/

DUWARIJE Zie:
- actie van douwarien/
- belevinge oft ----/
- bilevinge oft tocht ende ----/
- bijlevinge ----/
- douarie; douwarie; douwarije; dowarie; duwaire; duweyer; ----; duwarie; duwiere; douwaire; duware; duarie/

DUWARIJE COSTUMIERE = weduwgoed naar landrecht.
- bonum viduae secundum ius terrae;
- douaire selon le droit coutumier;
- Witwengut,nach dem Landesrecht
- dower according to customary country right;
- viudedad según el derecho consuetudinario;

vpl. : T1/526,537.

DUWARIJEN Zie:
- tocht ende ---- oft bilevinge/

DUWEYER Zie:
- douarie; douwarie; douwarije; dowarie; duwaire;----; duwarije; duwarie; duwiere; douwaire; duware; duarie/

DUWEYEREN = sub.pl. weduwengoederen.
- bona viduitatis; bona viduae;
- les biens d'un veuve;
- Witwengüter;
- widow's goods;
- bienes de viudo;

vpl.: PB/II/149.

DUWIER Zie:
- duwiere; duwyere;----/

DUWIERE Zie:
- douarie; douwarie; douwarije; dowarie; duwaire; duweyer; duwarije; duwarie;----; douwaire; duware; duarie/

DUWIERE; DUWIER; DUWYERE = sub. konijnenhol.
- cavus cuniculi;
- terrier;
- Kaninchenhöhle;
- rabbitburrow;
- conejera; cueva de conejos;

vpl.: Cr2/994.

DUWYERE Zie:
- duwiere;----; duwier/

DUYFHUUS Zie:
- duyfhuyse; duufhuus;----; doufhuys; duyfhuys; duyvenkot;

DUY

duyfkot; duivekeet; duifkot/

DUYFHUYS Zie:
- duyfhuyse; duufhuus; duyfhuus; duifhuus; doufhuys;----; duyvenkot; duyfkot; duivekeet; duifkot/

DUYFHUYSE; DUUFHUUS; DUYFHUUS; DUIFHUIS; DOUFHUYS; DUYFHUYS; DUYVENKOT; DUYFKOT; DUIVEKEET; DUIFKOT = sub. duivenkooi.
- columbarium;
- colombier; pigeonnier;
- Taubenschlag;
- pigeon-house;
- palomar;

vpl.: T1/498.

DUYFKOT Zie:
- duyfhuyse; duufhuus; duyfhuus; duifhuus; doufhuus; duyfhuys; duyvenkot;----; duivekeet;duifkot/

DUYFKOT OFT VELTKLADDE = taut. duivenhok.
- columbarium;
- pigeonnier;
- Taubenschlag;
- pigeon-house;
- palomar;

vpl.: PB/II/155.

DUYFSTEEN; DUFSTEEN; DUEFSTEEN = sub. tufsteen.
- tofus;
- tuf;
- Tuffstein;
- tuff;
- tufo; toba;

vpl.: PB/III/367.

DUYM Zie:
- duijm; dume; duum;----/

DUYME(N) Zie:
- dwersen ----/
- goeden dwersen ----/
- vertraillien vier ---- naer malkanderen/

DUYMS Zie:
- dick, gijps ende ----/

DUYMSTOCK = sub. lat voor het meten van hout, meetlat.
- mensura patens certum numerum digitorum, ad metendum lignum;
- mètre pliant;
- Zollstab; Schmiege;
- folding rule; measuring rod;
- lata para medir madera;

vpl.: C1/239.

DUYN Zie:
- duijne; dune; duun;----/

DWA

DUYRSTEN MERCT = duurste markt.
- forum expensivum;
- le plus cher marché;
- teuerste Markt;
- most expensive market;
- mercado más costoso;

vpl.: Cr2/1063.

DUYSENTHEYDT = sub. onduidelijkheid.
- obscuritas;
- obscurité;
- Undeutlichkeit;
- indistinctness; obscurrity;
- vaguedad; obscuridad;

vpl.: Cr2/1007.

DUYSTERHEYT Zie:
- obscuriteyt ende ----/

DUYTWETTIGEN Zie:
- redenen oft ---- nootsaecken/

DUYVEMIS; DUVENMES = sub. duivenmest.
- stercus columbinu;
- colombine; fiente de pigeons;
- Taubendünger;
- pigeon-dung;
- palomina; excremento de paloma;

vpl.: PB/III/445.

DUYVENKOT Zie:
- duyfhuyse; duufhuus; duyfhuus; duifhuus; doufhuus; duyfhuys; ----; duyfkot/

DWAELREC Zie:
- dwelier; dweilier; dwaelrecke; ----/

DWAELRECKE Zie:
- dwelier; dweilier;----; dwaelrec/

DWAERS Zie:
- dweers; dwers; dwersch;----; dwars/

DWAESLIKE Zie:
- dwaesselijc;----/

DWAESSELIJC; DWAESLIKE = adv. dwaas.
- stulte; stolide; fatus;
- sottement; follement;
- verrückt; töricht;
- foolishly; silly;
- tontamente; locamente; ridículamente;

vpl.: T2/274.

DWAGIERE Zie:
- dovagiere; duwagiere;----; duwagierege/

DWALE ENDE UYTWEGE = dwaalweg en uitvlucht.
- itineris error et causa;
- faux chemin et prétexte;

DWE

- Irrweg und Ausflug;
- wrong track; loop-hole;
- error;

vpl.: PvB1/417.

DWALIJNGE; DWALINGE = sub. dwaling.

- error;
- erreur;
- Irrtum;
- error;
- error;

vpl.: PvB1/34.

DWALINGE Zie:

- abuyse ende ----/
- dwalijnge;----/

DWALINGEN Zie:

- heresyen ende ----/

DWALINGHE ENDE ERREURE = taut. dwaling.

- error;
- erreur;
- Irrtum;
- error;
- error; equivocación;

vpl.: PB/II/341.

DWANC Zie:

- dwanck;----/

DWANCK Zie:

- nye mens macht oft ----/

DWANCK; DWANC = sub. dwang.

- coactus;
- force; coaction; contrainte;
- Zwang;
- compulsion; constraint;
- fuerza; coacción;

vpl.: BVB 20.

DWARS Zie:

- dweers; dwers; dwersch;dwaers ----/

DWARSNACHT Zie:

- dwersnacht;----; dweersnacht; dwersnachte/

DWEELE Zie:

- ghebeelde ----/

DWEERS; DWERS; DWERSCH; DWAERS; DWARS = adv. dwars.

- in transversum e transverso;
- transversal; à travers;
- quer;
- on the cross;
- transversal; oblicuo;

vpl.: DVB 44.

DWEERSNACHT Zie:

- dwersnacht; dwarsnacht;----; dwersnachte/

DWEILIER Zie:

- dwelier;----; dwaelrecke; dwaelrec/

DWI

DWELIER; DWEILIER; DWAELRECKE; DWAELREC = sub. handdoekrek.

- regulae siccatoriae mantelium; teges portae;
- porte-serviettes; porte-touailles porte-nappes;
- Handtuchhalter; Tuchhalter;
- towel-horse; towel-rail;
- sequero; portatoalla; toallero;

vpl.: C1/430; LoV/396; Lo3/174.

DWELE Zie:

- tresoorkleet oft ----/

DWERS Zie:

- dweers;----; dwersch; dwaers; dwars/

DWERSCH Zie:

- dweers; dwers;----; dwaers; dwars/

DWERSEN Zie:

- goeden ---- duyme/

DWERSEN DUYME = overlangse duim cq. 2.2 cm.

- uncia in longitudinem cq.2.2 centesimae mensurae primariae partis;
- bon pouce en travers cq.2.2 cm.;
- Zoll der Länge nach und zwar 2.2 cm.;
- longitudinal inch, namely 2.2cm.;
- pulgar longitudinal cq.2 cm., media pulgada ca.2 cm.;

vpl.: Lo1/18.

DWERSNACHT; DWARSNACHT; DWEERSNACHT; DWERSNACHTE= sub. tussen in liggende nacht.

- mox interjaceus;
- nuit intermédiaire;
- zwischenliegende Nacht;
- the night in between;
- noche intermedia;

vpl.: Cr2/972.

DWERSNACHTE Zie:

- dwersnacht; dwarsnacht; dweersnachte;----/

DWIJNGEN = vb. dwingen.

- cogo III;
- contraindre; forcer;
- zwingen;
- force;
- coaccionar; compeler; forzar; obligar;

vpl.: T2/21,22.

DWINGHUIJSE Zie:

- gagie huijsmeester oft concherge van den ----/

DWINGHUIJSE = tuchthuis.

- ergastulum;
- maison de correction;
- Zuchthaus;

DYC

- house of correction;
- casa correccional;

DYACONE; DIAKEN; DYAKEN; DIAKE; DIAEC = sub. diaken.

- diaconus;
- diacre;
- Diakon;
- deacon;
- diácono; levita;

vpl.: T2/65.

DYAKEN Zie:

- dyacone; diaken; ----; diake; diaec/

DYCAIGIE Zie:

- dicage; dicaigie; ----; dijcage; dijckaege; dijckaedge; dijckaetge; dijcaedza; dijcaidze; dikaetse; dijcatinge; dikage; dijchatinge; dyckagie; dyckaighe/

DYCKAGIE Zie:

- dicage; dicaigie; dycaigie; dijcage; dijckaege; dijckaedge; dijckaetge; dijcaedze; dijcaidze; dikaetse; dijcatinge; dikage; dijchatinge; ----; dyckaighe/

DYCKAIGHE Zie:

- dicage; dicaigie; dycaigie; dijcage; dijckaege; dijckaedge; dijckaetge; dijcaedze; dijcaidze; dikaetse; dijcatinge; dikage; dijchatinge; dyckagie; ----/

DYCKBAER = voor het dijkrecht aangeslagen.

- tributum aggeris;
- imposé par le droit des digues;
- für die Deichsteuer veranlagen;
- assessed for the dike-tax;
- ammillarado para :os derechos de dique;

vpl.: PB/II/197.

DYCKGELT = sub. geld dat opgebracht moet worden tot onderhoud der dijken.

- pecunia ad sustentandos aggeres;
- argent pour l'entretien des digues;
- Geld für den Unterhalt der Deiche;
- money for the upkeep of the dikes;
- cantidad de dinero que se debe por el mantenimiento de los diques;

vpl.: PB/III/293.

DYCKSCHOTE; DIJCSCHOT; DIJCKSCHOT; DIJCKGESCHOT = sub. dijkgeld; dijkbelasting.

- tributum aggere;
- quote-part pour l'entretien des digues;
- Deichsteuer;

DIJS

- dike-tax;
- derechos de diques; impuestos de diques;

vpl.: PB/II/187.

DYCKRECHT Zie:

- naer ----/

DYER Zie:

- viervoeten ----/

DYSDAECH NA DEN SONDACH ALS MEN ZINGT JUDICA = dinsdag na de zondag als men zingt Judica.

- diae Martis post domenicam quando Judica cantatur;
- le mardi après le dimanche Judica;
- Dienstag nach den Sonntag als man singt Judica;
- Tuesday after the Sunday on which the Judica is sung;
- martes después del domingo cuando se canta Judica;

vpl.: P.W.J.II/2; B1.

DYSDAECHS Zie:

- des dysendaechs; ----; dijsendach; dyssendaech; dijsendaeghs/

DYSSELE; DISSEL; DIESELE; DISEL = sub. wagenboom; dissel.

- temo;
- timon;
- Deichsel;
- pole;
- flecha; lanza;

vpl.: PB/II/104.

DYSSENDAECH Zie:

- des dysendaechs; dysdaechs; dijsendach; ----; dijsendaeghs/

DYSSENDAECH; DINSDACH; DINXDACH; DINXENDACH; DINSENDACH DINCENDACH; DISENDACH; DISENSDACH; DICENDACH; DIJSENDACH; DIJSSENDACH; DIJSDACH; DENSENDACH = sub. Dinsdag.

- dies Martis;
- mardi;
- Dienstag;
- Tuesday;
- martes;

vpl.: C3/202.

ADDENDA

DEURWAERDER Zie:

- duerwerdere; duerweirder; doerweerdere; ----; doerwaerder/

DIJCKGESCHOT Zie:

- dyckschote; dijcschot; dijckschot; ----/

DYS

DIJCKSCHOT Zie:
- dyckschote; dijcschot;----; dijckgeschot/

DOERWAERDER Zie:
- duerwerdere; duerweirder;doerweerdere; deurwaerder;----/

DOERWEERDERE Zie:
- duerwerdere; duerweirder;----; deurwaerder; doerwaerder/

DOORSLAGER Zie:
- overbrengere; overbringer ende duerslager;----/

DORPERLIJCK Zie:
- duerpeclick; dorpelijc; doorpelijc;----; duerperlijck/

DOUFHUYS Zie:
- duyfhuyse; duufhuus; duyfhuus; duifhuus;----; duyfhuys; duyvenkot; duyfkot/

ECCEPTIE PEREMTOIR = afdoende tegenwerping.
- objectio effico I;
- objection efficace;
- entscheidende Einwendung;
- conclusive objection;
- excepción perentoria;

vpl.: C2/857.

ECCLESIA Zie:
- pro Deo et ----/

ECCLESIASTICKE Zie:
- ecclesiastique;----/

ECCLESIASTIQUE; ECCLESIASTICKE = sub. geestelijke; kerkelijke waardigheidsbekleder.
- ecclesiasticus;
- ecclésiastique;
- Kleriker;
- clergyman; ecclesiastical;
- ecclesiastico, clérigo; hombre de iglesia;

vpl.: PB/III/3; PB/II/229.

ECHIBEERENDE = vb.ppr. vertonende.
- exhibeo II;
- exhibir;
- vorzeigen;
- show; exhibit;
- exhibir;

vpl.: ACart 40.

ECHIBENDUM Zie:
- actie van ----/

ECHTEN Zie:
- hechten; hichten; heften;----/
- scheuringhe des ---- bedde/

ECKER Zie:
- acker;----; eckere; landtblock/
- in d'---- gaende off loopende/

ECKERE Zie:
- acker; ecker;----; landtblock/

ECKSTEEN Zie:
- eghsteen; eggesteen; egsteen; ecsteen;----/

ECOULEREN = vb. verwerken.
- effluere III; dilabi; in opus impendere;
- écouler;
- zu Ende gehen; ablaufen;
- digest;
- elaborar;

vpl.: Cu1/312.

ECSTEEN Zie:
- eghsteen; eggesteen; egsteen; ----; ecksteen/

EDE Zie:
- heuden; heden; hede;----; hedent/

EDEFICIE; EDEFITIE = sub.bouwsel; gebouw; opstal.
- aedificium;
- bâtiment;
- Gebäude;
- building; edifice;
- edificio;

vpl.: T1/118; C1/527.

EDEFITIE Zie:
- edeficie;----/

EDELBOT Zie:
- elbot; ellbot; elibot; elebot; eelbot;----; eelbut; heylbot; heilbot/

EDELDOM; EEDELHEYT; EELDOM; EDELHEIT; EDELHEDE = sub.adel; adeldom.
- nobilitas;
- noblesse;
- Adel; Adeltum;
- nobility;
- nobleza;

vpl.: PB/III/290; PvB7/13; C3/82.

EDELE LEENEN = door hertogen en graven uitgegeven lenen.
- quod duces et comites mutuum dant;
- fief concédé par des ducs ou des comtes;
- von Herzogen und Gräfen ausgegebenen Lehnsgut;
- fief issued by dukes and earls;
- feudo concedido por un duque o un conde;

vpl.: T1/429.

EDELEN HONDT = rashond.
- canis boni seminis;
- chien de race;
- Rassenhund;
- true-bred dog;
- perro de casta;

vpl.: PB/III/499.

EDELHEDE Zie:
- edeldom; eedelheyt; eeldom; edelheit;----/

EDELHEIT Zie:
- edeldom; eedelheyt; eeldom;----; edelhede/

EDELINC Zie:
- edelman;----; edeling; eelinc/

EDELING Zie:
- edelman; edelinc;----; eelinc/

EDELJACHT = sub. jacht op hert; everzwijn; reigers enz.
- venatio in cervum; aprem; ardeam;

EDI

- chasse aux cerfs; aux sangliers; aux hérons etc.;
- Jagd auf edeles Wild;
- chase on noble wild;
- caza de ciervo; jabali; garzas y demas;

vpl.: PB/II/151.

EDELLEENEN Zie:

- middelbaer ----/

EDELMAN; EDELINC; EDELING; EELINC = sub. edele; adellijke.

- nobilis;
- noble;
- adlig;
- noble;
- noble;

vpl.: PB/II/94.

EDELMOGENDE = titel voor heren leden van de Raden van State der Verenigde Nederlanden.

- titulus membri senatus, collegii qui, quod, gubernabat, administrabat, civitates coniunctas;
- titre pour les seigneurs membres des Conseils de l'état des Pays Bas;
- Titel für die Mitglieder des Staatsrates der Vereinigten Niederländen;
- title for the Councellors of State of the United Netherlands;
- título para los señores miembros de los Consejos del Estado de los Países Bajos;

vpl.: ACart 2.

EDEN Zie:

- eeden;----; eyden; heeden/

EDICIE ENDE COPIE Zie:

- actie om te gecrijgen ---- van brieven dairmede iemant behelpen wille in rechte/

EDICIE ENDE OSTENCIE = taut. vertoning.

- editio et ostentatio;
- exhibition; ostention; présentation;
- Vorzeigung;
- exhibition;
- exhibición; ostención; producción;

vpl.: T1/293.

EDICKE(N) Zie:

- asyne(n), eek oft ----/

EDICTE PEREMPTORIJLIJCKEN = bevelschrift; beslissend; voldingend.

- edictum supremum;
- jussion péremptoire;
- gebieterische unwiderrufliche Entscheidung;
- peremptory warrant;

EEC

- mandato perentorio;

vpl.: T1/18.

EDIFICEREN = vb. stichten, in godsdienstige stemming brengen.

- aedifico I;
- édifier;
- erbauen;
- edify;
- edificar;

vpl.: PB/III/344.

EDIFECIE; EDIFITIE; EDIFICIE = hom.sub.1.gebouw, opbouw 2.stichting.

- 1.aedificium 2.contructio;
- 1.batiment; édifice 2. construction;
- 1.Gebäude; Konstruktion; Bauart 2.Stiftung;
- 1.building; construction 2.edifice;
- 1.edificio; construcción 2.fundación;

vpl.: Lo1/620; Lo6/28; C1/427, 473, 608, 675.

EDIFICIE Zie:

- bouw oft ----/
- edifecie;----/
- huys oft ----/
- melioratie ende beteringhe van ----/
- voluptueuse ----(n)/

EDIKT ENDE PROCLAMATIE = verordening en afkondiging.

- edictum et proclamatio;
- édit et proclamation;
- Verordnung und Verkündigung;
- edict and proclamation;
- edicto y proclamación;

vpl.: C1/264.

EDOCH Zie:

- edog;----; endoch; iedoch; idoch/

EDOG; EDOCH; ENDOCH; IEDOCH; IDOCH = adv. echter.

- at;
- cependant; pourtant; toutefois; néanmoins;
- aber;
- but; however;
- sin embergo; empero; no obstante;

vpl.: ACart 32.

EEC Zie:

- eycke; eike; eke;----; eic; heike; heke/

EECHDE Zie:

- eeghde; eegde; egede;----; eichde; egde/

EECHOF Zie:

- eeckhove;----/

EECKEL; EEKEL; EIJCKEL;EKEL = sub. eikel.
- glandis; glans;
- gland;
- Eichel;
- acorn;
- bellota;

vpl.: PB/II/15; DVB 80,84; SKB 5; T1/287.

EECKELEN SLAAN = eikels oogsten.
- glandes metere;
- gauler des glands;
- Eicheln abschlagen;
- reap acorns;
- cosechar bellotas;

vpl.: SKB 5.

EECKHOF Zie:
- aenkomen officie controlleur ----/
- contrerolleur oft boeckhouder van den ----/
- houten ----/
- steenen ----/

EECKHOVE; EECHOF = timmerwerf; stapelplaats van hout.
- navalia; receptaculum ligni;
- entrepôt de bois;
- Zimmerei;
- carpenter's yard;
- carpinteria; emporio de madera;

vpl.: C1/527.

EED Zie:
- actie tegen dengeenen die den anderen iet gegeven heeft te zweeren in deelingen van ---- en nae sentencie weijgert te voldoen/
- actie tegen van ----e/
- bij ---- begrooten/
- bij ---- ghewarighen/
- eedt; eet;----; eit; eyd/
- de ---- wijsen te doen/
- execrable ----/
- expurgeren ende ----/
- deijlinghe van ----/
- delatie van ----/
- expurgatie van ----/
- ghewarighen met ----/
- met solemnelen ----/
- metter ----/
- onder solemnele ----/
- prestatie van ----/
- sijn t'achterheyt ghewarighen bij ----/

EEDE JUDICIAEL = gerechtelijke eed.
- ius iurandum;
- serment judiciaire;
- gerichtlicher Eid;
- judicial oath;
- juramento judicial;

vpl.: T1/298.

EEDE NECESSARIJS ENDE NOOTELIJC = eed uit noodzaak.

- iusiurandum ex necessitate;
- serment par necessité;
- Eid aus Notwendigkeit;
- oath by necessity;
- juramento por necesidad;

vpl.: T1/298.

EEDELHEYT Zie:
- edeldom;----; eeldom; edelheit; edelhede/

EEDELMAN Zie:
- halff ----/
- vrij ---- van vier sijden/

EEDEN Zie:
- de Heer salse de jairs vierwerven ----/
- het ---- van elcken ghetuyghe/
- ten heijlighen ----/
- tot hueren ----/

EEDEN; EDEN; EYDEN; HEEDEN= vb. beëdigen.
- aliquem iusiurandum adigo III; iureiurando confirmo I;
- assermenter;
- beeidigen;
- swear in; administer the oath to;
- juramentar;

vpl.: C1/165; Lo6/434.

EEDT Zie:
- billet van presentatie van ----/
- de ---- gestaeft zijnde/
- deeling van ----/
- den ---- wijsen te doen/
- die verlaeten ----/
- expurgatie van ----/
- expurgeren onder ----de calumnia/
- hulde en ----/
- manschap ende ----/
- metten ---- quytgeven/
- metter ---- gewarighen/
- misdaet van dorperen ende quaden vileynen ---- te doen/
- onder ---- de calumnia/
- praestatie van den ----/
- quaeden ----/
- ter ---- aenspreken/
- verlaeten ----/
- van ---- te staeven/

EEDT; EET; EED; EIT; EYD =sub. eed.
- iusiurandum;
- serment;
- Eid;
- oath;
- juramento;

vpl.: BVB 20.

EEDT AENDE HEIJLIGHEN = eed afgelegd op diverse heiligen.
- iusiurandum nuncupatum pro sanctis;
- serment aux choses saintes;

EED

- Eid, vereiden auf Heiligen;
- swear an oath on the saints;
- juramento (prestado, of = hecho) por los santos;

vpl.: C1/107; BVB 20.

EEDT DE CALUMNIA PER VERBUM CREDIT VEL NON CREDIT = eed dat men geen laster spreekt, die al dan niet geloofd wordt.

- iusiurandum de calumnia per verbum credit vel non credit;
- serment cru ou non, par lequel on atteste qu'onne calomnie pas;
- Eid dasz man keine Verleumdung redet welche wohl oder nicht geglaubt wird;
- oath that one does not speak slander which will be believed or not;
- juramento que no se dice calumnia que se cree o no;

vpl.: C1/258.

EEDT DER WAIRHEYT = eed waarbij men zeker weet de waarheid te zeggen.

- iuramentum in veritatem;
- serment prêté dans la sécurité de dire la vérité;
- Eid wobei man sicher weisz die Wahrheit zu sagen;
- oath by which one surely knows to say the truth;
- juramento hecho en la securidad de decir la verdad;

vpl.: T1/28,297.

EEDT Zie:

- manschap ende ----/

EEDT ENDE MANSCHAP VAN TROUWEN = eed afgelegd bij leenverhef door de leenman waarbij hij hulde en trouw zweert.

- iusiurandum iuratum in liberatione mutuationis ab vasallo, in qua honorem et fidem iurat;
- serment prêté par le vassal par lequel il jure hommage et fidélité;
- Eid geleistet bei der Lehnerhebung von dem Vasall wobei er Anerkennung und Treu schwört;
- oath taken at feudal-raising by the vassal by which he swears homage and fidelity;
- juramento del vasallo con ocasión de elevación feudal = un juramento de homenaje y fedelidad;

vpl.: C1/290.

EEDT, TROUWE ENDE HULDE = eed van trouw en hulde.

- iusiurandum fidei et affirmatio adhaesionis;
- serment de fidélité et hommage;
- Treueid und Anhänglichkeitsbezeigung;

EED

- oath of loyalty and expression of attachmant;
- homenaje y judamento de lealtad;

vpl.: DVB 42; ACart.

EEDT VAN AFFECTIE = eed waarin voorgewend wordt de waarde van een ding op vordering van de rechter ofwel eed van schatting.

- iuramentum in litem;
- serment demandé par le juge confirmant une appréciation de la valeur d'une chose;
- Eid auf Bitte eines Gerichts zur Schätzung des Wertes einer Sache;
- oath on request of the judge to estimate the value of something;
- juramento pedido por el juez confirmando una tasación del valor de una cosa;

vpl.: T1/297.

EEDT VAN CALAENGIEN = eed van onrechtmatige eis.

- iuramentum calumniosum;
- serment de calomnie;
- lästerlicher Eid;
- oath of calumny;
- juramento de calumnia;

vpl.: T1/56.

EEDT VAN CALUMPNIEN = eed onderschrijvende een geloof en een vast voornemen.

- iuramentum in calumniam;
- serment qui souscrit une croyance et une intention fixe;
- Eid unterschreibend ein Glauben und eine bestimmte Absicht;
- oath endorsing a belief and a firm resolution;
- juramento que suscribe una fe y una intención fija;

vpl.: T1/297.

EE(D)T VAN EERE EN TROUWE = eed van eer en trouw.

- iusiurandum honoris et fidelitatis
- serment d'honneur et de fidelité;
- Eid der Ehre und Treue;
- oath of honour and fidelity;
- juramentó de honor y de fidelidad;

vpl.: DVB 39,47,50.

EEDT VAN EXPURGATIE DOEN = zuiveringseed afleggen.

- iusiurandum expurgationis iurare;
- purger par serment;
- Reinigungseid ablegen;
- swear the purification-oath;
- hacer juramento de purgación;

vpl.: Lo3/204.

EEDT VAN GHETROUWIGHEIJDT = eed van trouw.

EEG

- iusiurandum fidelitatis;
- serment de fidélité;
- Treuschwur;
- oath of loyalty;
- juramento de fidelidad;

vpl.: C1/531.

EEDT VAN IGNORANTIE = eed van onwetendheid; onbekendheid.

- iuramentum ignorantiae;
- serment de négation; serment d'ignorance;
- Eid von Verneinung; Eid von Unbekanntheit;
- oath of ignorance;
- juramento de negación; juramento de ignorancia;

vpl.: B2/102; Lo7/210.

EEDT VAN PURGACIEN = eed van zuivering.

- iuramentum purgationis;
- serment d'expurgation;
- Eid der Säuberung;
- oath of purification;
- juramento de expurgación;

vpl.: T1/298.

EEDT VOOR GOET, RECHTVEERDICH ENDE ONMEIJNEEDICH HOUDEN = een eed voor goed, rechtvaardig en niet meinedig houden.

- habere iusiurandum ut bonum, justum et non falsum;
- tenir le serment pour bon, juste, et non parjure;
- ein eidlich bekräftiges Zeunis für die reine Wahrheit halten;
- hold an oath for good, just and not perjured;
- tomar un juramento por bueno y justo y no perjuro;

vpl.: C1/401.

EEDTLYCK GOET = eetwaren; levensmiddelen.

- victus;
- vivres;
- Lebensmittel;
- foodstuffs;
- viveres; comestibles;

vpl.: PB/III/217.

EEDTZ Zie:

- eedt;----/

EEGDE Zie:

- eeghde;----; egede; eechde; eichde; egde/

EEGHDE; EEGDE; EGEDE; EECHDE; EICHDE; EGDE = sub. egge.

- orates; irpex; crates dentates;
- herse;
- Egge;
- harrow; drag;
- rastra; grada; atabladera; rastrillo;

EEM

vpl.: Lo7/282; T2/264; Lo6/46.

EEK Zie:

- edicken of asijne;----/

EEKEL Zie:

- eeckel;----; eijckel; ekel/

EEKENBOOM Zie:

- eijcken; eijckenboem; eikenboom; eikelboom;----/

EEKHOF Zie:

- houte ----/

EELBOT Zie:

- elbot; ellbot; elibot; elebot; ----; edelbot; eelbut; heylbot; heilbot/

EELBUT Zie:

- elbot; ellbot; elibot; elebot; eelbot; edelbot;----; heylbot; heilbot/

EELC Zie:

- ellick; elc; ellic; elec; elic; ----; ilc; illic/

EELDOM Zie:

- edeldom; eedelheyt;----; edelheit; edelhede/

EELIEDE Zie:

- eluyden;----; ehelude/

EELINC Zie:

- edelman; edelinc; edeling;----/

EELUCHT Zie:

- heijmluijck; eenloeck; eeluect; ----/

EELUECT Zie:

- heijmluijck; eenloeck;----; eelucht/

EELUECT = sub. omheining.

- saeptum; saepimentum;
- cloture;
- Umzäunung;
- fence;
- cerca; vallado;

vpl.: Lo7/280.

EEMER Zie:

- vierendeel oft ---- wijns/

EEMER; EMER; EMMER; EIMER; YMMER; EMERE; HEEMER = hom. sub. 1.naam van een vaartuig 2.emmer.

- 1.linter 2.situla;
- 1.nom d'un bateau 2.seau;
- 1.Name eines Schiffes 2.Eimer;
- 1.name of a ship 2.bucket; pail;
- 1.nombre de una embarcación 2. cubo; herrada;

vpl.: PB/III/251; C1/190,431; LoV/398; Lo3/80; Lo1/640; PvB1 362.

EEMERKEN Zie:
- merckt ----/

EEMPARICH Zie:
- eenplic; eenpaer; eenparich;---/

EEN Zie:
- te ---- werve/

EEN BALANCE METTER SCHALEN MET EEN PONDT GHEWICHTE OFT EEN HUIJSELE = een weegschaal in de vorm van een ijzeren staaf waaraan bevestigd een verschuifbaar gewicht van een pond (500 gram) of een unster ofwel romeinse balans.
- libra romana;
- balance avec les plateaux, avec une livre de poids, ou une balance romaine ou peson;
- eine Waage in der Form eines eisernen Stabes woran befestigt ein verschiebbares Gewicht von einem Pfund;
- a balance in the shape of an iron bar to which was attached a movable weight of one pound;
- balanza en forma de barra férrea a la cual está atada una pesa movible de una libra;

vpl.: C1/430.

EEN EEUWICH GESWIJCH; STILSWIJGEN = fig. waarmede de zaak als afgedaan wordt beschouwd.
- silentium perpetuum;
- silence définitif;
- ein ewiges Verschweigen, über eine Sache;
- an eternal silence; concealment;
- un silencio eterno = con el cual se considera como despachado un negocio;

vpl.: MGG 17,41.

EEN GEDINGHE LEGGEN = een rechtszitting beleggen.
- sessionem iuris convocare;
- convoquer une séance;
- eine Gerichtssitzung anberaumen;
- convene a session of the court;
- convocar una audiencia;

vpl.: B2/128.

EEN GHEBECK BROETS = hoeveelheid broden die in één maal in de oven gebakken worden.
- panificium panum;
- quantité de pain qui est cuite dans un fourneau en même temps une fournée;
- die Quantität Bröter die auf einmal im Ofen gebacken wird;
- quantity of bread baked in the oven at one time;
- un horno lleno de panes;

vpl.: Pr.Tr./9; C2/932.

EEN GHEBRUUT BIERS = een brouwsel bier; hoeveelheid bier die in een keer wordt gebrouwen.
- fermentum cerevisiae;
- une quantité de biére brassée en même temps; un brassin de biére;
- Quantität Bier die auf einmal gebrauen wird;
- quantity of bear brewed at one time;
- cantidad de cerveza que se hace de una vez;

vpl.: Pr.Tr./9; C2/932.

EEN GOEDE RECKE TE VOOREN = ruimschoots te voren.
- abundans pristunus;
- à une bonne distance;
- geraume Zeit zuvor;
- a good distance in advance;
- con bastante tiempo de antemano;

vpl.: Lo7/316.

EEN GOET VOLGEN = een goed als rechtmatig eigendom in bezit nemen.
- bonum possidere ut possessionem iustam;
- prendre un bien en possession légitime;
- etwas als rechtmässiger Eigentum in Besitz nehmen;
- take legitimate possession of something;
- posesionarse legalmente de un bien;

vpl.: B1/12; C2/883.

EEN HALF LET VEERDER BESTAENDE = verder dan een halve graad van verwantschap.
- cognatio longior semi-gradu;
- plus éloignés d'un demi-degré ;
- ein halber Verwandtschaftsgrad weiter seinde;
- further than a half degree of relationship;
- más que un medio grado de parentesco;

vpl.: C2/448.

EEN JAER VROMEN = jaaroogst.
- messis anni;
- année de fruits;
- eine Jahresernte;
- annual harvest;
- cosecha de un año;

vpl.: Lo6/368.

EEN LIJC ERDEN = een lijk begraven.
- corpus, cadaver, mortui sepelire
- enterrer un mort;
- eine Leiche beerdigen, begraben;
- bury a dead body, corpse;
- enterrar un muerto;

vpl.: Lo1/64.

EENLOECK Zie:
- heijmluijck;----; eeluect; eelucht/

EEN MAIGHT MET CRACHTE ONTSETTEN ENDE STUPREREN = een maagd met geweld verkrachten.
- stupro I;
- violer une femme avec de la violence;
- eine Magd vergewaltigen;
- deflour a virgin with violence;
- estuprar a una mujer con violencia;

vpl.: T1/136.

EEN MAIGT ONTSETTEN VAN HEUREN MAIGHDOM BUYTEN WITTIGEN HUWELIJC = een meisje ontmaagden zonder wettig huwelijk vooraf.
- stuprum;
- déflorer une fille sans mariage légal précédent;
- ein Mädchen entjungfern ohne vorhergehende legale Ehe;
- deflour a girl without previous legal marriage;
- desflorar a una muchacha sin previo matrimonio legal;

vpl.: T1/136.

EEN NONNE ONTSCAKEN = een kloosterzuster schaken.
- monacham rapio IV;
- ravir une religieuse;
- eine Nonne entführen;
- abduct a nun;
- raptar a una monja;

vpl.: T1/129.

EEN NOTARIJS IS WEERT DRIJE PRIVATE PERSONEN = rechtsad. een notaris is zoveel waard als drie privé personen.
- magistratus publicus totidem valet quot tres personae privatae;
- un notaire vaut trois personnes privés;
- ein Notar ist soviel wert als drei private Personen;
- a notary is as much worth as three private persons;
- un notario vale tres personas privadas;

vpl.: T1/369.

EEN PANDT OPWISEN = in een rechtszitting bekend maken dat een pand is genomen.
- in sessione iuris promulgare u t pignus ademptum est;
- proclamer en séance qu'un gage est pris;
- in einer Gerichtssitzung bekannt machen dasz ein Pfand genommen ist;

- announce in a session of the court that a pawn is taken;
- publicar en una sesión del tribunal, que se ha tomado una fianza;

vpl.: B2/5.

EEN REIJNLANDSE GULDEN = munt uit Rijnland.
- florenus terrae Rheni;
- monnaie de la rhénanie;
- eine Münze aus Rheinland;
- coin from Rhineland;
- moneda de renania;

vpl.: DKB 10.

EEN SCIP DRINKEN = de wijn proeven van een scheepslading wijn.
- degusto I navem vini, vinum saburrae degusto I;
- déguster le vin d'un navire;
- den Wein schmecken einer Schiffsladung Wein;
- taste the wine of a cargo wine;
- probar el vino del cargamento de una nave; saborcar el vino de un cargamento de vino;

vpl.: Lo1/12.

EEN STAANDE HAND = een handlengte.
- longitudo manus;
- une longueur de main;
- eine Handlänge;
- a handlength;
- una longitud de mano;

vpl.: BKB 10.

EEN TURBE OVERHOOREN = sub. uitgebreid getuigenverhoor.
- turba; interrogatio diffusa testium;
- turbe;
- Vernehmung von mehreren Zeugen zusammen;
- examination of several witnesses together;
- interrogar a varios testigos juntos;

vpl.: T2/180.

EEN VIERENDEEL JAERS MET HEUREN BORSTEN HOUDEN = een kwart jaar borstvoeding geven.
- nutrimentum mammae per quartam partem anni;
- nourrir de ses seins durant un quart d'année;
- ein Vierteljahr Brusternährung geben;
- give breast-nutrition a quarter of a year;
- dar de mamar durante la cuarta parte de un año;

vpl.: LoV/194.

EEN VOEDER WIJNS = een groot wijnvat.

EEN

- vas vinarium magnum;
- un foudre de vin;
- ein groszes Fasz Wein;
- a big barrel of wine;
- un tonel grande de vino;

vpl.: Lo1/10.

EEN WEIJNIGH GEBEUGST = een beetje gekneusd.

- paulum laesus;
- un peu contusionné;
- ein wenig gequetst;
- a little, bit, bruised; a bit weather-beaten;
- un poco contuso;

vpl.: LPS 79.

EEN WERVEN = eenmalig.

- semel;
- une seule fois;
- einmal;
- once;
- de una vez; por una vez;

vpl.: DVB 13.

EEN WIJF DIE HUER LAET BECRUYPEN = een vrouw die zich laat gebruiken.

- femina quae se prostituit;
- une femme qui se prête à la prostitution;
- eine Frau, die sich gebrauchen lässt; Prostituierte;
- a woman prepared for prostitution;
- una mujer que se presta a la prostitución;

vpl.: T1/131.

EEN WIJF VAN BUTEN BESLAPEN = slapen met een vrouw van buiten de stad.

- dormire cum femina rurali;
- coucher avec une femme de dehors;
- schlafen mit einer Frau von auszerhalb der Stadt;
- sleep with a wife from outside the town;
- dormir con una mujer de afuera;

vpl.: Lo1/62.

EENBAERLIJC Zie:

- eenpaerelijck; eenpaerlijc; eenperlijc;----/

EENDER Zie:

- eenderlaye;----/

EENDERHANDE Zie:

- eenrande; eenrehande; erande; eerhande;----; erehande/

EENDERHANDTBUSSE Zie:

- royer oft ----/

EENDERLAYE; EENDER = adj.enig een weinig; eenderlei.

- uniusmodi;

EEN

- un peu de;
- ein wenig;
- little;
- evidente; patente;

vpl.: T1/175.

EENDRACHTELIJCK Zie:

- gemeijnlige ende ----/
- gemeijnlijc ende ----/

EENDRACHTELIJCK; EIJNDRECHTELIJCK; EENDRECHTELIJK; EENDRECHTELIJCK; EENDRACHTICHLIKE; EENDRACHTELIKE = adv.eendrachtig; met algemene stemmen.

- concorditer; unanimiter; uno consensu; una voce; uno ore;
- à l'unisson d'un commun accord; unanime; unanimement;
- einträchtig; unanim; einstimmig;
- unanimous; unanimously; unitedly in harmony; in union;
- concordemente; unidamene; unánime; unánimemente;

vpl.: BKB 7; BVB 28; LPS 113; BVB 20; MGG 80; Cu1/303; B1/82; C2/897.

EENDRACHTELIJCK Zie:

- ghesamenderhant ende ----/

EENDRACHTELIKE Zie:

- eendrachtelijck; eijndrechtelijck; eendrechtelijk; eendrechtelijck; eendrachtichlike;----; eendragtelyk/

EENDRACHTICH Zie:

- eendrechtich;----/

EENDRACHTICHEYT ENDE CONCORDIE = taut. eendracht.

- concordia;
- concorde; union;
- Eintracht;
- concord; unity; harmony;
- concordia; conformidad; unión;

vpl.: T1/509.

EENDRACHTICHLIKE Zie:

- eendrachtelijck; eijndrechtelijck; eendrechtelijk; eendrechtelijck; ----; eendrachtelike; eendragtelyk/

EENDRACHTIGHE ONPARTIJDIGHE GETUIJGEN OFT WAERHEIJDEN = eensluidende, onpartijdige getuigen.

- testes concordes et integri;
- témoins concordes qui surmontent les partis;
- gleichlautende über die Parteien stehenden Zeugen oder Zeugenaussagen;
- unanimous, impartial witnesses or testimonies;
- testigos o testimonios unánimes que están por encima de las partes; vpl.: B2/67.

EENDRAGTELYK Zie:
- eendrachtelijck; eijndrechtelijck; eendrechtelijk; eendrachtelijck; eendrachtichlike; eendrachtelike;----/

EENDRECHTELIJCK Zie:
- eendrachtelijck; eijndrechtelijck; eendrechtelijk;----; eendrachtichlike; eendrachtelike; eendragtelyk/

EENDRECHTELIJK Zie:
- eendrachtelijk; eijndrechtelijck; ----; eendrechtelijck; eendrachtichlike; eendrachtelike; eendragtelyk/

EENDRECHTICH; EENDRACHTICH = adi. eendrachtig.
- unanimis; concors;
- unanime;
- unanim; einträchtig;
- unanimous; united;
- unánime; concorde;

vpl.: MGG 53.

EENE RIJZE = adv. eenmaal.
- semel;
- une fois;
- einmal;
- once;
- una vez;

vpl.: SKB 25.

EENEN ANDEREN OPENBAERLIJCK VAN DIEFTEN OP ENDE OVERSIEN = een ander publiekelijk van diefstal beschuldigen.
- alio publice furto accusare;
- accuser quelqu'un publiquement de vol;
- einen andren öffentlich von Diebstahl beschuldigen;
- accuse somebody else publicly of theft;
- acusar a uno públicamente de robo;

vpl.: C1/598.

EENEN ANDREN T'EUELEN = een ander kwetsen.
- laedere;
- léser autrui;
- einen Anderen verletzen;
- offend some one;
- hacer ofensa a otro;

vpl.: Lo1/2.

EENEN AUDEN GROOTEN SJAERS ALTOES OP KARSAVENT = steeds op kerstavond per jaar een Oude Groote, zilveren munt.
- quotannis, semper vespere Nativitatis Vetus Magnus, nummus argenteus;
- chaque année, le soir de Noël un grand vieux, monnaie d'argent;

- jährlich, immer am Weihnachtsabend, einen alten Grossen, silberne Münze;
- once a year at Christmas'eve a silver coin;
- siempre por año, la noche de Navidad, in Antiguo Grande, una moneda de plata;

vpl.: MGG 9.

EENEN BAN SCHULDIGH ZIJN = leges, loon, verschuldigd zijn.
- mercem solvere debere;
- s'acquitter d'un certain droit;
- schuldig sein eine bestimmte Steuer zu bezahlen;
- owing to pay a fee;
- adeudar un derecho determinado;

vpl.: B2/5.

EENEN GETUYGE WEERDICH VAN GELOVE = een geloofwaardige cq. betrouwbare getuige.
- testis fidelis;
- témoin digne de foi; digne de créance;
- ein zuverlässiger Zeuge;
- reliable witness;
- testigo digno de fe; digno de crédito; fidedigno;

vpl.: T1/103.

EENEN HEERLIJCKEN DAG = een rechtsdag.
- dies iustitiae;
- un jour de justice;
- ein Gerichtstag;
- court-day;
- un día de justicia;

vpl.: LoV/254.

EENEN IGELIJK ANDEREN = ieder ander.
- unusquisque alius;
- chaque autre;
- jeder Andere;
- each other person;
- otros; otro cualquiera;

vpl.: DVB 13.

EENEN IJGELIJCK ; YEGELIJCKEN = pron. eenieder.
- unusquisque;
- chacun;
- ein jeder;
- everybody; everyone;
- todo el mundo; cada cual; cada uno;

vpl.: Lo3/290.

EENEN KINDE DAT MEN KERSTEN DADE = een kind dat men ten doop draagt.
- infans qui ad baptizandum portatur;
- un enfant qu'on porte au baptême;
- ein Kind das man zur Taufe trägt;

- a child presented at the font; present a child for baptism;
- un niño a quien sacair de pila; un niño que sellera abavtizar;

vpl.: Lo1/64.

EENEN VERVEERDEN MENSCHE VAN CLEYNEN MOEDE = lafaard.
- ignavus;
- lâche; poltron; couard;
- Feigling;
- coward; poltroon;
- cobarde; blanco; gallina;

vpl.: T1/222.

EENEN WECH DOEN TOT SINT JACOBS IN GALICIEN = een bedevaart maken naar St. Jacob in Galicië.
- peregrinationem sacram ad sanctum Jacobum in Gallicia facere;
- un pèlerinage à St. Jacques en Gallicie;
- eine Pilgerfahrt machen nach St. Jakob in Galizien;
- make a pilgrimage to St. James in Galicia;
- ir en peregrinación a Santiago en Galicia;

vpl.: C1/601.

EENEN WECH TE ROOMEN = bedevaart naar Rome.
- sacra peregrinatio ad Roman;
- un chemin à Rome c'est a dire un pélérinage à Rome;
- eine Wallfahrt nach Rom;
- a pilgrimage to Rome;
- peregrinación a Roma;

vpl.: Lo1/506.

EENEN WECH TOT ST. AMBROSIUS TE MILANEN = een bedevaart naar de H. Ambrosius te Milaan.
- peregrinatio sacra ad sanctum Ambrosium in Mediolano;
- un pélérinage à St. Ambroise de Milan;
- Pilgerfahrt nach dem H. Ambrosius in Mailand;
- pilgrimage to the H. Ambrosius in Milan;
- peregrinación al San Ambrosio en Milán;

vpl.: C1/601.

EENEN WECH TOT SINT PEETER TOT ROMEN = een bedewaart naar de Sint Pieterskerk van Rome.
- peregrinatio sacra ad Romam;
- un pélérinage à St. Pierre de Rome;
- eine Pilgerfahrt nach der St. Peterkirche von Rom;
- a pilgrimage to the St. Peter's church of Rome;
- una peregrinación a la iglesia de San Pedro de Roma;

vpl. C1/598.

EENENMAELE Zie:
- t'----/

EENICH Zie:
- sonder ---- vertreck/

EENIGE Zie:
- in ---- bannen gedinge/
- sonder part faveur oft ---- gunste/

EENIGERHANDE; ENIGERHANDE; ENIGERCONNE; ENIGERLEYE; ENIGERSLACHT; ENIGERTIERE = adi. enige; een of andere.
- alicuiusmodi; aliquis; ullus;
- quelque; quelconque; qui que se soit;
- einige, aut, irgendwelche, weise;
- some; in whatever way;
- unos, unas; algunos, algunas; de cualquier manera; de la manera que sea;

vpl.: C1/281; LPS 6.

EENIGHER Zie:
- in ---- manieren/

EENIGHERHANDE GOETDOEN = steekpenningen.
- nummi ad corrumpendum;
- pièces données pour corrompre;
- Bestechungsgelder;
- bribes;
- sobornos;

vpl.: C1/532.

EENIGHEYDT; ENICHEIT = sub. eenheid.
- unitas;
- union;
- Einheit;
- union;
- unidad;

vpl.: PB/IV/49.

EENINGE; ENINGE; IENINGE = sub. overeenkomst.
- conventum; pactio;
- accord;
- Uebereinkunft;
- similarity; agreement;
- convenio; contrato; pacto;

vpl.: T2/369.

EENLOOP Zie:
- eenloopich; eenlopich; eenlope; ----; eenlopende/

EENLOOPICH; EENLOPICH; EENLOPE; EENLOOP; EENLOPENDE = hom. sub. adv. 1. alleenstaande; ongehuwd; vrijgezel 2. zonder domicilie; zonder vaste woonplaats.
- 1. iuvenus coelebs 2. sine domicilio; sine sede stabili;
- 1. célibataire; libre 2. sans domicile;
- 1. Alleinstehend; Junggeselle 2.

ohne Wohnsitz; ohne Domizil;
- 1.single; bachelor 2.without domicile;
- 1.aislado; soltero 2.sin domicilio fijo; sin residencia fija;

vpl.: C1/19,149; T2/369.

EENLOPE Zie:
- eenloopich; eenlopich;----; eenloop; eenlopende/

EENLOPENDE Zie:
- eenloopich; eenlopich; eenlope; eenloop;----/

EENLOPICH Zie:
- eenloopich;----; eenlope; eenloop; eenlopende/

EENPAER Zie:
- eenplic;----; eenparich; eemparich/

EENPAERELIJCK; EENPAERLIJC; EENPERLIJC; EENBAERLIJC = adi. gestadig; aanhoudend; eenparig; met algemene stemmen; ononderbroken.
- continuo ordine; assidue; perpetue; unanimis;
- sans interruption; ininterrompu; unanime; à l'unanimité;
- ununterbrochen; einstimmig; mit Einstimmigkeit;
- continuous; continuously; unanimous; with general commen votes;
- continuamente; sin interrupción; unanimemente; ininterrumpidamente;

vpl.: Ca2/172,953; T2/152.

EENPAERLIJC Zie:
- eenpaerelijck;----; eenperlijc; eenbaerlijc/

EENPARICH Zie:
- eenplic; eenpaer;----; eemparich/

EENPERLIJC Zie:
- eenpaerelijck; eenpaerlijc;----; eenbaerlijc/

EENPLIC; EENPAER; EENPARICH EEMPARICH = steeds; durend.
- semper; perpetuo;
- toujours;
- immer fortwährend;
- always;
- siempre;

vpl.: B1: Ra.1440/2.

EENRANDE; EENREHANDE; ERANDE; EERHANDE; EENDERHANDE; EREHANDE = zekere.
- quidam; certus;
- certain; plus sûr;
- sichere;
- certain;
- cierto;

vpl.: PvB1/99.

EENRE Zie:
- tot ---- plaitse/

EENREHANDE Zie:
- eenrande;----; erande; eerhande; eenderhande; erehande/

EENS Zie:
- des ---- geboorte/
- t'---- brouwer/

EENS ANDERS MAN WIJF OPENBAERLEKE HOUDEN = openlijk met de vrouw van een ander houden.
- publico feminam alterius tenere;
- tenir publiquement la femme d'autrui;
- öffentlich mit der Frau eines anderen halten;
- hold publicly with the wife of somebody else;
- mantener relaciones públicamente con la mujer de otro;

vpl.: Lo1/66.

EENSAEMDELIKE Zie:
- eentzamentlijck; eentsaemelijck; eentsaementlijck; eensamelike; eentsamentlike;----/

EENSAMELIKE Zie:
- eentzamentlijck; eentsaemelijck; eentsaementlijck;----; eentsamentlike; eensaemdelike/

EENSLUYDENDE = adj. gelijkluidende.
- congruens;
- conforme;
- gleichlautend;
- uniform;
- fiel;

vpl.: ACart 21.

EENT Zie:
- eijnd; eijnde;----; ent; eynt; eentvogel; eijntvogel/

EENTSAEMENTLIJCK Zie:
- eentzamentlijck; eentsaemelijck; ----; eensamelike; eentsamentlike; eensaemdelike/

EENTSAMENTLIKE Zie:
- eentzamentlijck; eentsaemelijck; eentsaementlijck; eensamelike; ----; eensaemdelike/

EENTVOGEL Zie:
- eijnd; eijnde; eent; ent; eynt; ----; eijntvogel/

EENTZAMENTLIJCK; EENTSAEMELIJCK; EENTSAEMENTLIJCK; EENSAMELIKE; EENTSAMENTLIKE; EENSAEMDELIKE = adv. gemeenschappelijk; gezamenlijk; tesamen.
- una; concte; conjuncte; pariter; communis;
- en commun; ensemble; conjointe-

ment;
- gemeinschaftlich; zusammen;
- common; communal; jointly; together;
- en común; en conjunto; juntamente; juntos;

vpl.: LPS 18; MGG 80; B2.

EENVEERDICH ENDE GELIJCK = eenvoudig en gelijk.
- simplex et aequus;
- simple et égale;
- einfach und gleich;
- simple and equal;
- simple e igual;

vpl.: Lo1/140.

EENVELT Zie:
- eenvout;----; envelt/

EENVOUT; EENVELT; ENVELT = eenmalig.
- semelfactus;
- simple;
- einmalig;
- once;
- por una vez; con una vez;

vpl.: Cr2/997.

EENWAERF Zie:
- eenwarf;----; eenwarven; eenwaerven; enewerf; enewerven; eenwerff; eenwerven; eenwernen/

EENWAERVEN Zie:
- eenwarf; eenwaerf; eenwarven; ----; enewerf; enewerven; eenwerff; eenwerven; eenwernen/

EENWARF; EENWAERF; EENWARVEN; EENWAERVEN; ENEWERF; ENEWERVEN; EENWERFF; EENWERVEN; EENWERNEN = adv. eenmaal; eens; een keer; eenmalig.
- semel; una vice;
- une seule fois;
- einmal;
- once;
- una vez;

vpl.: LPS 52; B1/29; C2/887; C1/282,390; DVB 13.

EENWARVEN Zie:
- eenwarf; eenwaerf;----; eenwaerven; enewerf; enewerven; eenwerff; eenwerven; eenwernen/

EENWERFF Zie:
- eenwarf; eenwaerf; eenwarven; eenwaerven; enewerf; enewerven;----; eenwerven; eenwernen/

EENWERNEN Zie:
- eenwarf; eenwaerf; eenwarven; eenwaerven; enewerf; enewerven; eenwerff; eenwerven;----/

EENWERVEN Zie:
- eenwarf; eenwaerf; eenwarven; eenwaerven; enewerf; enewerven eenwerff;----; eenwernen/

EEQUIVALENT; AEQUIVALENT = sub. tegenwaarde; gelijke waarde.
- summa vel pars aequalis;
- équivalent;
- Gegenwert;
- equivalent;
- equivalente;

vpl.: ACart 40.

EER Zie:
- vooren ende ----/

EERBAERLIKE Zie:
- eerbairlijc;----; eerbaerliken/

EERBAERLIKEN Zie:
- eerbairlijc; eerbaerlike;----/

EERBAIRDER Zie:
- van goeder ----/
- van goeder naemen ende ---- conversacien/

EERBAIREN WAESDOM = eerlijke winst.
- lucrum honestum;
- profit honnête;
- ehrlicher Gewinn;
- fair gain;
- ganancia honrada;

vpl.: T1/311.

EERBAIRLIJC; EERBAERLIKE; EERBAERLIKEN = adv. eerbaar.
- honeste; probe; decenter; pudice;
- honnêtement; honorablement;
- ehrbar;
- modestly; virtuously; honestly;
- decentermente; honestamente; virtuosamente; honradamente; con honra;

vpl.: T1/6; T2/67.

EERBIDINGHE; EERBIEDINGE = sub. eerbied; eerbiediging; respect.
- reverentia; honor;
- respect; considération;
- Ehrfurcht; Respekt;
- respect; reverence;
- respeto; deferencia;

vpl.: MGG 127; Lo4/502.

EERBIEDINGE Zie:
- eerbidinghe;----/

EERBIEDINGHE ENDE REVERENTIE = eerbetuiging.
- reverentia;
- respect et révérence;
- Ehrenbezeigung;
- reverence;
- respeto y reverencia;

vpl.: C1/512.

EERDBEVINGE Zie:
- eertbeving; erdbeve; eertbeve; aerdbeve; aerdbeving;----; erdbeven; erdritinge; erdschoringe/

EERDE Zie:
- d'---- schieten/
- eirde; erde;----; aerde; airde/
- houtwassen in d'----/
- tieghelen ----/
- vierclocke van metael oft van----/
- vouten onder d'----/

EERDEVAST Zie:
- nagelvast;---- ofte muervast/

EERDSCH Zie:
- eertsch; erdsch; ertsch;----; aertsch; artsch; ardsch/

EERDSTEDE Zie:
- heertstede; herdstede; hertstede; haertstede; herstede;----/

EERDVAST Zie:
- eertvast;----; erdvast; ertvast; aertvast/

EERDTVAST Zie:
- nagelvast off ----/

EERE Zie:
- digniteijt oft tijtel van ----/
- eedt van ---- en trouwe/
- goede name; fame;----; ende renommee/
- lieden met ----/

EERE ENDE REPUTATIE = taut. faam; roep; goede naam.
- fama;
- honneur; réputation;
- Ruf; in gutem Ruf;
- fame; reputation;
- fama; reputación; renombre; crédito;

vpl.: PB/III/284.

EERE ENDE REVERENCIE = taut. eerbied.
- verecundia et reverentia;
- honneur et respect; révérence;
- Achtung; Ehre; Huld; Respekt; Ehrfurcht;
- honeur; respect; veneration; reverence;
- honor y reverencia;

vpl.: T1/72; PvB1/27.

EERE ENDE REVERENTIE DOEN = taut. eer bewijzen.
- reverentiam tribuere;
- faire honneur et révérence;
- Ehre erweisen;
- render honour to;
- reverenciar;

vpl.: C1/269.

EEREN Zie:
- landt te nae af te ----/

- lieden met ----/
- luijden met ----/

EERENWERCK; ERDENPOT = sub. aardewerk.
- vasa fictilia;
- faience;
- irdenes Geschirr;
- eart henware;
- loza, cerámica;

vpl.: PB/III/155.

EERFF-PLAETSEN = erfelijke opvolging in een arbeidsplaats.
- munus hereditarius;
- fonction héréditaire;
- erbliche Nachfolge in einer Arbeitsstelle;
- hereditary function;
- sucesión hereditaria en una actividad determinada;

vpl.: PB/III/552.

EERFSCHEIDER Zie:
- erfscheijder; erfscheider;----; erfscheder/

EERFTAL Zie:
- erftaele; erftal;----; erftale/

EERHANDE Zie:
- eenrande; eenrehande; erande; ----; eenderhande; erehande/

EERINDELIJCK = adv. voordien.
- ante;
- avant que;
- ehedem;
- before then;
- antes; anteriormente;

vpl.: Cr2/1003.

EERLIJCK ENDE GEMANIERLIJCK = met manieren; eerlijk en welvoegelijk.
- honeste et urbane;
- honêtement et poliment;
- mit Manieren;
- with honesty and good manners;
- honradamente y decorosamente;

vpl.: C1/270.

EERLOOS Zie:
- infaem ende ----/
- of ----/

EERMAELS = adv. voorheen; vroeger.
- antea; olim; quondam;
- autrefois; auparavant; jadis; en ce temps là; enciennement;
- damals; ehemals; erst; früher;
- formerly; in the past; in former days;
- antiguamente; antes; antaño; a la sazón; entonces;

vpl.: DKB 11.

EERMEN Zie:
- al ----/

EERMEN = voor aleer men.
- priuquam;
- avant que;
- ehe man;
- before one;
- antes de;

vpl.: C1/87.

EERSAEM Zie:
- eersamen; eersam;----/

EERSAM Zie:
- eersamen;----; eersaem/

EERSAMEN; EERSAM; EERSAEM = adi. bezadigd; betrouwbaar; eerwaardig; eerzaam.
- moderatus; modestus; venerabilis; reverendus;
- modéré; posément;
- anständig;
- decent; modest;
- sosegado; respetable; venerable; confiable;

vpl.: T2/114.

EERSAMEN RAEDT = stadsbestuur van Maastricht bestaande uit 2 hoogschouten, 2 burgemeesters, 14 schepenen, 8 gezworen raadsleden, 2 betaalmeesters en 2 secretarissen, allen voor de helft brabander of Luikenaar.
- magistratus urbanus e trajectum ad Mosam;
- municipalité de Maêstricht composante de 2 baillis, 2 maires, 14 échevins, 8 membres jurés de conseil 2 trésoriers et 2 secrétaires, tous à moitiéde Brabant ou de Liège;
- Regierung der Stadt bestehend aus 2 Hochschulze, 2 Bürgermeister, 14 Schöffen, 8 geschworene Räte, 2 Zahlmeister und 2 Sekretäre, alle zur Hälfte Brabanter oder Lütticher;
- towncouncil of Maastricht consisting of two chief bailiffs, 2 burgomasters, 14 alderman, 8 swornin councillors, 2 paymasters and 2 secretaries, half of them from Brabant or Liège;
- autoridades municipales de Lastrich;

vpl.: Cr2/1039.

EERSCHAP Zie:
- heerschap; heerscappe; hereschap; heirschap; herschap;---- heerscap; herscapie; heerschapie; heerschappie; eerschapie; heerlicheijt; heerlijkheijt; heerleykheid; heerscapie; hierlicheijt/

EERSCHAPIE Zie:
- heerschap; heerscappe; hereschap; heirschap;herschap; eerschap; heerscap; herscapie; heerschapie; heerschappie;----; heerlicheijt; heerlijkheijt; heerleykheid; heerscapie; hierlicheijt/

EERST; EERSTE; ERST; IERST; IERSTEN; IRST; YERST; YERSTEN = adv. eerst.
- primum; primo; primus;
- tout d'abord; premier; premièrement; en premier lieu;
- zuerst; zunächst; fürs erste; erst;
- first of all; in the first place; first;
- primero; en primer lugar;

vpl.: ACart 9; DVB 3,9,11,12,16; LPS 4,21; T2/73; BVB 30,191.

EERST ENDE AL VOREN = eerst en vooral.
- primo et praesertim;
- premièrement et au préalable;
- erst und besonders;
- first and above all;
- primero (of = primeramente) y sobre todo;

vpl.: C1/382.

EERSTE Zie:
- de ---- reyse/
- die den ---- oploop dede/
- eerst;----; erst; ierst; iersten; irst; yerst; yersten/
- gecondemneert in d'---- deffault/
- voor de ---- reyse/

EERSTE LETH DER POORTERIJE = eerste deel der burgers van de Brede of Wijde Raad, bestaande uit borgemeesters en schepenen, Antwerpen 1581.
- prima pars civium Brede aut Wijde Raad, constans ex magistris civium et scabinis, Antverpia 1581;
- premiers membres du large-conseil sont les bourgmestres et les échevins, Anvers 1581;
- erster Teil der Bürger der Brede of Wijde Raad, bestehend aus Bürgermeister und Schöffen, Antwerpen 1581;
- first part of the citizens of the Brede of Wijde Raad, consisting of burgomasters and sheriffs, Antwerp 1581;
- primera parte de los ciudadanos del Consejo Ancho, burgomaestres y regidores, Amberes 1581;

vpl.: C1/523.

EERSTE LIDT = gezamenlijk fungerende burgemeesters, schepenen,

rentmeesters en raad, Brussel.
- cuncti in functione muneris municipiorum moderatores, scabini, dispensatores et consilium, Bruxellis;
- premier membre, on collectit des bourgmestres, échevins, économes et conseil intérimaires, Bruxelles;
- gemeinschaftliche amtierende Bürgermeister, Schöffen, Verwalter und Rat, Brüssel;
- joint college of burgomasters, sheriffs, bailiffs and council, Brussels, first member;
- el primer miembro o colectivo functionalistas, alcaldes, regidores, administradores y consejo, Bruselas;

vpl.: C1/125.

EERSTE NATIE = een ambacht dat omvatte de schippers, smeden, bakkers, tuiniers, houtkopers, strodekkers of dakdekkers, pelsbereiders, jagers en baardscheerders cq.heelmeesters, Antwerpen 1581.
- artificium, quod nautas, fabros, pistores, hortulanos, emptores ligni, tectores stramenti aut scandularios, praeparatores pellis, venatores et tonsores, cq. medicos complectabetur, Antverpia 1581;
- première nation, bateliers, forgerons, boulangers, jardiniers, fendeurs de bois, couvreurs en chaume, pelletiers, scieurs,barbiers cq.des médecins;Anvers;
- ein Gewerbe umfassend die Schiffer, Schmiede, Bäcker, Gärtner; Holzkaufer; Dachdecker; Pelzbereiter; Jäger und Wundärzte, Antwerpen 1581;
- a trade comprising the boatmen, smiths, bakers, gardeners, timberbuyers, thatchers, hunters and surgeons, Antwerp 1581;
- artesania conteniendo barqueros, herreros, panaderos, jardineros y demás; Amberes 1581;

vpl.: C1/523.

EERSTE PRESIDEERENDE = eerste voorzitter.
- praeses;
- président;
- der Vorsitzende;
- chairman;
- primer presidente;

vpl.: DVB 49; BVB 111.

EERSTE REIJSE = eerste maal.
- primum;
- la première fois;
- zum ersten Mal;

- first time;
- primera vez;

vpl.: C1/506.

EERSTE, TWEEDE, DERDE OFT MEER BEDDEN = eerste, tweede, derde of meer opvolgende huwelijken.
- matrimonium primus, secundus, tertius aut plura;
- premier, second, troisième et ultérieur lit;
- erste, zweite, dritte oder mehr nachfolgende Heiraten;
- first, second, third or mor successive marriages;
- primero, segundo, tercero o más matrimonios sucesivos;

vpl.: C1/160.

EERSTEN Zie:
- gage ---- knape aan de bieraccijns/
- gagie ---- knape/
- gagie ---- stadtsbode/
- gagie ---- thresorier/
- kinderen van ---- bedde/
- op de verbeurte vanden ---- lede/
- wettige ---- bedde/

EERSTER Zie:
- ten ---- opportuniteijt/

EERSTER Zie:
- eester; eestre; heester; heister ----/

EERSTERHOUT = sub. hout van heesters.
- ligxum fruticum;
- bois d'arbustes;
- Holz von Sträuchen;
- wood of shrubs;
- madera (of = leña) de arbustos;

vpl.: PB/II/108.

EERSTEWERF Zie:
- eerstwarfst; eerstwarff; eerstwerven;----; ierstwerven; eerstwaerven; eerstwerve; eerstwaerf; eerstwarf/

EERSTOCK; RONGSTOK = sub.remstok.
- baculum tardans;
- enrayoir;
- Bremsapparat;
- brake-stick;
- freno;

vpl.: Lo7/278.

EERSTWAERF Zie:
- eerstwarfst; eerstwarff; eerstwerven; eerstewerf; ierstwerven; eerstwaerven; eerstwerve; ----; eerstwarf/

EERSTWAERVEN Zie:
- eerstwarfst; eerstwarff;

eerstewerf; ierstwerven;----; eerstwerve; eerstwaerf; eerstwarf/

EERSTWARF Zie:
- eerstwarfst; eerstwarff; eerstwerven; eerstewerf; ierstwerven; eerstwaerven; eerstwerve; eerstwaerf;----/

EERSTWARFF Zie:
- eerstwarfst;----; eerstwerven; eerstewerf; ierstwerven; eerstwaerven; eerstwerve; eerstwaerf; eerstwarf/

EERSTWARFST; EERSTWARFF; EERSTWERVEN; EERSTEWERF; IERSTWERVEN; EERSTWAERVEN; EERSTWERVE; EERSTWAERF; EERSTWARF = adv. op de eerste plaats; om te beginnen.
- primo; prima vice;
- en premier lieu; tout d'abord; premièrement;
- an erster Stelle, zunächst;
- in the first place; to begin with;
- primeramente; en primer lugar;

vpl.: BVB 2.

EERSTWERVE Zie:
- eerstwarfst; eerstwarff;eerstwerven; eerstewerf; ierstwerven; eerstwaerven;----; eerstwaerf; eerstwarf/

EERSTWERVEN Zie:
- eerstwarfst; eerstwarff;----; eerstewerf; ierstwerven; eerstwaerven; eerstwerve; eerstwaerf; eerstwarf/

EERSTE NATIE ANTWERPEN = de eerste natie van Antwerpen bestond uit 9 ambachten, te weten de schippers, smeden, bakkers, tuiniers, houthakkers, strodekkers, bontwerkers, zagers en barbiers.
- Gens, natio prima Antverpiae constabat ex novem artificiis, qua sunt: nautae, opifices ferrarii, pistores, furnarios, hortulanos, qui ligna caedunt, tectores fastigiorum stramento contectorum, pelliones, qui serra secant et tonsores;
- la première nation d'Anvers ressortait aux 9 métiers, savoir les bateliers, les forgerons,les boulangers, les jardiniers, les fendeurs de bois, les couvreurs en chaume, les pelletier, les scieurs et les barbiers;
- erste Nation von Antwerpen worin aufgenommen neun Gewerbe: Schiffer, Schmiede, Bäcker, Gärtner, Holzhäcker, Strohdecker, Kürschner, Säger und Barbiere;
- first nation of Antwerp, consisting of nine trades, namely: skippers, smiths, bakers, gardeners, woodcutters, thatchers, furriers sawyers and barbers;
- la primera nacion de Amberes consistiá de 9 profesiones e.d. los navegantes, herreros, panaderos jardineros, lenadores, tratejador de bálago peletros, serraderos y los barberos;

vpl.: Lo4/746.

EERTBEEVING; ERDBEVE; EERTBEVE; AERDBEVE; AERDBEVINGE EERTBEEVINGE; ERDBEVEN;ERDRITINGE; ERDSCHORINGE = sub. aardbeving.
- terrae motus;
- tremblement de terre;
- Erdbeben;
- earthquake;
- temblor de tierra; terremoto;

vpl.: T1/180,421.

EERTBESIE; ERDBERE; ERDBES= sub. aardbei.
- fraga; fragum;
- fraise;
- Erdbeere;
- strawberry;
- frutilla; fresa;

vpl.: PvB1/50; PB/III/155.

EERTBEVE Zie:
- eertbeeving;erdbeve;----;aerdbeve; aerdbeving; eertbeevinge; erdbeven; erdritinge; erdschoringe/

EERTBEVINGE Zie:
- eertbeeving; erdbeve; eertbeve; aerdbeve; aerdbevinge;----; erdbeven; erdritinge; erdschoringe/

EERTIJTS; EERTYDEN = voorheen; vroeger; eertijds; in vroeger tijd.
- antea; elim; quondam;
- autrefois; jadis; auparavant;
- ehemals; früher;
- formerly; in former days;
- antes; anteriormente; antaño;

vpl.: PB/II/352; BVB 21.

EERTSBISSCOP; ERDERSCHBISSCHOP = sub. aartsbisschop.
- archiepiscopus;
- archevêque;
- Erzbischof;
- archbishop;
- arzobispo;

vpl.: T2/44.

EERTSCH; ERDSCH; ERTSCH; EERDSCH; AERTSCH; ARTSCH; ARDSCH = adi. aards.
- terrester; terrenus; mortalis;
- terrestre;
- irdisch;
- worldly;
- terrenal; terrestre;

vpl.: T2/55.

EERT-SCHOUWE = sub. schouw van akkerlanden.
- inspectio aggerum;
- inspection de champs;
- Schau von Ackerländer;
- inspection of arable land;
- inspección de tierras laborables;

vpl.: Cr2/1013/20.

EERTSETTE Zie:
- boom oft ----/

EERTVAST; EERDVAST; ERDVAST; ERTVAST; AERTVAST = adv. aardvast; met de grond verbonden.
- fixus terrae; fundo iunctus;
- tient à terre; attaché au sol;
- fest in der Erde;mit dem Bodem verbunden;
- fixed in the earth; joined to the earth;
- inmueble; inmóvil; junto al fondo unido con el fondo;

vpl.: Lo3/298; C1/459.

EERTYDEN Zie:
- eertijts;----/

EERVAERT Zie:
- heervaerden; heervaert; hervaert; heyrvaert; herevaert; ----; hertochte/

EERVEGENAME Zie:
- erfgenaeme; erfgenaem; erfgename; ervegename;----; arfgename/

EERWECH Zie:
- wegheiren; heerwech; herewech ----/

EERZE Zie:
- metten ----/

EESCH Zie:
- heysch;----; eisch; heesch; eische/

EESCHEN Zie:
- heysschen; heischen; heeschen; eischen;----; eisgen; eisken; esschen; heysschen/

EEST Zie:
- ast; est;----/
- soe ----/
- soe ---- van noode/
- soo ----/

EEST NOOT = zo dit noodzakelijk is.
- si possibile sit;
- s'il est nécessaire;
- wenn es notwendig ist; falls;
- if necessary;
- si hace falta; si es necesario;

vpl.: Lo6/252.

EESTER; EESTRE; HEESTER; HEISTER; EERSTER = hom.sub.1. fruittuin 2. heester 3.jonge eik.
- 1.pomarium; hortus pomorum 2. arbustum 3.querqus;
- 1.verger 2.arbuste 3.cheneau jeune;
- 1.Obstgarten 2+3 Strauch;
- 1.fruit-garden 2.shrub 3.young oak;
- 1.huerto; vergel; jardín pomológico 2.arbusto 3.roble joven;

vpl.: PB/II/105,108; PB/III/191; PvB9/5.

EESTERHOUT; HEESTERHOUT; HESTERHOUT = sub. brandhout.
- cremia;
- bois de chauffage;
- Brennholz;
- firewood;
- lena; hornĳa;

vpl.: PB/III/196.

EESTRE Zie:
- eester;----; heester;heister/

EET Zie:
- eedt;----; eed; eit; eyd/
- onder ---- gewaerigen/

EET VAN TACHTERHEIJT DOEN = achterstalligheid onder ede bevestigen.
- affirmare reliqua sub iureiurando
- affirmer l'arrérage sous serment
- Rückstand eidlich bestätigen;
- confirm arrears on oath;
- confirmar atrasos bajo juramento

vpl.: Lo4/542.

EETER Zie:
- eter;----; kluiver; knuiver; weddebode/

EETINGHE Zie:
- scharinghe van ghemeene ----/

EETLYCKE WAREN = sub.pl.eetwaren.
- alimenta;
- comestibles;
- Eszwaren;
- eatables; provisions;
- víveres; comestibles; alimentos;

vpl.: PB/II/43.

EETMAN = beedigde zaakvoerder.
- homo juratus; homo jurejurando astrictus;
- homme assermenté;

- beeidigter Sachwalter;
- sworn solicitor;
- hombre jurado;

vpl.: C1/618.

EETSTAENDE MANNEN = beedigde mannen.
- viri iurati;
- fonctionnaires assermentés;
- Männer, die den Eid auf ihr Amt abgelegt haben;
- men who have taken the oath on their office;sworn men;
- hombres jurados;

vpl.: ADR 11.

EETWAER Zie:
- eetwerck; eetware;----/

EETWARE Zie:
- eetwerck;----; eetwaer/

EETWERCK; EETWARE; EETWAER = sub. voedsel.
- alimentum;
- nourriture;
- Nahrung;
- food; nourishment;
- alimento; sustento; vianda; víveres;

vpl.: PB/III/316.

EEUSELINC Zie:
- eussele;----; eeusselinc; eeussel; eeuwsel; eewsel; euwsel/
- heussele;----; eeusselinc; eeussel weyden/

EEUSSEL Zie:
- eussele; eeuselinc; eeusselinc; ----; eeuwsel; eewsel; euwsel/
- heussele; eeuselinc; eeusselinc; ---- weyden/

EEUSSELINC Zie:
- eussele; eeuselinc;----; eeussel; eeuwsel; eewsel; euwsel/
- heussele; eeuselinc;----; eeussel weyden/

EEUWELIJCK Zie:
- euweelijc;----; euwelijk; ewelich; ewelijken/

EEUWELIJCK ENDE ERFFELIJCK UITDAGEN = taut. altijd in rechte doen dagen.
- semper in iure aliquem in iudicium vocare;
- évincer pour toujours;
- immer vor Gericht laden lassen;
- always to summon;
- siempre citar;

vpl.: C1/298.

EEUWELIJCK Zie:
- voort ende ---- geduerende/

EEUWELIJCK OFT TOT EEN GELIMITEERDEN TIJDE = voor altijd of voor een bepaalde tijdsspanne.
- in perpetuum aut tempus certum;
- á perpétuité ou pour un temps limité;
- für immer oder für einen bestimmten Zeitraum;
- perpetual or temporal;
- perpetuamente o temporalmente;

vpl.: C1/388.

EEUWELIJCKE Zie:
- in ---- gedenckenisse/

EEUWICH Zie:
- een ---- geswijch/
- ewijg; ewelijc; ewelike; eewlike; eeuwlike; ewich; ewech;----/

EEUWICH Zie:
- silentie ende ---- swyghen/

EEUWIGH GHESWIJGH = eeuwig stilzwijgen. Deze werd den partijen door de rechter algemeen opgelegd na de verzoening terzake van moorden of mishandelingen.
- silentium aeternum, hoc ab iudice ex consuetudine imponebatur post placationem in materia occisionum aut vexationum;
- silence éternel;
- ewiges Stillschweigen, dieses wurde den Parteien vom Richter allgemein auferlegt nach der Versöhnung bezüglich Mörde oder Miszhandlungen;
- eternal silence, generally imposed upon the parties by the judge after reconciliation regarding murders or ill-treatments;
- silencio perpetuo;

vpl.: C1/251.

EEUWIGHEN Zie:
- gheabsolveert ten ---- dage/

EEUWIGLIJK ENDE ONQUIJTELIJK= taut. onherroepelijk; voor altijd.
- irrevocabiliter;
- irrévocablement;
- unwiderruflich;
- irrevocable; not to be lost; in perpetual possession;
- irrevocablemente;

vpl.: DVB 36.

EEUWLIKE Zie:
- ewijg; ewelijc; ewelike; eewlike; ----; ewich; ewech; eeuwich/

EEUWSEL Zie:
- eussele; eeuselinc; eeusselinc; eeussel;----; eewsel; euwsel/

EEWELEKEN Zie:
- te ---- daghen/

EEWIGEN Zie:
- ter ---- vesticheijt/

EEWLIKE Zie:
- ewijg; ewelijc; ewelike;----; eeuwlike; ewich; ewech; eeuwich/

EEWSEL Zie:
- eussele; eeuselinc; eeusselinc; eeussel; eeuwsel;----; euwsel/

EEUWIGER VESTICHEIJT = eeuwige bevestiging.
- confirmatio aeterna;
- confirmation perpétuelle;
- Bekräftigung; Befestigung für immer;
- eternal confirmation;
- confirmación eternal;

vpl.: MGG 54.

EEUWIGH Zie:
- onsterfelijck ende ----/

EFFECT Zie:
- sonder ---- ende illusoir/

EFFECT Zie:
- macht ende ----/

EFFECT SORTEEREN = resultaat opleveren.
- exitum ha bere;
- produire effet;
- Erfolg haben;
- produce results;
- surtir efecto;

vpl.: ACart 46,54.

EFFECT SUSPENSIF = vertragend gevolg.
- effectus tardans;
- conséquence ralentie;
- verzögerndes Gefolge;
- retarding consequence;
- efecto retardatario;

vpl.: PvB6/42.

EFFECTE Zie:
- in ----/

EFFECTEN Zie:
- ten ---- van/

EFFECTIEF REMEDIE = wezenlijk hulpmiddel.
- remedium effectivum;
- moyen effectif;
- wirkliches Hilfsmittel;
- effective remedy;
- remedio eficaz;

vpl.: C1/280.

EFFECTIEVELIJK; EFFECTIVE = adv. wezenlijk; daadwerkelijk.
- revera; reapse;
- effectif; reél;
- effektiv; wirklich;
- effective; real;

- efectivo;

vpl.: DVB 44; BVB 122.

EFFECTIVE Zie:
- effectievelijk;----/

EFFECTU Zie:
- cum ----/

EFFECTUATIE = sub. ten uitvoerlegging; verwezenlijking; uitvoering.
- effectuatio; executio;
- exécution;
- Vollstreckung;
- execution;
- ejecución; efectuación;

vpl.: PB/III/298; PB/II/18.

EFFECTUEEREN Zie:
- effectueren;----/

EFFECTUEREN; EFFECTUEEREN= vb. uitvoeren; verwezenlijken; ten uitvoer brengen.
- efficio III; perago III; perficio III; effectuo I;
- effectuer; mettre à exécution; exécuter;
- ausführen; zustande bringen; verwirklichen; zur Ausführung bringen; nachkommen;
- effect; carry into effect; effectuate; execute;
- efectuar; ejecutar; llevar a cabo cumplir;

vpl.: B1:Pl.Bra/51; ACart 20; PvB1/269; C1/310.

EFFECTUEREN Zie:
- volbrenghen ende ----/

EFFENEN; HEFFENEN = vb. glad maken, egaliseren.
- aequo I; explano I;
- aplanir; égaliser; niveler;
- einebnen; ebnen;
- level; smooth;
- allanar; nivelar;

vpl.: DKB 1.

EFFENWEL = coni. evenwel.
- tamen;
- cependant;
- dennoch; gleichwohl;
- however;
- sin embargo;

vpl.: MGG 77.

EFFICACIE = sub. effect; uitwerking werkzaamheid.
- actio; opus; labor; industria;
- effet; efficacité;
- Wirksamkeit;
- effect;
- efecto; eficacia;

vpl.: T2/20.

EFFICACIE Zie:
- weerde oft ----/

EGA

EFFORCEREN = vb. pogen; streven; trachten; zich beijveren.
- me admoveo II;
- tenter; tendre à; essayer; s'appliquer;
- versuchen;
- endeavour;
- esforzarse; tratar; aspirar; ambicionar;

vpl.: PB/III/332.

EFFUSIS Zie:
- actio ----/

EGAAL Zie:
- egale;----; egalijk; egalyck; egalike; egaellike/

EGAELE Zie:
- contract een en ---- kinderen /

EGAELLIKE Zie:
- egale; egaal; egalijk; egalyck; egalike;----/

EGALE; EGAAL; EGALIJK; EGALYCK; EGALIKE; EGAELLIKE = adv.adi. gelijk.
- aequalis; aequus; aeque; aequiter;
- égal; même; pareil; égalisé; également;
- gleich; in gleicher Weise;
- equal; equivalent; equally;
- igual; igualmente;

vpl.: BVB 60; DVB 76.

EGALEERINGE; EGALERING = sub. evenaring; gelijking; gelijkmaking.
- aequalitas; exaequatio; similitudo;
- égalisation;
- Gleichmachung; Gleichkommen; Einholen;
- equalising; resemblance; equalization;
- convenio; igualación; iguala; igualamiento; equivalencia;

vpl.: PvB6/319; C1/470.

EGALEREN = hom.vb.1.evenaren; gelijken 2. gelijkelijk verdelen.
- 1.aequo I 2.divido III;
- 1.égaler; 2.égaliser; partager;
- 1.gleichen 2.teilen; verteilen;
- 1.to equal 2.to divide ennally;
- 1.igualar; equivaler 2.repartir por igual;

vpl.: PvB5/212; PB/II/23.

EGALERING Zie:
- egaleeringe;----/

EGALIJK Zie:
- egale; egaal;----; egalyck; egalike; egaellike/

EGE

EGALIKE Zie:
- egale; egaal; egalijk; egalyck; ----; egaellike/

EGALITEIJT; EGALITEYT = sub. gelijkheid.
- aequalitas;
- égalité;
- Gleichheit;
- equality;
- igualdad; paridad;

vpl.: PvB7/45; PB/III/344;PvB 6/27.

EGALITEYT Zie;
- egaliteijt;----/
- rechtverdicheyt ende ----/

EGALYCK Zie:
- egale; egaal; egalijk;----; egalike; egaellike/

EGDE Zie:
- eeghde; eegde; egede; eechde; eichde;----/

EGEDE Zie:
- eeghde; eegde;----; eechde; eichde; egde/

EGEEN Zie:
- engheen; enghene; engeen; negeen; negein; negien;----; geen; gein/

EGEENDER Zie:
- van ---- weerden/

EGEEN(E) = num. geen.
- nullus;
- pas;
- kein;
- no; none;
- no;

vpl.: DKB 1; BKB 6; DVB 8.

EGELIJC; EGELIJCK; EGELIJCKEN; ELCKERLIJC; ELCKERLIJCK; ELCKEMALC; ELCKERMALCK; ELCKERMALCKEN; ELKERMALLIC; ELCKERMANLIJCK; IDER; IEGELIJC; IEGELIJK; IEGHELIJCKE;IGELICKEN; IJDER; IJEGELIJCK; JEGELICK; JEGELICKEN; YEDER; YDEREN; YEGELIJC; YEGELYCK; YEGELIJCK; YEGELIJCKEN; YGELIJC = pron. alleman; eenieder;elk; ieder; iedere; iedereen.
- quisque; unusquisque; quilibet; omnes;
- chacun; chaque; tout le monde;
- jeder; jedermann; ein jeder;
- every; everybody; everyone;
- cada; uno; caducual; todo el mundo;

vpl.: PvB1/69,142; PvB8/98; T2/17,32,263; C1/81,469; DKB 18;ACart 8,23,55;ADR 12,17;

EGG

BVB 42,4,49,80,133; BKB 6; ASO 4; LPS 46,59.

EGELIJCK Zie:
- egelijc;----; egelijcken; elckerlijc; elckerlijck; elckemalc; elckermalck; elckermalcken; elkermallic; elckermanlijck; ider;iegelijc; iegelijk; ieghelijcke; igelicken; ijder; ijegelijck; jegelick; jegelicken; yeder; yederen; yegelijc; yegelyck; yegelijcken; ygelijc/

EGELIJCKEN Zie:
- egelijc; egelijck;----; elckerlijc; elckerlijck; elckemalc; elckermalck; elckermalcken; elkermallic; elckermanlijck; ider; iegelijc; iegelijk; ieghelijcke; igelicken; ijder; ijegelijck; jegelick; jegelicken; yeder; yederen; yegelijc; yegelyck; yegelijcken; ygelijc/

EGENDOM Zie:
- eijgendom; eijgendomme; eygendom; eygendomme; eigendom; eigijndom; egindom; eigedom; ----/

EGENHANDICH = adv. eigenhandig.
- autographe;
- de sa propre main; autographe;
- eigenhändig;
- in one's own handwriting; with one's own hand;
- con su propia mano; autógrafo;

vpl.: MGG 33.

EGEWORDICH Zie:
- yeghenwerdeghe; jegenwordelike jegenwordich; jegewordich;----; jegenwerdich; jegenweerdich; jegenwoordich/

EGGHE METTER SLEDDE = eg met slee.
- irpex cum traha;
- herse avec un traineau;
- Egge mit Schlitten;
- harrow with sleigh;
- rastrillo con trineo;

vpl.: C1/434; Lo3/190; Lo4/310; Lo5/394.

EGGER = boor.
- terebra;
- perçoir; foret; mèche; vrille;
- Bohrer;
- bore;
- barrena; taladro; broca;

vpl.: PvB5/568.

EGGESTEEN Zie:
- eghsteen;----; egsteen; ecsteen; ecksteen/

EIG

EGGHE Zie:
- egge;---- met sledde/

EGHEENEDERLEIJDE Zie:
- om ----/

EGHSTEEN; EGGESTEEN; EGSTEEN; ECSTEEN; ECKSTEEN = hoeksteen.
- lapis angularis;
- pierre angulaire; pierre d'encoignure;
- Eckstein;
- corner-stone;
- piedra angular;

vpl.: PvB5/574.

EGINDOM Zie:
- eijgendom; eijgendomme; eygendom; eygendomme; eigendom; eigijndom;----; eigedom; egendom/

EGIPTENAAR; EGYPTIEN = sub. zigeuner.
- aegyptius; barbarus, alienigena; aequatus homini vago, plano; erroni;
- barbare; étranger qui appertient à une autre civilisation; bohémien; gitan;
- Zigeuner; Fremde gleichgestellt mit einem Landstreicher;
- foreigner equated with a vagabond, tramp; gipsy;
- gitano; bohemio; cíngaro; zíngaro; cañí;

vpl.: B1:Pl.Bra"76.

EGSTEEN Zie:
- eghsteen; eggesteen;----; ecsteen; ecksteen/

EGUAEL = adv. gelijk.
- aequalis;
- égal;
- gleich;
- equal;
- igualmente;

vpl.: Cr2/1046.

EGYPTIEN Zie:
- egiptenaar;----/

EHELUDE Zie:
- eluyden; eeliede;----/

EI Zie:
- interdictum ne vis fiat ---- qui in possessionem missus est/

EIC Zie:
- eycke; eike; eke; eec;----; heike; heke/

EICHDE Zie:
- eeghde; eegde; egede; eechde; ----; egde/

EIGEDOM Zie:
- eijgendom; eijgendomme;

eygendom; eygendomme; eigendom; eigijndom; egindom;----; egendom/

EIGENDOM Zie:
- eijgendom; eijgendomme; eygendom; eygendomme;----; eigijndom; egindom; eigedom; egendom/

EIGIJNDOM Zie:
- eijgendom; eijgendomme; eygendom; eygendomme; eigendom; ----; egindom; eigedom; egendom/

EIGENGENOOT Zie:
- eyghenoot;----/

EIGENHEDE Zie:
- eigenheit; eigentheit;----; eygentheyt; eygenheyde/

EIGENHEIT; EIGENTHEIT; EIGENHEDE; EYGENTHEYT ; EYGENHEYDE = taut.sub. 1.eigendom 2. dienstbaarheid.
- 1.patrimonium; dominium 2.servitus;
- 1.propriété 2.servitude;
- 1.Eigentum 2.Dienstbarkeit;
- 1.property 2.easement;
- 1.dominio propriedad 2.servidumbre;

vpl.: T1/118,218.

EIGENTHEIT Zie:
- eigenheit;----; eigenhede; eygentheyt; eygenheyde/

EIJCK Zie:
- generaale ----/

EIJCKEL Zie:
- eeckel; eekel;----; ekel/

EIJCKELEN Zie:
- eeckel;----/

EIJCKEN; IKEN; IJCKEN; IKENEN; IKEREN = vb. waarmerken van maten en gewichten.
- publice probo I; mensurarum et ponderum signo I; vel imprimo III;
- étalonner; poinconner;
- eichen; stempeln von Massen und Gewichten;
- verify measures and weights;
- contrastar; marcar las pesas y medidas;

vpl.: ACart 17; ASO 15.

EIJCKEN; EIJCKENBOEM; EIKENBOOM; EIKELBOOM; EEKENBOOM = sub.pl. eikeboom; eik.
- quercus;
- chéne;
- Eichbaum; Eiche;
- oak-tree; oak;

- roble;

vpl.: C1/155; BVB 21.

EIJCKEN SCHORSSE OFT LOEYEN = taut. looischors; eikebast.
- cortes quercus;
- tan;
- Gerbstoff; Eichenrinde;
- tamnin;
- tanino;

vpl.: PvB1/351.

EIJCKENBOEM Zie:
- eijcken;----; eikenboom; eikelboom; eekenboom/

EIJCKENHOUDT Zie:
- opgaende ----/

EIJCKENHOUDT; EIKENHOUT; EIKENHOLT = eikenhout.
- materies roborea;
- bois de chêne;
- Eichenholz;
- oakwood;
- madera de roble;

vpl.: BVB 175.

EIJCKER Zie:
- pegelaer ofte ----/

EIJCKMEESTER Zie:
- eycker; eijker; eijkmeester;----; iker/

EIJDE Zie:
- gestaefden ----/

EIJGEN Zie:
- deilen hodegelijc int ---- ende int erven goede/
- d'---- verlijt/
- horen ---- genoten/
- propre ---- goederen/

EIJGEN KNECHT = sub. lijfeigene.
- servus;
- serf;
- Leibeigener;
- serf;
- siervo;

vpl.: T2/369.

EIJGENAER; EIJGHENAER; EYGENAAR; EIJGHENEER; ENDE/OFT PROPRIETARIS = sub.voleigenaar.
- dominus et possessor;
- propriétaire et possesseur;
- Eigentümer und Besitzer;
- proprietor and owner;
- pleno propietario;
- poseedor;

vpl.: ACart 54.

EIJGEN DOM Zie:
- erffelijcken ----/
- oesedrup wijst ---- van d'erve aen/

EIJGENDOM; EIJGENDOMME; EYGENDOM; EYGENDOMME; EIGENDOM; EIGIJNDOM; EGINDOM; EIGEDOM; EGENDOM = hom.sub.1. eigendom 2.lijfeigenschap.
- 1.possessio 2.servitudo;
- 1.propriété 2.servage;
- 1.Eigentum 2.Leibeigenschaft;
- 1.property 2.bondage; serfage; possession;
- 1.propiedad 2.servidumbre;

vpl.: T2/369; DVB 3,9,10; BVB 188; ACart 11,36.

EIJGENDOMME Zie:
- eijgendom;----; eygendom; eygendomme; eigendom; eigijndom; egindom; eigedom; egendom/

EIJGENEN Zie:
- uuyt zijnen ---- berueren/

EIJGENHANDIG = adv. eigenhandig; met eigen hand.
- olographe; manu scriptae;
- de sa propre main; autographe;
- eigenhändig;
- autograph; written with one's own hand;
- con su propia mano; autógrafo;

vpl.: ADR 9.

EIJGENHEIJDE Zie:
- servituijte oft ----/

EIJGENHEIJT Zie:
- dienst ende ----/
- dominie ende ----/

EIJGENSCAPE Zie:
- servagien oft ----/

EIJGHEN Zie:
- in den ---- muer van d'andere mogen varen/
- uijt ---- authoriteijt vercopen/

EIJGHEN = adi. eigen.
- propius; suus ipsius; privus;
- propre;
- eigen;
- own;
- propio;

vpl.: MGG 133.

EIJGHEN GOE T ENDE PROPRIE = taut. eigendom.
- proprietas;
- son propre bien;
- Eigentum;
- property;
- propiedad;

vpl.: C1/613.

EIJGHENAER Zie:
- eijgenaer;----; eygenaar/
- proprietaris ende ----/

EIJGHENDOMME Zie:
- proprieteijt ende ----/

EIJ

EIJGHENE OCHT ERVE = taut. onroerende goederen.
- bona immobilia;
- biens allodiaux ou patrimoniaux;
- unbewegliche Güter;
- immovable goods;
- bienes inmuebles;

vpl.: Lo1/70.

EIJGHENEER Zie:
- eijgenaer; eijghenaer; eygenaar; ---- ende/oft proprietaris/

EIJGHENEN Zie:
- uijt ---- buijdel op rechten/

EIJGHENOOT; EYGHENOOT; EYGHENGENOOT; EYGENGENOOT = sub. standgelijke; standgenoot;medeeigenaar; eigenaar van belendend perceel.
- homo eiusdem ordinis; generis; proprietarius partis vicinae;
- quelqu'un de la même condition; quelqu'un de la même classe; propriétaire d'immeuble adjoint;
- Standesgenosse; Eigentümer einer anliegenden Hause; ebenbürtig in Stand; Ebenbürtigen;
- someone of the same class; owner of adjacent premises equal standing;
- compañero; su igual, su semejante copropiétario; condomino; codueño;

vpl.: C1/306.

EIJGHENOTEN Zie:
- gesworene ----/

EIJK; IJK = sub. gewichts- lengte- of inhoudsbepaling.
- signum mensuris et ponderibus impressum;
- étalon; marque ou empreinte d'étalonnage;
- Marke zur Festsetzung von Gewicht, Länge oder Inhalt;
- hall-mark for fixing weight, length or content;
- marco;

vpl.: ACart 17.

EIJKENBERDT Zie:
- gesaeght ----/

EIJKER; EIJCKMEESTER; EYCKER; EYCKMEESTER; EYKMEESTER; ICKEMEESTER; ICKER; IECKER; IJCKER; IKER; YCKMEESTER; SEIGER; SEYGER; ZEIGER = sub. ijker; ijkmeester.
- signator mensuarum et ponderum;
- étalonneur; vérificateur des poids et mesures; rajusteur;
- Eicher;
- gaanger; inspector of weights and measures;

EIJ

- almotacén; inspector de pesas y medidas;

vpl.: PvB1/409; ACart 2,9,17,18 19,26; DVB 117.

EIJKMEESTER Zie:

- eijker;----; eycker; eyckmeester; eykmeester; ickemeester; icker; iecker; ijcker; iker;yckmeester; seiger; seyger;zeiger/

EIJND; EIJNDE; EENT; ENT; EYNT; EENTVOGEL; EIJNTVOGHEL = sub. eend.

- anas;
- canard;
- Ente;
- duck;
- pato; pata;

vpl.: LoV/394; PB/II/138; C1/434

EIJNDE Zie:

- eijnd;----; eent; ent; eynt; eentvogel; eijntvogel/
- naeckte ---- ende contensien/
- proces ten ---- bedinghen/
- totten ----/

EIJNDEN Zie:

- heckens oft ----/

EIJNDIGEN = vb. eindigen.

- finior IV; terminor I; finem habere;
- terminer;
- enden;
- terminate; end;
- terminar;

vpl.: ACart 51; MGG 31.

EIJNTELIJK; EINDELIKE; EINTELIKE; ENDELIJC; ENDELIKE;EYNTELICKEN; HENDELIJC; HENDELIJCKE; HENDELIKE; INDELIKE = 1.adi met alle kracht 2.adv.op het einde; tenslotte.

- 1.totis viribus 2.denique; post remo;
- 1.de toutes mes forces 2.enfin; finalement;
- 1.mit voller Kraft 2.zuletzt; schliesslich;
- 1.with full force 2.finally; at last;
- 1.con tadas fuerzas 2.por fin; finalmente;

vpl.: Cr2/990; DVB 36,56; Bl:Pla Ph.12.

EIKE Zie:

- eycke;----; eke; eec; eic; heike; heke/

EINDINGE Zie:

- eijndinge; endinge;----/

EIJNDINGE; ENDINGE; EINDINGE = sub. beeindiging.

- finis;

EIK

- fin;
- Beendung;
- conclusion;
- fin; conclusión;

vpl.: Lo3/284.

EIJNDRECHTELIJCK Zie:

- eendrachtelijck;----; eendrechtelijk; eendrechtelijck; eendrachtichlike; eendrachtelike; eendragtelyk/

EIJNDT = vb. eindigt.

- finior IV; terminor I; finem habere;
- terminer;
- enden;
- terminate; end;
- terminer;

vpl.: DVB 9.

EIJNTVOGEL Zie:

- eijnd; eijnde; eent; ent; eynt; eentvogel;----/

EIJS(S)CH ENDE CONCLUSIE = eis en gevolgtrekking.

- postulatio et conclusio;
- prétention et conclusion;
- Forderung und Folgerung;
- claim and conclusion;
- demanda y conclusión;

vpl.: DVB 72; BVB 127.

EIJS(S)CH VAN COSTEN = eis van betaling van gemaakte onkosten.

- postulatio ad solvendas expensas;
- demande à payer les frais;
- Anforderung an Kostenersatz;
- demand for reinbursement of expenses made;
- demanda en pagó de dineró gastadó en algó;

vpl.: BVB 14.

EIJS(S)CHERS IN RECONVENTIE = eisers in tegeneis.

- postulatores in reconventionem;
- demande de convention, de reconvention;
- Gegenforderer;
- plaintiffs in counter-claim;
- demandantes en reconvención;

vpl.: DVB 19,72.

EIKELBOOM Zie:

- eijcken; eijckenboem; eikenboom; ----; eekenboom/

EIKENBOOM Zie:

- eijcken; eijckenboem;----; eikelboom; eekenboom/

EIKENHOLT Zie:

- eijckenhoudt; eikenhout;----/

EIKENHOUT Zie:

- eijckenhoudt;----; eikenholt/

EIS

EIMER Zie:
- eemer; emer; emmer;----;ymmer; emere; heemer/

EIMONDIG KINT = minderjarige; onmondige.
- minor natu;
- mineur;
- Minderjähriger;
- minor;
- menor de edad;

vpl.: DVB 25.

EINDELIKE Zie:
- eijntelijk;----; eintelike; endelijc; endelike; eyntelicken; hendelijc; hendelijcke; hendelike; indelike/

EINDHOVENS MUDDE = graanmaat te Eindhoven, 12 vaten.
- mensura frumenti in Endoviis: duodecim doliorum;
- mesure de grain à Eindhoven de douze tonneaux;
- Getreidemasz in Eindhoven, 12 Fäsze;
- corn measure in Eindhoven, 12 barrels;
- medida de trigo de Eindhoven de 12 toneles;

vpl.: B2/53.

EINSEL Zie:
- huijsele; heinsel; heisel; ----; einser/

EINSER Zie:
- huijsele; heinsel; heisel; einsel; ----/

EINTELIKE Zie:
- eijntelijk; eindelike;----; endelijc; endelike; eyntelicken; hendelijc; hendelijcke; hendelike; indelike/

EIRDE; ERDE; EERDE; AERDE; AIRDE = sub. aarde; grondgebied.
- terra; fines regio;
- terre;
- Erde; Boden;
- earth; soil;
- tierra;

vpl.: BVB 29,177.

EIRLINDE = sub. zwenghout.
- temo;
- palonnier; palonneau;
- Bracke; Waage;
- splinter-bar; swingle-tree;
- balancín;

vpl.: LoV/310.

EIRSTER Zie:
- in ----/

EISCH Zie:
- heysch; eesch;----; heesch; eische/

ELA

EISCHE Zie:
- heysch; eesch; eisch; heesch; ----/

EISCHEN Zie:
- heijsschen; heischen; heeschen; ----; eeschen; eisgen; eisken; esschen; heysschen/

EISCHERE Zie:
- heysettere; heysscheere;----; eisscher; heysscher; hesschere/

EISEL Zie:
- huijsele; heinsel; heisel;----; einsel; einser/

EISGEN Zie:
- heysschen; heischen; heeschen; eischen; eeschen;----; eisken; esschen; heysschen/

EISKEN Zie:
- heijsschen; heischen; heeschen; eischen; eeschen; eisgen;----; esschen; heysschen/

EISSCHER Zie:
- heysettere; heysscheere; eischere;----; heysscher; hesschere/

EIT Zie:
- eedt; eet; eed;----; eyd/

EIUSDEM Zie:
- extracta et copiata ex originalibus litteris praementionatis et concordat cum ----/
- in actis ---- causae/

EIUSDEM Zie:
- presens copia prescripta est extracta et copiata ex originalibus litteris praementionatis et concordat cum ----/

EKE Zie:
- eycke; eike;----; eec; eic;heike heke/

EKEL Zie:
- eeckel; eekel; eijckel;----/

EKEL Zie:
- hekel; hekele;----/

EKER Zie:
- aecker; akere;----; ekere; haker/

EKERE Zie:
- aecker; akere; eker;----;haker/

EL Zie:
- nergens ----/
- nergerincks ----/
- niemandt ----/
- nijemandt ----/

ELARGISSEMENTE = sub. loslating ontslag; vrijlating.
- dimissio; emissio; liberatio;

manumissio;
- libération;
- Befreiung;
- release;
- liberación; puesta en libertad;

vpl.: T2/283.

ELBOT; ELLBOT; ELIBOT; ELEBOT; EELBOT; EDELBOT; EELBUT; HEYLBOT; HEILBUT = sub. heilbot.
- pleuronectus; hippoglossus;passer;
- flétan; fléton;
- Heilbutt;
- halibut;
- mero;

vpl.: PvB1/362.

ELC Zie:
- ellick;----; ellic; elec; elic; eelc; ilc; illic/

ELC VOIR AL ENDE VOIRE DE GEHEEL SCULT = ieder voor allen en de gehele schuld.
- unusquisque pro omnibus et tota culpa;
- chacun pour tous et pour la dette entière;
- jeder für allen und für die ganze Schuld;
- each for all and for the whole debt;
- cada cual para todos y para la deuda íntegra;

vpl.: T1/559.

ELCK Zie:
- tezamenderhandt ende ---- van hun int besonder/

ELCK = ieder.
- quisque;
- chacun;
- ein jeder;
- each;
- cada uno;

vpl.: BVB 20; MGG 1.

ELCK BLADT COMPRES = ieder volle bladzijde.
- unaquaeque pagina compressa;
- chaque feuillet compact;
- jede volle Seite;
- each full page;
- cada página completa;

vpl.: Ca2/188.

ELCK HEURER; ELCK HENRER = elk van hen.
- quisque;
- chacun d'eux ;
- jeder von ihnen;
- each and everyone of them;
- cada uno de ellos;

vpl.: C1/47.

ELCK VAN HUN INT BESONDER ENDE T'ZAMEN DES HANDT = gezamelijk en ieder in het bijzonder.
- communiter ac ususquisque privatim;
- ensemble et chacun en particulier;
- gemeinschaftlich und jeder ins besondere;
- all together and everyone in particular;
- conjuntamente y cada unó en particular;

vpl.: BVB 122.

ELCKE Zie:
- t'---- reijse te verbeuren/

ELCKE SINTE BAEFFSDAGE = iedere St.Bavodag 1 october.
- kalendae Octobres; quaeque dies Sancti Bavonis;
- fête de St.Bavo 1 octobre;
- jedesmal am Feste des hl. Bavo;
- each St.Bavo day october 1st;
- cada día de fiesta de San Bavon; el primeró de octubre;

vpl.: BVB 2.

ELCKEMALC Zie:
- egelijc; egelijck; egelijcken; elkerlijc; elckerlijck;----; elckermalck; elckermalcken; elkermallic; elckermanlijck; ider; iegelijc; iegelijk; ieghelijcke; igelicken; ijder; ijegelijck; jegelick; jegelicken; yeder; yederen; yegelijc; yegelyck; yegelijcken; ygelijc/

ELCKEN Zie:
- van ---- bijsunder/
- van ---- teeckenen/

ELCKEN EEN VOIR AL = ieder voor allen.
- unusquisque pro omnibus;
- chacun pour tous;
- jeder für allen;
- each for all;
- cada uno para todos;

vpl.: T1/554.

ELCKER = van elke.
- cuiusque;
- de chacun;
- von jedem;
- of each;
- de cada uno;

vpl.: BVB 2.

ELCKERLIJC Zie:
- egelijc; egelijck; egelijcken; ----; elckerlijck; elckemalc; elckermalck; elckermalcken; elkermallic; elckermanlijck; ider; iegelijc; iegelijk; ieghelijcke; igelicken; ijder; ijegelijck;

ELE

jegelick; jegelicken; yeder; yederen; yegelijc; yegelyck; yegelijcken; ygelijc/

ELCKERLIJCK Zie:
- egelijc; egelijck; egelijcken; elkerlijc;----; elckemalc; elckermalck; elckermalcken; elkermallic; elckermanlijck; ider; iegelijc; iegelijk; ieghelijcke; igelicken; ijder; ijegelijck; jegelick; jegelicken; yeder; yederen; yegelijc; yegelyck; yegelijcken; ygelijc/

ELCKERMANLIJCK Zie:
- egelijc; egelijck; egelijcken; elkerlijc; elckerlijck; elckemalc; elckermalck; elckermalcken;elkermallic;----; ider; iegelijc; iegelijk; ieghelijcke; igelicken; ijder; ijegelijck; jegelick; jegelicken; yeder; yederen; yegelijc; yegelyck; yegelijcken; ygelijc/

ELCKERMALCK Zie:
- egelijc; egelijck; egelijcken; elkerlijc; elckerlijck; elckemalc; ----; elckermalcken; elkermallic; elckermanlijck; ider; iegelijc; iegelijk; eighelijcke; igelicken; ijder; ijegelijck; jegelick; jegelicken; yeder; yederen; yegelijc; yegelyck; yegelijcken; ygelijc/

ELCKERMALCKEN Zie:
- egelijc; egelijck; egelijcken; elkerlijc; elckerlijck; elckemalc; elckermalck;----; elkermallic; elckermanlijck; ider; iegelijc; iegelijk; ieghelijcke; igelicken; ijder; ijegelijck; jegelick; jegelicken; yeder; yederen; yegelijc; yegelyck; yegelijcken; ygelijc/

ELDERS Zie:
- zijn herte ---- breken/

ELDERS TE WEGENE; ELDERS WEGEN = zijn weg ergens anders nemen.
- viam suam alibi aliquo prendere; aliter viam habere per fundum;
- prendre son chemin ailleurs;
- irgendwo anders seinen Weg zu nehmen;
- take his way somewhere else; take another road;
- tomar su camino por alguna parte; tener su camino en otra parte;

vpl.: Lo1/644; C1/270.

ELEBOT Zie:
- elbot; ellbot; elibot;----; eelbot; edelbot; eelbut; heylbot; heilbot/

ELF

ELEC Zie:
- ellick; elc; ellic;----; elic; eelc; ilc; illic/

ELECT = sub. gekozene.
- electus;
- électeur;
- Gewählter;
- the elected;
- elegido;

vpl.:

ELECTIE = sub. keuze; verkiezing.
- creatio; cooptatio; electio; iudicium;
- choix; élection;
- Wahl;
- choice; election;
- elección;

vpl.: C2/936; BVB 60; T1/238, 509; T2/42,100; C1/420.

ELECTIE Zie:
- coer ende ----/
- nominatie ende ----/

ELECTIE VAN DOMICILIE = kiezen van woonplaats.
- domicilium eligere;
- élection de domicile;
- Wahl vom Wohnort;
- choice of residence;
- elección de domicilio;

vpl.: Ca2/403.

ELEMENTE = sub. grondstof der natuur.
- elementa;
- élément;
- Eelement;
- element, material, of nature;
- elemento;

vpl.: T1/151.

ELENDE; EXILIE; ELENDICH; ELENT; ELLENDE = sub. verbanning
- exsilium;
- bannissement; exil;
- Verbannung;
- banishment; exile;
- destierro; exilio; proscripción;

vpl.: T2/369.

ELENDICH Zie:
- elende; exilie;----; elent; ellende/

ELENT Zie:
- elende; exilie; elendich;----; ellende/

ELFST Zie:
- elft;----; elst; helfst/

ELFT; ELFST; ELST; HELFST = sub. elft; zeevis.
- alausa;
- alose;
- Alose;
- shad;

ELK

- alosa; sábalo;

vpl.: PvB1/362.

ELIBOT Zie:

- elbot; ellbot;----; elebot; eelbot; edelbot; eelbut; heylbot; heilbot/

ELIC Zie:

- ellick; elc; ellic; elec;----; eelc; ilc; illic/

ELIGEEREN; ELIGEREN = vb.kiezen; verkiezen; uitkiezen; uitlezen.

- eligo III;
- élire;
- wählen;
- elect;
- elegir;

vpl.: DKB 19.

ELIGEREN Zie:

- eligeeren;----/
- kiesen ende ----/

ELIGIBEL = adi. verkiesbaar.

- cuius in legendo ratio haberi potest;
- éligible;
- wählbar;
- eligible;
- eligible;

vpl.: T2/139.

ELIVULGEREN = vb. verbreiden.

- amplificare;
- répandre;
- verbreiten;
- to spread;
- divulgar; propagar;

vpl.: PvB6/264.

ELKEN DORE TE VAERNE DIE WILLE = al degenen die willen doorvaren

- omnes, qui iter pergere volunt;
- tous ceux qui veulent puissent y passer;
- all diejenigen die weiterfahren wollen auf dass jeder durchfahren kann, der es will;
- that everyone can pass through it, who wants it, all those who want to sail on;
- todos los que quieren seguir navejando;

vpl.: Lo1/50.

ELKERMALLIC Zie:

- egelijc; egelijck; egelijcken; elkerlijc; elckerlijck; elckemalc; elckermalck; elckermalcken; ----; elckermanlijck; ider; iegelijc; iegelijk; ieghelijcke; igelicken; ijder; ijegelijck; jegelick; jegelicken; yeder; yederen; yegelijc; yegelyck; yegelijcken; ygelijc/

ELN

ELLBOT Zie:

- elbot;----; elibot; elebot; eelbot; edelbot; eelbut; heylbot; heilbot/
- gesouten muijlen oft gesouten---/

ELLE Zie:

- halve ----/
- mate van de ----/
- meters van de lijnen ----/
- quaert oft vierendeele van de ----/
- seyger van de ----/

ELLE; ELNE; ELNEN = sub. ellemaat.

- cubitum; mensura eubiti;
- aune;
- Ellenmasz;
- tape-measure; ell; yard;
- vara; vareaje;

vpl.: Lo3/174; LoV/398; C1/431.

ELLENDE Zie:

- elende; exilie; elendich; elent; ----/

ELLEWAERT Zie:

- elswaert; elswairt; elwaerders; elwaer;----; elwerts; ellewaerts/

ELLEWAERTS Zie:

- elswaert; elswairt; elwaerders; elwaer; ellewaert; elwerts; ----/

ELLIC Zie:

- ellick; elc;----; elec; elic; eelc; ilc; illic/

ELLICK; ELC; ELLIC; ELEC; ELIC; EELC; ILC; ILLIC = ieder.

- quisque;
- chacun;
- jeder;
- everyone; anyone;
- cada uno;

vpl.: BVB 21.

ELLICK INT ZIJNS = ieder in het zijne.

- quisque in suo; suum cuique;
- chacun dans le sien;
- jeder in dem seinigen; das seinige;
- each in his own;
- cada unó en ló suyó;

vpl.: DVB 20,21.

ELMIS Zie:

- aelmoese; aelmoesse; aelmoesene; alemoesene; almoesene;aelmosene; aelmoesen; aelmuys; aelmuyse; aelmisse; aelmis; ----/

ELNE Zie:

- elle;----; elnen/

ELU

ELNEN Zie:
- elle; elne;----/

ELOQUENTIE = sub. welsprekendheid.
- eloquentia;
- éloquence;
- Beredsamkeit;
- eloquence;
- elocuencia;
vpl.: PvB1/575.

ELOYS DACH Zie:
- Sint ----/

ELSBOSCH ENDE HAECKBOSSCH = bos van elzen en hakhout.
- silva alnorum et fruticeti;
- aunais et bois taillis;
- Gebüsch von Erlen und Unterholz
- wood of alder and copse;
- aliso y soto;
vpl.: Ca2/168.

ELSE; ELSEBOOM; ELSENBOOM = sub. elzeboom.
- alnus;
- aune;
- Erle; Erlenbaum;
- alder tree;
- aliso;
vpl.: C1/155,193.

ELSEBOOM Zie:
- else;----; elsenboom/

ELSENBOOM Zie:
- else; elseboom;----/

ELST Zie:
- elft; elfst;----; helfst/

ELSWAIRT Zie:
- elswaert;----; elwaerders; elwaer; ellewer; elwaert; ellewaert; elwerts; ellewaerts/

ELSWAERT; ELSWAIRT; ELWAERDERS; ELWAER; ELLEWER; ELWAERT; ELLEWAERT; ELWERTS; ELLEWAERTS = adv. elders; ergens anders.
- alibi; alius;
- ailleurs; autre part;
- anderswo; irgend wo sonst;
- elsewhere;
- en otra parte; en otro lugar;
vpl.: Lo7/56; T2/90,135; PvB1/190; C1/728.

ELT Zie:
- helcht; helft; helecht; helicht; helleft; heleft; heelft; heelt;helt; helfte; helfde;----; helftscheede helftscede; hellichte; hellicht; hellift; hillicht/

ELUCIDATIE = sub. toelichting;verklaring; inlichting; opheldering.
- elucidatio; explicatio; illustratio

ELW

- élucidation; déclaration; explication;
- Aussage; Erklärung; Auskunft; Erläuterung;
- explanation; declaration; elucidation;
- elucidación; explicación; esclarecimiento; asclaración;
vpl.: BVB 61; Bl:Pl.Bra/81.

ELUCIDATOIR = adi. verhelderend.
- illustrans;
- éclairant;
- aufklärend;
- enlightening;
- explicativo; explicatorio;
vpl.: PB/III/105.

ELUCIDEREN EN VERKLAAREN = vb. taut. opheldéren; toelichten;opheldéren.
- illustro I; explano I lucem affere II alicui rei; elucido I;
- élicider;
- erläutern; erklären;
- illustrate; explain; elucidate;
- elücidar; aclarar; poner en claro; esclarecer; explicar;
vpl.: Bl:Pl.Pr/40; Bra81.

ELUSIE = sub. verijdeling; ontwijking.
- frustratio;
- action d'éluder; évincement entrave;
- Vereitelung; Ausweichung;
- frustration; evasion;
- frustración; evasión;
vpl.: PB/IV/88.

ELUSOIR = adi.hom. 1.denkbeeldig 2. ontwijkend; verijdelend;
- 1.fallaciter; imaginarie; opinabile 2.evitans; frustrans;
- 1+2 illusoire;
- 1.illusorisch 2.ausweichend;
- 1.imaginary 2.elusive;
- 1.imaginariamente; fictiamente 2.elusivo; evasivo;
vpl.: C1/558; PB/IV/89.

ELUYDEN; EELIEDE; EHELUDE = sub.pl. echtelieden.
- conjuges;
- époux;
- Eheleute;
- married people;
- esposos; cónyuges;
vpl.: Cr2/977.

ELWAER Zie:
- elswaert; elswairt; elwaerders; ----; ellewaert; elwerts; ellewaerts/

ELWAERDERS Zie:
- elswaert; elswairt;----; elwaer

ellewer; elwaert; ellewaert; elwerts; ellewaerts/

ELWERTS Zie:
- elswaert; elswairt; elwaerders; elwaer; ellewaert;----; ellewaerts/

EMAIL Zie:
- lichtelijck ----/

EMANCIPATIE = sub. meerderjarigverklaring; plechtige vrijlating van een zoon uit de vaderlijke macht.
- emancipatio; declaratio aetatis pubis;
- actes d'émancipation; affranchissement;
- Mündigsprechung; Mundigkeitserklärung; Volljährigkeitserklärung;
- emancipation; declaration of majority;
- declaración de mayor de edad; emancipación;

vpl.: Cu1/18; C1/74,381; C2/1038 C3/22.

EMANCIPEREN = vb. mondig verklaren.
- emancipo I; declaro I suae potestatis;
- émanciper;
- mündigsprechen; mündig erklären;
- emancipate; give a letter of emancipation; declare some one to be of age;
- emancipar;

vpl.: C1/441,731; Lo7/62.

EMANEREN = vb. uitstromen; uitvloeien; uitgaan van.
- emano I; edico III; perfico III aliquid; profluo III; oriundum esse; proficisci;
- émaner; promulguer;
- ausströmen; ausfliessen; sich ergiessen; ausgehen; veröffentlichen; herkommen;
- emanate from; resulting from;
- emanar;

vpl.: MGG 206; DVB 76; B1:Pl. RG 12; B1:Pl.Bra/19.

EMANS Zie:
- iemende; iement; ieman; iemen; iemens; iemant; iemont; iemants; ----; iment; imanden/

EMANT Zie:
- als ---- buijten treckt/

EMBERMERE Zie:
- emmermeer; emmermere;----; immermere; ommermere; emmermee; ommermeer/

EMBROUILLEREN = vb. in de war brengen; verwarren.
- implico I; confudo III; obscuro I;
- embrouiller; compliquer; rendre obscur;
- verwirren; irre machen;
- confuse; disarrange;
- embrollar; confundir; enredar;

vpl.: MGG 125.

EMENDE Zie:
- amande;----/
- beeternisse oft ----/
- civile ----/

EMER Zie:
- eemer;----; emmer; eimer; ymmer; emere; heemer/

EMERE Zie:
- eemer; emer; emmer; eimer; ymmer;----; heemer/

EMERGENCIE = sub. dringende omstandigheid.
- casus; controversia fortuita;
- situation urgent;
- gelegentlich hervorkommende Streitigkeit;
- emergency; incidental dispute;
- emergencia;

vpl.: T2/214.

EMERGENT = sub. onverwachte gebeurtenis.
- emergentia;
- événement inattendu;
- unerwarteter Vorfall;
- emergency;
- aconcimiento inesperado;

vpl.: PvB1/575.

EMERGENTEN OFT INCIDENTEN = taut. onverwachte gebeurtenissen.
- emergentiae;
- événements inattendus;
- unerwartete Vorfälle;
- emergencys;
- aconcimientos inesperados;

vpl.: PvB1/575.

EMERGEREN = vb. opduiken; naar boven komen.
- emergo III;
- émerger;
- auftauchen; hervorragen;
- emerge;
- emerger;

vpl.: MGG 245.

EMISSIS Zie:
- actio ----/

EMMEER Zie:
- emmer(s);----;ember;immer(s); ommer(s); ummer(s)/

EMMER Zie:
- eemer; emer;----; eimer;ymmer

EMM

emere; heemer/
- emmers;----; emmeer; ember; immer(s); ommer(s); ummer(s)/

EMMERGESEIJT; IMMERGESEIJT = steeds gezegde.
- quod saepe dictum est;
- qui est souvent dit ou mentionné;
- das immer gesagte;
- what is always said;
- mencionado a menudo;

vpl.: MGG 121.

EMMERMEE Zie:
- emmermeer; emmermere; embermere; immermere; ommermere; ----; ommermeer/

EMMERMEER Zie:
- te gevene ---- ende te gelden/

EMMERMEER; EMMERMERE; EMBERMERE; IMMERMERE; OMMERMERE; EMMERMEE; OMMERMEER = adv. voor altijd.
- in perpetuum; in posterum;
- à jamais; éternellement; pour toujours; definitivement;
- auf immer; jemals;
- evermore; for ever; from now on;
- para siempre jamás; definitivamente;

vpl.: BVB 2; MGG 52.

EMMERMEER ENDE EUWELIJCK = taut. voor eeuwig; voor altijd; voor immer.
- in perpetuum;
- pour toujours;
- für immer;
- for ever and ever;
- para siempre jamás; eternamente;

vpl.: LPS 62.

EMMERMERE Zie:
- emmermeer;----; embermere; immermere; ommermere; emmermee; ommermeer/

EMMERS; EMMER; EMMEER; EMBER; IMMER; IMMERS; OMMER; OMMERS; UMMER; UMMERS = coni. adv. immers; minstens.
- cum quoniam; quidem; certe equidem;
- puisque; du moins; certainement; en tout cas;
- ja; allerdings; freilich; denn;
- ian't it; yet; still; though; for;
- ques que; pues; ya que;

vpl.: DVB 57; Lo4/258; B1/141; PvB1/219.

EMMERS INT MIDDENT = althans; immers; in het midden.
- tamen in medio;
- du moins au milieu;
- jedenfalls in der Mitte;

EMO

- at least in the middle;
- a ló menos en el medió;

vpl.: DVB 17,57; Lo4/258; B1/141; PvB1/219.

EMOLEGEREN; EMOLOG(H)EREN = vb. gerechtelijk bekrachtigen; tot stand brengen; vaststellen.
- assentior IV; comprobo I; permitto III; emolior IV; determino I; statuo III; confirmo I;
- accomplir; réaliser; homologuer; confirmer;
- homologieren; zustande bringen; festsetzen; bestätigen;
- accomplish; achieve; bring about; sanction; determine; confirm;
- etectuar; homologar; relizar; confirmar; determinar; sancionar; aprobar; legalizar; autorizar;

vpl.: T1/581; C1/286; PB/III/334

EMOLOGATIE = sub. gerechtelijke bekrachtiging.
- emologatio; agnitio;
- homologation;
- gerichtliche Bestätigung;
- homologagion; homologation;
- homologación;

vpl.: C1/657; Lo6/2.

EMOLOGHTEREN Zie:
- emologeren;----/

EMOLUMENT Zie:
- gerechtigheydt ofte ----/
- innecomen oft ----/
- ordinaris innecomen oft ----van officie/

EMOLUMENT = sub. bijkomende verdienste; voordeel; nut.
- emolumentum lucrum;
- émolument; avantage; gain;
- Nebeneinnahmen;
- emolument;
- emolumento(s); provecho;

vpl.: DVB 109.

EMOLUMENTEN Zie:
- proffijten ende ----/

EMORIEN; MEMORIE; MEMORIEN = sub. geheugen.
- memoria;
- mémoire;
- Gedächtnis;
- memory;
- memoria;

vpl.: LPS 114.

EMPECHEMENT = sub. beletsel; belemmering; verhindering.
- impedimentum; difficultas;
- obstacle; empêchement;
- Hindernis; Belästigung;
- impediment; hindrance;
- estorbo; impedimento;

vpl.: C1/450; DVB 72.

EMPECHEMENTEN Zie:
- opstaeckel oft ----/

EMPESCHEMENT Zie:
- belet ende ----/
- letsel oft ----/
- troubel oft ----/

EMPESCHEREN Zie:
- verachteren oft ----/

EMPHIOTEKE GOEDEN = hypothecaire goederen.
- bona hypothecaria;
- biens hypothécaires;
- hypothekarische Güter;
- mortgaged goods;
- bienes hipotecarios;

vpl.: PvB1/170.

EMPHITECARIUS Zie:
- emphiteoticarijs;----/

EMPHITEOET; EMPHITEOTE OFT HUERLINC = taut. erfpachter; huurder; leenman.
- conductor; emphyteuta; perpetuarius; teuticus;
- emphytéote; locataire; vassal;
- Erbpächter; Mieter; Vasall;
- long-lease tenant; lessee;
- enfiteuta; locatario; vasallo;

vpl.: T1/423,613; T2/79,85.

EMPHITEOSE ENDE ERFUUYTGHEVINGHE = taut. erfpacht; erfpachtcontract.
- conductio perpetua; emphytensis;
- emphytéose;
- Erbpacht;
- hereditary tenure;
- enfiteusis;

vpl.: PB/III/310.

EMPHITEOTE Zie:
- emphiteoet, ---- oft huerlinc/
- opsaet oft ----; emphiterte; thysenaere/

EMPHITEOTICAEL Zie:
- contract ----/

EMPHITEOTICARIJS; EMPHITECARIUS = sub. eigenaar van erfpachtsgrond.
- emphiotecarius;
- celui qui donne un fonds en emphytéose;
- Besitzer von Land in Erbpacht;
- owner of ground on long lease;

- él que da un bien en enfiteusis;

vpl.: T1/423.

EMPHITERTE Zie:
- opsaet oft emphiteote;----; thysenaere/

EMPHITERTE OFT OPSAETE = taut. erfpacht.
- conductio perpetua;
- emphytéote;
- Erbpacht;
- long lease;
- enfiteuta;

vpl.: PB/III/293.

EMPHITESTICAEL Zie:
- contract ----/

EMPHYTEOSIE-GOEDEN = sub.pl. erfpacht goederen.
- bona emphyteitica;
- des biens d'emphytéote;
- Erbpacht-Güter;
- longleasegoods;
- bienes enfitéuticos;

vpl.: PvB1/65.

EMPHYTEUSEN = sub. erfpacht.
- emphyteusis;
- emphytéose;
- Erbpacht;
- emphyteusis; hereditary tenure;
- enfiteusis;

vpl.: C3/154.

EMPIETEREN = vb. afbreuk doen; inbreuk maken; schenden van grondgebied.
- invadere alienum fundum;
- nuire à; porter préjudice à; empiéter, sur les droits de qn.;
- Abbruch; Eintrag tun; Eingriffe machen in;
- be detrimental to; encroach upon;
- empecer; dañar a;

vpl.: BVB 93.

EMPLOIEEREN Zie:
- verbesichen ende ----/

EMPLOIEREN Zie:
- diverteren oft ----/

EMPLOIJATIE Zie:
- billet van ----/

EMPLOY(E) = hom.sub. 1.bezigheid 2. werkkring.
- 1.occupatio 2.campus; munus;
- 1+2 emploi;
- 1.Beschäftigung 2.Wirkungs-Kreis; Tätigkeitskreis; Amt; Verwendung;
- 1.employment 2.field of activity; sphere of action;
- 1.empleo; ocupación 2.trabajo; ocupaciones;

vpl.: PvB9/24; Bl.Pl.Bra/72.

EN

EMPLOYEREN = vb. gebruiken;verzorgen; aanwenden.
- utor III; adhibeo II;
- employer; faire usage de;
- benutzen; gebrauchen; verwenden; versorgen; anwenden;
- employ; use; attend to;
- emplear; utilizar; usar;
vpl.: PvB1/287; BVB 125; C1/195,464,210.

EMPLOYEREN Zie:
- zich ----/

EMPORT OFT WEERDE = taut. waarde.
- magnitudo;
- importance; valeur;
- Wert;
- value;
- valor; valia; precio;
vpl.: PvB5/38.

EMPORTEEREN = vb. wegvoeren; meenemen; kosten; bedragen.
- aufero III;
- emporter; enlever; arracher; obtenir;
- wegführen; sich belaufen auf;
- carry off; amount to;
- llevar; obtener; costar;
vpl.: MGG 112; C1/70.

EMPTI Zie:
- actio ----/

EMPTO Zie:
- actio ex ----/

EMPYRICKE = sub. ervaringsman; geneeskundige die zijn kennis proefondervindelijk verkregen heeft.
- empiricus;
- praticien, médecin qui a abtenu sa connaissance per la pratique;
- Arzt der seine Kenntnis erfahrungsmässig erhalten hat;
- doctor who has obtained his knowledge experimentally;
- empírico médico que ha obtenido su conocimiento empíricamente;
vpl.: PB/III/271.

EMULATIE = sub. wedijver.
- aemulatio;
- émulation;
- Wetteifer;
- emulation; competition; rivalry;
- emulación; rivalidad;
vpl.: C1/119.

EMULATIONEM Zie:
- ad ----/

EN HELDT ET SOE VERRE VOOR = en houdt het zover voor.
- obiicit eo usque;
- et le tient pour autant que;
- und haltet es soweit für;

ENC

- and considers it soo far as;
- y toma a tanto por;
vpl.: BVB 29.

EN JEGELIJCKEN = een ieder.
- quisque;
- chacun;
- ein jeder;
- everyone; anyone;
- cada uno;
vpl.: BVB 171.

EN NEMEN Zie:
- gheen regard ----/

EN SIJ GHECLOPT Zie:
- copen noch ----/

ENARVEREN = vb. verminderen; verzwakken.
- enervo I;
- énerver;
- schwächen; schwach werden;
- debilitate; weaken;
- enervar;
vpl.: T1/605.

ENCKEL SCHREDE = sub. lengtemaat groot 2,5 voet ofwel ca. 62,5 cm.
- gradus;
- mesure de longueur de 2,3 pieds ou environ 62,5 cm.;
- Längenmasz;
- single pace, measure of length
- medida de longitud siendo 2,5 pies o 62,5 centimetros;
vpl.: C1/228.

ENCKELDE = enkele.
- unus; singulis;
- seul;
- einzig;
- single;
- sólo;
vpl.: BVB 4.

ENCKELEN Zie:
- dingene met ---- steerte/

ENCKELEN AERBEIJTSLOON = zuiver loon.
- salarium purum;
- salaire pur;
- Reinlohn;
- pure wage;
- salario puro;
vpl.: Lo4/364.

ENCKELIJCK = adv. alleen; enkel.
- solum; solummodo;
- seulement;
- nur;
- solely; alone;
- solamente; únicamente;
vpl.: PvB9/382; Lo6/218.

ENCLAVEEREN; ENCLAVEREN = vb. insluiten; omsluiten.

END
- includo III; circumcludo III;
- enfermer; enclaver;
- einschliessen;
- to include; enclose;
- incluir; adjuntar; encerrar;

vpl.: PvB5/686; PvB1/274.

ENCLAVEREN Zie:
- enclaveeren;----/

ENCLAVEMENT = door vreemd gebied ingesloten stuk land.
- territorium inclusum;
- une piece de terre environnée par terrain étrange;
- durch fremdes Gebiet eingeschlossenes Stück Land;
- a piece of land enclosed by foreign territory;
- territorio enclavado;

vpl.: PvB6/431.

ENCOURAG(I)EREN = vb. bemoedigen; aanmoedigen.
- confirmo l aliquem; animum facere; excito l;
- encourager; animer qn.à;
- ermutigen;
- encourage;
- animar; alentar; incitar; estimular;

vpl.: Bl:Pl.Pr/23; PB/II/72.

ENDE Zie:
- na rate ---- porcie/
- vredelijcke ---- peyselijcke possessie;

ENDE = 1.sub. einde 2.coni. en.
- 1.finis 2. et;
- 1.fin 2.et;
- 1.Ende 2.und;
- 1.end 2.and;
- 1.fino 2.é; y;

vpl.: T1/249; ACart 4,7; DVB 4.

ENDE BET DAN = langer dan.
- diuturnius quam;
- plus longtemps que;
- länger als, in dem betreffenden Text;
- longer than;
- más que;

vpl.: T1/80.

ENDE HOUT TOT HEMWAERTS = en houdt aan zich.
- et ad se tenet;
- réserver à lui;
- und hält sich an;
- reserve to one self;
- y se reserva, una cosa;

vpl.: C1/309.

ENDE IN 'T LANGHE GESCHREVEN = uitvoerig beschreven.
- verbose descriptus;
- écrit tout au long;
- ausführlich beschrieben;
- amply described;
- descripto ampliamente (of = con amplitud);

vpl.: C1/312.

ENDE NIET GEVEIJNSELIJCK = en niet bedriegelijk.
- et non falso;
- non pas deint;
- und nicht betrügerisch;
- and not deceptive;
- y no falazmente;

vpl.: C1/302.

ENDE NUMMEER = en niet meer.
- et non plures; et non jam;
- pas davantage;
- und nicht mehr;
- and not more;
- y no más;

vpl.: Lo1/62.

ENDE WANEN DAT COEMT = en waarvan het komt.
- et quo provenit;
- et d'ou provient;
- und von woher es kommt;
- and from which it proceeds;
- y de donde viene;

vpl.: T1/287.

ENDELIJC Zie:
- eijntelijk; eindelike; eintelike; ----; endelike; eyntelicken; hendelijc; hendelijcke; hendelike; indelike/

ENDELIKE Zie:
- eijntelijk; eindelike; eintelike; endelijc;----; eyntelicken; hendelijc; hendelijcke; hendelike; indelike/

ENDINGE Zie:
- eijndinge;----; eindinge/

ENDOCH Zie:
- edog; edoch;----; iedoch;idoch/

ENDORSSEMENT = sub. overdracht
- translatio;
- transfert;
- Uebertragung;
- transfer;
- endorso;

vpl.: C2/880.

ENDOSSANT Zie:
- cedant oft overgever; cedent oft ----/

ENDOSSEREN = vb. aftekenen op de rugzijde, documenten.
- signare in tergo, documenta;
- signer un document au verso;
- abzeichnen auf der Rückseite, Dokumente;
- sign on the back-side, dokuments
- endosar; vpl.: PB/III/439.

ENECHEN; ENICH; ENNICH; ENNIGE; ENNIGHEN = num.ind. enig; welke ook.
- aliquis; quidam; ullus;
- quelque;
- irgendeine(r); einig;
- any;
- alguno; cualquier;

vpl.: T2/69,87.

ENEGHERHANDE HUYS ALAEM = enig huishoudgereedschap.
- quaedam utensilia domestica;
- ustensiles quelconques de ménage;
- einiges Haushaltgerät;
- some housekeeping-tools; utensils for the household;
- algo de ajuar; algunos do; ménsticos utensilios;

vpl.: Lo1/52.

ENEN ANDREN T'EVELEN = een ander te kwetsen.
- alium laedo II;
- léser autrui;
- einen Andren zu verletzen;
- to hurt somebody else;
- lastimar a otro;
- hacer ofensa otro;

vpl.: Lo1/2.

ENEN VOEDER WIJNS = een groot vat wijn.
- vas vini grandis; vas vinarium magnum;
- foudre de vin;
- ein groszes Fasz Wein;
- big barrel of wine;
- un tonel grande para vino; barrica de vino;

vpl.: Lo1/18.

ENEN WECH TOT MILANEN = een bedevaart naar Milaan.
- peregrinatio sacra ad Mediolanum;
- un pélerinage à Milan;
- eine Pilgerfahrt nach Mailand;
- a pilgrimage to Milan;
- peregrinación a Milán;

vpl.: C1/598.

ENEWERF Zie:
- eenwarf; eenwaerf; eenwarven; eenwaerven;----; enewerven; eenwerff; eenwerven; eenwernen/

ENEWERVEN Zie:
- eenwarf; eenwaerf; eenwarven; eenwaerven; enewerf;----;eenwerff; eenwerven; eenwernen/

ENFILASEREN = vb. opbergen; in archief onderbrengen.
- reponere in tabulanum;
- enregistrer; archiver;
- aufheben in Archiv;
- put away in archives;
- enfilar; archivar;

vpl.: PB/III/439.

ENGEEN Zie:
- engheen; enghene;----; negeen; negein; negien; egeen; geen; gein/

ENGEENSINS Zie:
- neeghensins; negeenssins;----; negeenrewijs/

ENGEL Zie:
- heuse; heusden; heusken; hengel; hingel;----; hengeles; hengelisse; hengelsche; hengelse; hencsel; hengsel; heinsel/

ENGHELS BIER = bier van Engeland.
- cerevisia britannica;
- bière anglaise;
- Bier von England;
- beer of England;
- cerveza inglesa;

vpl.: PB/III/323; PB/II/45.

ENGELSCH Zie:
- engelschen;----; ingelsch/

ENGELSCHEN; ENGELSCH; INGELSCH = sub. klein gewicht voor goud en zilver.
- pundus anglicum parvum auro et argento;
- petit poids pour or et argent;
- kleines Gewicht für Gold und Silber;
- weight for gold and silver;
- peso para oro y plata;

vpl.: PvB1/410; PB/II/395.

ENGELSCHEN BRABANTS = zilveren muntsoort gelijk aan 8 mijten getooid met een engel, geslagen onder Philips de Goede 1430-1467.
- nummus brabantica;
- monnaie de Brabant;
- Münze, Art silberne Münze geprägt unter Philips der Gute, 1430-1467;
- coin, silver coin stroken under Philip the Good 1430-1467;
- clase de moneda de plata de Brabante;

vpl.: C1/240.

ENGELSCHEN MECHELS = munt - soort van Mechelen, gelijk aan 24 mijten van Brabant.
- nummus Mechliniae;
- monnaie de Malines;
- Münze, Art of Münze von Mecheln
- coin, coin of Mechlin;
- clase de moneda de Malinas;

vpl.: C1/241.

ENG

ENGELSCHEN TROIJS GOUDT ENDE SILVER GHEWICHTE BRUSSELS = gewicht gebruikt bij Brusselse goud- en zilversmeden gelijk aan 32 aeskens Brussels gewicht.
- pondus; libramentum plumbi, Bruxelensae;
- poids en usage chez les or fèvres de Bruxelles;
- Gewicht benutzt von den Gold- und Silberschmieden in Brüssel;
- weight used by the gold- and silversmiths in Brussels;
- pesa usada por orfebres y plateros bruselenses;

vpl.: C1/242.

ENGELSCHEN VLAEMS = muntsoort gelijk aan 13 mijten Vlaams of 19,5 mijten Brabants.
- nummus Flandriae;
- monnaie de Flandre;
- Münze; Art Münze von Flandern;
- coin of Flandern;
- clase de moneda flmenca;

vpl.: C1/240.

ENGELSMAN VANDER COURT OFT VANDEN STAELHOVE = engelander van het hof Staelhove, Antwerpen.
- brittannicus curiae Staelhove, Antverpia;
- Anglais de la cour Staelhove, Anvers;
- Engländer des Staelhoves Hofes Antwerpen;
- Englishman of the court Staelhove, Antwerp;
- inglẽs de la corte de Staelhove, Amberes;

vpl.: Lo1/166.

ENGEN RECHTE Zie:
- actie van ----/
- contracte van ----/

ENGHEEN; ENGHENE; ENGEEN; NEGEEN; NEGEIN; NEGIEN; EGEEN; GEEN; GEIN = geen.
- nullus; non;
- pas de; aucun;
- keine;
- not one; none;
- no;

vpl.: Bl:Pr.Tr/14; C2/933.

ENGHENE Zie:
- engheen;----; engeen; negeen; negein; negien; egeen; geen; gein/

ENGIEN Zie:
- quaet ---- ende bedroch/
- quaet ---- ende argelist/

ENGIEN; ANGIEN; ENSIEN; INGIEN ; ENGIENE = sub. belegeringswerktuig.

ENJ
- machina bellica;
- engin de siège;
- Belagerungswerkzeug;
- siege to ols, instruments;
- máquina de asedio;

vpl.: T1/131.

ENGIENE Zie:
- bij argen ----/
- engien;----; angien; ensien; ingien/
- quaden ---- ende liste/

ENGIENE ENDE SUBTIJLEN LISTE = taut. bedrog.
- dolus subtilis et fraus;
- astuce; fraude; imposture;
- Betrug;
- deceit;
- engaño; embuste; fraude; dolo; impostura; falacia; astucia;

vpl.: T1/411.

ENICH Zie:
- enechen;----; ennich; ennige; ennichen/
- iement ---- legaet ontfangende/
- sonder ---- wederseggen/

ENICHEIT Zie:
- eenigheydt;----/

ENIGERCONNE Zie:
- eenigerhande; enigerhande; ----; enigerleye; enigerslacht; enigertiere/

ENIGERHANDE Zie:
- eenigerhande;----; enigerconne enigerleye; enigerslacht; enigertiere/

ENIGERLEYE Zie :
- eenigerhande; enigerhande; enigerconne;----; enigerslacht; enigertiere/

ENIGERSLACHT Zie:
- eenigerhande; enigerhande; enigerconne; enigerleye;----; enigertiere/

ENIGERTIERE Zie:
- eenigerhande; enigerhande; enigerconne; enigerleye; enigerslacht;----/

ENIM Zie:
- nemo ---- plus iuris in alium transferre potest quam ipse habet/

ENINGE Zie:
- eeninge;----; ieninge/

ENJEGELIJCKEN Zie:
- enjegeliken;----/

ENJEGELIKEN; ENJEGELIJCKEN = iedere.
- omnis; unusquisque; quilibet;

ENO

- chaque;
- jeder;
- each; every;
- cada;

vpl.: Bl:Pr.Tr"14,16; C2/933, 934.

ENKEL SCHREDE = als lengtemaat 2,5 voet of ca.62,5cm.sub.
- passus, 2,5 pedse;
- enjambée;
- Tritt, Längenmass von etwa 2,5 Fuss oder etwa62,5Zentimeter;
- pace, superficial measure of circa 2,5 feet or circa62,5centimetres;
- paso, medida de longitud de 2,5 pies o aprox.62,5 cm.;

vpl.: C1/408.

ENNICH Zie:
- actie tegen ---- dinck/
- actie tegen ---- goet/
- enechen; enich;----; ennige; ennichen/
- erfgename sonder ---- testament/
- ontdraighen oft stelen ---- heilich dinc oft gesacreert/

ENNICHEN Zie:
- actie van ----/
- enechen; enich; ennich; ennige; ----/

ENNICHSINS = adv. enigszins; enigermate; op een of andere manier of wijze.
- parum; paulum; nonnihil;
- un peu; quelque peu; tant soit peu;
- einigermassen; auf eine oder andere Weise;
- somewhat; rather; in one way or another;
- algo; un poco;

vpl.: LPS 41.

ENNIGE Zie:
- enechen; enich; ennich;----; ennichen/

ENNIGER Zie:
- in ----/
- spel metten ---- spijsen/

ENONCEREN = vb. vermelden; aanduiden.
- enuntiare;
- énoncer;
- erwähnen; anweisen;
- mention;
- enunciar; mencionar; citar;

vpl.: PvB10/79.

ENORME Zie:
- saecke ----/

ENR

ENORMITEYT ENDE GROUWELYCHEYT = buitenmatigheid en gruwelijkheid.
- immanitas et horror;
- énormité et horreur;
- Uebermäszigkeit und Greulichkeit;
- enormity and horribleness;
- enormidad y atrocidad;

vpl.: PB/II/313.

ENQUESTE Zie:
- ghemeijn ----/

ENQUESTE ENDE INFORMACIE = taut. gerechtelijk onderzoek.
- quaestio et informatio; inquisitio; examen disquisitio; iudicium; quaestio;
- enquête; information; perquisition; instruction; recherches; vérification;
- gerichtliche Untersuchung; Prüfung;
- judicial investigation; examination; inquiry;
- encuesta examen información;indagación investigación; pesquisa; verificación;

vpl.: T1/390; T2/86,231; PvB1/2,39,154,562.

ENQUESTE PREPARATOIR = voorbereidend onderzoek.
- quaestio praeparatoria;
- enquête préparatoire;
- einrichtende Untersuchung;
- preparatory investigations;
- investigación preparatoria;

vpl.: Lo6/634.

ENQUESTEN Zie:
- ghetuijgenissen oft ----/

ENREGISTREERINGHE Zie:
- enregistreringe;----/

ENREGISTREREN = vb. te boek stellen.
- inscribere;
- inscrire;
- zu Buche bringen;
- inscribe;
- consignar; apuntar; anotar;

vpl.: PB/IV/50.

ENREGISTRERINGE; ENREGISTREERINGHE = sub. inboeking; inschrijving; aantekening; registratie.
- perscriptio; inscriptio nominis; collatio pecuniae; registratio;
- enregistrément; inscription;
- Eintragung; Registratur; Einbuchung; Registrierung;
- registration; annotation;
- entrada; inscripción; registro; anotación registro; el registrar;

ENT
vpl.: C1/308,59,281,199; PvB8/329.

ENROLLEREN = vb. aanwerven.
- conquirere;
- enroler;
- anwerben;
- enrol;
- enrolar; reclutar; alistar;

vpl.: PvB7/267.

ENROLLEREN OFTE INNE LAETEN SCHRYVEN = taut. op de rol doen inschrijven.
- milites conscribo I;
- enrôler;
- auf der Rolle eintragen lassen;
- let enroll;
- hacer inscribir a uno para el servicio militar;

vpl.: PB/II/269.

ENSEIGNEMENT Zie:
- bewys ende ----/

ENSIEN Zie:
- engien; engiene; angien;----; ingien/

ENSSER Zie:
- uijssel; huyssel; unster; unsel; enster;----; huysele; onster/

ENSTER Zie:
- uijssel; huyssel; unster; unsel; ----; ensser; huysele; onster/

ENT Zie:
- eijnd; eijnde; eent;----; eynt; eentvogel; eijntvogel/

ENTAMEEREN = vb. aanvangen;aanpakken.
- incido III; iniungo III; exordior IV;
- entamer; imposer; commencer à l'excécution;
- anfangen; zupacken;
- commence; begin; tackle;
- entablar;

vpl.: LPS 70,

ENTER....OF = coni. ofwel...ofwel
- utrum...an; aut...aut,vel;
- ou bien; ou bien;
- entweder....oder;
- wether...or;
- o...o; bien...bien;

vpl.: T2/369.

ENTEYNDE = contr. en ten einde.
- ut; uti; quo; ad;
- afin de;
- und damit; und zu dem Ende;
- and to that end; and for that purpose;
- a fin de; para;

vpl.: BVB 14,185.

EOD

ENTIECH Zie:
- hij/zij---- zijnder niet/

ENTRECOURSE = sub. overeenkomst.
- intercursus;
- convention; accord; traité;
- Vereinbarung;
- intercourse;
- convenio;

vpl.: PvB1/229.

ENTREPENNEUR = sub. aannemer; ondernemer.
- conductor operis; redemptor;
- entrepeneur;
- Unternehmer;
- contractor; employer;
- contratista de obras; emprendedor;

vpl.: PvB9/165; PvB8/339.

ENTRETENU IN D'EXERCITO = sub. adspirant in het leger.
- candidatus in exercitu;
- aspirant dans l'armée;
- Kandidat im Heer;
- aspirant in the army;
- aspirante (of = solicitador) en el ejército;

vpl.: PB/II/95.

ENTRETENUS = sub. tussenpersoon.
- mediator;
- intermédiaire;
- Vermittler;
- intermediary;
- intermediario;

vpl.: PB/II/93.

ENTSAMENTLYCK = en gezamenlijk.
- cunetus; totus monis;
- et ensemble;
- und miteinander;
- together;
- y juntamente;

vpl.: B1/5/142.

ENUNCIATIE = sub. bekendmaking.
- publicatio;
- publication;
- Bekanntmachung;
- publication;
- publicación;

vpl.: PvB7/60.

ENVELT Zie:
- eenvout;eenvelt;----/

EO CASU = in dat geval.
- en ce cas-là;
- in dem Fall; in diesem Fall;
- in that case;
- en tal caso;

vpl.: MGG 123.

EODEM = adv. eveneens.
- eodem;
- au même endroit; là même;

- ebenfalls; gleichfalls;
- also; likewise; as well;
- en el mismo lugar; allí mismo;

vpl.: LPS 79.

EPISTOLA = sub. brief; charter.
- epistula;
- charte;
- Brief;
- deed; letter;
- carta; documento;

vpl.: T2/29.

EPITAPHILE = sub. grafteken.
- monumentum;
- monument funéraire;
- Grabzeichen;
- supulchral monument;
- epitafio;

vpl.: PB/II/335.

EPYPHANIEN OFT DERTIENDAGH= taut. Driekoningen, 6 januari.
- Epiphania;
- Epiphanie, le six Janvier;
- Dreikönigsfest, 6 Januar;
- Epiphania;
- Epifania, dia de los Reyes Magos

vpl.: D.JIII/20 B1.

EQQUIPAGE = sub. scheepsbemanning.
- ministri navigii;
- équipage;
- Schiffsmanschaft;
- ship's crew;
- la tripulación de un buque;

vpl.: PB/III/222.

EQUALITEYT Zie:
- equaliteijt;----/

EQUALI MODO ET TOTIDEM VERBIS = op dezelfde wijze en met dezelfde woorden.

- de la même façon et avec les mêmes mots;
- in der gleichen Weise und mit denselben Worten;
- in the same way and with the same words;
- de igual manera y con estas palabras (of = con las mismas palabras);

vpl.: MGG 109.

EQUALITEIJT; EQUALITEYT = sub. gelijkvormigheid; gelijkheid.
- congruentia aequalitasque; aequalitas;
- conformité; égalité;
- Gleichwertigkeit; Gleichheit;
- equivalence; equality;
- conformidad; equilibrio;

vpl.: T1/403; PvB1/48; PB/II/171.

EQUILEYNE = sub. wijze van verdediging zoals aquilius een romeins jurist nl.C.A.Gallus, vriend van Cicero, gevoerd zou hebben.
- defensi o aquiliana;
- facon de défense, selon Aquilius, un juriste romain;
- Art von Verteidigung wie Aquilius, römischer Jurist, anwendete;
- art of defence after the fashion of Aquilius, a roman jurist;
- modo de defender como jurista romano, lo hubiera hecho;

vpl.: T2/369.

EQUIPOLENT; EQUIPOLLENT = adi. gelijkgeldend; van gelijke kracht; gelijkwaardig.
- aequalis; aequipollens; eodem tenore, sensu-consilio, par;
- équivalent;
- gleichwertig; von derselben Tendenz;
- equal in value; equivalent; of the same tenor;
- equipolente; equivalente;

vpl.: T1/128; T2/215.

EQUIPOLENT IN DER WEERDEN = van gelijke waarden.
- aequi pretii;
- de valeur identique;
- gleichwertig;
- equal in value;
- de valor idéntico;

vpl.: T1/464.

EQUITABELIJCK = adv. gelijkelijk.
- aequabiliter;
- équitablement; d'une manière équitable;
- gleichmassig; in gleicher Weise;
- equally;
- por partes iguales;

vpl.: BVB 99.

EQUITABLE POLICYE = rechtvaardige orde.
- ordo justa;
- ordre équitable;
- rechtfertige Ordnung;
- righteously order;
- orden justo; orden recto;

vpl.: PB/IV/49.

EQUITEIJT Zie:
- apparente ----/
- manifeste ----/
- equiteyt; equiteit;----/

EQUITEIT Zie:
- in goede ---- bevijnden/
- nae;----/
- equiteyt;----; equiteijt/

EQUITEYT; EQUITEIT; EQUITEIJT = sub. billijkheid; betamelijkheid;

ERC

redelijkheid; gelijkheid; rechtvaardigheid.
- aequitas; aequalitas;
- équité; convenance; bienséance; conforme à la raison; egalité;
- Billigkeit; Gebührlichkeit; Billigkeit; Gleichheit;
- equity; decency; reasonableness equality;
- equidad; justicia; conveniencis; decencia; igualdad;

vpl.: PB/III/347; C1/494; PB/II/310,167.

EQUITEYT Zie:
- billicheyt ende ----/
- redelijcheyt ende ----/

EQUIVALENT = sub. gelijkwaardigheid.
- aequalis res; aequalis pars; compensatio;
- équipollence; équivalence;
- Gleichwertigkeit;
- equivalence;
- equipolencia; equivalencia;

vpl.: T1/306.

EQUIVOCATIE = sub. dubbelzinnigheid.
- ambiguitas;
- équivoque;
- Zweideutigkeit;
- ambighity;
- equivoco; ambigüedad;

vpl.: Cr2/1058.

ERACHTEN = vb. menen.
- aestimare;
- croire;
- meinen;
- to mean;
- estimar; opinar; creer;

vpl.: Cr2/1005.

ERANDE Zie:
- eenrande; eenrehande;----; eerhande; eenderhande; erehande/

ERBIEDEN = vb. zich aanbieden; zich beschikbaar stellen.
- se paratum tenere;
- se mettre à la disposition de;
- sich zur Verfügung stellen;
- put at one's disposal;
- ofrecerse; ponerse a la disposición de;

vpl.: PB/II/310.

ERCH Zie:
- arch ;----/

ERCH ENDE LIST = taut. bedrog.
- fraus;
- fraude; tromperie;
- Betrug;
- deceit;

ERD

- engaño y dolo;

vpl.: BVB 31.

ERCH, HINDER OFT LETSEL = taut. nadeel.
- damnum;
- mal ou dommage;
- Nachteil;
- disadvantage;
- daño; detrimento; perjuicio;

vpl.: C1/602.

ERCH OFT REGIMENT = taut. regiment.
- legio;
- régiment;
- Regiment;
- regiment;
- regimiento;

vpl.: PvB7/241.

ERCHEIT Zie:
- archeyt; archeit; aercheit; arecheit; argheit; ercheyde;----; erchheit; haerchheit; haercheit/

ERCHEYDE Zie:
- archeyt; archeit; aercheit; arecheit; argheit;----; ercheit; erchheit; haerchheit; haercheit/

ERCHHEIT Zie:
- archeyt; archeit; aercheit; arecheit; argheit; ercheyde; ercheit;----; haerchheit;haercheit/

ERCISCUNDE Zie:
- actio familie ----/

ERCLEEREN = vb. verklaren.
- declarare;
- expliquer;
- erklären;
- to explain;
- explicar; declarar;

vpl.: Cr2/1005.

ERDBERE Zie:
- eertbesie;----; erdbes/

ERDBES Zie:
- eertbesie; erdbere;----/

ERDBEVE Zie:
- eertbeeving;----; eertbeve; aerdbeve; aerdbevinge; eertbeevinge; erdbeven; ertritinge/

ERDBEVEN Zie:
- eertbeving; erdbeve; eertbeve; aerdbeve; aerdbeving; eerdbevinge;----; ertritinge; erdschoringe/

ERDE Zie:
- eirde;----; eerde; aerde;airde/

ERDE OFT SOUDA = taut.potas.
- cinis;
- potasse;
- Pottasche; Aschensalz;

ERE

- potash;
- potasa;

vpl.: PvB3/362.

ERDEN Zie:
- een lijc ----/

ERDEPOT; ERDENPOT = sub. aardewerk; vaatwerk van gebakken klei.
- opus figlinum vasa, testa;
- poterie; vaiselle de terre;
- irdenes Geschirr; Tongeschirr;
- casks; kitchen utencils;
- pipas; envases; utensilios de cocina;

vpl.: PvB3/362.

ERDENPOT Zie:
- eerenwerck;----/

ERDERSCHBISSCHOP Zie:
- eertsbisscop;----/

ERDRITINGE Zie:
- eertbeving; erdbeve; eertbeve; aerdbeve; aerdbevinge; eertbevinge; erdbeven;----/

ERDSCH Zie:
- eertsch;----; ertsch; eerdsch; aertsch; artsch; ardsch/

ERDSCHORINGE Zie:
- eertbeving; erdbeve; eertbeve; aerdbeve; aerdbeving; eertbevinge; erdbeven; ertritinge;---/

ERDTTORF = sub. turf.
- cespes bituminosus; gleba bituminosa;
- tourbe;
- Torf;
- peat;
- turba;

vpl.: MGG 95.

ERDVAST Zie:
- eertvast; eerdvast;----; ertvast; aertvast/
- nagel, muer ende ----/

ERECTIE = sub. oprichting.
- erectio;
- érection;
- Gründung; Errichtung;
- erection; establishment;
- erección; fundación;

vpl.: PvB1/573; PvB8/11.

ERECTIE Zie:
- brieven van ---- oft confirmatie/

EREHANDE Zie:
- eenrande; eenrehande; erande; eerhande; eenderhande;----/

ERENTFEST = adi. grootachtbare.
- honestus; honorabilis; dignus honore;
- honnête; honorable;
- hochwohlgeboren;hochwohllöblich

ERF

- most honourable;
- honroso; honorable; digno de respeto;

vpl.: BVB 20,59.

ERFBOETE OFT ERFTAELE =taut. erfdeel.
- pars hereditatis;
- part d'un héritage;
- Erbteil;
- portion; heritage;
- porción de una herencia;

vpl.: Cr2/1029/3.

ERFBREUCKE = inbreuk op het erfrecht.
- ius hereditatis non servo I;
- infraction, violation au droit de succession;
- Verletzung des Erbrechts;
- infringment of hereditary right;
- violación del derecho de sucesión;

vpl.: B2/.

ERFBRIEF = akte handelende over iemands recht op een onroerend goed. sub.
- documentum quod attinet adcius alicuius ad bonum immobile; littera hereditaria;
- document qui se rapporte au droit sur un bien immeuble; lettre d'adhéritance;
- Dokument über Erbschaft;
- deed on someone's right to immovables;
- acta que trata del derecho de alguien sobre un bien inmueble;

vpl.: B2/100; C2/1029/2.

ERFCHEINS Zie:
- erffcijns; erffchijns; erfftijns; erfcijns;----; erfssijs/

ERFCIJNS Zie:
- erffcijns; erffchijns; erfftijns; ----; erfcheins; erfssijs/

ERFCOOP Zie:
- erffcoop;----; ervecoop/

ERFCOOPDACH = sub. verkoopdag van onroerende goederen.
- vendittionis dies bonorum immobilium;
- jour de vente de biens immeubles
- Verkaufstag unbeweglichen Güter
- day of sale for immovable goods;
- dia de venta de bienes inmuebles

vpl.: C2/867.

ERFDEILINGE Zie:
- erfdeyling; erfdeylinghe;----; erfdelinge/

ERFDELINGE Zie:
- erfdeyling; erfdeylinghe; erfdeilinge;----/

ERFDEYLING; ERFDEYLINGHE; ERFDEILINGE; ERFDELINGE = sub. erfdeling; boedelscheiding.
- assignatio patrimonii; distributio; hereditatis; divisio;
- partage d'une succession; liquidation;
- Erbescheidung; Nachlassverteilung; Verteilung der Erbgeschaft
- division of a heritage; distribution of an estate; hereditary division;
- división de una herencia; repartición de la herencia;

vpl.: C1/17; B2/64; C2/1021.

ERFDEYLINGHE Zie:
- erfdeyling;----; erfdeilinge; erfdelinge/

ERFDIEF = degene die heimelijk grenspalen verzet tot vergroting van zijn bezit.
- is, qui furtim terminos transponit ad amplificationem proprietatis suae;
- voleur d'héritage;
- Hofdieb, der heimlich Grenzpfähle versetzt um ein Stück andrer Leute Hof zu seinem eigenen Gebiet zu ziehen;
- one who secretly moves landmarks to enlarge his possession;
- el que secretamente remueve mojones para ensanchar su propiedad;

vpl.: LoV/308.

ERFDOM OFT PROPRIETIJT = erfelijkheid of eigendom; beheer of bezit van een erfdeel.
- hereditas sive dominum, proprietas, possessio haereditatis;
- hérédité ou propriété; bien héréditaire patrimoine;
- Erbschaft oder Eigentum; Verwalt oder Besitz eines Erbteils;
- inheritance of property;
- herencia o propiedad; dominio de un patrimonio;

vpl.: C1/474,81,32.

ERFELIJCHEYT Zie:
- actie om een universael ---- te deylen/

ERFELIJKE GEWINCHIJNS Zie:
- erfgewinchijns;---/

ERFELIKEN VERCOCHT = erfelijk verkocht, waardoor het koopgoed bij versterf op de erfgenaam overgaat.
- aliquo et heredibus venditus;
- vendu à une personne et aux héritiers;
- verkauft an eine Person und ihre Erben, sieh: Erffcoop;

- saled to a person and his heirs;
- vendido a una persona y sus herederos;

vpl.: MGG 9.

ERFENISSE Zie:
- erffenisse;----; erfnisse; ervenisse; arvenisse; erfnesse/
- goedenisse ende ----/
- goedinghe oft ----/
- unce der ----/

ERFENISSE ENDE/OFT GOEDENISSE; GOEDINGHE = taut. overdracht; opdracht; eigendomsrecht op onroerend goed; in bezitneming van een eigendom.
- ad hereditatio; iuria proprietatis in bonum inmobile; translatio; cessio;
- adhéritance; droit de propriété du bien immeuble;
- Eigentum und Erbgut; Eigentumsrecht auf Immobilien; Uebertragung von Güter;
- property and inheritance; property-right of immovable goods transfer; taking possession of;
- traspaso judicial; derecho de propriedad; sobre un inmueble; toma de posesión; entrade en posesión;

vpl.: LoV/34,122; Lo3/200; Lo6/124,366; C1/306.

ERFENISSE ENDE SUCCESSIE = taut. erfenis.
- hereditas;
- héritage; succession;
- Erbe; Erbschaft;
- heritance;
- herencia; sucesión;

vpl.: T1/105.

ERFGENAEME; ERFGENAEM; ERFGENAME; ERVEGENAME; EERVEGENAME; ARFGENAME = sub. erfgenaam.
- heres; suboles ex stirpe-unus e posteris; progenies; proles; stirps;
- héritier; légataire;
- Erbe;
- heir;
- heredero; legatario;

vpl.: T2/74; T1/103.

ERFHELFTWINNING Zie:
- erfhellichtwinning;----; helftwinning; hellichtwinning; heeltwinninge; helftwinning; hilftwinninge; halfwinning/

ERFHELLICHTWINNING; ERFHELFTWINNING; HELFTWINNING; HELLICHTWINNING; HEELTWINNINGE; HELFTWINNINGE; HILFT-

WINNINGE; HALFWINNING = sub. opbrengst van de helft van een hoeve als jaarlijks pacht.
- dimidia pars frutum, quae solvenda est a partiario colono;
- redevance annuelle en nature de la moitié de la récolte;
- Ertrag der Hälfte eines Hofes als jährliche Pacht;
- yield of the half of a farm as yearly rent;
- rendimiento de la mitad de la granja com arrendamiento;

vpl.: C1/18.

ERFSSIJS Zie:
- erffcijns; erffchijns; erfftijns; erfcijns; erfcheins;----/

ERFUUYTGHEVINGHE Zie:
- emphiteose ende ----/

ERFFACHTICH OFT REEL = taut. wezenlijk; werkelijk.
- realis;
- réel;
- wirklich;
- real;
- real; vedadero;

vpl.: Lo4/624.

ERFFCHIJNS Zie:
- erffcijns;----; erfftijns; erfcijns erfcheins; erfssijs/

ERFFCIJNS; ERFFCHIJNS; ERFFTIJNS; ERFCIJNS; ERFCHEINS; ERFSSIJS = sub. jaarlijkse betaling aan de grondheer of aan diens rechtsopvolger; erfrente vaste uitkering uit een onroerend goed te betalen aan de eigenaar.
- solarium; vectigal solarium;census hereditarius; census perpetuus; reditus aut census emphyteuticus;
- cens héréditaire; redevance emphytéotique; rente héréditaire; perpétuelle;
- jährliche Bezahlung an den Landesherrn oder dessen Rechtsnachfolger; Erbzins;
- annual payment to the landlord or his legal successor; hereditary interest;
- renta hereditaria; censo hereditario; censo que se paga por el suelo enfitéutico;

vpl.: MGG 21; DVB 11,13,14; BVB 188.

ERFFCOOP; ERFCOOP; ERVECOOP = sub. verkoop; overdracht van erfgoed.
- venditio bonorum immobilium;
- vente; transport d'un héritage d'un bienfonds;

-Verkauf unbewegliche Güter;
- sale for immovable goods;
- vente de bienes immeubles;

vpl.: DVB 36.

ERFFEGEWINCIJNS = chijns die eeuwigdurend is.
- tributum perpetuum;
- tribut perpétuel;
- immerwährender Zins;
- tax which is eternal; perpetual tax;
- tributo perpetuo;

vpl.: DVB 53.

ERFFEGEWINNEN = vb. in handen krijgen van een erfgoed van de Heer; vruchten die een erfgoed opleveren.
- conduco III fundum emphyteuticum emolumentum factum e solario vel terra hereditaria;
- posséder un fonds par bail emphytéotique, sous forme de bail emphytéotique; emolument acquis par héritage ou par cens rente héréditaire;
- ein Herrenerbgut erhalten; Erträge diein Erbgut geben;
- get hold of a lord's estate; emoluments which are produced by an inheritance;
- obtener tierras en calidad de enfiteusis; rendimiento de un suelo enfiteutico;

vpl.: BVB 172.

ERFFELIJCHEIJT Zie:
- proprieteijt off ----/

ERFFELIJCHEIJT; ERFFELIJCK - HEYDT; ERFFELIJKHEYT; ERFFELYCHEYT; ERFFLIJCHEYDE OFF PROPRIETEYT = taut. eigendom; erfdeel; erfgoed; erfenis; grondbezit.
- proprietas; dominium; heredium; agri hereditarii; bona hereditaria; haereditas;
- propriété; héritage; patrimoine;
- Eigentum; Erbgut; Erblichkeit; property; heredity; heritage;
- propiedad; posesión; herencia; patrimonio;

vpl.: B1/36; C2/888; T1/93; LPS 46; DVB 7; BVB 185; C1/156.

ERFFELIJCK Zie:
- eeuwelijck ende ---- uijtdagen/
- havelijck ende ---- goed/

ERFFELIJCK; ERFFELIJKE; ERFFELIJKEN ENDE OMMERMEER; IMMERMEER = taut. voor altijd; voor eeuwig.
- in perpetuum;
- héréditairement; pour toujours;
- erblich; für immer;

- hereditary; for ever and ever;
- por hereditariedad; para siempre jamás;

vpl.: BVB 2,188,194; MGG 49.

ERFFELIJCK ENDE OMMERMEER = taut. voor eeuwig; voor altijd.
- in perpetuum;
- pour toujours;
- für immer;
- for ever and ever;
- para siempre jamás;

vpl.: MGG 49.

ERFFELIJCKE GOEDEN; GOEDEREN OFTE ERVE = taut. onroerende goederen.
- bona immobilia;
- des biens immeubles;
- unbewegliche Güter;
- immovable goods;
- bienes immuebles; bienes raices

vpl.: C2/812,888; B1/36,37; B2/23.

ERFFELIJCKE OFT LIJFTOCHTRENTEN = lijfrente cq. een verworven vruchtgebruik in de vorm van een lijfrente voor het leven.
- reditus ad vitam;
- rentes héréditaires ou viagères;
- Leibrente bzw. eine erworbene Nutzniessung in der Form einer Leibrente für das Leben;
- annuity resp. an acquired usufruct in the shape of an annuity for the life;
- renta vitalicia o hereditaria;

vpl.: C1/413.

ERFFELIJCKENCHIJNS = chijns, die van chijnsheffer op nieuwe chijnsheffer overgaat; erfelijke rente; verervende chijns of rente.
- tributum hereditarium; census perpetuus;
- cens héréditaire;
- Steuer, die an jemanden, und nach dessen Tode an seine Erben bezahlt werden musste; Erbzins erbliche Rente;
- tax which has to paid to somebody and also to his heirs after his death; groundrent;
- tributo que se entrega de cobrador a cobrador por herencia;

vpl.: DVB 39; BVB 2,19; DVB23.

ERFFELIJCKEN EIJGENDOM = door erving verkregen eigendom.
- proprietas pereditatem acquisita;
- propriété acquise par héritage;
- Erbgut;
- inheritance;
- propiedad adquirida por herencia;

vpl.: LPS 85.

ERFFELIJCKHEYDT Zie:
- erffelijcheijt;----; erffelycheyt; erfflijcheyde off proprieteyt/

ERFFELIJKE Zie:
- erffelijck;----; erffelijken ende ommermeer; immermeer/

ERFFELIJKEN Zie:
- erffelijck; erffelijke;----; ende ommermeer; immermeer/

ERFFELIJKE UIJTGEVINGE = erfelijke uitgifte.
- editio hereditaria;
- émission héréditaire;
- erbliche Begebung;
- hereditary issue;
- emisión hereditaria;

vpl.: DVB 40.

ERFFELIJKHEYT Zie:
- erffelijcheijt; erffelijckheydt; ----; erffelycheyt; erfflijcheyde off proprietas/

ERFFELYCHEYT Zie:
- erffelijcheijt; erffelijckheydt; erffelijkheyt;----; erfflijcheyde off proprietevt/

ERFFELYKE GOEDEN; ERFFELICKE GOEDEN = goederen behorende tot het erf; onroerende goederen.
- omnia bona mobilia praesentia; bona immobilia;
- biens d'héritage; des biens immeubles;
- Mobilien die dem Hof zugehören; unbewegliche Güter;
- all movables belonging to the premises; immovable goods;
- bienes immuebles que pertenecen a la casa; bienes immuebles; bienes raices;

vpl.: B1/37,36; C2/888.

ERFFENIS Zie:
- erffenisse; erfenisse; erfnisse; ervenisse; arvenisse; erfnesse; erffvenis;----/

ERFFENISSE; ERFENISSE; ERFNISSE; ERVENISSE; ARVENISSE; ERFNESSE; ERFFVENIS; ERFFENIS = sub. vererving; erfelijk onroerend goed.
- hereditas; heredium;
- héritage; succession;
- Vererbung; erbliche Immobilien;
- inheritance; hereditary real estate;
- entregarse por herencia = bij erfenis overgaan; pasar a poder de; herencia; sucésion;

vpl.: PB/IV/217; MGG 50.

ERFFENISSE ENDE ONTERFFENISSE = vererving en onterving.

ERFF

- successio et exheredatio;
- adhéritance et déshéritance;
- Vererbung und Enterbung;
- inheritance and disinheritance;
- herencia y ex heredación;

vpl.: C1/603.

ERFFGELT Zie:
- hootghelt ----/

ERFFGELT BIJ OUXAEMHEIJT LATENE VUTSTANE = erfgelden op rente uitstaande.
- usurae hereditariae;
- rentes héréditaires;
- zinsenzins ausstehende Erbengelder;
- patrimony put out at interest;
- rentas hereditarias;

vpl.: Lo6/588.

ERFFGENAEME VAN BLOETSWEGHEN = erfgenaam door bloedverwantschap.
- heres per consanguinitatem;
- héritier du sang;
- Erbe durch Verwandtschaft;
- heir because of blood-relationship;
- heredero por parentesco;

vpl.: B2/23.

ERFFGENAME Zie:
- wittigenhoyr ende ----/

ERFFGENAMEN Zie:
- mediate oft immediate ----/

ERFFGEVINGHE; ERFGEVINGHE; ERFGEVINGE = sub. verpachting; erfpacht.
- locatio; conductio in perpetuum;
- arrentement; emphytéose;
- das Verpachten; Erbpacht;
- leasing; (tenure by) long lease;
- arrendamiento; arriendo; enfiteusis;

vpl.: Lo6/654; Lo1/564; C2/1339; C1/459; T1/468.

ERFFGEWIN = sub. vruchten die een erfgoed opleveren.
- emolumentum factum e solario vel terra hereditaria;
- émolument acquis par héritage ou par cens/rente héréditaire;
- Erträge, die ein Erbgut geben;
- emoluments, which are produced by an inheritance;
- rendimiento de un suelo enfitéutico;

vpl.: BVB 172.

ERFFGEWINNEN = vb. in handen krijgen van een erfgoed van de Heer.
- conduco III fundum emphyteuticum;
- posséder un fonds par bail emphytéotique, sous forme de bail emphytéotique;
- ein Herrenerbgut erhalten;
- get hold of a lord's estate;
- obtener tierras en calidad de enfiteusis;

vpl.: BVB 172.

ERFFGHEVER; ERFGEVER; ERFGEVERE = sub. degene die een erf uitgeeft; erf verpachter.
- hereditarius; is qui locat in perpetuum;
- héritier; transportant; amodiateur; celui qui donne à ferme;
- derjenige der eine Erbpacht gibt; Verpächter; Erbpachtgeber;
- he who grants an hereditary tenure; lessor; person who farms out on long-lease;
- el que da una enfiteusis; arrendador;

vpl.: C1/459; Lo1/564; T1/468.

ERFFGOEDEN Zie:
- aenghestorven ----/

ERFFGOEDEN DIE UIJTGHEDINGHT WORDEN = geërfde goederen die bij vonnis uitgewonnen worden.
- bona hereditaria quorum possessor possessione depulsum est;
- biens héréditaires qui sont évincés;
- Erbgüter worüber ein Urteil gesprochen wird;
- evicted hereditary goods;
- bienes heredados expropiados;

vpl.: C1/308.

ERFFLEIJCHEIDEN Zie:
- actie van deijlingen van ---- die gemeyn is tusschen ennigen/

ERFFLICH; EWELICH ENDE OMMERMEER = taut. voor altijd.
- in perpetuum;
- héréditaire perpétuelle;
- erblich und für immer;
- hereditary and for ever;
- para siempre jamás por hereditariedad;

vpl.: BVB 182.

ERFFLIJC ENDE EUWELIJC Zie:
- actie spruytende uuyt pachte---/

ERFFLIJCHEIT OFT HERETAIGE = taut. erfenis.
- hereditas;
- héritage; succession;
- Erbschaft;
- heritance;
- herencia; sucesión;

vpl.: T1/104.

ERFFLIJCHEIT Zie:
- patrimonien oft ----/

ERFFLIJCHEYDE Zie:
- erffelijcheijt; erffelijckheydt; erffelycheyt,---- oft proprieteyt/

ERFFLIJCHEYT Zie:
- actie om een universaal ---- te deylen/
- actie van belet van toecominge eeniger ---- bij der linien lateraal oft collateraal/
- afneminge der ----/

ERFFLIJCHEYT ENDE VERSTERFFENISSE = taut. erfenis.
- hereditas;
- héritage; succession;
- Erbschaft;
- inheritance;
- herencia; sucesión;

vpl.: T1/436.

ERFFLIJCKEN RECHTE Zie:
- gront gegeven terve oft in ----/

ERFFMAN Zie:
- naeckte ende bloote ----/

ERFFNEMERE; ERFNEMER = sub. erfpachter; degene die een erf overneemt.
- colonus perpetuarius; qui perpetuo agrum conduxit; emphyteuta; heres; conductor;
- emphytéote; preneur; celui qui reçoit un bien en emphyteose;
- Pächter; Erbpächter; derjenige der eine Erbpacht empfängt;
- longlease tenant; leaser he who accept an hereditary tenure;
- enfiteuta; arrendatario; quintero; el que toma una enfiteusis;

vpl.: C1/459; LoV/216.

ERFFRECHT VAN HEERSCHAPPIJE = vererving srecht van machthebberschap.
- ius hereditarium potestatis;
- droit de transmission de l'homme en place;
- Erbrecht vom Gewaltträger;
- hereditary right of man in power;
- derechó hereditarió de dominación;

vpl.: DVB 37.

ERFFRECHT VAN OPPERE = recht bij erfenis verkregen op een bepaalde hoeveelheid hooi.
- ius feni;
- droit hérité à une certaine quantité de foin;
- Erbrecht auf eine bestimmte Menge Heu;
- hereditary right on a certain quantity hay;
- derecho, en virtud de una herencia a una determinada cantidad de heno;

vpl.: PB/III/292.

ERFFRECHTE VAN SCHOOFFVE = recht bij erfenis verkregen op een bepaald aantal schoven.
- ius mergitum;
- droit hérité à un certain nombre de gerbes;
- Erbrecht auf eine bestimmte Anzahl Garben;
- hereditary right on a certain number of sheaves;
- derecho, en virtud de una herencia, a una determinada cantidad de gavillas;

vpl.: PB/III/292.

ERFFRINTE; ERFRENTE = sub. erfrente.
- rentagium hereditatis;
- rente héréditaire;
- Erbzinsen;
- hereditary interest;
- rente hereditaria;

vpl.: C3/76.

ERFFSAECKEN = sub.pl. erfenissen; zaken behorende tot een nalatenschap.
- causa hereditaria; res hereditaria;
- affaire héréditaire;
- Erbschaften; Angelegenheiten die zu einer Hinterlassenschaft gehören;
- inheritances; matters; concerning an inheritance;
- asuntos hereditarios;

vpl.: BVB 172.

ERFFSCHEIJDER OFT PAELDER= taut. grensbepaler; verdeler van erven; landmeter.
- deliminatior; decem pedator; is qui terram metitur;
- délimitateur; diviseur d'héritages;
- Grenzbestimmer; Verteiler von Erbgütern; Feldmesser;
- determiner of boudaries; distributor of inheritances; surveyor;
- repartidor de herencias; el que efectua una delimitación; agrimensor;

vpl.: Lo3/422; C1/615; Lo1/618, 642.

ERFFSCHEIJDINGHEN Zie:
- meeringhen off ----/

ERFFSCHEYDERS Zie:
- gesworen ----/

ERFFSKOOPS RECHT = het recht van koop door een erfenis.
- ius emptionis hereditatis causa;
- droit d'achat par héritage, droit de préemption;
- Kaufrecht durch Erbschaft;
- right of purchase by means of an

ERFG

inheritance;
- derecho hereditario de compra;
vpl.: DVB 40.

ERFFTALE Zie:
- proceduere van ----/

ERFFTE = sub. geslacht.
- posteritas; posteri;
- famille; maison;
- Geschlecht;
- generation;
- familia; linaje;
vpl.: MGG 13.

ERFFTIJNS Zie:
- erffcijns;----/

ERFFTOCHT Zie:
- in ----/

ERFFVE Zie:
- voerhoode van sijnen ----/

ERFFVEN ENDE SUCCEDEREN = taut. vererven.
- succedere;
- être transmis per héritage; succêder;
- vererben;
- inherit; succeed and devolve;
- heredar; recibir; en herencia; entregarse por herencia;
vpl.: C2/889.

ERFFVENIS Zie:
- erfenisse; erfenisse; erfnisse; ervenisse; arvenisse; erfnesse; ----; erffenis/

ERFFWYTGHEVINGHE ENDE EMPHITEOSE = taut. erfpacht.
- conductio perpetua;
- emphytéose;
- Erbpacht;
- hereditary tenure;
- enfiteusis;
vpl.: PB/III/310.

ERFGELDE; ERFGELT = grondrente in geld; geld uit een erfenis, sub.
- usura soli in pecunia; pecunia ex hereditate;
- rente foncière en monnaie; argent d'un héritage;
- Bodenzinsen in Gelde; Geld aus einer Erbschaft;
- ground-rent in money; money from an inheritance;
- tenta de la tierra en plata; plata de una herencia;
vpl.: B2/120,261; C2/1029; Cr2/1029/2.

ERFGENAAM MOBILIAIR = erfgenaam van roerende goederen.
- heres rerum mobilium;
- héritier mobiliaire;
- Erbe von Mobilien;

ERFG

- heir of movable goods;
- heredero de bienes mobiliarios;
vpl.: C1/564.

ERFGENAEM GESCREVEN INT TESTAMENT = in een testament met name genoemde erfgenaam.
- heres testamentarius;
- héritier mentionné dans le testament;
- im Testament mit Namen genannter Erbe;
- in a last will mentioned heir;
- heredero mencionado en el testamento;
vpl.: T1/104.

ERFGENAEMEN VAN BLOETS WEGHEN = erfgenamen door naaste bloedverwantschap.
- heredes per consanguinitatem proximam;
- héritiers de parenté la plus proche;
- Erben durch nächste Verwandtschaft;
- heirs because of blood-relationship;
- heredar por parentesco cercano;
vpl.: B2/23; T2/74; T1/103.

ERFGENAME Zie:
- achterwairts ----/
- actie tegen sijn ---- van die geene die cost gedaen heeft om den dooden te begraven/
- erfgenaeme; erfgenaem;----; ervegename; eervegename; arfgename/
- gesubstitueerde ----/
- hoyre ende ----/
- laterale oft ----/
- mediate oft immediate ----/

ERFGENAME ENDE WITTICH OYR= taut. wettig erfgenaam.
- heres legitimus;
- héritier légitime;
- gesetzlicher Erbe;
- legal heir;
- heredero legítimo;
vpl.: T1/72.

ERFGENAME SONDER ENNICH TESTAMENT = erfgenaam zonder testament.
- heres sine testamento;
- heritier légitime sans être nommé dans un testament;
- Erbe ohne in irgendein Testament genannt bei Name;
- heir legal;
- heredero legitimo;
vpl.: T1/104.

ERFGENAMEN Zie:
- achterwairt climmende successeurs oft ----/
- actie tegen sijn ---- van diegeene die cost gedaen heeft om den dooden te begraven/
- laterale oft collaterale ----/

ERFGENAMEN OFT COMPLICEN = mede-erven of medebelanghebbenden.
- coheredes et coparticipantes;
- cohéritiers ou co-intéressées;
- mit-Erbe oder mit-Interressente;
- co-heirs and co-interested;
- cohederederos o cointeresados;

vpl.: Lo1/354.

ERFGENAMEN ENDE HOYER =taut. erve; erfgenaam.
- cliens et heres;
- héritier;
- Erbe; Nachkomme;
- heir;
- heredero; legatario;

vpl.: T1/66,67,260,259.

ERFGENAMEN ENDE OYR = taut. erfgenamen.
- heres;
- héritier;
- Erbe;
- heir;
- inheredero;

vpl.: T1/27.

ERFGENAMEN OFT NEDERDALENDE, SUCCESSEURS = taut. erfgenamen in de dalende lijn van afstamming.
- descendentes;
- descendants;
- Erben in der Abwärtslinie der Abstammung;
- heirs in the descending line of descent;
- descendientes;

vpl.: T1/425.

ERFGENAMEN OFT TER ZIJDEN UYTSPRUYTENDE SUCCESSEURS = taut. erfgenamen in de zijdlinie van afstamming.
- collaterales;
- collatéraux;
- Erben in der Seitenlinie der Abstammung;
- heir in the collateral line of descent;
- colaterals;

vpl.: T1/435.

ERFGEVER Zie:
- erffghever;----; erfgevere/

ERFGEVERE Zie:
- erffghever; erfgever;----/

ERFGEVING Zie:
- erfuytgheving; erfpacht;----; erfuitgeving/

ERFGEVINGE Zie:
- erffgheving; erfgevinghe;----/

ERFGEWINCHIJNS; ERFELIJKE GEWINCHIJNS = sub. heerlijke grondcijns.
- solarium; vectigal; merces soli; census fundi; vectigal quod pro solo penditur;
- quotannis; canon emphyteuticus cens; redevance; rente foncière;
- Grundsteuer für den Landesherrn;
- land-tax for the lord;
- impuesto territorial; tributo o renta de un fondo;

vpl.: DVB 53.

ERFGHELT Zie:
- hootgelt oft ----/

ERFGHENAEM Zie:
- universelen ----/

ERFGHENAEMEN OFT MAESSCHAP = ervende familieleden.
- heredes;
- héritiers;
- erbende Familiënglieder;
- heirs;
- parientes que heredan;

vpl.: PB/III/552.

ERFGHENAMEN IMMOBILIAIR = erfgenamen van onroerend goed.
- heredes boni immobilis;
- héritiers immobiliers;
- Erben von unbeweglichem Gut;
- heirs of immovable goods;
- herederos de bienes inmuebles;

vpl.: C1/135.

ERFGHENAMEN MOBILIAIR = erfgenamen van roerend goed.
- heredes boni mobilis;
- héritiers mobiliers;
- Erben von beweglichem Gut;
- heirs of movable goods;
- herederos de bienes muebles;

vpl.: C1/135.

ERFGHEVERE; ERFGEVER = sub. verpachter.
- locator;
- bailleur;
- Verpächter;
- lessor;
- arrendador;

vpl.: LoV/216.

ERFGHEVINGHE Zie:
- bij ----/

ERFGIFTE Zie:
- bij goeden betrouwen bevolen --- aan iemende/

ERFL

ERFGOEDEN DIE UITGHEDINGHT WORDEN = geërfde goederen die uitgewonnen worden.
- bona hereditaria quorum possessor possessione depulsum est;
- biens héréditaires qui sont évincés;
- Erbgüter worüber ein Urteil gesprochen;
- evicted hereditary goods;
- bienes he redados expropiados;

vpl.: C1/308/2.

ERFGOET Zie:
- helmelinge op ---- verthieren/

ERFHELLICHTWINNER Zie:
- erffhellichtwinner;----/

ERFHUIS Zie:
- erfhuys; erfhuus;----/

ERFHUYS; ERFHUUS; ERFHUIS = sub. boelhuis.
- domus hereditarius;
- maison où l'on fait des ventes de meubles;
- Versteigerung;
- auctionroom;
- casa donde se venden muebles mobiliarios en pública subasta;

vpl.: Cr2/975.

ERFHUUS Zie:
- erfhuys;----; erfhuis/

ERFKEURMEESTER VAN DE VISCHMIJNE = ambtenaar belast met het erfelijk ambt van keurmeester van de visafslag in Brussel.
- magistratus oneratus officio hereditario praefectus probationis venditionis piscium in Bruxellis;
- inspecteur du marché aux poissons à Bruxelles;
- Beamte beauftragt mit dem erblichen Amt von Prüfer der Fischversteigerung in Brüssel;
- inspector of the fish-market in Brussels;
- funcionario en cargado de oficio hereditario de inspector de venta de pescado de Bruselas;

vpl.: C1/204.

ERFLAAT; ERFLAET; ERFLATE = taut.sub. 1.erflater 2.erfelijk cijnsman.
- 1.testator 2.census hereditarius;
- 1.testateur 2.tenancier héréditaire;
- 1.Erblasser 2.erblicher Zinsmann;
- 1.testator 2.hereditary tributeman;
- 1.testador 2.censualista hereditario;

vpl.: PvB5/449; PB/II/132.

ERFN

ERFLAET Zie:
- erflaat;----; erflate/

ERFLAETEN; ERFLATEN = college van 9 laten, vertegenwoordigende de laten die aan de stad chijns betaalden. Zij traden op bij de verkoop van chijnsgoederen, Kiel.
- collegium novem testatorum, qui testatores civitati tributum solventes repraesentabant. Ad venditionem bonorum tributi aggrediebantur, Chilonia;
- ténanciers héréditaires; collège de 9 tenanciers dans la ville de Kiel représentant les tenanciers qui payaient des impôts à la ville
- Kollegium von 9 Pächtern, die alle Pächter vertraten, die der Stadt Zinsen zahlen mussten. Sie traten auf beim Verkauf von Zinsgütern, Kiel;
- college of nine tenants, representing the tenants who paid tribute to the town. They were acting at the sale of tributegoods, Kiel;
- siervos hereditarios; colegio de 9 siervos que en la ciudad de Kiel representaban los siervos que pagaban impuestos a la ciudad;

vpl.: LoV/4.

ERFLATE Zie:
- erflaat; erflaet;----/

ERFLATEN Zie:
- erflaeten;----/

ERFLIJCHEIJT Zie:
- afgetrockende ----/

ERFLIJCHEYT Zie:
- actie om een universael ---- te deylen/

ERFMUNTER = munter, wiens ambt erfelijk was, er waren 38 erfmunters in Brabant.
- monetae praepositus cuius officium hereditarium erat;
- monnayeur héréditaire;
- Münzer wessen Amt erblich war;
- coiner whose office was hereditary;
- monedero cuyo cargo era hereditario;

vpl.: PvB5/192.

ERFNEDERLANDEN = Nederlanden.
- neerlandiae;
- Pays-bas;
- Niederlande;
- Netherlands;
- los Paises Bajos;

vpl.: PB/II/400.

ERFP

ERFNEMER; ERFNEMERE = sub. erfpachter; pachter.
- colonus perpetuarius; emphyteuta; heres; qui perpetuo agrum conduxit; conductor;
- emphytéote; preneur; celui qui reçoit un bien en emphytéose;
- Erbpächter; Pächter; Derjenige der eine Erbpacht empfangt;
- long-lease;lessee; tenant; he who accepts an hereditary tenure
- arrendatario; enfiteuta; colono; el que toma una enfiteusis; quintero;

vpl.: T1/468; LoV/216; L1/564; C1/459.

ERFNEMERE Zie:
- erfnemer;----/

ERFNESE Zie:
- erffenisse; erfenisse; erfnisse; ervenisse; arvenisse;----/

ERFNISSE Zie:
- erffenisse; erfenisse;----; ervenisse; arvenisse; erfnesse/

ERFPACHT Zie:
- erfuytghevinghe; ----; erfgeving erfuitgeving/

ERFPACHTE Zie:
- pensie oft ----/

ERFPACHTEN ONQUITBAER = onaflosbare erfpachten.
- emphyteuses, quae non possunt solvi;
- rentes irrédimibles;
- untilgbare Erbpachten;
- irredeemable hereditary tenures;
- enfiteuses irredimibles;

vpl.: C1/610.

ERFPAELE; ERFPAELINGHE; ERFPALINGHE; ERFPALINGE = sub. erfopmeting; erfscheiding.
- limes; mentiri hereditatem;
- démarcation; jalonnement; action de ramasser d'héritage;
- Abgrenzung vom Hofe; Grenzpfähle zwischen Höfe;
- separation of yards; measuring of the compound;
- amojonamiento; demarcación; deseinde de tierras; medición de herencia; apeo de herencia;

vpl.: Cr2/810,1029; T1/512; B2/125.

ERFPAELINGHE Zie:
- erfpaele;----; erfpalinghe; erfpalinge/

ERFPALINGE Zie:
- erfpaele; erfpaelinghe; erfpalinghe;----/

ERFS

ERFPALINGHE Zie:
- erfpaele; erfpaelinghe;----; erfpalinge/

ERFPANDEN = vb. onroerend goed ter executie in beslag nemen.
- bonum immobile occupo I ad executionem;
- saisir un bien immeuble;
- Erbgut beschlagnahmen;
- inherited immovables;
- bienes inmoviliarios;

vpl.: B2/36; C2/1017.

ERFPENNINGEN Zie:
- erfpenninghen;----/

ERFPENNINGHEN; ERFPENNINGEN = sub.pl. geërfde gelden.
- pecuniae hereditariae;
- argent acquis par héritage;
- geerbte Gelder;
- inherited money;
- plata recibida por herencia;

vpl.: B2/37,41; C2/1017.

ERFRENTE Zie:
- erffrinte;----/

ERFROGGE = sub. grondrente in natura.
- usura soli in natura;
- rente foncière en nature fermage en nature;
- Bodenzinsen in Natura;
- ground-rent by means of natural produce;
- renta de la tierra en especie;

vpl.: B2/261.

ERFSCEENISSE Zie:
- erfscheijdinge; erfscheydinge; erfscheidinge; erfscheijdinghe; erfscheiding; erfscheedinge; ----/

ERFSCEYDINGE Zie:
- actie tot palinge of ----/

ERFSCHEDER Zie:
- erfscheijder; erfscheider; eerfscheider;----; erfscheijer; erfscheyder/

ERFSCHEEDINGE Zie:
- erfscheijdinge; erfscheydinge; erfscheidinge; erfscheijdinghe; erfscheiding;----; erfsceenisse/

ERFSCHEIDING Zie:
- erfscheijdinge; erfscheydinge; erfscheidinge; erfscheijdinghe; ----; erfscheedinge; erfsceenisse/

ERFSCHEIDER Zie:
- erfscheijder;----; eerfscheider; erfscheder; erfscheijer; erfscheyder/

ERFSCHEIDINGE Zie:
- erfscheijdinge; erfscheydinge; ----; erfscheijdinghe; erfscheiding; erfscheedinge; erfsceenisse/

ERFSCHEIJDER; ERFSCHEIDER; EERFSCHEIDER; ERFSCHEDER; ERFSCHEIJER, ANTWERPEN = landmeter; rooimeester of grensbepaler optredende bij verkoop van onroerend goed, en elk bij benoeming en aanvaarding van hun ambt aan de stad schuldig werden 300 gulden, Antwerpen; verdeler van erven; landmeter.
- agri mensores, aediles aut definitores finum operantes apud venditionem boni immobilis et unusquisque ad nominationem et acceptationem muneris sui urbi trecentas florinas debiti erant, Antverpia; decempedator;
- arpenteurs, préposés au bornage agissant lors de la vente de biens immobiliers; chacun redevable à la ville de 300 florins lors de leur nomination en entrée en fonction, Anvers; diviseur d'héritages; délimitateur;
- Feldmesser auftretend beim Verkauf von unbeweglichem Gut, jeder war bei Ernennung und Antritt seines Amtes der Stadt 300 Gulden schuldig, Antwerpen; Verteiler von Erbgüter; Feldmesser;
- surveyors acting at sale of immovable good; each had to pay to the town 300 guilders at appointment and accession to his office, Antwerp; destributor of inheritances; surveyor;
- apeador, Amberes; repartidor de herencias; agrimensor;

vpl.: Lo1/618,642; C1/478,615, 534.

ERFSCHEIJDINGE; ERFSCHEYDINGE; ERFSCHEIDINGE; ERFSCHEIJDINGHE; ERFSCHEIDING; ERFSCHEEDINGE; ERFSCEENISSE = op- of verdeling van onroerende goederen; erfscheiding.
- separatio hereditatis; divisio hereditaria; limitatio boni immobiles;
- séparation d'héritage; division d'une succession; débiter un bien immeuble;
- Verteilung von Immobilien; Erbscheidung; Absteckung eines unbeweglichen Gutes;
- division of immovable goods; division of a heritage; delimitation of premises;
- repartición de bienes imobiliarios división de una herencia; demarcación de bienes inmuebles;

vpl.: Lo1/618; C1/17,473.

ERFSCHEIJDINGHE Zie:
- erfscheijdinge; erfscheydinge; erfscheidinge;----; erfscheiding; erfscheedinge; erfsceenisse/
- ter causen van ----/

ERFSCHEIJDINGHE ENDE SEPARATIE = taut. erfscheiding.
- disiunctio praedii;
- séparation;
- Scheidung der Höfe;
- partition of premises;
- partición de (la) herencia;

vpl.: C1/194.

ERFSCHEIJDINGHE OFT PALINGHE = taut. grensafbakening.
- terminatio;
- délimitation d'héritage ou bornage;
- Grenzabmarkung;
- delimitation of boundaries;
- demarcación de limites;

vpl.: C1/633.

ERFSCHEIJER Zie:
- erfscheijder; erfscheider; eerfscheider;----/
- gagie ----/

ERFSCHELLINCK = sub. loon dat de erven aan de rechter moeten afdragen bij boedelscheiding, Grave.
- pretium quia heredes deferri debent judici;
- récompense que héritiers sont obligés à payer au juge en cas de liquidation;
- Lohn den die Erben abtragen müssen bei Güttertrennung;
- salary that has to be paid to the judge by the heirs for division of a property;
- sueldo que herederos tienen que entregar al juez a la partición de herencia;

vpl.: Cr2/975.

ERFSCHEYDER Zie:
- erfscheijder; erfscheider; eerfscheider; erfscheder; erfscheijer;----/
- gagie ----s/
- gesworen ----s/

ERFSCHEYDINGE Zie:
- erfscheijdinge;----; erfscheidinge; erfscheijdinghe; erfscheiding; erfscheedinge; erfsceenisse/

ERFT

ERFT Zie:
- den dooden ---- den levenden/
- naeste bloed ---- het goed/

ERF-TAFEL = sub. erfelijke overeenkomst die niet ophoudt te werken met het overlijden van een der contracterende partijen.
- conventum hereditatis, quod non cedit effectum habere post mortem unius partium convenientium;
- convention héréditaire, qui ne cesse pas d'avoir son effet après la mort d'un des partis contractants;
- Uebereinkunft, die nach dem Tode einer Partie auf dessen Erbe übergeht;
- hereditary agreement which is not cancelled at the death of one of the partners;
- convenio hereditario que no deja de surtir efecto con la difunción de una de las partes controtantes;

vpl.: B2/14, C2/1030.

ERFTAL Zie:
- erftaele;----; eerftal; erftale/

ERFTALE Zie:
- erftaele; erftal; eerftal;----/

ERFTOCHT; ERFTOCHTE; TOCHT = sub. vruchtgebruik door vererving.
- haereditarius usufructus;
- usufruit par ouverture de la succession;
- Nutznieszung durch Vererbung;
- hereditary usufruct;
- usufructo por herencia;

vpl.: C1/289.

ERFTOCHTE Zie:
- erftocht;----; tocht/
- geheele ----/
- halfbehouwde ----/

ERFTOCHTENAAR Zie:
- langstlevende van leen blijft----/

ERFTOCHTENAAR; TOCHTENAER TOCHTENEER = sub. vruchtgebruiker door vererving, dit is iemand wiens vrouw overleden is, doch wiens kinderen nog leven.
- usufructuarius haereditarius;
- usufruitier héréditaire, c.a.d. quelqu'un dont la femme est défunte mais dont les enfants vivent encore;
- Nutznieszer durch Vererbung;
- hereditary, usufructuary;
- usufructuario cuya esposa se morió pero cuyos hijos todavia están en vida;

vpl.: Lo7/178; C1/81,294,351.

ERG

ERFTOECHT Zie:
- in ----/

ERFUITGEVING Zie:
- erfuytghevinghe; erfpacht; erfgeving;----/

ERFUYTGHEVINGHE; ERFPACHT; ERFGEVING; ERFUITGEVING =sub. erfuitgifte.
- bona haereditaria actio tradendi, transcriptio bonorum haereditariorum; assignatio hereditatis;
- emphyteuse; succession; arrentement; amodiation;
- Erbausgabe; Ausgabe eines Erbes;
- hereditary issue, issue of a heritage;
- emisión de herencia(s); enfiteutis;

vpl.: C1/17,144.

ERFVE Zie:
- tocht ende ----/
- vliegende erve; vlieghende ----/

ERFVOORWAERDE Zie:
- brieven van ----/

ERFVOORWAERDE = akte waarin deze overeenkomst is vastgelegd.
- condicio hereditatis in que statutum est conventum;
- certificat dans lequel cette convention est posée;
- Urkunde, worin die Erftael-Uebereinkunft beschrieben ist;
- act on which such an agreement is recorded;
- acta en que se ha puesto por escri to este convenio;

vpl.: B2/14; C2/1030.

ERFWEGHEN = wegen over een erfgoed. sub.pl..
- via per praedium;
- voie sur un bien héréditair; voie sur un fief héréditaire;
- Wege über ein Erbgut;
- roads through a hereditary property;
- camino por un predio;

vpl.: C2/1029/7; B2/124; C2/1029

ERGEN Zie:
- ergerincx; ergens; ergent;----; ergents; ergerens/

ERGENS Zie:
- ergerincx;----; ergent; ergen; ergents; ergerens/

ERGENT Zie:
- ergerincx;ergens;----; ergen; ergents; ergerens/

ERGENTS Zie:
- ergerincx; ergens; ergent;ergen;----; ergerens/

ERI

ERGEREN Zie:
- argeren; aergeren;----/

ERGEREN INT WACHTEN OFT BEWAIREN = in waarde verminderen door onnodige aanhouding van onroerend goed.
- minuor III valore;
- perte de valeur de marchandises en les conservant trop de temps ou en remettant la vente;
- durch die Zeit in Wert sinken;
- reduction of value by unnessary seizure of immovables;
- pérdida de valor de mercancías guardándolas demasiado tiempo o retrasando su venta;

vpl.: T1/64.

ERGERENS Zie:
- ergerincx; ergens; ergent;ergen; ergents;----/

ERGERINCX; ERGENS; ERGENT; ERGEN; ERGENTS; ERGERENS = adv. ergens.
- alicubi; uspiam;
- quelque part;
- irgendwo;
- somewhere;
- en alguna parte;

vpl.: T2/229.

ERGERINGE = sub. onkosten.
- impensa;
- frais;
- Unkosten;
- expenses;
- gastos;

vpl.: PvB6/139.

ERGEWEREN Zie:
- argueeren; argueren;----/

ERGHELIST Zie:
- calumnie oft ----/
- sonder ---- oft calumnie/

ERGO = coni derhalve; bijgevolg.
- ergo;
- en conséquence; par conséquent donc; ainsi; conséquemment;
- folglich; demnach; also; infolgedessen;
- therefore; consequently;
- por consiguiente;

vpl.: DVB 30.

ERIGEEREN; ERIGEREN = vb. oprichten; stichten; grondvesten.
- erigo III;
- ériger; fonder; instituer; rebâlir;
- gründen; aufrichten; stiften; errichten;
- erect; found; set up;
- fundar; establecer; constituir; erguir; erigir;

ERM

vpl.: PvB1/68,529; PB/IV/349; C1/39,179.

ERIGEREN Zie:
- erigeeren;----/

ERIJSSENS PUTTE = top; Erijssens put.
- puteus Erijssen;
- puits d'erijssen;
- Erijssens Brunnen,(Top);
- well of Eryssen;
- pozó de Erijssen;

vpl.: DVB 10.

ERKENNEN Zie:
- bij opender handt ----/

ERKENTENISSE Zie:
- recognitie ende ----/

ERMBORST Zie:
- armborst; arborst; arburst; aremborst; arenborst;----/

ERMKEN = sub. koperen arm aan de muur als kaarsenhouder.
- brachium cupreum muro ut candelabrum;
- branche de cuivre contre le mur comme lustre;
- kupferner Arm am Mauer als Kerzenhalter;
- sconce;
- brazo de cobre al muro como candelabro;

vpl.: C1/431.

ERMUNTEN = opnieuw munten.
- nummos resignare;
- frapper de nouveau;
- aufs neue münzen;
- to coin again;
- acuñar de nuevo;

vpl.: PB/III/533.

ERMELIJN Zie:
- ermerijn; ermijn; hermelijn;----; harmlijn; hermel; harmel; harmal; hermal; hermijn; hermerijn/

ERMERIJN; ERMIJN; HERMELIJN; ERMELIJN; HARMLIJN; HERMEL; HARMEL; HARMAL; HERMAL; HERMIJN; HERMERIJN = sub. hermelijn, soort wezel.
- muri pontini;
- l'hermine;
- Hermeline;
- ermine;
- armiño;

vpl.: PB/II/46.

ERMIJN Zie:
- ermerijn;----; hermelijn; ermelijn; harmlijn; hermel; harmel; harmal; hermal; hermijn; hermerijn/

ERR

ERMYNENVEL = sub. huid van de hermelijn.
- pellis muri pontini;
- peau de l'hermine;
- Haut des Hermelins;
- skin of an ermine;
- piel de armiño;
vpl.: PB/II/46.

ERNST Zie:
- felhede oft ----/
- uijt ----/

ERNSTE Zie:
- in ---- oft in fellen moede/

EERNSTELIJCXSE; ERNSTELIJC; ERNSTICH; ERNSTELIJCK; ERNSTELIC = adi. ernstig.
- gravis; serius; severus; sedulto
- sérieux; serieusement;
- ernst; ernsthaft; ernstlich; seriös;
- bad; earnest; serious; seriously
- formal; serio; seriamente; formalmente;
vpl.: T1/270; DVB 2,4; ACart 5; C1/46.

ERNSTELIC Zie:
- eernstelijcxe; ernstelijc; ernstich; ernstelijck;----/

ERNSTELIJC Zie:
- eernstelijcxe;----; ernstich; ernstelijck; ernstelic/

ERNSTELIJCK Zie:
- eernstelijcxe; ernstelijc; ernstich;----; ernstelic/

ERNSTICH Zie:
- eernstelijcxe; ernstelijc;----; ernstelijck; ernstelic/

ERNSTECHEIT Zie:
- ernstigerheden;----/

ERNSTICHHEYT Zie:
- uterste ----/

ERNSTIGERHEDEN; ERNSTICHEIT = sub.pl. volharding.
- perseverantia;
- persévérance;
- Ausdauer;
- perseverence;
- perseverancia;
vpl.: PvB1/190.

ERNTVESTE = eerwaarde; eerwaardig. adi.
- reverendus;
- révérend;
- ehrwürdig;
- reverend;
- reverendo;
vpl.: B2/195.

ERREEREN; ERREREN; ERRIEREN = vb. vergissen; dwalen.

ERS

- erro I; per errorem labor III; fallor III; errore captum esse;
- errer; se tromper; se méprendre; commettre une erreur;
- irren;
- mistake; err;
- errar; errarse; equivocarse;
vpl.: BVB 94; T2/35.

ERREN Zie:
- in ---- ofte quaden ghemoeden/

ERREREN Zie:
- dolen ende ----/
- erreeren; ----; errieren/

ERREUR Zie:
- dolinge ende/oft ----/
- ignorancie ende ----/
- merckelijck ----/
- obmissie off ----/
- propositie van ----/

ERREUR; ERRUER; ERRUERE;ERRINGE; ARRINGE; IRRINGE = sub. vergissing; dwaling; fout.
- error; erratum; mala conjectura oscitatio;
- erreur; faute; mépris; méprise;
- Irrtum; Verirrung;
- error; mistake; oversight;
- error; equivocación; inadvertencia;
vpl.: C1/15,49; PvB1/34,379; T2/35; T1/12,83,89,276,301,382.

ERREURE Zie:
- dwalinghe ende ----/

ERRIEREN Zie:
- erreeren; erreren;----/

ERRINGE Zie:
- erreur; erruer ; erruere;----; arringe; irringe/

ERRIT Zie:
- erweete; erwete; erwate; erwette; erwitte; arwete;----; orrit/

ERRUER Zie:
- erreur;----; erruere; erringe; arringe; irringe/

ERRUERE Zie:
- dolinge ende ----/
- erreur; erruer;----; erringe; arringe; irringe/
- thoen van ----/

ERSATERIE AFDOEN = zijn heelmeester betalen.
- solvere medico suo;
- payer son chirurgien;
- seinen Wundarzt zahlen;
- pay one's doctor;
- pagar a su cirujano;
vpl.: Lo1/72.

ERSCHENEN = ppf. verschenen.
- appareo II; compareo II; sisto III se, in iudicio;
- apparaître; se présenter; comparaître, devant un magistrat;
- erscheinen;
- appear;
- aparecer;

vpl.: MGG 85.

ERSCHEYNEN ENDE COMPAREREN = taut. verschijnen.
- compareo II; appareo II; sisto III se, in iudicio;
- comparaitre, apparaitre; se présenter;
- erscheinen;
- appear;
- comparecer ante una instancia; aparecer;

vpl.: PvB1/221; MGG 85.

ERSMELTEN = opnieuw smelten.
- recoquere;
- refondre;
- aufs neue schmelzen;
- to melt again;
- fundir de nuevo;

vpl.: PB/III/533.

ERSOULDEREN = vb. opnieuw solderen.
- ferruminare denuo;
- resouder;
- aufs neue löten;
- solder again;
- soldar de nuevo;

vpl.: PB/II/382.

ERST Zie:
- eerst; eerste;----; ierst; iersten; irst; yerst; yersten/

ERTSETTE Zie:
- boon oft ----/

ERTSCH Zie:
- eertsch; erdsch;----; eerdsch; aertsch; artsch; ardsch/

ERTSETTE; ERWETSETTE = sub. pootijzer voor erwten.
- is, qui serit cicera;
- plantoir pour pois;
- Pflanzeisen für Erbsen;
- dibble for peas;
- herrón para garbanzos;

vpl.: Lo3/190.

ERTVAST Zie:
- eertvast; eerdvast; erdvast; ----; aertvast/

ERVE Zie:
- actie tot verhueden van scaden aan huysinge oft ----/
- actie uuyt violenciën inquietative gedaen bij tymmeren oft afbreeken in een anders gront en ----/

- bastaarden ---- ab intestato/
- d'---- blooten van bomen/
- d'---- met ressche ende met rijse leveren/
- deilen hodelijc uit eijgen ende int ---- goede/
- dienende ----/
- eijghene ocht ----/
- goeden ende ----/
- goeyen ende ----/
- huysplaetse oft ----/
- in ---- **rusticael**/
- in ---- te dorpe oft stadt/
- oesedrup wijst eijgendom van d' ---- aan/
- onsen propre ----/
- op het uyterste der ----/
- properen ----/
- proprietaris van ----/
- patrimonie ----/
- t'---- genoomen/
- t'---- gheven/
- t'---- uitgeven/
- t'---- vuytgeven/
- t'---- uitte geven/
- te gueden ende t'----/
- tocht en ----/
- verstorven ---- oft versterfenisse oft successie/
- vlieghende ----/

ERVE DOMINERENDE = erfgoed krachtens het bezit waarvan een servituut kan worden opgeeist.
- predium dominans;
- possessión en vertu de laquelle on a le droit d'exiger une servitude;
- Erbgut, kraft welches Besitzes ein Servitut eingefordert werden kann;
- possession by virtue of which an easement can be claimed;
- posesión en virtud de la cual se puede exigir una servidumbre;

vpl.: T1/118.

ERVE ENDE PLAETSE = taut. erf.
- praedium;
- enclos; ferme; terre;
- Hof;
- grounds; premises;
- corral; solar;

vpl.: T1/120.

ERVE OFTE ERFFELIJCKE GOEDEN = taut. onroerende goederen.
- bona immobilia;
- des biens immeubles;
- unbewegliche Güter;
- immovable goods;
- bienes inmuebles; bienes raices;

vpl.: C2/812.

ERVE ONTWISEN = erfenis door rechtsbesluit ontnemen.

ERV

- hereditatem sententia eripere;
- ôter héritage par sentence;
- die Erbschaft durch Urteilsspruch verweigern;
- deprive of one's heritage by court order;
- quitar a uno una herencia por sentencia judicial;

vpl.: Ca2/8.

ERVE RUSTICAEL = landbouwerf.

- praedium rusticum;
- cour agricole;
- ländlicher Hof;
- agricultural grounds;
- corral agrícola;

vpl.: T1/286.

ERVE SPLIJTEN = erf opdelen.

- praedium dividere;
- partager diviser l'héritage;
- Hof aufteilen;
- divide premises;
- dividir (of = partir) el solar;

vpl.: C1/415.

ERVE URBAEN = stedelijk erf.

- praedium urbanum;
- cour urbaine;
- städtischer Hof;
- municipal premises;
- corral urbano;

vpl.: T1/286.

ERVECOOP Zie:

- erffcoop; erfcoop;----/

ERVEGENAME Zie:

- erfgenaeme; erfgenaem; erfgename;----; eervegename; arfgename/

ERVEN Zie:

- actie om vrijheyt ende liberteyt in der ---- te behouden ende van der servituten vrij te zijne/
- actie tot enniger ---- die dairaf gehadt heeft die leste ende deugdelijcke possessie/
- metten schieten van den halm ---- ende vesten/
- te gueden ende t'----/
- bastaarden ---- ab intestato/
- d'een erve over den ---- varen/

ERVEN DAER DE GRONTHEERE VOGELE OP HEEFT = gronden waar de grondheer vogels op houdt.

- terrae hereditariae, in quibus possessor aves tenet;
- héritages sur lesquels le seigneur foncier a des oiseaux;
- Gründe, wo der Landesherr Vögel hält;
- lands on which the landlord keeps birds;
- tierras en las cuales el señor feudal tiene pájaros; Ca2/352.

ERW

ERVEN ENDE GOEDEN = taut. een onroerend goed toedelen.

- bonum immobile tribuo III;
- adhériter;
- ein unbewegliches Gut zuteilen;
- allot an immovable good;
- impartir un bien inmueble;

vpl.: C1/312/2.

ERVEN ENDE NAECOMELINGEN = zowel de erven als de nakomelingen.

- cum heredes tum suboles;
- aussi bien les héritiers que les descendants;
- Erben und Nachkommenschaft;
- heirs and descendants;
- aantó los herederos comó los descendientes;

vpl.: DVB 12.

ERVEN ENDE ONTERVEN = in bezit nemen en ontnemen van bezit.

- consequi et privare;
- saisine et désaisine;
- erben lassen und veräuszern;
- acquire and confiscate;
- tomar posesión, de una cosa, y quitar a uno la posesión;

vpl.: C1/308/2.

ERVENISSE Zie:

- erffenisse; erfenisse; erfnisse; ----; arvenisse; erfnesse/

ERWASSEN; ERWASSCHEN = vb. ontspruiten.

- nascor III;
- naitre;
- erwachsen;
- sprout;
- brotar germinar;

vpl.: PvB1/533.

ERWASSCHEN Zie:

- erwassen;----/

ERWATE Zie:

- erweete; erwete;----; erwette; erwite; arwete; errit; orret/

ERWEETE; ERWETE; ERWATE; ERWETTE; ERWITE; ARWETE; ERRIT; ORRET = sub. erwt.

- pisum;
- pois;
- Erbse;
- pea;
- garbanzo; guisante;

vpl.: T1/154.

ERWETE Zie:

- erweete;----; erwate; erwette; erwite; arwete; errit;orret/

ERWETSETTE Zie:

- ertsette;----/

ESC

ERWETTE Zie:
- erweete; erwete; erwate;----; erwitte; arwete; errit; orret/

ERWITTE Zie:
- erweete; erwete; erwate;erwette;----; arwete; errit; orret/

ESCHAPATOIRE MIDDELEN = sub. pl. voorwendselen.
- simulatio alicujus rei;
- échappatoire; prétexte;
- Vorwände;
- pretexts; excuses;
- pretextos; escapatorias;

vpl.: PB/III/525.

ESCHE Zie:
- esselte; essche;----; esschenboom/

ESCLARISSEREN = vb. ophelderen.
- elucidare;
- éclaircir;
- aufklären;
- elucidate;
- esclarecer;

vpl.: PB/II/223.

ESCOMMESSES Zie:
- chambges ----/

ESCOUADE = afdeling soldaten onder bevel van een korporaal.
- decuria militum sub decano;
- détachement de soldats sous les ordres d'un caporal;
- Abteilung von Soldaten untergestellt an einem Obergefreiter;
- detachment of soldiers under the command of a corporal;
- división de soldados mandados por un cabo primero;

vpl.: PvB5/686.

ESCROYEN = sub.pl. geëngageerden; ingewijden.
- inducti;
- engagés; initiés;
- Eingeweihter;
- engaged;
- iniciado;

vpl.: PvB1/575.

ESCUIER Zie:
- escuyer; escuijer;----/

ESCUIJER Zie:
- escuyer;----; ercuier/

ESCUYER; ESCUIJER; ESCUIER = sub. intendant aan het hof; stalmeester.
- magister stabuli, a jumentis; cellarius custos aulicus; equorum gubernator;
- intendant des écuries; écuyer;
- Stallmeister; Verwalter am Hofe;
- equerry; master of the horse;

ESQ

intendant at court;
- jefe de cuadras; intendente de la corte; escudero;

vpl.: T2/369; T1/409.

ESCUYERIEN = sub.pl. stallen van het hof.
- equile;equorum stabulum;
- écurie;
- die Ställe des Hofes;
- the court's mews;
- caballeriza;

vpl.: T1/409.

ESLARGEREN = vb.zich niet ontzien; zich niet generen.
- sibi non parcere; suo more vivere;
- ne pas craindre de; ne pas se gêner de;
- sich nicht scheuen; sich nicht genieren;
- not scruple to; not hesitate to;
- no vacilar en; no recatarse de;

vpl.: Cr2/951.

ESPARGNE Zie:
- ontfanger van der ----/

ESPE; HESPE; HESP; HAMME; HAM; HAME = sub. ham.
- perna; petaso;
- jambon;
- Schinken;
- ham;
- jamon; pernil del cerdo;

vpl.: PB2/36; Lo4/216; PvB1/336; PvB6/164.

ESPE; ESPENBOOM = sub. esp, soort populier.
- populus;
- tremble;
- Espe; Zitterpappel;
- aspen;
- álamo temblón;

vpl.: C1/193.

ESPEN ENDE PESSELEREN WIS HOUDT; ESSCHEN ENDE PESSELEREN LEVREY-HOUDT = leverbare essen- takkenbossen.
- sarmentorum farneorum fascis vendibile;
- fagots de frène livrable;
- lieferbares Eschen Reisigbündel
- deliverable ash-faggots;
- haces de ramas de fresnes entregable;

vpl.: PB/II/116.

ESPENBOOM Zie:
- espe;----/

ESPERGNE Zie:
- rentmeester van de ----/

ESQUADRON = sub. afdeling ruiterij bestaande uit 2 of 4 peletons onder

ESS

het bevel van een ritmeester.
- classicula;
- escadron; un detachement de 2 ou 4 pelotons sous le commandement d'un chef d'escadron;
- Abteilung Kavallerie unter Befehl eines Rittmeisters;
- division cavalry under command of a cavalry captain;
- escuadron = mandado por un capitán de caballeria;

vpl.: PB/II/247.

ESSAYE Zie:
- preuve oft ----/

ESSAYEUR = sub. keurmeester van goud en zilver.
- explorator auri et argenti;
- essayeur d'or et d'argent; d'or féyrerie;
- Prüfer von Gold und Silber;
- inspector of gold and silver;
- ensayador de oro y plata;

vpl.: PB/II/97.

ESSCHE Zie:
- esselte;----; esche; esschenboom/

ESSCHEN Zie:
- espen ende pesseleren wishoudt; ---- ende levreyhoudt/
- heijsschen; heischen; heeschen; eischen; eeschen; eisgen;----; eisken; heysschen/

ESSCHEN = sub.pl. esschenbomen.
- fraxinus;
- frénes;
- Esche;
- ash-tree;
- fresnos;

vpl.: C1/155.

ESSCHENBOOM Zie:
- esselte; essche; esche;----/

ESSCHENBOSSCH = sub.bos van essen.
- silva fraxinorum;
- bois de frênes;
- Wald aus Eschenholz;
- wood of ashes;
- bosque de fresnos;

vpl.: C1/316.

ESSE Zie:
- qui debet ---- perpetuus/

ESSELTE; ESSCHE; ESCHE; ESSCHENBOOM = sub. esch.
- fraxinus;
- frêne;
- Esche;
- ash-tree;
- fresno;

vpl.: C1/193.

EST

ESSELTER; ESSELTERE; HERSELTERE; HERENTEER; HERENTERE = sub. haagbeuk.
- carpinus; fagus: sepes fageus;
- charme;
- Hagebuche; Hainbuche;
- hornbeam;
- carpe;

vpl.: C1/266.

ESSELTERE Zie:
- esselter;----; herseltere; herenteer; herentere/

ESSENTIE Zie:
- substantie oft ----/

ESSET Zie:
- periculum;----/

ESSUEREMEESTER Zie:
- issuwemeester; issuemeester; ----; issuere; issuer/

EST Zie:
- ast;----; eest/
- interdictum ne vis fiat ei qui in possessionem missus ----/
- presens copia prescripta ---- extracta et copiata ex originalibus litteris praementionatis et concordat cum eiusdem/

ESTABLISSEMENT = sub. spelregels.
- norma; ratio; regula;
- règle;
- Regel;
- rule;
- regla;

vpl.: T1/7.

ESTABLISSEREN = vb. oprichten; stichten.
- erigo III;
- établir;
- errichten; stiften;
- to establish; to found;
- establecer; fundar;

vpl.: PvB6/513.

ESTAET; ETAET = sub. leeftijd.
- aetas; vitae tempus;
- age;
- Alter;
- age;
- edad;

vpl.: T2/124.

EST Zie:
- este;----/

ESTE; EST = sub. droogoven; droogkamer.
- fornax; locus ad siccandum;
- séchoir; longé;
- Trockenofen; Trockenstube;
- drying-kiln; dryingroom;
- estufa; secadero; tendedero;tendalero; vpl.:C1/478;Lo1/642.

ESTERHOUDT = sub. brandhout.
- cremia;
- bois de chauffage;
- Brennholz;
- firewood;
- lena; hornija;

vpl.: PB/III/191.

ESTIMABEL = adv. achtenswaardig.
- aestimabilis;
- estimable; qui mérite l'estime;
- achtungswert;
- respectable;
- estimable; digno de estimación; de aprecio; respetable;

vpl.:

ESTIMACIE; ESTIMATIE = sub. raming; schatting; waardering.
- taxatio; aestimatio;
- estimation; évaluation; prix; valeur; taxation;
- Schätzung; Taxierung; Wert;
- evaluation; estimation; estimate;
- estimación; tasación; evaluación; brecio valor; valuación;

vpl.: B1:Pla.Ph/2; BVB 108; T1/201,306,621; T2/276; PvB1/296.

ESTIMACIE ENDE PRISINGE = taut. schatting.
- aestimatio;
- estimation; évaluation; taxation;
- Schätzung;
- estimation; valuation;
- estimación; evaluación; tasación; valución;

vpl.: T1/629.

ESTIMATIE Zie:
- estimacie ende weerde; ---- ende prijse/

ESTIMATIE = sub. raming; schatting
- aestimatio;
- estimation;
- Schätzung;
- estimation;
- tasa; estimación; avalúo;

vpl.: C1/515,654.

ESTIMATIE ENDE PRIJSE; ESTIMACIE ENDE WEERDE = schatting; raming.
- aestimatio;
- valeur taxée; estimation; evaluation;
- Schätzung; Abschätzung;
- valution; estimate;
- valot tasado; calculo; estimación; tasa; tasación;

vpl.: T1/98,514; PvB /550.

ESTIMATIE ENDE PRISE MAKEN = taut. schatten.
- aestimo l;
- estimar; évaluer;
- schätzen;

- appraise; estimate;
- estimar; tasar; valuar; evaluar;

vpl.: PB/III/310.

ESTIMATIE EN DE WEERDERINGE = taut. schatting.
- aestimatio;
- estimation;
- Schätzung;
- estimation;
- estimación;

vpl.: PvB1/345.

ESTIMATIE OFT PRISERINGHE = taut. schatting.
- aestimatio;
- estimation; évaluation;
- Schätzung;
- valuation;
- estimación; tasación; evaluación tasa;

vpl.: PB/III/320.

ESTIME Zie:
- in ---- comen/

ESTIMEEREN; ESTIMEREN OFT WERDEREN = taut. schatten; ramen begroten; waarderen.
- aestimo l; taxo l; puto l;
- estimer; évaluer; taxer;
- schätzen; taxieren;
- estimate; value;
- calcular; estimar; evaluar; tasar; valuar;

vpl.: BVB 108; T1/404,621; B1/6; C2/894.

ESTIMEREN Zie:
- arbitreren ende ----/
- op gelt ---- ende priseren/
- priseren ende/oft ----/
- royen oft ----/

ESTIMEREN EN TAXEREN = taut. waarderen.
- aestimo l et taxo l;
- estimer; évaluer; priser;
- anerkennen; einschätzen; würdigen;
- appreciate; value;
- estimar; tasar; valuar;

vpl.: T1/631.

ESTIMERINGEN Zie:
- actie uuyt ---- ende scattinge van dinge/

ESTIVA Zie:
- actio interdicto de aqua cotidiana et ----/

ET CIRCA FINEM = en ongeveer op het einde.

- et environ à la fin;
- und etwa am Ende;
- and almost at the end;

ET

- y a fines (of = y en fin) poco más o menos;

vpl.: MGG 66.

ET DATUM UT SUPRA = en datum als boven.

- et daté comme ci-dessus;
- und datiert wie oben;
- and dated as above;
- y fecha comó arriba;

vpl.: BVB 55.

ET ME NOTARIO PRESENTE, QUOD ATTESTOR = en ik als notaris aanwezig, wat ik getuig.

- et moi notaire présent, dont je rends témoignage;
- und ich, Notar, war anwesend, was ich bestätige;
- and I as notary present, which I confirm;
- y yó presente comó notarió, lóque testificó yó;

vpl.: DVB 18.

ET NON ALLEGATA ALLEGARE ET NOT PROBATA PROBARE = aanvoeren wat nog niet is aangevoerd en bewijzen wat nog niet is bewezen.

- alléguer ce qui n'est pas encore allégué et prouver ce qui n'est pas encore prouvé;
- beibringen was noch nicht ist beigebracht und beweisen was noch nicht bewiesen ist;
- adduce what is not adduced and prove what is not proved;
- alegar lo que todavia no está alegado y probar lo que aún no está probado;

vpl.: C1/638.

ET PATIENTIA = en geduld.

- et patience;
- und Geduld;
- and patience;
- y paciencia;

vpl.: MGG 48.

ET PRONUNCIATUM = en uitgesproken.

- et prononcé;
- und ausgesprochen;
- and pronounced;
- y pronunciadó;

vpl.: ADR 9.

ET RE JUDICATA = en de zaak beslist zijnde.

- et l'affaire étant décidée;
- und weil die Sache jetzt entschieden, beurteilt, ist;
- and because the matter is now decided;
- y la cosa siendó juzgada;

vpl.: MGG 111.

ETE

ET RELIQUA = en de rest.

- et le reste;
- und der Rest;
- and the rest, the remainder;
- y lo restante; y lo demás; y lo sobrante;

vpl.: DVB 17.

ET SEQUENTIA = en de volgende.

- et le suivant;
- und dieFolgende;
- and the following, articles;
- y los articulos siguientes;

vpl.: MGG 109.

ET SIGNANTER = en met name.

- et nommément;
- und die Unterzeichnung;
- and aspecially;
- y especialmente;

vpl.: MGG 184.

ET SIGNAVIT TESTES = en hebben getuigen getekend.

- et les témoins ont signé;
- und die Zeugen haben unterzeichnet;
- and the witnesses have signed;
- y testigos han firmado;

vpl.: BVB 55.

ET SUBSIGNAVIT = en ondertekend.

- et signé;
- und unterzeichnet;
- and signed;
- y ha firmado;

vpl.: BVB 56.

ETABLISSEREN = vb. vestigen; oprichten.

- erigere;
- établir;
- etablieren;
- establish;
- establecer;

vpl.: PvB9/414.

ETAST Zie:

- estaet;----/

ETEN Zie:

- aftreckingen van ----/
- mondcost ende houdinghe ----/

ETENDE Zie:

- vor den ----/

ETENE Zie:

- na den ----/
- vor den ----/

ETER; EETER; KLUIVER; KNUIVER; WEDDEBODE = sub. bewaarder van in beslag genomen goed.

- conservator, custos, bonorum occupatorum;
- dépositaire des biens saisis;
- Verwahrer von beschlagnahmten Gütern;

- guardian of seized goods;
- guardián de bienes secuestrados;

vpl.: T2/369.

ETIAM ILLO PRESUPPOSITO SOLUM = ook alleen voor dit verondersteld.

- aussi seulement pour ce qu'on présuppose;
- auch nur für dieses Vorausgesetzte;
- only for this supposed matter;
- también por este supuesto sin más; también únicamente por lo supuesto;

vpl.: MGG 123.

ETIAM PRESUPPOSITO = hoewel te voren als waar aangenomen.

- quoiqui accepté comme vrai au préalable;
- obwohl zuvor als wahr angenommen;
- although previously admitted as true;
- aunque antes supuesto por verdadero; aunque antes dado por sentado;

vpl.: MGG 112.

ETTINGE; ETTINGHE = hom.sub.1. recht van beweiding. 2 weide.

- 1.jus depascendi 2.pastus;
- 1.droit de pâturage 2.pâture;pré
- 1.Recht von Beweidung 2.Weide;
- 1.right of grazing 2.meadow;
- 1.derecho de (of = a) apacentamento, del ganado 2.pradera; dehesa; prado; pasto; campo;

vpl.: PB/II/205; PB/III/345.

ETTINGHE Zie:

- ettinge;----/

EUSENDROP Zie:

- oesdroppe; oesdrup; oesedrup; oesendrup; osendroppe; oesidrup oesydrup; oisendrop; oosedrup; ozijdrop; oosdrup; druype; oosdrop; osiedrop; osendrup; osendropte; osingdrop; drope; ----; osinedrop; useldruppe/

EUSSELE; EEUSELINC; EEUSSELINC; EEUWSEL; EEWSEL; EUWSEL = sub. weide door bossen ingesloten.

- pratum silvis inclusum;
- prairie enclavée par des bois;
- Weide durch Wälder eingeschlossen;
- pasture inclosed by woods;
- pradera rodeada de bosques;

vpl.: PB/2/14.

EUVELEN Zie:

- eenen andren t'----/

EUVELEN; EVELEN; OEVELEN = vb. beledigen; wonden; kwetsen;verwonden; schade toebrengen; slaan; bedreigen.

- offendo III; noceo II; vulnero I; minor I;
- faire du mal; blesser nuire à quelqu'un; menacer; offencer; préjudicier à; injurier; frapper; maltraiter;
- beleidigen; verletzen; Schaden zufügen; verwunden; verletzen; ärgern;
- offend; injure; to menace; to threaten; insult; injure; wound; wrong;
- ofender; herir; lastimar; vulnerar; causar dano a; amenazar; comminar; injuriar; afrentar; danar; lesionar; perjudiciar; lastimar; hacer mal;

vpl.: B1/19; C2/885; PvB1/454; Lo4/734; Lo5/160; C3/82; C1/671,597,336,389; T1/343,610.

EUWEELIJC; EUWELIJCK; EUWELIJK; EWELICH; EWELIJKEN; EWELIJC; EWELIKE; EEWELIKE;EEUWELIKE = adv.en adi. eeuwig.

- adv.in aeternum; in perpetuum; in omne tempus; perpetim; adi. aeternus; sempiternus; perpetuus;
- adv.éternellement; à tout jamais pour toujours; adi.éternel; perpétuel;
- adv. ewig(lich); auf ewig; adi. ewig;
- adv. eternally; adi. perpetual; eternal;
- adv. eternamente; perpetuamente por siempre,jamás; adi. eterno; perpetuo;

vpl.: DVB 3; ACart 4; T2/181.

EUWELIJC Zie:

- actien ----/
- deporteren ende ----/

EEUWELIKE Zie:

- euweelijc; eeuwelijck; euwelijk; ewelich; ewelijken; ewelijc; ewelike; eewelike;----/

EEWELIKE Zie:

- euweelijc; eeuwelijck; euwelijk; ewelich; ewelijken; ewelijc; ewelike;----; eeuwelike/

EUWELIJC GEBANNEN OFT IN EXILIEN GESONDEN WORDEN = taut. voor eeuwig verbannen worden.

- in exsilium eicior III in perpetuum;
- être bani pour toujours; être exilé pour toujours;
- auf immer verbannen werden;

EVA

- being exiled for ever;
- ser desterrado para siempre;

vpl.: T1/153.

EUWELIJC TE BANNEN ENDE DEPORTEREN = taut. voor eeuwig verbannen.

- in exsilium eicior III in perpetuum;
- exiler pour toujours;
- auf immer verbannen;
- exile for ever;
- desterrar para siempre;

vpl.: T1/128.

EUWELIJCK ENDE EMMERMEER = taut. voor altijd; voor immer; voor eeuwig.

- in perpetuum;
- pour toujours;
- für immer;
- for ever and ever;
- para siempre jamás; eternamente

vpl.: LPS 62.

EUWELIJCKEN Zie:

- tot ewelicken;----; daeghen/

EUWELIJCKER Zie:

- in ---- getuijchnis/

EUWIGE Zie:

- nu en ten ---- daege/

EWIGEN Zie:

- tot ---- daigen/

EUWSEL Zie:

- eussele; eeuselinc; eeusselinc; eeussel; eeuwsel; eewsel;----/

EVADEREN = vb. verbergen; ontsnappen; ontkomen.

- evadeo II; effugeo III;
- s'évader; échapper;
- entwischen;
- to escape;
- esconder; celar; recatar; ocultar; evadir; escapar;

vpl.: PvB5/716; B1/25; C2/886.

EVALUACIE; EVALUATIE = sub. waardebepaling; waardeberekening.

- evaluatio; computatio pretii; ratio pretii;
- évaluation; estimation; cote;
- Wertbestimmung; Wertung; Kursberechnung;
- valuation; calculation;
- evaluación; estimación; tasación; valuación; valoración;

vpl.: PB/II/380; B1:Pla.Ph.8.

EVALUATIE Zie:

- evaluacie;----/

EVANGELIE = sub. het woord dat op een dossier geplakt wordt ten teken dat alle stukken aanwezig zijn.

- signum appositum (nota) quo instrumenta litis; praesentia esse monstratur;
- parole d'évangile; l'étiquette fixée sur le sac d'un proces, que toutes les pièces y sont;
- ein Wort das auf ein Aktenheft geklebt wurde zum Zeichen dass nichts fehlt;
- a word which was stuck upon a dossier as a token that nothing is missing;
- palabra pegada en el expediente para indicar que todos los documentos están presentes;

vpl.: T2/159.

EVE, OFT GELT = taut. weiderecht.

- jus pascuorum;
- droit de pâturage;
- Weiderecht;
- grazing right;
- derecho de pasto;

vpl.: PB/IV/62.

EVECTIE; EVICTIE = sub. gerechtelijke uitwinning; onteigening.

- alienatio; spoliatio iudicialis;
- eviction;
- Enteignung;
- alienation; dispossession; expropriation;
- evicción;

vpl.: T1/402.

EVELEN Zie:

- euvelen;----; oevelen/
- in ---- moede/
- in ---- moedt/
- in ---- moet/

EVELEN AEN LIJF OFT AEN LET = verwonden aan lichaam of ledemaat.

- vulnerare corpus vel membra;
- blesser à corps ou membre;
- verwunden an Leib oder Mitglieder;
- to injure the body or a pastot the body;
- herir en cuerpo o miembro; herir fisicamente;

vpl.: Cr2/1070; LoV/312; Ca/2.

EVELEN VAN DEN LIJVE = dreigen; iemand vrees aanjagen.

- minari;
- menacer; intimider;
- drohen;
- intimidate;
- amenazar; intimidar;

vpl.: Ca2/8.

EVEN ENDE HOOFT ENDE HOOFTS GHELIJCKE SUCCEDEREN = gelijk en hoofdelijk erven.

- aequaliter et viritim succedere;
- succeder également et par tête;
- nach der Kopfzahl und zu gleichen Teilen;

EVE

- inherit equivalent and per capita;
- heredar partes iguales y por cabeza;

vpl.: LoV/60,384.

EVENCHRISTEN Zie:

- evenkersten; evenkerstijn;----; evenkerstijnmensche/

EVENDEN = dezelfde.

- idem; isce;
- le même; celui-là même;
- derselbe;
- the same;
- el mismo; este mismo;

vpl.: DVB 7.

EVENE; EVEN; CIVENE = sub. zwarte haver.

- avena;
- avoine noire;
- schwarzer Hafer;
- black oats;
- avena negra;

vpl.: T1/498; C1/234; C3/128.

EVENGELIJC ENDE TEFFENS = taut. tegelijkertijd.

- eodem tempore; simul;
- à la fois; en même temps;
- zugleicherzeit;
- at the same time;
- al mismo tiempo; a la par;

vpl.: T1/141.

EVENKERSTEN; EVENKERSTIJN; EVENCHRISTEN; EVENKERSTIJNMENSCHE = sub. naaste; evenmens; medemens; evennaaste.

- alter;
- prochain; semblable;
- Mitmensch; Nächste(r); Nebenmensch;
- fellowman; fellowcreature;
- projimo; semejante;

vpl.: T2/197.

EVENKERSTIJN Zie:

- evenkersten;----; evenchristen evenkerstijnmensche/

EVENKERSTIJNMENSCHE Zie:

- evenkersten; evenkerstijn; evenchristen;----/

EVERSIE = afkeer.

- aversio;
- aversion;
- Abscheu;
- aversion;
- aversión; repugnancia;

vpl.: PB/IV/19.

EVERSIE, CANTSE ENDE VERVALLINGHE = taut. vernieling; ondergang; verwoesting.

- devastatio;
- dévastation totale; perte; ruine total;
- Untergang;
- destruction; ruin;
- ruina; pérdida; eversión; destrucción;

vpl.: PB/II/43.

EVERTEREN = vb. verwoesten.

- everto III; destruo III;
- détruire; ravager; dévaster; désoler;
- zerstören; verwüsten;
- destroy; devastate; lay waste;
- destruir; asolar; desolar;

vpl.: C1/119; PB/IV/89.

EVERTTURFS Zie:

- flachturff;----/

EVERTUEREN = vb. uitsloven.

- servio IV;
- evertuer;
- abmühen;
- drudge;
- fatigar;

vpl.: PvB8/49.

EVICTIE Zie:

- proceduure bij ----/

EVICTIE = sub. uitwinning.

- evictio;
- éviction;
- Aussetzung; Enteignung;
- eviction;
- evicción;

vpl.: C1/298.

EVICTIE ENDE GARANDE; EVICTIE OFF OPWINNINGHE; EVICTIEN OFT AFWIJNNINGE = taut. uitwinning; gerechtelijke uitstoting uit een bezit; onteigening.

- evisceratio; evictio; parsimonia; expulsio iudicialis ex possessione;
- éviction; ex propriation judiciaire;
- gerichtliche Enteignung; Aussetzung;
- eviction; judicial ex propriation;
- evicción; expropriación judicial;

vpl.: T1/197; T2/164; C1/76; T1/522; v.d.V/121; C2/904; B1.

EVICTIEBRIEVE Zie:

- verwins ofte ----/

EVICTIEN Zie:

- actie van ----/
- bij expresse van ---- geloven/
- perpetuele ----/
- proceduure bij ----/
- rechte van ----/

EVICTOER OFT OPWINNER = taut. uitwinner.

- evictor;
- celui qui évince;

EVI

- Entwährer;
- evictor;
- el que ejerce la evicción;

vpl.: B2/177.

EVIDENCIE = sub. duidelijkheid; klaarblijkelijkheid; onweerlegbaar - heid.

- evidentie; perspicuitas;
- évidence;
- Deutlichkeit; Klarheit; Offensichtlichkeit;
- evidence; obviousness;
- evidencia;

vpl.: T1/242; T2/177.

EVIDENT = adi. zonneklaar; klaarblijkelijk.

- evidens;
- évident; clair; incontestable; manifest;
- sichtlich; offenbar; augenscheinlich;
- evident;
- evidente; claro; manifiesto;

vpl.: MGG 67.

EVIDENTE CULPE = kennelijke schuld.

- debitum evidens; culpa evidens;
- faute évidente;
- sichtliche Schuld; offenbare Schuld;
- evident guilt; obvious debt;
- culpa evidente;

vpl.: Lo1/298.

EVIDENTELIJCK = adv. klaarblijkelijk.

- evidenter;
- évidemment;
- offenbar;
- clear; evident; obvious;
- evidentemente;

vpl.: C1/119.

EVIDENTISSIME = adv. klaarblijkelijkst.

- evidentissime;
- très évidemment; le plus évidemment;
- allersichtlichtst; allerdeutlichst;
- most evident;
- muy evidentemente; evidentísimamente;

vpl.: MGG 111.

EVINCEERDER; EVINCENT; UTEWINNER; UTEWINDER; UUTWINNER; UYTWINNER; VUIJTWINDER; VUYTWINDER = sub. uitwinner cq. hij die door middel van een vonnis iets verkrijgt.

- evictor; is qui evincit;
- évincant; personne qui évince;
- Enteigner; der durch ein Urteilsspruch etwas in Besitz nimmt;

EVO

Gewinner;

- the person who evicts; evictor; saver;
- expropiador; el que obtiene un bien en virtud de una eviccion; el que ahoera;

vpl.: LoV/10; Lo1/490; Lo7/68; C2/862; Lo4/596.

EVINCENT Zie:

- evinceerder;----; utewinner; utewinder; uutwinner; uytwinner vuijtwinder; vuytwinder/

EVINCENT Zie:

- arrestant ende ----/

EVINCEREN OFT (V)UIJTWINNEN; OPWIJNNEN = uitwinnen; uit een bezit ontzetten; uitsparen.

- evinco III;
- évincer;
- entäussern; aussetzen;
- evict;
- efectuar una evicción; efectuar una excusión; expropriar; desposeer; enajenar; ahorrar;

vpl.: LoV/66; C1/306,400,601, T1/534.

EVITEREN Zie:

- commen ----/

EVITEREN ENDE VERHUEDEN = taut. vermijden; voorkomen; ontwijken; ontgaan.

- evito I praevenio IV; defugio IV;
- éviter; prévenir;
- vorbeugen; vermeiden; ausweichen; verhüten; umgehen;
- prevent; avoid; evade;
- evitar; prevenir; eludir; rehuir

vpl.: PB/II/198,311,313; C1/362 PB/III/536; LPS 70.

EVITEREN ENDE SCHOUWEN = taut. vermijden; ontwijken; ontgaan.

- evito I;
- éviter;
- vermeiden; verhüten;
- avoid;
- evitar; esquivar; eludir;

vpl.: PB/II/313.

EVITEREN Zie:

- voortekommen ende ----/

EVOCACIE; EVOCATIE = sub. dagvaarding; het doen verschijnen voor een hogere rechtbank; oproep; daging; verwijzing naar andere rechtbank.

- evocatio;
- évocation; citation à comparaitre porter une affaire de justice à un tribunal supérieur;
- Aufruf zur Erscheinung vor höheren Gericht; eine Sache vor

EWE

ein höheres Gericht bringen; Vorladung;
- evocation before a higher court; summons to appear before a foreign court;
- evocación; llevar un asunto judicial a un tribunal superior;
vpl.: T1/480; T2/86,184; Lo6/300; PvB1/571.

EVOCATIE Zie:
- evocacie;----/
- privilegie van ----/

EVOCATORIAEL = adi. het beroep op een hogere rechtbank betreffend.
- in iudicium externum, alienum, veniens;
- évocatoire;
- betreffs eingelegte Berufung;
- concerning appearing before an alien judge;
- refiriéndose a la apelación a un tribunal superior;
vpl.: T2/16.

EWECH Zie:
- ewijg; ewelijc; ewelike; eewlike; eeuwlike; ewich;----; eeuwich/

EWECH TE GEVEN = weg te geven.
- dono I;
- à donner;
- wegzugeben; zu verschenken;
- to give away;
- por dar; por deshacerse de;
vpl.: MGG 14.

EWECHGEVUERT = weggevoerd.
- deportatus;
- déporté;
- weggeführt; weggeleitet;
- carried off;
- conducido; apartado; arrebatado;
vpl.: MGG 12.

EWECHVUERENDE Zie:
- swethvuerende;----/

EWELICH Zie:
- euweelijc; eeuwelijck; euwelijk; ----; ewelijken; ewelijc; ewelike; eewelike; eeuwelike/

EWELICH; OMMERMEER ENDE ERFFLICH = taut. voor altijd.
- in perpetuum;
- héréditairement et pour toujours;
- erblich und für immer;
- hereditary and for ever;
- para siempre jamás por hereditariedad;
vpl.: BVB 182.

EWELICKEN Zie:
- tot ---- daeghen; tot ewigen daigen; tot euwelijcken daghen/

EX

EWELIJC Zie:
- ewijg;----; ewelike; eewlike; eeuwlike; ewich; ewech; eeuwich/
- euweelijc; eeuwelijck; euwelijk; ewelich; ewelijken;----; ewelike; eewelike; eeuwelike/

EUWELIJCK Zie:
- euweelijc; eeuwelijck;----; ewelich; ewelijken; ewelijc; ewelike eewelike; eeuwelike/

EUWELIJK Zie:
- euweelijc; euwelijck;----; ewelich; ewelijken; ewelijc; ewelike; eewelike; eeuwelike/

EWELIJKEN Zie:
- euweelijc; eeuwelijck; euwelijk; ewelich;----; ewelijc; ewelike; eewelike; eeuwelike/
- tot ---- daeghen/
- tot ---- dagen/

EWELIKE Zie:
- euweelijc; eeuwelijck; euwelijk; ewelich; ewelijken; ewelijc;---- eewelike; eeuwelike/
- ewijg; ewelijc;----; eewlike; eeuwlike; ewich; ewech; eeuwich/

EWELIKER Zie:
- ter ---- vesten/

EWICH Zie:
- ewijg; ewelijc; ewelike; eewlike eeuwlike;----; ewech; eeuwich/

EWIGEN Zie:
- tot ewelicken daeghen; tot ---- memorien/

EWIGHER Zie:
- ter ---- vesticheijt /

EWIGER Zie:
- toe ---- vesticheijt/
- tot ---- memorien/

EWIJG; EWELIJC; EWELIKE; EEWLIKE; EEUWLIKE; EWICH; EWECH EEUWICH = adi. eeuwig.
- perpetuus;
- éternel; perpétuel;
- ewig;
- perpetual;
- eterno; perpetuo; perenne;
vpl.: T1/6.

EX Zie:
- actio ---- empto /
- actio ---- permutatione/
- actio ---- prescriptis verbis/
- actio ---- stipulatu/
- idque ---- definitione usus/
- mentineren ---- ordinum decreto/

EX

- presens copia prescripta est extracta et copiata ---- originalibus litteris praementionatis et concordat cum eiusdem/
- quo ad copiam per actam facta collatione ---- originali/
- sec ---- cautela superabundanti et non necessaria cautie/

EX COMMUNI REGULA = volgens algemene regel.
- selon la règle commune;
- nach der allgemeinen Regel;
- according to the general rule;
- según regla común;

vpl.: MGG 91.

EX DECLARATA PRINCIPIS MENTE = volgens het klaarblijkelijk inzicht van de landsheer.
- selon l'avis évident du seigneur;
- nach der offenbaren Meinung des Landesherrn;
- according to the landlord's evident opinion;
- según la idea manifiesta del principe;

vpl.: MGG 65.

EX DELICTO = uit hoofde van misdaad.

- wegen des Missetates;
- on account of crime;
- en virtud de un acto criminal;

vpl.: LoV/252.

EX GRATIA = uit gunst.
- par une faveur;
- aus Gunst;
- as a matter of grace;
- por un favor;

vpl.: B2/180.

EX DELICTO VEL QUASI DELICTO = uit misdrijf of bijna-misdrijf.
- pour raison de délit ou semblant de délit;
- aus Verbrechen oder quasi-Verbrechen;
- by crime or quasi-crime;
- por delito o casi delito;

vpl.: C /502.

EX LINEA RECTA VEL COLLATERALI = uit de rechte of de zijdlinie.
- en ligne droite ou collatérale;
- in gerader Linie oder in Seitenlinie;
- in the direct or collateral line;
- linea recta o colateral;

vpl.: C1/442.

EX OFFICIO = uit hoofde van het ambt.
- du chef de sa fonction; en considération de sa fonction;
- auf Grund des Amtes;

EXA

- on account of the office;
- por razón de su oficio;

vpl.: B2/3.

EX PERSONA SUA = uit zijn persoon
- de sa propre personne;
- aus seiner Person;
- from his person;
- de su persona;

vpl.: B2/191.

EX PLACITO PRINCIPIS = uit het besluit van de landsheer.
- selon la décision du seigneur;
- aus dem Beschlusse des Landesherrn;
- from the landlord's decision;
- de la resolución del principe;

vpl.: MGG 119.

EX RETRO ACTIS = uit reeds verleden akten.
- à partir des actes déjà passés;
- aus bereits passierten Akten vergangenen;
- from past acts;
- de actas ya otorgadas; de escrituras ya pasadas;

vpl.: B1/6; C2/882.

EX STATUTO = krachtens statuut.
- en vertu d'un statut;
- kraft des Statutes;
- under this statute;
- en virtud de un estatuto;

vpl.: Cu 1/26.

EX TESTAMENTO = bij uiterste wilsbeschikking.
- testament;
- kraft eines Testamentes;
- by last will;
- por testamento;

vpl.: LoV/272.

EXACTELIJCK = adv. nauwkeurig; precies.
- exacte; diligenter; accurate;
- exactement; précisément; justement;
- exakt; genau;
- exactly; exact;
- exactamente; cuidadosamente; escrupulosamente; exacto;

vpl.: BVB 94; PvB8/157.

EXACTETUDE = sub. stiptheid.
- diligentia;
- exactitude;
- Pünctlichkeit;
- punctuality;
- exactitud; escrupulosidad; puntualidad;

vpl.: PvB5/11.

EXACTIE = sub. afpersing; invordering; schatting; belasting.
- exactio pecuniarum; tributum;

- exaction; extorsion; taxes;
- Erpressung; Einforderung; Abschätzung; Steuer; Taxierung;
- exaction; taxation;
- extorción; exacción; concusión; tributo; tasa;

vpl.: PvB1/77,199,425; LPS 8.

EXACTIE ENDE BEROVINGE = knevelarij en beroving.

- exactio et exspoliatio;
- exaction et spoliation;
- Erpressung und Raub;
- exaction and deprivation;
- exacción y despojo;

vpl.: Pl.Pr/13; B1.

EXACTIE OFT CONCUSSIE = taut. knevelarij; afpersing.

- exactio aut concussio;
- exaction ou concussion;
- Erpressung;
- exaction or concussion;
- extorción; exacción; concusión;

vpl.: PvB1/345.

EXACTIEN, TAILLIEN ENDE BEDEN = invordering, belasting schattingen; vergeldingen en gevraagde "vrijwillige" giften.

- exactiones;
- estimation; impôt et contributions volontaires;
- Steuern und "freiwillige" Giften;
- taxes and "voluntary" gifts;
- exacciones; cobros; recaudaciones y donaciones "voluntarias" pedidas (of = exigidas);

vpl.: LPS 18.

EXACTIONEREN = vb. afpersen; knevelen; afzetten; op hogere kosten jagen; belasten; belasting opleggen.

- extorqueo II; exactiono I; onero I; impono III tributum;
- extorquer; surtaxer; charger de; imposer; frapper d'un impôt;
- erpressen; auf höhere Kosten antreiben; beauftragen; besteuern;
- extort; exact; to impose taxes;
- extorsionar; arrancar; sacar; ocasionar más gastos a uno; cargar; imponer tributos; echar contribuciones;

vpl.: PB/III/118; C1/510; C2/1005; PB/IV/1.

EXAMEN Zie:

- scherper ----/

EXAMEN EXTRAORDINARIS OFT TORTURE = taut. pijniging of buitengewoon onderzoek.

- tortura aut examen extraordinarium;
- torture ou examen extraordinaire

- Tortur oder aussergewöhnliche Untersuchung;
- torture or extraordinary examination;
-

vpl.: PvB1/588.

EXAMINATEURS VAN GHETUIJGEN = 1.twee functionarissen door burgemeesters en schepenen gekozen uit afgetreden schepenen, belast met het verhoren van getuigen in de schepenbank; 2. 2 oudschepenen, die de getuigen een verhoor afnamen in een proces, waarvoor zij jaarlijks een bezoldiging genoten van 82 gulden 10 stuivers; 3. 2 ondervragers van getuigen, die bij vernieuwing van de wet uit de aftredende schepenen werden benoemd, Antwerpen 1581.

-1duo ministri a magistris civium et scabinis electi ex scabinis decessis de provincia, oneratis interrogationetestuum in iudicio scabinorum; 2. duo exscabini, qui in lite testes audiebant, pro quo quotannis mercedem octoginta et duarum florinarum fruebantur; 3.duo interrogatores testum, qui renovatione legis nominabantur ex scabinis abdicantibus, Antverpia 1581;

- 1.examinateurs de témoins; 2. deux ex-échevins, qui faisaient l'audution des témoins dans un procès, pour cela ils touchaient 82 florins, 50 cents, par an; 3. examinateurs de témoins, Anvers 1581;
- 1. zwei Funktionäre von Bürgermeister und Schöffen gewählt aus zurückgetretenen Schöffen beauftragt mit der Vernehmung von Zeugen im Schöffengericht; 2. zwei ehemalige Schöffen die die Zeugen in einem Prozesz vernahmen, Jahresgehalt 82 Gulden 10 Fünfcentsmünzen; 3.zwei Vernehmer von Zeugen, die bei Erneuerung des Gesetzes aus den ausscheidenden Schöffen ernannt wurden, Antwerpen 1581;
- 1. two officials elected by burgomasters and sheriffs from resigning sheriffs charged with the hearing of witnesses in the sheriffs' court; 2.two former sheriffs who heared the witnesses in a proceeding, annual salary 82 guilders 10 pennies; 3. two examiners of witnesses who were appointed at renewal of the law from the resigning sheriffs, Antwerp 1581;

1 examinadores de testigos, interrogadores de testigos; 2. dos ex-regidores interrogadores los testigos en un proceso, por lo cual un salario anual de 82 florines y 50 cents; 3.dos examinadores de testigos, Amberes 1581;
vpl.: C1/378, 540.

EXAMINATIE Zie:
- bij ghemeijnsame ----/
- clercken van der ---- van ghetuijghen/
- datelijcke ----/
- gesworene ----/
- rijpe ----/
- scherpe ---- oft torture/
- tot scherper ---- wijsen/
- ter scherper ---- stellen/
- torture oft ----/
- torture oft scherper ----/
- tot scherper ---- wijsen/

EXAMINATIE = sub. beproeving; verhoor; ondervraging; onderzoek.
- examen; examinatio; tentatio; interrogatio;
- examen; investigation; épreuve; interrogatoire; interrogation;
- Prüfung; Erprobung; Befragung; Untersuchung; Verhör;
- examination;
- examen; investigación; interrogatório;

vpl.: PvB1/384; C1/214.

EXAMINATIE EN APPROBATIE = onderzoek en goedkeuring.
- examinatio et approbatio;
- examen et approbation;
- Untersuchung und Gutheissung;
- examination and approbation;
- examen y aprobación;

vpl.: MGG 169.

EXAMINATIEKAMER = verhoorkamer.
- locus examinatinis;
- chambre d'audience;
- Vernehmungszimmer;
- hearing-room;
- cuarto de información o de interrogatorio;

vpl.: C1/540.

EXAMINEEREN Zie:
- examineren;----; examinieren/

EXAMINEREN; EXAMINEEREN; EXAMINIEREN = vb. nakijken; beproeven.
- examino I; pondero I;
- examiner; observer attentivement;
- prüfen; erproben;
- examine;

- examinar; investigar; probar;
vpl.: MGG 90.

EXAMINEREN EN DE OVERHOREN = taut. verhoren.
- examinare;
- examiner et entendre;
- vernehmen;
- examine;
- examinar; interrogar;

vpl.: C1/387.

EXAMINEREN ENDE OVERSIEN = taut. nazien; nakijken; beproeven.
- examino I; pondero I;
- examiner; observer attentivement;
- durchsehen; prüfen; erproben;
- examine;
- revisar; repasar; examinar; investigar; probar;

vpl.: C1/198; MGG 90.

EXAMINEREN ENDE PEDE LIGATO INTERROGEREN = taut. iemand ondervragen, die aan een voet is vastgebonden.
- aliquem pede ligato interrogo I;
- interroger quelqu'un qui a le pied entravé;
- jemand ausfragen der an einem Fusz ist festgebunden;
- examine somebody who is fastened on one foot, with shackled foot;
- interrogar a uno que está atado de uno pie;

vpl.: C1/264.

EXAMINEREN ENDE VRAGEN = taut. afvragen.
- examino I;
- examiner; interroger; questionner;
- abfragen;
- ask for;
- examinar; interrogar; preguntar

vpl.: T1/382.

EXAMINIEREN Zie:
- examineren; examineeren;----/

EXASPEREEREN = vb. prikkelen; woedend maken.
- irrito I; offendo III; offendere III aliquem;
- exaspérer;
- ärgern; irritieren; reizen;
- annoy; provoke;
- exasperar;

vpl.: T2/6.

EXCECUTABELE Zie:
- executabel; executable;----/

EXCEDEEREN; EXCEDEREN = vb. overdrijven; overschrijden; te buiten gaan; buiten de orde gaan.

- excedo III modum supero I; transgredior III;
- excéder; outrepasser; dépasser;
- übertreiben; übersteigen; übertreffen; ordnungswidrig sein; überschreiten; hinüberschreiten übernehmen;
- exaggerate; exceed; overdo; overstept; surpass; be out of order;
- exceder; sobrepasar; rebasar; traspasar; atravesar;

vpl.: DVB 59; T1/342,404; T2/16,131; C1/170,65,210,318,379,501,542,735; Ca2/387; PvB1/312; PB/II/124; PB/III/525.

EXCEDEREN Zie:
- excedeeren;----/

EXCENTIE Zie:
- in cas van ----/

EXCENTIE; EXEMPTIE; EXEMTIE = sub. vrijstelling; ontheffing.
- exemptio; immunitas; vacatio;
- exemption;
- Befreiung; Enthebung;
- exemption;
- exención; dispensación;

vpl.: DVB 88.

EXCEPCIE VAN COMPENSACIEN = tegenwerping van vereffening.
- exceptio compensationis;
- objection contre une compensation;
- Einwand des Ausgleichs;
- objection of settlement;
- objeción contra una compensación;

vpl.: T1/605.

EXCEPCIE VAN ONGETELDEN GELDE = uitstel van betaling; tegenwerping dat geen geld werd betaald.
- dilatio; solvendae pecuniae; exceptio non numerate pecunie;
- prorogation de payement; exception à cause de non payement;
- Zahlungsaufschub; Einwand dasz kein Geld bezahlt wurde;
- extension of payment; prorogation of payment; objection that no money was paid;
- prórroga; prorrogación; excepción por motivo de falta de pago;

vpl.: T1/409,476.

EXCEPCIEN DECLINATORIEN = van de hand wijzende tegenwerping, berustende op onbevoegdheid van de rechtbank.
- exceptio declinatoria;
- exception déclinatoire;
- Einwand wegen Inkompetenz des Gerichts;

- objection because of incompetence of the court;
- excepción;

vpl.: T1/22,37,637; LoV/90,252.

EXCEPCIEN ENDE DEFENSIEN = tegenwerping en verdediging.
- exceptio et defensio;
- objection et défense;
- Einwand und Verteidigung;
- objection and defence;
- excepción y defensa;

vpl.: T1/375.

EXCEPCIEN ENDE WEDERLEGGINGE = taut. tegenwerping; tegenspraak in rechte.
- refutatio et exceptio;
- objection et exeption;
- legale Widerlegung;
- objection;
- opugnación y excepción;

vpl.: T1/282.

EXCEPCIEN OFT OBSTACLE =taut. belemmering.
- exceptio;
- empêchement;
- Hemmung; Hindernis;
- hindrance; impediment; obstruction;
- estorbo; impedimento;

vpl.: T1/621.

EXCEPCIEN VAN DIVISIEN = tegenwerping van verdeling.
- exceptio divisionis;
- objection contre la división;
- Einwand der Verteilung;
- objection of division;
- excepción de la división;

vpl.: T1/557.

EXCEPCIEN VAN EXCUSSIEN = verweer tegen de gunst van beslaglegging op goederen van een debiteur.
- exceptio excussionis;
- objection contre le bénéfice de séquestration;
- Verteidigung gegen die Gunst der Beschlagnahme auf Güter eines Schuldners;
- resistance against the favour of seizure upon goods of the debtor;
- excepción del beneficio de excusión;

vpl.: T1/557.

EXCEPCIEN VAN ONGETELDE GELDE = tegenwerping dat geen geld werd betaald.
- exceptio non numerate pecunia;
- exception à cause de non payement;
- Einwand dasz kein Geld bezahlt wurde;
- objection that no money was paid;

- excepción motivo de falta de pago
vpl.: T1/409.

EXCEPIENT = uitgezonderde; verweerder.
- exemptus;
- exempt; excepté;
- Ausgenommener;
- except;
- exceptuado excepcionado; excluido;
vpl.: PB/IV/176.

EXCEPSIE DECLINATORIE = afwijzende exceptie welk berust op onbevoegdheid van de rechtbank; van de hand wijzend verweer; verweer wegens wraking.
- exceptio declinationis;
- exception déclinatoire;
- abweisende Ausnahme;
- refusing exception;
- excepción declinatoria;
vpl.: T1/22,37,332.

EXCEPSIE DILATORIE = verweer met het doel de loop van een geding op te schorten; vertragingsuitvlucht.
- exceptio dilationis;
- exception dilatoire;
- Verzögerungsausrede;
- pretext for delay;
- excepción dilatoria;
vpl.: T1/23,37,332.

EXCEPSIE ENDE EXCUSACIE = taut. middel tot verweer.
- exceptio et excusatio;
- exception;
- Verteidigungsmittel;
- means of defence;
- excepción;
vpl.: T1/567.

EXCEPTEREN = vb. uitsluiten.
- excludere;
- excepter;
- ausschlieszen;
- exclude;
- exceptuar;
vpl.: PB/II/346.

EXCEPTIE Zie:
- limitatie,---- ende restrinctie/
- sonder ----/

EXCEPTIE = sub.jur. tegenwerping in rechte; verweerschrift; uitzondering.
- exceptio; oppositio rei adversus petitionem actoris;
- exception; moyen de défense qui tend soit à différer la solution du procès; soit à en critiquer la forme; raison qu'un défenseur allègue pour sa décharge;
- Ausnahme, richtlicher Einwand; Gegenschrift;

- legal objection; apology; exception;
- razón en defensa del derecho; excepción;
vpl.: DVB 18; T1/225; C1/280.

EXCEPTIE DECLINATOIR OFT RENVOIJ = taut. afwijzende uitzondering; verweer; wrakend uitstel; wraking van bevoegdheid; afwijzende tegenwerping; afwijkende tegenwerping.
- exceptio translativa; exceptio declinatoria; objectio adversaria; objectio deviano;
- exception déclinatoire; objection rejetante; objection déviante;
- Verteidigung wegen Ablehnung; Ablehnung der Zuständigkeit; abweisende Einwendung; abweichende Einwendung;
- challenge of the competence; defence of challenge; declinatory delay; dismissed objection; deviant objection;
- excepción reprobatoria; excepción declinatoria; excepción rechazadora; excepción discrepante;
vpl.: C1/252,508; T1/332; C2/853; Cr2/1055; Lo4/370,616; Lo5/90,252.

EXCEPTIE DILATOIR = vertragend uitstel.
- exceptio dilatoria;
- exception dilatoire;
- verzögernder Aufschub;
- dilatory delay;
- excepción dilatoria;
vpl.: Lo4/616; Cr2/853,1055.

EXCEPTIE DILATOIR ENDE DECLINATOIR = verweer met het doel de loop van een proces op te schorten of af te wijzen.
- exceptio dilatoria et declinatorius;
- exception dilatoire et déclinatoire;
- Verteidigung mit der Absicht den Lauf eines Prozeszes zu verschieben oder ab zu weisen; Gegenrede um Aufschub zu bewirken;
- dilatory and declinatory exception; defend in order to suspend proceedings;
- excepción dilatoria y recusante;
vpl.: C1/630; LoV/252; C2/1055.

EXCEPTIE OFT BEVRYDINGHE = taut. uitzondering.
- exceptio;
- exception;
- Ausnahme;

- exception;
- excepción;

vpl.: PB/III/429.

EXCEPTIE OFT UYTNEMINGHE = taut. uitzondering.

- exceptio;
- exception;
- Ausnahme;
- exception;
- excepción;

vpl.: PB/II/57.

EXCEPTIE PEREMPTOIR = beslissende tegenwerping; onherroepelijk laatste tegenwerping; tegenspraak of verweer van de beklaagde op 'n punt dat niet de hoofdzaak betreft.

- exceptio peremptoria; objectio irrevocabilis;
- exception péremptoire; objection dernière irrevocable;
- entscheidender Einwand; unwiderruflich letzte Einwendung; Widerspruch oder Verteidigung;
- conclusive objection; irrevocable last objection;
- excepción perentoria; excepción irrevocablemente;

vpl.: Lo4/484,616; B1/6; C2/882, 1055; Lo5/252; Cr2/1055.

EXCEPTIE; RESTRINCTIE ENDE LIMITATIE = taut. uitzondering; voorbehoud en beperking.

- limitatio;
- limitation; exception et restriction;
- Ausnahme; Vorbehalt; Beschränkung;
- exception; proviso and limitation;
- excepción y restricción y limitación;

vpl.: PB/II/301,346.

EXCEPTIE VAN EXTORSIE = verwerping wegens kenvelarij.

- exceptio extorsionis;
- exception d'extorsion;
- Ablehnung wegen Abpressung;
- rejection because of extortion;
- recusación por extorsión;

vpl.: LoV/322.

EXCEPTIE VAN NULLITEIJT = verwerping wegens nietigheid.

- exceptio nullitatis;
- exception de nullité;
- Ablehnung wegen Nichtigkeit;
- rejection because of nullity;
- recusación por nulidad;

vpl.: LoV/322.

EXCEPTIE VAN ORDRE OFT EXCUSSIE = uitsluiting van schikking of beslaglegging.

- exceptio ordinis aut discussionis;

- exception d'ordre ou de discussion;
- sich entziehen weil man nichts damit zu schaffen hatte;
- exclusion of settlement or seizure;
- excepción de aucerdo o de excusión;

vpl.: Lo3/286.

EXCEPTIE VAN RELIEVEMENT = verwerping wegens recht van appel, om zich op een hogere rechtbank te mogen beroepen.

- exceptio auctoritatis;
- exception de relief;
- Ablehnung wegen "Relievement", sieh Relievement;
- rejection because of the right of appeal;
- recusación por derecho de apelación;

vpl.: LoV/322.

EXCEPTIE VAN VALSCHEIJT = verwerping wegens valsheid.

- exceptio falsi;
- exception de fausseté;
- Ablehnung wegen Falschheit;
- rejection because of falsity;
- recusación por motivo de falsedad;

vpl.: LoV/322.

EXCEPTIE VAN VREESE = verwerping wegens angst.

- exceptio angoris;
- exception de crainte;
- Ablehnung wegen Furcht;
- rejection because of fear;
- recusación por temor;

vpl.: LoV/322.

EXCEPTIEN DILATOIR = uitstellende tegenwerpingen.

- exceptio dilatoria;
- exception dilatoire;
- Gegen rede um Aufschub zu bewirken;
- defence in order to suspend proceedings;
- excepción dilatoria;

vpl.: LoV/252.

EXCEPTIEN PEREMPTOIR = onherroepelijk laatste tegenwerping; tegenspraak of verweer van de beklaagde op een punt dat niet de hoofdzaak betreft; beslissende tegenwerping.

- exceptio peremptoria;
- exception péremptoire;
- unwiderruflich letzte Einwendung; Widerspruch oder Verteidigung;
- peremptory exception;
- excepción perentoria;

vpl.: B1/6; C2/882; Lo5/252.

EXCERCEREN Zie:
- comenschap ----/

EXCERCEREN = vb. uitoefenen.
- excerceo II;
- exercer;
- ausüben;
- exercise;
- ejercer;

vpl.: C1/348.

EXCERCITIE Zie:
- publijcque ----/

EXCERCITORIA Zie:
- actio ----/

EXCES Zie:
- in cas van criem oft ----/

EXCES = sub. misbruik; misdaad; geweldenarij; uitspatting; uitwas; wetsovertreding.
- crimen; abusus; immoderatio; imodestia; delictum; error; violatio legis;
- excés; excroissance; contravention; infraction à la loi;
- Miszbrauch; Verbrechen; Exzesz; Auswuchs; Gesetzübertretung;
- abuse; crime; excess; breach; transgression, of a law;
- abuso; crimen; exceso; desenfreno; desmán; defecto; contracención a la ley; desafuero; infracción de la ley;

vpl.: PB/II/271; C1/249,389; T1/128.

EXCESSE ENDE OVERDADE =taut. euveldaad; buitensporigheid; misdaad.
- crimen; excessus; immoderatio;
- crime; forfait; méfait; excés; delit;
- Freveltat; Missetat; Verbrechen Exsesz;
- crime; evil deed; excess;
- crimen; malas obras delito; exceso;

vpl.: T1/17,408; PvB1/424.

EXCESSE OFT CRIESME = taut. buitensporigheid of misdaad.
- excessus aut crimen;
- crime; délit; méfait;
- Verbrechen;
- crime;
- crimen; delito;

vpl.: T1/408.

EXCESSEN Zie:
- desorderen ende ----/
- faulten oft ----/
- quade ----/

EXCESSEN ENDE CONFUSIEN = buitensporigheden en verwarringen.
- excessus et confusiones;
- extravagances et confusions;
- Extravaganzen und Verwirrungen
- extravagances and confusions;
- excesos y confusiones;

vpl.: C1/548.

EXCESSEN ENDE DESORDEREN = buitensporigheden en wanordelijkheden.
- immoderationes et confusiones;
- excés et désordres;
- Extravaganzen und Unordentlichkeiten;
- excesses and disorders;
- ecesos y desordenes;

vpl.: PvB1/384.

EXCESSEN ENDE MISBRUYKEN = taut. misbruik.
- abusus;
- abus;
- Miszbrauch;
- abuse;
- abuso; excesos;

vpl.: PB/IV/24.

EXCESSEN ENDE ONGHERECHELTHEDEN = uitspattingen; ogeregeldheden.
- excessus;
- excés;
- Exzesze;
- excesses;
- excesos; desenfrenos; desórdenes;

vpl.: PB/II/447.

EXCESSIE VAN INJURIE = overdaad van onrecht.
- intemperantia; excessus injurtitiae;
- excès d'injustice;
- Ueberflusz von Unrecht;
- excess of injustice;
- exceso de injusticia;

vpl.: Cr2/982.

EXCESSIEF; EXCESSIVE = adi. overdreven buitensporig; overdadig buitengewoon.
- extra modum; insolens; immodicus; modum excedens;
- excessif; exagéré; exorbitant; extravagant;
- übertrieben; übermässig; ausserordentlich;
- excessive; extravagant;
- excesivo; exagarado; extravagante; extraordinario;

vpl.: BVB 60; LPS 69; B2/47; C2/1018.

EXCESSIJFF = adv. buitengewoon.
- excessive; magnopere;
- extraordinairement;
- aussergewöhnlich;

EXC

- extraordinary;
- excesivamente; extraordinariamente;

vpl.: Lo6/558.

EXCESSIVE Zie:

- excessief;----/

EXCESSIVE AVERSIE = overdreven afkeer.

- aversio excessiva;
- aversion excessive;
- übertrieben Abneigung;
- excessive aversion;
- aversión excesiva;

vpl.: LPS 69.

EXCESSIVE GIFTEN = buitengewone overdreven geschenken.

- dona excessiva;
- dons extravagants, excessifs;
- auszerordentliche Geschenke;
- excessive donations;
- donaciones excesivas;

vpl.: EE/10; B1.

EXCESSIVE OFF TE HOOCH GESETH IN DER BEDEN = te hoog aangeslagen in de belasting.

- excessivus;
- trop imposé;
- zu hoch zur Steuer angeschlagen sein;
- excessively taxed;
- amillarado excesivamente;

vpl.:

EXCIPIEREN VAN PUTIERSCAP = bij wijze van verantwoording hoererij aanvoeren.

- excipio IV fornicationem;
- exciper fornication; alléguer fornication;
- Beschuldigung von Zulassung von Hurerei;
- by way of justification produce prostitution;
- alegar fornicación;

vpl.: T1/282.

EXCITEREN OFT VERWECKEN = taut. opwekken; aanspannen, een proces.

- excito I;
- intenter un procès;
- einen Prozesz anstrengen;
- bring an action against;
- intentar un proceso; emprender un pleito;

vpl.: T1/440.

EXCLUDEERT ENDE VERSTEECT = taut. sluit uit.

- excludo III;
- exclure; excepter;
- ausschliessen;
- exclude;

EXC

- excluir; exceptuar; descartar;

vpl.: T1/109.

EXCLUDEREN = vb. buitensluiten; verwijderen; uitsluiten; afzonderen.

- excludo III;
- excluser;
- ausschliessen; aussperren;
- exclude; preclude; shut,lock, out; separate;
- excluir; exceptuar; separar; apartar;

vpl.: T1/109,437,598; Lo7/396; C2/831; C1/33,650; PB/II/346.

EXCLUDEREN ENDE VERSTOTEN = taut. afzonderen; buitensluiten; uitsluiten; weren; verwijderen.

- excludo III;
- exclure; expulser;
- ausschliessen; verstossen;aussperren;
- exclude; preclude; shut,lock-out; separate;
- exceptuar; excluir; expulsar; separar; apartar;

vpl.: T1/103,109,457,598; C1/33,650; Lo7/396; C2/831; PB/II/346.

EXCLUDEREN OFT BUIJTEN SLUIJTEN = taut. uitsluiten.

- excludere;
- exclure;
- ausschlieszen;
- exclude;
- excluir; exceptuar;

vpl.: C1/289.

EXCLUSIE Zie:

- met ---- van/
- ter ----/
- tot ----/

EXCLUSIE; EXCLUSIVE = sub. wering; uitsluiting.

- exclusio;
- exclusion;
- Ausschliessung; Ausschluss;
- exclusion;
- exclusión;

vpl.: DVB 21; MGG 67.

EXCLUSIE ENDE UUYTSLUYTINGE = taut. buitensluiting; uitsluiting; wering.

- exclusio;
- exclusion;
- Annulierung; Ausschliessung; Vernichtung;
- exclude; shut out;
- exclusión;

vpl.: T1/275.

EXCLUSIEN Zie:

- tot ---- van/

EXCLUSIVE = sub. wering; uitsluiting.

EXC

- exclusio;
- exclusion;
- Ausschliessung; Ausschluss;
- exclusion;
- exclusión;

vpl.: DVB 21; MGG 67.

EXCOMMUNICACIE ENDE GEESTELIJCKEN BAN = taut. uitsluiting van de kerkelijke gemeenschap.

- excommunicatio;
- anathème; excommunication;
- Exkommunikation; Kirchenbann;
- excommunication;
- anatema; excomunión;

vpl.: T1/280; T2/25; PvB5/16.

EXCOMMUNICATOER = sub. iemand die een ander in de kerkban doet.

- a sacris communibus amotus; sacris interdictus;
- celui qui prononce une excommunication;
- Person die einen in den Kirchenbann tut;
- excommunicator;
- excomulgador;

vpl.: T2/12.

EXCRESCENTIE = sub. uitwas, hetgeen overblijft; overschot.

- excrescentia; vitium; accessio; reliquiae;
- excédent; excroissance; excressence; surplus;
- Auswuchs;
- outgrowth; excess; surplus;
- excrecencia; defecto; resto; sobrante; excedente;

vpl.: PB/III/253; PvB9/266; PvB 7/565; C1/548.

EXCURSIE OFT TOCHTE = taut. veldtocht.

- expeditio;
- expédition; campagne;
- Feldzug;
- campaign;
- campaña expedición militar;

vpl.: PB/II/248.

EXCUSACIE Zie:

- excusie; excusatie; excuse;----/

EXCUSATIE ENDE EXCEPCIE = taut. middel tot verweer.

- excusatio et exceptio;
- exception;
- Verteidigungsmittel;
- defence of means;
- excepción;

vpl.: T1/567.

EXCUSATIE Zie:

- excusie;----; excuse; escusacie/
- legitime ----/

EXE

- ontfancbare ----/
- wettighe ----/

EXCUSE Zie:

- beweginge oft ----/
- excusie; excusatie;----; excusacie/

EXCUSEREN Zie:

- exorneren oft ----/

EXCUSEREN = vb. verontschuldigen verschonen.

- excuso 1;
- excuser;
- entschuldigen;
- excuse;
- excusar; disculpar; dispensar;

vpl.: C1/253,645; C2/1177.

EXCUSEERDER Zie:

- opposant oft ----/

EXCUSEERT Zie:

- armoede ---- van momboirije/
- ouderdom ---- van momboirije/
- sieckte ---- van momborije/

EXCUSIE; EXCUSATIE; EXCUSE; EXCUSACIE = hom.1.beslaglegging op goed van de voornaamste debiteur alvorens zich tot de mededebiteuren of borgen te wenden 2. verontschuldiging.

- 1.excution 2.excusatio;
- 1.excussion 2.excuse;
- 1.Beschlag; Arrest 2.Entschuldigung;
- 1.excussion 2.excuse;
- 1.excusión 2.excusar;

vpl.: Lo7/360; PvB1/262; C1/270,749.

EXCUSSIE Zie:

- beneficien van ----n/
- excepcien van ----n/
- exceptie van ordre oft ----/
- voorgaende ----/

EXCUSSIE OFT PROEVINGHE = taut. onderzoek.

- examinatio; excussus;
- excussion; examen;
- Untersuchung;
- examination; excussion;
- investigación; examen;

vpl.: C1/19.

EXCUSSIOMO Zie:

- ordinis divisionis et ----/

EXCUSSIONIS Zie:

- beneficium ----/
- divisionis et ----/
- ordinis divisionis et ----/

EXECRABLE EED = afschuwelijke eed.

- iusiurandum exsecrabile;
- serment exécrable;

- abscheuliche Eid;
- execrable oath;
- juramento execrable;

vpl.: C1/335.

EXECRABLE ENDE AFGRYSELYCKE FEYTEN = taut. vloekwaardige feiten.

- facta horribilia; facta exsecrabilia;
- faits horribles et exécrables;
- Abscheuliche Tatsachen;
- horrible facts;
- hechos execrables;

vpl.: PB/II/339.

EXECUCIEN Zie:

- volschijen ende ter ----/

EXECUTABEL Zie:

- aenspreekelijk en ---- sijn/

EXECUTABEL; EXECUTABLE; EXCUTABELE = adv. vatbaar voor ten uitvoeringlegging; uitvoerbaar.

- executabilis; promptus ad exsequendum; quod effici potest;
- exécutable;
- empfänglich zur Vollstreckung; ausführbar;
- executable; practicable; workable; what can be executed;
- ejecutable(mente);

vpl.: C1/397; C2/785; ASO 5.

EXECUTABEL CUM EXPENSIS = uitvoerend met uitgaven.

- exsecutabilis cum expensis;
- exécutoire avec les dépens;
- ausführend mit Ausgaben;
- executing with expenses;
- ejecutable con expensas;

vpl.: BVB 131; ASO 10.

EXECUTABEL Zie:

- aenspreekelijk sijn en ----/

EXECUTABILITEIT Zie:

- non ----/

EXECUTABLE Zie:

- executabel;----; excecutabele/

EXECUTANT = sub. ten uitvoer legger; uitvoerder.

- exsecutor;
- exécutant; exécuteur;
- Vollstrecker; Vortragender;
- executer; executive;
- ejecutar;

vpl.: Cr2/804,806,862; LoV/276.

EXECUTANT OFT BESETTER = taut. inbeslagnemer.

- occupator;
- saisissant;
- Beschlagnehmer;
- seizurer;
- secuestrador; vpl.:Lo4/398.

EXECUTEEREN; EXECUTEREN = vb. ten uitvoer leggen; uitvoeren; volbrengen; voltrekken van een vonnis; de goederen van een schuldenaar verkopen; terechtstellen.

- exequor III; exequor rem iudicatam;
- executer;
- durchführen; vollstrecken eines Urteils, die Habe, Güter eines Schuldners verkaufen, hinrichten
- execute a judgment; sell the belongings of a debtor; execute;
- ejecutar; efectuar; efecto; llevar a efecto;

vpl.: DKB 9; T2/195.

EXECUTEREN Zie:

- metten viere ---- oft vuijtrechten/
- metter coorde ----/
- metter daet ----/
- onderhouden ende ----/
- op een radt ----/
- reelijck ende metter daet ----/

EXECUTEREN = vb. uitvoeren; toepassen.

- uti aliqua re; ad exitum perducere III;
- exécuter;
- durchführen;
- execute;
- ejecutar; llevar a efecto; poner a efecto; efectuar;

vpl.: B1:Pl.Pr/28.

EXECUTEREN BY DEN VIERE = door verbranding ter dood brengen.

- exsequi per ignæm;
- exécuter par le feu;
- durch Verbrennung hinrichten;
- execute by burning;
- ejecutar por quema;

vpl.: PB/II/364.

EXECUTEREN ENDE ONDERHOUDEN = taut. ten uitvoer brengen.

- perago III;
- exécuter;
- zur Ausführung bringen;
- carry into effect;
- ejecutar;

vpl.: PB/II/299.

EXECUTEREN METTEN KETEL IN SIDENDE OLIE ENDE WATER = terechtstellen in ketel kokende olie en water.

- supplicium sum ere in oleo et aqua cocta;
- exécuter dans un chaudron d'huile et d'eau bouillantes;
- hinrichten in Kessel kochende Oel und Wassers;
- execute in a kettle of boiling oil and water;

EXE

- ejecutar (of = supliciar) en aceite hirviendo y agua hirviente;

vpl.: PB/III/571.

EXECUTEUR Zie:
- maender en ----/

EXECUTEUR = sub. uitvoerder; ten uitvoer legger.
- confector; curator; exsecutor;
- exécuteur;
- Exekutor; Vollstrecker;
- executor;
- ejecutor; albacea;

vpl.: T1/268; C1/380.

EXECUTEUR OFT VOLBRENGER = taut. uitvoerder.
- exsecutor;
- exécuteur;
- Vollstrecker;
- executor;
- ejecutor;

vpl.: Lo3/14.

EXECUTEURSCAP = sub. uitvoerderschap van een laatste wilsbeschikking.
- arbiter testamenti; curator testamenti; officium exsecutoria testamenti;
- la fonction de l'exécuteur testamentaire;
- die Funktion von einem Testamentsvollstrecker;
- the function of a testamentary executor;
- ejecutoría de un testamento; ejecutoría de la última voluntad;

vpl.: T1/268.

EXECUTIE Zie:
- bereede ----/
- daettelycke ende reele ----/

EXEMPEL Zie:
- ten ----/

EXEMPEL; EXEMPLAIR; EXEMPLE; EXEMPELAER; EXEMPLAER EXEMPLARE; EXEMPELE = sub. voorbeeld.
- exemplar; exemplum;
- exemple;
- Beispiel; Vorbild;
- example;
- ejemplo;

vpl.: T2/83; ASO 20; T2/149; PvB1/11,191,387.

EXEMPELAER Zie:
- exempel; exemplair; exemple; -----; exemplaer; exemplare; exempele/

EXEMPELE Zie:
- exempel;exemplair;exemple;exempelaer;exemplaer; exemplare; ----/

EXE

- ten exemple;----/

EXEMPLAARLYK; EXEMPLAERLIJCK; EXEMPLAERLIJCKEN = adv. 1.voorbeeldig 2.adi. voorbeeldige.
- 1.recti exempli; egregius; eximius 2.exemplabilis; exemplaris; recti exempli; imitatione dignus;
- 1.punition exemplairement 2. exemplaire;
- 1.exemplarisch; musterhaft 2. vorbildlich;
- 1+2 exemplary;
- 1+2 ejemplarmente; ejemplar;

vpl.: B1:Pl.Bra/4; PvB1/48,232 277; LPS 68; PB/II/173.

EXEMPLAER Zie:
- exempel; exemplair; exemple; exempelaer;----; exemplare; exempele/

EXEMPLAERLIJCKE(EN) Zie:
- exemplaarlyk;----/

EXEMPLAIR Zie:
- exempel;----; exemple; exempelaer; exemplaer; exemplare; exempele/

EXEMPLAIRE CASTEYDINGE = voorbeeldige bestraffing.
- castigatio exemplaris;
- punition exemplaire;
- musterhafte Bestrafung;
- exemplary punishment;
- castigo ejemplar;

vpl.: PvB7/120.

EXEMPLAIRE PASTOIRS = voorbeeldige zieleherders.
- pastores eximii;
- pasteurs exemplaires;
- vorbildliche Seelenhirte;
- exemplary pastors;
- curas ejemplares;

vpl.: LPS 65,69.

EXEMPLARE Zie:
- exempel; exemplair; exemple; exempelaer; exemplaer;----; exempele/

EXEMPLARE STRAFFE ENDE PUNITIE = taut. voorbeeldige bestraffing, als voorbeeld dienend.
- punitio recti exempli;
- punition qui doit servir comme exemple; punition exemplaire;
- exemplarische Bestrafung;
- exemplary punishment;
- castigo ejemplar;

vpl.: Pl.Bra/4; B1.

EXEMPLE Zie:
- exempel; exemplair;----;exempelaer; exemplaer; exemplare; exempele/

- ten ---- van eenen jeghelijcken/
- quaed ----/

EXEMPLEN TER CONTRARIE = tegenstrijdige voorbeelden.
- exempla contraria;
- exemples contradictoires;
- entgegengesetzte Beispiele;
- contradictory examples;
- ejemplos contrarios;

vpl.: Pl.Bra/25; B1.

EXEMPTEEREN = vb. uitzonderen.
- re eximo III; libero I; solvo III; rei immunitatem do I; segrego I;
- exempter; excepter;
- ausnehmen; eine Ausnahme machen; entheben;
- except; exempt;
- exceptuar; eximir; excluir;

vpl.: C1/132,482; Cr2/1041.

EXEMPTEREN ENDE BEVRYEN = taut. vrijstellen.
- exemptio;
- exempter;
- erlassen;
- exempt;
- eximir; relevar; exentar; librar; dispensar; librar;

vpl.: PB/III/314.

EXEMPTEREN OFT VERVREEMDEN = taut. onttrekken.
- eximo III;
- exempter; soustraire;
- entziehen;
- withdraw from;
- eximir; sustraer;

vpl.: T1/84.

EXEMPTIE Zie:
- excentie;----/
- vrijdicheijt ende ----/

EXEMPTIE = sub. vrijstelling; vrijdom.
- vacatio; exemptio;
- exemption;
- Befreiung; Ausnahme;
- exemption;
- exención; franquicia;

vpl.: C1/279; B2/210.

EXEMPTIE ENDE VRYDOM; VRIJDOM + taut. vrijstelling.
- exemptio;
- exemption;
- Befreiung;
- exemption;
- exención; dispensación;

vpl.: PB/III/392; C1/566.

EXEMPTIE VAN TOL = tolvrijheid.
- exemptio portorii;
- franchise;
- Zollfreiheit;
- exemption from toll;

- exención de derechos;

vpl.: v.d.V./137; B1; C2/907.

EXEQUEREN = vb. voltrekken; uitvoeren; gerechtelijk vervolgen.
- excequeri III; exsequor III;
- accomplir; exécuter; poursuivre
- ausführen; vollziehen; gerichtlich verfolgen; volstrecken;
- execute; sue;
- ejecutar; llevar a cabo; efectuar; perseguir;

vpl.: T2/243,46; PvB1/1,88.

EXEQUIEN Zie:
- costen van ----/
- pomposen ----/
- uijtwaerden oft ----/

EXEQUIEN = sub. begrafenisplechtigheden; begrafeniskosten.
- sepultura; exsequiae; arbitria funeris;
- pompes d'enterrements; obsèques; frais funéraires;
- Totenfeier; Begräbnisfeiern; Begräbniskosten;
- funeralceremonies; funeral-rites funeral expenses;
- exequiar; funerales; gastos de intierro;

vpl.: C2/784.

EXEQUIEN ENDE UIJTVAERT =taut. uitvaart.
- exsequiae;
- funérailles et obsèques;
- Exequien; Totenfeier;
- funeral;
- funerales y exequias;

vpl.: LoV/342.

EXERCEREN Zie:
- comenschap ----/
- het ---- van een officie/

EXERCEREN = vb.uitoefenen.
- exerceo II; officium munus; administro I;
- exercer des fonctions; pratiquer
- ausüben, Amt;
- exercise; practise;
- ejercer; ejercitar; practicar;

vpl.: LPS 4; PvB1/48; C1/376; C2/868.

EXERCEREN OFT DOEN = taut. uitoefenen.
- exercere;
- exercer;
- ausüben;
- exercise;
- ejercer;

vpl.: PB/II/63.

EXERCERENDE Zie:
- criminele jurisdictie ----/

EXERCITEREN = vb. oefenen.
- exercito I;
- exercer; s'entraîner;
- üben;
- exercise; practise;
- adiestrarse; ejercitarse; ensayarse; entrenarse;

vpl.: T1/308.

EXERCITIE Zie:
- mechanick ----/
- onderhoudernisse ende ----/

EXERCITIE = sub. uitoefening; administratie.
- exercitatio; exercitium functio;
- exercice;
- Ausübung;
- execution exercise of a right; discharge of a function;
- ejercicio; pràctica;

vpl.: PvB1/426; DVB 118; T1/393,376; PvB5/14.

EXERCITIE ENDE BEDRIJF = taut. bedrijfsvoering.
- exercitatio negotii;
- exploitation;
- Betriebsführung;
- management;
- gerencia;

vpl.: C1/288.

EXERCITIE ENDE OEFFENINGE = taut. oefening.
- exercitium;
- exercice;
- Uebung;
- exercise;
- ejercicio;

vpl.: PvB1/48.

EXERCITIE ENDE ONDERHOUDENISSE = onderzoek.
- exercitio;
- examen;
- Untersuchung;
- exercitation and maintenance;
- mantención;

vpl.: PvB1/281.

EXERCITO Zie:
- condador d'----/
- entretenu in d'----/
- officier van het ----/
- provoost generael van d'----/

EXHEREDATIE; EXHEREDITACIEN = sub. onterving.
- exheredatio; abdicatio;
- exhérédation;
- Enterbung;
- disinheritance;
- desheredamiento; exheredación;

vpl.: B1:Pl.RG/18; PvB1/480; T1/365.

EXHEREDEREN = vb. onterven.
- exheredo I;
- déshériter; exhéreder;
- enterben;
- to disinherit;
- desheredar; exheredar;

vpl.: PvB5/89.

EXHEREDITACIEN Zie:
- exheredatie;----/

EXHIBENDO Zie:
- interdictum ----/
- interdictum de ----/
- interdictum de libero homine----/
- interdictum de tabulis ----/

EXHIBENDUM Zie:
- actie ad ----/
- actie van ----/

EXHIBENT = sub. vertoner.
- exhibens;
- celui qui exhibe;
- derjenige der darstellt;
- exhibition;
- el que exhibe;

vpl.: C1/645.

EXHIBEREN = vb.1.vertonen 2.overleggen 3. indienen van bescheiden.
- 1.exhibeo II 2.ostendo III 3.profero III;
- 1.exhiber; produire; exposer 2. faire voir exhiber des preuves 3.montrer présenté des pieces;
- 1.vorlegen 2.überlegen; zeigen 3.vorzeigen; einreichen;
- 1.produce; exhibit to show 2. hand over 3.hand in documents; exhibet;
- 1.exhibir mostrar exponer a la vista 2.entregar comprobantes 3.presentar expedientes;

vpl.: DVB 7,73,93,21; T1/277; C1/637; PB/II/172.

EXHIBEREN ENDE OVERGHEVEN = tonen en overhandigen.
- ostendere et transmittere;
- montrer et transmettre;
- zeigen und einhändigen;
- show and hand over;
- exhibir y entregar;

vpl.: PB/II/303.

EXHIBEREN ENDE THOENEN = taut. overleggen; aantonen; vertonen; laten zien.
- exhibeo II; ostendeo III; declaro I;
- exhiber; faire voir montrer;
- beweisen; vorzeigen; aufweisen; zeigen; vorlegen;
- demonstrate; prove; display; expose; exhibit;

EXH

- enseñar; exhibir; exponer; presentar; producit;

vpl.: T1/95; B1; EE/12; PvB1/330.

EXHIBICIE; EXHIBITIE = sub. indiening; overlegging; vertoon; vertoning; voorlegging in rechte.

- exhibitio; ostentatio;
- exhibition; présentation; action de produire en justice;
- Schau; Vorlegung; Vorzeigung; Aufführung; Unterbreitung;
- exhibition; presentation; show; exhibit;
- exhibición; manifestación; presentación; producción;

vpl.: DVB 23; T1/264,622; LoV/364; C1/254; PB/III/153.

EXHIBICIE VAN PERSONELEN DIENSTEN = prestatie van persoonlijke diensten.

- praestatio officiorum personalium;
- prestation de services personels;
- Leistung von persönlichen Diensten;
- performance of personal services;
- ejecución de servicios personales;

vpl.: T1/427.

EXHIBITIE Zie:

- billet van ----/
- exhibicie ----/

EXHIBITIE VAN DE MUNIMENTEN = vertoning der bewijsstukken.

- exhibitio munimentorum;
- exhibition des muniments;
- Zeigung von den Beweisunterlagen;
- exhibición de los documentos justificadores;

vpl.: Ca2/411.

EXHIBITORIA Zie:

- actie ad ----/

EXHIBITORIE = door overlegging.

- interdictum de exhibendo;
- exhibitoire;
- im Einverständnis mit;
- in consultation with; with deliberation;
- por exhibición;

vpl.: T1/277.

EXHORTATIE ENDE WAERSCHOUwinghe = vermaning en waarschuwing

- exhortatio et monitum;
- exhortation et avertissement;
- Ermahnung und Warnung;
- admonition and warning;

EXI

- ex hortación y admonición;

vpl.: PB/II/352.

EXHORTEREN = vb. aansporen; opwekken.

- exhorto 1;
- exhorter;
- anspornen;
- incite;
- exhortar; estimular; incitar;

vpl.: PB/III/145.

EXIGENTIE Zie:

- naar ---- van der zaken/
- naar ---- des proces/
- nae ---- van der saken/
- na ---- van saken/

EXIGENTIE = sub. vordering; eisch.

- exigentia; necessitas;
- besoin; exigence; nécessité;
- Forderung; Bedürfnis;
- exigence; claim;
- reclamación; demanda;

vpl.: BKB 2.

EXIGENTIE ENDE GELEGENTHEYT = taut. vereiste.

- iussa; postulata; necessitas; res necessaria;
- exigence;
- Forderung und Gelegenheit;
- requirement;
- exigencia; requisito;

vpl.: C1/336.

EXIGEREN = vb. eisen; vorderen.

- exigo III;
- exiger; requérir;
- beantragen; fordern;
- claim; require;
- exigir; requerir;

vpl.: T2/60.

EXIGEREN EN DE HEESSCHEN = taut. eisen.

- exigo III;
- exiger;
- fordern; verlangen;
- demand; claim;
- exigir; requerir; reclamar; pretender;

vpl.: Pla.Ph/11; B1.

EXILIE Zie:

- elende;----; elendich; elent; ellende/
- in ---- senden/

EXILIEN Zie:

- euwelijc ----/

EXIMEREN = vb. bevrijden; vrijstellen.

- libero 1;
- exempter; libérer;
- befreien; erlösen;
- liberate; exempt;

EXO

- librar; exentar de;
vpl.: PB/III/470.

EXIMEREN OFT BEVRIJDEN = taut. ontslaan.
- eximere aut liberare;
- exempter ou affranchir;
- entheben;
- discharge;
- eximir o dispensar;
vpl.: LoV/188.

EXIPIENDUM RESPECTIVE AD ACTO Zie:
- ad ----/

EXIPIEREN Zie:
- excipieeren;----/

EXONEREN; EXONEREREN = vb. vrijstellen; ontheffen.
- gratiam facere alicui alicuius rei; exonero I;
- exempter; dispenser; exonérer;
- entheben; befreien; entschulden;
- exempt; exonerate;
- exonerar; exentar de; eximir de; relevar de; excusar de;
vpl.: B1:Pl.Bra/25; C1/645.

EXONEREREN Zie:
- exoneren;----/

EXORBITANT = adi. buitensporig.
- immodicus; intemperans;
- extravagant; exorbitant;
- übertrieben; extravagant; übermässig;
- exorbitant;
- exorbitante; extremado;
vpl.: PvB6/41; T2/183.

EXORBITANTIE = sub. buitensporigheid.
- intemperantia;
- extravagance;
- Uebertreibung;
- exorbitance;
- exorbitancia;
vpl.: Cr2/1039.

EXORBITEREN = vb. afwijken van; overdrijven; te buiten gaan.
- exorbito I; augeo II;
- outrer; exagérer;
- abweichen; hinübertreiben;
- deviate from; digress from; to exaggerate;
- exagerar;
vpl.: T1/598; Cr2/1051.

EXORES Zie:
- pact ----/

EXORNEREN = vb. uitrusten, van al het nodige rijkelijk voorzien.
- exorno I;
- équiper;

EXP

- ausrüsten;
- equip;
- equipar;
vpl.: PvB1/577.

EXPEDIEEREN; EXPEDIEREN; EXPEDITEREN = vb. uitvaardigen; uitschrijven; verzenden; afzenden.
- expedio IV; exsequor III; conficio III; trado III; (e)mitto III; exhibeo II;
- expédier; remettre; envoyer; délivrer;
- versenden; absenden; expedieren; erlassen;
- despatch; send off; issue;
- despachar; mandar; enviar; expedir; extender; transportar; traslader;
vpl.: BVB 13,190; DVB 11,57.

EXPEDIENT = sub. uitweg; hulpmiddel; redmiddel.
- ratio;
- expédient; moyen de solution;
- Ausweg; Auskunftsmittel;
- outlet; expedient;
- salida; remedio; expediente; recurso;
vpl.: PB/III/213.

EXPEDIEREN Zie:
- expedieeren;----; expediteren/

EXPEDIETIEN OFT ONTCOMMERINGHE VAN RECHT = taut. afdoening van recht.
- expeditio iudicii;
- expédition de droit;
- Abwicklung des Gerichtes;
- execution; enforcement;
- administración de la justicia; procedimiento judicial;
vpl.: Lo6/552.

EXPEDITEREN Zie:
- expedieeren; expedieren;----/

EXPEDITIE Zie:
- goede en corte ---- van rechten/
- corte ----/

EXPEDITIE VAN JUSTITIE = ten uitvoerlegging.
- expeditio iustitiae;
- exécution de la justice;
- Ausführung des Gerichtes;
- execution of justice;
- expedición de (la) justicia;
vpl.: BVB 112,125,128; MGG 132.

EXPELLEREN = vb. verjagen.
- expello III;
- expulser; mettre dehors;
- verjagen; verscheuchen; vertreiben;
- expel; drive away;
- expeler; expulsar; despedir;

echar fuera;
vpl.: T1/134.

EXPENSIS Zie:
- cum ----/
- executabel cum ----/

EXPERIENCE Zie:
- experientie;----; experiencie/

EXPERIENCIE Zie:
- experientie; experience;----/

EXPERIENTIE Zie:
- bij ---- bevinden/

EXPERIENTIE; EXPERIENCE; EXPERIENCIE = sub. ervaring; ondervinding.
- experientia; usus; intelligentia;
- expérience;
- Erfahrung;
- experience;
- experiencia; pericia;

vpl.: PB/IV/60; PvB6/52; C1/422 673; PB/II/62,244,250; T2/46; PvB8/11; C2/537; FB/III/436; Lo6/572,616.

EXPERST = sub. deskundigste.
- vir peritissimus;
- le plus expert;
- Sachverständigster;
- most expert man;
- más experto; más entendido;más competente;

vpl.: T2/213.

EXPERTE MEESTERS = deskundigen.
- maîtres experts;
- magistri periti;
- Sachverständiger;
- experts;
- expertos;

vpl.: C1/220.

EXPILATE Zie:
- actio ---- hereditatis/

EXPIRATIE Zie:
- naer ----/
- Sint Jan ----/
- ter ---- van de huere/

EXPIRATIE = sub. afloop, beeindiging van een huurcontract; dood; termijnverloop; uitademing; vervaltijd; verstrijking.
- exspiratio; exitus; decursus temporis;
- expiration; mort; décedé; terme; date d'écheance;
- Ausadmung; Ausgang; Tod; Beendung eines Mietvertrages;Verstreichung; Ablauf; Verfallzeit;
- expiration; death; terminate a lease;
- expiración; expiración de un contrato de arrendamiento el plazo expira;

vpl.: ASO 17; DKB 22; Ca2/381; B1/39; C2/888; C1/298,538.

EXPIRATIEN Zie:
- ter ---- van de huere/

EXPIREEREN Zie:
- naar het ---- van/
- expireren ----/

EXPLICATIE = sub. verklaring.
- explicatio; explanatio; expositio;
- explication;
- Erklärung;
- explication;
- explicación;

vpl.: MGG 162.

EXPLOICT Zie:
- akte van ----/

EXPLOICT = akte van deurwaarder van gedane ambtsverrichting.
- explectum;
- exploit d'huissier;
- Akte des Gerichtsvollziehers von gemachter Amtsverrichtung;
- writ of execution, of writ-server;
- acta de emplazador de ejecución de su tarea;

vpl.: C1/629.

EXPLOICT ENDE INSINUATIE = gerechtelijke aanzegging.
- admonitio et insinuatio per apparitorem;
- intimation;
- gerichtliche Ankündigung;
- judicial announcement;
- notificación (of = citación) e insinuación;

vpl.: MGG 28.

EXPLOICTEREN Zie:
- d'----/

EXPLOICTEUR; EXPLOTEUR =sub. deurwaarder; aanzegger; iemand die exploiten betekent.
- apparitor qui lege facit; efficit; conficit expedit; qui significat et distribuet vadimonium; edicent, denutiat;
- huissier; personne qui exploite personne qui signifie un exploit un assignation, un ajournement;
- Gerichtsvollzieher; Ankündiger; einer der Urkunden unterschreibt;
- usher announcer; person who signs documents;
- alguacil; ujier; elque; entrega una citación;

vpl.:ASO 17; PvB1/288.

EXPLOIT Zie:
- acte van ----/

EXPLOITEREN = vb. ontginnen; winstgevend maken.
- efficere III; expedio IV; exequor III;
- exploiter;
- urbar machen;
- exploit; fallow;
- explotar;

vpl.: BVB 8.

EXPLOTEUR Zie:
- exploicteur;----/

EXPONEREN OFT SPELLEN = taut. uitleggen.
- expono III;
- expliquer; interpréter;
- auslegen; deuten; erklären;
- explain;
- explicar; interpretar;

vpl.: T1/184.

EXPOSTULATIE = sub. vordering.
- postulatio;
- postulation;
- Forderung;
- claim;
- demanda; exigencia;

vpl.: Cr2/1039.

EXPRES Zie:
- pact ----/
- scherp ende ---- ghebot ende bevel/

EXPRES ENDE OPENBAIR PACT = een overeenkomst waarbij de ene aan de andere partij iets belooft te doen of te geven.
- pactum expressum et publicum;
- pacte en vertu duquel l'un des contractants s'oblige à donner quelque chose à ou faire quelque chose pour l'autre partie;
- Uebereinkunft wobei die eine Partei der anderen verspricht etwas zu tun oder zu geben;
- agreement according to which one party promises to give to or to do something for the other party;
- pacto en virtud del cual uno de los contrayentes se obliga a dar algo al o hacer algo para el otro interesado;

vpl.: T1/56.

EXPRES OCTROY = speciaal recht tot invoering van of uitvoering van bepaalde waren, ook belasting op eetwaren geheven door een gemeente.
- ius expressivum ad importandum et exportandum bonorum certorum, etiam tributum cibariorum a civitate exactum;

- octroi spécial;
- spezielles Oktroi;
- special permit; licence;
- privilegio especial;

vpl.:

EXPRESSE Zie:
- bij ---- oft in stilre woerden/
- bij ---- van evictien geloven/
- tacite aut ----/

EXPRESSE CONDITIE = uitdrukkelijke voorwaarde.
- conditio expressa;
- condition formelle;
- Ausdrückliche Bedingung;
- explicit condition;
- condición expresa;

vpl.: BVB 134,136.

EXPRESSE INNOVATIE = uitdrukkelijke vernieuwing.
- novatio expressa;
- novation expresse;
- ausdrückliche Erneuerung;
- explicit renovation;
- expresa innovación;

vpl.: LoV/186.

EXPRESSE VACATIE = speciale zitting.
- vacatio expressa;
- audience spéciale;
- spezielle Sitzung und Lohn für die verwendete Zeit;
- special session;
- sesión especial;

vpl.: BVB 71.

EXPRESSELIJCK Zie:
- dat ---- ware ondersproken/

EXPRESSELIJ(C)K = adv. met voorbedachten rade; uitdrukkelijk; speciaal;
- expressim; consulto; explicate; expressis verbis definite; nominatim; aperte; liquido;
- expressément; en termes exprès; formele ou précis; à dessein; de propos délibéré; expressément; formellement; nommement;
- vorsätzlich; ausdrücklich; bestimmt; deutlich; speziell;
- premeditatedly; explicitly; specially;
- premeditado; especialmente;

vpl.: DVB 38; Ca2/186.

EXPRESSEREN ENDE VERKONDIGHEN = taut. bekend maken.
- denuntiare;
- exprimer et publier;
- bekanntmachen;
- announce;
- expresar y anunciar (of = manifestar);

vpl.: C1/298.

EXP

EXPRESSIE = sub. uitdrukking.
- verbum; elocutio;
- expression;
- Ausdruck;
- expression;
- expresión;
vpl.: C2/877.

EXPRESSIS VERBIS = met uitdrukkelijke woorden.
- avec des mots formels;
- mit ausdrücklichen Worten;
- with explicit words;
- en términos expresos;
vpl.: MGG 208.

EXPRIMEEREN Zie:
- exprimeren;----/

EXPRIMEREN; EXPRIMEEREN = vb. bedingen; uitdrukken; te kennen geven; uitdrukken; uitspreken.
- exprimo III verbis; enuntio I;declaro I;
- exprimer; dénommer; faire connaitre;
- ausdrücken; zu erkennen geben; auspressen; aussprechen; zum Ausdrück bringen;
- express; give to understand;
- expresar; exprimir; dar a conocer;
vpl.: C1/456,599; DVB 38; T2/235.

EXPULSIVE Zie:
- violencie ----/

EXPURGATIE VAN EDE; EXPURGEREN BIJ EDE = sub. gerechtelijke uitvaardiging; rechtvaardiging door een eed; bij eed zuiveren.
- expurgatio; iurisiurandi; purgatio jurejurando;
- justification par serment; disculpation; purger par serment;
- Purgierung; gerichtliche Veröffentlichung; durch Eid reinigen, entlasten, dechargieren, reinigen, saubern;
- expurgation; judicial promulgation; purgation of oath; expurgate; to purge; discharge; clear; purify; refine by oath;
- expurgación; promulgación;
vpl.: DVB 21; C1/167,584; B1/60; C2/893; T1/318; PvB1/393; Ca2/395.

EXPURGEREN Zie:
- expurgatie (van ede);----/

EXPURGEREN ONDER EEDT = zuiveren door middel van een eed.
- sub iureiurando expurgare;
- purger par serment;
- aussäubern unter Eid;
- purge by means of an oath;

EXT

- purgar mediante un juramento;
vpl.: C1/324.

EXPURGIEREN ENDE ZUYVEREN = taut. zuiveren.
- expurgo I;
- purifier;
- saubern;
- purify; purge;
- purgar;
vpl.: Pla.Ph/10; B1.

EXSPECTANTIE = sub.verlangen.
- exspectatio;
- expectation;
- Erwartung;
- expectation;
- deseo;
vpl.: B2/230.

EXTENDEEREN; EXTENDEREN = vb. uitstrekken; vergroten; uitbreiden, fig.
- extendo III; late pateio II;
- s'étendre, la signification; s'allonger; agrandir;
- ausdehnen; erweitern;
- extend; enlarge; reach stretch;
- extender; extenderse;
vpl.: BVB 37; DVB 37; MGG67; C1/500; PB/II/344.

EXTENDEREN Zie:
- extendeeren;----/
- in 't langhe ----/

EXTENDUE = uitbreiding; vergroting.
- extensio;
- extension;
- Ausbreitung;
- extension;
- extensión; esanche; ampliación; expansión; aumento;
vpl.: PvB5/692.

EXTENSIE Zie:
- ter ---- van een roede/

EXTENSIE = sub. omvang; uitgestrektheid; uitleg; uitbreiding.
- amplificatio; extensio; porrectio;
- étendue; extension;
- Umfang; Ausdahnung;
- extension; extent;
- extensión; magnitud; tendencia;
vpl.: DVB 40; T2/266; C2/868.

EXTENSIEBOECK VAN DEN VONNISSEN = register waarin de vonnissen woordelijk werden opgeschreven.
- extensorium iudiciorum; liber extensionis;
- registre détaillé des sentences;
- Register worin die Urteile wörtlich aufgeschrieben wurden;
- register in which the judgments

verbally were written;
- registro en el cual se anotan verbalment las sentencias;
vpl.: C1/694; Lo6/480.

EXTENSIEN Zie:
- privilegie van ----/

EXTIMATIE = sub. achting.
- existimatio;
- avis; opinion; jugement; estime;
- Achtung; Ansehen;
- esteem;
- estima; consideración;
vpl.: DVB 111.

EXTINCTIE = sub. aflossing; schuld-delging; vernietiging.
- solutio; exstinctio; deletio;
- amortissement; extinction; annulation; abrogation; amortissement;
- Ablösung; Schuldentilgung; Verrichtung;
- dischage of a debt; extinction;
- amortización; extinción; pago de deudas;
vpl.: PvB7/565; DVB 75.

EXTINCTIE ENDE VERDERFENISSE = taut. vernietiging.
- destructio;
- extinction et perte; destruction;
- Zerstörung;
- destruction;
- extinción; destrucción;
vpl.: PB/II/161.

EXTING(E)EREN Zie:
- extingeeren;----/

EXTINGEEREN; EXTINGU(E)EREN = vb. opheffen; schuld delgen; uitkleuren; vernietigen; verlopen; vervallen; eindigen.
- ad nihilo redigo III; deleo II; derogo I; dissolvo III estinguo III; exido III; destruo III; elevo I;
- anéantir; annihiler; annuler; cesser; déclarer nul; éteindre; faire; résilier; défaire; expirer détruire; abolir;
- amortisieren; aufheben; tilgen; vernichten; ablaufen; erlösen;
- abolish; abrooste; extinguish; nullify; expire; destroy; annul;
- anular; cancelar; extinguir; pagar; deudas; deshacer; abrogar; suprimir; levantar; liquidar; amortizar; expirar;
vpl.: T1/112,614; T2/19,37,95; PvB1/218; Lo7/364; C1/482; C2/782.

EXTIRPACIE = sub. uitdelging; uitroeiing;
- exstirpatio;
- extirpation;

- Ausrottung; Vertilgung;
- eradication; extirpation;
- extirpación;
vpl.: T1/286.

EXTIRPEREN = vb. uitroeien; verdelgen; rooien.
- exstirpo I; deleo III;
- extirper; déterrer;
- vertilgen; vernichten; ausrotten; ausreiszen; ausroden; reuten;
- destroy; exterminate; draw out; extirpate; to dig up; to pull up;
- extirpar; erradicar; descuajar; descepar; eliminar; arrancar de raiz; robar exterminar;
vpl.: B1: EE/2; T1/286; PvB1/34.

EXTIRPEREN Zie:
- verdrijven ende ----/

EXTORQUE(E)REN = vb. afdwingen; afpersen; afnemen.
- extorqueo II;
- extorquer; arracher; prendre;
- erzwingen; erpressen; abpressen
- extort; pinch; squeeze;
- extorsionar; arrancar; sacar; quitar;
vpl.: PvB1/183; T1/155; PvB7/229; PB/II/221,359.

EXTORSIE Zie:
- exceptie van ----/

EXTORSIE = sub. knevelarij; afpersing.
- extorsio; pecunia contra legem capere;
- extorsion; concussion;
- Erpressung;
- extortion;
- extorsión; exacción; concusión;
vpl.: PvB1/183; C1/458; PvB7/226; PB/III/393.

EXTORSIE DOEN = afpersen; knevelen.
- extorqueo III;
- extorquer; pressurer; sucer; vexer;
- erpressen;
- extort;
- arrancar; extorsionar; sacar;
vpl.: T1/331.

EXTORSIE, KRAGT ENDE GEWELT = afpersing en geweld.
- extorsio;
- extorsion et violence;
- Erpressung und Gewalt;
- extortion and force;
- extorsión y violencia;
vpl.: Pl.Pr/13; B1.

EXTRA Zie:
- cum ---- territorium ius impune non paretur/
- ordinaris oft ---- ordinaris/

EXTRA ORDINAERE; ORDINAIRE; ORDINAIRISSE = buitengewoon.
- extraordinarius;
- extraordinaire;
- aussergewöhnlich;
- extraordinary;
- extraordinario;

vpl.: BVB 161; ADR 11,12.

EXTRACT = sub. uittreksel.
- epitoma; commentarius brevis; excerpta;
- extrait; essence;
- Auszug; Extrakt;
- extract; excerpt;
- extracto;

vpl.: ASO 10; ACart 39.

EXTRACT AUTHENTIECQ = uittreksel uit het origineel.
- extractum authenticum;
- extrait de l'original;
- Auszug aus dem Original;
- excerpt from the original;
- extracto auténtico;

vpl.: ACart 29.

EXTRACT MEMORIAEL = uittreksel herinneringsgeschrift.
- extractum memoriale;
- extrait d'un mémorial;
- Auszug aus dem Archiv;
- reminiscense writing;
- extracto (of = compendio) en apoyo de (la) memoria;

vpl.: BVB 40.

EXTRACT UITE COHIERE = uittreksel uit het aanslagregister der belastingen.
- excerpta ex indice tributorum;
- extrait du rôle des contribuables;
- Auszug aus der Steuerliste;
- certificate from the assesment-register of taxes;
- extracto, del registro de los impuestos, extracto de la lista de contribuyentes;

vpl.: PB/III/317.

EXTRACTA Zie:
- presens copia prescripta est --- et copiata ex originalibus litteris praementionatis et concordat cum eiusdem/

EXTRACTUM CATHOLICUM = aftreksel van geneeskrachtige kruiden.
- extractum herbarum medicatorum;
- extrait des herbes curatifs;
- Extrakt von heilkräftigen Krautern;
- extract of spices curatives;
- extracto de hierbas y plantas medicinales;

vpl.: PB/III/275.

EXTRAHEREN = vb. uittrekken; een vonnis lichten; verwijderen.
- facio III epitome; breviarium; extrahere;
- faire un extrait de; lever un arrêt; extraire; éloigner;
- ausziehen; herausziehen; fortschaffen;
- extract; remove; draw out;
- extraer; arrancar; quitar; alejar;

vpl.: C1/327; C2/868; PB/II/370.

EXTRAJUDICIALIJC = adv. buitengerechtelijk.
- extraiudicialiter;
- extrajudiciaire;
- aussergerichtlich;
- extrajudicially;
- extrajudicialmente;

vpl.: T2/128.

EXTRAJUDICIEEL = adi. buitengerechtelijk.
- extra judicialis;
- dehors de la justice;
- auszergerichtlich;
- extrajudicial;
- extrajudicial;

vpl.: Cr2/1006.

EXTRAORDINAIRLIJCK Zie:
- extraordinaris;extraordinarijslijc; extraordinarisse;----/

EXTRAORDINARIJS Zie:
- penen ----/

EXTRAORDINARIJSLIJC Zie:
- extraordinaris;----; extraordinairisse; extraordinairlijck/

EXTRAORDINARIS Zie:
- ordinaris oft ----/
- torture oft examen ----/

EXTRAORDINARIS; EXTRAORDINARIJSLIJC; EXTRAORDINAIRISSE; EXTRAORDINAIRLIJCK = adv.+adi. buitengewoon.
- adv.extraordinarie; adi.extra ordinarius; extra ordinem; insolutius; praeterordinem;
- adv.extraordinairement; adi. extraordinaire;
- adv. ausserordentlich; adi. aussergewöhnlich; ausserordentlich;
- adv.+adi. extraordinary;
- adv.extraordinariamente; adi. extraordinario;

vpl.: ADR 11; T1/19; C1/1,56.

EXTRAORDINARISSE Zie:
- extraordinaris; extraordinarijslijc;----; extraordinairlijck/

EYC

EXTRAVAGANTE = sub. buitensporigheid.
- immoderatio;
- extravagance;
- Extravaganz;
- extravagance;
- extravagancia;
vpl.: PvB1/578.

EXTRAVAGANTE FEIJTEN = overdreven feiten.
- facta extravagantia;
- faits étrangers;
- übertriebene Tatsachen;
- exaggerated facts;
- hechos extravagantes;
vpl.: C1/644.

EXTREME = adi. uiterste; zeer hoge.
- extremus; summus; immoderatus;
- extrême; extravagant;
- äusserste; sehr teuere, hohe;
- extreme; utmost;
- extremo; máximo;
vpl.: BVB 154.

EXTREME COSTEN = buitengewone, zeer hoge, kosten.
- expensae extremae;
- dépens extraordinaires;
- ausserordentliche Kosten;
- extraordinary costs;
- expensas extraordinarias, enormes;
vpl.: BVB 154.

EXTREMEN ENDE UUYTERSTEN = taut. uitersten.
- extrema et novissima;
- extrême;
- die Extreme;
- extremity;
- extremo;
vpl.: T1/236.

EXTREMITEYT = uiterste; gewelddadigheid. sub.
- extrémité, violence;
- Auszerste; Extremität; Gewalttätigkeit;
- extremity;
- extremidad; extravagancias;
vpl.: PB/IV/41; PvB1/308.

EXUITEIJT Zie:
- manifeste ----/

EXUE Zie:
- issuweghelde; issue; issuwe; exuwe; issuerecht; recht van ----/

EXUWE Zie:
- issuwghelde; issue; issuwe;---- issuerecht; recht van exue/

EYCKE; EIKE; EKE; EEC; EIC; HEIKE; HEKE = sub. eikeboom.
- quercus;

EYG
- chêne;
- Eiche;
- oak-tree;
- roble;
vpl.: C1/193.

EYCKEN Zie:
- loeyen oft ---- schorsse/

EYCKEN LEVREY-HOUDT = leverbaar eikenhout.
- lignum querneum vendibile;
- du bois de chêne vendable;
- lieferbares Eichenholz;
- deliverable oak-wood;
- roble entregable;
vpl.: PB/II/116.

EYCKEN WISHOUDT = eiken takkenbossen.
- sarmentorum querneorum fascis;
- fagots de chêne;
- eichen Riesigbündel;
- oak-faggots;
- haces de ramas de robles;
vpl.: PB/II/116.

EYCKENHOUDT Zie:
- opgaende ----/

EYCKER Zie:
- eijker;----; eyckmeester; eykmeester; ickemeester; icker; iecker; ijcker; iker; yckmeester; seiger; seyger; zeiger/
- regelaer ofte ----/

EYCKESOMMER = sub. zware eiken balk.
- tignum gravis querci;
- poutre lourde de chêne;
- schwere Eichenbalken;
- heavy oakwood beam;
- viga de roble pesado;
vpl.: PvB3/370.

EYCKMEESTER Zie:
- eijker; eycker;----; eykmeester; ickemeester; icker; iecker; ijcker; iker; yckmeester; seiger seyger; zeiger/

EYD Zie:
- eedt; eet; eed; eit;----/

EYDEN Zie:
- eeden; eden;----; heeden/

EYGEN LIEDE OFT SERFVE =taut. lijfeigenen; onvrijen.
- servus;
- serf;
- Leibeigene(r);
- serf;
- siervo;
v pl.: T1/84.

EYGENAAR Zie:
- eijgenaer; eijghenaer;----;eygheneer ende/oft proprietaris/

EYGENATE Zie:
- eijgenoten;----/

EYGENDOM Zie:
- eijgendom; eijgendomme;----; eygendomme; eigendom; eigijndom; egindom; eigedom; egendom/

EYGENDOMME Zie:
- eijgendom; eijgendomme; eygendom;----; eigendom; eigijndom; egindom; eigedom; egendom/
- proprieteyt ende ----/

EYGENDOMME OFT DOMINIE = taut. eigendom.
- dominium;
- propriété;
- Eigentum;
- property;
- propiedad; dominio;

vpl.: v.d.V./B1; C2/895.

EYGENEN Zie:
- uuyt zijnder ---- berueren/

EYGENGENOTEN Zie:
- horen ten wijsdomme van manne ende ----/

EYGENGOEDE = sub. eigendom.
- dominium; proprium;
- possession; propriété;
- Eigentum;
- property;
- propiedad; posesión;

vpl.: Bl: Ra.1440/3.

EYGENHEYDE Zie:
- eigenheit; eigentheit; eigenhede; eygentheyt;----/

EYGENHEYDE OFT SERVITUTE = taut. erfdienstbaarheid.
- servitus;
- servitude;
- Dienstbarkeit;
- easement;
- servidumbre;

vpl.: T1/118.

EYGENHEYT ENDE DIENST = taut. dienstbaarheid schatplichtigheid.
- servitus;
- servitude;
- Dienstbarkeit;
- servitude;
- servidumbre;

vpl.: T1/118.

EYGENOTEN; EYGENOTE = hom. sub. 1.gelijken 2. omstreken; omliggend land; landstreek.
- 1.pares 2.loca quae circumiacent; vicina regio urbi propinqua loca;
- 1.pairs 2.enrirons;
- 1.Gleichen 2.Nachbarörter;

- 1.equals 2. surrounding parts of the country;
- 1.companero; semejantes; iguales 2.alrededores; tierras vecinas;

vpl.: Lo6/300; C1/73.

EYGENSCAPE OFT SERVAGIEN = taut. lijfeigenschap.
- servitus;
- servage; servitude;
- Leibeigenschaft;
- bondage; serfage;
- servidumbre;

vpl.: T1/84.

EYGENTELIJCK = adv. met eigen handen zelf; precies.
- accurate; clare; ille ipse;
- exactement; de sa propre main; personellement lui-même; précisément;
- genau; selber; mit eigenen Händen; persönlich;
- by hand; exactly; personally; precisely;
- exactamente; con su propia mano; instamente; personalmente; precisamente;

vpl.: LPS 112; T1/5.

EYGENTHEYT Zie:
- eigenheit; eigentheit; eigenhede; ----; eygenheyde/

EYGENTHEYT ENDE DOMINIE = taut. eigendom.
- patrimonium; possessio;
- propriété;
- Eigentum;
- property;
- dominio propiedad;

vpl.: T1/218.

EYGHEN Zie:
- iemans ---- wesen/
- ter zaken van ---- goeden/

EYGHENAER Zie:
- proprietaris oft ----/

EYGHENE OCHT ERVE = taut. niet leenplichtige of erfgoederen.
- bona foedalia aut patrimonialia;
- biens allodiaux ou patrimoniaux;
- nicht-lehnspflichtige Güter oder Erbgüter;
- not-liege goods or inheritances;
- bienes no sujetos a derechos;

vpl.: Lo1/70.

EYGHENE PROPRE PERSOENEN = in eigen persoon.
- ipse;
- de sa propre personne;
- in eigner Person;
- in person;
- en persona; personalmente;

vpl.: LPS 113.

EYN

EYGHENOOT; EIGENGENOOT =sub. eigenaar van een belendend perceel; standsgelijke; mede-eigenaar.
- proprietarius partisniniae; homo euisdem ordinis;
- propriétaire d'un immeuble adjacent; coallentier; co-propriétaire;
- Eigentümer eines anliegenden Hauses; ebenbürtig im Stand;
- owner of adjacent premises; equal standing; joint owner;
- propietario de la casa (of = de un solar), de al lado; copropietario; condómino; coduenó;

vpl.: PB/II/132; C1/13.

EYKMEESTER Zie:
- eijker; eycker; eyckmeester; ----; ickemeester; icker; iecker ijcker; iker; yckmeester; seiger; seyger; zeiger/

EYNDE Zie:
- proces ten ---- bedinghe/
- totten ---- ende decisien/

EYNDEN Zie:
- naeckte ---- ende contensien/
- t'----/
- t'---- s'jaers/

EYNDELINGHE = eindelijk.
- denique; postremo; tandem;
- enfin;
- endlich;
- finally;
- al fin y al cabo;

vpl.: Lo6/4.

EYNDEN = vb. beëindigen.
- conficio III; termino I;
- finir; terminer;
- beenden;
- finish;
- concluir; finalizar; terminar;

vpl.: T2/42.

EYNDEN; BESLICHTEN ENDE DECIDEREN = taut. beslechten; uitmaken.
- decido III;
- arranger; décider; résoudre; terminer;
- ausmachen; entscheiden;
- decide; settle;
- arreglar; decidir; resolver; terminar;

vpl.: T1/297.

EYNT Zie:
- eijnd; eijnde; eent; ent;----; eentvogel; eijntvogel/

EYNTELICKEN Zie:
- eijntelijk; eindelike; eintelike; endelijc; endelike;----; hendelijc; hendelijcke; hendelike; indelike/

EZE

EYSSCHEN OFT/ENDE EXIGEREN = taut. vorderen; eisen.
- exigo III;
- exiger;
- fordern;
- claim;
- exigir; reclamar; requerir; demandar; pretender;

vpl.: PB/II/318; PB/III/310.

EZELSLADE Zie:
- leverije oft hout ----/

ADDENDA

ERFFTAK Zie:
- proceduere van ----/

EXPIREREN; EXPIREEREN = vb. verlopen; verstrijken; ten einde lopen; vervallen; sterven.
- transire; praeterire; expiro I; abeo IV; exeo IV; tempus finior IV; terminor I; finem habeo;
- expirer; prendre fin; finir; se terminer; échoir; éteindre; mourir;
- verlaufen; zu Ende gehen; ablaufen; sterben;
- expire; die;
- expirar; transcurrir; terminar; caducar;

vpl.: B1/109; C2/902; ASO 11; C2/869.

EXTRA ORDINARIS LEENMAN = buitengewoon leenman.
- vasallus extraordinarius;
- vasalle extraordinaire;
- aussergewöhnlicher Lehnsmann;
- extraordinary vassal;
- vasallo extraordinario;

vpl.: MGG 193.

EYGEN LIEDE OFT SERFVE = taut. lijfeigenen; onvrijen.
- servus;
- serf;
- Leibeigener;
- serf;
- siervo;

vpl.: T1/84.

NB.VINDPLAATS + HABITATIO + LIEU OU L'ON A TROUVE + FUNDORT + FINDINGPLACE + HABITACION = vpl.

FABIANA Zie:
- actio ----/

FABIE Zie:
- actio legis ---- de plagiariis/

FABRICATEUR = sub. vervaardiger.
- facricator;
- fabricant;
- Verfertiger;
- manufacturer;
- factor; fabricante; autor;
vpl.: PvB9/421.

FABRICEREN = vb. maken.
- facio III; fabrico I; conficio III;
- faire;
- machen;
- make;
- hacer;
vpl.: BVB 96.

FACEEL Zie:
- fachine; fagot; fasschine; fasseele; fassine; fasceel;----; fagoot; fagge; faloerde; falloerde/

FACHINE; FAGOT; FASSCHINE; FASSEELE; FASSINE; FASCEEL; FACEEL; FAGOOT; FAGGE; FALOERDE; FALLOERDE = takkenbos. sub.
- fascis sarmentorum;
- fagot; faisceau de bois;
- Reisbündel;
- faggot;
- haz de leñas; fogote; fagote; gavilla de sarmentos;
vpl.: PvB5/455; PvB8/331; PvB6/139; PvB7/258; PvB9/239; LoV/26,80.

FACIEL; FACIELDER; FACILDER = adv. gemakkelijk; gemakkelijker.
- faciliter; facilis;
- facile; plus facile;
- leicht; leichter;
- easy; more convenient;
- fácil; más fácil;
vpl.: MGG 241; C1/69.

FACIELDER Zie:
- faciel;----; facilder/

FACILDER Zie:
- faciel; facielder;----/

FACILITEREN = vb. vergemakkelijken.
- facilito I; efficio III; facilem facio III;
- faciliter; rendre facile;
- erleichtern;
- facilitate; make easy;

FAC

-facilitar;
vpl.: PvB1/247; B1.Pl.Bra.75; A SO 8; PvB5/358; PB/III/301; PB/II/130; PvB6/689; Cr2/1039.

FACILITERINGE = vergemakkelijking. sub.
- facilitatio;
- facilitation;
- Erleichterung;
- facilitation;
- facilitación;
vpl.: PvB5/456.

FACILITEYT = sub. lichtzinnigheid; meegaandheid; gemak.
- levitas facilitas;
- légèreté; inconsistance; facilité aise;
- Leichtsinn; Bequemlichkeit;
- frivolity; facility;
- facilidad; liviandad; frivolidad;
vpl.: PB/II/394; PB/IV/350.

FACIT = vb. maakt; som.totaal van een berekening.
- facit; facio III; summa pecuniae tota;
- cela fait; en total; soit;
- das macht; insgesamt; die Gesamtsumme; der Gesamtbetrag;
- in all; to the value of; total amount;
- importe total; suma total; lo que suma y sigue;
vpl.: DVB 24.

FACKEL Zie:
- hetse;----; fackele; fackule/

FACKELE Zie:
- hetse; fackel;----; fackule/

FACKULE Zie:
- hetse; fackel; fackele;----/

FACTA Zie:
- quo ad copiam per actam ---- collatione ex originali/

FACTEUR Zie:
- actie tegen die ---- oft meestercnape/
- coopman oft ----/
- medepleger ende ----/
- meestercnape oft ----/

FACTEUR; FACTOOR; FAKTOIR; FACTOER = sub. 1.dader 2.koopmanbediende 3.zaakgelastigde; besteller; bezorger; makelaar.
- 1.actor; auctor; factor 2.servus mercatoris 3.pararius; curator; negotiorum;
- 1.auteur coupable 2.employer de commercant 3.facteur; courtier;
- 1.Schuldige; 2.Diener von Kaufmann; Täter Urheber; 3.Makler Besorger;

FAC

- 1.author prepetrator 2.servant of merchant 3.proxy; roundsman; broker;
- 1.actor; culpable 2.empleado de comerciant 3.encargado de negocios; corredor;

vpl.: T1/60,286; Lo3/322; PvB1/373,399.

FACTEUR ENDE DIENERE = taut. bode.

- viator;
- courrier; facteur; messager;
- Bote; Diener;
- messenger; servant;
- carretero; mandadero; mensajero;

vpl.: T1/59.

FACTI Zie:

- ignorantia ----/

FACTIE Zie:

- fraude ende ----/

FACTIEUSE ENDE TURBULENTE GHEEST = oproerige geest.

- spiritus seditiosus;
- esprit séditieux;
- rebellischer Geist;
- rebellious mind;
- espíritu rebelde; esprítu turbulento;

vpl.: PB/III/35.

FACTO Zie:

- de ----/

FACTOER Zie:

- facteur; factoor; factoir;----/

FACTOER ENDE INSTITEUR = taut. zaakgelastigde;

- procurator;
- agent d'affaires;
- Bevollmächtigste(r);
- agent; proxy;
- institor; encargado de negocios;

vpl.: T1/460.

FACTOIR Zie:

- facteur; factoor;----; factoer/
- slager ende ----/

FACTOOR Zie:

- facteur;----; factoir; factoer/

FACTORIJE = sub. handelskantoor.

- colonia;
- comptoir de commerce; factorat;
- kaufmännisches Büro;
- business office;
- factoría; oficina comercial;

vpl.: Lo4/188.

FACTORYE Zie:

- commanderye oft ----/

FACTUERE = sub. daad; uitvoering.

- factum;

FAE

- acte; action; facture; fait;
- Tat;
- act; deed; fact;
- acción; acto; hecho;

vpl.: T1/343; Lo4/200.

FACTUM Zie:

- actio in ----/
- actio in ---- contra iudicem qui male vel per imprudenciam iudicavit/
- actio in ---- si quadrupes pauperiem fecisse dicetur/
- condemneren ad ---- praestandum/

FACULTAS Zie:

- predicta ----/

FACULTEIJT Zie:

- faculteyt; faculteit;----/
- solvent ----/
- solvent om zijnder ---- ende rijcheijt wille/

FACULTEIT Zie:

- faculteyt; ----; faculteijt/

FACULTEYT Zie:

- macht ende ----/
- rijcheyt ende ----/

FACULTEYT; FACULTEIT; FACULTEIJT = sub. bevoegdheid; gelegenheid; toestemming; verlof; vermogen; hulpmiddel.

- facultas;
- faculté; ressource;
- Befugnis; Kompetenz; Vermögen; Hilfsmittel;
- competence; competency; faculty; auxiliary means;
- facultad; recursos; medios; posibles;

vpl.: T1/259; C1/30.

FACULTEYT IN DER ARTEN = hoofdonderwijsafdeling der universiteit der filosofie, pedagogie, logica.

- facultas artium;
- section de l'enseignement supérieur de l'université;
- Hauptunterrichtsabteilung der Universität;
- main education division of a university;
- facultad en una universidad de filosofía, pedagogía y lógica;

vpl.: PB/III/55.

FAELGE Zie:

- faille; falie;----; fale/

FAEM Zie:

- fame;----/
- ter goeder naem en ----/

FAEME; FAME; FAEM = sub.gerucht; faam; reputatie.

- fama; rumor; existimatio;

FAI

- bruit; réputation; renommée;
- Gerücht; Ruf;
- fame; rumour; repute; reputation;
- fama; reputación;

vpl.: C3/144; T2/41,31,187.

FAEMSCHENDINGE; FAMESCHENDINGE = sub. laster.

- obtrectatio;
- diffamation;
- Verleumdung;
- slauder;
- difamación; infamación; calumnia;

vpl.: PvB10/178.

FAES Zie:

- fassen; faesche; faesse;----; faessche/

FAESCHE Zie:

- fassen;----; faesse; faes; faessche/

FAESSCHE Zie:

- fassen; faesche; faesse; faes; ----/

FAESSE Zie:

- fassen; faesche;----; faes; faessche/

FAESTEIN Zie:

- fustein; fusteyn; fusteyne; fastein; festein;----; fostein;vastein; fustain; fustaen/

FAEUTE Zie:

- faute;----; faulte; foute/

FAGGE Zie:

- fachine; fagot; fasschine; fasseele; fassine; fasceel; faceel; fagoot;----; faloerde; falloerde/

FAGOOT Zie:

- fachine; fagot; fasschine; fasseele; fassine; fasceel; faceel; ----; fagge; faloerde; falloerde/

FAGOT Zie:

- fachine;----; fasschine;fasseele; fassine; fasceel; faceel; fagoot; fagge; faloerde;falloerde/

FAICTE Zie:

- appoinctement bij ---- contrarie/

FAICTELIJCK; FAITELIJC; FAYTELIJC; FEITELICKE; FEITELIKE; FAITLIKE; FEITELIJC = hom.adi. gewelddadig; adv. in feite; metterdaad; feitelijk; daadwerkelijk.

- adi.hestilis; inimicus; violens; violentus; adv. reapse; revera;
- adi.violent; criminal; hestile; à vrai dire; de fait; adv. effectivement; en effet;
- adi. gewalttätig; feindselig;adv. tatsächlich; faktisch;

FAI

- adi.violent; hostile; indeed; infact;really;
- adi. por fuerza criminal; violento; Adv. efectivamente; en efecto; de hecho;

vpl.: BVB 154; MGG 101; T1/119; T2/89,249.

FAICTELIJCKHEDEN = sub.pl. vijandige of strafbare daden.

- acta; gesta hostilia; inimica;violenta;
- hostilité; acte récusable;
- Feindlichkeit;
- hostility;
- hecho criminale;

vpl.: MGG 100.

FAIJTE Zie:

- dade ende ----/
- in ---- contratie/

FAIJTE; FEIT; FAIT; FEET; FET; FEIJT = sub. feit; daad; handeling.

- res gestae; acta; gesta; factum;
- fait;
- Tatsache;
- fact;
- hecho; suceso;

vpl.: MGG 16; C1/252.

FAIJTEN Zie:

- actie van ----/
- faijt bij ----/
- in ---- contrarie/
- ongethoende ----/
- redenen bij ----/

FAIJTEN = sub. feiten.

- res gestae; acta; gesta;
- fait;
- Tatsache;
- fact;
- hecho; suceso;

vpl.: MGG 16.

FAILGEREN = gelden; kosten; waarde hebben; vb.

- pretium habere;
- valoir; être en vigueur; régner;
- gelten;
- be valid; in force; obtain;
- valer; estar en vigor; estar vigente; regir;

vpl.: T1/113.

FAILLE; FALIE; FAELGE; FALE = sub. sluierdoek.

- species bombycis rudis;
- faille;
- Schleier; Regentuch; Kapuze;
- veil;
- velo;

vpl.: Lo3/188.

FAILLEREN Zie:

- doelen oft ----/

FAILLE(E)REN; FAILLIËREN; FALLIEREN = vb. te kort schieten; in gebreke blijven; verzuimen; failliet gaan; bankroet gaan.
- deficio III; fallor III; cornuo III; creditoribus decoquo III; erro I; labor III; solvendo non esse;
- manquer à; être en défaut; faillir à; faire défaute cq.faillite; tomber en faillite;
- versaumen; unterlassen; zu kurz schieszen; fallieren; ermangeln; fehlen; verfehlen; versagen; im Rückstand bleiben;
- fail; be lacking in; neglect; become a bankrupt; default; miss;
- faltar; no bastar; descuidar; estar en falta; que darse corto; quebrar; hacer bancarotta; quedarse; contor; dejar de;

vpl.: PB/II/223; C1/251,11; Lo1/598; T1/26,427.

FAISAEN Zie:
- fasaen;----; fassaen; feisaen; fesaen; lamoegie; lamogie; lamoege; mamoinge; lamotsie; limoge; limogie; phesant; phisaen; phisant; vesaen; vesayn/

FAIT Zie:
- faijte; feit;----; feet; fet;feijt/

FAITELIJC Zie:
- faictelijck;----; faytelijc; feijtelicke; feitelike; faitlike; feitelijc/

FAITLIKE Zie:
- faictelijck; faitelijc; faytelijc; feijtelicke; feitelike;----; feitelijc/

FALCIDIE = sub. 1.1/4 deel van een legaat dat de erfgenaam mag behouden vóór hij verplichtingen van de erflater overneemt. 2.1/4 van een erfenis.
- 1.falci-dia; 2.legitima pars hereditatis;
- 1.un quart des legs exempts de dettes transfert au héritier avant qu'il se charge des obligations du testateur 2.falcidie;
- 1.ein Viertel eines Legats das der Erbe behalten darf bevor er Verpflichtungen des Erblassers übernimmt 2.Viertel einer Erbschaft;
- 1.fourth part, a quarter, of a legacy, bequest, which the heir is allowed to retain, keep, before he is taking over the obligations of the testator; 2.quarter of an inheritance;
- la cuèrta parte exenta de deudas de un legado con la cual puede quedarse el heredero antes de hacerse cargo de las obligaciones del testador;2. falcidie;

vpl.: T1/107,515.

FALCOENS SCHILT = oude muntsoort gelijk aan 26,5 stuivers en 12 mijten van Brabant.
- nummus;
- monnaie;
- Münze; Art alte Münze;
- coin; old coin;
- moneda; moneda antigua;

vpl.: C1/241.

FALE Zie:
- faille; falie; faelge;----/

FALICANTHOUT = sub. gezaagd hout met een scheve kant; verkeerd gezaagd, verzaagd hout.
- lignum non quadrarus aut rectum;
- falicant; bois fendu avec un côté oblique;
- versägtes Holz;
- wrong cut wood;
- madera aserrada con un lado oblicuo; madera, mal aserrada;

vpl.: C1/239.

FALIE Zie:
- faille;----; faelge; fale/

FALISSEMENT Zie:
- breken oft ----/

FA LLIEREN Zie:
- onseker zijn oft ----/

FA LLISSEMENT Zie:
- brekinge oft ----/

FALLIEREN Zie:
- failleeren;----/

FALLIEREN = vb. in gebreke blijven.
- deficere;
- faillier;
- im Rückstand bleiben;
- fail to;
- estar en falta; dejar de;

vpl.: PB/II/223.

FALLOERDE Zie:
- fachine; fagot; fasschine; fasseele; fassine; fasceel; fagge; faloerde;----/

FALOERDE Zie:
- fachine; fagot; fasschine; fasseele; fassine; fasceel; fagge; ----; falloerde/

FALSARIJS; FALSARIS = sub. vervalser.
- falsarius;
- falsificateur; faussaire;
- Fälscher;
- adulterator; falsifier;
- adulterador; falsario; falsificador;

vpl.: T1/370.

FALSARIS Zie:
- falsarijs;----/

FALSIS Zie:
- actio de ----/
- actio legis cornelie de ----/

FALSITEYT = sub. valsheid.
- sinulatio;
- fausseté;
- Falschheit;
- falsity;
- falsedad;

vpl.: PB/II/255.

FALSITEIJTEN Zie:
- stellionaten; frauden ende ----/

FAME Zie:
- apparentie ende ---- van fugiën/
- faeme;----; faem/
- geruft ende ----/
- ghemeijne ----/
- goede name,----, eere ende renommee/
- openbairder ----/
- staende tot goede ----/
- ter quader ---- ende name/

FAMEEREN; FAMEREN = vb. in het openbaar zeggen; geruchten uitstrooien.
- publice, in publico dico III; eloqui; rumorem diffundo III;
- dire publiquement; repandre des bruits;
- öffentlich sagen; Gerüchte verbreiten;
- say; tell, publicly; noise it abroad; spread rumours;
- decir en público; echar a volar un rumor; hacer cundir una voz;

vpl.: T2/369; T1/363.

FAMEN Zie:
- straetmeeren ende ----/

FAMEREN Zie:
- fameeren;----/

FAMESCHENDINGE Zie:
- faemschendinge;----/

FAMILIAER; FAMILIE = sub. onderhorige.
- minister; inferior; subjectus; minor;
- subordonné;
- Personal;
- personnel; servants;
- subordinado;

vpl.: T2/96.

FAMILIE Zie:
- actio ---- erciscunde/
- familiaer;----/

FAMOES; FAMOOS = adi. berucht.
- admodum; famosus;
- fameux;

- berüchtigt;
- notorious;
- famoso;

vpl.: T2/74.

FAMOES Zie:
- valsch ende ---- libel/
- vermeert oft ----/

FAMOESER ACCUSACIEN = eerrovende beschuldiging.
- accusatio infamis;
- accusation infâme; charge déshonorée;
- entehrende Beschuldigung;
- defamous accusation;
- acusación infame; denuncia ignominiosa;

vpl.: T1/274.

FAMOESER ENDE OPENBAIRDER CRIESME ENDE MISDAET = taut. publiek misdrijf.
- crimen publicum;
- crime public;
- öffentliches Verbrechen;
- public crime;
- crimen público;

vpl.: T1/514.

FAMOOS Zie:
- famoes;----/

FAMOSO Zie:
- criesme in libello ----/

FANTEUR Zie:
- fauteur;----/

FANTIESME = sub. winstaandeel.
- fructus pars;
- part de benéfice; profit;
- Gewinnanteil;
- share in the profits;
- dividendo;

vpl.: PvB6/31.

FARDEEL Zie:
- fardeele;----/

FARDEELE; FARDEEL = sub. fardeel, mat,voor verpakking, vracht.
- materia impositionis; onus;
- mode d'emballage; farde; fardeau;
- Verpackung; Ladung; Fracht;
- packing; load;
- carga; paquette; bulto; fardo;

vpl.: PvB1/362; Lo4/86.

FASAEN; FAISAEN; FASSAEN; FEISAEN; FESAEN; LAMOEGIE; LAMOGIE; LAMOEGE; LAMOINGE LAMOTSIE; LIMOGE; LIMOGIE; PHESANT; PHISAEN; PHISANT; VESAEN; VESAYN = sub. fazant.
- avis phasiana;
- faisan;
- Fasan;

FAT

- feasant; pheasant;
- faisán;

vpl.: C1/713; Lo6/226; PB2/36, 136; FB/III/303.

FASCEEL Zie:

- fachine; fagot; fasschine; fasseele; fassine;----; faceel; fagoot;fagge; faloerde;falloerde/

FASCEELMES Zie:

- fasseelmess(e);----/

FASSAEN Zie:

- fasaen; faisaen;----; feisaen; fesaen; lamoegie; lamogie; lamoege; lamoinge; lamotsie; limoge; limogie; phesant; phisaen; phisant; vesaen; vesayn/

FASSCHINE Zie:

- fachine; fagot;----; fasseele; fassine; fasceel; faceel; fagoot; fagge; faloerde; falloerde/

FASSEELE Zie:

- fachine; fagot; fasschine;----; fassine; fasceel; faceel; fagoot; fagge; faloerde; falloerde/

FASSEELMES SE ; FASCEELMES = sub. kapmes; snoeimes.

- culter ad abscidendum; facula;
- serpe;
- Hackmesser; Baumesser;
- chopping-knife; pruning-knife;
- machete; podadera;

vpl.: C1/449,618; Lo6/30.

FASSEN; FAESCHE; FAESSE; FAES; FAESSCHE = sub. wapenstukken in de heraldiek; rechterschuinbalk in de wapenkunde.

- cartilago;
- bande; fasce;
- Balken im Wappen;
- bar in coat of arms;
- burel;

vpl.: ACart 5.

FASSINE Zie:

- fachine; fagot; fasschine; fasseele;----; fasceel; faceel; fagoot; fagge;faloerde;falloerde/

FAST Zie:

- vast; vaste;----/

FASTEIN Zie:

- fustein; fusteyn; fusteyne;----; festein; faestein; fostein; vastein; fustain; fustaen/

FATALIA = sub.pl. noodlottigheden.

- fatum;
- fatalitées;
- Verhängnisvollkeiten;
- fatality;
- fatalidades;

vpl.: PvB6/30.

FAU

FATALIUM = sub.noodlottigheid.

- fatum;
- fatalitée;
- Verhängnisvollkeit;
- fatality;
- fatalidade;

vpl.: PvB6/30.

FATSOEN Zie:

- tot ---- suyden/
- wollen ende lynen laecken egeen ---- hebbende/

FAULTE Zie:

- actie tegen den richter die iemende met onrechte ende qualijc gequelt ende gecondempneert heeft bij ----/
- bij ----/
- heymelijckheit; heimelijckheit; heimelick; heijmelijck; heimelicheit; heimelijckheydt; heymelicke; heymelick ghemack; heymelicheyd; heimelic; hemelijc; heijmelicheijdt; heijmelicheijt; heimlijcheit; hemelijckheit; privaet; private; privaethuijs;privaetput; voute; vout; vaut;vaute; faut; faute;----; foute/
- in foulte;---- blijven/

FAULTE OFT EXCESSE; FAUTE ENDE EXCESSE = fout; misslag; misbruik.

- error; erratum; excessus; abusus;
- faute; fault et excès; abus; erreur;
- Fehler; Miszbrauch;
- mistake and excesse; abuse; error;
- falta; desbarro; abuso; error;

vpl.: C1/217,494; PB/II/336.

FAUT Zie:

- heymelijckheit; heimelijckheit; heimelick; heijmelijck; heimelicheit; heimelijckheydt; heymelicke; heymelick ghemack; heymelickheyd; heimelic; hemelijc; heijmelicheijdt; heijmelicheijt; heimlijcheit; hemelijckheit; privaet; private; privaethuijs;privaetput; voute; vout; vaut;vaute ----; faute; faulte; foute/

FAUTE Zie:

- bij ----/
- faulte;----; faeute; foute/
- heymelijckheit; heimelijckheit; heimelick; heijmelijck; heimelicheit; heimelijckheydt; heymelicke; heymelick ghemack; heymelicheijdt; heimelic; hemelijc; heijmelicheijdt; heijmelicheijt; heimlijcheit; hemelijckheit; privaet; private; privaethuijs;

privaetput; voute; vout; vaut; vaute; faut;----; faulte; foute/
- negligentie ende/oft ----/

FAUTE; FAEUTE; FAULTE; FOUTE = sub. fout; in gebreke blijving.
- defectus; inopia; erratum; error;
- faute; défaut; erreur; manquer; manquement;
- Ermangelung; Fehler;
- being in fault;
- falta; error;

vpl.: MGG 129; C1/49,217.

FAUTE, OFFENSIE ENDE MISBRUYCK = taut. onrechtmatigheid.
- injustitia;
- faute, offense et abus; injustice;
- Unrechtmäszigkeit;
- unlawfulness;
- injusticia; falta; abuso;

vpl.: PB/II/260.

FAUTE VAN BETAELINGHE = achterstalligheid in betaling.
- pecunia residua;
- défaut de payement;
- Rückstand in Bezahlung;
- arrears in payment;
- atrasos (of = rezago) de pago;

vpl.: C1/80.

FAUTE(N) Zie:
- abuse(n) ende ----/

FAUTEN Zie:
- abusen ende ----/

FAUTEUR Zie:
- aenhangere ende ----/
- hulper ende ----/

FAUTEUR; FANTEUR = hij die een euveldaad bevordert; medeschuldige; medeplichtige.
- promotor mali; qui delinquit cum altero; consors;
- fauteur; complice;
- Förderer von Uebeltaten; Mitschuldige(r);
- promoter of evil; accomplice;
- el que promueve un delito; cómplice; codelincuente;

vpl.: B1:Pl.Bra/7; C1/384.

FAUTIGE; FOUTIGHE = adi.foute; verkeerde.
- vitiosus; pravus;
- faux; inexact; erroné;
- falsch;
- wrong;
- falso;
- inexacto; erróneo;

vpl.: MGG 225,149.

FAVEUR Zie:
- assistentie, adresse ende ----/
- behulp, assistentie oft ----/

- confoort oft ----/
- dissimulatie, dilay,----/
- hulpe oft ----/
- in ---- ende voordeel van/
- in ---- van justitie/
- int ---- der wairheijdt/
- port, dissimulatie, dilay oft ----/
- sonder part, ---- oft eenige gunste/
- sonder verdrach; ---- oft dissimulatie/
- zonder eenige gunst,---- of dissimulatie/

FAVEUR; FAVOER = a.begunstiger, 2. gunst; begunstiging; welwillendheid.
- 1.fautor 2.auxilium; favor; gratia; principatus; praestantia;
- 1.protecteur 2.bienveillance; bonté; faveur; grâce; protection;
- 1.Begünstiger 2.Begünstigung; Wohlwollen; Gunst;
- 1.patron 2.benevolence; prefential treatment; proteccion;
- 1.fovorecedor; patrono 2.benevolencia; favor; protección;

vpl.: PB/II/355; T2/82; T1/131; BVB 92.

FAVEUR, ADDRESSE ENDE ASSISTENTIE = begunstiging, aanbeveling en assistentie.
- favor auctoritas et assistentia;
- faveur recommandation et assistance;
- Begünstigung; Empfelung und Assistenz;
- favour address and assistence;
- favor; ayuda;

vpl.: PvB1/306.

FAVEUR, BEHULP OFT ASSISTENTIE = taut. hulp; bijstand.
- favor, auxilium , assistentia;
- aide; assistance;
- Hilfe; Beistand;
- assistance; succour;
- favor; ayuda; asistencia;

vpl.: PB/II/361.

FAVEUR OFT GUNSTE = taut.gunst.
- favor; praestantia;
- faveur; bienviellance;
- Gunst;
- favour; preference;
- favor; valia; merced;

vpl.: PB/II/243; T1/341; T2/82.

FAVEUR(E) OFT VOIRDEEL = taut. begunstiging.
- favor;
- avantage; bénéfice; faveur;
- Begünstigung;
- favour; patronage;
- beneficio; favor; ventaja;

vpl.: T1/364.

FAVOER Zie:
- bijstant oft ----/

FAVOERE Zie:
- gunsten ende faveur;----/

FAVORABEL Zie:
- favorabelijc;----/
- niet ---- in rechte/

FAVORABELIJC; FAVORABEL = adv. gunstig.
- favorabiliter; favorabilis;
- favorablement; favorable;
- geneigt; günstig; vorteilhaft;
- favourably; favourablely;
- favorablemente; favorable;

vpl.: T1/264; B2/86; C2/1026; PvB1/310.

FAVOREM Zie:
- in ---- justitiae/
- pactum in ---- tertii/

FAVORISEREN Zie:
- berghen oft ----/
- voirderen ende ----/

FAVORISEREN = vb. voortrekken; begunstigen;
- faveo II; indulgeo II; adiuvo I; foveo III;
- favoriser; avantager; protéger;
- begünstigen;
- favour;
- favorecer; proteger; amparar; patronicar; preferir;

vpl.: PB/III/302 ; B1.EE/5; C1/682; PvB1/298; PvB9/16; PB/II/33,243,255; Lo6/400; T1/308.

FAYT BIJ FAYTE = feit bij feit.
- factum post factum;
- fait avec fait;
- Tatsache bei Tatsache;die eine Tatsache bei der anderen;
- fact by fact;
- hecho con hecho;

vpl.: T1/74.

FAYTE Zie:
- actie van ---- tegen recht/
- in ----/
- in ---- setten/
- redenen bij ----/

FAYTELIJC Zie:
- faictelijck; faitelijc;----; feijtelicke; feitelike; faitlike; feitelijc/

FAYTELIJC ENDE MET OPSETTE = taut. met voorbedachten rade.
- consilio; consulto;
- avec préméditation; de propos délibéré;
- mit Vorbedacht; vorsätzlich;
- of malice prepense;
- hecho con premeditación;

con cuenta y razón;

vpl.: T1/76.

FAYTEN Zie:
- bij ---- contrarien/
- ongethoende ----/

FAYTEN CONTRARIEN = tegengestelde feiten.
- res contrariae;
- faits opposés;
- entgegengesetzte Tatsachen;
- opposite facts;
- hechos opuestos;

vpl.: T1/27,633.

FECISSE Zie:
- actio in factum si quadrupes pauperiem ---- dicetur/

FEET Zie:
- faijte; feit; fait; ----; fet;feijt/

FEISAEN Zie:
- fasaen; faisaen; fassaen;----; fesaen; lamoegie; lamogie; lamoege; lamoinge; lamotsie; limoge; limogie; phesant; phisaen; phisant; vesaen; vesayn/

FEIJT Zie:
- delicte ende ----/
- faijte; feit; fait; feet;fet;----/
- geperpetreerd ----/
- misbruijcken ende delicten op 't ---- van overspel/
- op 't ---- bevinden/
- op 't ---- bevonden worden/
- peremptoir ----/

FEIJTELICKE Zie:
- faictelijck; faitelijc; faytelijc; ----; feitelike; faitlike; feitelijc/

FEIJTELIJCK AENSLAEN = volgens de feiten gevangen nemen.
- arresto I ex rex gesta;
- arrêter suivant le délit;
- in Verwahrung nehmen infolge Tatsachen;
- arrest in accordance with the facts;
- tomar en arresto; arrestar;

vpl.: BVB 103.

FEIJTELIJCKE Zie:
- bij ---- middelen/
- belet ende ---- turbatie/
- in cas van ---- resistentie/

FEIJTELIJCKER WIJSE = op een wijze die berust op feiten.
- re vera;
- en effet;
- tatsächlich;
- indeed;
- en efectó; de hechó;

vpl.: BVB 156.

FEL

FEIJTEN Zie:
- captieuse ----/
- extravagante ----/
- met levende waerheijt ---- verificeren/
- peremptoire ----/
- quaede ----/
- rencontrere ----/

FEIT Zie:
- faijte;----; fait; feet; fet;feijt/

FEITELIJC Zie:
- faictelijck; faitelijc; faytelijc; feijtelicke; feitelike; faitlike; ----/

FEITELIKE Zie:
- faictelijck; faitelijc; faytelijc; feijtelicke;----; faitlike; feitelijc/

FEL Zie:
- groot,---- ende vehement/

FELHEDE OFT ERNST = boosaardig of in woede.
- malignus aut in furore;
- méchamment ou en colère;
- in Wut oder mit Vorbedacht;
- malicious or in anger;
- maliciosamente o en cólera;

vpl.: Lo6/222.

FELHEIT Zie:
- felheyden;----; felleheit/

FELHEYDEN; FELHEIT; FELLEHEIT = met boosaardigheid; woede.
- malignitas; furor;
- avec malignité; en rage;
- Bosheit; in Wut;
- with malice; in rage;
- con malicia; en ira; furioso;

vpl.: PvB1/97; Cr2/1333.

FELHEYDEN Zie:
- in ----/
- in ---- slagen/

FELIEREN Zie:
- rubben oft ----/

FELIEREN = sub.pl. trekplaten.
- lamina cuius ope aliquid religatur
- filières;
- Zieheisen;
- draught-plates;
- herramienta para hacer rosca;

vpl.: C1/230.

FELIERNOT = stenen waarop de sparren van een dak rusten.
- lapides in quibus cantherii iacent
- des briques sur lequel les chevrons d'un toit portent;
- Steine worauf die Dachsparren ruhen;
- stones on which lie the rafters;

FEN
- piedras sobre las cuales reposan los cabrios de un techo;

vpl.: PvB5/572.

FELLEHEIT Zie:
- felheyden; felheit;----/

FELLEN Zie:
- in evelen moet, in ---- moet/
- in ---- moede/
- in ---- oft grammen moede/
- in ---- moede oft in ernste/
- met quaden moede ende met ---- zinne/

FEMEELE Zie:
- femelle; femele; femmele;----/

FEMELE Zie:
- femelle;----; femmele; femeele/

FEMELLE; FEMELE; FEMMELE; FEMEELE = sub. vrouwmens.
- femellus;
- femelle;
- weibliche Person;
- female;
- mujer; persona femenina;

vpl.: C3/66.

FEMENIJN Zie:
- leen ----/

FEMMELE Zie:
- femelle; femele;----; femeele/

FENEEL = sub. vierkantsmaat nl. 28x28 cm. holle dakpan voor 't aflopen van 't water.
- tegula deliciaris colliciaris;
- noue;
- Quadratmasz;
- roof tile;
- 1 medida cuadrada, es decir 28 x28 centimetros; teja cóncava para desagüe;

vpl.: C1/237.

FENIJN Zie:
- venijne; venijn; venin; venijnt; venijnd;----/

FENIJNE ENDE VERGHIFFENISSE= taut. vergift.
- venenum;
- poison; venin;
- Gift;
- poison;
- ponzoña;tóxico; veneno;

vpl.: T1/130.

FENIJNMAKERE; VENIJNMAKER; VENIJNSCHENKER; VENIJNSCHINKER = sub. gifmenger.
- veneficus;
- empoisonneur;
- Giftmischer;
- poisoner;
- emponzoñador; envenenador;

vpl.: T1/133.

FEODAEL Zie:
- contract ----/

FEODAEL = adi. leenroerig; het leenrecht betreffend.
- feudalis;
- hommagé;
- feudal;
- feudal;
- feudal;
vpl.: T2/223.

FERAREN Zie:
- wech tot ----/

FEREYTEN = sub.pl. ijzers of scharnieren voor vakken in een muur waaraan blinden worden bevestigd; stut; contrefort.
- cardo;
- contre-boutants;
- Henkel; Scharnier; Angel;
- hinge;
- stut = puntal; apoyo; sostén; contrefort = muro de carga;
vpl.: C1/183.

FERIAEL DACH = sub. rustdag.
- dies feriae;
- jour de repos;
- Ruhetag;
- holiday; off-day ; day of rest;
- día de descanso; dia de huelgas; día feriado; día colendo; domingo;
vpl.: T2/51.

FERIE Zie:
- ferien;----/

FERIEN; FERIE = sub. rusttijd;rustdagen.
- feriae;
- férie; jour de repos;
- Ferien; Ruhezeit;
- rest; resting-time; vacatien; holiday;
- día de descanso; dia feriado;
vpl.: T1/353; T2/119.

FERIEN ENDE VIERTEN = verlofdagen.
- feriae;
- jours de congé;
- Ferientage;
- holidays;
- días de permiso;
vpl.: T2/372.

FERMELIOEN Zie:
- vermelioen;----; vormelioen/

FERUNT Zie:
- ut et verba ----/

FESAEN Zie:
- fasaen; faisaen; fassaen;feisaen; ----; lamoegie; lamogie; lamoege; lamoinge; lamotsie; limoge;

limogie; phesant; phisaen;phisant; vesaen; vesayn/

FESTA PALATIE = paleisfeesten.
- fêtes de palais;
- Palastfeste;
- feasts of the palace;
- fiestas de palacio;
vpl.: PvB6/28.

FESTEIN Zie:
- fustein; fusteyn; fusteyne; fastein;----; faestein; fostein;vastein; fustain; fustaen/

FET Zie:
- fayte; feit; fait;feet;----;feijt /

FETAELGE Zie:
- vitalije; vitaelge; vitaellie;vitaelge; vitalie; vitalle; vitaelde; victallie; victalie; victualgie; victaelge;----; fetailie; vivers; voijeragie; victuaille; victuaillie victuaillien; victualie; provande/

FETAILIE Zie:
- vitalije; vitaelge; vitaellie; vitaelge; vitalie; vitalle; vitaelde; victallie; victalie; victualgie; victaelge; fetaelge;----; vivers voijeragie; victuaille; victuaillie victuaillien; victualie;provande/

FEYT Zie:
- geperpetreerd ----/
- op 't ---- bevinden/

FEYTE Zie:
- kennelyckheyt van ---- oft conjunctie/

FEYTEN Zie:
- afgryselycke ende execrable ----/

FIAT Zie:
- interdictum ne vis ---- ei qui in possessionem missus est/

FIATTEN Zie:
- geven van ----/

FICTIE = sub. onderstelling.
- fictio;
- montant fixe; droit fixe; condition;
- Voraussetzung;
- supposition;
- suposición; supuesto;
vpl.: C1/24.

FIDECOMMIS; FIDECOMMISSIE; FIDEICOMMISS(E) = erfmaking; erfstelling over de hand; als verzoek opgestelde wilsbeschikking.
- fideicommissum;
- fidéicommis;
- Fideikommiss;
- entail; fideicommissum;

FID

- fideicomiso;

vpl.: Lo3/526,528; Lo7/416.

FIDECOMMISSIE Zie:
- fidecommis;----; fideicommisse/

FIDEICOMMISSARIJSE; FIDEICOMMISSARIS = sub. erfsteller over de hand d.i.dat hij als erfgenaam de erfenis moet bewaren en aan een derde overdragen; degene die een erfmaking ontvangt.
- fideicommissarius;
- fidéicommissaire;
- Fideikommissar; derjenige zu dessem Vorteil das Fideikommiss gemacht worden ist;
- fideicommissioner; the person to whose benefit the entail is made;
- fideicomisario;

vpl.: T1/513; Lo3/532.

FIDEICOMMISSARIS Zie:
- fideicommissarijse;----/

FIDEICOM MISSE Zie:
- fidecommis; fidecommissie;----/

FIDEJUBEREN = vb. vertrouwen.
- fidem iubeo II;
- faire confiance; se fier à;
- vertrauen;
- trust;
- confiarse; dar confianza a;

vpl.: B2/150; C2/1031.

FIDEJUSSEUR = sub. borgsteller.
- fidejussor; sponsor; praes;vas;
- fidéjusseur;
- Bürge;
- guaranter;
- fiador; garante;

vpl.: T2/114.

FIDEJUSSEURS Zie:
- borgen ende ----/

FIDEJUSSOIR Zie:
- cautie ---- oft pignoratice;

FIDELITEYT = sub.trouw; getrouwheid.
- fidelitas;
- fidélité;
- Treue; Loyalität;
- fidelity; loyalty;
- fidelidad; lealtad;

vpl.: PB/IV/555; C1/71.

FIDELITEYT ENDE GETROUWICHEYT = sub. taut. trouw; trouwhartigheid.
- fidelitas;
- fidélité;
- Treuherzigkeit;
- true-heartedness;
- fidelidad; sinceridad;

vpl.: PB/II/339.

FIG

FIDEUISSOIR Zie:
- cautie ----/

FIDENSIEUX Zie:
- cautie ----/

FIDIMUS Zie:
- vidimus;----; vidimusbrief/

FIER Zie:
- t'----/

FIERLINC = hom.sub.1.vierling 2. goud en zilvergewicht van Brussel.
- 1.quadrigeminus 2.pondus argentum et aureum Brusselensis;
- 1.quart 2.poids de Bruxelles;
- 1.Vierling 2.Gold und Silbergewicht von Brussel;
- 1.quadruplets 2.gold and silver weight Brussels;
- 1.cuatrillizos 2.pesa de oro y de plata Bruselense;

vpl.: PvB1/409.

FIERLINGH OFT QUAERT GOUDT ENDE SILVER GHEWICHTE BRUSSELS = gewicht gebruikt bij Brusselse goud- en zilversmeden, gelijk aan 8 aeskens Brussels gewicht.
- pondus argentum et aureus publice probatum Brusselensis;
- poids en usage chez les orfèvres de Bruxelles;
- Gewicht benutzt von den Gold- und Silberschmieden in Brüssel;
- weight used by the gold- and silversmiths in Brussels;
- pesa usada por orfebres y plateros bruselenses;

vpl.: C1/242.

FIERTALE Zie:
- veertel; veertele; viertel; vertel; viertelle; viertale;----/

FIGUER Zie:
- figuere;----; figure/

FIGUERE Zie:
- sonder ---- oft treyn van processe/

FIGUERE; FIGUER; FIGURE = figuur. sub.
- signum; nota;
- marque; signal;
- Figur; Zeichen;
- figure; sign;
- marca; señal;

vpl.: DVB 11,12; BVB 190.

FIGURATIEF Zie:
- caerte ----/

FIGURATIVE Zie:
- charte ----/
- kaart ----/
- kaarten ----/

FIGURE Zie:
- figuere; figuer;----/

FIGUREEREN; FIGUREREN = vb uitbeelden.
- figuro l;
- représenter; figurer; former; etc.;
- darstellen;
- personate;
- representar; presentar;

vpl.:

FIGUREREN Zie:
- figureeren;----/

FIJN LUTTER GOUT = zuiver 24 caraats goud.
- aurum purum;
- de l'or pur de 24 carats;
- rein 24 karätiges Gold;
- pure 24 carat gold;
- oro puro de 24 quilates;

vpl.: T1/464.

FIJNE Zie:
- ten ---- van absolucien/

FIJNS Zie:
- marck ---- gout gelts/
- marck ---- silvers/

FIJT Zie:
- reelijck ende bij ----/

FILIACIE = sub. afstamming.
- cognatio; genus; origo; propinquitas; shirpes;
- descendance; filiation;
- Abstammung;
- descent; filiation;
- descendencia; filiación; origen;

vpl.: T1/362; T2/112.

FILOSELLE Zie:
- sayette oft ----/

FINAAL ACCOORT = volledige, onherroepelijke overeenkomst.
- accordamentum finale;
- accord irrévocable;
- endgültige Uebereinkunft;
- final; definite; agreement;
- acuerdó final; acuerdó completó (= irrevocable);

vpl.: ACart 53.

FINAAL; FINAALE; FINAEL; FINALIKE; FINALIJC; FINALIJK =adi. algehele; definitieve; vol; volledig.
- finalis; definitivus; totaliter; plene; finaliter;
- définitif; final; complètement;
- endgültig; volständig; bis ans Ende; völlig;
- final; definitive; fully; completely;
- definitivo; final; complemente; enteramente;

vpl.: ACart 13,14; DKB 15,51.

FINAALE Zie:
- finaal;----; finael; finalike; finalijc; finalijk/
- retentum off ---- uijtspraak/
- scheijdinge ende ---- schiftinge/

FINAEL Zie:
- finaal; finaale; finalike; finalijc; finalijk/

FINALE; FINAELE, LIMIETSCHEIJDINGE; LIMIETSCEYDINGE = definitieve grensvaststelling.
- constitutio limitis finalis;
- bornage définitive;
- endgültige Grenzfestsetzung;
- definitive fixation of the boundery;
- demarcación definitiva de limites

vpl.: ACart 13,14.

FINALIJC Zie:
- finaal; finaale; finael; finalike; ----; finalijk/

FINALIJK Zie:
- finaal; finaale; finael; finalike; finalijc;----/

FINALIKE Zie:
- finaal; finaale; finael;----; finalijc; finalijk/

FINANTIE Zie:
- op ---- vercocht/

FINE Zie:
- ten ----/
- tot dien ----/
- ten ---- van/

FINEM Zie:
- et circa ----/

FINEREN = vb. betalen.
- solvere; numerare; satisfacere;
- payer; acquitter;
- zahlen; bezahlen;
- pay;
- pagar; recompensar; retribuir;

vpl.: PB/III/546.

FINEREN ENDE BESLICHTEN = taut. beslissen; beslechten.
- definio IV; compono III; dirimo III; controversiam;
- vider; accorder;
- entscheiden; beilegen; schlichten;
- decide; settle; compose;
- decidir; determinar; definir conciliar; dirimir la controversia;

vpl.: C1/114, 682.

FINES Zie:
- ad omnes ----/

FINGEEREN Zie:
- fingeren;----/

FINGEREN; FINGEEREN = vb.voorwenden; veinzen.
- simulo I;
- dissimuler; feindre;
- sich verstellen; heucheln;
- simulate; dissemble; feign;
- fingir; simular; afectar;

vpl.:

FINICHEYT ENDE INWENDIGE DUEGHT VAN GOUDE/SILVERE = goudgehalte/ zilvergehalte.
- bonitas, qualitas auri/argenti;
- carats d'or; carats d'argent;
- Goldgehalt; Silbergehalt;
- goldalloy; silveralloy; gold-content; silver-content;
- quilates de oro; quilates de plata

vpl.: T1/464.

FINICHEYT Zie:
- alloy(e), gewichte oft ---- van penningen oft inwendige deucht/

FINISSEREN = vb. eindigen.
- finire; finem facere III;
- finir;
- enden;
- finish;
- finalizar;

vpl.: Lo2/756.

FIRMEREN = vb. bevestigen.
- confirmo I; sancio IV;
- confirmer;
- bestätigen;
- confirm;
- confirmar;

vpl.: T2/7.

FISCAEL Zie:
- advocaet ----/
- office ----/
- raedt ----/
- sculde ----/

FISCAEL = sub. 1.schatkistambtenaar 2.gerechtsambtenaar 3.belastingambtenaar.
- 1.tribunus aerarius 2.accensus 3.praefectus fiscalis,
- 1.trésorier 2.huissier 3.fonctionnaire du fisc; fiscal;
- 1.Staatskassebeamte 2.Gerichtsbeamte 3.Steuerbeamte; Steuereinzieher;
- 1.revenue 2.official 3.tax official; tax collector;
- 1.tesorero 2.funcionario judicial 3. empleado de hacienda; recaudador de impuestos;

vpl.: PvB1/225, C1/208; PvB8/14

FISCUM = sub. belastingkas.
- fiscus;
- trésor public;
- Steuerkasse;
- inland revenue; tax-cash;

- tesoro público;

vpl.: T1/388.

FISQUE = sub.1.fiscus; belastingdienst 2. belastinggaarder.
- 1.officium vectigalium 2.cognitor;
- 1.fisc; 2.fiscal;
- 1.Fiskus 2.Funktionär des Fiskus;
- 1.tax collector's office 2.exchequer;
- 1.fisco tesoro público 2.fiscal;

vpl.: B1:Pla.Fh/5; PvB1/257,513

FIXE Zie:
- habitatie ende ---- domicilie/

FIXEEREN = vb. vaststellen.
- figo III determino I;
- fixer;
- fixieren;
- fix;
- fijar; determinar; definir;

vpl.: ACart.

FIXEERING = sub. vaststelling van loon, bedrag; bepaling.
- definitio; constitutio; figo III; determinatio;
- fixation; détermination;
- Festsetzung; Anberaumung; Fixierung;
- fix- appoint; determination; settlement;
- fija ción; determinación;

vpl.: ACart 43.

FLACHTURFF; EVERTTURFS = sub. turf van boven uit de veenput, ook bolsterturf of aanmaakturf genoemd.
- crusta superior glebae bituminosae, ericacaeae vel, quae usa erat ad accendendum ignem, aut ad dispergendum;
- couche supérieure d 'une tourbière faisant des tourbes très appropiées pour faire du feu;
- Torf von oben aus der Torfgrube auch Bolster (= Hülse) oder Einheiztorf genannt;
- peat from the surface of the peat-pit, also called bolster (=shell) or kinling-peat;
- capa superior de las turberas de la cual se hacia material para encender el fuego;

vpl.: MGG 7,31.

FLAGRANTI Zie:
- apprehensie in ----/
- in ---- delicto/

FLAMBEEU; FLAMBEEUWE = sub. flambouw; lantaarn; toorts.
- fax; taeda;
- flambean; torche; lanterne;

FLO

- Fackel; Kerzenlampe;
- torch;
- antorcha; hacha; hachón; blandón; linterna;

vpl.: PvB5/37; PvB6/244; PvB10/26; C1/555.

FLAMBEEUWE Zie:
- flambeeu;----/

FLAUMEREN; FLAUWEREN; FLAUWEN = verzwakken.
- deficio III;
- faiblir;
- schwächen;
- weaken;
- debilitar; enervar;

vpl.: Lo4/794.

FLAUWELYCKEN Zie:
- traechlycken ende ----/

FLAUWEN Zie:
- flaumeren; flauweren;----/

FLAUWEREN Zie:
- flaumeren;----; flauwen/

FLAUWIJNE Zie:
- flouwijne;----; fluïne; fluijn; overtuijgh; overtuuch; overtuych; oorcusteect/
- oorcussen met een ----/

FLESSCHE Zie:
- bouteille oft ----/
- ghelasen ----/

FLOERBESSEM Zie:
- vloerbessem;----; fluerbessem/

FLOERS; FLOURS; FLUWEEL = sub. fluweel.
- linteus;
- velours;
- sammet;
- velvet;
- terciopels;

vpl.: PvB3/362.

FLOORSAET = sub. koolzaad.
- semen lini;
- colza;
- Raps;
- rapeseed;
- colina;

vpl.: PB/III/294.

FLORENSCHEN Zie:
- oude ---- gulden/

FLORETTE Zie:
- sijde ----/

FLOREREN; FLORIEREN = vb. bloeien.
- floreo II; vigeo II; prospero I;
- prospérer; fleurir;
- blühen; gedeihen;
- flourish; prosper;
- prosperar; florecer;

vpl.: ASO 10.

FLU

FLORIEREN Zie:
- floreren;----/

FLOURS Zie:
- floers;----; fluweel/

FLOURS ALS VAENDOECK = fluweel als vaandeldoek.
- linteus signis;
- velours comme toile du drapeau;
- Sammet wie Fahnentuch;
- velvet as linen of colour;
- terciopelo como pano di bandera;

vpl.: PvB3/362.

FLOUWIJNE; FLAUWIJNE; FLUINE; FLUIJN; OVERTUIJGH; OVERTUUCH OVERTUYCH; OORCUSTEECT = sub. kussensloop.
- crumena;
- taie;
- Ueberzug;
- pillow-slip;
- funda;

vpl.: Lo5/404; C1/434.

FLOUWYNE; FLAUWIJN; FLUWIJNE = sub. steen- of huismarter.
- melis;
- fouine;
- Marder;
- marten;
- marta;

vpl.: PB/II/39.

FLUERBESSEM Zie:
- vloerbessem; floerbessem;----/

FLUIJN Zie:
- flouwijne; flauwijne; fluïne;----; overtuijgh; overtuuch; overtuych; oorcusteect/

FLUINE Zie:
- flouwijne; flauwijne;----;fluijn; overtuijgh; overtuuch; overtuych; oorcusteect/

FLUWEEL Zie:
- ghefigureert ----/

FLUWE Zie:
- vlouwe; vluwe;----/

FLUWELE TRYPE = fluwelen stof.
- ma teria holoserica;
- étoffe de velours;
- Stoff aus Samt;
- velvet;
- tela de terciopelo;

vpl.: PvB1/245.

FLUWIJN OVERTUIJCH = kussensloop.
- involucrum pulvini;
- taie;
- Kissenüberzug;
- pillow-case;
- funda de almohada;

vpl.: Lo3/184.

FLUWIJNE Zie:
- flouwyne; flauwijn;----/

FOELGE; FULGE; FOELIE; FOLIE FUELGE; FOILLIE; FOUILLE = hom.sub.1.een blad geslagen metaal 2.vlies over eerste bast van de muskaatnoot of foelie.
- 1.lamina; folium 2.macis;
- 1.vraie feuille 2.macis;
- 1.Blattmetall; 2.Folie;
- 1.metal foil 2.mace;
- 1.una hoja de metal; una lamina de metal; una lamanilla; una plancha de metal; una chapa de metal 2. macis;

vpl.: PvB5/338; PvB6/162; PB/III/444.

FOELIE Zie:
- foelge; fulge;----; folie; fuelge; foillie; fouille/

FOERBERIE = sub. bedriegerij.
- fraus;
- fourberie;
- Betrügerei;
- deceit;
- fraude; embuste; falacia;

vpl.: PvB10/404.

FOERTSEN; FORTSE; FORCHE; FOORTSE; FOIRTSE = sub.pl. geweld; gewelddadigheid; misbruik.
- pravitas; vis; violentia;
- force; violence;
- Gewalt; Gewalttätigkeit;
- force; violence;
- coacción; fuerza; violencia; brutalidad;

vpl.: T2/80,265; C1/383; BvB48.

FOESTEREN Zie:
- voesteren; vosteren; vostren; voedsteren; voetsteren;----; fusteren/

FOILLE = sub. een breed zwaard.
- spathe;
- épée large;
- ein breites Schwert;
- broad sword;
- espada ancha;

vpl.: C1/336.

FOILLIE Zie:
- foelge; fulge; foelie; folie;fuelge;----; fouille/
- macis oft ----/

FOIRTSE Zie:
- foertsen; fortse; forche; foortse;----/

FOLIE Zie:
- foelge; fulge; foelie;----;fuelge; foillie; fouille/

FONDAMENT Zie:
- schijnsel van ----/

FONDAMENT; FUNDAMENT; FONDEMENT; FONDEERSEL= sub.1. grondslag 2.fundament.
- 1.argumentum; causa; ratio 2. fundamentum;
- 1.motif; base; raison; cause; 2.base; fond; fondement;
- 1.Basis; Grundlage; Grund;Anlass; Veranlassung 2.Fundament;
- 1.base; motive; 2.foundation;
- 1.base; motivo; cimiento; razón 2. fundamento;

vpl.: MGG 69; 152; C1/186; Lo1/626.

FONDATIE; FUNDATIE; FUNDACIE; FONDATURE = sub. stichting.
- fundatio; aedificatio;
- fondation; fonds légué pour quelque usage louable ou pour une oeuvre;
- Stiftung; Gründung;
- foundation;
- fundación;

vpl.: LPS 70; C1/17,461; PvB1/77.

FONDATIE BRIEVE = sub. stichtingsacte.
- acta,(urbis);conditae;
- acte de fondation;
- Stiftungsakte;
- document of foundation;
- escritura constitutiva; carta de fondación;

vpl.: PB/III/2.

FONDATURE Zie:
- fondatie;----; fundatie; fundacie/

FONDEEREN Zie:
- fonderen; funderen; ----: fundeeren/

FONDEERSEL Zie:
- fondament; fundament; fondement;----/

FONDEMENT Zie:
- fondament; fundament;----; fondeersel/

FONDEREN Zie:
- zich ----/

FONDEREN; FUNDEREN; FONDEEREN; FUNDEEREN = vb. gronden op; steunen; argument hebben om; funderen; stichten; oprichten.
- fundo I; argno III; erigo III; probo I; demonstro; confirmo I;
- fonder sur; baser; établir; ériger; prouver; démontrer;
- gründen auf; fundieren; aufrichten; unterbauen; begründen;
- found; base; ground; wel founded establish; motivate;

FON

- apoyar en; establecer; fundar; fundamentar; motivar;
vpl.: C1/267,389; T1/636; Lo4/584; C2/774; BVB 96.

FONLE Zie:
- bij ---- oft ambachtsgewijse/

FONTAINE; FONTEINE; FONTEYNE = sub. 1.bronwater; welwater. 2. bron; wel. 3 waterbak met kraantje.
- 1.aquae salientes 2.fons 3.fontana;
- 1.source 2+3 fontaine;
- 1.Brunnenwasser; Quellwasser 2.Brunnen; Quelle 3.Wasserbecken mit Hähnchen;
- 1.mineral water; spring water 2.spring; well 3.cistern with tap;
- 1.manantial; pozo 2.fontanar;3. depósita de agua con grifo;
vpl.: T1/254,258.

FONTAINE OFT BORNPUTTE;BORRE; BORREPUT; BORRENPUT = taut. ophaalput; welput; waterput.
- puteus aquae vivae; fontanus; fons; puteus originis; puteus aquarius;
- puits; d'eau vive; puits de source
- Brunnen;
- well;
- pozo de agua; cisterna;
vpl.: T1/120; Ca2/2,841; C1/190, 61,181,242,477; B1/51.

FONTE Zie:
- actio in interdicto de ----/

FONTEIJNE Zie:
- looten ----/

FONTEINE Zie:
- fontaine;----; fonteyne/

FONTEYNE Zie:
- fontaine; fonteine;----/

FONTEYNMEESTER = sub. ambtenaar belast met het onderhoud der fonteinen en drinkwater in Brussel.
- aquilex; indigator aquarum Bruselensis;
- fonctionnaire chargé de l'entretien des fontaines de Bruxelles et de la surveillance de l'eau potable;
- Beamter für den Unterhalt der Springbrunnen in Brüssel und belastet mit der Aufsicht auf dem Trinkwasser;
- official in charge of maintenance of Brussel fountains and with the supervision on the drinking-water;
- empleado público encargado de

FOR

mantenimiento de los surtidores en Bruselas, y de inspección de agua potable;
vpl.: C1/204; PB/IV/268.

FONTIEREN; FRONTIEREN = sub.pl. grenzen.
- finis; terminus; limes vulg. grontes regionis;
- limite; frontière;
- Grenze;
- limit; boundery;
- límite; término; frontera;
vpl.: LPS 40.

FONTIGHE Zie:
- fantige;----/

FOORTSE Zie:
- foertsen; fortse; forche;----; foirtse/

FOORTSELIJC; FOORTSELIKE; FORTSELIKE; FORCHELIKE; FORTSELINGE; FORCELIJCK; FORTSELYCK = adv. gewelddadig.
- per vim; violenter; vehementer;
- de force; violent; violemment;
- gewalttätig;
- violently; violent;
- por fuerza; violentamente;
vpl.: T1/469; PvB7/113; B2/76; C2/1024.

FOORTSELIKE Zie:
- foortselijc;----; fortselike; forchelike; fortselinge; forcelijck; fortselyck/

FOORTSEN Zie:
- bij ----/
- bij ---- nemen/

FORAEN Zie:
- forain; forein; fourain;----/

FORAIN; FOREIN; FOURAIN; FORAEN = sub. vreemdeling.
- extraneus;
- étranger;
- Fremder;
- stranger;
- extranjero; forastero;
vpl.: Cr2/1038.

FORAIN OFT VREMD = taut. vreemdeling.
- extraneus;
- étranger;
- Fremder;
- stranger;
- extranjero; forastero;
vpl.: Cr2/1038.

FORC Zie:
- vuercken; vurcken; vorke;voorke; vork; voorc; forke;----/

FORCE Zie:
- bij ---- bedwongen/

- bij ---- ende geweldiger handt/

FORCELIJCK Zie:
- foortselijc; foortselike; fortselike; forchelike; fortselinge;---fortselyck/

FOREIN Zie:
- forain;----; fourain; foraen/

FORCHE Zie:
- foertsen; fortse;----; foortse; foirtse/

FORCHELIKE Zie:
- foortselijc; foortselike; fortselike;----; fortselinge; forcelijck/

FORCHIJN Zie:
- franchijne; francijn; francijne; franschijne; frassijnen; froncijn;----; forsijn; frotsijn; parcement; parckement; parquemente; parcament; parkement; percament; parcamint; pargament;pergament; pargameen/

FORCLUDEREN = vb. uitsluiten.
- excludo III;
- exclure;
- ausschlieszen;
- exclude;
- excluir;

vpl.: PB/II/223,328.

FORDERONGE; VORDERINGE;VORDERNISSE; VOORDERNISSE;VOIRDERNISSE; VORDERNESSE = sub. vordering.
- postulatio;
- demande;
- Forderung;
- claim; demand;
- reclamación; acción;

vpl.: PvB1/533.

FOREEST; FOREESTE = sub.woud.
- silva;
- forêt;
- Wald;
- forest;
- selva; bosque;

vpl.: PB/III/516.

FOREESTE Zie:
- foreest;----/

FOREESTE ENDE WOUDE = taut. woud; bos.
- silva;
- forêt;
- Wald;
- forest;
- selva; bosque;

vpl.: PB/II/141; PB/III/516.

FOREFAIJTE; FORFEIT; FOREFEIT FORFAIT; FORFAITURE; FORFEITURE; FURFAITURE; FORFAICT; FORFAICTURE; FORFAITEN;

FOURFAITEN = sub.1.boete; geldstraf 2.misdrijf; euveldaad.
- 1.poena 2.crimen;
- 1.amende 2.forfait;
- 1.Busze; 2.Missetat;
- 1.fine 2.crime;
- 1.multa 2.delito; crimen;

vpl.: PvB1/126; ACart 7; B1:Pl. Bra.23.

FOREFEIT Zie:
- forefaijte; forfeit;----; forfait; forfaiture; forfeiture; furfaiture forfaict; forfaicture; forfaiten; fourfaiten/

FORET Zie:
- forette;----; furet; furette/

FORETTE; FORET; FURET; FURETTE = sub. fret.
- viverra;
- furet;
- Frettchen;
- ferret;
- hurón;

vpl.: PB/III/498; PB/II/136.

FORETTEEREN Zie:
- fretteeren; foretteren;----/

FORETTEREN Zie:
- fretteeren;----; foretteeren/

FORFAICT Zie:
- forefaijte; forfeit; forefeit; forfait; forfaiture; forfeiture;furfaiture;----; forfaicture; forfaiten; fourfaiten/

FORFAICT OFT MESKEUR = taut. misdaad.
- multa;
- crime;
- Uebeltat; Verbrechen;
- crime;
- crimen; delito;

vpl.: Cr2/1062.

FORFAICTMEESTER = sub. functionaris belast met het onderzoek en inwinning van gegevens, bijgestaan door 2 secretarissen, ten laste van degenen die een ander hebben uitgescholden, die met zweren en vloeken Gods naam misbruiken, die elkaar met vuisten slaan, met voeten schoppen of die gewapend met een stok een ander uit zijn huis jagen, zonder evenwel de stok te gebruiken, Maastricht.
- magistratus, duobus secretariis assistentibus, oneratus requisitione et exploratione in detrimentum personarum illorum, qui tertium maledixerunt, qui jurando et maledicendo Dei Nomine abutuntur, qui pugillant, pedibus

cunculcant aut qui baculo armati tertium e domo sua expellunt baculo autem non utentes;

- fonctionnaire chargé avec l'enquête et prendre des informations assisté par deux sécretaires, à la charge de ceux qui ont injurié de ceux qui abusont le nom de Dieu par jurer et maudire; de ceux qui échangent du coups de poing ou frappent du pied ou de ceux qui, armé avec un bâton, chasse un autre hors de sa maison, sans employer le bâton, Maestricht;
- Funktionär beauftragt mit der Untersuchung und Einbringung von Daten, beigestanden von 2 Sekretären, zur Last derjenigen die einen Andern ausgeschimpft haben, die mit Geschwüren und Fluchen Gottes Nahme miszbrauchen, die einander mit Fausten schlagen, mit Füszen treten oder die bewaffnet mit einen Stock einen Anderen aus seinen Haus jagen, ohne jedoch den Stock anzuwenden; Maastricht;
- official charged with the examination and collection of data, assisted by 2 secretaries for those who have abused somebody, those who abuse God's name by swearing and cursing, those who beat one another, or kicking or those who armed with a stick chase some one from their house however without using the stick, Maastricht;
- funcionario encargado de investigación y obtención de datos, ayudado por dos secretarios, a cuestas de los que han invectivado a otro, que abusan; Maastricht;

vpl.: Cr2/1048.

FORFAICTURE Zie:
- forefaijte; forfeit; forefeit; forfait; forfaiture; forfeiture; furfaiture; forfaict; ----; forfaiten fourfaiten/

FORFAICTURE EN DE MULCTE = taut. boete.
- mulcta;
- amende;
- Geldstrafe;
- fine;
- multa; pena;

vpl.: PB/III/210.

FORFAIT Zie:
- forefaijte; forfeit; forefeit; ----;

forfaiture; forfeiture; furfaiture; forfaict; forfaicture; forfaiten; fourfaiten/

FORFAITEN Zie:
- forefaite; forfeit; forefeit; forfait; forfaiture; forfeiture; furfaiture; forfaict; forfaicture; ----; fourfaiten/

FORFAITURE Zie:
- forefaijte; forfeit; forefeit; forfait; ----; forfeiture; furfaiture-forfaict; forfaicture; forfaiten; fourfaiten/

FORFEIT Zie:
- forefaijte; ----; forefeit; forfait; forfaiture; forfeiture; furfaiture; forfaict; forfaicture; forfaiten; fourfaiten/

FORFEITEN ENDE BEDRIJF = ambtsmisdrijven, plichtsverzuimen en rechtsmacht; (Forfeiten = onroerend pand). Forfeiten: De oudste zal de heerlijkheid bezitten met het voorrecht, bij testament toegekend, om vooruit over een vastgesteld deel van de erfenis te beschikken en over de rechtsuitoefening.
- intermissio officio et iurisdictio;
- forfaitures et la jurisdiction;
- ein bestimmter Teilbetrag worüber verfügt werden durfte und Jurisdiktion;
- permises and territory;
- delitos contra el juramento de fidelidad y la jurisdicción;

vpl.: Lo6/246.

FORFEITURE Zie:
- forefaijte; forfeit; forefeit; forfait; forfaiture; ----; furfaiture; forfaict; forfaicture; forfeiten; fourfaiten/

FORI Zie:
- privilegium ----/

FORKE Zie:
- vuercken; vurcken; vorke; voorke; vorc; voorc; ----; forc/

FORM Zie:
- in voege en ----/

FORMA Zie:
- acte in ----/
- acte in communi ----/
- in ----/
- in communis ----/
- in ---- juris/
- in solemni ----/
- in voegen en ----/
- solemni ----/

FORMA; FORME; VORM; VORME; VOORM = hom.sub. 1.vorm 2.wijze.
- 1.forma 2.modus; genus; mos;

consuetudo;
- 1.forme 2.façon; manière;
- 1.Form 2.Weise; Art;
- 1.form; shape 2.manner; way;
- 1.forma 2.estilo; manera; modo;

vpl.: ACart 41; T2/53.

FORMAEL; FORMALIJC = adi. formeel; adv. formeel.
- adi. verus; iustus; legitimus; sollemnis adv. formaliter;
- adi. formel; adv.formellement;
- adi und adv. formell;
- adi. formal; adv. formally;
- adi. formal adv. formalmente;

vpl.: T2/35; T1/90.

FORMALIJC Zie:
- formael;----/

FORMATIE Zie:
- boelschap oft ----/

FORME Zie:
- ageren bij ---- van reconventie/
- bij ---- van crawijen/
- bij ---- van verschot/
- forma;----; vorm; vorme;voorm/

FORME OFT TREYN VAN PROCEDUREN = taut. manier van procederen.
- forma procedendi;
- train ou forme de procéder;
- Hergang oder Weise von prozedieren;
- manner of conducting a lawsuit;
- manera de proceder;

vpl.: Ca2/314; C1/333.

FORME VAN RETORSIE = bij wijze v van weerwraak.
- per modum ultionis;
- en guise de rétorsion en revanche;
- Wiedervergeltungsweise;
- in a manner of retaliation;
- a guisa de venganza;

vpl.: PB/II/263.

FORMEN Zie:
- alre ----/

FORMEREN Zie:
- formeeren;----; formieren/
- geformeren;----/

FORMIEREN Zie:
- formeeren; formeren;----/

FORNAES Zie:
- forneijs; forneys; forneyse;fornyse; fournais; fourneijse; furneyse; forneise; fornayse; fornese; fornoys; fornees; fornays; ----/

FOURNAIS Zie:
- forneijs; forneys; forneyse;fornyse;----; fourneijse; furneyse;

forneise; fornayse; fornese; fornoys; fornees; fornays; fornaes/

FORNAMBACK = sub. fineer(hout).
- lamina ligni;
- placage;
- Furnier, holz;
- veneer, wood;
- hojuelas muy finas de madera tropical para revestir muebles;

vpl.: PvB1/336.

FORNAYS Zie:
- forneijs; forneys; forneyse;fornyse; fournais; fourneijse; furneyse; forneise; fornayse;fornese; fornoys; fornees;----; fornaes/

FORNAYSE Zie:
- forneijse; forneys; forneyse; fornyse; fournais; fourneijse; furneyse; forneise;----; fornese; fornoys; fornees; fornays; fornaes/

FORNEES Zie:
- forneijs; forneys; forneyse;fornyse; fournais; fourneijse; furneyse; forneise; fornayse;fornese; fornoys;----; fornays; fornaes/

FORNEIJS; FORNEYS; FORNEYSE FORNYSE; FOURNAIS; FOURNEIJSE; FURNEYSE; FORNEISE;FORNAYSE; FORNESE; FORNOYS; FORNEES; FORNAYS;FORNAES = sub. oven; stookoven; fornuis.
- fornax;
- fournaise; fourneau; chaudière;
- Kochherd; Küchenofen; Ofen; Küchenherd; Schmelzofen;
- kitchen-range; furnace; Dutch-oven; cooking-range;
- estufa; cocina; horno; fogón; hornaza;

vpl.: PvB6/654; Lo3/192,418; Lo1/642; PB/II/70; Lo5/52,394; C1/195,434,478; PvB10/368.

FOURNEIJSE Zie:
- forneijs; forneys; forneyse;fornyse; fournais;----; furneyse; forneise; fornayse; fornese; fornoys; fornees; fornays; fornaes/

FORNEISE Zie:
- forneijs; forneys; forneyse;fornyse; fournais; fourneijse; furneyse;----; fornayse; fornese; fornoys; fornees; fornays; fornaes/

FORNESE Zie:
- forneijs; forneys; forneyse;fornyse; fournais; fourneijse;

furneyse; forneise; fornayse; ----; fornoys; fornees; fornays; fornaes/

FORNEYS Zie:
- forneijs;----; forneyse; fornyse; fournais; fourneijse; furneyse; forneise; fornayse; fornese; fornoys; fornees; fornays; fornaes/

FORNEYSE Zie:
- forneijs; forneys;----; fornyse; fournais; fourneijse; furneyse; forneise; fornayse; fornese; fornoys; fornees; fornays; fornaes/

FORNICACIE Zie:
- presumpcie van ----/

FORNICACIE; FORNICATIE = ontucht; onkuisheid.
- fornicatio;
- fornication; debauche; impudicité; luxure;
- Unzucht;
- lewdness; prostitution;
- fornicación; impudicia; lujuria;

vpl.: T1/154,269; Cr2/1011.

FORNICATIE Zie:
- fornicacie;----/

FORNICATIONE Zie:
- simplici ----/

FORNICEREN = vb. hoereren; ontucht plegen.
- fornicor l; stupro l;
- forniquer;
- Unzucht treiben;
- whore;
- fornicar;

vpl.: T1/150.

FORNOYS Zie:
- forneijs; forneys; forneijse;fornyse; fournais; fourneijse;furneyse; forneise; fornayse;fornese;----; fornees; fornays; fornaes/

FORNYSE Zie:
- forneijs; forneys; forneyse;---- fournais; fourneijse; furneyse; forneise; fornayse; fornese; fornoys; fornees; fornays;fornaes/

FORSCHEN Zie:
- fortsen;----/

FORSIEREN Zie:
- furceren; fortsieren;----;drotseren; frootseren; frosseren; fritseren; frisseren; froisseren fortseren; fronceren; froncieren/

FORSIJN Zie:
- franchijne; francijn; francijne; franschijne; frassynen; froncijn; forchijn;----; frotsijn; parcement; parckement; parquemente; parcament; parkement; percament; parcamint; pargament; pergament; pargameen/

FORSTE ENDE VIOLENCIE; FORSTE ENDE GEWELT; FORSSE OFT GEWELT = taut. geweld.
- violentia; vis;
- force; violence;
- Gewalt;
- violence; force;
- coacción; fuerza; violencia;

vpl.: T1/166; B1:C2/885; C1/597 PB/III/496.

FORT ENDE STER(C)K = taut.sterk.
- fortis;
- fort;
- stark;
- strong;
- fuerte y robustó;

vpl.: BVB 79; ACart 54.

FORTERESSE Zie:
- fortresse;----; fortretse/

FORTIFICATIE Zie:
- totter stadt ---- behoeve/

FORTIFICATIEN = sub.pl. versterkingen.
- munimentum; locus communitus; castellum; moenia; munitio;
- fortification; renforcement;
- Befestigungsanlage; Fort;
- fortification;
- fortificación;

vpl.: DVB 107.

FORTIFICEREN = vb. versterken.
- fortifico l;
- renforcer;
- verstärken;
- strengthen;
- fortificar; fortalecer; corroborar;

vpl.: PB/III/318.

FORTRESSE Zie:
- sonder ----/

FORTRESSE; FORTERESSE;FORTRETSE = sub. fort; kasteel; vesting.
- arx; propuguaculum; fortalitia;
- forteresse; chateau; place forte
- Fort; Schloss; Festung;
- fortaleza· plaza;

vpl.: T1/449,498; Lo6/330; B2/

FORTRETSE Zie:
- fortresse; forteresse;----/

FORTSE Zie:
- bij ----/
- cracht ende ----/
- cracht, ---- ende ghewout/
- foertsen;----; forche; foortse; foirtse/
- met ---- ende ghewelt/

FORSELIJC ENDE BEDRIEGELIJC VAN IEMENDEN BEKENT WORDEN = met geweld en list vleeselijke gemeenschap met iemand hebben.
- vi habeo II coitum cum aliquo;
- être séduite trompeusement et avec de la violence à contact sexuel;
- verführt werden mit Gewalt und Betrug;
- have carnal intercourse with violence and trick;
- ser seducida engañosamente y con violencia a contacto sexual;

vpl.: T1/136.

FORTSELIJC BEKENNEN = verkrachten van een vrouw.
- violo I feminam;
- constuprer; forcer; violer;
- notzüchtigen; vergewaltigen;
- deflour;
- deshonrar; estuprar; forzar;

vpl.: T1/259.

FORTSELIJCKE NEMEN = gewelddadig ontnemen.
- rapio III;
- prendre avec violence;
- gewalttätig entnehmen;
- deprive of violently;
- quitar con violencia;

vpl.: T1/474.

FORTSELIKE Zie:
- foortselijc; foortselike;----; forchelike; fortselinge; forcelijck; fortselyck/

FORTSELINGE Zie:
- foortselijc; foortselike; fortselike; forchelike;----; forcelijck; fortselyck/

FORTSELINGHE ENDE MET GEWELDE AFNEMEN = taut. met geweld afnemen.
- tollere violenter; vi tollere;
- saisir de force et avec violence;
- mit Gewalt abnehmen; gewalttätig abnehmen;
- take away by force;
- quitar por violencia;

vpl.: Lo1/120.

FORTSELYCK Zie:
- foortselijc; foortselike; fortselike; forchelike; fortselinge; forcelijck;----/

FORTSEN Zie:
- actie van dengeenen die gedaigt is voor recht tegen dengeenen die hem met ---- ende wille belet/
- actie van ----/
- bij ----/
- gewoude ende ---- gewapenderhant/
- met ----/
- noch met ----, noch violenciën noch uut beden/

FORTSEN, GEWELT OFT OVERLAST DOEN = molesteren.
- fatigare;
- faire force; violence ou sévices;
- belästigen;
- molest;
- molestar;

vpl.: C1/387.

FORTSEREN Zie:
- furceren; fortsieren; forsieren; frotseren; frootseren; frosseren; fritseren; frisseren;froisseren;----; fronceren; froncieren/

FORTSIEREN Zie:
- furceren;----; forsieren; frotseren; frootseren; frosseren; fritseren; frisseren; froisseren fortseren; fronceren; froncieren/

FORTSSE Zie:
- bij ---- ende ghewelt daar inne komen/

FORTZE Zie:
- gewelt oft ----/

FORTUIJNE Zie:
- uijtwendighe ----/

FORTUIJT Zie:
- bij cas ----/

FORTUNE Zie:
- fortuyne;----/
- bij ----/
- tenderen tot quade ----/

FORTUYNE; FORTUNE = sub. wisselvallige kans; toeval.
- fortuna;
- fortune; chance; hasard; accidentelle;
- unbeständige Chance; Zufall;
- precarious chance; accident;
- acaso azaroso; casualidad; caso fortuito;

vpl.: C1/148; Lo1/602; PB/III/226.

FORTZE Zie:
- gewelt oft ----/

FORTUYNE Zie:
- perijckel ende ----/

FOSTEIN Zie:
- fustein; fusteyn; fusteyne; fastein; festein; faestein;----; vastein; fustain; fustaen/

FOUILLE Zie:
- foelge; fulge; foelie; folie;fuelge; foillie;----/

FOULLE = sub. mishandeling.
- contumelia;
- outrage; brutalité;
- Miszhandlung;
- ill treatment;
- maltrato;

vpl.: PB/II/174.

FOULTE Zie:
- faulte ----/
- in ----; in faulte blijven/
- in ---- wesende/

FOURAIGE Zie:
- logiste ----/

FOURAIN Zie:
- forain; forein;----; foraen/

FOURCQUE OFT MICKE = taut. gaffel.
- furca;
- fourche;
- Gabel;
- pichfork;
- bieldo; horquilla;

vpl.: Lo1/386.

FOURFAITEN Zie:
- forefaijte; forfeit; forefeit;forfait; forfaiture; forfeiture;furfaiture; forfaict; forfaicture; forfaiten;----/

FOURIER = sub. foerier.
- scriba legianis;
- fourrier;
- Verpflegungsunteroffizier;
- quarter-master;
- forrajeador;

vpl.: PB/II/93.

FOURIERINGE Zie:
- redemptie van ---- van het hof/

FOURIERINGHE; FOURIRINGHE = hom.1.logies 2.fourage; uitrusting.
- 1.hospitium 2.armamenta;
- 1.fourrage 2.équipement;
- 1.Furage; Logis 2.Ausrüstung;
- 1.forage 2.equipment;
- 1.alojamiento; forraje 2.equipo armamento; atalaje; avio;

vpl.: C1/201; PB/III/422.

FOURIRINGHE Zie:
- fourieringhe;----/

FOURNEREN; FOURNIEREN; FURNEEREN; FURNEREN = 1.leveren; verschaffen; voorzien 2.overleggen; van bewijsstukken als de zaak voldongen is.
- 1.orno I; instruo III; administro I; munio IV; subministro I; suppedito I; provideo III 2.praebeo II acta litis causa finita;
- 1.procurer 2.fournir des pièces justificatives quand la cause est terminée;
- 1.verschaffen; liefern 2.vorlegen von Dokumenten;
- 1.furnish; provide; supply 2. furnish of documents;
- suministraer; proveer; proporcionar; facilitar; procurar; surtir; dar;

vpl.: BVB 152; MGG 195; C1/327, 264; C2/867; ACart 27; PB/III/562; Ca2/409.

FOURNIEREN Zie:
- fourneren;----; furneeren;furneren/

FOUTE Zie:
- actio in ----/
- heymelijckheit; heimelijckheit; heimelick; heijmelijck; heimelicheit; heimelijckheydt; heymelicke; heymelick ghemack; heymelicheyd; heimelic; hemelijc; heijmelicheijdt; heijmelicheijt; heimlijcheit; hemelijckheit; privaet; private; privaethuijs; privaetput; voute; vout; vaut; vaute; faut ; faute; faulte;----/
- heymelycke ---- oft kelder/

FOUTEN Zie:
- ongheregeltheden ende ----/

FOUTIGHE Zie:
- fautige;----/

FOVIE Zie:
- jaermerckt oft ----/

FOYE = bal; danspartij.
- conventus ad saltandum;
- scrirée dansant;
- Tanzgesellschaft; Ball;
- ball; dance;
- baile; reunión de baile;

vpl.: PvB5/15.

FRAIT OFT GHEWIN = taut. profijt; winst.
- lucrum; fructus;
- profit; gain;
- Profit; Gewinn;
- profit; gain;
- provecho; ventaja; ganzancia;

vpl.: Cr2/1242.

FRANC = sub. franse muntsoort, gelijk aan 21 stuivers van Brabant.

- nummus Gallicus cum valore 21 sestertiorum Brabantiae;
- pièce de monnaie française, égale à 21 sous de Brabant;
- französische Münzsorte;
- franc, french coinage;
- clase de moneda francesa parigual a 21 monedas brabanzones de cino cents;

vpl.: C1/241.

FRANC ENDE VRIJ = taut. vrij.
- liber;
- libre;
- frei;
- free;
- libre;

vpl.: T1/13.

FRANCHIJNE; FRANCIJN; FRANCIJNE; FRANSCHIJNE; FRASSIJNEN; FRONCIJN; FORCHIJN; FORSIJN; FROTSIJN; PARCEMENT; PARCKEMENT; PARQUEMENTE; PARCAMENT; PARKEMENT; PERCAMENT; PERCAMINT; PARGAMENT PERGAMENT; PARGAMEEN = sub. perkament adi. perkamenten.
- sub.membrana; perganema; charta pergamena; charta membranacea; tegumentum membraneum; adi. membraneus; membranaceus;
- sub.parchemin adi. de parchemin;
- sub.Pergament; adi. pergamenten;
- sub. parchment; adi.parchment;
- sub.pergamino adi. de pergamino;

vpl.: PvB1/362; T2/281,170; BVB 3; C2/1029; Lo1/728; DVB 17; B2/178.

FRANCHIJNS Zie:
- vel ----/

FRANCIJN Zie:
- franchijne; ----; francijne; franschijne; frassijnen; froncijn; forchijn; forsijn; frotsijn; parcement; parckement; parquemente; parcament; parkement; percament; parcamint; pargament; pergament; pargameen/

FRANCIJNE Zie:
- franchijne; francijn; ----; franschijne; frassynen; froncijn; forchijn; forsyn; frotsijn; parcement; parckement; parquemente; parcament; parkement; percament; parcamint; pargament; pergament; pargameen/

FRANCIJNE Zie:
- parquemente of ----/

FRANCOIS = sub. frans; franse taal.
- lingua gallica;
- langue française;
- französische Sprache;
- French, language;
- frances; idioma frances;

vpl.: PvB1/318.

FRANCQUET NIJVELS = graan- en vloeistofmaat, gelijk aan 1/48 mudde van Nijvel; in metriek stelsel ca. 10.2 kg. of 10.2 l.
- mensura capacitatis et liquoris;
- francquart de Nivelles;
- Getreide- und Flüssigkeitmasz von Nijvel;
- corn- and liquid measure of Nijvel;
- medida de granos y liquido de Nijvel;

vpl.: C1/238.

FRANEDE Zie:
- sonder ---- oft simulatie;

FRANQUART IJSSCHERS = graan-en vloeistofmaat, gelijk aan 1/2 quartier van Overijssche, in metriek stelsel ca. 2,5 kg.of 2,5 l.
- mensura capacitatis et liquoris;
- franquart d'Isque;
- Getreide- und Flüssigkeitmasz;
- corn- and liquid measure;
- midida de granos y liquido;

vpl.: C1/238.

FRANSCHE STUIJVER = franse stuiver.
- nummus gallicus;
- sol de france;
- französischer Groschen;
- french penny;
- moneda francesa;

vpl.: PvB5/162.

FRANSCHIJNE Zie:
- franchijne; francijn; francijne; ----; frassynen; froncijn; forchijn; forsijn; frotsijn; parcement; parckement; parquemente; parcament; parkement; percament; parcamint; pargament; pergament; pargameen/

FRANSIJNE STAERTE; FRANSIJNEN STERTE = perkamenten strook waarop het zegel werd aangebracht.
- margo membrana dependens in qua sigillum afferebatur;
- ruban de parchemin auquel le sceau était attaché;
- abhängender Streifen an dem das Siegel befestigt wurde;
- parchment strip upon which the seal was attached;
- faja de pergamino en la cual el sello;

vpl.: BVB 3; MGG 5.

FRANSIJNEN Zie:
- fransijne staerte; ---- sterte/

FRASSIJNEN Zie:
- franchijne; francijn; francijne; franschijne; ----; froncijn; forchijn; forsijn; frotsijn; parcement; parckement; parquemente; parcament; parkement; percament; parcamint; pargament; pergament; pargameen/

FRAUDATEUR(S) = sub.pl. bedriegers.
- fraudator; homo fallax, fraudulentus;
- fraudeur; trompeur; imposteur;
- Betrüger; Schwindler;
- deceiver; impostor; deluder;
- defraudador; engañador; impostor;

vpl.: ASO 17.

FRAUDATIE; FRAUDE; FRAULDE; FROUDE = sub. bedrog.
- fraus;
- tromperie; fraude;
- Betrug; Schwindel;
- fraud; deceit; deception;
- fraude; engaño;

vpl.: PvB6/141; ACart 27; PB/III/303; Bl.EE5.

FRAUDE Zie:
- actie van wederroepen dat in ---- gedaen is/
- fraudatie; ----; fraulde; froude/
- sonder ---- oft similatie/
- versuympte oft ----/

FRAUDE ENDE BEDROOGE; BEDROCH ENDE FRAUDE = taut. bedriegerij.
- fraus;
- duperi; fraude; imposture; tromperie;
- Betrügerei;
- deceit; deception fraud; imposture;
- dolo; embuste; engaño; fraude; impostura;

vpl.: T1/55; PB/II/75.

FRAUDE ENDE FACTIE = taut. bedrog.
- fictio et fraus;
- fiction ou fraude;
- Betrug;
- deceit;
- engaño; fraude;

vpl.: C1/303.

FRAUDE ENDE LISTICHEIJD = bedrog en listigheid.
- fraus et astutia;
- fraude et détour;
- Betrug;
- deceit and cunning;

- fraude y astucia;

vpl.: C1/283.

FRAUDE ARG, LIST; ARGELIST; FRAUT ENDE LIST = taut. bedrog.
- fraus;
- fraude;
- Betrug;
- deceit;
- fraude; astucia;

vpl.: DVB 57; LPS 115.

FRAUDE OFT LIST = taut. bedrog.
- fraus;
- fraude ou malice;
- Betrug;
- deceit;
- fraude; engaño;

vpl.: C1/25.

FRAUDEEREN Zie:
- versteeken oft ----/

FRAUDELEUSELIJC; FRAUDULENTELIJCK; FRAUDULEUSELIJCK = adv. bedriegelijk.
- fraudulente(r); fraudulose;
- fallacieusement; frauduleusement; trompeusement;
- betrügerisch;
- deceitfully; fallaciously;
- engañosamente; falazmente; fraudulentamente;

vpl.: T1/194; Lo1/700.

FRAUDELEUSELIJCK Zie:
- simulatelijck ende ----/

FRAUDEN Zie:
- actie tegen den sculdenere in ---- van den weesen/
- sonder ---- oft simulatie/
- stellionaten, ---- ende falsiteijten/
- versuympte oft ----/

FRAUDEN ENDE BEDROGHEN = taut.pl. ontduikingen van de voorschriften.
- fraus et praescriptiones;
- contraventions aux prescriptions;
- Umgehungen der Vorschriften;
- evasions of the prescriptions;
- fraude; defraudación; ocultación;

vpl.: PB/III/427.

FRAUDEN, QUADEN ENGIENE ENDE ARGENLISTE = taut. bedrog.
- fraus;
- astuce; tromperie; fraude;
- Betrug;
- deceit;
- astucia; engaño; embuste; fraude; dolo; falacia;

vpl.: T1/615.

FRA

FRAUDEREN Zie:
- versteeken oft ----/

FRAUDEREN = vb. bedriegen.
- decipio III; fallo III; fraudo I;
- abuser de; frauder;
- beschwindeln; betrügen;
- to cheat; to deceive;
- engañar;

vpl.: T1/267; Cu1/24.

FRAUDEREN OFT VERSTE(E)KEN = taut. achterhouden; verstoppen.
- retineo II; abscondo III;
- retenir; garder pour soi; cacher
- verheimlichen; zurückbehalten; verstecken;
- keep back; hold back; withold; conceal;
- guendarse con; guardar para si; esconder; ocultar;

vpl.: T1/597; C1/7.

FRAUDULENTELIJCK Zie:
- frauduleuselijc;----/

FRAUDULENTELIJCK = adv. bedrieglijk.
- fraudulenter;
- frauduleusement;
- betrügerisch;
- deceitful;
- engañosamente;

vpl.: Lo1/700.

FRAUDULEUSE VERSTEECKINGHE VAN GOEDEN = bedriegelijke achterhouding van goederen.
- retentio fraudulenta bonorum;
- recèlement frauduleux de (ses) biens;
- betrügerisch verhehlen von Gütern;
- fraudulent keeping back of goods;
- encubrimiento fraudulento de bienes;

vpl.: C1/397.

FRAUDULEUSELIJCK = adv. bedriegelijk.
- fraudulosus;
- fallacieux; frauduleux;
- betrügerisch;
- fraudulent;
- fraudulentamente; engañosamente

vpl.: C1/435; LoV/330.

FRAULDE Zie:
- fraudatie; fraude;----; froude/

FRAULDEN ENDE BEDROCH = taut. bedrog.
- fraus;
- fraude; contrebande; tromperie;
- Betrug;
- deceit;
- engano; fraude; embuste; dolo; falacia;

vpl.: PB/III/310.

FRE

FRAUT Zie:
- fraude; arg; list;---- ende list; argelist/

FREIT Zie:
- freyte;----; freijt/

FREIJT Zie:
- freyte; freit;----/

FREIJTEN OFT MOSIERGATEN = beeren; schoormuur of schietgaten; muuropening.
- anteris aut fenestrae obliquae;foramen in muro; erisma; enteria;
- contreforts ou des meurtrières; frette ou trou de masure;
- Stützmauern oder Schliesslöcher; Tragmauer oder Mauerlücke; Strebepfeiler;
- buttresses or loop-holes; wall-opening;
- botareles o troneras; contrafuerte o apertura en un muro;

vpl.: Lo5/232; Lo1/252,630; C1/228,474,615.

FREQUENTATIE = sub. herhaald bezoek; omgang; verkeer; veelheid; aantal.
- frequentatio;
- fréquentation; nombre;
- wiederholter Besuch; Vielheit; Anzahl;
- repeated visit; multitude; number; frequ entation;
- frecuentación; multiplicidad;

vpl.: PB/II/122; T1/368; PB/III/302.

FREQUENTATIEN ENDE OEFENINGE = taut. herhaling.
- frequentatio et exercitatio;
- fréquentation; réitération; répétition;
- Wiederholung; wiederholte Ausübungen;
- repetition;
- frecuentación; reiteración; repetición;

vpl.: T1/278.

FREQUENTEEREN; FREQUENTEREN = vb. omgaan met; geregeld bezoeken.
- frequento I; celebro I; frequentum esse KIL; visito I;
- fréquenter;
- (häuftig) verkehren mit; regelmässig besuchen;
- associate with; frequent;
- frecuentar;

vpl.: PvB8/48; BVB 123.

FREQUENTEREN Zie:
- frequenteeren;----/
- hanteren ende ----/

FRI

FRETTEEREN Zie:
- recht van ----/

FRETTEEREN; FORETTEREN; FORETTEEREN = vb. met een fret jagen op konijnen.
- viverra cuniculos urgeo II; venor I cuniculos ope viverrae; viverra Vulg. = mustela silvestris.furo; ictis;
- chasser au furet = fureter;
- mit einem Frettchen auf Kaninchen jagen = frettieren;
- hunt with a ferret;
- cazar conejos con la ayuda de un hurón; huronear;

vpl.: DVB 37.

FREUT Zie:
- fruijte; fruut; froyt;----;fruit/

FREYTE; FREIT; FREIJT = sub. schoormuur, stenen beer tegen muur steunmuur.
- anteris; capreolus;
- mur de soutènement; contrefort;
- Strebepfeiler gegen dem Mauer; Strebeholz;
- buttress;
- contrafuerte; botarel;

vpl.: C1/475; C2/296.

FRIJNDT = sub. vriend.
- amicus;
- ami;
- Freund;
- friend;
- amigo;

vpl.: BVB

FRISSEREN Zie:
- furceren; fortsieren; forsieren; frotseren; frootseren; frosseren; fritseren;----; froisseren; fortseren; fronceren; froncieren/

FRITSEREN Zie:
- furceren; fortsieren; forsieren; frotseren; frootseren; frosseren ----; frisseren; froisseren; fortseren; fronceren; froncieren/

FRIVOILE, TEMERAIRE APPELLATIEN = lichtzinnige, vermetele beroepen.
- appellationes frivolae et temerariae;
- appels frivoles et téméraires;
- leichtsinnige, vermessene Berüfe;
- frivolous, audacious appeals;
- apelaciones frivolas y temerarias

vpl.: C1/637.

FRIVOLE = adi. lichtzinnig; waardeloos; onbeduidend; ijdel.
- vanus; frivolus;

FRO

- léger; frivole vain; sans importance;
- frivol; wertlos; bedeutungslos; nichtig;
- frivolous; trifling; insignificant;
- ligero; liviano; frívolo insignificante; sin importancie;

vpl.: MGG 194.

FRIVOLE ALTRICATIE = onbeduidend debat.
- altercatio frivola;
- débat frivole;
- frivol Debatte;
- frivilous;
- debate frivolo;

vpl.: PvB1/575.

FRIVOLE APPELLATIE = ijdel beroep.
- appellatio frivola;
- appel frivole;
- vergebliche Beschwerde;
- unsuccessful appelation;
- apelación frívola;

vpl.: Lo6/616.

FRIVOLE EN OPGERAAPTE SCHEIJNREDENEN + taut. lichtzinnige uitvluchten.
- causae simulatae frivolae;
- frivoles prétextes;
- leichtsinnige Trugschlüsse;
- frivolous pretexts;
- escapatorias frívolas;

vpl.: MGG 212.

FRIVOLE VERSUECKEN = lichtzinnige verzoeken.
- petitiones frivolae;
- réquisitions frivoles;
- unbedeutende Bitten;
- frivolous requests;
- peticiones frívolas;

vpl.: Ca2/403.

FRIVOOL PRETEXT = lichtzinnig voorwendsel.
- praetextum frivolum;
- prétexte frivole;
- unbedeutende Ausflucht;
- frivolous pretext;
- pretexto frivolo;

vpl.: BVB 164.

FROENTE Zie:
- vronten; vroente; vroonte; vreunte; vroonde;----; vrointe; vroende; vronte; vruente;vrunte; wruente/

FROISSEREN Zie:
- furceren; fortsieren; forsieren; frotseren; frootseren; frosseren; fritseren; frisseren;----; fortseren; fronceren; froncieren/

FRO

FROME; VROME; VROOM;VROUM VROM = adi. vroom; braaf; eerlijk.
- pius; religiosus;
- pieux; religieux; dévot;
- fromm;
- devout;
- devoto; pío; piadoso;
vpl.: BVB

FRONCEREN Zie:
- furceren; fortsieren; forsieren; frotseren; frootseren; frosseren; fritseren; frisseren; froisseren; fortseren;----; froncieren/

FRONCIEREN Zie:
- furceren; fortsieren; forsieren; frotseren; frootseren; frosseren; fritseren; frisseren;froisseren; fortseren; fronceren; ----/

FRONCIJN Zie:
- franchijne; francijn; francijne; franschijne; frassynen;----; forchijn; forsijn; frotsijn; parcement; parckement; parquemente; parcament; parkement; percament; parcamint; pargament; pergament; pargameen/

FRONTIER PLAETSEN = sub.pl. grensplaatsen.
- limites;
- localité frontiérés; villes frontiéres;
- Grenzortschaften;
- frontier villages;
- poblaciones fronterizas;
vpl.: PB/II/263.

FRONTIEREN Zie:
- fontieren;----/

FRONTIERPAELE = sub. grenspaal.
- palus termini;
- consin;
- Grenzpfahl;
- boundarymark;
- poste; mojón; hito;
vpl.: PvB10/99.

FRONTINACQUE = adv. voortdurend onophoudelijk.
- continuo;
- permanent; continuellement;
- fortwährend;
- continually;
- continuamente;
vpl.: PvB6/98.

FROOTSEREN Zie:
- furceren; fortsieren; forsieren; frotseren;----; frosseren;fritseren; frisseren; froisseren; fortseren; fronceren; froncieren/

FRU

FROSSEREN Zie:
- furceren; fortsieren; forsieren; frotseren; frootseren;----; fritseren; frisseren; froisseren; fortseren; fronceren; froncieren/

FROTSEREN Zie:
- furceren; fortsieren; forsieren; ----; frootseren; frosseren; fritseren; frisseren; froisseren; fortseren; fronceren; froncieren/

FROTSIJN Zie:
- franchijne; francijn; francijne; franschijne; frassijnen; froncijn; forchijn; forsijn;----; parcement; parckement; parquemente; parcament; parkement; percament; parcamint; pargament; pergament; pargameen/

FROUDE Zie:
- fraudatie; fraude; fraulde;----/

FROULDEN Zie:
- bedroch ende ----/

FROYT Zie:
- fruijte; fruut;----; freut;fruit/
- 't ----/

FROYTBOOM Zie:
- fruijtboom; fruutboom;----; fruitboom; fruytagieboom/

FRUENDI Zie:
- hoc utendi et ---- jus/
- utendi et ----/

FRUENDO Zie:
- utendo et ---- dicta communittate/

FRUICT OF GEWIN = taut. winst.
- fructus;
- fruit et gain;
- Gewinn;
- profit;
- ganancia; beneficio; provecho; lucro;
vpl.: EE/13; B1.

FRUIJTBOOM; FRUUTBOOM;FROYTBOOM; FRUITBOOM; FRUYTAGIEBOOM = sub. fruitboom.
- arbor fructifera;
- arbre fruitier;
- Obstbaum;
- fruit-tree;
- árbol frutal;
vpl.: C2/166,1010.

FRUIT Zie:
- fruijte; fruut; froyt; freut;----/

FRUITBOOM Zie:
- fruijtboom; fruutboom; froytboom; ----; fruytagieboom/

FRUIJTE; FRUUT; FROYT; FREUT; FRUIT = sub. vrucht.
- fructus;
- fruits;
- Früchte;
- fruits;
- frutas;

vpl.: Lo4/216.

FRUSTRATOIRE DILAIJEN = nodeloze moeilijkheden;
- dilationes frustratae;
- délais frustratoires;
- unnötige Schwierigkeiten;
- frustrating delays;
- dilaciones frustráneas;

vpl.: C1/645.

FRUSTREEREN Zie:
- frustreren;----/

FRUSTRERENj FRUSTREEREN = vb. verijdelen; beroven; te niet doen; te kort doen; ontrieven.
- privo 1; orbo 1; frustro 1;
- priver; dénuer de; depourvoir de; decevoir; anéantir;
- entblosen; frustrieren; enttäuschen; rückgängig machen;
- deprive; frustrate;
- privadar de; desprovistar de; frustrar; faltar a; privar a;

vpl.: BVB 60; MGG 87; C1/280, 612,577/5; PB/II/63.

FRUUT Zie:
- fruijte;----; froyt; freut;fruit/

FRUUTBOOM Zie:
- fruijtboom; ----; froytboom; fruitboom; fruytagieboom/

FRUYTAGIEBOOM Zie:
- fruijtboom; fruutboom; froytboom; fruitboom;----/

FRUYTHOF; FRUYTHOVE = sub. vruchtentuin.
- hortus fructuum; pomarium;
- jardin de fruits; verger;
- Obstgarten; Baumgarten;
- fruit-garden; orchard;
- jardin de árboles frutales; huerto; vergel; pomar; manzanar;

vpl.: PB/II/20,247.

FRUYTHOVE Zie:
- fruythof;----/

FUCIE Zie:
- fuge; fugie;----/

FUELGE Zie:
- foelge; fulge; foelie; folie;----; foillie; fouille/

FUGA Zie:
- in actio ----/

FUGAE Zie:
- ten ware hij waer in actu ----/

FUGE Zie:
- in actu ----/

FUGE; FUGIE; FUCIE = sub.vlucht.
- fuga;
- fuite;
- Flucht;
- flight; escape;
- fuga; huida;

vpl.: Lo7/238; C1/728.

FUGEN DER FUGITIVEN = vlucht van de voortvluchtigen.
- fuga fugitivorum;
- fuite des fugitifs;
- Flucht der Flüchtigen;
- flight of the fugitives;
- fuga de los fugitivos; huida de los fugitivos;

vpl.: Lo1/406.

FUGIE Zie:
- fuge;----; fucie/

FUGIEN Zie:
- apparentie van ----/
- fame ende apparentie van ----/
- suspectie van ----/

FUGITIEF; FUGITIF; FUGITIFF; FUGITIJF; FUGITYFF; FUGITIVE; FUGITYVE = 1.adi.voortvluchtig 2. sub.voortvluchtige.
- 1.profugus; fugitivus 2.fugitivus; homo fugitivus;
- 1.fugitif 2.fugitif;
- 1.flüchtig 2.Flüchtling; Flüchtige;
- 1.fugitive; on the run 2.fugitive;
- 1.fugitivo; huido; forajido;huidizo 2.fugitivo en fuga; forajido huido; huidizo;

vpl.: PvB 9/16; Bl.EE.5; Lo7/54,146; B1/33,102; C1/85,134, 4 83,603,728; C2/887,900.

FUGITIF OFT VOORTVLUCHTICH = taut. voortvluchtig.
- fugitivus;
- fugitif;
- flüchtig;
- fugitive;
- fugitivo; prófugo;

vpl.: C1/418.

FUGITIF WORDEN = voortvluchtig worden.
- fugere;
- devenir fugitif;
- fliehen;
- become a fugitive;
- volverse (of = venir a ser); vugitivo (of = prófugo);

vpl.: C1/273.

FUGITIFF Zie:
- fugitief; fugitif;----; fugitijf; fugityff; fugitive; fugityve/

FUGITIJF Zie:
- fugitief; fugitif; fugitiff;----; fugityff; fugitive; fugityve/
- looper oft ----/

FUGITIVE Zie:
- fugitief; fugitif; fugitiff; fugityff; ----; fugityve/

FUGITIVEN INSOLVENT = voortvluchtige wanbetaler.
- insolven s fungitivus;
- fugitif insolvable;
- flüchtiger schlechter Zahler;
- fugitive defaulter;
- mal pagador prófugo; un insolvente fugitivo;

vpl.: C1/402.

FUGITYFFSCHAP = sub. voortvluchtigheid.
- in fugam esse;
- fuite; le fait d'être fugitif;
- flüchtig sein;
- fugitiveness;
- estar en fuga;

vpl.: B1/24; C2/886.

FUGITYVE Zie:
- fugitief; fugitif; fugitiff; fugityf; fugitive;----/

FULGE Zie:
- foelge;----; foelie; folie;fuelge/

FULLINX Zie:
- vuylisse; vuylnisse; vuulnisse; vulnisse; vullenisse; vullens; vullensch; vullinx; vollens; vullings/

FUNCTIE Zie:
- suspensie van ----/

FUNDACIE Zie:
- fondatie; fondature; fundatie; ----/

FUNDAMENT Zie:
- fondament;----; fondement;fondeersel/

FUNDAMENTELIJCK = adv. op fundamentele wijze.
- fundamentaliter; funditus;
- fondamentalement; essentiellement;
- grundlegend; auf fundamentaler Weise;
- fundamentally; essentially;
- fundamentalmente; principalmente; esencialmente;

vpl.: MGG 40.

FUNDAMENTUM Zie:
- ad ---- jurisdictionem ipso jure/

FUNDATIE Zie:
- fondatie; fondature;----; fundacie/

FUNDATIEN Zie:
- distincte pieuse ----/

FUNDEEREN Zie:
- fonderen; funderen; fondeeren; ----/

FUNDEREN Zie:
- fonderen;----; fondeeren; fundeeren/

FUNDO Zie:
- de ---- serviente/

FUNERAILIE Zie:
- portie ----/

FUNSCHHEIT Zie:
- vuntichеyt; vunsticheit; vonsticheit; vuntsicheit; vunschheit; vunstheit; vonschheit; vuynschheit; vuynsheit;----/

FURCEREN; FORTSIEREN; FORSIEREN; FROTSEREN; FROOTSEREN; FROSSEREN; FRITSEREN; FRISSEREN; FROISSEREN; FORTSEREN; FRONCEREN; FRONCIEREN = vb. forceren; breken; verbrijzelen.
- deformo I; frango III; comminuo III;
- forcer; violer; rompre; briser; fracasser; concasser;
- forcieren; zerbrechen; zerschlagen; zertrümmern;
- force; break; smash; crack; shatter; shiver;
- violar; forzar; romper; quebrantar; despedazar; destruir; machacar; machar; destrizar;aplastar;

vpl.: PvB1/66.

FURET Zie:
- forette; foret;----; furette/

FURETTE Zie:
- forette; foret; furet;----/

FURFAITURE Zie:
- forefaijte; forfeit; forefeit; forfait; forfaiture; forfeiture;----; forfaict; forfaicture; forfaiten; fourfaiten/

FURIE; RASERIE; RASARIE; RASERNIE = sub. woede; razernij; krankzinnigheid.
- furor; insania; vesania; saevitia amentia; delirium; mentis alienatio;
- fureur; délire; frénésie; rage; aliénation mentale;
- Wut; Raserei; Verrücktheit; Irrsinn;

FUR

- rage; fury; frenzy; insanity; craziness;
- furia; furor; delirio; frensi rabia; frenesie; delirio;

vpl.: PB/II/308; T2/45,189.

FURIEN ENDE HAESTICHEDEN = taut. woede.

- furia et iracundiae;
- emportement et colère;
- Wut;
- fury;
- furia y cólera;

vpl.: Lo1/118.

FURIEUS, SIMPEL OFT CRANCK VAN SINNEN = razend, kinds of geestesziek.

- furiosus; delirus; demens;
- furieux; simples ou faibles;
- rasend, kindisch oder geisterkrank;
- raving, doting or mentally sick;
- furioso, chocho, o insano;

vpl.: C1/423.

FURIEUX = sub. boosaardige.

- homo malitiosus; homo malevolus;
- homme furieux;
- Boshafter; Rasender; Wütender;
- furious person; malicious;
- hombre furioso;

vpl.: T2/19.

FURNEEREN Zie:

- fourneren; fournieren;----; furneren/

FURNEREN Zie:

- fourneren; fournieren; furneeren;----/

FURNEREN ENDE VOLDOEN = taut. leveren; verschaffen; voorzien.

- praebeo II; suggero III; subministro I;
- fournir; procurer;
- liefern; verschaffen; hinzuziehen; beschaffen;
- furnish; produce;
- entregar; sumministrar; proporcionar;

vpl.: PvB1/481; Ca2/409; B2/29, 207; C2/1015.

FURNEYSE Zie:

- forneijs; forneys; forneyse; fornyse; fournais; fourneijse;----; forneise; fornayse; fornese;fornoys; fornees; fornays; fornaes/

FURNYEREN ENDE UYTREYCKEN = taut. verschaffen; leveren.

- praebeo II;
- fournir;
- verschaffen; liefern;
- supply;
- proveer de; proporcionar;facilitar; vpl.: PB/II/321.

FUS

FURNISSEMENT Zie:

- in cas van salvatie ende ----/

FURNISSEMENT VAN ACTEN = inleg van akten.

- collatio actionum; summae collatitia commentariorum;
- fournissement d'actes;
- Uebertragung von Akten;
- deposit of documents;
- acopio de actas;

vpl.: C1/302.

FURNISSEMENTE = sub. inleg; aandeel.

- furnimenta; portio; pars; sors;
- fournissement; versement; apport; part;
- Einlage; Vorlage; Vorlegung; Anteil;
- deposit; share; furnishment;
- entrega; parte;

vpl.: Lo4/662; C2/861; C1/261; 264,327,336.

FURTI Zie:

- actio ----/

FURTIJF = adi. heimelijk(verkregen) steels.

- clandestinus; furtivus;
- furtif;
- Heimlich erworben;
- furitve;
- furtivo;

vpl.: T1/191.

FURTIVE Zie:

- condicie ----/
- condicien ----/

FUSIECKE = sub. gilde attribuut.

- bonum sodalicii;
- confrérie attribut;
- Attribut von einer Gilde;
- attribute of a guild;
- atributo de una guilda;

vpl.: PvB5/14.

FUSIJE; VUURPILE; VIERPILE; VUERPILE; VUURPIJL = sub.vuurpijl.

- sagitta flammea;
- fusée;
- Feuerpfeil;
- rocket;
- cohete; valador;

vpl.: PvB6/216.

FUSTAEN Zie:

- fustein; fusteyn; fusteyne; fastein; festein; faestein; fostein; vastein; fustain;----/

FUSTAIN Zie:

- fustein; fusteyn; fusteyne; fastein; festein; faestein; fostein; vastein;----; fustaen/

FYD

FUSTAGIE; FUSTALIE = sub.fust; fustinhoud.
- cadus;
- fût; tonneau; contenance; capacité d'un fût;
- Fasz;
- barrel;
- barril; contenido de un barril;

vpl.: PB/III/355.

FUSTALIE Zie:
- fustagie;----/

FUSTEIN; FUSTEYN; FUSTEYNE; FASTEIN; FESTEIN; FAESTEIN; FOSTEIN; VASTEIN; FUSTAIN; FUSTAEN = sub. bombazijn; katoen.
- bombax; gossipium linum; linea xylina; sive de arbore; sive de ligno; linteum Indicum;
- bombasin; futaine;
- Bombasin; Baumwolle; Kattun;
- bombasine; cotton;
- fustán; bombasi; tela de algodon;

vpl.: PB/III/362; PvB1/246,335.

FUSTEREN Zie:
- voesteren; vosteren; vostren; voedsteren; voetsteren; foesteren;----/

FUSTEREN = vb. emballeren.
- imponere in cista;
- emballer;
- emballieren;
- packup;
- embalar;

vpl.: PvB1/342.

FUSTEYN Zie:
- fustein;----; fusteyne; fastein; festein; faestein; fostein; vastein; fustain; fustaen/

FUSTEYNE Zie:
- fustein; fusteyn;----; fastein; festein; faestein; fostein; vastein; fustain; fustaen/

FUTSELINGE Zie:
- futselinghe;----/

FUTSELINGHE; FUTSELINGE =sub. uitvlucht.
- latebra;
- prétexte;
- Ausflucht;
- pretext;
- escapatoria;

vpl.: PB/II/156.

FUTURO Zie:
- in ----/

FYDE Zie:
- in voeghelycken ----/

NB. VINDPLAATS + HABITATIO + LIEU OU L'ON A TROUVE + FUNDORT + FINDINGPLACE + HABITACION = vpl.

GAAN Zie:
- groot en ---- van kijnde/
- in bursen ----/
- ter heirvaart ----/

GABEELE Zie:
- gabelle;----/

GABELLE; GABEELE = sub. belasting (op zout).
- vectigal salis;
- gabelle;
- Salzsteuer;
- salt-tax;
- imphesto sobre la sal;

vpl.: PvB1/393.

GADE Zie:
- te bat ---- te slaan/

GADER Zie:
- te ----/
- te ---- ghehouwt wesende/
- te ---- goedt verkrijgen/
- te ---- houdende/

GADEREN Zie:
- leggen ochte ----/
- leijden ochte ----/

GADEREN ENDE INNEN = taut. inzamelen; incasseren; innen.
- exigo III;
- encaisser;
- einsammeln;
- collect;
- colectar;

vpl.: PvB1/448.

GADERINGHEN OFT VERMEETS = samenscholing of uitdaging.
- concursus et provocatio;
- défi ou rassemblement;
- Zusammenrottung oder Herausforderung;
- gathering or challing;
- agrupación o provocación;

vpl.: Lo1/74.

GADESLAEN Zie:
- gadeslaghen;----; gaedeslaen; gaedeslaeghen ende bewaeren/
- instrueren ende ----/

GADESLAGHEN; GADESLAEN; GAEDESLAEN; GAEDESLAEGHEN ENDE BEWAEREN = taut. in bewaring nemen; zorgen voor; nazien.
- observo I; curo I; custodio IV; conservo I;
- conserver; avoir soin; vaquer à; inspecter; prendre soin; surveiller; soigner; garder;
- in Bewahrung nehmen; Sorge tragen für; nachschauen; sorgen für; in gewahrsam nehmen;
- take into custody; look after; take care of; guard; conserve;
- conservar; cuidar; observar; guardar;

vpl.: C1/32,45,46.

GADESLAGHER VAN DE SPUIJTEN; SPUYEN = ambtenaar belast met het toezicht op de schutsluizen.
- magistratus oneratus probatione in cataractam;
- inspecteur des écluses;
- Beamte beauftragt mit der Aufsicht auf die Kammerschleusen;
- inspector of the locks;
- funcionario encargado de inspección de las esclusas;

vpl.: C1/206; PB/IV/269.

GADINGE Zie:
- gaeyinghe;----; gayinge/

GAEDESLAEN Zie:
- gadeslaghen; gadeslaen;----; gaedeslaeghen ende bewaeren/

GAEDESLAEGHEN Zie:
- gadeslaghen; gadeslaen; gaedeslaen;---- ende bewaeren/

GAEDER Zie:
- alle ----/

GAELDERIE Zie:
- gaelderije;----/

GAELDERIJE; GAELDERIE = sub. galerij.
- porticus;
- galerie;
- Galerie;
- galery;
- galería;

vpl.: Lo3/376.

GAELDERIJE ENDE BALCON = balkon.
- maenianum;
- balcon;
- Balkon;
- balcony;
- balcón;

vpl.: PvB5/574.

GAEN Zie:
- achter straten om Gode ----/
- groot en ----/
- in de vroente ---- totter tijdt dat borghe gestelt is/
- in de vrunte ----/
- in gevanckenisse ----/
- omme ---- met behoerten/
- nieuw te ----/
- scepenwert ----/
- te cost ----/
- te speul ----/

GAE

- ter hooghetijde ----/
- ter lijcke ----/
- te werke ---- omme horen dach loen/
- 't seijle ---- van 't schip/
- verderven ofte te niet ----/
- vacatien van ---- ende keeren/
- vutwaert oft inwaert ----/
- striecken ----/

GAEN, STOUWEN, DRIJVEN = taut. opdrijven van vee gaan, stuwen, drijven.

- pecus agere propellere;
- pousser du bétail;
- treiben von Vieh;
- drive of cattle;
- llevar ganado;

vpl.: B2/114.

GAENDE Zie:

- decker ----/
- goeden tschepe ----/
- in decker ---- off loopende/
- maecken een perck ---- voor de deure van de herberghe/

GAENE Zie:

- te quist ----/

GAENS ENDE KEERENS = gaan en terugkeren.

- ire et redire;
- aller et le retour;
- gehen und zurückkehren;
- go and return;
- ir y volver; ida y vuelta;

vpl.: Lo4/322.

GAERDE; GAIRDE; GARDE; GERDE; GAERT = sub.maat; roede; engelse el.

- decempeda;
- yard;
- Masz;
- measure;
- vara inglesa;

vpl.: PB/III/441.

GAERNE Zie:

- gerne;----; geerne; geren/

GAERS Zie:

- gers; gras; gars; gres; gors; ----; geers/

GAERT Zie:

- gaerde; gairde; garde; gerde; ----/

GAET Zie:

- coop ---- voor huere/
- hueringhe ---- voor coop/
- gelt ---- op ende of/

GAEYINGHE; GADINGE; GAYINGE = sub. gading.

- placet alicui;
- choix;

GAG

- Geschmack;
- taste;
- gusto;

vpl.: Cr2/1013/12.

GAFFELE Zie:

- houten ----/

GAGE Zie:

- gagie; gaigie;----; gaye/

GAGIE Zie:

- ordinaire ----/
- wedde ende ----/

GAGIE; GAIGIE; GAGE; GAYE = sub. loon; salaris; gage.

- merces; stipendium;
- gages; salaire;
- Gehalt; Besoldung; Lohn;
- wage;
- remuneración; salario; jornal; pago; sueldo;

vpl.: T2/205; C1/171a,201; PvB1/425; Lo6/626.

GAGIE ADVOCAET IN DEN RAEDE VAN VLAENDEREN = wedde van de advocaat in de Raad van Vlaanderen 10 gulden, Antwerpen.

- merces advocati consilii magni Flandriae, decem florinae, Antverpia;
- honoraires de l'advocat du conseil des Flandres, 10 florins, Anvers;
- Gehalt des Rechtsanwalts im Rat von Flandern, 10 Gulden, Antwerpen;
- salery of the barrister in the counsil of Flanders, 10 guilders Antwerp;
- salario anual del abogado en el consejo de Flandes, diez florines, Amberes;

vpl.: C1/542.

GAGIE ADVOCAET VANDEN GROOTEN RAEDE TOT MECHELEN = wedde van de advocaat van de Grote Raad van Mechelen, 20 gulden, Antwerpen.

- merces advocati consilii Magni Mechliniae, viginti florinae, Antverpia;
- honoraires de l'avocat du grand conseil de Malines, 20 florins, Anvers;
- Gehalt des Rechtsanwalts des groszen Rats von Mecheln. 20 Gulden, Antwerpen;
- salary of the barrister of the great counsel of Mechlin, 20 guilders, Antwerp;
- salario anual del abogado del consejo grande de Malinas, 20 florines, Amberes;

vpl.: C1/542.

GAGIE AFSCHRIJVER VAN DE BETAELINGHE VANDE RENTEN, ANTWERPEN = jaarloon van degene die de betaling der renten administreert, 150 gulden en voor hulp bij de stadsrekeningen 25 gulden, Antwerpen.

- merces annua eius, qui solutionem usurarum in tabulas referit: centum et quinquaginta florinae, et pro subsidio ad notas civitatis quinque et viginti florinae, Antverpia;
- salaire annuel de celui qui gère le paiement des intérêts, 150 florins, et pour l'aide aux comptes de la ville, 25 florins, Anvers;
- Jahresgehalt desjenigen der die Bezahlung der Zinsen verwaltet; 150 Gulden und für Hilfe bei den Stadtrechnungen 25 Gulden, Antwerpen;
- annual salary of the person who administers the payment of interests; 150 guilders and for assistance at the townbills 25 guilders, Antwerp;
- sueldo anual de aquel que administra el pago de los intereses; 150 florines, juntas 25 florines por año; Amberes;

vpl.: C1/539.

GAGIE AFSCHRIJVERS VAN DE WIJNEN = jaarloon van degenen die de hoeveelheden der gepeilde vaten wijn opschrijven en bijhouden elk 250 gulden, Antwerpen.

- merces annua eorum, qui copias doliorum vini inspectorum perscribunt et suppeditant, unoquoque ducentae et quinquaginta florinae, Antverpia;
- salaire annuel de ceux qui inscrivent et surveillent les quantités des tonneaux de vin jaugés, chacun 250 florins, Anvers;
- Jahresgehalt derjenigen die die Mengen der geeichten Fässe Wein aufschreiben, 250 Gulden, Antwerpen;
- attendance money of the ordinary barrister and solicitor of the town, yearly together 250 guilders, Antwerp;
- las asistencias del abogado ordinario de la ciudad y procurador, juntas 250 florines por año; Amberes;

vpl.: C1/542.

GAGIE ASSISTENT BILLETSCHRIJVERS VAN DE BIERACCIJSE = wedde van de helper der accijnsbriefjesschrijver van de bieraccijns buiten

zijn loon als zegelaar, 50 gulden, Antwerpen.

- merces ministri scriptorum libellorum tributi cerevisiae; quinquaginta florinae, Antverpia
- salaire de l'adjoint aux rédacteurs des feuilles d'accisa, hors de son salaire de scelleur; 50 florins; Anvers;
- Gehalt des Gehilfe der Zettelschreiber der Bierakzise; 50 Gulden, Antwerpen;
- salary of the assistant of the notewriters of the beerexcise; 50 guilders, Antwerp;
- sueldo anual del ayuda de los escribientes de pases de los derechos de consumo de cerveza, excepto su recompensa como sellador, 50 florines, Amberes;

vpl.: C1/541.

GAGIE ASSISTENT VAN DE COLLECTEURS VAN DE BIERACCIJSE= jaarloon van de assistent van de collecteurs van de bieraccijns, 500 gulden, Antwerpen.

- merces annua ministri custodum tributi cerevisiae, quingentae florinae, Antverpia;
- salaire annuel de l'assistant des receveurs de l'accise sur la bière, 500 florins, Anvers;
- Jahresgehalt des Gehilfe der Einnehmer von der Bierakzise, 500 Gulden, Antwerpen;
- annual salary of the assistant of the collectors of the beerexcise, 500 guilders, Antwerp;
- sueldo anual del asistente de los colectores de derechos de consumo de cerveza, 500 florines, Amberes;

vpl.: C1/541.

GAGIE BAECKSETTER OFT TONNEMAN = jaarloon van degenen belast met het oprichten van bakens of alarmtekens, teertonnen op bepaalde plaatsen die in brand gestoken werden als seintekens in tijd van oorlog, 100 gulden, Antwerpen.

- merces annua eius, qui oneratus erat statuendo pharorum aut signorum tumultus, doliorum picis liquidae in certis locis, quae incendebantur, centum florinae, Antverpia;
- salaire annuel de celui qui était chargé de mettre les balises et signes d'alarme, à certains endroits des tonneaux de goudron qu'on allumait comme signaux en temps de guerre, 100 florins, Anvers;

- Jahresgehalt desjenigen beauftragt mit der Errichtung von Baken oder Alarmzeichen, Teertonnen auf bestimmten Stellen die angezündet wurden im Kriegszeit, 100 Gulden, Antwerpen;
- salary of the person charged with the erection of beacons or alarm-signs, tarbarrels on certain places which were set on fire in time of war, 100 guilders, Ant werp;
- sueldo anual del aquel que esta encargado de poner balizas; Amberes;

vpl.: C1/

GAGIE BEIJAERDER OP DE KLOCKEN = wedde van de beiaardier, 40 gulden, bovendien 10 gulden voor het bespelen van het carillon of klokkenspel op hoogtijdagen, Antwerpen.

- merces nolae curatoris, quadraginta florinae, adhuc decem florinae, pro canendo sonitus campanarum in diebus festis, Antverpia;
- salaire du carillonneur, 40 florins, 10 florins en plus pour le carillonnement aux jours de fête, Anvers;
- Gehalt des Glockenspielers, 40 Gulden auszerdem 10 Gulden an hohen Festtägen, Antwerpen;
- salary of the carillon player, 40 guilders besides 10 guilders on freat days, Antwerp;
- sueldo anual del campanólogo = 40 florines, además diez florines por tocar del carillón a fiestas solemnes; Amberes;

vpl.: C1/543.

GAGIE BILLETSCHRIJVERS VAN DE BIERACCIJSE = jaarloon van de 12 accijnsbriefjesschrijver van de bieraccijns, elk 250 gulden, Antwerpen.

- merces annua duodecim scriptorum libellorum tributi cerevisiae, unoquoque ducentae et quinquaginta florinae, Antverpia;
- salaire annuel des douze rédacteurs des feuilles d'accise; chacun 250 florins; Anvers;
- Jahresgehalt der 12 Zettelschreiber der Bierakzise; jeder250 Gulden, Antwerpen;
- annual salary of the 12 notewriters of the beeraxcise; each250 guilders, Antwerp;
- sueldo anual de los doce escribientes de pases de los derechos de consumo de cerveza = 250 florines para cada uno, Amberes;

vpl.: C1/541.

GAGIE BINNENBORGHERMEESTER ANTWERPEN = jaarloon van een binnenburgemeester, 800 gulden Antwerpen.

- merces annua magistri civium intra urbem, octingentae florinae, Antverpia;
- salaire annuel du bourgmestre de l'intérieur, 800 florins, Anvers;
- Jahresgehalt eines Innen-bürgermeisters, 800 Gulden, Antwerpen;
- annual salary of an inside-burgomaster 800 guilders, Antwerp;
- salario de un burgomaestre dentro de la ciudad, 800 florines, Amberes;

vpl.: C1/538.

GAGIE BOECKDRUCKER = jaarwedde van de drukker van de stadsverordeningen, 300 gulden, Antwerpen.

- merces annua typographi edictorum civitatis, trecentae florinae Antverpia;
- salaire annuel de l'imprimeur des ordonnances de la ville, 300 florins, Anvers;
- Jahresgehalt des Buchdruckers der städtischen Verordnungen 300 Gulden, Antwerpen;
- annual salary of the printer of the regulations of the town, 300 guilders, Antwerp;
- sueldo anual del impresor de las ordenanzas municipales, 300 florines, Amberes;

vpl.: C1/544.

GAGIE BOECKHOUDER VAN DE VRIJSCHIPPERS/BIEREN = wedde van de boekhouder van de vrijschippersbieren, 36 gulden, Antwerpen.

- merces perscriptoris cerevisiarum nautarum liberorum, triginta sex florinae, Antverpia;
- salaire des comptables de la bière des francs bateliers, 36 florins; Anvers;
- Gehalt des Buchhalters der Freischifferbiere, 36 Gulden, Antwerpen;
- salary of the book-keeper of the freeboatmenbeer, 36 guilders, Antwerp;
- sueldo anual del contable de las cervezas de los barqueros libres 36 florines, Amberes;

vpl.: C1/541.

GAGIE BOECKHOUDER VAN DEN AMBACHTE VAN DE OUDE CLEERCOPERS = wedde boekhouder van het ambacht van handelaren in tweedehandsgoederen, 10 gulden, Antwer-

pen.
- merces ratiocinatoris artis mercatorum mercium usarum, decem florinae, Antverpia;
- salaire du comptable du métier des fripiers, 10 florins, Anvers;
- Gehalt des Buchhalters des Gewerbes von Händlern in Gebrachtwaren, 10 Gulden, Antwerpen;
- salary of the book-keeper of the trade of merchants in second-hand goods, 10 guilders, Antwerp;
- sueldo anual del contable de la artesania de comerciantes en articulos de segunda mano, diez florines, Amberes;

vpl.: C1/544.

GAGIE BOECKHOUDER VAN DEN PRIJSE VAN DE GRAENEN = wedde van de boekhouder van de prijzen van het graan, 8 gulden, Antwerpen.
- merces ratiocinatoris praemiorum frumenti, octo florinae, Antverpia;
- salaire du comptable des prix du grain 8 florins, Anvers;
- Gehalt des Buchhalters der Preise des Getreides, 8 Gulden, Antwerpen;
- salary of the book-keeper of the prices of corn, 8 guilders, Antwerp;
- sueldo anual del contable de los precios de los granos, ocho florines, Amberes;

vpl.: C1/544.

GAGIE BOOMSLUIJTER VAN DE CORENVLIET = wedde van de wachter van de slagbomen bij de Corenvliet, 72 gulden, Antwerpen.
- merces custodis repagulorum apud Corenvliet, septuaginta duae florinae, Antverpia;
- salaire du garde-barriére de Corenvliet, 72 florins, Anvers;
- Gehalt des Wächters der Schlagbäume beim Corenvliet, 72 Gulden. Antwerpen;
- salary of the keeper of the bar - riers at the Corenvliet, 72 guilders, Antwerp;
- sueldo anual del guarda de las barreras cerca de Corenvliet, 72 florines, Amberes;

vpl.: C1/543.

GAGIE BRANDTMEESTERS = bezoldiging brandmeesters, de 6 jongste schepenen, elk 7 gulden, Antwerpen.
- merces praefectuum cohortis exstinctorum, sex scabini minimi natu, unoquoque septem florinae,

Antverpia;
- appointement des lieutenants des pompiers, les six échevins les plus jeunes, chacun 7 florins, Anvers;
- Gehalt der Brandmeister, die 6 jüngsten Schöffen, jeder 7 Gulden, Antwerpen;
- salary of the chief firemen, the 6 yougnest sheriffs, each 7 guilders, Antwerp;
- salario de los oficiales de los bomberos siete florines para cada uno, Amberes;

vpl.: C1/540.

GAGIE BRUGHSLUIJTER VAN DE OOSTERSCHE VLIET = wedde van de brugwachter van de oostersche vliet, 72 gulden, Antwerpen.
- merces custodis pontis Oosterse Vliet, septuaginta duae florinae, Antverpia;
- salaire du gardien du pont de Oosterse Vliet, 72 florins, Anvers;
- Gehalt des Brückenwärters des Oostersche Vliet, 72 Gulden, Antwerpen;
- salary of the bridge-man of the Oostersche Vliet, 72 guilders, Antwerp;
- sueldo anual del guardapuente del arroyo oriental, 72 florines, Amberes;

vpl.: C1/543.

GAGIE BRUGHSLUIJTER VAN DE ROWAENSCHE VLIET = wedde van de brugwachter van de Rowaense Vliet, 72 gulden, Antwerpen.
- merces custodis Rowaense Vliet septuaginta duae florinae, Antverpia;
- salaire du gardien du pont sur le Rowaense Vliet, 72 florins, Anvers;
- Gehalt des Brückenwärters des Rowaense Vliet, 72 Gulden, Antwerpen;
- salary of the bridge-man of the Rowaense Vliet, 72 guilders, Antwerp;
- sueldo anual del guardapuente del arroyo Rowaensense, 72 florines, Amberes;

vpl.: C1/543.

GAGIE BUITENBORGHERMEESTER, ANTWERPEN = jaarloon van een buitenburgemeester, 800 gulden Antwerpen.
- merces annua magistricivium extra urbem, octingentae florinae, Antverpia;
- appointement annuel du Bourg-

mestre de l'extérieur, 800 florins, Anvers;
- Jahresgehalt eines Auszen-Bürgermeisters, 800 Gulden, Antwerpen;
- annual salary of an outside-burgomaster, 800 guilders, Antwerp;
- salario anual de un burgomaestre de fuera (of = en el campo), 800 florines, Amberes;

vpl.: C1/538.

GAGIE BUSSCHIETER VAN KATTENBERGH = wedde van de laadbus-afschieter van Kattenbergh, 50 gulden.
- merces missoris bombardarum Kattenbergh, quinquaginta florinae;
- salaire du fusilier de Kattenbergh 50 florins;
- Gehalt des Kanonschütze von Kattenbergh, 50 Gulden;
- wages of the gunner of Kattenbergh 50 guilders;
- sueldo anual del arcabucero de Kattenbergh, 50 florines;

vpl.: C1/555.

GAGIE BUSSCHIETER VAN ST. JORISPOORTE = wedde van de laadbus-afschieter van de St. Jorispoort, 12 gulden 10 stuivers.
- merces missoris bombardarum portae sancti Georgii, duodecim florinae et decem sestertii;
- salaire du fusilier de la porte de St. Georges, 12 florin 10 doubles sous.
- Gehalt des Kanonenschützen von der Sankt Jürgenporte, 12 Gulden 10 Stüvern;
- wages of the gunner of St. George's gate, 12 guilders and 10 pennies;
- sueldo anual del arcabucero de la puerta de San Jorge, doce florines y 50 cents;

vpl.: C1/556.

GAGIE CASSIERS VANDEN RENTMEESTER, ANTWERPEN = wedde kassier van de rentmeester, 50 gulden, Antwerpen.
- merces arcariiquaestoris aerarii quinquaginta florinae, Antverpia;
- salaire du caissier de l'intendant des finances, 50 florins, Anvers;
- Gehalt des Kassierers des Verwalters, 50 Gulden, Antwerpen;
- salary of the cashier of the bailiff, 50 guilders; Antwerp;
- salario anual del cajero del administrador, 50 florines, Amberes

vpl.: C1/539.

GAGIE CLERCK DER ADMINISTRATIE VAN DE CASSE VAN CONSUMPTIE, ANTWERPEN = wedde van de schrijver bij de administratie van de kas van verbruik, 50 gulden Antwerpen.
- merces scribae ad administrationem thecae nummarii usus, quinquaginta florinae, Antverpia;
- salaire annuel de l'employé aux écritures de l'administration de la caisse de dépenses; Anvers;
- Gehalt des Schreibers bei der Verwaltung der Verbrauchkasse, 50 Gulden, Antwerpen;
- salary of the vlerk at tha administration of the consumption-cash, 50 guilders, Antwerp;
- sueldo anual del escribiente en la administración de la caja de consumo, 50 florines, Amberes;

vpl.: C1/538.

GAGIE CLERCK VAN DE BOUWMEESTERS = inkomen van de klerk van de architecten, 18 stuivers per dag, Antwerpen.
- merces scribae architectorum, duodeviginti sestertii diei, Antverpia;
- revenu de l'employé aux écritures des architectes, 18 doubles par jour, Anvers; sous.
- Gehalt des Schreibers der Architekte, 18 Fünfcentsmünzen pro Tag, Antwerpen;
- salary of the clerk of the architects, 18 pennies daily, Antwerp
- ingresos del escribiente de los arquitectos, 90 cents diariamente, Amberes;

vpl.: C1/543.

GAGIE COLLECTEUR RIDDER-TOL = jaarloon van de ontvanger van de Riddertol, f. 300,--- Antwerpen.
- merces annua exactoris portorii equitum trecentae florinae, Antverpia;
- salaire annuel du receveur du péage des chevaliers, 300 florins, Anvers;
- Jahresgehalt des Einnehmers des Ritterzolls, 300 Gulden, Antwerpen;
- annual salary of the collector of the knight-duties, 300 guilders Antwerp;
- sueldo anual del recauda del peaje de los caballeros, 300 florines, Amberes;

vpl.: C1/542.

GAGIE COLLECTEUR VAN DE DERTHIENSTE BIERTONNE = wedde

van de ontvanger van de 13e bierton, 36 gulden, Antwerpen.
- merces exactoris dolii cerevisiae tertii decimi, triginta sex florinae, Antverpia;
- salaire du reçeveur du treiziéme tonneau de biére, 36 florins, Anvers;
- Gehalt des Einnehmers der 13 ten Biertonne, 36 Gulden, Antwerpen;
- salary of the collector of the 13th beerbarrel, 36 guilders, Antwerp;
- sueldo anual del recaudador del decimotercio barril de cerveza 36 florines, Amberes;

vpl.: C1/541.

GAGIE COLLECTEUR VAN DE HALVE BIERACCIJSE TOT BERCHEM, VAN 'T HOOGH ENDE LEEGHKIEL, MARCKGRAVELIJE ENDE DEN MECHELSCHEN STEENWEGH = jaarloon ontvange van de halve bieraccijns van bovengenoemde wijken, 275 gulden, Antwerpen.
- merces annua accepta de tributo cereviciae dimidio vicorum proximorum, ducentae septaginta quinque florinae, Antverpia;
- salaire annuel du reçeveur de la moitié de l'accise sur la biére des quartiers sus nommés, 275 florins, Anvers;
- Jahresgehalt empfangen von der halben Bierakzise der obenerwähnten Viertel, 275 Gulden, Antwerpen;
- annual salary of the controller of the half beerexcise at the above-mentioned quarters, 275 guilders, Antwerp;
- sueldo anual del recaudador de los medios derechos de consumo de cerveza de los barrios sobre dichos, 275 florines, Amberes;

vpl.: C1/542.

GAGIE COLLECTEUR VAN DE HALVE BIERACCIJSE TOT BORGHERHOUT = jaarloon van de ontvanger van de halve bieraccijns te Borgerhout, 200 gulden, Antwerpen.
- merces annua exactoris tributi cerevisiae dimidii Borgerhout, ducentae florinae, Antverpia;
- salaire annuel du reçeveur de la moitié de l'accise sur la biére deux cents florins, Anvers;
- Jahresgehalt des Einnehmers der halben Bierakzise in Borgerhout, 200 Gulden, Antwerpen;
- annual salary of the collector of the half beerexcise at Borgerhout, 200 guilders, Antwerp;
- salario anual del recaudador de los medios derechos de consumo de cerveza a Borgerhout, 200 florines, Amberes;

vpl.: C1/542.

GAGIE COLLECTEUR VAN DE MAELACCIJSE = jaarloon van de ontvanger van de maalaccijns, 200 gulden, Antwerpen.
- merces annua exactoris tributi molendi, ducentae florinae, Antverpia;
- salaire annuel du reçeveur de l'accise sut le moulage, 200 florins, Anvers;
- Jahresgehalt des Einnehmers der Mahlakzise, 200 Gulden, Antwerpen;
- annual salary of the collector of the milling excise, 200 guilders Antwerp;
- sueldo anual del recaudador de los derechos de uso de molino (of = derechos de consumo de harina,) 200 florines, Amberes;

vpl.: C1/542.

GAGIE COLLECTEUR VAN DE WIJNACCIJSE = jaarloon van de ontvanger van de wijnaccijns 500 gulden, Antwerpen.
- merces annua exactoris tributi vini, quingentae florinae, Antverpia;
- salaire annuel du reçeveur de l'accise sur le vin, 500 florins, Anvers;
- Jahresgehalt des Einnehmers der Weinakzise, 500 Gulden, Antwerpen;
- annual salary of the collector of the wine-excise, 500 guilders Antwerp;
- salario anual del recaudador de los derechos de consumo de vino 500 florines, Amberes;

vpl.: C1/542.

GAGIE COMMIS VAN DE RENTMEESTERSKAMER, ANTWERPEN = jaarloon van de commies van de rentmeesterskamer, 240 gulden, Antwerpen.
- merces annua scribae camerae quaestoris aerarii, ducentae et quadraginta florinae, Antverpia;
- salaire annuel du commis de la chambre des finances, deux cent quarante florins, Anvers;
- Jahresgehalt des Beamten des Verwalterkammers, 240 Gulden. Antwerpen;
- annual salary of the clerk of the bailiffchamber, 240 guilders,

Antwerp;
- sueldo anual del empleado de la cámara del administrador, 240 florines, Amberes;

vpl.: C1/538.

GAGIE COMMISSARISSEN OVER DE SCHOLEN = bezoldiging van de twee opzieners over de scholen, elk 10 gulden, Antwerpen.
- merces duorum praesidum scholarum, unoquoque decem florinae Antverpia;
- appointement des deux inspecteurs d'écoles, chacun 10 florins Anvers;
- Gehalt der zwei Inspektöre der Schulen, jeder 10 Gulden, Antwerpen;
- salary of the two inspectors of schools, each 10 guilders, Antwerp;
- salario de los dos inspectores de las escuelas, diez florines para cada uno; Amberes;

vpl.: C1/540.

GAGIE COMMISSARISSEN VAN DE WACHTKAMER = jaarloon van de gevolmachtigden zijnde de buitenborgemeester en de oudborgemeester van het wachtlokaal elk 200 gulden, Antwerpen.
- merces annua delegatorum sc. magistri civium extra urbem et exmagistri vigiliarii, unoquoque ducentae florinae, Antverpia;
- salaire annuel des plénipotentiers, l'ancien bourgmestre du corps de garde, chacun 200 florins, Anvers;
- Jahresgehalt der Bevollmächtigten, der Auszenbürgermeister und der ehemalige Bürgermeister der Wachstube, jeder 200 Gulden Antwerpen;
- annual salary of the pleniporentiaries, being the outside-burgomaster and the former burgomaster of the guard-room, each 200 guilders, Antwerp;
- salario anual de los apodera dos siendo el burgomaestre de fuera y el ex-burgomaestre del puesto de guardia, 200 florines para cada uno, Amberes;

vpl.: C1/555.

GAGIE CONCHERGE VANDEN STADTHUIJSE = jaarloon concierge van het stadhuis, 280 gulden en voor het schoonhouden een jaarlijkse toelage van 36 gulden, Antwerpen.
- merces annua custodis curiae, ducentae et octoginta florinae et octoginta florinae et pro purgan-

do subsidium annuum triginta sex florinarum, Antverpia;
- salaire annuel du concierge de la mairie 280 florins et pour le nettoyage une prime annuelle de 36 florins; Anvers;
- Jahresgehalt des Hausmeisters des Rathauses, 280 Gulden, Antwerpen;
- annual salary of the door-keeper of the townhall, 280 guilders, Antwerp;
- sueldo anual del conserje de la alcaldia, 280 florines y por hacer la limpieza un haber anual de 36 florines, Amberes;

vpl.: C1/543.

GAGIE CONESTABEL = wedde van een politie beambte 60 gulden, Antwerpen.
- merces conestabuli, sexaginta florinae, Antverpia;
- salaire d'un policier, 60 florins, Anvers;
- Gehalt eines Polizeibeamten, 60 Gulden, Antwerpen;
- salary of a police-official, 60 guilders, Antwerp;
- sueldo anual de un agente de policia, Amberes;

vpl.: C1/555.

GAGIE CONTREROLLEUR ENDE CLERCK VAN DE WIJNACCIJSE = jaarloon ven de controleur en klerk van de wijnaccijns elk 400 gulden, Antwerpen.
- merces annua custodis et scribae tributi vini, unoquoque quadringentae florinae, Antverpia;
- salaire annuel du contrôleur et du clerc de l'accise sur le vin, chacun 400 florins, Anvers;
- Jahresgehalt des Aufsehers und Schreibers der Weinakzise, je der 400 Gulden, Antwerpen;
- annual salary of the controller and clerk of the wine-excise, each 400 guilders, Antwerp;
- sueldo anual del inspector y del escribiente de los derechos de consumo de vino, 400 florines para cada uno; Amberes;

vpl.: C1/542.

GAGIE CONTREROLLEUR RIDDERTOL = jaarloon van de controleur van de riddertol, 300 gulden, Antwerpen.
- merces annua custodis portorii equitum, trecentae florinae, Antverpia;
- salaire annuel du contrôleur du péage des chevaliers, 300 florins, Anvers;

- Jahresgehalt des Aufsehers des Ritterzolls, 300 Gulden Antwerpen;
- annual salary of the controller of the knight-duties, 300 guilders Antwerp;
- sueldo anual del inspector del peaje de los caballeros, 300 florines, Amberes;

vpl.: C1/542.

GAGIE CONTREROLLEUR VAN DE HALVE BIERACCIJSE TOT BERCHEM, VAN 'T HOOGH ENDE LEEGH KIEL, MARKGRAVELIJC ENDE DEN MECHELSCHEN STEENWEGH = jaarloon van de controleur van de halve bieraccijns van bovengenoemde wijken, 226 gulden, Antwerpen.

- mers annua custodis tributi cerevisiae dimidii vicorum, quos supra memoravimus ducentae viginti sex florinae, Antverpia;
- salaire annuel du contrôleur de la moitié de l'accise sur la bière des quartiers sus nommés, 226 florins, Anvers;
- Jahresgehalt des Aufsehers der halben Bierakzise der obenerwähnten Viertel, 226 Gulden, Antwerpen;
- annual salary of the controller of the half beerexcise at the above-mentioned quarters, 226 guilders, Antwerp;
- sueldo anual del inspector de los medios derechos de consumo de cerveza de los barrios sobre dichos, 226 florines, Amberes;

vpl.: C1/542.

GAGIE CONTREROLLEUR VAN DE HALVE BIERACCIJSE TOT BORGERHOUT = jaarloon van de controleur van de halve bieraccijns te Borgerhout, Antwerpen.

- merces annua custodis tributi cerevisiae dimidii Borgerhout, Antverpia;
- salaire annuel du contrôleur de la moitié de l'accise sur la biére à Borgerhout, Anvers;
- Jahresgehalt des Aufsehers der halben Bierakzise in Borgerhout Antwerpen;
- annual salary of the controller of the half beerexcise to Borgerhout, Antwerp;
- sueldo anual del inspector de los medios derechos de consumo de cerveza a Borgerhout, Amberes;

vpl.: C1/542.

GAGIE CONTREROLLEUR VAN DE ISSUE = jaarloon van de controleur van de Issue; 100 gulden, Antwerpen.

- me rces annua custodis Issue; centum florinae, Antverpia;
- salaire annuel du contrôleur de l'Issue, 100 florins, Anvers;
- Jahresgehalt des Aufsehers der Issue, 100 Gulden, Antwerpen;
- annual salary of the controller of the Issue, 100 guilders, Antwerp;
- sueldo anual del inspector de Issue, 100 florines, Amberes;

vpl.: C1/541.

GAGIE CONTREROLLEUR VAN DE MAELACCIJSE = jaarloon van de controleur van de maalaccijns 200 gulden Antwerpen.

- me rces annua custodis exactoris tributi molendi, ducentae florinae Antverpia;
- salaire annuel du contrôleur de l'accise sur le moulage, 200 florins, Anvers;
- Jahresgehalt des Aufsehers der Mahlakzise 200 Gulden, Antwerpen;
- annual salary of the controller of the milling excise, 200 guilders Antwerp;
- sueldo anual del inspector, Amberes;

vpl.: C1/542.

GAGIE KNAPE RENTMEESTERSCAMER = jaarwedde van de dienaar van de rentmeesterskamer voor het innen van huren van huizen en erven door de stad verhuurd, 350 gulden, Antwerpen.

- merces annua ministri tablini curatoris pro exigendo pecuniarum locationis domuum et arearum a civitate locatarum trecentae et quinquaginta florinae, Antverpia;
- salaire annuel de l'employé de la trésorerie pour l'encaissement des loyers des maisons louées par la ville, 350 florins, Anvers;
- Jahresgehalt des Dieners der Verwalterkammer für die Eintreibung von Mieten von Häusern und Höfen von der Stadt vermietet, 350 Gulden, Antwerpen;
- annual salary of the servant of the bailiffchamber for the collection of rents of houses and premises let by the town, 350 guilders, Antwerp;
- sueldo anual del servidor de la cámara del administrador, 350 florines, Amberes;

vpl.: C1/544.

GAGIE KNAPE VAN DE BRANDTMEESTER = bezoldiging van de

dienaar der brandmeesters, 18 gulden, Antwerpen.
- merces ministri praefectuum cohortis exstinctorum, duodeviginti florinae, Antverpia;
- appointement du serviteur du lieutenant des pompiers, 18 florins, Anvers;
- Gehalt des Dieners der Brandmeister, 18 Gulden, Antwerpen;
- salary of the servant of the chief firemen, 18 guilders, Antwerp;
- salario del servidor de los oficiales de los bomberos, 18 florines, Amberes;

vpl.: C1/540.

GAGIE KNAPE VAN DE LAKENHALLE = loon van de dienaar van de Lakenhal; per dag 6 stuivers, Antwerpen.
- merces ministri lintearii; diei sex sestertii, Antverpia;
- paye du servant de la halle aux draps, 6 doubles sous par jour, Anvers;
- Gehalt des Dieners der Tuchhalle, pro Tag 6 Fünfcentsmünzen, Antwerpen;
- salary of the servant of the clothhall, daily 6 pennies, Antwerp;
- recompensa del servidor del mercado de paños 30 cents por dia, Amberes;

vpl.: C1/540.

GAGIE KNAPE VAN DE RIDDERTOL = jaarloon van de dienaar van de Ridderto1, 100 gulden, Antwerpen.
- merces annua ministri portorii equitum centum florinae, Antverpia;
- salaire annuel du préposé au péage des chevaliers, 100 florins, Anvers;
- Jahresgehalt des Dieners des Ritterzolls 100 Gulden, Antwerpen;
- annual salary of the servant of the knight duties, 100 guilders, Antwerp;
- sueldo anual del servidor del peaje de los caballeros, 100 florines, Amberes;

vpl.: C1/542.

GAGIE KNAPE VAN DE THRESORIERSKAMER, ANTWERPEN =jaarloon van de kamerbewaarder van de schatbewaarder, 140 gulden, Antwerpen.
- merces annua custodis camerae custodis thesauri, centum et quadraginta florinae, Antverpia;
- salaire annuel du chambrier du trésorier, 140 florins, Anvers;
- Jahresgehalt des Türhüters des Schatzbewahrers, 140 Gulden, Antwerpen;
- annual salary of the chamberlain of the treasurer, 140 guilders, Antwerp;
- sueldo anual del guarda de la cámara del tesorero, 140 florines, Amberes;

vpl.: C1/539.

GAGIE KNAPE VAN DE WEESCAMER = wedde van de kamerbewaarder van de Weeskamer, 10 gulden, Antwerpen.
- merces custodis camerae orphanotrophii, decem florinae, Antverpia;
- gages du chambrier de l'orphelinat, 10 florins, Anvers;
- Gehalt des Türhüters der Erbschaftskammer, 10 Gulden, Antwerpen;
- salary of the chamberlain of the orphan's court, 10 guilders, Antwerp;
- sueldo anual del guarda de la cámara de los orfanatorios, diez florines, Amberes;

vpl.: C1/540.

GAGIE KNAPE VAN DE WIJCKMEESTERS = wedde van de dienaars van de wijkmeesters, Antwerpen.
- merces ministrorum magistrorum vicorum quinquaginta florinae, Antverpia;
- salaire des assistants des maîtres de quartiers, 50 florins, Anvers;
- Gehalt der Diener der Viertelmeister, 50 Gulden, Antwerpen;
- salary of the servants of the quartermasters, 50 guilders, Antwerp;
- sueldo anual de los servidores de los jefes de los barrios, 50 florines, Amberes;

vpl.: C1/544.

GAGIE KNAPE VAN DE WIJNACCIJSE = jaarloon van de dienaar van de wijnaccijns, 150 gulden, Antwerpen.
- merces annua ministri tributi vini, centum et quinquaginta florinae, Antverpia;
- salaire annuel du serviteur de l'accise sur le vin, 150 florins, Anvers;
- Jahresgehalt des Dieners der Weinakzise 150 Gulden, Antwerpen;
- annual salary of the servant of the wineexcise, 150 guilders, Antwerp;

- sueldo anual del servidor de los derechos de consumo de vino, 150 florines, Amberes;

vpl.: C1/542.

GAGIE KNAPE VAN DEN STADTHUIJSE = toelage van de dienaar van het stadhuis voor het wegjagen van kinderen uit het stadhuis, 10 gulden, Antwerpen.

- additamentum ministri curiae pro eiiciendo liberorum curia, decem florinae, Antverpia;
- salaire de l'employé de la mairie chargé de chasser les enfants dehors, 10 florins, Anvers;
- Gehalt des Dieners des Rathauses für das Fortjagen von Kinder aus dem Rathaus, 10 Gulden Antwerpen;
- salary of the servant of the townhall for the chasing away of children out of the townhall, 10 guilders, Antwerp;
- dotacion del servidor de la alcaldia por echar niños fuera de la alcaldia, diez florines, Amberes;

vpl.: C1/544.

GAGIE KNAPEN DER KEURMEESTERS OFTE POLICIJKAMER = wedde van twee kamerbewaarders van het bureau der keurmeesters, elk 50 gulden, Antwerpen.

- merces duorum custodum camerae tablini spectatorum, unoquoque quinquaginta florinae, Antverpia;
- salaire de deux chambriers des contrôleurs, chacun 50 florins, Anvers;
- Gehalt der zwei Türhüter des Büros der Prüfer, jeden 50 Gulden, Antwerpen;
- salary of the two chamberlains of the office of the inspectors, each 50 guilders, Antwerp;
- sueldo anual de dos guardas de la oficina de los inspectores, 50 florines para cada uno, Amberes

vpl.: C1/539.

GAGIE KNAPEN VAN DE AELMOESSENIERS = wedde van de dienaren van de uitdelers van liefdegiften samen 100 gulden, Antwerpen.

- merces ministrorum divisorum stipium coniunctus centum florinae, Antverpia;
- salaire des assistants des distributeurs d'aumônes, aumoniers 9, ensemble 100 florins, Anvers;
- Gehalt der Diener der Austeiler von Liebesgaben, zusammen 100 Gulden, Antwerpen;

- salary of the servants of the distributors of alms, together 100 guilders, Antwerp;
- sueldo anual de los servidores de los distribuidores de limosnas, conjuntamente, 100 florines, Amberes;

vpl.: C1/544.

GAGIE KNAPEN VANDE GHESONTHEIJT = wedde van de dienaren, tot taak hebbende ziektegevallen aan de overheid te melden, elk 50 gulden, Antwerpen.

- merces minitrorum cum munere casus aegrotationis magistratui nuntiare, unoquoque quinquaginta florinae, Antverpia;
- salaire des serviteurs chargés de signaler les cas de maladie à l'autorité, chacun 50 florins, Anvers;
- Gehalt der Diener mit Auftrag Krankheitsfälle den Behörden zu melden, jeder 50 Gulden, Antwerpen;
- salary of the servants charged to notify cases illness to the authorities, each 50 guilders, Antwerp
- sueldo anual de los servodores informantes a las autoridades en cuanto a casos de enfermedad, 50 florines, Amberes;

vpl.: C1/543.

GAGIE KNAPEN VAN DE RENTMEESTERS-KAMER, ANTWERPEN = jaarloon van twee kamerbewaarders van de rentmeester, elk 140 gulden, Antwerpen.

- merces annua duorum custodum camerae quaestoris aerarii, unoquoque centum et quadraginta florinae, Antverpia;
- salaire annuel de deux chambriers du trésorier, chacun 140 florins Anvers;
- Jahresgehalt von zwei Türhütern des Verwalters, jeder 140 Gulden, Antwerpen;
- annual salary of two chamberlains of the bailiff, each 140 guilders, Antwerp;
- sueldo anual de dos guardas de la cámara del administrador, cada uno recibe 140 florines, Amberes;

vpl.: C1/539.

GAGIE LUIJDER OP DEN TOREN = wedde van de torenklokluider, 32 gulden, Antwerpen.

- merces eius, qui campanas sonat, triginta duo florinae, Antverpia;
- salaire du sonneur, 32 florins,

Anvers;
- Gehalt des Turmglöckners, 32 Gulden, Antwerpen;
- salary of the tower bell-ringer, 32 guilders, Antwerp;
- sueldo anual del campanero de la torre, 32 florines, Amberes;

vpl.: C1/544.

GAGIE MEDICIJNEN = wedde der zes stadsgeneesheren, elk 10 gulden, Antwerpen.
- merces sex medicorum urbis, unoquoque decem florinae, Antverpia;
- honoraires des six médecins de la ville chacun 10 florins, Anvers;
- Gehalt der 6 städtischen Aerzte, jeder 10 Gulden, Antwerpen;
- salary of the 6 doctors of the town, each 10 guilders, Antwerp;
- salario anual de los seis médicos urbanos, diez florines para cada uno, Amberes;

vpl.: C1/542.

GAGIE MEDICIJNEN ENDE CHIRURGIJNEN = bezoldiging der genees- en heelmeesters bij het jaarlijks onderzoek van melaatsen van iedere patient 6 stuiver, Antwerpen.
- merces medicorum ad notionem annuam leprosorum, de unoquoque aegroto sex sestertii, Antverpia;
- honoraires des médicins et chirurgiens à l'occasion de l'examen annuel des lépreux, de chaque client 6 doubles sous, Anvers;
- Gehalt der Aerzte und Wundärzte bei der jährlichen Untersuchung von Aussätzigen von jedem Patient 6 Fünfcentsmünzen, Antwerpen;
- salary of the doctors and surgeons at the yearly examination of lepers, of each patient 6 pennies, Antwerp;
- salario de los medicos y de los cirujanos por el reconocimiento anual de leprosos, 30 cents de cada cliente, Amberes;

vpl.: C1/543.

GAGIE METERS VAN DE LIJNENELLE = wedde van de 2 uitmeters van linnen, elk 50 gulden, Antwerpen.
- merces duorum mensorum linteorum, quoque quinquaginta florinae, Antverpia;
- salaire des deux mesureurs de toile de lin, chacun 50 florins, Anvers;
- Gehalt der 2 Ausmesser von Leinen, jeder 50 Gulden, Antwerpen
- salary of the 2 measurers of linen, each 50 guilders, Antwerp;
- sueldo anual de los dos medidores de lienzo, 50 florines para cada uno, Amberes;

vpl.: C1/543.

GAGIE OPPERKEURMEESTERS = jaarloon der twee opperkeurmeesters, elk 200 gulden Antwerpen.
- merces annua duorum spectatorum supetiorum, unoquoque ducentae florinae, Antverpia;
- salaire annuel des deux contrôleurs-en-chef, chacun 200 florins, Anvers;
- Jahresgehalt der zwei Oberprüfer, jeder 200 Gulden, Antwerpen;
- annual salary of the two upper-inspectors, each 200 guilders Antwerp;
- salario anual de los dos inspectores mayores, 200 florines para cada uno, Amberes;

vpl.: C1/539.

GAGIE ORDINARISCHE SEGHELLAERS VAN DE BIEREN = jaarloon van de gewone verzegelaars van de bieren, 144 gulden, Antwerpen.
- merces annua signatorum ordinariorum cerevisiarum, centum quadraginta quattuor florinae, Antverpia;
- salaire annuel du scelleur ordinaire des biéres, 144 florins, Anvers;
- Jahresgehalt der ordentlichen Versiegel der Biere, 144 Gulden Antwerpen;
- annual salary of the ordinary sealers of beer, 144 guilders, Antwerp;
- sueldo anual de los selladores ordinarios de las cervezas, 144 florines, Amberes;

vpl.: C1/541.

GAGIE PENSIONARISSEN, ANTWERPEN = jaarloon der twee vastbezoldigde rechtsgeleerde raadslieden, elk 600 gulden, Antwerpen.
- merces annua duorum senatorum iuris peritorum cum nominatione firma, unoquoque sescentae florinae, Antverpia;
- salaire annuel des deux conseillers juridiques, chacun 600 florins, Anvers;
- Jahresgehalt der zwei festbesoldeten rechts gelehrten Gemeinderatsmitglieder, jeder 600 Gulden, Antwerpen;
- annual salary of the two perma-

nent legal town counsellors, each 600 guilders, Antwerp;
- salario anual de los dos consejeros juridicos fijamente estipendiados, para cada uno 600 florines, Amberes;

vpl.: C1/539.

GAGIE POORTCLOCKLUIJDER = wedde van de stadspoortklokluider, 72 gulden, Antwerpen.
- merces eius, qui sonat campanas portae civitatis, septuaginta duo florinae; Antverpia;
- salaire du sonneur de la cloche de la porte de la ville, 72 florins Anvers;
- Gehalt des Turmglöckners der Stadt, 72 Gulden, Antwerpen;
- salary of the gate bell-ringer, 72 guilders, Antwerp;
- sueldo anual del campanero de la puerta de la ciudad, 72 florines, Amberes;

vpl.: C1/544.

GAGIE POORTIER VAN DE HOUTKAERIJE = bezoldiging van de wachter van de houtkade, per week 10 stuivers, Antwerpen.
- merces custodis crepidinis ligni, quibusque septem diebus decem sestertii, Antverpia;
- salaire du gardien du quai au bois 10 doubles sous par semaine, Anvers;
- Gehalt des Wächters des Holzkai, pro Woche 10 Fünfcentsmünzen, Antwerpen;
- salary of the keeper of the timberquay weekly 10 pennies, Antwerp;
- salario del guarda del muelle para madera, 50 cents por semana, Amberes;

vpl.: C1/543.

GAGIE POORTIER VAN DE KROONENBURGHPOORTE = wedde van de poortwachter van de Kroonenburghpoort voor het aanvegen van de brug en het wachthuis 62 gulden en voor het vegen van het valluik 6 gulden, Antwerpen.
- merces custodis Krooneburghpoort, pro verrendo pontis et vigiliarii sexaginta duae florinae et pro verrendo foriculae sex florinae, Antverpia;
- salaire du portier du Kroonenburghpoort pour le balayage du pont et du corps de garde 62 florins et 6 florins pour le balayage de la trappe, Anvers;
- Gehalt des Torwächters des Kroonburgpoort, insgesamt 68

Gulden für verschiedene Tätigkeiten, Antwerpen;
- salary of the gate-keeper of the Kroonburgpoort, total 68 guilders for different activities, Antwerp
- sueldo anual del llavero de la puerta Krooneburgh, Amberes;

vpl.: C1/543.

GAGIE POORTIER VAN DE ROODEPOORTE, KEIJSERPOORTE EN KIPDORPPOORTE = wedde van de poortwachter van de Roode poorte, Keizerpoort en Kipdorppoort, elk voor het aanvegen van de brug en het wachthuis 32 gulden en voor het vegen van het valluik 6 gulden, Antwerpen.
- merces custodis Roode Poorte, Keizerpoorte en Kipdorppoorte, unoquoque pro verrendo pontis et vigiliarii triginta duae florinae et pro verrendo foriculae sex florinae, Antverpia;
- salaire du portier de Roode Poorte, Keizerpoort et Kipdorppoort, chacun pour le balayage de la maison de garde 32 florins et pour le balayage de la trappe 6 florins, Anvers;
- Gehalt der Torwächter der Roode poorte, Keizerpoort und Kipdorppoort, jeder insgesamt 38 Gulden für verschiedene Tätigkeiten, Antwerpen;
- salary of the gate-keeper of the Roode-poorte, Keizerpoort and Kipdorppoort, each total 38 guilders for different activities, Antwerp;
- sueldo anual del llavero de la puerta Roja, Amberes;

vpl.: C1/543.

GAGIE POORTIER VAN DE WERFPOORTE = wedde van de poortwachter van de Werfpoort, 15 gulden die voor het aanvegen van het lokaal waar de vierschaar samenkwam nog ontving 6 gulden, alsmede 10 gulden voor het schoonhouden van het wachtlokaal van de Corps de Garde Antwerpen.
- merces custodis portae Werfpoort, quindecim florinae, qui adhuc pro verrendi loci quo subsellia conveniebat sex florinae pro purgando loci receptaculi vigiliarii, Antverpia;
- salaire du portier de Werfpoort 15 florins et 6 florins pour le balayage du local où le Vierschaer se réunissait et 10 florins pour le nettoyage du local du corps de garde, Anvers;

- Gehalt des Torwächters des Werfpoort insgesamt 31 Gulden für verschiedene Tätigkeiten, Antwerpen;
- salary of the gate-keeper of the Werfpoort, total of 31 guilders for different activities, Antwerp;
- sueldo anual del llavero de Werfpoort, 31 florines, Amberes;

vpl.: C1/543.

GAGIE POORTIER VAN SLIJCKPOORTE = wedde van de poortwachter van Slijckpoorte, 16 gulden bovendien 36 gulden voor het aanvegen van de brug en het wachthuis en voor het vegen van 't valluik 6 gulden, Antwerpen.

- merces custodis portae Slijckpoorte, sedecim florinae, adhuc triginta sex florinae pro verrendo pontis et vigilliarii et sex florinae pro verrendo foriculae, Antverpia;
- salaire du portier de Slijckpoorte, 16 florins et en plus 36 florins pour le balayage du pont, de la maison de garde et 6 florins pour le balayage de la trappe, Anvers;
- Gehalt des Torwächters des Slyckpoorte, insgesamt 58 Gulden für verschiedene Tätigkeiten Antwerpen;
- salary of the gate-keeper of the Slyckpoorte total 58 guilders for different activities, Antwerp;
- sueldo anual del llavero de Slijckpoorte, 58 florines, Amberes;

vpl.: C1/543.

GAGIE POORTIER VAN ST. JORISPOORTE ALS TOESIENDER VAN DE UIJTGAENDE ENDE INCOMENDE BIEREN = wedde van de poortwachter van de St. Jorispoort als toeziener van uitgaande en inkomende bieren, 36 gulden, Antwerpen.

- merces custodis portae sancti Georgii ut curator cerevisiarum exeuntium et ineuntium triginta sex florinae, Antverpia;
- salaire du gardien de la porte de St. Georges comme surveillant des biéres à l'entrée et à la sortie, 36 florins, Anvers;
- Gehalt des Torwächters des St. Georgeors als Aufseher von aus- und eingehende Biere 36 Gulden Antwerpen;
- salary of the gate-keeper of the St. Georg gate as inspector of exported and imported beer, 36 guilders, Antwerp;
- sueldo anual del llavero de la puerta de San Jorge como inspector sobre cervezas que salen y entran, 36 florines, Amberes;

vpl.: C1/542.

GAGIE POORTIER VAN 'T BIERHOOFT = wedde van de poortwachter van het Bierhooft, 33 gulden, Antwerpen.

- merces custodis portae Bierhooft triginta tres florinae, Antverpia;
- salaire du portier de Bierhooft 33 florins, Anvers;
- Gehalt des Torwächters des Bierhooft, 33 Gulden, Antwerpen;
- salary of the gate-keeper of the Bierhooft, 33 guilders, Antwerp
- sueldo anual del llavero de Het Bierhooft 33 florines, Amberes;

vpl.: C1/543.

GAGIE POORTIER VAN 'T STEENEN CRAENKEN = wedde van de poortwachter van 't steencraenken 40 gulden, Antwerpen.

- merces custodis portae Steencraencken quadraginta florinae, Antverpia;
- salaire du portier de Steencraencken 40 florins, Anvers;
- Gehalt des Torwächters des Steencraencken 40 Gulden, Antwerpen;
- salary of the gate-keeper of the Steencraencken, 40 guilders, Antwerp;
- sueldo anual del llavero de 't Steencraencken, 40 florines, Amberes;

vpl.: C1/543.

GAGIE PRELECTEUR VAN DE CHIRURGIJE = wedde van de voorlezer van de heelkunde, 50 gulden, Antwerpen.

- merces praelectoris artis medicinae, quinquaginta florinae, Antverpia;
- salaire du lecteur de la médecine 50 florins, Anvers;
- Gehalt des Vorlesers der Chirurgie, 50 Gulden, Antwerpen;
- salary of the reader on the surgery, 50 guilders, Antwerp;
- sueldo anual del lector de la cirurgia 50 florines; Amberes;

vpl.: C1/542.

GAGIE PROCUREUR IN DEN RAEDE VAN VLAENDEREN = wedde van de procureur in de Raad van Vlaanderen, 10 gulden, Antwerpen.

- merces procuratoris consilii magni flandriae, decem florinae, Antverpia;
- honoraires du procureur au Conseil des Flandres, 10 florins,

Anvers;
- Gehalt des Prozeszvollmächtigten im Rat von Flandern, 10 Gulden, Antwerpen;
- salary of the solicitor in the counsel of Flanders, 10 guilders Antwerp;
- salario anual del procurador en el Consejo de Flandres, diez florines, Amberes;

vpl.: C1/542.

GAGIE PROCUREUR VAN DEN GROOTEN RAEDE TOT MECHELEN = wedde van de procureur van de grote Raad van Mechelen, 10 gulden, Antwerpen.
- merces procuratoris Consilii Magni Mechliniae, decem florinae, Antverpia;
- honoraires du procureur du Grand Conseil de alines, 10 florins, Anvers;
- Gehalt des Prozeszbevollmächtigten des groszen Rats von Mecheln, 10 Gulden, Antwerpen;
- salary of the solicitor of the great counsel of Mechlin, 10 guilders, Antwerp;
- salario anual del procurador del Consejo Grande de Malinas, 10 florines, Amberes;

vpl.: C1/542.

GAGIE RENTMEESTERGENERAAL ANTWERPEN = jaarloon van de rentmeestergeneraal, 2450 gulden met last daaruit te betalen tweemaal 600 gulden als jaarloon voor zijn twee klerken, Antwerpen.
- merces annua quaestoris aerarii superioris, duo milia quadringentae quinquaginta florinae cum onere ex quibus bis sescentas florinas solvere ut mercedem annuam pro duobus scribis suis Antverpia;
- salaire annuel du superintendant des finances, 2450 florins avec charge de payer la-dessus deux fois 600 florins comme appointement annuel de ses deux clercs; Anvers;
- Jahresgehalt des Generalverwalters, 2450 Gulden mit Auftrag daraus zu bezahlen zweimal 600 Gulden als Jahresgehalt für seine zwei Schreiber Antwerpen;
- annual salary of the general-bailiff, 2450 guilders with charge to pay there of twice 600 guilders as annual salary for his two clerks, Antwerp;
- salario anual del superintendente, 2450 florines, Amberes;

vpl.: C1/538.

GAGIE SCHEPENEN VAN DE PEIJSMAKERSCAMER = wedde van de vier schepenen van de Peijsmakerskamer, elk 15 gulden en voor elke comparitie per dag 10 stuivers, Antwerpen.
- merces quattuor scabinorum; Camerae auctorum pacis, unoquoque quindecim florinae et pro unaquaeque comparitione diei decem sestertii, Antverpia;
- gages des quatre échevins de la chambre des pacificateurs, chacun 15 florins et pour chaque présence 10 doubles sous par jour, Anvers;
- Gehalt der vier Schöffen der Peysmakers,Kammer, jeder 15 Gulden und für jede Sitzung pro Tag 10 Fünfcentsmünzen, Antwerpen;
- salary of the four sheriffs of the Peysmakers chamber, each 15 guilders and for each session 10 pennies daily, Antwerp;
- salario anual de los cuatro regidores de la cámara de los pacificadores, cada uno recibe 15 florines y por cada comparición diaria 50 cents, Amberes;

vpl.: C1/540.

GAGIE SCHEPENEN VAN 'T KIEL = bezoldiging van de 2 schepenen van 't Kiel, zijnde oud-schepenen, elk 10 gulden plus 6 stuivers voor iedere comparitie en zijn zij van de Poorterije, elk 6 stuivers per comparitie doch zijn zij daar woonachtig elk 4 stuivers per comparitie, Antwerpen.
- merces duorum scabinorum 't Kiel, sc.exscabinorum, unoquoque decem florinae et sex sestertii pro unaquaque comparitione, et si portarii sint, quoque sex sestertii pro unaquaque comparitione, sed si ibi habita bitant unoquoque quattuorsestertii pro unaquaque comparitione, Antverpia;
- appointement des deux ex-échevins de 't Kiel, chacun 10 florins et pour chaque présence 6 doubles sous; Anvers;
- Gehalt der zwei ehemaligen Schöffen von 't Kiel, jeder 10 Gulden und 6 Fünfcentsmünzen für jede Sitzung, Antwerpen;
- salary of the two former sheriffs of 't Kiel, each 10 guilders and 6 pennies for each session, Antwerp;
- salario de los dos regidores de 't Kiel, siendo ex-regidores, 10 florines para cada uno y 30

cents por cada comparición, Amberes;
vpl.: C1/540.

GAGIE SCHERPRECHTER = jaarwedde van de beul 200 gulden, Antwerpen.
- merces annua carnificis, ducentae florinae, Antverpia;
- salaire du bourreau, 200 florins Anvers;
- Jahresgehalt des Henkers 200 Gulden, Antwerpen;
- annual salary of the hangman, 200 guilders, Antwerp;
- sueldo anual del verdugo, 200 florines, Amberes;

vpl.: C1/544.

GAGIE SCHOOLMEESTER VAN DE ARME SCHOLE = wedde van de schoolmeester van de Armenschool 10 gulden, Antwerpen.
- merces ludi magistri scholae pauperorum, decem florinae, Antverpia;
- salaire de l'instituteur de l'école des pauvres, 10 florins, Anvers;
- Gehalt des Schulmeisters der Armenschule 10 Gulden, Antwerpen;
- salary of the schoolteacher of the school for the poor 10 guilders Antwerp;
- sueldo anual del maestro de la escuela para los pobres, diez florines, Amberes;

vpl.: C1/544.

GAGIE SECRETARISSEN, ANTWERPEN = wedde der vier secretarissen, elk 50 gulden, Antwerpen.
- merces quattuor scribarum, unoquoque quinquaginta florinae, Antverpia;
- salaire des quatre secrétaires, chacun 50 florins, Anvers;
- Gehalt der vier Sekretäre, jeder 50 Gulden, Antwerpen;
- salary of the four secretaries, each 50 guilders, Antwerp;
- sueldo anual de los cuatro secretarios, 50 florines para cada uno Amberes;

vpl.: C1/539.

GAGIE SEGHELAER TOESIGHT NEMENDE OVER DE SELVE DEFRAUDATIEN VAN DE BIERACCIJSE = jaarloon van de verzegelaar toezicht houdende op dezelfde bedriegelijke ontduiking van de bieraccijns, 100 gulden, Antwerpen.
- merces annua obsignatoris onerati custodia eludendi fraudulento eiusdem tributi cerevisiae centum fliorinae, Antverpia;
- salaire annuel du scelleur veillant sur la même fraude concernant l'accise la biére 100 florins, Anvers;
- Jahresgehalt des Versiegels beauftragt mit der Aufsicht auf dieselbe Umgehung der Bierakzise, 100 Gulden, Antwerpen;
- annual salary of the sealer charged with the supervision on the same deceptive fraud of the beer-excise, 100 guilders, Antwerp;
- sueldo anual del sellador inspector la misma ocultaciónengañosa de los derechos de consumo de ceveza, 100 florines, Amberes;

vpl.: C1/542.

GAGIE SEGHELAER VAN DE BIEREN TOT BERCHEM = jaarloon van de verzegelaar der bieren ten Berchem, 100 gulden, Antwerpen.
- merces annua obsignatoris cerevisiarum in Berchem, centum florinae, Antverpia;
- salaire annuel du scelleur des biéres à Berchem , 100 florins, Anvers;
- Jahresgehalt des Versiegels der Biere in Berchem, 100 Gulden Antwerpen;
- annual salary of the sealer of beer at Berchem, 100 guilders Antwerp;
- sueldo anual del sellador de las cervezas en Berchem, 100 florines, Amberes;

vpl.: C1/542.

GAGIE SEGHELAER VAN DE BIEREN TOT BORGERHOUT = jaarloon van de verzegelaar van de bieren te Borgerhout, 75 gulden, Antwerpen.
- merces annua obsignatoris cerevisiarum in Borgerhout, septuaginta quinque florinae, Antverpia;
- salaire annuel du scelleur des biéres à Borgerhout, 75 florins; Anvers;
- Jahresgehalt des Versiegels der Biere in Borgerhout, 75 Gulden Antwerpen;
- annual salary of the sealer of beer at Borgerhout, 75 guilders Antwerp;
- sueldo anual del sellador de las cervezas en Borgerhout, 75 florines, Amberes;

vpl.: C1/542.

GAGIE SERCKSETTERS = bezoldiging der vier grafsteenzetters, elk 12 gulden, Antwerpen.
- merces quattuor locatorum mo-

numentorum, unoquoque duodecim florinae, Antverpia;
- appointement des quatre poseurs de monuments funéraire, chacun 12 florins;
- Gehalt der vier Grabsteinsetzer, jeder 12 Gulden, Antwerpen;
- salary of the four tombstone-setters, each 12 guilders, Antwerp;
- salario de los cuatro colocadores de piedras sepulcrales, doce florines para cada uno, Amberes;

vpl.: C1/540.

GAGIE SES GHESWORNE STADTS-SPEELLIEDEN = wedde van de 6 gezworen stadsmuzikanten samen 455 gulden 12 stuivers, Antwerpen.
- merces sex musicorum urbis iuratorum, coniunctis quadringentae quinquaginta quinque florinae et duodecim sestertii, Antverpia
- salaire des musiciens assermentés de la ville, ensemble 455 florins 12 doubles sous, Anvers;
- Gehalt der 6 geschworenen städtischen Musikanten, zusammen 455 Gulden, 12 Fünfcentsmünzen, Antwerpen;
- salary of the 6 sworn musicians of the town, together 455 guilders 12 pennies, Antwerp;
- sueldo anual de los seis músicos de la ciudad jurados conjuntamente 455 florines y 60 cents, Amberes;

vpl.: C1/543.

GAGIE SPUIJ-MEESTER VAN DE OUDE STADT, IMMERSEELE = wedde van de sluismeester van de oude stadt 80 gulden, te Immerseele 20 gulden, Antwerpen.
- merces custodum cataractae civitatis eteris, octoginta florinae in Immerseele viginti florinae, Antverpia;
- salaire 80 florins, à Immerseele 20 florins, Anvers;
- Gehalt des Schleusenwärters der alten Stadt 80 Gulden in Immerseel, 20 Gulden, Antwerpen;
- salary of the lock-keeper of the old town 80 guilders in Immerseel, 20 guilders, Antwerp;
- sueldo anual del esclusero de la ciudad Antigua, 80 florines en Immerseel 20 florines, Amberes;

vpl.: C1/543.

GAGIE SPUIJTRECKER ONDER DE SACKBRUGGHE = wedde van de sluisopener onder de Sackbrugghe, 24 gulden, Antwerpen.

- merces eius, qui cataractam patefacit Sackbrugge, viginti quattuor florinae, Antverpia;
- salaire de l'éclusier des écluses en aval du Sackbrugghe, 24 florins, Anvers;
- Gehalt des Schleusenwärters der Sackbrugghe, 24 Gulden, Antwerpen;
- salary of the lock-keeper of the Sackbrugghe, 24 guilders, Antwerp;
- sueldo anual del esclusero bajo el puente de Sack, 24 florines, Amberes;

vpl.: C1/543.

GAGIE STADTSCHIRURGIJNEN = jaarloon der twee stadsheelmeesters, elk 150 gulden, die tevens in geval de pest heerste dienstmoesten doen, Antwerpen.
- merces annua duorum medicorum urbis, unoquoque centum et quinquaginta florinae, qui simul in casu pestilentiae debebant fungi, Antverpia;
- honoraires annuels des deux médecins de ville, chacun 150 florins, ils étaient également de service en cas de peste, Anvers;
- Jahresgehalt der 2 städtischen Wundärzte, jeder 150 Gulden, Antwerpen;
- annual salary of the 2 surgeons of the town, each 150 guilders, Antwerp;
- sueldo anual de los dos cirujanos de la ciudad, 150 florines para cada uno, que debian servir también en caso de la peste, Amberes;

vpl.: C1/542.

GAGIE STADTSVROEDVROUWE = jaarloon van de stadsvroedvrouw tevens dienst doende als de pest heerste, 140 gulden, Antwerpen.
- merces annua obstetricis urbis, quae simul munere fungebatur si pestilentia dominabatur, centum et quadraginta florinae, Antverpia;
- salaire annual de la sagefemme de la ville également de service en cas de peste, 140 florins, Anvers;
- Jahresgehalt der städtischen Hebamme zugleich in Dienst stehend wenn die Pest hersschte, 140 Gulden, Antwerpen;
- annual salary of the midwife of the town who at the same time was employed when the plague reigned, 140 guilders, Antwerp;

- sueldo anual de la partera minicipal, 140 florines, Amberes;

vpl.: C1/543.

GAGIE TROMPETTERS OP DEN TOREN = jaarwedde van de trompetters elk 106 gulden, 5 stuivers, bovendien nog samen 40 gulden voor het luiden van de wachtklok, Antwerpen.

- merces annua tubicinum, unoquoque centum et sex florinae et quinquesestertii, adhucconiunctus quadraginta florinae pro pulsando campanae custodiae, Antverpia;
- salaire annuel des trompettistes, chacun 106 florins 5 doubles sous en outre ensemble 40 florins pour la sonnerie de la cloche de garde, Anvers;
- Jahresgehalt der Trompeter, jeder 146 Gulden 5 Fünfcentsmünzen, Antwerpen;
- annual salary of the trumpeters, each 146 guilders 5 pennies, Antwerp;
- sueldo anual de los trompetores, 146 florines y 25 cents, Amberes;

vpl.: C1/543.

GAGIE TWEE OUDSCHEPENEN DIENENDE OP DE LAKENHALLE = wedde van de twee oudschepenen werkzaam in de Lakenhal, elk 50 gulden, Antwerpen.

- merces duorum exscabinorum, qui in linteario laborabant, unoquoque quinquaginta florinae, Antverpia;
- salaire des deux ex-échevins employés dans la halle aux draps chacun 50 florins, Anvers;
- Gehalt der zwei ehemaligen Schöffen arbeitsam in der Tuchhalle, jeder 50 Gulden, Antwerpen;
- salary of the two former sheriffs active in the cloth-hall, each 50 guilders, Antwerp;
- salario anual de los dos exregidores en el mercado de paños, 50 florines cada uno, Amberes;

vpl.: C1/540.

GAGIE TWEEDEN THRESORIER, ANTWERPEN.= jaarloon van de vervangend schatbewaarder tevens rentmeester van 650 gulden, bestaande uit 300 gulden tot dan toe genoten en 350 gulden voor de administratie van de casse van consomptie, Antwerpen.

- merces annua custodis thesauri succedentis simul quaestoris aerarii sescentae quinquaginta florinarum, constans ex trecentis florinis ad hoc perceptis et trecentis quinquaginta florinis administrationi thecae nummario consumptionis, Antverpia;
- gage annuel de 650 florins du tresorier-intendant des finances en second, soit 300 florins dont il jouissait jusqu'alors et 350 florins pour la gestion de la caisse de dépenses, Anvers;
- Jahresgehalt des stellvertretenden Schatzbewahrers zugleich Verwalter von 650 Gulden wovon 350 Gulden für die Verwaltung der Ausgabenkasse, Antwerpen;
- annual salary of the deputy-treasurer who was at the same time bailiff, 650 guilders of which 350 guilders for the administration of the expenses-cash, Antwerp;
- salario anual de substituto tesorero tambien intendente de 650 florines, compuesto por 300 florines hasta ahora y 350 florines por la administradora del caja de consumo, Amberes;

vpl.: C1/538.

GAGIE VAN DE METERS VAN DE LIJNENELLE = wedde van de 2 uitmeters van linnen, elk 50 gulden, Antwerpen.

- merces duorum mensorum linteorum quoque quinquaginta florinae Antverpia;
- salaire des deux mesureurs de toile de lin, chacun 50 florins, Anvers;
- Gehalt der 2 Ausmesser von Leinen, jeder 50 Gylden, Antwerpen;
- salary of the 2 measures of linen each 50 guilders, Antwerp;
- sueldo anual de los dos medidores de lienzo, 50 florines para cada uno, Amberes;

vpl.: C1/543.

GAGIE VAN DEN GHENEN DIE NOTITIE HOUT VANDEN KALCK ENDE STEEN DIE OP DE STADSWERCKEN WORDT VERWROCHT = bezoldiging van de toezichthouder op de bij stadswerkers verwerkte kalk en stenen, per dag 14 stuivers, Antwerpen.

- merces curatoris calcis et lapidum ab operariis urbis laboratorum, diei quattuordecim sestertii, Antverpia;
- salaire de l'inspecteur des travaux publics, surveillant la chaux et les briques employées, 14 doubles sous par jour,Anvers;
- Gehalt des Aufsehers auf die bei den städtischen Arbeiten verarbeiteten Kalk und Steine, pro

Tag 14 Fünfcentsmünzen Antwerpen;
- salary of the inspector of lime and stones manufactured by the labourers of the town, daily 14 pennies, Antwerp;
- salario del inspector sobre la cal y las piedras elaboradas por los trabajadores de la ciudad, 70 cents diariamente, Amberes;

vpl.: C1/543.

GAGIE WARDEIJNS = jaarloon van de stedelijke keurmeester der waren; 150 gulden, inclusief de presentiegelden, Antwerpen.
- merces annua spectatoris mercium urbis, centum et quinquaginta florinae inclusis pecuniis praesentationis, Antverpia;
- salaire annuel du contrôleur de la ville, 150 florins, indemnités de présence incluses, Anvers;
- Jahresgehalt der städtischen Prüfer der Waren, 150 Gulden einschlieszlich Präzensgeld, Antwerpen;
- annual salary of the inspectors of goods of the town, 250 guilders inclusive attendance money Antwerp;
- sueldo anual del inspector municipal de mercancias, 150 florines inclusive las asistencias, Amberes;

vpl.: C1/540.

GAGIE WIJNROEDERS = wedde der twee wijnpeilers elk 250 gulden, Antwerpen.
- merces duorum, qui vinum perspiciunt, unoquoque ducentae et quinquaginta florinae, Antverpia;
- salaire des deux jaugeurs de vin, chacun 250 florins, Anvers;
- Gehalt der zwei Weineicher, jeder 250 Gulden, Antwerpen;
- salary of the two wine-gaugers, each 250 guilders, Antwerp;
- sueldo anual de los dos aforadores de vino, 250 florines para cada uno, Amberes;

vpl.: C1/542.

GAGIE ZEGELAERS MEDE PROEVER ZIJNDE = jaarloon van de verzegelaars, tevens proevers 180 gulden, Antwerpen.
- merces annua signatorum simul gustatorum centum et octoginta florinae, Antverpia;
- salaire annuel des scelleurs-dégustateurs, 180 florins, Anvers;
- Jahresgehalt der Versiegel zugleich Versucher, 180 Gulden, Antwerpen;

- annual salary of the selaers and tasters, 180 guilders, Antwerp;
- sueldo de los selladores, a la vez catavinos, 180 florines, Amberes;

vpl.: C1/541.

GAGIEN ENDE PENSIOEN ADVOCATEN VAN BRUSSEL = bezoldiging van 2 Brusselse advocaten in dienst van Antwerpen, elk 50 gulden Antwerpen.
- merces duorum advocatorum Bruxellensium in officio Antverpiae, unoquoque quinquaginta florinae, Antverpia;
- honoraires de deux avocats de Bruxelles au service de la ville d'Anvers, chacun 50 florins, Anvers;
- Gehalt der 2 Rechtsanwälte aus Brüssel in Dienst von Antwerpen jeder 50 Gulden, Antwerpen;
- salary of the 2 barristers of Brussels employed by Antwerp, each 50 guilders, Antwerp;
- salario de dos abogados Bruselenses en servicio de Amberes 50 florines para cada uno, Amberes;

vpl.: C1/542.

GAGIEN ENDE SULDIJE = taut. soldij.
- aes militare;
- solde;
- Sold;
- pay;
- sueldo;

vpl.: PvB1/72.

GAGIEN OFT BESOLDINGHE = taut. soldij.
- stipendium;
- salaire; solde;
- Sold;
- pay;
- sueldo; soldada; pre;

vpl.: PB/II/268.

GAGIEN PROCUREUR VAN BRUSSEL = bezoldiging van 2 brusselse procureurs in dienst van Antwerpen de ene 30 gulden en de tweede 20 gulden, Antwerpen.
- merces duorum procuratorum Bruxellensium in officio Antverpiae, uno triginta florinae et secundo viginti florinae, Antverpia
- honoraires de deux procureurs Bruxellois au service de la ville d'Anvers, le premier 30 le second 20 florins, Anvers;
- Gehalt der 2 Prozeszbevollmächtigten aus Brüssel in Dienst von Antwerpen der eine 30 Gulden und der zweite 20 Gulden,

Antwerpen;
- salary of 2 solicitors of Brussels employed by Antwerp, ont 30 guilders and the second 20 guilders and the second 20 guilders, Antwerp;
- salario de dos procuradores bruselenses en servicio de Amberes 30 florines y 20 florines, Amberes;

vpl.: C1/542.

GAHANSSELIJC; GANSELIKE; GANSCHLIKE; GANSELIJCK = adv. geheel.
- totaliter;
- complètement;
- ganz;
- completely;
- completamente;

vpl.: Lo6/622.

GAIGE OFT PANDT = taut. pand.
- pignus;
- gage; garantie;
- Pfand;
- security;
- fianza; garantía; seguridad;

vpl.: T1/611.

GAIGIE Zie:
- gagie;----; gage; gaye/

GAIRDE Zie:
- gaerde;----; garde; gerde; gaert/

GALCH Zie:
- galghe;----/

GALEI Zie:
- galeye; galleye;----; geleye; galeide/

GALEIDE Zie:
- galeye; galleye; galei; geleye; ----/

GALEIER Zie:
- galeyer;----/

GALENI Zie:
- magnam theriacam ----/

GALEYE; GALLEYE; GALEI; GELEYE; GALEIDE = sub. slavenschip
- navis longa, biremis etc.
- navire négrier;
- Sklavenschiff;
- slave-ship; slaver;
- navío negrero;

vpl.: T1/309.

GALEYDEN Zie:
- op te ---- senden /

GALEYER; GALEIER = sub. slavenhaler.
- venator servorum;
- chasseur d'esclaves;

- Sklaventreiber;
- slaver; slave-raider;
- cazador de esclavos;

vpl.: T1/309.

GALGE Zie:
- galghe; galch;----/
- opt lijf op de ----/

GALGHE Zie:
- op pene vande ----/

GALGHE; GALCH; GALGE = sub. galg.
- patibulum;
- potence; gibet;
- Galgen;
- gallows;
- horca;

vpl.:

GALGHE OFT COORDE = taut. galg of strop.
- patibulum aut laqueus;
- potence ou hart;
- Galgen; Strang;
- gallows;
- horca; patibulo;

vpl.: Lo7/442.

GALICIEN; GALISSEN Zie:
- een wech doen tot ----/
- St.Jacops in ----/
- wech tot St.Jacops in ----/

GALLEYE Zie:
- galeye;----; galei; geleye; galeide/

GALONNE = boordsel, tres;
- limbus;
- galon;
- Galon; Tresse;
- face;
- galón; trencilla; galoneadura;

vpl.: PvB5/333.

GANC Zie:
- visch nemen op den ----/

GANCK Zie:
- gelde; cours ende ---- hebbende in gangbaren gelde/
- restitucie, cuers ende ----/

GANCK; GANGE; GENGE = sub. omloop.
- cursus;
- cours;
- Umlauf;
- currency;
- circulación;

vpl.: PvB5/269.

GANCK ENDE LOOP = taut. gangbaarheid; geldigheid.
- validitas;
- cours; validité;
- Gangbarheit;
- currency;

- validez;
vpl.: PB/II/403.

GANCKBAER OFT UYTGHEVELYCK = taut. gangbaar.
- usitatus;
- courant;
- Gangbar;
- current;
- corriente;
vpl.: PB/II/409.

GANCKBAERE Zie:
- goet ---- penninghen/

GANCKBAEREN GELDE = geld van gangbare koers.
- pecunia cursus usitati;
- argent ayant cours;
- Geld von üblichem Kurs; Gangbares Geld;
- money of current quotation;
- moneda corriente;
vpl.: Lo4/374.

GANDEREN Zie:
- nyet en ----/

GANDTS ONDERDANICHLIJCK = geheel onderdanig.
- totaliter subiectus;
- tout à fait soumis;
- ganz untertänig; ergebenst;
- wholy subjected;
- enteramente sometido;
vpl.: BVB114.

GANE Zie:
- te ----; te quist/

GANGBAAREN Zie:
- gelde, cours ende ganck hebbende in ---- gelde/

GANGE Zie:
- ganck;----; genge/
- visch nemen op den ----/

GANGH Zie:
- ghemeijnen ----/

GANGH ENDE COURS = taut. prijs, koers.
- pretium;
- cours;
- Preis; Kurs;
- rate;
- precio; curso;
vpl.: C1/145.

GANS Zie:
- gansse;----/

GANS ENDE GEHEEL ENDE ONGEMENCT = taut. gaaf; ongeschonden.
- totus et integer;
- entier; intact; inviolé;
- unverletzt; unversehrt;
- inviolate; sound;
- ileso; intacto; integro; inviolado; vpl.: T1/381.

GANSCHLIKE Zie:
- gahansselijc; ganselike;----; ganselijck/

GANSDRIJVER Zie:
- gansedrijver;----; gansendrijver/

GANSECOT; GANSECULE = sub. ganzenkooi.
- cavea anserina;
- cage aux oies;
- Gänsestall;
- goose-cage;
- jaula de gansos;
vpl.: T1/251.

GANSECULE Zie:
- gansecot;----/

GANSEDRIJVER; GANSDRIJVER; GANSENDRIJVER = sub. ganzenhoeder.
- pastor anserum;
- gardien d'oies;
- Gänsehirt;
- gooseherd;
- ansarero; pastor de gansos;
vpl.: LoV/24,74,300.

GANSELIJCK ENDE GEHEEL =taut. geheel.
- totaliter;
- tout à fait; totalement;
- ganz und gar;
- enteramente; totalmente;
- whole;
vpl.: LPS 29.

GANSCHELIJCK, VOLKOMELIJCK ENDE GESTENTELIJCK = taut. duurzaam.
- durabilis;
- durable;
- dauerhaft;
- durable;
- durable; duradero;
vpl.: PB/IV/387.

GANSCHER Zie:
- der ----/

GANSELIKE Zie:
- gahansselijc;----; ganschlike; ganselijck/

GANSELIJCK Zie:
- gahansselijc; ganselike; ganschlike;----/

GANSELIJCK ENDE GEHEEL = taut. geheel.
- totaliter;
- tout à fait; totalement;
- ganz und gar;
- whole;
- enteramente; totalmente;
vpl.: LPS 29.

GANSEN Zie:
- cudde ----/

GANSENDRIJVER Zie:
- gansedrijver; gansdrijver;----/

GANSSE; GANS = sub.gans.
- anser;
- oie;
- Gans;
- goose;
- oca; ganso;

vpl.: AKB 15.

GANTSE VERVALLINGHE ENDE EVERSIE = taut. ondergang; verwoesting; vernieling.
- devastatio;
- perte, ruine total; dévastation total;
- Untergang;
- ruin; destruction;
- eversión; destrucción; ruina; pérdida;

vpl.: PB/II/43.

GANTSEN Zie:
- mitten ---- gericht/

GARANCE OFT MEED = taut. meekrap.
- rubia;
- garance;
- Krapp;
- madder;
- rubia; granza;

vpl.: PB/III/217.

GARAND(T) Zie:
- wairscap ende/oft ----;garandaijse/

GARAND; GARANDE; GARANT; GARNISSEMENT; BORCHSCHAP = sub. 1.borgtocht; borgstelling;waarborg; zekerheidsstelling 2.borgsteller.
- 1.causam alterius suscipiens, cautela; custodia; satisdatio 2. defensor; fideiussor; praes;vas sponsor;
- 1.caution, garantie 2.donneur de caution;
- 1.Kaution 2.Bürge;
- 1.security; surety; caution money 2.guarantor; guarantee;
- 1.caución; fianza; garantía; 2. fiador; garante;

vpl.: T1/38,39,619; T2/147,185; C1/504.

GARAND TE ZIJNE = vb. garant zijn. garanderen.
- causam alterius suscipio III; praesto I; recipio III; caveo II;
- garantir; se porter garant de;
- garantieren;
- warrant; guarantee;
- garantir; garantizar;

vpl.: BVB 191.

GARANDAIJSE Zie:
- wairscap ende/oft garandt;----/

GARANDE Zie:
- garand;----; garant; garnissement; borchschap/
- garandt oft weerschap;----/
- weereschap;----/

GARANDE ENDE EVICTIE = taut. uitwinning; gerechtelijke uitstoting uit een bezit; onteigening.
- evisceratio; evictio; parsimonia;
- éviction;
- gerichtliche Enteignung; Aussetzung;
- eviction;
- evicción; expropriación;

vpl.: T1/197,522; T2/164; C1/76.

GARANDEREN = vb. borg blijven; borg stellen.
- spondeo II; vadem do I;
- cautionner quelqu'un; donner caution;
- Bürge bleiben; Kaution stellen;
- become surety; guarantee;
- salir fiador; salir garante; garantir; garantizar;

vpl.: C1/504; C2/859.

GARANDEREN OFT VERWEIREN = taut. vrijwaren.
- defendo III;
- défendre ou garantir;
- sicherstellen;
- guarantee;
- garantizar d----; preservar de;

vpl.: C1/633.

GARANDEUR; GARANT = sub.borg.
- sponsor;
- caution;
- Bürge;
- guarantee;
- garante; fianza;

vpl.: C2/859.

GARANDT; GARANDE; OFT WEERSCHAP; WEERESSCHAP; WAIRSCAP = taut. borgstelling; waarborg borg.
- cautio; garantia;
- garant; garantie;
- Kaution; Garantie;
- security; guarantee;
- caución; fianza; dita; garantia;

vpl.: C1/685; Lo6/130,180; T1/410,621.

GARANDTS Zie:
- naderschappe van ---- oft servitutswegen/

GARANT Zie:
- garande; garand;----; garnissement; borchschap/
- garandeur ----/
- in materie van ----/

GAR

GARDE Zie:
- gaerde; gairde;----; gerde; gaert/
- tennen ---- nappe/
- wachthuijsen oft corps de ----/

GARDENAPPE Zie:
- nappe ----/
- tennen ----/

GARDIGH; GARSTICH; GARDSTICH; GERSTICH = adi. gortig; bedorven.
- rancidus;
- ladre; corrompu;
- garstig; abgestanden;
- measly; spoiled;
- atacado de ladreria; corrompido;

vpl.: Cr2/969.

GARDIJNEN; GARDYNEN; GORDINE GARDINE; GORDINAGE = sub.pl. gordijnen.
- vela; lintea; plagulae;
- courtines; rideaux; stores;portières;
- Vorhänge; Gardinen;
- curtains;
- cortinas;

vpl.: C1/610,619; C2/888.

GARDINE Zie:
- gardijnen; gardynen; gordine; ----; gordinage/

GARDSTICH Zie:
- gardigh; garstich;----; gerstich/

GARDYNEN Zie:
- gardijnen;----; gordine; gardine; gordinage/

GAREN Zie:
- lynen ----/
- wolle oft ---- te coste van den/
- wolle ocht ---- te coste vinden/

GARITE Zie:
- roede ----/

GARNEEREN Zie:
- die hant van justicien ----/

GARNEREN = vb. betaling doen bij het gerecht eer men een rechtsgeding begint.
- in antecessum; curare aliquid; prospicere alicui rei;
- payer une avance qui permet de prendre la parole devant les tribunaux;
- eine vorherige Zahlung tun um im Gericht sprechen zu dürfen;
- do a previous payment in order to be permitted to speak in court;
- depositar una caución antes de empezar la sesión de un tribunal;

vpl.: T2/184.

GAS

GARS Zie:
- gers; gras;----; gres; gors; gaers; geers/

GARST Zie:
- gaste;----; gast/

GEERSTE; GERSTE· GARSTE; GORSTE; GERST; GHERSTE =sub. gerst.
- hordeum;
- orge;
- Gerste;
- barley;
- cebada;

vpl.: PvB6/162; B1/Pla.Ph5; PB/II/15; PvB1/264;PvB/III/362

GARST Zie:
- gaste ;----; gast/

GARSTE Zie:
- geerste; gerste;----; gorste; gerst; gherste/

GARSTICH Zie:
- gardigh;----; gardstich; gerstich/

GASSEREN OFT WEDERLEGGHEN = taut. weerleggen.
- refutare;
- casser et réfuter;
- widerlegen;
- refute;
- refutar; desapoyar;

vpl.: PB/II/195.

GAST Zie:
- gaste; garst;----/

GASTE; GARST; GAST = sub. een viertal garven gemaaid graan.
- quattuor mergites frumenti secati;
- quatre gerbes de blé fauché;
- vier Garben gemähtes Korn;
- four sheaves of reaped corn;
- cuatro gavillas de trigo segado;

vpl.: PvB1/83.

GASTERIE Zie:
- gasterije; gasterye;----; gastrie; gasthuus; gasthuys/

GASTERIJE; GASTERYE; GASTERIE; GASTRIE; GASTHUUS;GASTHUYS = sub.1.gasthuis;2herberg; logement; onderbrenging; stalling.
- 1.hospitium 2.diversorium; hospitium praebeo III;
- 1.hospice 2.hôtellerie, mise à l'écurie;
- 1.Krankenhaus; 2.Gasthof; Unterbringung; Stallung;
- 1.hospital 2.inn; stabling;
- 1. hospital 2.fonda; posada; hostería; venta; méson; alojamiente; estabulación;

vpl.:C1/397;PB/IV/381;Lo4/562.

GASTERYE Zie:
- gasterije;----;gasterie; gastrie; gasthuus; gasthuys/

GASTEYDINGE Zie:
- exemplaire ----/

GASTHUIJS; GASTHUIS; GASTHUUS; GASTHUYS; GODESHUUS; GOODSHUUS; GODSHUUS; GODSHUYS; ARMHUYS = sub. gast- of godshuis; instelling van weldadigheid
- hospitium publicum sacrum ptochodochium; nosocomium;
- maison de charité; hôpital;
- Spital; Wohlfahrtsanstalt; Krankenhaus; Armenhaus;
- almshouse; institution of charity; hospital;
- institución de caridad; asilo; casa de caridad hospicio; hospital enfermeriá;

vpl.: DVB 38,47; C1/124;PB/II/14.

GASTHUIS Zie:
- gasthuijs;----; gasthuus; gasthuys; godeshuus; goodshuus; godshuus; godshuys; armhuys/

GASTHUUS Zie:
- gasthuijs; gasthuus;----; gasthuys; godeshuus; goodshuus; godshuus; godshuys; armhuys/
- gasterije; gasterye; gasterie; gastrie;----; gasthuys/

GASTHUUSBOEF Zie:
- gasthuysboeve;----/

GASTHUYS Zie:
- gasthuijs; gasthuis; gasthuus; ----; godeshuus; goodshuus; godshuus; godshuys; armhuys/
- gasterije; gasterye; gasterie; gastrie; gasthuus;----/

GASTHUYSBOEVE; GASTHUUSBOEF = sub. landloper.
- errabundus; erro; planus; vagus
- chemineau; trimardeur; vagabond;
- Landstreicher;
- tramp; vagabond; vagrant;
- corremundos; vagabundo;

vpl.: T1/328.

GASTHUIJSGENECHT Zie:
- bij ----/

GASTHUYSEN; GHEESTHUYSEN ENDE GODTSHUYSEN = taut.pieuse instellingen voor het verplegen van zieken en armlastigen.
- hospicia curae aegrotorum et pauperum;
- hospices, maisons du Saint-Esprit et hôpitaux;
- Wohltätigkeitsanstalten;

- hospitals and poorhouses;
- hospicios, casas del espíritu Santo y hospitales;

vpl.: Cu1/12.

GASTHUYSGHENECHT = sub. buitengewone rechtszittingen die dan om de drie dagen plaatsvonden.
- judicium extraordinarium singulis tribus diebus;
- audience extraordinaire qui donc avait lieu tous les trois jours;
- auszerordentliche Gerichtssitzung welche dann um die drei Tage stattfand;
- extraordinary session of the court that took place every three days;
- sesiones judiciales extraordinarias ocurrientes cada tres dias;

vpl.: Cr2/1029/2.

GASTRIE Zie:
- gasterije; gasterye; gasterie; ----; gasthuus; gasthuys/

GATELIJC; GATERICH; GATICH = adv. onachtzaam; met gaten; met gebreken.
- incurie; indiligenter; negligenter;
- négligemment; nonchalamment;
- fehlerhaft; nachlässig;
- defectively;
- descuidadamente; negligentemente;

vpl.: T1/418.

GATEN Zie:
- quade doove weeren oft ----/

GATERICH Zie:
- gatelijc;----; gatich/

GATICH Zie:
- gatelijc; gaterich;----/

GAUDEREN Zie:
- nijet en ----/

GAUT EN SILVER CONSIGNEREN= goud en zilver in bewaring geven.
- deponere III aurum et argentum apud aliquem;
- or et argent consigner;
- Gold und Silber in gerichtliche Verwahrung geben;
- deposit gold and silver;
- dar en custodia oro y plata;

vpl.: C1/550.

GAVE Zie:
- wijn ---- te provene/

GAVELIJNE; GAVELINE; GAVELOTE; GAVELOT = sub. werpspies; speer.
- iaculum;
- javelot;

GAZ

- Speer;
- javelin;
- dardo; jabalina;

vpl.: PvB1/363.

GAVELINE Zie:

- gavelijne;----; gavelote; gavelot/

GAVELOT Zie:

- gavelijne; gaveline; gavelote; ----/

GAVELOTE Zie:

- gavelijne; gaveline;----; gavelot/

GAYE Zie:

- gagie; gaigie; gage;----/

GAYER Zie:

- traille; tralie; trailie; traillie; traelge; trailge; traelse;traelze traiele;----/

GAYGEN Zie:

- wedden;----/

GAYINGE Zie:

- gaeyinghe; gadinge;----/

GAYOLE Zie:

- caerker; carcar; carker;----; gayool; kaerker; karcker; karker; kercker; kerker; kerkersteen; steen; stein; vancnisse; vangenhuus; vangenesse; vangenis; vangenisse; vanghenisse; vangnesse; vencnisse; vengnisse/

GAYOLE OFT TRAILLIE = taut. kooi; etalage met tralies tegen inbraak beveiligd; traliewerk.

- cavea aut clathri;
- cage ou grillage;
- Käfig oder Gitterwerk;
- cage or trellis;
- jaula, vitrina con rejas protejida de robo;

vpl.: PvB1/403.

GAYOOL Zie:

- caerker; carcar; carker; gayole ----; kaerker; karcker; karker; kercker; kerker; kerkersteen; steen; stein; vancnisse; vangenhuus; vangenesse; vangenis; vangenisse; vanghenisse; vangnesse vencnisse; vengnisse/

GAZET = sub. nieuwsblad.

- diarium; acta diurna;
- journal; quotidien;
- Zeitung;
- newspaper;
- periódico; diario;

vpl.: B1:Pl.Pr/52.

GEA

GAZETTIER = uitgever van een nieuwsblad.

- distributor diarii;
- éditeur d'un journal;
- Verleger einer Zeitung;
- publisher of a newspaper;
- editor de un diario;

vpl.: PvB5/539.

GEABSOLVEERT, QUIJT ENDE VRIJ GEWESEN = taut. vrijgesproken

- absolutus;
- absoudre; décharger d'accusation; déclarer innocent;
- freisprechen;
- acquit;
- absolver;

vpl.: T1/397.

GEACCUSEERDE Zie:

- gheaccuseerde;----/

GEACCUSEERDE = beschuldigde.

- accusatus; reus;
- accusé; inculpé;
- Angeklagte; Beschuldigte;
- the accused;
- acusado;

vpl.: T1/274; C1/384.

GEACCUSEERDE OFT GEINQUIREERDE = taut. beklaagde.

- accusatus;
- accusé; prévenu;
- Angeklagter;
- accused;
- acusado; demandado; reo;

vpl.: T1/378.

GEADMITTEERT ENDE TOEGELATEN = taut. toegelaten.

- admitto III;
- admettre;
- zulassen;
- admit;
- admitir;

vpl.: T1/106.

GEADRESSEERT ENDE GEDIRIGEERT = taut. verzonden.

- mitto III et dirigo III;
- envoyer; expédier;
- versenden;
- dispatch; forward; ship;
- despachar; enviar; expedir; mandar;

vpl.: T1/75.

GEADULTEREERT = part.perf. overspel gepleegd.

- adultero I;
- être adultère;
- Ehebruch begehen;
- to commit, perpetrate, adultery;
- adulterar; ser adúltero;

vpl.: T1/269.

GEAFFECTIONNEERT Zie:
- gheaffectionneert;----/

GEAFFILEERT Zie:
- gheaffileert;----/

GEAGEREN; AGEREN = vb. een vordering tegen iemand instellen; in rechten vervolgen; dagvaarden.
- ago III contra aliquem; postulo I aliquem;
- citer en justice; agir; poursuivre;
- eine Forderung erheben;
- institute proceedings; sue;
- citar; emplazar; perseguir;

vpl.: T2/80.

GEAGGRAVEERT ENDE BEZWAIRT = taut. verzwaard.
- aggravo I;
- aggraver;
- erschweren;
- aggravate; make heavier;
- agravar;

vpl.: T1/145.

GEALFEREERT Zie:
- wederspannich ende ---- zyn/

GEALLEGUEERT = ppf. aangevoerd.
- allego I;
- alléguer;
- vorbringen; beibringen;
- alleged;
- alegado;

vpl.: B2/163; C2/1013.

GEALTEREERT ENDE WEDERSPANNICH ZIJN = opstandig en in de war zijn.
- studiosus et turbatus;
- êmbarrassé et être rebelle;
- in Verwirrung sein und aufsässig
- be insurgent and tangled;
- confundido y rebelde estar;

vpl.: PB/II/343.

GEAMOTIFICEERD = adi. ontzet, uit ambt; geamortiseerd, goederen; bezit in de dode hand doen overgaan.
- admortificatus;
- déchu; ravi;
- amortisiert;
- amortized, removed;
- legar a una iglesia bienes que en el futuro nunca pueden ser objeto de una herencia;

vpl.: T2/189.

GEAMORTISEERDE Zie:
- geestelijcke ---- goeden/

GEAMOVEERT Zie:
- gheamoveert;----/

GEANATEMATIZEERT = ppf. de banvloek uitspreken.
- anathematizare; exsecrari;

- anathématiser;
- den Bannfluch aussprechen;
- anathematize;
- anatematizar;

vpl.: T2/97.

GEANCKE RT ENDE GEVEST = taut. verankerd.
- ancoras iacio III;
- ancrer;
- ankern;
- anchor;
- anclar;

vpl.: T1/418.

GEANVEERT = ppf. aanvaard.
- accipere III; cernere III, hereditatem;
- accepter;
- hinnehmen;
- accept;
- aceptar; adir, una herencia;

vpl.: T2/148.

GEAPPELLEERDE Zie:
- appelland; appellant; appelatoer;----/

GEAPPELLEERDE = sub. hij die in hoger beroep ging.
- appellator;
- appelant;
- jemand der Berufung eingelegt hat;
- person who appealed to a higher court;
- apelante;

vpl.: BVB 130.

GEAPPRECIEERT ENDE GEVALUEERT = taut. gewaardeerd.
- aestimo I;
- estimer; évaluer;
- schätzen;
- value;
- evaluar; estimar; tasar;

vpl.: T1/467.

GEAPPREHENDEERDE = sub. in hechtenis genomene.
- comprehensus;
- arrêté;
- in Haft Genommener;
- put; taken in custody;
- arrestado; aprehendido;

vpl.: C2/862.

GEAPPREHENDEERT = ppf. gevangengenomen; gegrepen.
- apprehendo III in carcerem;
- arrêter;
- gefangennehmen; verhaften;
- arrested;
- detenido;

vpl.: B2/137; C2/1030.

GEAPPROIXIMEERT = geraamd; geschat; vb.ppf.
- aestimo I;

- estimer;
- veranschlagt; geschätzt;
- estimated;
- estimado;

vpl.: B2/154; C2/1031.

GEARESTEERT Zie:
- beraemt; besloten ende ----/
- gedaan, gesolveert ende ----/

GEARESTEERT Zie:
- aengetast ende ----/

GEARESTEERT; VASTGESTELT ENDE VERDRAGEN = taut. vastgesteld.
- apprehensus et constitutus;
- arrêté; constitué;
- festgesetzt;
- ascertained;
- confirmada el acta; comprobado;

vpl.: LPS 64.

GEARFT Zie:
- gheërft; geërvet; geërft;----/

GEARRESTEERDE = sub.1.bij wien beslag is gelegd 2. hij die in verzekerde bewaring wordt gesteld.
- 1.comprehensus 2.in carcere detentus;
- 1.personne frappée d'arrêt 2. prisonnier; le détenu;
- 1.derjenige bei dem eine Beschlagnahme stattgefunden hat 2. Verhafteter;
- 1.person at whom a seizure has taken place 2.arrested person; prisoner;
- 1.persona cuyos bienes han sido secuestrados 2.preso; detenido;

vpl.: Lo5/30.

GEARRESTEERT = ppf. vastgesteld; aandacht gevestigd.
- dercerno III; constituo III;
- arrêter; attirer l'attention à; signaler;
- anbringen;
- ascertain; draw attentio to;
- llamar la atencion hacia; señalar; definir; fijar;

vpl.: DVB 61,62.

GEARROGEERT = ppf. aangematigd; geadopteerd.
- arrogare;
- adopter; arroger;
- adoptieren;
- adopt;
- arrogar; adoptar;

vpl.: T2/95.

GEARSTEERT; GERASTEERT; GERSTEERT = ppf. beslag gelegd op iemand; gearresteerd; in beslag genomen; in bewaring gesteld; opgevangen.
- capio III; comprehendo III;

confisco I; in ius voco I aliquem; prehendo III; prendo III; teneo II; apprehendo III;
- appréhender; arrêter; confisquer detenir; prendre; saisir;
- arrestieren; beschlagnahmen; erhaschen; fangen; in Verwahrung nehmen; verhaften; vorladen;
- arrest; seize; take into custody;
- aprehender; coger; confiscar; detener; embargar; retener; secuestrar;

vpl.: LPS 56; T2/83.

GEASSEUREERDE Zie:
- gheasseureerde;----/

GEASSEUREERDE = sub. verzekerde.
- assecuratus;
- assuré;
- Versicherter; Assekurat;
- the insured;
- asegurado;

vpl.: Lo1/602.

GEASSIGNEERT = ppf. toewijzen.
- assigno I;
- assigner;
- anweisen; assignieren;
- assigned;
- asignar;

vpl.: B2/77; C2/1024.

GEASSOCIEERDE = sub. verbondene; geassocieerde.
- associatus;
- associé;
- Verbundener;
- associate;
- aliado;

vpl.: PvB1/313.

GEAVIJSEERT = ppf. geadviseerd.
- responsitare; respondere;
- conseiller; donner son avis à;
- avisieren;
- advice;
- aconsejar; recomendar;

vpl.: T2/203.

GEBAC Zie:
- ghebacksel;----/

GEBAEREN; GEBAREN = ppf. geboren worden.
- nascor III; enascor III; exorior IV; provenio IV in vitam; suscipior in lucem III;
- né naître; venir au monde;prendre naissance;
- geboren werden;
- being born;
- nacer;

vpl.: BVB 27.

GEBAGGERD = vb. uitgeturfd.
- cespites, terram lutosam; effodo III;

- extraire la tourbe;
- den Torf ausstechen;
- extract peat;
- extraer turba; sacar turba;

vpl.: SKB 25.

GEBALLICHDE = sub. balling.
- exsul;
- bannis;
- Verbannter;
- exile;
- desterrado; proscrito; exiliado;

vpl.: Lo4/752.

GEBANNE Zie:
- gevrijt ende ----/

GEBANNEN Zie:
- euwelijck ----/
- gevreedt en ----/
- in ---- vierschaar/
- punicie van ---- te worden/

GEBANNEN = ppf. uitspraak doen; tot waar het rechtsgebied zich uitstrekt.
- edico III; denuntie I; obligo I; vulge: bannire;
- ordonner; commander;
- befehlen; verordnen;
- order; command; decree;
- mandar;

vpl.: ACart 49; Zie LPS 79.

GEBANNEN VIERSCHAERE = wettige rechtszitting.
- sessio legitima;
- audience légitime; audience convoquée;
- ausgeschriebene Gerichtssitzung
- legitimate session of the court;
- audiencia; sesión judicial convocada;

vpl.: B2/31.

GEBAREN Zie: gebaeren;----/

GEBATTEERT Zie:
- geaccordeert ----/

GEBATTEERT ENDE WEDERSPROKEN = taut. afgekeurd; gewraakt.
- reicio III et damno I;
- récuser; rejeter; réprouver;
- widersprechen;
- contradict;
- rechazar; recusar;

vpl.: T1/127.

GEBEDEN Zie:
- verbeiden; verbeijden; gebeijden; verbeden; verbeyen; verbeyden; gebeiden;----; gebeyen/

GEBE(E)DEN = vb. eerbiedig vragen; verzoeken.
- rogo I; peto I; precor I;
- demander; prier; solliciter;
- bitten; ersuchen;

- beg; beseech; request;
- pedir; rogar; solicitar; suplicar;

vpl.: ACart 10; MGG 22; T2/53.

GEBEELDEN Zie:
- ghebellen;----/

GEBEERT = vb. gebeurt.
- contingo III; accido III; evenio IV; obvenio IV; fio;
- arriver; avoir lieu; se passer;
- geschehen;
- happen;
- acontecer; acaecer; suceder; occurir;

vpl.: MGG 10.

GEBEIDEN Zie:
- verbeiden; verbeijden; gebeijden; verbeden; verbeyen; verbeyden; ----; gebeden; gebeyen/

GEBEIJDEN Zie:
- verbeiden; verbeijden;----;verbeden; verbeyen; verbeyden;gebeiden; gebeden; gebeyen/

GEBENEDIJDE = sub. gezegende.
- benedictus;
- béni;
- gebenedeit; gesegnet;
- blessed;
- bendito;

vpl.: B2/93; C2/1029/1.

GEBENIFICIEERT OFT BEGHIFT = taut. gegiftigd.
- benefactus;
- bénéficié;
- dotiert;
- endowed;
- dotado; donatario;

vpl.: C1/158.

GEBENT Zie:
- ghebonte; gebint;----; gebont; gebunt/

GEBESOIGNEERDE = sub. de onderhandelaar.
- internuntius; minister; curator negotiorum alcs curator;
- négociateur;
- Unterhändler;
- negotiator;
- negociador;

vpl.: DVB 61.

GEBESOIGNEREN Zie:
- besoingeren; besoigneeren; besoengeren; boesoengeren; besongeren; besoengieren; besonieren;----/

GEBETERDE REGIMENT = verbeterd gedrag.
- institutio vitae emendata;
- conduite améliorée;

GEB

- verbessertes Betragen;
- ameliorated behaviour;
- conducta mejorada;

vpl.: Lo1/562.

GEBEUGST Zie:

- een weijningh ----/

GEBEUGST = ppf. beschadigd.

- laedo III; detero III;
- détériorer;
- beschädigt;
- damaged;
- deteriorar; estropear;

vpl.: LPS 79.

GEBEURDE Zie:

- oft ----/

GEBEUREN Zie:

- actie tegen ----/
- mitten alingen ----/

GEBEYEN Zie:

- verbeiden; verbeijden; gebeijden; verbeden; verbeyen; verbeyden; gebeiden; gebeden;----/

GEBIEDEN ENDE BEVELEN; BEHEETEN = taut. bevelen.

- iubeo II;
- ordonner; commander;
- befehlen;
- order; command;
- ordenar; mandar; dar orden;

vpl.: PvB1/189; T1/213.

GEBIEDEN Zie:

- een waerheijdt doen ----/
- met den horne ----/

GEBINT Zie:

- ghebonte;----; gebent; gebont; gebunt/

GEBLAMMEERT GOEDT=laakbare goederen.

- bona improbabilia;
- biens blâmables;
- tadelnswerte Güter;
- objectionable goods;
- bienes reprobables;

vpl.: PvB6/159.

GEBLEEKEN; GEBLIJKEN = vb.ppf. aangetoond.

- appareo II; ostendo I; monstro I;
- paraître; se trouver;
- sich zeigen; sich erweisen; vorzeigen;
- appear; show;
- resultar; mostrar; manifestar;

ACart 6,10; MGG 206.

GEBLEKT = vb. afgevlagd.

- abscido III caespites ericetosos; seco I glebas ericaeas;
- couper; lever; tailler des mottes de bryère;
- Plaggen Heide abstechen;

GEB

- cut sods of heath;
- cortar el brezal; quitar céspedes ericáceos;

vpl.: BKB 14.

GEBLIJKEN Zie:

- gebleeken ----/

GEBLOMT Zie:

- gheblomt;----/

GEBLOOT WORDEN VAN = vb. verstoken raken van.

- denudo I;
- dénuer de; dépourvoir de; priver de;
- entblösst werden von;
- to be deprived of;
- despojado de; privado de;

vpl.: T1/465.

GEBLUTST OFT GEQUETST = taut. gewond; gekwetst.

- vulnero I; malum infero III;
- blesser;
- verwunden; verletzen;
- injure; wound;
- herir; lastimar; lesionar; magullar;

vpl.: T1/166; C1/5.

GEBOD Zie:

- gebot; geboth; geboot;----; gebood; ybod/

GEBODE Zie:

- geboden;----/

GEBODE ENDE PUBLICACIE = taut. openbare afkondiging.

- publicatio;
- publication;
- öffentliche Bekanntmachung; Proklamierung; Publizierung;
- public announcement;
- amonestación; publicación; pregón;

vpl.: T1/108.

GEBODEN Zie:

- aen de kercke ----/
- statuijten oft ----/

GEBODEN; GEBODE = sub.bepaling; bevel.

- promulgatio; iussum; mandatum;
- ordre; commandement;
- Verordnung; Befehl;
- order; regulation;
- mando; bando; mandamiento;

vpl.: AKB 9.

GEBODEN = vb. bepalen; bevelen.

- impero I; iubeo II; praedico III;
- commander; ordonner;
- verordnen; befehlen; gebieten;
- order; command; decree;
- mandar; ordenar;

vpl.: AKB 8,11; DKB 33.

GEBODEN HEIJLICH DAEGHEN = verplichte kerkelijke feestdagen.
- dies festi ecclesiastici obligati;
- fête d'obligation;
- verpflichtete kirchliche Festtage
- obligatory ecclesiastical feast-days;
- disantos de precepto;
vpl.: SKB 6.

GEBODEN Zie:
- statuijten oft ----/

GEBODT Zie:
- contrarie ----/
- sentencie oft ----/

GEBOEIJTIJDE Zie:
- ten ----/

GEBOEMTE = sub. geboomte.
- arbores frutex; frutices;
- arbres; haute futaie;
- Bäume; Gehölz; Waldung;
- trees;
- arbolada; arboleda;
vpl.: T1/254.

GEBOER Zie:
- gebuerman; gebuur; gebuer;---- gebuurman; ghebuer/

GEBOEREN = vb. gebeuren; voorvallen.
- evenio IV accideo III; contingo III accido III;
- arriver; avoir lieu; arriver; se passer;
- geschehen; sich ereignen;
- happen; occur;
- suceder; acaecer; ocurrir; pasar; efectuarse;
vpl.: B1:Ra.1440/3; LPS 44; BVB 24,179.

GEBOEREN ENDE VALLEN = taut. geschieden en voorvallen.
- accidere;
- se passer; arriver;
- geschehen; stattfinden;
- come to pass; happen; occur;
- suceder y acaecer;
vpl.: LPS 44.

GEBOERSCHAP Zie:
- gebuerte; gebuurte; geboorte; geborte; gebuurschap; gebuerschap;----/

GEBOERT = vb. in ontvangst genomen; heffen van rente.
- tollo III; exigo III, pecuniam; accipio III;
- accepter; prendre livraison de;
- akzeptieren;
- accept;
- aceptar; recibir; hacerse cargo de;
vpl.: BVB 32.

GEBOERTE Zie:
- sonder wittige ---- achterlaten/

GEBOERTE; GEBOORDE; GEBOORTE; GEBOIRTE; GEBORTE; GEBORDE; GEBOORT; GEBORT;GHEBUERTE = sub. geboorte.
- nativitas; natales; ortus; origo;
- naissance;
- Geburt;
- birth;
- nacimiento;
vpl.: T2/112.

GEBOIRTE Zie:
- geboerte; geboorde; geboorte; ----; geborte; geborde; geboort; gebort; ghebuerte/

GEBOIRTEN Zie:
- wettighe ---- achterlatende/

GEBONDEN Zie:
- balcken ende ----/

GEBONDTLOODE = sub. waarmerk.
- signum;
- marque;
- Stempel;
- stamp;
- marca; sello;
vpl.: PvB6/140.

GEBONT Zie:
- ghebonte; gebint; gebent;----; gebunt/

GEBOOD Zie:
- gebot; geboth; geboot; gebod; ---- ; ybod/

GEBOODE Zie:
- met eenen sondaeghs ----/

GEBOORDE Zie:
- geboerte;----; geboorte; geboirte; geborte; geborde; geboort; gebort; ghebuerte/

GEBO(O)REN Zie:
- schiltbortich ----/
- van den scilde ----/
- van ridderstamme ----/

GEBOORT Zie:
- geboerte; geboorde; geboorte; geboirte; geborte; geborde; ----; gebort; ghebuerte/

GEBOORTE Zie:
- des anders ----/
- des eens ----/
- geboerte; geboorde;----; geboirte; geborte; geborde; geboort; gebort; ghebuerte/
- gebuerte; gebuurte;----; geborte; gebuurschap; gebuerschap; geboerschap/
- wetachtige ----/

GEBOOT Zie:
- gebot; geboth;----; gebod; gebood; ybod/

GEBOREN Zie:
- schilde ----/
- van ridderstamme ----/

GEBORDE Zie:
- geboerte; geboorde; geboorte; geboirte; geborte;----; geboort; gebort; ghebuerte/

GEBORT Zie:
- geboerte; geboorde; geboorte; geboirte; geborte; geborde; geboort;----; ghebuerte/

GEBORTE Zie:
- geboerte; geboorde; geboorte; geboirte;----; geborde; geboort gebort; ghebuerte/
- gebuerte; gebuurte; geboorte; ----; gebuurschap; gebuerschap geboerschap/

GEBORTICH = adv. synde van; geboortig.
- natus; ortus a; oriendus a;
- né à natif de; originaire de;
- gebürtig; abstammend;
- a native of;
- nacido; oriundo; natural de;

vpl.: MGG 37.

GEBOT Zie:
- mandaet ende ----/

GEBOT; GEBOTH; GEBOOT; GEBOD; GEBOOD; YBOD = sub.1.afkondiging; bekendmaking 2.bevel.
- 1.promulgatio 2.imperium; mandatum; edictum iussum praeceptem;
- 1.proclamation; 2.commandement; ordre;
- 1.Bekanntmachung 2.Befehl;
- 1.proclamation; announcement 2.command; order;
- 1.proclamación; notificación; bando 2.orden; mandato;

vpl.: MGG 66; T2/97.

GEBOTH Zie:
- gebot;----; geboot; gebod; gebood; ybod/

GEBOUFTE Zie:
- quaet ----/

GEBRACHT Zie:
- ter baene ----/

GEBRACK OFT ACHTERBLEVE = taut. gebrek.
- vitium;
- défaut; manque;
- Mangel;
- fault;
- vicio; falta; vpl.:PvB1/448.

GEBRANDEN Zie:
- met ---- copens ende maeten/

GEBRANDEWYNE; GEBRANTWIJN = sub. brandewijn.
- vin um e frumento factum;
- eau-de-vie;
- Branntwein;
- brandy;
- aguardiente;

vpl.: PB/IV/27.

GEBRAN(D)T = vb. ingebrand.
- inuro III signum in mensirus et ponderibus;
- marquer d'un fer chaud;
- einbrennen;
- burn in;
- marcar con un hierro candente;

vpl.: ACart 17,18,27.

GEBRANDWIJN-ACCIJSE; GEBRANTWIJNEXCIJS = sub. verbruiksbelasting op brandewijn.
- tributum consumptionis in vino e frumento facto;
- impôt sur consommation de distiller;
- Verbrauchssteuer auf Branntwein;
- consumption-tax on brandy;
- impuestos de consumo de aguardiente;

vpl.: Cr2/1339.

GEBRANTWIJN Zie:
- gebrandewyne;----/

GEBRANTWIJNEXCIJS Zie:
- gebrandwijnaccijse;----/

GEBRAKE; GEBREC; GEBRECT; GEBRECH; YBREC; GEBRECTE; GEBREECTE; GEBRECK = hom. sub.1.gebrek; schuldvordering 2. herstelling.
- 1.egestas; penuria 2.reparatio;
- 1.défaut; manque; absence; 2. réparation;
- 1.Mangel 2.Reparatur;
- 1.defect; default; fail 2.repair;
- 1.defecto; falta 2.reparación;

vpl.: C1/147,148,282; Lo4/80; T1/515.

GEBREC Zie:
- gebrake;----; gebrect; gebrech ybrec; gebrecte; gebreecte; gebreck/

GEBREC ENDE LETSEL = taut. onvolkomenheid.
- inopia;
- défaut; faute; imperfection; vice;
- Unvollkommenheit;
- imperfection;
- defecto; falta; vicio; mal;

imperfección;
vpl.: T1/616.

GEBREC OFT VICIE = taut.gebrek.
- vitium;
- défaut; faute; imperfection;vice;
- Mangel;
- defect; infirmity; shortcoming;
- defecto; falta; vicio; mal; imperfección;

vpl.: T1/616.

GEBRECH Zie:
- gebrake; gebrec; gebrect;----; ybrec; gebrecte; gebreecte;gebreck/

GEBRECK Zie:
- gebrake; gebrec; gebrect; gebrech; ybrec; gebrecte; gebreecte;----/
- in ---- blijven/
- leemte oft ----/
- schaersheijt ende ----/
- sijn ---- verhaelen/

GEBRECK DOEN BETEREN = gebrek opheffen.
- defectum reparare;
- réparer; remettre en bon état;
- Mangel aufheben;
- repair the defect, fault;
- levantar un defecto;

vpl.: C1/182.

GEBRECK ENDE T'ACHTERHEIJT = taut. achterstalligheid.
- residuitas;
- défaut et arrière;
- Rückstand;
- arrears;
- los atrasos; lo atrasado;

vpl.: C1/402.

GEBRECK OFT BLAEMTE = taut. fout; onwaarheid; tekort.
- vitium;
- faute; erreur;
- Fehler; Mangel;
- error; fault; mistake;
- error; falta;

vpl.: T1/103.

GEBRECK OFT LEEMTE = taut. gebrek.
- virium;
- défaut; faure; imperfection;vice
- Mangel;
- defect; infirmity; shortcoming;
- defecto; falta; vicio; mal; imperfección;

vpl.: T1/617.

GEBRECK OFT VERSUIJMENISSE = taut. verzuim.
- neglectio;
- négligence;
- Versäumnis;

- neglect;
- negligencia; omisión;

vpl.: C1/17.

GEBRECK OFT VERSWIJGH = gebrek of het verzwijgen.
- defectus vel reticentia;
- défaut ou réticence;
- das Verschweigen;
- defect or reticence;
- falta (of = defecto) y reticencia;

vpl.: C1/143.

GEBRECK; SWAERHEIJTEN; DONKERHEIJT OFF TWIJVEL = onduidelijkheid.
- obscuritas;
- manque; difficulté; obscurité ou doute;
- Fehler; Schwierigkeit; Unklarheit oder Zweifel;
- mistake; difficulty; obscurity or doubt;
- defecto; dificultades; oscuridad ó duda;

vpl.: LPS 46.

GEBRECK VAN BETAELINGE = achterstand in betaling.
- commoratio solutionis;
- retard en payement;
- Rückstand in Bezahlung;
- arrears in payment;
- atraso en el pago;

vpl.: B2/14.

GEBRECKELIJC Zie:
- gebreckelijck; gebrekelijc;----; gebreclijc; gebreekelijc/

GEBRECKELIJC ENDE QUAET =taut. slecht; versleten.
- vitiosus;
- usé; usagé;
- abgenutzt;
- worn out;
- gastado; usado; raído;

vpl.: T1/616.

GEBRECKELIJC OFT ONGANS =taut. gebrekkig.
- defectious; pravus; debile; mance; vitiose;
- défectueux; imparfait; infirme; infectueux;
- mangelhaft; unvollständig;
- defective; imcomplete;
- deficiente; defectuoso; imperfecto; viciado;

vpl.: T1/603; T2/371.

GEBRECKELIJC VALLE = vb. in gebreke zijn, blijven; te kort schieten.
- deficio III;
- être en demeure; manquer à;
- säumig sein;
- fail;
- dejar de; estar en falta;

vpl.: T1/445.

GEBRECKELIJCK; GEBREKELIJC; GEBRECKELIJC; GEBRECLIJC; GEBREEKELIJC = adi. nalatig; in gebreke zijnde.
- deficiens;
- étant en défaut; de ficient;
- im Rückstand sein;
- deficient;
- siendo en falta; deficiente;

vpl.: C1/290.

GEBRECKELIJCK WESENDE = in gebreke zijnde.
- in vitio stare;
- étant en défaut; deficient;
- im Rückstand sein;
- fail to;
- estando en falta;

vpl.: C1/93,290.

GEBRECKELIJCKE = sub.hij, die in gebreke is als gedaagde.
- is, qui deficit desertor causae;
- lui, qui est en défaut comme défaillant;
- derjeniger, der im Verzug ist als Beklagter;
- who fails; defendant who does not appears;
- negligente; contumaz;

vpl.: PvB1/225; C1/320.

GEBRECKELIJCKEN PERSOON = iemand die in gebreke is, nalatige persoon.
- persona negligens; desertor causae;
- celui qui manque à; defaillant;
- jemand der säumig ist; Beklagter; der nicht erschienen ist;
- a negligent person; defendant who does not appears;
- alguien que está en falta; contumaz;

vpl.: B2/111; C1/320.

GEBRECLIJC Zie:
- gebreckelijck; gebrekelijc; gebreckelijc; ----; gebreekelijc/

GEBRECT Zie:
- gebrake; gebrec;----; gebrech; ybrec; gebrecte; gebreecte; gebreck/

GEBREECKE Zie:
- in ---- oft negligent /

GEBREECKE ENDE ACHTERSTELLE = taut. achterstand; achterstallige schulden.
- commoratio; culpae residuae;
- défaut et arrérages;
- Rückstand; rüchständige Schulden;
- arrears; outstanding debts;
- deudas atrasadas; los atrasos;

vpl.: C1/313.

GEBREECKE VAN BETAELINGHE = nalatigheid van betaling.
- dilatio solutionis pecuniae;
- défaut de payement;
- Nachlässigkeit von Bezahlung;
- negligence of payment;
- dejadez (of = descuido) de pago;

vpl.: C1/313.

GEBREECKELIJCKE Zie:
- ten ---- van/

GEBREECTE Zie:
- gebrake; gebrec; gebrect; gebrech; ybrec; gebrecte;----; gebreck/

GEBREEKELIJC Zie:
- gebreckelijck; gebrekelijc; gebreckelijc; gebreclijc;----/

GEBREEKEN; BREKEN = vb.ontbreken.
- deesse; carere; egere deficere II;
- manquer;
- fehlen;
- fail;
- faltar;

vpl.: T2/261.

GEBREET = ppf.verbreed.
- extendo III; dilato I; amplifico I;
- élargir;
- verbreitern;
- widen; broaden; enlarge;
- ensanchar; hacer más ancho; extender;

vpl.: DVB 102.

GEBREKE Zie:
- gebreck;----/
- mits ---- van thoene/

GEBREKE VAN GOEDERTIERENHEYDEN = liefdeloosheid.
- inhumanitas;
- manque de charité;
- Lieblosigkeit;
- lovelessness;
- falta de caridad; inhumanidad;

vpl.: T1/269.

GEBREKELIJC VALLEN = in gebreke blijven.
- sto I in vitio;
- manquer des engagements;
- ermangeln; verfehlen; unterlassen;
- fail to;
- dejar de cumplir un deber; fallar;

vpl.: T1/254.

GEBREKELIJC Zie:
- gebreckelijck;----; gebreckelijc; gebreclijc; gebreekelijc/

GEBREKELIJCK ENDE VERJAERDE OUDERS = gebrekkige en bejaarde ouders.
- parentes vitiosis et provecti aetate;
- parents infirmes et vieux;
- gebrechliche und bejahrte Eltern;
- decrepit and aged parents;
- padres inválidos y viejos;

vpl.: C1/608.

GEBREKELYCKE Zie:
- gebrekelijcke;----/

GEBREKICH Zie:
- gebrekig;----/

GEBREKIG; GEBREKICH + adi. in gebreke zijnde; nalatig.
- negligens; indiligens;
- négligent;
- nachlässig; fahrlässig; verfehlend;
- negligent; careless; failing;
- negligente; descuidado; dejado;

vpl.: B1:Pl.Bra/17.

GEBREKINGE OFTE INVALLINGE = breuk of instorting.
- rima, effractura, vel ruina, labes;
- la bris ou l'écroulement;
- Bruch oder Einsturz;
- burst or collapse;
- quebradura o hundimiento;

vpl.: C1/234.

GEBREURS; GEBRODERE; GEBRODERE; GEBROEDEREN; GEBROEDER; GEBRUERDERS = sub. pl. gebroeders.
- fratres;
- frères;
- Gebrüder;
- brothers;
- hermanos;

vpl.: PvB1/577; T2/80.

GEBRIE Zie:
- ducatu ----/
- suo ----/

GEBROBEERT = ppf. goedgekeurd.
- approbo I;
- approuver;
- genehmigen; gutheissen;
- approve;
- aprobar;

vpl.: MGG 113.

GEBROCHT = vb. gebracht.
- duco III; adduco III;
- amener; conduire;
- Ins Gefängnis bringen;
- bring; run in;
- llevar; conducir;

vpl.: LPS 118.

GEBRODERE Zie:
- gebreurs; gebroedere;----; gebroederen; gebroeder; gebruerders/

GEBROECKTE OFT PRAERIJE = taut. broekland, moeras.
- palus;
- marécage; marais; pays marécageux;
- Bruchland; Sumpf;
- marsh; swamp;
- terreno pantanoso;

vpl.: T1/255.

GEBROEDER Zie:
- gebreurs; gebroedere; gebrodere; gebroederen;----; gebruerders/

GEBROEDERE Zie:
- gebreurs;----; gebrodere; gebroederen; gebroeder; gebruerders/

GEBROEDEREN Zie:
- gebreurs; gebroedere; gebrodere;----; gebroeder; gebruerders/

GEBROEDERLIKE Zie:
- gebruerdelijc;----; gebruederlike/

GEBROEKEN Zie:
- gebroijcken; gebru(c)ken; gebruijcken; gebruyken; gebruken; gebrucken; gebruiken;----; gebruycken/

GEBROIJCKEN; GEBRU(C)KEN; GEBRUIJCKEN; GEBRUYKEN; GEBRUKEN; GEBRUCKEN; GEBRUIKEN; GEBROEKEN; GEBRUYCKEN = vb. gebruiken.
- utor III; fruor III;
- employer; utiliser; se servir de
- gebrauchen; benutzen;
- use; employ; make use of;
- usar; utilizar; servirse de; emplear;

vpl.: T1/109; BVB 182; DVB 4; ACart 4,5,7,11,18,27.

GEBROKEN Zie:
- bedeckte ---- oft gefailleerde personen/
- openbare ---- persoonen/

GEBROKEN COOPMAN = bankroete koopman.
- mercator decoctus creditoribus;
- marchand qui a fait faillite;
- in Konkurs geratener Kaufmann;
- bankrupt merchant;
- comerdiante quebrado;

vpl.: PB/IV/7.

GEBROKEN OFT BELET = verbreken of beletten.
- violare vel impedire;
- briser ou empêcher;
- zerbrechen oder abhalten;
- violate or impede;
- quebrantado o estorbado;

vpl.: C1/216.

GEBROKEN OFT OPGESLAGEN = taut. ingeslagen.
- figere; ponere;
- briser; casser;
- einschlagen;
- smash;
- romper; quebrar;

vpl.: T1/469.

GEBROKEN SCHULDENAAR = failliete schuldenaar.
- debitor dirutus aere;
- débiteur failli;
- bankrotter Schuldner;
- bankrupt deptor;
- deudor en quiebra;

vpl.: Lo4/188,382.

GEBROKENDER SALVEGAERDIEN = geschonden vrijstelling.
- exemptio violata;
- sauvegarde rompue;
- geschändete Befreiung;
- violated exemption;
- salvaguardia rota;

vpl.: T1/317.

GEBROUWEN Zie:
- binnen ---- bier/

GEBROUWEN = sub. brouwsels; bier.
- cervisiae coctura; zythum;
- quantité de bière brassée d'une seule fois;
- Bräu; Gebräu;
- brewing;
- cantidad de cerveza hecha de una vez;

vpl.: DKB 54.

GEBRU(C)KEN Zie:
- gebroijcken;----; gebruijcken; gebruyken; gebruken; gebrucken gebruiken; gebroeken; gebruycken/

GEBRUCKEN Zie:
- gebroijcken; gebru(c)ken; gebruijcken; gebruycken; gebruken ----; gebruiken; gebroeken;gebruycken/

GEBRUECHT HEBBEN = gebruikt hebben.
- usus fuisse;
- avoir utilisé;
- gebraucht haben;
- have used;

- haber empleado;

vpl.: MGG 9.

GEBRUEDERLIKE Zie:
- gebruerdelijc; gebroederlike; ----/

GEBRUERDELIJC; GEBROEDERLIKE; GEBRUEDERLIKE = adv. broederlijk.
- fraterne;
- en frères; fraternellement;
- brüderlich;
- brotherly; fraternally;
- como hermanos; fraternalmente;

vpl.: T1/496.

GEBRUEDERS Zie:
- gebreurs; gebroedere; gebrodere; gebroederen; gebroeder; ----/

GEBRUEREN Zie:
- uuijter ----/

GEBRUIJCK Zie:
- altijd hebben gepossideert, beseten ende ---- hebbende/
- gemeijnen ----/
- ordinaris ----/
- recht,---- ofte possessie/
- superficieel ----/

GEBRUIJCKE Zie:
- tot hueren gemeijne ----/
- inder ---- ende possessien/

GEBRUIJCKEN Zie:
- gebroijcken; gebru(c)ken;----; gebruyken; gebruken; gebrucken; gebruiken; gebroeken; gebruycken/
- useerde ende ----/

GEBRUIJCKEN OFT BESCHUDDEN = taut. gebruiken.
- uti;
- occuper;
- gebrauchen;
- use;
- 1.emplear; usar; utilizar; 2.sub. usos; costumbres;

vpl.: Lo1/204.

GEBRUIJCKER Zie:
- huerlinck oft ----/

GEBRUIJCKER OFT DEFRUCTUATEUR = oogster.
- qui messem facit;
- moissonneur;
- Ernter;
- harvester;
- segador;

vpl.: PvB6/337.

GEBRUIJCKER OFT HANDPLICHTER = taut. gebruiker.
- occupator aut qui utitut; fruit; manu traetat;

- celui qui occupe ou exploite; usufruitier;
- Benutzer;
- user; rightful; claimant;
- elque ocupa o explota; usufructuario usuario; beneficiario;

vpl.: Lo4/540; C1/77.

GEBRUIJCKT Zie:
- gepossideert; beseten ende ---- hebbende/

GEBRUIJK Zie:
- ghebruijck;----; gebruyk; gebruuc; gebrukenesse; gebrukenisse; gebrukinge; gebruikinge/
- previlegiën out ---- ende costuijme/
- recht; possessie oft ----/

GEBRUIJKE Zie:
- useere ende ----/

GEBRUIKEN Zie:
- gebroijcken; gebru(c)ken; gebruijcken; gebruyken; gebruken; gebrucken;----; gebroeken; gebruycken/

GEBRUIJKENISSE Zie:
- possessie ende ----/

GEBRUIJCKER Zie:
- gebruyckeren; gebruker; gebrukere; gebruikere;----/

GEBRUIKERE Zie:
- gebruyckeren; gebruker; gebrukere;----; gebruijcker/

GEBRUIKINGE Zie:
- ghebruijck; gebruijk; gebruyk; gebruuc; gebrukenesse; gebrukenisse; gebrukinge;----/

GEBRUKEN Zie:
- gebroijcken; gebru(c)ken; gebruijcken; gebruyken;----; gebrucken; gebruiken; gebroeken; gebruycken/

GEBRUKENESSE Zie:
- ghebruijck; gebruijk; gebruyk; gebruuc;----; gebrukenisse; gebrukinge; gebruikinge/

GEBRUKENISSE Zie:
- ghebruijck; gebruijk; gebruyk; gebruuc; gebrukenesse;----; gebrukinge; gebruikinge/

GEBRUKER Zie:
- gebruyckeren;----; gebrukere; gebruikere; gebruijcker/

GEBRUKERE Zie:
- gebruyckeren; gebruker;----; gebruikere; gebruijcker/

GEBRUKINGE Zie:
- ghebruijck; gebruijk; gebruyk;

gebruuc; gebrukenesse; gebrukenisse;----; gebruikinge/

GEBRUUC Zie:
- ghebruijck; gebruijk; gebruyk; ----; gebrukenesse; gebrukenisse; gebrukinge; gebruikinge/

GEBRUYC Zie:
- t'---- ende dominie utile/
- viagie ende ---- oft tochte/

GEBRUYCKE Zie:
- simpel possessien, saisinen ende ----/

GEBRUYCKEN Zie:
- beschudden oft ----/
- in ----/

GEBRUYCKEREN; GEBRUKER; GEBRUKERE; GEBRUIKERE; GEBRUIJCKER = sub.huurder; pachter; eigenaar.
- conductor; possessor;
- locataire;
- Gebraucher;
- tenant;
- arrendatario;

vpl.: B2/35; C2/1016.

GEBRUYCKEN ENDE GENYETEN= taut. genieten.
- fructum capio III; utor III;
- faire usage de; jouir de;
- gebrauchen;
- enjoy;
- disfrutar; gozar de; hacer uso de;

vpl.: T1/109.

GEBRUYCKEN ENDE USEREN = taut. gebruiken; gebruik maken van; zich bedienen van.
- utor III;
- emploijer; user; faire usage de; se servir de; utiliser;
- anwenden; benutzen; gebrauchen
- employ; use; utilise; utiliser;
- emplear; hacer uso de; servirse de utilizar; usar:

vpl.: PvB1/12, 33,605; PvB37; T1/401,414,6; LPS 22,24; DVB 114.

GEBRUYCKEN OFT BESCHUDDEN = taut. gebruiken.
- uti;
- occuper ou garantir;
- benutzen oder beschützen;
- use or guard;
- utilizar;

vpl.: Lo1/205.

GEBRUYCKER Zie:
- huerman oft ----/

GEBRUYCTE ENDE HIELT = taut. bezat.
- possideo II;

- avoir; posséder;
- besitzen und gebrauchen;
- own; possess;
- poseer; tener;

vpl.: T1/79.

GEBRUYK Zie:
- ghebruijck; gebruijk;----; gebruuc; gebrukenesse; gebrukenisse; gebrukinge; gebruikinge/

GEBRUYKEN Zie:
- gebroijcken; gebru(c)ken; gebruijcken;----; gebruken; gebrucken; gebruiken; gebroeken; gebruycken/

GEBRUYKENISSE ENDE POSSESSIE = taut. vruchtgebruik.
- ususfructus;
- usufruit;
- Nieszbrauch;
- usufruct;
- usufructo;

vpl.: PB/IV/530.

GEBUER Zie:
- gebuerman; gebuur;----; geboer; gebuurman; ghebuer/

GEBUERE Zie:
- actie tegen dengeenen die zijnen ---- niet en wille laten rapen ende halen zijn oest/
- ghebuervrouwe; buurwijf;----; geburinne; gebuurnede/

GEBUERELIJCKE RECHTEN = buurrechten.
- iuria vicinorum;
- droits de voisinages;
- Nachbarrechte;
- neighbour-rights;
- derecho de vecindad;

vpl.: Lo4/526.

GEBUEREN-ERVE Zie:
- actie tegen dengeenen die zijn boomen oft die tacken over zijns ---- hangende heeft/

GEBUERLIJCKE Zie:
- in ---- rechte/

GEBUERLIJCKE RECHTEN = belastingen die hoofdelijk werden omgeslagen over de gehele gemeenschap.
- tributa quae viritim imponebantur de tota communitate;
- taxes réparties par tête sur toute la communauté;
- Kopfsteuer; Personalsteuer;
- taxes imposed on whole community;
- impuestos prorrateados en toda la comunidad;

vpl.:

GEBUERMAN; GEBUUR; GEBUER; GEBOER; GEBUURMAN; GHEBUER = sub. buurman.
- vicinus; accola; confinus;
- voisin;
- Nachbar;
- neighbour;
- vecino;

vpl.: Ca2/393; BVB 5; LPS 45; T1/562; C1/191; T2/153; B2/40; C2/1017.

GEBUERSAEMHEIJDT Zie:
- ghebuersaemheijt;gebuursamheit; ----; familiarijeijt/
- recht van ----/

GEBUERSCHAP Zie:
- gebuerte; gebuurte; geboorte; geborte; gebuurschap;----; geboerschap/

GEBUERTE Zie:
- bastart sonder wittige ----/
- verdoemder, gedampneerder ende onnanuerlijcker ----/

GEBUERTE; GEBUURTE; GEBOORTE; GEBORTE; GEBUURSCHAP; GEBUERSCHAP; GEBOERSCHAP = sub. buurtschap.
- vicinitas;
- voisinage;
- Nachbarschaft;
- neighbourhood;
- aldea; barrio; vecindad;

vpl.: PvB10/205.

GEBUERTE OFT QUAERTIERE = taut. buurt; wijk; buurtschap.
- vicus; vicinitas; vicini; vicinia;
- section; quartier; voisinage;
- Viertel; Nachbarschaft; Stadtviertel;
- quarter; neighbourhood; vicinity;
- barriada; barrio; cuartel; vecindad; caserió; aldea; lugarejo;

vpl.: T1/363; Lo3/404.

GEBUERTEN Zie:
- uuijnter ----/

GEBUET = vb. gehalsterd, van een paard.
- capistro l;
- mettre le licou à;
- halftern;
- halter;
- cabestrado;

vpl.: DKB 5.

GEBUNT Zie:
- ghebonte; gebint; gebent; gebont;----/

GEBURINNE Zie:
- ghebuervrouwe; buurwijf; gebuere;----; gebuurnede/

GEBUUR Zie:
- gebuerman;----; gebuer; geboer; gebuurman; ghebuer/

GEBUURLIJKE Zie:
- gebuer(e)lijcke ----/

GEBUURLIJKE REGTEN = burenrechten.
- iuria vicinorum;
- droits de voisinage;
- Nachbarrechten;
- neighbour-rights;
- derechos de,los, vecinos (of = de los comarcanos);

vpl.: DKB 80.

GEBUURMAN Zie:
- gebuerman; gebuur; gebuer; geboer;----; ghebuer/

GEBUURNEDE Zie:
- ghebuervrouwe; buurwijf; gebuere; geburinne;----/

GEBUURSAMHEIT Zie:
- ghebuersaemheijt;----; gebuersaemheijdt; familiariteijt/

GEBUURSCHAP Zie:
- gebuerte; gebuurte; geboorte; geborte;----; gebuerschap; geboerschap/

GEBUURTE Zie:
- gebuerte;----; geboorte; geborte; gebuurschap; gebuerschap; geboerschap/

GECALANGEERDE; GECALANGIERDE = sub. degene die bekeurd is.
- cui multa dicta est; is qui multa vexatus est; multatus est;
- personne qui est puni; frappé d'une amende;
- derjenige der ein Protokoll bekommen hat;
- person who has his name taken;
- multado;

vpl.: ACart 33.

GECALANGIERDE Zie:
- gecalangeerde;----/

GECASSAEYDE Zie:
- gecasseerde;----; gecasseijde; gecassayde/

GECASSAYDE Zie:
- gecasseerde; gecassaeyde; gecasseijde;----/

GECASSEERD VERDRAG = vernietigde overeenkomst.
- pactum quassatum;
- convention cassée;
- aufgehobener Vertrag;
- annulled agreement;
- tratado casado;

vpl.: DVB 82.

GECASSEERT Zie:
- doodt ende ----/

GECASSEIJDE Zie:
- gecasseerde; gecassaeyde;----; gecassayde/

GECAULENGIERT Zie:
- gerasteert ende ----/

GECAUSEERT = ppr.veroorzaakt.
- importo I; efficio III; causam do I; esse causam alicuius rei; gigno III;
- causer; occasioner; amener; produire;
- verursachen;
- cause;
- causar;

vpl.: DVB 103.

GECAVILLEERT = vb. ppf.spitsvondig geredeneerd; drogredenen aanvoeren.
- cavillor I;
- argumenter; raisonner subtilement;
- haarklauben;
- cavil;
- cavilar;

vpl.: MGG 122.

GECEDEERT = vb.ppf. overgedragen.
- cedo III;
- céder; transférer;
- zedieren; überlassen;
- cede; transfer;
- ceder; transferir;

vpl.: DVB 110.

GECELE Zie:
- geijssel; gesele; gesel; geesel; geesele; geisel;----/

GECISELEERT ENDE GHEBROKEN = taut. waardeloos gemaakt; ongeldig gemaakt.
- vile factum; invalide factum;
- démonétisé;
- ungültig gemacht;
- invalidated;
- anulado; cancelado; invalidado;

vpl.: PB/II/415.

GECKELIJC; GECKELICKE = adv. belachelijk; dwaas; zot.
- fatus; ioculariter; ridicule; stulte; stolide;
- follement; ridiculement; sollement;
- lächerlich; töricht; verrückt;
- foolishly; ridiculously; silly;
- tontamente; ridículamente; evealamente;

vpl.: T1/403; T2/274.

GECKELIJC ENDE IDELIJCK = taut. dwaas onzinnig.

GEC

- absurdus;
- absurde; insensé; stupide;
- närrisch; töricht;
- foolish; silly;
- absurdo; estùpido; insensato;

vpl.: T1/310.

GECKELIKE Zie:
- geckelijc;----/

GECKER APPELLACIEN = dwaas beroep.
- appellatio absurda;
- appellation absurde;
- unsinnige Berufung;
- foolish appeal;
- apelación absurda;

vpl.: T1/101.

GECLACHTE Zie:
- gheclaghden;----/

GECLAECHT OFTE GECROONT = taut. geklaagd.
- accusatus;
- accusé;
- klagen; sich beschweren;
- accused;
- ha demandadó judicialmente; se ha quejadó;

vpl.: MGG 32.

GECLAERT = vb.ppf.helder gemaakt.
- explico I; explano I; expono III;
- exposer; expliquer;
- erörtern; darlegen;
- explain;
- exponer; explicar; explanar; poner en claro;

vpl.: MGG 8.

GECLEEDT = adi. rechtskrachtig.
- ratus;
- valable en droit; valide;
- rechtskräftig;
- legal; valid in law;
- legal; legítimo; válido;

vpl.: T1/56.

GECLOOSTERT WORDDEN = opsluiten in een klooster.
- includo III aliquem in monasterio;
- enfermer dans un convent;
- in ein Kloster einschliessen;
- confine in a cloister;
- encerrar en un convento;

vpl.: T1/280.

GECOEREN = ppf. gekozen.
- elige III; delige III;
- choisir; élire;
- wählen;
- choose;
- eligir;

vpl.: LPS 45.

GECOERT ENDE VERSIEN = gekeurd en nagezien.

GEC

- probatus et inspectus;
- contrôlé et examiné;
- geprüft und kontrolliert;
- inspected and examined;
- inspeccionado y revisado;

vpl.: Ca2/13.

GECOFT; GEKOGT = ppf.gekocht.
- emptum;
- acheté;
- gekauft;
- bought;
- comprado; adquirido;

vpl.: B1/71; C2/895.

GECOIREN ENDE GESWOIREN = gekozenen en gezworenen.
- electi et iurati;
- élus et assermentes;
- Erwählten und Beeidigter;
- elected and sworn;
- elegidos y jurados;

vpl.: LPS 29.

GECOMMITTEERDE Zie:
- gagie ---- van de derthiende biertinne/
- jurisdictie ----/
- gagie ----/

GECOMMITTEERDE VAN 'T OFFICIE = lasthebber van het ambt.
- baiulus officii;
- mandataire de l'office;
- Bevollmächtigter des Amtes;
- mandatary of the office;
- comisionado del oficio;

vpl.: SKB 17.

GECOMMITTEERDENS = afgevaardigden.
- delegatus; legatus;
- député; délégue;
- Abgeordneter;
- delegate;
- delegado;

vpl.: ASO 24; DVB 16.

GECOMMITTEERT = vb.ppf. afgevaardigd.
- delego I; mitto III;
- députer; déléguer;
- abordnen;
- delegate;
- deputar;

vpl.: ADR 14; BVB 35; DVB 12, 16,37,38.

GECOMMUNICEERT = vb.ppf.meegedeeld.
- aliquem certiorem facere; communico I; expono III; impertio IV alicui aliquid;
- communiquer; informer;
- mitteilen; informieren;
- communicate; inform;
- comunicar; participar; manifestar;

vpl.MGG126,249;BVB166.

GECOMPAREERT = vb.ppf.verschenen.
- comparo I; adesse; praesto esse venio IV,in ius;
- comparaître;
- erscheinen;
- appear;
- comparecer;

vpl.: DVB 16,19,20; ACart 11, 13,20.

GECOMPAREERT END ERSCHENEN = taut. verschenen.
- comparatus;
- comparu;
- erschienen;
- appeared;
- comparedido;

vpl.: DVB 20.

GECOMPELLEERT = vb.ppf.gedwongen.
- compello III; cogo III;
- forcer; contraindre;
- zwingen;
- compel; force;
- compeler; forzar;

vpl.: DDR 7.

GECOMPNEERDE Zie:
- gecondamneerde; gecondempneerde;----/

GECOMPREHENDEERT Zie:
- noijt ----/

GECOMPREHENDEERT = ppf.omvatten; bevatten.
- complector III; amplector III; contineo II; comprehendo III;
- comprendre;
- umfassen; enthalten;
- comprehend;
- compreder; incluir;

vpl.: DVB 110.

GECONCEDEERD = vb. toegestaan; ingewilligd.
- concedo III; permitto III; consentio IV;
- concéder; accéder; consentir;
- zugestehen; gewähren; bewilligen;
- concede; grant;
- conceder; consentir; acceder; otorgar;

vpl.: MGG 90,201.

GECONCEDEERT ENDE VERGUNT = taut. toegestaan.
- concessus;
- accordé; permis;
- vergönnt; gewährt;
- allowed;
- concedido y otorgado;

vpl.: MGG 90.

GECONCIPIEERT = vb. opgesteld; ontworpen.

- concipio III; describo III;
- concevoir; rédiger;
- konzipieren;
- draft; design; project;
- formular; redactar; concebir;

vpl.: ACart 45.

GECONCIPIEERT, GERAEMPT ENDE GEMAECT = taut. opgesteld.
- conceptus;
- concu; projeté et constitué;
- aufgesetzt; abgefasst; zusammengesetzt;
- drafted;
- concebido y proyectado;

vpl.: SKB 2.

GECONDAMNEERDE; GECONDEMPNEERDE; GECOMPNEERDE = sub. veroordeelde.
- condemnatus;
- condamné;
- Verurteilter;
- condemned person;
- condenado;

vpl.: C3/12; C1/493; LPS 119; PvB1/584.

GECONDEMNEERDE Zie:
- obtinent oft ----/

GECONDEMNEERT Zie:
- gepunieert te wordden ende ---- als dootslagers mits den opsette ende consente/

GECONDEMNEERT = veroordeeld vb
- condamno I;
- condamner;
- verurteilen;
- condemn;
- condenar;

vpl.: DVB 22,71; MGG 16.

GECONDEMPNEERDE Zie:
- gecondamneerde;----; gecompneerde/

GECONDEMPNEERT Zie:
- actie tegen den Richter die iemende met onrechte ende qualijc gequelt ende ---- heeft bij faute/

GECONDEMPNEERT ENDE GEDUEMPT = taut. veroordeeld.
- condemno I;
- condemner;
- verurteilen;
- condemn;
- condenar;

vpl.: T1/19,23; T2/21,274.

GECONDEMPNEERT IN D'EERSTE DEFFAULT = veroordeeld voor het eerste vergrijp.
- defectui primo condemnatus;
- condamné au premier défaut;
- verurteilt um das erste Verbrechen, wegen des ersten Ver-

brechens;
- condemned for the first offence;
- condenado por el primer delito;
vpl.: Lo5/90.

GECONDIGDEN = vb. aangekondigde bekendgemaakte.
- annuncio l; promulgo l;
- publier; notifier; annoncer;
- ankündigen;
- announce;
- publicar; anunciar; notificar;
vpl.: DVB 8.

GECONDITIONEERT = vb.ppf.overeengekomen.
- convenio IV;
- convenir;
- übereinkommen;
- convene; agree;
- convenir;
vpl.: DVB 38.

GECONDITIONNEERT ENDE BEVOIRWAERT = taut. overeengekomen
- conditionatus;
- convenu;
- vereinbart;
- agreed on;
- pactar; convenir; concertar; arreglar; disponer; estipular;
vpl.: vdV/77; B1; C2/896.

GECONFEDEREERDEN ENDE GHEALLIEERDEN = taut. verbondenen; bondgenoten.
- foederati;
- alliés et confédérés;
- Bundesgenossen;
- confederates;
- aliados; confederados; coligados
vpl.: PB/II/241.

GECONFEREERT = ppf. overlegd.
- delibero l;
- délibérer; consulter;
- überlegen; erwägen;
- consult; deliberate;
- deliberar; consultar; conferir;
vpl.: MGG 69.

GECONFESSEERT; GECONFESSERT = ppf.bekend.
- fateor II;
- avouer; confesser; déclarer; reconnaître;
- bekennen; gestehen;
- confess; acknowledge;
- confesar; declarar; reconocer;
vpl.: MGG 92; T2/263.

GECONFESSERT Zie:
- geconfesseert;----/

GECONFICIEERT = vb.ppf.opgesteld.
- compono III;
- concevoir; rédiger;

- aufsetzen; abfassen;
- draw up; redact;
- formular; redactar; concebir;
vpl.: ADR 8.

GECONFIRMEERT = vb.ppf. bekrachtigd.
- confirmo l;
- confirmer;
- konfirmieren; bestätigen;
- confirm;
- confirmar;
vpl.: ACart 34; BVB 39,99; LPS 16,21.

GECONFRereERT = ppf.overlegd.
- delibero l;
- délibérer; consulter;
- überlegen; erwägen;
- consult; deliberate;
- deliberar; consultar; conferir;
vpl.: MGG 69.

GECONQUESTEERDE Zie:
- partrimoniale, matrimoniale ende ---- goeden/

GECONSACREERT CRUIJS = gewijd kruis.
- crucifix consecrata;
- croix consacrée;
- geweihtes Kreuz;
- consecrated cross;
- cruz consagrada;
vpl.: T1/155.

GECONSERVEERT = vb. in goede staat houden; bewaard.
- conservo l;
- conserver; garder;
- konservieren;
- conserve;
- conservar; guardar;
vpl.: ACart 24,26,40.

GECONSIDEREERT = vb. overwogen; in aanmerking genomen.
- considero l;
- considérer;
- erwägen;
- consider;
- considerar;
vpl.: BVB 17; DVB 36, ACart 27,30,32.

GECONSTITUEERDE = sub. benoemde; aangewezene.
- constitutus;
- mandataire; constitué;
- Mandatar; Angestellte; Ernannte; Eingesetzte;
- constituted; designated;
- constituto; nombrado; designado;
vpl.: C1/395; DVB 17,18.

GECONSTITUEERDE BIJ TESTAMENTE VAN ALLEN GOEDEN = enige erfgenaam bij testament cq.

universele erfgenaam.
- heres constitutus;
- légataire universel;
- Universalerbe bei Testament; universal Testamenterbe;
- universal heir;
- legatario universal;

vpl.: T1/104.

GECONSTRINGEERT = vb. verplichten; dwingen.
- obligo I; cogo III;
- forcer; contraindre;
- verpflichten; zwingen;
- oblige; compel; force;
- forzar; constreñir; obligar; compeler;

vpl.: DDR 7; ACart 35; DVB 94.

GECONSUMEERT = ppf. verteerd; vernietigd.
- consumo III;
- anéantir;
- verwest; vernichtet;
- consumed;
- aniquillar;

vpl.: B2/79; C2/1025.

GECONTENDEERT = ppf. aangewend; dringend verzocht; betwist.
- condento III;
- tâcher; s'efforcer; employer;
- abstreiten;
- contend; employ; urge;
- suplicar; solicitar urgentemente;

vpl.: BVB 14.

GECONTINUEERT Zie:
- wert ----/

GECONTINUEERT = vb.voortgezet.
- continuo I; teneo III;
- continuer;
- fortsetzen;
- continue;
- continuar;

vpl.: DVB 20; ASO 10.

GECONTRAKTEERT Zie:
- huwelijc min dan wettelijc ----/

GECONTUMACEERDE = sub. bij verstek veroordeelde.
- contumax condamnatus; homo damnatus in absentia;
- contumacé; personne en état de contumace;
- in Kontumaz Verurteilter;
- sentence by default; man condemned by default;
- contumaz, el que sido condenado en rebeldía;

vpl.: Lo6/310; B1:Pp.Bra 67.

GECONTUMACEERT = ppf.geweigerd.
- recuso I;
- refuser;

- in Kontumaz verurteilt;
- refused;
- recusado;

vpl.: B2/132; C2/1030.

GECONVENIEERT; GECONVENTIONEERT = vb. overeengekomen.
- convenio IV;
- convenir;
- vereinbaren; konvenieren;
- convene; agree;
- convenir;

vpl.: ACart 21,30.

GECONVENTIONEERT Zie:
- geconvenieert;----/

GECONVINCEERT = ppf.overtuigd.
- convinco III; persuadeo II;
- convaincre; persuader;
- überzeugen;
- convince;
- convencer;

vpl.: MGG 124.

GECOOREN; GECOREN = ppf. aangewezen; gekozen; adi. gekozen.
- eligo III; deligo III; adi.(e)lectus; designatus;
- élire; choisir; adi.choisi;
- wählen; adi. gewählt;
- assign; allocate; choose; adi. elected;
- eligir;

vpl.: ACart 23; MGG 187; T2/43, 53.

GECO(O)REN ENDE GEDEPUTEERT = taut. gekozen; aangewezen, als afgevaardigde.
- electus; besignatus;
- député; élu, comme député; choisi;
- erwählt; gewählt;
- delegated; assigned; elected;
- delegado;

vpl.: PvB1/445; ACart 23; MGG 187; T2/43,53.

GECOPIEERT = vb. overgeschreven.
- exscribo III et pingo III; describo III;
- transcrire; copier;
- kopieren;
- copy; transcribe;
- copiar;

vpl.: ACart 56.

GECOPPELT = ppf. aan elkaar gebonden.
- copulo I; colligo III; constringo III;
- accoupler; jumeler;
- zusammenbinden;
- bind together;
- acoplar;unir;

vpl.: SKB 5.

GECOPPELT ENDE GEHECHT = taut. samengevoegd.
- coniungo III;
- joindre; réunir;
- zusammenfügen;
- join; unite;
- juntar; unir;

vpl.: T1/367.

GECOREN ARBITER = gekozen scheidsrechter.
- arbiter iuris;
- arbitre choisi;
- gewählter Schiedsrichter;
- elected arbiter;
- árbitro elegido;

vpl.: T1/581.

GECOREN ENDE GEDEPUTEERT = taut. gekozen, als afgevaardigde.
- electus;
- député; élu, comme député;
- erwählt;
- delegated;
- delegado;

vpl.: PvB1/445.

GECORRUMPEERT = ppf. omgekocht.
- corrumpere III; emere III pecunia;
- corrompre;
- bestechen;
- bribe;
- corromper; sobornar; cohechar;

vpl.: T2/104.

GECOSEN ; GHECOSEN = vb. gekozen.
- eligo III;
- élire; choisir;
- wählen;
- elect; choose;
- eligir; escoger;

vpl.: DKB 19.

GECOSEN ENDE GENOMINEERT, GEELIGEERT = taut. gekozen cq. benoemd.
- electus et nominatus;
- élu et nommé;
- gewählt und ernannt;
- elected and nominated;
- elegidó y nombradó;

vpl.: DDR 3; DKB 50.

GECOST = vb. gekocht; aangekocht.
- emo III; coëmo III;
- acheter; acquérir;
- kaufen; ankaufen;
- buy; perchase;
- comprar; adquirir;

vpl.: BVB 30.

GECOSTUMEERDE MERCKT = gewone markt.
- mercatura costumata;
- marché, accoutumé ordinaire;

- durch Gewohnheit entstandener Markt;
- customary market;
- feria nacida por derecho consuetudinario;

vpl.: PvB1/310.

GECREEERT = ppf. tot stand gebracht; gevormd.
- creo I; efficio III; condo III; instituo III; pono III;
- créer; produire; fonder;
- produzieren; zustande bringen; machen; formieren;
- produce; effect;
- crear; producir;

vpl.: LPS 70.

GECREGEN Zie:
- possessie ---- bij fortsen/

GECRIGEN Zie:
- gecrijgen;----/

GECRIJCHT Zie:
- natuerlijcke possessie ---- ter quander trouwen/

GECRIJGEN Zie:
- actie om ----/
- possessie ----/
- te ----/
- wijnnen en de ----/

GECRIJGEN; GECRIGEN = vb. verkrijgen.
- acquiro III; assequor III; accipeo III; consequor III;
- acquérir; obtenir;
- erwerben; erlangen;
- acquire; get; obtain;
- adquirir; conseguir; lograr; obtener;

vpl.: T1/31; T2/30; PvB1/189.

GECRIJGEN DIE POSSESSIE DIE MEN NIET GEHADT EN HEEFT = het verwerven van bezit hetwelk men nooit bezeten heeft.
- possessorium adipiscende;
- acquirir un bien qui jadis n'a pas fait partie de la propriété d'une personne;
- Besitz erwerben das man nimmer besessen hat;
- acquisition of property which was never possessed;
- adquisición de posesión antes ni posesión;

vpl.: T1/81.

GECRIJGEN ENDE WIJNNEN = taut. verwerven.
- acquiro III;
- acquérir; obtenir;
- erlangen; erwerben;
- acquire; obtain;
- lograr; conseguir; obtenar;

vpl.: T1/494.

GECRIJGEN OFT BAIREN EEN KINT = taut. een kind ter wereld brengen.
- pario III;
- accoucher; mettre au monde;
- ein Kind gebären;
- give birth to a child;
- der a luz a un niño; parir;

vpl.: T1/131.

GECRIJGENE Zie:
- possessie om weder te ----/
- dair men af gespolieert is ----/
- te ----/

GECROICKT = ppf. gedeukt; gekreukt; geschonden.
- depravo I; vasa; vilo I; laedoIII;
- bossuer; cabosser; dégrader; violer;
- Beulen machen; eindrücken; schänden;
- crease; crimple; damage; detace; disfiguere; rumple; outrage; violate;
- abollar; abollonar; desfigurar; infruigar; mutilar; torcer; quebrantar; violentar;

vpl.: T1/165; T2/370.

GECROONT OFTE GECLAECHT = taut. geklaagd.
- accusatus;
- accusé;
- klagen; sich beschweren;
- accused;
- ha demandadó judicialmente; se ha quejadó;

vpl.: MGG 32.

GECUNDICHDEN = vb. aangekondigde.
- annuncio I;
- annoncer; publier; notifier;
- ankündigen;
- announce;
- anunciar; publicar; notificar;

vpl.: BVB 187.

GECUNDICHT Zie:
- uitgelesen ende ----/

GECUNDICHT ENDE GESEEGT = taut. gezegd en aangekondigd.
- dico III et annuntio I;
- dire et annoncer;
- sagen und ankündigen;
- say and announce;
- decir y anunciar;

vpl.: T1/124.

GEDAAN, GESOLVEERT ENDE GEARRESTEERD = gedaan, opgelost en vastgesteld.
- solutus et constitutus;
- agi; dissous et constitué;
- beendet und entschlossen;
- solved and ascertained;
- hechó; solucionadó y confirmadó;

vpl.: SKB 26.

GEDACHTEN Zie:
- van glorieuse ----/

GEDACHTVAERDING Zie:
- ghedage; ghedaginghe; gedaginge gedaging;----/

GEDAECHDE Zie:
- ingeboden oft ----/

GEDACHTDAGE; GEDAGETDAGE = sub. rechtsdagen.
- die inmidicae;
- jours de justice;
- Gerichtstage;
- days of the court;
- sesiones judiciales;

vpl.: C1/

GEDAEGHEN Zie:
- gedagen;----; dagen; daeghen; ghedaghen/

GEDAEGHT DAEGEN Zie:
- ordinaris ----/

GEDAELT, TOECOMEN, BLEVEN, GESUCCEDEERT ENDE GESTORVEN = taut. onherroepelijk overgaan.
- transeo IV irrevocabile;
- transférer irrévocablement;
- übertragen; übergehen; vererben;
- transfer irrevocably;
- transferir irrevocablemente;

vpl.: T1/79.

GEDAEN Zie:
- actie uuijt ----/
- ghemech ----/
- wete ---- zijnde/

GEDAGEN; GEDAEGHEN; DAGEN; DAEGHEN; GHEDAGHEN = vb. dagen in rechte; dagen voor het gerecht oproepen; dagvaarden.
- in iudicium voco I; assigno I; in ius voco I; cito I;
- assigner; mander à comparaître; citer en justice; ajourner; citer;
- vorladen; auffordern; vor Gericht laden;
- summon;
- emplazar ante la justicia; citar;

vpl.: Cr2/978; B2/129; C2/1030; BVB 179; Lo6/634.

GEDAGETDAGE Zie:
- gedaechtdage;----/

GEDAGING Zie:
- ghedage; ghedaginge; ghedaginghe; gedaginge;----; gedachtvaerding/

GEDAGINGE Zie:
- ghedage; ghedaginge; ghedaginghe;----;gedaging;gedachvaerding/

GEDAIGINGEN, ADJOURNEMENTEN ENDE ROEPINGEN TEN GERICHTE = taut. daging voor het gerecht.
- vocatio in iudicium;
- ajournement; assignation; citation;
- Vorladung vor Gericht;
- summon before court;
- citación; emplazamiento;

vpl.: T1/393.

GEDAIGT Zie:
- actie van ----/

GEDAIGT ENDE TE RECHT BETROCKEN = taut. in rechte aangesproken.
- in iudicium voco I;
- assigner quelqu'un en justice; citer en justice;
- gerichtlich belangen; gerichtlich verfolgen;
- summon;
- citar a uno ante el tribunal;

vpl.: T1/76.

GEDAILT = ppf. geboren uit; voortgebracht door.
- nascor III; orior IV;
- engendrer; procréer;
- erzeugen;
- generate;
- engendrar; procrear;

vpl.: T1/44.

GEDAGTEN Zie:
- na ----/
- zaliger ----/

GEDAMPNEERDE = ppf. verdoemd.
- damno I;
- damner; réprouver;
- verdammen;
- damn;
- condenar; reprobar;

vpl.: T1/45.

GEDEBOISEERT = vb. aangewend; besteed.
- impendo III; adhibeo II;
- employer; dépenser;
- anwenden; gebrauchen; benutzen;
- employ; use;
- emplear; utilizar; gastar;

vpl.: ADR 13.

GEDEBOURSEERDE PENNINGEN = voorgeschoten gelden; uitbetaalde gelden.
- mutuam pecuniam datam; pecuniae solutae; pecuniae praebitae;
- des deniers déboursés; l'argent déboursé;
- vorgeschoszene Gelde oder Pfennige; ausbezahlte Geld er;

- advanced moneys; payed out money;
- fondos avanzados; pleta adelantada; dineros pagados;

vpl.: B2/262; C1/291; Lo1/242, 614.

GEDECAPITEERT = ppf. onthoofd.
- alicui caput amputo I; aliquem securi percutio III;
- décapiter;
- enthaupten; köpfen;
- behead; decapitate;
- decapitar; degollar; descabezar;

vpl.: T1/174.

GEDECERNEERDT Zie:
- gederneert;----/

GEDECERNEERT; GEDECERNEERDT = ppf. toegewezen.
- decerno III; constituo III;
- décerner;
- zuweisen;
- assign;
- asignar; otorgar; adjudicar;

vpl.: DVB 119; DVB 57.

GEDECHTEN = vb. gedachten; in herinnering houden.
- recordor I;
- se rappeler; conserver la mémoire;
- erinnern; im Gedächtnis bewahren;
- remember; commemorate; recollect; bear in mind;
- tener presente; retenir en la memoria; recordar;

vpl.: LPS 31.

GEDECIDEERT = vb. besloten.
- decerno III; constituo III;
- décider;
- sich entschliessen;
- decide;
- decidir;

vpl.: BVB 53; DVB 51.

GEDECLAREERT = ppf. aangegeven.
- declaro I; significo I; denuntio I; edico III;
- déclarer; expliquer; interprêter; attester; prononcer;
- deklarieren; anzeigen;
- declare; explicate; signify;
- interpretar; explicar; declarar;

vpl.: MGG 110.

GEDECRETEERDE DESERTIE = voorgeschreven afval.
- desertio appellationis provocationis iussa, praescripta;
- desertion d'appel;
- dekretierte Nichtigkeitserklärung
- decree desertion;
- defección de apelación;

vpl.: C1/322.

GEDECRETEERT = ppf. voorgeschreven.
- praecipio III; iubeo II;
- décréter;
- dekretieren;
- decree; ordain;
- decretar;

vpl.: BKB 10.

GEDEDUCEERDE = ppf.adi. afgeleide.
- deduco III;
- déduire; conclure;
- deduzieren;
- deduce;
- deducir; concluir;

vpl.: MGG 157.

GEDEDUCEERT = vb. afleiden; gevolgtrekking maken.
- deduco III;
- déduire; conclure;
- deduzieren;
- deduce;
- deducir; concluir;

vpl.: MGG 92.

GEDEDUCEERT ENDE AFGETROCKEN = taut. afgetrokken.
- deduco III;
- déduire;
- abziehen;
- draw off;
- deducir; sustraer;

vpl.: T1/260.

GEDEELDE Zie:
- partagiere ende ---- renten/

GEDEELE ENDE PORCIE(N) = taut. deel; aandeel.
- portio; pars legitima;
- part; portion; participation;pars légitime;
- Anteil; Teil;
- part; portion; schare; legal heritance;
- parte; participación; porción legitima;

vpl.: T1/107,446.

GEDEELIJC OFT DIVISIBEL = taut. verdeelbaar; deelbaar.
- divisibilis;
- divisible;
- teilbar;
- divisible;
- divisible;

vpl.: T1/429; 563.

GEDEELT Zie:
- ghedeylt;----; gedeilt/

GEDEFENDEERT = ppf. verdedigd.
- defendere III aliquem vel aliquid tueri; protegere III;
- défendre;
- verteidigen;

- defend;
- abogar en favor de uno; defender

vpl.: T2/124.

GEDEFEREERT = vb. opgedragen; verleend.
- defero III;
- déférer;
- widmen;
- confer; dedicate;
- deferir;

vpl.: BVB 99.

GEDEFROIJEERT = ppf. vrijgehouden.
- suppedito I; sumptum suppeditare procuro I;
- défrayer; fournir; procurer;
- freihalten; die Zeche bezahlen;
- defray one's expenses; stand treat;
- pagar los gastos;

vpl.: ADR 3.

GEDEIJLT = vb. verdeeld; gedeeld.
- participo I;
- partager; participer;
- verteilen; teilen;
- divide;
- participar;

vpl.: MGG 12.

GEDEILT Zie:
- ghedeilt; gedeelt;----/

GEDELEGEERDE Zie:
- jurisdictie ----/

GEDELIBEREERD Zie:
- gedelibereert;----/

GEDELIBEREERT; GEDELIBEREERD = vb. beraadslaagd; overwogen.
- delibero I; consulo III;
- délibérer; discuter;
- beraten; erwägen;
- deliberate;
- deliberar; discutir;

vpl.: ACart 26,40,43,49; ASO 13; AKB 2.

GEDELIBEREERT ENDE VOIRDACHTER HERTTEN ENDE MEYNINGEN = taut. met voorbedachten rade.
- deliberatus et ex industria;
- avec prémeditation; de propos délibéré;
- mit Vorbedacht; vorsätzlich;
- of malice prepense;
- con premeditación; con cuenta y razón;

vpl.: T1/351.

GEDEMANUEERT Zie:
- ghedemanueert;----/

GEDEMNEERDE; GEDOEMPDE; GEDUEMPDE; GEDOEMDE; GEDOUMDE; GEDOMDE; GHECONDEMNEERDE; GHEDUEMPDE = sub.

veroordeelde.
- condemnatus;
- condamné;
- Verurteilte; Verurteilter;
- condemned man; convicted person;
- condenado;

vpl.: BVB 173; Lo6/162,462; Lo4 544,672; Lo3/16; C2/862.

GEDEMNEERT = vb. veroordeeld.
- (con)damno I;
- condamner;
- verurteilen;
- condemn;
- condenar;

vpl.: BVB 179.

GEDEMOLIEERT = ppf. afgebroken; geslecht.
- demolior IV; diruo III; everto III;
- démolir;
- schleifen; schlichten;
- to level with the ground; to raze;
- demolar; derribar; derrumbar;

vpl.: T1/242.

GEDENCKEN Zie:
- in eeuwelijcke ----/
- noyt bij mans ----/
- van over mans ----/

GEDENCKEN; GEDENKEN; GEDENCKENISSE; GEDINCKENISSEN GEDENKENISSE; GEDENCNISSE; GEDINKNISSE = sub. gedachtenis; geheugen.
- memoria;
- commémorer; mémoire;
- Erinnerung; Gedächtnis; Andenken;
- memory; souvenir;
- conmemoración; recuerdo;

vpl.: C1/172; PvB1/186,190,449.

GEDENCKENISSE Zie:
- boven der menschen ----/
- gedencken; gedenken;----; gedinckenissen; gedenkenisse; gedencnisse; gedinknisse/
- in eeuwelijcke ----/
- overmans ----/
- seliger ----/

GEDENCKENISSE DER MENSCHEN IS VERGANGKELIJCK = het menselijk geheugen is vergankelijk.
- memoria humana fluxus est;
- la mémoire des hommes est périssable limitée, que les hommes oublient facilement, sont oublieux;
- das menschliche Gedächtnis ist beschränkt;
- human memory is transient;

- la memoria humana es pasajera;

vpl.: C1/172; PvB1/449.

GEDENCKT SIJN = zich kunnen herinneren.
- se reminisci posse;
- pouvoir se rappeler;
- sich erinnern können;
- being able to remember;
- poder recordar una cosa;

vpl.: MGG 88.

GEDENCNISSE Zie:
- gedencken; gedenken; gedenckenisse; gedinckenissen; gedenkenisse;----; gedinknisse/

GEDENKEN Zie:
- gedencken;----; gedenckenisse; gedinckenissen ; gedenkenisse; gedencnisse; gedinknisse/

GEDENKENISSE Zie:
- gedencken; gedenken; gedenckenisse; gedinckenissen;----; gedencnisse; gedinknisse/

GEDENKT = vb. herinnert.
- recordor I; reminiscor III;
- se souvenir;
- erinnern;
- remember re;
- acordarse;

vpl.: DVB 9.

GEDENOMINEERDE Zie:
- ghedenomineerde;----/

GEDENOMINEERT = ppf.benoemd; aangesteld.
- nomino I; denomino I;
- dénommer;
- ernennen; anstellen;
- appoint; assign; allocate;
- denominar;

vpl.: ACart 50; LPS 97.

GEDENOTEERT = vb. aangetekend; herschreven.
- noto I; perscribo III;
- dénoter;
- notieren;
- denote;
- denotar;

vpl.: MGG 250; ACart 41.

GEDENUNCIEERDE Zie:
- geinculpeerde oft ----/

GEDEPESCHEERT = vb. snel verzonden.
- mitto III; cito litteras do I;
- dépêcher;
- eiligst versenden;
- despatch quickly;
- despacbar;

vpl.: DVB 62; ACart 41.

GEDEPONEERT Zie:
- turbs gewijse ----/

GEDEPONEERT = ppf.hom.1.in bewaring gelegd; overgelegd 2.getuigd.
- 1.depono III aliquid apud aliquem 2.testificor I;
- 1.déposer; soumettre 2.temoigner;
- 1.deponieren; in Verwahrung geben 2.zeugen;
- 1.deposit; lodge; store 2.testified;
- 1.depositar; poner en depósito; presentar; someter; deponer 2. atestignar;

vpl.: DVB 62; ACart 27; BVB 18, 86; B2/85; C2/1026.

GEDEPUTEERDE = sub. afgevaardigde.
- delegatus;
- député; délégué;
- Abgeordneter; Delegierter;
- delegate;
- delegado; diputado;

vpl.: DVB

GEDEPUTEERT = vb.ppf. afgevaardigd.
- delego I;
- député;
- abordnen;
- delegate; depute;
- disputar; delegar; comisionar;

vpl.: LPS 45; C1/35.

GEDEPUTEERT ENDE GECOREN = taut. (als afgevaardigde gekozen; afgevaardigd.
- electus; delegatus;
- député élu comme député;
- erwählt; abgeordnet;
- delegated; depute;
- delegado;

vpl.: TvB1/445.

GEDESCRIBEERT = part.pr. ondertekend.
- subscribo III;
- signer;
- gezeichnet; unterzeichnet;
- signed;
- suscrito ;

vpl.: B2/31; C2/1015.

GEDESIGNEERT Zie:
- ghedigneert;----/

GEDESIGNEERT = ppf.genoemd; aangewezen.
- designo I; indico I;
- désigner; nommer; indiquer; destiner;
- anweisen;
- designate;
- designar; nombrar;

vpl.: ADR 11.

GEDESPICIEERT = vb. in ogenschouw nemen; bekijken; inspecteren

- despicio III;
- inspecter; jalonner;
- offiziell abgrenzen;
- formally fencing off;
- inspeccionar; amojonar;

vpl.: DVB 54,55.

GEDESTRUEERT = ppf. vernield; vernietigd.
- destruo III; diruo III; exscindo III; profligo I;
- détruire;
- vernichten; zerstören; verwüsten; zu Grunde richten;
- smash; to destroy;
- deshacar; destrozar; destruir;

vpl.: T1/242,257.

GEDETAILLEERT = vb. omstandig verhaald.
- perscribo multis verbis III;
- détailler spécifier;
- in Einzelheiten berichten;
- tell in details;
- detallar; especificar;

vpl.: ACart 45.

GEDETERMINEERDE OFT GEEXPRESSEERDE PENNINGEN = taut. vastgestelde muntsoorten.
- species nummi determinata;
- classe d'argent déterminée;
- bestimmte Münzarten;
- determined kind of coins;
- determinadas clases de moneda;

vpl.: T1/468.

GEDETERMINEERT = vb. bepaald.
- determino I;
- déterminer;
- determinieren; bestimmen;
- determine;
- determinar;

vpl.: BKB 2,3.

GEDEVOLVEERDE GOEDEREN = verstorven goederen.
- bona hereditate relicta ad aliquem pervenientia;
- biens dévolus;
- Erbgüter;
- inheritated goods;
- bienes heredados;

vpl.: C1/452.

GEDEYLT Zie:
- wint ende sonne ----/

GEDIEPT = vb. uitgegraven; uitgediept.
- excavo I; profuniorem facio III;
- excaver; approfondir;
- ausgraben; austiefen;
- dig out; deepen;
- cavar; excavar; profundizar;

vpl.: ACart 21; DVB 102.

GEDIFFAMEERDE = sub. de van zijn eer beroofde; de belasterde.
- ille est privatus suae honoris; ille est male dictus;
- celui qui est devalisée de son honneur; celui qui est calomnié;
- derjenige der von seiner Ehre beraubt wurde; derjenige der verleumd worden ist;
- he that is robed of his honor; he that is calumniated;
- aquel esté depojado de su honor; aquel esté traido y llevado;

vpl.: T1/267.

GEDIJNGE Zie:
- geding; gedinge;----; gedinc/

GEDINC Zie:
- geding; gedinge; gedijnge;----/

GEDINCKENISSEN Zie:
- gedencken; gedenken; gedenckenisse;----; gedenkenisse; gedencnisse; gedinknisse/

GEDING; GEDINGE; GEDIJNGE; GEDINC = sub. rechtsgeding;rechtszaak; proces.
- disceptatio; controversia; lis; forensis causa; causa iudicialis; iudicium; lis; actio;
- procès; cause;
- Gerichtssache; Prozess;
- lawsuit; cause; trial;
- pleito; causa; proceso;

vpl.: LPS 49; T2/271; T1/163.

GEDINGE Zie:
- geding;----; gedijnge; gedinc/
- in eenige ---- bannen/
- los ----/
- naesten ----/
- procureurs van ----/

GEDINGE ENDE PROCESSE = taut. proces.
- causa iudicialis;
- cause; procès;
- Prozess;
- proceeding;
- causa; pleito; proceso;

vpl.: T1/80.

GEDINGEN = vb. rechtszitting houden.
- sessionem iudicio ago III;
- tenir séance;
- Gerichtssitzung halten;
- hold a court - session;
- tener audiencia;

vpl.: B2/175.

GEDINGH LEYDEN = procesvoeren.
- litem ducere;
- plaider contre;
- prozessieren;
- bring an action;

- processar;

vpl.: C1/128.

GEDINGHE Zie:
- een ---- leggen/
- ten naesten ----/

GEDINGHE LEGGHEN = een rechtszitting doen houden.
- sessionem iuris convocare;
- tenir séance;
- eine Gerichtssitzung halten laszen;
- convene a session of the court;
- tener audiencia;

vpl.: B2/128.

GEDINGHEN Zie:
- los ----/

GEDINKNISSE Zie:
- gedencken; gedenken; gedenckenisse; gedinckenissen; gedenkenisse; gedencnisse;----/

GEDISPONEERT = vb. beschikt.
- ordino I; dispono III;
- disposer; arranger;
- verfügen;
- dispose;
- disponer; arreglar;

vpl.: BVB 57; DVB 36,37.

GEDISPUTEERT = ppf. redetwisten.
- disputo I; verbis certo I; contendo III; concerto I de aliqua re
- disputer; contester; débattre;
- bestreiten; streiten;
- dispute;
- disputar; discutir; impugnar;

vpl.: MGG 98.

GEDISTINGUEERT = ppf. onderscheiden; met achting behandeld; gefatsoeneerd.
- distinguo III; observo I;
- estimer; apprécier; considérer; distinguer;
- respektieren;
- distinguish; revere; respect;
- distinguir;

vpl.: MGG 122.

GEDISTINGUEERT OFT ONDERSCEYDEN = taut. onderscheiden.
- distinguo III;
- discerner; distinguer;
- unterschieden;
- discern; distinguish;
- discernir; distinguir;

vpl.: T1/241.

GEDISTRIBUEERT = vb. verdeeld.
- distribuo III; divido III; partior IV;
- diviser; distribuer; repartir;
- verteilen;
- distribute;

- dividir; repartir; distribuir;
vpl.: BKB 3.

GEDIVORCIEERT ENDE GESCEYDEN = taut. gescheiden.
- divorto III;
- divorcer; séparer;
- scheiden;
- divide; divorce; separate;
- divorciar; separar;
vpl.: T1/246.

GEDIVORTIEERT Zie:
- metten gheestelijcken hove ---- sijnde/

GEDOBBELEERD; GEDOBBELEERT GEDOBBLEERT = ppf. verdubbeld.
- adduplico +; duplico I; gemino I;
- doubler;
- verdoppeln; vermehren;
- to double; to redouble;
- doblar;
vpl.: T1/124,143,268.

GEDOBBELEERT Zie:
- gedobbeleerd;----; gedobbleert/

GEDOBBELEERT WORDEN = verdubbeld worden.
- duplicari;
- être doublé;
- verdoppelt werden;
- be doubled;
- duplicarse;
vpl.: C1/176.

GEDOBBLEERT Zie:
- gedobbeleerd; gedobbeleert;----/

GEDOCHTICHEIT Zie:
- gedoechsamheid;----; geduchticheit/

GEDOECHSAMHEID; GEDOCHTICHEIT; GEDUCHTICHEIT = sub. geduld.
- patientia; tolerantia;
- clémence; mansuétude;
- Geduld;
- patience;
- paciencia;
vpl.: T2/200.

GEDOEGEN; GEDOGEN; GEDOOGEN = vb. gedogen; toestaan.
- permitto III;
- permettre;
- erlauben;
- permit;
- permitir;
vpl.: PvB1/191; LPS 70.

GEDOEGHENISSE; GEDOGENISSE; GEDOOCHNISSE; GEDOOCHSAEMHEIJT; GEDOOCHSAMHEIT; GEDOOCHSAMICHEIT; GEDOOGE;GEDOGE; GEDOOCH; GEDOOGINGE; GEDOOGHSAEMHEYT = sub.

toestemming; goedvinden; volgzaamheid; dulding; toegevendheid; geduld; lijdzaamheid; verdraagzaamheid.
- assensus; assensio; consensus; permissio; adsensio; concessio; licentia; venia; tolerantia; patientia;
- consentement; permission; acquiescement; approbation; autorisation; tollerance; patience-résignation;
- Gutheissung; Einstimmung; Einwilligung; Zustimmung; Genehmigung; Toleranz; Geduld; Gelassenheit; Nachgiebigkeit;
- consent; assent; accede; tolerance; patience; resignation; indulgence;
- consentimiento; asenso; asentimiento; aprobación; autorización; sufrimiento; paciencia; tolerancia; resignación; permiso; lenitud;
vpl.: T1/92,127; T2/77; Lo1/620,630; Lo3/112; C1/276; PvB5 314.

GEDOEGHENISSE IS ONTERFENISSE = goedvinden is onterving.
- probatio exheredatio est;
- consentir c'est déshériter;
- Gutheissung ist Enterbung;
- approval is disinheritance;
- consentir es desheredar;
vpl.: T1/92.

GEDOEMDE Zie:
- gedemneerde; gedoempde; geduempde;----; gedoumde; gedomde; ghecondemneerde; gheduempde/

GEDOEMPDE Zie:
- gedemneerde;----; geduempde; gedoemde; gedoumde; gedomde; ghecondemneerde; gheduempde/

GEDOGE Zie:
- gedoeghenisse; gedogenisse; gedoochnisse; gedoochsaemheijt; gedoochsamheit; gedoochsamicheit; gedooge;----; gedooch; gedooginge; gedooghsaemheyt/

GEDOGEN Zie:
- gedoegen;----; gedoogen/

GEDOIGEN = ppf. toegestaan.
- permitto III; concedo III;
- permettre; tolérer;
- zugestehen; zulassen; erlauben;
- permit; tolerate;
- permitir; tolerar;
vpl.: BVB 39.

GEDOOCH Zie:
- gedoeghenisse; gedogenisse;

gedoochnisse; gedoochsaemheijt; gedoochsamheit; gedoochsamicheit; gedooge; gedoge;----; gedooginge; gedooghsaemheyt/

GEDOOCHNISSE Zie:
- gedoeghenisse; gedogenisse;---- gedoochsamheijt; gedoochsamheit; gedoochsamicheit; gedooge; gedoge; gedooch; gedooginge; gedooghsaemheyt/

GEDOOCHSAEMHEIJT Zie:
- gedoeghenisse; gedogenisse;gedoochnisse;----; gedoochsamheit; gedoochsamicheit; gedooge; gedoge; gedooch; gedooginge; gedooghsaemheyt/

GEDOOGE Zie:
- bij ---- van/
- gedoeghenisse; gedogenisse;gedoochnisse; gedoochsaemheijt; gedoochsamheit; gedoochsamicheit;----; gedoge; gedooch; gedooginge; gedooghsaemheyt/

GEDOOGEN Zie:
- gedoegen; gedogen;----/

GEDOOGEN ENDE PERMITTEREN = taut. toestaan.
- permitto III;
- accorder; autoriser; consentir; permettre;
- bewilligen; gewähren; zugestehen;
- allow; permit;
- autorizar; conceder; consentir; permitir;

vpl.: T1/310.

GEDOOGENDE Zie:
- niet ---- noch lijdende/

GEDOOGENISSEN Zie:
- wetentheyt ende ----/

GEDOOGHSAEMHEYT Zie:
- gedoeghenisse; gedogenisse; gedoochnisse; gedoochsaemheijt; gedoochsamheit; gedoochsamicheit; gedooge; gedoge; gedooch; gedooginge;----/

GEDOOGINGE Zie:
- gedoeghenisse; gedogenisse;gedoochnisse; gedoochsaemheijt; gedoochsamheit; gedoochsamicheit; gedooge; gedoge; gedooch ----; gedooghsaemheyt/

GEDOUMDE Zie:
- gedemneerde; gedoempde; geduempde; gedoemde;----; gedomde; ghecondemneerde; gheduempde/

GEDRAGENE Zie:
- kijnt te ----/

GEDRAGHEN Zie:
- in tierlinghen ---- ende gestelt/

GEDRAIGEN; GEDREGHEN = vb. bedragen.
- efficere III; constare;
- se monter à;
- betragen;
- amount to;
- ascender a; sumar; importar; ser de;

vpl.: T2/184.

GEDREGHEN Zie:
- gedraigen;----/

GEDREYGT OFT GEVREEST = taut. bedreigd.
- mino 1;
- menacer;
- bedrohen;
- menace; threaten;
- amenazar; conminar;

vpl.: T1/20.

GEDRONCKEN GELAEGEN; VERDRONCKEN GELAEGE = drinkgelag.
- potatio;
- écot bu;
- Trinkgelage;
- dringking-bout;
- bebidas consumidas;

vpl.: Lo4/480.

GEDRONCKEN Zie:
- gesleten;---- ende verbesicht/

GEDRUCKT OFTE GEFIGUREERT = taut. ingedrukt.
- figuratus;
- imprimé;
- eingeschnitten; eingehackt;
- hewed in;
- imprimidó;

vpl.: LPS 72.

GEDUCHTICHEIT Zie:
- gedoechsamheid; gedochticheit; ----/

GEDUEMPDE Zie:
- gedemneerde; gedoempde;----; gedoemde; gedoumde; gedomde; ghecondemneerde; gheduempde/

GEDUEMPT ENDE GECONDEMPNEERT = taut. veroordeeld.
- condemno 1; damno 1;
- condemner;
- verurteilen;
- condemn; sentence;
- condenar;

vpl.: T1/19,23; T2/21,274.

GEDUEMT Zie:
- gheduempt;----/

GEDUERENDE Zie:
- voort ende eeuwelijck ----/

GED

GEDUERICH; GEDUIJRICH; GEDURICH = hom.adi. onuitwisbaar; duurzaam; adv. steeds; altijd.
- adi. consistens; durabilis; perennis; perpetuus; adv. semper;
- adi. constant; définitif; durable; permanent; stable; adv. toujours
- adi. beständig; dauernd; unauslöslich; adv. immer;
- adi. continual; incessant; indelible; permanent; lasting; adv. always;
- adi. constante; definitivo; duradero; perenne; permanente; adv. siempre;

vpl.: BVB 153; T1/81,266.

GEDUERICH ENDE ONVERGANCKELIJC = taut. onuitwisbaar.
- indelebilis;
- indéfectible; impérissable; perdurable;
- unwiderruflich;
- indelible; ineffaceable;
- imperecedero; perdurable;

vpl.: T1/266.

GEDUIG(E) Zie:
- gedijnge;----/

GEDUIJRICH Zie:
- geduerich;----; gedurig/

GEDUIJT = ppf. aangeduid; aangetoond; uitgelegd; opgevat.
- explico I; explano I; evolvo III; interpretor I;
- expliquer; interprêter; entendre compendre;
- bezeichnen; zeigen; beweisen;
- indicate; conceive; point out;
- explicar; señalar; interpretar;

vpl.: MGG 116.

GEDURENDE Zie:
- ghedueren de;----/

GEDURIG Zie:
- geduerich; geduijrich;----/

GEDWOOGEN = ppf. gemeten; gewogen.
- pendere III; pensitare; ponderare;
- pondérer;
- wiegen;
- weigh;
- medir; pesar;

vpl.: T2/292.

GEDYCKT = vb. gedekt; verhard.
- viam munio IV; substruo III silice;
- paver;
- verhärten; pflastern;
- harden; pave;
- pavimentar; empedrar;

vpl.: DKB 11.

GEE

GE-EEDT = ppr. beëdigd.
- aliquem iureiurando obligo I;
- faire prêter serment à;
- beeidigt;
- sworn;
- hacer prestar juramento;

vpl.: B2/95; C2/1029/2.

GEEFF = adi. gaaf.
- integer; intactus;
- sain; intact; entier;
- unverletzt;
- sound;
- entero; sano; intacto;

vpl.: DVB 4.

GEEFFECTUEERT = ppf. uitgevoerd
- efficio III; perficio III;
- effectuer; mettre à exécution;
- ausführen; zur Ausführung bringen;
- effectuate; execute; carry into effect;
- efectuar;

vpl.: MGG 92.

GEEIJKT Zie:
- geêken;----/

GEEKEN; GEEIJKT = ppf. geijkt; gewaarmerkt.
- publice probo I; mensurarum et onderum signo I vel imprimo III;
- étalonner; poinçonner;
- eichen; stempeln von Massen und Gewichten;
- verify measures and weights;
- contrastar; marcar las pesas y medidas;

vpl.: ACart 18; ASO 15.

GEEL Zie:
- geheelre; geheel;----/

GEELGIETER; GHEELGIETER; GEILGIETER; GHEILGIETER; GELUGIETER = sub. kopergieter, die uit koper gietwaren vervaardigt.
- fusor aeris; opifex qui fundit arichalchum;
- fondeur en laiton;
- Gelbgiesser der aus Gelbkupfer Gieszwaren verfertigt;
- brass-founder;
- fundidor de cobre que fabrica articula de hierro fundido;

vpl.: PB/IV/268; PB/II/70.

GEELIGEERT = ppf. gekozen.
- eligo III; deligo III;
- choisir; élire;
- wählen;
- elect; elected;
- eligir;

vpl.: B2/95; C2/1029/2; DKB 50.

GEELIGEERT ENDE GHECOREN = taut. gekozen.

GEE

- electus;
- élu;
- gewählt;
- elected;
- elegido;

vpl.: MGG 19; DKB 50; B2/95; C2/1092/2.

GEELLIKE Zie:

- geheel; geheil; geheellike; gehelike; geheilike;----; gehelentlike; gehelichlike/

GEEMANCIPEERT ENDE UUYTER PLICHT SIJN = taut. meerderjarig verklaard.

- suae iuris declaratus;
- déclarer majeur;
- Volljährigkeit erklären;
- certify of age;
- declarar mayor de edad;

vpl.: T1/492.

GEEMANEERT = ppf. bekend worden.

- emano I;
- émaner;
- bekannt werden;
- emanate;
- emanar;

vpl.: ASO 16; DVB 100.

GEEMOLOGNEERDE = adi. van dezelfde strekking zijnde.

- eandem rationem habere;
- étant du même teneur;
- von derselben Streckung seinde;
- being of the same tenor;
- de la misma tendencia; con la misma tendencia;

vpl.: PvB7/570.

GEEMPLOYEERT = ppf. gebruikt.

- utor III; adhibeo II;
- employer; faire usage de; utiliser; se servir de;
- gebraucht; benutzt; angewendet;
- used; employed;
- usar; emplear; utilizar; servirse de;

vpl.: DVB 107; B2/51; C2/1019.

GEEN Zie:

- den gebannen ---- gratie doen/
- engheen; enghene; engeen; negeen; negein; negien; egeen; ----; gein/
- 't ----/

GEEN BEDWANCK EN HEBBEN VAN EXECUTIE = geen rechtsmacht hebben tot uitvoering.

- non habere iurisdictionem ad executionem;
- n'avoir pas de jurisdiction d'execution;
- keine richterliche Gewalt haben für die Exekution;
- have no jurisdiction to execute;

GEE

- no tener jurisdicción para ejecutar;

vpl.: C1/596.

GEEN ZIJDE = andere zijde.

- altera pars;
- l'autre côté;
- die andere Seite;
- other side;
- otró lado; otra parte;

vpl.: BVB 24.

GEENDER Zie:

- actie van dengeenen die gelooft heeft in ---- manieren sculdich te sijn/
- van ---- weerden/

GEENDERHANDE; GHEENDERHANDE; GEENERLEY = adi. geen; generlei; geen enkele.

- nullus; modo;
- nul; aucun;
- kein; keinerlei;
- no; none; no kind; no manner; no means;
- ninguno; de ningún modo;

vpl.: ASO 17; ACart 51; PvB1/99.

GEENE Zie:

- allent t'---- voorszegd is/

GEENEN TWIJFFEL NOCH DONCKERHEIJDT = taut. geen twijfel of onzekerheid.

- certitudo;
- plus de doute ou obscurité;
- Sicherheit;
- no doubt nor uncertainty;
- no dubio ni incertitud;

vpl.: C1/176.

GEENER Zie:

- nul en van ---- waarde/

GEENERLEY Zie:

- geenderhande; gheenderhande; ----/

GEENSTER Zie:

- genster;----; geinster; geister; ghenster; gheynster/

GEENT(H)AMEERT = vb. aangevangen; aangepakt.

- inchoo I; exordior IV;
- entamer;
- anfangen; zupacken;
- commence; begin; tackle;
- entablar;

vpl.: MGG 147,195; DVB 71.

GEENTHAMEERT Zie:

- ongedecideert ende ----/

GEERBRUGGE Zie:

- ponte ofte ----/

GEERDE Zie:
- traille; tralie; trallie; trailie; traillie; traelge; trailge; traelse traelze; traiele; gayer;----/

GEERDELAGHE OF KAP = de kap van het huis.
- tectum;
- le toit; le taiture; la chappe;
- der Kappe des Hauses;
- roof;
- armadura del tejado;

vpl.: C1/184.

GEERDEN Zie:
- ijsere ----/

GEERFD EN DE GEGOIJT = taut. bevestigd in het bezit van een koop.
- confirmatus in possidendi emption;
- mettre en possession d'un achat;
- confirmed in the possession of a purchase;
- bestätigt im Besitz eines Kaufs;
- confirmado en la posesión de una compra;

vpl.: C1/10.

GEERFFDE ENDE GELANDE; INGELANDEN = bezitter en buur.
- possessor et vicinus;
- propriétaire et voisin;
- Besitzer;
- owner;
- poseedor y vecíno;

vpl.: DDR 4.

GEERFFDENS = sub.pl. personen die een erf of vast goed, huys, hoff ende aengelag, bezitten; eigenaars van onroerende goederen.
- possessor heredii; possessor bonorum hereditariorum; dominus;
- propriétaire d'une possession héréditaire;
- Besitzer von Immobilien;
- possessor of immovables;
- propietarios de casa; jardín y tierras adyecentes; propietarios de un inmueble;

vpl.: DVB 56.

GEERFT Zie:
- gheërft; geërvet;----; gearft/

GEERIGEERT Zie:
- gheërigeert;----/

GEERNE Zie:
- gerne; gaerne;----; geren/

GEERS Zie:
- gers; gras; gars; gres; gors; gaers;----/

GEERVEN Zie:
- gheerven;----; gerven/

GEERVET Zie:
- gheërft;----; geërft; gearft/

GEESEL Zie:
- geijssel; gecele; gesel;----; geesele; geisel; gecele/

GEESELE Zie:
- geijssel; gesele; gesel; geesel; ----; geisel; gecele/

GEESELINGE Zie:
- gheesselinghe; geselinge;----/

GEESSELINGHE Zie:
- op de ----/

GEEST Zie:
- heijlen ---- reeckeninghe/
- heijlich ---- proeve/
- taffele van den heijligen ----/

GEESTELIJC Zie:
- gesacreert ----/

GEESTELIJCHEIT Zie:
- ghestelyckheyt;----/

GEESTELIJCK HOFF = kerkelijke rechtbank, de bisschop en zijn officiaal, Antwerpen.
- tribunal ecclesiasticum, episcopus et iudex episcopalis, Antverpia;
- cour ecclésiastique étant l'évêque et son official, Anvers;
- kirchliches Gericht der Bischof und sein Vikar in Gerichtssachen Offizial, Antwerpen;
- ecclesiasticial court, Antwerp;
- tribunal eclesiástico que consiste del obispo y su oficial, Amberes;

vpl.: Lo3/40.

GEESTELIJCKE BENEFICIEN = kerkelijke beneficies.
- beneficia ecclesiastica;
- bénéfices ecclésiatiques;
- kirchliche Benefiz;
- ecclesiastical benefices;
- beneficios eclesiásticos;

vpl.: PvB1/1.

GEESTELIJCKE GEAMORTISEERDE GOEDEN = nietig verklaarde kerkelijke goederen.
- bona ecclesiastica amortizata;
- biens ecclésiastiques déclares nuls, annulés;
- kirchlich amortisierte Güter;
- amortized ecclesiastical goods;
- nulo declarado ecclesiastécos propriedados;

vpl.: PvB1/1.

GEESTELIJCKE GERICHTE = geestelijk gerecht.
- tribunal ecclesiasticum;
- tribunal ecclésiastique;
- geistliches Gericht;

- ecclesiastical tribunal;
- tribunal eclesiastico;

vpl.: PvB1/2.

GEESTELIJCKE IURISDICTIEN = kerkelijke rechtsmacht.

- iurisdictio ecclesiastica;
- juridiction ecclésiastique;
- geistliches Gericht;
- ecclesiastical jurisdiction;
- jurisdicción eclesiastico;

vpl.: PvB1/11.

GEESTELIJCKEN BAN ENDE EXCOMMUNICACIE = taut. uitsluiting van de kerkelijke gemeenschap.

- excommunicatio;
- anathème; excommunication;
- Exkommunikation; Kirchenbann;
- excommunication;
- anatema; excomunión;

vpl.: T1/280.

GEESTELIJCKEN OFT WEIRELIJCKEN STAET = geestelijke of wereldlijke staat.

- status ecclesiasticus aut laicus;
- état ecclesiastique ou laïque;
- geistlicher oder weltlicher Stand;
- clerical or secular state;
- estado eclesiástico o secular;

vpl.: Lo5/66.

GEESTELIJCKEN PERSOON OFT PAPE, CLERCQ = taut. priester.

- sacerdos;
- prêtre;
- Priester;
- clergyman;
- sacerdote persona;

vpl.: PvB1/118.

GEESTELIJKE CORPORA = geestelijke lichamen cq. instellingen.

- instituta;
- institution;
- geistliche Stiftungen;
- religious institutions;
- entidades religiosas (of = eclesíasticas);

vpl.: DVB 38.

GEESTHUUS Zie:

- geesthuys;----; gheesthuijs/

GEESTHUYS; GEESTHUUS; GHEESTHUIJS = sub. H.Geesthuis; liefdadigheidsgesticht.

- hospitium caritatis; Domus Sanctu Spiritu;
- hospice; maison du Saint Esprit;
- milde Stiftung; Wohltätigkeitsanstalt;
- charitable institute; asylum;
- hospicio; establecimiento de beneficencia; institución caritativa;

vpl.: PB/II/14; C1/124.

GEESTIMEERT = ppf. begroot; geschat; geacht waard te zijn.

- censeo II; pretium indico I; aestimo I pretio existimo I; sestimo I; taxationem facio III;
- estimer; évaluer; taxer;
- schätzen;
- estimate;
- estimar; evaluar; tasar;

vpl.: BVB 109; T2/276.

GEET Zie:

- gheyt; geit;----/

GEETKIN Zie;

- gheytken; geitkein;----/

GEEVINCEERT ENDE AFGEWONNEN = taut. uitgewonnen.

- evinco III;
- évincer;
- aussetzen;
- evict;
- expulsar;

vpl.: T1/620.

GEEWANGELISEERT = ppf. het nauwkeurig verzamelen en onderzoeken van een dossier.

- nota (signo apposito) monstrare instrumenta litis praesentia esse;
- mettre la parole d'évangile poser;
- das Evangelie anbringen;
- examine a dossier for completeness;
- recopilar y examinar cuidadosamente documentos;

vpl.: T2/159.

GEEXAMINEERT = vb. nagezien.

- examino I; requiro III;
- vérifier; inspecter;
- prüfen; erproben;
- examine;
- comprobar; examinar;

vpl.: ACart 26,40,48; BVB 111.

GEEXCIPIEERDEN = sub.pl. verweerder.

- patronus causae;
- défendeur;
- Verteidiger;
- defender;
- citado; demandado;

vpl.: DVB

GEEXCIPIEERT ENDE UUYTGESCEYDEN = taut. uitgezonderd.

- excipio III;
- excepter; exclure;
- ausnehmen;
- except;
- exceptuar; excluir;

vpl.: T1/432.

GEEXCOGITEERDE = adi. verzonnen.
- fingo III; cogito I;
- imaginer; inventer;
- ersonnen; ersinnen;
- invented; invent;
- excogitar; inventar;

vpl.: MGG.

GEEXCOGITEERDE PRETEXTEN = verzonnen voorwendsels.
- praetexta excogitata;
- prétextes imaginés;
- ersonnene Ausreden; Vorwände;
- invented pretexts;
- pretextos excogitados;

vpl.: MGG 194.

GEEXCUSEERT = vb. verontschuldigd.
- excuso I;
- excuser;
- entschuldigen;
- excuse;
- disculpar; dispensar; excusar;

vpl.: BVB 17.

GEEXERCEERT = ppf. uitgeoefend.
- excerceo II; factito I;
- pratiquer; exercer;
- ausüben;
- exercise;
- ejercer; ejercitar; practicar;

vpl.: MGG 156.

GEEXHIBEERDE = part.adi. ingediend.
- exhibeo II;
- exhiber; présenter;
- vorgelegt;
- introduced; submitted;
- presentado;

vpl.: B2/28; C2/1015.

GEEXHIBEERT IN JUDICIO = in rechte vertoond.
- exhibitus in iudicio;
- exhibé en justice;
- vorgezeigt vor Gericht;
- exhibited before the court;
- exhibido judicialmente;

vpl.: DKB 27; MGG 90.

GEEXPIREERT = vb. vervallen.
- exeo IV; praetereo IV;
- expirer;
- ablaufen; fällig werden;
- expire;
- expirar;

vpl.: DDR 7.

GEEXPIREERT ENDE DOOT = taut. vervallen; verlopen.
- dilabor III;
- conclure; expirer; terminer;
- ablaufen ; verlaufen;
- expire;

- concluir; expirar; terminar;

vpl.: T1/65.

GEEXPRESSEERDE Zie:
- gedetermineerde oft ---- penningen /

GEEXPRESSEERT = ppf. uitgedrukt vermeld.
- exprimo III; comprehendo III verbis;
- mentionner; citer; prononcer; exprimer;
- nennen;
- express; record;
- expresar;

vpl.: DVB 109.

GEEXPRIMEERT = vb. te kennen gegeven; uitgedrukt.
- ostendo III; exprimo III;
- exprimer; donner à entendre;
- zu erkennen geben; ausdrücken; aussprechen;
- give to understand; express;
- expresar; dar a conocer;

vpl.: DVB 38.

GEEXTENDEERT Zie:
- extenderende;----/

GEEXTENDEERT = ppf. vergroot; uitgebreid; uitgestrekt.
- extendo III; expando III; induco III; profero III;
- étendre; amplifier; agrandir; élargir;
- ausdehnen;
- extend; expand; enlarge;
- extender; ampliar; ensanchar;

vpl.: MGG 138.

GEEXTINGEERD; GEEXTINGUEERT = ppf. gedelgd; betaald; vernietigd; te niet gedaan.
- exstinguo III; solvo III; redimo III; exsolvo III;
- anéantir; annuler; payer; amortir; éteindre;
- tilgen; zahlen; vernichten;
- extinguish; nullify;
- extinguir; pagar; liquidar; deshacer; anular;

vpl.: BVB 127; T2/95.

GEEXTINGUEERT ENDE TE NYETTE GEDAEN = taut. opgeheven;vernietigd.
- exstinguo III;
- annuler; éteindre;
- aufheben; zunichte tun;
- annul; destroy;
- anular; extinguir;

vpl.: T1/112.

GEEYNDT; GEEYND = ppf. beëindigd.
- finio IV; conficio III;

- finir; achever; terminer;
- beenden; beendigen;
- finish; bring to an end;
- acabar; concluir; terminar; finalizar;

vpl.: T1/15,16.

GEFAELGEERDE Zie:
- ghefailgeerde; gefailgeerde; ----; gefalgierde/

GEFAILGEERDE Zie:
- ghefailgeerde;----; gefaelgeerde gefalgierde/

GEFAILLEERDE Zie:
- bedeckte gebroken oft ---- persoonen/

GEFAILLIEERT = ppf. 1. niet in staat zijn aan verplichtingen te kunnen voldoen 2. betalingen staken. 3. failliet gaan; gefraudeert; ontdoken.
- non possum officio meo fungi solvendo non esse; fraude I creditores;
- faillir;
- faillieren;
- fail; go bankrupt;
- fallar;

vpl.: Lo4/388.

GEFALGIERDE Zie:
- ghefailgeerde; gefailgeerde; gefaelgeerde;----/

GEFIGUREERT OFTE GEDRUCKT = taut. ingehakt.
- figuratus;
- imprimé;
- eingeschnitten; eingehackt;
- hewed in;
- imprimidó;

vpl.: LPS 72.

GEFONDEERT; GEFUNDEERT = vb. gesticht.
- condo III;
- fonder;
- stiften;
- found;
- fondar;

vpl.: DVB 35.

GEFORMEERT = ppf. gevormd.
- formo I; compono III;
- former;
- formen;
- form;
- formar;

vpl.: ACart 34; ASO 8.

GEFORMEREN Zie:
- formeeren; formeren; formieren;----/

GEFREQUENTEERT = ppf. geregeld bezocht.
- frequento I;

- fréquenter;
- regelmässig besuchen;
- frequent;
- frecuentar;

vpl.: BVB 123.

GEFRISEERT Zie:
- ghefriseert;----/

GEFRUSTREERT = vb. verijdeld; beroven.
- privo I; orbo I; frustro I;
- privé de; dénué de; dépourvu de;
- entblöst;
- deprive;
- privado de; desprovisto de;

vpl.: BVB 60; MGG 87.

GEFRUSTEERT SIJN VAN ALLE HOOP = ppf. in zijn verwachting, hoop, bedrogen, teleurgesteld zijn.
- ab omne spe frustratus esse;
- être frustré dans son espoir;
- enttäuscht sein in seiner Erwartung; in seiner Hoffnung;
- being disappointed in one's expectations; being falsified in ones hope;
- verse frustrado en la esperanza;

vpl.: LPS 70.

GEFTE Zie:
- gifte; gift; gichte;----/

GEFUNDEERT Zie:
- gefondeert;----/

GEFUNDEERT ENDE GESTELT = taut. aangesteld.
- ordino I; praepono III;
- installer; nommer;
- anstellen; einsetzen;
- appoint;
- designar; instalar; nombrar;

vpl.: T1/62.

GEFURNEERT = vb. verschaft; bezorgd.
- praebeo II; suggero III; prospicio III;
- fournir; procurer; pourvoir de;
- beschaffen;
- furnish; contribute;
- proporcionar; procurar; dar; facilitar;

vpl.: ACart 27.

GEFURNEERT ENDE GEVONDEN = ter beschikking gesteld.
- suppedito I;
- trouvés et fournis, mis à disposition;
- zur Verfügung gestellt;
- fond and furnished;
- puesto a la disposición de una persona;

vpl.: C1/286.

GEGAET Zie:
- gegaeter;----/

GEGAETER; GEGAET = met gaten erin.
- cum foraminibus;
- avec des trous;
- löcherig;
- with many holes;
- con hoyos;

vpl.: BVB 35.

GEGEVEN Zie:
- ghegeven;----/

GEGLISSEERT = ppf. overgeslagen.
- transgredior III;
- sauter; passer;
- überschlagen;
- passed over;
- saltar; pasar por alto;

vpl.: B2/149; C2/1030.

GEGOEDE Zie:
- gegoeijde; gegoet;----/

GEGOEDEN = sub.pl. personen die onroerend goed bezitten: grondeigenaren; personen die een bepaald inkomen hebben .
- possessor bonorum; proprietarius terrae sive dominii persona dives;
- personne fortunée; propriétaire d'une immeuble; personne qui jouit de certains revenus;
- Grundbesitzer; Besitzer von Immobilien; Person die ein bestimmtes Einkommen hat;
- landlord; possessor of immovables; person who has a certain income;
- personas que poseen un inmueble; personas que disfrutan de ciertos ingresos;

vpl.: DVB 59.

GEGOED(D)T ENDE GEERF(F)T = taut. land bezittend , in erfpacht, bemiddeld.
- fortunatus;
- fortuné;
- Land besitzend;
- in possession of land;
- adineradó; poseedor de tierra;

vpl.: MGG 54; DKB 20,51.

GEGOEIJDE; GEGOET; GEGOEDE = sub. eigenaar.
- possessor;
- propriétaire;
- Grundbesitzer; Standesperson;
- proprietor;
- propietario;

vpl.: Lo3/40.

GEGOEIJT Zie:
- naer dat hij daer in is ----, gegoet/

GEGOEIJT; GEGOET; GEGOYT;GHEGOEYT = vb. 1.in bezit gesteld adi. 2.gegoed; in eigendom overgedragen.
- 1.trado III alicui bona 2.fortunatus; dives; locuples; copiosus;
- 1.ensaisiner; être en possession de 2.étant proprietaire; aisé; riche;
- 1.im Besitz gesetzt 2.übertragen in Eigentum; wohlhabend;
- 1.put in posession 2.transfer in property to; in easy circumstances;
- 1.posesionar; poner en posesión 2. efectuado el traspaso de la propriedad; accomodado; acandalado; adinerado; rico;

vpl.: C1/10,21,79; C2/1031; B2/151.

GEGOET Zie:
- gegoeijt;----; gegoyt; ghegoeyt/
- gegoeide;----; gegoede/

GEGOIJT ENDE GEERFD = taut. bevestigd in het bezit van een koop.
- confirmatus in possidendi emption;
- mettre en possession d'un achat;
- bestätigt im Besitz eines Kaufs;
- confirmed in the possession of a purchase;
- confirmado en la posesión de una compra;

vpl.: C1/10.

GEGOUDEN Zie:
- aff ----/

GEGOUDEN = ppf. betaald.
- solvo III;
- payer;
- bezahlen;
- pay;
- pagar;

vpl.: ACart 2.

GEGOYT Zie:
- gegoeijt; gegoet;----; ghegoeyt/

GEGRAVEERT = part.per. benadeeld.
- noceo II;
- faire tort à;
- benachteilt;
- injured;
- danar;

vpl.: B2/46; C2/1018.

GEGRAVEERT OFT BESWAERT = taut. te kort gedaan.
- nocere;
- nuire;
- geschädigt;
- encumbered; wronged;
- gravado; perjudicado;

vpl.: C1/286.

GEGRAVEN OFT GEDOLVEN =taut. begraven.
- infodo III;
- enterrer;
- begraben;
- bury;
- enterrar; inhumar; sepultar;

vpl.: T1/277.

GEGROET = ppf. in rechte aangesproken.
- in ius appelatus;
- assigné en justice;
- aufgefordert;
- sued;
- citado ante el tribunal; hecho pleito;

vpl.: PvB1/189.

GEGROET ENDE VERCLAERT WERDEN MITTEN REENGENOETEN = vastgesteld en omschreven worden samen met de eigenaren van de belendende percelen.
- aestimari et significari cum domini agrorum vicinorum;
- être déterminé et défini ensemble avec les propriétaires des immeubles adjacents;
- festgesetzt und umschrieben werden zusammen mit den Inhabern der angrenzenden Parzellen;
- be determined and described together with the proprietors of the adjacent premises;
- determinar y describir juntos con los propietarios de las tierras colindantes;

vpl.: B1; Ba/1440/4.

GEGROET WESEN = vb. getaxeerd worden.
- aestimari;
- être évalué;
- geschätzt werden;
- evaluated;
- ser evaluado; ser tasado; ser estimado;

vpl.: Lo6/250.

GEGROOT = ppf. begroet.
- censeo II pretium; indico I; aestimo I;
- évaluer; estimer; taxer;
- schätzen;
- estimate;
- estimar; presupuestar;

vpl.: LPS 56.

GEGROTEN = vb. begroten.
- censeo II; indico I; aestimo I;
- évaluer; estimer; taxer;
- schätzen;
- estimate;

estimar; presupuestar;
vpl.: LPS 56.

GEGRUIJS VAN CLOCKSPIJSE = schroot van overgebleven klokspijs.
- grando plumbea cibi cam panarum restati;
- déchets;
- das nach dem Glockengiessen übrig bleibt;
- clippings of remaining bell-metal
- metralla de metal campanil;

vpl.: LPS 112.

GEHABITUEERT ENDE GECLEET = taut. gekleed.
- vestio IV;
- habiller; mettre des habits; vêtir;
- kleiden;
- clothe; dress;
- vestir;

vpl.: T1/201.

GEHADT Zie:
- possessie die men niet ----heeft/

GEHAELT Zie:
- weder ----/

GEHAELT = vb. weggehaald.
- aufero III; asporto I;
- enlever; emporter;
- holen; wegholen;
- remove; fetch; take away;
- sacar; quitar; llevar;

vpl.: BVB 29.

GEHAFTE Zie:
- gehaste;----/

GEHAILT = ppf. verbeterd.
- corrigere III; emendare;
- corriger;
- verbessern;
- correct;
- corregir; rectificar;

vpl.: T2/280.

GEHAILT ENDE AFGEVUERT = taut. afgevoerd; weggehaald.
- abduco III;
- emmener; emporter; enlever;
- holen und wegschleppen;
- convey; remove;
- llevar; sacar; transportar;

vpl.: T1/239.

GEHALDEN Zie:
- der heijligen ---- ende geswaeren/

GEHALDEN; GEHOLDEN = ppf.1. gehouden voor 2.houden in stand houden.
- 1.puto I; habeo II; servo I; censeo II; duco III, alqd parvi ducere etc. 2.conservo I;
- 1.prendre pour; tenir pour; croire; regarder; juger; compter pour; estimer 2.maintenir; entretenir; défendre;

- 1.halten 2. wahren; Aufrecht erhalten;
- 1.consider 2.maintain; vindicate
- 1.considerar como; dar por; tener por 2.mantener; soltener; conservar; defender;

vpl.: BVB 22,170.

GEHALEN Zie:
- aenbrenghen oft ghehaelen;----/

GEHALT = vb. betaald; als loon hebben vastgesteld.
- solvo III; ab-dissolvo III; remunero I;
- payer; fixer une rémunération;
- zahlen; als Lohn festsetzen;
- pay; fix the wages;
- pagar; fijar une remuneración;

vpl.: LPS 111.

GEHANDTPLICHT WORDEN = gearresteerd worden; in verzekerde bewaring gesteld worden.
- comprehendi;
- être mis en état d'arrestation;
- verhaftet werden;
- arrested; detained;
- ser detenido;

vpl.: vdV/115; C2/903; B1.

GEHANTEYKENT = ppf. ondertekend.
- subsigno I;
- signer;
- unterzeichnen;
- sign;
- firmar;

vpl.: T1/12.

GEHANTPLICHT = ppf. in verzekerde bewaring gesteld.
- in custodiam certam datus;
- donné en garde sûre;
- in sichern Gewahrsam gestellt;
- put charge of;
- puesto en detención provisoria;

vpl.: PvB1/190.

GEHARGERT = ppf. verwoest.
- destructus;
- détruit;
- verwüstet;
- destroyed;
- destruido;

vpl.: PvB1/115.

GEHAFTE; GEHASTE = vb.ppf. opgevangen; vastgebonden vee.
- teneo II; apprehendo III; capio III; vinctum detineo II;
- lier; nouer; attacher;
- erhaschen; festbinden;
- catch; fasten;
- tomar; atar;

vpl.: DKB 11.

GEHAUDE Zie:
- metten ----/

GEHAUDE LUIJDEN = gehuwde lieden.
- homines nupti;
- personnes mariées;
- verheiratete Personen;
- married people;
- gente casada;

vpl.: C1/458.

GEHAUWEN = ppf. omgehakt.
- caedo III silvam; succido III;
- abattre; couper du bois;
- umhauen;
- cut down;
- cortar; talar;

vpl.: LPS 114.

GEHAVEN = ppf.hom.1.ontvangen 2. oogsten 3.adi. verbeteren.
- 1.accipio III; accepto I; percipio III 2.meto III; praebeo II 3. corrigo III; emendo I;
- 1.recevoir 2.cultiver; récolter 3.élégamment; gracieusement;
- 1.empfangen 2.ernten 3.verbessern;
- 1.receive; get 2.cultivate; reap 3.in good condition;
- 1.recibir 2.cultivar; cosechar; recoger; recolectar; esguilmar 3.corregir; rectificar;

vpl.: T2/39,280; T1/233; C1/26.

GEHAVEN ENDE ONTFANGEN = ppf. geoogst.
- meto III;
- récolté;
- geërnt;
- reap;
- cosechar;

vpl.: T1/233- C1/26.

GEHECHT ENDE GECOPPELT = taut. samengevoegd.
- coniungo III;
- joindre; réunir;
- zusammenfügen;
- join; unite;
- juntar; unir;

vpl.: T1/367.

GEHECHT ENDE GHEVEST = taut. gevangen.
- capio III;
- arrêter; mettre en prison;
- verhaften;
- arrest; take into custody;
- detener; poner preso; poner en la cárcel;

vpl.: T1/320.

GEHEEL Zie:
- elc voir al ende ---- scult/
- geheelre;----; geel/
- gheheelijck;----; geheil; geel/
- voir de ---- schult/

GEHEEL; GEHEIL; GEHEELLIKE; GEHELIKE; GEHEILIKE; GEELLIKE; GEHELENTLIKE; GEHELICHLIKE; GEHEELIJK = adv. geheel en al; volkomen.
- plenus; perfectus; absolutus; omnio; plane; prorsus; in totum;
- parfaitement; complètement; entièrement; tout à fait;
- über und über; ganz und gar; gänzlich;
- wholly; entirely; totally; completely; to the full; all over;
- perfecto; acabado; completo; por entero; enteramente; completamente;

vpl.: DVB 10,85.

GEHEELDER Zie:
- uijt der massen vna der ---- haven/

GEHEELE Zie:
- volcomen ende ----/

GEHEELE BROE DERS ENDE SUSTERS = kinderen van één huwelijk.
- filii unius matrimonii;
- enfants d'un mariage;
- Kinder aus einer Heirat;
- children from the same parents;
- hijos de un solo matrimonio;

vpl.: B2/62.

GEHEELE ENDE UNIVERSALE = taut. volledige.
- completus;
- complet; intégral;
- völlig;
- comple;
- completo; entero; integral;

vpl.: T1/104.

GEHEELE ERFTOCHTE = vol vruchtgebruik.
- usufructus plenus;
- plein usufruit;
- volle Nutznieszung;
- full usufruct;
- usufructo lleno;

vpl.: C1/292.

GEHEELE SCHEPEN = de schepenbank.
- iudicium scabinorum;
- tribunal des échevins;
- der ganze Schöffenstuhl;
- the whole sheriff's court;
- todó el tribunal de los regidores;

vpl.: DKB 48.

GEHEELE WETH = de schepenbank.
- iudicium scabinorum;
- tribunal des échevins;
- das ganze Schöffengericht;
- the whole sheriff's court;
- todó el tribunal de los regidores;

vpl.: DKB 51.

GEHEELEN Zie:
- broeder van ---- bedde/

GEHEELIJC ENDE VOLCOMELIJC = taut. geheel.
- totaliter;
- complètement; entièrment; tout entier;
- ganz; völlig; vollkommen;
- complete; entire; whole;
- completamente; por entero; totalmente;

vpl.: T1/224.

GEHEELIJK Zie:
- geheel; geheil; geheellike; gehelike; geheilike; geellike; gehelentlike; gehelichlike; ----/

GEHEELLIKE Zie:
- geheel; geheil; ----; gehelike; geheilike; geellike; gehelentlike; gehelichlike; geheelijk/

GEHEELRE Zie:
- vuijter ----/

GEHEELRE; GEHEEL; GEEL = adi. geheel; gans.
- totus;
- entier; tout; total;
- ganz;
- whole;
- entero;

vpl.: DVB 10.

GEHEETE OFT CONSENTE = taut. toestemming; instemming.
- consensus;
- accord; approbation; autorisation; consentement;
- Zustimmung;
- assent; consent;
- acuerdo; aprobación; autorización; consentimiento;

vpl.: T1/263.

GEHEETEN Zie:
- bevelen ---- ende gebieden/

GEHEETEN ENDE AFGEWEIJDT = taut. afgegraasd.
- depascor III;
- brouter; manger;
- fressen und abgrassen;
- browse; graze;
- pacer;

vpl.: T1/206.

GEHEIJMTE = sub. schutting.
- claustrum; saepimentum;
- clôture;
- Zaun;
- fence;
- valla; vallado; cerco;

vpl.: Lo4/738.

GEHEIJMTE; THUIJNE OFT GELIJNTHE = heg; latwerk of schutting; afscheiding.

- saepes;
- haie; latti ou clôture; cloison;
- Zaun;
- fence;
- seto; empalizada o valla; pared divioria;

vpl.: Lo1/142.

GEHEIJTEN = adi. genoemd.
- vocatus; dictus nomine;
- nommé; dit; appelé;
- genannt; namens;
- called;
- llamado; dicho; titulado de nombre;

vpl.: MGG 49.

GEHEIL Zie:
- geheel;----; geheellike; gehelike; geheilike; geellike; gehelentlike; gehelichlike; gehelijk/

GEHEILICHT Zie:
- gheheylicht;----/

GEHEILIKE Zie:
- geheel; geheil; geheellike; gehelike;----; geellike; gehelentlike; gehelichlike; gehelijck/

GEHELE Zie:
- voir de ---- schult/

GEHELENTLIKE Zie:
- geheel; geheil; geheellike; gehelike; geheilike; geellike;---- gehelichlike; gehelijck/

GEHELICHLIKE Zie:
- geheel; geheil; geheellike; gehelike; geheilike; geellike; gehelentlike;----; gehelijck/

GEHELIKE Zie:
- geheel; geheil; geheellike;----; geheilike; geellike; gehelentlike; gehelichlike; gehelijck/

GEHELPELIJC Zie:
- gehulpich; gehulpsam;----; gehulpelijc; gehulpen/

GEHEMELD OFT GHEMUYLBANT = taut. gemuilkorfd.
- vinculo oris ligatus;
- muselé;
- mit dem Maulkorb angelegt;
- muzzled;
- abozalado; embozalado;

vpl.: Lo6/240.

GEHEMELDE BEESTEN = geringde beesten.
- bestiae torquatae;
- des bêtes annelées;
- beringte Tiere;
- ringed animals;
- ganado anillado;

vpl.: Lo6/294.

GEHENCNISSE Zie:
- ghehenghen; gehenge; gehinge; gehengenisse; gehingenisse; ----; gehingnisse/

GEHENGE Zie:
- ghehenghen;----; gehinge; gehengenisse; gehingenisse; gehencnisse; gehengnisse/

GEHENGEN; GEHINGEN = ppf. toelaten.
- sinere III; concedere III; permittere III;
- permettre; tolérer;
- zulassen;
- allow; permit; tolerate;
- admitir; permitir;

vpl.: T2/369.

GEHENGEN ENDE GEDOGEN = taut. dulden en toestaan.
- pati et permittere;
- souffrir et permettre;
- erdulden und zustehen;
- tolerate and permit;
- tolerar y permitir;

vpl.: DVB 117; LPS 110.

GEHENGENISSE Zie:
- ghehenghen; gehenge; gehinge; ----; gehingenisse; gehencnisse gehengnisse/

GEHEUCHNISSE Zie:
- geheugenis; gehoechnisse; gehoochnisse; gehogenisse; gehuechnisse;----/

GEHEUCHT; GEHUCHTE; GEHUCHTTE; GEHUGTE; HERTGANCK; HERTGANG; HERTGANK; HERTGANC; HEERTGANCK; HEIRTGANCK; HERGANG; HERDEGANC= sub. gehucht; buurtschap, zonder kerk.
- pagus; vicus; viculus; praedia et domus cum aedificati sine ecclesia;
- hameau sans une église; bourg;
- Ortschaft ohne Kirche;
- hamlet without a church;
- aldea; barrio; aldehuela sine iglesia;

vpl.: MGG 11,66; DVB 15,53; DDR 3.

GEHEUGENIS; GEHOECHNISSE; GEHOOCHNISSE; GEHOGENISSE; GEHUECHNISSE; GEHEUCHNISSE = sub. herinnering.
- memoria; recordatio;
- souvenir; mémoire;
- Erinnerung; Gedächtnis;
- memory;
- memoria; recuerdo;

vpl.: LPS 101.

GEHEULTE Zie:
- gheheulte;----/
- ghehuijlt; gehuijlt;----; gehult/

GEHEYMTE Zie:
- thuijne; genynthe oft ----/

GEHIJLICHT; GEHILICT = adi. en ppf. gehuwd.
- nuptus; nupta;
- marié(e);
- verheiratet;
- married;
- casado(a);

vpl.: T1/69; T2/19.

GEHIJNDEREN; GEHINDEREN = vb. verhinderen.
- afficere; nocere; obstare;
- empêcher; mettre obstacle;
- hindern; schaden; verhindern;
- hinder; prevent;
- estorbar; impedir; imposibilitar;

vpl.: T2/152.

GEHIJNEN ENDE TER TORTUREN = taut. ter pijnbank.
- tormentum;
- chevalet; torture;
- Folterbank;
- rack;
- potro; tormento;

vpl.: T1/398.

GEHILICT Zie:
- gehijlicht;----/

GEHINDEREN Zie:
- gehijnderen;----/

GEHINGE Zie:
- ghehengen; gehenge;----; gehengenisse; gehingenisse; gehencnisse; gehengnisse/

GEHINGEN Zie:
- gehengen;----/

GEHINGENISSE Zie:
- ghehenghen; gehenge; geninge; gehengenisse;----; gehencnisse; gehingnisse/

GEHINGNISSE Zie:
- ghehenghen; gehenge; gehinge; gehengenisse; gehingenisse; gehencnisse;----/

GEHIWEN Zie:
- gehuwen;----; gehouwen/

GEHOECHNISSE Zie:
- geheugenis;----; gehoochnisse; gehogenisse; gehuechnisse; geheuchnisse/

GEHOEDEN Zie:
- gehalden;----/

GEHOEFFSLAECHT = ppf. in vakken verdeeld, gemeen gronden.
- assigno I; divido III; partior IV; pascuum commune;
- diviser;
- verteilen;
- divide;
- parcelar;

vpl.: MGG 120.

GEHOGENISSE Zie:
- geheugenis; gehoechnisse; gehoochnisse;----; gehuechnisse; geheuchnisse/

GEHOIJT = vb. gehooid.
- fenum percipio III;
- faner; faire les foins;
- heuen;
- hay;
- segar el heno;

vpl.: MGG 88.

GEHOIRSAAM; GEHOORSAM; GEHOIRSAM; GEHORSAM; GEHOORSAEM = adi. gehoorzaam.
- obediens;
- obéissant; soumis;
- gehorsam;
- obedient;
- obediente; obedecedor; sumiso;

vpl.: ACart 5.

GEHOIRSAM Zie:
- gehoirsaam; gehoorsam;----; gehorsam; gehoorsaem/

GEHOLDEN; GEHALDEN = ppf.1. gehouden voor 2.houden; in stand houden.
- 1.puto I; habeo II; servo I; censeo II duco III, aliquid parvi ducere etc. 2.conservo I;
- 1.prendre pour; tenir pour; croire; regarder; juger; compter pour; estimer 2.maintenir; entretenir; défendre;
- 1.halten 2.wahren; aufrecht erhalten;
- 1.consider; 2.maintain; vindicate;
- 1. considerar como; dar por; tener por; 2.mantener; sobtener conservar; defender;

vpl.: BVB 170.

GEHOOCHNISSE Zie:
- geheugenis; gehoechnisse;----; gehogenisse; gehuechnisse; geheuchnisse/

GEHOORE ENDE FAMEN = taut. gerucht.
- fama et rumor;
- bruit;
- Gerücht;
- rumour;
- rumor;

vpl.: T1/357.

GEHOORSAEM Zie:
- gehoirsaam; gehoorsam; gehoirsam; gehorsam;----/

GEHOORSAEMEN Zie:
- obedieren oft ----/

GEHOORSAM Zie:
- gehoirsaam;----; gehoirsam; gehorsam; gehoorsaem/

GEHORSAM Zie:
- gehoirsaam; gehoorsam; gehoirsam;----; gehoorsaem/

GEHOUD Zie:
- ghehoud; ghehoudt; ghehout;---- gehout/

GEHOUDE Zie:
- bestaede oft ---- kinderen/
- ghehoude;----; gehuwetden/

GEHOUDE LUYDEN OFF BEDDEGENOTEN = taut. echtelieden.
- coniuges;
- conjoints; époux;
- Eheleuten;
- married couple;
- cónyuges; consortes; esposos;

vpl.: vdV/85; C2/897; B1.

GEHOUDE VROUW = gehuwde vrouw.
- coniunx; nupta; uxor;
- femme mariée;
- verheiratete Frau;
- married woman;
- mujer casada;

vpl.: T1/45; Lo3/106.

GEHOUDEN Zie:
- gherasteert ende ---- blijve vor die claghe/

GEHOUDEN ENDE GESTENTICH = taut. duurzaam; bestendig.
- firmus et stabilis;
- ferme et stable;
- dauerhaft;
- firm and stable;
- duradero; perenne;

vpl.: C1/283.

GEHOUDEN ENDE PLICHTIG = taut. verplicht.
- obligatus;
- obligé; tenu;
- verpflichtet;
- obliged;
- obligado;

vpl.: T1/623.

GEHOUDEN ZIJN = vb. verplicht zijn.
- debeo II; teneor II;
- être obligé à;
- verpflichtet sein;
- be obliged;
- estar obligado a;

vpl.: C1/249.

GEHOUT Zie:
- ghehoud; ghehoudt; ghehout; gehoud;----/

GEHOUTE Zie:
- aen ----/

GEHOUWEN Zie:
- gehuwen; gehiwen;----/

GEHOUWET = ppf. gehuwd.
- nuptus(a);
- marié(e);
- verheiratet;
- married;
- casado(a);

vpl.: T1/58.

GEHOUWET WIJF = gehuwde vrouw.
- uxor;
- femme mariée;
- geheiratete Frau;
- married woman;
- mujer casada;

vpl.: T1/193.

GEHUCHTE Zie:
- geheucht;----; gehuchtte; gehugte; hertganck; hertgang; hertgank; hertganc; hertganck; heertganck; heirtganck; hergang; herteganc/

GEHUCHTTE Zie:
- geheucht; gehuchte;----; gehugte; hertganck; hertgang; hertgank; hertganc; hertganck;heertganck; heirtganck; hergang;herteganc/

GEHUDT; GEHUET; GEHUIJDT =ppf. gehoed.
- pascor III;
- garder; faire paître; mener pître;
- hüten;
- guard; tend; herd; look after;
- guardar; pastorear;

vpl.: BVB 22,25,31; LPS 114.

GEHUECHNISSE Zie:
- geheugenis; gehoechnisse; gehoochnisse; gehogenisse;----; geheuchnisse/

GEHUEDEN = vb. behoeden.
- caveo II;
- garder;
- schützen;
- guard;
- preservar;

vpl.: PvB1/191.

GEHUERD Zie:
- actie van ----/

GEHUERDEN HUYSE Zie:
- actie van dengeenen die een huijs gehuert heeft tegen dengeenen die

hem beletten wille om met zijn goeden uuyten ---- te mogen trecken/

GEHUET Zie:
- gehudt;----/

GEHUGTE Zie:
- geheucht; gehuchte; gehuchtte; ----; hertganck; hertgang; hertgank; hertganc; hertganck; heertganck; heirtganck; hergang; herteganc/

GEHUIDEN = vb. verbergen.
- abscondo III;
- cacher;
- verbergen; verstecken;
- hide; conceal;
- esconder;

vpl.: B2.

GEHUIDER KINDEREN = gehuwde kinderen.
- filii nupti ut filiae nuptae;
- des enfants mariés;
- verheiratete Kinder;
- married children;
- hijos escondidos;

vpl.: B2/24.

GEHUIJDT Zie:
- gehudt;----/

GEHUIJLT Zie:
- ghehuijlt;----; geheulte;gehult/

GEHUIJSDE Zie:
- twee gehuijsschen;----/

GEHUIJSSCHEN Zie:
- tusschen twee ---- gemaeckt/

GEHUIJSSE Zie:
- ghehuijssche; gehuijssen;----; gehuusch; gehusche/

GEHUIJSSEN Zie:
- ghehuijssche;----; gehuijsse; gehuusch; gehusche/

GEHULPELIJC Zie:
- gehulpich; gehulpsam; gehelpelijc;----; gehulpen/

GEHULPEN Zie:
- gehulpich; gehulpsam; gehelpelijc; gehulpelijc;----/

GEHULPICH; GEHULPSAM; GEHELPELIJC; GEHULPELIJC; GEHULPEN = adi. behulpzaam.
- officiosus;
- serviable;
- behilflich;
- helpful;
- servicial;

vpl.: PvB1/188.

GEHULPSAM Zie:
- gehulpich;----; gehelpelijc; gehulpelijc; gehulpen/

GEHUSCHE Zie:
- ghehuijssche; gehuijssen; gehuijsse; gehuusch;----/

GEHUUSCH Zie:
- ghehuijssche; gehuijssen; gehuysse;----; gehusche; gehuysche/

GEHUWEN; GEHIWEN; GEHOUWEN= vb. uithuwelijken.
- colloco I in matrimonio;
- donner en mariage;
- zur Ehe geben; verheiraten;
- give in marriage;
- poner en estado;

vpl.: T1/58.

GEHUWETDEN Zie:
- ghehoude; gehoude;----/

GEHUYSDE Zie:
- twee ----/

GEHUYSSCHEN Zie:
- twee ----/

GEHUYSSE Zie:
- ghehuyssche; gehuyssen;----; gehuusch; gehusche; gehuysche/

GEHYNE; PIJNBANC; PIJNBANCKE = sub. pijnbank.
- equuleus; tormentum ;
- torture;
- Folterbank;
- rack;
- caballete; potro de martirio;

vpl.: T2/369.

GEIJDELT Zie:
- gheijdelt;----/

GEIJSSEL; GESELE; GESEL; GEESEL; GEESELE; GEISEL; GECELE = sub. gesel.
- flagellum;
- fleau;
- Geiszel;
- scourge;
- azote; látigo; flagelo;

vpl.: PvB10/168.

GEIJZERT; GEISERT = adv. met ijzer beslagen.
- praeferratus;
- muni de fer;
- mit Eisen beschlagen;
- iron-clad;
- revestido de hierro; chapeado de hierro;

vpl.: C1/597.

GEILGIETER Zie:
- geelgieter; gheelgieter;----; gheilgieter; gelugieter/

GEIMAGINEERDE BETALINGE = denkbeeldige betaling.
- solutio imaginaria;
- payement imaginaire;
- imaginäre Bezahlung;
- imaginary payment;
- pago imaginario;

vpl.: T1/614.

GEIMAGINEERT = adi. 1.uitgedacht zicht ingebeeld 2. vermeend.
- 1.falso opinor III, animo, mente concipio III; puto 1; credo III 2. fictus; falso creditus; commentus; qui videtur; habetur pro;
- 1.imaginer; inventer; se figurer penser; croire; être dans l'idée 2. prétendu; putatif; supposé; soi-disant;
- 1.ersinnen; sich einbilden 2.angeblich; vermeintlich; erdichtet
- 1.invent; contrive; imagine 2. pretented; fancied; supposed;
- 1.imaginarse; inventar 2.supuesto; pretendido; putativo; falso;

vpl.: MGG 198.

GEIMAGINEERT REGT = ingebeeld recht.
- ius imaginatum;
- droit imaginaire;
- eingebildetes Recht;
- imagined right;
- derechó imaginadó;

vpl.: MGG 194,198.

GEIMPETREERT = vb. verkregen(e) gewonnen(e).
- acquiro III; assequor III;
- impétrer; acquérir; obtenir;
- erwerben; erlangen; gewinnen;
- obtain; acquire; gain;
- impetrar; conseguir; obtener;

vpl.: DVB 16; BVB 60,107.

GEIMPONEERT = ppf. opgelegd.
- impono III; iubeo II;
- imposer;
- auferlegen;
- impose;
- imponer;

vpl.: MGG 67.

GEIMUNIEERT = ppf. bewaren voor; vrijwaren; vrijgesteld; versterkt.
- immunio IV; munio IV;
- garantir de; préserver de, contre; autoriser;
- immunisieren; unempfänglich machen;
- immunize;
- inmunizar; autorizar;

vpl.: ADR 11.

GEIN Zie:
- engheen; enghene; engeen; negeen;negein;negien;egeen;

geen;----/

GEINCARCEREERT OFT GEVANGEN = taut. gekerkerd.
- in carcerem emitto III;
- emprisonner; incarcérer;
- einkerkern;
- imprison;
- emparedar; encarcelar; meter en la cárcel;

vpl.: T1/380.

GEINCLAVEERT Zie:
- gheinclaveert;----/

GEINCLINEERT = vb. tot iets geneigd.
- inclino 1; propensus sum;
- incliner à;
- hinneigen zu etwas;
- incline to something;
- inclinar a;

vpl.: LPS 68.

GEINCORPOREERD; GEINCORPOREERT = ppf. ingelijfd.
- adiungo III;
- incorporer;
- einverleiben;
- incorporate;
- incorporar;

vpl.: DVB 4,39; BVB 195.

GEINCORPOREERT Zie:
- geincorporeerd;----/

GEINCULPEERDE Zie:
- bedragen ende ----/

GEINCULPEERDE OFT GEDENUNCIEERDE = taut. beklaagde of gedaagde.
- inculpatus aut denuntiatus;
- accusé; prévenu;
- Angeklagte(r);
- accused; defendant;
- acusado; demandado; reo;

vpl.: T1/379.

GEINDUCEERT = ppf. misleid; een gevolgtrekking gemaakt.
- in errorem induco III; fallo III; decipio III;
- tromper; induire en erreur;
- überreden; irreführen; folgern;
- persuade; deceive; draw conclusion;
- inducir;

vpl.: BVB 12.

GEINFECTEERDE LUYDEN = besmette lieden.
- homines infecti;
- gens infectés;
- infizierte Leute;
- infected people;
- gente contagiada;

vpl.: C1/612.

GEINJUNGEERT = vb.ppf.uitdrukkelijk; gerechtelijk bevelen opleggen.
- iniungo III; iubeo II; mando I;
- imposer; ordonner; donner ordre; commander;
- ausdrücklich; gerichtlich; Befehle auferlegen; befehlen; gebieten;
- injunct; impose expressly and judicially; command; order;
- mandar; ordenar;

vpl.: BVB 72.

GEINJUREERD ENDE VERONGELIJCT = taut. verongelijkt.
- iniuratus;
- injurier; préjudicier;
- beeinträchtigen; zurücksetzen;
- do wrong; wrong;
- agraviar; injuriar; ofender;

vpl.: T1/317.

GEINJURIEERT Zie:
- gheinjurieert;----/

GEINNOVEERT = ppf. vernieuwd.
- innovo I; novas res induco III;
- innover;
- erneuern;
- renew; renovate;
- inovar;

vpl.: DVB 4.

GEINQUIETEERT; BELET; GETURBEERT ENDE GEQUELT =taut. belemmerd.
- turbo I;
- empêcher; inquiéter; troubler;
- hemmen; hindern; stören;
- hinder; impede; obstruct;
- impedir; inquietar; turbar;

vpl.: T1/117.

GEINQUIREERDE Zie:
- geaccuseerde oft ----/

GEINQUIREERT = vb. onderzocht.
- inquiro III;
- s'enquérir de; examiner; verifier;
- untersuchen; forschen;
- inquire; examine;
- inquirir; examinar; investigar; averiguar;

vpl.: ACart 36; DVB 94; MGG 65,69,101.

GEINSCHULPEERT = ppf. gebeeldhouwd.
- sculpo III;
- sculpter;
- meisseln;
- sculpture;
- esculpir;

vpl.: LPS 5.

GEINSEREERT = ppf. ingelast; ingevoegd.

- insero III; intercalo I;
- insérer; intercaler;
- einfügen;
- insert;
- inserir; insertar; intercalar;

vpl.: DVB 104.

GEINSINUEERDENS = sub. aangezegden van een vonnis en/of exploit.
- publice denuntiatus, inthimatus;
- notifié; celui qui a reçue une assignation (-citation, un ajourdement);
- Angezeigter;
- person whom a sentence has been notified;
- notificado;

vpl.: MGG 241.

GEINSINUEERDENS VAN ARRESTE = bekendmakingen van beslaglegging.
- publicationes apprehensionis;
- publication de saisie;
- Personen; denen ein Arrest angezeigt worden ist;
- announcements of seizure;
- insinuaciones de secuestró;

vpl.: BVB 126.

GEINSINUEERT = ppf. aangezegd.
- inthimo I; publice ultro denuntiare; indico III;
- notifier; annoncer; intimer; ajourner;
- anzeigen;
- notify;
- insinuar; notificar; participar; comunicar; anunciar;

vpl.: ADR 5; ACart 2,29,39; ASO 18.

GEINSTER Zie:
- genster; geenster;----; geister; ghenster; gheynster/

GEINSTITUEERT = ppf. benoemd als erfgenaam.
- instituo III;
- instituer;
- ernennen; anstellen als Erbe;
- to appoint to heir; to institute as heir;
- instituir;

vpl.: T1/269.

GEINSTRUEERT = part.perf.instruktie gehouden; onderzocht.
- instruo III;
- instruire;
- behandelt;
- investigated;
- instruir;

vpl.: B2/35; C2/1016.

GEINTENTEERT Zie:
- ghetenteert;----/

GEINTENTEERT = ppf.ingesteld.
- constituo III; intendo III;

GEI

- entamer; intenter;
- durchführen; einsetzen;
- establish; institute;
- entablar; intentar;

vpl.: T1/110.

GEINTENTEERT ENDE INNEGESTELT = taut. ingesteld.

- intendo III;
- entamer; intenter;
- einsetzen;
- adjust; institute;
- entablar; intentar;

vpl.: T1/110.

GEINTENTEERT ENDE VOIRGESTELT = taut. aangespannen; aanhangig gemaakt.

- litem intendo III;
- entamer; intenter;
- anhängig machen;
- lay a matter before a court;
- entablar; intentar;

vpl.: T1/116.

GEINTERDICEERT = vb. verboden.

- interdico III;
- interdire; défendre; prohiber;
- verbieten ; untersagen;
- interdict; forbid; prohibit;
- interdecir; prohibir;

vpl.: ASO 7; DVB 103; MGG 28, 62.

GEINTERDICEERT OFT VERBODEN = taut. verboden.

- interdictus;
- interdit; défendu;
- untersagt; verboten;
- prohibited; prohibit; forbid; interdict;
- prohibido; interdicho;

vpl.: C1/287; MGG 28,62; T1/265 ASO 57; DVB 103.

GEINTERINEERT = ppf. onderzocht; goedkeuren.

- comprobo I; inspecto I;
- approuver; agreer; trouver bon; confirmer; prouver;
- untersuchen; prüfen;
- examine;
- interinar; aprobar;

vpl.: DVB 115.

GEINTERROGEERT ENDE GEVRAIGHT = taut. ondervraagd.

- interrogo I;
- examiner; interroger; questionner;
- ausfragen; vernehmen;
- examine; interrogate; question;
- examinar; interrogar; preguntar;

vpl.: T1/54,100,315.

GEINTERRUMPEERT = ppf. onderbroken.

- interrumpo III;

GEI

- couper; interrompre;
- unterbrechen;
- interrupt;
- cortar; interrumpir;

vpl.: T2/95.

GEINTERVENIEERT = vb. bemiddeld.

- intervenio IV;
- intervenir;
- vermitteln;
- intervene; mediate;
- intervenir;

vpl.: DKB 27.

GEINTHIMEERDE = sub. gerechtelijk aangezegde; gerechtelijk opgevorderde of bekend gemaakte; gedaagde in beroep, te vergelijken met geappelleerde.

- qui provocatus est in ius; accusatus; judicialiter denuntiatum; denuntiatus; citatus; appellatus; in ius pro vocatus; inthimatus;
- intimé; notifie judiciairement; assigné; appelant; ajourné;
- gerichtlicher Angesagte; Beschuldigte(r); Vorgeladeter;
- one who got an intimation; one who is summoned; notified by court; summoned person;
- intimado; sumiriado; notificado (citado); ante el tribunal; apelante;

vpl.: C1/189,260; C2/845; MGG 117.

GEINTIMEERDE Zie:

- gheinthimeerde;----/

GEINTIMEERDE PARTIJE = gerechtelijk aangezegde partij.

- pars arcessita;
- le partie intimée;
- die vor Gericht geladete Partie;
- the summoned party side;
- la parte intimada;

vpl.: T1/34.

GEINTRESSEERDE = sub. belangstellende; betrokkene.

- cujus interest; in cujus rem est; implicatus, in aliqua re;
- interessé;
- Interessent;
- person interested;
- interesado;

vpl.: ACart 50.

GEINTRODUCEERDE = vb.ppf. ingeleide.

- introduco III; per tracto I; ago III; persequor III;
- introduire; manier; traiter;
- einführen;
- introduce;
- introducir;

vpl.: MGG 68.

GEINVENTEREERDE; GEINVETEREERDE POSSESSIE = verouderd bezit.
- possessio obsoleta;
- possession tombée en désuétude;
- veralterter Besitz;
- possession out of date;
- posesión antigua; posesión inveterada;

vpl.: T1/121,122.

GEIPOTHICEERT Zie:
- geipothicieert;----/

GEIPOTHICIEERT; GEIPOTHICEERT = ppf.verpand.
- fundum pignori oppono III;
- hypothéquer;
- verpfänden; versetzen;
- pawn; pledge;
- hipotecar;

vpl.: T1/110.

GEIRDEN Zie:
- vertraillien met ijsere ----/

GEISEL Zie:
- geijssel; gesele; gesel; geesel; geesele;----; gecele/

GEISERT Zie:
- geijzert;----/

GEISTER Zie:
- genster; geenster; geinster; ----; ghenster; gheynster/

GEIT Zie:
- gheyt;----; geet/

GEITKEIN Zie:
- gheytken;----; geetkin/

GEITVLEESCH Zie:
- gheijtenvleesch;----/

GEJAECHT Zie:
- mit der coerden ---- offt gewerpen worden/

GEJONT = ppf. gegund; vergund.
- permissus; concessus;
- accordé; permis;
- erlaubet; gegönt;
- grant; permit; granted;
- otorgado; autorizado; adjudicado; adjucar; conceder; otorgar;

vpl.: PB/IV/9; PB/III/402.

GEJOUISSEERT; GEJOUVISSEERT = ppf. genoten.
- re fruor III; re utor III;
- jouir; avoir l'usage de; avoir la jouissance de;
- geniessen;
- enjoy;
- disfrutar; gozar;

vpl.: MGG 109,123.

GEJOUVISSEERT Zie:
- gejouisseert;----/

GEJUNGEERT = ppf. samengevoegd; verbonden.
- connecto III; iungo III;
- joindre; réunir;
- zusammenfügen;
- connect; join;
- juntar; unir;

vpl.: T1/313.

GEKANTEELDE GEVEL/GEVELS OFTE AVENCKEL, CANTEELE = gevels met kantelen.
- fastigium pinnis;
- façade aux créneaux;
- Giebel mit Zinnen;
- facade with battlements;
- muro almenado; muro bastillado; fachadas con almenas;

vpl.: PvB5/569.

GEKARKERT ENDE GEVETERT = gekerkerd en geboeid.
- in carcerem emitto III et vincio IV;
- emprisonner et enchaîner;
- einkerkern und fesseln;
- shackle; take captive;
- encarcelar y encadenar;

vpl.: T1/151.

GEKIJF ENDE TWIST = scheld en vechtpartij.
- discordia;
- criaillerie; dispute; querelle;
- Schimpferei und Schlägerei;
- fight; slanging match;
- contienda; disputa; querella;

vpl.: T1/140.

GEKLAP Zie:
- ongestichtigh ----/

GEKNEGTEN = sub. dienstbaar gemaakten; knechten; personeel; horige; lijfeigene.
- cliens;
- valet; employé; personnel;
- Diener; Personal;
- servant; personnel;
- criado; empleado; personal;

vpl.: DKB 46.

GEKOGT Zie:
- gecoft;----/

GEKOORENE ARBITERS = gekozen scheidsrechters.
- arbitri electi;
- arbitre élu;
- gewählte Schiedsrichter;
- elected arbiters;
- árbitros electos;

vpl.: B2/202.

GELACHSGENOOT Zie:
- compaignon;----; gelaechsgenote; gelaggenoot/
- ghelaechsghenoot; gelagesman; gelaechsghenoot;----;

gelaechsgenoot; ghelachgenoot/

GELAECHSGENOOT Zie:
- ghelaechsghenoot; gelagesman; gelaechsghenoot; gelachsgenoot; ----; ghelachgenoot/

GELAECHSGENOTE Zie:
- compaignon; gelachsgenoot; ----; gelaggenoot/

GELAECHSGHENOOT Zie:
- ghelaechsghenoot; gelagesman; ----; gelachsgenoot; gelaechsgenoot; ghelachgenoot/

GELAEGE; GELAGE; GELAG; GELAEGH = sub. drinkgelag; vertering drinkgezelschap.
- compotatio commissatio;
- consommation dépense; compagnie de buveurs;
- Verzehrung; Zeche; Trinkgelage
- consumption; ecot expenses; drinkingbout; drinking-party; company; club;
- consumo; consumición gastos; borrochera;

vpl.: Lo4/188; B2/96; C2/1029; B1; Pl.Bra/12.

GELAEGE(N) Zie:
- gedroncken ----/
- verdroncken ----/

GELAEGH Zie:
- gelaege; gelage; gelag; ----/

GELAEGHT Zie:
- gewacht ende ----/

GELAESEN Zie:
- ghelaesen; ghelasen; ----; glas; gelas/

GELAESMAKER Zie:
- ghelaesmaecker; glasemaker; glaesmaker; ----/

GELAETEN Zie:
- attestatie van beter gedaen te zyne dan ----/

GELAETEN = vb. nagelaten.
- relinquo III;
- léguer; laisser;
- hinterlassen;
- leave behind; bequathe;
- dejar; legar;

vpl.: C1/34.

GELAG Zie:
- gelaege; gelage; ----; gelaegh/

GELAGE Zie:
- gelaege; ----; gelag; gelaegh/

GELAGEN ZETTEN = drinkgelagen houden.
- potationem tenere;
- faire des beuveries;

- Trinkgelage halten;
- hold drinking-bouts;
- organizar una borrachera;

vpl.: Pl.Pr/4; B1.

GELAGESMAN Zie:
- ghelaechsghenoot; ----; gelaechsghenoot; gelachsgenoot; gelaechsgenoot; ghelachgenoot/

GELAGGENOOT Zie:
- compaignon; gelachsgenoot; gelaechsgenote; ----/

GELAIVE; GLAVIE; GLAVI; GLAVE; GELAVIE; GLAIVE; GLAYE; GELAYE = sub. lans; speer.
- hasta; lancea;
- lance; pique;
- Lanze; Speer;
- lance; spear;
- chuza; lanza; pica;

vpl.: T1/337,410.

GELANDE Zie:
- in der selver naer de ----/
- geerfde ende ----/
- nae de ----/
- selver vueghen ende naer de ----/

GELANDE ENDE NAE AVENANT = taut. naar evenredigheid van.
- proportione rerum;
- proportionnellement;
- Verhältnismäszig; proportional;
- proportionally;
- a proporción de;

vpl.: MGG 140.

GELANDEGELIJCK Zie:
- ghelandelijck; gelandelijck; ----/

GELANDELIJCK Zie:
- ghelandelijck; ----; gelandegelijck/

GELAS Zie:
- ghelaesen; ghelasen; gelaesen; glas; ----/

GELAS; GELASIJN; GLASIJN; GLASEN; GLESIJN = sub. glas.
- vitrum;
- verre;
- Glas;
- glas;
- vidrio;

vpl.: PvB1/335.

GELASBERT Zie:
- gelasenbert; glasbert; glasenberd; glasijnberd; gelasijnbert; glesijnberd; ghelaesbert; ----/

GELASEN Zie:
- venster met vaste ---- sonder opdoen/

GELASEN VENSTER = sub. glasvenster.

GEL

- fenestra;
- fenêtre;
- Glasfenster;
- glas-window;
- ventana de vidrio; fenestra;

vpl.: PB/II/335.

GELASENBERT; GLASBERT; GLASENBERD; GLASIJNBERD; GELASIJNBERT; GLESIJNBERD+ GHELAESBERT; GELASBERT = sub. schenkblad; dienblad voor glazen.

- lamina ad serviendum; patina ad pocula vitrea portanda;
- plateau à verres;
- Präsentierteller; Servierbrett für Gläser;
- tray for glasses;
- bandeja para copas; salvilla para vasos;

vpl.: Lo3/174; C1/430; LoV/396.

GELASIJN Zie:

- gelas;----; glasijn; glasen;glesijn/

GELASIJNBERT Zie:

- gelasenbert; glasbert; glasenberd; glasijnberd;----; glesijnberd/

GELATEN Zie:

- ghelaten;----/

GELATEN = ppf. van de hand doen.

- committo III; permitto III;
- vendre;
- abstossen;
- sell;
- vender;

vpl.: T2/87.

GELAUDEERT ENDE GEPRESEN = taut. geprezen.

- laudatus;
- loué;
- gelobt;
- praised;
- alabar; hacer alabanza; elogiar; encomiar;

vpl.: Ra.1495/19; C2/942.

GELAVEN Zie:

- gelooven; geloven; ghelooven; gheloven; gloven;----/

GELAVIE Zie:

- gelaive; glavie; glavi; glave; ----; glaive; glaye; gelaye/

GELAVIE LEENE = leengoederen die het recht hebben geerfd of onterfd te worden.

- beneficia hereditaria aut non;
- fiefs de glaive ceux qui ont droit d'adhériter et de déshériter;
- Schwertlehen;
- glaive-fief;

GEL

- feudo con derecho a heredar o desheredar;

vpl.: Lo6/248.

GELAYE Zie:

- gelaive; glavie; glavi; glave; gelaive; glaive; glaye;----/

GELBLOMT Zie:

- ghelblomt;----/

GELDE Zie:

- afsetten van den ----/
- beternisse van ----/
- billoene ----/
- commer van ----/
- couranten ----/
- exceptien van ongetelde ----/
- ganckbaeren ----/
- gereede ----/
- getelden ----/
- gevalveerden ----/
- ghevalueerden ----/
- met borghe ende met ----/
- meten metten ---- ende gemunten penningen/
- mutacie ende afsettinge van den ----/
- oprijssinge vanden ----/
- payne van ----/
- peijne van ----/
- pene van ----/
- prestacie ende uuytrichtinge in ----/
- vergeldinge ende betalinge in ----/

GELDE COURS ENDE GANCK HEBBENDE, IN GANGBAAREN GELDE = geld in gangbare munt.

- valorem mercatus habens;
- en monnaie courante;
- in gangbare Münze;
- in current coinage;
- en moneda corriente;

vpl.: B1/143.

GELDE DOTAEL = geld van bruidschat.

- pecunia dotis;
- dot;
- Geld einer Mitgift;
- money of a dowry;
- dote;

vpl.: T1/311.

GELDE ENDE COOPSCATTE = taut. koopsom.

- summa; pecuniae emptionis;
- prix d'achat;
- Kaufsumme;
- purchase money;
- precio de compra;

vpl.: T1/501.

GELDEN Zie:

- ghelden;----/

GEL

- recht van gevonden en gestrangeerde goederen ofte ----/
- sonder ---- ende misdaet/
- te gevene emmermeer ende te ----/
- verschoten ----/

GELDEN = vb. betalen.
- solvo III; pensito I;
- payer;
- zahlen; Schulden einbringen;
- pay; bring in; cost;
- pagar; comprar;

vpl.: DVB 24 t/m 33.

GELDEN ENDE BETAELEN = taut. betalen.
- pecuniam solvo III;
- payer;
- bezahlen;
- pay;
- pagar;

vpl.: LPS 25.

GELDEN ENDE CONTRIBUEREN = taut. gezamelijk betalen.
- coniunctim pecuniam contribuere;
- payer ensemble;
- miteinander zahlen;
- pay jointly;
- pagar colectivamente;

vpl.: vdV/53; C2/891.

GELDENEN Zie:
- te ----/
- te ---- ende te gevene emmermeer/

GELDENS Zie:
- te ---- tide/

GELDER Zie:
- gheldere; geldere;----/
- verobligeerden oft ----/

GELDER; GELDERE; GHELDERE = 1.betaler 2.koper; vergelder;schuldenaar.
- 1.nomen 2.emptor; debitor;
- 1.payeur 2.acheteur; débiteur; acquéreur;
- 1.Zahler 2.Käufer; Schuldner;
- 1.pay 2.buy; buyer; debtor;
- 1.pagador 2.comprador; remunerador; deudor;

vpl.: B2/177; C1/145,333.

GELDER OFT DEBITEUR = taut. schuldenaar.
- debitor;
- débiteur;
- Schuldner;
- debtor;
- deudor;

vpl.: C1/145.

GELDER OFT VEROBLIGEERDEN = taut. schuldenaar.
- debitor;

GEL

- débiteur;
- Schuldner;
- payer; debtor;
- deudor;

vpl.: C1/145.

GELDERE Zie:
- gelder;----; gheldere/

GELDT Zie:
- rapport ----/
- alsulcken ---- ende prijs/
- sterck ----/
- swaer ----/
- swer ----/

GELDT OPLICHTEN = geld opnemen; lenen.
- pecuniam credere;
- emprunter de l'argent;
- Geld aufnehmen; leihen;
- borrow money;
- tomar dinero a préstamo;

vpl.: PB/IV/297.

GELEDE Zie:
- gheleyde; geleide;----; gheleye/

GELEDEERDE PARTIE = gekrenkte partij.
- pars laesa;
- partie lesée;
- verletzte Partei;
- injured party;
- parte ofendida;

vpl.: Lo1/148.

GELEDEERDER MAJESTEIJT = majesteitsschennis.
- majestas laesa;
- lèse-majesté;
- Majestätsbeleidigung;
- lese-majesty;
- delito de lesa majestas;

vpl.: Lo1/112.

GELEDEERT = ppf. geschaad; benadeeld.
- laedo III;
- nuire à; préjudicier à; endommager;
- schädigen;
- damage; hurt;
- perjudicar; dañar;

vpl.: MGG 60.

GELEENT Zie:
- actie tegen dengeenen die een dinc bij een anderen ---- oft consenteert wordt te gebruycken/
- dinc bij beden ----/

GELEERDE Zie:
- den raedt van ----/

GELEERT TE WORDEN = voorgelicht worden. Alle dorpen der voormalige Meijerij van Den Bosch dienden bij twijfel in rechtsbedeling zich om

advies te wenden tot de hoofdbank van Den Bosch.
- informationem accipere; omnes vici territorii pristini Silvae Ducis in dubio propter divisionem iuris se informari debebant ad iudicium superius Silvae Ducis;
- recevoir conseil de toutes les villages de l'ancien territoire du Bois le Duc devenaient en cas de doute pour l'administration de la justice, s'adresser au banc principal du Bois le Duc;
- aufgeklart werden;
- be informed;
- todas las aldeas del territorio antiguo de Den Bosch tenían que dirigirse al tribunal superior de Den Bosch en casos de duda en cuan cuanto a la administración de la justicia;

vpl.: B2/86.

GELEESTEN Zie:
- geleisten;----; geleesteren/

GELEESTEREN Zie:
- geleisten; geleesten;----/

GELEGATEERT = vb. bij legaat vermaakt.
- lego I;
- léguer;
- vermachen;
- bequeath;
- legar;

vpl.: C1/34.

GELEGEN Zie:
- goederen ---- ten diesterschen rechte/
- goederen ---- ten lovenschen rechte/
- buyten draybooms ----/

GELEGENE = adi. gelegen.
- appositus;
- situé;
- gelegen;
- situated;
- situado; sito; ubicado;

vpl.: BVB 7.

GELEGENEN Zie:
- op te sitten op ---- dag/

GELEGENHEIJDT Zie:
- circunstancien ende ---- van de zaecken/
- die geedt nair ---- van de zaecken/

GELEGENHEIJT ; GELEGENTHEIJT = sub. gelegenheid.
- occasio;
- occasion;
- Gelegenheit;
- occasion;

- ocasión; oportunidad;

vpl.: Lo4/18.

GELEGENTHEIJT Zie:
- na de circonstancien ende ---- der saken/
- noodt ende ---- van de saecke/
- state ende ---- der saecken/

GELEGENTHEIJT EN NAAR DISCRETIE = ter gelegener tijd, bescheidenheid, en in stilte.
- tempore opportuno et pro medestio;
- en temps opportun et à descretion;
- zu gelegener Zeit und in Stille;
- in due time and silently;
- a su debido tiempo y en discreción;

vpl.: DVB 54.

GELEGENTHEYD OFTE COMMODITEYT = taut. gelegenheid.
- commoditas;
- occasion;
- Gelegenheit; gelegene Zeit;
- opportunity;
- acomodación; oportumidad; ocasión;

vpl.: Pl.RG/8.

GELEGENTHEYT ENDE EXIGENTIE = taut. vereiste.
- iussa; postulata; necessitas; res necessaris;
- exigence;
- Forderung und Gelegenheit;
- requirement;
- exigencia; requisito;

vpl.: C1/336.

GELEGHE Zie:
- 't ----/

GELEGHENEN Zie:
- op te sitten op eenen ---- daghe/

GELEGHT = vb. opgeborgen; opgelegd.
- depono III; conservo I;
- déposer; conserver; garder;
- aufheben;
- put away; deposit;
- depositar; meter; guardar;

vpl.: AKB 2.

GELEGITIMEERDE BASTAERDE = sub. buiten huwelijk geboren doch door zijn verwekker wettig verklaard kind.
- illegitimus spurius, nothus legitimum redditus a;
- enfant naturel qui a été légitimé par son procréateur;
- legitimiertes uneheliches Kind;
- legitimated natural child;
- hijo natural que ha sido legitima-

do por su procreador;
vpl.: T1/434.

GELEIDE Zie:
- gheleyde;----; gelede; gheleye/

GELEIJNT OF PUTKIST = taut. bekisting cq. verhoging om een water ophaalput.
- suggestus circum puteum fabricatus;
- coffrage d'un puits;
- Schalung bzw. Erhöhung um einem Brunnen;
- casing resp. platform around a well;
- revestimiento de tablas alrededor de una cisterna;
vpl.: DVB 102.

GELEISTEN; GELEESTEN; GELEESTEREN = vb. tot stand brengen presteren.
- facio III; praesto I;
- rendre des services;
- leisten; prästieren;
- achieve; accomplish;
- efectuar; realizar; hacer;
vpl.: Ca2/6.

GELENDE Zie:
- gelindt; gelent;----; gelinde; glent; glint; geleynt; geleynte; gelinte; gelint; gelyndt; gelynde gelynthe/

GELENT Zie:
- gelindt;----; gelende; gelinde; glent; glint; geleynt; geleynte; gelinte; gelint; gelyndt; gelynde; gelynthe/

GELENTHEIJT Zie:
- gelegenheijt;----/

GELESEN Zie:
- ghelesen;----/

GELEVERT COPIE = geleverd afschrift.
- exemplar datum;
- copie fournie;
- Abschrift abgegeben;
- supplied copy;
- surtidó una copia;
vpl.: ACart 29.

GELEYDE ENDE SAULF-CONDUIT = taut. vrijgeleide.
- fides publica;
- sauf-conduit;
- freies Geleit;
- safe conduite;
- salvoconducto;
vpl.: PB/IV/145.

GELEYDE GEVEN = vrijgeleide geven.
- fidem publicam do I habeas corpus;

- donner un sauf-conduit;
- freies Geleit geben;
- grant a safe-conduct;
- facilitar salvoconducta;
vpl.: B1/8; C2/883; PB/III/419.

GELEYE Zie:
- galeye; galleye; galei;----; galeide/
- saufconduicte oft brieve van----/

GELEYNT Zie:
- gelindt; gelent; gelende; gelinde glent; glint;----; geleynte; gelinte; gelint; gelyndt; gelynde; gelynthe/

GELEYNTE Zie:
- gelindt; gelent; gelende; gelinde glent; glint; geleynt;----; gelinte; gelint; gelyndt; gelynde; gelynthe/

GELICKEN; GELIKE; GELIJC; GELIKEN = adv.adi. eveneens; gelijkelijk; gelijk.
- pariter; similiter; simili modo; aequalis; similis;
- également; pareillement; ressemblant;
- auch; ebenso; gleichfalle; gleich;
- similar; identical;
- igual; semejante; mismo; identico;
vpl.: DKB 55; MGG 111; T2/292.

GELIEFDE Zie:
- goede ----/

GELIEFFDEN; GELIEVEN = vb. believen; behagen.
- placere II; gratum esse; gratificor I;
- plaire;
- wünschen;
- wish;
- placer;
vpl.: BVB 190; AKB 3.

GELIEFFTE Zie:
- gelieft;----/

GELIEFFTEN Zie:
- nae onser ----/

GELIEFT; GELIEFFTE = hom.vb. 1.believen; behagen sub.2.behagen; believen; zin; lust; welbehagen; goeddunken.
- 1.placeo II; gratum esse; gratificor 2.libido; voluntas; arbitrium; sententia;
- 1.plaire; satisfaire 2.à volonté; à discrétion; envie; goût; intention;
- 1.belieben; gefallen 2. nach Belieben; Lust; Neigung; Wohlgefallen;

- 1.please 2.at pleasure; mind; desire; delight;
- 1.placer 2.voluntad; discreción gusto; gana; voluntad; intención; placer;

vpl.: AKB 3; T2/261; ACart 11.

GELIEFTE Zie:
- beheete ende ----/
- goede ----/
- naer henne ----/
- naer sijn ----/
- ter ---- van/
- tot hueren goetduncken, wille ende ----/

GELIEFTEN Zie:
- nae haere ----/
- ter goeder moeten ende ----/

GELIEFTEN OFT GOETDUNCKEN = taut. keuze.
- dilectus;
- choix; discrétion; option;
- Wahl;
- choice;
- discreción; elección; opción;

vpl.: T1/402.

GELIEVEN Zie:
- gelieffden;----/

GELIJC Zie:
- gelicken; gelike;----;geliken/
- ghelijck;----;gelike/

GELIJCK Zie:
- eenveerdich ende ----/

GELIJCKE Zie:
- ofte ---- worde van substantien/

GELIJCKEN Zie:
- in ---- overdaet vallen/

GELIJCKENISSE Zie:
- na de ---- van/

GELIJCKENISSE; GELIKENISSE; GELIKKENISSE = gelijkenis;gelijkheid; gelijkstelling; overeenkomst; vergelijking.
- congruentie; imago; comparatio; contentio; similitudo;
- analogie; conformité; égalité; identité; ressemblance; similitude; comparaison;
- Aehnlichkeit; Gleichheit; Vergleich;
- likeness; resemblance; equality comparison;
- analogía; apariencia; comparición; igualdad; paridad; semejanza;

vpl.: T1/31,157; T2/32.

GELIJCKENISSE Zie:
- conformiteyt ende ----/

GELIJCKER Zie:
- tsamen ende ---- hant/

GELIJCKERWIJS; GELIKERWISE = zoni. op gelijke wijze; zoals.
- pariter; similiter; eodem modo; prout; sicut;
- également; de même façon;
- gleich wie; ebensowie;
- just like;
- semejantemente; de igual modo;

vpl.: T2/32.

GELIJCKMAECKER Zie:
- meester ajusteur oft ---- der gewichte, schaelen ende balancen/

GELIJCKNISSE Zie:
- na de ---- van/

GELIJCT = ppf. lijkt op.
- similem esse alicui; referre aliquem;
- ressembler;
- ähnlich sein;
- approach; be like; resemble;
- asemejarse a; parecerse a;

vpl.: T2/289.

GELIJNDE Zie:
- gelijndt;----/

GELIJNDT Zie:
- gemeijnen ----/
- muer off ----/
- overdekte ----/

GELIJNTHE; GEHEIJMTE OFT THUIJNE = heg, latwerk of schutting; afscheiding.
- saepes;
- haie; latti ou clôture; cloison;
- Zaun;
- fence;
- seto; empalizada o valla; pared divioria;

vpl.: Lo1/142.

GELIKE Zie:
- gelicken;----; gelijc; geliken/
- ghelijck; gelijc;----/

GELIKELIKE Zie:
- ghelijckelijck;----/

GELIKEN Zie:
- gelicken; gelike; gelijc;----/

GELIKENISSE ENDE CONVENIENCIE = taut. gelijkenis; overeenkomst.
- similitudo et convenientia;
- analogie; conformité;
- Aehnlichkeit;
- likeness; resemblance; similitude;
- semejanza; conformidad; similitud;parecido; analogía;

vpl.: T1/428.

GELIKERWISE Zie:
- gelijckerwijs;----/

GELIKKENISSE Zie:
- gelikenisse;----/

GELIMITEERDE TYDT = vastgestelde tijd.
- tempus determinatum;
- temps déterminé; temps fixé;
- festgestellte Zeit;
- appointed time;
- tiempo determinado; tiempo señalado; (plazo = termijn); dus = plazo fijado;

vpl.: PB/IV/184.

GELIMITEERDEN Zie:
- eeuwelijck oft tot een ---- tijde/

GELIMMITEERD = ppf. aangewezen; bepaald.
- termino I; circumscribo III; designo I;
- fixer; déterminer; borner; limiter; désigner;
- bestimmen;
- appoint;
- determinar; fijar;

vpl.: DVB 109.

GELIMMITEERDEN DAG = vastgestelde dag.
- dies statutus;
- date fixe;
- festgesetzter Tag;
- fixed day;
- el día fijadó;

vpl.: DVB 109.

GELINDE Zie:
- gelindt; gelent; gelende;----; glent; glint; geleynt; geleynte; gelinte; gelint; gelyndt; gelynde; gelynthe/

GELINDT; GELENT; GELENDE; GELINDE; GLENT; GLINT; GELEYNT; GELEYNTE; GELINTE; GELINT; GELYNDT; GELYNDE; GELYNTHE; GHELINT = hom.sub. 1.latwerk; hekwerk; omheining; afrastering; schutting 2.bekisting om een ophaalput; putkist 3.beschot; schot; tussenschot.
- 1.cauterii; septum 2.saepes 3. saepimentum in aceria;
- 1.lattis; barrière; clôture en bois 2.coffrage d'un puit 3.cloison;
- Lattenwerk; Zaun; Bretterzaun 2.Schalung um einem Ziehbrunnen 3.Bretterverschlag;
- 1.lathwork 2.wellcurb; well-encasement 3.partition; shuttering;
- 1.empalizada; obra de latas; valla; palanquera; vallado; valladar; 2.revestimiento con

tablas de madera de un pozo; 3. tabique;

vpl.: Lo6/352; B1/42; C2/889; Lo7/70; Lo3/414; Lo1/534; DVB 102; C1/192,474.

GELINOTTE = sub. hazelhoen.
- attagen;
- gelinotte;
- Haselhuhn;
- hazelhen;
- corteza; ortega; ganga;

vpl.: PvB10/278.

GELINT Zie:
- gelindt; gelent; gelende; gelinde; glent; glint; geleynt; geleynte; gelinte;----; gelyndt; gelynde; gelynthe/

GELINT, THUIJN OFT WANDT = taut. sub. schutting; omheining.
- sepes; maceria;
- clôture; palissade ou mur;
- Zaun; Umzäunung;
- fence;
- cerca; palizada o pared; valla; estacada; empalizada;

vpl.: Lo5/130; Lo3/414.

GELINTE Zie:
- gelindt; gelent; gelende; gelinde glent; glint; geleynt; geleynte; ----; gelint; gelyndt; gelynde; gelynthe/

GELIQUIDEERT = vb. afgewikkeld.
- perduco ad finem III; absolvo III;
- liquider;
- abwicheln; ausgleichen;
- liquidate;
- liquidar;

vpl.: BVB 139.

GELOCHENEN = vb. ontkennen.
- denego I; nego I;
- dénier; nier;
- ableugnen; in Abrede stellen; verneinen;
- deny; disown;
- desmentir; negar;

vpl.: T1/361.

GELOEFF Zie:
- gheloeft;----/

GELOEFFELIJCKER; GELOVELIKE = adi. geloofwaardige.
- credibilis;
- croyable; digne de foi;
- glaubwürdig (Personen);
- reliable (persons);
- fidedigno; verédico; digno de fe;

vpl.: MGG 189.

GELOEFFELIJCKER; GELOOFFELIJKE, MANNEN = geloofwaardige mannen.
- viri fide digni;

- hommes dignes de foi;
- glaubwürdige Männer;
- reliable men;
- hombres creíbles;

vpl.: MGG 75,289.

GELOEFT Zie:
- hebben ---- ende geloven/

GELOEFT; GELOIFT; GELOOFT; GHELOEFT = ppf. beloofd; toegezegd.
- promitto III; polliceor II; assentior IV;
- promettre; engager sa parole; s'obliger;
- versprechen; zusagen;
- promise;
- prometer;

vpl.: DVB 12; ACart 10; LPS 6; MGG 21; PvB1/114; C3/220.

GELOEFTE Zie:
- met ---- van/

GELOEFTE ALS ZAECKWAUDE = gelofte als schuldenaar principaal, Diest.
- votum ut debitor praecipuus, princeps, in Diestemio;
- promesse comme débiteur principal, Diest;
- Gelübde als bedeutendster Debitor, Diest;
- promise as main debtor, Diest;
- promesa como deudor principal Diest;

vpl.: C1/490.

GELOEFTE; GELOFTE; GELOOFDE; GELOOFTE; GHELOIFTE; GHELOFTE; GELOIFTE; GELOFNISSE; GELOFFENISSE; GELOOFNISSE; GELOVE; GELOVEDE; GELOVENISSE; GELOVENESSE; GELOOFT GELOOVE = sub. belofte; gelofte; toezegging; verplichting in rechte.
- votum; promissio; assensus; fides; sponsio; promissum;
- vocu; promesse; crédit;
- Gelübde; Versprechen; Verbindlichkeit;
- vow; promise; commitment;
- voto; promesa; prometido; crédito; obligación judicial;

vpl.: PvB1/114,458; C3/220; T2/88,97,210; BKB 9; C2/201,895; B1/106; C1/147.

GELOEVER Zie:
- desselfs ----/

GELOEYENDE SLOOTEL = gloeiende sleutel.
- clavis ardens;
- clef chaude;
- glühender Schlüssel;
- glowing key;

- llave candente;

vpl.: T1/129.

GELOFFENISSE Zie:
- geloefte; gelofte; geloofde; geloofte; gheloifte; ghelofte; geloifte; gelofnisse;----; geloofnisse; gelove; gelovede; gelovenisse; gelovenesse; gelooft; geloove/

GELOFNISSE Zie:
- geloefte; gelofte; geloofde; geloofte; gheloifte; ghelofte; geloifte;----; geloffenisse; geloofnisse; gelove; gelovede; gelovenisse; gelovenesse; gelooft; geloove/

GELOFTE Zie:
- geloefte;----; geloofde; geloofte; gheloifte; ghelofte; geloifte; gelofnisse; geloffenisse; geloofnisse; gelove; gelovede; gelovenisse; gelovenesse; gelooft; geloove/
- reciproque ----/
- schepen ----/

GELOFTEN ENDE SCHOUDEN = schulden en geloften.
- debita et vota;
- dettes et voeux;
- Schulden und Gelübde;
- debts and vows;
- deudas y promess;

vpl.: PvB1/116.

GELOIFTE Zie:
- geloefte; gelofte; geloofde; geloofte; gheloifte; ghelofte;----; gelofnisse; geloffenisse; geloofnisse; gelove; gelovede; gelovenisse; gelovenesse; gelooft;geloove/

GELOODDER KOLVEN = met lood beslagen staf.
- sceptrum plumbatum;
- crosse plombée;
- mit Blei beschlagen Stab;
- staff stroken with lead;
- bastón revestido de plomo;

vpl.: Lo1/138.

GELOODT Zie:
- slachcolve die ---- is/

GELOOF Zie:
- gelooff; gelove;----/

GELOOFDE Zie:
- geloefte; gelofte;----; geloofte; gheloifte; ghelofte; geloifte;gelofnisse; geloffenisse; geloofnisse; gelove; gelovede; gelovenisse; gelovenesse; gelooft; geloove/

GELOOFF Zie:
- op haar ----/

GELOOFF; GELOVE; GELOOF = sub. betrouwbaarheid.
- fides;
- frois;
- Zuverlässigkeit;
- reliability;
- sinceridad; veracidad;

vpl.: Lo4/112.

GELOOFFELIJKE Zie:
- geloeffelijcker mannen ----/

GELOOFFELIJCKE PERSOONEN = geloofwaardige personen.
- personae credibilis;
- personnes croyables;
- glaubwürdige Persone;
- credible persons;
- personas creibles (of = fidedignas)

vpl.: PvB9/8.

GELOOFLIJC; GELOVELIJC; GELOVELIKE = adv. geloofwaardig.
- credibiliter;
- digne de foi; digne de créance;
- glaubwürdig;
- trustworthy;
- digno de fe; fidedigno; sincero;

vpl.: T1/31.

GELOOFNISSE Zie:
- geloefte; gelofte; geloofde; geloofte; gheloifte; ghelofte; geloifte; gelofnisse; geloffenisse; ----; gelove; gelovede; gelovenisse; gelovenesse; gelooft; geloove/

GELOOFT Zie:
- actie van dengeenen die ---- heeft in geender manieren sculdich te sijn/
- actie tegen dengeenen die iet ---- heeft sonder sake/
- geloefte; gelofte; geloofde; geloofte; gheloifte; ghelofte; geloifte; gelofnisse; geloffenisse; geloofnisse; gelove; gelovede; gelovenisse; gelovenesse; ----; geloove/

GELOOFTE Zie:
- geloefte; gelofte; geloofde; ----; gheloifte; ghelofte; geloifte; gelofnisse; geloffenisse; geloofnisse; gelove; gelovede; gelovenisse; gelovenesse; gelooft; geloove/
- pactie ende conventie ende ----/
- satisdacie in ende ----/
- satisdacie(n) ende ----/

GELOOFTE OFT BORCHTOCHTE = belofte; borgstelling.

- promessio aut cautio;
- promesse ou caution;
- Gelübde oder Bürgschaft;
- promise or bail;
- promesa o caución;

vpl.: Lo6/604.

GELOOFTE OFT BROECKE = sub. eed of meineed.
- ius aut ius peieratum;
- serment ou parjure;
- Eid oder Meineid;
- oath or perjury;
- juramento o juramento falso;

vpl.: PvB1/456.

GELOOFTE OFT CONTRACT = taut. overeenkomst.
- conventum;
- accord; contrat; convention;
- Uebereinkunft;
- agreement;
- contrato; convención; convenio; pacto;

vpl.: T1/51.

GELOOFTEN Zie:
- geondertrouwen oft ---- doen/

GELOOFTEN ENDE/OFTE OBLIGACIEN = belofte en verplichting.
- promissio et obligatio;
- promesse et obligation;
- Versprechen und Verpflichtung;
- promise and obligation;
- promesa y obligación;

vpl.: T1/456,522.

GELOOPEN OFF OVERGEGAEN = taut. overgelopen.
- transfugiens;
- passer á;
- überlaufen;
- go over; desert;
- desertadó; atravesadó;

vpl.: LPS 64.

GELOOT = adv. met lood verzwaard.
- plumbo gravior factus;
- muni de plomb; plombé;
- mit Blei erschwert;
- leaden;
- reforzado de plomo;

vpl.: C1/597.

GELOOVE Zie:
- geloefte; gelofte; geloofde; geloofte; gheloifte; ghelofte; geloifte; gelofnisse; geloffenisse; geloofnisse; gelove; gelovede; gelovenisse; gelovenesse; gelooft; ----/

GELOOVE GEGEEVEN = vb.ppf. geloof hechten; geloof schenken.
- credo III; confido III; habeo II fidem;
- donner croyance; donner cré - ance;

- Glauben beimessen; schenken;
- give credence to; give credit to;
- dar crédito;

vpl.: BKB 9.

GELOOVEN; GELOVEN; GHELOOVEN; GHELOVEN; GLOVEN; GELAVEN = vb.1.beloven; toezeggen 2. verklaren in rechte 3.verzekeren 4. bestemmen.

- 1.polliceor II; promitto III; profiteor II 2.in iure declaro I 3. confirmo I 4.destino I;
- 1.promettre 2.déposer 3.affirmer 4.destine r;
- 1.versprechen; zusagen 2.aussagen 3.versichern 4.bestimmen;
- 1.promise 2.declare 3.assure 4.destine;
- 1.prometer 2.declarer judicialmente 3.afirmar 4.destinar;

vpl.: MGG 9; BVB 139; LPS 45; B2/12.

GELOSE Zie:

- gloosen; glose; gloosse;----; gloos/

GELOSEN Zie:

- gloseren; glosen;----; geloseren/

GELOSEREN Zie:

- gloseren; glosen; gelosen;----/

GELOST = ppf. afgelost.

- solvo III; redimo III;
- amortir; payer; s'acquitter; satisfaire;
- ablösen;
- pay off; redeem;
- amortizar;

vpl.: DVB 111.

GELOST ENDE GEQUETEN = afgelost en gekwiteerd.

- absolutus;
- remboursé; acquitté;
- abgelöst; eingelöst;
- payed off;
- amortizado y finiquitado;

vpl.: DVB 111.

GELOVE Zie:

- bekennen ende ----/
- bij expresse van evictien ----/
- eenen getuijge ----/
- geloefte; gelofte; geloofde; geloofte; gheloifte; ghelofte; geloifte; gelofnisse; geloffenisse; geloofnisse;----; gelovede; gelovenisse; gelovenesse; gelooft; geloove/
- gelooff;----; geloof/
- heresie of ----/
- weerdich van ----/

GELOVEDE Zie:

- geloefte; gelofte; geloofde; geloofte; gheloifte; ghelofte; geloifte; gelofnisse; geloffenisse; geloofnisse; gelove;----; gelovenisse; gelovenesse; gelooft; geloove/

GELOVELIJC Zie:

- gelooflijc;----; gelovelike/

GELOVELIKE Zie:

- geloeffelijcker;----/
- gelooflijc; gelovelijc;----/

GELOVEN Zie:

- gelooven;----; ghelooven; gheloven; gloven; gelaven/
- zekere ---- ende seggen/

GELOVEN ENDE HEBBEN GELOEFT = taut. beloven en hebben beloofd.

- promittere;
- promettre;
- haben gelobt und geloben;
- have promised and promise;
- han prometido y prometen (ellos)

vpl.: BVB 191.

GELOVEN; SEGGEN ENDE ZEKEREN = taut. plechtig beloven.

- promitto III;
- promettre solennellement;
- feierlich versprechen;
- pledge; promise solemnly;
- prometer solemnemente;

vpl.: T1/444.

GELOVENESSE Zie:

- geloefte; gelofte; geloofde; geloofte; gheloifte; ghelofte; geloifte; gelofnisse; geloffenisse; geloofnisse; gelove; gelovede; gelovenisse;----; gelooft; geloove/

GELOVENISSE Zie:

- geloefte; gelofte; geloofde; geloofte; gheloifte; ghelofte; geloifte; gelofnisse; geloffenisse; geloofnisse; gelove; gelovede; ----; gelovenesse; gelooft; geloove/

GELOVER Zie:

- ghelover;----; gelovere/

GELOVER OFT BRUYCKER = taut. gebruiker.

- utens;
- usufruitier;
- Nutznieszer;
- user;
- usufructuario;

vpl.: vdV/108; C2/901.

GELOVERE Zie:

- ghelover; gelover;----/

GELOYENDE ISEREN = gloeiende ijzers.
- ferra fervida
- fers chauds;
- glühende Eisen;
- glowing irons;
- hierros candentes;

vpl.: T1/184.

GELRE Zie:
- land van ----/

GELRIE Zie:
- in consilio regiae maiestatis in suo ducatu ----/

GELT Zie:
- actie tegen den Heere oft Vader als de serff oft dat kynt ennich ---- bekeert heeft/
- actie tegen dengeenen die met onrechte ----, goet oft gifte neempt om iemende onrechtveerdelijc voir recht te betrecken ende te quellen/
- alsulcken ----/
- camerlinc ----/
- cleijn ---- oft goed/
- hollants permissie ----/
- meer oft swaerder ---- daer vore gheven/
- marck fijn goudts ----/
- metter momboiren ----/
- op ---- priseren/
- querne op dat men om ---- daer op niet gemalen en heeft/
- verdient ----/
- stede ---- affboeren/
- vrij van prickens ----/

GELT DOORSLAEN = vb. geld verbrassen.
- pecuniam per luxuriam dissipare;
- dissiper, gaspiller de l'argent;
- Geld verprassen;
- dissipate money;
- derrochar dinero;

vpl.: C1/627.

GELT GAET OP ENDE AF = de koers van geld is veranderlijk.
- cursus pecuniae varius est;
- le cours de l'argent est variable;
- der Kurs des Geldes ist unbeständig;
- the quotation of money is changeable, variable;
- el curso del dinero es variable;

vpl.: T1/465.

GELT VOIR DAT KIJNT DOIR DE VADER BETAILT = geld voor het kind door de vader betaalt.
- peculium profecticium;
- de l'argent payé par le père pour l'enfant;
- Geld für das Kind vom Vater bezahlt;

- money paid by the father for the child;
- dinero pagado por el padre para el niño;

vpl.: T1/493.

GELT WORT LIGHTER OFT ZWAIRDER = de koers van geld is veranderlijk.
- cursus pecuniae varius est;
- le cours de l'argent est variable;
- der Kurs des Geldes ist unbeständig;
- the quotation of money is variable;
- el curso del dinero es variable;

vpl.: T1/465.

GELTBREUCKE Zie:
- gheltbreucke; geltbroke;----/

GELTBROKE Zie:
- gheltbreucke;----; geltbreucke/

GELTE Zie:
- ghelte;-----; gilte/

GELTE = hom.sub.1.gesneden wijfjes varken 2.maat voor vloeistof;
- 1.sus 2.mensura fluidi;
- 1.cochon femelle châtrée 2.mesure de liquide;
- 1.kastriertes Schweinweibchen 2.Masz für Flüssigkeit;
- 1.castrated female pig 2.measure for liquid;
- 1.puerca castrada 2.medida para liquido;

vpl.: Cr2/969; PvB6/172.

GELTE BIERS, BRUSSEL = biermaat, gelijk aan 1/9 halster bier.
- mensura cerevisiae, aequa circa duobus binis sextariis;
- mesure de bière;
- Biermasz;
- beer measure;
- medida de cerveza;

vpl.: C1/235.

GELTE OFT STOOP WIJNS, BRUSSEL = wijnmaat, gelijk aan 2 potten.
- mensura vini, aeque circa duobus binis sextariis;
- mesure de vin;
- Weinmasz;
- wine measure;
- medida de vino;

vpl.: C1/235.

GELTE RIJNSCH WIJNS = een gelte, inhoudsmaat Rijnwijn.
- copia vini apud Rhenum;
- un pot de vin du Rhin;
- ein bestimmtes Mass von Rheinwein;
- a measure of rhine wine;
- un "gelte", medida de capacidad, de vino del Rin; vpl.:Lo7/12.

GELTE SMOUT, HONING, ZEEM, OLIE, SIJROPEN = maat voor vet, honing, leder, olie, stroop, gelijk aan 1/3 "ghemet".
- mensura pingui, melli, corio, oleo, aeque circa;
- mesure d'huile, deson de miel, de sirops;
- Masz für Fett, Honig, Leder, Oel, Sirup;
- measure for fat, honey, leather, syrup;
- medida de grasa, miel, cuero, (liever = gamuza = zeem), aceite y jarabe;

vpl.: C1/235.

GELTE STEEN, BRUSSEL = gewichtsmaat van stenen gelijk aan 1/12 waghe.
- mensura ponderis, aequa uno centesimo quadragesimo quarto vasi;
- mesure de poids de pienes;
- Gewichtmasz von Steinen;
- weight measure of stones;
- medida de peso de piedras;

vpl.: C1/235.

GELTE WIJN = een bepaalde hoeveelheid wijn; wijnmaat.
- copia vini statuta; mensura vini;
- quantité de vin; mesure de vin;
- eine bestimmte Menge Wein; Weinmasz;
- a certain quantity of wine; wine-measure;
- una cantidad determinada de vino; medida de vino;

vpl.: B2/30; PvB1/346.

GELTEN OFT BARGE = onvruchtbaar. gemaakte zeug of vrouwelijk varken.
- femina sus sterilisata;
- truie stérilisée;
- sterilisiertes Mutterschwein;
- sterilized sow;
- cochina esterelizada;

vpl.: Ca2/12.

GELTEN Zie:
- ongeeve oft ---- vleesch/

GELTPENE Zie:
- gheltpene;----/

GELTS OFT ANDER ONBEDERFFELIJCKE WARE = geld of goed in natura dat zijn waarde behoudt.
- pecunia aut res in natura quae valida stat;
- argent ou autres effets incorruptibles;
- Geld oder Gut in natura das seinen Wert behält;
- money or good in kind which keeps its value;
- dinero o bienes en especie que guardan su valor;

vpl.: C1/641.

GELTS SETTEN = geld storten; betalen.
- pecuniam solvere;
- payer de l'argent;
- Geld einzahlen;
- pay in money;
- depositar; plata; pagar;

vpl.: B2/183.

GELTS TE DOENE HEBBEN = geld nodig hebben.
- egeo II pecunia;
- avoir besoin d'argent; nécessiter de l'argent;
- Geld brauchen;
- be in want of money;
- necesitar dinero;

vpl.: T1/100.

GELUCHT = sub. lafenis; verlichting ook het doen branden van kaarsen.
- levamentum; levita; accendo III candelas;
- rafraîchissement; soulagement; allumer des bougies;
- Labung; Erquickung; Erleuchtung; anzünden von Kerzen;
- refreshment; relief; light a candle;
- refresco; alivio; encender velas;

vpl.: BVB 19.

GELUCKE Zie:
- goet aengecomen met toevallenden ----/

GELUGIETER Zie:
- geelgieter; gheelgieter; geilgieter; gheilgieter;----/

GELUIT Zie:
- gheluyt; geluut;geluyt;----; geluyd/

GELUST = vb. gelieft; behaagt.
- placeo II; delector I;
- plaire; satisfaire;
- belieben; gefallen;
- please;
- placer; gustar; agradar;

vpl.: DVB 115.

GELUSTEN Zie:
- laeten ----/

GELUUT Zie:
- gheluyt;----; geluyt; geluit; geluyd/

GELUYD Zie:
- gheluyt; geluut; geluyt; geluit; ----/

GELUYDE = sub.pl. klokken.
- campana;

- cloche;
- Glocke; Uhr;
- clock; bell;
- campana;

vpl.: T1/67.

GELUYT Zie:
- gheluyt; geluut;----; geluit; geluyd/

GELYCKEN Zie:
- tot ---- costen/

GELYNDE Zie:
- gelindt; gelent; gelende; gelinde glent; glint; geleynt; geleynte; gelinte; gelint; gelyndt;----; gelynthe/

GELYNDT Zie:
- gelindt; gelent; gelende; gelinde glent; glint; geleynt; geleynte; gelinte; gelint;----; gelynde; geleynthe/

GELYNDT OFF MUER = taut.muur.
- murus;
- mur;
- Mauer;
- wall;
- pares; muro; tapia;

vpl.: B1/43; C2/889.

GELYNT Zie:
- ghedeckt ghelijnte; ghelint;----/
- gemeynen ----/
- ghedeckte ----/

GELYNTHE Zie:
- gelindt; gelent; gelende; gelinde glent; glint; geleynt; geleynte; gelinte; gelint; gelyndt; gelynde ----/
- thuijne, ---- oft geheymte/

GEMAAKT OF OPGESCHOOTEN = taut. opgeworpen.
- solutus;
- posé;
- gemacht oder aufgeworfen;
- resolved made or trown up;
- hecho y puesto;

vpl.: MGG 2191.

GEMAC Zie:
- ghemech;----; gemacke/

GEMACKE Zie:
- ghemech; gemac;----/

GEMAECKT Zie:
- actie ----/
- gemaect;----/
- schulden op kerven ----/
- tusschen twee gehuijsschen ----/

GEMAECKT; GEMAICT = gemaaktvb.
- facio III;
- faire;
- machen;
- make;

- hacer;

vpl.: ASR II; LPS 38.

GEMAECT Zie:
- geconcipieert; geraempt ende ----/
- gemaeckt;----/

GEMAINTINEERT = vb. gehandhaafd.
- vindico I; tueor II; obtenio II;
- maintenier;
- aufrechterhalten;
- maintain;
- mantener;

vpl.: MGG 100.

GEMALEN Zie:
- querne op dat men om gelt daer op niet ---- en heeft/

GEMANCIPEERT = vb. mondig verklaren.
- sui iuris declaro I;
- émanciper;
- mündig erklären;
- emancipate;
- emancipar;

vpl.: T2/38.

GEMANEERT = ppf. zich verbreiden; bekend worden.
- emano I;
- émaner;
- ausströmen; bekannt werden; sich verbreiten;
- emanate;
- emanar;

vpl.: ASO 16; DVB 100.

GEMANGELT GOET = ruilgoederen.
- merces permutatae;
- marchandises échangées;
- Tauschgüter;
- exchangegoods;
- mercacías cambiadas;

vpl.: Lo4/288.

GEMANIERLIJCK Zie:
- eerlijck ende ----/

GEMARQUEERT = vb.gemerkt; aangeduid.
- indico I; significo I;
- signaler; indiquer;
- markieren; bezeichnen;
- mark off; designate;
- señalar; indicar;

vpl.: MGG 234.

GEMATELIJC Zie:
- menschelijc ende ----/

GEMAYOREERT Zie:
- ghemayoreert;----/

GEMECHTIGHDE = sub. gemachtigde.
- is, cui potestas data est; delegatus; qui mandatum habet; ab aliquo;
- mandataire; délégué; fondé de

pouvoirs;
- Bevollmächtigter;
- proxy; attorney; delegate; deputy;
- autorizado; delegado; encargado; mandatario;

vpl.: T1/372; T2/86; B2/36; C2/1017.

GEMECHTIGDE OFT PROCUREUR = taut. zaakwaarnemer; gemachtigde.
- procurator; delegatus; qui mandatum habet ab aliquo; is cui potestas; data est;
- homme d'affaires; délégué; fondé de pouvoirs; mandataire;
- Sachverwalter; Bevollmächtigste(r);
- solicitor; delegate; deputy; proxy; attorney;
- agente de negocios; procurador; apoderado; delegado; encargado; mandatario; autorizado;

vpl.: B2/187,36; T1/372; T2/86; C2/1017.

GEMEEN Zie:
- gemeyn;----; gemeene; gemein; gemeine; gemien/
- ten besten vant ----/

GEMEEN Zie:
- oepen blijvende ende ----/

GEMEEN STRAETEN = openbare straten.
- viae publicae;
- rues publiques;
- öffentliche Strassen;
- public streets;
- calles públicas;

vpl.: BVB 177.

GEMEENE Zie:
- gemeyn; gemeen;----; gemein; gemeine; gemien/
- met een ---- voys/
- pertubateur van de ---- ruste/
- recht van ---- waerheijt/
- tot ---- besten ende gerustheijt/

GEMEENE MIDDELEN = dit is het geheel der inkomsten geheven als belasting door de Generaliteit ook wel aangeduid als 's Lands gemene middelen.
- modi tributi communes;
- revenus totals des impôts de la Généralité;
- gesamte Steuereinkünfte;
- total taxes revenue;
- el todo de los ingresos como impuestos cobrados por las autoridades de los Estados Generales;

vpl.: DVB 38.

GEMEENE NAEGEBUREN = sub.pl. omwonenden.

- circumhabitantes;
- circonvoisins;
- Umwohnern;
- neighbours;
- circunvecinos;

vpl.: DKB 4.

GEMEENE WEGEN = wegen die aan de gemeenschap toebehoren.
- viae pertinentes communitati;
- chemins communaux;
- gemeinschaftliche Wege;
- communal roads;
- caminos comunales;

vpl.: DVB 37.

GEMEENE ZAECKEN = gemeenschappelijke zaken.
- res communes;
- choses communales;
- gemeinschaftliche Geschäfte;
- communal affairs;
- asuntos comunales;

vpl.: BVB 154.

GEMEENELIJCK; GEMIJNLIJK; GEMEIJNLIKE; GEMEIJNELIJCK; GEMEIJNLIJK; GHEMEENLIJCK; GEMEENLIJC; GEMEINLIJC; GEMEYNLEC; GEMEYNIGLIJCK; GEMEYNLIJC; GEMEENLIKE; GEMEINLIKE; GEMENLIJCK; GEMIJNELIJCK = gewoonlijk. adv.
- plerumque; vulgo; fere; ex consuetudine; frequenter; vulgariter;
- communément; ordinairement comme d'habitude; comme à l'ordinaire;
- für gewöhnlich; üblich;
- usually; usual; normally; ordinarily; commonly; as usual;
- comunmente; generalmente; habitualmente; normalmente; usual ordinariamente; por regla general;

vpl.: PvB5/147; T2/21,202,301; C1/281; ACart 10,36; MGG 53; DVB 9,94; BVB 35; Cr2/977; PvB1/10,110,448; B2/30; C2/1015.

GEMEENEN Zie:
- ten ---- coste/
- tot ---- oirbaer/

GEMEENEN SEGEL = openbaar zegel.
- sigillum publicum;
- sceau public;
- öffentliches Siegel des Dorfes; Siegel des Schöffenamtes;
- public seal;
- sello público;

vpl.: MGG 50.

GEMEENLIJC Zie:
- gemeenelijk; gemijnlijk; gemeijnlike; gemeijnelijck; gemeijnlijk; ghemeen lijck;----; gemeinlijc; gemeynlec; gemeyniglijck; gemeynlijc; gemeenlike; gemenlijck gemijnelijck/

GEMEENLIKE Zie:
- gemeenelijk; gemijnlijk; gemeynlike; gemeijnelijck; gemeijnlijk; ghemeenlijck; gemeenlijc; gemeinlijc; gemeynlec; gemeyniglijck; gemeynlijc;----; gemeinlike; gemenlijck; gemijnelijck/

GEMEENSAMHEIT Zie:
- gemeynsaemheyt;----/

GEMEENSCHAP Zie:
- gemeynschap; ghemeynschap; -----; gemenschap; gemeinschap; gemeintschap; gemeenschape/
- meentucht oft ----/

GEMEENSCHAPE Zie:
- gemeynschap; ghemeynschap;gemeenschap; gemenschap; gemeinschap; gemeintschap;----/

GEMEENTE Zie:
- gemeentens; gemeijnt; gemeijnte; ----; gemeinte; gemiente; gemeynt; gemeynte; meente;miente/
- hengstveulens soo huchter die op de ---- gaen/
- recht van ---- waerheijt/

GEMEENTELIEDE Zie:
- gemeyntenaaren;----; gemeentelude/

GEMEENTELUDE Zie:
- gemeyntenaaren; gemeenteliede; ----/

GEMEENTENS; GEMEIJNT; GEMEIJNTE; GEMEENTE; GEMEINTE GEMIENTE; GEMEYNT; GEMEYNTE; MEENTE; MIENTE = sub.1. het gemeenschappelijk bezit van woeste gronden moerassen heiden en bossen aan inwoners van heerlijkheden en dorpen uitgegeven door de grondheer 2.gemeentelijke overheid.
- 1.ager communis; pascuum commune; id est possessio communis solium (agrorum incultorum) regionum incultarum; paludium arenosorum,camporum aridorum, et silvarum incolis dominiorum et vicorum data, elocata, domino 2. civitas;
- prairier commune; terre communale; c'est à dire, la possession en commun de terres sauvages; marais; bruyère et forêts;

partagée par le seigneur entre les habitants de seigneuries et villages 2.autorité municipal;
- Allmende; Gemeindeweide; gemeinschaftlicher Besitz von Odland; Sümpfen; Heiden und Wäldern den Einwohnern von Herrengüters und Dörfen gegeben von dem Landesherrn 2.Gemeindebehörde;
- common, joint fields; the municipality that is the joint possession of waste lands, swamps, heaths and woods which were given by the landlord to the inhabitants of manors and villages 2.municipal government, unicipality;
- bienes communales, tierras yermas, terrenos pantanosos, brezale y bosques repartidos por el señor a vecinos de señorios y pueblos, 2.autoridad municipal;

vpl.: T1/15; ACart 2.

GEMEENTSWEEGEN = adv. van gemeentewege.
- ab parte civitatis; municipii;
- de la part de la commune;
- vonseiten der Gemeinde;
- on account of the municipality;
- de parte del municipio;

vpl.: ADR 3.

GEMEGTIGDE = sub.gemachtigde.
- delegatus; legatus;
- déléqué; fondé des puvoirs mandataire;
- Bevollmächtigter;
- deputy;
- deputado; apoderado;

vpl.: DVB 16.

GEMEGTIGDE Zie:
- vordere ----/

GEMEIJN Zie:
- actie van ----/
- int ----/
- misdaet van ---- goet te rooven oft te steelen/
- privaet, voutprivaet oft privaethuys, private oft ---- heymelicheyt/

GEMEIJN = adi. gemeenschappelijk.
- communis;
- commun;
- gemeinschaftlich; gemeinsam;
- joint;
- comun; colectivo;

vpl.: ACart 55.

GEMEIJN BEST = algemeen welzijn.
- bonum commune;
- bien commun;
- allgemeines Wohlsein;
- common good;

- el bienestar público;

vpl.: PvB8/12.

GEMEIJN DORPS = het grondgebied in enge zin waarop huizen en erven gelegen zijn ende dorpelingen wonen.
- territorium in sensu stricto, in quo domus et praedia siti sunt et vicini habitant;
- territoire du village, au sens strict du mot, dans laquelle les villageois habitaient;
- das Grundgebiet des Dorfes, wo die Dörfler wohnen;
- the territory of the village, where the villagers have their dwellings;
- el territorio en su sentido más restringido, en el cual se hacen casas y solares y habitan los aldeanos;

vpl.: DVB 79.

GEMEIJN HEIJM = gemeenschappelijke afscheiding.
- seiunctio communis;
- séparation commune;
- gemeinschaftliche Trennung;
- communal separation;
- pared divisoria común;

vpl.: C1/193.

GEMEIJN HUIJSHAUDEN = gemeenschappelijke huishouding.
- res domesticae, familiares, communes;
- ménage commun;
- gemeinschaftlicher Haushalt;
- common housekeeping;
- administración común de la casa;

vpl.: C1/464.

GEMEIJN OORBAER; GEMEYN OIRBAER; GEMEYNEN OORBAER; GEMEENEN OORBAAR = het algemeen nut; het algemeen welzijn.
- bonum commune;
- bien public;
- Gemeinnutzen;
- common good;
- la utilidad colectiva; el bien público;

vpl.: BVB 125; DVB 125.

GEMEIJN VERSTANT = gezond verstand.
- sensus communis;
- sens commun;
- gesunder Verstand;
- common sense;
- sentido común; sentido práctico;

vpl.: Lo4/190.

GEMEIJN VROUWE = sub. vrouw voor iedereen.
- femina communis;
- femme commune;

- öffentliches Mädchen; Dirne;
- woman for everybody;
- mujer común;

vpl.: Lo4/758.

GEMEIJN WAERHEIJDT = gewone of zuivere waarheid; dit was een procedure waarbij ieder ingezetene door de landsheer of de overheid werd verplicht op een bepaalde dag voor het gerecht te verschijnen en verklaringen te geven cq. op bepaalde vragen te antwoorden. Deze procedure vertoont overeenkomst met die van 's Graven waarheid, uit middeleeuwen.
- veritas ordinaria aut pura; haec lis erat, qua unusquisque sessor a principe aut magistratu obligabatur in iudicium se sistendum;
- la vérité pure;
- das Recht um jeden Eingesessenen an einem bestimmten Tag vor Gericht erscheinen zu lassen um Erklärungen abzulegen;
- ordinary or pure truth;
- la verdad ordinaria o monda y lironda = un cierto procedimiento de comparición ante el tribunal;

vpl.:

GEMEIJNE Zie:
- bekeert worden int ----/
- tot hueren ----/

GEMEIJNE BEEMDEN = weiden voor gemeenschappelijk gebruik.
- pascua pro usum commune;
- prairie à usage commun;
- gemeinschaftliche Wiesen oder Weiden;
- meadows for common use;
- pastos (of = prados) para uso común;

vpl.: DKB 41.

GEMEIJNE BEWAERNISSE = algemene instandhouding.
- conservatio generalis;
- conservation générale;
- allgemeine Instandhaltung;
- general preservation;
- conservación general;

vpl.: Lo4/124.

GEMEIJNE BORSE = gemeenschappelijke kas of beurs.
- arca communis;
- bourse commune;
- gemeinschaftliche Kasse;
- communal purse;
- caja o bolsa común;

vpl.: C1/263.

GEMEIJNE CORPUS = voltallige bestuur van een heerlijkheid of statendorp.
- administratio completa dominii aut pagi;
- administration au complet d'une seigneurie ou contrée;
- die vollständige Verwaltung eines Dorfes oder einer Herrlichkeit;
- complete administration of a village or a manor;
- la ejecutiva completa (of = la junta directiva en pleno) de un señorio;

vpl.: ACart 54.

GEMEIJNE GEBRUIJCKE Zie:
- tot hueren ----/

GEMEIJN(E) GEBUER(E); GHEBUIR = gezamenlijke buren.
- vicini coniuncti;
- l'ensemble des voisins;
- alle Nachbarn, Mitbewohner des Dorfes;
- all neighbours;
- todos los vecinos;

vpl.: MGG 26,139; DVB 79.

GEMEIJNE INGESETENEN = alle ingezetenen niemand uitgezonderd.
- omnes sessores sine exceptione;
- tous les habitants sans exception;
- alle Einwohner ohne Ausnahme;
- all the inhabitants without exception;
- todos los habitantes excepto nadie;

vpl.: BVB 9.

GEMEIJNE SCHEPENEN = gezamelijke schepenen.
- scabini coniuncti;
- le collège des échevins;
- die sämtlichen Schöffen;
- college of sheriffs;
- colegio (of = consejo) de los regidores;

vpl.: BVB 20.

GEMEIJNE SERMENTE = gewone eed van geheimhouding, afgelegd door werklieden van de munt.
- jusjurandum commune celationis datum ab operariis moneatae;
- serment ordinaire prêté par les artisans du monnaie;
- gewöhnlicher Eid von Geheimhaltung von Arbeiter der Münze;
- normal oath of secrecy by labours of the Mint;
- juramento usual de silencio prestado por obreros de la casa de moneda;

vpl.: PvB5/192.

GEMEIJNE SOEEN = gemeenschappelijke watergoten.
- canales communes, publici; aquaeductus communes;
- canaux mitoyens;
- gemeinschaftliche Wasserrinnen;
- common waterdrains;
- canales, alcantarillas comunes;

vpl.: C1/628.

GEMEIJNE WETHOLDEREN = gewone schepenen.
- scabini ordinarii;
- échevins ordinaires;
- gewohne Schöffen;
- ordinary aldermen;
- regidores ordinarios;

vpl.:

GEMEIJNELIJCK Zie:
- gemeenelijk; gemijnlijk; gemeijnlike;----; gemeijnlijk; ghemeenlijck; gemeenlijc; gemeinlijc; gemeynlec; gemeyniglijck; gemeynlijc; gemeenlike; gemeinlike; gemenlijck; gemijnelijck/

GEMEIJNELIJCK DILAY = gemeenschappelijk uitstel.
- dilatio communis;
- délai commun;
- gemeinschaftlicher Aufschub;
- communal delay;
- dilación común;

vpl.: B2/.

GEMEIJNEN Zie:
- bekeeren indén ---- oirbaer/
- diefte van ---- goeden/
- te bekeeren inden ---- oirbaer/
- ten ---- koste/
- ten ---- proufijt/
- tot ---- cost onderhouden/

GEMEIJNEN = adi. gewone.
- communis; publicus;
- commun; public;
- gewöhnlich;
- common; ordinary;
- común; ordinario; público;

vpl.: ACart 9,11.

GEMEIJNEN BORNEPUTTE = gemeenschappelijke welput.
- puteus fontis communis;
- puits de source commun;
- gemeinschaftlicher Brunnen;
- common well;
- pozo común;

vpl.: Lo5/54.

GEMEIJNEN BORRE = gemeenschappelijke waterput.
- fistula aquae communis;
- puits commun;
- gemeinschaftlicher Brunnen;
- communal well;

- cisterna común;

vpl.: C1/191.

GEMEIJNEN COSTE = gemeenschappelijke kosten.
- sumptus communes; impendia communia;
- à frais communs;
- gemeinschaftliche Kosten;
- joint expenses;
- gastos comunes;

vpl.: C1/628.

GEMEIJNEN GEBRUICKE = gemeenschappelijk gebruik.
- usus communes;
- l'usage commun;
- gemeinschaftlicher Gebrauch;
- communal use;
- uso común;

vpl.: DVB 12.

GEMEIJNEN GEBUEREN = gezamenlijke ingezetenen.
- cuncti sessores;
- l'ensemble des habitants;
- die sämtlichen Einwohner;
- all the inhabitants;
- los habitantes (of = los vecinos) conjuntos;

vpl.: LPS 45.

GEMEIJNEN GEBRUIJCKE = gemeenschappelijk gebruik.
- usus communes;
- l'usage commun;
- gemeinschaftlicher Gebrauch;
- communal use;
- uso común;

vpl.: DVB 12.

GEMEIJNEN HEIJMUER = gemeenschappelijke scheidsmuur.
- paries medius communis;
- muraille de séparation commune;
- gemeinschaftlicher Scheidemauer;
- communal partition-wall;
- pared divisoria comùn;

vpl.: C1/184.

GEMEIJNEN KERSPELS = gemeenschappelijke parochie.
- parochia coniuncta;
- paroisse commune;
- gemeinschftliche Pfarrei;
- communal parish;
- parroquia comunal;

vpl.: BVB 181.

GEMEIJNEN OIRBAER ENDE PROFIJT = taut. gemeenschappelijk voordeel.
- commodum commune;
- avantage commun;
- gemeinschaftlicher Nutzen;
- communal well being;
- provecho colectivo; vpl.BVB195.

GEMEIJNEN SCHEPENDOMSSEGEL = openbaar zegel van de schepenbank.
- sigillum publicum iudicii scabinorum;
- sceau public du tribunal des échevins;
- Siegel des Schöffenamtes;
- public seal of the sheriffs' court;
- sellό publicό del tribunal de los regidores;

vpl.: ACart 42.

GEMEIJNEN SEGEL = schepenzegel cq. zegel van het schepenambt.
- sigillum scabinorum;
- sceau des échevins;
- Siegel des Schöffenamtes;
- seal of the aldermen's office;
- sello del oficio de regidor;

vpl.: BVB 113.

GEMEIJNEN WECH = gemeenschappelijke weg; publieke weg.
- via communis; publica;
- rue publique;
- öffentlicher Weg;
- public road;
- camino público;

vpl.: LPS 115.

GEMEIJNLIJC ENDE EENDRACHTELIJCK = gemeenschappelijk en eendrachtig.
- communis et concors;
- en commun et unanime;
- gemeinschaftlich und einträchtig;
- communal and united;
- en común y concordemente;

vpl.:

GEMEIJNLIJK Zie:
- gemeenelijk; gemijnlijk; gemeijnlike; gemeijnelijck;----; ghemeenlijck; gemeenlijc; gemeinlijc; gemeynlec; gemeyniglijck; gemeynlijc; gemeenlike; gemeinlike; gemenlijck; gemijnelijck/
- regularijclijc ende ----/

GELEIJNLIKE Zie:
- gemeenelijk; gemijnlijk;----; gemeijnelijck; gemeijnlijk; ghemeenlijck; gemeenlijc; gemeinlijc; gemeinlijc; gemeynlec; gemeyniglijck; gemeynlijc; gemeenlike;gemeinlike; gemenlijck; gemijnelijck/

GEMEIJNS AFFAIRENS = openbare zaken.
- res communes;
- affaires publiques;
- öffentliche Angelegenheiten;
- public affairs;
- asuntos públicos;

vpl.: ADR 11.

GEMEIJNSCHAP OFT KENNISSE = taut. relatie.
- familiaritas;
- connaissance ou familiarité;
- Geschäftsfreund;
- acquaintance or familiarity;
- conocimiento o familiaridad;

vpl.: C1/46.

GEMEIJNT Zie:
- gemeentens;----; gemeijnte; gemeente; gemeinte; gemiente; gemeynt; gemeynte; meente; miente/

GEMEIJNTE Zie:
- gemeentens; gemeijnt;----; gemeente; gemeinte; gemiente; gemeynt; gemeynte; meente; miente/
- pedel ofte ----/
- vroente; vrointe; vruente;vrunte- vroente ende ----; vroente oft laren; vrunte oft straeten/

GEMEIJNTEN LASTEN = openbare uitgaven.
- expensae publicae;
- dépenses publiques;
- Gemeindeausgaben;
- public expenses;
- gastos públicos;

vpl.: ADR 16.

GEMEIJNTES BEURSSE Zie:
- gemeijntebuerse;----/

GEMEIN Zie:
- gemeyn; gemeen; gemeene;----; gemeine; gemien/

GEMEINE Zie:
- gemeyn; gemeen; gemeene; gemein;----; gemien/

GEMEINLIJC Zie:
- gemeenelijk; gemijnlijk; gemeijnlike; gemeijnelijck; gemeinlijk; ghemeenlijck; gemeenlijc;----; gemeynlec; gemeyniglijck; gemeynlijc; gemeenlike; gemeinlike; gemenlijck; gemijnelijck/

GEMEINLIKE Zie:
- gemeenelijk; gemijnlijk; gemeynlike; gemeijnelijck; gemeijnlijk; ghemeenlijck; gemeenlijc; gemeinlijc; gemeynlec; gemeyniglijck; gemeynlijc; gemeenlike;----; gemenlijck; gemijnelijck/

GEMEINSCHAP Zie:
- gemeynschap; ghemeynschap;gemeenschap; gemenschap;----; gemeintschap; gemeenschape/

GEMEINTE Zie:
- gemeentens; gemeijnt; gemeijnte; gemeente;----; gemiente; gemeynt; gemeynte; meente;miente/

GEMEINTE GRONT = gemene gronden cq. gemeentegrond.
- terrae communes;
- territoire communal;
- gemeinschaftlicher Grund;
- municipal grounds;
- bienes municipales;

vpl.: ACart 24.

GEMEINTSCHAP Zie:
- gemeynschap; ghemeynschap;gemeenschap; gemenschap; gemeinschap;----; gemeenschape/

GEMEIJNTS PEELMEESTER = functionaris in dienst van het corpus belast met het uitgeven van peelgronden.
- minister corporis; onerati edendo terrarum paemaniae;
- fonctionnaire au service du corpus;chargé de la distribution d'un territoire de marais;
- Funktionär, beauftragt mit der Ausgabe von "Peel" Grundstücken;
- official charged with the issue of "Peel" grounds;
- funcionarió encargadó de distribución de terras de Peel;

vpl.: ACart 34.

GEMENCKT = gewond.
- vulneratus;
- blessé;
- verwundet;
- injured;
- herido; lesionado;

vpl.: C3/88.

GEMENGELT = vb. gemengd.
- misceo II;
- mêler;
- mischen;
- to mixe;
- mezclar;

vpl.: C1/61.

GEMENLIJCK Zie:
- gemeenelijk; gemijnlijk; gemeynlike; gemeijnelijck; gemeijnlijk; ghemeenlijck; gemeenlijc; gemeinlijc; gemeynlec; gemeenlike; ----; gemijnelijck/

GEMENSCHAP Zie:
- gemeynschap; ghemeynschap;gemeenschap;----; gemeinschap; gemeintschap; gemeenschape/

GEMENTEN NUTSCAP = algemeen nut.
- bonum commune;
- salut public;
- allgemeiner Nutzen;
- common good;
- bien común;

vpl.: PvB1/101.

GEMENTIONEERDE; GEMENTIONEERT = melding gemaakt; vermeld. vb.
- commemoro I; mentionem facere;
- mentionner; citer; nommer;
- erwähnen;
- mention;
- mencionar; citar; nombrar;

vpl.: DKB 30; MGG 90.

GEMENTIONEERT Zie:
- gementioneerde;----/

GEMERT Zie:
- gerichte van ----/

GEMET Zie:
- ghemet; ghemete;----; ymet; gemete/

GEMETE Zie:
- ghemet; ghemete; gemet; ymet; ----/

GEMETEN Zie:
- uijt ----/

GEMEYN Zie:
- actie van deylingen van erffleijdheiden die ---- is tusschen ennigen/
- misdaet van ---- goet te rooven oft te steelen/

GEMEYN; GEMEEN; GEMEENE; GEMEIN; GEMEINE; GEMIEN = adi. algemeen.
- generalis; communis;
- général;
- allgemein;
- general;
- general;

vpl.: T2/42.

GEMEYN ENDE ONVERSCEYDEN = taut. gemeenschappelijk.
- communis;
- en commun;
- gemeinschaftlich;
- common;
- en común; en conjunto; colectivamente;

vpl.: T1/508.

GEMEYN FAME = publieke opinie
- fama publica;
- opinion publique;
- öffentliche Meinung;
- public opinion;
- opinión pública;

vpl.: T1/367.

GEMEYN HEYMUEREN = huismuren.
- muri domus;
- murs de maison;
- gemeinschaftliche Scheidemauern;
- common partition-walls;
- muros de casa;

vpl.: Lo1/626.

GEMEYN OBSERVANCIE = algemene regel.
- regula generalis; praescriptum commune;
- règle général;
- allgemeine Regel;
- general rule;
- regla general;

vpl.: T1/9.

GEMEYN PRIVAEDT = gemeenschappelijk gemak.
- privatum commune;
- privé commun;
- gemeinschaftlicher Abort;
- common privy;
- retrete común;

vpl.: Lo1/638.

GEMEYN RECHT = recht dat overeenkomt met het geschreven recht; het costumiere en plaatselijke recht.
- ius commune;
- le droit qui est en conformité avec le droit écrit;
- Recht, übereinstimmend mit geschriebenem Recht; Gewohnheitsrecht und lokalem Recht;
- right that is consonant with the written the common and the local law;
- el derecho que está en conformidad con el derecho escrito y local;

vpl.: T1/17.

GEMEYN WELVAIRT = openbaar welzijn.
- commune commodum;
- salut public;
- gemeinwohl;
- public welfare;
- bien público;

vpl.: T1/188.

GEMEYNBESTE Zie:
- gemeyne beste;----/

GEMEYNDER Zie:
- ter ---- oirloeghe/
- tot behoef van der ---- bussen van den raethuyse/

GEMEYNDER NOODORFTE = gemeenschappelijke nooddruft; behoefte.
- necessitas communis;
- necessité commune;
- gemeinschaftliche Notdurft;
- common necessaries of life;
- necesidad común;

vpl.: T1/529.

GEMEYNDER NUTSCAP ENDE SCADEN = gemeenschappelijke winst en verlies.
- emolumentum et damnum commune
- compte général de profits et

pertes;
- gemeinschaftlicher Gewinn und Verlust;
- common loss and profit;
- cuentá general de ganancias y pérdidad;

vpl.: T1/495.

GEMEYNDER WELVAERT = algemeen welzijn.
- commune commodum;
- salut public;
- Gemeinwohl;
- common welfare;
- bien público;

vpl.: T1/5.

GEMEYNE Zie:
- bekeert worden int ----/
- het ---- best/
- int ----/
- pertubateur van de ---- ruste/

GEMEYNE BESTE; GEMEYNBESTE = algemeen welzijn.
- bonum commune; res publica;
- bien public; salut public;
- Gemeinwohl;
- common good; general welfare;
- bien publico; bien común;

vpl.: PvB1/554; T1/465.

GEMEYNE BORSSE = gemeenschappelijke kas.
- arca nummeraria communis;
- caisse commune;
- gemeinschaftliche Kasse;
- common purse;
- caja común;

vpl.: PvB6/27.

GEMEYNE RUSTE = openbare orde.
- ordo publica;
- ordre public;
- öffentliche Ordnung;
- public order;
- orden público;

vpl.: PvB1/49.

GEMEYNE SOYE = gemeenschappelijke goot.
- canalis communis;
- gouttière commune;
- gemeinschaftliche Gosse;
- communal gutter;
- arroyo común; desague común;

vpl.: vdV/47; C2/890.

GEMEYNE VOUTE = gemeenschappelijk gemak; privaat; plee.
- privatum;
- cabinets communs;
- Abort;
- communal privy;
- retrete para uso común;

vpl.: vdV/47; C2/890.

GEMEYNE VROUW = vrouw van slechte zeden.
- femina inhonesta;
- prostituée; femme de mauvaises moeurs;
- Prostituierte;
- public woman;
- mujer de mala fama;

vpl.: vdV/101; C2/900; B1.

GEMEYNEN Zie:
- actie uit ---- proffyte ende oirboir/
- tot ---- coste/

GEMEYNEN COFFER = sub. schatkist.
- aerarium publicum; pecunia populi;
- trésor public; fisc; deniers publics;
- Gemeindekasse;
- treasury;
- tesoro público; arcas fiscales;

vpl.: T2/66.

GEMEYNEN DRYFWEG = weg waarover vee gedreven wordt, breed 24 voet = ca.6,72 m.
- via bestiarum;
- chemin commun pour faire aller les vaches; largeur 24 pieds = env. 6,72 m.;
- allgemeiner Weg, worüber Vieh getrieben wurde;
- common road;
- camino común para hacer pasar el ganado anchura 24 pies = aprox. 6,72 m.;

vpl.: Cu1/407.

GEMEYNEN ENDE ONVERDEYLEN GOEDE = taut. ongedeeld goed.
- bonum indivisum;
- des biens indivisés;
- ungeteiltes Gut;
- undivided good;
- bienes sin repartir;

vpl.: T1/412.

GEMEYNEN GELYNT = gemeenschappelijke omheining; schutting.
- saepes communis;
- enclos mitoyen; clôture en bois;
- gemeinschaftliche Umzäunung oder Zaun;
- communal fence;
- valla común; cerco común; vallado colectivo;

vpl.: B1/44; C2/890.

GEMEYNEN HEYMUER = gemeenschappelijke scheidsmuur.
- murus separationis communis;
- mur de maison commun;
- gemeinschaftliche Scheidemauer;
- common partition-wall;

- muro de separación común;

vpl.: Lo1/628.

GEMEYNEN HEYTRE = gemeenschappelijk leger.
- exercitus communis;
- armée commune;
- gemeinschaftliche Armee;
- common army;
- ejército común;

vpl.: PvB1/118.

GEMEYNEN LOOP ENDE COURS = taut. gangbaarheid van muntsoorten.
- cursus nummorum;
- cours de classes de monnaies;
- Ueblichkeit von Münzarten;
- currency of kinds of coins;
- validez de clases de monedas;

vpl.: T1/464.

GEMEYNEN LOOP ENDE ESTIMACIEN = taut. schatting.
- aestimatio;
- estimation; évaluation; taxation;
- Schätzung;
- estimation;
- estimación; tasación; valuación;

vpl.: T1/404.

GEMEYNEN OIRBARE, TER WELVAIRT, POLLICIEN ENDE VREDEN = taut. tot algemeen welzijn.
- ad bonum commune;
- pour le bien public;
- im allgemeinen Wohlsein;
- for the common good;
- bienestar general; prosperidad común;

vpl.: Ra.1495/3; C2/939.

GEMEYNEN PENNINGEN = gemeenschappelijke gelden.
- pecuniae communes;
- fonds communs;
- gemeinschaftliches Geld;
- common money;
- fondos comunes;

vpl.: T1/415.

GEMEYNEN VERCREGEN GOEDEN = tijdens een huwelijk gezamelijk verworven goederen.
- bona per matrimonium coniuncte acquisita;
- biens acquis pendant un mariage;
- während der Ehe miteinander erworbene Güter;
- goods jointly obtained during marriage;
- bienes adquiridos durante el matrimonio por los cónyuges en común;

vpl.: vdV/88; C2/898; B1.

GEMEYNEN WECH = openbare weg.
- via publica;
- chemin public;

- öffentlicher Weg;
- public road;
- camino público;

vpl.: T1/256.

GEMEYNEN WELSTANT = algemeen welzijn.
- bonum commune;
- au bien commun;
- Gemeinwohl;
- common good;
- bienestar público;

vpl.: PvB9/11.

GEMEYNIGLIJCK Zie:
- gemeenelijk; gemijnlijk; gemeynlike; gemeijnelijck; gemeijnlijk; ghemeenlijck; gemeenlijc; gemeinlijc; gemeynlec;----; gemeynlijc; gemeenlike; gemeinlike; gemenlijck; gemijnelijck/

GEMEYNLEC Zie:
- gemeenelijk; gemijnlijk; gemeijnlike; gemeijnelijck; gemeijnlijk; ghemeenlijck; gemeenlijc; gemeinlijc;----; gemeyniglijck; gemeynlijc; gemeenlike; gemeinlike; gemenlijck; gemijnelijck/

GEMEYNLIJC Zie:
- gemeenelijk; gemijnlijk; gemeynlike; gemeijnelijck; gemeijnlijk; ghemeenlijck; gemeenlijc; gemeinlijc; gemeynlec; gemeyniglijck;----; gemeenlike; gemeinlike; gemenlijck; gemijnelijck/

GEMEYNLIJC ENDE REGULARIJSLIJC = taut. in den regel; gewoonlijk.
- ordinarie;
- communément; habituellement; ordinairement;
- für gewöhnlich; in der Regel;
- as a rule; usually;
- generalmente; comúnmente; habitualmente;

vpl.: T1/456.

GEMEYNSCHAP Zie:
- priveren van de ----/

GEMEYNSCHAP; GHEMEYNSCHAP GEMEENSCHAP; GEMENSCHAP; GEMEINSCHAP; GEMEINTSCHAP; GEMEENSCHAPE = sub. gemeenzaamheid; onderling verbond of verband; vertrouwelijkheid.
- familiaritas;
- relation; amitié; familiarité;
- Gemeinschaftlichkeit;
- community;
- familiaridad;

vpl.: C1/46.

GEMEYNSAEMHEIT Zie:
- communicacie ende ----/

GEMEYNSAEMHEYT; GEMEENSAMHEIT = sub. gemeenschap.
- familiaritas;
- communauté;
- Gemeinschaft;
- fellowship;
- comunidad;

vpl.: T1/459.

GEMEYNSAEMHEYT Zie:
- communien ende ----/

GEMEYNT Zie:
- gemeentens; gemeijnt; gemeijnte; gemeente; gemeinte; gemiente; ----; gemeynte; meente; miente/

GEMEYNTE Zie:
- gemeentens; gemeijnt; gemeijnte; gemeente; gemeinte; gemiente; gemeynt;----; meente;miente/
- schaemele ----/
- ter stadt ende ---- proffyte/
- vroente ende ----/
- vroonten oft ----/

GEMEYNTEN Zie:
- ter stadt ende ---- proffyte/

GEMEYNTENAAREN; GEMEENTELIEDE; GEMEENTELUDE = sub. gemeentenaren.
- paganus; vicanus;
- habitant de la commune;
- Gemeindebewohner;
- inhabitants of the municipality;
- ciudadano; vecino;

vpl.: ACart 21.

GEMEYNTMEESTER, PEELMEESTER = sub. een functionaris die met een of meer collega's de Peel of Gemeente verdeelde onder inwoners steeds voor een bepaald seizoen of 'n aantal jaren.
- minister municipales cq. administrator/curator communium publicorum;
- fonctionnaire qui avec ses confrères dividait la "Peel" ou une communauté entre les habitants toujours pour une certaine période ou une série d'années; cq. fonctionnaire chargé de l'administration et la distribution du territoire communal;
- Funktionär der mit einem oder mehreren Kollegen die "Peel" oder die Geteilte unter den Einwohnern immerfür eine bestimmte Saison oder eine Anzahl von Jahren, dasz heisst er war ein Verwalter der gemeinschaftlichen Gründen;
- functionary who with one more colleages, divided the "Peel" or the municipality among the inhabitants, always for a definite season or a number of years;
- functionario que con uno o más colegas repartía el "Peel" o una comunidad entre los vecinos, siempre para una cierta temporada o una serie de años;

vpl.: AKB 2.

GEMEYTE = sub. gemuit; muiterij.
- seditio;
- mutinerie; sédition;
- Meuterei;
- mutiny;
- premio;

vpl.: PvB1/117.

GEMIEN Zie:
- gemeyn; gemeen; gemeene; gemein; gemeine;----/

GEMIENTE Zie:
- gemeentens; gemeijnt; gemeijnte; gemeente; gemeinte;----; gemeynt; gemeynte; meente;miente/

GEMIJNELIJCK Zie:
- gemeenelijk; gemijnlijk; gemeynlike; gemeijnelijck; gemeijnlijk; ghemeenlijck; gemeenlijc; gemeinlijc; gemeynlec; gemeenlike; gemenlijck;----/

GEMIJNLIJK Zie:
- gemeenelijk;----; gemeijnlike; gemeijnlijck; gemeijnlijk; ghemeenlijck; gemeenlijc; gemeinlijc; gemeynlec; gemeyniglijck; gemeynlijc; gemeenlike; gemeinlike; gemenlijck; gemijnelijck/

GEMIJT = gemaaid ppf.
- meto III; succido III; de seco I;
- couper; moisonner;
- mähen;
- mow;
- cegar;

vpl.: BVB 119.

GEMINDEN; GHEMINDE = sub. beminde; lieve.
- amatus; dilectus; carus;
- bien aimé;
- Geliebte(r);
- beloved; darling;
- querido;

vpl.: ACart 4.

GEMINDEN Zie:
- gheminde; gheminder;----/

GEMINDEN ENDE LIEVEN = beminde en lieve.
- cari ac dilecti; carus ac dilectus;
- bien aimé et cher;
- beliebte und liebe;
- beloved and dear;

GEM

- amado; queridos y amados, y querido;

vpl.: MGG 14.

GEMODEREERDE ALIMENTATIE = gematigd onderhoud.

- discussio moderata;
- conversation modérée;
- gemäszigter Unterhalt;
- moderate discussion;
- alimentación moderada; alimentación módica;

vpl.: C2/820.

GEMODEREERDE LOON = gematigd loon.

- merces moderata;
- salaire modéré;
- gemäszigter Lohn;
- moderate wage;
- sueldo moderado (of = módico);

vpl.: C1/280.

GEMOERT = uitgeveend. ppf.

- terram lutosam extractam in cespites dividere et siccare;
- épuiser une exploitation tourbière;
- Torf gewinnen bis zum Ende;
- cutting till there is no peat left;
- agotar un yacimiento de turba;

vpl.: MGG 30.

GEMOET Zie:

- des heeren ende der stadts ----/
- tegen haar ---- ende conscientie/

GEMOET = hom.vb.1. ontmoet 2.sub. goedvinden.

- 1.obviam venire; accidere III; evenire 2.arbitrium;
- 1.rencontrer 2. bon gré;
- 1.begegnen 2. Genehmigung;
- 1.encounter 2.approve;
- 1.encontrar 2. beneplácito; aprobación; consentimiento;

vpl.: T2/199; Lo4/752.

GEMOET HEBBEN = 1.nodig gehad hebben. 2.gezelschap hebben.

- 1.indigere III 2.una esse cum algo;
- 1.arranger à l'aimable; 2.avoir compagnie;
- 1.auf gütlichen Wege 2.Gesellschaft haben;
- 1.need; 2.to have company;
- 1.ponerse de acuerdo 2.tener compañia;

vpl.: B2/4.

GEMOETEN Zie:

- ghemoeten;----; gemueten; gemoten/

GEMOETEN OFT STOOTEN = botsing of schok.

- concursus;

GEM

- rencontre ou choc;
- zusammenstoszen oder Stoszen;
- collision or shock;
- encontrón o choque;

vpl.: Lo4/142.

GEMOLESTEERD = vb. overlast aandoen.

- vexo I;
- molester; embarrasser;
- angreifen;
- attack;
- molestar; incomodar; importunar;

vpl.: C1/5.

GEMOLESTEERT ENDE GETURBEERT = taut. belemmerd.

- turbo I et molesto I;
- empêcher; obstruer;
- hemmen; hindern;
- hinder; impede; obstruct;
- dificultar; estorbar; ompedir; obstruir;

vpl.: T1/239.

GEMONTELT = adi.ppf.ongebreideld; zonder tuig of halster.

- effrenatus; effrenus;
- effréné; sans licou;
- ungezügelt; ohne Zaum oder Halfter;
- unbridled; without harness or halter;
- desenfrenado; sin cabestro;

vpl.: AKB 10.

GEMONTELT OFT ONGESACIE = taut. ongebreideld.

- effrenatus;
- effrené;
- ungezügelt; zügllos;
- unbridled; uncurbed;
- desenfrenado;

vpl.: AKB 10.

GEMORTIFICEERDE GOEDEN = verstorven goederen.

- bona amortificata;
- biens échus par succession;
- verstorbene Güter;
- immovables transfered in mortmain;
- bienes de manos muertas;

vpl.: PvB1/32.

GEMORTIFICEERT, DOODT ENDE TE NIET = taut. uitgewist.

- mortificatus et annullatus;
- annulé;
- zunichte getan;
- wiped out; nullified;
- borradó; anuladó;

vpl.: BVB 80.

GEMOTEN Zie:

- ghemoeten; gemoeten; gemueten;----/

GEMOVEREN = vb. in beweging brengen.
- moveo II;
- mettre en mouvement;
- in Bewegung setzen;
- set in motion;
- poner en movimiento;

vpl.: MGG 221; DVB 18; BVB 17, 141.

GEMUETEN Zie:
- ghemoeten; gemoeten;----; gemoten/

GEMULTELT = ppf. van halster voorzien.
- capistro I;
- mettre le licou à emmuseler; enchevêter; mettre une muselière;
- halftern;
- fit with a halter;
- poner el cabestro;

vpl.: SKB 4.

GEMUNTEN Zie:
- meten metten ---- penningen/

GEMUTE Zie:
- ghemuytineerde;----; gemuut/

GEMUTINEERDE = sub. muiter.
- conjuratus;
- mutin;
- Meuterer;
- mutineer; rebel;
- amotinado;

vpl.: PB/II/258.

GEMUTINEERDE SPAEGNAERDEN = muitende spanjaarden.
- hispani seditiosi;
- espagnols mutinés;
- meuternde Spanier;
- rebelling Spaniards;
- españoles que se amotinan;

vpl.: PB/IV/4.

GEMUUT Zie:
- ghemuytineerde; gemute;----/

GEMYET = sub. loon.
- merces; pretium;
- salaire;
- Lohn;
- wages;
- jornal; paga; salario; sueldo;

vpl.: T2/370.

GENAAMPT; GENEMPT = adi. genaamd.
- nominatus; vocatus; appellatus;
- nommé; appelé; dit;
- genannt;
- named; called; denominated;
- llamado; titulado;

vpl.: ACart 13,23.

GENACHTDACH Zie:
- genachtdaeghe;----; genechtdach; genechtedag; ghenachtdagh/

GENACHTDAEGHE; GENACHTDACH; GENECHTDACH; GENECHTEDAG; GHENACHTDAGH = sub. rechtszittingsdag; dag tussen een rechtszitting en de daaropvolgende rechtszitting.
- dies iudicii; dies inter iudicium et iudicium sequente;
- jour de plaid; le jour entre une séance et la prochaine séance de la cour de justice;
- Tag der Gerichtssitzung; Tage zwischen einer Gerichtssitzung und der darauffolgende Gerichtssitzung;
- day of court session; days between one session and the next session of the court;
- día de audiencia de un tribunal; dias entre una sesión judicial y la proxima sesión;

vpl.: C3/144; C1/413; Lo6/388.

GENACHTE; GENECHTE; GENEGTE GENACHTING; GHENACHTE; GHENACHTINGHE = sub. rechtsdag; rechtszitting; rechtszaak; tijdspanne van 14 dagen twee rechtszittingen.
- audientia, dies iudicialis, dies ad ius, spatium temporis dies quatuor decim; inter duas sessiones de eadem re;
- audience; jour d'audience; affaire de justice; plaid; jour de justice entre deux audiences; deux-semaines;
- Gerichtstag; Rechtsache; Prozess Gerichtssitzung; Zeitabschnitt zwischen zwei Gerichtssitzungen für dieselbe Sache, 14 Tage;
- court-day; lawsuit; cause;court session; fortnightly term between two sessions of a lawsuit, 14 days;
- dia de audiencia; acción; causa; proceso; pleito; audiencia del tribunal; sésión judicial; plazo de quince días entre dos audiencias destinadas al mismo asunto;

vpl.: PvB1/419; Lo7/42; C2/1027; T2/262; Cr2/1054; C1/601; Ca2/10; B2/5; DKB 48.

GENACHTING Zie:
- genachte; genechte; genegte;---- ghenachte; ghenachtinghe/

GENADE Zie:
- dien God ----/

GENADE = sub. vergiffenis; kwijtschelding.
- gratia; venia;
- pardon; rémission;

- Erlass; Verzeihung;
- grace; pardon;
- gracia; perdón; remisión; venia;

vpl.: T2/94.

GENADE ENDE GRACIE = taut. genade.
- gratia;
- grâce;
- Gnade; Gunst;
- grace; mercy;
- gracia;

vpl.: LPS 54.

GENADICH Zie:
- genager;----; genedich; gnedigen/

GENAGELDE CUTSE = knots met punten.
- clava cum punctis;
- massue garnie de pointes;
- Keule mit Spitzen;
- club with spikes;
- cachiporra con clavos;

vpl.: Lo6/276.

GENAGER; GENADICH; GENEDICH; GNEDIGEN = adi. genadige.
- gratiosus; clemens; propitius; generosus;
- graçieux; clément;
- gnädig;
- gracious;
- clemente; misericordioso;

vpl.: PvB1/453; BVB 7.

GENAMPTISEERT = ppf. voldoening gegeven, aan eiser.
- solvo III;
- payer les dettes satisfaire;
- Busse bezahlen; befriedigen;
- satisfy; pay;
- pagar las deudas; dar satisfacción;

vpl.: LPS 105.

GENAREN Zie:
- gheneiren; generen;----/

GENARREERT = ppf. verhaald.
- narro I;
- faire mention de; narrer; relater;
- berichten; erzählen;
- relate; tell;
- constar; narrar; referir; relatar;

vpl.: T1/233.

GENEALOGIE Zie:
- billet van ----/

GENECHT Zie:
- aencommende ----/
- bij gasthuys ----/
- bij ordinarie ----/

- binnen middelen ----/
- genacht;----; genegte; ghenachte; ghenachtinghe/
- naesten ---- ghenachte/
- ten naesten ----/

GENECHTDACH Zie:
- genachtdaeghe; genachtdach; ----; genechtedag; ghenachtdagh/

GENECHTDAGH ENDE VIER - SCHAER HOUDEN = taut. rechtszitting houden.
- sessionem facio III;
- siéger;
- Gerichtssitzung halten;
- keep session of the court;
- tener sesión judicial;

vpl.: C1/595.

GENECHTDAGHE Zie:
- ten eersten ---- ter merckt brenghen/

GENECHTE Zie:
- genachte;----; genegte; ghenachte; ghenachtinghe/

GENECHTEDAG Zie:
- genachtdaeghe; genachtdach; genechtdach;----; ghenachtdagh/

GENECHTEN Zie:
- ten ---- ende ter vierschaeren/

GENEDEGEN = adi. genadige.
- clemens;
- clément;
- gnädig;
- clement;
- clemente;

vpl.: Lo6/250.

GENEDICH Zie:
- genager; genadich;----; gnedigen/

GENEDICHEIJDT Zie:
- furstelijcke ----/

GENEDICHSTEN = adi. genadigste.
- generosus; clemens;
- clément; miséricordieux; généreux;
- gnädigster;
- most clement;
- clementísimo; misericordioso;

vpl.: BVB 170.

GENEEKEN Zie:
- tijden, aenspreeken ende ----/

GENEEREN; GENEREN = vb. in zijn onderhoud voorzien; bezighouden met.
- sustineo II; aleo II; ago III; agito I; versor I; occupor I in victum quaereo III;
- subsister; s'occuper de; se

gener; gagner sa vie;
- sich ernähren; sich beschäftigen mit; sich seinen Unterhalt verdienen;
- support oneself; busy oneself with; make a living; earn one's keep; support one self;
- subsistir; ganarse la vida; ocuparse de; ganarse el pau;

vpl.: PB/IV/50; Cu1/8; T2/101; ACart 36.

GENEET Zie:
- geniet;----/

GENEGENTHEYT ENDE INCLINATIE = taut. voorliefde; geneigdheid.
- amor praecipuus et benignitas;
- prédilection; inclination;
- Vorliebe; Neigung;
- predilection; disposition;
- predilección; preferencia; inclinación;

vpl.: PB/II/343.

GENEGOTIEERT = vb. onderhandeld bewerkt.
- negotior I; ago de III;
- négocier;
- unterhandeln; verhandeln;
- negotiate;
- negociar;

vpl.: DVB 55.

GENEGTE Zie:
- genachte; genechte;----; ghenachte; ghenachtinghe/

GENEICHTHEIT Zie:
- geneychtheit; geneigetheit;----/

GENEIGETHEIT Zie:
- geneychtheit;----; geneichtheit/

GENEIJCKT = adi. genegen; ontvankelijk.
- capax;
- susceptible;
- geneigt; empfänglich;
- inclined; receptive;
- susceptible;

vpl.: LPS 22.

GENEMPT Zie:
- genaampt;----/

GENERAAL Zie:
- quartiermeester ----/

GENERAAL REDRES = algemeen herstel.
- revisio generalis;
- révision générale;
- allgemeine Revision; Prüfung;
- general revision;
- revisión general;

vpl.: ACart 26; DVB 118.

GENERAALE EIJCK = algemene ijk van maten en gewichten.

- verificatio generalis mensurarum et ponderum;
- etalon général des poids et des mesures;
- allgemeine Eichung von Massen und Gewichten;
- general verification and stamping of measures and weights;
- ma rco general de medidas y pesas;

vpl.: ACart 27.

GENERAALE RENUNTIATIE = algemene afstand van recht.
- distantia generalis iuris;
- cession générale du droit;
- allgemeine Verzichtleistung;
- general cession of rights;
- renuncia general de derecho;

vpl.: DVB 40.

GENERAEL Zie:
- actie ---- van allen dingen/
- auditeur ----/
- confirmatie ----/
- depositaris ----/
- generalia ----/
- int ----/
- obligacien ----/
- pagador ----/
- prevost ----/
- provedor ---- van de vivres/
- quartiermeester ----/
- verboth ----/

GENERAEL = 1.adi+2.adv.algemeen.
- 1.generalis 2.generatim; generaliter; vulgo; publice;
- 1+2 général;
- 1+2 allgemein;
- 1+2 general; vague;
- 1+2 general;

vpl.: T2/10,71.

GENERAEL EXEMPEL = algemeen voorbeeld.
- exemplum generale;
- exemple général;
- allgemeines Beispiel;
- general example;
- ejemplo general;

vpl.: PB/IV/19.

GENERAEL MANDAET OFT BEVEL = taut. algemene volmacht tot handelen.
- mandatum generale; iussio generale;
- pouvoir général;
- Gesamtprokura;
- full powers;
- poder general;

vpl.: T1/456.

GENERAEL MEESTER VAN DE MUNTE = hoogste functionaris bij de landsheerlijke muntslag.

- monetae principalis praefectus;
- fonctionnaire principal de la monnaie de la seigneurie;
- höchster Funktionär an der landesherrlichen Münzschlag;
- highest official of the landowned mintage;
- funcionario principal en la acuñacion principesca;

vpl.: PB/III/551.

GENERAEL REKENINGE = algemene rekening.
- ratio generalis;
- compte général;
- allgemeine Abrechnung;
- general account;
- cuenta general;

vpl.: Cu1/240.

GENERAEL SPYNDINGHE = algemene spijsuitdeling aan de armen.
- distributio generalis ciborum pauperibus;
- la soupe populaire;
- allgemeine Speiseausteilung an den Bedürftigen;
- general distribution of food to the poor men;
- distribución general de comidas a los pobres;

vpl.: PB/III/22.

GENERAELDER GEWOENTEN ENDE COSTUMEN = taut. algemene verordeningen; gebruiken; gewoonten.
- consuetudines generales;
- coutumes générales;
- allgemeine Gewohnheiten und Gebräuche;
- general customs;
- costumbres generales;

vpl.: T1/79.

GENERAELDER PROCLAMACIEN = openbare bekendmaking.
- proclamatio publica;
- avis public;
- öffentliche Bekanntmachung, Verlautbarung;
- public announcement;
- notificación pública;

vpl.: T1/562.

GENERAELE DEFFENSIE ENDE VERBODT = taut. algemeen verbod.
- prohibitio generalis;
- défense générale; interdiction générale;
- allgemeines Verbot;
- general prohibition;
- prohibición general;

vpl.: PvB1/392.

GENERAELE PASSAGIEN VAN RECHT = algemene rechtsregels.
- regulae generales iuris;

- des règles générales de droit;
- allgemeine Rechtsregeln;
- general legal rules;
- reglas generales del derecho;

vpl.: B2/163.

GENERAELE RONDE = algemene rondetocht.
- circuitio generalis;
- circuit général;
- allgemeine Rundfahrt;
- general tour;
- ronda general;

vpl.: C1/571.

GENERAELE VERTIJDINGE = algemene afstand.
- cessio; alienatio generalis;
- renonciation générale;
- allgemeine Abtretung;
- general renunciation; cession;
- renuncia general;

vpl.: Lo4/48.

GENERAELIJCK; GENERALIJC; GENERALIJK = adv.in het algemeen.
- generaliter; generatim; universe;
- généralement; generatim; en général;
- in allgemeinen;
- generally; in general;
- generalmente; en general; comúnmente;

vpl.: PvB1/313; B1/Pl.Bra 42; DVB 3; T1/13.

GENERAL Zie:
- maistre de camp ----/

GENERALE Zie:
- confirmacie; confirmatie ----/
- greffier van de ---- caritate/

GENE RALE CARITATE = algemene liefdadigheid.
- benignitas communis;
- la charité suprème; charité publique;
- allgemeine Wohltätigkeit;
- general charity;
- caridad pública; beneficencia común;

vpl.: C1/170.

GENERALE DIFFERENT = algemeen verschil.
- differentia generalis;
- désaccord général;
- allgemeine Differenz;
- general difference;
- diferencia general;

vpl.: PB/III/6.

GENERALE INTENDENTIE = algemeen toezicht.
- inspectio generalis;
- surveillance générale;

- allgemeine Aufsicht;
- general surveillance;
- inspección general; intendencia general;

vpl.: PB/IV/50.

GENERALE OMSCHRIJVINGHE = algemene nauwkeurige kenbaarmaking.

- manifestatio accurata generalis;
- description générale;
- allgemeine genaue Meinungsäuszerung;
- general description;
- descripción general;

vpl.: C1/566.

GENERALE REMISSIE; GRATIE ENDE PARDON = taut. vergeving.

- venia;
- pardon et remission générale;
- Verzeihung;
- pardon;
- gracia; perdón; remisión;

vpl.: PB/II/346.

GENERALE RENUNCIATIE = 't algemene afstand doen, ener erfenis.

- renuntiatio generalis;
- renonciation générale;
- allgemeine Ablehnung, einer Erbschaft;
- general renunciation, of an inheritance;
- renuncia general, de una herencia;

vpl.: C1/650.

GENERALE VERSTOELINGHE = algemene verdeling van een dijk in vakken waarbij iedere dijkplichtige een vak tot onderhoud wordt toegewezen.

- divisio generalis aggeris in partes ad sustentationem;
- division générale d'une digue en lots;
- allgemeine Verteilung des Deiches in Fachen;
- general division of a dike in compartmenst;
- división general de un dique en partes para mantenimiento;

vpl.: PB/II/185.

GENERALES Zie:

- generalia iuris pro et contra et ---- impertinentias;

GENERALIA Zie:

- segghen ---- iuris contra/

GENERALIA IURIS CONTRA AUT PRO = de algemeenheden van het recht tegen of voor.

- les généralités du droit, contre ou pour;
- die Allgemeinheiten des Rechts, gegen oder für;
- the generalities of law, contra or pro;
- las generalidades del derecho contra o pro;

vpl.: C1/506.

GENERALIA IURIS PRO ET CONTRA ET GENERALES IMPERTINENTIAS = soorten van recht voor en tegen en algemene brutaliteit.

- genres de droits pour et contre et impertinences générales;
- Arten von Recht für und gegen und allgemeine Frechheiten;
- juridical generalities for and against and general impertinences;
- generalidades juridicas pro y contra e impertinencias generales;

vpl.: C1/636.

GENERALIJC Zie:

- generaelijck;----/

GENERALIJK Zie:

- generalijck;----/

GENERALYK EN PARTICULIERLYK = in het algemeen en in het bijzonder.

- generaliter et particulariter;
- en général et en particulier;
- im Allgemeinen und ins Besondere;
- un general and in particular;
- general y particularmente;

vpl.: Pl.Bra/55; B1.

GENERELICK = adv. algemeen.

- generaliter;
- généralement;
- im Allgemeinen;
- generally;
- general;

vpl.: PvB1/533.

GENEREN Zie:

- geneeren;----/
- gheneiren;----; genaren/
- sich ----/

GENEREREN = telen; verwekken; voortplanten.

- pario III;
- engendrer;
- erzeugen; fortpflanzen;
- carry on;
- engendrar;

vpl.: T1/139.

GENET Zie:

- iennette;----/

GENETVEL Zie:

- jenettevel; ghenettevel;----/

GENEVEL; GENIJVEL; GENEVER; JENEVER; GENIVER = sub.jenever-

bes.
- juniperus;
- genevre;
- Genever;
- gin;
- ginebra;

vpl.: PvB8/4.

GENEVER Zie:
- genevel; genijvel;----; jenever; geniver/

GENEYCHTHEIT; GENEIGETHEIT; GENEICHTHEIT = sub. neiging.
- inclinatio animi; proclivitas nutus;
- inclination; tendance;
- Neigung;
- tendency;
- inclinación; tendencia;

vpl.: T2/42.

GENEYCHTHEYT Zie:
- begeerte oft ----/

GENEYTHEYT Zie:
- affectie ende ----/

GENGE Zie:
- ganck; gange;----/

GENGEVAR Zie:
- ghimber; gingeber; ghynber; ----; ghingbe r; ghengber;gimber/

GENIET; GENEET = sub. genot; geneugte.
- delectatio;
- jouissance;
- Genuss;
- pleasure;
- goce; gozo; beneficio;

vpl.: Lo3/126.

GENIETEN Zie:
- saisoenen ende aerden ----/

GENIJET Zie:
- proffijt hebben ende ----/

GENIJVEL Zie:
- genevel;----; genever; jenever; geniver/

GENIVER Zie:
- genevel; genijvel; genever; jenever;----/

GENOBILITEERDE = sub. geadelde.
- nobilium ordine adscriptus;
- annobli;
- Geadelter;
- ennobled;
- ennoblecido;

vpl.: PvB10/25.

GENOCH; GENOECH; GENOUCH; GENOUGH; GENOUGHSSAEM;GENUECH; GNOECH; GNOCH = adv. genoeg; voldoende; toereikend; adi.

voldoende.
- 1.satis; sat 2.sufficienter;
- 1.assez; suffisamment 2.satis;
- 1 genügend 2.genügend; hinlänglich;
- 1.enough; sufficiently; sufficient
- 1.suficiente 2.bastante; suficientemente;

vpl.: T1/115; MGG 111,117; T2/31; PvB1/154.

GENOCHDOENINGEN ENDE VERNUEGINGEN = taut. genogdoening.
- satisfactio;
- satisfaction;
- Genugtuung; Satisfaktion;
- satisfaction;
- satisfacción;

vpl.: T1/417.

GENOECH Zie:
- genoch;----; genouch; genuech; gnoech; gnoch/

GENOECH DOEN = vb. voldoening geven; voldoen; tevreden stellen.
- satisfacio III; satisdo 1;
- 1.acquitter 2.contenter;
- Genugtuung geben;
- satisfy;
- satisfacer; contentar;

vpl.: C1/282.

GENOECHSAM Zie:
- genoeghsaem;----; genuechsam/

GENOECHTE Zie:
- ghenuchte;----; genuechte; genuchte/

GENOEGEN LATEN ENDE GEPAEIJT = taut. tevredenstellen.
- satisfacio III;
- qu'il soit satisfait et content;
- zufried enstellen;
- satisfy;
- contentar; satisfacer;

vpl.: C1/282.

GENOEGHSAEM; GENOECHSAM; GENUECHSAM = adv. voldoende.
- satis; abunde;
- suffisamment;
- genügend;
- sufficient;
- suficiente;

vpl.: C1/220.

GENOEMPT; GENUEMPDEN;GENUIJMT = ppf. genoemd; genoemde.
- memoro 1; indico 1; nomino 1; dico III; voco 1; appello 1;
- mentionner; indiquer; nommer; appeler;
- nennen;
- denominate; mention; named;
- mencionar; indicar; nombrar; namado;

vpl.: DVB 7; BVB 21,187.

GENOET = sub. gelijke.
- similis;
- pair;
- Gleicher; Ebenbürtiger;
- partner;
- igual; semejante;

vpl.: C3/80.

GENOEYDT = ppf. uitgenodigd.
- invito I;
- inviter;
- eingeladet; einladen;
- invited;
- invitado;

vpl.: B2/30; C2/1015.

GENOMEN ENDE ONTVREEMPT = taut. vervreemd; weggenomen.
- surripio III;
- dérober; détourner; enlever; priver de; volver;
- fortnehmen;
- take away;
- hurtar; robar; sustraer;

vpl.: T1/306.

GENOMINEERDEN Zie:
- tot eenen ---- tijde/

GENOMINEERT = vb. genoemd.
- memoro I; indico I; nomino I;
- mentionner; indiquer; nommer;
- nennen;
- denominate; mention;
- mencionar; indicar; nombrar;

vpl.: DKB 28,30,38; MGG 33.

GENOMINEERT; GEELIGEERT ENDE GECOSEN = taut. gekozen cq. benoemd.
- electus et nominatus;
- élu et nommé;
- gewählt und ernannt;
- elected and nominated;
- elegidó y nombradó;

vpl.: DDR 3; DKB 50.

GENOMPT Zie:
- boven ----/

GENOOMEN Zie:
- t'erve ----/

GENOOT Zie:
- gnote;----; genote/
- termp ----/

GENOTE Zie:
- gnote; genoot;----/

GENOTEN Zie:
- geprouffiteert ofte ----/

GENOTIFICEERT = vb. bekendgemaakt.
- prodo III; vulgo I; pronuncio I; declaro I;
- notifier; annoncer;
- bekanntmachen;
- announce;

- notificar; anunciar;

vpl.: BVB 74.

GENOTINKE GOEDEREN = verbruiksgoederen.
- bona consumptionis;
- articles de consommation;
- Konsumgüter;
- goods of use;
- articulos de consumo;

vpl.: ASO 10.

GENOUCH Zie:
- genoch; genoech;----; genuech; gnoech; gnoch/

GENOUGH Zie:
- genoch; genoech;----; genuech; gnoech; gnoch/

GENOVEREN Zie:
- veranderen ende ----/

GENSTER; GEENSTER; GEINSTER GEISTER; GHENSTER; GHEYNSTER = sub. vonk.
- scintilla;
- étincelle;
- Funke;
- spark;
- chispa; centella;

vpl.: Lo3/384; Lo3/644.

GENSTEREN OFT ROOCK = vonken of rook.
- scintillae aut fumus;
- étincelles ou fumée;
- Funken oder Rauch;
- sparks or smoke;
- chispas o humo;

vpl.: LoV/242.

GENT Zie:
- aenkomen officie boden op ----/

GENT = sub. mannetjesgans.
- anser mas;
- jars;
- gänserich;
- gander;
- ganso;

vpl.: SKB 4.

GENUCHTE Zie:
- ghenuchte; genoechte; genuechte; ----/

GENUCHTEN Zie:
- genuchten;----/
- nae hun ----/
- tot haere ----/
- tot zijnder ----/

GENUCHTTEN; GENUCHTEN = sub. genoegen.
- utilitas; satisfactio; iucunditas;
- satisfaction; agrément; contentement;
- Befriedigung; Zufriedenheit;
- satisfaction;

GEN

- satisfacción;

vpl.: PvB1/282; MGG 12.

GENUECH Zie:

- genoch; genoech; genouch;----; gnoech; gnoch/

GENUECHSAM Zie:

- genoeghsaem; genoechsam;----/

GENUECHTE Zie:

- ghenuchte; genoechte;----; genuchte/
- na hun/hen ----/

GENUECHTEN Zie:

- tot zijnder ----/

GENUECHTEN OFT BOERDEN = taut. grap; klucht.

- delectatio;
- bouffonnerie; farce; plaisanterie
- Farce; Schwank; Spass;
- farce; joke;
- broma; chanza; farsa;

vpl.: T1/157.

GENUEGE ENDE APPAYSEMENTE = tuat. genoegdoening.

- satisfactio et placatio;
- satisfaction et réconciliation;
- Satisfaktion und Beruhigung;
- satisfaction and appeasement;
- satisfacción;

vpl.: PvB1/483.

GENUEMPDEN Zie:

- genoempt; genuijmt;----/

GENUIJMT Zie:

- genoempt; genuempden;----/

GENYET ENDE PROFFYT HEBBEN = genot en voordeel hebben.

- fructum et commodum habere;
- avoir jouissance et profit;
- Genusz und Vorteil haben;
- have pleasure and profit;
- tener el goce y el provecho;

vpl.: Lo1/316.

GENYETEN = vb. genieten.

- fruor III; perfruor III; utor III;
- jouir de;
- genieszen;
- enjoy; have the advantage of;
- gozar de;

vpl.: T1/109.

GENYETEN ENDE GEBRUYCKEN = taut. genieten.

- fructum capio III; utor III;
- faire usage de; jouir de;
- gebrauchen;
- enjoy;
- disfrutar; gozar de; hacer uso de;

vpl.: T1/109.

GEO

GEOBEDIEERT = ppf. gehoorzaamd.

- oboedio IV;
- obéir;
- gehorchen;
- obey;
- obedecer;

vpl.: ADR 10.

GEOBJICIEERT; GEOBJUICIEERT; GEOBJUICEERT = ppf. in de weg geplaatst; voorgehouden; tegenovergesteld.

- objicio III;
- mettre ou jeter devant; objecter; enseigner;
- etwas in den Weg setzen; hinhalten;
- throw obstacles in the way; hold before;
- objetar; enseñar;

vpl.: MGG 95,98.

GEOBJUICEERT Zie:

- geobjicieert; geobjuicieert;----/

GEOBJUICIEERT Zie:

- geobjicieert;----;geobjuiceert/

GEOBSERVEERT = ppf. opgemerkt; waargenomen; gadegeslagen; macht genomen.

- observo I; considero I; adhibeo II;
- observer; regarder; s'observer les lois; considérer;
- bemerken; neobachten; achten auf;
- observe; notice;
- observar; considerar;

vpl.: DVB 104; B2/105.

GEOBSERVEERT ENDE GEUSEERT = gebruikt en bekeken; in acht genomen.

- usus et observatus;
- usé et observé;
- gewohnt und unterhalten; befolgt; gewesen;
- used and observed;
- usado y observado;

vpl.: MGG 83.

GEOBSTEERT = ppf. hinderen; tegenstand bieden.

- obsto I; resisto III;
- obstruer;
- hindern; Widerstand leisten;
- hinder; resist; offer resistance;
- obstar;

vpl.: MGG 123.

GEOBTINEERDE = sub. verkrijger.

- obtinens; impetrans; assequens;
- acquéreur; obtenteur; impétrant;
- Erwerber;
- obtainer;
- obtenedor; adquiridor;

vpl.: MGG 58.

GEOBTINEERT Zie:
- octroij ----/

GEOBTINEERT = ppf. verkregen.
- obtineo II; impetro I; assequor III;
- obtenir; impétrer; acquérir;
- erworben;
- obtained; acquired; got;
- obtenido; adquirido;
vpl.: MGG 58.

GEOBYCIEREN OFT OPLEGGEN = taut. verwijzen.
- obicio III;
- reprocher;
- beschuldigen von; vorwerfen;
- reproach;
- reprochar; vituperar;
vpl.: T1/282.

GEOCCUPEERT = bezet, door bezigheden.
- occupatus;
- occupé;
- beschäftigt;
- occupied;
- ocupado;
vpl.: PvB1/570.

GEOERDENDE CLEEDEREN = geestelijke gewaden; habijten.
- vestimentum sacrus; habitus sacer;
- habit d'un ordre religieux;
- geistliche Gewänder; Habite;
- habits;
- hábito de una orden religiosa;
vpl.: T1/131.

GEOERDENEN; GEORDENE; GEORDINE SUSTEREN = zuster ener kloosterorde.
- monacha;
- réligieuse professe;
- Nonne;
- nun;
- religiosa; monja;
vpl.: T1/45.

GEOERDENDEN PERSOON = sub. monnik.
- coenobita; monachus;
- religieux régulier;
- Ordensperson; Ordensglied;
- monastic;
- clérigo regular;
vpl.: T2/24.

GEOERLOEFT Zie:
- actie ---- waire/

GEOESTEN Zie:
- geoext; geoochsten;----; geousten ende gewonnen/

GEOEXT; GEOOCHSTEN; GEOESTEN; GEOUSTEN ENDE GEWONNEN = taut. geoogst.

- meto III;
- moisonner; récolter; recueillir;
- ernten;
- reap;
- cosechar; recoger; recolectar;
vpl.: T1/239.

GEOFFENDEERDE PARTIE = beledigde partij.
- pars offensa;
- partie offensée;
- beleidigte Partei;
- insulted party;
- parte injuriada;
vpl.: Lo1/148.

GEOFFENDEERT Zie:
- gheoffendeert;----/

GEOFFENSEERDE = sub. hij die beledigd is.
- qui offensus est; laesus;
- celui qui est offensé;
- derjenige der beleidigt ist;
- offended party;
- el que está agraviado;
vpl.: C1/389.

GEOIRBOIRT; GEORBOIRT = ppf. de vruchten geplukt; gebruikt; gewonnen.
- colere agrum; exercere tellurem ut fructus reddat; utor III; fruor III;
- cueiller les fruits; user de; gagner; cultiver; labourer;
- die Früchte pflücken; gebrauchen gewinnen;
- consume; reap the fruits;
- cosechar las frutas; usar;ganar;
vpl.: MGG 15; ADR 2.

GEOIRLOEFT = ppf. vergund; toegestaan.
- concedo III; permitto III; largior IV;
- consentir; permettre;
- erlauben; gewähren; gewilligen;
- permit; allow; grant;
- consentir; permitir; acceder;
vpl.: LPS 56.

GEOLE Zie:
- gevanckenishuys; gevangenisse; gevancnisse; gevenkenis; gevencnisse; gevangenhuus;----; geool; giole; gevange; gede; geoylen; bocht/

GEOMANCIA = sub. uit de aarde de toekomst voorspellen door het trekken van lijnen; zandstipwichelarij.
- geomantia;
- géomancie;
- aus der Erde den Zukunft vorhersagen mittels das Ziehen von Linien;

GEO

- geomancy;
- geomancía;

vpl.: T1/184.

GEOMETRIE Zie:

- geometric;----/

GEOMETRIC; GEOMETRIE = sub. meetkunde.

- geometrica;
- géométrie;
- Geometrie;
- geometry;
- geometria;

vpl.: PvB1/426.

GEONDERTROUWEN OFT GELOOFTEN DOEN = trouwbelofte geven.

- presumptio per verba de futuro;
- donner une promesse de mariage;
- ein Heirätsversprechen geben;
- give a promise of marriage;
- dar promesa de matrimonio;

vpl.: T1/372.

GEONSTICHEIT Zie:

- geonsticheyt;----/

GEONSTICHEYT; GEONSTICHEIT = sub. toegewijdheid.

- devotio;
- dévouement;
- Hingabe;
- devotion;
- dedicación;

vpl.: PvB1/101.

GEOOCHSTEN Zie:

- geoext;----;geoesten; geousten ende gewonnen/

GEOOL Zie:

- gevanckenishuys; gevangenisse; gevancnisse; gevenkenis; gevencnisse; gevangenhuus; geole; ----; giole; gevange; gede; geoylen; bocht/

GEOORLOFFDE PERSOONEN = gemachtigde personen.

- personae delegati; personae qui mandata habent ab aliquo;
- personnes autorisée;
- bevollmächtigte Personen;
- authorezed persons;
- personas autorizadas;

vpl.: Lo4/2.

GEOORLOFFDE SAKEN = toegestane zaken; wettige zaken.

- res legitimae, justae; res concessae, permissae;
- choses licites;
- gesetzliche Sachen; legale;
- legal affairs;
- asuntos lícitos;

vpl.: Lo4/2.

GEOPPONEERT = ppf. tegengesproken.

- oppono III; objicio III;
- opposer;
- widersprechen; opponieren;
- contradict; oppose;
- opner;

vpl.: MGG 86,93.

GEORBOIRT Zie:

- geoirboirt;----/

GEORDENDE PERSONEN DER ROOMSCHE RELIGIE = ordegeestelijken.

- clerici ordinis aut congregationis;
- prètres réguliers;
- Geistliche die zu einen Orden gehören;
- regular clergy of the Roman religion;
- clérigos regulares de la religión católica;.

vpl.: Pl.RG/4; B1.

GEORDENE Zie:

- geoerdenen;----; geordine susteren/

GEORDENEERT Zie:

- geordineert; geordonneert;----/

GEORDINE Zie:

- geoerdenen; geordene;---- susteren/

GEORDINEERDE SETTERS = aangewezen ambtenaren tot regeling van belastingaanslagen.

- magistratus vectigalium ordinati
- fonctionnaires pour régler les cédules;
- eingesetzte Beamten zur Regelung der Steuern;
- designated officials for settlement of taxes;
- funcionarios designados para arreglo de amillaramiento;

vpl.: SKB 9.

GEORDINEERT Zie:

- plaetse tot godsdienste ----/

GEORDINEERT; GEORDENEERT; GEORDONNEERT = ppf. uitgevaardigd.

- iubeo II; mando I;
- ordonner; commander;
- erlassen; vorschreiben;
- proclaim; ordain; decree;
- ordenar; mandar;

vpl.: AKB 3,4,16; BKB 2,9,14; ADR 5,15; DVB 7.

GEOUSTEN Zie:

- geoext; geoochsten; geoesten; ---- ende gewonnen/

GEOYLEN Zie:
- gevanckenishuys; gevangenisse; gevancnisse; gevenkenis; gevencnisse; gevangenhuus; geole; geool; giole; gevange;----; bocht/

GEPAARDE Zie:
- de ---- waarheijt/

GEPAEIJT; GEPAYSEN; GEPAEYSEN ENDE GENOEGEN LATEN = taut. tevredenstellen.
- satisfacere;
- qu'il soit satisfait et content;
- zufriedenstellen;
- satisfy;
- contentar; satisfacer;

vpl.: C1/282.

GEPAEYSEN Zie:
- gepaeijt; gepaysen;---- ende genoegen laten/

GEPALEERT Zie:
- gepalystert;----/

GEPALYSTERT; GEPALEERT = ppf. gepleisterd; versierd.
- gypsum inducere; ornare;
- plâtré; orné;
- gegipfst;
- plastered;
- met pleisters = bizmado; met pleister = enyesado; gepleisterd graf = blanqueado;

vpl.: PB/IV/41.

GEPANT = ppf. in beslag genomen; gepand.
- pigneror I; capio per executionem; capio pignus;
- saisir; confisquer; se nantir de qc.
- beschlagnahmen; pfänden;
- seize;
- embargar; secuestrar;

vpl.: MGG 15.

GEPANT ENDE GESCHUT = in pand genomen en opgevangen.
- pignoratus;
- pris en gage et conduit à la fourrière;
- in Verwahrung genommen und gefangen;
- taken in to security and catched;
- tomado en seguridad y cogido;

vpl.: MGG 15.

GEPARAPHEERT = ppf. verkort ondertekend.
- subscribo III;
- parapher;
- paraphieren;
- initial;
- rubricar;

vpl.: ACart 28,35,39,52.

GEPARIFICEERT = ppf. gelijkgestelde.
- aequare; in aequo ponere III; aequiparare;
- assimilé;
- gleichstellen;
- put on a level;
- equiparar; igualar;

vpl.: T2/292.

GEPASSEERT = hom.ppf.1.voorbijgegaan 2.verleden; opgemaakt van een akte.
- 1.transeo IV; praetereo IV 2. conficio III tabulam;
- 1.passer 2.établir un acte;
- 1.passieren 2. eine Urkunde, ausstellen;
- 1.pass by 2. past; drawn up of a document;
- 1.pasar 2.levantar un acta;

vpl.: DVB 18; ACart 12,36; B2/40; C2/1017.

GEPAYS; GEPENS; GEPEINS;GEPINS; GEPEIS; GEPEYNSE; GEPEYS = sub. gedachte.
- cogitatio; mens;
- pensée; esprit; idée;
- Gedanke;
- thought; idea; notion;
- pensamiento; espíritu; idea;

vpl.: PB/IV/471; T1/175,325.

GEPAYSEN Zie:
- gepaeijt;----; gepaeysen ende genoegen laten/

GEPECCEERT = ppf. gezondigd.
- pecco I; peccare erga aliquem; delinquo III;
- pécher; faire une faute; manquer à son devoir;
- sündigen;
- sin;
- pecar;

vpl.: DVB 106.

GEPEECHELDE POTTEN = nagemeten of geijkte inhoudsmaten.
- mensurae verificatae;
- mesures de capacité verifiées et étalonnees;
- geeichte Gefässe;
- gauged measures of capacity;
- medidas de capacidad marcadas;

vpl.: SKB 9.

GEPEECKELDE Zie:
- met ---- maete/

GEPEEGELT Zie:
- om ---- te worden/

GEPEGELDEN Zie:
- met --- maete off cannen/

GEPEIJNT = ppf. geprobeerd.
- operamdo I; notor III;

- essayer;
- versuchen;
- try;
- probar; ensayar; tentar;

vpl.: MGG 11.

GEPEIJNT TE SCHUTTEN = met schutten bedreigd. cq.(op)vangen.
- cum "schutten" minatus; cq. capere;
- menacé à "schutten"; cq. saisir;
- gedroht zu "schutten"; cq. fangen;
- menaced to "schutten"; cq. to seize
- amenazado de encerramiento;

vpl.: MGG 11.

GEPEINS Zie:
- gepays; gepens; ----; gepins; gepeis; gepeyns; gepeys/

GEPEIS Zie:
- gepays; gepens; gepeins; gepins ----; gepeyns; gepeys/

GEPENDEERT Zie:
- lis heeft ----/

GEPENS Zie:
- gepays; ----; gepeins; gepins; gepeis; gepeyns; gepeys/

GEPERMITTEERD = ppf. toegestaan.
- permitto III;
- permettre;
- zugestehen; bewilligen; gewähren;
- permit; grant;
- permitir;

vpl.: ACart 27.

GEPERPETREERD FEYT = volvoerd feit; volvoerde daad; voldongen feit.
- factum perpretatum;
- fait accompli;
- volendete Tatsache;
- accomplished fact;
- hecho perpetrado; hecho consumado;

vpl.: Pl.Bra/40; B1.

GEPERSISTEERD = ppf. volhard.
- persisto III; persevero I;
- persister; persévérer;
- ausharren;
- persist;
- persistir; perseverar;

vpl.: BVB 15.

GEPERSUADEERT = ppf. overgehaald; bepraat; overreed.
- persuadere; perpellere III;
- persuader;
- bewegen; überreden;
- persuade;
- persuadir;

vpl.: T2/276.

GEPEYNS Zie:
- gepays; gepens; gepeins; gepins; gepeis; ----; gepeys/

GEPEYNSDE Zie:
- imaginaire oft ---- deliberacie/

GEPEYS Zie:
- gepays; gepens; gepeins; gepins gepeis; gepeyns; ----/

GEPICT ENDE GEWONNEN = taut. geoogst.
- meto III;
- récolter; recueillir;
- ernten;
- reap;
- cosechar; recoger; recolectar;

vpl.: T1/233.

GEPIJNT ENDE GEVOIRDERT = taut. gewongen.
- cogo III;
- contraindre; forcer;
- zwingen;
- compel; constrain; force;
- coaccionar; compelar; forzar; obligar;

vpl.: T1/83.

GEPINDE STAF = puntige knots of staf.
- clava acuta; baculum acutum;
- batôn pointu;
- spitzige Keule oder spitziger Stab;
- pointed bludgeon or rod;
- bastón puntiagudo;

vpl.: T1/9.

GEPINS Zie:
- gepays; gepens; gepeins; ----; gepeis; gepeyns; gepeys/

GEPLEGT = ppf. gepleegd.
- committo III;
- commettre; faire; porter; préjudice à qn.;
- begehen;
- commit;
- cometer; perpetrar; hacer;

vpl.: ASO 13.

GEPLOGEN; GEPLOGHEN = ppf. 1.gepleegd 2.adi. gebruikelijk.
- 1.soleo II 2.assuetus; usitatus; solitus;
- 1.avoir pour coutume; avoir coutume 2.usuel; usité; d'usage;
- 1.pflegen; gewohnt sein 2. üblich; gebrauchlich; gewöhnlich;
- 1.use be in the habit 2.usual; habitual;
- 1.soler; tener el hábito o costumbre de; acostumbrar 2. usual; acostumbrado; recibido;

vpl.: MGG 12; C1/74.

GEPLOGHEN Zie:
- geplogen; ----/

GEPONDEREERT = ppf. gewogen; afwegen; overwegen.

- pondero I; delibero I;
- pondérer; bien réfléchir; délibérer;
- erwägen;
- weigh; consider;
- ponderar; pesar; reflexionar maduramente; deliberar;

vpl.: MGG 106.

GEPOOTENEN HOUT = geplante bomen of heesters.
- arbores aut dumisati;
- arbres et arbustes plantées;
- gepflanzte Bäume oder Gehölze;
- planted trees or shrubs;
- árboles ó arbustos plantados;

vpl.: DVB 80.

GEPORT = ppf. gevoerd.
- ago III causam vel litem; habeo II litem litigo I;
- être en procès, en différend, en contestation; avoir procès;
- einen Rechtshande, führen;
- be at law;
- estar en proceso; proceder; litigar judicialmente;

vpl.: BVB 9.

GEPOSSEERD; GEPOSSEERT; GEPOSSIDEERT = ppf. bezeten.
- possideo II; habeo II;
- posséder; avoir;
- besitzen;
- possess;
- poseer; tener;

vpl.: DVB 36; LPS 41; MGG 86.

GEPOSSEERT Zie:
- geposseerd;----/

GEPOSSESSEERT Zie:
- bijnae ----/
- geposseerd;----/

GEPOSSESSEERT ENDE BESETEN = taut. bezeten; in bezit gehouden.
- possideo II; habeo II;
- avoir; posséder;
- besitzen;
- have; own; possess;
- poseer; tener;

vpl.: T1/370.

GEPOSSIDEERT Zie:
- geposseerd;----/
- altijd hebben ----, beseten ende gebruijck hebbende/

GEPOSTEERT = vb. op een post geboekt; als post ener rekening geboekt.
- perscribo III; acceptam pecuniam in tabulam refero III;
- créditer;
- gutschreiben;
- credit;
- pasar al crédito;

vpl.: DDR 6.

GEPRACTISEERT = ppf. in praktijk gebracht.
- fio; exerceo II; in usu habeo II; soleo II;
- pratiquer; se pratiquer; être fait; exercer;
- praktisieren; ausüben;
- practise;
- practicar; hacer; ejercer;

vpl.: AKB 14.

GEPRAEMT = ppf. gedwongen.
- cogo III;
- contraindre; forcer;
- zwingen;
- force;
- coaccionar; compeler; forzar; obligar;

vpl.: T2/84.

GEPRAETENDEERT = ppf. gevorderd.
- appeto III; deposco III;
- prétendre;
- erfordern; anfordern;
- claim;
- pretender;

vpl.: MGG 94.

GEPRAEVENIEERT = ppf. vooraf bericht; verwittigen; waarschuwen.
- certiorem facio III; praemoneo II;
- prévenir;
- warnen; ansagen;
- warn; announce;
- prevenir;

vpl.: MGG 161.

GEPRECONSULEERDENS = vb.van tevoren raadplegend.
- praeconsulo III;
- consulter au paravent;
- vorher zu Rate gezogen;
- consulted in advance;
- consultado de antemano;

vpl.: B2/163; C2/1013.

GEPREFEREERT ENDE VOIRGERICHT = taut. bevoorrecht.
- praefero III et antepono III;
- favoriser; privilégier;
- bevorzugen; privilegieren;
- favour; privilege;
- favorecer; privilegiar;

vpl.: T1/113.

GEPREFIGEERD = ppf. van tevoren vastgesteld.
- praefigo III;
- fixer d'avance;
- zuvor festgesetzt;
- fixed in advance;
- fijado de antemano;

vpl.: B2/49; C2/1019.

GEPREFIGEERDE; GEPREFIGOERDEN; DAEGHE, DA(A)GE = van tevoren vastgestelde dag.

- dies praefixa;
- jour fixé d'avance;
- vorher bestimmter Tag;
- predetermined day;
- día prefijado; fijado de antemano;

vpl.: B2/28; B1/5; C2/882; DVB 88; LPS 79.

GEPREFIGEERDEN Zie:
- op seekeren ---- dage/
- ten ---- daege/

GEPREFIGEERDEN TIJDT = vastgestelde tijd.
- tempus statutum;
- jour fixé;
- bestimmte Zeit;
- fixed time;
- tiempo señalado; tiempo prefigurado;

vpl.: C1/278.

GEPREFIGEERT; GEPREFIGOERD = ppf. afspreken; vooraf vastleggen.
- praestituo III diem;
- préfigurer; préfixer; annoncer par avance; déterminer d'avance, un jour;
- zuvorbestimmen;
- prefigure; prefix;
- prefijar; predeterminar dia;

vpl.: DVB 88.

GEPREFIGOERD Zie:
- geprefigeert;----/

GEPREFIGOERDEN Zie:
- ten geprefigeerde;----; daeghe/

GEPREJUDICIEERT = ppf. benadeeld
- noceo II; damnum infero III;
- préjudicier à; nuire à; porter préjudice à;
- benachteilen;
- harm;
- perjudicar a; dañar a; causar daño;

vpl.:

GEPRESCRIBEERD = ppf. voorgeschreven verordende.
- praecipio III; praescribo III; iubeo II;
- prescrire; ordonner; dicter;
- vorschreiben;
- prescribe;
- prescribir; ordenar; dictar;

vpl.: MGG 13,68.

GEPRESCRIBEERDE LIBERTEIJT = verjaarde vrijheid.
- libertas praescripta;
- liberté prescrite;
- verjährte Freiheit;
- prescriptive liberty;
- libertad prescrita;

vpl.: MGG 19.

GEPRESCRIBEERDE POSSESSIE = verjaard bezit.
- possessio praescripta;
- possession prescrite;
- verjährter Besitz;
- superannuated possession;
- posesión caducada (of = prescrita);

vpl.: Lo1/400.

GEPRESCRIBEREN; PRESCRIBEREN = vb. door verjaring verkrijgen doen verjaren; voor verjaard of vervallen verklaren.
- vetustate infirmari facere,pati; judicare aliquid vetustate infirmari;
- prescrire;
- verjähren; lassen; verjährt erklären;
- declare; make; prescriptive;
- prescribir;

vpl.: T2/79.

GEPRETENDEERD = ppf. gevorderd.
- deposco III; appeto III;
- prétendre;
- erfordern; anfordern;
- claim;
- pretender;

vpl.: ADR 6.

GEPRIGEERDEN Zie:
- ten ---- daege/

GEPRINT Zie:
- gheprint;----/

GEPRINT = ppf. ingeprent.
- infigere III; inculcare;
- graver dans la mémoire; inculquer;
- einprägen;
- imprint;
- imbuir; inculcar;

vpl.: T2/197.

GEPRIVEERT = ppf. onttrokken; verstoken van.
- privatus; orbus; spoliatus;
- privé de; dépourvu de; dénué de;
- entblösst von; beraubt;
- deprived of;
- privado de; falto de;

vpl.: DVB 100.

GEPRIVEERT ENDE VERSTEEKEN VAN = taut. verstoken van.
- destitutus (+abl.);
- privé de;
- entblösst von;
- deprived of;
- privado de;

vpl.: T1/518.

GEPRIVILEGIEERDE SAECKEN = dit waren geschillen over geleverde etenswaren, achterstallig loon,

land- en huishuur binnen de stad, koophandel met gereed geld, keuren en breuken en stadsaccijnsen die niet behandeld werden in de vierschaar, doch op de raaddagen, Lier.
- lites de mercibus praebitis, mercede residua intra urbem, mercatura cum pecunia praesente, optionibus et fracturis et vectigalibus urbis, quae non in subsellia agebantur, sed in diebus consilii, Lier;
- différends au sujet de nourriture peines et labeurs, de loyer de maisons et de terres situees dans la ville, d'achats faits argent comptant de statuts et d'amendes et des accises de la ville qui se débattent au jour du conseil et non pas au jour de plaid;
- Streitigkeiten die nicht behandelt wurden im Gerichtshof sondern auf den Rattägen, Lier;
- disputes which were not treated in the tribunal but on the days of the council, Lier;
- pleitos en cuanto a comestibles entregados y demás, Lier;

vpl.: C1/595.

GEPROCEDEERT = ppf. rechtsgeding gevoerd.
- litem habeo II; litem ago III; litigo I;
- procéder;
- prozessieren;
- be at law;
- proceder;

vpl.: ASO 20.

GEPROCEDEERT VAN = voortkomende uit.
- provenir de; resulter de; procéder de;
- procéder de; provenir de; naître de;
- hervorgehen aus;
- proceeding from;
- resultar de; nacer de; proceder de;

vpl.: ADR 3.

GEPROCLAMEERDE = sub. afgekondigde.
- proclamatus; pronuntiatus;
- proclamé;
- Verkündigte;
- proclaimed;
- proclamado;

vpl.: C1/264.

GEPROCLAMEERT = ppf. afgekondigd.
- promulgo I; denuntio I;
- proclamer;
- proklamieren;

- proclaim;
- proclamar;

vpl.: AKB 1.

GEPRODUCEERT ENDE GEVEGHTaut. overgelegd.
- transmitto III;
- transmis;
- vorgelegt;
- produced;
- entregado;

vpl.: PvB1/74.

GEPROEFT = ppf. bewezen.
- indico I; probo I;
- démontrer; montrer; prouver;
- beweisen;
- establish; prove;
- demostrar; probar;

vpl.: T1/233.

GEPROEFT ENDE GETHOENT = taut. bewezen.
- probo I;
- démontrer; prouver;
- beweisen;
- prove;
- depostrar; probar;

vpl.: T1/347.

GEPROEVEN = vb. aantonen.
- monstro I;
- montrer;
- zeigen;
- demonstrate;
- mostrar;

vpl.: PvB1/99.

GEPROFESSIDE Zie:
- gheordende oft ----/

GEPROFESSIDE = adi. geprofeste, kloostergeloften afgelegd hebbende.
- professus;
- profès;
- derjenige der die Klostergelübde geleistet hat;
- professed, religious;
- profeso; profesa;

vpl.: C1/448.

GEPROFESSIDE RELIGIEUSEN = kloosterlingen die hun eeuwige geloften hebben afgelegd.
- religiosi perpetuo professi;
- religieux profès;
- Person, die die Klostergelübden abgelegt hat;
- person who has taken his eternal vows;
- religiosos prefesados;

vpl.: Lo3/558.

GEPROFITEERT Zie:
- geproffitteert;----/

GEPROFFITTEERT; GEPROFITEERT = ppf. voordeel getrokken; toewijzen.

GEP

- adiudico I; addico III;
- adjuger; assigner;
- profitieren;
- take advantage;
- otorgar; adjudicar;

vpl.: ACart 33; ADR 2.

GEPROFFITEREN Zie:

- gheproffiteren;----/

GEPROHIBEERT = ppf. verhinderd.

- prohibeo II; impedio IV; veto I;
- prohiber; interdire; défendre; empêcher;
- verhindern; untersagen;
- prohibit;
- prohibir; impedir; interdecir;

vpl.: MGG 69.

GEPROJECTEERD = ppf. voorgesteld.

- propono III; designo I; formo I;
- projeter;
- vorschlagen;
- propose; suggest;
- proyectar;

vpl.: BVB 160.

GEPRONUNTIEERT = ppf. bekendgemaakt.

- pronuntio I;
- prononcer; proclamer; déclarer
- bekanntmachen; aussprechen;
- announce; pronounce;
- pronunciar; proclamar;

vpl.: DKB 54.

GEPRONUNCIEERT EN DE UUYTGESPROKEN = taut. openbaar bekendgemaakt.

- pronuntio I et publico I;
- annoncer; faire savoir; prononcer; publier;
- öffentlich bekanntmachen;
- publicly pronounce;
- anunciar; hacer saber; pronunciar; publicar;

vpl.: T1/102.

GEPROPONEERD = ppf. opgeworpen; voorgeslagen; voorgesteld.

- propono III;
- proposer;
- vorschlagen; aufwerfen;
- propose; suggest;
- proponer;

vpl.: AKB 2; ASO 11.

GEPROSEQUEERT Zie:

- gheprosequeert;---- /

GEPROSEQUEERT = ppf.gerechtelijk vervolgd.

- persequor III iudicio aliquem; prosequor;
- poursuivre en justice;
- gerichtlich verfolgen;
- sued;

GEP

- perseguir judicialmente;

vpl.: B2/81; C2/1025.

GEPROTHOCOLLEERT = part.perf. 1.van gerechtelijke uitspraken een akte opmaken 2.vonnissen registreren in een register van protocol.

- 1.tabulam conficio III sententiae 2.sententias in album referro III;
- 1.dresser un protocole 2.registrer des sentences;
- protokollieren;
- 1.record in a protocol 2.register sentences;
- 1.levantar un acta de sentencias juciales 2.registrar sentences;

vpl.: B2/40; C2/1017.

GEPROUFFITEERT OFTE GENOOTEN = taut. genoten.

- usus;
- joui;
- profitiert; Vorteil gehabt;
- enjoyed;
- aprovechado;

vpl.: MGG 133.

GEPROVENT = sub. een prebende; prove of preuve genietende;

- praebendis fruor III;
- prébendé;
- eine Präbende genieszend;
- enjoying a prebend;
- prebendado;

vpl.: T1/91.

GEPUBLICEERT = ppf. afgekondigd.

- vulgo I; promulgo I;
- publier; annoncer;
- bekanntmachen; proklamieren; publizieren;
- proclaim; publish;
- publicar; anunciar;

vpl.: ACart 35.

GEPUBLICEERT TER PEYEN AFF = bekend gemaakt vanaf de pui.

- de fastigio publicatus;
- publié de la façade;
- von der Freitreppe veröffentlicht
- from the flight of steps;
- proclamado desde la fachada;

vpl.: B1/145.

GEPUERDE WAERHEIJT = zuivere waarheid na onderzoek.

- veritas pura post inquisitionem
- la vérité pure après un examen;
- reine Wahrheit;
- plain truth;
- verdad monda y lironda después de información;

vpl.: LPS 60.

GEPUNIEERT TE WORDDEN ENDE GECONDEMPNEERT ALS DOOTSLAGERS MITS DEN OPSETTE ENDE CONSENTE = gestraft en veroordeeld worden als doodslagers met voorbedachten rade.
- nam agentes et consentientes pari pena puniuntur;
- être condamné pour homicide prémédité;
- gestraft und verurteilt werden als Totschläger mit Vorbedacht;
- being condemned for homicide with malice prepense;
- ser condenado por homicidio premeditado;

vpl.: T1/146.

GEPURGEERT ENDE GESUVERT = taut. gezuiverd; gelouterd.
- purgo I;
- dépurer; purifier; purger;
- reinigen; säubern; läutern;
- clean; purify; refine;
- acendrar;

vpl.: T1/464.

GEPURGHEERDE = sub. gezuiverde.
- qui depurgatus est; purgatus est; expurgatus est;
- celui qui est purgé;
- derjenige der gesäubert ist;
- he who is purged;
- purificado;

vpl.: C1/390.

GEQUALIFICEERDE Zie:
- nutste ende best ----/

GEQUALIFICEERDE = sub. aangestelde.
- qualitatem, potestatem habeo II & do I;
- qualifier;
- anstellen, als Qualifizierter;
- qualify;
- calificar; cualificar;

vpl.: DVB 46.

GEQUALIFICEERDE INGESETENEN ENDE INGELANDEN = bevoegde, hier meestgegoede ingezetenen cq. grondeigenaren.
- periti et fortunatissimi cives, cq. possessores terrae;
- compétants habitants fortunés, cq. propriétaires fonciers;
- Notabeln und Grundbesitzer;
- notable men, land proprietors;
- habitantes muy acomodados, terratenientes;

vpl.: DKB 27.

GEQUALIFICEERT = ppf. benoemd.
- appello I; nomino I;
- qualifier;
- anstellen;
- appoint;
- calificar;

vpl.: DVB 37.

GEQUELT; GEINQUIETEERT ENDE BELET ENDE GETURBEERT = taut. belemmerd.
- turbo I;
- empêcher; inquiéter; troubler;
- hemmen; hindern; stören;
- hinder; impede; obstruct;
- impedir; inquietar; turbar;

vpl.: T1/117.

GEQUELT ENDE GECONDEMPNEERT Zie:
- actie tegen den richter die iemende met onrechte ende qualijc ----; heeft bij faute/

GEQUETEN; GEQUIT = ppf. voor voldaan getekend; gekweten; gekwiteerd.
- (re)mitto III; aes alienum; vulg. quito I; solvo III; libero I; plene satisfacio III; condono debitum I;
- acquiter; quittancer; donner quittance; dispenser; payer;
- quittieren;
- receipt;
- finiquitar; poner el recibi; saldar; satisfacer; pagar;

vpl.: BVB 3; DVB III;

GEQUETEN ENDE GELOST = taut. afgelost en gekwiteerd.
- absolutus;
- acquitté; remboursé;
- eingelöst; abgelöst;
- payed off;
- finiquitado y amortizado;

vpl.: DVB 111.

GEQUETST Zie:
- ghequetste;----/

GEQUETST OFT GEBLUTST = taut. gewond; gekwetst.
- vulnero I; malum infero III;
- blesser;
- verwunden; verletzen;
- injure; wound;
- herir; lastimar; lesionar; ma - gullar;

vpl.: T1/166; C1/5.

GEQUETST OFT GESLAGEN WORDDEN = taut. gewond worden.
- vulnerari;
- être blessé;
- verletzt werden;
- wounded;
- herirse; lesionarse;

vpl.: B1/28; C2/887.

GEQUETST TOT BLOELATENS TOE = gewond tot bloedens toe.
- vulneratio usque ad effusionem

sanguinis;
- meurtri jusqu'a effusion de sang;
- verwundet bis aufs Blut;
- injured to the effusion of blood;
- herido sangriento;

vpl.: Lo1/474.

GEQUETSTER Zie:
- criesme van ---- hoocheyt/
- misdaet van der ---- hoogheijt/
- misdaet van ---- majesteijt/

GEQUETSTER HOOGHEYT = majesteitsschennis.
- crimen lese maiestatis;
- crime de lèse-majesté;
- Majestätsbeleidigung;
- crime of lesemajesty;
- crimen de lesa majestad;

vpl.: T1/128, 387.

GEQUIJT Zie:
- gequeten;----/

GERAAS Zie:
- gerugt en ----/

GERACK Zie:
- gereck; gerec;----; gereetschap; gherec;gereedscap; gereetscap; gereetscepe; ghereck; ghereke; gherecke; gerecx;gheriecke/

GERADEN; GEREDEN; GHERADEN = ppf.1.aangeraden; aanbevolen 2. adv.raadzaam.
- 1.suadeo II; commendo I; auctorem esse 2.consultum; utile;
- 1.persuader 2.à propos; opportun; recommandable;
- 1.anraten; bewegen; überreden 2.ratsam; empfehlenswert;
- 1.persuade; suggest 2.advisable recommendable;
- 1.aconsejar; avisar; recomendar 2.aconsejable; conveniente; prudente; proprio;

vpl.: T2/276; C1/46.

GERAECKT Zie:
- het bedde ---- te sterven.

GERAEMT ENDE GESLOTEN = taut. besloten.
- decisus;
- décidé;
- beschlossen;
- decided;
- decidido;

vpl.: DKB 6.

GERAEMPT Zie:
- geconcipieert, ---- ende gemaect/

GERAETSAM Zie:
- gheraetsaem;----; gheeraedtsaem/

GERAKEN Zie:
- niet dair ---- en connen/

GERASEERT = ppf. doorgehaald.
- rado III;
- biffer; effacer; rayer; raturer;
- löschen; durchstreichen;
- line through; strike out;
- borrar; cancelar; rayar; tachar

vpl.: T1/301.

GERASTEERT Zie:
- gearsteert;----; gersteert/

GERASTEERT ENDE GECAULENGIERT = gearresteerd en aangeklaagd.
- comprehensus et accusatus;
- arrêté et accusé;
- verhaftet und beschuldigt;
- taken into custody and accused;
- arrestado y acusado;

vpl.: C1/307.

GERASTEERT; GEARSTEERT; GERSTEERT = ppf. opgevangen; in bewaring gesteld; gearresteerd; in beslag genomen.
- capio III; teneo II; prehendo III; prendo III; ap-, comprehendo III; confisco I;
- arrêter; appréhender; prendre; saisir; confisquer;
- erhaschen; arrestieren; in Verwahrung nehmen; fangen; beschlagnahmen;
- seize; arrest;
- tomar; coger; aprehender; embargar; confiscar; secuestrar;

vpl.: LPS 56.

GERATIFICEERT = ppf. goedgekeurd.
- approbo I; confirmo I;
- ratifier; approuver;
- ratifizieren;
- ratify;
- ratificard; aprobar;

vpl.: ACart 40,49; BVB 39; DVB 4; LPS 16,21.

GERDE Zie:
- gaerde; gairde; garde;----; gaert/

GEREC Zie:
- gereck;----; gerack; gereetschap; gherec; gereedscap; gereetscap; gereetscepe; ghereck ghereke; gherecke; gerecx; gheriecke/

GERECHIGHEIJT OFF BESCHEET = taut. vonnis; uitspraak.
- sententia;
- prononciation; sentence;
- Aussprache; Urteil;
- sentencie;

- sentencia o juicio;

vpl.: SKB 7.

GERECHT Zie:
- gerichte; gerechte;----/

GERECHT; GEREGT; GEREECHT; GEREGTIGD = adi. gerechtigd; ppf. berechtigd.
- ius habens sive potestatem ; postulo l; occupo l; vindico l aliquid sibi/of ad se;
- ayant droit; autorisé; compétent; avoir le droit; l'autorisation;
- berechtigt; berechtigt sein in einer Sache;
- being (en)titled; to be authorized in an affair;
- autorisado; tener el poder; tener el dercho; la autorización;

vpl.: MGG 27,62; DVB 7,8; BKB 3.

GERECHT VAN CAGGEVINNE = Gerechtshof van Caggevinne was een gerecht over alle personen en goederen in het buitengebied van Diest gelegen onder Caggevin Leuven en Kempen.
- iudicium Subsellia de Caggevinne erat iudicium de omnibus personis hominibus, et bonis in rure territorio, Diestemii, Diesti, sito sub (ter) Caggevinne Leovania et Caggevinne-Campine;
- justice de Caggevinne, c'était un justice sur toutes les personnes et sur tous les biens situés dans la terre extérieure de Diest sous Caggevinne-Louvain et Caggevinne-Campine;
- der Gerichtshof von Caggevinne war ein Gericht über alle Personen und Güter im Aussenbezirk von Diest unter Caggevinne Löwen und Caggevinne-Kempen;
- court of Caggevinne;
- corte de Caggevinne era un tribunal para todas las personas y bienes del territorio fuera de Diest situado en Caggevinne, Lovaina y Kempen;

vpl.:

GERECHTE Zie:
- gerichte;----; gerecht/

GERECHTE HEERSCAPPIE = wettige eigendom.
- possessio legitima;
- domination légitime;
- gesetzliches Eigentum;
- legal property;
- dominio legítimo;

vpl.: T1/80.

GERECHTE LINIE = juiste grens; rechte lijn.
- linea recta;
- ligne droite;
- gerade Linie;
- straight line;
- línea derecha; línea recta;

vpl.: DVB 17.

GERECHTE MATE IS Zie:
- actie tegen den lantmetere die ennich bosch lant moer grooter oft cleijnder seegt zijnde bij argeliste dan die ----/

GERECHTE WAETHEIJT = onder ede voor het gerecht afgelegd getuigenis.
- testimonium sub iureïurando constituta;
- serment prêtée devant le tribunal;
- eidlich bekräftigtes Zeugnis;
- testimony on oath;
- testimonio dado bajo juramento ante el tribunal;

vpl.: BVB 7.

GERECHTELIJC ENDE JUDICIEL = taut. gerechtelijk.
- iudicialis;
- judiciaire;
- gerichtlich;
- judicial;
- judicial;

vpl.: T1/298.

GERECHTELIJCKE INSINUATIE = gerechtelijke aanzegging.
- insinuatio iudicialis;
- intimation;
- gerichtliche Ankündigung;
- judicial announcement;
- insinuación;

vpl.: MGG 20.

GERECHTELIJK PROEVEN = vb. goederen doen verkopen.
- vendo III judicialis;
- exécuter des biens;
- Güter verkaufen laszen;
- make sell goods;
- efectuar la venta judicial;

vpl.: Lo4/546.

GERECHTEN Zie:
- geregte;----/
- gherechten;----; gerichten/

GERECHTEN; GEREGTE = adi. rechtmatige.
- legitimus; iustus;
- légitime; juste;
- rechtmässig;
- lawful; legitimate;
- legítimo; justo;

vpl.: DVB 20; ACart 5.

GERECHTEN HEERE OFT PROPRIETARIJS = taut. eigenaar in rechte.
- possessor legitimus;
- propriétaire legal;
- rechtmässiger Besitzer;
- legal propietor;
- propietario legal;

vpl.: T1/114.

GERECHTEN MOLSTER = sub. wettig vastgestelde loon voor het malen van graan.
- honorarium legaliter statutum pro granum moliendo;
- récompense légale pour le moudre des grains;
- gesetzlich festgestellter Lohn für das Mahlen von Getreide;
- legally fixed salary for the grinding of corn;
- sueldo legalmente fijado por moler granos;

vpl.: PvB6/71.

GERECHTEN VLIET = rechtgegraven Vliet.
- rivus rectus;
- cours d'eau droit;
- gerade gegrabener Fluss;
- straight digged brook;
- arroyo derecho;

vpl.: BVB 189.

GERECHTEN VREDACH = gerechtelijke rustdag.
- dies ad quietam data iudicii;
- jour de trève juridique;
- gerichtlicher Ruhetag;
- judicial holiday;
- día de descanso para los tribunales;

vpl.: Lo1/154.

GERECHTICH ENDE WAIRACHTICH = taut. wettig.
- legitimus;
- légal;
- gesetzlich;
- legal;
- legal;

vpl.: T1/487.

GERECHTICHEIJT Zie:
- dobbele ----/
- hoge ----/

GERECHTICHEIJT ENDE PREEMINENTE = rechtspraak en voorrang.
- iurisdictio et praeminentia;
- juridiction et prééminence;
- Rechtsprechung und Vorrang;
- jurisdiction and priority;
- juicio (of = justicia) y preeminencia;

vpl.: CO/309/2.

GERECHTICHEYDT Zie:
- emolument ofte ----/

GERECHTICHEYT VAN DEN BESTEN PAND OFTE MORTE MAIN = taut. recht van de dode hand.
- jus manus mortuae;
- droit de la main morte;
- Recht des toten Handes;
- right of the dead hand;
- derecho de manos muertas;

vpl.: Cr2/1013/17.

GERECHTIGH = adi. gerechtigd; rechtmatig.
- iustus;
- compétent;
- berechtigt;
- qualified;
- legítimo;

vpl.: T2/225.

GERECHTIGHEDEN Zie:
- oude immemoriale ----/

GERECHTTICHEYT Zie:
- justicie ende ----/

GERECK; GEREC; GERACK; GEREETSCHAP; GHEREC; GEREEDSCAP; GEREETSCAP; GEREETSCEPE; GHERECK; GHEREKE; GHERECKE; GERECX; GHERIECKE = sub. gereedschap.
- utensilia;
- ustensilus;
- Gerät;
- utensils; tools;
- utensilios;

vpl.: PvB6/138.

GERECKELIJCK; GERECLIJK; GERECKELIKE = adv. geredelijk.
- facile;
- promtement;
- getrost; ruhig;
- readily;
- fácilmente; inmediatamente; sin inconveniente;

vpl.: T2/370.

GERECKELIKE Zie:
- gereckelijck; gereclijk; ----/

GERECLAMEERT = ppf. opgeëist.
- repeto III;
- réclamer;
- reklamieren;
- reclaim;
- reclamar;

vpl.: ACart 49; LPS 64.

GERECLIJK Zie:
- gereckelijck; ----; gereckelike/

GERECONSILIEERT = ppf. verzoend.
- reconcilio I;
- réconcilier;
- vermitteln; versöhnen;
- to conciliate; to reconcile;
- reconciliar;

vpl.: T1/282.

GERECOUVREERT = ppf. teruggekregen.
- recipio III; recupero I;
- recouvrer; récupérer;
- zurückbekommen;
- get back; retrive;
- recobrar; recuperar;

vpl.: BVB 68.

GERECUSEERDE = sub. geweigerde
- recusatus;
- refusé;
- Verweigerte;
- the one refused;
- rehusado; desechado;

vpl.: Cr2/1177.

GERECX Zie:
- gereck; gerec; gerack; gereetscap; gherec; gereedscap; gereetscap; gereetscepe; ghereck ghereke; gherecke;----; gheriecke/

GEREDAIRGUEERT = ppf. gelogenstraft; weerlegd.
- redarguere III; refellere III; refutare;
- démentir;
- widerlegen;
- refute;
- imputar: refutar;

vpl.: T2/218.

GEREDE Zie:
- gereyde; gereide;----; gerei/

GEREDEN Zie:
- geraden;----; gheraden/
- gereyden; gereiden;-----; greiden/
- nootelijck oft ----/

GEREDER Zie:
- gereijder; gereider;-----/

GEREDRESSEERT = ppf. herstellen; het opnieuw maken; verbeteren.
- reparo I; corrigo III; iterum scribere vel conficere;
- redresser; amender; corriger;
- zurechtsetzen;
- redress;
- emmendar; corregir;

vpl.: ADR 17; DVB 62.

GEREECHT Zie:
- gerecht; geregt;----/

GEREECKE Zie:
- in goeden custbaren ----/

GEREEDE ENDE MEUBELE GOEDEN = taut. roerende goederen.
- bona mobilia;
- des biens mobiliers;
- bewegliche Güter;
- movable goods;
- bienes mobiliarios;

vpl.: Lo1/670.

GEREEDE GOEDEN = alle roerende goederen, geen huisraad zijnde.
- omnia bona mobilia, quae non sunt supellectilia;
- tous les biens meubles sauf les ostensiles;
- Mobilien die dem Hausgerät nicht zugehören;
- all movables except the furniture;
- bienes muebles que no forman parte del mobiliario;

vpl.: B1/37; C2/888; B2/9.

GEREEDE PENNINGEN = direct beschikbaar geld, kontante betaling.
- pensio praesens;
- payement au contant;
- bares Geld; Bargeld;
- cash payment;
- pago al contado; fondos disponibles;

vpl.: DVB 38.

GEREEDE PENNINGHEN VAN DER COOPMANSCHAP = de koopsom van het gekochte.
- summa emptionis empti;
- les deniers comptants de la vente
- Kaufsummer der gekauften Güter;
- purchase money, of the purchased goods;
- precio de compra de lo que se ha comprado;

vpl.: C1/609.

GEREEDEN GELDE = contant geld.
- pecunia curreus;
- argent comptant;
- Bargeld;
- cash;
- dinero contante;

vpl.: C2/863.

GEREEDSCAP Zie:
- gereck; gerec; gerack; gereetschap; gherec;----; gereetscap gereetscepe; ghereck; ghereke; gherecke; gerecx; gheriecke/

GEREEDSTEN HAVEN ENDE GOEDEN = voornaamste bezittingen, goederen die het gemakkelijkst in geld kunnen worden omgezet.
- possessiones praecipuae;
- les biens qui peuvent être facilement convertis en argent;
- Güter, die am leichtesten zu Gelde gemacht werden können;
- goods which can be easy converted into money;
- bienes que sepueden convertir en dineró más fácilmente;

vpl.: MGG 24.

GEREEDT GOEDT = roerend goed, waaronder begrepen koeien, paarden, ossen, schapen, varkens, pluimvee en kontant geld.

- bona mobilis, inter qua vaccae, equi, boves, oves, porci, aves et pecunia praesens;
- biens meubles parmi lesquels vaches, chevaus, boeufs, moutons, bétail de bassecour et numéraire liquide;
- bewegliches Gut, unter dem Kühe, Pferde, Ochsen, Schäfe, Schweine, Geflügel und kontantes Geld;
- movable goods, including cows, horses, oxen, sheep, poultry and ready money;
- bienes muebles con que se entiende de vacas, caballos, bueyes, ove jas, chanchos aves de corral y plata an contado;

vpl.: B2/71.

GEREESCAP; GEREETSCHAP; GEREITSCHAP; GEREETSCHIP; GEREETSCHEPE = sub. bereidheid gelegenheid.
- voluntas; animus promptus; facilitas; casus; aditus; occasio;
- bon vouloir; empressement;
- Bereitschaft;
- readiness;
- ocasión; oportunidad;

vpl.: T2/212.

GEREESEN; GERESENE = ppf.uitgebarsten; voortgekomen; ontstane.
- ex-orior IV; erumpo III; nascor III;
- naître; se produire;
- hervorgehen;
- arise;
- surgir; nacer;

vpl.: ACart 53; DVB 51.

GEREET Zie:
- ghereet;----/

GEREETSCAP Zie:
- alem oft ----/
- gereck; gerec; gerack; gereetschap; gherec; gereedscap;---- gereetscepe; ghereck; ghereke; gherecke; gerecx; gheriecke/
- moele metten ----/

GEREETSCEPE Zie:
- gereck; gerec; gerack; gereetschap; gherec; gereedscap; gereetscap;----; ghereck; ghereke; gherecke; gerecx; gheriecke/
- gereescap; gereetschap; gereitschap; gereetschip; ----/

GEREETSCHAP Zie:
- gereck; gerec; gerack;----; gherec; gereedscap; gereetscap; gereetscepe; ghereck; ghereke; gherecke; gerecx; gherec; gheriecke/
- gereescap;----; gereitschap; gereetschip; gereetscepe/

GEREETSCHIP Zie:
- gereescap; gereetschap; gereitschap;----; gereetscepe/

GEREFEREERT = ppf. verwezen.
- refero III;
- référer;
- verweisen;
- refer;
- referir;

vpl.: Acart 57.

GEREFUNDEERT Zie:
- gherefundeert;----/

GEREFUNDEERT ENDE GOETGEDAEN = heropgericht en hersteld.
- refundatus;
- refondé et réparé;
- zurückgegeben und gutgemacht:
- returned and repaired;
- restituido y reparado;

vpl.: DKB 58.

GEREFUTEERT = ppf. als onwaar afwijzen; weerleggen.
- refuto I; confuto I; refello III; redarguo III; dissolvo III;
- réfuter; détruire par des raisons solides ce qu'un autre a affirmé; démentir; contredire;
- widerlegen; als unwahr ablehnen;
- refute; deny (something) being false;
- refutar; confutar; desmentir; rebatir; hacer ver la falsedad de

vpl.: MGG 124.

GEREGISTREERT = ppf. ingeschreven.
- in tabulas refero III; perscribo III;
- enregistrer; inscrire;
- registrieren; eintragen; einschreiben;
- register;
- registrar; inscribir;

vpl.: ACart 6,7,10,28,29,35,52; AKB 1,2.

GEREGT Zie:
- gerecht;----; gereecht/

GEREGT(E) Zie:
- gerecht(en);----/

GEREGTIGD Zie:
- gerecht;----/

GEREGTIGHEDEN Zie:
- oude immemoriale ----/

GEREGTIGHEID; GEREGTIGHEIJT = sub. recht; b evoegdheid.
- ius; potestas;
- droit; faculté;

- Recht;
- right; title; claim;
- derecho; legitimidad;

vpl.: LPS 61.

GEREGTIGHEIJT Zie:
- geregtigheid;----/

GEREGULEERDE LIMITEN = vastgestelde grenzen.
- limites regulati;
- frontières déterminées;
- festgesetzte Grenzen;
- determined boundaries;
- limites fijados;

vpl.: ACart 49; LPS 96.

GEREGULEERT = ppf. geregeld; in orde gebracht.
- ordino I; constituo III; compono III;
- régler; régulariser; fixer;
- regeln; ordnen;
- arrange; set right;
- regular; arreglar; regularizar; ordenar;

vpl.: DVB 119.

GEREHABILITEERDE = sub. bankbreukige die weer in eer en crediet hersteld is.
- in integrum restitutus;
- réhabilité;
- Rehabilitierter;
- rehabilitated person;
- rehabilitado;

vpl.: Lo3/292.

GEREI Zie:
- gereyde; gereide; gerede;----/

GEREIDE Zie:
- gereyde;----; gerede; gerei/

GEREIDEN Zie:
- gereyden;----; gereden; greiden/

GEREIDER Zie:
- gereijder;----; gereder/

GEREIJDER ; GEREIDER; GEREDER = sub. laken, bereider.
- praeparator pannorum;
- appréteur;
- Tuch-wirker;
- cloth-dresser;
- el que prepara paños para su transporte;

vpl.: Lo7/52; C1/729.

GEREINTEGREERT Zie:
- geventeleert ende ----/

GEREINTEGREERT = wederom in een ambt herstellen.
- reintegro I;
- réintégrer;
- wieder in einem Amt einsetzen;
- establish again in an office;

- reintegrar;

vpl.: T1/315.

GEREITSCHAP Zie:
- gereescap; gereetschap;----; gereetschip; gereetscepe/

GEREKE Zie:
- (in) goeden custbaeren ---- houden/
- (in) goeden keusbaren -----/
- (in) goeden tamelijcken ----/

GEREKE = sub. herstelling.
- reparatio;
- réparation;
- Reparatur;
- repair;
- reparación;

vpl.: Lo4/80.

GEREKENDE Zie:
- gherekende;----/

GERELAXEERT = ppf. in vrijheid gesteld.
- relaxo I; custodia emitto III; vindico I alqm in libertatem; captivum liberum dimitto III;
- relaxer; relâcher; mettre en liberté;
- befreien; in Freiheit setzen;
- release; set at liberty; set free;
- soltar; poner en libertad;

vpl.: LPS 119.

GEREMBOURSEERT = ppf. afgelost.
- solvo III; satisfacio III;
- rembourser; amortir; éteindre;
- bezahlen; tilgen;
- pay off; discharge;
- amortizar; reembolsar;

vpl.: DVB 55.

GEREMITTEERT = ppf. kwijtgescholden.
- remitto III; condono I;
- remettre; pardonner; lever;
- schenken; erlassen;
- remit; discharge;
- eximir; remitir; perdonar; exonerar;

vpl.: ACart 38; DVB 96.

GEREMONSTREERT = ppf. tegengeworpen.
- obicio III; oppono III;
- objecter; opposer;
- einwenden; Einspruch erheben;
- object;
- objetar; oponer;

vpl.: BVB 95.

GEREN Zie:
- gerne; gaerne; geerne;----/

GERENOVEERT = ppf. vernieuwd.
- renovo I;
- renouveler;

- erneuern;
- renew; renovate;
- renovar;

vpl.: ACart 21.

GERENUNTIEERT = ppf. afstand gedaan.
- cedo III; omitto III; relinquo III;
- renoncer; céder; abandonner;
- verzichten auf;
- renounce;
- renunciar; ceder; abandonar; desistir;

vpl.: DVB 40.

GERENUNCIEERT ENDE VERTEGEN = taut. afstand gedaan.
- renuntio I;
- renoncer;
- Abstand tun;
- give up renounce;
- renunciar;

vpl.: T1/57.

GEREPAREERT = ppf. hersteld.
- reparo I;
- réparer;
- reparieren;
- repair;
- reparar; reponer;

vpl.: ACart 24.

GEREPARTIZEERT; GEREPARTZEERT = ppf. verdeeld.
- dispartior IV; in tabulas refero III;
- repartir;
- verteilen;
- divide;
- repartir;

vpl.: BVB 66,76.

GEREPARTZEERT Zie:
- gerepartizeert;----/

GEREPASSEERT = vb. opnieuw voorbijgegaan.
- relego III; rursus praetereo IV;
- repasser;
- wieder vorbeigehen;
- pass by anew;
- repasar;

vpl.: BVB 43.

GEREPLICEERT = ppf.1.geantwoord 2.tegengesproken.
- 1.respondeo III; rescribo III 2. replico I; repeto III; refero III; contradico III;
- 1.répliquer 2.contester;
- 1.antworten 2.replizieren;
- 1.reply; answer 2.contradict;
- 1.replicar 2.contradecir;

vpl.: BVB 14; MGG 132.

GEREPROBEERDE ENDE VERBODEN BOECKE = taut. afgekeurde boeken door de kerk.

- libri improbati;
- livres réprouvés et mis à l'index
- gerügte Bücher von der Kirche;
- condemned books by the church;
- libros reprobados y prohibidos;

vpl.: T1/372.

GEREPUDIEERT ENDE VERTEGEN HEBBEN = taut. verworpen hebben.
- repudio I;
- répudier; rejeter;
- verwerfen; zurückweisen; ablehnen;
- reject; repudiate;
- repudiar; desistir;

vpl.: T1/505.

GEREQUIREERD = ppf. gevorderd; opgevorderd; geeist in rechte.
- deposco III; exigo III; repeto III; postulo I; requiro III;
- requisitionner; demander; exiger; réclamer;
- fordern; requirieren;
- require;
- requerir; exigir; reclamar; reivindicar;

vpl.: ACart 26,31; ASO 18;ADR 8,17; BVB 68; DVB 37,71; LPS 108.

GEREQUIREERT Zie:
- gherequireert;----/

GERESEN ENDE OPGESTAEN = taut. ontstaan.
- ortum; factum;
- surgi;
- entstehen;
- come into existence;
- nacidó; surgidó;

vpl.: LPS 83.

GERESENE Zie:
- gereesen;----/

GERESERVEERT = vb. voorbehouden.
- reservo I; repono III;
- réserver;
- reservieren;
- reserve;
- reservar;

vpl.: ADR 12; BVB 18; DVB 38.

GERESOLVEERT = vb. besloten.
- constituo III; describo III; decerno III;
- résoudre; décider; déterminer;
- resolvieren;
- resolve;
- resolver; determinar; decidir;

vpl.: BVB 66,88; DKB 7; ADR 1, 2,3,4; AKB 2; ASO 11.

GERESPIREERT = ppf. verstreken.
- praetereo IV; transeo IV;
- s'écouler; expirer; passer;

- vorbei sein; verstreichen;
- expire;
- expirar;

vpl.: MGG 129.

GERESTITUEERT = vb. terugbetaald; teruggegeven.
- restituo III; reddo debitum III;
- restituer;
- restituieren;
- repay; pay back; refund;
- restituir; devolver;

vpl.: BVB 82; DVB 55.

GERESTITUEERT TE WORDEN ENDE VOLGEN = taut. teruggeven.
- restituo III;
- restituer;
- zurückgeben;
- follow and to be restituded;
- restituir; devolver;

vpl.: C1/596.

GERESUMEERT = vb. samengevat.
- colligo III; comprehendo III;
- résumer; récapituler;
- resümieren; zusammenfassen;
- summarize; resume;
- resumir; compendiar; recapitular;

vpl.: BVB 98.

GERETAERDEERD = ppf.adi. vertraagd; opgehouden.
- retardare;
- retarder;
- verzögert;
- retarded;
- retrasar; retardar; dilatar; - aplazar; demorar;

vpl.: T2/278.

GERETORQUEERT = ppf. teruggedraaid; verdraaien.
- retorqueo II;
- rétorquer;
- entstellen; verdrehen;
- contort; pervert; wrest;
- retorcer;

vpl.: T1/341.

GEREURT = ppf.adi. vermeld.
- commemoro I; nuncio I; praedico III;
- mentionné; fait mention de;
- erwähnt;
- mentioned;
- mencionar; hacer mención de;

vpl.: LPS 54.

GEREVERIFICEERT = ppf. opnieuw vastgesteld.
- convinco III iterum; inspicio III iterum;
- vérifier de nouveau;
- aufs neue bestimmt;
- appointed again; fixed anew, a second time;

- verificar nuevamente;

vpl.: T1/58.

GEREYDE; GEREIDE; GEREDE; GEREI = hom.sub. overvloed; benodigdheid; bezittingen; zadel; tuig; paardetuig.
- abundantia; egestas; necessitates; armatura; instrumenta; arma equestria;
- selle; armement; equipement; harnais; harnachement;
- Sattel; Ausrüstung; Zaumzeug;
- saddle; equipment; harness;
- silla; albarda; armamento; equipo; arreos; arneses; guarniciones;

vpl.: T2/201,83,370.

GEREYDEN; GEREIDEN; GEREDEN GREIDEN = vb. gereed maken; bereiden.
- praeparo I;
- préparer;
- bereiten;
- prepare;
- preparar;

vpl.: PvB1/268.

GEREYSEN Zie:
- stoot ----/

GERICHT Zie:
- als zijnen ---- duerende is/
- finalen ----/
- geestelijcke ----/
- gevarts ---- van Doerne/
- hoech ----/
- metten gantsen ----/
- neder ende hoge ----/
- neder ----/
- peysmakers ----/
- smael ----/
- smalen ----/
- ten gedaigingen ----/
- ten grooten spot vanden ----/
- ten weirelijcken ----/
- volgericht vol ----/
- weirlijckken ----/

GERICHTE Zie:
- smalen ----/
- weirelijcken ----/

GERICHTE; GERECHTE; GERECHT = sub.1.rechtsgebied; rechtbank 2. gerecht 3.rechtszitting.
- 1.jurisdictio; jurisdictionis; territorium 2.iudicium 3.sessio iuris;
- 1.juridiction; le ressort 2.justice 3.séance;
- 1.Jurisdiktion 2.Gericht 3.Gerichtssitzung;
- 1.jurisdiction 2.court of justice 3.court-session;
- 1.jurisdicción; 2.jurado; tribu-

nal 3. audiencia;
vpl.: BVB 2; T1/4; B2/5;C2/1027.

GERICHTE BINNEN DEN VIER STILEN = rechtszitting die gehouden wordt binnen vier palen waarlangs koorden gespannen zijn.
- sessio iuris quae tenetur intra quattuor palos per quos funes tenti sunt;
- séance tenue dans les bornes auxquelles étaient tendues des cordes;
- Gerichtssitzung zwischen vier Pfählen, wo entlang Seile gespannt sind;
- session of a court between four piles, round about which ropes are tightened;
- sesión judicial dentro de cuatro postes;

vpl.: BVB 179 .

GERICHTE SUBALTERNE = ondergeschikt gerecht.
- tribunal subalternum;
- tribunal subalterne;
- untergeordnetes Gericht;
- subordinate court;
- tribunal subalterno;

vpl.: T1/314.

GERICHTE VAN DOIRNE = schepen bank van Deurne.
- iudicium scabinorum Durninium;
- tribunal des échevins de Deurne;
- Schöffenstuhl von Deurne;
- sheriffs'court of Deurne;
- tribunal de los regidores de Deurne;

vpl.: BVB 2.

GERICHTE VAN GEMERT = schepenbank van Gemert.
- iudicium scabinorum Gemertensis
- tribunal des échevins de Gemert;
- Schöffenstuhl von Gemert;
- sheriffs'court of Gemert;
- tribunal de los regidores de Gemert;

vpl.: BVB 2.

GERICHTELIJC Zie:
- judiciael ende ----/

GERICHTELIJCK LAETEN LESEN = in de rechtszitting doen voorlezen.
- in sessione iuris legere facere;
- en audience faire la lecture;
- während der Gerichtssitzung vorlesen lassen;
- let it be read out during the session of the court;
- hacer leer en la sesión del tribunal;

vpl.: B2/139.

GERICHTELIJCKE Zie:
- gerichtelijk;----; gerichtelijcken/

GERICHTELIJCKE AFVRAGINGHE = gerechtelijk verhoor.
- interrogatio judicialis;
- audition judiciaire;
- gerichtliches Verhör;
- judicial hearing;
- interrogatorio judicial;

vpl.: Cr2/1008.

GERICHTELIJCKE CONDEN = gerechtelijke getuigen.
- testes iudiciales;
- témoignage judiciaire;
- gerichtliche Zeugen;
- judicial witnesses;
- testimonios judiciales;

vpl.: BVB 171.

GERICHTELIJCKE COOP = koop in rechte.
- emptio in jure;
- achat judiciaire;
- gerichtlicher Kauf;
- judicial bargain;
- compra judicial;

vpl.: Cr2/1008.

GERICHTELIJCKE INLEIJDINGHE = gerechtelijke in bezitstelling.
- judicialiter in possessione ponere;
- mettre en possession judiciairement;
- gerichtliche Inbesitzstellung ;
- judicial putting in possession;
- el posesionar judicial;

vpl.: Cr2/1008.

GERICHTELIJCKE INSINUATIEN = gerechtelijke aanzeggingen.
- insinuationes iudiciales;
- intimations judiciaires;
- gerichtliche Ankündigungen;
- judicial announcements;
- insinuaciones juridicos;

vpl.: LFS 116.

GERICHTELIJCKE UYTLEIJDINGHE = verzet in rechte tegen een inbezitstelling.
- positio judicialis in possesione;
- opposition judiciaire contre me ttre en possession;
- gerichtliche Widerstand gegen Inbesitzstellung;
- judicial resistance against putting in possession;
- resistencia judicial contra ponimiento en posesión;

vpl.: Cr2/1008.

GERICHTELIJCKEN Zie:
- gerichtelijk; gerichtelijcke;----/

GERICHTELIJK; GERICHTELIJCKE; GERICHTELIJCKEN = adi. gerechtelijk.
- judicialis;
- judiciaire; juridique; légal;
- gerichtlich;
- judicial; legal;
- judicial; legal;
vpl.: ACart 24; BVB 20,23.

GERICHTELIJK Zie:
- gerichtelijcke(n);----/

GERICHTEN Zie:
- gherechten; gerechten;----/
- smael ----/

GERICHTEN VAN BRUESSELE = gerechten van Brussel. Dit waren o. a.dat van de lakenbereiders, drapperie, de vredestichters, peijsmakers en de regenten van de weeskamer, overmomboirs oft weesmeesters, die beroep hadden op het college van wethouders.
- iudicium Bruxelensis;
- court ou tribunal de Bruxelles;
- Gericht von Brussel;
- courts of Brussel;
- tribunal de Bruselas;
vpl.: Cu1/10.

GERICHTS OFTE VERWINTSBRIEF = taut. gerechtelijke toewijzing.
- addictio judicialis;
- adjudication judiciaire;
- gerichtliche Zuteilung;
- judicial allocation;
- adjudicación;
vpl.: Cr2/1009.

GERICHTSBODE = sub. gerechtsbode.
- viator;
- huissier;
- gerichtsbote;
- court-orderly; beadle; usher;
- emplazador; ujier; alguacil;
vpl.: BVB 21.

GERICHTSGELDT = sub. gerechtskosten.
- sumptus judiciales;
- frais de judice; dépens;
- Gerichtskosten;
- law-charges; law-expenses;
- litis expensas; gastos de un pleito; gastos judiciales;
vpl.: BVB 180.

GERICHTSLUIJDEN = sub. leden der schepenbank.
- iudices tribunales; senatores iudiciales; scabini; iudicii;
- membres d'un tribunal formé par des échevins;
- Mitglieder des Schöffengerichtes;

- members of the sheriff's court;
- miembros de un tribunal formado por regidores;
vpl.: BVB 21.

GERIEVEN VAN TAFEL EN LOGEMIENT = tegemoetkoming in kost en logies.
- occursatio victus et hospitii;
- compensation du gîte et couvert;
- Beihilfe in Verpflegung und Wohnung;
- compensation in board and lodging;
- compensación por pensión y alojamiento;
vpl.: C1/547.

GERIJSEN Zie:
- te ----/

GERIJSEN = ppf. ontstaan.
- orior IV; as-, ex;, surgo III;
- se lever; s'élever; naître; se présenter;
- erheben; entstehen;
- arise;
- surgir; originarse;
vpl.: DVB 15.

GERIJSENDE Zie:
- gherijsende;----/

GERINGHE Zie:
- alsoe ---- als/
- soe ----/

GERINGHER ALLOY Zie:
- ampt van ----/

GERINGRAVEERT ENDE BEZWAIRT = belast, belasting opgelegd.
- tributa impono III;
- mettre un impôt sur;
- belasten;
- debit; impose;
- cargar; gravar;
vpl.: T1/18.

GERIJSEN Zie:
- gherijsen;----/

GERNE; GAERNE; GEERNE; GEREN = adv. graag.
- libenter;
- volontiers;
- gerne;
- eager; gladly; willingly;
- gustoso;
vpl.: BVB 7; ACart 19.

GEROCHTE Zie:
- geruft; geruchte;----; gerufte; gerucht; geruechte; geruefte; geroefte/

GEROEFTE Zie:
- geruft; geruchte; gerochte; gerufte; gerucht; geruechte; geruefte;----/

GEROYEERT = ppf. doorgehaald.
- deleo II; eximo III; exstinguo III; erado III;
- rayer; radier; mettre hors de cour;
- aussteichen;
- strike out;
- borrar; dar de baja;

vpl.: BVB 147.

GERS Zie:
- cruijt; cruut oft ----/

GERS; GRAS; GARS; GRES; GORS GAERS; GEERS = sub. gras.
- herba;
- herbe;
- Gras;
- grass;
- hierba;

vpl.: Lo5/74; Lo6/324.

GERST Zie:
- garst;----/
- geerste; gerste; garste; gorste; ----/
- gherste; gerste; garste;geerste; gorste;----/

GERSTE Zie:
- gherste;----; garste; geerste; gorste; gerst/

GERSTEERT Zie:
- gerasteert;----/

GERSTICH Zie:
- gardigh; garstich; gardstich; ----/

GERUCHT Zie:
- geruft; geruchte; gerochte; gerufte;----; geruechte; geruefte; geroefte/

GERUCHT ENDE RUMOER = taut. in omloop zijnde praatjes.
- rumor;
- bavardage, on-dit;
- Gerüchte die im Umlauf sind;
- rumours in circulation;
- dichos; habladuría;

vpl.: T1/359.

GERUCHTE Zie:
- geruft;----; gerochte; gerufte; gerucht; geruechte; geruefte; geroefte/
- bij nachte van ----/
- openbairder ----/

GERUCHTE ENDE OPENBAIRDER FAMEN = taut. algemeen gerucht.
- fame publica;
- rumeur publique;
- allgemeines Gerücht;
- general rumour;
- conocimiento público; generalmente conocido; del dominio público;

vpl.: T1/358.

GERUECHTE Zie:
- geruft; geruchte; gerochte; gerufte; gerucht;----; geruefte; geroefte/

GERUEFTE Zie:
- geruft; geruchte; gerochte; gerufte; gerucht; geruechte;----; geroefte/

GERUFT ENDE FAME = taut. gerucht.
- fama et rumor;
- bruit;
- Gerücht;
- rumour;
- rumor;

vpl.: T1/318.

GERUFT VAN DIFFAMACIEN = gerucht van eerroof; gerucht van laster.
- rumor diffamationis;
- bruit de diffamation;
- Gerücht von Verleumdung;
- rumour of slander;
- rumor de difamación;

vpl.: T1/376.

GERUFTE Zie:
- geruft; geruchte; gerochte;----; gerucht; geruechte; geruefte; geroefte/

GERUGT EN GERAAS = sub. taut. lawaai.
- clamor;
- tapage;
- Lärm;
- noise;
- ruido; estrépito;

vpl.: DVB 98.

GERUIJMT = vb. weggeruimd.
- dispono III; purgo I; dimoveo II;
- onlever; emporter;
- wegräumen; beseitigen;
- remove;
- quitar; llevar; sacar;

vpl.: ASO 22.

GERUMDE; GERUYMDE = sub. vluchteling; voortvluchtige.
- loco moveo II; amoveo II;
- fugitif;
- flüchtig;
- fugitive;
- fugitivo;

vpl.: C1/89.

GERUSTE EN VREDIGE POSSESSIE = taut. in het ongestoorde bezit.
- possessio inconcussa;
- en possession incontestée;
- im ungestörten Besitz;
- in the undisturbed possession;
- en la posesión tranquila;

vpl.: LPS 101.

GERUSTELIJ(C)K ENDE VREDELIJ(C)K = taut. ongestoord.
- inconcussus;
- calme et paisible;
- ruhig und friedlich; ungestört;
- undisturbed;
- tranquilamente y pacíficamente;

vpl.: MGG 86,156.

GERUSTHEIJT ENDE TOT GEMEENE BESTEN = tot algemeen nut zonder storing daarvan.
- ad omnium utilitatem sine perturbatione;
- pour le bien public sans accroc de cela;
- zu allgemeinen Nutzen ohne Störung davon;
- for the general good without distur bance of it;
- por el bien común y tranquildad pública;

vpl.: DVB 83.

GERUSTHEIT Zie:
- gerusticheijdt;----/

GERUSTICHEIJDT; GERUSTHEIT = sub. gerustheid.
- tranquillitas;
- transquillité;
- Ruhe;
- tranquillity;
- tranquilidad;

vpl.: BVB 160.

GERUSTIGH EN VREEDIG = taut. ongestoord.
- quiétum seu placidum;
- tranquillement; sans trouble;
- ungestört;
- undisturbed;
- tranquilo;

vpl.: SKB 15.

GERUYMDE Zie:
- gerumde;----/

GERVEN Zie:
- ghe-erven; geërven;----/

GESACH OFF JURISDICTIE = macht noch rechtsmacht.
- auctoritas, pondus, neque iurisdictio;
- autorité ni jurisdiction;
- Macht oder Jurisdiction;
- authority nor jurisdiction;
- autoridad ni jurisdicción;

vpl.: C1/592.

GESACREERT Zie:
- ontdraighen oft stelen ennich heilich dinc oft ----/

GESACREERT = ppf.adi. aan God gewijd; geheiligd.
- sacratus;
- consacré; saint; béni; sacré;

- Gott geweiht;
- consecrated;
- sagrado; sacro; sacrosanto; bendito;

vpl.: T2/95.

GESACREERT, GEESTELIJC OFT KERKELIJC GEWIJDT = taut.gewijd.
- consecro I;
- consacrer;
- weihen;
- consecrate;
- consagrar;

vpl.: T1/81.

GESAEGHT EIJKENBERDT = gezaagde eiken plank.
- tabula querna serra secata;
- bois de chêne scié;
- gesägtes Eichenbrett;
- sawn oak-board;
- tablade roble serrada;

vpl.: C1/239.

GESAEMDELIJCK Zie:
- gesamenderhandt; gesamenderhant; gesamenlike; gesamentlijck;----; ghesaemtelick; ghesaementlick; ghesamenderhandt; ghesamenderhant/

GESAET; GESAETTEN; GHESAET GHESAETICH = adi. bezadigd; eerwaardig; betrouwbaar; fatsoenlijk.
- moderatus; modestus; venerabilis; reverendus;
- convenablement; honnêtement digne de foi; modéré; posé;
- anständig; ruhig; gemässigt;besonnen; gesetzt;
- decent; respectable; sedate; staid; dispassionate;
- decente; honesto; honrado;respetable; sosegado; sereno; tranquilo; posado;

vpl.: T2/117,370.

GESAEIJT LANDT OFT VORRELEN = ingezaaid land of bermen.
- terra inseminata aut margines viae;
- terres ensemencées ou berges;
- eingesätes Land;
- sowed in land or verges,berms;
- tierra en la cual se ha sembrado o bermas;

vpl.: C1/323.

GESAETTEN Zie:
- gesaet;----; ghesaet; ghesaetich/

GESALVEERT ENDE VERBORGEN = taut. ongemoeid; verbergen.
- salvo I et occulto I;
- cacher; sauver;
- verhehlen; verstecken;
- conceal; hide;

- ocultar; salvar;
vpl.: T1/192.

GESALVEREN NOCH BEHOUDEN = taut. redden.
- salvo I;
- sauver;
- retten;
- save;
- salvar;
vpl.: T1/370.

GESAMENDERHANDT; GESAMENDERHANT; GESAMENLIKE; GESAMENTLIJCK; GESAEMDELIJCK; GHESAEMTELICK; GHESAEMENTLICK; GHESAMEN DERHANDT; GHESAMENDERHANT = adv. gezamelijk; tesamen; gemeenschappelijk.
- simul; una; pariter; cuncti; coniunctim;
- ensemble; conjointement; en corps;
- gemeinschaftlich; zusammen; sämtlich;
- together; jointly;
- común; colectivo; juntos; colectivamente; conjuntamente; en conjunto;
vpl.: LPS 59; C2/1023; C1/201, 215; Lo4/176; B2/69; T1/554.

GESAMENDERHANT Zie:
- gesamenderhandt;----; gesamenlike; gesamentlijck; gesaemdelijck; ghesaemtelick; ghesaementlick; ghesamenderhandt; ghesamenderhant/

GESAMENLIKE Zie:
- gesamenderhandt; gesamenderhant;----; gesamentlijck; gesaemdelijck; ghesaemtelick; ghesaementlick; ghesamenderhandt;ghesamenderhant/

GESAMENTLIJCK Zie:
- gesamenderhandt; gesamenderhant; gesamenlike;----; gesaemdelijck; ghesaemtelick; ghesaementlick; ghesamenderhandt; ghesamenderhant/

GESATELIJC; GESATELIKE; GESATELIJCK = adv. gezapig.
- placide; tranquille;
- tranquillement;
- gemächlich; ruhig;
- tranquilly;
- convenientemente; debidamente;
vpl.: T1/383.

GESATELIJCK Zie:
- gesatelijc; gesatelike;----/

GESATELIKE Zie:
- gesatelijc;----; gesatelijck/

GESCAPEN Zie:
- geschapen;----; geschepen; geschaffen/

GESCEYDEN ENDE DIVERS = taut. verschillend.
- diversus;
- différent; divers;
- verschieden; mehrere;
- different; various;
- diferente; distinto;
vpl.: T1/555.

GESCEYDEN ENDE GEDIVORCIEERT = taut. gescheiden.
- divorto III;
- divorcer; séparer;
- scheiden;
- divide; divorce; separate;
- divorciar; separar;
vpl.: T1/246.

GESCHAFFEN Zie:
- geschapen; gescapen; geschepen;----/

GESCHAL; GESCHALL; GESCHALLE = sub. rumoer.
- tumultus; strepitus; clamor; clangor;
- fracas; bruit; sons clairs; tapage;
- Lärm; Getöse;
- noise;
- ruido; estrépito; gritería tumulto;
vpl.: ASO 15.

GESCHALL Zie:
- geschal;----; geschalle/

GESCHALLE Zie:
- geschal; geschall;----/

GESCHAPEN; GESCAPEN; GESCHEPEN; GESCHAFFEN = ppf. gevormd; verwekt; ontstaan.
- creo I; formo I;
- créer;
- schaffen; hervor bringen;
- cause; create;
- crear;
vpl.: DVB 15.

GESCHAPENHEIJT; GESCHAPENHEIT; GESCHAPENISSE; GESCHEPENISSE; GESCHAPENTHEIJD = sub. een bepaalde vorm of gedaante hebbende; er uit ziende.
- constitutio; natura;
- constitution;
- Beschaffenheit;
- constitution; looking; state;
- constitución; aspecto;
vpl.:

GESCHAPENHEIT Zie:
- geschapenheijt;----; geschapenisse;geschepenisse; geschapentheijd/

GESCHAPENISSE Zie:
- geschapenheijt; gescapenheit; ----; geschepenisse; geschapentheijd/

GESCHAPENTHEIJD Zie:
- de regte ----/
- geschapenheijt; geschapenheit; geschapenisse; geschepenisse; ----/

GESCHEEN Zie:
- geschijen;----; geschieden/

GESCHEIDEN Zie:
- daer tbedde es ----/

GESCHEIJDE WERDE = verdeeld werd.
- dividere;
- était partagé;
- verteilt wurde;
- were divided;
- se partió;

vpl.: MGG 9.

GESCHELTORFT = ppf. boven turflaag gestoken.
- cespitum bituminosorum effodo III supra terram cespitiam effodere partem summam terrae;
- enlever le lit supérieur de la tourbe;
- die obere Schichte vom Torf stechen;
- cut the top-level of the peat;
- quitar la capa superior de la turba;

vpl.: MGG 99.

GESCHEPEN Zie:
- geschapen; gescapen;----; geschaffen/

GESCHEPENISSE Zie:
- geschapenheijt; geschapenheit; geschapenisse;----; geschapentheijd/

GESCHEURT Zie:
- zoo haast het bedde ---- is/

GESCHICKTELIJCK = adv. op juiste wijze.
- convenienter;
- convenablement;
- in der richtigen Weise;
- in the right manner;
- convenientemente;

vpl.: Lo3/42.

GESCHICTHEIT Zie:
- geschicktheydt;----/

GESCHIEDEN Zie:
- geschijen; gescheen;----/

GESCHIEN; GESCHIJEN; GESCHEEN GESCHIEDEN = vb. geschieden; gebeuren.

- fio,fieri III; accido III; contingo III; evenio IV;
- se passer; arriver; avoir lieu; se faire;
- geschehen; sich ereignen;
- happen; occur; pass;
- suceder; ocurrir; acaecer; acontecer; pasar;

vpl.: BVB 185; FvB1/445; T1/523.

GESCHIET Zie:
- dootslaghen ---- in onnooselheden/

GESCHIJEN Zie:
- geschien;----; gescheen; geschieden/

GESCHIL Zie:
- onvrindtschap, twist oft ----/
- questie; questien ende ----; geschille; gheschille; verschil/
- questie, twist;----; tweedracht/
- twist ende ----/

GESCHIL; GESCHILDE; GESCHILLE; GESCIL = sub. twist; geschil; ruzie; onenigheid; twistpunt.
- controversia; jurgium; lis; dissensio; discordia; rixa causa; res; quaestio;
- controverse; débat; procès; dissentiment; discorde; querelle différent; dispute;
- Streit; Zank; Uneinigkeit; Streitpunkt;
- difference; disputed point; quarrel; dispute; point of difference;
- disputar; litigar; rina; trifulca; pendencia; contienda; disputa; querella; altercado; desavenencia; diferencia;

vpl.: BVB 6; T2/287.

GESCHIL ENDE ALTERCACIE = taut onenigheid; twist; geschil.
- altercatio; lis;
- altercation; conflit; contention; différend; dispute;
- Uneinigkeit; Zank; Streitigkeit;
- disagreement; discord; quarrel; dispute;
- altercación; altercado; contienda; disputa; diferencia; conflicto; frifulca;

vpl.: T1/378; PBIII/311.

GESCHIL ENDE QUESTIE = taut. ruzie; meningsverschil; geschil.
- quaestio et lis; dissensio et quaestio; lis;
- question et différend; disput et dissension; démêlé; différend; litige;
- Zank; Meinungsunterschied; Streitigkeit;

- quarrel; difference of opinion; dispute;
- cuestión; contienda; querella; diferencia de opiniones; altercado; disputa;

vpl.: C1/194,671; PB/III/330.

GESCHIL ENDE TWIST = taut. ruzie; onenigheid.
- lis; dissensio;
- querelle; dispute; differend;
- Streit; Uneinigkeit;
- quarrel; disagreement;
- rina; contienda; disputa; triful-ca; querella pendencia; discordia; desunion;

vpl.: B1/28; C1/601; C2/887.

GESCHIL; TWEEDRACHT; QUESTIE; TWIST = taut. ruzie.
- lis sive rixa sive iurguim;
- querelle;
- Streit; Zank;
- quarrel; brawl;
- contienda; discordia; cuestión; disputa;

vpl.: DVB 15.

GESCHILDE Zie:
- geschil;----; geschille;gescil/

GESCHILLE Zie:
- geschil; geschilde; ----;gescil/
- questie; questien ende geschil; ----; gheschille; verschil/
- verliken van ----/

GESCHILLEN EN DIFFERENTEN = taut. meningsverschillen; onenigheden.
- dissensiones; discordiae;
- divergence de vues; dissensions; discordes;
- Meinungsverschiedenheiten; Streitigkeiten;
- differences of opinion; disputes; quarrels;
- diferencias de opiniones; altercados; disputas; conflictos;

vpl.: LPS 84; PB/III/13.

GESCHILS Zie:
- geschille ende stoot, stoots ende gescilt, stoot ende ----/

GESCHINDERT = ppf. geschat; begroot.
- aestimare; censere; taxare;
- estimer; évaluer;
- schätzen;
- estimate;
- estimar; evaluar; tasar;

vpl.: T2/276.

GESCHOOTEN; GESCOTEN = ppf. gegraven.
- fodo III; effodo III;
- creuser;

- graben;
- dig;
- cavar; excavar;

vpl.: ACart 23; LPS 63.

GESCHOT Zie:
- gescut; geschut;----/

GESCHOT = sub. belasting.
- tributum;
- impôt;
- Steuer;
- tax;
- impuesto(s); tributo;

vpl.: PB/II/185.

GESCHOTEN PENNINGHEN = voorgeschoten gelden.
- pecuniae mutuae datae;
- argent avancé;
- vorgeschossenes Geld;
- advanced money;
- dineros adelantados (of = avanzados);

vpl.: MGG 4.

GESCHOUT = ppf. geschouwd; nagezien.
- requiro III; specto I;
- contrôler; vérifier;
- nachsehen; kontrollieren;
- examine; check;
- inspeccionar; examinar; controlar;

vpl.: MGG 149.

GESCHOUWT = ppf. voorkomen.
- impedio IV;
- empêcher; prévenir;
- vorbeugen; verhindern;
- prevent; preclude;
- prevenir; precaver;

vpl.: LPS 69.

GESCHOUWT ENDE GESLICHT = nagezien en opgelost.
- inspectus et solutus;
- examiné et résolu;
- nachgesehen und aufgelöst;
- examined and solved;
- revisado y solucionado;

vpl.: MGG 15.

GESCHREFTE Zie:
- gescrifte; gescrijfte ; geschrifte; geschrichte;----; geschrijfte- yschrifte/

GESCHREVEN Zie:
- ende in 't langhe ----/

GESCHRICHTE Zie:
- gescrifte; gescrijfte; geschrifte; ----; geschrefte; geschrijfte; yschrifte/

GESCHRIFTE Zie:
- aensprake bij ----/
- bescheedelijck in ----/

- gescrifte; gescrijfte;----; geschrichte; geschrefte; geschrijfte; yschrifte/
- reprochen ende salvatien bij ----/

GESCHRIJFTE Zie:
- gescrifte; gescrijfte; geschrifte; geschrichte; geschrefte;----; yschrifte/

GESCHUT Zie:
- gescut;----/
- na der sonne ----/

GESCHUT ENDE GEPANT = opgevangen en in pand genomen.
- pignoratus;
- conduit à la fourrière et pris en gage;
- gefangen und in Verwahrung genommen;
- catched and taken in to security;
- cogido y tomado en seguridad;

vpl.: MGG 15.

GESCHUT WORDEN BIJ SONNE SCHIJN = opgevangen worden overdag
- in sole excipi;
- arrêter avant le coucher du soleil;
- aufgefangen werden am Tage;
- be catched by day;
- ser cogido de dia (of = por el dia);

vpl.: C1/598.

GESCIEDENISSE Zie:
- onversien ----/

GESCIL Zie:
- geschil;---- ende diversiteijt/

GESCILLEN, DIFFERENTEN ENDE TWISTEN = taut. onenigheden.
- differentiae; lites;
- différends;
- Uneinigkeiten;
- dissensions;
- disensiones; discordias; roces; altercados; discrepancias;

vpl.: Ra.1495/1; C2/939.

GESCILLEN, TWISTEN, DISCORDIE OFT DIFFERENTIEN = taut. onenigheden.
- discordiae; lites; differentiae;
- discordes;
- Uneinigkeiten;
- dissensions;
- disención; discordia; altercado; discrepancia; roce;

vpl.: Ra.1495/19; C2/942; Lo7/24.

GESCILT Zie:
- geschille ende stoot; stoots ende ----; stoot ende geschils/

GESCOERT = hom.ppf.1.uitgewist 2.onderbroken.
- 1.erado III 2.interrumpo III;
- 1.effacer 2.interrompre; couper;
- 1.auswischen; verwischen 2. unterbrechen;
- 1.blot out; blur out 2.interrupt;
- 1.borrar; tachar 2.interrumpir; cortar;

vpl.: T1/301; T2/95.

GESCOTEN Zie:
- geschooten;----/

GESCOUWEN = vb. zien; waarnemen
- video II;
- aperçevoir; observer; voir;
- beobachten; wahrnehmen;
- observe; perceive;
- advertir; notar; observar;percibir; ver;

vpl.: T1/367.

GESCREVEN Zie:
- erfgenaem ---- int testament/
- redelijcker wijsch compres ----/

GESCRIFTE; GESCRIJFTE; GESCHRIFTE; GESCHRICHTE; GESCHREFTE; GESCHRIJFTE; YSCHRIFTE = sub. geschrift; handschrift.
- scriptum; chirographum;
- document; écrit;
- Handschrift; Schrift;
- handwriting; writing;
- documento; escrito;

vpl.: T1/2,32.

GESCRIFTE DER SEQUESTRACIEN = akte van inbewaringstelling.
- sequestrum;
- acte de séquestration;
- Akte des Gewahrsams;
- document of deposit;
- acta del secuestro;

vpl.: T1/592.

GESCRIJFTE Zie:
- gescrifte;----; geschrifte; geschrichte; geschrefte; geschrijfte; yschrifte/

GESCUT; GESCHUT; GESCHOT = hom.ppf.1.opgevangen (vee) 2.sub. schiettuig.
- 1.pecus subsistere; capio III et defineo II; pecus alienum; includo III 2.missilia; tela missilia; tormenta missilia;
- 1.prendre; capturer; saisir et retenir; appréhender 2.projectiles;
- 1.erhaschen 2.Geschosz; Projektil;
- 1.seize 2.fire-arms;

- 1.tomar; aprehender; 2.proyectiles;

vpl.: LPS 64; T1/337.

GESECHT = ppf. gezegd.
- dico III;
- dire;
- sagen;
- say;
- decir;

vpl.: MGG 96.

GESEEGT ENDE GECUNDICHT = taut. gezegd en aangekondigd.
- dico III et annuntio I;
- dire et annoncer;
- sagen und ankündigen;
- say and announce;
- decir y anunciar;

vpl.: T1/124.

GESEELDE Zie:
- met ---- beesten/

GESEELT Zie:
- alleenelijcken ---- daerdeur te leijdene/

GESEIJT Zie:
- muntbriefkens ---- billets de monnoije/

GESEL Zie:
- geijssel; gesele; ----; geesel; geesele; geisel; gecele/

GESELE Zie:
- geijssel;----; gesel; geesel; geeselle; geisel; gecele/

GESELINGE Zie:
- gheesselinghe ;----; geeselinge/

GESELLESCHAP Zie:
- geselscape; geselschap;----; geselschip; yselschap/

GESELSCAP Zie:
- cohabiteren ende ---- hebben/
- lichamelijc ---- hebben/
- verdoomder ----/
- vleeschelijcke ende lichamelijcke ----/

GESELSCAPE Zie:
- actie van ---- in der comanscape/

GESELSCAPE; GESELSCHAP;GESELLESCHAP; GESELSCHIP; YSELSCHAP = sub. gezelschap; gilde.
- collegius;
- compagnie; corps de métier; corporation;
- Gesellschaft; Verein; Zunft;
- company; corporation; guild; party; society;
- asociación; compañía; corporación; gremio; sociedad;

vpl.: T1/53.

GESELSCHAP Zie:
- geselscape;----; geselleschap; geselschip; yselschap/

GESELSCHIP Zie:
- geselscape; geselschap; geselleschap;----; yselschap/

GESELT Zie:
- alleenelijcken ---- daerdeur te leijdene/

GESENDEN = ppf. bevolen; gelast.
- lego I; mitto III; excio IV;
- commander; ordonner;
- befehlen; gebieten;
- command; order;
- mandar; ordenar;

vpl.: BKB 2.

GESEPAREERT Zie:
- getijdich ende ---- zijn./

GESEPAREERT = ppf. afgezonderd; gescheiden.
- separo I; segrego I;
- séparer;
- trennen;
- separate;
- separer;

vpl.: DVB 20,46.

GESEPONEERD = ppf. afgelegd.
- sepono III;
- séparer; mettre de côté;
- beiseitelegen;
- lay aside;
- sobreseer;

vpl.: DVB 119.

GESET Zie:
- gevuet ende ----/
- teffens ende conjunctive ----/
- vast ---- ende begrijp van woorde/

GESETENEN Zie:
- buijten ----/

GESETTER Zie:
- ter ---- ure/

GESEYDE Zie:
- voorsegde ----/

GESICHT(E) Zie:
- buyten het ---- der torture/
- bij ----/
- plaetze buyten ----/

GESICHTE Zie:
- plaetze buyten ---- ende verkeeringen van den luyden/

GESIEN Zie:
- met den oogen ----/
- metter oogen ----/

GESIGHT BENEMEN = uitzicht benemen.
- prospectum tollere;
- prendre le jour;

- die Aussicht versperren;
- obstruct the view;
- quitar la vista;

vpl.: Lo1/622.

GESIMULEERT OFT GEVEIST = taut. geveinsd.
- simulo 1;
- dissimuler; feindre;
- heucheln;
- feign; dissemble; simulate;
- fingir; simular;

vpl.: T1/160.

GESINNEN Zie:
- ghesinnen;----/

GESLACHTE; GHESLACHTE = sub. aanzienlijke familie, Leuven.
- familia patriciorum; stirps;
- noblesse; lignage;
- vornehme Familie;
- distinguished family;
- linaje;

vpl.: C1/46.

GESLACHTEN Zie:
- gheslachten;----; geslechten/

GESLAEN Zie:
- uren ----/

GESLAGEN Zie:
- ontwee ----/

GESLAGEN WORDDEN OFT GEQUEST = taut. gewond worden.
- vulnerari;
- être blessé;
- verletzt werden;
- wounded;
- herirse; lesionarse;

vpl.: B1/28; C2/887.

GESLAGHEN Zie:
- versch ---- vleesch/

GESLECHTEN Zie:
- gheslachten; geslachten;----/
- seven ---- van Brussele/

GESLEGEN WAPENE = scherp wapen.
- arma acuta;
- arme émoulue;
- scharfe Waffe;
- sharp weapon;
- arma afilada; arma cortante;

vpl.: Lo4/734.

GESLETEN, GEDRONCKEN ENDE VERBESICHT = taut. verbruikt.
- consumptum;
- débité;
- verbraucht;
- used;
- consunto; gastado;

vpl.: PB/II/73.

GESLETHEN Zie:
- ghedeijlt ende ----/

GESLICHT Zie:
- moeten ---- worden/

GESLICHT ENDE GESCHOUWT = opgelost en nagezien.
- solutus et inspectus;
- resolu et examiné;
- aufgelôst und nachgesehen;
- solved and examined;
- solucionado y revisado;

vpl.: MGG 15.

GESNEVEN RENTE = onbetaalde rente.
- usura non soluta;
- rente non payée;
- unbezahlte Zinsen;
- unpayed interest;
- renta impagada;

vpl.: Lo3/350.

GESOGT Zie:
- steet ----/

GESOLLICITEERT = ppf. recht geëist.
- posco III; postulo 1;
- solliciter; réclamer; demander;
- Recht erfordern;
- demand justice;
- solicitar; reclamar; pretendar;

vpl.: BVB 98.

GESOLVEERT Zie:
- gedaan ---- ende gearresteerd/

GESOMMEERDE = sub. aangemaande.
- postulatus;
- exhorté;
- Gemahnter;
- the exhorted;
- exhortar; excitar; requerir; intimar;

vpl.: C2/862.

GESOMNISEERDE ACTE = adi. onderhands; geheime akte.
- secreta tabula;
- sous seing privé; secret;
- Privaturkunde; aus freier Hand;
- private;
- por contrato privado; secreto;

vpl.: DVB 84.

GESONDEN Zie:
- euwelijc ----/

GESOUTE MUIJLEN OFT GESOUTEN ELLBOT = gezouten heilbot.
- species piscis sale conditae;
- flétan salé;
- gesalzener Heilbutt;
- salted halibut;
- mero salado;

vpl.: PvB6/157.

GESOUTENEN VISSCHE = gezouten vis.

- piscis salsum;
- du poisson salé;
- gesalzter Fisch;
- salted fish;
- pescado salado;

vpl.: Ca2/13.

GESPAN ; GESPANNE = sub. twee ossen of paarden voor een kar.
- iugum;
- attelage; nombre de chevaux ou de boeufs;
- Oxen oder Pferdegespann;
- team of oxen; set of horses before a cart;
- yunta;

vpl.: DKB 59.

GESPANNE Zie:
- gespan;----/

GESPANNE = ppf. ingespannen.
- iungo curru III;
- atteler;
- zäumen;
- harness;
- enganchar;

vpl.: ACart 24.

GESPANNE OFT ANCKERE = taut. muuranker.
- ancora muri;
- agrafe; tirant en fer;
- Maueranker;
- cramp-iron;
- can canecillo; modillón;

vpl.: T1/120.

GESPANNEN Zie:
- buiten ; bruijten, dorpse ----/
- de bank is ----/
- dorps ----/
- perden over sijde ----/

GESPECIFICEERT = ppf. stuk voor stuk aangegeven.
- singillatim enumero 1; designo 1;
- spécifier; détailler;
- spezifizieren;
- specify;
- especificar; detallar;

vpl.: BVB 47.

GESPECTEERT Zie:
- specteerende;----/

GESPICKELT OFT GHEMOUCHETTEERT = taut. met nopjes of puntjes of stippels bedrukt; gespikkeld.
- maculis distinctus;
- moucheté;
- mit Noppen bedrückt;
- speckled;
- moteado; mosqueado;

vpl.: PB/II/56.

GESPLETEN Zie:
- beesten die ---- voete hebben/

GESPLETEN LEEN = verdeeld leengoed.
- beneficium fissum;
- fief éclissé;
- vertheiltes Lehengut;
- divided fief;
- feudo partido;

vpl.: Lo6/652.

GESPLETHEN Zie:
- ghedeijlt ende ----/

GESPOLIEERT Zie:
- gecrijgene dair men af ----/
- possessie om weder te ----/

GESTADE HOUDEN ENDE VAST = taut. duurzaam houden.
- teneo II;
- maintenir;
- dauerhaft halten;
- keep durable;
- conservar; mantener;

vpl.: T1/543.

GESTADELIJCK Zie:
- wel ende ----/

GESTADEN; GHESTAEDEN = vb. vergunnen; toestaan.
- permitto;
- permettre;
- gönnen; genügen;
- permit;
- permitir;

vpl.: B2/99; C2/1029/2.

GESTADICH Zie:
- gestedich;----; ghestaedigh/
- niet ghedverich noch ----/

GESTADICHSTE VRINDEN = aanzienlijkste bloedverwanten.
- cognati nobilissimi;
- plus notables parents;
- angesehenste Verwandten;
- most distinguished relatives;
- parientes más distinguidos;

vpl.: Lo3/274.

GESTAEFFEN = ppf. gestaafde.
- probo 1; confirmo 1;
- justifier; confirmer;
- bekräftigen; bestätigen;
- confirm;
- justificar; confirmar;

vpl.: BVB 20.

GESTAEFT Zie:
- de eed ---- zijnde/
- ghestaeft;----/

GESTAELHEDE Zie:
- quaede ----/

GESTAEN Zie:
- binnen ----/
- ghestaen;----/
- swerende ----/

GESTAEN = vb. voldoen; betalen.
- satisfacio III;
- acquitter; satisfaire;
- ausgleichen; zahlen;
- pay;
- pagar; satisfacer;

vpl.: C1/16.

GESTAET = ppf. vergunt.
- permitto III;
- permettre;
- gönnen; genügen;
- permitted;
- permitido;

vpl.: B2/99; C2/1029/2.

GESTAETHEIJT ENDE VERMOGHEN = naar staat en vermogen.
- secundum statum et facultatem;
- suivant son état et ses possibilités;
- nach Zustand und Leistungsfähigkeit;
- according to one's rank and fortune;
- según estado y posibilidad(es);

vpl.: C1/566.

GESTALTENISSERIE Zie:
- nae ----/

GESTANDICH Zie:
- gestendich; gestentich;----; gestantich/

GESTANTICH Zie:
- gestendich; gestentich; gestandich;----/

GESTATEERT; GESTATUEERT = ppf. vastgesteld.
- constituo III; describo III;
- fixer; déterminer;
- festsetzen; bestimmen;
- fix; appoint;
- fijar; determinar; definir;

vpl.: ACart 52,55; ADR 16; DKB 25 25; DVB 100; BVB 66.

GESTATUEERDEN SALARIS = vastgesteld loon.
- salarium statutum; pretium fixum;
- salaire fixé;
- bestimmter Lohn; festgesetzter Lohn; Gehalt;
- determined wages;
- salario fijo; premio fijado;

vpl.: Lo1/176,526.

GESTATUEERT Zie:
- gestateert;----/

GESTEDICH Zie:
- vast ende ----/

GESTEDICH; GESTADICH; GHESTAEDICH = adv. durend.
- constanter; assidue;

- constamment; continuellement; sans cesse; assidûment; sans interruption;
- fortwährend;
- constant; steady; continual;
- continuamente; incesantemente;

vpl.:

GESTEDICH ENDE VAST; STEDIG ENDE VAST; VAST STEDIG EN VAN WEERDEN; VAST, STEDICH ENDE VAN WEIRDEN; VAST STEDIG EN ONVERBREEKELIJK VAN WEERDEN = taut. durend.
- permanens;
- durant; durable;
- dauernd;
- lasting;
- duradero;

vpl.: DVB 57,58,80; BVB 4,133.

GESTEECKE(N) TORFF = vb. gestoken turf.
- cespitem fodo III;
- couper de la tourbe;
- Torf stechen;
- cut peat;
- cortar turba;

vpl.: BVB 29,59.

GESTEENT Zie:
- ghesteente; gesteente;----; gestiente/

GESTEENTE Zie:
- ghesteente;----; gesteent; gestiente/

GESTEENTEN Zie:
- orientale ----/

GESTEIJNTELIJCKE MEIJNEN = voor zeker houden.
- confido III;
- tenir pour certain;
- dauernd denken;
- hold for certain;
- tomar por cierto; reputar como cierto;

vpl.: C1/176.

GESTEL = sub. molenraamwerk.
- compages molae;
- bâtisse de moulin;
- Mühlenrahmenwerk;
- frame of a mill;
- bastidor del molino;

vpl.: PvB6/133.

GESTELNISSE Zie:
- ghesteltenisse;----; gesteltenisse; gesteltnisse/

GESTELT Zie:
- (inder) vroente gaan tooter tijdt dat borghe ---- is/
- (te) begrijp ----/
- te weirden ----/

GESTELT ENDE GEFUNDEERT = taut. aangesteld.
- ordino I; praepono III;
- installer; nommer;
- anstellen; einsetzen;
- appoint;
- designar; instalar; nombrar;

vpl.: T1/62.

GESTELTENISSE Zie:
- ghesteltenisse; gestelnisse; ----; gesteltnisse/
- in goede ----/
- in vollen vigeur ende ----/

GESTELTNISSE Zie:
- ghesteltenisse; gestelnisse; gesteltenisse; ----/

GESTENDICH; GESTENTICH; GESTANDICH; GESTANTICH = behulpzaam; dienstvaardig; betrouwbaar; standvastig; gestand.
- constans; firmus; stabilis;
- serviable; sûr; constant; ferme; persévérant;
- behilflich; prinzipienfest; zuverlässig; beharrlich; standhaft;
- helpful; obliging; reliable; firmly; steadfastly;
- servicial; oficioso; fidedigno; fiable constante; entero; firme; inquebrantable;

vpl.: C1/168; T2/197.

GESTENTELIKER Zie:
- badt ende ---- onderhouden/

GESTENTICH Zie:
- gestendich; ----; gestandich; gestantich/
- vast, ---- ende van weerden/

GESTENTICH ENDE GEHOUDEN = taut. duurzaam; bestendig.
- firmus et stabilis;
- ferme et stable;
- dauerhaft;
- firm and stable;
- duradero; perenne;

vpl.: C1/283.

GESTENTICH ENDE VAST = taut. duurzaam.
- constans;
- durable; constant; permanent;
- dauerhaft;
- durable; lasting;
- duradero; estable; constante; permanente;

vpl.: T1/459.

GESTENTIG = adi. duurzaam.
- constans; firmus; stabilis;
- durable; stable;
- beständig;
- continual;
- durable; duradero; estable; perenne; permanente; vpl.: T1/6.

GESTENTIG ENDE VROOME = taut. beginselvast; standvastig.
- constans; pervicax;
- inébranlable; solide; stable;
- prinzipienfest; standhaft;
- constant; firm; steadfast;
- constante; entero; firme en sus principios; inquebrantable;

vpl.: T1/222.

GESTICHTIGHEYT = sub. bescheidenheid.
- modestia; moderatio;
- modestement;
- Bescheidenheit;
- modesty;
- modesta;

vpl.: C1/296.

GESTIENTE Zie:
- ghesteente; gesteente; gesteent; ----/

GESTILEERDE CLERCK = ervaren klerk.
- scriba expertus;
- clerc expert;
- erfahrener Schreiber;
- experienced clerk;
- escribiente practico;

vpl.: PvB1/570.

GESTIPULEERT Zie:
- transactie overdragen, geslooten ---- ende bebrieft/

GESTIPULEERT = ppf. bepaald.
- stipulor I;
- stipuler;
- bestimmen;
- fix;
- estipular; disponer;

vpl.: DVB 37.

GESTOCT Zie:
- ghestockt; ----/

GESTOERT = adi. 1.ontsteld; bedroefd 2. ontstemd; verstoord.
- 1.stupefactus; perculaus 2.tristis; stomachosus; in dolore;
- consterné; désolé; irrité;
- 1.bestürzt 2. verstimmt;
- 1.sad; afflicted 2. displeased; cross;
- desconcertado; triste; disgustado; irritado;

vpl.: T2/6.

GESTOLEN GOET SYN MAECKEN = gestolen goed tot zijn eigendom maken.
- volens facere ad possessionem suam;
- s'attribuer des biens volés;
- sich gestolene Güter aneignen;
- make o.s.owner of stolen goods;
- apropiarse de efectos robados;

vpl.: B1/12; C2/884.

GESTOPT Zie:
- bemasschert ende ----/

GESTORUM Zie:
- actio negotiorum;----/

GESTORVEN = ppf. overleden.
- morior IV; obeo IV;
- décéder; mourir;
- sterben;
- decease; die;
- fallecido; muerto; finado; dfunto

vpl.: T2/55.

GESTORVEN Zie:
- toecomen; bleven; gesuccedeert, gedaelt ende ----/

GESTORVEN VAN DER SAELICHEIJT = overleden aan de pest.
- defunctus pestilentia;
- mort de la peste;
- gestorben an der Pest;
- deceased by the plague;
- fallecido de la peste;

vpl.: Lo5/80.

GESTRAFT WORDEN Zie:
- aenden lijve ----/

GESTRANGEERDE Zie:
- gevonden en ---- goederen ofte gelden/

GESTREMPT = ppf. gehinderd.
- incommodum fero III; onero I; obsto I; impedio IV;
- incommoder; déranger; gêner;
- hindern;
- hinder;
- molestar; incomodar;

vpl.: ASO 12.

GESTROPPIEERDE = sub. gekleed in militair uniform.
- vestitus in habitu militari;
- vêtu de l'habit militaire; estropié;
- angekleidet in militärischer Uniform;
- dressed in military uniform;
- vestido con uniforme militar;

vpl.: PB/II/377.

GESUBMITTEERT = ppf. onderworpen.
- subjicio III;
- soumettre;
- unterwerfen;
- submit;
- someter;

vpl.: BVB 99; LPS 29.

GESUBORNEERT = ppf. omgekocht.
- suborno I; corrumpo III;
- suborner; corrompre;
- bestechen;
- suborn; bribe;
- sobornar; unter la mano a uno;

vpl.: BVB 12.

GESUBSEQUEERT = ppf. opgevolgd.
- subsequor III;
- suivre de près; venir immédiatement après;
- nachfolgen;
- succeed;
- subsequir;

vpl.: MGG 109.

GESUBSTITUEERD = ppf. in de plaats gestelde; vervangen; plaatsvervangen.
- substituo III;
- substituer;
- eine Stelle vertreten;
- substitute;
- sustituir; substituir; reemplazar;

vpl.: DVB 44.

GESUBSTITUEERDE ERFGENAME = tweede erfgenaam .
- heres substitutus;
- celui qui substitue le légataire qui dans le principe a été nommé;
- zweiter Erbe;
- second heir;
- sustituto del que originalmente hasido nombrado legatario;

vpl.: T1/104.

GESUBSTITUEERDEN = sub. plaatsvervanger.
- vicarius;
- remplaçant; substitut;
- Stellvertreter;
- substitute;
- sustituto; suplente;

vpl.: DVB 52.

GESUBVIRGULEERDE Zie:
- affirmert de ---- clausele;/

GESUCCEDEERT Zie:
- toecomen, bleven,----, gedaelt ende gestorven/

GESUCCEDEERT ENDE GEDEVOLUEERT = taut. vererft.
- accipio III hereditate;
- succéder;
- vererben;
- inherit;
- suceder;

vpl.: T1/102.

GESUPPONEERT = ppf. aangenomen verondersteld.
- pono III; existimo I;
- supposer;
- voraussetzen; annehmen;
- suppose;
- suponer;

vpl.: BVB 77.

GESURROGEERD OVERHOOFD = plaatsvervangende beroepsinstantie.
- iudicium surrogatum;
- remplaçant une instance profes-

sionelle;
- stellvertretende Berufsinstanz;
- substitute court of appeal;
- subrogando una instancia profesional;

vpl.: B2/47.

GESURROGEERT Zie:
- ghesurrogeert;----/

GESURROGEERT = ppf. plaatsvervangen; voorstellen; andere methoden.
- subeo IV; succedo III; suppono III; surrogo I;
- remplacer; substituer;
- stellvertreten;
- substitute;
- reemplazar; sustituir;

vpl.: BVB 137.

GESUSTINEERD = ppf. ondersteund, gemeend.
- sustineo II; fulcio IV; sustento I;
- supporter; toutenir; appuyer;
- Hilfe leisten;
- support;
- soportar; sostener; secundar;

vpl.: MGG 67.

GESUVERT ENDE GEPURGEERT = taut. gezuiverd; gelouterd.
- purgo I;
- dépurer; purifier; purger;
- reinigen; säubern; läutern;
- clean; purify; refine;
- acendrar;

vpl.: T1/464.

GESWAERDER HANT; GESWEIRDER HANT = gewapende hand; hand met een zwaard gewapend.
- manus armata; manus gladio armatae;
- main armée; main armée d'une glaive;
- gewaffneter Hand; mit einem Schwert gewaffneter Hand;
- armed hand; hand armed with a sword;
- mano armada; mano armado con una espada;

vpl.: BVB 172,171; B14; C2/884.

GESWAEREN Zie:
- der heijligen gehalden ende ----/
- lieffelijcken ----/

GESWAEREN=ppf. zweren.
- iuro I;
- jurer;
- schwören;
- swear;
- jurar;

vpl.: BVB 20.

GESWAGER Zie:
- gheswaghere;----; gesweger/

GESWEGER Zie:
- gheswaghere; geswager;----/

GESWEIRDER Zie:
- met ---- handt/

GESWIJCH Zie:
- een eewich ----/

GESWOEREN VOERSPREECK = beedigde voorspreker.
- conciliator iuratus;
- avant-parlier assermenté;
- beeidigter Fürsprecher; Berater; Rechtsanwalt;
- sworn soliciter;
- abogado jurado;

vpl.: C3/204.

GESWO(I)REN Zie:
- gagie ---- stadtboden/
- gekozen ende ----/
- raet van ----/
- recompense ---- stadtboden/

GESWOIREN ENDE GECOIREN = gezworenen en gekozenen.
- iurati et electi;
- assermentés et élus;
- Beeidigter und Erwählten;
- sworn and elected;
- jurados y elegidos;

vpl.: LPS 29.

GESWOORE Zie:
- gesworen;----/

GESWOOREN Zie:
- gesworen;----/
- vier ---- mannen/

GESWOOREN DIENAAR(S) = onder ede staande dienaren.
- ministri iurati;
- serviteurs étant liés par la foi du serment;
- beeidigte(r) Diener;
- sworn servant(s);
- servidores jurados;

vpl.: ACart 24; LPS 117.

GESWOOREN EIJKMEESTER = beedigde ijker.
- verificator iuratus;
- vérificateur assermenté;
- beeidigter Eicher;
- sworn gauger;
- almotacén jurado;

vpl.: ACart 26.

GESWOOREN SCHUTTEREN = beedigde gerechtsdienaren belast met het opvangen van losgebroken vee.
- ministri iudicii onerati colligendo pecore erupto;
- fonctionnaire chargé de la capture du bétail détaché;
- beeidigter"Schutter", sieh " schutter";

- sworn "schutter", see"schutter"
- esbirros jurados encargados de coger ganado estallado;

vpl.: MGG 15.

GESWOOREN VAN REUSEL = beedigde personen, voorheen schepen, tot taak hebbende de zorg voor de grenzen en grenspalen van de gemene gronden en te waken voor beschadigingen.

- personae iurati antea scabini, munus habentes curae finibus et terminis terrarum communium et impeditionis detrimentum;
- personne assermentée, jadis échevin ayant le besogne de prendre soin des frontières et bornes-frontières des terres communes et de veiller au endommagement des terres communes;
- beeidigte Personen, ehemalige Schöffen von Reusel;
- sworn persons, former sheriffs of Reusel;
- personas juradas antiguos regidores, teniendo como tarea de cuidar los límites y mojones, hitos, de las tierras comunesy de evitar daños;

vpl.: B2/96.

GESWOORENEN ENDE SCHEPENEN = leden der schepenbank en onder ede staanden cq. degenen die beëdigd zijn.

- sodales iudicii gubernatorum ac jurati;
- membre du tribunal des échevins et ceux qui sont liés par la foi du serment;
- Mitglieder des Schöffengerichts und diejenigen die beeidigt sind;
- members of the court of sheriffs and those which are sworn in;
- miembros del tribunal de los regidores y otros jurados;

vpl.: BVB 193.

GESWOREN Zie:

- raet van ----/
- ---- stadsboden recompense/

GESWOREN; GESWOORE; GESWOOREN = sub. onder ede staande.

- iuratus civitatis iudex; iuratus;
- juré;
- Vereidigter;
- sworn person;
- jurado;

vpl.: MGG 9; ACart 12,17,18; DKB 9; DVB 14.

GESWOREN BODEN, DIE DE STADT COMMITTEERT OP BRUSSEL ENDE AMSTERDAM, ANTWERPEN = functionarissen ten dienste van het stadsbestuur, die bodediensten

verrichten op Brussel en Amsterdam en die elk bij benoeming en aanvaarding van hun ambt aan de stad schuldig werden 100 gulden, Antwerpen.

- ministri praesto magistratus urbani, qui munus apparitoris agebant in Bruxellas et Amstellodamensem et unusquisque ad nominationem et acceptationem muneris sui urbi centum florinas debiti erant, Antverpia;
- fonctionnaires au service de la municipalité préposés aux services de mesagerie sur Bruxelles et Amsterdam; redevable à la ville de 100 florins lors de leur nomination et entrée en fonction, Anvers;
- Funktionäre zu Diensten der Stadtverwaltung die Botedienste leisteten auf Brüssel und Amsterdam, jeder war bei Ernennung und Antritt seines Amtes der Stadt 100 Gulden schuldig, Antwerpen;
- officials in the service of the municipality who performed carrier-services to Brussels and Amsterdam; each had to pay to the town 100 guilders at appointment and accession to his office Antwerp;
- funcionarios jurado de Bruselas y de Amsterdam, Amberes;

vpl.: C1/534.

GESWOREN CLERCKEN VAN DER EXAMINATIE VAN GHETUIJGHEN, ANTWERPEN = beëdigde schrijvers voor het verhoren van getuigen, twee in getal; werden bij benoeming en aanvaarding van hun ambt aan de stad schuldig, ieder 100 gulden, Antwerpen.

- scribae iurati ad interrogandam testes, duo numero; ad nominationem et acceptationem muneris sui urbi unusquisque centum florinas debiti erant, Antverpia;
- employés aux écritures assermentes pour l'audition des témoins; au nombre de deux; redevable chaque de 100 florins, Anvers;
- zwei vereidigte Schreiber für das Vernehmen von Zeugen; jeder war bei Ernennung und Antritt seines Amtes der Stadt 100 Gulden schuldig, Antwerpen;
- two sworn clerks for hearing of witnesses; each had to pay to the town 100 guilders at appointment and accession to his office Antwerp;

- dos escribientes jurados para la interrogación de testigos; debian cada uno cien florines, Amberes;

vpl.: C1/534.

GESWOREN CLERCQ DER BANCKE = beëdigd schrijver bij het schepenbanksgerecht.

- scriba iuratus in iudicio scabinorum;
- clerc assermenté au tribunal des échevins;
- beeidigter Schreiber beim Schöffengericht;
- sworn clerk at the sheriff's court;
- escribiente jurado del tribunal de los regidores;

vpl.: B2/14.

GESWOREN COLFDRAGHER = gerechtsdienaar en politiedienaar; gezworen schutter.

- lictor et minister publicus; sagittarius iuratus;
- massier juré; archer assermenté;
- Gerichts- und Polizeidiener; geschwörener Schütze;
- constable; sworn marksman;
- porteador de maza jurado; agente judicial o agente de policia; tirador jurado;

vpl.: C1/387, 555.

GESWOREN EIJGHENOTEN = gezworen cq. beëdigde standgenoten.

- socii dignitatis iurati;
- co-alleutiers jurés;
- geschwörene und beeidigte Standesgenossen;
- sworn men in their own class;
- semejantes (of = compañeros) jurados;

vpl.: C1/308/2.

GESWOREN ERFFSCHEIJDERS; ERFFSCHEYDERS = gezworen landmeters.

- agri mensores iurati;
- borneurs jurés; délimitateurs jurés;
- geschwörene Feldmesser; Landmesser;
- sworn surveyors;
- agrimensores jurados; apeadores jurados;

vpl.: Lo1/248; C1/633.

GESWOREN IJCKER; IKER = beëdigde ambtenaar belast met het keuren van maten en gewichten; beëdigde ijker van maten en gewichten.

- magistratus iuratus oneratus probando; verificator iuratus mensurarum et ponderum;

- jaugeur as-sermenté; verificateur assermenté des poids et des mesures;
- beeidigter Beamte beauftragt mit der Prüfung von Mäszen und Gewichten; beeidigte Eichers;
- sworn gauger;
- funcionario jurado en cargado de inspección de pesas y medidas;

vpl.: C1/234; ACart 17.

GESWOREN LOTER = beedigd ambtenaar optredend bij geschillen over lijfrenten; van stadswege beëdigd functionaris belast met het toewijzen van de erfporties of loten ener nalatenschap aan de erven.

- minister juratus qui agit de pecuniis annuis; magistratus iuratus oneratus adiudicando partium hereditatis aut sortium hereditatis;
- fonctionnaire assermenté intervenant dans les différends au sujet des rentes viagères; jurés pour les partages;
- beëidigter Beamter auftretend bei Streitigkeiten von Leibrenten; wegen der Stadt beeidigter Beamte beauftragt mit der Zuweisung der Teile der Erbschaft an den Erben;
- sworn official who acts when there are difference about annuties; sworn official charged with the assignment of distributing parts of inheritance to the heirs;
- empleado público jurado actuando en conflictos sobre vitalicios; funcionario jurado de parte de la ciudad y encargado de ad judicación de suertes de una herencia;

vpl.: PB/IV/270; C1/177.

GESWOREN MEERER = beedigd functionaris van stadswege benoemd belast met het slechten van geschillen terzake erfscheiding, erfdienstbaarheden, huizenbouw e.d.

- magistratus iuratus nominatus ob urbem oneratus tollendo litum in causis divisionis hereditatis, famulatus hereditatis, aedificationis domuum etc.;
- l'arpenteur juré;
- beeidigter Beamte von der Stadt ernennt und beauftragt mit der Schlichtung von Streitigkeiten bezüglich Erbscheidung, Servitute, Bau von Häuser usw.;
- sworn official appointed by the town and charged with the solving of disputes with regard to separation of premises, servitudes, building of houses etc.;
- funcionario jurado y encargado

de dirimir contiendas;
vpl.: C1/180.

GESWOREN METER VAN HET HOUT Brussel = beedigde functionaris van de stad Brussel belast met het nameten van hout.
- minister juratus ad inspiciendam mensurae ligni;
- mesureur de bois sermenté;
- beeidigten Beamten der Stadt Brüssel beauftragt mit dem Nachmessen von Holz;
- sworn officials of the town Brussels charged with the measuring of timber;
- funcionario jurado de Bruselas encargado de medir madera de nuevo;

vpl.: C1/238.

GESWOREN OUDE CLEERCOOPER = beëdigde verkoper van lijfgoederen van veroordeelden bij openbare verkoop, Antwerpen.
- venditor iuratus bonorum corporis damnatorum venditione publica; Antverpia;
- frippier juré; Anvers;
- beeidigter Verkaufer von Leibwäschen der Verurteilten bei öffentlichem Verkauf, Antwerpen;
- sworn seller of body-linen of condemned people at public sale, Antwerp;
- vendidor jurado de ropas interiores de condenados en una venta en pública subasta; Amberes;

vpl.: C1/377.

GESWOREN PAEL-MEESTERS = gezworen landmeters.
- agri mensores iurati; finitores iurati;
- aborneurs jurés;
- beeidigte Feldmesser;
- sworn surveyors;
- agrimensores jurados;

vpl.: C1/220.

GESWOREN ROEYER = beëdigde wijnpeiler.
- juratus aertimatio vini;
- jaugeur assermenté;
- vereidigter Weineicher;
- sworn-in ganger of wine;
- aforador jurado de vino;

vpl.: PB/II/75.

GEZWOREN SCHAEIJERS = sub. beedigde ambtenaren van de breiaccijns Brussel.
- ministri jurati tributi in texendo manu;
- employés jurés d'impôt sur tricoter;
- beeidigte Beämter des Strick-

akzise;
- sworn-in officials of the knitting-excise;
- empleados públicos jurados de derechos de consumo de obra de punto de aguja;

vpl.: PvB6/130.

GESWOREN SCHEERDER VAN DE BAEIJEN = beëdigd lakenscheerder.
- qui tondit pannos et iuratus est;
- tondeur de drap assermenté;
- beeidigter Tuchscherer;
- sworn cloth shearer;
- tundidor jurado;

vpl.: C1/203.

GESWOREN SERGENT OFT COLFFDRAGER = beedigd gerechtsdienaar of roede-, stafdrager.
- accensus et gestator virgae juratus;
- sergent ou massier juré;
- beeidigter Gerichtsdiener oder Rute- Stabtrager;
- sworn-in policeman or macebearer;
- agente judicial jurado o macero;

vpl.: Lo1/442.

GESWOREN STADTSBODEN Zie:
- gagie ----/
- recompense ----/

GESWOREN STADTSLOVER = beedigde stedelijke opbieder.
- minister juratus qui contra licetur in civitate;
- surenchéreur municipal juré;
- beeidigter städtischer Ueberbieter;
- sworn-in bidder of the town;
- pujador jurado municipal;

vpl.: PvB6/158.

GESWOREN TAELMAN = beedigd advocaat.
- advocatus iureiurando confirmatus;
- avocat assermenté;
- beeidigter Rechtsanwalt;
- sworn solicitor;
- abogado jurado;

vpl.: Cu1/309.

GESWOREN WAEGE = gemeentelijke weegschaal bediend door een waagmeester die beëdigd was.
- libra civitatis ministrata a magistro librae iurato;
- balance communale des servie par un peseur juré;
- Gemeindewage, bedient von einem beeidigten Wagemeister;
- scales of the municipality, operated by a sworn weigh-master;
- balanza municipal manejada por

un pesador jurado;
vpl.: ACart 20.

GESYNDICEERT = ppf. als rechtskundig raadgever benoemen.
- syndicare;
- demander compte à un magistrat;
- als juristischer Berater ernennen;
- to call a magistrate to account;
- nombrar síndico;
vpl.: T2/221.

GETAELE(N) = getal(len) sub.
- numerus; magnitudo; quantitas;
- nombre; quantité;
- Zahl;
- number;
- número; cantidad;
vpl.: ACart 54; DVB 44.

GETAL Zie:
- buijten met letteren ofte ---- quoteren/

GETAUWE Zie:
- ghetouw; getouwe;----; getouw/

GETAUXEERT = ppf. waarde bepaald
- taxo 1; aestimo 1; pretium constituo III;
- taxer; estimer; évaluer;
- taxieren; abschätzen; einschätzen;
- tax; appraise; value;
- tasar; estimar; valuar;
vpl.: AKB 4; ASO 11.

GETELDEN GELDE = uitbetaald geld.
- pecunia soluta;
- argent payé;
- ausbezahltes Geld;
- paid money;
- dinero pagado;
vpl.: T1/409.

GETEMPERTHEIDE; GETEMPERTHEIT = sub. gematigdheid.
- moderatio; temperantia;
- modération; tempérance;
- Mäszigung;
- moderation; temperateness;
- moderación; temperancia;
vpl.: T1/273.

GETEMPERTHEIT Zie:
- getempertheide;----/

GETERMINEERD = ppf. begrensd; afgedaan; beëindigd.
- termino 1 de finio IV; perago III;
- terminer; achever; finir;
- abmachen; begrenzen; erledigen;
- limit; bound; terminate;
- terminar; despachar; finiquitado;
vpl.: BVB 5; PvB1/189.

GETEUT = adi. met tuit.
- cum naso;

- avec goulot;
- mit Schnauze;
- with spout;
- con pico;
vpl.: Lo3/182.

GETHOENEN; GETOENEN = vb.1. getuigen 2.aantonen; bewijzen.
- 1.indico III; testor 1; testificor 1; testimonium dico III 2.declaro 1; demonstro 1; ostendo 1; probo 1;
- 1+2 attester; déclarer; témoigner;
- 1+2 beweisen; zeugen;
- 1.bear witness; certify; testify 2.to establish; to prove;
- 1.atestiguar; certificar; dar fe; declarar; testificar; testimoniar 2. demonstrar; hacer ver;
vpl.: T1/77,299,613.

GETHOENT ENDE GEPROEFT = taut. bewezen.
- probo 1;
- démontrer; prouver;
- beweisen;
- prove;
- demostrar; probar;
vpl.: T1/347.

GETHOONEN Zie:
- getoonen; getonen;----/

GETHOONEN OFT NIET KUNNEN BIJBRENGEN = taut. niet kunnen bewijzen.
- non posse probo 1;
- ne pas pouvoir prouver;
- nicht beweisen können;
- not able to prove;
- no poder probar (of = demostrat);
vpl.: C1/599.

GETHOONT = ppf. bewezen.
- demonstro 1; arguo III; convinco III;
- démonstrer; prouver; établir;
- beweisen;
- prove; demonstrate;
- demostrar; probar;
vpl.: DVB 12; BVB 191.

GETHUIJGHE Zie:
- als ---- zijne kennelijckheijt seggen/

GETIDICH Zie:
- getijdich;----/

GETIJCKENT = ppf. getekend; aangegeven.
- signo 1; subscribo III;
- signer; viser;
- zeichnen; unterschreiben;
- sign;
- firmar; visar; poner el visto bueno; vpl.: ADR 12.

GETIJDICH Zie:
- aleer de vruchten rijp en ---- sijn/

GETIJDICH; GETIDICH = adi. rijp.
- maturus; tempestivus; opportunus;
- mûr;
- reif;
- ripe; mature;
- maduro; en sazón;

vpl.: C1/32.

GETIJDICH ENDE GESEPAREERT ZIJN VAN DEN GRONDE = vruchten die rijp en gescheiden zijn van de grond.
- fructus qui maturitatem suam habent et qui separati sunt a fundo;
- des fruits être mûrs et séparés du champ;
- Früchte, die reif sind und vom Boden abgeholt;
- fruits which are mature of the field;
- estar maduros y separados del campo;

vpl.: C1/556.

GETIJDICH SIJNDE = rijp zijnde.
- maturus;
- étant mûr;
- reif;
- ripe;
- siendo maduro;

vpl.: C1/32.

GETIJDIGE Zie:
- met ---- vrome/

GETIMMERT = ppf. gebouwd; opgetimmerd.
- aedifico I;
- fabrico I;
- construire; bâtir; charpenter;
- bauen; aufbauen; aufzimmern;
- build; build up;
- construir; edificar;

vpl.: BVB 21.

GETITREERDE Zie:
- uijtnemende oft ---- persoon/

GETOENEN Zie:
- gethoenen;----/

GETOGEN Zie:
- te recht ---- wordden/

GETOGHEN Zie:
- metter ---- zijn/
- te recht ----/

GETOLLEREERD = ppf. toegestaan. toegelaten.
- tolero I; patior III;
- tolérer; accepter; endurer;
- zugestehen; gewähren;
- tolerate; permit;

- tolerar; permitir;

vpl.: MGG 19.

GETONEN Zie:
- getoonen;----; ghetoonen/

GETONST Zie:
- getonste;----; getunst/

GETONSTE; GETONST; GETUNST = sub. huur of pachtgeld.
- merces; habitatio; pensio;
- loyer;louage;fail;fermage;
- Mietzins; Pachtzins; Pachtgeld;
- rent; house-rent; lease;
- alquiler; arrendamiento; arriendo;.

vpl.: T2/370.

GETONSTEN Zie:
- javischaren ----/

GETONT Zie:
- ghetont;----/

GETOONEN; GETONEN; GETHOONEN = vb. aantonen; bewijzen.
- monstro I; probo I;
- montrer; exhiber; prouver;
- zeigen; unterbreiten; beweisen;
- prove; demonstrate;
- mostrar; indicar; demostrar; probar;

vpl.: PvB1/100; C1/176; C3/192.

GETORDEN Zie:
- possessie ----/

GETORDDEN = ppf. gekomen; getreden; gevorderd.
- calco I; procedo III; proficio III; intro I;
- avancer; entrer dans;
- Fortschritte machen;
- advance; make progress;
- adelantar; avanzar; progresar;

vpl.: T1/349; T2/148.

GETORTUREERT OFTE GHEPIJNICHT = taut. pijnlijk ondervraagd.
- interrogatus sub tormentis;
- interrogé sous torture;
- schmerzhaft befragt;
- tortured;
- atormentado;

vpl.: C1/4.

GETOUW Zie:
- ghetouw; getouwe; getauwe; ----/

GETOUWE Zie:
- ghetouw;----; getauwe;getouw/

GETOUWE = sub.1.werktuig of gereedschap nodig tot een handwerk 2. ossenspan met kar 3.weefstoel of weefgetouw.
- 1.machina; instrumentum 2.quadriga; biga; bubula 3.telar;

iugum textorium;
- 1.métier 2.attelage 3.métier de tisserand;
- 1.Handwerkzeug 2.Ochsengespann 3.Webstuhl;
- 1.tool; instrument 2.oxenteam 3. weaving-loom; tool;
- 1.cualquier utensilio o herramiento necesario para obras manuales; instrumento; herramienta 2.xunta 3. telar;

vpl.: C2/888; DKB 2,8; T1/322; B1/38; Lo3/26; PvB1/201; PvB6/462.

GETOUWEN Zie:
- buijten of vreemde ----/
- vreemde ----/
- vreymde ----/

GETRACTEERD Zie:
- getracteert;----/

GETRACTEERT; GETRACTEERD = ppf. behandeld.
- tracto l;
- traiter;
- behandeln;
- treat;
- tratar;

vpl.: LPS 8; ACart 26.

GETRANSFEREERT Zie:
- actie tegen dengeenen die ennich dinck ---- ende overgegeven heeft eenen anderen/

GETRANSFEREERT = ppf. overgedragen in eigendom.
- transfero III;
- transférer;
- übermitteln;
- do over again; transfer;
- transferir;

vpl.: T1/234.

GETRANSGRESSEERT ENDE OVERGETERDEN = taut. die de wet heeft overtreden.
- transgressor;
- transgresseur; contrevenir; violer;
- Gesetzübertreter;
- infunger of rules;
- transgredir; violar; quebrantar; infringir;

vpl.: T1/456.

GETRANSPORTEERT = ppf. overgedragen; zich begeven.
- transfero III; proficiscor III; seconfero III; adeo IV;
- transférer; transmettre; se transporter; se rendre à un lieu; voyager;
- übertragen; sich begeben;
- transmit; travel;
- transverir; transmitir; viajar;

dirigirse;

vpl.: BVB 17; DVB 110.

GETRAUT Zie:
- getroud; getrouwt; getrout; getrouwet; getrauwt;----; ghetrouwd/

GETRAUWICH Zie:
- getrouwen; ghetrouwen; getrouwich;----/

GETRAUWICHEIT Zie:
- getrouwicheden; getrouwicheit; ----/

GETRAUWT Zie:
- getroud; getrouwt; getrout; getrouwet;----; getraut; ghetrouwd/

GETROCKEN = ppf. getrokken;vastgesteld.
- constituo fines; limito l; termino l;
- déterminer; fixer; accorder;
- festsetzen; bestimmen;
- fix;
- determinar; fijar; acordar;

vpl.: ACart 19.

GETROUD; GETROUWT ;GETROUT GETROUWET; GETRAUWT; GETRAUT; GHETRAUWD = adi. wettig.
- legitimus; origo legitima; legitimo loco ortus;
- légitime;
- gesetzlich(e Abstammung);
- legitimate (leg.birth);
- legal; legítimo; lícito;

vpl.: T2/370.

GETROUDT ENDE WITTICH = taut. wettig geboren.
- legitimus;
- né d'un mariage légitime;
- gesetzlich geboren;
- lawfully born;
- nacido de un matrimonio legitimo

vpl.: T1/434.

GETROUT Zie:
- getroud; getrouwt;----; getrouwet; getrauwt; getraut;ghetrouwd/

GETROUWELIJC ENDE WEL = taut. trouw; eerlijk.
- fideliter; fidelis;
- fidèlement; loyalement; scrupsuleusement;
- gut; getreu; ehrlich;
- loyally; faithfully; honestly; fairly; honourably;
- fielmente; lealmente; concienziedamente; escupulosamente;

vpl.: T1/72,172.

GETROUWEN; GHETROUWEN; GETROUWICH; GETRAUWICH = adi. betrouwbaar.
- fidelis;
- digne de confiance; bon;
- zuverlässig;
- reliable;
- fidedigno; digno de confianza; confiable;

vpl.: C1/44.

GETROUWET Zie:
- getroud; getrouwt; getrout;----; getrauwt; getraut; ghetrouwd/

GETROUWICH Zie:
- getrouwen; ghetrouwen;----; getrauwich/

GETROUWICHEIT Zie:
- getrowicheden;----; getrauwicheit/

GETROUWICHEYT Zie:
- fideliteyt ende ----/

GETROUWT Zie:
- getroud;----; getrout; getrouwet; getrauwt; getraut;ghetrauwd/

GETROWICHEDEN; GETROUWICHEIT; GETRAUWICHEIT = sub. getrouwheid.
- fidelitas;
- fidélité;
- Treue;
- faithfulness;
- fidelidad;

vpl.: PvB1/106.

GETUCHTENISSE ENDE OORKONDE = taut. getuigenis.
- testimonium;
- témoignage;
- Zeugnis;
- testimony;
- testimonio;

vpl.: PvB1/453.

GETUGE Zie:
- getuijch;----; getuuch/

GETUGENISSE Zie:
- getuygenisse; getuygenis; getuijgenisse; getuijgenis;----; getuuchnisse; getuychnisse/

GETUGENISSE Zie:
- ghetuychnesse; ghetuychnisse; ----; getuuchnisse; getuychnisse/

GETUGHET; GETUIJGT = ppf. getuigd
- attestor I; judico I;
- témoigner; attester; déclarer;
- zeugen;
- testify;certify; bear witness;
- testimoniar; atestiquar; declarer; vpl.: ACart 11;LPS 37.

GETUIGEN Zie:
- buijten ----/

GETUIJCH; GETUGE; GETUUCH = sub. getuige.
- testis;
- témoin;
- Zeuge;
- witness;
- testigo;

vpl.: Lo6/534.

GETUIJCHNIS Zie:
- in euwelijkcker ----/

GETUIJGE Zie:
- eenen ---- weerdich van gelove/

GETUIJGEN Zie:
- buijten ----/
- binnen ----/
- eendrachtighe onpartijdighe ---- oft waerheijden/
- opgebodene ----/

GETUIJGEN VALETUDINAIRE = ziekelijke getuigen.
- testes morbosi;
- témoins valétudinaires;
- kränkliche Zeugen;
- sickly witnesses;
- testogos enfermizos;

vpl.: Lo4/642.

GETUIJGENIS Zie:
- getuygenisse; getuygenis; getuijgenisse;----; getugenisse; getuuchnisse; getuychnisse/

GETUIJGENISSE Zie:
- getuygenisse; getuygenis;----; getuijgenis; getugenisse; getuuchnisse; getuychnisse/

GETUIJGENISSEN Zie:
- dinghen; dingen; ghetuijchenisse; ---- ende sterckheijt; vesticheiden/

GETUIJGHEN ENDE JONGERE =taut. getuigen.
- testes;
- témoins;
- Zeugen;
- bear witness;
- testigos;

vpl.: LPS 5.

GETUIJGT Zie:
- getughet;----/

GETUNST Zie:
- getonste; getonst;----/

GETURBEERT Zie:
- actie bij ---- /
- beleth oft ----/

GETURBEERT = ppf. gestoord.
- intervenio IV; pertubo I; turbo I;
- troubler fortement; bouleverser;

GET

- stören;
- disturb;
- molestar; pertubar;

vpl.: MGG 39.

GETURBEERT ENDE GEMOLESTEERT = taut. belemmerd.

- turbo I et molesto I;
- empêcher; obstruer;
- hemmen; hindern;
- hinder; impede; obstruct;
- dificultar; estorbar; impedir; obstruir;

vpl.: T1/239.

GETURBEERT, GEQUELT; GEINQUIETEERT ENDE BELET = taut. belemmerd.

- turbo I;
- empêcher; inquiéter; troubler;
- hemmen; hindern; stören;
- hinder; impede; obstruct;
- impedir; inquietar; turbar;

vpl.: T1/117.

GETUST = ppf. tussen biezen afgemaaid.

- deseco inter juncos I; meto III;
- faucher; couper;
- Binsen mähen;
- cut rushes;
- segar;

vpl.: BKB 14.

GETUUCH Zie :

- getuijch; getuge;----/

GETUUCHNISSE Zie:

- getuygenisse; getuygenis; getuijgenisse; getuijgenis; getugenisse;----; getuychnisse/
- ghetuychnesse; ghetuychnisse; getugenisse;----; getuychnisse/

GETUYCHNISSE Zie:

- getuygenisse; getuygenis; getuijgenisse; getuijgenis; getugenisse getuuchnisse;----/

GETUYGEN Zie:

- opgebodene ----/

GETUYGEN RECOLLEREN = vb. getuigen met elkaar confronteren.

- recolere III;
- comparer l'un contre l'autre;
- Zeugen mit einander konfrontieren;
- confront witnesses with each other;
- comparar a un testigo contra otro;

vpl.: T2/219.

GETUYGENIS Zie:

- getuygenisse;----; getuijgenisse getuijgenis/

GEU

GETUYGENISSE; GETUYGENIS; GETUIJGENISSE; GETUIJGENIS; GETUGENISSE; GETUUCHNISSE; GETUYCHNISSE = sub. getuigenverklaring; getuigenis.

- dicta testium; explicatio testium; testimonium;
- déclaration de témoins; déposition; témoignage;
- Zeugenaussage; Zeugnis; Aussage;
- deposition; testimony;
- declaración de testigos; dicho; deposición; testimonio;

vpl.: T2/96,112; BVB 6; C2/882; Lo4/592; ACart 42; B1/3

GETUYGENISSE Zie:

- anqueste ende ----/
- getuygenisse ----/

GETUYGENISSE ENDE DEPOSICIE = taut. getuigenis; getuigenverklaring; verklaring voor de rechter.

- testimonium auctoris; explicatio;
- interpretatio; depositio; déposition; témoignage;
- Zeugnis; Zeugenansage;
- evidence; testimoney; deposition;
- deposición; testimonio; declaración de testigo; declaración ante el juez;

vpl.: T1/160; T2/179,110; B1/10.

GETUYCHNISSE Zie:

- ghetuychnesse; ghetuychnisse; getugenisse; getuuchnisse;----/

GEUSEERT = ppf. gebruikt; gewoon zijn; plegen.

- uti III; soleo II;
- être accoutumé; avoir coutume;
- pflegen; gewohnt sein;
- be accustomed; used to;
- soler; acostumbrar;

vpl.: BVB 60; DVB 37; MGG200.

GEUSEERT ENDE GEOBSERVEERT = gebruikt en bekeken; in acht genomen.

- usus et observatus;
- usé et observé;
- gewohnt und unterhalten, befolgt, gewesen;
- used and observed;
- usado y observado;

vpl.: MGG 83.

GEUSEERT ENDE ONDERHOUDEN = taut. gebruikt; aangewend.

- utor III;
- appliquer; employer; mettre en usage;
- anwenden; gebrauchen; benutzen
- employ; make use of; use;
- aplicar; emplear; utilizar;

vpl.: T1/357.

GEUSITEERD Zie:
- gheusiteerd;----/

GEUSUCAPIEERT Zie:
- actie gegeven dengeenen wyens dine by absencie is ----/

GEUTELIJCK = adv. deugdelijk.
- bene;
- bien;
- tüchtig;
- well;
- solido; valido;

vpl.: PvB1/459.

GEVAAT = ppf. in vaten gegoten.
- infundo III in vas;
- entonner;
- in Fässer giessen;
- pour in barrels;
- entonelar;

vpl.: ACart 27.

GEVAEN = ppf. gevangen.
- apprehensus;
- emprisonné;
- verhaftet;
- improsoned;
- preso;

vpl.: PvB1/117.

GEVAEREN = ppf. gereden.
- curro III; vehi III curru;
- aller;
- fahren;
- ride;
- ir;

vpl.: ACart 19.

GEVALSCHT Zie:
- nae de seyde ---- oft ingeslagen/

GEVALSCHT = ppf. vervalst.
- corrumpere III; vitiare, literas; adulterare;
- altérer;
- Fälschung begehen;
- falsify; forge;
- falsificar; contrahacer; viciar;

vpl.: T2/208.

GEVALUEERD = ppf. geschat; gewaardeerd; de waarde bepaald.
- taxo I; aestimo I;
- taxer; estimer; évaluer;
- (ab)schätzen;
- value;
- tasar; estimar; evaluar;

vpl.: T1/464; DVB 39.

GEVALUEERDEN = adj. van waarde zijn; wettig als betaalmiddel.
- legitimus; numisma, iusti ponderis;
- être de mise; valable; légitime;
- Wert haben;
- be of value;
- ser válido; valedero;

vpl.: DVB 39.

GEVALUEERDEN GELDE; GHEVALUEERDEN GELDE = gewaardeerd geld, gangbaar geld.
- pecunia valida;
- de l'argent estimé;
- anerkanntes Geld;
- valid money;
- plata válida;

vpl.: B2/207; C1/462.

GEVALUEERT ENDE GEAPPRECIEERT = taut. gewaardeerd.
- aestimo I;
- estimer; évaluer;
- Schätzen;
- value;
- evaluar; estimar; tasar;

vpl.: T1/467.

GEVANCCENISSE ENDE HELDENISSE = taut. hechtenis.
- custodia;
- détention;
- Verhaftung;
- custody;
- detención;

vpl.: T1/273.

GEVANCKENIS Zie:
- int ijser oft civile ---- stellen/

GEVANCKENISHUYS; GEVANGENISSE; GEVANCNISSE; GEVENKENIS; GEVENCNISSE; GEVANGENHUUS; GEOLE; GEOOL; GIOLE; GEOYLEN; BOCHT; GEVANGE = sub. gevangenis; gijzeling; hechtenis.
- carcer; custodia;
- vincula; comprehensio;
- prison; geôle; maison d'arrêt;
- Gefängnis;
- prison; jail;
- prisión; carcel;

vpl.: C1/382; C2/940; T2/263, 370; T1/211; Bl:Ra/1495/8.

GEVANCKENISSE Zie:
- arreste oft apprehensie ----/
- opten steen oft ---- leggen/
- privater ----/

GEVANCKENISSE = sub. 1. gevangenis 2. hechtenis; gevangenneming; verzekerde bewaring 3. gevangenschap.
- 1. carcer 2. captivitas 3. custodia comprehensio;
- 1. prison 2. aviêt; emprisonnement; arrestation; capture;
- 1. Gefängnis 2. Verhaftung; Gefangennehmung; 3. Gefangenschaft;
- 1. prison; jail 2. captivity; capture; arrest 2. emprisonment;
- 1. carcel; prision 2. encarcelación; arresto; detencion; carce-

leria; reclusion 3. prision; correcciónal; penitenciaro;
vpl.: C3/82; Lo5/4; Lo3/114; LPS 8; Lo4/572,806; B1/21; Ca2/3 P3; B1/pl.Bra/74,77; C2/885; PvB1/101.

GEVANCKENISSE OFT PRIVATE KERCKEN = taut. privé gevangenis.
- carcer privatus;
- geôle ou prison privée;
- Privatgefängnis;
- private prison;
- prisión privada;
vpl.: C1/388.

GEVANCKENISSE OFT VRUNTEN = taut. gevangenis.
- carcer;
- cachot; prison;
- Gefängnis;
- prison;
- cárcel; prisión;
vpl.: T1/273.

GEVANCNISSE Zie:
- gevanckenishuys; gevangenisse; ----; gevenkenis; gevencnisse; gevangenhuus; geole; geool; giole; bocht/

GEVANE Zie:
- ghevanghen; ----; gevangene; gevangen/

GEVANGE Zie:
- nijet en connen ----/
- neempten ----/
- poorter oft innegebieder van den ---- poorte/

GEVANGEN Zie:
- ghevanghen; gevane; gevangene; -----/
- innegebieder ---- poorter/
- poorter oft ---- poorter/
- qualijck ----/

GEVANGEN ENDE GESLOOTEN = taut. in onrechtmatige hechtenis.
- in custodia illegitima;
- détenir une personne illégitimement;
- unrechtmässig verhaftet;
- in illegal custody;
- tener en la cárcel ilegítimamente;
vpl.: T1/273.

GEVANGEN ENDE PRISONNIER GEMAICKT = taut. gevangen genomen.
- capio III;
- arrêter; emprisonner; mettre en prison;
- gefangennehmen; verhaften;
- apprehend; capture;
- arrestar; detener; poner preso; poner en la cárcel;
vpl.: T1/84.

GEVANGEN OFT GEINCARCEREERT = taut. gekerkerd.
- in carcerem emitto III;
- emprisonner; incarcérer;
- einkerkern;
- imprison;
- emparedar; encarcelar; meter en la cárcel;
vpl.: T1/380.

GEVANGENE Zie:
- ghevanghen; gevane; ----; gevangen/

GEVANGENE OFT DELINQUANT = taut. gevangene.
- carceratus;
- prisonnier ou délinquant;
- Gefangener oder Delinquent;
- prisoner or delinquent;
- prisionero o delincuente;
vpl.: Cu1/6.

GEVANGENHUUS Zie:
- gevanckenishuys; gevangenisse; gevancnisse; gevenkenis; gevencnisse; ----; geole; geool; giole; bocht/

GEVANGENISSE Zie:
- gevanckenishuys; ----; gevancnisse; gevenkenis; gevencnisse; gevangenhuus; geole; geool; giole; bocht/
- nootsin van ----/

GEVANGENISSE OFT KERCKER = taut. gevangenis.
- carcer;
- cachot; geôle; prison;
- Gefängnis;
- prison;
- cárcel; prisión;
v pl.: T1/131; C1/578.

GEVANGENISSEN ENDE SETTEN IN VASTER HELDEN = taut. in verzekerde bewaring stellen.
- pono III in custodiam cautam;
- mettre en séquestre; s(assurer de quelqu'un;
- in sichern Gewahrsam geben;
- give into custody;
- encerrar bajo seguro;
vpl.: T1/394.

GEVANGHEN STELLINGE Zie:
- apprehentie oft ----/

GEVANGHENE COMPAGNIE = medeplichtigen van de gevangene.
- complices;
- compagnons du prisonnier; complice;
- Mitschuldigen des Gefangenen;
- accomplices of the prisoner;
- cómplice;
vpl.: Lo5/6.

GEVANGHENE OFT VRUENTSATE = taut. gevangene.
- comprehensus;
- détenu;
- Gefangener;
- prisoner;
- prisionero; preso; encarcelado;

vpl.: Lo6/630.

GEVANGHENEN = sub. gevangene.
- comprehensus;
- prisonnier;
- Gefangene;
- prisoner;
- prisionero;

vpl.: C3/6.

GEVANGHENISSE OFT VROENCTE = taut. gevangenis; kerker.
- carcer;
- prison; geôle;
- Gefängnis; Kerker;
- prison;
- prisión; cárcel;

vpl.: PB/III/499.

GEVARTS GERICHTE VAN DOERNE = het gebied waarbinnen Gevart van Deurne recht sprak.
- territorium intra quod Gevhardus Deurne iudicabat;
- territoire; dans laquelle Gevart de Deurne renait la justice;
- Gerichtsbezirk vom Herrn Gevart von der Herrlichkeit Deurne
- jurisdiction of the landlord Gevart of the seigniory Deurne;
- territorio donde fallaba Gevart de Deürne;

vpl.: DVB 3,9,10.

GEVE Zie:
- ic ---- u/

GEVE ENDE ONGECANCELEERT = gaaf en zonder uitschrappingen of door insnijdingen ongeldig gemaakt-taut.
- purus et sine delectionibus aut incisionibus irritus factus;
- intact et non raturé;
- unbeschädigt und ohne Ausradierung oder Einschneidungen ungültig gemacht;
- pure and without deletions or incisions maked null and void;
- intacto y no cancelado por borraduras y demás;

vpl.: BVB 196.

GEVECHT Zie:
- gevechte; gevochte; gevichte; ----/
- strijtgier sijn in ----/

GEVECHTE; GEVOCHTE; GEVICHTE; GEVECHT = sub. gevecht.
- proelium;

- combat;
- Gefecht;
- battle;
- combate;

vpl.: Lo1/422.

GEVECHTE ENDE TURBELINGE = taut. vechtpartij.
- certamen et turbatio;
- bagarre; combat; rixe;
- Schlägerei;
- fight;
- alboroto; combate; lucha; pelea; pendencia; riña;

vpl.: T1/146.

GEVEEGT = ppf. opgeschoond.
- expurgo I;
- nettoyer;
- säubern;
- sweep; clean;
- limpiar;

vpl.: DVB 102.

GEVEGTEN = gevechten; vechtpartijen.
- certamen; pugna;
- bagarre; rixe; combat;
- Kampf; Schlägerei;
- quarrels; fights;
- lucha; pelea; riña; pendencia;

vpl.: LPS 98; ACart 51.

GEVEIJLICHT Zie:
- ghevrijd sijn ende ----/

GEVEIJNSDE(R) Zie:
- bedecte ende ----/
- looser oft ----/

GEVEIJNSELIJCK Zie:
- ende niet ----/

GEVEILLE Zie:
- voert ----/

GEVEINSTHEIT Zie:
- geveinssaemheyt; gevenstheit; ----; geveistheit; gevensdicheit; gevensicheit; geveystheyt; gevensdicheit; gevenstschap; geveinstschap/

GEVEINSTSCHAP Zie:
- geveinssaemheyt; gevenstheit; geveinstheit; geveistheit; gevensdicheit; gevensicheit; geveystheyt; gevensdicheit; gevenstschap; ----/

GEVEIST OFT GESIMULEERT = taut. geveinsd.
- simulo I;
- dissimuler; feindre;
- heucheln;
- feign; dissemble; simulate;
- fingir; simular;

vpl.: T1/160.

GEVEISTHEIT Zie:
- geveinssaemheyt; gevenstheit; geveinstheit;----; gevensdicheit gevensicheit; geveystheyt; gevensdicheit; gevenstschap; geveinstschap/

GEVEL Zie:
- gekanteelde ----/

GEVELE Zie:
- stagie oft ----/

GEVELT = ppf. gemaaid.
- sterno III; demeto III; supplanto I;
- couper;
- schlagen; abhauen;
- fell; hew;
- segar; dallar;

vpl.: C1/32.

GEVELT OFTE AFGHEDAEN = taut. gekapt.
- caesus;
- coupés ou enlevés; abatus cueillis;
- abgehouen;
- chopped down;
- cortado; derribado;

vpl.:

GEVEN Zie:
- anderen ----/
- duwarie ----/
- erve ----/
- ewechte ----/
- geleïjde ----/
- geldende ende te ----/
- gheleijt ----/
- ghetuyghenisse ----/
- grouwel ----/
- metter minne pande ----/
- oepene ----/
- oerdel ----/
- onschouwt ----/
- oorloff ----/
- op de vunte ----/
- quijt ----/
- te jaerschaeren ----/
- t'erve wt te ----/
- te verwaren ----/
- ter vunte ----/
- toetroosten ende ----/
- verantwoirden ende redenen ----/

GEVEN ENDE TOETROOSTEN = aansporen; opwekken.
- stimulo I;
- donner et stimuler;
- Hilfe geben und anregen;
- excite; incite; urge;
- dar y estimular;

vpl.: T1/148.

GEVEN OM DEN DOERLYT VAN DE DOEREN = doorgang verlenen.
- transitum dare;

- donner pour être introduit;
- geben für die Einführung;
- allow, grant, passage;
- para ser introducido;

vpl.: C3/58.

GEVEN VAN FIATTEN = geven van toestemmingen.
- donatio assensionum;
- donner des accords;
- Genehmigungen erteilen;
- give consents;
- dar aquiescencias;

vpl.: C1/585.

GEVENCNISSE Zie:
- gevanckenishuys; gevangenisse; gevancnisse; gevenkenis;----; gevangenhuus; geole; geool; giole; bocht/

GEVENDE, LATENDE OFT MAKENDE = gevend, nalatend.
- hereditate relinquens;
- laissant ou faisant;
- hinterlassend;
- giving; bequeathing;
- dando; dejando por testamento;

vpl.: C1/158.

GEVENDEN Zie:
- gevijnden; gevinden;----/

GEVENDICEREN = vb. terugeisen.
- rem repeto III; rem sibi assero III;
- revendiquer;
- zurückfordern;
- demand back; reclaim;
- reivindicar;

vpl.: T1/306, 413.

GEVENE EMMERMEER Zie:
- te geldene ende te ----/

GEVENKENIS Zie:
- gevanckenishuys; gevangenisse; gevancnisse;----; gevencnisse; gevangenhuus; geole; geool; giole; bocht/

GEVENSDELIKE Zie:
- geveysdelijc;----; gevenstlike/

GEVENSDICHEIT Zie:
- geveinssaemheyt; gevenstheit; geveinstheit; geveistheit;----; gevensicheit; geveystheyt; gevenstschap; geveinstschap/

GEVEN(SE) = contr. geven zij.
- do I;
- donner;
- Zusammenziehung von geben sie;
- contraction of give them;
- dar;

vpl.: DKB 6.

GEVENSICHEIT Zie:
- geveinssaemheyt; gevenstheit;

geveinstheit; geveistheit; gevensdicheit;----; geveystheyt; gevensdicheit; gevenstschap; geveinstschap/

GEVENSTHEIT Zie:
- geveynssaemheyt;----; geveinstheit; geveistheit; gevensdicheit; gevensicheit; geveystheyt; gevensdicheit; gevenstschap; geveinstschap/

GEVENSTLIKE Zie:
- geveysdelijc; gevensdelike;----/

GEVENSTSCHAP Zie:
- geveinssaemheyt; gevenstheit; geveinstheit; geveistheit; gevensdicheit; gevensicheit; geveist heyt; gevensdicheit;----; geveinstschap/

GEVER Zie:
- ghever; ghevere;----; gevere/

GEVERE Zie:
- donnant ende ----/
- ghever; ghevere; gever;----/

GEVEST = ppf. bevestigd.
- confirmatum;
- confirmé;
- bestätigt;
- confirmed;
- confirmado;

vpl.: B1/71; C2/895.

GEVEST Zie:
- geanckert ende ----/
- gehecht ende ----/

GEVESTICHEYT = ppf. bevestigd.
- affirmo I; confirmo I;
- confirmer;
- bejahen; bestätigen;
- affirm; fix;
- confirmar;

vpl.: T1/146.

GEVESTICHT = ppf. geplaatst.
- pono III; statuo III;
- placer; mettre; poser;
- setzen; stellen;
- place; put;
- colocar; poner; meter;

vpl.: MGG 187.

GEVETERT Zie:
- gekarkerd ende ----/

GEVEUCHGELIJC Zie:
- gevuechelijck; gevuechlijcken; gevuegelijc;----; gevouchlijc; gevoechlijc; gevuechlijc/

GEVEUDEN Zie:
- hem selven niet ---- en cunnen/

GEVEYLICHT Zie:
- ghevrijd sijn ende ----/

GEVEYNSDE Zie:
- bedecte ende ----/

GEVEYNSDE OFT GEFINGEERDE CONTUMACIE = geveinsde of onoprechte ongehoorzaamheid.
- contumacia fincta;
- contumace feinte;
- trügerische Kontumaz;
- insincere contumacy;
- contumacia fingida;

vpl.: T1/18.

GEVEYNSDEN COOPE = sub. schijnkoop.
- emptio ficta; simulata;
- achat simulé;
- Scheinkauf;
- imaginary purchase; seeming bargain;
- compra fingida;

vpl.: T1/173.

GEVEYSDELIJC; GEVENSDELIKE; GEVENSTLIKE = adv. verzonnen; onoprecht; vals.
- ficte; commenticie; falsus; fallax; fraudulentus;
- fictif; faux; dissimulé;
- ersonnen; nicht aufrichtig;
- invented; insincere;
- de una menra fingida; de una manera simulada; insincero; disimulado; taimado; falso; doble;

vpl.: T2/36.

GEVEYSTHEYT Zie:
- geveinssaemheyt; gevenstheit; geveinstheit; geveistheit; gevensdicheit; gevensicheit;----; gevensdicheit/

GEVICHTE Zie:
- gevechte; gevochte;----; gevecht/

GEVICIEREN = vb. ontkrachten; ongeldig maken.
- corrumpo III; vitio I;
- vicier;
- ungültig machen;
- invalidata; make null and void; nullify;
- viciar;

vpl.: T1/159.

GEVIDIMEERT Zie:
- vidimus;----/

GEVIELLE Zie:
- voert ----/

GEVYNDEN Zie:
- niet ---- en can/
- niet ---- en connen/

GEVIJNDEN; GEVINDEN; GEVENDEN = vb. vinden.
- invenire;

- trouver;
- finden;
- find;
- encontrar; hallar;

vpl.: Lo6/518.

GEVINCEALE GOEDEN = uitgewonnen goederen.
- bona evincta;
- biens évincés;
- enteignete, gewonnene Güter;
- evicted property;
- bienes apropiados bajo el régimen de evicción;

vpl.: C3/38.

GEVINDEN Zie:
- gevijnden;----; gevenden/

GEVINGE = sub. lening; schenking.
- mutuatio; donatio;
- prêt; donation;
- Anleihe; Schenkung;
- loan; present;
- préstamo; donación;

vpl.: Lo4/112.

GEVISENTEERT Zie:
- gevisiteerd; gevisteert;-----/

GEVISITEERD; GEVISTEERT; GEVISENTEERT = ppf. nagezien.
- inspicio III; custodio IV; cognosco III; requiro III;
- faire l'inspection de; inspecter; passer en revue;
- kontrollieren; nachschauen;
- examine; inspect; visit;
- examinar; inspeccionar; controlar;

vpl.: BVB 14,190.

GEVISITEERT Zie:
- wel en rijpelijk ----/

GEVISTEERT Zie:
- gevisiteerd;----; gevisenteert/

GEVLEEN Zie:
- gevloen; gevlien;----; gevliehen; gevlooden/

GEVLIEHEN Zie:
- gevloen; gevlien; gevleen;----; gevlooden/

GEVLIEN Zie:
- gevloen;----; gevleen; gevliehen; gevlooden/

GEVLOEN; GEVLIEN; GEVLEEN; GEVLIEHEN; GEVLOODEN = ppf. gevlucht.
- fugitivus; fugio III;
- fui; s'enfui; se sauvé; s'échappé
- geflohen;
- fled; fly away;
- huido; escaparse; fugarse; huir; huirse; ponerse en fuga;

vpl.: PvB1/100; T1/340; T2/263.

GEVLOODEN Zie:
- gevloen; gevlien; gevleen; gevliehen;----/

GEVOCHTE Zie:
- gevechte;----; gevichte;gevecht/
- strijtgier sijn in ----/

GEVOECHLIJC Zie:
- gevuechelijck; gevuechlijcken; gevuegelijc; geveuchgelijc; gevouchlijc;----; gevuechlijc/

GEVOECHLIKER Zie:
- met behoerliker ende met ---- proefnissen/

GEVOEDERDEN TABBAERDT OFT CLEEDT = gevoerd opperkleed.
- amictus insutus; amiculum insertum;
- robe fourrée;
- gefüttertes Oberkleid;
- lined upper garment; lined dress;
- ropa superior forrado; vestido forrado; sobretoda forrado;

vpl.: Lo1/370,702.

GEVOEGD = ppf. bevoegd.
- competens; justus; aptus;
- compétent; capable; autorisé; apte;
- kompetent; befugt;
- competent; qualified;
- competente; autorizado;

vpl.: ACart 36.

GEVOEGDE OFT ADJOINCT = taut. adjunct.
- adjunctus; adjutor; administer; auxiliator;
- adjoint; aide; assistant; auxiliaire;
- Adjunkt; Helfer;
- adjunct; assistant; helper;
- adjunct; agregado; ayuda; ayudante;

vpl.: Ca2/401; T2/173.

GEVOEGHDE; GEVUEGHDE = sub. gevolmachtigde.
- delegatus;
- chargé de procuration; agent; représentant;
- Bevollmächtigter;
- proxy;
- delegado; representante; apoderado;

vpl.: LPS 68; BVB 91.

GEVOELENS ENDE SUSTENUE = taut. gevoelen.
- sententia;
- avis; opinion et sentiment;
- Meinung;
- feeling;
- parecer; sentir; opĭnión; dictamen; idea;

vpl.: DDR 1.

GEVOIJERT = ppf. gevoerd.
- duplicatus;
- doublé;
- gefuttert;
- lined;
- forrado;

vpl.: Lo3/186.

GEVOIRDERD = ppf. gevorderd.
- debeo II; deposco III; exigo III;
- demander; exiger le payement;
- fordern;
- demand; claim;
- demander; exigir;

vpl.: ASO 8.

GEVOIRDEREN; GEVORDEREN = hom.vb.1.bevorderen 2.vorderen.
- 1.accelero I; promoveo II 2.peto III; posco III;
- 1.activer; avancer 2.demander; exiger; réclamer;
- 1+2 fördern;
- 1.further 2.claim;
- 1.activar; llevar adelante; promover 2.exigir; reclamar; requerir;

vpl.: T1/38; T2/57.

GEVOIRDERT Zie:
- gepijnt ende ----/

GEVOLCH Zie:
- ordre ende ----/

GEVOLGE Zie:
- met ---- van/
- metten ---- ende aencleve van dien/

GEVOLGHT ENDE ONDERHOUDEN = nageleefd en nagekomen.
- legibus pariturus;
- observé et s'acquitté de;
- befolgt und nachgekommen;
- followed and performed;
- observado y cumplido;

vpl.: B2/98.

GEVONDEN Zie:
- recht van ---- en gestrangeerde goederen ofte gelden/

GEVONDEN ENDE GEFURNEERT = taut. ter beschikking gesteld.
- suppeditare;
- trouvés et fournis; mis à disposition;
- zur Verfügung gestellt;
- found and furnished;
- puesto a la disposición de una persona;

vpl.: C1/286.

GEVONDEN EN GESTRANGEERDE GOEDEREN OFTE GELDEN = goederen of gelden, waarvan geen eigenaar bekend is, die gevonden of aangespoeld zijn.

- bona offensa;
- des choses trouvées ou jetées sur la côte;
- gefundene oder angeschwommene Güter;
- found or washed ashore goods ;
- bienes hallados o arrojados sobre la playa;

vpl.: DVB 37.

GEVONNIST Zie:
- bevonnist;----/

GEVOORDTSTEN; GEVORSTEN DAGHE = uitgestelde rechtsdag.
- dies iuris dilata; dies dilatus;
- jour différé;
- aufgeschobener Gerichtstag;
- postponed day of the court;
- día de juicio aplazado;

vpl.: Lo1/452; C1/387.

GEVORDEREN Zie:
- gevoirderen;----/

GEVORSTEN Zie;
- gevoordtsten;---- daghe/

GEVOUCHLIJC Zie:
- gevuechelijck; gevuechlijcken; gevuegelijc; geveugelijc;----; gevoechlijc; gevuechlijc/

GEVREEST OFT GEDREYGT = taut. bedreigd.
- mino I;
- menacer;
- bedrohen;
- menace; threaten;
- amenazar; conminar;

vpl.: T1/20.

GEVREYDE; GEVRIJDE = sub. vrijgestelde.
- exemptus;
- exempté; personne affranchie;
- Befreiter;
- exempted;
- liberto;

vpl.: PB/III/403.

GEVRIDEN Zie:
- gevryen; gevrien;----/

GEVRIEN Zie:
- gevryen;----; gevriden/

GEVRIJDE Zie:
- ghevrijde;----/

GEVRIJDEN Zie:
- poortere oft ---- man/

GEVRIJT = ppf. vrijgeleide verzekerd.
- do liberum transitum; dissolvo III;
- assurer le laissez-passer;
- freies Geleit versichern;
- quarantee a safe-conduct;

- asegurar el libre paso;
vpl.: ACart 14,23.

GEVRIJT ENDE GEBANNE = ppf. beschermd en het rechtsgebied bepaald.
- protego III et constituo III iurisdictionem; immunitatem do I;
- protéger et déterminer la jurisdiction;
- beschützen und das Rechtsgebied bestimmen;
- protect and locate the jurisdiction;
- proteger y determinar la jurisdicción;
vpl.: ACart 23.

GEVROCHT OFT ONGEVROCHT = bewerkt of onbewerkt.
- operatus aut non operatus;
- ouvré ou non ouvré;
- bearbeitet oder unbearbeitet;
- worked or unworked;
- elaborado o sin elaborar;
vpl.: Lo3/298

GEVRUNTEERT = ppf. gevangen gezet.
- comprehendo III;
- emprisonner; mettre en prison;
- verhaften; einsperren;
- imprison; jail;
- encarcelar; meter en la cárcel;
vpl.: AKB 14.

GEVRUYNDT = ppf. bedorven.
- corrumpere III; inficere III;
- avarier;
- verderben; verpfuschen; verfaulen; vermodern;
- spoil; taint; vitiate; disorder; corrupt; deprave; ruin; go bad;
- corrompido; averiado; deteriorado; podrido; putrefacto;
vpl.: T2/370.

GEVRUYNDT OFT VERROT OFT ONGANS VLEESCH = taut. bedorven vlees.
- caro corrupta;
- viande avariée;
- faules verdorbenes Fleisch;
- tainted meat;
- carne podrida;
vpl.: T1/130.

GEVRYEN; GEVRIEN; GEVRIDEN= vb. vrijstellen.
- liberare;
- exempter;
- entheben; erlassen;
- exempt;
- eximir; relevar; exentar; librar; dispensar;
vpl.: C3/100.

GEVUECHELIJCK; GEVUECHLIJCKEN; GEVUEGELIJC; GEVEUCHGELIJC; GEVOUCHLIJC; GEVOECHLIJC; GEVUECHLIJC = hom.adv. gemakkelijk; gevoegelijk; inschikkelijk welwillend 2.behoorlijk.
- 1.faciliter; conveniente; apte; commode; decenter; doneus; 2. convenienter;
- 1.facilement 2.convenablement;
- 1.leicht; bequem; gemächlich; 2-füglich; passend;
- 1.easy; easily; benevolently 2. proper;
- 1.fácil; bénevolamente; complacientemente 2.debidamente; convenientemente;
vpl.: Lo1/642; T2/104; FvB1/52; Lo3/596; T1/98,254.

GEVUECHLIJC Zie:
- gevuechelijck; gevuechlijcken; gevuegelijc; geveuchgelijc; gevouchlijc; gevoechlijc;----/

GEVUECHLIJCKEN Zie:
- gevuechelijck;----; gevuegelijc; geveuchgelijc; gevouchlijc; gevoechlijc; gevuechlijc/

GEVUECHT ENDE LAETEN VINDEN = gewend en begeven naar.
- convertus et traductus;
- suis rendu et joint á;
- gewendet an;
- resorted to;
- ido a; y acudido a;
vpl.: MGG 20.

GEVUEDEN Zie:
- hem selven niet ---- en cunnen/

GEVUEGELIC Zie:
- menichvuldicheijt wel ende ----/

GEVUEGELIJC Zie:
- gevuechelijck; gevuechlijcken; ----; geveuchgelijc; gevouchlijc; gevoechlijc; gevuechlijc/

GEVUEGHDE Zie:
- gevoeghde;----/

GEVUEGHLIJC = adv. gevoeglijk; inschikkelijk; welwillend.
- apte; commode; decenter; idonee;
- convenablement;
- füglich; passend;
- benevolently;
- benévolamente; complacientemente; debidamente;
vpl.: T2/104.

GEVUEGT = ppf. gevoegd.
- adiungo III; ado III;
- joindre; assembler;
- hinzufügen;
- join; connect;

- adjuntar; agregar; juntar;
vpl.: DVB 7

GEVUELENE Zie:
- uuijt redelijcken ende deugdelijcken ----/

GEVUELIJC OFT TASTELIJC = taut. tastbaar; voelbaar.
- tractabilis;
- palpable; tangible;
- greifbar; fühlbar;
- palpable; tangible;
- palpable; sensible; tangible;
vpl.: T1/123.

GEVUERT Zie:
- ewech ----/
- mist ----/
- thuijs ----/
- uyt ----/

GEVUERT = ppf. gevoerd; gedaan. gepresteerd; uitgevoerd.
- parago III; efficio III;
- produire; exécuter; effectuer;
- schaffen; tun; prestieren;
- achieve; execute; do;
- ejecutar; efectuar; realizar;
vpl.: LPS 120.

GEVUET ENDE GESET = voeden en uitzetten van vissen.
- nutrio IV pisces;
- empoissonner et nourrir;
- füttern und auswerfen von Fischen;
- feeding and dilating of fishes;
- poblar de peces y alimentarlas;
vpl.: T1/418.

GEWACH Zie:
- mencie oft ----/

GEWACHT ENDE GELAEGHT =taut. belaagd.
- insidior I;
- attaquer; tendre des pièges;
- auflauern; nachstellen;
- lay snares for; waylay;
- acechar; atacar;
vpl.: T1/76.

GEWAERIGE SCHULDEN = werkelijke schulden.
- culpae reales;
- vraies dettes;
- wirkliche Schulden;
- real debts;
- deudas verdaderas;
vpl.: C1/304.

GEWAERIGEN Zie:
- ghewarigen; gewarigen;----/
- onder ----/
- eet ----/

GEWAIRICHEYT; GEWARICHEIT = sub. waarachtigheid; waarheid.

- certitudo; veritas;
- véracité; vérité;
- Glaubwürdigkeit; Wahrhaftigkeit;
- truth; veracity;
- veracidad; verdad;
vpl.: T1/409.

GEWAIRSCHOUDT Zie:
- gewairschoutet;----/

GEWAIRSCHOUTET; GEWAIRSCHOUDT = ppf. gewaarschuwd.
- praemoneo II;
- avertir; aviser;
- warnen;
- warn;
- advertir; avisar;
vpl.: BVB 116.

GEWALT Zie:
- ghewant; gewout; gewolt;----; gewant/
- violentie ende ----/

GEWANDE Zie:
- ghewande;----; gewant/

GEWANT Zie:
- ghewande; gewande;----/
- ghewant; gewout; gewolt; gewalt;----/

GEWANT ENDE CLEEDEREN = taut. kleding.
- vestia;
- habillement; vêtements;
- Kleidung;
- clothes; dress;
- ropa; vestidos;
vpl.: T1/278.

GEWANT; GEWALT ENDE LETSEL = geweld en belemmering.
- vis et impedimentum;
- force; violence; entrave;
- Gewalt und Belästigung;
- violence and obstruction;
- violencia y embarazo;
vpl.: MGG 5,8.

GEWANTSNIDER Zie:
- ghewantsnijder;----/

GEWAPENDE HUYSRAET = houten meubilair.
- supellexe lignea;
-mobilier en bois;
- hölzern Möbiliar;
- wooden furniture;
- moblaje de madera, de palo;
vpl.: C2/818.

GEWAPENDERHANDT Zie:
- fortse ende ----/

GEWAPENDERHANT = adv. gewapenderhand.
- manu vi armata;
- à main armée;

- mit bewaffneter Hand; mit den Waffen;
- by force of arms;
- a mano armada; por medio de las armas;

vpl.: T1/263.

GEWARE Zie:
- gewerre;----; gewere/

GEWAREN Zie:
- geweren;----/

GEWARICH ENDE GOET = taut. betrouwbaar; waarachtig.
- fidelis;
- digne de foi; vrai; veridique;
- zuverlässig; glaubwürdig;
- faithful;
- leal; verdadero; fidedigno; seguro;

vpl.: Ra.1440/4; B1.

GEWARICHEIT Zie:
- gewairicheyt;----/

GEWARIGEN Zie:
- ghewarigen;----; gewaerigen/

GEWARIGEN MET(TEN) EEDE = onder ede bevestigen.
- iureiurando certificare;
- certifier sous serment;
- eidlich bekräftigen;
- affirm on aoth;
- certificar bajo juramento;

vpl.: Lo3/320; Lo1/666.

GEWARIGEN MET LEVENDE WAERHEIJT = bewijzen met levende waarheid cq. levende getuigen.
- probare per veritatem vivam i.e. per testes vivos;
- certifier par verité vivante c'est à dire des témoins vivants;
- beweisen mit lebenden Wahrheit cq. lebenden Zeugen;
- to prove with living truth i.e.living witnesses;
- demostrar con verdad viva o con testigos vivientes;

vpl.: Lo1/486.

GEWARIGER MACHT = wettige macht.
- potestas legitima;
- possession légale;
- gesetzliche Macht;
- legal power;
- posesión legal;

vpl.: T1/81.

GEWARIGHEN Zie:
- metter eedt ----/

GEWASSCH Zie:
- bovenste ---- ofte superficies/

GEWAT Zie:
- gewatte;----;ghewat; ghewade/

GEWATTE; GEWAT; GHEWAT; GHEWADE = doorwaadbare plaats; wad.
- vadum;
- bas fond; bane de sable;
- Furt;
- mud-flat;
- bajio; bajo;

vpl.: PvB5/463.

GEWECHTE Zie:
- gewigt; gewichte;----/

GEWEER Zie:
- kort ----/
- offensief ----/
- onbehoorlijk ----/
- voorzien met ----/

GEWEER; GEWEIJRE; GEWEIRE; GEWHYRE; GHEWEYRE = hom.sub. 1.in rechte erkend eigendom 2.wapen 3.waarborg; borg.
- 1.proprietas secundum ius cognita 2.arma; armatura 3.bignus;
- 1.reconnu comme propriété en justice 2.fusil; arme 3.caution; cautionnement;
- 1.anerkanntes Eigentum 2.Waffen 3.Kaution; Bürgschaft;
- 1approved property 2.weapen 3. warrant; security-bail;
- 1.propriedad judicialmente reconocida 2.arma; fusil 3.caución; fianza; garantia;

vpl.: B2/107,108; ASO 21; SKB7 B1:Ra 1495/6 C2/940.

GEWEERE Zie:
- tot zynen ----/

GEWEGHEN = ppf. ondernomen.
- incipio III; conor I; ago III;
- entreprendre; faire; commencer;
- unternehmen;
- undertake;
- emprender;

vpl.: LPS 54.

GEWEIJDT = ppf. heeft doen weiden.
- pasco III;
- mener paître; faire paître garder;
- weiden lassen;
- pasture;
- apacentar;

vpl.: BVB 28,29.

GEWEIJRE Zie:
- geweer;----; geweire; gewhyre; gheweyre/

GEWEIJT Zie:
- velt ----/

GEWEIRE Zie:
- geweer; geweijre;----; gewhyre gheweyre/

GEWELDADICHEDEN = sub. gewelddaden.
- impetus; vehementia; violentia; vis; maleficium;
- violence; impétuosité; injustices; brutalité;
- Gewalttat;
- acts of violence;
- violencia; acto violento;

vpl.: BVB 164.

GEWELDADIGHEDEN EN INSULTES = beledigingen en daden van geweld.
- violentiae et insultationes;
- violence et violences;
- Gewalttäte und Beleidigungen;
- violence of insults and acts;
- actos de violencia y insultos;

vpl.: DVB 105.

GEWELD(E) Zie:
- fortselinghe ende met ---- afnemen/
- fortse ende ----/

GEWELDELIJCK; GEWELDICHLIKE GEWELDICH; GHEWELDIGH = adv. op gewelddadige wijze.
- violenter;
- avec force; violemment;
- gewalttätig;
- violently;
- violentamente; por fuerza;

vpl.: BVB 154.

GEWELDENAAR; GEWELDENAER = vb. pleger van een geweldsmisdrijf; overweldiger.
- malefactor violentus; direptor; praedator; spoliator;
- concussionnaire; bandit; violateur; déprédateur; pillard; spoliateur;
- Gewalttäter; Ueberwaltiger; Usurpator;
- tyrant; usurper;
- forzador; violador;

vpl.: B1:Pl.Bra/57; MGG 227.

GEWELDENAER Zie:
- geweldenaar;----/

GEWELDICH Zie:
- geweldelijck; geweldichlike;----; gheweldigh/

GEWELDICH AFFNEMEN = op gewelddadige wijze toeeigenen.
- vi occupare;
- accaparer par violence;
- mit Gewalt abnehmen;
- appropiate violently;
- quitar violentamente;

vpl.: BVB 119.

GEWELDICHLIKE Zie:
- geweldelijck;----; geweldich; gheweldigh/

GEWELDIGE Zie:
- met ---- handt/

GEWELDIGER Zie:
- bij force ende ---- handt/

GEWELT Zie:
- extorsie, kragt ende ----/
- fortsen ---- oft overlast doen/
- restitentie oft ----/

GEWELT OFT FORTZE = taut. geweld.
- vis;
- violence;
- Gewalt;
- violence;
- violencia; fuerza;

vpl.: PvB7/113.

GEWEN Zie:
- gewijn; gewin;----; ghewin/

GEWENNEN Zie:
- gewijnnen; gewinnen;----/

GEWERE Zie:
- defensien oft ----/
- gewerre; geware;----/

GEWERE OFT DEFENSIEN = taut. verdediging.
- defensio;
- défense;
- Verteidigung;
- defence;
- defensa;

vpl.: Lo6/428.

GEWEREN; GEWAREN = vb. inwilligen.
- concedo III;
- censentir;
- einwilligen;
- comply with agree concede;
- acceder;

vpl.: PvB1/189.

GEWERPEN WORDEN OFTE MIT DER COERDEN GEJAECHT = taut. uit het strijdperk verjaagd of geworpen worden.
- ex arnea expelli;
- être jeté hors des cordes;
- aus dem Kampfplatz, auszer den Seilen, verjagt oder geworfen werden;
- be expelled from the lists;
- ser echado fuera de la arena;

vpl.: C3/90.

GEWERRE Zie:
- tot sijnnen ----/

GEWERRE; GEWARE; GEWERE = sub. borg.
- pignus;
- caution;
- Verteidiger;
- guarantee;

GEW

- fiador garante;
vpl.: B2/99; C2/1029/2.

GEWERRE OFT HUYSGENOOTEN = taut. familieleden.
- domestici;
- parents;
- Familie-mitglieder;
- relatives;
- parientes; los de la familia;
vpl.: Cr2/1029/2.

GEWESEN Zie:
- in kracht van ----/
- in krachten van ----/
- vellich ----/

GEWESEN ENDE VERSTEKEN = afgewezen en verworpen.
- reiectus;
- rejeté;
- abgelehnt;
- refused and rejected;
- rechazado;
vpl.: B2/99.

GEWEYEN Zie:
- gheweyen;----/

GEWEYNT = ppf. gekeerd.
- adversor I; oppono III; verto III;
- se tourner contre; s'opposer;
- kehren; wenden;
- arrest; turn;
- oponerse; ponerse contra;
vpl.: T1/166.

GEWEYT Zie:
- gheweyt;----/

GEWHYRE Zie:
- geweer; geweijre; geweire;----; gheweyre/

GEWICHT Zie:
- alloy ----/
- gerecht ----/
- onrecht ----/

GEWICHT ENDE MARCK = taut. gewicht.
- pondus;
- poids;
- Gewicht;
- weight;
- peso;
vpl.: PvB1/399.

GEWICHTE Zie:
- gewigt;----; gewechte/

GEWICHTEN Zie:
- meester ajusteur oft gelijckmaecker der ----, schaelen ende balancen/
- met ongeseyden ----/

GEWIGT; GEWICHTE; GEWECHTE = sub. gewicht.
- pondus;

GEW

- poids;
- Gewicht;
- weight;
- peso; pesa;
vpl.: ACart 17,26.

GEWIJDT Zie:
- gesacreert ----/

GEWIJDT = adi. aan God gewijd.
- sacratus;
- consacré; saint; bénit; sacré;
- geweiht;
- consecrated;
- sagrado; sacro; sacrosanto; bendito;
vpl.: T2/95.

GEWIJN; GEWIN; GEWEN; GEWYN; GHEWIN = sub. winst; vruchten van arbeid.
- fructus; emolumentum; commodum; lucrum;
- bénéfice; gain; profit; le fruit du travail;
- Gewinn; Früchte der Arbeit;
- gain; profit; winnings; fruits of the work;
- beneficio; ganancia; logro; provecho; ventaja; frutas del trabajo; beneficio;
vpl.: T1/157; BVB 176; B1/EE13.

GEWIJNNEN; GEWINNEN; GEWENNEN = vb. winnen.
- adipiscor III;
- gagner; avoir gain de cause;
- gewinnen;
- gain;
- ganar;
vpl.: T2/57.

GEWIJS Zie:
- ghewijsdom; gewijsdom;----/

GEWIJSD VONNIS = vonnis dat in kracht van gewijsde is gegaan cq. dat onherroepelijk is geworden.
- sentencia irrevocabilis;
- sentence irrévocable;
- rechtskräftiges Urteil;
- final judgment; irrevocable sentence;
- sentencia irrevocable;
vpl.: B2.

GEWIJSDE Zie:
- op den ----/
- sentencien ende ---- vonnissen/

GEWIJSDOM Zie:
- ghewijsdom;----; gewijs/

GEWIJST = ppf. bekrachtigd.
- iudico I; iudicium fero III; decerno III;
- déclarer, avec autorité; juger; prononcer;
- bekräftigen; bestätigen;

- confirm;
- cobrar fuerza legal;

vpl.: BVB 170.

GEWIJZE Zie:
- ponts ende schellincx ----/
- turbs ---- gedeponeert/

GEWIJZIGD Zie:
- twede leth der poorterije ----/

GEWILLECOERT = ppf. verordend.
- decerno III; constituo III; edico III;
- ordonner; décreter; statuer;
- verordnen;
- order; decree;
- ordenar; decretar; mandar; dictar;

vpl.: LPS 21.

GEWILLECORT Zie:
- ghewillecort;----/

GEWILLELIKE Zie:
- gewillichlijck;----; gewillike/

GEWILLICHLIJCK; GEWILLELIKE; GEWILLIKE = adv. vrijwillig.
- voluntario;
- volontairement;
- freiwillig;
- voluntary;
- voluntariamente;

vpl.: Lo4/234,250,704; Lo3/96.

GEWILLIGE CONDEMPNATIE = vrijwillige veroordeling.
- condemnatio volontaria;
- condamnation volontaire;
- freiwillige Verurteilung;
- voluntary conviction;
- condenación voluntaria;

vpl.: Lo3/54; Lo4/8,460.

GEWILLIGEN = sub. goedwillenden.
- indulgens; obsequens;
- gens de bonne volonté;
- williger Mensch;
- willing people;
- gente de buena voluntad;

vpl.: AKB 13.

GEWILLIKE Zie:
- gewillichlijck; gewillelike;----/

GEWIN Zie:
- gewijn;----; gewen; gewyn;ghewin/

GEWIN OF FRUICT = taut. winst.
- fructus;
- fruit et gain;
- Gewinn;
- profit;
- ganancia; beneficio; provecho; lucro;

vpl.: EE/13; B1.

GEWINCHIJNS Zie:
- erfgewinchijns; erfelijke;----/

GEWINNEN Zie:
- gewijnnen;----; gewennen/

GEWISHEYT Zie:
- borge ende ----/

GEWOENT; GEWOINDT = vb. gewoond.
- habito I; colo III; incolo III;
- habiter; demeurer;
- wohnen;
- live;
- vivir; habitar;

vpl.: BVB 24; MGG 37.

GEWOENTE Zie:
- generaelder ----/
- heerbringhen; herbringen ocht/ oft ghewoente;----/
- heerbrengen ende ----/

GEWOINDT Zie:
- gewoent;----/

GEWOLT Zie:
- ghewant; gewout;----; gewalt; gewant/

GEWONDE Zie:
- fortsen ende ----/

GEWONDT Zie:
- fortse ende ----/

GEWONNEN Zie:
- bij industrie ----/
- geoext ende ----/
- gepict ende ----/

GEWOONELIJCK Zie:
- ghewoonelijck;----; gewoonlijc/

GEWOUDE Zie:
- gewout met ---- wederstaen/
- met ----/
- violencie ende ----/

GEWOUDE ENDE FORTSEN GEWAPENDERHANT = gewapenderhand gepleegd misbruik.
- violentia manu;
- violence à main armée;
- Gewaltätigkeit mit den Waffen;
- violence by force of arms;
- violencia a mano armada;

vpl.: T1/128,169.

GEWOUDE ENDE VIOLENCIE =taut. geweld.
- vis privata;
- force; violence;
- Gewalt;
- violence;
- coasción; fuerza; violencia;

vpl.: T1/166.

GEWOUT Zie:
- ghewant;----; gewolt; gewalt; gewant/

GEWOUT DOEN = geweld doen gebruiken; geweld gebruiken.

GEZ

- vim facere; violentia uti; vis uti; robus uti;
- faire violence; user de force;
- Gewalt tun; Kraft benutzen;
- use force; use power; use violence;
- emplear la fuerza; usar de la fuerza; usar violencia; usar coacción;

vpl.: C1/408; Lo1/84; PvB1/104; T2/370.

GEWOUT MET GEWOUDE WEDERSTAEN = geweld met geweld keren.

- vim vi depello III;
- s'opposer à la violence avec de la violence;
- Gewalt mit Gewalt widerstehen;
- arrest violence with violence;
- oponerse a la violencia con violencia;

vpl.: T1/132.

GEWYN Zie:

- gewijn; gewin; gewen;----;ghewin/

GEWYST OFFT GOKINT = taut. geveld, vonnis.

- sententia lata;
- rendue une sentence;
- gefällt ein Urteil;
- passed sentence;
- pronunciada una sentencia;

vpl.: C3/84.

GEWYST WORDEN TOT CAMPPE = veroordeeld worden tot vechten.

- condemnari ad pugnandum;
- être condamné au combat;
- verurteilt werden zum Duell;
- be condemned to combat;
- ser condenado al combate;

vpl.: C3/88.

GEZEGELDE BLANCHE = gezegeld papier.

- papyrus signata;
- du papier timbré; du papier libre
- versiegeltes Papier;
- signed paper;
- papel sellado;

vpl.: PB/IV/346.

GEZETTEN = vb. stapelen van turf.

- coacervo l; congero III;
- empiler; entasser;
- aufhäufen; aufschichten;
- stack; heap of peat;
- amontonar; apilar;

vpl.: BKB 4.

GEZWIJCH OFT LANGE SILENCIE = taut. stilzwijgen.

- silentium;
- long silence;
- langes Stillschweigen;
- long silence;

GHE

- largo silencio;

vpl.: T1/47.

GEZWOREN COLFDRAGHERE = beedigde knotsdrager, gerechtsfunctionaris te Antwerpen.

- clavae gestator juratus, accensus in Antverpiae;
- massier juré de la ville d'Anvers
- Keulenträger, Gerichtsbeëidigter Funktionär zu Antwerpen;
- sworn-in clubman, official of the court at Antwerp;
- porteador jurado de una maza, Amberes;

vpl.: Lo1/164.

GEZWOREN TELDERS = beedigde tellers.

- qui solvent jurati;
- compteur assermentés;
- beeidigte Zähler;
- sworn in counters;
- contadores jurados;

vpl.: Lo1/36.

GEZWORENE SCHAEIJERS = sub. beedigde ambtenaren van de breiaccijns, Brussel.

- ministri jurati tributi in texendo manu;
- des fonctionnaires assermentés de l'accise du fil à tricoter;
- beeidigte Beämter der Strickakzise;
- sworn-in officials of the knittingexcise;
- empleados públicos jurados de derechos de consumo de obra de punto de aguja;

vpl.: PvB6/130.

GHAEN Zie:

- in ordenen ----/
- ten hoede ----/

GHALGHE Zie:

- bij der doodt ende ---- straffen/

GHEABSOLVEERT TEN EEUWIGHEN DAGE = voor altijd vrijgesproken.

- in perpetuum absolutus;
- absous a perpétuité;
- für immer freigesprochen;
- acquited for always;
- encontrar absolución perpetua;

vpl.: C1/383.

GHEACCUSEERDE; GEACCUSEERDE = sub. beklaagde.

- accusatus;
- accusé;
- Beklagter;
- defendant;
- acusado;

vpl.: PB/II/328.

GHEACCUSEERDE OFT BESCHULDICHDE = taut. beklaagde; beschuldigde.
- accusatus;
- accusé;
- Beklagter;
- defendant;
- acusado;

vpl.: PB/II/323, 301, 328.

GHEAFFECTIONNEERT; GEAFFECTIONNEERT = ppf. bijzonder gesteld zijn; toegenegen; verknocht.
- deditus; affectus;
- affectionné; attaché;
- geneigt; verbunden;
- affectionated; devoted; attached;
- afecto(a); affeccionado;

vpl.: PB/II/184, 353.

GHEAFFILEERT; GEAFFILEERT= vb. aanrijgen; samenbinden.
- filo iungo III;
- attacher;
- nähen; zusammenbinden;
- tie together;
- atar; unir; juntar;

vpl.: C1/42,43.

GHEALLIEERDEN; GHEALLYERDE ENDE GECONFEDEREERDEN = taut. verbondenen; bondgenoten.
- foederati;
- alliés et confédérés;
- Bundesgenossen;
- confederates;
- aliados; confederados; coligados;

vpl.: PB/II/241.

GHEALLYERDE Zie:
- gheallieerden;----; ende geconfedereerden/

GHEAMOVEERT; GEAMOVEERT = vb. weggeruimd; opgeruimd; verwijderd; weggenomen.
- amoveo II;
- enlever; déplacer; emporter;
- geschaft;
- removed; cleared away;
- quitar; sacar;

vpl.: C1/7.

GHEAMOVEERT OFTE VERDRAGHEN = taut. verwijderd.
- amotus;
- enlevé ou emporté;
- entfernt;
- removed;
- apartado; alejado; echado fuera;

vpl.: C1/7.

GHEARRESTEERDE OFT GHEVANGHENE = taut. gevangene.
- arrestatus;
- personne arrêtée ou appréhendée;

- Verhafteter;
- prisoner;
- detenido; preso;

vpl.: LoV/166.

GHEASSEUREERDE; GEASSEUREERDE = sub. verzekerde.
- assecuratus;
- assuré;
- Versicherte;
- the insured;
- asegurado;

vpl.: C1/456.

GHEBACKSEL ; GEBAC = sub.baksel.
- coctum;
- cuisson;
- Gebäck;
- baking;
- hornada;

vpl.: C1/713.

GHEBEELDE DWEELE = geborduurde handdoek; geschilderd handdoekrek.
- 1.penicillum cum figuris parvis 2. linteus pictus;
- 1.touaille avec figures 2.porte-serviette peint;
- 1.gesticktes Handtuchgestell 2. gefärbtes Handtuchgestell;
- 1.embroidered towelhorse 2. painted towelhorse;
- 1.toalla bordada 2.sequero pintato; portatoalla pintato; toallero pintato;

vpl.: Lo5/402; C1/431.

GHEBELLEN; GEBEELDEN + vb. uitbeelden.
- depingere;
- répresenter;
- vorstellen;
- to depict;
- representar; pintar; figurar;

vpl.: Cr2/1013/10.

GHEBIEDEN Zie:
- te coope inder kercke ----/

GHEBIEDENISSE ENDE GEHOORSAEMHEYT = taut. gezag.
- auctoritas et oboedientia;
- autorité;
- Gewalt;
- authority; power;
- autoridad; poder; gobierno; administración;

vpl.: PB/III/420.

GHEBLOMT; GEBLOMT = ppf. gebloemd.
- floribus ornatus;
- ouvré à fleurs;
- geblümt;
- flowered;

- floreado; rameado; alfombrado;
vpl.: PB/II/55.

GHEBODEN Zie:
- kerck ----/
- metter ---- buijten doen/
- pay ----/

GHEBONTE; GEBINT; GEBENT; GEBONT; GEBUNT; GHELEEPEN = sub. balk; gebint.
- trabs; tignum; contignatio; trabes; transtrum;
- travée; charpente;
- Gebinde; Gebälk;
- beam; balk; crossbeams;
- travesaño; armazón;
vpl.: Lo7/296.

GHEBOORTE Zie:
- sonder ---- achter te laten/

GHEBOREN Zie:
- schilde oft ridderstam ----/

GHEBOREN POORTERE = inwoner ener stad die het burgerrecht door geboorte verworven heeft.
- incola civitatis, qui nativitate civitatem emit;
- résident d'une ville ayant acquis la citoyenneté par naissance;
- Einwohner einer Stadt der das Bürgerrecht durch Geburt erworben hat;
- inhabitant of a town who has acquired the civic right by birth;
- habitante de una ciudad que tiene su ciudadania por nacimiento;
vpl.: C1/577/2.

GHEBORGHDE GHELAGHEN = drinkgelagen op crediet.
- potatio in fide;
- beuveries à crédit;
- Trinkgelage auf Kredit;
- drinking bouts on credit;
- borracheras a crédito;
vpl.: PB/IV/159.

GHEBOTH OFT UYTROEPINGHE = taut. afkondiging.
- promulgatio;
- publication;
- Bekanntmachung;
- announcement;
- publicación; proclamación;
vpl.: Cr2/992.

GHEBRANDEN WYN = sub. brandewijn.
- vinum e frumento factum;
- eau de vie;
- Branntwein;
- french brandy;
- aguardiente;
vpl.: PB/III/322.

GHEBRECKELYCKEN OFT NEGLIGENTEN PERSOONEN = in gebreke blijvende personen.
- persona negligentes;
- personnes négligentes;
- ermangelnende Personen;
- failing persons;
- personas negligentes;
vpl.: PB/III/298.

GHEBREKE Zie:
- blootheijt ende ---- van couragie/
- gebreck;----/

GHEBREKE; GEBRECK = sub.hom. 1.tekort; achterstand 2.verzuim; fout.
- 1.defectus; 2.deliquium;
- 1.déficit; arrérages 2.négligence; défaut;
- 1.Defizit; Rückstand 2.Versäumnis;
- 1.shortage; arrears 2.neglect; fault;
- 1.atrasos; déficit 2.falta; negligencia; dejadez; error;
vpl.: C1/9,17.

GHEBREKELIJCK ENDE VERJAERDE OUDERS = gebrekkige en bejaarde ouders.
- parentes vitiosis et provecti aetate;
- parents infirmes et vieux;
- gebrechliche und bejahrte Eltern;
- decrepit and aged parents;
- padres inválidos y viejos;
vpl.: C1/608.

GHEBROKEN ENDE GECISELEERT = taut. waardeloos gemaakt; ongeldig gemaakt.
- vile factum; invalide factum;
- démonétisé;
- ungültig gemacht;
- invalidated;
- anulado; cancelado; invalidado;
vpl.: PB/II/415.

GHEBRUIJCK; GEBRUIJK; GEBRUYK GEBRUUC; GEBRUKENESSE; GEBRUKENISSE; GEBRUIKINGE = sub. gebruik.
- usus; usio;
- usage; emploi;
- Gebrauch;
- employment;
- uso; empleo;
vpl.: ACart 2,12,51; DKB 2.

GHEBRUIJCKER OFT HANDTPLICHTER = taut. gebruiker.
- qui utitur;
- occupant ou exploitant;
- Benutzer;
- user;
- usuario; consumidor;
vpl.: C1/404.

GHEBRUUT Zie:
- een ---- biers/

GHEBRUYCKENISSE ENDE POSSESSIE = gebruik en bezit.
- usus et possessio;
- jouissance et possession;
- Brauch und Besitz;
- use and possession;
- usufructo y posesión;

vpl.: Pla.Ph/10; B1.

GHEBRUYCKER OFT HUERMAN = taut.huurder of pachter.
- conductor;
- locataire; fermier;
- Mieter; Pächter;
- hirer; tenant;
- inquilino;

vpl.: C2/877.

GHEBUER Zie:
- gebuerman; gebuur; gebuer;geboer;----/
- gemeijne ----/

GHEBUER; GEBUUR; GEBUER;GEBOER = sub. buurman.
- vicinus;
- voisin;
- Nachbar;
- neighbour;
- vecino;

vpl.: C1/191.

GHEBUERE Zie:
- op der ---- cost doen/

GHEBUEREN Zie:
- alinger ----/

GHEBUERLIJCKEN Zie:
- ten ---- rechten staen/

GHEBUERSAEMHEIJT; GEBUURSAMHEIT; GEBUERSAEMHEIJDT; FAMILIARITEIJT = betrekkingen tussen buren en bekendheid; nabuurschap; vertrouwelijke verbondenheid.
- vicinitas; familiaritas; cohaerentia familiaris;
- voisinage; familiarité; cohérencæ familiaire;
- Freundschaft; Nachbarschaft; vertrauliche Zusammenhang;Vertrautheit; Vertraulichkeit;
- neighbourliness; familiarity; vicinity; familiar cohesion; confidentialness;
- vecindad; familiaridad; union intima familiar; intimidad;

vpl.: C1/44,46.

GHEBUERTE Zie:
- geboerte; geboorde; geboorte; geboirte; geborte; geborde; geboort; gebort;----/

GHEBUERVROUWE; BUURWIJF; GEBUERE; GEBURINNE; GEBUURNEDE = sub. buurvrouw.
- vicina;
- voisine;
- Nachbarin;
- neighbour's wife;
- vecina;

vpl.: Lo7/296.

GHECACHETTEERT Zie:
- beseegelt; beseghelt oft ----/

GHECACHETTEERT = ppf. bezegeld.
- obsignatus;
- scellé;
- besiegelt;
- sealed;
- sellado; confirmado;

vpl.: PB/II/335.

GHECLAGHDEN; GECLACHTE = sub.beklag.
- querela;
- complainte;
- Klage;
- complaint;
- queja;

vpl.: Cr2/1007.

GHECLAUSULEERT Zie:
- beworpen ende ----/

GHECLOPT Zie:
- copen noch vercopen het en sy eer ----/

GHECOCHT Zie:
- uytseten end ---- porteren/

GHECOMMITTEERDE OFT GHEMACHTICHDE = taut. gemachtigde.
- potestate indutus;
- autorisé ou commis;
- Bevollmächtigter;
- proxy; deputy;
- apoderado;

vpl.: C1/165.

GHECOMMITTEERDEN Zie:
- gagie ---- tot de collectatie van de bieraccijse/

GHECOMMITTERD Zie:
- boden bij de stadt ---- op andere plaetsen/

GHECONDEMNEERDE Zie:
- gedemneerde; gedoempde; geduempde; gedoemde; gedoumde; gedomde;----/

GHECONFISCEERT ENDE VERBEURT = taut. verbeurd verklaard.
- confiscatus;
- confisquer;
- konfisziert;
- confiscated;

- confiscado; comisado;
vpl.: C1/387.

GHECONSIGNEERDE FENE = gerechtelijke vastgestelde boete.
- poena judicialiter imposita;
- pénitence déterminée judiciairement;
- gerichtlich festgestellte Strafe;
- a fine fixed by law;
- multa judicialmente fijada;
vpl.: C2/866.

GHECONSUMMEERT Zie:
- toeghegaen ende ----/

GHECONTENTEERT Zie:
- tevreden ghestelt ende ----/

GHECOREN Zie:
- geeligeert ende ----/

GHECORRUMPEERDE Zie:
- valssche ende -----munte/

GHECORRUMPEERDE MANIEREN = verdorven manieren.
- rationes corruptae;
- manières corrompues;
- verderbte Weisen;
- corrupt manners;
- modales corrompidos;
vpl.: PB/II/311.

GHECOSEN Zie:
- gecosen;----/

GHECOSTUMEERT ZYN = gewend zijn; de gewoonte hebben.
- consuetudinem habeo II;
- être habitué à; avoir l'habitude de;
- gewohnt sein;
- be in the habit of;
- estar acostumbrado, tener la costumbre;
vpl.: PB/III/347.

GHECRYGHEN Zie:
- recouvreren oft ----/

GHECUYST ENDE GHESUYVERT = taut. schoongemaakt.
- purifico 1;
- purifié; nettoyé;
- reingemacht;
- cleansed;
- limpiado;
vpl.: PvB1/436.

GHEDAECHDE Zie:
- beschreven oft ----/

GHEDAEGDE Zie:
- verweirden oft ----/

GHEDAEN Zie:
- vredelijck ----/

GHEDAENTE ENDE TEEKENEN VAN DE AENSICHTEN VAN PERSONEN = persoonsbeschrijving;

signalement.
- aetas et notae corporis; quibus aliquis ignosci potest;
- signalement;
- Personalbeschreibung;
- personal description;
- señas personales;
vpl.: C1/576.

GHEDAGE; GHEDAGINGE; GHEDAGINGHE; GEDAGINGE; GEDAGING; GEDACHTVAERDING = sub. dagvaarding.
- evocatio;
- sommation; citation, dr.;
- Vorladung vor Gericht;
- summons;
- emplazamento; citación;
vpl.: B1:Pr.Tr/3; C2/809,931, 978.

GHEDAGHEN Zie:
- gedagen; gedaeghen; dagen; daeghen;----/

GHEDAGINGE Zie:
- ghedage;----; ghedaginghe; gedaginge; gedaging; gedachtvaerding/

GHEDAGINGHE Zie:
- ghedage; ghedaginge;----; gedaginge; gedaging; gedachtvaerding/

GHEDECKT GHELIJNTE; GHELINT; GELYNT = afdak; balustrade; overdekt beschot.
- sugrunda; pluteus confectus; claustrum coopertum;
- cloison couverte; auvent;
- Schutzdach; Schirmdach; überdeckte Brustlehne; überdeckter Bretterverschlag;
- shed; lean-to; covered balustrade; covered partition;
- colgadizo; cobertiza; colgadizzo; tuglado; tejadillo; balaustrada cubierta; tabique; cubierto;
vpl.: C1/615,668; B1/43; C2/889; Lo6/52.

GHEDEEL Zie:
- haer ---- anevaen/

GHEDEELTE Zie:
- kints ----/

GHEDEELTE ENDE PAERT; PORTIE = taut. kindsdeel.
- pars et portio;
- part et portion;
- Teil;
- part and portion;
- divisa; legítima; hijuela;
vpl.: Lo6/36; C1/664.

GHEDEELTEN ENDE PAERTEN = taut.sub.pl. delen.
- partes;
- parts;
- Teilen;
- divide;
- parte; cuota; contingente;

vpl.: PB/III/337.

GHEDEIJLT Zie:
- goet dat van de ----/

GHEDEIJLT ENDE GESPLETHEN = taut. gedeeld.
- divisus;
- divisé;
- geteilt;
- divided;
- partido; diviso;

vpl.: C1/14.

GHEDEIJLT WORDEN BEDDEGHELIJCK = gelijkelijk verdeeld worden onder de kinderen geboren uit huwelijk en opvolgende huwelijken m.d.v. dat de erfenis in twee gelijke delen wordt opgedeeld; costuijmen Ukkel.
- sub filios dividi natos ex matrimonio et matrimonio (iis) seguente,ibus, cum ratione, ut hereditas in duas partes aequas dividatur, consuetudines Ukkel;
- partager par part égale;
- gleichmäszig verteilt werden unter den Kindern geboren aus Heirat und nachfolgenden Heiraten, derartig dasz die Erbschaft in zwei gleichen Teilen aufgeteilt wird;
- being equally divided under the children from the first marriage and succeeding marriages such that the inheritance is divided in two equal parts;
- se parte la herencia en dos partes iguales entre los hijos del primer y siguientes matrimonios;

vpl.: C1/295.

GHEDELIBEREERDE Zie:
- saisinaet oft ---- moordaet/

GHEDEMANUEERT; GEDEMANUEERT = vb. van de hand doen; verliezen; ontvreemden; ontrukken.
- eripio III; rapio III;
- démanuer; donner; perdre;
- entwenden;
- steal; embezzle;
- despachar una cosa; perder; substraer; arrancar;

vpl.: C1/144.

GHEDENCKEN Zie:
- bij mans ----/

GHEDENOMINEERDE; GEDENOMINEERDE = adi. benoemde.

- denominatus; nuncupatus;
- dénommé;
- Benennte;
- nominate;
- nombrado; designado;

vpl.: C1/122.

GHEDESIGNEERDEN DAGH = aangewezen dag.
- dies designata;
- jour désigné;
- bestimmter Tag;
- indicated day;
- día designado;

vpl.: Lo5/268.

GHEDESIGNEERT; GEDESIGNEERT = ppf. benoemd; vaststellen; bepalen; aanduiden.
- désigner; indiquer;
- ernennen;
- appoint; assign;
- designar; indicar;

vpl.: LPS 87.

GHEDESIGNEERT ENDE BETEYCKENT = aangewezen en kenbaar gemaakt.
- designatus;
- désigné et signifié;
- amtlich zugestellt;
- appointed and made known, public;
- designado y publicado;

vpl.: PB/2/30.

GHEDEYLT; GEDEELT; GEDEILT = gedeeld; verdeeld.
- divido III; partior IV;
- partager; diviser;
- verteilen; teilen;
- divide;
- repartir; dividir;

vpl.: C1/35.

GHEDIEREN OFT JURA = taut. rechten.
- jura;
- droits;
- Rechte;
- rights;
- derechos; titulos;

vpl.: Cr2/1007.

GHEDINGE Zie:
- ghemeene ----/
- ghouwe ----/
- niet over en coemen in den ----/

GHEDIVORTIEERT Zie:
- ghesepareert ende ---- zijnde/

GHEDOOCHSAEMHEIJT ENDE CONSENT = taut. toestemming.
- consensus;
- consentement et tolérance;
- Zustimmung;
- consent;

- consentimiento y aprobación;
vpl.: Lo5/232.

GHEDUEMT; GEDUEMT = vb. veroordeeld.
- damno; condamno I;
- condamner;
- verurteilen;
- condemn;
- condenar;
vpl.: C1/36.

GHEDUEMPDE Zie:
- gedemneerde; gedoempde; geduempde; gedoemde; gedoumde; gedomde; ghecondemneerde; ----/

GHEDUEMPT WORDEN = veroordeeld worden.
- damnari;
- être condamné;
- verurteilt werden;
- be condemned;
- ser condenado;
vpl.: C1/687.

GHEDUERENDE Zie:
- tocht ende bijleven sijn leefdagh ----/

GHEELGIETER Zie:
- geelgieter;----; geilgieter; gheilgieter; gelugieter/

GHEEN BESONDERT NOCH UYTGHESCHEYDEN = taut. zonder uitzondering.
- sine exceptione;
- nulle distinguée ou exceptée; sans exception;
- ohne Ausnahme;
- without exception;
- sin excepción;
vpl.: C1/262.

GHEEN REGARD EN NEMEN = niet in aanmerking nemen.
- non respicere;
- ne faire pas réflexion; ne pas prendre en considération;
- nicht berücksichtigen;
- take not into consideration;
- no tener en cuenta;
vpl.: C1/170.

GHEENREHANDE QUIX NOCH BEESTEN SLAEN = geen enkel stuk doodslaan.
- nullam bestiam occidere;
- abattre aucune éspèce de bétail;
- kein einziges Stück Vieh totschlagen;
- kill not any head of cattle;
- no matar ningún animal;
vpl.: Lo1/26.

GHEERAEDTSAEM Zie:
- gheraetsaem; geraetsam;----/

GHEERFT; GEERVET; GEERFT; GEARFT = ppf. toeëigenen door koop door koop een bezit verwerven vb.
- trado III alicui bona; transmitto alicui hereditatem;
- adhériter;
- durch Kauf erben;
- inherit bypurchase;
- adquirir un bien por compra;
vpl.: C1/9.

GHEERIGEERT; GEERIGEERT = vb. opgericht.
- erigo III;
- ériger;
- gründen;
- found;
- erigir; fundar; establecer; constituir;
vpl.: C1/39.

GHEERVEN; GEERVEN; GERVEN = sub.pl. erfgenamen.
- heres;
- héritiers;
- Erben;
- heirs;
- herederos;
vpl.: C1/174.

GHEESSELINGHE; GESELINGE; GEESELINGE = sub. geseling.
- flagellatio;
- fouettement; flagellation;
- Geiszelung;
- lashing; flagellation;
- azotamiento; castigo con un látigo; flagelación;
vpl.: Lo5/174; C1/381.

GHEEST Zie:
- factieuse ende turbulente ----/
- heylighe ---- provene/

GHEESTELIJCKE Zie:
- metten ---- hove gedivortieerd sijnde /

GHEESTELYCKE PENSIE = lijfrente genoten door een geestelijke.
- annua pecunia pro clerico;
- rente viagére d'un ecclésiastique
- Leibrente genoszen von einem Geistlichen;
- annuity enjoyed by a clergy-man;
- renta vitalicia gozada por un clérigo;
vpl.: PB/2/15.

GHEESTHUIJS Zie:
- geesthuys; geesthuus;----/

GHEESTHUYSEN; GASTHUYSEN ENDE GODSHUYSEN = taut. religieuse instellingen voor het verplegen van zieken en armlastigen.

GHE

- hospicia curae aegrotorum et pauperum;
- hospices; maisons du Saint Esprit et hôpitaux;
- Wohltätigkeitsanstalten;
- hospitals and poorhouses;
- hospicios; casas del Espiritu Santo y hospitales;

vpl.: Cu1/12.

GHEEVINCEERDE GOEDEN = uitgewonnen goederen.

- bona evincta;
- bien évincé;
- ausgewonnene Güter;
- evicted goods;
- bienes economizados;

vpl.: C1/662.

GHEFAELGEERDE PERSONEN = bankroet verklaarde personen.

- personae corruti;
- personnes faillies;
- faillit erklärte Personen;
- bankrupt declared persons;
- personas declarados en quiebra;

vpl.: Lo5/258.

GHEFAILGEERDE; GEFAILGEERDE; GEFAELGEERDE; GEFALGIERDE = sub. bankroutier.

- decoctor;
- failli;
- Bankrottierer;
- bankrupt;
- bancarrotero;

vpl.: Lo5/340.

GHEFALGIEERT OFT VOORTVLUCHTIGH = taut. voortvluchtig.

- profugus;
- failli ou fugitif;
- flüchtig;
- fugitive;
- prófugo; fugitivo;

vpl.: C1/645.

GHEFIGUREERT FLUWEEL = met figuren bedrukt fluweel.

- figuris impressum;
- velours imprimé de figures, des sins;
- mit Figuren bedrückter Samt;
- velvet printed with figures;
- terciopelo impreso con figuras;

vpl.: PB/II/55.

GHEFORGEERT Zie:

- gheslaghen ende ----/

GHEFRISEERT; GEFRISEERT = ppf. krullen; noppen; als ratijn maken.

- crispo I;
- friser; ratiner;
- frisiren; kräuseln; noppen;
- to burl; to skedaddle;

GHE

- desmotar; firsar; despinzar;

vpl.: PB/II/55.

GHEFTE Zie:

- recompense ofte ----/

GHEGAEN IN NIET OBSERVANTIE = in niet naleving gegaan cq. in onbruik geraakt.

- obsolesco III;
- ne sont plus observées;
- auszer Gebrauch geraten;
- fall into disuse;
- caido en desuso;

vpl.: C1/249.

GHEGHEVEN; GEGEVEN = nagelaten.

- lego I; trado III;
- laissé en héritage;
- hinterlassen;
- leave behind;
- legado; dejado por testamento;

vpl.: C1/158.

GHEGOEYT Zie:

- gegoeijt; gegoet; gegoyt;----/

GHEGOEYT ENDE BEBRIEFT = toegewezen en beschreven.

- adhereditatus et descriptis;
- adhérité et passé par écrit;
- zugewiesen und schriftlich bestätigt;
- assigned and described;
- otorgado y pasado la escritura;

vpl.: Ca2/312; C1/333.

GHEGROETEN CONNEN = kunnen schatten.

- aestimare posse;
- pouvoir évaluer;
- schätzen können;
- able to estimate; appraise;
- poder evaluar;

vpl.: Ca2/324.

GHEHACHT WORDEN OVERMIDS BROEKE = gevangen genomen worden voor een misdrijf.

- propter crimen apprehendi;
- être appréhendé pour un méfait;
- verhaften wegen eines Missetates;
- arrested because of a crime;
- ser detenido por motivo de un crimen;

vpl.: Ca2/324.

GHEHADT HEBBEN Zie:

- te doen ----/

GHEHAICHTE GHEVANGHENE = in hechtenis genomen personen.

- personae apprehensi;
- des personnes appréhendées;
- verhaftete Personen;
- prisoner;

- personas detenidas;
vpl.: Lo6/112.

GHEHAVE BLA DINGHE = ontvangen vruchten.
- fructus accepta;
- fruits reçus;
- empfangene Früchte;
- fruits received;
- frutas recibidas;
vpl.: C1/315.

GHEHEELIJCK; GEHEEL; GEHEIL; GEEL = adv. geheel.
- omnio; totidem; totus;
- entièrement; totalement;
- ganz;
- entirely; completely;
- completamente; totalmente;
vpl.: C1/14; Cr2/1013/12.

GHEHENGHEN; GEHENGE; GEHINGE; GEHENGENISSE; GEHINGENISSE; GEHENCNISSE; GEHENGNISSE = adv. toestemming; verlof.
- permissio;
- consentement; permission;
- Zustimmung;
- permission;
- consentimiento; venia;
vpl.: C2/874.

GHEHEULTE; GEHEULTE = sub. beplanting.
- consitio; consitura;
- plantation;
- Bepflanzung; Gewächse;
- plantación;
vpl.: LoV/228.

GHEHEYLICHT; GEHEILICHT = gehuwd.
- nuptus;
- marié;
- verheiratet;
- married;
- casado; casada;
vpl.: C2/806.

GHEHOUD; GHEHOUDT; GHEHOUT GEHOUD; GEHOUT = bnw.gehuwd.
- nuptus;
- marié;
- verheiratet;
- married;
- casado;
vpl.: C1/28.

GHEHOUDE; GEHOUDE; GEHUWETDEN = sub.pl. gehuwden.
- nuptus;
- mariés; conjoints;
- Eheleute;
- married people;
- cónyuges; consortes;
vpl.: C1/45.

GHEHOUDEN WORDEN ALS PRINCIPALE = gehouden worden voor de hoofddader.
- ut auctor principalis teneri;
- être tenu comme principal; responsable;
- für den Haupttäter gehalten werden;
- be considered as the main delinquent;
- ser tomado por el culpable principal;
vpl.: C1/599.

GHEHOUDEN WORDEN VAN ONWEERDEN = voor van onwaarde worden gehouden.
- vilis; vacuus videri;
- reputé pour nul;
- für ungül tig gehalten werden;
- be hold for null and void;
- ser tomado por nulo;
vpl.: C1/305.

GHEHOUDEN ZIJN = vb. verplicht zijn.
- obligatus sum;
- être obligé; être tenu;
- verpfli chtet sein;
- be obliged;
- estar obligado;
vpl.: Lo5/218.

GHEHOUDT Zie:
- ghehoud;----; ghehout; gehoud; gehout/

GHEHOUT Zie:
- ghehoud; ghehoudt;----; gehoud; gehout/

GHEHOUTE Zie:
- aen ----/

GHEHOUWT Zie:
- te gader ---- wesende/

GHEHUIJLT; GEHUIJLT; GEHEULTE; GEHULT = sub. bed van gracht.
- lectus fossae;
- lit du fossé;
- Flussbett;
- bed;
- cauce;
vpl.: Lo7/370.

GHEHUIJSSCHE; GEHUIJSSEN; GEHUYSSE; GEHUUSCH; GEHUSCHE; GEHUYSCHE = hom.sub.1. huishouding 2.echtgenoten 3.huis en hof.
- 1.cura rei familiaris 2.coniunx; maritus 3.sedes;
- 1.gestion d'un ménage 2.conjoints 3.maison et court;
- 1.Haushaltung 2.Eheleuten, zusammenwohnende 3.Haus und Hof;

GHE

- 1.household 2.married couple sponses 3.house and premises;
- 1.arreglo de la casa 2.conyuges; consortes; matrimonio; 3. arreglos de la casa; casa y solar

vpl.: C1/26,29,81,158,621,649.

GHEHUYSSCHEN Zie:
- twee ----; gehuijsde/
- tusschen ---- gemaeckt/

GHEIJDELT; GEIJDELT = vb. opgeheven.
- vacuo I; vacuum reddo III; cedo III;
- lever;
- aufheben;
- lift; raise; remove;
- levantado;

vpl.: C1/132.

GHEIJSERT Zie:
- platine vore ----/

GHEIJTEN Zie:
- buijten ----/

GHEIJTEN VLEESCH; GEITVLEESCH = geitenvlees.
- caro caprina;
- viande de chèvre;
- Ziegenfleisch;
- meat of a goat;
- carne de cabra;

vpl.: Lo1/26.

GHEILGIETER Zie:
- geelgieter; gheelgieter; geilgieter;----; gelugieter/

GHEINCLAVEERT; GEINCLAVEERT = omsloten door vreemd gebied.
- territorium circumdatus;
- territoire enclavé;
- eingeschlossenes Gebiet;
- enclosed territory;
- territorio enclavado;

vpl.: C1/65.

GHEINFECTEERDE ENDE BESMETTE = taut. besmet en geinfecteerd.
- macualatum et infectum;
- infecté; contaminé et souillé;
- angesteckt; inficiert;
- infected;
- contagiado y infectado;

vpl.: PB/II/339.

GHEINJURIEERT; GEINJURIEERT = vb. beledigd.
- laedo III aliquem; iniuriis aliquem afficio III;
- injurier;
- beleidigt;
- insulted;
- injuriar; ofender; agraviar;

vpl.: C1/5.

GHEINTENTEERT; GEINTENTEERT = ondernomen.

GHE

- intendo III;
- intenter; entreprendre; tenter;
- unternehmen;
- undertake;
- emprender; acometer; ejecutar;

vpl.: C1/3.

GHEINTHIMEERDE; GEINTIMEERDE = sub. gedaagde in beroep.
- qui provocatus est in ius; cui dicta est dies iudicii;
- assigné;
- Berufungsbeklagter;
- defendant;
- citado en apelación;

vpl.: C1/286.

GHEIRDEN Zie:
- met ijzeren ---- stofferen/

GHEISE; GHIESE = sub. sjees; rijtuig op 2 wielen getrokken door een paard.
- cisium;
- cabriolet;
- Chaise; Wagen auf 2 Rädern gezogen durch ein Pferd;
- carriage on two wheels draw by a horse;
- cabriolé; carrocin;

vpl.: PvB6/631.

GHEJONDT OM VRINTSCHAP = gegeven uit vriendschap.
- datum propter amicitiam;
- donné à cause d'amitié;
- erlaubt aus Freundschaft;
- given out of friendship;
- dado por amistad;

vpl.: C1/25.

GHEKENNEVET Zie:
- verckens ----/

GHEKERFT Zie:
- paelsteen boven ----/

GHEKOCHT POORTERE = inwoner ener stad die het burgerschap heeft gekocht.
- incola civitatis, qui civitatem emit;
- résident d'une ville qui a acheté la citoyenneté;
- Einwohner einer Stadt der die Bürgerschaft gekauft hat;
- inhabitant of a town who has buyed the citizenship;
- habitante de una ciudad que ha comprado su ciudadania;

vpl.: C1/577/2.

GHEKOSEN Zie:
- bij de meeste voijsen ----/

GHELACHGENOOT Zie:
- ghelaechsghenoot; gelagesman; gelaechsghenoot; gelachsgenoot; gelaechsgenoot;----/

GHELACHTERDEN Zie:
- belasten oft ----/

GHELADEN Zie:
- ende niet ----/
- niet ---- ende ydel schepen/

GHELAECHSGHENOOT;GELAGESMAN; GELAECHSGHENOOT; GELACHSGENOOT; GELAECHSGENOOT; GHELACHGENOOT = sub. deelnemer aan een gezamenlijk drinkgelag; mededrinker.
- comes potationis; sympotes;
- participant d'une beuverie; compagnon d'écot;
- Teilnehmer an einem gemeinschaftlichen Trinkgelage; Mittrinker bei einem Trinkgelage;
- drinking-partner; fellow-drinker at a drinking-bout;
- conpañero de una bacanal conjunta; compañero del escote;

vpl.: C1/453; Lo5/220.

GHELAESBERT Zie:
- gelasenbert; glasbert; glasenberd; glasijnberd; gelasijnbert; glesijnberd;----; gelasbert/

GHELAESEN; GHELASEN; GELAESEN; GLAS; GELAS = sub.pl. ruiten; glazen; glasruiten.
- fenestra vitrea; specularium;
- vitres;
- Fenster; Fensterscheibe; Glasscheiben;
- window-panes; vitres;
- cristales; vidrios;

vpl.: C1/16,66; Lo5/302.

GHELAESMAECKER; GLASEMAKER; GLAESMAKER; GELAESMAKER = sub. glasblazer.
- vitrearius;
- souffleur; verrier;
- Glasbläser;
- glassblower;
- soplador de vidrio;

vpl.: PB/II/70.

GHELAGENE Zie:
- iemandt wachten met ---- laeghe/
- verdronken ---- laeghe/

GHELANDE Zie:
- naar ---- van den tijd/

GHELANDELIJCK; GELANDELIJCK; GELANDELIJCK = belendend; evenredig aandeel.
- finitimus; confinitimus; pars equaliter;
- adjacent; part proportionnel;
- angrenzend; proportional Teil;
- adjacent; aliquot part;
- adyacente; contiguo; proporcional a parte; vpl.: C1/190.

GHELASEN Zie:
- ghelaesen;----; gelaesen; glas; gelas/
- staende ----/

GHELASTE EXECUTIE = bevolen tenuitvoerlegging.
- exsecutio iussa;
- l'exécution dont ils sont chargés;
- befohlene Vollstreckung;
- ordered execution;
- ejecución ordenada;

vpl.: C1/273.

GHELATEN; GELATEN = ppf. nagelaten.
- relinquo III;
- laissé;
- hinterlassen;
- leave behind;
- dejado por testamento;

vpl.: C1/158.

GHELBLOMT; GELBLOMT = ppf. gebloemd.
- floribus ornatus;
- ouvré à fleurs;
- geblümt;
- flowered;
- floreado; rameado; alfombrado;

vpl.: PB/II/55.

GHELDE Zie:
- aenwedde heffen op renten in rogge oft in ----/
- bevarden ende ----/
- currenten ----/
- couranten ----/
- ghereeden ----/
- in hueringhe ----/
- in loopende ---- oft munte/
- scaerheijt van ----/
- swaren ---- lossen/
- verschiet van ----/
- verschut van ----/

GHELDEN Zie:
- niet ---- en willen/
- schaede naer goede mannen prijse ----/
- verdanighen ----/

GHELDEN; GELDEN = vb.betalen.
- solvere III; luere III;
- payer;
- bezahlen;
- pay;
- pagar;

vpl.: B1:Pr.Tr/12; C2/933.

GHELDERE Zie:
- gelder; geldere;----/
- sportel ----/

GHELDHOERE Zie:
- hoere; hoer; hore;----/

GHELDT Zie:
- loopende ----/
- meester ----/

GHELEEPEN Zie:
- ghebonte; gebint; gebent; gebont; gebunt;----/

GHELEGHEN Zie:
- onder der vierscharen recht ----/

GHELEIJDE Zie:
- recht van den ---- van den schelde ende houte/

GHELEIJT GEVEN = vb. vrijgeleide geven.
- comitatum dare;
- donner sauf-conduit;
- Begleitung geben;
- safe-guard;
- dar salvoconducto;

vpl.: C1/383.

GHELESEN;GELESEN = ppf. voorgelezen; opgesomd.
- lego III;
- lire; énumérer;
- verlesen; aufzählen;
- read; add;
- leer; enumerar;

vpl.: LPS 22.

GHELEYDE Zie:
- amer metter deurvaert ende ---/
- met ---- laghen/

GHELEYDE; GELEIDE; GELEDE; GHELEYE = sub. 1.vrijgeleide 2. bescherming; verdediging.
- 1.jides publica; 2.protectio; defensio;
- 1.sauf-conduit 2.protection;
- 1.freies Geleit 2.Schutz; Verteidigung;
- 1.safe conduct 2.protection; defence;
- 1.convoy; salvoconducto 2.protección; defensa;

vpl.: Cr2/975; PB/II/356.

GHELEYE Zie:
- gheleyde; geleide; gelede;----/

GHELIEFTE Zie:
- geliefte;----/

GHELIEFTE ENDE APPETYTE = taut. trek; lust.
- appetitus;
- appétit;
- Appetit;
- appetite;
- apetito; gana; gusto;

vpl.: PB/II/360.

GHELIJCK Zie:
- hoofde ---- deijlen/

GHELIJCK; GELIJC; GELIKE = coni. zoals; gelijk.
- sicut;
- comme; ainsi que;
- wie;
- like; as;
- tal y como;

vpl.: C1/14.

GHELIJCK INNE VERDRAGHEN = overeenkomen.
- convenire;
- vereinbaren;
- agree;
- convenir;

vpl.: B2/98.

GHELIJCKE Zie:
- al dies ----/
- even ende hooft ende hoofts ---- succederen/

GHELIJCKELIJCK Zie:
- uniformelijk ende ----/

GHELIJCKELIJCK; GELIKELIKE = adv. gelijker wijze.
- pariter; similiter; simili modo;
- de la même manière; de même façon;
- in gleicher Wiese;
- likewise;
- de la misma manera; del mismo modo;

vpl.: DKB 4.

GHELIJCKEN Zie:
- onderhouden ten ---- coste/

GHELIJCKEN OFT VOORDEREN GRAEDT = dezelfde of verdere graad, van bloedverwantschap.
- gradus idem aut remotior sanguinis coniunctionis;
- le même degré ou le degré plus éloigné de parenté;
- derselbe oder weiterer Verwandtschaftsgrad;
- the same or a further degree of relationship;
- igual o ulterior grado de consanguinidad;

vpl.: C1/289.

GHELIJCKT Zie:
- weergaede daer in ---- is/

GHELIJKEN Zie:
- onderhouden ten ---- coste/

GHELIJT Zie:
- tweede ----/

GHELINT Zie:
- gelindt; gelent; gelende; gelinde; glent; glint; geleynt; geleynte; gelinte; gelint; gelyndt; gelynde; gelynthe;----/
- ghedeckt ghelijnte;----; gelynt/

GHELIT Zie:
- trecken in 't selve ----/

GHELOEDER KOLVE = met lood verzwaarde kolfstok.
- baculus plumbo illitus;
- crosse plombée;
- mit Blei verschwerter Kolbenstock;
- but-end made heavy by lead;
- maza reforzada con plomo;

vpl.: Lo1/4.

GHELOEFT; GELOEFF = beloofd.
- promitto III; polliceor II;
- promettre;
- versprechen;
- promise;
- prometer;

vpl.: MGG 21.

GHELOEFT Zie:
- geloeff;----/
- geloeft ----/

GHELOEVE ENDE RELIGIE = taut. godsdienst.
- religio;
- foi et religion;
- Gottesdienst;
- religion;
- religión;

vpl.: PB/II/346.

GHELOFT OFT TOEGHESEIJT = taut. beloofd of toegezegd.
- promessus;
- promis;
- versprochen;
- promised;
- prometido o asegurado;

vpl.: C1/532.

GHELOFTE Zie:
- geloefte;----/

GHELOFTE VAN WAERSCHAP = belofte van borgstelling.
- promissio cautionis;
- promesse de garant; assurance garantie;
- Kaution;
- promise of guarantee;
- promesa de garantie;

vpl.: C1/148.

GHELOIFTE Zie:
- geloefte; gelofte; geloofde; geloofte;----; ghelofte; geloifte; gelofnisse; geloffenisse; gelooffnisse; gelove; gelovede; gelovenisse; gelovenesse; gelooft; geloove/

GHELOOVEN Zie:
- gelooven; geloven;----; ghelovén gloven; gelaven/

GELOET; GHELOT = vb. geloot.

- sortem duco III; sortior IV;
- tirer au sort;
- losen;
- draw lots;
- rifar; echar suertes;

vpl.: C1/35.

GHELOVEN Zie:
- gelooven; geloven; ghelooven; ----; gloven; gelaven/

GHELOVEN ENDE SWEEREN = taut. onder ede verklaren.
- iurare;
- promettre et jurer;
- eidlich bekräftigen;
- affirm on oath;
- declarar bajo juramento;

vpl.: C1/602.

GHELOVER; GELOVER; GELOVERE = borg, hij die zich verplicht iets te doen.
- sponsor;
- caution;
- Bürge;
- guarantor;
- fiador;

vpl.: B2.

GHELOYENDE YSERE = gloeiend ijzer.
- ferrum ardens;
- fer ardent;
- glühendes Eisen;
- red-hor iron;
- hierro ardiente;

vpl.: Cr2/1332.

GHELS Zie:
- summe des ----/

GHELT Zie:
- auditie ----/
- ghesette ----/
- halve ----/
- op ---- estimeren/
- rapport ----/
- vrij van weg ----/

GHELT-BREUCKE; GELTBROKE; GELTBREUCKE = sub. geldboete.
- mulcta; multa;
- amende; peine pécuniaire;
- Geldstrafe;
- fine;
- multa; pena pecuniaria;

vpl.: PB/III/581; PB/II/444.

GHELTE Zie:
- sunt ----/

GHELTE; GELTE; GILTE = sub. wijn of biermaat inhoudende 4 pinten ofwel ca. 4x6 dl.= 2,4 liter.
- mensura capacitatis pro vino et cervisia;
- mesure de capacité pour le vin ou la bière;

- Wein oder Biermasz;
- measure for wine or beer;
- medida de vino o de cerveza conteniendo 4 pintas;

vpl.: FB/II/60.

GHELTE OFT STOOPE = taut. kruik; drinkkan.
- amphora;
- cruche; pot à boire;
- Krug; Trinkkanne;
- jar; tankard;
- cántaro; jarro;

vpl.: Cr2/1336.

GHELTEN Zie:
- mate van der ----/

GHELTPENE; GELTPENE = sub. geldboete.
- mulcta;
- amende; peine pécuniaire;
- Geldstrafe;
- fine; mulct; money-fine;
- multa; pena pecuniaria;

vpl.: T1/386; Lo6/218; C1/711.

GHELUIJDE Zie:
- ten ---- vande klocken/

GHELUIJT Zie:
- tweede ----/

GHELUIJT STROIJ, BRUSSEL = stroomaat gelijk aan 1/10 hoop.
- mensura stramenti aequa uno fasci;
- mesure de paille;
- Strohmasz;
- straw measure;
- medida de paja;

vpl.: C1/236.

GHELUYT Zie:
- groot ----/

GHELUYT; GELUUT; GELUYT; GELUIT; GELUYD = sub. geluid; klokkengelui.
- sonus; sonitus; campanarum sonus;
- son; bruit; sonnerie;
- Schall; Laut; Klang; Glockengeläute; Glockenklang;
- sound; noise; peal of bells;
- sonido; sonar; toque de campanas;

vpl.: C1/117.

GHELYCKELYCK ENDE UNIFORMELYCK = taut. gelijkvormig.
- aequalis;
- uniformément et également;
- gleichförmig;
- de manera uniforme;
- uniform;

vpl.: FB/II/21.

GHELYCKEN Zie:
- onderhouden ten ---- coste/

GHEMAEKT = ppf. nagelaten.
- lego I;
- fait laissé; légué;
- hinterlassen;
- leave behind;
- legado; dejado por testamento;

vpl.: C1/158.

GHEMAYOREERT; GEMAYOREERT = ppf. vermeerderd.
- augeo II; aliquid maius facio III;
- augmenté; majoré de;
- vergrößert;
- increased;
- aumentado; acrecentado;

vpl.: C1/279.

GHEMECH; GEMAC; GEMACKE = sub. genoegdoening.
- satisfactio;
- satisfaction;
- Satisfaktion; Genugtuung;
- satisfaction;
- satisfacción;

vpl.: MGG 9.

GHEMECH GEDAEN = zonder inspanning volbracht.
- sine labore confectus;
- effectué sans effort;
- ohne Mühe gemacht;
- maked without effort;
- sin esfuerzo llevar;

vpl.: MGG 9.

GHEMEENE Zie:
- scharinghe van ---- eetinghe/

GHEMEENE GHEDINGHE = hoofdterechtzitting; openbaar geding.
- judicium principale; oratio generalis;
- plaid général;
- Generalgerichtssitzung; öffentlicher Prozesz;
- mainsession of a court; public proceeding;
- audiencia (of = sesión judicial) principal; pleito publico;

vpl.: Lo1/58.

GHEMEENE RUSTE = openbare orde.
- ordo publica;
- ordre public;
- öffentliche Ordnung;
- public order;
- orden público;

vpl.: Cr2/953.

GHEMEENE SERMENTE = eed van algemene geheimhouding, afgelegd door hen die als werklieden bij de munt werden aangenomen.
- jusjurandum occultationis gene-

ralis ab opificibus monetae datum;
- serment de discrétion totale prêté par ceux qui étaient acceptés comme ouvrier à la monnaie;
- Eid der allgemeinen Geheimhaltung, abgelegt von Ihnen die wie Werkleuten an der Münze angenommen wurden;
- outh of secrecy sworn by those who are accepted as workman at the mintage;
- juramento de silencio general hecho por los que se reclutan como obreros en la casa de moneda;

vpl.: PB/III/554.

GHEMEENE WIJFS = publieke vrouwen.
- feminae publicae;
- femmes publiques;
- Prostituierten; öffentliche Mädchen; publike Weiber;
- common prostitutes;
- mujeres de la vida; mujeres públicas;

vpl.: Lo1/6.

GHEMEENEN STEEN = gewone gevangenis.
- carcer ordinarius;
- prison commune;
- gewöhnlicher Stein;
- ordinary prison;
- cárcel ordinaria;

vpl.: Lo1/74.

GHEMEENLIJCK Zie:
- gemeenelijk; gemijnlijk; gemeijnlike; gemeijnelijck; gemeijnlijk; ----; gemeenlijc; gemeinlijc; gemeynlec; gemeyniglijck; gemeynlijc; gemeenlike; gemenlijck; gemijnelijck/

GHEMEIJN Zie:
- bij ---- fame/
- bestreyders van het ---- beste/

GHEMEIJN FAME = publieke opinie.
- communis opinio;
- rumeur publique;
- die öffentliche Meinung;
- public opinion;
- la opinión general;

vpl.: C1/87.

GHEMEIJN PRIVAET OFT VOUTE = gemeenschappelijk gemak; plee.
- privatum commune;
- privé mitoyen ou voûte;
- gemeinschaftliche Abortgrube;
- common privy;
- retrete común;

vpl.: Lo5/240.

GHEMEIJNDER Zie:
- ter ---- deijlinghen/
- uyter ---- haven/

GHEMEIJNE CORDEWAGHEN CRUIJDERS, ANTWERPEN = gemeenschappelijke kruiwagenkruiers die elk bij uitoefening van hun beroep aan de stad schuldig werden 6 gulden Antwerpen.
- bajuli coniuncti, qui unusquisque in exercitatione muneris sui urbi sex florinas debiti erant, Antverpia;
- brouettiers associés, redevables de 6 florins à la ville pour l'exersice de leur métier;Anvers
- gemeinschaftliche Schubkarrenträger; jeder war für die Ausübung seines Berufs der Stadt 6 Gulden schuldig, Antwerpen;
- common wheelbarrow-porters; each had to pay to the town 6 guilders for the exercise of his profession, Antwerp;
- mozos de cordel conjuntos, con ocasión de ejercicio de su profesión cada uno debia a la ciudad seis florines; Amberes;

vpl.:C1/534.

GHEMEIJNE GHEBUER = omwonenden.
- circumhabitantes;
- circonvoisin;
- alle Umwohner;
- all neighbours;
- circunvecinos;

vpl.: MGG 10.

GHEMEIJNE HAGHE, STAKETSEL OFT HEIJM = taut. omheining.
- saepes;
- séparation; muraille;
- Umzäunung;
- fence;
- cerca; vallado;

vpl.: C1/193.

GHEMEIJNE KAMER DER STADTSPENSIONARISSEN = toegewezen ruimte of vertrek waarin de rechtsgeleerde raadslieden verplicht waren al hun bescheiden, betrekking hebbende op stedelijke processen, onder te brengen met daarbij gevoegde inventaris, Antwerpen.
- locus assignatus, in quem senatores iuris periti obligati erant sententias suas cum inventario addito ponere, Antverpia;
- endroit où les conseillers juridiques devaient déposer tous les documents ayant trait aux procédures de la ville, Anvers;
- zugeteilter Raum worin die rechtsgelehrten Gemeinratsmit-

glieder verpflichtet waren alle ihre Dokumente bezüglich städtischer Prozesze unter zu bringen, Antwerpen;
- room in which the legal councillors were obliged to place all their documents regarding proceedings of the town; Antwerp;
- cuarto destinado donde los consejeros juridicos guardan todos sus documentos de procesos urbanos con inventario, Amberes;

vpl.: C1/551.

GHEMEIJNE MEUBLE GOEDEN = gemeenschappelijke roerende goederen.
- bona mobilia communia;
- biens meubles communs;
- gemeinschaftliche bewegliche Güter;
- communal movable goods;
- bienes muebles comunes;

vpl.: C1/426.

GHEMEIJNE MUEREN = gemeenschappelijke muren.
- moenia communia;
- murs mitoyens;
- gemeinschaftliche Mauer;
- communal walls;
- muros comunes;

vpl.: C1/615.

GHEMEIJNE Zie:
- innecomen ontfangher van de ---- stadschijnsen/
- ter ---- waerheijdt niet en comen/
- wandt oft ---- zullinge/

GHEMEIJNE ZOEDE; ZOEE = gemeenschappelijke goot, afvoerkanaal, greppel, beek of waterloop tussen twee erven; afscheiding; waterput.
- communis canalis, fossa, sulcus, rivus aut cursus aquae inter duo praedia; putea aquae communis;
- séparation commune; rigole commune;
- gemeinschaftlicher Rinne, Entwässerungskanal, Graben, Bach oder Wasserlauf zwischen zwei Höfe; gemeinschaftlicher Brunnen;
- communal gutter, drainage canal, trench, brook or watercourse between two premises; common well;
- tubo (of = conducto) común; cisterna común;

vpl.: C1/182,616.

GHEMEIJNEN Zie:
- boven der aerde op den ---- deen ter aelmoezen setten /
- last van den ---- noodt/

GHEMEIJNEN AERT = gemeenschappelijke weiden; gemene gronden.
- ager compascuus; terra compascuus;
- pâturage commun; terre communale;
- gemeinschaftliche Weide; gemeinschaftlicher Grund;
- common pastures; common ground;
- apacentaderos comunes; tierra comunale;

vpl.: Lo7/290,304.

GHEMEIJNEN CONSENTE ENDE WILLE = gemeenschappelijke toestemming en wil.
- consensus et voluntas communis;
- consentement et volonté communs
- gemeinschaftliche Einwilligung und Wille;
- communal consent and will;
- consentimiento y voluntad comunes;

vpl.: C1/29.

GHEMEIJNEN GANGH = gemeenschappelijke gang.
- andron(onis) communis;
- une allée commune;
- gemeinschaftlicher Gang;
- communal corridor;
- corredor común;

vpl.: C1/181.

GHEMEIJNEN ORDRE VAN RECHTE = gewone rechtsorde.
- ordo iuris ordinaria;
- l'ordre ordinaire de droit;
- ordentliche Rechtsordnung;
- ordinary order of law;
- ordenamiento juridico ordinario las leyes vigentes;

vpl.: C1/381.

GHEMEIJNSCHAP VAN GOEDEN = gemeenschap van goederen.
- communitae bonorum;
- communauté de biens;
- Gütergemeinschaft;
- community of goods;
- comunidad de bienes;

vpl.: Lo5/326.

GHEMEIJNTEN Zie:
- vroonten oft ----/

GHEMERCK NEMEN = vb. in aanmerking nemen.
- specto 1;
- prendre en considération tenir compte de;
- erwägen;
- take into account;
- tener en cuenta; tomar en consideración;

vpl.: PB/III/581.

GHEMERCK NEMENDE = in aanmerking nemende.
- rationem habens;
- prenant en concidération;
- berücksichtigend;
- take into consideration;
- tomando en concideración;

vpl.: Lo6/152.

GHEMET; GHEMETE; GEMET; YMET; GEMETE = sub. landmaat in Vlaanderen groot 1 bunder of ca. 1 ha.; maat voor smout, honing, zeem, olie, stroop enz, gelijk aan 3 gelten.
- mensura iugeri in Flandria; mensura terrae; mensura melis; olei etc.;
- d'un hectare mesure de terre en Flandre; mesure pour l'huile de lampe; le miel et huile, les sirops etc. égale à trois lots;
- Landmasz in Flandern; Masz für Schmalz, Honig, Oel, Sirup usw.
- flemish land measure; measure of lard, honey, oil, treade etc.;
- medida de superficie siendo una hectárea, Flandes; medida para manteca de puerco sin sal, miel, gamura, aceite, jarabe etc.;

vpl.: C1/231,235; T1/239,512; PB/II/193.

GHEMETE Zie:
- ghemet;----; gemet; ymet; gemete/

GHEMEYN Zie:
- simpel en ---- volck/

GHEMEYN BESTE = algemeen welzijn.
- bonum commune;
- bien public;
- Gemeinwohl;
- general welfare;
- bien general; bien público;

vpl.: PB/III/279.

GHEMEYN LANDTHUYS = eenvoudige woning.
- domus simplex;
- maison simple;
- einfache Wohnung;
- simple residence;
- alcaldia;

vpl.: PB/II/189.

GHEMEYN VEKENEN = gemeenschappelijke omheiningen.
- saepes communis;
- barrières communes;
- gemeinschaftliche Zäune;
- common fences;
- cerca común;

vpl.: Lo7/148.

GHEMEYNE FAME = boos gerucht.
- rumor impius;
- mauvais bruit; mauvaise rumeur;
- böses Gerücht;
- angry rumour;
- rumor malicioso; mal rumor;

vpl.: PB/II/305.

GHEMEYNE OBSERVANTIE = algemene regel.
- observantia regularis;
- règle générale;
- allgemeine Regel;
- general rule;
- regla (of = norma) general;

vpl.: PB/II/311.

GHEMEYNE OFT SLECHTE REQUESTE = gewoon verzoekschrift.
- preces ordinarii momenti;
- pétition ordinaire;
- gewöhnliche Bittschrift;
- ordinary request;
- petición ordinaria;

vpl.: C2/870.

GHEMEYNE RUSTE, VREDE ENDE TRANQUILLITEYT = taut. openbare orde.
- ordo publicus;
- ordre public;
- öffentliche Ordnung;
- public order;
- orden público;

vpl.: PB/II/298.

GHEMEYNEN MAN = gewone man.
- homo communis;
- homme ordinaire;
- ordentlicher Mann;
- ordinary man;
- hombre común;

vpl.: PvB1/441.

GHEMEYNSCHAP Zie:
- gemeynschap;----; gemeenschap gemenschap; gemeinschap; gemeintschap; gemeenschape/

GHEMEYNTE; GEMEENTE; GEMEINTE; GEMIENTE; GEMEENT; GEMEYNT = sub. gemeenschappelijke gronden.
- aggeri communes;
- terres communes;
- gemeinschaftliche Gründe;
- common grounds;
- tierras comunes;

vpl.: Cr2/1029/7.

GHEMINDE; GHEMINDER; GEMINDEN = adi. beminde.
- carus; amabilis;
- aimé; cher;
- geliebt;
- beloved;
- querido;

vpl.: ACart 10; DVB 9.

GHEMINDER Zie:
- gheminde;----; geminden/

GHEMOETEN; GEMOETEN; GEMUETEN; GEMOTEN = vb. ontmoeten; tegenkomen.
- occurro III;
- rencontrer;
- begegnen;
- meet;
- encontrar; encontrarse con; topar;

vpl.: PB/III/223.

GHEMOETTEN Zie:
- der heeren ----/

GHEMOUCHETEERT Zie:
- gespickelt oft ----/

GHEMUYLBANT Zie:
- gehemeld oft ----/

GHEMUYTINEERDE; GEMUTE; GEMUUT = sub. opstand.
- seditio;
- révolté; émeutier; émeute; mutinerie;
- Aufstand;
- revolt;
- motin; rebelión;

vpl.: PB/II/258.

GHENACHT Zie:
- ten rolle als ten ---- bedinghen/

GHENACHT- OFT ROLDAGHEN = taut. gerechtszittingsdagen.
- dies sessionis iuris; dies iudicii;
- jours de plaid ou de rôle;
- Gerichtssitzungstage; Gerichtstage;
- court-days;
- sesiones judiciales (of = dias de sesiones judiciales); dias de audiencia;

vpl.: C1/635.

GHENACHTDAGH Zie:
- genachtdaeghe; genachtdach;genechtdach; genechtedag;----/

GHENACHTE Zie:
- genachte; genechte; genegte; ----; ghenachtinghe/
- ordinarischen ----/
- ten naesten ----/
- ten naesten genecht;----/
- ten rolle als ten ---- bedinghen/

GHENACHTINGHE Zie:
- genachte; genechte; genegte; ghenachte;----/

GHENADE; ATTEMPERANTIE ENDE MODERATIE = taut. matigheid en erbarmen.
- misericordia et moderatio;
- tempérance; modération et

miséricorde;
- Mäszigkeit und Erbarmen;
- moderation and pity;
- stemperación; moderación y compasión;

vpl.: PB/II/334.

GHENADE ENDE BERMHERTICHEYT CHEYT = goedertierenheid en barmhartigheid.
- mansuetudo et misericordia;
- clémence; miséricorde ;
- Barmherzigkeit;
- clemency and mercifulness;
- clemencia y misericordia;

vpl.: PB/II/343.

GHENADEN Zie:
- tot synder ---- behoeff/

GHENA(E)DE ENDE GRATIE = taut. genade; vergiffenis; kwijtschelding.
- gratia; remissio;
- pardon; grâce;
- Gnade; Verzeihung;
- grace; mercy; pardon;
- gracia; piedad; perdón; undulto;

vpl.: PB/II/340; PB/III/395.

GHENAGELDER KUDTSEN = met nagels of spijkerkoppen beslagen knots.
- clava clavis praeferrata;
- massue munie de clous;
- Keule mit Nägels oder Nagelköpfen beschlagen;
- bludgeon stud with nails;
- maza claveteada con clavos o con cabezas de clavo(s);

vpl.: C1/597.

GHENAKE Zie:
- dat ick met mynder handt ----/

GHENDTS Zie:
- achterlingh ----/
- halfter ----/
- halster ----/
- meuken ----/
- mudde ----/
- pint ----/
- sack ----/
- viertale ----/

GHENE Zie:
- allet ----/
- 't ---- dat tot heuren lijve ende rugghe behoort/

GHENECHT Zie:
- het aencomende ----/
- ordinaris ----/

GHENECHTACHTIGH = adv. rechtsdagachtig.
- similis dies judicialis;
- comme un jour d'audience;
- wie ein Rechtstag;
- like a day of court;

- semejante a un dia de juicio;
vpl.: Cr2/1013/12.

GHENECHTDAGH Zie:
- ordinarisse ----/

GHENECHTE VAN GRATIEN = bij nalatig leenverhef kon een rechtszitting van genade gehouden worden als een laatste kans van de leenman tot leenverhef. Liet de leenman deze gelegenheid voorbijgaan dan verviel zijn leen aan de landsheer.
- apud liberationem mutuationis neglegentem sessioiuris gratiae potebat teneri ut ultima occasio villici ad liberationem mutuationis. Si haec occasio a villico praetereatur mutuatio eius delabebatur domino territorii;
- lors d'une investiture négligente une séance de recours en grâce pouvait être tenue comme dernière chance à l'investiture pour le vassal. Si le vassal laissait passer cette occasion, son fief reviendrait au seigneur;
- bei nachlässiger Lehnerhebung konnte eine Gerichtssitzung von Gnade gehalten werden als eine letzte Chance des Vasalls zu Lehnerhebung;
- at negligent feudal-raising a session of the court of mercy could be held as last chance of the vassal to feudal-raising;
- sesión judicial de gracia en caso de olvido de elevación feudal;
vpl.: C1/290.

GHENECHTE VAN RECHTE = bij nalatig leenverhef konden drie rechtszittingen daarover gehouden worden.
- apud liberationem mutuationis neglegentem tres sessionis iuris de qua potebant teneri;
- lors d'une investiture négligente, trois séances pouvaient être tenues à ce sujet;
- bei nachlässiger Lehnerhebung konnten drei Gerichtssitzungen darüber gehalten werden;
- at negligent feudal-raising three sessions of the court could be held about it;
- por olvido de elevación feudal se pueden tener tres sesiones judiciales de ello;
vpl.: C1/290.

GHENEIREN; GENEREN; GENAREN = bezighouden.
- occupare;
- occuper;
- beschäftigen;
- occupy;

- ocupar; dar ocupación a;
vpl.: C1/577/11.

GHENERALIJCK VERBINDEN = algemeen verplichten.
- generaliter obligare;
- obliger en général;
- allgemein verpflichten;
- oblige generally;
- obligar generalmente;
vpl.: C1/397.

GHENES Zie:
- naer 's ---- lijf die langst leeft/

GHENETTEVEL Zie:
- jenettevel;----; genetvel/

GHENGBER Zie:
- ghimber; gingeber; ghynber; gengevar; ghingber;----/

GHENNEGHEN = sub. tevredenheid; genoegen.
- delectatio;
- contentement; satisfaction;
- Zufriedenheit; Vergnügen;
- contentedness; pleasure;
- contento; satisfacción;
vpl.: Cr2/974.

GHENOECH Zie:
- binnen den derden daghe ---- doen/
- actie van ---- doen/

GHENOECH DOEN OFTE WAERSCHAP = taut. borgstelling.
- vadimonium;
- garantie;
- Kaution;
- security; guarantee;
- depósito de; fianza; garantia;
vpl.: C1/21.

GHENOECHSAEM Zie:
- sufficient oft ----/

GHENOECHTE Zie:
- uijt ----/

GHENOEGHSAEM SPATIE = voldoende tijds-ruimte.
- spatium sufficiens;
- assez d'espace;
- genügender Zwischenraum;
- sufficient space of time;
- lapso de tiempo suficiente;
vpl.: Lo5/248.

GHENOOT Zie:
- trempt ----/

GHENOUCH DOEN = genoegdoening geven.
- satisfacere;
- devoir satisfaire;
- Genugtuung geben;
- satisfy;
- satisfacer;
vpl.: Lo1/20.

GHENSTER Zie:
- genster; geenster; geinster; geister;----; gheynster/

GHENUCHTE; GENOECHTE; GENUECHTE; GENUCHTE = sub. geneugneugte.
- delectatio;
- plaisir; divertissement;
- Vergnügen;
- pleasure;
- goce; deleite;

vpl.: PB/III/501.

GHENUECH Zie:
- actie van ---- doen/

GHEOFFENDEERT; GEOFFENDEERT = vb. kwetsen.
- offendo III; laedo III;
- blesser;
- verwunden; verletzen;
- injure; wound; offend;
- herir; ofender;

vpl.: C1/109.

GHEOFFENSEERDE Zie:
- crediteur oft ----/

GHEOFFENSEERDE = sub. beledigde.
- offensus;
- offensé;
- Beleidigter;
- offended person;
- ofendido; persona ofendida; persona agraviado;

vpl.: PB/III/284.

GHEORDENDE OFT PROFESSIDE IN CLOOSTEREN = 'n gewijde, die H.Wijding ontvangen heeft = geestelijke, of 'n geprofeste kloosterling.
- persona ordinatus vel persona religiosa;
- personne dans les ordres ou personne ayant fait profession des voeux;
- diejenigen die ins Kloster traten und die ewigen Gelübden geleistet haben;
- an ordained or professed person;
- un ordenado = el que ha recibido las órdenes; o un profesado;

vpl.: C1/347.

GHEPENNEWEERT Zie:
- ghesleten oft ----/

GHEPERTIFEREERDE PERSOONEN = onwettige personen.
- personae illegitimae;
- personnes illegitimes;
- gesetzwidrige Personen;
- illegitimates persons;
- personas espurios;

vpl.: Cr2/1066.

GHE

GHEPIJNICHT OFTE GETORTUREERT = taut. pijnlijk ondervraagd.
- interrogatus sub tormentis;
- interrogé sous torture;
- schmerzhaft befragt;
- tortured;
- atormentado;

vpl.: C1/4.

GHEPINDEN STAVE = aangepunte stok.
- baculus acutus;
- bâton à pointes;
- zugespitzter Stock;
- sharpened stick;
- palo hecho puntiagudo;

vpl.: Lo1/4.

GHEPLOGEN HEBBEN = vb. gewend hebben.
- soleo II;
- être accoutumé; avoir l'habitude
- sich gewöhnt haben;
- use;
- haber acostumbrado;

vpl.: C1/250.

GHEPLUYM DE VOGHELEN = pluimvee.
- aves; volucres;
- oiseaux emplumés;
- Geflügel;
- poultry;
- ganado de pluma; ganado aviar;

vpl.: Ca2/354; C1/329.

GHEPOLICEERDE PLAATSEN = burgerlijk bestuurde plaatsen.
- loci civile gubernati;
- lieux administrés par les civils;
- bürgerlich verwaltete Orte;
- civilly administered places;
- lugares civilmente gobernados;

vpl.: C1/565.

GHEPORT OFT AENGESPROKEN = taut.ppf. gedwongen.
- cogere;
- forcer; containdre;
- zwingen; nötigen;
- force; compel; constrain;
- forzar; obliger; compeler; constrenir; violentar; coaccionar; estrechar; necesitar;

vpl.:

GHEPRINT; GEPRINT = ppf. gedrukt.
- impressum;
- imprimé;
- gedruckt;
- printed;
- impreso; estampado; tirado;

vpl.: PB/2/40.

GHEPROEVEN Zie:
- wettelijck ----/

GHEPROFESSIDE RELIGIEUSEN = geprofeste kloosterlingen cq.die de eeuwige geloften aflegden.
- monachi professi;
- religieux profes;
- Personen, die die Klostergelübden abgelegt haben;
- professed religious;
- religiosos profesados;

vpl.: Lo7/402.

GHEPROFFITEREN; GEPROFFITEREN = sub. voordeel hebben.
- fructum capere;
- profiter;
- Vorteil haben;
- profit;
- sacar provecho, de una cosa;

vpl.: PB/II/168.

GHEPROSEQUEERT; GEPROSEQUEERT = ppf. gerechtelijk vervolgd.
- prosequor III;
- poursuivre pa r voie de droit;
- angeklagt;
- prosecuted;
- perseguido por via judicial;

vpl.: B2/194.

GHEQUETSTE Zie:
- in cas van ---- majesteijt/
- misdaet van ---- majesteijt/

GHEQUETSTE; GEQUETST = sub. gewonde.
- vulneratus;
- blessé;
- Verwundeter;
- injured man;
- herido;

vpl.: C1/599.

GHERADEN Zie:
- geraden; gereden;----/

GHERAETSAEM; GERAETSAM; GHEERAEDTSAEM = aanbevelenswaardig; raadzaam.
- commendabilis;
- recommandable;
- empfehlenswert; ratsam;
- recommendable; advisable;
- recomendable; conveniente; prudente; aconsejable;

vpl.: C1/566; PB/III/403.

GHERAKEN Zie:
- sonder ----/

GHERASTEERT OCHTE GEHOUDEN BLIJVEN VOR DIE CLAGHE = gearresteerd of gevangen zijn voor de aanklacht.
- ante accusationem comprehensus esse;
- être arrêter ou emprisonner pour la plainte;
- verhaftet bleiben wegen der Anklage;

- keep captured on account of the indictment;
- estar arrestado o preso por la acusación;

vpl.: Lo1/48.

GHEREC Zie:
- gereck; gerec; gerack; gereetschap;----; gereedscap; gereetscap; gereetscepe; ghereck; ghereke; gherecke; gerecx;gheriecke/

GHERECHT = ppf. berechtigd; gerechtigd.
- legitimus;
- compétent; légitime;
- berechtigt;
- legitimate; authorised; qualitied;
- juzgado facultado habilitado;

vpl.: B2/.

GHERECHT VAN SINTE PEETERSMANNEN = rechtbank voor degenen die stammen uit Leuvense geslachten en geboren zijn in Brabant.
- iudicium pro eis, qui orti sunt ex stirpibus Lovaniensibus et nati sunt in Brabantia;
- juridiction des hommes de St. Pierre;
- Gericht für diejenigen die stammen aus Geschlechten von Löwen und geboren sind in Brabant;
- court for those who are descendants from Louvain families and born in Brabant;
- tribunal destinado a la gente de San Pedro;

vpl.: C1/2.

GHERECHTE Zie:
- contradictooren ---- bedinghen/

GHERECHTEN; GERECHTEN; GERICHTEN = vb.het rechtspreken, sub. de rechtspraak.
- iudicium;
- droit de rendre la justice;
- rechtsprechen;
- administer justice;
- derecho de administrar justicia;

vpl.: ACart 7.

GHERECHTEN VREDACH = dag waarop in gerechte gesloten vrede moest vernieuwd worden voor roeijdrager en schepenen.
- dies, in qua iure pax facta debebat renovari gestatore Rhabdophoro et scabinis praesentibus;
- jour de tréve juridique;
- Tag an dem die gerichtlich geschlossene Friede erneut werden sollte für Roeydrager und Schöffen;

- day on which the judicially made peace had to be renewed for roeydrager and sheriffs;
- dia de renovación de las treguas judicialmente ajustadas;

vpl.: C1/392.

GHERECK Zie:
- gereck; gerec; gerack; gereetscap; gherec; gereedscap; gereetscap; gereetscepe;----; ghereke; gherecke; gerecx;gheriecke/

GHERECKE Zie:
- gereck; gerec; gerack; gereetscap; gherec; gereedscap; gereetscap; gereetscepe; ghereck; ghereke;----; gerecx; gheriecke/
- loflec te ---- houden/

GHERECOMPENSEERT Zie:
- vergheleken oft ----/

GHEREEDE ENDE MEUBELE GOEDEN = taut. roerende goederen.
- bona mobilia;
- biens disponibles et meubles;
- bewegliche Güter;
- movable goods;
- bienes muebles;

vpl.: C1/426.

GHEREET; GEREET = adi. contant.
- paratus; promptus; praesens;
- au comptant;
- bar; kontant;
- cash;
- al contado;

vpl.: C1/17.

GHEREFUNDEERT; GEREFUNDEERT = ppf. vergoeden van schade.
- damnum detrimentum; sarcire; damnum compensare;
- dédommager; indemniser;
- beschliessen; entschädigen;
- re-fund;
- indemnizar; compensar;

vpl.: DKB 24; DKB 12.

GHEREKE Zie:
- gereck; gerec; gerack; gereetscap; gherec; gereedscap; gereetscap; gereetscepe; ghereck; ----; gherecke; gerecx; gheriecke/
- in goeden tamelijcken ----/
- loflec te ---- houden/

GHEREKENDE; GEREKENDE = sub. berekenaar;
- calculator; ratiocinator;
- calculateur;
- Berechner; Rechner;
- calculator;
- calculador;

vpl.: C1/150.

GHEREPUTEERT ENDE GHEREKENT = taut. gehouden voor.
- habitus pro;
- comptés et réputés, considérés;
- halten für;
- regarded;
- reputado(s) como;

vpl.: C1/30

GHEREQUIREERT; GEREQUIREERT = vereist, in rechte
- requiro III;
- requirer;
- beantragte;
- claimed; required;
- requerir; exigir; pedir;

vpl.: C1/3.

GHERICHT Zie:
- peijsmakers ----/

GHERICHTELIJCKE WEET = gerechtelijke aanzegging.
- denuntiatio judicialis;
- notification judiciaire;
- gerichtliche Ansage;
- judicial notice; notification;
- notificación judicial;

vpl.: Cr2/1008.

GHERIECKE Zie:
- gereck; gerec; gerack; gereetschap; gherec; gereedscap; gereetscap; gereetscepe; ghereck; ghereke; gherecke; gerecx;----/

GHERIEVEN ENDE ACCOMODEREN = helpen en minnelijk schikken; in de kaart spelen.
- adiuvare et ordinare; accomodare;
- pour leur convenance;
- hilfen und gütlich vergleichen; in die Hände arbeiten;
- accomodate;
- ayudar y acomodar y hacer a uno el caldo gordo;

vpl.: C1/610.

GHERIEVEN ENDE SOULAIGEREN = taut. helpen.
- adjuvo I;
- aider;
- hilfen;
- assist;
- ayudar; auxiliar;

vpl.: PB/II/395.

GHERIJSEN; GERISEN = vb. rijzen; ontstaan.
- orior;
- résulter;
- entstehen; sich erheben;
- arise;
- subir; crecer; nacer; originarse;

vpl.: C1/171.

GHERIJSENDE; GERIJSENDE = vb. rijzende.
- surgo III; assurgo III;
- surgir; se présenter;
- sich erheben;
- arise;
- surgir; nacer;

vpl.: C1/73.

GHEROYEERT Zie:
- ghestrept oft ----/

GHERSTE Zie:
- geerste; gerste; garste; gorste; gerst;----/

GHERUCH(T)EN Zie:
- tot haere ----/

GHERUERDE Zie:
- voergheruerde;----/

GHESAEMENTLICK Zie:
- gesamenderhandt; gesamenderhant; gesamenlike; gesamentlijck; gesaemdelijck; ghesaemtelick;----; ghesamenderhandt; ghesamenderhant/

GHESAEMTELICK Zie:
- gesamenderhandt; gesamenderhant; gesamenlike; gesamentlijck gesaemdelijck;----; ghesaementlick; ghesaemenderhandt; ghesamenderhant/

GHESAET Zie:
- gesaet; gesaetten; ----; ghesaetich/

GHESAETICH Zie:
- gesaet; gesaetten; ghesaet;----/

GHESAMENDERHANDT Zie:
- gesamenderhandt; gesamenderhant; gesamenlike; gesamentlijck gesaemdelijck; ghesaemtelick; ghesaementlick;----; ghesamenderhant/

GHESAMENDERHANT Zie:
- eendrachtelijck ende ----/
- gesamenderhandt; gesamenderhant; gesamenlike; gesamentlijck gesaemdelijck; ghesaemtelick; ghesaementlick; ghesamenderhandt;----/

GHESCHEIJDEN Zie:
- naer dat d'bedde ----is/

GHESCHEYDEN ENDE GHESEPAREERT = taut. gescheiden.
- separatus;
- séparé;
- getrennt;
- dividee;
- separado; divorciado;

vpl.: PB/II/324.

GHESCHILLE Zie:
- questie; questien ende geschil; geschille;----; verschil/

GHESCHRIFT Zie:
- diffamatoir ----/

GHESCUTTE Zie:
- scoeten ochte quetsen met ----/

GHESEELDE BEESTEN = gehalsterde beesten.
- bestiae capistris vinctae;
- bestiaux pourvu de licou;
- gehalfterte Tiere;
- haltered animals;
- bestias llevando un cabestro;

vpl.: C1/617,688.

GHESELSCHAP ENDE COMPLICEN = taut. medeplichtigen en gezelschap.
- complices et societas;
- complices et société;
- Mitschuldigen;
- accomplices and society;
- cómplices y compañia;

vpl.: C1/383.

GHESELSCHAP OFT AMBACHT = genootschap van handwerkslieden.
- societas opificum;
- association d'hommes de métier;
- Gesellschaft von Handwerker;
- association of artisans;
- asociación de artesanos;

vpl.: PB/III/551.

GHESELSCHIP = sub. volgschip.
- navis praesidiaria;
- convoyeur; escorte;
- Begleitschiff;
- relief ship;
- buque de escolta;

vpl.: PB/III/219.

GHESEPAREERT Zie:
- ghescheyden ende ----/

GHESEPAREERT ENDE METTEN GHEESTELIJCKEN HOVE GHEDIVORTIEERT ZIJNDE = taut. met toestemming der kerkelijke autoriteiten gescheiden van tafel en bed.
- consensu auctoritatum ecclesiasticorum separati tabula et toro;
- séparés et divorcés devant la cour ecclésiastique;
- mit Genehmigung der kirchlichen Behörden getrennt von Tisch und Bett;
- seperated from bed and board; with consent of the ecclesiastical authorities;
- separado(s) de cuerpo y bienes y divorciado(s) con el asentimiento de las autoridades eclesiásticas;

vpl.: C1/607.

GHESEQUESTREERDE PENEN = in bewaring gegeven geldboete.
- multa sequestra;
- peines séquestrées;
- in Verwahrung gegebene Büsze;
- sequestrated fines;
- pena pecuniaria secuestrada;

vpl.: C1/381.

GHESETTE GHELT = vastgesteld loon.
- stipendium fixum;
- salaire fixe;
- festgestellter Lohn;
- fixed salary;
- paga fijada;

vpl.: Lo1/36.

GHESETTEN Zie:
- zeker daer aff ---- cunnen/

GHESICHT SCHEPPEN = daglicht ontnemen.
- lucem diurnam adimere;
- perdre vue;
- Tageslicht abnehmen;
- deprive of daylight;
- quitar la luz del dia;

vpl.: C1/615.

GHESINNEN Zie:
- op ---- van/

GHESINNEN; GESINNEN = sub.genoegen; zin; goeddunken.
- delectatio; voluntas; arbitrium; sententia;
- accepter; trouver bon; volonté; à vis; gré;
- fürguthalten; gutdünken; belieben;
- pleasure; to think fit; approbation;
- agrado; agradar; gustar; voluntad; gusto; opinion;

vpl.: Cr2/971; BVB 26.

GHESLACHTEN; GESLACHTEN; GESLECHTEN = sub.pl. voorname familie.
- familia patriciorum;
- lignage; noblesse;
- vornehme Familien;
- distinguished families;
- linaje;

vpl.: C1/40,46.

GHESLAGHEN ENDE GHEFORGEERT = taut. geslagen, munten.
- nummi caesa;
- pièces frappées;
- geprägt, Münzen;
- stroken, coins;
- monedas acuñadas;

vpl.: PB/II/413.

GHESLETEN OFT GHEPENNEWEERT = slijten; in het klein verkopen.

- divendere;
- vendre en détail;
- verschleiszen;
- to sell in retail;
- vender al menudeo; expender; despachar; vender al por menor;

vpl.: PB/II/29.

GHESLOTEN Zie:
- coopmanschap bij den palmslagh gemaeckt ende ----/

GHESMETEN = vb. gegooid; geslagen; getrapt; geschopt.
- percutio III; verbero I;
- donner des coups de pieds;
- werfen;
- cast;
- pegar; golpear; dar con el pie;

vpl.: C1/5.

GHESMOLTEN Zie:
- desert ende ----/

GHESONTHEIJT Zie:
- gagie knape van de ----/

GHESTADE ENDE VAST = taut. duurzaam; blijvend.
- durus et stabilis;
- durable; permanent;
- dauerhaft; dauernd;
- lasting;
- permanente; constante; perdurable; perenne;

vpl.: Pr.Tr/17.

GESTADE HOUDEN Zie:
- vast ende ----/

GHESTAEDEN Zie:
- gestaden;----/

GHESTAEDIGH Zie:
- gestedich; gestadich;----/

GHESTAEFT; GESTAEFT = gewapend met een staf.
- armatus virga;
- armé d'une verge;
- bewaffnet mit einem Stab;
- armed with a staff;
- armado de un palo;

vpl.: PB/III/16.

GHESTAEN; GESTAEN = vb. volstaan; toestaan.
- suffico III; permitto III;
- suffire; se contenter de; permettre;
- hinreichen; gewähren;
- to be sufficient; to permit;
- bastar; ser suficiente; permittor;

vpl.: PB/II/16; Cr2/969.

GHESTEENTE; GESTEENTE; GESTEENT; GESTIENTE = sub. edelstenen.
- gemma;

- pierres précieuses; gemmes;
- Edelsteine;
- precious stones;
- piedras preciosas;

vpl.: PB/III/307.

GHESTELT Zie:
- gevanghelijck ----/
- in tierlinghen gedraghen ende ----/

GHESTELTENISSE; GESTELTNISSE; GESTELNISSE; GESTELTENISSE = sub. gesteldheid; toestand; staat vorm; gedaante; gestalte; aard; karakter.
- condicio; situatio; natura; status;
- condition; situation; état; caractère;
- Beschaffenheit; Zustand; Form; Gestalt; Lage;
- state; condition; nature; character;
- estado; condición; forma; indole

vpl.: PvB1/285,441; LPS 65; Lo3/314, PB/II/14.

GHESTELYCKEN STAET = geestelijke staat.
- status ecclesiasticus;
- état ecclésiastique;
- geistlicher Stand;
- clerical status;
- estado eclesiástico; clero;

vpl.: PB/III/5.

GHESTELYCKHEYT; GEESTELIJCHEIT = sub. geestelijkheid.
- clerus;
- clergé;
- Klerus;
- clergy;
- clero; clerecía;

vpl.: PB/III/337.

GHESTENDIGHEYT ENDE VASTICHEYT = taut. zekerheid.
- firmitas; securitas;
- certitude; garantie; assurance;
- Sicherheit;
- sertainty; security;
- solidez; seguridad; garantia; fianza;

vpl.: PB/III/466.

GESTENTICH Zie:
- vast ---- ende van werden/

GHESTENTICHEYT ENDE VERSEKERINGHE = taut. zekerheidsstelling zekerheid; zekerstelling.
- securitas; certitudo;
- sécurité; mise en sécurité; assurance;
- Kaution; Sicherheit;
- security; certainty;
- seguridad; garantia; fianza; certeza; vpl.: PB/III/420,466.

GHESTILEERDEN CLERCQ = schrijver belast met het ontwerpen van akten en brieven.
- scriba qui formas actionum adumbrat;
- clerc preposé à projeter d'actes et de lettres;
- Schreiber beauftragt mit dem Entwurf der Akten und Briefe;
- clerk charged with drawing up of documents and letters;
- escribiente encargado del redactar actas y cartas;

vpl.: C2/867.

GHESTOCKT; GESTOCT = gewapend met een stok.
- armatus baculo;
- armé d'un bâton;
- bewaffnet mit einem Stock;
- armed with a stick;
- armado de un bastón;

vpl.: PB/III/16.

GHESTOPTE Zie:
- vermomde ende ---- aensichten/

GHESTORVEN Zie:
- sonder oir ---- sijnde/

GHESTREPT OFT GHEROYEERT = taut.ppf. gestreept.
- virgatus;
- rayé;
- geblümt;
- striped;
- rayado; listado; a rayas;

vpl.: PB/II/55.

GHESTRUIJCKTE GOEDEN = familie, erf, goederen.
- bona familiae;
- les biens d'estoc; biens de famille;
- Familien Erbgut;
- family goods;
- bienes de la familia;

vpl.: C1/160.

GHESUBSTITUEERDEN PERSOON = vervanger.
- persona substitutus;
- substitut;
- Stellvertreter;
- substitute;
- sustituto;

vpl.: C1/531.

GHESUBVIRGULEERDE CLAUSULE = onderstreepte bepaling.
- clausula subvirgulata;
- les points soulignés;
- unterstriechene Bestimmung;
- underlined clause;
- cláusula subrayada;

vpl.: C1/636; Lo6/176.

GHESURROGEERT; GESURROGEERT = vb. vervangen, iemand in zijn plaats en rechten stellen.
- surrogo l;
- remplacer; subroger;
- ersetzen;
- replace;
- subrogar;

vpl.: C1/40.

GHESUYVERT Zie:
- ghecuyst ende ----/

GHESWAGHERE; GESWAGER; GESWEGER = sub. zwager; schoonbroer.
- mariti frater;
- beaufrère;
- Schwager;
- brother-in-law;
- cuñado; hermano; politico;

vpl.: Lo7/24.

GHESWIJGH Zie:
- eeuwigh ----/

GHESWOREN Zie:
- collegie van ---- loters van Brussel/

GHESWOREN ERFSCHEIJDERS = gezworen landmeters.
- mensores;
- délimitateurs jurés;
- beeidigter Grenzbestimmer;
- sworn surveyors of boundaries;
- agrimensor jurado;

vpl.: Lo5/230.

GHESWOREN LOTER = beedigde aanwijzer van delen of loten in een boedelscheiding.
- demonstrator iureiurando confirmatus dividendi aut sortiendi hereditatem;
- partageur juré; répartiteur assermenté;
- vereidigter Anweiser von Teilen oder Losen in einer Nachlaszverteilung;
- sworn assigner of parts in a division of property;
- designador jurado de partes o suertes en una partición de la herencia;

vpl.: C1/168.

GHESWOREN MEERER = sub.grensbepaler; een functionaris der overheid; beedigd landmeter.
- iuratus qui constituit limites, ponit metas;
- délimitateur assermenté;
- beeidigter Grenzbestimmer;
- sworn surveyor;
- demarcador jurado de la frontera

vpl.: C1/195.

GHESWOREN METER DER STEDE = functionaris belast met het meten en merken van diverse soorten laken.
- minister qui metit et signat species diversas panni lanei;
- fonctionnaire chargé du mesurage et du marquage des draps;
- Funktionar beauftragt mit der Messung von verschiedenen Arten Tuch;
- official in charge of the measuring of different kinds of cloths;
- encargado municipal a cuyo cargo corria medir y marcar diferentes clases de paño;

vpl.: PB/III/441.

GHESWOREN ROEYRE = beedigde roededrager belast met het toezicht op dranken.
- gestator juratus qui curam habet pro potibus;
- porte-verge assermenté;
- vereidigter Ruteträger beauftragt mit der Aufsicht auf Getränke;
- sworn-in carrier of the rod charged with the inspection on drinks;
- portador jurado de la vara; encargado de la supervisión de las bebidas;

vpl.: PB/2/35.

GHESWOREN TAELMAN = beedigd advocaat.
- advocatus juratus;
- avocat juré;
- beeidigter Sachverwalter;
- sworn solicitor;
- abogado jurado;

vpl.: LO7/120.

GHESWOREN TELDERS = beedigde tellers.
- computatores iurati;
- compteur assermentés;
- sworn counters;
- beeidigte Zähler;
- contadores jurados;

vpl.: Lo1/36.

GHESWOREN WYNMETER OFT SCHINDEREER = taut. ambtenaar belast met het peilen der wijn.
- vini mensor;
- jaugeur, des tonneaux de vin;
- Beamter beauftragt mit der Sondierung von Weinfäzen;
- official in charge of the gaugung of the wine-barrels;
- oficial encargado del aforo de vinos aforador;

vpl.: PB/III/303.

GHESWORENE Zie:
- aenkomen officie ---- stadtbode/

GHESWORENE COOLMETER = beedigd functionaris belast met het controleren van geijkte kolenzakken.
- minister juratus qui carbones probatos inspectil;
- fonctionnaire assermenté chargé de contrôler les sacs à charbon étalonnés;
- vereidigter Funktionär beauftragt mit der Prùfung von geeichten Kohlensäcken;
- sworn official in charge of the supervision of gauged coal bags;
- funcionario jurado encargado de inspección de sacos de carbón aforados;

vpl.: PB/II/111.

GHESWORNE Zie:
- gagie ---- stadtsspeellieden/

GHESWORNEN KNAPEN = gezworen stadsdienaar.
- magistratus juratus;
- sergents jurés;
- geschworener Stadtdiener;
- sworn-in policeman;
- servidor municipal jurado;

vpl.: Lo1/6.

GHETENTEERT; GHEINTENTEERT = ondernomen.
- intendo III;
- intenter; entreprendre; tenter;
- unternehmen;
- undertake;
- emprender; acometer; ejecutar;

vpl.: C1/3.

GHETIJDIGE Zie:
- met ---- vrome/

GHETIJDIGHE VRUCHTEN = rijpe vruchten.
- fructus maturae;
- fruits mûrs;
- reife Früchte;
- ripe fruits;
- fruta madura;

vpl.: Lo6/64.

GHETOENTEN OFTE MUERE = een schutting of muur.
- maceria aut murus;
- une clôture ou un mur;
- ein Zaun oder Mauer;
- a fence or a wall;
- un cerco o un muro;

vpl.: Lo1/70.

GHETONSUREERDE CLERCKE = geestelijke waarvan de kruin geschoren is.
- tonsuratus;
- ecclésiastique tonsuré;
- Geistlicher von dem der Scheitel rasiert ist;

- clergyman of whom the crown is shaved;
- tonsurado;

vpl.: FB/II/313.

GHETONT; GETONT = vb. in tonnen verpakt.
- impleo II dolia sive amphoras;
- mis en tonneaux; emballé;
- in Fäszen verpacken;
- put in barrels;
- entonelar; envasar; embarrilar;

vpl.: C1/68.

GHETOONEN Zie:
- getoonen; getonen;----/

GHETOUW; GETOUWE; GETAUWE GETOUW = sub. weefgetouw.
- tibicines; machina textoria;
- metier de tisserand;
- Webstuhl;
- weaving-loom;
- telar;

vpl.: C1/378.

GHETOUWE Zie:
- met scaerpen ----/

GHETROUWD Zie:
- getroud- getrouwt; getrout; getrouwet; getrauwt; getraut;----/

GHETROUWELIJCK ENDE WEL = taut. nauwkeurig; getrouw.
- fideliter;
- bien et fidèlement;
- genau; getreuich;
- faithfully;
- exactamente; fielmente;

vpl.: C1/265 .

GHETROUWELIJCK VERMEEREN, VERWAERAN = vb. getrouw bewaren.
- fideliter servo I;
- garder fidèlement;
- getreu verwahren;
- conserve trustworthily; trustily;
- guardar fielmente;

vpl.: Lo7/88.

GHETROUWEN Zie:
- getrouwen;----; getrouwich; getrauwich/

GETROUWICHEYT ENDE FIDELITEYT = sub.taut. trouw; trouwhartigheid.
- fidelitas;
- fidélité;
- Treuherzigkeit;
- true- heartedness;
- fidelidad; sinceridad;

vpl.: PB/II/339,340.

GETROUWICHEYT Zie:
- fideliteyt ende ----/

GHETROUWIGHEIJDT Zie:
- eedt van ----/

GHETUIJCHENISSE Zie:
- dinghen; dingen;----; getuijgenissen ende sterckheijt; vesticheiden/
- verkenisse oft ----/

GHETUIJGEN Zie:
- examinateurs van ----/

GHETUIJGENISSEN OFT ENQUESTEN = taut. getuigenissen of gerechtelijk onderzoek.
- testimonia vel inquisitiones;
- témoignages ou enquêtes;
- Erklärungen von Zeugen;
- testimonies or judicial inquiry;
- testimonios o inquisición (of = pesquisa);

vpl.: C1/268.

GHETUIJGENISSEN Zie:
- enquesten oft ----/

GHETUIJGHE Zie:
- het eeden van elcken ----/

GHETUIJGHEN Zie:
- examinateurs van de ----/
- gesworene clercken van der examinatie van ----/
- het eeden van elcken ----/
- gesworene ----/
- overhooren van ----/

GHETUIJGHENISSE GEVEN = taut. getuigenis afleggen.
- testificari;
- rendre témoignage;
- Zeugnis ablegen;
- give evidence;
- dar fe; dar testimonio; atestiguar;

vpl.: Lo5/222.

GHETUYCHNESSE; GHETUYCHNISSE; GETUGENISSE; GETUUCHNISSE; GETUYCHNISSE = sub. getuigenis.
- testimonium; auctoritas; laudatio;
- témoignage juridique;
- Zeugnis; Bestätigung;
- testimony;
- testimonio; declaración de testigos;

vpl.: Bl:Pr.Tr/14; C2/933; PB/II/325.

GHETUYCHNISSE Zie:
- ghetuychnesse;----; getugenisse getuuchnisse; getuychnisse/

GHETUYGH Zie:
- het beste peert met sijn ----/

GHETUYGHEN OVERHOOREN = getuigen horen, ondervragen.

- testes interrogare;
- audition de témoins;
- Zeugen vernehmen;
- interrogate witnesses;
- interrogar a testigos;

vpl.: C1/306/2.

GHETUYGHENISSE Zie:
- kennelijckheyt ende ---- geven/

GHETYMBREERDE WAPENEN = wapens, schilden voorzien van een helmteken.
- arma insignata;
- armes armoriées;
- Waffen mit einem Helmzeichen;
- weapons with a crest;
- armas provistas de un timbre;

vpl.: PB/II/334.

GHEUSITEERD; GEUSITEERD = ppf. gebruikt; gewoonlijk gebruik; gebruikelijk.
- usitatus;
- usé; généralement usé; usuel;
- benutzt; üblich;
- used;
- usado; usual;

vpl.: C1/285.

GHEVALLEN Zie:
- lest ---- jaer/
- oudste ---- rente/

GHEVALLEN; GEVALLEN = vb.vervallen.
- cado III;
- expirer; échoir à;
- fällig werden;
- to become due;
- vencer;

vpl.: C1/15.

GHEVALUEERDEN GELDE; GEVALVEERDEN GELDE = gewaardeerd geld; gangbaar geld.
- pecunia valida;
- de l'argent estimé;
- anerkanntes Geld;
- valid money;
- plata válida;

vpl.: B2/207; C1/462.

GHEVANCKENISSE Zie:
- aentasten ende in ---- houden/
- castres oft ----/
- in stricter ---- leijden/
- op s'Heeren steen ende ----/

GHEVANGEN ENDE IN CASTIJEMENTE STELLEN = in de gevangenis en ter bestraffing plaatsen.
- in custodiam ponere;
- placer en châtiment et en prison;
- in sichern Gewahrsam stellen als abschreckendes Vorbild;
- put in prison and punish; take into custody as deterrent example

- poner a una persona en prisión y por castigo;
vpl.: C1/388.

GHEVANGENE Zie:
- de Heer zijne ---- ontweldighen/

GHEVANGENISSE Zie:
- setten in besloten ----/

GHEVANGHELIJCK GHESTELD = gevangen gezet.
- apprehensus;
- emprisonner;
- eingesperrt;
- imprisoned;
- reducido a prisión;
vpl.: C1/129.

GHEVANGHEN Zie:
- te boecke van den cipier als ---- doen opteekenen/

GHEVANGHEN; GEVANE; GEVANGENE; GEVANGEN = sub. gevangene.
- captivus; custodia clausus;
- prisonnier;
- Gefangener;
- prisoner;
- preso; prisionero;
vpl.: C1/346.

GHEVANGHEN HOUDEN IN GOEDER VASTER HOEDEN = in verzekerde bewaring houden.
- asservare aliquem;
- tenir sous bonne garde;
- in sichern Gewahrsam halten;
- to keep in custody;
- tener en custodia; tener a buen recaudo;
vpl.: PB/III/502.

GHEVANGHENE Zie:
- ghearresteerde oft ----/
- ghehaichte ----/

GHEVARTSGERICHTE Zie:
- gevartsgericht;----/

GHEVEERDE VAN VICHTINGE = gevaar van vechterij.
- periculum pugnae;
- danger de rixe;
- Gefahr von Schlägerei;
- danger of fighting;
- peligro de combate (of = pelea);
vpl.: C1/598.

GHEVEL OFT MUER, WANDT = taut. muur.
- murus;
- muraille; paroi ou pignon;
- Mauer;
- wall;
- muro; pared;
vpl.: C1/181.

GHEVEN Zie:
- t'erve ----/
- meer oft swaerder gelt daer vore ----/
- soeninghe ----/
- (te) lijve ----/

GHEVEN = vb. geven; schenken.
- do I; dono I;
- donner;
- geben; schenken;
- give; donate;
- dar;
vpl.: ACart 4.

GHEVEN DOR GODE = den armen geven.
- donare pauperibus;
- donner au pauvre;
- den Armen geben;
- give to the poor;
- dar a los pobres;
vpl.: Lo1/22.

GHEVER; GHEVERE; GEVER; GEVERE = sub. schenker.
- donor; dator; donator; auctor doni;
- donateur; donneur;
- Spender;
- donor; donator;
- dador; donador; donante;
vpl.: C1/290; T2/82.

GHEVERE Zie:
- ghever;----; gever; gevere/

GHEVEST Zie:
- gehecht ende ----/

GHEVEUCHELYCK Zie:
- ghevoeghelijck;----; ghevueghelyck/

GHEVIELE Zie:
- also dicke alst ----/

GHEVOEGHELIJCK; CHEVEUCHELYCK; GHEVUEGHELYCK = adv. gemakkelijk; betamelijk; gepast; gevoeglijk; geschikt.
- commode; convenienter; decente iustus;
- convenablement; convenable; juste; équitable; sans inconvénient;
- bequem; leicht; geziemend; schicklich;
- decent; decently; properly; becoming;
- fácilmente; decentemente; debidamente; convenientemente;
vpl.: C1/148,285; PB/II/126; PB/III/382.

GHEVOLENT ENDE OPGHEVOEDT = ppf. taut. opgevoed.
- educatus;
- élevé;

- aufgezüchtet;
- reared;
- criar;

vpl.: PB/III/415.

GHEVRIJD SIJN ENDE GEVEIJLICHT = taut. beveiligd zijn.
- esse tutus;
- être en suretê et tenus;
- beschützt sein;
- be safeguarded;
- ser (of = estar) resguardo;

vpl.: Lo1/84.

GHEVRIJDDE; GEVRIJDE = sub. onthevene; vrijgestelde.
- liberatus;
- exempté; libéré;
- Befreite;
- the exempt;
- exento; exentado;

vpl.: C1/280.

GHEVRYDE HUYSEN = vrijgestelde huizen.
- domus exemptae;
- maisons exemptes;
- befreite Häuser;
- exempt houses;
- casas exentadas;

vpl.: PB/II/60.

GHEVUEGHELYCK Zie:
- ghevoeghelijck; gheveughelyck; ----/

GHEWADE Zie:
- gewatte; gewat; ghewat; ----/

GHEWAERIGH DOBBLE = gewaarmerkt afschrift.
- exemplum certificatum;
- double certifié;
- beglaubigte Abschrift;
- certified copy;
- copia autenticada;

vpl.: Lo6/180.

GHEWANDE; GEWANDE; GEWANT = sub. want; de gezamenlijke visnetten.
- retia piscatoria;
- cordage; les filets;
- Fischzeug;
- rigging;
- jarcia; aparejos; cordaje; cabuyería;

vpl.: PB/III/251.

GHEWANT; GEWOUT; GEWOLT; GEWALT; GEWANT = sub. geweld; geweldpleging.
- vis; violentia;
- violence; force;
- Gewalt; Kraft;
- force; violence; power;
- violencia; fuerza; coacción;

vpl.: Bl:Pr.Tr/11; C2/933; MGG 3; T2/370.

GHEWANT OF ONRECHT = taut. onrecht of geweld.
- vis;
- violence ou injustice;
- Gewalt oder Unrecht;
- force or injustice;
- violencia o injusticia;

vpl.: Pr.Tr./2; C2/931.

GHEWANTSNIJDER; GEWANTSNIDER = sub. kleermaker.
- vestitor;
- tailleur;
- Kleidermacher;
- tailor;
- sastre;

vpl.: C2/938.

GHEWARE Zie:
- ten ---- van/

GHEWARIGEN; GEWARIGEN; GEWAERIGEN = vb. waarmaken; bewijzen; bevestigen; bekrachtigen; vaststellen.
- probo I; ratum facio III; certifico I; constituo III;
- vérifier; certifier; démontrer; confirmer; constater;
- wahrmachen; beweisen; bestätigen; bekräftigen; feststellen;
- prove; verify; demonstrate; affirm; ascertain;
- probar; justificar; demonstrar; confirmar; hacer constar; certificar;

vpl.: C2/786; C1/375,503,601; Lo6/434; Lo3/4,10.

GHEWARIGHEN Zie:
- bij eede ----/
- met levende ----/
- schult ----/
- sijnde 't achterheijt ---- bij eede/

GHEWARIGHEN MET EEDE (TER) = onder ede verklaren.
- iureiurando certifico I; iuro I;
- certifier par serment;
- eidlich bekräftigen;
- declare on oath;
- declarar bajo juramento;

vpl.: Lo1/300; Lo7/42.

GHEWAT Zie:
- gewatte; gewat; ----; ghewade/

GHEWEIR Zie:
- sijn ---- qualijck/
- goede slaen ----/

GHEWEIR OFT HEIJM = taut. omheining.
- saepes;
- séparation;
- Umzäunung;
- fence;
- cerca; valla;

vpl.: C1/193.

GHEWELDEGHE DROSSATEN = vervangend drossaard.
- praetor substitutus;
- drossard délégué;
- stellvertretender Drost;
- deputy bailiff;
- sustituto del baile;

vpl.: Ca2/338.

GHEWELDIGH Zie:
- geweldelijck; geweldichlike; geweldich;----/

GHEWELFT Zie:
- bedeckt oft ----/

GHEWELT Zie:
- met fortse ende ----/

GHEWELT ENDE OPPRESSIE = geweld en onderdrukking; geweld en dwingelandij.
- violentia; oppressio;
- violence et oppression;
- Gewalt und Unterdrückung;
- violence and oppression;
- violencia y opresión; fuerza y tirania;

vpl.: PB/II/371.

GHEWELT OFT FORSSE = taut. geweld.
- violentia;
- violence;
- Gewalt;
- violence;
- violencia;

vpl.: PB/III/496.

GHEWELT OFT VIOLENTIE = taut. geweld.
- violentia;
- violence;
- Gewalt;
- violence;
- violencia; fuerza;

vpl.: PB/II/269,313; C1/259.

GHEWERE Zie:
- defensien oft ----/

GHEWESEN Zie:
- vellich ----/

GHEWEYEN; GEWEYEN = vb. beweiden.
- pasco III;
- paître;
- weiden;
- graza; feed;
- pastar; pacer; herbajar;

vpl.: C1/18.

GHEWEYRE Zie:
- geweer; geweijre; geweire; gewhyre;----/

GHEWEYT; GEWEYT = ppf. geweid.
- pasco III;
- paître; faire paître;

- weiden;
- graza; feed;
- pastar; pacer; herbajar;

vpl.: C1/18.

GHEWICHTE Zie:
- coolschen ----/
- deusken goud ende silver ----/
- een balance metter schalen met een pondt ---- oft een huysele/
- engelschen troys goudt ende silver ----/
- fierlingh oft quart en silver ----/
- ickers van der eenen van den mate anderen van den ----/
- marcq oft een half pont troys goud ende silver ----/
- once troys goudt ende silver ---/
- ongeseijchte maete oft ----/
- pondt goudt ende silver ---- Brussels/
- spit metten wender daervore ende 't ----/
- terminatie van het ---- van den broode/
- troyken goudt ende silver ----/
- troys goudt ende silver ----/

GHEWICHTE ENDE IMPORTANTIE= taut. gewicht; belangrijkheid.
- momentum; pondus;
- poids; importance;
- Wichtigkeit;
- importance;
- importancia; consideración;

vpl.: C1/551.

GHEWIJSDOM; GEWIJSDOM; GEWIJS = sub. vonnis.
- sententia;
- jugement;
- Urteil;
- sentence;
- sentencia; auto; juicio;

vpl.: Cr2/1056.

GHEWIJSE Zie:
- leets ---- t'saemen/

GHEWILLECORT; GEWILLECORT = ppf. verordend; bepaald.
- constituo III; sancio IV; praescribo III;
- décréter; décerner; statuer;
- verordnen; anordnen;
- order; ordain; decree;
- mandar; ordenar; dictar;

vpl.: LPS 59.

GHEWILLECORT ENDE GECONSENTEERT = taut. toegestaan.
- consensus;
- permis;
- bewilligt;
- allowed;
- consentido;

vpl.: LPS 59.

GHE

GHEWIN Zie:
- woucker en de onrechtveerdich ----/

GHEWIN OFT FRAIT = winst; profijt taut.
- fructus; lucrum;
- gain; profit;
- Gewinn; Profit;
- gain; profit;
- provecho; ventaja; ganancia;

vpl.: Cr2/1242.

GHEWOENTE Zie:
- gewoente, ---- ende heerbrengen heerbringhen; herbringhen/

GHEWOENTE OFT HEERBRINGHEN = taut. gewoonten of overlevering.
- consuetudines aut traditio;
- coutumes ou tradition;
- Gewohnheiten oder Ueberlieferungen;
- customs or tradition;
- costrumbre o tradición;

vpl.: Pr.Tr./16; C2/934.

GHEWONNEN Zie:
- scheere ----/

GHEWOONELIJCK; GEWOONELIJCK; GEWOONLIJC = adi. gewoon; gewend.
- consuetus; solito more;
- ordinaire;
- gewohnt;
- accustomed to;
- acostumbrado; habituado; avezado;

vpl.: C1/74.

GHEWOUT, CRACHT OF FORTSE = taut. geweld.
- violentia;
- force ou violence;
- Gewalt;
- violence;
- violencia o fuerza;

vpl.: Lo1/84.

GHEYNSTER Zie:
- genster; geenster; geinster; geister; ghenster;----/

GHEYSERDEN STOCK = sub. stok met ijzer verzwaard; wapenstok.
- fustis militaris;
- bâton muni de fer;
- Stock mit Eisen erschwert;
- stick made heavier with iron;
- gorra de goma; palo reforzado con hierro;

vpl.: PB/II/357.

GHEYSERT Zie:
- platine vore ----/

GHEYT; GEIT; GEET = sub. geit.
- capra;
- chèvre;

GHI

- Ziege;
- goat;
- cabra;

vpl.: C1/321.

GHEYTEN VLEESCH; GEIT-VLEESCH = geitenvlees.
- caro caprarum;
- viande de chèvre;
- Ziegenfleisch;
- goatmeat;
- carne de cabra;

vpl.: Lo1/26.

GHEYTKEN; GEITKEIN; GEETKIN= sub. jonge geit.
- haedillus;
- chevreau;
- junge Ziege;
- young goat;
- cabrita; chiva; chota;

vpl.: PB/II/35.

GHEZWOREN TELDERS = beedigde tellers.
- qui solvent jurati;
- compteur assermentés;
- beëidigte Zähler;
- sworn in counters;
- contadores jurados;

vpl.: Lo1/36.

GHICHT Zie:
- recht van ----/

GHICHT; GICHTE = sub.hom.1.overdracht van een vast goed 2.verklaring voor het gerecht afgelegd, 3. bekentenis.
- 1.donatio bonorum 2.declaratio iudicialis 3.confessio;
- 1.adhéritance 2.declaration judicial 3.confession;
- 1.Uebertragung eines unbeweglichen Gutes 2.gerichtliche Erklärung 3.Uebertragungsurkunde;
- 1.transfer of an immovable 2.deposition 3.confession;
- 1.cesión (of = traspaso) de fincas 2.declaración judicial 3. confesión;

vpl.: C1/93; C3/132; Lo7/252.

GHICHT ENDE GOEDINGE = taut. in rechte erkend.
- in ius cognitus;
- reconnu en droit;
- gestehen;
- certified by law;
- reconocido judicialmente;

vpl.: C1/93.

GHIESE Zie:
- gheise;----/

GHIFTE Zie:
- liberale donatie oft ----/

GHI

GHIFTE; GHIJFTE; GIJFTE = sub. geschenk; gift; schenking.
- donatio; donum; gratificatio; munus; corollarium;
- cadeau; don; donation; donatiation;
- Dotation; Gabe; Geschenk; Schenkung; Spende;
- donation; benefaction; gift; present;
- dádiva; don; donación; do nativo; regalo;

vpl.: T1/48,270,401; T2/18,80, 206,210.

G H IFTE OFT DONACIE = taut. gave; gift; geschenk; schenking.
- donum; donatio; condonatio;
- cadeau; don; présent; donation;
- Geschenk; Donation; Schenkung; Spende; Verleihung;
- gift; present; donation; benefaction;
- donación; obsequio; regalo; dadiva; don; donativo;

vpl.: T1/483,285,525; Bl:Pl.Pg. 16-19; C1/17,522.

GHIFTE ENDE HOYRIJE = taut. legaat.
- legatum;
- legs;
- Legat; Vermächtnis;
- bequest; legacy;
- legado;

vpl.: T1/267.

GHIFTE OFT RECOMPENSE = taut. beloning; gave.
- praemium; donum;
- récompense; don;
- Belohnung; Gabe;
- reward; gift;
- recompensa; donación; don; dádiva;

vpl.: C1/533; Cr2/1340.

GHIFTEN OFT/ENDE PRESENTEN; GHIFTEN ENDE SCHENCKEN = taut. geschenken.
- dona;
- dons; cadeaux; présents;
- Geschenke;
- gifts; presents;
- presentes; regalos; dadivas; donaciónes; donativos;

vpl.: C1/536; PB/II/299; Lo3/ 220,270; PB/III/338.

GHIJFTE Zie:
- ghifte;----; gijfte/

GHIJFTE OFT AELMOESSE = taut. aalmoes.
- eleemosijna;
- aumône;
- Almosen;

GIC
- charity; alm;
- limosna;

vpl.: T1/270; B2/76; C2/1024; ASO 6.

GHIJNDER; GIJNDER = ginder.
- illic;
- là; là-bas;
- dort; drüben;
- over there; yonder;
- por alli; por ahi; por allá;

vpl.: BVB 150.

GHIJSELHUYSE Zie:
- gijselkamer; giselhuus; giselsteen; gijselhuis;----; ghyselhuyse/

GHIMBER; GINGEBER; GHYNBER; GENGEVAR; GHINGBER; GHENGBER; GIMBER = sub. gember.
- zingiber;
- gingembre;
- Ingwer;
- ginger;
- jengibre; ajengibre;

vpl.: PvB1/337; PvB6/162; PB/ III/362.

GHINGBER Zie:
- ghimber; gingeber; ghynber; gengevar;----; ghengber; gimber/

GHIRURGIJN Zie:
- meesterghelt van den ----/

GHIZEINE; GISAERME; GISARME GISAERNE; GISERNE; GISEERNE; GISSARE; GIJSERME = sub. tweesnijdende strijdbijl.
- bipennis;
- francisque; hache de guerre à double tranchant;
- zweischneidige Streitaxt;
- battle axe;
- hacha de batalla de dos filos;

vpl.: PB/IV/399; PvB1/98.

GHOUWE GHEDINGHE = jaarrechtzitting.
- judicium annale;
- plaid annuel;
- jährliche Gerichtssitzung;
- annual session of a court;
- sesión anual del tribunal;

vpl.: Lo1/58.

GHYNBER Zie:
- ghimber; gingeber;----; gengevar; ghingber; ghengber;gimber/

GHYSELHUYSE Zie:
- gijselkamer; giselhuus; giselsteen; gijselhuis; ghijselhuyse; ----/

GICHTE Zie:
- ghicht;----/
- gifte; gift;----; gefte/

GICHTEN; YECHTEN = vb. in rechte erkennen; verklaren in rechte.
- cognoscere III; explico I;
- adhériter; donner une déposition judiciairement;
- gerichtlich erkennen; eine Erklärung ablegen;
- avow; to give a statement in court;
- reconocer legalmente; deponer ante el tribunal; hacer una declaración judicial;

vpl.: C1/460; Cr2/1042.

GIDIVORTIEERD Zie:
- metten gheestelijcken hove ---- sijnde/

GIERICH ENDE VRECK = taut. gierig.
- avarus;
- avaricieux; ladre; pingre;
- geizig; knauserig;
- avaricious; miserly;
- avaro; mezquino; tacaño;

vpl.: T1/526.

GIFT Zie:
- gifte;----; gichte; gefte/

GIFTE; GIFT; GICHTE; GEFTE = sub. geschenk.
- donum; munus; donatio;
- don; cadeau; donation;
- Geschenk; Donation; Spende; Schenkung;
- gift; donation; present;
- donación; dádiva; donativo;

vpl.: C1/290; B2/258; C1/1.

GIFTE Zie:
- actie tegen dengeenen die met onrechte gelt, goet oft ---- neempt om iemende onrechtveerdelijc voir recht te betrecken ende te quellen/
- donacie oft ---- na de dood/
- excessive ----/
- huwelijcken ----/
- legaet oft ---- van testamente/
- makinge ende ----/
- perpetuelle ----/

GIFTE METTEN LEVENDEN LYVE = schenking tijdens het leven.
- donatio inter vivos;
- donation entre vifs;
- Schenkung während des Lebens;
- gift during life;
- dádiva durante la vida;

vpl.: PB/IV/498.

GIFTE METTER WARMER HANT = geschenk tussen levenden.
- donatio inter vivos;
- donation entre vifs;
- Geschenk, zu Lebzeiten gegeben;

- gift between living people;
- donación entre vivos;

vpl.: Lo3/508.

GIFTE NOCH MIJDE = taut. geschenk.
- donum;
- bienfait;
- Geschenk;
- gift;
- regalo o don;

vpl.: PvB8/96.

GIFTE OFT PRESENTE = taut. geschenk.
- donum;
- don ou présent;
- Geschenk;
- present; gift;
- dádiva o regala; donación; donativo;

vpl.: Lo3/220,270.

GIFTE OM HUWELIJCX WILLE = geschenk bij huwelijk.
- donatio coniugalis sive matrimonialis;
- donation à l'occasion d'un mariage;
- Geschenk bei der Heirat;
- present on the occasion of a marriage;
- donación en la ocasión de una boda;

vpl.: T1/523.

GIFTEN Zie:
- actie spruytende uuyt makinge van testamente of uuyt makingen ende ---- gedaen bij redenen van der doot/
- actie van ---- onder de levende/
- actie spruytende uuyt ---- van goeden van huwelijc/

GIFTEN ENDE PROPINEN = taut. geschenken.
- donum;
- cadeau; dont; présent;
- Geschenk;
- gift; present;
- regalo; presente; obsequio;

vpl.: T1/448.

GIFTEN OFT RECOMPENSIEN = geschenken of vergoedingen.
- dona vel compensationes;
- dons ou compensations;
- Geschenke;
- gifts or compensations;
- regalos o compensaciones;

vpl.: C1/210.

GIFTEN OFTE HERKENTENISSE = taut. steekpenningen.
- nummi, quibus aliquis corrumpitur;
- argent donné pour corrompre;

GIL

- Bestechungsgelder;
- bribes;
- sobornos, untos de rana;

vpl.: C1/581.

GIFTEN, VEREERINGHEN OFT RECOMPENSEN = taut. geschenken.

- dona;
- dons; présents; cadeaux;
- Geschenken;
- gifts; presents;
- presentes; regalos;

vpl.: C1/539.

GIJFTE Zie:

- ghifte; ghijfte;----/

GIJNDER Zie:

- ghijnder;----/

GIJNSWAIRT Zie:

- ginswart;----/

GIJSELHUIS Zie:

- gijselkamer; giselhuus; giselsteen;-----;ghijselhuyse; ghyselhuyse/

GIJSELINGE(N) Zie:

- in cas van ----/

GIJSERME Zie:

- ghizeine; gisaerme; gisarme; gisaerne; giserne; giseerne; gissare;----/

GIJSELKAMER; GISELHUUS; GISELSTEEN; GIJSELHUIS; GHIJSELHUYSE; GHYSELHUYSE = sub. kamer of huis waarin een gijzelaar werd ingesloten.

- camera obsedorum; conclave in quo obses includitur;
- chambre dans laquelle un otage était incarcéré;
- Geiselzimmer;
- room in which a hostage was locked up;
- cuarto donde se encierra un rehén;

vpl.: C2/804.

GILDE Zie:

- gulde;----/

GILDEDEKEN Zie:

- gulddeken;----; guldedeken; gildehovetman; gildemeester/

GILDEHOVETMAN Zie:

- gulddeken; gildedeken; guldedeken;----; gildemeester/

GILDEMEESTER Zie:

- gulddeken; gildedeken; guldedeken; gildehovetman;----/

GILDENE ENDE TE CONTRIBUEREN = taut. mede betalen.

- contribuere;
- contribuer;
- mitbezahlen;
- contribute;
- contribuir;

vpl.: C1/617.

GILTE Zie:

- ghelte; gelte;----/

GIMBER Zie:

- ghimber; gingeber; ghynber; gengevar; ghingber; ghengber; ----/

GINCK; GINK; GINGE = vb. ging.

- eo IV;
- aller;
- gehen;
- go;
- ir;

vpl.: DKB 1,31; BVB 24.

GINGE Zie:

- ginck; gink;----/

GINGEBER Zie:

- ghimber;----; ghynber; gengevar; ghingber; ghengber; gimber/

GINK Zie:

- ginck;----; ginge/

GINSWART; GIJNSWAIRT = adv. naar gene zijde.

- ultro;
- vers l'autre côté;
- nach dort;
- yonder; thither;
- hacia aquel lado;

vpl.: BVB 26; BVB 40.

GIOLE Zie:

- gevanckenishuys; gevangenisse; gevancnisse; gevenkenis; gevencnisse; gevangenhuus; geole; geool;-----; geoylen; bocht; gevange/

GISAERME Zie:

- ghizeine;----; gisarme; gisaerne; giserne; giseerne; gissare; gijserme/

GISAERNE Zie:

- ghizeine; gisaerme; gisarme; ----; giserne; giseerne; gissare; gijserme/

GISARME Zie:

- ghizeine; gisaerme;----; gisaerne; giserne; giseerne; gissare; gijserme/

GISEERNE Zie:

- ghizeine; gisaerme; gisarme; gisaerne; giserne;----; gissare; gijserme/

GISELHUUS Zie:

- gijselkamer;----; giselsteen; gijselhuis;ghijselhuyse;ghyselhuyse

GISELINGE Zie:
- gisselinghe; giselinghe;----/

GISELINGHE Zie:
- gisselinghe;----; giselinge/

GISELSTEEN Zie:
- gijselkamer; giselhuus;----; gijselhuis; ghijselhuyse; ghyselhuyse/

GISERNE Zie:
- ghizeine; gisaerme; gisarme; gisaerne;----; giseerne; gissare; gijserme/

GISSARE Zie:
- ghizeine; gisaerme; gisarme; gisaerne; giserne; giseerne; ----; gijserme/

GISSELINGHE; GISELINGHE; GISELINGE = sub. gijzeling.
- nectere;
- contrainte par corps;
- Arrest;
- imprisonment;
- prisión por deudas;

vpl.: Cr2/1331.

GLACHTE Zie:
- zijn ---- bijbrengen/

GLAESMAKER Zie:
- ghelaesmaecker; glasemaker; ----; gelaesmaker/

GLAIREN Zie:
- spel metter ----/

GLAIVE Zie:
- gelaive; glavie; glavi; glave; gelavie;----; glaye; gelaye/

GLAS Zie:
- ghelaesen; ghelasen; gelaesen; ----; gelas/
- greynwerk van ----/

GLASBERT Zie:
- gelasenbert;----; glasenberd; glasijnberd; gelasijnbert; glesijnberd; ghelaesbert; gelasbert/

GLASEMAKER Zie:
- ghelaesmaecker;----; glaesmaker; gelaesmaker/

GLASEN Zie:
- gelas; gelasijn; glasijn;----; glesijn/

GLASEN = sub.glazen; ruiten.
- specularia; fenestra; vitrea;
- fenêtre; vitres d'église;
- Fenster;
- window;
- ventana;

vpl.:ASO 15.

GLASENBERD Zie:
- gelasenbert; glasbert;----;

glasijnberd; gelasijnbert; glesijnberd; ghelaesbert; gelasbert/

GLASIJN Zie:
- gelas; gelasijn;----; glasen; glesijn/

GLASIJNBERD Zie:
- gelasenbert; glasbert; glasenberd;----; gelasijnbert; glesijnberd; ghelaesbert; gelasbert/

GLAVE Zie:
- gelaive; glavie; glavi;----; gelavie; glaive; glaye; gelaye/

GLAVI Zie:
- gelaive; glavie;----; glave; gelavie; glaive; glaye; gelaye/

GLAVIE Zie:
- gelaive;----; glavi; glave; gelavie; glaive; glaye; gelaye/

GLAVIELEEN = sub. zwaardleen.
- beneficium gladii;
- fief de glaive;
- Schwertlehen;
- glaive fief;
- feudo de espada;

vpl.: Lo6/368.

GLAVIEN Zie:
- spel metter ----/

GLAYE Zie:
- gelaive; glavie; glavi; glave; gelaive; glaive;----; gelaye/

GLENT Zie:
- gelindt; gelent; gelende; gelinde ----; glint; geleynt; geleynte; gelinte; gelint; gelyndt; gelynde; gelynthe/
- ghelint; gelent; gelende; gelinde ----; glint/

GLESIJNBERD Zie:
- gelasenbert; glasbert; glasenberd; glasijnberd; gelasijnbert; ----; ghelaesbert; gelasbert/

GLINT Zie:
- gelindt; gelent; gelende; gelinde; glent;----; geleynt; geleynte; gelinte; gelint; gelyndt; gelynde; gelynthe/
- ghelint; gelent; gelende; gelinde; glent;----/

GLISSEEREN Zie:
- glisseren;----/

GLISSEREN; GLISSEEREN = vb. verzwijgen; toenemen; aangroeien; aanroeren; opnemen; afwijken; glijden; overslaan.
- attingo III; insero III; declino I; aberro I; descisceo III; transgredior III;
- passer sous silence; taire;

dévier; passer; glisser; glesser sauter;
- wachsen; zunehmen; abweichen; gleiten; überschlagen;
- grow; augment; increase; deviate; glide; slide; passed over;
- disimular; silenciar; desviarse; apartarse de; separarse de; resbalar; deslizarse; rodar; saltar pasar por alto;

vpl.: C1/95; B1:Pl.Br.49; B2/149; PB/ V/552; C2/945,1030.

GLOOS Zie:
- gloosen; glose; gloosse; gelose; ----/

GLOOSEN; GLOSE; GLOOSSE; GELOSE; GLOOS = sub. verklaring glosse; geval; opmerking; aantekening; commentaar.
- commentatio; glossa; interpretatio;
- glose;
- Glosse; Randbemerkung;
- comment; glosse;
- glosa;

vpl.: T1/155.

GLOOSSE Zie:
- gloosen; glose;----; gelose; gloos/

GLOSE Zie:
- gloosen;----; gloosse; gelose; gloos/

GLOSEN Zie:
- gloseren; ----; gelosen; geloseren/

GLOSEREN; GLOSEN; GELOSEN; GELOSEREN = vb. verklaren.
- declaro 1;
- glosser;
- erklären;
- declare;
- glosar; aclarar; declarar;

vpl.: PvB9/17.

GLOVEN Zie:
- gelooven; geloven; ghelooven; gheloven;----; gelaven/

GNEDEN Zie:
- te ---- ende t'erven/

GHEDIGEN Zie:
- genager; genadich;----/

GNOCH Zie:
- genoch; genoech; genouch; genuech; gnoech;----/

GNOECH Zie:
- genoch; genoech; genouch; genuech;----; gnoch/

GNORANTIE = sub. onwetendheid.
- ignorantia;

- ignorance;
- Unwissenheit;
- ignorance;
- ignorancia;

vpl.: C1/654.

GNOTE; GENOOT; GENOTE = sub. partij.
- partio;
- parti;
- Partei;
- party;
- partido;

vpl.: PvB1/219.

GOD Zie:
- Almogenden ----/
- gheven vor ----/

GODE Zie:
- achter straten om ---- gaen/

GODELOOS Zie:
- goedeloos;----/

GODELSTEEN Zie:
- goodel;----; goedelsteen/

GODEN Zie:
- goeden;----/

GODESDENIER Zie:
- godsdenier;----; godsheller; godsgelt; godspenninc; godspenning; godtspenninck; goidtspenninck; goedtspenninck;goldtsgelt/

GODESHUUS Zie:
- gasthuijs; gasthuis; gasthuus; gasthuys;----; goodshuus;godshuus; godshuys; armhuys/

GODS Zie:
- bider gracien ----/

GODSDENIER; GODESDENIER; GODSHELLER; GODSGELT; GODSPENNINC; GODSPENNING;GODTSPENNINCK; GOIDSPENNINCK; GOEDTSPENNINCK; GOLDTSGELT = sub. geleend geld; geldlening,d.i. een bepaalde munt die bij het inhuren van personeel aan de betreffende knecht of meid werd gegeven door de patroon als teken van inhuring; godspenning.
- arrha; arrhabo; nummus Dei; auctoramentum;
- denier à Dieu; arrhes; argent qu'il est d'usage de donner pour s'assurer de l'exécution d'un engagement, particulièrement pour arrêter un domestique;
- Gottespfennig; eine bestimmte Münze, die der Meister beim Einmieten von Personal dem Knecht oder der Dienstmagd gab zum Zeichen von Einmietung; Trinkgelt; Handgelt; geliehenes Geld;

GOD

- earnest-money, a certain coin, given by the employer to the concerning servant as a token of hiring; drinkmoney;
- arras; moneda especial que el amo daba a sus criados en señal de contrato de trabajo;

vpl.: BVB 151; Ca2/14; B1/59; B2/65; Lo1/612; Lo5/42; T1/607; T2/255; C2/893,1021.

GODSDIENSTE Zie:
- plaetsen tot ---- geordineert/

GODSGELT Zie:
- godsdenier; godesdenier; godsheller;----; godspenninc; godspenning; godtspenninck; goidspenninck; goedtspenninck; goldtsgelt/

GODSHELLER Zie:
- godsdenier; godesdenier;----; godsgelt; godspenninc; godspenning; godtspenninck; goidtspenninck; goedtspenninck; goldtsgelt/

GODSHUIJS Zie:
- gasthuijs; gasthuis;----; armhuys/

GODSHUUS Zie:
- gasthuijs; gasthuis; gasthuus; gasthuys; godeshuus; goodshuus; ----; godshuys; armhuys/

GODSHUYS Zie:
- gasthuijs; gasthuis; gasthuus; gasthuys; godeshuus; goodshuus; godshuus;----; armhuys/

GODSPENNINC Zie:
- godsdenier; godesdenier; godsheller; godsgelt;----; godspenning; godtspenninck; goidspenninck; goedtspenninck; goldtsgelt/

GODSPENNING Zie:
- godsdenier; godesdenier; godsheller; godsgelt; godspenninc; ----; godtspenninck; goidspenninck; goedtspenninck; goldtsgelt/

GODSPENNING OFT ARRAS; ARRHA = taut. handgeld; handgift; godspenning.
- arrhabo; arrha; auctoramentum;
- arrhes; denier à Dieu;
- Handgeld; Trinkgeld;
- earnest-money; handsel; advancey-money;
- arras;

vpl.: T1/43,409; T2/368; Lo6/200.

GOE

GODSWILLE Zie:
- voor iemandts ----/

GODT Zie:
- den anderen houden over ---- aen den heylighen/
- sij mooghen den heijlighen houden over ---- aen/

GODTS Zie:
- cavelinghe ende ---- en gasthuizen/
- om ---- wille/

GODTSAC HEBBIJ = gij zijt vervloekt.
- exsecratus es;
- vous êtes maudit;
- Sie sind verflucht;
- you are damned;
- eres maldito;

vpl.: PvB1/97.

GODTSHUYS = sub. liefdadigheidsgesticht; armenhuis.
- hospitium sacrum; Domus Dei;
- hospice; maison de charité; maison de Dieu;
- Wohltätigkeitsanstalt; Wohlfahrtseinrichtung; Armenhaus;
- charitable institution; almshouse; workhouse; asylum;
- hospicio; establecimiento de beneficencia; institución caritativa asilo de pobres; casa de caridad;

vpl.: PB/II/14; DVB 38; C1/124.

GODTSHUYSEN; GHEESTHUYSEN ENDE GASTHUYSEN = taut. pieuse instellingen voor het verplegen van zieken en armlastigen.
- hospicia curae aegrotorum et pauperum;
- hospices, maisons du Saint-Esprit et hôpitaux;
- Wohltätigkeitsanstalten;
- hospitals and poorhouses;
- hospicios, casas del Espíritu Santo y hospitales;

vpl.: Cu1/12.

GODTSPENNINCK Zie:
- godsdenier; godesdenier; godsheller; godsgelt; godspenning; ----; goidtspenninck; goedtspenninck; goldtsgelt/

GODTSPENNINGHE ENDE LIJFFKOOP = taut. handgeld bij koop.
- auctoramentum ad emptionem;
- denier à Dieu et le régal;
- Handgelt bei Kauf;
- earnest-money at purchase;
- arras en una compra;

vpl.: C1/669.

GOED Zie:
- beeteringe van den gronde oft ----/

- behaecht ----/
- behaechten goeden, behacht ----/
- beheijmingen van ----/
- betrout ----/
- cleijn gelt oft ----/
- conqueste oft vercregen ----/
- deugdelijc ende ----/
- te gader ---- verkrijgen/
- havelijck ---- in haechte leggen oft doen arresteren/
- havelijck ende erffelijck ----/
- moederlijcke ---- op moeders naeste bestaende/
- naeste bloed erft het ----/

GOED BIJ DEN KINDE VERWORVEN= kindsdeel.
- pars infantis; peculium;
- part d'enfant; portion légitime;
- Kindesteil;
- child's portion;
- hijuela; divisa legítima;

vpl.: T1/369.

GOED EN KORT ONVERTHOGEN RECHTEN = goed, snel en onuitgesteld recht spreken.
- bene, prompte et sine dilatione iudicare;
- juger bien, promptement et sans retard;
- gut, schnell und nicht ausgesetzt Recht sprechen;
- administer judgment correctly, quickly and without delay;
- fallar bien, rápida y prontamente;

vpl.: B2/93.

GOED OFT CLEYN GELD = taut. kleingeld.
- peculium;
- petit capital;
- kleines Kapital;
- small capital;
- pequeño capital;

vpl.: T1/622.

GOED, VAST EN ONVERBREEKELIJK = taut. durend.
- durus;
- bon, durable et inviolable;
- tauglich und unauslöslich;
- sound and indussoluble;
- bueno, firme e indisoluble;

vpl.: DVB 18.

GOEDDUNCKEN = sub. mening.
- arbitrium; judicium; opinio; placitum;
- opinion;
- Meinung;
- approbation;
- parecer;

vpl.: T2/117.

GOEDE Zie:
- arbiter oft arbitrateur oft ----

mannen in den rechten/
- beeteringe van den gronde oft ----/
- beheijminghe van ----/
- beheijninghen van ----/
- beslaeghen ----/
- betalinghe van ---- ten slete ghelevert/
- cleynder substancien van ---- verworven in oorloge ende dienste zijns princen/
- confiscacie van ----/
- deilen hodegelijc int eijgen ende int erve ----/
- een ---- recke te vooren/
- kennisse ende ---- memorie/
- rijpe ende ---- deliberacie/
- schaede ghelden naer mannen prijse ----/
- sijn gheweir qualijck ---- slaen/
- sollercie ende ---- vonden/

GOEDE BEHENDICHEYT = goede list.
- dolus bonus;
- bonne dextérité; bonne habileté; bonne subtilité;
- gute List;
- good craft;
- buena destreza; buena mana; habilidad;

vpl.: T1/300.

GOEDE DOTAEL = huwelijksgoederen in geld, kostbaarheden enz.
- bonum dotale in pecunia;
- dot;
- Mitgift in Geld; Kostbarkeiten usw.
- dowry in money;
- dote;

vpl.: T1/279.

GOEDE ENDE CORTE EXPEDITIE VAN RECHTEN = weloverwogen en snelle rechtsgang.
- cursus iudicii deliberatus et promptus;
- procédure rapide et délibérée;
- gute Rechtsprache in kurzer Zeit;
- deliberate and rapid jurisdiction;
- proseso deliberado y rápido;

vpl.: DVB 8.

GOEDE ENDE MEDEGAVE VAN HUWELIJCKEN = huwelijksgift; bruidsschat.
- dos;
- dot;
- Brautschatz; Mitgift;
- dowry; marriage; portion;
- dote;

vpl.: T1/113.

GOEDE ENDE OPRECHTE MUNTE = taut. gangbare munt.

- nummus usitatus;
- monnaie courante;
- gangbare Münze;
- current coin;
- moneda corriente;

vpl.: PB/II/412.

GOEDE EN RIJPE DELIBERATIE = weloverwogen en rijpe beraadslaging.
- deliberatio accurate perpensa;
- mûre délibération;
- wohl erwogen Beratung;
- deliberate consultation;
- deliberación bien meditada y madura;

vpl.: BVB 17.

GOEDE G(H)ELIEFTE = sub. welbehagen; zin; lust; believen.
- obsequentia; sensus; voluptas; delectatio; deliciae; arbitrium;
- complaisance; sens; envie; plaire à; contenter;
- Wohlbehagen; Sinn; Lust; Belieben;
- pleasure; complacency; sense; meaning; desire; fancy; please; oblige;
- placer; complacencia; gusto; satisfacción; sentido; querer; desear;

vpl.: BVB 115; PB/III/406.

GOEDE HEBBEN MET VUYLEN VERCRIJGHE = goederen verwerven door overspel of hoerderij.
- bona acquisita per adulterium;
- obtenir des biens par prostitution;
- Güter besitzen die durch Hurerei erhalten sind;
- acquire things by adultery;
- conseguir bienes por prostitución;

vpl.: T1/ 280.

GOEDE MANNEN OFTE ARBITERS = taut. scheidsrechters.
- arbitri;
- arbitres;
- Schiedsrichtern;
- arbiters; arbitrators;
- árbitros ó buenos hombres;

vpl.: DVB 57.

GOEDE MANNEN ENDE KIESLUIJDEN = taut. gekozen burgers die met de Langheroede het college van Soene vormden, Antwerpen.
- cives electi; qui cum gestatore praeconis collegium Soene formabant, Antverpia;
- concilliateurs et arbitres, Anvers;
- gewählte Bürger welche mit dem Langheroede das Kollegium von Soene bildeten, Antwerpen;

- elected citizens which constituted with the Langheroede the college of Soene, Antwerp;
- ciudadaneos elegidos que juntamento con Langheroede forman el consejo de Soene, Amberes;

vpl.: C1/393.

GOEDE MEMORIE ENDE KENNISSE = geheugen en oordeel.
- firma memoria ac iudicium;
- mémoire et opinion;
- Erinnerung und Wissenschaft;
- memory and knowledge;
- feliz memoria y juicio;

vpl.: MGG 32,57.

GOEDE MEMORIE ENDE VERSTANTENISSE = taut. denkvermogen.
- memoria et ratio;
- mémoire; raison;
- gutes Gedächtnis und Verstand;
- faculty of thinking;
- entendimiento; inteligencia;memoria; razón;

vpl.: T1/265.

GOEDE NAME, FAME, EERE ENDE RENOMMEE = taut. goede naam en faam.
- bona fama;
- réputation;
- guter Ruf;
- good reputation;
- buena reputación;

vpl.: PB/II/346.

GOEDE PARAFERNAEL = huwelijksgoederen in onroerende goederen.
- bonum dotale in bonis immobilibus;
- biens paraphernaux;
- unbewegliche Heiratsgüter;
- dowry in immovables;
- bienes parafernales;

vpl.: T1/279.

GOEDE PENNINGEN = volwaardig geld; gangbare munt.
- pecunia valida;
- monnaie courante;
- vollwertiges Geld;
- worthwhile money;
- dineró válidó; moneda corríente

vpl.: BVB 19.

GOEDE POLICIE ENDE UYTWEIRING = taut. afwering; wering.
- defensio;
- écartement; action de repousser;
- Abwehr;
- defence;
- defensa; repulsión; rechazo;

vpl.: PB/IV/27.

GOEDE REGULE ENDE POLITIE = openbare orde en rust.
- ordo a quies publica;
- discipline et tranquillité publique;
- öffentliche Ordnung und Ruhe;
- public order and repose;
- orden y quietud pública;

vpl.: C2/935.

GOEDE STAENDE DEN HUWELIJCKE AENGECOMEN VAN MAGEN ENDE VRIENDEN = goederen staande huwelijk ontvangen van verwanten.
- bona non paraphernalia;
- des biens reçus d'amis et de parents pendant le mariage;
- Güter empfangen von Verwandten während der Heirat.
- goods received of relatives during marriage;
- bienes recibidos de amigos y parientes durante el matrimonio;

vpl.: T1/535.

GOEDE VONDEN ENDE SOLLERCIE = taut. schranderheid; sluwheid.
- dolus bonus;
- discernement; finesse; intelligence perspicacité; ruse; sagacité;
- Klugheit; Schlauheit;
- cleverness; intelligence; slyness;
- astucia; ingeniosidad; inteligencia; solercia;

vpl.: T1/300.

GOEDELOOS; GODELOOS = adi. bezitloos; zonder goederen.
- sine bonis; sine possessionibus;
- sans possessions;
- ohne Besitz;
- without goods; possession;
- sin bienes;

vpl.: T1/362.

GOEDELSTEEN Zie:
- goodel; godelsteen;----/

GOEDEN Zie:
- actie van dengeenen die een huys gehuert heeft tegen dengeenen die hem beletten wille om met zijn ---- uuyten gehuerden huijze te mogen trecken/
- actie wegens huwelijcxen ----/
- actie uuytgiftes van ---- van huwelijc/
- allodiale ----/
- bastaert kinderen ---- volgen den Heere/
- beeteringe van ----/
- behachten ----; behaecht goed/
- beleijden, verreyckinghen ende verthieringen van ----/
- beroerelijcke; geruerlijcke ----/

- beslaegen ----; beslagene ----/
- besorg van den ----/
- betochte ----/
- bij levenden lijve ende mette wermender handt scheijden van ----/
- debiteur oft onderhebber van penningen oft ----/
- diefte van gemeijnen ----/
- dotale ende parafernale ----/
- emphioteke ----/
- erffelicke ----/
- erffelijke ----/
- frauduleuse versteeckinghe van ----/
- geconstitueerde bij testamente van allen ----/
- geestelijcke geamortiseerde ----/
- gemeijnen vercregen ----/
- gemortificeerde ----/
- gereede ----/
- gereedsten have ende ----/
- gevinceale =---/
- gheevinceerde ----/
- ghemeijne meuble ----/
- ghemeynschap van ----/
- gestruyckte ----/
- gueden;----/
- haeffelijcke ofte verruerlijcke meuble ----/
- hauwere van den ----/
- heylichter kercken ----/
- immeuble ----/
- in --- cuysbaren reeke/
- in ---- custbaren gereecke houden/
- in ---- tamelijken gereke /
- in onverscheyden ---- staen/
- innecomelinghe ----/
- ledige ----/
- litigieuse ----/
- litigieusen ----/
- lothinge ----/
- mangelinge ter goeder trauwen van onberuerlijcke ----/
- matrimoniale ----/
- met ---- gotieren/
- meuble ----/
- niet haeffdeijlighe ----/
- nutschap ----/
- nutschap, proffijt ende ----/
- onberoerlijcke ----/
- onberuerlijcke ----/
- onruerlijcken ----/
- onrurende haeffdeijlige ----/
- ontmaicten ----/
- patrimoniale, matrimoniale ende geconquesteerde ----/
- patrimonie erven ----/
- propre eijgen ----/
- sijnen ---- moedt verkrijghen/
- stellen ende restitueren hueren ---- name/
- stragierende ----/
- ten halven vruchten ghehouden

oft ---- ter hellichtwinninghe/
- te ----/
- temporele ----/
- vaderlijcke ---- op vaders naestbestaende/
- verbrande ----/
- vertieringe van ----/
- vervuerlijcke ende onvervuerlijcke ----/
- voortvluchticheijden ende ontvremdigen der ----/
- zaken van eijghen ----/
- zwijgende ----/

GOEDEN; GOEDEREN = sub.1.goederen; bezittingen; erfgoederen 2. waren; eetwaren.
- 1.bona; hereditas; 2.cibaria;
- 1.biens; possessions; héritage; 2. denrées;
- 1.Güter; Besitztümer; Erbschaft 2.Kaufware; Essware;
- 1.goods; property; heritage; 2. victuals;
- 1.posesiones; herencia 2.víveres; comestibles; alimentos;

vpl.: C1/50; Lo3/320; T2/70.

GOEDEN; GODEN = vb. vast goed toevoegen aan iemand; betalen.
- transscribo alicui bona; transmitto haereditatem; mitto in possessionem; solvo III;
- léquer des biens; adjuger des biens; payer;
- jemandem unbewegliches Gut hinzufügen; bezahlen;
- join fixed property; pay;
- delegar a uno bienes inmuebles; pagar;

vpl.: DVB 14; ACart 2.

GOEDEN BEHORENDE TOT LIJVE ENDE RUGGHE = lijfgoederen.
- bona corporis;
- tout ce qui appartient à son corps et dos;
- Leibwäschen;
- body-linen;
- ropa(s) interiores;

vpl.: C1/423.

GOEDEN BIJ QUADEN REGIMENTE DOERBRENGEN = goederen bij wanbeheer verkwisten.
- bona administratione falsa profundere;
- dilapieder les biens par une mauvaise administration;
- GÜter durch Mischverwaltung verschwenden;
- goods squandered by mismanagement;
- malgaster bienes por mala administración;

vpl.: vdV/99; B1; C2/900.

GOEDEN BUTE = goede buit.
- praeda bowa;
- bon butin;
- gute Beute;
- good booty
- un rico botin;

vpl.: PB/II/293.

GOEDEN CHIJNSENDE AEN = cijnsschuldige goederen.
- bona tributaria + dat.;
- biens passibles de cens à;
- zinsschuldige Güter;
- tributary goods;
- bienes tributarios;

vpl.: C1/308/2.

GOEDEN DIE DE HUYSFROUWE IN HUWELIJCKE BRACHT = bruidschat in onroerende goederen.
- bona paraphernalia;
- biens paraphernaux;
- Mitgift in unbeweglichen Gütern;
- dowry in immovables;
- bienes parafernales;

vpl.: T1/279.

GOEDEN DOTAEL = sub. bruidsgoed
- bona dotalia; dos; parapherna;
- biens paraphernaux;
- Brautgut;
- paraphernalia; trousseau;
- bienes parafernales;

vpl.: T1/113.

GOEDEN ENDE NUTSCHAP; PROFIJT = taut. nut; voordeel.
- commodum;
- utilité intérets et biens;
- Nutzen; Vorteil;
- use; advantage;
- utilidad; ventaja;

vpl.: C1/50.

GOEDEN ENDE TE ONTGOEDEN = wettig in bezit stellen en wettig uit het bezit stellen.
- in possessionem legitime ponere et ex possessione legitime ponere;
- adhériter et déshériter;
- gesetzlich in und aus dem Besitz stellen;
- putting legally in and out of possession;
- poner legalmente a uno en posesión de y desposeer legalmente a uno;

vpl.: C1/308/2.

GOEDEN IN BEWARENDER HANDT HOUDEN = goederen in verzekerde bewaring cq. in beveiligde bewaring houden.
- bona in custodia asservare;
- garder les biens sous séquestre;
- Güter im sichern Gewahrsam halten;

- keep goods in custody;
- tener bienes a buen recaudo;

vpl.: C1/611.

GOEDEN IN VOLLEN BEDDE VERCREGHEN = goederen verworven uit een vol huwelijk.

- bona acquisita ex matrimonio pleno;
- biens acquis en plein siège de mariage;
- Güter, während der Ehe erworben;
- goods acquired in marriage;
- bienes adquiridos durante el matrimonio;

vpl.: Lo6/32.

GOEDEN KORT ONVERTHOGEN RECHTEN = goed, snel en onuitgesteld rechtspreken.

- bene, prompte et sine dilatione iudicare;
- juger bien, promptement et sans retard;
- gut, schnell und nicht ausgesetzt Recht sprechen;
- administer judgment correctly, quickly and without delay;
- fallar bien, rápida y prontamente;

vpl.: B2/93.

GOEDEN LIJDEN; LUDEN = goede lieden.

- gens bona;
- bonnes gens;
- gute Leuten;
- good people;
- buena gente;

vpl.: PvB1/111.

GOEDEN PARAFERNAEL = goederen die in het huwelijk eigendom van de vrouw blijven.

- bona quae per matrimonium possessio feminae restant;
- biens paraphernaux;
- Güter die während der Heirat Eigentum der Frau bleiben;
- goods which remain property of the woman during marriage;
- bienes parafernales;

vpl.: T1/543.

GOEDEN PECULIAER = goederen van een minderjarige of slaaf.

- peculium;
- possession qui appartient à un mineur ou un serf;
- Güter eines Minderjährigen oder eines Sklaven;
- goods of a minor or a slave;
- propiedad perteneciente a un menor de edad o un siervo;

vpl.: T1/623.

GOEDEN QUALIJCK ENDE ONNUTTELIJCK VERDOEN = goederen verkwisten.

- bona profundere;
- gaspiller ses biens sans utilité;
- Güter verschwenden;
- waste goods;
- malgastar bienes;

vpl.: C1/423.

GOEDEN QUALIJCKEN GEBRUIJCKEN = zijn goederen slecht gebruiken.

- bona sua male uti;
- mal employer ses biens;
- seine Güter schlecht benutzen;
- use his goods badly;
- emplear mal sus bienes;

vpl.: C1/423.

GOEDEN RIPEN RAET = goede wijze raad; doordachte raad.

- bonum consilium prudens; consilium consultum;
- avis bon et bien réfléchi;
- guter, weiser, reifer, durchdachter Rat;
- good, wise, ripe, well thought-out advice;
- consejo bueno y sabio y meditado;

vpl.: LPS 54.

GOEDEN STERVEN OP DEN NAESTEN BLOET LEVENDE = rechtsadag goederen versterven op de naaste bloedverwant.

- bona in cognatum proximum vivum succedunt;
- transmettre des biens en héritage au parent le plus proche;
- Güter vererben auf die nächste lebende Verwandte;
- goods are inheried by the next living relative;
- ad.jud.dar bienes en herencia al pariente próximo viviente;

vpl.: B2/10.

GOEDEN TEN HALVEN UITGEVEN= overeenkomst waarbij de helft van de opbrengst van in vruchtgebruik uitgegeven goederen ten gunste van de vruchtgebruiker komt.

- dimidiam partem in usumfructum dare;
- convention dans laquelle la moitié de la récolte est donnée a usufruitier;
- Uebereinkunft wobei die Hälfte des Ertrags von in Nieszbrauch gegebenen Gütern zu Gunsten des Nutznieszers kommt;
- contract to give half of the produce to the usufructuary;
- pacto de usufructo en virtud del cual la mitad del rendimiento de las tierras vienen en favor del

usufructuario;
vpl.: B1/35; C2/888.

GOEDEN TER HELLICHT WINNINGHE OFT TEN HALVEN VRUCHTEN GHEHOUDEN = taut. goederen waarvan de halve oogst als pacht aan de eigenaar betaald dient te worden.
- bona quorum messis dimidia ut redemptio conductori solvendi debetur;
- biens dont la moitié du produit doit être versée comme fermage;
- Güter von denen die halbe Ernte als Pacht zu bezahlen ist;
- goods of which the half yield has to be paid as lease;
- bienes cuyo arriendo es pagado al propietario por el errendatario con la mitad de la cosecha;

vpl.: PB/III/293.

GOEDEN TSCHEPE GAENDE = koopwaren per schip vervoerd wordende.
- merces in navem impositae;
- marchandises embarquées;
- Kaufwaren die mit dem Schiff bevördert werden;
- commodities which are transported by ship;
- mercancías embarcadas;

vpl.: Lo4/210.

GOEDEN VAN DOODE HANDEN = onroerend goed toebehorend aan een geestelijke instelling.
- bonum immobile proprius instituto sacro;
- biens de la mainmorte;
- einer geistlichen Anstalt gehörende Immobilien;
- goods in mortmain;
- inmuebles de manos muertas, bienes inmuebles que pertenecen a una institución religiosa;

vpl.: vdV/67; B1+ C2/894.

GOEDENDACH Zie:
- goudsem;----/

GOEDENGHEN OFT VESTEN = overdragen van onroerend goed.
- transferre boni immobilis;
- aliéner d'un bien immeuble;
- Uebertragen von unbeweglichem Gut;
- transfer of immovable good;
- traspaso de un bien inmueble;

vpl.: B2/157.

GOEDENIS Zie:
- overgoedinghe; overgoedinge; goeding;----/

GOEDENISBRIEFF = acte van transport, overdracht; brief van toe-eigening bij verkoop.
- litterae adhereditationis;
- lettre d'adhéritance;
- Uebertragungsurkunde;
- document of transfer; letter of transfer;
- escritura de traspaso; carta de apropiación;

vpl.: Lo5/182,332.

GOEDENISSE = sub. wettelijke toeeigening cq.overdracht van een goed.
- transcriptio bonorum; haereditas; traditio haereditatis; translatio;
- appropiation en droit c.a.d.transfert d'un bien; adhéritance;
- Uebertragung eines Gutes; Zueignung; Vergütung;
- conveyance; proprietary rights to immovables; transfer;
- apropiación legal, cq. cesión de un bien; comisión; transferencia de un bien;

vpl.: Lo7/344; C1/137,138,268, 279,603.

GOEDENISSE ENDE/OFT ERFFENISSE = taut. overdracht; opdracht; eigendomsrecht op onroerend goed.
- adhereditatio; iuria proprietatis in bonum immobile; translatio; cessio;
- adhéritance; droit de propriété du bien immeuble;
- Eigentum und Erbgut; Eigentumsrecht auf Immobilien; Uebertragung;
- property and inheritance; property-right of immovable goods; transfer;
- traspaso judicial; derecho de propriedad sobre un inmueble;

vpl.: Lo3/200; Lo5/34,122; C1/306; Lo6/366.

GOEDENISSE OFT TRANSPOORTEN = taut. overdracht; onroerend goed.
- translatio, bonum immobile;
- adhéritance ou transports;
- Uebertragung, unbewegliches Gut
- transfer, immovable good;
- transferencia de bienes inmuebles

vpl.: C1/515.

GOEDENISSE OFTE VESTE = taut. gerechtelijke overdracht.
- traditio judicialis;
- transfert judiciaire;
- gerichtliche Uebertragung;
- judicial transfer;
- cesión judicial; transferencia judicial;

vpl.: Cr2/1013/17.

GOEDENISSE TUSSEN HALM ENDE HEERE = inbezitstelling door de halm door het wegwerpen van een halm

werd aangeduid het plechtig afstand doen van een goed.
- in possessionem ponere calamo abiiciendo calami cedere bono significabatur;
- adhéritance entre l'effestuciation et l'adjudication;
- Halm; Grashalm, das Wegwerfen eines Grashalms war ein Zeichen dass man Abstand tat von einem Gut;
- transfer of some goods by means of the stalk or blade, throwing away a corn-stalk or grass-blade was a sign of giving up ownership;
- toma de posesión por la caña, se echaba una caña en señal de la cesión solemne del bien;

vpl.: Ca2/312.

GOEDENISSEN Zie:
- beworpen van ----/
- brieven van ----/

GOEDER Zie:
- actie van ---- trouwen/
- contracte van ---- trouwe/
- ghevangen houden van ---- vaster hoeden/
- mangelinge ter ---- trauwen/
- mangelinge ter ---- trouwen van onberuerlijcke goeden/
- met ---- herten ende consciencien/
- met ---- hoeden/
- rustelijck ende vredelijck ongestoort ende te ----trouwen besitten/
- ter ---- moeten ende gelieften/
- ter ---- naem en faem/
- volkomelijk, onghestoort ter ---- trouwe besitten/
- volkomelijk ter ---- trouwen/

GOEDEREENINGHE = sub. goederensamenvoeging.
- conjunctio bonum;
- assemblage de biens;
- Güterzusammenfügung;
- joining of goods;
- ensamblaje de bienes;

vpl.: C2/939.

GOEDER HOEDEN = goede bewaking.
- custodia bona;
- bien gardé;
- gute Bewachung;
- good custody;
- buena guardia;

vpl.: C1/617.

GOEDER HOEDEN ENDE SALVIGARDIEN = taut. bescherming.
- protectio;
- protection; sauvegarde;
- Schutz;

- protection;
- protección; defensa; salvaguardia;

vpl.: PB/III/298.

GOEDER WAERHEIJT = getuigenverklaring in rechte.
- declaratio testum in iure;
- constat judiciaire;
- Zeugenaussage;
- testimony;
- declaración de testigos judicial;

vpl.: B2/176.

GOEDEREN Zie:
- beslaghene ----/
- confiscatie van ----/
- devolutie van ----/
- erffelijcke ----/
- erfhaefelijcke ----/
- gedevolseerde ----/
- genotinke ----/
- gereede ----/
- gestrangeerde ----/
- gevonden of gestrangeerde ----/
- goeden ----/
- haeffelijcke ----/
- meuble ----/
- onberuerlijcke ----/
- ontilbare ----/
- propre eijgen ----/
- recht van de ---- niet te wage komende/
- recht van gevonden en gestrangeerde ----/
- smiltbaere oft bederffelijcke ----/
- temporele ----/

GOEDEREN AENVERSTORVEN VAN BEZIJDEN = vanuit de zijlinie vererfde goederen.
- bona ex linea collaterali successa;
- échoir par succession de la ligne collatérale;
- Güter vererbt aus der Seitenlinie;
- goods inherited from the collateral line;
- bienes heredados por sucesión de la linea colateral;

vpl.: B2/59.

GOEDEREN GELEGEN TEN DIESTERSCHEN RECHTE = goederen gelegen onder het recht van Diest.
- bona sita infra, subter, iure Diestemii, Diesti;
- des biens situés au droit de Diest;
- Güter, die im Rechtsgebiet von Diest liegen;
- goods in the jurisdiction of Diest;
- bienes sujetos al derecho de Diest;

vpl.: C1/452.

GOEDEREN GELEGEN TEN LOVENSCHEN RECHTE = goederen gelegen onder het recht van Leuven.
- bona sita infra, subter, iure Leovaniae;
- des biens situés au droit de Louvain;
- Güter, die sich im Löwenschen Rechtsgebiet befinden ;
- goods in the jurisdiction of Louvain;
- bienes sujetos al derecho de Lovaina;

vpl.: C1/452.

GOEDEREN PRESENT EN TOEKOMENDE = nu en straks.
- nunc et iam; bona praesentia et futura;
- biens présents et à venir;
- jetzt und nachher;
- now and afterwards;
- bienes presentes y venideros;

vpl.: DVB 35.

GOEDEREN TER SLETE = goederen die door gebruik te gronde gaan, in kleinhandel verkocht worden.
- bona quae usu mitigant;
- des choses vendues en détail;
- Güter die durch Benutzung zugrunde gehen;
- goods which go to rack and ruin by use;
- bienes que se venden al por menor;

vpl.: C1/662.

GOEDERTIERENHEIT Zie:
- officie van ----/

GOEDERTIERENHEIJDEN Zie:
- gebreke van ----/

GOEDERTIERENLIKE Zie:
- goedetierlijc;-----; guedertierenlike; goedertierlike/

GOEDERTIERLIKE Zie:
- goedetierlijc; goedertierenlike; guedertierenlike;----/

GOEDETIERLIJC; GOEDERTIERENLIKE; GUEDERTIERENLIKE;GOEDERTIERLIKE = adv. goedertieren; zachtaardig.
- clementer; mansuete;
- clément; miséricordieux;
- langmütig;
- clemently;
- clementemente; misericordiosamente;

vpl.: T2/239.

GOEDGEDAAN = ppf. betaald.
- restituo III; praesto I; satisfacio III;
- rembourser; compenser; indemniser;

- bezahlen;
- pay;
- pagar; compensar; indemnizar;

vpl.: LPS 107.

GOEDICH Zie:
- guetelijcken;----/

GOEDING Zie:
- overgoedinghe; overgoedinge; ----; goedenis/

GOEDINGHE OFT INVESTITUERE = sub. toedeling van vast goed of inkomsten.
- attributio; donatio; investitura;
- attribution d'un bien immeuble ouderevenus; donation; investiture;
- Zuteilung von festem Gut oder Einkünften; Schenkung eines Gutes oder dessen Einkünfte;
- attribution of an immovable good or income; donation of a good or its revenues;
- traspaso de un bien inmueble o de ingresos procedentes de ello; donación; investidura;

vpl.: PB/II/37; T1/428.

GOEDINGHEN Zie:
- vesten oft ----/

GOEDINGHERECHT = sub.pl. bij overdracht van een goed te betalen recht.
- sumptus; expensa; pensitatio; transcriptioni bonorum;
- droits d'adhéritance;
- Spesen die bei Uebertragung von Immobielen zu zahlen sind;
- expenses which have to be paid when immovable property is transferred;
- derecho a pagar con el traspaso de un bien, derechos reales;

vpl.: C1/20.

GOEDS Zie:
- bider gratien ----/

GOEDSHUYS Zie:
- 't-'s ----/
('t = het; 's = des)

GOEDSWILLE Zie:
- iemands deur om ---- gaen/

GOEDT Zie:
- besitten voor sijn propre ----/
- geblammeert ----/
- geen mans ----/
- gereedt ----/
- laet ----/
- op lief ende ----/
- te gader ---- verkrijgen/
- tot allen tijde ---- blijven/
- verderffelijck ----/

GOEDTSMOETSWILLE; GOET-MOEDICH; GOETSMOETS = sub. uit eigen goede wil; goedsmoeds.
- bono animo propio;
- propre bonne volonté;
- aus eigenem guten Willen;
- of one's own good will;
- por propia buena voluntad;

vpl.: C1/502.

GOEDTSPENNINCK Zie:
- godsdenier; godesdenier; godsheller; godsgelt; godspenninc; godspenning; godtspenninck; goidtspenninck;----; goldtsgelt/

GOEDTSTYDE; GOETTIJDS;GOETSTIJTS; GOITSTYDTS; GOITSTIJDTS = adv. tijdig; ter juister tijd; binnen de gestelde termijn.
- in tempore; intra tempus statutum;
- à temps utile; promptement; dans un délai établi;
- zeitig; innerhalb des angesetzten Termins;
- in time; within the fixed term;
- a buena hora; en tiempo; oportuno; dentro del plazo fijado;

vpl.: PB/IV/63; B2/34,28,26, 129; Lo1/128; C1/276.

GOEIJEN ENDE ERVEN = bevestigen in het bezit van een onroerend goed.
- in possessione boni immobilis firmare;
- investir et adhériter;
- bestätigen im Besitz eines unbeweglichen Gutes;
- confirm in the possession of an immovable good;
- confirmar en la posesión de un bien inmueble;

vpl.: C1/411.

GOENSDAGHE = sub. woensdag.
- dies Mercurii;
- mercredi;
- Mittwoch;
- Wednesday;
- miércoles;

vpl.: C1/74,115.

GOET Zie:
- actie tegen dengeenen die bij argeliste ennich ---- transfereert in handen van een adversarijs/
- actie tegen dengeenen die met onrechte gelt, ---- oft gifte neempt om iemende onrechtveerdelijc voir recht te betrecken ende te quellen/
- afgenomen oft ontdragen ----/
- beclaegt ----/
- betocht ----/
- eed voor ----, rechtveerdich ende onmeijneedich houden/

- eedtlijck ----/
- gestolen ---- sijn maecken/
- gemangelt ----/
- gewonnen ----/
- haeffelijck oft beervelijck----/
- huyshuyre ---- voor alle andere schulden/
- houwelijck ----/
- huere ---- voor koop /
- lijf ende ----/
- lijf ofte ---- verbeuren/
- misdaet van gemeyn ---- te rooven oft te steelen/
- onberuerlijc dinck oft ----/
- op een ---- geen twee tochters/
- proprie ende eyghen ----/
- seven ---- horen vees/
- te huwelijk gegeven ----/
- 't ---- vrijt den man/
- temerarie ende overdadige spolieerder ende aanveerder van anderen luden ----/
- uuytgeworpen ----/
- vercocht ---- opdragen met den halme/
- vreempt ---- volcht den Heere/
- onvertogen cort en ---- recht/

GOET = sub. goederen.
- merx;
- marchandise;
- Waren;
- merchandise;
- mercancía;

vpl.: ACart 18.

GOET AENGECOMEN MET TOEVALLENDEN GELUCKE = goed bij toeval verworven.
- peculium adventicium;
- des biens obtenus par un heureux hasard;
- Gut bei Zufall erworben;
- good acquired by chance;
- bienes obtenidos por una feliz casualidad;

vpl.: T1/492.

GOET, BUNDICH, VAST,STEDIGH ENDE VAN WEIRDEN;WEERDEN; WAARDEN = taut. goed, geldig in rechte; bestendig en waardevast.
- bonus, ratus, legitimus, perennis, validus; fixus validus;
- bon, précis; solide, ferme et de valeur stable; durable;
- gut, rechtsgültig, beständig; dauerhaft; wertbeständig; wertfest;
- good; legal; lasting, of stable value; durable; fixed;
- bueno; válido según la ley; de valor fijo; durable; estable, firme de valor;

vpl.: DVB 23; LPS 85; B2/114 BVB 108,146.

GOET CUSBAER BROOT = goed zuiver brood.
- panis bonus purus;
- du bon pain pur;
- gutes sauberes Brot;
- good, pure bread;
- pan bueno y puro;

vpl.: Lo6/228.

GOET ENDE GEWARICH = taut. betrouwbaar; waarachtig.
- fidelis;
- digne de foi; vrai; veridique;
- zuverlässig; glaubwürdig;
- faithful;
- leal; verdadero; fidedigno; seguro;

vpl.: Ra.1440/4; B1.

GOET ENDE LIJF = bezit en vrijheid.
- possessio et libertas;
- possession et liberté;
- Besitz und Freiheit;
- possession and freedom;
- posesión y libertad;

vpl.: LPS 77.

GOET ENDE QUAET ONDERSCEYDEN = weten wat goed en wat kwaad is.
- doli capax;
- faire la distinction entre le bien et le mal;
- wissen wasz gut und böss ist;
- know what is good and evil;
- hacer distinción entre el bien y el mal;

vpl.: T1/350.

GOET GANCKBAERE PENNINGHEN = geldig in omloop zijnd geld.
- pecunia valida;
- argent courant;
- gut gangbare Münze;
- valid money in circulation;
- dineró válidó en circulación;

vpl.: MGG 57.

GOET GECREGEN BIJ DIENSTEN VAN WAPENEN, SCRIJVEN, LESEN, STUDEREN = goed verkregen door een minderjarige in krijgsdienst of aangeduide werkzaamheden.
- peculium castrense vel quali;
- des biens obtenus par un mineur en service militaire ou par d'autres activités;
- Gut erhalten von einem Minderjährigen im Heeresdienst oder in bezeichneten Arbeitsamkeiten;
- good acquired by a minor in military service or other activities;
- bienes obtenidos por un menor de edad en el servicio militar o en otras actividades;

vpl.: T1/492.

GOET IJSERVAST MAECKEN = goed blijvend vastzetten.
- fixum facio III;
- fixer son bien d'une manière perpétuelle;
- sein Gut für immer festlegen;
- tie up one's good for ever;
- fijar un bien para siempre;

vpl.: Lo3/532.

GOET LEVEREN MET CLEPELE ENDE MET CLINCKEN = onroerend goed ceremonieel overdragen nl. door overhandiging van de klopper van een deur of een deurklink.
- bonum immobile per morem transferre sc. per translationem bullae aut ansae;
- livrer un bien avec son de cloche et sonnette;
- Immobilien übertragen;
- transfer some real property by means of handing over the door-knocker or door-handle;
- traspaso solemne de un inmueble (lit.) con campanadas;

vpl.:

GOET LEVEREN MET RUSSCHE ENDE MET RIJSE = onroerend goed ceremoniéel overdragen; bij eigendomsoverdracht werd een meitak of de halm van een bies door de verkoper overhandigd; ook wel dat de verkoper een meitak of een halm trok van het land dat hij overdroeg en deze meitak of de halm van zich afwierp als teken van afstand.
- bonum immobile per morem transferre ramo verno aut calamo;
- livrer un bien avec gazon et branche;
- Immobilien übertragen;
- transfer some real property by means of handing over or throwing away, a may-bough or grass-blade;
- traspaso solemne de un inmueble (lit.) con césped y árbol;

vpl.: Ca2/340.

GOET OFT ONBERUERLIJC DINCK = taut. onroerend goed.
- res immobilis;
- bien immeuble;
- unbewegliches Gut;
- immovable;
- bien immueble;

vpl.: T1/109; B2/114.

GOET VAN HEURS MANS GEGEVEN OM DER HUWELIJCX WILLE = gift van de man aan zijn vrouw bij huwelijk; morgengave.
- donatio sponsi in matutino post nuptias;

- présent qu'on fait à sa femme le lendemain de la noce;
- Gift des Mannes seinem Weibe bei der Ehe; Morgengabe;
- present of the man to his wife on the occasion of the wedding;
- regalo del marido a su mujer al día siguiente de la boda;

vpl.: T1/281.

GOET VERCRIGEN TE GADERE = tesamen onroerend goed verwerven.
- bonum immobile coniunctim acquirere;
- acquérir des biens ensemble;
- zusammen Güter erwerben;
- acquire goods in common;
- adquirir bienes en común;

vpl.: Ca2/350.

GOETDENKEN Zie:
- gueduncken; goetdunken;----; goetdonken; goetdinken/

GOETDOCHTE; GOETDUCHTE = goedachten.
- existimo I; arbitror I;
- sembler bon; trouver bon;
- gutdünken;
- think fit;
- parecer bien;

vpl.: BVB 13.

GOETDOEN Zie:
- eenigerhande ----/
- goetdoeninge;----/

GOETDOENINGE; GOETDOEN =sub. vergelding; betaling; weldaad; schadevergoeding.
- satisfactio; restitutio; compensatio;
- remboursement; satisfaction;
- Bezahlung; Vergeltung; Wohltat; Schadenersatz;
- payment; retribution; benefit; compensation;
- satisfacer; compensar; retribuir;

vpl.: DKB 4.

GOETDONKEN Zie:
- gueduncken; goetdunken; goetdenken;----; goetdinken/

GOETDUCHTE Zie:
- goetdochte;----/

GOETDUNCKEN Zie:
- consente oft ----/
- gelieften oft ----/

GOETDUNKEN Zie:
- gueduncken;----; goetdenken; goetdonken; goetdinken/
- tot hueren ----, wille ende geliefte/

GOETE; GOTE; GOYTE; GOTIERE; GORTTIERE = sub. dakgoot; afvoergoot.
- scotia; colliciae;
- gouttière; chineau;:
- Dachrinne; Gosse; Abflussrinne;
- a gutter; outlet;
- canelón; gotera; canal; cuneta; del tejado;

vpl.: B1/46; C2/890; PvB5/573, 575; Lo7/76.

GOETELIJCHEYDEN = sub. vriendelijkheid.
- humanitas; liberalitas;
- amabilité; bienveillance;
- Freundlichkeit;
- friendliness; kindness;
- amabilidad; benevolencia; bondad;

vpl.: T2/63.

GOETELINGHE Zie:
- gotelighe; gotelinghe;----/

GOETGEDAAN = ppf. betaald.
- restituo III; praesto I; satisfacio III;
- rembourser; compenser; indemniser;
- bezahlen;
- pay;
- pagar; compensar; indemnizar;

vpl.: DKB 58.

GOETMOEDICH Zie:
- goedtsmoetswille;----; goetsmoets/

GOETMOETS Zie:
- goedtsmoetswille; goetmoedich; ----/

GOETQUISTER = sub. verkwister.
- decoctor; helno; homo prodigus;
- dilapidateur; dissipateur; prodigue;
- Verschwender;
- prodigal; spendthrift;
- despilfarrador; disipador; malgastador; pródigo;

vpl.: T2/70.

GOETS Zie:
- op ----/

GOETS = sub.pl. goederen.
- bona; divitiae; res;
- bien; possession;
- Güter;
- goods; possession; property;
- bienes; propiedad;

vpl.: T1/168.

GOETS TIJDTS ADVERTEREN = tijdig inlichten.
- in tempore advertere; opportuno tempore advertere;
- avertir à temps; en tempo utile;

GOE

- rechtzeitig Auskunft geben;
- inform timely;
- advertir a tiempo;

vpl.: Lo5/176; Lo1/128.

GOETS TIJDTS BINNEN S'JAERS = binnen de tijd van één jaar.

- intra tempus unius anni;
- dans le délai d'un an;
- innerhalb der Zeit eines Jahres;
- within one year;
- en el curso de un año;

vpl.: B2/26.

GOETS TIJDTS VOOR DE NOENE = ter gelegener tijd voor de middag.

- opportune tempore ante meridiem;
- en temps opportun avant l'après-midi;
- zu gelegener Zeit vor dem Mittag
- at a convenient time before noon;
- a su tiempo ante mediodía;

vpl.: B2/42; Lo4/534.

GOETSMAN = sub. scheidsrechter.

- arbiter;
- arbitre;
- Schiedsrichter;
- arbiter;
- arbitro; arbitrador; compromisario;

vpl.: Lo7/308.

GOETSPENNINCK ENDE LIJFF-COOP = godspenning overhandigd en wijn gedronken als uiterlijk teken van overdracht van onroerend goed.

- nummo Dei translato et vino bibito ut signum externum traditionis boni immobilis;
- le denier à Dieu et le régal dit lijffcoop;
- Gottespfennig und Trinkgeld;
- earnestmoney and whine as sign of transfer of immovable good;
- arras entregadas y vino servido en señal exterior del traspaso de un inmueble;

vpl.:

GOETSTEENE = sub. stenen voor een goot stenen om een afvoergoot te bouwen.

- lapides silices idonei ad sternendum canalem;
- dalle ou pière creusée en gouttière;
- Steine für Ablaufrinne;
- sink; sink-stone;
- piedras para construir un canelón;

vpl.: B1/47; C2/890.

GOETSTIJTS Zie:

- goedtstyde; goettijds;----; goitstydts; goitstijdts/

GOI

GOETSTIJTS LEVEREN = bijtijds zenden aan.

- in die condicto subministrare;
- remettre en temps utile;
- zu gelegener Zeit liefern;
- send to in good time;
- entregar, una cosa a; a tiempo;

vpl.: C1/250.

GOETTIJDS Zie:

- goedtstyde;----; goettijds; goitstydts; goitstijdts/

GOETVINDEN ENDE ADVOUEREN = goedvinden en toestaan.

- approbo I et permitto III;
- approuver et permettre;
- billigen; genehmigen;
- approve of and permit;
- aprobar; consentir; tener a bien;

vpl.: PB/III/322.

GOETWILLIGH = adi. bereidwillig.

- promptus;
- serviable; de bonne volonté;
- bereitwillig;
- willing;
- voluntario; servicial;

vpl.: B2/93; C2/1029/1.

GOETWILLIGE BORGTOCHTE = vrijwillige waarborg.

- cautio voluntaria;
- caution volontaire;
- freiwillige Kaution;
- voluntary security;
- caución voluntaria;

vpl.: Lo4/350.

GOEYENISSE OFTE TRANSPORTE = taut. overdracht.

- alienatio;
- transfert;
- Uebertragung;
- transfer;
- cesión; transferencia; traspaso;

vpl.: Cr2/1046.

GOGELAER Zie:

- gokelaer;----; gukelaer; cokelaer/

GOIDE; GOIDEN = adi. goede.

- bonus;
- bon;
- gut;
- good;
- bueno;

vpl.: ACart 4,6,7.

GOIDEN Zie:

- goide;----/

GOIDSHUIJS Zie:

- 't ----/

GOIDTS Zie:

- deur ---- gratie/

GOM

GOIDTS; GOITS = sub. van God.
- Dei;
- de Dieu;
- Gottes; von Gott;
- God's;
- de Dios;
vpl.: LPS 8; ACart 6.

GOIDTSPENNINCK Zie:
- godsdenier; godesdenier; godsheller; godsgelt; godspenninc; godspenning; godtspenninck; ----/

GOIJEN = vb. overdragen; transporteren.
- transporto l;
- faire l'adhéritance; transférer;
- übertragen;
- transfer;
- efectuar el traspaso;
vpl.: Lo7/252.

GOITS Zie:
- goidts;----/

GOITSTIJDTS Zie:
- goedstyde; goettijds; goetstijts; goitstydts;----/

GOITSTYDTS Zie:
- goedtstyde; goettijds; goetstijts; ----; goitstijdts/

GOKELAER; GOGELAER; GUKELAER; COKELAER = sub. goochelaar; tovenaar.
- deceptor; fraudator;
- prestidigitateur; sorcier;
- Betrüger; Schwindler;
- deceiver;
- escamoteador; hechicero;
vpl.: T2/97.

GOKINT OFFT GEWYST = taut. geveld, vonnis.
- sententia lata;
- rendue, une sentence;
- gefällt, ein Urteil;
- passed sentence;
- pronunciada, una sentencia;
vpl.: C3/84.

GOLDTSGELT Zie:
- godsdenier; godesdenier; godsheller; godsgelt; godspenninc; godspenning; godtspenninck; goidtspenninck; goedtspenninck; ----/

GOLTSMIT Zie:
- goutsmit; goudsmid; goudsmet; ----/

GOM Zie:
- gomme;----; gum/

GOMME; GOM; GUM = sub.gom.
- gummi;
- gomme;

GOO
- Gummi;
- gum;
- goma;
vpl.: PvB6/164.

GONGEN = imp.gingen.
- eo IV;
- aller;
- gehen;
- go;
- ir;
vpl.: BVB 127.

GONNEN Zie:
- jonnen;----; gunnen/

GONST Zie:
- gonste;----; gunst; jonst; gunste/

GONSTE Zie:
- sonder drachte,----; oft dissimulatie/

GONSTE; GONST; GUNST; JONST; GUNSTE = sub.1.gunst 2. toegenegenheid.
- 1.favor 2.benevolentia; proclivitas; voluntas;
- 1.faveur; grâce 2.dévouement;
- Gunst; Geneigtheit 2.Zuneigung;
- 1.favour; goodwill 2.affection;
- 1.favor; gracia; merced 2.afección; afecto; cariño;
vpl.: PB/II/359; T2/267; T2/99.

GOODEL; GODELSTEEN; GOEDELSTEEN = lijst als gevelversiering.
- forma ornans fastigium;
- cadre comme décoration d'un façade;
- Leiste als Giebelverzierung;
- frame as decoration of a facade;
- cuadro como ornamento de fachada;
vpl.: PvB5/575.

GOODSHUUS Zie:
- gasthuijs; gasthuis; gasthuus; gasthuys; godeshuus;----; godshuus; godshuys; armhuys/

GOORGESWORENEN OFF GEMEIJNTMEESTERS = sub.pl. goorgezworenen of functionarissen van het corpus Mierlo - vergelijkbaar met de peelmeesters in andere corpora van Peelland - die het Helmonder Goor onder Mierlo beheerden.
- iudices iurati corporis Goor-Mierlo;
- jurés municipaux de Goor-Mierlo;
- Funktionäre der Behörde von Mierlo;
- functionarys of the municipality of Goor-Mierlo;
- funcionarios de la municipalidad de Goor-Mierlo; vpl.: MGG36-60

GOT

GOORT Zie:
- gortketen; gort;----/

GORDELEN OFT RIEMEN Zie:
- beslagen van ----/

GORDEN Zie:
- zich ----/

GORDIJNEN Zie:
- coetse met ----/

GORDINAGE Zie:
- gardijnen; gardynen; gordine; gardine;----/

GORDINAGIEN Zie:
- ledecant mette ----/

GORDINE Zie:
- gardijnen; gardynen; ----; gardine; gordinage/

GOREEL; GORREEL = sub. hals, juk .
- jugum;
- joug;
- Joch;
- harness;
- yugo; palanca;

vpl.: T2/264.

GORREEL Zie:
- goreel;----/

GORS Zie:
- gers; gras; gars; gres;----; gaers; geers/

GORSTE Zie:
- geerste; gerste; garste;----; gerst/
- gherste; gerste; garste; geerste ----; gerst/

GORT Zie:
- gortketen;----; goort/

GORTKETEN; GORT; GOORT = kettinggordel; ceintuur.
- cinctura;
- chaine de ceinture;
- Gürtel;
- belt;
- cinturón;

vpl.: Lo3/188.

GORTTIERE Zie:
- goete; gote; goyte; gotiere;----/

GOSSELKETEL Zie:
- vliegende ofte ----/

GOTE Zie:
- cuijschebare ----/
- goete;----; goyte; gotiere; gorttiere/
- zoede ende ----/

GOTE HERLEGGHEN = een afvoergoot opnieuw graven.
- canalem denuo fodere;

GOU

- refoire le ruisseau le fossé;
- eine Entwasserungsrinne aufs neue graben;
- dig again a drainage-gutter;
- abrir (of = cavar) de nuevo un desaguadero;

vpl.: C1/182.

GOTELIGHE; GOTELINGHE; GOETELINGHE = sub. soort van licht geschut.
- machina muralis levis;
- espèce d'artillerie légère;
- Art leichtes Geschütz;
- kind of light artillery;
- pieza ligera de artillería de hierro fundido;

vpl.: PB/III/234.

GOTELINGHE Zie:
- gotelighe;----; goetelinghe/

GOTEN OFT BUYSEN = taut. afvoerbuizen.
- cloaca;
- tuyau de décharge; conduit de dégagement;
- Abluszrinne;
- outlet-pipe; waste-pipe;
- cuneta; zanja; desaguardero;

vpl.: T1/510.

GOTIERE Zie:
- goete; gote; goyte;----; gorttiere/

GOTIEREN Zie:
- met goeden ----/

GOTIERSTEENEN; GOTTIERSTEENEN = sub.pl. gootstenen, langs de wanden van de goot afvoerkanaal of greppel tussen twee erven.
- lapides idonei ad parietes canalis sternendos;
- pierres de goutière;
- Steine, womit eine Rinne gepflastert ist;
- gutter;
- fregaderos, a lo largo de paredes de la canal;

vpl.: C1/182.

GOTTIERSTEENEN Zie:
- gotiersteenen;----/

GOTTISE = adi. gothisch, hoekig spits monnikenschrift.
- gothicus;
- gothique;
- gotisch;
- gotic;
- gótico;

vpl.: ACart 5.

GOUDACH Zie:
- goudaige; gouwdach; gouwdinc; gouwgedinge;----; goudaeghe/
- naisten ----/

GOUDAEGHE Zie:
- goudaige; gouwdach; gouwdinc; gouwgedinge; goudach;----/

GOUDAEGHE VAN DEN JAERE = jaarlijkse pleitdag.
- dies annualis ad causam agendam;
- plaid général de l'année;
- Provinzgericht, das dreimal im Jahr gehalten wurde;
- yearly court-day;
- día anual de proceso;

vpl.: Ca2/180.

GOUDAGHE Zie:
- goudaige; gouwdach; gouwdinc; gouwgedinge; goudach; goudaeghe;----/
- ten ---- compareren/

GOUDAIGE; GOUWDACH; GOUWDINC; GOUWGEDINGE; GOUDACH; GOUDAEGHE; GOUDAGHE = sub. gouwdag; gouwgericht.
- tribunal regionis;
- audience d'un tribunal régional;
- Gaugericht;
- district, provence-judgment;
- audiencia de un tribunal comarcal;

vpl.: T1/312.

GOUDAIGE OFT VOOGTGEDINGEN = taut. gouwgerichten.
- causa iudicialis pagi;
- session d'un tribunal régional;
- Gaugerichte;
- district courts;
- sesión de un tribunal regional;

vpl.: T1/317.

GOUDEN Zie:
- nieuwen ---- gulden/

GOUDSEM; GOEDENDACH = sub. met ijzer beslagen knots.
- fustis ferro inducta;
- massue ferrée;
- mit Eisen beschlagene Keule;
- bludgeon shod with iron;
- maza chapeada de hierro;

vpl.: PB/IV/399.

GOUDSMID Zie:
- goutsmit;----; goutsmet/

GOUDT Zie:
- deusken ---- ende silver ghewichte/
- engelschen troijs ---- ende silver ghewichte/
- fierlingh oft quart ---- ende silver ghewichte/
- fijn lutter ----/
- finicheyt ende inwendige duecht van ----/
- half deusken ---- ende silver ghewichte/

- luyter ----/
- marck fijn ---- gelts/
- marcq oft een half pont troys ---- ende silver gewichte Brussels/
- pondt ---- ende silver ghewichte Brussels/
- troyken ---- ende silver ghewichte/

GOUT VAN MIN CARATEN = onzuiver goud tot 12 caraat.
- aurum impurum;
- de l'or de jusqu'à 12 carats;
- unreines Gold bis 12 Karat;
- impure gold till 12 carat;
- oro de hasta 12 quilates;

vpl.: T1/464.

GOUTGEWICHTE Zie:
- schrijfflaije metten ----/

GOUTS Zie:
- marck fijn ----/

GOUDSMET Zie:
- goutsmit; goudsmid;----;goltsmit/

GOUDSMID Zie:
- goutsmit;----; goutsmet; goltsmit/

GOUTSMIT; GOUDSMID; GOUTSMET; GOLTSMIT = sub. goudsmid
- aurifex;
- orfèvre;
- Goldschmied;
- goldsmith;
- orfebre; platero; orive; oribe;

vpl.: C1/464; PB/III/307; PB/II/357.

GOUVEN = sub.pl. waterlopen.
- terra egesta praeter fossam & fossa;
- remblai ou chaussée de long de laquelle il y a un canal, un fossé & cours d'eau;
- Wasserlauf;
- watercourse;
- corriente; curso;

vpl.: AKB 11.

GOUVERNEMENT = bestuur; beheer.
- gubernantia; administratio;
- gouvernement; direction;
- Vorstand; Verwaltung;
- government; administration ;
- gobierno; administratión;

vpl.: C1/558,731.

GOUVERNEREN = vb. besturen; regeren.
- guberno l;
- gouverner;
- verwalten; regieren;
- to govern; to rale;

- gobernar; reinar; regir;
vpl.: PvB1/216; Cr2/1240.

GOUVERNEREN ENDE REGEREN = taut. besturen.
- rego III; guberno I;
- gouverner;
- leiten; führen; regieren; verwalten;
- govern;
- gobernar; reinar; regir;
vpl.: EE/2; B1; C2/937; PvB1/216.

GOUWDACH Zie:
- goudaige;----; gouwdinc; gouwgedinge; goudach; goudaeghe; goudaghe/

GOUWDINC Zie:
- goudaige; gouwdach;----;gouwgedinge; goudach; goudaeghe; goudaghe/

GOUWEN = vb. betalen.
- solvere III; perdere III; pensitare;
- payer;
- bezahlen; zahlen;
- pay;
- pagar;recompensar;retribuir;
vpl.: B1:Ra.1495/14; C2/941.

GOUWGEDINGE Zie:
- goudaige; gouwdach; gouwdinc; ----; goudach; goudaeghe; goudaghe/

GOYTE Zie:
- goete; gote;----; gotiere; gorttiere/

GRAAV; GRAVE; GRAEFF;GRAFT; GRAFTE; GRAGT; GRAININGE; GRAVINGE = sub. gracht; sloot.
- fossa; fovea;
- fossé;
- Burchgraben; Graben;
- ditch; moat;
- fosa; zanja;
vpl.: ACart 14,19,23,51; BVB 154; MGG 66,76; Lo6/314.

GRACELIJCKEN Zie:
- taemelijcken ende ----/

GRACELIJCKEN ENDE TAEMELIJCKEN = taut. gepast; betamelijk.
- decens;
- décent; adv. décemment;
- geziemend;
- becoming;
- correcto; conveniente;
vpl.: PvB1/393.

GRACELYCK; GRACIELIJC; GRACILIJC; GRACIEUSE; GRATIEUS; GRATIEUSELIJK = adv.adi. genadiglijk.

- clementer; gratus; clemens;propitius;
- gracieusement; gracieux; clément; propice;
- gnädig; barmherzig;
- gracious; merciful;
- generosamente; con clemencia; con indulgencia; graciose; clemente; misericordioso;
vpl.: PB/III/132; ACart 27,38; MGG 114.

GRACELYCKEN SALARIS = sub. honorarium;
- honorarium;
- honoraire;
- Honorar;
- fee;
- honorarios;
vpl.: PB/III/262.

GRACHT Zie:
- heff van ----/

GRACI Zie:
- gracie; gracien; gratie;----/

GRACIE; GRACIEN; GRATIE;GRACI; GRATIEN = sub. genade;gunst.
- gratia; favor;
- grâce; faveur;
- Gnade; Gunst;
- grace; pardon; favour;
- favor; gracia; merced;
vpl.: ACart 4; T2/88; PvB1/106.

GRACIE ENDE REMISSIE = genade en kwijtschelding.
- gratia et remissio;
- grâce et rémission;
- Gnade und Erlasz;
- mercy and remission;
- gracia y remisión;
vpl.: C1/309.

GRACIELIJC Zie:
- gracelyck;----; gracilijc; gracieuse; gratieus; gratieuselijk/

GRACIEN Zie:
- gracie;----; gratie; graci; gratien/
- bider ---- Gods/
- versterfenisse bij ----/

GRACIEN ENDE DABONDANT = genade en overvloed.
- gratia et abundantia;
- grâce et abondance;
- Gnade und Ueberfluss;
- mercy and abundance;
- gracia y abundancia;
vpl.: T1/24.

GRACIEUSE Zie:
- gracelyck; gracielijc; gracilijc; ----; gracieuse; gratieus; gratieuselijk/

GRACILIJC Zie:
- gracelyck; gracielijc;----; gracieuse; gratieus; gratieuselijk/

GRADE OFT TRAPPEN = taut. stap voor stap.
- gradatim;
- pas à pas; progressivement;
- Schritt für Schritt;
- step by step;
- paso a paso; por sus pasos contados;

vpl.: T1/419.

GRADIN Zie:
- opganck oft ----/

GRADUATIE = sub. graadverlening.
- donatio gradus;
- graduation;
- Verleihung eines Dienstgrades;
- confering of a degree;
- graduación;

vpl.: PvB 5/29.

GRAED Zie:
- graedt; graet;----/

GRAEDT Zie:
- den naesten in den ----/
- ghelijcken oft voorderen ----/

GRAEDT; GRAET; GRAED = sub. graad.
- gradus;
- degré;
- Grad;
- grade;
- grado;

vpl.: C1/157.

GRAEF Zie:
- grave; greve;----; greef/

GRAEFF Zie:
- graav; grave;----; graft; grafte; gragt; grainінge; gravinge/

GRAEFSCHAP = sub. graafschap.
- comitatus;
- comté;
- Grafschaft;
- county;
- condado;

vpl.: PB/II/335.

GRAEN Zie:
- mudde ----/

GRAENDER; GRAENRE; GRANER; GRAENDERSHUIJSE; GRANDER; GRAENER = sub. graanzolder; korenschuur.
- horreum frumenti;
- grenier à blé;
- Getreidelagerraum;
- store for corn;
- granero;

vpl.: PvB6/145.

GRAENDERSHUIJSE Zie:
- graender; graenre; graner; ----; grander; graener/

GRAENEN Zie:
- gagie boeckhouder van den prijsen van den ----/

GRAENMAETE Zie:
- 't recht van der ----/

GRAENMERCKT Zie:
- lepeler van de ----/
- toesiender oft inclopper van de ----/

GRAENMOLDER Zie:
- molenman; molre; molder; moelder; meulder; molenaer; muelenaer; moolner; molner; mulner; muldener;----; mulder; molnaer; moelnare; meulder; meulenaer; muldenaer/

GRAENER Zie:
- graender; graenre; graner; graendershuijse; grander;----/

GRAENRE Zie:
- graender;----; graner; graendershuijse; grander; graener/

GRAET Zie:
- graedt;----; graed/
- naeste inde ----/

GRAF Zie:
- actie gegeven tegen dengenen die eenen anderen wille verbieden een ---- te maken dair het georloft waire/
- mits leggende den sleutel op 't ---- van heuren man/
- sleutels op het ---- leggen/

GRAFT Zie:
- graav; grave; graeff;----; grafte; gragt; grainінge; gravinge/

GRAFTE Zie:
- graav; grave; graeff; graft; ----; gragt; grainінge; gravinge/

GRAFTEN Zie:
- met ---- affgesloten/

GRAGT Zie:
- graav; grave; graeff; graft; grafte;----; grainінge; gravinge/

GRAGT, GRAVE OFTE CUIJLE = taut. gracht.
- fossa;
- fosse;
- Graben;
- canal;
- canal; foso;

vpl.: ACart 55.

GRAIN Zie:
- greijn;----; greine/

GRAININGE Zie:
- graav; grave; graeff; graft; gragt;----; gravinge/

GRAMARIE Zie:
- grammarien;----; grammarie/
- quade ----/

GRAMMARIE Zie:
- grammarien; gramarie;----/

GRAMMARIEN; GRAMARIE; GRAMMARIE = sub. spraakkunst.
- grammatica;
- grammaire;
- Grammatik; Sprachlehre;
- grammar; philology;
- filología; lingüística;

vpl.: T1/378.

GRAMMEN Zie:
- in fellen oft ---- moede/
- in, met, uuyt ---- moede/
- met ---- moede/
- uuijt ---- moede/

GRAMSCAP Zie:
- bernender heyten van ----/

GRAMSCAP; GRAMSCHAP; GRAMSCHIP; GRAMSCAPE; GRAMSCAPPE = boosheid; gramschap; kwaadheid; woede; kwaadwilligheid.
- bilis; furor; indignatio; ira; odium; malevolentia;
- colère; courroux; fureur; rago;
- Aerger; Grimm; Raserei; Wut; Zorn;
- anger; fury; rage;
- cólera; furia; furor; enojo; ira; irritación;

vpl.: T1/11,131,309; T2/66,196.

GRAMSCAPE Zie:
- gramscap; gramschap; gramschip;----; gramscappe/

GRAMSCAPPE Zie:
- gramscap; gramschap; gramschip; gramscape;----/

GRAMSCAPPEN Zie:
- bernerder heyten van ----/

GRAMSCHAP Zie:
- gramscap;----; gramschip; gramscape; gramscappe/
- uijt ----/

GRAMSCHIP Zie:
- gramscap; gramschap;----; gramscape; gramscappe/

GRANER Zie:
- graender; graenre;----;graendershuijse; grander; graener/

GRANDER Zie:
- graender; graenre; graner; graendershuijse;----; graener/

GRAS Zie:
- gers;----; gars; gres; gors; gaers; geers/

GRASSATEUR ENDE STRAETSCHENDER = taut. straatschender.
- perturbator ordinis publicae;
- vandale; perturbateur de l'ordre public;
- Straszenschänder;
- street rough;
- persona que comete travesuras en plena calle;

vpl.: PB/II/173.

GRASSEREN = vb. heersen.
- regnare;
- régner;
- herrschen;
- reign;
- reinar; imperar; dominar; mandar;

vpl.: PB/IV/551.

GRATIA Zie:
- brevitatis ----/
- ex ----/
- remitterende brevitatis ----/

GRATIE Zie:
- beneficie ende ----/
- deur goidts ----/
- generale remissie,---- ende pardon/
- ghenade ende ----/
- gracie; gracien;----; graci; gratien/
- pardoene; pardon ende ----/
- wachte van ----/

GRATIE ENDE SUBLIMATIE = taut. verheffing.
- elevatio;
- élévation;
- Erhebung;
- raising;
- elevación;

vpl.: PB/II/184.

GRATIE OFT MISERICORDIE = genade of barmhartigheid.
- gratia vel misericordia;
- grâce et miséricorde;
- Gnade oder Barmherzigkeit;
- mercy or mercifulness;
- gracia o misericordia;

vpl.: PB/III/224.

GRATIEN Zie:
- bider ---- goeds/
- daeghement van ----/
- dage van ----/
- ghenechte van ----/
- gracie; gracien; gratie; graci;

gracien;----/
- sonderlinge ----/
- sunderlingher ----/
- 't vierde van ----/
- termijn van ----/
- uijt ----/
- van sunderlinger ----/
- vuyt sunderlingen ----/

GRATIEN OFT VOORDEELS = taut. voordeel; gunst.
- favor;
- avantage; faveur;
- Vorteil;
- advantage; favour;
- ventaja; favor;

vpl.: PB/II/57.

GRATIEUS Zie:
- gracelyck; gracielijc; gracilijc; gracieuse;----/

GRATIEUSELIJK Zie:
- gracelyck; gracielijc; gracilijc; gracieuse; gratieus;----/

GRATIFICATIE OFT GUNSTE = taut. begunstiging.
- favor;
- faveur;
- Begünstigung;
- favour;
- favorecimiento; favor; protección;

vpl.: Lo4/398.

GRATIFICEEREN; GRATIFICEREN = vb. behagen; belonen; begunstigen
- gratifico l; praemium do l;
- plaire; gratifier; récompser;
- gefallen; belohnen; begünstigen;
- please; reward; favour;
- complacer; agridar; gustar; placer; gratificar; favorecer;

vpl.: PB/III/301; PB/II/250; Lo1/530.

GRATIFICEREN Zie:
- gratificeeren;----/

GRATUITELYCK = adv. kosteloos; om niet.
- gratuito;
- gratuitement;
- unentgeltlich;
- free of charge;
- gratis; de balde;

vpl.: PB/II/268.

GRATUITEYT = hom.sub.1.vrijwilligheid 2. gift; geschenk.
- 1.gratuitas; libera voluntas 2. donatio; donum;
- 1.bonne volonté; à titre gratuit; gratuité; spontanéité 2. don; cadeau;
- 1.Freiwilligkeit 2.Geschenk;
- 1.voluntariness 2.gift;

- 1.espontancidad; voluntariedad; gratuidad 2.donación; regalo; dádiva; obsequio;

vpl.: Cr2/1059,981; PvB2/23, 356; C1/553; PB/III/400.

GRAU Zie:
- gru;----; gruy; grouw;grouwt; grouwtken/

GRAUW; GRAUWELE = sub. kiezelzand.
- glarea;
- gravier;
- Kieserde;
- gravel;
- cascajo;

vpl.: C1/155.

GRAUWELE Zie:
- grauw;----/

GRAVE Zie:
- graef;----/
- graav;----;graeff; graft; grafte; gragt/
- gragt ofte cuyle;----/
- sarck van den ----/
- 't hol van den ----/

GRAVE; GREVE; GRAEF;GREEF = sub.graaf.
- comes;
- comte;
- Graf;
- duke;
- conde;

vpl.: MGG 23; Cr2/974.

GRAVE OFF WALLE = langwerpige opgeworpen verhoging van aarde; dijk; gracht.
- agger;
- fosse ou digue;
- Graben oder Wall;
- dike;
- un dique;

vpl.: LPS 32.

GRAVE OFTE LOOP = taut. afvoersloot.
- fossa ad abducendum;
- canal de drainage;
- Abfuhrgraben;
- drainage ditch;
- zanja de desagüe;

vpl.: MGG 75.

GRAVEEREN Zie:
- graveren;----/

GRAVEN Zie:
- munten ----/

GRAVEN; GREVEN = vb. graven; delven.
- infodo III;
- enterrer;
- begraben;

- bury;
- enterrar; inhumar; sepultar;

vpl.: T1/277.

GRAVEREN; GRAVEEREN = vb. bezwaren; schaden; benadelen.
- gravo I; laedo III; afferos III; noceo II detrimentum inferro;
- charger; imposer; faire tort à; nuire à; porter préjudice; endommager;
- beschweren; benachteilen; schaden; schädigen;
- burden; load; prejudice; damage to hurt; to harm;
- gravar; pesar sobre; dañar; perjudiciar;

vpl.: B2/46; PB/III/207; T2/9; B1/42,84; C2/889,897,1018; C3/212.

GRAVEREN Zie:
- beswaeren oft ----/

GRAVINGE Zie:
- graav; grave; graeff; graft; gragt; grainінge;----/

GRAVITEYT = sub. belangrijkheid.
- auctoritas; gravitas;
- importance;
- Bedeutung; Gewicht; Wichtigkeit;
- importance; weight;
- gravedad; importancia;

vpl.: T2/102.

GRAVITEYT VAN ZEEDEN = hoge opvattingen; moraal.
- interpretatio;
- noblesse morale;
- edle Moral; Gewissenhaftigkeit;
- noble morals;
- nobleza moral;

vpl.: T1/370.

GREEF Zie:
- grave; greve; graef;----/

GREES Zie:
- gruijs; gruus; gruis; groys; greis;----; greeus; gruys; gruyse/

GREEUS Zie:
- gruijs; gruus; gruis; groys; greis; grees;----; gruys; gruyse/

GREFFE Zie:
- greffier;----/
- griffie; grijffijen; greffie;----/

GREFFIE Zie:
- griffie; grijffijen;----;greffe/

GREFFIEHOF Zie:
- greffiehove;----/

GREFFIER; GREFFE = sub. secretaris ener schepenbank; griffier.
- secretarius iudicii scabinorum;
- greffier;
- Sekretär eines Schöffengerichts;
- clerk of the court;
- escribano; actuario;

vpl.: C1/509; T1/12.

GREFFIER, ANTWERPEN = griffier was bij benoeming en aanvaarding van dat ambt aan de stad 1000 gulden schuldig, Antwerpen.
- tabularius; ad nominationem et acceptationem muneris urbi mille florinas debitus erat, Antverpia;
- greffier; lors de sa nomination et son entrée en fonction il était redevable à la ville de mille florins, Anvers;
- Gerichtsschreiber; war bei Ernennung und Antritt eines Amtes der Stadt 1000 Gulden schuldig, Antwerpen;
- registrar; had to pay to the town 1000 guilders at appointment and acceptance of an office, Antwerp;
- el escribano debia a la ciudad mil florines con ocasión de su nombramiento y de aceptación de su oficio, Amberes;

vpl.: C1/534.

GREFFIER OFT SCRIBE = taut. griffier.
- scriptor;
- greffier;
- Gerichtsschreiber;
- clerk;
- actuario; escribano;

vpl.: T1/335.

GREFFIER VAN DE GENERALE CHARITATE = sub. secretaris van de algemene liefdadigheid.
- scriba charitatis communis;
- secrétaire de la bienfaisance générale;
- Sekretär der allgemeinen Wohltätigkeit;
- secretary of the general charity;
- secretario de la asistencia pública;

vpl.: PB/II/96.

GREFFIER VAN DE LAEKENHALLE, ANTWERPEN = griffier van de Lakenhal cq. een localiteit waar door de lakenhandelaars laken werd verhandeld in grote hoeveelheden; werd bij benoeming en aanvaarding van zijn ambt aan de stad schuldig 600 gulden, Antwerpen.
- tabularius Lakenhal cq. locus in quo a mercatoribus pannorum laneorum lintea in copiis magnis

vendebantur; ad nominationem et acceptationem muneri s sui civitati sescentas florinas debitus erat, Antverpia;
- greffier de la halle au draps redevable à la ville de 600 florins lors de sa nomination et entrée en fonction, Anvers;
- Urkundsbeamter der Tuchhalle; war bei Ernennung und Antritt seines Amtes der Stadt 600 Gulden schuldig, Antwerpen;
- registrar of the Cloth Hall; had to pay to the town 600 guilders at appointment and entrance of his office, Antwerp;
- escribano del mercado de paños debia a Amberes 600 florines, Amberes;

vpl.: C1/534.

GREFFIER VAN DE THRESORIERS-KAMER, ANTWERPEN = griffier van de Kamer van de schatbewaarder of eerste rentmeester; werd bij benoeming en aanvaarding van zijn ambt aan de stad schuldig 600 gulden, Antwerpen.
- tabularius Camerae custodis thesauri aut quaestoris aerarii primi; ad nominationem et acceptationem muneris sui civitati sescentas florinas debitus erat, Antverpia;
- greffier de la trésorerie; devait six cents florins à la ville pour sa nomination et son entrée en fonction; Anvers;
- Urkundsbeamter der Kammer des Schatzbewahrers oder ersten Verwalters; war bei Ernennung und Antritt seines Amtes der Stadt 600 Gulden schuldig, Antwerpen;
- registrar of the Chamber of the treasurer or first bailiff; had to pay to the town 600 guilders at appointment and entrance of his office, Antwerp;
- escribano de la Cámara del tesorero o primer administrador, debia a Amberes 600 florines, Amberes;

vpl.: C1/534.

GREFFIERS Zie:
- toelagen pensionarissen;----; secretarissen/

GREIDEN Zie:
- gereyden; gereiden; gereden; ----/

GREIJN; GRAIN; GREINE = sub. paradijskoren.
- granum paradisi;
- graine de paradis;
- Paradieskorn;
- grains of corn;
- grano de paraiso;

vpl.: PvB6/162.

GREIJN OFT AESKEN MEDICINAEL BRUSSELS = gewicht gebruikt bij brusselse apothekers gelijk aan een terwe graan.
- perpaupulum farmaceuticum bruselensis;
- poids utilisé par les pharmaciens de Bruxelles;
- Gewicht benutzt von den Apothekern in Brüssel;
- weight used by the chemists in Brussels;
- pesa usada por farmacéuticos bruselenses;

vpl.: C1/243.

GREIJNEN = sub.pl. granen.
- frumenta; fruges; annonae;
- des grains;
- Getreidearten;
- cereals;
- granos;

vpl.: C1/528.

GREIJZEN = vb. grenzen; begrenzen
- terminor I; adiaceo II; finitimum sum;
- être limitrophe de; être borné par;
- grenzen;
- border;
- lindar con;

vpl.: BVB 169.

GREINE Zie:
- greijn; grain;----/

GREINEN Zie:
- greynen;----/

GREIS Zie:
- gruijs; gruus; gruis; groys; ----; grees; greeus; gruys; gruyse/

GRENAILLE Zie:
- plate oft ----/

GRES Zie:
- gers; gras; gars;----; gors; gaers; geers/

GREVE Zie:
- grave;----; graef; greef/

GREVEN Zie:
- graven;----/

GREYN; GREYNE = sub.hom.1. graan 2.zaad 3.grein; kleinst gewicht.
- 1.frumentum 2.semen; fruges; 3.mica;
- 1.grain céréales 2.semence;

3.grain;
- 1.Getreide; Korn 2.Samen 3. Gran;
- 1.grain; corn 2.seed 3.grain;
- 1.trigo 2.semilla 3.grano;

vpl.: C3/128; T2/101; PB/II/443; FvB1/403.

GREYN OFT MANIGET = taut.grein weefsel van kemels- of geitenhaar.
- camelotus, pannus e villis caprinis contetus;
- camelot;
- Kamelott;
- camlet;
- tejido de pelo de camello o peldefebre;

vpl.: PvB1/337.

GREYNE Zie:
- greyn;----/

GREYNEN; GREINEN = vb. roodverven.
- rufo I;
- teindre en rouge;
- rotfärben;
- paint red;
- pintar de rojo;

vpl.: PvB1/269.

GREYNWERK VAN GLAS = parels.
- margaritae;
- perles;
- Perlen aus Glas;
- glassy pearl;
- aljofar de vidrio;

vpl.: PvB1/246.

GRIEFFLYCK Zie:
- affgryselyck ende ----/

GRIEVEN Zie:
- contradictie ende ----/

GRIFFIE; GRIJSSIJEN; GREFFIE; GREFFE = sub. secretarie van een rechtscollege.
- tabularium iudicii; tabularium graphiarii;
- greffe;
- Kanzlei;
- court of chancery;
- escrivabía;

vpl.: ACart 3,28; Lo6/174.

GRIJFFIJEN Zie:
- griffie;----; greffie; greffe/

GRIJP LOVENS = muntsoort gelijk aan 3 stuivers en 4 penningen brabants.
- nummus Lovaniensis;
- monnaie de Louvain;
- Art Münze von Löven;
- coin of Louvain;
- clase de moneda lovaniense;

vpl.: C1/240.

GRIJPEN Zie:
- plaetse ende stadt ----/

GRIJPPEN Zie:
- buten der ---- van der vischmarct/

GRIJPS Zie:
- dick ---- ende duyms/

GROENEVISSCHER Zie:
- groenvisschere;----/

GROENGESWOORENS = sub. identiek met Goorgezworenen ofwel beedigde uitgevers van percelen in de Groene Gemeente, vergelijkbaar met de Peelmeesters in andere corpora dan Mierlo.
- iurati corporis Grune Gemeijnte Mierlo iudices;
- jurés municipaux de Grune Gemeijnte, Mierlo;
- Funktionäre der Behörde des grünen Gemeindes, Mierlo; Vereidigten zum Austeilen von Parzellen in der Gemeinde;
- functionaries of the Green Municipality, Mierlo; sworn for the distributing of plots in the municipality;
- funcionarios de la municipalidad de Goor, Mierlo que bajo juramento repartían parcelas de tierra;

vpl.: MGG 58.

GROENMERCKT Zie:
- lepeleer van de ----/

GROENEROEDEN; GROENROEDE = sub. gerechtsdienaar uitgerust met een groengeverfde staf of stok, 's Bosch.
- apparitor iudiciiornatus sceptro viridato, Buscum ducis; accensus; lictor;
- agent équipé d'un bâton de couleur vert, Bois le Duc; archer; valet de justice;
- Gerichtsdiener, ausgerüstet mit einem grüngestrichenen Stab;
- court-officer equiped with a green staff;
- alguacil equipado de un bastón de color verde; agente justicial; alguacil; esbirro; polizonte;

vpl.: B2; C2/886,1015; B1/24; BVB 103.

GROENVISSCHERE; GROENEVISSCHER = sub. verse zeevisvisser.
- piscator piscium marinorum recentium;
- pêcheur de poisson frais de mer;
- frischer Seefischfischer;
- fresh seafishfisherman;
- pescador de pescado fresco de mar;

vpl.: PvB6/155.

GROENWYVE; GROENWIJFF = sub. groentevrouw; boerin.
- mercatrix oleris; praebetrix olerum;
- marchande de légumes; verdurière;
- Gemüsehändlerinn;
- greengrocer's wife;
- verdulera; vendedora de verduras;

vpl.: PB/III/159; Lo4/742.

GROENYNGHEN = sub. Groningen.
- Groninga;
- Groningue;
- Groningen;
- Groningen;
- Groninga;

vpl.: B1:Pla.Ph/1.

GROENZWAARDE = sub. laag en vruchtbaar weiland.
- pastus inferior et fertilis;
- pâture basse et fertile;
- niedriges und fruchtbares Weideland;
- low and fertile meadow-land;
- pradera baja y fértil;

vpl.: PB/III/345.

GROESBEEMDEN = sub. laaggelegen weiden.
- pratum in loco demisso, inferio;
- pré dans un terrain bas;
- tief gelegene Weiden, Wiesen;
- low-lying meadows;
- pradera en un terreno bajo;

vpl.: SKB 22.

GROESE; GROESVELD = sub. weiland.
- locus pascuus; locus ad pascendum; pratum;
- pré; pâturage; prairie;
- Weideland;
- meadow-land;
- dehesa; pradera;

vpl.: AKB 4.

GROESVELD Zie:
- groese;----/

GROESVLIKKEN = sub.pl. graszoden.
- caespes;
- plaque de gazon;
- Grasscholle;
- grass-sod;
- césped;

vpl.: SKB 11.

GROET = sub. Brabantse munt.
- nummus aliquis in Brabantia;
- ancien pièce de monnaie en argent de Brabant;
- ein bestimmtes Münzstück in Brabant;
- a certain piece of money, coin in Brabant;
- nombre de una moneda en Brabante;

vpl.: B1:Ra.1495/14; C2/941.

GROET; GRUUT; GRUTE; GRUYT; GRUIJTE = een mengsel van diverse kruiden die gebruikt werden bij het brouwen van bier. De mengsels verschillen van plaats tot plaats.
- mixtio herbarum diversarum, quae utebantur ad coquendum cerevisiae mixtiones de loco in locum differebant;
- mélange d'herbes employée pour fabriquer de la bière. Ces mélanges étaient différentes selon les lieux;
- eine Mischung von verschiedenen Krauten die benutzt wurden beim brauen von Bier; Die Mischungen waren von Ort zu Ort verschieden;
- a mixture of different herbs which were used for the brewing of beer. The mixtures were different from place to place;
- mezcla de especias diferentes para el cerveceo; derecho al grute, grano mandado y molido groseramente, usado para la fabricación de cerveza;

vpl.: PB/III/346; PB/II/20.; C1/530.

GROET ORDER ENDE MACHT = grote voorspoed en macht.
- commodum pecuniarium magnum et potestas;
- grande prospérité et puissance;
- grosze Wohlfahrt und Macht;
- great prosperity and power;
- gran prosperidad y poder;

vpl.: Pr.Tr./1; C2/930.

GROET, QUAET ENDE SWAER PROCESSE = taut. groot, kwaad en ernstig proces.
- magnus, malus et gravis actio;
- grand mal et procès grave;
- gross und schwierig Prozess;
- big, bad and heavy action;
- proceso grande; perjudiciale y grave;

vpl.: LPS 28.

GROETELIJCKEN = adv.in grote mate.
- summe; maxime; valde;
- grandement;
- in hohem Masse;
- in great measure;
- en alto grado;

vpl.: LPS 38.

GROETEN; GROETENE = hom.1. schatten; ramen; taxeren; begroten

2. in rechte aanspreken.
- 1.aestimo I 2.in ius apello I;
- 1.evaluer 2.assigner en justice;
- 1.schätzen 2. aufforden;
- 1.estimate 2.sue;
- 1.evaluar; tasar; estimar 2. poner; pleito;

vpl.: Lo6/248,250; PvB1/189.

GROETENE Zie:
- groeten;----/

GROEVE; GROVE = sub. scheidsloot.
- fossa tamquam limes;
- fossé de séparation;
- Trennungsgraben;
- boundary-ditch;
- zanja de separación;

vpl.: ACart 19,21.

GROEFDGREYNE; GROFGREYN; GROEFGREYN; GROFFGREYNE; GROGREIN = sub. kamelot; grofkorrelige rode stof.
- pannus e villis caprinis contextus; materia rubra granosa;
- camelot; étoffe rouge à gros grain;
- seidenartiger Stoff; grobkörniger roter Stoff;
- camlet; coarse-grained red material;
- tela hecha de pelo de camello; tela gruesa roja y granular;

vpl.: PB/II/39; PvB1/334.

GROEFGREYN Zie:
- groefdgreyne; grofgreyn;----; groffgreyne; grogrein/

GROEYEN ENDE WASSEN = taut. groeien.
- cresco III;
- croître; pousser;
- wachsen;
- grow;
- crecer; desarrollarse; aumentarse; prosperar; medrar;

vpl.: PB/III/310.

GROFFGREYNE Zie:
- groefdgreyne; grofgreyn;groefgreyn;----; grogrein/

GROFGREYN Zie:
- groefdgreyne;----; groefgreyn; groffgreyne; grogrein/
- syden ----/

GROFTIMMERINGHE ENDE ROUWVERSLAGHEN HOUT = taut. ruw verwerkt hout.
- lignum impolitum;
- bois brut;
- rauh verarbeitetes Holz;
- roughly manufactured timber;
- madera brutamente labrada;

vpl.: C1/194.

GROGREIN Zie:
- groefdgreyne; grofgreyn; groefgreyn; groffgreyne;----/

GROND Zie:
- beley oft procedure ten ----/
- opperste ----/

GRONDCHIJNS Zie:
- grondcijns; grondgewinchijns; grontchijns; grontchijse;grontcijns; grontcijs;----; grondtchijns/
- uijtghedaeght ----/

GRONDCIJNS; GRONDGEWINCHIJNS; GRONTCHIJNS; GRONTCHIJSE; GRONTCIJNS; GRONTCIJS; GRONDCHIJNS; GRONDTCHIJNS = sub. heerlijke grondrente wegens het verkrijgen van grond. Bij vererving of koop moest men een dubbele of drievoudige cijns als gewin extra betalen aan de grondheer of diens opvolger. Bij niet betaling van deze cijns volgde nog een boete; grondrente.
- census emphyteuticus; census fundi; census perpetuus; vectigal solarium;
- cense ou redevance emphytéotique/héréditaire; rente foncière rente perpétuelle;
- Grundzins; Grundsteuer;
- groundrent; land-tax;
- censo enfitéutico; rento de fincas; renta de la terra;

vpl.: ACart 47; B2/125; C2/1029; T1/425.

GRONDE Zie:
- actie ----/
- beeteringe van den ---- oft goede/
- beleij oft procedure ten ----/
- executie continueren ten ----/
- opperste ----/
- proceduren ten ----/

GRONDEEREN Zie:
- gronderen;----/

GRONDELIJCKEN; GRONDICH = adv. grondig.
- penitus;
- à fond;
- gründlich;
- thoroughly;
- a fondo; radicalmente;

vpl.: PB/IV/89.

GRONDEN Zie:
- leveren aen ---- bij rosch ende rijs/
- sterile ----/

GRONDENARE; GRONDENERE; GRONTHEERE = sub. bloot eigenaar.

- dominus fundi; dominus proprietatis; fundi possessor;
- foncier; propriétaire; propriétaire d'un immeuble dont l'usufruit repose entre les mains de tiers; seigneur foncier; propriétaire foncière;
- Eigentum mit Nieszbrauch von Dritten; Grundbesitzer; Landesherr; Grundeigentümer;
- landlord; property with usufonct by third persons; landowner;
- propietario de tierras; proprietario de un inmable cuyo usufructo está entre las mands de terceros; terrateniente; proprietario de tierra;

vpl.: T1/82,425,537; T2/370; C1/329.

GRONDENEERE ENDE HEERE = taut. grondeigenaar.
- fundi possessor;
- propriétaire de biensfonds; seigneur;
- Grundbesitzer;
- landholder; landed propietor;
- propietario de tierra; senor; terrateniente;

vpl.: T1/315.

GRONDENERE Zie:
- grondenare;----; grontheere/

GRONDENERE OFT PROPRIETARIJSHEERE = taut. bloot eigenaar; grondheer.
- possessor;
- foncier; propriétaire; seigneur;
- Landesherr;
- landholder; propietor;
- dueño; propietario; señor;

vpl.: T1/234.

GRONDEREN; GRONDEEREN = vb. doorgronden.
- condere III;
- fonder;
- ergründen;
- get to the bottom (of);
- escudrinar; examinar a fondo;

vpl.: T2/155.

GRONDGEWINCHIJNS Zie:
- grondcijns;----; grontchijns; grontchijse; grontcijs; grondchijns; grondtchijns/

GRONDHEERLIJKHEID = sub. oereigendom van onroerend goed in werkelijk bloot eigendom bezeten door een grondeigenaar die vanouds op zijn territoir alle macht bezat.
- dominium; territorium in possessione domini fundi;
- seigneurie; terre domaine seigneuriale;

- Grundherrlichkeit;
- seignorial land;
- dominio; señorial; senorio;

vpl.: ACart 1.

GRONDICH Zie:
- grondelijcken;----/

GRONDT Zie:
- bekommerden ----/

GRONDT CONTENTIEUS = betwiste grond.
- terra contenta;
- fonds en litige;
- umstrittener Grund;
- disputed ground;
- tierra impugnada;

vpl.: C1/615.

GRONDTBERDER = sub. sluis.
- cataracta;
- écluse;
- Schleuse;
- sluice;
- esclusa;

vpl.: C1/347.

GRONDTBERDEREN TRECKEN = sluizen openstellen.
- cataractas apertas facere;
- lever les vannes;
- Schleusen eröffnen;
- open sluices;
- abrir esclusas;

vpl.: C1/347.

GRONDTCHIJNS Zie:
- grondcijns; grondgewinchijns; grontchijns; grontchijse; grontcijns; grontcijs; grondchijns; ----/
- ghemeijnen ----/

GRONE Zie:
- groen; groene; gruene;----/

GRONT Zie:
- actie gegeven den meester van den gronde, die alle 'tgeene heyscht, dat op sijnen ---- vast ende nagelvast is gemaict/
- actie uuyt violenciën inquietative gedaen bij tymmeren oft afbreeken in een anders ---- ende erve/
- gemeijnte ----/
- metten sonne op den ----/

GRONT; GRUNT = sub. stuk grond; erf.
- ager;
- champ; pièce de terre;
- Grundstück; Hof;
- piece of ground; yard;
- tierra; terreno;

vpl.: MGG 151.

GRONTCHIJNS Zie:
- achterstellighen ----/

- grondcijns; grondgewinchijns; ----; grontchijse; grontcijs; grondchijns; grondtchijns/

GRONTCHIJSE Zie:
- grondcijns; grondgewinchijns; grontchijns; ----; grontcijs; grondchijns; grondtchijns/

GRONTCIJNS Zie:
- grondcijns; grondgewinchijns; grontchijns; grontchijse; ----; grontcijs; grondchijns; grondtchijns/

GRONDCIJS Zie:
- grondcijns; grondgewinchijns; grontchijns; grontchijse; ----; grondchijns; grondtchijns/

GRONTHEER; GRONTHEERE = sub. landheer.
- dominus fundi; proprietatis;
- seigneur; propriétaire terrien; seigneur foncier;
- Grundherr;
- landlord;
- señor; dueño de la tierra; señor rural;

vpl.: C1/13.

GRONTHEERE Zie:
- grondenare; ----/
- grontheer; ----/
- erven daer de ---- vogele op heeft/

GRONTLYCKE BEDERFENISSE = diepgaand bederf.
- corruptio;
- corruption; dépravation; perversion;
- eindringende Fäulnis;
- profound depravation;
- corrupción grave;

vpl.: PB/III/15.

GRONTS Zie:
- naerderschap van ---- oft servitutsweghen/

GRONTSLAGH Zie:
- basis en ----/

GROOT Zie:
- tot ---- achterdeel van/

GROOT EN GAAN VAN KIJNDE = in zwangerschap zijn.
- in praegnantia esse;
- être enceinte; être grosse;
- in Schwangerschaft sein;
- being pregnant;
- estar encinta; estar en estado;

vpl.: T1/106.

GROOT ENDE VIOLENT = taut. krachtig.
- fors et violens;
- fort;

- kräftig;
- powerful; strong;
- fuerte;

vpl.: T1/367.

GROOT FEL ENDE VEHEMENT = taut. geweldig; heftig; onstuimig.
- vehemens;
- féroce; véhément; violent;
- gewaltig; heftig; stürmisch; ungestüm;
- tempestuous; turbulent;
- impetuoso; vehemente; violento;

vpl.: T1/140.

GROOT GHELUYT = het doen luiden van alle klokken voor een overledene, Mechelen.
- sonare omnes campanas; Mechelen;
- sonnerie de toutes les cloches pour un défunt; Malines;
- das Läuten laszen von allen Glocken für einen Verstorbenen Mecheln;
- the tolling of all bells for a deceased, Mechli;
- hacer doblar todas las campanas para un difunto, Malinas;

vpl.: PB/III/119.

GROOT VERMOEDEN OFT KENLIJCKE SUSPICIE = taut. sterke verdenking.
- suspicio firma;
- notable soupçon; forte suspicion;
- starker Verdacht;
- strong suspicion;
- grave sospecha;

vpl.: C1/175.

GROOTE Zie:
- boeghmaecker van de ---- gulde/
- twijffel ende ---- donckerheijt/
- tot ---- verachteringe van justitie ende interest/

GROOTE BEDERFFENISSE = groot bederf.
- corruptio magna;
- grande corruption;
- grosses Verderben; Unglück;
- great corruption; decay;
- grande (of = gran) menoscabo; gran corrupción;

vpl.: LPS 38.

GROOTE MUNTE = volle munten van goud of zilver.
- nummi aurei aut argentei pleni;
- des monnaies d'or et d'argent pleins;
- volle goldene oder silberne Münze;
- full golden or silver coins;
- monedas, medallas, llenas de oro o plata;

vpl.: PvB5/231.

GROOTE OFT PENNINCK BRABANTS = zilveren muntsoort gelijk aan 24 mijten Brabants.
- nummus;
- monnaie;
- Münze; Art silberne Münze;
- coin; silver coin;
- clase de moneda de plata de Brabante;

vpl.: C1/.

GROOTE QUETSINGE = groot verlies; grote benadeling.
- damnum magnum;
- grande perte;
- grosze Benachteiligung;
- great loss;
- gran pérdida; grave pérdida;

vpl.: C1/198.

GROOTE ROEDE = staf van de hoogschout.
- virga sculteti maioris;
- grande verge; bâton du chef du bailliage;
- Stab des Oberschultzes;
- mace of the chief-bailiff;
- bastón largo; bastón de mando del alcalde superior;

vpl.: B1/16; C2/884.

GROOTE SCATTINGE = grote last.
- onus magnum;
- grande charge;
- grosze Bürde;
- great burden;
- gran cargo;

vpl.: T1/465.

GROOTE SWARICHEIJT OFT NIEUWICHEDEN = taut. bezwaren en nieuwe gezichtspunten.
- nova puncta visionis et difficultates;
- grandes difficultés ou des nouveautés;
- neue Gesichtspünkte;
- great difficulties or novelties;
- dificultades y aspectos nuevos;

vpl.: C1/312/2.

GROOTE VEEDEN; VIANTSCAPPEN OIRLOGEN ENDE ONTALLIJCKEN SUNDEN = grote veten; vijandschap; oorlogen en ontelbare zonden.
- inimicitiae; bella et peccata innumerabilia;
- grandes gaines, inimitiés; guerres et péchés innombrables;
- grosze Feindschaften, Kriege und unzählige Sünden;
- big enmity, war and countless sins;
- grandes odios, enemistados, guerras y innumerables pecados;

vpl.: T1/596.

GROOTE WAGHE Zie:
- recht van de ----/

GROOTELIJCX; GROTELIJC = adv. zeer; hevig.
- summe; maxime; valde;
- fortement; grandement; vivement;
- ausserordentlich; ungestüm;
- extraordinarily;
- en alto grado; fuertemente; vivamente;

vpl.: BVB 48.

GROOTEN Zie:
- eenen auden ----/
- eenen auden ---- s'jaers altoes op Karsavent/
- gagie advocaet van den ---- raede tot Mechelen/
- gagie procureur van den ---- raede tot Mechelen/
- ten ---- achterdeele van/
- ten ---- spot vanden gericht/

GROOTEN = vb. vergroten; verhogen; vermeerderen.
- grandem facere; augere;
- agrandir; augmenter; grossir;
- vergrössern; erweitern; erhöhen; vermehren;
- enlarge; heighten; increase;
- ampliar; aumentar; engrandecer;

vpl.: BVB 177.

GROOTEN BRABANDS = munt genaamd groote brabands.
- nummus Brabantiae;
- gros de Brabant;
- eine Münze von Brabant;
- a coin of Brabant;
- moneda de Braband;

vpl.: Lo1/504.

GROOTEN ENDE TAXEEREN = taut. begroten.
- taxare;
- estimer et taxer;
- schätzen;
- estimate;
- estimar; presupuestar;

vpl.: C1/348.

GROOTEN KONINGHS = muntsoort gelijk aan 5 plecken en 8 mijten brabants.
- nummus;
- gros de roi;
- Art Münze;
- coin;
- clase de moneda del rey;

vpl.: C1/240.

GROOTEN VLAEMS = zilveren muntsoort gelijk aan 1/2 stuiver vlaams of 6 penningen of grooten brabants.
- nummus;

- monnaie;
- Münze; Art silberne Münze;
- coin; silver coin;
- clase de moneda de plata de Flandes;

vpl.: C1/240.

GROOTER Zie:
- actie tegen ---- oft cleijnder/

GROSSE Zie:
- averie ----/

GROSSE = sub. afschrift; gewaarmerkt.
- grossa; deditae litterae; chartae;
- copie grosse;
- offizielle Abschrift einer Urkunde;
- engrossement; engrossed document;
- copia auténtica; primera copia;

vpl.: T2/157.

GROSSEEREN Zie:
- grosseren;----/

GROSSELSNAGELEN = sub. kruidnagels.
- garophyllum;
- cloux de girofles;
- Gewürznelken;
- cloves;
- clavos;

vpl.: PvB6/162.

GROSSER Zie:
- grossier;----/

GROSSEREN VAN THOONE = in het net schrijven van bewijsstukken.
- scribere eleganter testimoniorum;
- mettre au net des pièces justificatives;
- ins Reine schreiben von Dokumenten;
- make a fair copy of the testimonies;
- poner en limpio los documentos justificativos;

vpl.: B2/122.

GROSSERIE Zie:
- grosserye;----/

GROSSERYE; GROSSERIE = sub. goudsmidswerk.
- crassitudo aurificis;
- gros oeuvre d'orfèvre;
- grobe Goldschmiedarbeit;
- coarse-grained goldsmith's work;
- orfebreria gruesa;

vpl.: PvB1/407.

GROSSIER Zie:
- monopolier oft ----/

GROSSIER; GROSSER = sub. groothandelaar; grossier.
- magnarius negotiatar;
- marchand en gros; grossiste;
- Groszhändler;
- wholesale dealer;
- comerciante al por mayor; moyorista;

vpl.: PvB1/310; PB/II/53.

GROSSIER OFTE BOTERCREMER = taut. groothandelaar in boter.
- mercator butyri;
- negociant en gros du beurre;
- Groszhändler in Butter;
- wholesale dealer in butter;
- comerciante al por mayor de mantequilla;

vpl.: PvB7/75; PvB1/310.

GROTE Zie:
- half ---- vlems/

GROTE VASSALEN = leenmannen van hertogen en graven.
- vasallus ducum et comitum;
- vassal des ducs ou des comtes;
- Vasal von Herzogen und Gräfen;
- vassal of dukes and eanls;
- vasallo de un duque o un conde;

vpl.: T1/429.

GROTE VLEEMS = vlaamse munt.
- nummus flandricus;
- monnaie flamande;
- eine flämische Münze;
- Flemish coin;
- moneda flamenca;

vpl.: T1/239.

GROTELIJC Zie:
- grootelijcx;----/

GROTEN Zie:
- oude ---- tournoijzen/

GROTEN TORNOYSEN = naam van een franse zilveren munt.
- nomen nummi argentei gallici;
- le nom d'une monnaie française d'argent;
- Namen einer französischen silberne Münze;
- french silver coin;
- nombre de una moneda de plata francesa;

vpl.: Pr.Tr./16; C2/933.

GROUW = sub. te kleine vis en te kleine schelpdieren.
- pisces nimis parvi et conchylia;
- poissons et coquillages trop petit;
- kleiner Fisch und andere kleine Schaltiere;
- small fish ant other small shellfishes;

GRU

- pescadilla y mariscos pequenos; vpl.: PB/III/252.

GROUW Zie:
- gru; grau; gruy;----; grouwt; grouwtken/

GROUWEL Zie:
- anderen ----/
- vreese ende ----/

GROUWEL GEVEN = tot afschrikwekkend voorbeeld stellen.
- propono III in exemplum horrendum;
- donner comme exemple effrayant;
- als abschreckendes Vorbild stellen;
- set a deterrent example;
- sentar un ejemplo espantoso;

vpl.: T1/216.

GROUWELYCHEYT Zie:
- enormiteyt ende ----/

GROUWELYKHEID; GRUWELIJCHEIT = sub. gruweldaad.
- scelus; nefas;
- abomination; atrocité;
- Greulichkeit; Greueltat;
- atrocity;
- atrocidad; crimen atroz;

vpl.: B1:Pl.Bra/1.

GROUWT Zie:
- gru; grau; gruy; grouw;----; grouwtken/

GROUWTKEN Zie:
- gru; grau; gruy; grouw;grouwt; ----/

GROVE Zie:
- groeve;----/

GROVEGREYNE = sub. grove zijde.
- bombix pinguis;
- soie grège;
- grobe Seide;
- gross silk;
- seda burdo;

vpl.: PvB3/262.

GROYENDE = part.pr. groeiende.
- cresco III;
- croître;
- gedeinen; wachsen;
- to grow;
- crecer; criarse;

vpl.: T1/254.

GROYS Zie:
- gruijs; gruus; gruis;----; greis; grees; greeus; gruys; gruyse/

GRU; GRAU; GRUY; GROUW; GROUWT; GROUWTKEN = sub. kleingoed vis.
- pisces parvi;
- petits poissons;

GRU

- kleines Gebäck;
- small fishes;
- pastelillos;

vpl.: PB/III/531.

GRUEN HOUDT HOUWEN = groen hout kappen.
- lignum viridem amputare;
- couper du bois vert;
- grünes Holz;
- cut green wood;
- cortar leña verde;

vpl.: C1/323.

GRUEN KEUREN = groene boeten; boeten voor de boeren.
- mulcta pro agricolis;
- amendes vertes; pour d'elits ruraux;
- Busse für den Bauern;
- fines for farmers;
- multa verde, multa para los campesinos;

vpl.: C1/321.

GRUEN VLEESCH = versgeslacht vlees.
- caro nuper caesa;
- viande fraiche;
- frisch geschlachtes Fleisch;
- fresh meat;
- carne fresca;

vpl.: Ca2/12.

GRUENE Zie:
- groen; groene;----; grone/

GRUENEN VISSCHE = verse vis.
- piscis nuper capta;
- du poisson frais;
- frischer Fisch;
- fresh fish;
- pescado fresco;

vpl.: Ca2/13.

GRUIJS; GRUUS; GRUIS; GROYS; GREIS; GREES; GREEUS;GRUYS; GRUYSE = sub. gruis.
- rudus; glarea; terra lapidosa;
- gravier; débris; poudre; poussière;
- Pulver; Graus; Grus; Trummer;
- slack; grit; stone; coal-dust;
- cascote; carbonilla; cascote; polvo; ciso;

vpl.: PvB6/175; T1/248; C1/194.

GRUIJTE Zie:
- innecomen collecteur van de ---/-
- grute;----/

GRUIS Zie:
- gruijs; gruus;----; groys; greis; grees; greeus; gruys; gruyse/

GRUNT Zie:
- gront;----/

GRUTE Zie:
- groet; gruut;----; gruyt;gruijte/

GRUUS Zie:
- gruijs;----; gruis; groys;greis; grees; greeus/

GRUUT Zie:
- groet;----; grute; gruyt;gruijte/

GRUWEL ENDE VREESE = taut. angst; vrees.
- nefas et anxietas;
- crainte; peur;
- Angst;
- fear;
- miedo; pavor; recelo; temor;

vpl.: T1/408.

GRUWELIJCHEIT Zie:
- grouwelykheid;----/

GRUY Zie:
- gru; grau; ----; grouw;grouwt; grouwtken/

GRUYER VAN BRABANT = sub. oppe rbosrechter van Braband.
- summus saltuarius;
- juge supérieur des bois de Brabant;
- Oberwaldrichter von Brabant;
- chief judge of the woods of Brabant;
- juez mayor de selvas de Brabante;

vpl.: PB/II/95.

GRUYS Zie:
- gruijs; gruus; gruis; groys; greis; grees; greeus;----; gruyse/

GRUYSE Zie:
- gruijs; gruus; gruis; groys; greis; grees; greeus; gruys; ----/

GRUYT Zie:
- groet; gruut; grute;----; gruijte/

GRYPPEN Zie:
- buten der ---- van der visch marct/

GUADRUPELE = sub. viervoudige.
- quadruplex;
- quadruple;
- vierfaltige;
- quadruple;
- cuádruplo; cuádruple;

vpl.: PvB1/562.

GUARAND Zie:
- waerschap oft ----/

GUARAND = sub. borg; borgtocht.
- vas; cautela; cautio;
- caution; garantie écrite;
- Bürge; Bürgschaft; Kaution;

- quarantee; security; caution;
- caución; fianza;

vpl.: BVB 148.

GUARANDE Zie:
- versueck van ----/

GUARANDEEREN = vb. waarborgen; borg blijven.
- praesto I; recipio III; spondeo II;
- garantir;
- garantieren; gewährleisten;
- guarantee;
- garantizar; garantir;

vpl.: DVB 40.

GUARANDISSEMENT = sub. verzekering.
- confirmatio;
- garantie;
- Versicherung;
- assurance;
- seguro; guarderia;

vpl.: C2/1051.

GUARANT Zie:
- in materie van ----/

GUARANT OFT WAERSCHAP = taut. 1.borg stellen; borg 2. waarborg.
- 1.cautio 2.garantia;
- 1.garant 2.garantie; cautionnement;
- 1.Bürge; Bürgschaft 2.Kaution;
- 1. surety 2.guarantee;
- 1.farante; fiador 2.caución; fianza; garantia; seguridad;

vpl.: Lo3/50; Lo5/32; Lo4/620.

GUARANTIE Zie:
- akte van ----/

GUARDA DAMAS = sub. soort hofambtenaar.
- species officialis aulici;
- espèce de fonctionnaire de la cour;
- Art Hofbeamter;
- kind of official at court;
- guardadamas; función en la corte;

vpl.: PB/II/93.

GUARDA IYOAS = bewaker van de juwelen.
- guardianus gernmata;
- gardien des bijoux;
- Wärter der Juwelen;
- watchman of the jewels;
- guardia de joyas;

vpl.: PB/II/93.

GUARDIE = sub. garde; wacht.
- custodia;
- garde;
- Wärter;
- guard;

GUE

- guardia;

vpl.: PB/II/231.

GUARNISOENEN = vb. versieren; terwenbroot dat sij 't selve sullen backen ongebraakt altijt ook dueren en dese quarnisoenen op verbeurte van.

- orno I; adorno I; decoro I;
- décorer; orner;
- schmücken;
- decorate;
- adornar; decorar;

vpl.:

GUEDEN; GOEDEN = sub. landgoed.

- villa; rus; praedium;
- maison de campagne; domaine;
- Gut; Landgut; Landhaus;
- countryseat; estate; manor;
- finca;

vpl.: LPS 44.

GUEDEN; GUEDER = adi. goede.

- bonus; honestus;
- bon;
- gut;
- good;
- bueno;

vpl.: ACart 9; BVB 30; ACart 10.

GUEDER Zie:

- gueden;----/

GUEDERTIERENLIKE Zie:

- goedetierlijc; goedertierenlike; ----; goedertierlike/

GUEDINGHE Zie:

- goedinghe; goedinge;----/

GUEDUNCKEN; GOETDUNKEN; GOETDENKEN; GOETDONKEN; GOETDINKEN = sub. goeddunken; mening; oordeel; vermogen.

- opinio; potestas; arbitrium; judicium; placitum;
- sembler bon; trouver bon; opinion;
- Gutdüncken; für gut halten; Meinung;
- think fit; approbation;
- parecer;

vpl.: LPS 46; T2/117.

GUEMINE OFTE CRYGHSRAED = taut. militair gerechtshof.

- consilium;
- haut tribunal militaire;
- militärisches Oberlandesgericht;
- military court;
- tribunal militar; corte militar;

vpl.: PvB7/167.

GUETELIJC; GUETELIJCK; GUETELIJCKEN = hom.adi.1.deugdelijk; goed; goedig; goedmoedig; vriendelijk 2.adv. goedig; goedmoedig; vriendelijk.

GUL

- 1.bene; benignus; liberalis mansuetus 2.amablemente; bene; benigne; benevole; benevolamente; elementer; favorablemente; liberaliter;
- 1.bon; débonnaire; solide; valide 2.aimable; aimablement; affable; bien; avec bonhomie; benevolement; favorablement;
- 1.gutig; tauglich 2. gut; freundlich; geneigt; günstig; gutherzig; gutmutig;
- 1.sound; valid; good-natured; well 2.kind; kindly; friendly; goodishly; good-naturedly;
- 1.bueno; buenamente; complaciente; duradero; solido; valido 2. afable; amable; con extremada; bondad;

vpl.: PvB1/191; T1/392, 461, 356; T2/66.

GUETELIJCKE Zie:

- actie van ---- end huessche leeninge/

GUETELIJCKE LEENINGE = lening van onroerend of roerend goed; bruiklening.

- commodatio;
- commodat;
- Nieszbrauch; Nutznieszung;
- free loan;
- comodato;

vpl.: T1/415.

GUETELIJCKEN; GOEDICH = adv. goedig.

- benigne; clementer;
- aimablement;
- gutherzig; gutmütig;
- goodishly;
- amablemente; benévolamente;

vpl.: T1/392.

GUKELAER Zie:

- gokelaer; gogelaer;----; cokelaer/

GULDDEKEN; GILDEDEKEN; GULDEDEKEN; GILDEHOVETMAN; GILDEMEESTER = sub. gildedeken.

- decanus collegii;
- doyen de corporation;
- Sunftvorsteher;
- dean of a guild;
- decano del gremio;

vpl.: C1/492.

GULDE Zie:

- achten van den ---- van de Drapperije/
- St.Joris handtboghe ----/
- St.Michiels ----/

GULDE; GILDE = sub. gilde.

- foedus; sodalicium;
- corporation; gildes; guildes;

confrérie;
- Zunft; Gilde;
- guild;
- gremio; corporación; guilda;
vpl.: PB/II/308; PvB5/6.

GULDE VAN DER DRAPPERIE; DRAPPERIJE = gilde van de lakenweverij en de lakenbereiding.
- corporatio textrinae et praeparationis linteorum;
- corporation de la draperie;
- Tuchweberzunft;
- guild of the cloth-weavers;
- corporación de los tejedores de paños;
vpl.: Cu1/4; C1/269.

GULDEBROEDER; GULDEBRUER; GULDEBROER = gildebroeder.
- socius contributionum;
- membre d'un corps de métier confrère de la guilde;
- Zunftgenosse;
- freeman of a guild;
- gremial; compañero de gremio;
vpl.: C1/1,40,46.

GULDEBROER Zie:
- guldebroeder; guldebruer;----/

GULDEBRUER Zie:
- guldebroeder;----; guldebroer/

GULDEDEKEN Zie:
- gulddeken; gildedeken;----; gildehovetman; gildemeester/

GULDEDEKENS Zie:
- gagie ---- van de lakenhalle/

GULDEKENEN Zie;
- guldekens;----/

GULDEKENEN = sub.pl. dekens der gilden.
- decani collegiorum; decani universitatum;
- doyens de la gulde;
- Zunftvorsteher;
- deans of the guilds;
- decanos del gremio;
vpl.: C1/316.

GULDEKENS; GULDEKENEN = sub. pl. twee functionarissen door borgemeesters en schepenen gekozen uit afgetreden schepenen. Zij fungeerden als officier, Antwerpen 1581, en als rechters van de Lakenhal belast met dagvaardingen; het wijzen en tenuitvoerleggen van vonnissen; dekens der der gilden.
- praefectus militum ex scabinis electus; decani collegiorum; decani universitatem; Antverpia 1581;
- deux fonctionnaires élus par les bourgmestres et les échevins

parmi les anciens échevins; doyens de la gulde, Anvers 1581;
- zwei Funktionäre ernannt aus den ausscheidenden Schöffen; Zunftvorsteher; Antwerpen 1581;
- two officials, elected by burgomasters and aldermen; deans of the guilds, Antwerp 1581;
- dos funcionarios electos por burgomaestres y regidores; decanos del gremio; Amberes 1581;
vpl.: C1/316,378,379,519.

GULDEN Zie:
- beyaert ----/
- blaure ----/
- een Reynlandse ----/
- hollantschen----/
- niet gouden ----/
- nieuwe gouden ----/
- officialen van den ---- ende vendelen/
- ouden Florenschen ----/
- Philips ----/
- wacht der ----/

GULDEN = vb. vergulden.
- aurare;
- dorer;
- vergolden;
- gild;
- dorar;
vpl.: PB/II/382.

GULDEN BRABANTS = muntsoort van Brabant gelijk aan 20 stuivers of 60 plecken of 80 oortjens of 160 negenmannekens of 5760 mijten.
- nummus;
- monnaie;
- Münze; Art Münze von Brabant;
- coin; coin of Brabant;
- moneda; moneda de Brabante;
vpl.: C1/242.

GULDEN DAIGE = dagen waarop gouwgericht gehouden wordt.
- dies causae iudicialis pagi;
- jours de session d'un tribunal régional;
- Sitzungstage eines Gaugerichts;
- days of session of a district court;
- días de sesión de un tribunal regional;
vpl.: T1/318.

GULDENE PETER = gouden munt met als beeldenaar de H. Petrus van Leuven.
- nummus aureus cum effigie S. Petri Lovaniensis;
- monnaie d'or avec St. Pierre comme effigie forgé en Louvain;
- goldene Münze mit wie Bildnis der heilige Petrus, geschlagen in Leuven;

GUN

- golden coin with the image of St. Peter, forged in Leuven;
- moneda de oro con figura de San Pedro como efigie;

vpl.: Lo1/66.

GUM Zie:
- gomme; gom;----/

GUNNEN Zie:
- jonnen;gonnen;----/

GUNST Zie:
- gonste; gonst;----; jonst;gunste/
- zonder eenige ----, faveur oft dissimulatie/

GUNSTE Zie:
- faveur oft ----/
- gonste; gonst; gunst; jonst;----/
- gratificatie oft ----/
- sonder part, faveur oft eenige ----/

GUNSTE ENDE AFFECTIE = gunst en genegenheid.
- favor et affectio;
- faveur et affection;
- Gunst und Zuneigung;
- favour and affection;
- favor y afección;

vpl.: PB/II/258.

GUNSTE ENDE CONFORTE = taut. voordeel.
- favor;
- avantage; bénéfice; faveur;
- Vorteil;
- advantage;
- beneficio; favor; ventaja;

vpl.: T1/352.

GUNSTEN Zie:
- in ---- ende favoere van/
- uyt leefden ende ----/

GUNSTEN ENDE FAVEUR; FAVOERE = taut. gunst.
- favor; principatus; praestantia;
- faveur; bénéfice; bienveillance;
- Gunst; Vorzug;
- favour; preference;
- favor; beneficio; merced;

vpl.: T1/574,435,341; T2/82.

GUNSTIG Zie:
- behulpelijk of ---- zijn/

GUNSTIG OF BEHULPELYK = taut. hulp bieden.
- operam offerre;
- aider; assister; venir en aide;
- Hilfe leisten;
- offer assistence;
- ayudar;

vpl.: Pl.Bra/68.

GUNSWAERTS VAREN = vb. terugvaren.
- revehor III;

GUN

- retourner en naviguant;
- zurückfahren;
- sail back;
- volver; regresar;

vpl.: PB/III/225.

GUNSWART Zie:
- gijnswaert;----/

GUNT Zie:
- het ----/

ADDENDA

GECASSEERDE; GECASSAEYDE; GECASSEIJDE; GECASSAYDE = adi. geplaveide.
- sterno III lapidibus; consterno III viam silicibus; delapido I;
- paver; couvrir de pierres;
- pflastern;
- pave;
- pavimentar;

vpl.: ACart 36,37.

GEFINGEERDE Zie:
- geveijnsde ofte ---- contumacie/

GAGIE TOESIENDER OVER DE HALVE BIERACCIJSE VAN BERCHEM, VAN 'T HOOGH ENDE LEEGH KIEL, MARCKGRAVELIJC ENDE DEN MECHELSCHEN STEENWECH = jaarloon toeziender op de halve bieraccijns van bovengenoemde wijken: 150 gulden, Antwerpen.
- merces annua custodistributie cerevisiae dimidii vicorum proximorum centem et quinquaginta florinae; Antverpia;
- salaire annuel de l'inspecteur de la moitié de l'accise sur la bière dans les quartiers susnommés: 150 florins, Anvers;
- Jahresgehalt des Aufsehers auf die halbe Bierakzise der obenerwähnten Viertel, 150 Gulden, Antwerpen;
- annual salary of the inspector of the half beerexcise of the above mentioned quarters: 150 guilders, Antwerp;
- sueldo anual del inspector de los medios derechos de consumo de cerveza de los barrios sobredichos: 150 florines, Amberes;

vpl.: C1/542.

GEWASSCHEN Zie:
- blauwen ----/

GLOSEREN Zie:
- interpreteren ende ----/

NB.: Vindplaats + habitatio + lieu ou l'on a trouvé + fundort + findingplace + habitación = vpl.

HAA

HAAR Zie:
- huer vlechten ende huer ---- afsnijden.

HAASTEN; HASTEN; AESTEN = vb. ijlen.
- propero I; festino I; accelero I; incito I;
- presser; se hâter;acélérer;
- eilen; sich be-eilen;
- hurry; hasten;
- dar prisa; apresurar; acelerar;

vpl.: DKB 34.43.

HABANDONNEREN Zie:
- abandoneren (abbandonneren; abbandoneren; ----)
- vlieden ende latiteren/

HABANDONNEEREN; ABANDONNEREN = vb. prijsgeven; in de steek laten, verwaarlozen; verlaten.
- concedo III; permitto III; negligo III; abandono I; relinquo III;
- abandonner; renoncer à;
- im Stiche lassen; preisgeben; verlassen;
- neglect; abandon; leave; relinquish;
- abandonar; ceder;

vpl.: LO7/blz. 50; C1/728; B1/136; C2/907.

HABEL Zie:
- abel (----) ende bequame (became; bequam); abil, nut ende bequame/

HABENTIS Zie:
- ad opus jus ----/

HABET Zie:
- enim plus juris in alium transferre potest quam ipse ----/
- nemo enim plus juris in alium transferre potest ipse ----/

HABIEL = adv. bekwaam; vaardig.
- habilis;
- habile;
- tüchtig; fähig; imstande;
- able; capable;
- hábilmente; habil;

vpl. C1/blz. 442, 623; LO1/674.

HABITUWEREN Zie
- habitueeren; ----/

HAB

HABIL Zie:
- niet ---- noch idoen/

HABILIS Zie:
- legataris ----/

HABILITEEREN; HABILITEREN = vb. bekwaamheid bewijzen; bevoegd verklaren; gerechtigen.
- ostendo III sollentiam; justifico I;
- habiliter;
- seine Fähigkeit beweisen; berechtigen;
- prove one's aptitude; entitle; qualify;
- habilitar;

vpl.: T2/7; PvB1/421.

HABILITEREN Zie:
- habiliteeren; ----/

HABILITEYT = sub. bekwaamheid; geschiktheid.
- sollertia;
- capacité; habilité;
- Fähigkeit;
- aptitude; capability;
- capacidad; habilidad;

vpl.: T2/7.

HABITACHE ENDE WOONIJNGE = taut. bewoning.
- inhabitatio;
- demeure; domicile; habitation; maison;
- Wohnung;
- inhabitation;
- casa; domicilio; habitación; vivienda;

vpl.: T1/118.

HABITAM LECTURAM PERSISTUIT ET SUBSIGNAVAT = na lezing bleef hij bij zijn mening en ondertekende.
- après lecture il persistait dans son opinion et il signe;
- nachdem er gelesen hatte, blieb er bei seiner Meinung und unterschrieb er;
- after reading he persisted in his opinion and signed;
- después de leer persistió (of = insistió) en su opinión y firmó;

HABITATIE ENDE FIXE DOMICILIE = taut. vaste woonplaats.
- habitatio et domicilium fixum;
- habitation et domicile fixe;
- fester Wohnort;
- fixed abode;
- domicilio fijo;

vpl.: C1/419.

HABITATIE HOUDEN = vb. wonen.
- habitare;
- demeurer;
- wohnen;
- dwell;
- vivir; habiter;

vpl.: C3/200.

HABYT Zie:
- beste ----/
- ---- ende t'onsuere van clerck/

HABYTE Zie:
- habijt;----; abijt/

HACHTEN Zie:
- doen houden ofte arresteren/
- hatten ----/
- in ---- houden/
- in ---- stellen/
- in stricter ----/
- leijden uijtter ----/
- van der ---- ontslaen/
- vanghen ende in ---- leggen/

HACHTEN; HUCHTER = hom.sub. 1.jong vee 2.gevangenschap; hechtenis.
- 1.pecora 2.comprehensio; custodia;
- 1.ménu bétail 2.arrestation; détention;
- 1.junges Vieh 2.Gefängnisstrafe; Haft; Verhaftung;
- 1.young cattle 2.custody;
- 1.arresto; carcelerfía; joven; 2.cautiverio; detención; presión reclusión;

vpl.: AKB 11; T2/262,263.

HACHTING(E); ACHTINGE ENDE ARRESTAMENT = taut. beslaglegging.
- comprehensio; occupatio;
- saisie; arrestation;
- Beschlagnahme;Verhaftung;
- seizure; arrest;
- embargo; secuestro;
- confiscación;

vpl.: C1/2.

HADDEN Zie:
- vrouwen die kijnt begordt ----/

HADDET Zie:
- si en ----/

HAECBUS Zie:
- harquebuse; haecbusse; hakebusse; haechbusse;----; hoeckbusse/

HAECBUSSE Zie:
- harquebuse; ----; hakebusse; haechbusse; haecbus; hoekbusse/

HAECHBOSSCH = sub. 1.bos van beuken 2.heesters 3.doornbos.

- dumus; senticetum;
- 1.bois de hêtres 2.arbustes 3. arbuste épineux;
- 1.Wald von Buchen 2. Sträuche 3. Dornwald;
- 1.wood of beeches 2. shrub 3. thornbusch;
- 1.bosque de hayas 2.arbustos 3. bosque de espinas;

vpl.: C1/316.

HAECHBUSSE Zie:
- harquebuse; haecbusse; hakebusse;----; haecbus;hoeckbusse/

HAECHTE Zie:
- havelijck goed in ---- leggen oft doen arresteren/

HAECKBOSSCH Zie:
- Elsbossch ende ----/

HAECKE Zie:
- aen een staeck ofte ---- met het hout behangen ten tijde van een ure;

HAECKEN OFT HOUWVASTEN = taut. haken.
- fibulae;
- havets ou crochets;
- Haken;
- hooks;
- ganchos;

vpl.: C1/183.

HAECS Zie:
- haecxe; aex; aecs; aexe; aecse; ----; haecse/

HAECSE Zie:
- haecxe; aex; aecs; aexe; aecse; haecs;----/

HAECXE; AECS; AEXE; AECSE; HAECS; HAECSE = sub. bijl.
- securis;
- hache;
- Axt;
- axe;
- hacha;

vpl.: Lo3/192.

HAEFCOOPDACH = sub. verkoopdag van roerende goederen.
- venditionis dies bonorum mobilium;
- jour de vente de biens meubles;
- Verkauftag beweglichen Güter;
- day of sale for movable goods;
- dia de venta de bienes muebles;

vpl.: C2/867.

HAEFDEIJLIGE Zie:
- niet ---- goeden/
- onrurende ---- goeden/

HAEFDEIJLIGH; HAEFDEIJLIGHEIJT = sub. het recht van de heer op alle roerende goederen door een burger nagelaten (Antwerpen).
- ius domini in omnia bona mobilia a cive relicta (Antverpiae);
- droit du Seigneur sur tous les biens meubles légués par un citoyen (Anvers);
- Recht des Herrn auf alle beweglichen Güter eines gestorbenen Bürgers; Antwerpen
- right of lord to all movables of a deceased citizen; Antwerp
- derecho del señor a todos los biennes muebles dejados por un ciudadano (Amberes);

vpl.: C1/blz. 420.

HAEFDEIJLIGHEIT Zie:
- haefdeijligh,----/

HAEFDEYLICH = adv. in helften deelbaar.
- divisibilis in dimidia;
- en moitiés divisible;
- unbeweglich, immobil.und teilbar;
- divisible in two parts;
- divisible en dos partes;

vpl.: Lo1/674.

HAEFFDEIJLIGHE Zie:
- conquesten ende ---- goeden/

HAEFFDEYLIGHE GOEDEN = deelbare onroerende goederen
- bona immobilia;
- biens immobiliers;
- Immobilien, die geteilt werden können;
- divisible immovable goods;
- bienes raices;

vpl.: Lo1/blz. 340.

HAEFFDEYLINGEN = sub. pl. onroerende goederen
- bona immobilia;
- des biens immobiliers;
- Immobilien;
- immovable goods;
- bienes immobiliarios;

vpl.: Lo1/670.

HAEFFELIJCK OFT BEERVELIJCK GOET = taut. roerende goederen
- bona mobili-a;
- bien mobilier ou bien meuble;
- bewegliche Güter;
- movables (goods);
- bienes muebles;

vpl. C1/332.

HAEFFELIJCKE OFTE VERRUERLIJCKE MEUBLE GOEDEN = deelbare roerende goederen, vee, werktuigen, meubilair enz.
- bona mobilia;
- biens mobiliers;
- Mobiliën; bewegliche Güter;
- divisible movable goods;
- bienes mobiliaros;

Vpl.: B2/9-23, Lo1/340, C1/297 C2/812.862, Lo3/92.

HAEFGOEDEN OFT MEUBLE = taut. roerende goederen.
- bona mobilia;
- biens meubles;
- bewegliche Güter;
- ovable goods;
- efectos muebles; bienes muebles

vpl.: C2/862.

HAEGHE Zie:
- besien over zee ----/

HAEGHE OFT VREDE = taut. haag.
- sepes; vepres;
- haie;
- Hag;
- hedge;
- seto;

vpl. C1/266.

HAEGHHOUT = sub. haaghout.
- saepes;
- bois de haie;
- heckenholz;
- hedge; hedgerow;
- madera de seto;

vpl.: C1/155.

HAEGHTE Zie:
- Havelijck goed in ----

HAEL; HALE; HANGHEL; HEUGEL; HANGHIJSER; HANGEL = sub. ketting of touw; stelhout; hangijzer; ketelhaak in de schoorsteen.
- catena aut funis; haga; ferrum ad suspendandum; uncus aheni in camino;
- cremaillière; fer à suspension;
- Kette oder Tau; Hangeisen; Hängehaken; Kesselhaken im Schornstein;
- chain or rope; hanger; pothanger; kettlehook in the chimney;
- cadena o cordel; cremallera; llares; gancho para la caldera en la chiminea;

Vpl.: C1/620.735, Lo6/344, Lo3/178

HAELEN Zie:
- Aert van ----/

HAELEN; HALEN; ALEN = vb. weghalen.
- aufero III; asporto I;
- enlever; emporter;
- holen; wegholen;
- remove; fetch; take away;
- sacar; quitar; llevar;

Vpl.: 29

HAELINGHE VAN RUSCH ENDE RIJS = halen van tak en bies als teken van overdracht.
- rami et iunci (ut signum translationis);
- apporter une branche et une scirpe (en signe de tradition);
- holen von Zweig und Binse als Zeichen von Übertragung;
- get bough and rush (as sign of transfer);
- traer ramo y junco (como signo de traspaso);

Vpl.: B2/106.

HAELSTER Zie:
- halster; alster; ----/

HAER Zie:
- hayr; ----; hair; hare/
- nijemenein ---- stedesetten/
- wijsen aen ---- hooft/

HAER GHEDEEL ANEVAEN = hun deel aanvaarden.
- partem suam accipere;
- saisir leur part;
- ihren Teil antreten;
- take possession of their part;
- aceptar su parte;

vpl.: Lol/70.

HAERBRINGER Zie:
- herbrenger; herbrengher; herbringer; ----; harebringer.

HAERCHEIT Zie:
- archeyt; archeit; aercheit; arecheit; argheit; ercheyde; ercheit; erchheit; haerchheit; ----/

HAERCHHEIT Zie:
- archeyt; archeit; aercheit; arecheit; argheit; ercheyde; ercheit; erchheit; ----; haercheit/

HAERCOMEN Zie:
- hercommen; hercomen; ----; heercomen; harecommen; harecomen; herkom/herkomen/ herkomen/

HAERDER = gen. contr. van hare.
- suus;
- de son;
- von ihr;
- hers;
- de su;

vpl.: DVB 53.

HAERE Zie:
- nae ---- gelieffen/
- tot ---- genuchtten/

HAERE ALTEZEN = Hare Hoogheden.
- Suae Altitudines;
- Leurs Altesses;
- Ihre Hoheiten;
- Their Highnesses;
- Sus Altezas;

vpl.: PvB 1/250.

HAERE HERTEN VERHEFFENDE = moed vattende, zich verstoutende.
- audeo II; animos sumo III;
- s'enhardir à; prendre la hardiesse; prendre courage;
- sich erkühnen; sich erdreisten;
- make bold to; pluck up courage;
- cobrar ánimo; confortarse;

Vpl.: BVB 164.

HAEREN Zie:
- tot ---- costwaert/

HAEREN ORBER DOEN OP = gebruiken; voordeel trekken uit; benutten. vb.
- utor III; adhibeo II; ad utilitatem colo III (agrum) exerceo II (tellurum);
- utiliser; faire son profit de; cultiver;
- verwenden; anwenden;
- derive their profit from; avail themselves of;
- utilizar; usar; aprovechar; beneficiarse de;

vpl. : A Cart 9

HAEREN VRIEN WILLE DOEN. = uit vrije wil.
- voluntas libera eorum;
- de leur plein gré;
- frei handeln;
- act at free will;
- hacer voluntariamente;

vpl.: MGG 7.

HAERGHEWEYDE; HEERGEWADE; HEERGEWEDE; HEERGEWEER; HEERGEWEERE; HERGHEWEIJDE; HEERGEWEET; HERGEWEYDE; HERGEWEER = heergewade; uitkering door leenman aan leenheer wanneer een nieuwe leenvolger optreedt.
- ius auctoritatis; laudemia; laudimia; subsidium a vasallo patrono quando successor intervenit;
- droit de relief; un paiement par l'homme de fief au seigneur de fief chaque fois qu'un successeur intervient;
- Lehnsgeschenk; Zahlung vom Vasall an den Lehnsherrn jedesmal wenn ein neuer Vasall auftritt;
- payment by vassal to lord by succession to fief;
- donacion; pago de parte del vasallo al senor feudal cada vez que intervenia un nuovo sucesor;

Vpl.: C 3/78 no. 6/368.254
B1 Ra 1440/7
PB 2/14 B
C3/78

HAERS Zie:
- te ---- selfo bereghene/

HAERSNOER = sub. haarketting; haarband.
- taenia; vitta;
- chaîne à cheveux; bandelette;
- Haarkette; Haarband;
- hair-warp; hair-lace;
- cadena para cabello; cinta para el pelo;

Vpl.: C1/blz. 431
No V 402.

HAERT Zie:
- hert; heert; heerd; ----/

HAERTSTEDE Zie:
- heertstede; herdstede; hertstede; ----; herstede; eerdstede/

HAERTTELLINGE Zie:
- heerttellinghe; herttellinge; heerdtellinge; ----/

HAERWAERT Zie:
- hervarts; herwardether; harewaert; ----; harwaert; harewaerd; harewaerts; harewarts/

HAESAERT; HASAERT; HASART; HASSAERT = sub. risico; kans; gevaar; toeval.
- risicum; hashardus; casus; periculum;
- risque; hasard; chance; danger; destin;
- Risiko; Gefahr; Chance; Zufall;
- risk; hazard; chance; danger;
- riesgo; suerte; casualidad; posibilidad; peligro;

vpl.: Lo6/blz. 182
PB III 328 C1/695.

HAESELAER HASEL = sub. hazelnoteboom.
- corylus;
- noisetier;
- Hasel;
- hazel-nut-tree; hazel; filbert;
- avellano;

vpl.: C1/266.193.

HAESENOOT; HASELNOTE; HASENOOT; HASELNOT = sub. hazelnoot.
- nux avellana;
- noisette;
- Haselnusz;
- hazelnut;
- avellana;

vpl.: PvB 6/162.

HAEST Zie:
- Soo ---- als

HAESTEEL Zie:
- hasteele; hastel; ----/

HAESTELIJE. Zie:
- hastelijck; ----; haestelike; hastelike; aestelike/

HAESTIGE = Zie:
- sterffhuyse van der ---- sieckte.

HAESTIGEN Zie:
- vuyt ---- hooffde;

HAESTIG(H)E SIECKTE = de pest.
- pestilentia; morbus subitas; pestis; morbus epidemiscus;
- la peste, épidémie;
- die Pest; Seuche; Epidémie;
- the plague; epidemie;
- peste; epidemia:

vpl.: LOV/318, Lo3/516, PB IV 493, BOB 175.

HAG

HAESTIGHEN NOOTELIJCKEN ZAEKEN = geen uitstel lijdende zaken.
- res urgentes;
- affaires urgentes;
- vordringliche Sachen;
- urgent matters;
- asuntos urgentes, asuntos que no admiten dilación;

vpl.: LO6/blz. 552.

HAET Zie:
- hate; ----; ate/

HAETTIE Zie:
- hatije; hatie; ----/

HAEVE; HAVEN = sub. roerende goederen.
- bona mobilia
- biens meubles;
- bewegliche Güter; Mobilien;
- movable goods, movables;
- bienes muebles;

vpl. C3/blz. 96.

HAEVEN IN VERHUERDE HUIJSEN SIJN VERBONDEN VOOR DE HUER = rechtsadagium: meubilair in een huurhuis kan in beslag genomen worden bij achterstand in huurpenningen.
- bona in domu conducta potest occupari nummis non solutis;
- le mobilier d'une maison de location peut être saisi en cas de non-paiement de la location;
- Mobiliar in einer Mietwohnung kann beschlagnahmt werden bei Rückstand in der Miete;
- furniture in a rented house can beseized in case of arrears of the rent;
- mueblaje de casa de alquiler se puede secuestrar por atrasos del alquiler;

vpl.: C1/80

HAEYT Zie:
- peerts ----/

HAFTEN; HACHTEN; HECHTEN; ACHTEN = vb. opvangen; opsluiten.
- capio III; comprenhendo III;
- appréhender; saisir;
- einschliessen;
- confine;
- aprehender; coger;

vpl. DKB5

HAGE Zie:
- Haghe; ----; haghen/

HAI

HAGELSTEEN Zie:
- haghelschut; ----; hagelstein/

HAGELSTEIN Zie:
- haghelschut; hagelsteen; ----/

HAGEMUNT Zie:
- Hagemunte; ---; heghmunt/

HAGEMUNTE Zie:
- In borsen gaen sonder ----

HAGEMUNTE; HAGEMUNT; HEGHMUNT = sub. afgekeurde munt.
- nummus improbatus (rejectus);
- fausse monnaie;
- abgewiesene Münze;
- rejected coin;
- moneda rechazada;

vpl.: T2/370.

HAGHE Zie:
- ghemeijne ---

HAGHE; HAGE; HAGHEN = sub. haag; heg.
- sepes; senticetum;
- haie;
- Hecke; Hag; Zaun;
- hedge;
- seto vivo;

vpl.: C1/blz. 474.192.

HAGHELSCHUT; HAGELSTEEN; HAGELSTEIN = sub. hagel (om te schieten).
- grendo;
- chevrotine;
- Hagel;
- (small)shot;
- perdigones;

vpl.: PB/III/219.

HAGHEN Zie:
- haghe; hage; ----/

HAIR Zie:
- hayr; haer; ----; hare/
- jaegen ---- met hair/

HAIR MET HAIR = jacht met jachthonden op edel wild.
- venatio per canes in feras nobiles;
- chasse avec des chiens de chasse sur du gibier noble;
- Jagd mit Jagdhunden auf edeles Wild;
- chase with sporting-dogs on noble wild;
- caza de venado noble con perros de caza;

vpl.: PB/II/151.

HAKEBUSSE Zie:
- harquebuse; haecbusse; ----; haechbusse; haecbus; hoeckbusse/

HAKER Zie:
- aecker; akere; eker; ekere; ----/

HALAME Zie:
- alam; alame; allam; allame; alaem; allem; anlame; ----; hallame; hallamme/

HALDE Zie:
- helde; heelde; hilde; ----/

HALDEN Zie:
- ander amie openbaerleke ----/
- houden; hauden; houwen; holden; hoelden; ----; helden/

HALE Zie:
- hael; ----; hanghel; heugel; hangel; hanghijser/
- huijse hebben met tange ende ----/

HALEN Zie:
- actie tegen dengeenen die zijnen gebuere niet en wille laten rapen ende ---- zijn oest/
- aert van ----/
- haelen; ----; alen/

HALF Zie:
- achter ---- sportcel/
- een ---- let veerder bestaende/
- half uperken wijns, ---- pinte wijns Brussel/
- marcq oft een ---- pont troijs goud ende silver ghewichte/
- seste ---- part/
- seste ---- vat/
- uperken oft ---- pinte wijns/

HALF AME = sub. halve aam, inhoudende 2 ankers.
- mensura demidia;
- demi-aime;
- halbes Chm;
- half aum;
- antigua medida para líquidos de 2 "ankers";

vpl.: LC6/blz. 230.

HALF AME BIERS (BRUSSEL) = biermaat, gelijk aan 25 stoopen of 50 quarten.
- mensura cerevisiae, aequa circa quinquaginta binis sextariis;
- (demi-aime de bière) mesure de Bière;
- Biermasz;
- beer measure;
- medida de cerveza;

vpl.: C1/235.

HALF AME WIJNS (BRUSSEL) = wijnmaat, gelijk aan 24 gelten of 48 potten of 2 ankers.
- mensura vini, aequa circa octo et quadraginta binis sectariis;
- (demi-aime du vin) mesure de vin renfermant deux ancres de vin;
- Weinmasz halbes Chm enthaltend zwo Anker Wein;
- wine measure, half aum contained two ankers of wine;
- medida de vino, para liguidos de duo botellas de vino;

vpl.: C1/235; Lo6/230.

HALF BEHCUWDE TOCHTE = vruchtgebruik voor de helft behuwd.
- semi-usufructus per matrimonium;
- demi douaire en cas de traité de mariage;
- für die Hälfte erheiratete Nieszbrauch;
- demi-usufruct in case of marriage;
- media viudedad en el caso de un contrato matrimonial;

vpl. Ca2/481.

HALF DES HEEREN BEHOEF = voor de helft ten behoeve van de Heer.
- ad dimidiam partem in tenuitatem Domini;
- la moitié au profit du seigneur;
- für die Hälfte zugunsten der Herrn;
- one half for the Lord;
- a medias (of = de por medio) en pro del Señor;

vpl.: C1/282.

HALF DEUSKEN GOUDT ENDE SILVER GHEWICHTE BRUSSELS = gewicht gebruikt bij Brusselse goud- en zilversmeden, gelijk aan 1 aesken Brussels gewicht.
- dimidius libra aurea et argentum;
- poids en usage chez les orfèvres de Bruxelles;
- Gewicht benutzt von den Gold- und Silberschmieden in Brüssel;
- weight used by the gold- and silversmiths in Brussels;
- pesa usada por orfebres y plateros bruselenses;

vpl.: C1/242.

HALF GROTE VLEMS = Vlaamse munt ter waarde van een halve grote.
- dimidius nummus Flandriae;
- demi-gros de Flandre;
- Flämische Münze im Werte von einer halben groszen Münze ;
- Flemish coin to the value of one half big coin;
- nombre de una moneda de Flandres por el valor de la mitad de uno grande;

vpl.: LO1/30.

HALF PONDT MEDICINAEL BRUSSELS = gewicht gebruikt bij Brusselse apothekers gelijk aan 6 oncen Brussels gewicht.
- dimidius pondo medicinalis;
- poids employé par les pharmaciens de Bruxelles;
- Gewicht benutzt von den Apothekern in Brüssel;
- weight used by the chemists in Brussels;
- pesa usada por farmacéuticos Bruselenses;

vpl.: C1/242.

HALF PONDT WINCKELIERS BRUSSELS = gewicht gebruikt bij Brusselse winkeliers gelijk aan 8 oncen.
- dimidius pondo tabernorum;
- la demi-livre des boutiquiers de Bruxelles;
- Gewicht benutzt von den Ladenbesitzern in Brüssel;
- weight used by the shopkeepers in Brussels;
- pesa usada por comerciantes Bruselenses;

vpl.: C1/242.

HALF QUARTJENS WINCKELIERS BRUSSELS = gewicht gebruikt bij Brusselse winkeliers gelijk aan 1/8 satijn.
- dimidius quartus tabernorum;
- poids employé par les boutiquiers de Bruxelles;
- Gewicht benutzt von den Ladenbesitzern in Brüssel;
- weight used by the shopkeepers in Brussels;
- pesa usada por comerciantes Bruselenses;

vpl.: C1/242.

HALF SATIJN OFT HET ACHTSTE DEEL VAN EEN ONCE WINCKELIERS BRUSSELS = gewicht gebruikt bij Brusselse winkeliers gelijk aan 2 quartjens.
- dimidius "satijn" (pondera) tabernorum;
- poids employé par les boutiquiers de Bruxelles;
- Gewicht benutzt von den Ladenbesitzern in Brüssel;
- weight used by the shopkeepers in Brussels;
- pesa usada por comerciantes Bruselenses;

vpl.: C1/242.

HALF TOCHT = half vruchtgebruik.
- dimidius ususfructus;
- moitié de l'usufruit;
- halbe Nutzniessung;
- half of the usufruct;
- mitad del usufructo;

vpl.: Ca2/164.

HALF UPERKEN WIJNS; HALF PINTE WIJNS (BRUSSEL) = wijnmaat gelijk aan 8 oncen.
- mensura vini, aequa circa octavae parti binorum sextatorium Burxelensis;
- demi-chopine du vin de Bruxelles;
- Weinmasz von Brussel;
- wine measure of Brussel;
- medida de vino Brusselenses;

vpl.: C1/235.

HALF VIERENDEEL WINCKELIERS BRUSSELS = gewicht gebruikt bij Brusselse winkeliers gelijk aan 2 oncen.
- dimidius quartus tabernorum;
- poids employé par les boutiquiers de Bruxelles;
- Gewicht benutzt von den Ladenbesitzern in Brüssel;
- weight used by the shopkeepers in Brussels;
- pesa usada por comerciantes Bruselenses;

vpl.: C1/242.

HALFBEHOUWDE TOCHTE = half door huwelijk verworven vruchtgebruik.
- ususfructus dimitiata a matrimonio acquisita; semi ususfructus per matrimonium;
- demi douaire en cas de traité de mariage; usufruit acquis par mariage;
- für die Hälfte erheiratete Nieszbrauch; durch Heirat erworbene Nutznieszung;
- by marriage acquired usufruct; demi usufruct in case of marriage;

- medio usofructo obtenido por matrimonio; media viudedad en el caso de un contrato matrimonial;

vpl.: C1/292; Ca2/481.

HALFER = sub. pachter van een erfhelftwinning.
- partiarus colonus;
- amodiataire qui est obligé à donner annuellement la moitié de sa récolte;
- Pächter für die Hälfte des Ertrages;
- tenant for the half of the yield ;
- arrendador de una tierra que para su arrendamiento paga la mitad de la cosecha;

vpl.: C1/blz. 18.

HALFF Zie:
- te ---- mije/

HALFF COPPEN = inhoudsmaat.
- mensura;
- mesure de capacité;
- ein Inhaltsmass;
- measure of capacity;
- cierta medida de capacidad;

vpl.: SKB 8.

HALFF EEDELMAN = zoon uit een huwelijk van een edelman met een niet-adellijke vrouw.
- semi-nobilis;
- demi noble;
- Halbadliger;
- semi-nobleman;
- seminoble (hijo del matrimonio de un noble con una mujer sin casta nobilaria);

vpl.: C3/blz. 88.

HALFHOUT Zie:
- helfhout; ----/

HALFT ENDE VIERENDEEL VAETJENS = halve en kwarten van een vat cq. inhoudsmaten.
- mensurae;
- un demi tonneau, un quart de tonneau cq. mesure de capacité;
- halbe Fässer und Viertelfässer Inhaltsmasse ;
- half and quarter barrels measures or capacity ;
- medidas de capacidad = medios toneles y cuartas partes de tonel;

vpl. A Cart 17.

HALFVE = sub. halve aam of ca. 77,61 lt.
- dolium;
- mesure de 75 litres;
- halbes Ohm;
- measure of 75 liter;
- media medida para liquidos o cerca de 77,61 litros;

vpl: PB/II/73.

HALFWINDER OFTE PACHTER = taut. pachter aan wien de helft toevalt der geteelde vruchten op gepachte landerijen.
- conductor qui dimidiam partem fructuum accipit;
- fermier qui recoit la moité de fruits cultivés sur les champs affermés;
- Pachter an wem die Hälfte zufallt der gezüchteten Früchten auf gepachteten Ländereien;
- tenant who gets half of the crops on leased lands;
- arrendatario que obtiene la mitad de las frutas cultivadas;

vpl.: PvB 6/381.

HALFWINNING Zie:
- erfhellichtwinning; erfhelftwinning; helftwinning; hellichtwinning; heeltwinninge; helftwinning; hilftwinninge; ----/

HALHERE Zie:
- hallier; hallehere; ----; alhere/

HALL = sub. afdak waaronder de bijenkorven werden geplaatst.
- alvearium;
- endroit où l'on a placé des ruches;
- Vordach, worunter die Bienenkörbe gestellt wurden;
- shed or penthouse, under which the beehives were put;
- colmenar;

vpl.: BVB 121.

HALLAME Zie:
- alam; alame; allam; allame; alaem; allem; anlame; halame; ----; hallamme/

HALLAMME Zie:
- alam; alame; allam; allame; alaem; allem; anlame; halame; hallame; ----/

HALLEBARDIER; HELMBAERDIER = sub. hellebaardier.
- satelles;
- hallebardier;
- Hellebardier;

- halberdier;
- alabardero;

vpl: PB/II/94.

HALLEGELDT; HALLEGELT = sub. belasting op in openbare verkooprumten te koop aangeboden waren.
- tributum in publicis praebitis;
- im pôt sur marchandises à vendre dans salles des ventes publiques;
- Steuer auf in öffentlichen Verkaufräum und zu Verkauf angebotenen Waren;
- tax on goods offered for sale in public sellingsplaces;
- im puestos sobre mercancias ofrecidas en venta en bazares;

vpl.: PvB 6/481.

HALLEGELT Zie:
- hallgeldt; ----/

HALLEHERE Zie:
- hallier; ----; halhere; alhere/

HALLEKEN = naam van de ontvanger van het recht geheven van lakenkooplieden voor het in het klein verkopen van wollen lakens (Antwerpen).
- nomen exactoris iuris de mercatoribus linteorum pro divendendo laneorum linteorum (Antverpia);
- nom du receveur des droits levés sur les marchands de draps pour la vente en détail de draps de laine; Anvers;
- Name des Einnehmers des Rechtes erhoben von Tuchkaufleuten für den Einzelverkauf von wollen Tuchen (Antwerpen);
- name of the collector of the right levied on cloth merchants for the retail-sale of woollen cloths (Antwerp);
- nombre del recaudador de los derechos cobrados de paños por vender al por menor paños de lana; Amberes;

vpl.: C1/542.

HALLEN Zie:
- dekenen van der ----/

HALLIER Zie:
- officie van ---- van de lakenen/

HALLIER; HALLEHERE; HALHERE ALHERE = sub. functionaris belast met het beheer van de lakenhal te Brussel.
- minister qui atrium panni administrat; Bruxellae;

- fonctionnaire préposé à l'administration de la halle aux draps à Bruxelles;
- Funktionar belastet mit der Verwaltung der Tuchhalle in Brussel;
- official charged with the care of the clothhall at Brussels;
- functionario encargado de dirección de mercado de paños de Bruselas;

vpl.: PvB 6/92.

HALLIF PLOECH ENDE GEHEEL = halve en gehele ploeg.
- aratrum totum et dimidium;
- demie charrue et complète;
- halbe und ganze Pfluge;
- whole and half plough;
- equipo (of=turnó) enteró y medio;

vpl.: SKB 3.

HALM Zie:
- cooper worden metten schieten van den ----/
- goedenisse tusschen ----/
- metten schieten van den ---- erven ende vesten/
- metten schieten van den ----/
- tusschen ---- ende heer/
- vercocht goet opdragen metten ---- e/

HALMELIJCK Zie:
- helmelingh; halmelingh; ----; halmelike; halmelinge/

HALMELIKE Zie:
- helmelingh; halmelingh; halmelijck; ----; halmelinge/

HALMELINGE Zie:
- helmelingh; halmelingh; halmelijck; halmelike; ----/

HALMELINGH Zie:
- helmelingh; ----; halmelijck; halmelike; halmelinge/

HALSDOEC Zie:
- halsdoeck; ----/

HALSDOECK; HALSDOEC = sub. halsdoek.
- amictorium;
- fichu;
- Halstuch;
- scarf;
- pañuelo; bufanda;

vpl.: C1/blz. 431.

HALSE Zie:
- heuren ----

HALSE OFT SCHOEVE = taut. kraag.
- collum;

- col;
- Kragen;
- collar;
- cuello, golilla; cuello acanalado; cuello alechugado; valona;

vpl.: PB/III/332, 331.

HALSGEWEER; HALSGHEWEIR; HALSGEWEIR = sub. lans; speer.

- acinaces; gladius; lancea;
- arme offensive à longue manche et à fer pointu; lance;
- Säbel; Degen; Seitengewehr; eine Waffe, die um den Hals getragen wurde;
- spear;
- lanza; pica; chuzo;

vpl.: B1/143.

HALSGEWEIR Zie:

- halsgeweer; halsgheweir; ----;

HALSTER; ALSTER; HAELSTER = sub. schepel; graanmaat Leuven, Gent ; biermaat Brussel .

- modius; mensura frumenti; mensura cerevisiae Bruxellae;
- décalitre mesure de capacité pour les matières sèches ; mesure à ble de Louvain et Gent; demi-mesure de bière de Bruxelles;
- Scheffel; Kornmasz Leuven Gent ; Biermasz Brussel ;
- bushel; measure of corn Leuven Gent , beer measure Brussel;
- decalitro medida de capacidad para meterias secas ;medida de granos Lovaina Ghendt, medida de cerveza Brussele;

vpl.: C3/blz. 188; PvB 6/698.

HALSTER BIER BRUSSEL = biermaat, gelijk aan 2 "viertelen" of 9 "Gelten".

- mensura cerevisiae, aequa circa duodeviginti binis sextariis Bruxellae;
- demi-mesure de bière Bruxelles;
- Biermasz Brussel;
- beer measure, Brussel;
- medida de cerveza Brussele;

vpl.: C1/235.

HALSTER GHENDTS = graanmaat van Gent, gelijk aan 2 viertelen van Gent, in metriek stelse ca. 12,6 kg.

- mensura capacitatis Gandavum;
- boisseau de Gand;
- Getreidemasz von Gent;
- corn measure of Ghent;
- medida de granos de Gante;

vpl.: C1/238.

HALSTER LOVENS = graanmaat van Leuven, gelijk aan 2 Leuvense molevaten of 2 1/2 viertelen Brussels; in metriek stelsel ca. 6 3/4 kg.

- mensura capacitatas Lovanium;
- boisseau de Louvain;
- Getreidemasz von Löwen;
- corn measure of Louvain;
- medida de cereales de Lovaina;

vpl.: C1/237.

HALSTER MECHELS (DROOGHE ENDE NATTE MATEN) = graan- en vloeistofmaat van Mechelen, gelijk aan 2 viertelen Mechels of 3 sisters Brussels of 2 viertelen Brussels; in metriek stelsel ca. 35 kg. of 35 L.

- mensura capacitatas et liquoris Mechlinia;
- boisseau de Malines;
- Getreide- und Flüssigkeitmasz von Mecheln;
- corn- and liquid measure of Mechlin;
- medida de granos y de liquido de Malinas;

vpl.: C1/238.

HALSTER OFT VAT (ROGGE OFT TERWE) BRUSSEL = graanmaat voor rogge of tarwe, gelijk aan 2 viertelen of 9 gelten; in metriek stelsel ca. 6 3/4 kg.

- mensura capacitatas Bruxellae;
- boisseau de Bruxelles;
- Getreidemasz für Roggen oder Weizen von Brussel; Brussel
- corn measure for rye or wheat;
- medida de granos para centeno o trigo Brussele;

vpl.: C1/237.

HALSTER SOUT (BRUSSEL) = zoutmaat, gelijk aan 1 viertel rogge of 4 1/2 gelten of 1/2 sister.

- mensura salis, aequa circa novem binis sextariis Bruxellae;
- rasière de sel de Bruxelles;
- Salsmasz Brussel;
- saltmeasure, Brussel;
- medida de sal Brussele;

vpl.: C1/234.

HALSTEREN Zie:

- negen sisteren oft ---- ysschers/

HALSTERKEN Zie:

- ringe van verkens, ringhen ende ----

HALVE Zie:
- gagie collecteur van de ---- bieraccijns tot bescherming/
- gagie contererolleur ---- bieraccijns tot Berchen/
- gagie contrerolleur van de ---- bieraccijse van Borgerhout/
- gagie toeziender van de ---- bieraccijns van Berchem/
- gagie toeziender van de ---- bieraccijns van de Hoogh en Laagh Kiel/
- gagie toeziender van de ---- bieraccijse van markgravelije/
- gagie toeziender van de ---- Mechelieken steenwech/
- ten ---- blat/

HALVE BROEDERS ENDE SUSTERS = kinderen uit tweede huwelijk die met de kinderen uit het eerste huwelijk een ouder gemeen hebben.
- filii ex matrimonio secundo qui cum filiis ex matrimonio primo patrem aut matrem communem habent;
- enfants du second lit qui avec les enfants de premier lit ont un parent en commun;
- Kinder aus der zweiten Heirat die mit Kindern aus der ersten Heirat eine Elter gemeinsam haben;
- half-brothers and half-sisters
- hijos de un segundo matrimonio que con los del primer matrimonio tienen un mismo padre o una misma madre;

vpl.: B2/62.

HALVE ELLE (BRUSSEL) = stoffenmaat ofwel 35 cm.
- mensura materiae aut quinque et triginta centesimae mensurae primariae partes Bruxellae;
- demi-aune de Bruxelles;
- Stoffmasz von Brussel;
- measure for materials Brussel;
- medida para telas Brussele;

vpl.: C1/235.

HALVE GHELTE = half deel.
- dimidia pars;
- demi-lot;
- halbes Teil;
- half part;
- mitad de una parte;

vpl.: Lol/18.

HALVE SACK MECHELS = graanmaat van Mechelen, gelijk aan 6 modekes Mechels of 2 sisters Brussels of 2 1/2 viertel Brussels: in metriek stelsel.
- mensura capacitatas Mechlinia;
- demi-sac de Malines;
- Getreidemasz von Mecheln;
- corn measure of Mechlin;
- medida de cereales de Malinas;

vpl.: C1/237.

HALVE STUYVER BRABANTS = muntsoort van Brabant, gelijk aan 2 oortjens of 36 mijten.
- nummus Brabantiae;
- monnaie de Brabant;
- Münze; Art Münze von Brabant ;
- coir; coin of Brabant ;
- moneda ;moneda de Brabante ;

vpl.: C1/242.

HALVEN Zie:
- goeden ten ---- uitgeven/
- zijnent ----/
- ten ---- vruchten ghehouden oft goeden ter hellichtwinninghe/

HALVEN THOEN = half bewijs.
- semiplena probatio;
- semie-preuve;
- halber Beweis;
- semi proof;
- semiprueba;

vpl.: T1/380.

HALVEN WOCHEIJ = de helft van een kleine zilveren munt ter waarde van 3/4 stuiver.
- dimidium nummi parvi argentei ad valorem trium quartarum partium sesterii;
- la moitié d'une monnaie d'argent à la valeur de trois-quart sous;
- die Hälfte einer kleinen silberen Münze;
- half of a little silver coin;
- la mitad de una pequeña moneda de plata; por valor de tres cuartes de cinco cents;

vpl.: BVB 180.

HAM Zie:
- espe; hespe; hesp; hamme; ----; hame/

HAMBOURCHBIER = sub. bier uit Hamburg.
- cerevisia ex Hamburg;
- bière de Hambourg;
- Bier aus Hamburg;
- beer from Hamburg;
- cerveza de Hamburgo;

vpl.: PB II/45.

HAME Zie:
- espe; hespe; hesp; hamme; ham; ----/

HAMEIJEM VAN OVERIJSSCHE = slagbomen van Overijssche.
- repagula Overijssche;
- barrières d'Overrijssche;
- Schlagbäume von Overijssche;
- barrier of Overijssche;
- barreras de Overijssche;

vpl.: Ca2/13.

HAMEL; HAMELE = sub. mannelijk schaap; gesneden ram.
- ovis virilis; aries castratus;
- mouton masculin; belier châtré;
- männliches Schaf; geschnittener Widder;
- male-sheep; castrated ram;
- carnero padre; carnero Mano;

vpl.: PvB 6/152; PB 2/35.

HAMELDONCK = sub. zetmeel; stijfsel.
- amylum;
- amidon;
- Stärkemehl; Stärke;
- starch;
- almidón; fécula;

vpl. PvB 10/79.

HAMELE Zie:
- hamel; ----/

HAMER Zie:
- blauwen ----/

HAMEREN Zie:
- leederen oft ----/

HAMERVOET = sub. een bepaalde lengtemaat.
- mensura longitudinis;
- pied du marteau; nom d'une mesure de longueur;
- ein bestimmtes Längenmass;
- a certain linear measure;
- cierta medida lineal;

vpl.: SKB 2; Lo7/296.

HAMME Zie:
- espe; hespe; hesp; ----; ham; hame/

HANCKXSELE = sub. aanhangsel.
- additam entum;
- ou autre chose qui y est suspendu;
- Anhängsel;
- appendix;
- apèndice;

vpl.: PB/III/137.

HAND Zie:
- de behulpzame ---- tot het ontvlugten leenen/
- doode ----/
- een staander ----/
- in gevrijder ----/
- met een zwaarder ---- dreygen/

HANDADISCH ZIJN = adi . medeplichtig.
- complex;
- prendre part à (être complice);
- mitschuldig sein;
- accessary;
- cómplice;

vpl.: C1/blz. 743/14.

HANDADICH OFT HULPER = taut. medeplichtige.
- adfinis; conscius;
- complice;
- Mitschuldiger;
- accomplice;
- cómplice; codelincuente; coautor;

vpl.: B1/21; C2/885.

HANDADIGH Zie:
- begote oft ---- zijn een ander

vpl.: Lo7/blz. 64.

HANDADIGH ZIJN AEN EEN ANDER = de hand tegen een ander heffen; handtastelijk zijn.
- manus afferre;
- porter la main sur autru;
- Hand an einen liegen;
- use one's hands; assault;
- reñir de obra contra uno;

vpl.: Lo7/blz. 64.

HANDAEX Zie:
- handaxe; hantaexe; hantbile; hantaxe; ----; hantaex/

HANDAXE; HANTAEXE; HANTBILE; HANTAXE; HANDAEX; HANTAEX = sub. handbijl.
- securis manualis; securicula;
- hachette; hache à la main;
- Handaxt;
- handaxe; handchet;
- hacha de mano; destral;

vpl.: C1/blz. 336; Lo4/732; PvB/98.

HANDBOGE Zie:
- dekens van den onder ----/

HANDDADICH Zie:
- handtdaedelyck; hantdadich; ----

HANDDADIGHEYDT = sub. handtastelijkheid; mishandeling.
- vis et iniuriae;
- palpabilité; maltraité;
- Handgreiflichkeit; Misshandlung;

Tätlichkeiten;
- panning; maltreatment; ill-treatment;
- proceder a reñir de obra; maltrato; maltrata miento;

vpl.: Cr2/951; C3/16.

HANDE Zie:
- te ---- en monde/

HANDEL Zie:
- abstracten ende separaten ----/
- separaten ---- doen/

HANDEL ENDE NEGOCIATIE = taut. handel.
- negotiatio;
- commerce; négoce;
- Handel;
- trade; commerce;
- comercio;

vpl.: PB/II 394.

HANDEL, NEGOTIATIE ENDE KOOPMANSCHAP = taut. handel.
- negotatio;
- négoce ou (marchandises) commerce;
- Handel;
- commerce; trade;
- comercio; negocio;

vpl.: C1/151.

HANDELEN Zie:
- vleeschelijk ----/

HANDELEN ENDE TRAFICKEREN = taut. handel drijven.
- trafico l;
- faire du commerce;
- Handel treiben;
- trade; carry on trade;
- comerciar;

vpl.: PvB 1/244.

HANDELINGE Zie:
- aangeleyde en simulate ----/

HANDELINGE OFT ADMINISTRATIE , BEWIJNDE = taut. beheer.
- administratio;
- administration;
- Verwaltung;
- administration;
- administración; dirección; gerencia;

vpl.: Lo6/blz. 590.

HANDELINGEN VAN COMANSCAPEN ENDE COMMERCIE = taut. koophandel.
- commercium;
- commerce; négoce; trafic;
- Kaufhandel;
- trade; commerce;
- commercio; tráfico; negocio;

vpl. TI/463.

HANDEN Zie:
- actie tegen dengeenen die bij argeliste ennich goet transfereert in ---- van een adverserijs;
- doode ----/
- geswevide ----/
- goeden van doode ----/
- goet dat aan twee ---- steet/
- in der cleregijen ----/
- met de leege ----/
- mergen landts aan twee ----/
- sijn ---- aen den onderpandt slaen/

HANDEPLICHTEN Zie:
- hantplichten; handtplichten; ----/

HANDGEDADE Zie:
- handgedaet; hantgedaet; ----;

HANDGEDAET; HANTGEDAET; HANDGEDADE = sub. handeling of daad met de hand cq. bewerking; 2. werktuig.
- factum de manu; actio manualis; 2. instrumentum;
- action; travail; 2. outil; instrument;
- eine mit der Hand gemachte Tat; Bearbeitung; 2. Werkzeug;
- a deed acted with the hand; 2. instrument;
- trabajo manual; labor manuel; 2. máquina; herramienta;

vpl.: T2/370.93.

HANDLICHTINGE; HANTLICHTINGE = sub. het afstand doen van een vordering of rechten.
- cessio in postulatione vel in iure;
- abdiquer, renoncer à des droits ou des possessions;
- Zession einer Forderung; Verzicht auf Recht oder Forderung;
- cession of a claim or of rights; renunciation of a right;
- renuncia de una deuda activa o de derechos;

vpl.: B1/57. 109 C2/892, 902.

HANDNIJT = sub. nachtwacht.
- custos noctis;
- guet de nuit;
- Nachtwache;
- nightwatch;
- sereno; guarda de noche; ronda de noche;

vpl.: PvB 10/202.

HANDPLICHTER OFT GEBRUIJCKER = taut. gebruiker.
- occupator aut qui utitut; fruit; manutractat;
- celui qui occupe ou exploite; usufruitier;
- Benutzer;
- user; rightful claimant;
- el que ocupa o explota; usufructuario; usuario; beneficiario;

vpl.: Lo4/540; C1/77.

HANDSCHRIFT Zie:
- privaet ----/

HAND T Zie:
- bij levenden lijve ende metter wermenden ---- scheijven van goeden/
- bij opender ---- erkennen/
- die doode ---- deijlt metter levende/
- goeden in bewarender ---- houden/
- in ghevangender ---- leveren/
- in 's Heren ---- blijven/
- met gesweirder ----/
- met geweldige ----/
- met mijnder ---- ghenake/
- metter warmer ----/
- put op de ----/
- elck van hun int besonder ende t'zamender ----/
- 's Heren ---- blijven/
- 's lincke ----/
- 't zamender ---- ende elck van hun in 't besonder/
- uyt der ---- verhueren/
- van goeder ----/
- dat ick met mynder ---- ghenake/

HANDT OP HEIJLIGEN LEGGEN ENDE SWEIREN = de hand op een heilige zaak leggen en zweren.
- manum ponere in rem sanctam et jurare;
- mettre la main sur les choses saintes et jurer;
- die Hand auf eine heilige Sache legen und schwören;
- put the hand on a sacred thing and swear;
- poner la mano sobre una cosa sagrada y jurar;

vpl.: Lo4/594.

HANDTBOGE Zie:
- dekens van de jonghen ----/
- St.Joris ---- gulde/

HANDTBUSSE; HANTBUS; HANTBUSSE = sub. vuurroer.
- sclopetum;
- arquebuse; escopette;
- Feuerrohr;
- firelock;
- escopeta;

vpl.: PvB1/360.

HANDTDAEDELYCK; HANTDADICH; HANDDADICH = adv. geweldadig.
- violentus;
- violent;
- gewalttätig;
- violent;
- violento;

vpl.: PB/III/558.

HANDTDAEDELYCK = adv. handtastelijk.
- manualis praesens;
- manuellement;
- handgreiflich;
- palpable;
- palpablemente;

vpl.: PB/III/558.

HANDTDOECK; HANTDOEC; HANTDWALE; HANTDWELE; HANTDWAEL = handdoek. sub.
- mantele;
- essuie-main;
- Handtuch;
- towel;
- toalla; pañomanos;

vpl.: C1/431; Lo5/400.

HANDTGESCHRIFT OFT SIGNATURE = taut. handtekening.
- nominis subscriptio;
- signature;
- Unterschrift;
- signature;
- firma;

vpl.: C1/255.

HANDTHIERINGHE; HANTEERING; HANTIERING = sub. handel; koophandel.
- commercium;
- commerce;
- Kaufhandel;
- commerce;
- géneros; mercancías; mercadería; artículos de comercio;

vpl.: PB/III/345.

HANDTLICHTINGHE DOEN = afstand doen van een vordering of recht.
- de postulatione aut iure decedere;
- céder à une créance ou droit;
- verzichten auf eine Forderung oder auf ein Recht;
- renounce a claim or a right;
- desistir de una reclamación o de un derecho;

vpl.: B2/40.

HANDTNEIRINGHE = sub. kleine zelfstandige in dienstverlening; handarbeid.
- ars manuaria;
- manufacture;
- kleiner Selbstständige in Dienstleistung;
- handicraft;
- pequeño indepediente en cuanto a prestaciones de servicios;

vpl.: C1/148.

HANDTPLICHTEN Zie:
- hantplichten;----; handeplichten/
- hantplichten; hantplechten; ----/
- iet ----/

HANDTPLICHTER Zie:
- debiteur oft ----/

HANDTSCHOENGELDT = bij-inkomsten voor het dragen van handschoenen.
- fructus in gerendo manicarum;
- revenu supplémentaire pour le port de gants;
- Nebeneinzug für das Tragen von Handschuhen;
- extra income for wearing gloves;
- entradas extraordinaria s por llevar guantes;

vpl.: PB/IV/253.

HANDTSCHRIFT; HANDTTEECKEN = handtekening.
- signatura; subscriptio; nominus subscriptio;
- signature;
- Unterschrift; Signatur; Unterzeichnung;
- signature;
- firma;

vpl.: Lo7/14; C1/216,253,161; PvB1/219.

HANDTSCHRIFTEN Zie:
- manuale obligatien ofte herkende ----/

HANDTEECKEN; HANTEEKEN; HANTEKEN; HANTEYKEN = sub. handtekening.
- nominis subscriptio; syngrapha; chirographum; subsignatio; signum personale;
- signature;
- Unterschrift;
- signature;
- firma;

vpl.: T1/22; Lo3/56; DVB 116; B2/155; T2/27,34,180,208; C2/1031.

HANDTVEST; HANTVEST = sub. ondertekende akte waarbij bepaalde voorrechten zijn toegekend.
- charta in qua aliqua privilegia civitatis scripta sunt;
- acte signé qui accorde certains droits;
- unterzeichnete Akte wobei bestimmte Vorrechte gewähnt werden;
- charte;
- acta firmada en la cual se storgan prerrogativas determinada;

vpl.: C1/112.

HANDTVREDE; HANTVREDE = sub. vrede sluiten met een handdruk; verklaring dat men vrede wenst.
- pax per magistratum indicta; pax sive fides commissis dextris pacta;
- trève manuelle;
- Friede geschlossen mit einem Händedruck;
- settled peace with a handshake;
- apretón de mano en senal de haber hecho las paces;

vpl.: C1/5.

HAND TVULLINGHE Zie:
- hantvollinge; ----; hantvullinge oft namptisatie/

HANDTWERCKEN Zie:
- bevrijen van ----/

HANDVAT OFT LAMPET = lampetkan; waterkan behorende bij een wasbekken.
- guttus;
- aiguière;
- Wasserkrug;
- ewer;
- aguamanil siendo parte de una cubeta;

vpl.:C1/620.

HANEP Zie:
- kemp; kennep; kennepe; cannep; canep; caenp; caemp; hennep; hennip; hannep; ----/

HANEPSAET Zie:
- kempsaet; hennepsaet; hennipsaet; hannepsaet; ----/

HANGEL Zie:
- hael; hale; hanghel; heugel; ----; hangijser/
- ijseren latte met eenen ----/

HANGEN Zie:
- valveken oft herden ----/

HANGEN IN CAMMEN = hangen aan een heugel.
- in hemicyclo pendere;
- pendre dans une brasserie;
- an einer Stange hangen;
- hang on a crook; chimney crook ;
- colgar de una cremallera;

vpl.: Ca2/6.

HANGENDE Zie:
- actie tegen ---- heeft/

HANGENDE = ppr. tijdens. prep. durende.
- tempore. per. inter. adhuc sub iudice lis est;
- pendant; durant;
- dauern; währen;
- last. pending (adi of praep);
- durante;

vpl.: T2/285.

HANGENDE JEDECIES = hangende het onderzoek, de zaak.
- dum in integro res sit, re integra;
- pendant, durant l'enquête;
- solange die Sache schwebt während der Untersuchung solange die Sache noch unentschieden ist;
- pending the inquiry;
- durante la investigacion;

vpl.: MGG/40.

HANGEREEL = sub. gordijn.
- velum;
- rideau;
- Gardine; Vorhang;
- curtain;
- (forro) cortina;

vpl.: PvB 5/573.

HANGHEL Zie:
- hael; hale; ----; heugel; hangel; hanghijser/
- ijseren latte met eenen ----/

HANGHEN Zie:
- in de vrocke oft micke doen ----/

HANGHENDE Zie:
- tusschen maesschap ---- /

HANGHIJSER Zie:
- hael; hale; hanghel; heugel; hangel; ----/

HANGHIJSER OFT EEN TREFT = taut. ijzeren ketting met haak; die verstelbaar was; om in de open schouw te hangen.
- catena ferrea cum unco; qui potebat sarciri; ad pendendum in camino aperto;
- trépied ou fer de sus pension;
- eiserne Kette mit Haken; der verstellbar war; um in offenen Kamin zu hangen;
- iron chain with hook; which was adjustable; to hang up in the open chimney;
- cadena férrea con un gancho ajustable por colgarla en la campana descubierta de chimenea;

vpl.: C1/430; LO V 396.

HANKERS Zie:
- ankers ---- ende riekers; rickers

HANNEP Zie:
- kemp; kennep; kennepe; cannep; canep; caenp; caemp; hennep; hennip; ----; hanep/

HANNEPSAET Zie:
- kempsaet; hennepsaet; hennipsaet; ----; hanepsaet/

HANSESTAT Zie:
- hensestede; ----/

HANT Zie:
- bij dode ---- schenken/
- bij levenden ----/
- de doode deijlt niet met der levender ----/
- dordde ----/
- deposicie ende ---- nutrael /
- die doode ----/
- in bewaerder ----/
- in bewaerender ----/
- in ---- doen bliven/
- in bewaerder ---- doen blijven/
- in ghevangender ---- leveren/
- force ende geweldiger ----/
- gesweirder ----/
- geweldige ----/
- gifte metter warmer ----/
- mette ledige ----/
- op den put ----/
- op de ----/

- slincke ----/
- tezamender ----/
- 't zamender ----/
- uijt der ---- verhueren/
- uijtter ----/
- uijtten ----/
- verheffen met de ledige ----/

HANTAEX Zie:
- handaxe; hantaexe; hantbile; hantaxe; handaex; ----/

HANTAEXE Zie:
- handaxe; ----; hantbile; hantaxe; handaex; hantaex/

HANTAXE Zie:
- handaxe; hantaexe; hantbile; ----; handaex; hantaex/

HANTBILE Zie:
- handaxe; hantaexe; ----; hantaxe; handaex; hantaex/

HANTBOGE Zie:
- hantboghe/----/

HANTBOGHE; HANTBOGE = sub. handboog.
- arcus;
- arc.
- Handbogen;
- hand-bow;
- arco;

vpl.: T1/410.

HANTBUS Zie:
- handtbusse; ----; hantbusse/

HANTBUSSE Zie:
- handtbusse; hantbus; ----/

HANTDADEGEN DOODTVIJANDT = gewelddadige doodsvijand, aartsvijand.
- inimicus capitalis violentus;
- ennemi mortel violent;
- gewalttätiger Erzfeind;
- violent arch-enemy;
- enemigo mortal;

vpl.: PvB 1/98.

HANTDADICH Zie:
- handtdaedelyck; ----; handdadich/

HANTDADICH; HANTDADIGH SIJN = adi. gewelddadig, handtastelijk zijn.
- facinus ipsum admittens, esse;
- brutal, violent, prendre part à une rixe;
- gewalttätig, handgreiflich sein;
- obvious, palpable, violent, be at grips;
- brutal, violento, reñir de obra;

vpl.: T1/348; C1/599.

HANTDADICHEYT = sub. handtastelijkheid.
- vis et iniuriae;
- foie de fait;
- Tätlichkeit;
- assault and battery;
- violencia; fuerza; atropello; desmán; brutalidad;

vpl.: LO4/blz. 168.

HANTDADIGE; HANTDADIGHE = sub. schuldige, handtastelijke, dader van strafbaar feit.
- culpabilis, manifestus, factor, facinus sive scelus;
- coupable; celui qui se livre à des voies de fait; malfaiteur;
- Schuldige(r); derjenige der handgreiflich ist; Täter einer strafbaren Handlung;
- the guilty party; he who is palpable; perpetrator of a penal offence;
- culpable; reo; delincuente; el que procede a renir de obra; perpetrador de un acto delictivo;

vpl.: LO4/blz. 776; C1/384; PB III 227.

HANTDADIGH SIJN Zie:
- hantdadich ----/

HANTDADIGHE Zie:
- hantdadige; ----/

HANTDOEC Zie:
- handtdoeck; ----; hantdwale; hantdwele; hantdwael/

HANTDWAEL Zie:
- handtdoeck; hantdoec; hantdwale; hantdwele; ----/

HANTDWALE Zie:
- handtdoeck; hantdoec; ----; hantdwele; hantdwael/

HANTDWELE Zie:
- handtdoeck; hantdoec; hantdwale; ----; hantdwael/

HANTEEKEN Zie:
- handtteecken; ----; hanteken; hanteyken/

HANTEERING Zie:
- handthieringhe; ----; hantiering/

HANTEIRINGHE Zie:
- hanteringe; hantieringe; ----/

HANTEIRINGHE ENDE NEIRINGHE = taut. handel, koophandel, bedrijf.
- commercium et negotium;
- commerce et négoce;

- Kaufhandel;
- commerce and trade;
- comercio y negocio;

vpl.: C1/46.

HANTEKEN Zie:
- handtteecken; hanteeken; ----; hanteyken/

HANTEREN Zie:
- onsuverheijt ----

HANTEREN ENDE FREQUENTEREN = taut. (dikwijls) bezoeken.
- frequento l;
- fréquenter, visiter;
- öfters besuchen; manchmal besuchen;
- frequent; visit frequently;
- frecuentar; visitar con frecuencia;

vpl.: PvB 1/416; EE/12B1.

HANTERINGE Zie:
- hanteringhe; ----; hantieringe; antieringe/
- 't bedrijf en ----/

HANTERINGE Zie:
- bewijndt ende ----/

HANTERINGHE Zie:
- bevrijen van ---- van montcosten/

HANTERINGHE; HANTERINGE; HANTIERINGE; ANTIERINGE = hom. sub. beroep; ambacht; handwerk; handel; koophandel; bedrijf; omgang; gebruik; toepassing; hantering.
- vita; mos; usus; commercium; artificium; negotiatio; usurpatio; applicatio;
- profession; commerce; relations; commerciales (conduite; comportement; actions) métier; usage; emploi; application;
- Beruf; Handwerk; Handel; Betrieb; Gebrauch; Anwendung;
- profession; conduct; trade; (handi)craft; commerce; business; usage; procceding;
- comportamiento; donducta; modo de portarse; officio; profesión; comercio; negocio; uso; empleo; aplicación;

vpl.: B1 Pl.Bra/68; C1/27, 46; LPS 27; PvB 1/11.

HANTERINGHE ENDE 'T BEDRIJF = taut. bedrijfsvoering; beheer.
- exercitatio negotii; administratio;
- exploitation;

- Betriebsführung; Verwaltung;
- management; administration;
- gerencia; itendencia; dirección; administración;

vpl.: C1/288; B2/238.

HANTEYKEN Zie:
- handtteecken; hanteeken; hanteken; ----/

HANTGEDAET Zie:
- handgedaet; ----; handgedade/

HANTGESCHRIFTE = sub. handschrift.
- chirographum; liber manu scriptus;
- manuscrit;
- Handschrift; Manusscript;
- handwriting; manuscript;
- manuscrito;

vpl.: T1/31.

HANTGESLACH Zie:
- hanttastinge; hanttastinghe; hantslach; ----/

HANTHOUWINGE = sub. handhaving.
- conservatio;
- maintien;
- Aufrechterhaltung;
- maintenance;
- mantenimiento;

vpl.: LO4/blz. 682.

HANTIEREN Zie:
- comanscap ----

HANTIERING Zie:
- handthieringe; hanteering; ----/

HANTIERINGE Zie:
- administracie ende ----/

- hanteringhe; hanteringe; ----; antieringe/
- regiment ende ----/

HANTIERINGE ENDE BELEYT = taut. handelwijze in rechte.
- modus dicendi ius;
- manière d'agir;méthode; procédé;
- Amtswaltung; Handlungsweise; Verfahren;
- proceeding;
- actuación; método; proceder; procedimiento;

vpl.: T1/72.

HANTIERINGE ENDE WERCK = taut. ambacht.

- artificium;
- métier; profession;
- Gewerbe; Handwerk;
- trade; (handi)craft;
- oficio; profesión;

vpl.: T1/301.

HANTLICHTINGE Zie:
- handlichtinge;----/

HANTMERCK Zie:
- hantmerk; ----/

HANTMERK; HANTMERCK = sub. bepaalde lijnfiguur die de ondertekenaar van bescheiden voor zichzelf gebruikte, omdat hij schrijvens onervaren was, meestal een kruisje doch ook wel ingewikkelde figuren.
- sinum; sigillum; chiropraphum; nota; symbolum;
- marque; signature; marque distinctive; caractère distinctif;
- ein bestimmtes Figürchen das jemand der nicht schreiben konnte als Unterschrift gebrauchte;
- a certain geometrical drawing used as a signature by a person who could not write;
- cierta figura, en la mayoría de los casos una cruz, pero a veces figuras complicadas, que él que suscribía documentos - por falts de experiencia en escribir - usaba para si mismo;

vpl.: DVB 58; LPS 75.

HANTNEMING Zie:
- hantneminge; ----/

HANTNEMINGE; HANTNEMING = sub. beslagneming.
- occupatio; retentio;
- arrêt; saisie;
- Beschlagnahme;
- seizure;
- embargo; secuestro; confiscación; incautación;

vpl.: T2/370.

HANTNEMINGE ENDE MAINMISE = taut. beslaglegging; verbeurdverklaring.
- confiscatio;
- confiscation; embargo; saisie; séquestre;
- Beschlagnahme; Konfiskation;
- confiscation; forfeiture; seizure;
- confiscación; embargo; incautación; secuestro;

vpl.: TI/314.

HANTPLECHTEN Zie:
- hantplichten; ----; handtplichten/

HANTPLICHTEN; HANDPLICHTEN; HANDEPLICHTEN = 1. beheren; 2. in verzekerde bewaring stellen, gearresteerd worden; 3. bezetten; 4. administreren.
- 1 + 4 administrato I: 2. comprehendo, in custodiam do I; 3. occupo I;
- 1 + 4. administrer; 2. arrester; mettre en dépôt; donner en garde sûre; 3. occuper;
- 1 + 4 verwalten; 2.verhaften; in sicheren gewahrsam nehmen; 3. besetzen;
- 1 + 4 administer; 2. arreste; put into custody; put charge on; 3. occupy;
- 1 + 4 administrar; 2. ser detenido; poner a buen recaudo; 3. ocupar;

vpl.: LC7/80; PvB1/190; LO1/134; C1/404, 428, 735; C2/903.

HANTPLICHTEN; HANTPLECHTEN HANDTPLICHTEN = vb. gebruiken; bewonen; bewerken.
- usurpo I; habito I; coleo III;
- employer; habiter; travailler;
- gebrauchen; bewohnen; bearbeiten;
- use; make use; live in; work;
- emplear; habitar; trabajar;

vpl.: LO4/540; C1/77.

HANTPLICHTEN Zie:
- bruycken ende ----/

HANTPLICHTEN OFT DEFRUCEVEREN, DEFRUCTUEREN = taut. winstgevend maken.
- utile facto III; fructuosum facto III;
- exploiter;
- gewinnbringend machen;
- exploit; make profitable;
- hacer lucrativo; explotar;

vpl.: Lo.1/218.

HANTPLICHTEN OFT LABOREREN = taut. bewerken.
- colere;
- cultiver;
- Kultivieren;
- cultivate;
- cultivar; elaborar;

vpl. LO 7/362.

HANTPLICHTER; HANTPLICHTERE = sub. bezitnemer; bezetter; inzittende; gebruiker.
- occupator; is qui utitur;

- occupant; exploitant;
- Besitzergreifer; Bewohner; Besetzer; Verwalter;
- Gebraucher;
- occupant; occupier; user;
- ocupante; usufructuario;

vpl.: LO 3/486; LO 1/590; LO 6/390.

HANTPLICHTERE Zie:
- hantplichter; ----/

HANTPLICHTING Zie:
- hantplichtinge; ----/

HANTPLICHTINGE; HANTPLICHTING = sub. beheer, het gebruikmaken van een recht.
- adminitratio;
- administration;
- Verwaltung;
- administration;
- administración; gerencia;

vpl.: LO 3/140.

HANTREIKINGE Zie:
- hantreyckinghe: ----/

HANTREYCKINGHE; HANTREIKINGE = sub. hulp; ondersteuning.
- auxilium; eleemosyna;
- aide; appui; secours; soutien;
- Förderung; Hilfe;
- aid support;
- apoyo; ayuda; sostén;

vpl.: T1/6.

HANTSCHOENE Zie:
- wapen ----

HANTSCHRIFT = sub. handtekening.
- subscriptio;
- signature;
- Unterschrift;
- signature;
- firma;

vpl.: LO 3/206.

HANTSCHRIFTEN Zie:
- claere ----

vpl.: LO 4/blz. 364.

HANTSETTING Zie:
- hantsettinge; ----/

HANTSETTINGE; HANTSETTING = sub. beslaglegging.
- comprehensio; occupatio;
- arrêt; saisie;
- Beschlagnahme;
- seizure;
- embargo; secuestro; confiscación; incautación;

vpl.: T 2/370 .

HANTSLACH Zie:
- hanttastinghe; ----; hantgeslach/

HANTTASTINGE; HANTTASTINGHE; HANTSLACH hom. = sub. het in de hand slaan als teken van koop, bod en/of overeenstemming bij verkoop; beslaglegging.
- palmaria addictio; plausus iniectae dexterae; occupatio;
- promesse fait en touchant la main de quelqu'un; saisie;
- das Händeschlagen zum Zeichen von Kauf, Gebot und/oder überrinstimmung beim Verkauf; Beschlagnahme;
- clasping hands as token of a bargain, a bid and/for agreement in sale; seizure;
- una manotada en señal de; compra; oferta y/o al concluir una venta; secuestro; nicautación; embargo;

vpl.: DVB 35; PB III/120.

HANTTASTINGHE Zie:
- hanttastinge; ----; hantslach; hantgeslach/

HANTTEECKEN; HANTTEKEN; HANTTEIKEN = sub. handtekening.
- nomen subscriptum;
- signature;
- Handzeichnung;
- signature;
- firma;

vpl.: PvB 6/232.

HANTTEIKEN Zie:
- hantteecken; hantteken; ----/

HANTTEKEN Zie:
- hantteecken; ----; hantteiken/

HANTTEKENEN; HANTTEYKENEN = vb. ondertekenen.
- subsigno l;
- signer;
- unterzeichnen;
- sign;
- firmar;

vpl.: T1/12.

HANTTEYKENEN Zie:
- hanttekenen; ----/

HANTVERDE Zie:
- hantvrede; ----/

HANTVEST Zie:
- handtvest; ----/

HANTVOLLINCHE; HANDT-VULLINGHE; HANTVULLINGE OFT NAMPTISATIE/
= hom. 1e waarborg, onderpand, pandstelling; 2. het voldoen van een schuldeiser; 3. voorlopige bevrediging van een eiser hangende het proces behoudens nadere uitspraak; 4. betaling, aanbetaling.
- 1. pignus, pigneratio; 2. satisfactio creditoris; 3. satisfactio ante creditoris durante procedura salva sententia; 4. solutio pecuniae;
- 1. nantissement; 2. payement; 3. satisfaire provisoirement; 4. payement;
- Unterpfand, Kaution, Verpfändung; 2. Zahlung; 3. vorläufige Genugtuung an Gläubiger; 4. Anzahlung;
- 1. guarantee, pawning; 2. payment; 3. provisionel satisfaction to creditor; 4. payment;
- garantia, caución, fianza, siguridad; 2. satifacer a su acreedor; 3. satisfacción provisional a un acreedor; 4. pago, pago de entrada; pago de primer plazo;

vpl.: T2/370; C1/133, 134,n 614; LO 3/220; LO 7/340.

HANTVREDE; HANTVERDE = een door handslag bekrachtigde vrede tussen twee twistende partijen.
- pax inter duas partes litigantes alapa manus firmata; pax manualis;
- paix manuelle; trève manuelle;
- ein durch Handschlag bestätigter Frieden zwischen zwei streitenden Parteien; Handfrieden;
- peace confirmed by a slap with the hand between two litigating parties; manuel peace;
- paz confirmada por (of = mediante) manotada entre dos partes contendientes; paz manual;

vpl.: C1/600; C1/602.

HANTVULLINGE Zie:
- hantvollinghe; handtvullinghe; ---- oft namptisatie/

HANTVULLINGE Zie:
- namptissement oft ----/

HANTVULLINGHE DOEN = voorlopige genoegdoening aan schuldeiser; iets betalen.

- praesatisfactio creditori; solvere aliquantulum;
- satisfaire provisoirement; payer;
- vorläufige Genugtuung an Gläubiger; zahlen;
- provisional satisfaction to creditor; pay a certain amount;
- satisfacción provisional a un acreedor; payar una cierta suma;

vpl.: C1/614, 410.

HANTWERC Zie:
- hantwerck; ----/

HANTWERCK; HANTWERC = sub. ambacht.
- artificium; opificium; ars manuaria; opera;
- métier; métier manuel; profession manuelle;
- Gewerbe; Handwerk;
- trade; craft;
- oficio; profesión; arte manuel artesanía;

vpl.: LO 4/blz. 422; T1/623; Cr2/1038.

HANTWERCK OFT MANIFACTURE = taut. handwerk, ambacht.
- artificium; ars manuaria; opera; opificium;
- (travail à la main) métier main d'oeuvre; métier manuel; profession manuel;
- Handwerk; Gewerbe;
- handicraft; trade; craft;
- artesanía; artesanado; trabajo; manual; arte manual; officio; profesión;

vpl.: PB/III/308; T1/623; LO 4/422; Cr2/1038.

HANTWERCKER Zie:
- stadtsmeester ----

HARD Zie:
- heerdder; herdder; harder; heerder; hirder; herde; herder; harde; heerde; heerdde; herdde; herdder; ----; herd; pastoir; wachter/

HARDE Zie:
- heerdder; herdder; harder; heerder; herde; herder; ----; heerde; heerdde; herdde; herdder; hard; herd; pastoir; wachter/

HARDEN Zie:
- op den ----/

HARDER Zie:
- heerdder; herdder; ----; heerder; hirder/

HARDERENDE Zie:
- daer ine bleven ----/

HARE Zie:
- hayr; haer; hair; ----/
- ten tijde van ---- aflijvigheijd/

HAREBRINGER Zie:
- herbrenger; herbrengher; herbringer; haerbringer; ----/

HARECOMEN Zie:
- hercommen; hercomen; haercomen; heercomen; harecommen; ----; herkom; herkomen/

HARECOMMEN Zie:
- hercommen; hercomen; haercomen; heercomen; ----; harecomen; herkom; herkomen/

HARENG Zie:
- harinck; harinc; herinc; ----; haringh/

HAREWAERD Zie:
- hervarts; herwardether; harewaert; haerwaert; harwaert; ----; harewaerts; harewarts/

HAREWAERT Zie:
- hervarts; herwardether; ----; haerwaert; harwaert; harewaerd; harewaerts; harewarts/

HAREWAERTS Zie:
- hervarts; herwardether; harewaert; haerwaert; harwaert; harewaerd; ----; harewarts/

HAREWARTS Zie:
- hervarts; herwardether; harewaert; haerwaert; harwaert; harewaerd; harewaerts; ----/

HARINC Zie:
- harinck; ----; herinc; hareng; haringh/

HARINCK; HARINC; HERINC; HARENG; HARINGH = sub. haring.
- clupea harengus;
- hareng;
- Hering;
- herring;
- arenque;

vpl.: LO 4/blz. 216; T1/251.

HARINCK Zie:
- keurmeester van den ----/
- recht van den ---- ende keurkamer/
- recht van de consomptie van sout vissche ende ----/

HARINCK ACCIJSE = verbruiksbelasting op haring.
- in usu harengi;
- impôt sur les consummations de hareng;
- Verbrauchssteuer auf Herung;
- tax for use of herring;
- impuestos de consumo de arenque;

vpl.: PvB 6/101;

HARINCKEUR = sub. keurder van haring.
- spectator haringae;
- inspecteur de hareng;
- Heringprüfer;
- herring-inspector;
- inspector de arenques;

vpl.: PvB 1/373.

HARINGH Zie:
- harinck; harinc; herinc; hareng; ----/
- vorschen ----/

HARMONIE Zie:
- prijselijke ----

HARNAS Zie:
- harnasch; harnassche; harnase; ----; hernas; harnis; harnes; aernasch; arnasch/

HARNASCH; HARNASSCHE; HOM HARNASE; HARNAS; HERNAS; HARNIS; HARNES; AERNASCH; ARNASCH = sub. 1. viswerktuig; 2. harnas, wapenrusting, kuras; 3. paarden- of wagentuig.
- 1. quae piscatui inserviunt; 2. arma, armatura, thovax ferreus; 3. arma equestria;
- 1. outil, attirail de pêche ; 2. armure, harnais; 3. harnais;
- 1. Fisch-werkzeug; 2. Harnisch, Panzer Waffenrüstung; 3. Pferdegeschirr;
- 1. tool, fishingoutfit; 2. armour, cuirass; 3. horse of cartharness;
- 1. aparejos de pesca; 2. armadura, arnés; 3. arreos, alero, arneses;

vpl.: PB/III/532; T1/112, 322, 410; PvB 6/172.

HARNASE Zie:
- harnasch; harnassche; ----; harnas; hernas; harnis; harnes; aernasch; arnasch/

HARNASE ENDE INSTRUMENTE = uitrusting.
- instrumenta;
- attirail de pêche;

- Ausrüstung;
- equipment;
- equipo; atalaje;

vpl.: PB/III/531.

HARNASSCHE Zie:
- harnsch; ----; harnase; harnas; hernas; harnis; harnes; aernasch; arnasch/

HARNASSE OFTE HARNASSURE = netwerk van een gotisch venster.
- rete fenestrae gothicae;
- réseau d'une fenêtre gothique;
- Netz eines gotisches Fensters;
- net of a gothic window;
- armazón de una ventana gótica;

vpl.: PvB 5/571.

HARNASSURE Zie:
- harnasse ----

HARNES Zie:
- harnasch; harnassche; harnase; harnas; hernas; harnis; ----; aernasch; arnasch/

HARNIS Zie:
- harnasch; harnas sche; harnase; harnas; hernas; ----; harnes; aernasch; arnasch/

HARPOIS (HARPOIX) OFT HARST = taut. 1. hars; 2. harpoen; 3 stuk rundvlees.
- resina; 2. terebinthina, resina; 3. bubula costa;
- 1. résine; 2. arcanson; colophane; 3. aloyau;
- 1. Harz; 2. Harpüse; 3. Lendenstück;
- 1. resin; 2. resin; 3. sirloin of beef;
- 1. resina; 2. bres, zopisa; 3. jurel, chicharro;

vpl.: PvB 1/blz. 363; PB III 363.

HARPOIX Zie:
- harpois; ---- oft harst/

HARQUEBUSE; HAECBUSSE; HAKEBUSSE; HAECHBUSSE; HAECBUS; HOECKBUSSE = sub. voorroer, buks.
- sclopetum;
- arquebuse; escopette;
- Donnerbüchse; Feuerrohr;
- blunderbuss; firelock;
- arcabuz; escopeta;

vpl.: PB/III 219; PvB 1/360.

HARQUEBUSIER = sub. haakbusdrager.
- sclopetus;
- arquebusier;
- Donnerbüchseträger;
- arquebus-bearer;

- arcabucero;

vpl.: PB/II/274.

HARSEIN Zie:
- coleman;colenberner; ----; krickbrander/

HARST Zie:
- harpois; harpoix oft ----/

HART Zie:
- op het ---- van 't moer/

HARTS ENDE RHEENHUYDEN = herten- en reeenhuiden.
- pelles cervorum;
- peaux de cerfs et de chevreuils;
- Hirschen- und Rehehauten;
- deer- and roeskin;
- pieles de ciervosy corzos;

vpl.: PvB1/374.

HARTSWEER Zie:
- hertsweere; ----/

HARWAERT Zie:
- hervarts; herwardether; harewaert; haerwaert; ----; harewaerd; harewaerts; harewarts/

HASAERT Zie:
- haesart; ----; hasart; hassaert/

HASARDEUSE COOPE = gewaagde koop.
- emptio temeraríus;
- achat hasardeux;
- gewagter Kauf;
- hazardous purchase;
- compra arriesgada;

vpl.: PB/II/213.

HASART Zie:
- haesaert; hasaert; ----; hassaert/

HASEL Zie:
- haeselaer; ----/

HASELNOT Zie:
- haesenoot; haselnote; hasenoot; ----/

HASELNOTE Zie:
- haesenoot; ----; hasenoot; haselnot/

HASENOOT Zie:
- haesenoot; haselnote; ----; haselnot/

HASPEL = haspel.
- sucula;
- dévidoir;
- Haspel;
- reel;
- aspa; argadillo;

vpl.: LO 3/174.

HASPELE Zie:
- spinrock met een ----

HASSAERT Zie:
- haesaert; hasaert; hasart; ----/

HASTEELE; HASTEL; HAESTEEL = sub. houweel.
- I igo;
- pioche;
- Hacke;
- pickaxe;
- azadón; azada; pico; espiocha;

vpl.: PB/III/193.

HASTEL Zie:
- hasteele; ----; haesteel/

HASTELIJCK; HAESTELIJC; HAESTELIKE; HASTELIKE; AESTELIKE = adv. snel; plotseling.
- celeriter; improviso; subite;
- rapidement; soudain; subitement; tout à coup;
- geschwind; plötzlich;
- quick; fast; suddenly; of a sudden;
- rápidamente; pront; velozmente; de repente; repentinamente;

vpl.: PB/III/143; T1/143.

HASTELIKE Zie:
- hastelijck; haestelike; ----; aestelike/

HASTEN Zie:
- haasten/

HASTICHEIT Zie:
- haesticheyde; haesticheit; ----/

HASTIGHEYT ENDE DILIGENTIE = taut. vlijt.
- diligentia;
- diligence;
- Fleisz;
- diligence;
- diligencia;

vpl.: B2/209.

HATE; HAET; ATE = sub. haat; nijd.
- invidia; odium;
- envie; haine; jalousie;
- Neid; Hass;
- envy; hated;
- envidia; odio; rencor; enemistas; aversión;

vpl.: T1/95; T2/293.

HATICH = adi. hatend; nijdig.
- invidiosus; iratus; odiosus;
- fâché; furieux; haineux; jaloux; rancunier;

- ärgerlich; böse;
- angry;
- enfadado; enojoso; envidioso; furioso; rencoroso; vengativo;

vpl.: T1/95.

HATIE Zie:
- hatije; ----; haettie/

HATIJE; HATIE; HAETTIE = sub. uitdaging; terging; haat.
- aversatio; invidia; concitatio; provocatio;
- provocation; irritation; haine; rancune;
- Herausforderung; Reizung; Hasz;
- provocation; irritation; hate; hatred;
- provocación; irritación; odio; aversion; enemistitad; rencos;

vpl.: T2/291, 173; T1/396.

HAU = sub. kap, het kappen van...
- caesura;
- l'abattage de;
- Schlag;
- chop;
- poda; corta;

vpl.: PB/III/346.

HAUDEN Zie:
- houden; ----; houwen; holden; hoelden; halden; helden/

HAUDER Zie:
- helder; houder; ----; holder/

HAUMESSE = sub. kapmes.
- falx;
- serpe;
- Hackmesser;
- chopper;
- machete;

vpl.: PB/II/120.

HAUREEL OFT SPELTE = grove tarwe; spelt.
- triticum spelta;
- gros froment; épeautre;
- grober Weizen; Dinkel;
- rough wheat; spelt;
- trigo grosero; espelta; escanda;

vpl.: PB/II/64; PB III 307.

HAUTBREKER OFT VERCOOPER VAN HAUTE = taut. houthandelaar.
- ligni negotiator;
- marchand de bois;
- Holzhändler;
- timber merchant;
- comerciante de maderas; maderero;

vpl.: PB/III/345.

HAUTWERC Zie:
- houtwerck; houtwerc; ----; houtewerc; houtweerc; houtwarc/

HAUWELIJCK Zie:
- houwelijck; houwelic; houwelick houwelijck; houdelic; houlic; hilic; hielic; hylick; hulic; huwelyk; huwelijc; ----; mariagie; welie/

HAUWELIJCKEN Zie:
- naerdere ----/

HAUWELIJXS VOORWAERDE = huwelijkse voorwaarden.
- pactiones nuptiales;
- conventions matrimoniales;
- Ehevertrag;
- marriage settlement;
- condiciones matrimoniales;

vpl.: C1/440.

HAUWEN; HOUDEN; HOUWEN = vb. 1. hakken; 2. kappen; 3 in bewaring houden.
- 1. caedo III; 2. incido III; abscido III; seco I; 3. servo I; asservo I;
- 1. hacher; 2. tailler, couper, abattre; 3. garder;
- 1. hacken; 2. abhauen, kappen; 3. festhalten;
- 1. lew, cleave; 2. to cut down, to chop, to cut; 3. keep in custody, preserve;
- 1. tajar, hender, rajar; 2. costar; talar; 3. tener a buen recaudo;

vpl.: C1/475; C2/888; B1/35; PB2/16, 23; LO 7/438; LPS 114.

HAUWENS RECHT; HAUWMES RECHT = kaprecht.
- ius amputationis;
- droit de la serpe;
- das Recht von Abhauen;
- chopping-right; the right of chopping;
- derecho de tala;

vpl.: LOV/58.

HAUWER OFT PROPIETARIS = taut. eigenaar; houder.
- dominus;
- propriétaire;
- Eigentümer;
- propieter;
- propietario; dueno; amo;

vpl.: PB/III/381.

HAUWERE VAN DEN GOEDEN = bezitnemer van het goed.

- occupator boni;
- occupant du bien;
- Bewohner;
- occupant of the property;
- ocupador de un bien;

vpl.: C3/blz. 28.

HAUWMES Zie:
- houwens recht ---- recht

HAVE Zie:
- noop meijsnie op zijn ----/
- onruerende ----/ ruerende ----/

HAVE; HAVENE = sub. 1.roerende goederen; 2. eigendom; 3. geoogste vruchten en gekapte bomen (Oerle);
- 1. facultates, opes, divitiae, pecuniae bona mobilia; 2. dominium, proprium; 3. fructus messi et arbores amputatas (Oerle)
- 1. biens meubles; 2. proprieté; 3. des fruits récoltées et des arbres abattues (Oerle);
- 1. Mobilien, bewegliches Gut; 2. Eigentum; 3. geerntete Früchte und geschlagene Bäume (Oerle);
- 1. movable property, movable good; 2. property; 3. harvested fruits and cut down trees (Oerle);
- 1.bienes mobiliaros, bienes muebles; 2. propriedad; 3. frutas recolectadas y árboles talados (Oerle);

vpl.: C1/316; B2/157; CAS I 746 C2/1033; T2/206.

HAVE ENDE CATEYLEN = taut. levende have.
- bestiae;
- bétail; bêtes domestiques;
- lebende Habe;
- livestock;
- bienes semovientes; riqueza semoviente; ganado;

vpl.: T1/497.

HAVE OFT VUIJTWEECHSCHE PLAETSE = taut. uitwijkhaven.
- portus refugii;
- endroit ou port situé hors de la route;
- Ausweichhafen;
- refuge-harbour;
- sitio o puerto situado fuera de la ruta.

vpl.: LO 4/blz. 154.

HAVEC Zie:
- havicke; havic; ----; havech; avec/

HAVECH Zie:
- havicke; havic; havec; ----; avec/

HAVELIJCK ENDE ERFFELIJCK GOED = roerend en erfelijk goed.
- bonum mobile et hereditarius;
- biens mobiliers et héritables;
- bewegliches und erbliches Gut;
- movable and hereditary good;
- bienes muebles y hereditarios;

vpl.: C1/346.

HAVELIJCK GOED IN HAEGHTE LEGGEN OFT DOEN ARRESTEREN = taut. roerend goed in beslag nemen.
- bonum mobile occupare;
- saisir des objets mobiliers;
- bewegliches Gut in beschlag nehmen;
- seize movable good;
- secuestrar bien mueble;

vpl.: C1/341.

HAVEN Zie:
- gereedsten ---- ende goeden/
- haeve ----/
- hoven ----/
- metter vliegender ende levender ----/
- uijt der massen vander geheelder ----/
- uijter ghemeijnder ----/

HAVEN; HOVEN = hom vb. 1. schuilplaats verschaffen; 2. hofbouw doen, tuinieren; 3. sub. oven.
- 1. domo recipio III aliquem; 2. hortulani opere jungi, hostum colere III; 3. fornus;
- 1. procurer un lieu d'asile; 2. jardiner, travailler au jardin; 3. four;
- 1. Versteck besorgen; 2. Gartnern; 3. Ofen;
- 1. shelter, harbour; 2. garden; 3. furnace;
- 1. procurar un escondrigo; 2. trabajar en un jardín; 3. horno;

vpl.: C1/blz. 389; LO 3/428; T2/370; LCV 52.

HAVENE Zie:
- have, ----/

HAVENEN Zie:
- naertloopen in andere ----/

HAVER Zie:
- havere; ----; avere/
- sister ---- Brussel/

HAVERE; HAVER; AVERE = sub. haver.

- avena;
- avoine;
- Hafer;
- oats;
- avena;

vpl.: B1: Pla.Ph/5.

HAVIC Zie:
- havicke; ----; havec; havech; avec/

HAVICH = bezittend.
- possidere; tenere; possessionem;
- possédant;
- besitzend;
- owning;
- poseedor;

vpl.: T2/370.

HAVICH ENDE RIJCKER = taut. rijker.
- divitior;
- plus riche;
- reicher;
- wealthier;
- más adinerado; más rico;

vpl.: T1/219.

HAVICKE; HAVIC; HAVEC; HAVECH; AVEC = sub. havik.
- accipiter;
- autour;
- Habik;
- hauk;
- azor;

vpl.: BP/III/499

HAYR; HAER; HAIR; HARE = sub. haar(van dieren).
- crines(is); villi;
- chevelure; cheveux; crin;
- Haar;
- hair;
- cabello; clin; crin; pelo;

vpl.: T1/388; T2/71.

HAZARD EN DOBBELSPEL = hazard en dobbelspel.
- azardum et alea;
- jeu de hasard ou de dés;
- Hazard und Würfenspiel;
- game of hazard and dice-playing
- juego de azar y juego de dados;

vpl.: P1.Pr/57 B1.

HAZARDEREN = wagen. vb.
- audeo II;
- hasarder;
- wagen;
- to hazard;
- aventurar;

vpl.: PvB 5/353.

HAZART VAN VERLIES = sub. verlieskans.

HEB

- opportunitas amittendi;
- l'éventualité de perte;
- Verlustchance;
- chance of lost
- azar de pérdida;

vpl.: PB/II/67.

HEBBEN Zie:
- overhoot ----/
- recours ----/
- t'criem ----/

HEBBEN GELOEFT ENDE GELOVEN = taut. hebben beloofd en beloven.
- promittere;
- promettre;
- ... haben gelobt und geloben ..
- have promised and promise;
- han prometido y prometen (ellos);

vpl. MGG 219.

HEBBEN; HEFFEN; HOUDEN ENDE GEBRUKEN = bezitten en gebruiken.
- possideo II en utor III;
- posséder et utiliser;
- besitzen und gebrauchen;
- possess and use;
- poseer y utilizar;

vpl.: T1/239.

HEBBENDE KRACHT VAN DEFINITIF = hebbende kracht van gewijsde.
- si definita est;
- ayant un caractère définitif;
- Rechtskraft erlangt habend;
- having become final;
- teniendo (la) autoridad de cosa probada (of = juzgada);

vpl.: C1/286.

HEBBERE ENDE POSSESSEUR = taut. bezitter.
- possessor;
- possesseur; propriétaire;
- Besitzer;
- possessor; owner;
- poseedor; propietario;

vpl.: T1/120.

HEBBEREN OFT BESITTEREN = taut. bezitter.
- possessor;
- possesseur;
- Besitzer;
- possessor;
- poseedor;

vpl.: T1/414.

HEBBIJ Zie:
- godtsac ----

HEBBINGE = sub. bezit.

HEC

- possessio;
- possession;
- Besitz;
- possession;
- posesión;

vpl.: BVB 6.

HEBBINGEN ENDE POSSESSIEN = taut. bezittingen.
- possessiones;
- possessions;
- Besitzungen;
- possessions;
- posesiones;

vpl.: BVB 6.

HEC Zie:
- hecken; hecke; ----/

HECHSEL Zie:
- hecsel; hexel; ----; hechtsel; hechtels; heftsel/

HECHT Zie:
- hegtenisse; hechtenisse; hechte; ----; hicht; hichte; heldenis/

HECHT; HECHTE; HEFT; HEFTE = sub. steel.
- manubrium;
- manche;
- Stiel;
- handle;
- mango; cabo;

vpl.: PB/II/120.

HECHTE Zie:
- hegtenisse; hechtenisse; ----; hecht; hicht; hichte; heldenis/

HECHTELS Zie:
- hecsel; hexel; hechtsel; ----; heftsel/

HECHTEN Zie:
- haften; hachten; ----; achten/
- leijden uijtter ----/

HECHTEN; HICHTEN; HEFTEN; ECHTEN = vb. samenvoegen.
- coniungo III;
- joindre; réunir;
- zusammenfügen;
- join; unite;
- juntar; unir;

vpl.: T1/367.

HECHTEN AEN DEN STAECK OFTE KAECKE = aan de schandpaal stellen.
- collari adfigere;
- attacher au pilori;
- binden an den Schandpfahl;
- to put to the pillory;
- poner (of = exponer) en la picota de la infamia;

vpl.: PvB 9/14.

HEC

HECHTENIS BUITEN ACCES = hechtenis zonder dat de gearresteerde bezoek mag ontvangen.
- custodia sine salutatione;
- détention sans droit de visites;
- Haft ohne Besuch;
- detention without receiving company;
- detención sin permiso de tener visita;

vpl.:

HECHTENISSE Zie:
- hegtenisse; ----; hechte; hecht; hicht; hichte; heldenis/

HECHTINGE Zie:
- litiscontestatie oft ---- van de saecke;

vpl.: LO 4/blz. 360.

HECHTSEL Zie:
- hecsel; hexel; ----; hechtels; heftsel;/

HECKE Zie:
- hecken; ----; hec/

HECKEN; HECKE; HEC = sub. hekken.
- repagulum; victis; claustrum;
- saeptum;
- barrière; clôture;
- Zaun;
- gate;
- barrera; palizada; valla;

vpl.: BVB 178.

HECKEN OFT HEUM = taut. hek.
- cancell us;
- barrière; clôture; grille;
- Zaun;
- fence;
- valla; barrere; reja;

vpl.: PB/III/189.

HECKENEN OFT HOORDEN = taut. hekken.
- saepta;
- barrière; grille;
- Gitter; Zaun;
- fence;
- barrera; estacada; palizada; valla;

vpl.: T1/256.

HECKENS OFTE EIJNDEN = taut. hekken.
- saepta;
- barrières;
- Zäune; Gitter;
- fences;
- rejas; barreras;

vpl.: SKB 5.

HEE

HECKENS OFT VEKENS = taut. hekken.
- saepta;
- barrières;
- Gitter oder Sperrbäume;
- fences;
- barrera; estacada; valla;

vpl.: LOV/304.

HECKENS, VEKENS OFT HORDEN = taut. hekken, omheiningen.
- sepes;
- grilles; barrières ou claies;
- Gitter; Umzäunung;
- fences;
- verjas; enrejados; cercas;

vpl.: LO6/blz. 240.

HECSEL; HEXEL; HECHSEL; HECHTSEL; HECHTELS; HEFTSEL = sub. halssieraad.
- catella; monile;
- collier; rivière; pendentif;
- Halsschmuck;
- neck-ornament;
- nombre de varias alhajas como hebilla; collar; brazalete;

vpl.: T2/370.

HECSEL OFT SPAN = taut kleinood, als gesp; halster; armband enz.
- ornamentum ut fibula; capistrum; armilla;
- bijou; joyau;
- Kleinod wie Schnalle; Armband usw.;
- jewel; as buckle; bracelet etc.; alhaja; joya;

vpl.: T1/499.

HEDE Zie:
- heide; ----; hei; heie; heye/
- heuden; heden; ----; ede; hedent/

HEDEN Zie:
- heuden; ----; hede; ede; hedent/

HEDENT Zie:
- heuden; heden; hede; ede; ----/

HEE = pron. hij.
- is;
- il;
- er;
- he;
- él;

vpl.: BVB 31.

HEECKELEN Zie:
- vlas ----

HEEDE Zie:
- volck ----

HEEDEN: Zie:
- eeden; eden; eyden; ----/

HEELDE Zie:
- helde; ----; hilde; halde/

HEELDER Zie:
- uitter ----

HEELFT Zie:
- helcht; helft; helecht; helicht; helleft; heleft; ----; heelt; helt; helfte; helfde; elt; helftscheede; helftscede; hellichte; hellicht; hellift; hillicht/

HEELT Zie:
- helcht; helft; helecht; helicht; helleft; heleft; ----; helt; helfte; helfde; elt; helftscheede; helftscede; hellichte; hellicht; hellift; hillicht/

HEELTWINNINGE Zie:
- erfhellichtwinning; erfheltwinning; helftwinning; hellichtwinning; ----; helftwinning; hilftwinninge; halfwinning/

HEEMAEL; HEIMAEL; HEIMEL = sub. vierschaar, rechtsdistrict.
- judicium;
- tribunal; ressort;
- Gericht; Rechtsdistrikt;
- tribunal; judicial district;
- tribunal; jurisdicción, partido judicial;

vpl.: Cr2/blz. 1013/29.

HEEMER Zie:
- eemer; emer; emmer; eimer; ymmer; emere; ----/

HEENE Zie:
- op ----/

HEER Zie:
- teghens den ---- oft justitie opstaen/
- tusschen halm ende ----/

HEERBRENGEN Zie:
- gewoente; ghewoente ende ----, heerbringhen, herbringen/
- heerbringen; ----/

HEERBRENGEN ENDE GEWOENTE = taut. gewoonte.
- consuetudo;
- coutume;
- Gewohnheit; Herkommen;
- custom;
- costumbre;

vpl.: T1/317.

HEERBRINGEN; HEERBRENGEN; HEERBRINGHEN; HERBRINGEN = hom. sub. 1. privilegiën 2. sub overgeleverd recht; 3. vb. van ouds in bezit hebben.
- 1. privilegia; 2. uis traditum; 3. possideo III in longo tempore;
- 1. privilèges; 2. droit traditionnel; 3. posséder depuis longtemps;
- 1. Privilege; 2. Traditionsrecht; 3. vom alters her im Besitz haben;
- 1. privileges; 2. traditional right; 3. posses from of old;
- 1. privilegios, prerrogativas; 2. derecho tradicional; 3. tener en propiedad des de tiempos immemoriables;

vpl.: PB IV/140; T1/320; C2/881 C1/172; B1/A2; MGG/3; PvB 1/190.

HEERBRINGEN Zie:
- gewoente, ghewoente ende heerbrengen; ----; herbringen/
- heerbringen; heerbrengen; ----; herbringen/

HEERCOMEN Zie:
- hercommen; hercomen; haercomen; ----; hare commen; harecomen; herkom; herkomen/

HEERCRACHT Zie:
- hercrachte; hercracht; ----; herecracht; heirecracht; heercraft; heycracht/

HEERCRAFT Zie:
- hercrachte; hercracht; heercracht; herecracht; heirecracht; ----; heyrcracht/

HEERD Zie:
- hert; heert; ----; haert/

HEERDE Zie:
- heerdder; herdder; harder; heerder; herde; herder; harde; ----; heerdde; herdde; herdder; hard; herd; pastoir; wachter/

HEERDEN OFT VIERSTEDEN = taut. vuurplaatsen.
- foci vel camini;
- les âtres ou foyers;
- Feuerstellen;
- fire-places;
- lugares donde se hace el fuego;

vpl.: C1/248.

HEERDDE Zie:
- heerdder; herdder; harder; heerder; herde; herder; harde; heerde; ----; herdde; herdder; hard; herd; pastoir; wachter.

HEERDDER; HERDDER; HARDER; HEERDER; HIRDER; HERDE; HERDER; HARDE; HEERDE; HEERDDE; HERDDE; HERDDER; HARD; HERD; PASTOIR; WACHTER = sub. herder.
- pastor; auctus; opilio; magister gregis;
- berger; pasteur; gardeur de betail;
- Hirt;
- herd(er), shepherd; herdman;
- pastor;

vpl.: T1/208, 209; BVB 22; T2/370.

HEERDER Zie:
- heerdder; herdder; harder; ----; hirder; herde; herder; harde; heerde; heerdde; herdde; herdder; hard; herd; pastoir; wachter/
- koije en verckens ----/

HEERDT Zie:
- koije ----/
- verckens ----/

HEERDTELLINGE Zie:
- heerttellinghe; herttellinge; ----; haerttellinge/

HEERE Zie:
- actie tegen den ---- oft vader als de serff oft dat kijnt ennich gelt bekeert heeft/
- actie gegeven dengeenen die tachter is aan iemants kijnt of serft bij weet van den ---- oft vader/
- actie tegen den ---- oft vader uuyt wijens beheete oft beveele iemant gecomanscapt heeft metten serft oft kijnde/
- bastaert kinderen goeden volgen den ----/
- dach hueden met den ---- ende weth/
- dair die ---- van Doerne levert/
- gerechten ----/
- goedenisse tussen halm ende ----/
- goet dat met ---- ende weth uytghewonnen is/
- grondeneer ende ----/
- hooger ----/
- mit houden van den ----/

- opgaande ----/
- ten profijte der ----/
- tegen den ---- oft justitie opstaen/
- tusschen halm ende ----/
- vreempt goet volcht den ----/

HEERE ENDE PROPRIETARIJS = taut. eigenaar.
- possessor;
- possesseur; propriétaire;
- Eigentümer; Besitzer;
- propietor;
- poseedor; propietario;

vpl.: T1/80; 95.

HEERE VAN DEN OVERHOOFDE = rechter van het hoger beroep.
- iudex appellationis;
- juge d'appellant;
- Berufungsrichter;
- judge of appeal;
- juez de apelación;

vpl.: B2/4.

HEEREN Zie:
- bijder gratiën ons ---- hertoch/
- half des ---- behoef/
- hooger vierscharen om ---- des hertochs/
- opgaande ----/
- smaelre ----/
- smallen ----/
- sonder des ---- uytset/
- ts ---- behoeft/

HEEREN VAN DER NYETHOGEN = paltsgraven.
- comites palatini;
- seigneurs du Palatinat;
- Pfalzgraf;
- palatinates;
- señores del Palatinado;

vpl.: T1/160.

HEEREN-LEUCK, HEER-LEUCK = inspectie van de heer.
- inspectio domini;
- inspection seigneuriale;
- Inspektion von seiten des Herrn
- inspection by the Lord;
- inspección senoril;

vpl.: LO 6/blz. 236.

HEEREWAERTS Zie:
- jaeren ----

HEEREWERCKEN COPERE = werken van metaal of koper.
- res metallicae; cuprei;
- ouvrage de métal ou de cuivre;
- Kupferwerk;
- metal or copper artifacts;
- artículos de metal o de cobre;

vpl.: C3/blz. 42.

HEERGEWADE Zie:
- haergheweyde; ----; heergewede; heergeweer; heergeweere; hergeweijde; heergeweet; hergeweyde; hergeweer/

HEERGEWADEN Zie
- relief en ----/

HEERGEWEDE Zie:
- haergheweyde; heergewade; ----; heergeweer; heergeweere; hergeweijde; heergeweet; hergeweyde; hergeweer/

HEERGEWEER Zie:
- haergheweyde; heergewade; heergewede; ----; heergeweere; hergheweijde; heergeweet; hergeweyde; hergeweer/

HEERGEWEERE Zie:
- haergheweyde; heergewade; heergewede; ----; hergheweijde; heergeweet; hergeweyde; hergeweer/

HEERGEWEET Zie:
- haergheweyde; heergewade; heergewede; heergeweer; heergeweere; hergeweijde; ----; hergeweyde; hergeweer/

HEERGEWEIJDEN EN RECHTEN = taut. heergewade cq. een aan de leenheer te betalen recht.
- ius debitum domino feudi (patrono) iura feoddalia;
- droits de reliefs;
- Auszahlung vom Vasall an den Lehnsherrn beim Antritt des Lehngutes;
- tribute to be paid to the feudal lord;
- derechos feudeales, derechos que se de ben al dueño del feudo;

vpl.: C1/618.

HEERKEN = 1. echtgenoot; 2. grootvader sub.
- 1. maritus; 2. avus;
- 1. époux; 2. grand-père;
- 1. Ehemann; 2. Grossvater;
- 1. husband; 2. grandfather;
- 1. marido; 2. abuelo;

vpl.: B2/59 C2/1020.

HEERLEUCK Zie:
- heerenleuck ----

vpl.: LC 6/blz. 236.

HEERLEYKHEID Zie:
- heerschap; heerscappe; hereschap; heirschap; herschap; eerschap; heerscap; herscapie; heerschapie; heerschappie; eerschapie; heerlicheijt;

heerlijkheijt; ---- ; heerscapie; hierlicheijt;

HEERLICHEIJT Zie:
- heerschap; heerscappe; hereschap; heirschap; herschap; eerschap; heerscap; herscapie; heerschapie; heerschappie; eerschapie; ----; heerlijkheijt; heerleykheid; heerscapie; hierlicheijt/

HEERLICHEYT VAN VERDAGHENE recht van verdaging.
- ius assignationis;
- droit d'assignation;
- Herrenrecht von Vertagung;
- right of adjournment;
- derecho de aplazamiento;

vpl.: Ca/2/10.

HEERLIJCKEN DACH = dag van uitstel zonder bepaalde reden.
- dies dilatationis sine causa certa;
- jour de grâce, c'est à dire délai sans motif déterminé;
- Tag von aufschub ohne bestimmten Grund;
- day of delay or postponement without a certain reason;
- día de retraso, sin haber para ello un motivo determinado;

vpl.: LC 6/blz. 194; LC V/254.

HEERLIJKHEIJT Zie:
- heerschap; heerscappe; hereschap; heirschap; herschap; eerschap; heerscap; heerscapie; heerschapie; heerschappie; eerschapie; heerlicheijt; ----; heerleykheid; heerscapie; hierlicheijt/
- hooge ----/

HEERSCAP Zie:
- heerschap; heerscappe; hereschap; heirschap; herschap; eerschap; ----; herscapie; heerschapie; heerschappie; eerschapie; heerlicheijt; heerlijkheijt; heerleykheid; heerscapie; hierlicheijt/

HEERSCAPEN ENDE MEESTER = taut. broodheer; werkgever.
- operarum conductor;
- employeur; patron;
- Brotgeber; Meister;
- employer;
- amo; patrón; principal;

vpl.: TI/65.

HEERSCAPIE Zie:
- heerschap; heerscappe; hereschap; heirschap; herschap;

eerschap; heerscap; herscapie; heerschapie; heerschappie; eerschapie; heerlicheijt; heerlijkheijt; heerleykheid; ----; hierlicheijt/
- dominacie oft ----/
- dominie ende ----/

HEERSCAPPE Zie:
- heerschap; ----; hereschap; heirschap; herschap; eerschap; heerscap; herscapie; heerschapie; heerschappie; eerschapie; heerlicheijt; heerlijkheijt; heerleykheid; heerscapie; hierlicheijt/

HEERSCHAP Zie:
- overste ----/

HEERSCHAP; HEERSCAPPE; HERESCHAP; HEIRSCHAP; HERSCHAP; EERSCHAP; HEERSCAP; HERSCAPIE; HEERSCHAPIE; HEERSCHAPPIE; EERSCHAPIE; HEERLICHEIJT; HEERLIJKHEIJT; HEERLEYKHEID; HEERSCAPIE; HEERSCHAP; HIERLICHEIJT/ = sub. 1. heerlijkheid; 2. heerschappij; 3. eigendomsrecht.
- 1. auctus; 2. dominatio; 3. dominium;
- 1. seigneurie; 2. domination 3. droit de propriété;
- 1. Herrengut; 2. Herrschaft; 3. Eigentumsrecht;
- 1. seigniorage; 2. domination; 3. property right;
- 1. senorio; 2. dominación; 3. derecho de propriedad;

vpl.: T1/42,46,81,13; T2/82; BVB 170,173; C1/321. A cart 3.4.7.26.

HEERSCHAPIE Zie:
- heerschap; heerscappe; hereschap; heirschap; herschap; eerschap; heerscap; herscapie; ----; heerschappie; eerschapie; heerlicheijt; heerlijkheijt; heerleykheid; heerscapie; hierlicheijt/

HEERSCHAPPIE Zie:
- dominie ende heerscapie; ----/
- gerechte ----/
- heerschap; heerscappe; hereschap; heirschap; herschap; eerschap; heerscap; herscapie; heerschapie; ---- eerschapie; heerlicheijt; heerlijkheijt; heerleykheid; heerscapie; hierlicheijt/
- proffitelijcke ende nuttelijcke ----/

- vrije ----/

HEERSCHAPPIJE Zie:
- erfrecht van ----

HEERSCHOUWINGHE = sub. wegen en waterenschouw.
- inspectio viarum et acpuarum;
- inspection des routes et des eaux;
- Wege- und Wasserschau;
- inspection of roads and waters;
- inspección de caminos y aguas;

vpl.: Cr2/ blz. 985.

HEERSTRAET Zie:
- heerweg oft ----/
- herstrate; heerstrate; heyrstrate; ----/

HEERSTRATE Zie:
- herstrate; ----; heyrstrate; heerstraet/

HEERSTRATE OFT PRINCELIJKEN WEG = taut. heerbaan van de ene stad naar de andere.
- via militaris;
- chemin militaire; chemin royal; grand chemin;
- Heerstrasse;
- high road;
- camino real; carratera;

vpl.: T1/256.

HEERT Zie:
- hert; ----; heerd; haert/

HEERT OFT MONT = taut. ovenruimte.
- spatium furni;
- capacité d'un four;
- Ofenraum;
- capacity of an oven;
- capacidad de horno;

vpl.: PB/II/70.

HEERTGANCK Zie:
- geheucht; gehuchte; gehuchtte; gehugte; hertganck; hertgang; hertgank; hertganc; ----; heirtganck; hergang; herdeganc/

HEERTSTEDE; HERDSTEDE; HERTSTEDE; HAERTSTEDE; HERSTEDE; EERDSTEDE = sub. haardstede; haard; huis.
- focus;
- foyer;
- Herd; Wohnsitz;
- hearth; home;
- hogar; casa propia;

vpl.: BP/II/70; LO3/64.

HEERTTELLINGHE; HERTTELLINGE; HEERDTELLINGE; HAERTTELLINGE = sub. haardentelling,

cq. stookplaatsen en/of hofsteden.
- numeratio focorum;
- rencensement desfeux;
- Herdezählung;
- counting of hearths;
- numeración (of = cuenta) de hogares;

vpl.: PB/II/71.

HEERVAERDEN; HEERVAERT; HERVAERT; HEYRVAERT; HEREVAERT; EERVAERT; HERTOCHTE = sub. expeditie; heervaart; krijgstocht.
- militia quae domino aut principi debetur; expeditio;
- expédition militaire;
- Kriegszug im Dienste des Landesherrn; Kriegszug;
- military expedition; campaign;
- campaña; expedicion militar; expedicion guerrera;

vpl.: T2/80; PvB 1/480; Ca2/324.

HEERVAERT Zie:
- heervaerden; ----; hervaert; heyrvaert; herevaert; eervaert; hertochte/

HEERWECH Zie:
- wegheiren; ----; herewech; eerwech/

HEERWEG OF HEERSTRAET = hoofdweg of publieke weg breed 40 voeten Brussels = ca. 11.20 M.
- via principalis lata;
- chemin royal ou public (40 pieds de Bruxelles = env. 11.20 m);
- Heerstrasse, etwa 11.20 Meter;
- main road;
- camino real o público (40 pies de Bruselas = aprox. 11.20 m);

vpl.: Cu1/407.

HEESCH Zie:
- heysch; eesch; eisch; ----; eische/

HEESCHEN Zie:
- heijschen; heischen; ----; eischen; eeschen; eisgen; esschen; eisken; heysschen/

HEESSCHEN ENDE EXIGEREN = taut. eisen.
- exigere;
- exiger;
- fordern; verlangen;
- demand; claim;
- exigir; requerir; reclamar; pretenden;

vpl.: Pla.Ph/11 B1.

HEESTER Zie:
- eester; eestre; ----; heister

HEESTERHOUT Zie:
- eesterhout; ----; hesterhout/

HEETEN Zie:
- misdaet uuyt ---- bloete/

HEETEN COECK VAN DE WETHOUDEREN = de maaltijd op vastenavond van de wethouders van Lier.
- coena in vespere quadragesi' mali senioris e Lier;
- repas des adjoints du maire à soirée du mardi gras à lier;
- der Mahlzeit an Fastenabend der Stadträte von Lier;
- the meal on Shrove-Tuesday (Bancahe-Tuesday) of the alderman of Lier;
- comida de los tenientes de alcalde (Lier) en carnaval;

vpl.: Cr2/ blz. 1345.

HEFF VAN GRACHT = ophoging langs gracht.
- élévation de fossé;
- elatio praeter fossam, aggeres fossae;
- Aufschüttung, den Graben entlang;
- elevation along the canal;
- levantamiento a lo largo del foso;

vpl.: C1/264.

HEFFEN Zie:
- hebben ----

HEFFENEN Zie:
- effenen; ----/

HEFFER ENDE OPWINDER = taut. uitwinner.
- evictor;
- celui qui évince;
- entwährer;
- evictor;
- el que ejerce la evicción;

vpl.: B2/177.

HEFFERS = sub. belastingopleggers.
- exactor qui vectigalia exigit; qui pecunia (tributa) recipet;
- percepteur des contributions;
- Steuererheber;
- tax-raiser; one who levies tax;
- recaudador de contribuciones;

vpl. AKB 14; LPS 119.

HEFFING Zie:
- lant ----

HEFT Zie:
- hecht; hechte; ----; hefte/

HEFTE Zie:
- hecht; hechte; heft; ----/

HEFTEN Zie:
- hechten; hichten; ----; echten/

HEFTSEL Zie:
- hecsel; hexel; hechtsel; hechtels; ----/

HEGGE = sub. struikgewas; haag; heg.
- frutex; stirps;
- haie;
- Gesträuch;
- brushwood;
- maleza; mattoral;

vpl.: T2/370.

HEGHMUNT Zie:
- hagemunte; hagemunt; ----/

HEGTENISSE; HECHTENISSE; HECHTE; HECHT; HICHT; HICHTE; HELDENIS = sub. in verzekerde bewaringstelling, gevangenneming; gevangenschap, hechtenis.
- custodia, captivitas;
- captivité; détention; emprisonnement;
- Verhaftung; Gefangenschaft; Einkerkerung;
- custody; captivity; imprisonment;
- detención; arresto; carcelerià, cautiverio; cautividad;

vpl.: PS 98; T2/370.

HEI Zie:
- heide; hede; ----; heie; heye/

HEIDE; HEDE; HEI; HEIE; HEYE = sub. heide.
- myrica;
- bruyère;
- Heide;
- heath;
- biezal; matorral;

vpl.: PB III 346.

HEIE Zie:
- heide; hede; hei; ----; heye/

HEILIGHEN BAN VIERDAGH = een heiligenfeestdag.
- dies festus sancti;
- fête;
- ein Heiligentag;
- a saint-holiday;
- fiesta de un santo;

vpl.: B2/33.

HEIJBLOKE = sub. hoop heide.
- strues inculta;
- bloc de bruyère;
- Heidehaufen;
- heap of heather;
- montón de brezos;

vpl.: LO 7/458.

HEIJDE MEIJDEN = vb. heide maaien.
- meto III deseco I ericam;
- couper bruyère;
- heide mähen;
- cut heather;
- cortar brezal;

vpl.: ACart 11.

HEIJDENWAERT Zie:
- ter ----/

HEIJKEN; HEUCKE; HEUYCKE; HEYCKE; HOEYCKE; HOYCKE; HOYKE; HUKE; HUYCKE; HUICKE HOYKEN; HEYCKEN; HEYKE = sub. kapmantel, schoudermantel.
- calyptra; palla; pallium; toga; paenula;
- pélerine; cape; capuchon;
- Schultermantel; Frisiermantel; Umhang; lange Kapuze;
- mantlet; tippet; powdering-gown; dressing-jacket; hooded-cloak;
- esclavina; palerina; capilla; capucha; cogulla;

vpl.: T1/403.444.144
PB IV/402.

HEIJLEN GEEST REECKENINGHE = H. Geestrekening cq. armenrekening.
- ratio sancti Spiritus cq. pauperum;
- facture de la caisse des pauvres;
- Abrechnung der Armenkasse;
- account of the fund for the poor;
- cuenta del Espíritus Santo = cuento del fondo para los pobres;

vpl.: ADR 11.

HEIJLICH GEEST PRO(E)VE; HEYLIGH GEEST PROEVEN; HEYLIGHE GHEEST PROVENE = gift in voedsel van de geestelijke instelling Tafel van de H. Geest; H. Geest aalmoes; prove van het H. Geest armhuis.
- donum in cibo tabulae pauperorum; tabula Sancti Spiritus; donationis S. Spiritus; subsidium hospitii sancti spiritus;

- prébende de la table des pauvres, nommé le table du Saint Esprit; aumône du St. Esprit; secours régulier de l'Hospice du Saint Esprit;
- Lebensunterhalt als Gabe von der Armenverwaltung ("Heiliger Geist"); Almosen des Heiligen Geistes; regelmässige Bescherung aus der Armenkasse; Almosen;
- sustenance as a gift of the guardianship of the poor (the Holy Ghost); alm of the Holy Spirit; benefice of the Holy Ghost Hospital;
- donación de viveres de la institución espiritual llamada "Mesa del Espíritu Santo"; limosnas del Espiritu Santo; beneficiaris del hospicio del Espiritu;

vpl.: LO 3/ blz. 560; LO 1/366; LO 1/682; LOn 6/28.

HEIJLICHDAEGHEN Zie:
- geboden, ----/

HEIJLICHDAGEN = sub. feestdagen; dagen waarop een heilige herdacht of bijzonder vereerd wordt.
- dies festus; sacer;
- jour férié; jour de fête;
- Festtag zu ehren eines Heiligen;
- holy-day;
- día festivo; día de un santo;

vpl. DKB 16.

HEIJLIGE VIERDAGEN = heiligendagen, feestdagen.
- dies festi sanctorum;
- jours de fête;
- kirchliche Feiertage;
- holy feast days;
- disantos; dias festivos;

vpl.: DKB 46.

HEIJLIGEN Zie:
- aen den ---- niet ontschuldigen en durven/

HEIJLIGEN BORRE(N) (BORN) = heilige bron.
- fons sanctus;
- source sainte;
- heilige Quelle;
- holy wall;
- fuente santa;

vpl.: BVB 35, 38, 173.

HEIJLIGHEN Zie:
- eedt aen de ----/
- handt op ---- leggen ende sweiren/
- de Heere salse de jairs vierwerven eeden ten ----/

- der ---- gehalden ende gezwaeren/
- lijflick aenden ---- zweeren/
- sij mooghen malcanderen houden over Godt aen den ----/
- sweiren ten ----/
- taffele van den ---- Geest/
- ten ---- attirmeeren/

HEIJM OFT GHEMEIJNE HAGHE, STAKETSEL = taut. omheining.
- saepes;
- séparation; muraille;
- Umzäunung;
- fence;
- cerca; vallado;

vpl.: C1/193.

HEIJM OFT GHEWEIR = taut. omheining.
- saepes;
- séparation;
- Umzäunung;
- fence;
- cerca; valla;

vpl.: C1/193.

HEIJM OFT HEIJMSELE; HEIJMINGE OFT TUYN = taut. schutting.
- saepes; saepta;
- clôture;
- Zaun;
- fence;
- valla; vallado; cerca;

vpl.: LO 7/368.

HEIJMELICHEIJDT Zie:
- heymelijckheit; heimelijckheit; heimelick; heijmelijck; heimelicheit; heimelijckheydt; heymelicke; heymelick ghemak; heymelickheyd; hemelic; hemelijc; ---- heijmelicheijt; heimlijcheit; hemelijcheit; privaet; private; privaethuijs; privaetput; voute; vout; vaut; vaute; faut; faute; faulte; foute/

HEIJMELICHEIJDT OFT PRIVATE = taut. plee.
- mundus;
- (prive) latrines; cabinets d'aisances;
- Abort;
- lavatory;
- retrete; excusado;

vpl.: C1/191.

HEIJMELICHEIJT Zie:
- heymelijckheit; heimelijckheit; heimelick; heimelijck; heimelicheit; heimelijckheydt; heymelicke; heymelick ghemack; heymelickheyd; heimelic;

- hemelijc; heijmelicheijdt; ----; heimlijcheit; hemelijcheit; privaet; private; privaethuijs; privaetput; voute; vout; vaut; vaute; faut; faute; faulte; foute/

HEIJMELICHEIJT HOUDEN = plee in stand houden.
- secretum sustinere;
- tenir un privé;
- Abort zustande halten;
- maintain a privy;
- conservar un retrete en buen uso;

vpl.: C1/616.

HEIJMELIJC Zie:
- possessie ----/
- vruchten int ---- verderven/
- sijn schiltwacht ---- verlaeten/
- collasie ---- verstant/
- schiltwacht ---- verlaeten/

HEIJMELIJCK Zie:
- heymelijckheit; heimelijckheit; heimelick; ----; heimelicheit; heimelijckheydt; heymelicke; heymelick; ghemack; heymelickheyd; heimelic; heimelijc; heijmelicheijdt; heijmelicheijt; heimlijcheit; hemelijcheit; privaet; private; privaethuijs; privaetput; voute; vout; vaut; vaute; faut; faute; faulte; foute/

HEIJMELIJCK OFT OPENBAERLIJCK = in het geheim of in het publiek.
- clam aut publice;
- secrètement ou publiquement;
- heimlich oder öffentlich;
- secretly or publicly;
- de secreto o búblicamente;

vpl.: C1/532.

HEIJMELIJCK OFT PRIVAETPUT OFT VOUTE = taut. plee met beerput.
- privatum cum puteo stercoris;
- lieu d'aisance ou un puit de privé ou voûte;
- Abort oder Senkgrube;
- privy with cesspool;
- retrete o excusado o lugar común con pozo negro;

vpl.: LOV/240.

HEIJMELIJCKHEID Zie:
- ongestopte ----

HEIJMEN ENDE BEVRIJDEN = afscheiden.
- claudere;
- clôturer;
- abtrennen;

- separate;
- cercar; rodear de una cerca;

vpl.: LOV/78.

HEIJMINGE Zie:
- heiminge; heminge; ----; heijminghe/

HEIJMINGHE Zie:
- heiminge; heminge; heijminge; ----/
- blinde ----/
- quader ----/
- rechten van ----/

HEIJMLUIJCK; EENLOECK; EELUECT; EELUCHT = inspectie der afscheidingen van bezittingen.
- inspectio interclusionum proprietatum;
- visite des clôtures des propriétés;
- Inspektion der Abtrennung von Besitztümern;
- inspection of separation of possessions;
- inspección de las cercas de una propiedad;

vpl.: LOV/26.

HEIJMNER Zie:
- gemeijnen ----/

HEIJMSELEN ENDE THUIJNEN = schuttingen en heggen.
- maceriae et sepes;
- clôtures et haies;
- Zäune;
- fences and hedges;
- setos vivos y palanqueras;

vpl.: C1/615; LOV 130;
668

HEIJMUER Zie:
- gemeijnen ----

HEIJSCHT Zie:
- actie ----

HEIJSCH OFT IMPETITIE = taut. beschuldiging of eis.
- accusatio;
- accusation ou demande;
- Klage oder Forderung;
- accusation or claim;
- acusación o demanda;

vpl.: LOV/272.

HEIJSCHEN; HEISCHEN; HEESCHEN; EISCHEN; EESCHEN EISGEN; EISKEN; ESSCHEN; HEYSSCHEN = vb. eisen.
- exigo III; peto III; posco III; postulo I; requiro III;
- exiger; requérir;
- beantragen; fordern;
- claim; require;

- exigir; requerir;
vpl.: T1/11; BVB 13; LPS 120; T2/9.

HEIJSE Zie;
- ijseren pot ----/

HEIJSETTER = sub. schatgaarder van de heidegronden.
- custos thesauri camporum aridorum;
- asséeur des bruyères;
- Taxator von Heidegründen;
- guard of the moor;
- tesorero de los brezales;
vpl.: LO6/blz. 302.

HEIJSSCHEN Zie:
- betalinghe ----/
- oorcondelijcken ----/
- recht van ----/

HEIJSSCHER Zie:
- besetter ende ----/

HEIJSSCHERE Zie:
- arrestan(d)t oft ----/

HEIJTEECKENEN = sub. kenteken van afbakening in de gemene heiden.
- signae quae terminant fines proprium communis campi pleni ericae;
- signal indiquant les limites d'une bruyère de propriété collective;
- Merkmal zur Absteckung in den gemeinschaftlichen Heiden;
- signal used for demarcation in common heath;
- marca indicadora de los límites en un brezal de propiedad colectivo;
vpl.: AKB8.

HEIJTEN Zie:
- bernender ----

HEIJTSEL Zie:
- mudsaert ende ----

HEIJTSELE = sub. 1. baksel; 2. takkebosje.
- 1. panificium; 2. auctus;
- 1. fournée; 2. fagotin;
- 1. Gebäck; Reisigbündel;
- 1. batch, baking; 2. faggot;
- 1. hornada; 2. fogote;
vpl.: PvB 6/153.

HEIKE Zie:
- eycke; eike; eke; eec; eic; ----; heke/

HEILBOT Zie:
- elbot; ellbot; elibot; elebot; eelbot; edelbot; eelbut; heylbot; ----/

HEILICH Zie:
- ontdraighen oft stelen ennich ---- dinc oft gesacreert/

HEIMAEL Zie:
- heemael; ----; heimel/

HEIMEL Zie:
- heemael; heimael; ----/

HEMELIC Zie:
- heymelijckheit; heimelijckheit; heimelick; heijmelijck; heimelicheit; heimelijckheydt; heymelicke; heymelick ghemack; heymelickheyd; ----; hemelic; heijmelicheijdt; heijmelicheijt; heimlijcheit; hemelijcheit; privaet; private; privaethuijs; privaetput; voute; vout, vaut; vaute; faut; faute; faulte; foute/

HEIMELICHEIT Zie:
- heymelijckheit; heimelijckheit; heimelick; heijmelijck; ----; h eimelijckheydt; heymelicke; heymelick ghemack; heymelickheyd; heimelic; hemelijc; heijmelicheijdt; heijmelicheijt; heimlijcheit; hemelijcheit; privaet; private; privaethuijs; privaetput; voute; vout; vaut; vaute; faut; faute; faulte; foute

HEIMELICK Zie:
- heymelijckheit; heimelijckheit; ----; heijmelijck; heimelicheit heimelijckheydt; heymelicke; heymelick ghemack; heymelickheyd; heimelic; hemelijc; heijmelicheijdt; heijmelicheijt; heimlijcheit; hemelijcheit; privaet; private; privaethuijs; privaetput; voute; vaut; vaute; faut; faute;faulte; foute/

HEMELIJC Zie:
- heymelijkcheit; heimelijckheit;
- heimelick; heijmelijck; heimelicheit; heimelijckheydt; heymelicke; heymelick ghemack; heymelickheyd; heimelic; hemelijc; heijmelicheijdt; heimlijcheit; hemelijcheit; privaet; private; privaethuijs; privaetput; voute; vout; vaut; vaute; faut; faute; faulte/foute/

HEIMELIJCKHEIT Zie:
- heymelijckheit; ----; heimelick; heijmelijck; heimelicheit; heimelijckheydt; heymelicke; heymelick ghemack; heymelickheyd; heimelic; hemelijc; heijmelicheijdt; heijmelicheijt; heimlijcheit; hemelijcheit; privaet; private; privaethuijs; privaetput; voute; vout; vaut; vaute; faut; faute; faulte; fout/

HEIMELIJCKHEYDT Zie:
- heymelijckheit; heimelijckheit; heimelick; heijmelijck; heimelicheit; ----; heymelicke; heymelick ghemack; heymelickheyd; heimelic; hemelijc; heijmelicheijdt; heijmelicheijt; heimlijcheit; hemelijcheit; privaet; private; privaethuijs; privaetput; voute; vout; vaut; vaute; faut; faute; faulte; foute/

HEIMEN Zie:
- heymen; ----/

HEIMINGE; HEMINGE; HEYMINGE; HEIJMINGHE; HEINING; HEYNINGE; HEYMINGHE = sub. 1. omheinde grondstukken; plaats; erf. 2. schutting.
- 1. aggeris circumsaepiti; saeptum; saepimentum; consaeptum; 2. saeptum;
- 1. champs envirronnés d'une haie; 2. clôture;
- 1. umzäunte Grundstücke; umzaunter Hof; 2. Zaun;
- 1. fenced in plots of land; enclosed farmyard; 2. fence;
- 1. terrenos cercados; solar rodear de una empalizada; 2. valla; cerco; palanquera;

vpl.: LO 1/634; Cr 2/1013/20; LO 3/388.

HEIMLIJCHEIT Zie:
- heymelijckheit; heimelijckheit; heimelick; heijmelijck; heimelicheit; heimelijckheydt; heymelicke; heymelick ghemack; heymelickheyd; heimelic; hemelijc; heijmelicheijdt; heijmelicheijt; ----; hemelijcheit; privaet; private; privaethuijs; privaetput; voute; vout; vaut; vaute; faut; faute; faulte; foute/

HEINING Zie:
- heiminge; heminge; heijminge; heijminghe; ----; heyninge; heyminghe;

HEINSEL Zie:
- heuse; heusden; heusken; hengel; hingel; engel; hengelisse; hengelsche; hengelse; hencsel; hengsel; ----/
- huijsele;----; heisel; eisel; einsel; einser/

HEIRECRACHT Zie:
- hercrachte; hercracht; heercracht; herecracht; ----; heercraft; heyrcracht/

HEIRKOMMEN Zie:
- naar out ----/

HEIRSCHAP Zie:
- heerschap; heerscappe; hereschap; ----; herschap; eerschap; heerscap; herscapie; heerschapie; heerschappie; eerschapie; heerlicheijt; heerlijkheit; heerleykheid; heerscapie; hierlicheijt/

HEIRTGANCK Zie:
- geheucht; gehuchte; gehuchtte; gehugte; hertganck; hertgang; hertgank; hertganc; hertganck; heertganck; ----; hergang; hertegang/
- heertganck; hertgang; hergang; ----; hertgang; herdegang; hertganck; hertgank/

HEIRVAART Zie;
- ter ---- gaan/

HEISCHEN Zie:
- heijschen; ----; heeschen; eischen; eeschen; eisgen; esschen; eisken; heysschen/

HEISEL Zie:
- huijsele; heinsel; ---- eisel; eisel; einsel; einser/

HEITRACK Zie:
- scherpen ----

HEKE Zie:
- eycke; eike; eke; eec; eic; heike; ----/

HEKEL; HEKELE; EKEL = hekel.
- pecten;
- séran;
- Hechel;
- hackle;
- rastrillo;

vpl.: LO 3/174.

HEKELE Zie:
- hekel; ----; ekel/

HEKELEN Zie:
- vlas ---- of swonken/

HEKELEN; SWONKEN; ZWONKEN = vb. het reeds bewerkte vlas over een instrument, bestaande uit lange ijzeren spijlen halen, waardoor de bast van het vlas wordt gerukt.
- carmino I; specto III linum; pectino I;
- sérancer; diviser la filasse du lin oud du chanvre après qu'elle a été séparée de la chènevotte;
- hecheln (Flachs);
- hacklen (flax);
- rastrillar;

vpl.: DVB 101.

HELCHT; HELFT; HELECHT; HELICHT; HELLEFT; HELEFT; HEELFT; HEELT; HELT; HELFTE; HELFDE; ELT; HELFTSCHEEDE; HELFTSCEDE; HELLICHTE; HELLICHT; HELLIFT; HILLICHT, = sub. helft.
- dimidium; dimidia pars;
- moitié;
- Hälfte;
- half; moiety;
- mitad;

vpl.: C1/blz. 735; MGG 57; ASO 6; BvB3; B2/20; C2/1013; T1/521; PB III 225.

HELDE; HEELDE; HILDE; HALDE = sub. voetboei.
- compes;
- fers de pieds;
- Fussfessel;
- fetters (plur);
- grillos (pl.); prisiones (pl.); pihuelas (pl.); arropeas (pl.);

vpl.: T2/370.

HELDEN Zie:
- houden; hauden; houwen; holden; hoelden; helden; ----/
- in zijnder ----/

HELDENIS Zie:
- hegtenisse; hechtenisse; hechte; hecht; hicht; hichte; ----/

HELDER; HOUDER; HAUDER; HOLDER = sub. houder.
- is, qui habet; praetectus, qui tenet;
- possesseur; propriétaire; garde; dépositaire;
- Inhaber; Besitzer;
- holder; keeper; bearer;
- portador; proprietario; director; gerente;

vpl.: B1/116; C2/903; C1/87.

HELDENISSE Zie:
- gevanccenisse ende ----/

HELDINGE; HOUDINGE; HOUDENISSE; HOUTNISSE; HOUNISSE; HELTNISSE; HOLTNISSE; HELTENISSE = sub. bewaring.
- conservatio; custodia; tutela;
- garde;
- (Auf)bewahrung;
- custody; keeping; preservation;
- amparo; cuidado; custodia; guarda;

vpl.: T1/309.

HELDINGE ENDE HOUDENISSE = taut. bewaring.
- conservatio; custodia; tutela;
- en garde;
- (Auf)bewahrung;
- custody; preservation; keeping;
- en custodia; cuidado; guarda; amparo;

vpl. T1/309.

HELECHT Zie:
- helcht; helft; ----; helicht; helleft; heleft; heelft; heelt; helt; helfte; helfde; elt; helftscheede; helftscede; hellichte; hellicht; hellift; hillicht/

HELEFT Zie:
- helcht; helft; helecht; helicht; helleft; ----; heelft; heelt; helt; helfte; helfde; elt; helftscheede; helftscede; hellichte; hellicht; hellift; hillicht/

HELENE Zie:
- raedt te ----

HELFDE Zie:
- helcht; helft; helecht; helicht; helleft; heleft; heelft; heelt; helt; helfte; ----; elt; helftscheede; helftscede; hellichte; hellicht; hellift; hillicht/

HELFHOUT; HALFHOUT = een soort brandhout ter lengte van 8 palmes of ca. 80 cm. lang.
- lignum cum longitudine 7-8 palmorum;
- du bois de chauffage d'une longuer de sept ou huit palmes;
- eine Art Brennholz zur Länge von 8 Dezimeter oder ca 80 Zentimeter lang;
- kind of firewood; piece of wood;

- una especie de leña a largura de ocho palmos;
vpl.: PB IV/127; PB II 121; C1/236.

HELFST Zie:
- elft; elfst; elst; ----/

HELFTE Zie:
- helcht; ----; helecht; helicht; helleft; heleft; heelft; heelt; helt; ----; helfde; elt; helftscheede; helftscede; hellichte; hellicht; hellift; hillicht/

HELFTSCEDE Zie:
- helcht; helft; helecht; helicht; helleft; heleft; heelft; heelt; helt; helfte; helfde; elt; helftscheede; ----; hellichte; hellicht; hellift; hillicht/

HELFTSCHEEDE Zie:
- helcht; helft; helecht; helicht; helleft; heleft; heelft; heelt; helt; helfte; helfde; elt; ----; helftscede; hellichte; hellicht; hellift; hillicht/

HELFTWINNING Zie:
- erfhellichtwinning; erfhelft-winning; ----; hellichtwinning; heeltwinninge; helftwinning; hilftwinninge; halfwinning/

HELFTWINNINGE Zie:
- erfhellichtwinning; erfhelft-winning; helftwinning; hellicht-winning; heeltwinninge; ----; hilftwinninge; halfwinning/

HELICHT Zie:
- helcht; helft; helecht; ----; helleft; heleft; heelft; heelt; helt; helfte; helfde; elt; helftscheede; helftscede;, hellichte; hellicht; hellift; hillicht/

HELLEBAERDE Zie:
- albardier; ----; helmbaerde; helmbaerdier/

HELLEFT Zie:
- helcht; helft; helecht; helicht; ----; heleft; heelft; heelt; helt; helfte; helfde; elt; helftscheede; helftscede; hellichte; hellicht; hellift; hillicht/

HELLEM; HELM = sub. helm.
- galea;
- casque; heaume;
- Helm;
- helmet;
- casco; yelmo;

vpl.: PB/II/336.

HELLEWEERT Zie:
- hellewert; hellincwert; ----; hellinghvat biers (Brussel)/

HELLEWERT; HELLINCWERT; HELLEWEERT; HELLINGHVAT BIERS (BRUSSEL) = biermaat gelijk aan een "quart ses penninghs-bier of 1 1/2 "waelpot".
- mensura cerevisiae, aequa circa tribus octavis partibus binorum sextatorium;
- mesure de bière;
- Biermasz;
- beer measure;
- medida de cerveza;
vpl.: C1/235.

HELLICHT Zie:
- helcht; helft; helecht; helicht; helleft; heleft; heelft; heelt; helt; helfte; helfde; elt; helftscheede; helftscede; hellichte; ----; hellift; hillicht/
- haeckt tochtenaar in de ene ----/

HELLICHTE Zie:
- helcht; helft; helecht; helicht; helleft; heleft; heelft; heelt; helt; helfte; helfde; elt; helftscheede; helftscede; ----; hellicht; hellift; hillicht/
- goeden ter ---- winninge oft ten halven vruchten gehouden/
- ten halve vruchten oft goeden ter ---- winninge/

HELLICHTWINNING Zie:
- erfhellichtwinning; erfhelft-winning; helftwinning; ----; heeltwinninge; helftwinning; hilftwinninge; halfwinning/

HELLICHTWINNINGE Zie:
- hellichtwinningh; ----; hellichtwinninghe/

HELLICHTWINNINGH; HELLICHT-WINNINGE; HELLICHTWINNINGHE = sub. opbrengst van de helft van een hoeve als jaarlijkse pacht; overeenkomst waarbij de helft van de oogst toevalt aan de eigenaar der verhuurde gronden.
- dimidia pars fructuum, quae a partiario colono debenda est; conventio in dimidio fructuum;
- la moitié du revenu d'une terre demandée en redevance annuelle; concession à moitié fruits; location à moitié;

- Ertrag der Hälfte eines Hofes als jährliche Pacht; Übereinkunft, dass die Ernte zur Hälfte dem Eigner und zur andern Hälfte dem Mieter zukommt;
- yield of the half of a farm as yearly rent; agreement tot divide the harvest equally between the owner of the ground and the lessee;
- pago del arrendamiento en forma de la mitad del rendimiento de una finca; contrato en virtud del cual la mitad de la cosecha se la concete al proprietario de las tierras arrendadas;

vpl.: C3/154; C1/blz. 18, 32.

HELLICHTWINNINGHE Zie:
- hellichtwinningh; hellichtwinninge;----;
- ten halven vruchten ghehouden oft goeden ter ----/

HELLIFT Zie:
- helcht; helft; helecht; helicht; helleft; heleft; heelft; heelt; helt; helfte; helfde; elt; helftscheede; helftscede; hellichte; hellicht; ----; hillicht/

HELLINCH-CHIJNS = sub. de helft van een kwart van een chijns.
- dimidium (media pars) quartae partis solarii;
- la moitié du quart du cens;
- die Hälfte eines Viertels eines Zinsen;
- 1/8 of the groundrent;
- la mitad de una cuarta parte de un censo;

vpl.: C1/blz. 174.

HELLINCH LOVENS = muntsoort gelijk aan 8 mijten Leuvens.
- nummus Lovaniae;
- monnaie de Louvain;
- Art Münze von Leuven;
- coin of Louvain;
- (clase de) moneda lovaniense;

vpl.: C1/240.

HELLINCH MECHELS = muntsoort van Mechelen gelijk aan 30 mijten van Brabant.
- nummus, Mechliniae;
- monnaie, de Malines;
- Münze (Art of Münze von Mecheln);
- coin (coin of Mechlin);
- (clase de) moneda de Malinas;

vpl.: C1/241.

HELLINCH PAIJEMENTS = muntsoort gelijk aan 1/12 deel van een mijte van Brabant.
- nummus;
- monnaie;
- Münze (Art Münze);
- coin;
- moneda;

vpl.: C1/241.

HELLINCH PARISIS OFT ARTHOIS = muntsoort gelijk aan 3 mijten van Brabant.
- nummus;
- monnaie;
- Münze (Art Münze);
- coin;
- (clase de) moneda;

vpl.: C1/240.

HELLINCH VLAEMS = muntsoort gelijk aan 18 mijten Vlaams of 27 mijten Brabants.
- nummus Flandriae;
- monnaie de Flandres;
- Münze (Art Münze) von Flandern;
- coin of Glanders;
- (clase de) moneda flamenca;

vpl.: C1/240.

HELLINCKTHOL = sub. belasting op de invoer van iedere zak tarwe koren, gerst enz. die ter markt komen (Thienen) zijnde drie grooten lichts.
- tributum importationis cujuslibet sacci grani, Thienen;
- impôt sur l'entrée de tout sac avec froment, blé, orge etc. venant au marché (Thienen) étant trois grandes (lichts);
- Steuer auf der Einfuhr jeder Tasche Wenzen etc. die auf den Markt kommt seinde drei Grote lichts, Thienen;
- tax for importing to the(Thienen) market of every sack of wheat, corn barley etc. being three;
- impuesto sobre importacion de cada saco de trigo y demas,

vpl.: PvB 6/71. (Thienen)

HELLINCWERTZie:
- hellewert; ----; helleweert; hellinghvat biers (Brussel)/

HELLINGH BRABANTS = koperen muntsoort gelijk aan 12 mijten Brabants, een der kleinste koperen munten.
- nummus, Brabantiae;
- monnaie, de Brabant;
- Münze (Art kupfere Münze, (eine der kleinsten kupferen Münzen), von Brabant;

- coin (copper coin, one of the smallest copper coins); Brabant;
- (clase de) moneda brabanzona;

vpl.: C1/240.

HELLINOGHE = sub. Brabantse munt.
- nummus brabantiae;
- pièce de monnaie de Brabant;
- brabantische Münze;
- coin of Brabant;
- un moneda brabanzón;

vpl.: PB IV/420.

HELM Zie:
- hellem; ----/

HELMBAERDE Zie:
- albardier; hellebaerde; ----; helmbaerdier/
- hellebaerde; ----/

HELMBAERDIER Zie:
- albardier; hellebaerde; helmbaerde; ----;/
- hallebardier; ----/
- hellebaerdier ----/

HELMELINGE OP ERFGOET VERTHIEREN = door middel van een halm over te geven aan een ander afstand doen van een erfenis.
- per traditionem stipulae alio de hereditate decedere;
- renoncer à un héritage en remettant une tige;
- mittels eines Halms über zu reichen an einem anderen verauf eine Erbschaft;
- hand over by means of a stalk to another renounce an inheritance;
- ceder una herencia por medio de la entrega de un tallo a una persona;

vpl.: B2/13.

HELMELINGH; HALMELINGH; HALMELIJCK; HALMELIKE = HALMELINGE = adv. door middel vaneeen halm (als een zinnebeeld van afstand van eigendom).
- culmus simbolus de cessionis;
- au moyen d'un tuyau (comme un symbole de renonciation de propriété);
- mittels eines Halmes (wie Sinnbild von Verzichtung auf Eigentum);
- by means of a cornstalk (as an image of renunciation one's property);
- mediante un tallo de trigo, como simbolo de renuncia de propiedad;

vpl.: Cr 2/blz. 976.

HELMONSE PEGGE = Helmondse gewichtsmaat.
- mensura ponderis Helmondae;
- mesure de poids à Helmond;
- ein Helmonder Gewichtsmasz;
- a measure of weight at Helmond;
- pesa (= gewichtsmaat) de Helmond;

vpl.: ACart 18.

HELMONTSCHE MAET = maat geldende in de stad Helmond.
- mensura quae in Helmonda valida est;
- mesure valable à Helmond;
- Mass wie in Helmond gebräuchlich;
- measure as used in Helmond;
- edida com ó usada en Helmond;

vpl.: DKB 16.

HELPEN Zie:
- hilpe; hilpen; ----; hulpen/
- bij practicken vuyt ----/

HELPEN DEUGEN = helpen nazien; controleren.
- adiuvo I ad perspiciendum; custodio IV; requiro III;
- aider à contrôler; rechercher; vérifier;
- helfen nachschauen; kontrollieren;
- assist to examine; check; verify; control;
- aydar revisar; comprobar; verificar; controlar;

vpl.: ADR. 3.

HELPEN ENDE SUCCUREREN = taut. helpen.
- adiuvo I;
- aider; secourir;
- helfen;
- aid;
- ayudar; socorrer;

vpl.: T1/554.

HELPER Zie:
- hulper; hulpere; ----/

HELT Zie:
- helcht; helft; helecht; helicht; helleft; heleft; heelft; heelt; ----; helfte; helfde; elt; helftscheede; helftscede; hellichte; hellicht; hellift; hillicht/

HELTENISSE Zie:
- heldinge; houdinge; houdenisse; houtnisse; hounisse; heltnisse; holtnisse; ----/
- op die poorte in ---- gaen/

HELTNISSE Zie:
- heldinge; houdinge; houdenisse; houtnisse; hounisse; ----; holtnisse; heltenisse/

HEM BETRECKEN TOT RELIGIOENE = de religieuze levensstaat aannemen.
- statum religiosum inire;
- entrer en religion;
- den religiösen Stand antreten;
- enter the religious state;
- entrar en la vida religiosa;

vpl.: Cul/241.

HEM BETRECKEN TOT TEN STATE VAN DEN HUWELIKE = in de huwelijkse staat treden.
- uxorem ducere;
- s'engager dans l'etat de mariage;
- den Ehestand antreten;
- enter the married state;
- casarse;

vpl.: Cul/241.

HEM METTER VRIJHEIJDT VAN DER KERCKEN BEHELPEN = zich stellen onder bescherming van de kerk.
- sub tutelam ecclesiae se ponere;
- invoquer l'immunité de l'eglise;
- sich unter Schutz der Kirche stellen;
- invoke the immunity of the church;
- ponerse bajo la protección de la iglesia;

vpl.: C1/388.

HEM NAEST BELANCK WESENDE = hem het meest naast zijnde.
- ei proximus;
- qui lui ressemble le plus;
- ihm meist nahe seinde;
- one nearest to him;
- siendo más intimo con él;

vpl.: PB/III/553.

HEM SELFS VERDERFEN AEN SIJN LIJF = zelfmoorden.
- manus sibi inferre;
- se suicider;
- sich entleiben;
- te commit suidice;
- suicidarse;

vpl.: Cr2/blz. 1013,1.

HEM SELVE HET LIJF NEMEN- zelfmoord plegen.
- manus sibi inferre;
- se suicider;
- Selbstmord begehen;
- commit suidice;
- suicidarse;

vpl.: Ca2/14.

HEM SELVEN NIET GEVUEDEN EN CUNNEN = zichzelf niet kunnen onderhouden.
- non se sustinere possum;
- pas pouvoir se nourrir;
- sich selber nicht unterhalten können;
- being not able to support oneself;
- no poder alimentarse;

vpl.: T1/521.

HEM SELVEN RECHT Zie:
- wie ----

HEM SELVEN VERDRINCKEN (VERDRONCKEN) = zich verdrinken.
- se submergere;
- se noyer;
- sich ertränken;
- drown oneself;
- ir a ahogarse, ir a anegarse;

vpl.: C1/387.

HEM SELVEN VERDOEN OFT TER DOODT BRINGHEN = zelfmoord plegen.
- voluntariam mortem sibi consciscere;
- se suicider ou se donner la mort;
- Selbtsmord begehen;
- commit suidice;
- suicidarse; matarse;

vpl.: C1/387.

HEM SELVEN VERHANGHEN = zich ophangen.
- se suspendere;
- se pendre;
- sich erhängen;
- hang oneself;
- ahorcarse; colgarse;

vpl.: C1/387.

HEM SUBTRAHEREN = vb. zich aftrekken van (onttrekken).
- subtraho III;
- soustraire;
- sich entziehen;
- withdraw;
- sustraer;

vpl.: T1/blz. 433.

HEM VERMETENDE = zich beroepende.
- allego 1;
- se référer à; se réclamer de; alléguer;
- appellieren; beanspruchen;
- presume; assume; dare;
- recurrir a; referirse a; alegar

vpl.: LPS 42.

HEMELIJC Zie:
- heijmelick; heimelijc; ----; privaet; privaethuijs; privaetput; voute/

HEMELIJCHEIT Zie;
- heymelijckheit; heimelijckheit; heimelick; heijmelijck; heimelicheit; heimelijckheydt; heymelicke; heymelick ghemack; heymelickheyd; heimelic; hemelijc; heymelicheijdt; heijmelicheijt; heimlijcheit; ----; privaet; private; privaethuijs; privaetput; voute; vout; vaut; vaute; faut; faute; faulte; foute/

HEMINGE Zie:
- heiminge;----; heyminge; heijminghe; heining; heyninge; heyminghe/

HEMRADE Zie:
- heymrade; heymraeden; ----/

HEN BEHOEFFELIJCK = die zij nodig hebben.
- commodo alicuius;
- dont ils auront besoin; au profit de; en faveur de; à l'usage de; pour;
- die sie brauchen;
- whom they need;
- al que les hiciera falta;

vpl.: C1/blz. 41.

HENCSEL Zie:
- heuse; heusden; heusken; hengel; hingel; engel; hengelisse; hengelsche; hengelse; ----; hengsel; heinsel/

HENCXSTE; HENGST; HENXT; HENST; HINQST; HINXT; HENGSTE; HENGSTPERT; HENXTPERT; HEYNSTPEERT = sub. hengst.
- eguus mas;
- étalon;
- Hengst;
- stallion;
- caballo padre; garanon;

vpl.: LO 6/blz. 238.

HENDELIJC Zie:
- eijntelijk; eindelike; eintelike; endelijc; endelike; eyntelicken; ----; hendelijcke; hendelike; indelike/

HENDELIJCKE Zie:
- eijntelijk; eindelike; eintelike; endelijc; endelike; eyntelicken; hendelijc; ----; hendelike; indelike/

HENDELIKE Zie:

- eijntelijk; eindelike; eintelike; endelijc; endelike; eyntelicken; hendelijc; hendelijcke; ----; indelike/

HENDER ALDERMACHTICHDE = sub. hun gevolmachtigde.
- delegatus eorum;
- mandataire d'eux;
- ihr Bevollmächtigter;
- their proxy;
- mandatario de todos;

vpl.: LO 4/blz. 174.

HENDER BEYDER WETTIGHEN KINDER = van hun wettig geboren kinderen.
- filiorum eorum legitime natorum;
- enfants légitimes;
- von ihren gesetzlich geborenen Kindern;
- of their legitimate children;
- de sus hijos legitimos;

vpl.: B2/20.

HENDEREN Zie:
- hijnderen; hinderen; hindren; ----; inderen/

HENEGAUWS Zie:
- penninch; ----/
- pondt oft witte ----/
- schellinch ----/

HENGEL Zie:
- heuse; heusden; heusken; ----; hingel; engel; hengeles; hengelisse; hengelsche; hengelse; hencsel; hengsel; heinsel/

HENGELES Zie:
- heuse; heusden; heusken; hengel; hingel; engel; ----; hengelisse; hengelsche; hengelse; hencsel; hengsel; heinsel

HENGELISSE Zie:
- heuse; heusden; heusken; hengel; hingel; engel; ----; hengelsche; hengelse; hencsel; hengsel; heinsel/

HENGELSCHE Zie:
- heuse; heusden; heusken; hengel; hingel; engel; hengelisse; ----; hengelse; hencsel; hengsel; heinsel/

HENGELSE Zie:
- heuse; heusden; heusken; hengel; hingel; engel; hengelisse; hengelsche; ----; hencsel; hengsel; heinsel/

HENGEN Zie:
- hinghen; hingen; ----/

HENGSEL Zie:
- heuse; heusden; heusken; hengel; hingel; engel; hengelisse; hengelsche; hengelse; hencsel; ----; heinsel/

HENGST Zie:
- hencxste; ----; henxt; henst; hingst; hinxt; hengste; hengstpert; henxpert; heynstpeert/

HENGSTE Zie:
- hencxte; hengst; henxt; henst; hingst; hinxt; ----; hengstpert; henxpert; heynstpeert/

HENGSTPERT Zie:
- hencxte; hengst; henxt; henst; hingst; hinxt; hengste; ----; henxpert; heynstpert/

HENGST VEULENS SOO HUCHTER DIE OP DE GEMEENTE GAEN = hengstveulens en kalveren die op de gemene weiden grazen.
- pilli equini mas et juvenci pascante in ager compascuus;
- des poulains et des veaux qui faient paître sur les pâtes communs;
- Füllen und Kalben die auf den gemeinschaftlichen Weiden grasen;
- colts and calfs chose pastured at the common meadows;
- potros machos y crias de la vaca pastar in praderas de pastores colectivo;

vpl.: AKB 11.

HENLEDE Zie:
- henluyden; henliede; henlie; henlude; henluide; ----/

HENLIE Zie:
- henluyden; henliede; ----; henlude; henluide; henlede/

HENLIEDE Zie:
- henluyden; ----; henlie; henlude; henluide; henlede/

HENLUDE Zie:
- henluyden; henliede; henlie; ----; henluide; henlede/

HENLUIDE Zie:
- henluyden; henliede; henlie; henlude; ----; henlede/

HENLUYDEN; HENLIEDE; HENLIE; HENLUDE; HENLUIDE; HENLEDE. = hun lieden.
- homines eorum;

- leurs hommes;
- ihnen;
- their people;
- su gente;

vpl.: B2/

HENNE Zie:
- hynne; hinne; ----/

HENNE; HENNEN; HENRE = pron. hunne.
- suus. sua;
- son;
- Ihnen;
- their;
- su;

vpl.: MGG11; BVB 141.

HENNE BESTIAEL = hun veestapel.
- res pecuaria;
- leur troupeau;
- Ihr Viehstand;
- their live-stock;
- su riqueza pecuaria;

vpl.: MGG 27.

HENNEN Zie:
- henne

HENNEN VORDEREN = hun voorouders.
- maiores eorum;
- leurs ancêtres;
- ihre Vorfahren;
- their ancestors;
- sus antepasados;

vpl.: DVB 9.

HENNEP Zie;
- kemp; kennep; kennepe; cennep; canep; caenp; caemp; camp; ----; hennip; hannep; hanep/

HENNEPSAET Zie:
- kempsaet; ----; hennipsaet; hannepsaet; hanepsaet/

HENNIP Zie:
- kemp; kennep; kennere; cannep; canep; caenp; caemp; hennep; ----; hannep; hanep/

HENNIPSAET Zie:
- kempsaet; hennepsaet; ----; hannepsaet; hanepsaet/

HENRE Zie:
- henne

HENSESTEDE; HANSESTAT = sub. hanzestad.
- urbs foederis hanseatici;
- ville hanséatique;
- Hansestadt;
- Hanse(atic)town;
- ciudade anseática;

vpl. C1/blz. 396.

HENST Zie:
- hencxste; hengst; henxt; ----; hingst; hinxt; hengste; hengstpert; henxpert; heynstpeert/

HENWARTS = adv. naar hen toe.
- rursus; illinc; illa pars. ad eos;
- à l'autre côté;
- zu Ihnen;
- to them;
- hacia ellos;
vpl.: LPS 54.

HENXPERT Zie:
- hencxte; hengst; henxt; henst; hingst; hinxt; hengste; hengstpert; ----; heynstpert/

HENXT Zie:
- hencxste; hengst; ----; henst; hingst; hinxt; hengste; hengstpert; henxpert; heynstpeert/

HENZEN Zie:
- coopluijden van de ----

HERAULT D'ARMES; HERRAUT D'ARMES = sub. wapenheraut.
- praeco armorum;
- héraut d'armes;
- Waffenherold;
- arms-herald; herald of arms;
- heraldo; rey de armas;
vpl.: PB/II/337.95.

HERAULTEN Zie:
- roys d'armes ofte ----/

HERAUT ENDE POURSUIVANT D'ARMES = taut. wapenkoning(die vervolgen kan).
- rex armorum;
- toison d'or;
- Waffenkönig;
- king-of-arms;
- rey de armas;
vpl.: PB/III/492.

HERBAENE(N) Zie:
- gagie toesiender van de weghen en ----/
- herwegh oft ----/

HERBARISEEREN; HERBARISEREN = vb. kruiden verzamelen.
- herbas perquiro III;
- herboriser (recueillir des plantes);
- Kraute sammeln;
- gather herbs;
- herborizar;
vpl.: PB/III/276.

HERBARISEREN Zie:
- herbariseeren; ----/

HERBERGE; HERBERGHE OFT TAVERNE = taut. herberg.
- taberna;
- logement; auberge; taverne;
- Wirtshaus; Gasthof;
- inn; public house;
- fonda; hosteria; mesón; posada; taberna; venta;
vpl.: T1/250.60; PvB1/983.

HERBERGHE Zie:
- herberge, ---- oft taverne/
- maecken een perck gaende voor de deure van de ----/
- quade ----/
- veilen in de kercke oft ----/

HERBERGHEN Zie:
- voor drey ---- veijlen/

HERBERGHEN ENDE ONTFANGEN = taut. huisvesten.
- alicui hospitium paro I;
- héberger; loger;
- Herbergen;
- house; lodge;
- albergar; alojar; hospedar;
vpl.: T1/367.

HERBERGHEN OFT HUIJSENEN = taut. huisvesting verlenen; onderdak geven.
- hospitio accipere;
- héberger;
- Obdach Gewähren;
- ledge;
- alojar; aposentar; hospedar; albergar;
vpl.: LO 7/307.

HERBERGHEN OFT LOGEREN = taut. onderkomen geven.
- hospitium parare;
- héberger ou loger;
- Obdach geben;
- give a lodging;
- alojar; albergar;
vpl.: C1/384.

HERBERGIER Zie:
- tavernier ende ----/

HERBERGIER OFT HOSPES, WAERT = taut. herberghouder.
- caupo;
- aubergiste;
- Gastwirt;
- innkeeper;
- fondista; hospedero;
vpl.: PvB/7/160.

HERBERGIER OFT WEERD = taut. waard.
- caupo;
- hôteliers ou caberetiers;
- Wirt;
- inn-keeper;

- fondista; posadero;

vpl.: C1/3.

HERBRENGEN Zie:
- herbringen, ----/
- lesten ----/
- te veele ----/

HERBRENGER; HERBRENGHER; HERBRINGER; HAERBRINGER; HAREBRINGER = sub. oudste bezitter.
- possessor vetustissimus;
- le plus ancien propriétaire;
- der älteste inhaber;
- the oldest owner; (proprietor);
- propietario mayor;

vpl.: B1/114;C2/903.

HERBRENGHER Zie:
- herbrenger; ----; herbringer; haerbringer; harebringer/
- lesten ----/

HERBRINGEN Zie:
- gewoente; ghewoente ende heerbrengen; heerbringhen; ----/
- heerbringen; heerbrengen; heerbringhen; ----/

HERBRINGER Zie:
- herbrenger; herbrengher; ----; haerbringer; harebringer/

HERBRINGHEN Zie:
- gewoente; ghewoente ende heerbrengen; heerbringhen; ----/
- heerbringhen; ----; ocht/oft ghewoente; gewoente/

HERCOMEN Zie:
- hercommen; ----; haercomen; heercomen; harecommen; harecomen; herkom;
- naer ouden ----/
- ouden usantien ende ----/
- oudt ----/
- usantiën ende ----/

HERCOMMEN Zie:
- den ouden ----/
- d'out ----/
- hercomen, ----/
- naer d'out ----/
- oude ----/
- oudt ----/

HERCOMMEN; HERCOMEN; HAERCOMEN; HEERCOMEN; HARECOMMEN; HARECOMEN; HERKOM; HERKOMEN = sub. overlevering; gewoonterecht.
- traditio; ius consuetudinis;
- tradition; droit coutumier;
- Ueberlieferung; Gewohnheitsrecht;

- tradition; common law;
- tradición; derecho consuetudinario; derecho no escrito;

vpl. LO 3/4; B1/112; C2/881.

HERCRACHT Zie:
- hercrachte; ----; heercracht; herecracht; heirecracht; heercraft; heyrcracht/

HERCRACHTE; HERCRACHT; HEERCRACHT; HERECRACHT; HEIRECRACHT; HEERCRAFT; HEYRCRACHT = sub. leger.
- exercitus;
- armée;
- Armee;
- army;
- ejército;

vpl.: C3/blz. 82; PvB 1/52.

HERD Zie:
- heerdder; herdder; harder; heerder; hirder; herde; herder; harde; heerde; heerdde; herdde; herdder; hard; ----; pastoir; wachter/

HERDAECHSEL Zie:
- herdaechsele, ----/

HERDAECHSEL(E); HERDAECHSEL = sub. nieuwe dagvaarding.
- secunda citatio; in ius vocatio renovata;
- réajournement; seconde citation à comparaître; seconde intimitation;
- neue (erneute) gerichtliche Vorladung;
- new (renewed) summons;
- nueva (renovante) citación;

vpl.: PvB 1/578; C1/blz. 41.

HERDAEGHEN = vb. opnieuw oproepen om voor het gerecht te verschijnen.
- iterum cito I;
- réassigner;
- aufs neue vor Gericht laden;
- re-summon;
- citar de nuevo en juicio;

vpl.: C1/blz. 251.

HERDAGHE Zie:
- costen van ----

HERDAIGT = ppf. opnieuw gedaagd.
- cito (I) iterum; iterum in ius voco I;
- citer de nouveau en justice;
- aufs neue vor Gericht laden;
- summon;
- citar en segunda instancia;

vpl.: T1/15.

HERDDE Zie:
- heerdder; herdder; harder; heerder; herde; herder; harde; heerde; heerdde; ----; herdder; hard; herd; pastoir; wachter/

HERDDE OFT PASTOIR = taut. herder.
- pastor;
- pasteur; berger; pâtre; curé;
- Hirt;
- shepherd; herdsman; priest;
- pastor;

vpl.: T1/322; T2/370.

HERDDE VAN BEESTEN = het hoeden van vee.
- pascere pecora;
- la garde du bétail;
- viehhüten;
- cattle watching;
- guardar ganado;

vpl.: C1/3.

HERDDER Zie:
- heerdder; ----; harder; heerder; hirder; herde; herder; harde; heerde; heerdde; herdde; herdder; hard; herd; pastoir; wachter/

HERDE Zie:
- heerdder; herdder; harder; heerder; ----; herder; harde; heerde; heerdde; herdde;, herdder; hard; herd; pastoir; wachter/

HERDE; HERDT; HERTEN HOUTE HOUT = sub. hardhout; eikenhout.
- lignum durum; querceus;
- bois duré; chêne;
- hartes Holz; Eichenholz;
- hard wood;
- madera dura;

vpl.: C1/31.155.237; LO 1/142.

HERDE VAST ZIJN = adi. aardvast; een vaste woonplaats hebbend.
- habens sedem stabilem;
- être domicilié;
- having a fixed abode;
- teniente un domicilio fijo;

vpl.: C1/blz. 316.

HERDEGANG Zie:
- geheucht; gehuchte; gehuchtte; gehugte; hertganck; hertgang; hertgank; hertganc; heertganck; heirtganck; hergang; ----/

HERDEGANG Zie:
- heertganck; hertgang; hergang; heirtganck; hertgang; ----; hertganck; hertgank/

HERDEN Zie:
- velveken oft ---- hangen/
- ten ---- lande/

HERDER Zie:
- heerdder; herdder; harder; heerder; herde; ----; harde; heerde; heerdde; herdde; herdder; hard; herd; pastoir; wachter/

HERDEREN Zie:
- die beesten ----

HERDERSCHAP; HERTSCHAP; HERDESCHAP; HERDSCHAP; HIRDSCHAP; HERDSCAP; HERTSCAP = sub. gezamenlijke herders; herdersvolk.
- pastoratus; pastorius;
- métier de la garde du bétail;
- Hirtenamt; Hirtengewerbe;
- handicraft of shepherds; pastorate;
- pueblo pastoril; colectivo pastores;

vpl.: C1/348.

HERDESCHAP Zie:
- herderschap; hertschap; ----; herdschap; hirdschap; herdscap; hertscap/

HERDIEPEN = uitdiepen.
- profundiorum facere;
- approfondir;
- austiefen;
- deepen;
- hacer más hondo;

vpl.: PB/III/594.

HERDOOPER OFT ANABAPTIST = taut. wederdoper.
- rebaptizator;
- anabaptiste;
- Wiedertäufer;
- anabaptist;
- anabaptista;

vpl.: PB/III/17.

HERDSCAP Zie:
- herderschap; hertschap; herdeschap; herdschap; hirdschap; ----; hertscap/

HERDSCHAP Zie:
- herderschap; hertschap; herdeschap; ----; hirdschap; herdscap; hertscap/

HERDSTEDE Zie:
- heertstede; ----; hertstede; haertstede; herstede; eerdstede/

HERDT Zie:
- herde; houte; ----; hout/

HERDYCKEN Zie:
- beversschen oft ----/

HERE VAN MOLNEN = moleneigenaar.
- pistrini proprietarius;
- propriétaire de moulin;
- MÜhle-eigner;
- owner of the mill;
- dueño de molino;
vpl.: LO 1/22.

HERECRACHT Zie:
- hercrachte; hercracht; heercracht; ----; heirecracht; heercraft; heyrcracht/

HEREDES Zie:
- necessarij ----/

HEREDITAIRE Zie:
- portie ----

HEREDITAIRE RIJCKEN = koninklijke erflanden.
- hereditaria regia;
- royaumes héréditaires;
- königliche Erbländern;
- royal hereditary lands;
- heredadas regias;
vpl.: PvB 8/88.

HEREDITATIS Zie:
- actio expilate ----/
- actio petitio ----/
- petitio ----/

HEREDITEYT OFF LEGITTIME PORTIE = taut. wettelijk erfdeel; legitieme portie.
- pars hereditatis legitima;
- héritage légitime;
- gesetzmaessiges Erbteil;
- legitimate part of an inheritance;
- legítima;
vpl.: v.d.V/83; C2/897 B1.

HEREN Zie:
- in s'---- handt blijven/
- water; warande; wilt; wijnt in 't-'s---- macht/
('t = het; 's = des).

HERENTEER Zie:
- esselter; esseltere; herseltere; ----; herentere/

HERENTERE Zie:
- esselter; esseltere; herseltere; herenteer; ----/

HERESCHAP Zie:
- heerschap; heerscappe; ----; heirschap; herschap; eerschap; heerscap; herscapie; heerschapie; heerschappie; eerschapie; heerlicheijt;

heerlijkheijt; heerleykheid; heerscapie; hierlicheijt/

HERESIE Zie:
- crieme van ----/
- heretijc; heretijck; heretike; ----; heresien/
- herezije; ----; herezye/

HERESIEN ENDE ONGELOVEN; HERESIE OF DOLINGE TEGEN DE GELOVE; HEREZIJE; HEREZYE; HERESIJ = taut. ketterij.
- haeresis;
- hérésie; hétérodoxie;
- Ketzerei und Unglauben;
- heresy;
- herejia heterodoxia;
vpl.: T1/174; 128; 130; P.v.B 1/34; 377.

HERESYE Zie:
- crieme van heresien;
- crym van ----/

HERESYEN Zie:
- secten oft ----/

HERESYEN ENDE DWALINGEN = taut. ketterij.
- haeresis;
- hérésie;
- Ketzerei;
- heresy;
- herejia; heterodoxia;
vpl.: EE/2 B1.

HERETAIGE Zie:
- erfflijcheijt oft ----

HERETAIGE ENDE VERSTERFFENISSE = taut. erfenis.
- hereditas;
- héritage; succession;
- Erbe; Erbschaft;
- heritance;
- herencia; sucesión;
vpl.: T1/105.

HERETIJC; HERETIJCK; HERETIKE; HERESIEN; HERISIEN = sub. ketter.
- haereticus;
- hérétique;
- Ketzer;
- heretic;
- hereje; heterodoxo;
vpl.: T2/blz. 41; T1/328.

HERETIJC ENDE ONGELOVICH = taut. ketters.
- haereticus et incredulus;
- hérétique et incrédule;
- ketzerisch;
- heretical;
- herético; heterodoxo;
vpl.: T1/433.

HERETIJCK Zie:
- heretijc; ----; heretike; heresien; herisien/

HERETIJCKE MENSCHE = ketter.
- haereticus;
- hérétique;
- Ketzer;
- heretic;
- hereje; heterodoxo;

vpl. T1/46, 133.

HERETIKE Zie:
- heretijc; heretijck; ----; heresien; herisien/

HEREVAERT Zie:
- heervaerden; heervaert; hervaert; heyrvaert; ----; eervaert; hertochte/

HEREWECH Zie:
- wegheiren; heerwech; ----; eerwech/

HER-EYCKEN; HER-IJCKEN; HER-IKEN; HER-IKENEN; HER-IKEREN = vb. opnieuw ijken van maten en gewichten.
- publice probo I mensuras et pondera;
- étalonner de nouveau poids et mesures;
- aufs neue eichen;
- re-verification of weights and measures;
- contrastar de nuevo pesas y medidad;

vpl.: ACart 27.

HEREZIJE; HERESIE; HEREZYE = sub. ketterij.
- haeresia;
- hérésie;
- Ketzerei;
- heresy;
- herejía; heterodoxia;

vpl.: T1/130.

HEREZYE(N) Zie:
- criesme van simonien ende ----/
- heresien ----/

HERGANG Zie:
- geheucht; gehuchte; gehuchtte; gehucgte; hertganck; hertgang; hertgank; hertganc; heertganck; heirtganck; ----; herdeganc/

HERGEWEER Zie:
- haergheweyde; heergewade; heergewede; heergeweer; heergeweere; hergheweijde; heergeweet; hergeweyde; ----/

HERGEWEYDE Zie:
- haergheweyde; heergewade; heergewede; heergeweer; heergeweere; hergheweijde; heergeweet; ----; hergeweer/

HERGEWEYDE, RELIEVE ENDE CAMERLINCGELDE = taut. uitkering door de leenman aan de leenheer bij verheffing van zijn leen steeds wanneer een nieuwe leenopvolger optreedt.
- relevare feudum;
- donation au seigneur féodal de la part du vassal au moment ou le vassal prend possession du fief ou quand un nouveau vassal entre en fonction;
- Auszahlung vom Vasall am Lehnsherr beim Antritt des Lehngutes;
- payment by the vassalto the feudal Lord with the acceptance of the feudal tenure, whenever a new vassal acts in succession to the former;
- donación al señor feudal de parte del vasallo al tomar este posesión del feudo o al entrar en functionamiento un nuevo vasallo;

vpl.: T1/444.

HERGHEWEIJDE Zie:
- haergheweyde; heergewade; heergewede; heergeweer; heergeweere; ----; heergeweet; hergeweyde; hergeweer/

HERGIETEN = vb. opnieuw graven van een afvoergoot
- de novo fodo III canalem;
- refondre la gouttière;
- aufs neue graben einer Abflussrinne;
- dig an aoutlet anew;
- cavar de nuevo una cuneta;

vpl.: C1/blz. 182.

HERGOTEN = de goot vernieuwen.
- canalem renovare;
- refondre la gouttière; refaire;
- die Rinne erneuern;
- renew the gutter;
- renovar la canal;

vpl.: C1/182.

HERHAMERE = sub. strijdhamer.
- malleus belli;
- masse d'armes;
- Streithammer;
- battlehammer;
- macana;

vpl.: PB IV/399.

HERHOOREN OFT RECOLLEREN = taut. tegen elkaar vergelijken.
- recolo III;
- récoler;
- gegen einander vergleichen;
- compare against each other;
- verificar; comparar;

vpl.: LO 4/blz. 314.

HERHOUEN; HERHOUWEN; HERHOUWELIJCKEN = vb. hertrouwen; opnieuw huwen.
- itero I coniugium; secundo nubere; secundum matrimonium;
- remarier; se remarier;
- sich wiederverheiraten; wieder heiraten;
- remarry; marry again;
- casarse de nuevo; volverse de casar; casar en segundas nupcias;

vpl.: T2/184; C1/30, 89, 163, 170; LO 7/256, 400.

HERHOUWEN Zie:
- herhouen; ----; herhouwelijcken/

HERHOUWELIJCKEN Zie:
- herhouen; herhouwen; ----/

HERHOUWET = ppf. hertrouwt.
- secundo nubere; secundum matrimonium inire;
- se remarier ;
- wieder heiraten;
- remarry;
- volverse a casar; casar en segundas nupci;

vpl.: T2/blz. 184.

HER-IJCKEN Zie:
- her-eycken; ----; her-iken; her-ikenen; her-ikeren/

HER-IKEN Zie:
- her-eycken; herijcken; ----; herikenen; herikeren/

HER-IKENEN Zie:
- her-eycken; herijcken; heriken; ----; herikeren/

HERIKEREN Zie:
- hereycken; herijcken; heriken; herikenen; ----/

HERINC Zie:
- harinck; harinc; ----; hareng/

HERISIEN Zie:
- heretijc; heretijck; heretike; heresien; ----/

HERKENDE HANDTSCHRIFTEN OFTE MANUALE OBLIGATIEN = taut. erkende schriftelijke overeenkomsten.

- pactum scriptum;
- conventions écrites reconnues;
- anerkannte schriftliche Vereinbarungen;
- acknowledged written agreements;
- convenios por escrito reconocidos;

vpl.: PB/III/12.

HERKENTENISSE Zie:
- becommeringe oft ----/
- brieffve van recepisse oft ----/
- giften oft ----/

HERKENTENISSE = sub. erkenning; beloning.
- agnitio; praemium;
- reconnaisance; récompense;
- Anerkennung; Belohnung;
- acknowledgement;reward;
- reconocimiento; recompensa; premio; galardon;

vpl.: PB IV/217; PvB 5/508.

HERKENTENISSEN OFT ONGHELDEN = taut. onkosten.
- impensae;
- frais;
- Unkosten;
- cost;
- gastos; expensas;

vpl.: PB/III/462.

HERKOM Zie:
- hercommen; hercomen; haercomen; heercomen; harecommen; harecomen; ----; herkomen/

HERKOMEN Zie:
- costuymen van oude ----/
- hercommen; hercomen; haercomen; heercomen; harecommen; harecomen; herkom; ----/

HERKOMEN; COTUYMEN ENDE USAGIEN = taut. gewoonten.
- consuetudines;
- usage et coutume;
- Gewohnheiten;
- customs;
- usos y costumbres;

vpl.: B2/149.

HERLEGGHEN Zie:
- gote ----

HERMACHTIGDE = opnieuw gemachtigde sub.
- reauctorizatus;
- réautorisé;
- Wiederermächtigter;
- proxy a second time;
- rehabilitado; el que ha obtenido de nuevo su autorización;

vpl.: LO 3/blz. 292.

HERMAECKELIJCK; HERMAKELIJCK = adv. herstelbaar.
- reparabilis;
- réparable;
- wiederherstellbar;
- repairable;
- reparable;

vpl.: LO 4/blz. 294.

HERMAECKEN; HERMAKEN = vb. herstellen.
- reficio III; restauro I;
- réparer;
- wiederherstellen;
- repair; remake;
- reparar; componer; reponer;

vpl.: C1/blz. 182.

HERMAECKINGHE; HERMAKINGE = sub. herstelling.
- reparatio;
- réparation;
- Reparatur;
- restoration;
- reparación; restablecimiento;

vpl.: PB/II/214; PvB 5/469.

HERMAKELIJCK Zie:
- hermaeckelijck; ----/

HERMAKEN Zie:
- hermaecken; ----/

HERMAKINGE Zie:
- hermaeckinghe; ----/

HERMOFODRIJTEN = hermaphrodieten.
- hermaphroditus;
- hermaphrodite;
- Hermaphrodit;
- hermaphrodite;
- andrógino; hermafrodita;

vpl.: T1/43.

HERNAS Zie:
- harnasch; harnssche; harnase; harnas; ----; harnis; harnes; aernasch; arnasch/

HERNICEUR Zie:
- wagenere; wagenkerle; wagencnecht; wagendriver; wagenliede; wagenlude; wagensman; wagenmenner; wagenmenre; wagenregerer; wagenregeerre; wagenregiere; wagenaer; ----; kerreman; kardrijver/

HERRAULTE OFTE ROY D'ARMES OFTE POURSUIVANT D'ARMES = sub. wapenkoning; wapenheraut.
- armarum rex; praeco armarum;
- roi d'armes; heraut d'armes;
- Waffenkönig; Waffenherold;
- king of arms; herald of arms;
- rey de armas; heraldo de armas;

vpl.: PvB II 95.337; PvB III 492.

HERRAUT D'ARMES Zie:
- herault d'armes.

HERREWAERTS Zie:
- binnen corte jaeren ----

HERSCAPIE Zie:
- heerschap; heerscappe; hereschap; heirschap; herschap; eerschap; heerscap; ----; heerschapie; heerschappie; eerschapie; heerlicheijt; heerlijkheijt; heerleykheid; heerscapie; hierlicheijt/

HERSCHAP Zie:
- heerschap; heerscappe; hereschap; heirschap; ----; eerschap; heerscap; herscapie; heerschapie; heerschappie; eerschapie; heerlicheijt; heerlijkheijt; heerleykheid; heerscapie; hierlicheijt/

HERSELTERE Zie:
- esselter; esseltere; ----; herenteer; herentere/

HERSELTEREN = harsboom; harsachtigen.
- arbor resinifera;
- arbres résineux;
- Harzbaum; Kiefer;
- resinous tree; pine-tree;
- árbol resinoso; harsachtigen = resinosos;

vpl.: C1/155.

HERSETTEN Zie:
- paelen setten oft ----

HERSOMMEREN = vb. opnieuw eisen.
- denuo postulo I;
- de nouveau exiger;
- aufs neue fordern;
- re-demand;
- de novo demandar;

vpl.: PvB 1/592.

HERSSENEN Zie:
- crencheyd der ----/

HERSTADT Zie:
- ter lester ----/
- ter naester ----/

HERSTEDE Zie:
- heertstede; herdstede; hertstede; haertstede; ----; eerdstede/

HERSTELTENISSE = sub. herstel; herstelling.
- restauratio;
- restauration;
- Wiederherstellung; Restau-

ration;
- repair; restoration;
- restauración; restitución; recuperación;

vpl.: PB/III/447; PvB 5/459.

HERSTRATE; HEERSTRATE; HEYRSTRATE; HEERSTRAET = sub. hoofdweg, breed 40 voet of ca. 11,20 cm.
- via principalis;
- (grande artère) route principale;
- Hauptstrasse;
- main road;
- camino principal; carretera principal;

vpl.: PB/II/126.

HERT Zie:
- herd ----; vrempt; onrechtmaetich ende ----/

HERT; HEER; HEERD; HAERT = sub. haard; stookplaats; afdak maar ook herder en als bnw. hard; wreed; onmeedogend.
- focus communis in domo ad ignum locus;
- foyer; âtre;
- herd; feuerstelle; vordach; hirt; hart; grausam; unbarmherzig;
- fireside; stoke-hole; penthouse; shepherd; hard; cruel; ruthless;
- hogar; fogón; cobertizo; pastor; duro; cruel; desapiadado;

vpl.: DKB 58.

HERT OFF PANNENDAK = taut. pannendak.
- tegulae;
- toit de tuiles;
- Ziegeldach;
- tiled roof;
- techumbre de tejas;

vpl.: DKB 58.

HERTE Zie:
- zijn ----

HERTEKEN Zie:
- borssche, borsse oft ----/

HERTEKEN; HERTTEKEN = hom. sub. 1. hartje; 2. beursje.
- 1. cor parvum; 2. barvus crumena nummi;
- 1. petit coeur; 2. petite bourze;
- 1. Herzchen; Beutelchen; 2. kleine Börze;
- 1. small haert; little purse 2. little purse;
- 1. pequeño; corazón; 2. bolsa pequeña; bolsilla pequeño;

vpl.: LO 3/188.

HERTELIJCKER BEGEERTEN = hartewens; oprecht verlangen.
- desiderium cordis;
- désir affectueux; désir cordial;
- Herzenswunsch;
- heart's desire;
- afectuoso deseo; cordial deseo;

vpl. T1/1.

HERTEN Zie:
- met goeder ---- ende conscien-cien/
- haere ---- verheffende/
- opgaende boomen van ---- houte/

HERTGANC Zie:
- geheucht; gehuchte; gehuchtte; gehugte; hertganck; hertgang; hertgank; ----; heertganck; heirtganck; hergang; herdeganc/

HERTGANCK Zie:
- geheucht; gehuchte; gehuchtte; gehugte; ----; hertgang; hertgank; hertganc; heertganck; heirtganck; hergang; herdeganc/

HERTGANG Zie:
- geheucht; gehuchte; gehuchtte; gehugte; hertganck; ----; hertgank; hertganc; heertganck; heirtganck; hergang; herdeganc/

HERTGANK Zie:
- geheucht; gehuchte; gehuchtte; gehugte; hertganck; hertgang; ----; hertganc; hertganck; heertganck; heirtganck; hergang; herdeganc/

HERTHEN Zie:
- ten ---- lande

vpl.: LO 6/blz. 54.

HERTNECKICH; HERTNECKIJGE = adi hardnekkig.
- durus obstinatus; pertinax; tenax;
- acharné; entêté; obstiné; opiniâtre;
- hartnäckig;
- obstinate; persistent;
- obstinado; pertinaz; terco; testarudo; tozudo; contumaz;

vpl.: T1/356; 509.

HERTNECKICHEYT = sub. hardnekkigheid.
- tenacitas; obstinatio;
- ténacité; opiniâtrete;

obstination;
- Hartnäckigkeit;
- obstinacy;
- obstinación; porfiá; pertinacia; terquedad; obduración;
vpl.: PB/III/411.

HERTNECKIJGE Zie:
- hertneckich ----

HERTOCH(S) Zie:
- bijder gratien ons heeren ----/
- hartog(e) ----/
- hoog ----/
- hooger vierscharen om Heeren des ----/

HERTOCH; HARTOG(E); HERTOGE = sub. hertog.
- dux;
- duc;
- Herzog;
- duke;
- duque;
vpl.: DVB 3; MGG 23; DvB 9.

HERTOCHTE Zie:
- heervaerden; heervaert; hervaert; heyrvaert; herevaert; eervaert; ----/

HERTOGEN Zie:
- 's ---- paalen/

HERTOGSDORP = sub. 1. dorp toebehorend aan de Hertog cq. landsheer; 2. dorp staande onder de rechtsmacht van de Hertog van Brabant.
- 1. pagus; cuius dux est proprietarius; 2. vicus sub iurisdictione ducis Brabantiae;
- village qui appartient au duc ou au propriétaire foncier; 2. village sous la juridiction du duc de Brabant;
- 1. Dorf, gehörende dem Herzog, dem Landesherrn; 2. Dorf unter der rechterlichen Gewalt des Herzogen;
- 1. village, belonging to the duke; 2. village under the jurisdiction of the duke;
- 1. pueblo perteneciente al duque o al dueño de la tierra;
- 2. aldea bajo la jurisdicción del duque;
vpl.: ACart 19.

HERTS = sub. hars.
- resina;
- résine;
- Harz;
- resin;
- resina;

vpl.: PvB 6/162.

HERTSCAP Zie:
- herderschap; hertschap; herdeschap; herdschap; hirdschap; herdscap; ----/

HERTSCHAP Zie:
- herderschap; ----; herdeschap herdschap; hirdschap; herdscap; hertscap/

HERTSHAER Zie:
- hertshair; ----/

HERTSHAIR; HERTSHAER = sub. hertshaar.
- pilus cervi;
- poils de cerf;
- Hirtzhaar;
- deerhair;
- cerda de ciervo;
vpl.: PvB III 362.

HERTSTEDE Zie:
- heertstede; herdstede; ----; haertstede; herstede; eerdstede/

HERTSTEDE HOUDEN = huishouden.
- res domestica; familiam sustento I;
- garder le foyer;
- haushalten; den Haushalt führen;
- run the household; keep house;
- gobernar la casa; arreglar la casa;
vpl.: LO I/58.

HERTSWEERE; HARTSWEER = hartzeer.
- dolor;
- crève-coeur;
- Herzeleid;
- heartbreak; heartache;
- dolor de corazón;
vpl.: PvB 6/334.

HERTTEKEN Zie:
- borsse oft ----/
- herteken, ----/

HERTTELLINGE Zie:
- heerttellinghe; ----; heerdtellinge; haerttellinge/

HERTTEN Zie:
- gedelibereert met voirdachter ---- ende meyningen/
- onderscheyt der ---- ende der zynnen/
- uuyt liberaelder ----/

HERVAERDE Zie:
- ter heirvaart gaan/

HERVAERT Zie:
- heervaerden; heervaert; ----; heyrvaert; herevaert; eervaert; hertochte/

HERVARTS; HERWARDETHER; HAREWAERT; HAERWAERT; HARWAERT; HAREWAERD; HAREWAERTS; HAREWARTS = adv. herwaarts (e).
- huc. horsum;
- verse ce lieu-ci; vers ce côte-ci; ici; par ici; de se côté;
- herwärts; hierher; nach dieser Seite;
- hither; this way; hither to;
- hacia aquí; acá;

vpl.: MGG 32; BVB 40.

HERVERCOOPER = sub. wederverkoper.
- revenditor;
- revendeur;
- Wiederverkäufer;
- re-seller;
- revendedor;

vpl.: PvB 1/296.

HERWAERTS Zie:
- een wile tijts----/
- landen van ---- overe/
- sedert eenige jahren ----/

HERWAERTS = coni. geleden.
- ab hinc annos ---
- passé;
- bis jetzt (tot nu toe);
- the past;
- hace un mes (= het maakt nu een maand); dias atrás (= dagen geleden);

vpl.: C1/blz. 208.

HERWAERTSOVERE Zie:
- landen van ----

HERWAIRT Zie:
- binnen cortten tijde ----/

HERWARDE THER MAZE WAIRT = herwaarts naar de Maas.
- huc ad Mosam;
- de retour vers la Meuse;
- herwärts in die Richtung der Maas;
- hither to the Meuse;
- acá hacia el Mosa;

vpl.: BVB 40.

HERWARDETHER Zie:
- hervarts; ----; harewaert; haerwaert; harwaert; harewaerd; harewaerts; harewarts/

HERWEGH OFT HERBAENE = heerbaan of grote weg, breed 40 voet of ca. 11,20 m.

- via regia (via magna); via regalis quadraginta pedum in latitudinem;
- chemin royal ou grand route, large 40 pieds;
- Heerstrasse, 40 Fuss breit oder etwa 11,20 M.;
- main road; broad 40 feet or about 11,2 m;
- carretera real o camino grande, 40 de ancho o aproximadamente 11,20 m;

vpl.: C1/272.

HERWETS Zie:
- landen van ---- over/

HERWISSEL Zie:
- wissel ende ----

HESP Zie:
- espe; hespe; ----; hamme; ham; hame/

HESP; HESPE; HAMME = sub. ham.
- petaso; perna;
- jambon;
- Schinke;
- ham;
- jamon;

vpl.: PvB 2/36.

HESPE Zie:
- hesp; ----; hamme/

- espe; ----; hesp; hamme; ham; hame/

HESPEN OFT HAMMEN = sub. pl. taut. hammen.
- perna;
- jambons;
- Schinken;
- hams;
- jamones;

vpl.: PB 2/36.

HESPINGEN Zie:
- maeltijden oft ----/

HESSCHERE APPELLANT = eiser in beroep.
- petitor in provocatione;
- demandeur en appel;
- Kläger in Beruf;
- plaintiff in appeal;
- demandante (of = actor) en apelación;

vpl.: PB IV/516.

HESTERHOUT Zie:
- eesterhout; heesterhout; ----/

HET AENCOMENDE GHENECHT = eerstvolgende gerechtszitting.

- sessio iuris proxima;
- le prochain plaid;
- nächste Gerichtssitzung;
- next session of the court;
- la próxima sesión judicial;

vpl.: C1/313.

HET BEDDE GERAECKT TE STERVEN = het huwelijk wordt door de dood ontbonden.
- matrimonium morte solvitur;
- mariage est dissous par la mort;
- die Heirat wird aufgelöst durch den Tod;
- marriage is dissolved by (the) death;
- el matrimonio se disuelve por la muerte;

vpl.: B2/22.

HET BESTE PEERT MET SYN GHETUIJCH = het beste paard met het paardentuig.
- equus optimus cum armis equestriis;
- le meilleur cheval avec son harnachement;
- das beste Pferd mit seinem Geschirr;
- the best horse with the harness;
- el mejor caballo con sus arreos;

vpl.: LO V/blz. 392.

HET BIERGELEIJDE VAN DORPEN = belasting op iedere schoorsteen of haardstede (Thienen).
- tributum in cuilibet camino; Thienen
- impôts sur chaque cheminée ou foyer; Thienen;
- Steuer auf jedem Schornstein oder Kamin; Thienen;
- tax on every chimney or fireside; Thienen;
- impuesto sobre cada chimenea u hogar; Thienen;

vpl. PvB 6/74.

HET EEDEN VAN ELCKEN GHETUIJGHE = de eed afnemen van iedere getuige.
- quemque testem iureiurando obligare;
- l'assermentation de chaque témoin;
- den Eid abnehmen von jedem Zeuge;
- administer the oath to each witness;
- tomar juramento a cada testigo;

vpl.: C1/273.

HET EXERCEREN VAN EEN OFFICIE = een ambt uitoefenen.
- officium exercere;
- l'exercice des fonctions;
- ein Amt ausüben;
- practise an office;
- ejercer un oficio; ejercitarse en una función;

vpl.: C1/275.

HET GHENE DAT TOT HEUREN LIJVE ENDE RUGGHE BEHOORT = hetgeen is aan te merken als lijfsgoederen.
- id. quod considerandum est ut bona corporis;
- tout ce qui appartient à son corps et à son dos;
- dasjenige das als Leibgüter zu betrachten ist;
- which is to be considered as personal goods;
- lo que se debe mirar como ropa interior;

vpl.: C1/606.

HET GUNT = pron. hetgeen
- qui (quae. quod);
- qui (que. quoi); lequel; laquelle etc...;
- dasjenige;
- that which;
- lo que; lo cual;

vpl.: ACart 46.

HET HABYT ENDE TONSUERE VAN CLERCK = het habijt en kruinschering van de geestelijke.
- habitus et tonsura ecclesiasticus;
- l'habit et la tonsure d'un ecclesiastique;
- das Ordenskleid und Scheitelschur von den Geistlichen;
- the habit and tonsure of a clergy man;
- habito y tonsura del clérigo;

vpl.: PB II 313.

HET HCOCHSTE VAN DE DAGHE = pet preciese middaguur d.i. 12 uur voormiddags.
- hora meridiana accurata, i.e. hora sexta ante meridiem;
- le point culminant du jour; midi;
- die genaue Mittagstunde d.h. 12 Uhr vormittags;
- noon;
- mediodía; mitad del dia;

vpl.: C1/326.

HET HOOGHSTE VAN DEN DAGHE OVER STIER ZIJNDE = het hoogste uur van de dag, verlopen zijnde.

- hora meridiana diei praeterita;
- le plus haut point du jour étant passé;
- wenn die Sonne ihren Höhepunkt passiert hat (wenn die Mittagsstunde vergangen ist);
- when the noon is passed;
- passado mediodía;

vpl.: LoV/blz. 178.

HET LIJFF VERBEUREN = het lichaam verliezen cq. ter dood veroordeeld worden.
- vitam amittere cq. ad mortem condemnari;
- forfaire le corps à mort; être condamné à mort;
- zum Tode verurteilt werden;
- be sentenced to death;
- ser condenado à muerte; apostar la cabeza;

vpl.: LoV/blz. 8

HET ONTNOMEN = sub. (het) gestolene.
- furtum;
- quesque c'est volé;
- gestohlen;
- stolen;
- objetos robados;

vpl.: Cr2/blz. 1011.

HETSE FACKEL; FACKELE; FACKULE = sub. fakkel.
- fax;
- flambeau;
- Fackel;
- torch;
- hacha; hacho; hachón;

vpl.: PvB 10/33.

HETSIJ Zie:
- ennige ----

vpl.: C3/blz. 188.

HETTE Zie:
- hetten; ----/

HETTEN; HETTE = sub. hitte.
- aestus; ardor; fervor;
- ardeur;
- Hitze;
- heat;
- ardor; hervor;

vpl.: T1/203.

HEUCHNISSE Zie:
- heugenisse; ----; hogenisse; hoochnisse; huegenisse/

HEUCKE Zie:
- heijken; ----; heuycke; heycke; hoeycke; hoycke; hoyke; huke; huycke; hoike; hoyc/

HEUDE = sub. klein vrachtschip.
- celox; navis vectoria;
- petit cargo;
- kleines Frachtschiff;
- small freighter; cargo boat;
- barco pequeño de carga;

vpl.: C1/blz. 206.

HEUDE OFT COGGESCHIP = taut. kog; koggeschip.
- navis;
- espéce de vaisseau marchand;
- Kogge;
- nef;
- buque de guerra y comercial; ancho plano y redondo;

vpl.: PvB1/367.

HEUDE OFT LICHTER = taut. vrachtschip of lichter.
- navis oneraria;
- heo ou allége;
- Frachtschiff oder Leichter;
- freighter or lighter;
- buque de carga o lancha;

vpl.: LO4/blz. 268.

HEUDELIJCKE PEYSE = tegenwoordige vrede.
- pax praesens;
- la paix actuelle;
- heutiger Frieden;
- present peace;
- actual paz;

vpl.: PB/III/395.

HEUDEN Zie:
- schuyten, barquen oft ----

HEUDEN; HEDEN; HEDE; EDE; HEDENT = adv. heden.
- hodie;
- aujourd'hui;
- heute;
- today;
- hoy;

vpl.: LPS 113.

HEUDEN Zie:
- hueden; huuden; hoden; hoeden; hoeijen; huijden; ----/

HEUDEN SCHAPEN = schapen hoeden.
- oves pascere;
- garder les moutons;
- Schafe hüten;
- watch sheep;
- guardar ovejas;

vpl.: PvB1/169.

HEUER = pron. haar; heur.
- suus;
- son;
- ihr;

- their;
- su;

vpl.: MGG 169.

HEUGEL Zie:
- hael; hale; hanghel; ----; hangel; hangijser/

HEUGENISSE; HEUCHNISSE; HOGENISSE; HOOCHNISSE; HUEGENISSE = sub. geheugen; herinnering.
- memoria;
- mémoire;
- gedächtnis; erinnerung;
- memory; remembrance;
- memoria; recuerdo;

vpl.: KVB 167.

HEUKELINGH = sub. hokkeling (eenjarig kalf).
- vitulus qui habet unum annum;
- veau d'un an;
- einjahriges Kalb;
- calf of one year old;
- becerro de un ano; anojo; anoje;

vpl.: PB/III/364.

HEULINCK ENDE PLANCK = taut. plank.
- tabula;
- planche;
- Brett;
- board;
- tabla; tablón;

vpl.: C1/239.

HEUR LEEFDAGHE LANCK = zolang zij leeft.
- tamdiu vivit;
- tous les jours de sa vie;
- solange sie lebt;
- as long as she lives;
- mientras (of = en tanto que) viva ella;

vpl.: C1/417.

HEURDER Zie:
- elck ----

HEURE; HEUREN; HOENRE; HOEREN; HOER = pron. poss. hun. haar.
- illorum suus;
- leur;
- ihr;
- their;
- su;

vpl.: BVB 33.34.172.

HEURE SINNEN MACHTIGH WESENDE = bij hun volle verstand.
- qui compotes mentis sunt;
- étant sains d'esprit;

- ...., die bei vollem Verstande sind;
- being in full possession of their faculties;
- estando en su entero y cabal juicio;

vpl.: LOV/378.

HEUREN Zie:
- 't ----/

HEUREN HALSE = hun persoon.
- suus habitus; suus figura;
- leur personne;
- ihr Leib; ihre Person;
- their person;
- su persona;

vpl.: LO7/54.

HEUREN SINNEN NIET MACHTICH =-niet bij hun verstand.
- stulti;
- ne possédant pas leurs sens (insensé);
- albern;
- not sound in mind;
- no (están)en sus cabales, no (están) en su sano juicio;

vpl.: C1/44.

HEURLINGHE Zie:
- huerlinck; huerling; huerlinge; huierlinck; huijrlingh; huerline; huurline; huurman; huurmeester; ----/

HEURLINGHE ENDE PACHTER = taut. pachter.
- conductor;
- fermier;
- Pächter;
- leaseholder;
- arrendatario; recaudador;

vpl.: PB/II/89.

HEURWAIRT Zie:
- die taxacie te ---- reserverende/

HEUSDEN Zie:
- heuse; ----; heusken; hengel; hingel; engel; hengeles; hengelisse; hengelsche; hengelse; hencsel; hengsel; heinsel/

HEUSE Zie:
- ijseren ----

HEUSE; HEUSDEN; HEUSKEN; HENGEL; HINGEL; ENGEL; HENGELES; HENGELISSE; HENGELSCHE; HENGELSE; HENCSEL; HENGSEL; HEINSEL = sub. hengsel; hangijzer.
- anse;
- anse;
- Henkel; Hängeeisen;

- handle; pothanger;
- asa; llares;

vpl.: LO3/178; C1/430; LO Y 396.

HEUSHEIJT = Zie:
- heuscheyt ----

HEUSHEYT; HEUSCHEIJT = sub. 1. hoffelijkheid; 2. welwillendheid.
- 1. urbanitas; 2. benevolentia;
- 1. courtoisie; 2. bienveillance;
- 1. Höflichkeit; 2. Wohlwollen;
- 1. courtesy 2benevolence;
- 1. cortesía; 2. benevolencia;

vpl.: C3/blz. 58; PvB/274.

HEUSKEN Zie:
- ijseren ----/
- heuse; heusden; ----; hengel; hingel; engel; hengeles; hengelisse; hengelsche; hengelse; hencsel; hengsel; heinsel/

HEUSSELE; EEUSELINC; EEUSSELINC; EEUSSEL WEYDEN = sub. pl. door bos ingesloten weiden.
- saltus ager pascuus;
- paturages enfermés par le forêt;
- durch Wälder eingeschlossene Wiesen;
- meadows enclosed through the forest;
- pradera de pastoreo enclavavo por selvas;

vpl.: PB III 497.

HEUYCKE Zie:
- heijken; heucke; ----; heycke; hoeycke; hoycke; hoyke;huke; huycke; hoike; hoyc; huicke; hoyken; heycken; heyke/

HEY Zie:
- hoeij; hooy; hoey; hoy; ----; oey/

HEY-; BOUW OFT WEYLANT = heide; bouwland of weide.
- arvum;
- prairie; bruyère ou terrain cultivable;
- Heide; Ackerland oder Weide;
- moor-; arable land or pasture;
- brezab; tierra labrantia; pasto o prado;

vpl.: Cr2/blz. 1011.

HEYBEEMD Zie:
- hoybeemd; hooybeemd; hoey-

beemd; oeybeemd; ----; hoybeemt; hoybemt; hoybempt; hoybendt; hoybampt; hooilant; hooibeemt; hooimade; hooimaet/

HEYCANT = sub. heikant.
- latus campi pleni ericae;
- côté latéral d'une tourbière;
- rand der Heide;
- edge of the moor;
- parte lateral de una turbera;

vpl.: AKB 7.

HEYCKE Zie:
- heijken; heucke; heuycke; ----; hoeycke; hoycke; hoyke; huke; huycke; hoike; hoyc; huicke; hoyken; heycken; heyke/

HEYCKEN Zie:
- heijken; heucke; heuycke; heycke; hoeycke; hoycke; hoyke; huke; huycke; hoike; hoyc; huicke; hoyken; ----; heyke/

HEYDEN = sub. heiden.
- ethnicus paganus;
- païen;
- Heide;
- heathen;
- gentil; idólatra; pagano;

vpl.: T2/64.

HEYDENISSEN Zie:
- te barbarye oft ---- vaert/

HEYE Zie:
- heide; hede; hei; heie; ----/

HEYE OFT BRUYERE = taut. heide.
- myrica;
- bruyère;
- Heide;
- heath;
- brezal; matorral;

vpl.: PB/III/346.

HEYE TOT CULTUREN BRENGHEN = ontginnen van heide.
- cultus myricae;
- défricher une bruyère;
- urbar machen von Heide;
- break up heath;
- roturación de un brezal; desmonte de un brezal;

vpl.: PvB III 1347.

HEYER = sub. heideplanten.
- myricae;
- bruyéres;
- Heiden;
- heather;
- brezo; erica;

vpl.: PvB 9/5.

HEYHAENE = sub. korhaen.
- tetrao;
- cocq de bruiére;
- Virkhahn;
- grey-hen;
- urogallo;

vpl.: PvB 10/278.

HEYKE Zie:
- heijken; heucke; heuycke; heycke; hoeycke; hoycke; hoyke; huke; huycke; hoike; hoyc; huicke; hoyken; heycken; ----/

HEYLBOT Zie:
- elbot; ellbot; elibot; elebot; eelbot; edelbot; eelbut; ----; heilbot/

HEYLENGEESTMEESTER = sub. H. Geestmeester een functionaris die de armen verzorgde.
- curator publicus pauperum (spiritus sancti);
- administrateur des aumônes (de saint Esprit);
- H. Geist-Meister, ein funktionär der die Armen versorgte;
- Holy Ghost Master, a functionary who provided the poor;
- maestro del Santo Espirito, un functionario que cuidaba de los pobres;

vpl.: LPS/48.

HEYLICH - DAGH = sub. kerkelijke of godsdienstige feestdag.
- dies festus; sacer;
- fête d'église;
- kirchlicher Feiertag;
- holy day;
- dia de fiesta eclesiástica o religiosa;

vpl.: C1/blz. 379.

HEYLICKXPENNINGHEN; HUWELIJCSGELT = sub. bruidsschat.
- dos;
- dot;
- Brautschatz;
- dowery;
- dote;

vpl.: Cr2/blz. 983.

HEYLIGE GEEST PRO(E)VEN = H. Geest uitkeringen cq. het recht op een dagelijkse uitkering van een bepaalde hoeveelheid spijs en drank vanwege de Tafel van de H. Geest; aalmoezen.

- cessio sancti Spiritus cq. ius in cessionem diuturnam quantitatus certae cibi et potus propter tabulam sancti Spiritus; elemosynae;
- prébendes du saint Esprit c'est à dire le droit d'une alimentaire par jour d'une quantité certaine de nourriture du Table de Saint Esprit; aumônes;
- eine tägliche Ernäherungsbescherung vom Tisch des Heiligen Geistes (von der Armenkasse) für den Lebensunterhalt; Almosen;
- Holy Ghost payments; alms;
- reberda del Espiritu Santo e.d. el derecho a un reparto diario de una cantitad determinada de comida y bebida de la Mesa del Espiritu Santo; limosnas;

vpl.: LO1/682; 366 ; LO6/28.

HEYLIGEN Zie:
- openbaerlick ----/

HEYLIGH GEEST Zie:
- heylich geest proeve, ---- proeven; Heylighe gheest provene/

HEYLIGHE GHEEST Zie:
- heijlich geest proeve; heyligh geest proeven; ---- provene/

HEYLIGE GHEEST PROVEN HEBBEN = dagelijkse uitkering in spijs en drank genieten van de tafel van de H. Geest.
- datio diuturna in cibo et potu coenae sancti Spiritus frui;
- recevant les secours réguliers du Saint Esprit;
- tägliche Austeilung in Speise und Trank genieszend vom Tisch des H. Geistes;
- enjoy daily distribution of meat and drink from the table of the Holy Ghost;
- recibir una distribución diaria en alimento y bebida de la mesa del Espiritu Santo;

vpl.: C1/663.

HEYLIGHEN Zie:
- den ---- houden over goot aan/
- den anderen houden over Godt aen een ----/
- lyflick aenden ---- zweeren/
- openbaerlijck zweeren aan den ----/

HEYLIGHTER KERKEN GOEDEN = kerkgoederen.

- bona ecclesiae;
- biens de la sainte église;
- Güter der heiligen Kirche;
- ecclesiastical goods;
- bienes de la santa iglesia;

vpl.: Cu1/304.

HEYM Zie:
- gemein ----/

HEYM OFT BELUYCK = taut. afgeperkt stukje grond.
- ager parvum inclusum;
- enclos entourré;
- abgegrenztes Stückchen Grund;
- enclosed piece of land;
- trocito trazado de tierra;

vpl.: PvB 10/342.

HEYM OFT DELUECK = taut. omheining.
- sepes;
- clôture;
- Umzäunung;
- fence;
- cerva; valla; vallado;

vpl.: Cr2/blz. 1070.

HEYM OFT HECKEN = taut. hek.
- cancellus;
- barrière; clôture; grille;
- Zaun;
- fence;
- valla; barrera; reja;

vpl.: PB/III/189.

HEYMELICHEYT Zie:
- gemeijn ----/
- private oft gemeyn ----/
- privaet voute oft privathijs private oft ----/

HEYMELICK Zie:
- heymelicheyt; ---- privaet

HEYMELICK GHEMACK Zie:
- heymelijckheit; heimelijckheit; heimelick; heijmelijck; heimelicheit; heimelijckheydt; heymelicke; ----; heymelickheyd; heimelic; hemelijc; heijmelicheijdt; heimelicheijt; heimlijcheit; hemelijcheit; privaet; private; privaethuijs; privaetput; voute; vout; vaut; vaute; faut; faute; faulte; foute/

HEYMELICKE Zie:
- heymelijckheit; heimelijckheit; heimelick; heijmelijck; heimelicheit; heimelijckheydt; ----; heymelick ghemack; heymelickheyd; heimelic; hemelijc; heijmelicheijdt; heijmelicheijt; heimlijcheit; hemelijcheit; privaet; private; privaethuijs; privaetput; voute; vout; vaut; vaute; faut; faute; faulte; foute/

HEYMELICKE VERWORPINGHE OFT SCHULTBRIEVE = schuldbrief.
- syngrapha;
- obligation;
- Schuldbrief;
- debenture;
- reconocimiento de deuda; obligatie; obligatión;

vpl.: Cr2/blz. 982.

HEYMELICKHEYD Zie:
- heymelijckheit; heimelijckheit; heimelick; heijmelijck; heimelicheit; heimelijckheydt; heymelicke; heymelick ghemack; ----; heimelic; hemelijc; heijmelicheijdt; heijmelicheijt; heimlicheit; hemelijcheit; privaet; private; privaethuijs; privaetput; voute; vout; vaut; vaute; faut; faute; faulte; foute/

HEYMELIJC Zie:
- possessie gecregen ----/
- vruchten in 't velt ---- verderen/

HEYMELIJC ENDE BEDECTELIJC = taut. heimelijk.
- secreto;
- en secret; secrètement;
- heimlich;
- clandestinely; secretly;
- disimuladamente; en secreto; secretamente;

vpl.: T1/341; 410.

HEYMELIJC ENDE DIEFFELIJC = taut. bedrieglijk; bedrogmatig; onoorbaar.
- clam; fallax; furtim;
- frauduleusement; trompeusement;
- betrügerisch; heimlich;
- deceitful; fallacious;
- engañosamente; fraudulentamente;

vpl.: T1/91.286.

HEYMELIJC HOUDEN = vb. geheimhouden.
- arcanus occultus; secretus;
- caché en secret;
- geheim halten;
- keep secret;
- ocultar; guardar secreto; tener en secreto;

vpl.: T2/211.

HEYMELIJC VERBONDEN = zwijgend overeengekomen.
- convenio IV tacite;
- convenir tacitement;
- stillschweigend übereinkommen;
- agree tacitly;
- contratar implicitamente; convenir tácitamente;

vpl.: T1/262.

HEYMELIJCHEIDEN OFT BADE STELLEN = een toilet of bad inrichten.
- camera vel balneum accomodo l;
- installer une toilette ou une salle de bain;
- eine Toilette oder ein Bad einrichten;
- fit up a toilet or a bath;
- instalar un retrete o un cuarto de baño;

vpl.: T1/509.

HEYMELIJCKE = adi. geheime.
- arcanus; latens; secretus;
- secret;
- geheim;
- secret;
- escondido; oculto; secreto;

vpl.: T2/119.

HEYMELIJCKE VOUTE = sub. gierkelder.
- cella vulturina;
- (privé voûté) fosse à purin voûtée;
- Jauchekeller;
- dung-hole;
- pozo negro;

vpl.: C1/616.

HEYMELIJCKHEIT; HEIMELIJCK-HEIT; HEIMELICK; HEIJMELIJCK; HEIMELICHEIT; HEIMELIJCK-HEYDT; HEYMELICKE; HEYME-LICK GHEMACK; HEYMELICK-HEYD; HEIMELIC; HEMELIJC; HEIJMELICHEIJDT; HEIJMELICH-EIJT; HEIMLIJCHEIT; HEMELIJCK-HEIT; PRIVAET; PRIVATE; PRIVAETHUIJS; PRIVAETPUT; VOUTE; VOUT; VAUT; VAUTE; FAUT; FAUTE; FAULTE; FOUTE = sub. privaat, beerput, gewelf, plee.
- cella stercoris; camera; fornix; mundus;
- voûte; fosse à purin; latrine; cabinet d'aisance;
- Abort; Gewölbe; Jauchegrube;
- vault; lavatory; convenience; cesspit; dung-vault;
- retrete; excusade; bóveda; pozo negro; deposito excrementicio;

vpl.: LO V 242; B1/51; C2/890. 891; v.d.V47, 50; LO 7/74.

HEYMELYCKE VOUTE OFT KELDER = taut. geheim; gemak privaat; plee; beerput;
- privatum; sterquilinium; fimetum; puteus stercoris;
- cabinets privés; foss d'aisances; foss à peirin;
- Abort Senkgrube; Jauchegrube;
- convenience; cesspit; dung-vault;
- retrete; pozo negro; deposito excrementicio;

vpl.: v.d.V/47; C2/890; LO7/74; B1/v.d.V/50; C2/891; B1.

HEYMEN; HEIMEN = vb. afscheiden.
- separare; dividere;
- séparer;
- trennen; scheiden;
- to separate;
- separar; segregar;

vpl.: B1/42; C2/889.

HEYMEN OFT CANTEN = taut. kanten.
- lateres;
- bas-côtés;
- Seiten;
- sides;
- lados; cantos;

vpl.: PB/III/596.

HEYMEYEN = vb. heide maaien.
- meto III ericem;
- faucher la bruyère;
- die Heide mähen;
- mow the heath;
- cortar el brezo;

vpl.: ACart 12.

HEYMINGE Zie:
- heiminge; heminge; .----; heijminghe; heining; heyninge; heyminghe
- quader ----/
- recht van ----/

HEYMNEREN Zie:
- gemeyn ----/

HEYMRADE; HEYMRAEDEN; HEMRADE = raad of raadslieden die de dorpsbelangen behartigen.
- senatores; consilium;
- conseil ou membres d'un conseil qui veillent aux intérêts de la village;
- Deichamt; Rat; Ratsmitglieder;
- councilor councillors who look after (have at heart) the

interest, of the village; council;
- consejo o consejeros que atienden a los intereses de aldea;
vpl.: Cr2/blz. 1007; 996.

HEYMRAEDEN Zie:
- heymrade, ----, hemrade/

HEYMSCHOUW Zie:
- tuijnn off ----

HEYMSCHOUW = sub. inspectie der huizen.
- inspectio domorum;
- la visite ou l'inspection des maisons;
- inspektion der Häuser;
- inspection of the houses;
- inspección de las casas;
vpl.:

HEYMSEL; HEYMSELE = sub. afscheiding; schutting.
- secretio; divortium; claustrum;
- séparation; démarcation; clôture;
- Scheidewand; Zaun;
- separation; fence;
- separación; valla; palanquera; vallado; cerco;
vpl.: B1/42; C2/889; LO 1/634.

HEYMSELE Zie:
- heymsel; ----/
- heym oft ----; heyminghe oft tuyn/

HEYMSELEN OFF THUYNEN = taut. schutting.
- saepes;
- clôture en bois;
- Zaun; Bretterzaun;
- fence;
- valla; vallado; cerco; valladar;
vpl.: B1/17; C2/884.

HEYMUER Zie:
- gemeynen ----/

HEYMUEREN Zie:
- gemeijn ----/

HEYNINGE Zie:
- heiminge; heminge; heyminge; heijminghe; heining; ----; heyminghe/

HEYNNINGEN = sub. pl. afrasteringen.
- saepes; saepimentum;
- haie; grillage;
- umzäunung;
- fence;
- cerca; valla;
vpl.: MGG 13.

HEYNSPERT Zie:
- hencxte; hengst; henxt; henst; hingst; hinxt; hengste; hengstpert; henxpert; ----/

HEYRCRACHT Zie:
- hercrachte; hercracht; heercracht; herecracht; heircracht; heercraft; ----/

HEYRE Zie:
- gemeynen ----

HEYRSEL = sub. strooisel.
- stramentum;
- litière; paillasse;
- Streu;
- litter;
- cama de paja;
vpl.: PB/II/117.

HEYRSTRATE Zie:
- herstrate; heerstrate; ----; heerstraet/

HEYRVAERT Zie:
- heervaerden; heervaert; hervaert; ----; herevaert; eervaert; hertochte/

HEYSCH; EESCH; EISCH; HEESCH; EISCHE; = sub. eis.
- accusatio; (ex)postulatio;
- réquisitoire; demande;
- Klage; Forderung;
- claim;
- acción; demanda;
vpl.: T2/7; C1/75; C3/118.

HEYSCHEN Zie:
- te campe ----/

HEYSETTERE; HEYSSCHEERE; EISCHERE; EISSCHER; HEYSSCHER; HESSCHERE = sub. eiser; klager; aanlegger.
- postulator; actor; petitor;
- dénonciateur; demandeur; accusateur; requérant; enquêteur; plaignant; reclamant;
- Kläger;
- claimant;
- demandante; demandador;
vpl.: C1/blz. 699; T1/58 30.

HEYSSCHE Zie:
- recht van ----/

HEYSSCHEERE Zie:
- heysettere; ----; eischere; eisscher; heysscher; hesschere/

HEYSSCHEN Zie:
- heijschen; heischen; heeschen; eischen; eeschen; eisgen; esschen; eisken; ----/

HEYSSCHER Zie:
- heysettere; heysscheere; eischere; eisscher; ----/

HEYSSCHER OFTE AENLEGGERE = taut. eiser.
- petitor;
- demandeur;
- Kläger;
- claimant;
- actor; demandante;

vpl.: C2/809.

HEYSSCHERE OFT ARRESTAN(D)T = arrestant of eiser; beslaglegger.
- apprehensor aut postulator; comprehensor;
- saissisant ou demandante;
- Verhafter oder Kläger; Beschlagnahmer;
- apprehender or claimant (plaintiff) seicir;
- aprehensor o demandante; secuestrador;

vpl.: LO 1/520; LOV/30.

HEYTEN Zie:
- bernerder ---- van gramscappen/

HEYTRE Zie:
- gemeynen ----/

HEYTSEL Zie:
- heytsele, ----/

HEYTSELE; HEYTSEL = tak.
- ramus;
- branche; rameau;
- Zweig;
- branch;
- rama;

vpl.: PB IV/127; PB II 121.

HI = hij. pron. pers.
- is;
- il;
- er;
- he;
- él;

vpl.: BVB 3.

HICHT Zie:
- hegtenisse; hechtenisse; hechte; hecht; ----; hichte; heldenis/

HICHTE Zie:
- hegtenisse; hechtenisse; hechte; hecht; hicht; ----; heldenis/

HICHTEN Zie:
- hechten; ----; heften; echten/

HIEL Zie:
- diemen ----

HIELDE Zie:
- hij ---- oft besate/

HIELEN Zie:
- dair aff ----

HIELIC Zie:
- houwelijck; houwelic; houwelick; houwelyck; houdelic; houlic; hilic; ----; hylick; hulic; huuwelyk; huwelijc; hauwelijck; mariagie; welie/

HIELICSAEC Zie:
- hilicxaecke; hilicsaecke; huliczake; ----; huwelijcsake/

HIELLIKEN Zie:
- houwelijcken; huweliken; houwelliken; ----; hilliken; hiliken; huwen; houwen; hiwen; hiën/

HIELT ENDE GEBRUYCTE = taut. bezat.
- possideo II;
- avoir; posséder;
- besitzen und gebrauchen;
- own; possess;
- poseer; tener;

vpl.: T1/79.

HIëN Zie:
- houwelijcken; huweliken; houwelliken; hielliken; hilliken; hiliken; huwen; hiwen; ----/

HIER Zie:
- diemen ----

HIERIEGHEN Zie:
- wie ---- de contrarie dade

HIERLICHEIJT Zie:
- heerlicheijt; heerlijkheijt; heerleykheyd; heerscapie; heerschap; ----/
- bevel zijn jurisdictie oft ---- te bewairen/

HIERMEDE Zie:
- hiermidt; ----/

HIERMIDT; HIERMEDE = coni. hiermede.
- cum;
- avec;
- hiermit;
- with this;
- con esto;

vpl.:

HIERNA Zie:
- hiernaer; ----/

HIERNAER; HIERNA = hierna.
- posthac;
- après cela;
- hiernach;
- hereafter;
- esto hecho; esto dicho; en seguida;

vpl.: DVB 3.

HIET Zie:
- diemen ----/

HIJ HIELDE OFT BESATE = taut. hij bezat.
- possideo II;
- avoir; posséder;
- er besass;
- possess;
- poseer; tener;

vpl.: T1/98.

HIJ WAER IN ACTU FUGAE Zie:
- ten ware ----

HIJ/ZIJ ENTIECH ZIJNDER NIET = hij/zij ontweek hem niet.
- eum non evitabat;
- ne l'évitait pas;
- er entwich ihn nicht;
- he did not avoid him;
- no le evitó él o ella;

vpl.: BVB 22.

HIJER = hier.
- hic;
- ici;
- hier;
- here;
- aquí;

vpl.: LO6/blz. 636.

HIJLIJCXGOEDEN Zie:
- actie over ---- van des mans zijden inne gebracht/

HIJLICXGOET ENDE DOT = taut. bruidschat.
- dos;
- dot;
- Mitgift;
- dowry;
- dote; donación; nupcial;

vpl.: T1/530.

HIJLICXE MEDEGAVE = huwelijksgift; bruidschat.
- dos;
- dot;
- Mitgift;
- dowry;
- dote;

vpl.: T1/381.

HIJLICKEN = vb. ten huwelijk geven; uithuwelijken.
- marito I;
- donner en mariage; marier;

- verheiraten; vermählen;
- give in marriage; marry off;
- casar;

vpl.: T1/519.

HIJLICKEN ENDE CONTRAHEEREN = taut. huwen.
- coniungo III aliquem mecum;
- épouser; se marier avec;
- heiraten;
- marry;
- casarse con; desposarse con; contraer matrimonio con;

vpl.: T1/502-503.

HIJNDER; COMMER OFTE (OFF) LETSEL = hinder; last of kwetsuur.
- onus aut vulneratio;
- inconvénient; fardeau; blessure;
- Belästigung; Last oder Verwundung;
- hindrance; trouble; or wound;
- estorbo; molestia o herida;

vpl.: BVB 193; LPS 57-58.

HIJNDER ENDE ACHTERDEELE = taut. schade.
- damnum;
- détriment; préjudice; désavantage; perte;
- Schaden;
- damage; detriment; harm;
- daño; perjuicio; detrimento; desventaja; pérdida;

vpl.: T1/441.

HIJNDER OFT COMMER Zie:
- letsel ----

HIJNDEREN; HINDEREN; HINDREN; HENDEREN; INDEREN = vb. hinderen.
- impedio IV; detineo II; prohibeo II;
- empêcher; incommoder; contrarier;
- hindern; belästigen;
- hinder; hamper;
- molester; impedir;

vpl.: PvB 182.

HIJNDERLIJC; HINDERLIJC = adv. schadelijk; nadelig.
- molestus; quod impedimento est;
- nuisable; préjudiciable; désavantageux;
- hinderlich; störend;
- annoying; inconvenient;
- perjudical; dañoso; desventajoso;

vpl.: T2/blz. 80.

HIL

HIJS Zie:
- clompenmekers ----/
- regt ----

HIJSEN Zie:
- breuckachtigh ----/

HYPOTHEKE Zie:
- origineel beseth ofte ----/

HILDE Zie:
- helde; heelde; ----; halde/

HILFTWINNINGE Zie:
- erfhellichtwinning; erfhelftwinning; helftwinning; hellichtwinning; heeltwinninge; helftwinning; ----; halfwinning/

HILIC Zie:
- houwelijck; houwelic; houwelick; houwelijck; houdelic; houlic; ----; hielic; hylick; hulic; huuwelyk; huwelijc; hauwelijck; mariagie; welie/

HILIC Zie:
- houwelick; houwelijck; huuwelijk; huwelijc; hulic; ----; hielic/hauwelijck; mariagie/

HILICSAECKE Zie:
- hilicxaecke; ----; huliczake; hielicsaec; huwelijcsake/

HILICXAECKE; HILICSAECKE; HULICZAKE; HIELICSAEC; HUWELIJCSAKE = sub. pl. huwelijksaangelegenheid.
- causa coniugialis;
- affaire matrimoniale;
- Heiratsangelegenheit;
- marriage-affaire;
- asuntos matrimoniales;

vpl.: BVB 172.

HILIKEN Zie:
- houwelijcken; huweliken; houwelliken; hielliken; hilliken; ----; huwen; houwen; hiwen; hiën/

HILLICHT Zie:
- helcht; helft; helecht; helicht; helleft; heleft; heelft; heelt; helt; helfte; helfde; elt; helftscheede; helftscede; hellichte; hellicht; hellift; ----/

HILLIKEN Zie:
- houwelijcken; huweliken; houwelliken; hielliken; ----; hiliken; huwen; houwen; hiwen; hiën/

HIN

HILPE; HILPEN; HELPEN; HULPEN = vb. helpen.
- adiuvo l;
- aider; assister; secourir;
- hilfen;
- assist;
- ayudar; asistar; socorrer;

vpl.: PB/III/327.

HILPEN Zie:
- hilpe; ----; helpen; hulpen/

HIN = pron. hun pers.
- ei;
- les;
- ihr; ihnen;
- their;
- les;

vpl.: ACart 5.

HINC Zie:
- munimenten ---- inde/
- thoon ---- inde/

HINC INDE = van beide kanten.
- des deux côtés; d'un côté et l'autre;
- auf beiden Seiten; von beiden Seiten;
- on both sides;
- por aqui y por alli; por todas partes;

vpl.: MGG 243; DVB 57.

HINCXTPEERDEN Zie:
- ongeheymde ----/

HINDER Zie:
- beleth oft ----/
- letsel; ---- oft stoornisse/
- hynder; ----; inder/
- moeijenisse; moeyenisse; mogenisse; moyenisse; moetenisse; moyte; moeytenisse; moeyte; moeyssel; moysel; moeysel; moeijte; moetsell; beletsel; belet; commer; ----; letsel; stoot; kommer; comer; cummer; comber/
- moeyenisse; ---- oft beletsel/
- ongherief oft ----/
- stoor oft ----/

HINDER; BELETSEL OFTE MOEIJENISSE; HINDER; COMMER OF LETSEL; HINDER; STOOT OF LETSEL;

= taut. hinder.
- onus;
- embarras; obstacle;
- Belästigung;
- hindrance; impediment;
- estorbo; embarazo; molestia;

vpl.: DVB 4, 14, 40, 48, 113

LPS 22.

HINDER, LETSEL OFT ERCH. = taut. nadeel.
- damnum;
- mal ou dommage;
- Nachteil;
- disadvantage;
- daño; detrimento; perjuicio;

vpl.: C1/602.

HINDER OFT BELET = taut. belemmering.
- impedimentum;
- empêchement;
- Hindernis;
- hinder;
- impedimento; estorbo;

vpl.: PvB 1/397.

HINDER OFT DETERMENT = taut. hinder.
- impedimentum;
- dommage; empêchement; inconvénient;
- Hinder;
- hindrance; impediment;
- daño; impedimento; molestia;

vpl.: T1/203.

HINDER OFT LESYE = taut. hinder.
- incommodum; impedimentum;
- gêne; incommodité;
- Belästigung; Ungemach;
- hindrance; impediment;
- estorbo; molestia;

vpl.: T1/569.

HINDER; LETSEL OFT MOEYENISSE = taut. beletsel belemmering.
- impedimentum;
- empêchement;
- Hindernis;
- impediment;
- impedimente;

vpl.: PvB 1/457, 249.

HINDER OFT MOEYENISSE = taut. beletsel.
- impedimentum;
- empêchement;
- Hindernis;
- impediment;
- impedimento;

vpl.: PvB 1/286.

HINDER OFT ONGHERIEF = taut. hinder.
- onus;
- incommodité;
- Belästigung;
- hindrance;
- estorbo; incomodidad;

vpl.: C1/192.

HINDER OFT STOOR = taut. beletsel.
- impedimentum;
- (gêne) empêchement obstacle;
- Hindernis;
- obstacle;
- estorbo; obstáculo;

vpl.: PB/II/99.

HINDER OFT STOORNISSE = taut. belemmering; hindernis.
- impedimentum;
- empêchement;
- Hindernis;
- impediment;
- impedimento; estorbo;

vpl.: PB/III/467.

HINDER; STOORNISSE OFT LETSEL = taut. belemmering.
- impedimentum;
- obstacle; empêchement;
- Hindernis;
- impediment;
- impedimento; estorbo; embarazo; obstáculo; obstrucción;

vpl.: PB/III/428.

HINDER; STOOT; LETSEL OFT MOEIJENISSE=taut.belemmering.
- impedimentum;
- empêchement; obstacle; entrave;
- Hindernis;
- impediment;
- estorbo; impedimento;

vpl.: C1/557.

HINDEREN Zie:
- stooren; letten oft ----/

HINDEREN Zie:
- hijnderen; ----; hindren; henderen; inderen/

HINDEREN ENDE LEDEREN = taut. schaden; kwellen.
- noceo II; laedo I;
- nuire à; préjudice à;
- Schaden; schädigen; quälen;
- damage; hurt; harm; torment;
- perjudicar; dañar; causar; daño a;

vpl.: T1/572.

HINDEREN OFT OFFENSEREN = taut. hinderen.
- incommodo I;
- incommoder et offenser;
- hindern; belästigen;
- impede;
- molestar; fastidiar;

vpl.: PB/II/309.

HIN

HINDERLIJC Zie:
- hijnderlijcke; hynderlijc; ----/

HINDERLIJC Zie:
- ongans ende ---- cruijt/

HINDERLIJC ENDE SCADELIJC = taut. lastig; nadelig.
- molestus et noxius;
- desavantageux; nuisible; préjudiciable;
- nachteilig; schwierig;
- difficult; disadvantageous;
- dañable; desventajoso; perjudical;

vpl.: T1/379.

HINDERNESSE Zie:
- hindernisse; ----/

HINDERNISSE; HINDERNESSE; = sub. hindernis.
- impedimentum;
- obstacle; empêchement;
- Hindernis;
- obstacle;
- obstáculo; impedimento; molestia;

vpl.: ACart 5.

HINDREN Zie:
- hynderen; hinderen; ----; inderen; henderen/

HINGEL Zie:
- heuse; heusden; heusken; hengel; ----; engel; hengeles; hengelisse; hengelsche; hengelse; hencsel; hengsel; heinsel/

HINGEN Zie:
- hinghen; ----; hengen/

HINGHEN; HINGEN; HENGEN = vb. dulden, toestaan.
- permitto III;
- accorder; supporter;
- zugestehen;
- permit;
- permitir; tolerer;

vpl.: T2/127.

HINGST Zie:
- hencxste; hengst; henxt; henst; ----; hinxt; hengste; hengstpert; henxpert; heynstpeert/

HINNE Zie:
- hynne; ----; henne/

HINNEN Zie:
- ynnen; innen; ----/

HINT DAT = coni. totdat.
- usque ad;
- jusqu'à;
- bis;

HOC

- until;
- hasta que;

vpl. BVB

HINXT Zie:
- hencxte; hengst; henxt; henst; hingst; ----; hengste; hengstpert; henxpert; heynstpeert/

HIPOTHECATIE = belasten met hypotheek sub.
- oppignoratio;
- charger de hypothéques;
- mit Hypothek belasten;
- mortgage;
- gravar con hipoteca;

vpl.: B2/220.

HIPOTHECEREN Zie:
- obligeren, ---- ende verbinden/

HIRDER Zie:
- heerdder; herdder; harder; heerder; ----/

HIRDSCHAP Zie:
- herderschap; hertschap; herdeschap; herdschap ----/

HISE = contr. hij deze.
- is eos;
- il les;
- (dass) er sie (acc.);
- he them;
- él los (las);

vpl.: BVB 3.

HISTERMENT Zie:
- instrument; insterment; instrement; isterment; instrumente; ----/

HIWEN Zie:
- houwelijcken; huweliken; houwelliken; hielliken; hilliken; hiliken; huwen; houwen; ----; hiën/

HOBLIECORFF Zie:
- oblijcorff; obelijcorff; obliecorff; obeliecorff; ----/

HOC Zie:
- ut ---- verbo inquiunt/

HOC UTENDI ET FRUENDI JUS = dit recht van gebruik en genot.

- ce droit d'usufruit;
- dieses Recht von Gebrauch und Nutzniessung;
- this right of use and usufruct;
- este derecho de uso y de fruición;

vpl.: MGG 69.

HODEGELIJC Zie:
- deilen ---- int eygen ende int erve goede/

HODEN Zie:
- hueden; huuden; ----; hoeden; hoeijen; huijden; heuden/

HODIE = heden.
- hodie;
- aujourd'hui;
- heute;
- to-day;
- hoy; en fecha de hoy;

vpl.: MGG 196.

HOECHGERICHTE = sub. hooggerecht ter berechting van halsmisdaden.
- judicium supremum;
- haute cour. tribunal supérieur; cour de justice; tribunal de grande instance;
- hohes Gericht zur Behandlung von schweren Verbrechen;
- high court for capital crimes; supreme court;
- corte suprema; tribunal supremo;

vpl.: ACart 4.

HOECHEYT; HOECHHEIJT; HOOCHHEIT = sub. hoogheid.
- eminentia; magnificentia;
- magnificence; grandeur;
- hoheit;
- highness;
- eminencia;

vpl.: LPS 42.

HOECHHEIJT Zie:
- hoecheyt; ----; hoochheit/

HOECHT; HOGEDE; HOOCHDE; HOGDE; HOOCHTE = sub. hoogte.
- altitudo
- hauteur; éminence; colline;
- höhe;
- high;
- altura; elevación; colina;

vpl.: BVB 45.

HOECKBUSSE Zie:
- harquebuse; haecbusse; hakebusse; haechbusse; haecbus; ----/

HOECKEN ONDERSTEECKEN = vb. bedriegen met turfsteken door een anders grond te beturven.
- fraudulenter fodo agrum cespitium alienum;
- tourber en manière frauduleuse;
- betrügerische Torfgewinnung im Gebiete anderer Leute;
- cutting peat fraudulently in other people's territory;
- cortar turba ilicitamente en una turbera ajena;

vpl.: AKB4.

HOEDE Zie:
- ten ---- ghaen/

HOEDE ENDE BEWAIRNISSE VAN EENEN DINGE = in bewaring geven van een zaak.
- depositum;
- dépôt;
- Hinterlegung; Verwahrung;
- deposit;
- depósito;

vpl.: T1/462.

HOEDE ENDE BONNETTE = taut. hoed.
- pilleus;
- chapeau;
- Hut;
- hat;
- sombrero;

vpl.: PB IV/41.

HOEDELIJCK DEIJLEN = hoofdelijk delen.
- capita dividere per;
- partager également par tête;
- hauptlich teilen;
- divide per capita;
- partir (of = dividir) in sólidum;

vpl.: C1/318.

HOEDEMAECKER; HOETMAKER; HOEDEMAKER; HOEYMAKER = hoedemaker.
- petasorum epifex;
- chapelier;
- Hutmacher;
- hat-maker;
- sombrerero;

vpl.: PB IV/103.

HOEDEMAKER Zie:
- hoedemaecker; hoetmaker; ----; hoeymaker/

HOEDEN Zie:
- ghevangen houden in goeder vaster ----/
- impositie op de vremde ----/
- goeder ---- ende salvigardien/
- in ---- ende bewairnisse/
- met goeder ----/
- op de vremde ----/
- quader ----/
- hueden; ----; huuden; hoden; hoeijen; heuden/

HOEDER OFT STOUWER = taut. hoeder of veedrijver.
- custos pecuaria vel actor pecuaria;
- gardien ou conducteur; meneur des bêtes;
- Viehhirt oder Treiber; Hüter von Tieren;
- cattle-drover; herdsman or drover;
- arriero; guardián de ammales o arriero;

vpl.: C1/270; LO1/646.

HOEDINGE Zie:
- hoedinghe; ----/

HOEDINGHE; HOEDINGE = sub. bewaking.
- custodia;
- surveillance; garde;
- bewachung;
- custody; quard;
- custodia; vigilancia;

vpl.: MGG 140.

HOEF Zie:
- hoeff; hoeffve; hogye; hove; ----/

HOEFEN Zie:
- huysen oft ----

HOEFF; HOEFFVE; HOEVE; HOVE; HOEF = sub. hofstede; hof (van de vorst).
- villa rustica; comites principes;
- ferme; métaire; court;
- Gehöft; Hof;
- farmstead; court;
- cortijo; finca; quinta; corte;

vpl.: ACart 55; C3/84.

HOEFFDE Zie:
- huysden oft ----

HOEFFS Zie:
- s'---- van Cameryck/

HOEFFSLAEN Zie:
- recht van ----

HOEFFSLAEN = vb. de gemeente in vakken verdelen en aan gegadigden uitgeven, alsmede bij geschil daarover beslissen; verdelen van gemeentegrond.
- divido III et assigno I partes municipil;
- diviser la ville en quartiers ou sections;
- die Gemeinde in Fächer verteilen und ausgeben;

- repartir el municipio en parcelas y otogarlas a interesados, así somo la reconsiliación de disputes surgida posteriormente;

vpl.: MGG 65.67.

HOEFFT; HOVET; HOOFT; HOIFT; HOOT; HOOD; HOODE; HOEFT = sub. hoofd.
- caput;
- tête;
- Haupt; Kopf;
- head; chief;
- cabeza;

vpl.: C3/blz. 90, T1/283, T2/285, 370, 231, 283.

HOEFFVE Zie:
- hoeff; ----; hoeve; hove; hoef/
- mannen van den ----/

HOEF-GOEDINGE = sub. wettig overdracht van goed voor een leengerecht.
- transcriptio legitima bonorum ante iudicium clientelare;
- transmission légitime d'un bien devant la cour féodale;
- gesetzliche übertragung eines Gutes vor einem Lehengericht;
- legal transfer of good for a fendal court;
- traspaso legal de bienes ante un tribunal feudatario;

vpl.: C1/blz. 309.

HOEFHUERE = sub. hoevepacht.
- locatio praedii;
- loyer de ferme;
- Hof pacht;
- farm lease;
- arrendamiento de una finca;

vpl.: LOV/340.

HOEFKEN = sub. maaltijd.
- cena;
- repas;
- Mahlzeit;
- meal;
- comida;

vpl.: LO7/316.

HOEFSLAGER Zie:
- houffsmid; ----; huefslager/

HOEFT Zie:
- hoefft; hovet; hooft; hoift; hoot; hood; hoode; ----/

- suaer ende ---- misdade/

HOEFT VOER HOEFT, OGHE VOER OFGHE = rechts-ad. hoofd voor hoofd, oog voor oog.

- caput pro capite; oculus pro ocule;
- tête pour tête; oeil pour oeil;
- Haupt um Haupt; Auge um Auge;
- head for head, eye for eye;
- cabeza por cabeza; ojo por ojo; ojo por ojo, diente por diente;

vpl.: Pr.Tr/5; C2/931.

HOEGEN Zie:
- hoogen; hooghen; hogen; ----/

HOEGENISSE; HOGENISSE; HOIGENISSE; HOOGENISSEN; HOOGHENISSE = sub. verhoging; ophoging.
- accretio; altitudo; amplificatio; elatio; licitatio; accessio; exaltatio;
- augmentation; élévation; hausse; émoliments; rehaussement;
- Erhöhung; Aufhöhung; Emolumente;
- increase; raising; heightening; auction; emolument; height;
- alza; aumento; elevación; emolumentos; gajes; levantamiento;

vpl.: T1/465; DVB 7; PvB/130; C1/184, 202, 285.

HOEGHE SCHOUTETE = hoogschout.
- scultetus supremus;
- bailli supérieur;
- hoher Schulze;
- supreme bailiff;
- alcalde supremo;

vpl. LPS 36.

HOEIJ; HOOY; HOEY; HOY; HEY; OEY = sub. hooi.
- fenum;
- foin;
- heu;
- hay;
- heno;

vpl.:

HOEIJEN Zie:
- hueden; huuden; hoden; hoeden; ----; huijden/

HOEIJEWAGHEN; HOOIWAGEN; HOYWAGEN = sub. hooiwagen.
- fenum vehiculum;
- chariot à foin; charette à foin;
- Heuwagen;
- hay-cart; hay-waggon;
- carro de heno; carreta de heno;

vpl.: Lo7/300; BVB 177.

HOEIJGAFFEL; HOOIGAFFEL; HOOIGAFFELE; HOOIGAVEL; HOIJGAFFEL = sub. hooiriek.
- furca fenaria;
- fourche à foin;
- Heugabel;
- hay three-pronged fork; hay-fork;
- horca; horcón; bielda;

vpl.: LO3/192; LO V 394; C1/434.

HOEIJKE Zie:
- roozen ----

HOEKENS = sub. pl. afsluitbomen.
- vectis; repagula;
- barre; barrière;
- Schranke;
- barrier;
- barrera;

vpl.: AKB 10.

HOELDEN Zie:
- houden; hauden; houwen; holden; ----; halden; helden/

HOELEN = adi. holle.
- exesus;
- creux;
- hohl;
- hollow;
- hueco;

vpl.: BVB 35.

HOELTE Zie:
- in de ---- weijden/

HOELTE = hom. sub. 1. holte; 2. bodem.
- 1. cavum; 2. fundus;
- 1. creux; 2. lit;
- 1. Hohlraum; 2. Boden;
- 1. hollow; 2. bottom;
- 1. cavidad; hueco; 2. fondo;

vpl.: C1/blz. 617; LO 6/352.

HOEMENICHDERLEY = velerlei.
- multifarii;
- toute sorte de;
- mancherlei;
- of many kinds, multifarious;
- diferentes;

vpl.: PvB 1/59.

HOENDEREN = sub. pl. kippen.
- gallina; pullus;
- poule;
- Huhn;
- hen;
- aves; gallinas;

vpl.:

HOENDERRENNE; CNDERRENNE; VOGHELRENNE; RENNE; = sub. kippenren.
- gallinarium;
- poulailler; cage à engraisser les poulets; huches à poules;
- Hühnerlauf; Hühnerverschlag;
- poultry-run; fowl-run; chicken run;
- gallinero;

vpl.: C1/blz. 434, 404; LO3/174

HOENICH; HONICH; HONECH; HONINC; HONINCH; HUENIC; HONINCK = sub. honing.
- mel;
- miel;
- Honig;
- honey;
- miel;

vpl.: PB/III/302; LO4/216.

HOENRE Zie:
- heure;

HOER Zie:
- hoere; ----; hore; heldhoere/
- heure ----/

HOERDE ENDE VEKENE = taut. hek.
- barrera;
- barrière;
- Zaun; Sperre;
- railing;
- barrera; estacada; palizada; valla;

vpl.: C3/blz. 182.

HOERDOEM Zie:
- hoerdom; ----; ordom; ordomme/

HOERDOM; HOERDOEM; ORDOM; ORDOMME = sub. hoererij.
- meretricium;
- putanisme;
- Hurerei;
- whorishpack;
- putaismo; putanismo;

vpl.: T1/278.

HOERE Zie:
- die heur bereydt gelijc een ----/
- openbaer ----/
- openbair ----/

HOERE; HOER; HORE; GHELDHOERE = sub. lichtekooi; publieke vrouw; slet.
- meretrix;
- putain; prostituée; trainée;
- Hure; Lotterdirne;
- prostitute; whore;
- meretriz; ramera; puta; prostituta;

vpl.: T1/278.

HOEREN Zie:
- concubijnen oft ----/
- heure; heuren; hoenre; ----; hoer/
- hoereren; ----; hueren; horen/
- siene ende ----/
- van ---- seggen/

HOEREN; HOIREN; HOOREN; HOREN = vb. horen.
- audio IV;
- entendre;
- hören;
- hear;
- oir;

vpl.: BVB 29, 31.

HOERENBEESTE Zie:
- hoornbeest; hornbeeste; hoornbeeste; horenbeeste; hornebeeste; hornbeest; ----/

HOERENBOEVE ENDE POYTIER = taut. soeteneur.
- qui protegit feminae publicas;
- souteneur;
- Zuhälter;
- ponce; Sunday-man;
- proseneta;

vpl.: T1/131.

HOERN; HORN; HOORN; HOREN; HORREN; HURN = sub. hoorn; blaasinstrument.
- cornu; bucina;
- le cor;
- horn
- horn
- cuerno;

vpl.: DVB 103.

HOESELE; HORSEL; HURSEL; HUERSEL; URSEL = sub. horzel.
- asilus; crabro;
- frelon; taon;
- Hornisse;
- hornet;
- abejón; tabano;

vpl.: T2/196.

HOEST Zie:
- oechst; oest; oeugst; oexste; ogest; oighst; oist; oochst; oocxst; oust; ----; hougst/

HOESTKEURE Zie:
- oexstkeure; oestcore; oustcoire; ogestcuere; oeugstcoir; ----; hougstcoor/

HOESTRE Zie:
- ouster; oester; ----; woester/

HOET Zie:
- hoedt; ----; huet/

HOET (oock mochte wesen) contr. hoe het.
- utcumque; quoque modo;
- quoi qu'il en soit;
- wie es auch sei;
- how ever that may he;
- seo lo que fuera; sea lo que sea;

vpl.: BVB 88.

HOETBAND = sub. band of lint aan een hoed.
- spira capitis tegumenti;
- ruban de chapeau;
- Band an einem Hut;
- hat-ribbon;
- cinta de un sombrero;

vpl.: PvB 1/247.

HOETMAKER Zie:
- hoedemaecker; ----; hoedemaker; hoeymaker/

HOEVE Zie:
- hoeff; hoeffve; ----; hove; hoef/

HOEVE OFF WINNINGHE = pachthoeve.
- praedium conductum; villa rustica;
- ferme;
- Pachthof;
- tenant-farm; farm;
- granja; alqueria cortijo; finca; quinta; hacienda;

vpl.: B1/37; C2/888.

HOEVEL Zie:
- hovele; hovel; ----; huevel; hevel/

HOEVENAER Zie:
- hoffre; ----; hofman; hoofman; hoveman; ofman/

HOEVENAERS = sub. bl. bouwlieden; pachters of eigenaars van boerderijen.
- colonus; villicus; conductor villae;
- fermier ou propriétaire d'une ferme;
- Bauer; Pächter oder Eigentümer;
- farmer (lessee or owner);
- arrendatario o propietario de una finca;

vpl.: MGG 43.

HOEY Zie:
- hoeij; hooy; ----; hoy; hey; oey/

HOEYBEEMD Zie:
- hoybeemd; hooybeemd; ----; oeybeemd; heybeemd; hoybeemt; hoybemt; hoybempt; hoybendt; hoybampt; hooilant; hooibeemt; hooimade; hooimaet/

HOEYCKE Zie:
- heijken; heucke; heuycke; heycke; ----; hoycke; hoyke; huke; huycke; hoike; hoyc; huicke; hoyken; heycken; heyke/

HOEYMAKER Zie:
- hoedemaecker; hoetmaker; hoedemaker; ----/

HOF Zie:
- heerlijck ---- van Lille/
- huijs en ----/
- huysinghe ende ----/
- husingen ende ----/
- laethof van goeden ende 't---- tot Sutter/
- redemptie van fourieringe van het ----/

HOF Zie:
- hoff; ----/

HOFCOSTEN = sub. pl. kosten aan het leenhof te betalen.
- vectigal clientem teneri praestare curiae;
- frais payables à la cour féodale;
- Kosten am Lehnhofe zu zahlen;
- costs to be paid at the feudal court;
- gastos pagaderos a la corte feodal;

vpl.: T1/452.

HOFF; HOF = sub. tuin.
- hortus;
- jardin;
- garten;
- garden;
- jardín;

vpl.: BVB 173.

HOFFBAERLIJCK Zie:
- wel ende ----

HOFFRE; HOEVENAER; HOFMAN HOOFMAN; HOVEMAN; OFMAN = sub. degenen die tot een hof of hoeve behoren.
- habitatores villae rusticae;
- habitants d'une ferme;
- leute, die zu einem Gehüft gehören;
- people belonging to the farm;

- vecindario de un cortijo; de una quinta; de una finca;
vpl.: BVB 173.

HOFF'S Zie:
- procederen naer s'---- recht/

HOFFSTECKE = sub. lichtopsteker.
- is qui lumina accendit;
- allumeur;
- Anzünder;
- lighter;
- encendedor;
vpl.: PB/III/190.

HOFF-WERDICH; HOOFWEERDICH HOOFFVEERDICH; HOFVEERDICH; HOFWERDICH; HOFSWERDICH; HOVESWERDICH; HOFWAERDICH; HOFFWEERDICH; HOFSWAERDICH; HOFWEERDICH = adv. bekwaem zijn om in rechte te verschijnen (nl. als leenman zijn plichten jegens den leenheer vervuld hebbende); bevoegd voor het leenhof als partij op te treden.
- dignus ad veniendum comparendum in iudicium, uti vasallus qui implet officium propter dominum fundi; habilis in iudicio in curia feudali pro clienti feudali;
- capable à comparaître c.à.d. comme vasal ayant accompli ses obligations envers le Seigneur féodal; habile en cour feodale à intervenir comme partie;
- fähig zum gerichtlichen Verfahren; zuständig zum Landesgericht "Hofwürdig", gesagt von einen Lehnsgut richtig erhoben worden ist, und wofür man vor dem Hof prozessieren kann;
- worthy to appear in court; competent to appear before the feudal court as party;
- estar capaz de comparecer ante un tribunal; competente (habil) para comparecer aute el tribunal feudal;
vpl.: B2/48, C1/blz. 289, 308, 352; LO5/312, 654.

HOFMEESTER Zie:
- hoofmeester; ----; hofmeister; hofmeyer; hooffmeester; hovetmeester/

HOFMEISTER Zie:
- hoofmeester; hofmeester; ----; hofmeyer; hooffmeester; hovetmeester/

HOFMEYER Zie:

- hoofmeester; hofmeester; hofmeister; ----; hooffmeester; hovetmeester/

HOFRECHT Zie:
- hooffsrecht; ----/

HOFSTADE Zie:
- hofstaede; hofstat; hofstede; hovestede; hoofstede; ----; hostede; hostat/

HOFSTADT Zie:
- husinge ende ----/
- penninck ----/
- pondt ----/
- schellinck ----/

HOFSTAEDE; HOFSTAT; HOFSTEDE; HOVESTEDE; HOOFSTEDE; HOFSTADE; HOSTEDE; HOSTAT = sub. 1. riddermatig goed; 2. boerenwoning, boerderij.
- 1. latifundium; 2. praedium rusticum;
- 1. métairie qui appartient à une seigneurie; 2. ferme;
- 1. Rittergut; 2. Bauernhof;
- 1. knightly property; 2. farm;
- 1. fina; granja; hacienda que pertenece a un señorio; 2. cortijo; alqueria; quinta;
vpl.: MGG 9,10.

HOFSTAT Zie:
- hofstaede; ----; hofstede; hovestede; hoofstede; hofstade; hostede; hostat/

HOFSTEDE Zie:
- hofstaede; hofstat; ----; hovestede; hoofstede; hofstade; hostede; hostat/

HOFSWAERDICH Zie:
- hoffwerdich; hoofweerdich; hofwerdich; hofswerdich; hoveswerdich; hofwaerdich; hoffweerdich; ----; hofweerdich; hooffveerdich; hofveerdich/

HOFSWERDICH Zie:
- hoffwerdich; hoofweerdich; hofwerdich; ----; hoveswerdich; hofwaerdich; hoffweerdich; hofswaerdich; hofweerdich; hooffveerdich; hofveerdich/

HOFT Zie:
- geestelijck ----/

HOFVEERDICH Zie:
- hoffwerdich; hoofweerdich; hofwerdich; hofswerdich; hoveswerdich; hofwaerdich; hoffweerdich; hooffveerdich; ----/

HOFWAERDICH Zie: h
- hoffwerdich; hoofweerdich; hofwerdich; hofswerdich; hoveswerdich; ----; hoffweerdich; hofswaerdich; hofweerdich; hooffveerdich; hofveerdich/

HOFWEERDICH Zie:
- hoffwerdich; hoofweerdich; hofwerdich; hofswerdich; hoveswerdich; hofwaerdich; hoffweerdich; hofswaerdich; ----; hooffveerdich; hofveerdich/

HOFWERDICH Zie:
- hoffwerdich; hoofweerdich; ----; hofswerdich; hoveswerdich; hofwaerdich; hoffweerdich; hofswaerdich; hofweerdich; hooffveerdich; hofveerdich/

HOGDE Zie:
- hoecht; hogede; hoochde; ----; hoochte/

HOGE Zie:
- hooghe; ----; hooch; hooghing; hooghsele; hooghsel/

HOGE ENDE NEDERGERICHTE = hoog en laag gerecht.
- iudicium maius et minus;
- tribunal majeur et mineur;
- Hoch- und Niedergericht;
- high and low court;
- tribunal superior e inferior;

vpl.: ACart 5.

HOGE GERECHTE = halsrecht, (hoogste rechtspraak).
- iudicium supremum;
- cour majeur;
- Hochgericht;
- criminal jurisdiction;
- juicio capital;

vpl.: DVB 108.

HOGEDE Zie:
- hoecht;----; hoochde; hogde; hoochte/

HOGEN Zie:
- hoogen; hooghen; ----; hoegen/

HOGENISSE Zie:
- heugenisse; heuchnisse; ----; hoochnisse; huegenisse/
- hoegenisse; ----; hoigenisse; hoogenissen; hooghenisse/

HOGESCHOUTEIT Zie:
- hoogen-scoutet; hogeschoutete; hoochscouteth ; ----/

HOGESCHOUTETE Zie:
- hoogen-scouteth; ----; hooch-scouteth; hogeschouteit/

HOGHEN Zie:
- dese coren ----

HOICHEIJDT; HOOCHHEIT; HOICHHEIJDT = sub. hoogheid.
- auctoritas;
- autorité;
- Hoheit;
- Highness;
- autoridad;

vpl.: BVB 187

HOICHEN ENDE MEERDEREN = taut. verhogen; vermeerderen.
- augeo II;
- augmenter;
- steigern;
- increase;
- aumentar; incrementar; subir; alzar; elevar;

vpl.: PB/III/331.

HOICHHEIJDT Zie:
- hoicheijdt; hoochheit; ----/

HOICHSEL Zie:
- hoochsel; ----/

HOIFT Zie:
- hoefft; hovet; hooft; ----; hoot; hood; hoode; hoeft/

HOIGENISSE Zie:
- hoegenisse; hagenisse; ----; hoogenissen; hooghenisse/
- met ----/

HOIJE Zie:
- keurmeesters van ----

HOIJGAFFEL Zie:
- hoeijgaffel; hooigaffel; hooigaffele; hooigavel; ----/

HOIJGEWIN = sub. hooi; oogst.
- foenifecium;
- fenaison; récolte des foins;
- heuernte;
- hay-harvest;
- siega del heno;

vpl.: MGG 41.

HOIJR Zie:
- den naisten ----/
- natuerlijc ----/
- toe ----/

HOIJRIJEN Zie:
- versterffenissen van ----

HOIJVELDEN = sub. hooivelden; beemden waarop hooi geoogst wordt.
- pratum;
- champ ou on récolte du foin;

- wiese;
- hay-fields;
- campo donde se siega heno;

vpl.: ACart 54.

HOIJWAGEN Zie:
- hoeijewaghen; hooiwagen; ----/

HOIJWASSE Zie:
- bempden ende ---- (weijlanden)

HOIKE Zie:
- heijken; heucke; heuycke; heycke; hoeycke; hoycke; hoyke; huke; huycke; ----; hoyc; huicke; hoyken; heycken; heyke/

HOILLIE; HOUILLIE; OLEI; OLIE; OLY = sub. olie.
- oleum;
- huile;
- öl;
- oil;
- aceite; óleo;

vpl.: PB II 116; ACart 17; BL Pla. Ph. 5.

HOILLIE-ASSCHEN DER SMEDEN = as van smidsvuren.
- cinis (favilla) fornacium fabrilium; cinis ignis officinae ferrariae;
- cendres de la houille des forgerons;
- Asche von Schmiedefeuern;
- ash of smithfires;
- cenizas de los fuegos de los herreros;

vpl.: C1/262.

HOIR Zie:
- oir; oor; oore; ore; oyr; ----; hoor; hoyr; hoyre/

HOIREN Zie:
- hoeren; ----; hooren; horen/
- affirmacien ende van ---- zeggen/

HOIRIE Zie:
- hoyrijen; ----; horie; orie; oirie/

HOIRVREDE; HOORVREDE; OORVREDE; OIRVREDE = familievrede.
- pax familiae;
- paix d'hoirs;
- Familienfrieden;
- family-peace;
- paz familiar;

vpl.: LO 1/474.

HOL Zie:
- bomerye oft wissel op 't ---- ofte kiele/

- 't ---- van den grave/
- hole; ----; hool; hoole/

HOLC Zie:
- hulke; hulc; ----; huelc; hulcschip; hulctolne/

HOLDEN Zie:
- houden; hauden; houwen; ----; hoelden; halden; helden/

HOLDER Zie:
- helder; houder; hauder; ----/

HOLE; HOL; HOOL; HOOLE = adi. 1. hol; holte. sub. hol.
- 1. cavus; 2. caverna;
- 1. creux; 2. caverne;
- 1. hohl; 2. Höhle;
- 1. hollow; 2. cavern; cave;
- 1. hueco; vacío; 2. gruta; cueva; caverna;

vpl.: BVB 176; Cr2/994.

HOLEN STRAETE = holle weg.
- via cava;
- chemin creux;
- Hohlweg;
- sunken road;
- una hondonada;

vpl.: DKB 4.

HOLLANDTS Zie:
- penninck ----/
- pondt ----/
- schellinck ----/

HOLLANTS PERMISSIE GELT = vreemd geld waarvan de omloop door Holland was toegestaan.
- pecunia extera; cuius cursus per Hollandiam licita erat;
- argent étranger dont la circulation était permit par la Hollande;
- fremdes Geld wovon der Umlauf von Holland erlaubt war;
- foreign money of which the circulation was permitted by Holland;
- moneda extranjera cuya circulación era permisa en Holanda;

vpl.: A Cart 24.

HOLLANTSCHEN GULDEN = oude munt geslagen in Holland gelijk aan 16 stuivers van Brabant.
- nummus Hollandiae;
- monnaie de Hollande;
- Münze (Art alte Münze geprägt in Holland);
- coin (old coin stroken in Holland);
- moneda (moneda antigua acuñada en Holanda);

vpl.: C1/241.

HOLLE PLATTE PAN = koren-maat; graanmaat.
- mensura frumenti;
- mesure de blé; casserole creuse et plate;
- Getreidemasz; Kornmasz; flache Pfanne;
- corn-measure flat pan ;
- medida de áridos;

vpl. A Cart 42.

HOLOGRAPHE = sub. eigenhandig geschreven stuk.
- holographum;
- document autographe;
- eigenhändig geschriebenes Stûck;
- holegraph;
- documento autógrafo;

vpl.: Cr2/blz. 1066.

HOLT Zie:
- week ----

HOLTGEWASCH = sub. houtgewas.
- fruticetum;
- bois; taillis;
- holzgewächs;
- wooded area;
- maleza; broza;

vpl.: BVB 175.

HOLTKOLE Zie:
- houdtcolen; houtcole; ----/

HOLTNISSE Zie:
- heldinge; houdinge; houdenisse; houtnisse; hounisse; heltnisse; ----; heltenisse/

HOM Zie:
- om ----/

HOM BECROONEN OFT BEKLAEGHEN = taut. zich beklagen.
- se lamentari;
- se plaindre;
- sich beklagen;
- complain of; bemoan o.s.;
- quejarse dolerse; lastimarse;

vpl.: LO6/blz. 552.

HOMAGIEN Zie:
- actie van ---- ende manscapen van leenen/

HOMBORGHS BIER = bier van Hamburg.
- cerevisia Hamburg;
- bière d'Hambourg;
- bier von Hamburg;
- beer of Hamburg;
- cerveza hamburguesa;

vpl.: PB/III/323; PB II/33.

HOMICIDIEN Zie:
- dootslage oft ----/

HOMINE Zie:
- interdictum de libero ---- exhibendo/

HOMINES = sub. pl. lieden; luiden.
- homme; gens;
- Menschen; Leute;
- people; folks; men;
- gente;

vpl.: MGG 108.

HOMINIS Zie:
- cum ---- liberi nulta detur aestimatio/

HOMWAERTS = adv. naar zijn zijde toe.
- in suam partem;
- à son coté;
- nach seiner Seite;
- into his direction;
- hacia él;

vpl.: LPS 46.

HON Zie:
- om ----

HON = pron. hen.
- is; ille;
- ils; elles;
- sie;
- them;
- su;

vpl.: BVD 33.

HONDENHUYS TOT BUTSFORT = plaats waer werd recht gesproken bij diefstal van een rashond.
- locum ubi de furto canis boni semi nis judicatur;
- lieu ou l'on jugeait le vol d'un chien de race;
- Stelle wo Recht gesprochen wurde bei Diebstahl eines Rassenhundes;
- place where sat in judgement in case of theft of true bred dog;
- lugar de juicio en caso de hurto de un perro de casta;

vpl.: PB/III/499.

HONDERDEN Zie:
- schatten bij ----

HONDERSTE LIEDEN VAN DE WIJCKEN = honderdmannen in iedere stadswijk (op elke honderd een).
- centuriones in quoque vico (unus in centum);
- centenier de chaque quartier de la ville;
- Hundertmänner in jedem Stadtviertel (auf jede Hundert einer);

- hundredmen of the town quarters (on each hundred one);
- los centésimos en cada barrio urbano;

vpl.: C1/209.

HONDERSTE MANNEN = personen (een per honderd) gekozen voor publieke functies c.a. in Brussel.
- personae (unus per centum) electi ad munera publica sub alteros in Bruxellis;
- les centeniers (des quartiers);
- Personen (eine je hundert) gewählt für öffentliche ämter (U.m. in Brüssel);
- persons (one to hundred) elected for public functions (a.w. in Brussels);
- los centésimos = elegidos para funciones públicas (por ejemplo en Bruselas)

vpl.: C1/167.

HONDERT Zie:
- meenich ----

HONDT Zie:
- edelen ----/

HONECH Zie:
- hoenich; honich; ----; honinc; honinch; huenic; honinck/

HONICH Zie:
- hoenich; ----; honech; honinc; honinch; huenic; honinck/

HONICHMAET Zie:
- honinckmaete; honichmate; ----/

HONICHMATE Zie:
- honinckmaete; ----; honichmaet/

HONINC Zie:
- hoenich; honich; honech; ----; honinch; huenic; honinck/

HONINCH Zie:
- hoenich; honich; honech; honinc; ----; huenic; honinck/

HONINCK Zie:
- hoenich; honich; honech; honinc; honinch; huenic; ----/

HONINCKMAETE; HONICHMATE; HONICMAET = belasting zijnde de 40e penning op alle meegevoerde honing (Thienen).
- tributum in omme melle transportato; Thienen;
- impôts étant le 40e dernier sur tout le miel emporté (Thienen);

- Steuer seinde der 40e Pfennig Thienen, auf allen mitgeführte Honig;
- tax being the 40th penny on all transported honey; Thienen;
- impuesto siendo la moneda cuadragésima sobre toda miel que de lleva; Thienen;

vpl.: PvB 6/74.

HONING Zie:
- gelte ----/

HONNE = pron. poss. hunne.
- suus; sui;
- leur(s);
- ihr(e);
- theit;
- su(s);

vpl.: BVB 182.

HONSCHOT Zie:
- honscote; hontschot; ----/

HONSCOTE; HONTSCHOT; HONSCHOT = sub. bepaalde wollen stof.
- species lanae;
- espèce de laine;
- bestimmter wollener Stoff;
- certain woolen cloth;
- un determinato tejido de lana;

vpl.: PB 2/39.

HONT Zie:
- gekennefte ----

HONTE Zie:
- recht van den gheleyde van den Schelde ende ----/

HONTSCHOT Zie:
- honscote; ----; honschot/

HOOCH Zie:
- hooghe; hoge; ----; hooghing; hooghsele; hooghsel/

HOOCHBOOTSMAN = sub. bootsman; eerste stuurman.
- nauta; primus rector navis; primus gubernator;
- pilote; maître d'équipage;
- Bootsmann; erster Steuermann
- boatswain; chief steersman;
- contramaestre; nostramo; piloto;

vpl.: LO4/blz. 152.

HOOCHDE Zie:
- hoecht; hogede; ----; hogde; hoochte/

HOOCHEYT Zie:
- criesme van gequetster ----/

HOOCHHEIT Zie:
- hoicheijdt; ----; hoichheijdt/

HOOCHNISSE Zie:
- heugenisse; heuchnisse; hogenisse; ----; huegenisse/

HOOCHSCOUTETH Zie:
- hoogenscouteth; hogeschoutete; ----; hogeschouteit/

HOOCHSEL; HOICHSEL = sub. verhoging; opbod; ophoging.
- exaggeratio;
- haussement; enchère;
- Erhöhung; Aufstreich; Aufschütterung;
- height; raising; auction; increase; heightening;
- levantamiento; aumento;

vpl.: LO1/634; BVB 151.

HOOCHSELE Zie:
ten ----/

HOOCHSELE OFT DOERE = taut. sluisdeur.
- septum;
- porte;
- Schiesetor;
- lock-gate;
- compuerta; puerta de esclusa; paradera;

vpl.: C3/blz. 184.

HOOCHSTE Zie:
- het ---- van de haghe/
- het ---- van den daghe overstier zijnde/

HOOCHSTEN Zie:
- ten ---- brengen/ ten ---- van den daeghe/ ten ---- verdierende/

HOOCHTE Zie:
- hoecht; hogede; hoochde; hogde; ----/

HOOD Zie:
- hoefft; hovet; hooft; hoift; hoot; ----; hoode; hoeft/

HOODE Zie:
- hoefft; hovet; hooft; hoift; hoof; hood; ----; hoeft/
- te ---- komen/

HOODTDAMME = sub. dijk.
- agger; moles;
- dique;
- Deich;
- dike;
- dique;

vpl.: LO7/308.

HOODTPENNINGEN Zie:
- principale ----

HOOFD Zie:
- metter ---- breucken/

HOOFD OFTE VLEUGHEL = taut. liggende kelderdeur.
- cellae janua quae jacet;
- porte de la cave reposée;
- liegender Kellertür;
- lying cellardoor;
- lumbrera echade;

vpl.: PVB 6/89.

HOOFDBOECK = sub. hoofdboek; register waarin de inning van het hoofdgeld werd opgetekend.
- census liber; liber tributi; tabula capitationis;
- régistre de la taxe personelle; liste de la capitation;
- register, in dem die einkassierte Kopfsteuer notiert wurde;
- register in which the collected headmoney was noted down;
- registro de la capitación cobrada;

vpl.:

HOOFDE Zie:
- met ontdeckten ----/
- vuyt haestigen ----/
- vuyt wermen ----/

HOOFDE = sub. uitstekende punt in een muur.
- acumen excidens in muro;
- tête; point de mur en saillie;
- aussteckende Spitze im Mauer;
- protruding point in a wall;
- punto saliente de un muro;

vpl.: C1/blz. 615.

HOOFDEGELIJC; HOOFDEGELIJCK; HOOFFSCHEWIJSE; HOOFFSGELIJCK; HOOFTHOOFTGELIJCKE; HOOFTS ENDE EVENGELIJCKE; HOOFTSGELIJCK = adv. hoofdelijk.
- per capita; in capita; viritim;
- également par tête;
- persönlich; pro Kopf; nach der Kopfzahl;
- per capita; personally; per head; by roll-call;
- por cabeza; in solidum;

vpl.: T1/505; C1/34.1.58.107; LO1/688; LO3/554.

HOOFDEGELIJCK Zie:
- hooflegelijc; ----; hoofschewijse, hooffsgelijck; hoofthooftgelijcke; hoofts ende evengelijcke; hooftsghelijck/
- paerten ende ----/

HOOFDEGHELIJCK DEIJLEN = (een erfenis) --- verdelen per hoofd.

- hereditatem dividere viritim;
- partager par chefs par têtes;
- eine Erbschaft verteilen pro Kopf;
- divide an inheritace per head;
- dividir una herencia per cabeza(s);

vpl.: C1/173; 295.

HOOFDEN Zie:
- beste oft catheil/

HOOFDEN OFT NOT(H)EN = uitstekende balken of onderbalken; muurankers.
- trabes infra au exstantes; ancora murus;
- des jambes souspoutres ou têtes; corbeaux; têtes d'ancre;
- hervorspringende Steine oder Balken; Maueranker; hervorspringender Stein;
- protruding beams; wall clamps;
- viga de soporte o viga saliente; gatillo de hierro; lama grapa;

vpl.: LOV/232; LO7/74.

HOOFDEN OFT RABATTEN = taut. bouten; pinnen-
- rimae;
- chevilles de fer;
- Rabatten; Abzüge;
- making irons; bolts; pins;
- solapas; cuadros;

vpl. C1/183.

HOOFDEN OFT SLUIJSVLIETEN = taut. bruggehoofden.
- pontes muniti;
- têtes de ponts;
- Brückenköpfe;
- bridgeheads;
- cabeza de puente;

vpl.: LOV/376.

HOOFDEN-RABATTEN OFTE NOOTEN = insteeksels; randen of ankers.
- ancones; capita; labra; tigna; trabesque;
- des têtes ou des platesbandes ou des corbeaux;
- Vorsprünge; Ränder und Maueranker;
- brinks; cramp-irons;
- entrecintas; ribetes y cornizas;

vpl.: C1/228.

HOOFDLERINGE = hogere rechtbank.
- iudicium superius;
- tribunal supérieur;
- höheres Gericht;
- higher tribunal;
- tribunal superior;

vpl.: B2/86; C2/1026.

HOOFFDE Zie:
- vuyt haestigen ----/ vuyt wermen ----/

HOOFFMEESTER Zie:
- hoofmeester; hofmeester; hofmeister; hofmeyer; ----; hovetmeester; hovemeester; hovenmeester; hovemeister/

HOOFFPENNING Zie:
- hooft-penning; ----; hooftpenninc; hovetpenninc; hovetslach; hootpenning/

HOOFFS Zie:
- nae custume ons ----/
- van 's ---- weegen/

HOOFFSCHEWIJSE Zie:
- hoofdegelijc; hoofdegelijck; ----; hooffsgelijck; hoofthooftgelijcke; hoofto ende evengelijcke; hooftsghelijck/

HOOFFSGELIJCK Zie:
- hoofdegelijc; hoofdegelijck; hooffschewijze; ----; hooftthooftgelijcke; hoofts ende evengelijcke; hooftsghelijck/

HOOFFSRECHT; HOFRECHT = sub. het recht van de horizon onder een hof behorende, zijnde een leen- en dienstrecht.
- ius feudale; ius iudicii;
- droit féodal; droit de la cour;
- Hofrecht; Recht des Hofes;
- court-law;
- derechó de clases serviles; siendo un derecho feudal; derecho de la corte;

vpl.: C1/blz. 290; C3/80.

HOOFFTVAERT OFT HOOFFTVONNIS = aant. dit was een verplichting van de schepenbanken der Meijerij van Den Bosch om bij een twijfelachtige rechtskwestie bij de hooftbank te den Bosch raad te vragen, dan wel bij deze bank in beroep te gaan.
- sententia praesidum (explicatio) iudicia scabinorum; Busci Ducis munus habebant ad petendum consilium apud iudicium superius aut appellationis apud hoc iudicium in quaestione iuris dubiosa;
- appel à la Cour suprême;
- Berufung einlegen;
- appeal to a higher court;
- recurso de apelación (obligación de los tribunales de regidores del senorió de Bois-le-Duc de pedir consejo en

asuntos judiciales dudosos al Tribunal Supremo de Bois-le-Duc o ir en alzada a dicho tribunal;
vpl.: B1/4; C2/882.

HOOFFVEERDICH Zie:
- hoffwerdich; hoofweerdich; hofwerdich; hofswerdich; hoveswerdich; hofwaerdich; hoffweerdich; ----; hofveerdich/

HOOFMAN Zie:
- hoffre; hoevenaer; hofman; ---- ----; hoveman; ofman/

HOOFMEESTER; HOFMEESTER; HOFMEISTER; HOFMEYER; HOOFFMEESTER; HOVET-MEESTER; HOVEMEESTER; HOVENMEESTER; HOVEMEISTER = sub. ambtenaar belast met aanleg en onderhoud en beheer van het hof van de landsheer; hofmaarschalk; hofmeier; hofmeester.
- comes rei privatae (regis vel principis);(atriensis; promus); procurator;
- maire du palais; sénéchal; intendant;
- (Verwalter des Hofes vom Landesherrn); Hofmarschall;
- majordomo; steward;
- mayordomo de palacio; despeusero;
vpl.: MGG1; T2/10; PB II/93.

HOOFSTEDE Zie:
- hofstaede; hofstat; hofstede; hovestede; ----; hofstade; hostede; hostat/

HOOFT Zie:
- even ende ---- ende hooftsghelijcke succederen/
- hoefft; hovet; ----; hoift; hoot; hood; hoode; hoeft/
- immediaet ----/
- te ---- wijsen/
- wijsen aen haer ----/

HOOFT AANWIJSEN = besluit van schepenen om zich te wenden tot een hogere schepenbank voor het doen van een uitspraak in hoger beroep.
- conclusio scabinorum se vertere in iudicium scabinorum superius ut pronunciato in appellatione faciatur;
- résolution des échevins de s'adresser au tribunal supérieur des échevins pour se prononcer sur une sentence en appel;

- Entscheidung der Schöffen sich in Berufung zu wenden zu einem höheren Schöffengericht;
- decision of the sheriffs to appear to a higher sheriff's court;
- decisión de regidores de dirigirse a un tribunal superior de regidores para pronunciarse sobre una sentensia de apelación;
vpl.: B2/4.

HOOFT ENDE EVENGELIJCKE Zie:
- hoofdegelijc; hoofdegelijck; hooffschewijse; hooffsgelijck; hoofthooftgelijcke; ----; hooftsghelijck/

HOOFT VOOR HOOFT = per hoofd.
- viritim;
- par tête;
- nach der Kopfzahl;
- per head;
- por cabeza;
vpl.: v.d.V/86; C2/897; B1.

HOOFT VOOR HOOFT DEIJLEN = hoofdelijk delen.
- viritim divido III;
- partager par tête;
- pro Kopf teilen;
- divide per capita;
- rapartir por cabeza;
vpl.: B2/63; v.d.V/86; C 2/897; B1.

HOOFTBANCKE = hoofd (recht)-bank.
- tribunal superius;
- chef-banc;
- Hauptgericht;
- higher court;
- tribunal superior;
vpl.: LO6/blz. 18.

HOOFTDOECK OFT SLAEPHUIJVE = slaapmuts.
- galerus quem dormientes gerere consueverunt;
- mouchoir de tête ou coiffe de nuit;
- Kopftuch oder Schlafmütze;
- head-cloth or night-cap;
- pañuelo de cabeza o gorro de dormin;
vpl.: LOV/402.

HOOFTGELIJCKE Zie:
- even ende ---- succederen

HOOFTHOOFTGELIJCKE Zie:
- hoofdegelijc; hoofdegelijck; hooffschewijse; hooffsgelijck; ----; hooffs ende evengelijcke;

hooftsghelijck/

HOOFTLEERINGE = voorschrift van het hoofdgerecht.
- -praescriptio judicii capitalis;
- précepte du tribunal sûprême;
- Vorschrift des Hauptgerichte;
- precept of the headcourt;
- precepto del tribunal supremo;

vpl.: PB/IV/160.

HOOFTLUIJDEN; HOOFTMANNEN; HOOFTMANS; VAN DE POORTERIJE = 2 functionarissen die door de wethouder jaarlijks uit vooraanstaande burgers cq. de zes aftredende schepenen werden gekozen. Zij fungeren als officier, Antwerpen 1681.
- duo magistratus qui renovatione legis nominabantur exscabinis abdicantibus; capites civitatis; Antverpia 1681;
- chefs-hommes de la bourgeoisie; choisis annuellement des six premiers ex-échevins par l'adjoint du maire; Anvers 1681;
- Haupte der Bürgerschaft; wurden jährlich vom Stadtrat gewählt aus den sechs ersten ehemaligen Schöffen; Antwerpen 1681;
- chiefs of the citizins, were elected yearly by the alderman from the six former sheriffs, Antwerp 1681;
- jefes de los ciudadanos; anualmente elegidos por el regidor fuera de los primeros seis exregidores, Antwerpen 1681;

vpl.: C1/378,518,519,580.

HOOFTMANNEN Zie:
- officie van de vier ---- van de poorterije/

HOOFTMANNEN = sub.pl. identiek met hooftluijden uyt de poorterye. Zij werden ieder jaar door borgemeesters en schepenen gekozen uit afgetreden schepenen. Zij fungeren als officier. Antwerpen 1681.
- caput; chef;
- chef;
- Hauptmann;
- headman;
- idénticos a capitánes fuera de los ciudadanos;

vpl.: C1/519.

HOOFTMANS VAN DE POORTERIJE = hoofdmannen van de burgerij; werden jaarlijks door de wethouder gekozen uit de zes eerste oudschepenen, Antwerpen 1681.
- capites civitatis; quotannis a magistrato urbano electebantur ex sex exscabinis primis;

Antverpia 1681;
- chefs-hommes de la bourgeoisie; choisis annuellement des six premiers ex-échevins par l'adjoint au maire; Anvers 1681;
- Haupte der Bürgerschaft; wurden jährlich vom Stadtrat gewählt aus den sechs ersten ehemaligen Schöffen, Antwerpen 1681;
- chiefs of the citizins; were elected yearly by the aldermen from the six first former sheriffs, Antwerp 1681;
- jefes de los ciudadanos; anualmente elegidos por el regidor fuera de los primeros seis exregidores;

vpl.: C1/580.

HOOFTPENNINC Zie:
- hooftpenning; hooffpenning; ----; hovetpenning; hovetslach; hootpenning/

HOOFTPENNING; HOOFFPENNING; HOOFTPENNINC; HOVETPENNINC; HOVETSLACH; HOOTPENNING = sub. handgeld, geld als onderpand bij het aangaan van een overeenkomst hoofdsom; kapitaal.
- pecunia ut pignis ad faciendam societatem; summa omnium; sors; caput; summa pecuniae;
- denier à Dieu comme nantissement; la somme totale; capital; principal;
- Geld als Unterpfand beim Schliessen einer Uebereinkunft Hauptsumme;
- handsel; money given as pledge when entering into a contract; capital sum; the principal sum;
- arras; dinero como prenda al hacer un convenio; capital; principal;

vpl.: C3/28; Cr2/3,1029; B2/65; B1/59; C1/461; C2/893,1021.

HOOFTPOLUWE Zie:
- hooftpeulinck; ----; hooftpuluwe/

HOOFTPEULINCK; HOOFTPOLUWE HOOFTPULUWE = sub.hoofdkussen.
- pulvinus; cervical;
- creiller; traversin;
- Kopfkissen;
- pillow;
- almohada;

vpl.: PvB6/162; Lo3/184; C1/434.

HOOFTPULUWE Zie:
- hooftpeulinck; hooftpoluwe; ----/

HOOFTS Zie:
- even ende hooft ende ---- ghelijcke succederen/

- hoofdegelijc,---- ende even gelijcke/

HOOFTS ENDE EVEN GELIJCKE = adv. hoofdelijk.
- in singula capita;
- par tête et à part égale;
- persönlich; namentlich;
- per capita; by roll-call;
- por cabeza;

vpl.: C1/34.

HOOFTSGEWIJSE SUCCEDEREN = hoofdelijk erven bv. kinderen.
- succedere III viritum exempli gratia, ut puta, liberi;
- succeder par tête p.e.des enfants;
- erben nach der Kopfzahl;
- inherit per capita e.g.children;
- heredar por cabeza p.e.niños;

vpl.: C1/444.

HOOFTSGHELIJCK Zie:
- hoofdegelijc; hoofdegelijck; hooffschewijse; hooffsgelijde; hooftgelijcke;hooft ende evengelijcke;----/

HOOFTSTAL OFT BESUNDEREN SCAT = taut. een grotere of kleinere som gelds; kapitaaltje.
- peculium;
- petit capital;
- kleines Kapital;
- small capital;
- pequeño capital;

vpl.: T1/622.

HOOFTSTAT Zie:
- hooftstede; hovetstat; ----; hovetstede/

HOOFTSTEDE; HOVETSTAT; HOOFTSTAT; HOVETSTEDE = sub. hoofdstad bij welker gerecht bij twijfelachtige rechtskwestie door de schepenbank van Asten een beroep gedaan werd.
- urbs princeps; cuius iudicium appellabatur a iudicibus,ex Asten, si esset lis dubia;
- capitale au tribunal de laquelle appelait le tribunal des échevins d'Asten en cas d'un litige douteux;
- Hauptstadt bei welcher Gericht in zweifelhafte Urteilsfindung dieser Schöffengericht von Asten appellierte;
- the capital to which tribunal the alderman of Asten will appeal in case of a doubtful sentena;
- capital a cuyo tribunal recurria el tribunal de regidores de Asten en el caso de un litigo dudoso;

vpl.: ACart 2.

HOOFTSTEDEN VAN BRABANT = hoofdsteden van Brabant te weten Leuven, Brussel, Antwerpen, s'Her s'Hertogenbosch, Thienen, Leeuwe en Nijvele.
- capita Barbantiae, Leovania, Bruxellae, Antverpia, Silva ducis, Thienen, Leeuwe et Nijvele;
- capitales de Brabant, a.s. Louvain, Bruxelles, Anvers, Bois le Duc, Tirlemont, Léau et Nivelle;
- Hauptstädte von Brabant nämlich Löwen, Brüssel, Antwerpen, Herzogenbusch, Thienen, Leeuwe und Nyvele;
- capitals of Brabant, Louvain, Brussels, Antwerp, Bois le Duc, Thienen, Leeuwe and Nijvele;
- capitales de Braband, a saber Louvaina, Bruselas, Amberes, Den Bosch, Thienen, Leeuwe y Nijvele;

vpl.: PvB1/2.

HOOFTSTOEL Zie:
- hootstoel;----; hovetstoel; hovetstal/

HOOFTVAERDEN; HOVETVAERT; HOOFTVAERT; HOOFVAERT = tocht naar juridische moederstad om voorlichting in een twijfelachtige rechtszaak; beroep.
- iter at origo judicis pro consultatione in judicium dubius;
- cours à la ville maternelle judiciaire pour information d'une cause douteuse;
- Wanderung in die juridische Mutterstadt um Rat in einer zweifelhaften Rechtssache;
- journey to the juridical mothertown for information in a doubtful court-case;
- recurría el tribunal en el caso de un litigo dudoso a cuyo tribunal de metropoli;

vpl.: Cr2/1013/10.

HOOFTVAERT Zie:
- Hooftvaerden; hovetvaert;----; hoofvaert/

HOOFTVONNISSE Zie:
- hootvonnisse; hovetvonnisse; ----/

HOOFTVROUWE; HOVETVROUWE = sub.1.bordeelhoudster; hoerenwaardin 2. beschermvrouwe.
- 1.lena 2. patrona;
- 1.maquerelle 2.patronesse;
- 1.Bordellinhaberin 2. Schutzherrin;

- 1.pizocuress 2.patroness;
- 1.celestina; alcahueta; casamentera 2.patrona;

vpl.: Lo4/758.

HOOFTWIJSINGE = sub. gerechtsverwijzing.
- rejectio ad judicium;
- renvoi au tribunal;
- Gerichtsverweisung;
- reference to court;
- remisoria;

vpl.: Cr2/984.

HOOFVAERT Zie:
- hooftvaerden; hovetvaert; hooftvaert;----/

HOOFWEERDICH Zie:
- hoffwerdich;----; hofwerdich; hofswerdich; hoveswerdich; hofwaerdich; hoffweerdich; hofswaerdich; hofweerdich; hooffveerdich; hofveerdich/

HOOGDUYTSCHE TAELE = duitse taal.
- lingua germanica;
- langue allemande;
- deutsche Sprache;
- german language;
- idioma alemán;

vpl.: PvB1/318.

HOOGE Zie:
- leveren met ---- met leege/
- 't ----/

HOOGE BREUCKEN = hoge boeten cq. boeten voor zware misdaden.
- poenae graves;
- amende élevée; amende pour des crimes graves;
- hohe Geldstrafen bzw. Geldstrafen für schwere Verbrechen;
- high penalties resp. penalties for heavy crimes;
- multas altas por crímenes graves;

vpl.: BVB 171,179.

HOOGEGELEYDEN Zie:
- passagien ende ----/

HOOGE MIDDELE EN LAGE JURISDICTIE = absolute rechtsmacht.
- iurisdictio absoluta;
- jurisdiction absolue;
- absolute Jurisdiktion;
- absolute jurisdiction;
- jurisdicción absoluta;

vpl.: DVB 36,42.

HOOGE RECHT = sub. hooggerecht; hoge jurisdictie.
- judicium;
- haute cour;
- hohes Gericht;
- high court;
- corte suprema;

vpl.: BVB 173.

HOOGEN ENDE LEGEN = verhogen en verlagen.
- exaggerro I et humilium facio III;
- relever et abaisser;
- erhöhen und verkleinern;
- heighten and lower;
- levantar y rebajar;

vpl.: BVB 171.

HOOGENSCOUTETH; HOGESCHOUTETE; HOOCHSCOUTETH; HOGESCHOUTEIT = rechterlijk ambtenaar die in boet- en lijfstraffelijke misdaden rechtsprak; opperschout; hoofdschout.
- sculthetus; magistratus judicialis ius dicens in criminibus multae et corporis verberum;
- bailli supérieur; fonctionnaire judiciaire qui prononcait le jugement sur des crimes exigeant des peines corporelles et des amendes; juge criminel d'une ville et de ses territoires;
- Hochschulze; Hauptschulze;
- civil officer to hear and determine c ne civil causes; bailiff senior; sherif senior;
- alcalde superior; oficial de la judicatura con competencia en asuntos criminales;

vpl.: C2/881; B1/1; C2/880; B1/A2.

HOOGENISSEN Zie:
- hoegenisse; hogenisse; hoigenisse;----; hooghenisse/

HOOGER Zie:
- metter clocken daghen ter ---- vierscharen/

HOOGER; HOOGHER = sub. opbieder.
- qui contra licitur; licitator;
- enchérisseur; adjudicateur;
- Ueberbieter; Aufbieter;
- one who bids higher; the bidder;
- pujador;

vpl.: PvB6/107; B1/68; C2/894.

HOOGER VIERSCHAREN OM HEEREN DES HERTOCHS = het hoogste rechtscollege in het hertogdom Brabant.
- tribunal supremum in ducatu Brabantiae;
- la cour suprême du duché de Brabant;
- das höchste Gericht im Herzogtum Brabant;
- the supreme court in the duchy of Brabant;
- el tribunal supremo en el ducado de Brabante;

vpl.: C1/401.

HOOGERECHT = sub. hooggerecht; hoge jurisdictie.
- judicium;
- haute cour;
- hohes Gericht;
- high court;
- corte suprema;

vpl.: BVB 173.

HOOGH Zie:
- boven mans lenghde ---- schieten/
- gagie collecteur, controleur, toesiender van de halve bieraccijse ---- cude laagh Kiel/

HOOGH ENDE LEEGH KIEL Zie:
- gagie toesiender van de halve bieraccijns van Berchem, van 't ----, Markgravelijc ende den Mechelschen Steenwech/

HOOGHE Zie:
- in ---- munte/

HOOGHE; HOGE; HOOCH; HOOGHING; HOOGHSELE; HOOGHSEL = sub.1.opbod 2. verhoging.
- 1.licitatio 2.levatio; erectio;
- 1.enchère; renvi; surenchère; 2. hausse;
- 1.Aufstreich; Aufgebot; 2.Erhöhung; Hebung;
- 1.auction; making a higher bid, 2.rise; increase;
- 1.puja 2.clevación; levantamiento; alza; aumento;

vpl.: PB/II/66; T1/67; Lo7/190; PvB1/571; PvB9/390.

HOOGHEIJT Zie:
- gequetster ----/
- misdaet van gequetster ----/
- misdaet van der ----/

HOOGHEN Zie:
- hoogen;----; hogen; hoegen/
- verdieren oft ----/

HOOGHENISSE Zie:
- hoegenisse; hogenisse; hoigenisse; hoogenissen;----/

HOOGHER Zie:
- hooger;----/

HOOGHER = sub. opbieder.
- licitator;
- offrant; enchérisseur;
- Ueberbieter;
- he that makes a higher bid;
- pujador;

vpl.: C1/135.

HOOGHETIJDE Zie:
- te ---- gaen/

HOOGHEYT ENDE PREEMINENCIE = aanzien en voorrang.
- auctoritas principatus;
- considération et préminence;
- Ansehen und Vorrang;
- consideration and precedence;
- consideración y preminencia;

vpl.: PB/II/336.

HOOGHING Zie:
- hooghe; hoge; hooch;----; hooghsele; hooghsel/

HOOGHINGE Zie:
- mynen, keersberringhe oft ----/

HOOGHSEL Zie:
- hooghe; hoge; hooch; hooghing; hooghsele;----/

HOOGHSELE Zie:
- hooghe; hoge; hooch; hooghing; ----; hooghsel/

HOOGHSTE Zie:
- het ---- van den daghe overstier zijnde/

HOOGHSTEN Zie:
- den ---- verdierdere gheven/

HOOGHSTOEL Zie:
- vrij zijn van den rechte van den ----/

HOOGHSTOEL = sub. 1.hoofdbank 2. een leenheerlijk recht nl. het beste rund of het beste stuk huisraad.
- 1.iudicium capitale 2. servitutis genua, quo directus dominus sibi optat vendicatque clientes praestantissimum iumentum, aut optimam supellectis partem;

- 1. banc principal; 2. droit suzerain c.a.d. la meilleurs bête ou la meilleure piéce de mobilier;
- 1. Hauptgericht; 2. ein lehensherrlicher Recht d.h. das beste Rind oder das beste Stück Hausgerät;
- 1. high court 2. feudal law thus withdrawal of the best cattle or the best piece of furniture;
- 1. banco principal; 2. derecho del señor feudal es decir el mejor bóvido;

vpl.: C1/331.

HOOGHTIJDE Zie:
- ter ---- gaen/

HOOGHMIS Zie:
- te ---- tijde/

HOOGSTEN Zie:
- te merct doen ende vercoopen ten ---- verdieren/
- totten ---- van den dage/
- ten ---- verdierene/

HOOIBEEMT Zie:
- hoybeemd; hooybeemd; hoeybeemd; oeybeemd; heybeemd; hoybeemt; hoybemt; hoybempt; hoybendt; hoyhampt; hooilant; ----; hooimade; hooimaet/

HOOIGAFFEL Zie:
- hoeijgaffel; ----; hooigaffele; hooigavel/

HOOIGAFFELE Zie:
- hoeijgaffel; hooigaffel; ----; hooigavel/

HOOIGAVEL Zie:
- hoeygaffel; hooigaffel; --- hooigaffele; ----/

HOOILANT Zie:
- hoybeemd; hooybeemd; hoeybeemd; oeybeemd; heybeemd; hoybeemt; hoybemt; hoybempt; hoybendt; hoybampt; ----; hooibeemt; hooimade; hooimeat/

HOOIMADE Zie:
- hoybeemd; hooybeemd; hoeybeemd; oeybeemd; heybeemd; hoybeemt; hoybemt; hoybempt; hoybendt; hoybampt; hooilant; hooibeemt; ----; hooimaet/

HOOIMAET Zie:
- hoybeemd; hooybeemd; hoeybeemd; oeybeemd; heybeemd; hoybeemt; hoybemt; hoybempt; hoybendt; hoybampt; hooilant; hooibeemt; hooimade; ----/

HOOISCHAPEN Zie:
- hooyschapen; ----/

HOOIWAGEN Zie:
- hoeijewaghen; ----; hoijwagen/

HOOL Zie:
- hole; hol; ----; hoole/

HOOLE Zie:
- hole; hol; hool; ----/

HOOP Zie:
- gefrusteert zijn van alle ----/

HOOP STROIJ (BRUSSEL) = stroomaat gelijk aan 10 gheluijten.
- mensura stramenti aequa; decem fascibus;
- mesure de paille;
- Strohmasz;
- straw measure;
- medida de paja;

vpl.: C1/236.

HOOPE Zie:
- licentie oft ---- van impuniteyt ende correctie/

HOOPE RIJS = takkenbossen.
- sarmentorum fasces;
- fagots;
- Schanzen; Reisigbündel;
- faggots;
- haces de leña;

vpl.: LPS 4.

HOOR Zie:
- oir; oor; oore; ore; oyr; hoir; ----; hoyr; hoyre;
- sonder wettichmans ----/

HOORDEN OFT HECKENEN = taut. hekken.
- saepta;
- barrière; grille;
- Gitter; Zaun;
- fence;
- barrera; estacada; palizada; valla;

vpl.: T1/256.

HOOREN Zie:
- den ---- openbaerlijck blasen/
- hoeren; hoiren; ----; horen/
- secretelijck ----/

HOORN Zie:
- hoern; horn; ----; horen; horren; hurn/
- metten ---- verbieden/

HOORNBEEST; HORNBEESTE; HOORNBEESTE; HORENBEESTE; HORNEBEESTE; HORNBEEST; HOERENBEESTE = sub. rund.
- cornutum animal; bos; bestium cornibus armatum;

- vâche; bête à cornes;
- hornvieh; gehörntes Tier;
- horned cattle; cow; bull; ox; beast with horns;
- vaca; ganada bovino; ganada vacuno; ganada seasta; bestia con cuernos;

vpl.: PB IV 69; ACart 24; AKB 15; LO6/242; C1/598.

HOORNBEESTE Zie:
- hoornbeest; hornbeeste; ----; horenbeeste; hornebeeste; hornbeest; hoerenbeeste/

HOORNE Zie:Zie:
- metten ---- ende clocke/

HOORVREDE Zie:
- hoirvrede; ----; oirvrede; oorvrede/

HOOT Zie:
- hoefft; hovet; hooft; hoift; ----; hood; hoode; hoeft/

HOOT Zie:
- resoort ende ----/

HOOTBEESTE = sub. stuk vee.
- pecus;
- tête de bétail;
- Stück Vieh;
- head of cattle;
- res;

vpl.: LO7/302.

HOOTGELIJC; HOOTSGELIJCK; HOOTGEWYSE; HOOTSGELYCK adv. hoofdelijk; per hoofd.
- in capita; viritim;
- par tête;
- persönlich; je Kopf;
- per capita; per head;
- por cabeza;

vpl.: T1/532; C3/42.

HOOTGEWYSE Zie:
- hootgelijc; hootsgelijck; ----; hootsgelyde/

HOOTGHELT OFT ERFFGELT = kapitaal van erfrenten.
- pecuniae hereditariae;
- capital des rentes héritables;
- Kapital der erblichen Zinsen;
- capital of hereditary interest;
- capital o rentas hereditarias;

vpl.: LO6/blz. 594.

HOOTPENNING Zie:
- hooft-penning; hooffpenning; hooftpenninc; hovetpenninc; houetslach; ----/

HOOT-SACK = sub. zak die op het hoofd wordt gedragen.
- saccus in capite portadus;

- sac qui est porté sur la tête;
- Sack der auf dem Haupt getragen wird;
- sack which is borne on the head;
- saco que se lleva a la cabeza;

vpl.: PB/II/126.

HOOTSGELIJCK Zie:
- hootgelijc; ----; hootgewyse; hootsgelyck/

HOOTSTOEL; HOOFTSTOEL; HOVETSTOEL; HOVETSTAL = sub. hoofdsom; kapitaal.
- summa omnium; caput; sors;
- capital; somme totale;
- Hauptsumme; Kapital;
- sum total; principal; capital;
- capital principal;

vpl.: T2/370.

HOOTSTOEL OFT PRINCIPALE PENNINGEN = taut. hoofdsom; kapitaal.
- caput; sors;
- capital principal;
- Hauptsumme;
- principal;
- capital principal;

vpl.: T1/311.

HOOTVAART Zie:
- innelegghen totter selver ----/

HOOTVEERDICH Zie:
- hofveerdich ----

HOOTVONNISSE; HOVETVONNISSE; HOOFTVONNISSE = sub. hoofdvonnis.
- sententia iudicis superioris; sententia praesidum; summa sententia; summum iudicium;
- sentence principal; arrêt definitif;
- Haupturteil;
- head-sentence; principal sentence;
- fallo definitivo; sentencia principal;

vpl.: T1/8; T2/236.

HOOY Zie:
- hoeij; ----; hoey; hoy; hey; oey/

HOOYBEEMD Zie:
- hoybeemd; ----; hoeybeemd; oeybeemd; heybeemd; hoybeemt; hoybempt; hoybendt; hoybampt; hooilant; hooibeemt; hooimade; hooimaet/

HOOYEN; HOYEN = vb. hooien.
- fenum percipio III;

- faner; faire les foins;
- heuen;
- hay;
- segar el heno;

vpl.: MGG 88.

HOOYSCHAPEN; HOOISCHAPEN = sub. pl. schapen die in de hooibeemden geweid werden.

- oves, pasti in pratis feneis;
- des brebis, menées gardées dans une prairie (pré de fauchage);
- Schafe, die in den Wiesen geweidet wurden;
- sheep that were herded in the haymeadows;
- ovejas que pastaban en una pradera;

vpl.: ASO 23.

HOP Zie:

- hoppe; huppe; ----/

HOPE Zie:

- op ---- van peyse/

HOPLANT Zie:

- hoplochte; hoppelant; ----; hoppengaerde/

HOPLOCHTE; HOPPELANT; HOPLANT; HOPPENGAERDE = sub. land waerop hop verbouwd wordt; tuin waarin hop verbouwd wordt.

- ager; hortus in quo lupus colitur;
- houblonnière;
- Hopgenbau; Garten oder Boden in dem Hopfen gebaut wird;
- garden or land in which hop is cultivated;
- jardín en donde se cultiva el lúpulo o campo de lúpulo; plantío de lúpulo;

vpl.: PB 2/14; PB III 292.

HOPPE; HUPPE; HOP = hop.

- lupus;
- houblon;
- Hopfen;
- hop;
- lúpulo; abubilla;

vpl.: PB IV/17.

HOPPELANT Zie:

- hoplochte; ----; hoplant; hoppengaerde/

HOPPENGAERDE Zie:

- hoplochte; hoppelant; hoplant; ----/

HOPPE-VAT GENOEMD DRAFKUIJPE (BRUSSEL) = benaming van een maat van natte en droge waren, gelijk aan 23 1/2 gelten of

afgestreken stoopen van koren.

- appellatio mensurae mercium umidarum et siccarum, aequa circa tribus et viginti et dimidio binis sectariis frumenti destrictis; Bruxellae;
- le boisseau de houblon ou cuvelle à drèche; Bruxelles;
- Masz von naszen und trocken Waren; Brussel;
- measure of wet and dry commodities; Brussel;
- nombre de una medida de liquidos y áridos; Brussel;

vpl.: C1/234.

HORDEN, HECKENS OFT VEKENS = taut. hekken, omheiningen.

- sepes;
- grilles; barrières ou claies;
- Gitter; Umzäunung;
- fences;
- verjas; enrejados; cercas;

vpl.: LO6/blz. 240.

HORDEN OFT VALVEKENS = taut. hekken.

- sepes;
- barrières ou claies;
- Gitter;
- fences;
- enrejados; cercas;
- vpl.: LO6/blz. 240.

HORE Zie:

- hoere; hoer; ----/
- na ---- mecht binen/

HOREN Zie:

- den ---- ommedragen/
- hoern; horn; hoorn; ----; horren; hurn/
- hoeren; hoiren; hooren; ----/
- hoereren; hoeren; hueren; ----/
- op ---- nose verloren/
- rekeningen ---- ende passeren/
- seven goet ---- vees/
- ter meysnieden ----/
- ter wercke gaen omme ---- dachloen/

HOREN OFT TROMPE = taut. hoorn.

- cornu;
- cor (de chasse) corne; trompe;
- Horn;
- horn;
- cuerno; corneta;

vpl.: PB/III/508.

HOREN TEN WIJSDOMME VAN MANNE ENDE EYGENGENOTEN = behoren tot het rechtsgebied van mannen van leen en Leenmannen

(Nijvel).
- pertinere ad territorium vasallorum propriorum;
- appartenir à la judicature des hommes de fiefs et alleutiers;
- gehören zum Rechtsbezirk der Lehnsmänner;
- pertain to the juridiction of vassals;
- pertenecer a la jurisdicción de vasallos;

vpl.: CA2/350.

HORENBEESTE Zie:
- hoornbeest; hornbeeste; hoornbeeste; ----; hornebeeste; hornbeest; hoerenbeeste/

HOREN-BOOM = sub. hoekspant vorstbalk nok.
- culmen domus; aedium;
- poutre de faîte; faîtage;
- Eckespant;
- ridge tile; ridge-pole; roof-tree;
- cabrio angular;

vpl.: C1/blz. 237.

HORENBOOM TICHEL = sub. vorstpan; nokpan.
- tegula aedium; imbrex culmen domus;
- faitière; tuile faitière;
- first;
- ridge-tile;
- copija; teja de caballete;

vpl.: C1/237.

HORENLEEN = sub. hoornleen.
- beneficium corneum;
- fief du cornet;
- Hornlehn;
- horn loan;
- feudo hereditario;

vpl.: PvB 8/154.

HORIE Zie:
- hoyrijen; hoirie; ----; orie; oirie/

HORLOGIESTELDER Zie:
- gagie ---- op onse lieve vrouwe toren/

HORN Zie:
- hoern; ----; hoorn; horen; horren; hurn/

HORNBEEST Zie:
- hoornbeest; hornbeeste; hoornbeeste; horenbeeste; hornebeeste; ----; horenbeeste/

HORNBEESTE Zie:
- hoornbeest; ----; hoornbeeste; horenbeeste; hornebeeste; hornbeest; hoerenbeeste/

HORNE Zie:
- met den ---- gebieden/

HORNEBEESTE Zie:
- hoornbeest; hornbeeste; hoornbeeste; horenbeeste; ----; hornbeest; horenbeeste/

HORREN Zie:
- hoern; horn; hoorn; horen; ----; hurn/

HORSTVELD; HURSTVELD = sub. veld met struikgewas begroeid.
- virgultum;
- un terrain couvert de broussailles;
- mit Gesträuch bewachsenes Feld;
- field, grown over with brushwood;
- matorral;

vpl.: BKB 11.

HORT Zie:
- oirt; ort; oort; ord; ----; noort/

HORUM Zie:
- sed ----/ sed nihil ---- producit/

HOSPES, WAERT OFT HERBERGIER = taut. herberghouder; waard; herbergier.
- caupo; dominus cauponae;
- hôte; aubergiste; patron; caberetier;
- Gastwirt; Wirt;
- innkeeper; host;
- fondista; hospedero;

vpl.: PvB7/blz. 160.

HOSTAGE Zie:
- ostagier; ostage; ostaedse; ostaidse; ostaige; ----/

HOSTAT Zie:
- hofstaedt; hofstat; hofstede; hovestede; hoofstede; hofstade; hostede; ----/

HOSTEDE Zie:
- hofstaedt; hofstat; hofstede; hovestede; hoofstede; hofstade; ----; hostat/

HOSTILITEYT Zie:
- actie van ----/

HOSTILITEYT = sub. vijandschap; vijandigheid.
- inimicitia; animus inimicius; odium hostilitas;
- hostilité; inimitié;
- Feindschaft; Feindseligkeit;
- enmity; hostility;
- hostilidad; enemistad;

acto de enemigo;
vpl.: PvB 7/158, 341; PB III 215 PvB 1/546; Tc/78; PB II 172.

HOUAEX Zie:
- houmes; howmes; houwaexe; houaxe; ----; houwmesse; houmesse/

HOUAEXE Zie:
- houmes; houwmes; houwaexe; ----; houaex; houwmesse; houmesse/

HOUBAER = adv. 1. kaprijp; 2. adi kapbaar.
- 1. maturus amputari; caeduus; 2. ligna idonea ad incidendum;
- 1. propre à être coupé; 2. arbres qui ont l'âge requis de pouvoir être taillis;
- 1. schlagreif; 2. Holz das gekappt werden kann;
- 1. ready to be hewed; 2. suitable to be cut;
- 1. propio para ser cortado; 2. apto para ser cortado;

vpl.: C2/32; C2/888; B1/35.

HOUDELIC Zie:
- houwelijck; houwelic; houwelick; houwelyck; ----; houlic; hilic; hielic; hijlick; hulic; huuwelyk; huwelijc; hauwelijck; mariagie; welie/

HOUDEN Zie:
- bij thour ----/
- beryckvast ----/
- den anderen ---- over God aen den heijligen/
- hauwen; ----; houwen;
- hebben ----/
- heymelicheijt ----/
- herftstede ----/
- in hachten ----/
- in heiden te setten ende te ----/
- in heugenisse ----/
- in rastement ----/
- in surseance ----/

HOUDEN; HAUDEN; HOUWEN; HOLDEN; HOELDEN; HALDEN; HELDEN = vb. in bezit houden; onder zich behouden; houden.
- reservo I; sustineo II; teneo II; feruo I; custodio IV; celebro I;
- être en possession; tenir; garder; celebrer;
- in Besitz halten; halten;
- keep in one's possession; keep;
- guardar; quedarse con; celebrar;

vpl.: T2/370; BvB 171.

HOUDEN Zie:
- achten; reputeren ende ----/

HOUDEN Zie:
- onderhebben ende ----/

HOUDEN Zie:
- vorsten en ---- in advise/

HOUDEN IN SUSPENS ENDE SURCEANTIE = op grond van verdenking ophouden.
- retineo II propter suspensionem;
- retenir pour motif de suspicion;
- festhalten auf Grund von Verdacht;
- detain on the ground of suspicion;
- detener a una persona por sospecha; poner bajo custodia a una persona por motivo de recelo;

vpl.: PB/III/55.

HOUDEN VAN SPINNINGEN = sub. avondsamenkomsten in gewone gezinshuizen alwaar dan vlas gesponnen werd.
- conventiones ad vesparam in domibus ordinariis ubi linum tractatur;
- fair le soir dans les maisons pour y filer;
- Abend-Zusammenkunfte in gewohnten Familie-Häuser wo dann Flachs gespunnen wurde;
- eveninggatherings in ordinary houses where flax was spun;
- reuniones noctur nas en casas particulares donde se esta hilando lino;

vpl.: PvB 8/4.

HOUDEN VOOR CRIEM = als misdaad aanmerken.
- ut crimen habere;
- tenir pour crime;
- als Verbrechen betrachten;
- consider as crime;
- considerar como crimen;

vpl.: C1/596.

HOUDENDE Zie:
- te gader ----/

HOUDENE Zie:
- aff te ---- ende te defructuerene/

HOUDENISSE Zie:
- heldinge ende ----/
- heldinge; houdinge; ----; houtnisse; hounisse; heltnisse; holtnisse; heltenisse/

HOUDER Zie:
- helder; ----; hauder; holder/
- landt ----/

HOUDERE OFT BESITTERE = houder of opwonende; feitelijk bezitter.
- is qui utirur vel occupat; possessor;
- détenteur ou l'occupant; possesseur;
- Bewohner; Besitzer;
- user or occupant; possessor;
- usuario u ocupante; poseedor;

vpl.: C1/332.

HOUDINGE Zie:
- heldinge; ----; houdenisse; houtnisse; hounisse; heltnisse; holtnisse; heltenisse/

HOUDINGE ENDE DETENTACIE = taut. onrechtmatig bezit van een andermans goed.
- possessio non legitima boni alicuius;
- détention;
- unrechtmässiger Besitz;
- illegal possession of things belonging to somebody else;
- detentación;

vpl.: T1/238.

HOUDINGHE VAN ETEN ENDE MONDCOST = taut. levensonderhoud.
- alimentum;
- besoins; subsistance;
- Lebensunterhalt;
- livelihood;
- subsistencia; alimentación de la vida;

vpl.: T1/514.

HOUDT Zie:
- eijcken ----/
- gruen ---- houwen/
- opgaende ----/

HOUDTCOLEN; HOUTCOLE; HOLTKOLE = sub. houtskool.
- carbones vegetales;
- charbon de bois;
- Holzkohle;
- charcoal;
- carbón vegetal; carbón de lena;

vpl.: PB 2/24.

HOUDTSCHAT Zie:
- houtschat; houtschot; ----; houtscat/

HOUWEN Zie:
- suspect ---- van overspeele/

HOUGAERTSCHEN WYN = wijn uit Hongarije.

- vinum e Hungria;
- vin de Hongrie;
- Wein aus Ungarn;
- wine from Hungary;
- vino de Hungría;

vpl.: PB II/45.

HOUGST Zie:
- oechst; oest; oeugst; oexste; ogest; oighst; oist; oochst; oocxst; oust; hoest; ----/

HOUGSTCOOR Zie:
- oexstkeure; ostcore; oustcoire; ogestcuere; oeugstcoir; hougstkeure; ----/

HOUILLE Zie:
- impositie op de ----/

HOUILLIE OFT STEENCOLEN = taut. steenkool.
- carbo fossilis;
- charbon (houille);
- Steinkohl;
- pit-coal;
- carbón; hulla;

vpl.: PB/III/308; C1/326.

HOUILLIE-ADER = sub. steenkoollaag.
- vena carbonum;
- veine de houille;
- Steinkohlenschicht;
- stratum;
- capa de hulla; yacimiento de carbón;

vpl.: PvB 10/310.

HOUMES; HOUWMES; HOUWAEXE; HOUAEXE; HOUAEX; HOUWMESSE; HOUMESSE = sub. hakmes; kapmes.
- culter; falx putatoria; falx arboraria;
- cognée; taille; hachette;
- Hackmesser; Haumesser;
- chopping-knife; chopper;
- picador; cortante; machete;

vpl.: LOV/blz. 370; C1/155.

HOUMESSE Zie:
- houmes; houwmes; houwaexe; houaxe; houaex; houwmesse; ----/

HOUNISSE Zie:
- heldinge; houdinge; houdenisse; houtnisse; ----; heltnisse; holtnisse; heltenisse/

HOUPPE OFT REE PE = hoepel.
- circulus;
- cerceau;
- Bandreifen;
- hoop;
- aro;

vpl.: PvB1/363.

HOUSTEN Zie:
- oecxten; oesten; ousten; ----; oexten; oicxten; oisten/

HOUT Zie:
- herde; herdt; herten; houte; ----/

HOUT ENDE HALM = takje en strohalm.
- ramus et culmus;
- rameau et fétu;
- Zweig und Strohhalm;
- twig and blade of straw;
- ramo y brizna de paja;

vpl.: LO7/36.

HOUT HOUWEN (TE HOUDEN) = houthakken.
- ligna caedere;
- abattager;
- Holz hacken;
- cut wood;
- tala de árboles;

vpl.: LPS 72; BKB 5.

HOUT UIJT WINNEN = sprokkelen.
- ligna arida colligere;
- ramasser du bois mort; aller au bois mort en fôret;
- Leseholz sammeln; Fallholz sammeln;
- gather dry sticks; pick wood;
- recoger leñas muertas;

vpl.: AKB 6.

HOUTAER Zie:
- outaer; altaer; alter; altre; autaer; outer; ----/

HOUTBREKER; HOUTBREKERE = sub. houthakker; houtkoper; timmerman.
- qui ligna caedit; emptos ligni; faber ligmarius;
- fendeur de bois; forgeron;
- Holzhacker; Zimmermann;
- woodcutter; carpenter;
- teñador; comprados de madera; carpintero;

vpl.: LO2/blz. 730; C1/520.

HOUTBREKERE Zie:
- houtbreker; ----/

HOUTCOLE Zie:
- houdtcolen; ----; holtkole/

HOUTE Zie:
- aen een daeck ofte haecke met het ---- behangen ten tijde van een ure/
- afgehouden ----/
- ende ---- tot hemwaerts/
- rijcken ----/
- meter van den ----/
- gepotenen ----/

- gesworen ----/
- herde ----/
- herdt ----/
- herten ----/
- kiste of schrijne van ----/
- morwe ----/
- opgaende boomen van herten/
- weeken ----/
- uytgewonnen ----/
- weech ----/
- week ----/

HOUTE KISTE OFT SCHRIJNE MET EEN SLOT = taut. (eiken) houten kist met slot.
- armarium robur cum claustrum;
- caisse de bois de chêne avec une serrure;
- Eichenhölzerne Kiste mit Schlosz;
- oaken cupboard with lock;
- caja de roble con cerradura;

vpl.: C1/434.

HOUTE STAGIE = houten verdieping.
- tabulatum ligneum;
- étage de bois;
- hölzerner Ausbau;
- wooden floor;
- piso de madera;

vpl.: LO3/378.

HOUTEN Zie:
- gagie contrerolleur van den ---- eekhoff/
- met eenen ----/
- ijser ---- steel/

HOUTEN BUYSE = sub. houten tapkraan.
- epistomium ligneum;
- canelle de tirage;
- holzerner Schenkhahn;
- wooden tap;
- canilla de madera;

vpl.: C1/blz. 434.

HOUTEN CACKSTOEL; KACKSTOEL = stilletje.
- lasanum ligneum;
- chaise percée en bois;
- holzener Abort;
- wooden privy;
- silla de madera con orinal;

vpl.: LO3/174; LOV 406.

HOUTEN EECKHOF = stadswerf waarop uitsluitend houtmaterieel werd opgeslagen. (Antwerpen)
- navalia urbie in qua solum materia ligni condebatur (Antverpia);
- chantier de la ville destiné à l'entrepot du bois; Anvers;

- Stadtwerft auf der ausschliesz-lich Holz material gelagert wurde (Antwerpen);
- ship-yard of the town at which only timber was stored (Antwerp);
- astillero urbano en el cual (of = donde) únicamente se deposita cargamento de madera;

vpl.: C1/583. Amberes;

HOUTEN GAFFELE = tweetandige houten riek.
- furca lignea bidens;
- fourche de bois;
- hölzerne Gaffel;
- wooden two-pronged fork;
- horca de madera; bielda;

vpl.: LOV/394.

HOUTEN SCHOTEL DAERMEN IN BOTERT = karnschotel.
- patina in qua butyrum facitur;
- vaisseau en bois dans lequel on bat le beurre;
- hölzerne Buttersch üssel;
- wooden pot to churn the butter;
- mantequera para batir la leche;

vpl.: LOV/394.

HOUTENEN; HOUTERE = adi. houten.
- ligneus;
- de bois;
- hölzern;
- wooden;
- de madera;

vpl.: BVB 36.

HOUTERE Zie:
- houtenen ----

HOUTEWERC Zie:
- houtwerck; houtwerc; hautwerc; ----; houtweerc; houtwarc/

HOUTGHELT = sub. belasting op hout.
- tributum ligni;
- taxe sur le bois;
- Holzsteuer;
- wood-tax;
- impuesto sobre la madera;

vpl.: PB/III/160.

HOUTHOUWEN = houthakken.
- ligna caedo III;
- abattager;
- Holz hacken;
- cut wood;
- tala de árboles;

vpl.: LPS 72; BKB 5.

HOUTKALRIJE Zie:
- gagie poortier van de ----/

HOUTKLIEVER; HOUTCLIEVER = sub. houthakker.
- qui ligna caedit;
- fendeur de bois;
- Holzkaper;
- woodcutter;
- leñador; talador;

vpl.: PvB 10/385.

HOUTMAET Zie:
- houtmaten; houtmate; houtmaete; ----/

HOUTMAETE Zie:
- houtmaten; houtmate; ----; houtmaet/

HOUTMATE Zie:
- houtmaten; ----; houtmaete; houtmaet/

HOUTMATEN; HOUTMATE; HOUTMAETE; HOUTMAET = sub. inhoudsmaten van hout vervaardigd, bv. tonnen.
- mensura materiae;
- mensurabilité en bois p.e. tonneaux;
- hölzernes Hohlmass, z.B. eine Tonne;
- measure of capacity, made of wood, e.g. barrell;
- medida de capacidad de madera p.e. barriles;

vpl.: ACart 17.

HOUTNISSE Zie:
- heldinge; houdinge; houdenisse; ----; hounisse; heltnisse; holtnisse; heltenisse/

HOUTS Zie:
- leverije oft ezelslade ----/
- schemel oft wisse ----/ voedere ----/ wiste ----/

HOUTSCAT Zie:
- houtschat; houtschot; houdtschat; ----/

HOUTSCHAT; HOUTSCHOT; HOUDTSCHAT; HOUTSCAT = sub. 1. een belasting op te wassen staande en/of gekapte bomen en houtgewas. 2. pachtsom voor bosgrond.
- 1. vectigalia imposita ligno; indictio structurae totius ligni; 2. summa conductionis bumi silvae;
- 1. contribution sur la consammation de bois; 2. fermage en cas d'incendie de fôrets;
- 1. eine Steuer auf Bäume und Holz; 2. Pachtsumme für Waldung;
- 1. tax on wood; 2. rent for

woodland;
- 1. impuesto sobre árboles y madera; 2. arriendo on caso de incendio forestal;

vpl.: DVB 55; MGG 150; Bz/16; C2/1030; 1029/7.

HOUTSCHAT OF TIENDEN PENNING = pachtsom voor bosgrond.
- merces conductionis terris silvae;
- fermage pour une contrée boisée;
- Miete von Waldungen;
- rent for forests;
- arriendó de selvas;

vpl.: DVB 78.

HOUTSCHATTEN Zie:
- recht van ----

HOUTSCHOT Zie:
- houtschat; ----; houdtschat; houtscat/

HOUTSLINGHE = sub. houtslinger.
- funda lignosa;
- fronde de bois;
- Holzschleuder;
- sling of wood;
- honda de madera;

vpl.: LO5/310.

HOUTWARC Zie:
- houtwerck; houtwerc; hautwerc; houtweerc; ----/

HOUTWAS Zie:
- houtwasch; ----/

HOUTWASCH; HOUTWAS = sub. aanplanting.
- satio;
- plantage;
- Holzertrag;
- cultivation;
- plantación; plantel;

vpl.: PB/III/7.

HOUTWASSEN IN D'EERDE = houtgewassen.
- stirpes lignea;
- bois en terre;
- Schlagholz das noch auf dem Felde steht;
- copse, yet being in the earth;
- maleza; broza;

vpl.: LOV/370.

HOUTWEERC Zie:
- houtwerck; houtwerc; hautwerc; houtweerc; ----; houtwarc/

HOUTWERC Zie:
- houtwerck; ----; hautwerc; houtewerc; houtweerc;

houtwarc/

HOUTWERCK; HOUTWERC; HAUTWERC; HOUTEWERC; HOUTWEERC; HOUTWARC = sub. houten voorwerpen, houtwaren.
- materia; materiatio ; res ligneae;
- objets; ustensiles en bois;
- hölzerne Gegenstände; Holzwerk;
- wooden ware; woodware;
- utensilios de madere; objetos de madere;

vpl.: B1/37; C2/888.

HOUTWERCK OFT INSTRUMENTEN VAN DE LAKENRAMEN = taut. houten raemwerk voor het spannen van laken.
- forma lignea ad inserendos pannos linteos;
- bois ou instruments des ranes au drap;
- holzerner Rahmenf für das Spannen des Tuches;
- wooden frame for the tightening of cloth tenter;
- bastidores de madera para la tensión de paño;

vpl.: C1/378.

HOUVE OFT PACHTHOFF = taut. pachthoeve.
- praedium conductitium;
- ferme;
- Pachthof;
- farm;
- granja; quinta de labor; alqueria cortijo;

vpl.: PB 2/24.

HOUWAEXE Zie:
- houmes; houwmes; ----; houaexe; houaex; houwmesse; houmesse/

HOUWASSCHE = sub. hakhout.
- fruticetum;
- taillis;
- Unterholz;
- chopping-wood;
- soto;

vpl.: LO1/698.

HOUWELIC Zie:
- houwelijck; ----; houwelick; houwelyck; houdelic; houlic; hilic; hielic; hylick; hulic; huuwelyk; huwelijc; hauwelijck; mariagie; welie/

HOUWELICK Zie:
- houwelijck; houwelic; ----; houwelyck; houdelic; houlic; hilic; hielic; hijlick; hulic; huuwelyk; huwelijc; hauwe-

lijck; mariagie; welie/

HOUWELICKEN STAET, HUWELYKEN STAAT = huwelijkse staat.
- status matrimonialis;
- état conjugale;
- Ehestand;
- conjugal state;
- estado de casado;

vpl. v.d.V./98; C2/899; B1.

HOUWELIJCK Zie:
- consummatie van den ----/
- convoleren te ----/
- duerende 't selve ----/
- houwelick; huuwelyk; huwelijc; hulic; hilic; hielic; hauwelijck/
- in subsidie van ----/
- in 't scheijden van den bedde ende ----/
- inne wettigen ---- vergadert sijn/
- inne ---- wettelijck versaemt/
- kinderen tot wettigen ---- bestaden/
- naer consommatie van het ----/
- solemniseren van ----/
- staende het ----/
- staende hunder beijder ----/
- staende hen beyder ----/
- te ---- komen/
- ten ---- besteden/
- tot ander ---- betrecken cq. begeven/
- 't samen vergaderen in ---- staet/
- was sij maeght treckende ten ----/

HOUWELIJCK; HOUWELIC; HOUWELICK; HOUWELYCK; HOUDELIC; HOULIC; HUIC; HIELIC; HIJLICK; HULIC; HUUWELYK; HUWELIJC; HAUWELIJCK MARIAGIE WELIE = sub. huwelijk.
- matrimonium; coniugum; nuptial;
- mariage;
- die Heirat;
- the marriage; the matrimony;
- matrimonio;

vpl.: B1/40; C1/28, 292, 466; C2/889; C3/42; Ca2/481.

HOUWELIJCK GOET = onroerend goed geschonken bij huwelijk.
- bonum immobile ad matrimonium datum;
- bien dotal (immoblier donné à un mariage);
- unbewegliches Gut geschenkt bei Heirat;
- immovable good donated at the marriage;

- bienes immuebles regalados en caso de bodas;

vpl.: C1/605.

HOUWELIJCK SCHEIJDEN OFT DIVORTIEREN = taut. huwelijk door echtscheiding ontbinden.
- matrimonium solvere divortio;
- divorcer;
- Heirat durch Ehescheidung auflösen;
- dissolve marriage by divorce;
- disolver un matrimonio mediante divorcio;

vpl.: C1/606.

HOUWELIJCKE Zie:
- in subsidie van
- goede staende ----/
- goeden ----/ in voirdernisse van ----/
- medegave van ----/
- solemniseren van ----/
- te ---- convoleren/ vergaderen in ---- state/

HOUWELIJCKE; HOUWELIJCKSCHE; HOUWELIXE; HOUWELYCKE VOERWEERDEN; VOERWAERDEN; VOERWERDEN = huwelijkse voorwaarden.
- conventiones matrimonii;
- conventions matrimoniales;
- Ehevertrag;
- marriage settlement;
- condiciones matrimoniales; capitulaciones matrimoniales;

vpl.: LO6/526; Ca2/377; v.d.V. 67; C2/894; Cul. 18.

HOUWELIJCKEN Zie:
- 't samen vergaderen in ---- staet/
- in ---- staet sittende/

HOUWELIJCKEN; HUWELIKEN; HOUWELLIKEN; HIELLIKEN; HILLIKEN; HILIKEN; HUWEN; HOUWEN; HIWEN; HIëN/ MELLEN = vb. huwen, trouwen.
- matrimonium ineo II;
- se marier;
- heiraten;
- marry;
- casarse; matrimoniar;

vpl.: C1/blz. 417.

HOUWELIJCKEN STAETE = huwelijkse staat.
- status matrimonii;
- état de marriage;
- Ehestand;
- married state;
- estado de casado;

vpl.: LO3/280.

HOUWELIJCKSWEGHEN Zie:
- van bloedts oft ---- ten derden lede/

HOUWELIJCKXSCHE Zie:
- contracten van ---- voorwaerden/

HOUWELYCK Zie:
- houwelijck; houwelic; houwelick; ----; houdelic; houlic; hilic; hielic; hijlick; hulic; huuwelyk; huwelijc; hauwelijck; mariagie; welie/

HOUWELLIKEN Zie:
- houwelijcken; huweliken; ----; hielliken; hilliken; hiliken; huwen; houwen; hiwen; hiën/mellen/

HOUWEN Zie:
- gruen houdt ----/
- heymelijc; ----/
- houden; hauden; ----; holden; hoelden; halden; helden/
- hout; ----/
- houwelijcken; huweliken; houwelliken; hielliken; hilliken; hiliken; huwen; ----; hiwen; hiën/
- plagen te ----/
- sijn meer reel ontwee slaen oft ----/
- voor venster ----/

HOUWEN OFF SNUIJEN = taut. snoeien.
- deputo I;
- tailler;
- hacken oder ausschneiden;
- lop; prune;
- cortar; pódar; talar;

vpl.: SKB 5.

HOUWEN OF STEECKEN = taut. verwonden.
- vulnero I;
- blesser;
- verwunden; verletzen;
- wound; injure; hurt;
- herir; vulnerar; lesionar;

vpl.: BVB 58.

HOUWEN OFT TAILLEN = taut. gekapt hout.
- lignum secatum;
- du bois abattu;
- abgehautes Holz;
- chopped wood;
- madera cortada;

vpl.: PB 2/23.

HOUWENS Zie:
- T' ---- recht, T'Houwmes recht/

HOUWER OFT BLOOTER = houder (eigenaar) en vruchtgebruiker.
- possessor vel usufructuarius; proprietarius;
- possesseur ou usufruitier; proprietaire;
- Besitzer oder Niesznutzer; Eigentümer;
- possessor or usufructuary; owner;
- propietario y usufructuario;

vpl.: C1/298; LO7/18.

HOUWERS AMBACHT Zie:
- vlesch ----

HOUWMES Zie:
- houmes; ----; houwaexe; houaexe; houaex; houwmesse; houmesse/

HOUWMES Zie:
- 'T ----/ 'T-houwensrecht;
- 'T ---- recht/

HOUWMESSE Zie:
- houmes; houwmes; houwaexe; houaxe; houaex; ----; houmesse/

HOUWVASTEN OFT HAECKEN = taut. haken.
- fibulae;
- (havents ou) crochets;
- Haken;
- hooks;
- ganchos;

vpl.: C1/183.

HOVAERDELIJC Zie:
- hoveerdich; ----; hoveerdelijc; hoverdelijc/

HOVE Zie:
- hoeff; hoeffve; hoeve; ----; hoef/

- metten gheestelijcken ---- gedivortieerd sijnde

HOVEERDELIJC Zie:
- hoveerdich; hovaerdelijc; ----; hoverdelijc/

HOVEERDICH; HOVAERDELIJC; HOVEERDELIJC; HOVERDELIJC = hom. adi. 1. ijdel; 2. hovaardig.
- 1. ambitiosus; vanus; 2. inani superbia elatus;
- 1. hautain; 2. orgueilleux;
- 1. eitel; 2. hoffärtig;
- 1. idle; 2. haughty;
- 1. altivo; orgulloso; 2. presumido; vanidoso;

vpl.: T2/6.

HOVEL Zie:
- hovele; ----; hoevel; huevel; hevel/

HOVELE; HOVEL; HOEVEL; HUEVEL; HEVEL = sub. heuveltjes; verhoging als grensteken.
- monticulus; clivulus; collis;
- éminence; coline; monceau;
- Hügelchen; Anhöhe als Grenzscheidung; Erdehaufen;
- elevation; hillock; erth-heap; hill;
- elevación; colina; monticulo;

vpl.: LPS 41; DvB 10; BVB 189.

HOVEMAN Zie:
- hoffre; hoevenaer; hofman; hoofman; ----; ofman/

HOVEMEESTER Zie:
- hooffmeester; hofmeester; hofmeister; hofmeyer; hooffmeester; hovetmeester; ----; hovenmeester; hovemeister/

HOVEMEISTER Zie:
- hoofmeester; hofmeester; hofmeister; hofmeyer; hooffmeester; hovetmeester; hovemeester; hovenmeester;----/

HOVEN Zie:
- hovene; hovens; ----; oven; aven/
- ijseren ---- scheel/
- te huijsen ofte te ----/

HOVEN OFT HUYSEN = taut. aan iemand een schuilplaats verschaffen.
- aliquem moenibus tectisque recipere;
- fournir un abri à quelqu'un;
- an Jemand einen Zufluchtsort verschaffen;
- procure a hiding-place;
- dar a uno un escondrijo (un asilo; una guarida);

vpl.: PB IV/450.

HOVEN VAN PLAISANTIEN = lusthoven; siertuinen.
- horti; hortuli;
- jardins de plaisance;
- Lustgärten;
- pleasure-gardens;
- jardines de recreo;

vpl.: LO7/264.

HOVENARE Zie:
- hovenier;

HOVENE; HOVENS; HOVEN; OVEN; AVEN = sub. pl. ovens.
- fornax furnus;
- fours;
- Ofen;

- ovens;
- hornos;

vpl.: LO7/68.

HOVENIER; HOVENARE = sub. tuinier.
- hortulanus;
- jardinier;
- Gärtner;
- gardener;
- jardinero;

vpl.: C1/522.

HOVENMEESTER Zie:
- hoofmeester; hofmeester; hofmeister; hofmeyer; hooffmeester; hovetmeester;.hovemeester; hovemeister/

HOVENS Zie:
- hovene; ----; hoven; oven; aven/

HOVERDELIJC Zie:
- hoveerdich; hovaerdelijc; hoveerdelijc; ----/

HOVESTEDE Zie:
- hofstaede;hofstat; hofstede; ----; hoofstede; hofstade; hostede; hostat/

HOVESWERDICH Zie:
- hoffwerdich; hoofweerdich; hofwerdich; hofswerdich; ----; hofwaerdich; hoffweerdich; hofswaerdich; hofweerdich/

HOVET Zie:
- hoefft; ----; hooft; hoift; hoot; hood; hoode; hoeft/

HOVETBANT Zie:
- spanse; spansel ; ----/

HOVETMEESTER Zie:
- hoofmeester; hofmeister; hofmeyer; hooffmeester; ----; hovemeester; hovenmeester; hovemeister/

HOVETPENNINC Zie:
- hooft-penning; hooffpenning; hooftpenninc; ----; hovetslach; hootpenning/

HOVETSLACH Zie:
- hooft-penning; hooffpenning; hooftpenninc; hovetpenninc; ----; hootpenning/

HOVETSTAL Zie:
- hootstoel; hooftstoel; hovetstoel; ----/

HOVETSTAT Zie:
- hooftstede; ----; hooftstat; hovetstede/

HOVETSTEDE Zie:
- hooftstede; hovetstat; hooftstat; ----/

HOVETSTOEL Zie:
- hootstoel; hooftstoel; ----; hovetstal/

HOVETVAERT Zie:
- hooftvaerden; ----; hooftvaert; hoofvaert/

HOVETVONNISSE Zie:
- hootvonnisse; ----; hooftvonnisse/

HOVETVROUWE Zie:
- hooftvrouwe; ----/

HOY Zie:
- hoeij; hooy; hoey; ----; hey; oey/
- 't ----/

HOYBAMPT Zie:
- hoybeemd; hooybeemd; hoeybeemd; oeybeemd; heybeemd; hoybeemt; hoybemt; hoybempt; hoybendt; ----; hooilant; hooibeemt; hooimade; hooimaet/

HOYBEEMT Zie:
- hoybeemd; hooybeemd; hoeybeemd; oeybeemd; heybeemd; ----; hoybemt; hoybempt; hoybendt; hoybampt; hooilant; hooibeemt; hooimade; hooimeat/

HOYBEMPT Zie:
- hoybeemd; hooybeemd; hoeybeemd; oeybeemd; heybeemd; hoybeemt; hoybemt; ----; hoybendt; hoybampt; hooilant; hooibeemt; hooimade; hooimaet/

HOYBEMT Zie:
- hoybeemd; hooybeemd; hoeybeemd; oeybeemd; heybeemd; hoybeemt; ----; hoybempt; hoybendt; hoybampt; hooilant; hooibeemt; hooimade; hooimeat/

HOYBENDT Zie:
- hooybeemd; hoybeemd; hoeybeemd; oeybeemd; heybeemd; hoybeemt; hoybemt; hoybempt; ----; hoybampt; hooilant; hooibeemt; hooimade; hooimaet/

HOYC Zie:
- heijken; heucke; heuycke; heycke; hoeycke; hoycke; hoyke; huke; huycke; hoike; ----; huicke; hoyken; heycken; heyke/

HOYCKE Zie:
- heijken; heucke; heuycke; heycke; hoeycke; ----; hoyke; huke; huycke; hoike; hoyc; huicke; hoyken; heycken; heyke/

HOYDAGHEN = sub. pl. dagen waarop om niet ten dienste van de heer gehooid werd door zijn leenmannen.
- dies foenarius, dies in quo foenum restallis eraditur a vasallis pro dominum;
- les jours sur lequel on fait les foins; fenaison;
- Tage auf denen umsonst für den Herrn geheut wurde von den Vasällen;
- hay-days;
- dias que se recoge el heno gratis por los vasallos para uso del señor;

vpl.: C1/331.

HOYE Zie:
- impositie op het ----/
- oije; ooy; ooye; oye; ----/

HOYE MET DEN WITTEN LINTE = hoed met een wit lint.
- petasus taenia alba;
- chapeau au ruban blanc;
- Hut mit einem weiszen Band;
- hat with a white ribbon;
- sombrero con una cinta blanca;

vpl.: PB/III/137.

HOYEN Zie:
- hooyen; ----/

HOYER ENDE ERFGENAMEN = taut. erve; erfgenaam.
- cliens et heres;
- héritier;
- Erbe;
- heir;
- heredero;

vpl.: T1/66, 259.

HOYGEWAS; HOYWAS = sub. hooi; gras.
- fenum;
- foin; des foins;
- heu; gras ;
- hay; grass;
- heno; hierba;

vpl.: ACart 36.

HOYKE Zie:
- heijken; heucke; heuycke; heycke; hoeycke; hoycke; ----; huke; huycke; hoike; hoyc; huicke; hoyken; heycken; heyke/

HOYR Zie:
- oir; oor; oore; ore; oyr; hoir; hoor; ----; hoyre/
- natuerlijc ----/
- wittigen ---- ende erfgename/

HOY

HOYRE Zie:
- oir; oor; oore; ore; oyr; hoir; hoor; hoyr; ----/
- naisten ----/

HOYREN = sub. erfrecht.
- ius hereditarium;
- droit de succession;
- Erbrecht; Erbe;
- hereditary; right; heredity;
- derecho sucesorio; derecho hereditario;

vpl.: T2/148.

HOYREN ENDE AGNATE = erfgenaam en bloedverwante.
- heres et cognatus;
- hérétier et parent;
- Erbe und Verwandte(r);
- heir and femele relation;
- heredero y pariente;

vpl.: T1/431.

HOYREN ENDE ERFGENAMEN = taut. nakomeling; gerecht tot een erfenis; erven.
- heredes;
- héritiers;
- Nachkommen und Erben;
- heirs;
- herederos legatarios;

vpl. T1/259.

HOYRIJE ENDE GHIFTE = taut. legaat.
- legatum;
- legs;
- Legat; Vermächtnis;
- bequest; legacy;
- legado;

vpl.: T1/267.

HOYRIJE SONDER TESTAMENTE = wettige erfenis.
- hereditas intestato;
- héritiers ab intestat;
- legale Erbschaft ohne Testament;
- legal heritance;
- heredero sin testamento;

vpl.: T1/104.

HOYRIJEN Zie:
- versterffenissen van ----/

HOYRIJEN; HOIRIE; HORIE; ORIE; OIRIE = sub. 1. maagschap; 2. verwantschap; 3. erfrecht.
- 1. consaguinitas; 2. affinitas; 3. ius hereditarium;
- 1. + 2. parenté; 3. droit de succession;
- 1. + 2. Verwandtschaft; 3. Erbrecht;
- 1. + 2. affinity; relationship; 3. hereditary right;

HUE

- 1. + 2. parentesco; 3. derecho sucesorio; derecho hereditario;

vpl.: T1/blz. 446; T2/148.

HOYRS ENDE ERFGENAMEN = taut. erven.
- hereditate aliquid accipio III;
- héritier;
- Erben;
- heir;
- heredero;

vpl.: T1/67.

HOYWAS Zie:
- hoygewas ----

HUCHTER Zie:
- hachten ----/
- hengstveulens soo ---- die op de gemeente gaen/

HUDENDAGEN Zie:
- hudensdaigs; ----/

HUDENSDAIGS; HUDENDAGEN = 1. adv. + 2. adi. heden ten dage; hedendaags.
- 1. hic, hodie, hodierne; nunc; hoc tempore; 2. hodiernus;
- 1. actuel; d'aujourdhui; de nos jours; 2. contemporain; moderne;
- 1. heutzutage; 2. heutig;
- 1. nowadays; presently; 2. contempory; modern; present;
- 1. en la actualidad; 2. ahora; hoy;

vpl.: T1/179, 423; T2/121, 260.

HUDEVETTER; HUIJDEVETTER; HUYDEVETTER; HUYVETTER; LEERTOUWER; LEDERTOUWER; LEDERBEREIDER; LOOYER; VETTER; VETTERE; VETTRE; VELBEREIJDER; LOUWER = sub.
- coriarius; leerlooier.
- tanneur; corroyeur; tanneur de peaux;
- Gerber; Lohgerber; Fellegerber;
- tanner of skins;
- curtidor de pieles; noquero zurrador de pieles; curtidor de cueros;

vpl.: LO2/730; C1/617, 520; PvB 1/52; PB III 307, 158; Cr2/1043; C2/938.

HUEDE Zie:
- richter ----/

HUEDEN Zie:
- dach ---- met den Heer ende Weth/
- den dach ---- totter noenen/
- huuden; ----; hoeden/

- met goeder- ----/
- met ---- van den heere/
- quader ----/

HUEDEN; HUUDEN; HOEDEN; HODEN; HOEIJEN; HUIJDEN ; HEUDEN = vb. hoeden (van vee).
- pasco III; custodio IV;
- mener paître; garder;
- hüten; weiden;
- tend; herd;
- pastorear ganado; guardar;

vpl.: DKB 42; BVB 105, 50; AKB 9.

HUEDEN ENDE VASTE HOUDEN = taut. in verzekerde bewaring houden
- detineo II;
- détenir;
- in sicherm Gewahrsam halten;
- keep into custody;
- detener; retener;

vpl.: T1/274.

HUEDEN ENDE VERWAIREN = taut. in bewaring houden; in beheer hebben.
- administro I;
- administrer;
- verwahren; verwalten;
- administer;
- administrar; dirigir;

vpl.: T1/240.

HUEDER Zie:
- preter ende bosch ----/

HUEFSLAGER Zie:
- houffsmid; hoefslager; ----/

HUEGENISSE Zie:
- heugenisse; heuchnisse; hogenisse; hoochnisse; ----/

HUELC Zie:
- hulke; hulc; holc; ----; hulcschip; hulcbolne/

HUENIC Zie:
- hoenich; honich; honech; honinc; honinch; ----; honinck/

HUENRE; HUERDER; HUERE(N) = pron. hun. hunne.
- eorum; sui;
- leurs;
- ihr;
- their;
- sus;

vpl.: LPS 57, 54; ASO 10; MGG 16.

HUEPE Zie:
- richter ----

HUER; HUYRE GAET VOOR COOP = adag. koop heft geen

huur op; huur wordt niet teniet gedaan door koop; door koop vervalt geen huur. Leuven.
- emptio non tollit conductionem; conductio praecedet emptionem;
- louage va . avant achat; location prime vente; la location va devant l'achat ;
- Kauf hebt keine Miete auf; Miete geht Kauf voran; Durch Kauf verfällt keine Miete;
- purchase does not abolish rent; rent precedes purchase ; purchase breaks no rent;
- compra no suprime (of = levanta); la locación antes de la compra; alquiler; la compra anula el arriendo;

vpl. C1/27; C1/604, 79; C2/896; T1/417; LOV 36; v.d.V 75 B1.

HUER VLECHTEN ENDE HUER HAAR AFSNIJDEN = een vrouwenhoofd kaal knippen.
- tondeo II capillos feminae;
- couper les tresses et les cheveux d'une femme;
- das Haar abschneiden;
- close-cropp the hairs of a woman;
- cortar las trenzas y el pelo de una mujer;

vpl.: T1/278.

HUERBARE Zie:
- oerbaar; oerboer; oirbaer; oirboir; oerbaer; oerbair; oirboere; oorbaar; oorbare; oorboere; horbaer; orbare; orbaere; orbuere; orbore; orboor; orboire; orber; ----/

HUERBUEREN Zie:
- orberen; orbaren; oorbaren; orboren; ----/

HUERCELE Zie:
- huercedule ----/

HUERCEDULLE; HUURCEELE; HUERCELE; HUURCEDELE; HUURBRIEF = sub. huurovereenkomst; huurcontract.
- cedula locationis; conditio locatio; pactum locationis;
- cédule de location; bail; contrat de louage;
- Mietvertrag; Akte von Vermietung;
- rent agreement; tenancy agreement; document of letting ont;

- contrato de arrendamiento; contrato de locación; escritura de locación; acta de aquiler;

vpl.: LO3/blz. 310; LO7/248; PvB7/232; LO4/334.

HUERCELE Zie:
- huercedulle; huurceele; ----; huurcedele; huurbrief/
- beworp van ----/

HUERDER Zie:
- huenre ----/
- tot ---- brulocht behoeft/

HUERE Zie:
- haeven in verhuerde huysen sijn verbonden voor de ----/
- in 't scheyden van de ----/
- sonder ----/
- sterfdach en breeckt geen ----/
- sterfdach des verhuerders en breckt geen ---- voor den huerlinck/
- ter expiratien van de ----/
- tot ---- sonderlinge beden/
- totter ----/
- verschenen ---- verhaelen/

HUERE ENDE PACHT = taut. pacht; huur.
- conductio; pensio; locatio;
- fermage; ferme; redevance; emphytéotique; loyer;
- Mietzins; Pachtzins; Pacht-Miete;
- lease; rent;
- arrendamiento; arriendo; censo enfitéutico; alqiuler;

vpl.: T1/261, 424.

HUERE OFT JAERSCHAERE = taut. huur.
- conductio;
- louage; location ;
- Miete;
- rent;
- alquiler;

vpl.: C1/181.

HUERE OFT PENSIE = taut. huur; pacht.
- pensio; conductio; locatio;
- loyer; fermage; redevance; emphy teotique;
- Mietzins; Pachtzins; Pacht; Miete;
- rent; lease;
- alquiler; arrendamiento; arriendo;

vpl.: T1/57, 416.

HUERE PROCUREURS = hun vertegenwoordigers.
- procuratores eorum;
- leurs procurateurs;

représentants;
- Ihre Vertreter;
- their representatives;
- sus representantes;

vpl.: BVB 17.

HUEREERE = sub. verhuurder.
- locator;
- loueur;
- Vermieter;
- jobmaster; lessor;
- arrendador;

vpl.: T1/249.

HUEREN Zie:
- hoereren; hoeren; ----; horen/
- huenre, ----/
- in ---- aencomen ende creacien tot huerder officien/
- in ---- leefdage lanc geduren-de/
- mieden; meden; huernen; huren; ----; huyren/
- tot ---- eeden/
- tot ---- dagen comen/
- tot ---- gemeijne gebruijcke/
- tot ---- goetduncken, wille ende geliefde/

HUEREN OIRBAIR ENDE PROFIJT(E) = taut. hun voordelen.
- commoda eorum;
- avantage; profit;
- Ihre Vorteile;
- their advantages;
- sus provechos;

vpl.: BVB 191; DVB 12.

HUEREPERT; HUURPEERT; HUURPERT; HUYERPERT; HUURPAERT = huurpaard.
- equus conductus;
- cheval de location;
- Mietpferd;
- jobhorse;
- caballo de alquiler;

vpl.: LO1/70.

HUERINGE Zie:
- hueringhe, ----/

HUERINGEN Zie:
- actie van ----/
- geen sterfdagen breeckt ----/
- sterfdagh en breeckt geen ----/
- syne ---- scheyt oft uyt is/

HUERINGHE Zie:
- in ---- ghelden/

HUERINGHE; HUERINGE = sub. 1. huur; 2. verhuur.
- 1. conductio; 2. locatio;
- 1. location; 2. louage;

- 1. Miete; 2. Vermietung;
- 1. rent; hire; 2. letting out; hiring out;
- 1. alquiler; alquilamento; locación; 2. arrendamiento; arriendo;

vpl.: C1/blz. 464; 169; LO7/364; T1/234, 613.

HUERINGHE GAET VOOR COOP = adag. koop maakt geen huur ongedaan; huur gaat voor koop.

- locatio emptioni antestat; locatio emptionem praecedit;
- location prime vente; location passe avant l'achat;
- Kauf macht Miete nicht ungültig; Miete geht Kauf voran;
- purchase does not annul a lease; rent precedens purchase;
- compra no anula locación; arrienda tiene prioridad sobre la compra;

vpl.: C3/blz. 18; B2/113.

HUERLINC Zie:

- huerlinck; huerling; huerlinge; huierlinck; huyrlingh; ----; huurlinc; huurman; huurmeester; heurlinghe/

HUERLINC OFT EMPHITEOET (EMPHITEOTE) = taut. erfpachter; huurder.

- conductor; emphyteuta; perpetuarius; teuticus;
- emphytéote; locataire;
- Erbpächter; Mieter;
- long lease; tenant; lessee;
- enfiteuta; locatario;

vpl.: T1/423; T2/85,79; T1/613.

HUERLINCK Zie:

- dienstboode oft ----/
- emphiteoet oft ----/
- stertdagh der verhuerders en breeckt gheen huere voor den ----/

HUERLINCK OFT GEBRUIJCKER = huurder of gebruiker.

- conductor vel is qui occupat;
- locataire ou occupant;
- Mieter;
- tenant or occupant;
- inquilino o usuario (of = consumidor);

vpl.: C1/410.

HUERLINCKX WIJSE = op de manier die gangbaar is bij verhuring.

- in modo usitato apud locationem;
- d'une manière qui a cours pour la location;
- auf der Weise die üblich ist bei Vermietung;
- on the manner which is current at letting;
- de la manera acostumbrada con arrendamiento;

vpl.: B2/114.

HUERLING Zie:

- huerlinck; ----; huerlinge; huierlink; huijrlingh; huerlinc; huurlinc; huurman; huurmeester; heurlinghe/

HUERLINGE Zie:

- huerlinck; huerling; ----; huierlinck; huijrlingh; huerlinc; huurlinc; huurman; huurmeester; heurlinghe/

HUERLINGE OFT WIJNNE = taut. pachter.

- conductor;
- amodiateur; fermier; preneur;
- Pächter;
- lessee; tenant;
- arrendatario; colono; quintero; rentero;

vpl.: T1/261.

HUERLINGEN Zie:

- domestiquen, dienaers oft andere ----/

HUERLINGH Zie:

- pachter oft ----/
- pachtenaere oft ----/

HUERLINGH OP DE WACHT = vervanger voor het wachthouden.

- successor custudiae;
- lieutenant pour monter la garde;
- Steilvertreter für das Halten der Wache;
- substitute for keeping the watch;
- re emplazante de hacer guardia;

vpl.: C1/567.

HUERINGHE OFT PACHTINGHE = taut. huur.

- locatio;
- location;
- Miete;
- rent;
- alquiler; locacion; arriendo; arriendamiendo; inquilinato;

vpl.: PB/III/293.

HUERMAN OFT GEBRUYCKER = taut. huurder of pachter.

- conductor;
- locataire; fermier;

- Mieter; Pächter;
- hirer; tenant;
- inquilino;
vpl.: C2/877.

HUERNEN Zie:
- mieden; meden; ---- huren; hueren; huyren/

HUERSEL Zie:
- hoesde; horsel; hursel; ----; ursel/

HUES Zie:
- huse; huus; ----; huys/

HUESCHEIJDEN Zie:
- uuyt ----/

HUESSCHE Zie:
- actie van guetelijcke ende ---- leeninge/

HUESSCHE = adi. heus. welwillend.
- benevolus;
- bienveillant;
- geziemend; wohlwollend;
- benevolent; suitable;
- común; corriente; ordinario;
vpl.: T1/461.

HUESSCHE Zie:
- saechte ende ---- gevangenisse/

HUET Zie:
- hoedt; hoet; ----/
- huyt; huut; huud; ----/

HUEVEL Zie:
- hovele; hovel; hoevel; ----; hevel/

HUICKE Zie:
- heijken; heucke; heuycke; heycke; hoeycke; hoycke; hoyke; huke; huycke; hoike; hoyc; hoyken; heycken; heyke/

HUIERLINCK Zie:
- huerlinck; huerling; huerlinge; ----; huyrlingh; huerlinc; huurlinc; huurman; huurmeester; heurlinghe/

HUICKE Zie:
- familie oft ----

HUIJDEN Zie:
- hueden; huuden; hoden; hoeden; hoeijen; ----/

HUIJDEN TEN DAGE = heden ten dage.
- in hoc tempore; nunc; in hac presentia;
- actuellement; de nos jours;
- heutzutage;
- nowadays;

- actualmente; hoy día; en el día de hoy;
vpl.: ACart 14.

HUIJDEVETTER Zie:
- hudevetter; ----; huydevetter; huyvetter; leertouwer; ledertouwer; lederbereider; looyer; vetter; vettere; vettre; velbereijder; louwer/

HUYRE GAET VOOR COOP = rechtsad. door verkoop gaat geen huur verloren.
- per venditionem conductio non amittitur;
- (la location ne se perd pas par la vente) location prime vente;
- durch Verkauf wird die Miete nicht annuliert;
- purchase does not cancel a lease;
- un contrato de arrendamiento no pierde su validez por la venta del bien arrendado;
vpl.: v.d.V./75; C2/896; B1; T1/417; LO5/36; C1/638; 217. 604, 79.

HUIJRLINGH Zie:
- huerlinck; huerling; huerlinge; huierlinck; ----; huerlinc; huurlinc; huurman; huurmeester; heurlinghe/

HUIJS Zie:
- actie van ----/
- alaem ----/
- betocht ----/
- dreijgen 't vier in 't ---- te steken/
- enegherhande ---- alaem/
- gehueren ---- te mogen trec - ken/
- haeven in verhuerde ---- sijn/

HUIJS OFT EDIFICIE = huis of bouwsel.
- domus aut constructio;
- maison ou construction;
- Haus oder Gebäude;
- house or structure;
- casa o edificio;
vpl.: LOV/226.

HUIJSE Zie:
- droen ----/
- ten ---- daer een vrouwe van kinde innelegghende is/
- zuvel manghers ----/

HUIJSE HEBBEN MET TANGE ENDE HALE = een huis bezitten met een stookgelegenheid (vuurtang en hangketting in de schoorsteen).
- domum possidere cum opportunitate ad ignem alendum (forceps et catena in camino);
- maison avec pincettes et crémaillère (avec possibilité de chauffage);
- ein Haus besitzen mit einer Feuerstelle (Feuerzange und Hangkette im Schornstein);
- own a house with a fireplace (pair of fire tongs and hanging chain in the chimney;
- poseer una casa con un hogar (tenazas de fuego y cadena en la chimenea);

vpl.: C1/598.

HUIJSELE Zie:
- een balance metter schalen met een pondt ghewichte oft een ----/

HUIJSELE; HEINSEL; HEISEL; EISEL; EINSEL; EINSER = sub. weeghaak; unster; romeinse weegschaal.
- statera; libra romana;
- peson; balance romain;
- kleine Schnellwaage; römische Waage;
- weigh-beam; roman balance;
- romana;

vpl.: LO3/176; LOV/396.

HUIJSEN Zie:
- oneerlijcke ---- oft cabaretten/
- sintinelle ----/
- te ---- ofte te hoven/

HUIJSEN OFT CAMMEN = taut. weverskammen; wolkammen.
- pecten;
- peignes des tisserants;
- Kammen; Weberkammen;
- reeds; slays;
- peines para telares;

vpl.: C1/68.

HUIJSEN KELDEREN OFTE INNELEGGEN = taut. opslaan in pakhuis.
- coacervare in horreum;
- emmagasiner en magasin de marchandises;
- aufschlagen in einem Warenlager;
- to store;
- almacenar;

vpl.: PvB 6/148.

HUIJSEN RUINEULX = ruïneuze (ingevallen) huizen.
- domus ruinosae;
- maisons qui menacent ruine;
- eingestürzte Häuser;
- ruinous houses;
- casas ruinosas;

vpl.: C1/51.

HUIJSENEN Zie:
- herberghen oft ----/

HUIJSFRAUWE Zie:
- goeden die de ---- in huwelijcke bracht/

HUIJSGESYN; HUYSGHESIN; HUUSGESINGE; HUYSGESINDE; HUUSGESINNE; HUUSGESIN; HUUSGESINDE; = sub. 1. huisgenoot; 2. familie.
- 1. unus e nostra domo; 2. (pl.): familia domestici;
- 1. cohabitant; membre de la maison; 2. famille; foyer;
- 1. Hausgenosse; 2. Familie;
- 1. housemate; 2. family;
- 1. coinquilino; miembro de la familia; 2. familia.

vpl.: T2/96; C1/46.

HUIJS-HALEM = sub. huishoudelijke artikelen.
- res familiarum administratio;
- ustensiles de ménage;
- Haushaltungsgegenstände;
- household articles; domestic utensils;
- utensilios domésticos;

vpl.: LO7/84.

HUIJSHOUDEN Zie:
- 'n oneerlijck ----/

HUIJSHOUDEN ENDE WOENEN = taut. bewonen.
- colêre seu incolêre;
- habiter;
- bewohnen;
- inhabit;
- habitar; ocupar;

vpl.: SKB 7.

HUIJSHOUSTER = sub. huishoudster; dienstbode die het werk binnenshuis bestiert.
- dispensatrix; que res domesticas dispersat; oeconoma;
- femme de ménage;
- haushälterin; wirtschafterin;
- house-keeper;
- ama de llaves;

vpl.: ASO 16.

HUIJSHUIJRINGHE = verhuring van een huis.

HUI

- locatio domus;
- loyer de maison;
- Vermietung eines Hauses;
- letting of a house;
- alquiler de una casa;

vpl.: C1/595.

HUIJSHURE GAET VOOR ALLE ANDERE SCHULDEN = rechtsadagium; huishuur gaat steeds voor overige schulden.

- conductio domus semper praecedit culpas ceteras;
- (location de maison prime d'autres créances) le loyer d'une maisau l'emporte sur les autres dettes;
- Hausmiete geht immer übrige Schulden voran;
- rent always prededes other debts;
- siempre inquilinato tiene la prioridad a las demás deudas;

vpl : C1/90.

HUIJSINGE; HUIJSINGEN; HUISINGE; HUSINGE; HUYSSINGE = sub. huis; woning.

- domus;
- maison; habitation;
- Haus; Wohnung;
- house; home;
- casa; vivienda;

vpl.: ASO 6.712; DVB 102; DKB 51.

HUIJSINGEN Zie:
- huysinge; ----; huisinge; husinge; huysinge/

HUIJSINGHE Zie:
- wooninghe ende ----/

HUIJSLANDEN Zie:
- gemeijn ----/

HUIJSMEESTER Zie:
- gagie ---- oft concherge van den dwijnghuijse/

HUIJSMOTTOEN Zie:
- vleesch oft ----/

HUIJSRADEN ; HUUSRAET = sub. huishouding; familie; gezin.

- domus; familia; res familiaris;
- ménage; famille;
- haushalt; familie;
- house-hold; family;
- familia;

vpl.: DKB 20, 51.

HUIJSRUIJMINGE; HUUSRUMINGE = sub. ontruiming van een huis.

- egestio domus;
- évacuation de maison;
- Räumung eines Hauses;

HUL

- evacuation of a house;
- evacuación de una casa;

vpl.: LO4/blz. 482.

HUIJSVROUWE Zie:
- mans ---- ontleijden/

HUIJSWEERDEN = sub. hoofden van gezinnen.

- maritus; herus domus; pater familias;
- chef de famille;
- Familienoberhaupt;
- head of the family;
- cabeza de la familia;

vpl.: DKB 64.

HUIJVE; HUVE; HUYVE; HUUF = sub. huif; hoofddeksel.

- capitis tegimentum feminarum;
- coiffe; coiffure;
- Haube; Kopfbedeckung;
- coif; head-gear;
- toca; cofia; cubrecabeza;

vpl.: LOV/402; C1/431.

HUIJZEN Zie:
- ruineuze ----/

HUISINGE Zie:
- huijsinge; huijsingen; ----; husinge; huyssinge/

HUISINGE Zie:
- leveren aen ----bij splinter/
- huijsingen; ----/

HUISINGHE Zie:
- leveren aen ---- bij splinter/

HUISSIER Zie:
- premier ----/

HUISSIER; HUSSIER = sub. deurwaarder.

- apparitor;
- huissier;
- Gerichtsvollzieher;
- bailiff;
- emplazador; ujier;

vpl.: PB/II/95.

HUIUS Zie:
- concordiam ---- cum suo originali/

HUKE Zie:
- heijken; heucke; heuycke; heycke; hoeycke; hoycke; hoyke; ----; huycke; hoike; hoyc/

HULC Zie:
- hulke; ----; holc; huelc; hulcschip; hulctolne/

HULCSCHIP Zie:
- hulke; hulc; holc; huelc; ----; hulctolne/

HULCTOLNE Zie:
- hulke; hulc; holc; huelc; hulcschip; ----/

HULDE = sub. het betuigen van afhankelijkheid van de leenman aan zijn leenheer.
- observantia; laus; obsequium et fidem praest at vasallus domino;
- la foi et l'hommage (faire la ---);
- Anerkennung; Abhängigkeitsbezeigung;
- homage; declaration of dependence;
- homenaje; restimonio de independencia;

vpl.: ACart 5.

HULDE ENDE EEDT (TROUWE) = hulde en eed van trouw.
- affirmatio adh aesionis et iusiurandum fidei;
- hommage et serment de fidélité;
- Anhänglickeitsbezeigung und Treueid;
- expression of attachment and oath of loyalty;
- homenaje y juramento de lealtad;

vpl.: DVB 42, A Cart.

HULDE; HULLE ENDE MANSCAP; MANSCHAP = taut. leenhulde.
- honor quo aliquid mutuum dat;
- hommage au seigneur féodal;
- Lehnshuldigung;
- homage to the feudal lord;
- homenaje al señor feudal;

vpl.: T1/79.

HULDINGE ENDE ONTFANCK = taut. ontvangst en huldiging.
- in societa tum cooptatio;
- réception et hommage;
- Empfang und Huldigung;
- reception and homage (tribute);
- recepción y homenaje;

vpl.: PvB 1/425.

HULIC Zie:
- houwelijck; houwelic; houwelick; houwelyck; houdelic; houlic; hilic; hielic; hylick; ----; huuwelyk; huwelijc; hauwelijck; mariagie; welie/

HULICZAKE Zie:
- hilicxaecke; hilicsaecke; ----; hielicsaec; huwelijcsake/

HULKE; HULC; HOLC; HUELC;

HULCSCHIP; HULCTOLNE = sub. zeilschip.
- navis oneraria;
- navire;
- Segelschiff;
- sailing vessel; sailing ship;
- barco;

vpl.: T1/629.

HULLE Zie:
- hulde, ---- ende manscap; manschap/

HULP ENDE ASSISTENTIE = taut. bijstand.
- assistentia;
- assistance; secours aide;
- Beistand; Hilfe;
- assistence;
- auxilio;

vpl.: PvB1/286,

HULP ENDE BYSTANT = taut. hulp.
- auxilium;
- aide; soutien;
- Hilfe;
- assistance;
- ayuda; socorro; asistencia;

vpl.: PB/II/355.

HULPE Zie:
- consent mits ----/

HULPE OFT FAVEUR = taut. bijstand; hulp.
- assistentia;
- assistance; aide;
- Beistand; Hilfe;
- assistance;
- favor; asistencia; ayuda;

vpl.: PB/II/372.

HULPEDOENDE Zie:
- participanten ende ----/

HULPEN Zie:
- hilpe; hilpen; helpen; ----/
- onscout bieden mit ----/
- te ---- comen ende succureren/

HULPEN BETAELEN ENDE DRAEGEN = taut. helpen betalen.
- adiuvo I ad solvendum pecuniae;
- aider à payer;
- bezahlen helfen;
- assist to pay;
- ayudar pagar;

vpl.: MGG 12.

HULPENEN = vb. helpen.
- adiuvo I;
- aider;
- hilfen;
- assist;
- assistir; ayudar;

- vpl.: C1/blz. 74.

HULPER; HULPERE; HELPER = helper.
- adjutor;
- assistant; aide;
- Helfer;
- assistant;
- ayuda; ayudador; assistente; ayudante;

vpl.: PB/III/501. PvB 1/49.

HULPER ENDE FAUTEUR = taut. medeplichtige.
- adfinis facinori; complex;
- co-auteur; complice; fauteur;
- Mitschuldiger;
- accomplice;
- coautor; codelincuente; cómplice;

vpl.: T1/133.

HULPER OFT HANDADICH = taut. medeplichtige.
- adfinis; conscuis;
- complice;
- Mitschuldiger;
- accomplice;
- cómplice; codelincuente; coautor;

vpl.: B1/21; C2/885.

HULPERE Zie:
- hulper; ----; helper/

HULTE = sub. struikgewas.
- virgultum;
- taillis;
- Gesträuch;
- brushwood;
- maleza; matorral;

vpl.: LOV/24.

HUM = pron. hem.
- is; ulle;
- il;
- ihm;
- him;
- su;

vpl.: LPS 52.

HUMEREN ENDE OPINIEN = taut. meningen.
- opiniones;
- opinions;
- Meinungen;
- opinions;
- opinones;

vpl.: PB IV/460.

HUMILIATIE = sub. vernedering.
- humilitas;
- humiliation;
- Erniedrigung;
- humilation;
- humillación;

vpl.: PB/II/341.

HUN Zie:
- in ---- volle vigeur/

HUN HOOFT = hun beroep.
- professio eorum;
- leur profession;
- ihr Beruf;
- their profession;
- su profesión; su sentencia;

vpl.: LPS 18.

HUNDER Zie:
- tot ---- kost ende last/

HUNDERLINCK SYN = hinderlijk zijn.
- moleste;
- déranger;
- hinderlich;
- troublesome;
- molestar; incomodar;

vpl.: LO1/644.

HUNNE Zie:
- op ---- aerde/
- vischcoopersten vercrijghen van ---- vischbanken/

HUNNEN Zie:
- in ---- broode wezende/
- tot ---- kost geven/
- op ---- tour/

HUPPE Zie:
- hoppe; ----; hop/

HUREN Zie:
- mieden; meden; huernen; ----; hueren; huyren/

HURN Zie:
- hoern; horn; hoorn; horen; horren; ----/

HURSEL Zie:
- hoesele; horsel; ----; huersel; ursel/

HURSTVELD Zie:
- horstveld; ----/

HUSE; HUUS; HUES; HUYS = sub. huis.
- domus; aedes;
- maison; habitation;
- Haus;
- house; home;
- casa; vivienda;

vpl.: B1; Rs.1495/17; C2/942; ACart. 29.

HUSEREN Zie:
- useeren; useren; usieren; useiren; uzeren; ----/

HUSINGE Zie:
- huysinge; huijsingen; huisinge; ----; huyssinge/

HUSINGE ENDE HOFSTADT = huis en hofgrond.
- domus et terra praedii;
- maison et fonds;
- Haus und Hof;
- house and court (garden);
- casa y finca;

vpl.: Ca2/2.

HUSINGEN ENDE HOF = huis en hof.
- domus et praedium;
- maison et héritage;
- Haus und Hof;
- house and garden;
- casa y jardín;

vpl.: Ca2/2.

HUSSAERD = sub. huzaar.
- eques;
- hussard;
- Husar;
- hussar;
- húsar;

vpl.: PvB 9/74.

HUISSIER Zie:
- huissier; ----/

HUTEN; HUYTEN; UTEN; UUTTEN; UYTEN; VUIJTTEN; VUYTEN = vb. uitspreken; uiten; mededelen.
- pronuntio; communico l;
- prononcer; énoncer;
- aussprechen; mitteilen;
- pronounce; communicate;
- pronunciar; comunicar;

vpl.: LO4/820; C1/683.

HUTSECRUSEN Zie:
- hutselen; ----; hutsecruyssen; hutsen/

HUTSECRUYSSEN Zie:
- hutselen; hutsecrusen; ----; hutsen/

HUTSELEN; HUTSECRUSEN; HUTSECRUYSSEN; HUTSEN = vb. met muntstukken dobbelen.
- alea ludere; nummis ludere;
- jouer aux dés avec de pièces de monnaie;
- schütteln mit Münzen;
- to gamble with coins;
- jugar a monedas como dados;

vpl.: Cr2/blz. 969.

HUTSEN Zie:
- hutselen; hutsecrusen; hutsecruysen; ----/

HUUD Zie:
- huyt; huut; ----; huet/

HUUDEN Zie:
- hueden; ----; hoden; hoeden;

hoeijen; hueden; heuden/

HUUC Zie:
- huijve; huve; huyve; ----/

HUURBRIEF Zie:
- huercedulle; huurceele; huercele; huercedele; ----/

HUURCEDELE Zie:
- huercedulle; huurceele; huercele; ----; huurbrief/

HUURCEELE Zie:
- huercedulle; ----; huercele; huurcedele; huurbrief/

HUURLINC Zie:
- huerlinck; huerling; huerlinge; huierlinck; huyrlingh; huerlinc; ----; huurman; huurmeester; heurlinghe/

HUURMAN Zie:
- huerlinck; huerling; huerlinge; huierlinck; huyrlingh; huerlinc; huurlinc; ----; huurmeester; heurlinghe/

HUURMEESTER Zie:
- huerlinck; huerling; huerlinge; huierlinck; huijrlingh; huerlinc; huurlinc; huurman; ----; heurlinghe/

HUURPAERT Zie:
- huere-pert; huurpeert; huurpert; huyerpert; ----/

HUURPEERT Zie:
- huere-pert; ----; huurpert; huyerpert; huurpaert/

HUURPERT Zie:
- huere-pert; huurpeert; ----; huyerpert; huurpaert/

HUUS Zie:
- huse; ----; hues; huys/

HUUSBREKINGHE Zie:
- huysbrekinghe

HUUSCATEILLE Zie:
- huyscattheyle

HUUSGELT Zie:
- huysgelt; ----/

HUUSGENOOT Zie:
- huysgenoet; huysgenoot; ----/

HUUSGERADE Zie:
- huybraedt; huysraet; huysraide; ----; huysraedt; huusraet; huysschattelen/

HUUSGESIN Zie:
- huijsgesyn; huysghesin; huusgesinde; huysgesinde; huusgesinne; ----; huusgesinde/

HUUSGESINDE Zie:
- huijsgesyn; huysghesin; ----; huysgesinde; huusgesinne; huus gesin; huusgesinde/

HUUSGESINNE Zie:
- huijsgesyn; huijsghesin; huusgesinde; huysgesinde; ----; huusgesin; huusgesinde/

HUUSHUER Zie:
huyshuere; huushure; ----/

HUUSHURE Zie:
- huyshuere; ----; huushuer/

HUUSRAET Zie:
- huysraedt; huysraet; huysraide; ----; huusgerade; huysschattelen/

HUUSRUMINGE Zie:
- huysruyminge; ----/

HUUSSOEKINGE Zie:
- huyssoeckinghe; ----/

HUUSSTOTINGE Zie:
- huysstoetinge; huysstooringhe; huysstootinghe; huysstootinge; ----/

HUUT Zie:
- huyt; ----; huud; huet/

HUUWELIJK Zie:
- houwelick; houwelijck; ----; huwelijc; hulic; hilic; hielic; hauwelijck; mariagie/

HUVE Zie:
- huijve; ----; huyve; huuf/

HUWELIJC Zie:
- actie opruijtende uuyt giften van goeden van ----/
- convenciën ende ----/
- een maigt ontsetten van heuren maighdom buijten wittigen ----/
- houwelijck; houwelic; houwelick; houwelyck; houdelic; houlic; hilic; hielic; hylick; hulic; huwelyk; ----; hauwelijck; mariagie; welie/
- in enen ----/
- letsel van impedimenten van---/
- letselen ende ----/
- te ---- gegeven goet/

HUWELIJCKEN Zie:
- goede en medegave van ----/
- goeden die de huysfrauwe in ---- bracht/
- goede staende den ---- aengecomen van magen ende vrienden /

- voirdernisse van ----/
- vergaderen in ---- state/

HUWELIJCSGELT Zie:
- heylickxpenninghen; ----/

HUWELIJCX Zie:
- goet van ----/
- gifte om ---- wille/
- goet van heurs mans gegeven om der ---- wille/

HUWELIJCXEN Zie:
- actie wegens ---- goeden/

HUWELIJCXER VOIRWAIRDEN = huwelijkse voorwaarden.
- conditio matrimonialis;
- conventions matrimoniales;
- Ehevertrag;
- marriage settlement;
- condiciones matrimoniales;

vpl.: T1/527.

HUWELIJCXGOET GEGEVEN VAN VADER OFT MOEDER = bruid schat geschonken door een der ouders.
- dos profecticia;
- dot donné par le père ou la mère;
- Mitgift geschenkt von einer der Eltern;
- dowry granted by one of the parents;
- dote dado por el padre o la madre;

vpl.: T1/528.

HUWELIKE Zie:
- hem betrecken totten state van den ----/

HUWELIKEN Zie:
- houwelijcken; ----; houwelliken; hielliken; hilliken; hiliken; huwen; houwen; hiwen ; hiën; mellen/

HUWELYK Zie:
- houwelijck; houwelic; houwelick; houwelyck; houdelic; houlic; hilic; hielic; hylick; hulic; ----; huwelijc; hauwelijck; mariagie; welie/

HUWELIJCSAKE Zie:
- hilicxaecke; hilicsaecke; huliczake; hielicsaec; ----/

HUWEN Zie:
- houwelijcken; huweliken; houwelliken; hielliken; hilliken; hiliken; ----; houwen hiwen; hiën/

HUYCKE Zie:
- heijken; heucke; heuycke; heycke; hoeycke; hoycke;

huke; ----; hoike; hoyc/

HUYDEN Zie:
- harts ende rheen ----

HUYDENDAIGS = adv. heden ten dage.
- hic. hodiernus;
- de nos jours;
- heutzutage;
- nowadays;
- en el día; hoy día;

vpl.: T2/76

HUYDEVETTER Zie:
- hudevetter; huijdevetter; ----; huyvetter; leertouwer; ledertouwer; lederbereider; looyer; vetter; vettere; vettre; velbereijder; louwer/

HUYE = sub. huid, vel.
- pellis;
- peau;
- Haut;
- skin;
- piel;

vpl.: PvB1/363.

HUYERPERT: Zie:
- huere-pert; huurpeert; huurpert; ----; huurpaert/

HUYFVE OFT CORDELIERE = taut. 1. haarband of 2. halsband.
- 1. vitta;
- 1. diadéme; 2. collier;
- 1. Haarband; 2.Halsband;
- 1. headband; collar;
- 1 inta 2 collar;

vpl.: PB II/39.

HUYRE Zie:
- huer gaet voor coop; ---- gaet voor coop /
- huijre gaet voor coop/
- sterffdach en breeckt geen ---- ten waere dat die verhuirder waare een tochtenaer/

HUYRE OFT TOUSTCEDULLE = taut. huurovereenkomst.
- conductio;
- contrat de loyer;
- Mieteuebereinkunft;
- tenancy agreement;
- contrato de arrendamiento;

vpl.: Cr/2/blz. 1041.

HUYRE OFT TOUSTE = taut. huur.
- conductio; merces;
- loyer;
- Miete; Mietzins;
- rent;
- alquiler; locación; precio de alquiler;

vpl.: Cr2/blz. 1065, 1041.

HUYREN Zie:
- mieden; meden; huernen; huren; hueren; ----/

HUYS Zie:
- actie van dengeenen die een ---- gehuert heeft tegen dengeenen die hem beletten wille om met zijn goeden uuyten gehuerde huyse te mogen trecken/
- actie tegen dengeenen uyt wyens ---- iet uuytgegoten wort/
- enegherhande ---- alaem/
- 't vier int ---- stekene/
- huse; huus; hues; ----/

HUYS EN HOF = huis en hof.
- sedes;
- maison et héritage;
- Gehöft;
- premises;
- casa y solar;

vpl.: Ca2/308.

HUYS VAN PLAISANTIEN; HUYSE VAN PLAISANCIE = sub. lusthof; prieel; landhuis; buitenverblijf.
- viridarium; villa;
- tonnelle; maison de campagne;
- Laube; Landhaus; Landsitz;
- pleasure-garden; arbour; country-house;
- casa de campo; casa de recreo; finca de recreo; finca; propiedad;

vpl.: PB2/14; PB2/26; PB III 292.

HUYSBRAKE Zie:
- dieverije met ----/

HUYSE Zie:
- actie tegen dengeenen uuyt uyens ---- iet uuytgegoten wort/
- huys van plaisantien; ---- van plaisancie/
- bordeel oft openbare oneerlijcke ----/
- stroen ----/
- stroyen wisch vuyten ---- steeske/
- 't onhuen van heuren ----/

HUYSELE Zie:
- hijssel; huyssel; unster; unsel; enster; ensser; ----; onster/

HUYSEN Zie:
- clerck; knecht oft meysen van den ----/
- ghevryde ----/
- huysden oft hoeffde, ---- oft hoefen/

- muergemeyne ----/
- te ----/

HUYSEN = vb. huisvesten; onderdak verlenen.
- recipio III aliquem hospitio; tecto aliquem recipio III;
- loger; héberger; abriter; offrit le gite;
- beherbergen; behausen;
- lodge; to give a shelter; to give home accomodation;
- alojar; hospedar; recoger; albergar;

vpl.: C1/blz. 389.; C2/885; B1/19.

HUYSEN IN PERYCKEL OFT CADUCITEYT BRENGHEN = huizen in gevaar of bouwvalligheid brengen.
- ponere III domus in periculo vel in ruina (fragilitate);
- mettre les maisons en danger ou les rendre caduques;
- Häuser in Gefahr oder Baufälligkeit bringen;
- bring houses in danger of decay;
- poner casa en estado de peligro o de caducidad;

vpl.: C1/252.

HUYSEN OFT HOVEN = taut. aan iemand een schuilplaats verschaffen.
- aliquem moenibus tectisque recipere;
- fournir un abri à quelqu'un;
- an Jemand einen Zufluchtsort verschaffen;
- procure a hiding-place;
- dar a uno un escondrijo (beter = un asilo; una guarida);

vpl.: PB IV/450.

HUYSEN OP WATERLANT HEEFT DAT BLOET GHEEN NAIRDERSCAPE = aan huizen heeft de naaste bloedverwant geen recht van naasting.
- proximus consanguinitatis non habet ius praeferentiae domibus;
- le parent le plus proche n'a pas le droit d'exécuter l'expropriation sur certaines maisons;
- der nächste Verwandte hat an Häuser kein Recht des Verkaufs;
- the next relative has no right of expropriation from houses;
- el pariente más próximo no puede ejercer el derecho de expropiación sobre ciertas casas;

vpl.: T1/608.

HUYSFRAUWE = sub. huisvrouw.
- domina; uxor;
- épouse; mère de famille;
- Hausfrau;
- housewife;
- ama de casa; madre de familia; esposa; mujer;

vpl.: T2/62; 68.

HUYSGELT; HUUSGELT = sub. huishuur.
- locarium; merces inhabitationis aedium alienarum;
- loyer; location;
- rent;
- Hausmiete;
- alquiler de una casa; inquilinato;

vpl.: C1/blz. 70.

HUYSGENOET; HUYSGENOOT; HUUSGENOOT = sub. 1. leenman; 2. huisgenoot.
- 1. vasallus; 2. familia; domestici; unus e nostra domo qui in eadem domo habitat;
- 1. feudataire; cofeudataire; 2. membre de la maison; cohabitant;
- 1. Lehnsmann; 2. Hausgenosse;
- 1. vassal; 2. housemate;
- 1. vasallo; 2. miembro de la familia; coinquilino;

vpl.: C3/blz. 80; T2/96.

HUYSGENOOT Zie:
- huysgenoet; ----; huusgenoot/

HUYSGENOOTEN OFT GEWERRE = taut. familieleden.
- demestici;
- parents;
- Familie-mitglieder;
- relatives;
- parientas; los de la familia;

vpl.: Cr2/blz. 1029/2

HUYSGESINDE Zie:
- huijsgesyn, huysghesin; huusgesinde; ----; huusgesinne; huusgesin; huusgesinde/

HUYSGHELT = sub. som gelds toekomende aan de pastoor voor het afhalen aan huis van een overledene.
- merces sacerdotis vici pro petendi mortuum de domu;
- somme d'argent destine au curé pour la levée du corps d'un défunt;
- Geldsumme dem Pfarrer zukommend für das abholen an

Haus eines Verstorbenen;
- money belonging to the priest for the collecting at home of a deceased;
- cantidad de dinero a pagar al cura por recoger en su casa el cadaver de un difunto;
vpl.: PB/III/118.

HUYSGHESIN Zie:
- huijsgesyn; ----; huusgesinde; huysgesinde; huusgesinne; huusgesin; huusgesinde/

HUYSGHESINDE = sub. pl. gezinsleden.
- membra familiae;
- mebres d'une famille;
- Familienmitglieder;
- members of a family;
- miembros de la familia; familiares;
vpl.: PB/III/44.

HUYSHAUDEN Zie:
- gemeyn ----

HUYSHUERE; HUUSHURE; HUUSHUER = sub. huishuur.
- locarium; mercesinhabitationis;
- loyer;
- Hausmiete;
- house-rent;
- alquiler de la casa;
vpl.: C1/blz. 278.

HUYSINGE Zie:
- actie tot verhueden van scaden aan ---- oft erve/
- wooninghe ende ----/

HUYSINGHE = sub. huis.
- aedificium;
- maison;
- Haus;
- house;
- casa; morada;
vpl.: C1/blz. 183.

HUYSINGHE ENDE HOF = huis en hof.
- sedes;
- maison et héritage;
- Gehöft;
- premises;
- casa y solar;
vpl.: Ca2/308.

HUYSINGHE ENDE WOONINGHE = huis en hof.
- sedes;
- maison et héritage;
- das Gehöft;
- premises;

- casa y solar;
vpl.: Ca2/308.

HUYSPLAETSE OFT ERVE = taut. bouwplaats.
- area;
- place de construire;
- Baustelle;
- buildingsite;
- solar; terreno para la construcción;
vpl.: Cr2/blz. 1041.

HUYSRAET Zie:
- gewapende ----/
- huysraedt/

HUYSRAEDT; HUYSRAET; HUYSRAIDE; HUUSRAET; HUUSGERADE; HUYSSCHATTELEN = sub. huisraad; meubelen.
- bona mobilia; utensilia; des moventes; suppelex;
- meubles; mobilier; utensiles de ménage;
- Hausgerät; Hausrat; Mobiliar;
- housefurniture; household-stuff; movables; furniture;
- ajuar; caseros; muebles; utensilios; menaja; efectos mobiliarios;
vpl.: T1/84; 209; C1/440; B1/37; C2/888; PBIV 185.

HUYSRUYMINGHE; HUUSRUMINGE = sub. huisontruiming.
- domum vacuum facio III; amotio utensiliarum;
- évacuation de la maison;
- Räumung des Hauses;
- vacation of a house;
- desalojo de una habitación; evacuacion de la casa;
vpl.: C1/blz. 254; 278.

HUYSSCHATTELEN Zie:
- huysraedt; huysraet; huysraide; huysraedt; huusraet; huusgerade; ----/

HUYSSEL Zie:
- uijssel; ----; unster; unsel; enster; ensser; huysele; onster/

HUYSSIER OFT BODE = taut. deurwaarder.
- apparitor; viator;
- huissier;
- Gerichtsvollzieher;
- process; server; usher;
- alguacil; emplazador; ujier;
vpl.: T1/562; 15.

HUYSSIER OFT COMPTOIRBODE = taut. gerechtsdienaar.
- minister judicialis;

HUY

- employé du tribunal;
- Gerichtsdiener;
- policeofficer;
- servidor de la justicia;

vpl.: PB IV/312.

HUYSSIER OFT DEURWEERDERE = taut. deurwaarder.

- exsecutor iudicii;
- huissier;
- Gerichtsvollzieher;
- process-server; usher;
- alguacil; emplazador; ujier;

vpl.: T1/172.

HUYSSIER OFT SERGENT = taut. deurwaarder.

- apparitor;
- huissier;
- Gerichtsvollzieher;
- process-server;
- alquacil; emplazador; ujier;

vpl.: T1/541.

HUYSSINGE Zie:

- huysinge; huysingen; huisinge; husinge; ----/

HUYSSOECKINGHE; HUUSSOEKINGE = sub. huiszoeking.

- perquisitio domus;
- perquisition;
- Haussuchung;
- house-search;
- visita domiciliaria;

HUYSSTOETINGE; HUYSSTOORINGHE; HUYSSTOOTINGE; HUUSSTOTINGE; HUYSSTOOTINGHE = sub. huisvredebreuk.

- fractio pacis domesticae; irruptio in aedes; vis expulsiva;
- pertubation de la pais domestique; entrer de force dans une maison; entré par force; violation de domicile; effraction extérieure;
- Hausfriedensbruch; Eindringung
- disturbance of domestic peace;
- ruptura de la paz doméstica; allaniamiento de morada; expulsión; intrusión; desalojamiento;

vpl.: T1/168; LO6/276; Cr2/1013/2.

HUYSSTOORINGHE Zie:

- huysstoetinge; ----; huysstootinghe; huysstootinge; huusstotinge/

HUYSSTOORING(HE) DOEN = huisvredebreuk plegen.

HYL

- fractionem pacis domus committo III;
- entrer de force dans une maison;
- Hausfriedensbruch begehen;
- disturbance of domestic peace;
- cometer allanamiento de morada;

vpl.: LO6/blz. 222; T1/168; LO6/276; C1/712.

HUYSSTOOTINGE Zie:

- huysstoetinge; huysstooringhe; huysstootinghe; ----; huusstootinge/

HUYSSTOOTINGHE Zie:

- huysstoetinge; huysstooringhe; ----; huysstootinghe; huusstotinge/

HUYSVROUWE ONTLEIJDEN Zie:

- mans ----/

HUYT; HUUT; HUUD; HUET = sub. huid.

- pellis;
- peau;
- Haut;
- fell; pelt; skin;
- cuero; pellejo; piel;

vpl.: T1/151.

HUYTEN Zie:

- huten; ----; uten; uutten; uyten; vuijtten; vuyten/

HUYVE Zie:

- huijve; huve; ----; huuf/

HUYVETTER Zie:

- hudevetter; huijdevetter; huydevetter; ----; leertouwer; ledertouwer; lederbereider; looyer; vetter; vettere; vettre; velbereijder; louwer/

HUYZEN BRANDEN = huizen afbranden c.q. in brand steken.

- domus incendere;
- incendier des maisons;
- Häuser niederbrennen; in Brand stecken;
- set fire to the houses;
- incendiar casas; poner fuego a casa;

vpl.: Pl.Bra/48

HYDEL Zie:

- idel; ydel; ----/

HYLICK Zie:

- houwelijck; houwelic; houwelick; houwelyck; houdelic; houlic; hilic; hielic; ----; hulic; huuwelyk; huwelijc; hauwelijck; mariagie; welie/

HYNDER Zie:
- achterdeele; scade(schaede; schaden); ----) ende prejudicie/

HYNDER; HINDER; INDER = sub. belemmering; hinder; last.
- impedimentum; incommodus; onus;
- empêchement; obstacle;
- Belästigung; Ungemach;
- hindrance; impediment; obstacle;
- impedimento; molestia; trabajo;

vpl.: LPS 57; T2/264.

HYNDEREN; HINDEREN; HINDREN; INDEREN; HENDEREN = vb. hinderen.
- impedio IV; detineo II; obsto I; prohibeo II;
- dérenger; empecher; gêner; incommoder; contrarier;
- belästigen; hindern; stören;
- hamper; hinder; impede;
- estorbar; fastidiar; incomodar; molester; ompedir;

vpl.: BVB 182; T2/23.

HYNDERLIJC Zie:
- hijnderlijcke; ----; hinderlijc/

HYNDERLIJCKE; HYNDERLIJC; HINDERLIJC = adi. nadelig schadelijk.
- quod impedimento est molestus;
- désavantageux; nuisible préjudiciable;
- lästig; hinderlich; störend;
- troublesome; annoying; inconvenient;
- desventajoso; nocivo; perjudical; dañoso;

vpl.: T2/65; 80.

HYNNE; HINNE; HENNE = sub. hen; kip.
- gallina;
- poule;
- Huhn;
- fowl; hen;
- gallina;

vpl.: T1/151; C1/150; 349; PB III 303.

HYPOTHECARIA Zie:
- actione ----

HYPOTECARIS = sub. hypotheekhouder.
- hypothecarius;
- créancier hypothécaire;
- Hypothekengläubiger;
- mortgagee;
- hipotecario;

vpl.: LO1/530; 532.

HYPOTHECATIE = zakel ijk recht op onroerend goed als zekerheid voor de nakoming van een verplichting c.q. geldlening met onroerend goed als onderpand.
- jus quod ad rem spectat;
- prêt avec un bien immeuble en garantie;
- sachliches Recht auf unbewegliches Gut wie Sicherheit für die Erfüllung einer Verpflichtung c.q. Geldanleihe mit unbewegliches Gut wie Unterpfand;
- right of mortgage;
- préstamo de dinero con un bien inmueble como hipoteca;

vpl.: PB IV/217.

HYPOTECEEREN = (hij/zij) belasten met schuld.
- impono III tributum;
- charger de dettes ;
- mit Schulden belasten;
- mortgage;
- cargado de deudas;

vpl.: B2/73; C2/1024.

HYPOTECKEERDER OFT BEKENDER = taut. hypotheeknemer.
- hypothecam sumere;
- créancier hypothécaire;
- Hypothekengläubiger;
- mortgagee;
- acreedor hipotecario;

vpl.: PB/11/170.

HYPOTHECQAIRE Zie:
- crediteur ----

HYPOTECQUE = sub. hypotheek.
- hypotheca; pignus;
- hypothéque;
- Hypothek;
- mortgage;
- hipoteca;

vpl.: C1/132.

HYPOTHEKE Zie:
- origineel beseth ofte ----

ADDENDA

HEVEL Zie:
- hovele; hovel; hoevel; heuvel; ----/

HEVENSCHEEL; OVENSCHEEL = sub. ovendeksel.
- operculum fornacis;
- couvercle de four;
- Ofendeckel;

HY

- furnacecover;
- tapadera para el horno;

vpl.:

HEXEL Zie:

- hecsel;----; hechsel; hechtsel; hechtels; heftsel/

HORSEL Zie:

- hoesele;----; hursel; huersel; ursel/

HUEVERHORICH Zie:

- overhoorig; onverhorich; overhoerich; overhorich; overhoerig; overhoorigh;----/

ADDENDA

HYPOTHEEK Zie:

- ypotheeken;----; hypotheke; ipoteecke/

HYPOTHEKE Zie:

- ypotheeken; hypotheek;----; ipotheecke/

NB. VINDPLAATS + HABITATIO+ LIEU OU L'ON A TROUVE + FUNDORT = FINDING PLACE+ HABITACION = vpl.

IAERS Zie:
- 't -'s-jaers; -'s ----/

IBREKEN Zie:
- gebreeken ; ----/

IC GEVE U OMDAT GHIJ MIJ DAT GEEFT = ik geef U omdat ge mij iets geeft.
- do ut des I;
- je vous donne parceque vous me donnez quelque chose;
- ich gebe Ihnen weil Sie mir etwas geben;
- I give you because you give me something;
- yo le doy porque me da Ustad algo;

vpl.: T1/303.

IC Zie:
- dair ---- U vijnde/

IC BESIDT ENDE GEBRUYCT = ik bezit en gebruik.
- possideo quia possideo II;
- je possède et emploie;
- ich besitze und gebrauche;
- I possess and use;
- poseo y uso;

vpl.: T1/82.

ICK DOE DIT OMDAT GHIJ DAT DOET = ik doe dit omdat gij dat doet.
- facio ut facias III;
- je le fait parceque vous le faites;
- ich mache dass weil Sie das machen;
- I do this because you do that;
- yo lo hago porque Usted hace eso;

vpl.: T1/303.

ICKEMEESTER Zie:
- eijker; eijkmeester; eycker; eyckmeester; eykmeester; ----; icker; iecker; ijcker; iker; yckmeester; seiger; seyger; zeiger/

ICKER Zie:
- eijker; eijkmeester; eycker; eyckmeester; eykmeester; ickemeester; ----; iecker; ijcker; iker; yckmeester; seiger; seyger; zeiger/

ICKERS, DEN EENEN VAN DE MATE, ANDEREN VAN DEN GHEWICHTE (ANTWERPEN) =

ijkmeesters of ijkers, een voor maten en de ander voor gewichten, die bij benoeming en aanvaarding van hun ambt elk aan de stad schuldig werden 400 gulden (Antwerpen).
- signatores ponderum, qui ad nominationem et acceptationem muneris sui unusquisque urbi quadringentas florinas debiti erant (Antverpia);
- poinconneurs des poids et mesures; redevables de 400 florins lors de leur nomination et entrée en fonction;Anvers
- Eichmeister, der eine für Mäsze der andere für Gewichte; jeder war bei Ernennung und Antritt seines Amtes der Stadt 400 Gulden schuldig (Antwerpen);
- gaugers, one for measures and the other for weights; each had to pay to the town 400 guilders at appointment and accession to his office (Antwerp);
- inspectores de peas y medidas; cada uno 400 florines ;Amberés

vpl.: C1/534.

IDEL; YDEL; HYDEL = adi. ongeldig.
- inanis; irritus; vanus;
- invalide; non valable; nul;
- ungültig;
- invalid;
- inválido; nulo; sin valor;

vpl.: T1/16.

IDELIJCK; IDELIKE = onzinnig.
- absurdus;
- absurde;
- närrisch;
- foolish;
- absurdo;

vpl.: T1/310.

IDELIJCK ENDE GECKELIJC = taut. dwaas; onzinnig.
- absurdus;
- absurde; insensé; stupide;
- närrisch; töricht;
- foolish; silly;
- absurdo; estúpido; insensato;

vpl.: T1/310.

IDELIKE Zie:
- idelyck; ----/

IDEMPTITEYT = sub. gelijkheid; volkomen overeenstemming; eenheid.
- identitas; convenienta; similitudo; aequitas;

- conformité; égalité;
- Gleichheit;
- identity; similarity;
- identidad;

vpl.: T2/292.

IDEOET; IDIOOT = sub. idioot; zwakzinnige.
- animi aegrotus (homo); homo aegrotans (morbus);
- débile; déficient mental; idiote;
- Irrsinniger;
- idiot; imbecile;
- idiota;

vpl.: T2/137.

IDER Zie:
- egelijc; egelijck; egelijcken; elkerlijc; elkerlijck; eleckemalc; elckermalck; elckermalcken; elkermallic; elckermanlijck; ----; iegelijc; iegelijk; ieghelijcke; igelicken; ijder; ijegelijck; jegelick; jegelicken; yeder; yederen; yegelijc; yegelijck; yegelijcken; ygelije/

IDIOOT Zie:
- ideoet; ----/

IDOCH Zie:
- edog; edoch; endoch; iedoch; ----/

IDOEN Zie:
- niet habil noch ----/

IDOEN; IDOIN ENDE BEQUAEM = taut. bekwaam; geschikt.
- habilis; idoneus;
- habile; capable; apte;
- tüchtig; fähig; geschickt; tauglich; geeignet;
- capable; able; clever; fit; competent;
- idóneo; hábil; capaz; apto;

vpl.: LO7/386; T1/377.

IDOEN NOCH HABIL = taut. niet in staat; niet bekwaam; niet geschikt.
- imperitus; ignarus; nexius; inhabilis;
- pas capable;
- weder imstande noch anstellig;
- incapable;
- no habil ni idóneo; incapaz;

vpl.: LO7/90.

IDOIN Zie:
- idoen; ---- ende bequaem/

IDOINE; IDOYN NUT ENDE BEQUAEME = taut. geschikt; goed in zijn soort.

- idoneus;
- capable; idoine; apte;
- geeignet; tauglich; geschikt;
- able; appropiate; capable; suitable; competent;
- capaz; idóneo; apto; conveniente; apropiado;

vpl.: T1/369, 377; LO7/386; PB III/551.

IDOLATRIE = sub. afgodendienst.
- cultus idolorum; cultus profanorum; simulacrorum;
- idolâtrie;
- Götzendienst;
- idolatry;
- idolatría;

vpl.: T1/183.

IDONE Zie:
- ydoen; ydoyne; idoon; ----; ydoin/

IDONITEIT Zie:
- ydoniteyt; ----/

IDOON Zie:
- ydoen; ydoyne; ----; idone; ydoin/

IDOYN Zie:
- idoine, ----, nut ende bequaeme/

IDQUE EX DEFINITIONE USUS = en dit uit de omschrijving van het gebruik.
- et cela par la description de l'usage;
- und dies aus der Umschreibung des Gebrauchs;
- and this from the description of the use;
- y esto por la definición del uso;

vpl.: MGG 117.

IECKEN Zie:
- eijken; eken; ijcken; ijken; iken; ----/

IECKER Zie:
- eijker; eijkmeester; eycker; eyckmeester; eykmeester; ickemeester; icker; ----; ijcker; iker; yckmeester; seiger; seyger; zeiger/

IEDER REYSE = iedere keer; bij herhaling.
- iterum ac saepius; semel (iterum) atque iterum;
- chaque fois;
- jedesmal;
- each time;
- cada vez;

vpl.: C1/298.

IEDOCH Zie:
- edog; edoch; endoch; ----; idoch/

IEGELIJC Zie:
- egelijc; egelijck; egelijcken; elkerlijc; elkerlijck; elckemalc; elckermalck; elckermalcken; elkermallic; elckermanlijck; ieder; ----; iegelijk; ieghelijcke; igelicken; ijder; ijegelijck; jegelick; jegelicken; yever; yeveren; yegelijc; yegelijck; yegelijcken; ygelijc/

IEGELIJK Zie:
- egelijc; egelijck; egelijcken; elkerlijc; elkerlijck; elckemalc; elckermalck; elckermalcken; elkermallic; elckermanlijck; ider; iegelijc; ----; ieghelijcke; igelicken; ijder; ijegelijck; jegelick; jegelicken; yeder; yederen; yegelijc; yegelyck; yegelijcken; ygelijc/

IEGHELIJCKE Zie:
- egelijc; egelijck; egelijcken; elkerlijc; elkerlijck; elckemalc; elckermalck; elckermalcken; elkermallic; elckermanlijck; ieder; iegelijc; iegelijk; ----; igelicken; ijder; yegelijck; jegelick; jegelicken; yeder; yederen; yegelijc; yegelyck; yegelijcken; ygelijc/

IEMAN; IEMANDEN; IEMANDT; IEMANT; IEMANS; IEMANTS; IEMEN; IEMENDE; IEMENE; IEMENT; IEMONT; IMANDEN; IMENT; YEMANDEN; YEMANT; YEMEN; YEMENE = sub. iemand.
- aliquis;
- quelqu'un; aucun;
- einen; Jemand;
- somebody; someone;
- uno; alquien; alguno; cualquiera; una persona;

vpl.: DKB 2; M 662; C1/515.

IEMANDEN Zie:
- bij ---- bedraghen/
- ieman; ----; iemandt; iemant; iemans; iemants; iemen; iemende; iemene; iement; iemont; imanden; iment; yemanden; yemant; yemen; yemene/

IEMANDEN IN DE MUNTE VANGHEN = iemand in de munt (d.i. de plaats alwaar geldt wordt gemunt of geslagen) gevangen nemen.

- aliquem in Moneta apprehendere;
- aprñender dans la monnaie;
- einen in der Münze verhaften;
- capture somebody in the mint;
- coger presa a una persona en la casa de moneda;

vpl.: C1/382.

IEMANDEN TE RECHTE BETRECKEN = voor het gerecht dagen
- in ius vocare;
- appeler en justice;
- vor Gericht laden;
- summon to appear in court;
- citar a uno por presentarse ante el tribunal;

vpl.: C1/313.

IEMANDEN VANGEN = iemand gevangen nemen.
- aliquem comprehendere;
- appréhender quelqu'un;
- einen verhaften;
- capture somebody;
- capturar a uno; apresar a uno;

vpl.: C1/515.

IEMANDEN VELEN OFT SCHADEN = iemand schade toebrengen.
- alicui nocere;
- muire ou préjudicier à;
- einen schädigen;
- hurt or prejudice;
- hacer daño a una persona;

vpl.: C1/343.

IEMANDT Zie:
- ieman; iemanden; ----; iemant; iemans; iemants; iemen; iemende; iemene; iement; iemont; imanden; iment; yemanden; yemant; yemen; yemene/
- sonder contradictie van ----/

IEMANDT WACHTEN MET GHELAGENE LAEGHE = iemand in 'n hinderlaag opwachten.
- aliquem in insidiis praestolari;
- attendre quelqu'un en mettant des pièges;
- einen in einem Hinterhalt aufwarten;
- wait for somebody in an ambush;
- aguardar a uno en una emboscada;

vpl.: C1/341.

IEMANDTS Zie:
- voor ---- deure om Godswille gaen/

IEMANS Zie:
- ieman; iemanden; iemandt; iemant; ----; iemants; iemen; iemende; iemene; iement;

iemont; imanden; iment; yemanden; yemant; yemen; yemene/

IEMANS EYGHEN WESEN = iemands eigendom c.q. slaaf zijn.
- proprietas cq. servus alicuius esse;
- être la propriété c.a.d. l'esclave de quelqu'un;
- jemands Eigentum oder Sklave sein;
- be someone's property or slave;
- ser propiedad de uno, ser esclavo de uno;

vpl.: Pr.Tr./12; C2/933.

IEMANT Zie:
- ieman; iemanden; iemandt; ----; iemans; iemants; iemen; iemende; iemene; iement; iemont; imanden; iment; yemanden; yemant; yemen; yemene/

IEMANTS Zie:
- ieman; iemanden; iemandt; iemant; iemans; ----; iemen; iemende; iemene; iement; iemont; imanden; iment; yemanden; yemant; yemen; yemene/

IEMEN Zie:
- ieman; iemanden; iemandt; iemant; iemans; iemants; ----; iemende; iemene; iement; iemont; imanden; iment; yemanden; yemant; yemen; yemene/

IEMENDE Zie:
- actie tegen dengenen die ---- belet te begraven/
- actie tegen dengenen die ---- beletten wille zijn private te reynigen/
- actie tegen dengenen die met onrechte gelt, goet of gifte neemt om ---- onrechtveerdelijc voir recht te betrecken ende te quellen;/
- bij goeden betrouwen bevolen erfgifte aen ----/
- fortselijc ende bedriegelijc van ---- bekent worden/
- ieman; iemanden; iemandt; iemant; iemans; iemants; iemen; ----; iemene; iement; iemont; imanden; iment; yemanden; yemant; yemen; yemene/

IEMENDE BETRECKEN = iemand bedriegen.

- fraudo l aliquem;
- tromper quelqu'un circonvenir quelqu'un;
- einen betrügen;
- deceive somebody;
- engañar a uno; circunvenir; defraudar a uno;

vpl.: T1/300.

IEMENDE CIRCONVENIëREN = iemand om de tuin leiden.
- decipio III aliquem;
- circonvenir quelqu'un;
- eines hinters Licht führen;
- hoodwink a person;
- circunvenir a uno;

vpl.: T1/300.

IEMENDE MISLEYDEN = iemand bedriegen.
- aliquem fallo III;
- circonvenir quelqu'un; tromper quelqu'un;
- einen betrügen;
- deceive somebody;
- circunvenir; defraudar a uno; engañar a uno;

vpl.: T1/300.

IEMENDEN VANGEN = iemand gevangen nemen.
- aliquem comprehendere;
- appréhender quelqu'un;
- einen verhaften;
- capture somebody;
- capturar a uno; apresar a uno;

vpl.: C1/515.

IEMENE Zie:
- ieman; iemanden; iemandt; iemant; iemans; iemants; iemen; iemende; ----; iement; iemont; imanden; iment; yemanden; yemant; yemen; yemene/

IEMENT Zie:
- ieman; iemanden; iemandt; iemant; iemans; iemants; iemen; iemende; iemene; ----; iemont; imanden; iment; yemanden; yemant; yemen; yemene/

IEMENT ENICH LEGAET ONTFANGENDE = iemand die bij testament een schenking ontvangt.
- heres legatarius;
- celui qui en vertu d'un testament recoit un legs; légataire;
- jemand der testamentarisch eine Spende empfängt;
- someone who receives a donation by last will;
- él que en virtud de un testamento recibe un legado;

legatario;
vpl.: T1/104.

IEMONT Zie:
- ieman; iemanden; iemandt; iemant; iemans; iemants; iemen; iemende; iemene; iement; ----; imanden; iment; yemanden; yemant; yemen; yemene/

IENINGE Zie:
- eeninge; eninge; ----/

IENNETTE; GENET = sub. genetkat; civetkat.
- felis;
- civette;
- Zibetkatze;
- civetcat;
- civeta; gato de algalia;
vpl.: PB II 39.

IERST Zie:
- eerst; eerste; erst; ----; iersten; irst; yerst; yersten/

IERSTE EN CORTE REECKENINGHE = eerste en rekening op korte termijn.
- ratio prima et in tempore brevi;
- facture à courte échéance;
- erste und Rechnung auf kurzer Frist;
- first and short term account;
- cuenta primera y a corto plazo;
vpl.: DDR 3.

IERSTEN Zie:
- actie om geset te worden in den ---- staet/
- eerst; eerste; erst; ierst; ----; irst; yerst; yersten/
- in den ----/
- van d' ---- bedde/
- van den ---- vercrijge/

IERSTEN = adi. (het) eerste.
- primus;
- premier;
- erst;
- first;
- primero;
vpl.: DVB 3, 9,11, 12-

IERSTEN DAG = eerste dag.
- dies primus;
- le premier jour;
- erster Tag;
- first day;
- primer día;
vpl.: DVB 9.

IERSTER Zie:
- in ----/
- ter ---- doot deelbair/

IERSTWERVEN Zie:
- eerstwarfst; eerstwarff; eerstwerven; eerstewerf; ----; eerstwaerven; eerstwerve; eerstwaerf; eerstwarf/

IESTWERF = adv. eerst.
- primum; primo; principio;
- d'abord;
- zuerst;
- at first;
- primero;
vpl.: T2/107.

IET Zie:
- actie tegen ---- gegeven/
- actie tegen ---- gelooft heeft/
- actie van ---- zekerlijcx eijscht/
- yets; yet; ----; iets; yetwes/

IET HANTPLICHTEN = van iets als eigenaar of rechthebbende gebruikmmaken.
- adhibere; exercere;
- se servir de qc. comme usefruitier;
- von etwas als Inhaber oder Berechtiger Gebrauch machen;
- utilize as an owner or a rightful claimant;
- servirse de algo como propietario o habiente derecho;
vpl.: B1; Ra. 1440/5.

IETERATIEVE ORDONNANTIE = herhaalde verordening.
- sanctio itera;
- disposition réputée;
- wiederholte Verordnung;
- repeated regulation;
- ordenanza repetida;
vpl.: PvB 6/39.

IETS Zie:
- yets; yet; iet; ----; yetwes/

IETWES Zie:
- ietwest, ----, yetwes/

IETWES; VALIDE = adv. wettig iets geldigs; iets daadkrachtigs.
- legitime; juste; validus;
- valide; légal; valable; légitime;
- gültig; gesetzlich; energisch; wirksam;
- legitimate; militant; operant;
- legalmente; valedero; legitimo;
vpl.: B1/27; C2/886; MGG 112.

IETWEST; IETWES; YETWES = pron. indef. iets; ietwat.
- aliquid;
- quelque chose;

- etwas;
- something;
- algo; un poco;

vpl.: DVB 35.

IEVER = sub. ijver.
- diligentia;
- diligence;
- Fleiss;
- diligence;
- celo; diligencia; aplicación;

vpl.: PvB 10/210.

IEVER EN VIGILANTIE = ijver en waakzaamheid.
- diligentia; studium et vigilantia;
- déligence, zéle et vigilance;
- Fleisz; Eifer und Aufmerksamkeit;
- diligence, zeal and vigilantia;
- celo, deligencia y vigilancia;

vpl.: Pl.Pr./28; B1. PvB 10/210.

IEVERIG = vlijtig; ijverig.
- studiosus;
- zélé;
- fleiszig; emsig;
- diligent;
- diligente; aplicado; celoso;

vpl.: PB IV/248.

IGELICKEN Zie:
- egelijc; egelijck; egelijcken; elkerlijc: elkerlijck; elckemalc; elckermalc; elckermalcken; elkermallic; elckermanlijck; ider; iegelijc; iegelijk; ieghelijcke; ----; ijder; ijegelijck; jegelick; jegelicken; yeder; yederen; yegelijc; yegelijck; yegelijcken; ygelijc/

IGELIJK Zie:
- eenen ---- anderen/

IGNOMINIE Zie:
- diffamie oft ----

IGNOMINIEUSE DESTITUTIE onterend ontslag.
- dimissio inhonesta;
- destitution dés honorante;
- entehrende Entlassung;
- dishonouring discharge;
- destutución ignominiosa;

vpl.: PB/II/173.

IGNOMINIEUSE ENDE SCHANDAEKEUSE CESSIE = taut. schandelijke overdracht.
- cessio ignominiosa;
- dession ignominieuse;
- skandalöse Uebertragung;
- shameful transfer;

- traspaso deshonroso;

vpl.: LO 1/724.

IGNORANCIE; IGNORANCIEN; IGNORANTIE: IGNORANTIEN = sub. onwetendheide; onkunde.
- ignorantia; uiscitia; imperitia;
- ignorance; défant de connaissance;
- Unwissenheit; Unkenntnis;
- ignorance;
- ignorancia; nesciencia;

vpl.: ADR 17; AGO 13, 14, 17; T1/301, 402; T2/81; B1 25, 36.

IGNORANCIE ENDE ERREUR = dwaling en onwetendheid.
- ignorantia et error;
- ignorance et erreur;
- Irrung und Unwissenheit;
- ignorance and error;
- ignorancia e error;

vpl.: T1/115.

IGNORANCIE ENDE SCHULT = taut. onwetendheid en schuld.
- culpa et ignorantia;
- faute et ignorance;
- Schuld und Unwissenheit;
- fault; ignorance;
- culpa e ignorancia;

vpl.: T1/72.

IGNORANCIE OFF NEGLEGENCIE = onwetendheid of achteloosheid.
- ignorantia vel neglegentia;
- ignorance ou négligence;
- Unwissenheit oder Nachlässigkeit;
- ignorance or negligence;
- ignorancia o descuido;

vpl.: C1/594; ASO 13, 14, 17. ADR 17; T1/301, 442; T2 /81; B1 25, 36.

IGNORANCIEN Zie:
- ignorancie, ----, ignorantie; ignorantien/
- mit --- ende vergeetingen/

IGNORANCIEN VAN THOEN OFT` DOLINGEN = taut. bewijs van dwaling.
- probatio erroris;
- preuve d'ignorance ou d'erreur
- Beweis des Irrtums;
- proof of ignorance or error;
- prueba de ignorancia o error;

vpl.: T1/560.

IGNORANTIA FACTI = onbekendheid met het feit.

- ignorance du fait;
- Unbekanntheit mit der Tatsache;
- unacquaintance with the fact;
- ignorancia del hecho;

vpl.: T1/597.

IGNORANTIA IURIS COMMUNIS = onbekendheid met het plaatselijk recht.

- ignorance du droit local;
- Unbekanntheit mit dem örtlichen Recht;
- unacquaintance with local right; ignorance with local right;
- ignorancia del derecho local;

vpl.: T1/597.

IGNORANTIA IURIS MUNICIPALIS = onbekendheid met het gemeenterecht.

- ignorance du droit municipal;
- Unbekanntheit mit dem Stadtrecht;
- unacquaintance with municipal right; ignorance with municipal right;
- ignorancia del derecho municipal;

vpl.: T1/597.

IGNORANTIE Zie:
- cause van ----/
- eedt van ----/
- ignorancie; ignorancien; ----; ignorantien/
- occasie ende ----/
- ontschuldigen bij ----/

IGNORANTIE OFT MATERIE VAN ONWETENSCHAP = taut. onwetendheid.
- ignorantia;
- ignorance;
- Unwissenheit;
- ignorance;
- ignorancia;

vpl.: PvB1/400; C1/281.

IGNORANTIEN Zie:
- ignorancie; ignorancien; ignorantie; ----/
- ontschuldigen by ----/

IGNOREEREN = vb. bewust niet willen horen of zien.
- ignore I; dissimulo I;
- ignorer; méconnaître;
- ignorieren;
- ignore;
- ognorar;

vpl.: ASo 14.

IHERUSALEM = Jerusalem sub.
- Hierosolyma;
- Jérusalem;
- Jerusalem;
- Jerusalem;
- Jerusalén;

vpl.: B1 Ord. Ka/1.

IISDEM Zie:
- prout in ----

IJCKEN Zie:
- eijken; eken; ---- ; ijken; iken; iecken/

IJCKER Zie:
- eijker; eijkmeester; eycker; eyckmeester; eykmeester; ickemeester; icker; iecker; ----; iker; yckmeester; seiger; seyger; zeiger/

IJDELE PLAATSEN = voor vogelweide liggende akkers, onbebouwde gronden.
- agri inculti;
- des terres incultes, en friche;
- vor den Vogelweide liegende Äcker; unbebaute Gründe;
- uncultivated grounds;
- tierras incultas;

vpl.: DVB 38.

IJDELEN Zie:
- te ----/

IJDER Zie:
- egelijc; egelijck; egelijcken; elkerlijc; elkerlijck; elckemalc; elckermalck; elckermalcken; elkemallic; elckermanlijck; ider; iegelijc; iegelijk; ieghelijcke; igelicken; ----; ijegelijck; jegelick; jegelicken; yeder; yederen; yegelijc; yegelijck; yegelijcken; ygelijc/

IJEGELIJCK Zie:
- egelijc; egelijck; egelijcken; elkerlijc; elkerlijck; elckemalc; elckermalck; elckermalcken; elckermallic; elckermanlijck; ider; iegelijk; iegelijc; ieghelijcke; igelicken; yder; ----; jegelick; jegelicken; yeder; yederen; yegelijc; yegelijck; yegelijcken; ygelijc/

IJEMANDT QUETSEN = iemand verwonden.
- aliquem vulnerare;
- biesser quelqu'un;
- einen verletzen;
- injure somebody

- herir (of = lesionar) a uno;
vpl.: C1/597.

IJEMEN Zie:
- ware oec ---- rebel

IJEMENS Zie:
- ontscaken ---- kinderen/

IJERST WERFF = eerste maal; eerste keer.
- primum;
- première fois;
- zum ersten Mal;
- for the first time;
- la primera vez;
vpl.: MGG 13.

IJET Zie:
- zoo vere dair aff ---- oeverde/

IJET MERE = iets meer.
- pauló magis;
- un peu plus;
- etwas mehr;
- something more;
- un pocó más;
vpl.: MGG 9.

IJET OEVERDE = iets overbleef.
- aliquid supererat;
- en restait quelque chose;
- etwas übrigblieb;
- something remained;
- sobraba algó;
vpl.: DVB 14.

YETWES Zie:
- ietwest; ietwes; ----/

IJK Zie:
- eijk; ----/

IJK; EIJK = sub. gewichts-lengte- of inhoudsbepaling.
- signum mensuris et monderibus impressum;
- étalon; marque ou empreinte d'étalonnage;
- marke zur festsetzung von Gewicht, Länge oder Inhalt;
- hall-mark for fixing weight, length or content;
- marco;
vpl.: ACart 17.

IJKEN Zie:
- eijken; eken; ijcken; ----; iken; iecken/

IJNNSGELIJKE = insgelijke; eveneens.
- item; itidem;
- aussi; de même; également;
- ebenfalls; gleichfalls;
- likewise; in same manner;
- también; asimismo; igualmente;

vpl.: Acart 23.

IJSER Zie:
- braetpanne metten ---- daervore/
- int ---- stellen/
- int ---- oft civile gevanckenis stellen/
- kodsen sonder ----/

IJSERE Zie:
- onghebonden ende buyten alle banden van ----/
- recht van de ---- waghe/
- vertraillien met ---- geirden/
- vleeschboom metten seele ende ---- spillen/
- wapper met ---- coorde/

IJSERE CLOOTE = ijzeren kogel.
- globus ferreus;
- boulet de fer;
- eiserne Kügel;
- iron bullet;
- bala de hierro;
vpl.: LO4/blz. 124.

IJSERE GEERDEN = ijzeren spijlen.
- cancelli;
- des barres de fer;
- eiserne Stangen;
- iron spikes;
- barrotes de hierro;
vpl.: LOV/230.

IJSERE TRAILLIE = ijzeren tralierooster.
- crates ferrea;
- gril fixe;
- eisernes Gitterwerk;
- iron bar-grating;
- reja de hierro;
vpl.: LOV/238.

IJSEREN BUSSCHE = pot van ijzer.
- olla ferrea;
- boîte en fer;
- eiserner Topf;
- iron pot;
- puchero de hierro; arca de hierro;
vpl.: LO6/blz. 554.

IJSEREN HEUSE (HEUSKEN) = ijzeren hengsel; klein hangijzer.
- ansa ferrea; ansa ferrea parva;
- anse de fer; une petite anse de fer;
- eiserner Henkel; kleines Hänge eisen;
- iron handle; small pot; hanger;
- asa de hierro; pequeñas llares

IJS

vpl.: LO3/blz. 178; C1/430; LOV 396.

IJSEREN KLIEFBEIJTEL = ijzeren beitel.
- scalprum ferreum;
- coin en fer pour fendre;
- eiserner Meissel;
- iron chisel;
- formón para cortar;

vpl.: LOV/394.

IJSEREN LATTE MET EENEN HANGHEL = ijzeren staaf met inkervingen met een haak.
- regula ferrea cum harundine;
- latte en fer avec une crémaillère;
- Eisentange mit Henkel; mit Haken;
- iron bar with a jag;
- barra de hierro con cremallera;

vpl.: LOV/396; LO3/138.

IJSEREN POTHEIJS = hengsel van ijzer om daaraan potten te hangen.
- ansa ollae ferrea ad suspendendas ollas;
- de fer à suspendre les pots anse;
- eiserner Haken um Töpfe dran zu hangen;
- ironh handle to hang pots to it;
- asa de hierro para colgar ollas;

vpl.: LOV/394.

IJSEREN RONDE PANNE MET EENEN STELE = ijzeren steelpan.
- occulum ferreum cum manubrio;
- poêle ronde en fer avec un manche;
- runde eiserne Pfanne mit Stiel;
- iron saucepan;
- sartén redonda de hierro con mango;

vpl.: LOV/396.

IJSEREN SCHUPPE OM MEDE TE DELVEN ENDE PLANTEN = ijzeren schop om mee te graven en te planten.
- pala ferrea ad fodendum et plantandum;
- pelle en fer pour bêcher et planter;
- eiserne Schaufel um zu graben und zu pflanzen;
- iron shovel to dig and to plant;
- pala de hierro para excavar y plantar;

vpl.: LOV/394.

IJZ

IJSEREN TREFT = ijzeren driepoot.
- tripus ferreus;
- trépied de fer;
- eiserner Dreifuss;
- iron tripod;
- trípode de hierro;

vpl.: LO3/178.

IJSERGELT = sub. loon voor het in de boeien slaan van gevangenen.
- ius vinculorum;
- droit de ceps;
- Gehalt für das in Fesseln schlagen von Gefangenen;
- emolument for putting prisoners in irons;
- bonificación para poner en prisiones a una persona;

vpl.: LO6/blz. 632.

IJSERVAST Zie:
- goet ---- maecken

IJSSCHERS Zie:
- molenvat ----; mudde ----/
- quartier ----/
- sister oft halster ----/

IJSSENEREN Zie:
- minelijcke ----

IJSSERE - WAGHE Zie:
- recht van de ----

IJTSPRAKE; UTESPRAKE; UUTSPRAKE; UYTSPRAKE; UTESPRAEC; UTESPRAIC; VUIJTSPRAKE = sub. uitspraak.
- eloquium; pronuntiatio; sententia;
- sentence; arrêt;
- Entscheidung; Schiedsspruch;
- sentence;
- sentencia; veredicto; juicio;

vpl.: BVB 22; LPS 41.

IJZER Zie:
- buijten pijne ende banden van ----/

IJZERE BLOCKE = een werktuig waarin de benen van de gevangene werden gesloten.
- instrumentum in quod crura comprehensi includebantur;
- entrave de fer;
- Werkzeug in dem die Beine des Gefängenen geschloszen wurden;
- iron blocks in which the legs of a prisoner were fastened;
- cormas de hierro, en las cuales se fijan las piernas de un prisionero;

vpl.: C1/659.

IJZEREN Zie:
- met ---- gheirden stofferen/

IJZEREN TRAELGIE = ijzeren rooster.
- crates ferrea;
- grille de fer;
- eisernes Gitter;
- iron grating;
- reja férrea;

vpl.: LO1/264.

IJZERENTHOL = sub. belasting geheven op alle verkocht ijzer (Thienen) zijnde de 36e penning.
- tributum ferri venditi;Thienen;
- impôts du 36e dernier sur tous les vétiments vieux vendus (Thienen);
- Steuer gehoben auf allen verkauften Eisen (Thienen) seinde der 36e Pfennig;
- tax imposed on all sold iron being the 36th penny; Thienen;
- impuesto cobrado de todo hierro vendido; Thienen;

vpl.: PvB 6/73.

IKEN Zie:
- eijken; eken; ijcken; ijken; ----; iecken/

IKER Zie:
- eijker; eijkmeester; eycker; eyckmeester; eykmeester; ickemeester; icker; iecker; ijcker; ----; yckmeester; seiger; seyger; zeiger/

ILC Zie:
- ellick; elc; ellic; elec; elic; eelc; ----; illic/

ILLATA Zie:
- invecta et ----

ILLATIE = sub. toevoeging; inbreng.
- accessio; illatio;
- afjonction; apport; dépôt;
- Hinzufügung; Einlage;
- addition; contribution;
- adición; añadido; apostacion; deposito;

vpl.: PvB 10/348; PvB 8/53.

ILLATIE OFT DEDUCTIE VAN RECHTE = afgeleid recht.
- jus deductus;
- droit déduit;
- abgeleites Recht;
- derived justice;
- derecho deducto (derecho colecto);

vpl.: PB IV/177.

ILLATIEF ; ILLATIJF = adi.

gevolgtrekkende.
- illativus; illatum;
- qui sert à conclure;
- offensichtlich; augenscheinlich;
- evident;
- ilativo;

vpl.: MGG 115; T2/163.

ILLATIJF Zie:
- illatief ----

ILLIC Zie:
- ellick; elc; ellic; elec; elic; eelc; ilc; ----/

ILLICITE = adv. ongeoorloofd.
- illicite;
- illicite; défendu;
- unerlaubt;
- illicit; unlawful;
- ilegítimo;

vpl.: BVB 97.

ILLICITUM Zie:
- factum ----

ILLICO = adv. ogenblikkelijk.
- illico; statim;
- aussitôt; tout de suite;
- unverzüglich;
- immediately;
- en el acto; acto seguida;

vpl.: MGG 70.

ILLIQUIDE = onduidelijk; betwistbaer.
- controversus;
- incertain; non liquide;
- undeutlich;
- obscure;
- contestable; discutible; recusable;

vpl.: C1/blz. 19.

ILLIQUIDE ENDE ROUWE = taut. onduidelijk.
- pretio non parabilis;
- irrecouvrable, ce qu'on ne peut pas encaisser;
- undeutlich;
- indistinct;
- incobrable; fallido;

vpl.: LOV/250.

ILLIUS Zie;
- illum ----

IILO Zie:
- etiam ---- presupposito solum/

ILLO CASU = in dat geval.
- en ce cas;
- in diesem Falle;
- in that case;
- en tal caso;

vpl.: MGG 115.

ILLO NOMINE = (in) met die naam.

- avec se nom;
- mit diesem Namen;
- in that name;
- en aquel nombre; con aquel nombre;

vpl.: MGG 108.

ILLOS Zie:
- actio ----

ILLUDEREN = vb. vermijden; ontwijken; ontduiken.
- vitare; declinare;
- tromper; jouer avec; se laisser faire;
- irreführen; sein Spiel mit einem treiben;
- avoid; evade;
- eludir; evitar; burlar;

vpl.: B1; Pl. Bra/23.

ILLUMILLIUS = dat daarvan cq. dat gebruik van dit bezit.

- usage de cette possession;
- dieser Gebrauch dieses Besitzes;
- that use of that possession;
- aquel uso de esa posesión;

vpl.: PvB 18.

ILLUSOIR Zie:
- infructuereije oft ----

ILLUSOIR ENDE SONDER EFFECT = taut. zonder gevolg.
- sine effectu;
- sans suites; sans effet;
- ohne Erfolg;
- without consequence;
- sin consecuencias; sin efecto;

vpl.: PB/III/525.

ILLUSOIR (INFRUCTUEUX) OFT INFRUCTUEREIJE = onvruchtbaar of ijdel, bedriegelijk, denkbeeldig.
- infructuosum; imaginarium;
- stérile; infertile; illusoire;
- unfruchtbar oder eitel;
- sterile or idle;
- infructuoso; ilusorio;
- vpl.: MGG 27, 62.

IM PERICOLO MORTIS = in doodsgevaar.

- en danger de mort;
- in Todesgefahr;
- in peril of death;
- en peligro de muerte;

vpl.: C1/95.

IMAGINACIE ; IMAGINATIE = sub. inbeelding.
- imaginatio; opinio falsa;
- imagination; invention;
- Dünkel; Einbildung;
- conceit; imagination;
- imaginación;

IMAGINARIE BESCHADIGHET = verborgen gebrek.
- defectio imaginaria;
- défaut caché;
- verborgen Fehler;
- imaginary defect;
- defecto oculto;

vpl.: LO 7/32.

IMAGINARIE OFT GEPEYNSDE DELIBERACIE = taut. denkbeeldige betaling.
- solutio pecuniae imaginaria;
- acquittement imaginaire;
- imaginäre Bezahlung;
- imaginary payment;
- finiquito ficticio;

vpl.: T1/612.

IMAGINATIE Zie:
- imaginacie , ----/

IMAGINEEREN Zie:
- imagineren; ----/

IMAGINEREN; IMAGINEEREN = vb. zich inbeelden; zich verbeelden; uitdenken.
- concipio III animo; mihi aliquid esse videor II;
- s'imaginer; avoir trop de présomption;
- sich einbilden; ersinnen;
- imagine; fancy; invent;
- imaginarse; inventar;

vpl.:

IMANDEN Zie:
- ieman; iemanden; iemandt; iemant; iemans; iemants; iemen; iemende; iemene; iement; iemont; ----; iment; yemanden; yemant/

IMENT Zie:
- ieman; iemanden; iemandt; iemant; iemans; iemants; iemen; iemende; iemene; iement; iemont; imanden; ----; yemanden; yemant/

IMBREC Zie:
- inbreeck; inbrec; ----/

IMBUEREN = vb. onderrichten; vertrouwd maken; betrekken; inwijden.
- instruo III; imbuo III; erudio IV; deduco III; dedico I;

- instruire; informer; montrer; prendre possession de; initier; inaugurer;
- belehren; vertraut machen; beziehen; einweihen;
- instruct; make familiar; obtain; to initiate; to consecrate;
- instruir; familiarizarse; familiarizar a una persona con una cosa; imbuir; iniciar;

z vpl.: LPS 70; C2/948, 1046.

IMITEREN ENDE NAEVOLGEN = taut. navolgen.
- imitatio;
- imiter;
- nachfolgen;
- imitate;
- imitar; tomar por modelo;

vpl.: PB/II/340.

IMMAGINARIE ENDE BESCHADICHEIJDT = vermeende schade.
- - prejudicio imaginaria;
- préjudice prétendu;
- vermeinte Schaden;
- imaginary damage;
- presunto perjuicio;

vpl.: LO7/164.

IMMEDIAAT; IMMEDIATE; IMMEDIATELIJCK; IMMEDIATELYK = adv. onmiddellijk; direct; rechtstreeks.
- statim; confestim; proximus; directus; continuo; apextus; immediatus;
- immediatement; directement; immediat; direct;
- sofort; sogleich; unmittelbaar; direkt; augenblicklich;
- immediately; directly; immediate;
- immediatamente; immediato; directamente; immediato; directo;

vpl.: B2; LO6/208; ACart 19; ADR 14 ; MGG 97; Ca2/228; B1/PL.RG 15-18.

IMMEDIAET HOOFT = onmiddellijk overste.
- caput immediatus;
- chef (de sens) immédiat;
- unmittelbarer Häuptling;
- direct chief immediate head;
- cabeza immediato;

vpl.: C1/302/2

IMMEDIAET OVERHOOFD - directe meerdere.
- superior immediatus;
- supérieur immédiat;
- unmittelbarer Vorgesetzte;

- direct superior;
- superior immediato;

vpl.: B2/48.

IMMEDIATE Zie:
- immediaat/ mediate oft ---- erfghenamen/nee mediate nec ----/

IMMEDIATELIJCK Zie:
- immediaat/

IMMEMORIAEL Zie:
- in posessie ----

IMMEMORIAEL = adi. onheugelijk.
- ex omni memoria aetatum;
- immémorial;
- unvordenklich;
- immemorial;
- immemorial;

vpl.: LPS67.

IMMEMORIALE Zie:
- AB ---- tempore/
- oude ---- gerechtigheden/

IMMEMORIALE POSSESSIE = onheugelijk bezit.
- possessio maxime antiqua;
- possession immémoriale;
- unvordenklicher Besitz;
- immemorial possession;
- posesión immomorable (of = immemorial);

vpl.: A Cart 28; LPS 67, 68.

IMMEMORIALE TIJD; IMMEMORIAELEN TIJDEN = onheugelijke tijd(en).
- tempis veterrimum; tempora veterrima;
- temps immémorial; temps immémoriamo;
- unvordenkliche Zeit(en);
- immemorial time(s);
- tiempo(s) immemorial(es);

vpl.: PvB 90, 93; LPD 101.

IMMER(S) Zie:
- emmer(s); emmeer; ember; ----; ----; ommer(s); ummer(s)

IMMERGESEIJT; EMMERGESEIJT = sub. het steeds gezegde.
- quod saepe dictum est;
- qui est souvent dit ou mentionné;
- das immer gesagte;
- what is always said;
- mencionado a menudo;

vpl.: MGG 121.

IMMERMEER Zie:
- erftelijck; erffelijke; erffelijken ende ommermeer; ----/

IMMERMEER (OMMERMEER) ENDE ERFFELIJ(C)KEN = taut. voor altijd.
- in perpetuum;
- hérédi tairement et pour toujours;
- erblich und für immer;
- hereditary and for ever;
- para siempre jamás por hereditariedad;

vpl.: BVB 2, 188, 194.

IMMERMERE Zie:
- emmermeer; emmermere; embermere; ----; ommermere; emmermee; ommermeer/

IMMERSEELE Zie:
- gagie spuijmeester van de oude stadt ----/

IMMEUBLE GOEDEN = onroerende goederen.
- bona immobilia;
- biens immobiliers;
- unbewegliche Güter;
- immovable goods;
- bienes immuebles;

vpl.: C1/515.

IMMEUBLE MEUBEL = onroerende goederen.
- bona immobilia;
- biens immeubles;
- Unrührende Güter;
- immovable goods;
- bienes immuebles;

vpl.: Vr2/blz. 1064.

IMMINENT ENDE BAIRBLIJCKENDE = taut. dreigend; boven het hoofd hangend.
- imminens;
- imminent;
- drohend;
- menacing; thretening;
- imminente;

vpl.: T1/376.

IMMINEREN = vb. dreigen.
- minor (I);
- être immitent; menacer;
- drohen;
- menace; threaten;
- amenazar; ser inminente;

vpl.: T1/307.

IMMINITEIJDT VAN DER KERCKEN = onschendbaarheid van de kerk.
- immunitas ecclesiae;
- immunité de l'eglise;
- Immunität der Kirche;
- immunity of the church;
- immunidad de la iglesia;

vpl.: C1/388.

IMMISEREN = vb. gerechtelijk toewijzen; in bezit stellen van goederen.
- addico (III) possessionem bonorum;
- mettre en possession des biens de quelqu'un;
- in den Besitz setzen von Güter;
- place one in possession of goods;
- poner en posesión de bienes;

vpl.: T1/105.

IMMISSIE Zie:
- acte van ----

IMMISSIE = sub. inbreng; jur. gerechtelijke toewijzing.
- addictio (bonorum); immissio judiciales;
- addiction; adjudication;
- einbringen; gerichtliche Zuerkennung; gerichtliche Zuteilung;
- contribution; allotment; adjudication;
- aportación; adjudicación;

vpl.: DVB 43; C2/1054.

IMMOBILIAIR Zie:
- erfghenamen

IMMOBILIAIR = adi. onroerend.
- immobilis;
- immobilier;
- unbeweglich;
- immovable;
- inmueble; inmobiliario;

vpl.: C1/135.

IMMUNDICITEYT ENDE VUYLICHEYT = taut. 1. vuilnis; 2. vuiligheid.
- 1. stercora; 2. immunitia;
- 1. ordures; 2. saleté;
- 1. Müll; 2. Schmutz;
- 1. rubbish; 2. dirtiness;
- 1. basura; 2. suciedad;

vpl.: PB/II/321.

IMMUNITEYT = sub. onschendbaarheid.
- sanctitas;
- immunité;
- Unverletzlichkeit;
- inviolability;
- inmunidad; inviolabilidad;

vpl.: PB/II/335.

IMMUTACIE ENDE VERANDERINGE = taut. verandering.
- immutatio;
- altération; falsification;
- Verfälschung;
- falisification;
- adulteración; falsificación;

immutación;
vpl.: T1/153.

IMMUTEREN = vb. veranderen.
- immuto I; muto I; permuto I;
- changer; muer;
- ändern;
- alter; change;
- cambiar; immutar;
vpl.: T1/594.

IMPARTINENT = adi. brutaal; onbeschaemd.
- non ad rem ipsam; non ad propositum; alienus; impudens; ineptus;
- impertinent; inopérant; importunus;
- nicht zur Sache; impertinent;
- impertinent;
- impertinente;
vpl.: T2/248.

IMPEDIMENTE Zie:
- impediment, ----/

IMPEDIMENTEN ENDE BELETTE = taut. hinderpaal; belemmering; ook huwelijksbeletsel.
- impedimentum; mora difficultas; salebra;
- empêchement; obstacle; impédiment;
- Hindernis; Hemmung;
- hindrance; impediment; obstacle;
- estorbo; impedimento; obstáculo;
vpl.: T1/275, 572; T2/31, 45, 81, 267.

IMPEDIMENTEN Zie:
- letsel ende ---- van huwelijc/

IMPENSE; IMPENSIEN; LASTEN ENDE COST; COSTEN = taut. onkosten.
- impensae;
- dépenses; frais; charges;
- Unkosten; Spesen;
- expenses; charges;
- expensas; gastos; costas;
vpl.: T1/461, 443; C1/31.

IMPENSEN ENDE SCADEN = onderhoudskosten.
- impensa et damnum;
- frais d' entretien;
- Unterhaltskosten;
- maintenance costs;
- gastos de mantenimiento; gastos de manutención;
vpl.: T1/458.

IMPENSIEN Zie:
- impense, ----, lasten ende cost, costen/

- nootelijcke ende behoeftelijcke costen/ en ----/

IMPENSIEN ENDE COSTEN = taut. onkosten.
- impensa;
- frais; dépenses;
- Unkosten; Spesen;
- charge; expenses;
- gastos; expensas;
vpl.: T1/443

IMPERECIEN; IMPERECIE = sub. onervarenheid; onkunde; onbekwaemheid.
- imperitia;
- inexpérience; impéritie;
- Unerfahrenheit; Unfähigkeit; Unwissenheit;
- disability; incapacity; ignorance; inexperience;
- impericia; inexperiencia;
vpl.: T1/377, 620; T2/128.

IMPERIALE Zie:
- notarijse ----/

IMPERICIE Zie:
- imperecien ----

IMPERICIEN Zie:
- onachtsaemheyden oft ----/

IMPERII Zie:
- vie territorialis ----

IMPERTINENTE ALTERCATIE = onbeschaamde twist.
- altercatio impertinens;
- impertinente altercation;
- unverschämter Wortstreit;
- impertinent quarrel;
- altercación impertinente;
vpl.: Ca2/403.

IMPERTINENTIAS Zie:
- generalia iuris pro et contra et generalis ----

IMPERTINENTIE = sub. dingen die niet ter zake dienen.
- impertinentia; quae ad rem non pertinent;
- choses non pertinentes;
- nicht sachdienlich;
- things are not to the point;
- brutalidad; impertinencia;
vpl.: C1/634.

IMPETICIE; IMPETITIE = sub. aanklacht; vordering; aanval; aandrang; onrechtvaardige eis.
- impetitio; empetus; incarsio; impetusie; petitio iniusta;
- inculpation; assant; attaque; pétition injuste;
- Anklage; Klage; Angriff; ungerechte Petition;

- accusacion; indictment; action; attack; impetions; unjust petition;
- acusación; denuncia; acriminación; inculpación; attaque; presión; injuste acción;

vpl.: T2/237; 146; C1/118; PvB 1/593.

IMPETITIE Zie:
- impeticie ----

IMPETITIE ENDE USURPATIE = wederrechtelijke bezitneming; onrechtmatige toeeigening.
- impetitio et usurpatio;
- usurpation;
- rechtswidrige Besitzergreifung;
- unlawful occupation;
- usurpatión; ocupación con violencia;

vpl.: PB/III/6.

IMPETITIE OFT HEIJSCH = taut. beschuldiging of eis.
- accusatio;
- accusation ou demande;
- Klage oder Forderung;
- accusation or claim;
- acusación o demanda;

vpl.: LOV/272.

IMPETRABEL = adi. verkrijgbaar; door aanzoek te verwerven; eisbaar; beschikbaar.
- impetrabilis; poscendus;
- qu'on peut obtenir; exigible; dispossible;
- erhältlich; ersuchbar; anliegbar; verfügbar;
- obtainable; exigible; impetable;
- obtenible; adquirible por petición; exigible; exigidero;

vpl.: PB/II/383; PB IV 10; PvB 1/310.

IMPETRACIEN = sub. verkrijging.
- impetratio;
- impétracion;
- Erwerbung;
- acquisition; obtaining;
- impetración;

vpl.: T1/637; LO4/426.

IMPETRANT = sub. verzoeker; verkrijger; eiser d.i. procespartij die optreedt na inwilliging door de rechter van een inleidend verzoek daartoe.
- petitor; impetrans;
- impétrant; demandeur; réquerant en justice;
- Bittsteller; Erwerber; Kläger; Anklager;

- acquirer; petitioner; impetretor; plaintiff;
- actor; demandante; demandador; impetrador; suplicante; sollicitante;

vpl.: DVB 117; C1/513; T1/637; C2/882; B1/5.

IMPETRANTEN VAN MANDEMENT VAN MAINTENUE = verkrijgers van een zekere rechtsbescherming.
- impetrantes aliquod iuris patrocinium;
- impétrant avec pouvoir de maintien de possession;
- Erwerber eines gewiszen Rechtsschutzes;
- obtainer of a certain legal protection;
- impetradores de una cierta protección legal;

vpl.: DVB 19,71.

IMPETREEREN; IMPETREREN; IMPUTRERERN = vb. afbedelen; door aandrang bekomen; verkrijgen; verwerven; winnen; zich verwerven.
- impetro I;
- acqérir; impétrir; obtenir;
- erhalten; erwerben; gewinnen;
- acquire; gain; obtain;
- conseguir; impetrar;

vpl.: MGG 59, T1/306.

IMPETRERENZie:
- impetreeren; ----; imputreren/

IMPIETEREN = vb. schenden; oneerbiedig bejegenen.
- violo I; irreventer tracto I;
- violer; transgresser; traiter avec manque de respect;
- schaänden; mit Unehrbietigkeit begegnen;
- transgress; to treat with disrespect;
- violar; violentar; quebrantar; tratar con irreverencia;

vpl.: ACart 51; PvB 6/59.

IMPIGNORATIE Zie:
- belastinghe oft ----/

IMPIGNOREREN = vb. verpanden; in pand nemen.
- pignoro I;
- impignorer;
- verpfänden;
- pawn;
- pignorar; empeñar; hipotecar;

vpl.: LO1/650.

IMPISSIBILITEIJT = sub. onmogelijkheid.
- effici posse;

- impossibilité;
- Unmöglichkeit;
- impossibility;
- imposibilidad;

vpl.: PvB 6/324.

IMPLETIE VAN CONTRACTEN = nakoming van overeenkomsten.
- impletus contractuum;
- l'accomplissement de contrats;
- Erfüllung von Vereinbarungen;
- abservance of agreements;
- cumplimiento de contratos;

vpl.: C1/278.

IMPLICANTA Zie;
- absque

IMPLOREREN Zie:
- aenroepen ende ----/

IMPLOYEREN = vb. gebruiken; aanwenden.
- utor III;
- employer;
- benutzen;
- employ;
- usar; emplear; utilizar;

vpl.: C1/blz. 599.

IMPONEEREN; IMPONEREN = vb. opleggen; ontzag afdwingen;
- impono III; iniungo III; irrogo I; admirationem sui inicere;
- imposer; infliger; ordonner; extorquer;
- auferlegen; auflegen; hinauflegen; erzwingen; imponieren;
- charge with; impose upon; lay upon; impose; impress;
- imponer; infligir; arrancar; imputar;

vpl.: MGG 17, 67; T1/163, 331, 425; T2/285; PvB II 346; C1/251; T2/285.

IMPONEREN Zie:
- imponeeren; ----/

IMPORTABLE LASTEN = ondragelijke lasten.
- onera importabilia;
- charges insupportables;
- unerträgliche Bürden;
- unbearable charges;
- cargos insoportables;

vpl.: PB/III/381.

IMPORTANCIE; IMPORTANTIE = sub. belangrijkheid; gewichtigheid.
- momentum; magnitudo; grairtas;
- importance;
- Wichtigkeit; Importanz;

Interesse; Belang; Bedeutung;
- importance;
- importancia;

vpl.: B2/216; C1/blz. 286, 49; PvB 1/588, 308; MGG 206.

IMPORTANT Zie:
- ut et verba ----

IMPORTANTEN Zie:
- requeste van ----

IMPORTANTIE Zie:
- ghewichte ende ----/
- importancie, ----/
- saecken van ----/
- saken van ----/

IMPORTEREN = vb. 1. invoeren; 2. belopen, bedragen.
- 1. importo I; 2. efficio III; consto I;
- 1. importer; 2. se monter à; s'élever à;
- 1. einführen; 2. betragen; sich belaufen;
- 1. to import; 2. amounting to;
- 1. importar; 2. sumar; ascender;

vpl.: Cr2/blz. 1003; PvB 78.

IMPORTUNEEREN = vb. ongelegen komen; lastig zijn.
- incommodo I; venio incommodo IV;
- venir dans un temps incommode; incommoder;
- ungelegen kommen; lästig sein;
- come in a inconvenient moment; be troublesome;
- importunar;

vpl.:

IMPORTUNITEIJT; IMPORTUNITEYT = sub. overlast; hinderlijkheid; ongelegenheid.
- incommoditas; molestia; importunitas;
- incommidité; importunité; sur charge;
- Belästigung; Roheit;
- nuisance; annoyance; hindrance; importunity;
- importunación; molestia; importunidad;

vpl.: PB II/167; BVB 98; PB II 359; PvB 1/393.

IMPORTUNITEYT Zie:
- importuniteijt ----/

IMPOSEREN ENDE OPLEGGHEN = taut. opleggen.
- imponere;
- imposer;
- auferlegen;

- impose;
- imponer;

vpl.: PB/II/307.

IMPOSITIE Zie:
- belastinghe ende ----/
- impost, ----/

IMPOSITIE OP HET HOYE = verbruiksbelasting op hooi.
- tributum in usu faeni;
- impôt sur les consommations de foin;
- Verbrauchssteuer auf Heu;
- tax on hay;
- impuestos de consumo de heno;

vpl.: PvB 6/102.

IMPOSITIE OP HET SMOUT = verbruiksbelasting op het vet.
- tributum in usu pinguis;
- impôt sur les consommations sur la graisse;
- Verbrauchssteuer auf dem Fett;
- tax for use of fat;
- impuestos de consumo de manteca;

vpl.: PvB 6/100.

IMPOSITIE OP HET WASCH = verbruiksbelasting op de was.
- tributum in laverna;
- impôt sur les consommations de cire;
- Verbrauchssteuer auf der Wäsche;
- tax on laundry;
- impuestos de consumo de lavado (of = por lavado);

vpl.: PvB 6/102.

IMPOSITIE OP DE VREMDE HOEDEN = verbruiksbelasting op de invoer van hoeden van buitenlandse makelij.
- tributum in importatione pilleorum extraneorum;
- impôt sur les consommations de chapeaux produits en étranger;
- Verbrauchssteuer auf der Einfuhr von Hüten von ausländischen Machwerk;
- tax for the import of hats of foreign make;
- impuestos de consumo por importación de sombreros de hechura extranjera;

vpl.: PvB 6/101.

IMPOSITIEN Zie:
- beden en ----/
- imposten ----/
- seltinghe maeninghe arrestamenten ende ----/

IMPOSITIEN VAN DEN NEGENMANNEKEN = belasting inhoudende de betaling van een zilveren muntje bij invoer van vee in de stad.
- tributum contineus solutionem nummi argentei valoris minoris apud inventionem pecoris in urbem;
- "negenmanneke" une petite monnaie d'argent de Brabant payé à l'importation du bétail dans la ville;
- kleine silberne Münze als Steuer bezahlt bei Vieheinfuhr in der Stadt;
- tax, paid for by a silver coin, when importing into the town;
- impuesto llamado "negenmanneke" una moneda de plata de pequeño valor que se debe al hacer entrar ganado en la ciudad;

vpl.: C3/188.

IMPOSSIBEL = adi. onmogelijk.
- impossibilis;
- impossible;
- unmöglich;
- impossible;
- imposible;

vpl.: T1/340.

IMPOSSIBILITEYT = sub. onmogelijkheid.
- probare aliquid fieri non possum;
- impossibilité;
- Unmöglichkeit;
- impossibility;
- imposibilidad;

vpl.: T1/181.

IMPOST Zie:
- imposten; impositien; ----/

IMPOST; IMPOSITIE = sub. indirecte belasting; belasting op verbruiksgoed; middel ; verbruiksbelasting.
- tributum; exactio; impositum; tributum consumtionis; vectigal bonorum; indictio;
- impôt indirect; taxe sur la consomstion;
- indirekter Steuer; Mittel Konsumsteuer; Verbrauchssteuer;
- impost; tax; consumption-tax; tax on articles of consumption;
- impuesto indirecto; recurso impuestos de consumo;

vpl.: C1/blz. 378; PvB 1/199; ACart 36; ASO 16, 17; DVB 38

IMPOSTURE = sub. bedrag.
- fraus;
- imposture;
- Betrug;
- fraud;
- impostura; fraude; engaño;

vpl.: PvB 10/181.

IMPOTENT; IMPOTENTE = adi. sub. onmachtig(e).
- impotens;
- impuissant; faible; impotent;
- Unfähig(e); Ohnmächtiger; Impotent;
- impotent; unable;
- impotente; incapaz;

vpl.: BVB 99; PB II 359; PB III 553; T1/530.

IMPOTENT Zie:
- onmachtich ende ----/

IMPOTENTE Zie:
- impotent, ----/

IMPRETACIE = sub. verkrijging.
- impetratio;
- impétration;
- Erwerbung;
- acquisition; obtaining;
- impetración;

vpl.: T1/21.

IMPROPERLIJC = adv. oneigenlijk.
- improprie;
- improprement;
- bildlich; uneigentlich;
- improperly; not exactly; not quite that;
- impropiamente;

vpl.: T1/125.

IMPRUDENCI Zie:
- actio ----

IMPRUDENCIAM Zie:
- actio in factum contra indicem qui male vel per ---- indicavit/

IMPUGNACIE; IMPUGNATIE = sub. bestrijding; bevechting; wederstreving.
- impugnatio; oppugnatio;
- attaque; opposition;
- Anfechtung; Bestreitung; Widerstrebung;
- dispute; impugnation; opposition;
- imougnación;oposición; resistencia;

vpl.: T2/174.

IMPUGNATIE Zie:
- impugnacie ----/

IMPUGNEEREN; IMPUGNEREN = vb. bestrijden; bevechten; weerstreven.
- repugno I; obsisto III; resto I; impugno I;
- attaquer en justice; disputer; opposer; résister; combattre;
- bestreiten; widerstreben; bekämpfen;
- dispute; opposition; impugn;
- impugnar;

vpl.: C1/638, 494, 496; BVB 15.

IMPUGNEREN Zie:
- impugneeren; ----/
- querelleren ende ----/
- wederleggen ende ----/

IMPUGNICIE = sub. bestrijding; betwisting; wederstreving.
- impugnatio; oppugnatio;
- contestation;
- Bestreitung;
- contesting;
- impugnación;

vpl.: T2/117.

IMPULSIVE = adv. impulsief; in opwelling.
- cum fervore; in impulsu;
- impulsivement;
- impulsiv;
- impulsively; in the (first) impulse;
- impulsivo;

vpl.: T1/221.

IMPUNE Zie:
- cum extra territorium ius dicenti ----/
- non paretur/

IMPUNELIJCK = adv. ongestraft; straffeloos.
- impunitus;
- impunement;
- ungestraft; straflos;
- unpunished;
- inpunemente; sin ca stigo;

vpl.: PvB 10/100.

IMPUNTEIJT; IMPUNITEYT = sub. straffeloosheid.
- impunitas;
- impunité; absence de culpabilité;
- Straflosheit; straflosigkeit;
- impunity;
- impunidad;

vpl.: B1.Pl. Bra. 4; C1/383; PB II 305; B1/19; C2/885; C1/383.

IMPUNITEYT Zie:
- impuniteijt, ----/
- licentie oft hoope van ---- en-

de correctie/

IMPUNITEYT VAN OVERSPEL = straffeloosheid van overspel.
- impunitas adulterii;
- inpunité d'adultère;
- Straflosheit von Ehebruch;
- impunity of adultery;
- impunidad de adulterio;

vpl.: PB/II/312; C2/885; B1 Pl. Bra. 4; C1/383; PB II 305; B1/19.

IMPUTATIE = sub. beschuldiging.
- accusatio;
- imputation;
- Beschuldigung;
- accusation;
- imputación; inculpación;

vpl.: PvB 10/246.

IMPUTEREN = vb. beschuldigen; ten laste leggen; toerekenen.
- accuso I; imputo I;
- imputer; faire grief à quelqu'un;
- beschuldigen; zur Last legen; zurechnen;
- accuse; impute;
- imputar; inculpar; incriminar;

vpl.: PvB 10/246; PB IV 423; C1/439.

IMPUTRETEREN Zie:
- impetreeren; impetreren; ----/

IMUNIEREN; IMUNIEEREN = vb. vrijstellen; versterken; vrijwaren.
- libero I; firmo I; praesto I;
- dispenser; fortifier; préserver;
- freistellen; kräftigen; sicherstellen;
- exempt; fortify; guarantee from;
- libertar; fortificar; preservar;

vpl.:

IN Zie:
- actio ---- factum/
- actio ---- factum contra indicem qui male vel per imprudenciam iudicavit/
- actio ---- factum si quadrupes pauperiem fecisse dicetur/
- actio ---- interdicto de aqua de castello ducenda/
- actio ---- interdicto de aqua cotidiana et estiva/
- actio m---- interdicto de aqua pluviali/
- actio ---- interdicto de fonte/
- actio ---- interdicto de ripa munienda/
- actio ---- interdicto de rivis/
- favorabel ---- rechte/

- interdictum ne visfiat ei qui ---- possessionem missus est/
- oculaire ---- loco/
- renuntiatie ---- forma/
- representatie ---- linea descendenti/
- succederen ---- capitibus/
- vangen en ---- hachten leggen/
- vanghen ende ---- hachten leggen/

IN ABSENCIEN VAN = in afwezigheid van.
- in absentia (+ gen.);
- en l'absence de;
- in Abwesenheit von;
- in the absence of;
- en ausencia de;

vpl.: T1/60; BVB 9, 11, 17; MGG 89.

IN ACHTEN STELLEN = vb. gevangen zetten; opsluiten; in hechtenis nemen.
- prehendo III; comprehendo III;
- emprisonner;
- ins Gefängnis setzen;
- imprison;
- arrestar; poner preso;

vpl.: LO7/blz. 54.

IN ACTIS = in akten.

- dans les actes (documents);
- in Akten;
- in documents;
- en actas;

vpl.: C1/267.

IN ACTIS EJUSDEM CAUSAE = in de akten van dezelfde zaak.

- dans les actes du même affaire;
- in den Akten derselben Sache;
- in the documents of the same case;
- en las actas del mismo asunto;

vpl.: C1/294, 267.

IN ACTU FUGAE = bezig te vluchten; voortvluchtig.

- en fuite; fugitif; en état fugitif;
- beschäftigt zu fliehen; flüchtig; in flüchtigen Zustand;
- in act of fleeing; fugitive; in the state of flying;
- ocupado en huirse; estando en huida; en fuga; en la situación de fugitivo;

vpl.: C1/418; LO V 166; LO I 174.

IN ADVERTENCIE; IN ADVERTENTIE = sub. vergissing; onoplettendheid; onachtzaamheid.
- inadvertentia;
- inadvertance;
- Nachlässigkeit;
- inadvertance; mistake;
- inadvertencia; negligencia; descuido;

vpl.: LO6/blz. 600; LO7/268.

IN ADVERTENTIE Zie:
- in advertencie; ----/

IN AET ENDE DRANCK HEBBEN = in de kost hebben.
- (aliquem) domi suae alendum habere;
- avoir en pain et pot;
- in Kost haben;
- have as a boarder;
- tener a mesa y mantel;

vpl.: LO3/blz. 58.

IN AET ENDE PLICHT SIJNDE = zijnde in kost en hoede.
- victu uti et sub tutela esse (alicuius);
- étant en nourriture et tutelle;
- in Pflege sein;
- be boarding;
- siendo a expensas de y bajo la tutela;

vpl.: LO1/332.

IN AFWESEN VAN = in afwezigheid van.
- in absentia;
- en l'absence de;
- in Abwesenheit von;
- en the absence of;
- en ausencia de;

vpl.: PB IV/246.

IN AGTINGE GENOMEN = (en) gelet op.
- et animadverso;
- vu;
- und Rücksicht genommen auf;
- and in view of;
- y dado;

vpl.: A Caer 17.

IN ALDER MATEN ENDE MANIEREN = taut. op dezelfde wijse.
- in eodem modo;
- de la même manière;
- in allen Weisen;
- in the same manner;
- al igual; de igual manera;

vpl.: MGG 51.

IN ALDER NEERSTIGHEIJDT = in alle toegewijdheid.
- in omni dedicatione;
- en toute diligence;

- in aller Hingabe;
- with diligence;
- por todo esmero;

vpl.: C1/302 2.

IN ALDERVUEGHEN = op dezelfde manier.
- in eodem modo;
- de la même manière (facon);
- auf dieselbe Art;
- in the same way;
- de igual manera;

vpl.: C1/214.

IN ALRE FORMEN = in alle vormen.
- (in) cunctis formis;
- dans toutes les formes;
- in allen Formen;
- in all forms;
- todas las formas;

vpl.: BVB 4.

IN ANTECEDENTIBUS = taut. in voorgaanden.

- antécédent;
- in vorangehenden;
- in preceding;
- en antecedentes;

vpl.: MGG 221.

IN APPREHENTIE HOUDEN = in verzekerde bewaring houden.
- tenere in apprehensione;
- tenir en état d'arrestation;
- in Arrest behalten;
- keep in custody;
- tener preso;

vpl.: LOV/blz. 276.

IN ARREN MOEDE OFT STRIJTACHTIGH = taut. in twist.
- in rixa; in pugna;
- en dispute;
- in Streit;
- in quarrel;
- en riña; en querella;

vpl.: Cr2/blz. 1013/7.

IN ARRESTE NEMEN OFT BESLAEN = taut. in beslag nemen.
- occupo I; arresto I;
- saisir; arrêter;
- in Beschlag nehmen; beschlagnahmen;
- occupym seize;
- secuestrar; embargar; confiscar;

vpl.: v.d.V. /10; C 2/901; B1; LO V 30.

IN ARRESTE OFT HACHTE WESENDE = taut. in beslag genomen zijnde.
- occupatus;
- étant saisi;

- beschlagnahmt sein;
- being seized;
- secuestrado; confiscado;

vpl.: C1/342.

IN ATE ENDE DRANCKE ZIJN = in de kost zijn.
- victu uti alterius;
- être en nourriture et boisson;
- in Pension sein;
- be boarding;
- estar en pensión;

vpl.: LO1/34.

IN BAN EN VREDE = plechtige handeling waermede de stadhouder de gekozen peelmeesters hun rechtsgebied aanwijst en aan allen de vrede gebiedt.
- actis sollemnis qua praefestus provinciae magistris de "Peel" electis conventum assignat et omnibus pacem imperat;
- acte solennel par laquel le gouverneur indique les "Peel" maitres sa jurisdiction et lui commande la paix;
- feierliche Handlung womit der Stadthalter den gewählten "Peel" meisterns ihr Rechtsbezirk anweist und allen den Frieden befehlt;
- solemn act by which the stadtholder indicates the elected "Peel" masters their jurisdiction and which commands all to keep the peace;
- un acto solemne por el cual el estatúder indica la jurisdicción de cada maestro de "Peel" y manda la paz a todos;

vpl.: BKB 2.

IN BANDEN OFT YSERE LEGGEN = aan boeien of aan kluisters vastleggen.
- vinculis aut catenis vincio IV;
- mettre aux lieus ou aux fers;
- in Fesseln schlagen;
- fasten to fetters; put in iron;
- meter las esposas o los hierros;

vpl.: LO1/130.

IN BANDEN VAN YSER LEGGHEN = in boeien slaan.
- in vincula mittere;
- mettre dans les liens de fer; (mettre les menottes);
- in Fesseln schlagen;
- put in irons;
- poner en grillos (a una persona);

vpl.: C1/388.

IN BEDENCKEN = in overweging.
- in cogitatione;
- en considération;
- in Erwägung;
- under consideration;
- en consideración; en estudio;

vpl.: AKB 1.

IN BEDROCH VAN = ten nadele van
- fraudulentus;
- au détriment de;
- zum Nachteil von;
- detrimental to the detriment of; at the expense of;
- en perjuicio de; en daño de; con merma de;

vpl.: v.d.V. 69; C2/893.

IN BELENINGHE HEBBEN = in leen houden.
- aliquid mutuum tenere;
- posséder en fief;
- geliehen halten;
- hold in feud;
- tener en feudo; guardar prestado; alguna cosa;

vpl.: MGG 56.

IN BESLOTEN TYDE = gesloten (jacht-)tijd.
- tempore clauso;
- hors de la période de la chasse;
- in Schonzeit;
- close season;
- época caza prohibida; temporada de veda;

vpl.: PB/III/526.

IN BEWAERENDER HANDT HOUDEN = betwist goed bewaken; in bewaring houden.
- bona ambigua custodire; custodio IV;
- garder sous séquestre; garder;
- bewachen; in Verwahrung halten;
- guard; preserve;
- tener en secuestración; tener en depósito; tener en custodia;

vpl.: LO3/blz. 328; Ca2/388.

IN BEWAERENDER HANT STELLEN = in beslag nemen.
- mittere sub sequestrationem;
- mettre sous séquestre;
- beschlagnahmen;
- seizure;
- secuestrar; embargar;

vpl.: LO4/blz. 400.

IN BEWAERDER HANT DOEN BLIJVEN = in beslag doen blijven.

- in sequestro tenere;
- faire demeurer en séquestre;
- in Beschlag bleiben lassen;
- let keep in seizure;
- mantener embargado;

vpl.: LO I 528.

IN BEWIJNDE ENDE DIENSTE = taut. in dienstbetrekking.
- in servitio;
- en service;
- in Dienstverhältnis;
- in service;
- en servicio;

vpl.: T1/59.

IN BIJWEESEN VAN = in tegenwoordigheid van.
- (aliquo) praesente;
- en présence de;
- in Gegenwart von;
- in the presence of;
- en presencia de;

vpl.: MGG 32.

IN BOERDEN ENDE IN SPEELE = taut. als klucht, als grap, als spiegelgevecht.
- ut fartum;
- en farce et jeux; bouffonnerie; d'une façon burlesque;
- zum Spass; im Scherz; als Scheingefecht;
- as farce; as sham fight;
- en farsas y juegos; en lo burlesco; en jocosidad;

vpl. : T1/143.

IN BORSEN GAEN = gangbaar zijn.
- sum in uso;
- avoir cours; être courant; valable;
- üblich sein;
- be current;
- tener curso; ser corriente;

vpl.: T1/468.

IN BRANDE = bij brandstichting.
- ad incendium;
- en cas d'incendie volontaire;
- bei Brandstiftung;
- at arson;
- con incendio intencionado;

vpl.: Pr.Tr. 5; C2/931.

IN BROODT ZIJNDE = in de kost zijnde.
- alicujus victu uti;
- étant en pension;
- in der Kost seinde;
- to board;
- siendo a pensión;

vpl.: Cr2/blz.1334.

IN BURSEN = volgens de koers (van het geld).

- secundum pretium nummorum;
- d'après le cours de l'argent ;
- nach dem Kurs des Geldes;
- according to the rate of exchange of money;
- según el precio (of = el curso, of = el cambio) del dinero;

vpl.: ACart 9.

IN BURSEN GAAN = ter beurse gaan.
- in crumenam ire;
- se rendre à la bourse;
- auf die Börse gehen;
- go to change;
- ir a la bolsa;

vpl.: ACart. 9.

IN CAPITIBUS = hoofd voor hoofd; hoofdelijk.

- par tête;
- persönlich;
- per capita;
- por cabeza;

vpl.: B2

IN CAS = in geval van.
- in casu;
- en cas de;
- in allen solchen Fällen;
- in case of;
- en caso de;

vpl.: MGG 19.

IN CAS D'APPEL = in geval van beroep; bij beroep.
- in casu appellationis; appellatione;
- en cas d'appel;
- im Falle der Berufung; bei Berufung;
- in case of appeal; at appeal;
- en caso de apelación;

vpl.: B2/28; ACart. 42.

IN CAS NOODE = in geval van nood.
- in casu necessitatis;
- en cas de besoin;
- im Notfall;
- in case of need;
- en caso de necesidad;

vpl.: PvB 9/9.

IN CAS POSSESSOIR = in geval van bezit.
- in casu possessionis;
- en cas de propriété;
- im Falle von Besitz;
- in case of possession;
- en caso de posesión;

vpl.: DVB 67.

IN CAS VAN = in het geval van.
- in casu (necessitatis = van nood);

- en cas de;
- im Fall von;
- in the case of;
- en caso de;

vpl.: ADR. 11; BVB 102, 104; DVB 47.

IN CAS VAN CALENGIERINGHE = in geval van recht van naasting.
- in casu iuris praeferentiae;
- en cas de retrait;
- im Fall von Recht von Vorkauf;
- in case of right of confiscation;
- en caso de derecho de expropiación;

vpl.: C1/670.

IN CAS VAN CONTINUATIE = in geval van verlenging.
- casu continuationis (prorogationis);
- en cas de continuation;
- im Verlängerungsfall;
- in case of prolongation;
- en caso de prórroga;

vpl.: C1/blz. 426.

IN CAS VAN CORRUPCIEN = in geval van omkoperij.
- in casu corruptionis;
- en cas de corruption;
- im Falle von Bestechung;
- in case of corruption (bribery);
- en caso de corrupción;

vpl.: T1/17.

IN CAS VAN CRIEM OFT EXCES = in geval van misdaad of buitensporigheid.
- in casu criminis aut excessus;
- en cas de crime ou d'excès;
- im Verbrechensfall oder im Fall des Exzeszes;
- in case of crime or excess;
- in caso de crimen y delito;

vpl.: PvB 1/blz. 583.

IN CAS VAN DAGEMENT = in geval van dagvaarding.
- in casu vocationis in ius;
- en cas d'intimation;
- im Falle von gerichtlicher Vorladung;
- in case of summons;
- en caso de citación;

vpl.: B2/84.

IN CAS VAN DIFFICULTEYT = in geval van bezwaar.
- in casu incommodi; in casu difficultatis;
- en cas de difficulté;
- im Falle von Beschwerden;
- in case of objection;
- en caso de dificultad;

vpl.: C II 300.

IN CAS VAN EXECUTIEN = in geval van tenuitvoerlegging.
- in casu exsecutionis;
- en cas d'exécution;
- im Fall der Vollstreckung;
- in case of execution;
- en caso de ejecución;

vpl.: C1/692.

IN CAS VAN EXEMPTIE = bij uitvoering van een vonnis.
- in casu quo efficitur aliqua sententia;
- en cas d'exemption;
- bei Vollziehung eines Urteils;
- at the execution of a judgment;
- en caso de ejecución de una sentencia;

vpl.: DVB 88.

IN CAS VAN FEIJTELIJCKE RESISTENTIE = in geval van werkelijke weerstand.
- in casu resistentiae realis;
- en cas de résistance par voies de fait;
- im Fall des wirklichen Widerstanden;
- in case of real resistance;
- en caso de resistencia efectiva;

vpl.: C1/275.

IN CAS VAN GHEQUETSTE MAJESTEIJT = in geval van majesteitsschennis.
- in casu majestatis laesae ;
- en cas de lèse-majesté;
- im Fall der Majestätsbeleidigung;
- in case of lese-majesty;
- en caso de crimen de lesa majestad;

vpl.: C1/560.

IN CAS VAN GIJSELINGE(N) = bij gijzeling(en).
- in casu nexus (of = nexus);
- en cas de contrainte par corps;
- bei Schuldhaften;
- in case of imprisonment for debts;
- en caso de prisión (of = prisiones) por deudas.

vpl.: DVB 74, 76.

IN CAS VAN INJURIEN = in geval van belediging; smaad; onrecht.
- in casu iniuriae;
- en cas d'injurie;
- im Falle von Beleidigung; Unrecht;
- in case of insult; of injustice;
- en caso de injuria;

vpl.: T1/18.

IN CAS VAN INSUFFICIENTIE = in geval van onvoldoendheid.
- in casu insufficientiae;
- en cas d'insuffisance;
- im Falle von Unzulänglichkeit;
- in case of insufficiency;
- en el caso de insuficiencia;

vpl.: Ca2/379.

IN CAS VAN MAINTENUE = bezitsgeding; bezitshandhaving.
- in casu conservationis alicuius possessionis;
- en cas de maintien de possession;
- im Besitzprozesz;
- in case of a lansuit de property;
- en caso de mantenimiento de posesión;

vpl.: LPS 85.

IN CAS VAN MANGELINGHE OFT PERMUTATIE = taut. in geval van verwisseling; ruiling.
- in casu permutationis;
- en cas d'échange ou de permutatio ;
- im Fall von Tausch;
- en caso de permutación o trueque;

vpl.: C1/670.

IN CAS VAN MANQUEMENT = in geval van tekortkoming.
- in casu debiti (officii neglecti);
- en cas de défectuosité;
- im Fall von Mangel;
- in case of deficiency;
- en caso de deficiencia;

vpl.: C1/300.

IN CAS VAN MESUSE = in geval van misbruik.
- in casu illiciti usus;
- en cas d'abus;
- im Falle vonm Missbrauch;
- in case of abuse;
- en caso de abuso;

vpl.: T1/17.

IN CAS VAN NOODE = in geval van nood.
- in casu necessitatis;
- en cas de besoin;
- im Notfall;
- in case of need;
- en caso de necesidad;

vpl.: PvB 9/blz. 9.

IN CAS VAN OPPOSITIE = in geval van tegenstand.
- in casu oppositionis;
- en cas d'opposition;
- im Falle von Widerstand;
- in case of opposition;

- en el caso de oposición;

vpl.: LOV/blz. 276.

IN CAS VAN PARITEIJT VAN STEMMEN = in geval van staken of gelijkheid der stemmen.
- in casu aequo numero sententiarum;
- en cas de cesser ou egalité des voix;
- im Fall von einstellen oder Gleichheit der Stimmen;
- in case of striking on equality of votes;
- en caso de em pate o igualdad (of = paridad) de votos;

vpl.: PvB 6/319.

IN CAS VAN PREFERENTIE OFT CONCURRENTIE = in geval van voorkeur of mededinging.
- in casu praestantiae aut concurrentiae;
- en cas de préférence ou de concurrence;
- im Falle von Vorzug oder Mitbewerbung;
- in case of preference or competition;
- en el caso de preferencia o competencia;

vpl.: LOV/blz. 260.

IN CAS VAN PROVISIEN = in geval van een voorlopig vonnis.
- in casu provisionis;
- en cas de provision;
- im Falle von einstweilige Verfügung;
- in case of a provisional judgment;
- en el caso de una sentencia provisional;

vpl.: LOV/270.

IN CAS VAN REFUS = in geval van weigering.
- in casu recusationis;
- en cas de refus;
- im Fall von Weigerung;
- in case of refusal;
- en caso de repulsa;

vpl.: PvB 6/39.

IN CAS VAN REFUS OFT DILAY = in geval van weigering of uitstel.
- in casu refusionis aut delationis;
- en cas de réfus ou déla;
- im Fall der Verweigerung oder Aufschub;
- in case of refusal or delay;
- en caso de repulsa o dilación;

vpl.: PvB1/564.

IN CAS VAN SALVATIE ENDE FURNISSEMENT = in geval van verdedigingsschrift en beslaglegging.
- in casu salvationis et portionis;
- en cas de salvation et fournissement;
- im Falle von Verteidigungsschrift und Beschlagnahme;
- in case of defence and seizure;
- en el caso de escritura de defensa y secuestro;

vpl.: LOV/258.

IN CAS VAN WEIJGERINGHE = in geval van weigering.
- in casu recusationis;
- en cas de refus;
- im Fall der Verweigerung;
- in case of refusal;
- en caso de negativa;

vpl.: C1/14.

IN CASTIEMENTE = in kastijding.
- in castigatione;
- en castoiement;
- zur Züchtigung;
- in chastisement;
- en castigo;

vpl.: LO1/blz. 466.

IN CASU = in het geval.

- dans le cas; au cas;
- in dem Falle;
- in case;
- en caso; acaso;

vpl.: MGG 110.

IN CASU SUBJECTO MALA PROPOS = in dit geval van kwade wil.

- en ce cas de mauvaise volonté;
- im Falle vom bösen Willen;
- in the case of bad will;
- en este caso de malo voluntad;

vpl.: MGG 110.

IN CLAUSULA = in de toevoeging.

- dans une addition;
- in der Zufügung;
- in the addition;
- en (la) cláusula;

vpl.: MGG 66.

IN CLAUSULIO SUBSTANTIALIBUS = met inbegrip der goederen.

- y compris des biens;
- mit Einbegriffen der Güter;
- including the goods;
- incluso los bienes;

vpl.: PvB 6/36.

IN CLYNIGHERDE ENDE VERMINDERINGHE = teut. in mindering.
- in deductione;
- en déduction;
- in Minderung;
- in deduction;
- en dimenución;

vpl.: PB/III/507.

IN CLYNS = in het klein.
- parvus;
- au détail;
- im Kleinen;
- in a nutshell;
- en detalle;

vpl.: PB/III/303.

IN COLLEGIO = in raadkamer; als college; gezamenlijk.

- en collège;
- im Beratungszimmer; in der Sitzug zusammen;
- in council chamber; in meeting together; collectively;
- en sala de consejo; colegialmente; colectivamente;

vpl.: LO4/blz. 514; C1/389.

IN COMMENDEN = in opdracht.
- in mandato;
- en commande;
- in Auftrag von;
- by order of;
- por encargo de ...., de orden de ....;

vpl.: PvB 5/128.

IN COMMISSUM = op last van; in opdracht van.

- sur ordre de;
- in Auftrag von;
- by order of;
- por encargo de; por orden de;

vpl.: C1/107.

IN COMMUNEM MASSAM CREDITTORUM = gezamenlijk menigte van schuldeisers.

- la masse commune des créanciers;
- sämtliche Menge von Gläubigern;
- the commonn mass of creditors;
- multitud entera (of = total) de acreedores;

vpl.: LO 1/420.

IN COMMUNI FORMA = in de gewone vorm.

- dans la forme commune;
- in der gewöhnlichen Form;
- in the ordinary form;

- en la forma ordinaria;
  en la forma acostumbrada;
  vpl.: DVB 82.

IN CONFERENTIE = in beraadslaging.
- deliberantes;
- en délibération;
- in Beratung;
- in deliberation;
- en conferencia;
  vpl.: BVB 53, 77.

IN CONFESSO = in bekentenis; (volgens (hun) bekentenis).

- selon la confession;
- gemäss des Geständnisses;
- according to the confession;
- según su confesión;
  vpl.: MGG 96.

IN CONFIDENTIE = in vertrouwen.
- (in) fiducié; fretus aliquo;
- en confidence (en confiance);
- in Vertrauen;
- in confidence;
- en confianze;
  vpl.: ASO 11.

IN CONFORMITE;CONFORMITEIJT VAN = in overeenstemming met.
- consentaneus (of = congruens) cum; in conformatione cum; in conformitate cum;
- en conformité avec; de concert avec; en accord avec;
- im Einklang; in Uebereinstimmung mit; gemäss; entsprechend;
- in harmony; in agreement with; conform to;
- de conformidad (con); conforme a; de acuerdo con;
  vpl.: PvB 1/319; DVB 30, 43, 59, 88; MGG 61; BVB 77, 117, 98; B1/1a; C2/881; B2/32; Pl. Bra. 42; B 24.

IN CONSCIENTIE = in geweten.
- in conscientia;
- en conscience;
- in Gewissen;
- in conscience;
- en conciencia;
  vpl.: PvB 1/blz. 303.

IN CONSEQUENTIE TRECKEN = consequent doorvoeren.
- consequenter perducere;
- exécuter conséquemment;
- folgerichtig durchführen;
- carry through consistently;
- ejecutar consecuentemente;
  vpl.: C1/209; Pl.Pr. 64.

IN CONSIDERATIE = in overweging.
- considerans de aliqua re;
- en considération;
- in Erwägung;
- in consideration;
- en consideración; en estudio;
  vpl.: LPSn 18.

IN CONSISTORIE KOMEN MET TABBAERTS = in gerechtszitting verschijnen in toga's.
- entrare in sessionem iuris in toga;
- entrer au consistoire avec robe;
- in Roben in die Gerichtssitzung erscheinen;
- appear in court in robes;
- entrar en la sesión vestido de toga;
  vpl.: Ca2/409.

IN CONTEMPTE VAN = in (met) verachting voor; in weerwil van;
- in contemptu; adversus;
- au mépris à; avec dédain;
- mit Verachtung vor; ungeachtet;
- in contempt to; with contempt of; in spite of;
- con desdén para; con desprecio de; a despecho de;
  vpl.: T1/245; LO I/126.

IN CONTEMPTE VAN DEN KERSTEN RELIGIE = met verachting voor de Christelijke godsdienst.
- contemptione religionis christianae;
- avec mépris por la religion chrétienne;
- mit Verachtung der christlichen Religion;
- with contemp for the christian religión;
- con desdén para la religión cristiana;
  vpl.: T1/157.

IN CONTINUELE POSSESSIE = in blijvend bezit.
- in possessione perpetua;
- en possession continuelle;
- in dauerndem Besitz;
- in lasting possession;
- en posesión continua;
  vpl. MGG 27.

IN CONTRADICTOOREN GHERECHTE BEDINGHEN = berechten in een session waarin beide partijen gehoord worden.
- judicare in sessione in qua utrique audiuntur;
- debattre en plaid contradictoire;

- im Wiederspruch urteilen;
- try in a session in which both parties are heard;
- juzgar en una sesión en la cual se interrogan ambas partes;

vpl.: C1/382.

IN CONTRADICTORIO = in tegenspraak.
- in contradictione;
- en contradiction;
- in Widerspruch;
- in contradiction;
- in contradicción con;

vpl.: PvB 6/29.

IN CONTRADICTORIO JUDICIO = vonnis dat geveld wordt nadat alle partijen gehoord zijn.

- jugement contradictoire;
- Urteil nachdem alle Parteien gehört worden sind;
- judgment after all parties have been heard;
- sentencia contradictoria;

vpl.: LO4/blz. 706.

IN CONTRARIE OPINIEN = in tegengestelde meningen.
- in opinionibus contrariis;
- en opinions contraires;
- in entgegengesetzten Meinungen;
- in opposite opinions;
- en opiniones contrarias;

vpl.: C1/557.

IN CONTRARIE VAN = tegengesteld aan; in tegenstelling met.
- in contrario (+ abl.);
- contraire;
- in Gegensatz zu;
- contrary to;
- opuesto a; contrario a;

vpl.: C1/282.

IN CONTUMACIAM = bij niet verschijnen; bij verstek.

- en contumace; par contumace;
- bei nicht erscheinen; in Kontumasz;
- in contumacy; in one's absence; by default;
- en contumacia; en rebeldía; en ausencia y rebeldía;

vpl.: LOV/270; PvB 6/32; Pl.Bra. 67 R.

IN CONTUMACIEN VALLEN = voor weerspannig verklaard worden.
- iudicor l contumax;
- être déclaré contumax;
- als widersetzlich erklärt werden;
- be declared as a contumacious person;
- ser declarado contumaz;

vpl.: T1/27.

IN COST ENDE DRANCK = in kost en drank; in eten en drinken.
- quoad cibum et potionem;
- en boire et manger;
- in Kost und Getränk;
- in board and beverage;
- a mesa y mantel; por comida y bebida;

vpl.: ADR 3.

IN CUSTODIEN HOUDEN = in bewaring houden.
- custodio IV;
- tenir en depôt;
- in Verwahrung halten;
- in custody;
- tenere en depósito;

vpl.: Cr2/blz. 1069.

IN CUSTODIEN NEMEN = in bewaring nemen.
- in custodiam suscipio III;
- prendre sous sa garde;
- in Verwahrung nehmen;
- take in trust;
- recibir en custodia; tomar en depósito;

vpl.: LOV/blz. 20.

IN DAT CAS = in dat geval.
- in hoc casu;
- en ce cas;
- in diesem Falle;
- in that case;
- en ese caso;

vpl.: LO1/406.

IN DATELIJCKE VLUCHTE = in daadwerkelijke vlucht.
- in fuga actuali;
- en fuite actuelle;
- flüchtig;
- in actual flight;
- en fuga efectiva;

vpl.: C1/3.

IN DATO = op de dag.
- die; quo;
- le jour;
- an dem Tag;
- on the day;
- al dia;

vpl. DVB 5, 22.

IN DE AERDE SCHIETEN = in de grond graven.
- in terram fodere;
- creuser dans la terre;
- in den Boden graben;
- dig in the earth;
- abrir en el suelo;

- vpl.: C1/570.

IN DE COMMEREN = in schulden; lasten.
- (esse) in aere alieno ac molestüs;
- en dettes; charges;
- in Schulden; Lasten;
- in debts;
- en deudas; en molestia;

vpl.: BVB 114.

IN DE COSTEN DUEMEN = in de kosten veroordelen.
- damno l ad impensas;
- condamner aux dépenses;
- in den Kosten verurteilen;
- order to pay costs;
- condenar a uno en costas;

vpl.: C1/686.

IN DE GEMEIJNTEBUERSE = in de gemeentekas.
- in theca nummaria publica;
- dans la caisse municipale;
- in der Gemeindekasse;
- in the municipal coffers;
- en la caja municipal;

vpl.: MGG 32.

IN DE GERUSTE EN VREDIGE POSSESSIE = taut. in het ongestoorde bezit.
- possessio inconcussa;
- possession incontestée;
- im ungestörten Besitz;
- in the undisturbed possession;
- en la posesión tranquila;

vpl.: LPS 101.

IN DE HACHTEN BLIJVEN TOTTER DECISIEN VAN DER SAKEN = in hechtenis blijven tot de beslissing c.q. vonnis in het geschil.
- in carcere stare ad iudicium; cq. sententiam in lite;
- rester en prison jusqu'à ce qu'il y ait une décision dans la cause;
- in Haft bleiben bis der Entscheidung bzw. Urteil in der Streitigkeit;
- stay in custody till the decision resp. the judgment in the dispute;
- quedarse en detención hasta la decisión en el pleito;

vpl.: C1/602.

IN DE HOELTE WEIJDEN = in het hakhout weiden.
- pasci in ligno amputando;
- paître dans les taillis;
- im Schlagholz weiden;
- graze in the copse;
- pastar en el soto ;

vpl.: LCV/blz. 76.

IN DE PIJNE = op de pijnbank.
- in tormanto;
- à la torture;
- auf der Folter;
- on the rack;
- en el potro;

vpl.: Cr2/blz. 815.

IN DE PLEGT SVADERS OF MOEDERS = in de voogdij van vader of moeder.
- sub tutela patri aut matris;
- sous la tutelle du père ou de la mère;
- unter der Verantwortlichkeit des Vaters und der Mutter;
- in custody of father or mother;
- bajo la tutela del padre o de la madre;

vpl.: Ca2/4.

IN DE POSSESSIEN VAN = in het bezit van.
- in possessione (+ gen.);
- en possession de;
- im Besitze von;
- in the possession of;
- en posesión de;

vpl.: LO1/396.

IN DE PRESENTIE VAN = in tegenwoordiheid van.
- (aliquo) praesente;
- en présence de;
- in Gegenwart von;
- in the presence of;
- en presencia de;

vpl.: BVB 11, 12, 16, 45, 47; ACart. 50; ADR. 3.

IN DE SIELE SWEEREN = bij ziel en zaligheid zweren.
- apud animam et beatitudinem iurare;
- jurer en l'âme;
- schwören bei Seele und Glückseligkeit;
- swear upon one's soul and salvation;
- jurer por la salvación de su alma;

vpl.: C1/401.

IN DE VORINTE COMEN = in de gevangenis komen.
- deferri ad carcerem;
- aller en prison;
- ins Gefängnis kommen;
- come into prison;
- llegar dar con sus huesos en la cárcel;

vpl.: AKB 14.

IN DE VROCKE OFT MICKE DOEN HANGHEN = in een vork (gaffel) hangen.
- patibulo forma furcae affigere;
- suspendre dans une fourche;
- am Gabelformigen Galgen hängen;
- hang in a pitch-fork;
- colgar en un bieldo; (of = en una bielda);

vpl.: C1/387.

IN DE VRUNTE GAEN = de gevangenis ingaan.
- in carcerem inire;
- être enfermé dans un prison;
- im Gefängnis aufgeschloszen werden;
- go into prison;
- ser encerrado en la cárcel;

vpl.: B2/3.

IN DE WENDELINGE = in de wandeling.
- ex consuetudine;
- comme on dit;
- gemeinhin; gewöhnlich;
- commonly;
- comúnmente; vulgarmente;

vpl.:

IN DECKER GAENDE OFF LOOPENDE = in de akkers gaande en lopende.
- in agris gradiens et ingrediens;
- en allant et marchant sur les champs;
- in den Ackern gehend und laufend;
- in the fields going and walking;
- andado y marchando en los campos;

vpl.: SKB 5.

IN DEFFAULTE VALLEN = in gebreke zijn; te kort schieten.
- deficior III ; deficio III ;
- défaillir; manquer à;
- ermangeln; unterlassen;
- fail to;
- fallar; estar en falta;

vpl.: T1/blz. 316.

IN DEN EIJGHEN MUER VAN D'ANDERE MOGEN VAREN = in de muur van een ander inbouwen en inmetselen.
- ad murum alterius aedificare et latericium instruere;
- invader la muraille l'un or l'autre;
- im Mauer eines anderen einbauen und einmauern;
- empotrar en el muro ajeno;

vpl.: C1/183.

IN DEN IERSTEN = ten eerste.
- primo;
- premièrement;
- fürs erste; erstens;
- first; in the first place;
- en primer lugar; primeramente;

vpl.: BVB 170.

IN DEN NAEM ENDE VAN WEGEN = in naam en vanwege;
- nomine alicuius et ipsius gratiâ;
- au nom de et à cause de;
- dem Namen nach und wegen;
- in the name (of) and because of;
- en nombre y de parte de;

vpl.: BVB 107.

IN DEN STEEN LEGGHEN TOTEN DAGHE = in de gevangenis (het steen) opsluiten tot aan het daglicht.
- in carcerem (steen) mittere usque ad lucem;
- mettre au Steen (en prison) jusqu'au jour;
- ins Gefängnis aufschlieszen bis zum Tageslicht;
- lock up in prison till daylight;
- meter en la cárcel (steen) hasta;

vpl.: LC1/blz. 8.

IN DEN STEEN LEIJDEN = in de steen (een gevangenis) brengen.
- in Steen (carcerem) conducere;
- conduire au Steen (prison);
- ins Gefängnis bringen (das "Steen" ist ein Gefängnis);
- put into prison (the "Steen", being a prison);
- conducir al Steen (prisión);

vpl.: LC1/blz. 74.

IN DEN VERSTAENDE = met dien verstande; onder die voorwaarde; mits.
- hac ratione; dummudo; ita; ut;
- bien entendu; à condition que;
- in dem Sinne; unter dieser Bedingung;
- on the understanding (that) under this condition;
- siempre que; a condición de que; con tal de que;

vpl.: Ca2/166; DVB 53.

IN DEN YERSTEN = ten eerste.
- primo;
- premièrement;
- erstens;
- firstly;

- en primer lugar;
vpl.: Ra. 1440/3; Beusekom.

IN DER Zie:
- hynder; hinder; ---/

IN DER BREIJDNEN = in de breedte.
- latitudine;
- dans la largeur;
- der Breite nach;
- in breadth;
- a lo ancho;
vpl.: BVB 11.

IN DER CLEREGIJEN HANDEN = in handen van de geestelijke stand.
- in manibus sacrorum administrorum;
- en mains du clergé;
- in Händen des Klerus;
- in the hands of the clergy;
- en manos del clero;
vpl.: T1/509.

IN DER GOEDE LIEDEN VRUCHTEN = in de te velde staande gewassen van goede burgers.
- in frugibus in campis civium bonorum;
- dans les fruits des bonnes gens;
- in den im Feld stehenden Gewächsen von guten Bürgern;
- in the crops of good citizins;
- en las plantas (of = en la cosecha) , siendo en el campo, de (la) buena gente;
vpl.: C1/597.

IN DER KERCKEN KONDIGEN OPENBAERLIJCK = in de kerk openbaar afkondigen.
- in ecclesia denuntiare;
- proclamer publiquement à l'église;
- in der Kirche öffentlich bekanntmachen;
- publicly proclaim in the church;
- publicar en la iglesia;
vpl.: C1/298.

IN DER KERCKEN STRIJTGIERIGH SIJN = in een kerkgebouw gewelddadig twistziek zijn.
- in ecclesia violente cupidus esse certandi;
- se battre dans les églises;
- in einem Kirchengebäude gewalttätig zankzüchtig sein;
- being violently quarrelsome in a church-building;
- ser violentamente pendenciero en una iglesia;
vpl.: C1/388.

IN DER LENGHDE = in de lengte.
- longitudine;
- dans la longeur;
- der Länge nach;
- in length;
- a lo largo;
vpl.: BVB 11.

IN DER MINNE = vriendschappelijk.
- cum bona gratia;
- à l'amiable;
- freundschaftlich;
- friendly; amicable;
- amistosamente; amigablemente;
vpl.: MGG 241.

IN DER OIRLOGEN MILITERENDE = in de oorlog dienend; soldaat zijnde.
- milito l;
- en combattant dans la guerre;
- beim Militär sein; im Krieg;
- serve in the army; during the war;
- luchando en la guerre;
vpl.: T1/467.

IN DER SELVER VUEGHEN ENDE NAERDE GELANDE = op dezelfde wijze en naar gelang.
- in eodem modo et itaque;
- semblablement et en advenant;
- auf dieselbe Weise und Verhaltnisgemäsz;
- on the same way and accordingly;
- de igual manera y según;
vpl.: C1/306.

IN DER TIJT WESENDE = toen ter tijd zijnde.
- qualis tum erat; illius temporis;
- en ce temps-là;
- damals;
- at that time;
- a la sazón;
vpl.: BVB 13.

IN DER VOEGEN = op die wijze.
- in modo;
- de cette facon;
- in der Weise; auf die Weise;
- in the manner;
- de tal manera (que ----);
vpl.: DVB 55.

IN DER VUEGEN ENDE MANIEREN = de manier waarop; op de wijze.
- modos in quo; in modo; hoc modo;
- le facon d'agir; à la manière;
- die Weise auf der; auf die

Weise;
- the way on which; in the way; in the manner;
- la manera que; a modo de; de modo; de manera;

vpl.: DVB 8, 38, 55; C1/206, 500; PB III 496.

IN DESEN VERSTANNISSEN = in deze geest.
- in hac mente;
- dans cet esprit ; (en cet entendement);
- in diesem Geist;
- in this spirit;
- en este sentido;

vpl.: C1/302.

IN DESER MENSCHHEYDT WESENDE OFT LEVENDE = taut. in leven zijnde.
- in vita;
- étant en vie;
- in Leben seiend;
- being alive;
- en vida;

vpl.: B2/23.

IN DESUETUDE VAN = over vele jaren in onbruik.
- in desuetudine;
- en désuétude;
- ausser Gebrauch;
- out of use;
- en desuso;

vpl.: C II 488.

IN DETENTIE = in bewaring.
- in custodia; in carcere;
- en dépôt;
- in Verwahrung;
- in custody;
- en detención; en custodia;

vpl.: MGG 39.

IN DETENTIE DOEN HOUDEN = gevangen houden.
- custodire; in vinculis tenere;
- détenir;
- in Haft behalten lassen;
- keep in prison;
- mantener detenido;

vpl.: C1/blz. 602.

IN D'GROVE = in natura; in goederen; in producten.
- in rebus; in opibus;
- en nature;
- in nature;
- in kind;
- en especie(s);

vpl.: DVB 113.

IN DIE VROENTE = in de gevangenis.
- in carcere;

- dans le prison;
- im Gefängnis;
- in prison;
- en la prisión;

vpl.: Ca2/9.

IN DIE VROENTE COMEN = op de gemene gronden komen.
- venir in terras communes;
- venir sur des terres communes;
- auf den gemeinschaftlichen Boden kommen;
- come on the common grounds;
- venir en tierras comunes;

vpl.: Ca2/10.

IN DIEFTE = bij diefstal.
- ad furtum;
- en cas de vol;
- bei Diebstahl;
- at theft;
- con robo; con hurto;

vpl.: Pr.Tr. /5; C2/931.

IN DIER MANIERE = op die wijze.
- in hoco modo;
- de cette manière;
- auf diese Weise; in dieser Weise;
- in this manner;
- de tal suerte; asi mismo;

vpl.: ACart 9.

IN DIEREN TIJDEN = in dure tijden.
- in temporibus pretiosis;
- en temps de cherté;
- in teueren Zeiten;
- in times of dearness;
- en tiempos de carestia;

vpl.: T1/182.

IN DISPUIJT = in twistgesprek.
- in concertatione;
- en litige;
- in Wortstreit;
- in dispute;
- en disputa; en controversia;

vpl.: BVB 157.

IN DOMESTYCKEN DIENSTE = in dienstverband.
- in servitio;
- au service de;
- in Dienstbeziehung;
- to be in service;
- en servicio; en empleo; en condición de servicio;

vpl.: PB IV/161.

IN DORSO = op de rugzijde; op de rug.

- au verso;
- auf der Rückenseite; auf dem Rücken;
- on the backside; on the back;

- en la espalda; al dosso;

vpl.: PvB 1/blz. 370; ACart 20.

IN DUIJTSEN TAle = in de dietsche taal d.i. in de landstaal cq. taal die in Brabant gesproken werd.
- in lingua patriae cq. lingua, quae loquebatur in Brabantia;
- en langue flamande;
- in der Landessprache bzw. die Sprache von Brabant;
- flemish language;
- en la lengua Vernácula = la lengua de Brabante;

vpl.: LOV 30.

IN DUPLUM = in tweevoud.
- in duplo;
- en double;
- im Zweifachen;
- in duplicate;
- en duplo;

vpl.: PvB 6/27.

IN EEN LAETEN = verbinden.
- coniungere;
- lier;
- verbinden;
- join; connect;
- ligar; juntar;

vpl.: AKB 4.

IN EEN VORCKE OFT MICKE DOEN HANGEN = aan een arm of gaffel ophangen.
- ex brachio aut furca suspendere;
- suspendre à la potence ou dans une fourche;
- an eine Gabel hängen;
- hang to a pitchfork;
- hacer colgar de una horca;

vpl.: LOV/blz. 160.

IN EENIGE BANNEN GEDINGE = in een wettige rechtszitting.
- in sessione iuris legitima;
- en audience ordonnée;
- in einer gebotenen Gerichtssitzung;
- in legitimate session of the court;
- en una audiencia ordenada;

vpl.: B2/14.

IN EENIG(HER) MANIEREN = op welke wijze (manier) dan ook; op enige wijze.
- quocumque modo; in modo uno;
- d'une manière quelconque; de quelque façon;
- auf welche Weise dann auch; in einer Weise;
- in which manner whatsever;

somehow or other;
- de cualquier manera; de alguna manera; de algún modo;

vpl.: DKB 17, DVB 14; C1/532.

IN EEUWELIJCKE GEDENCKENISSE = in eeuwige herinnering.
- in memoria perpetua;
- pour conserver toujours ((souvenir perpétue);
- in ewiger Erinnerung;
- in perpetual memory;
- en memoria perpetua;

vpl.: C1/172.

IN EFFECTE = ingevolge.
- in effectu;
- en conséquence de;
- infolge;
- in compliance with;
- conforme a; según; (ingevolge =) conforme a, ségun;

vpl.: BVB 14.

IN ENEN NAHUWELIJC = in volgend huwelijk.
- in matrimonio proximo;
- dans un mariage posterior;
- in einer folgenden Ehe;
- in a second marriage;
- en un matrimonio posterior;

vpl.: Ca2/350.

IN ENNIGER = op enige (wijze).
- cello modo;
- de quelque manière;
- auf einige Weise;
- in any manner;
- de uno manera u otra;

vpl.: BVB 182.

IN ERFFTOCHT = in vererfd vruchtgebruik.
- usus fructus hereditarius;
- usufruit héréditaire;
- in geerbter Nutzniessung;
- in inheritated usufruct;
- en usufructo por herencia;

vpl.: CII/blz. 472.

IN ERNSTE OFT IN FELLEN MOEDE = met kwade opzet.
- consilio malo;
- sérieusement ou en colère;
- mit böser Absicht;
- with bad intention;
- con mala intención;

vpl.: C1/599.

IN ERREN OFTE QUADEN GHEMOEDEN = taut. in woede.
- in furere;
- en rage;
- in Wut;
- in rage;

- en ira; furiosamente; por despecho;

vpl.: Cr2/blz. 1010.

IN ERVE RUSTICAEL = het in erfpacht hebben van een bezit op het platteland.
- in predio rustico;
- avoir en qualité d'emphytéose un bien rural;
- Erbpacht eines Besitzes auf dem Land;
- hereditary tenure of a possession on the country;
- tener en calidad de enfiteusis un bien rural;

vpl.: T1/417.

IN ERVE TE DORPE OFT STADT = het in erfpacht hebben van een bezit in een dorp of stad.
- in predio urbano;
- avoir en qualité d'emphytéose un bien dans une ville ou un village;
- Erbpacht eines Besitzes in einem Dorf oder in der Stadt;
- hereditary tenure in a village or town;
- tener en calidad de enfiteusis un bien en una ciudad o un pueblo;

vpl.: T1/417.

EUWELIJCKER GETUIJCHNIS = tot eeuwig getuigenis.
- in testimonium perpetuum;
- en témoignage perpétuel;
- zum ewigen Zeugnis; zur ewigen Bestätigung;
- as an eternal testimony;
- por testimonio eternal;

vpl.: MGG 54.

IN EVELEN MOEDE = in euvele moed; in overmoed.
- in audacia; in scelere; in superbia;
- avec mauvaise émotion; dans un esprit de méchanceté; par insolence;
- in übelem Mut; im Übermut; in Frevelmut ;
- in insolence; in reckless ness; in boldness;
- con mal ánimo; en un espiritu de temeridad; en/por insolencia;

vpl.: T1/347; LO I/140; C1/337, 573.

IN EVELEN MOET, IN FELLEN MOET = adv. boosaardig; nijdig.
- malitiose;
- méchamment;
- boshaft; in Frevelmut;

- maliciously;
- maliciosamente; malignamente; mordazmente;

vpl.: LO4/blz. 736.

IN EXILIE SENDEN = verbannen naar een bepaalde plaats.
- mitto III in exsilium;
- banner; exiler; envoyer en exile; déporter;
- verbannen;
- exile; banish;
- desterrar; exilar; confinar; echar del país; deportar;

vpl.: T1/327.

IN FAIJTE CONTRARIE = in feite tegenovergesteld.
- revera contrarium;
- en fait contraire;
- faktisch entgegengesetzt;
- in fact contrary to;
- de hecho encontrado (a);

vpl.: MGG 16.

IN FAVEUR ENDE VOORDEEL VAN = taut. ten gunste van.
- in favorem (+ gen.);
- en faveur de;
- zugunsten;
- in favour of;
- en favor de; en pro de; en beneficio de; en gracia de;

vpl.: PB/III/68.

IN FAVEUR VAN JUSTITIE = ten gunste van de gerechtigheid.
- in favorem iustitiae;
- en faveur de justice;
- um der Gerechtigkeit willen;
- in favour of justice;
- en favor de la justicia;

vpl.: LOV/blz. 166.

IN FAVOERE ENDE GUNSTEN VAN = taut. ten gunste van.
- in favorem (+ gen.);
- en faveur de; au bénéfice de;
- zugunsten;
- in favour of;
- en favor de; en pro de; en beneficio de;

vpl.: T1/354.

IN FAVOREM JUSTITIAE = ten gunste van de rechtvaardigheid.
- in favorem justitiae;
- faveur de la justice;
- zugunsten der Gerechtigkeit;
- the sake of justice;
- en favor de la justicia;

vpl.: MGG 32.

IN FAYTE = in feite.
- in factum;
- de fait;
- tatsächlich;

IN

- in fact;
- de hecho;

vpl.: T1/195.

IN FAYTE SETTEN = daartegenover stellen.

- oppono III;
- opposer;
- gegenüberstellen;
- set against;
- oponer; contraponer;

vpl.: T1/8.

IN FELHEYDEN = in woede.

- in furore;
- en rage;
- in Wut;
- in rage;
- en ira; furioso;

vpl.: Cr2/blz. 1333.

IN FELHEYDEN SLAGEN = in woede slaan.

- mulco I in rabie;
- frapper en colère; battre en fureur;
- in Wut schlagen;
- beat in fury;
- pegar en cólera; golpear en ira;

vpl.: T1/271.

IN FELLEN MOEDE = in woede; boosaardig.

- in furore; malignus;
- par colère; méchamment;
- in Wut; böswillig;
- in a rage; malicious;
- por despecho; vilmente; maliciosamente;

vpl.: Ca2/332; LO7/64, 74; LO 6/220.

IN FELLEN OFT GRAMMEN MOEDE = taut. in woede.

- in furore; in ira;
- en rage; dans un emportement;
- in Wut;
- in rage; in fury;
- en ira; furioso; en un arrebato; de cólera;

vpl.: Cr2/blz. 1070; LOV 312.

INFLAGRANT = adv. op heterdaad.

- in flagranti delicto;
- en flagrant délit;
- auf frischer Tat;
- in the (very) act;
- en los hechos;

vpl.: PvB 1/262.

IN FLAGRANTI DELICTO = op heterdaad.

- in flagrante delicto;
- en flagrant délit;
- auf frischer Tat;

IN

- in the act; red-handed;
- en flagrante; con el hurto en las manos;

IN FORMA JURIS = in de vorm van het recht.

- en forme judiciaire;
- in gerichtlicher Form;
- in judicial form;
- en (la)forma del derecho;

vpl.: MGG 88, 32; Pvb. 143; DVB 46; AKB 2.

IN FOULTE, IN FAULTE = blijven in overtreding; in gebreke blijven.

- in vitio manere;
- manquer à;
- ermangeln;
- default;
- mantenerse en su falta; estar en falta;

vpl.: AKB 12.

IN FOULTE WESENDE = in gebreke zijnde.

- deficiens;
- étant en faute;
- im Rückstand sein;
- failing to;
- estando en falta;

vpl.: DKB 24, 58.

IN FUTORO = in de toekomst.

- dans l'avenir;
- in der Zukunft; künftig;
- in future;
- en el porvenir; en lo futuro;

vpl. MGG 119.

IN GEBANNEN VIERSCHAAR = in wettige rechtszitting.

- in sessione legitima tribunalis;
- en séance legale du tribunal;
- in gesetzlicher Gerichtssitzung;
- in legal session of the court;
- en sesión judicial legitima;

vpl.: C1/86.

IN GEBRECK BLIJVEN = in gebreke blijven.

- neglegens essie;
- rester en faute;
- nachlässig sein;
- be negligent;
- estar en falta;

vpl.: C1/164.

IN GEBRUYCKEN = in gebreke.

- imperfectus;
- être en défaut;
- im Verzug;

- defective;
- (estar) en falta;

vpl.: Cr2/blz. 998.

IN GEBUERLIJCKE RECHTE = waarbij men de rechten geniet die ook de omwonende buren genieten met betrekking tot het onroerend goed.
- ius, quo etiam vicini fruuntur in relatione ad bonum immobile;
- droit dont on jouit avec les voisins par rapport au bien immeuble;
- mit den Rechten, die alle Umwohner geniessen in Bezug auf Immobilien;
- with the rights that all the neighbours have in reference to immovables;
- se obtiene los derechos que los vecinos también disfrutan en cuanto a bienes immuebles;

vpl.: MGG 51.

IN GELIJCKE CASU = in gelijk geval.
- in casu simili;
- en cas semblable;
- im gleichen Fall;
- in similar case;
- en caso igual;

vpl.: B2/102.

IN GEREDEN PENNINGEN = in afgepaste geldswaarde.
- (in) pretio mensurato;
- en argent compté;
- in abgezähltem Gelde;
- in the exact sum of money;
- en valor monetario mensurado (of = exacto);

vpl.: BVB 190, 192.

IN GELIJCKEN OVERDAET VALLEN = hervallen in dezelfde wandaad.
- recidere in idem crimen;
- retomber en semblable exces;
- zurückfallen in die selbe Freveltat;
- fall back in the same crime; backslide in the same crime;
- recaer en semejante delito;

vpl.: LO4/blz. 168.

IN GEREDEN PENNINGEN = in afgepaste geldswaarde.
- in pretio mensurato;
- en argent compté;
- in abgezähltem Gelde;
- in the exact sum of money;
- en valor monetario mesurado (of = exacto);

vpl.: BVB 190, 192.

IN GEVANCKENISSE STELLEN = in arrest stellen.
- apprehendere;
- constituer prisonnier;
- ins Gefängnis setzen;
- arrest;
- detener; arrestar;

vpl.: Ca2/383.

IN GEVANGENISSE STELLEN EN APPREHENDEREN = taut. gevangen zetten en gevangen nemen.
- (ap)prehendo III capo III;
- faire prisonnier; arrêter; appréhender;
- verhaften und einsperren; gefangennehmen; aneignen; bemächtigen;
- arrest and put into prison; apprehend; capture; take prisoner;
- arrestar; detener; encarcelar; apprehender; captar;

vpl.: Pl.Bra. /72; Bl Pl. Bra/41; PvB 1/57; AB 15.

IN GEVRYDER HANDT; IN GEVRIJDER HANT = in vrij eigendom.
- in proprietate libera;
- en toute propriété;
- in freier Eigentum;
- in free property;
- en propiedad libre; en libre posesión;

vpl.: B1/32; C2/887.

IN GHEBREKE VAN SINEN TSIJSE = in gebreke cijns te betalen.
- apud negligentiam tributum solvere;
- en defaut de sons cens;
- in Mangel Zins zu zahlen;
- fail to pay taxes;
- estar en falta de pagar impuestos;

vpl.: Ca2/340.

IN GHEBUERLIKEN RECHTE = volgens het burenrecht.
- secundum ius vicinorum;
- d'après le droit de voisinage;
- nach dem Nachbarrecht;
- according to neighbourright;
- según el derecho de vecindad;

vpl.: MGG 9.

IN GHEHEELEN STOELE = in volledige gehuwde staat.
- in statu matrimonii pleno;
- en plein mariage;
- in vollständigem Stand der Ehe;
- in complete state of marriage;
- en pleno estado conyugal; en integro estado conyugal;

vpl.: C1/315.

IN GHEVALLE VAN OPPOSITIE = in geval van verzet.
- in casu oppositionis;
- en opposition;
- im Fall der Widerstand;
- in case of resistance;
- en caso de oposición;

vpl.: C1/238.

IN GHEVANGENDER HANDT LEVEREN = overleveren voor gevangenneming.
- tradere ad comprehensionem;
- livrer en capture;
- ausliefern für Verhaftung;
- hand over for capture;
- entregar para captura (of = para prisión);

vpl.: C1/570.

IN GOEDE EQUITEIT = in goede eensgezindheid.
- in (of = cum) boná unanimitate;
- en bonne harmonie;
- in guter Einmütigkeit;
- in good harmony;
- en buena concordia;

vpl.: MGG 62.

IN GOEDE GESTELTENISSE = in goede staat.
- in statu bono;
- en bon état;
- in gutem Zustand;
- in good condition;
- en buen estado;

vpl.: LO4/blz. 222.

IN GOEDE RECKE,REIJCKE HOUDEN = in goede staat houden.
- in statu bono tenere;
- tenir en bon état;
- gut im Stande halten;
- keep in good condition;
- conservar en buen estado;

vpl.: LOV/blz. 56.

IN GOEDE REKE ENDE REPARATIE VAN WANDEN ENZ. ONDERHOUDEN = in goede staat en herstel houden; onderhouden.
- in statu bono reparationis tenere;
- tenir en bon état de réparation;
- in gutem Zustande halten mit Wiederherstellungen von Mauern usw.
- keep in good condition;
- mantener en buen estado de conservación;

vpl.: LOV/374.

IN GOEDE REKE STAEN = in goede staat verkeren.
- in statu bono esse;

- se trouver en bon état;
- in gutem Zustand befinden;
- be in good condition;
- estar en buenos condiciones;

vpl. : C1/616.

IN GOEDEN CUYSBAREN REEKE, IN GOEDEN CUSBAEREN GEREKE = in goede staat van onderhoud; in goede orde en staat.
- in bonus statu tutelae; in ordine et statu bono; in statu bono reparatione;
- en bon état d'entretien et de propreté; en bon état de réparation;
- in gutem Stande des Unterhalts; in gutem tauglichen Zustand;
- in good repair; in good condition;
- en buen estado de mantenimiento; en buen estado de conservación;

vpl.: LO7/250; LO6/320; LO3/426; LO/356.

IN GOEDEN GEREKE = in goede staat van onderhoud.
- in ordine bono;
- en bon état d'entretien;
- in gutem Stande von Unterhalt;
- in good order;
- en buen estado de conservación;

vpl.: B1/33; C2/887.

IN GOEDEN KEUSBAREN GEREKE = in goede staat naar keuze.
- in statu bono secundum optionem;
- tenir en bon ordre;
- im guten Zustand nach Wahl;
- in good condition at choice;
- en buenas condiciones electivas;

vpl.: C1/618.

IN GOEDEN REECKE STAEN = in goede staat bevinden; in orde zijn.
- in statu bono esse;
- être en bon état;
- in Ordnung (sein);
- in good order;
- estar en buen estado de conservación;

vpl.: v.d.V/47; C2/890; B1.

IN GOEDEN TAMELIJCKEN GEBREKE = in goede en betamelijke staat.
- in condicione bona et decente;
- en bon et convenable ordre;
- in gutem und geziemendem Zu-

stand;
- in good and decent condition;
- en buena y correcta condición;
vpl.: LO1/356.

IN GOEDER MEMORIE ENDE GEHOECHNISSE = taut. in goede herinnering.
- in bona memoria;
- la bonne mémoire;
- in guter Erinnerung;
- in good memory;
- en buen y grato recuerdó;
vpl.: BVB 20.

IN HACHTE OFT IN ARRESTE WESENDE = taut. in beslag genomen zijnde.
- occupatus;
- étant saisie;
- Beschlagnahmt sein;
- being seized;
- secuestrado; confiscado;
vpl.: C1/342.

IN HACHTEN = in hechtenis.
- in apprehensione; comprehensione; apprehensus;
- emprisonné; captif;
- in Haft;
- in custody; under arrest;
- detenido; en la carcel; arrestado;
vpl.: C1/149; PvB/186.

IN HACHTEN BLIVEN = in hechtenis blijven; in verzekerde bewaring blijven.
- in carcere restare; in custodia cauta stare; in carcere manere;
- rester en prison; rester prisonnier;
- in Haft bleiben; in sicherem Gewahrsam bleiben;
- remain in prison; kept in custody; remain in custody;
- quedarse en la cárcel; quedarse en carcelaria; quedar detenido;
vpl.: LO1/162; C1/140.

IN HACHTEN LEGGEN EN VANGEN = taut. gevangen zetten.
- in vincula coniicio III;
- emprisonner;
- einsperren;
- imprison;
- reducir a prisión;
vpl.: PvB I/456.

IN HACHTEN STELLEN = vb. in de gevangenis zetten.
- in carcerem mittere;
- mettre en prison;

- ins Gefängnis setzen;
- put into prison; commit to jail;
- encarcelar; reducir a una persona a prisión;
vpl.: C3/blz. 16.

IN HAERE VOLLE LEDEN ALS NAER OUDTS = met volle bezetting als vanouds.
- in pleno numero ut antiquitus;
- au complet comme depuis longtemps;
- mit voller Besetzung; wi von alters her;
- with full ocupation as of old;
- en sestado completo como de antiguo;
vpl.: DDr 6.

IN HANT DOEN BLIJVEN = in bewaring doen houden.
- tenere in custodia;
- garder en séquestre;
- in Verwahrung tun halten;
- keep in custody;
- hacer tener a buen recaudo;
vpl.: LO1/118.

IN HECHTEN SIJNDE = in verzekerde bewaring verkerende.
- in custodia cauta;
- être prisonnier;
- im sicheren Gewahrsam sein;
- being in custody;
- estando a buen recaudo;
vpl.: C1/129.

IN HEERVAERDEN UT TRECKEN = uittrekken ter krijgstocht.
- ad expeditionem evellere;
- sortir en expédition militaire;
- ausrücken zum Kriegszug;
- go to battle;
- ponerse en marcha por campaña;
vpl.: LO1/82.

IN HELDEN TE SETTEN ENDE TE HOUDEN = in verzekerde bewaring stellen.
- in custodiam certam dare;
- mettre en séquestre;
- verhaften; gefangen setzen;
- put into custody;
- detener; arrestar; encerrar;
vpl.: CB Re. 1495/3 Beusekom

IN HENDER TIJDT = in hun tijd.
- in tempore ecrum (suo);
- en leur temps;
- in Ihrer Zeit;
- in their time;
- en su tiempo;
vpl.: B2/173.

IN HET GEMEEN = in het algemeen.
- generatim;
- en général;
- im allgemeinen;
- generally;
- generalmente; en general;

vpl.: LPS 101.

IN HEUGENISSE HOUDEN = in het geheugen; in de herinnering behouden.
- in memoria tenere;
- garder en sa mémoire;
- im Gedächtnis behalten;
- keep in mind;
- guardar en la memoria; tener en la memoria;

vpl.: BVB 167.

IN HEUREN NA-HOUWELIJCKEN = in hun opvolgende huwelijken.
- in suis matrimoniis; proximis;
- dans leurs mariages postérieurs;
- in ihren nachfolgenden Heiraten;
- in their succeeding marriages;
- en sus matrimonios sucesivos;

vpl.: C1/329.

IN HEURLIEDER ABSENTIE = in hun afwezigheid.
- in absentia eorum;
- en son absence;
- während ihrer Abwesenheit;
- during their absence;
- en su ausencia;

vpl.: C1/343.

IN HOEDEN ENDE BEWAIRNISSE = taut. in bewaarneming.
- sumo III aliquid ad conservationem;
- sous le garde de;
- in Verwahrung;
- in deposit;
- al cuidado de; al cargo de; bajo la custodia de;

vpl.: T1/470.

IN HOOGHE MUNTE = in grote geldwaarde.
- in pretio magno;
- en gros billets;
- in groszem Geldwert;
- ligt money value;
- engran valor monetaris;

vpl.: PB II 92.

IN HOUWELIJCKEN STAET SITTENDE = in gehuwde staat verkerende.
- nuptus;
- séant en état de marriage;
- die im Ehestand sind;
- being married;
- en estado de casado;

vpl.: LOV/blz. 388.

IN HUEREN AENCOMEN ENDE CREACIEN TOT HUERDER OFFICIEN = bij hun komst en aanstelling.
- acceptatio;
- entrée en charge; acceptation;
- Amtsantritt;
- acceptance;
- entrada en funciones; aceptación;

vpl.: T1/173.

IN HUEREN LEEFDAGE LANC GEDURENDE = haar leven lang.
- per totam vitam suam (eius);
- aussi longtemps qu'on vivra; toute sa vie; pour la vie;
- zur Zeit ihres Lebens; während ihres Lebens; für die Dauer ihres Lebens;
- all her life;
- durante toda su vida; mientras viva;

vpl.: T1/540.

IN HUERINGHE GHELDEN = in huur opbrengen.
- conductione ferre;
- à quel prix (les biens) se louer; rapporter en location (loyer);
- in Miete aufbringen;
- realize in rent;
- rendir (of = renter) en alquiler;

vpl.: C1/167.

IN HUN VOLLE VIGEUR = in hun volle kracht.
- en su pleno vigor;
- en plein vigueur;
- in ihrem vollen Kraft;
- in their full strength;
- en su pleno vigor;

vpl.: PvB 6/51.

IN HUNNEN BROODE WESENDE = in hun dienst zijnde.
- serviens apud eos;
- étant en leur service;
- in Ihrer Dienst sein;
- being in their service;
- siendo en su servicio;

vpl.: DKB 66.

IN IEGHENWORDEN VAN = in tegenwoordigheid van.
- in praesentia (+ gen.);
- en présence de;
- in Gegenwart des (der);
- in presence of;
- en presencia de;

vpl.: LO1/blz. 6.

IN IERSTER = ten eerste; op de eerste plaats.
- primo; imprimis;
- premièrement;
- an erster Stelle;
- in the first place;
- en primer lugar;

vpl.: BVB 20.

IN IONSTEN ENDE IN VRINTSCAPEN = in gunst en vriendschap.
- in favore et amicitia;
- en faveur et amitié;
- in Gunst und Freundschaft;
- in favour and friendship;
- en favor y amistad;

vpl.: Ca2/7

IN JUDICIO CONTRADICTORIO = bij tegenstrijdig vonnis.

- en jugement contradictoire;
- bei kontradiktorischem Urteilsspruch;
- at contradictory judgment;
- en el caso de una sentencia contradictoria;

vpl.: LOV/blz. 270; C1/107; MGG 68.

IN IUDICIO ORDINARIO = in het gewone geding; gewone rechtszitting.

- en audience ordinaire;
- in einer gewohnen Gerichtssitzung;
- in a common trial;
- en el proceso ordinario; en la sesión judicial ordinaria;

vpl.: ASO 4.

IN JEGHENWORDEN VAN = in tegenwoordigheid van.
- in praesentia alicujus;
- en présence de;
- in Gegenwart von;
- in presence of;
- en (of = a) presencia de ----;

vpl.: LO1/6.

IN KENNELYCHEYT VAN = 1. met voorkennis van. 2. in tegenwoordigheid van.
- 1. cum conscientia (+ gen.); 2. in praesentia (+ gen.);
- 1. à la connaissance de;
- 2. en présence de;
- 1. mit Wissen von; 2. in Anwesenheit von;
- 1. with foreknowledge of; 2. presence of;
- 1. con el conocimiento de; 2. en presencia de;

vpl.: C3/blz. 50.

IN KENNISSE DER WAIRHEIJDT; IN KINNESSEN DER WAERHEYT = in het weten van de waarheid; ter bekendmaking der waarheid.
- sciens veritatem; notus veritate;
- en connaissance de la vérité; à la notification de la vérité;
- im Wissen der Wahrheit; zur Veröffentlichung der Wahrheit;
- in the knowledge of the truth; for the annoucement of the truth;
- el el saber de la verdad; para notificar la verdad;

vpl.: PvB 195; DJ III 20 Beu.

IN KRACHTEN VAN GEWESEN = in kracht van gewijsde.
- per sententiam;
- (passer) en force de chose jugée;
- rechtskräftig;
- final judgment;
- en autoridad de cosa probada (of = juzgada);

vpl.: C1/

IN LATA CULPA = in zware schuld.

- gravement coupable;
- in schwerer Schuld;
- in heavy guilt; in heavy culpability;
- gravemente culpable;

vpl.: T1/597.

IN LEIJDEN REEDT = in het bezit stelde.
- collocavit aliquem in possessione alicuius rei;
- mettait en possession;
- in den Besitz setzte;
- put in possession of;
- posesionó;

vpl.: BVB 180.

IN LEVENDE LIJVE OPDRAEGHEN = schenken uit de vrije hand.
- ex manu libera donare;
- donner librement;
- schenken aus der freien Hand;
- grant by the free hand;
- donar libremente;

vpl.: B2/

IN LIBRO = in het boek; register; deel van.

- dans le livre;
- im Buch; Register;
- in the book, register;

- en el libro; en el registo;
vpl.: ACart. 35, 39.

IN LINEA RECTA = in rechte lijn.

- en ligne directe;
- in gerader Linie;
- in a straight line;
- en línea directa;
vpl.: Cul/16.

IN LINIA COLLATERALI = in de zijdlinie (van afstamming).

- (de descendance) en ligne collatérale;
- in der Seitenlinie (von Abstammung);
- in the collateral line (of descent);
-(de descendencia) en linea colateral;
vpl.: B2/191.

IN LINIA DESCEN(DEN)TI = in de rechte lijn van afstamming.

- en ligne droite;
- in der geraden Linie von Abstammung;
- in the direct line of descent;
- en linea recta;
vpl.: B2/191.

IN LITE = in geschil.

- de quérelle;
- im Streit;
- in dispute;
- en querella;
vpl.: B2/206.

IN LOCO = op de plaats; ter plaatse.

- à la place; sur les lieux;
- auf der Stelle; zur Stelle; an Ort und Stelle;
- on the place; on the spot; en el lugar; en el sitio; allimismo; en la plaza;
vpl.: C1/507; PvB 118; C1/633; PvB 6/33.

IN LOCO CONTENTIOSO = op de plaats van het geschil.

- au lieu du différend;
- zur Stelle der Streitigkeit;
- on the spot of the dispute;
- en el lugar de la contienda;
vpl.: C1/633.

IN LOGHENEN BEVONDEN WORDEN = op onwaerheid cq. leugens betrapt worden.

- deprehendere in mendaciis;
- surprendre quelqu'un à mentir;
- auf Unwahrheit bzw. Lügen ertappen;
- catch on falsehood resp. lies;
- ser atrapado en una mentira (of = en mentiras);
vpl.: PB/II/115.

IN LOOPENDEN GHELDE OFT MUNTE = taut. in gangbaar geld; in gangbare munt.

- pecunia in usum receptum; in pecunia currente; in nummis vulgatis;
- en monnaie courante;
- in gangbarer Münze; in gangbarem Geld;
- in current coin; in current money;
- en moneda corriente;
vpl.: PB/III/463; 339; PB II/92.

IN MANIEREN VAN VOORLIJVE; INNE MANIEREN VAN VOORLIVE = bij wijze van aanbetaling c.q. geschenk in geld.

- pro solutione ante dictum diem;
- comme arrhes;
- Anzahlungsweise;
- by way of payment;
- a modo de pago de primer plazo;
vpl.: PvB 190, 192.

IN MANSCHAP = in leenhulde.

- in (of = cum) cultu praestito a cliente;
- en investiture;
- in Lehenanerkennung;
- in feudal tenure tribute;
- en el homenaje del vasallo al señor feudal;
vpl.: DVB 50.

IN MARGINE = op de rand (van een blad papier of perkament).

- en marge;
- am Rand (eines Papierbogens oder Pergaments);
- in the margin ; marginal;
- al margen;
vpl.: ACart 22.

IN MATERIE ALS BOVEN = in bovengenoemde materie.

- in materia ut supra;
- en matière citée plus haut;
- in obenerwähnter Materie;
- in above-mentioned matter;
- materia arriba mencionada;
vpl.: B2/12.

IN MATERIE VAN APPELLATIE ENDE LEERINGHE = inzake beroep en voorlichting.
- in materia appellationis et institutionis;
- en matière d'appel et d'enseignement;
- in Sachen des Berufs und der Aufklärung;
- in the matter of appeal and instructiony;
- en materia de apelación e instrucción;

vpl.: C1/661; C1/250, 259; B1/7; C2/882.

IN MATERIE VAN APPREHENSIE = inzake van gevangenneming.
- in materia apprehensionis;
- en matière d'appréhension (de saisi);
- in Sachen der Verhaftung;
- in the matter of apprehension;
- en materia de arresto;

vpl.: C1/255.

IN MATERIE VAN ARREST = op het stuk van gevangenneming.
- quod attinet ad comprehensionem;
- en matière d'arrestation;
- in Sachen der Verhaftung;
- in the matter of capture;
- en materia de arresto;

vpl.: BVB 131, 143.

IN MATERIE VAN CONTRADICTIE = in zake van tegenspraak.
- in materia contradictionis;
- en matière de contradiction;
- in Sache der Widerspruch;
- in the matter of contradiction;
- en materia contradictoria;

vpl.: B1/7c2/882; h2/131.

IN MATERIE VAN GUARANDE = (garant) inzake van vrijwaring; inzake van zekerheidsstelling.
- in materia garantiae; in materia certiorem faciendi;
- en matière de garant;
- in Sachen der Sicherstellung; in Sachen der Kaution;
- on the subject of guarantee;
- en materia de garantia;

vpl.: C1/632; 254.

IN MATERIE VAN INJURIEN = inzake van onrechtmatigheden.
- in materia iniuriae;
- en matière d'injures;
- in Sachen von Unrechtmässigkeiten;
- in the matter of injurias;
- en materia de injusticias;

vpl.: C1/633.

IN MATERIE VAN LEERINGE ENDE APPELLATIE = in zake van voorlichting en hoger beroep.
- in materia informationis et appellationis;
- en matière d'orientation et d'appel;
- in Sachen der Aufklärung und Berufung;
- on the subject of information and appeal;
- en asuntos de información y apelación;

vpl.: B2/69.

IN MATERIE VAN OIRVREDE = in zake familievrede.
- in re pacis domesticae;
- en matière de paix de famille;
- in Sache des Familienfriedens;
- in matters of family-peace;
- en asunto de paz entre parientes;

vpl.: LO1/106.

IN MATERIE VAN PAELINGE OFTE SCHEYDINGHE = inzake van afbakening en erfscheiding.
- in re limitationis (circumscriptionis) vel disjunctionis (separationis) hereditariae;
- en matière de bornage ou separation;
- in Fragen von Abgrenzung und Trennung;
- on the subject of marking out and separation;
- en materia de demarción y separación de herencia;

vpl. : C1/blz. 220.

IN MATERIE VAN PREFERENTIE OFT CONCURRENTIE = inzake van voorkeur of mededinging.
- in materia praeferentiae aut aemulationis;
- en matière de préférence ou concurrence;
- Vorzug oder Wettbewerb betreffend;
- on the subject of preference or competition;
- en materia de preferencia y concurrencia;

vpl.: C1/407.

IN MATERIE VAN RECONVENTIEN = inzake van tegeneis.
- in materia reconventionis;
- en matière de reconvention;
- in Sachen der Gegenforderung;
- in the matter of counter-claim;
- en materia de reconvención;

vpl.: B2/181.

IN MATERIE VAN RESUMPTIE = inzake van herneming (resumptie).
- in materia resumptionis;
- en matière de résomption (reprise);
- in Fall von Wiedernehmung;
- in the matter of resumption;
- en materia de resumen;

vpl.: C1/251.

IN MATERIE VAN SUCCESSIE = in onderwerp van erfopvolging; op het stuk van vererving.
- in materia successionis; quod attinet ad hereditatem;
- en matière de succession; en matière de transmission par héritage;
- im Gegenstand von Erbfolge; in Sachen der Vererbung;
- in the matter of succession; in the matter of inheritance;
- en materia de sucesión; en materia de herencia;

vpl.: B2/9; ASO 2.

IN MATERIE VAN SURRANATIE = inzake van verjaring.
- in materia surrannationis;
- en matière de surannation;
- in Sachen von Verjährung;
- in the matter of limitation by statute;
- en materia de prescripción;

vpl.: C1/637.

IN MATERIE VAN TAXATIE = inzake van schatting.
- in materia taxationis;
- en matière de tax;
- in Sachen der Schätzung;
- in the matter of estimation;
- en materia de tasación;

vpl.: C1/254.

IN MATERIEN VAN APPELLE = inzake van beroep.
- in materia appellationis;
- en matière d'appel;
- betreffs des Appellierens;
- concerning appeal;
- en materia de apelación;

vpl.: T1/23.

IN MATERIEN VAN EXECUTIEN = in zake van uitvoering.
- in materia executionis;
- en matière d'exécution;
- betreffs der Vollziehung;
- concerning execution;
- en materia de ejucución;

vpl.: T1/23.

IN MATERIEN VAN POSSESSORIEN = in zake van bezit.
- in materia possessionis;
- en matière de possessions;
- den Besitz betreffend;
- concerning possession;
- en materia de posesiones;

vpl.: T1/23, 40.

IN MERRINGEN = naletig.
- in mora;
- en retard;
- nachlässig;
- omissive; negligent;
- en demora;

vpl.: T1/blz. 309.

IN MERRINGEN ENDE VERTRECKE BLIJVEN = in gebreke blijven.
- sto I in vitio;
- manquer; rester en demeure;
- ermangeln; verfehlen;
- fail to want;
- faltar; dejar de;

vpl.: T1/307, 463.

IN MINDERNISSE VAN = in mindering van.
- in diminutione (imminutione);
- en diminution;
- in Abzug von;
- to be deducted from;
- en diminución de;

vpl.: C1/blz. 302.

IN MOMBORYEN STELLEN = onder voogdij stellen.
- sub tutela;
- mettre en mambournie;
- bevormunden;
- put under guardianship;
- poner bajo tutela;

vpl.: LO6/blz. 76.

IN MORA BLIJVEN = uitstellen.
- differre;
- différer;
- aufschieben;
- delay; postpone;
- dilatar; demorar;

vpl.: MGG 126.

IN NAECKTE TOEGHT = in bloot vruchtgebruik.
- usufructus merus (simplex-sincerus);
- usufruit simple;
- in blosser Nutzniessung;
- in mere usufruct;
- en mero usufructo;

vpl. CII/blz. 472.

IN NATE ALS IN DROGE = moerassig als hooggelegen (gronden).
- cum paluster tum altus;
- terres marécageuses ou hautes;

- sumpfig wie hochgelegen (Gründe);
- marshy as high (fields);
- tierras que son (admirable de decir'.) tan pantanosas cuan altas;

vpl.: BVB 19.

IN NYEMENS MACHT OFT DWANCK = in niemands macht.
- in potestate neminis;
- en pouvoir de personne;
- in der Macht von niemenden;
- in no man's power;
- en el poder de nadie;

vpl.: T1/46.

IN OFFICIO = in het ambt.

- en fonction;
- im Amt;
- in function;
- en la función; en el oficio;

vpl.: DVB 118.

IN OIRBOERE ENDE NUTSCAPE = taut. tot geldelijk voordeel.
- ad commodum pecuniae;
- au profit de; au bénéfice de;
- zum geldlichen Vorteil;
- to financial advantage;
- en beneficio de; en favor de; en pro de;

vpl.: T1/476.

IN OIRCONDE VAN; TER OIRKONDE; IN OIRKONDE; DES TOIRKONDE; TE OIRCOND = als getuigenis; als bewijs; ten bewijze van.
- quasi testimonium;
- en témoignage de;
- als Zeugnis;
- in witness thereof;
- como estimonio de;

vpl.: BVB 182; ACart. 5, 12, 21; DVB 4.

IN OIRCONDSCHAP(PEN) (OIRCONSCHAP) = ter bekrachtiging van; ter bevestiging door middel van een oorkonde.
- ad confirmationem alicuius rei; ad confirmationem per tabulas;
- en confirmation de; du moyen d'une charte;
- zur Bestätigung von;
- in confirmation of;
- por confirmación de; mediante un documento (diploma); en confirmación por medio de un documento;

vpl.: MGG 22; DVB 3; MGG 50.

IN ONSER MOGHENTHEYT = in onze macht.

- in potestate nostra;
- en notre pouvoir;
- in unser Macht;
- in our power;
- en nuestro poder;

vpl.: Pr.Tr./4; C2/931.

IN ONVERSCHEIJDEN GOEDEN STAEN = in gemeenschap van goederen.
- in communitate bonorum;
- être en indivision de biens;
- in Gütergemeinschaft stehen;
- be incommunity of goods;
- poseer bienes indivisibles;

vpl.: LOV/blz. 326.

IN OPENBAER OVERSPEL SITTEN = lijfsontrouw bedrijven door het hebben van een bijzit; publiekelijk in overspel zijn;
- publico adulter I; adulterium palam agere per habere concubinam;
- vivre en adultere public; vivre publiquement en concubinage;
- öffentlich ehebrecherisch sein; öffentlich Ehebruch begehen mittels eine Konkubine;
- being publicly adulterious; commit publicy adultery by means of a concubine;
- ser públicamente adúltero; estar en adulterio público;

vpl.: C1/378; 517.

IN OPGAENDEN STRUIJCK; IN OPGAENDEN STAMME = in opgaande lijn, afstamming.
- in linea ascendante;
- en ligne ascendante;
- in aufsteigender Linie;
- in ascending line;
- in línea ascendiente;

vpl.: LO4/blz. 498.

IN OPSIGE = ten opzichte van.
- quod pertinet ad ....;
- à l'égard de;
- hinsichtlich;
- with regard to;
- con respecto a;

vpl.: ACart 21.

IN ORCONTSCHAP TWIER PORTEREN = ter kennis van twee burgers.
- in testimonio duorum civium;
- à la connaissance de deux bourgeois;
- zur Kenntnis von zwei Buergern;
- to the knowledge of two citizens;

- al conocimiento de dos ciudadanos;

vpl.: Pr.Tr./3; C2/930.

IN ORDENEN GHAEN = in de religieuse staat treden.
- ingredi in statum religiosum;
- aller dans les ordres;
- in den religiösen Stand gehen;
- entrar(se) en religión;

vpl.: LO1/62.

IN ORDINE = in rangorde.

- dans l'ordre;
- in Reihenfolge;
- in order;
- por orden;

vpl.: MGG 148, 220; BVB 56, 122.

IN ORDINE COMPARANTE = in volgorde van verschijnen.
- in ordine comparans;
- d'après l'ordre de comparution;
- nach der Reihe des Erscheinens;
- in sequence of appearance;
- por orden de comparición;

vpl.: MGG 165.

IN ORDINE DECLARANT = de eerste getuige in volgorde van opkomst.
- in ordine declarans;
- le premier témoin par ordre de citation;
- der erste Zeuge in der Reihenfolge;
- the first witness in order of appearance;
- el primer testigo por orden de comparición;

vpl.: MGG 177.

IN ORDINE DEPONENS = in rangorde genoemde getuige.

- par ordre, le premier témoin cité;
- der erste Zeuge in der Reihenfolge;
- in order of appearance called witness;
- testigo mencionado por orden;

vpl.: MGG 88.

IN ORIGINALI = in oorspronkelijk geschrift.

- dans l'original;
- im Original; im Ursprünglichen;
- in the original;
- en el original;

vpl.: ACart 3; PvB 6/35.

IN ORKENSCAPE = ter bevestiging
- ratihabitio; confirmatio; testimonium;

- mettre qn. au courant de qc.;
- zur Bestätigung;
- in confirmation of ratification;
- en confirmación de;

vpl.: D.J. III/20.

IN PANTSCHAP = in pandrecht.
- cum iure pignoris capiendi;
- en droit de nantissement;
- in Pfandrecht;
- in lien;
- en (el) derecho de prenda;

vpl.: DVB 36.

IN PASIFICE POSSESSIE = in vreedzaam bezit.
- in possessione quieta;
- en possession paisible;
- in friedlichem Besitz;
- in peaceful possession;
- en posesión tranquila;

vpl.: MGG 86.

IN PEIJSE EN IN STILLE JAER ENDE DAGE HOUDEN = taut. in jaar en dag in ongestoord bezit houden.
- semper in possessione non turbata tenere;
- tenir tranquillement et paisiblement jour et an;
- Jahr und Tag in Stille und in Frieden behalten;
- possessit year and day in tranquillity and peace;
- poseer un bien tranquila y pacificamente desde tiempos remotos;

vpl.: Ca2/18.

IN PERICOLO MORTIS = in doodsgevaar.

- en danger de mort;
- in Todesgefahr;
- in peril of death;
- en peligro de muerte;

vpl.: C1/95.

IN PERIJCKEL KOMEN = in gevaar komen.

- courir un danger;
- Gefahr laufen; gefährdet sein;
- get into danger;
- correr riesgo; exponerse a un peligro;

vpl.: LO7/blz. 70.

IN PESTERIEN = tijdens het heersen van de pestziekte.
- diebus pestilentiae;
- pendant la peste;
- während des Herrschens der Pest;
- during the reign of the pesti-

lence;
- durante la peste;
vpl.: LPS 70.

IN PLAETSE SURROGHEREN = open plaats aanvullen.
- locum apertum surrogare;
- subroger et nommer à sa place;
- offene Stelle ergänzen;
- substitute;
- llenar (of = rellenar; of = cubrir) un vacio;

vpl.: C1/393.

IN PLENAIR POSSESSOIR = in volledig bezit.
- in possessione plenaria;
- en pleine possession;
- in völligem Besitz;
- in full possession;
- en plena posesión;
vpl.: DVB 67.

IN PLICHT ZIJNDE = zijnde in voogdij.
- in tutela;
- étant en tutelle;
- unter Vermundschaft stehen;
- being in the keeping of guardianship;
- estando bajo tutela;
vpl.: LO1/blz. 418.

IN POSSESSIE = in feitelijk bezit.
- in possessione reali;
- en possession réelle;
- in tatsächlichem Besitz;
- in factual possession;
- en posesión factual;
vpl.: DVB 37.

IN POSSESSIE GETORDEN = in bezit geraakt van.
- calco (I); (in possessionem alicuius rei venio (IV);
- entrer en possession de;
- in den Besitz kommen;
- come into possession of; gain possession of;
- entrar en posesión de;
vpl.: T1/233.

IN POSSESSIE HOUDEN = in bezit houden.
- in possessione tenere;
- maintenir dans sa possession;
- im Besitz behalten;
- keep in possession;
- mantener en posesión;
vpl.: LOV/blz. 352.

IN POSSESSIE STELLEN = in bezit stellen.
- mitto III in possessionem;
- mettre en possession;

- in den Besitz setzen;
- place in possession of;
- poner en posesión;
vpl.: DVB 44.

IN POSSESSORIO = in bezit.

- en possession;
- in Besitz;
- in possession;
- en posesión;
vpl.: B2/78.

IN PRAECEDENTIBUS = in voorgaande.

- en précédent;
- in vorangehenden;
- in preceding;
- en precedentes;
vpl.: MGG 233.

IN PRAEJUDICE VAN = ten nadele van; tot nadeel; in voorlopige beslissing.
- cum damno; detrimento; in praeiudicio; magno cum detrimonto;
- au préjudice de; dans une décision provisoire;
- zum Schaden von; zum Nachteil; im vorläufigen Urteil;
- to the detriment of; by provisional decision;
- en perjuicio de; por decisión provisional (provisoria);
vpl.: CII/blz. 462.

IN PRESENTIE ENDE TEGENWOIRDICHEIJT VAN = taut. in tegenwoordigheid van.
- in praesentia (+ gen.);
- en présence de;
- in Gegenwart (von);
- in the presence (of);
- en (of = a) presencia de;
vpl.: LPS 45.

IN PRESENTIE, INNE PRESENTIE = in tegenwoordigheid.
- in praesentia;
- en présence de;
- in Gegenwart (von);
- in the presence (of);
- en presencia;
vpl.: BVB 11.

IN PRESENTIE OFT ABSENTIE = in tegenwoordigheid of afwezigheid.
- in praesentia aut absentia;
- en présence ou absence de;
- in Anwesenheit oder Abwesenheit;
- in the presence or the absence;
- en presencia o ausencia;

vpl.: C1/270.

IN PRESENTIE VAN = in tegenwoordigheid van.
- (aliquo) praesente;
- en présence de;
- in Gegenwart von;
- in the presence of;
- en presencia de;

vpl.: ADR. 3; ACart 50; DVB 51; BVB 11, 12, 16, 35, 45; MGG 17; C1/250.

IN PRIMA INSTANTIA = in eerste aanleg.
- in prima instantia;
- en première instance;
- in erster Anlage;
- in the first instance;
- en primera instancia;

vpl.: PvB 6/269.

IN PRODIGALITEIJT STELLEN = voor verkwistend verklaren.
- prodiguum explicare;
- proclamer prodigue;
- verschwenderisch erklären;
- declare for extravagant;
- declarar a uno pródigo;

vpl.: LOV/blz. 40.

IN PROMPTIS = duidelijk.

- clairement; en apparence;
- deutlich; verständlich;
- apparently; obviously;
- claramente;

vpl.: C1/278.

IN PROPREN PERSOONE = in eigen persoon.
- ipse;
- en sa propre personne;
- in eigner Person;
- in person;
- en persona; personalmente;

vpl.: MGG 88.

IN PUERDER ALMOESSEN = in zuivere liefdegaven.
- in eleemosynis puris;
- en aumône désintéressée;
- in reinen Liebesgaben;
- in mere alms;
- en puras limosnas;

vpl.: B2/25.

IN QUADRUPLUM OFT VIER-VOUT = taut. viervoud.
- quadruplex;
- au quadruple; quatre fois;
- Vierfaches;
- quadruple;
- cuádruplo;

vpl.: PB/III/591.

IN QUALITE (QUALITEIJT) = in hoedanigheid van.
- qualitate;
- en qualité de;
- in Beschaffenheit von;
- in capacity of;
- en calidad de;

vpl.: DVB 37, 38, 58a.

IN RASTEMENTE = in beslag.
- in occupatione;
- en saisi;
- in Beschlag;
- in seizure;
- en embargo;

vpl.: LPS 54.

IN RASTEMENT HOUDEN = in arrest houden.
- in vinculis continere;
- garder tenir aux arrêts;
- in Verhaftung halten;
- to keep in custody;
- guardar en arresto; guardar en detención;

vpl.: PB 2/3.

IN RECHT BETRECKEN = dagvaarden voor het gerecht.
- in ius vocare;
- appeler en justice; assigner; mander à comparaître;
- vor Gericht laden;
- sue; let summon before the court;
- citar ante la justicia;

vpl.: B2/129.

IN RECHT BETRECKEN ENDE DAIGEN = taut. voor het gerecht dagen.
- arcesso III in iudicium voco I;
- citer en justice; appeler en justice; assigner; mander à comparaître;
- vor Gericht laden;
- sue; let summon before the court;
- citar ante la justicia emplazar;

vpl.: B2/129.

IN RECHTE BRENGHEN = 1. aan de schepenbank voorleggen; 2. voor de schepenbank dagen.
- 1. arbitrio iudicii scabinorum submittere; in iudicium scabinorum vocare;
- soumettre au tribunal des échevins; 2. appeler en justice devant la court des échevins;
- 1. dem Schöffengericht unterbreiten; 2. vor dem Schöffengericht laden;

- 1. put before the court; 2. summon before the sheriffs' court;
- 1. someter al tribunal de los regidores; 2. citar aute el tribunal de los regidores;

vpl.: B2/15.

IN RECHTE INTERPELLEREN = in rechte aanspreken.
- interpellare;
- interpeller en justice;
- gerichtlich belangen;
- sue;
- poner pleito a uno; proceder judicialmente contra uno; cito a uno ante el tribunal;

vpl.: Pla.Ph/11 B1.

IN RECHTE LINIE MASCULINE = in rechte mannelijke lijn (van afstamming).
- in linea recta masculina;
- en ligne directe masculine;
- in rechter männlicher Linie (von Abstammung);
- in right male line(of descent);
- en linea recta del sexo masculino;

vpl.: PB/II/335.

IN RECHTE NIET CONVENIBEL = niet aanspreekbaar in rechte.
- non in iure conveniens;
- n'être pas responsables en droit;
- nicht einen gerichtlich belangen
- cannot be sued;
- no judicialmente responsable;

vpl.: C1/428.

IN RECHTE VERACHTEREN = in recht verkort worden.
- contrahere alicujus jus;
- abréger en justice;
- in Recht verkürzt werden;
- abridge in justice;
- ser perjucicado a sus intereses;

vpl.: PB IV/408.

IN RECHTE VERLOVEN = in rechte plechtig beloven.
- in iure depondere;
- promettre;
- feierlich versprechen;
- promise solemnly;
- prometer solemnemente ante el tribunal;

vpl.: C1/312/2.

IN RECHTE VOORDEREN = opvorderen in rechten.
- exigere in jure;
- exiger en justice;
- einfordern im Wege Rechtens;

- claim in rights;
- reclamar (of = reivindicar) judicalmente;

vpl.: PB IV/408.

IN RECONVENTIE = in tegenvordering.
- in reconventu;
- en demande reconventionelle;
- in Gegenklage;
- in counter-claim;
- in reconvención ;

vpl.:

IN REDEN ENDE CONSCIENTIE = taut. in geweten.
- in conscientia;
- (de raison et conscience) en conscience;
- in Gewissen;
- in conscience;
- en conciencia;

vpl.: C1/194.

IN REGARD; IN REGUARD; IN REGUARDE; IN REQUAERT = 1. kennisnemende, achtslaande op; 2. met betrekking tot.
- in rewardo;
- 1. eu égard à; 2. par rapport à;
- Rücksicht nehmend;
- regarding; with regard to;
- 1. tomando conocimiento (de); 2. en contemplación de;

vpl.: ADR. 2; C1/527; PvB III 452.

IN REKENING VALIDEREN = in rekening brengen.
- in ratione validum facere;
- mettre en faire figurer dans les comptes;
- berechnen;
- charger;
- cargar en cuenta;

vpl.: Pl.Pr.28B.

IN RESPECTE VANDEN MAESSCAP = in eerbied voor bloedverwantschap.
- in respectu consanguinitatis;
- en consideration de la parenté;
- in Ehrfurcht vor Blutsverwandtschaft;
- in respect for consanguinity;
- en respeto a consanguinidad;

vpl.: LO I/246.

IN ROVE = bij beroving.
- ad spoliationem;
- en cas de vol;
- bei Beraubung;
- at robbery;
- con despojo; con desvalijamiento;

vpl.: Pr.Tr./5; C2/931.

IN RUSTE STELLEN ENDE PACIFICEREN = taut. tot rust brengen; de vrede herstellen.
- pacifico I;
- pacifier; rétablir la paix apaiser;
- den Frieden wiederherstellen;
- pacify;
- pacificar; tranquilizar;

vpl.: PB/II/339.

IN SAKEN VAN APPEELE; IN SAKEN VAN APPELLACIEN = in zaken van beroep.
- in materias appellationis;
- en matière d'appel;
- betreffs Berufung;
- concerning appeal;
- en materia de apelcaión;

vpl.: T1/33, 34.

IN SCHOT BRENGHEN = in de stal brengen.
- in stabulum ducere;
- amener dans la fourrière;
- in den Stall bringen;
- bring into the stable;
- llevar en el establo;

vpl.: C1/342.

IN SCRIPTIS = schriftelijk; in geschrifte.
- scriptus; in scriptis;
- par écrit; dans les écritures; dans les écrits; en écriture;
- schriftlich; in Schrift;
- written; in writing;
- por escrito;

vpl.: Cr 2/blz. 1052; B2/184; BVB 6/34; C1/92, 267, 327.

IN SEKERE BEWAERNISSE = in verzekerde bewaring.
- in custodiam dare;
- au depôt sûr;
- im Gewahrsam;
- in custody;
- preso; a buen recaudo; en custodia asegurada;

vpl.: PB/II/316.

IN SEQUESTRE = in bewaring.
- in custodia;
- sous séquestre; en dépôt;
- in Verwahrung;
- in custody;
- en secuestro; en custodia;

vpl.: PB/II/398.

IN SEQUESTER STELLEN = in bewaring geven.
- sequestro I; in sequestrum pono III;

- donner en garde; mettre en dépôt;
- in Verwahrung geben; Gewahrsam;
- deposit;
- depositar; poner en depósito; dar en custodia; poner a buen recaudo; encerrar bajo seguro;

vpl.: T1/529; 594.

IN 'SHEREN HANDT BLYVEN = in de hand van het gerechte blijven.
- in manibus iustitiae restare;
- rester entre les mains de la justice;
- in Händen des Gerichts bleiben;
- remain in the hands of the court;
- quedarse en manos de la justicia;

vpl.: C3/blz. 86.

IN SIJN LIJNEN = in zijn ondergoed.
- linteatus;
- en ses draps de lin;
- in seinem Unterzeug;
- in his underwear;
- en ropa interior;

vpl.: LOV/354.

IN SIJN LIJVEN CLEEDEREN = in kleren die hij/zij draagt.
- in vestibus quae aliquis gerit;
- dans les vêtements qu'il/elle porte, habillé e,comme il/elle est ;
- in kleider die er tragt;
- in clothes which he/she wears;
- en los trajes que (el o ella) lleva;

vpl.: PB/III/496.

IN SIJNDER ABSENTIEN = in zijn afwezigheid.
- in sua absentia (eius);
- en son absence;
- in seiner Abwesenheit;
- during his absence;
- en su ausencia;

vpl.: C1/303.

IN SIJN SELFS OERBAIR = ten eigen bate.
- ad commodum proprium;
- au bénéfice propre;
- zu eigenen Gunsten;
- fot his own benefit;
- en beneficio propio;

vpl.: T1/152.

IN SIJNEN VORSTEN STATE STELLEN = in zijn oude staat herstellen.

- restauro I; instatu pristino;
- rétablier en son étât original;
- in seinen alten Zustand wiederherstellen;
- repai in his original state;
- restablecer en su estado original;

vpl.: T1/85, 241.

IN SIMILI = in gelijk geval.
- in simili;
- en pareil cas;
- in gleichem Fall;
- in the same case;
- en caso igual;

vpl.: MGG 97.

IN SINEN COSTE NEMEN = in de kost nemen.
- domi suae alendum recipere;
- dans la nourriture;
- in seinem Kost haben;
- take in as a boarder;
- a mesa y mantel;

vpl.: Cu1/241.

IN SINEN WEDUSTOEL = in zijn weduwnaarsstaat.
- in statu vidui eius;
- étât de veuvage;
- Witwerschaft;
- in his widowhood;
- estado de viudo;

vpl.: Ca2/350.

IN SLAEN = hom. vb. 1. aanslaan; 2. aanhechten; 3. schatten.
- 1. affligo III; 2. affigo III; 3. aestimo I;
- 1. mettre; 2. afficher; 3. évaluer;
- 1. anschlagen; 2. anheffen; 3. schätzen;
- 1. touch; 2. put up; 3. estimate;
- 1. embargar; 2. fyar; pegar; 3. tasar; valmar;

vpl.: PvB 171.

IN SOCIETEIJTE VAN = behorend tot de kring.
- ad societatem pertinans;
- les associés;
- dem Kreis angehörend;
- belonging to the circle;
- perteneciente al circulo (of = al corro);

vpl.: C1/383.

IN SOESTER VUEGEN = in gepaste wijze.
- in modo conveniente;
- d'une manière convenable;
- in angemessener Weise;
- in a suitable way;
- de un modo conveniente;

vpl.: B2/174.

IN SOLEMNI FORMA = op plechtige wijze.

- d'une manière solennelle;
- in feierlicher Weise;
- in solemn way; in solemn manner;
- en la forma solemne; de una manera solemne;

vpl.: MGG 80.

IN SOLIDUM = In het geheel.

- en total;
- im groszen ganzen;
- as a whole;
- totalmente;

vpl.: v.d.V/96; C2/899; B1.

IN SPECIE = in geldwaarde.

- en valeur d'argent;
- in Geldpreis;
- in money value;
- en valor monetario;

vpl.: DVB 29.

IN SPETIE = in bepaald geval.
- in specie;
- dans l'espèce;
- in einem bestimmten Falle;
- in a certain case;
- en un caso determinado;

vpl.: LOV/378.

IN STAET VAN WIJSEN = in staat van gewijsde d.i. onherroepelijk.
- ut se habent res (facie rerum); in statu pronunciationis sententiae; hoc est; irrevocabile; in statu irrevocabilitatis;
- en état; c'est irrévocablement;
- fertig für die öffentliche Verhandlung im Gerichtshof; Lage der Unwiderruflichkeit;
- irrevocable; in state of virevocability;
- en caso de haber cobrado fuerza legal; en autoridad de cosa juzgada;

vpl.: C1/304, 387; PvB 17.

IN STATE VAN WIJSE OFT LIQUIDER = op 't punt beoordeeld te worden of meer uitgemaakt.
- in statu adjudicandi;
- en état de juger ou plus liquide;
- in die Situation von Unwiderruflichkeit;
- in the state of being judged;
- estar al ser juzgado (of =

estar a punto de serjuzgado o determinado más;
vpl.: C1/505.

IN STERCKENISSE (STARKENISSE) VAN = in bekrachtiging; tot staving van; uit kracht van; krachtens.
- in statu confirmationis; ad corroborationem; ex virtu;
- en confirmation de; en corroboration de; en vertu de;
- in Bestätigung von; in Begründung des; Kraft;
- in confirmation of; in support of; by virtue of;
- en confirmación de; en corroboración de; en virtud de;

vpl.: LO4/542.

IN STERCKENISSE ZIJNS SCEPENEN BRIEFS = tot staving van zijn schepenbrief.
- ad comprobationem litterarum suarum scabini;
- en corroboration de sa lettre scabinale;
- zur Begründung seines Schöffenbriefes;
- in support of his sheriff's letter;

vpl.: LO1/blz. 202.

IN STERCKENISSE ZIJNS THOENS = ter versterking van zijn bewijs.
- ad confirmationem probationis suae;
- en soutien de sa preuve; pour appuyer sa preuve;
- zur Verstärkung seines Beweises;
- for the consolidation of his evidence;
- en apoyo de su prueba;

vpl.: T1/299.

IN STILLE EN IN PEIJSE JAER ENDE DAGE HOUDEN = taut. jaar en dag in ongestoord bezit houden.
- semper in possessione non turbata tenere;
- tenir tranquillement et paisiblement jour et an;
- Jahr und Tag in Stille und in Frieden behalten;
- possess it year and day in tranquillity and peace;
- poseer un bien tranquila y pacíficamente desde tiempos remotos;

vpl.: Ca2/18.

IN STILRE WOERDEN OFT BIJ EXPRESSE = taut. in 't geheim

of uitdrukkelijk.
- tacite;
- discrètement ou expressement;
- heimlich oder ausdrücklich;
- secretly or expressly;
- discreta o expresamente;

vpl.: T1/469.

IN STIRPES ET NON IN CAPITA = in staken en niet in hoofden.
- en perches et pas en têtes;
- per Zweigen und nicht per Kopf;
- in stakes and not in heads;
- en perchas y no en cabezas;

vpl.: LO1/blz. 680.

IN STRICTER HACHTEN ZIJNDE = in strenge hechtenis zijnde.
- in custodia stricta;
- dans une stricte détention;
- in geschärfter Haft;
- in strict custody;
- estando en detención estricta; (of = rigurosa, of = rigida);

vpl.: C1/384.

IN SUBSIDIE VAN HOUWELIJCKE = in bijdrage tot het huwelijk (als huwelijksgift).
- in subsidio matrimonii (ut dos);
- en subside de mariage (comme dote);
- als Mitgift;
- as dowry;
- como aportación al matrimonio (como dote);

vpl.: LO1/blz. 424.

IN SUBSTANTIE = in hoofdzaak.
- in substantia;
- (au fond) en substance;
- in Hauptsache;
- in substance;
- en substancia; en compendio;

vpl. : BVB 10.

IN SUCCESSIE = in opvolging.
- in successione;
- en succession;
- durch Nachfolgung;
- in succession to;
- en sucesión;

vpl.: v.d.V/84; B1; C2/897.

IN SULCKER VUEGHEN ENDE MANIEREN = op dusdanige wijze.
- tali modo;
- de telle manière;
- derartig;
- in such a way;
- de tal manera;

vpl.: PB/II/346.

IN SUPPLEMENTE VAN THOENE = in aanvulling van bewijs.

- in supplementum probationis suae;
- en supplément de la preuve;
- zur Ergänzung des Beweises;
- for the amplification of evidence;
- como suplemento de la prueba;

vpl.: T1/299.

IN T = contr. in het.
- in;
- dans le; la;
- in dem; in das; in den;
- in the;
- en el; la;

vpl.: ACart 3, 7; DVB 5.

IN 'T AENCOMEN TOT = bij het aanvaerden , bij aanvaarding; in het intreden van.
- initio muneris (magistrati);
- à l'entrée en;
- beim Antreten von (dem Amt);
- at the acceptance of the office;
- con la aceptación de;

vpl.: C1/blz. 418.

IN T AENCOMMEN VAN SIJN OFFICIE = bij het aanvaarden van zijn ambt.
- in acceptatione officii;
- à son entrée en office;
- beim Antritt seines Amtes;
- on the accession to his office;
- en la aceptación de su oficio;

vpl : C1/658.

IN 'T AFMETEN KORTEN = bij het afmeten korter maken, verminderen.
- minuere;
- rabattre;
- beim Bemessen nicht berücksichtigen;
- diminish;
- acortar o minorar por medición (de madera);

vpl.: C1/239.

IN 'T AFSCHEIJDEN = bij het verlaten.
- relinquens;
- à la sortie;
- bei dem Verlassen;
- while leaving;
- dejando;

vpl.: DKB 34.

IN 'T BEGRIJP VAN DEN CASTEELE = binnen de ringmuur van het kasteel.
- intra moenia castelli;
- dans l'enceinte du château;
- innerhalb des Schloszes;
- within the walls of the castel;
- dentro de la muralla del castillo;

vpl.: C1/500.

IN 'T BIJWESEN = in het bijzijn van.
- eo praesente; eis praesentibus;
- en présence de;
- in Gegenwart von;
- in the presence of;
- a presencia de;

vpl.: BVB 101.

IN 'T CAS = in geval
- in casu;
- au cas;
- falls;
- in case;
- en el caso;

vpl.: T1/381.

IN 'T CORTE = beknopt.
- brevis;
- bref;
- bündig;
- concise;
- conciso; cortado; sucinto;

vpl.: Cr2/blz. 866.

IN 'T CRIEM = in het misdadige.
- in criminali; in crimine;
- au criminel;
- im verbrecherischen;
- in the criminal;
- en lo criminal; en cosas criminales;

vpl.: LO1/blz. 106.

IN 'T CRIEM VAN LUXURIE TEGHENS NATUERE = in de misdaad van ontucht tegen de natuur.
- in crimine sodomitico; de crimine pessimo;
- dans le crime de luxure contre nature;
- im Falle von Verbrechen wider die Natur;
- in the case of crime of lewdness against nature;
- en el crimen de lujuria contra la naturaleza;

vpl.: LO1/blz. 465.

IN 'T CRYT COMEN = in het strijdperk treden.
- intrare in arenam;
- entrer dans la lice;
- in die Schranken treten; in den Kampfplatz treten;
- enter the lists;
- entrar en liza; saltar a la palestra; bajar a la arena;

vpl.: C3/blz. 88.

IN 'T FAVEUR DER WAIRHEIJDT = in het licht der waarheid.

- lumine veritatis;
- à la lumière de la vérité;
- im Licht der Wahrheit;
- in the light of the truth;
- a la luz de la verdad;

vpl.: BVB 86.

IN 'T GEMEIJN = in het algemeen.
- generaliter (of = generatim);
- en général;
- im allgemeinen;
- in general;
- en general; generalmente;

vpl.: LPS 25.

In 't GEMEYNE = adv. gemeenschappelijk.
- communiter; conjunctim; publice; promiscue;
- commun;
- gemeinschaftlich;
- in common; jointly;
- en común; en conjunto; T2/ colectivamente;

vpl.: T2/blz. 100.

IN 'T GENERAEL = in het algemeen.
- generatim;
- en général;
- im allgemeinen;
- in general;
- en general;

vpl.: LO 3/126.

IN 'T GROS OFT IN MEERDER MENICHTE = taut. in het groot.
- qui magnam facit mercaturam;
- en gros;
- im groszen;
- wholesale; on a large scale;
- al por mayor;

vpl.: PvB 1/309.

IN 'T GROSSE = in het groot.
- in magno;
- en gros;
- im grossen;
- at large;
- al por mayor;

vpl.: C3/blz. 188.

IN 'T HARDE = op de heideplaats.
- in locis incuitis;
- à la bruyère;
- auf dem Heideplatz;
- on the meadow place;
- en el brezal (= op de heide);

vpl.: DKB 7.

IN 'T IJSER OFT CIVILE GEVANCKENIS STELLEN = in boeien of in de gevangenis zetten.
- catenas (vincula) injicere III vel in carcerem (custodiam) dare;

- dans les fers ou dans la prison civile saisir;
- in Fesseln schlagen oder ins Gefängnis setzen;
- put in irons or in prison;
- meter en cadenas o en la cárcel;

vpl.: C1/blz. 526.

IN'T IJSER STELLEN = in de boeien slaan.
- mittere in vincula;
- mettre aux fers;
- in Fesseln schlagen;
- put in chains;
- encadenar; esposar; maniatar; aherrojar;

vpl.: LO6/blz. 472.

IN 'T JAAR = in het jaar.
- annó;
- dans l'année;
- im Jahre;
- in the year;
- en el añó;

vpl.: ACart 10.

IN 'T KIJFF LIGGENDE = betwist.
- in contoversia vocatus;
- discutable;
- strittig;
- disputed;
- impugnado;

vpl.: LPS 45.

IN 'T LANGHE EXTENDEREN = uitvoerig uitbreiden.
- dilato l copiose;
- étendre amplement;
- umständig ausbreiten;
- to extend extensively;
- extender detalladamente;

vpl.: Cr2/blz. 1050.

IN 'T LATINE = in het latijn.
- lingua latina;
- en latin;
- im Latein;
- in Latin;
- en el latin;

vpl.: BVB 19.

IN 'T LICHT LEVEN OFT BORDEEL = taut. in ontuchtige omstandigheden.
- in statu impudico;
- en conditions immorales;
- in unzüchtig en Verhältnissen leben;
- in lewd conditions;
- en condiciones immorales;

vpl.: T1/55.

IN 'T MIN(N)ELIJK = in der minne.

- cum bona gratia; pactione amica;
- à l'amaible;
- in Güte (abmachen), auf gütlichem Weg;
- (settle the matter) amicably;
- amistosamente, amigablemente; en forma amistosa;

vpl.: DVB 16, 83; C II/316.

'IN 'T PARTICULIER = in persoon; afzonderlijk.
- ipse; per se;
- à part (en personne);
- in Person;
- in person;
- en persona; como simple particular;

vpl.: LPS 119.

IN 'T PELLORIJN SETTEN = aan de kaak stellen; te pronk stellen.
- perstringere aliquid;
- mettrer dans le pilori;
- an den Pranger stellen;
- put into the pillory;
- hacer pasar verguenza;

vpl.: LOI/blz. 48.

IN 'T PETITORIE OFT PROPRIETEYT = taut. het eigendomsrecht betreffende.
- in relatione ad rem mancipii;
- en affaires concernant la propiété;
- betreffs des Eigentums;
- affairs concerning property;
- en asuntos relacionados con la propiedad;

vpl.: T1/93.

IN 'T REGARDE VAN = met betrekking tot; in 't reguard van.
- relative; in relatione ad;
- au régard de;
- mit in Bezug auf;
- with regard to;
- con relación a; en cuanto a;

vpl.: PB/III/452; Cr 2/1013/29.

IN 'T SCHEIJDEN VAN DEN BEDDE ENDE HOUWELIJCKE = bij overlijden van een der echtgenoten.
- in obitu unius nuptorum;
- à la dissolution du lit et mariage;
- beim Tod einer der Eheleute;
- at the death of one of the spouses;
- a fallecimiento de uno de los cónyuges;

vpl.: C1/649.

'IN 'T SCHOUTETHS AFWESEN = bij afwezigheid van de Schout.
- in absentia sculteti;
- en l'absence de l'écoutète;
- bei Abwesenheit des Schulzen;
- in the absence of the bailiff;
- en ausencia del alcalde;

vpl.: C1/376.

IN 'T SCHUT DES ALMOGENDEN = onder Gods bescherming.
- sub omnipotentis tutela;
- sous la protection de Dieu;
- unter Gottes Schutz;
- under the protection of God;
- bajo la protección del Todopoderosó;

vpl.: BvB 69.

IN 'T SCHUTBOCHT BRENGHEN = in de schutstal brengen.
- in claustra ducere;
- mener dans la clôture publique;
- in die öffentliche Abzäunung führen;
- bring into the pound;
- llevar a la cuadra destinada al ganado aprehendido;

vpl.: LOV/174.

IN 'T SECREET = in het geheim.
- secreto;
- secrètement; en secret;
- heimlich;
- in secret;
- secretamente; en secreto;

vpl.: T1/383.

IN 'T SVADERS PLICHT = ad. onmondig.
- minor natu; nondum adulta; aetate; pupillus;
- mineur;
- unmündig; minderjährig;
- under age;
- menor de edad;

vpl.: T2/blz. 63.

IN 'T VERTRECKE ENDE GEBREEKE = taut. in gebreke.
- vitiosus;
- en demeure;
- im Rückstand;
- failing;
- en demora;

vpl.: T1/411.

IN 'T WITTE = in de onbeschreven marge van een bladzijde.
- in margine paginae;
- sur la marge non écrite d'une page;
- in den unbeschriebenen Rand der Seite;
- in the unwritten margin of the

page;
- en lo blanco = en el margen;
vpl.: DVB 116.

IN TANTO = in zoverre.

- en tant que;
- insofern;
- in so far as;
- en cuanto, por cuanto, en tanto (que);
vpl.: MGG 121.

IN TEGENWOIRDICHHEIJDEN = in aanwezigheid van.
- (aliquibus) praesentibus;
- en présence de;
- in Gegenwart von;
- in the presence of;
- en presencia de;
vpl.: LPS 36.

IN TEXTU = in de tekst.

- dans le texte;
- im Text;
- in the text;
- en el texto;
vpl.: MGG 165.

IN TIDEN VOIRLEDEN = in verleden tijd.
- tempore praeterito;
- par le passé;
- in vergangener Zeit;
- in the past;
- en el pasado;
vpl.: LPS 26.

IN TIERLINGHEN GEDRAGHEN ENDE GHESTELT = in schoven gebonden en opgesteld.
- ligatus et collocatus in manipulis;
- (lié porté) et placé en faisceaux;
- in Garben gebunden und aufgestellt;
- sheaved and set up;
- engavillado y montado;
vpl.: C1/323.

IN TREYN STELLEN = vb. op gang brengen.
- motum dare;
- mettre en route;
- in Gang bringen;
- set going;
- poner en marcha;
vpl.: PvB 1/blz. 244.

IN TWEE RIJSEN = in twee keren.
- duobus temporibus;
- en deux fois;
- in zwei mal;
- twice;
- en dos veces;

vpl.: Ca2/176.

IN VERBIS = door de woorden.

- par les mots;
- mit den Worten;
- in (with) the words;
- por las palabras;
vpl.: MGG 165.

IN VERHUERINGE UUYTGEVEN LANGER DAN X JAIRE = erfpacht langer dan 10 jaar.
- praedium locatum ultra decem annos;
- donner en emphytéose pour une période de plus de dix ans;
- Erbpacht länger als zehn Jahre;
- hereditary tenure longer than ten years;
- ceder en calidad de enfiteusis por un período de más de diez años;
vpl.: T1/418.

IN VERSMADENISSE VAN = in minachting van.
- in contemptionem (+ gen.);
- au mépris de;
- mit Verachtung von;
- in contempt of;
- con desdén para;
vpl.: LOV/blz. 314.

IN VILIPENDIE VAN = met verachting van.
- contemptin;
- en mépris de;
- mit Geringschätzung von;
- in contempt of;
- con vilipendio para;
vpl.: LO6/blz. 444.

IN VOEGE ENDE MATE = op de wijze en de manier.
- ritu ac modo;
- à la manière;
- auf die Weise;
- in the manner;
- de (tal) manera y de (tal) modo;
vpl.: ASO 23.

IN VOEGEN EN FORME = op de wijze en in de vorm.
- modo ac forma;
- à la manière et dans la forme;
- auf die Weise und in der Form;
- in the manner and in the form;
- a la manera y en la forma;
vpl.: DVB 78.

IN VOIRDERNISSE VAN HUWELIJCKE = hulp bij huwelijk.
- favor ad matrimonium;
- aide au mariage;

- Hilfe bei Heirat;
- assistance at marriage;
- ayuda al matrimonio;

vpl.: T1/497.

IN VOLLE TOCHTE SITTEN = het vruchtgebruik genieten van een geheele nalatenschap.
- usumfructum totae hereditatis uti;
- recevoir l'usufruit de l'héritage total;
- die Nutzniessung einer ganzen Hinterlassenschaft genieszen;
- enjoy the usufruct of a whole inheritance;
- gozar el usufructo de toda una herencia;

vpl.: B2/9.

IN VOLLEN BEDDE = in algehele huwelijksgemeenschap; tijdens het huwelijk.
- in coniunctione matrimonii plena; in matrimonii;
- dans la communauté totale du mariage; pendant le marriage;
- in vollständigen Heiratsgemeinschaft; während der Ehe;
- in complete marriage-community; during marriage;
- en talamo integral; durante el matrimonio;

vpl.: C1/289; vdV 80; C2/896; B1.

IN VOLLEN STOELE = in volledig huwelijk.
- in matrimonio pleno;
- en plein siège de mariage;
- in völliger Ehe;
- in full marriage;
- en pleno matrimonio;

vpl.: C3/blz. 68.

IN VOLLEN VIGEUR ENDE GESTELTENISSE = in volle rechtskracht en toestand.
- in plena auctoritate et fide;
- en pleine force de loi et condition;
- in voller Rechtskraft und Zustand;
- in full legal strength and condition;
- en plena validez;

vpl.: ACart 25.

IN VOORDERNISSEN VAN = op vordering van.
- postulatione (+ gen.);
- sur la demande de;
- nach der Forderung von;
- on demand of;
- in acción de;

vpl.: PvB 1/ blz. 456.

IN VOORTIJDEN = vroeger.
- antea;
- autrefois;
- früher;
- formerly; in former times;
- autes; anteriormente;

vpl.: MGG 58.

IN VREDE(N) TOEGELECHT = vreedzaam geregeld.
- constitutum pacifice;
- reglé paisiblement;
- friedlich geregelt;
- peacefully settled;
- arreglado en paz;

vpl.: DKB 3, 4.

IN VREMDE TOECHT = in vreemd vruchtgebruik.
- ususfructus alienus;
- usufruit étranger;
- in "fremde" Nutzniessung (wann die Nutzniessung nicht erblich ist, sondern beim Tode des Nutzniessers zurückfällt an den Eigner);
- in alien usufruct;
- en usufructo ajeno;

vpl.: CII/blz. 472.

IN VUEGEN, INVOEGEN = op de wijze.
- in modo;
- de la manière;
- in der Weise;
- in the way; in the manner;
- a (la) manera;

vpl.: BVB 99.

IN WAERDEN OF IN WERKEN = in woorden of in daden.
- in verbis sive factis;
- en paroles ou en voies de fait;
- in Wörter oder in Taten;
- in words or actions;
- con palabras (of = dichos) o con hechos;

vpl.: LOI/72.

IN WETTIGEN HOUWELIJCKE VERGADEREN = wettig trouwen.
- in matrimonium legitimum coniungere;
- unir dans un mariage légitime;
- in einer gesetzlichen Heirat zusammenbringen;
- marry legally;
- unir en matrimonio legitimo;

vpl.: B2/60.

IN ZIJNDER HELDEN HOUDEN = in zijn macht houden; wederrechtelijk opsluiten.
- teneo II in potestate;
- séquestrer;

IN ZIJNDER HELDEN HOUDEN = in zijn macht houden; wederrechtelijk opsluiten.
- teneo II in potestate;
- séquestrer;
- in seiner Macht halten; unrechtmässigerweise einschliessen;
- illegally lock up;
- secuestrar;

vpl.: T1/186.

INABEL; INHABEL = adi. onbedreven; onbekwaam; ongeschikt.
- inhabilis; non aptus; rudis; imperitus;
- incapable (de); inhabile (de);
- unfähig;
- incapable; unable;
- incapaz; inhábil;

vpl.: T2/274.

INABEL ENDE ONBEQUAME = taut. ongeschikt; onbedreven; onbekwaam.
- inhabilis; imperitus; non aptus; rudis;
- incapable; impropre; inhabile;
- unfähig; ungeeignet;
- unfit; inapt; improper; incapable; unable;
- incapaz; inepto; inadecuado; inhábil;

vpl.: T1/460; T2/274.

INBEELDINGE Zie:
- inbeldinge; ----/

INBELDINGE; INBEELDINGE = sub. inbeelding.
- imaginatio;
- imagination;
- Einbildung;
- imagination;
- imaginación; alucinación; presunción;

vpl.: PvB 7/321.

INBIEDINGHE = sub. dagvaarding.
- evocatio;
- citation;
- Zitation;
- summons;
- citación;

vpl.: C2/852.

INBINDEN Zie:
- innebynden; ----/

INBLASEN = de trompet blazen voor een aankondiging of opening.
- tuba canere ad denunciationem aut initium;
- sonner de la trompette pour une annonce ou une ouverture;
- die Trompete blasen für eine Ankündigung oder Offnung;

- blow the trumpet for an announcement or opening;
- tocar la trompeta por un anuncio o inauguración;

vpl.: C1/553.

INBRAKE; INBROKE = inbreuk.
- inviolatio;
- entorse;
- Eingriff;
- infringement;
- infracción;

vpl.: C1/562.

INBREC Zie:
- inbreeck; ----; imbrec/

INBREECK; INBREC; IMBREC = sub. inbreuk.
- violatio;
- violation;
- Eingriff;
- violation; transgression;
- violación; infracción; transgrésion;

vpl.: Cr2/blz. 982.

INBREKER Zie:
- overtreder ende ----/

INBRENGEN Zie:
- innebrenghen; inbringen; ----/
- kelderen oft ----/

INBRENGINGE Zie:
- datelijcke ----

vpl.: LO4/blz. 450.

INBRENGINGE Zie:
- collacie ende ---- oft deelinge/

INBREUCKEN Zie:
- praejudicabile ----

INBRINGEN Zie:
- innebrenghen; ----; inbrengen/

INBROKE Zie:
- inbrake; ----/

INCANTACIE Zie:
- bezweringe ende ----/

INCAPABEL = adv. onbekwaam; ongeschikt; onbevoegd.
- ineptus; minime aptusad; incapabilis;
- inhabile; incapable;
- unfähig; unzuständig;
- incapable; unauthorised;
- incapaz; inhábil; incompetente;

vpl.: C1/blz. 200; PvB 1/594; C1/66.

INCAPACITEYT = sub. ongeschiktheid.
- inscitia;

- incapacité; improprieté;
- Unfähigkeit;
- incapability;
- incapacidad; ineptitud;

vpl.: T2/42.

INCARCERACIEN; INCARCERATIE = sub. gevangenzetting; in kerkering.
- captura; comprehensio; vincula; custodia;
- contrainte par corps; incarcération; emprisonnement;
- Verhaftung; Einsperrung;
- imprisonment for debt;
- encarcelamiento; encarcelación;

vpl.: T2/262; B1; Pl.Bra. 23.

INCARCERATIE Zie:
- incarceracien; ----/

INCARCEREEREN Zie:
- incarcereren; ----/

INCARCEREREN; INCARCEREEREN = vb. in de gevangenis. zetten; gijzelen; kerkeren.
- incarcero I; comprehendo III; incarcerem includo III ;
- emprisonner; incarcérer;
- einsperren; verhaften;
- capture; incarcerate; to imprison;
- encarcelar; tener presa a una persona; meter en la carcel;

vpl.: T2/261; T1/355, 379, 566.

INCARNACIE Zie:
- incarnatie; ----; incarnacioen/

INCARNACIOEN Zie:
- incarnatie; incarnacie; ----/

INCARNATIE; INCARNACIE; INCARNACIOEN = sub. belichaming.
- incarnatio;
- incarnation;
- Verkörperung;
- embodiment;
- encarnación;

vpl.: T2/370.

INCERTAIN = adi. ongewis; onzeker.
- dubius; incertus; instabilis;
- douteux; incertain;
- ungewisz; unsicher;
- uncertain; insecure;
- aleatorio; dudoso; incierto;
- inseguro;

vpl.: T1/388; T2/121, 278.

INCIDENTALITER = adv. terloops; toevallig.
- casu; cursim; festinanter; fortuito;

- accidentellement; par hasard;
- nebenbei; zufälligerweise;
- incidentally;
- casualmente; incidentalmente; por casualidad;

vpl.: T2/50.

INCIDENTEN Zie:
- altricatien ende ----/
- emergenten oft ----/

INCIVIJL = adv. onwettig.
- non legitime;
- illegitime;
- gesetzwidrig; ungesetzlich;
- illegally; unlawfully;
- ilegítimo; ilegal;

vpl.: T2/370.

INCIVILITEYT = sub. onbeleefdheid.
- illiberalitas; inurbinatus; rusticitas;
- impolitesse; incivilité;
- Grobheit; Unhöflichkeit;
- incivility; rudeness;
- descortesís; grosería; incivilidad; inurbanidad;

vpl.: T1/11.

INCLAVEEREN Zie:
- inclaveren; ----/

INCLAVEREN; INCLAVEEREN = vb. insluiten; omsluiten.
- includere;
- enclaver;
- einschlieszen; umschlieszen;
- enclose;
- encerrar; rodear;

vpl.: PB/IV/256.

INCLINATIE = vb. neiging tot iets; geneigdheid.
- inclinatio; favor; amor; facilitas; proclivitas ad aliquid;
- inclinaison; inclination;
- Neigung; Geneigtheit;
- inclination; proclivity; disposition;
- inclinación; propensión; tendencia;

vpl.: B1; Pl.Bra/39,66.

INCLINATIE Zie:
- affectie ende geneygtheyt ; ----; liefde/
- genegenheyt ende ----/

INCLINEEREN; INCLINEREN = vb. tot iets neigen of hellen.
- inclino I;
- être disposé à; incliner; être porté de;
- geneigt sein; zu etwas Neigung haben;
- be inclined to something;

- inclinarse;
vpl.: LPS 68.

INCLINEREN Zie:
- inclineeren; ----/

INCLOPPER Zie:
- toesiender oft ---- van de graenmerckt/

INCLUDEEREN; INCLUDEREN = vb. insluiten.
- includo III; comprehendo III;
- contenir; comprendre; renfermer;
- einschliessen;
- include;
- incluir; comprehender;
vpl.: MGG 120.

INCLUDEREN Zie:
- includeeren; ----/

INCLUES; INCLUS; INCLUSE ; INCLUIJS; INCLUUS; INCLUIS = 1. adv. ingesloten; incluis; 2. adi. ingesloten; inclusief.
- 1 + 2. incluses; usque ad;
- 1. inclus; inclusit; 2. exclusivement;
- 1. inliegend; einschlieslich; einschlieszen; inclusive; 2. eingeschloszen;
- 1. enclosed; included; include; 2. inclusive;
- 1 + 2 incluso; inclusive; enclavado;
vpl.: PvB 10/blz. 231; PvB 82; DVB 34; ASO 17; PB III/211; C1/254; C1/114, 412; PvB 1/50.

INCLUIJS Zie:
- inlues; inclus; incluse; ----; incluus; incluis/

INCLUIS Zie:
- inclues; inclus; incluse; incluijs; incluus; ----/

INCLUS Zie:
- inclues; ----; incluse; incluijs; incluus; incluis/

INCLUSE Zie:
- inclues; inclus; ----; incluijs; incluus; incluis/

INCLUSIVE Zie:
- inclu(e)s(e); ----/
- salvatien ----/

INCLUUS Zie:
- inclues; inclus; incluse; incluijs; ----; incluis/

INCOMELINGEN Zie:
- recht van de ---- in Ambachten (Antwerpen);

INCOMEN Zie:
- stadtsassijsen ende ----/

INCOMENINGE Zie:
- inkominghe; incominge; incomminge; ----; incommeninge/

INCOMINGE Zie:
- inkominghe; ----; incomminge; incomeninge; incommeninge/

INCOMMENINGE Zie:
- inkominghe; incominge; incomminge; incomeninge; ----/

INCOMMINGE Zie:
- inkominghe; incominge; ----; incomeninge; incommeninge/

INCOMMODEREN Zie:
- beschaedighen oft ----/

INCOMMODERINGE = sub. lastig vallende moeilijkheden; belemmeringen.
- incommodum; difficultas;
- incommodité; gêne; embarras;
- das Beschwerliche;
- inconvenience;
- incomodidad;
vpl.: DDR2.

INCOMMODO Zie:
- de commodo et ----

INCOMMODITEYT = sub. ongemak; last.
- incommoditas;
- incommodité;
- Unbequemlichkeit; Ungemach;
- incommodity;
- incomodidad; molestia;
vpl.: PvB 1/243, 549.

INCOMMODITEYT Zie:
- beletsel; ---- oft moyenisse/

INCOMPATIBEL = adi. onverenigbaar.
- alienus dissociabilis; dissimilis; insociabilis;
- incompatible;
- unvereinbar;
- incompatible;
- incompatible; inconciliablemente;
vpl.: C1/blz. 59; PvB 10/239; PvB 5/563; PB IV 249.

INCOMPETENT = adi. onbevoegd.
- cui non est iusta potestas;
- incompétent;
- inkompetent;
- incompetent;
- incompetente;
vpl.: PvB 1/594.

INCOMPETENTIE = sub. ongeldigheid; onbevoegdheid.

- potestas non iusta;
- incompétence; manque de validité; légale;
- ungültigkeit; inkompetenz;
- invalidity; incompetence;
- incompetencia;

vpl.: BVB 107.

INCONEET Zie:
- duijster ende ----/

INCONSIDERATIE = sub. onbedachtzaamheid.
- inconsiderantia;
- irréflexion; étourderie;
- Unbedachtsamkeit;
- thoughtlessness;
- inconsideración;

vpl.: PB/II/340.

INCONTINENCIE Zie:
- overspel ende ----/

INCONVENIENT; INCONVENIENTIE = sub. ongelegenheid; zwarigheid; bezwaar; ongerief; ongemak; nadeel; schaduwzijde.
- inconvenientia; incommoditas; incommodum; molestia; difficultas;
- importunité; embarras; incommodité; inconvénient; difficulté;
- Bescherlichkeit; Mühe; Beschwerde; Ungemach; Schade; Unbequemlichkeit;
- inconvenience; difficulty; disadvantage; inconvenient;
- inconveniencia; inopurtunidad; molestia dificultad; desventaja; inconveniente; incomodidad;

vpl.: LPS 69; T2/199; C1/330; PB II 175, 8 PvB 1/48, 2; C1/183.

INCONVENIENT Zie:
- quaetende ----/

INCONVENIENTE Zie:
- inconvenient; ----/

INCONVENIENTE ENDE ONGHEREGHELTHEDE = ongemak en onregelmatigheid.
- incommodum;
- inconvénient et errégularité;
- Ungemach und Unregelmäszigkeit;
- inconvenience and irregularity;
- inconveniente e irregularidad;

vpl.: PB/II/301.

INCONVENIENTEN ENDE ABUYSEN = bezwaren en misbruiken.
- inconvenientes et abusus;
- difficultéset abus objections;
- Beschwerden und Miszbrauche;
- inconveniences et abuses;
- inconvenientes y abusos;

vpl.: Ord. Ka/3; B1.

INCORPOREEL Zie:
- onlichamelijc oft ----ende/

INCORPOREEREN; INCORPORÉREN = vb. inlijven; bijvoegen; invoegen; opnemen.
- inculdo III; infigo III; adiungo III; incarpo I;
- inclure (la lettre incluse); joindre; incorporer;
- einverleihen;
- incorporate; annex;
- incorporar; incluir;

vpl.: DVB 4; C2/952.

INCORPORÉREN Zie:
- incorporeeren; ----/

INCORRECT Zie:
- duijster ende ----/

INCORRIGIBEL Zie:
- incorrigible; ----/

INCORRIGIBLE; INCORRIGIBEL = adv. onverbeterlijk; verstokt.
- non emendabilis; incorrigibilis;
- incorrigible;
- unverbesserlich;
- incorrigible; confirmes;
- incorrigible; empedernido;

vpl.: LO6/blz. 492; PB II/244.

INCULPEEREN; INCULPEREN = vb. beklagen; beschuldigen.
- inculpo I; culpo I;
- accuser; inculper;
- anklagen; beschuldigen;
- accuse;
- acusadar; inculpar;

vpl.: T1/379; C1/390.

INCULPEREN Zie:
- inculpeeren; ----/

INCURREREN Zie:
- pene ----/

INCURREREN = vb. nalaten; straf oplopen.
- ommitto III; incurro III; in poenam; incido III;
- négliger; encourir;
- sich zuziehen; hinterlassen; sich Strafe zuziehen;
- leave behind; incur punishment;
- dejar; legar; dejar de hacer; omotir; abstenerse de ----

vpl.: C2/947; PB IV 555.

INCURSIE ENDE INVASIE = taut. inval; strooptocht.

- incursus et invasio; raptus; rapina;
- incursion et invasion;
- Einfall; Streifzug; Invasion;
- incusion and invasion; raid;
- invasión; incursión;

vpl.: PvB1/231; BVB 101.

INNOCENT Zie:
- onschuldich ende ----/
- onnoosel ende ----/

INNOCENTIE Zie:
- innocencie(n); ----/

INNOCENTIE ENDE ONNOOSELHEYT; ONNOSELHEYDE; ONSCHULT = taut. onschuld; schuldeloosheid.
- innocentia; integritas;
- innocence;
- Unschuld;
- innocence;
- inocencia;

vpl.: PB/II/309; 328; T2/61; PvB 1/588; T1/49.

INDACHTICH; INDECHTICH = adv. bekend in de herinnering blijvende.
- memor;
- se souvenant; mémoratif;
- eingedenkt; bekannt;
- mindful;
- acordándose se;

vpl.: MGG 86.

INDAEGEN Zie:
- indaeghen; ----; indagen/
- openbaerlijck ----/

INDAEGHEN; INDAEGEN; INDAGEN = vb. oproepen voor het gerecht.
- in ius voco I; cito I;
- ajourner; intimer; citer (appeler â comparaître en justice;)
- vorladen;
- summon;
- emplazar; citar;

vpl.: C1/blz. 9.

INDAGEN Zie:
- indaeghen; indaegen; ----/

INDAGINGE = sub. dagvaarding.
- in ius vocatio;
- ajournement;
- gerichtliche Vorladung;
- summons;
- citación; emplazamiento;

vpl.: LO4/blz. 416.

INDE Zie:
- hinc ----/
- munimenten hinc ----/

INDE = contr. in de.
- in;
- dans;
- in dem; in den; in der; in die;
- in the;
- en el; la; los; las;

vpl.: DKB 4.

INDEBITE = adv. (betaling) zonder verplichting.
- indebite;
- non obligé;
- (zahlung) ohne Verpflichtung;
- (payment) without obligation;
- indebido;

vpl.: MGG 222.

INDECHTICH Zie:
- indachtich; ----/

INDECIES; INDECYS = adi. onbeslist.
- sub judice; dubius; incertus; indecisus;
- indécis; pendant;
- unentschieden;
- undecided;
- undeciso; incierto; dudoso; pendiente de resolución; en suspenso;

vpl.: DVB 51; C3/202.

INDECYS Zie:
- indecies, ----/

INDEEN Zie:
- innedyen; indien; ----; indyen/

INDEGO; INDIGO; ANNIL = sub. blauwe kleurstof.
- color indicus; indicum;
- indigo;
- blauer Farbstoff;
- indigo;
- indigo; añil;

vpl.: C1/blz. 378.

INDELIKE Zie:
- eijntelijk; eindelike; eintelike; endelijc; endelike; eyntelicken; hendelijc; hendelijcke; hendelike; ----/

INDEMNEREN = vb. schadeloos stellen; schade vergoeden.
- damnum restituto III; compenso I; praesto I;
- indemniser; compenser; dédommager;
- indemnieren; schaden ersetzen; vergüten;
- indemnify;
- indemnizar;

vpl.: BVB 146.

INDEMNITEIT = sub. schadevergoeding.

- indemnitas; pensitatio;
- indemnité; dédommagement; indemnisation;
- Schadenersatz;
- endemnification; compensation;
- indemnización;

vpl.: BVB 89.

INDEMNITEYT Zie:
- actie van ----/

INDEMPNEREN Zie:
- ontlasten ende ----/

INDEPENDENTIE = sub. onafhankelijkheid.
- libertas;
- indépendance;
- Unabhängigkeit;
- independence;
- independencia;

vpl.: PB/III/579.

INDEREN Zie:
- hynderen; hinderen; hindren; ----; henderen/

INDICAVIT Zie:
- actio ----

INDICEM Zie:
- actio ----

INDICEN Zie:
- sufficiente indicie/

INDICEEREN Zie:
- indiceren; ----/

INDICEREN; INDICEEREN = vb. aanwijzen.
- indico (I); significo (I);
- indiquer;
- anweisen; zeigen;
- indicate;
- indicar;

vpl.: T1/363.

INDICIE (N) Zie:
- sufficiente ----/

INDICIE = hom. sub. 1. aanwijzing; aanduiding; 2. tijdkring.
- 1. indicatio; 2. demonstratio;
- 1. indication; indice; 2. indiction;
- 1. Hinweisung; Anweisung; Bezeichnung; 2. Periode;
- 1. indication; direction; 2. period;
- 1. indicación; indicio (= kenteken); indice; 2. indición;

vpl.: PB/II/358; 242; T1/342; 365; T2/34; C1/584.

INDICIE OFT PRESUMPTIE = aanwijzing of vermoeden.
- indicium aut praesumptio;

- indication ou supposition;
- Anweisung oder Verdacht;
- indication or presumption;
- indicación o presunción;

vpl.: B1/24; C2/886.

INDICIELIJCKE = aanwijzende.
- qui demonstrat; denuntiat;
- démonstratif;
- Anweisende;
- indicating;
- indiciador;

vpl.: Cr2/blz. 1242.

INDICIO Zie:
- in summario ----/
- salvo ----/
- sanctione sen ----/

INDIEN Zie:
- innedyen; ----;
- indeen; indyen/

INDIEN HIJ CRIJGHBAER ZIJ = indien men hem te pakken kan krijgen.
- si eum prehendere potest;
- si on peut l'appréhender;
- Wenn man Ihm verhaften kann;
- in case that one he could get at that anonymores letter-writer;
- si puede cogerle;

vpl.: C1/blz. 6.

INDIEN ZIJ DIES NIET VROET SIJN = indien zij (schepenen) niet terzake kundig blijken te zijn.
- nisi apparet eos (scabinos) in hac re peritos non esse;
- s'il apparait qu'ils ne sont pas competents à leur sujet;
- falls sich ergibt dasz (die Schöffen) nicht sachverständig sind;
- if it appears that they (the sheriffs) are not competent;
- si parece que no son competentes

vpl.: P2/7.

INDIENT NOOT ZY = indien zulks noodzakelijk is.
- si tale necessarium sit;
- si cela est nécessaire;
- falls so etwas erforderlich ist;
- in case such is necessary;
- en caso de necesidad;

vpl.: PB/II/324.

INDIFFERENT = adi. onverschillig.
- indifferens; nullius ponderis;
- indifférent;
- gleichgültig;
- indifferent; insouciant;
- indiferente;

vpl.: T1/204.

INDIFFERENTELIJCK Zie:
- indifferentelijcke; ----; indifferentelijk; indifferentelyck; indifferentelycke/

INDIFFERENTELIJCKE; INDIFFERENTELIJCK; INDIFFERENTELIJK; INDIFFERENTELYCK INDIFFERENTELYCKE = adv. onverschillig; onvoorwaardelijk; om het even; zonder onderscheid.
- indifferente (r); promiscus; sine discrimine; absolute; in omni ratione;
- indifféremment; en tout cas;
- gleichgültig; ohne Unterschied; bedingunglos;
- indifferently; without difference; unconditionally; without exception;
- más o menos; indiferentemente; con indeferencia;

vpl.: PvB 1/273; PB III 210, 362; T2/267; B1 Pl.Bra. 41; C2/1037.

INDIFFERENTELIJK Zie:
- indifferentelijcke; indifferentelijck; ----; indifferentelyck; indifferentelycke/

INDIFFERENTELYCK Zie:
- indifferentelijcke; indifferentelijck; indifferentelijk; ----; indifferentelycke/

INDIFFERENTELYCKE Zie:
- indifferentelijcke; indifferentelijck; indifferentelijk; indifferentelyck ; ----/

INDIGNACIE; INDIGNATIE = sub. verontwaardiging; boosheid; kwaadheid.
- indignatio; ira; iracindia; fastidium;
- indignation; colère; courroux;
- Entrüstung; Zorn; Bosheit; Empörung;
- indignation; anger;
- indignación;

vpl.: PvB 1/55, 67, 321; PvB 6/401; DVB 40; T2/67 B1: Pl.Brd. 25; PB II 358.

INDIGNATIE Zie:
- indignacie ----/
- Op pene van onse ----/

INDIGNATIE OFT ABOLCH = verontwaardiging of verbolgenheid.
- indignatio aut ira;
- indignation ou colére;
- Entrüstung oder Zorn;
- indignation or ire;
- indignación;

vpl.: PvB 1/143.

INDIGNATIE Zie:
- wederspreken; sonder abolch oft ----/

INDIGO Zie:
- indego; ----; ennil/

INDIGO OFT ANNIL = taut. verfstof van blauwe kleur bereid uit de indigoplant.
- indicum; color Indicus; pigmentum Caeruleum;
- indigo; matière colorante bleu;
- Indigo; blauer Farbstoff;
- indigo; blue dye+stuff;
- Indigo añil indigo;

vpl.: PvB1/333; VBIII/444.

INDISPENSABELIJCK = adv. volstrekt onmisbaar.
- necessarius;
- indispensablemente;
- unentbehrlich;
- indispensable;
- indispensablemente;

vpl.: PvB 9/63.

INDISPOSITIE ENDE ONBEQUAEM HEIJT VAN LICHAEM = ongesteldheid en lichamelijke onmacht.
- indispositio et impotestas corporalis;
- indisposition, impuissance physique;
- Indisposition und körperliche Unfähigkeit;
- indisposition and corporal inability;
- indisposición e incapacidad corporal (of = fisica);

vpl.: C1/566.

INDISPUTABILE = adi. onbetwistbaar.
- indisputabilis; qui refelli non potest;
- indisputable; indéniable; irrécusable;
- unstreitig;
- indisputable;
- indisputable;

vpl.: DVB 157.

INDISPUTABILE JURISDICTIE = onbetwistbaar rechtsgebied.
- conventus minime dubius; indisputabilis jurisdictio;
- jurisdiction incontestable; indisputable; indéniable; vorécusable;
- unstreitige Jurisdiktion;
- indisputable jurisdiction;
- jurisdicción indisputable;

vpl.: BVB 157.

INDISPUTATELIJCK = sub. onbetwistbaarheid.

- sine ulla controversia;
- indiscutabilité;
- unstreitig; unanfechtbar;
- undisputidness;
- indisputabilidad;

vpl.: Cr2/blz. 1040.

INDISTINCTE; INDISTINCTELIJK = adv. zonder onderscheid; onduidelijk.
- indifferenter; indistincte; promiscue; sine discrimine;
- sans distinction; indistincte - ment; indifféremment;
- ohne Unterschied; undeutlich;
- without difference; without exception; indistinctly;
- indistintamente;

vpl.: ACart. 37; T1/341; T2/166; C1/278.

INDISTINCTELIJK Zie:
- indistincte, ----/

INDITIEN = sub. pl. aanwijzingen.
- indicationes;
- indices;
- Andeutungen;
- indications;
- indicaciones; signos;

vpl.: LO6/blz. 268.

INDIVISE = adv. persoonlijk; onverdeeld.
- indivise;
- sans être séparé indivis;
- persönlich; ungeteilt;
- personal; undivided;
- personalmente; enteramente (= onverdeeld);

vpl.: C1/136.

INDIVISIBEL = adi. ondeelbaar.
- individuus;
- indivisible;
- unteilbar;
- indivisible;
- indivisible;

vpl.: T1/blz. 429.

INDOSSERINGE = overdraagbaarheid.
- possibilitas transferrendi;
- le fait de pouvoir être endossé;
- Uebertragbarkeit;
- transferability;
- endosabilidad; transmisibilidad;

vpl.: PB IV/132.

INDRACHT; INDRACHTEN = sub. indringing met geweld; inbreuk.
- penetratio cum vi; infractio;
- invasion avec violence; infraction;
- Invasion; Einbruch;

- violent invasions; infraction;
- invasion con violencia; infracción;

vpl.: BVB 95, 160.

INDRACHTEN Zie:
- indracht; ----/

INDUCEEREN; INDUCEREN = hom. vb. onrechtstreeks bewijzen (in de spreuk: een werck tweemaal uitgevoerd houdt een onrechtstreeks bewijs in); gevolgtrekking maken; afleiden; brengen in; besluiten; overhalen; overreden.
- indirecte probo I; induco III; persuadeo II;
- prouver indirectement; tirer des conséquences;
- indirekt beweisen; folgern; ableiten (conclusion); deduzieren; schliesszen; bereden; veranlassen; überreden;
- prove indirectly; induce; conclude; deduce; derive; determine; bring; persuade;
- probar indirectamente; inducir; sacar(la); consecuensia; conducir; llevar; persuadir;

vpl.: T2/370; C1/463, 500; T1/570, 363; PB II 339.

INDUCEREN Zie:
- induceeren; ----/

INDUCIE = sub. overreding.
- persusio;
- persuasion;
- Ueberredung;
- persuasion;
- persuasión;

vpl.: T1/119.

INDUCTIE Zie:
- brieve van ----/

INDUCTIE = sub. gevolgtrekking van het bijzondere tot het algemene.
- conclusio e particulari ad generale;
- conséquence du spécial au général;
- Folgerung vom Besonderen zum Allgemeinen;
- conclusion from the particular to the general;
- inducción;

vpl.: PvB 6/29.

INDUET Zie:
- recht van ----/

INDULGENTIE = sub. strafontheffing.
- indulgentia;
- indulgence rémission de peine;

- Strafebefreiung;
- exemption of punishment;
- indulgencia; perdón; indulto;

vpl.: PB/II/345.

INDULT = sub. pauselijke vergunning tot een zaak die anders in de regel niet geoorloofd is; vrijbrief; gunstbrief; voorrecht.
- indultum; concessus; permissio; prorogatio;
- indult; bénéfice; privilège;
- päpstlicher Erlaubniss; Genehmigung; Gewährung; Privilege;
- papal licence; privilege;
- indulto; benefico; privilegio;

vpl.: PB/III/59; T2/23.

INDUSTRIE Zie:
- bij ---- gewonnen/

INDUSTRIEN = sub. bedrijvigheid; vaardigheid.
- industria;
- dexterité; habileté; industrie;
- Betriebsamkeit; Tätigkeit;
- activity; industry;
- destreza; habilidad; industria;

vpl.: T1/494.

INDUSTRIOES ENDE SUBTIJL = bekwaam en scherpzinnig; werkzaam; ijverig.
- industrius et subtilis;
- appliqué et sagace;
- fähig und scharfsinnig;
- industrious and acute;
- industrioso y sutil;

vpl.: T1/494.

INDYEN Zie:
- innedyen; indien; indeen; ----; indyen/

INEGALITEYT = sub. 1. onwettigheid; 2. verschil; ongelijkheid.
- 1. illegalitas; 2. in aequalitas; differentia;
- 1. illégitimité; 2. inégalité; différence;
- 1. Ungefeszlichkeit; 2. Ungleichheit; Unterschied.
- 1. ellegality; 2. inequality; difference;
- 1. ilegitimidad; ilegalidad; 2. desigualdad; disparidad; disnivel; diferencia;

vpl.: Cr2/blz. 953; PB III 344; PB IV 316; C2/953.

INEPT ENDE NIJET WEL BETAEMDE = taut. ongerijmd en onbetamelijk.
- ineptus en indecorus;
- absurde; inepte;
- ungereimt und ungebührlich;

- absurd and improper;
- absurdo ; inepto;

vpl.: T1/404.

INEPTE ENDE ONBEQUAME = taut. onbekwaam; ongeschikt.
- inaptus et emperitus;
- inepte; inexpert; maladroit;
- unfähig; ungeeignet;
- inapt; unfit;
- inadecuado; inepto; inexperto;

vpl.: T1/339.

INEQUALITEYT ENDE ONEFFENHEYT = taut. ongelijkheid.
- inaequalitas;
- différence; inégalité; disparité;
- Ungleichkeit;
- inequality; disparity;
- desigualdad; diferencia; disparidad;

vpl.: T1/403; 492.

INEQUALITEIJT OFT ONGELIJCKHEIJT ; INEQUALITEYT OFT ONGHELYCKHEDE = taut. wanverhouding; ongelijkheid.
- disproportio; inaequalitas;
- disproportion; inégalité;
- Missverhältniss; Ungleichheit;
- disproportion; inequality;
- desproporción; disparidad; diferencia; desigualdad; dasnivel;

vpl.: LO3/590; PB III 399; LO 3/590-.

INEQUITEIT = sub. onbillijkheid.
- inaequitas;
- injustice;
- Ungerechtigkeit;
- inequity;
- iniquidad; injusticia;

vpl.: C1/blz. 494.

INESUSTEEREN; INSISTEREN = vb. aandringen; op iets aanhouden.
- in re insisto III; persto I; permaneo II;
- insister;
- anhalten;
- insist; urge to something;
- insistrir;

vpl.: BVB 13.

INEXCUSABEL = adv. onverschoon baar.
- inexpiabilis; inexcusabilis;
- inexcusable; inexcusablement;
- unverzeihlich;
- inexcusable;
- inexcusablemente; imperdonablemente;

vpl.: PvB 7/297; Cr2/176.

INFAEM Zie:
- sijne leefdaghe lanck ---- blijven/

INFAEM; INFAME; INFAMIS = hom. adi. 1. eerloos in rechte; 2. sub. eerloze.
- 1. famosus; infamis; intestabilis; ignominiosus; inhoneste; 2. in famia opertus homo infamis
- 1. infâme; déshonoré; 2. infame;
- 1. ehrlos; infam; 2. Ehrloser;
- 1. infamous; 2. in famous person;
- 1. desvergonzado; ignominioso; infame; 2. infame; sinvergüenza;

vpl.: T1/307; T2/97, 39, 63, 24.

INFAEM ENDE OFT EERLOOS = taut. eervergeten; eerloos; laaghartig; schandelijk; gemeen.
- infamis;
- infâme; en sans honneur;
- gemein; ehrlos;
- obscene; infamous;
- infame; ignominiose; vituperiose; desvergonzado; sin honor;

vpl.: LO4/blz. 760; 190.

INFAME Zie:
- infaem; ----; infamis/

INFAMIE = eerloosheid.
- infamia;
- infamie;
- Ehrlosigkeit;
- infamy;
- infamia; ignominia;

vpl.: C1/574.

INFAMIE ENDE VERSCHAMENISSE = taut. eerloosheid; schande.
- infamia;
- déshonneur; ignominie; infamie;
- Ehrlosigkeit; Schande;
- disgrace; infamy; shame;
- desvergüenza; ignominia; infamia; vituperio;

vpl.: T1/345; 307; T2/63; PB II 240.

INFAMIE VLECKE = eerloze smet.
- macula infama;
- souillure in fame;
- ehrloser Makel;
- infamous spot;
- mácula infame (of = ignominosia)

vpl.: PB/II/340.

INFAMIS Zie:
- infaem; infame; ----/

INFAMIS ENDE ONTEERT (VERSCHAEMT) = taut. eerloos.

- infamis;
- deshonoré; infâme; sans honneur;
- ehrlos;
- infamous;
- ignominioso; infame; sin honor; desvergonzado;

vpl.: T1/171, 58.

INFANTIE Zie:
- serenissime ----

vpl.: PvB 1/blz. 309.

INFECT = adi. besmet; verpest.
- infectus; pestilens; corruptus;
- corrompu; infecté;
- faul; verderbt;
- unsound; infected; poisoned;
- infecto;

vpl.: T2/190.

INFECTEEREN Zie:
- infecteren; ----/

INFECTEREN; INFECTEEREN = vb. besmetten.
- inficio III;
- (infecter) contaminer;
- anstecken;
- infect;
- contagiar; contaminar;

vpl.: PvB 1//436.

INFEREEREN; INFERE REN = vb. afleiden; besluiten.
- infero (III); intelligo (III);
- inférer;
- schlieszen;
- conclude; deduce; infer;
- inferir;

vpl.: T1/311.

INFERERENZ Zie:
- infereeren; ----/

INFERMEREN Zie:
- informeeren; informeren; ----; infremeren; infirmeren/

INFERMERIJE OFT SIECKHUIJS = taut. ziekenhuis.
- nosocomium; valetudinarium;
- infirmerie ou maison des malades;
- Krankenhaus;
- hospital;
- enfermería o hospital;

vpl.: LO3/294; LO7/62.

INFICIEREN ENDE ONTKENNEN = taut. loochenen ; ontkennen.
- infitior I;
- contester; dénier; nier;
- in Abrede stellen; leugnen; verneinen;
- deny;
- desdecir; desmentir; negar;

vpl.: T1/361.

INFILAGEREN Zie:
- aenreghen oft ----/

INFINIJT Zie:
- processe in ----

INFIRMEREN Zie:
- informeeren; informeren; infermeren; infremeren; ----/

INFLIGEREN = vb. toebrengen (van een wonde); aandoen; straf opleggen; opleggen van boeten.
- infligo III; afficere III; punio IV;
- infliger une punition; des peines;
- zufügen; zubringen (ein Wunde); beibringen; versetzen; Strafe auferlegen;
- inflict (a wound); cause to inflict punishment; impose sauctions;
- asestar; inferir; infligir un castigo; echar; imponer multas;

vpl.: B1: Pr.Tr/4; C2/931; B1: Pl. Brd. 13; PvB 10/83.

INFLIXIE = sub. strafoplegging.
- impositio poenae;
- infliger (un châtiment; une punition);
- Strafeauferlegung;
- imposition of punishment;
- imposición de un castigo;

vpl.: PB/III/34.

INFLUENTIE = sub. beinvloeding.
- movere aliquem;
- influence;
- Beëinflussung;
- influence;
- influencia;

vpl.: PvB 6/92.

INFLUEREN; INFLUEEREN = vb. beinvloeden.
- moveo II;
- influencer;
- beëinflussen;
- to influence;
- influir en, influenciar;

vpl.: PvB 6/262; Cr2/1063.

INFLUEREN Zie:
- influeeren; ----/

INFORMACIE Zie:
- enqueste ende ----/
- informatie; ----/

INFORMACIE PRECEDENTE; INFORMATIE PRECEDENTE = vooronderzoek waarop men zich beroepen kan.
- indicium précédens;

- information présédente;
- Voruntersuchung;
- preliminary examination;
- información precedente;

vpl.: T1/14.

INFORMATIE Zie:
- sommierlijcke ----

INFORMATIE; INFORMACIE = sub. inlichting; begrip; voorstelling; berichtgeving; onderzoek; onderrichting.
- inquisitio; quaestio;
- information;
- Auskunft;
- information;
- información;

vpl.: LPS 41.

INFORMATIE PREPARATOIR = voorbereidende inlichtingen; voorbereidend vooronderzoek;
- inquisitio antecedens; exploratio praeparans; inquisito praeparans; informatio praeparatoria;
- information préparatoire;
- vorbereitende Informationen; Voruntersuchung;
- preparatory informations; preliminary examination; preparatory inquiry;
- información prepatoria;

vpl.: C1/576, 382, 418.

INFORMATIE OFT ATTESTATIE PREPARATOIRE = voorbereidend bewijs.
- atestatio praeparatorius;
- attestation ou information préparatoire;
- vorbereitender Beweis;
- preparatory proof;
- certificado preparatorio;

vpl.: PB/II/309.

INFORMEEREN; INFORMEREN; INFERMEREN; INFREMEREN; INFIRMEREN = vb. onderzoeken.
- interrogo I;
- examiner; interroger;
- untersuchen;
- investigate;
- informarse; investigar;

vpl.: PB II 323.

INFORMEREN Zie:
- informeeren;----; infermeren; infremeren; infirmeren/

INFORMEREN ENDE ONDERSOUCKEN = taut. onderzoeken.
- interrogare;
- examiner; interroger;
- untersuchen;
- investigate;

- informarse; inverstigar;

vpl.: PB/II/323.

INFORTUNIE = sub. onfortuinlijkheid.
- infortunium; infelicitas;
- infortune;
- Unglück;
- misfortune; unluckiness;
- desgracia; infortunio;

vpl.: T2/201.

INFRA Zie:
- nisi ---- octo/
- quo ad copiam concervat quod attestor ---- seriptus/
- quo ad copiam quod attestor ---- scriptus/

INFRA ACTUM = onder de akte.
- sous l'acte;
- unter der Urkunde;
- under the document;
- bajo el acta;

vpl.: SKB 9.

INFRA OCTO = binnen 8 dagen.
- infra octa dies;
- sous huitaine;
- innerhalb 8 Tage;
- within 8 days;
- dentro de ocho dias;

vpl.: C2/257.

INFRACTEUR; INFRINGERER; INFRINGEERRE = sub. schender; inbreukpleger; overtreder; dief; rover; inbreker.
- violator (foederis; legum); vitator;
- infracteur; transgresseur; contrevant; violateur; celui qui enfreint ou manque à sa parole;
- Beschädiger; Entehrer; Ubertreter; Dieb; Räuber; Einbrecher; Schänder; Verletzer;
- violator; desecrator; transgressor; thief; robber; burglar; infringer;
- contravenor; ladrón; infractor salteador; transgressor; violador;

vpl.: BVB 7; C1/408.

INFRACTEUR ENDE OVERTREDER = taut. overtreder; schender; inbreukpleger; dief; rover; inbreker.
- transgressor; violator; vitator;
- contrevenant; transgresseur; infracteur; violateur; celui qui enfreint ou manque, à sa parole;
- Uebertreter; Beschädiger; Entehrer; Uebertreter; Dieb; Räuber; Einbrecher; Schänder; Verletzer;
- transgressor; violator; desecrator; thief; robber; burglar; infringer;
- infractor; transgressor; contravenor; ladrón; salteador; violador;

vpl.: PB/II/384; BVB 7; C1/408.

INFRACTIE Zie:
- op de pene ----/
- pene van ---- van Sauvegarde/

INFRACTIE = sub. inbreuk; schending; overtreding.
- infractio; violatio;
- infraction;
- Beeinträchtigung;
- infringement; transgression;
- infracción; violación; quebrantamiento;

vpl.: C1/538; PB II/41.

INFREMEREN Zie:
- informeeren; informeren; infermeren; ----; infirmeren/

INFRINGEEREN Zie:
- infringeren; ----/

INFRINGEERNE Zie:
- infracteur; infringere; ----/

INFRINGERE Zie:
- infracteur; ----; infringeerne/

INFRINGEREN; INFRINGEEREN = vb. inbreuk maken op.
- infringo III;
- enfeindre; violer; porter atteinte à;
- Eingriffe machen in;
- infringe;
- infringir;

vpl.: PvB 1/193.

INFRINGEREN ENDE BRECKEN = taut. overtreden; schenden.
- violo I;
- enfreindre; violer;
- übertreten; verletzen;
- infringe; violate;
- infringir; violar; quebrantar; contravenir; transgredir;

vpl.: PB/III/163.

INFRINGERENDE = adv. schendend.
- infringo III;
- enfreignant;
- schändend;
- violating;

- infringiendo;
vpl.: LO1/556.

INFRUCTERIJE = adi. vruchteloos; vergeefs.
- infructuosus; inutilis;
- sans profit; infructueux; inutile; sans effet; vain;
- fruchtlos; unnütz;
- fruitless; vain; idle; futile;
- inûtil; infructuoso;
vpl.: MGG 27.

INFRUCTUEREIJE OFT ILLUSOIR (INFRUCTUEUX) = onvruchtbaar of ijdel; bedriegelijk; denkbeeldig.
- infructuosum; imaginarium;
- stérile; infertile; illusoire;
- unfruchtbar oder eitel;
- steril or idle;
- infructuoso; ilusorio;
vpl.: MGG 27, 62.

INFRUCTEUX = adi. onvruchtbaar.
- infecundus; infructuosus;
- improductif; infructueux; infécond; infortile;
- unfruchtbar;
- unfertile; un-fruitful;
- improductivo; árido; infecundo;
vpl.: MGG 98.

INGANC Zie:
- inneganck; ----; ingang/

INGANCK Zie:
- inneganck; inganc; ingang; ----/

INGANG Zie:
- inneganck; inganc; ----/

INGEBIEDEN Zie:
- doen ----/

INGEBIEDER; INNEGEBIEDER = sub. gerechtsbode die dagvaardt.
- viator (qui in ius vocat);
- huissier; messager de justice;
- Gerichtsdiener der vorladet;
- sommoner; court-orderly;
- emplazador; alguacil; ujier;
vpl.: B1/110, C2/902, 882;

INGEBOD; INGEBOTH; INGEBOT = sub. het recht om iemand voor het gerecht te dagen.
- actio;
- droit d'huissier;
- das Recht einen vor Gericht zu laden;
- the right to summon before court;
- derecho de citar a uno ante el juez;
vpl.: B1/110, C2/902.

INGEBODEN Zie:
- rolle van ----

INGEBODEN OFT GEDAECHDE = taut. gedaagde.
- in iudicium vocatus;
- défendeur;
- Beklagter;
- defendant;
- citado; emplazado; demandado;
vpl.: B1/6; C2/882.

INGEBOOREN Zie:
- ingeboren; ----; ingheboorne; innegeborene; innegeboren/

INGEBOREN; INGEBOOREN; INGHEBOORNE; INNEGEBORENE; INNEGEBOREN = sub. landsman; ter plaatse geboren; geboortig uit.
- indigena; civis; autochthon; sessor; genitus co ipso loco quem incolit;
- indigène; habitant du pays; natif de; originaire de; habitant; autochtone;
- Authochthone; Eingeborene; Einwohner; einer der im Dorfe selbst geboren ist;
- autochthon; native; locally born; aborigines; inhabitant;
- paisano; conterránco; connaciona; natural de; oriundo de; indigena; nativo;
vpl.: LPS 66, 68; PB II 343; B1 Pl.Pr. 13.

INGEBOT Zie:
- ingebod; ingeboth; ----/

INGEBOTH Zie:
- ingebod; ----; ingebot/
- bij signet ende ---- procederen/

INGEBROCHTE Zie:
- dotale ende ---- goeden/

INGEDAEN Zie:
- ten meesten profijte ---- worden/

INGEHALT Zie:
- ingehaut; ingehoudt; ingehaudt; ingehout; ----; inhaut; inhouden; inhout; inhalt/

INGEHAUDT Zie:
- ingehaut; ingehoudt; ----; ingehout; ingehalt; inhaut; inhouden; inhout; inhalt/

INGEHAUT; INGEHOUDT; INGEHAUDT; INGEHOUT; INGEHALT; INHAUT; INHOUDEN; INHOUT; INHALT = sub. inhoud.
- sententia; argumentum; contentum;

- contenu; la substance; lamatière; teneur;
- Inhalt;
- contents;
- contenido;

vpl.: MGG 4,8; DVB 9, ACart. 12; Cr2/1013/26.

INGEHOUDT Zie:
- ingehaut; ----; ingehaudt; ingehout; ingehalt; inhaut; inhouden; inhout; inhalt/
- nae ----/
- nae inhoude; ----/

INGEHOUT Zie:
- ingehaut; ingehoudt; ingehaudt; ----; ingehalt; inhaut; inhouden; inhout; inhalt/

INGELANDEN Zie:
- geerffde ----/

INGELANDEN Zie:
- gequalificeerde ingesetenen ende ----/

INGELIJCS Zie:
- inggelijck; ----; insgelijcs; ingelijx; ingelike/

INGELIJX Zie:
- inggelijcx; ingelijcs; insgelijcs; ----; ingelike/

INGELIKE Zie:
- inggelijcx; ingelijcs; insgelijcs; ingelijx; ----/

INGELSCH Zie:
- engelschen; engelsch; ----/

INGELSCHE DOLLE = engelse dolk.
- sica anglica;
- poignard anglais;
- englischer Dolch;
- english dagger;
- puñal inglés;

vpl.: LO1/2

INGELSSCHEN Zie:
- ouden ----/
- vlemschen ----/

INGELT Zie:
- innegelt; ----/

INGENUUS = subst. vrijgeborene.
- ingenuus;
- homme né libre;
- Freigeborene(r);
- innate; native;
- hombre nacido libre; liberto;

vpl.: T1/185.

INGEREEREN ; INGERERE N = vb. inbrengen.
- infero III;
- introduire;

- einbringen;
- bring in; take in;
- introducir; injerir;

vpl.: C2/770.

INGERERE N Zie:
- ingereeren; ----/

INGESETEN Zie:
- ingesetene; ----; innegesetene/

INGESETENE; INGESETEN; INNEGESETENE = metterwoon verblijvende zonder burger te zijn (Antwerpen); ingezetene.
- incola; sed non civis (Antverpia); oppidamus; municeps;
- quelqu'un qui demeure dans une ville sans être bourgeois (Anvers); habitant;
- Einwohner der Stadt (Antwerpen), der kein Bürger ist;
- person who has taken up his abode in the town without being citizin (Antwerp); inhabitant;
- vecino (vivir en una ciudad (Amberes) sin ser ciudadano); habitante;

vpl.: LO3/78, 326; ACart 2, 19; MGG 134.

INGESETENEN Zie:
- gebueren en ----/
- gemeijne ----/
- gequalificeerde ---- ende ingelanden/
- luijden, gebueren en ----/
- principaelste ----/

INGESETTENEN; LUIJDEN ENDE GEBUEREN = taut. omwonenden.
- qui circa habitant; accolae; circumiacentes;
- voisins;
- Nachbarn;
- neightbours;
- circunvecinos;

vpl.: MGG 11.

INGESLAGEN Zie:
- als ---- ende beheijmpt/
- nae de seyde gevalscht oft ----/

INGEVALLE Zie:
- innegevalle; ----/

INGEVALLE = coni. in het geval dat.
- si; siest ut; quum;
- au cas de;
- falls;
- in case off;
- en caso de que; caso que;

vpl.: Acart 16.

INGEVEN; INNEGEVEN = vb. in handen stellen.
- commendo I (aliquem);
- remettre; présenter (qn) à la nomination; proposer (un candidat);
- einhändigen;
- hand in;
- entregar;

vpl.: LPS 68.

INGGELIJCX; INGELIJCS; INSGELIJCS; INGELIJX; INGELIKE = adv. eveneens.
- similiter;
- aussi; également;
- ebenfalls; gleichfalls;
- also; likewise;
- también; igualmente;

vpl.: BVB 55.

INGHEBOORNE Zie:
- ingeboren; ingebooren; ----; innegeborene; innegeboren/

INGHEBOREN Zie:
- poorters die gheen ---- en zijn/

INGHEHAELDE = sub. gedaagde.
- evocatus;
- assigné;
- Vorgeladener;
- defendant;
- citado; demandado;

vpl.: C2/852.

INGHELCEN = sub. engel; muntstuk; angelot.
- aliquis nummus aur eus;
- ancienne pièce de monnaie en or;
- ein alter Münzstück; bestimmter Wert;
- a coin;
- "pequeño angel" (nombre de una moneda);

vpl.: B1: Pr.Tr/16; C2/934.

INGHELS = vb. soort engels bier.
- cerevisia anglia;
- espèce de bière anglaise;
- Art englisches Bier;
- brand of english beer;
- tipo de cerveza inglesa;

vpl.: PB 2/33.

INGHELSCHE Zie:
- court van ----

INGHELSMAN VAN DE COURT = Engelsman van het Hof.
- Britannus forii;
- Anglais de la cour;
- Engländer des Hofes;
- Englishman of the court;

- inglés de la corte (of = del tribunal);

vpl.: C1/401.

INGHELSSDELFTBIER = soort engels bier.
- cerevisia Anglia;
- espèce de bière anglaise;
- Art englisches Bier;
- brand of english beer;
- tipo de cerveza inglesa;

vpl.: PB/III/323; PB 2/33.

INGHESETEN Zie:
- poorter oft ----/

INGHESETEN ENDE BUIJCKVAST INWOONDER = taut. metterwoon gevestigd burger.
- civis, qui habitatum in locum concivit;
- habitants et résidants à domicile fixe;
- Bürger der seinen Wohnsitz genommen hat;
- citizen who take up his abode;
- ciudadano domiciliado;

vpl.: C1/497.

INGHESETENEN ENDE BORGHEREN = taut. inwoners.
- inhabitantes;
- habitants;
- Einwohner;
- citizens and residents;
- habitantes;

vpl.: C1/566.

INGHEVALLE VAN NON COMPARITIE DES ARRESTANTS = in geval de beslaglegger niet verschijnt.
- in casu non-comparitionis arrestantis;
- en cas de non-comparution du saisissant;
- falls der Beschlagnehmer nicht erscheint;
- in case of non-appearance of the seizer (of goods);
- por si el secuestrador no comparece;

vpl.: C1/400.

INGHEVENE VAN VENINE = vergiftiging.
- veneno neco l;
- empoisonner;
- vergiften;
- poison;
- envenenar; emponzoñar; intoxicar;

vpl.: Pr.Tr./5; C2/931.

INGIEN Zie:
- engien; engiene; angien; ensien; ----/

INGITTINE Zie:
- doode oft ----/

IGNORANTIE Zie:
- occasie oft ----/

INGRAVEN Zie:
- innegraeven; ----/

INGREDIENTIA = sub. pl. bestanddelen.
- res;
- ingrédients (éléments);
- Bestandteile; Ingredienzen;
- components;
- ingredientes;

vpl.: PB/III/276.

INGRESSIE = sub. inmenging.
- interventio;
- ingérance;
- Einmischung; Bemühung;
- interference;
- ingerencia;

vpl.: C1/426.

INGUISICIEN Zie:
- speciaelder ----

INHABEL Zie:
- inabel; ----/

INHABEL; INHABIL; INHABIEL = adi. onbekwaam; onbevoegd; ongeschikt.
- inhabilis; impar; non aptus; incompetens; menties;
- inhabile; incompétent;
- inkompetent; unbefugt; unfähig; unzuständig;
- incapable; unable; incompetent; unqualified; non fit;
- incompetente; inhábil; incapaz; sin diploma; inutil; inadecuado;

vpl.: T1/175; B1: EE17; PvB 9/9; B1/Pl.Pr. 21; PB II 240; C1/198, 159, 528.

INHABIEL Zie:
- inhabel; inhabil; ----/

INHABIL Zie:
- inhabel ; ----; inhabiel/

INHABILITEIT; INHABILITEIJT; INHABILITEYT = sub. onbekwaamheid; onbevoegdheid; ongeschiktheid; eerloosheid.
- incompetentia; infamia; imperitia; inscitia;
- inhabilité; infamie; incompétence; incapacité;
- Unfähigkeit; Ungeschicktlichkeit; Ehrlosigkeit;
- incompetence; inability; incapacity; infamy;
- inhabilidad; incapacidad;

ineptitud; infamia; incompetencia;

vpl.: B1: Pl.Pr/22; C2/948; PvB 6/64; T1/242; C1/528; Cr2/1041.

INHABILITEIJT Zie:
- inhabiliteit; ----; inhabiliteyt/

INHABILITEYT Zie:
- inhabiliteit; ----; inhabiliteyt/

INHABYL ENDE ONWEERDICH = onbekwaam en onwaardig.
- indignus; inhabilis;
- inhabile et indigne;
- unfähig und unwürdig;
- incompetent and unworthy;
- inhábil y indigno;

vpl.: PB/II/300.

INHAERERENEN; INHERERENEN = vb. aanhangen; behoren bij; aankleven; onafscheidelijk verbonden zijn met.
- inhaerere; affingi;
- adhérer à;
- inhärent sein; verbunden sein mit;
- adhere to; cling to;
- ser propio de; pertenecer a; estar ligado con;

vpl.: B1: Pl.Brs./39; Pl.Pr. 34; B1: Pl.RG 2.

INHALDINGE Zie:
- inhoudene; inhoudinge; ----; inholdinge; inhout/

INHALING Zie:
- inhalinghe; ----/

INHALINGHE; INHALING = sub. dagvaarding; indaging.
- evocatio;
- citacion; ajournement;
- Vorladung;
- summons;
- citación; emplazamiento;

vpl.: C2/852.

INHALT Zie:
- ingehaut; ingehoudt; ingehaudt; ingehout; ingehalt; inhaut; inhouden; inhout; ----/

INHAUT Zie:
- ingehaut; ingehoudt; ingehaudt; ingehout; ingehalt; ----; inhouden; inhout ; inhalt/

INHEBBEN = vb. inhouden.
- contineo II; habeo II;
- contenir; inclure;

- enthalten;
- contain;
- contener; encerrar; incluit;

vpl.: C1/blz. 282; MGG 4.

INHEREREN Zie:
- inhaereren; ----/

INHIBEEREN; INHIBEREN = vb. verbod om rechtsmacht uit te oefenen.
- inhibeo II;
- inhiber;
- inhibieren;
- inhibit;
- inhibir;

vpl.: ADR 11.

INHIBEREN Zie:
- inhibeeren; ----/
- verbieden ende ----/

INHIBITIE Zie:
- verbot ende ----/

INHOLDINGE Zie:
- inhoudene; inhoudinge; inhaldinge; ----; inhout/

INHOUDE Zie:
- nae ---- nae ingehoudt/

INHOUDEN Zie:
- ingehaut; ingehoudt; ingehaudt; ingehout; ingehalt; inhaut; ----; inhout; inhalt/

INHOUDEN EN LUIJDEN = taut. inhoud.
- summa; ea quae continentur;
- contenu;
- Inhalt;
- contents;
- contenido;

vpl.: DVB/78.

INHOUDENE; INHOUDINGE; INHALDINGE; INHOLDINGE; INHOUT = sub. tekstinhoud.
- argumentum;
- teneur;
- Textinhalt;
- contents of the text;
- contenido; texto;

vpl.: T1/30.

INHOUDINGE Zie:
- inhoudene; ----; inhaldinge; inholdinge; inhout/

INHOUT Zie:
- ingehaut; ingehoudt; ingehaudt; ingehout; ingehalt; inhaut; inhouden; ----; inhalt/
- inhoudene; inhoudinge; inhaldinge; inholdinge; ----/

INHUIJSE Zie:
- recht van den ----

INHULDEN = vb. inhuldigen.
- inauguro I;
- inaugurer; installer;
- huldi gen.;
- inaugurate; install.;
- inaugurar; instalar;

vpl.: DVB 50.

INIDONITEYT = sub. ongeschiktheid.
- inertia;
- inaptitude; incapacité;
- Unfähigkeit;
- inaptitude;
- inaptitud; incapacidad;

vpl.: T2/7.

INIQUITEIJT Zie:
- manifeste ----

INIQUITEYT = sub. onbillijkheid; grove onrechtvaardigheid; ongelijkheid.
- iniquitas; inique factum; injustitia;
- injustice; iniquité;
- Unbilligkeit; Ungerechtigkeit; Ungleichheit;
- iniquity; inequality;
- iniquidad; designaldad;

vpl.: T2/266; PB II 310.

INIURIEUSE PROPOOSTEN = beledigende voorstellen.
- propositiones offensivae;
- propositions injurieuses;
- beleidigende Vorschläge;
- insulting proposals;
- proposiciones injuriosas;

vpl.: PB/II/241.

INIUSTITIE = sub. onrechtvaardigheid.
- injustitia;
- injustice;
- Ungerechtigkeit;
- injustice;
- injusticia;

vpl.: PB/II/101.

INJUNGEEREN = vb. gerechtelijk bevelen.
- iubei II; mando I iucialiter;
- enjoindre; ordonner; décréter;
- gerichtlich gebieten;
- enjoin; decree;
- decretar; ordenar;

vpl.: DVB 82.

INJUREEREN; INJUREREN = vb. verongelijken.
- iniuro I;
- injurier; préjudicier;
- beeinträchtigen; zurücksetzen;
- wrong;

- agraviar; injurier; ofender;
vpl.: T1/317.

INJUREREN Zie:
- injureeren; ----/

INJURIE Zie:

- actie van ---- ende onrechte/
- actio ----/
- excussie van ----/
- in cas van ----/
- in materie van ----/
- in reele ----/
- saecken van ----/
- verbale ----/

INJURIE = sub. onrecht in het algemeen; smaad; belediging; nadeel.
- iniuria; contumelia;
- injustice; injure; affront; tort;
- Unrecht (im allgemeinen); Beleidigung;
- injustice (in general); insult; injury;
- injuria; injusticia;

vpl.: T2/370; AGO 16; B1 Pl. Pr. 6.

INJURIE ENDE ONGHELYCK = taut. onrecht.
- iniuria;
- injustice;
- Unrecht;
- injustice;
- injuria; injusticia; sinrazón; agravio; tuerto;

vpl.: PB/III/284.

INJURIE ENDE QUETSTE = taut. overlast.
- iniuria;
- gêne; molestation;
- Belästigung;
- annoyance; nuissance;
- incomodidad; molestia;

vpl.: T1/121.

INJURIEN Zie:
- wreede en de atroche ----/

INJURIEN = sub. pl. nadelen; onrecht; smaad.
- contumelia; iniuria;
- injure;
- Injurie; Nachteil; Unrecht; Schmach;
- injury;
- injuria;

vpl.: ASO 16.

INJURIEN Zie:
- overdaet ende ----/

INJURIEEREN; INJURIEREN = vb. beledigen; beschimpen;

smaden; uitschelden.
- iniuriam alicui infero III; iniuriis aliquem afficio III;
- injurier;
- höhnen; schimpfen; schmähen;
- defame; jeer at; revile;
- injuriar;

vpl.: T1/53.

INJURIEREN Zie:
- injurieeren; ----/

INJURIEREN OFT AFFRONTEREN = beledigen of tarten; smaden; schelden.
- injuria (contumelia) afficere III; vel provocare (elicere III);
- injurier ou insulter; faire tort;
- beleidigen;
- insuit or challenge; offend; insult;
- injuriar o provocar; ofender; afrentar; ultrajar;

vpl.: C1/600; B1/13; C2/883.

INJURIEUS = adi. beledigend; smadelijk.
- iniuriosus; iniustus;
- injurieux; injuste;
- beleidigend;
- offensive;
- injurioso; ofensivo; insultante;

vpl.: B1/13; C2/883.

INJURIEUSE Zie:
- onghebonden oft ---- woorden/

INJURIEUSE Zie:
- smadelijcke oft ---- proposten/

INJURIEUSE ENDE SCHANDILEUSE PROPOOSTEN = onrechtmatige en schandelijke voorstellen.
- propositionis inhonesta et injuriosa;
- propositions injustes et scandaleuses;
- unrechtmäszige und schändliche Vorschlage;
- unjust and shameful proposals;
- proposiciones injustas y vergonzosas;

vpl.: C2/869.

INJURIEUSE OFT AF-DRAGENDE (ONGHEBONDEN) WOORDEN = taut. beledigende woorden.
- verba injuriosa; verba insultantia;
- paroles injurieuses; mots offensants; mots insolentes;
- ungerechte (beleidigende) Worte; schamlose Worte;

- injurious (offensive) words; insuiting words;
- palabras injuriosas (ofensivas); desvergonzadas; insultantes;

vpl.: PB IV/176; LO V 292; C1/334; T1/370; B2/141.

INJURIEUSE INJUROSE WOORDEN = beledigende woorden.
- verba iniuriosa; verba laedentia;
- mots injurieux; paroles injurieux; mots offensants;
- beleidigende Worte; ungerechte Worte;
- insulting words; injourious words;
- palabras injuriosas; palabras offensivas;

vpl.: B2/141; C1/334; T1/370.

INJUROSE Zie:
- injurieuse woorden; ---- woorden/

INJUSTAM Zie:
- justament ---- causam litigandi

vpl.: LO6/blz. 568.

INKOMINGHE; INCOMINGE; INCOMMINGE; INCOMENINGE; INCOMMENINGE = sub. inkomsten.
- introitus;
- revenu;
- Einkommen;
- income;
- ingresos;

vpl.: C1/607.

INLEDEN Zie:
- inleyden; inleiden; ----/

INLEIDEN Zie:
- inleyden; ----; inleden/

INLEYDEN ; INLEIDEN; INLEDEN (int goed geleyden) = vb. iemand gerechtelijk in het bezit stellen van een erfgoed.
- induco III; alqm in fundo inducere;
- conduire; quelqu'un à ses biens hérités;
- einen gerichtlich in den Besitz eines Erbgutes stellen;
- place one judicial in possession of an inheritance;
- conferir a uno el derecho juridíco de una herencia;

vpl.: BVB 174.

INLEIJDINGHE Zie:
- gerichtelijcke ----

INLIGGHENDE Zie:
- vrouwe van kinde ----

INLOGEEREN Zie:
- inlogeren; ----/

INLOGEREN; INLOGEEREN = vb. inkwartieren.
- in hospitia dividere;
- mettre en quartier;
- einquartieren;
- to billet;
- alojar;

vpl.: Cr2/blz. 953.

INLOGERINGE = sub. gedwongen nachtverblijf.
- mansio dura; mansio molesta; locus requiesque contorta;
- asile de nuit forcé;
- Uebernachtung;
- night-lodging;
- ajolamiento forzado;

vpl.: B1: Pl.Bra/48.

INLOGERINGHE OFTE BILLETERINGHE = taut. inkwartiering.
- in hospitia divisio;
- logement;
- Einquartierung;
- billeting;
- alojamiento;

vpl.: Cr2/blz. 953.

INMEDIATELYK = direct adv.
- immediate;
- immédiatement;
- unmittelbar; sofort;
- immediately;
- directamente;

vpl.: B2/81; C2/1025.

INMEETEN Zie:
- uijt ofte in te meten/

INMEIJNEN = vb. bij opbod verkopen.
- auctione vendo III aliquid;
- vendre aux'enchères;
- im Aufstreich verkaufen;
- sell by auction;
- vender al mejor postor;

vpl.: C1/blz. 236.

INMORNATIE = sub. ingebrekestelling.
- obnoxium ponere;
- mettre en défaut;
- Inver-zugstellung;
- to hold liable;
- poner en demora;

vpl.: Cr2/blz. 1006.

INNAVIGABEL OFT ONVAERBAER = taut. onzeewaardig; onbestuurbaar; onbevaarbaar.
- innavigabilis;
- impropre à la navigation; innavigable;

- nicht seetüchtig; unlenkbar; unschiffbar;
- not seaworthy; innavigable;
- innavegable; innavegablemente; ingobernablemente; intratablemente;

vpl.: LO4/blz. 324; C1/456; PB II 197.

INNE Zie:
- gelijck ----/
- clisoiren ---- houwen/
- daer ---- bleven harderende/
- van kinde ---- leegen/
- bij fortssen ende ---- komen/

INNE ABSENTIE VAN = in afwezigheid van.
- in absentia (+ gen.);
- en absence de;
- bei Abwesenheit von;
- in absence of;
- en ausencia de;

vpl.: v.d.V/92; B1; C2/899.

INNE HOUWELIJCK WETTELIJCK VERSAEMT = in huwelijk wettig bijeen gebracht.
- legaliter coiuncti in matrimonio;
- être marié d'une manière légale;
- in der Heirat gesetzlich zusammengebracht;
- be validly married;
- casado en forma legítima;

vpl.: B2/19.

INNE LAETEN SCHRYVEN OFT ENROLLEREN = taut. op de rol doen inschrijven.
- milites conscribere;
- enrôler;
- auf der Rolle eintragen lassen;
- let enroll;
- (hacer) inscribir a uno para el servicio militar;

vpl.: PB/II/269.

INNE PRESENTIE = in tegenwoordigheid van.
- (aliquo) praesente;
- en présence de;
- in Gegenwart von;
- in the presence of;
- en presencia de;

vpl.: LPS 112; DVB 51.

INNE SLICHTEN (SLIGTEN) (SLICKEN) = toewerpen van een kuil; dempen.
- compléo II; repléo II; impleo II;
- remplir; boucher; combler;
- zuwerfen (einer Grube);
- fill up a hole;
- terraplenar; desecar; allanar;

vpl.: DKB 5, 43; LPS 70; DKB 5.

INNE TE STANE OFT TE VERANTWOERDENNE = taut. verantwoording af te leggen.
- rationem reddo III;
- justifier; rendre compte de;
- Verantwortung ablegen;
- justify;
- dar cuenta de; justificar;

vpl.: T1/65.

INNE TE VOERDEREN = in te vorderen.
- exigendum; cogendum;
- à faire rentrer;
- ein zu fordern;
- to collect;
- lo que es de cobrar;

vpl.: LPS 120.

INNE TOCHTEN BESITTEN = in vruchtgebruik bezitten.
- in usufructa possideo II; teneo II;
- posséder, garder en usufruit;
- in Nuszbrauch haben; in Nutzniessung halten;
- hold, keep in usufruct;
- gozar el usufructo de; usufrauctuar, seguir teniendo el usufructo;

vpl.: B1/33; C2/887; B2/20.

INNE VORDEREN = vb. invorderen.
- exigo III;
- percevoir;
- einfordern;
- exact; collect;
- percibir; recaudar;

vpl.: ACart 24.

INNE WETTIGEN HOUWELIJCK VERGADERT SIJN = in wettig huwelijk verenigd zijn.
- matrimonio legitimo coniunctus esse;
- unis dans un mariage légitime;
- in gesetzlicher Heirat vereinigt sein;
- be legally married;
- unidos e matrimonio legítimo;

vpl.: B2/24.

INNE ZIJNER ABSENTIEN = in de tijden dat hij afwezig was.
- temporibus (of = diebus) absentiae eius;
- en son absence;
- in den Zeiten dasz er abwesend war;
- in the times that he was absent;
- en los tiempos de que era ausente él;

- vpl.: BVB 191.

INNEBIJNDEN; INBINDEN = hom. vb. zich verdedigen; zich matigen; inbinden.
- se defendere III; verbis minoribus uti; coërceo II;
- se défendre; se modérer se contenir;
- sich verteidigen; sich mässigen;
- defend oneself; climb down;
- defenderse; contenerse; moderarse;

vpl.: T2/370; 17.

INNEBRENGHEN; INBRINGEN; INBRENGEN = sub. inbreng.
- omnia quae heredes acceperunt testatoris; debent inferri in ciendo ercto (ut haereditas aequaliter dividatur inter heredes);
- rapport;
- Erbschaft;
- inheritance;
- aportación; depósito;

vpl.: C1/blz. 173.

INNEBRENGHEN OFT VANGHEN = taut. gevangen nemen.
- apprehendo III;
- appréhender ou livrer;
- verhaften;
- capture;
- coger preso; opbrengen = llevar a uno a la prevención;

vpl.: C1/388.

INNEBRENGHEN OFTE OFFEREREN = taut. aanbieden; inbrengen.
- offerre;
- apporter; amener; présenter; produire; offrir;
- hereinbringen; einhändigen; ueberreichen; anbieten;
- bring in; hand over; pass; offer present;
- aportar; ofrecer; presentar;

vpl.: B2/106; T2/287; MGG/16.

INNEBRENGINE Zie:
- collacie ende ----

INNECOMELINGHE GOEDEN = goederen van vreemdelingen.
- bona peregrinorum (alienigenarum);
- biens d'étrangers;
- Güter von Fremden;
- goods of strangers; property of foreigners;
- bienes de extranjeros (of = de forasteros);

vpl.: C1/658; LO6/4.

INNECOMEN Zie:
- ordinarie ---- oft emolument van officie;

vpl.: PvB 1/blz. 425.

INNECOMEN COLLECTEUR DES RECHTS VAN DEN COOPHUIJSE = inkomen van de ontvanger van het recht geheven op winkels, de 4e penning van zijn gewone ontvangsten en de 10e penning van de ontvangsten van het recht van weegschaal (Antwerpen).
- merces exactoris iuris in tabernis, nummis quartus merces ordinariae eius et decimus nummus mercedis iuris staterae (Antverpia);
- revenu du receveur des droits levés sur les boutiques, le quart de ses recettes ordinaires et un dixième des recettes du droit de pesage; Anvers;
- Gehalt des Einnehmers des Rechtes erhoben auf Laden, den 4ten Pfennig seiner ordentlichen Einnahmen und den 10ten Pfennig der Einnahmen des Rechtes der Waage (Antwerpen);
- salary of the collector of the right levied on shops, the 4th penny of his ordinary receipts and the 10th penny of the receipts of the right of balance (Antwerp);
- ingresos del recaudador de los derechos cobrados de tiendas;

vpl.: C1/542. Amberes;

INNECOMEN COLLECTEUR DES RECHTS VAN ISSUE = inkomen van de collecteur van het recht van Issue: de 20e penning van zijn jaarlijkse ontvangsten (Antwerpen).
- vectigal collectoris iuris Issue; nummus vicesimus mercedis annuae (Antverpia);
- revenu du receveur des droits-d'Issue; cinq pour cent de la totalité des recettes annuelles; Anvers
- Gehalt des Einnehmers des Rechts von "Issue"; den 20 sten Pfennig seiner jährlichen Einnahmen (Antwerpen);
- salary of the collector of the right of "Issue" the 20th penny of his yearly receipts (Antwerp);
- ingresos del colector del derecho de "Issue";Amberes;

vpl.: C1/541.

INNECOMEN COLLECTEUR VAN DE GRUIJTE = inkomen van de

ontvanger van het recht van gruijt, de 3e penning van zijn ontvangsten (Antwerpen).
- merces exactoris iuris "gruyte" tertius nummus mercedis eius (Antverpia);
- revenu du receveur du droit de "gruyte" un tiers de ses recettes; Anvers;
- Gehalt des Einnehmers des Rechts von "Gruyt"" der dritte Pfennig seiner Einnahmen (Antwerpen);
- salary of the collector of the right of "gruyt", the third penny of his receipts; Antwerp;
- ingresos del recaudador de los derechos de "gruijt" la tercera moneda de sus entradas;

vpl.: C1/542. Amberes;

INNECOMEN COLLECTEUR VAN DE HALVE BIERACCIJSE TOT AUSTRUWEEL = inkomen van de ontvanger van de halve bieraccijns te Austruweel; de 6e penning van zijn jaarontvangsten (Antwerpen).
- vectigal exactoris tributi cerevisiae dimidii Austruweel: nummus sextus mercedis annuae (Antverpia);
- revenu du receveur de la moitié de l'accise; un sixième des recettes annuelles; Anvers;
- Gehalt des Einnehmers der halben Bierakzise in Austruweel; den 6ten Pfennig seiner jährlichen Einnahmen (Antwerpen);
- salary of the collector of the half beer excise at Austruweel; the 6th penny of his yearly receipts (Antwerp);
- ingresos del recaudador de los medios derechos de consumo de cerveza a Austruweel; Amberes;

vpl.: C1/541.

INNECOMEN COLLECTEUR VAN DE HALVE BIERACCIJSE TOT AUSTRUWEEL = inkomen van de ontvanger van de halve bieraccijns te Austruweel, de 6e penning van zijn jaarontvangsten (Antwerpen).
- vectigal exactoris tributi cerevisiae dimidii Austruweel, nummus sextus mercedis annuae (Antverpia);
- revenu du receveur de la moitié de l'accise, un sixième des recettes annuelles; Anvers;
- Gehalt des Einnehmers der halben Bierakzise in Austruweel, den 6ten Pfennig seiner jährlichen Einnahmen (Antwerpen);
- salary of the collector of the half beerexcise at Austruweel, the 6th penny pf his yearly receipts (Antwerp);
- ingresos del recaudador de los medios derechos de consumo de cerveza a Austruweel;

vpl.: C1/541. Amberes;

INNECOMEN COLLECTEUR VAN DE PONTPENNINGHEN = inkomen van de collecteur der pontpenninghen; de 20e penning van zijn jaarlijkse ontvangsten (Antwerpen).
- vectigal custodis nummorum pontis nummus vicesimus mercedis annuae (Antverpia);
- revenu du receveur des droits sur le bac; cinq pour cent de la totalité des recettes annuelles; Anvers;
- Gehalt des Einnehmers des Pontegeldes; den 20sten Pfennig seiner Jährlichen Einnahmen (Antwerpen);
- salary of the collector of the ferryboat money; the 20th penny of his yearly receipts (Antwerp);
- ingresos del colector de las monedas de barca(s) de pasaje; Amberes;

vpl.: C1/541.

INNECOMEN COLLECTEUR VAN DE WULLENLAEKENSNEDE = inkomen ontvanger van het recht geheven van lakenkooplieden voor het in het klein verkopen van wollen lakens, de 4e penning van zijn ontvangsten (Antwerpen).
- merces exactoris iuris de mercatoribus linteorum pro divendendo laneorm linteorum, quartas nummus mercedis eius Antverpia;
- salaire du receveurdes droits levés sur les marchands de draps pour la vente en detail de petits draps de laine, le quart de ses recettes; Anvers;
- Gehalt des Einnehmers des Rechtes erhoben von Tuchkaufleute für den Einzelverkauf von Wollen Tuchen, den 4ten Pfennig seiner Einnahmen (Antwerpen);
- salary of the collector of the right levied on cloth

merchants for the retailsale of wœllen cloths, the 4th penny of his receipts, Antwerp;
- ingresos del recaucador de los derechos cobrados de pañeros por vender al por menor paños de lana la cuarta moneda de sus entradas, Amberes;

vpl.: C1/542.

INNECOMEN COLLECTEUR VAN HET RECHT VAN 'T VERWEN VAN CAMELOTTEN ENDE BOURATTEN = inkomen ontvanger van bovenvermeld recht, de 4e penning van zijn ontvangsten, Antwerpen.
- merces exactoris iuris nuntiati, quartus nummus mercedis eius Antverpia;
- salaire du reçeveur des droits susdits, le quart de ses reçettes, Anvers;
- Gehalt des Einnehmers des obenerwähnten Rechtes, den 4ten Pfennig seiner Einnahmen Antwerpen;
- salary of the collector of the above-mentioned right, the 4th penny of his receipts, Antwerp;
- ingresos del recaudador de los derechos sobredichos; la cuarta moneda de sus entradas, Amberes;

vpl.: C1/542.

INNECOMEN OFT EMOLUMENT = taut. inkomen; traktement.
- emolumentum;
- émolument;
- Einkommen; Gehalt;
- emolument;
- ingresos; sueldo;

vpl.: PvB1/425.

INNECOMEN ONTFANGHER VAN DE GHEMEIJNE STADSCHIJNSEN = inkomen van de ontvanger der gewone stadsgrondrenten; de 8e penning van zijn jaarlijkse ontvangsten en de 20e penning van de afgeloste grondrenten, Antwerpen.
- merces exactoris usurarum soli urbis ordinarium; octavus nummus mercedis annuae et vigesimus mus nummus usurae soli solutae, Antverpia;
- revenu du reçeveur des rentes foncières de la ville, Anvers;
- Gehalt des Einnehmers der ordentlichen Stadtgrundzinsen, Antwerpen;
- salary of the collector of the ordinary ground-interests of the town, Antwerp;
- ingresos del recaudador de los intereses ordinarios de terrenos de la ciudad, Amberes;

vpl.: C1/541.

INNEDOENDER = sub. inner.
- qui colligit;
- reçeveur;
- Eintreiber;
- collector;
- cabrador; recaudador;

vpl.: PB/II/62.

INNEDYEN; INDIEN; INDEEN; INDYEN = coni. indien.
- si;
- si; en cas de;
- wenn; falls;
- if;
- si; como;

vpl.: C2/883,893; B1/10,62; T1/17; MGG 11.

INNEGANCK; INGANC; INGANG; INGANCK = sub. ingang.
- introitus;
- entrée;
- Eingang;
- entrance;
- antrada;

vpl.: Lo7/320; PB2/35; C1/12.

INNEGEBIEDER Zie:
- ingebieder;----/
- poorter oft ---- van de gevangenen poorte/

INNEGEBOREN Zie:
- ingeboren; ingebooren; ingheboorne; innegeborene;----/
- wettige ----/

INNEGEBORENE Zie:
- ingeboren; ingebooren; ingheboorne;----; innegeboren/

INNEGELDT OFT WEERDTSCHAP = taut. inningsgeld.
- pecunia exactionis;
- encaissement d'argent;
- Einziehungsgeld;
- collection charges;
- gastos de cobro;

vpl.: PvB6/161.

INNEGELT; INGELT = sub. accijns; inningsgeld.
- tributum;
- accise; encaissement;
- Akkize; Einziehungsgeld;
- excise-tax;
- derechos de consumo;

vpl.: PvB6/156.

INNEGESETENE Zie:
- ingesetene; ingeseten;----/

INNEGESTELT ENDE GEINTEN-

TEERT = taut. ingesteld.
- intendo III;
- entamer; intenter;
- einsetzen;
- adjust; institute;
- entablar; intentar;

vpl.: T1/110.

INNEGETORDDEN = ppf. ingetreden; ingetrokken.
- incedo III ; ingredior IV ;
- assumer;emménager; entrer;
- hineinziehen;
- enter;
- asumir; entrar en; instalarse;

vpl.: T1/418.

INNEGEVALLE; INGEVALLE = in het geval.
- in casu;
- en cas de;
- falls; wenn;
- in case of;
- en el caso;

vpl.: B2/102; C2/ 1029/3.

INNEGEVEN Zie:
- ingeven; ----/

INNEGRAEVEN; INGRAVEN = vb. omwallen; afbakenen.
- circumvallo I; termino I;
- délimiter; aborner;
- umschanzen; abstecken;
- mark out; delimit;
- cercar; amojonar;

vpl.: MGG 13.

INNEHAELDER OFT COLLECTEUR = taut. belastinggaarder.
- perceptor tributorum; exactor tributi;
- percepteur;
- Steuererheber; Steuereinzieher;
- tax-gatherer; collector of taxes;
- recaudador de impuestos; recaudador de contribuciones;

vpl.: PB/III/350; PB IV 313.

INNEHALINGE OFT COLLECTATIE = taut. belastinggaring.
- perceptio tributorum;
- perception;
- Steuererhebung;
- tax-gathering;
- recaudación de los impuestos; recaudacion de las contribuciones;

vpl.: PB/III/355.

INNEHOUDEN Zie:
- naar ---- van/

INNELEGGEN OFTE HUIJSEN KELDEREN = taut. opslaan in pakhuis.
- coacervo I in horreum;
- emmagasiner en magasin de marchandises;
- aufschlagen in einem Warenlager;
- to store;
- almacenar;

vpl.: PvB 6/148.

INNELEGGHEN TOTTER SELVER HOOTVAART = bijdragen tot derzelver gang naar het Hof.
- contribuere ad gressum eiusdem in iudicium;
- payer pour ledit recours au chef de sens;
- beitragen in dem Gang nach dem Hof;
- contribute to the course of the court;
- cooperar a la ida del mismo (of = de la misma) a la corte;

vpl.: C1/312/2.

INNELEGGHENDE Zie:
- ten huijse daer een vrouw van kinde ---- is/

INNELEGHEN VAN KINDE = in het kraambed liggen.
- peperisse;
- être en couche;
- im Kindbett liegen;
- lie in the childbed;
- estar en la cama de parto;

vpl.: LO1/556.

INNEN Zie:
- ynnen; ----; hinnen/

INNEN ENDE COLLECTEREN = taut. invorderen.
- redigere;
- percevoir et recueillir;
- einfordern;
- collect;
- cobrar; percibir; recaudar;

vpl.: C1/516.

INNEN ENDE GADEREN = taut. inzamelen, incasseren; innen.
- exigo III;
- encaisser;
- einsammeln;
- collect;
- colectar;

vpl.: PvB1/blz. 448.

INNE-RADE = binnenrad van een molen.
- rota interior molaris;
- roue intérieure de moulin;
- das innere Rad einer Mühle;
- innerwheel of a mill;
- rueda por dentro en un molino;

vpl.: PvB 6/133.

INNESCHULD ENDE VUYTSCHULD = vordering en schuld.
- postulatio et debitum; fides et debitum;
- créance et dette;
- Kredit und Debet "Haben und Soll"; Forderung und Schuld;
- claim and debt;
- demanda y deuda;

vpl.: LO1/404.

INNESLAEN Zie:
- inslaan; inslaen; ----/

INNESLAENE Zie:
- uijtslaene ende ----/

INNESLICHTEN Zie:
- slichten inne; ----; sligten; slicken/

INNEVAEREN; INVAREN = vb. aanvallen.
- impeto III; invado III; invehor III; irruo III; irrumpo III;
- attaquer;
- angreifen;
- attack;
- atacar;

vpl.: C1/blz. 337.

INNEVORDEREN; INVORDEREN = vb. invorderen.
- exigo III;
- percevoir;
- einfordern;
- exact; collect;
- percibir; recaudar;

vpl.: ACart 24.

INNEWAERT Zie:
- innewarts; inwarts; inwaert; ----; inwert; inward; inwaerts; inwerts/

INNEWARTS; INWARTS; INWAERT INNEWAERT; INWERT; INWARD; INWAERTS; INWERTS = adv. inwaarts; binnenwaarts; naar binnen toe.
- introrsus. -um;
- en dedans; verse le dedans;
- einwärts; nach innen;
- inward;
- adentro; hacia dentro;

vpl.: BVB 12, 120.

INNOCENCIE(N); INNOCENTIE = sub. onschuld.
- innocentia; integritas;
- innocence;
- Unschuld;
- innocence;
- inculpabilidad; inocencia;

vpl.: T1/382; T2/111,61; PvB 1/588.

INNOCENT(E) = adi. onschuldig; onnozel.
- innocens; debilis; imbecillus;
- innocent; abnormal; déficient; débile;
- einfältig; unschuldig;
- innocent; harmless; simple; imbecile;
- inocente; imbécil; incanto; simple;

vpl.: T2/280; C1/44; 390.

INNOCENT; DULLE; UUYTSINNIG ENDE SOT = teut. zwakzinnig.
- imbecilli ingenii;
- arriéré; imbécile; faible d'esprit;
- Schwachsinnig;
- feeble-minded;
- psicasténi co; indiota; estúpido; imbécil;

vpl.: T1/513.

INNOCENTIE Zie:
- ontlastinghe ende ----/

INNOCENTIEN Zie:
- tot zijnder ----

INNOVACIE; INNOVATIE = sub. verandering, vernieuwing; schuldvernieuwing.
- innovatio; res nova; novatio;
- changement; innovation; variation; novation; renouvellement;
- Aenderung; Neuigkeit; Erneuerung; Schulderneuerung;
- innovation; change; renovation; reneval of debt;
- cambio; novacion; innovacion; renovación de una denda;

vpl.: PvB 1/347; LO4/364; T2/27; LOV/18; LO3/506; C1/457.

INNOVATIE Zie:
- expresse ----/
- innovacie ----/

INNOVEEREN; INNOVEREN = vb. instellen; vernieuwen; veranderen; als nieuwigheid invoeren.
- innovo I;
- innover;
- änderungen einführen; erneuerungen; etwas neues einbringen;
- innovate;
- innovar;

vpl.: DVB 4; T2/136.

INNOVEREN Zie:
- innoveeren; ----/

INNSCHULDEN Zie:
- uyt ende ----

vpl.: LO7/blz. 152.

INNSGELIJKE = adv. insgelijks; eveneens;
- item; itidem;
- aussi; de même; également;
- ebenfalls; gleichfalls;
- likewise; in same manner;
- también asimismo; igualmente;

vpl.: ACart 23.

INOBEDIENCIE; INOBEDIENTIE = sub. ongehoorzaamheid.
- inobedientia; recusatio; immodestia; contumacia;
- désobéissance; refus;
- ungehorsam;
- disobedience;
- inobedienca; desobediencia;

vpl.: C1/408; MGG 129; T1/18; 386; T2/197.

INOBEDIENT = sub. ongehoorzame.
- inobediens;
- désobéissant;
- Ungehorsamer;
- disobedient;
- persona desobediente; persona inobediente; persona insumisa;

vpl.: PB/III/131.

INOBEDIENT Zie:
- ongehoorig ende ----/
- onghehorig; ---- ende overhoorig/

INOBEDIENTE Zie:
- ongehoorige ende ----

INOBEDIENTIE Zie:
- inobediencie ----/

INOFFICIOES = adi. onbillijk; onrechtmatig; onwettig; rechtverkosten (testament).
- inofficiosus; non formalis; non publicus;
- illégitime; injuste; (testament) abusif; contraire à la loi ;
- unrechtmässig; widerrechtlich; unoffiziell; gegen das Gesetz;
- illegal; unlawful; unofficial; invalid; against the law;
- extralegal; ilegal; ilegítimo (testamento); injusto; en contra de la ley;

vpl.: T1/520; T2/87.

INONDATIE = sub. overstroming.
- inundatio;
- inondation;
- Ueberschwemmung;
- inundation;
- inundación;

vpl.: PB/II/219.

INONDEEREN Zie:
- inonderen; ----/

INONDEREN; INONDEEREN = vb. onderlopen.
- inundo 1;
- inonden;
- überschwemmt werden;
- be overflowed;
- inundarse;

vpl.: LO1/698.

INPACIENCIE; INPATIENTIE = sub. ongeduld.
- impatientia;
- impatience;
- Ungeduld;
- impatience;
- impaciencia;

vpl.: T1/146.

INPACIENT = adi. ongeduldig.
festinans; impatiens;
- impatient;
- ungeduldig;
- impatient;
- impaciente;

vpl.: T2/199.

INPATIENTIE Zie:
- inpaciencie; ----/

INPOSITIE OP DE SLUIJZEN = verbruiksbelasting op de sluizen.
- impositio; consumptionis cataractarum;
- taxe sur l'utilisation des écluses;
- Verbrauchsteuer auf die Schleusen;
- consumption-tax on the sluices;
- impuesto sobre utilización de esclusas;

vpl.: C1/546.

INPRATICABILITEYT = sub. onbegaanbaarheid.
- esse invius;
- impraticabilité;
- Ungangbarheit;
- impassibility;
- (Impracticabilidad); aspereza; fragosidad;

vpl.: PvB 10/75.

INPUNGEEREN; INPUNGEREN = vb. bestrijden.
- attemptor 1; impugo 1;
- combattre; contester;
- bekämpfen; bestreiten;
- fight against;
- combatir; impugnar;

vpl.: T1/11.

INPUNGEREN Zie:
- inpungeeren; ----/

INQUIETACIE Zie:
- turbacie; ---- ende molestien/

INQUIETACIEN Zie:
- stoernissen oft ----/

INQUIETACIEN Zie:
- perturberingen; molestacien ende ----/

INQUIETATIE Zie:
- ongherustheydt ende ----/

INQUIETATIVA Zie:
- vis ----/

INQUIETATIVE Zie:
- actie uuyt violencien ---- gedaen bytymmeren oft afbreecken in eens anders gront ende erve/

INQUIETEEREN; INQUIETEREN = vb. verontrusten.
- ango III; inquieto I; sollicito I; vexo I; agito I;
- alarmer; consterner; inquiéter; troubler; agiter; chagriner incommoder;
- beunruhigen; entschuldigen;
- alarm; disquiet; disturb;
- alarmar; consternar; inquietar; intranquilizar; perturbar;

vpl.: PB III 463; MGG 47; T1/232; 341; T2/91; PvB 1/500.

INQUIETEREN Zie:
- troubleren oft ----/

INQUIETEREN Zie:
- inquieteeren; ----/
- verhinderen ende ----/

INQUIETEREN OFT ONTRUSTEN = taut. verontrusten.
- inquieto I;
- inquiéter;
- beunruhigen;
- disquiet; disturb;
- inquietar; alarmar;

vpl.: Pl.Rg/9; B1.

INQUILIJN = sub. huurder; pachter.
- custos; praefectus; praeses;
- locataire;
- Mieter;
- tenant;
- inquilino; arrendatario; locatario;

vpl.: T2/79.

INQUIREEREN; INQUIREREN = vb. onderzoeken; verhoren; navorsen.
- inquiro III; exploro I;
- examiner; s'enquérir de; rechercher; faire des recherches;
- untersuchen; erforschen; verhören;
- to inquire; examine; investigate;
- inquirir; examinar; investigar; indagar; reconocer;

vpl.: ACart 36; T1/274, 378; T2/163; DVB 94; MGG 65, 69, 101.

INQUIREREN Zie:
- inquireeren; ----/

INQUIREREN Zie:
- ondersoecken ende ----/

INQUISICIE = sub. onderzoek naar misdrijf; nauwkeurig onderzoek.
- inquisitio;
- enquête; examen; inquisition; instruction; recherche;
- Prüfung; Untersuchung;
- examination; inquiry; investigation;
- averiguación; examen; indagación; inquisición; investigación;

vpl.: T1/273, 359, 374; T2/46.

INQUISICIEN Zie:
- speciaelder ----

INQUISITIE Zie:
- ondersoeck ende ----/

INQUITERENE Zie:
- onderwindene ende ----/

INQUIUNT Zie:
- ut hoc verbo ----

INROEPINGE Zie:
- avocatorie ofte ----/

INROLLEREN Zie:
- inschrijven ende ----/

INSCHEKINGEN Zie:
- provisioneele ----

INSCHICKINGE = sub. instemming.
- pactio; conventum;
- adhésion; accord; accommodement; arrangement;
- Beistimmung; Zustimmung;
- accordance; approval;
- adhesión; aprobación;

vpl.: DVB 88.

INSCHRIJVEN ENDE INROLLEREN = taut. registreren.
- in tabullas referre;
- enregistrer;
- registrieren;
- register;
- registrar;

vpl.: C1/569.

INSEHOUT Zie:
- inschuld; inschult; ----/

INSCHULD; INSCHULT; INSCHOUT = sub. achterstallige schuld; nog in te vorderen schuld.
- debitum quod nonis debetur; reliqua; debitum; residuum (peliquum) aes alienum; pecunia debita;
- créance; arriéré; (paiement); arrérages;
- noch zu forderne Schuld;
- debt yet to claim; outstanding debts;
- cuentas pendientes; deudas atrasadas; atrasos;
- vpl.: T1/485; B1/105; C2/901.

INSCHULDEN Zie:
- uijt ende ----

INSCHULPEEREN; INSCHULPEREN = vb. beeldhouwen.
- sculpo III; fingo III; effingo III; formo I; deformo I;
- sculpter;
- meisseln; bilderhauen; bilderschneiden; bilderschnitzen;
- sculpture;
- esculpir;
vpl.: LPS 5.

INSCHÚLT Zie:
- inschuld; ----; inschout/

INSEREEREN; INSEREREN = vb. inlassen; invoegen van een tekst in een andere tekst.
- insero III; intercalo I;
- insérer; intercaler;
- einfügen eines Textes in einen anderen Text; einschalten;
- intercalate; insert;
- inserir; intercalar; insertar;
vpl.: C1/644; DVB 104; ACart. 23; B2/205.

INSEREREN Zie:
- insereeren; ----/

INSERTIE Zie:
- sommaire ----/

INSERTIE = sub. inlassing; invoeging; toevoeging.
- insertio; interpositio;
- insertion;
- Einsatz; Einschiebsel; Einschaltung; Einfügung; Zufügung;
- insertion; intercalation;
- inserción; interpolación;
vpl.: PvB 1/476; C1/44, 115, 509; PB IV 83.

INSETTINGHE OFT BESLACH = taut. in beslagneming.
- occupatio;
- saisie;
- Beschlaglegung;
- occupation; confiscation;
- secuestro; embargo; confiscación;
vpl.: v.d.V./103; C2/901; B1.

INSGELIJCS Zie:
- inggelijcx; ingelijcs; ----; ingelijx; ingelike/

INSIGNIE = sub. onderscheidingsteken.
- insigne;
- attribut; insigne;
- Unterscheidungszeichen;
- (distinctive) badge; insignia; mark of distinction;
- atributo; insignia;
vpl.: T1/154.

INSINUANTEN = sub. aanzeggers; betekenaars van een exploit; vonnis enz.
- qui publice denuntiant;
- celui qui notifie un jugement;
- Verkünder eines Urteils;
- announcer of a sentence;
- él que notifica una sentencia;
vpl.: MGG 241.

INSINUATIE Zie:
- gerechtelijcke ----

INSINUATIE = sub. gerechtelijke kennisgeving; aanzegging; betekening.
- insinuatio; denuntiatio publica;
- insinuation; notification judiciaire;
- gerichtliche Anzeige;
- insinuation; official notification;
- insinuación; notificación; judicial;
vpl.: C1/blz. 265; Ca2/174.

INSINUATIE Zie:
- exploict ende ----/

INSINUATIE Zie:
- wete ende ----/

INSINUATIE ENDE COMMUNICATIE = gerechtelijke inlevering en mededeling.
- denuntiatió et communicatió iudiciales;
- insinuation et information;
- gerichtliche Einlieferung und Mitteilung;
- judicial delivery and announcement;
- insinuación; y comunicación

judicial;
vpl.: BVB 72.

INSINUATIEN Zie:
- gerichtelijcke ----/

INSINUATIONE Zie:
- salva ----/

INSINUEEREN; INSINUEREN = vb. laten merken; bekend maken; aanzeggen van een uitspraak; vonnis betekenen van een exploit.
- publice ultro, denuntio I; profiteor II;
- insinuer;
- insinuieren;
- insinuate;
- insinuar;
vpl.: ACart 2, 29, 39; ADR 5; ASO 18.

INSINUEREN Zie:
- insinueeren; ----/

INSINUEREN Zie:
- cundigen ende ----/

INSISTEREN; INESUSTEEREN = vb. aandringen ; op iets aanhouden.
- in re insisto III; persto I;
- insister;
- anhalten;
- insist; urge to something;
- insistir;
vpl.: BVB 13.

INSLAAN; INSLAEN; INNESLAEN = vb. inkopen.
- merces, coëmo III; comparo I;
- acheter; approvisionner; acheter en compagnie; en société;
- einkaufen;
- buy; purchase;
- abastecerse de; comprar;
vpl.: ASO 11, 17.

INSLACH Zie:
- inslaeghe; ----/

INSLAEGHE; INSLACH = sub. 1. inkoop van voedsel; 2. in boeien slaan.
- 1. emptio alimentorum; 2. incarcero I;
- 1. achat de nourriture, 2. incarcerer;
- 1. Nahrungseinkauf; 2. in Fesseln schlagen;
- 1. purchase of food; 2. put in irons;
- 1. compra dealimento; 2. incarcerate;
vpl.: C1/blz. 659.

INSLAEGHEN ENDE UYTSLAGHEN = kerkeren cq. opsluiten en invrijheid stellen.
- incarcerare et liberare;
- incarcérer et relaxer;
- einsperren und freisetzen;
- incarcerate and release;
- encarcelar y poner en libertad;
vpl.: LO6/blz. 10.

INSLAEN Zie:
- inslaan; ----; inneslaen/

IN SLAEN = aanslaen.
- aestimo I;
- taxer;
- anschlagen;
- put up;
- embargar;
vpl.: BVB 171

INSOLENTELYK = adv. aanmatigend; overmoedig; onbeschaamd; vermetel; brutaal.
- arroganter; insolenter;
- insolent; arrogant; effronté;
- frech; unverschämt;
- insolently;
- insolentemente; descaradamente desvergonzadamente; impertinentemente;
vpl.: B1; Pl.Pr./1.

INSOLENTIE = sub. onbeschaamdheid; vermetelheid; brutaliteit; onbeschoftheid; aanmatiging; overmoed.
- insolentia; impudentia; imperitia;
- insolence; témérité; impertinence; hardiesse; effronterie;
- Unverschämtheit; Vermessenheit; Anmaszung; Frechheit;
- impudence; audacity; impertinence; presumption; insolence;
- insolencia; impertinencia; descaro; atrevimiento; desgarro; impudencia; des vergüenza; petulancia; arrogancia;. desfachatez; frescura;
vpl.: PB/II/375; PB III 22, 214; C1/270; PB III 214; B1; Pl.Bre. 48.

INSOLENTIEN Zie:
- ghewelt oft ----/
- merckelijcke ende onbehoorlijcke ----/

INSOLVENT Zie:
- dooden ----/
- fugitive ----/

INSOLVENT = adv. onvermogend; onmachtig om te betalen.
- impotens solvere; inops;
- insolvable; impuissant;
- insolvent;

- insolvent;
- insolvente;

vpl.: C1/blz. 607; C2/784.

INSOLVENT Zie:
- onmachtich ende/oft ----/

INSOLVENTE Zie:
- fugivive ende ---- persoonen/

INSOLVENTEN AFLIJVIGHEN = onvermogende afgestorvene cq. overledene.
- defuncti sine pecunia;
- décédé insolvable;
- unvermögender Verstorbene;
- indigent deceased;
- un difunto insolvente;

vpl.: C1/611.

INSOLVENTIE Zie:
- onbetaelbaerheijt oft ----/

INSOLVENTIE Zie:
- suspitiën van ----/
- tot ---- komen/
- tot ---- waren bedeghen/

INSOLVENTIE = onvermogen zijn schulden te betalen.
- infirmitas ad solvendam pecuniam debitam;
- insolvabilité;
- im Zustande der Insolvenz (seine Schulden zu bezahlen);
- insolvency;
- insolvencia;

vpl.: C1/404.

INSOUFFIZANT(E) = adj. onvoldoende; ontoereikend.
- insufficiens;
- insuffisant; inadéquate;
- ungenügend; unzureichend;
- insufficient; inadequate;
- insufuciente; ineficaz; inferior;

vpl.: PB/III/347; LO6/654.

INSPECTIE = sub. ambtelijk onderzoek of toezicht.
- notio; inspectio;
- inspection; examen;
- amtliche Inspektion;
- official inspection or supervision;
- inspección; examen;

vpl.: ADR 8 ; DVB 113.

INSPECTIE OCULAAR, OCULAER OCULAIRE = nazien met het oog; persoonlijk nazien; bezichtiging; in eigen persoon; ogenschouw; ambtelijk onderzoek of toezicht.
- inspectió facta oculis ipsius; inspectio oculoris; recensio oculis lustro l;
- inspection oculaire;

- durchsehen mit dem Auge; persönlich durchsehen; Besichtigung in eigner Person; Augenschein; amtliche Inspektion;
- examine with the eye; personnally examine; ocular inspection in own person; official inspection or supervision;
- inspección ocular; inspección a vista de ojos; examen;

vpl.: PB 2/16; ADR 8; DVB 113; LO7/68; MGG 244, 246.

INSTANCIEN = sub. aandrang; eis.
- efflagitatio; petitio; postulatio;
- instance;
- Forderung;
- impulse; pressure; urgency;
- instancia;

vpl.: T1/562.

INSTANTELYCK Zie:
- instantelyck; ----; instantelike/

INSTANTELIJCK; INSTANTELYCK; INSTANTELIKE = adv. dadelijk; onmiddellijk; nadrukkelijk; terstond.
- statim; illico; instanter;
- incessament; immediat; direct; immédiatement; incontinent; expressément;
- gleich; sofort; unmittelbar; nachdrücklich; sogleich;
- at once; immediate; direct; immediately; emphatically;
- en seguida o sin tardar; al instante; instantáneamente; instantaneo; insistentemente; con insistencia;

vpl.: PvB 7/109; PB II 352; C1/197; PvB 9/22.

INSTANTELIKE Zie:
- instantelyck; ----/

INSTANTIA Zie:
- prima ----/

INSTANTIE Zie:
- ter ---- van/

INSTANTIE = sub. aandrang; dringende bede.
- dica;
- instance; prière instante;
- Andrang; dringende Bitte;
- insistence; urgent supplication;
- instancia; petición urgente;

vpl.: PB/III/68.

INSTANTIEN Zie:
- rechtstont oft ----/
- ter ---- van/

INSTEEREN; INSTEREN = vb. aandringen.
- insisto III; insto I;
- insister;
- dringen;
- insist;
- insistir;

vpl.: MGG 234.

INSTEREN Zie:
- insteeren; ----/

INSTERMENT Zie:
- instrument; ----; instrement; isterment; instrumente; histerment/

INSTIGACIE Zie:
- toestouwinge ende ----/

INSTITEUR Zie:
- factoer ende ----/

INSTITORIA Zie:
- actio ----/

INSTITUCE; INSTITUCIE; INSTITUTIE = sub. 1. benoeming; aanstelling van een erfgenaam; 2. instelling.
- 1. institutum; heredis institutio; 2. institutio;
- 1 + 2. institution;
- 1. Anstellung; Einsetzung; testamentarische Benennung; 2. Einrichtung;
- 1. institution; testamentary; appointment; nominacion; 2. institution;
- 1 + 2. institución;

vpl.: T2/75; T1/264, 365; Cr2/1002.

INSTITUCIE Zie:
- instituce; ----; institutie/

INSTITUCIEN VAN OFFICIEN = instelling van ambten.
- institutio officiorum;
- instituer des offices;
- Einsetzung von Amte;
- establishment of offices;
- instituir oficios;

vpl.: T1/449.

INSTITUTIE Zie:
- instituce; institucie; ----/
- oprechtinghe van ----/
- rechte van ----/

INSTITUEEREN; INSTITUEREN = vb. benoemen; instellen; oprichten; invoeren; onderwijzen; (maatregelen) nemen; benoemen als erfgenaam.
- institutio III; providere quae tempus monet;
- instituer; introduire; instruire;

- einsetzen; einführen; anordnen; einstellen; instruieren; ernennen als Erbe; stiften;
- institute; to appoint to heir; establish;
- instituir; establecer;

vpl.: B1/39; DVB 98; T1/269; LOV/380; C1/738; C2/889.

INSTITUEREN Zie:
- institueeren; ----/

INSTITUTIE Zie:
- oprechtinghe ende ----/

INSTITUTIE TESTAMENTAIRE = instelling van uiterste wil.
- institutio testamenti;
- institution testamentaire;
- Einrichtung von Testament;
- institution of last will;
- institución de última voluntad;

vpl.: C1/158.

INSTITUTIE VAN ACTIE = instelling van rechtsvordering.
- institutio postulationis;
- institution depoursuite;
- Einrichtung von Rechtspflege;
- institution of legal claim;
- institución de acción (de demanda);

vpl.: Cr2/blz. 1053.

INSTITUTIEBRIEVEN Zie:
- vuijtte ----/

INSTITUTIO DOMINI DUCIS ET DUCISSAE = instelling van de heer Hertog en Hertogin.
- institution du duc et de la duchesse;
- einsetzung des Herrn Herzogen und der Herzogin;
- institution of the Lord the duke and of the duchess;
- institución del señor el duque y de la duquesa;

vpl.: LPS 21.

INSTITUTIONIS Zie:
- jure ----/

INSTREMENT Zie:
- instrument; insterment; ----; isterment; instrumente; histerment/

INSTRUCTEURS Zie:
- commissarissen ----/

INSTRUCTIE = sub. aanwijzing.
- instructio;
- indication;
- Anweisung;
- indication;

- instrucción; indicación;
vpl.: PB /III/298.

INSTRUCTIEF Zie:
- memorie ----/

INSTRUCTIEN OFT VERLEENINGHEN DEN AMBACHTEN CONCERNERENDE = taut. voorschriften betreffende de ambachten.
- instructiones; quae artes attinent;
- instructions concernant les métiers;
- Vorschriften bezüglich der Gewerben;
- instructions regarding the trades;
- instrucciones concernientes a las artesanias;
vpl.: C1/378.

INSTRUEEREN Zie:
- instrueren; ----/

INSTRUEREN; INSTRUEEREN = vb. inlichtingen geven; het vooronderzoek leiden van; onderwijzen; onderrichten.
- instruo III; doceo II; questionem (habere); instituere de aliquare;
- instruire; informer; enseigner un procés;
- unterrichten; Aufschluss geben; die Voruntersuchungen führen;
- inform; instruct; to conduct preliminary investigation;
- instruir; llevar a cabo el sumario;
vpl.: BVB 142; C2/882, 1016; B1/6; B2/35.

INSTRUEREN ENDE GADESLAEN = instrueren en gadeslaan.
- instruere et observare;
- instruire et observer;
- instruiren und observieren;
- instruct and observe;
- instruir y observar;
vpl.: C1/382.

INSTRUMENT Zie:
- actie om te rescunderen een met valschen ---- gegeven sentencie/

INSTRUMENT; INSTERMENT; INSTREMENT; ISTERMENT; INSTRUMENTE; HISTERMENT = hom. sub. 1. akten; oorkonden; 2. handwerktuig.
- 1. instrumentum; literarum; 2. instrumentum;
- 1. instrument; document; acte; charte; 2. outil; instrument;

- 1. Urkunde; Dokument; 2. Akte; Gerät;
- 1. charter; acts; deeds; document; 2. instrument
- 1. instrumento; acta; documento; partida; 2. utensilio.
vpl.: T2/33; ADR.7; ACart 21; 43; DVB 76, 98; MGG 45.

INSTRUMENTE Zie:
- instrument; insterment; instrement; isterment; ----; histerment/
- harnasse ----/
- rasure oft valscheyt in den ----/

INSTRUMENTE Zie:
- brieve ende ----/

INSTRUMENTEN Zie:
- actie om te rescunderen een met valschen ---- gegeven sentencie/

INSTRUMENTEN = sub. pl. akten; oorkonden.
- instrumentum; literarum;
- instrument; document; acte; charte;
- Urkunde; Akte;
- charter; acts; deeds;
- instrumento; acta; documento; partida;
vpl.: ADR 7; ACart 21; DVB 76, 98; MGG 45.

INSTRUMENTEN Zie:
- weeren oft ----/

INSTRUMENTEN OFT HOUTWERCK VAN DE LAKENRAMEN = taut. houten raamwerk voor het spannen van laken.
- forma lignea ad inserendos pannos linteos;
- bois ou instruments des ranes au drap;
- holzerner Rahmen für das Spannen des Tuches;
- wooden frame for the tightening of cloth; tenter;
- bastidores de madera para la tensión de paño;
vpl.: C1/378.

INSUBSIDIUM= ter versterking ; ter aanvulling.

- en renforcement en complément;
- zu Hilfe;
- to assistance;
- por asistencia;
vpl.: C1/135.

INSUFFICIENT = adv. onvoldoende; ontoereikend.
- insufficiens;
- insuffisant;
- ungenügend; unzulanglich;
- insufficient;
- insuficientemente; insuficiente;

vpl.: C1/blz. 439, 148.

INSUFFICIENT OFT ONNUT = taut. ontoereikend.
- non sufficiens;
- insuffisant;
- unzureichend;
- inadequate;
- insuficiente;

vpl.: PB/II/300.

INSUFFICIENTIE Zie:
- in cas van ----/

INSUFFICIENTIE = tekortkoming; ontoereikendheid; onbekwaamheid; onvoldoendheid.
- insufficientia;
- insuffisance;
- Mangel; Ungenügenheit;
- deficiency; insufficiency;
- insuficiencia;

vpl.: LO1/148; C1/19; C1/673.

INSUFFISANT = adi. onmachtig.
- insufficiens;
- insuffisant;
- unfähig;
- impotent; incapable;
- incapaz;

vpl.: B1: EE/10.

INSULTARINGE Zie:
- aentastinge ofte ----/

INSULT Zie:
- insulte; ----/

INSULTE; INSULT = sub. belediging.
- insultus offensio;
- insulte;
- Bedrohung; Beleidigung;
- insult;
- insulto; ofensa; agrésion; ofensiva; injuria; ultraja;

vpl.: PvB 9/44; PvB 5/91; PvB 10/219.

INSULTEEREN; INSULTEREN = vb. beledigen; hoonen; smaden.
- insulto I; offendo III; irrido III; eludo III;
- insulter; affronter; vilipender; honir;
- beleidigen; höhnen; verhöhnen;
- insult; scoff af; taunt; revile;
- insultar; ofendar; injuriar;

vpl.: PvB 10/219; PvB 5/690; PvB 9/42.

INSULTEREN Zie:
- insulteeren; ----/

INSULTERINGE Zie:
- aentastinge ofte ----/

INSULTES Zie:
- geweldadigheden en ----/

INSUMATIE = sub. sommatie; opeising.
- postulatio;
- sommation;
- Aufforderung;
- summons;
- resumen; requierimiento;

vpl.: PvB 1/55.

INTEGRA Zie:
- re ----/

INTEGREEREN; INTEGREREN = vb. herstellen.
- integro I;
- restaurer quelqu'un dans ses droits;
- wieder zurechtbringen;
- re-establish a person within his rights;
- reinstaurar a uno en sus derechos;

vpl.: T1/58.

INTEGREREN Zie:
- integreeren; ----/

INTELLIGENTIE MEDE HEBBEN = kennis dragen van; weet van hebben.
- sentire; cognovisse;
- être informé de;
- mit etwas bekannt sein;
- to have knowledge of; to be a ware of;
- estar al tanto de un asunto; tener conocimiento de alguna cosa;

vpl.: PB/II/68.

INTENCIE Zie:
- meyninge ende ----/

INTENDENT Zie:
- veedor ende ----/

INTENDENTIE Zie:
- generale ----/

INTENDIT Zie:
- bij ----/
- scrifture van ----/

INTENDIT = sub. schriftuur, waarvan de aanlegger zich bedient nadat de gedaagde van ieder verweer is verstoken; bedoeling.
- littora accusatoris in iure privato reo replicatione; intentio; voluntas; consitium;

- document dont le demandeur se sert, après que le défendeur est privé de toute défense; intent'ion;
- Dokument wovon der Ankläger sich bedient nachdem der Beklagte von jeder Verteidigung ist ausgeschlossen; Meinung; Absicht; Zweck;
- writ, used by claimant after defendant has been destituted of any defence; intention; purpose; aim;
- escrito que el instigador (of = el demandante) utiliza después que el citado está privado de cada (of = toda) defensa; proposito; intención;

vpl.: C1/blz. 252, 86; MGG 129; LO4/794.

INTENTEEREN; INTENTEREN = vb. aanhangig maken; aanspannen; aandoen; 'n proces beginnen; gerechtelijk aanklagen; nastreven.
- alicui litem intendo III ; litem infero III ; intento I;
- intenter un procès ; former une accusation contre quelqu'un; se proposer;
- anhängig machen; beabsichtigen; gegen einen processieren; einen Prozess anhängig machen; nachstreben; bezwecken;
- intend; institute legal proceedings; lay before a court; sue; indict; intent;
- intentar un proceso; intentar un proceso contra uno presentar; formar proceso contra uno; entrar en proceso contra una; entablar juicio contra una persona; traer ante la corte presenter ante la justicia; poner pleito; entablar proceso;

vpl.: T1/67, 115, 616; T2/55; LOV/122; C2/882; B1/6; C1/637, 279.

INTENTEREN Zie:
- intenteeren; ----/

INTENTEREN ENDE VERVOLGHEN = instellen en voortzetten.
- intento I et continuo I;
- intenter et poursuivre;
- einstellen und fortsetzen;
- institute and continue;
- intentar y continuar;

vpl.: C1/389.

INTENTIE Zie:
- ter ---- van/

INTENTIE = sub. bedoeling; oogmerk.
- intentio; consilio;
- intention; but;
- Intention; Absicht;
- intention; purpose;
- intención;

vpl.: PvB 1/277; PvB 142.

INTENTIE Zie:
- ordre, bevel en ----/

INTENTIE ENDE WILLE = bedoeling taut.
- intentio;
- intention et volonté;
- Absicht;
- intention;
- intención;

vpl.: PB 2/31.

INTER Zie:
- contract --- vioos/
- donatie ---- vioos/
- res ---- alios acta/
- utpote ses ---- alios acta/

INTER VIVOS = tussen levenden.
- entre vifs; entre vivants;
- zwischen Lebendigen; unter Lebendigen;
- among living people; between living people;
- entre vivos; entre irvientes;

vpl.: LO3/116; B2/113.

INTERCEDEREN = vb. tussenbeide komen; een goed woordje doen; in de bres springen voor iemand.
- intercedere;
- intercéder;
- für einen eintreten;
- stand in the breach for somebody;
- interceder;

vpl.: PB/II/328.

INTERCEDICTIE = sub. ontzegging verbod.
- prohibitio;
- refus; défence;
- Bestreidung; Verbot;
- denial; prohibition;
- denegación; interdicción;

vpl.: PvB 6/28.

INTERCESSIE = sub. bemiddeling; voorspraak; tussenkomst.
- intercessio; interventus; deprecatio;
- intercession; médiation;
- Vermittlung; Fürsprache;
- intercession; mediation;
- intercesión; mediación; intervención; conducto;

vpl.: PB/III/68, 318; DVB 117.

INTERDICEEREN; INTERDICEREN = vb. verbieden.
- interdico III;
- interdire; défendre; prohiber;
- verbieten; untersagen;
- interdict; forbid;
- interdecir; prohibir;

vpl.: T1/265; C1/287; ASO 6, 7, 57; DVB 103; MGG 28, 62.

INTERDICEREN Zie:
- interdiceeren; ----/
- verbieden ende ----/

INTERDICHT Zie:
- interdict; interdictie; interdijt; ----/ interdit/

INTERDICT; INTERDICTIE; INTERDIJT; INTERDICHT; INTERDIT = sub. rechterlijk verbod; ontzegging; vonnis.
- interdictum; interdictio judicialis; iussum iudicialis;
- interdiction juridique; sentence;
- gerichtliches Verbot; Interdikt; richterlicher Befehl, Urteil;
- judicial interdiction; interdict; prohibition; judicial order; sentence verdict;
- interdicto; interdicción judicial; prohibición judicial; inhibición judicial; sentencia; fallo.

vpl.: T2/58, 60; LO7/344; PB III 3; MGG 41; T2/17.

INTERDICTIE Zie:
- interdict; ----; interdijt; interdicht; interdit/
- met ----/

INTERDICTIE Zie:
- verbod ende ----/

INTERDICTIE PENAEL = verbod onder bedreiging met straf; strafverbod.
- interdictum poenale; interdictio poenalis;
- interdiction sous menace de punition; interdiction pénale;
- Strafurteil; Straf-Anzeige; Straf-Verbot;
- penal interdict; penal prohibition;
- interdictó (of = interdicción) penal;

vpl. MGG 70.

INTERDICTO Zie:
- actio in ---- de aqua de castello ducenda/

- actio in ---- de aqua cotidiana et estiva/
- actio in ---- de aqua pluviali/
- actio in ---- de fonte/
- actio in ---- de ripa munienda/
- actio in ---- de rivis/

INTERDICTUM Zie;
- actio ---- quod vi aut clam/
- actio ---- quorum bonorum/
- actio ---- uti possidetis/
- actio ---- utrubi/

INTERDICTUM DE LIBERO HOMINE EXHIBENDO = proces wegens gevangenhouding van een vrij mens.

- procès à cause de la détention d'un homme libre contre sa volonté;
- Prozess wegen gefangenhalten eines freien Menschen;
- proceeding because to keeping in prison of a free man;
- proceso por motivo de la detención de un libertino contra su voluntad;

vpl.: T1/186, 272.

INTERDICTUM DE TABULIS EXHIBENDIS = proces van erven contra de houder van een testament die inzage of copie weigert.

- procès de la part de l'héritier contre le porteur d'un testament qui refuse de lui soumettre à un examen ou en donner une copie;
- Prozess von Erben gegen der Person die das Testament bei sich behält und es nicht im Original oder in einer Kopie zur Einsicht geben will;
- proceeding of the heirs against the holder of a last will who refuses inspection or copy;
- proceso de parte del heredero contra el portador de un testamento que se niega a someterle a un examen o dar de ello una copia;

vpl.: T1/263.

INTERDICTUM DE VI ET DE VI ARMATA = proces wegens gewelddadige bezitsonttrekking.

- procès à cause de l'occupation d'un bien par force;

- Prozess wegen gewalttätiger Entziehung vom Besitz;
- proceeding because of violent with-drawal of possession;
- proceso por motivo de la ocupación por violencia de un bien;

vpl.: T1/263.

INTERDICTUM NE VIS FIAT EI QUI IN POSSESSIONEM MISSUS EST = proces tegen degene die een door de rechter in zijn bezit erkende eigenaar schade toebrengt.

- procès contre la personne qui cause du dommage au propriétaire reconnu dans son bien par le juge;
- Prozess gegen jemanden der einer Person Schaden zufügt in seinem Besitze der durch den Richter als sein rechtmässiger Besitz erkannt ist;
- proceeding against somebody who damages a propietor avowed by the judge in his possession;
- proceso contra la persona que causa daños y perjuicios al propietario reconocido en au bien por el juez;

vpl.: T1/262.

INTERDICTUM QUOD LEGATORUM = uitspraak over verkrijging van een legaat.

- procès pour obtenir un arrêt dans une question d'un legs;
- Aussprache über Erwerbung eines Legates;
- judgment about the obtaining of a legacy;
- proceso para conseguir un fallo en una cuestión de un legado;

vpl.: T1/218, 260.

INTERDICTUM QUORUM BONORUM = uitspraak over verkrijging ener erfenis.

- procès pour obtenir un arrêt dans une question d'heritage;
- Aussprache über Erwerbung einer Erbschaft;
- judgment about the obtaining of a heritance;
- proceso para conseguir un fallo en una cuestión de herencia;

vpl.: T1/218, 260.

INTERDICTUM UNDE VI = herstel in bezit van onroerend goed.

- procès à cause de la récupération d'un bien immeuble;
- Wiederherstellung im Besitz von unbeweglichern Gut;
- proceeding because of recuperation of immovable;
- proceso por motivo de la recuperación de un bien inmueble;

vpl.: T1/218.

INTERDICTUM UTI POSSIDETIS = uitspraak terzake gewelddadige belemmering in het bezit van onroerend goed.

- sentence concernant la propriété interrompue d'un bien immeuble;
- Aussprache betr. ein bestrittenes Stück unbewegliches Gut;
- judgment regarding violent hindrance in the possession of an immovable;
- sentencia sobre la propiedad interrumppida de un bien inmueble;

vpl.: T1/93, 231.

INTERDIJT Zie:
- interdict; interdictie; ----; interdicht; interdit/

INTEREST Zie:
- inwendich ----/
- merckelijcken ---- ende prejudicie/
- onterest; ----; intereste/
- publieck ----/
- scade, costen ende ----/
- tot groote verachteringe van justitie ende ----/
- uuytwendich ----/

INTEREST (INTERESSEN) ENDE COST; SCHADE(N) (SCHAEDE) = taut. moeiten en onkosten.
- impensae ac labores;
- fatigues et frais;
- Mühen und Unkosten; Spesen;
- troubles and expenses; charges;
- trabajos (of = esfuerzos) y gastos y daños; expensas;

vpl.: MGG 14, 19; BVB 107, 108; T1/117.

INTEREST OP INTEREST = rente op rente; samengestelde intrest.
- usura post usuram;
- intérêts des intérêts;

- Zinseszins; Zins auf Zins;
- interest upon interest;
- interés compuesto;

vpl.: LO 3/278.

INTERESTE Zie:
- onterest; interest; ----/

INTERGATORY ; INTERROGATORY = verhoor; ondervraging.
- interrogatio;
- interrogatoire;
- Verhör;
- interrogation;
- interrogatorio;

vpl.: C3/blz. 12.

INTERINEMENT; INTERINEMENTE = sub. 1. gerechtelijke goedkeuring of bekrachtiging; 2. onderzoek; ondervraging.
- 1. approbatio iudicialis; rati; habitio iudicialis; emfirmatio judicialis; 2. inspectio codicillorum; probatio;
- 1. approbation judiciaire; entérinement; 2. interrogation; examen;
- 1. gerichtliche Genehmigung; eingebrachte Bestätigung; 2. Prüfung;
- 1. judicial approbation; capital brought in; 2. interrogation; investigation;
- 1. aprobación judicial; validación judicial; 2. interrogatorio; examen;

vpl.: T2/283; PB II 302; LO 4/432; DVB 114; Ca2/314.

INTERINEMENTE Zie:
- intinerement; ----/
- tot ---- ende bevolen/

INTERINEEREN; INTERINEREN = vb. 1. een betrekking waarnemen; inbrengen; gerechtelijk bekrachtigen; 2. in rechten herstellen.
- 1. confirmo I judicialiter; 2. integro I vel intervenio IV;
- 1. entériner; 2. restaurer quelqu'un dans ses droits;
- 1. eine Stelle bekleiden; 2. wieder zurechtbringen;
- 1. fill the place temporarily; 2. re-establish a person within his rights;
- 1. een betrekking waarnemen = interinar'. goedkeuren = interinar ; 2. reinstaurar a uno en sus derechos;

vpl.: PB/II/303; T1/57, 58.

INTERINEREN Zie:
- interineeren; ----/

INTERJECTEEREN; INTERJECTEREN = 1. vb. tussenwerpen; 2. in hoger beroep gaan.
- 1. interiicio III; 2. de provocatione certo I;
- 1. interjeter; 2. faire appèl;
- 1. einfügen; 2. Berufung einlegen;
- 1. interject; 2. appeal to a higher court;
- 1. interceler; 2. apelar de; apelar contra; interponer recurso de; apelación contra;

vpl.: LO7/168.

INTERJECTEREN Zie:
- interjecteeren; ----/

INTERJECTEREN APPELLATIE = in hoger beroep gaan.
- de provocetione certare; provocare ad;
- interjeter l'appel;
- ein höheres Gericht anrufen;
- appeal to a higher court;
- apelar;

vpl.: C1/320

INTERJECTIE = sub. tussenwerpsel; tussenspel.
- interjectio; interiectus;
- interjection; intercaler;
- Interjektion; Einfügung;
- interjection; interlude;
- interjección;

vpl.: Cr2/blz. 1013, 30; B2/193

INTERLOCUTIE; INTERLOCUTORIE = sub. tussenspraak; tussenvonnis.
- interlocutio;
- interlocution;
- Dazwischenrede; Zwischenurteil;
- madiation; intermediate sentence;
- interlocutorio; intervención;

vpl.: Cr2/blz. 1045.

INTERLOCUTOIR; INTERLOCUTORIE = hom. adi. sub. 1. tussenspraak of vonnis waarin over een bijzaak van het geschil wordt beslist; 2. voorlopig adv.
- 1. sententia interlocutoria posita; sententia disceptationis intersententia interlocutoria = qua non definit controversiam sed aliquid obiter ad causum pertinens, decernit (Kil); 2. interlocuturus;
- 1. sentence interlocutoire se dit d'un jugement qui, avant de statuer sur le fond ordonne des mesures propres à préparer la solution de l'affai-

re ; 2. interlocutoire;
- 1. Urteilsspruch über einen Teil der Prozessache; 2. vorläufig;
- sentence on an accessory matter of the dispute; 2. provisional;
- 1. sentencia interlocutoria; 2. interlocutorio;

vpl.: LPS 117; LO4/674.

INTERLOCUTOIR VONNIS = tussenvonnis cq. beslissing in een bijzaak van een proces.
- interlocutio cq. sententia in re parvi momenti iudicii; sententia; interlocutoria;
- jugement interlocutoire; arrêt interlocutoire;
- Zwischenurteil bzw. Entscheidung in einer Nebensache eines Prozesses;
- interlocutory judgment resp decision in an accessory matter of a proceeding; interim judgment;
- interlocutorio; sentencia provisional;

vpl.: C1/261; B2.

INTERLOCUTOIRE SENTENTIE = een vonnis, dat bij tussenspraak gewezen werd en dat geen invloed heeft op de hoofdzaak, die nog moet worden opgelost en dus van zuiver voorbereidende betekenis is.
- sententia interlocutoria;
- sentence interlocutoire;
- ein Urteil, das vorher gesprochen wurde, aber keinen Einfluss hatte auf die Hauptsache;
- interlocutary sentence;
- interlocutorio;

vpl.: DVB 19.

INTERLOCUTORIE Zie:
- interlocutie; ----/
- interlocutoir; ----/
- sentencie ----/

INTERLOCUTORëN Zie:
- tusschenspraken oft ----/

INTERLOQUEEREN; INTERLOQUEREN = vb. tussenspreken; voorlopig vonnis uitspreken.
- interloqueri;
- prononcer une sentence interlocutoire; interloquer;
- ein Zwischenschiedsspruch tun;
- pass sentence between times; to pronounce an interlocutory sentence;
- pronunciar una sentencia in-

terlocutoria;

vpl.: T2/163; Cr2/1013/26.

INTERLOQUEREN Zie:
- interloqueeren; ----/

INTERMISSE = sub. onderbreking.
- intermissio;
- interruption;
- Unterbrechung;
- interruption;
- intermisión;

vpl.: PvB 1604.

INTERNONCIUS; INTERNUNTIUS = sub. internuntius; gezant van de Paus bij kleine staten.
- internuntius;
- internonce;
- Internunzius;
- internuncio;
- internuncio;

vpl.: PB/III/24.

INTERNUNTIUS Zie:
- internoncius; ----/

INTERPELLEEREN; INTERPELLEREN = vb. om inlichtingen vragen.
- interpello I;
- demander des renseignements;
- Erkundigungen einzeihen;
- question; interpellate;
- interpelar; pedir informes;

vpl.: C1/blz. 462.

INTERPELLEREN Zie:
- in rechte ----/

INTERPELLEREN Zie:
- interpelleeren; ----/

INTERPONEEREN; INTERPONEREN = vb. bemiddelen; bemiddelend optreden; zich als bemiddelaar aanbieden; tussenplaatsen; tussenbeide komen
- interpono III;
- jouer un rôle de médiateur; servir de medicateur dans; intervenir; interposer;
- dazwischen kommen; einlegen; sich als Vermittler anbieten; zwischensetzen; vermitteln;
- interpose; to offer oneself as mediator; to intervene;
- interponer; interponerse; actuar de intermediario;

vpl.: T2/136, 225; C1/423; Cr2/1044, 1052; PB III 383.

INTERPONEREN Zie:
- interponeeren; ----/

INTERPOSITIE VAN DECREET = bemiddelingsbesluit.

- decisio interventionis;
- décision d'intervention;
- Vermittlungsbeschlusz;
- decision of mediation;
- interposición en cuanto a un decreto; decreto mediador;

vpl.: PB IV/346.

INTERPRES Zie:
- verissima ----/

INTERPRETATIEN ENDE VERKLARINGHEN = verklaring.
- interpretatio et declaratio;
- interprétation et déclaration;
- Erklärung;
- interpretation and declaration;
- interpretación y aclaración;

vpl.: C1/175.

INTERPRETATIO Zie:
- stricta ----/

INTERROGATIE Zie:
- ondervraghe ende ----/

INTERROGATOIRE; INTERROGATORIE; INTERROGATORIUM = sub. ondervraging.
- examen; interrogatio; interrogatoria;
- interrogation; interrogatoire;
- Ausfragung; Vernehmung; Verhör;
- examination; interrogation;
- interrogación; interrogatorio;

vpl.: PvB 1/560; T1/400; MGG 29; Bl: Pl.Bra 23; C1/264.

INTERROGATORIE Zie:
- interrogatoire; ----; interrogatorium/

INTERROGATORIEN Zie:
- aengedrachten oft ----/
- vraghen oft ----/

INTERROGATORIUM Zie:
- interrogatoire; interrogatorie; ----/

INTERROGATORY Zie:
- intergatory; ----/

INTERROGEEREN; INTERROGEREN; INTERROGUEREN = vb. ondervragen.
- interrogo I;
- interroger;
- ausfragen;
- interrogate;
- interrogar;

vpl.: T1/54, 100, 315; PvB 1/560.

INTERROGEREN Zie:
- interrogeeren; ----; interrogueren/
- pede ligato ---- ende examinaren/
- vraghen oft ----/

INTERROGUEREN Zie:
- interrogeeren; interrogeren; ----/

INTERROMPEEREN; INTERROMPEREN; INTERRUMPEREN; INTERRUMPEEREN = vb. onderbreken.
- interrumpo III;
- interrompre;
- unterbrechen;
- to interrupt;
- interrumpir;

vpl.: PvB 6/28; C1/552, 214; T2/95.

INTERROMPEREN Zie:
- interrompeeren; ----; interrumperen; interrumpeeren/

INTERRUMPEEREN Zie:
- interrompeeren; interrompeperen; interrumperen; ----/

INTERRUMPEREN Zie:
- interrompeeren; interrompeperen; ----; interrumpeeren/

INTERRUPCIE; INTERRUPT; INTERRUPTIE = sub. 1. onderbreking; 2. adi. onderbroken; afgebroken.
- 1. interruptio; 2. interruptus; cassatio; intermissio; interpellatio; intervallum;
- 1. interruption; 2. interrompre; interrompu;
- 1. Unterbrechung; 2. unterbrochen;
- 1. interruption; 2. interrupted; interrupt;
- 1. interrupción; estorbo; 2. interrumpir; interrupt; interrumpido;

vpl.: PvB 1/594; PvB 10/231; T1/27; T2/76, 18; LO3/560; C1/298; PB III 492; LO1/678.

INTERRUPCIE Zie:
- stornisse oft ----/

INTERRUPT Zie:
- interrupcie; ----; interruptie/

INTERRUPTIE Zie:
- interrupcie; interrupt; ----/

INTERTORIE Zie:
- sentencie ----/

INTERVAL Zie:
- distantie ende ----/

INTERVALL; INTERVALLE VAN

TIJDE = sub. tussenruimte; tussentijd; afstand.
- intervallum; spatium; temporis;
- écart; entretemps; intervalle; laps de temps;
- Intervall; Zwischenraum; Zwischenzeit; Zeitraum;
- distance; interval; interim; space of time;
- en el interin; entretanto; intervalo de tiempo;

vpl.: BVB 94; T1/124, 54; T2/103; LO 6/624; PB II 323; B2/45; C1/499, 249.

INTERVALLA LUCIDA = heldere ogenblikken (bij een geesteszieke).
- moments lucides;
- zeitliche klare Augenblicke von einem Geisteskranken;
- lucid intervals (of a mental patient);
- intervalos lúcidos;

vpl.:

INTERVALLE Zie:
- bij ---- ende loope van tijde/
- intervall; ---- van tijde/

INTERVENIEEREN; INTERVENIEREN; INTERVENIREN = vb. bemiddelen; tussenbeide komen; te hulp komen.
- intervenio IV; adiuvo I auxilior I;
- intervenir;
- vermittlen; Hilfe leisten;
- intervene; come go to a man'said;
- intervenir;

vpl.: DVB 27; C1/505; DVB 117; ACart 46; T1/58.

INTERVENIENT = sub. bemiddelaar.
- interventor; interpres; internuncius;
- intermédiaire; médiateur;
- Vermittler;
- interventor; intercessor; mediator;
- interventor;

vpl.: C1/blz. 505; DVB 117.

INTERVENIEREN Zie:
- intervenieeren; ----; interveniren/

INTERVENIREN Zie:
- intervenieeren; intervenieren; ----/

INTERVENTEUR ENDE TUSSCHENSPREKER = taut. bemiddelaar.
- intermedius; interventor; interpres;
- intermédiaire; intervenant; médiateur; qui intervient dans un procès;
- Vermittler;
- mediator; interventor;
- mediador; intercesor; intervenidor;

vpl.: PvB 1/blz. 488; C1/505; Bl. Pl. Brs 23.

INTERVENTIE Zie:
- met ---- ende toedoeninge/

INTERVENTIE = sub. tussenkomst; bemiddeling.
- interventus; interventio;
- intervention;
- Vermittlung;
- intervention;
- intervención;

vpl.: PvB 1/312; ACart 46; PvB 1/315.

INTERYEN Zie:
- okeryen oft ----/

INTESTAET; INTESTATE = wettelijke vererving; zonder testament na te laten.
- intestatio; intestatus;
- succession ab intestat; sans testament mourir;
- gesetzliche Vererbung; ohne Testament;
- abintestate heritage; without a last will;
- intestado; sin testamento;

vpl.: PvB 1/69; T2/74.

INTESTAET STERVEN = sterven zonder testament na te laten.
- morior IV sine testamento;
- mourir sans laisser un testament;
- sterben ohne ein Testament hinter zu lassen;
- die without leaving a last will;
- morir sin dejar un testamento;

vpl.: T1/504; T2/74.

INTESTATE Zie:
- bij ---- aencomen/

INTESTATO Zie:
- ab ----/
- bastaerden erven ab ---- met/
- succederen ab ----/
- successie ab ----/
- pro ----/

INTESTATUS Zie:
- pro parte testatus et pro parte ----/

INTHIMATIE; INTIMATIEN; INTIMATIE = sub. aanzegging; gerechtelijke bekendmaking.

- intimatio; nuncius iudicialis; indictio iudicialis; citatio in ius;
- intimation;
- Anzeige; gerichtliche Bekanntmachung; gerichtliche Anzeige;
- judicial intimation; notification;
- intimación; notificación;

vpl.: DVB 8; T1/454; B1/102; C2/900; C1/5, 249, 455.

INTHIMATIE Zie:
- wittige wete ende ---- doen/

INTHIMATIE BRIEVEN; INTHIMATIEBRIEF = sub. gerechtelijke aanzegging.
- denuntiatio; littera qua aliquis; vocatur in ius;
- intimation;
- gerichtliche Anzeige;
- intimation; judicial announcement;
- intimatión;

vpl.: LPS 116, 117.

INTHIMATIE OFT COMMUNICIATIE = dagvaarding of mededeling.
- evocatio intimatio vel communicatio;
- intimation ou communication;
- Vorladung oder Mitteilung;
- summons or announcement;
- citación o comunicación;

vpl.: CII/blz. 318.

INTHIMEREN; INTIMEREN = vb. bekendmaken; publiceren; van hogerhand gelasten; gerechtelijk aanzeggen.
- denuntio I; iudicio arcessere; provoco I in ius; intimo I;
- intimer judiciairement;
- bekanntmachen; zitieren; vorladen; gerichtlich ansagen; anzeigen;
- intimate; notify by court-order; judicially announce;
- intimar; efectuar una; notificatión judicial;

vpl.: C2/882, 1051; B1/6; C1/18; B2/29; C2/1015.

INTIMATIE Zie:
- inthimatie; intimatien; ----/

INTIMATIEN Zie:
- inthimatie; ----; intimatie/

INTIMEREN Zie:
- inthimeren; ----/

INTIMIDATIE = sub. vreesaanjaging.
- intimidatio;
- intimidation;
- Einschüchterung;

- intimidation;
- intimidación;

vpl.: PB/II/345.

INTINEREMENTE Zie:
- tot ---- ende bevoolen/

INTITULATIE = sub. betiteling.
- inscriptio nomen;
- intitulé;
- Titulierung;
- title;
- intitulación; titulación; titulo;

vpl.: C1/blz. 262.

INTITULEEREN; INTITULEREN = vb. betitelen.
- librum inscribo III;
- intituler;
- titulieren;
- title;
- intitular;

vpl.: C1/blz. 262.

INTITULEREN Zie:
- intituleeren; ----/
- noemen oft ----/

INTRESSEN = sub. pl. schaden.
- detrimentum; damnum;
- dommage;
- Schaden;
- damage;
- daño;

vpl.: BVB 139.

INTRICAET Zie:
- lastig ende ----/

INTRICAET = adi. ingewikkeld; verward.
- perplexus;
- compliqué; confus;
- verwickelt; kompliziert;
- intricate; complicated; complex;
- intrincado; confuso;

vpl.: C1/108.

INTRINSECQUE WEERDE = waarde volgens metaalgehalte.
- valor secundum metalli gradum;
- valeur suivant la teneur en métal;
- Wert zufolge Metallgehalt;
- value according to the degree of metal;
- valor según quilate de metal;

vpl.: PB/III/555.

INTRODUCEEREN; INTRODUCEREN = vb. inleiden.
- introducere III;
- introduire;
- einführen;
- introduce;

- introducir;
vpl.: B1: Pl.Pr/1.

INTRODUCEREN Zie:
- introduceeren; ----/

INTRODUCTIE = sub. inleiding; invoering.
- introductio ; constitutio legum;
- introduction ; établissement des lois;
- Introduktion;
- introduction;
- introducción;
vpl.: MGG 160.

INTRODUCTIVE Zie:
- litis ----/

INTRUDEEREN; INTRUDEREN = vb. binnendringen; indringen; opdringen.
- intrudere III; immitere III;
- pousser dans; pénétrer; introduire de force;
- sich eindrängen; eindringen hineinmischen;
- intrude into ;
- penetrar; introducir; imponerse;
vpl.: T2/138; B1/Pl.Bra. 22.

INTRUDEREN Zie:
- intrudeeren; ----/

INUNDATIE = sub. overstroming.
- inundatio; proluvies;
- inondation;
- Uebersch wemmung;
- inundation; flood;
- inundación;
vpl.: PB/II/360; B1/75; C2/896.

INUNDEREN Zie:
- overwateren ende ----/

INUTIL = adi. onnut(tig).
- inutilis;
- inutile; improductif;
- unnütz;
- useless;
- inútil; improductivo;
vpl.: MGG 95.

INUTILE Zie:
- ydel ende ----/

INVADEEREN; INVADEREN = vb. binnendringen; aanvallen; overvallen; overweldigen.
- invado III; supero I; penetro I;
- envahir; attaquer; invader; pénétrer;
- angreifen; mit Gewalt den Besitz ergreifen; besiegen; ueberfallen;

- attack; invade; overpower; penetrate;
- invadir; atacar; asaltar;
vpl.: C1/108; T1/218; B1/14; PB II/339; R2/884.

INVADEREN Zie:
- invadeeren; ----/

INVADEREN ENDE QUETZEN = overvallen en verwonden.
- invadere et vulnerare;
- attaquer et blesser;
- ueberfallen und verletzen;
- attack and injure;
- invadir y herir;
vpl.: Pl.Bra/10; B1.

INVADEREN OFT VEROVERLASTEN = overvallen of aanvallen.
- invadere;
- assaillir ou attaquer;
- angreifen; besiegen;
- invade or attack;
- asaltar o atacar;
vpl.: C1/389.

INVADEUR Zie:
- aanrander of ----/

INVAERDER = hij die in een ander zijn muur of gevel bouwt.
- is qui aedificat (irrumpit) in murum vel in fastigium alienum (alius);
- celui qui entre dans le mur ou dans le pignon d'autrui;
- der an eines anderen Mauer oder Fassade baut;
- those who build in the wall of somebody else;
- el que construye en el muro o en la fachada de otro;
vpl.: C1/226.

INVAEREN Zie:
- vuijt ende ----/

INVALIDACIE = sub. ongeldigverklaring in rechte.
- abolitio legis; abrogatio;
- für ungültig Erklärung;
- annulment; invalidation;
- invalidación;
vpl.: T2/246.

INVALIDELIJCK = adv. gebrekkig.
- invalide; infirme;
- défectueux;
- mangelhaft;
- imperfectly; defectively;
- defectuoso; deficiente;
vpl.: MGG 98.

INVALIDITEYT = sub. ongeldigheid.

- pretium nullum; vilitas; inutilitas; tenuitas; levitas;
- nullité; invalidité;
- Wertlosigkeit; Ungültigkeit;
- null and void; invalid; worthlessness;
- nulidad; invalidez;

vpl.: T2/74.

INVALLINGHE Zie:
- gebrekinge oft ----/

INVAREN Zie:
- innevaeren; ----/

INVAREN = vb. onderbreken; in de rede vallen.
- interrumpo III;
- interrompre;
- unterbrechen; in die Rede fallen;
- interrupt;
- interrumpir; atajar; cortar a uno la palabra;

vpl.: LO6/blz. 550.

INVAREN IN EEN ANDERS MUUR = door een anders muur gaan.
- adversum murum alterius aedificare;
- entrer dans une muraclle;
- bauen an dem Mauer eines anderen;
- enter through the wall of somebody else;
- entrar por el muro ajeno;

vpl.: C1/181.

INVARENDE = sub. degene die in een anders muur aanbouwt.
- qui inaedificat;
- invasion celui qui adosse un bâtiment contre le mur d'un autre;
- derjenige der baut an dem Mauer eines Anderen;
- one who builds against another person's wall;
- el que construe en la muralla de otro;

vpl.: C1/blz. 181.

INVARINGE = sub. aanbouwing.
- accessio; recens aedificium;
- entrée adossement;
- Anbau;
- addition;
- construcción;

vpl.: C1/blz. 181.

INVASEUR Zie:
- spolieerder ende ----/

INVASIE Zie:
- incursie ende ----/

INVASIEN Zie:
- turberen met ----/

INVASOER = sub. overweldiger.
- invasor;
- envahisseur;
- Ueberwaltiger;
- usurper;
- invasor;

vpl.: T1/224.

INVECTIVE = adv. scheidend.
- invectivus;
- invectivantement;
- scheltend;
- abusive;
- insultantemente;

vpl.: C2/1051.

INVENCIE Zie:
- vijnding oft ----/

INVENCIO Zie:
- inventie; ----/

INVENTARIEEREN; INVENTARIEREN = vb. inventaris opmaken.
- bona redigo III in commentarium; inventarium facio III;
- inventariser; inventorier; faire l'inventaire;
- den Bestand aufnehmen; inventarisieren;
- draw up an inventory; make an inventory;
- inventariar; establecer un inventario;

vpl.: C1/blz. 46; 383; PvB 1/559.

INVENTARIEREN Zie:
- inventarieeren ; ----/

INVENTARII Zie:
- sub beneficio; ----/

INVENTARIJS ENDE BESCREVEN STAAT = taut. lijst van nagelaten goederen.
- tabula rerum relictarum hereditate;
- liste de biens et d'objets laissés par le défunt;
- Inventar; Liste von hinterlassenen Gütern;
- list of inherited goods;
- lista de bienes y objetos dejados por el difunto;

vpl.: T1/107.

INVENTARIJSE = inventaris.
- tabulae rerum;
- constat; inventaire;
- Inventar;
- inventory;
- inventario;

vpl.: T1/64.

INVENTARIS Zie:
- aanveerden onder beneficie van ----/

- brieven van beneficie van ----/
- beschreven Staat ende ----/
- pertinente Staeten van ----/
- onder beneficie van ----/
- staat en ----/
- lijst ofte ---/

INVENTARIS OFT RECEPISSE = inventarislijst of ontvangstbewijs.
- apocha;
- inventaire ou recu;
- Inventarliste oder Empfangschein;
- inventory-list or receipt;
- inventario; recibo; libro de inventarios;

vpl.: PB/III/421.

INVENTARIS OFTE LIJSTE = taut. goederenlijst.
- index supellectilis;
- inventaire;
- Güterliste;
- list of goods;
- lista de inventario;

vpl.: ADR/8.

INVENTARIS SCRIPTO = geschreven inventaris.
- inventarium scriptum;
- inventaire écrit;
- geschriebenes Inventar;
- written inventory;
- inventario por escrito;

vpl.: C1/636.

INVENTARIUM = sub. inhoudsbeschrijving.
- descriptio argumenti;
- inventaire;
- Inventar;
- table of content;
- description del inventario;

vpl.: B2/29; C2/1015.

INVENTIE ; INVENCIO = sub. verzinsel; kunstgreep.
- inventio; artificium;
- invention; fiction; artifice; truc;
- Erdichtung; Kunstgriff;
- invention; artifice;
- invención; ficción; artimaña;

vpl.: C1/blz. 455; PB II 154.

INVENTILEEREN; INVENTILEREN = vb. bespreken.
- ventilo I;
- discuter; débattre;
- besprechen;
- ventilate;
- discutir; hablar de ....;

vpl.: C1/blz. 389.

INVENTILEREN Zie:
- inventileeren; ----/

INVERTEEREN; INVERTEREN = vb. omkeren; op z'n kop zetten.
- inverto III;
- bouleverser;
- umkehren;
- invert;
- volver;

vpl.: PvB 1/244.

INVERTEREN Zie:
- inverteeren; ----/

INVESTIGACIE = sub. gerechtelijk onderzoek.
- investigatio; iudicium;
- enquête; information; investigation; instruction; recherches;
- gerichtlichen Untersuchung;
- judicial investigation;
- averiguación; indagación; investigación; pesquisa;

vpl.: T1/4.

INVESTIGEEREN; INVESTIGEREN = vb. gerechtelijk onderzoeken; opsporen; navorsen.
- investigo I;
- s'enquérir de;
- gerichtlich untersuchen;
- judicialy investigate;
- informer; descubrir; investigar;

vpl.: C1/114.

INVESTIGEREN Zie:
- investigeeren; ----/

INVESTUERE; INVESTITURE = sub. bevestiging (in ambt); in een leen.
- investitura in officio; in rei feudor;
- investiture d'un office; d'un fief;
- Investitur; Konfirmation ins Amt; in einem Lehen;
- investiture; induction in offices;
- investidura; confirmacion en officio; en un feudo;

vpl.: PvB 1/221; C1/1, 291.

INVESTITUERE Zie:
- goedinghe oft ----/

INVESTITUEREN Zie:
- beleeninge ende ----/
- opdrachten ende ----/

INVESTITURE Zie:
- brieve van ---- oft verleydt/
- investituere; ----/

vpl.: PvB 1/blz. 225.

INVIDIEUSE Zie:
- amdelijcke oft ---- proposten/

INV

INVIGILEEREN; INVIGILEREN = vb. scherp toezien.
- acute specio I;
- regarder attentivement;
- scharf zusehen;
- to watch closely;
- vigilar atentamente;

vpl.: PvB 6/456.

INVIGILEREN Zie:
- invigileeren; ----/

INVIOLABELE POSSESSIE = onschendbaar bezit.
- possessio inviolabilis;
- possession inviolable;
- unverletzliches Besitz;
- inviolable possession;
- posesión inviolable;

vpl.: PLS 70.

INVIOLABELIJCK = adv. onverbrekelijck; onschendbaar.
- inviolabiliter; indubitate; sine controversia;
- inviolablement; indissolublement;
- unverbrüchlich; unverletzlich;
- indissoluble; inviolable;
- inviolablemente; inquebrantablemente;

vpl.: LPS 69.

INVOCACIE = sub. aanroeping.
- imploratio; supplicatio;
- invocation;
- Anrufung;
- invocation;
- invocación;

vpl.: T2/27.

INVOEGEN; IN VUEGEN = op de wijze.
- in modo;
- de la manière;
- in der Weise;
- in the way; in the manner;
- a la manera;

vpl.: BVB 99.

INVOLUCIE = sub. verdraaiing.
- detorquere verba; involutio;
- involution;
- Entstellung; Verdrehung;
- distortion; perversion;
- desfiguración; tergiversación;

vpl.: T1/617.

INVOLUYT = adi. duister; ingewikkeld.
- involutus;
- compliqué;
- dunkel; kompliziert;
- complicated; mysterious;
- complicado; enredado; intrincado; oscuro;

INW

vpl.: T2/224.

INVORDEREN Zie:
- innevorderen; ----/

INWAERT Zie:
- innewarts; inwarts; ----; innewaert; inwert; inward; inwaerts; inwerts/
- vutwaert gaen oft ----/

INWAERTS Zie:
- innewarts; inwarts; inwaert; innewaert; inwert; inward; ----; inwerts/

INWARD Zie:
- innewarts; inwarts; inwaert; innewaert; inwert; ----; inwaerts; inwerts/

INWARTS Zie:
- innewarts; ----; inwaert; innewaert; inwert; inward; inwaerts; inwerts/

INWENDICH INTEREST = verlies van waarde.
- deminutio pretii;
- diminution de rendement par qualité mauvaise ou défectueuse du produit;
- Wertverringerung; Entwertung
- loss of value;
- merma de rendimiento por mala o deficiente calidad del producto;

vpl.: T1/99.

INWENDIGE Zie:
- alloy(e), gewichte oft finicheyt van penningen oft ---- /
- deught/finiteijt ende ---- uecht van goede silver/

INWENDIGE DEUCHT Zie:
- alloy(e), gewichte oft finicheyt van penningen oft ----/

INWERT Zie:
- innewarts; inwarts; inwaert; innewaert; ----; inward; inwaerts; inwerts/

INWERTS Zie:
- innewarts;
- inwarts;
- inwaert;
- innewaert;
- inwert;
- inwards;
- inwaerts;
- ----/

INWOONDER Zie:
- naeckte ----/

IPOTEECKE; IPOTEECQUE; IPOTHEECKE; IPOTHEEQUE; IPOTHEKE = sub. hypotheek; verpanding.
- fiducia; hypotheca; pignus;
- hypothèque;
- Hypothek; Verpfändung; Versetzung;
- mortgage; pawning; pledging;
- hipoteca;

vpl.: T1/110; T2/63.

IPOTHEECKE Zie:
- ipoteecke; ipoteecque; ----; ipotheeque; ipotheke/

IPOTEECQUE Zie:
- ipoteecke; ----; ipotheecke; ipotheeque; ipotheke/

IPOTHEEQUE Zie:
- ipoteecke; ipoteecque; ipotheecke; ----; ipotheke/

IPOTHECARIA Zie:
- actio ---- rescissoria/

IPOTHEKE Zie:
- ipoteecke; ipoteecque; ipotheecke; ipotheecke; ----/

IPOTICEEREN; IPOTICEREN = vb. verhypotheken.
- pignori oppono III;
- hypothéquer;
- mit Hypotheken belasten;
- mortgage;
- hipotecar;

vpl.: T2/35.

IPOTICEREN Zie:
- ipoticeeren; ----/

IPSE Zie:
- nemo enim plus juris in alium transferre potest quam ----/

IPSO Zie:
- ad fundamentum jurisdictionem ---- jure/

IPSO JURE = op grond van het recht, door het recht zelf.
- ratione juris;
- argument tiré de la loi; par la loi;
- auf Grund des Rechtes;
- on the ground of the law; by the law itself;
- a base de (of = a titulo de) derecho;

vpl.: PvB 6/68.

IRREGULAER; IRREGULEER; IRREGULIER = strijdig met de regel.
- irregularis;
- contraire aux pre; irrégulier;

préceptes du droit canon;
- inkompetent; unbefugt;
- incompetent; unqualified;
- contrario a las reglas;

vpl.: T2/126.

IRREGULARITEYT = sub. onregelmatigheid.
- deformitas; pravitas;
- irrégularité;
- Unregelmäszigkeit;
- irregularity;
- irregularidad;

vpl.: T1/179.

IRREGULEER Zie:
- irregulaer; ----; irregulier/

IRREGULIER Zie:
- irregulaer; irreguleer; ----/

IRRELEVANT = adv. onbelangrijk; niet ter zake dienende.
- levidensiter; inaniter non ad rem (hoc nihil ad rem);
- insignifiant;
- irrelevant; nicht sachdienlich;
- irrelevant; impertinent;
- insignificante;

vpl.: MGG 110.

IRREMISSIBELIJCK = adv. onverminderd.
- illibatus;
- non diminué;
- unvermindert;
- undiminished;
- sin disminuir;

vpl.: PvB 7/325.

IRREPARABEL; IRREPARABLE = onherstelbaar; niet meer goed te maken.
- irreparabilis;
- irréparable;
- nicht wiederherstellbar; unersetzlich;
- irreparable;
- irreparble;

vpl.: T2/129; C1/41, 67.

IRREPARABLE Zie:
- irreparabel; ----/

IRREPARABEL OFTE ONVERBETERLIJCK = onherstelbaar.
- irreparabilis;
- irréparable;
- irreparabel;
- irreparable;
- irreparable; irremediable;

vpl.: PvB 5/543.

IRREPARABELE SCHADE = onherstelbare schade.

- damnum irreparabile;
- dégât irréparable;
- unersetzlicher Schaden;
- irreparable damage;
- daño irreparable;

vpl.: PB/II/105, 197.

IRREPROCHABILE = adi- onberispelijk.
- irreprehensus;
- irréprochable; irrépréhensible;
- tadellos;
- irreprenhensible; blameless;
- irreprochable;

vpl.: BVB 157.

IRREVERENTIE Zie:
- verachtinge ende ----/

IRREVOCABLE = adi. onherroepelijk.
- irrevocabilis;
- irrévocable;
- unwiderruflich;
- irrevocable;
- irrevocable; inapelable; inabrogable;

vpl.: PB/III/146.

IRRINGE Zie:
- erreur; erruer; erruere; erringe; arringe; ----/

IRRITATIE = sub. (prikkeling); verbittering.
- irritatio;
- irritation;
- Verbitterung;
- irritation;
- irretación; encono;

vpl.: PvB 1/48.

IRROGEEREN; IRROGEREN = vb. schade berokkenen.
- exhibeo II; noceo II;
- causer; provoquer; susciter;
- Schaden verursachen;
- bring damage on; do harm to;
- irrogar;

vpl.: T1/307.

IRROGEREN Zie:
- irrogeeren; ----/

IRST Zie:
- eerst; eerste; erst; ierst; iersten; ----; yerst; yersten/

IS GEWIJST TOT SYNE VERMETEN = bij vonnis een proces gewonnen hebben.
- processus iuridicus vicit;
- est sentencié avoir gain de cause;
- hat den Prozess gewonnen;
- win a lawsuit by pronouncement of sentence;

- ha sido sentenciado haber ganado el pleito;

vpl.: C3/60.

IS VAN NOODE = is noodzakelijk.
- necessarius sum;
- être nécessaire;
- notwendig sein;
- be necessary;
- hacer falta; ser necesario; ser menester;

vpl. T1/103.

ISENSTE Zie:
- 't senste; 't ----/

ISERE (N) Zie:
- buijten banden van ----/
- buyten hachten ----/
- geloyende ----/

ISEREN; ISERN = sub. pl. boeien.
- catena; compes; nervus; vinculum;
- chaîne; fer;
- eiserne Fessel;
- iron;
- cadenas; esposas; hierros;

vpl.: T2/261.

ISERN Zie:
- iseren; ----/

ISERWERC Zie:
- iserwerck; ----/

ISERWERCK; ISERWERC = sub. ijzerwerk.
- ferramenta;
- articles de fer;
- Eisenwaren;
- iron-work;
- articulos de hierro;

vpl.: T1/337.

ISSUE Zie:
- gagie contrerolleur van de ----/
- innecomen collecteur des rechts van ----/
- recht van ----/

ISSUE Zie:
- issuwguelde; ----; issuwe; exuwe; issuerecht; recht van exue/

ISSUEMEESTER Zie:
- issuwemeester; ----; essueremeester; issuere; issuer/

ISSUWEMEESTER; ISSUEMEESTER; ESSUEREMEESTER; ISSUERE; ISSUER = sub. heffer en beheerder van het recht geheven van erfenissen in de stad die aan personen daarbuiten

toevallen.
- administrator hereditatum in urbe, quae perveniunt ad homines extra urbem;
- percepteur et administrateur du droit imposé sur des héritages à faveur d'héritiers en dehors du domicile du testateur;
- Verwalter von Erbschaften in der Stadt die Personen ausser der Stadt zufallen;
- administrator of heredity rights inside the town, which are due to persons outside the town;
- cobrador y administrador del derecho impuesto a herencias en favor de herederos fuera del domicilio del testador;

vpl.: C1/420, 577/2.

ISSUEN Zie:
- ontfangher van der ----/

ISSUER Zie:
- issuwemeester; issuemeester; essueremeester; issuere; ----/

ISSUERE Zie:
- issuwemeester; issuemeester; essueremeester; ----; issuer/

ISSUERECHT Zie:
- issuwghelde; issue; issuwe; exuwe; ----;
- recht van exue/

ISSUWE Zie:
- issuwghelde; issue; ----; exuwe; issuerecht/
- recht van exue/

ISSUWGHELDE; ISSUE; ISSUWE; EXUWE = rechten welke een vazal bij ontslag van de leenplicht aan de leenheer moest betalen. "recht" door het stedelijk bestuur geheven, van erfenissen in de stad, die aan personen daarbuiten toevallen.
- argentum ius heridididatum;
- droit d'issue;
- Recht, durch die Stadtverwaltung gehoben von Erbschaften in der Stadt, die Personen ausserhalb der Stadt zuteil werden;
- payment by vassal to Lord when discharged of feudal duty;
- derecho a pagar por el vasallo al señor feudal al terminarse la feudalidad;

vpl.: LO7/116.

IST NOOT = indien het noodzakelijk is.

- si necessarie sit;
- s'il est nécessaire;
- ist es notwendig;
- if it is necessary;
- si es necesario;

vpl.: C1/92.

ISTERMENT Zie:
- instrument; insterment; instrement; ----; instrumente; histerment/

ITERATIE = herhaling; hervatting sub.
- iteratio;
- réitération; reprise;
- Wiederholung;
- repetition;
- repetición; reanudación;

vpl.: B2/160; C2/1013.

ITERATIVE = ppr. herhalend.
- iterativus; identidem semel iterumque; iteratis; vicibus;
- itératif; itérativement;
- wiederholend;
- repeating; iteration; reiteration;
- iterativo;

vpl.: C1/528; SPS 270; LPS 70.

ITERATIVE BELOFTE = herhaalde belofte.
- promissio iterata;
- promesse réitérés (répétés);
- wiederholtes Versprechen;
- repeated promise;
- promisa reiterada;

vpl.: PB/II/352.

ITERATIVE PERSONELE COMPARITIE = herhaalde persoonlijke verschijning (voor het gerecht).
- vadimonium iteratum (repetitum) proprium (privativum);
- comparution iterative personnelle;
- wiederholte persönliche Erscheinung;
- repeated personal appearance;
- reiterada comparición personal;

vpl.: C1/318.

ITTERATIVELIJCK ; ITERATIVELIJCKEN = adv. herhaaldelijk.
- iteratis vicibus; semel atque iterum;
- fréquemment; à plusieurs reprises;
- wiederholt;
- repeatedly; frequently;
- reiteradamente;

vpl.: PvB 1/blz. 225; B2/160; C2/1013.

IUD

ITERATIVELIJCKEN Zie:
- iterativelijck; ----/

ITEREEREN; ITEREREN = vb. herhalen.
- repetere; ieterare;
- répéter;
- wiederholen;
- repeat;
- reiterar; repetir;

vpl.: PB/III/562.

ITEREREN Zie:
- itereeren; ----/

IUDICAVIT Zie:
- actio factum contra judicem qui male vel per imprudenciam ----/

IURISDICTIEN Zie:
- geestelijcke ----/
- gesach noch ----/
- weerlijcke ----/

IURISDICTIO PENALI SANCTIONE SEU IUDICIO = rechtspraak door strafbepaling of vonnis.
- jurisdiction par pénalité;
- Rechtsprechung durch Strafbestimmung oder Urteil;
- jurisdiction by penal provision or sentencie;
- jurisdicción por sanción o por juicio ;

vpl.: MGG 40.

IUDICIUM = sub. 1. gerecht; vonnis; 2. behandeling van criminele en civiele gedingen.
- 1 + 2. iudicium;
- 1. justice; 2. rendre justice en affaires criminelles et civiles;
- 1. Gericht; 2. Verhandlung von Kriminal- und Zivilprozessen;
- 1. justice; 2. trial of a criminal or hearing of a civil case;
- 1. justicia; 2. hacer justicia en asuntos criminales y civiles;

vpl.: T1/5.

IUDICIUM CIVILE = burgerlijk rechtsgeding.
- procès civil;
- bürgerliches Prozess;
- civil lawsuit;
- proceso civil;

vpl.: T1/6.

IYO

IUDICIUM CONTRADICTORIUM = rechtsgeding waarin aanlegger en verweerder tegengestelde redenen naar voren brengen.
- proces dans lequel l'accusateur et l'acusé amènent des arguments contradictoires;
- Prozess in dem Ankläger und Verteidiger entgegengesetzte Beweisgründe hervorheben;
- lawsuit in which the plaintiff and the defender advance contrary arguments;
- proceso en el cual el acusador y el acusado aluden argumentos contradictorios;

vpl.: T1/5.

IUDICIUM CRIMINEEL = strafproces.
- iudicium criminale; lis criminalis;
- justice pénale; justice criminelle;
- Strafprozess;
- criminal lawsuit;
- justicia criminal;

vpl.: T1/5.

IUS Zie:
- fruendi ----/

IVER = sub. ijver; vlijt.
- studium;
- diligence; zèle; application;
- Eifer; Fleiss;
- diligence; zeal;
- diligencia; aplicación;

vpl.: ADR 17.

IYOAS Zie:
- guarda ----/

ADDENDA

IN DEN BEDDE OVERGEVEN = bij huwelijk overgedragen.
- in matrimonium delego l;
- en marriage transférer;
- bei Heirat übertragen;
- transfer at marriage;
- abeja matrimonio entregar;

vpl.: BVB 175.

INPAKKER Zie:
- packer; pakker;----/

IPOTHEECKE Zie:
- ypotheeken; hypotheek; hypotheke;----/

NB: Vindplaats + habitatio + lieu - ou l'on a trouvé + Fundort + findingplace + habitación = vpl.

JAAR Zie:
- een ---- vromen/

JAARELIJCK Zie:
- jaarlijx; jaerlijx; ----; jaarlijcke; jaerlijcxen; jaerlike/

JAARGEDINGEN Zie:
- jaergedingen; ----; jaergedinc/

JAARKEUREN = verordeningen die een jaar geldig zijn. sub. pl.
- edictum, quod valet per unum annum;
- décret qui reste en vigueur une année;
- Verordnungen, die für ein Jahr gelten;
- ordinances which are valid for one year;
- decretos que valen un ano;

vpl.: B2/51; C2/1019.

JAARLIJXE Zie:
- jaarlijx; jaerlijx; jaarelijck; ----; jaerlijcxen; jaerlike/

JAARLIJX; JAERLIJX; JAARELIJCK; JAARLIJCXE; JAERLIJCXEN = adv. & adi. jaarlijks.
- adi. anniversarius; adv. annuatim;
- adi. annuel; adv. annuellement, par an, tous les ans;
- adv. & adi. jährlich;
- adv. yearly; adv. every year;
- adv. anual; adi. cada año, todos los años; anualmente;

vpl.: AKB1. DVB 25 - 33.

JAARS Zie:
- naderschap van bloedsweghen binnen s'---- te doen/

JAC Zie:
- jaecken; jacket; ----/

JACET Zie:
- deponit artilicum ut ----/
- deponit aut affirmat articulum prout ----/

JACHT Zie:
- recht van ----/

JACINCTIJN Zie:
- jacinture; ----/

JACINTURE; JACINCTIJN = 1. sub. violetkleurige stof; 2. adi. paarskleurig.
- 1. materia ianthina; 2. ianthinus; violaceus;
- 1. étotte violâtre; 2. violâtre; violacé;
- 1. veilchenblauer Stoff; 2. veilchenblau; veilchenblauer; violett gefärbt;
- 1. sky-blue stuff; 2. purple coloured;
- 1. azul celeste; cerúleo; 2. de color morado;

vpl.: T1/409; T2/370.

JACKET Zie:
- jaecken; ----; jac/

JACOBSDAGH Zie:
- sint ---- Apostel/

JACTITEEREN; JACTITEREN = vb. snoeven; groot spreken.
- iactito I; magna loqui III;
- se vanter;
- prahlen; renommieren; bramarbasieren;
- brag; boast; bluster; jactation;
- fanfarronear; jactarse;

vpl.: C1/113.

JACTITEREN Zie:
- jactiteeren; ----/

JACTURE Zie:
- quisting, ---- ende verderfenisse/

JAECKEN; JACKET; JAC = sub. jak; wambuis.
- thorax; pectoris tegmen et amictus;
- jaquette;
- Wams;
- jackets;
- jubón;

vpl.: C1/296.

JAEGEN; JAGEN = vb. jagen op; opdrijven.
- agito I;
- conduire; mener; diriger;
- aufjagen; aufstöbern;
- chase;
- llevar; conducir; guiar; dirigir;

vpl.: BVB 22.

JAEGEN HAIR MET HAIR = jagen met jachthonden.
- venatio per canes;
- chasser aux chiens de chasse;
- jagen mit Jagdhunden;
- hunt with hounds;
- cazar (salir a cazar) por perros de caza;

vpl.: PvB 7/562.

JAEGEN PLUYM MET PLUYM = jagen met de valk.
- venatio per falconem;

- chasser au faucon;
- jagen mit dem Falke;
- hunt with a falcon;
- cazar (salir a cazar) por halcón

vpl.: PvB 7/562.

JAER Zie:
- een ---- vromen/
- lest ghevallen ----/

JAER; JARE; JAIR = sub. jaar.
- annus;
- an;
- Jahr;
- year;
- año;

vpl. DVB 4.

JAER VAN CHIERINGHE = jaar van waardering (taxatie).
- annus taxationis;
- le terme de la mise au enchères;
- Jahr der Wertbestimmung;
- year of taxation (estimation);
- año de tasación;

vpl.: C1/412.

JAER VAN VERBUET = jaar van ruiling (van uitgewonnen pand).
- annus mutationis (pignoris evicti);
- ennée d'échange;
- Jahr von Tausch;
- year of exchange;
- año de cambio;

vpl.: B2/137.

JAER VROME = jaaropbrengst; jaaroogst.
- fructus annualis; messis anni;
- année de fruits;
- Jahresertrag (des Landes); Jahresernte;
- annual produce; annuel harvest;
- rendimiento de un ano; cosecha de un ano;

vpl.: C3/blz. 22.

JAERE Zie:
- gousdaghe van den ----/
- naer den overstrijck van den ----/
- tot ----/
- tot sijne volkomen ----/
- teijnden ---- ende dach/

JAERELIJCKSCHE CROISE = jaarlijkse verplichting; jaarlijkse aanwas.
- 1. obligatio annua; 2. accessio annua; incrementum annuum;
- 1. cour annuel; 2. accroissement annuel;
- 1. jährliche Verpflichtung; 2. jährlicher Zuwachs;
- 1. annual duty; 2. annual increase;
- 1. obligación anual; 2. aumento annual; incremento annual;

vpl.: PvB 8/17; PvB 6/601.

JAEREN Zie:
- binnen corte ---- herrewaerts/
- lestgevallen ---- achterstels/
- meerderjaerigheydt diest 24 ----/
- meerderjarigheydt Loven 25 ----/
- overstrijck van ----/
- twee continuele ----/
- vuer veelre ----/

JAEREN ENDE DAEGEN BESITTEN = ... jaar oud zijn; de leeftijd hebben van ....
- ... annos natus sum; habeo II annos ---;
- avoir ... ans; être âgé de ... ans;
- im Alter von .... Jahren;
- be ... old;
- tener años;

vpl.: MGG 13.

JAEREN HERREWAERTS = jaren geleden.
- ante multos annos;
- il y a des années;
- Jahren her;
- yeras ago;
- hace muchos años;

vpl.: PvB 6/268.

JAEREN VAN DISCRETIE = jaren des onderscheids.
- anni discretionis;
- âge de raison;
- Jahre der Vernunft;
- years of discretion;
- años de juicio;

vpl.: PB/III/119.

JAERGEDINC Zie:
- jaergedingen; jaargedingen; ----/

JAERGEDINGEN Zie:
- jaergedinghen; jaargedingen; jaargedinc/

JAERGEDINGHEN; JAERGEDINGEN; JAARGEDINGEN; JAERGEDINC = drie jaargerechtzittingen zijnde het eerste op Dinsdag na Beloken Paschen het tweede de dag na de geboorte van St. Jan Baptist in juni, de dag na Driekoningen.
- iudicia quod quotannis in aliquo loco considetur semel, bis vel saepius;
- trois plaids généraux, étant le premier le mardi après

Paques closes, le second le lendemain de la naissance de Saint Jean Baptiste en juin, le troisième le lendemain de l'epiphanie;
- jährliche Gerichtssitzungen;
- annual court sessions;
- tres audiencias generales anuales, la primera al martes después de Domingo de Cuasimodo, la segunda al día siguiente al nacimiento de S. Juan Bautista y la tercera siguiente al dia de Epifania;

vpl.: B1; Pr. Tr. 3; C2/931; C1/411; C3/136; B2/5 C2/978; ADR 17; C2/1027.

JAERGHETIDE; JARITIDE; JARICHTIDE; JAERGHETIJT = jaergetijde d.i. het opdragen eenmael per jaar van een H. Mis voor het zieleheil van een overledene.
- anniversarium i.e.semel quotannis sacram missam celebrare pro salute animi mortui;
- anniversaire, c'est le célébrer une fois par an d'une Sainte Messe pour le salut de l'âme d'un mort;
- Jahreszeit d.h. das einmal jährlich Zelebrieren einer H. Messe für das Seelenheil eines Verstorbenen;
- season, the celebration one a year of a H. Mass for the salvation of a deceased;
- aniversario e.d. celebrar una Misa una vez al ano para el descanso de un muerto;

vpl.: LO1/64.

JAERGHETIJT Zie:
- jaerghetide; jaritide; jarichtide; ----/

JAERLIJCKE MONTCOSTEN = jaarlijkse kosten van eten en drinken.
- impensae annualis cibariorum;
- dépens de bouche annuels;
- jährliche Kosten von Speisen und Getränk;
- yearly expenses of food and beverage;
- gastos anuales para comer y beber;

vpl.: LO4/44.

JAERLIJCXEN Zie:
- jaerlijx; jaerlijx; jaarelijck; jaarlijcxe; ----; jaerlike/

JAERLIJKSCHE CROISE = jaarlijkse aanwas.
- increm entum annuum;
- accroissem ent annuel;
- jährlicher Zuwachs;
- annual increase;
- aum ento anual; incremento anual;

vpl.: PvB 6/601.

JAERLIJX Zie:
- jaarlijx; ----; jaarelijck; jaarlijcxe; jaerlijcxen; jaerlike/

JAERLIKE Zie:
- jaarlijx; jaerlijx; jaarelijck; jaarlijcxe; jaerlijcxen; ----/

JAERMAERCT Zie:
- jairmerckt; jaermarct; ----; jaermerct; jaermarket; jaermaert/

JAERMAERT Zie:
- jairmerckt; jaermarct; jaermaerct; jaermerct; jaermarket; ----/

JAERMARCT Zie:
- jairmerckt; ----; jaermaerct; jaermerct; jaermarket; jaermaert/

JAERMARKET Zie:
- jairmerckt; jaermarct; jaermaerct; jaermerct; ----; jaermaert/

JAERMERCKT OFT FOVIE = jaarmarkt.
- mercatus;
- foire;
- Jahrmarkt;
- fair;
- mercade anual; feria anual;

vpl.: PvB 5/649.

JAERMERCT Zie:
- jairmerckt; jaermarct; jaermaerct; ----; jaermarket; jaermaert/

JAERS Zie:
- binnen s' ---- te verbueten/
- een vierendeel ---- met heuren borsten houden/
- teijnden ----/
- 't s'----; 's-iaers/

JAERSCAER Zie:
- scaer; ----; schare; schaer; jaerschare/

JAERSCHAER Zie:
- jaerschare; jaerschaere; ----/

JAERSCHAERE; JAERSCHARE; JAERSCHAER = sub. jaarpacht; jaaropbrengst van het land; huurtijd; termijn voor pacht.
- locatio per annum; terminus locationis; spatium conductionis;
- terme de bail; terme de location;
- Jahres ertrag; Mietzeit; Termin für Pacht;
- annual rent; term of lease;
- arrendamiento anual; tiempo de locación; duración del contrato de arrendamiento; plazo par arriendo;

vpl.: LO4/538; LO5/36; PB IV 63; T1/421.

JAERSCHAERE OFT HUERE = taut. huur.
- conductio;
- louage (location);
- Miete;
- rent;
- alquiler;

vpl.: C1/181.

JAERSCHAEREN Zie:
- te ---- geven/
- ter ---- geven/
- ter ---- lenen/

JAERSCHARE Zie:
- scaer; jaerscaer; schare; schaer; ----/

JAERSDACH Zie:
- jairsdach; nieuwejaersdach; ----/

JAERVERDE Zie:
- jaervrede; ----/

JAERVREDE Zie:
- sessewekens oft ----/

JAERVREDE; JAERVERDE = sub. vonnis waarin vrede geboden wordt gedurende een jaar eindigende op St. Jan.
- sententia qua pax iubetur per unum annum et finitur in die festo sancti Johannis;
- arrêt dans lequel la pais était ordonnée pendant une année, terminant à la St. Jean;
- Frieden für ein Jahr, das sollte jährlich bestätigt werden
- year-peace, peace for one year;
- sentencia por la cual se ofrece paz durante un año acabando dia de San Juan;

vpl.: C1/392; LO1/504.

JAGEN Zie:

- jaegen; ----/

JAGEWERC Zie:
- jagherie; jacherye; jagt; ----; jaginge/

JAGHERIE; JAGHERYE; JAGT; JAGEWERC JAGINGE = sub. jachtbedrijf; jacht.
- venatio;
- chasse;
- Jagdbetrieb; Jagd;
- huntingsassociation; chase;
- caza;

vpl.: PB/III/501; PB II 138; DVB 46.

JAGHERYE Zie:
- jagherie; ----; jagt; jagewerc; jaginge/

JAGINGE Zie:
- jagherie; jacherye; jagt; jagewerc; ----/

JAGT Zie:
- jagherie; jagherye; ----; jagewerc; jaginge/

JAHREN Zie:
- sedert eenige ----/
- ---- herwaerts/

JAIR Zie:
- jaer; jare; ----/

JAIR ENDE DACH = jaar en dag.
- iam diu; (annus diesque);
- année et jour;
- Jahr und Tag;
- year and day;
- año y día;

vpl.: BVB 171-

JAIRE Zie:
- in verhueringe uuijtgeven langer dan ----/

JAIREN Zie:
- wittige ----/

JAIRMERCKT; JAERMARCT; JAERMAERCT; JAERMARKET; JAERMAERT = sub. jaarmarkt.
- nundinae; forum nundinarium; panegyris;
- foire (annuelle);
- Jahrmarkt;
- fair; annuel market;
- feria (anul);

vpl.: BVB 172.

JAIRSCHAREN; GETONSTEN ENDE TERMIJN = taut. huurtermijn.
- tempus conductionis;
- temps de location;
- Mietfrist;
- rentterm;

- tiempo de locación;
vpl.: T1/417.

JAIRSCHE PACHT = jaarlijkse pacht of huur.
- aliquid conductum singulis annis;
- fermage annuelle ou location;
- jährliche Pacht oder Miete;
- yearly rent;
- arriendo anual;
vpl.: BVB 174.

JAIRSDACH ; NIEUWE JAERSDACH; JAERSDACH = sub. eerste dag van het jaar; Paaszondag; Kerstmis.
- calendae lanuarii (primus dies incipientis anni); dies nativitatis Christi; dies Paschae;
- premier jour de l'an; dimanche de Pâques; Noël;
- neujahrstag; Ostersonntag; Weihnachten;
- new Year's day; easter Sunday; Chrismas Day;
- primer día del ano; domingo de Pascua; Navidad;
vpl.: BVB 176.

JAIRWAIRHEYDEN Zie:
- voightgedaigen oft ----/

JAMER ENDE SCAEDE = adi. lastig en schade.
- molestus et damnum;
- fâcheux et dommage;
- schade;
- annoying and damaging;
- es molesto y una pena;
vpl.: C3/114.

JAMMERLIJCK TRACTEREN = pijnlijk verwonden.
- graviter vulnerare; acerbe (misere) vulnerare;
- effectiment blesser;
- ernstlich verwunden;
- painfully injure;
- herir dolorosamente;
vpl.: C1/600.

JAMMERLIJCKE Zie:
- miserable oft ---- persoonen/

JAN Zie:
- sint ---- expiratie/

JANDACH Zie:
- sint ---- 24 juni/

JANS Zie:
- sint ---- Baptistendach/

JANSMISSE Zie:
- sint ---- 24 juni/

JANUARIO = sub. januari.
- ianuarus;
- janvier;
- januar;
- january;
- enero;
vpl.: ACart 17.

JARE Zie:
- jaer; ----; jair/
- te drien tide binnen den ----/

JAREN Zie:
- meerder van ----/
- minder van ----/
- voor meerder van ---- houden/

JARICHTIDE Zie:
- jaerghetide; jaritide; ----; jaerghetijt/

JARITIDE Zie:
- jaerghetide; ----; jarichtide; jaerghetijt/

JEGELICK Zie:
- egelijc; egelijck; egelijcken ; elkerlijc; elkerlijck; elckemalc; elckermalck; elckermalcken ; elckermallic; elckermanlijck; ider; iegelijc; iegelijk; ieghelijcke; igelicken; ijder; ijegelick; ----; jegelicken; yeder; yederen; yegelijc; yegelijck; yegelijcken; ygelijc/

JEGELICKEN Zie:
- egelijc; egelijck; egelijcken; elkerlijc; elkerlijck; elckemalc; elckermalck; elckermalcken; elckermallic; elckermanlijck; ider; iegelijc; iegelijk; iegelijcke; igelicken; ijder; ijegelick; jegelick; ----; yeder; yederen; yegelijc; yegelijck; yegelijcken; ygelijc/

JEGENWEERDICH Zie:
- yeghenwerdeghe; jegenwordelike; jegenwordich; jegewordich; egewordich; jegenwerdich; ----; jegenwoordich/

JEGENWERDICH Zie:
- yeghenwerdeghe; jegenwordelike; jegenwordich; jegewordich; egewordich; ----; jegenweerdich; jegenwoordich/

JEGENWERDIGE Zie:
- jegenwoordige; jegenwordige; ----/

JHE

JEGENWOORDICH Zie:
- yeghenwerdeghe; jegenwordelike; jegenwordich; jegewordich; egewordich; jegenwerdich; jegenweerdich ; ----/

JEGENWOORDIGE; JEGENWORDIGE; JEGENWERDIGE = adj. adi. tegenwoordige.
- praesens;
- actuel; présent:
- gegenwärtig;
- present;
- actual; presente;
vpl.: MGG 172; DVB 3.

JEGENWORDELIKE Zie:
- yeghenwerdeghe; ----; jegenwordich; jegewordich; egewordich; jegenwerdich; jegenweerdich; jegenwoordich/

JEGENWORDICH Zie:
- yeghenwerdeghe; jegenwordelike; ----; jegewordich; egewordich; jegenwerdich; jegenweerdich; jegenwoordich/

JEGENWORDIGE Zie:
- jegenwoordige; ----; jegenwerdige/

JEGEWORDICH Zie:
- yeghenwerdeghe; jegenwordelike; jegenwordich; ----; egewordich; jegenwerdich; jegenweerdich; jegenwoordich/

JEGHELIJCK(EN) Zie:
- ten exemple van eenen ----/
- ider; ijder; ----/

JEGHENDE Zie:
- wie hier ---- contrarie dade/

JEGHENWORDEN Zie:
- in ---- van/

JENETTEVEL; GHENETTEVEL GENETVEL = sub. huid van de genet of civetkat.
- pellis felis genistae;
- peau de la civette;
- Haut der Ginsterkatze;
- skin of a civet-cat;
- piel de civeta; piel de gato de algalia;
vpl.: PB II/46.

JENEVER Zie:
- genevel; genijvel; genever; ----; geniver/

JHERUSALEM = sub. Jerusalem.
- Hierosolyma;
- Jérusalem;
- Jerusalem;

JON

- Jerusalem;
- Jerusalén;
vpl.: B1: Ord. Ka/1.

JOCK-TOL Zie:
- recht van den ----/

JOHANNAE Zie:
- confirmatio ducis Wenceslay et ducissae ---- de privilegiis pro confessis/

JOHANNE Zie:
- ducis Wenceslaij et ducissae ----/

JOHANNIS Zie:
- ducis ----/
- vi praedictarum litterarum ducis ----/

JOINTE = hom. sub. 1. staatsraad; 2. samenvoeging.
- 1. consilium publicum; 2. conjunctio;
- 1. conseiller d'état; 2. jonction;
- 1. Staatsrat; 2. Zusammenfügung;
- 1. privy council; 2. junction;
- 1. consejo de estado; 2. junta; ensamble;
vpl.: PvB 7/167.

JONCHEIT Zie:
- jonckheijt; jonkheijt; jonckheydt; jonckheydt; ----/

JONCKHEIJT; JONKHEIJT; JONCKHEYT; JONCKHEYDT = sub. jeugd.
- iuventus; adolescentes; iuvenes; pueritia;
- jeunesse;
- Jugend;
- ijouth;
- juventud; mocedad;
vpl.: AKB 16; T2/97.

JONCKHEYDT Zie:
- jonckheijt; jonkheijt; jonckheydt; ----; joncheit/

JONCKHEYT Zie:
- jonckheijt; jonkheijt; ----; jonckheydt; joncheit/

JONCKHEYDT Zie:
- onbejaertheijdt ofte ----/

JONCKVROUWEN MET CRACHTE NAEMEN = maagden schaken.
- virgines rapere;
- enlever de force des jeunes filles;
- Jungfrauen entführen;
- abduct virgins;
- raptar a virgenes;
vpl.: C1/341.

JONCKXSTE SCHEPENEN = de vier jongste schepenen; waren op hun kwaliteit tevens brandmeesters (Antwerpen 1581).
- quattuor scabini natu minimi; in qualitate eorum item praefecti cohortis exctinctorum (Antverpia 1581);
- les plus jeunes échevins;
- die vier jüngsten Schöffen; waren gleich Brandmeister (Antwerpen 1581);
- the four youngest sheriffs; were at the same time chief firemen (Antwerp 1581);
- los cuatro regidores menores;

vpl.: C1/519. 1581Amberes

JONCX OP Zie:
- van ---- op/

JONCXSTE = adi. jongste.
- minor natu;
- cadet;
- jüngste;
- youngest; junior;
- menor; el más joven;

vpl.: C1/78.

JONFROUWE ONSCAECKEN = meisje schaken.
- puellam abducere;
- enlever jeune fille;
- ein Mädchen entführen;
- carry off (abduct) a girl;
- raptar a una chica joven;

vpl.: Ca2/326.

JONGE Zie:
- defloratie van ---- dochters/

JONGELIJNC; JONGELINC = sub. jongen.
- adolescens; juvenis; puer;
- adolescent; jeune homme;
- Junge; Knabe;
- boy;
- adolescente; chico; joven; mozo; muchacho;

vpl.: T2/96.

JONGELINC Zie:
- jongelijnc; ----/

JONGEN ENDE LAMMEREN = taut. lammeren werpen.
- prio III agnos;
- mettre bas des brebis;
- Lamme werfen;
- throw lamb;
- parir cordros;

vpl.: T1/411.

JONGER; JONGHER; JONGERE = sub. minderjarige.
- aetate minor;
- mineur;

- Minderjährige(r);
- one under age;
- menor de edad;

vpl.: LO3/220; C1/439.

JONGERE Zie:
- jonger; jongher; ----/

JONGERE ENDE GETUIJGHEN = taut. getuigen.
- testes;
- témoins;
- Zeugen;
- bear witness;
- testigos;

vpl.: PLS 5.

JONGERS Zie:
- kleijne steenen als ----/

JONGHER Zie:
- jonger; ----; jongere/

JONGHEN Zie:
- dekens van de ---- handboge/

JONGHEN Zie:
- dekens van den ---- voetboge/

JONGHER VAN DATE = van jongere datum.
- diei minoris;
- les plus récente en date;
- von jüngerem Datum;
- of more recent date;
- de fecha más reciente;

vpl.: C1/412.

JONGHERS Zie:
- weerderspanninghen ----/

JONGHMANSGULDENS = sub. pl. eedgenootschap van jongeren.
- foedus juniorum;
- serments des jeunes hommes;
- Eidgenossenschaft von Jüngern;
- confederacy of young people;
- confederacion de jovenus;

vpl.: PvB 8/4.

JONKHEIJT Zie:
- jonckheijt; ----; jonckheyt; jonckheydt; joncheit/

JONNEN; GONNEN; GUNNEN = vb. toestaan; goedvinden; vergunnen.
- concedo III; permitto III; faveo II;
- permettre; accorder; concéder;
- erlauben; gutfinden; vergönnen;
- permit; approve of; allow; grant;
- adjucar; conceder; otorgar; permittir; consentir; autorizar;

vpl.: PB IV 9; PB III 402; C1/25.

JONST Zie:
- gonste; gonst; gunst; ----;

gunste/

JONSTEN Zie:
- in ---- ende in vrintscapen/

JORIS Zie:
- sint ---- handtboghe gulde/

JOUISSEEREN; JOUISSEREN; JOUVISSEEREN; JOUVISSEREN = vb. genieten.
- utor III; fruor III;
- jouir;
- geniessen;
- enjoy;
- disfrutar de; gozar;

vpl.: BVB 46.

JOUISSEREN Zie:
- jouisseeren; ----; jouvisseeren; jouvisseren/

JOUVISSEEREN Zie:
- jouisseeren; jouisseren; ----; jouvisseren/

JOUVISSEREN Zie:
- jouisseeren; jouisseren; jouvisseeren; ----/

JOUWEEL Zie:
- juweelken; juweel; ----; jouweel; jouwel; juwiel; juëel/

JOUWEL Zie:
- juweelken; juweel; jouweel; ----; juwiel; juëel/

JUDECIES Zie:
- hangende ----/

JUDICA Zie:
- dysdaech na den sondach als men zingt ----/

JUDICATA Zie:
- et re ----/

JUDICATIE Zie:
- kennisse ende ----/

JUDICATO Zie:
- de sistendo juri et parendo ----/

JUDICATURE Zie:
- kennisse ende ----/

JUDICATURE; JUDICATUURE = hom. sub. 1. rechterlijke macht; rechtspraak; 2. rechtersambt; 3. beslissing; oordeel.
- 1. jurisdictio; judicatura; 2. iudicatus; magistratus judicialis; 3. iudicatum; decretum;
- 1. jurisprudence; 2. judicature; fonction de juge; 3. décision;
- 1. Jurisdiktion; richterliche Gewalt; Rechtsprechung;

Rechtspflege; 3. Entscheidung;
- 1. the administration of justice; judicial authority; judicature; 3. decision;
- el officio de juez; justicia; 2. judicatura; jurisdición; 3. decisión;

vpl.: LPS 18; C1/2, 504; C2/882; B1/3; C1/149, 318; 360; 660; LO6/16; PvB 6/735.

JUDICATURE CIVILE = burgerlijk rechtsgeding.
- iudicatura civilis;
- judicature civile;
- bürgerliches Gerichtsverfahren;
- civil lawsuit;
- causa (of = pleito, of = proceso) civil;

vpl.: C1/395.

JUDICATURE CRIMINEEL = vonnis over misdaad.
- iudicium factum de crimine;
- jugement sur un crime;
- Urteil über Verbrechen;
- judgement about crime;
- sentencia criminal; juicio criminal;

vpl.: DVB 37.

JUDICATURE CRIMINEEL ENDE CIVILE = strafrechterlijke en burgerlijke rechtsmacht.
- iudicatura criminalis et civilis;
- jurisdiction criminel et civil;
- strafrechtliche und zivile richterliche Gewalt;
- criminal and civil judicature;
- judicatura criminal y civil;

vpl.: DVB 37.

JUDICATURE KENNISSE = rechtskennis.
- cognitio iudicaturae;
- connaissance et judicature;
- Rechtskenntnisse;
- knowledge of law;
- el saber en derecho;

vpl.: C1/594.

JUDICATURE LIJERE = rechtspraak van Lier daar waren twee soorten rechtspraak, 1e. een rechtszitting iedere 14 dagen op maandag van Schout, 4 schepenen van de bijvang en 4 schepenen der stad met secretaris; 2e. de gewone rol gehouden op vrijdag door de schout, 2 stadsschepenen en de secretaris.
- iurisdictio Lier; ibi duae species iurisdictionis erant:

1.sessio iuris omnibus quattuordecim diebus in die lunae sculti, quattuor scabinorum extra urbem et quattuor scabinorum urbis cum secretario, 2. sessio rotae ordinaria in die Veneris a sculteto, duobus scabinis urbis et secretario;
- judicature de Lier; il y avait deux sortes: 1.un judicature chaque 14 jours à lundi du bailli, 4 échevins du banlieue et 4 échevins de la ville avec le sécretaire; 2. le rôle ordinaire tenu á Vendredi par la bailli, 2 échevins de la ville et le sécretaire;
- Rechtspflege von Lier; bestehend aus zwei Sorten von Rechtspflege: 1.jede 14 Tage auf Montag eine Sitzung von Schulze, 4 Schöffen von dem Bann und 4 Schöffen von der Stadt mit dem Sekretär, 2. die wochentliche Sitzung von Freitag durch den Schulze, 2 Schöffen der Stadt und der Sekretär;
- judicature of Lier: existing in two specien of judicature 1. a session every 14 days up monday of sheriff, 4 aldermen of the surrounding and 4 aldermen of the town with the town clerk, 2.the usual session of Friday with the sheriff, 2 aldermen of the town and the town clerk;
- juicio de Lier: compuesto por dos partes; 1.un juicio todo 14 dias los lunes de alcalde, 4 regidores di inmediaciones de la ciudad y 4 regidores de la ciudad con secretario, 2.ordinario juicio los viernes con el alcalde,2 regidores de la ciudad con secretario;

vpl.: C1/634.

JUDICATUURE Zie:
- judicature;----/
- ter kennisse ende ---- van/

JUDICATUURE EN CALANGIE = rechtspleging en boete.
- multa et iurisdictio;
- amende et judicature;
- Busze und Gerichtsbarkeit;
- administration of justice and penaltry;
- multa y justicia;

vpl.: MGG 228.

JUDICE Zie:
- pro ----/

JUDICEM Zie:
- actio in factum contra ---- qui male vel per imprudenciam iudicavit/

JUDICEREN Zie:
- dair ic u vijnde, dair sal ic u ----/

JUDICEREN = vb. berechten.
- condemno l; iudico l;
- juger;
- richten;
- condemn; judge;
- pronunciar; fallar; dar sentencia; hacer justicia; juzgar;

vpl.:T2/370.

JUDICIA CAPITALIA = rechtsgedingen waarin de aangeklaagde zijn leven en goederen kan verspelen.
- procès dans lequel l'accusé peut perdre sa vie et ses biens;
- Prozess in dem der Angeklagte sein Leben und seine Güter verspielen kann;
- lawsuit in which the accused can lose his life and his properties;
- proceso en el cual el acusado puede perder su vida y sus bienes;

vpl.: T1/5.

JUDICIA PRIVATA = openbare rechtsgedingen.
- procès public;
- bürgerliches Prozess;
- civil lawsuit;
- proceso público;

vpl.: T1/5.

JUDICA PUBLICA = rechtsgeding over misdaden als majesteitsschennis, moord,straatroof,verkrachting.
- procès sur de grands délits, comme lèse-majesté,assessinat, brigandage, violence;
- Prozess in dem öffentlichen Missetaten wie Majestätsbeleidigung Mord,Strassenraub, Vergewaltigung, berechtet wurden;
- lawsuit on public crimes, such as lese-majesty, murder,street-robbery, rape;
- proceso sobre grandes crímenes como lesa majestad, asesinato, robo a mano armado,violación;

vpl.: T1/5.

JUDICIAEL Zie:
- eede ----/
- pand ----/

JUDICIAEL ENDE GERECHTELIJC = taut. gerechtelijk.
- iudicialis;
- judiciaire;
- gerichtlich;
- judicial;
- judicial;

vpl.: T1/298.

JUDICIELE BORGTOCHT = gerechtelijke zekerheidsstelling.
- vadimonium iudicialis;
- caution judiciaire;
- gerichtliche Kaution;
- judicial security;
- seguridad judicial;

vpl.: C1/268.

JUDICIELIJCK = gerechtelijk (adv.).
- judicialis;
- judiciairement;
- gerichtlich;
- judicial;
- judicialmente;

vpl.: PB IV/159.

JUDICIO Zie:
- geexhibiteert in ----/
- in ---- contradictoria/
- in ---- ordinario/
- iurisdictio penali sanctione seu ----/
- post ----/
- salvo aliorum ----/
- salvo maliorum ----/
- vonnisse in ----/

JUDIE Zie:
- juge; jugie; ----/

JUDITIE Zie:
- pro ----/

JUDITIE VAN BEDROCH OFT SUSPITIE = taut. verdenking van bedrog.
- suspicio fraudis;
- suspicion de fraude;
- Verdacht von Betrug;
- suspicion of deceit;
- sospecha de fracude;

vpl.: PB/III/433.

JUëEL Zie:
- juweelken; juweel; jouweel; jouwel; juwiel; ----/

JUGE ; JUGIE; JUDIE OFT RICHTER = taut. rechter.
- iudex;
- juge;
- Richter;
- judge;
- juez;

vpl.: T1/71, 486.

JUGEMENT = sub. rechterlijk oordeel; vonnis; uitspraak; rechtspreking.
- judicium;
- jugement; arrêt; verdict;
- gerichtliches Urteil;
- judicial judgment;
- juicio; veredicto; sentencia; fallo;

vpl.: PB/II/312.

JUGEREN OFT WYSEN = taut. vonnis wijzen; veroordelen; oordelen; rechtspreken; berechten.
- sententiam ferre; ius dico III; iudico I;
- rendre un arrêt; juger; rendre la justice; prononcer un jugement;
- ein Urteil sprechen; richten; aburteilen; gerichtlich behandeln;
- give a verdict; judge; administer justice; adjudicate;
- echar el fallo; administrar justicia; condenar; dar sentencia; hacer justicia; juzgar; pronunciar una sentencia;

vpl.: MGG 153; B1; Pl.Bra. 15; PvB 1/306.

JUGHEN ENDE RECHTERS = sub. pl. rechters.
- judices;
- juges;
- Richter;
- judges;
- jueces;

vpl.: PB/II/306.

JUGIE Zie:
- juge; ----; judie/

JULIE Zie:
- actiom ----/

JULIO = sub. juli.
- quintilis; julius;
- juillet;
- juli;
- july;
- julio;

vpl.: MGG 3; BVB 15.

JUNGEEREN; JUNGEREN = vb. samenvoegen; verbinden.
- connectio III ; iungo III ;
- joindre; réunir;
- zusammenfügen;
- connect; join;
- juntar; unir;

vpl.: T1/313.

JUNGEREN Zie:
- jungeeren; ----/

JURA Zie:
- duo separata ----/

JURA = sub. pl. rechten; leges = rechten geheven door een administratie wegens beschikkingen; afschriften van stukken; contracten e.d.
- leges; ius;
- droits d'expédition;

- Steuern; Rechte; Gesetze;
- dues; rights;
- derechos;

vpl.: MGG 175; ACart 27; MGG 231; B2/38; C2/1017.

JURA OFTE DIETEN = taut. rechten.
- jura;
- droits;
- Rechte;
- rights;
- derechos;

vpl.: Cr2/1004.

JURA OFT GHEDIEREN = taut. rechten.
- jura;
- droits;
- Rechte;
- rights;
- titulos; derechos;

vpl.: Cr2/1007.

JURA PATRONATUS = rechten van de landsheer.
- droits du Seigneur; droits seigneuriaux;
- Rechte des Landesherrn; Herrenrechte;
- rights of the landlord; seignorial rights;
- derechos del principe; derechos señoriales predios dominantes;

vpl.: DVB 37.

JURAMENTUM CREDULITATIS = de eed van geloofwaardigheid.

- serment de crédibilité;
- Eid der Glaubwürdigkeit;
- oath of trustworthiness;
- juramento de credibilidad;

vpl.: T1/28.

JURAMENTUM IN LITEM = eed in geschil.

- serment dans un litige;
- Eid im Streit;
- oath in dispute;
- juramento en un litigio;

vpl.: T1/632.

JURAMENTUM VERITATIS = eed der waarheid.

- serment de la vérité;
- Eid der Wahrheit;
- oath of truth;
- juramento de la verdad;

vpl.: T1/632.

JURATOER; JURATOIR; JURATOORE; JURATOERIE Zie:
- caucie ----/

- cantie ----/

JURATOIR = onder ede.
- jure jurando;
- sous serment;
- eidlich;
- swear;
- bajo juramento;

vpl.: C1/19.

JURATOIRE BORGTOCHTE = bezworen zekerheidsstelling.
- vadimonium iuratum;
- caution juratoire;
- beschwörene Kaution;
- sworn security;
- garantia bajo juramento;

vpl.: C1/268.

JURATUS Zie:
- scriba ----/

JURE Zie:
- ad fundamentum jurisdictionem ipse ----/
- nullo ----/
- pleno ----/
- in forma ----/

JUREDICTIE Zie:
- jurisdictie; ----/

JURIE Zie:
- de sistendo ---- et parendo judicato/

JURIBUS Zie:
- salvis ----/

JURIS Zie:
- brieven van ---- subsidio/
- contra ----/
- enim plus ----/
- forma ----/
- generalis ---- pro et contra et generalis impertinentias;/
- ignorantia ---- municipalis/
- ignorantia ---- communis/
- nemo enim plus ---- in alium transferre potest quam ipse habet/
- segghen generalis ---- contra/
- sui ----/

JURISDICTIE ; JUREDICTIE = sub. hom. 1. rechtspraak; 2, rechtsgebied; 3. rechtsmacht.
- 1. iurisdictio; 2+ 3 praefectura;
- 1. jurisdiction; 2 + 3 idem;
- 1. Rechtspflege; 2. Rechtsgebiet; 3. Gerichtsgewalt;
- 1. jurisdiction; administration of judice; 2. jurisdiction territory; 3. judicial power;
- 1. jurisdicción; 2 + 3. idem.

vpl.: T1/9; LPS 52, 30; B2

JURISDICTIE Zie:
- aen deser stadts ---- bedwanghbaer/
- bevel zijn ---- oft heerlicheijt te bewairen/
- criminele ---- exercerende/
- district of ----/
- hooge ----/
- indisputable ----/
- ordinarijse ----/
- territorie oft ----/
- vrijheijdt ende ----/
- weerlijcke ----/

JURISDICTIE DER STADT VAN VILVOORDEN = rechtsgebied van de stad Vilvoorde (daaronder ressorteerden 7 banken n.l. Erps met Quarebbe, Leefdael met Vossen Doijsborch; Overrijsch; Vueren; Saventhem en Suldenberch.
- territorium iuris Vilvoorden (ad hoc pertinebant argentariae, scilicet Erps cum Quarebbe, Leefdael cum Vossem, Doijsborch, Overrijsch, Vueren Saventehem et Suldenberch);
- jurisdiction de la ville de vilvorde;
- Rechtsbezirk der Stadt Vilvoorde;
- jurisdiction of the town of Vilvoorde;
- jurisdicción de la ciudad de Vilvoorde;

vpl.: C1/301.

JURISDICTIE GECOMMITTEERDE = opgedragen rechtspraak.
- iurisdictio mandata;
- jugement chargé;
- aufgetragene Rechtspflege;
- charged jurisdiction;
- jurisdicción delegada;

vpl.: T1/9.

JURISDICTIE GEDELEGEERDE = overgedragen rechtspraak.
- iurisdictio delegata;
- jugement délégué;
- delegierte Rechtspflege;
- delegated jurisdiction;
- jurisdicción delegada;

vpl.: T1/10.

JURISDICTIE NATURELE = natuurlijke rechtspraak.
- iurisdictio naturalis;
- jugement naturel;
- natürliche Rechtspflege;
- natural jurisdiction;
- jurisdicción natural;

vpl.: T1/9.

JURISDICTIE OFF GESACH = macht noch rechtsmacht.
- auctoritas pondus neque iurisdictio;
- autorité ni jurisdiction;
- Macht oder Jurisdiction;
- authority nor jurisdiction;
- autoridad ni jurisdicción;

vpl.: C1/592.

JURISDICTIE OFT DISTRICTE = taut. rechtsgebied.
- iurisdictio;
- juridiction;
- Gerichtsbezirk;
- jurisdiction;
- jurisdicción;

vpl.: MGG 133.

JURISDICTIE OFT TERRITORIE = taut. grondgebied of rechtsgebied.
- territorium aut iuris dictio;
- territoire ou jurisdiction; ressort;
- Rechtsgebiet;
- jurisdiction;
- territorio o jurisdicción; partido judicial;

vpl.: T1/312.

JURISDICTIE ORDINARIJS = gewone landsheerlijke rechtspraak.
- iurisdictio ordinaria;
- jugement ordinaire;
- gewöhnliche Rechtspflege;
- common jurisdiction;
- jurisdicción ordinaria;

vpl.: T1/9.

JURISDICTIEN SECULIERE = wereldlijke rechtspraak.
- iurisdictio saecularis;
- justice civile;
- weltlicher Urteilsspruch;
- civil (secular) jurisdiction;
- jurisdicción secular;

vpl.: Ord. Ke/2; B1.

JURISDICTIONEM Zie:
- ad fundamentum ---- ipso jure/

JUS Zie:
- ad opus ---- habentis/
- hoc utendi et fruendi ----/
- cum extra territorium ---- dicenti impune non paretur/

JUS CANONICUM = kerkelijk recht.
- ius canonicum;
- droit canonique;
- kanonisches Recht;
- canonical right;
- derecho canónico;

vpl.: T1/7.

JUS CIVILE = burgerlijk recht.
- ius civile;
- droit civil;
- Zivilrecht;
- civil law;
- derecho civil;

vpl.: T1/17.

JUS DIVINUM = goddelijk recht.
- ius divinum;
- droit divin;
- göttliches Recht;
- divine law;
- derecho divino;

vpl.: T1/6.

JUS NATURALE = natuurrecht.
- ius naturale;
- droit naturel;
- natürliches Recht;
- natural right;
- derecho natural;

vpl.: T1/6.

JUSTE Zie:
- sijn ---- portie/

JUSTE MAETE = juiste maat.
- mensura exacta;
- juste mesure;
- richtiger Masz;
- right measure;
- medida justa;

vpl.: PB/II/121.

JUSTEEREN; JUSTEREN = ijken, nagaan of munten het juiste gewicht hebben.
- publice probo I;
- étalonner;
- eichen;
- to hall-mark;
- contrastar; aforar;

vpl.: PvB 5/197.

JUSTEREN Zie:
- justeeren; ----/

JUSTICEEREN; JUSTICEREN = vb. berechten.
- ius dico III;
- faire justice; prononcer;
- aburteilen;
- try;
- sentenciar; juzgar;

vpl.: C1/87.

JUSTICEREN Zie:
- justiceeren; ----/

JUSTICIABEL = adi. aan de rechtbank onderworpen.
- iurisdiction obnoxius;
- justiciable;
- gerichtlich;
- justiciable;
- justiciable;

vpl.: T1/391.

JUSTICIE DISTRIBUTIVE = verdelende rechtvaardigheid.
- iustitia distributiva;
- justice distributive;
- verteilende Rechtfertigkeit;
- distributing rightneousness;
- justicia distributiva;

vpl.: PvB 5/229.

JUSTICIE Zie:
- acten van ----/
- die kant van ----/
- gerechticheijt ende ----/
- hooft van de ---- interiem/
- needer ----/
- provisie van ----/

JUSTICIE ENDE GERECHTICHEYT = taut. gerechtigheid.
- justicia;
- justice;
- Gerechtigkeit;
- justice;
- justicia;

vpl. T1/403.

JUSTICIEN Zie:
- contempte van ----/

JUSTICIEEREN; JUSTICIEREN = sub. pl. met rechtsmacht of rechtspraak belaste ambtenaren.
- praetor; iudex;
- justicier;
- Beamte, beauftragt mit richterlicher Gewalt oder richterspruch;
- functionary charged with judicature or jurisprudence;
- justicador;

vpl.: DVB 40.

JUSTICIEREN Zie:
- justicieeren; ----/

JUSTIFICATIE = sub. rechtvaardiging; staving; verantwoording.
- justificatio; probatio;
- justification; défense;
- Rechtfertigung; Justifizierung;
- justification;
- justificación; defensa;

vpl.: PvB 10/78; C1/259; MGG 48; BVB 115.

JUSTIFICATIE OFT (ENDE) ONLASTINGHE = rechtvaardiging of/ende ontlasting.
- iustificatio vel exoneratio;
- justification ou décharge;
- Rechtfertigung;
- justification or discharge;
- justificación o descarga (Of = desahogo);

vpl.: C1/264; PB II 323.

JUSTIFICEREN; JUSTIFIEEREN = vb. rechtvaardigen; verantwoorden.
- probo I;
- justifier;
- rechtfertigen; verantworten;
- justify;
- justificar;

vpl.: MGG 89, 121.

JUSTIFIEEREN Zie:
- justificeren ----/

JUSTITIE Zie:
- administratie van ----/
- complement van ----/
- corte ende summiere ----/
- teghercs den heer oft ---- opstaen/
- expeditie van ----/
- in favens van ----/
- in favorem in ----/
- tot groote verachteringe van ---- ende interest/
- van ----/

JUSTITIE ENDE OVERTOGHEN RECHT = taut. bekend recht.
- ius notem;
- droit connu;
- bekanntes Recht;
- well-known right;
- derecho conocido; jurisdiccion conocida;

vpl.: PB/III/333.

JUSTITIEN Zie:
- acten van ----/

JUSTITIAE Zie:
- in favorem ----/

JUWEEL Zie:
- juweelken; ----; jouweel; jouwel; juwiel; juëel/

JUWEELEN OFT CLENODIEN (CLEYNOOTEN) = taut. kostbaarheden; kleine kunstvoorwerpen; kleinodiën; sieraden.
- gemmae parva;
- bijoux; objects precieux;
- Kostbarkeiten; Schmuckstukchen; Kleinodien; Schmucksachen;
- valuables; small objets of art; byoutry jewellery; jewels; ornament gems;
- alhaja; joya; presea; pequeños objetos artisticos;

vpl.: LO4/412; LO3/200; B1/37; C2/888; T1/410.

JUWEELKEN; JUWEEL; JOUWEEL; JOUWEL; JUWIEL; JUEEL = sub. klein kunstvoorwerp.
- gemma parva;

petit byoux;
- Schmuckstückchen; Schmucksachen;
- small objects of art; byoutry; jewellery;
- pequeños objetos artísticos;

vpl.: LO3/200.

JUWIEL Zie:
- juweelken; juweel; jouweel; jouwek; ----; juëel/

ADDENDA

JUDICIEL Zie:
- acte ----/

NB. Vindplaats + habitatio + lieu - ou l'on trouvé + Fundort + findingplace + habitación = vpl.

KAAK Zie:
- aan de ----; cake; caec; kake/

KAART Zie:
- caerte; cartte; chaarte; caerte figuratiff; ----/

KAARTEN (CAERTE) FIGURATIEFF (FUGARATIEFS); FIJGURATIJFF) ENDE BRIEVEN = oorkonden van uitgiften van gemene gronden.
- litterae publicae emissionis communium agrorum;
- documents d'émission de terres communales;
- Urkunden von Ausgabe von bestimmten Gründen;
- documents of issue of common grounds;
- documentos de emisión de tierras comunales;

vpl.: ACart 48; LPS 96, 109; MGG 3, 76.

KACKSTOEL Zie:
- houten ----/

KADE Zie:
- kaen; caen; ----/

KAECKE Zie:
- hechten aen den staeck ofte ----/

KAERCKELYCK; KERKELIJC; KERCLIJC; KERKELIKE = adi. kerkelijk.
- ecclesiasticus;
- ecclésiastique;
- kirchlich;
- ecclesiastical;
- eclesiástico; clerical;

vpl.: PB/III/346.

KAERDE Zie:
- caerde; carde; ----/

KAEIJMEESTERS Zie:
- gagie ----/

KAEIJMEESTERS (ANTWERPEN) = kademeester, belast met het toezicht en controle op het lossen en laden van goederen op de kade, die bij benoeming en aanvaarding van hun ambt elk aan de stad schuldig werden 100 gulden (Antwerpen).
- magistri creoidinis onerati custodia in imponendas et exponendas merces navum; qui ad nominationem et acceptationem muneris sui unusquisque urbi centum florinas debiti erant (Antverpia);
- maitres de quai chargés de la surveillance et du contrôle de la charge et la décharge des marchandises; chacun redevable de 100 florins lors de la nomination et entrée en fonction; Anvers;
- Kaimeister beauftragt mit der Aufsicht und der Prüfung auf das Aus- und Einladen von Gütern; jeder war bei Ernennung und Antritt seines Amtes der Stadt 100 Gulden schuldig (Antwerpen);
- wharf-masters charged with the supervision and control of the onloading and loading of goods; each had to pay to the town 100 guilders at appointment and accession to his office (Antwerpen);
- inspectores de los muelles (cada uno 100 florines);Amberes

vpl.: C1/534.

KAEN; CAEN; KADE = sub. walvis vet.
- adipis species;
- sorte de grasse;
- Griebe;
- sort of fat;
- clase de grasa (of = gordura);

vpl.: PvB 9/420.

KAERKER Zie:
- caerker; carcar; carker; gayole; gayool; ----; karcker; karker; kercker; kerker; kerkersteen; steen; stein; vancnisse; vangenhuus; vangenesse; vangenis; vangenisse; vanghenisse; vangnesse; vencnisse; vengnisse/

KAERL Zie:
- kerle; kaerle; keerle; kerl; ----; keerl/

KAERLE Zie:
- kerle; ----; keerle; kerel; kerl; kaerl; keerl/

KAERS Zie:
- kersse; kerse; keerse; kerce; caerse; caers; keers; ----; keersse; keerssche/

KAFFA; CAFFA VELLOURTE = sub. kaffa fluweel; indisch bont katoen; fluweel.
- holosericum byssinum;
- velours indien; veloutine;
- Baumwollsamt;

KAL

- velveteen;
- terciopelo;
vpl.: PvB 1/338.

KAGIEDRAGHER = sub. kooidrager.
- qui portat caveam;
- porteur de cage; porte-cage;
- Käfigträger;
- cage-bearer;
- porteador de jaula;
vpl.: PB/II/153.

KAIJE = sub. kade.
- crepido;
- quai;
- Kai;
- quay;
- muelle;
vpl. LO 3/80-

KAIJE; KAY; KEI = sub. kei; steen.
- lapis;
- caillou; pierre;
- Stein;
- stone;
- guyars;
vpl.: BVB 55; C1/391.

KAKE Zie:
- aan de kaak/
- op ---- stellen/
- pellorijn oft ----/
- pelorijn oft staeck/

KAKE; CAKE; CAEC OFT PELLORIJN = taut. schandpaal.
- pila turpitudinis;
- pilori;
- Schandpfahl;
- pillory;
- picota;
vpl.: T1/128.

KAKEN Zie:
- tusschen malkanderen ----/

KALCK Zie:
- gagie van den ghenen die toesicht houdt van den ---- en steen die op de stadtwercken wordt verwacht/
- keurmeesters van den steen ende ----/
- meter van den ---- ende berde/
- vat ----/
- waerdeder van der ---- ende steen/

KALCKHOVEN Zie:
- waerdeder van de ----/

KALITSENHOUT = sub. zoethout.
- glyzyrrhiza;
- réglisse;
- Süszholz;
- liquorice;

KAR

- regaliz;
vpl.: PvB 6/162.

KALVEN Zie:
- geloodder ----/

KAMER Zie:
- ghemeijne ---- der stadts-pensionarissen/

KAMP Zie:
- camp; campe; ----/

KAMP; CAMP = sub. heideveld; akker; veld.
- campus ager;
- champ; terre;
- Feld (Heide- , Torff);
- field (heath-);
- campo; tierra;
vpl.: SKB 4; T2/370.

KANNE; CAN ; CANNE = sub. inhoudsmaat van een liter;
- canna; mensura capacitatis uni litri cantharus;
- mesure de capacité de 1 litre ;
- Inhaltsmass von 1 liter;
- measure of capacity of 1 litre;
- medida de capacidad de 1 litro;
vpl.: ACart 17; BVB 173.

KANNEKEN Zie:
- kinneken; ----; canneken/

KANTSYDEGELDT = sub. straatbelasting.
- vectigal pro usu viae stratae;
- droit de rue;
- Straszensteuer;
- street tax;
- impuesto sobre el empredado;
vpl.: C1/148.

KAP OF GEERDE-LAGHE = de kap van het huis.
- tectum;
- le toit; le taiture;
- der Kappe des Hauses;
- roof;
- armadura del tejado;
vpl.: C1/184.

KARCE Zie:
- kersse; kerse; keerse; kerce; caerse; caers; keers; ----/

KARCKER Zie:
- caerker; carcar; carker; gayole; gayool; kaerker; ----; karker; kercker; kerker; kerkersteen; steen; stein; vancnisse; vangenhuus; vangenesse; vangenis; vangenisse; vanghenisse; vangnesse; venc-

nisse; vengnisse/

KARDRIJVER Zie:
- wagenere; wagenkerle; wagencnecht; wagendriver; wagenliede; wagenlude; wagensman; wagenmenner; wagenmenre; wagenregerer; wagenregeerre; wagenregiere; wagenaer; herniceur; kerreman; ----/

KAREEL Zie:
- careel; carreel; coreel; quareel; ----/

KARKE; KERCKE; KERKE; KEERKE; KIRKE = sub. kerk.
- ecclesia;
- église;
- Kirche;
- church;
- iglesia;

vpl.: AKB 11.

KARKER Zie:
- caerker; carcar; carker; gayole; gayool; kaerker; karcker; ----; kercker; kerker; kerkersteen; steen; stein; vancnisse; vangenhuus; vangenesse; vangenis; vangenisse; vanghenisse; vangnesse; vencnisse; vengnisse/

KARKEREN ; KERKEREN; KERKEREEREN; KERKEREREN; = vb. kerkeren; in de gavengenis zetten.
- emitto III in carcerem ;
- emprissoner;
- einkerkern;
- shackle;
- encarcelar;

vpl.: T1/151.

KARRE; CARRE; CAR OFT CHAISE = voertuig op twee wielen.
- carrus duobus rotis;
- cabriolet;
- Karre mit zwei Räder;
- car with twoo wheels;
- cabriolé; carrocin; vehiculo con dos ruedas;

vpl.: PvB 5/411.

KARREMANS Zie:
- voerlieden ende ----/

KARREN Zie:
- onbeslage ----/

KARREN SONDER BESLAGE RADEREN = houten karren met wielen die niet beschermd zijn door ijzeren banden.
- carri lignei sine rotis ferratis;

- charrettes en bois, dont les roves ne sont pas ferrées;
- hölzerne Karren mit Rädern die nicht geschutzt sind durch eiserne Reifen;
- wooden cars with wheels which are not protected by iron tyres;
- carros de palo con ruedas no protegidas por fajas de hierro;

vpl.: DVB 95.

KARSAVENT Zie:
- eenen auder grooten sjaers saltoes op ----/

KARSAVENT ; KERSAVONT; KARSAVONT; KORSAVONT = sub. kerstavond.
- feriae praedicanea nativitatis Christi; vigilia nativitatis Christi;
- veillée de Noël;
- heiliger Abend; Weihnachtsabend;
- chrismas-eve; evening of christmas day;
- nochebuena;

vpl.: MGG 9.

KARSAVONT Zie:
- karsavent; kersavond; ----; korsavond/

KARSE Zie:
- keerse; kerse; ----/

KARSEY Zie:
- carseyen; kersey; ----; caersey oft samette; karseye/

KARSEYE Zie:
- carseyen; kersey; karsey; caersey oft samette; ----/

KARSPEL Zie:
- kerspel; ----; kirspel; keerspel; keirspel/

KASEWAGHE Zie:
- recht van de boter ende ---- met de suijvelschale/

KASSE VAN DE CONSOMPTIE = uitgavenkas.
- theca nummarium expensarum;
- caisse de dépenses;
- Ausgabenkasse;
- expenses-cash;
- caja de gastos;

vpl.: C1/536.

KAST Zie:
- sonder ---- oft laste des landts/

KASTAIGNIE; CASTÆNGE; CARSTAENGE; KERSTAENGE;

CASTANGE; CASTANIE = sub. kastanje.
- castanea;
- châtaigne;
- Kastanie;
- chestnut;
- castaña;

vpl.: PvB 6/162.

KASTEIJDINGE Zie:
- castidinge; castijdinge; castijemente; castiinge; castiginge; kastijdinge; ----/

KASTIJDINGE Zie:
- castidinge; castijdinge; castijemente; castiinge; castiginge; ----; kasteijdinge/

KATEROLLE Zie:
- caterol; catarol; catrolle; catrol; ----/

KATRIDDER; CATRIDDER = sub. 1. vechtersbaas; 2. kunstenmaker.
- 1. homo pugnax, armorum peritis simus; 2. praestigiator;
- 1. batailleur; bretteur; 2. Akrobate; saltim-banque; jongleur;
- 1. Raufbold; 2. Akorbat;
- 1. fighter; 2. acrobat; juggler;
- 1. altercador; disputador; 2. acróbata; equilibrista; saltimbaneo;

vpl.: T2/65, 370.

KATTENBERGH Zie:
- gagie busschieter van de ----/

KAY Zie:
- kaije; ----; kei/

KEERBINDER = sub. bezembinder.
- fabricator scoparum;
- fabricant de balais;
- Besenbinder;
- broom-maker;
- escobero;

vpl.: PvB 1/51.

KEERCKEN Zie:
- inder ----/

KEEREN Zie:
- vacatien van gaen ende ----/

KEEREN Zie:
- cesseren ende ----/

KEEREN; KEREN; KIEREN = tot andere gedachten komen.
- opinionem mutare; animum flectere III;
- changer d'opinion; changer d'idée; se raviser;
- sich abwenden (von Streitigkeiten usw.);
- turn away (from all differences and quarrels);
- cambiar de opinión; cambiar de parecer;

vpl.: T2/53.

KEERENDE Zie:
- te rechtwert ----/

KEERENS Zie:
- gaens ende ----/

KEERF Zie:
- kerve; kerf; ----; carf/

KEERKF Zie:
- karke; kercke; kerke; ----; kirke/

KEERKEDORE Zie:
- kerckdore; kerkedore; ----; kirkedore/

KEERL Zie:
- kerle; kaerle; keerle; kerl; kaerl; ----/

KEERLE Zie:
- kerle; kaerle; kerel; kerl; kaerl; keerl/

KEERS Zie:
- kersse; kerse; keerse; kerce; caerse; caers; ----/
- keirsse; kaers; keersse; keerssche/

KEERSBACK; KEERSCORF; KEERSKORFF; KERSECORF; KERSCORF; CASECORF; KEERS KISTE = sub. kaersenkorf; kaarsenbak.
- corbis candelarum; corbis aut crata candelarem; corbis cereorum; cista cereorum; armarium candelarum;
- manne à chandelles; baquet à chandelles; corbeille à chandelles; caisse à bougies; coffret à chandelles;
- Kerzenkorb; Kerzenkasten; Kerzenkiste;
- candle-basket; candle-trunet; candlebox;
- cesta para guardar candelas, caja para guardar velas; cesto de candelas; caja para candelas;

vpl.: LOV/398; LO3/176; C1/43 ; 434.

KEERSBERRINGHE Zie:
- keersberninghe; ----; kerseberninge; kersberninge; kersebarninge; kersbrandinghe/
- mijnen ---- oft hooghinge/
- recht van de ----/

KEERSBERNINGHE; KEERSBERRINGHE; KERSEBERNINGE; KERSBERNINGE; KERSEBARNINGE; KERSBRANDINGHE = sub. het branden van een kaars; kaarsbranding bij openbare verkoop.
- combustio candelarum; accensus cereorum; in publica venditione;
- l'allumage d'une chandelle; la combustion d'une candelle; allumage de cierges lors d'une vente publique;
- das Brennen einer Kerze bei Versteigerung; Kerzefeuer;
- burning of a candle at public sale; candle-burning;
- encendimiento de una candela; hasta que la candela se apague; durante la venta en publica subasta una candela está encendida;

vpl.: PB II/58; PB III 330; C1/198, 584.

KEERSCORF Zie:
- keersback; ----; keerskorff; kersecorf; kerscorf; casecorf; keerskiste/

KEERSDRAEGER; KERSEDRAGER; KERSDRAGER; KEERSDRAGER = sub. kaarsdrager.
- qui portat candelam;
- porteur de chandelle; céroferaire;
- Kerzetrager;
- candlebearer;
- porteador de candela;

vpl.: PvB 5/66.

KEERSDRAGER Zie:
- keersdraeger; kersedrager; kersdrager; - ---/

KEERSE Zie:
- kersse; kerse; ----; kerce; caerse; caers; keers; keirse/
- metter bernender (berrender; brandende ---- (keersse; keersen; kersen) vercoopen; verhueren/

KEERSEN Zie:
- bannen van de ----/
- brengen ter cieringe metter berrender ----/
- bij uytgange van de brandende ----/
- metter bernender; berrender, brandende----/
- keerse (keersse; ----; kerssen) vercoopen; verhueren/

KEERSKISTE Zie:

- keersback; keerscorf; keerskorff; kersecorf; kerscorf; casecorf; ----/

KEERSKORFF Zie:
- keersback; keerscorf; ----; kersecorf; kerscorf; casecorf; keerskiste/

KEERSPEL Zie:
- kerspel; karspel; kirspel; ----; keirspel/

KEERSSCHE Zie:
- kersse; kerse; keerse; kerce; caerse; caers; keers; kaers; keersse; ----/

KEERSSE Zie:
- den coop laeten uitgaen met berrende ----/
- metten brandende ----/
- metten val van de bernende ----/
- metter (berrender, brandende) keerse (----, keersen, kerssen) vercoopen/verhueren/
- metter ---- te verhueren/
- ten uijtgaen van de bernende ----/
- uitgange van de brendende ----; barnende ----/
- wachse ----/
- kersse; kerse; keerse; kerce; caerse; caers; keers; kaers; ----; keerssche/

KEERSSEN Zie:
- metter ---- te bestaden/
- steen ruets oft ----/

KEERSSNUTTER Zie:
- keerssnuttere; ----/

KEERSSNUTTERE; KEERSSNUTTER = sub. kaarssnuiter in de vorm van een soort schaar met platte uiteinden waardoor het mogelijk was de pit van een kaars in te korten.
- res quacandelae fungum demitur;
- moucheur de chandelles;
- Licht (putz) schere;
- pair of snuffers;
- despabiladeras; molletas;

vpl.: C1/430; LOV 396; LO3/180.

KEERSTENEN Zie:
- kerstenen; ----; kersten; carstenen; carsten; corstenen; corsten/

KEERVEN Zie:
- kerven; caerven; ----; carven/

KEES Zie:
- keese; case; caes; ----/

KEESE ; CASE; KESE; CAES; KEES = sub. kaas.
- caseus;
- fromage;
- Käse;
- chesse;
- queso;

vpl.: C1/324.

KEESHORDE = sub. mat van gevlochten teen waarop kaas werd bewaard om te rijpen.
- matta ramorum nexorum in qua caseus servabatur ad maturescrere; corbis casei;
- natte tressé; corbeille de fromage; osier sur laquelle le fromage était gardée pour murir;
- Käsematte; Käsekorb;
- cheese-mat; cheese basket;
- estera de mimbre trenzado sobre el cual se guarda queso para madurar;

vpl.: C1/430; LOV/398; LO3/176.

KEETEN Zie:
- riem oft ----/

KEGELSPELE Zie:
- keghelspele; ----/

KEGHELSPELE; KEGELSPELE = sub. kegelspel.
- lusus conorum;
- jeu de quilles;
- Kegelspiel;
- skittles;
- juego de bolos;

vpl.: C1/439.

KEI Zie:
- kaije; kay; ----/

KEIREN; KEREN; KERREN; KERIEN = hom. vb. 1. keren; erop doen v.d. grendel; 2. aanvegen; schoonmaken.
- 1. claudo III; 2. verro III;
- 1. vérouiller; 2. balaijer; battre à plate;
- 1. riegeln; 2. kehren;
- 1. bolt (shoot the bolt); 2. sweep out;
- 1. correr el cerrojo; 2. barrer;

vpl.: C1/543.

KEIRSPEL Zie:
- kerspel; karspel; kirspel; keerspel; ----/

KEIRSSE Zie:
- kersse; kerse; keerse; kerce; caerse; caers; keers; karce; ----/

KEIJSERPOORTE Zie:
- gagie poortier van de ----/

KEIJSERS SCHILT = oude muntsoort gelijk aan 28 stuivers en 32 mijten van Brabant.
- nummus Brabantiae;
- monnaie de Brabant;
- Münze von Brabant;
- coin (old coin) of Brabant;
- monedə (monedə antiguə Brabante;

vpl.: C1/241.

KEISER Zie:
- keyser; ----; keser/

KELDER Zie:
- sommelier van den ----/

KELDER OFT HEYMELIJCKE VOUTE = taut. geheim gemak; privaat; plee; beerput.
- privatum; sterquilinium; fimetum; puteus; stercoris;
- cabinets; privés; foss d'aisances; foss à peirin;
- Abort; Senkgrube; Jauchegrube;
- convenience; cesspit; dungvault;
- retrete; pozo negro; deposito excrementicio;

vpl.: vdV/47; C2/890; LO7/74; B1/vld; V/50; C2/891; BI.

KELDEREN; KELLEREN; KELREN = vb. in de kelder opslaan.
- in cellam statuo III;
- faire provision de dans une cave;
- im Keller lagern;
- store in a cellar;
- almacenar en el sótano;

vpl.: C1/714.

KELDEREN OFT INBRENGEN = taut. in de kelder brengen.
- in cellam subterraneam mitto III;
- encaver;
- in den Keller bringen;
- store (in a cellar); cellar;
- llevar al sétano;

vpl.: PvB I/394.

KELDEREN OFT OP STELLINGHEN LEGGHEN = taut. in de kelder opslaan.
- condere in cella;
- entreposer dans une cave;
- im Kelle aufschlagen;
- to store in the cellar;
- almacenar en una bodega;

vpl.: PB 2/35.

KELDERS Zie:
- vercopen opens ---- ter straten wert/

KELEN = vb. kelen; wurgen;
- strangulo l;
- étrangler;
- erwürgen;
- strangle;
- estrangular; ahogar; agarotar;

vpl.: PB/III/316.

KELLEREN Zie:
- kelderen; ----; kelren/

KELMIJN Zie:
- calmyn; calamijn; ----/

KELREN Zie:
- kelderen; kelleren; ----/

KEMERLINCK GELT Zie:
- camerlinckgelt ----/

KEMERLING Zie:
- camerarius; camerlingh; camerlinc; cammerlinc; ----; kemmerlinc/

KEMMENEN ENDE RINGEN = halsteren of ringen van vee; halsbeugel aandoen.
- capistro aut anulo induere;
- pourvoir dùn tribart ou anneler ou boucler;
- Hals- und Nasenring anbringen;
- halter and nuzzle; put on neckring and ring;
- poner un cuello o una nariguera;

vpl.: LOV/74, 24; PB II 49.

KEMMERLINC Zie:
- camerarius; camerlingh; camerlinc; cammerling; kemerling; ----/

KEMP; KENNEP; KENNEPE; CANNEP; CANEP; CAENP; CAEMP; CAMP; HENNEP; HENNIP; HANNEP; HANEP = sub. hennip.
- cannabis;
- chanvre;
- Hanf;
- hemp;
- cáñamo;

vpl.: PvB 1/336.

KEMP ENDE KEMPINNE = taut. hennep.
- cannabis;
- chanvre;
- Hanf;
- hemp;
- cñamo;

vpl.: C3/190; PvB 1/336.

KEMPENSNOER MET EENEN LOEDEKEN = bedelaarshalsband bestaande uit een hennepen koord, waarvan de uiteinden door een loden penning werden vastgehouden, en zodanig aangesnoerd, dat de bedelaar of bedelares de halsband niet zelf kon afdoen. Op de penning was het stadsmerk ingeslagen. Zonder deze halsband om mocht niet gebedeld worden.
- torques mendicorum cum nummo plumbo;
- collier de mendiant, fait d'une corde de chauvre dont les extrémités étaient fichées par une médaille de plomb et qui était serré de telle manière que ce mendiant on la mendiante ne pouvait pas l' ôter. Cette médaille était frappé du sceau de la ville. Il était interdit de mendier sans ce collier;
- Bettlerhalsband bestehend aus einer haufenen Schnur wovon die Ende durch einen bleiernen Pfennig wurden festgehalten und angeschnürt dass der Bettler oder die Bettlerin den Halsband nicht abtun konnte. Auf dem Pfennig war die Stadtmarke eingeschlagen. Ohne diesen Halsband darf nicht gebettelt werden;
- beggar collar with a lend seal
- collar de mendigo compuesto por cuerda de cañamo cuyos extremos están sostemidos por moneda de plomo y estrechados de tal modo que el mendigo no puede quitar el collar; sobre la monella está fijada marca de ciudad;

vpl.: PB IV 403.

KEMPSAET; HENNEPSAET; HENNIPSAET; HANNEPSAET; HANEPSAET = sub. hennepzaad.
- semen cannabis;
- chénevis;
- Hanfsamen;
- hempseed;
- canamón;

vpl.: PB/III/294; PB II/47.

KEMPTHIENDE; KENNEPTIENDE = sub. henneptiende, tiende te betalen voor de aanplant van hennep.
- decimum solvere cultui cannabis;
- dime du chanvre;
- Zehnte, zu zahlen für den Bau

von Hanf;
- hemp-tithe, paid for hemp-growing;
- diesmo a pagar sobre el cultivo de cánamo;
vpl.: C3/190.

KENISSE Zie:
- sommierlijck ; ---- nemen/

KENLICHEYT; KENLIJCHEIT; KENNELYCHEIT; KENNELIJC-HEYT = hom. sub. 1. bekendheid; kenbaarheid; 2. verklaring in rechte; 3. kennis.
- 1. scientia; notitia; 2. testificor I; dico III pro testimonio; notitia; notio; indicium; 3. cognitio;
- 1. connaissance; notoriété; 2. acquittement; déposition; declaration; témoignage; 3. connaissance ; savoir;
- 1. Bekanntheit; 2. Kenntnis; 3. Aussage;
- 1. acquaintance; notoriety; 2. statement; 3. knowledge;
- 1 + 3. conocimiento; 2. declaración; deposición; testimonio;
vpl.: T1/62; 561; T2/103; LO3/72; T2/83; LOV 222; C1/747, 558.

KENLICHEYT ENDE NOTORIE-TEYT; NOTORIUM = taut. bekendheid; openbaarheid.
- notitia;
- connaissance; notoriété;
- Bekanntheit; Öffentlichkeit;
- acquaintance; publicity;
- notoriedad; conocimiento;
vpl. T1/561, 360.

KENLIJCHEIT Zie:
- kenlicheyt; kennelycheyt; kennelijcheyt; ----/

KENLIJC Zie:
- notoir ende ----/
- wairactich , ---- ende openbair/
- openbairlijc ende ----/

KENLIJC; KENNELIJCK; KENNELIJCKE; KENNELIJKE; KENNELIJK = hom. ppf. 1. bekend; adi. 2. kenbaar; bekend; duidelijk; klaarblijkelijk.
- 1. notus; ex compertus; 2. notabilis insignis; conspicuus; manifestus evidens;
- 1. connu; 2. connaissable; évident; manifesto;
- 1. bekannt; 2. kenntlich; erkennbar; bekannt;

offensichtlich; augenscheinlich;
- 1. well-known; 2. knowable; evident; clear; obvious;
- 1. conocido; 2. conocible; evidente; manifiesto; petente;
vpl.: T2/103; T2/67; B2/94; C2/1092/2.1.; BVB 96.

KENLIJC BIJ DEN WERCKE = uitspraak in aanwezigheid van het volk op de markt of in de kerk.
- sententia publica;
- sentence publiwue du tribunal prononcée en présence du peuple dans l'église ou sur la place du marché;
- Urteilsverkündigung in Anwesenheit des Volkes auf dem Markt oder in der Kirche;
- statement in presence of the people on the market or in the church;
- sentencia del tribunal hecha públicamente en presencia del pueblo en el mercado o en la iglesia;
vpl.: T1/359.

KENLIJCHEYT BIJ RECHTE = vrijwillige bekentenis voor het gerecht.
- confessio voluntaria;
- confession volontaire au devant du tribunal;
- freiwilliges Geständnis vor dem Gericht;
- voluntary confession before the court;
- confesión voluntaria ante el tribunal;
vpl.: T1/359.

KENLIJCHEYT Zie:
- notorieteyt ende ----/

KENLIJCKE SUSPICIE Zie:
- groot vermoeden oft ----/

KENNEF; KENNEVE; KENNEWE; KENNUWE = sub. 1. houten raem; halsbeugel, dwarshout voor het vee; halster; knevel; 2. zwengelhout waaraen de strengen der paerden vastgemaakt worden.
- 1. iugum lineum torques; translignum pecus; capistrum; 2. tolleno, quae epirhedia equorum ligantur;
- 1. collier de bois; tribart; traverse; épar; licou; 2. palonnier; palonneau;
- 1. Querholz; Halfter; Halsbügel; holzernes Halsjoch;

2. hölzener Halsbügel für Pferde an denen die Stränge festgemacht wurden;
- 1. eross-beam; halter; neck-chain; wooden homes; 2. swingle-tree to which the trases of horses are fastened;
- 1. traviesa; arbestro; ronzal; ramal; mordaza; horcata de madera; collera de madera; 2. balancin al cual se ata los tirantes de los caballos;

vpl.: LOV 310; LO3/190; LO7/294; PB II 149.

KENNELIJCHEYT Zie:
- kenlicheyt; kennelycheyt; ----; kenlijcheit/

KENNELIJCK Zie:
- kenlijc; ----; kennelijcke; kennelijke; kennelijk; kinlijc; kentlijc; kentelijc/

KENNELIJCK ENDE KONT = taut. bekend.
- notus;
- connu et notoire;
- bekannt;
- known;
- conocido; sabido; notorio;

vpl.: CI/387.

KENNELIJCKE Zie:
- kenlijc; kennelijck; ----; kennelijke; kennelijk; kinlijc; kentlijc; kentelijc/
- kont ende ----/
- maken ----/
- wairachtige ende ---- contumacie/

KENNELIJCKE ONGEVALLE = duidelijk ongeluk.
- infortunium apertum;
- accident manifeste;
- deutlicher Unfall;
- obvious accident;
- infortunio (of = accidente) evidente;

vpl.: C1/387.

KENNELIJCKHEIJDT Zie:
- als ghetuijghe zijne ---- seggen/
- naer zijn beste ----/

KENNELIJK Zie:
- kenlijc; kennelijck; kennelijcke; kennelijke; ----; kinlijc; kentlijc; kentelijc/

KENNELIJKE Zie:
- kenlijc; kennelijck; kennelijcke; ----; kennelijk; kinlijc; kentlijc; kentelijc/

KENNELYCHEYT Zie:
- kenlicheyt; ----; kennelijcheyt; kenlijcheit/
- in ---- van/

KENNELYCKE NOETSAECKE = hoogst gewichtige verhindering.
- impedimentum maius;
- empêchement majeur;
- notwendige Abhaltung;
- major impediment;
- mayor impedimento;

vpl.: C3/58.

KENNELYCKHEYT VAN FEYTE OFT CONJUNCTIE = bekendheid met de samenhang.
- scientia conjunctionis;
- connaissance de la conjoncture;
- Bekanntheit mit der Zusammenhang;
- acquaintance with the connection;
- ser conocedor de la interdependencia de ....;

vpl.: PB/II/325.

KENNEN Zie:
- lijden ende ----/
- vegen ende te ---- geven/

KENNEN; KINNEN = vb. bekennen; toegeven.
- confiteor II; concedo III; indulgeo II;
- avouer; confesser; reconnaître;
- bekennen; gestehen; nachgeben;
- avow; confess; admit;
- confesar; reconocer; declarar;

vpl.: T1/101; T2/8.

KENNENDE ENDE LIJENDE = wetende en gedogende.
- sciens sinensque;
- sachant et souffrant;
- wiszend und erlaubend;
- knowing and allowing;
- sabiendo y sufriendo;

vpl.: LPS 59.

KENNEP Zie:
- kemp; ----; kennepe; cannep; canep; caenp; caemp; camp; hennep; hennip; hannep; hanep/

KENNEPE Zie:
- kemp; kennep; ----; cannep; canep; caenp; caemp; camp; hennep; hennip; hannep; hanep/

KENNEPTHIENDE Zie:
- kempthiende; ----/

KENNEVE Zie:
- kennef; ----; kennewe; kennuwe/

KENNEVEN OFT RINGEN; KEMMEN ENDE RINGEN = halsbeugel omdoen en ringen.
- capistro et anulo induere;
- porvoir d'un tribart et boucler;
- Hals- und Nasenring anbringen;
- put on neckring and ring;
- poner un cuello o una nariguere;

vpl.: LOV/24.

KENNEWE Zie:
- kennef; kenneve; ----; kennuwe/
- met een ---- daertoe/

KENNING; KENNINGE = sub. bewijslevering; getuigenverhoor.
- interrogatio testium;
- audition des témoins;
- Geständnis;
- examination of the witnesses;
- examen de los testigos; interrogación de los testigos;

vpl.: T2/6.

KENNINGE Zie:
- kenning; ----/

KENNISLEIJDINGHE = sub. kennisgeving.
- pronuntiatio;
- communication;
- Anzeige;
- notice;
- aviso; notificación;

vpl.: Cr2/862.

KENNISSE Zie:
- goede memorie ende ----/
- gemeijnschap oft ----/
- in ---- der wairheijdt/
- judicatuure ----/
- levende ----/
- ter ---- ende judicatuure van/

KENNISSE = hom. sub. 1. verklaring door getuigen; 2. kennis; wetenschap; 3. bekende.
- 1. dicta testium; testimonium; 2. scientia; notitia alicuius rei; 3. notus; amicus;
- 1. déposition; 2. connaissance; 3. relation;
- 1. Zeugenaussage; 2. Kenntnis; Wissenschaft; 3. Bekanntschaft;
- 1. evi dence; deposition; 2. science; nowledge; 3. acquantaince;
- 1. declaración; de testigos; 2. conocuniento; 3. conocido a;

vpl.: T2/114; ACart 10; C1/46.

KENNISSE ENDE JUDICATIE = kennis en berechting; rechtsbevoegdheid en rechtspraak.
- scientia et jurisdictio; jus judicii et munus judicis;
- connaissance et judicature; competence de droit et fonction de juge;
- Kenntnis und Rechtspflege; Rechtsbe fugt und Richteramt; Befugnis und Jurisdiktion;
- knowledge and jurisdiction; administration of justice and judgeship; competence and judicature;
- conocimiento y juicio; competencia y officio de juez; competencia y juicio;

vpl.: C1/307, 293, 661.

KENNISSE ENDE JUDICATUURE = bevoegdheid en rechtspraak.
- capacitas et iurisdictio;
- connaissance et judicature;
- Befugnis und Jurisdiktion;
- competence and judicature;
- competencia y juicio;

vpl.: C1/661, 293, 278, 307.

KENNISSE ENDE PUNITIE = ken nis en bestraffing.
- scientia et castigatio;
- connaissance et punition;
- Kenntnis und Bestrafung;
- knowledge and punishment;
- conocimiento y punición;

vpl.: C1/307.

KENNISSE OFT WETE HEBBEN = taut. weten.
- scire;
- avoir la connaissance de;
- wiszen;
- know have know ledge of;
- saber; conocer;

vpl.: C1/150.

KENNISSE VAN CIVILE SAECKEN; KEUREN ENDE BREUCKEN = berechting, bezitten van alle burgerlijke zaken en de tenuitvoerlegging en berechting van overtredingen der verordeningen, geheten keuren en breucken, zijnde een strafverordening.
- administrationem habere omnium rerum civilium et peractionem et administrationem violentiarum postulationum;
- connaissance des causes civiles, statuts et amendes;
- Behandlung besitzen von allen bürgerlichen Sachen sowie die Vollstreckung und

Behandlung von Strafverordnungen;
- have jurisdiction in all civil matters;
- tener jurisdicción en todos los asuntos civiles;
vpl.: C1/658.

KENNISSE VAN CRIEM = berechting van de misdaad.
- judicium de crimine;
- connaissance du crime (jugement du crime);
- Entscheidung der Missetat, Entscheidung eines Verbrechen;
- adjuducation of crime;
- juicio del crimen;
vpl.: C1/389.

KENNISSE VAN CRIMINELE ZAKEN HEBBEN = berechting bezitten van boeten lijfstraffelijke misdaden.
- administrationem habere criminum poenalium corporis;
- avoir juridiction en affaires criminelles;
- Behandlung besitzen von Verbrechen mit Geldstrafe und Körperstrafe;
- have jurisdiction in criminal affaire;
- tener jurisdicción en causas criminales;
vpl.: C1/658.

KENNUWE Zie:
- kennef; kenneve; kennewe; ----/

KENTLIJC Zie:
- kenlijc; kennelijck; kennelijcke; kennelijke; kennelijk; kinlijc; ----/

KEPER = sub. dakspant; zolderrib; balk.
- tignum; sustentaculum; trabs;
- chevron;
- Dachsparren;
- roof-beam; ridge pole; beam;
- cabrio; viga pequeña del techo, alfajia;
vpl.: C1/184; PvB 5/575-

KERCE Zie:
- kersse; kerse; keerse; ----; caerse; caers; keers; keirsse; kaers; keersse; keerssche/

KERCHENE Zie:
- op ---- trecken/

KERCK Zie:
- gagie ---- van de thresoriers-kamer/

KERCKBOS Zie:
- kerck gebodt; kerckengebodt; ----; kerkgebod/

KERCKDORE; KERKEDORE; KEERKEDORE; KIRKEDORE = sub. kerkdeur.
- janua (ostium) ecclesiae;
- porte d'église;
- Kirchentür;
- churchdoor;
- puerta de la iglesia;
vpl.: C1/290, 528.

KERCKE Zie:
- aen te ---- geboden/
- den rinck van de ----/
- heylichter ---- goeden/
- hem metter vrijheijdt van der ---- behelpen/
- immuntijdt van der ----/
- karke; ----; kerke; keerke; kirke/
- kersten ----/
- op de ---- worpen/
- private ----/
- schieten oft werpen op de ----/
- cermoon in de ----/
- veijlen in de ---- of herberghe/

KERCKEN Zie:
- hem metter vrijheijdt van der ---- behelpen/
- inder ---- strijkgierich sijn/
- private ---- oft gevanckenisse/
- te coope inder ---- ghebieden/
- ter ---- uyt/
- wairheyt ter ----/

KERCKENGEBODT Zie:
- kerck gebodt; ----; kerckbod; kerkgebod/

KERCKENE Zie:
- op ---- trecken/

KERCKER Zie:
- caerker; carcar; carker; gayole; gayool; Haerker; karcker; karker; ----; kerker; kerkersteen; steen; stein; vancnisse; vangenhuus; vangenesse; vangenis; vangenisse; vanghenisse; vangnesse; vencnisse; vengnisse/

KERCKER OFT GEVANGENISSE = taut. gevangenis.
- carcer;
- cachot; geôle; prison;
- Gefängnis;
- prison;
- cárcel; prisión;
vpl.: T1/131; C1/578.

KERCKEVRIJHEIJT = sub. onschenbaerheid van de kerk.

- immunitas ecclesiae;
- immunité de l'église;
- Immunität der Kirche;
- immunity of the church;
- immunidad de la iglesia; inviolabilidad de la iglesia;

vpl.: LO4/768.

KERCKGANCK ENDE MOLENGANCK = voor alleman bekend zijn cq. dat men het elkaar vertelde in de kerk en op de molen.

- unicuique notus esse cq. ut inter se narrabatur in ecclesia et molis;
- connu à tout le monde c.a.d. qu'on se le disait à l'eglise et au moulin;
- für jeden bekannt sein bzw. dass man es einander erzählte in der Kirche und auf der Mühle;
- being known to everybody resp, that one told it to eachother in the church and on the mill;
- todo el mundo lo sabe, e.d. se dijo en la iglesia y en el molino;

vpl.: B2/138.

KERCKGEBODEN Zie:

- drie behoorlijcke ----/
- mette clocke oft ---- daegen/
- openbaere ----/

KERCK GEBODT; KERKBOD; KERCKENGEBODT; KERKGEBOD = sub. 1. afkondiging vanwege de overheid aan of bij de kerk geschiedde; 2. publieke afkondiging in de kerk van de kansel.

- 1. edictum publicum apud ecclesiam promulgatum magistratu; 2. promulgatio in ecclesia e suggesta;
- 1. proclamation de la part des autorités dans ou près de l'église; 2. publication d'église de la chaire;
- 1. behördlicherseitse Bekanntmachung an oder bei der Kirche; 2. öffentliche Bekanntmachung in der Kirche von dem Kanzel ab;
- 1. proclamation on or near the church on account of the authorities; 2. public proclamation in the church from the pulpit;
- promulgación de parte de la autoridad en o cerca de la iglesia; 2. proclamación pública en la iglesia desde el púlpito;

vpl.: B2/111; C2/1029; Ca2/174; C1/609; DVB 8, 109.

KERCKHOFF = gewone ambachtsleden (Caroline 1525) (in context: ghemeijne mannen vande ambachten, die sij Kerckhoff plaegen te noemen = gewone ambachtslieden die zij kerckhoff pleegden te noemen).

- fabri ordinarii;
- ouvriers ordinaires;
- gewohnte Handwerksleute;
- ordinary workmen;
- obreros ordinarios;

vpl.: Cr2/935.

KERCKLYCK = hom. sub. 1. een tweede klas uitvaart; 2. in de kerk opgebaarde overledene.

- 1. funus secundae classis; 2. mortuus in ecclesia depositus;
- 1. office funèbre de deuxième classe; 2. défunt déposé à l'église;
- 1. eine Ausfahrt zweiter Klasse; 2. in der Kirche aufgebahrter Verstorbene;
- 1. a second class funeral; 2. deceased placed upon a bier in the church;
- 1. exequias de segunda (clase); 2. cadaver expuesto sobre un catafalco en capilla ardiente; de cuerpo presente;

vpl.: PB IV 226; PB III 118.

KERCKMEESTERS VAN ONSER LIEVER VROUWEN = twee functionarissen door borgemeesters en schepenen gekozen uit afgetreden schepenen belast met het beheer der kerkgoederen van de Lieve Vrouwekerk (Antwerpen 1581).

- duo ministri a magistratis civium et scabinis electi ex scabinis decessis de provincia, onerati administratione bonorum ecclesiae sanctae Mariae (Antwerpen 1581);
- mâetres de fabrique de Notre-Dame; Anvers 1581;
- zwei Funktionäre von Bürgermeister und Schöffen gewählt aus zurückgetretenen Schöffen beauftragt mit der Verwaltung der Kirchen güter der "Liebe Frau" Kirche (Antwerpen 1581);
- two officials elected by burgomasters and sheriffs from resigning sheriffs charged with the management of the goods of the "Our Lady" church (Antwerp 1581) (churchwardens of our Lady);

- dos mayordomos de fábrica de la iglesia de Nuestra Señora; Amberes 1581;

vpl.: C1/519.

KERCKRINCK Zie:
- aen den ---- draghen/

KERCWECH; KERCWEYGH; KERKWEG = sub. kerkweg; weg naar de kerk, breed 6 voet = ca. 1.68 m.
- via in templum 6 pedes lata;
- chemin vers une église; passage vers l'église 6 pieds;
- Kirchenweg; Kirchstrasse; Breite 6 Fusz;
- church-way; road to a church breadth 6 feet;
- camino que conduce a la iglesia (feet anchura 6 pies);

vpl.: T1/85, 256; Cu1/408; PB II 126; C1/270.

KERCWEYGH Zie:
- kercwech; ----; kerkweg/

KEREL Zie:
- kerle; kaerle; keerle; ----; kerl; kaerl; keerl/

KEREN Zie:
- keeren; ----; kieren/
- keiren; ----; kerren; keriën/

KERF Zie:
- kerve; ----; keerf; carf/

KERIEN Zie:
- keiren; keren; kerren; ----/

KERK Zie:
- schieten op de ----/

KERKE Zie:
- karke; kercke; ----; keerke; kirke/

KERKEDORE Zie:
- kerckdore; ----; keerkedore; kirkedore/

KERKELIJC Zie:
- gesacreert ----/
- kaerckelyck; ----; kerclijc; kerkelike/

KERKENHUIJSEN Zie:
- roomsche ----/

KERKEREEREN Zie:
- karkeren; kerkeren; ----; kerkereren/

KERKEREN Zie:
- karkeren; ----; kerkereeren; kerkereren/

KERKEREREN Zie:
- karkeren; kerkeren; kerkereeren; ----/

KERKERSTEEN Zie:
- caerker; carcar; carker; gayole; gayool; kaerker; karcker; karker; kercker; kerker; ----; steen; stein; vancnisse; vangenhuus; vangenesse; vangenis; vangenisse; vanghenisse; vangnesse; vencnisse; vengnisse/

KERKGEBOD Zie:
- kerckgebodt; kerckbod; kerckengebodt; ----/

KERKLIJC Zie:
- kaerckelyck; kerkelijc; ----; kerkelike/

KERKROOVERIJE; KERCROOF = sub. kerkroof.
- raptus ecclesiae;
- vol d'église;
- Kirchenraub;
- church-robbery;
- robo sacrílego; sacrilegio;

vpl.: LOV/6.

KERKWEG Zie:
- kercweck; kercweygh; ----/

KERL Zie:
- kerle; kaerle; keerle; kerel; ----; kaerl; keerl/

KERLE; KAERLE; KEERLE; KEREL; KERL; KAERL; KEERL = sub. boer.
- agricola;
- paysan;
- Bauer;
- farmer;
- campesino; hombre del campo;

vpl.: C3/88.

KERMAN Zie:
- kerlieden; ----; carman; carliede; carlude/

KERMEESTER Zie:
- kerkmeester;kercmeester; kerkemeester; carcmeester; ----; kercmeister/

KERMISDAEGEN; KERSEMISSE DAEGEN = sub. pl. kermisdagen.
- dies mercatus;
- jours de kermesse;
- Kirmestage;
- fair-days;
- días de feria;
- vpl.: LO4/562.

KERRE OFT LANGHEN WAGHEN = taut. lange wagen.
- carrus longus;
- chariot long ou une charette;
- langer Wagen;
- long vehicle;

- carro largo;
vpl.: LOV/392.

KERRE OFT WAGHE(N) = taut. kar.
- plaustrum; carrus; vehiculum;
- charette; chariot; voiture;
- Karre; Wagen;
- cart;
- carro; carreta;
vpl.: PB/III/319; LOV 310; C1/347; BKB 4.

KERRE SMEDE-KOLEN (BRUSSEL) = gewichtsmaat gelijk aan 13 mudden ofwel ca. 950 kg. (kolen).
- mensura ponderis aequa mille nongentibus libris;
- charette des forgerons;
- Gewichtsmasz;
- weight measure;
- medida de peso;
vpl.: C1/236.

KERREGELDT Zie:
- kerregelt; ----/

KERRELUYDEN Zie:
- clerckschap van de ----/

KERRELUIJDEN OFT CORDE-WAGENAERS = taut. sub. pl. kruiers; kruiwagenvoerders.
- bajuli; aurigae;
- crocheteurs; charretiers;
- Gepäckträger; Schiebkarrenführer; Karreführer;
- exporters; porters; drivers;
- costaleros; mozos de cordel; carreteros;
vpl.: PvB 6/376; PB 2/35.

KERREMAN Zie:
- wagenere; wagenkerle; wagencnecht; wagendriver; wagenliede; wagenlude; wagensman; wagenmenner; wagenmenre; wagenregerer; wagenregeerre; wagenregiere; wagenaer; herniceur; ----; kardrijver/

KERREN Zie:
- keiren; keren; ----; keriën/

KERREWEECH Zie:
- kerrewech; ----; kerreweegh; kerrewoch/

KERREWEEGH Zie:
- kerrewech; kerreweech; ----; kerrewoch/

KERREWINDER; KERREWINNER; KERREWINNERE; KERREWINRE = sub. karrevoerder.
- rhedarius;
- charretier;
- Müllkutscher;

- porter; driver;
- carretero;
vpl.: PB/III/157.

KERREWINNER Zie:
- kerrewinder; ----; kerrewinnere; kerrewinre/

KERREWINNERE Zie:
- kerrewinder; kerrewinner; ----; kerrewinre/

KERSAVONT Zie:
- karsavent; ----; karsavont; korsavont/

KERSBERNINGE Zie:
- keersberninghe; keersberringe; kerseberninge; ----; kersebarninge; kersbrandinghe/

KERSBRANDINGHE Zie:
- keersberninghe; keersberringhe; kerseberninge; kersberninge; kersebarninge; ----/

KERSCORF Zie:
- keersback; keerscorf; keerskorff; kersecorf; ----; casecorf; keerskiste/

KERSDRAGER Zie:
- keersdraeger; kersedrager; ----; keersdrager/

KERSE Zie:
- kersse; ----; keerse; kerce; caerse; caers; keers; karce; keirsse; kaers; keersse; keerssche/

KERSEBARNINGE Zie:
- keersberninghe; keersberringhe; kerseberninge; kersberninge; ----; kersbrandinghe/

KERSEBERNINGE Zie:
- keersberninghe; keersberringhe; ----; kersberninge; kersebarninge; kersbrandinghe/

KERSECORF Zie:
- keersback; keerscorf; keerskorff; ----; kerscorf; casecorf; keerskiste/

KERSEDRAGER Zie:
- keersdraeger; ----; kersdrager; keersdrager/

KERSELAAR Zie:
- roode ----/
- swerte ----/

KERSELAAR; KERSELAER; KERSELEERE; KERSELTERE;

KERSELTERENBOOME; KERSELARE = sub. kersenboom.
- cerasus;
- cerisier;
- Kirschbaum;
- cherrytree;
- cerezo; guindo;

vpl.: C1/32,193,239,266,548; Lo5/72; T2/497; T2/370.

KERSELAER Zie:
- kerselaar; ----; kerseleere; kerseltere; kerselterenboome; kersselaer; kerselare/

KERSELEERE Zie:
- kerselaar; kerselaer; ----; kerseltere; kerselterenboome; kersselaer; kerselare/

KERSELTERE Zie:
- kerselaar; kerselaer; kerseleere; ----; kerselterenboome; kersselaer; kerselare/

KERSELTERENBOOME Zie:
- kerselaar; kerselaer; kerseleere; kerseltere; ----; kersselaer; kerselare/

KERSEMISSE Zie:
- kermisdaegen; ----daegen/
- kersmisse;----/

KERSEY Zie:
- carseyen; ----; karsey; caersey oft samette/

KERSMISWEKE = sub. kermisweek.
- hebdomadas mercatus;
- semaine de la foire;
- Kirmeswoche;
- week of the fair;
- semana de feria;

vpl.: C1/414.

KERSMISSE; KERSEMISSE = hom. sub. 1.Kerstmis, 2.kermis.
- 1.Nativitas Domini Nostri Jesu Christi; Christi Natalis dies; 2. mercatus;
- 1.Noël, 2.foire; kermesse;
- 1. Weihnachten, 2.Kirmes;
- Christmas, 2.kermis; fair;
- 1. Navidades, 2. kermesse; feria;

vpl.: Lo3/74; C1/414; PvB1/387.

KERSPEL; KARSPEL; KIRSPEL; KEERSPEL; KEIRSPEL = sub. kerkdorp; parochie.
- pagus; vicus; viculus;

- paroisse;
- Kirchspiel; Kirchdorf; Parochie;
- parish; small village with one church;
- parroquia;

vpl.: BVB 149.

KERSPELS Zie:
- gemeijnen ----/

KERSSE Zie:
- bernender ----/
- metter berrender ----/
- vallen ende uytgaen van der ----/
- uuytgange van der bernender ----/

KERSSE; KERSE; KEERSE; KERCE; CAERSE; CAERS; KEERS; KARCE; KEIRSSE; KAERS; KEERSSE; KEERSSCHE = sub. kaars.
- candela; cereus;
- cierge; chandelle;
- Kerze;
- candle;
- candela;

vpl.: C1/325; DVB 101; Lo7/278; C2/1013/17.

KERSSELAER Zie:
- kerselaar; kerselaer; kerseleere; kerseltere; kerselterenboome;----; kerselare/

KERSSEN Zie:
- berneden; bernender;----/
- met berneden ----/
- metter bernender; berrender; brandende keerse; keersse; keersen;----; vercoopen; verhueren/
- so wie dat teneghen lite meer ---- makede dan vier/

KERSTAENGE Zie:
- kastaigne; caestaenge; carstaenge;----; castange; castanie/

KERSTEN Zie:
- kerstenen; keerstenen;----; carstenen; carsten; corstenen; corsten/
- eenen kinde dat men ---- dade/
- in contempte ----/
- verloogent ----/
- vrije ---- lude/

KERSTEN KERCKE = rooms katholieke kerk.
- ecclesia romana catholica;
- église catholique romaine;
- römisch katholische Kirche;

- Roman-Catholic Church;
- Iglesia católica romana;

vpl.: PB/III/114.

KERSTENEN; KEERSTENEN; KERSTEN; CARSTENEN; CARSTEN; CORSTENEN; CORSTEN = doopen.
- baptiso 1;
- baptiser;
- taufen;
- baptise; christen;
- bautisar;

vpl.: PB III 397; DVB 51.

KERSTENEN MENSCHE = sub. pl. christenen.
- christiani;
- chrétiens;
- Christe;
- Christians;
- cristianos;

vpl.: PB/III/397.

KERSTENGELOOVE; KERSTENGELUVE = sub. 1. christengeloof; 2. christendom.
- 1 + 2 christiana religio;
- 1. religion chrétienne; 2. chrétienté;
- 1. Christglauben; 2. Christenthum;
- 1. Christian Faith; 2. Christianity;
- 1. fe católica; 2. cristianismo;religión cristiana;

vpl.: PvB 1/379.

KERSTENGELUVE Zie:
- kerstengeloove; ----;/

KERSTEN-LUDE Zie:
- vrije ----/

KERVE Zie:
- baskers ----/
- brouwers ----/
- schulden op ---- gemaeckt/
- taverniers ----/
- vleeschouwers ----/

KERVE; KERF; KEERF; CARF = kerfstok, dit was een lang, plat en net geschaafd stokje in de vorm van een lineaal, doch wat dikker, waarop door kerfjes of insnijdingen aangewezen werd hoeveel loden, liters melk enz. de houder van de kerfstok op crediet gehad heeft.
- tessera; baculus crenis;
- taille;
- Kerbholz;
- tally;
- tarja;

vpl.: LO4/364.

KERVEN Zie:
- schulden op ---- gemaeckt/

KERVEN; CAERVEN; KEERVEN; CARVEN; = merken; van een merkteken voorzien vb, insnijdingen op een kerfstok als teken van levering van waren.
- noto 1; signo 1;
- marquer; tailler à crédit en signe des fournitures;
- bezeichnen; markieren; kerben als Zeichen von Lieferung von Waren;
- mark; notches;
- marcar; incisiones en una tarja como tenal de entrega de mercancias;

vpl.: B2/135; C2/1030; C1/457.

KERVER = sub. die op een stok tekens aanbrengt.
- qui incisionis facit in baculo;
- qui font de signes sur un bâton;
- der auf einem Stock Zeichen herbeischafft;
- the one who draws signs on a stick;
- uno que pone señales a un palo;

vpl.: PvB 6/121.

KERVERS Zie:
- clerckschep van de ---- der bieren/

KESE Zie:
- case; caes; kees; ----/

KESE = sub. kaas.
- caseus;
- fromage;
- Käse;
- cheese;
- queso;

vpl.: PvB 1/50.

KESER Zie:
- keyser; keiser; ----/

KETEL Zie:
- executeren metten ---- in sidende olie ende water/

KETELAER; KETELBOETER; KETELEER = sub. ketellapper; ketelsmid.
- reparator cortinarum; faber ferrarius ahenorum;
- chaudronier;
- Kesselreparateur; Kesselschmied; Kesselflicker;
- tinker; kettle-smith;
- calderero;

vpl.: PvB 5/185; PB III 307; Bl:Pl.Pr/13.

KETELBOETER Zie:
- ketelaer; ---- keteleer/

KETELE OFT MEERSE = ketel of mand.
- lebes; fiscina;
- chaudron ou panier;
- Kessel oder Korb;
- kettle or basket;
- caldera o cesto;

vpl.: PB/II/357.

KETELEER Zie:
- ketelaer; ketelboeter; ----/

KETEN Zie:
- schemel ende ---- (Brussel)/

KETEN; KETENE; KETTENE; KETTEN; KETTINC = sub. ketting.
- catena;
- chaîne;
- Kette;
- chain;
- cadena;

vpl.: C1/477; LO1/640.

KETENE Zie:
- keten; ----; kettene; ketten; kettinc/

KETENKEN = sub. kleine ketting.
- catella;
- petite chaîne;
- kleine Kette;
- small chain;
- cadena pequeña;

vpl.: PB/II/337.

KETENSLUIJTER Zie:
- gagie ---- achter het stadthuijs/

KETINGE = sub. maatband; maatlint.
- pertica;
- jalon d'arpenteur, mètre à ruban; mesure; baquette;
- Bandmasz;
- mesuring tape;
- cinta métrica;

vpl.: PvB 8/312.

KETTEN Zie:
- keten; ketene; kettene; ----; kettinc/

KETTENE Zie:
- keten; ketene; ----; ketten; kettinc/

KETTINC Zie:
- ketten; ketene; kettene; ketten; ----/

KEUR Zie:
- ceur; ceure; core; cure; coir; coire; coor; ----; keure; kuer; quere/

KEURBOECK Zie:
- ceurboeck; cuerboeck; cuerboek; ----; coorboec; coorbouc/

KEURDE Zie:
- nette oft ----/

KEURDRAGHER = sub. leenvolger; dienende man.
- successor feudum; vasallus; feudatorius;
- successeur de fief; homme servant;
- Lehennachfolger; Lehenfolger; Lehnspflichtiger;
- successor of liege; vassal; feudal tenant;
- sucesor de feudo;

vpl.: PB/II/181.

KEURE Zie:
- ceur; ceure; core; cure; coir; coire; coor; keur; ----; kuer; quere/
- peerts ----/

KEUREN Zie:
- breucken en ---- vervoorderen/
- breucken ende ----/
- coren; cueren; curen; ----/
- gruen ----/
- hof ----/
- kennisse van recht van ---- en breucken/
- recht van ---- en breucken/

KEUREN; CUERE OFT BRUECKE(N) = verordening tegen wier overtreding straf werd bedreigd en inhoudende rechtsregels m.b.t. het beheer der gemene gronden.
- praeceptum poenam minitans et continens regulas quoad administrationem agrorum communium;
- décret avec des dispositions pénales ou amende;
- Verordnung gegen deren Ueber tretung Strafe bedroht wurde und enthaltend Rechtsregeln bezüglich der Verwaltung der gemeinschaftlichen Gründe;
- regulation of which the infringement was menaced with punishment and containing legal rules with regard tot the administration of common grounds;
- ordenanza penal, es decir ciertas reglas juridicas en cuanto alla administración de tierras comunales;

vpl.: AKB 3; ADR. 12.

KEURESCHOUW Zie:
- coireschouwe; coirschouw; coorschouw; coreschouwe; cuereschouw; ----; kureschouw/

KEURKAMER Zie:
- recht van den harinck ende ----/

KEURMEESTER Zie:
- coermeester; coormeester; corenmeester; coirmeester; cuermeester; ----/
- gagie knapen der ---- ofte policijkamer/
- gagie ---- van den harinck/
- knaep van de ----/
- recognitie ----/

KEURMEESTER OFT OUDERMAN VAN DEN AMBACHTE = taut. keurmeester (Brussel).
- inspector Bruxellae;
- essayeur (Bruxelles);
- Beschauer Brussel;
- inspector Brussel;
- van goud = ensayador, van vlees = inspector de carnes (Bruselas);

vpl.: PvB 6/159.,

KEURMEESTER VAN DEN HARINCK (BRUSSEL) = ambtenaar belast met het keuren van de aangevoerde haring in Brussel.
- magistratus oneratus probatione clupeae harengi; Bruxellae
- inspecteur du hareng en Bruxelles;
- Beamte beauftragt mit der Prüfung von der Zufuhr von Hering in Brüssel;
- inspector of herring in Brussel;
- functionario encargado de inspección de arenque suministrado en Bruselas;

vpl.: C1/204.

KEURMEESTERS ANTWERPEN = sub. pl. 2 functionarissen door borgemeesters en schepenen gekozen uit afgetreden schepenen belast met het keuren van waren en eetwaren (1581).
- censores duo magistratus electi a magistratis civium et scabinis ex scabinis decessis de provincia et onerati iudicando bonorum et cibariorum;
- deux fonctionnaires choisis par, les bourmestres et les échevins des echevins démissionnaires et chargé d'estimer les manchandises et les comestibles; 1581;
- zwei Funktionäre von Bürgemeistern und Schöffen gewählt aus zurückgetretenen Schöffen und beauftragt mit der Prüfung von Waren und Eszwaren (1581);
- inspectors of food and other merchandise, elected by burgomasters and aldermen (1581);
- 2 functionarios elegidos por burgomaestres y regidores de regidores dimisionarios encargados de inspeccionar las mercaderias y viveres;

vpl.: C1/519. 1581;

KEURMEESTERS VAN DEN HOIJE (ANTWERPEN) = functionarissen belast met de kwaliteit contrôle van hooi, en elk bij benoeming en aanvaarding van hun ambt aan de stad schuldig werden 100 gulden (Antwerpen).
- ministri onerati custodia qualitatis feni et unusquisque ad nominationem et acceptationem muneris sui urbi centum florinas debiti erant (Antverpia);
- Fonctionnaires chargés du contrôle de la qualité du foin; chacun redevable de 100 florins lors de leur nomination et entrée en fonction;
- Funktionäre beauftragt mit der Qualitätsprüfung von Heu; jeder war bei Ernennung und Antritt seines Amtes der Stadt 100 Gulden schuldig (Antwerpen);
- officials charged with the quality-control of hay; had to pay due to the town 100 guilders at appointment and accession to his office (Antwerp);
- functionarios encargados de control de calidad de heno (cada uno 100 florines, Amberes);

vpl.: C1/534.

KEURMEESTERS VAN HAREINCK (ANTWERPEN) = functionarissen belast met de kwaliteits-contrôle van de door de schippers aangevoerde haring, en elk bij benoeming en aanvaarding van hun ambt aan de stad schuldig werden 100 gulden (Antwerpen).

- ministri onerati custodia qualitatis harengae a nautis apportatae et unusquisqua ad nominationem et acceptationem muneris sui urbi centum florinas debiti erant (Antverpia);
- fonctionnaires chargés du contrôle de la qualité des harengs apportés par les bateliers; chacun redevable de 100 florins; Anvers;
- Funktionäre beauftragt mit der Qualitätsprüfung von dem von den Schiffern angeführten Hering; jeder war bei Ernennung und Antritt seines Amtes der Stadt 100 Gulden schuldig (Antwerpen);
- officials charged with the quality-control of herring had to pay due to the town 100 guilders at appointment and accession to his office (Antwerp);
- functionarios encargados de control de calidad de a renque cada uno 100 florines, Amberes)

vpl.: C1/534.

KEURMEESTERS VAN DEN STEEN ENDE KALCK ANTWERPEN = functionarissen belast met de kwaliteitscontrôle van te verwerken stenen en kalk bij bouwwerken en elk bij benoeming en aanvaarding van hun ambt aan de stad schuldig werden 150 gulden (Antwerpen).

- ministri onerati custodia qualitatis murorum et calcis ad aedificia in opus consumendos et unusquisque ad nominationem et acceptationem muneris sui urbi centum et quinquaginta florinas debiti erant (Antverpia);
- fonctionnaires chargés du contrôle de la qualité des briques et de la chaux utilisées pour la construction des édifices; chacun redevable à la ville de 150 florins Anvers;
- Funktionäre beauftragt mit der Qualitätsprüfung von zu verarbeiten Steinen und Kalk bei Bauarbeiten; jeder war bei Ernennung und Antritt seines Amtes der Stadt 150 Gulden schuldig (Antwerpen);
- officials charged with the quality-control of to work up stones and lime at building-works; each had to pay to the

town 150 guilders at appointment and accession to his office (Antwerp);

vpl.: C1/534.

KUERMOIDTSCHE Zie:
- mudtsche luyden ; ---- luyden/

KEUR-REALE = sub. muntsoort genoemd in keur of verordening met een bepaalde beeltenis.

- nummus retalis cum forma numismatis;
- pièce de monnaie avec une image;
- Munzsorte erwähnt in einer Verordnung;
- kind of coinage, cited in a by law;
- clase de moneda mencionada en una ordenanza, con una efigie determinada;

vpl.: C1/250.

KEURS = sub. keurslijf, voorloper van bustehouder.

- thorax linteus;
- corset;
- Schnürrleibchen;
- bodice;
- corsé; cotilla;

vpl.: C1/431.

KEURWONDE; COORWONDE; COORBARE WONDE = sub. wonde beschreven in een verordening.

- vulnus plaga conscriptus in edicto: sesquimembrum longus;
- blessure décrite dans une loi;
- Verletzung umschrieben in einer Verordnung;
- a wound described in an order;
- herida descrita en una ordenanza;

vpl.: B1: Pl.Bra. 20

KEUSBAERLIJCK REPAREREN = naar eigen verkiezing herstellen.

- secundum suam optionem reparare;
- faire dûment réparer;
- nach eigenem Belieben wiederherstellen;
- repair accorning one's own choice;
- reparar por propia elección;

vpl.: C1/618.

KEUSBAREN Zie:
- in goeden ---- gereke/

KEUSDAGH Zie:
- schepenen ----/

KEUSE Zie:
- optie ende ----/

KEUSE DEKENS AMBACHTEN = de dekens der ambachten gekozen door de Magistraat (Antwerpen).
- decani artium a Magistratu electebantur; Antverpia;
- élection des doyens des guildes; Anvers;
- die Vorsteher der Gewerbe gewählt vom Magistrat (Antwerpen);
- the deans of the trades elected by the magistrate Antwerp election of the deans of the trades; Antwerp;
- los decanos de las artesanias elegidos por la magistratura;

vpl.: C1/559. Amberes;

KEUSE WIJCKMEESTERS = wijkmeesters gekozen uit de burgerij; zij mochten geen ambachtslieden zijn (Antwerpen).
- magistri vicorum ex civibus electabantur et non opifices poterant esse; Antverpia;
- élection des maîtres de quartier; Anvers;
- Viertelmeister gewählt aus der Bürgerschaft; sie dürften keine Gewerbeleute sein Antwerpen;
- quartermasters elected from the citizins; they were not allowed to be tradesman (Antwerp) election of quartermasters; Antwerp;
- jefes de los barrios elegidos fuera de los ciudadanos;

vpl.: C1/559. Amberes;

KEUTEL Zie:
- kotelen rapen; ---- rapen/
- kuetel; ----; cotel; cuetel/

KEUTELEN Zie:
- rapen van -----/

KEUTELEN; COTELEN = vb. bemesten. sub. pl. schapenmest.
- stercoro l;
- fumer; engraisser;
- düngen; schafmist;
- manure; dung; sheep's dung;
- estercolar; abonar;

vpl.:

KEUTER ; COTER; COTTER; CATER = sub. kleine of geringe boer.
- rusticus pauper; agricola inops;
- propriétaire d'une petite exploitation agricole; closier;
- Kleinbauer;
- small farmer;
- pegujalero ; propietario de una explotación agrícola pequena;

vpl.: SKB 3.

KEYE Zie:
- cassijsteen oft ----/

KEYSER; KEISER; KESER = sub. keizer.
- imperator; Caesar; Augustus; princeps;
- empereur;
- Kaiser;
- emperor;
- emperador;

vpl.: T2/34.

KEYSEREN Zie:
- senatoren ende ----/

KEYSERLYCKEN WEGH = keizerweg breed 80 voet of ca. 22,40 m.
= via imperialis octoginta pedum in latitudinem;
- chemin empérial large 80 pieds;
- kaiserlicher Weg, 80 Fuss breit oder etwa 22,40 M.;
- imperial road, 80 feet or about 22,40 m.
- camino imperial, 80 pies de ancho o aproximadamente de 22,40 m;

vpl.: C1/272.

KIECKEN; KIEKIJN; KIEKIN; KIEKEN; CUKEN = sub. kuiken; kip.
- pullus; gallina;
- poussin; poule;
- Küchlein; Huhn;
- chicken;
- pollo; gallina;

vpl.: PvB1/336; C1/260.

KIEERSLUYDEN; KIESLUYDEN; KIESLIEDEN = scheidsmannen; verzoeners; bemiddelaars.
- compilatae; arbitri; reconsiliatore;
- arbitres; conciliateurs;
- Schiedsrichter; Vermittler;
- arbiters; mediators; intercessors;
- árbitros; consiliadores; reconsiliadores; concertadores de voluntades;

vpl.: LO1/510; LO6/380; LO4/844.

KIEKEN Zie:
- kiecken; kiekijk; kiekin; ----; cuken/

KIEKIN Zie:
- kiecken; kiekijk; ----; kieken

cuken/

KIEKIJN Zie:
- kiecken; ----; kiekin; kieken; cuken/

KIELE Zie:
- banck van den ---- ende de weth van de syndicaten/
- bomerije oft wissel op thol ofte ----/
- drossaert ende schepenen van den ----/
- gagie drossaert op 't ----/
- gagie schepenen van 't ----/
- wissel oft bomerye op thol ofte ----/

KIEREN Zie:
- keeren; keren; ----/

KIERSINGE; KIESINGHE = scheidsrechterlijke uitspraak.
- arbitrium;
- arbitrage;
- schiedsrichterliche Aussprache;
- arbitral award;
- arbitraje;

vpl.: LO1/510.

KIESEN Zie:
- deputeren ende ----/
- eligeren ende ----/
- nomineren ende/oft ----/

KIESENS Zie:
- des ----/

KIESINGHE Zie:
- kiersinge ----/

KIESINGHE ENDE AUTHORISATIE = arbitrage en authoriteit.
- arbitrium et auctoritas;
- arbitrage et autorisation;
- Vollmacht;
- arbitration and authority;
- arbitraje y autoridad;

vpl.: C1/393.

KIESLIEDEN Zie:
- kieersluyden; kiesluyden; ----/

KIESLUIJDEN ENDE GOEDE MANNEN = taut. gekozen burgers die met de "Langheroede" het college van Soene vormden (Antwerpen).
- cives electi, qui cum gestatore praeconis collegium Soene formabant (Antverpia);
- conciliateurs et arbitres;Anvers
- gewählte Bürger welche mit dem "Langheroede" das Kollegium von Soene bildeten (Antwerpen);
- elected citizins which constituted with the "Langheroede" the college of Soene (Antwerp);
- ciudadanos elegidos que juntamente con "Langheroede" forman el consejo de soene (Amberes);

vpl.: C1/393.

KIESLUYDEN Zie:
- kieersluyden; ----; kieslieden/

KIJFF Zie:
- int ---- liggende/

KIJFFELIJCK WORDEN = vb. ruzie maken; uitschelden.
- increpare;
- chercher querelle; injurier qn;
- Händel anfangen; ausschimpfen;
- to quarrel; to call names;
- reñir, andar a vueltas con .... injuriar; invectivar;

vpl.: Cr2/988.

KIJFFELIJCKE SAECKE = woordentwist.
- controversia;
- dispute;
- Wortstreit;
- dispute;
- discusión; controversia;

vpl.: Cr2/1010-

KIJNDE Zie:
- actie tegen den Heere oft vader uyt wyens beheet e oft beveele iement gecomscapt heeft metten serff oft ----/
- groot en gaan van ----/
- van ---- verlichten ende de vrucht verwerpen/

KIJNDE; KINT; KIJNDT = sub. kind.
- infans; puella; puer;
- enfant;
- Kind;
- child;
- niño;

vpl.: T1/32.

KIJNDEREN Zie:
- knapelijn ----/

KIJNDEREN ADOPTIVE = aangenomen kinderen.
- filii adoptati;
- enfants adoptives;
- adoptierte Kinder;
- adopted children;
- hijos adoptivos;

vpl. T1/505.

KIJNDT OFT BROEDER OFT MAGHT OFT VAN DEN NAISTEN =

KIJ

taut. naaste bloedverwant.
- consanguineus;
- consanguin;
- nächster Verwandter;
- next relative;
- consanguíneo;
vpl.: T1/103.

KIJNDT Zie:
- kijnde; kint; ----/

KIJNT Zie:
- actie gegeven dengeenen die tachter is aen iements ---- off serff bij weete van den Heere oft vader/
- actie tegen den Heere oft vader als serff oft dat ---- ennich gelt bekeert heeft/
- onrecht ----/
- die vader is sculdich 't ---- naer hem te nemene /
- vrouwen die ---- begordt hauden/
Zie ook : Kijnde; kijnderen; kind, kinderen.

KIJNT TE GEDRAGENE = zwanger zijn.
- praegnans sum;
- être enceinte; être grosse;
- schwanger sein;
- being pregnant;
- estar en estado; estar encinta; estar en condiciones interesantes;
vpl.: T1/262.

KIJNTSCH = adi. kinds.
- delirus;
- de seconde enfance; imbécile;
- geistesschwach; kindisch;
- childish; doting;
- infantil; imbécil; chocho;
vpl.: T1/33, 267; T2/41.

KIJNTSCHEN ENDE UUYT-SINNIGEN OFT SOTTE MENSCHE = taut. mensen zonder verstand.
- gens sine intellectu;
- gens imbéciles; gens sans intelligence;
- Leute ohne Vernunft;
- people without sense;
- gente infantil; gente sin inteligencia imbéciles;
vpl.: T1/384.

KIJNTSEGEDEEL; KINTSGHE-DEELTE; KINTSDEEL; KINDER-DEEL = sub. kindsdeel.
- pars legitima;
- part d'enfant; portion légitime;
- Kindesteil;
- child's portion;
- divisa legítima; hijuela;

KIN

vpl.: T1/446.

KIJNTSHEYT ENDE SOTHEYT = taut. kindsheid van de ouderdom.
- deliratio; senecti;
- imbécillité de la vieillesse; seconde enfance;
- Altersschwäche; Blödsinn;
- dotage; second childhood;
- chochez; chochera;
vpl.: T1/140.

KIJVAGIE; KIVAGE; KIJVING; KIVAETSE; KIVAEDSE; KI-VAETS = sub. geschil; ruzie; twist; scheldpartij; krakeel; tweedracht; onenigheid.
- rixa; lis; certatio; contro-versia; querela;
- querelle; dispute;
- Streit; Zank;
- querrel;
- disputa; contienda; pendencia; querella; riña; trifulca;
vpl.: ACart 51; T2/287; LO6/216; LO7/24.

KIJVANGIEN; KIVEN = vb. schelden.
- contumeliis consector I;
- injurier;
- schimpfen;
- revile;
- injuriar;
vpl.: C1/711.

KIJVELIJCKE TALE = scheldende woorden.
- verba increpantia;
- des gros mots;
- Schimpfpartei
- abusive words;
- invectivas; palabras fuertes;
vpl.: C2/770.

KIJVER OFT TAGGER = taut. ruziemaker.
- qui concitat rixam;
- querelleur;
- Händelsucher;
- brawler; quarrelsom e fellow;
- altercador; pendenciero;
vpl.: T1/563.

KIJVING Zie:
- kijvangie; ----; kivage; kivaetse; kivaedse; kivaets/

KIND Zie:
- onwettigh ----/

KINDE Zie:
- eenen ---- dat men kersten dade/
- goede bij den ---- verworven/
- inneleghen van ----/
- natuerlijck ----/

- onwettigh ----/
- ten huyse daer een vrouw van ----/inligghende is/
- vrouwe van ---- inligghende/

KINDELBEDDGELT Zie:
- kinderbeddegelt; ----; kintsbeddegelt/

KINDERDEEL Zie:
- kijntsgedeelte; kintsghedeelte; kintsdeel; ----/

KINDEREN Zie:
- bastaert ---- goeden volgen den Heere/
- bestade ----/
- contract een en legale ----/
- gehoude oft bestaede ----/
- gehuider ----/
- hender beijder wettighe ----/
- inbejaerde ----/
- kanpelijn ----/
- metter ---- penninghen/
- onbejaarde ----/
- onbestede ----/
- onbejaerde ----/
- ongestelde ----/
- onghejaerde ----/
- onverjairde ----/
- ontscaken yemeus ----/
- properheden der ----/
- sotte, sumpele oft beroofde ---- haerer sinnen/
- successie der ----/
- voorste ----/

KINDEREN TOT WETTIGEN HOUWELIJCK BESTADEN = kinderen uithuwelijken.
- filii atqua filiae in matrimonium dare;
- des enfants marier;
- Kinder verheiraten;
- childs give in marriage;
- ninos y ninas poner en estado;

vpl.: B2/25.

KINDEREN VAN DEN EERSTEN (IERSTEN) BEDDE = kinderen uit het eerste huwelijk.
- filii ex matrimonio primo;
- enfants de premier mariage; enfants du premier lit;
- Kinder aus der ersten Ehe;
- children from the first marriage
- hijos del primer matrimonio;

vpl.: LOV /62; B1/100; C2/889.

KINDEREN VAN DEN NABEDDE; VAN HET NAEBEDDE = kinderen uit een opvolgend huwelijk.
- filii ex matrimonio succedente;
- enfants du lit postérieur;
- Kinder aus einer nachfolgenden Heirat;
- children from a succeeding marriage;
- hijos de un matrimonio sucesivo;

vpl.: B2/62; C1/288.

KINDEREN VAN DEN VOORSTEN BEDDE; VAN HET VOORBEDDE = kinderen uit een eerste huwelijk.
- filii ex matrimonio primo;
- enfants du premier lit;
- Kinder aus einer ersten Heirat;
- children from a first marriage;
- hijos de un primer matrimonio;

vpl.: B2/62; C1/288.

KINDERHEFFINGH = inzameling van geld bij de burgerwachters bij de geboorte van een hunner kinderen, dat aan de boreling geschonken werd.
- collectio pecuniae sub cohortem civium armatorum apud nativitatem unius filiorum eorum, quae nato donabatur;
- collecte d'argent faite auprès des gardes civils à l'occasion de la naissance d'un de leurs enfants, qui était offert au nouveau-né;
- Sammlung von Geld bei den Mitglieder der Einwohnerwohr bei der Geburt eines Ihrer Kinder, das dem Neugeborenen geschenkt wurde;
- collection of money by the members of the citizin guard at the birth of one of their children which was given to the new-born;
- colecta de dinero entre los milicianos con ocasión del nacimiento de uno de sus hijos regalado al recién nacido;

vpl.: C1/566.

KINDER-KERCK-HOF-LIJCK = kinderuitvaart van de laagste klas.
- funus infantis ultimae classis;
- Messe d'anges de la dernière classe;
- Kinderausfahrt niedrigster Klasse;
- a lowest class mass of the angels;
- las exequias más humildes de un niño;

vpl.: PB IV/231.

KINDERKINDEREN Zie:
- successie der ----/

KINDER-KOORLIJCK = kinderuitvaart eerste klas.

- funus infantis primae classis;
- Messe d'Anges de première classe;
- Kinderausfahrt erster Klasse;
- funeral of a child first class;
- exequias de primera clase de un nino;

vpl.: PB IV/230.

KINDT UIJTTE PLICHT DOEN = kind uit voogdij doen cq. handlichting verlenen d.i. meerderjarig verklaren.
- filium am ex tutela facere; i.e. emancipare;
- mettre l'enfant hors de la tutelle;
- Kind aus dem Vormund tun bzw. volljährig erklären;
- declare a child of being of age;
- declarer a un niño mayor de edad;

vpl.: C1/343.

KINDTSKINDEREN = sub. pl. kleinkinderen.
- nepos;
- neveux petit-fils et petite-fille;
- Enkelkind;
- grandchild;
- nietos; nietas;

vpl.: C1/173.

KINLIJC Zie:
- kenlijc; kennelijck; kennelijcke; kennelijke; kennelijk; ----; kentlijc; kentelijc/

KINNE = sub. getimmerte waaruit men schoot.
- tabulatum ex quo mittebatur;
- bâtiment duquelle on tirait;
- Bau, aus dem wurde geschossen;
- wooden building, from where they shot;
- maderaja de donde se tiraro;

vpl.: PvB 1/98.

KINNEBACKEN = sub. wang.
- genu;
- joue;
- Backe; Wange;
- cheek;
- mejilla; cachete;

vpl. T1/336.

KINNEBACSLACH Zie:
- kinnebalslage; ----/

KINNEBACSLAGE; KINNEBACSLACH = sub. slag op de kaak.
- alapa;
- soufflet;
- Backenstreich;

- slap in the face;
- bofetada; bofetón;

vpl.: T1/336.

KINNEKEN; KANNEKEN; CANNEKEN = sub. kannetje; inhoudsmaat.
- poculum; canna; vulgo;
- burette; mesure de capacité;
- Kännchen;
- little can;
- medida de capacidad;

vpl.: DKB 51.

KINNEN Zie:
- kennen; ----/

KINNESEN Zie:
- in ---- der waerheyt/

KINT Zie:
- kijnde; ----; kijndt/
- eimondig ----/
- zo op onverjaert ----/
- ongejaert ----/

KINT AENSWEIREN = eed van de ongehuwde moeder waarbij zij de verwekker van haar kind aanwijst.
- iusiurandum matris innuptae per quod procreator filii sui indicat;
- atribuer l'enfant sous serment;
- Eid der nicht verheirateten Mutter wobei Sie den Erzeuger ihres Kindes anweist;
- oath of the unmarried mother by which she designates the procreator of her child;
- juramento de una madre no casada, por el cual indica el padre du su hijo;

vpl.: C1/625; LO7/246.

KINTSBEDDEGELT Zie:
- kinderbeddegelt; kindelbeddegelt; ----/

KINTSDEEL Zie:
- kijntsgedeel; kintsghedeelte; ----; kinderdeel/

KINTSGHEDEELTE Zie:
- kijntsegedeel; ----; kintsdeel; kinderdeel/
- kijntsegedeel; ----/

KINTSKINDE = sub. pl. kleinkind.
- nepos;
- petit-enfant;
- Enkelkind;
- grandchild;
- nieto;

vpl.: LOV/378.

KIPDORPPOORTE Zie:
- aenkomen officie portiers ----, roypoort, st. Jorispoort ende het Bierhooft/
- gagie poortier van de ----/

KIRKE Zie:
- karke; kercke; kerke; keerke; ----/

KIRKEDORE Zie:
- kerckdore; kerkedore; keerkedore; ----/

KIRSPEL Zie:
- kerspel; karspel; ----; keerspel; keirspel/

KIST Zie:
- kiste; ----/

KISTE Zie:
- com oft ---- van der Weth;
- ornate in 't drooghe in een ---- bewaeren/
- scepenen com ende ----/
- scrine oft ----/

KISTE; KIST = sub. archiefbergplaats.
- tabularium;
- coffre pour garder des documents;
- Lagerraum fürs Archiv;
- depository box for records;
- arca para guardar documentos;

vpl.: T2/34.

KISTE ENDE COM DER SCEPENEN = taut. kist waarin schepen hun archivalia opborgen.
- cista in qua scabini archivalia sua condeant;
- coffre des echevins pour garder leurs documents;
- Kiste worin Schöffen ihre Urkunden aufhoben;
- nox in which sheriffs put away their documents;
- arca de los regidores para guardar sus documentos;

vpl.: T1/543.

KISTE OFT BLOCKE = taut. offerblok.
- truncus ecclesiae;
- tronc d'église;
- Opferstock;
- alms-box;
- cepo; cepillo;

vpl.: PB/III/140.

KISTE OFTE COMME = taut. archiefkist.
- tabularium;
- coffre d'archives;
- Archivkiste;
- archives-case;

- archivador;

vpl.: PvB 5/73.

KISTE OFT SCAPPRAYE = taut. kast.
- armarium;
- caisse; coffre;
- Kiste oder Schrank;
- cupboard;
- arca; caja; cajón; cofre;

vpl.: T1/152.

KISTE OFT SCHRIJNE VAN HOUTE MET EEN SLOT = taut. eiken houten kist met slot.
- armarium robur cum sera;
- caisse de bois de chène avec serrure;
- Eichenhölzerne Kiste mit Schlosz;
- oaken cupboard with lock;
- caja de roble con cerrudura;

vpl.: C1/434; LOV/404.

KIVAEDSE Zie:
- kijvagie; kijvine; kivage; kivaetse; ----; kivaets/

KIVAETS Zie:
- kijvagie; kijving; kivage; kivaetje; kivaedse; ----/

KIVAETSE Zie:
- kijvagie; kijving; kivage; ----; kivaedse; kivaets/

KIVAGE Zie:
- kijvagie; kijving; ----; kivaetse; kivaedse; kivaets/

KIVEN Zie:
- kijvagiën, ----/
- onheusselicke ----/

KIVINGE ENDE QUESTIE, ENDE T GESCHIL; ENDE CONTENCIE = taut. geschil; onenigheid; strijd; twist.
- altercatio; concertatio; contentio; controversia; differentia; lis;
- conflit; contention; différend; dispute; querelle;
- Streit; Streitigkeit; Oneinigkeit; Zank; Zwist;
- brawl; dispute; quarrel;
- altercado; conflicto; contienda; diferencia; disputa; pendencia; querella; riña;

vpl.: TI/89, 90, 274, 315.

KLAAR Zie:
- distinct en ----/

KLAERNISSE Zie:
- doende waerschap ende ----/

KLAPPEN OFT SPREECKEN = taut. kletsen.

- blaterare;
- claquer;
- schwatzen;
- talk nonsense;
- charlar;

vpl.: B2/95.

KLARE ENDE LIQUIDE OBLIGATIE = taut. direct verzilverbare schuldbekentenis.
- confessio statim argentabilis;
- directement négociable obligation;
- unmittelbar versilbarer Schuldschein;
- confession of guilt directly convertable into cash;
- obligacion = schuldbekentenis directa y liquidable (of = realizable, of = convertible en metálico;

vpl.: C1/278.

KLARENSTEEN Zie:
- klinckaert oft ----/

KLEEDERCOOPERS Zie:
- clercken oft schrijvers van de orde ----/

KLEEDT-GELDT = bij-inkomsten voor ambtskleding.
- fructus pro veste officiali;
- revenu supplémentaire pour le costume d'apparat;
- Nebeneinzug für Amtskleidung;
- for official uniform;
- ingresos extraordinarios por traje oficial;

vpl.: HB IV/252.

KLEERCOOPER Zie:
- oude cleercoper; oudeclederCoper; ----/

KLEERCOOPERS Zie:
- aenkomen officie ----/

KLEEREN Zie:
- wulle ----/

KLEET Zie:
- opperste ----/

KLEETHOUT Zie:
- zijde berder oft ----/

KLEGHER Zie:
- claeger; claegere; clager; clagere; clagher; cleger; ----/

KLEIJN SCHELLE = kleine bel.
- tintalabulum minimus;
- petite sonnette;
- kleine Glocke;
- small bell;
- campanilla;

vpl.: LO7/316.

KLEIJNE OFT SOMMIERE SAKEN = taut. eenvoudige rechtsgeschillen.
- lites simplices;
- petites ou sommaires causes;
- einfache Rechtstreitigkeiten;
- simple judicial disputes;
- causas sumarias; procesos llanos;

vpl.: C1/255.

KLEIJNE STEENEN ALS JONGERS = kleine stenen als getuigen.
- parvi lapides tam quam testimonium dicentes;
- des petits caillous comme des témoins;
- kleine Steine als Zeugen;
- little stones as witnesses;
- piedras pequeñas como testigos;

vpl.: LPS 76.

KLEIJNEN Zie:
- recht van den ---- segel/

KLEPPEN Zie:
- de klok doen ----/

KLERQUE Zie:
- clerk; clerc; cleerc; claerc; cleric; clerke; ----/

KLEYN UITVAERT = een vijfde klas uitvaart.
- funus quintae classis;
- office funèbre de cinqième classe;
- Ausfahrt fünfter Klasse;
- funeral fifth class;
- exequias de (la) quinta clase;

vpl.: PB IV/230.

KLEYNE Zie:
- van seer ---- consideratie zijn/

KLIEFBEIJTEL Zie:
- ijseren ----/

KLINCKAERT LOVENS = gouden muntsoort geslagen onder Philips de Goede, de oudste gouden munt 1430-1467.
- nummus aurent Lovaniensis;
- monnaie d'or de Louvain;
- Münze Art goldene Münze geprägt unter Philips der Gute, die älteste goldene Münze;
- coin gold coin stroken under Philip the Good, the oldest gold coin;
- clase de moneda de oro de Lovaina;

vpl.: C1/240.

KLINCKAERT OFT KLARENSTEEN = taut. straatklinker 16.5 x 7.7 x 4.4 cm.
- saxum quadratum;
- pavé;
- Straszenklinker;
- paving-stone;
- ladrillo de la calle;

vpl.: C1/237.

KLINCKENDE Zie:
- met ---- ende blinckende penningen/

KLINCKENDE EN BLINCKENDE PENNINGEN = taut. gemunt geld.
- pecunia signata;
- espèces sonnantes et luisantes;
- klingende Münzen;
- specie; hard cash;
- dinero contante y sonante;

vpl.: LOV/218.

KLINIC Zie:
- cond doen ende ----/

KLIPPEN Zie:
- klock ----/

KLIPPEN; CLEPPEN; CLIPPEN = vb. kleppen; luiden kerkklok.
- tinnire campana;
- tinter cloche d'église;
- läuten;
- ring church-bell; peal;
- repicar;

vpl.: C1/250.

KLOCKE Zie:
- konde doen aende ----/
- ten gheluyde van de ----/

KLOCKEN Zie:
- gagie beijaerden op de ----/

KLOCKMANSWAKER Zie:
- clockmanswaker; clockman; clockenman; clocman; ----/

KLOCKSKENS STAENDE AEN ELCKE LANDTPOORTE = alarm klokken hangende in elk poortgebouw.
- campanae tumultus in unoquoque aedio portae;
- tocsin de chaque porte de ville;
- Sturmglocken hängend in jedem Torhaus;
- alarm-bells hanging in each gate-house;
- campanas de alarma colgadas en cada edificio de la puerta;

vpl.: C1/571.

KLOD Zie:
- clot; cloot; ----; klot; klodt/

KLODT Zie:
- clot; cloot; klod; klot; ----/

KLOK Zie:
- de ---- doen kleppen, doen laaten trekken/

KLOKGESLAG; CLOCKENSLACH CLOCSLACH; CLOCKESLACH = sub. klokgelui.
- pulsatio campanae; pulsus aeris;
- sonnerie; tintement d'une cloche;
- läuten; Glockenläute;
- chiming; bell-ringing;
- toque de campanas; campaneo; tañido de las campanas;

vpl.: B1; Pl.Pr./21.

KLOOT OFT BOL = taut. bal.
- pila;
- boule;
- ball; Kugel;
- ball;
- bola;

vpl.: LO6/220.

KLOPPE Zie:
- klopzusteren ----/

KLOPZUSTEREN; KLOPPE = sub. pl. "religieuzen" die als vrome jufferen alarmeerden; begijntje.
- vulgo: "Beguinae": sunt autem mulieres religiosae nulli voto adstrictae, in sacro muliebri contubernio viventes quamdiu illis gratum est. "quae pulsat"; signum adiendi sacra publica catholica in loco secreto (munito);
- des femmes pieuses vivant selon une religieuse en dehors du couvent; elles venaient avertir des fidèles pour assister à un Messe dans un lieu secret, en frappant aux portes des maisons;
- nach der Volksüberlieferung "Begiemen" genannt d.h. relgiöse Jungfrauen die ohne Gelübde zusammen lebten solange es nach Ihrer Meinung geeignet war; ebenfalls "Schlag-schwester" genannt weil Sie durch einen Schlag auf dem Tür zusammenriefen für einen katholischen Gottesdienst in einem geheimen Platz;
- in the mouths of the people "Beghines"; pious women without vows put living in community so long as they

think it fit; also called "kocking sisters" because they convoked by a knock on the door to a roman-catholic church-service on a secret place;
- beguinas orden religiosa de mujeres beatas);

vpl.: B1: Pl.Rg 7.

KLOT Zie:
- clot; cloot; klod; ----; klodt/

KLOT OF PEELTURF = taut. turf uit de Peel.
- turba locus paludanus;
- tourbe du "Peel";
- Torf aus dem "Peel";
- peat from the "Peel";
- turba de "Peel";

vpl.: BVB 94.

KLOTGELT = sub. belasting die van gestoken turf werd geheven als een invoerrecht.
- vectigalia exigenda in importando cespitis;
- impôt à payer comme droit d'importation sur la tourbe enlevée;
- Steuer als Einfuhrzoll gehoben auf gestochenen Torf;
- taxes on cut peat as import duties;
- impuesto recaudado como un derecho de importación sobre la turba sacada;

vpl.: ACart 36.

KLUIVER Zie:
- eter; eeter; ----; knuiver; weddebode/

KLUIJVER Zie:
- cnuijver; cnuver; cuyver; cnuyver; ----/

KLUPPEL; CLUPPEL = sub. knuppel.
- fustis;
- gourdin;
- Knüppel; Prügel;
- club;
- garrote; palo; maza;

vpl.: C1/597.

KNAECHEN; CNAGEN = vb. knagen.
- rodo III;
- ronger;
- nagen;
- gnaw;
- roer;

vpl.: T1/41.

KNAEP Zie:
- aenkomen officie ---- van de

weeskamer/
- aenkomen officie ---- wijnaccijns/
- gagie ---- ende billetschrijven van de maelaccijse/
- gagie ---- der keurmeesters oft policijkamer/
- gagie ---- rentmeesterskamer/
- gagie ---- van de aelmoesseniers/
- gagie eersten ---- van de bieraccijns/
- gagie ---- van den brandtmeester/
- gagie ---- van de ghesontheijt/
- gagie ---- van de lakenhalle/
- gagie ---- van de rentmeesters kamer/
- gagie ---- van de riddertol/
- gagie ---- van de stadthuyze/
- gagie ---- van de thresoriers-kamer/
- gagie ---- van de weescamer/
- gagie ---- van de wijckmeester/
- gagie ---- van de wijnaccijns/
- gheswornen ----/
- schepene ----/

KNAEP VAN DE KEURMEESTERS = bediende van de keurmeesters.
- servus praefectuum probationum;
- serviteur de l'inspecteur;
- Bedienter der Prüfer;
- servant of the inspectors;
- servidor de los inspectores;

vpl.: C1/204.

KNAEP VAN DE OVER-CARITATE = dienaar van de dienst voor liefdadigheid.
- servus offici benignitati;
- serviteur du service de charité;
- Diener des Dienstes für Wohltätigkeit;
- servant of the service for charity;
- servidor del servicio de beneficencia;

vpl.: C1/203.

KNAEP VAN DE RENTMEESTERYE = dienaar van het rentmeesterschap.
- minister villicationis; minister administrationis;
- valet de la trésorerie;
- Diener der Verwalterstelle;
- servant of the stewardship;
- ministro de la administración;

vpl.: C1/424.

KNAEP VAN DE THRESORIERS ENDE RENTMEESTERS = dienaar van de schatkistbewaarders en rentmeesters.
- servus custodum thesauri et dispensatoris;
- serviteur du trésorier et de l'intendant des finances;
- Diener der Staatskassevervwahrer und Verwalter;
- servant of the treasurers and stewards;
- servidor de los tesoreros y de los intendentes financieros;

vpl.: C1/203.

KNAEPE Zie:
- knaep; ----; knape; knapel; knapele; cnaep; cnaept; cnappe/

KNAEPSCAPE = sub. vrijgezellenstaat.
- adolescentia;
- état d'un jeune homme; adolescence;
- Junggesellenstand;
- bachelorship;
- adolescencia;

vpl.: Ca2/10.

KNAEPSCEDEN OFT WERKHUERINGHEN = taut. hand- en spandiensten.
- officium famulorum;
- services ouvriers ou des journées de travail;
- persönliche Dienstleistung;
- personal service and carriage;
- servicios manuales o jornadas de trabajo;

vpl.: LO6/632.

KNAEPSCHAP = sub. betrekking van schildknaap.
- officium armiferi;
- emploi d'ecuyer;
- Stelle von Schildknappe;
- position of page;
- empleo de escudero;

vpl.: PvB 6/239.

KNAPE Zie:
- knaep; knaepe; ----; knapel; knapele; cnaep; cnaept; cnappe/

KNAPE VAN DE LAEKENHALLE ANTWERPEN = bode van de lakenhal; werd bij benoeming en aanvaarding van zijn ambt aan de stad schuldig 300 gulden Antwerpen.
- apparitor liciatorii; ad nominationem et acceptationem muneris sui civitati trecentas florinas debitus erat (Antverpia);
- appariteur de la halle aux draps; redevable de 300 florins lers de sa nomination et entrée en fonction; Anvers;
- Bote der Tuchhalle; war bei Ernennung und Antritt seines Amtes der Stadt 300 Gulden schuldig (Antwerpen);
- servant of the Cloth Hall; had to pay to the town 300 guilders at appointment and accession to his office (Antwerp);
- mensajero del mercado de paños; debia a la ciudad de Amberes 300 florines con ocasión de su nombramiento y de aceptación de su oficio;

vpl.: C1/534.

KNAPE VAN DE MAELACCIJSE (ANTWERPEN) = dienaar die de ontvanger van de accijns op gemalen granen bijstond en die bij benoeming en aanvaarding van zijn ambt aan de stad schuldig werd 100 gulden (Antwerpen).
- minister, qui exactori frumentorum molitorum tributi assistebat et ad nominationem et acceptationem muneris sui urbi centum florinas debitus erat (Antverpia);
- assistant du receveur de l'accise sur les grains moulus; redevable à la ville de 100 florins pour sa nomination et entrée en fonction; Anvers;
- Diener des Einnehmers der Akzise auf gemahlte Getreide; jeder war bei Ernennung und Antritt seines Amtes der Stadt 100 Gulden schuldig (Antwerpen);
- servant of the collector of the excise on grinded corn; who had to pay to the town 100 guilders at appointment and accession to his office (Antwerp);
- servidor asistente el recaudador de derechos de consumo de; granos molidos debia a la ciudad 100 florines); Amberes;

vpl.: C1/534.

KNAPE VAN DE PEIJSMAKERSKAMER (ANTWERPEN) = bode van het bureau van het college van vredestichters; werd bij benoeming en aanvaarding van zijn ambt aan de stad schuldig 150 gulden (Antwerpen).

- apparitor tablini collegii auctorum pacis; ad nominationem et acceptationem muneris sui urbi centum et quinquaginta florinas debitus erat (Antverpia);
- appariteur du bureau des pacificateurs; redevable à la ville de 150 florins pour la nomination et entrée en fonction; Anvers;
- Bote im Büro des Kollegiums von Friendens stifter; war bei Ernennung und Antritt seines Amtes der Stadt 150 Gulden schuldig (Antwerpen);
- servant in the office of the college of peace makers; had to pay to the town 150 guilders at appointment and accession to his office (Antwerp);
- mensajero de la oficina del consejo de los pacificadores (debia a Amberes 150 florines);

vpl.: C1/534.

KNAPE VAN DE WIJNACCIJSE (ANTWERPEN) = dienaar die de ontvanger van de wijnaccijns assisteerde en die bij benoeming en aanvaarding van zijn ambt aan de stad schuldig werd 100 gulden (Antwerpen).

- minister, qui exactori tributi vini assistebat et ad nominationem et acceptationem muneris sui urbi centum florinas debitus erat (Antverpia);
- assistant du percepteur de l'accise de vin; redevable de 100 florins lors de sa nomination et entrée en fonction; Anvers;
- Diener des Einnehmers der Weinakzise; jeder war bei Ernennung und Antritt seines Amtes der Stadt 100 Gulden schuldig (Antwerpen);
- servant of the collector of the wine-excise each had to pay to the town 100 guilders at appointment and accession to his office (Antwerp);
- servidor asistente el recaudador de derechos de consumo de vino (debia a la ciudad 100 florines); Amberes;

vpl.: C1/534.

KNAPEL Zie:

- knaep; knaepe; knape; ----; knapele; cnaep; cnaept; cnappe/

KNAPELE Zie:

- knaep; knaepe; knape; knapel; ----; cnaep; cnaept; cnappe/

KNAPELIJN KIJNDEREN = kinderen in de mannelijke lijn.

- filii in linea masculina;
- enfants dans la ligne masculine;
- Kinder in der männlichen Linie;
- children in the male line;
- hijos en línea masculina;

vpl.: T1/428.

KNAPEN DIE TEN MOELNEN DRIVEN = knechts die naar de molen rijden.

- famuli qui ad pistrinum vehuntur;
- valets qui conduisent au moulin;
- Geselle die nach die Mühle reiten;
- servants who drive to the mill;
- mozos que cabalgan hacia el molino;

vpl.: LO I/24.

KNAPEN VAN DE CORTEROEDE = dienaars van de functionaris die als teken van zijn waardigheid een kleine staf droeg; zij waren een soort kamerbewaarder van de Raadkamer (Antwerpen 1581).

- ministri magistratus, qui ut signum dignitatis sceptrum parvum gestabat; genus custodis loci consilii erant (Antverpia 1581);
- valets courtes-verges, ils étaient une sorte de valet de chambre de conseil Anvers 1581;
- Diener des Funktionärs der als Zeichen seiner Würde einen kleinen Stab trug; sie waren eine Art Türhüter des Beratungszimmers (Antwerpen 1581);
- servants of the official who wore a small rod as sign of his dignity; they were a kind of guardis of the council chamber (Antwerp 1581);
- servidores del functionario que lleve un bastón pequeño;

vpl.: C1/522. Ambers 1581;

KNAPEN VAN DE RENTMEESTERSKAMER (ANTWERPEN) = boden van de kantoren van de rentmeesters; werden bij benoeming en aanvaarding vann hun ambt aan de stad schuldig ieder 100 gulden (Antwerpen).

- apparitores mensarum quaestorum aerarii diversorum ad

nominationem et acceptationem muneris sui civitat centum florinas debiti erant (Antverpia);
- appariteurs des bureaux des différents trésoriers: chacun redevable à la ville de 100 florins lors de sa nomination et entrée en fonction; Anvers;
- Boten der Büros der Verwalter; waren bei Ernennung und Antritt ihres Amtes an der Stadt jeder 100 Gulden schuldig (Antwerpen);
- servants of the offices of the bailiffs; each had to pay to the town 100 guilders at appointment and entrance of his office (Antwerp);
- mensajeros de las oficinas de los administradores; cada uno debia a Amberes cien florines;

vpl.: C1/534.

KNECHT Zie;
- clerck .---- oft meysen vanden huysen/
- eijgen ----/

KNECHTEN, DIENAERS ENDE DOMESTICQUE = knechten, dienaars en huishoudelijk personeel.
- servi famuli domestici;
- serviteurs et domestiques employés de maison;
- Knechte, Diener und häusliches Personal;
- man-servants and domestic personal;
- criados, servidores y personal doméstico;

vpl.: PB/II/321.

KNECHTEN ENDE DOMESTIECKEN = taut. knechts.
- famuli et domestici familiares;
- domestiques;
- Knechte;
- man servants;
- criados y sirvientes;

vpl.: C1/262.

KNECHTKEN = sub. jongen.
- masculis; puer;
- petit garcon;
- Bube;
- boy;
- muchacho;

vpl.: C1/295.

KNEVELAAR; CNEVELAER; KNEVELAER- sub. afperser.
- extortor;
- brigand; concussionaire; usurier;

- Erpresser; Strassenräuber;
- extorter; extortioner;
- concusionario; concusionero; logrero; usurero;

vpl.: LO6/270; B1/Pl.Bra 48.

KNEVELAER Zie:
- knevelaar; ----; cnevelaer/

KNEVELARYE; CNEVELARIJ = sub. afperserij.
- violenta exactio;
- concussion; exaction; extorsion;
- Erpressung;
- extortion;
- exacción ; extorsión; concusión; chantaje;

vpl.: B1; Pl.Bra/71.

KNEVELEN; CNEVELEN = vb. afpersen.
- extorquere;
- garrotter; baillonner; extorquer de l'argent à (qn);
- erpressen;
- extort; pinch;
- arrancar; secar; extorsionar;

vpl.: B1: Pl.Bra/49.

KNIJE; KNYE; CNIE; CNE; CNEE = hom sub. 1. knie; 2. kromhout.
- 1. genu; 2. interamenta;
- 1. genou; 2. du bois courbe;
- 1. Knie; 2. Krumholz;
- 1. knee; 2. knuckle-timber;
- 1. rodilla; 2. madera curva;

vpl.: T2/262; PvB 1/351.

KNIJEN Zie:
- tusschen ---- ende knoesselen/

KNYEN Zie:
- tusschen ---- ende knoesselen/

KODDEN SONDER IJSER = knots zonder ijzer.
- clava sine ferro;
- massue non ferré;
- Keule ohne Eisen;
- club without iron;
- maza sin hierro;

vpl.: LO I/4.

KOECKENWATER Zie:
- coeckenwater; coekenwater; coekenewater; cokenewater; cuekenewater; ----/

KOEDIEF Zie:
- ontdrijver ende ----/

KOEFDRAGHERE Zie:
- d'outste ----/

KOEIJE; KOEYE OFT VEERSE = sub. rund dat haar eerste kalf geworpen heeft; vaers.

- juvenca;
- vache, qui a mis bas leur premier veau;
- Rind das Ihr erstes Kalb geworfen hat; Färse;
- heifer;
- vaquilla;

vpl.: PvB 6/152.

KOEKETEL = ketel waarin het voer der koeien werd bereid.
- crater in quo pastus vaccarum praeparabatur;
- chaudron pour les vaches;
- Kessel, in dem das Futter für die Kühe bereitet wurde;
- kettle in which the fodder for the cows was prepared;
- caldera para la preparación dd pienso para las vacas;

vpl.: LOV/394.

KOELEN Zie:
- coelen; colen; coulen; cuelen; ----/

KOESE; KOSE = hom. sub. 1. verkiezing; voordracht; keuze; 2. recht.
- 1. electio; 2. ius; potestas;
- 1. élection; proposition; choix; 2. droit;
- Wahl; Vortrag; 2. Recht;
- 1. election; choice; 2. Right;
- 1. elección; propuesta; lista de candidatos; 2. derecho; opción;

vpl.: PB IV/380; Ca2/16.

KOETS OF BEDSTEDE = taut. ingebouwde kast waarin geslapen werd. Zij werd met gordijnen ook wel met deuren afgesloten van het woonvertrek.
- cubiculum; fulcrum lecti; sponda velis aut foribus valvatis separata a habitatione;
- lit-armoire séparé du living par des battants ou des rideaux
- cupboard-bed; cupboard in the wall in which people slept. It was separated from the living room by curtains or as well by doors;
- Wandbett; eingebauter Schrank in dem geschlafen wurde. Er wurde mit Vorhängen oder auch mit Türen vom Wohnzimmer abgeschlossen;
- armario empotrado en el cual se dormía. Estaba cerrado con cortinas o con puertas que le separaban de la sala de estar;

vpl.: DVB 101.

KOEYE Zie:
- koeije; ---- oft veerse/
- koije; ----/

KOEYESCHEET; KOEYESCHITTE = sub. koeienuitwerpselen.
- excrementum vaccae;
- excréments de vaches;
- Kühe-exkremente;
- cou dung;
- excretas de vaca;

vpl.: Cr2/970.

KOEYESCHITTE Zie:
- koeyescheet; ----/

KOHIER OFT BOECK = taut. register.
- tabulae;
- registre;
- Register;
- register;
- registro;

vpl.: C1/576.

KOIJE; KOEYE = sub. 1. kudde schapen; 2. stal.
- 1. grex ovarum; 2. stabulum;
- 1. troupeau de moutons; 2. bergerie;
- 1. Schafherde; 2. Stall;
- 1. flock of sheep; 2. stable;
- 1. trato de ovejas; 2. redil;

vpl.: AKB 9.

KOIJE EN VERCKENSHEERDER = koe en varkenshoeder.
- vaccarum et porcorum custos;
- gardeur de vaches et de cochons;
- Kuh- und Schweinehirt;
- cow- and pigsherd;
- guarda de vaca y puercos;

vpl.: PvB 6/328.

KOIJEHEERDT = sub. gemeenschapsstal voor koeien; koestal.
- bubile;
- étable à vaches; vacherie;
- Kuhstall;
- common stable for cows;
- establo colectivo de vacas;

vpl.: PvB 6/328.

KOLEN Zie:
- alles in ---- leggen/
- mudde ----/
- sack ----/
- sister ----/
- stuck ----/
- viertel ----/

KOLFDRAGHERE Zie:
- d'Outste ----/

KOLVE Zie:
- geloeder ----/
- geloodder ----/

KOMEN Zie:
- te hoode ----/
- te houwelijck ----/
- tot insolventie ----/
- 't ontstaden ----/
- in perijckel ----/
- ten stapele ----/
- uytter zijde aen ----/

KOMENDE EN PROVENIERENDE = komende en voorkomende.
- veniens ac praeveniens;
- venant et prévenant;
- kommend und zuvorkommend;
- coming and preventing;
- veniendo y preveniendo;

vpl.: MGG 202.

KOMERSCHAP = sub. behoefte.
- necessitas;
- besoin; nécessité;
- Bedürfniss;
- need;
- miseria; necesidad (= gebrek); anhelo; deseo (= verlangen);

vpl.: PB IV/71.

KOMMER Zie:
- kost; ---- ende last/
- moeijenisse; moeyenisse; mogenisse; moyenisse; moetenisse; moyte; moeytenisse; moeyte; moeyssel; moysel; moeysel; moeijte; moetsell; beletsel; belet; commer; hinder; letsel; stoot; ----; comer; cummer; comber/

KOMMEREN Zie:
- oude ----/

KOMMEREN; COMMEREN; COMBEREN = vb. beslag leggen op.
- manus inicio III; retineo II;
- saisir;
- beschlagnahmen;
- seize;
- embargar; secuestrar;

vpl.: C1/114.

KOMMEREN ENDE BELETSELEN = taut. belemmeringen.
- obstructio;
- empêchements; obstacles;
- Versperrungen;
- obstruction;
- impedimentos; estorbos; obstáculos;

vpl.: PB IV/216.

KOMPTOOR Zie:
- contoir; contoor; comptoor; cantoor; contoer; kontoor; ----/

KONDE DOEN AENDE KLOCKE = afkondigen na klokgelui.

- publica I post sonandum tympanas;
- faire l'intimation par la cloche;
- veröffentlichen nach dem Läuten der Glocke;
- notify by means of the bell;
- citar a uno mediante la campana;

vpl.: C1/87.

KONDE OFTE WETEN DOEN = taut. kennisgeven.
- aliquem certiorum facere;
- notifier;
- anzeigen;
- give notice;
- hacer noticiar;

vpl.: C1/9.

KONDEN Zie:
- bewijsselijck ----/
- dagementen ----/

KONDIGEN Zie:
- inder kercken ---- openbaerlijck/

KONDIGEN, UYT-ROEPEN ENDE PUBLICEREN = taut. openbaar bekendmaken.
- publicare;
- faire connaître publiquement; publier;
- öffentlich bekanntmachen;
- to publish;
- publicar; proclamar;

vpl.: PB IV/10.

KONDIGHEN Zie:
- condigen; condighen; cundigen; ----; kundichen; kundigen; kundighen/

KONIJNSWARANDE; CONIJNSWARANDE; CONNIJNSWARANDE; CUENIJNWARANDE; CANIJNWARANDE = gebied waarin op klein wild gejaagd kon worden.
- territorium in quo homines venantur parvas feras;
- chasse au petit gibier;
- Revier worin auf kleines Wild gejagt werden kann;
- area in which can be chased on little wild;
- territorió donde se puede cazar menor;

vpl.: DVB 55.

KONINGHS Zie:
- grooten ----/
- pondt ----/
- schellingh ----/

KONINGHS MUNTE = muntsoort, naam van het zilver van het gewone gehalte, dat minder zuiver

was dan "fijn zilver" en beter dan "billioen" d.i. zilver met andere metalen vermengd waardoor het minder karaten bevatte dan voorgeschreven bij verordening en daardoor werd aangemerkt als vals.
- nummus regis;
- monnaie du roi;
- Art Münze;
- coin of the king;
- moneda del rey;
vpl.: C1/240.

KONINGSBEDE Zie:
- bede/

KONT ENDE KENNELIJCK = taut. bekend.
- notus;
- connu et notoire;
- bekannt;
- known;
- conocido; sabido; notorio;
vpl.: C1/387.

KONSTENAER; CUNSTENAER; CONSTENAER - Kunstenaar.
- artifex;
- artiste;
- Künstler;
- artist;
- artista;
vpl.: PB IV/250.

KONTOOR Zie:
- contoir; contoor; comptoor; cantoor; contoer; ----; komptoor/

KONTSCHAP OFT WEET = taut. kennis hebben van iets.
- cognitio;
- connaissance;
- Wissen;
- knowledge;
- conocimiento;
vpl.: PB/II/246.

KOOPHANDEL Zie:
- onttreckinghe ende ----/

KOOPINGE; KOUPINGE; COPINGE = sub. koop.
- emptio;
- achat;
- Kauf;
- buy; purchase;
- compra; merca;
vpl.: C1/169.

KOOPLUYDEN; COOPLIEDE = sub. pl. kooplieden.
- mercatores; negotiatores;
- marchands; commercants;
- Kaufleute;
- merchants;

- comerciantes; negociantes; mercaderes;
vpl.: B1: EE/6.

KOOPMANSCHAP, HANDEL ENDE NEGOTIATIE = taut. handel.
- negotiatio;
- négoce ou marchandises commerce;
- Handel;
- commerce; trade;
- comercio; negocio;
vpl.: C1/151.

KOOPMANSCHAP Zie:
- comanscap; comanscape; comanscappe; commanscap; comenscap; comenscape; comerscap; commenscap; comanscap; comeschap; comenschap; coopmanschap; .----/

KOOPMANSCHAPPEN TER SLEETE; COMMENSCHAPPE = handel in het klein; kleinhandel.
- mercatura tenuis;
- commerce de détail;
- Kleinhandel;
- retail-trade;
- comercio al por menor;
vpl.: EE 25; B1.

KOOPSCHAT; COOPSCHAT = sub. koopsom.
- pretium emptionis;
- prix d'achat;
- Kaufsumme;
- purchase money; purchase price;
- precio de compra;
vpl.: B1/59; C2/893.

KOOPSLAEGEN Zie:
- coopslaegen; coopslagen; ----; coopslaen/

KOOPWYVE Zie:
- coopwijf; coopwijff; ----/

KOORDE Zie:
- brengen ter doot mette ----/
- condemneren ter doot metter ----/
- straffen met de ---- dat er de dood na volgt/

KOORENHORST = sub. korenveld.
- ager frumentarius;
- champ de blé;
- Kornfeld;
- corn-field;
- campo de trigo; sembrado; trigal.
vpl.: BKB 11.

KOP BIERS BRUSSEL = biermaat gelijk aan 1/4 "waelpot".

- mensura cerevisiae, aequa circa octavae parti binorum sextariorum;
- coupe de bière;
- Biermasz;
- beer mea sure;
- medida de cerveza;

vpl.: C1/235.

KORE OCHTE ORDENANCHE = keure of verordening.
- decretum; ordinatio;
- keure ou ordonnance;
- Reglement oder Verordnung;
- regulation;
- ordenanza;

vpl.: LO I/6.

KOREN Zie:
- meter van den coren/

KORFFKEN Zie:
- taillioor ----/

KORMEESTER VAN DEN VLEESCH HUIJSE = keurmeester van de vleeshal.
- censor laniarii;
- priseur de la boucherie;
- Beschauer der Fleischhalle;
- inspector of the meatmarket;
- inspector del mercado de carne;

vpl.: LO I/26.

KORSAVOND Zie:
- karsavent; kersavond; karsavont; ----/

KORT GEWEER = sub. dolk; steekwapen.
- sica; pugio; dolo; sicula;
- poignard; arme à pointe;
- Dolch; Stechwaffe; kurze Waffe;
- dagger-poniard a weapon to stabb cut;
- arma punzante;

vpl. B1/143.

KORTELINGE; CORTELINGE; CORTELIKE; CORTELINGHE = adv. onlangs; niet lang geleden.
- nuper;
- récemment; depuis peu; il y a peu de temps;
- neulich; vor kurzem;
- the other day; lately recently;
- recientemente; el otro día; ultimamente hace pono; nohace mucho;

vpl.: C1/93; PB III 164.

KORTEN Zie:
- ten ---- daage/
- dienaar van den ---- stocke/

KORTEN = adj. spoedig; weldra.

- citus;
- sous peu; bientôt; prochainement;
- baldig;
- speedy;
- dentro de poco; pronto;

vpl.: MGG 191.

KORTEN EN PRECISEN DAAGE = tevoren en binnen een bepaelde vastgestelde dag.
- antea et intra diem statutum;
- d'avance et dans le délai d'un certain jour bien indiqué;
- zuvor und innerhalb eines bestimmten Tages;
- before and within a certain day;
- antes de y dentro de un día presicó (fijo);

vpl.: MGG 191.

KORVEN = sub. pl. bijenkorven.
- alvearium;
- ruche;
- Bienenkorb;
- bee-hive;
- colmena;

vpl.: BVB 85.

KOSE Zie:
- koese; ----/

KOSEN Zie:
- van den ---- van den borgemeester/

KOST Zie:
- cost; coste; coest; ----/
- op ---- van ongelijcken/
- sonder heure ----/
- sonder ---- oft laste des landts/
- ter dobbelder ----/
- ter dobbelen ----/
- tot hunder ---- ende last/
- tot hunnen ---- geven/

KOST, KOMMER ENDE LAST = taut. alle kosten.
- omnes impensae;
- dépens; frais et charges;
- alle Kosten;
- all expenses;
- todas las expensas;

vpl.: C1/10.

KOSTE Zie:
- ten gemeijnen ----/

KOSTELOOS ENDE SCHADELOOS = kosteloos en zonder schade.
- sine impensa vel detrimento;
- sans frais ni dommage;
- ohne Schaden;
- without expenses or damage;
- gratuito y sin detrimento;

vpl.: C1/250.

KOSTEN Zie:
- condemneren in de ----/
- doemen in ----/
- in 't afmeten ----/
- libel van ----/
- overtallighe ----/
-

KOSTEN Zie:
- sonderlinghen tijdt ofte ----/

KOSTEN VAN DE SEVEN ENDE DERTICHSTE = kosten van de zeven H. Missen gelezen voor de zielerust van een overledene, alsmede na 30 dagen de dag waarop de laatste zielemis gelezen wordt.

- sumptus septem sacrarum missarum quieti animi mortui dictarum, item post triginta dies;
- septenaire et tricenaire;
- Kosten der sieben H. Messen für die Seelenruhe eines Verstorbenen;
- fee for the seven H. Masses for the repose of the soul of a deceased and for the mass on the 30 day after the death;
- gastos de las siete misas dichas por el descanso del alma de un diffunto, además una misa des pués de 30 dias;

vpl.: C1/622.

KOSTEN VAN RETARDATIEN = kosten van uitstel c.q. verhindering.
- impensae retardationis cq. impedimenti;
- frais de remise c.a.d. d'empêchement;
- Kosten von Auschub bzw. Verhinderung;
- costs of delay, resp. impediment;
- gastos del retraso e.d. impedimento;

vpl.: B2/179.

KOSTERIJ; COSTERIE; CUSTERIE = sub. het ambt van koster.
- munus custodis templi;
- fonction de sacristain;
- Küsterambt;
- office of sexton;
- sacristanía; officio de sacristán;

vpl.: DVB 37.

KOSTERIJEN Zie:
- vicarieen ende ----/

KOSTIMIERE RECHT = het

recht geldende volgens de gewoonten, gebruiken en zeden vastgelegd in costumen.
- ius consuetudinis (gewoonterecht);
- droit coutumier;
- das Recht geltend nach den Gewohnheiten, Gebräuchen und Sitten festgelegt in "Costumen";
- customary law the right bein in force according to customs, practices and morals embodied in "Costumen";
- derecho consuetudinario;

vpl. ADR 6.

KOTELEN RAPEN = schapemest inzamelen (alleen schapemest).
- stercus ovium colligere;
- recueillir l'engrais des moutons;
- Schafmist raffen;
- gather sheep-dung;
- coger (of = recoger) estiércol (of = abono);

vpl.: DKB 4; SKB 4.

KOUPINGE Zie:
- koopinge; ----; copinge/

KOUTERGAT OF AERDGAT = akkerweg c.q. weg tussen de akkers, breed 12 voet = ca. 3.36 M.
- iter arvorum; 12 pedes lata;
- chemin foncier de culture ou à travers champs; largeur 12 pieds = env. 3,36 m);
- ein Weg durch die Aecker, breit 12 Füsse;
- field path, 12 feet broad;
- camino por el campo anchura 12 pies = aprox. 3,36 m);

vpl.: Cu1/408.

KOYEHAIR = sub. koeiehaer.
- pilus vaccae;
- soie de la vache;
- Kuhhaer;
- cow-hair;
- cerda de vaca;

vpl.: PvB III/362.

KRAAMKOSTEN Zie:
- craem kosten ----/

KRAAMMAAL; CRAEMMAEL = sub. maaltijd ter gelegenheid van een geboorte.
- coena convivium per occasionem partus;
- repas que l'on donne au sujet de la naissance d'un enfant;
- Mahlzeit gelegentlich einer Geburt;

- meal repast on the occasion of a birth (a lying; in repast);
- comida con motivo de un nacimiento;

vpl.: B1: Pl.Pr/60.

KRACHT van definitief Zie:
- hebbende ----/

KRACHTE; CRACHT; CRAFT = sub. verkrachting.
- violatio;
- violation;
- Verletzung;
- rape;
- violación; estupro;

vpl.: Cr2/1333.

KRAEM Zie:
- craem; craeme; ----/

KRAEM-DRAGER; CRAEMHERE; CRAMERHERE; CRAEMDRAEGER = sub. kleinhandelaar.
- caupo; circumforaneus propola;
- détaillant; colporteur;
- Kleinhändler; Hausierer;
- retail-dealer; hawker;
- comerciante al por menor, detallista; vendedor;

vpl.: PB IV/49; PvB 1/386.

KRAEN-KIND; CRAENKINT; CRANEKINT = sub. arbeider; sjouwer.
- geruli;
- porte faix;
- Lastträger;
- porters dock-hands;
- obrero de muelle; descargador;

vpl.: PvB 1/373.

KRAGT ENDE GEWELT Zie:
- extorsie, ----/

KRAKEBESIE Zie:
- crakebesie; craecbesie; ----/

KRAKEEL Zie:
- crackeel; crakeel; ----/

KRAMER Zie:
- cremer; cramer; ----/

KRANCK; CRANC = ziek adi.
- aeger;
- malade;
- krank;
- ill;
- enfermo;

vpl.: B2/123; C2/1029.

KRANCK OFTE SIECK = taut. ziek.
- aegrotus;
- malade;

- krank;
- ill;
- enfermo;

vpl.: B2/39.

KRANCKHEYDEN Zie:
- ouden verleeftheyden oft ---- van sinnen/

KRANCKHEYDT VAN SINNEN = zwakheid van geest.
- debilitas;
- faiblesse d'esprit;
- geisteskrankheit;
- debility;
- debilidad mental;

vpl.: LO6/88.

KREYTEN OFT MOEYEN = vb. treiteren.
- vexare;
- taquiner;
- quälen;
- tease; nag;
- atormentar;

vpl.: PB IV/451.

KRICKBRANDER Zie:
- coleman; colenberner; harsein; ----/

KRICKE = sub. kleine houtskool.
- ligna cocta parva;
- petit charbon de bois;
- kleine Holzkohle;
- small charcoal;
- carbón pequeño de leña;

vpl.: PB/II/117.

KRIECKE; CRIEKE; CRIKE = sub. kers.
- cerasum;
- cerise;
- Kirsche;
- cherry;
- cereza;

vpl.: PvB 1/50.

KRIECKELAER; CRIEKELAER; CRIEKENBOOM; CRIEKETERE = sub. 1. wilde kerseboom; vogelkers; 2. pruimenboom.
- 1. cerasus silvester; 2. cerasus actium;
- 1. cérisier; 2. prunier;
- 1. schwarze Süsskirschbaum; 2. Pflaumenbaum;
- 1. wild cherry tree; 2. plum-tree;
- 1. cerezo silvestre; 2. ciruelo;

vpl.: C1/266; 193.

KRIELKEN = sub. pl. kers
- cerasum;
- cerise;
- Kirsche;

- cherry;
- cereza; guinda;

vpl.: LOV/76.

KRIJGHSVLEESCH = sub. hondevlees.
- caro canum;
- chaire de chien;
- Hundefleisch;
- meat of a dog;
- carne de perro;

vpl.: Cr2/969.

KRIJCHBAER; CRIJCHBAER = adi. verkrijgbaer; ter beschikking.
- acquiri facilis; parabilis;
- présent à la disposition trouvable;
- erhältlich;
- obtainable;
- a mano; disponible;

vpl.: C1/44.

KRINCKEN Zie:
- crencken; crenken; crinken; ----/

KRINCKEN OFTE VERERGEREN = verzwakken of beschadigen.
- infirmum reddere III; nocere;
- affaiblir ou détériorer;
- schwächen oder beschädigen;
- weaken or damage;
- debilitar o deteriorar;

vpl.: C1/232.

KROMPTE; KROMTE; CROMDE = sub. buiging; ronding; kromheid; bocht.
- curvamen; curvitas; flexus;
- courbe;
- Biegung Kurve Krümmung;
- curve;
- curva;

vpl.: LPS 32, 104.

KROMTE Zie:
- krompte; ----; cromde/

KROONE; CRONE; CROON = sub. krans.
- corona;
- couronne;
- Kranz;
- crown;
- corona; guirnalda;

vpl.: C1/173.

KROONEN; CRONEN = vb. aanklagen over iets klagen.
- gemere; gemiscere; queri;
- incriminer; accuser;
- anklagen; beschuldigen;
- accuse;
- incriminar; inculpar;

vpl.: BVB 175.

KROONENTSURGHPOORTE Zie:
- gagie poortier van de ----/

KRUIJCKE Zie:
- vertreck ---- sonder tennen scheel/

KRUYSNET = sub. vierkant visnet; totebel.
- rete piscatorium quadratum;
- carrelet;
- Tauchhamen;
- square net;
- red cuadrada para lam pesca;

vpl.: PB/III/252.

KRUIJSSEN; CRUSCHEN; CRUUSCHEN = vb. schreeuwen; krijsen.
- clamo I; clamito I; conviciari I;
- crier; brailler; vociférer;
- schreien; kreischen;
- cry; scream; shriek;
- gritar; chillar; berrear;

vpl.: LO7/298.

KUDDEKIJN Zie:
- coddard; code; codekijn; cooddekijn; ----; codeken/

KUDTSEN Zie:
- ghenagelder ----/

KUER Zie:
- ceur; ceure; core; cure; coir; coire; coor; keur; keure; ----; quere/

KUER ENDE OPCIE = taut. vrije keuze.
- optio libera;
- option;
- freie Wahl;
- free choice;
- opción;

vpl.: T1/587.

KUERE OFT BRUECKE = taut. boete.
- poena;
- amenda;
- Busse;
- penalty; penitence;
- multa;

vpl. T1/147.

KUERESCHOUWE Zie:
- coireschouwe; coirschouw; coorschouw; coreschouwe; cuereschouw; keureschouw; ----/

KUERHEER Zie:
- canonicke; canonicus; canonijcke; canonic; canoonc; canoenc; canuenc; ----/

KUERMOIDTSCHE Zie:

- mudtsche luyden ; ---- luyden/

KUESE Zie:
- cuese; ----; cuse; cuyse; kuyst/

KUETEL; KEUTEL; COTEL; CUETEL = sub. keutel; mest.
- stercus; fimus;
- crottin; crotte; engrais;
- Kötel; Mist;
- turd; dung;
- sirle; cagarruta; abono;

vpl.: SKB 4.

KUIJPE Zie:
- cuijpe; cupe; cuup; cuype; ----/

KUIJPER Zie:
- cuyper; cuper; ----/

KUIJPHOUT; CUPEHOUT; CUYPEHOUT; CUUPHOUT; CUPPEHOUT = sub. hout waarvan kuipen tonnen en vaten werd gemaakt.
- lignum ad faciendum dolia;
- bois de cuve;
- Holz woraus Kufen, Tonnen und Fässe hergestellt wurden;
- staves; wood used for making coopers, barrels and casks;
- madera de la cual se hacen cubas toneles y barriles;

vpl.: C1/239.

KUIJPERSAMBACHT; CUPERAMBACHT; CUYPERAMBACHT = sub. tonnenmakersambacht.
- artificium doliariorum;
- métier des cuveliers;
- böttcherhandwerk;
- coopery; cooper's trade;
- oficio de hacedor de toneles;

vpl.: C1/239.

KUIJSSCHEN ENDE RUIJMEN = taut. schoonmaken.
- purgare;
- nettoyer;
- reinmachen;
- clean;
- limpiar;

vpl. C1/191.

KUYSSCHER ; CUYSCHER; CUSCHER; CUUSSER = sub. schoonmaker.
- qui purgat; qui munat;
- nettoyeur;
- Reinmacher;
- cleaning-man;
- limpiador;

vpl.: C1/205.

KLUCTE Zie:
- culcke; culct; culcte; cuelct; culcste; culte; culctre; culter/

KUNDE verwerven. Zie:
- goed bij den ----/

KUNDICH Zie:
- cundich; condich; ----/

KUNDICHEN Zie:
- condigen; condighen; cundigen; kondighen; ----; kundigen; kundighen/

KUNDIGEN Zie:
- condigen; condighen; cundigen; kondighen; kundichen; ----; kundighen/
- te ---- ende te referen/

KUNDIGEN ENDE CERTIFICEREN = aankondigen en bevestigen.
- annuntio I et certum facio III;
- annoncer et certifier;
- ankündigen und bestätigen;
- announce and affirm;
- anunciar y certificar;

vpl.: T1/394.

KUNDIGEN ENDE UYTROEPEN = taut. afkondigen.
- proclamo I;
- proclamer;
- verkündigen;
- promulgate;
- publicación;

vpl.: PvB 1/231.

KUNDIGHEN Zie:
- condigen; condighen; cundigen; kondighen; kundichen; kundigen; ----/

KUNDIGHEN, UYTROEPEN ENDE PUBLICEREN = taut. afkondigen; bekendmaken.
- publico I;
- annoncer; publier; promulguer; rendre public;
- bekanntmachen; verkündigen;
- announce; promulgate;
- proclamar; publicar; pregonar; anunciar;

vpl.: PB/II/350; PB III 300.

KUNDT Zie:
- doen condt ---- ende klinic un tuijgen/

KUNNEN Zie:
- niet ---- bijbrengen oft gethoonen/

KUYF = sub. dolk.
- pugio;
- pognard;
- Dolch;
- dagger;
- puñal;

vpl.: PvB /98.

KUYSBAER ENDE WEL = taut. in goede staat.
- in statu bono;
- en bon état;
- in gutem Zustand;
- in good condition;
- en buen estado;

vpl.: PvB I/161.

KUYSSCHEN; CUUSSCHEN; CUUSCHEN; CUSSCHEN; CUYSCHEN = vb. schoonmaken.
- purgo l; mundo l;
- nettoyer;
- säubern; saubermachen; reinmachen;
- clean;
- limpiar; mondar; asear;

vpl.: C1/183; 205; PvB 1/52; PB III 148.

KUYSSCHEN ENDE REYNIGEN = taut. schoonmaken.
- purgare; mundare;
- nettoyer;
- putzen; säubern;
- clean;
- limpiar;

vpl.: C1/256; PB III 144.

KUYST Zie:
- cuese; kuese; cuse; cuyse; ----/

KWESTIE Zie:
- prealabele ----/

KWETSEN Zie:
- sonder menke ----/

KYFFACTIGHE WORDEN = scheldwoorden; kijverij; twist; krakeel.
- querelae;
- querelle;
- Schimpfworte; Gezänk;
- abusive language;
- querella; rina; contienda; trifulca; pendencia;

vpl.: C3/16.

KYVAGIE OFTE TWIST = taut. ruzie.
- lis;
- querelle;
- Zank; Streit;
- quarrel;
- querella; rina; contienda; trifulca; pendencia;

vpl.: Pl.Bra/11 Beusekom 1.

KYVENDE OFF TWISTENDE = taut. scheldende.
- increpans;
- se querellant ou se disputant;
- schimpfend;
- insulting;
- injuriar; insultar; invectivar;

vpl. B1/29; C2/887.

ADDENDA

KNOESEL; CNOESEL; CNOESSEL CNOSEL; CNOSELE = sub. enkel.
- talus;
- cheville;
- Knöchel;
- ankle;
- tobillo;

vpl.: T2/262.

KNOESSELEN Zie:
- tusschen knyen ende ----/

KNUIJVERS Zie:
- seijndinghe van cnuijvers;----/

KNUIVER Zie:
- eter; eeter; kluiver;----; weddebode/

KNYE Zie:
- knije; ----; cnie; cne; cnee/

-L-

NB. VINDPLAATS + HABITATIO+ LIEU OU L'ON A TROUVE + FUNDORT + FINDINGPLACE + HABITACION = vpl.:

LAASGEMELTE = adi. laatstgemelde; laatst genoemde.
- extremus dictus;
- dernier nommé;
- Letztgenannter;
- lastnamed; latter;
- el último; la última;

vpl.: MGG 147.

LAASTLEEDEN; LAESTLEEDEN; LAETSTLEDEN = laatstleden.
- ultimus; proximus;
- dernier;
- vorigen;
- last;
- pasado; próximo; pasado;

vpl.: ACart 30; DVB 92.

LABAIJ Zie:
- labaije brabants;----; labbaij; labaije/

LABAY OFTE MESTELUYN; MASTELUUN; MESTELUUN; MESSELUUN; MASTELUIN; MASTELIJN; MASTELIOEN = taut. mengsel van half tarwe en half roggezaad.
- mixtura frumenti et seminis secalis; frumentum album;
- mélange moitié froment; moitié seigle; blé blanc;
- Mischung von halb Wiezen und halb Roggensamen; weiszes Korn
- mixture of half wheat and half rye; white corn;
- mezela de mitad trigo y mitad centeno; trigo blanco;

vpl.: PB/II/43; MGG 11; T1/151, 496,508.

LABAIJBROODT; LABAYBROOT = sub. wittebrood.
- panis albus;
- pain blanc;
- Weiszbrot;
- white bread;
- pan candeal;

vpl.: PvB6/141.

LABAYBROOT Zie:
- labaijbroodt;----/

LABAIJE Zie:
- labaije brabants; labaij; labbaij; ----/

LABAY Zie:
- labaye;----; labbay/

LABAYE; LABBAEYE; LABBAYE = sub. braspartij.

- epulum;
- orgie;
- Prasserei;
- orgy;
- después comid del mortuorio; orgia; bacanal;

vpl.: PvB5/14.

LABAYE; LABAY; LABBAY = sub. zilveren munt geslagen onder Wenceslas en Johanna 1356-1383, Brabant.
- nummus argentus Brabantiae, 1356-1383;
- monnaie d'argent frappé sous Wenceslas et Jeanne 1356-1383, Brabant;
- silberne Münze geprägt unter Wenceslas und Joanna 1356-1383 Brabant;
- silver coin stroken under Wenceslas and Joanna 1356-1383, Brabant;
- moneda de plata durante Wenceslas y Juana 1356-1383, Brabante

vpl.: C1/240.

LABBAEYE Zie:
- labaye;----; labbaye/

LABBAY Zie:
- labaye; labay;----/

LABBAYE Zie:
- labaye; labbaeye;----/

LABEUR; LABOOR; LABUER; LABEURE; LABORE; LABURE = sub. zware arbeid.
- labor;
- labour;
- Arbeit;
- labour;
- labor; trabajo;

vpl.: Lo6/32.

LABEUR ENDE;OFT LANDTBOUWINGE = arbeid en landbouw.
- labor et agricultura;
- labeur et agriculture;
- Arbeit und Landwirtschaft;
- labour and agriculture;
- agricultura;

vpl.: PvB1/303; PB/III/318.

LABEUR PAERT; LABORE PERT; LABOOR PERT; LABUER PERT; LABEURE PERT; LABURE PERT = werkpaard; landbouwpaard.
- eques operarius, equus agriculturae;
- cheval de labour;
- Arbeitspferd; Lastpferd;
- workinghorse; workhorse;
- caballo de trabajo; caballa de labor;

vpl.: Lo1/70; B2/189.

LABEURE Zie:
- labeur; laboor; labuer; ----; labore; labure/

LABEURE PERT Zie:
- labeur paert; labore pert; laboor pert; labuer pert; ----; labure pert/

LABEUREN; LABUEREN; LABUREN LABOREN = vb. beakkeren; ploegen bewerken.
- laboro I; aro I; elaboro I;
- labourer; cultiver;
- pflügen; bearbeiten; kultivieren;
- plough; till; cultivate; shape;
- labrar; arar; cultivar;

vpl.: C1/134, 18, 562.

LABOOR Zie:
- labeur; ----; labuer; labeure; labore; labure/

LABOOR PERT Zie:
- labeur paert; labore pert; ----; labuer pert; labeure pert; labure pert/

LABORE Zie:
- labeur; laboor; labuer; labeure; ----; labure/

LABORE PERT Zie:
- labeur paert; ----; laboor pert; labuer pert; labeure pert; labure pert/

LABOREEREN = hom.vb.1.werken; bewerken; beploegen; omspitten; bebouwen 2.het uitgaan van gerucht of faam over iemand.
- 1.laboro I; ago III; elaboro I 2. fama publica; rumor publica;
- 1.agir; labourer; operer; travailler; cultiver 2.courir de la renommé; agir au sujet de quelqu'un;
- 1.arbeiten; bearbeiten; kultivieren 2.in schlechten Ruf stehen; einen in üblen Ruf bringen;
- 1. till; cultivate; act; operate; work 2.bad reputation; spread a rumour;
- 1.obrar; operar; labrar; trabajar 2.tener una malo reputación meter ruido;

vpl.: T2/370; T1/239,399.

LABOREN Zie:
- labeuren; labueren; laburen;---/

LABOREREN Zie:
-hantplichten oft ----/

LABUER Zie:
- labeur; laboor; ----; labeure; labore; labure/

LABUER PERT Zie:
- labeur paert; labore pert; laboor pert; ----; labeure pert; labure pert/

LABUEREN Zie:
- labeuren;----; laburen; laboren/

LABURE Zie:
- labeur; laboor; labuer; labeure; labore;----/

LABURE PERT Zie:
- labore paert; labore pert; laboor pert; labuer pert; labeure pert;----/

LABUREN Zie:
- labeuren; labueren;----; laboren/

LAC Zie:
- lacke;----; lake/

LACCAGIE; LACKAIGIE; LECKAGIE = sub. lekkage.
- rima;
- fuite; voie d'eau; coulage; infiltration;
- Leckage; Leck; Lecken;
- leakage; leak;
- gotera; derrame;

vpl.: PB/III/557; PvB1/344; C1/68.

LACHTER Zie:
- lasteringhe; laster;----; lochter; lachterheit/

LACHTER ENDE SMAETHEYT = taut. schande; smaad.
- infamia;
- ignominie; injure; insulte;
- Beleidigung; Schmähung;
- disgrace; shame;
- afrenta; agravio; deshonra; injuria; insulto;

vpl.: T1/177.

LACHTERAER Zie:
- lasteraer;----/

LACHTERE ENDE VITUPERIE = taut. krenking en bespotting.
- irrisio;
- offense et moquerie;
- Beleidigung und Verspottung;
- injury and mockery;
- viruperio y ridiculo;

vpl.: T1/131.

LACHTERE Zie:
- contumeliën ende ----/

LACHTEREN Zie:
- belasten oft ----/

LACHTERHEIT Zie:
- lasteringhe; laster; lachter; lochter; ----/

LAD

LACHTERINGE; LACHTRINGE = hom.sub. 1.smaad; hoon 2.beschuldiging.
- 1.iniuria 2.accusatio;
- 1.injure; insulte; ignominie; affront 2.accusation;
- 1.Verleumdung; Schmach 2.Anklagung;
- 1.insult 2.accusation;
- 1.acusatión; denunciatión; 2. afrenta; deshonra; escarnio; injuria; insulto; agravio;

vpl.: Lo6/142, 434.

LACHTRINGE Zie:
- lachteringe;----/

LACHTERINGHE OFT REPROCHE= taut. afkeuring; protest; wraking ; brandmerking cq. een fel verweer.
- reprobatio;
- reproche ou accusation;
- Zurückweisung;
- reproach;
- reproche; protesta; recusación;

vpl.: C1/688.

LACK Zie:
- rooden ----/

LACKAIGIE Zie:
- laccagie;----; leckagie/

LACKE; LAC; LAKE = sub. meer; plas; open water.
- lacus;
- étang; lac;
- See; Sumpf;
- lake; pool; puddle;
- estanque; lago;

vpl.: T1/258; PvB5/460.

LACKEN Zie:
- lecken; licken;----/

LACKMOES; LECMOES; LEECMOES; LIJCMOES OFT OISEILLE = taut. lakmoes.
- heliotropium;
- tournesol;
- Lackmus;
- litmus;
- tornasol; substancia; colorante; rojiza azul; sacada de liquen;

vpl.: PvB1/364.

LADDER Zie:
- ledder; leder; leider;----; lader; ladere; leere/

LADDER OF LEER = taut. ladder.
- scalae;
- échelle;
- Leiter;
- ladder;
- escalera de mano;

vpl.: DVB 102.

LAE

LADEN Zie:
- layen;----; laeyen/

LADEN; LADINGE BIJ CUEILLOTTE = vb. met stukgoederen laden of bevrachten.
- collectione, oneratio collectione;
- charger un navire à cueillette;
- mit Stückgütern befrachten;
- load with piecegoods;
- cargar un barco con carga general bultos sueltos;

vpl.: Lo4/100,250.

LADER Zie:
- ledder; leder; leider; ladder; ----; ladere; leere/

LADER = sub. scheepsbevrachter.
- il qui onerat naves;
- chargeur;
- Schiffsbefrachter;
- chartering-broker;
- fletador;

vpl.: Lo4/212.

LADERE Zie:
- ledder; leder; leider; ladder; lader;----; leere/

LADINGE Zie:
- carguason oft ----/

LAECHEN HALLE Zie:
- rechters van de ----/

LAECKEN Zie:
- wollen ende lynen ---- egeen fatsoen hebbende/

LAECKEN ACCIJSE = verbruiksbelasting op laken.
- tributum in usu linteorum;
- impôt sur les consommations etc. de draps;
- Verbrauchssteuer auf Tüchern;
- tax for use of sheets;
- impuestos de consumo de paños;

vpl.: PvB6/101.

LAECKENACCYSEN Zie:
- clerckschap van de ----/

LAECKENEN Zie:
- uytsnede van de ----/

LAECKENGULDE Zie:
- bancke van de ----/
- recht besitten op der ----/
- recht op der ----/

LAECKENGULDE = sub. lakengilde.
- collegium panni lanei; universitas texturae, textilium;
- gulde de la draperie;
- Tuchmacherzunft;
- drapers' company;
- gramio de paño;

vpl.: C1/330.

LAECKENHALLE Zie:
- rechters van de ----/

LAECKENHALLE; LAKENHALLE; LAKENHUUS = sub. lakenhal.
- porticus venditioni panni lanei;
- halle aux draps;
- Tuchhalle;
- cloth-hall;
- mercado de paños;

vpl.: Lo7/108.

LAECKENTHOL = sub. belasting op de invoer van lakens, Thienen, zijnde op 36 penning.
- tributum importationis linteorum;
- impôt d'entrée de draps étant le 36e denier;
- Steuer auf der Einfuhr von Tüchern seinde der sechsunddreiszigste Pfennig;
- tax on the import of sheets being the 36th penny;
- impuesto sobre importación de paños;

vpl.: PvB6/71.

LAEKENHALLE Zie:
- greffier van de ----/
- knape van de ----/

LAEKENMAEKERIJE = sub. lakenfabriek.
- officina pannorum;
- manufacture;
- Tuchfabrik;
- clothfactory;
- fábrica de paños;

vpl.: PvB10/281.

LAEMINGE; LAMINGE = sub. vermindering; korting.
- reductio;
- dominution; déduction;
- Verminderung; Abzug;
- reduction;
- rebaja;

vpl.: PvB6/120.

LAER; LARE = sub. onbebouwd land; gemeentegrond.
- terra inculta; municipium;
- terre vague; communaux;
- unbebaute Länder; Gemeindegründe;
- uncultivated common grounds; common fields;
- tierras yermas; páramo; eriales terrenos comunales;

vpl.: Lo5/300,302.

LAERGHELT = sub. belasting op ongebouwd land.
- ius municipiorum;
- droits des communaux;
- Steuer auf unbebautes Land;
- tax upon uncultivated land;

- impuesto sobre terrenos sin edificar;

vpl.: Lo5/300.

LAERSEGELT Zie:
- leersghelde; leersegelt;----; lersegelt; leersegelt/

LAESAE Zie:
- criem ---- majestatis/
- notable ----/

LAESIE Zie:
- notable ----/

LAESIE = sub. letsel.
- damnum ; malum;
- lésion; mal;
- Verletzung;
- hurt; damage;
- lesión; daño;

vpl.: Bl:Pl.Bra/34.

LAESTE = adi. laatste.
- ultimus; postremus;
- dernier;
- letzte;
- last; último;

vpl.: LPS 103.

LAESTEN VERHOOGHER ENDE MEEST DAER VORE BIEDENDE = de laatste opbieder die het meeste biedt.
- is qui contra licitur et maxima licitur;
- le dernier offrant qui offre le plus;
- der letzte Bietende der am meisten bietet;
- the last bidder who bids the most;
- el último pujador que puja lo más;

vpl.: C1/530.

LAESTLEEDEN Zie:
- laastleeden;----; laetstleden/

LAET Zie:
- sterffelijcken ----/

LAETBANC Zie:
- laethbancke;----; laethof/

LAETEN Zie:
- after ----/
- bloedt ---- sonder wapene/
- bloet ----/
- chins ---- van Tongerlo/
- beesten uytten ---- gaen/
- coop ---- uijtgaen/
- gerichtelijck ---- lesen/
- gevuecht ende ---- vinden/
- in een ----/
- loopen oft ----/
- ombesorght ---- overstrijcken/
- rolle ---- van Tongerlo;

LAETEN = sub.pl. lieden bij de gronden behorende.
- servus; cliens; pertinens ad

dominium;
- serf attaché à la glèbe;
- Leute auf dem Herrengut geboren und erzogen; Sklave;
- serf; son of the soil;
- siervo de la gleba;
vpl.: ACart 9,13; BVB 174.

LAETEN GELUSTEN = laten gevallen.
- se delecto l;
- se délecter; prendre plaisir à;
- Gefallen finden an;
- find, take, pleasure in;
- complacerse en;
vpl.: BVB 156.

LAETEN LOVEN OFT VERCOOPEN = doen aanprijzen of verkopen.
- recommandare sive vendere;
- faire recommander ou vendre;
- tun anpreisen oder verkaufen;
- to recommend or to sell;
- hacer recomendar o vender;
vpl.: PvB6/159.

LAETEN OFF LOOPEN = waterlaten; sloten.
- fossae;
- cours d'eau;
- Graben;
- ditches;
- zanjas;
vpl.: MGG 76.

LAETEN OVERSTIER GAEN = laten verlopen.
- facere praeterire;
- laisser passer;
- verlaufen lassen;
- let elapse;
- hacer expirar;
vpl.: Lo5/288.

LAETEN SIEN ENDE VISIE GEVEN = taut. inzage geven.
- monstro l;
- montrer; faire voir;
- Einsicht geben;
- give inspection;
- someter a un examen;
vpl.: PB/III/394.

LAETENE Zie:
- te ----/

LAETGOEDT; LAETGOET; LAETGUET = sub. onroerend goed toebehorend aan onderhorigen van de heer.
- bona subdita tribunali sive senaculo servorum clientum; foro rurali; iurisdictio fundiaria;
- immeuble soumis au droit des serfs de la glèbe;
- Imobilien, unterworfen an das Laetrecht; das Recht das für die Laeten gilt;

- real estate, subject to Laatrecht of the serfs;
- immueble sujecto al derecho de los siervos de la gleba;
vpl.: BVB 174.

LAETGOET Zie:
- laetgoedt;----; laetguet/

LAETGUET Zie:
- laetgoedt; laetgoet;----/

LAETH Zie:
- laet; laethe;----; lath; late/

LAETHBANCKE; LAETBANC; LAETHOF = rechtbank over halfvrijen die van de gronden die zij in gebruik hadden grondrente betalen, Lier; pachtersgerechtshof.
- iudicium de semiliberis, qui de fundis, quibus utuntur, usuram iudicio inferiori solvunt, Lier; tribunal colonorum; forum rurale; iurisdictio fundiaria;
- bancs des tenanciers; cours des tenanciers; Lier;
- Gericht über Halbfreien die von den Gründen die sie benutzten Grundzins bezahlten; Gerichtshof der Pächter; Lier;
- court for the half-frees who paid interest of the ground they used; court of the tenants; Lier;
- tribunal destinado para semilibres que pagan renta de fincas, Lier; corte de arrendatarios;
vpl.: C1/432,594.

LAETHE Zie:
- laet;----; laeth; lath; late/

LAETHOF Zie:
- laethbancke; laetbanc;----/

LAETSTLEDEN Zie:
- laastleeden; laestleeden;----/

LAEYEN ,ie:
- layen; laden;----/

LAGATARIJSE; LEGAETARISSE = sub. degene aan wien een legaat wordt vermaakt.
- legatarius;
- légataire;
- Legatar; Vermächtnisnehmer;
- legatee;
- legatorio;
vpl.: T1/513.

LAGE Zie:
- hooge heerlijckhijt;---- heerlijkhijt/

LAGHEN Zie:
- met gheleyde ----/

LAICKEN OFT WERELYCKEN STERFMAN = taut. leenman van een goed in de dode hand.

- vasallus boni in manu mortua;
- homme lay vivant et mourant;
- Laie, von geistlichen Stiftungen oder dergleichen angewiesen, nach wessen Tode die Stiftung den Sterbekauf über die Güter in hoher Hand dem Lehnsherrn zahlen musste;
- vassal of a fief in mortmain;
- vasallo de un bien de manos, manos muertos, que no puede cambiar de manos por herencia;

vpl.: Ca2/387.

LAŊEN; LADEN; LAEYEN = vb. laden.
- onero I; onus impono III;
- charger;
- laden;
- load; charge;
- cargar;

vpl.: SKB 4.

LAKAGIE Zie:
- tara ende ----/

LAKE Zie:
- lacke; lac;----/

LAKEN Zie:
- wullen ----/

LAKENE Zie:
- lijnen ----/
- officie van ----/
- syden ---- tabbaert/
- wollen ----/

LAKENEN Zie:
- lynen ----/
- officie van Hallier van de ----/

LAKENGILDE Zie:
- lakengulde;----/

LAKENGULDE; LAKENGILDE = sub. gilde der lakenbereiders.
- collegium sive societas fullonum;
- guildes des drapiers;
- Tuchzunft;
- woolcarder's guild;
- gremio de los pañeros;

vpl.: C1/203.

LAKENHALLE Zie:
- banck van de ----/
- gagie greffier van de ----/
- gagie guldedeken van de ----/
- gagie knape van de ----/
- gagie twee oudschepenen dienende op de ----/
- gagie oude schepenen op de ----/
- laeckenhalle;----; alkenhuus /
- oude schepenen op de ----/
- rechters van de ----/
- schepenen op de ----/

LAKENHUUS Zie:
- laeckenhalle; lakenhalle;----/

LAKENMETERS Zie:
- wolle ---- Antwerpen/

LAKENPOORTE = Brusselse stadspoort.
- porta urbis Bruxellensis;
- porte de la ville de Bruxelles;
- Stadttor von Brüssel;
- town-gate of Brussels: clothgate;
- puerta de paños; puerta de la ciudad de Bruselas;

vpl.: C1/204.

LAKENRAMEN Zie:
- houtwerck oft ----/

LAMBAERDEN Zie:
- versetten ter ----/

LAMBECK = sub. barensteel.
- tignum in arma gena;
- lambel;
- verkürzte Querstrich in der Heraldik;
- shortened crossline;
- lambel;

vpl.: Cr2/1013/10.

LAMBRECHTSDACH Zie:
- sente ----/

LAMINGE Zie:
- laeminge;----/

LAMMEREN Zie:
- jongen ende ----/

LAMOEGE Zie:
- fasaen; faisaen; fassaen; feisaen fesaen; lamoegie; lamogie;----; lamoinge; lamotsie; limoge; limogie; phesant; phisaen; phisant; vesaen; vesayn/

LAMOEGIE Zie:
- fasaen; faisaen; fassaen; feisaen; fesaen;----; lamogie; lamoege; lamoinge; lamotsie; limoge; limogie; phesant; phisaen; phisant; vesaen; vesayn/

LAMOGIE Zie:
- fasaen;faisaen; fassaen; feisaen fesaen; lamoegie;----; lamoege; lamoinge; lamotsie; limoge; limogie; phesant; phisaen; phisant vesaen; vesayn/

LAMOINGE Zie:
- fasaen; faisaen;fassaen;feisaen; fesaen; lamoegie; lamogie; lamoege;----; lamotsie; limoge; limogie;phesant; phisaen; phisant; vesaen; vesayn/

LAMOTSIE Zie:
- fasaen; faisaen;fassaen;feisaen; fesaen; lamoegie; lamogie; lamoege; lamoinge;----; limoge; limogie; phesant; phisaen; phisant; vesaen; vesayn/

LAM

LAMPADE Zie:
- lampe;----; lampte; lampde/

LAMPDE Zie:
- lampe; lampade;lampte;----/

LAMPE Zie:
- tennen ----/

LAMPE; LAMPADE; LAMPTE; LAMPDE = sub.lamp.
- lampas; lucerna;
- lampe;
- Lampe;
- lamp;
- lámpara;
vpl.: C1/325.

LAMPER Zie:
- sijde ----/

LAMPER; LAMPERS = sub. rouwsluier; fijne doorschijnende stof.
- doloris insigne; textum perlucidum;
- crêpe de deuil; étoffe translucide;
- Trauerschleier; durchsichtige Stoff;
- weeper; widow's veil; transparent material;
- velo de loto; tela transparante;
vpl.: PvB1/338; PvB3/363.

LAMPEREIDE Zie:
- lamprase; lampraes; lampreel; lampreide;----; lampereie; lamprei/

LAMPEREIE Zie:
- lamprase; lampraes; lampreel; lampreide; lampereide;----; lamprei/

LAMPERS Zie:
- lamper;----/

LAMPET Zie:
- handvat oft ----/
- tennen becken ----/

LEMPET = sub.kan; waterkan.
- guttus; cantharus aquae;
- aiguière;
- Kanne; Wasserkrug; Wasserkanne;
- can; toiletjug; ewer;
- jarra de tocador; aguamanil;
vpl.: Lo5/400; Lo3/182.

LAMPRAES Zie:
- lamprase;----; lampreel; lampreide; lampereide; lampereie; lamprei/

LAMPRASE; LAMPRAES; LAMPREEL; LAMPREIDE; LAMPEREIDE; LAMPEREIE; LAMPREI = sub. jong konijn.
- coniculus;

LAN
- lapereau;
- jünges Kaninchen;
- young rabbit;
- gazapo; conejito;
vpl.: PvB1/336.

LAMPRASE OFT CONYN = taut. jong konijn.
- caniculus;
- lapereau;
- jünges Kaninchen;
- young rabbit;
- conejito;
vpl.: PvB1/336.

LAMPREEL Zie:
- lamprase; lampraes;----; lampreide; lampereide; lampereie; lamprei/

LAMPREI Zie:
- lamprase; lampraes; lampreel; lampreide; lampereide; lampereie;----/

LAMPREIDE Zie:
- lamprase; lampraes; lampreel; ----; lampereide; lampereie; lamprei/

LAMPTE Zie:
- lampe; lampade;----; lampde/

LAMPWOLLE = kaardwol; fakkelwol; lamswol.
- lana carminata;
- laine à carder;
- Kratzwolle;
- lambswool;
- lana cardada; lana de corderos;
vpl.: PB/IV/103.

LAMVLEESCH Zie:
- propine van ----/

LANC Zie:
- in hueren leefdage ---- geduren-de/

LANCHEIJT; LANCHEYT; LANCKHEIT; LANGHEIT = sub. lengte, duur.
- longinquitas; diuturnitas; longitudo;
- durée; longneur;
- Dauer; Länge;
- length; duration;
- duración; largura; longitud;
vpl.: T2/76; C1/249.

LANCHEYT Zie:
- lancheijt;----; lanckheit; langheit/
- vertreck oft ---- van dage/

LANCHSTEN Zie:
- ten ---- ad octo/

LANCIE Zie:
- pijcke oft ----/

LANCK Zie:
- duerende die leefdaege ----/
- sijn leeffdaegen ---- infaem bliven/

LANCK = hom.adi.1. lang 2. gedurende.
- 1.longus 2. per ....annos;
- 1.long 2. pendant;
- 1.lang 2. während;
- 1.long 2. during;
- 1.largo 2. durante;

vpl.: DKB 2; BVB 51.

LANCK DRIJE ROEIJEN = adi. drie roeden lang.
- tra decempedas longus;
- long de;
- lang;
- long;
- de largo;

vpl.: DKB 2.

LANCKDUERICH; LANCKDUERIGE LANGEDURICH; LANGEGEDURICH = adi. langdurig.
- diuturnus; durabilis;
- longuement; durable; de longue durée;
- länger; langjährig;langwierig;
- long; prolonged; longlasting; durable;
- largo; diuturno; de larga duración; duradero;

vpl.: C1/119; BVB 100.

LANCKDUERIGE Zie:
- lanckduerich;----; langedurich; langegedurich/

LANCKDUERIGE TROUBLEN = langdurige wanorde.
- turba diuturna; turna durabilis;
- troubles de longue durée;
- langjährige Verwirrung;
- longlasting troubles; prolonged troubles;
- desorden de larga duración;

vpl.: PvB1/47; C1/119.

LANCKHEDEN Zie:
- bij ---- van tyden/

LANCKHEIJDT Zie:
- door de ---- van tijdt/

LANCKHEIJT VAN DE SCHRIFTUREN = lengte van geschriften.
- longitude scriptorum;
- étendu des écritures; longueurs en écritures;
- Länge der Schriften;
- length of writings;
- extensión de escritos;

vpl.: C1/644.

LANCKHEIT Zie:
- lancheijt; lancheyt;----; langheit/

LANCKHEYT OFT OSTENTATIE = taut. uitgebreidheid.
- amplificatio;
- étendue;
- Ausdehnung;
- extensiveness;
- prolijidad; extensión;

vpl.: C2/870.

LANCKSAEM OFT SPADE = taut. traag; langzaam.
- lente;
- lent;
- träge; langsam;
- indolent; slow;
- lento; desidioso; detenido;

vpl.: PB/II/247.

LANCS Zie:
- lancx; langes;----; lanx/

LANCSAEM Zie:
- langsamelijc; lancsam;----; lancsem; lancsom; lanssem; lanzem; lancsen; lantsem; lancsame; lancsamelike/

LANCSAM Zie:
- langsamelijc;----; lancsaem; lancsem; lancsom; lanssem; lanzem; lancsen; lantsem;lancsame; lancsamelike/

LANCSAME Zie:
- langsamelijc; lancsam; lancsaem lancsem; lancsom; lanssem; lanzem; lancsen; lantsem;----; lancsamelike/

LANCSAMELIKE Zie:
- langsamelijc; lancsam; lancsaem lancsem; lancsom; lanssem; lanzem; lancsen; lantsem;lancsame;----/

LANCSEM Zie:
- langsamelijc; lancsam; lancsaem ----; lancsom; lanssem; lanzem; lancsen; lantsem; lancsame; lancsamelike/

LANCSEN Zie:
- langsamelijc; lancsam;lancsaem lancsem; lancsom; lanssem; lanzem;----; lantsem; lancsame lancsamelike/

LANCSOM Zie:
- langsamelijc;lancsam;lancsaem; lancsem;----; lanssem; lanzem; lancsen; lantsem; lancsame; lancsamelike/

LANCSTLEVENDE Zie:
- lancxlevende; lanxtlevende;----/

LANCTE Zie:
- langte; lange; lenge; langede; langde; lengede; lengde;----/

LANCWAGEN Zie:
- langhewagene;----; langwagen; langewagen/

LANCX; LANGES; LANCS;LANX = praep. langs.
- praeter;
- de long de;
- entlang;
- along-side;
- a lo largo de; junto a;

vpl.: AKB 2.

LANCXLEVENDE; LANXTLEVENDE; LANCSTLEVENDE = sub. langstlevende.
- superstes qui vivit longius;
- survivant;
- der Ueberlebender;
- the survivor; the longest living person;
- sobreviviente; superviviente;

vpl.: B1/36; C2/888.

LAND Zie:
- bunder ----/

LANDDROST Zie:
- spisdragher; spisedrager;drossate; drussate; drossaet; drossete; drozete; drochsate;drost; drossaert;----; baliu; baeliu; bailliu; baelju; balgu; beliou; schoutet; schoutate; schoutete; schoutheit; schouteit; schoute; scholte; schulte/

LANDE Zie:
- corenmeters te waeter ende te ----/
- smalen ----/
- ten herden ----/
- ter herthen ----/
- totten ----/
- uuyten ----/

LANDE VANDEN DIVISIEN = land van divisie d.i.de naam van een landstreek bestaande uit de stad Mechelen en aanhorigheden als eerste lid, het tweede lid het hof van Befferen en het land van Mechelen met aanhorigheden als derde lid. Deze landstreek had zekere rechten gemeen aan haar 3 leden.
- terra divisionis i.e.nomen regionis constans ex urbe Mechlinia et pertinentibus ad eam ut membrum tertium. Haec regio certa iuria cimmunia habebat cum tribus membris suis;
- terre de division c'est à dire nom d'une contrée consistant en la ville de Malmies avec ses appendances pour premier membre,la cour et la terre de Grimbergen avec ses annexes enverrer,pour

deuxième membre et la cour de Befferen et le pays de Malines avec ses dependances pour troisième membre. Cette contrée avait certains droits communs entre ses membres divers;
- Land von Division d.h.eine Gegend, die bestand aus drei Teilen unter welchen die Stadt Mecheln und Umgebung die 3 Teile hatten bestimmte Rechte gemeinschaftlich;
- name of a region;
- tierra de división e.d.el nombre de una comarca que existía de la ciudad de Mechelen y dependencias como primer miembro, el segundo miembro, la corte de Befferen como segundo miembro y la tierra de Meclenen con dependencias como tercer miembro. Esta región tenía ciertos derechos comunes a los tres miembros;

vpl.:

LANDEGRIESE = sub.pl. bebouwde landen.
- agri culti;
- terres cultivées;
- kultivierte Länder;
- cultivated lands;
- tierras cultivadas;

vpl.: Lo6/376.

LANDEN Zie:
- onvruchtbarige ende ongewonnen ledige ----/
- winnende ----/

LANDIGHEN Zie:
- uijt ---- persoon/

LANDMARTER Zie:
- landtmater;----; maerter; martel; mater/

LANDMARTERVEL Zie:
- landtmatervel;----;maertervel; martelvel; matervel/

LANDMETERE Zie:
- actie tegen den ---- die ennich bosch, lant, moer, grooter oft cleynder seegt zijnde bij argeliste dan die gerechte mate is/

LANDMETERSSCHREDE = als lengtemaat 5 voet of ca. 1.40 M.
- passus agir mensoris, 5 pedes;
- pas géométrique complet, 5 pieds ou 1.40 M.;
- Feldmessersschritt, Längenmass von 5 Fuss oder 1.40 Meter;
- surveyor's step, superficial measure of 5 feet or 1.40 metres;
- paso de un agrimensor, medida

de longitud de 5 pies o aprox. 1.40 m.;
vpl.: Cu1/228,407.

LANDOUWE Zie:
- landuyne;----/

LANDSKNECHT; LANSKNECHT; OFTE VIJFTHIEN = sub. landsknecht kaartspel.
- chartularum lusus;
- lansquenet, jeu des cartes;
- Landsknecht, Kartenspiel;
- lansquenet, game at cards;
- lansquenete, juego de naipes;
vpl.: PvB8/80; PvB5/95.

LANDT Zie:
- gesaeijt ---- oft vorrelen/

LANDT TE NAE AF TE EEREN = land van een ander verkleinen door de kanten met een schop af te steken.
- agrum alteri minuere per abscisionem partium pala;
- emprendre sur la terre d'autrui;
- das Land eines anderen verkleinern indem man die Seiten absticht;
- make the land of somebody else smaller by cutting the borders with a shovel;
- achicar el terreno de terceros cortando los lados con una pala;
vpl.: Lo5/308.

LANDTBLOCK Zie:
- acker; ecker; eckere;----/

LANDTBOUWINGHE Zie:
- labeur oft ----/

LANDTGELT; LANTGELT = sub. geld dat opgebracht moet worden als grondbelasting.
- glebatio;
- contribution foncière;
- Grundsteuer;
- landtax;
- cantidad de dinero que se debe como impuesto territorial;
vpl.: PB/III/293.

LANDTGHENECHTE; LANTGENACHTE = sub. gerechtsdag van een plaatselijke rechtbank.
- iudicium locale;
- plaid local;
- lokales Gericht;
- courtday of a local court;
- dia de audiencia de un tribunal local;
vpl.: Lo7/4.

LANDTHOUDER; LANTHOUDER = sub. bestuurder ener gemeente, Vlaanderen.
- administrator communitatis Flandria;

- administrateur, fonctionaire d'une commune, Flandre;
- Gemeindebeamter, Flandren;
- governor of a municipality, Flandre;
- funcionario de una comuna, de un municipio, Flandria;
vpl.: PvB1/34,74.

LANDTHUYS Zie:
- ghemeyn ----/

LANDTMATER; LANDMARTER; MAERTER; MARTEL; MATER = sub. landmarter; marter.
- meles;
- martre;
- Marder;
- marten;
- marta;
vpl.: PB2/39,46.

LANDTMATERVEL; LANDMARTERVEL; MAERTERVEL; MARTELVEL; MATERVEL = sub. huid van de landmarter.
- pellis melis agerum;
- peau du martre des champs;
- Marderpelz; Marderfell;
- skin of the landmarten;
- piel de marta;
vpl.: PB/II/46.

LANDTMETER; LANTMETER; LANTSMETER = sub. landmeter.
- geometres;
- géomètre;
- Geometer; Feldmesser;
- surveyor;
- agrimensor;
vpl.: C1/224.

LANDTMETERSSCHREDE; LANTROEDE; LANTVOET = sub. lengtemaat.
- passus;
- mesure de longueur;
- Längenmasz;
- surveyor's pace; measure of length;
- medida de longitud;
vpl.: C1/228.

LANDTMETERYE = sub. landmeten.
- agrorum mensio;
- arpentage;
- Feldmessen;
- survey;
- agrimensura;
vpl.: PvB1/426.

LANDTNARRINGE Zie:
- landtneeringe; lantneringe; lantnerringe;----; lentneiringe/

LANDTNEERINGHE; LANTNERINGE LANTNERRINGE; LANDTNARINGE LENTNEIRINGE = sub. landbouw;

boerenbedrijf.
- agricultura; praedium;
- agriculture; travail de paysan;
- Landwirtschaft; Bauerwirtschaft
- agriculture; farming; husbandry;
- geoponia; agricultivia; empresa agricola;

vpl.: PB/II/172; Lo4/564.

LANDTPOORTE Zie:
- klockskens staende aen elcke ----/
- loon poortiers van de ----/

LANDTS Zie:
- bunder ---- bosch, vijver oft meershout/
- mergen ---- aen twee handen/
- noodelijck ende des----oirboire/
- sonder kost oft laste des ----/

LANDTWEIR; LANTWERE; LANTWEER; LANTWERINGE = sub. verhoging in het land.
- agger; collis; tumulus;
- colline; monticule; éminence;
- Erhöhung im Land, als Schutz;
- elevation;
- colina; montículo; eminencia;

vpl.: BVB 35.

LANDTWROEGE; LANDTWROGE; LANDTWRUGGE = sub. landrecht.
- ius municipale;
- droit coutumier; droit municipal;
- Landesrecht;
- law of the country;
- derecho consuetudinario; derecho municipal;

vpl.: BVB 149,175.

LANDTWROGE Zie:
- landtwroege;----; landtwrugge; wroege/

LANDTWRUGGE Zie:
- landtwroege; landtwroge;----; wroege/

LANDUYNE; LANDOUWE = sub. beemd; weiland.
- pratum;
- pré;
- Weideland;
- pasture;
- pradera; prado;

vpl.: PvB1/190.

LANDWEGH; LANTWECH = sub. landweg.
- iter terrestre sive pedestre;
- chemin vicinal;
- Feldweg;
- countryroad;
- carretera; camino vecinal;

vpl.: AKB 8.

LANG OFT HALSGEWEIR = taut. lang geweer.

- telum longum;
- fusil long;
- langes Gewehr;
- long rifle;
- fusil largo;

vpl.: C1/573.

LANGAIGIEN = sub.taal.
- lingua;
- langage;
- Sprache;
- language;
- lenguaje;

vpl.: T1/269.

LANGDE Zie:
- langte; lange; lenge; langede; ----; lengede; lengde; lancte/

LANGDURICH Zie:
- prologhe; prologe; proloque oft ---- verhael/

LANGDURICH VERHAEL OFT PROLOGHE = taut. lange inleiding.
- prologus longus;
- prologue ou long narré; longue narration;
- lange Einführung;
- long prologue;
- prólogo largo (of = introducción) larga;

vpl.: C1/639.

LANGE Zie:
- langte;----; lenge; langede; langde; lengede; lengde;lancte/
- wel ene int ----/

LANGE SILENCIE OFT GEZWIJCH = taut. stilzwijgen.
- silentium;
- long silence;
- langes Stillschweigen;
- long silence;
- largo silencio;

vpl.: T1/47.

LANGEDE Zie:
- langte; lange; lenge; ----; langde; lengede; lengde; lancte/

LANGEDURICH Zie:
- lanckdurich; lanckduerich;----; langegedurich/

LANGEGEDURICH Zie:
- lanckdurich; lanckduerich; langedurich;----/

LANGE Zie:
- lang;----; langeren rijseren/
- prescripcie van zekeren ---- tijde/

LANGEN = vb. prorogeren; verlengen.
- prorogo l; proferre;
- prolonger; proroger;
- verlängern;

- prolong;
- prorrogar;

vpl.: T2/226.

LANGER Zie:
- sonder ---- beijden/

LANGEREN Zie:
- lang; langen; ---- rijseren/

LANGEROEDE Zie:
- officie van ----/

LANGEROEDE; LANGHEROEDE = 1. ambtenaar van de Amman, Amptman, van Antwerpen; bezat vier bevoegdheden nl.a.de dagvaarding binnen stad en vrijheid van partijen in zaken die door de amman berecht werden, b.hij deed alle beslagleggingen van goederen en arrestatie van personen inzake gedane beloften of borgtochten tussen partijen die in zake arresten, vrede, oorvrede en staving van eed berecht werden. c. hij was de spreekbuis van de amman in alle gerechtelijke zaken. d. vonnissen van de Amman buiten de stad en vrijheid gewezen werden door de langeroede ten uitvoer gelegd met de hulp der officieren van de plaatsen alwaar de veroordeelden woonachtig waren. 2. Rechterlijk ambtenaar die met zes door hem aangewezen burgers een college vormde waarvoor verzoeningen tot stand werden gebracht, Antwerpen. 3. eerste officier van de Amptman van Antwerpen belast o.a.met de dagvaardingen van zaken waarin de amptman optrad als eiser.

- 1.magistratus praefectus, quattuor potestates habebat a.in ius vocationem intra urbem et territorium partium in rebus, quae a praefectu iudicabantur b. omnes occupationes bonorum faciebat et comprehensionem personarum in materia iurium iurandorum factorum aut cautionem inter partes quae in materia comprehensionum, pacis, et probationis iurisiurandi iudicabantur d.sententiae praefectus extra urbem et territorium locutae ab eo exsequebantur auxilio praepositorum urbium in quibus iudicati habitabant; 2.magistratus iudicialis qui cum sex ab eo indicatis civibus collegium formabat ante quem reconciliationes perficiebantur. 3.stator primarius, longam virgam gereus commandant; Antverpia;
- 1.officier de l'amman. 2. fonctionnaire judiciaire qui formait avec six citoyens nommé par lui, un collège devant lequel la reconciliation se realisait 3. officier du bailli charge e.a.de la citation des causes dans lesquelles le bailli se présentait comme plaignant, Anvers;
- Offizier des Schulzen 2. gerichtlicher Beamte 3. gerichtlicher Beamte, Antwerpen;
- 1.official of the long rod, sheriff 2. judicial officer, 3. judicial officer, Antwerp;
- 1.vara larga, ayudante de un alto magistrado que tenía ciertas competencias como: la citación dentro de la ciudad de partidas en asuntos judiciales cayendo bajo la jurisdicción del magistrado; la secuestración de bienes y el arresto de personas; portavoz del magistrado en asuntos judiciales y la ejecución de las sentencias pronunciadas por el magistrado 2. funcionario judicial que forma con seis ciudadanos designados por él un consejo de reconciliaciones 3. primer oficial del Amptman, encargado entre otras cosas de citaciones de causas, en las cuales el amptman hace el papel de demandante, Amberes;

vpl.:

LANGES Zie:
- lancx;----; lancs; lanx/

LANGEWAGEN Zie:
- langhewagene; lancwagen; langwagen;----/

LANGHE Zie:
- in 't ---- extenderen/
- ende in 't ---- geschreven/

LANGHE VERVOLLICHT = lang vervolgd.
- diu postulatus;
- poursuivi longuement;
- lange verfolgt;
- long prosecuted;
- perseguido por tiempo largo;

vpl.: MGG 1.

LANGHEIT Zie:
- lancheijt; lancheyt; lanckheit; ----/

LANGHEN WAGHEN OFT KERRE = taut. lange wagen.
- carrus longus;
- chariot long ou une charrette;
- langer Wagen;
- long vehicle;
- carro largo;

vpl.: Lo5/392.

LANGHER Zie:
- officier vander ---- roeden/
- sonder ---- vertreck/

LANGHEROEDE Zie:
- langeroede;---- /
- officie van ----/
- officier vander ----/

LANGHEWAGENE; LANCWAGEN; LANGWAGEN; LANGEWAGEN = sub. boom waarmee de vooras van een wagen aan de achteras is verbonden.
- arbor conjungens axes ante et post;
- arbre qui relie l'essieu avant à l'essiev arrière d'une voiture;
- Baum mit dem die Vorderachse eines Wagens mit der Hinterachse ist verbunden;
- tree with which the frontaxle of a car is connected with the reanaxle;
- pértiga con que el eje delantero de un carruaje está aliado con el eje trasero;

vpl.: PB/II/104; PB/III/193.

LANGSAMELIJC; LANCSAM; LANCSAEM; LANCSEM; LANCSOM; LANSSEM; LANZEM; LANCSEN; LANTSEM; LANCSAME; LANCSAMELIKE = adv. langzaam.
- lenis; lentus; tardus;
- lent;
- langsam;
- slowly;
- detenidamente; lentamente;

vpl.: T2/187.

LANGST Zie:
- naer 's ghenes ---- leeft/

LANGSTLEVENDE VAN LEEN BLIJFT ERFTOCHTENAAR = de overlevende blijft vruchtgebruiker; gebruikster.
- superstes usufructor/trix manet;
- le survivant reste usufruitier/ère;
- der Ueberlebende eines Lehnhalters bleibt Nuszniesz er;
- the survivor of a feudal tenant remains usufructuary;
- el sobreviviente sigue siendo usufructuario o usufructuaria;

vpl.: C1/288.

LANGTE; LANGE; LENGE; LANGEDE; LANGDE; LENGEDE; LENGDE LANCTE = sub. lengte.
- longitudo;
- longueur;
- Länge;
- length; longitude;
- longitud;

vpl.: T1/322.

LANGWAGEN Zie:
- langhewagene; lancwagen;----; langewagen/

LANSKNECHT Zie:
- landsknecht ofte vijfthien ----/

LANSSEM Zie:
- langsamelijc; lancsam; lancsaem; lancsem; lancsom;----; lanzem; lancsen; lantsem; lancsame; lancsamelike/

LANT Zie:
- wijnnende ----/

LANT, MOER Zie:
- actie tegen den lantmetere die ennich bosch, ----, grooter oft cleijnder seegt, zijnde bij argelisten dan die gerechte mate is/

LANT BEVRIJEN = vb.omheinen; afrasteren.
- circumsepio IV;
- délimiter; placer une démarcation;
- umzäunen;
- fence in; hedge in;
- limitar; demarcar; cercar;

vpl.: DKB 11,40.

LANT VAN BRABANT = Hertogdom Brabant.
- regio Brabantiae;
- duché de Brabant;
- Herzogtum Brabant;
- duchy of Brabant;
- el ducado de Brabante;

vpl.: DVB 10.

LANT VAN GELRE = Hertogdom Gelre.
- regio nomine Gelre;
- le duché de Gueldre;
- Herzogtum Gelre;
- duchy of Gelre;
- el ducado de Güeldres;

vpl.: DVB 10.

LANTCARTEN Zie:
- lantchartere;----/

LANTCHARTERE; LANDCARTE = sub.1.privilegie door de landsheer aan de bewoners van een gebied gegeven 2. landkaart.
- 1.chartae reginnis, statutorum et privilegiorum provincialium libers ima et privilegia regionis scripta 2.charta regionis; discriptio regionis;
- 1.privilège donné par un souverain aux habitants d'un territoire 2. carte geographique;
- 1.Privileg vom Landesherrn gegeben 2. Landkarte;
- 1.landcharter 2. map;
- 1.territorio por el principe

privilegio dado a los habitantes de un 2. mapa geográfico;
vpl.: C1/331; MGG 19.

LANTEERNE; LANTERNE; LATERNE; LATTERNE = sub. lantaarn.
- lanterna;
- laterne; reverbère;
- Laterne;
- lantern;
- linterna;

vpl.: C1/434; Lo3/174.

LANTERNE Zie:
- digte besloetener ----/
- lanteerne;----; laterne;latterne/

LANTERNEGELDT = bij-inkomsten voor het dagelijks ontsteken van lantaarn, loon voor het ontsteken der verlichting.
- fructus pro incensione quotidiana lanternarum; pecunia ad accendendum laternam;
- revenu supplémentaire pour l'allumage journalier des lanternes; salaire du lanternier;
- Nebeneinzug für das tägliche anzünden von Laternen; Lohn für die Zündung der Beleuchtung;
- for the daily lightning of the lantern; renumeration for turning on the illumination;
- entradas extraordinarias por diariamente encender los faroles; compensación para encender el alumbrado público;

vpl.: PB/IV/252; C1/61.

LANTGELT Zie:
- landtgelt;----/

LANTGENACHTE Zie:
- landtghenechte;----/

LANTHEFFING = belasting naar de grootte van bouwland; grondbelasting
- tributum pro arvi latitudine; glebatio; solarium; vectigal solarium;
- impôt d'après l'étendue de la terre cultivable; tribut sur un immeuble impôt;
- Steuer nach der Grösze des Baulandes; Grundsteuer;
- tax according to the extent of the farmland; groundtax; landtax;
- impuesto según la extensión de la tierra de labor; tributo sobre un inmueble;

vpl.: DKB 59.

LANTHEFFING Zie:
- chijns; grontchijns;----/

LANTHOUDER Zie:
- landthouder;----/

LANTHUERINGHE; LANTHUIJRINGHE = verhuring van land; landpacht.
- locatio soli; locatio terrae;
- loyer de terres; location de terres;
- Vermietung von Land; Landpacht; Pachtzins;
- lease of land; landlease;
- alquiler de tierra; locación de tierràs;

vpl.: C1/595.

LANTHUIJRINGHE Zie:
- lanthueringhe;----/

LANTMETER Zie:
- landtmeter;----; lantsmeter/

LANDMETERE Zie:
- actie tegen den ---- die ennich bosch, lant, moer grooter oft cleynder seegt, zijnde bij argeliste dan die gerechte mate is/

LANTNERINGE Zie:
- landtneeringhe;----; lantnerringe; landtnarringe; lentneiringe/

LANTNERRINGE Zie:
- landtneeringe; lantneringe;----; landtnarringe; lentneiringe/

LANTRECHTE Zie:
- tochte na dlantrecht; vaeren ten ----/

LANTRECHTEN = sub. wetboek geldende voor de gehele Meijerij.
- ius municipale; provinciale cq. codex territorii Meijerij;
- code du droit; coutumier de territoir nommé Meijerij; droit d'un province, d'un pays;
- Gesetzbuch für das ganze Territorium De Meijerij;
- code of law in force in the Meijerij;
- código del derecho consuetudinario del territorio denominado Meijerij;

vpl.: DVB 13.

LANTROEDE Zie:
- landtmetersschrede;----; lantvoet/

LANTS Zie:
- dachmael ----/
- s' ---- comptoiren/

LANTSAEM OFT TRAECH = taut. langzaam; traag.
- lente;
- lent;
- langsam; träge;
- slow; indolent;
- detenido; lento; desidioso;

vpl.: PB/II/245.

LANTSCHEDER Zie:
- lantscheynder; lantscheider; ----/

LANTSCHEIDER Zie:
- lantscheynder; ----; lantscheder/

LANTSCHEYNDER; LANTSCHEIDER; LANTSCHEDER = sub. landmeter.
- geometres;
- géomètre;
- Geometer;
- surveyor;
- geómetra; cadenero;

vpl.: PvB1/477.

LANTSCHOOF Zie:
- landtschoove;----/

LANDTSCHOOVE; LANTSCHOOF = sub. recht van korentiende of schoofrecht.
- decumanus ager;
- dîme des blés; champart; part sur les gerbes;
- Recht von Kornzehntel oder Garbenrecht;
- right of corntenth or sheaf-right
- derecho a la décima parte de la cosecha; derecho a la gavilla;

vpl.: PB/III/346.

LANTSEM Zie:
- langsamelijc; lancsam; lancsaem; lancsem; lancsom; lanssem;lanzem; lancsen;----; lancsame; lancsamelike/

LANTSMETER Zie:
- landtmeter; lantmeter;----/

LANTSTRAET; LANTSTRATE = sub. openbare weg.
- via publica;
- chemin public;
- öffentliche Strasse;
- public road;
- camino público;

vpl.: DVB 13.

LANTSTRATE Zie:
- lantstraet;----/

LANTTHOL Zie:
- landttholle; lanttol;----; lanttoln/

LANTTOL Zie:
- landttholle; ----; lantthol; lanttoln/

LANTTOLN Zie:
- landttholle; lanttol; lantthol; ----/

LANTVOET Zie:
- landtmetersschrede; lantroede; ----/

LANTWECH Zie:
- landwegh;----/

LANTWEER Zie:
- landtweir; lantwere;----; lantweringe/

LANTWERE Zie:
- landtweir;----; lantweer; lantweringe/

LANTWERINGE Zie:
- landtweir; lantwere; lantweer; ----/

LANTWIJNNING; LANTWINNINGHE LANTWINNINGE = hom.sub.1.landwinning 2. landbouw 3. ontginning.
- 1.acquisitio terrestris; crescentia terrae 2.agricultura 3. redactio in agrorum fornam;
- 1.colmatage 2.agriculture 3.culture;
- 1.Landgewinnung 2.Ackerbau, 3. Urbarmachung;
- 1.reclamation of land 2.agriculture 3.reclamation of land;
- 1.desecación del mar 2.agricultura 3.roturación; roturar un terreno;

vpl.: T2/91,264; C1/604.

LANTWINNINGE Zie:
- lantwijnning; lantwinninghe;----/

LANTWINNINGHE Zie:
- lantwijnning;----; lantwinninge/

LANX Zie:
- lancx; langes; lancs;----/

LANXTBESITTENDE; LANXTLEVENDE = adag. de langst levende erft alles.
- superstes omnia hereditate accipit;
- le survivant aura tout le bien;
- der Längstlebende erbt alles;
- the longest liver inherits everything;
- el sobreviviente tendrá todos los bienes;

vpl.: T1/518.

LANXTEN Zie:
- ten ---- soe schiere/

LANXTLEVENDE Zie:
- lancxlevende;----; lancstlevende/

LANZEM Zie:
- langsamelijc; lancsam; lancsaem; lancsem; lancsom; lanssem;----; lancsen; lantsem; lancsame; lancsamelike/

LAPS Zie:
- langen ---- van tijden/

LAPS OFT OVERSTRYCK = taut. verloop van tijd.
- lapsus temporis;
- cours du temps;
- Verlauf von Zeit;
- course; expiration;
- transcurso de tiempo;

vpl.: PvB1/262.

LAPS VAN UREN = verloop van uren.
- lapsus horarum;
- un laps de temps de....heures;
- Verlauf von Stunden;
- lapse of hours;
- lapso de horas;

vpl.: C1/660.

LAPSE = sub.verstrijking, van tijd.
- decursus;
- laps; expiration;
- Verstreichung;
- lapse; expiration;
- expiración;

vpl.: T1/163.

LAPSE VAN DEN TIJDE = verloop van tijd; tijdsbestek; verstrijking; tijdsverloop.
- lapsus temporis; decursus; spatium temporis;
- au bout d'un certain temps; expiration; laps de temps;
- nach Verlauf von Zeit; Verstreichung; Frist; Zeitverlauf;
- in course of time; expiration; lapse;
- al cabo del tiempo; al cabo de años; lapso de tiempo; espacio de tiempo;

vpl.: C1/660; T1/163,389; Lo6/14; Bi:Pl.RG 12; PB/III/463.

LARE Zie:
- laer;----/

LAREN Zie:
- vroente; vrointe; vruente; vrunte; vroente ende gemeijnte;vroente oft ----; vrunte oft straeten/
- vroente oft ----/

LARVIER = sub. vleeskelder; vleeshuis.
- taberna macellaria;
- boucherie;
- Fleischkeller; Fleischerei;
- meatcellar; butchery;
- mercado de carne; depósito de carne;

vpl.: PvB6/591.

LASARIE Zie:
- laserye; lazerye; laserie;----/

LASARUS; LAZARUSSCHE OFT MELAETSCHE = taut. melaatse.
- leprosus;
- lépreux;

- Aussätziger;
- leper;
- leproso; leprosa; lazarino; lazarina;

vpl.: PB/II/359; PB/III/136.

LASCIVIE = sub. wellustigheid.
- libido;
- lasciveté;
- Wollust;
- lasciviousness;
- lascivia; lujuria;

vpl.: Cr2/1040.

LASERIE Zie:
- laserye; lazerye;----; lasarie/

LASERYE; LAZERYE; LASERIE; LASARIE = sub.1.melaatsheid 2. ziekenhuis voor lepralijders.
- 1.lepra 2.nosocomium;
- 1.lépre; ladrie 2.maladerie;
- 1.Aussatz 2.Krankenhaus;
- 1.leprosy 2.hospital;
- 1.lepra; gafedad; mal de San Lázaro 2.hospital u enfermia o noscocomio;

vpl.: PB/II/6; Ca2/339; PvB8/19.

LASSEN, LINGEN OFT BOSSCHEN ONDER DEN BALCK = banden, verlengstukken of blokken.
- vincula, extensiones, vel stipes;
- enlacements, allongeoirs ou bosses;
- Sonderverbindung unter dem Balken;
- bands, extensions, or blocks;
- lazos, prolongaciones o bloques;

vpl.: C1/185.

LAST Zie:
- authorisatie ----/
- borgherlijcken ----/
- consent, authorisatie oft ----/
- commer, prejuditie oft ----/
- costen ende ----/
- continuelen ----/
- deel ende ----/
- gagie van denghenen ---- hebbende van de merckt te keren/
- gemeinten ----/
- gemeijnts ----/
- kost, kommer ende ----/
- ongerieff,---- of verdriet/
- onverdraechlycken cost ende --/
- prejudicie commer oft ----/
- procuratie en ----/
- sijnen perijckele ende ---- te bewaren/
- staande tot ----/
- ten coste ende ----/
- ter chargen ende ----/
- tot hunder kost ende ----/

LAST, BRUSSEL = inhoudsmaat gelijk aan 24 haringtonnen of 18 amen of Antwerpse biertonnen of 10,5 mud

coren of 9 mud haver; in metriek stelsel 745 kg.
- mensura capacitatis;
- mesure de capacité;
- Hohlmasz, 725 kg.;
- measure of capacity, 725 kg.;
- me dida de capacidad;

vpl.: C1/237.

LAST; LASTE = sub. opdracht, machtiging.
- officium; onus; mandatum; iussum; negotium;
- ordre; charge; commission; mandat;
- Auftrag; Befehl;
- charge; mandate; commission; order;
- orden; encargo; co misión; autorisación; poder;

vpl.: T2/95; DVB 17; C1/28.

LAST, COMMER OFT PREJUDITIE = 1.opdracht 2. belemmering in rechte 3. nadeel.
- 1.mandatus 2. impeditio 3.damnum;
- 1.mandat, 2.obstacle judiciaire 3 préjudice;
- 1.Auftrag 2.Hindernis 3.Nachteil;
- 1.charge 2.hindrance 3.disadvantage;
- 1.encargo 2.obstáculo judicial 3. perjuicio;

vpl.: LPS 49.

LAST EN PROCURATI E = opdracht en volmacht.
- mandatus et auctoritas;
- mandat et pleins pouvoirs;
- Auftrag und Vollmacht;
- charge and full powers;
- encargo y procura (of = procuración;)

vpl.: DVB 23,51.

LAST ENDE BEZWAIRNISSEN = taut. bezwaring.
- onus;
- charge; poids;
- Beschwerung;
- charge;
- carga; peso; pesadumbre;

vpl.: T1/343.

LAST ENDE COMMER = overlast en hinder.
- molestiae ac impedimentum;
- surcharge et obstacle;
- Belästigung und Ungemach;
- nuisance and hindrance;
- molestia y embarazo;

vpl.: LPS 59.

LAST ENDE TER CHARGEN = taut. voor rekening van.
- vitio;

- à la charge de;
- für Rechnung von;
- for account of;
- a cargo de;

vpl.: T1/63.

LAST HEBBEN = vb. bevel hebben.
- mandatum habeo II;
- commander;
- Befehl haben;
- have order;
- recibir (of = tener) orden para;

vpl.: C1/249.

LAST OF COMMER = taut. 1.belasting; bezwaring 2. opdracht of belemmering.
- 1.onus 2.mandatus seu impedimentum;
- 1.charge 2.mandat ou empêchement;
- 1.Belästigung 2.Auftrag oder Hindernis;
- 1.burden 2.charge or hindrance;
- 1.gravamen; hipoteca 2.encargo o estorbo;

vpl.: Ra 1440/7; LPS 46.

LAST OFT BEVEL = taut. bevel.
- imperium; iussum;
- commandement; ordre;
- Befehl;
- command;
- mandato; orden;

vpl.: T1/51.

LAST OFT CONSENT, AUTHORISATIE = volmacht; bevel of toestemming.
- auctoritas, onus aut consensus;
- autorization, mandat ou consentement;
- Vollmacht, Befehl oder Einwilligung;
- full powers, order or consent;
- autorización, orden o consentimiento;

vpl.: C1/28.

LAST, MACHT ENDE AUTHORITEIJT = taut. volmacht.
- auctoritas;
- pleins pouvoirs;
- Vollmacht;
- full powers;
- mandato y poder y autorización;

vpl.: BVB 107.

LAST S TEEN, BRUSSEL = scheepslast of gewicht; gewichtmaat van stenen gelijk aan 16 waghen of 8 vaten van 12 Amen.
- onus navis aut pondus; mensura ponderis lapidum, aequa octo vasibus;
- fret ou last de pierre;
- Gewichtmasz von Steinen;
- weightmeasure of stones;

LAS

- medida de peso de piedras;
vpl.: C1/235.

LAST VAN DEN GHEMEIJNEN NOCDT = zwaarte van de gemeenschappelijke lasten.
- gravitas onerum communium;
- poids des charges communes;
- Gewicht der gemeinschaftlichen Bürden;
- weight of the communal burdens;
- gravedad (of = peso) de las cargas comunes;
vpl.: C1/565.

LASTBREKEN = onttrekken aan een opdracht.
- recedere a mandato;
- soustraire à une commande;
- einem Auftrag entziehen;
- withdrawal from an instruction;
- substraerse a un encargo;
vpl.: PB/IV/351.

LASTBREKINGE = onttrekking aan opdracht.
- recessio a mandato;
- diminution d'une commande;
- Entziehung einem Auftrag;
- withdrawal from an instruction;
- substracción a un encargo;
vpl.: PB/IV/351.

LASTDEELE = sub. vracht.
- onus;
- cargaison; fret;
- Fracht;
- freight;
- carga; cargo; cargamento;
vpl.: PB/III/445.

LASTE Zie:
- sonder kost oft ---- des landts/
- ten ---- ende pericule/
- ten ---- ende sorge/
- ten coste ende ----/

LASTE ENDE DESPENSE = lasten en kosten.
- onera et expensae;
- charges et frais;
- Bürden und Kosten;
- charges and cost;
- cargas y gastos;
vpl.: PB/III/345.

LASTEN Zie:
- gemeijnten ----/
- impense; impensien;---- ende cost; costen/
- importable ----/
- onghelde oft ----/
- staande tot ----/

LASTEN = vb. gelasten; bevelen; belasten.
- iubeo II; mando I; onero I;
- ordonner; charger; commander;

LAT

- auftragen; befehlen; beauftragen
- order; command; charge;
- ordenar; decretar; mandar; encargar; cargar;
vpl.: MGG 135; ACart 34; Cr2/1008.

LASTER Zie:
- lasteringhe;----;lachter; lochter; lachterheit/

LASTERAER; LACHTERAER = sub. eerrover; kwaadspreker.
- detractor;
- détracteur;
- Verleumder;
- backbite;
- detractor; calumniador; difamador;
vpl.: Lo6/218.

LASTERINGHE; LASTER; LACHTER; LOCHTER; LACHTERHEIT = sub. laster; smaad; verachting.
- iniuria; contumelia; ignominia; contemptio; despicientia;
- injure; insulte; mépris;
- Verleumdung; Schmach; Verachtung;
- slander; contempt; revilement;
- calumnia; difamación; detracción; afrenta; deshonra; desdén; desprecio; injuria; insulto;
vpl.: Lo6/218; T2/370.

LASTGHELT Zie:
- lastgelt;----/

LASTICH ENDE INTRICAET = lastig; moeilijk, en ingewikkeld.
- difficilis et intricatus;
- difficile et compliqué;
- kompliziert;
- difficult and complicated;
- dificil y complicado;
vpl.: C1/108.

LASTIGEN Zie:
- bij ---- titel/

LASTINGE Zie:
- commissie ende ----/

LAT Zie:
- latte;----/

LATA Zie:
- in ---- culpa;

LATE Zie:
- laet; laethe; laeth; lath;----/

LATEN Zie:
- verdragen ----/

LATEN SMELTEN = vb. laten vervallen.
- transire pati; praeterire sinere;
- laisser passer;
- verlaufen lassen;

- let expire;
- anular;

vpl.: T2/236.

LATEN VOLGEN ENDE CEDEREN = taut. overgaan op; overdragen.
- cedo III;
- transférer; transmettre; céder;
- übertragen;
- transfer;
- transferir; traspasar; ceder;

vpl.: T1/456.

LATENDE Zie:
- gevende ---- oft makende/

LATENDE = nalatende.
- relinquo III;
- laissant;
- hinterlassen;
- leave behind;
- dejando por testamento;

vpl.: C1/158.

LATENE Zie:
- erffgelt bij ouxaemheyt ---- vutstane/

LATENS Zie:
- tot bloet ---- toe/

LATERAEL Zie:
- actie van ----/
- linie ----/

LATERALE OFT COLLATERALE ERFGENAMEN = taut. erfgenamen in de zijdlinie.
- heredes collaterales;
- héretiers en ligne latéral ou collatéral;
- Erben in der Seitenlinie;
- heirs in the collateral line;
- heredero en línea lateral o colateral;

vpl.: T1/107.

LATERNE Zie:
- lanteerne; lanterne;----; latterne/

LATH Zie:
- laet; laethe; laeth;----; late/

LATHEN OFTE SCHEPENEN = taut. leden van een laatbank, lagere rechtbank.
- tribunalis minoris, scabini;
- membres d'un tribunal inférieur, échevins ou tenanciers;
- Mitglieder eines niedrigeren Gerichts, Schöffen;
- members of a lower court, sheriffs;
- miembros de un tribunal inferior; menor; regidores;

vpl.: C1/13,78.

LATIJNSE Zie:
- anderen dags nae Sinte Jan voor de ---- poorte/

LATINE Zie:
- int ----/

LATITATIE = sub. schuilhouding.
- latitatio;
- latition; le fait de se cacher;
- Versteckhaltung;
- hiding;
- escondimiento;

vpl.: C1/129, 149.

LATITEEREN Zie:
- latiteren;----/
- zich ----/

LATITEREN Zie:
- abandoneren; abbandonneren; abbandoneren; habandonneren; vlieden ende ----/

LATITEREN; LATITEEREN = vb. zich verbergen; zich schuilhouden; niet opkomen voor; verborgen houden
- occultor I; latito I; relinquo III; abstrudo III;
- latiter; se cacher; se tenir caché;
- sich verstecken;
- conceal o.s.leave; quit; be in hiding; lie low; keep o.s. concealed;
- esconderse; dejar; abandonar; ocultar; ocultarse; hurtarse; agazaparze;

vpl.: Lo7/50; C1/641,728,743/6; Bl.Pl.Bra 22; Lo1/530.

LATITEREN ENDE ABANDONNEREN, VLIEDEN = taut. in de steek laten; vluchten en zich verborgen houden.
- abandonno I;
- abandonner, prendre la fuite et se tendre caché;
- verlassen; im Stich lassen;
- desert;
- abandonar; huir y esconderse;

vpl.: Lo5/260.

LATITEREN ENDE ZICH HOUDEN = taut. zich ophouden; verblijven.
- morari;
- demeurer;
- sich aufhalten;
- stay;
- detenerse; redidir; hacer asiento;

vpl.: PB/II/372.

LATITERENDE = vb. niet te voorschijn komende.
- latito I;
- latitant;
- sich untergetaucht haltend;
- being hid;
- no salir a la defensa de;

vpl.: Lo1/530.

LATITERENDE OFT VOORVLUCHTICH = taut. voortvluchtig.
- fugitivus;
- en fuite; fugitif;
- flüchtig;
- fugitive;
- fugitivo; prófugo;

vpl.: PB/II/327.

LATOEN Zie:
- latoene;----; letoen; lettoen/

LATOENE; LATOEN; LE TOEN; LETTOEN = sub. geelkoper; messing.
- orichalcum; aes coronarius;
- cuivre jaune; laiton;
- Messing;
- brass;
- latón; azófar; cobre amarillo;

vpl.: PvB1/402; T1/215.

LATTE Zie:
- ijseren ---- met eenen hanghel/
- yseren ----/

LATTE; LAT = sub. lat, lengte 5 voet of 140 cm.
- tigillum; regula, 5 pedes or 1.4 M.;
- latte, 5 pieds ou 1.40 M.;
- Längenmasz, 5 Füsze oder 1.40 M.;
- lath 5 pieds or 1.40 M.;
- lata, larga cinco pies o 140 centimetros; tabla; listón;

vpl.: C1/237; Lo3/132.

LATTERNE Zie:
- lanteerne; lanterne; laterne; ----/

LAUDANUM THEOPHRASTI = pijnstillend middel.
- lénitif;
- schmerzstillend Arzenei;
- sedative; painkiller; anodyne;
- lenitivo; anodino; anestésico; antidoloroso;

vpl.: PB/III/275.

LAUDEEREN; LAUDEREN = vb. prijzen; instemmen.
- laudo 1;
- louer; acceder à;
- loben; rühmen; zustimmen;
- praise; commend; agree with; coneur with;
- alabar; assentir a; estar conforme con;

vpl.: C1/1,469.

LAUDEREN Zie:
- laudeeren;----/

LAUDUM = sub. scheidsrechterlijke uitspraak.
- arbitrium;
- décision arbitrale; jugement arbitral;
- Schiedsspruch;
- arbitrament; arbitration;
- decisión de árbitros; juicio arbitral;

vpl.: LPS 42.

LAUDUM ENDE VUIJTSPRA(E)KE = taut. scheidsrechterlijke uitspraak.
- arbitrium;
- sentence arbitrale;
- Schiedsspruch;
- arbitral award;
- decisión arbitral;

vpl.: LPS 33,42.

LAVOIR Zie:
- tennen ----/

LAVOIR; LAVOOR = sub. wasbak.
- labrum;
- aiguière;
- Waschbecken;
- wash-bowl;
- lebrillo; cubeta;

vpl.: C1/620; Lo3/182.

LAVOIRGAETEN OFTE WATERSTEEN = wasplaatsafvoergaten of gootsteen.
- confluvium; fusorium; labrum vel hiatus ad defluvium lavationis;
- éviér ou des ouvertures de lavoir;
- Rinnstein oder Abflusslöcher vom Wäscherei;
- sink or drainage-holes;
- vertedero o hoyos de desague;

vpl.: C1/240.

LAVOIRSTEENE; LAVOORSTEENE = sub. badkuipsteen; stenen wasbekken.
- aqualis;
- pierre de lavoir;
- steinernes Waschbecken;
- washstone; bath;
- piedra de bañera; cubeta de piedra;

vpl.: C1/182.

LAVOOR Zie:
- lavoir;----/

LAVOORSTEENE Zie:
- lavoirsteene;----/

LAXATIVE Zie:
- medecijne ----/

LAYCKE; LEEC; LEIC = sub.leek.
- laicus;
- laic;
- Laie;
- layman;
- lego; seglar;

vpl.: PB/II/94.

LAYKEN Zie:
- contoirken oft ----/

LEC

LAZARUSSCHE Zie:
- lasarus,---- oft melaetsche/

LAZERYE Zie:
- laserye;----; laserie; lasarie/

LECCAGE Zie:
- leckheijt; leckaetse;----/

LECGEN Zie:
- legen; leggen;----; leigen/

LECHT Zie:
- lichte; liecht;----; lucht;locht; lochte/

LECKAETSE Zie:
- leckheijt;----; leccage/

LECKAGIE Zie:
- lackagie;----/

LECKEN; LICKEN; LACKEN = vb. lekker eten; likken .
- catillo I; genio indulgeo II; lambo III; ligurrio IV; lingo III;
- lécher; manger bien;
- lecken; schmackhaft essen; speisen;
- to have a nice dinner; to lick;
- comer bien; lamer;

vpl.: T1/247.

LECKHEIJT; LECKAETSE; LECCAGE = sub. lek.
- rima;
- voie d'eau;
- Leck;
- leak;
- fuga; salida; escape; vía de agua;

vpl.: Lo4/258.

LECMOES Zie:
- lackmoes oft oiseille;----;leecmoes; lijcmoes/

LECTA = zaken die na bepaalde tijd door voorlezing in behandeling komen bij een gerecht.
- caussae quae post tempus certum per lectionem in judicio tractantu;
- affaires qui, apres un certain temps, sont traitées devant un tribunal par la lecture;
- Sachen die nach bestimmten Zeit durch Vorlesung in Behandlung kommen bei einem Gericht;
- case who after a fixed time by lecture come on for trial;
- causas discutidas ante un tribunal después de un tiempo a saber por lectura;

vpl.: PB/IV/298.

LECTU(E)RE = sub. lezing; tekst.
- lectura; lectio;
- lecture; texte;
- Lesung; Einsicht; Einsichtname;

LED
- reading; text; lecture;
- lectura; texto; lección; conferencia; versión;

vpl.: MGG 20; Lo7/10; PvB6/28.

LECTUERE DOEN = voorlezen;voorlezing doen.
- legere;
- faire la lecture; lire;
- vorlesen;
- read out;
- dar lectura a; hacer la lectura de una cosa a una persona;

vpl.: PB/II/323.

LECTURAM Zie:
- habitam ---- persistuit et subsignabit/

LECTURE ENDE COPIE = lezing en afschrift.
- lectio et exemplar;
- lecture et copie;
- Lesung und Abschrift;
- reading and copy;
- lectura y copia;

vpl.: T1/293.

LECTURE ENDE VISIE = waarneming en lezing.
- visío et lectió;
- observation et lecture;
- Beobachtung und Vortrag;
- observation and reading;
- visión y lectura;

vpl.: MGG 20.

LECTURE VAN PROCESSE = nalezing van processtukken.
- lectio instrumentorum litis;
- lecture de procès;
- Durchsicht von Prozesstücken;
- reading over of documents in the case;
- cumplimiento de expedientes;

vpl.: C1/522.

LEDDER Zie:
- bequame ----/

LEDDER; LEDER; LEIDER; LADDER; LADER; LADERE; LEERE = sub. ladder.
- scalae;
- échelle;
- Leiter;
- ladder;
- escalera;

vpl.: DKB 52; C1/430; Lo5/398; Lo3/174.

LEDE Zie:
- in haere volle ---- als naer oudts/
- lest ----/
- lijve oft ----/
- maesschap ten derden ----/
- punicie van ennigen ---- te verliezen/

- tot hueren ----/
- twee opinien van de tweede ---- zijn het derde leth vervangende/
- van bloedts oft houwelijckswegh-hen ten derden ----/
- verbeurte van den eersten ---- van sijnen duijme/
- lude; luden; liede; lie; luide; ----; leden; luyden/

LEDE; LEDEMATE; LITMATE; LITMAET = sub.pl. ledematen.
- membrum;
- membre;
- Glied;
- limb;
- extremidades; miembros;

vpl.: T1/399.

LEDEBREKING = sub. het breken van lichaamsdelen.
- fractio membrorum;
- fracture d'une partie du corps;
- Bruch von Körperteilen;
- fracture of parts of the body;
- fractura de una parte del cuerpo;

vpl.: T1/33.

LEDECH Zie:
- ledich;----/

LEDEGANS = adi. onverminkt; gans van leden.
- integer;
- non mutilé; en bonne santé;
- unverstümmelt; mit allen Gliedern;
- unmutilated; with all limbs;
- cabal; entero;

vpl.: T2/370.

LEDEMATE Zie:
- lede;----; litmate; litmaet/

LEDEN Zie:
- des ---- is/
- drij ----/
- leyden; leiden; ----; leeden; leyen; leijden/
- lude; luden; liede; lie; luide; lede;----; luyden/

LEDER Zie:
- ledder;----; leider; ladder; lader; ladere; leere/

LEDERBEREIDER Zie:
- hudevetter; huijdevetter; huydevetter; huyvetter; leertouwer; ledertouwer;----; looyer; vetter; vettere; vettre; velbereijder; louwer/

LEDERE Zie:
- sack van ----/
- scilde overtrocken met ----/

LEDEREN Zie:
- hinderen ende ----/
- laederen;----/

LEDEREN; LAEDEEREN = vb. schaden; benadelen.
- laedo III; noceo II;
- nuire à; porter préjudice à;
- schaden;
- harm; damage; hurt;
- perjudicar; dañar a; causar daño a;

vpl.: ACart 56.

LEDEREN ENDE QUETSEN = taut. schaden; kwellen.
- noceo II;
- nuire à; porter préjudice à;
- schaden; schädigen; quälen;
- damage; hurt; harm; torment;
- perjudicar; dañar; causar daño;

vpl.: T1/573.

LEDEREN ENDE VERCORTEN = taut. kwellen; schaden.
- noceo II; laedo III;
- nuire à; porter préjudice à;
- schaden; schädigen; quälen;
- damage; hurt; harm; torment;
- perjudicar; dañar; causar daño a

vpl.: T1/573.

LEDERS Zie:
- leydtslieden; leiders; leeders; ----/

LEDERTOUWER Zie:
- hudevetter; huijdevetter; huydevetter; huyvetter; leertouwer; ----; lederbereider; looyer; vetter; vettere; vettre; velbereijder; louwer/

LEDET Zie:
- van lijve oft ---- 't onrechte beticht/

LEDICH; LEDECH = adi. leeg.
- inanis; vacuus; liber; cassus;
- vacante; libre;
- leer;
- vacant; empty;
- vacante; libre;

vpl.: DKB 3.

LEDICHGANGER Zie:
- ledigganger; ledighganger; liechganger;----; leechganger/

LEDIGE Zie:
- mette ---- hant/
- onvruchtbarige ende gewonnen ----landen/
- ongewonnen ende ---- landen/
- verheffen met de ---- hant/

LEDIGGANGER; LEDIGHGANGER; LIECHGANGER; LEDICHGANGER; LEECHGANGER = sub. leegloper.
- homo deses; cessator; homo desidosus; homo iners;
- fainéant; désoeuvré; oisif;
- Müsziggänger;

LEE

- idler; loafer;
- holgazán; perezoso; haragán; gandul; vago;

vpl.: Bl:Pl.Pr/12; Bl:Pl.Bra/71; C1/555.

LEDIGHE GOEDEN = goederen zonder eigenaar.

- bona vacantia;
- biens vacants;
- Güter ohne Eigentümer;
- goods without owner;
- bienes sin propietario;

vpl.: Lo5/350; C1/463.

LEDIGHE VROUWE Zie:

- lichte oft ----/

LEDIGHE VROUWEN = sletten; hoeren.

- mulieres immundae; meretrices;
- filles de mauvaise vie; prostituées;
- ungeheiratete Frau oder Dirne; Prostituierten;
- sluts of unmarried women; prostitutes;
- ramera; pelandusca; putas; solteras; muyeren libre;

vpl.: Lo4/758; Lo5/316; Lo1/142.

LEDIGHGANGER Zie:

- ledigganger;----; liechganger; ledichganger; leechganger/

LEDIKANT Zie:

- coetse oft ----/

LEDT Zie:

- leth; lidt; lit; lith;----; let/
- lijf noch ----/

LEEC Zie:

- laycke;----; leic/

LEECHDEN Zie:

- sheeren bester ---- oft moyten/

LEECHGANGER Zie:

- ledigganger; ledighganger;liechganger; ledichganger;----/

LEECHGANGHERS Zie:

- vuyle ---- ende onnutte luyden/

LEECKEN ENDE SIMPELEN = taut. eenvoudigen van geest; ongeletterden.

- limplices et inscii;
- genz simplex et profane;
- Einfache und ungelehrte Leute;
- simple and unlearned people;
- gente sencilla y profana;

vpl.: T1/157.

LEECKLUIJDEN; LEECVOLC = sub. leken.

- laicus;
- des laiques;
- Laie;
- layman;

LEE

- legos; seglares; laicos;

vpl.: PvB5/150.

LEECMOES Zie:

- lackmoes oft oiseille; lecmoes; ----; lijcmoes/

LEECVOLC Zie:

- leeckluijden ; ----/

LEEDEN Zie:

- leyden; leiden; leden;----; leyen; leijden/

LEEDEREN OFT HAMEREN = taut. afrossen; afranselen; aframmelen.

- male mulco l; virgis concidere aliquem;
- étriller; rosser; baragouiner;
- abprügeln; durchprügeln;
- thrash; wack; drub; lick; whop;
- zurrar; castigar; pegar; cascar; aporrear;

vpl.: T1/144.

LEEDERS Zie:

- leydtslieden; leiders;----; leders/

LEEDT, SPYT OFT SCHAEDE = taut. belemmering.

- impedimentum;
- empêchement;
- Hindernis;
- impediment;
- impedimento; obstáculo; estorbo;

vpl.: PB/III/325.

LEEFDACH Zie:

- leefdagh;----; levedach/

LEEFDAGH Zie:

- tocht ende bijleven sijn ---- ghedurende/

LEEFDAGH; LEEFDACH; LEVEDACH = sub. oude dag.

- senium;
- vieillesse;
- der alte Tag;
- old age;
- vejez;

vpl.: B2/158; C2/1033.

LEEFDAGE Zie:

- duerende die ---- lanck/
- heur ---- lanck/
- in hueren ---- lanc gedurende/

LEEFDAGHE Zie:

- sijne ---- lanck infaem bliven/

LEEFDAIGE Zie:

- zijn ---- lanck/

LEEFDEN Zie:

- uuyt ----- ende gunsten/

LEEFFTOCHT OFT PROVANDE = taut. voorraad spijs en drank; leeftocht; etenswaren; levensmiddelen.

- penus; alimenta; vestigalia;

LEE

- provisions de bouche; vivres; victuaille;
- Lebensmittel; Essenswaren; Proviant;
- provisions; food; goodstuffs;
- viveres; provisiones de boca; comestibles; alimentos;

vpl.: PB/II/47; PB/IV/364; PvB1 310.

LEEFT Zie:
- naer's ---- gheneslijf die langst/

LEEFTOCHT Zie:
- proviande ende ----/

LEEGE Zie:
- leveren met hooge met ----/
- leveren met natte met ----/
- met de ---- handen/

LEEGEN Zie;
- van kinde inne ----/

LEEGEN'SCOUTETH = rechterlijk ambtenaar die in burgerlijke zaken rechtsprak sub.
- sculthetus minor; magistratus iudicialis ius dicens in rebus civilibus;
- bailli inférieur; fonctionnaire judiciaire avant la jurisprudence dans des affaires civiles; juge civil d'une ville libre;
- Niedriger Schulze;
- civil off icer to hear and determine criminal causes;
- alcalde subalterno; oficial de la judicatcura con competencia en asuntos civiles;

vpl.: C2/881; B1/1.

LEEGT Zie:
- die te ghijsel ----/

LEEKE TAELLUYDEN = ondeskundige raadsman.
- consiliarius imperitus;
- conseiller incompétent;
- nicht-sachverständiger Berater;
- inexpert adviser;
- consejero incompetente;

vpl.: T1/301.

LEELIJCKHEIJT OP TE SEGGHEN = belediging; hoon; beschimping.
- insultatio;
- insulte;
- Beleidigung; Schimpfworte;
- insult;
- insulto; ofensa; agravio; injuria; afrenta;

vpl.: Lo7/24.

LEEME Zie:
- solre van ----/

LEEMTE Zie:
- lemtenisse;----; liemte; lemte; lempte/

LEE

LEEMTE OFT GEBRECK = taut. gebrek.
- vitium;
- défaut; faute; imperfection; vice;
- Mangel;
- defect; infirmity; shortcoming;
- defecto; falta; vicio; mal; imperfección;

vpl.: T1/617.

LEEN Zie:
- langstlevende van ---- blijft erftochtenaar/
- quaed ----/

LEEN EN STERFT NIET ACHTERWAERTS = een leen gaat niet terug van kind op ouder.
- feudum successionem non traditur in linea ascendente;
- on ne succède pas en ligne ascendante dans les fiefs;
- das Lehnsgut geht nicht verloren durch Mangel an Verwandten doch kommt dem nächsten Verwandten zu;
- tiefs are not inherited in the ascending line;
- feudos no se entregan por herencia en la linea axcendente;

vpl.: C1/107.

LEEN FEMENIJN = leengoed verkregen door een vrouw.
- quod femina mutuum acquirit;
- fief obtenu par une femme;
- Lehngut erhalten von einer Frau;
- fief acquired by a woman;
- feudo obtenido por una mujer;

vpl.: T1/430.

LEEN MASCULIJN = leengoed verkregen door een man.
- quod homo mutuum acquirit;
- fief obtenu par un homme;
- Lehngut erhalten von einem Mann;
- fief acquired by a man;
- feudo obtenido por un hombre;

vpl.: T1/430.

LEENDER; LEENDERE = sub. lener; hij die aan een ander iets leent.
- commodator; creditor; qui dat mutuum;
- prêteur;
- Verleiher;
- lender;
- prestador; prestamista;

vpl.: T1/218, 461, 627.

LEENDERE Zie:
- leender;----/

LEENE Zie:
- actien van ----/
- bloedege ----/

- Brabant ----/
- colve ----/
- costaete, cossaete ----/
- edele ----/
- gelavie ----/
- gespleten ----/
- hoorn ----/
- langstlevende van ---- blijft erftochtenaar/
- mannen van ----/
- nieuwe-paterneele ----/
- quaed ----/
- smalle ----/
- stadthouder en mannen van ----/
- volle(n) ----/

LEENE OFT BANCKE = leuning of bank.
- pluteus aut subsellium;
- accoudir ou banc;
- Lehne oder Bank;
- armrest or bank;
- respaldo o banco;

vpl.: Lo1/642.

LEENEN Zie:
- princelijcke ----/
- reliefven van ----/

LEENEN = vb. lenen aan.
- credo III pecuniam; mutuum do l;
- prêter;
- verleihen;
- lend;
- prestar;

vpl.: T1/52.

LEENGOEDE; LEENGOET; LIENGOET; LEENGUET = sub. onroerend goed in leen uitgegeven.
- bona feudalia; agri feudales; res clientelaris; praedium clientelare;
- bien féodal; bien immeuble prêté à quelqu'un;
- Lehngut;
- feudal estate; feudal holding;
- feudo;

vpl.: Bl:Ra.1440/3.

LEENGOEDEREN DIEST = Diestse leengoederen werden geregeld volgens de costumen van de Leenhof van Diest.
- bona feudalia Diestemii accommodabantur ad Instituta Curiae feudalis Diestemii;
- les fiefs de Diest se réglaient selon les coutumes de la cour féodale de Diest;
- Lehnsgüter von Diest;
- fiefs of Diest;
- los feudos de Diest se arreglaban según las costumbres de la corte feudal de Diest;

vpl.: C1/638.

LEENGOEDEREN LOVEN = Leuvense leengoederen werden geregeld volgens de Costumen van de Leenhof van Braband.
- bona feudalia Leovaniae accommodabantur ad Instituta Curiae feudalis Brabantiae;
- les fiefs de Louvain se réglaient selon la coutume de la cour féodale de Brabant;
- Lehnsgüter von Löwen;
- feudal goods of Louvain;
- los feudos de Lovaina se arreglaban según las costumbres de la corte feudal de Brabant;

vpl.: C1/638.

LEENGOET Zie:
- leengoede;----; liengoet; leenguet/

LEENGUET Zie:
- leengoede; leengoet; liengoet; ----/

LEENHOFS Zie:
- naar ---- regt van Brabant/

LEEN HORICH Zie:
- leenroerich; leenruerich;----/

LEENING; LENINGE = sub. bruikleen; lening aan; uitgifte van geld tegen rente.
- accommodatio; commodatum;commodatio; creditum mutuum argentum;
- commodat; prêt;
- Darlehn; Wieszbrauch;
- freeloan; loan;
- comodato; préstamo;

vpl.: T1/49,52,285,476.

LEENROERICH; LEENRUERICH; LEENHORICH = van een leenheer afkomstig en afhangende.
- oriundus et dependens domini fundi;
- issu et dépendant d'un seigneur féodal;
- von einem Lehnherrn rührend;
- feudal;
- feudal; feudatario;

vpl.: C1/353.

LEENRUERICH Zie:
- leenroerich;----; leenho rich/

LEENS Zie:
- buijnder ----/

LEENS = sub. contr.gen. van het leen.
- praedii clientelaris; feudum;
- du bien féodal; du fief;
- genitiv von "leen"=Lehnsgut;
- feudal;
- del feudo;

vpl.: ACart.

LEENVINDER = ambtenaar bij een leenhof belast met het opsporen van verzwegen en verduisterde lenen.
sub.
- vicarius in curia onustus ad investigandum celetarum et obscuratarum mutuum-dationum;
- fonctionnaire au cour féodal en quête de fiefs dissipés et sous-traits;
- Beamter von einem Lehnshof, der verschwiegene und unterschlagene Lehnen ausfindig machen musste;
- official of Leenhof in charge of investigating concealed or embezzled fiefs;
- funcionario de la corte feudal encargado con el rastreo de feudos disimu lados y substaidos;

vpl.: C1/290,353; B2/253.

LEENWYFF = sub. leenvrouwe.
- vasalla;
- vassale;
- Lehnsfrau;
- liege lady;
- vasalla;

vpl.: C3/58.

LEER Zie:
- warandeerder van 't ----/

LEERAER OFT DOGMATISEUR = leraar of dwaalleraar.
- doctor et haereticus;
- dogmatiste; hérétique;
- Lehrer oder Irrlehrer;
- teacher or teacher of false doctrine;
- profesor o doctor heterodoxo; dogmatizante;

vpl.: PB/II/341.

LEERDER Zie:
- scafant oft ----/

LEERE Zie:
- ledder; leder; leider; ladder; lader; ladere;----/

LEEREN Zie:
- vermicken oft affe ----/

LEERENDE Zie:
- vidimerende of ---- paymeester/

LEERINGE = sub. bewijsstukken.
- eruditio;
- enseignement;
- Dokumente; Beweisunterlagen;
- pieces of evidence;
- comprobante; documento justificativo;

vpl.: Lo6/442.

LEERINGHE Zie:
- in materie van appellatie ende ----/

- valscher ----/

LEERSEGELT Zie:
- leersghelde;----; laersegelt; lersegelt; leersegelt/

LEERS SEGELT Zie:
- leersghelde; leersegelt; laersegelt; lersegelt;----/

LEERSGHELDE; LEERSEGELT; LAERSEGELT; LERSEGELT; LEERSSEGELT = sub. laarsgeld of bijkomende onkosten door eigenaar op de huurder geheven boven de huurprijs.
- annua colceamenti; impensae super pretium;
- augmentation de location couvrant les frais de cuir;
- Stiefelgeld; Erhöhung der Miete;
- bootmoney or additional expenses above the rent imposed by the owner on the lirer;
- dinero de bota; gastos adicionales a pagar por encima del alquiler por el inquilino al arrendador;

vpl.: PB/2/15; PB/III/293.

LEERTHEYT Zie:
- vermictheyt oft affe ----/

LEERTOUWER Zie:
- hudevetter; huijdevetter; huydevetter; huyvetter;----; ledertouwer; lederbereider; looyer; vetter; vettere; vettre; velbereijder; louwer/

LEESEN OF RAPEN = taut. verzamelen.
- colligo III;
- recueillir; rassembler;
- sammeln;
- collect;
- recoger;

vpl.: DVB 85.

LEEST Zie:
- leste; lest; ----; list/
- na den ----/

LEEST; LEESTE; LEISTE = sub. formulier; voorbeeld.
- exemplum; exemplar; formula; forma; actio;
- exemple; formule; modèle;
- Leisten; Muster; Exempel; Vordruck; Formular;
- example; model; form; formulary;
- ejemplo; formulario;

vpl.: T2/370.

LEESTE Zie:
- leest;----; leiste/

LEETSGHEWIJSE T'SAEMEN = met slechts enige leden bijeen.

LEG

- cum aliquibus membris tantis;
- seulement avec quelques membres réunis;
- mit nur einigen Mitglieder zusammen;
- with only a few members together
- juntamente; juntos; con solos unos miembros;

vpl.: C1/56.

LEEU Zie:
- leuw; leeuwe; leuwe; lewe;----; leu/

LEEUWE Zie:
- leuw;----; leuwe; lewe; leeu; leu/

LEGAAT; LEGAET = sub. erfmaking schenking bij legaat.
- legatum;
- legs;
- Legat; Vermächtnis; Stiftung; Schenkung;
- legacy; bequest;
- legado;

vpl.: C1/17; B1/83; C2/897.

LEGAEL Zie:
- pandt ----/

LEGAEL PERSOON = wettelijk persoon.
- persona legibus constituta;
- personne léglae;
- gesetzliche Person;
- legal person;
- persona legal;

vpl.: BVB 101.

LEGAELEN TITULE = wettige aanspraak.
- vindiciae;
- titre légal;
- gesetzlicher Anspruch;
- legal claim;
- pretención legítima;

vpl.: C1/460.

LEGAET Zie:
- legaat;----/
- iement enich ---- ontfangende/

LEGAET OFT GIFTE VAN TESTAMENTE = geschenk bij testament.
- donatio testamenti;
- donation par testament;
- Geschenk beim Testament;
- present by last will;
- donación por testamento;

vpl.: T1/523.

LEGAET OFT MAKINGE = taut. legaat; vermaking.
- legatum;
- legs;
- Legat oder Vermächtnis;
- legacy or bequest;

LEG

- legado; manda;

vpl.: Lo3/538.

LEGAETARISSE Zie:
- lagatarijse;----/

LEGALITEYT = sub. wettigheid.
- legalitas;
- légalité;
- Gesetzlichkeit;
- legality;
- legalidad;

vpl.: PvB1/427.

LEGATA Zie:
- pia ----/

LEGATARIS; LEGATARIJSE; LEGITTARRIJSE = sub. erfgenaam; iemand die een legaat krijgt.
- legatarius; heres donationis testamento institutae;
- légataire;
- Legatar; Vermächtnisnehmer;
- legatee;
- legatorio;

vpl.: Lo3/538; B1.Pl.RG 20; T1/513; T2/70.

LEGATARIJSE Zie:
- legataris;----; legittarrijse/

LEGATARIS HABILIS = bekwaam erfgenaam van een schenking bij uiterste wil.
- legatarius habilis;
- légataire habile à; habilité;
- fähiger Erbe einer Schenkung bei letzter Wille;
- capable heir of a gift by last will
- heredero hábil de una dádiva por la última disposición;

vpl.: C1/623.

LEGATEN Zie:
- vierendeel van ----/

LEGALITEYT = sub. wettigheid.
- legalitas;
- légalité;
- Gesetzlichkeit;
- legality;
- legalidad;

vpl.: PvB1/427.

LEGATEEREN; LEGATEREN = vb. bij legaat vermaken.
- lego I alicui aliquid;
- léguer; consentir un legs;
- vermachen bei Legat;
- bequeath by legacy;
- legar; dejar por testamento;

vpl.: C1/17,34; B2/.

LEGATEREN Zie:
- legateeren;----/

LEGATORUM Zie:
- interdictum ----/

LEGE SERVIATUR Zie:
- consuetudo pro ----/

LEGEN; LEGGEN; LECGEN; LEIGEN = hom.adj.1.laag 2.vb.liggen.
- 1.adi.numilis; sub.tabulatum 2. iaceo II;
- 1.bas 2.se trouver; être situé;
- 1.niedrig 2.liegen;
- 1.low 2.be situated;
- 1.bajo 2.estar; hallarse; encontrarse; estar situado;

vpl.: BVB 171; LPS 31.

LEGEN EN DE HOOGEN = verhogen en verlagen.
- exaggero I et humilium facio III;
- relever et abaisser;
- erhöhen und verkleinern;
- heighten and lower;
- levantar y rebajar;

vpl.: BVB 171.

LEGEREN ENDE MAKEN = taut. nalaten.
- hereditate relinquo III;
- léguer; laisser par testament;
- hinterlassen;
- leave behind;
- legar; dejar por testamento;

vpl.: T1/513.

LEGEREN ENDE WECHMAKEN = taut. legateren; vermaken.
- pecuniam alicui lego I;
- léguer; laisser par testament;
- vermachen;
- bequeath;
- dejar por testamento; legar;

vpl.: T1/514.

LEGGE Zie:
- legghe;----/

LEGGEN Zie:
- alles in kolen ----/
- een gedinghe ----/
- handt op heijligen ---- ende sweiren/
- in banden oft ijsere ----/
- in hachten ---- ende vangen/
- legen;----; lecgen; leigen/
- messen te ----/
- opten Steen oft gevanckenisse ----/
- vangen en in hachten ----/
- volschijen ende ter execucien ----/
- weerder ---- oft reprochieren/

LEGGEN IN RASTEMENTE = vb. in beslag nemen; arrestatie.
- aliquid detineo II; occupo I;
- saisir; confisquer;
- arrest; Beschlag;
- embargo; seizure; arrest; distrainment;

- embargar; secuestrar; confiscar; incautarse de;

vpl.: LPS 54.

LEGGEN OCHTE GADEREN = neerleggen of opstapelen.
- deponere aut coacervare;
- déposer ou amasser;
- niederlegen oder aufhäufen;
- lay down or pile up;
- depositar o apilar;

vpl.: Lo1/40.

LEGGEN TER QUESTIEN ENDE TORTUEREN = naar de pijnbank verwijzen.
- reicio III ad tormentum;
- livrer à la torture;
- auf die Folterbank verweisen;
- refer to the rack;
- entregar al potro;

vpl.: T1/358.

LEGGENE Zie:
- meste ----/

LEGGERS; LIGGER = sub. legger; registers waarin bepaalde gegevens werden vastgesteld betrekking hebbende op bv. grondbezit.
- index constituens certa facta quae pertinent ad possesionem agrorum registre qui define certains;
- détails p.e.sur la propriété territoriale;
- Register in welches bestimmte Angaben festgelegt wurden, hinschtlich z.B. Grundbesitz;
- ledger; register that defines certain details with regard to territorial property;
- registro que define ciertos datos referentes p.e.a la propiedad de tierras;

vpl.: ACart 27; BKB 2.

LEGGHE; LEGGE = sub. leger van een dier.
- cubile bestiae;
- gite d'un animal;
- Lagerplatz eines Tieres;
- camp of an animal;
- guarida de un animal;

vpl.: PB/II/153.

LEGGHEN Zie:
- gedinge ----/
- te werck ---- oft voortskeeren/
- ter bancken ----/
- wetteloes ----/

LEGGHENDE Zie:
- mits ---- den sleutel op 't graf van heuren man/

LEGIS Zie:
- actio ---- aquilie de dampno dato/
- actio ---- cornelie de falsis/
- actio ---- fabie de plagiariis/
- actio ---- pompeie de parraci diis/

LEGITIMATIE Zie:
- ligitimatie;----/

LEGITIMATIEN Zie:
- banne ende ----/

LEGITIME; LEGITTIME; LEGITTIJME = sub. wettig erfdeel; aandeel.
- legitimum patrimonium; pars hereditatis; pars legitima;
- part légitime; héritage légitime;
- legales Erbteil; Pflichtteil; gesetzliches Erbteil; Anteil;
- legal hereditary portion; legal inheretance; legal heritage; legitimate;
- parte legítima de la herencia; acción legal;

vpl.: B1/82; C1/152,605; C2/897; B2/192; T1/522.

LEGITIME DOCUMENTEN = wettige bewijsstukken.
- documenta legalia;
- documents légals;
- gesetzmäszige Beweisstücke;
- legal documents;
- comprobantes legales;

vpl.: Lo1/166.

LEGITIME EXCUSATIE = wettige verontschuldiging.
- excusatio legalis;
- excuse légale;
- legitime Excuse;
- ligitimate excuse;
- excusación legitima;

vpl.: C2/935.

LEGITIME OFT WETTICH DEEL = taut. legitieme portie; wettig erfdeel.
- legitima pars;
- légitime;
- gesetzlicher Anteil;
- legal portion;
- legítima;

vpl.: Lo3/524.

LEGITIME PORTIE OFT WETTICH DEEL = taut. wettig erfdeel.
- patrimonium legitimum; portio, pars legitima;
- portion légitime;
- gesetzmässiger Erbteil; legitimer Anteil;
- legal heritage;
- parte legítima;

vpl.: Lo3/118; C1/606.

LEGITIME VRIJ LATEN = wettelijk aandeel vrij nalaten.

- partem legitimam liberam relinquere;
- laisser la portion légitime;
- das gesetzliche Erbteil frei nachlassen;
- leave free the legal portion;
- dejar libre la legítima;

vpl.: Lo5/380.

LEGITIMEREN Zie:
- legittimeren;----/

LEGITTARRIJSE Zie:
- legataris; legatarijse;----/

LEGITTIMATIE Zie:
- brieve van ----/

LEGITTIME Zie:
- legitime;----; legittijme/
- herediteyt off ---- portie/
- porcie ----/

LEGITTIMEREN; LEGITIMEREN = vb. wettigen.
- ratum habeo II; fidem facio III;
- légitimer; légaliser;
- legitimieren;
- legitimate; legalize;
- legitimar;

vpl.: T2/7; PvB1/421.

LEGUME = sub. groente.
- olera;
- légume;
- Gemüse;
- vegetable;
- verduras;

vpl.: PvB6/654.

LEIC Zie:
- laycke; leec;----/

LEIDEGRAVE Zie:
- leygrecht; leigracht; leigrage; ----; leijgrecht/

LEIDEN Zie:
- leyden;----; leden; leeden; leyen; leijden/

LEIDER Zie:
- ledder; leder; ----; ladder; lader; ladere; leere/

LEIDERS Zie:
- leydtslieden;----; leeders; leders/

LEIDEWECH Zie:
- liedewech; lidewech;----; leiwech/

LEIE Zie:
- lije;----; leije; dreve; dreef/

LEIGEN Zie:
- legen; leggen; lecgen;----/

LEIGRACHT Zie:
- leygrecht;----; leigrave; leidegrave; leijgrecht/

LEI

LEIGRAVE Zie:
- leygrecht; leigracht; ----; leidegrave; leijgrecht/

LEIJDEN Zie:
- alleenlijcken geseelt daerdeur te ----/
- conden ----/
- gedingh ----/
- gerichtelijck ----/
- getuijge ----/
- in ---- reedt/
- in den steen ----/
- leyden; ----; leden; leeden; leyen/
- op den steen ----/
- schepenen ----/
- schepenen conden ----/
- ter conde ----/
- thoon te ----/
- vloeghs weder vuyt ----/

LEIJDEN INDER VROENTEN = in de gevangenis zetten.
- in carcerem mitto III;
- mettre en prison;
- ins Gefängnis setzen;
- to put in prison;
- meter en la carcél;

vpl.: Ca2/10.

LEIJDEN OCHTE GADEREN = neerleggen of stapelen.
- depoenere sive acervare;
- déposer ou amasser;
- hinlegen; stapeln;
- put down or pile up;
- asentar o amontonar;

vpl.: Lo1/40.

LEIJDEN UIJTTER HACHTEN = uit de gevangenis leiden.
- ex captivitate ducere;
- conduire hors de la prison;
- aus dem Gefängnis führen;
- lead out of the prison;
- llevar fuera de la cárcel;

vpl.: Lo5/154.

LEIJE Zie:
- lije; leie; ----; dreve; dreef/

LEIJGRECHT Zie:
- leygrecht; leigracht; leigrave; leidegrave; ----/

LEIJLE = sub. molenwiekzeil.
- velum alae molaris;
- toile d'aile de moulin;
- Mühlflügelsegel;
- sail of a mill;
- vela de aspa de molino;

vpl.: PvB6/133.

LEIJSTER; LIJSTERE; LIJSTRE; LISTRE = sub. lijster.
- turdus;
- grive;
- Drossel;

LEM
- thrush;
- tordo;

vpl.: PvB10/278.

LEIN Zie:
- lene; leune; lone; lenie; ----; leyn/

LEINE = sub. steunmuur.
- anaclinterium;
- accoudoir;
- Lehne; Schragen;
- supportingwall; settee;
- botarel;

vpl.: Lo3/408.

LEIRKEN = sub. trapladder.
- scalae;
- échelle;
- Trittleiter;
- step-ladder;
- escalera pequeña de mano;

vpl.: C1/572.

LEISTE Zie:
- leest; leeste; ----/

LEIWECH Zie:
- liedewech; lidewech; leidewech; ----/

LELIJCKER ENDE ONREYNDER = taut. smerig.
- immundus;
- crasseux; laid; sale; sordide; vilain;
- schmierig; schmutzig;
- dirty; greasy;
- feo; mugriento; sórdido; sucio;

vpl.: T1/54.

LEMEN; LEMMEN; LEMPEN = vb. verwonden; verminken.
- saucio l; vulnero l; mutilo l;
- blesser; mutiler;
- verletzen; verwunden; verstümmuln;
- to wound; mutilate;
- estropear; lesionar; herir; mutilar;

vpl.: B1/15; C2/884; C1/109.

LEMIETEN; LIMIETEN; LIMITEN= sub.pl. grenzen.
- finis; terminus;
- limite; confins;
- Grenze;
- border; boundary; limits;
- límite; confines;

vpl.: ACart 3; DVB 37,38,40,47.

LEMIETSCHEYDINGE; LIMIDTSCHEYDINGE; LIMIETSCHEYDINGE; LIMIETSCHEIJDINGE = sub. grensvaststelling; grensscheiding.
- limes;
- détermination d'une ligne de démarcation; ligne de démarcation;
- Grenzfixierung; Grenzlinie;

LEN

- boundery-fixation; frontierline;
- determinación de una línea de demarcación; línea de demarcación;

vpl.: ACart 2,3,57; BVB 91; LPS 74.

LEMIETSLOOT; LIMIETSLOOT = sub. grenssloot.

- fossula velut limes;
- fossé de démarcation;
- Graben als Grenze;
- boundaryditch;
- zanja de demarcación;

vpl.: ACart 2,57.

LEMITE; LIMIET; LIMIT = sub. grens.

- limes;
- confins; limite;
- Grenze;
- border; boundary; frontier; limit;
- confines; limite; lindero; término;

vpl.: ACart 2,3; DVB 37,38,40, 47.

LEMMEN Zie:

- lemen;----; lempen/

LEMPEN Zie:

- lemen; lemmen;----/

LEMPTE Zie:

- lemtenisse; leemte; liemte; lemte;----/

LEMTE Zie:

- lemtenisse; leemte; liemte; ----; lempte/

LEMTEN ENDE QUETSINGHEN = verminkingen en verwondingen.

- mutilationes et vulnera;
- mutilations et blessures;
- Verstümelingen und Verletzungen;
- mutilations and injuries;
- mutilaciones y heridas;

vpl.: Lo7/6.

LEMTENISSE; LEEMTE; LIEMTE; LEMTE; LEMPTE = sub. verminking; verwonding.

- detruncatio; vulneratio;
- mutilation; blessure;
- Verletzung;
- mutilation;
- mutilación; estropeo; lesión; herida;

vpl.: B1/15; C2/884.

LEMUEN Zie:

- limoen;----/

LENCTE Zie:

- linghsele; lengede; lengde;lingede; lingde;----/

LEP

LENE; LEUNE; LONE; LENIE; LEIN; LEYN = sub. leuning; stut; schraag.

- anaclinterium; fulcrum;pluteus;
- appui; tréteau; gardefou;
- Geländer; Lehne; Stütze; Schrage;
- rail; puntal; caballete; borrico;
- respaldo; antepecho; barandilla pretil; parapeto;

vpl.: PvB6/89; Lo5/306.

LENEN Zie:

- ter jaerscharen ----/

LENEN OFT TEECKEN, BALLEN = taut. leuningen; verschansing;steun.

- caneelli;
- garde-fous; balustrades;
- Geländer;
- handrail;
- parapeto; borda; soporte; arrimo;

vpl.: PB/II/139.

LENGDE Zie:

- langte; lange; lenge; langede; langde; lengede;----; lancte/
- linghsele; lengede; ----; lingede; lingde; lencte/

LENGE Zie:

- langte; lange;----; langede; langde; lengede; lengde; lancte/

LENGEDE Zie:

- langte; lange; lenge; langede; langde; ----; lengde; lancte/
- linghsele; ----;lengde; lingede; lingde; lencte/

LENGHDE Zie:

- boven mans ---- hoogh schieten/
- inder ----/

LENIE Zie:

- lene; leune; lone;----; lein; leyn/

LENINGE Zie:

- leening;----/

LENTNEIRINGE Zie:

- landtneeringe; lantneringe; lantnerringe; landtnarringe;---/

LEONINE Zie:

- bulle ----/

LEPEL Zie:

- recht van den ----/

LEPEL ; LEPPEL = sub. graanmaat.

- cochlear;
- mesure de blé;
- Körpermass für Korn;
- cormeasure;
- medida de granos;

vpl.: C1/199.

LEPEL ROGGE OFT TERWE, BRUSSEL = kleinste graanmaat, in metriek stelsel ca. 23 gram.
- mensura capacitatis;
- louche ou cuiller;
- kleinster Getreidemasz;
- smallest cornmeasure;
- la menor medida de granos;

vpl.: C1/237.

LEPELEER VAN DE GRAENMERCKT = werkman belast met het scheppen van graan op de graanmarkt te Brussel.
- operarius oneratus hauriendo frumenti in mercato frumenti in Bruxellis;
- ouvrier chargé du pelletage au marché aux grains à Bruxelles;
- Arbeiter beauftragt mit dem Schöpfen von Getreide auf dem Getreidemarkt in Brüssel;
- labourer charged with the shoveling of corn in the cornmarket in Brussels;
- obrero encargado de cucharear granos; Bruseles;

vpl.: C1/204.

LEPELGELDT = sub. belasting op het scheppen van granen uit het stadskorenhuis.
- vectigal exactum pro hauriendo grano ex horreo municipale;
- droit de la cuiller;
- Steuer auf das Schöpfen von Getreide aus dem Stadtgetreidehaus;
- tax on the shovel of corn out the towncornhouse;
- impuesto sobre sacar granos fueza de granero de ciudad;

vpl.: C1/148.

LEPELRECHT = het recht om van elke maat wijn, olie of graan een lepel taxe te heffen.
- ius cochlearis, cuiusque mensurae vini olei aut frumenti unum cochlear ut tributum exigebatur;
- droit de cuillére, de chacune mésure de vin, d'huile ou de froment était une cuillére levée comme taxe;
- Löffelrecht, von jedes Maszes Wein; Oel oder Getreide wird einer Löffel als Steuer erheben;
- ladleright, right to have a ladle wine oil or grain of each measure;
- el derecho de cobrar una cuchara de vino aceite o trigo sobre cada medida de vino aceite o trigo;

vpl.: PvB1/297; PvB6/59.

LEPELTHOL = 1.tol geheven voor het lossen van graan van het ene schip in het andere, Antwerpen 2. heffing van tol bij invoering van graan in de stad. 3.belasting te betalen door alle onvrije personen van tarwe, koren, gerst, spelte of haver.
- 1.portorium pro exonerando frumento 2.tributum imposit io importationis causa 3.tributum ad omnibus personis non liberis solvendum;
- 1.péage sur le transbordement des céréales. 2.prélèvement droits d'entrée sur blé en important en ville 3.péage à payer par tous les personnes qui n'est pas libre de froment, de blé, d'orge, d'épeautre ou d'avoine;
- 1.Zoll für die Löschung von Getreide von dem einen Schiff in das andere 2.Kornhebung bei dem Einfuhr von Getreide davon in der Stadt 3. Steuer zu zahlen durch alle unfreien Personen von Weizen, Getreide, Gerste und Spelz oder Hafer;
- 1.tribute for the unloading of corn from one ship in the other 2.imposing of tax on corn imported into the town 3. tax to be paid by all unfree people for wheat, corn, barley, bearded wheat or oats;
- 1.peaje que se debía para transbordar trigo le un barco a otro 2. recaudación de tributo por cereales a la entrada en la ciudad; 3. impuesto de pagar por todas personas siervas;

vpl.: PB/III/450; PvB6/71; PvB59.

LEPPEL Zie:
- lepel;----/

LEPRA OFT MELAETSHEYDT = taut. melaatsheid.
- lepra;
- la lèpre;
- Aussatz;
- leprosy;
- lepra; gafedad; mal de San Lázaro; malatía;

vpl.: PB/III/273.

LEPROSUS = adv. melaats.
- lepris affectus; leprosus;
- lépreux;
- aussätzig;
- leprous;
- leproso;

vpl.: T1/615.

LEPROZEN = lepralijders; melaatsen.
- leprosi;

- lépreux;
- Leprakranker;
- lepers;
- leprosos;

vpl.: C1/543.

LERSEGELT Zie:
- leersghelde; leersegelt; laersegelt;----; leerssegelt/

LESE Zie:
- actio ---- maiestatis/
- crimen ---- maiestatis/

LESEN Zie:
- gerichtelijck laeten ----/
- goet gecregen bij diensten van wapenen, scrijven,----, studeren/
- openbaerlick uuijt ----/

LESEN = vb. voorlezen.
- lego III;
- lire;
- verlesen;
- read;
- leer;

vpl.: ACart 8.

LESIE ENDE QUETSINGHE = taut. verwonding.
- vulneratio;
- blessure;
- Verwundung;
- injury; wound;
- herida; lesión;

vpl.: T1/135.

LESIE ENDE VERCORTENISSE = taut. schade.
- laesio;
- dommage; préjudice; désavantage; détriment;
- Schaden;
- dammage;
- daño; perjuicio; desventaja; detrimento;

vpl.: T1/573.

LESIE OFT QUETSURE = taut. letsel; benadeling; tekortkoming.
- damnum; offensa; vulnus;
- lésion, jur.;
- Verletzung; Benachteilung;
- injury;
- lesión; herida;

vpl.: Lo4/64.

LESIEN, QUETSEN, SCADEN ENDE ACHTERDEELE = taut. schade; kwelling.
- laesio;
- dommage; préjudice; désavantage; détriment;
- Schaden; Qual;
- damage; vexation; torment;
- daño; perjuicio; desventaja; detrimento;

vpl.: T1/575.

LESIJE Zie:
- hinder oft ----/

LESIONES Zie:
- registrum ad ----/

LEST Zie:
- leste;----; leest; list/

LEST GHEVALLEN JAER = laatste jaar. adi.
- ultimus; proximus;
- dernière année;
- letzte Jahr;
- last year;
- último ano;

vpl.: C1/15.

LEST LEDE = adj. laatstleden.
- proxime; nuper;
- dernier;
- neulich; vorig; vergangen;
- last;
- próximo pasado; pasado;

vpl.: DVB 60.

LESTE Zie:
- actie tot enniger erven die dairaf gehadt heeft die ---- ende deugdelijcke possessie/
- die ---- clocke tsavons ende voir dachclock/

LESTE; LEST; LEEST; LIST = laatste.
- ultimus;
- dernier;
- letzte;
- last;
- último;

vpl.: DVB 31.

LESTEN HERBRENGHER = laatste houder van een goed.
- qui bonum habet ut ultimus;
- dernier possesseur d'un bien;
- letzter Inhaber eines Gutes;
- last holder of a good;
- último propietario de un bien;

vpl.: B2/78.

LESTEN Zie:
- verreijcken met een ---- vonnis/
- verreyckt worden met eenen ---- vonnis/

LESTER Zie:
- ter ---- herstadt/

LESTGELEDEN Zie:
- lestlede;----/

LESTGEVALLEN JAEREN ACHTERSTELS = achterstand van de voorgaande jaren.
- residuae annorum praecedentium;
- arrérages des années précédentes;
- Rückstand der vorhergehende

Jahre;
- arrears of the proceeding years;
- atrasos de los años anteriores;
vpl.: C1/15.

LESTLEVENDE = sub. laatst of langstlevende.
- ultimus; vivus; vivens;
- survivant;
- Letzt; oder Längstlebende;
- last or longest living person;
- sobreviviente; superviviente;
vpl.: C1/44.

LESTWERF; LESTWERVEN = adv. laatstelijk.
- nuper; nuperrime; proxime;
- dernièrement;
- neulich;
- lastly;
- últimamente;
vpl.: T1/9.

LESTWERVEN Zie:
- lestwerf;----/

LESYE OFT HINDER = taut. hinder.
- incommodum; impedimentum;
- gêne; incommodité;
- Belästigung; Ungemach;
- hindrance; impediment;
- estorbo; molestia;
vpl.: T1/569.

LET Zie:
- aen ---- oft aen lijf evelen/
- de twee opinien ven de tweede leden zijn het derde ---- vervangende/
- een half ---- veerder bestaende/
- eerste ----der poorterije/
- leth; lidt; lit; lith; ledt;----/
- lijff ende ----/
- lijff noch ---- aen verbeuren/
- lijve oft ---- aengaende/
- tangeren aen lijf ochte aen ----/
- twede ---- der poorterije/
- vierde ---- der poorterije/

LETH; LIDT; LIT; LITH; LEDT; LET = sub.hom.1.graad van verwantschap 2. deel 3. belemmering; bezwaar 4. lid; medelid van een genootschap.
- 1.gradus consanguinitatis 2. pars 3. interclusio; 4. socius, unus ex; membrum;
- 1.degré de parenté 2. section; 3. empèchement; obstacle; objection 4. membre d'une société;
- 1.Verwandtschaftsgrad 2. Teil 3. Hindernis; Beschwerde 4. Mitglied einer Gesellschaft;
- 1.degree 2. part; portion 3.hindrance; objection 4. member of a society;
- 1.grado de parentesco 2. párrafo; apartado 3. impedimento; embarazo; inconveniento; obstáculo 4. miembro de una asociación;
vpl.: C3/68; ACart 39; C1/33, 46,218.

LETH OFT MINCKINGHE = taut. verminking; verwonding.
- imminutio corporis;
- mutilation;
- Verwundung;
- mutilation;
- mutilación;
vpl.: C1/382.

LETOEN Zie:
- latoene; latoen;----; lettoen/

LETSEL Zie:
- becommeringe oft ----/
- erg ----/
- hinder;---- oft erch/
- moeijenisse; moeyenisse; mogenisse; moyenisse; moetenisse; moyte; moeytenisse; moeyte; moeyssel; moysel; moeysel; moeijte; moetsell; beletsel; belet; commer; hinder;----; stoot; kommer; comer; cummer; comber/
- wettigh ----/

LETSEL = sub. verwonding; wonde.
- vulnus; impedimentum; nocumentum;
- dommage;
- Verletzung; Verwundung;Wunde;
- wound;
- daño;
vpl.: ACart 5.

LETSEL ENDE GEBREC = taut. onvolkomenheid.
- inopia;
- défaut; faute imperfection; vice;
- Unvollkommenheit;
- imperfection;
- defecto; falta; vicio; mal; imperfección;
vpl.: T1/616.

LETSEL ENDE GEWANT; GEWALT = belemmering en geweld.
- vis et impedimentum;
- force; vilence; entrave;
- Belästigung und Gewalt;
- violence and obstruction;
- violencia y embarazo;
vpl.: MGG 5,8.

LETSEL ENDE STOOT = taut. beletsel; hindernis.
- impedimentum;
- obstacle;
- Hindernis;
- hindrance; impediment;
- embarazo; estorbo;
vpl.: MGG 11.

LET

LETSEL; HIJNDER OFTE; OFF COMMER = kwetsuur; hinder of last.
- vulneratio aut onus;
- blessure; inconvenient; fardeau;
- Verwundung; Belästigung oder Last;
- wound; hindrance or trouble;
- herida; estorbo o molestia;

vpl.: BVB 193; LPS 57,58.

LETSEL, HINDER OFT STOORNISSE = taut. belemmering.
- impedimentum;
- obstacle; empêchement;
- Hindernis;
- impediment;
- impedimento; estorbo; embarazo; obstáculo; obstrucción;

vpl.: PB/III/428.

LETSEL, MOEIJENISSE, HINDER OFT STOOT = taut. belemmering.
- impedimentum;
- empêchement; obstacle; entrave;
- Hindernis;
- impediment;
- estorbo; impediment;

vpl.: C1/557; PvB1/457.

LETSEL OFT EMPESCHEMENT = taut. beletsel.
- impedimentum;
- empêchement;
- Hindernis;
- impediment;
- impedimento estorbo; obstaculo; traba;

vpl.: PvB1/302.

LETSEL TER CONTRARIE = belemmering uit tegenspraak.
- impedimentum ex contrario;
- empêchement par contradiction;
- Hindernis aus Widerspruch; Widerstand;
- hindrance out of contradiction opposition; resistance;
- estorbo por contrariedad;

vpl.: DVB 113.

LETSELEN ENDE IMPEDIMENTEN VAN HUWELIJC = taut. huwelijksbeletselen.
- impedimenta matrimonii;
- empêchement;
- Heiratshindernis;
- marriage impediment;
- dirimente; impedimento;

vpl.: T1/530.

LETTEL Zie:
- luttel; littel;----; lutter/

LETTEN; HINDEREN OFT STOOREN = taut. blameren.
- impedio IV;
- empêcher;
- hindern;
- impede;
- impedir; obstruir;

vpl.: PB/III/467.

LETTER Zie:
- lettere; lettre;----; littere/

LETTERE; LETTRE; LETTER; LITTERE = sub.brief; geschrift.
- charta; litera; scripta;
- ecrit; lettre;
- Schrift; Brief;
- writing; letter;
- carta; documento; escrito;

vpl.: T2/281; DVB 3.

LETTEREN Zie:
- buijten met ---- ofte getal quoteren/
- presente ----/

LETTEREN VAN ATTESTATIE = getuigenverklaring.
- testimonium scriptum;
- témoignage;
- Zeugenaussage;
- testimony;
- deposición; testimonio;

vpl.: LPS 113.

LETTEREN VAN CERTIFICATIEN = brieven van bevestiging; ambtshalve gegeven verklaring.
- litterae certificationis; voces pronuntiatae pro magistratu;
- lettres de confirmation; certificat d'office;
- Briefe von Bestätigung; von Amtswegen gegebene Erklärung;
- letters de confirmation; officially issued; declaration certificate;
- cartas de confirmación; certificación por razón de oficio;

vpl.: B2/148; ACart 41.

LETTOEN Zie:
- latoene; latoen; letoen;----/

LETTRE Zie:
- lettere;----; letter; littere/

LETTREN = sub.pl. geschriften; brieven.
- scripta; chartae; literae;
- ecrit;
- Schrift;
- writing;
- escrito; documento; carta;

vpl.: T2/281.

LEU Zie:
- leuw; leeuwe; leuwe; lewe; leeu;----/

LEUCK = sub. omheining.
- saepimentum; virgulta quibus sepes aut parietes conficiuntur;
- haie;

LEV

- Umzäunung;
- fence;
- cerca; valla;

vpl.: C1/322.

LEUFKEN OFTE UYTSTEKENDE DACKJEN = taut. luifel.

- protectum;
- auvent;
- Schirmdach oder Vordach;
- penthouse;
- sobradillo;

vpl.: Cr2/1042.

LEUGENS TREPEN Zie:

- logenstroopen; logenstropen; logestrepen; logenstruepen; logenstraffen;----/

LEUNE Zie:

- lene;----; lone; lenie; lein; leyn/

LEUNEN Zie:

- loechenen; lochenen; logenen; lochen; loochnen;----; loochenen; loegenen/

LEUNEN = sub. steunsel.

- adminiculum;
- appuij; soutien;
- Stütze;
- prop; support; stay;
- apoyo sostén; descanso;

vpl.: Lo7/278.

LEURDER = sub. bedrieger.

- fraudator;
- fraudeur;
- Betrüger;
- impostor;
- engañador; importor;

vpl.: PvB9/401.

LEUVE Zie:

- loove; loeve; ----; louve;love/

LEUW; LEEUWE; LEUWE; LEWE; LEEU; LEU = sub. leeuw; stuk in wapenzegel voorstellende een leeuw.

- leo;
- lion;
- Löwe;
- lion;
- león;

vpl.: ACart 5.

LEUWE Zie:

- leuw; leeuwe;----; lewe; leeu; leu/

LEVEDACH Zie:

- leefdagh; leefdach;----/

LEVEN Zie:

- bordeel ende oneerlijck ---- houden/
- int ----/
- quaden porremen, roekelosen ende overdadigen ----/

LEV

- quaden ----/
- vuylijc, scandelijc ende luxurioselijc ----/
- wijfve; wijff; wijf van oneerbairen ----/

LEVEN BY DEN DISSCHEN ENDE AELMOESSEN = van de bedeling leven.

- vivere per eleemosynas;
- vivre d'aumônes de la charité;
- von der Armenunterstützung leben;
- live from the distribution of alms;
- vivir de limosna;

vpl.: PB/III/345.

LEVENDE Zie:

- actie van giften onder de ----/
- bij ---- lijve ende metter wermenderhant scheyden van goeden/
- conden ende ---- stemmen/
- den dooden erft den ----/
- die doode hant deijlt metter ----/
- in deser ----/
- in ---- lijve opdraeghen/
- met ---- feijten verrificeren/
- met ---- waerheyt/
- met ---- waerheyt feijten verificeren/
- met ---- waerheyt ghewarighen/
- vrouwen van lichte ----/

LEVENDE IN DER MENSCHELIJCHEIJDT = naar de natuur behoren tot de levenden.

- secundum naturam ad vivos pertinere;
- selon la nature appartenir aux vivants;
- nach der Natur gehören zu den Lebenden;
- according to nature belonging to the living people;
- según la naturaleza pertenecer a los vivientes;

vpl.: B2/58.

LEVENDE KENNISSE = sub. getuige in leven.

- testis in vita, vivens;
- témoin en vie;
- Zeuge bei Lebzeiten;
- living witness;
- testigo en vida;

vpl.: C2/811.

LEVENDE OFT WESENDE IN DESER MENSCHHEYDT = taut. in leven zijnde.

- in vita;
- étant en vie;
- in Leben seiend;
- being alive;
- en vida;

vpl.: B2/23.

LEVENDE THOON = sub. getuige in leven.
- testis in vita, vivens;
- témoin en vie;
- Zeuge bei Lebzeiten;
- living witness;
- testigo en vida;

vpl.: C2/811.

LEVENDE VREDEN = levende haag; groene haag.
- sepes, vepres viva; saepimentum vivum;
- clôture vivace ou haie; haie vivres;
- lebendiger Hag;
- living hedge; quickset hedge;
- seto vivo; seto verde;

vpl.: C1/26,264.

LEVENDE WAERHEIJD; WAERHEIJT = 1.levende getuige(n) 2. getuigenverklaring.
- 1.testes vivi 2. testimonium vivens;
- 1.témoignage(s) vivant(s) 2. témoignage vivant;
- 1. lebendige(r) Zeuge(n) 2.Zeugenaussage;
- 1.living witness(es) 2. testimony;
- 1.testigo(s) vivo(s); viviente(s) 2. testimonio vivo;

vpl.: Lo1/166; Lo4/590.

LEVENDELIJC Zie:
- levendelijcker;----; levendelike/

LEVENDELIKE Zie:
- levendelijcker; levendelijc;----/

LEVENDEN Zie:
- bij ---- lijve ende metter wermenderhandt scheijden van goeden/
- den dooden erft den ----/
- donatie tusschen den ----/
- gifte metten ---- lijve/

LEVENDER Zie:
- bij sijnder ---- tijt/
- bij ---- hant/
- bij ---- hant schenken/
- binnen sijn ---- tijt/
- de doode deijlt niet met der ---- hant/
- metten ---- haven/
- metter vliegender ende ---- haven/

LEVENDERLIJCKER; LEVENDELIJC; LEVENDELIKE = adv. krachtig.
- fortiter; graviter;
- plus fortement; plus énergiquement;
- kräftig;
- energetically;
- con más insistencia; más enérgicamente;

vpl.: T2/66.

LEVENE Zie:
- vrouwe van ----/

LEVERAER Zie:
- levereer;----/
- verkooper oft ----/

LEVEREER; LEVERAER = sub. leverancier.
- praebitor;
- fournisseur;
- Lieferant;
- supplier;
- proveedor;

vpl.: PB/II/141.

LEVEREN Zie:
- d'erve met ressce ende met rijse ----/
- den richtere ----/
- goets tijdts voor de noene ----/
- in der vroenten ----/
- om te draghen te ----/
- ter slete ----/
- ter wettiger bloedinghe ----/

LEVEREN MET NATTE MET DROOGE = overleveren met nat en droog cq. totaal.
- humido et sicco tradere;
- livrer avec le liquide et le sec;
- liefern mit Nass und Trocken; völlig auflassen;
- transmit with wet and dry; totally transmit;
- entregar con líquido y sequedad;

vpl.: Lo5/100.

LEVEREN MET RUSSCH ENDE MET RIJSE = simbolise overdracht van land, weiden, bos of andere erven door overgave van een bies en een twijg.
- translatio symbolica terrae, pratorum silvae aut aliarum hereditatum per translationem junci et rami;
- livrer vace gazon et rameau;
- symbolische Uebertragung von Land, Weiden, Wald oder anderen Höfen durch Uebertragung von einer Binse oder von einem Zweig;
- symbolic transfer of land, meadows, wood or other premises by transfer of a rush and a twig;
- traspaso simbólicio de tierra(s) y demás mediante entrega de un junco y un ramo;

vpl.: Lo5/100; C1/613.

LEVEREREN Zie:
- livereren;----/

LEVEREYHOUT; LEVREYHOUT, BRUSSEL = ezelslast brandhout lang 2 voet en 8 duim ofwel ca.74 cm.
- species ligni; genus cremiorum;
- espéce de bois; bois de chauffage à livrer;
- Esellast Holz; Art von Brenholz;
- kind of timber; art of firewood;
- lena a entregar;

vpl.: C1/236; PvB5/418.

LEVERIJE Zie:
- livreije; livereye; levreije;----/

LEVERIJE OFT EZELSLADE HOUTS, BRUSSEL = taut. ezelslast, gelijk aan 1/2 schemel of 16 stukken hout.
- onus asini, aequum sedecim partibus ligni;
- livrance ou charge d'âne de bois;
- Esellast;
- timbermeasure; a donkey's burden;
- carga de asno; medida de madera

vpl.: C1/236.

LEVERING Zie:
- leveringe;----/

LEVERINGE Zie:
- overleveringhe;----; overleverij/
- vercrijge ende ----/

LEVERINGE; LEVERING = inbezitstelling.
- in possessionem missio;
- mise en possession;
- Lieferung;
- delivery;
- entrega; suministro;

vpl.: PvB5/569.

LEVERINGE ENDE TRADICIE = taut. levering; overdracht; in bezitstelling.
- traditio; translatio; in possessionem missio;
- fourniture; livraison; cession; transfer; translation;
- Lieferung; Uebertragung; Ueberlieferung;
- delivery; transfer;
- entrega; suministro; cesión; transferención; traspaso; poner en posesion de;

vpl.: T1/405,521; PvB5/569.

LEVERINGE OFT OVERGEVINGE = taut. levering; uitlevering.
- collatio; traditio;
- fourniture; livraision; remise;
- Schenkung; Uebergebung; Auslieferung;
- donation; giving over; extradition;
- entrega; suministro;

vpl.: T1/46,213.

LEVERINGEN ENDE TRANSLACIEN = taut. overdracht.
- translatio;
- transfert; translation; cession;
- Uebertragung;
- transfer;
- cesión; traspaso; transferencia;

vpl.: T1/523.

LEVERINGHE Zie:
- slete ende ----/

LEVERSMAUDT; LEVERSMOUT = sub. levervet.
- pungue jecoris; jecuris adeps;
- graisse de foie;
- Leberfett;
- grease of liver; liverfat;
- gordo de higado; manteca de higado;

vpl.: PB/IV/12; PvB9/420.

LEVERSMOUT Zie:
- leversmaudt;----/

LEVERT Zie:
- dair die heer van doerne ----/

LEVERYE; LIVREIJE; LEVREIJE = sub. livrei.
- vestis famuliaris; vestis quam famuli hominum nobilium gerere consueverunt;
- livrée;
- Livree;
- livery;
- librea;

vpl.: T2/97.

LEVREIJE Zie:
- livreije; livereije;----; leverije/

LEVREYHOUDT Zie:
- bercken ----/

LEVREYHOUT Zie:
- berken ----/
- espen ende pesseleren ----/
- eijcken ----/
- levereyhout;----/

LEWE Zie:
- leuw; leeuwe; leuwe;----; leeu; leu/

LEX Zie:
- loy geheeten ---- rhodia/

LEYDEN; LEIDEN; LEDEN; LEEDEN; LEYEN; LEIJDEN = vb. voeren; geleiden; ergens brengen; voorgeleiden.
- duco III; ago III;
- mener; conduire; produire;
- führen; leiten; vorführen;
- lead; bring into; conduct; produce;
- llevar; conducir; guiar;

presentar; hacer comparacer;
vpl.: BVB 171; Cr2/1013/14; Lo6/534.

LEYDEWECH; LEYDEWEG; LEYDTWEGH = sub. weg van het ene naar het andere dorp, breed 16 voet of ca. 4,48 m. cq. een weg waarover met allerhande goederen kon gereden of gelopen worden.
- via de vico uno ad vicum alterum; cq.via exportationi variorum rerum, lata 16 pedes; via pagatim, via a pago usque ad pagum sedecim pedum in latitudinem;
- route carrossable d'une largeur déterminée pour le transport du blé par la campagne; chemin pour mener toutes sortes de denrées, largeur 16 pieds = 4,48 M; chemin de charri d'un village à l'autre;
- Weg von dem einen nach dem anderen Dorf, Breite 16 Fuss oder 4,48 M.;
- road from the one to the other village, broad 16 feet or about 4,48 M.;
- camino de una aldea hacia la otra, lanchura 16 pies = 4,48 M.;

vpl.: PB/II/126; C1/270; Cu1/407.

LEYDEWEG Zie:
- leydewech;----; leydtwegh/

LEYEN Zie:
- leyden; leiden; leden; leeden; ----; leijden/

LEYDTSLIEDEN; LEIDERS; LEEDERS; LEDERS = sub.pl. leiders.
- duces;
- leaders; meneurs;
- Führer;
- leaders;
- lideres; jefes;

vpl.: PvB1/11.

LEYDTWEGH Zie:
- leydewech; leydeweg;----/

LEYGRECHT; LEIGRACHT; LEIGRAVE; LEIDEGRAVE; LEIJGRECHT = sub. afvoerkanaal; hoofdsloot.
- aquaeductus; aquagium;
- conduit d'eau;
- Abfluszgraben;
- draining-ditch;
- desagüe;

vpl.: C1/88.

LEUMDEN OFT MINCKEN = taut. zwaar verwonden; krenken; onteren; schenden.
- mutilare; offendere; dehonestare; laedere;

- blesser gravement; froisser; déshonorer; dégrader;
- schwer verletzen; kränken;entehren; schänden;
- injure heavily; hurt; dishonour;
- violate;
- herir gravemente; ofender; deshonrar; violar;

vpl.: B2/147.

LEYN Zie:
- lene; leune; lone; lenie; lein; ----/

LEYPENNINGEN = sub.pl. geleende gelden; geldlening.
- mutuatio; versura;
- emprunt;
- Anleihe;
- loan;
- prestano de dinero; empréstito de dinero;

vpl.: PB/IV/273.

LEYSTEN = logeren; overblijven.
- manere;
- rester;
- logiren;
- stay;
- alojarse; restar; sobrar;

vpl.: PB/III/496.

LEZEREN = vb. benadelen.
- damnum facio III;
- léser; nuire à; désavantager;
- schädigen;
- hurt; injure;
- perjudicar; danar; causar perjuicio; causar dano a;

vpl.: PB/III/411.

LIACH; LINCHE; LYASSE; LIJESSE = sub. lias.
- fasciculus chartarum; linum; sarcina;
- liasse;
- Aufreihfaden; Aktenstosz; Schnur;
- sheaf; lias;
- lagajo; fajo;

vpl.: C1/42.

LIBAERT Zie:
- lupaert; liebaert;----; liebart; liebard; lubart/

LIBAERTVEL Zie:
- lupaerdevel; lupaertvel; liebaertvel;----; liebartvel; liebardvel; lubartvel/

LIBEL Zie:
- aenspraecke; aansprake oft ----/
- solompnel ----/
- valsch ende famoes ----/

LIBEL FAMOES = schotschrift.
- libellus famosi;
- libelle; pamphlet;

- Schmähschrift;
- lampoon; libel;
- libelo; panfleto; pasquín;

vpl.: T1/187.

LIBEL; LIBELLE = sub. dagvaarding; klein geschrift; verzoekschrift proces verbaal.
- libellus; postulatio; accusatio;
- adresse; lettre petition; libelle; requête; dossier;
- Antrag; Bittschrift; Libell; Protokoll;
- libel; petition; report;
- instancia; libelo; petición; solicitud; expeidiente;

vpl.: T1/40,97,404; T2/70.

LIBEL OFT AENSPRAECKE = taut. aanklacht; klaagschrift.
- libellus;
- libelle ou action;
- Anklage;
- charge; plaint;
- acusación; pieza acusadora queja escrita;

vpl.: C1/502.

LIBEL OFT CONCLUSIE = taut. geschrift, inhoudende de eis.
- libellus, continens conclusionem;
- libelle ou conclusion;
- Schrift die Klage enthaltend;
- writing containing the claim;
- escrito conteniendo la acción; la demanda;

vpl.: C1/501.

LIBEL VAN COSTEN; KOSTEN = onkostenrekening; rekening; onkostendeclaratie; formulering van onkosten.
- impensarum ratio; libellus impensarum; libellus sumptuum; impendiorum;
- addition de frais; note des frais; libellé de frais;
- Unkostenrechnung; Kostendeklaration; Kostenverzeichnis;
- bill of expenses; expense account; formulation of expenses;
- cuenta de gastos; cuenta de minuta; declaración de gastos;

vpl.: C2/866; C1/314.

LIBELLANT = sub. eiser.
- petitor;
- demandeur; requérant;
- Kläger;
- plaintiff;
- demandante; demandador;

vpl.: T2/71.

LIBELLE Zie:
- libel;----/

LIBELLO Zie:
- criesme in ---- famoso/

LIBER Zie:
- los ende ----/
- vrij ende ----/

LIBER BESITH = vrij bezit.
- possessio libera;
- possession libre;
- freies Besitz;
- free possession;
- libre posesión;

vpl.: MGG 123.

LIBER COMMERCIE = vrije handel.
- mercatura liber;
- commerce libre;
- freier Handel;
- free commerce;
- comercio libre;

vpl.: PB/IV/511.

LIBER ENDE LOS = taut. vrij.
- liber;
- libre;
- frei;
- free;
- libre; libremente;

vpl.: C1/124,181,268,151.

LIBER ENDE VRIJ = taut. vrij.
- liber;
- libre(ment);
- frei;
- free; freely;
- libre(mente);

vpl.: C1/124,151.

LIBER; LIBERE = vrij; vol.
- liber;
- libre; plein;
- frei; voll (em Besitz);
- free; exempt;
- libre; pleno;

vpl.: MGG 123.

LIBER PASSAGIE = vrije doortocht.
- transitus liber;
- passage libre;
- freier Durchzug;
- free passage;
- libre paso;

vpl.: PvB6/151.

LIBERACIE Zie:
- quijtsceldinge;---- ende/oft remissie/
- remissie;----/

LIBERACIE OFT SOLUCIE = taut. betaling.
- solutio pecuniae;
- acquittement;
- Bezahlung;
- payment;
- finiquito;

vpl.: T1/612.

LIBERACIE VAN DER SCHULT ENDE QUIJTSCELDINGE = taut. kwijtschelding van de schuld.

- remissio culpae;
- remise de la dette;
- Schulderlasz;
- remission of debt;
- exención de la deuda;

vpl.: T1/514.

LIBERAELDER Zie:
- uuyt ---- hertten/

LIBERALE DONATIE OFT GHIFTE = taut. vrije gift.
- donatio libera;
- donation libre;
- freies Geschenk;
- free gift;
- donación libre;

vpl.: T1/49.

LIBERALIJCK Zie:
- willichlijcken ende ----/

LIBERALYCK ENDE WILLICHLYCKEN = taut. vrijwillig.
- voluntarie;
- librement;
- freiwillig;
- voluntary;
- voluntariamente;

vpl.: PB/2/2.

LIBERE Zie:
- acten van ---- ende privative dispositien/
- liber;----/
- vrije ende ---- dispositie/

LIBEREEREN; LIBEREREN = vb. vrijstellen.
- libero I;
- libérer;
- befreien;
- exempt;
- eximir; relevar; exentar; libertar;

vpl.: Lo1/574.

LIBEREREN Zie:
- libereeren;----/

LIBERI Zie:
- cum hominis ---- nulla detur astimatio/

LIBERLIJCK; LIBERLYCK = adv. vrij; vrijelijk.
- libere;
- librement;
- frei; ungehindert;
- freely;
- libre; libremente; desahogadamente;

vpl.: PvB1/48; PB/III/279.

LIBERLIJCK ENDE VRYELIJCK = taut. adv. vrij.
- liber;
- librement;
- frei;

- freely;
- libre;

vpl.: PvB1/248.

LIBERLYCK Zie:
- liberlijck;----/

LIBERO Zie:
- interdictum de ---- homine ex hibendo/
- pede ----/

LIBERRATIONEM = sub. kasboek.
- codex accepti et expensi;
- livre de caisse;
- Kassenbuch;
- cash-book;
- libro de caja;

vpl.: T1/31.

LIBERT; LIBERTINUS = sub. vrijgelatene; vrijgeworden slaaf.
- libertinus;
- affranchi;
- Freigelassene; freigelassene Sklave;
- free man; a freed man;
- liberto; liberti no;

vpl.: T2/183; T1/249.

LIBERTATUM Zie:
- procalameren ad ---- patriae/

LIBERTEIJDT Zie:
- privilegie; vrijheijt oft ----/

LIBERTEIJT Zie:
- actie om ----/
- geprescribeerde ----/

LIBERTEIJT ENDE VRIJHEIJT; LIBERTEYT ENDE VRYICHEYT = taut. vrijheid.
- libertas;
- liberté et franchise;
- Freiheit;
- liberty; freedom;
- libertad;

vpl.: C1/419,624,729; PB/II/232; MGG 19; T1/6,120,533; T2/61, 114; Lo1/282,540.

LIBERTEYT Zie:
- actie om vrijheyt ende ---- in der erven te behouden ende van der servituten vrij te zijne/
- privilegie, vryheyt oft ----/

LIBERTEYT ENDE THOOM = taut. vrijheid.
- libertas;
- liberté;
- Freiheit;
- freedom;
- libertad;

vpl.: PB/II/408; C1/624, 729.

LIBERTEYT ENDE VRIHEYD = taut. vrijheid.
- libertas;
- liberté et franchise;
- Freiheit;
- freedom; libertys; exemptione;
- libertad;
vpl.: Lo1/282,540; C1/282,312, 282; MGG 19; T1/6,120,533; T2/69,114.

LIBERTINUS Zie:
- libert;----/

LIBERTUS = sub. vrije.
- libéré; affranchi;
- freie;
- freeman;
- liberto;
vpl.: T1/329.

LIBITU Zie:
- pro ---- et utilitatis causae/

LIBITUM Zie:
- ad ----/

LIBRE DISPOSITIE = vrije beschikking.
- dispositio libera;
- libre disposition;
- freie Verfügung;
- free disposal;
- libre disposición;
vpl.: C1/295.

LIBRO Zie:
- in ----/

LICCOOP Zie:
- lijfcoop; lycoop; lijtcoop; lijffcoop; litcoop;----; licoop; wijncoop; wiincoop; wincoop; wijncoip; wijncop; wijncope; wijncoopspenninc/

LICENTBRIEF = sub. verlofbrief.
- licentia;
- lettre de licence;
- Erlaubnisschreiben;
- letter of permission;
- carta en que se conceda una licencia;
vpl.: PB/III/416.

LICENTCAMERE = sub. gerecht waarin behandeld werden de zaken waarin een recht verschuldigd was voor de vergunning om handel te drijven met onderdanen van een vijandelijk land.
- camera licentiae;
- tribunal de commerce;
- Lizenzgericht;
- licencechamber;
- tribunal que trataba los asuntos en que se debia un derecho, impuesto, por la licencia de poder

comerciar con subditos de un pais enemigo;
vpl.: PvB1/266.

LICENTEN = sub.pl. licent, vergunning om handel te drijven met onderdanen van een vijandelijk land.
- licentia;
- licence;
- Lizenz;
- licences;
- derechos debidos a la licencia para comerciar con súbditos de un pais enemigo;
vpl.: PvB1/262.

LICENTIAAT Zie:
- in den rechten ----/

LICENTIAAT IN BEIJDE DEN REGTEN = candidaat in romeins en kerkelijk recht.
- candidatus in iuris romani et ecclesiastici disciplinis;
- licencié en droit romain et ecclésiastique;
- Kandidat im römischen und kirchlichen Recht;
- candidate in roman and canon law
- licenciado en el derecho romano y el derecho canónico;
vpl.: DVB 52.

LICENTIE = sub. vergunning.
- licentia;
- licence;
- Lizenz;
- licence;
- licencia;
vpl.: PvB1/48.

LICENTIE OFT HOOPE VAN IMPUNITEYT ENDE CORRECTIE = bandeloosheid of de hoop ongestraft te blijven.
- effrenatio, spes restandi impunitum;
- licence ou l'espoir de rester impuni;
- Zügellosigkeit oder die Hoffnung ungestraft zu bleiben;
- lawlessness or the hope to remain unpunished;
- libertinaje o esperanza de impunidad;
vpl.: PB/II/311.

LICENTIEEREN; LICENTIEREN = vb. uit krijgsdienst ontslaan; afdanken van soldaten.
- milites dimittere;
- licencier;
- aus Kriegsdienst entlassen;
- discharge from military service;
- licenciar; despedir;
vpl.: PB/II/268.

LICENTIEREN Zie:
- licentieeren;----/

LICENTIERINGE = sub. afdanking; het ontslaan van troepen; het afdanken ervan.
- dimissio militum; exauctorare;
- licenciement;
- Entlassung von Truppen;
- disbanding of troops;
- licenciamiento;

vpl.: B1:Pl.Pr/12.

LICHAEM Zie:
- indispositie ende onbequaemheijt van ----/

LICHAMELIJC Zie:
- cohabiteren ende ----/

LICHAMELIJC GESELSCAP HEBBEN = vleeselijke gemeenschap hebben.
- habeo II coitum cum aliquo;
- avoir contact sexual; connaitre;
- leibliche Gemeinschaft haben;
- have carnal intercourse;
- tener contacto sexual;

vpl.: T1/132.

LICHAMELIJCK OFT CORPORAEL = taut. lichamelijk.
- corporalis;
- corporel; matériel; palpable;
- leiblich;
- corporal;
- corporal; material; palpable;

vpl.: T1/81.

LICHAMELIJCKE ENDE VLEESCHELIJCKE GESELSCAP = taut. vleselijke gemeenschap.
- coitus;
- contact sexuel;
- fleischliche Gemeinschaft;
- carnal intercourse;
- contacto sexual;

vpl.: T1/371.

LICHAMELIJKE Zie:
- vleeschelijcke ende ----/

LICHT Zie:
- eerste ----/
- int ---- leven oft bordeel/
- recht dat men ---- over het maecken van brugghen ende riolen/

LICHT BETYMMEREN = zodanig bouwen dat de buurman geen licht meer krijgt.
- a aedifico l vicinus tollere lux;
- construire de telle manière qu'on prend la lumière de la maison du voisin;
- derartig bauen dasz der Nachbar kein Licht mehr erhält;
- build in such a way that the neighbour does not get any light;
- construir de tal forma que se quita la luz de la casa del vecino;

vpl.: T1/456.

LICHT ENDE CLAIRHEIJT DES HEMELS = taut. daglicht.
- lux;
- lumière du jour;
- Tageslicht;
- daylight;
- luz del día; luz diurna;

vpl.: T1/120.

LICHTE Zie:
- breede ende ---- schult/
- vrouwe van ---- levende/

LICHTE = sub. treklijn; riem.
- lorum;
- lannière;
- Zugleine; Zugseil;
- cord; rope;
- sirga; toa;

vpl.: C1/73.

LICHTE; LIECHT; LECHT;LUCHT; LOCHT; LOCHTE = sub. open licht cq. verlichting.
- lux lumen;
- lumiére; illumination;
- Licht; Beleuchtung;
- light;
- alumbrado público; fuego descubierto;

vpl.: C1/325.

LICHTE OFT LEDIGE VROUWE = sub. publieke vrouw.
- mulier publica; meretrix;
- prostituée;
- Hure;
- prostitute;
- prostituta; mujer pública;

vpl.: Cr2/1334.

LICHTELIC; LICHTELIJC; LICHTELIKE; LUCHTELIKE = adi. gemakkelijk.
- facilis;
- facile;
- leicht;
- easy;
- facilmente;

vpl.: T2/106.

LICHTELIJC Zie:
- lichtelic;----; lichtelike; luchtelike/

LICHTELIJCK EMAIL = verbleekt schrift.
- litterae obsoletae;
- écrit pâli;
- erbleichte Schrift;
- faded writing;
- escrito obliterado;

vpl.: LPS 35.

LICHTELIKE Zie:
- lichtelic; lichtelijc;----; luchtelike/

LICHTEN Zie:
- daeghs ----/

LICHTEN = adv. lichtzinnig; onbetrouwbaar.
- leviter; infide;
- léger; étourdi;
- leichtsinnig; unzuverlässlich;
- levity; frivolously; unreliably;
- liviano; ligero; frivolo;

vpl.: T2/114.

LICHTEN OFF LOSSEN = taut. opheffen.
- abolére;
- soulever;
- aufheben;
- abolish;
- levantar;

vpl.: BVB 117.

LICHTENSIJN; LICHTHEIT; LICHTICHEIT = adv. onbetrouwbaar.
- infide;
- infidèle; peu sûr;
- unzuverlässig;
- unreliable; untrustworthly;
- de poco fiar; indigno de confianza;

vpl.: T2/114.

LICHTER Zie:
- bij ---- tortueren/
- gelt wort ---- oft zwairder/
- lichtschip;----; lichteschip; lichtschute/

LICHTER OFT HEUDE = taut. vrachtschip.
- navis oneraria;
- heo ou allége;
- Frachtschiff oder Leichter;
- freighter or lichter;
- buque de carga o lancha;

vpl.: Lo4/268.

LICHTESCHIP Zie:
- lichtschip; lichter;----; lichtschute/

LICHTHEIT Zie:
- lichticheyd;----; lichticheit/
- lichtensijn;----; lichticheit/

LICHTICHEIT Zie:
- lichtensijn; lichtheit;----/
- lichticheyd; lichtheit;----/

LICHTICHEYD; LICHTHEIT; LICHTICHEIT = sub. lichtzinnigheid.
- levitas;
- légèreté;
- Leichtsinn;
- levity;

- liviandad; ligereza;

vpl.: T2/209.

LICHTINGE VAN PENNINGEN = opneming van gelden; geld opnemen.
- mutatio pecuniae; pecuniam mutuari; mutuam sumere III;
- lever des deniers;
- Aufnahme von Geld;
- taking up of money;
- tomar dinero prestado;

vpl.: C1/476.

LICHTROEPER = sub. lantaarnopsteker.
- qui luminat; lumen praebet;
- allumeur;
- Laternenanzünder;
- lamplighter;
- farolero; alumbrador;

vpl.: C1/207.

LICHTSCEPPEN Zie:
- lichtscheppene;----; lichtscheppinge/

LICHTSCHEPPENE; LICHTSCEPPEN; LICHTSCHEPPINGE = daglichtbeneming; daglichtdoorval; erfdienstbaarheid dat daglicht niet geweerd mag worden.
- quod lucem ciurnam privat; detractatio lucis; ademptio lucis; servitus ut lux diurna non arceri possit;
- prise de jour; servitude pour que la lumière du grand jour ne soit pas repoussée;
- Benehmung des Tageslichts; Lichteinfall; servitut;
- capture of daylight; light transmission; skylight; pane; window;
- quitar la luz del dia; servidumbre;

vpl.: Lo1/254; C1/278,473.

LICHTSCHEPPINGE Zie:
- lichtscheppene; lichtsceppen; ----/
- possessie van ----/

LICHTSCHIP; LICHTER; LICHTESCHIP; LICHTSCHUTE = vaartuig bestemd tot berging en vervoer uit een groot schip van lading.
- navis servationis;
- alléga;
- Leichterschiff;
- lighter;
- lancha; gabarra; lanchón; barcaza;

vpl.: Lo4/138.

LICHTSCHUTE Zie:
- lichtschip; lichter; lichteschip/

LICHTSTE SCHULT = zeer lichte schuld.

LIC

- levissima culpa;
- culpabilité très légère;
- sehr leichte Schuld;
- very light guilt;
- culpa levísima;

vpl.: T1/416.

LICHTSTOC Zie:
- ligtstecke;----/

LICHTVAERDICHEIT Zie:
- lichtveerdigheydt; lichtveerdigheid; lichtveerdicheyt; lichtverdicheit;----; lichtveerdicheit/

LICHTVEERDICHEIT Zie:
- lichtveerdigheydt; lichtveerdigheid; lichtveerdicheyt; lichtverdicheit; lichtvaerdicheit;----/

LICHTVEERDICHEYT Zie:
- lichtveerdigheydt; lichtveerdigheid; ----; lichtverdicheit; lichtvaerdicheit; lichtveerdicheit/

LICHTVEERDIGHEID Zie:
- lichtveerdigheydt;----; lichtveerdicheyt; lichtverdicheit; lichtvaerdicheit; lichtveerdicheit/

LICHTVEERDIGHEYDT; LICHTVEERDIGHEID; LICHTVEERDICHEYT; LICHTVERDICHEIT; LICHTVAERDICHEIT; LICHTVEERDICHEIT = sub. lichtvaardigheid.
- levitas; temeritas;
- légèreté;
- Leichtfertigkeit;
- rashness; thoughtlessness; inconsiderateness;
- ligereza;

vpl.: C1/269,286; PvB1/59.

LICHTVERDICHEIT Zie:
- lichtveerdigheydt; lichtveerdigheid; lichtveerdicheyt;----; lichtvaerdicheit; lichtveerdicheit/

LICITATIE Zie:
- lovinge ende ----/

LICITATIE ENDE SUBHASTATIE = openbare gerechtelijke verkoop.
- venditio publica judicalis;
- vente judiciaire publique;
- öffentlicher gerichtliche Verkauf;
- public judicial sale;
- venta judicial en pública subasta;

vpl.: PB/IV/530.

LICKEN Zie:
- lecken;----; lacken/

LICKTEECKEN; LIJCTEKEN; LICTEKEN; LITTEKEN; LIJCTEIKEN; LIJCTEKIJN; LIDTEKEN = sub. merkteken.

LIE

- signum;
- indice;
- Merkzeichen;
- mark; sign;
- marca; señal; indicio;

vpl.: Lo3/398.

LICOOP Zie:
- lijfcoop; lycoop; lijtcoop; lijffcoop; litcoop; liccoop; ----; wijncoop; wiincoop; wincoop; wijncoip; wijncop; wijncope; wijncoopspenninc/

LICTEECKENEN Zie:
- wettige ----/

LICTEKEN Zie:
- lickteecken; lijcteken;----; litteken; lijcteiken; lijctekijn; lidteken/

LIDEN Zie:
- lieden;----; lude; luuden; luyden/

LIDEN; LIEN = vb. belijden; bekennen.
- fateor II; profiteor II;
- reconnaître; declarer avouer; confesser;
- bekennen; gestehen;
- declare; confess;
- reconocer; declarar;

vpl.: BVB 4.

LIDEWECH Zie:
- liedewech;----; leidewech; leiwech/

LIDT Zie:
- derde ----/
- dreijghen omme lijf oft ---- te crencken/
- eerste ----/
- evelen aan lijf oft ----/
- leth;----; lit; lith;ledt; let/
- sake lijf noch ---- en raeckende/
- tweede ---- of wijden raedt/

LIDTEKEN Zie:
- lickteecken; lijcteken; licteken; litteken; lijcteiken; lijctekijn; ----/

LIE Zie:
- lude; luden; liede;----; luide; lede; leden; luyden/

LIEBAERT Zie:
- lupaert;----; libaert; liebart; liebard; lubart/

LIEBAERTVEL Zie:
- lupaerdevel; lupaertvel;----; libaertvel; liebartvel; liebardvel; lubartvel/

LIEBARD Zie:
- lupaert; liebaert; libaert; liebart;----; lubart/

LIEBARDVEL Zie:
- lupaerdevel; lupaertvel; liebaertvel; libaertvel; liebartvel; ----; lubartvel/

LIEBART Zie:
- lupaert; liebaert; libaert; ----; liebard; lubart/

LIEBARTVEL Zie:
- lupaerdevel; lupaertvel; liebaertvel; libaertvel; ----; liebardvel; lubartvel/

LIECHGANGER Zie:
- ledigganger; ledighganger; ----; ledichganger; leechganger/

LIECHT Zie:
- lichte; ----; lecht; lucht; locht; lochte/

LIEDE Zie:
- der goeder ---- schade/
- lude; luden; ----; lie; luide; lede; leden; luijden/

LIEDE ENDE ONDERSAETEN =taut. onderdanen.
- subditi;
- sujets;
- Untertäne;
- subjects;
- subditos;

vpl.: PvB1/190.

LIEDEN MET EEREN = mannen van eer.
- viri honesti;
- hommes d'honneur;
- Ehrenmänner;
- honourable men;
- hombres de honor;

vpl.: C1/222.

LIEDEWECH; LIDEWECH; LEIDEWECH; LEIWECH = sub. looppad.
- callis; semita; trames;
- sentier;
- Laufpfad;
- route; runpath; walkway;
- sendero;

vpl.: T1/256.

LIEFDE EN AFFECTIE = taut. genegenheid.
- affectio;
- charité et affection;
- Zuneigung;
- affection;
- afección; cariño;

vpl.: PB/II/340.

LIEFDE ENDE CARITATE = taut. liefde.
- caritas;
- amour; charité;
- Liebe;
- love;

- amor; caridad;

vpl.: T1/370.

LIEFDEN Zie:
- donacie ter ---- van den vrouwen/

LIEFF Zie:
- op ---- ende goedt/

LIEFFDEN Zie:
- ter ---- van/

LIEFFDEN WILLE = omwille van de liefde.
- amoris gratĭa;
- pour l'amour;
- der Liebe zuliebe;
- for the sake of love;
- por causa del amor;

vpl.: BVB 181.

LIEFFELIJCKE; LIJFLIJC; LIVELIJC = adi. lijffelijk.
- corporaliter;
- corporel;
- leiblich;
- corporal;
- corporal;

vpl.: Cr2/995.

LIEFFELIJCKEN GESWAEREN =ppf. met de vingers aanroeren bij het doen van een eed.
- iuro I personaliter; proprie fide; praesto I iuramentum; dô I iusiurandum in/per alqm sive alqd. tactu manus; vulg. corporaliter iuro I;
- prêter serment en prenant qn. ou qc. à témoin de façon corporelle;
- leiblich schwören, mit den Fingern etwas berührend;
- swear corporally, to touch with the fingers in confirmation of an oath;
- jurar prenando algo o alguien como testigo corporal;

vpl.:

LIEFFLIJC Zie:
- willichlijc ende ---- ontfangen/

LIEFT Zie:
- liefte; ----/

LIEFTE; LIEFT = sub. liefde.
- amor; caritas;
- amour; charité;
- Liebe;
- love;
- amor;

vpl.: T2/173.

LIEFTEN Zie:
- ter ---- van/

LIEMTE Zie:
- lemtenisse; leemte; ----; lemte; lempte/

LIE

LIEN Zie:
- delay van venen de ----/
- liden;----/

LIEN; LIJEN; LYEN; LIKEN = vb. 1.beleijen; verklaren 2. houden.
- 1.declaro I; confirmo I; fateor II 2. duco III; existimo I; habeo II;
- 1.croire; prendre pour 2. déclarer; certifier; déposer;
- 1.bekennen; achten für 2. erklären;
- 1.hold; consider 2. declare; state; adhere;
- 1.creer; tomar por; tener por 2.declarar; certificar; deponer dar fe;

vpl.: LPS 47,59.

LIENGOET Zie:
- leengoede; leengoet;----; leenguet/

LIENIE; LINIE; LINE = sub. lijn.
- limes; linea;
- ligne; limite;
- Linie; Grenzlinie;
- borderline; line of demarcation;
- lĭnes; lĭmite;

vpl.: LPS 103; BVB 10; ACart 21,50.

LIER Zie:
- chartroisen tot ----/
- stadsbestuur ----/

LIEUTENANT = sub. plaatsvervanger van de meyer.
- vicarius; locum tenens;
- remplaçant; vicaire du bailli lieutenant;
- Stellvertreter des Meiers;
- substitute of the bailiff;
- el que sustituye al suplente del principe;

vpl.: C1/1.

LIEUTENANT AMPTMAN = plaatsvervangend amptman; ambtenaar van de landheer.
- magistratus domini praedii vicarius;
- remplaçant du préposé du seigneur;
- stellvertretender Beamte des Landesherren;
- deputy official of the landlord;
- amptman sustituto; funcionario del señor rural;

vpl.: C1/202.

LIEVE Zie:
- pelgrimagien t'onser ---- vrouwen te Menaenen/

LIEVEN ENDE GEMINDEN = lieve en beminde.

LIG
- carus ac dilectus; cari ac dilecti;
- cher et bien aimé;
- liebe und beliebte;
- dear and beloved;
- querido y amado; queridos y amados;

vpl.: MGG 14.

LIGATO Zie:
- pede ----/

LIGATURE OFT SMALLEKEN = sub. band; lint.
- taenia; fascia;
- ruban;
- Band;
- string; ribbon;
- tira; cinta;

vpl.: PvB3/363.

LIGGEN Zie:
- ongebouwd ende vogelwey ----/
- vogelwey ----/

LIGGER Zie:
- leggers ----/

LIGGER = sub. agent.
- agens;
- agent;
- Agent;
- agent;
- encargado de negocios;

vpl.: PvB6/121.

LIGGENDE Zie:
- int kijff ----/

LIGGHENDE Zie:
- sijn dinghdagen is ----/

LIGGHESTEDE = ligplaats.
- locus iacendi;
- mouillage;
- Liegeplatz;
- berth;
- anclaje;

vpl.: C1/571.

LIGITATIE ENDE LOVINGE = taut. bod.
- licitatio;
- enchére; offre;
- Gebot;
- bid;
- venta pública al mejor poster;

vpl.: PvB1/303.

LIGITIMATIE; LEGITIMATIE = sub. wettiging; echtverklaring; wettigverklaring van geboorte.
- legitimatio; probatio; pronuntiatio; nothum legitime natum esse;
- légitimation;
- Legitimierung; Legitimation;
- legitimation for marriage;
- legitimación; legalización;

vpl.: DVB 38,110; PB/II/337; PvB1/572; T2"435; Lo3/212.

LIGNAGIERE Zie:
- naerhede ----/

LIGNIEN, TRONCKE ENDE NATUEREN = bloedverwantschap in afdalende lijn.
- coniunctio sanguinis in linea descendente;
- parenté; parentage; consanguinité;
- Verwandtschaft in hinabsteigender Linie;
- relationship in descending line;
- consanguinidad; parentesco;

vpl.: T1/501.

LIGOTTEN OFT TENNEN = taut.gesmolten metaal.
- moles metalli soluti;
- masses de métal fondu;
- Klumpen geschmolzenes Metalls;
- lumps of melted metal;
- pepitas de metal fundido;

vpl.: PB/III/558.

LIGTSTECKE; LICHTSTOC = sub. spaander hout waarmede men kaars of olielamp aanstak, ook fakkel, kandelaar.
- fax;
- copeau de bois pour allumer une bougie ou lampe à huile; torche;
- Fackel; brennender Holzspan;
- torch; chip of wood used for lighting candles or lamps;
- astilla de madera para encender una bujía o lámpara de aceite; antorcha;

vpl.: DVB 101.

LIGUEN, VERBONTENISSEN ENDE CONSPIRATIEN = verbond, verbintenis en samenzwering.
- foedus;
- ligue et conspiration;
- Verband, Verbindlichkeit und Verschwörung;
- alliance, engagement and conspiracy;
- liga, obligación y conspiración;

vpl.: PB/II/339.

LIGWECH; LIGWEGEN = sub. veldweg; inrijweg; landweg.
- via agraria; aditus;
- chemin rural; chemin vicinal; chemin d'entrée;
- Feldweg; Einfahrtweg;
- countryroad; entrance road;
- camino rural; camino vecinal; camino de entrada;

vpl.: BVB 176,177,178.

LIGWEGEN Zie:
- ligwech;----/

LIJC Zie:
- een ---- erden/

LIJCK Zie:
- met een ---- ter begravinge gaen/

LIJCKE Zie:
- ter ----- gaen/

LIJCKEN Zie:
- stadsbidder tot de ----/

LIJCKEN = afleggen van een dode.
- involvo III;
- ensevelir;
- eine Leiche besorgen;
- lay out a corpse;
- amortajar; vestir la mortaja;

vpl.: Lo5/400.

LIJCKHUIJSE Zie:
- maeltijt van den ----/

LIJCMOES Zie:
- lackmoes oft oiseille; lecmoes; leecmoes;----/

LIJCTEIKEN Zie:
- lickteecken; lijcteken; licteken; litteken;----; lijctekijn; lidteken/

LIJCTEKEN Zie:
- lickteecken;----; licteken; litteken; lijcteiken; lijctekijn; lidteken/

LIJCTEKIJN Zie:
- lickteecken; lijcteken; licteken; litteken; lijcteiken;----; lidteken/

LIJDEN Zie:
- goeden ----/
- niet willen ----/
- willen ----/

LIJDEN = vb. verlopen; verstrijken.
- tempus currendo perdere III; transire; praeterire;
- expirer; passer; s'écouler;
- verfliessen; verstreichen;
- go by; expire;
- expirar; transcurrir; pasar; correr;

vpl.: T2/82.

LIJDEN ENDE KENNEN = taut. bekennen.
- confiteor II et patior III;
- avouer; confesser;
- bekennen; gestehen;
- avow; confess;
- confesar; declarar; reconocer;

vpl.: T1/379.

LIJDENDE Zie:
- niet gedoogende noch ----/

LIJE; LEIE; LEIJE; DREVE; DREEF = sub. 1.gracht 2. laan 3. riool.
- 1.canalis; fossa 2. series longa arborum 3. cloaca;

- 1.canal 2. allée d'arbres 3. égout;
- 1.Graben 2.Allee; Baumgang 3. Kanal;
- 1.canal 2.avenue with trees 3. drain; sewer;
- 1.canal 2. alameda; 3. canalón;

vpl.: PvB5/446; Lo4/740; DVB 85; Lo4/740.

LIJEN Zie:
- lien;----; lyen; liken/

LIJENDE Zie:
- kennende ende ----/
- liende ----/

LIJERE Zie:
- bijvange ----/
- judicature ----/
- overmomboire ----/
- resorte ----/

LIJESSE Zie:
- liach; linche; lyasse;----/

LIJF Zie:
- evelen aan ---- oft aen let/
- evelen aen ---- oft lith/
- goet ende ----/
- hem selfs verderven aen sijn ----/
- het ---- verbeuren/
- opt ---- op de galge/
- sake ---- noch lidt en raeckende/
- selfs verderven aen sijn ----/
- selven het ---- nemen/
- s'genes ---- die langst leeft/
- sijn ---- verboeren/
- tangeren aen ---- ochte aen let/

LIJF ENDE LETH = lichaam of ledemaat.
- corpus et membrum;
- corps ou membre;
- Leib und Glied;
- body and limb;
- cuerpo o miembro;
- vpl.: Lo7/110.

LIJF JEGHEN LIJF = rechtsad. lichaam om lichaam.
- corporatim;
- corps pour corps;
- Leib um Leib;
- a life for a life;
- cuerpo por cuerpo;

vpl.: Ca2/326.

LIJF NOCH LEDT = lichaam noch ledemaat.
- corpus neque membrum;
- corps ni membre;
- Körper noch Glied;
- body nor limb;
- cuerpo ni miembro;

vpl.: C1/4.

LIJF NOCH LIT AEN VERBUEREN = lichaam noch ledemaat verspelen,

verliezen.
- amitto III corpus neque artus;
- sauver sa peau;
- Leib noch Glieder einbüssen;
- body nor limb play away;
- salvar la piel; salir con vida; salir ileso;

vpl.: T1/273.

LIJF OFTE GOET VERBEUREN = leven of eigendom verliezen.
- vitam aut proprietatem perdere;
- perdre sa vie ou son propriété;
- Leben oder Eigentum verlieren infolge eines Verbrechens;
- loose life or property;
- perder la vida o la propiedad;

vpl.: B2/66; Lo5/8.

LIJFCOOP; LYCOOP; LIJCOOP; LIJTCOOP; LIJFFCOOP; LITCOOP; LICCOOP; LICOOP; WIJNCOOP; WIINCOOP; WIJNCOIP; WIJNCOP; WIJNCOPE; WIJNCOOPSPENNINC = sub. drinkgeld; aangeboden drank bij eigendomsoverdracht; handgeld; godspenning.
- epulum emptionis causa; auctoramentum;
- ce qu'on paye par manière de présent au delà du prix convenu pour le transfert d'un immeuble; arrhes; denier à Dieu; pourboire;
- Trinkgeld vom Kaufer gegeben bei Eigentumsübertragung; Hantgeld; Trinkgeld; Gottespfennig;
- occasion of the transfer of possession; earnest money; drink-money;
- lo que se paga en plan de regalo por encima del precio concertadopara la transferencia de un inmueble; arras; propina;

vpl.: T1/609; Lo6/368; C1/469; B1/59; Cr2/892,972,994,1029/5.

LIJFF Zie:
- het ---- verbeuren/
- wijsen ---- op sijn ----/

LIJFF NOCH LETH VERBEUREN = lichaam noch lidmaat verliezen.
- corpus neque membrum perdere;
- ne pas emporter forfaiture de corps ou membre;
- weder Leib noch Glied verwirken;
- loose body nor limb;
- no perder cuerpo o miembros;

vpl.: Lo5/94.

LIJFFCOOP Zie:
- goetspenninck ende ----/
- lijfcoop; lycoop; lijtcoop;----; litcoop; liccoop; licoop; wijncoop; wiincoop; wincoop;

wijncoip; wijncop; wijncope; wijncoopspenninc/

LIJFFKOOP ENDE GODTSPENNINGHE = taut. handgeld bij koop.
- auctoramentum ad emptionem;
- denier à Dieu et le régal;
- Handgeld bei Kauf;
- earnestmoney at purchase;
- arras en una compra;

vpl.: C1/669.

LIJFFPENSIE Zie:
- lyffpensie; lijfpensie; lijfpense; ----/

LIJFFS Zie:
- nootdorstighe zaken heurs ----/

LIJFFTOCHTE; LIJFTOCHT; LIJFTUCHT; LIJFTOCHTRENTE; LIJFPENSIE; LIJFPENSE; LIJFPENCIE; LIJFPENSIONE = sub. lijfrente.
- reditus ad vitam; fructus corporis; annua pecunia;
- rente viagère;
- Leibrente;
- life-annuity;
- renta vitalicia; vitalicio; pensión vitalicia;

vpl.: PvB1/134; Lo3/200; Ca2/4; PB/IV/454; C1/173,200,158,282, 623.

LIJFFTOCHTRENTEN Zie:
- erffelijcke oft ----/

LIJFFVE Zie:
- aentastinghe van ---- oft prise de corps/

LIJFLICK AENDEN HEIJLIGHEN ZWEEREN = lichamelijk zweren voor God en de heiligen.
- corporaliter jurare per Deum et sanctos;
- jurer corporellement devant dieu et les saints;
- körperlich schwören für Gott und den Heiligen;
- swear corporally to God and his saints;
- jurar corporalmente por Dios y los santos;

vpl.: Lo1/118.

LIJFLIJC Zie:
- lieffelijcke;----; livelijc/

LIJFLIKE Zie:
- lijffelijcken ;----/

LIJFPACHT Zie:
- lijffpacht;----/

LIJFPENCIE Zie:
- lijfftochte; lijftocht; lijftucht; lijftochtrente; lijfpensie; lijfpense;----; lijfpensione /

LIJFPENSE Zie:
- lijfftochte; lijftocht; lijftucht; lijftochtrente; lijfpensie;----; lijfpencie; lijfpensione /

LIJFPENSIE Zie:
- lijfftochte; lijftocht; lijftucht; lijftochtrente;----; lijfpense; lijfpencie; lijfpensione /

LIJFPENSIONE Zie:
- lijfftochte; lijftocht; lijftucht; lijftochtrente; lijfpensie; lijfpense; lijfpencie;----/

LIJFSGHEWINGOET = sub. leengoed.
- praedium beneficiarium;
- bien féodal;
- Lehngut;
- feudal estate; fief;
- feudo;

vpl.: Cr2/983.

LIJFSTRAFFINGHE Zie:
- ban en vrede legghen op ----/
- op ---- bannen/

LIJFSTRAFFINGHE = sub. lijfstraf.
- poena corporalis;
- punition corporelle;
- Leibestrafe;
- corporal punishment;
- castigo corporal; pena aflictiva;

vpl.: Cr2/1029/7.

LIJFTOCHT Zie:
- lijfftochte;----; lijftucht; lijftochtrente; lijfpensie; lijfpense; lijfpencie; lijfpensione/
- nootdorft ende ----/

LIJFTOCHT ENDE NOOTDORFT = taut. levensonderhoud.
- alimentum;
- aliments; subsistance;
- Lebensunterhalt;
- livelihood;
- alimentación de la vida; subsistencia;

vpl.: T1/541.

LIJFTOCHTENAER; LIJFTOCHTER; LIJFTOCHTENARE; LIJFTUCHTENAER = sub. vruchtgebruiker voor het leven.
- usufructuarius vitae;
- usufruitier à vie;
- Nutzniesser fürs Leben;
- usufructuary for life;
- usufructuario para la vida;

vpl.: Lo7/178.

LIJFTOCHTENARE Zie:
- lijftochtenaer; lijftochter;----; lijftuchtenaer/

LIJFTOCHTER Zie:
- lijftochtenaer;----; lijftochtenare; lijftuchtenaer/

LIJFTOCHTER MIJSNIEMAN = vruchtgebruiker meissenier.
- usufructuarius;
- usufruitier messenier;
- Nutzniesser;
- usufructuary descendant of a serf;
- descendiente de un liberto con derecho a un usufructo;

vpl.: Ca2/2.

LIJFTOCHTRENTE Zie:
- lijfftochte; lijftocht; lijftucht; ----; lijfpensie; lijfpense; lijfpencie; lijfpensione/

LIJFTUCHT Zie:
- lijfftochte; lijftocht; ----; lijftochtrente; lijfpensie; lijfpense; lijfpencie; pijfpensione/

LIJFTUCHTENAER Zie:
- lijftochtenaer; lijftochter; lijftochtenare; ----/

LIJMS OFT ZWANIBALLICH = taut. ingewanden.
- viscera; intestina;
- viscéres; intestins;
- Eingeweide;
- intestines;
- intestinos;

vpl.: PvB1/364.

LIJNENWERCKE Zie:
- comenschap van ----/

LIJNEWEVER; LIJNWEVER; LINEWEVER; LINIJNWEVER; LIJNWADER; LIJNWAYER; LIJNWADENIER= sub. linnenwever.
- lintearius; linteo;
- tisserand en toile;
- Leinenweber;
- linenweaver;
- tejedor;

vpl.: C1/520; Lo2/730; PB/III/345.

LIJNSLAGER Zie:
- lijndraijer; ----/

LIJNT Zie:
- lindt; lint; ----; lynd/

LIJNWADENIER Zie:
- lijnewever; lijnwever; linewever; linijnwever; lijnwader; lijnwayer; ----/

LIJNWADER Zie:
- lijnewever; lijnwever; linewever; linijnwever; ----; lijnwayer; lijnwadenier/

LIJNWAET Zie:
- blauwen d'----/

LIJNWAYER Zie:
- lijnewever; lijnwever; linewever; linijnwever; lijnwader; ----; lijnwadenier/

LIJNWERC Zie:
- lynwaeterye; ----/

LIJNWEVER Zie:
- lijnewever; ----; linewever; linijnwever; lijnwader; lijnwayer; lijnwadenier/

LIJRIAKAEL Zie:
- medecijne ----/

LIJSTE Zie:
- pertinente notitie ende ---- houden/

LIJSTE OFTE INVENTARIS = taut. goederenlijst.
- index supellectilis;
- inventaire;
- Güterliste;
- list of goods;
- lista de inventario;

vpl.: ADR 8.

LIJSTERE Zie:
- leijster; ----; lijstre; listre/

LIJSTRE Zie:
- leijster; lijstere; ----; listre/

LIJT Zie:
- over der bruijtcloc ----/

LIJTCOOP Zie:
- lijfcoop; lycoop; ----; lijffcoop; litcoop; liccoop; licoop; wijncoop; wiincoop; wincoop; wijncoip; wijncop; wijncope; wijncoopspenninc/

LIJVE Zie:
- aan de ----/
- aenden ---- gestraft worden/
- aenrichtinge aen den ---- gestraft worden/
- bedwinghen met den ----/
- comen van ---- ter doot/
- crancheyt oft ----/
- detentie ende ----/
- evelen van den ----/
- goeden ----/
- hetgene dat tot heuren ---- ende rugghe behoort/
- in levende ---- opdraegen/
- levenden ---- ende metter wermenderhandt scheijden van goeden/
- om enen te evelen van den ----/
- punicie van den ----; live;/
- 't ghene dat tot heuren ---- ende rugghe behoort/
- te ---- gheven/
- van ---- of ledet t'onrechte beticht/
- van den ---- oft lede/
- van ---- ter doodt komen/

- verbuerte van ----/
- verongelijcken aen den ----/

LIJVE = sub.lichaam.
- corpus;
- corps;
- Körper; Leib;
- body;
- cuerpo;

vpl.: AKB 17.

LIJVE OFT LETH AENGAENDE = lichaam of ledemaat aangaande.
- propter corpus aut membrum;
- concernant le corps ou un membre;
- bezüglich Körper oder Glieder;
- regarding body or limbs;
- concerniente a cuerpo o miembro

vpl.: C1/593; Lo7/196.

LIJVEN Zie:
- sijn ---- cleederen/

LIKE Zie:
- so wie dat teneghen ---- meer kerssen makede dan vier/
- te ---- ende te bruden bidden/

LIKEN Zie:
- lien; lijen; lyen;----/

LIMIET Zie:
- lemiet sloot ----/
- lemiete; lemieten;----/
- lemite;----/

LIMIET; LIMIT = sub.grens.
- limes;
- limite; confins;
- Grenze;
- boundary; limit; frontier;
- límite; lindero; término; confines;

vpl.: ACart 2; DVB 37.

LIMIETEN Zie:
- lemieten;----/

LIMIETGRAAFF = sub. grenssloot.
- limes;
- fossé qui formait la limite d'un immeuble;
- Grenzgraben;
- boundary-ditch;
- zanja que formaba el límite de un inmueble;

vpl.: ACart 32.

LIMIETSCHEIJDINGE Zie:
- finale ----/
- lemietscheydinge; limidtscheydinge; limietscheydinge;----/
- limiten;----/
- questieuse limiten;----/
- souveraine ----/

LIMIETSLOOT Zie:
- lemietsloot;----/

LIMIT Zie:
- lemiete ----/
- limiet;----/

LIMITAIR Zie:
- verschillen ----/

LIMITACIE; LIMITATIE VAN TIJDE = sub. beperking; begrenzing.
- condicio; finis; modus; limitatio temporis;
- limitation de temps; restriction;
- Zeitbeschränkung; Einschränkung;
- timelimitation; restriction;
- limitación de tiempo; restricción;

vpl.: PvB1/251; T1/225,311; PB/II/295; C1/147; Cr2/1002.

LIMITATIE Zie:
- beletsel; restrictie oft ----/
- limitacie;----/
- restricte ----/
- restrectie; restrictie; restructie; restrinctie;---- oft beletsel/

LIMITATIE, EXCEPTIE ENDE RESTRINCTIE = beperking, uitzondering en voorbehoud, begrenzing.
- limitatio; condicio; finis; modus;
- limitation; exception et restriction;
- Beschränkung; Ausnahme; Vorbehalt; Einschränkung;
- limitation; exception and proviso; restriction;
- limitación; excepción y restricción;

vpl.: PB/II/295,346;PBII 38; PvB1/251; C1/147; T1/225,311; Cr2/1002.

LIMITATIE OFT BELETSEL =taut. belemmering.
- impedimentum;
- empêchement;
- Hindernis;
- impediment;
- impedimento; estorbo;

vpl.: PB/III/466.

LIMITATIE, RESTRICTIE; RESTRINCTIE OFT BELETSEL = taut. beperking.
- restrictio;
- restriction;
- Beschränkung;
- restriction;
- restricción; limitación; restringido;

vpl.: PB/III/420,462; PB/II/340.

LIMITEEREN ; LIMITEREN = vb. begrenzen.
- termino I; definio IV;
- limiter;

- begrenzen; limitieren;
- limit; border;
- limitar;

vpl.: MGG 94; PvB1/310.

LIMITEN Zie:
- gereguleerde ----/
- lemieten;----/
- palen ende ----/
- questieuse limietscheydinge;---/

LIMITEN ENDE PAELEN = taut. grensafscheidingen; grenspalen; grenstekens.
- stipites terminales; limites;termini lapidei;
- bornes frontières;
- Grenztrennungen; Grenzpfähle; Grenzzeichen;
- boundary partitions; boundary posts; boundary marks;
- amojonamientos; demarcaciones de limites; histos; postes y mojones;

vpl.: MGG 19; B2/107; BVB 10.

LIMITEREN Zie:
- limiteeren;----/

LIMITEREN ENDE BESNEDEN; RESTRINGEREN = taut. beperken; begrenzen.
- definio IV; termino I et circumcido III; restringo III;
- borner; limiter; restreindre;
- beschränken; limitieren; begrenzen;
- limit; restrict; border;
- limitar; lindar; restringir;

vpl.: T1/404; PvB1/310; MGG 94; PB/II/304.

LIMITUM Zie:
- mutatio ----/

LIMOEN; LEMUEN = sub. citroen.
- citreum;
- citron;
- Zitrone;
- lemon;
- limón;

vpl.: PvB1/336.

LIMOGE Zie:
- fasaen; faisaen; fassaen; feisaen; fesaen; lamoegie; lamogie; lamoege; lamoinge; lamotsie; ----; limogie; phesant; phisaen; phisant; vesaen; vesayn/

LIMOGIE Zie:
- fasaen; faisaen; fassaen; feisaen; fesaen; lamoegie; lamogie; lamoege; lamoinge; lamotsie; limoge;----; phesant; phisaen; phisant; vesaen; vesayn/

LINAGIE = sub. bloedverwantschap.
- cognatio; propinquitas; conjunctio sanguinis;
- parenté;
- Verwandtschaft;
- bloodrelationship;
- pariente; consanguineo;

vpl.: T2/99.

LINCHE Zie:
- liach;----; lyasse/

LINDT; LINT; LIJNT; LYND = sub. lint.
- vinculum;
- ruban;
- Band;
- ribbon;
- cinta;

vpl.: PvB1/246.

LINE Zie:
- lienie; linie;----/

LINEA Zie:
- aldernaest in ---- descendenti/
- ex ---- recta vel collaterali/
- in ---- recta/
- representatie in ---- descendenti/

LINEA RECTA = rechte lijn.
- en ligne droite;
- gerader Linie;
- straight line;
- linea recta;

vpl.: ACart 31.

LINEGAERN Zie:
- lynengaren; linegaren;----/

LINEGAREN Zie:
- lynengaren;----; linegaern/

LINEGEWADE Zie:
- lynegewaet;----/

LINEWEVER Zie:
- lijnewever; lijnwever;----; linijnwever; lijnwader; lijnwayer; lijnwadenier/

LINGEDE Zie:
- linghsele; lengede; lengde; ----; lingde; lencte/

LINGDE Zie:
- linghsele; lengede; lengde; lingede;----; lencte/

LINGEN Zie:
- lassen, ---- oft bosschen onder den balck/

LINGOENEN Zie:
- masse oft ----/

LINGHEN OFT VALSCHEN = taut. vervalsen.
- corrumpo III;
- falsifier;
- verfälschen;
- to falsify;

LIN

- falsificar;
vpl.: Cr2/1336.

LINGOOT Zie:
- lingotte;----/

LINGOTTE Zie:
- masse, ---- oft billoenen/

LINGOTTE; LINGOOT = sub. klomp gesmolten metaal; baar.
- later aureus aut argenteus;
- lingot; barre;
- Goldbarren;
- bar;
- metralla de oro y plata; lingote; barra;
vpl.: PvB5/361.

LINIA Zie:
- in ---- collaterali/
- in ---- descendenti/

LINIE Zie:
- lienie;----; line/
- struyck oft ----/

LINIE COLLATERAEL = zijdlinie.
- linea collateralis;
- ligne collatéral;
- Seitenlinie, ferner als Geschwister;
- collateral line;
- línea colateral;
vpl.: T1/79.

LINIE DESCENDENTE = adi. neerdalende lijn.
- linea descendans;
- ligne descnedant;
- abstammend, niederzeigen de Linie;
- descending line;
- línea descendiente;
vpl.: C1/33.

LINIE LATERAEL = zijdlinie.
- linea lateralis;
- ligne latéral;
- Seitenlinie; Geschwister;
- lateral line;
- línea lateral;
vpl.: T1/79.

LINIE OFF REEM = taut. 1.scheidslijn 2, grens.
- 1.linea media 2. limes;
- 1.ligne de démarcation; 2. frontière;
- Grenzlinie;
- boundary line;
- 1.linea divisoria 2. limite; lindero; frontera;
vpl.: LPS 32.

LINIE OFT STRUIJCK = stam of opgaande lijn.
- stirps aut linea ascendente;
- souche ou ligne ascendente;

LIQ

- Stammbaum;
- ascending line;
- tronco o línea ascendente;
vpl.: Lo3/210; C1/24.

LINIE RECHT = lijnrecht.
- ad lineam; rectá lineá;
- en ligne droite; tout droit;
- schnurgerade; schnurstracks;
- perpendicular; straight; direct;
- tirado a cordel; perpendicular; en línea recta;
vpl.: BVB 11; DVB 17; ACart 14, 23.

LINIEN Zie:
- actie van belet van toecominge eeniger erfflijcheyt bij der ---- lateraal oft collateraal/
- gerechte ----/
- in rechte ---- masculine/
- lienie;----/
- naeder ----/

LINIEN MASCULINI = mannelijke lijn van afstamming.
- linea masculina originis;
- ligne masculine de descendance;
- männliche Linie der Abstammung;
- male line of descent;
- línea masculina de descendencia;
vpl.: T1/434.

LINIJNWEVER Zie:
- lijnewever; lijnwever; linewever; ----; lijnwader; lijnwayer; lijnwadenier/

LINNEN Zie:
- in sijn ----/

LINSEN OFT CRUCKEN = taut. linzen.
- ervum lens;
- lentille;
- Samen der Pflanze; Schmetterlingsblüter;
- lentil;
- lentejas;
vpl.: PB/II/47.

LINT Zie:
- lindt;----; lijnt; lynd/

LINTE Zie:
- hoye met den witten ----/

LINWATEN Zie:
- sledsegen ----/
- swilligen ----/

LIQIDEREN Zie:
- liquideren;----/

LIQUIDE = adj. helder; juist.
- liquidus;
- juste; précis; exact; correct;
- klar; deutlich; richtig;
- correct; right; clear; clean;

- justo; correcto; exacto;
vpl.: LPS 13.

LIQUIDATIE = sub. afwikkeling van nog lopende zaken; afrekening; vereffening.
- solutio aeris alieni;
- liquidation;
- Abrechnung; Ausgleich;
- settlement of running affairs; adjustment of accounts;
- liquidación;
vpl.: BVB 124.

LIQUIDATIE OFT CLARINGE ENDE AENWIJSINGE = taut. vereffening; afrekening; afwikkeling van nog lopende zaken.
- aequatio; solutio aeris alieni; pactio;
- liquidation;
- Ausgleich; Abrechnung;
- settlement of running affairs; adjustment of accounts;
- liquidación; arreglo;
vpl.: Lo4/428; BVB 124; Bl:Pla. Ph 7.

LIQUIDE Zie:
- klare ende ---- obligatie/

LIQUIDE ENDE SMELTBARE WAREN = taut. vloeibare artikelen.
- liquida;
- articles liquides;
- flüssige Waren;
- liquid articles;
- mercancías líquidas;
vpl.: PB/III/302.

LIQUIDER Zie:
- in state van ----/

LIQUIDEREN; LIQIDEREN = uit de weg ruimen; vereffenen.
- exitinere deflectere; tollo III; removeo II; amolior IV;
- écarter; liquider;
- aus dem Wege räumen; ausgleichen;
- liquidate; settle; bring to a close;
- liquidar; quitar de en medio a uno persona;
vpl.: PB/III/554; DVB 16.

LIQUIDEREN ENDE SLICHTEN = taut. te niet doen.
- annullare;
- liquider; annuler;
- annulieren;
- annul;
- liquidar; anular; cancelar; invalidar abrogar;
vpl.: Pla.Ph/7; B1.

LIS = sub. geschil.
- lis; controversia;

- disputa; conflit; contention; litige différend;
- Streitpunkt; Differenz;
- dispute; controversy;
- diferencia; disputa; conflicto; contienda;
vpl.: MGG 101; B2/179.

LIS HEEFT GEPENDEERT = de schuldvraag heeft opgevorderd.
- repoposcit; repetivit; culpae quaestionem;
- la culpabilité a révendiqué;
- die Schuldfrage hat zurückgefordert;
- has claimed the question of guilt;
- ha reclamado; reivindicado; el problema de la responsabilidad;
vpl.: MGG 101.

LIS PENDENS = hangende rechtszaak; onbesliste twist.
- lis pendens;
- affaire judiciaire; querelle restée en suspens;
- Rechtssache; unentschiedener Streit;
- pending case; sub judice;
- asunto judicial; querella en suspenso;
vpl.: B2/178.

LIST Zie:
- actie tegen degenen die met ---- het wijf van een ander onthoudt/
- archeijden ende ----/
- arg ofte ----/
- erch ende ----/
- fraude oft ----/
- fraude; arg;----/
- leste; lest; leest;----/
- quaden ----/

LIST; ARGELIST ENDE FRAUDE; FRAUT; ARG = taut. bedrog.
- fraus;
- fraude;
- Betrug;
- deceit;
- fraude; astucia;
vpl.: DVB 57; LPS 115.

LIST ENDE ERCH = taut. bedrog.
- fraus;
- fraude; tromperie;
- Betrug;
- deceit;
- engaño y dolo;
vpl.: BVB 31.

LIST OFT FRAUDE = taut. bedrog.
- fraus;
- fraude ou malice;
- Betrug;
- deceit;
- fraude; engaño;
vpl.: C1/25.

LISTE Zie:
- behendige ende scerpe ----/
- quaden ---- ende engiene/
- quaden ---- ende moede/
- scerpe en behendige ----/
- subtijlen ---- ende engiene/

LISTE = sub. lijst.
- lista; index; catalogus; scheda;
- liste; registre;
- Liste; Verzeichnis;
- list; register;
- lista;

vpl.: PvB1/226; C1/69; PB/II/263.

LISTE ENDE ARCHEYDEN = taut. bedrog.
- fraus;
- tromperie; fraude; imposture;
- Betrug;
- deceit; deception; imposture; fraud;
- engaño; embuste; fraude; dolo; impostura;

vpl.: T1/642.

LISTE ENDE QUADEN ENGIENE = taut. bedrog; list.
- fraus;
- astuce; fraude; ruse; tromperie;
- Betrug;
- deceit; deception;
- astucia ; dolo; embuste; engaño; falacia; fraude;

vpl.: T1/292.

LISTE ENDE QUADEN MOEDE = taut. bedriegelijk.
- fraudulentus;
- fallacieusement; trompeusement;
- betrügerisch;
- deceitful; fraudulent;
- engañosamente; falazmente; fraudu- lentamente;

vpl.: T1/151.

LISTE OFT ARCHEYT = taut. bedrog.
- dolus; fraus;
- fraude; imposture; tromperie;
- Betrug;
- deceit; deception;
- dolo; engaño; estafa; falacia; fraude;

vpl.: T1/100.

LISTE OFT BEWIMPELINGHE = list of vermomming.
- dolus;
- ruse ou dissimulation;
- List oder Vermummung;
- craft or disguise;
- travesura; astucia; o pretexto;

vpl.: PB/II/376.

LISTE OFT SLYMMEN WEGEN = taut. bedrog.

- fraus;
- astuce; fraude; imposture; ruse
- tromperie;
- Ränke und Tücken;
- deceit; deception; fraud; imposture;
- astucia; dolo; embuste; engaño fraude; travesura;

vpl.: T1/270.

LISTICHEIJD Zie:
- fraude ende ----/

LISTIGHE VONDEN = sub.pl. spitsvondigheden.
- subtilitas;
- subtilités;
- Spitzfindigkeiten;
- subleties;
- sutilidad; sutileza; argucia; sofistería;

vpl.: PB/III/355.

LISTRE Zie:
- leijster; lijstere; lijstre;----/

LIT Zie:
- leth; lidt;----; lith; ledt;let/
- lijf noch ---- aen verbueren/

LITCOOP Zie:
- lijfcoop; lycoop; lijtcoop; lijffcoop;----; liccoop; licoop;wijnkoop; wiincoop; wijncoip; wijncop; wijncope; wijncoopspenninc/

LITE Zie:
- in ----/
- post ----/

LITEM Zie:
- iuramentum in ----/
- post ----/

LITEM CONTESTEREN = het proces betwisten; een proces aanhangig maken.
- litem contestari;
- entrer en litiscontestation; intenter un procès;
- den Prozesz streitig machen; einen Prozesz anhängig machen;
- contest the trial; lay a case before the court;
- impugnar la litis; el proceso; la lite; presentar una causa al tribunal;

vpl.: C1/633; Cr1/3.

LITERARUM Zie:
- vi praedictarum ---- ducis Johannis/

LITES Zie:
- procuratie ad ----/

LITES PENDENTIEN = onbeslist geschil.
- litis injudicatus;
- litis pendance;

- ungeschlichteter Streit;
- undecided quarrel;
- lite; disputa, indecisa; en suspenso;

vpl.: Lo1/372.

LITH Zie:
- evelen aen lijf oft ----/
- leth;----/
- leth; lidt; lit;----; ledt; let/
- lit ----/
- lyff off ---- dreyghen omme te crencken/

LITIGANDIE Zie:
- justam ant injustam causam ----/

LITIGANTIUM Zie:
- poena remere ----/

LITIGATEUR Zie:
- litigant;----; litigatoer/

LITIGATOER Zie:
- litigant; litigateur;----/

LITIGEEREN; LITIGEREN = vb. proces voeren; procederen.
- litigare;
- procéder;
- prozessieren;
- litigate;
- litigar;

vpl.: T2/129.

LITIGEREN Zie:
- litigeeren;----/

LITIGIE = sub. proces;
- lis; actio; causa;
- procès;
- Prozess;
- lawsuit;
- pleito; causa; proceso;

vpl.: T2/265.

LITIGIEUS MAECKEN = betwistbaar weergeven.
- reddere !Il litigiose; incerte dubie significare;
- rendre litigieux;
- anfechtbar machen;
- reproduce disputably;
- reproducir en forma discutible;

vpl.: C1/294.

LITIGIEUSEN GOEDEN = betwistbare goederen.
- bona litigiosa;
- des biens litigieux;
- anfechtbare Güter;
- contestable goods;
- bienes litigiosos;

vpl.: T1/412.

LITIGIEUX; LITIGIOES = adi. aanvechtbaar; betwistbaar; pleitziek.
- litigiosus; incertus; dubius; anceps; dispensabilis;
- contestable; disputable; en

litige; litigieux;
- anfechtbar; zweifelhaft;
- arguable; debatable; disputable; litigious; contestable;
- contestable; disputable; impugnable; litigioso;

vpl.: T1/516; T2/25, 113, 265.

LITIGIEUX SCATTEN ENDE PRIJSEN = taut. betwistbaar schatten.
- aestimo l litiogiose;
- estimer d'une manière litigieuse;
- anfechtbar schätzen;
- value contestably;
- tasar de una manera litigiosa;

vpl.: T1/412.

LITIGIOES Zie:
- litigieux;----/

LITISCONTESTATIE Zie:
- antwoorde ende ----/
- litiscontestacie;----/

LITISCONTESTATIE OFT RECHTVESTINGE = vaststelling van een geschil.
- litiscontestatio;
- litiscontestation;
- Festsetzung einer Streitigkeit;
- determination of a dispute;
- litiscontestación;

vpl.: Lo4/370.

LITISPENDENCIEN Zie:
- litispendentie;----/

LITISPENDENTIE; LITISPENDENCIEN = sub. tijd gedurende welke een proces aanhangig is; aanhangig geding; onbeslist geschil.
- tempus in quo lis suspendens, suspensa, est; litispendentia; lispendens;
- litispendance;
- die Zeit, während welcher der Prozess anhängig ist; Fortdauer des Prozesses;
- time in which the lawsuit is pending; undecided dispute;
- litispendencia; contienda pendiente;

vpl.: T2/141; MGG 60; Lo1/372.

LITMAET Zie:
- lede; ledemate; litmate;----/

LITMATE Zie:
- lede; ledemate;----; litmaet/

LITTEECKEN OFT MARCK = taut. kenmerk.
- signum distinctivum;
- signe distinctif;
- Kennzeichen;
- distinguishing mark;
- senal; signo; distintivo; marca;

vpl.: PB/III/144.

LITTEKEN Zie:
- lickteecken; lijcteken; licteken; ----; lijcteiken; lijctekijn; lidteken/

LITTEL Zie:
- luttel; ----; lettel; lutter/

LITTERARUM Zie:
- professeur ----/

LITTERE Zie:
- lettere; lettre; letter; ----/

LITTEREN = sub.pl. letteren; ook brief.
- littera;
- lettre;
- Letter; Brief;
- letter;
- carta;

vpl.: LPS 44.

LITTERIS Zie:
- prout in ----/
- presens copia prescripta est extracta et copiata ex originalibus ---- praementionatis et concordat cum eiusdem/

LITTIJL OFT DORPEL = dorpel.
- limen;
- pas de la porte; seuil;
- Türschwelle;
- threshold;
- umbral; limen; tranco;

vpl.: PvB5/574.

LIVE Zie:
- aan den ----/
- lijve; ----/
- metten ---- ter weere setten/
- met sijn propren ----/
- punicie van den ----/
- verbeurte van den ----/

LIVE = sub. lijf; lichaam.
- corpus;
- corps;
- Leib; Körper;
- body;
- cuerpo;

vpl.: ACart 9.

LIVELIJC Zie:
- lieffelijcke; lijflijc; ----/

LIVEREREN; LEVEREREN = vb. in vrijheid stellen.
- libero 1;
- libérer;
- in Freiheit stellen;
- set at liberty;
- poner en libertad;

vpl.: PvB1/189.

LIVEREYE Zie:
- livreije; ----; levreije; leverije/

LIVRANCE; LIVRANTIE = sub.hom. 1. order tot betaling 2. levering 3. wisselbrief.
- 1.mandatum solvendi 2.praebendus; frumentum; imperatum 3. syngrapha;
- 1.ordre à payer 2. livraison 3. lettre change;
- 1.Bezahlungsbefehl 2. Lieferung 3. Wechselbrief;
- 1.order for payment 2.delivery 3. letter of exchange;
- 1.libranza 2.entrega; suministro 3. letra de cambio;

vpl.: PB/II/275,126,255; PvB7/242; PvB1/200.

LIVRANTIE Zie:
- livrance; ----/

LIVREIJE; LIVEREYE; LEVREIJE; LEVERIJE = sub. uniform van een bediende.
- vestimentum famuli;
- uniforme de valet;
- Uniform eines Dieners;
- uniform of a servant;
- librea; uniforme de criado;

vpl.: PvB6/243.

LIVREIJE Zie:
- leverye; ----; levreije/

LIZEBETTENDACH Zie:
- sente ----/

LOCACIEN OFT VERHUERINGEN = taut. verhuring.
- locatio;
- location;
- Vermietung;
- hiring;
- locación;

vpl.: T1/421.

LOCAEL Zie:
- costume ----/

LOCALE USANTIE = plaatselijk gebruik.
- usus localis;
- coutume locale;
- örtliche Sitte;
- local custom;
- uso local; costumbre local;

vpl.: PB/II/311.

LOCATEUR = sub.verhuurder.
- locator;
- locateur; loueur;
- Vermieter;
- lessor; letter;
- arrendador; locatario;

vpl.: T1/416.

LOCATI Zie:
- actio ----/

LOCHEN Zie:
- loechenen; lochenen; logenen; ----; loochnen; leunen; loochenen; loegenen/

LOC

LOCHENEN Zie:
- loechenen;----; logenen; lochen; loochnen; leunen; loochenen; loegenen/

LOCHENEN ENDE MISSAKEN =taut. ontkennen.
- nego I;
- démentir; désavouer; nier;
- leugnen; verneinen;
- deny;
- desdecir; desmentir; negar;
vpl.: T1/324.

LOCHT Zie:
- lichte; liecht; lecht; lucht;----; lochte/
- loecht; lucht;----; luchte;lochte; luft/
- quade ----/
- schietende ---- oft sonne/

LOCHTE Zie:
- lichte; liecht; lecht; lucht;locht; ----/
- loechte; lucht; locht; luchte; ----; luft/

LOCHTEGAT Zie:
- lochtgat; luchtgat; luchtegat; ----; luftgat/

LOCHTER Zie:
- lachter;----/
- lasteringhe; laster; lachter; ----; lachterheit/

LOCHTGAT; LUCHTGAT; LUCHTEGAT; LOCHTEGAT; LUFTGAT = sub. luchtgat.
- spiramentum; spiraculum; lumen;
- soupirail; trou de ventilation; trou d'aération;
- Luftloch;
- an airhole; venthole;
- ventosa; respiradero;
vpl.: B1/51; C2/891; C1/477.

LOCO Zie:
- oculaire inspectie in ----/
- secundo ----/
- suo ----/
- teeckenen ----/

LOCO = ter plaatse.
- in loco;
- sur les lieux;
- an Ort und Stelle;
- on the spot;
- en la plaza;
vpl.: PvB6/33.

LOCO CAUTIONIS = in de plaats van zekerheidstelling.
- loco cautionis;
- au lieu de la caution;
- Sicherstellung; an der Stelle;
- in the place of security;
- en lugar de la caución;
vpl.: Lo5/184.

LOCQUAGIE = sub. verlokking.
- seductio;
- séduction;
- Verlockung;
- seduction;
- seducción;
vpl.: PvB6/106.

LOCQUET; LOKET = klein gat in muur.
- cavum parvum in muro;
- guichet;
- kleines Loch in einer Mauer;
- small hole in a wall;
- chica abertura en muralla;
vpl.: PvB5/575.

LOD Zie:
- lot; loth; lott;----/

LODDER; LODDERBOEVE = sub. landlope r; vagebond.
- vagus;
- vagabond;
- Strolch; Vagabund;
- tramp; vagabond;
- vagabundo; vagamundo; vago;
vpl.:Cr2/970.

LODDERBOEVE Zie:
- lodder;----/

LOECHT; LUCHT; LOCHT; LUCHTE; LOCHTE; LUFT = sub. lucht.
- aer;
- air;
- Luft;
- air;
- aire;
vpl.: Lo3/386.

LOEDE Zie:
- vuten ----/

LOEFFE = sub. aflossing.
- redemptio;
- décharge;
- Ablösung;
- discharge, of a debt;
- amortización;
vpl.: Cr2/983.

LOEFGAETE = muurgat; muuropening.
- aedicula;
- trou dans un mur; niche; embrassure;
- Nische;
- niche;
- abertura; agujero; hendidura; grieta en un muralla;
vpl.: PvB5/572.

LOEGENE ENDE VALSCHEYT = taut. leugen.
- mendacium;
- mensonge;

LOE

- Lüge;
- falsehood; lie;
- mentira;

vpl.: T1/153.

LOEGENEN Zie:

- loechenen; lochenen; logenen; lochen; loochnen; leunen; loochenen;----/

LOEGENERE Zie:

- loegenare; logenare; logenaer; lugenaer;----; loeghener/

LOEGENTALE; LOGENTALE; LOGENTAEL; LOGENE = sub. leugentaal.

- falsa; lingua mendax; mendacia;
- langage mensonger; mensonge;
- Lüge; lügenhafte Rede; Unwahrheit;
- lying; lies;
- mentira;

vpl.: T1/11,200.

LOEGHENER Zie:

- loegenare; logenare; logenaer; lugenaer; loegenere;----/

LOEIJEN OFT PASSAGIEN = taut. zinsneden.

- loci sententiae;
- lois ou passages;
- Sätze;
- passages;
- colones;

vpl.: C1/644.

LOEN Zie:

- den meester sinen ---- sceijden/
- redenlijken ----/
- te wercke gaen omme horen dach ----/

LOENEN Zie:

- van sijn selfs ----/

LOERDEIJNE = soort van vaartuig.

- species navigii;
- espéce de navire;
- eine Art Schiff;
- a kind of vessel;
- una especie de buque;

vpl.: PvB1/253.

LOESSINGHE; LOSSINGE; LOSSINGHE; LOSSENINGE; LOSSE = sub. aflossing; terugbetaling; vrijkoop; afkoop; betaling.

- solutio; redemptio; satisfactio; emptio;
- payement; décharge; relèvement; amortissement; remboursement; annuité;
- Tilgung; Rückzahlung; Ablösung; Abtragung; Bezahlung; Loskauf; Lösung; Abfingung;
- payment; redemption; discharge; buying off; paying off;

LOF

- pago; amortización; reembolso; rescate; redeución; anualidad;

vpl.: Cr2/981,997,1338; T2/87; PB/II/161; DVB 108; T/468; C1/287,310; Lo4/134.

LOEVE Zie:

- loove;----; leuve; louve; love/

LOEVENSCHEN WYN = wijn uit Leuven.

- vinum lovaniense;
- vin de Louvain;
- Wein aus Löwen;
- wine from Louvain;
- vino de Lovaina;

vpl.: PB/II/45.

LOEY Zie:

- loy; loye;----/

LOEYEN OFT EIJCKEN SCHORSSE = taut. looischors; eikebast.

- cortex quercus;
- tan;
- Gerbstoff; Eichenrinde;
- tannin;
- tanino;

vpl.: PvB1/351.

LOEYVEN Zie:

- luyven;----/

LOEYVEN OFF VOORTDOEN; LUYVEN OF VOOR DOEN = taut. luifel.

- subgrunda;
- auvent;
- Schirmadach;
- penthouse;
- sebradille; colgadiza; marquesina;

vpl.: B1; vdV/51; C2/8,91.

LOEZE VIJNDINGE = leugenbedenksels.

- inventiones falsae;
- fausses inventions;
- Lügenhaftigkeit;
- mendacity;
- falsas invenciones;

vpl.: T1/300.

LOFBAER LUIJDEN = eerbare lieden.

- personae honestae;
- des gens honestes;
- ehrbare Leute;
- honest people;
- gente honrada;

vpl.: B2/75.

LOFELIJC Zie:

- loeffelijck; lovelijc; looflijc;---- loflijc; loventlijc/

LOFFBAERLYCK ENDE WEL = taut. degelijk.

- probatus;
- solidement;

LOF

- gediegen;
- solid;
- sólidamente; firmemente; debidamente;

vpl.: B1/45; C2/890.

LOFFELIJCK = adv. deugdelijk; prijzenswaardig; adi. lofwaardig.

- laudabiliter;
- raisonnable; louable; louablement;
- löblich; preislich; lobenswert;
- laudable; commendable;
- sólidamente; debidamente; dignamente; laudablemente; loablemente;

vpl.: C1/45,184.

LOFFELIJCK ENDE TAMELIJK = taut. betamelijk.

- decor et laudabiliter;
- raisonnablement et lonablement;
- geziemend; schicklich;
- decent and praise worthily;
- decentemente y laudablemente; loablemente;

vpl.: C1/45.

LOFFWAERDICH PERSOON Zie:

- lofwaerdige persoon; lofweerdige persoon; loffweirdich persoon; loffweirdig persoon; looffweerdich persoon; lofwerdich persoon; loffwerdich persoon; lofweerdich persoon;----/

LOFFWEIRDICH PERSOON Zie:

- lofwaerdige persoon; lofweerdige persoon;----; loffweirdig persoon; looffweerdich persoon; lofwerdich persoon; loffwerdich persoon; lofweerdich persoon; loffwaerdich persoon/

LOFFWEIRDIG PERSOON Zie:

- lofwaerdige persoon; lofweerdige persoon; loffweirdich persoon; ----; looffweerdich persoon; lofwerdich persoon; loffwerdich persoon; lofweerdich persoon; loffwaerdich persoon/

LOFFWERDICH PERSOON Zie:

- lofwaerdige persoon; lofweerdige persoon; loffweirdich persoon; loffweirdig persoon; looffweerdich persoon; lofwerdich persoon; ----; lofweerdich persoon;----; lofweerdich persoon; loffwaerdich persoon/

LOFLEC TE GHEREKE HOUDEN = in goede en loffelijke staat houden.

- in statu bono et laudabile tenere;
- tenir en bon et louable orde;
- in guter und lobenswerter Beschaffenheit halten;
- keep in good and laudable condition;
- guardiar en buen estado; tener en buenas y laudables condiciones;

vpl.: Lo1/22.

LOFLIJC Zie:

- loeffelijck; lovelijc; looflijc; lofelijc;----; loventlijc/

LOFWAERDIGE; LOFWEERDIGE; LOFFWEIRDICH; LOFFWEIRDIG; LOOFFWEERDICH; LOFWERDICH; LOFFWERDICH; LOFWEERDICH; LOFFWAERDICH PERSOON = eerzaam; lofwaardig mens.

- homo laudabilis;
- gens honorable; gens louable;
- ehrbare Person; lobwürdiger Mensch;
- honourable people; commendable man; praiseworthy man;
- persona loable; persona laudable

vpl.: BVB 49; DVB 18,51; MGG 80,122.

LOFWEERDICH PERSOON Zie:

- lofwaerdige persoon; lofweerdige persoon; loffweirdich persoon; loffweirdig persoon; looffweerdich persoon; lofwerdich persoon; loffwerdich persoon; ----; loffwaerdich persoon/

LOFWEERDIGE PERSOON Zie:

- lofwaerdige persoon;----; loffweirdich persoon; loffweirdig persoon; looffweerdich persoon; lofwerdich persoon; loffwerdich persoon; lofweerdich persoon; loffwaerdich persoon/

LOFWERDICH PERSOON Zie:

- lofwaerdige persoon; lofweerdige persoon; loffweirdich persoon; loffweirdig persoon; looffweerdich persoon;----; loffwerdich persoon; lofweerdich persoon; loffwaerdich persoon/

LOGE Zie:

- logie; loodse; loodze; lootse; loosse;----/

LOGEMENT ENDE QUARTIER = taut. nachtverblijf.

- diversorium nocturnum;
- logis pour la nuit;
- Nachtlager;
- nightabode;
- alojamien to;

vpl.: PB/II/243.

LOGEMENTE OFT VOYERAGIE = overnachting.

- pernoctatio;
- nuitée;
- Uebernachtung;

- overnightstay;
- pernoctación;

vpl.: PvB5/662.

LOGEMIENT Zie:
- gerieven van tafel en ----/

LOEGENE; LOGENE; LOUGENE; LUEGENE; LOGEN = sub. leugen.
- mendacia;
- mensonge;
- Lüge;
- lie;
- embuste; mentira;

vpl.: T2/197,280; Cr2/969; C3/178.

LOGEN Zie:
- loegene; logene; lougene; luegene; ----/

LOGENAER Zie:
- loegenare; logenare; ----; lugenaer; loegenere; loeghener/

LOGENARE Zie:
- loegenare; ----; logenaer; lugenaer; loegenere; loeghener/

LOGENE Zie:
- loegene; ----; lougene; luegene; logen/
- loegentale; logentale; logentael; ----/

LOGENEN Zie:
- loechenen; lochenen; ----; lochen loochnen; leunen; loochenen; loegenen/

LOGENSTRAFFEN Zie:
- logenstroopen; logenstropen; logestrepen; logenstruepen; ---- leugenstrepen/

LOGENSTROOPEN; LOGENSTROPEN; LOGESTREPEN; LOGENSTRUEPEN; LOGENSTRAFFEN; LEUGENSTREPEN = vb. lasteren; iemand voor leugenaar uitmaken.
- arguo III sive insimulo I mendacii; mendaciis noceo II; redarguo III; coargo III aliquem maledico III;
- mentir; démentir; diffamer; traiter quelqu'un de menteur;
- lügen; belügen; verleumden; einen Lügner schimpfen;
- belie; give a person the lie; to slander;
- sacar a uno mentiroso; dejar a uno por montiroso; difamar; calumniar; desmentir; dejar mentir;

vpl.: Cr2/1070; C1/334,711; Lo4/740; Lo5/310; Lo6/216; PvB1/97.

LOGENSTROPEN Zie:
- logenstroopen; ----; logestrepen logenstruepen; logenstraffen; leugenstrepen/

LOGENSTRUEPEN Zie:
- logenstroopen; logenstropen; logestrepen; ----; logenstraffen; leugenstrepen/

LOGENTAEL Zie:
- loegentale; logentale; ----; logene/

LOGENTALE Zie:
- loegentale; ----; logentael; logene/

LOGEREN Zie:
- herberghen oft ----/

LOGERINGE Zie:
- repartitie oft ----/

LOGESTREPEN Zie:
- logenstroopen; logenstropen; ----; logenstruepen; logenstraffen; leugenstrepen/

LOGHENSTROPEN OFT VLIECKEN = taut. bedriegen.
- decipio III;
- tromper;
- betrügen;
- deceive;
- engañar;

vpl.: Ca2/13.

LOGIE; LOODSE; LOODZE; LOOTSE; LOOSSE; LOGE = hom.sub.1. verblijfplaats; onderkomen 2. overdekte galerij; loggia 3. hut.
- 1.hospitium 2. logia 3. casa;
- 1.logis; gîte 2. loge; 3.loge;
- 1.Wohnsitz 2. Loggia 3. Hütte;
- 1.lodging 2. loggia 3. cottage;
- 1.alojamiento 2. pórtico 3. cabaña; choza pequeña;

vpl.: Lo7/38; Lo5/238.

LOGIE OFT UIJLARDE = taut. loggia uitbouwsel.
- exaedificatio;
- loge;
- Ausbau;
- loggia;
- balcón cerrado;

vpl.: C1/187.

LOGIJC Zie:
- logiken; logike; logijcke; ----; loike/

LOGIJCKE Zie:
- logiken; logike; ----; logijc; loike/

LOGIJS Zie:
- logist; ----; logijst; lootsijs; loodsijs/

LOGIJST Zie:
- logist; logijs;----; lootsijs; loodsijs/

LOGIKE Zie:
- logiken; ----; logijcke; logijc; loike/

LOGIKEN; LOGIKE; LOGIJCKE;LOGIJC; LOIKE = sub. denkkunst; leer over de wetten van het denken.
- logica;
- logique;
- Logik;
- logic;
- lógica;

vpl.: T1/378.

LOGIST; LOGIJS; LOGIJST; LOOTSIJS; LOODSIJS = sub. logies; onderdak; nachtverblijf.
- hospitium; mansio;
- logement;
- Unterkunft; Wohnung; Logis;
- lodgings; accomodation for the night;
- alojamiento; hospedaje;

vpl.: PvB1/286; PB2/6.

LOGISTE FOURAIGE = logiesvoedsel.
- victus diversorii;
- nourriture de logement;
- Logisnahrung;
- food in a boardinghouse;
- víveres de alojamiento;

vpl.: PB2/6.

LOICK Zie:
- loke;----/

LOIKE Zie:
- logiken; logike; logijcke; logijc; ----/

LOKE Zie:
- den ---- alleen houden/

LOKE; LOICK = sub. heining; afsluiting.
- saepimentum;
- enceinte; barrière; haie;
- Zaun; Umzäunung;
- fence;
- cerca; valla;

vpl.:

LOKET Zie:
- locquet;----/

LOLBROEDER Zie:
- lollaerd; lollaert;----/

LOLLAERD; LOLLAERT; LOLBROEDER = sub. cellebroeder.
- lollardus; vulgo; mussitator;
- celliste; lollard;
- Mönch der in einer Zelle lebt;
- cellite;

- monje que vive en una celda;

vpl.: T1/189.

LOLLAERT Zie:
- lollaerd;----; lolbroeder/

LOLLEPOT = sub. vetpot.
- foculus; olla vaporia;
- pot à graisse;
- Fetttopf;
- grease pot;
- vasije de engrasador;

vpl.: C1/325.

LOMBAERD; LOMBAERDE; LOMBAERT; LUMBAERT; LOMBARDIER; LUMBAERDER = sub. bank van lening; leninghouder; woekeraar; geldschieter.
- foenerator; lombardus,vulgo; usurarius; danista fenerarius; qui argentariam mutationis facit; qui tabernam argentariam labet;
- lombard; prêteur; usurier;bailleur de fonds; banque de vassal; directeur d'un caisse de crédit;
- Wucherer; Geldgeber; Leihbankeigner;
- usurer; moneylender; keeper of pawn; broker shop;
- matatías; prestamista; usurero banco de titular de empréstito; tenedor de un banco de empréstito;

vpl.: PvB2/262; PB/II/357; T1/100,308; T2/208; PB/III/309.

LOMBAERDE Zie:
- lombaerd;----; lombaert; lumbaert; lombardier/

LOMBAERDEN Zie:
- ter ---- in den woeker draghen/
- versetten ter ----/

LOMBAERT Zie:
- lombaerd; lombaerde;----; lumbaert; lombardier/

LOMBARDIER Zie:
- lombaerd; lombaerde; lombaert; lumbaert;----/

LOMPE Zie:
- lomproer; lontroer;----; lonte; musquet/

LOMPROER; LONTROER; LOMPE; LONTE; MUSQUET = sub. zwaar geweer.
- telum grave; fomes igniarius;
- gros fusil; mousquet;
- schweres Gewehr; Muskete;
- heavy rifle; musket; matchlock;
- fusil pesado; mosquete;

vpl.: PB/II/145; C1/566.

LONE Zie:
- lene; leune;----; lenie/

LONEN Zie:
- loonen;----; loynen/

LONGO USU = volgens langdurig gebruik.
- selon usage prolongé;
- gemäsz langjährigem Gebrauch;
- according to long use;
- según uso de larga duración;
vpl.: B2/165.

LONGUM Zie:
- ad ----/

LONT = lont.
- funiculus;
- mèche;
- Feuerschnur;
- fuse;
- mecha;
vpl.: C1/570.

LONTE Zie:
- lomproer; lontroer; lompe;----; musquet/

LONTROER Zie:
- lomproer;----; lompe; lonte; musquet/

LOOCHENEN Zie:
- loechenen; lochenen; logenen; lochen; loochnen; leunen;----; loegenen/

LOOCHENINGHE OFT DENEGATIE = taut. ontkenning.
- negatio;
- dénégation;
- Verneinung;
- denial;
- negación; desmentida;
vpl.: PB/II/323.

LOOCHNEN Zie:
- loechenen; lochenen; logenen; lochen;----; leunen; loochenen; loegenen/

LOOD Zie:
- loot;----/

LOOD; LOOT = loden kogel voor een musquet.
- glans plumbea telo silicis;
- balle de plomb pour un mousquet;
- bleierne Kugel für eine Muskete;
- lead bullet for a musket;
- bala de plomo de, para, un mosquete;
vpl.: C1/570.

LOOD Zie:
- te ---- stellen/

LOODE Zie:
- buyten ---- staen/
- uit den ---- staan/
- vuten ----/

LOODSE Zie:
- logie;----; loodze; lootse; loosse; loge /

LOODSIJS Zie:
- logist; logijs; logijst; lootsijs; ----/

LOODZE Zie:
- logie; loodse;----; lootse; loosse; loge/

LOOFERYE Zie:
- bedroch oft ----/

LOOFFSGEWIJSE = adv. voorzien van uitsteeksels.
- in forme rerum, quae tendunt;
- en forme d'auvent;
- mit Ausbauen;
- provide with protuberances;
- en forma de puntas;
vpl.: Lo3/378.

LOOFFVE = sub. luifel; afdak.
- subgrunda;
- auvent;
- Vordach; Schutzdach;
- shed;
- colgadizo;
vpl.: Lo1/730.

LOOFFWEERDICH PERSOON Zie:
- lofwaerdige persoon; lofweerdige persoon; loffweirdich persoon; loffweirdig persoon; lofwerdich persoon; loffwerdich persoon; lofweerdich persoon; loffwaerdich persoon/

LOOFLIJC Zie:
- loeffelijck; lovelijc;----; lofelijc; loflijc; loventlijc/

LOOGHEN OFT WAIR = leugen of waarheid.
- mendacium aut veritas;
- mensonge ou vérité;
- Lügen oder Wahrheit;
- lie or truth;
- mentira o verdad;
vpl.: T1/380.

LOON Zie:
- bevrijen van ---- en boden/
- maeckelardij ----/
- vrijen ----/

LOON BILLETMARCKER VAN DE BUITENBIEREN = wedde van de controleur van de geleidebiljetten van de van buiten de stad ingevoerde bieren, 7 gulden, Antwerpen.
- merces custodis libellorum ad comitatum cerevisiarum extra urbem importatarum septem florinae, Antverpia;
- salaire du contrôleur des laissezpasser des bières importées, 7 florins; Anvers;

- Gehalt des Aufsehers der begleitscheine von der ausserhalb der Stadt eingeführten Bieren, 7 Gulden, Antwerpen;
- salary of the controller of the permits of beer imported from outside the town, 7 guilders, Antwerp;
- sueldo anual del inspector de los pases de las cervezas importadas de fuera de la ciudad, 7 florines; Amberes;

vpl.: C1/542.

LOON ENDE SALARIS = taut. loon, salaris.

- merces; praemium; compensatio;
- salaire; paye; récompense;
- Lohn; Gehalt;
- wage; salary; reward;
- sueldo; salario; paga; recompensa;

vpl.: PB/III/350.

LOON POORTIERS VAN DE LANDTPOORTEN = bezoldiging van de poortwachters van de landpoorten voor het nazien van bieren van buiten voor ieder geleidebiljet een stuiver. Antwerpen.

- merces custodum portae portarum terrae prosequendo oculis cerevisiarum extra, pro unoquoque libello ad comitatum unus sestertius, Antverpia;
- appointement des portiers des portes des terres pour la vérification des biéres importées, pour chaque laissez-passer 5 cents; Anvers;
- Gehalt des Aufsehers der Begleitscheine von den ausserhalb der Stadt eingeführten Bieren, 1 Fünfcentsmünze, Antwerpen;
- salary of the gatekeeper of the country gates for the looking after the beer of outside, for each permit 1 penny, Antwerp;
- salario de los llaveros de las puertas en el campo por control de cervezas de fuera de la ciudad cinco cents por cada pase; Amberes;

vpl.: C1/542.

LOON TOESIENDER VAN DE BIEREN KOMENDE UIJT HET CASTEEL SONDER ACCIJSE TE BETALEN = wedde van de opzichter over de uit het kasteel weggevoerde accijnsvrije bieren 50 gulden, Antwerpen.

- merces custodis de cerevisiis liberis tributo ex castello exportatis quinquaginta florinae, Antverpia;

- salaire de l'inspecteur des bières franches exportées du chateau, 50 florins, Anvers;
- Gehalt des Aufsehers auf die aus dem Schlosz weggeführten akzisefreie Biere, 50 Gulden, Antwerpen;
- salary of the inspector on the excisefree beer carried of the castle, 50 guilders, Antwerp;
- sueldo anual del inspector sobre cervezas libres de derechos de consumo y llevadas fuera del castillo, 50 florines, Amberes;

vpl.: C1/542.

LOON WACHTER VAN DEN CAPITEL KELDER = bezoldiging van de wachter van de Kapittelkelder, 10 stuivers per dag. Antwerpen.

- merces custodis cellae capituli, decem sestertii diei, Antverpia;
- appointement du garde de la cave du chapître, 50 cents par jour, Anvers;
- Gehalt des Kapittel-Kellers, 10 Fünfcentsmünzen pro Tag, Antwerpen;
- salary of the keeper of the Kapittel-cellar, 10 pennies daily; Antwerp;
- salario del guarda del sôtano del capitulo, 50 cents diariamente, Amberes;

vpl.: C1/541.

LOON WACHTERS OFT TOESIENDERS OVER DE DEFRAUDATIE VAN DE MAELACCIJSE = wedde der opzichters op de bedriegelijke ontduiking van de maalaccijns per week elk 2 gulden, 10 stuivers de omgaande opzichters 3 gulden 10 stuivers en nog andere 3 gulden per week, Antwerpen.

- merces custodum eludendi fraudulento tributi molendi, unisquibusque septem diebus unoquoque duae florinae et decem sestertii, custodibus pereuntibus tres florinae et decem sestertii et aliis tres florinae unisquibusque septem diebus, Antverpia;
- salaire des inspecteurs des fraudes concernant l'accise du moulage, deux florins cinquante par semaine, Anvers;
- Gehalt des Aufseher auf die betrügerische Umgehung der Mahlakzise, pro Woche jeder 2 Gulden 10 Fünfcentsmünzen, Antwerpen;
- salary of the inspectors on the deceptive fraud of the milling excise, weekly each 2 guilders 10 pennies, Antwerp;

LOO
- salario de los inspectores sobre la ocultación engañosa;
vpl.: C1/542.

LOOP Zie:
- cours ende ----/
- gelde in ---- hebben/
- gerechten ---- nederwairts/
- grave ofte ----/
- intervalle ende ---- van tijden/
- lopensaat, loopense, lopense; lopens; lope;----; lopen/
- schoet ende ----/
- treyn ende ----/

LOOP; LOUP; LOPE; LOOPE = sub.hom. 1.sloot 2. gangbaarheid; waarde; koers.
- 1.fossa 2.pretium nummorum;
- 1.fossé 2. cours;
- 1.Graben 2. Wert; Kurs;
- 1.ditch 2. value, rate;
- 1.zanja; acequia 2. validez; valor;
vpl.: AKB 7; MGG 76; C1/16.

LOOP ENDE SCHOET; SCHOOTE = taut. afvoer.
- deductio;
- décharge; écoulement;
- Abfuhr; Lauf;
- transport;
- desagüe; salida;
vpl.: T1/257; 258.

LOOPE Zie:
- bij intervalle ende ---- van tijde/
- loop; loup; lope;----/

LOOPELINCK; LOPELINC = sub. jong varken.
- porcus parvus;
- porcelet; jeune cochon;
- Junges Schwein;
- piglet;
- puerco joven;
vpl.: PB/IV/63.

LOOPEN Zie:
- desert;----/

LOOPEN OFF LAETEN = taut. waterlaten; sloten.
- fossae;
- cours d'eau;
- Graben;
- ditches;
- zanjas;
vpl.: MGG 76.

LOOPENDE Zie:
- in ---- munte/
- in d'ecker gaende oft ----/
- ongeheerde ---- luijden/

LOOPENDE GHELDT = gangbaar geld.
- pecunia usitata;
- argent courant;

LOO
- übliches Geld;
- current money;
- moneda corriente;
vpl.: PvB5/238.

LOOPENDEN Zie:
- in ---- ghelde oft munte/

LOOPENSAAT; LOOPENSE; LOPENSE; LOPENS; LOPE; LOOP; LOPEN = sub. vierkantsmaat, groot 100 roeden, ca. 1/3 tot 1/5 Ha.
- agri spatium; quadrans iugeri;
- mesure de superficie, d'environ un tiers ou la moitié d'un hectare de 100 decamètres;
- Flächenmass etwa 1/3 bis 1/2 Ha.
- suare measure, about 1/3 to 1/2 Ha.
- medida de superficie de 100 varas, de aprox la tercera parte o la mitad de una hectárea;
vpl.: ACart 18; DVB 26,53.

LOOPENSE Zie:
- loopensaat;----; lopense; lopens; lope; loop; lopen/

LOOPER; LOPER = sub. landloper; vagebond.
- vagus;
- vagabond;
- Landstreicher; Vagabund;
- vagabond; tramp;
- vagabundo;
vpl.: PvB1/552.

LOOPER OFT FUGITIJF = wegloper of vluchteling.
- profugus;
- déserteur ou fugitif;
- Deserteur oder Flüchtling;
- deserter or fugitive;
- desertor o fugitivo;
vpl.: T1/615.

LOOPPLAETSE = plaats alwaar wordt wachtgelopen.
- licus, quo custodia tenetur;
- lieu oú se tient le garde;
- Stelle who die Wache gelaufen wird;
- place where the watch is kept;
- lugar donde se hace guardia;
vpl.: C1/569.

LOORVOGEL Zie:
- loorvoghel; lorevoghel;----; lorevogel/

LOORVOGHEL; LOREVOGHEL; LOORVOGEL; LOREVOGEL = sub. lokvogel.
- avis allector;
- appelant;
- Lockvogel;
- decoy-bird;

LOO

- reclamo; añagaza;
vpl.: PB/II/153.

LOOSE VONDE = sub. kunstgreep, slimme vondsten.
- artificium;
- artifice;
- Kunstgriff; listige Funde;
- artifice; heick;
- artificio;
vpl.: Lo4/766.

LOOSER Zie:
- geveynsder oft ---- voirwairden/

LOOSER OFT GEVEYNSDER VOIRWAIRDEN = taut. voorgewende voorwaarden; schijnvoorwaarden.
- condiciones simulatae;
- conditions feintes;
- Scheinbedingungen;
- pretended conditions;
- condiciones fingidas;
vpl.: T1/173.

LOOSHEIDEN Zie:
- actie van ----/

LOOSHEIT Zie:
- loosheyt;----/

LOOSHEYDE Zie:
- bedrooge ende ----/

LOOSHEY T; LOOSHEIT = sub. bedrog.
- fraus;
- fraude; tromperie;
- Betrug;
- deception; fraud;
- engaño; estafa; fraude;
vpl.: T1/115.

LOOSHEYT Zie:
- bedroch ende ----/

LOOSSE Zie:
- logie; loodse; loodze; lootse; ----; loge/

LOOT; LOOD = sub. lood.
- plumbum;
- plomb;
- Blei;
- lead; plumb;
- plomo;
vpl.: T1/154; C1/616; PB/II/24.

LOOTE Zie:
- te scoote ende te ----/

LOOTE BUIJSE = loden afvoerpijp; loden buizen.
- fistula aquae plumbea; tubi;
- tuyau, pipe de plomb;
- bleie Abfluszröhre;
- lead outlet pipe;
- canalón de plomo; tubos de plomo;
vpl.: C1/191,254.

LOP

LOOTE OFT VLECKE = taut. lood.
- plumbum;
- plomb;
- Blei;
- lead;
- plomo;
vpl.: PvB6/81.

LOOTSE Zie:
- logie; loodse; loodze;----; loosse; loge/

LOOTSIJS Zie:
- logist; logijs; logijst;----; loodsijs/

LOOT SMAN OFT PILOT = taut. loods.
- nauta qui infestantia naves vada demonstrat;
- pilote;
- Lotse;
- pilot;
- práctico;
vpl.: Lo4/136.

LOOTWAPPER Zie:
- blandereele; blandereel; blancereel; blandureel; brandereel; brandereele;----/

LOOVENS Zie:
- schellinch ----/

LOOVEREN = sub.pl. bladeren; lover.
- folia;
- feuillage;
- Blätter; Laub;
- foliage;
- follaje; hojas;
vpl.: Lo7/306.

LOOYER Zie:
- hudevetter; huijdevetter; huydevetter; huyvetter; leertouwer; ledertouwer; lederbereider; ----; vetter; vettere; vettre; velbereijder; louwer/

LOOZEN OFT BEDRIEGELIJCKEN VONDEN = taut. drogredenen.
- conclusiuncula fallax;
- sophisme;
- Sophismus; Truggrund;
- sophism;
- falsas invenciones;
vpl.: T1/299.

LOOZEN VONDEN Zie:
- actie van argeliste oft van subtijlen ende bedriegelijcken oft ----/

LOPE Zie:
- loop; loup;----; loope/
- loopensaat; looperse; lopense; lopens;----; loop; lopen/
- loopke; loop; loup;----/

LOPELINC Zie:
- loopelinck;----/

LOPEN Zie:
- lopensaat; loopense; lopense; lopens; lope; loop;----/

LOPENS Zie:
- loopensaat; loopense; lopense; ----; lope; loop; lopen/

LOPENSE Zie:
- loopensaat; loopense;----; lopens; lope; loop; lopen/

LOPER Zie:
- looper;----/

LOQUATUR = sub. praatzuchtige.
- loquax;
- loquacité;
- Geschwäsziger;
- a talkative person;
- locuaz; charlatán;

vpl.: Cr2/1061.

LOREVOGEL Zie:
- loorvoghel; lorevoghel; loorvogel;----/

LOREVOGHEL Zie:
- loorvoghel;----; loorvogel; lorevogel/

LOS ENDE LIBER = taut. vrij.
- liber;
- libre;
- frei;
- free;
- libre(mente);

vpl.: C1/181.

LOS ENDE VRIJE = taut. onbelemmerd.
- liber;
- quitte et libre;
- unbehindert;
- separated and free;
- sueltos y libres;

vpl.: C1/31.

LOS GEDINGHEN = vrij procederen.
- libere ligitare;
- plaider librement;
- frei prozessieren;
- go to law freely;
- pleitear; litigar; libremente;

vpl.: B2.

LOS; LOSS; LOSSINGHE = sub. 1.aflossing; lossing; inlossing; 2. adi. niet meer schuldig zijnde.
- 1.solutio; exsolutio; redemptio 2.liber; absolutus ;
- 1.amortissement; rachat 2.libre; quitte;
- 1.Tilgung; Einlösung 2.Schuldenfrei;
- 1.redemption 2.not owe anything;

- 1.amortización; reembolso; pago rescate; redención 2. sin deudas;

vpl.: B1/55; C2/892,882,883,997; B1/10; C1/31.

LOS RECHT = sub. vrij recht.
- ius liber;
- droit libre;
- freies Recht;
- free right licence;
- derecho libre;

vpl.: DVB 37.

LOS TE DOEN = vb. af te lossen.
- persolvo III;
- dégager; retirer;
- zu tilgen;
- redeem; pay off;
- amortizar;

vpl.: B2/26; C2/1030.

LOS, VRIJ ENDE SCHADELOOS = onbelemmerd en zonder schade.
- liber et sine damno;
- libre et sans dommage;
- unbehindert und ohne Schaden;
- unimpeded and without damage;
- libre y sin dano;

vpl.: B2/16.

LOSBAERHEYT = sub. aflosbaarheid.
- solubilitas;
- solvabilité;
- Ablöslichkeit;
- redemptability;
- amortización;

vpl.: C1/17.

LOSE Zie:
- binnen ----/

LOSE OFT WOORDT = taut. wachtwoord.
- tessera;
- mot de passe;
- Losung;
- password;
- santo; santo y seña;

vpl.: C1/571

LOSS Zie:
- los ----; lossinghe/

LOSSBAER Zie:
- goet ---- coeren/

LOSSE Zie:
- loessinghe; lossinge; lossinghe; losseninge;----/

LOSSEN Zie:
- swaren ghelde ----/

LOSSEN; LOSSENEN = vb. aflossen; verkopen; inlossen.
- persolvo III; vendo III; solvo III exoncro I; libero I; reimo III;
- dégager; vendre; décharger; amortir; éteindre; rembourser;

LOS

rétirer;
- tilgen; abfragen; bezahlen; ablösen; einlösen;
- redeem; pay off; sell; to discharge;
- amortizar; vender; satisfacer; desempenar; rescatar; redimir; reembolsar;

vpl.: BVB 174; T1/468; B2/15; C2/1030; Ca2/4; Cr2/997.

LOSSEN ENDE QUIJTEN = taut. aflossen.
- debita solvo III;
- amortir; purger;
- tilgen;
- redeem;
- amortizar; levantar;

vpl.: T1/474.

LOSSEN OFF LICHTEN = taut. opheffen.
- abolére;
- soulever;
- aufheben;
- abolish;
- levantar;

vpl.: BVB 117.

LOSSEN OFT REDIMEREN = taut. afkopen; aflossen; inlossen; loskopen; vrijmaken.
- redimo III;
- rédimer; racheter; payer le rançon;
- tilgen; abkaufen; abfinden; einlösen;
- redeem;
- redimir; rescatar;

vpl.: Lo6/28,318,374; C1/21.

LOSSENEN Zie:
- lossen;----/

LOSSENINGE Zie:
- loessinghe; lossinge; lossinghe; ----; losse/

LOSSER Zie:
- geveynsder voirwairden oft ----/

LOSSER = hom.sub. 1.stenenlosser 2. iemand die schepen lost.
- 1.qui lapides exonerat 2. qui naves exonerat;
- 1.déchargeur de briques 2.quelqu'un qui décharge des vaisseaux;
- 1.Steinelöscher 2.jemand der Schiffen löscht;
- 1.unloader of stones 2. someone who unloads ships;
- 1.descargador de piedras 2. descargador;

vpl.: PvB6/64,179.

LOSSINGE Zie:
- acte van quyttinge oft ----/
- delivrance ende ---- absolute/
-

LOT

- loessinghe;----; lossinghe; losseninge; losse/
- ontlastinghe ----/
- ontlaedinghe ----/

LOSSINGE OFTE RANTSOEN = schikking of loskoop; aflossing van rente; pandlossing.
- compositio aut redemtionis pretium; solutio;
- composition ou rançon; rachat; amortissement; retrait; remboursement;
- Abkommen; Tilgung;
- arrangement; redemption;
- composición o rescate; amortización pago;

vpl.: Lo4/282; C1/16,25.

LOSSINGHE Zie:
- beleenen oft ----/
- loessinghe; lossinge;----; losseninge; losse/

LOSSINGHE ENDE NAEDERSCHAP = taut. terugkoop.
- redemptio;
- rachat;
- Zurückkauf;
- repurchare;
- rescate;

vpl.: Cr2/1013/26.

LOST OFT QUIJT = taut. betaald.
- solutus;
- acquitté;
- bezahlt;
- paid;
- pagado;

vpl.: B2/120.

LOT; LOTH; LOTT; LOD = hom. sub.1.stuk land 2. deel van uit te loten delen van onroerend goed. 3. aandeel in land of grondbezit.
- 1.pars agri 2. sors 3. portio possessionis aggerum;
- 1.lot de terrain 2. part d'un immeuble qui fût designé par tirage 3. quote-part d'une terre ou d'une propriété foncière;
- 1.Stück Land 2. Teil von auszulosen Immobilien 3. Anteil in Land oder Grundbesitz;
- 1.plot of land 2.lot; real estate distributed by lot 3. share in land or landed property;
- 1.lote de tierra 2.parte de un immueble que se designabe por via de sorteo 3. participación en un campo de tierra o una fiuca;

vpl.: DVB 24,30; PB/III/293.

LOT OFT LOOF = taut. loting.
- sortitio;
- tirage au sort;
- Losen;

LOT
- drawing of lofs;
- sorteo; quinta;
vpl.: Cr2/1013/15.

LOTEN Zie:
- ghesworen ----/
- lotingen;----/

LOTER(S) Zie:
- gesworen ----/
- collegie van ghesworen ---- van Brussel/

LOTH Zie:
- lot;----; lott; lod/

LOTH OFT SCHOT = taut. aandeel in belastingsaanslag.
- pars impositionis;
- part de l'imposition;
- Anteil in Steuerveranlagung;
- share in tax-assessment;
- parte del amillaramiento;
vpl.: PB/III/381.

LOTHE Zie:
- ten ----/
- ten ---- gevallen/

LOTHEN Zie:
- bij manieren van ---- ende ploten/

LOTHEN ENDE DEIJLEN = uitloten en verdelen.
- sortiri et dividere;
- lotir et partager;
- auslosen und verteilen;
- raffle and divide;
- sortear y repartir;
vpl.: Ca2/166.

LOTHINGE; LOTINGE = sub. verloting; uitloting; aanwijzing van een deel of lot in een boedelscheiding.
- sortitio; sortitus;
- partage au sort; sort;
- Verlosung; Ausspielung; Anweisung von jedermanns Teil in einer Nachlassverteilung;
- raffle; lottery; allocation of everyone's share; a division of property;
- loteria; rifa; sorteo; indicación de parte de cada uno en una partición de herencia;
vpl.: C1/144,178.

LOTHINGE ENDE DEIJLINGHE = het aanwijzen van ieders deel of lot in een boedelscheiding en -verdeling van onroerende goederen.
- assignatio partis aut sortis uniusquisque in separatione et divisione hereditatis bonorum immobilium;
- assignation de la part ou du lot de chacun dans un partage de biens mobiliers ou immobiliers;

LOT
- das Anweisen des Teils von jederman in einer Nachlaszverteilung von unbeweglichen Gütern;
- the assignment of the part of everybody in a division of property of immovable goods;
- asignación de parte o suerte de cada uno en una partición de bienes inmuebles heredados;
vpl.: C1/144,168,178,187,314.

LOTHRIKE; LOTHRYE = Lotharingen.
- Lotharingia;
- Lorraine;
- Lothringen;
- Lorraine;
- lorena;
vpl.: B1/Pr.Tr./1; C2/930; B1:P.W & JI/1.

LOTHRYE Zie:
- lothrike;----/

LOTINGE Zie:
- lothinge;----/

LOTINGEN; LOTEN = vb. bij het lot toedelen.
- sorte tribuere;
- attribuer au sort;
- beim Los zuteilen;
- allot;
- repartir por suerte;
vpl.: C1/577/8.

LOTINGHE ENDE VERTIJDINGHE = loting en verzaking.
- sortitio et defectio;
- partage et renonciation;
- Losen und Verleugnung;
- balloting and neglect;
- sorteo y renuncia;
vpl.: C1/168.

LOTINGHE OFT CAVELE = taut. kaveling.
- divisio ;
- lotissement;
- das Losen; die Parzellierung;
- lotting;
- lote; partida;
vpl.: Lo7/86.

LOTINGHE Zie:
- bij ----/

LOTINGHE ENDE DEIJLINGHE VAN GOEDEN = het aanwijzen van ieders deel of lot in een boedelscheiding.
- demonstratio partem aut sortem uniusquisque in divisione hereditatis;
- partage des biens;
- die Anweisung von jedermans Teil oder Los in einer Nachlaszverteilung;
- the assignment of everybody's

part in a division of property;
- designación de la parte o suerte de cada uno en una partición de la herencia;
vpl.: C1/168; 314.

LOTINGHE ENDE VERTIJDINGHE = loting en verzaking.
- sortitio et defectio;
- partage et renonciation;
- Losen und Verleugnung;
- balloting and neglect;
- sorteo y renuncia;
vpl.: C1/168.

LOTINGHE OFT CAVELLE = taut. kaveling.
- divisio;
- lotissement;
- das Losen; die Parzellierung;
- lotting;
- lote; partida;
vpl.: Lo7/86.

LOTT Zie:
- lot ; loth; ----; lod/

LOTTER Zie:
- lutter; luter; luiter; ----; louter/

LOUGENE Zie:
- luegene; logene; ----; logen/
- loegene; logene; -----; luegene; logen/

LOUP Zie:
- loop; ----; lope; loope/

LOUTER Zie:
- lutter; luter; luiter; lotter----/

LOUVE Zie:
- loove; loeve; leuve; ----; love/

LOVE Zie:
- loove; loeve; leuve; louve; ----/

LOVEEN = sub. buntgras.
- genus herbae;
- oreille de souris;
- Silbergras;
- miosotis;
- hierba de terreno pantanoso;
vpl.: AKB 15.

LOVELIJC Zie:
- loeffelijck; ----; looflijc; lofelijc; loflijc; loventlijc/

LOVELYCK ENDE TAEMELYCK = geloofwaardig en betamelijk.
- credibilis et conveniens;
- digne de foi et convenable;
- glaubhaft und geziemend;
- trustworthy and becoming;
- de toda credibilidad y debidamente;
vpl.: PB/III/164.

LOVEN Zie:
- doen ----/
- laeten ---- oft vercoopen/
- leengoederen ----/
- meerderjaerigheydt ---- 25 jaeren/
- peeter van ----/
- peetermannen van ----/
- plecke ----/

LOVENS Zie:
- broodt ----/
- grijp ----/
- halfter ----/
- hellinch ----/
- hellingh ----/
- klinckaert ----/
- molevat ----/
- mudde ----/
- penninch ----/
- plecke ----/
- pondt ----/
- quaert ----/
- schellinck ----/
- viertel ----/
- cromstert ----/

LOVENS OFT NIEUWE = muntsoorten geslagen in Leuven.
- nummus Lovaniensis;
- monnaie de Louvain;
- Münze; Art Münzen geprägt in Löwen;
- coin; coin stroken in Louvain;
- clases de moneda acuñada en Lovaina;
vpl.: C1/240.

LOVENSCHE Zie:
- weeghgelt aen de ---- poorte/

LOVENSCHE POORTE = leuvense stadspoort.
- porta urbis Lovaniensie;
- porte de la ville de Louvain;
- Stadttor von Löwen;
- towngate of Louvain ; Louvain Gate;
- puerta lovaniense; puerta de la ciudad de Louvaina;
vpl.: C1/204.

LOVENSCHEN Zie:
- goederen gelegen ten ---- rechte/

LOVENSCHEN MUDDE = Leuvens mud.
- mensura lovaniensis;
- hectolitre de Louvain;
- Löwens Hektoliter;
- hectolitre of Louvain;
- hecyolitro de Lovaina;
vpl.: PB/III/294.

LOVENSCHEN PEETER = gouden muntsoort gelijk aan 24 stuivers Leuvens, geslagen onder Philips van

LOY

Sint Pol 1427-1430, doch ook gouden munt geslagen onder Philips de Goede 1430-1467.
- nummus Lovaniensis;
- monnaie de Louvain ;
- Münze; goldne Münze geprägt unter Philips von Sankt Pol 1427-1430 jedoch auch unter Philips der Gute 1430-1467;
- coin; gold coin stroken under Philip of St.Pol 1427-1430 but also under Philip the Good 1430 -1467;
- clade de moneda de oro de Lovaina;

vpl.: C1/240.

LOVENTLIJC Zie:
- loeffelijck; lovelijc; looflijc;lofelijc; loflijc;----/

LOVINGE ENDE LICITATIE = taut. bod.
- licitatio;
- enchére offre;
- Gebot;
- bid;
- venta pública al mejor postor;

vpl.: PvB1/303.

LOY; LOYE; LOEY = sub. verordening; wet.
- lex; ordinatio;
- loi;
- Gesetz;
- law;
- ley; ordenanza; decreto; estatuto;

vpl.: T2/294.

LOY GEHEETEN LEX RHODIA = wet genoemd de Lex Rhodia, omdat deze casuspositie zich voor het eerst voordeed bij het eiland Rodes.
- lex Rhodia;
- loi nommé Lex Rhodia, parce qu' elle fût appliquée la première fois près de l'île de Rhodes;
- Gesetz genannt Lex Rhodia weil es zuerst auf dem Insel Rhodes angewandt wurde;
- law called Lex Rhodia because it was applied for the first time near the isle of Rhodes;
- ley llamada Lex Rhodia por habérsela aplicada por vez primera cerca de la isla de Rodas;

vpl.: T1/629.

LOY PENAEL = sub. strafrecht; wet.
- lex poenam sanciens; poenae ius;
- droit criminel;
- Strafrecht;
- criminal law;
- derecho penal; derecho criminal;

vpl.: T2/293.

LUB

LOYALIJCK = adv. loyaal; getrouw; oprecht.
- fideliter;
- loyalement;
- loyal; treu;
- loyal;
- honesto;

vpl.: PvB1/444.

LOYE Zie:
- loy;----; loey/

LOYE = hom.sub. 1.lood of waarmerk waarmede laken werd voorzien als teken van betaling van de lakenaccijns 2. wet.
- 1.tessera pannorum 2. lex;
- 1.marque sur un drap en signe que l'accise en est payée 2.lois;
- 1.Warenzeichen auf Tuch, zum Zeichen dass der Steuer bezahlt war 2. Gesetz;
- 1.lead seal 2. law;
- 1.marca de la cual está provisto el paño como señal de pago de derechos sobre el consuma del paño 2. ley;

vpl.: C1/203; T1/388; Lo7/204.

LOYE, RUNNE OFT SCHORSSE = taut. sub. schors; bast.
- liber arboris; cortex;
- écorce;
- Rinde; Borke;
- rind; bark;
- corteza;

vpl.: PvB3/370.

LOYNEN Zie:
- loonen; lonen;----/

LOYRECHT = sub. rechtswetenschap.
- iuris disciplina;
- jurisprodence; science du droit;
- Rechtswissenschaft;
- jurisprudence;
- ciencia del derecho; jurisprudencia;

vpl.: T2/85.

LOYRECHTEN = sub.pl. romeins recht.
- ius Romanum;
- droit romain;
- römisches Recht;
- roman law;
- derecho romano;

vpl.: T2/371.

LUBARDVEL Zie:
- lupaerdevel; lupaertvel; liebaertvel; libaertvel; liebartvel; liebardvel;----/

LUBART Zie:
- lupaert; liebaert; libaert; liebart; liebard;----/

LUBBEN = vb. ontmannen.
- castro l; emasculo l; eunucho l; eviro l; virilia exseco l;
- châtrer; émasculer;
- entmannen; kastrieren;
- castrate; effeminate; unman;
- capar; castrar; emascular;

vpl.: T1/139.

LUBEECKS BIER = bier van Lübeck
- cerevisia Lubeci;
- bière de Lübeck;
- Bier von Lübeck;
- beer of Lübeck;
- cerveza de Lübeck;

vpl.: PB/III/323.

LUCE MERIDINIA CLARIUS = helderder dan middaglicht.
- luce meridinia clarius;
- plus claire que la lumière de midi;
- klarer als Mittagslicht;
- brighter than the light in the afternoon;
- más claro; más claramente, que la luz del mediodia;

vpl.: MGG 211.

LUCERNE = sub. lynx.
- lynx;
- lynx;
- Luchs;
- lynx;
- lince; lobo cerval;

vpl.: PB/II/39.

LUCERNEVEL = sub. huid van de lynx;
- pellis lynxis;
- peau du lynx;
- Luchsfell;
- skin of a lynx;
- piel de lince;

vpl.: PB/II/46.

LUCHT Zie:
- lichte; liecht; lecht; ----;locht; lochte/
- loecht;----; locht; luchte; lochte; luft/

LUCHTE Zie:
- loecht; lucht; locht;----; lochte; luft/

LUCHTEGAT Zie:
- lochtgat; luchtgat;----; lochtegat; luftgat/

LUCHTELIKE Zie:
- lichtelic; lichtelijc; lichtelike; ----/

LUCHTGAT Zie:
- lochtgat;----; luchtegat; lochtegat; luftgat/

LUCIDA Zie:
- intervalla ----/

LUCRATIJF Zie:
- saken ----/

LUCRATIJF = adi. winstgevend.
- fructuosus; lucrosus; utilis;
- lucratif; profitable;
- einträglich; gewinnbringend;
- lucrative; profitable;
- lucrativo; remunerador; ventajoso;

vpl.: T2/62.

LUDE(N) Zie:
- die guede ----/
- goeden lijden;----/
- lieden;----/
- meysemede ----/
- meyseneijden ----/
- temerarie ende ----/
- uytlantschen ----/
- vrije kersten ----/

LUDE; LUDEN; LIEDE; LIE; LUIDE; LEDE; LEDEN; LUYDEN = sub.pl. lieden.
- populus; homines;
- gens; personnes;
- Leute;
- folks; people;
- gente; personas;

vpl.: ACart 9; T2/97; B2/.

LUDE ENDE ONDERSATEN = taut. 1.ingezetenen 2.onderdanen.
- 1.incolae 2. dediticii;
- 1.habitants 2. sujets;
- Einwohner; 1+2.
- inhabitants; 1+2.
- 1.habitantes 2. súbditos;

vpl.: MGG 1.

LUDEN Zie:
- lude;----; liede; lie; luide; lede; leden; luijden/
- meysemede ----/
- temerarie ende overdadige occupeerder; spolieerder ende aenveerder van anderen ---- goet/
- vuytlantschen ----/

LUDER Zie:
- clockluyder; clockeluder; clocluder; clockenluder; clockenludere;----; luijer; luyer/

LUDER = adv. comp. luider.
- clare; clara,magna voce;
- à voix plus haute;
- lauter;
- more loudly;
- con voz más alta;

vpl.: T2/66.

LUDICKSCHEN WYN = wijn uit Luik.
- vinum de Leodio;
- vin de Liège;
- Wein aus Lüttisch;
- wine from Liége;

- vino de Liejas;
vpl.: PB/II/45.

LUEGENE Zie:
- loegene; logene; lougene;----; logen/

LUEGENE ENDE VALSCHEYT = leugens en valsheid.
- mendacium et falsitas;
- mensonges et perfidie;
- Lügen und Falschheit;
- lies and perfidy;
- mentiras y perfidia;
vpl.: T1/411.

LUEKE Zie:
- luke;----/

LUEKEMUER Zie:
- luijkmuer; luekemuer;----/

LUFT Zie:
- loecht; lucht; locht; luchte; lochte;----/

LUFTGAT Zie:
- lochtgat; luchtgat; luchtegat; lochtegat;----/

LUGENAER Zie:
- loegenare; logenare; logenaer; ----; loegenere; loeghener/

LUICIE ENDE PUNICIE = taut. bestraffing; straf.
- poena;
- peine; punition;
- Strafe;
- punishment;
- castigo; pena; punición;
vpl.: T1/387.

LUIDE Zie:
- lude; luden; liede; lie;----; lede; leden; luyden/

LUIJCKMUER; LUKEMUER; LUEKEMUER = sub. scheidsmuur tussen tuinen, open plaatsen, Maastricht.
- sepes inter hortus; trajectum ad Mosam;
- mur de séparation entre jardins, places ouvertes; Maestricht;
- Scheidemauer zwischen Gärten, offenen Stellen; Mastricht;
- partitionwall between gardens, open places; Maastricht;
- pared medianera entre jardines Mastrich;
vpl.: Cr2/1042.

LUIJCXSCHE SCHELLING = luikse schelling.
- nummus leovaniae;
- esquelin de Liège;
- löwener Schilling;
- coin of Louvain;
- esquelino Liejés;
vpl.: PvB5/162.

LUIJDEN Zie:
- alarm ----/
- buijten gesetenen ----/
- gagie ---- op den toren/
- gehaude ----/
- geinfecteerde ----/
- lieden,---- met eere/
- lofbaer ----/
- mudtsche ----/
- passanten oft reijzende ----/

LUIJDEN EN INHOUDEN = taut. inhoud.
- summa; ea quae continentur;
- contenu;
- Inhalt;
- contents;
- contenido;
vpl.: DVB 78.

LUIJDEN, GEBUEREN EN INGESETENEN = taut. omwonenden.
- accolae; circumiacentes; qui circa habitant;
- voisins;
- Nachbarn;
- neighbours;
- circunvecinos;
vpl.: MGG 11.

LUIJDEN NEUTERAELE = neutrale lui; lieden.
- homines medii; neutrius partis;
- personnes neutres;
- neutrale Leute;
- neutral people;
- gente neutral;
vpl.: C1/18.

LUIJDEN VAN WAPENEN = krijgslieden.
- milites;
- guerriers; soldats;
- Krieger;
- soldiers;
- gente de guerra;
vpl.: PvB1/11.

LUIJDER Zie:
- gagie ---- op den toren/

LUIJDINGHE Zie:
- met ---- der clocken/

LUIJEN Zie:
- middag ----/

LUIJENDIJCK Zie:
- recht van den ----/

LUIJER Zie:
- clockluyder; clockeluder; clocluder; clockenluder; clockenludere; luder;----; luyer/

LUIJSTEREN Zie:
- toe f'----/

LUP

LUIJTHAGHE Zie:
- recht van den weghghelde van de ----/

LUITER Zie:
- lutter; luter;----; lotter; louter/

LUKE; LUEKE = sub. schutting.
- saepes;
- horde;
- Zaun;
- fence;
- valla; palanquera; vallado; cerco;

vpl.: C3/182.

LUKEMUER Zie:
- luijckmuer;----; luekemuer/

LUMBAERT Zie:
- lombaerd; lombaerde; lombaert; ----; lombardier/

LUMENARIE Zie:
- luminarijs;----/

LUMINARIJS; LUMENARIE = sub. verlichting.
- illuminatio; illustratio;
- illumination;
- Beleuchtung;
- illumination; lightning;
- alumbrado;

vpl.: T1/182.

LUNDEN = sub. Emden.
- Emdae;
- Emden;
- Emden;
- Emden;
- Emden;

vpl.: Lo4/212.

LUNEBORGHS BIER = bier van Luneburg.
- cerevisia Luneburgi;
- bière de Lüneburg;
- Bier von Luneburg;
- beer of Luneburg;
- cerveza de Luneburgo;

vpl.: PB/III/323.

LUPAERDEVEL; LUPAERTVEL; LIEBAERTVEL; LIBAERTVEL; LIEBARTVEL; LIEBARDVEL; LUBARTVEL = sub. luipaardhuid.
- pellis leopardi;
- peau de léopard;
- Haut des Leopards;
- skin of a leopard;
- piel de leopardo;

vpl.: PB/II/46.

LUPAERT; LIEBAERT; LIBAERT; LIEBART; LIEBARD; LUBART = sub. luipaard.
- leopardus;
- léopard;

LUT
- Leopard;
- leopard;
- leopardo;

vpl.: PB/II/39.

LUPAERTVEL Zie:
- lupaerdevel; ----; liebaertvel; libaertvel; liebartvel; liebardvel; lubartvel/

LUPZATE = sub. landmaat in de Meyerij Den Bosch groot ca. 2500 m^2.
- . mensura iugeri in Buscoducem;
- mesure de terre dans la mairie le Bois le Duc d'environ 2500 m. de côté;
- Landmasz in der Meierei Herzogenbusch;
- land measure in the Bailiwick of Bois le Duc;
- medida de superficie en alrededores de Bois le Duc siendo cerca de 2500 m^2;

vpl.: C1/231.

LUTER Zie:
- lutter;----; luiter; lotter; louter/

LUTSENBURCH = sub. Luxemburg.
- Luciburgum; Lutsenburgum; Augusta Romanduorum;
- Luxembourg;
- Luxemburg;
- Luxemburg;
- Luxemburgo;

vpl.: B1:P.W&J.I/1.

LUTTEL; LITTEL; LETTEL; LUTTER = num. weinig.
- paululum; parvus;
- peu;
- wenig;
- few; little;
- poco;

vpl.: PB/III/345; C1/605.

LUTTEL LIEDEN = minder dan 10 personen.
- gens parva;
- groupe de moins de dix personnes
- Gruppe von weniger als zehn Personen;
- group of lesser than ten persons;
- grupo de menos de diez personas;

vpl.: T1/359.

LUTTEL MIN OFT MEER = weinig minder of meer.
- parvus minus aut plusculus;
- plus ou moins; à peu près;
- mehr oder weniger;
- more or less;
- poco más o menos; alrededor; aproximadamente;

vpl.: T1/455.

LUTTEL OFT VELE = weinig of veel.
- parvum aut multum;
- peu ou beaucoup;
- wenig oder viel;
- few or many; little or much;
- poco o mucho;

vpl.: C1/532.

LUTTER Zie:
- fijn ---- gout/
- luttel; littel; lettel;----/

LUTTER; LUTER; LUITER; LOTTER; Louter = adv. louter; zuiver.
- mere; pure; sincere;
- pur;
- lauter; nur; nichts als;
- mere; pure;
- acendrado; puro;

vpl.: T2/371.

LUUDEN Zie:
- lieden;----/

LUWIJN, OVERTUIJCH; OVERTOGE; OVERTOOCH; OVERTUUCH; OVERTUYCH = kussensloop.
- involucrum pulvini;
- taie;
- Kissenüberzug;
- pillowcase;
- funda de almohada;

vpl.: Lo3/184.

LUXEREN = vb. verlengen.
- longiorem facere;
- allonger;
- verlängern;
- to prolong;
- prolongar; renovar;

vpl.: Cr2/1041.

LUXURIE Zie:
- adulterie oft overspel;----/
- criem van ---- teghens natuere/
- int crieme ----/

LUXURIOSELIJC Zie:
- vuylijc; scandelijc ende ---- leven/

LUYCKSCHE PERSOONEN = luikenaars.
- personae e Luik;
- Liégeoises;
- lüttichse Persone;
- people from Liège;
- liejeses;

vpl.: Cr2/1037.

LUYDE VAN WAPENEN = krijgslieden.
- milites;
- guerriers; soldats;
- Krieger;
- soldiers;
- gente de guerra;

vpl.: PvB1/11.

LUYDEN Zie:
- bejairde ----/
- gehaude ----/
- kuermoidtsche ----/
- lofbaer ----/
- lude; luden; liede; lie; luide; lede; leden;----/
- ongeheerde loopende ----/
- mudtsche ----/
- plaetze buyten gesichte ende verkeeringen van den ----/
- vuyle leechganghers ende onnutte ----/

LUYDEN TE PEERDE = lieden te paard.
- equites;
- gens à cheval;
- Leute zu Pferd; Reiter;
- horseman;
- gente a caballo;

vpl.: Ca2/425.

LUYDER Zie:
- luijer;----; luder; clockenluder; clockeluder; clocluder; clockenludere/

LUYDICK = luik.
- Leodium;
- Liège;
- Lütich;
- Liege;
- Lieja;

vpl.: PvB1/11.

LUYER Zie:
- clockluyder; clockeluder; clocluder; clockenluder; clockenludere; luder; luijer;----/

LUYPEN = vb. biersoort.
- species cerevisiae;
- espèce de bière;
- Art Bier;
- type, brand of beer;
- tipo de cerveza;

vpl.: PB/II/33.

LUYTENAN = sub. plaatsvervanger.
- substitutus;
- remplaçant;
- Stellvertreter;
- substitute;
- sustituto; reemplazante;

vpl.: PB/IV/166.

LUYTER GOUDTS = zuiver goud.
- aurum purum;
- de l'or pur;
- reines Gold;
- pure gold;
- oro puro; oro fino; oro de ley;

vpl.: PB/IV/450.

LUYVEN OF VOORDOEN; LOEYVEN OFF VOORTDOEN = taut. luifel.

LYF

- subgrunda;
- auvent;
- Schirmdach;
- penthouse;
- sobradillo; colgadizo; marquesina;

vpl.: B1; vdV/51; C2/891.

LYASSE Zie:
- liach; linche; ----/

LYCOOP Zie:
- lijfcoop; ----; lijtcoop; lijffcoop; litcoop; liccoop; licoop; wijncoop; wiincoop; wincoop; wijncoip; wijncop; wijncope; wijncoopspenninc/

LYDEN Zie:
- schade ende onghemack ----/

LYD OFT PASSAGE = taut. doorgang.
- transitus;
- passage;
- Durchgang;
- passage;
- paso;

vpl.: PB/III/346.

LYEN Zie:
- lien; lijen; ----; liken/

LYFF Zie:
- t'---- verbueren/
- wijsen op syn ----/

LYFF OFF LITH DREYGHEN OMME TE CRENKEN = dreigen schade toe te brengen aan lichaam of ledemaat.
- minari adficiendo alicui detrimento;
- menacer de blesser quelqu'un a;
- mit Körperverletzungen drohen;
- threaten to inflict bodily injuries
- amenazar a uno lesionarle;

vpl.: B/13; C2/884.

LYFFPACHT; LIJFPACHT = sub. levenslange huur of pacht.
- conductio durante vita;
- location ou bail à vie;
- lebenslängliche Miete oder Pacht;
- lifelong rent or lease;
- alquiler o arrendamiento para toda la vida;

vpl.: PB/II/15.

LYFFPENSIE; LIJFPENSIE; LIJFPENSE; LIJFFPENSIE = sub. lijfrente.
- reditus status; pensio perpetua;
- rente viagère; pension viagère;
- Leibrente;
- lifeannuity;
- renta vitalicia; pensión vitalicia; vitalicio;

vpl.: PB/II/88; Cr/34.

LYN

LYFFPENSIEN Zie:
- lyfpenningen; ----/

LYFFSTRAF OFT CORPORELE = taut. lijfstraf.
- corporis verbera;
- peine corporelle;
- Körperstrafe;
- corporal punishment;
- castigo corporal;

vpl.: PB/II/142.

LYFFVE Zie:
- aentastinghe van ---- oft prise de corps/

LYFLICK AENDEN HEYLIGHEN ZWEEREN = lichamelijk zweren voor God en de heiligen.
- corporaliter iurare pro Deo et sanctis;
- jurer corporellement devant Dieu et les Saints;
- körperlich schwören vor Gott und die Heiligen;
- swear corporally before God and the Saints;
- jurar corporalmente ante Dios y los Santos;

vpl.: Lo1/118.

LYFPENNINGEN; LYFFPENSIEN = subpl. lijfrenten.
- pensio perpetua;
- pensions viagères;
- Leibrenten;
- life-annuity;
- renta vitalicia; pensión vitalicia

vpl.: C3/4.

LYMBORGH = Limburg.
- Limburgia;
- Limbourg;
- Limburg;
- Limburg;
- Limburgo;

vpl.: C2/930; B1:Pr.Tr./1.

LYMOEGIEN OFT VELT HAEN = fasant.
- phasianus;
- faisan;
- Fasan;
- pheasant;
- faisán;

vpl.: PB/III/498.

LYND Zie:
- lindt; lint; lijnt; ----/

LYNEGEWAET; LINEGEWADE = sub. linnengoed.
- lintea-orum;
- linge; linge de corps;
- Leinenzeug;
- linen;
- lencería; géneros de lienzo; ropa blanca;

vpl.: B1/37; C2/888.

LYN

LYNENGAREN; LINEGAREN; LINEGAERN = linnen garens.
- lina lintea;
- fil de lin;
- Leinengarn;
- linen yarn;
- hilo de lino;

vpl.: Cu1/8.

LYNEN LAECKEN ENDE WOLLEN EGEEN FATSOEN HEBBENDE = niet op maat gesneden/geweven wollen of linnen lakens.
- panni linei aut lanei secti aut texti;
- des draps de toile ou de laine qui ne sont pas coupés à la mesure;
- wollene oder leinene Bettücher die nicht nach dem Masze gewoben worden sind;
- woollen or linnen cloth not cut or woven to measure;
- telas de lana de hilo sin cortar a medida;

vpl.: B1/37; C2/888.

LYNEN LAKENEN = linnen stoffen.
- panni lintei;
- étoffes de lin;
- leinene Stoffe;
- linens;
- telas de lino;

vpl.: Cu1/8.

LYNENWERCKE Zie:
- comenschap van zijden, seayen ende ----/

LYNEWAET OFT AMMELAECKEN = taut. sub. tafellaken.
- pannus lan eus mensae;
- nappe;
- Tischtuch;
- tablecloth;
- mantel, paño de mesa;

vpl.: PvB3/364.

LYNEWAT = sub. lijnwaad; linnen.
- linteus;
- toile de lin;
- Leinwand; Leinen;
- linen;
- lienzo; lenceria;

vpl.: PvB3/364.

LYNGOENE OFT SPECIE = taut. gesmolten metaal.
- solvere metallum solutum;
- métal fondu;
- verfüttetes Metall;
- molten metal;
- metal fundido;

vpl.: PB/II/387.

LYNGOENE Zie:
- masse oft ----/

LYV

LYNWAETERYE; LIJNWERC = sub. linnengoed.
- lintea;
- linge;
- Wäsche;
- linen;
- lenceria; ropa blanca;

vpl.: PvB1/246.

LYNSAET; LYSAET = sub. lijnzaad.
- semen lini;
- graine de lin;
- Leinsamen; Leinsaat;
- linseed;
- linaza;

vpl.: PB/II/47; PB/III/294.

LYRIAKAEL Zie:
- medecyne ----/

LYSAET Zie:
- lynsaet;----/

LYVE Zie:
- gifte metten levenden ----/
- sekerheyt van ----/

NB. VINDPLAATS + HABITATIO + LIEU OU L'ON A TROUVE + FUNDORT + FINDING PLACE + HABITACION = vpl.

-M-

MAACKEN MAGTIG = machtigen.
- potestatem dare alicui aliquid faciendi;
- autoriser;
- ermächtigen;
- authorize;
- apoderar;

vpl.: DVB 22.

MAAKEN; MAECKEN = vb. maken.
- facio III; instituto III;:
- faire; construir;
- machen ; konstruieren;
- make; construct;
- hacer; construir;

vpl.: BVB 14; ACart 13.

MAALLOON; MALERIE; MAELGELT = sub. maalloon; loon dat bedongen mocht worden voor het malen van granen.
- merces molitorum; merces pistori;
- rémunération au meunier pour moudre le grain; mouture;
- der bewilligte Lohn fürs Mahlen von Getreide; Mahlgeld; Müllerlohn;
- lawful remuneration for the grinding of grain; multure;
- remuneración que se debe al molinero para moler el trigo;

vpl.: ACart 3,43.

MAANBRIEVE Zie:
- bestoer ofte ----/

MAATE Zie:
- mate;----; maet; maete/

MAATEN; MATEN = sub.pl. maten.
- mensura; modus;
- mesure;
- Mass;
- measure;
- medida;

vpl.: ACart 17.

MACHGESCHEYDT; MAECHSCHEIT; MAGESCHEIT; MAECHGESCHEIT; MAGESCHEYT; MAGGHESCHEYT = sub. boedelscheiding.
- digressio bonorum; separatio bonorum;
- liquidation; partage d'une succession;
- Nachlassverteilung;

- division of property; division of estate;
- partición de herencia;

vpl.: BVB 171; Cr2/972.

MACHINACIE OM TE MISLEYDEN OFT BEDRIEGELIJCKE OPSET = taut. opzet tot bedrog.
- dolus;
- propos délibéré de tromper quelqu'un;
- Absicht zum Betrug;
- entent to deceive;
- propósito deliberado de engañar a uno;

vpl.: T1/300.

MACHINATIE Zie:
- behendige, scalcke ende opgesette ----/

MACHOMET = Mahomed; Mohammed.
- Mahomet;
- Mohammed;
- Mahomed;
- Mahoma;

vpl.: T1/175.

MACHMEN = vb. kan men. contr.
- potestatem habeo II;
- pouvoir; on peut;
- dürfen; darf man;
- one can;
- se puede;

vpl.: BVB 178; C1/15.

MACHSCAP Zie:
- maegscap; maeghschap; maegschap; maesscap; maesscappe; maesschap; maesschappe;----/

MACHT Zie:
- faculteijt ende ----/
- gewariger ----/
- groet orber ende ----/
- last, ---- ende authoriteijt/
- na hore ---- pinen/
- naar hen ----/
- nyemens ---- oft dwanck/
- stadt ende ---- van privilegie/
- water, warande, wilt, wijnt in theren ----/

MACHT; MACHTE = sub.jurisdictie.
- jurisdictio;
- juridiction;
- Jurisdiktion;
- jurisdiction;
- jurisdicción;

vpl.: T2/371.

MACHT; AUTHORITEIJT ENDE LAST = taut. volmacht.
- auctoritas;
- pleins pouvoirs;
- Vollmacht;

- full powers;
- mandato y poder y autorización;

vpl.: BVB 107.

MACHT; MAGT ENDE PROCURATIE = taut. gevolmachtigd.
- cum mandatis missus; procurator;
- autorisé;
- beauftragt;
- authorized;
- autorizado; apoderado;

vpl.: DVB 17.

MACHT ENDE EFFECT = taut. uitwerking; gevolg.
- effectus;
- effet;
- Wirkung; Folge;
- effect;
- efecto; resultado; consecuencia;

vpl.: PB/III/5.

MACHT ENDE FACULTEYT = taut. vermogen; gave; bevoegdheid.
- acultas;
- faculté; pouvoir;
- Befugnis; Vermögen;
- capacity; competence;
- facultad; poder;

vpl.: T1/522.

MACHT ENDE VIRTUYT = macht en deugdelijkheid.
- potestas et virtus;
- pouvoir et vertu;
- Kraft und Tauglichkeit;
- power and virtuos;
- poder;

vpl.: PvB1/190.

MACHTBREEF Zie:
- machtbrieve; machtbrief;----/

MACHTBRIEF Zie:
- machtbrieve;----; machtbreef/

MACHTBRIEVE; MACHTBRIEF; MACHTBREEF = sub. volmachtsbrief.
- littera procurationis;
- lettre d'autorisation; lettre de procuration;
- Instruktion; Vollmachtbrief;
- letter of authorization;
- carta de autorización;

vpl.: T1/66.

MACHTE Zie:
- macht;----/

MACHTELOOS ENDE NUL = taut. van onwaarde; waardeloos.
- nullus; vacuus;
- nullité et sans valeur;
- ungültig; wertlos;
- null and void; worthless;
- nulidad; sin valor;

vpl.: B2/98.

MACHTELOOS ENDE VAN ONWEERDEN = taut. waardeloos.
- sine valore;
- sans force et de nulle valeur;
- wertlos;
- worthless;
- sin valor; nulo;

vpl.: Lo3/338.

MACHTELOOS, NUL ENDE VAN ONWEERDE = taut. waardeloos; ongeldig.
- nullus; impotens et irritus;
- sans valeur; non valable;
- wertlos; ungültig;
- null; void and invalid;
- nulo; sin valor; carente de valor; sin efecto;

vpl.: Ord.Ka/5; B1.

MACHTEN Zie:
- wesende in volle ----/

MACHTICH Zie:
- des ---- sijnde/
- die ---- zij/
- heuren sinnen niet ----/
- mechtich;----/
- solvent ende ---- ghenoech/
- sufficient oft ----/

MACHTICHSCHAPPE OFT PROCURATIE = taut. volmacht.
- procuratio;
- procuration;
- Prokura; Vollmacht;
- authorisation;
- poder; autorazación;

vpl.: Lo6/484.

MACHTIGH ENDE SUFFISANT WESENDE = kundig en bevoegd zijnde.
- peritus et sufficiens;
- étant capable et suffisant;
- sachverständig und kompetent sein;
- be able and competent;
- siendo versado y competente;

vpl.: C1/647.

MACHTIGHSCHAPPE Zie:
- versien van ----/

MACHTICHSCHAPPE; MECHTICHSCHAPPE OFT PROCURATIE = taut. volmacht.
- procuratio;
- procuration;
- Prokura; Vollmacht;
- authorisation; procuration;
- poder; autorazación;

vpl.: Lo6/118,180,484.

MACHTIGH GHENOEGH ENDE SOLVENT = taut. solvabel; in staat om te betalen.
- satis capax solvere;
- assez solvable;

- zahlungsfähig;
- being able to pay;
- lo suficientemente solvente;

vpl.: Lo5/190.

MACIS OFT FOILLIE = taut. foelie van de nootmuskaat.
- macis;
- macis;
- Muskatblüte;
- mace;
- macis;

vpl.: PvB1/337.

MACULE; MAKEL = sub. smet.
- macula;
- tache;
- Makel;
- spot; stain;
- mancha; mácula; tacha;

vpl.: Lo6/456.

MADE; MAET; MEDE; MEET; MADEBEEMT; MAEYBEEMT; MADEBEMPT; MADELANT; MAERSCH; MERSCH; MEERSCH; MARSCH; MERSCHE = sub. weide.
- locus pascuus; pascuum; pratum;
- prairie; pâturage; prê;
- Weide; Wiese; Weideland;
- meadow land;
- dehesa; prado; pradera; pasto;

vpl.: T2/371; PB/III/345.

MADEBEEMT Zie:
- made; maet; mede; meet;----; maeybeemt; madebempt; madelant; maersch; mersch; meersch; marsch; mersche/

MADEBEMPT Zie:
- made; ma et; mede; meet; madebeemt; maeybeemt;----; madelant; maersch; mersch; meersch marsch; mersche/

MADEKENHARIC Zie:
- meegdeken;----/

MADELANT Zie:
- made; maet; mede; meet; madebeemt; maeybeemt; madebempt; ----; maersch; mersch; meersch marsch; mersche/

MAEC Zie:
- maecksele; maecsel; maexel; maechsel; maxel;----/

MAECH; MAEGH; MAECHELINGE; MAEGHELINGHE; MAGELING; MAGHELINCK; MAGELINGHE; MAICH; MAGE; MAECHLINC; MAGELINC = sub. bloedverwant; verwant; familielid.
- affinis; cognatus; consanguineus propinquus; proximus;
- consanguin; parent;
- Verwandter;

- relative; relation; kins(wo)man; kinsfolk;
- consanguinéo; parente; pariente;

vpl.: Lo6/58,360; Lo1/510; C1/93,378,468,669; T1/62,281,501; T2/43,96,99,100,371.

MAECHDOEM Zie:
- maechdom;----; magedoem; magedoemheit; magedoemlijcheit/

MAECHDOM; MAECHDOEM; MAGEDOEM; MAGEDOEMHEIT; MAGEDOEMLIJCHEIT = sub. maagdelijkheid.
- virginitas;
- pucelage; virginité;
- Jungfernschaft; Jungfräulichkeit;
- maidenhood; virginity;
- virginidad; doncellez;

vpl.: Lo5/194; Lo1/694; C1/442.

MAECHELINGE Zie:
- maech; maegh;----; maeghelinghe; mageling; maghelinck; ma gelinghe/

MAECHGESCHEIT Zie:
- machgescheydt; maechscheit; magescheit;----; magescheyt; maggheschеyt/

MAECHLIKE Zie:
- magelijck;----; magelike/

MAECHLINC Zie:
- maech; maegh; maechelinge; maegh elinghe; mageling; maghelinck; magelinghe; maich; mage; ----; magelinc/

MAECHSCAP Zie:
- boom(e) van der maesscap ----/

MAECHSCAPPE ENDE VRIENTSCAPPE = verwantschap en vriendschap.
- cognatio et amicitia;
- parenté et amitié;
- Verwandtschaft und Freundschaft;
- relationship and friendship;
- parentesco y amistad;

vpl.: T1/343.

MAECHSCAPPE(N) ENDE CONJUNCTIE(N) = taut. verwantschap (pen).
- coniunctio et cognatio;
- parenté;
- Verwandtschaft;
- relationship;
- parentesco;

vpl.: T1/457.

MAECHSCHEIT Zie:
- machgescheydt;----; magescheit maechgescheit; magescheyt; maggheschеyt/

MAECHSEL Zie:
- maecksele; maecsel; maexel; ----; maxel; maec/

MAECHT; MAEGHT; MAGET; MEGET; MEECHT = sub.1.maagd 2. jongedochter.
- 1.virgo 2.puella;
- 1.vierge 2.demoiselle;
- 1.Jungfrau 2.junges Mädchen;
- 1.virgin 2.girl;
- 1.virgen; doncella 2. joven; muchacha;

vpl.: B1/74; B2/60; C2/895,1020.

MAECHTAEL Zie:
- maeghtael; maechtale;----/

MAECHTALE Zie:
- maeghtael;----; maechtael/

MAECKAGIE; MAKAGIE; MAKAIGIE; MAKINGE; MAKINGHE = 1. uiterste wilsbeschikking; testament 2. legaat; erflating 3. regeling.sub.
- 1.ultima voluntas; testamentum; factio sive confectio testamenti; 2. legatum 3. ordinatio; institutum;
- 1.testament; dernière volonté; 2. legs 3. arrangement;
- 1.Testament; letztwillige Verfügung 2. Vermächtnis 3. Regulierung;
- 1.last will; testament 2. legacy 3. regulation;
- 1.última voluntad; testamento 2. legado 3. arreglo; convenio; pacto;

vpl.: B1/67; Lo7/262; C1/675; Bl.Ord.Ka/9; T2/72; C1/158.

MAECKAGIE VAN UIJTTERSTEN WILLE = sub. beschikking van laatste wil.
- dispositio;
- disposition de dernière volonté;
- letztwillige Verfügung;
- disposal of last will;
- disposición de última voluntad;

vpl.: Lo3/118.

MAECKELAER; MAECKELARE; MAKELAER = sub. makelaar.
- cocio; intercessor; pararius;
- courtier;
- Makler;
- broker;
- corredor;

vpl.: PvB1/393; C1/577/11.

MAECKELAERDIJE; MAKELAERDIE; MAKELRYE = makelaarschap; makelaardij.
- munus pararii;
- charge de courtier;
- Makleramt;
- brokerage;

- oficio de corredor; correduria;

vpl.: C1/577/11; PB/II/38.

MAECKELAERS, ANTWERPEN = makelaars, die voor het uitoefenen van hun beroep nl. de bemiddeling bij aan- en verkoop van onroerende goederen aan de stad schuldig werden elk 100 gulden, Antwerpen.
- pararii, qui ad exercitationem muneris sui sc. interventum ad emptionem et venditionem bonorum immobilium unusquisque urbi centum florinas debiti erant, Antverpia; cocio; intercessor;
- courtiers, qui devaient 100 florins à la ville pour l'exercice de leurs fonctions, à s.leur intervention dans l'achat et la vente des biens immobiliers; courtier, Anvers;
- Immobilienmakler; jeder war für die Ausübung seines Berufs der Stadt 100 Gulden schuldig, Antwerpen; Makler;
- real estate agents; each had to pay to the town 100 guilders for the exercise of his profession; Antwerp; broker;
- corredores mediadores en la compra y la venta de bienes inmuebles, cada uno debia 100 florines Amberes; corredor;

vpl.: C1/535; PvB1/393.

MAECKELARDIJ LOON = makelaarsloon.
- me rces pararii;
- salaire de courtage;
- Maklerlohn;
- brokerage;
- corretaje; correduria;

vpl.: C1/378.

MAECKELARE Zie:
- maeckelaer;----; makelaer/

MAECKEN Zie:
- afhandigh ----/
- afhendich ----/
- afheijdigh ----/
- alem toe het ----/
- dierte toe het ----/
- goet ijservast ----/
- litigieus ----/
- maaken ----/
- mentie ---- van policie/
- monopolie ----/
- onbruyckt ----/
- recht dat men licht over het ---- van brugghen ende riolen/
- rotten ----/
- scoergat ---- in 't veldt/
- verbont ----/

MAECKEN COND = maken bekend.
- in lucem proferre; proferunt; aliquid;
- publier;
- machen bekannt;
- make known;
- dar,dan, a conocer;

vpl.: BVB 2; DVB 3.

MAECKEN EEN PERCK, GAENDE VOOR DE DEURE VAN DE HERBERGHE = in een kring lopen voor de deur van de herberg.
- in orbe currere ante portam tabernae;
- faire le rond devant la porte d'une auberge;
- in einem Kreis laufen vor dem Tür des Wirtshauses;
- walk in a circle before the door of the inn;
- hacer la ronda delante la puerta de la méson;

vpl.:

MAECKEN ENDE VROCHTEN = taut. maken; vervaardigen.
- produco III;
- faire; produire;
- herstellen;
- manufacture;
- hacer; confeccionar; fabricar; construir;

vpl.: PB/III/310.

MAECKEN VAN EENEN CALENGIER = maken van een tekst voor een eisch in rechte.
- faceretextum postulationi in iure
- rédaction d'un calengier;
- aufsetzen des Textes einer Klage;
- frame the text of a claim;
- redactar una demanda judicial;

vpl.: Ca2/188.

MAECKEN VAN RESPONSIVEN = opstellen van antwoorden.
- facere responsa;
- rédiger des responsifs;
- aufsetzen von Antworten;
- draft replies;
- redactar una réplica;

vpl.: Ca2/188.

MAECKENE Zie:
- recht van dach ----/

MAECKERIJE = sub. makerij.
- reaedificatio;
- construction;
- Bau;
- making;
- elaboración; confección; fabricación;

vpl.: C1/618.

MAECKINGHE; MANGELINGE = ruiling.
- permutatio;
- échange;
- Umtausch;
- exchange;
- cambio; trueque; permuta;

vpl.: Lo3/308.

MAECKSELE; MAECSEL; MAEXEL;MAECHSEL MAXEL; MAEC = sub. erfmaking; legaat; overeenkomst.
- legatum; pactum; contractus;
- legs; héritage; contract; convention;
- Legat; Vermächtnis ; Stiftung; Schenkung; Kontrakt; Vereinbarung;
- legacy; bequest; contract; agreement;
- legado; contrato; convenio;

vpl.: C2/897; Cr2/1013/24; B1/83; DVB 12.

MAECSEL Zie:
- maecksele;----; maexel; maechsel; maxel; maec/

MAEGDEN Zie:
- ontschaker ende raptoer van ---/

MAEGH Zie:
- maech;----; maechelinge; maeghelinghe; mageling; maghelinck; magelinghe/

MAEGH OFT VRIENDT = verwante of vriend.
- cognatus aut amicus;
- ami ou parent;
- Verwandte oder Freund;
- relative or friend;
- amigo o pariente;

vpl.: T1/348.

MAEGHELINGHE Zie:
- maech; maegh; maechelinge; ----; mageling; maghelinck; magelinghe/

MAEGHEN OFT WEERLINGHEN = taut. bloedverwanten.
- consanguinei;
- parents;
- Blutsverwandter;
- relatives;
- consanguineos; parientes;

vpl.: Cr2/974.

MAEGHSCHAP Zie:
- maegscap;----; maegschap; maesscap; maesscappe; maesschap; maesschappe; machscap/

MAEGHT Zie:
- maecht;----; maget; meget; meecht/

MAE

- was sij ---- treckende ten houwelijck/

MAEGHTAEL; MAECHTALE; MAECHTAEL = sub. gezamenlijke bloedverwanten.
- consanguinitas communis;
- parents;
- sämtliche Blutsverwändte;
- joint blood relations;
- parientes comunes;

vpl.: C2/821.

MAEGHTAELEN Zie:
- reboesemen metter ----/

MAEGSCAP; MAEGHSCHAP; MAEGSCHAP; MAESSCAP; MAESSCAPPE; MAESSCHAP; MAESSCHAPPE; MACHSCAP; MAGESCHAP; MAESCHAP = sub. bloedverwantschap.
- consanguinitas; familia; affinitas;
- consanguinité; parenté; famille; parents;
- Familie; Verwandschaft;
- consanguinity; blood-relationship; family; relations;
- consanguinidad; parentesco; familia;

vpl.: Lo6/58,360; Lo1/510; T1/62,281; T2/43,96,99,100,371; Cr2/788; C1/93,378,468,669.

MAEGSCEPEN Zie:
- nae sijn van ----/

MAEGSCHAP Zie:
- maegscap; maeghschap;----; maesscap; maesscappe; maesschap; maesschappe; machscap/

MAEL Zie:
- t'elcker ----/

MAELACCYSE Zie:
- collecteurs ende contrerolleurs van de ----/
- gagie collecteur van de ----/
- gagie contrerolleur van den ----/
- gagie knape ende billetschrijver van de ----/
- loon wachters oft toesienders over de defraudatie van de ----/

MAELDERIE Zie:
- maillerie; maellerie; maelrie; ----; maelgerie/

MAELEN ENDE OMMEDRAYEN = taut. steeds in beweging zijn.
- semper moveo II;
- fourner et mandre; être en mouvement permanent; mouvoir continuellement;
- immer in Bewegung sein;
- be always in motion;

MAE

- estar en movimiento permanente; mover continuamente;

vpl.: T1/499.

MAELGAT = sub. maalopening.
- foramen molare;
- ouverture pour moudre;
- Mahlöffnung;
- opening for grinding;
- abertura del molino harinero;

vpl.: PvB6/134.

MAELGELT Zie:
- maalloon; malerie;----/

MAELGERIE Zie:
- maillerie; maellerie; maelrie; maelderie;----/

MAELHUIJSELE; MAELUIJSSEL; MAELHUUS; MAELHUIS = hom.sub. huis waarin het maalgeld betaald werd.
- domus in qua pecunia molendo solvitur;
- maison ou on paya le droit de moudre;
- Haus worin das Mahlgeld bezahlt wurde;
- house in which the grindmoney was paid;
- casa donde se paga el maelgelt;

vpl.: Lo5/394; Lo3/192.

MAELHUIS Zie:
- maelhuijsele; maeluijssel; maelhuus;----/

MAELHUISEL; MAELHUYSELE = sub. maalunster, romeinse weegschaal voor gemalen graan.
- libra romana; statera ad molendum;
- peson de mouture;
- römische Waage;
- roman balance;
- balanza romane;

vpl.: Lo3/192.

MAELHUUS Zie:
- maelhuijsele; maeluijssel;----; maelhuis/

MAELHUYSELE Zie:
- maelhuisel;----/

MAELLERIE Zie:
- maillerie;----; maelrie; maelderie; maelgerie/

MAELRIE Zie:
- maillerie; maellerie;----; maelderie; maelgerie/

MAELSLOT; MAELSLOTE = sub. hangslot.
- claustrum pendens; sera pendula;
- cadenas;

- Hängeschlosz; Vorhängeschlosz;
- padlock; trunck-lock;
- candado; candado de baúl;

vpl.: PvB10/81; PvB1/246.

MAELSLOTE Zie:
- maelslot;----/

MAELSTEDE OFTE VIERSCHARE = taut. gerechtsplaats.
- locum executionis;
- lieu de supplice;
- Gerichtsplatz;
- place of execution;
- estrados;

vpl.: Cr2/1336.

MAELT Zie:
- wije voor coemt, voir ----/

MAELTEECKEN; MAELTEKEN = sub. verlof tot het doen malen.
- permissio ut molitur;
- autorisation pour faire moudre;
- Genehmigung zu mahlen laszen;
- permission for grinding;
- licencia;permiso, para hacer moler;

vpl.: PB/II/65.

MAELTEKEN Zie:
- maelteecken;----/

MAELTIJDEN OFT HESPINGEN = taut. maaltijden; aanzitten aan een maal.
- cibum capere; ceno I;
- diner;
- Mittagsmahl;
- dinner;
- comer;

vpl.: C1/564.

MAELTIJT; MALETIJT = sub. maaltijd; feestmaal.
- cena;
- repas;
- Mahlzeit;
- meal;
- comida;

vpl.: C1/564.

MAELTOTE Zie:
- maltote;----/

MAELUIJSSEL Zie:
- maelhuijsele;----; maelhuus; maelhuis/

MAEMAELS = adv. meermalen.
- saepius; pluries;
- plusieurs fois;
- mehrmals; öfters;
- many times;
- repetidas veces;

vpl.: DVB 3.

MAENBOECK = sub. register van achterstallige schulden.

- liber debitorum residuorum;
- registre des dette en retard;
- Mahnbuch von rückständigen Schulden;
- dunning-book of back debts;
- registro de atrasos;

vpl.: PvB5/83.

MAENDAECHSCHE ROLLE = Maandagse rol.
- rota diei lunae;
- rôle du lundi;
- Roll am Montag;
- calendar for trial on Monday;
- registro de los lunes;

vpl.: C1/494.

MAENDAECHSCHE ROLLE = register waarin ingeschreven alle rechtsvorderingen van burgers en ingezetenen tegen ingezetenen die op maandag in het gerecht van borgemeesters en schepenen werden behandeld, Diest.
- tabulae in quibus inscriptae sunt omnes postulationes iuris civium contra adversus, cives et incolarum contra incolas quae in die lunae in iudico magistrorum civium et scabinorum tractabantur in Diestemio;
- registre des actions des citoyens contre des citoyens et des habitants contre des habitants manié à Lundi dans le cour des bourgmestres et échevins de Diest;
- Register, worin alle Rechtsforderungen von Bürger gegen Bürger und Einwohner gegen Einwohner eingetragen waren, die am Montag in der Gerichtssitzung von Bürgermeistern und Schöffen behandeld wurden; Diest;
- register to inscribe all claims of burghers against burghers, which were heard by the burgomasters and aldermen on Monday Diest;
- registro en el que estaban inscritas todas las demandas de los burgueses contra burgueses de vecinos contra vecinos, que se trabatan en el tribunal de burgomaestres y regidores el día Lunes, Diest;

vpl.: C1/510.

MAENDAECHSEN RAEDE = dit was een college dat iedere maandag in de voormiddag vergaderde. Het was samengesteld uit de borgemeesters, schepenen, tresoriers en rentmeesters, raadslieden, thoonders of pensionarissen; secretarissen en griffiers, Antwerpen 1581.

- collegium, quod in unaquaque die lunae antemeridiano congregabat. Ex magistris civium, scabinis, custodibus thesauri et villicis, senatoribus, advocatis civitatis, scribis et viris tabularii, Antverpia 1581;
- conseil du lundi, Anvers 1581;
- ein Kollegium das jeden Montag im Vormittag tagte, zusammengestellt aus den Bürgermeister, Schöffen, Schatsverwahrer, Verwalter, Gemeinderatsmitglieder, Pensionären, Sekretären und Gerichtsschreiber, Antwerpen 1581;
- a college which assembled each monday in the forenoon, consisting of the burgomasters, sheriffs, treasurers, bailiffs, counsellors, pensionaries, secretaries and registrars, Antwerp 1581;
- consejo, colegio; de los lunes, Amberes 1581;

vpl.: C1/522.

MAENDAEGH = sub. maandag.
- dies lunae;
- lundi;
- Montag;
- monday;
- lunes;

vpl.: C1/76.

MAENDAGHSSCHEN RAEDT = college van 11 raadsleden dat iedere maandag vergaderde, Antwerpen.
- collegium undecim senatorum, quod quoque die lunae conveniebat, Antverpia;
- conseil du lundi, Anvers;
- Kollegium von 11 Gemeinderatsmitglieder das jeder Montag tagte, Antwerpen;
- college of 11 councillors which assembled each monday, Antwerp
- consejo, colegio; de once concejales que se reúne cada lunes, todos los lunes; Amberes;

vpl.: C1/378.

MAENDER Zie:
- maendere;----/

MAENDER ENDE EXECUTEUR = eiser en uitvoerder.
- postulator et exsecutor;
- semonçeur et exécuteur;
- Kläger und Exekutor;
- plaintiff and executor;
- demandante y ejecutor;

vpl.: Lo3/14,26.

MAENDER ENDE PIERTSMEESTER = aanmaner en lakenmeester.
- ad hortator et pannorum opifex lanifex; artifex lintei;
- semonçeur et maître de la drapperie;
- Ermahner und Tuchmeister;
- dun and cloth master;
- el que exhorta y maestro de paneria;

vpl.: C1/432.

MAENDERE; MAENDER = schout of stadhouder optredende als eiser in rechte, die uit naam van de heer een vonnis vraagt.
- scultetus aut porconsul ut póstulator in iure; ad hortator; monitor iudicialis;
- bailli ou stathouder portant comme demandeur en justice, qui demande en nom du seigneur une sentence;
- Schulze oder Statthalter als Kläger des im Namen des Landesherren ein Urteil beauftragt;
- bailiff or stadtholder as plaintiff who prosecutes in name of the landlord; claimant;
- alcalde o estatúder como actor o demandante que en nombre del senor feudal pide sentencia;

vpl.: C1/659; Lo6/8,260.

MAENEN = vb. vermanen; aanzetten tot een uitspraak.
- sententiam rogo I a iudicibus adomoneo II;
- pousser à une prononciation;
- mahnen um ein Urteil;
- exhort;
- exhortar;

vpl.: C1/387.

MAENINGHEN Zie:
- seltinghe;----; arrestementen ende imposten/

MAENISSE; MANINGE = sub. maning.
- flagitatio; adhortatio; exhortatio;
- semonce;
- Aufforderung;
- exhortation;
- exhortación;

vpl.: C1/590.

MAENOOGIGH = adv. maanblind.
- caecus pro luna;
- lunatique;
- mondblind;
- moonblind;
- lunático; lunáticamente;

vpl.: Cr2/1065.

MAENT; MANET = sub. maand.
- mensis;
- mois;
- Monat;

- month;
- mes;

vpl.: DVB 4,5,9,16.

MAERC Zie:
- marcke; marke; merke;----; merck; marc; maerke;/

MAERCKE Zie:
- brieve van ----/

MAERGE Zie:
- marghe; margine; marge;----; margie/

MAERKE Zie:
- marcke; marke; merke; maerc; merck; marc;----/

MAERKEN Zie:
- marcken; merken; marken;----; meerken/

MAERS Zie:
- merse; mersse; meerse; maerse;----/

MAERSCH Zie:
- made; maet; mede; meet; madebeemt; maeybeemt; madebempt; madelant;----; mersch; meersch marsch; mersche/
- meerse; meersse; mersch; meersch; marsch;----; mersche/

MAERSCHALC Zie:
- marschalck;----; mairschalc; marschalc/

MAERSE Zie:
- merse; mersse; meerse;----; maers/

MAERTE; MAERTEN; MARTE; MARTHA = sub. meid; dienstmeid; dienstbode.
- ancilla; famula;
- servante; jeune fille; bonne, petite bonne; domestique;
- Dienstmagd; Mädchen; Dienstmädchen;
- maid; girl; handmaid; servantgirl; maidservant;
- criada; sirvienta; moza; doncella; moza de servicio; muchacha de servicio;

vpl.: Lo4/766; Ca2/397; C1/192; PB/II/120; T1/548; T2/371.

MAERTEN Zie:
- maerte;----; marte; martha/
- mercten; marcten;----; marten merten/

MAERTEN ENDE KNAEPEN Zie:
- bevrijen van ----/

MAERTER Zie:
- landtmater; landmarter;----; martel; mater/

MAESCAP Zie:
- in respecte van den ----/

MAESCHAP Zie:
- maegschap; maeghschap; maegschap; maesscap; maescappe; maesschap; maesschappe;machscap; mageschap;----/

MAESGAT Zie:
- masiergate;----; masieregat; maisieregat; masiergat; mosiergat/

MAESSCAP Zie:
- maegscap; maeghschap; maegschap;----; maesscappe; maesschap; maesschappe; machscap/

MAESSCAPPE Zie:
- maegscap; maeghschap; maegschap; maesscap;----; maesschap; maesschappe; machscap/

MAESSCAPSWEGEN Zie:
- die van ---- van den bloede zyn/

MAESSCHAP Zie:
- maegscap; maeghschap; maegschap; maesscap; maesscappe; ----; maesschappe; machscap/

MAESSCHAP TEN DERDEN LEDE= bloedverwantschap in derde graad.
- conjunctio sanguinis, cognatio gradu tertio;
- proches au troisième dégré;
- Verwandtschaft im dritten Grade;
- consanguinity of the third degree;
- parentesco en tercer grado;

vpl.: Lo2/714.

MAESSCHAPPE Zie:
- maegscap; maeghschap; maegschap; maesscap; maesscappe; maesschap;----; machscap/

MAET Zie:
- blockeel, deelen oft ----/
- helmontsche ----/
- mate; maate; ----; maete/
- ma de;----; mede; meet; madebeemt; maeybeemt; madebempt; madelant; maersch; mersch; meersch; marsch; mersche/

MAET OFT BLOCKEEL DEELEN = taut. kleine stukken vierkant hout die in de muur worden gemetseld om er een kram, duimijzer enz. in te slaan.
- abturamenta;
- tampon;
- kleine Stücke viereckiges Holz;
- small pieces square wood;
- taco;

vpl.: PB/III/445.

MAE

MAETCHEN Zie:
- metsen; maetsen;----; metselen; maetselen; messelen; metseren/

MAETE Zie:
- juste ----/
- mate; maate; maet;----/
- met gepeeckelde, gepegelder ---- oft cannen/
- middel ----/
- ongeseijchde ---- oft ghewichte/

MAETEN Zie:
- seyger van de ----/

MAETERIJE; MAETROEDE; MAITROEDE; MAETRUEDE = sub. bepaalde maatstok.
- regula; norma;
- règle;
- ein Maszstock;
- kind of measuring rod;
- vara de medir;
vpl.: MGG 37.

MAETERIJEN Zie:
- metter ----/

MAETERVEL Zie:
- landtmatervel; landmartervel; ----; martervel/

MAETPLACK Zie:
- cuijle; cuyle;----; moerput; plak/

MAETROEDE Zie:
- maeterije;----; maitroede; maetruede/

MAETRUEDE Zie:
- maeterije; maetroede; maitroede;----/

MAETSELEN Zie:
- metsen; maetsen; maetchen; metselen;----; messelen; metseren/

MAETSEN Zie:
- metsen;----; maetchen; metselen; maetselen; messelen; metseren/

MAEXEL Zie:
- maecksele; maecsel;----; maechsel; maxel; maec/

MAEYBEEMT Zie:
- made; maet; mede; meet; madebeemt; ----; madebempt; madelant; maersch; mersch; meersch marsch; mersche/

MAEYEN Zie:
- maijen; meijen; ----; mayen; meyen/

MAEZEN Zie:
- ter ---- west/

MAG

MAFFA EN DE BOURATTE = taut. grove wollen stof.
- materia lanea aspera;
- grosse étoffe de laine;
- grober wollener Stoff;
- coarse woollen material;
- tela de lana gruesa;
vpl.: PvB1/245.

MAGE Zie:
- maech; maegh; maechelinge; maeghelinghe; mageling; maghelinc; magelinghe; maich;----; maechlinc; magelinc/

MAGEDEKENHARINC Zie:
- meegdeken;----/

MAGEDOEM Zie:
- maechdom; maechdoem;----; magedoemheit; magedoemlijcheit/

MAGEDOEMHEIT Zie:
- maechdom; maechdoem; magedoem;----; magedoemlijcheit/

MAGEDOEMLIJCHEIT Zie:
- maechdom; maechdoem; magedoem; magedoemheit;----/

MAGELIJCK; MAECHLIKE; MAGELIKE = adi. volgens bloedverwantschap.
- propter consanguinitatem;
- suivant la parenté;
- gemäsz Verwantschaft;
- according to relationship;
- según consanguinidad;
vpl.: C1/93.

MAGELIKE Zie:
- magelijck; maechlike;----/

MAGELINC Zie:
- maech; maegh; maechelinge; maeghelinghe; mageling; maghelinck; magelinghe; maich; mage; maechlinc;----/

MAGELING Zie:
- maech; maegh; maechelinge; maeghelinghe;----; maghelinck; magelinghe/

MAGELINGHE Zie:
- maech; maegh; maechelinge; maeghelinghe; mageling; maghelinghe;----/

MAGEN Zie:
- goede staende den huwelijcken aengecomen van ---- ende vrienden/
- naeste ende voornaemste ---- ende vrienden/
- naste vrinden ende ----/

MAGEN ENDE VRIENDEN = taut. familieleden.
- cognatus;

MAG

- parents;
- Verwandte und Freunde;
- members of the family;
- parientes;

vpl.: T1/63.

MAGESCHAP Zie:

- maegschap; maeghschap; maegschap; maesscap; maesscappe; maesschap; maesschappe; machscap;----; maeschap/

MAGESCHEYT Zie:

- machgescheydt; maechscheit; magescheit; maechgescheit;----; maggheschеyt/

MAGESCHEIT Zie:

- machgescheydt; maechscheit; ----; maechgescheit; magescheyt; maggheschеyt/

MAGET Zie:

- maeght; maecht;----; meget; meecht/

MAGGHESCHEYT Zie:

- machgescheydt; maechscheit; magescheit; maechgescheit; magescheyt;----/

MAGHELINGHEN Zie :

- recht van ----/

MAGHELINCK Zie:

- maech; maegh; maechelinge; maeghelinghe; mageling;----; magelinghe/

MAGHEN ENDE NAESTE ENDE MERCELIJCKSTE VRIENDE = taut. naaste verwanten en bloedverwanten.

- cognati proximi et notabiles;
- les plus proches et plus notables parents;
- nächste Verwandten;
- nearest and most notable relatives;
- parientses y consanguineos proximos;

vpl.: C1/170.

MAGIS Zie:

- professeur philosophe ---- principalis/

MAGISTRATURE OFTE REGIERINGHE = taut. regering.

- magistratus;
- magistrature; gouvernement;
- Magistratur; Verwaltung;
- government;
- magistrado;

vpl.: Cr2/1039.

MAGNAM THERIACAM GALENI = natuurlijk, plantaardig geneesmiddel.

- médicament naturel végétal;
- natürliches pflanzliches Arznei;
- natural vegetable medicine;

MAI

- medicina natural de origen vegetal;

vpl.: PB/III/263.

MAGT Zie:

- macht;----/

MAGTIG Zie:

- maacken ----/

MAICH Zie:

- maech; maegh; maechelinge; maeghelinghe; mageling; maghelinck; magelinghe;----; mage; maechlinc; magelinc/

MAICKEN Zie:

- mencie maken;----/
- twijfel dairaf ----/

MAIESTATIS Zie:

- actio lese ----/
- crimen ----/
- in consilio regiae ---- in suo ducatu gelrie/

MAIGHDOM Zie:

- een maigt ontsetten van heuren ---- buijten wittigen huwelijc/

MAIGHDOM OFT REYNICHEYT = taut. maagdelijkheid.

- virginitas;
- virginité;
- Jungfrauschaft oder Keuschheit;
- virginity;
- doncellez; virginidad;

vpl.: T1/278.

MAIGHT Zie:

- een ---- met crachte ontsetten ende stupreren/
- een ---- ontsetten van heuren maighdom buijten wittigen huwelijc/
- kijndt oft broeder oft ---- oft van den naisten/

MAIGHT OFT KINDT, BROEDER OFT VAN DEN NAISTEN = taut. naaste bloedverwant.

- consanguineus;
- consanguin;
- nächster Verwandter;
- next relative;
- consanguíneo;

vpl.: T1/103.

MAIJEN; MEIJEN; MAEYEN; MAYEN MEYEN = vb. maaien.

- meto III; deseco I; demeto III;
- faucher couper;
- mähen;
- mow; cut;
- segar; cortar;

vpl.: SKB 12; BVB 27; BKB 5.

MAILLERIE; MAELLERIE; MAELRIE; MAELDERIE; MAELGERIE = sub.1. maliewerk voor maliënkolders

traliewerk 2. kleine kunstvoorwerpen.
- 1.hami; anuli; cancellatum opus 2. parvus res artis;
- 1.maillerie; Treillage; treillis 2. petits objets d'art;
- 1.Kettenpanzerei; Gitterwerk 2. kleine Kunstgegenstände;
- 1.mailwork; latticework 2.small art products;
- 1.malla; reja; enrejado; alambrera; verja 2. pequeno obras de arte;

vpl.: PvB1/364; PB/III/364.

MAINIERE Zie:
- maniere; meniere;----/

MAINMISE Zie:
- handneminge ende ----/
- meynmise;----/

MAINMISE; MAMMISE = sub. beslaglegging; verbeurdverklaring.
- manumissio; confiscatio; detentio; manus iniectio;
- confiscation; mainmise;
- Beschlagnahme;
- attachment; embargo; seizure;
- comiso; confiscación de bienes; incautación; secuestro;

vpl.: T1/314; C1/9.

MAINTENEMENT; MAINTENERINGE ENDE CONSERVATIE = taut. bewaring; behoud.
- conservatio;
- conservation; maintien;
- Verwahrung; Erhaltung;
- conservation;
- conservación; mantenimiento;

vpl.: PB/IV/19,20.

MAINTENEREN; MAINTINEREN; MENTINEREN; MEYNTENEREN = vb. in stand houden; handhaven; ondersteunen.
- tueor II; retineo II; contineo II; conservo I; vindico I; tuetor II; defendo III; obtineo II; sustineo II;
- maintenir; défendre;
- belassen; verteidigen; beschützen; wahren; aufrechterhalten;
- maintain; keep up; vindicate;
- mantener; defender; sostener;

vpl.: PvB1/524,545; PvB 72; APR 5; MGG 80.

MAINTENUE Zie:
- brieven van ----/
- impetranten van mandement van ----/
- mandament ----/
- mandamente van ----/
- oopene brieven van ----/
- profijt ----/

MAINTENUE; MAINTIEN = sub. handhaving; bevordering.
- defensio; conservatio;
- maintien; défense;
- Aufrechterhaltung; Verteidigung
- maintenance; advancement; promotion;
- vindication; mantemiento; defensa;

vpl.: BVB 155; MGG 139; PvB1/571.

MAINTIEN Zie:
- maintenue;----/

MAINTINEREN Zie:
- mainteneren;----/

MAIRSCHALC Zie:
- marschalck; maerschalc; ----; marschalc/

MAISIEREGAT Zie:
- masiergate; maesgat; masieregat;----; masiergat; mosiergat/

MAISLE Zie:
- oir ----/

MAISNADA Zie:
- meercenier; meissenier; mercenier; messenierman; meyssenierman; meyssionierman; meysemedelieden; meysniedenlieden meyseneydenluden; meyssionierde luden; meisseniede; meiseniede; meisnide; meyseniede; maisnide; mesniede; mesnie; meysnie; messenie; messeniede meissemede; mesmede; maysie; meslieden; meinsinede; mislieden; meyssenije; maysinede; maisnide; mesgnie; mesnie;---- meissenideman; meissenierman; meysnieman; mysnieman; muysemedeman; meyssemedeman; mesmedeliede; meyseliede; meyssesniede; meisseniede; meisniede; meissemede; mesmede; meysnier/

MAISNIDE Zie:
- meercenier; meissenier; mercenier; messenierman; meijssenierman; meyssionierman; meysemedelieden; meysniederlieden meysseneyden luden; meyssionierde luden; meissenide; meisenide; meisnide; meyseniede;--- mesniede; mesnie; meysnie; messenie; messeniede; meissemede; mesmede; maysie; meslieden; meinsinede; mislieden; meyssenije; maysinede; maisnide; mesgnie; mesnie; maisnada; meissenideman; meissenierman; meysnieman; mysnieman;

muysemedeman; meyssemede man; mesmedeliede; meyseliede; meysseniede; meissenide; meisnide; meissemede; mesmede; meysnier/

MAISTRE DE CAMP GENERAL = sub. kwartiermeester generaal.
- antecursor generalis;
- quartiermaître général;
- Quartiermeistergeneral;
- quartermaster general;
- cabo general del,de, cuartel;

vpl.: PB/II/95.

MAITROEDE Zie:
- maeterije; maetroede;----; maetruede/

MAJA Zie:
- moeije; moye; muye; moije;moei; maje;----; moeye/

MAJE Zie:
- moeije; moye; muye; moije; moei;----; maja; moeye/

MAJESTATIS Zie:
- criem laesae ----/

MAJESTEIT Zie:
- geledeerder ----/
- misdaat van ghequetste ----/

MAJEUR ENDE BEJAIRT = taut. meerderjarig.
- maior natu;
- majeur;
- mündig; volljährig;
- of age;
- mayor y menor de edad;

vpl.: T1/573.

MAJOR Zie:
- officiael ---- van de contadorie/
- officiael ---- van de pagadorie/
- officiael ---- van de veedorie/
- tapissier ----/

MAJORIS DE DOMIS Zie;
- major domo;----/

MAJOR DOMO ; MAJORIS DE DOMO = hofmeester.
- promi; primus; minister senior;
- majordome; le plus ancien;
- Steward;
- steward; civil servant; oldest principal;
- mayordomos; camareros;

vpl.: LPS 81,84; PB/II/93.

MAJORDOMO MAJOR = sub. oudste eerste ambtenaar.
- minister senior, primus;
- le majordome le plus ancien;
- ältester erster Beamte;
- oldest principal civil servant;
- mayor primer empleado público;

vpl.: PB/II/93.

MAJORAET = mannelijke nazaten der aartshertogen.
- posteri viriles archiducum;
- des descendants masculins des archiducs;
- männliche Nachkommen der Erzherzögen;
- male descendants of the archdukes;
- la posteridad masculina de los archiduques;

vpl.: PvB5/591.

MAKAGIE Zie:
- maeckagie;----; makaigie; makinge; makinghe/

MAKAIGIE Zie:
- maeckagie; makagie; ----; makinge; makinghe/

MAKAIGIEN Zie:
- testamenten ende ----/

MAKEDE Zie:
- so wie dat teneghen like meer kerssen ---- dan vier/

MAKEL Zie:
- macule;----/

MAKELAER Zie:
- maeckelaer; maekelare;----/

MAKELAERDIE Zie:
- maekelaerdije;----; makelrye/

MAKELERDIJELOON = sub. makelaarsloon.
- merces pararii;
- salaire de courtage;
- Maklerlohn;
- brokerage;
- corretaje; comisión;

vpl.: Lo3/26.

MAKELRYE Zie:
- maekelaerdije; makelaerdie;----/

MAKEN Zie:
- afhendigh ----/
- bastaert ----/
- composie en ----/
- dese coren ----/
- hofweerdich ----/
- legeren ende ----/
- gevende ----/
- mentie ----/
- reficieren ende ----/
- schander ----/
- smouterigh ----/
- tortijsen ----/
- 't ongoede ----/
- torlijsen ----/
- uytvindig ----/
- vasten vrede ----/

MAKEN = vb. vaststellen.
- statuere III; determinare; definire/

MAKEN = vb. vaststellen.
- statuere III; determinare; definire;
- déterminer; fixer;
- aufsetzen;
- draw up;
- fijar; determinar; definir;

vpl.: T2/288.

MAKEN, COMPONEREN ENDE OPRICHTEN = taut. opstellen; samenstellen.
- componere;
- concevoir; composer; rédiger;
- aufstellen; zusammensetzen;
- draft; compose;
- componer; formular; redactar; formar;

vpl.: PB/II/322.

MAKEN ENDE LEGEREN = taut. nalaten.
- hereditate relinquo III;
- léguer; laisser par testament;
- hinterlassen;
- leave behind;
- legar; dejar por testamento;

vpl.: T1/513.

MAKEN ENDE REFICIEREN = taut. herstellen.
- reficio III;
- réparer; remettre; rétablir;
- reparieren; wiederherstellen;
- repair; remedy; correct;
- reparar; restablecer; reponer;

vpl.: T1/510.

MAKEN KENNELIJCK = maken bekend
- in lucem proferunt;
- publient;
- machen bekannt;
- make known;
- anunciar,anuncian; hacer saber hacen;

vpl.: MGG 56.

MAKEN, REEKEN OFT REPAREREN = taut. herstellen.
- reparo I;
- réparer; remettre; rétablir;
- wiederherstellen; reparieren;
- correct; remedy; rapair;
- reparar; restablecer; reponer;

vpl.: T1/509.

MAKENDE Zie:
- gevende, latende oft ----/

MAKENDE = nalatende.
- lego I; testamento alicui relinquo III;
- faisant;
- hinterlassen;
- leave behind;
- legando; dejando por testamento;

vpl.: C1/158.

MAKENE Zie:
- mogen ---- ende te stellene/

MAKER ENDE CONDITEUR = taut. wetsopsteller.
- conditor legis; eruditus; intelligens; peritus;
- auteur d'une loi; connaisseur;
- Sachkundiger eines Gesetzes;
- connoisseur; frame of a law;
- autor de una ley; conocedor;

vpl.: T2/108,289.

MAKINGE Zie:
- actie spruytende uuyt ---- van testamente oft uuyt makingen ende giften gedaen bij redenen van der doot/
- legaet oft ----/
- testament oft ----/
- maeckagie; makagie; makaigie; ----; makinghe/
- uuyt ----/

MAKINGE ENDE GIFTE = overeenkomst en schenking.
- pactum et donatio;
- pacte et donation;
- Vereinbarung und Schenkung;
- agreement and gift;
- pacto y donación;

vpl.: T1/546.

MAKINGE OFT LEGAET = taut. legaat; vermaking.
- legatum;
- legs;
- Legat oder Vermächtnis;
- legacy or bequest;
- legado; manda;

vpl.: Lo3/538.

MAKINGE OFT TESTAMENT OFT UTERSTEN WILLE = taut. uiterste wilsbeschikking.
- testamentum;
- dernières volontés; testament;
- Testament; letztwillige Verfügung;
- last will;
- testamento; última voluntad;

vpl.: T1/518; C1/17; Cr1/305; T2/72.

MAKINGEN ENDE GIFTEN Zie:
- actie spruytende uuyt makinge van testamente oft uuyt ---- gedaen bij redenen van der doot/

MAKINGHE Zie:
- maeckagie; makagie; makaigie; makinge;----/

MALA Zie:
- subjecto ----/

MALA PROPOS = slecht besluit vanuit een verkeerd uitgangspunt; premisse.

- faux point de départ;
- aus verkehrtem Ausgangspunkt, aus verkehrter Absicht;
- from a bad starting point; with a bad intention;
- de un mal punto de partida; de una mala premisa;

vpl.: MGG 118.

MALCANDEREN Zie:
- onderhueren sonder ----- aen te siene/
- sij mooghen ---- houden over Godt aen den heylighen/
- vertrailliën vier duijmen naar ----/

MALCANDEREN = elkander; elkaar.
- inter nos; inter vos; inter se;
- se; l'un l'autre; l'une l'autre; mutuellement;
- einander; nebeneinander;
- each other;
- se; el uno al otro; la una y la otra; mutualmente; recíprocamente;

vpl.: ASO 8; C1/25; B2/.

MALCKEN Zie:
- elker ----/

MALCVESEYE Zie:
- maleveseye; malveseye; malvseye; malvaseye;----; malemeseye; malvesië/

MALE Zie:
- actio in factum contra iudicem qui ---- vel per imprudenciam iudicavit/

MALE ENDE BRIEVE = reistas en brieven.
- viatoria pera et litterae;
- mallette; sac de voyage, et lettres;
- Reisetasche und Briefe;
- travellingbag and letters;
- maleta y cartas;

vpl.: PB/II/442.

MALEDICTIE; MALEDIXIE = sub. vervloeking.
- maledictum; detestatio; devotio; exsecratio;
- malédiction;
- Verfluchung;
- maledíction;
- maldición;

vpl.: C1/554; PvB5/723.

MALEDIXIE Zie:
- maledictie;----/

MALEFECTEUR; MALFACTEUR = sub. boosdoener.
- malefactor;
- malfaiteur;
- Verbrecher;

- malefactor;
- malhechor;

vpl.: C3/6.

MALEFICIEN Zie:
- actie spruijtende bynae uuyt ----/
- actie uuyt ---- ende delicte/

MALEFICIEN; MALICIE; MALITIE = sub. boosaardigheid; boosheid; kwaadwilligheid; slechtheid; boze daad; euveldaad.
- malitia; maleficium; nequitia; pravitas; vafritia;
- astuce; malice; malveillance; méchanceté; méfait;
- Boshaftigkeit; Bosheit; Böswilligkeit; Niederträchtigkeit; Schlechtigkeit; Missetat;
- badness; cunning; malice; malignity; malfeasance;
- maldad; maleficencia; malicia; crimen; delito; perversidad;

vpl.: T1/5,128,133,301; T2/147, 188,230; Cr2/1011; PB/III/571; PB/II/436.

MALEFICIEN ENDE OVERDAET = taut. boze daad; wandaad.
- crimen; maleficium; scelus;
- crime; forfait; méfait;
- Missetat; Uebeltat;
- crime;
- crimen; delito; acto delictivo; fechoría;

vpl.: T1/51; T2/289.

MALEMESEYE Zie:
- maleveseye; malveseye; malvseye; malvaseye; malcveseye;----; malvesië /

MALEN Zie:
- ondersueck totter ---- ende brootsacke toe/

MALEREN Zie:
- amaillieren; amaleren; amelgeren; ammelgeren; amaelgeren; amaleren; amelgieren;----/

MALERIE Zie:
- maalloon;----; maelgelt/

MALETIJT Zie:
- maeltijt;----/

MALFACTEUR Zie:
- malefecteur;----/

MALICIE Zie:
- maleficien;----; malitie/

MALICIEN ENDE QUADER MEYNINGEN = taut. boosaardige bedoelingen.
- intentio maliciosa;
- intentions malicieuses; malice; malignité;
- boshafte Absichten;

MAL
- malicious intentions;
- intenciones maliciosas; malicia; malignidad;
vpl.: T1/228.

MALITIE Zie:
- maleficien; malicie;----/

MALITIEUSELIJCK = adv. boosaardig.
- malitiosus;
- ma licieusement;
- boshaft;
- malicious;
- maliciosamente;
vpl.: C2/1051 .

MALKANDERE Zie:
- vervolgens ---- schrijven/

MALKANDEREN Zie:
- tusschen ---- kaken/
- vertraillien vier duymen naer ----/
- vervolgens ---- schrijven/

MALLICK = adv. ieder; elk.
- urmsquisque;
- chacun; chaque;
- jeder;
- each;
- cada; todo; cualquiera;
vpl.: Cr2/977.

MALT Zie:
- mout; moud; molt;----; moult/

MALTOTE; MAELTOTE = onwettige belasting.
- maltota illegitimum;
- maltôte; classe d'impôt; taxe illegale;
- ungesetzliche Steuer;
- illegal tax;
- clase de impuesto; illegal tax;
vpl.: Ca2/387; PvB1/573.

MALVASEYE Zie:
- maleveseye; malveseye; malvseye;----; malcveseye; malemeseye; malvesië/

MALVERSATIE = sub. verduistering van toevertrouwde gelden.
- peculatus;
- malversation;
- Unterschlagung von anvertrautem Geld;
- embezzlement of entrusted money;
- malversación;
vpl.: PB/II/306.

MALVERSATIEN ENDE BEDROGEN = verduistering en bedrog.
- malversatio et fraus;
- malversation et fraude;
- Verdunklung und Betrug;
- malversation;

MAN
- desfalco;
vpl.: PvB1/285.

MALVESEYE Zie:
- maleveseye;----; malvseye; malvaseye; malcveseye; malemeseye; malvesië;/

MALVESIE Zie:
- maleveseye; malveseye; malvseye; malvaseye; malcveseye; malemeseye;----/

MALVSEYE Zie:
- maleveseye; malveseye;----; malvaseye; malcveseye; malemeseye; malvesië/

MAMBOIR Zie:
- mombaere; mombare; momber; momboir; mombere; momberie; moomboor; mombaer; montbaer; montbair; montber; montboor; montbore;----; mommer; manboor; momboir/

MAMMISE Zie:
- beledt oft ----/
- beleijden oft ----/
- mainmise ----/
- uijtbeleijdt oft ----/

MAMPTISATIE Zie:
- op pene van ----/

MAN Zie:
- bekenlijc van allen ----/
- besetten ----/
- eens anders ---- wijf openbairleke houden/
- ghemeynen ----/
- manne;----/
- mits legghende den sleutel op 't graf van heuren ----/
- naerder ----/
- 't goet vrijt den ----/
- quyt ----/
- vrempt ----/
- weygheren ----/

MAN = sub. echtgenoot.
- maritus;
- époux;
- Gatte;
- husband;
- marido;
vpl.: B2/59; C2/1020.

MAN IS VOOGHT VAN SIJNE VROUWE = de man is voogd van zijn vrouw.
- vir uxolis dual culor est;
- un mari est tuteur de sa femme;
- der Gatte ist Vormund seiner Gattin;
- man is the guardian of his wife;
- el esposo está tutor de su esposa;
vpl.: C1/28.

MAN OFT BRUDEGOM = taut.echtgenoot.
- maritus;
- époux; mari;
- Eheman; Gatte;
- husband;
- consorte; cónyuge; esposo; marido;

vpl.: T1/381.

MAN VAN BUTEN = sub. plattelander.
- rure habitans; agricola;
- campagnard; habitant de la campagne;
- Einwohner einer Provinz, des platten Landes; Landbewohner;
- rural resident;
- campesino;

vpl.: B1:Pr.Tr/10; C2/932.

MAN VAN QUADEN REGIMENTE = man van slecht gedrag.
- vir, qui male meretur;
- un mari de mauvaise conduite;
- Mann von schlechtem Benehmen;
- man of bad behaviour;
- hombre de mala conducta;

vpl.: C1/423.

MAN VAN SCHICKE = man van orde.
- vir ordinis;
- homme d'ordre;
- Mann von Ordnung; ordnungsliebender Mann;
- man of order; orderly man;
- hombre de disciplina;

vpl.: Lo3/426.

MAN VAN SERVIJLDER CONDICIEN = sub. onvrije; slaaf.
- servus;
- esclave; serf;
- Sklave;
- bondman; slave;
- esclavo; siervo;

vpl.: T1/57.

MAN VAN VRIJER POERTERIEN = een vrije poorter.
- cives liber;
- homme de franchise;
- ein freier Bürger;
- burgher; citizen;
- ciudadano libre;

vpl.: Ca2/10.

MAN VAN WAPENEN OFT SOUDENIER = een gewapend huurling.
- mercennarius armatus;
- mercenaire armé;
- bewaffneter Mietling;
- armed mercenary;
- soldado mercenario armado;

vpl.: T1/130.

MANBOOR Zie:
- mombaere; mombare; momber; momboir; mombere; momberie; moomboor; mombaer; montbaer; montbair; montber; montboor; montbore; mamboir; mommer; ----; momboor/

MANBRIEVEN = sub.pl. brieven van de leenmannen.
- litterae vasallorum;
- lettres des hommes de fief;
- Briefe von Lehnsmännern;
- letters of the vassals;
- cartas de los vasallos;

vpl.: Lo6/104,386.

MANCIPEEREN; MANCIPEREN = vb. meerderjarig verklaren.
- emancipo I;
- émanciper;
- mündig erklären;
- declare one's majority;
- emancipar; declarar mayor de edad;

vpl.: Lo3/192.

MANCIPEREN Zie:
- mancipeeren;----/

MANCQUEMENT Zie:
- bij ----/
- manquement;----/

MANCQUEREN = vb. ontbreken.
- abesse;
- manquer;
- fehlen;
- be lacking;
- estar ausente; faltar;

vpl.: PB/III/462.

MANDAET Zie:
- generael ----/
- mandatum;----/

MANDAET ENDE GEBOT = sub. gebod.
- edictum; mandatum; praeceptum;
- décret mandat; ordre;
- Gebot;
- command;
- mandato; orden;

vpl.: T2/23.

MANDAMENT; MANDEMENT = sub. bevel; bevelschrift; vermaning.
- mandatum; praescriptum;
- mandat; ordre; commandement; injonction;
- Befehl; Ermahnung;
- order; mandate; warrant;
- mandato; orden;

vpl.: DVB 5.

MANDAMENT PENAEL = strafbevelschrift.
- mandamentum poenale; iussum poenale;
- mandat de punition; mandat pénal;

- Befehl zur Strafe; strafrichtlicher Befehl;
- warrant of penalty; criminal order;
- mandato penal; mandamiento penal;

vpl.: MGG 19.

MANDAMENT VAN DAAGSELE; DAEGSELE = jur. bevelschrift van dagvaarding.

- mandamentum in ius vocationis;
- mandat d'intimation;
- gerichtliche Vorladung; schriftlicher Vorladungsbefehl;
- summons; written warrant of summons;
- mandato de citación;

vpl.: DVB 107,117.

MANDAMENTE Zie:

- brieven van ----/
- impetrant van ----/
- impetranten van ---- van maintenue/
- mandement;----/

MANDAMENTE VAN MAINTENUE= jur. opdracht om iemand niet in zijn bezit te storen; bevelschrift door overheid of rechter tot bezitshandhaving uitgegeven.

- mandatum ne quis impediatur in sua possessione; mandatum manutenentiae;
- mandement de maintenue; mandat de maintien en possession;
- Auftrag um einen nicht in seinem Besitz zu stören; Befehl zur Besitzhandhabung;
- charge not to disturb somebody in his possession; order to maintenance of possession;
- mandamiento de no perturbar a uno en su posesión; mandato de mantenimiento de posesión;

vpl.: LPS 84; DKB 27; DVB 17.

MANDANT; MANDATEUR; MANDATOER; MANDATARIS = sub. lastgever; volmachtgever.

- auctoritas; delegatus;
- mandant; mandataire;
- Auftraggeber; Vollmachtgeber; Beauftragter; Bevollmächtigter;
- authority; mandatory; proxy;
- mandante; poderdante; mandatario; apoderado; poderhabiente;

vpl.: PB/IV/512; T2/44.

MANDATARIS Zie:

- mandant; mandateur; mandatoer; ----/

MANDATEUR Zie:

- mandant;----; mandatoer; mandataris/

MANDATEUR ENDE CONSTITUTEUR = taut. lastgevers.

- mandator;
- commettant;
- Auftraggeber; Mandant;
- principal;
- comitente; mandante;

vpl.: T1/556.

MANDATI Zie:

- actio ----/

MANDATOER Zie:

- mandant; mandateur;----/

MANDATUM; MANDAET = sub. opdracht.

- mandatum;
- commission;
- Auftrag;
- charge; commission;
- mandato;

vpl.: PvB6/39.

MANDE; MANNE = sub. mand.

- corbis; fiscina; sporta;
- panier;
- Korb;
- basket; hamper;
- canasto; cesta;

vpl.: T1/239.

MANDE STROIJ, BRUSSEL = mand stroo gelijk aan 16 bundels.

- corbis stramenti aequa sedecim fascibus;
- mande de paille;
- Korb Stroh, gleich 16 Bünde;
- basket straw, equal to 16 bundles;
- cesto con paja, igual a dieciseis haces;

vpl.: C1/236.

MANDEL Zie:

- mandele;----/

MANDELE; MANDEL = sub. aantal schoven graan en/of bossen stro.

- copia manipuli frumenti et/aut fasciculi stramenti;
- nombre des gerbes de blé et/ou des bottes de paille;
- Anzahl Garbenpuppe und/oder Strohbüsseln;
- number of sheafs of corn and/or bundles of straw;
- número gavillas cereales y/o hazes de paja;

vpl.: T1/239.

MANDEMENT Zie:

- impetranten van ---- van maintenue/
- mandament;----/

MANDEMENT CASSATOIR = bevel tot vernietiging.

- iussum cassationis;

- arrêté de destruction; cassation;
- Befehl zu Zerstörung;
- order to destruction;
- orden de casación;

vpl.: PB/III/6.

MANDILLE = sub. sluier.
- pallium; velamen; minis; amictus;
- mantille;
- Schleier;
- mantilla;
- mantilla;

vpl.: PB/III/331.

MANDRAGE Zie:
- mandragora; ----; mandragre; mandragore/

MANDRAGORA; MANDRAGE; MANDRAGRE; MANDRAGORE = sub. alrüin; heksenwortel.
- mandragora;
- mandragore;
- Alraun;
- mandragora; mandrake;
- mandrágora;

vpl.: T1/149.

MANDRAGORE Zie:
- mandragora; mandrage; mandagre;----/

MANDRAGRE Zie:
- mandragora; mandrage;----; mandragore/

MANE; MANIS; MANISSE Zie:
- bij ----,----,---- des richters/

MANEEREN; MANEREN = vb. bekend worden.
- emano I;
- émaner;
- bekannt werden;
- emanate;
- emanar;

vpl.: ASO 16; DVB 100.

MANEREN Zie:
- maneeren;----/

MANET Zie:
- maent;----/

MANGELAAR; MANGELAER; MANGHELAER = sub. ruiler; verkoper.
- permutator; qui permutat;
- troqueur; vendeur; échangiste;
- Tauscher; Verkäufer;
- exchanger; transmuter; vendor;
- trocador; cambiador; vendedor; el que efectuá un cambio;

vpl.: C1/1; B2/259; PB/III/310; C1/290.

MANGELAER Zie:
- mangelaar;----; manghelaer/
- vercooper oft ----/

MANGELEN; MANGLEN = vb. inruilen; ruilen; verruilen.
- commuto I; muto I res inter se; permuto I;
- échanger; permuter; troquer;
- umtauschen;
- barter; exchange;
- cambiar; permutar; trocar;

vpl.: T1/402,621.

MANGELINGE; MANGHELINGH = sub. ruiling; handelsverrichting; verwisseling; contract; handel.
- permutatio; lex venditionis; negotiatio; actio commercii; actio ad mercaturas; actio negotiationis;
- échange; contrat; commerce; permutation; action commerciale;
- Handel; Tausch; Handelsverrichtung; Umtausch;
- trade; commerce; traffic; exchange; barter; commercial action;
- cambio; contrato; comercio; trueque; permuta actividad comercial;

vpl.: T2/201,371; B1:Pl.Bra/83; C1/25; Lo3/308.

MANGELINGE ENDE WISSEL = taut. verwisseling; ruiling.
- mutatio;
- échange;
- Tausch;
- exchange;
- permutación; cambio;

vpl.: PvB1/395.

MANGELINGE TER GOEDER TRAUWEN = ruiling in goed vertrouwen.
- permutatio in bona fide;
- échange de bonne foi;
- Tausch in gutem Glauben;
- exchange in good faith;
- permuta de buena fe;

vpl.: C1/554.

MANGHELAER Zie:
- mangelaar; mangelaer;----/

MANGHELINGH Zie:
- manghelinge;----/

MANGELINGHE Zie:
- in cas van ----/
- maeckinghe;----/
- pure ----/

MANGHELINGHE OFT PERMUTATIE = taut. omzetting; verwisseling; omzetting.
- permutatio;
- permutation; échange;
- Umtauschung; Verwechslung; Umtausch;
- exchange;

MAN

- cambio; conmutación; muda; permutación; trueque;

vpl.: PB/III/310; B1.vdV/61; C2/894.

MANGHELINGHE OFT PERMUTATIE VAN ONBERUERLIJCKE GOEDEN = taut. ruiling van onroerende goederen

- permutatio bonorum immobilium;
- permutation de biens immobiliers;
- Tausch von unbeweglichen Gütern;
- exchange of immovable goods;
- trueque de bienes inmuebles;

vpl.: C1/610.

MANGHERS Zie:

- zuvel ---- huyse/

MANGLEN Zie:

- mangelen;----/

MANIERE Zie:

- in dier ----/
- specie ende ----/

MANIERE; MENIERE; MAINIERE = sub. wijze.

- consuetudo; genus; modus; mos;
- façon; manière;
- Art; Weise;
- manner; way;
- estilo; manera; modo;

vpl.: T2/53.

MANIERE VAN CONSTRAINTE = wijze van dwang.

- modus coactus;
- modes de contrainte;
- Art von Zwang;
- manner of constraint;
- modo de presión;

vpl.: PvB1/446.

MANIEREN Zie:

- bij ---- van lothen ende ploten/
- ghecorrumpeerde ----/
- in der vueghen ende ----/
- in eenigher ----/
- inne ---- van voorlijve; voorlive/
- specien ende ----/
- sulcker vueghen ende ----/

MANIEREN ENDE IN ALDER MATEN = taut. in dezelfde wijze.

- in eodem modo;
- de la même manière;
- in allen Weisen; den verschiedenen Weisen, unten beschrieben;
- in the same manner;
- al igual; de igual manera;

vpl.: MGG 51.

MANIEREN ENDE IN DER VUEGEN = taut. de manier waarop.

- modus in quo;

MAN

- le façon d'agir;
- die Weise af der;
- the way on which;
- la manera en que;

vpl.:

MANIEREN ENDE SPECIEN = taut. 1. wijze waarop 2. soort.

- 1.species et modus 2. species;
- 1.façon; manière 2. espèce; sorte;
- 1.auf diese Weise 2. Art; Gattung;
- 1.way; manner in which 2. kind sort;
- 1.estilo; manera; modo 2. clade especie;

vpl.: T1/456,504.

MANIEREN ENDE VUEGEN = taut. wijze waarop.

- modus quo;
- façon; manière;
- Art; Weise;
- manner in which; way in which;
- manera; modo; estilo;

vpl.: T1/623.

MANIEREN VAN WINEN = soorten wijn.

- species vini;
- espèces de vin;
- Sorten Wein;
- kinds of wine;
- clases de vino;

vpl.: Lo1/16.

MANIFACTURE Zie:

- hantwerck oft ----/

MANIFESTE EQUITEIJT = duidelijke gelijkheid.

- aequalitas aperta;
- egalité évidente;
- deutliche Gleichheit;
- clear equality;
- igualdad manifiesta;

vpl.: PvB6/264.

MANIFESTE PREVARICATIE = openlijke plichtsschending; ambtsontrouw; draaierig.

- praevaricatio manifesta;
- oubli devoir public; prévarication;
- öffentliche Pflichtschändung; Amtsuntreue;
- open violation of duty; infidelity of office; dizzy;
- prevaricación manifiesto;

vpl.: PvB6/53.

MANIGET OFT GREYN = taut. grein; weefsel van kemels- of geitenhaar.

- camelotus; pannus e villis caprinis contextus;

- camelot;
- Kamelott;
- camlet;
- tejido de pelo de camello o peldefebre;

vpl.: PvB1/337.

MANIGUET = sub. paradijskorrels, kruid.
- species herbae;
- maniguette; graine de paradis;
- Paradieskorn;
- grains of paradise;
- grano de paradiso; hierba;

vpl.: PvB1/364.

MANINGE Zie:
- maenisse;----/

MANINGHE Zie:
- accusacie; accusatie; oft ----/

MANISSEN Zie:
- bij ---- van den scoute ende meyere/

MANISSE(N) ENDE WIJSDOMME = eis en vonnis.
- petitio et sententia;
- requisitoire et sentence;
- Klage und Urteil;
- claim and sentence;
- requisitoria y sentencia;

vpl.: T1/35.

MANNE Zie:
- horen ten wijsdomme van ---- ende eygengenoten/
- mande;----/
- vrome ---- waerheyt/

MANNE; MAN = sub. leenman.
- cliens; vasallus;
- vassal;
- Mann; Lehnsmann; Vasall;
- vassal;
- vasallo;

vpl.: ACart 5.

MANNEMACHTIGH = in staat zijnde.
- capabilis;
- capable;
- imstande seinde;
- be able to;
- siendo capaz de; para ;

vpl: PB/IV/403.

MANNEN Zie:
- acht ----/
- eetstaende ----/
- geloeffelijcker ----/
- goede ---- ende kiesluijden/
- goede ---- ofte arbiters/
- honderste ----/
- nae der ---- recht/
- schaede ghede ghelden naar goede ---- pryse/
- stadthouder en ---- van leen/

- thien ---- van den rade/
- twee wetweerdige ----/
- vier geswoorden ----/
- wetachtighe ----/

MANNEN OM RECHT = recht vorderen.
- jus exigo III; ius postulo I;
- sémoncer à droit;
- Recht fordern;
- claim as a right;
- reclamar derecho; que se haga justicia;

vpl.: Lo1/168.

MANNEN VAN DE BORGHERLIJCKE WACHT = leden van de burgerwacht Antwerpen.
- membra cohortis civium armatorum, Antverpia;
- membres de la garde civile, Anvers;
- Mitglieder der Einwohnerwehr, Antwerpen;
- members of the citizen guard, Antwerp;
- miembros de la milicia urbana, Amberes;

vpl.: C1/565.

MANNEN VAN DE STREP = wachters bij de stadsmuren.
- homines moeniarum urbis;
- hommes des murs de la ville;
- Wächter der Stadtmauern;
- watchmen of the town-walls;
- guardias de murallas de la ciudad;

vpl.: PB/IV/253.

MANNEN VAN DEN HOEFFVE = leenmannen van het hof van leen.
- homines iudicii;
- hommes de la cour;
- Männer des Lehnshofes;
- vassals of the court;
- vasallos de la corte;

vpl.: C3/70.

MANNEN VAN LEEN = leenmannen deel uitmakende van de leen- en tholcamer.
- clientes; vasalli;
- vassaux; hommes de vief;
- Vasällen als Mitglieder des Leen-en tholcamer; Lehnsmänner;
- vassals as members of the Leen-en tholcamer;
- vasallos como miembros de Leen-en tholcamer;

vpl.: DVB 13; Lo6/98; Lo3/10; PvB1/211.

MANNENRECHT; MANNENREGT = sub. recht bij leenverhef dat de leenman als zodanig betalen moest; leenrecht.

MAN

- ius parium curiae; ius feodale;
- droit que le vassal en qualité de sa fonction devait payer au seignuer; droit féodal;
- Kosten, durch den Lehnsmann als solchen zu zahlen an den Lehnsherr; Lehensrecht;
- duties to be paid by vassal; feudal law; men-right;
- derecho que el vasallo debia pagar en calidad de su función; derecho feudal;

vpl.: C1/290; C3/52; B2/250.

MANNENREGT Zie:

- mannenrecht;----/

MANNENWAERHEIJDT Zie:

- mannewaerheijt; ----; manwairheit/

MANNEREN VAN VERCLERINGEN = manier van verklaring.

- modus interpretationis;
- manière d'interprétation;
- Weise von Erklärung;
- manner of explanation;
- manera de declarar;

vpl.: Cu1/240.

MANNEWAERHEIJT Zie:

- vrome ----/

MANNEWAERHEIJT; MANNENWAERHEIJDT; MANWAIRHEIT = sub. verklaring van een eerbaar man.

- declaratio viri honesti;
- parole d'honneur mot d'un homme honnête;
- Mannesehrbarkeit; Wahrhaftigkeit; Ehrenwort;
- declaration of an honest man;
- palabra de honor; palabra de un hombre honesto;

vpl.: MGG 29,32; BVB 122; Lo6/252.

MANNIEREN = sub.pl. wijzen.

- modus;
- manière;
- Weise; Art;
- way; manner;
- manera;

vpl.: DVB 4.

MANNIEREN ENDE INDER VUEGHEN = taut. op de wijs.

- hoc modo;
- ála manière;
- in dieser Weise;
- in the way;
- a la manera de; a modo de;

vpl.: PB/III/496.

MANNISSE ONTFAEN = een eis in rechte in ontvangst nemen.

- indictionem recipere;
- recevoir semonce;

MAN

- Klagen annehmen;
- accept an indiction;
- recibir una demande judicial;

vpl.: C3/66.

MANPAD; MANSPAT; MANPAT = voetpad, breed 4 voet of ca. 1,12 m.

- semita callis trames, quator pedum in latitudinem; semita quatuor pedes lamente;
- sentier de piétons large 4 pieds ou 1,12 M.
- Fussweg; Fusspfad, Breite 4 Fuss etwa 1,12 M.; Fuszsteig;
- footpath; footway, senda para peatones, broad 4 feet or about 1,12 M.;
- senda vereda; 4 pies de ancho o aproximada 1,12 m.;

vpl.: C1/270; Cu1/408; T1/256; PB/II/126.

MANPAT Zie:

- manpad; manspat;----/

MANQUEEREN; MANQUEREN = vb. ontbreken; verzuimen; nalatig zijn.

- ab officio discedere; absum; desideror l; retracto l;
- officium deserere; manquer; officio deesse;
- fehlen; mangeln;
- fail; be wanting;
- faltar; estar ausente;

vpl.: ADR 12; PvB3/462.

MANQUEMENT Zie:

- in cas van ----/

MANQUEMENT; MANCQUEMENT= sub. fout; nalatigheid; gebrek; gemis.

- neglegentia; indiligentia; incuria;
- faute; erreur; négligence; manque; défaut;
- Nachlass; Verfehlen;
- lack; want; neglect;
- fallo; falta; error; manco; negligencia; descuido; omisión;

vpl.:

MANQUEMENT EN WEIJGERINGE= weigering en nalatigheid.

- repulsa; recusatió; et neglegentia;
- refus et negligence;
- Verweigerung und Nachlässigkeit;
- refusal and negligence;
- negativa y mancamientó;

vpl.: SKB 14.

MANQUERER Zie:

- manqueeren;----/

MANS Zie:
- actie over hylycxgoeden van des ---- zijden innegebracht/
- actie over ---- zijden/
- bij ---- ghedencken/
- boven ---- lenghde hoogh schieten/
- dies ---- woordt doen/
- geen ----/
- goet van ----/
- met ander ---- converseren/
- noyt bij ---- gedencken/
- over ---- gedencken/
- van ---- gedencken tot ---- gedencken/
- van over ---- gedencken/

MANS HUYSVROUWE ONTLEIJDEN = een gehuwde vrouw verleiden.
- nuptam pellicere; sollicitare;
- ravir la femme d'un homme marié;
- eine verheirate Frau verführen;
- seduce a married woman;
- seducir a una mujer casada;

vpl.: C1/341.

MANSCAP; MANSCHAP = sub. leenhulde d.i.de huldiging van de leenheer door de leenman. Kan ook zijn een bepaalde levering aan de leenheer door de leenman.
- cultus domini feudia vasallo;
- hommage par le colon à son seigneur; peut signifier aussi un don du colon au seigneur;
- Huldigung oder bestimmte Lieferung dem Lehnsherrn durch den Vasall;
- feudal honour. allegiance of the vassal to his feudal Lord or the vassal's contribution to the lord.
- homenaje de parte del colono a su señor. puede significar también una ofrenda del colono al señor;

vpl.: DVB 47; T1/444.

MANSCAP ENDE HULDE; HULLE = taut. leenhulde.
- honor quo aliquid mutuum dat, fides et honor;
- hommage au seigneur féodal, hommage et foi;
- Lehnshuldigung;
- homage to the feudal lord; vassal of fealty;
- homenaje al señor feudal; homenaje y fe;

vpl.: T1/79; Lo6/372.

MANSCAPEN VAN LEENEN Zie:
- actie van homagien ende ----/

MANSCHAP Zie:
- eedt ende ---- van trouwen/
- hulde; hulle ende manscap;----/

- hulle oft ----/
- manscap;----/

MANSCHAP ENDE EEDT = taut. leenhulde.
- laus mutuationis;
- investiture;
- Lehnanerkennung;
- feudaltribute;
- homenaje o juramento de fidelidad

vpl.: C1/289.

MANSGULDE = sub. eedgenootschap van gehuwde mannen.
- foedus maritorum;
- serment de gens mariés;
- Eidgenossenschaft von verheirateten Männern;
- confederacy of married men;
- confederacion de hombres casados;

vpl.: PvB8/7.

MANSHOIR Zie:
- mansoir;----; mansoor/

MANSHOIREN OFT SONEN = taut. mannelijke nakomelingen.
- progenies mascula;
- descendants mâles;
- männliche Nachkommen;
- male descendants;
- des cendientes machos; del sexo masculino;

vpl.: C1/289.

MANSLACHT Zie:
- manslag;----; manslachte/

MANSLACHTE Zie:
- manslag; manslacht;----/

MANSLACHTEN Zie:
- williger ----/

MANSLACHTICH ENDE DOOTSLAGERE NAE RECHT = taut. schuldig aan doodslag.
- reus occisionis;
- coupable d'assassinat;
- schuldig an Totschlag;
- guilty of homicide;
- culpable de homicidio;

vpl.: T1/346.

MANSLAG; MANSLACHT; MANSLACHTE = sub. doodslag.
- homocidium;
- homicide;
- Totschlag; Mord;
- homicide;
- homicidio;

vpl.: DVB 47.

MANSMAN; MANSMANNE = sub. achterleenman.
- vasallus vasalli; beneficiarius cliens casalli; dominus subclientelae; vasallus subclientelae;

MAN

- valvasseur; arrière-vassal;
- Lehnsmann eines Lehnsmannes; Afterlehnsmann; Urvassal;
- vassal of a vassal; mesne-lord; rear-vassel; vavasour;
- valvasor;

vpl.: T2/371; T1/453; PvB1/211, 219.

MANSMANNE Zie:
- mansman;----/

MANSOIR; MANSHOIR; MANSOOR = sub. mannelijke nakomeling.
- progenies mascula;
- decendant masculin;
- männlicher Nachkomme;
- male descendant;
- descendiente masculino;

vpl.: B2/150,238; C2/1031.

MANSOOR Zie:
- mansoir; manshoir;----/

MANSPAT Zie:
- manpad;----; manpat/

MANSRECHT Zie:
- meijssionier ----/

MANSWAIRHEIJT Zie:
- mannewaerheijt; mannenwaer - heijdt;----/

MANTEL OFT CAPPE = taut. keep; cape.
- palla pallium; paenula;
- pèlerine; manteau; paletot; capote;
- Mantel; Pelerine;
- cape; pelerine; coat; jacket;
- pasamontanas; capote; abrigo; capa; manto; gabán de caballero;

vpl.: C1/431.

MANTENUE Zie:
- mandement van ----/

MANU ET SIGNO MEIS PROPRIIS = met eigen hand en handteken.
- de sa propre main et avec sa signature;
- mit meiner eigenen Hand und Unterschrift;
- with my own hand and signature;
- con, en, mi propia mano y con mi forma;

vpl.:

MANUAAL; MANUALE = sub. handleiding; wijze van uitvoering; handgebaar; behandeling; handboek; kasboek; dagboek; handschrift.
- liber manualis; manus litterae; codex accepti et expensi; manuale;
- manuel;
- Leitfaden; Handbuch; Handschrift;

MAR

- manual; treatise; handbook; manuscript;
- manual; diario; manuscripto;

vpl.: DVB 21; C1/503; Lo7/356.

MANUAAL Zie:
- rekenboeck oft ----/

MANUALE Zie:
- manuaal;----/
- ten ---- afteeckenen/

MANUALE OBLIGATIEN OFTE HERKENDE HANDTSCRIFTEN = taut. erkende schriftelijke overeenkomsten.
- pactum scriptum;
- conventions écrites reconnues;
- anerkannte schriftliche Vereinbarungen;
- acknowledged written agreements;
- convenios por escrito reconocidos;

vpl.: PB/III/112.

MANUALE OFT HANDTBOEXKE = taut. handboek.
- manuale;
- manuel;
- Handbuch;
- manual;
- manual;

vpl.: Lo4/490.

MANUALE PROCURATORUM = procureurs dagboek.
- manuale procuratorum;
- livre journal des procureurs manuel procuratorum;
- Tagebuch des Prozessbevollmächtigten;
- diary of the solicitor;
- diario de los procuradores;

vpl.: C1/262.

MANUMISSIE = sub. handlichting.
- manumissio;
- déclaration de majorité; émancipation;
- Volljährigkeitserklärung;
- emancipation;
- declaración de mayor edad; emancipación;

vpl.: T2/94.

MAQUIGNON = sub. paardekoper.
- equorum mango;
- maquignon;
- Pferdenhändler;
- horsedealer;
- tratante de caballos; comerciante de caballos;

vpl.: PvB10/142.

MARC Zie:
- marcke; marke; merke; maerc; merck;----; maerke/

MARCA Zie:
- brieven van ----/

MARCGRAEFNEDE Zie:
- marckgrevinne; marcgravinne; ----; marcgraefnedinne/

MARCGRAEFNEDINNE Zie:
- marckgrevinne; marcgravinne; marcgraefnede;----/

MARCGRAEFSCHAP; MARCGRAVESCHAP; MERCGRAEFSCAPE = sub. markgraafschap; markiezaat.
- marchionatus; marchisia;
- marquisat;
- Markgrafschaft;
- markcounty; marquisate;
- margraviato; marquesado;

vpl.: PB/II/335; Lo6/250.

MARCGRAVE Zie:
- markgreve; merckgreve;----; marchgrave; marcgreve/

MARCGRAVESCHAP Zie:
- marcgraefschap;----/

MARCGRAVINNE Zie:
- marckgrevinne;----; marcgraefnede; marcgraefnedinne/

MARCGREVE Zie:
- markgreve; merckgreve; marcgrave; marchgrave;----/

MARCHE = sub. mars.
- iter;
- marche;
- Marsch;
- march;
- marcha;

vpl.: PvB7/241.

MARCHGRAVE Zie:
- markgreve; merckgreve; marcgrave;----; marcgreve/

MARCK Zie:
- bij handteecken oft ----/

MARCK ENDE GEWICHT = taut. gewicht.
- pondus;
- poids;
- Gewicht;
- weight;
- peso;

vpl.: PvB1/399.

MARCK FIJNS GOUTS GELT = munt ter waarde van 15 pont grote of 10 zilveren marken.
- nummus auri puri;
- monnaie avec une valeur de 15 livres grandes ou de dix marcs d'argent;
- Münze im Werte von 15 Pfund oder 10 silbernen Marken;
- coin to the value of the magnitude of 15 pounds of 10 silver marks;
- moneda con un valor de 15 libras grandes o de diez marcos de plata;

vpl.: T1/464.

MARCK FIJNS SILVERS = munt ter waarde van 12 penningen.
- nummus argenti puri;
- monnaie avec une valeur de 12 deniers;
- Münze im Werte von 12 Pfennig;
- coin to the value of 12 pennies;
- moneda con un valor de 12 denarios;

vpl.: T1/464.

MARCK GOUDTS = baar goud met een gewicht van 245 wichtjes of 245 grammen of 160 engels.
- aurea massula;
- lingot d'or;
- Goldbarren;
- bar gold;
- una barra de oro de 245 gramos;

vpl.: PB/II/392.

MARCK OFT LITTEECKEN = taut. kenmerk.
- signum distinctivum;
- signe distinctif;
- Kennzeichen;
- distinguishing mark;
- senal; signo distintivo; marca;

vpl.: PB/III/144.

MARCK(E) SILVERS = gewicht voor baar zilver van 245 wichtjes of 245 grammen of 160 engels, ofwel ouder gewicht van een half pond van 8 ons ca, 250 gram.
- argentea massula; pondus argento sc.dimidium librae octo unciarum et quarta pars unciae;
- lingot d'argent, marc, ancienne mesure;
- Silberbarren; Gewicht für Silber;
- bar silver; weight for silver;
- una barra de plata de 245 gramos; peso de plata;

vpl.: PB/II/392; C1/620.

MARCKE; MARKE; MERKE; MAERC; MERCK; MARC+ MAERKE = hom.sub. 1.merkteken; kenteken 2.grenspaal 3. goudgewicht van 245 gram 4. keur op edelmetaal.
- 1.marca 2.terminus 3. pondus auri 4. signum metallum egregius;
- 1.marque 2. poteau frontière 3. poids de 245 grammes 4.marque d'essai;
- 1.Markzeichen 2.Grenzpfahl 3. Gewicht von 245 Gramm 4. Gold und Silberstempel;

- 1.mark 2.boundary-post; boundarymark 3.weight of 245 grammes 4.mark of gold and silver;
- 1.ma rca 2.hi̇to; muga; poste; mojón 3. la mita de libra de ocho ounce; peso de oro de 245 gramos 4. inspección de mital precioso;

vpl.: Lo4/86,212; Lo7/14; PvB5/194; PB/II/382.

MARCKEN; MERKEN; MARKEN; MAERKEN; MEERKEN; MERCKEN = vb. begrijpen; opmaken; merken.

- intelligo; intellego III; animadverto III;
- comprendre; déduire; se rendre compte;
- begreifen; entnehmen; folgern; schliessen; bemerken;
- comprehend; conclude; draw up; notice; perceive;
- comprender; deducir; darse quenta;

vpl.: T2/39; DVB 7.

MARCKGRAVELIJC Zie:

- gagie controlleur van de halve bieraccijnse ----/

MARCKGREVINNE; MARCGRAVINNE; MARCGRAEFNEDE; MARCGRAEFNEDINNE = sub. markgravin.

- marchionissa; uxor marchionis;
- margravine;
- Markgräfin;
- margravine;
- margravina;

vpl.: MGG 1.

MARCQ OFT EEN HALF PONT TROIJS GOUDT ENDE SILVER GHEWICHTE BRUSSELS = gewicht gebruikt bij Brusselse goud- en zilversmeden, gelijk aan 8 oncen Brussels gewicht.

- pondus auri et argenti Bruxellensis;
- poids d'or de 245 grammes en usage chez les orfèvres de Bruxelles;
- Gewicht benutzt von den Gold- und Silberschmieden in Brüssel;
- weight used by the gold- and silversmiths in Brussels;
- pesa usada por orfebres y plateros Bruselenses;

vpl.: C1/242.

MARCTCORF Zie:

- merckkorff;----; merctcorf; mercktcorf/

MARCTDACH Zie:

- merctdach; marktdag; merctdag;----/

MAR

MARCTEMERKIJN Zie:

- mercteemerken;----/

MARCTEN Zie:

- mercten;----; maerten; marten me rten/

MARCTGANCK Zie:

- me rctgang; mercktganck; marctgang;----/

MARCTGANG Zie:

- me rctgang; mercktganck;----; marctganck/

MARCTRIDDER Zie:

- merctridder;----/

MARCTTALE Zie:

- mercktaele;----/

MARCTVERDICH Zie:

- mercktveerdich;----/

MARCTVREDE Zie:

- merckvrijheijdt;----; merctvrede/

MARCTWECH Zie:

- me rctwech; merktwech;----/

MARE Zie:

- ultra ---- et montes/

MAREA Zie:

- brieven van ----/

MAREV Zie:

- morwe; moruw; morv; muerw; moorw; muerv;----; meurv; merv; meurw; mor/

MARGE Zie:

- marghe; margine;----; maerge; margie/

MARGHE; MARGINE; MARGE; MAERGE; MARGIE; = sub. rand; marge.

- margo;
- marge; bord;
- Rand; Marge;
- border; marge;
- borde; marco; margen;

vpl.: PB/II/184; ACart 35.

MARGHEL; MERGEL; MERGELE= sub. mergel.

- marga; creta fossitia; stercorandis agris serviens; terra ma rgosa;
- marne; engrais; terre marneuse;
- Mergel; Mergelerde;
- ma rl;
- marga; tierra margosa;

vpl.: C1/11; C3/80.

MARGIE Zie:

- marghe; margine; marge; ma erge;----/

MARGINAEL Zie:
- apostille ----/

MARGINALE AENTEECHENINGHE = aantekening in de marge.
- nota marginalis;
- annotation marginale;
- Aufzeichnung in der Marge;
- note in the margin;
- nota marginal;

vpl.: C1/255.

MARGINALE REGISTRATIE = aantekening op de kant van de bladzijde van een register.
- registratio marginalis;
- annotation marginale; note marginale;
- Notiz am Rand des Bogens;
- annotation in the margin;
- apunte marginal en un registro;

vpl.: ACart 19.

MARGINE Zie:
- in ----/
- marghe;----; marge; maerge; margie/

MARIA ONTFANGENSDAG = feestdag van de onbevlekte ontvangenis van Maria.
- festum Conceptionis Immaculatae Beatae Mariae Virginis;
- fête de l'Immaculée Conception de Marie;
- Feiertag der unbefleckten Empfängnis von Maria;
- feastday of the immaculate conception of Maria;
- dia de fiesta de la Concepción Inmaculada de Maria;

vpl.: LPS 110

MARIAGIE Zie:
- houwelijck; houwelic; houwelick; houwelyck; houdelic; houlic; hilic; hielic; hylick; hulic; huwelyk; huwelijc; hauwelijck;----; welie/

MARIE Zie:
- meerije; meer; mere; merie; merrie;----; marrie; meerye/

MARKE Zie:
- marcke;----; merke; maerc; merck; ma rc; maerke/

MARKEN Zie:
- marcken; merken;----; maerken meerken; mercken/

MARKENRECHT Zie:
- merckrecht; markerecht;----; mercrecht/

MARKERECHT Zie:
- merckrecht;----; markenrecht; mercrecht/

MARKET Zie:
- merckt; merct; merkt;----/

MARKGRAVELIJC Zie:
- gagie toesiender van de halve bieraccijse van Berchem, van 't Hoogh ende Leegh Kiel,---- ende den Mechelschen Steen - wech/

MARKGREVE; MERCKGREVE; MARCGRAVE; MARCHGRAVE; MARCGREVE = sub. markgraaf.
- marchio;
- margrave;
- Markgraf;
- margrave;
- margrave;

vpl.: MGG 23; BVB 194.

MARKTDAG Zie:
- merctdach;----; merctdag; marctdach/

MAROQUIN Zie:
- cordewaene; corduaen; corduwaen; cordewaen; cordoant; ----/

MAROQUIN OFT CORDOANT = taut. marokijn; geiteleer.
- corium hircinum;
- maroquin; cuir de chêvre;
- Marokkoleder;
- goatskin; marocain;
- marroqui;

vpl.: PvB1/334.

MARRIE Zie:
- meerije; meer; mere; merie; merrie;----; meerye/

MARRINGE Zie:
- merringe;----; merring; merrinc/

MARSCH Zie:
- meerse; meersse; mersch; meersch;----; maersch; mersche/

MARSCHALC Zie:
- marschalck; maerschalc; mairschalc;----/

MARSCHALCK; MAERSCHALC; MAIRSCHALC; MARSCHALC = sub. hoefsmid.
- opifex ferrarius ungularum;
- maréchal ferrant;
- Hufschmied;
- shoeing smith;
- herrador;

vpl.: PB/II/70.

MARTE Zie:
- maerte; maerten;----; martha/

MARTEL Zie:
- landtmater; landmarter; maerter;----; mater/

MARTEN Zie:
- mercten; marcten; maerten; ----; merten/

MARTENSDAG Zie:
- sint ----/

MARTERVEL Zie:
- landtmatervel; landmartervel; maetervel; ----/

MARTHA Zie:
- maerte; maerten; marte; ----/

MASCULIJN Zie:
- leen ----/

MASCULINE Zie:
- in rechte linie ----/

MASCULINI Zie:
- linien ----/

MASICOT Zie:
- massecote; ----/

MASIEREGAT Zie:
- masiergate; maesgat; ----; maisieregat; ma siergat; mosiergat/

MASIERGAT Zie:
- masiergate; maesgat; masieregat; maisieregat; ----; mosiergat/

MASIERGATE; MAESGAT; MASIEREGAT; MAISIE REGAT; MASIERGAT; MOSIERGAT = sub. spleet of reet in een muur; schietgat; nis.
- foramen parietinae sive parietis; aedicula; erisma; enteria;
- potelle meurtrière; niche; frette;
- Spalte oder Loch in einer Mauer; Nische; Schliesloch; Mauerlück;
- loophole; niche; alcove; wall-opening;
- hendidura en un muro; nicho; tronera;

vpl.: Lo5/232; C1/183,191,228; Lo1/252; Lo7/74.

MASIERGATEN OFT VISUIR = taut. kijkgat; spleet; schietgat; opening in de muur.
- foramen in muro;
- meurtrière;
- Guckloch; Schieszloch;
- peephole;
- atisbadero; tronera; barbacana; aspillera; ladronera; abertura en la pared;

vpl.:

MASQUERADE OFTE MOMME = taut. vermomming.
- vestis mutata;
- travestissement;
- Vermummung;

- disguise;
- máscara;

vpl.: PvB6/214.

MASSAM Zie:
- in communem ---- credittorum/

MASSE, IN GOTTE OFT BILLOENEN = hoeveelheden, staven of ongangbaar geld.
- quantitates, tubuli aut pecunia non usitata;
- quantités, lingots ou billons;
- Quantitäten, Barren oder Geld auszer Kurz;
- quantities, bars or money out of course;
- cantidades, masas, barras, moneda que no esta en circulación;

vpl.: PvB5/171.

MASSE OFT LYNGOENS = taut. massa; gesmolten metaal.
- massa, metallum solutum;
- masse, métal fondu;
- Masse, verhüttetes Metal;
- mass, molten metal;
- masa, metal fundido;

vpl.: PB/III/536; PB/II/387.

MASSECOTTE OFT SOUDE = taut. potas.
- sal alcalinus; cinis; lixivius;
- potasse;
- Pottasche;
- potash;
- potasa;

vpl.: PvB1/337.

MASSEN Zie:
- uijt der ---- van der geheelder haven/

MASTARIE = sub. turks invoerrecht.
- jus importandi turcum;
- droit d'entrée turc;
- türkisches Einfuhrrecht;
- turkish duty;
- derechos de importación Turcos;

vpl.: PvB6/488.

MASTELIJN Zie:
- labay ofte mesteluyn; masteluun; mesteluun; messeluun; masteluin; ----; mastelioen/

MASTELIOEN Zie:
- labay ofte mesteluyn; masteluun; mesteluun; messeluun; masteluin; mastelijn; ----/

MASTELUIN Zie:
- labay ofte mesteluyn; masteluun; mesteluun; messeluun; --- mastelijn; mastelioen/

MASTELUN OFT ROCX = mengsel van half tarwe en half rogge.

- mixtura frumenti et secalis;
- mélange; moitié froment; moitié seigle;
- Mischung von halb Weizen und halb Roggen;
- mixtura of half wheat and half rye;
- mezcla de medio trigo y medio centeno;

vpl.: PB/II/64.

MASTELUUN Zie:
- labay ofte mesteluyn;----; mesteluun; messeluun; masteluin; mastelijn; mastelioen/

MASTSCHAEP = sub. schaap bestemd voor de slacht; mestschaap.
- ovis; altidis;
- mouton à l'engrais;
- Schaf für den Schlacht; Mästschaf;
- slaughtersheep;
- oveja de engorde;

vpl.: AKB 10; PvB1/364.

MAT Zie:
- matte;----/

MATE Zie:
- actie tegen den lantmetere die ennich bosch, lant, moer grooter oft cleijnder seegt zijnde bij argeliste dan die gerechte ---- is/
- careel ----/
- de ---- in den bodem valschen/
- der gheseijghde ----/
- ickers den enen van den ----, anderen van den ghewichte/
- in voege ende ----/
- redelijcke ---- ende proportie/
- wie ---- oft woeghe/

MATE; MAATE; MAET; MAETE = sub. maat.
- mensura; modus;
- mesure;
- Mass;
- measure;
- medida;

vpl.: ACart 17.

MATE IN DEN BODEM VALSCHEN = de maat in de bodem vervalsen cq. door deze op te hogen.
- fraudare mensuram in fondo cq. per exaggerandum eum;
- fausser la mesure dans le fond forfait;
- das Masz im Boden verfälschen cq. durch diesen zu erhöhen;
- falsify the measure of the bottom i.e.by raising it;
- falsificar la medida en el fondo, por ejemplo mediante levantamiento;

vpl.: Lo1/18.

MATE, STOFFE, CHARGE ENDE DEUCHT = taut. kwaliteit van wapens, kalibe r, afmeting; ma teriaal en deugdelijkheid.
- qualitas;
- qualité, des armes, calibre, dimension, matériel et bonne qualité;
- Qualität;
- quality;
- calidad de armas, calibre, tamaño, material y solidez;

vp l.: PB/II/247.

MATE VAN DE ELLE, BRUSSEL = stoffenmaat bv. zijde, wol, linnen, gelijk aan de lengte van een arm ofwel 70 cm. gelijk aan 2 voet + 5 3/4 duim.
- mensura materiae, verbi causa bombycis, lanae, lintei, aequa longitudini brachii aut septuaginta centesimae mensurae primariae partis, aequa duobus pedibus et quinque et tertiae parti pollicis;
- l'aunage;
- Stoffmasz;
- measure for materials;
- medida para telas;

vpl.: C1/235.

MATE VAN DER GHELTEN = de maat van het deel.
- mensura partis;
- mesure du lot;
- das Masz des Teiles;
- measure of fate;
- medida de la parte;

vpl.: Lo1/18.

MATE VAN HET SOUT, BRUSSEL = zoutmaat, in de helft kleiner dan de roggemaat.
- mensura salis, dimidio parvior quam mensura secalis;
- mesure de sel;
- Salzmasz;
- salt measure;
- medida de sal;

vpl.: C1/234.

MATE VAN RODE, BRUSSEL = biermaat gebruikt ten plattelande om Brussel.
- mensura cerevisiae usu in agris circum Bruxellas;
- mesure de bière de Bruxelles;
- Biermasz von Brüssel;
- beer measure of Brussels;
- medida de cerveza de Bruselas;

vpl.: C1/235.

MATELIJKE ONDERHOUDINGHE = bescheiden onderhoud.
- sustentatio moderata;
- entretien modéré;

- vernünftige, geziemende, Instandhaltung;
- modest maintenance;
- entretenimiento modesto;

vpl.: Lo3/134.

MATEN Zie:
- in alder ---- ende manieren/
- maaten;----/
- met quaden ----/
- modeken drooghe ende natte ----/
- quaert drooghe ende natte ----/
- viertel drooghe ende natte ----/

MATER Zie:
- landtmater; landmarter; maerter martel;----/

MATERE CIVILE = onderwerp behorende tot de burgerlijke rechtspraak.
- materia civilis;
- matière civile;
- Sachen, die der zivilen Rechtspflege unterzogen sind;
- civil law;
- materia civil;

vpl.: C3/2.

MATERIAE Zie:
- sedes ----/

MATERIALEN ENDE VIURES = taut. benodigdheden.
- utensilia;
- nécessaires;
- alles Erforderliche;
- necessaries;
- menesteres; utensilios;

vpl.: PB/II/194.

MATERIE Zie:
- ignorantie oft ---- van onwetenschap/
- in ---- als boven/
- in ---- van appellatie/
- in ---- van appellatie ende leeringhe/
- in ---- van arrest/
- in ---- van apprehensie/
- in ---- van contradictie/
- in ---- van garant/
- in ---- van injurien/
- in ---- van oirvrede/
- in ---- van paelinge ofte scheydinghe/
- in ---- van preferentie oft concurrentie/
- in ---- van reconvention/
- in ---- van resumptie/
- in ---- van successie/
- in ---- van surranatie/
- in ----van taxatie/
- purghe in criminele ----/
- purghe in civile ----/
- soo wel in ---- van reconventie als conventie/

MATERIE POSSESSORIE = zaken betrekking hebbende op het bezit.
- res trahens possessionem;
- affaires concernant la propriété;
- Gegenstände mit Bezug auf Eigentum;
- affairs concerning property;
- asuntos relacionados con la propiedad;

vpl.: T1/81.

MATERIE VAN ONWETENSCHAP OFT IGNORANTIE = taut. onwetendheid.
- ignorantia;
- ignorance;
- Unwissenheit;
- ignorance;
- ignorancia;

vpl.: PvB1/400.

MATERIEN Zie:
- in ---- van appelle/
- in ---- van executien/
- in ---- van possessoiren/
- saecken ende ---- van de policije/

MATERVEL Zie:
- landtmatervel; landmartervel; maertervel; martelvel;----/

MATIN Zie:
- morgenslagh oft reveille ----/

MATRICULE = sub. register.
- index;
- matricule;
- Register;
- register;
- matricula; registro; indice;

vpl.: PvB10/255.

MATRIMONIALE Zie:
- patrimoniale ---- ende geconquesteerde goeden/

MATRIMONIALE GOEDEN = goederen uit het huwelijk.
- bona matrimonialia;
- biens matrimoniaux;
- Güter vom mütterlichen Erbteil;
- matrimonial goods;
- bienes matrimoniales;

vpl.: Lo6/32.

MATRIMONIALE PROPRIETEIJT = moederlijke eigendom; stamgoed.
- proprietas matrimonialis;
- biens matrimoniaux;
- mütterliches Erbgut;
- maternal estate;
- bienes matrimoniales;

vpl.: Ca2/162.

MATRIMONIUM Zie:
- per subsequens ---- vel per-rescriptum principis;

MATTE; MAT = gouden munt van Sevilla, zijnde acht realen.
- nummus aureus de Sevilla cum valore octo reales;
- pièce d'or de Seville, valant huit réaux;
- goldene Münze von Sevilla, seinde acht Reale;
- golden coin of Sevilla having the value of eight reals;
- moneda de oro sevillana siendo ocho reales;

vpl.: PB/III/562; PvB5/360.

MATTEEREN Zie:
- matteren;----/

MATTEREN; MATTEEREN = vb. afmatten; kwellen; vermoeien; vernederen.
- fatigo I; vexo I; mato I;
- mater;
- ermatten; ermüden; erniedrigen;
- fatigue; humiliate; wear out; tire out; wear down;
- abrumar; cansar; humillar; fatigar; extenuar;

vpl.: Lo6/150,444; Ca2/405.

MATTIJSDACH Zie:
- sint ----/

MATTOEN Zie:
- mottoen; motoen;----/

MATURITEIJT = sub. rijpheid.
- maturitas;
- maturité;
- Reife;
- maturity;
- madurez;

vpl.: PvB6/717.

MAUWE Zie:
- mouwe;----; mowe; muwe/

MAXEL Zie:
- maecksele; maecsel; maexel; maechsel;----; maec/

MAYEN Zie:
- maijen; meijen; maeyen;----; meyen/

MAYER Zie:
- meijer; meyer; meyere;----/

MAYSIE Zie:
- meercenier; meissenier; mercenier; messeniersman; meyssenierman; meyssionierman; meysemedelieden; meysniedenlieden; meyseneyden luden; meyssionierde luden; meisseniede; meiseniede; meisnide; meyseniede; maisnide; mesniede; mesnie; meysnie; messenie; messeniede; meissemede; mesmede;----; meslieden; meinsinede;

mislieden; meyssenije; maysinede; maisnide; mesgnie; maisnada; meissenideman; meissenierman; meysnieman; mysnieman; muysemedeman; meyssemedeman; mesmedeliede; meyseliede; meysseniede; meisseniede; meisniede; meissemede;mesmede; meysnier/

MAYSINEDE Zie:
- meercenier; meissenier; mercenier; messeniersman; meyssenierman; meyssionierman; meysemedelieden; meysniedenliede ; meyseneyden luden; meyssionierde luden; meisseniede; meiseniede; meisnide; meyseniede; maisnide; mesniede; mesnie; meysnie; messenie; messeniede; meissemede; mesmede; maysie; meslieden; meinsinede; mislieden; meyssenije;----; maisnide; mesgnie; maisnada; meissenideman; meissenierman; meysnieman; mysnieman; muyseme deman meyssemedeman; mesmedeliede; meyseliede; meysseniede; meisseniede; meisniede; meissemede mesmede; meysnier/

MAZE Zie:
- herwarde ter ---- waert/

ME Zie:
- et ---- notario presente, quod attestor/

MECHANICK EXERCITIE = sub. handwerk.
- ars;
- métier;
- Handarbeit;
- handicraft;
- labor manual; arte manual;

vpl.: PB/II/335.

MECHELEN Zie:
- aenkomen officie boden op ----/
- gagie advocaet van den grooten raede tot ----/
- gagie procureur van den grooten raede tot ---/
- sack van ----/

MECHELS Zie:
- cheijnsgulden ----/
- engelschen ----/
- halfter ----/
- halve sack ----/
- hellinch ----/
- modeken ----/
- penningh ----/
- pondt ----/
- quaert ----/
- sack ----/
- schellinch ----/

- sister ----/
- viertel ----/

MECHELSCHE VEERTEL = sub. Mechelse graanmaat.
- mensura frumenti;
- mesure à blé de Malines;
- mechelner Kornmasz;
- measure of corn of Malines;
- medida de granos de Malinas;

vpl.: PvB6/700.

MECHELSCHEN Zie:
- gagie collecteur van de halve bieraccyse van de ---- Steenwech/
- gagie controlleur van de halve bieraccyse van de ---- Steenwech/
- gagie toesiender over de halve bieraccyse van Berchem, van 't hoogh en leegh Kiel, Markgravelijc ende den ---- Steenwech/

MECHTIG; MACHTICH = vb. machtig; gemachtigd.
- delego I; auctoritatem tribuo III;
- autoriser; donner plein pouvoir d'léguer;
- ermächtigen;
- empower; authorize;
- autorizae; apoderar; delegar;

vpl.: BVB 5.

MECHTIGSCHAPPEN OFT PROCURATIEN = taut. volmachtiging.
- procuratio;
- procuration;
- Vollmacht;
- proxy;
- procura; procuración;

vpl.: C1/695.

MEDE Zie:
- intelligentie ---- hebben/
- ijseren schuppe om ---- te delven en te planten/
- made; maet;----; meet; madebeemt; maeybeemt; madebempt; madelant; maersch; mersch; meersch; marsch; mersche/
- meede; meed;----/
- meet; ----; meede; meed; mee/
- mey; meyde; ----; meide;meed/

MEDE-ACCIJSE Zie:
- meide-accijse;----; meede-accijse; meedaccijse/

MEDECAMPIOEN = sub. medestrijder in een gevecht.
- commilito;
- compagnon de lutte;
- Mitkämpfer;
- comrade in arms;
- compañero de armas; conmilitón;

vpl.: T2/371.

MEDECIJN Zie:
- meestergelde van den ---- ende chirurgijn/

MEDECIJN ENDE CIRURGIJN = genees- en heelmeester.
- medicus et chirurgus;
- chirurgien; médecin;
- Chirurg; Wundarzt;
- surgeon; medical man;
- cirujano; médico;

vpl.: T1/332, 343; B1:EE 18.

MEDECIJNE Zie:
- doctoor in de ----/

MEDECINE Zie:
- venijnige ----/

MEDECYNE LAXATIVE = de stoelgang bevorderend geneesmiddel.
- medicina laxativa;
- laxatif; purgatif;
- laxierendes Medikament;
- laxative;
- laxante; laxativo; purgante muy suav;

vpl.: PB/III/262.

MEDECYNE LYRIAKAEL = geneesmiddel om de stoelgang tegen te gaan.
- medicina styptica;
- astringent;
- Medikament gegen den Stuhlgang;
- medicine against the stools;
- restringente;

vpl.: PB/III/262.

MEDECYNE VOMITIVE = geneesmiddel om te braken.
- medicina vomitiva;
- vomitif;
- Medikament um sich erbrechen;
- medicine to vomit;
- vomitivo; emético; anagogo; vomitorio;

vpl.: PB/III/262.

MEDEDEELRE Zie:
- mededeylder; mededeler;----/

MEDEDELER Zie:
- mededeylder;----; mededeelre/

MEDEDEYLDER; MEDEDELER; MEDEDEELRE = sub. deelgenoot.
- particeps haereditati;
- copartageant;
- Teilhaber;
- partner;
- copartícipe; consorte;

vpl.: C1/35.

MEDEDEYLDER; MEDESCULDIGE ENDE COMPLICE = taut. medeplichtige; helper.
- socius; complex; conscius affinis; noxae socius; socius

flagitiorum;
- complice; coauteur;
- Mitschuldiger; Helfer; Gehilfe;
- accomplice; helper;
- cómplice; codelincuente; coautor;

vpl.: PB/II/399; Pl.Bra 4; RVB1/264; C1/136; T1/325.

MEDEERFGENAMEN OFT COMPLICEN = mede-erven of medebelanghebbenden.
- coheredes aut complices;
- cohéritiers ou co-intéressés;
- Miterben oder Mitbeteiligten;
- coheirs or coparties concerned;
- coherederos o cointeresados;

vpl.: Lo1/354.

MEDEGAVE Zie:
- hijlicxe ----/
- goede ende ---- van huwelijcken/

MEDEGAVE; MEDEHAVE = sub. bruidsschat; bruidsgift; huwelijksgift.
- dos; summa dotis;
- dot; trousseau;
- Mitgift; Brautschatz;
- dowry; dot; marriage portion;
- dote; donación nupcial;

vpl.: T2/86, 91, 371.

MEDEGELDER = sub. 1.hij die bij contract mede verplichtingen aangaat 2. medebetaler; medeschuldenaar.
- 1.qui solvere sive luere debet; 2.debitor; consor debitoris;
- 1.payeur; coobligé 2. corentier; copayeur; codébiteur;
- 1.Kontrahent 2.Mitzahler;
- 1.contracting party 2.copayer;
- 1.cocotrayente 2.codeudor;

vpl.: C1/14,17.

MEDEGEMEIJNTENAIR = sub.pl. medegemeentenaar.
- municepa; civis;
- concitoyen;
- Gemeinde-, Dorf-, Stadtgenossen;
- fellowvillagers; fellowcitizens;
- conciudedano; convecino;

vpl.: BVB 48.

MEDEGESELLE = hom.sub.1.medeplichtige 2.deelgenoot; kameraad.
- 1.culpae affinis; particeps; sceleris; conscius; noxae socius; 2.comes; consors; particeps; socius;
- 1.complice 2.camarade; compagnon;
- 1.Mitschuldige; Helfershelfer; 2.Gefährte; Gesellschafter; Kamerad;
- 1.accomplice; accessary 2.

companion; comrade; mate;
- 1.complice; codelincuente; 2. acompañante; camarada; compañero;

vpl.: T2/96,114.

MEDEGHELDEN ENDE CONTRIBUEREN = taut. mede opbrengen; bijdragen.
- contribuo III;
- contribuer;
- mitaufbringen;
- to contribute;
- contribuir;

vpl.: PB/II/57.

MEDEHAVE Zie:
- medegave;----/

MEDEN Zie:
- mieden;----; huernen; huren; hueren; huyren/

MEDEPLECHTER Zie:
- medepleger; medeplichtere; ----/

MEDEPLEGER; MEDEPLICHTERE MEDEPLECHTER = sub. medeplichtige.
- culpae affinis; noxae socius; conscius; particeps sceleris;
- complice;
- Helfershelfer; Mitschuldiger; Mittater;
- accomplice; accessory;
- coautor; codelincuente; complice;

vpl.: T2/114; BVB 5; T1/366.

MEDEPLEGER ENDE FACTEUR = taut. medeplichtige.
- complex;
- complice; coacteur;
- Mitschuldiger;
- accomplice;
- coautor; codelincuente; cómplice;

vpl.: T1/325.

MEDEPLEGHER ENDE COMPLICE = taut. medeplichtige.
- conscius;
- complice;
- Mitschuldiger;
- accomplice;
- cómplice; codelincuente;

vpl.: PB/II/362.

MEDEPLICHTERE Zie:
- medepleger;----; medeplechter/

MEDEPLICHTEREN = sub.pl. medeplichtigen.
- particeps sceleris; complices; socius noxae;
- complice;
- Mitschuldiger; Mittäter;
- accomplice;

- cómplice;

vpl.: BVB 5.

MEDEPROEVERS Zie:
- gagie zegelaers ---- zijnde/

MEDEQUIJTER = sub. medekwijter; medeondertekenaar ener schuldbekentenis of overeenkomst.
- qui conscribit apocham;
- ceux qui donnent quittance en coopération avec un tiers;
- Mit-Unterzeichner eines Schuldscheins oder Kontrakts;
- those who accept receipt in cooperation with a third party;
- los que finiquitam en colaboración con un tercero;

vpl.: BVB 8.

MEDEQUIJTEREN = vb. medekwiteren.
- apocham conscribo III;
- donner quitance en coopération avec un tiers;
- mitquittieren;
- accept receipt together with a third party;
- ffiniquirar en colaboración con un tercero;

vpl.: BVB 2.

MEDESCULDIGE Zie:
- complicien ende ----/

MEDESINE Zie:
- medicament; medicine;----/

MEDESOMER Zie:
- midsomere; middesomer; middensomer; midsomer; midsomere;----/

MEDIATE Zie:
- nec ---- nec immediate/

MEDIATE = middellijk.
- mediatus;
- médiat;
- mittelbar;
- mediate;
- indirecto; mediato;

vpl.: Lo6/208.

MEDIATE OFT IMMEDIATE = middellijk of onmiddellijk.
- mediatus aut immediatus;
- directement ou indirectement;
- mittelbar oder unmittelbar;
- mediate and immediate;
- mediatamente o inmediatamente;

vpl.: C1/289.

MEDIATE OFT IMMEDIATE ERFGENAMEN = indirecte of directe erfgenamen; middellijke of onmiddellijke erven.
- heredes mediati aut immediati;
- héritier direct ou indirect;

- mittelbare und unmittelbare Erben;
- indirect or direct heirs;
- herederos indirectos o directos;

vpl.: B2/222; C1/287.

MEDICAMENT; MEDICINE; MEDESINE = geneesmiddel.
- medicamentum;
- médicament;
- Medikament; Arznei;
- medicine;
- medicina;

vpl.: T1/130.

MEDICAMENTA COMPOSITA = samengestelde geneesmiddelen.
- médicaments composés;
- zusammengesetzte Medikamente;
- compound medicines;
- medicinas compuestas;

vpl.: PB/III/276; T1/130.

MEDICIEN Zie:
- medicijn; medicus;----/

MEDICIJN; MEDICUS; MEDICIEN = sub. geneesheer.
- medicus;
- chirurgien; médecin;
- Arzt;
- doctor; medical man;
- cirujano; médico; doctor; facultativo;

vpl.: T1/132,610.

MEDICIJNEN Zie:
- gagie ---- ende chirurgijnen/

MEDICINAEL Zie:
- greijn oft aesken ----/
- half pondt ----/
- loot ----/
- obole ----/
- once ----/
- pondt ----/
- quaert oft vierendeel ----/
- scrupel ----/
- silique ----/

MEDICINALL Zie:
- drachine ---- brussels/

MEDICINE Zie:
- medicament;-----; medesine/

MEDICUM Zie:
- collegium ----/

MEDICUS Zie:
- medicijn;----; medicien/

MEDIO Zie:
- ommissio ----/

MEDIONATEN Zie:
- recht van ----/

MEDIUM Zie:
- circa ----/

MEE Zie:
- meet; mede; meede; meed;----/

MEECHDEKENHARINC Zie:
- meegdeken;----/

MEECHT Zie:
- maeght; maecht; maget; meget; ----/

MEED Zie:
- meede;----; mede/
- meet; mede; meede; ----; mee/
- mey; meyde; mede; meide;----/

MEED OFT GARANCE = taut. meekrap.
- rubia; erythodanos;
- garance;
- Krapp;
- madder;
- rubia; granza;

vpl.: PB/III/217; PvB1/336.

MEEDACCIJSE Zie:
- meide-accijse; mede-accijse; meede-accijse;----/

MEEDE Zie:
- meet; mede;----; meed; mee/

MEEDE; MEED; MEDE = sub. honingdrank.
- potio melis; nectar;
- hydromel;
- Met;
- nectar;
- hidromel; hidromiel; aguamiel;

vpl.: Lo7/288.

MEDE-ACCIJSE Zie:
- meide-accijse; mede-accijse; ----; meedaccijse/

MEEDERHANDE OFT ALDERHANDE = taut. allerlei; allerhande.
- omnia; varia; diversus;
- toutes sortes de;
- Allerhand; Allerlei;
- all sorts;
- toda clase de; de todas clases;

vpl.: PB/IV/39; ACart 8.

MEEDT Zie:
- pastel ----/

MEEDT; MEEKRAP; MEDE; MEEDE; MEED; MEE = sub. meekrap; plant; rode kleurstof.
- erythrodanum; rubia; herba radice rubra;
- garance;
- roter Farbstoff; Pflanze aus Zeeland;
- red dye; madder;
- rubia; granza; rubiaceas;

vpl.: C1/378; PvB1/336.

MEEGDEKEN; MAGEDEKENHARINC MEECHDEKENHARINC; MADEKEN-

HARINC = sub. maatjesharing.
- clupeida virgo;
- hareng vierge;
- Maatjeshering; Junfernhering;
- matie; maty;
- arenque salado;

vpl.: PB/II/64.

MEELESACK Zie:
- meelsack; melesack; ----; meilsack/

MEELETONNE Zie:
- meeltonne; meletonne;----; meiltonne/

MEELSACK; MELESACK; MEELESACK; MEILSACK = sub. meelzak.
- saccus farinae;
- sac à farine;
- Mehlsack;
- floursack;
- saco de harina;

vpl.: C1/431; Lo3/184.

MEELTONNE; MELETONNE; MEELETONNE; MEILTONNE = sub. meelton.
- dolium farinae;
- tonneau à farine;
- Mehltonne;
- flour-tub;
- tonel para harina;

vpl.: C1/434; Lo3/178.

MEENE NAEBUIJREN = alle omwonenden.
- omnes qui circa habitant;
- tous les circonvoisins;
- alle Nachbarn;
- all neighbours;
- todos los circunvecinos;

vpl.: AKB 15.

MEENEET Zie:
- meyneedt; meineet;----; meinheet/

MEENICH HONDERT = enkele honderdtallen.
- aliqui contenarii numeri;
- plusieurs centaines de;
- mehrere Hunderter;
- several hundreds;
- varios centenares de;

vpl.: BVB 12.

MEENIGMAAL ENDE ZOO DIK = taut. altijd; steeds.
- semper;
- toujours;
- immer wieder;
- always;
- cada vez que; siempre que;

vpl.: Pl.Rg/4.

MEENTE Zie:
- gemeentens; gemeijnt; gemeijnte; gemeente; gemeinte; gemiente;

gemeynt; gemeynte; ----; miente/

MEENTUCHT OFT GEMEENSCHAP = taut. gemeenschap van goederen; deelgenootschap.
- bonorum communio;
- communauté de biens; participation;
- gemeinschaft von Güter; Teilhaberschaft;
- community of goods;
- comunidad de bienes; asociacion; consorcio;

vpl.: PB/IV/540.

MEENTUCHTE Zie:
- naerhede van ----/

MEER Zie:
- meerije;----; mere; merie;merrie; marie; marrie; meerye/
- sijn ---- zeel ontwee slaen oft houwen/

MEER OFT SWAERDER GELT DAER VORE GHEVEN = meerwaarde betalen.
- pretium maiorem solvere;
- payer un prix plus élevé;
- Mehrwert bezahlen;
- pay surplus value;
- parar plusvalor;

vpl.: C1/610.

MEER REYSEN = meermalen.
- saepius;
- plusieurs fois;
- mehrmals;
- more than once;
- muchas veces;

vpl.: PvB1/48.

MEERCENIER; MEISSENIER;MERCENIER; MESSENIERSMAN;MEYSSENIERMAN; MEYSSIONIERMAN; MEYSEMEDELIEDEN; MEYSNIEDENLIEDEN; MEYSENEYDEN LUDEN; MEYSSIONIERDE LUDEN; MEISSENIEDE; MEISENIEDE; MEISNIDE; MEYSENIEDE; MAISNIDE; MESNIEDE; MESNIE;MEYSNIE; MESSENIE; MESSENIEDE; MEISSEMEDE; MESMEDE; MAYSIE; MESLIEDEN; MEINSINEDE; MISLIEDEN; MEYSSENIJE; MAYSINEDE; MAISNIDE; MESGNIE; MAISNADA; MEISSENIDEMAN; MEISSENIERMAN; MEYSNIEMAN; MYSNIEMAN; MUYSEMEDEMAN; MEYSSEMEDEMAN; MESMEDELIEDE; MEYSELIEDE; MEYSSENIEDE; MEISNIEDE; MEYSNIER = sub. koopman, bevoorrechte stand van kooplieden in Brabant en Grimbergen als afstammelingen van vrij geworden horigen.

- mercator; locus sociales privilegiatus in Brabantia el Grimbergen; homines pertinentes ad statum liberorum; persona ex aliqua familia fortunata;
- marchand; classe sociale privilegiée en Brabant et Grimbergen; descendants d'un subordonné effranchi;
- Kaufmann; gesellschaftlich privilegierter Stand in Brabant und Grimbergen dass heiszt Leute die zum Stand der Messionieren gehören;
- merchant; people belonging to the class of free descendants of serfs; social privileged position in Brabant and Grimbergen;
- comerciante; negociante; clase social privilegiada en Brabante y el municipio de Grimbergen; descendiente de un subordinado emancipado; gente que pertenecen a la clase de los descendientes de liberos;

vpl.: C1/2,297,315,331; Ca2/304 T1/391; PvB1/99,100,444; PB/II/384.

MEERDER Zie:
- in ---- menichte oft in 't gros/
- om ---- quaet te schouwen/
- voor ---- van jaren houden/

MEERDER VAN JAREN = meerderjarig; mondig.
- maior natu;
- majeur d'âge;
- volljährig;
- of age;
- mayor de edad;

vpl.: C1/414.

MEERDERDEELHEBBER = sub. mede-eigenaar van een het grootste deel van eigendom in huur.
- compossessor partis maximae proprietatis in locatione;
- le plus fort parconnier;
- Besitzer oder Mieter vom grössten Teil eines Pfandes;
- coproprietor, who has the major part;
- coparticipante de la mayor parte de un bien arrendado;

vpl.: Lo3/366.

MEERDEREN Zie:
- hoichen ende ----/

MEERDEREN = vb. verhogen; vermeerderen.
- exaggero I; augeo II; accendo III;
- hausser; augmenter; ajouter à; élever;

MEE

- erhöhen; vermehren; verhöhen;
- heighten; augment; increase; raise;
- alzar; levantar; elevar; aumentar; subir;

vpl.: Lo3/412; DDR 7; T1/421; B2/179.

MEERDERHANDE Zie:
- alderhande oft ----/

MEERDERJAERIGHEYDT DIEST 24 JAEREN = meerderjarigheid te Diest bij 24 jaar.
- status aetatis plena pubertas in Diestemio apud annos quattuor et viginti;
- majorité à Diest chez 24 ans;
- in Diest galt die Volljährigkeit mit 24 Jahren;
- majority in Diest at the age of 24 years;
- mayoría de edad en Diest con los 24 años;

vpl.: C1/640.

MEERDERJAERIGHEYDT LOVEN 25 JAEREN = meerderjarigheid te Leuven bij 25 jaar.
- status aetatis plena pubertas in Leovania apud annos quinque et viginti;
- majorité à Louvain chez 25 ans;
- Volljährigkeit galt in Löwen mit 25 Jahren;
- majority at Louvain at the age of 25;
- mayoria de edad en Lovaina con los 25 años;

vpl.: C1/640.

MEERE Zie:
- d'een erve over den ----/

MEERE; MERE = adi.meer.
- plus;
- plus;
- mehr;
- more;
- más;

vpl.: ACart 10.

MEERER Zie:
- gesworen ----/

MEERER = sub. 1.vermeerderaar; vergroter 2. erfscheider; ambtenaar belast met het opmeten van onroerend goed.
- minister qui constituir limites aut ponit metas;
- sermenté aux limites; officier préposé au mesurage des biens immeubles;
- Beamte beauftragt mit der Vermessung vom unbeweglichen Gut;
- officer charged with the measure of immovable; appraiser;

MEE

- 1.aumentador; 2.funcionario encargado de medición de bienes inmuebles;

vpl.: C1/146.

MEERGEDEEL = sub. merendeel.
- maior pars; plerusque; plures ex numero;
- plupart;
- mehrzahl;
- majority; the greater part;
- mayoría;

vpl.: ADR 11.

MEERIJE; MEER; MERE; MERIE; MERRIE; MARIE; MARRIE; MEERYE = sub. merrie.
- equa;
- jument;
- Stute;
- mare;
- yegua;

vpl.: T1/195.

MEERINGE; MEERINGHE = hom. sub.1.het afmeten en bepalen van grenzen; meting; begrenzing; afbakening van erfgoed; opmeting van een veld 2. vergroting; toeneming; vermeerdering.
- 1.constitutio limitum; limitatio; augmentum; incrementum; delimination boni hereditarii 2. amplificatio;
- 1.direction des termes ou limites; délimitation; mesurage; bornage; délimination d'héritage 2. augmentation;
- 1.Abmessung und Bestimmung von Grenzen; Begrenzung; Absteckung; das Vermessen eines Feldes; Trennung; Scheidezeichen 2. Vergrösserung;
- 1.measure and fixing of bouders; limitation; marking out; the measurement or servey of a field; delimitation of a hereditary property 2. enlargement;
- 1.medición y fijación de fronteras limites; remarcación; medición; demarcación de una herencia;amojouamiento de una herencia; 2. ampliación; aumento; subida;

vpl.: C1/126,146,180,220,254, 683; Lo6/410.

MEERINGHE Zie:
- meeringe;----/

MEERINGHE OFT PAELINGHE = meting of grenssteen; afpaling.
- terminus; limitatio;
- mesurage ou borne; bornage; delimitation d'héritage;
- Messung oder Grenzstein; Abpfählung; Abgrenzung;

MEE

- measuring of boundery stone; fence; demarcation;
- mensuración u agrimensura o mojón; amojonamiento; demarcación;

vpl.: PvB8/102; Lo6/122.

MEERINGHEN OFF ERFFSCHEYDINGEN = taut. grensbepaling; afpaling.

- delimitatio hereditatis;
- abornement ou délimitation d'héritage;
- Abgrenzung;
- dema rcation;
- amojonamiento;

vpl.: Cu1/18.

MEERKEN Zie:

- marcken; merken; marken; maerken;----; mercken/

MEERNISSE Zie:

- meernissen;----/

MEERNISSEN; MEERNISSE = sub. vermeerdering.

- incrementum; augmentum;
- augmentation;
- Vermehrung;
- growth; enlargement; increase;
- aumento;

vpl.: ACart 4.

MEERRE Zie:

- om ---- vestenisse/

MEERREST = sub. overschot.

- superamentum; reliquiae; id quod superest;
- surplus;
- Ueberschuss;
- surplus;
- excedente; surplús;

vpl.: C1/560.

MEERSCH Zie:

- meerse; meersse; mersch;----; marsch; maersch; mersche/

MEERSCHE Zie:

- ambacht van den ----/

MEERSE Zie:

- ketele oft ----/
- merse; mersse;----; maerse; maers/

MEERSE; MEERSSE; MERSCH; MEERSCH; MARSCH; MAERSCH; MERSCHE = sub. moer asland; beemd; broekland; weiland.

- palus; pastus;
- marécage; marais; pâture;
- Sumfland; Weideland;
- ma rshland; medowland;
- campo pantanoso; terreno pantanoso; pradera; deheza; prado; pasto campo;

MEE

vpl.: PB/III/345, 464; Lo2/730; C1/520; PvB2/20.

MEERSHOUT Zie:

- bunder; landts; bosch; vijver oft ----/

MEERSSE Zie:

- meerse;----; mersch; meersch; marsch; maersch; mersche/

MEERSTEEN = sub. grenssteen.

- lapis terminalis;
- borne;
- Grenzstein;
- boundary stone;
- mojón; hito;

vpl.: C1/194.

MEERSTEENEN ENDE PALEN = taut. grenstekens.

- termini;
- bornes;
- Grenzzeichen;
- boundary marks;
- mojones; hitos;

vpl.: C1/195.

MEERSTELLEN Zie:

- palen ende ----/

MEERT; MERTE = sub. maart.

- Martius;
- mars;
- März;
- March;
- marzo;

vpl.: BVB 3,5,182; BVB 92.

MEERYE Zie:

- meerije; meer; mere; merie; merrie; marrie;----/

MEERYE OFT MUYLE = merrie of muilezel.

- jumentum;
- jument ou bardot; mulet;
- Maulesel;
- mare or hinny; mule;
- yegua o burdégano;

vpl.: PB/II/28.

MEEST Zie:

- laesten verhoogher ende ---- daervoor biedende/

MEESTBESTAENDE Zie:

- naestbestaende;----/

MEESTE Zie:

- bij de ---- voijsen ghekosen/
- de ---- opinien zijn de minste vervanghende/
- de ---- voix is de minste vervangende/

MEESTEN Zie:

- ten ---- deel/
- ten ---- proffijte/
- ten ---- profijte ingedaen worden/
- voor den ---- deel/

MEESTEN; MENEGHEN; MEESTEN; MENICHTEN = de meesten.
- plerique; maioir pars;
- majorité;
- die Meisten;
- majority;
- mayoría;

vpl.: MGG 2,4.

MEESTEN OFT NOTABELSTEN = taut. de voornaamste.
- persona principalis vel notabilissimus;
- personne principale ou la plus notable;
- der Vornehmste;
- the most important;
- las personas principales o más notables;

vpl.: C1/41.

MEESTER Zie:
- actie gegeven den ---- van den gronde die alle tgeene heyscht dat op sijnen gront vast ende nagelvast is gemaict/
- den ---- sinen loen sceijden/
- generael ---- van de munte/
- officie van ---- van de capellen/
- poort ----/

MEESTER; MEISTER; MESTER = sub. werkgever.
- dominus;
- maître;
- Meister;
- master; patron;
- patrono; jefe; amo;

vpl.: C1/192.

MEESTER AJUSTEUR OFT GELIJCKMAECKER DER GEWICHTEN SCHAELEN ENDE BALANCEN = ijker; ijkmeester.
- signator mensurarum et ponderum;
- verificateur des poids et mesures;
- Eicher;
- inspector of weights and measures;
- aforador inspector de pesas y medidas marcador;

vpl.: PvB5/291.

MEESTER ENDE HEERSCAPEN = taut. broodheer; werkgever.
- operarum conductor;
- employeur; patron;
- Brotgeber; Meister;
- employer;
- amo; patrón; principal;

vpl.: T1/65.

MEESTER OFT COMMITTENT = taut. lastgever.
- mandator;

- maître et commettant;
- Auftraggeber;
- principal;
- comitente; mandante; poderdante;

vpl.: Lo4/190.

MEESTER OFT VERHUERDER = eigenaar of verhuurder.
- possessor;
- propriétaire ou bailleur;
- Eigentümer oder Vermieter;
- owner or lessor;
- propietario o arrendador;

vpl.: Lo5/284.

MEESTER VAN DE PAGIENS = sub. hoofd van de lagere dienaren.
- princefis servorum muiorum;
- chef des serviteurs inférieurs;
- Haupt der niedrigen Diener;
- head of the lower inferior servants;
- jefe de los criados inferiores;

vpl.: PB/II/93.

MEESTER VAN DEN REQUESTE ORDINARIS = titel van de ambtenaar die de gewone verzoekschriften behandelt.
- magister tractans libellos ordinarios;
- fonctionnaire qui traite les requêtes ordinaires;
- Titel des Beamten der die ordentlichen Bittschriften behandelt;
- title of the official who deals with the ordinary petitions;
- titulo del funcionario que trata las súplicas ordinarias;

vpl.: BVB 34.

MEESTER VANDE REQUESTEN = meester van de verzoekschriften.
- magister requestae;
- maître des requêtes;
- Meister von den Bittschriften;
- master of the requests;
- maestro de peticiones;

vpl.: Lo6/72.

MEESTERCNAPE Zie:
- actie tegen die facteur oft ----/

MEESTERCNAPE; MEISTERCNAPE = sub. meesterknecht.
- in casu: magister navis; praefectus domus; vicarius herilis;
- contre-maître;
- Meisterknecht;
- foreman;
- capataz; contramaestre;

vpl.: T1/627.

MEESTERCNAPE OFT COMMYTERE = taut. opzichter; rentmeester.
- vilicus;

- administrateur; contremaître; intendant;
- Aufseher; Verwalter;
- agent; steward; superintendant;
- administrador; capataz; contramaestre; intendente;

vpl.: T1/60.

MEESTERCNAPE OFT FACTEUR = taut. meesterknecht.
- institor;
- contremaître;
- Altknecht;
- foreman;
- capataz; contramaestre;

vpl.: T1/628.

MEESTERGELDE Zie:
- meestergheldt; meestergelt; meistergelt; meesteriegelt; ----; meesterghelt/

MEESTERGELT Zie:
- meestergheldt; ----; meistergelt; meesteriegelt; meestergelde; meesterghelt/

MEESTERGHELDT; MEESTERGELT; MEISTERGELT; MEESTERIEGELT; MEESTERGELDE; MEESTERGHELT = loon van de heelmeester.
- merces medici;
- les frais de médecin;
- Lohn des Wundarztes;
- wage of the surgeon;
- salario del circujano;

vpl.: C1/349.

MEESTERGHELDT VAN DEN MEDECIJN ENDE CHIRURGIJN = loon van geneesheer en heelmeester.
- salarium medici et chirurgi;
- salaire du médecin et du chirurgien;
- das Lohn des Arztes und Chirurgen;
- salary of the doctor and the surgeon;
- sueldo del médico y del cirujano;

vpl.: Lo5/358; Lo6/382; T2/205; B1/20; C1/394; C2/885.

MEESTERGHELT Zie:
- meestergheldt; meestergelt; meistergelt; meesteriegelt; meestergelde; ----/

MEESTERIEGELT Zie:
- meestergheldt; meestergelt; meistergelt; ----; meestergelde; meesterghelt/

MEESTERINGE VAN DE SMERTE = behandeling van de wonde.
- cura vulneris;
- cure de la blessure;
- Behandlung der Wunde;
- treatment of the wound;
- cura de la herida;

vpl.: Lo4/738.

MEESTERJAGHER VAN BRABANDT = een der functies van de warantmeester van Brabant.
- aliquid munus de venatore principali in Brabantia;
- une des fonctions du garde-chasse de Brabant;
- eine der Funktionen des Bürgermeisters von Brabant;
- one of the functions of the masterhuntsman of Brabant;
- una de las funciones del maestro de casa de Brabante;

vpl.: PB/III/504.

MEESTERS Zie:
- experte ----/

MEESTERS VAN DE STATUTEN = functionarissen belast met de toepassing van strafverordeningen, Lier.
- magistri statutorum; Lier;
- maîtres des statuts; Lier;
- Funktionäre beauftragt mit der Anwendung von Strafverordnungen, Lier;
- officials charged with the application of penal regulations, Lier;
- funcionarios encargados de la práctica de ordenanzas penales; Lier;

vpl.: C1/594.

MEESTERSCHE Zie:
- meestersse; meistersche; ----/

MEESTERSSE; MEISTERSCHE; MEESTERSCHE = sub.1.werkgeefster;2onderwijzeres.
- 1.domina 2. praeceptora;
- 1.maîtresse; 2.institutrice;
- 1.Meisterin 2. Lehrerin;
- 1.mistress 2.womanteacher;
- 1.patrona; ama 2. maestra de escuela;

vpl.: C1/192.

MEESTOVE; STOVE; STOOF = sub.droogkamer.
- conclave siccatorium;
- séchoir;
- Krappofen;
- dryingroom;
- secadero; tendedero;

vpl.: C2/798.

MEET Zie:
- made; maet; mede; ----; madebeemt; maeybeemt; madebempt; madelant; maersch; mersch; meersch; marsch; mersche/

MEET; MEDE; MEEDE; MEED; MEE = sub. meekrap.
- erythodanos; rubia;
- garance;
- Färberröte;
- madder;
- rubia; granza;

vpl.: Lo3/26.

MEETEN Zie:
- uijt ofte in ----/

MEETER Zie:
- bij levenden lijve ende ---- wermenden handt scheijden van goeden/

MEEUTENAER Zie:
- muytmaecker; muytenaer; muytemaker; meutemaker; meutenaer ----/

MEGET Zie:
- maeght; maecht; maget; ----; meecht/

MEIBOOM Zie:
- meijboome; ----; meyeboom/

MEIDE Zie:
- mey- meyde; mede; ----; meed/

MEIDEACCIJSE; MEDE-ACCIJSE; MEEDE-ACCIJSE; MEEDACCIJSE= sub. verbruiksbelasting op honingdrank.
- tributum consumptionis in potu;
- impôt sur consommation mellis de hydromel;
- Verbrauchssteuer auf Honigtrank;
- consumptiontax on honeydrink;
- impuestos de consumo de hidromel;

vpl.: Cr2/1339.

MEIE; MEYE = sub. meimaand.
- maiius;
- mai;
- Mai;
- may;
- mayo;

vpl.: DVB 9.

MEIJBOOME; MEIBOOM; MEYEBOOM = sub. meiboom.
- arbor Maii;
- arbre de mai;
- Maibaum;
- maypole;
- árbol de mayo;

vpl.: DKB 21,52.

MEIJDEN Zie:
- heij ----/
- meijen; ----/

MEIJE = sub. poot, jonge plant.
- germen;
- plantis;

- Geszling;
- leg;
- pie; pata; retoño;

vpl.: PvB9/7.

MEIJEL Zie:
- luttel ----/

MEIJEN Zie:
- heijde ----/
- maijen; ----; maeyen; mayen; meyen/

MEIJER Zie:
- stadthouder van de ----/

MEIJER; MEYER; MEYERE; MAYER = vertegenwoordiger en hoofd der hoevenaars, idem als schout, drossaard aanklager; officier of plaatsvervanger van de landsheer; functionaris van de schout, Lier.
- procurator pro locatoribus fundi, item ut magistratus iudicii, praetor major; praetor urbanus; minister sculteti, Lier;
- procurateur des fermiers, de même comme bailli, drossard et en charge d'accusateur; métayer; mayeur, Lier;
- Vertreter und Haupt der Bauern Amtmann; Meier; Funktionär der Schulze, Lier;
- representative and head of the farmers; beaker; bailiwick; bailiff; official of the bailiff, Lier;
- abogado y jefe de los inquilinos asimismo como alcalde bail; acusador; funcionario del alcaldo, Lier;

vpl.: T1/313; PvB1/34; C1/1, 593; B2/93; C2/1029.

MEIJER OFT PRETER = taut. meier; hoogste ambtenaar in een dorp.
- vasallus; magistratus supremus in pago;
- mayeur ou sergeant;
- Meier, höchster Beamte in einem Dorf;
- sheriff, supreme official in a village;
- funcionario supremo en una aldea;

vpl.: C1/297.

MEIJERE Zie:
- bij manissen van den scoute ende ----/
- meijer; meyer; ----; meyere; mayer/

MEIJERE ENDE PRETERE = taut. hoogste rechterlijke ambtenaar, Leeuw St.Peter.
- magistratus supremus Leo Si. Petri;

MEI

- mayeur et preter messier à Leeuw Saint Pierre;
- hohe richterliche Funktionäre Gutsinspektor und Forstwart;
- highest judicial officer;
- más alto dignatario judicial en Leeuw St.Peter;

vpl.: Ca2/174.

MEIJERIE Zie:
- meijerije;----/

MEIJERIJE Zie:
- officie van de ----/

MEIJERS Zie:
- des ---- roydragher/

MEIJNEN Zie:
- gesteijntelijcke ----/
- opinieren ende ----/

MEIJNEN = hom.vb. 1.bij opbod verkopen 2. menen; denken; geloven.
- 1.in venditione et auctione publica meum est, dicere, sibique rem auctam adsumere certo pretio, Kil.; 2. puto l; opinor l;
- 1.vendre aux enchères 2.croire; penser;
- 1.im Aufstreich verkaufen 2. meinen; glauben;
- 1.vender al mejor postor 2. think; suppose;
- 1.sell by auction 2.creer; pensar;

vpl.: C1/236; MGG 1,3; DVB 8; LPS 54; DVB 7,59.

MEIJNINGE; MENINGE; MEININGE; MEIJNINGHE = sub. mening.
- opinio;
- opinion; avis;
- Meinung; Ansicht;
- opinion;
- opinión; parecer;

vpl.: DVB 7.

MEIJNINGHE Zie:
- meijninge; meninge; meininge; ----/
- ter quader ----/
- uijt quaede ----/

MEIJNTENEREN Zie:
- mainteneren;----/

MEIJSEN Zie:
- clerck ---- van den huijse/

MEIJSENS Zie:
- suspecte ----/

MEIJSKEN; MEISKIJN; MEITKIJN; MEISEN = sub. meisje.
- puella;
- filette;
- Mädchen;
- girl;

MEI

- muchacha; moza;

vpl.: C1/295.

MEIJSKEN TOT ONEERE BRENGHEN = een meisje onteren.
- puellam pellicere;
- déshonorer une jeune fille;
- ein Mädchen entehren;
- dishonour a girl;
- deshonrar a una chica joven;

vpl.: Lo3/208.

MEIJSNIE Zie:
- no op ---- op zijn have/
- ter ---- horen/

MEILSACK Zie:
- meelsack; melesack; meelesack;----/

MEILTONNE Zie:
- meeltonne ; meletonne; meeletonne;----/

MEINEDICH Zie:
- meyneedigh; meyneedich;----/

MEINEET Zie:
- meyeneedt;----; meeneet; meinheet/

MEINGEL Zie:
- mengele; mengel; mingel;----; mengelen; mengelijn/

MEINHEET Zie:
- meyneedt; meineet; meeneet; ----/

MEININGE Zie:
- meijninge; meninge;----; meijninghe/

MEINKEN Zie:
- menken;----; minken/

MEINSINEDE Zie:
- meercenier; meissenier; mercenier; messeniersman; meyssenierman; meyssionierman; meysemedelieden; meysniedenlieden meyseneyden luden; meyssionierde luden; meisseniede;meiseniede; meisnide; meyseniede; maisnide; mesniede; mesnie; meysnie; messenie; messeniede; meissemede; mesmede; maysie; meslieden;----; mislieden; meyssenije; maysinede; maisnide; mesgnie; mesnie; maisnada; meissenideman; meissenierman; meysnieman; mysnieman; muysemedeman; meyssemedeman; mesmedeliede; meyseliede; meysseniede; meisseniede; meisniede; meissemede; mesmede; meysnier/

MEIRINGE OFT PALINGE = uitstel of afpaling.

MEI

- dilatio aut limitatio;
- délai ou limitation;
- Aufschub oder Abgrenzung;
- delay of limitation;
- delación o demarcación;

vpl.: PvB1/150.

MEIS Zie:

- manu et signo ---- propriis/

MEISEN Zie:

- meijsken; meiskijn; meitkijn;----/

MEISENIEDE Zie:

- meercenier; meissenier; mercenier; messenierman; meijssenierman; meyssionierman; meysemedelieden; meysniedenliede; meyseneyden luden; meyssionierde luden; meissenide;----; meisnide; meyseniede; maisnide; mesniede; mesnie; meysnie; messenie; messeniede; meissemede; mesmede; maysie; meslieden; meinsinede; mislieden; meyssenije; maysinede; maisnide; mesgnie; maisnada; meissenideman; meissenierman; meysnieman; mysnieman; muysemedeman; meyssemedeman; mesmedeliede; meyseliede; meysseniede; meisniede; meissemede; mesmede; meysnier/

MEISKIJN Zie:

- meijsken;----; meitkijn;meisen/

MEISNIEDE Zie:

- meercenier; meissenier; mercenier; messeniersman; meyssenierman; meyssionierman; meysemedelieden; meysniedenlieden; meyseneyden luden; meyssionierde luden; meisseniede; meiseniede; meisnide; meyseniede; maisnide; mesniede; mesnie; meysnie; messenie; messeniede; meissemede; mesmede; maysie; meslieden; meinsinede; mislieden; meyssenije; maysinede; maisnide; mesgnie; maisnada; meissenideman; meissenierman; meysnieman; mysnieman; muysemedeman; meyssemedeman; mesmedeliede; meyseliede; meyssenide;----; meysenier/

MEISNIDE Zie:

- meercenier; meissenier; mercenier; messeniersman; meijssenierman; meyssionierman; meysemedelieden; meysniedenlieden; meyseneyden luden; meyssionierde luden; meissenide; meisenide; ----; meyseniede; maisnide; mesniede; mesnie; meysnie; messenie; messeniede; meissemede;

MEI

mesmede; maysie; meslieden; meinsinede; mislieden; meyssenije; maysinede; maisnide;mesgnie; maisnada; meissenideman; meissenierman; meysnieman; mysnieman; muysemedeman; meyssemedeman; mesmedeliede; meyseliede; meysseniede; meissenide; meisnide; meissemede; mesmede; meysnier;/

MEISSEMEDE Zie:

- meercenier; meissenier; mercenier; messeniersman; meyssenierman; meyssionierman; meysemedelieden; meysniedenlieden; meyseneyden luden; meyssionierde luden; meisseniede; meiseniede; meisnide; meyseniede; maisnide; mesniede; mesnie; meysnie; messenie; messeniede; ----; mesmede; maysie; meslieden; meinsinede; mislieden; meyssenije; maysinede; maisnide mesgnie; maisnada; meissenideman; meissenierman; meysnieman; mysnieman; muysemedeman; meyssemedeman; mesmedeliede; meyseliede; meysseniede; meisniede; meysnier/

MEISSENIEDE Zie:

- meercenier; meissenier; mercenier; messeniersman; meyssenierman; meyssionierman; meysemedelieden; meysniedenlieden; meyseneyden luden; meyssionierde luden;----; meiseniede; meisnide; meyseniede; maisnide; m esniede; mesnie; meysnie; messenie; messeniede; meissemede; mesmede; maysie; meslieden; meinsinede; mislieden; meyssenije; maysinede; maisnide; mesgnie; maisnada; meissenideman; meissenierman; meysnieman; mysnieman; muysemedeman; meyssemedeman; mesmedeliede; meyseliede; meysseniede; meisniede; meysnier/

MEISSENIER Zie:

- meercenier;----; mercenier; messeniersman; meyssenierman; meyssionierman; meysemedelieden; meysniedenlieden; meyseneyden luden; meyssionierde luden; meissenide; meiseniede; meisnide; meyseniede; maisnide; mesniede; mesnie; meysnie; messenie; messeniede; meissemede; me smede; maysie; meslieden; meinsinede; mislieden; meyssenije; maysinede; maisnide; mesgnie; maisnada; meissenideman; meissenierman;

MEK

meysnieman; mysnieman; muysemedeman; meyssemedeman; mesmedeliede; meyseliede; meysseniede; meisniede; meysnier/

MEISSENIERMAN Zie:
- meercenier; meissenier; mercenier; messeniersman; meyssenierman; meyssionierman; meysemedelieden; meysniedenlieden; meyseneyden luden; meyssionierde luden; meisseniede; meiseniede; meisnide; meyseniede; maisnide; mesniede; mesnie; meysnie; messenie; messeniede; meissemede; mesmede; maysie; meslieden; meinsinede; mislieden; meyssenije; maysinede; maisnide; mesgnie; maisnada; meissenideman; ----; meysnieman; mysnieman; muysemedeman; meyssemedeman; mesmedeliede; meyseliede; meysseniede; meisniede; meysnier/

MEISSENIDEMAN Zie:
- meercenier; meissenier; mercenier; messeniersman; meyssenierman; meyssionierman; meysemedelieden; meysniedenlieden; meyseneyden luden; meyssionierde luden; meisseniede; meiseniede; meisnide; meysenide; maisnide; mesniede; mesnie; meysnie; messenie; messeniede; meissemede; mesmede; maysie; meslieden; meinsinede; mislieden; meyssenije; maysinede; maisnide; mesgnie; maisnada; ----; meissenierman; meysnieman; mysnieman; muysemedeman meyssemedeman; mesmedeliede; meyseliede; meysseniede; meisniede; meysnier/

MEISTER Zie:
- meester; ----; mester/

MEISTERCNAPE Zie:
- meestercnape; ----/

MEISTERGELT Zie:
- meestergheldt; meestergelt; ----; meesteriegelt; meestergelde; meesterghelt/

MEISTERSCHE Zie:
- meestersse; ----; meestersche/

MEITKIJN Zie:
- meijsken; meiskijn; ----; meisen/

MEKEN OFT PASSEREN = taut. verlijden, van akten.
- acta componere;
- passer, des actes;
- notariell aufnehmen;

MEL

- notarially execute or draw up;
- pasar una escritura, ante ...;

vpl.: C1/577/8.

MELAENEN Zie:
- pelgrimagien t'onser lieve vrouwen te ----/

MELAETSCHE OFT LASARUS(SCHE) = taut. melaatse.
- leprous;
- lépreux;
- Aussätziger;
- leper;
- leproso; leprosa; lazarino; lazarina;

vpl.: PB/II/359; PB/III/136.

MELAETSCHEYDT OFT LEPRA = taut. melaatsheid.
- lepra;
- la lèpre;
- Aussatz;
- leprosy;
- lepra; gafedad; mal de San Lâzaro; malatia;

vpl.: PV/III/273.

MELANCOLIEUS = adi. zwaarmoedig.
- melancholicus;
- mélancolique;
- schwermütig;
- melancholy; spleeny;
- melancólico;

vpl.: T1/615.

MELCKEEMER; MELCTEILE = sub. melkemmer.
- mulctra;
- seau à traire; seau à lait;
- Milcheimer;
- milkbucket; milkpail;
- cubo para leche;

vpl.: C1/434; Lo3/192.

MELCKSTOOP Zie:
- metalen ----/

MELCKSTOOP VAN AERDE = melkkan van aardewerk.
- mulctra fictilis; olla lactis;
- cruche en grès; cruche à lait;
- irdener Milchkrug; Milchtopf;
- earthen milkjug; milkpot;
- lechera de loza; jarra para la leche;

vpl.: Lo5/394; Lo3/192.

MELEN OFT BLOEME = taut. gemalen graan.
- frumentum molitum;
- blé moulu;
- gemahltes Getreide;
- ground corn;
- flor de harina; granos molturados

vpl.: PvB6/141.

MEL

MELESACK Zie:
- meelsack;----; meelesack; meilsack/

MELETONNE Zie:
- meeltonne;----; meeletonne; meiltonne/

MELIORAMENTEN ENDE BETERINGE = taut. verbeteringen.
- correctio; emendatio;
- amélioration; perfectionnement;
- Verbesserung;
- improvement; amelioration;
- mejoramiento; perfeccionamiento;

vpl.: T1/425.

MELIORATIE = sub. verbetering.
- melioramentum; melioratio; correctio;
- amélioration; amélioration; correction;
- Verbesserung; Melioration;
- amelioration; improvement;
- enmienda; mejora; mejoría; rectificación; mejoramiento;

vpl.: Lo1/674; Cr2/817; C1/427, 608; Cr2/781.

MELIORATIE ENDE BETERINGHE VAN EDIFICIEN = taut. verbetering van gebouwen.
- correctio aedificiarum;
- amélioration de constructions;
- Verbesserung von Gebäuden;
- improvement of edifices;
- mejoramiento de edificios;

vpl.: Lo7/96.

MELIORATIEN ENDE BETERINGHEN = taut. verbeteringen.
- correctiones emendationes;
- améliorations;
- Verbesserungen;
- improvement;
- mejora; mejoramiento;

vpl.: Lo7/378.

MELIORATIEN ENDE REPARATIEN = verbeteringen en herstellingen.
- restitutionis et correctionis;
- améliorations et réparations;
- Verbesserungen und Reparaturen;
- improvements and corrections;
- mejoras y reparaciones;

vpl.: Lo1/422.

MELIOREREN ENDE VERBETEREN = taut. verbeteren.
- meliorare;
- améliorer;
- verbessern;
- ameliorate;
- enmendar;

vpl.: Lo1/422.

MEM

MELIORI Zie:
- salvo ---- iudicio;/

MELISSOEN Zie:
- root ----/

MELLEN Zie:
- houwelijcken; huweliken; houwelliken; hielliken; hilliken; hiliken; huwen; houwen; hiwen; hiën;----/

MELLEN = vb. aangeven.
- renuntio I; reporto I;
- indique r;
- melden;
- report;
- indicar;

vpl.: MGG 120.

MEMME ENDE BORSTE = taut. vrouwenborst.
- pectus feminae;
- seine de femme; mamelle;
- Frauenbrust;
- woman's breast;
- pecho de mujer; pecho femenino;

vpl.: T1/437.

MEMOIREN Zie:
- tot ewigen(r) ----/

MEMOIRIBOEXKEN OFT TAFEL = dagboek; agenda.
- diarium;
- agenda;
- Notizbuch;
- table-diary;
- agenda;

vpl.: PvB1/246.

MEMORABELYCK = adv. op gedenkwaardige wijze.
- modus memorabilis;
- mémorablement;
- auf denkwürdiger Weise;
- in a memorable way;
- memorablemente;

vpl.: PB/11/235.

MEMORIAEL Zie:
- extract ----/

MEMORIAEL = sub. aantekenboek; kroniek; boekhoudregister; kladboek.
- tabulae; libellus memorialis;
- mémorial; chronique;
- Chronik; Notizbuch;
- notebook; ledger; minutes; chronicle;
- memorial; libro de memoria;

vpl.: BVB 92; T2/203.

MEMORIE Zie:
- boven ---- van menschen/
- emorien;----/
- goede ---- ende kennisse/
- in goeder ---- ende gehoechnisse/

MEM

- kennisse ende goede ----/
- over ---- van menschen/
- van over ---- van menschen/

MEMORIE AD- EN DESTRUCTIEFF = geschrift waarin een zaak wordt toegelicht en ingebrachte bezwaren ontzenuwd.

- scriptum quo explicantur res necnon dissolvuntur scrupuli allati;
- écrit dans lequel une affaire est expliquée et les objections apportées réfutées;
- Schrift worin eine Sache erläutert wird und hereingeführten Beschwerden entkräftet werden;
- writing in which a matter is explained and brought in objections are invalidated;
- escrito en el cual se explica un asunto y se invalidan objeciones alegadas;

vpl.: MGG 136,167,194; LPS 109.

MEMORIE INSTRUCTIEF = voorbereidende schriftelijke uitlegging.

- memoria instructiva;
- mémoire instructif; exposé des motifs;
- Begleitschreiben; Motivierung;
- explanatory memoriandum; memorandum on a bill;
- exposición de un proyecto de ley;

vpl.: MGG 194.

MEMORIE; MEMORIEN; EMORIEN= sub. denkvermogen; geheugen; herinnering.

- memoria mens;
- mémoire; intelligence; raison;
- Denkvermögen; Erinnerung; Gedächtnis;
- memory; intellectual; power;
- memoria intelligencia; razón;

vpl.: LPS 114; T1/265,268; PvB1 565.

MEMORIE VAN ADVERTISSEMENT = herinnering van bekendmaking.

- memoria nuntiationis;
- mémoire de proclamation;
- Erinnerung von Veröffentlichung;
- memory of announcement;
- memoria de proclamación;

vpl.: B2/226; C1/288.

MEMORIEN Zie:

- bij goede ----/
- ewigen ----/
- ewiger ----/
- memorie;----; emorien/
- ter ewiger ---- reduceren/
- ter ---- reduceren/
- tot ewiger ----/
- vuytter ---- zijn/

MEN

MEN Zie:

- possessie om weder te gecrijgene dair ---- af gespolieert/

MEN SAL DAT BROOD ONTWEE SNIDEN = men zal het brood doormidden snijden.

- panem intercidet in duas partes;
- on coupera le pain en deux;
- man soll das Brot entzwei schneiden;
- one will cut the bread in two;
- se cortará el pan por medio ;

vpl.: Lo1/22.

MENACEEREN; MENACERE N = vb. ontzien.

- vereor ll;
- respecter;
- schonen;
- to respect;
- respetar; temer; ahorrar;

vpl.: PvB6/258.

MENACEREN Zie:

- menaceeren;----/

MENAGERIE; MENAGIE = hom.sub. 1.voedselvoorziening 2. huishouding huisgezin.

- 1.comeatus 2.menagium; familia; res familiaris;
- 1.approvisionnement en vivres 2. ménage;
- 1.Lebensmittelversorgung 2. Haushalt; Haushaltung;
- 1.food supply 2.menagerie; household; family;
- 1.provisión de viveres 2. administración; arreglo de la casa; menaje; familia;

vpl.: PB/II/172,283; C1/589; PvB1/286.

MENAGIE Zie:

- menagerie;----/

MENAGIEN = sub. huisgezin; huishouding.

- familia; res familiaris;
- ménage;
- Familie; Haushalt;
- houshold; family;
- familia; menaje;

vpl.: PB/II/283.

MENCIE Zie:

- mente; mentie;----/

MENCIE OFT GEWACH = taut.melding.

- mentio;
- mention;
- Erwährung; Meldung;
- mention;
- mención;

vpl.: T1/104.

MENCIEMAICKEN Zie:
- menciemaken;----/

MENCIEMAKEN; MENCIEMAICKEN = vb. melding maken; vermelden.
- mentionem facio III; memoro I;
- faire mention de; mentionner; relater;
- erwähnen;
- make mention de; mention;
- hacer mención de; hacer referenciá de; mencionar; citar;

vpl.: T1/306; T2/25.

MENCKE Zie:
- mincsele; menkenisse; mincsenisse; menkinge; minkinge; menke; minke; mencsel; mincsel; minxel; mutileringe; mincke; myncke; mincte; menke;----; mincksel/
- sonder ---- kwetsen/

MENCKE; MEUCKE = sub. verminking.
- mutilatio; defectus; caesio;
- mutilation;
- Verstümmelung;
- mutilation;
- mutilación;

vpl.: C1/389,597; Lo1/496.

MENCKE OFT RAPPEL = taut. verminking; verzwakking; herroeping.
- imminutio; revocatio;
- énervation; mutilation; révocation;
- Verstümmelung; Widerrufung;
- mutilation; revocation;
- merma; mutilación; revocación;

vpl.: T1/516.

MENCKEN OFT VERLEMMEN = taut. verminken.
- debilito I;
- mutiler;
- verstümmeln;
- mutiler;
- mutilar; estropear; lesiar; truncar;

vpl.: B1/15; C2/884.

MENCSEL Zie:
- mincsele; menkenisse; mincsenisse; menkinge; minkinge;menke; minke;----; mincsel; minxel; mutileringe; mincke; myncke; mincte; menke; mencke; mincksel/

MENDICAN T Zie:
- religieuse ----/

MENDICANT = sub.1.bedelaar 2. bedelmonnik;
- 1.mendicus 2.mendicans;
- 1.mendiant; 2.moine mendiant;
- 1.Bettler 2. Bettelmönch;

MEN
- 1.beggar 2.mendicant;
- 1.mendigo 2.mendicante; fraile mendicante;

vpl.: PB/II/359; PvB5/3.

MENDICEEREN; MENDICEREN = vb. bedelen.
- mendicare;
- mendier;
- betteln;
- begalms;
- mendigar;

vpl.: PB/II/359.

MENDICEREN Zie:
- mendiceeren;----/

MENDICEREN OFT OM AELMOESSENE TE BIDDENE = taut. bedelen.
- mendico I;
- mendier;
- betteln;
- beg charity;
- mendigar; pordiosear; pedir;

vpl.: PB/III/138.

MENDREN Zie:
- minderen; minneren; minren; ----/

MENEGHEN Zie:
- meesten;----/

MENGEL Zie:
- mengele;----; mingel; meingel; mengelen; mengelijn/

MENGELE; MENGEL; MINGEL; MEINGEL; MENGELEN; MENGELIJN = sub. inhoudsmaat kunnende bevatten twee pinten.
- mensura spatii;
- mesure pouvant contenir deux pintes;
- Hohlmasz könnende enthalten zwei Pinten;
- cubic measure with a capacity of two pints;
- medida de capacidad de dos pintas;

vpl.: Cr2/970.

MENGELEN Zie:
- mengele; mengel; mingel; meingel;----; mengelijn/

MENGELEN OFT CONFONDEREN = taut. vermengen of verwarren.
- miscere vel confundere; turbare;
- mêler ou confondre;
- vermischen; verwirren;
- mix or confuse;
- mezclar o confundir; turbar; barajar;

vpl.: C1/210; PB/II/93.

MENGELEN; MINGELEN; MINGENE; MENGHELEN = hom.vb.

1.vermengen 2.verruilen.
- 1.misco III; misceo II 2.immisceo III;
- 1.mélanger; mêler; 2.échanger;
- 1.vermischen 2.tauschen;
- 1mix; mingle; 2.exchange;
- 1.mezclar; 2.trocar; cambiar; permutar;

vpl.: PB/III/296; Lo4/292; Lo6/228,406; C1/208,218,291; Ca2/403; B2/261; PvB1/269,558.

MENGELIJN Zie:
- mengele; mengel; mingel; meingel; mengelen;----/

MENGELINGE Zie:
- menghelinghe;----; mingelinge/

MENGELINGE ENDE COMPOSITIE = taut. menging; samenstelling.
- compositio;
- composition;
- Mischung; Komposition;
- mixture; composition;
- mezcla;

vpl.: PvB1/269.

MENGHELEN Zie:
- mengelen; mingelen; mingene; ----;

MENGHELEN OFT VOEDEREN = taut. vermengen.
- misceo III;
- mêler;
- vermischen;
- mix;
- mezclar;

vpl.: C1/504.

MENGHELINGHE; MENGELINGE; MINGELINGE = vermenging.
- permixtio;
- mélange; con fusion;
- Vermischung;
- mixture;
- mezcla; mixtión;

vpl.: C1/560.

MENICH REYSE ENDE DICK = taut. dikwijls.
- saepe;
- souvent;
- oft;
- often;
- menudo; frecuentemente; muchas veces;

vpl.: Cr2/1013/28.

MENICHFULDIGEN; MENICHVOUT = adj. menigvuldig.
- multiplex; varius;
- nombreux; multiple;
- häufig; zahlreich;
- frequent; multiple;
- frecuente; numeroso;

vpl.: ACart 4,6.

MENICHTE Zie:
- in 't gros oft in meerder ----/

MENICHTE ENDE ONTALLICHEYT = taut. menigte.
- multitudo;
- foule;
- Menge;
- crowd;
- muchedumbre;

vpl.: PB/II/339.

MENICHTE ENDE UNIVERSITEYT = taut. omvang; veelheid.
- universitas;
- multitude; volume;
- Umfang; Vielheit;
- extent; multitude;
- magnitud; plenitud;

vpl.: T1/348.

MENICHTEN Zie:
- meesten ----/

MENICHVOUDE Zie:
- menichwerf; menichwerven; menigerhande; menigerconne; menigerleye; menigertiere;----; mennichwerven; menigherwijs; menichvoudich/

MENICHVOUDELIKE Zie:
- menichvuldelijck;----; menichvuldelike/

MENICHVOUDICH Zie:
- menichwerf; menichwerven; menigerhande; menigerconne; menigerleye; menigertiere; menichvoude; mennichwerven; menigherwijs;----/

MENICHVOUDICHEYT Zie:
- menichvuldichheyt;----/

MENICHVOUT Zie:
- menichfuldigen;----/

MENICHVULDELIJCK; MENICHVOUDELIKE; MENICHVULDELIKE = adv. meermaals.
- multipliciter;
- plusieurs fois;
- wiederholt;
- frequently;
- repetidas veces;

vpl.: C1/281.

MENICHVULDELIKE Zie:
- menichvuldelijck; menichvoudelike;----/

MENICHVULDICH HEYT; MENICHVOUDICHEIT = sub. veelheid.
- multitudo;
- multiplicité;
- Häufigkeit; Mannigfaltigkeit; Vielheit;
- multiplicity; multitude;

- multiplicidad; número considerable;

vpl.: T1/31; C1/249; C2/937.

MENICHWERF Zie:
- alsoo dickwijls ende soo ----/
- soe dicke ende soe ----/
- soo dick ----/

MENICHWERF; MENICHWERVEN; MENIGERHANDE; MENIGERCONNE MENIGERLEYE; MENIGERTIERE; MENICHVOUDE; MENICHWERVEN MENIGHERWIJS; MENICHVOUDICH = adv. menigmaal; veelvuldig.
- saepe; crebo; compluries;
- souvent; plusieurs fois; chaque fois;
- öfters; manchmal;
- often; frequently; many times;
- cada vez; muchas veces; a menudo; frucuentemente;

vpl.: B1:Ra 1440/10; DVB 3; T2/202,227; PB/1/443; C1/281.

MENICHWERFFVE Zie:
- soo dick ----/

MENICHWERVEN ENDE DICKMAELS = taut. dikwijls.
- saepe; frequenter;
- souvent;
- oft;
- often;
- frecuentemente; muchas veces;

vpl.: PB/III/552.

MENICHWERVEN ENDE DICKWILS = taut. menigmaal.
- frequenter;
- plusieurs fois;
- manchmal;
- frequently;
- frecuentemente;

vpl.: PvB6/160.

MENIERE Zie:
- maniere;----; mainiere/

MENIGERCONNE Zie:
- menichwerf; menichwerven; menigerhande;----; menigerleye; menigertiere; menichvoude; mennichwerven; menigherwijs; menichvoudich/

MENIGERHANDE Zie:
- menichwerf; menichwerven; ----; menigerconne; menigerleye; menigertiere; menichvoude mennichwerven; menigherwijs; menichvoudich/

MENIGERLEYE Zie:
- menichwerf; menichwerven; menigerhande; menigerconne;----; menigertiere; menichvoude; mennichwerven; menigherwijs; menichvoudich/

MENIGERTIERE Zie:
- menichwerf; menichwerven; menigerhande; menigerconne; menigerleye;----; menichvoude; mennichwerven; menigherwijs; menichvoudich/

MENIGHERWIJS Zie:
- menichwerf; menichwerven; menigerhande; menigerconne; menigerleye; menigertiere; menichvoude; mennichwerven;----; menichvoudich/

MENIGHWERFF Zie:
- duck ende ----/

MENIGHWERFF ENDE DUCK = taut. dikwijls.
- saepe;
- souvent;
- häufig;
- often;
- menudo a muchas; veces;

vpl.: Cr2/973.

MENINGE Zie:
- meijninge;----; meininge; meijninghe/

MENKE Zie:
- mincsele; menkenisse; mincsenisse; menkinge; minkinge; menke; minke; mencsel; mincsel; minxel; mutileringe; mincke; myncke; mincte; ----; mencke; mincksel/

MENKEN; MEINKEN; MINKEN = vb. verminken.
- mutilo I;
- mutiler; estropier;
- verstümmeln;
- maim; mutilate;
- mutilar; estropear;

vpl.: T1/383.

MENKEN ENDE QUETSUERE =taut. verminking.
- imminutio;
- estropiement; mutilation;
- Verstümmelung;
- mutilation;
- desfiguración; estropeo; mutilación;

vpl.: T1/338.

MENKEN OFT VERCROOPELEN = taut. verminken.
- mutilo I;
- estropier; mutiler;
- verstümmeln;
- maim; mutilate;
- desfigurar; estropear; lisiar; mutilar;

vpl.: T1/399;383.

MENKENISSE Zie:
- mincsele;----; mincsenisse; menkinge; minkinge; menke; minke; mencsel; mincsel; minxel/

MENKINGE Zie:
- mincsele; menkenisse; mincsenisse;----; minkinge; menke; minke; mencsel; mincsel; minxel/

MENNICHWERVEN Zie:
- menichwerf; menichwerven; menigerhande; menigerconne; menigerleye; menigertiere; menichvoude;----; menigherwijs; menichvoudich/

MENSCHE Zie:
- diefte van een vrijen ----/
- eenen ----/
- eenen verveerden ---- van cleynen moede/
- herelijcke ----/
- kerstenen ----/

MENSCHELIJC ENDE GEMATELIJC = taut. gematigd.
- moderate;
- humainement et modérément;
- menschlich und gemässigt;
- humanly and moderately;
- humana y moderadamente;

vpl.: T 1/381.

MENSCHELIJCHEIJDT Zie:
- levende in der ----/

MENSCHELIJCKER Zie:
- als hij bij ---- crachte can verdraeghen/

MENSCHEN Zie:
- baetsoekende ----/
- boven memorie van ----/
- der ---- gedenckenisse/
- gedenckenisse der ----/
- over mans ---- gedenckenisse/
- over memorie van ----/

MEN SCHEN CONVERSATIE = mensen gezelschap.
- societas hominum;
- société des hommes;
- Gesellschaft der Menschen;
- human company;
- compañia de las personas;

vpl.: Lo7/318.

MENSCHHEIJDT Zie:
- in deser ----/

MENSE Zie:
- currente ----/

MENSELIJCHEYDT Zie:
- levende in der ----/

MENSSCHEN Zie:
- boven ---- gedenckenisse/

MENSUREEREN = vb. meten.
- dimetiri; metiri; mensurare;
- mesurer;
- messen;
- measure;
- medir; mensurar;

vpl.: T2/292.

MENTE Zie:
- declarat principis ----/
- ex declarata principes ----/

MENTE; MENTIE; MENCIE = sub. melding.
- mentio;
- mention;
- Meldung; Anzeige;
- the mention;
- mención;

vpl.: B1/72; C2/895; BVB 15.

MENTENUEN = sub.pl. aanspraken gerechtelijke handhaving in het bezit.
- iusta possessio;
- maintenu;
- Anspruch;
- title;
- mantenimineto;

vpl.: LPS 38.

MENTIE Zie:
- crime ----/
- mente;----; mencie/

MENTIE MAEKEN; MAKENDE; GEMAECKT = melding maken; makende; gemaakt.
- memorare; memorans; memoratum;
- faire mention de; faisant mention de; fait mention de;
- erwähnen;
- mention;
- mencionar; mencionando; mencionado;

vpl.: LPS 104; ACart 32; DVB 114; BVB 15,17.

MENTIE MAECKEN VAN POLICIE = melding maken van zaken het stedelijk bestuur betreffende.
- politiae mentionem facere;
- contenir les matières de police;
- Angelegenheiten betreffs des Magistrates erwähnen;
- mention affairs regarding the municipality;
- contener asuntos relacionados con la administración municipal;

vpl.: Lo5/92,372.

MENTIE VAN REDEMPTIE = vermelding van aflossing.
- mentio redemptionis;
- mention de rédemption;
- Meldung von Tilgung;

- mention of redemption;
- mención de amortización;

vpl.: C1/610.

MENTINEREN Zie:
- mainteneren;----/

MENTINEREN = vb. handhaven.
- vindico I; tueor II; defendo III; obtineo II; sustineo II;
- maintenir;
- das Recht wahren;
- maintain;
- mantener;

vpl.: ADR 5.

MENTINEREN EX ORDINUM DECRETO = melding maken van het /de uitgevaardigde bevel/verordening.
- memorare praescriptum edictum;
- faire mention d'un ordre rendu;
- erwähnen der erlassenen Verordnung;
- mention of the promulgated regulation;
- mencionar la ordenanza promulgada;

vpl.: MGG 221.

MENTIONNE(E)REN = vb. melding maken van;vermelden.
- mentiono I; memoro I;
- mentionner;
- erwähnen; melden;
- mention; make mention of;
- hacer mención de; mencionar;

vpl.: PvB1/319; MGG 90.

MENUTE Zie:
- minute; minuteyt; minet;----; minuut/

MENXEL OFT ALLOY = taut. menging van minder metalen met goud of zilver.
- mixtura;
- alliage d'or ou d'argent avec un métal de catégorie inférieure;
- Mischung von geringwertigen Metallen mit Gold oder Silber;
- mixture of gold or silver with inferior metals;
- aleación de oro o de plata con un metal de menor categoria;

vpl.: T1/464.

MERCENARIJS; MERCIONARIJSE = adi. bezoldigd; voor loon gehuurd; sub. huurling.
- mercennarius;
- mercenaire; retribué; homme à gages;
- besoldet; Mietling;
- hired; mercenary; hireling;
- asalariado; mercenario;

vpl.: T1/163; T2/97.

MERCENIER Zie:
- meercenier; meissenier;----; messeniersman; meyssenierman; meyssionierman; meysemedelieden; meysniedenlieden; meyseneydenluden; meyssionierde luden; meisseniede; meisenide; meisnide; meyseniede; maisnide; mesniede; mesnie; meysnie;messenie; messeniede; meissemede; mesmede;maysie; meslieden; meinsinede; mislieden; meyssenije; maysinede; maisnide; mesgnie; mesnie; maisnada; meissenideman; meissenierman; meysnieman; mysnieman; muysemedeman; meyssemedeman; mesmedeliede; meyseliede; meyssesniede; meisseniede; meisniede; meissemede; mesmede; meysnier/

MERCERIE OFT CREMERIE = zuivelprodukten.
- lactaria;
- crémerie;
- molkereiprodukte;
- dairy-products;
- productos lácteos;

vpl.: PvB1/364.

MERCERYE OFT CRAMERYE = taut. garen- en bandwerk.
- mercature;
- mercerie;
- Kurszarenarbeit;
- haberdasherry;
- merceria;

vpl.: PB/III/217.

MERCGRAEFSCAPE Zie:
- marcgraefschap; marcgraveschap;----/

MERCHTGANCK Zie:
- verdinghen naer ----/

MERCIONARIJSE Zie:
- mercenarijs;----/

MERCK Zie:
- marcke; marke; merke; maerc; ----; marc; maerke/

MERCKELIJCK; MERCKELIJCKE; MERKELIJCK; MERKELIJK = adj. aanzienlijk; opmerkelijk; aandachtig; in het oog vallend; zichtbaar; op een duidelijk zichtbare wijze.
- notabilis; conspicuus; amplus; evidenter; perspicus; manifestus
- remarquable; marqué; considérable; visible; évident; manifeste;
- sichtlich; bemerklich; ansehnlich; beträchtlich;
- noticeable; observable; clearly visible; considerable;

MER

- notable; llamativo; marcado; visible; evidente; manifesto;

vpl.: LPS 41; MGG 152; LPS 61; AKB 15; T1/54.

MERCKELIJCK ATTENTAET = ernstige aanslag.

- consilium caedis non mediocre;
- attentat grave;
- ernsthaftes Attentat;
- serious attack;
- atentado considerable;

vpl.: BVB 48.

MERCKELIJCK ERREUR = schromelijke fout; vergissing.

- error notabilis;
- erreur notable;
- fürchterlicher Irrtum;
- notable error;
- error enorme;

vpl.: C1/170.

MERCKELIJCKE Zie:

- bij ---- redenen/
- merckelijck;----; merkelijck; merkelijk/

MERCKELIJCKE BETERINGHE = aanzienlijke verbetering.

- emendatio notabilis;
- amélioration notable;
- ansehnliche Verbesserung;
- substantial amelioration;
- semejante notable;

vpl.: Lo3/162.

MERCKELIJCKE CALUMNIE = aanzienlijke lastertaal.

- calumnia notabilis;
- calomnie notable;
- ansehnliche Verleumdung;
- substantial slander;
- notable calumnia;

vpl.: Lo4/374.

MERCKELIJCKE CONSIDERATIE = opmerkelijke inschikkelijkheid.

- considération marquante; marquée;
- aufmerksame Nachgiebigkeit;
- remarkable compliance;
- complacencia notable;

vpl.: C1/265.

MERCKELIJCKE DISTINCTIE = opmerkelijk onderscheid.

- distinctio notanda;
- nette différence;
- auffallender Unterschied;
- remarkable difference;
- distinción notable;

vpl.: C1/289.

MERCKELIJCKE ENDE ONBEHOORLIJCKE INSOLENTIEN = taut. ernstige onbeschoftheden.

- insolentiae seriae;

MER

- notable et inconvenante insolences;
- ernsthafte Unverschämtheiten;
- grave impertinences;
- graves insolencias;

vpl.: C1/383.

MERCKELIJCKE PROTESTATIE = ernstige tegenspraak.

- gravis impugnatio;
- contradiction sérieuse;
- ernsthafter Widerspruch;
- serious contradiction;
- protestación; un pero; considerable;

vpl.: BVB 82.

MERCKELIJCKER; MERKELIKE = adv. merkelijker; in het bijzonder.

- admodum; manifesto; praesertim;
- particulièrement; spécialement;
- besonders;
- particularly; specially;
- especialmente; particularmente;

vpl.: MGG 16.

MERCKELIJCKSTE Zie:

- naeste ende ---- vrienden ende maghen/

MERCKEN Zie:

- marcken; merken; marken; maerken; meerken;----/

MERCKEN ENDE TEKENEN = taut. merktekens aanbrengen.

- disponere signa;
- mettre des marques;
- Merkzeichen heranbringen;
- place marks;
- colócar marcas ó señales;

vpl.: LPS 6.

MERCKENDE ENDE AENSIENDE = taut. merkend; waarnemend.

- observans;
- observant;
- beobachtend;
- noticing;
- notando; observando;

vpl.: C1/172.

MERCKGREVE Zie:

- markgreve;----; marcgrave; marchgrave; marcgreve/

MERCKKORFF; MARCTCORF; MERCTCORF; MERCKTCORF = marktkorf.

- corba mercati;
- corbeille de marché à mesurer;
- Marktkorb;
- market-basket;
- cesta de mercado para medir;

vpl.: Lo3/190.

MERCKLEIJCK Zie:

- tot ---- achterdeel/

MERCKRECHT; MARKERECHT; MERKENRECHT; MERCRECHT = het in een mark geldende recht.
- jus aliectjus regionis;
- droit valable dans une région;
- das in einer Gegend geltendes Recht;
- the law being in force in a region;
- derecho vigente en una región;

vpl.: Cr2/972.

MERCKT Zie:
- camere aen de ----/
- gagie van dengheenen last hebbende van de ---- te keuren/
- gecostumeerde ----/
- te ---- draeghen om te verkopen/
- te ---- doen ende vercoopen ten hoogsten verdieren/
- ten eersten genechtdaghe ter --- brenghen/
- ter ---- bringen/
- ter ---- vueren oft stiren/
- vridaech ----/

MERCKT; MERCT; MERKT; MARKET; MAERCT; MAERT; MART; MEERT; MARC = sub. markt.
- forum;
- marché;
- Markt;
- market;
- mercado; plaza;

vpl.: ACart 36; ASO 9; T1/252.

MERCKTAELE; MARCTTALE = sub. marktbericht.
- animadversio;
- mercuriale;
- Marktbericht;
- market report;
- relación de mercado;

vpl.: Lo4/144.

MERCKTCORF Zie:
- merckkorff; marctcorf; merctcorf; ----/

MERCKTCORF OFT CABASSE = taut. marktkorf.
- corbis mercati;
- corbeille du marché;
- Marktkörbe;
- basket;
- cesto de compras;

vpl.: C1/431.

MERCKTEECKENEN Zie:
- publiecke pinsoenen ende ordinarisse ----/

MERCKTEEMERKEN Zie:
- mercteemerken; ----/

MERCKTGANCK Zie:
- merctgang; ----; marctgang; marctganck/

- verdinghen naer ----/

MERCKTVEERDIGH; MARCTVERDICH = adi. op weg naar een markt.
- paratus ad currendum in forum in mercatum;
- en route pour le marché;
- auf dem Weg nach dem Markt;
- on the road to the market;
- camino del mercado;

vpl.: C1/76.

MERCKTVRIJHEIJDT; MARCTVREDE; MERCTVREDE = sub. het tijdens de duur van de markt geldende marktrecht dat vrijheid garandeert.
- libertas mercatus;
- liberté de marché;
- Marktfreiheit;
- marketliberty;
- privilegio de mercado garantizando libertad durante el término del mercado;

vpl.: C1/450.

MERCKTWAERT Zie:
- te ---- comen/

MERCLEIJCK Zie:
- tot ---- achterdeel/

MERCRECHT Zie:
- merckrecht; markerecht; markenrecht; ----/

MERCT Zie:
- bij openbaere roepinghe ter Vrijdaechs ----/
- duyrsten ----/
- merckt; ----; merkt; market/
- te ---- doen ende vercoopen ten hoogsten verdieren/
- ter ----/
- ter ---- bringen/
- vridach ----/
- vridaech ----; vridachmarket; vriendachmarket; vridachmaercte; vridachmarct/

MERCTCORF Zie:
- merckkorff; marctcorf; ----; me rcktcorf/

MERCTDACH; MERCTDAG; MARCTDACH = sub. marktdag.
- dies nundinalis; nundinae;
- grand marché publique; jour de ma rché;
- Markttag;
- marketday;
- día de mercado; día ferial;

vpl.: Ca2/; T2/167.

MERCTDAG Zie:
- merctdach; marktdag; ----; marctdach/

MERCTEEMERKEN; MARCTEMERKIJN; MERCKTEEMERKEN = sub. ma rktemmertje.

MER

- hamula mercatus; situla mercatus parva;
- petit baquet de marché; petit seau de marché;
- Markteimerchen;
- little marketpail; small market-bucket;
- pequeño cubo de mercado; cubo para mercado;

vpl.: Lo3/180; Lo5/400; C1/431.

MERCTEN; MARCTEN; MAERTEN; MARTEN; MERTEN = vb. publiek verkopen.

- venum dare;
- vendre publiquement;
- öffentlich verkaufen;
- public sale;
- vender públicamente;

vpl.: Lo6/262.

MERCTGANG; MERCKTGANCK; MARCTGANC; MARCTGANCK =sub. marktprijs.

- pretium rerum venalium; annona; iterin forum;
- prix de marché; prix courant;
- Marktpreis;
- market price; ruling price;
- precio de mercado; precio corriente;

vpl.: T2/371; C1/50; T1/171.

MERCTKORF Zie:

- stroijen ----/

MERCTRIDDER; MARCTRIDDER = sub. landloper op de markten; oplichter; zwendelaar.

- planus erro; homo vagus, aut fortasse; homo fallax; praestigiator in foro, mercatu; aeruscator;
- vagabond ou peutêtre un acrobate au marché; escroc; escroqueur; floueur;
- Landscreicher oder vielleicht Akrobat auf den Markten; Schwindler;
- vagabond or perhaps acrobat in the marketplaces; sharper; swindler;
- vagabundo; saltimbanco que actua en el mercado; chanchullero; embaucador; embustero; estafador; trampista;

vpl.: T2/371; T1/328.

MERCTUREDE Zie:

- den ---- blasen/

MERCTVREDE Zie:

- mercktvrijheijdt; marctvrede; ----/

MERCTWECH; MERKTWEG; MARCTWECH = sub. weg naar de markt breed 6 voet = ca. 1,68 M.

MER

- via ad, versus, forum, 6 pedes lata;
- chemin vers le marché, 6 pieds = ca. 1,68 M.;
- Marktweg; Weg zu Markte. 6 Fusss breit etwa 1,68 M.;
- market way; road to the market, breadth 6 feet about 1,68 M.;
- camino que conduce al mercado anchura 6 pies, 1prox 1,68 M.;

vpl.: T1/256; Cu1/408.

MERE Zie:

- meerije; meer;----; merie; merrie; marie; marrie; meerye/
- ijet ----/
- perden ende met ----/
- te ---- vestems; vestenis/

MERGEL Zie:

- marghel;----; mergele/

MERGELE Zie:

- marghel; mergel;----/

MERGELE OFT ARCKE = taut. gewelf of boog waaronder het rad van een watermolen draait.

- arcus sub quo rota molaris rotat;
- voûte ou arc sous lequel la roue d'un moulin à eau tourne;
- Gewölbe oder Bogen worunter das Rad einer Wassermühlen dreht;
- vault or arch under which a wheel of a watermill turns;
- bóveda bajo la cual gira la rueda de molino de agua;

vpl.: PvB6/139.

MERGELEN = vb. mergel uitgraven.

- margam effodere;
- extraire de la marne;
- Mergel ausgraben;
- excavate marl;
- extraer marga;

vpl.: C3/80.

MERGEN; MORGEN = sub. 1.landmaat in de Meyerij den Bosch groot 1 bunder of ca.1 ha. 2.landmaat van 1/3 ha. 3.adv. morgen.

- 1.mensura iugeri in Buscoducem 2.mensura terrae apud diversos diversa 3. cras; dies; crastinus
- 1.mesure de terre dans la mairie de Bois le Duc d'un bonnier ou environ 1 hectare 2. arpent mesure agraire qui équivalait à 0,85 hectare; 3.demain;
- 1.Landmasz in der Meierei 2. Flächemass 3. Morgen;
- 1.land measure in the mailiwick of Bois le Duc 2.superficial measure 3.to-morrow;
- 1.medida de superficie en alrededores de Bois le Duc siendo

una hectárea 2. huebra; obrada; yugada; medida de superficie que equivalia 0,85 hectare; 3. mañana;
vpl.: C1/231; T1/512; T2/81.

MERGEN LANDTS AEN TWEE HANDEN = een morgen land die door één man bewerkt kan worden.
- iugerum;
- lopin de terre qu'un seul homme peut labourer;
- ein Stück Land, das von einem Mann in einem Morgen bepflügt werden kann;
- a piece of land that can be ploughed in one morning by one man;
- huebra de tierra que se puede labrar por uno hombre;

vpl.: BVB 172.

MERGENTALE; MORGENTAL =sub. belasting op een morgen lands; grondbelasting.
- tributum in jugero terrae; tributum aggeri;
- impôt sur un arpent de terre; impôt foncier;
- Steuer auf einem Morgen Land; Grundsteuer;
- tax on 2 1/4 acre of land; landtax;
- impuesto sobre una huebra; impuesto territorial;

vpl.: PB/II/188; Cr2/1013/22.

MERIDINIA CLARIUS Zie:
- luce ----/

MERIE Zie:
- meerije- meer; mere;----; merrie; marie; marrie; meerye/

MERITE Zie:
- na ---- van zaken/

MERITEEREN; MERITEREN = vb. verdienen.
- mereo II; mereor II, cq.dignus sum fide;
- mériter; être digne de;
- verdienen;
- deserve; merit; earn;
- merecer; valer; ser merecedor de; hacerse digno de;

vpl.: MGG 99,229; PB/II/302; PB/III/401.

MERITEREN Zie:
- meriteeren;----/

MERITOIRLYCK = adv. waardig; terecht.
- dignus meritus;
- méritoire;
- würdig; mit Recht;
- worthy; rightly;
- meritoriamente;

vpl.: PB/II/336.

MERKE Zie:
- marcke; marke;----; maerc; merck; marc; maerke/

MERKELIJCK Zie:
- merckelijck; merckelijcke;----; merkelijk/

MERKELIJK Zie:
- merckelijck; merckelijcke;merkelijck;----/

MERKELIKE Zie:
- merckelijcker;----/

MERKEN Zie:
- marcken;----; marken; maerken; meerken; mercken/

MERKINGE = sub. overpeinzing.
- consideratio; notatio;
- considération; récollection; réflexion;
- Betrachtung; Erwägung;
- meditation;
- cavilación; consideración; reflexión;

vpl.: T1/375.

MERKT Zie:
- merckt; merct; ----; market/
- te ---- te brengen/

MERKTWEG Zie:
- merctwech;----; marctwech/

MERRE ENDE MET PERDEN = merries en met paarden.
- equi cumqui equis feminis;
- juments et avec des chevaux;
- Stuten und Pferde;
- mares and horses;
- yeguas y con caballos;

vpl.: MGG 9.

MERREN Zie:
- scult sonder ----/

MERRIE Zie:
- meerije; meer; mere; merie; ----; marie; marrie; meerye/

MERRINC Zie:
- merringe; marringe; merring; ----/

MERRING Zie:
- merringe; marringe;-----;merrinc/

MERRINGE Zie:
- in ---- ende vertrecke/
- purgacie van der ----/

MERRINGE; MARRINGE; MERRING; MERRINC = sub.1.getalm; instel 2. oponthoud; verblijf.
- 1.dilatio; mora 2. prorogatio; commoratio;
- 1.arriéré; délai 2.prorogation; retard; recidence;

MER

- 1Aufschub; Zaudern 2. Aufenthalt;
- 1.delay; postponement; 2.respite; residence;
- 1.atrase; próroga; tardanza; 2.retardo; retraso; demora; estadia;

vpl.: T1/112,307; PvB1/109.

MERRINGE ENDE VERTRECKE = taut. achterstand; uitstel; oponthoud getalm.

- commoratio; dilatio;
- arriété; délai; retard; ajournement; prorogation;
- Rückstand; Aufschub; Aufenthalt; Verzögerung;
- arrears; postponement; delay; respite;
- atrasos; demora; retraso; dilación;

vpl.: T1/112,633.

MERRINGE OFT VERACHTINGE = taut. vertraging.

- dilatio; tarditas;
- retard; délai; prorogation;
- Aufschub;
- delay;
- demora; retraso; prorrogación;

vpl.: T1/18.

MERRINGE; VERBEIDENE ENDE SCHULT = taut. met betalen achter zijn.

- mora solutionis pecuniae debitae;
- être en retard avec les payements;
- Rückständig sein mit zahlen;
- be in arrears with one's payment;
- estar atrasado con los pagos;

vpl.: T1/418.

MERRINGEN Zie:

- in ----/
- in ---- oft contumax/
- in ---- ende vertrecke/
- purgacie van der ---- ende vertrecke/

MERRINGEN ENDE VERSUYMTEN = sub. taut. verzuimen.

- neglego III;
- négligence; omission;
- Versäumnis;
- neglect; omit;
- descuido; negligencia; amisión;

vpl.: T1/597.

MERSCH Zie:

- meerse; meersse; ----; meersch marsch; maersch; mersche/

MERSCHE Zie:

- meerse; meersse; mersch; meersch; marsch; maersch;----/

MERSE; MERSSE; MEERSE; MAERSE; MAERS = sub. mand; korf.

MES

- fiscina;
- panier;
- Korb;
- basket;
- cestita; cesta; canasta;

vpl.: PB/III/464; Lo2/730; C1/520; PvB2/20.

MERSSE Zie:

- merse;----; meerse; maerse; maers/

MERT = sub. maart.

- mensis; martius;
- mars;
- März;
- march;
- marzo;

vpl.: BVB 92.

MERTE Zie:

- meert;----/

MERTEN Zie:

- mercten; marcten; maerten; marten;----/

MERUM Zie:

- ad ---- usum;/
- seu nudum et ---- usum/

MERV Zie:

- morwe; moruw; morv; muerw; moorw; muerv; marev; meurv; ----; meurw; mor/

MES Zie:

- messe; messie; missie; mist; ----; misch/
- mesch;----; messe; mets; messer; metser/

MES TE LEGGENE = mest storten.

- stercorem deponere;
- déposer du fumier;
- Mist zu schütten;
- to dump dung;
- verter estiércol;

vpl.: Lo5/52.

MESAKEN Zie:

- missaken; missaecken;----; meshaken/

MESBACK; MESGROEVE; MISGROEVE; MESHOF; MISHOF; MESHOPE; MISHOPE; MESTHOPE; MESHOOP; MESPLAETSE; MESSTEDE; MESSADE; MESSIE; MESSINC; MESSENE; MESSINE; MESSEN; MESSINC; MESVAELDE; MESTVAELDE; MISVAELDE; MISTVAELT = sub. mestbak; mestvaalt.

- sterquilinium; stercorium;
- auge à fumier; tas de fumier;
- Misttrog; Düngerhaufe;
- dunghill;
- depósito excrementicio; ester-

colero muladar; monton de fiemo;
vpl.: PvB6/173.

MESBOIREN; MISBOREN; MISBEUREN; MISBUEREN = vb. misdoen; misdrijven.
- malefacio III;
- faire mal;
- sündigen;
- do wrong;
- hacer mal;

vpl.: PvB1/189.

MESBOREN Zie:
- mesboiren;----; misbeuren; misbueren/
- sonder ---- ten staple niet bringhen/

MESCH; MES; MESSE; METS; MESSER; METSER = sub. mes.
- culter;
- couteau;
- Messer;
- knife;
- cuchillo;

vpl.: Cr2/987.

MESDAET Zie:
- misdaad; misdait; mestaet;----; misdade/
- sonder gelden ende ----/

MESDOEN Zie:
- misdoen;----/

MESDOENE Zie:
- te ----/

MESGNIE Zie:
- meercenier; meissenier; mercenier; messeniersman; meyssenierman; meyssionierman; meysemedelieden; meymiedenliede; meyseneyden luden; meyssionierde luden; meisseniede; meiseniede; meisnide; meyseniede; maisnide; mesniede; mesnie; meysnie; messenie; messeniede; meissemede; mesmede; maysie; meslieden; meinsinede; mislieden; meyssenije; maysinede; maisnide;----; maisnada; meissenideman; meissenierman;meynieman; mysnieman; muysemedeman; meyssemedeman; mesmedeliede; meyseliede; meyssenie de; meisseniede; meisniede; meissemede; mesmede; meysnier/

MESGROEVE Zie:
- mesback;----; misgroeve; meshof; mishof/

MESHAEC Zie:
- meshaeck; mishaeck; mishake; meshake;----/

MESHAECK; MISHAKE; MESHAKE MESHAEC = sub. mesthaak; mestvork; riek.
- uncus stercorii; furca stercoria; retinaculum stercoris;
- hoyau à fumier; fourche à fumier; croc à fumier;
- Misthaken; Mistgabel;
- dunghook; dungfork;
- gancho para estiércol; horquilla de estiércol; bichero de estiércol;

vpl.: Lo3/190; Lo5/394; C1/434.

MESHAKE Zie:
- meshaeck; mishake;----; meshaec/

MESHAKEN Zie:
- missaken; missaecken; mesaken; ----/

MESHOF Zie:
- mesback; mesgroeve; misgroeve ----; mishof/

MESKEUR OFT FORFAICT = taut. misdaad.
- multa;
- crime;
- Verbrechen; Uebeltat;
- crime;
- crimen; delito;

vpl.: Cr2/1062.

MESLIEDEN Zie:
- meercenier;meissenier; mercenier; messeniersman; meyssenierman; meyssionierman; meysemedelieden; meysniedenlieden; meyseneyden luden; meyssionierde luden; meisseniede; meiseniede; meisnide; meyseniede; maisnide; mesniede; mesnie; meysnie; messenie; messeniede; meissemede; mesmede; maysie; ----; meinsinede; mislieden; meyssenije; maysinede; maisnide; mesgnie; maisnada; meissenideman; meissenierman; meysnieman; mysnieman; muysemedeman; meyssemedeman; mesmedeliede; meyseliede; meysseniede; meisniede; meysnier/

MESMEDE Zie:
- meercenier; meissenier; mercenier; messeniersman; meyssenierman; meyssionierman; meysemedelieden; meysniedenlieden; meyseneyden luden; meyssionierde luden; meisseniede; meiseniede; meisnide; meyseniede; maisnide; mesniede; mesnie; meysnie; messenie; messeniede; meissemede;----; maysie; meslieden; meinsinede; mislieden;

meyssenije; maysinede; maisnide mesgnie; maisnada; meissenideman; meissenierman; meysnieman mysnieman; muysemedeman; meyssemedeman; mesmedeliede; meyseliede; meysseniede; meisniede; meysnier/

MESMEDELIEDE Zie:
- meercenier; meissenier; mercenier; messeniersman; meyssenierman; meyssionierman; meysemedelieden; meysniedenliede; meyseneyden luden; meyssionierde luden; meisseniede; meiseniede; meisnide; meyseniede; maisnide; mesniede; mesnie; meysnie; messenie; messeniede; meissemede; mesmede; maysie; meslieden; meinsinede; mislieden; meyssenije; maysinede; maisnide; mesgnie; maisnada; meissenideman; meissenierman; meysnieman; mysnieman; muysemedeman; meyssemedeman; ----; meyseliede; meysseniede; meisniede; meysnier/

MESNIE Zie:
- meercenier; meissenier; mercenier; messeniersman; meyssenierman; meyssionierman; meysemedelieden; meysniedenlieden; meyseneyden luden; meyssionierde luden; meisseniede; meiseniede; meisnide; meyseniede; maisnide; mesniede; ----; meysnie; messenie; messeniede; meissemede; mesmede; maysie; meslieden; meinsinede; mislieden; meyssenije; maysinede; maisnide; mesgnie; maisnada; meissenideman; meissenierman; meysnieman; mysnieman; muysemedeman; meyssemedeman; mesmedeliede; meyseliede; meysseniede; meisniede; meysnier/

MESNIEDE Zie:
- meercenier; meissenier; mercenier; messeniersman; meyssenierman; meyssionierman; meysemedelieden; meysniedenliede; meyseneyden luden; meyssionierde luden; meisseniede; meiseniede; meisnide; meyseniede; maisnide; ----; mesnie; meysnie; messenie; messeniede; meissemede; mesmede; maysie; meslieden; meinsinede; mislieden; meyssenije; maysmede; maisnide; mesgnie; maisnada; meissenideman; meissenierman; meysnieman; mysnieman; muysemedeman; meyssemedeman; mesmedelieden; meyseliede; meysseniede; meisniede; meysnier/

MESPELAER Zie:
- mispelaer; ----; mispeltere; mispelterenboom; mispelboom/

MESPRIJS DOEN = onvriendelijk bejegenen.
- aliquem male accipere;
- maltraiter;
- unfreundlich begegnen;
- treat unkindly;
- tratar a una persona despegadamente;

vpl.: Lo1/52.

MESRAKE Zie:
- mesrieck; mesrieke; ----/

MESRECHT = sub. verkeerde schatting.
- inversa taxatio; aestimatio prava, perversa;
- estimation fausse;
- falsche Schätzung;
- wrong valuation;
- tasación errónea;

vpl.: T2/371.

MESRECHTEN OFT ESTIMACIEN = taut. raming; schatting.
- aestimatio;
- estimation; évaluation;
- Schätzung;
- estimation; valuation;
- estimación; evaluación;

vpl.: T1/113.

MESRIECK; MESRIEKE; MESRAKE = sub. mestvork; mestriek.
- pala stercoraria; furca stercoria;
- fourch e à fumier; croc à fumier;
- Mistgabel;
- dungfork;
- horquilla de estiércol;

vpl.: C1/434; Lo3/90; Lo5/394.

MESRIEKE Zie:
- mesrieck; ----; mesrake/

MESSAIGIER OFTE BODE = boodschapper.
- nuncius; legatus;
- messager;
- Bote; Gesandter;
- messenger; envoy;
- mensajero; emisario;

vpl.: PvB5/385; T2/169.

MESSE Zie:
- mesch; mes; ----; mets; messer; metser/
- misch; ----; messie; missie; mist; mes/
- poignaer; poingnaert; poingnaerde; poignaert/
- ---- oft opsteker/
- ---- oft dagge/

MESSE = sub. driejaarlijkse markt.
- forum; mercatus; nundinae;
- foire;
- Markt; Jahresmarkt;
- market; annual fair;
- feria; mercado annual;
vpl.: PvB7/85; B1/49; BVB 114; ASO 21; C1/476,616; C2/891; Lo3/396.

MESSE; MESSIE; MISSIE; MIST; MES; MISCH = sub. mest; uitwerpselen.
- stercus; laetamen; fimus;
- fumier; engrais; fiente; excréments;
- Mist; Düng;
- dung; manure;
- estiérol; abono; excremento;
vpl.: B1/49; BVB 114;ASO 21; C1/476,616; C2/891; Lo3/396; PvB7/85.

MESSE OFT WAPENE TRECKEN = mes of ander wapen trekken.
- cultrum aut alium telum stringere
- tirer des couteaux ou des armes;
- Messer oder andere Waffe ziehen;
- pull a knife or other weapon;
- tirar el machete o otra arma;
vpl.: C1/388.

MESSE, OPSTEKER OFT POINGNAER T = taut. 1.steekwapen; dolk.
- 1.pugio 2. sica;
- 1.arme a pointe 2. poignard;
- 1.Stichwaffe; Stosswaffe 2. Dolch;
- 1.thrustingweapon 2.dagger;
- 1.puñal; daga; cachete 2. estilete; cachetero;
vpl.: B1/142.

MESSEGGHEN; MISSEGGEN; MISSEGEN = vb. kwaadspreken.
- maledico III;
- médire;
- verleumden;
- backbite;
- hablar mal;
vpl.: C1/705.

MESSELEN Zie:
- metsen; maetsen; maetchen;metselen; maetselen;----; metseren/

MESSELUUN Zie:
- labay ofte mesteluyn; masteluun; -----; masteluin; mastelijn; masteliden/

MESSENE Zie:
- messieput; mesteput;----;mestput/

MESSENIE Zie:
- meercenier; meissenier;mercenier; messeniersman; meyssenierman; meyssionierman; meysemedelieden; meysniedenlieden; meyseneyden luden; meyssionierde luden; meisseniede; meiseniede; meisnide; meyseniede; maisnide; mesniede; mesnie; meysnie;----; messeniede; meissemede; mesmede; maysie; meslieden; meinsinede; maisnide;mesgnie; mesnie; maisnada; meissenideman; meissenierman; meysnieman mysnieman; muysemedeman;meyssemedeman; mesmedeliede; meyseliede; meysseniede; meisniede; meysnier/

MESSENIEDE Zie:
- meercenier; meissenier; mercenier; messeniersman;meyssenierman; meyssionierman; meysemedelieden; meysniedenlieden; meyseneyden luden; meyssionierde luden; meisseniede; meiseniede; meisnide; meyseniede; maisniede; mesniede; mesnie; meysnie; messenie;----; meissemede;mesmede; maysie; meslieden; meinsinede; mislieden; meyssenije; maysinede; maisnide; mesgnie; mesnie; maisnada; meissenideman; meissenierman; meysnieman mysnieman; muysemedeman;meyssemedeman; mesmedeliede; meyseliede; meysseniede; meisniede; meysnier/

MESSENIERSMAN Zie:
- meercenier;meissenier; mercenier;----; meyssenierman;meyssionierman; meysemedelieden; meysniedenlieden; meyseneyden luden; meyssionierde luden;meisseniede; meiseniede; meisnide; meyseniede; maisnide; mesniede; mesnie; meysnie; messenie;messeniede; meissemede; mesnede; maysie; meslieden; meinsinede; mislieden; meyssenije; maysinede maisnide; mesgnie;maisnada; meissenideman; meissenierma n; meysnieman; mysnieman; muysemedeman; meyssemedeman; mesmedeliede; meyseliede; meysseniede; meisniede; meysnier/

MESSER Zie:
- mesch; mes; messe; mets;----; metser/

MESSIE Zie:
- messe;----; missie; mist; mes; misch/

MESSIEPUT; MESTEPUT; MESSENE; MESTPUT = sub. gierkelder; mestput.
- puteus stercoris; sterquilinium;

MES

- fosse à fumier; fosse à purin;
- Jauchengrube; Jauchgrube; Mistgrube;
- liquid manure cellar; addlepit; cesspool; dungpit;
- pozo negro; pudridero; vertedero; pudridero;

vpl.: Lo5/52,132; C1/191.

MEST; PISSEIJNE ENDE VUIJLICHEIJDT = taut. uitwerpselen.

- quisquiliae excrementa et urina;
- ordures; excréments et urine;
- Exkrementen;
- refuse; excrements et urine;
- excrementos;

vpl.: C1/192.

MESTAET Zie:

- misdaad; misdait;----; mesdaet; misdade; misdaet; misdaete/

MESTBOREN Zie:

- sonder ----/

MESTDAGHEN = sub.pl. heerlijke diensten of karweien.

- dies fimaria in quo fimum vehitur pro dominum;
- jour ou on transporte le fumier pour le seigneur;
- herrliche Dienste;
- manuredays;
- servicios o jornadas de trabajo gratuito que los vasallos dedicaban a su señor;

vpl.: C1/331.

MESTE Zie:

- misten;----; mesvaelde; mestvaelde; misvaelde; mesvaelt/

MESTELUUN Zie:

- labay ofte mesteluyn; masteluun; ----; messeluun; masteluin; mastelijn; mastelioen/

MESTELUYN OFTE LABAY = taut. mengsel van half tarwe en half roggezaad.

- mixtura frumenti et seminis secalis;
- mélange moitié froment; moitié seigle;
- Mischung von halb Weizen und halb Roggensamen;
- mixture of half wheat and half rye;
- mezcla de mitad trigo y mitad centeno;

vpl.: PB/II/43.

MESTEPUT Zie:

- messieput;----; messene; mestput/

MESTER Zie:

- meester; meister;----/

MET

MESTKARRE Zie:

- recht van de mosemeijerschap in ----/
- recht van de ---- in de nieuwstadt/

MESTPUT Zie:

- messieput; mesteput; messene; ----/

MESTVAELDE Zie:

- misten; meste; mesvaelde;----; misvaelde; mesvaelt/

MESUASIE Zie:

- van goede ---- ende welstandt/

MESUSE; MISUANCE; MISHUSANCE; MISHUSANCHE; MISUUS = sub. misbruik.

- mos pravus;
- abus;
- Miszbrauch; Verfehlung;
- crimes; misuse;
- abuso;

vpl.: BKB 2; Lo6/216.

MESUSE Zie:

- in cas van ----/
- quade ----/

MESUSEN OFT DELICTEN = taut. misdaden; misbruiken.

- delicta; mores pravi;
- mésus ou délits; abus;
- Verbrechen;
- crimes;
- crimenes; delitos; abusos;

vpl.: C1/659; BKB 2; Lo6/216.

MESVAELDE Zie:

- misten ; meste;----; mestvaelde; misvaelde; mesvaelt/

MESVAELT Zie:

- misten; meste; mesvaelde;mestvaelde; misvaelde;----/

MESVAREN Zie:

- mistvueren;----/

MESWAGEN Zie:

- mistwagen;----/

MET ADSISTENTIE VAN = met hulp van.gen.

- cum assistentia;
- avec l'assistance de;
- mit Hilfe von;
- with assistance of;
- con asistencia de;

vpl.: B2/35.

MET AMPLE PROCURATIE = met omstandige zaakwaarneming; volmacht.

- cum ampla potestate aliquid faciendi;
- procuration ample;
- mit umständlicher Sachverwaltung;

MET

- with detailed procuration for the affairs;
- con procura amplia;

vpl.: BVB 125,129.

MET ANDER MANS CONVERSEREN = omgaan met andere mannen cq. vleselijke gemeenschap hebben.

- commercium libidinis habere cum aliis viris;
- hanter d'autres hommes;
- mit anderen Männern umgehen, gegebenenfalls: fleischliche Gemeinschaft haben;
- hold intercourse with other men; i.c.hold carnal intercouse;
- andar con otros hombres cq. tener relaciones carnales;

vpl.: Lo1/658.

MET ANDER VROUWEN CONVERSEREN = omgaan met andere vrouwen cq. vleselijke gemeenschap hebben.

- commercium libidinis habere cum aliis feminis;
- hanter d'autres femmes;
- umgehen mit anderen Frauen, gegebenenfalls: fleischliche Gemeinschaft haben;
- hold intercouse with other women in case hold carnal intercourse;
- andar con otras mujeres cq. tener relaciones carnales;

vpl.: Lo1/658; C1/606.

MET BEHOERLIKER ENDE MET GEVOECHLIKER PROEFNISSEN = taut. met doorslaande bewijzen.

- certis argumentis;
- avec des preuves évidentes;
- mit schlagenden Beweisen;
- with conclusive, convincing, evidence;
- con pruebas concluyentes; con pruebas convincentes;

vpl.: Pr.Tr/11; C2/932.

MER BERNEDEN KERSSEN = met brandende kaars dwz. een gebruik bij openbare aanbestedingen, verkopen enz. waarbij tijdens het bieden een kaars brandde; als deze doofde was het bod dat direct daarvoor gedaan was het geldige, waarop toewijzing volgde.

- candela accensa;
- à la chandelle brûlante;
- eine Kerze, die während öffentlicher Versteigerung, Verdingung usw. brannte; wenn sie ausgebrannt war, wurde nicht weiter geboten;
- with lighted candles; candle, that burned during public sale, tender, etc. when it was burnt out, there was no further bid;
- con candela encendida; un uso durante concursos y ventas y demás;

vpl.: DVB 7.

MET BETUIJGHENISSE = met getuigen.

- testibus;
- par témoins;
- mit Zeugen;
- with witnesses;
- con testigos;

vpl.: Lo7/114.

MET BLICKENDE AENSICHT; MET BLIJCKENDEN AENSCHIJNE = met onbedekt gezicht.

- facie nuda; facie detecta; visu nudo;
- à face découverte;
- mit unbedeckten Antlitz;
- with uncovered face;
- con la cara descubierta;

vpl.: Lo5/6,158; Lo1/106,450; Lo4/818; C1/387.

MET BLINCKENDE PENNINGEN; MET BLIJCKENDE PENNINCK = met contant geld.

- cum pecunia praesente;
- avec de l'argent monnayé liquide
- mit barem gemünzten Geld;
- for ready money;
- con plata acunada al contado;

vpl.: B2/14,115.

MET BORGHE ENDE MET GELDE = met een borg die tevens een borgsom stort.

- persona sponsore et solutione praedis;
- avec un garant avec une somme d'argent;
- mit einem Bürge der die Kaution bezahlt;
- by means of a bailsman and of money;
- una fianza que se pone de garantia por una suma de plata;

vpl.: B2/4.

MET CONTRARIE USAIGEN = met tegenovergestelde gebruiken.

- usibus contrariis;
- par contraire usage;
- mit entgegengesetzten Sitten;
- contrary; by means of contrary customs;
- con usos contrarios; encontrados;

vpl.: C1/309.

MET CRACHTE BEKENNEN; MET CRACHTE NEHMEN = verkrachten.

- violo I; stupro I;
- violer;

MET

- notzüchtigen; vergewaltigen;
- deflour; rape;
- estuprar; forzar; violar;

vpl.: T1/169; PvB1/98.

MET CROMMEN ENDE SLOMMEN WEGEN = langs slinkse wegen.

- per vias insidiosas;
- par des voies détournées;
- tückisch;
- in an underhand way;
- por tortuosos caminos;

vpl.: T1/416.

MET DE LEEGE HANDEN = zonder tegenprestatie verbonden aan een leenverheffing; zonder betaling.

- sine solutione;
- sans payement;
- ohne Gegenleistung verknüpft mit einem Lehngut;
- without service in return connected to a feudal tenure;
- sin pagamento; sin servicio recíproro para elevación feudal;

vpl.: DVB 39.

MET DEN HORNE GEBIEDEN = met hoorngeschal bekendmaken.

- cornu sonante annuntiare;
- announcer au son de trompe;
- mit Hornschall veröffentlichen;
- announce with trumpet sound;
- anunciar a son de trompetas;

vpl.: Lo1/58.

MET DEN OOGEN GESIEN = van uit de verte waargenomen.

- visum eminus;
- ayant vu de loin;
- aus der Ferne beobachtet;
- perceived from afar;
- percibido a lo lejos;

vpl.: ACart 24.

MET DEN RECHTE VERKOPEN = publiek verkopen.

- in publico, publice, divendere;
- vendre publiquement;
- öffentlich verkaufen;
- public sale;
- vender públicamente;

vpl.: C1/562.

MET DOUBBELDER PENEN = met dubbele boete.

- poena duplice;
- avec amende double;
- mit doppelter Strafe; Busse;
- with double penalty;
- con doble multa;

vpl.: T1/196.

MET EEN GEMEENE VOYS = met algemene stemmen.

- consensu omnium;
- à l'unanimité des voix;
- mit allgemeiner Stimme;

MET

- with one voice;
- unánimemente;

vpl.: DVB 44.

MET EEN KENNEWE DAERTOE = met een halster daarbij.

- capistro adhuc;
- avec le collier de bois;
- mit einer Halfter dazu;
- with a halter;
- con su correspondiente cabestro

vpl.: Lo5/392.

MET EEN LIJCK TER BEGRAVINGE GAEN = een overledene gaan begraven.

- mortuum infodere;
- aller pour enterrer un mort;
- einen Verstorbene beerdigen gehen;
- go to bury a deceased;
- ir a enterrar a un muerto;

vpl.: C1/395.

MET EEN VROUW; WYF TE DOEN HEBBEN TEGHEN HAREN WILLE = met een vrouw vleselijke gemeenschap hebben.

- procreo l; feminam strupro l;
- avoir des relations avec une femme contre leur volonté; violer une femme;
- fleischliches Vermischen mit einer Frau haben gegen ihren Wille; eine Frau schänden;
- copulate; rape a woman;
- tener contacto sexual con una mujer contra la voluntad de ella

vpl.: C2/932; Lo7/246; Pr.Tr.11

MET EEN ZWAARDER HAND DREYGEN = met een gewapende hand dreigen.

- armatus minari;
- threaten with armed hand;
- mit bewaffneter Hand drohen;
- menacer les armes à la main;
- amenazar a mano armada;

vpl.: Pl .Bra/11; Beusekom 1.

MET EENEN SONDAEGHS GEBOODE = door een kerkelijke afkondiging.

- per proclamationem in ecclesia;
- par une proclamation d'église;
- durch krichliche Verkündung;
- by ecclesiastical proclamation;
- por una proclamación en la iglesia;

vpl.: Lo6/608.

MET EENEN TORNIGEN MOEDE = in woede.

- in furia;
- furieusement;
- wütend; in Wut;
- furious;

- furiosamente; rabiosamente; saňudamente;

vpl.: T1/341.

MET EXCLUSIE VAN = met uitsluiting van.
- cum exclusione alicuius, rei;
- à l'exclusion de;
- mit Ausschlusz des, der;
- exclusive of; to the exclusion of;
- con exclusión de;

vpl.: BVB 99.

MET FORTSE ENDE GHEWELT = taut. met geweld; gewelddadig.
- vi;
- par force et violence; de force; violemment;
- gewaltsam; gewalttätig;
- with violence; violently;
- con fuerza y violencia; por fuerza; violentamente;

vpl.: Lo5/162; T1/46.

MET GEBRANDEN COPENS ENDE MAETEN = met geijkte inhoudsmaten en andere maten.
- mensuris publice probatis capacitatis;
- avec des mesures de capacité et d'autres mesures vérifiées;
- mit geeichten Hohlmäszen und anderen Mäszen;
- with gauged measures of capacity and other measures;
- con, por, medidas de capacidad contrastadas y demás medidas;

vpl.: SKB 6.

MET GELOEFTE VAN = met belofte van.
- cum promissione alicuius rei;
- avec la promesse de;
- mit Versprechen von;
- with promise of;
- con promesa de;

vpl.: DDR 7.

MET GEPEECKELDE; GEPEGELDER MAETE OFF CANNEN = met geijkte maten.
- mensuris publice probatis;
- avec des mesures poinçonnées;
- mit geeichten Mäszen;
- with gauged measures;
- con medidas marcadas;

vpl.: SKB 6,8.

MET GESEELDE BEESTEN = met gehalsterde beesten.
- bestiis capistratis;
- bêtes pourvues de licous;
- mit gezügelten Tieren;
- haltered animals;
- con el ganado cabestrado;

vpl.: Lo6/354.

MET GESWEIRDER HANDT = met een zwaar voorwerp gewapende hand.
- manu armata re gravi;
- avec la main armé d'un objet lourd;
- mit einer Hand, die gewaffnet war mit einem schweren Gegenstand;
- with a hand that is armed with a heavy object;
- mano armada con un objeto pesado;

vpl.: BVB 1.

MET GETIJDIGE VROME; MET GHETIJDIGHER VROMEN = op gepaste tijden; op de juiste tijd die past.
- in temporibus opportunis; in tempore opportuno;
- aux saisons pertinentes; en temps opportun;
- mit Geschicklichkeit; auf passenden Zeit;
- at suitable times; on the appropiate time;
- en los tiempos indicados; a la hora debida y conveniente;

vpl.: Lo6/354; Lo5/56; C1/617.

MET GEVOECHLIKER ENDE MET BEHOERLIKER PROEFNISSEN = taut. met doorslaande bewijzen.
- certis argumentis;
- avec des preuves évidentes;
- mit schlagenden Beweisen;
- with conclusive, convincing, evidence;
- con pruebas concluyentes; con pruebas convincentes;

vpl.: Pr.Tr./11; C2/932.

MET GEVOLGE VAN = met instemming van.
- cum assensione;
- avec consentement de;
- mit Zustimmung von;
- with approval of;
- con anuencia de;

vpl.: DKB 9.

MET GEWELDE AFNEMEN ENDE FORTSELINGHE = taut. met geweld afnemen.
- vitollo III;
- saisir de force et avec violence;
- gewalttätig abnehmen;
- take away with violence;
- con violencia quitar;

vpl.: Lo1/120.

MET GEWELDIGE HANDT = gewapenderhand; met wapenen voorzien.
- armatus;
- les armes à la main; à main armée;
- mit bewaffneter Hand;

MET

- with the armed hand;
- a mano armada; con mano armada; de mano armada;

vpl.: BVB 95.

MET GEWOUDE = met geweld.

- vi;
- de force; violemment;
- mit Gewalt; gewalttätig;
- with violence;
- por fuerza; violentamente;

vpl.: T1/123.

MET GHELEYDE LAGHEN = in hinderlaag.

- in insidiis;
- en embuscade;
- im Hinterhalt;
- in ambush;
- en emboscada;

vpl.: Cr2/1333.

MET GHESEELDE BEESTEN = met dieren voorzien van halsters.

- bestiis cum capistris;
- avec des bêtes pourvues de licous;
- mit den Tieren am Zügel;
- haltered animals;
- con el ganado provisto de cabestros;

vpl.: Lo6/354.

MET GHETIJDIG(H)ER VRO(O)MEN VROEME GEBRUIJCKEN = op gepaste wijze gebruiken.

- per tempora anniuti; in tempore opportuno; in temporibus pertinentibus; idoneus tempus;
- faire usage aux saisons pertinentes;
- in geziemender Weise, an geeigneten Zeiten, gebrauchen;
- use in a proper way, at suitable time, on the appropriate time;
- usar debidamente; hacer uso de una manera conveniente; en cas tiempos indicados;

vpl.: Lo5/56; Lo7/410; Lo6/54, 354; C1/617.

MET GOEDEN GOTIEREN = met goede afvoergoten voorzien.

- canalibus bonis prospectus;
- avec de bonnes goutières;
- mit guten Abfluszrinnen versehen;
- provided with good outletpipes;
- surtir de buenas cunetas;

vpl.: C1/616.

MET GOEDER HERTEN ENDE CONSCIENCIEN = taut. in vol vertrouwen.

- in confidentia plena;
- en toute confiance;
- vertrauensvoll;

MET

- with full confidence;
- en la mayor confianza;

vpl.: T1/614.

MET GOEDER HOEDEN; HUEDEN = met goede bewaking.

- cum custodia bona;
- bien gardé; avec bonne garde;
- mit guter Bewachung; unter guter Bewachung; gut bewacht;
- in safe custody;
- bajo buena custodia; bien vigilado;

vpl.: Lo6/54, 354.

MET GRAFTEN AFFGESLOTEN = met grachten omgeven.

- circumdatum fossis;
- entourés de fosses;
- mit Stadtgräben umgeben;
- surrounded by canals;
- cercado de canales, de fosos;

vpl.: MGG 66.

MET GRAMMEN MOEDE = met woede; woedend.

- furiosus;
- furieusement;
- in Wut; wütend;
- furiou s;
- furiosamente; rabiosamente; sañudamente;

vpl.: T1/132.

MET GROOTE ARMOEDE BEVANGHEN WORDEN = in armoede vervallen.

- ad paupertatem redigi;
- être réduit à la besace;
- in Armut heruntergekommen;
- be reduced to poverty;
- caer en pobreza;

vpl.: B2/75.

MET HOIGENISSE = bij opbod.

- licitatione;
- aux enchères;
- im Aufstreich;
- by auction;
- por puja; vender al mejor postor;

vpl.: BVB 186.

MET IJZEREN GHEIRDEN STOFFEREN = met ijzeren staven voorzien.

- laminis ferreis prospectus;
- garnir de barreaux de fer;
- mit eisernen Stäben versehen;
- provide with iron bars;
- surtir de barras de hierro;

vpl.: C1/616.

MET INTERDICTIE = met ontzegging van, verbod van.

- cum interdictione alicuius rei;
- avec interdiction de;
- mit Versagung von;
- with denial of;

MET

- con interdicción de;

vpl.: MGG 248.

MET INTERVENTIE ENDE TOEDOENINGHE = met tussenkomst en medewerking van.

- cum interventione et auxilio;
- à l'intervention et avec assistance;
- unter Mitwirkung und Hilfe von;
- with the intervention and assistance of;
- con intervención y colaboración de;

vpl.: C1/178.

MET KLINCKENDE ENDE BLINCKENDE PENNINGEN = met contant geld in pasmunten.

- pecunia praesente in nummis;
- au comptant en monnaie divisionnaire;
- mit barem Geld in Scheidemünzen;
- with ready money in small money;
- con plata al contado en moneda divisionaria, dinero suelto;

vpl.: B2/.

MET LUIJDINGHE DER CLOCKEN = met klokgelui.

- tympanis sonantibus;
- à sonnerie de cloche;
- mit Glockengeläute;
- with bellringing;
- con, por, toque de campanas;

vpl.: C1/411.

MET MONDE = mondeling.

- per colloquium;
- oralement;
- mündlich;
- orally;
- oralmente;

vpl.: PvB1/191.

MET ONGESEIJDEN GEWICHTEN = met ongeijkte gewichten.

- ponderibus non publice probatis;
- avec des poids qui ne sont pas poinçonnés;
- mit ungeeichten Gewichten;
- with ungauged weights;
- con pesos no aforados;

vpl.: Ca2/12.

MET ONSEN SONDERLINGE OIRLOFF ENDE CONSENTE = met ons speciale verlof en toestemming.

- cum permissione acconcessione nostris peculiaribus;
- avec notre consentement spécial;
- mit unsrer Sondererlaubnis und Genehmigung;
- with our special permission and consent;
- con nuestro permiso y consentimiento especial;

vpl.: BVB 191.

MET ONTDECKTEN HOOFDE = met bloot hoofd.

- capite nudo;
- à tête découverte;
- mit entblösstem Haupte;
- with bare head;
- con la cabeza descubierta;

vpl.: Lo5/248.

MET OPGHERECHTE VINGEREN = met opgeheven vingers.

- cum digitis levatis;
- les doigts levés;
- mit erhobenen Fingern;
- with raised hand;
- con dedos alzados;

vpl.: C1/282.

MET OPRECHTE VINGEREN = onder ede iets verklaren, waarbij twee vingers van de rechterhand werden opgestoken.,

- iuriurando aliquid explicare; ad hoc duo digiti arrigebantur;
- déclarer quelque chose sous serment avec deux doigts levés ;
- schwören mit zwei Fingern der rechte Hand in der Höhe gestochen
- oath with two fingers put up;
- juramento con dos dedos de la derecha alzados;

vpl.:

MET PENNEWEERDEN = ter waarde van enkele penningen.

- pretio aliquorum nummorum;
- par valeur de quelques deniers;
- im Werte von einigen Pfennigen;
- to the value of some pennies;
- por valor de algunas monedas;

vpl.: Lo1/66.

MET PRESENTATIE = met aanbod.

- offerente; sub conditione;
- en offrant;
- mit Anerbieten;
- with offer;
- con oferta; ofreciendo;

vpl.: C1/550.

MET PRESENTIE VAN = in tegenwoordigheid van.

- in praesentia;
- en présence de confirmateurs de serment;
- in Gegenwart von;
- in presence of;
- en presencia de;

vpl.: Lo1/378.

MET PROEFFELIJCKEN MIDDELE = proefondervindelijk.

- experimentaliter;
- experimentalement;
- experimentell;

MET

- experimental;
- experimentalmente; empíricamente;

vpl.: T2/288.

MET QUADEN MATEN = met onzuivere maten.

- mensuris falsis;
- avec de fausses mesures;
- mit unreinen Mäszen;
- with unjust scales;
- con medidas no exactas;

vpl.: Ca2/12.

MET QUADEN MOEDE; MOET = boosaardig; met opgewonden gemoed.

- malitiosus; cum animo irritato;
- méchamment; cum l'esprit irrité;
- boshaft; mit aufgeregten Gemut;
- malicious; with excited mind;
- vilmente; irritadamente; excitadamente;

vpl.: C3/82; Lo4/736.

MET QUADEN MOEDE ENDE FELLEN ZINNE = taut. met slechte bedoeling.

- intentione mala;
- à mauvaise intention;
- in böser Absicht;
- with bad intention;
- con mala intención;

vpl.: T1/357.

MET QUADEN WORDEN OPLOOP DOENE = schelden; uitschelden.

- increpare;
- invectiver;
- schimpfen; einen anschnauzen;
- use abusive language; cry out against;
- echar pestes;

vpl.: Lo1/140.

MET RECHT NYET VERWONNEN = in rechte niet veroordeeld.

- in iure non condemnatus;
- ne pas être condamné en justice;
- nicht gerichtlich verurteilt;
- not condemned according to the law;
- sin haber sido condenado;

vpl.: vdV/73; B1; C2/896.

MET RECHT RIJDEN = dagvaarden; in rechte aanspreken.

- in ius vocare;
- intimer;
- vor Gericht laden;
- sue;
- citar; demandar;

vpl.: B2/35.

MET RECHTE GHEPORT OFT AENGESPROKEN SIJNDE = taut. rechtens volgens het recht; aangesproken.

- deiure allocutus;
- intente en justice;

MET

- gemäsz dem Gesetz aufgefordert;
- sued;
- citado ante el tribunal;

vpl.: C1/3.

MET RIGEUR = sub. geweld.

- rigor;
- force;
- Gewalt;
- violence;
- con violencia; con fuerza;

vpl.: C1/12.

MET RIJPE DELIBERATIE = met nauwgezette beraadslaging.

- cum deliberatione matura;
- après mûre délibération;
- mit pünktlicher Beratung;
- with punctual deliberation;
- con deliberación madura;

vpl.: ADR 14.

MET RIJPEN RAEDE = met nauwgezette raad.

- consilio maturo;
- avec conseil ponctuel;
- mit pünktlicher Rat;
- with punctual advice;
- con maduro consejo;

vpl.: BVB 5.

MET SCAERPEN GHETOUWE = met scherp gereedschap.

- instrumento venatorio acuto;
- avec des instruments tranchants;
- mit scharfen Werkzeugen;
- with sharp tools;
- con herramientas afiladas;

vpl.: Pr.Tr/4; C2/931.

MET SCAERPEN WAPENEN = met scherpe wapens.

- telis acutis;
- avec des armes tranchantes;
- mit scharfen Waffen;
- with sharp weapons;
- con armas afiladas;

vpl.: Pr.Tr./4; C2/931.

MET SECLUSIE VAN - met uitsluiting van.

- cum exclusione;
- à l'éclusion de;
- mit Ausschlusz des,der;
- exclusive of; excluding;
- con exclusión de; exclusivo de;

vpl.: B2/23; C1/159.

MET SIJN PROPEREN LIVE = in persoon, aanwezig zijn.

- ipse;
- de sa propre personne;
- in eigner Person;
- in his own person; personally;
- en persona; personalmente;

vpl.: ACart 12.

MET SOLEMNEELEN EEDE = met plechtige eed.
- fide ac iureiurando;
- avec un serment solennel;
- mit feierlichem Eid;
- with solemn oath;
- con, bajo, juramento solemne;

vpl.: BVB 119.

MET SONNE TE RUIJMEN = na zonsopgang en voor zonsondergang een stuk grond verlaten.
- post ortum solis et ante obitum solis relinquere;
- abandonner après le lever du soleil et avant le coucher du soleil;
- nach Sonnenaufgang und vor Sonnenuntergang ein Stück Grund verlaszen;
- leave after sunrise and before sunset;
- abandonar de la salida o antes de la puesta del sol;

vpl.: B2/6.

MET THIRAS DOEN METSEN =met cement bepleisteren.
- struere caementis;
- enduire du ciment;
- mit Zement mauern lassen;
- plaster with cement;
- revocar con cimento;

vpl.: Lo5/240.

MET TIEGHELEN DECKEN = met dakpannen dekken.
- tegulis tegere;
- couvrir de tuiles;
- mit Dachziegeln decken;
- tile;
- cubrir con tejas;

vpl.: Lo1/56.

MET TOESEGGENDEN WOORDEN = met trouwbelofte.
- per verba de futuro;
- promesse de mariage;
- mit Heiratsversprechen;
- with promise of marriage;
- promesa de matrimonio; palabra de casamiento;

vpl.: T1/371.

MET UUYTGETROCKENEN MESSE = met ontbloot mes.
- cultro nudato;
- du couteau joué;
- mit nacktem Messer;
- with bared knife;
- con el cuchillo tirado;

vpl.: T1/132.

MET VIOLENCIEN ENDE CRACHTEN = taut. met geweld.
- vi;
- violemment; de force;
- mit Gewalt;

MET

- with violence;
- violentamente; con fuerza;

vpl.: T1/368.

MET VOERDACHTEN RAEDE = met voorbedachten rade.
- scienter;
- avec préméditation;
- vorsätzlich;
- with malice prepense;
- a sabiendas;

vpl.: PvB1/190.

MET VOERSETTEN RAIDE = met voorbedachten rade.
- prudens et sciens;
- avec préméditation;
- mit Vorbedacht;
- with malice prepense;
- premeditadamente; con premeditación;

vpl.: vdV/118; B1; C2/903.

MER VOIRDACHTEN SINNE = met voorbedachten rade.
- consulto;
- avec préméditation; de propos délibéré;
- mit Vorbedacht; vorsätzlich;
- in malice prepense;
- premeditadamente;

vpl.: T1/615.

MET VOLLE STOEL VANDE SCHEPENEN = met aanwezigheid van alle schepenen.
- in presentia senatorum;
- en présence de tous les échevins;
- in Anwesentheit von allen Schöffen;
- in the presence of all aldermen;
- en presencia de todos los regidores;

vpl.: Cr2/1029/4.

MET VUIJLDER QUESTEN = op smerige wijze.
- in modo obsceno;
- sordidement; malproprement; indécemment; d'une manière obscène;
- auf schlüpfrige Weise; in schlüpfriger Weise;
- in a dirty way;
- vilmente; sórdidamente; indecentemente; de una manera obscena;

vpl.: T1/279.

MET WITTACHTIGHEN ORCONDEN BEDRAGHEN = met wettige bewijsstukken beschuldigd.
- testimoniis legitimis accusatus;
- accusé avec des preuves justificatives légales;
- mit gesetzlichen Beweisstücken

angeklagt;
- accused with legitimate evidence;
- acusado con comprobantes legítimos;
vpl.: C2/931; Pr.Tr./5.

METAEL Zie:
- coelback van ----/
- tafelrinck van ten ---- oft teenen/
- vierclocke van ---- oft van eerde/

METALE Zie:
- minere oft cuijl van ----/

METALEN CROONE CANDELAER = metalen kroonluchter.
- candelabrum metalli;
- lustre en métal;
- metaller Kronleuchter;
- metal lustre;
- candelabro de metal;
vpl.: C1/431.

METALEN MELCKSTOOP = melkkan van metaal.
- mulctra aenea;
- cruche à lait en metal;
- metallener Milchkrug;
- metal milkjug;
- lechera de metal;
vpl.: Lo5/394; C1/434.

METALINEN POT = metalen pot.
- vas metallicus;
- pot de métal;
- metallen Topf;
- metal pot;
- puchero de metal;
vpl.: Lo1/68.

METEN Zie:
- uijt ofte in te ----/

METEN BIDER STRIJCMATE = meten met gestreken maat.
- metiri per mensuram pulsatam;
- mesurer par mesure à racloir;
- messen mit gestrichener Masz;
- measure with strikemeasure;
- medir con medida cepillada;
vpl.: Lo1/44.

METEN ENDE ROEYEN = taut. meten; peilen.
- mensuro l;
- mesurer;
- messen; eichen;
- measure the capacity;
- medir la capacidad;
vpl.: PvB1/393.

METEN METTEN GELDE ENDE GEMUNTEN PENNINGEN = waarderen in baar geld.
- in pecunia praesens aestimare;
- estimer en espèces;
- schätzen in barem Geld;

- value in ready money; value in cash;
- evaluar en dinero metálico;
vpl.: T1/463.

METEN OFT SCHINDEREN = taut. peilen van wijnvaten.
- mensurare doliorum;
- jauger des tonneaux de vin;
- Sondierung von Weinfäszen;
- gaugung of winebarrels;
- aforar; medir;
vpl.: PB/III/303.

METENE Zie:
- beghinnen; beghijnnen te ----/

METER Zie:
- gesworen ---- van het hout/
- ghesworen ---- der stede/

METER VAN DEN COREN; KOREN = beoordelaar van koren/graan, Brussel.
- aestimator urbanus frumenti/grani; Bruxellae;
- contrôleur municipal de blé/grain; Bruxelles;
- städtischer Beurteiler von Getreide, Brussel;
- municipal critic of corn/grain; Brussels;
- juzgador municipal de granos; Brusele;
vpl.: PB/IV/289.

METER VAN DEN HOUTE = beoordelaar van hout.
- aestimator ligni;
- contrôleur du bois;
- Beurteiler von Holz;
- critic of wood;
- juzgador de maderas;
vpl.: PB/IV/289.

METER VAN DEN KALCK ENDE BERDE = beoordelaar van kalk en timmerhout.
- aestimator calcis et ligni;
- contrôleur de la chaux et du bois de menuiserie;
- Beurteiler von Kalk und Zimmerholz;
- critic of mortar and timber;
- juzgador de cal y maderas de construcción;
vpl.: PB/IV/280,289.

METER VAN DEN SOUTE = zoutweger.
- ponderator salis;
- qui pèse le sel;
- Salzwieger;
- saltweigher;
- pesador de sal;
vpl.: C1/215.

METGADER Zie:
- mijdtsgaders; midtsgaders; midsgaders; metgaders; metgaders; ----/

METGADERS Zie:
- mijdtsgaders; midtsgaders; midsgaders;----; metsgaders; metgader/

METGEZELLEN Zie:
- complicen ende ----/

METIEREN = vb. vaststellen.
- metiri;
- déterminer;
- festsetzen;
- to fix;
- fijar; señalar; determinar; definir;

vpl.: Cr2/1053.

METINGE = sub. meting; opmeting.
- mensio; mensura agrorum;
- arpentage; mesurage;
- Messung; Vermessung;
- surveying; measurement;
- agrimensura; medición;

vpl.: MGG 162.

METMEN = contr. samentrekking van; meet men.
- metior IV;
- mesurer; arpenter;
- misst man;
- measures one;
- medirse; apearse; amojonarse;

vpl.: BVB 176.

METS Zie:
- mesch; mes; messe; ----; messer; metser/

METSELEN Zie:
- metsen; maetsen; maetchen;----; ma etselen; messelen; metseren/

METSELRIJE; METSELRYE; METZELRYE; METSINGE; METSIWERCK; METSWERCK; METZELERYE = sub. metselwerk.
- opus latericium; structura muri; structura caementaria; opus saxeum;
- maçonnerie; maçonnage; ouvrage de maçonnerie;
- Maurerarbeit; Mauerwerk; Gemäuer;
- brickwork; masonry; masonwork;
- mamposteriá; obra de cal y canto construcción; albañileria; el mamposteado; obra de fabrica;

vpl.: PB/IV/257; Lo5/52; B1/46, 41; C2/889,890; PB/II/221; C1/65,183,194,240,615; T1/67,242.

METSELRYE Zie:
- metselrije;----; metzelrye; metsinge; metsiwerck; metswerck; metzelerye/

METSEN Zie:
- met thiras doen ----/

METSEN; MAETSEN; MAETCHEN; METSELEN; MAETSELEN; MESSELEN; METSEREN = vb. metselen.
- struo III;
- maçonner;
- mauern;
- lay bricks; set bricks;
- construir; mampostear;

vpl.: T2/94; B1/50; C2/891; Lo1/644.

METSER Zie:
- mesch; mes; messe; mets; messer;----/

METSER = sub. metselaar.
- caementarius; faber murarius; matisco;
- maçon;
- Maurer;
- mason; bricklayer;
- mampostero; albañil;

vpl.: C1/187,522; PB/III/345.

METSEREN Zie:
- metsen; maetsen; maetchen; metselen; maetselen; messelen; ----/

METSERIJE Zie:
- oud e ---- daeromtrent/

METSGADERS Zie:
- mijdtsgaders; midtsgaders;midsgaders; metgaders;----; metgader/

METSINGE Zie:
- metselrije; metselrye; metzelrye;----; metsiwerck; metswerck; metselerye/

METSIWERCK Zie:
- metselrije; metselrye; metzelrye; metsinge;----; metswe rck metzelerye/

METSWERCK Zie:
- metselrije; metselrye; metzelrye metsinge; metsiwerck;----; metzelerye/

METTE CLOCKE OFT KERCKGEBODEN DAEGEN = dagvaarden door middel van klokgelui of door oproep in de kerk.
- in ius vocare campana sonante aut per evocationem in ecclesia;
- assigner par la cloche ou par des commandements d'église;
- tagen mittels Glockengeläute oder Aufrufes in der Kirche;

- summon by means of ringing the bell or by summons in the church
- citar por toque de campanas o por convocación en la iglesia;

vpl.: Lo3/356.

METTE LEDIGE HANT = zonder betaling bv. leenverhef zonder heergewade.
- manu vacua; sine solutione pecuniae;
- avec des mains vides;
- ohne Zahlung;
- with empty hand;
- con mano vacia; sin pagamento;

vpl.: BVB 48.

METTEN Zie:
- gewarigen ---- eedt/
- ghesepareert ende ---- gheestelijcken hove/
- richten ---- zweerde/
- scutten ---- ooge/
- seinten ----/
- vercocht goet opdragen ---- halme/

METTEN = contr. met de(n).
- cum;
- avec le, la, les;
- mit dem, mit der usw.
- with the;
- con el, la, los, las;

vpl.: MGG 1; BVB 171; BKB 6, DVB 16,41.

METTEN = sub. nachtelijk koorgebed.
- matutinae;
- matines;
- Mette; Matutin;
- matins;
- maitines;

vpl.: C3/92.

METTEN EEDT QUIJT GEVEN = onder ede bevestigen.
- sub iureiurando confirmare;
- confirmer par serment;
- eidlich bestätigen;
- confirm on oath;
- confirmar bajo juramento;

vpl.: B2/84.

METTEN EERZE = met haar aars, achterste.
- cum ano;
- avec le cul;
- mit dem Hinteren, Arsch;
- with the hindmost;
- con el culo;

vpl.: T1/279.

METTEN GHEESTELIJCKEN HOVE GEDIVORTIEERD SIJNDE = zijnde gescheiden door het geestelijk gerechtshof.
- divortium factum a tribunali ecclesiastico;
- étant divorcés par la cour ecclesiastique;
- seinde gescheiden von den geistlichen Oberlandsgericht;
- being divorced by the ecclesiastical court;
- siendo divorciado(s) por el tribunal eclesiástico;

vpl.: Lo1/318.

METTEN HOORN VERBIEDEN = bij hoorngeschal verbieden cq. nadat de hoornblazer in de avond het signaal gegeven had mocht niet meer gewerkt worden, Antwerpen.
- vetare per cornu inflationem, Antverpia;
- défendre de tromp; Anvers;
- vor Gericht laden mittels Hornsignal und Glockengeläute, Antwerpen;
- forbid by sound of a trumpet i.e. in the evening after the trumpeter had given the signal one had to stop work, Antwerp;
- vedar por toque de cornetas que no se puede trabajar más en la noche, Amberes;

vpl.: Lo1/22; C1/414.

METTEN HOORNE ENDE CLOCKE = door middel van hoorngeschal en het luiden van de kerkklok.
- postulare ad in ius vocandum per clangorem cornuum et tympana sonante;
- par la trompe et la cloche;
- vor Gericht laden mittels Hornsignal und Glockengeläute;
- by means of hornblowing and bellringing; summon by means of trumpet sound and bellringing;
- pro medio de toque de cornetas y de campanas de la iglesia;

vpl.: C1/414.

METTEN LIVE TER WEERE SETTEN = zich lijffelijk te weer stellen.
- me defendo III;
- se défendre corporellement;
- sich leiblich zur Wehr setzen;
- defend oneself corporally;
- defenderse corporalmente;

vpl.: T1/132.

METTEN RECHTE = door middel van het gerecht.
- per judicium;
- judiciairement; par un acte de la justice;
- mittels des Gerichts;
- by means of the court;
- mediante el tribunal;

vpl.: PB/II/80.

METTEN SCHIETEN VAN DEN HALM ERVEN ENDE VESTEN =met het overdragen van de bies doen overgaan en bevestigen.
- per translationem culmi adhereditare et confirmare;
- adhériter et confirmer au moyen du jet du fétu;
- durch die Uebergabe des Halmes erben und bestätigen;
- inherit and confirm by the transfer of the blade;
- adquirir un bien por herencia y confirmarlo por la transferencia de una brizna de paja;

vpl.: Lo5/44,112.

METTEN SONNE OP DEN GRONT = bij zondopgang; ondergang.
- ante solis occasum;
- avant le coucher du soleil;
- bei Sonnenaufgang;
- at sunset;
- a la caida del sol; antes de caido el sol;

vpl.: C1/86.

METTEN SWEIRDE VUIJTRECHTEN = met het zwaard terechtstellen.
- conficre per gladium;
- exécuter par le glaive;
- mit dem Schwert hinrichten;
- execute with the sword;
- ajusticiar con la espada;

vpl.: Lo4/768.

METTEN TEERLINGEN WERPEN OM ENNIGER SPIJSEN OF DRANCX WILLE = spel met dobbelstenen met spijs en drank als inzet.
- iaceo III tesseram et cibos et potum confero in medium;
- jettre les dés avec des comestibles ou boissons comme enjeu;
- Spiel mit Würfeln mit Speis und Getränk als Einlage;
- game with dice with meat and drink as stakes;
- echar la suerte por bebidas o comestibles;

vpl.: T1/308.

METTEN VAL VAN DE BERNENDE KEERSSE = bij het uitgaan van de brandende kaars.
- ad exstinctionem candelae flagrantis;
- à la chandelle éteinte;
- beim Erlöschen der brennenden Kerze;
- at the going of the burning candle;
- al entremorir la candela;

vpl.: Lo5/280.

METTEN VIERE EXECUTEREN; VUIJTRECHTEN = door het vuur ter

dood brengen; door verbranding terechtstellen.
- igne exsequi; per ignem confice re;
- éxécuter par le feu;
- hinrichten durch Feuer; Verbrennung;
- put to death by the fire; execute by burning;
- ajusticiar por el fuego; ejucutar en la hoguera;

vpl.: Lo5/160; C1/388; Lo4/768.

METTER Zie:
- die doode hant deijlt ---- leven den/
- pandt gegeven ---- minnen/
- hem ---- vrijheijdt van der kercken behelpen/
- reelijck ende ---- daet executeren/
- ruerlijcker pandt hebben ---- minnen/

METTER BERNENDER; BERRENDER; BRANDENDE KEERSE; KEERSSE; KEERSEN; KERSSEN VERCOOPEN/VERHUEREN = met de brandende kaars verkopen/verhuren.
- cum cereo ardente vendere/locare;
- vendre/louer avec lumignon c.a. d. offre faite en étouffant de la chandelle;
- mit brennender Kerze verkaufen/vermieten d.h.das Gebot getan zum Löschen der Kerze war immer das Letzte;
- symbolic mortgaging by handing over a twig for farmlands;
- ultima postura hecha con el apagar une candela; lo que se debe alquilar con la candela encendida

vpl.: Lo7/4; Lo5/12; Cr2/863; Ca2/176; B2/107; C1/298.

METTER CLOCKE ENDE VERREYCKSELE DOEN DAGHEN = met klokgelui en met een eis in rechte voor het recht dagen.
- tympana sonante et ad iudicati one in ius vocare;
- faire assigner par sonnerie et adjudication;
- mit Glockengeläute und mit einer Rechtsforderung vor Gericht laden;
- summon with bellringing and with a legal claim, summon by bell - ringing and adjudication;
- citar ante el tribunal con,por, campaneo y una demanda;

vpl.: C1/413.

METTER CLOCKEN DAGHEN TER HOOGER VIERSCHAREN = met

klokgelui doen dagen voor het gerecht van de landsheer cq. de hertog van Brabant.
- in ius facere vocare tympana sonante reguli domini terrae cq. ducis Brabantiae;
- faire assigner par la cloche à la haute court de justice du duc de/
- mit Glockengeläute vor dem Gericht des Landesherrn bzw. des Herzogen von Brabant laden laszen;
- let summon before the court of the land lord resp. the duke of Brabant with bell-ringing;
- por campaneo hacer citar ante el tribunal del principe, el duque de Brabante; /Brabant;

vpl.: C1/411.

METTER COORDEN EXECUTEREN = ophangen.
- suspendere;
- pendre;
- hängen;
- to hang;
- ahorcar; colgar;

vpl.: PB/IV/3.

METTER DAET ENDE PROMTELYCK; REALYCK = taut. direkt; onmiddellijk; meteen.
- statim;
- promptement; immédiatement; tout de suite;
- unmittelbar;
- immediately;
- a la vez; mismo tiempo; en suguida;

vpl.: PB/II/67.

METTER EEDT GEWARIGHEN = met een eed waarmerken.
- certificare per iusiurandum;
- certifier par serment;
- unter Eide bestätigen;
- certify with an oath;
- certificar con un juramento;

vpl.: Lo3/342.

METTER HOOFD BREUCKEN = in eigen persoon een misdaad begaan.
- ipse scelus facere;
- commettre un crime de soi même;
- in eigner Person ein Verbrechen verüben;
- commit a crime in person;
- cometer un crimen en propia persona;

vpl.: B2/16.

METTER KEERSSEN TE BE STADEN = d.m.v.het doven van een brandende kaars toewijzen.
- per exstinctionem cerei tribuere
- donner en louage à l'extinction de la chandelle;

- zuweisen mittels des Löschens einer brennenden Kerze;
- allot by means of the extinguishing of a lighted candle;
- adjudicar,otorgar, por apagamiento de una candela encendida;

vpl.: C1/298.

METTER KINDEREN PENNINGHEN = met het geld der kinderen.
- pecunia filiorum;
- avec l'argent des enfants;
- mit dem Geld der Kinder;
- with the money of the children;
- con la plata de los hijos;

vpl.: B2/116.

METTER MAETERIJEN = met de opmetingen; maatstok.
- baculis metiendi;
- avec les mesurages;
- mit den Vermessungen;
- with the measurements;
- con las varas de medir;

vpl.: MGG 37.

METTER MINNEN = door minnelijke schikking.
- per pactionem amicam;
- à l'amiable;
- auf gütlichem Wegen;
- in amicable settlement;
- por acuerdo amistoso;

vpl.: PB/II/80; C1/472.

METTER MINNEN AFDOEN = minnelijk schikken.
- alqd accomodare ad aliquid;
- s'arranger; prendre des arrangements;
- auf dem Wege gütlichen Vergleichs;
- come to an understanding; compromise;
- componar algo amigablemente; resolver algo amistosamente;

vpl.: C1/472.

METTER MINNEN PANDE GEVEN= inder minne waarborgen geven.
- pignora gratia donare;
- donner des gages à l'aimable;
- gütlich Kaution leisten;
- give security amicably;
- dar garantía amistosamente;

vpl.: Lo1/20.

METTER MOMBOIREN GELT = met het geld der voogden.
- pecunia tutorum;
- avec l'argent des tuteurs;
- mit dem Geld der Vormünde;
- with the money of the guardians;
- con la plata de los tutores;

vpl.: B2/116.

METTER OOGEN GESIEN = met de ogen gezien.

MET

- oculis visum;
- avoir vu avec les yeux;
- mit den Augen gesehen;
- viewed with the eyes;
- visto con los ojos;

vpl.: LPS 65.

METTER SONN WT ENDE IN = van zonsopgang tot zonsondergang.

- de ortu ad obitum solis;
- du lever du soleil jusqu'au coucher du soleil;
- vom Sonnenaufgang bis zum Sonnenuntergang;
- from sunrise till sunset;
- de sol a sol;

vpl.: BVB 173.

METTER SONNEN = voor zonsondergang.

- ante obitum solis;
- avant le coucher du soleil;
- vor Sonnenuntergang;
- before sunset;
- antes de la puesta del sol;

vpl.: C3/32.

METTER SONNEN ENDE DES DAEGHS LICHTEN = met zon- en daglicht.

- luce solis et diei;
- à la lumière du soleil et du jour;
- mit Sonnen- und Tageslicht;
- with sun- and daylight;
- con luz del día y del sol;

vpl.: B2/107.

METTER TOEBEHOIRTEN = met toebehoren.

- cum propriis;
- avec ses appartenances;
- mit Zubehör;
- with accessories;
- con sus pertenencias;

vpl.: T1/79.

METTER VLIEGENDER ENDE LEVENDER HAVEN = met pluimvee en alle overig vee.

- cum avibus et ceteris bestiis;
- avec animaux de basse-cour et tout autre bétail;
- mit Geflügel und allem übrigen Vieh;
- with poultry and all other cattle;
- con las aves de corral y todo el gana do restante;

vpl.: B2/56.

METTER VUIJST SLOEGHE = met de vuist sloeg.

- pulsabat pugnia;
- frappait du poing;
- mit der Faust schlug;
- struck with the fist at;
- pegó con el puño;

vpl.: Ca2/8.

MEU

METTER WARMER HANDT = bij leven.

- traditione;
- faire de la main à la main;
- im Leben;
- at one's life;
- en plena vida;

vpl.: Lo3/206.

METTER WOONINGE = metterwoon.

- domicilio;
- avec son domicile;
- seinen Wohnsitz irgendwo anders genommen hat;
- taken his domicile somewhere else; abode;
- con su domicilio;

vpl.: Lo3/286.

METTET SCHIETEN VAN DEN HALM = door overhandiging van een stroospier.

- per traditionem culmi;
- par le jet du fétu;
- durch das Ueberreichen eines Strohhalmes;
- by the transfer of a straw;
- por la entrega de una brizna de paja;

vpl.: Lo5/44.

METUS Zie:

- actio quod ---- causa/
- crimen quod ---- causa;/

METZELERYE Zie:

- metselrije; metselrye; metzelrye metsinge; metsiwerck; metswerck;----/

METZELRYE Zie:

- metselrije; metselrye;----; metsinge; metsiwerck; metswerck; metselerye/

MEUBEL Zie:

- ghereijde ----/
- immeubele ----/

MEUBELE Zie:

- gereede ende ---- goeden/

MEUBLE Zie:

- ghemeijne ---- goeden/
- haeffelijcke ofte verruerlijcke ---- goeden/

MEUBLE GOEDEN; MEUBELE GOEDEREN = roerende goederen.

- bona mobilia;
- biens mobiliers;
- bewegliche Güter;
- movable goods;
- bienes muebles;

vpl.: C1/515.

MEUBLE OFT HAEFGOEDEN =taut. roerende goederen.

- bona mobilia;

MEU

- biens meubles;
- bewegliche Güter;
- movable goods;
- efectos muebles; bienes muebles;

vpl.: C2/862.

MEUBLEN = sub.pl. huisraad.

- utensilia;
- meubles; ustensiles mobilier;
- Hausrat;
- furniture;
- ajuar; muebles;

vpl.: C1/410.

MEUCKE Zie:

- mencke ;----/

MEUKEN; MUKE; MUYKE; CORENMEUCKEN; PIGNOLE = korenmaat.

- mensura frumenti; pistrinum; modiolus;
- mesure à grains; pignole de froment;
- Getreidemass; Kornmasz;
- corn-measure; grain measure;
- medida de áridos; celemín; medida de trigo;

vpl.: Lo3/178; C1/234,434; Lo5/404.

MEUKEN GHENDTS = graanmaat van Gent, gelijk aan 2 achterlinghen van Gent, in metriek stelsel ca.3,15 kg.

- mensura capacitatis;
- meuken de Gand;
- Getreidemasz von Gent;
- corn measure of Ghent;
- medida de granos de Gante;

vpl.: C1/238.

MEUKEN OFT PIGNOLE, BRUSSEL = graanmaat, 3 1/8 lepelen.

- mensura frumenti; tres et octava partes lingulae;
- boisselée ou picotin;
- Getreidemasz;
- corn measure;
- medida de granos;

vpl.: C1/234.

MEULDERS Zie:

- buijten ----/

MEULEKERRE = sub. de stadskar waarmede het koren naar de molen werd vervoerd.

- carrus pistoris;
- charrette municipale avec laquelle on transporte le blé au moulin;
- die Stadtkarre mit der das Korn nach der Mühle befördert wurde;
- the municipal car with which the corn was transported to the mill;
- carro de la municipalidad para el transporte de trigo al molino;

vpl.: PB/III/157.

MEY

MEULEN Zie:

- moelene; mole; moele; molle; molene; moolne; molen; molne; muelne; muelen;----; mulen; molenen/

MEULENAER Zie:

- molenman; molre; molder; moelder; meulder; molenaer; muelenaer; moolner; molner; mulner; muldener; graenmolder; mulder; molnaer; moelnare;----; muldenaer/

MEULENRAT; MOLENRADT; MOLENRAIDT; MOLENRAT; MUELENRADT; RAADE; RAAD; RAED; RADE = sub. watermolen.

- mola; hydromola;
- moulin à l'eau;
- Wassermühle;
- mill; watermill;
- molino de agua;

vpl.: LPS 30,31,32.

MEURV Zie:

- morwe; morv; muerw; moorw; muerv; marev;----; merv; meurw; mor/

MEURW Zie:

- morwe; moruw; morv; muerw; moorw; muerv; marev; meurv; merv;----; mor/

MEUSE Zie:

- currente ----/

MEUTEMAKER Zie:

- muytmaecker; muytenaer; muytemaker;----; meutenaer; meeutenaer/

MEUTENAER Zie:

- muytmaecker; muytenaer; muytemaker; meutemaker;----; meeutenaer/

MEUTERIE Zie:

- muterije; mutinerye; muyterie; ----; moyterie; mutinerie;muyterije; muytinge; moyterije/

MEY; MEYDE; MEDE; MEIDE; MEED = sub. honingdrank.

- mulsum; potus apis;
- hydromel;
- Honigtrank; Met;
- mead; drink of honey;
- bebida de miel; hidromel;

vpl.: PvB1/143; Cr2/969.

MEYDE Zie:

- mey;----; mede; meide; meed/

MEYE Zie:

- halff ----/
- meie;----/

MEYEBOOM Zie:

- meijboome; meiboom;----/

MEYEN Zie:
- maijen; meijen; maeyen; mayen; ----/

MEYENEEDT; MEINEET; MEENEET; MEINHEET = sub. meineed.
- periurium;
- faux serment; parjure;
- Meineid;
- perjury;
- juramento falso; perjurio;

vpl.: T1/165.

MEYER Zie:
- meijer;----; meyere; mayer/

MEYERE Zie:
- meijer; meyer; ----; mayer/

MEYERE; MEYER; MAYER = sub. 1.lager rechterlijk ambtenaar 2. vertegenwoordiger van het eminiteitsgericht.
- praetor maior, praetor urbanus; consul maior; maior et maierus vulgo, Kil.;
- bailli; fonctionnaire judiciaire de seconde catégorie; représentant d'un tribunal;
- Meier;
- sheriff; bailiff;
- baile; funcionario jurídico de menor categoría; representante de un tribunal;

vpl.: T1/313.

MEYERIE Zie:
- meyerye;----/

MEYERYE; MEYERIE = sub. het grondgebied van het gezag van een meier.
- praetura, territorium ubi maierus; praetor maior; auctoritatem habet;
- métairie; domaine rural exploité d'après le système du métayage sous l'autorité d'un métayer;
- das Grundgebiet der Gewalt eines Meiers;
- jurisdiction oî a bailiwick;
- jurisdicción de un baile;

vpl.: C2/882; B1/3; PvB1/446.

MEYNEEDICH Zie:
- meyneedigh;----; meinedich/

MEYNEEDIGH; MEYNEEDICH; MEINEDICH = adi. meinedig.
- periurius; perdifus;
- parjure;
- meineidig; eidbrüchig;
- perjured; forsworn;
- perjuro; perjurador;

vpl.: C1/130; T1/445.

MEYNEN ENDE OPINIEEREN; OPINEREN = taut. mening uiten; mening geven.

MEY

- opinionem do l; opinor l;
- croire; penser; donner son opinion; révéler ses sentiments;
- Meinung; Ansicht, äuszern; seine Meinung sagen;
- express an opinion; give one's opinion; express oneself;
- crear; estimar; opinar; pensar; dar su opinión; pinar;

vpl.: T1/362; B2/212; C1/56.

MEYNINGE ENDE INTENCIE = taut. voor nemen; mening; bedoeling.
- ententio; opinio;
- intention; projet;
- Absicht; Meinung;
- intention; opinion;
- intención; propósito; concepto; parecer; intento;

vpl.: T1/239,281; Pl.Br.5; B1; PB/III/283; PvB1/392.

MEYNINGEN Zie:
- gedelibereert met voirdachter hertten ende ----/

MEYNINGEN Zie:
- malicien ende quader ----/

MEYNINGHE ENDE OPINIE = taut. mening.
- opinio;
- opinion;
- Meinung;
- opinion;
- opinion; idea; modo de ver;

vpl.: PB/III/283.

MEYNINGHE ENDE VERSTANT = taut. mening.
- opinio;
- opinion;
- Meinung;
- opinion;
- opinión;

vpl.: PB/II/346.

MEYNMISE; MAINMISE = sub.beslaglegging door de vorst.
- retentio a rege; principe;
- saisie par un roi;
- Beschlagnahme durch einen Fürst;
- seizing by a sovereign;
- embargo; secuestro; confiscación; incautación;

vpl.: T2/371.

MEYNTENEREN Zie:
- mainteneren;----/

MEYSELIEDE Zie:
- meercenier; meissenier; mercenier; messeniersman; meyssenierman; meyssionierman; meysemedelieden; meysniedenlieden; meyseneyden luden; meyssionierde luden; meisseniede; meiseniede; meisnide;meyseniede;

maisnide; mesniede; mesnie; meysnie; messenie; messeniede; meissemede; mesmede; maysie; meslieden; meinsinede; mislieden; meyssenije; maysinede; maisnide; mesgnie; maisnada; meissenideman; meissenierman; meysnieman; mysnieman; muysemedeman; meyssemedeman; mesmedeliede;----; meysseniede; meisniede; meysnier/

MEYSEMEDELIEDEN Zie:
- meercenier; meissenier; mercenier; messeniersman; meyssenierman; meyssionierman;----; meysniedenlieden; meyseneyden luden; meyssionierde luden; meisseniede; meiseniede; meisnide; meyseniede; maisnide; mesniede; mesnie; meysnie; messenie; messeniede; meissemede; mesmede; maysie; meslieden; meinsinede; mislieden; meyssenije; maysinede; maisnide;mesgnie; maisnada; meissenideman; meissenierman; meysnieman; mysnieman; muysemedeman; meyssemedeman; mesmedeliede; meyseliede; meysseniede; meisniede; meysnier/

MEYSEN VAN DE HUYSEN Zie:
- clerck, knecht oft ----/

MEYSENEYDEN LUDEN Zie:
- meercenier; meissenier;mercenier; messeniersman; meyssenierman; meyssionierman; meysemedelieden; meysniedenlieden; -----; meyssionierde luden; meisseniede; meiseniede; meisnide; meyseniede; maisnide;mesniede; mesnie; meysnie; messenie; messeniede; meissemede; me smede; maysie; meslieden; meinsinede; mislieden; meyssenije; maysinede; maisnide; mesgnie; maisnada; meissenideman; meissenierman; meysnieman; mysnieman; muysemedeman; meyssemedeman; mesmedeliede; meyseliede; meysseniede; meisniede; meysnier/

MEYSENIEDE Zie:
- meercenier; meissenier;mercenier; messenierman; meijssenierman; meyssionierman; meysemedelieden; meysniedenlieden; meysseneyden luden; meyssionierde luden; meissenide; meisenide; meisnide;----; maisnide; mesniede; mesnie; meysnie; messenie; messeniede; meissemede; mesmede; maysie;

meslieden; meinsinede; mislieden; meyssenije; maysinede; maisnide; mesgnie; maisnada; meissenideman; meissenierman; meysnieman; mysnieman; muysemedeman; meyssemedeman; mesmedeliede; meyseliede; meysseniede; meisnide; meysnier/

MEYSENS Zie:
- suspecte ----/

MEYSNIE Zie:
- meercenier; meissenier; mercenier; messeniersman; meyssenierman; meyssionierman; meysemedelieden; meysniedenlieden; meyseneyden luden; meyssionierde luden; meisseniede; meiseniede; meisnide; meyseniede; maisnide; mesniede; mesnie; ----; messenie; messeniede; meissemede; mesmede; maysie; meslieden; meinsinede; mislieden; meyssenije; maysinede; maisnide; mesgnie; maisnada; meissenideman; meissenierman; meysnieman; mysnieman; muysemedeman; meyssemedeman; mesmedeliede; meyseliede; meysseniede; meisniede; meysnier/

MEYSNIEDENLIEDEN Zie:
- meercenier; meissenier; mercenier; messeniersman; meyssenierman; meyssionierman; meysemedelieden;----; meyseneyden luden; meyssionierde luden; meisseniede; meiseniede; meisnide; meyseniede; maisnide; mesniede; mesnie; meysnie; messenie; messeniede; meissemede; mesmede; maysie; meslieden; meinsinede; mislieden; meyssenije; maysinede; maisnide; mesgnie; maisnada; meissenideman; meissenierman; meysnieman; mysnieman; muysemedeman; meyssemedeman; mesmedeliede; meyseliede; meysseniede; meisnede; meysnier;/
- ter ---- horen/

MEYSNIEMAN Zie:
- meercenier;meissenier; mercenier; messeniersman; meyssenierman; meyssionierman; meysemedelieden; meysniedenlieden; meyseneyden luden; meyssionierde luden; meisseniede; meiseniede; meisnide; meyseniede; maisnide; mesniede; mesnie; meysnie; messenie; messeniede; meissemede; mesmede; maysie; meslieden; meinsinede; mislieden; meyssenije; maysinede;

maisnide; mesgnie; maisnada; meissenideman; meissenierman; ----; mysnieman; muysemedeman; meyssemedeman; mesmedeliede; meyseliede; meysseniede; meisniede; meysnier/

MEYSNIER Zie:
- meercenier; meissenier; mercenier; messeniersman; meyssenierman; meyssionierman; meysemedelieden; meysniedenlieden; meyseneyden luden; meyssionierde luden; meisseniede; meiseniede; meisnide; meyseniede; maisnide; mesniede; mesnie; meysnie; messenie; messeniede; meissemede; mesmede; maysie; meslieden; meinsinede; mislieden; meyssenije; maysinede; maisnide; mesgnie; maisnada; meissenideman; meissenierman; meysnieman; mysnieman; muysemedeman; meyssemedeman; mesmedeliede; meyseliede; meysseniede; meisniede; ----/

MEYSSEMEDEMAN Zie:
- meercenier; meissenier; mercenier; messeniersman; meyssenierman; meyssionierman; meysemedelieden; meysniedenlieden; meyseneyden luden; meyssionierde luden; meisseniede; meiseniede; meisnide; meyseniede; maisnide; mesniede; mesnie; meysnie; messenie; messeniede; meissemede; mesmede; maysie; meslieden; meinsinede; mislieden; meyssenije; maysinede; maisnide; mesgnie; maisnada; meissenideman; meissenierman; meysnieman; mysnieman; muysemedeman; ----; mesmedeliede; meyseliede; meysseniede; meisniede; meysnier/

MEYSSENIEDE Zie:
- meercenier; meissenier; mercenier; messeniersman; meyssenierman; meyssionierman; meysemedelieden; meysniedenlieden; meyseneyden luden; meyssionierde luden; meisseniede; meiseniede; meisnide; meyseniede; maisnide; mesniede; mesnie; meysnie; messenie; messeniede; meissemede; mesmede; maysie; meslieden; meinsinede; mislieden; meyssenije; maysinede; maisnide; mesgnie; maisnada; meissenideman; meissenierman; meysnieman; mysnieman; muysemedeman; meyssemedeman; mesmedeliede; meyseliede; ----; meisniede; meysnier/

MEYSSENIERMAN Zie:
- meercenier; meissenier; mercenier; messeniersman; ----; meyssionierman; meysemedelieden; meysniedenlieden; meyseneyden luden; meyssionierde luden; meisseniede; meiseniede; meisnide; meyseniede; maisnide; mesniede; mesnie; meysnie; messenie; meissemede; mesmede; maysie; meslieden; meinsinede; mislieden; meyssenije; maysinede maisnide; mesgnie; mesnie; maisnada; meissenideman; meissenierman; meysnieman; mysnieman; muysemedeman; meyssemedeman; mesmedeliede; meyseliede; meysseniede; meisniede; meysnier/

MEYSSENIJE Zie:
- meercenier; meissenier; mercenier; messeniersman; meyssenierman; meyssionierman; meysemedelieden; meysniedenlieden; meyseneyden luden; meyssionierde luden; meiseniede- meisnide; meyseniede; maisnide; mesniede; mesnie; meysnie; messenie; messeniede; meissemede; mesmede; maysie; meslieden; meinsinede; mislieden; ----; maysinede; maisnide; mesgnie; mesnie; maisnada; meissenideman; meissenierman; meysnieman; mysnieman; muysemedeman; meyssseniede; meisniede; meysnier/

MEYSSIONIERDE LUDEN Zie:
- meercenier; meissenier; mercenier; messeniersman; meyssenierman; meyssionierman; meysemedelieden; meysniedenlieden; meyseneyden luden; ----; meisseniede; meiseniede; meisnide; meyseniede; maisnide; mesniede; mesnie; meysnie; messenie; messeniede; meissemede; mesmede; maysie; meslieden; meinsinede; mislieden; meyssenije; maysinede maisnide; mesgnie; maisnada; meissenideman; meissenierman; meysnieman; mysnieman; muysemedeman; meyssemedeman; mesmedeliede; meyseliede; meysseniede; meisniede; meysnier/

MEYSSIONIERMAN Zie:
- meercenier; meissenier; mercenier; messeniersman; meyssenierman;----; meysemedelieden; meysniedenlieden; meyseneyden luden; meyssionierde luden; meisseniede; meiseniede; meisnide; meyseniede; maisnide;messniede; mesnie; meysnie; messenie; messeniede; meissemede; mesmede; maysie; meslieden; meinsinede; mislieden;meyssenije; maysinede; maisnide; mesgni gnie; maisnada; meissenideman; meissenierman; meysnieman; mysnieman; muysemedeman;meyssemedeman; mesmedeliede; meyseliede; meysseniede; meisniede; meysnier/

MEYSSIONIER MANSRECHT = messeniers mansrecht.
- ius liberi;
- le droit de mansionnaire;
- das Recht des Entknechteten;
- right of the free descendants of serfs;
- ciertos privilegios concedidos a la clase de los descendientes de libertos;

vpl.: Ca2/304,331.

MIC Zie:
- mick; micke;----/

MICK; MICKE; MIC = sub.hom.1. onderstel; soort fundering; ook bovenkant van waterput 2. galg.
- 1.furca 2.patibulum;
- 1.base; type de fondation; margelle 2. gibet;
- 1.Untergestell; Art Fundierung unter Baulichkeiten 2. Galgen;
- 1.fork; kind of foundation and also upper part, of waterwell 2. gallows; gibbet;
- 1.soporte; amazón; clase de fundación; brocal de un pozo 2. patíbolo; cadalso;

vpl.: DKB 5; T1/182.

MICKE Zie:
- fourque oft ----/
- mick;----; mic/

MIDDAG LUIJEN = het luiden van de klok voor het Angelus.
- sonus campanarum meridianus;
- sonner l'angelus;
- das Läuten der Glocke vor dem Angelus;
- the ringing of the bell for the angelus;
- el toque de campanas a me diodia;

vpl.: DVB 35.

MIDDEL Zie:
- by ---- van dependentie/
- opt ----/

MIDDEL = sub. midden.
- medium; medietas;
- milieu; centre;
- mitte;
- middle;
- medio; centro;

vpl.: LPS 4.

MIDDEL MAETE = middelśte maat; middelmaat;
- mensura media; mediocritas;
- mesure du milieu; équilibre;
- mittelster Masz; Mittelmasz;
- middlemost measure; medium;
- la mediad central; termino medio; equilibrio;

vpl.: ADR 1.

MIDDEL VAN DE PONDTPENNINGEN = belasting der verponding, dit was een belasting op onroerende goederen.
- tributum ponderationis, hoc tributum in bonis immobilibus erat;
- moyen du droit de lods et ventes;
- Steuer auf unbewegliche Güter;
- tax on immovable goods;
- impuesto sobre bienes inmuebles;

vpl.: C1/280.

MIDDEL VAN VERTRECKSELE = middel van vrijstelling cq. ontheffing.
- ratio exceptionis;
- moyen d'exception;
- Mittel zur Enthebung;
- means of exception;
- medio de excepción;

vpl.: Lo6/132.

MIDDELAER Zie:
- middeleer; middeler; middelere----/

MIDDELBAER UYTVAER = lijkdienst waarbij het lijk met tinnen kandelaars naar het graf wordt gedragen, Mechelen.
- exsequiae modicae;
- service funèbre où l'on utilisait des candelabres en étain; Mechelen;
- Exequien bei denen den Verstorbenen mit zinnen Leuchtern nach dem Grab getragen wird, Mecheln;
- obsequies whereby the corpse is borne to the grave with pewter candlesticks, Mechlin;
- honras fúnebres con acompanamiento del cadaver a su tumba con candelabros de estano, Malinas;

vpl.: PB/III/119.

MIDDELBAER UYTVAERT = een vierde klas uitvaart.
- funus quartae classis;
- office funèbre de quatrième classe;
- Ausfahrt vierter Klasse;
- obsequie of the fourth class;
- exequias de la cuarta clase;

vpl.: PB/IV/229.

MIDDELBAIR EDEL LEENEN = door baanderheren uitgegeven lenen.
- quod equites mutuum dant;
- fief concédé par des bannerets;
- von Bannerherrn verliehene Lehen;
- fief issued by bannerets;
- feudo concedido por un barón;

vpl.: T1/429.

MIDDELE Zie:
- hooge heerlijckhijt, ---- heerlijkhijt/
- met proeffelijcken ----/

MIDDELEER; MIDDELER; MIDDELERE; MIDDELAER = sub. bemiddelaar; middelaar; scheidsrechter.
- arbiter; interpres; intercessor; sequester; conciliator;
- arbitre; médiateur;
- Mittler; Vermittler;
- arbitrator; interposer; mediator;
- árbitro; intercessor; mediador; medianero;

vpl.: LPS 45; T2/47; T1/348.

MIDDELEERS Zie:
- vriendelijcke ----/

MIDDELEN Zie:
- binnen ---- genechte/
- binnen ---- tyd/
- bij feitelijcke ----/
- eschapatoire ----/
- feytelijcke ----/
- gemeene ----/
- met proeffelijcken ----/
- middeleer;----/
- remedien ende ----/
- tresorier van de nieuwe ----/
- tusschen ---- tijde/

MIDDELEN ENDE REMEDIEN = taut. geneesmiddelen.
- remedia;
- remédes; moyens;
- Remedien;
- remedies;
- remedois y medios;

vpl.: PvB1/392.

MIDDELEN OP DE BIEREN = bieraccijns.
- tributum cerevisiae;
- accise; taxe sur les bières;
- Bierakzise;
- beerexcise;

- derechos de consumo de cerveza;

vpl.: C1/529.

MIDDELEN VAN ACCOMMODEMENT = middelen van vergelijk; middelen van verzoening.
- media compositionis; reconciliationis;
- mesures conciliatoires;
- Mittel von Vergleich; Versöhnung;
- means of reconciliation;
- medio de acomodamiento;

vpl.: PB/III/6.

MIDDELER Zie:
- middeleer;----; middelere; middelaer/

MIDDELERE ENDE NAICT RAIDTSMAN = taut. bemiddelaar.
- compositor;
- conseiller et médiateur;
- Vermittler;
- mediator;
- consejero y mediador;

vpl.: T1/586.

MIDDELERS ENDE SEGGERS = taut. getuigen.
- testes;
- témoins;
- Zeugen;
- witnesses;
- testigos;

vpl.: LPS 45.

MIDDELERSSE Zie:
- arbitratix ende ----/

MIDDELERTIJT; MIDDELERTYT; MIDDELERWIJLEN = adv. middelerwijl; inmiddels; in dien tussentijd.
- interim; interea;
- entretemps; sur ces entrefaites; en attendant;
- mittlerweile; inzwischen; unterdessen;
- meanwhile; in the mean time;
- entretanto; mientras tanto; en el intermedio; en el interim;

vpl.: BVB 139; B1/121; C2/904; MGG 60; C1/133; PB/II/301,316.

MIDDELERWIJLEN Zie:
- middelertijt; middelertyt;----/

MIDDELHEERE = sub. heer over een achterleen.
- dominus praedii subclientelaris; dominus subclientelae;
- arrière-vassal; vavasseur;
- Herr eines Afterlehens;
- lord of a mesne-tenure;
- señor de un retrofeudo; valvasor;

vpl.: T1/446.

MIDDELIJC; MINNELIJC; MINELIJCKE; MINDELIJCKEN = adv. in der minne; in vrede.
- amice;
- à l'amiable;
- gütlich;
- peacefully; amicably;
- pacíficamente; amistosamente;

vpl.: LPS 44.

MIDDELINGE = sub. bemiddeling.
- intercessio;
- médiation; intervention;
- Vermittlung;
- mediation; intercession;
- mediación; intervención;

vpl.: ACart 54.

MIDDELL Zie:
- opt ----/

MIDDELMAETE = sub. middelmaat.
- mediocritas;
- équilibre;
- Mittelmass;
- medium;
- término medio; equilibrio;

vpl.: ADR 1.

MIDDELPAELEN = sub.pl. grenspalen, die in het midden staan.
- fines; positi inter primam et extremam partem limitis;
- borne située dans le centre;
- Grenzpfähle, die in der Mitte stehen;
- boundarypost;
- mojón colocado en el centro;

vpl.: ACart 51.

MIDDELT Zie:
- het ----/

MIDDELVONNIS = sub. tussentijds vonnis.
- interlocutio;
- sentence intérimaire; jugement interlocutaire;
- Zwischenurteil;
- interlocutory judgment; interim sentence;
- sentencia interlocutoria; sentencia provisional;

vpl.: T2/371.

MIDDENSOMER Zie:
- midsomere; middesomer;----; midsomer; medesomer/

MIDDENT Zie:
- emmers int ----/

MIDDESOMER Zie:
- midsomere;----; middensomer; midsomer; medesomer/

MIDE OFT SCADE = schande of schade.
- pudor; lurpido aut damnum;
- affront ou perte;
- Schande oder Schaden;
- shame or lose; dammage;
- vergüenza o daño;

vpl.: Lo1/72.

MIDSGADERS Zie:
- mijdtsgaders; midtsgaders;----; metgaders; metsgaders; metgader/

MIDSOMER Zie:
- midsomere; middesomer; middensomer;----; midsomer; medesomer/

MIDSOMERE Zie:
- sint jansdach in ----/

MIDSOMERE; MIDDESOMER; MIDDENSOMER; MIDSOMER; MEDESOMER = het midden van de zomer.
- medium aetatis;
- le moijen d'été;
- die Mitte des Sommers; Hochsommer;
- the middle of the summer; midsummer;
- el corazón; la plenitud; del verano;

vpl.: Lo1/158.

MIDTSGADERS Zie:
- mijdtsgaders;----; midsgaders; metgaders; metsgaders; metgader/

MIEDEN; MEDEN; HUERNEN;HUREN; HUEREN; HUYREN = huren.
- conduco III;
- engager;
- mieten ;
- to hire; rent;
- alquilar; arrendar;

vpl.: Lo1/50.

MIENTE Zie:
- gemeentens; gemeijnt; gemeijnte; gemeente; gemeinte; gemiente; gemeynt; gemeynte;meente;----/

MIJDE NOCH GIFTE = taut. geschenk.
- donum;
- bienfait;
- Geschenk;
- gift;
- regalo o don;

vpl.: PvB8/96.

MIJDTSGADERS; MIDTSGADERS; MIDSGADERS; METGADERS; METSGADERS; METGADER = adv. mitsgaders; alsook; alsmede; benevens.
- simul; cum; item; itemque; una;
- ainsi que; de même que;
- mitsamt; wie auch; zugleich;

- as also; as likewise; together with;
- así como; y además; a la vez;

vpl.: MGG 86; C1/285.

MIJE Zie:
- te halff ----/

MIJLE Zie:
- nederlantsche ----/

MIJNDER RESIDENTIE = van mijn standplaats.
- stationis meae;
- de ma résidence;
- von meinem Standort;
- of my residence;
- de mi residencia;

vpl.: BVB 43.

MIJNE Zie:
- nae ---- conscientie/

MIJNEUR = sub. mineur.
- minor natu; qui nondum sui iuris est;
- mineur;
- Minderjähriger;
- minor;
- menor de edad;

vpl.: T2/19.

MIJSGRYPE Zie:
- misgrijpe;----; misgrepe/

MIJSNIEMAN Zie:
- lijftochter ----/

MIJTE VLAEMS = muntsoort gelijk aan 1,5 mijte Brabants.
- nummus;
- monnaie;
- Münze; Art Münze;
- coin;
- clase de moneda flamenca;

vpl.: C1/240.

MIJTEREN; MYTEREN = vb. een mijter opzetten; een onterende straf. mijteren.
- imponere III mitram alicui; poena infamis;
- mettre un mitre; peine infamante;
- eine Mitra aufsetzen; entehrende Strafe;
- mitre; degrading;
- mitrar; imponer a uno la mitra; una pena infamante;

vpl.: T2/371; T1/129.

MIJTERIJE Zie:
- moijterije;----/

MILANEN Zie:
- eenen wech tot St. Ambrosius te ----/
- wech tot ----/

MILICIEN Zie:
- achterlatingen der ----- ende desercien/

MILITAIRE Zie:
- dicipline ----/

MILITAIRE EXECUTIEN = militaire vorderingen.
- exsecutiones militares;
- réclamation militaire;
- militärische Forderungen;
- military claims;
- ejecuciones militares; requisición;

vpl.: BVB 155.

MILITEREN = vb. dwingend gelden.
- causam adjuvare;
- agir pour; militer;
- zwingend gelten;
- in force coercive;
- valer, contar, coactivamente;

vpl.: PB/IV/517.

MILITERENDE Zie:
- in der oirlogen ----/

MILTHEYT Zie:
- prodigaliteyt ende overtolliger ----/

MIN Zie:
- luttel ---- oft meer/

MINCKE Zie:
- mincsele; menkenisse; mincsenisse; menkinge; minkinge; menke; minke; mencsel; mincsel; minxel; mutileringe;----; myncke; mincte; menke; mencke; mincksel/

MINCKE OFT SMERTE; MINCSEL = taut. wond; verminking.
- vulnus; mutilatio;
- blessure; mutilation;
- Wunde; Verstümmelung;
- wound; mutilation;
- lesión; herida; mutilación;

vpl.: Lo4/730,168; PvB1/98,201; C1/711.

MINCKEN; SCHADEN = vb. verminken; schade lijden.
- mutilo I;
- subir un dommage; mutiler;
- Schaden erleiden; verstümmeln;
- suffer; suffer a loss; mutilate;
- perjudicar a; suffrir daño; mutilar;

vpl.: C1/109,390.

MINCKEN OFT LEYMDEN = taut. zwaar verwonden; krenken; onteren; schenden.
- mutilo I; offendo III; dehonesto I; maedo III;
- blesser gravement; froisser; déshonorer; dégrader;
- schwer verletzen; kränken; entehren; schänden;

- injure heavily; hurt; dishonour; violate;
- herir gravemente; ofender; deshonrar; violar;

vpl.: B2/147.

MINCKINGHE Zie:
- leth oft ----/
- lijff ----/

MINCKSEL Zie:
- mincsele; menkenisse; mincsenisse; menkinge; minkinge;menke; minke; mencsel; mincsel; minxel; mutileringe; mincke; myncke; mincte; menke; mencke; ----/

MINCSEL Zie:
- mincsele; menkenisse; mincsenisse; menkinge; minkinge;menke; minke; mencsel;----; minxel; mutileringe; mincke; myncke; mincte; menke; mencke; mincksel/

MINCSEL OFT MINCKE; SMERTE= taut. wond; verminking.
- vulnus; mutilatio;
- blessure; mutilation;
- Wunde; Verstümmelung;
- wound; mutilation;
- lesión; herida; mutilación;

vpl.: Lo4/168,730; PvB1/98.

MINCSELE; MENKENISSE; MINCSENISSE; MENKINGE; MINKINGE; MENKE; MEINKE; MINKE; MENCSEL; MINCSEL; MINXEL; MUTILERINGE; MINCKE; MYNCKE; MINCTE; MENKE; MENCKE; MINCKSEL; MINCSEL = sub. verminking.
- mutilatio;
- mutilation;
- Verstümmelung;
- mutilation;
- mutilación;

vpl.: PvB1/201; C1/109.

MINCSENISSE Zie:
- mincsele; menkenisse;----;menkinge; minkinge; menke; minke; mencsel; mincsel; minxel; mutileringe; mincke; myncke;mincte; mencke; mincksel/

MINCTE Zie:
- mincsele; menkenisse; mincsenisse; menkinge; minkinge; menke; minke; mencsel; mincsel; minxel; mutileringe; mincke; myncke;----; menke; mencke; mincksel; mincsel/

MINDELIJCKEN Zie:
- middelijc; minnelijc; minelijcke; ----/

MINDER VAN JAREN = onmondig; minderjarig.
- minor natu;
- mineur d'ans; mineur d'âge;
- unmündig; minderjährig;
- under age;
- menor de edad;

vpl.: C1/142,414; C2/377.

MINDERDEELHEBBER = mede eigenaar van een klein deel van eigendom in huur. sub.
- compossessor partis parvae proprietatis in locatione;
- le parçonnier le plus faible;
- derjenige der einen minderen Teil eines Pfandes im Besitz hat oder mietet;
- corproprietor, who has the minor part;
- coparticipante de una pequña parte de un bien arrendado;

vpl.: Lo3/366.

MINDEREN Zie:
- actie van ----/

MINDEREN; MINNEREN; MINREN; MENDREN = vb. verminderen; verlagen.
- deminuo III; minuo III;
- réduire; diminuer; amoindrir;
- vermindern; niedriger machen; verringern;
- decrease; reduce; lower; diminish;
- reducir; disminiur; aminorar; rebajar;

vpl.: DDR 7; Lo3/394; C3/78; B2/179.

MINDERINGE Zie:
- diminutie; diminucie ende ----; verminderinghe/
- mindernisse;----; minneringe; minringe/

MINDERNISSE Zie:
- op ---- van/
- in ---- van/

MINDERNISSE; MINDERINGE; MINNE RINGE; MINRINGE = sub. mindering; vermindering.
- imminutio;
- diminution;
- Verringerung;
- diminution;
- desminución;

vpl.: C1/448.

MINE Zie:
- minere;----/
- pachter van der ----/

MINELIJCKE Zie:
- middelijc; minnelijc; minelijcke; ----; mindelijcken/

MINELIJCKE YSSENEREN = minnelijke scheidsrechters; schikkers.
- arbitri benevoli;
- arrangeur aimable;
- gütliche Schiedsrichter;
- friendly arbiters;
- árbitros amistosos;

vpl.: LPS 44.

MINERE; MINE = sub. mijn van delfstoffen.
- fodina; metallum; specus;
- mine;
- Grube; Mine;
- mine of minerals;
- mina;

vpl.: T2/371.

MINERE OFT CUIJL VAN METALE = tuat. ijzermijn.
- ferraria;
- mine de fer;
- Eisengrube;
- iron mine;
- mino de hierro;

vpl.: T1/128.

MINEUR = sub. minderjarige.
- adulta aetate; minor natu; nondum; pupillus;
- mineur;
- Minderjähriger;
- infant; minor; one under age;
- menor de edad;

vpl.: T2/61,120.

MINEUR ENDE ONBEJAIRT = taut. minderjarig.
- aetas nondum adulta;
- mineur;
- minderjährig;
- under age;
- menor de edad;

vpl.: T1/572.

MINEURS ENDE WEEZEN = minderjarigen en wezen.
- minor natu et pupillus; pupilla;
- mineurs et orphelins;
- Minderjährige und Waisen;
- minors and orphans;
- menores y huérfanos;

vpl.: T1/417.

MINGEL Zie:
- mengele; mengel;----; meingel; mengelen; mengelijn/

MINGELEN Zie:
- menghelen;----/

MINGELINGE Zie:
- menghelinghe; mengelinge;----/

MINGENE Zie:
- mengelen; mingelen;----; menghelen/

MINISTER PLENIPOTENTIARIS = gevolmachtigd minister.
- minister plena potencia;
- ministre plénipotentiaire;
- beauftragter Minister;
- a plenipotentiar minister;
- ministro plenipotenciario;

vpl.: PvB5/277.

MINISTREERDERS = sub.pl. misdienaars.
- ministrans;
- enfants de choeur; acolytes;
- Ministrante;
- acolytes;
- monacillo; monaguillo; acólito;

vpl.: PB/III/119.

MINITURYE = sub. fijn goudsmidswerk.
- opus scrupulosum aurificis;
- oeuvre fine d'orfèvre;
- feine Goldschmiedarbeit;
- finely grained goldsmith's work;
- orfebreria fina;

vpl.: PvB1/407.

MINKE Zie:
- mincsele; menkenisse; mincsenisse; menkinge; minkinge; menke;----; mencsel; mincsel; minxel; mutileringe; mincke; myncke; mincte; mencke;mincksel/

MINKEN Zie:
- menken; meinken;----/

MINKINGE Zie:
- mincsele; menkenisse; mincsenisse; menkinge;----; menke; minke; mencsel; mincsel; minxel; mutileringe; mincke; myncke; mincte; mencke;mincksel/

MINNE Zie:
- in der ----/

MINNE ENDE VRINTSCHAP = liefde en vriendschap.
- amor et amicitia;
- amour et amitié;
- Liebe und Freundschaft;
- love and friendship;
- amor y amistad;

vpl.: LPS 39.

MINNE LIJC Zie:
- middelijc;----/

MINNE LIJCK Zie:
- in 't ----/

MINNELIJCKE = adi. vreedzame.
- placatus;
- paisible; pacifique;
- friedliche;
- peaceful;
- pacifico;

vpl.: B2/94; C2/1029.

MINNELIJCK E TAELE VAN RECHT = vreedzame rechtsgrond.
- ratio iuris placata;
- titre pacifique;
- friedlicher Rechtstitel;
- peaceful legal ground;
- título pacífico;

vpl.: B2/94.

MINNELIJCKE VERENIGHT = vreedzaam verenigd.
- placide iuncti;
- réuni de façon pacifique;
- friedlich vereinigt;
- peacefully united;
- unidos amistosamente;

vpl.: LPS 72.

MINNELIJCKEN Zie:
- ten nernstigen ende ---- versuecke/

MINNELIJCKEN ACCORDT; MINNELIJK ACCOORD = vreedzame overeenkomst.
- conventum amicum; pactio amica;
- accord pacifique; accord à l'amiable;
- friedliche Vereinbarung; in Güte abgemachte Uebereinkunft;
- peaceful agreement; amicable agreeme nt;
- acuerdo amigable;

vpl.: LPS 71,106; ACart 33.

MINNELIJK Zie:
- int ----/

MINNELIJK ACCOORD Zie:
- minnelijcken accordt;----/

MINNEN Zie:
- metter ----/
- metter ---- afdoen/
- metter ---- pande geven/
- pand gegeven metter ----/
- pant metter ----/
- ruerlijcker ----/
- tevreden stellen metter ---- oft metten rechte/

MINNEREN Zie:
- minderen;----; minren; mendren/

MINNERINGE Zie:
- mindernisse; minderinge;----; minringe/

MINORITEYT = sub. minderjarigheid.
- aetas nondum adulte;
- minorité;
- Minderjährigkeit;
- infancy; minority; non-age;
- minoría; minoridad;

vpl.: T1/600.

MINREN Zie:
- minderen; minneren;----; mendren/

MINRINGE Zie:
- mindernisse; minderinge; minneringe;----/

MINSTE Zie:
- de meeste opinien zijn de ---- vervanghende/
- de meeste voix is de ----/
- 't ----/

MINSTER Zie:
- ter ---- schaeden/

MINUET Zie:
- minute; minuteyt;----;menute; minuut/

MINUS Zie:
- professeur philosophe ---- principalis/

MINUTE; MINUTEYT; MINUET; MENUTE; MINUUT = sub.ontwerpakte; origineel van het ontwerp van een ambtelijk schrijven; minuut.
- actio descriptionis; scheda; schedula; minutus; minuta; nuda membra; exemplar; tractus exemplum;
- minute; projet; ébauche; l'original d'un acte ou document;
- Entwurfakte; Originalurkunde; Original; Urschrift; erster Entwurf einer Akte;
- sketch; drawing; minute; original copy; original;
- proyecto de una acta; esbozo de una acta; minuta; original de un acta o documento; borrador;

vpl.: PB/IV/177; Acart 21; MGG 81; T2/157.

MINUTE PROTOCOLLAIRE; MINUTE PROTHOCOLLAIR = 1.origineel van rechterlijk verhoorschrift; 2. proces verbaal.
- protocollum minutum;
- protocole minutaire;
- Original vom Protokoll;
- original of official report;
- 1.el original de un interrogatorio judicial; 2. proceso verbal;

vpl.: LPS 86.

MINUTEREIJE; MINUTERIEN = zilverwerk overladen met versiersels van zilver, met een gehalte van 11 penningen fijn zilver; fijn goudsmidswerk.
- supellex argentea; opus scrupulosum aurificis;
- argenterie; oeuvre fine d'or fèvre;
- Silberwaren; feine Goldschmiedarbeit;
- silver plate; finely grained goldsmith's work;
- clase de obras de plata; orfebrería fina;

vpl.: PvB5/336; PvB1/407.

MINUTEREN = vb. op klad opstellen oorspronkelijke optekening van de akten; 'n ontwerp opstellen.
- negligenter conscribo III; facio III primam praescriptum; formam adumbro I;
- rédiger au brouillon; brouillonner; acte original; exquisser un projet;
- in Kladde abfassen; Entwurf aufstellen; Aufzeichnung der originellen Akten;
- minute; draft; take minutes; note down the original acts; design; draw up a plan;
- redactar en borrador; minutar minutacion; minuta;

vpl.: C1/647,506;256; C2/867.

MINUTERIEN Zie:
- minutereije;----/

MINUTEYT Zie:
- minute;----; minuet; menute; minuut/

MINUUT Zie:
- minute; minuteyt; minuet; menute;----/

MINXEL Zie:
- mincsele; menkenisse; mincsenisse; menkinge; minkinge;menke; minke; mencsel; mincsel; ----/

MIRACULEUS; MIRAKELIJC = adi. wonderbaarlijk; wonderdadig.
- miraculosus;
- miraculeux;
- erstaunlich;
- miraculous;
- milagroso; maravilloso; mirífico

vpl.: PB/II/232.

MIRAKELIJC Zie:
- miraculeus;----/

MIS Zie:
- sinte peter ----/

MISACHTINGE Zie:
- misachtinghe;----/

MISACHTINGHE; MISACHTINGE = sub. minachting.
- contemptio;
- dédain; mépris;
- Geringschätzung;
- contempt;
- desprecio; menosprecio;

vpl.: PB/II/334.

MISBEUREN; MISBOEREN; MISBOREN; MISBUEREN = vb. verbeuren; verspelen.
- perdere;
- forfaire; encourir;
- einbüssen;

- forfeit;
- perder;

vpl.: C3/48,58.

MISBOEREN Zie:
- misbeuren;----; misboren; misbueren/

MISBOREN Zie:
- misbeuren; misboeren;----;misbueren/

MISBRUYC Zie:
- misbruyk; misbruykinge; misbrukinge; misbruuc;----/

MISBRUYCK Zie:
- faute; offensie ende ----/

MISBRUIJCKEN Zie:
- delicten in 't feijt van overspel ende ----/

MISBRUIJCKEN ENDE ABUSEN = vergissingen en onregelmatigheden.
- abusus et enormitates;
- erreurs et irrégularités;
- Ihrthümer und Miszbrauche;
- abusus and misuses;
- abusos e irregularidades;

vpl.: AKB 45.

MISBRUIJCKEN ENDE DELICTEN IN 'T FEIJT VAN OVERSPEL = taut. misdaden op het stuk van echtbreuk.
- delicta in casu adulterii;
- abus mesus et délits en cas d'adultère;
- Verbrechen im Grunde von Ehebruch;
- crimes in the matter of adultery;
- crimenes,delitos, en materai de adulterio;

vpl.: C1/380.

MISBRUIJCKERE Zie:
- misbruijker;----; misbruker/

MISBRUIJKER; MISBRUYCKERE; MISBRUKER = sub. degene die ten onrechte iets gebruikt of in bezit neemt of houdt; misdadiger.
- violator; homo sceleratus;
- transgresseur; contrevenant; malfaiteur;
- zu Unrecht Gebraucher; Verbrecher;
- transgressor; one who uses something illegally or takes and keeps it unlawfully; criminal;
- violador; transgresor; infractor; contraventor; malhechor;

vpl.: DKB 39; B2/8; C2/1029.

MISBRUKER Zie:
- misbruijker; misbruyckere;----/

MISBRUKINGE Zie:
- misbruyk; misbruykinge;----; misbruuc; misbruyc/

MISBRUUC Zie:
- misbruyk; misbruykinge; misbrukinge;----; misbruyc/

MISBRUYCKEN ENDE MISDOEN = taut. misbruiken.
- abuti;
- abuser de;
- Miszbrauchen;
- abuse;
- abusar de;

vpl.: PB/II/301.

MISBRUYCKERE Zie:
- misbruijker;----/

MISBRUYK; MISBRUYKINGE;MISBRUKINGE; MISBRUUC; MISBRUYC = sub. misbruik.
- abusus;
- abus;
- Missbrauch;
- abuse; misuse;
- abuso;

vpl.: ACart 2; PvB1/396; ACart2

MISBRUYKEN Zie:
- excessen ende ----/

MISBRUYKINGE Zie:
- misbruyk;----; misbrukinge; misbruuc; misbruyc/

MISBUEREN Zie:
- misbeuren; misboeren; misboren;----/

MISCH Zie:
- messe; messie; missie; mist; mes;----/

MISCORDE; MISERICORDE = sub. dolk; ponjaard.
- pugio;
- poignard;
- Dolch;
- poniard;
- puñal;

vpl.: PvB1/98.

MISDAAD; MISDAIT; MESTAET; MESDAET; MISDADE; MISDAET = misdaad.
- crimen;
- crime; méfait; forfait;
- Verbrechen;
- crime;
- crimen;

vpl.: PvB1/444; C1/705.

MISDAAD ENDE DELIKT = taut. misdaad.
- delictum; crimen;
- méfait; délit; crime;
- Verbrechen; Missetat;
- crime;
- crimen; delito;

vpl.: Lo1/422; PvB1/189,444.

MISDADE Zie:
- cryme; delicte ende ----/
- hoeft ----/
- misdaad; misdait; mestaet; mesdaet;----; mis daet; misdaete/
- onnatuerlijcke ----/
- suaer ende hoeft ----/
- verbuerte ende ----/

MISDADEN Zie :
- viciën ende ----/

MISDADICH Zie:
- breuckachtich oft ----/
- mesdadich;----/

MISDADIGEN Zie:
- recepcien ende ontfangene van eenen ----/

MISDADIGHE Zie:
- delinquant; delinquent ende ----/
- optlooper oft ----/
- quaetdoender ende ----/

MISDADIGHEN = sub. misdadiger.
- noxius; facinorosus;
- criminel;
- Verbrecher;
- criminal;
- criminal; malhechor; delincuente; reo;

vpl.: C1/75, 376.

MISDAET Zie:
- apprehensie in ----/
- beteeckenninge ende bewijsinge van eender ----/
- bevinden in tegenwoirdiger ----/
- bij tegenwoirdiger ----/
- breucke oft ----/
- circonstantiën van 't ----/
- criesme oft ---- capitael/
- criesme oft ---- niet capitael/
- delikt ende ----/
- famoeser ende openbairder criesme ende ----/
- in tegenwoordich ----/
- misdaad; misdait; mestaet; mesdaet; misdade;----; misdaete/
- misdaad ende delikt;----/
- ondersueck van eender ----/
- offensie; offentie ende ----/
- om eenich ---- wille/
- onderzoeck van eender ----/

MISDAET DE RESIDUIS = achterstalligheid; nalatigheid in betaling.
- crimen residuitatis;
- arriéré;
- Rückständigkeit; Nachlassigkeit in der Zahlung;
- negligence of payment;
- atrasos; deudas atrasadas;

vpl.: T1/276.

MISDAET PECULATUS REPETUNDARUM = geldafpersing; knevelarij.

- crimen peculatus repetundarum;
- axaction; concussion; extorsion;
- Erpressung;
- extortion;
- concusión; exacción; extorsión;

vpl.: T1/276.

MISDAET PUBLIJCQUE = openbare misdaad.
- crimen publicum;
- crime public; crime dont le jugement ne dépend pas de la plainte du victime;
- öffentliche Missetat;
- public crimen;
- crimen público; crimen cuya sentencia no depende de la denuncia del perjudicado;

vpl.: T1/129.

MISDAET UUYT HEETEN BLOEDE= misdaad in woede; doodslag in opwelling van woede.
- facinus ex furore;
- crime perpétré dans un mouvement de colère;
- Missetat in einer Anwandlung von Wut;
- homicide in a flash of fury;
- crimen cometido en un arrebato de cólera;

vpl.: T1/129.

MISDAET UUYT OPSETTE MET COELEN BLOEDE = moord met voorbedachten rade.
- caedes ex industria;
- crime avec préméditation;
- Missetat mit kaltem Blute;
- of malice prepense;
- crimen premeditado;

vpl.: T1/129.

MISDAET VAN CORRUPCIEN DES RICHTERS = misdaad tot omkoping van de rechter.
- facinus corruptionis;
- corruption du juge;
- Verbrechen durch Bestechung des Richters;
- bribery of the judge;
- corrupción del juez;

vpl.: T1/129.

MISDAET VAN DER GEQUETSTER HOOGHEYT = majesteitschennis.
- crimen maiestatis;
- crime de lèse majesté;
- Majestätsbeleidigung;
- lesemajesty;
- crimen de lesa majestad;

vpl.: T1/276.

MISDAET VAN DIEFTEN = misdaad van diefstal.
- facinus furti;
- larcin; vol;

- Missetat von Diebstahl;
- robbery;
- hurto; latrocinio; robo;

vpl.: T1/129.

MISDAET VAN DORPEREN ENDE QUADEN VILEIJNEN EEDT TE DOEN = misdaad van meineed.
- facinus periurii;
- faux serment; parjure;
- Missetat von Meineid;
- perjury;
- juramento falso; perjurio;

vpl.: T1/129.

MISDAET VAN GEMEYN GOET TE ROOVEN OFT TE STEELEN = misdaad van diefstal of roof.
- crimen peculatus;
- brigandage; larcin; pillage; rapt; vol;
- Diebstahl von Gemeingut;
- plunder; robbery;
- hurto; latrocinio; pillaje; rapto; robo; saqueo;

vpl.: T1/152.

MISDAET VAN GEQUETSTER HOOGHEYT; GHEQUETSTE MAJESTEIJT = majesteitsschennis.
- crimen lese maiestatis;
- crime de lèse-majesté;
- Majestätsbeleidigung;
- crime of lese-majesty;
- crimen de lesa majestad;

vpl.: T1/130; C1/603.

MISDAET VAN ONTDRIJVEN = misdaad wegens het wegvoeren van vee; veeroof.
- crimen abigeatus;
- abigeat; vol de bétail;
- Viehdiebstahl;
- cattle-lifting;
- abigeato; hurto de ganado;

vpl.: T1/216.

MISDAET VAN SCELDINGE ENDE QUADEN DIFFAMACIEN = misdaad van hoon en eerroof.
- facinus insultationis et infamiae;
- diffamation; infamation;
- Schimpf und Ehrabschneiderei;
- defamation; insult;
- calumnia; difamación; infamación;

vpl.: T1/129.

MISDAET VAN SIMPEL SORTILEGIE = misdaad van toverij.
- facinus artium magicarum;
- sortilège; sorcellerie;
- Zauberei;
- sorcery; witchcraft;
- hechicería; sortilegio;

vpl.: T1/129.

MISDAET VAN VALSCHEYDEN = misdaad van trouweloosheid, boosaardigheid, vervalsing, bedrog.
- falsitas; facinus fraudis;
- falsification; infidélité; perfidie; fraude; tromperie; supercherie;
- Treulosigkeit; Fälschung; Verbrechen; Betrug;
- faithlessness; falsification; deceit; deception; imposture; fraud
- falsificación; infidelidad; alevosía; perfidia; mala fe; felonía; fraude; dolo; estata;

vpl.: T1/129,276.

MISDAET VAN VERRADERIJEN TEGEN DEN PRINCE OF TEGEN DLANT = hoogverraad; landverraad.
- parricidium;
- haute trahison;
- Hochverrat; Landesverrat;
- high treason;
- alta traición;

vpl.: T1/276.

MISDAETE Zie:
- befaemt van ----/
- misdaad; misdait; mestaet; mesdaet; misdade; misdaet;----;/

MISDAIT Zie:
- misdaad;----; mestaet; me sdaet; misdade; misdaet; misdaete/

MISDIENST Zie:
- misdienste;----;misdiente/

MISDIENSTE; MISDIENST; MISDIENTE = sub. tekortkoming; fout.
- commissum;
- démérite;
- Mangel; Pflichtverletzung;
- deficiecy;
- demérito; desmerecimiento;

vpl.: Lo4/750.

MISDIENTE Zie:
- misdienste; misdienst;----/

MISDOEN; MESDOEN = vb. zondigen; overtreden.
- violo I; pecco I;
- contrevenir; transgresser; violer;
- freveln;
- violate; transgress ;
- contravenir; violar; transgredir

vpl.: BKB 6; C1/705.

MISDOEN Zie:
- breucken oft ----/
- delinqueren ende ----/
- offenderen oft ----/

MISDOEN EN DE MISBRUYCKEN = taut. misbruiken.
- abuti;
- abuser de;
- miszbrauchen;

- abuse;
- abusar de;

vpl.: PB/II/301.

MISDOENDE ENDE QUETSENDE = taut. verwondende.
- vulnero I;
- blesser;
- verwunden;
- injure; wound;
- herir; lesionar;

vpl.: T1/83.

MISDOENDER Zie:
- culpable ende ----/

MISDOENDER; MISDOENER MISDOENRE = sub. misdadiger; kwaaddoener; boosdoener.
- homo maleficus; homo seclestus
- délinquant; malfaiteur;
- Verbrecher; Uebeltäter;
- criminal; malefactor;
- criminal; reo; malhechor; malandrin;

vpl.: Lo4/754,784; C1/570.

MISDOENER Zie:
- misdoender;----; misdoenre/

MISDOENRE Zie:
- misdoender; misdoener;----/

MISERABELE ENDE ARME PERSONEN = taut. armen.
- personae miserabiles;
- pauvres;
- Armer;
- poor people;
- pobres;

vpl.: B2/212.

MISERABELE Zie:
- miserable;----/

MISERABELE OFT JAMMERLIJCKE PERSOONEN = taut. armoedige mensen.
- personnae miseri; personae pauperi;
- personnes misérables; personnes pauvres;
- ärmliche Leute; bedürftige Leute;
- poor people;
- gente miserable;

vpl.: Lo4/430; T1/81.

MISERABILE PERSOONEN = armlastigen.
- personae miserabiles;
- indigents;
- zur Last der Armenkasse lebend
- paupers;
- personas mantenidas por la asistencia pública; gente pobre;

vpl.: B1/4; C2/882.

MISERABLE; MISERABELE = sub. arme.
- pauper; miserabilis;
- pauvre;
- arm; bedürftig;
- poor;
- pobre;

vpl.: T1/81.

MISERICORDE Zie:
- miscorde;----/

MISERICORDIE Zie:
- gratie oft ----/

MISERICORDIE = sub. barmhartigheid.
- misericordia;
- compassión; miséricorde; pitié;
- Barmherzigkeit;
- charitableness; charity; mercy;
- compasión; conmiseración; misericordia;

vpl.: T1/129.

MISERIE Zie:
- armoede, ----; allendicheyt; beruerte ende onruste/
- desolatie ende ----/

MISERIE, DRUCK ENDE ALLENDICHEYT = taut. ellende.
- miseria;
- misère; détresse;
- Elend;
- misery;
- miseria; opresión;

vpl.: PB/II/343; PvB1/243,253.

MISGREEP Zie:
- misgrijpe; mijsgrype; misgrepe; misgrijp; misgripe;----/

MISGREPE Zie:
- misgrijpe; mijsgrype;----; misgrijp; misgripe; misgreep/

MISGRIJP; Zie:
- misgrijpe; mijsgrype; misgrepe; ----; misgripe; misgreep/

MISGRIJPE; MIJSGRYPE; MISGREPE; MISGRIJP; MISGRIPE; MISGREEP = sub. misgreep.
- error;
- méprise; erreur;
- Fehlgriff;
- mistake;
- falta; error;

vpl.: PvB1/3,448.

MISGRIPE Zie:
- misgrijpe; mijsgrype; misgrepe; misgrijp;----; misgreep/

MISGROEVE Zie:
- mesback; mesgroeve;----; meshof; mishof/

MIJSGRYPE Zie:
- misgrijpe;----; misgrepe; misgrijp; misgripe; misgreep/

MISHAKE Zie:
- meshaeck;----; meshake; meshaec/

MISHANDEL = sub. wanorde.
- perturbatio;
- désordre;
- Unordnung;
- disorder;
- desorden o confusión;

vpl.: PvB8/163.

MISHOF Zie:
- mesback; mesgroeve; misgroeve; meshof;----/

MISHUSANCE Zie:
- mesuse; misuance;----; mishusanche; misuus/

MISHUSANCHE Zie:
- mesuse; misuance; mishusance; ----; misuus/

MISLEEDERE; MISLEEDERIGHE OFT VERLEEDERE; VERLEEDRIGHE = taut. misleider; die is misleidt.
- seductor; qui seducitur;
- trompeur; séducteur; celui qui est trompé;
- Betrüger; derjenige der betrügt wird;
- imposter; who is misleaded;
- impostor; el que está engañado;

vpl.: PB/II/223.

MISLEEDRIGHE Zie:
- misleedere;---- oft verleedere; verleedrighe/

MISLEYDEN Zie:
- bedriegelijcke opset oft machinacie om te ----/
- iemende ----/

MISLEYT Zie:
- ontgoet ende ----/

MISLIEDEN Zie:
- meercenier; meissenier; mercenier; messeniersman; meyssenierman; meyssionierman; meysemedelieden; meysniedenlieden; meyseneyden luden; meyssionierde luden; meisseniede; meiseniede; meisnide; meyseniede; maisnide; mesniede; mesnie; meysnie; messenie; messeniede; meissemede; mesmede; maysie; meslieden; meinsinede;----; meyssenije; maysinede; maisnide; mesgnie; mesnie; maisnada; meissenideman; meissenierman; meysnieman; mysnieman; muysemede-

man; mey ssemedeman; mesmedeliede; meyseliede; meysseniede; meisseniede; meisniede; meissemede; mesmede; meysnier/

MISPELAER; MESPELAER; MISPELTERE; MISPELTERENBOOM; MISPELBOOM = sub. mispelboom.
- mespilus;
- néflier sauvage;
- Mispelbaum;
- medlartree;
- níspero;

vpl.: T1/497; C1/266.

MISPELBOOM Zie:
- mispelaer; mespelaer; mispeltere; mispelterenboom;----/

MISPELTERE Zie:
- mispelaer; mespelaer;----; mispelterenboom; mispelboom/

MISPELTERENBOOM Zie:
- mispelaer; mespelaer; mispeltere;----; mispelboom/

MISRAECKEN = vb. mislukken; slecht uitvallen.
- non succedo III;
- pain gâté;
- scheitern;
- miscarry; fail;
- fracasar; fallar;

vpl.: C1/713.

MISRAECKT BROOD = bedorven brood.
- panis corruptus;
- du pain gâté;
- misslungenes Brot;
- spoiled bread;
- pan deteriorado; pan echado a perder;

vpl.: Lo6/230.

MISSAECKEN Zie:
- missaken;----; mesaken; meshaken/

MISSAKEN Zie:
- lochenen ende ----/

MISSAKEN; MISSAECKEN; MESAKEN; MESHAKEN = vb. ontkennen.
- nego I;
- dénier; nier;
- in Abrede stellen; verneinen;
- deny;
- desmentir; negar;

vpl.: T1/324.

MISSE OFF SERMONE = godsdienstplechtigheid; H.Mis of preek.
- sacrificium missae vel sermo;
- messe ou sermon;
- H.Messe oder Predigt;
- H.Mass or sermon;

- santa misa o sermón;

vpl.: SKB 6.

MISSEGEN Zie:
- misseggene;----/
- messegghen ; misseggen;----/

MISSEGGEN Zie:
- messegghen;----; missegen/

MISSEGGENE; MISSEGEN = vb. beledigen; zich smadelijk uitlaten.
- offendere;
- offenser; médire; parler avec mépris de;
- beleidigen;
- to offend; to insult;
- ofender; insultar; injuriar; agraviar;

vpl.: PB/II/58.

MISSEN Zie:
- deficieeren ende ----/

MISSIE Zie:
- messe; messie;----; mist; mes; misch/

MISSIVE = sub. brief.
- epistola; literae; tabella;
- missive; lettre;
- Schreiben; Zuschrift; Missiv;
- letter; missive;
- misiva; despacho;

vpl.: ACart 45.

MISSIVE-BRYVE = sub. rondzendbrief.
- literae passim dimissae;
- lettre missive;
- Rundschreiben; Zirkular;
- missive; circular; letter;
- carta misiva; despacho;

vpl.: C3/34.

MISSUS Zie:
- interdictum ne vis fiat ei qui in possessionem ---- est/

MIST Zie:
- messe; messie; missie;----; mes; misch/

MISTEN; MESTE; MESVAELDE; MESTVAELDE; MISVAELDE; MESVAELT = sub. mesthoop.
- sterquilinium;
- tas de fumier;
- Misthaufen; Düngerhaufen;
- dunghill;
- estercolero; montón de estiércol;

vpl.: BVB 23.

MISTIJDE Zie:
- te ----/

MISTREDERE = sub. overtreder.
- transgressor;
- transgresseur;

MIS

- Missetater; Verbrecher;
- trespasser; transgressor;
- transgresor; infractor;

vpl.: Lo6/234.

MISTROU; MISTROUWICHEYDT = sub. ontrouw; wantrouwen.

- diffidentia;
- défiance; méfiance;
- Untreue; Misstrauen;
- mistrustfulness; suspicion;
- desconfianza; escama; sospecha; suspicacia;

vpl.: BVB 68; PvB1/500.

MISTROUWICHEYDT Zie:

- mistrou;----/

MISTVUEREN; MESTVAREN = mest rijden.

- stercus ducere;
- transporter du fumier;
- Mist fahren;
- carry dung;
- conducir, transportar, estiércol;

vpl.: LPS 115.

MISTWAGEN; MESWAGEN = sub. mestkar.

- vehiculum quo fimus vehitur;
- tombereau à fumier;
- Mistkarren;
- dungcart;
- carro de estiércol;

vpl.: LPS 114.

MISUANCE Zie:

- mesuse;----; mishusance; mishusanche; misuus/

MISUSE; MISUSANCE; MISHUSANCHE = sub. misbruik; overtreding.

- abusus; delictum;
- abus; mésusage; délit;
- Miszbrauch; Uebertretung;
- abuse; misuse;
- abuso; transgression;

vpl.: C1/331.

MISUSEN Zie:

- civile ----/

MISUUS Zie:

- mesuse; misuance; mishusance; mishusanche;----/

MISVAELDE Zie:

- misten; meste; mesvaelde; mestvaelde;----; mesvaelt/

MISVAL Zie:

- ongeluck oft ----/

MISVAL; MESVAL; MISFAL = sub. ongeval; miskraam.

- casus; abortus;
- accident; fausse couche;
- Unfall; Fehlgeburt;
- misfortune; incident; accident;

MIT

abortian;

- accidente; aborto; malparto; parto frustrado;

vpl.: DKB 50; PB/III/277.

MIT = coni met.

- cum;
- avec;
- mit;
- with;
- con;

vpl.: ACart 4; MGG 2.

MIT DER COERDEN GEJAECHT OFFT GEWERPEN WORDEN = taut. uit het strijdperk verjaagd of geworpen worden.

- ex arena expelli;
- être jeté hors des cordes;
- aus dem Kampfplatz, ausser den Seilen, verjagt oder geworfen werden;
- be expelled from the lists;
- ser echado fuera de la arena;

vpl.: C3/90.

MIT ONSTEN = met genegenheid.

- cum benevolentia;
- avec affection;
- mit Zuneigung;
- with affection;
- con carino;

vpl.: PvB1/111.

MIT OPGESTRECKTEN VINGEREN = getuigenis onder ede waarbij de twee eerste vingers van de rechterhand worden opgeheven.

- testimonium sub iureiurando; ad hoc duo digiti dextrae arrigebantur;
- prestation de serment;
- mit aufgehobenen Fingern; beim Ablegen eines Eides;
- with lifted fingers; at swearing an oath;
- declaración bajo juramento con dos dedos de la derecha alzados;

vpl.: BVB 20.

MIT HUEDEN VANDEN HEERE = onder bescherming van de schout.

- sub custodia sculteti;
- sous la garde de l'écoutète, du bailli;
- unter Schutz des Herrn, des Schulzen;
- under the protection of the bailiff;
- bajo la protección del alcalde;

vpl.: Lo6/252.

MITE = sub. mijt een kleine koperen munt.

- aliquis nummus aeris;
- petite monnaie de cuivre;

- kleine kupfere Münze;
- small copper, brass, coin, mint;
- pequeña moneda de cobre;

vpl.: T1/527.

MITRAILLE = sub. mitraille; schroot
- grando plumbea;
- mitraille;
- Schrot;
- scrapiron;
- quincalla;

vpl.: PvB1/360.

MITS DYEN = adv. mitsdien; daarom hierdoor; dientengevolge.
- dummodo; dum; modo;
- en conséquence; par conséquent;
- deswegen;
- because;
- por eso; por tanto; por lo tanto; por consiguiente;

vpl.: B1/62; C2/893.

MITS GEBREKE VAN THOENE = bij gebrek aan bewijs.
- ex inopia argumentationis;
- par faute de preuve;
- aus Mangel an Beweis;
- in default of evidence;
- por falta de prueba;

vpl.: T1/340.

MITS IGNORANCIEN ENDE VERGEETINGEN = taut. wegens onwetendheid.
- propter ignorantiam;
- par ignorance;
- wegen Unwissenheit und Vergessenheit;
- because of ignorance;
- por ignorancia;

vpl.: T1/82.

MITS LEGGHENDE DEN SLEUTEL OP 'T GRAF VAN HEUREN MAN = door de sleutel van hun beider huis op 't graf van haar man te leggen, gaf een weduwe te kennen af te zien van de door haar echtgenoot nagelaten goederen en schulden en kon zij voor deze schulden niet aangesproken worden, mits zij daarna niet meer het sterfhuis betrad.
- per ponendum clavae domus in sepulchrum viri sui vidua indicabat absistere a bonis et pecuniis debitis relictis et potebat his culpis non appellari, dummodo post funestam non iam ingrediretur;
- en déposant la clé sur la tombe;
- durch den Schlüssel des Hauses auf dem Grab ihres Manne s zu legen gab eine Witwe zu erkennen zu verzichten auf die durch ihren Gatte hinterlassenen Güter und Schulden und konnte sie für

diese Schulden nicht aufgefordert werden unter der Bedingung die sie nachdem das Trauerhaus nicht mehr betrat;
- by putting the key of the house on the tomb of her man a widow gave to understand that she renounced the goods and debts left behind by her hushband; consequently she could not be sued for these debts provided that she afterwards did not enter the house of the deceased;
- la viuda pone el llave de la casa en la tumba de su marido y renuncia a los bienes y las deudas de su esposo;

vpl.: C1/607.

MITSCAP Zie:
- gementen ----/

MITSGADERS; MIDSGADERS; METGADERS; METSGADERS; METGADER = adv. alsmede.
- item que ;
- ainsi que;
- mitsamt; wie auch;
- and also;
- así como; y también;

vpl.: ACart 20.

MITTEN; MITTER = contr.met de.
- cum;
- avec la,la,les;
- mit dem; mit der; uns;
- with the;
- con el;la,los las;

vpl.: BVB 30,37.

MITTEN ALINGEN GEBUEREN = met alle omwonenden.
- cum omnibus accolis;
- avec tous les circonvoisins;
- mit allen Nachbarn;
- with all neighbours;
- con todos los circunvecinos;

vpl.: MGG 9.

MITTEN GANTSEN GERICHT = met de gehele schepenbank, gerecht.
- cum toto gubernatorum iudicio;
- avec tout le tribunal des échevins;
- mit dem ganzen Schöffengericht;
- with the whole sheriff's court;
- con todo el tribunal de los regidores;

vpl.: BVB 20.

MITTER Zie:
- mitten ;----/

MITTERDAET = adv. op heterdaad.
- in flagranti delicto, deprehendi; in ipso delicto; in manifesto facinore; in manifesto scelere; in recenti re;

- en flagrant délit;
- auf frischer Tat;
- take in the very act;
- en flagrante;

vpl.: T1/319.

MIXTE = adi. gemengde.
- mixtus;
- mixte;
- gemischt;
- mixed;
- mixto;

vpl.: C1/1.

MIXTE ACTIE = gemengde aanklacht.
- accusatio mixta;
- action mixte;
- gemischte Anklage;
- mixed accusation;
- acusación mixta, mezclada;

vpl.: C1/89.

MOBILE PANDEN = roerende panden.
- pignora mobilia;
- nantissements mobiles;
- bewegliche Mobilien;
- movables;
- bienes muebles; efectos mobiliarios;

vpl.: B1/9; C2/883.

MOBILIAIR Zie:
- erfgenaam ----/

MOBILIAIR = adi. roerend.
- mobilis;
- mobilier;
- beweglich;
- movable;
- mueble; mobiliario;

vpl.: C1/135.

MODDERMEIJER; MODERMEIJER; MOERMEYER = ambtenaar belast met het toezicht op het schoonhouden van straten en wegen in Brussel cq. stadsreiniging.
- magister ad amovendum illuviem, inspector qui cespitibus ex terra lutosa;
- fonctionnaire chargé de la supervision du nettoyage des rues et chemins à Bruxelles;
- Beamter belastet mit der Stadtreinigung in Brussel;
- chief municipal scavenging, officer in charge of supervision of keeping clean the streets and roads in Brussel;
- empleado público encargado de inspección de tener calles y caminos limpios de Bruselas;

vpl.: C1/126,204,207,255; PvB6/174; PB/IV/267.

MODEKEN MECHELS DROOGHE ENDE NATTE MATEN = graan- en

vloeistofmaat van Mechelen, gelijk aan 4 quaerten Mechels of 1 viertel Brussels of 3 spinten Brussels; in metriek stelsel ca. 3 3/8 kg. of 3 3/8 l.
- mensura capacitatis et liquoris;
- mesure des grain de Malines;
- Getreide- und Flüssigkeitsmasz von Mecheln;
- corn- and liquidmeasure of Mechlin;
- medida de cereales y de liquido de Malinas;

vpl.: C1/238.

MODEKENS ANTWERPS = graanmaat gelijk aan 1 7/8 viertelen Brussels; in metriek stelsel ca. 5 5/8kg.
- mensura capacitatis; Antverpia;
- me sure de grains d'Anvers;
- Getreidemasz; Antwerpen;
- corn measure, Antwerp;
- medida de cereales, Amberes;

vpl.: C1/237.

MODERACIE Zie:
- beneficie ende ---- by den nyeuwen rechten/

MODERACIE; MODERATIE = sub. gematigdheid; matiging; tegemoetkomendheid; tussenkomst; bemiddeling; goedvinden; goeddunken.
- moderatio; temperantia; modestia; continentia;
- modération; intervention; discretion;
- Mäszigung; Vermittlung;
- moderation; intervention;
- moderación; complacencia; intervención; mediación; intercésion;

vpl.: B2/38; C2/1017; PvB1/86; T1/460; B1/Pla.Ph/6; C1/7,59, 286,45.

MODERACIEN Zie:
- ter ---- van/

MODERAMENTE = sub. matiging.
- moderatio;
- modération;
- Mäszigung;
- moderation; modification;
- moderación;

vpl.: T1/133,383.

MODERATIE Zie:
- attemperantie; ---- ende ghenade/
- atterminatie oft ----/
- moderacie;----/
- quytslagh oft ----/
- taxatie ende ----/
- ter ---- van/

MODERATIE = sub. matiging.
- moderatio;
- modération;

MOD

- Mäszigung;
- moderation;
- moderación;

vpl.: PvB6/319.

MODERATIE ENDE DISCRETIE = taut. matiging.

- moderatio;
- modération;
- Mäszigung;
- moderation;
- moderación; discreción;

vpl.: C1/209.

MODERATIE ENDE REGEL = matiging en regel.

- moderatio et regula;
- modération et règle;
- Mäszigung und Regel;
- moderation and rule;
- moderación y regla;

vpl.: PB/II/329; PB/III/119.

MODERATIE OFT QUYTSCHELDINGHE = matiging of kwijtschelding.

- moderatio aut remissio;
- modération ou rémission;
- Mäszigung oder Verzeihung;
- moderation or remission; pardon;
- moderación o exención;

vpl.: PB/III/328; C1/199.

MODERATIEN Zie:

- ter discretien ende ----/

MODEREEREN Zie:

- modereren;----/

MODEREREN; MODEREEREN = vb. matigen; beperken; regelen; wijzigen; verzachten.

- modero I; tempero I; midifico I; restringo III;
- modérer; limiter; modifier; adoucir;
- beschränken; mäszigen; mildern;
- moderate; temper; limit; modify; restrict; soften;
- moderar; limitar; disminuir; mitigar; modificar; clamar; contener;

vpl.: B1.Pl.Bra/28; B1.Pla.Ph/6; PvB1/399; PB/III/496; PB/II/86; C1/208.

MODERMEIJER Zie:

- moddermeijer;----; moermeyer/

MODERNATIE Zie:

- tauxatie en ----/

MODESTIE Zie:

- seeghbaerheyt ende ----/

MODESTIE = sub. eerbaarheid; bescheidenheid.

- modestia;
- modestie; honnêteté;
- Ehrbarkeit; Bescheidenheit;

MOE

- modesty; virtue;
- honestidad; decencia; pudicia; decoro; castidad; pudor; voitud modestia;

vpl.: PvB5/37; C2/1039,1052.

MODIFICACIE; MODIFICATIE = sub. wijziging; verandering; maatstaf.

- modificatio; modus; mutatio; muattio;
- cretérium; norme; modification;
- Aenderung; Maszstab;
- change; standard; measuringrod; measure; modification;
- criterio; norma; modificación; change; cambio; alteración;

vpl.: PvB10/301; PB/III/46; T1/623; PvB8/151; PvB9/318.

MODIFICATIE Zie:

- modificacie;----/

MODIFICEREN = vb. veranderen; wijzigen.

- commuto I; muto I;
- changer; modifier;
- ändern; näher bestimmen; modifizieren;
- to change; to modify;
- cambiar; modificar; reformar;

vpl.: T1/266.

MODO Zie:

- equali ---- et totidem verbis/
- ordinario ----/
- ordinaris ----/

MOEDER Zie:

- huwelijcx goet gegeven van eenen vader of ----/
- in de plegt ----/
- naeste ----/
- oude ----/
- over oude ----/
- plegt svaders of ----'s/
- ter naesten ----/
- voestervrouwe; voestermoeder; voetstermoeder; voedster----; voestermoder/

MOEDERLIJCKE GOED OP MOEDERS NAESTBESTAENDE = rechtsad. moederlijk erfgoed vererft naar moeders verwanten.

- bonum hereditatis matris transit in cognatos matris;
- les biens maternels aux conjoints parents, du côté de la mère;
- mütterliches Erbgut vererbt nach Mutters Verwandten;
- maternal inheritance goes to the mother's relatives;
- herencia materna se entrega a los parientes de la madre;

vpl.: C1/159.

MOEDERSLACHT Zie:

- moederslag;----/

MOEDERSLAG; MOEDERSLACHT = sub. doodslag van moeder door kind.
- matricidus;
- matricide;
- Totschlag von Mutter durch Kind
- matricide;
- matricidio;

vpl.: DVB 38.

MOEDT Zie:
- couragie ende ----/
- goeden ----/
- in evelen ----/
- sijnen goeden ---- verkrijghen/

MOEDWILLE Zie:
- moetwill; moetwille;----; moitwille; muetwille; moe twil;moetswille/

MOEGEN; MOEGHEN = vb. mogen.
- possum; licet mihi II;
- pouvoir; permettre;
- dürfen;
- can; be allowed; be permitted;
- poder; permitir;

vpl.: LPS 120; MGG 7; DKB 2, 3,6.

MOEGHEN Zie:
- moegen;----/

MOEGHEN LEIJDEN = verdragen.
- tolerare;
- souffrir;
- ertragen;
- suffer;
- soportar; sufrir;

vpl.: DKB 4.

MOEI Zie:
- moeije; moye; muye; moije;----; maje; maja; moeye/

MOEIJE; MOYE; MUYE; MOIJE; MOEI; MAJE; MAJA; MOEYE = sub. tante.
- matertera; amita;
- tante;
- Tante;
- aunt;
- tia;

vpl.: MGG 11; C1/289; C2/1028; B2/10.

MOEIJENISSE; MOEYENISSE; MOGENISSE; MOYENISSE; MOETENISSE; MOYTE; MOEYTENISSE; MOEYTE; MOEYSSEL; MOYSEL; MOEYSEL; MOEIJTE; MOETSELL; BELETSEL; BELET; COMMER; HINDER; LETSEL; STOOT; KOMMER; COMER; CUMMER; COMBER = sub. inspanning; moeite; moeilijkheid; beletsel; belemmering; overlast; hinder; tegenstand; last; schuld; rentelast.

- difficultas; labor; poena; cura; impedimentum; molestia; moles; oppositio; onus; res adversae;
- difficulté; peine; soin; problème; mal; empêchement; gêne; embarzas; effort; opposition; obstacle; entrave; impôt; dette; empediment; intérêt;
- Schwierigkeit; Bemühung; Mühe; Anstrengung; Hindernis; Belästigung; Widerstand; Verschuldung; Druck; Bürde;
- difficulty; trouble; care; problem effort; impediment; exertion; inconvenience; burden; opposition; hindrance;
- empeño; pena; trabajo; preoccupacion; difficultad; problema; esfuerzo; impedimento; molestia; incomodidad; oposición; estorbo; embarazo; deuda; interés; falta; carga;

vpl.: PvB1/71,105,108,286,457; DKB 47; DVB 4,14,40,48,113; LPS 22,39,44; C1/282,557; C2/801,933; BVB 64; T2/53; T1/267; B1.Pr.Tr.14.

MOEIJERWIJN = sub. wijndroesem.
- faex vini;
- marc de vin;
- Weintreber;
- winelees;
- heces del vino;

vpl.: PvB6/106.

MOEIJTE Zie:
- moeijenisse; moeyenisse; mogenisse; moyenisse; moetenisse; moyte; moeytenisse; moeyte; moeyssel; moysel; moeysel;----; moetsell; beletsel; belet; commer; hinder; letsel; stoot; kommer; comer; cummer; comber/
- cost ----/

MOELDE Zie:
- moillie;----/

MOELDER Zie:
- molenman; molre; molder;----; meulder; molenaer; muelenaer; moolner; molner; mulner; muldener; graenmolder; mulder; molnaer; moelnare; meulder; meulenaer; muldenaer;/

MOELE Zie:
- moelene; mole;----; molle; molene; moolne; molen; molne;muelne; muelen; meulen; mulen; molenen/

MOELENE; MOLE; MOELE; MOLLE MOLENE; MOOLNE; MOLEN;MOLNE; MUELNE; MUELEN; MEULEN; MULEN; MOLENEN = sub. molen.

- molae; molendinum;
- moulin;
- Mühle;
- mill;
- molino;

vpl.: T1/117.

MOELENSTADT Zie:
- molenstadt; molestadt;----; molenstede; moelenstede; moole; molestal; molenstat; muelen; mollen/

MOELENSTEDE Zie:
- molenstadt; molestadt; moelenstadt; molenstede;----; moole; molenstal; molenstat; muelen; mollen/

MOELNARE Zie:
- molenman; molre; molder; moelder; meulder; molenaer; muelenaer; moolner; molner; mulner; muldener; graenmolder; mulder; molnaer;----; meulder; meulenaer; muldenaer/

MOELNEN Zie:
- knapen die ten ---- driven/

MOENESCAP Zie:
- monnicscap; monicscap;----; moncscap; monicscap; munics-cap; muncscap/

MOER Zie:
- moyer; mour;----/
- op het hart van 't ----/

MOER = sub. veen.
- palus;
- tourbière;
- moor; torfmoor;
- moor; peat-moor;
- turbera;

vpl.: BKB 9.

MOER OFF; OFT SCHELLTORFF = turf uit onderveen of bovenveen.
- palus;
- tourbe en bas et en haut;
- Torf aus Oben- oder Untermoor;
- peat from upper or lower peat-moor;
- turba de fuera de turbera más baja o de turbera más alta;

vpl.: MGG 27,28,29.

MOERACHTICH Zie:
- natt ende ----/

MOERBESIE; MOERBEYE = sub. moerbei.
- morum;
- mûre;
- Maulbeere;
- mulberry;
- mora;

vpl.: PvB1/50; PB/III/155.

MOERBEYE Zie:
- moerbesie;----/

MOERDE; MORDDAET; MORDAET; MORTDAET; MOORTDAET = sub. doodslag; moord.
- caedes;
- meurtre; homicide;
- Totschlag; Mord;
- murder;
- golpe mortal; homicidio; occisión; asesinato; delito de sangre;

vpl.: B1:Pr.Tr/5; C2/931; Ca2/322.

MOERDENER; MORDENARE; MOORDENARE; MORDENAER; MORDERE; MORDARE; MORDERER; MOORDER = sub. moordenaar.
- carnifex; latro; homicida; percussor; interfector;
- assassin; meurtrier;
- Mörder;
- manslayer; murderer;
- asesino; homicida;

vpl.: T1/133,329; T2/97.

MOERDT; MOERT ENDE STRAETSCEYNDINGHE = moord en roverij.
- caedes et rapina; occisio et rapina;
- meurtre et brigandage;
- Mord und Strassenräuberei; Mord und Räuberei;
- murder and robbery; murder and highwayrobbery;
- muerte y saqueo; asinato y bandidaje; homocidio; asesinato; crimen de sangre;

vpl.: Lo1/126; C3/82.

MOEREN Zie:
- uijt te ----/
- veenen oft ----/

MOEREN = sub.pl. venen.
- palus bituminosa; coenum;
- tourbière;
- Moor; Torfmoor;
- bog; peatmoors;
- turbera;

vpl.: DVB 5.

MOERMEIJER Zie:
- moddermeijer; modermeijer; ----;/
- officier oft ----/

MOERMEIJERS Zie:
- clerckschap van de ----/

MOERNEERINGHE; MOERNERINGE = sub. turfhandel.
- cercatura cespitis;
- commerce de tourbe;
- Torfgeschäft;
- peatbusiness;

- comercio de turba;
vpl.: C2/768.

MOERNERINGE Zie:
- moerneeringhe;----/

MOERPUT Zie:
- cuijle; cuyle; maetplack;----; plak/

MOERT Zie:
- moerdt;---- ende straetsceyndinghe/

MOERTBRANT = sub. brandstichting.
- intendium violentum;
- crime d'incendiaire;
- Brandstiftung;
- arson;
- incendio intencionado;
vpl.: Ca2/326.

MOERTURFF = sub. turf van onder uit de veenput.
- cespes ab infimo solo fodinae;
- de la tourbe extraite du fond de la fosse;
- Torf von unten aus der Torfgrube;
- peat from peatwells;
- turba sacada del fondo des foso;
vpl.: MGG 30.

MOESCOPPER = sub. stroper.
- praedator;
- braconnier;
- Wilddieb;
- poacher;
- cazador furtivo; merodeador;
vpl.: C2/815.

MOESTAERT Zie:
- mostaert;----; mostart;mostert/

MOESTAERTPOT Zie:
- mostaertpot; ----;mostartpot; mostertpot/

MOESTAERTSAET Zie:
- mostaertsaet;----; mostartsaet; mostertsaet/

MOET Zie:
- in evelen ----/
- in fellem ----/
- met quaeden ----/
- sonder ----/

MOETEN Zie:
- ter goeder ---- ende gelieften/

MOETEN; MOTEN; MUETEN = vb. tegemoetkomen; minnelijk schikken.
- compono III;
- règler à l'amiable;
- gütlich vergleichen;
- amicable agreement;
- salir al, ponerse de acuerdo amistosamente;
vpl.: B2/15; C2/1030.

MOETEN DRAGHEN = betalen; voor rekening nemen; ten laste komen van.
- pecuniam solvere;
- payer; faire son affaire de; se charger de;
- bezahlen; auf sich nehmen; zu Lasten kommen;
- pay; take for account of; be chargeable to;
- pagar; tomar por su cuenta; ir a cargo de;
vpl.: B2/125.

MOETEN GESLICHT WORDEN = te niet worden gedaan; beslecht worden.
- finiri debent;
- doivent être terminé;
- müssen beendet werden;
- have to be settled;
- se deben allanar; deben ser allanados;
vpl.: ADR 2; BVB 58.

MOETENISSE Zie:
- moeijenisse; moeyenisse; mogenisse; moyenisse;----; moyte; moeytenisse; moeyte; moeyssel; moysel; moeysel; moeijte; moetsell; beletsel; belet; commer; hinder; letsel; stoot; kommer; comer; cummer; comber/

MOETS Zie:
- niet met ---- wille/

MOETSELL Zie:
- costen ende moyten;----/
- moeijenisse; moeyenisse; mogenisse; moyenisse; moetenisse; moyte; moeytenisse; moeyte; moeyssel; moysel; moeysel; moeijte;----; beletsel; belet; commer; hinder; letsel; stoot; kommer; comer; cummer;comber/

MOETSOENDER; MOETSOENER; MOETZOENDER = sub. vredestichter- bemiddelaar.
- pacis auctor; reconsiliator;
- réconciliateur;
- Vermittler bei Versöhnung;
- peacemaker; mediator;
- reconciliador;
vpl.: Lo7/112; Lo1/512,516.

MOETSOENER Zie:
- moetsoender;----; moetzoender/

MOETSWILLE Zie:
- moetwill; moetwille; moedwille; moitwille; muetwille; moetwil; ----/
- niet met ----/

MOETSWILLENS; MOETWILLICH = adi.+ adv. vrijwillig.
- 1.voluntarius; 2.sciens volensque; voluntarie;

- 1.volontièrement 2.volontaire;
- 1+2 freiwillig;
- 1.freely 2.free; voluntarily;
- 1.a voluntad; 2.deliberadamente voluntariamente;

vpl.: T1/359,424,457.

MOETWIL Zie:
- moetwill; moetwille; moedwille; moitwille; muetwille;----; moetswille/

MOETWILL; MOETWILLE; MOEDWILLE; MOITWILLE; MUETWILLE MOETWIL; MOETSWILLE = sub. willekeur; boos opzet.
- intemperantia; licentia;
- arbitraire; mauvais vouloir;
- Willkür; böse Absicht;
- evil intent; arbitrariness; wantonness;
- arbitrariedad; mala voluntad;

vpl.: BVB 155.

MOETWILLE Zie:
- moetwill;----; moedwille;moitwille; muetwille; moetwil;moetswille/

MOETWILLICH Zie:
- moetswillens;----/
- moitswillens;----; moetwillichlike/

MOETWILLICHEIT Zie:
- moetwillicheyt;----/

MOETWILLICHEYT; MOETWILLICHEIT = sub. driestheid; vermetelheid.
- temeritas;
- insolence témérité;
- Dreistigkeit; Vermessenheit;
- boldness; audacity;
- atrevimiento; audacia;

vpl.: PB/II/352.

MOETWILLICHLIKE Zie:
- moetwillighlijck;----/
- moitswillens; moetwillich;----/

MOETWILLIGE BREKER = onbeschofte schender; onbeschaamde overtreder.
- violator insolens;
- infracteur insolent;
- unverschämter Uebertreter;
- impertinent trespasser;
- infractor insolente;

vpl.: Lo4/532.

MOETWILLIGHLIJCK; MOETWILLICHLIKE = met opzet.
- consulto;
- intentionnellement;
- absichtlich;
- deliberately;
- deliberadamente; maliciosamente;

vpl.: C1/571.

MOETZOENDER Zie:
- moetsoender; moetsoener;----/

MOEYE Zie:
- moeije; moye; muye; moije;moei; maje; maja;----/

MOEYEN Zie:
- kreyten oft ----/
- moyene;----; moyen/
- sich be----/

MOEYEN; MOYEN = vb. 1.kwellen; lastig maken 2. aanspreken in rechte.
- 1.vexo I 2.in ius vindico I sua;
- 1.vexer; tourmenter 2. assigner actionner;
- 1.quälen 2.gerichtlich vorgehen;
- 1.torment; trouble 2. sue one; have the law of one;
- 1.torturar; molestar 2. poner pleito a uno; proceder judicialmente; citar a uno ante el tribunal;

vpl.: PvB1/169; T2/371.

MOEYEN ENDE VERSEREN = taut. kwellen.
- vexo I;
- vexer; tourmenter;
- quällen;
- vex; torment;
- torturar;

vpl.: PvB1/33.

MOEYENISSE Zie:
- moeijenisse;----; mogenisse; moyenisse; moetenisse; moyte; moeytenisse; moeyte; moeyssel; moysel; moeysel; moeijte; moetsell; beletsel; belet; commer; hinder; letsel; stoot; kommer; comer; cummer; comber/

MOEYERSLIJCK = sub. modder.
- limus;
- de la boue;
- Schlamm;
- mud;
- lodo; barro; fango;

vpl.: Lo1/638.

MOEYSEL Zie:
- moeijenisse; moeyenisse; mogenisse; moyenisse; moetenisse; moyte; moeytenisse; moeyte; moeyssel; moysel;----; moeijte; moetsell; beletsel; belet; commer; hinder; letsel; stoot; kommer; comer; cummer; comber/

MOEYSSEL Zie:
- moeijenisse; moeyenisse; mogenisse; moyenisse; moetenisse; moyte; moeytenisse; moeyte; ----; moysel; moeysel; moeijte; moetsell; beletsel; belet; commer; hinder; letsel; stoot;

kommer; comer; cummer; comber/

MOEYTE Zie:
- moeijenisse; moeyenisse; mogenisse; moyenisse; moetenisse; moyte; moeytenisse;----; moeyssel; moysel; moeysel; moeijte; moetsell; beletsel; belet; commer; hinder; letsel; stoot; kommer; comer; cummer; comber/

MOEYTENISSE Zie:
- moeijenisse; moeyenisse; mogenisse; moyenisse; moetenisse; moyte;----; moeyte; moeyssel; moysel; moeysel; moeijte;moetsell; beletsel; belet; commer; hinder; letsel; stoot; kommer; comer; cummer; comber/

MOGEN Zie:
- actie van ---- trecken/
- dat men sal ---- voorvaeren/
- in den eijghen muer van d'andere ---- varen/

MOGEN MAKENE ENDE TE STELLENE = taut. te mogen aanstellen.
- mihi licet constituere;
- pouvoir nombrer; installer;
- anstellen dürfen;
- allowed to appoint;
- poder designar; nombrar;

vpl.: T1/66.

MOGENISSE Zie:
- moeijenisse; moeyenisse;----; moyenisse; moetenisse; moyte; moeytenisse; moeyte; moeyssel; moysel; moeysel; moeijte;moetsell; beletsel; belet; commer; hinder; letsel; stoot; kommer; comer; cummer; comber/

MOGENTHEYT Zie:
- in onser ----/

MOGENTHEYT; MUEGENTHEIT = sub. geldmiddelen; vermogen.
- divitiae; facultates; pecunia;
- moyens pécuniaires;
- Kraft; Macht;
- force; power;
- fortuna; haberes; poder; riqueza;

vpl.: T2/114.

MOGHENTHEYT ENDE AUTHORITEYT = macht; volmacht.
- auctoritas;
- pouvoir; plein pouvoir;
- Vollmacht;
- proxy;
- autoridad; autorización; poder;

vpl.: PB/III/398.

MOIGHDIJ = contr. moogt gij.
- licet tibi, hoc facere, datur tibi

hoc facere;
- vous pouvez;
- darfst du; kannst du;
- may you; can you;
- puede usted;

vpl.: T2/69.

MOIJE Zie:
- moeije; moye; muye;----; moei; maje; maja; moeye/
- oude ----/

MOIJEN Zie:
- zich ----/

MOIJT BIJ MANS GEDENCKEN = nooit sedert mensenheugenis.
- numquam post hominum memoriam;
- jamais de mémoire d'homme;
- niemals seit Menschengedenken;
- never within living memory;
- jamás desde que hay hombres;

vpl.: BVB 26.

MOIJTE Zie:
- moetenisse;----/

MOIJTEN Zie:
- costen ende ----; moetsell/

MOIJTMAKERE Zie:
- muijtmaecker;----/

MOILLIE; MOELDE = sub. baktrog.
- alveus;
- pétrin;
- Backtrog;
- baker's trough;
- amasadera; artesa; duerna;

vpl.: Lo3/176.

MOIRTORFF Zie:
- slachtorff ende ----/

MOITSWILLENS; MOETWILLICH; MOETWILLICHLIKE = adv. vrijwillig.
- sciens volensque; voluntarie;
- volontairement;
- freiwillig;
- freely; voluntarily;
- a voluntad; voluntariamente;

vpl.: T1/379.

MOITWILLE Zie:
- moetwil; moetwille; moedwille; ----; muetwille; moetwil; moetswille/

MOKERGATEN Zie:
- freyten oft ----/

MOLCHTER Zie:
- molster; molter; mulster; multer; mulcter;----; molfter/

MOLDER Zie:
- molenman; molre;----; moelder; meulder; molenaer; muelenaer; moolner; molner; mulner; muldener; graenmolder; mulder;

MOL

molnaer; moelnare; meulder; meulenaer; muldenaer;/
- steckhueder oft ----/

MOLE Zie:
- moelene;----; moele; molle; molene; moolne; molen; molne; muelne; muelen; meulen; mulen; molenen/

MOLEN Zie:
- moelene; mole; moele; molle; molene; moolne;----; molne; muelne; muelen; meulen; mulen; molenen/

MOLENAER Zie:
- molenman; molre; molder;moelder; meulder;----; muelenaer; moolner; molner; mulner; muldener; graenmolder; mulder; molnaer; moelnare; meulder; meulenaer; muldenaer/

MOLENE Zie:
- moelene; mole; moele; molle; ----; moolne; molen; molne; muelne; muelen; meulen; mulen; molenen/

MOLENEN Zie:
- moelene; mole; moele; molle; molene; moolne; molen; molne; muelne; muelen; meulen; mulen; ----/
- te ---- driven/

MOLENGANCK Zie:
- kerckganck ende ----/

MOLENGELT Zie:
- molenghelde;----/

MOLENGHELDE; MOLENGELT = sub. molenbelasting.
- tributum pistrini;
- impôt de moulin;
- Mühlesteuer;
- mill-tax;
- tasas de milino;
vpl.: PB/II/187.

MOLENHUIJSE = sub. molenhuis.
- domus molaris;
- maison de moulin;
- Mühlhaus;
- house of the mill;
- casa del molino;
vpl.: PvB6/138.

MOLENMAN; MOLRE; MOLDER; MOELDER; MEULDER; MOLENAER MUELENAER; MOOLNER; MOLNER; MULNER; MULDENER; GRAENMOLDER; MULDER; MOLNAER; MOELNARE; MEULENAER; MULDENAER = sub. molenaar.
- pistor; molitor;
- meunier;

MOL

- Müller;
- miller;
- molinero; tahonero;
vpl.: Lo1/22; PB/III/157; PvB6/368,705; PvB1/51; ASO 13; C1/347,713; PB2/37.

MOLENMEESTER Zie:
- molenslaeger; molenslagher; ----; moolenmeester/

MOLENRADT Zie:
- meulenrat;----; molenraidt; molenrat; muelenradt; raade; raad; raed; rade/
- 't ----/

MOLENRAIDT Zie:
- meulenrat; molenradt;----; molenrat; muelenradt; raade; raad; raed; rade/

MOLENRAT Zie:
- meulenrat; molenradt; molenraidt;----; muelenradt; raade; raad; raed; rade/

MOLENSLAEGER; MOLENSLAGHER; MOLENMEESTER; MOOLENMEESTER = sub. opzichter over de molens; molenmeester.
- custos molarum; magister molarum; curator molarum;
- maître des moulins; surveillant des moulins;
- Mühlenmeister; Mühlenaufseher;
- superintendant of mills;
- inspector de molinos;
vpl.: PvB8/327; C1/73; MGG 185 PvB6/131.

MOLENSLAGHER Zie:
- molenslaeger;----; molenmeester; moolenmeester/

MOLENSTADT; MOLESTADT; MOELENSTADT; MOLENSTEDE; MOELENSTEDE; MOLENSTAL; MOLENSTAT; MOLLEN;MUELEN MOOLE = sub. molen; watermolen.
- mola; hydraletes;
- moulin; moulin à eau;
- Mühle; Wassermühle;
- mill; watermill;
- molino; molino de agua;
vpl.: LPS 4,5,7,43,52,74,76,30 DKB 50; ACart 3.

MOLENSTAL Zie:
- molenstadt; molestadt; moelenstadt; molenstede; moelenstede; ----; molenstat; muellen; mollen; moole/

MOLENSTAT Zie:
- molenstadt; molestadt; moelenstadt; molenstede; moelenstede; molenstal;----; muelen; mollen; moole/

MOLENSTEDE Zie:
- molenstadt; molestadt; moelenstadt;----; moelenstede; molenstal; molenstat; muelen; mollen; moole/

MOLENVAT YSSCHERS = graan- en vloeistofmaat van Overijssche, gelijk aan 1/12 mudde, 1/6 halfter of sister van Overijssche of 1/3 sister van Brussel; in metriek stelsel ca. 3 kg. of 3 l.
- mensura capacitatis et liquoris;
- molevat d'isque; mesure de grains et de liquides;
- Getreide- und Flüssigkeitmasz;
- corn- and liquid measure;
- medida de granos y liquido de Overijssche;

vpl.: C1/238.

MOLENWECH; MOLENWEG; MOLENWEGH = sub. weg naar de molen waarover gelopen wordt met een zak graan op het hoofd, breed 6 voet of ca. 1,68 m.
- via ad pistrinum;
- route au moulin;
- Mühleweg;
- millroad;
- camino hacia el molino;

vpl.: PB/II/126.

MOLENWEG Zie:
- molenwech;----; molenwegh/

MOLENWEGH Zie:
- molenwech; molenweg;----/

MOLENWEGH = 1.weg naar een molen, waarover met karren kon gereden worden, breed 12 voet ca. 3,36 m. 2.weg naar een molen, waarover met zakken te paard gereden werd, breed 8 voet = 2,24 m. 3.weg naar een molen, waarover gelopen werd met een zak graan op het hoofd, breed 6 voet = ca. 1,68 m.
- via molaria 1.vehiculis, lata 12 pedes, 2 in ea saccis exportaruntur in equis, 3. in ea sacci exportaruntur in capite;
- le chemin du moulin, 1.pour charrets, 12 pieds 2.pour y porter les sacs à cheval, 8 pieds 3. pour y porter les sacs sur la tête, 6 pieds;
- Weg zu einer Mühle 1. worüber mit Karren gefahren werden konnte, Breite 12 Fuss 2. worüber zu Pferd mit Sacken geritten werden konnte, Breite 8 Fuss 3. worüber gegangen werden konnte mit einem Sack Getreide auf dem Kopf, Breite 6 Fuss, 1 Fuss ist etwa 28 Zentimeter;

- path towards a mill, along which 1. one could drive carts, breadth 12 feet, 2. one could ride with sacks on horseback, breadth 8 feet, 3. one could go with a sack of grain on the head, breadth 6 feet, 1 foot = 28 centimetres;
- camino de molino; 1.camino hacia un molino para el transporte con carros, anchura 12 pies = aprox 3,36 m. 2.camino hacia un molino para el transporte de sacos sobre un caballo, anchura 8 pies = aprox. 2,24 m. 3.camino hacia un molino para ir en pie con un saco de trigo sobre la cabeza, anchura 6 pies = aprox. 1,68 m.;

vpl.: Cu1/270,407; T1/256.

MOLESTACIE Zie:
- molestatie;----/

MOLESTACIEN Zie:
- perturberingen;---- ende inquietaciën/

MOLESTADT Zie:
- molenstadt;----; moelenstadt; molenstede; moelenstede; moole; molenstal; molenstat; muelen; mollen/

MOLESTATIE Zie:
- quellinghe oft ----/

MOLESTATIE; MOLESTACIE = sub. geweldpleging; aanranding; kwelling.
- molestia;
- violence; brutalité; molestation;
- Gewalttätigkeit; Belästigung;
- violence harassment; molestation;
- violencia; fuerza; desmán;

vpl.: DVB 17; PvB1/321.

MOLESTATIEN Zie:
- turbatien ende ----/

MOLESTEREN Zie:
- becommeren oft ----/
- beschadighen oft ----/

MOLESTEREN = vb. lastig vallen; kwellen; bezwaren; overlast aandoen.
- molestia violenta afferre alicui; vexo I ango III; molestum est; oneri est; molesto I;
- dérenger; importuner; géner; incommoder;
- belästigen;
- molest; harass; importune;
- molestar; incomodar; estorbar; violentar; importunar;

vpl.: B1/P1.Pr/1; PvB1/414; L 8342; LPS 342; PB/III/55.

MOLESTEREN OFT OULTRAGEREN = overlast aandoen of beledigen; lastig vallen; kwellen; bezwaren; overlast aandoen.
- offendo III; molesto I aut offendo III;
- molester; outrager; accabler; importuner; offenser; insulter; dérenger; géner; incommoder;
- belästigen oder beleidigen;
- to insult; to be a nuisance; molest; harass; importune;
- ultrajar; molestar a uno; ofender incomodar; estorbar; violentar; importunar;

vpl.: PvB1/414; PB/II/72; PB/III/55,321; L 8342; B1.Pl.Pr.1.

MOLESTIEN Zie:
- turbacie; inquietacie ende ----/

MOLEVAT LOVENS = graanmaat van Leuven, gelijk aan 2 viertelen van Leuven of 1 viertel van Brussel of 1/3 spinte van Brussel; in metriek stelsel 3 3/8 kg.
- mensura capacitatis;
- mesure de grains de Louvain;
- Getreidemasz von Löwen;
- corn measure of Louvain;
- medida de granos lovaniense;

vpl.: C1/237.

MOLFTER Zie:
-molster; molter; mulster; multer; mulcter; molchter;----/

MOLLE Zie:
- moelene; mole; moele;----; molene; moolne; molen; molne; muelne; muelen; meulen; mulen; molenen/

MOLLEN Zie:
- molenstadt; molestadt; moelenstadt; molenstede; moelenstede; molenstal; molenstat; muelen; ----; moole/
- ter ----/

MOLLEN OFF TEN RADE = taut. watermolen.
- molae aquariae; hydromola;
- moulin à eau;
- Wassermühle;
- watermill;
- molino de agua;

vpl.: LPS 52.

MOLNAER Zie:
- molenman; molre; molder; moelder; meulder; molenaer; muelenaer; moolner; molner; mulner; muldener; graenmolder; mulder; ----; moelnare; meulder; meulenaer; muldenaer/

MOLNE Zie:
- moelene; mole; moele; molle; molene; moolne; molen;----; muelne; muelen; meulen; mulen; molenen/

MOLNEN Zie:
- here van ----/

MOLNEN HOUDEN = molen houden.
- pistrinum tenere;
- tenir moulin;
- Mühle halten;
- keep a mill;
- tener molino;

vpl.: Lo1/24.

MOLNER Zie:
- molenman; molre; molder; moelder; meulder; molenaer; muelenaer; moolner;----; mulner; muldener; graenmolder; mulder; molnaer; moelnare; meulder; meulenaer; muldenaer;/

MOLRE Zie:
- molenman;----; molder; moelder meulder; molenaer; muelenaer; moolner; molner; mulner; muldener; graenmolder; mulder; molnaer; moelnare; meulder; meulenaer; muldenaer/

MOLSTER Zie:
- den gerechten ----/

MOLSTER; MOLTER; MULSTER; MULTER; MULCTER; MOLCHTER; MOLFTER = sub. maalloon; maalgeld.
- merces moliendi;
- taux de mouture;
- Mahllohn;
- miller's fee; multure;
- precio de moler;

vpl.: Lo6/230.

MOLSTERVAT = sub. een bepaalde hoeveelheid gemalen graan gelijk aan 3,5 waelpotten of pinten en de 1/2 van 1/5 waelpot, tesamen 3,6 waelpot.
- moduis; mensura apud varios varia;
- boisseau à moudre; mesure de capacité déterminée pour une quantité de grain moulu égale à 3,5 pots wallons, ou pintes, la moitié de 1/5 pot wallon, ensemble 3,6 pots wallons;
- eine bestimmte Menge gemahltes Korn;
- a certain measure of ground corn;
- cantidad de trigo molido;

vpl.: C1/234.

MOLT Zie:
- mout; moud;----; malt; moult/

MOLTER Zie:
- molster;----; mulster; multer; mulcter; molchter; molfter/

MOLURE = versiersel.
- ornatio;
- ornement;
- Schmuck;
- adornment;
- ornamento;

vpl.: PvB5/575.

MOMBAER Zie:
- mombaere; mombare; momber; momboir; mombere; momberie; moomboor;----; montbaer;montbair; montber; montboor;montbore; mamboir; mommer; manboor; momboor/

MOMBAERE; MOMBARE; MOMBER; MOMBOIR; MOMBERE ;MOMBERIE; MOOMBOOR; MOMBAER; MONTBAER; MONTBAIR; MONTBER; MONTBOOR; MONTBORE; MAMBOIR; MOMMER; MANBOOR; MOMBOOR = sub. voogd.
- tutor; curator;
- mambour; futeur; subrogé;
- Vormund;
- guardian;
- tutor; curador; protutor; guardador;

vpl.: Lo6/578; MGG 80; Cr2/1013/26; C1/397; Lo5/120.

MOMBARDIJE Zie:
- testamentelijcke ----/

MOMBARE Zie:
- mombaere;----; momber; momboir; mombere; momberie;moomboor; mombaer; montbaer; montbair; montber; montboor; montbore; mamboir; mommer; manboor; momboor/

MOMBARIJE Zie:
- testamentelijcke mombardije;----/

MOMBARIJE; MOMBOIRDYE; MOMBOIRYE; MOMBOIRIJEN; MOMBOIRNYE; MONBERIJE = sub. voogdijschap.
- tutela; mamburgium; curatio;
- tutelle; mambournie;
- Vormundschaft;
- guardianship;
- tutela; tutoría; curatela; curaduria;

vpl.: Cr2/999,1013/26; C1/17,44; Lo6/572; Lo7/448.

MOMBER Zie:
- mombaere; mombare; ----;momboir; mombere; momberie;

moomboor; mombaer; montbaer; montbair; montber; montboor; montbore; mamboir; mommer; manboor; momboor/

MOMBERE Zie:
- mombaere; mombare; momber; momboir;----; momberie;moomboor; mombaer; montbaer;montbair; montber; montboor;montbore; mamboir; mommer; manboor; momboor/

MOMBEREN Zie:
- tutelen ende ----/

MOMBERIE Zie:
- mombaere; mombare; momber; momboir; mombere;----;moomboor; mombaer; montbaer;montbair;montber; montboor; montbore; mamboir; mommer;manboor; momboor/
- tutele;---- oft vooghdije/

MOMBERIJEN Zie:
- actie van voighdijen oft ----/

MOMBOEYE Zie:
- testaementelijcken ----/

MOMBOIR Zie:
- besorger oft ----/
- criesme van den ----/
- datieve ----/
- mombaere; mombare; momber; ----; mombere; momberie; moomboor; mombaer; montbaer; montbair; montber; montboor; montbore; mamboir; mommer; manboor; momboor/
- testamentelijcke ----/
- voechd oft ----/
- yegelic particulier ----/

MOMBOIRDIJE Zie:
- acte van ----/
- drijderleij ----/
- officie van ----/
- passeringen van ----/
- testamentelijcke ----/

MOMBOIRDIJEN Zie:
- passeringen van ----/

MOMBOIRDYE Zie:
- mombarije;----; momboirye; momboirijen; momboirnye; monberije/

MOMBOIREN Zie:
- metter ---- gelt/
- testamentelijcke ----/

MOMBOIRESSE; MOMBOORESSE = sub. voogdes.
- tutrix;
- tutrice;
- Vormünderin;
- female guardian;

MOM

- tutora; curadora;
vpl.: Lo3/238; Lo5/334; Lo7/384; C1/434;164.

MOMBOIRIJE Zie:
- armoede excuseert van ----/
- ouderdom excuseert van ----/
- plichtige ----/
- sieckte ----/

MOMBOIRIJEN Zie:
- mombarije; momboirye;----; momboirnye; monberije/
- in voeghdijen ende ---- staende/

MOMBOIRNYE Zie:
- mombarije; momboirdye; momboirye; momboirijen;----; monberije/

MOMBOIRS Zie:
- toesienders oft ----/
- weesmeesters ----/

MOMBOIRS ENDE VOEGHDEN = taut. voogden.
- tutores;
- tuteurs;
- Vormünde;
- guardians;
- tutores; curadores;
vpl.: C1/677.

MOMBOIRS OFT TOESIENDERS = taut. voogden .
- tutores; curatores;
- tuteurs; momboirs;
- Vormünde;
- guardians;
- tutores;
vpl.: C1/454.

MOMBOIRYE Zie:
- mombarije; momboirdye;----; momboirijen; momboirnye; monberije/

MOMBOOR Zie:
- mombaere; mombare; momber; momboir; mombere; momberie; moomboor; mombaer; montbaer; montbair; montber; montboor; montbore; mamboir; mommer; manboor;----/

MOMBOORESSE Zie:
- momboiresse;----/

MOMBORIE VAN DEN WEESEN = voogdijschap van weeskinderen.
- tutela orborum;
- administration des orphelins;
- Vormundschaft über Waisen;
- guardianship of orphans;
- tutela de los huérfanos;
vpl.: Cu1/239.

MOMBORIJEN, TUTELEN, CUREN OFT BESORGHE = taut. voogdij.
- tutela;

MON

- mambournie, tutelle ou curatelle;
- Vormundschaft;
- guardianship;
- tutela, tutoria, curatela;
vpl.: C1/625.

MOMBORYEN Zie:
- in ---- stellen/

MOMME Zie:
- masquerade ofte ----/

MOMMER Zie:
- mombaere; mombare; momber; momboir; mombere; momberie; moomboor; mombaer; montbaer; montbair; montber; montboor; montbore; mamboir;----; manboor; momboor/

MONBERIJE Zie:
- cuere ende ----/
- mombarije; momboirdye; momboirye; momboirijen; momboirnye; ----/

MONBERIJE ENDE TUTELE = taut. voogdij; voogdijschap.
- tutela;
- tutelle;
- Vormundschaft;
- guardianship; tutelage;
- tutela; tutoría;
vpl.: T1/61; T2/58,60.

MONBOER Zie;
- tuteur ende ----/

MONBOIRIJE Zie:
- sieckte excuseert van ----/

MONCKE; MONICK; MONINCKE; MONNI(N)CK = sub. monnik; ordebroeder.
- monachus; coenobita; confrater;
- moine; religieux;
- Mönch ;
- friar; monk;
- fraile; monje; religioso;
vpl.: T1/15,69; T2/24,25; Lo6/182,488; C1/651.

MONCSCAP Zie:
- monnicscap; monicscap; moencscap;----; monincscap; munic-scap; muncscap/

MOND Zie :
- mont;----; munt/

MONDCOST ENDE HOUDINGHE VAN ETEN = taut. levensonderhoud.
- alimentum;
- besoins; subsistance;
- Lebensunterhalt;
- livelihood;
- subsistencia; alimentación de la vida;
vpl.: T1/514.

MONDE Zie:
- bethoonen met schepenen ----/
- bij ----/
- met ----/
- te hande en ----/
- te heurde ende ----/

MONDELINGHE Zie:
- verbalijck ende ----/

MONDICH Zie:
- mundich;----/

MONDKOST; MONDTCOST; MONDTKOST; MONDTTEIRINGHE = vertering; verblijfkosten; mondkost; spijs en drank; leeftocht.
- victus commorationis; victus;esculentia et boculentia;
- nourriture; consommation; frais de séjour au sujet de nourriture; boire et manger;
- Eszwaren; Verzehrung; Lebensmittel; Mundvorrat;
- victuals; provisions; expenditure; expenses for food;
- viveres; provisiones; consumición; gastos de permanencia en materia de alimento;

vpl.: C1/110,210,274,278; PvB6/319.

MONDTCOST Zie:
- mondkost;----; mondtkost;mondtteiringhe/

MONDTKOST Zie:
- mondkost; mondtcost; ----; mondtteiringhe/

MONDTSOENDERE Zie:
- montsoender; montsoener; montsoenre;----/

MONDTSPREKER = sub. voorspreker.
- mediator;
- interesseur;
- Vorsprecher;
- intercessor; mediator;
- defensor; abogado;

vpl.: PvB6/158.

MONDTTEIRINGHE Zie:
- mondkost; mondtcost; mondtkost; ----/

MONICIE; MONITIE = sub. vermaning; aanwijzing; wenk.
- monitio; admonitio;
- admonition; réprimande; exhortation; remontrance; avertissement;
- Ermahnung; warnung;
- admonition; warning;
- amonestación; monición; reprension; admonición; advertimiento; advertencia;

vpl.: T1/382; T2/267; PvB1/1,78.

MONICK Zie:
- moncke;----; moninck; moninckе; monnick; monninck/
- uutgeloopen ----/

MONICSCAP Zie:
- monnicscap;----; moencscap; moncscap; monincscap; munic-scap; muncscap/

MONINCK Zie:
- moncke; monick; ----; monincke monnick; monninck/

MONINCKE Zie:
- moncke; monick; moninck;----; monnick; monninck/

MONINCSCAP Zie:
- monnicscap; monicscap; moencscap; moncscap;----; munic-scap; muncscap/

MONITIE Zie:
- monicie;----/

MONITIE COMMINATOIRE = waarschuwende vermaning.
- monitio;
- exhortation avertante;
- warnende Ermahnung;
- warning admonition;
- amonestación de avisó;

vpl.: Cr2/1242.

MONITIEN Zie:
- brieven van catatien oft ----/

MONITORIUM = sub. schriftelijke aanmaning.
- monitorium;
- exhortation écrite;
- schriftliche Mahnung;
- written exhortation;
- exhortación; excitatión; requerimiento de pago; monitoria;exhortación escrita, por escrito;

vpl.: PvB5/16.

MONNICK Zie:
- moncke; monick; moninck; monincke;----; monninck/

MONNICSCAP; MONICSCAP; MOENCSCAP; MONCSCAP; MONINCSCAP; MUNICSCAP; MUNCSCAP = sub. monnikenstaat.
- res monachica;
- monachisme;
- Mönchschaft;
- monkhood;
- estado monástico ;

vpl.: T2/223.

MONNINCK Zie:
- moncke; monick; moninck; monincke; monnick;----/

MONNOYE Zie:
- muntbriefkens geseijt billets de---/

MONOPOLIE Zie:
- monopolium;----/

MONOPOLIE MAECKEN = alleenhandel maken.
- monopolium facere;
- faire monopole;
- Alleinhandel machen;
- to make monopoly;
- monopolizar; hacer monopolio;

vpl.: Cr2/1012.

MONOPOLIEN Zie:
- secrete ----/

MONOPOLIUM; MONOPOLIE = sub. 1.recht om bedrijf of handel alleen te drijven; fig. recht om als enige te handelen 2.samenspanning tot loonsverhoging.
- 1.monopolium 2.conspiratio; conjuratio, pro accessione, exaggeratione, mercedis;
- 1.monopole 2.conspiration pour une augmentation de salaire;
- 1.Monopol 2.Verschwörung zur Lohnerhöhung;
- 1.monopoly 2.plot for rise in wages;
- 1.monopolio 2.conspiración para conseguir un aumento de sueldo;

vpl.: PB/III/393; B1/EE/1; PB1/300; T1/188; T2/371.

MONOS = adi. alleen.
- solus; solitarius; unus;
- seul;
- allein;
- alone;
- solo;

vpl.: T2/55.

MONSTER Zie:
- monsteringhe;----; munster/

MONSTERINGHE; MONSTER; MUNSTER = sub. werving; lichting.
- delectus; recensio militum;
- recrutement;
- Aushebung; Rekrutierung;
- engagement;
- alistamiento; leva; recluta;

vpl.: C1/206.

MONSTRE Zie:
- staele oft ----/

MONT Zie:
- cussen aen den ----/

MONT; MOND; MUNT = sub. ovenmond; hoeveelheid stenen die in één keer in één steenovenkamer gebakken kunnen worden.
- foramen fornacis; os fornacis; rictus fornacis;
- quantité de briques qui d'une seule fois pouvaient être cuites sans le four à briques;

- Quantität von Steinen die in einem Mal in einem Ziegelofen gebacken werden konnten; Ofenmund;
- kilnopening; kilnentrance; quantity of bricks that can be baked in one go in the furnace;
- cantidad de ladrillos que de una sola vez podían ser fabricados en el ladrillal;

vpl.: DKB 48.

MONT OFT HEERT = taut. ovenruimte.
- spatium furni;
- capacité d'un four;
- Ofenraum;
- capacity of an oven;
- capacidad de horno;

vpl.: PB/II/70.

MONT STEEN = hoeveelheid van 8000 stenen zoveel als opgetast konden worden in één kamer van de steen-ringoven en door de mont of opening konden uitgehaald worden nadat de stenen gebakken waren.
- copia 8000 laterum quae poterat acervari in lateraria;
- quantité de briques formant la charge d'une chambre d'un four à briques;
- ein Quantum von 8000 Steinen soviel wie in einem Zimmer zom Ziegelofen aufgeschichtet und nachdem sie gebrennt waren durch die Oeffnung herausgeholt werden konnten ;
- a quantity of 8000 bricks that could be stacked in one room of a brickkiln;
- cantidad de ladrillos que cabían en un horno de un ladrillar;

vpl.: DKB 17 .

MONTANT = sub. bedrag; beloop ener rekening.
- summa;
- montant; somme; total; chiffre;
- Gesamtbetrag einer Rechnung;
- amount; total of a bill;
- cantidad; suma; importe; cuantía;

vpl.: LPS 108.

MONTBAER Zie:
- mombaere; mombare; momber; momboir; mombere; momberie; moomboor; mombaer;----;montbair; montber; montboor; montbore; mamboir; mommer; manboor; momboor/

MONTBAIR Zie :
- mombaere; mombare; momber; momboir; mombere; momberie; moomboor; mombaer; montbaer;

----; montber; montboor; montbore; mamboir; mommer; manboor; momboor/

MONTBER Zie:
- mombaere; mombare; momber; momboir; mombere; momberie; moomboor; mombaer; montbaer; montbair;----; montboor;montbore; mamboir; mommer; manboor; momboor/

MONTBOOR Zie:
- mombaere; mombare; momber; momboir; mombere; momberie; moomboor; mombaer; montbaer; montbair; montber;----; montbore; mamboir; mommer; manboor; momboor/

MONTBORE Zie:
- mombaere; mombare; momber; momboir; mombere; momberie; moomboor; mombaer; montbaer; montbair; montber; montboor; ----; mamboir; mommer; manboor; momboor/

MONTCOST; MONTCOSTEN;MONTKOST= sub. mondkost; voedsel voor een of twee maaltijden; menage; levensmiddelen.
- victus; esculenta et poculenta;
- vivres pour un ou deux jours; provisions;
- Mundvorrat für einen Tag oder zwei; Lebensmittel;
- provision, for one or two meals; victuals; foodstuffs;
- víveres para uno o dos días; alimentos; municiones de boca; subsistencias;

vpl.: T1/461; C1/83; LPS 117.

MONTCOSTEN Zie:
- bevrijen van hanteringhe van ----/
- jaerlijcke ----/
- montcost;----; montkost/

MONTEEREN Zie:
- monteren;----/

MONTEERENDE = ppr. belopende; bedragende.
- efficio III; ingravesco III;
- se monter à; s'élever à;
- betragen; sich belaufen auf;
- amount; total;
- ascender a; ser de; sumar; montar; importar;

vpl.: DVB 75.

MONTENAER Zie:
- munter; muntmeester; muntmeestere; muntenaer;----; muntere; monter/

MONTER Zie:
- munter; muntmeester; muntmeestere; muntenaer; montenaer; muntere;----/

MONTEREN; MONTEEREN = te paard stijgen.
- conscendere equum;
- monter à cheval;
- aufs Pferd steigen;
- mount a horse;
- montar a caballo;

vpl.: PB/IV/89.

MONTES Zie:
- ultra mare et ----/

MONTKOST Zie:
- montcost; montcosten;----/

MONTOUWE; MONTREYE = sub. wegwijzer.
- palus significans; significator viae;
- poteau indicateur; signalisation;
- Wegweiser;
- signpost;
- pilar itinerario; mojóu;

vpl.: PB/III/127,590.

MONTREYE Zie:
- montouwe;----/

MONTSOENDER; MONTSOENER; MONTSOENRE; MONDTSOENDERE = sub.1. de persoon die bevoegd is als beledigde partij van de misdadiger gezoend te worden als teken van verzoening cq.degene dus die de vredeskus ontvangt van de dader van de manslag. 2.vertegenwoordiger van de familie van de verslagene; dit was ofwel de oudste zoon van de verslagene; ofwel de oudste broer of ook wel de vader en ook wel de bloedverwant die de verslagene het naast verwant is, Antwerpen. 3. Verzoener.
- 1.persona, qui peritus est ut pars offensa osculari ut signum placationis 2.repraesentator familiae victimae, Antverpia 3. reconciliator;
- 1.le représentant de la famille d'u d'une victime lequel reçoit le baiser de paix du coupable de l'homocide, 2.représentant de la famille d'une victime c.a.d. le fils aîné ou le frère aîné ou le père ou le parent le plus proche de la victime, Anvers 3.reconciliateur;
- 1.die Person die zuständig ist als beleidigte Partei des Verbrechers geküsst zu werden als Zeichen von Versöhnung, 2+3 Versöhner;
- 1.the person who as insulted party is qualified to be kissed as

sign of reconciliation 2+3 conciliator;
- el que está autorizado de ser besado como parte injuriada como señal de reconciliación 2. representante de los parientes de un vencido 3. reconsiliador;
vpl.: C1/393,599; Lo4/842; Lo6/382.

MONTSOENDERE Zie:
- montsoender; montsoener;montsoenre;----/

MONTSOENER Zie:
- montsoender;----; montsoenre; mondtsoendere/

MONTSOENRE Zie:
- montsoender; montsoener;----; mondtsoendere/

MONTUERPEERD = rijpaard.
- equus ad equitandum idoneus;
- cheval de selle;
- Reitpferd;
- horse;
- caballo de silla;
vpl.: PvB5/387.

MONTURE = rijdier.
- jumentum;
- monture;
- Reittier;
- ridinganimal;
- montura; cabalgadura;
vpl.: PB/IV/89.

MOOCKEN = sub.pl. darmen.
- intestina;
- des intestins;
- Gedärm;
- intestines;
- intestinos;
vpl.: C1/262.

MOOLE Zie:
- molenstadt; molestadt; moelenstadt; molenstede; moelen stede;----; molenstal; molenstat; mollen; muelen/

MOOLENHOF = sub. molenhof.
- solum molaris; villa molaris;
- terre qui appartient au moulin;
- Grund, bei der Mühle gehörend;
- millyard;
- solar perteneciente a un molino;
vpl.: DVB 10.

MOOLENMEESTER Zie:
- molenslaeger; molenslagher; molenmeester;----/

MOOLNE Zie:
- moelene; mole; moele; molle; molene;----; molen; molne;muelne; muelen; meulen; mulen; molenen/

MOOLNER Zie:
- molenman; molre; molder; moelder; meulder; molenaer; muelenaer;----; molner; mulner;muldener; graenmolder; mulder; molnaer; moelnare; meulder; meulenaer; muldenaer;/

MOOMBOOR Zie:
- mombaere; mombare; momber; momboir; mombere; momberie;----; mombaer; montbaer;montbair; montber; montboor; montbore; mamboir; mommer; manboor; momboor/

MOORDAET Zie:
- saisinaet oft ghedelibereerde ----/

MOORDENARE Zie:
- moerdener; mordenare; ----; mordenaer; mordere; mordare; morderer; moorder/

MOORDER Zie:
- moerdener; mordenare; moordenare; mordenaer; mordere; mordare; morderer;----/

MOORTBRANDER; MORTBERNER; MORTBARNE R; MORTBRANDER = sub. brandstichter met het bijgaande doe l om te vermoorden.
- incendiarius; incendii auctor;
- incendiaire avec le but d'assassiner; brûleur;
- Brandstifter mit der Absicht zu mörden;
- murderous incendiary; fire-raiser; incendiary;
- incendiario con la intención anexa de matar a uno;
vpl.: C1/387; T1/130; Lo4/772; PB/IV/390; PvB1/191.

MOORTBRANDT; MORTBRANT = sub. brandstichting.
- incendium violentum;
- crome d'incendiaire; incendie volontaire;
- Brandstiftung;
- arson; fire-raising; incendiarism;
- incendio intencionado; quema;
vpl.: T1/167.

MOORTDAET Zie:
- moerde; morddaet; mordaet; mortdaet;----/

MOORW Zie:
- morwe; moruw; morv; muerw;----; muerv; marev; meurv; merv; meurw; mor/

MOR Zie:
- morwe; moruw; morv;muerw;

moorw; muerv; marev; meurv; merv; meurw;----/

MORA Zie:
- in ---- blijven/
- periculum in ----/

MORATOIR = sub. verzuim.
- omissio;
- omission;
- Versäumnis;
- omission;
- moratoria;

vpl.: PvB6/479.

MORBOES Zie:
- ongans oft ----/

MORBOES = adi. ziekelijk.
- aeger; infirmus; morbidus;
- maladif;
- kränklich;
- morbid;
- morboso;

vpl.: T2/70.

MORDAET Zie:
- moerde; morddaet;----; mortdaet; moortda et/

MORDARE Zie:
- moerdener; mordenare; moordenare; mordenaer; mordere; ----; morderer; moorder/

MORDDAET Zie:
- moerde;----; mordaet; mortdaet moortdaet/

MORDENARE Zie:
- moerdener;----; moordenare; mordenaer; mordere; mordare; morderer; moorder/

MORDERE Zie:
- moerdener; mordenare; moordenare; mordenaer;----; mordare; morderer; moorder/

MORDERER Zie:
- moerdener; mordenare; moordenare; mordenaer; mordere; mordare;----; moorder/

MORE SOLITO = volgens oud, algemeen gebruik.
- suivant l'usage;
- nach alten Brauch;
- in accordance with the old custom;
- según uso corriente;

vpl.:

MORGEN Zie:
- mergen;----/
- schiere oft ----/

MORGENSLAGH OFT REVEILLE MATIN = taut. klokgelui dat de ochtend inluidde.
- sonitus campanarum; qui matutinam insonabat;
- sonnerie du matin;
- Glockengeläute das den Morgen einläutete;
- bell-ringing that rang in the morning;
- toque de campanas anunciador la mañana;

vpl.: C1/571.

MORGHENSPRAECKE = sub.1. rechtszitting van gewone zaken van de rechters van de Lakenhal te Antwerpen gehouden iedere maandag in de voormiddag. 2. Gildevergadering.
- 1.colloquium matutinum; dies iuridicus matutinus 2. congressus collegii;
- 1.audience des affaires communes des juges à la halle aux draps tenue à Anvers chaque lundi 2. séance d'une corporation ou gulde;
- 1.Gerichtssitzung am Montagmorgen 2. Zunftversammlung am Vormittag;
- 1.court-session on Monday-morning 2. guild-meeting in the morning;
- 1.sesión judicial de las causas ordinarias de los jueces del mercado de paños, de Amberes 2. reunión de un gremio;

vpl.: Lo3/28; C1/379.

MORGENTAL Zie:
- mergentale;----/

MORTBARNER Zie:
- moortbrander; mortberner;----; mortbrander/

MORTBE RNER Zie:
- moortbrander;----; mortbarner; mortbrander/

MORTBRANDER Zie:
- moortbrander; mortberner; mortbarner;----/

MORTBRANT Zie:
- moortbrandt;----/

MORTDAET Zie:
- moerde; morddaet; mordaet; ----; moortdaet/

MORTEMAIN Zie:
- recht van ---- oft besten pandt/

MORTEMAIN(E) = sub. dode hand.
- manus mortis;
- mainmorte;
- tote Hand;
- dead hand;
- mano muerte;

vpl.: PB/III/292.

MORTEMAIN OFTE GERECHTICHEYT VAN DEN BESTEN PAND =

taut. recht van de dode hand.
- jus manus mortuae;
- droit de la main morte;
- Recht des toten Handes;
- right of the dead hand;
- derecho de manos muertas;

vpl.: Cr2/1013/17.

MORTIER; MORTOER = sub.hom. 1.ketel 2. vijzel.
- 1.ahenum 2.mortuarium;
- 1.chaudière 2. mortier;
- 1.Kessel 2.Mörser;
- 1.kettle 2.mortar;
- 1.caldera 2.almirez; mortero;

vpl.: C1/476.

MORTIS Zie:
- donatio ---- causa/
- in pericolo ----/

MORTOER Zie:
- mortier;----/

MORTOE R METTEN STAMPERE = vijzel cq. mortier met stamper.
- mortarium cum manus mortarii;
- mortier avec pilon;
- Mörser mit Stössel;
- mortar with pestel;
- mortero con mano de mortero;

vpl.: C1/431; Lo1/636; Lo3/180.

MORU Zie:
- morwe; moruw;----; muerw; moorw; muerv; merv; meurw; mor/

MORUW Zie:
- morwe;----; moru; muerw; moorw; muerv; marev; meurv; merv; meurw; mor /

MORWE; MORUW; MORV;MUERW; MOORW; MUERV; MAREV;MEURV; MERV; MEURW; MOR = week; zacht.
- mitis; mollis; tener;
- léger; tendre; mou;
- weich;
- soft; tender;
- muelle; fofo; tenue;

vpl.: C1/155.

MORWE HOUT = zacht hout.
- lignum lene;
- bois tendre;
- weiches Holz;
- soft timber;
- madera tierna;

vpl.: Cu1/16.

MOSCAET Zie:
- musquade; muscaet;----; muscaetnote/

MOSEMEIJERSCHAP Zie:
- recht van de ---- en mestkarre/

MOSIERGATEN Zie:
- musiergaers; musiergaters;----/

MOSIERGATEN OFT FREIJTEN = beeren; schoormuur of schietgaten; muuropening.
- anteris aut fenestrae obliquae; foramen in muro; erisma; enteria;
- contreforts ou des meurtrières; frette ou trou de masure;
- Stützmauern oder Schiesslöcher; Tragmauer oder Mauerlücke; Strebepfeiler;
- buttresses or loop-holes; wall-opening;
- botareles o troneras; contrafuerte o apertura en un muro;

vpl.: Lo1/252; Lo5/232; C1/228.

MOSTAERT; MOESTAERT; MOSTART; MOSTERT = sub. mosterd.
- sinapis; sinapium;
- moutarde; sénevé;
- Senf;
- mustard;
- mostaza;

vpl.: C1/324.

MOSTAERTACCIJSE = sub. verbruiksbelasting op mosterd.
- tributum consumptionis in sinapi;
- impôt sur consommation de moutarde;
- Verbrauchssteuer auf Senf;
- consumption tax on mustard;
- impuestos de consumo de mostaza;

vpl.: Cr2/1339.

MOSTAERTMEULEN; MOSTAERTMOLEN; MOSTAERTQUERNE = sub. mosterdmolen.
- molae sinapi;
- moulin à moutarde;
- Senfmühle;
- mustard-mill;
- molino de mostaza;

vpl.: C1/430;735; Lo5/398.

MOSTAERTMOLEN Zie:
- mostaertmeulen;----; mostaertquerne/

MOSTAERTPOT Zie:
- tennen ----/

MOSTAERTPOT; MOESTAERTPOT MOSTARTPOT; MOSTERTPOT = sub. mosterdpot.
- theca sinapis;
- moutardier;
- Senftopf;
- mustardpot;
- mostacera;

vpl.: C1/620; Lo3/182.

MOSTAERTQUERNE Zie:
- mostaertmeulen; mostaertmolen; ----/

MOSTAERTSAET; MOESTAERTSAET; MOSTARTSAET; MOSTERTSAET = sub. mosterdzaad.
- granum sinapis;
- moutarde; sénevé;
- Senfsamen;
- mustard seed;
- grano de mostaza; semilla de mostaza;

vpl.: PB/III/294.

MOSTART Zie:
- mostaert; moestaert;----; mostert/

MOSTARTPOT Zie:
- mostaertpot; moestaertpot;----; mostertpot/

MOSTARTSAET Zie:
- mostaertsaet; moestaertsaet; ----; mostertsaet/

MOSTERT Zie:
- mostaert; moestaert; mostart; ----/

MOSTERTPOT Zie:
- mostaertpot; moestaertpot; mostartpot;----/

MOSTERTSAET Zie:
- mostaertsaet; moestaertsaet; mostartsaet;----/

MOTE = sub. ophoging.
- tumulus;
- modillon;
- Erhöhung vom Boden;
- heighth;
- levantamiento; cápsula con pólvora;

vpl.: C1/183.

MOTEN Zie:
- moeten;----; mueten/

MOTOEN Zie:
- mottoen; ----; mattoen/

MOTTOEN Zie:
- vilvoirtschen ----/

MOTTOEN; MOTOEN; MATTOEN = sub. gouden munt versierd met het Lam Gods.
- nummus aureus ornatus Agno Dei;
- mouton, monnaie d'or ornée avec l'agneau de Dieu;
- goldene Münze mit dem Bildnis des Gotteslammes;
- golden coin with effigy of the lamb of God;
- nombre de una moneda aurea ornada con el cordero de Dios;

vpl.: C3/180.

MOUCHE TEEREN; MOUCHETEREN = vb. met nopjes bedrukken.
- maculis distincto l;
- moucheter;
- mit Noppen bedrücken;
- printed cotton;
- imprimar telas; estampar telas;

vpl.: PB/II/56.

MOUCHOIR Zie:
- bidet ende ----/

MOUD Zie:
- mout;----; ,olt; malt; moult/

MOULEREN = vb. vormen.
- formare;
- mouler;
- bilden;
- mould;
- moldear o modelar;

vpl.: PvB8/48.

MOULT Zie:
- mout; moud; molt; malt;----/

MOUREN; MOEREN = sub.pl. venen moeren, landstreek waar veen en moeras voorkomt.
- terra paludosa; terra palustris;
- marais; marécage; marais tourbeux;
- Moor; Torfmoor;
- bog-land; peat-land; peat-marsh peat-moor;
- terreno pantanosa; pantano;

vpl.: BVB 186.

MOUT Zie:
- sister ---- Brussel/

MOUT; MOUD; MOLT; MALT; MOULT = voorgekiemd koren en daarna gedroogd om er bier van te brouwen.
- hordeum madidum;
- malt;
- vorgekeimtes Getreide und nachher getrocknet um davon Bier zu brauen;
- malt, pre-germinated corn and afterwards dried to brew beer of it;
- malta;

vpl.: C1/14,203,577.

MOUTKERVER = sub.1.hij die mout maakt 2.beambte die de accijns berekent op gekiemde gerst om bier van te brouwen, Brussel.
- qui facit hordeum madefactum quod germinavit; deinde cum ligulis enatis torretur, 2. minister qui calculat tributum in hordeo germinato; Bruselae;
- 1.fabricant de malt, 2. fonctionnaire qui calculait l'accise sur l'orge germée pour le brassage de la bière;Bruxelles;

1.Mälzer; Malzmacher, 2. Beamter der die Akzise berechnet auf gekeimten Gerste um davon Bier zu brauen; Brussel;
- 1.maltster; one who makes malt 2.official that calculated the tax on the germinated barley for the brew of beer; Brussels;
- 1.el que tranforma la cebada en malta 2.empleado qui calcula derechos de consumo de cebada mondada para hacer cervaza; Bruselas;

vpl.: C1/203; PB/IV/266.

MOUVEREN = vb. bewegen (tot iets) in beweging brengen; opwerpen.
- moveo II;
- mouvoir; entreprendre;
- bewegen ;
- move;
- mover;

vpl.: PvB1/523.

MOUWE; MAUWE; MOWE; MUWE= sub. mouw.
- manica;
- manche;
- Aermel;
- sleeve;
- manga;

vpl.: C1/431.

MOVEEREN Zie:
- moveren ;----/

MOVEERENDE = vb.ppr. bewegende
- permoveo II; adhortor I; adduco III ;
- induire;
- bewegen; veranlassen;
- move; induce;
- inducir;

vpl.: DVB 16,72.

MOVEMENT = sub. beweging.
- motus;
- mouvement;
- Bewegung;
- movement;
- movimiento;

vpl.: PB/III/359.

MOVEREN Zie:
- porren ende ----/
- questie ----/
- rueren oft ----/
- ter contrariën ----/
- zich contrariën ----/

MOVEREN; MOVEEREN = vb. 1.in beweging brengen of zetten; bewegen roeren 2. ontslaan; beginnen.
- 1.moveo II; 2.orior IV;
- 1.mouvoir; mettre en mouvement porter á decidera 2. (se) produire;

- 1. bewegen 2. entstehen;
- 1.move; set in motion; affect 2. come into existence;
- 1.mover; poner en movimiento; commover poner en marcha; 2. originarse;

vpl.: DVB 18; PvB1/307; B1/Pl. Pr./42; PB/II/254.

MOWE Zie:
- mouwe; mauwe;----; muwe/

MOYE Zie:
- moeije;----; muye; moije; moei; maje; maja; moeye/

MOYELIJCK Zie:
- voorder ---- vallen/

MOYELYCKHEDEN Zie:
- quellinghen ende ----/

MOYEN Zie:
- creyten oft ----/
- moeyen;----/
- moyene; moeyen;----/

MOYENE; MOEYEN; MOYEN = vb. kwellen.
- vexo I;
- tourmenter;
- quälen ;
- vex;
- martirizar;

vpl.: PvB1/130.

MOYENISSE Zie:
- belet oft ----/
- beletsel, incommoditeyt oft ----/
- moeijenisse; moeyenisse; mogenisse;----; moetenisse; moyte; moeytenisse; moeyte; moeyssel; moysel; moeysel; moeijte;moetsell; beletsel; belet; commer; hinder; letsel; stoot; kommer; comer; cummer; comber/

MOYER; MOUR; MOER = moeras; modder; veen; moer.
- palus; lutum; palus bituminosa;
- marais; marécage; bone; tourbière;
- Sumpf; Moor; Schlamm; Torfmoor;
- morass; marsh; mud; bog;
- pantano; pantanal; lodo; barro; turbera;

vpl.: Cr2/1013/22; BVB 189; B1/139,140.

MOYERKERRE = sub. vuilnisophaalwagen.
- carrus cloacae;
- tombereau à ordures;
- Müllkarren;
- dust-cart;
- carro de la basura; chirrión de la basura;

vpl.: PB/III/158.

MOYSEL Zie:
- moeijenisse; moeyenisse; mogenisse; moyenisse; moetenisse; moyte; moeytenisse; moeyte; moeyssel;----; moeysel; moeijte; moetsell; beletsel; belet; commer; hinder; letsel; stoot; kommer; comer; cummer; comber/

MOYTE Zie:
- moeijenisse; moeyenisse; mogenisse; moyenisse; moetenisse; ----; moeytenisse; moeyte; moeyssel; moysel; moeysel; moeijte; moetsell; beletsel; belet; commer; hinder; letsel; stoot; kommer; comer; cummer; comber/

MOYTEN Zie:
- costen ende ----/
- 's heeren bester leechden oft ----/

MOYTERIE Zie:
- muterije ; mutinerye; muyterie; meuterie;----; mutinerie; muyterije; muytinge; moyterije/
- sedicie ende ----/

MOYTERIJE Zie:
- muterije; mutinerye; muyterie; meu terie; moyterie; mutinerie; muyterije; muytinge;----/

MOYTMAKERE Zie:
- muytmaecker;----; muytenaer; muytemaker; meutemaker; meutenaer; meeutenaer/

MUDDE Zie:
- Bossche ----/
- Eindhovense ----/
- Lovensche;----/
- Oirschots ----/
- Peels ----/

MUDDE ANTWERPS = graanmaat gelijk aan 3 viertelen Antwerps of 4 sisters Brussels of 3,5 viertelen Brussels; in metriek stelsel ca. 46 2/3 kg.
- mensura capacitatis;
- muid;
- Getreidemasz;
- corn measure;
- medida de granos;

vpl.: C1/237.

MUDDE GHENDTS = graanmaat van Gent, gelijk aan 12 halfters of 6 zakken van Gent of 13 sisteren van Brussel; in metriek stelsel 151 2/3 kg.
- men sura capacitatis;
- muid de Gand;
- Getreidemasz von Gent;
- corn measure of Ghent;

- medida de cereales de Gante;

vpl.: C1/238.

MUDDE GRAEN, BRUSSEL =graanmaat gelijk aan 108 gelten of stoopen of 6 sisteren.
- mensura frumenti aequa circa ducentis sedecim binis sextariis;
- muid de blé;
- Getreidemasz;
- corn measure;
- medida de trigo, de granos;

vpl.: C1/234.

MUDDE KOLEN, BRUSSEL = kolenmaat, gelijk aan 6 sisteren haver.
- mensura carbonum, aequa circa ducentis viginti octo binis sextariis;
- muid de charons;
- Kohlenmasz;
- coalmeasure;
- medida de carbón, de piedra;

vpl.: C1/235.

MUDDE LOVENS = graanmaat, gelijk aan 8 halfters Lovens of 4 sisters Brussels of 3 viertelen Brussels; in metriek stelsel ca. 46 2/3 kg.
- mensura capacitatis;
- muid;
- Getreidemasz;
- corn measure;
- medida de cereales;

vpl.: C1/237.

MUDDE NIJVELS = graan- en vloeistofmaat van Nijvel, gelijk aan 6 sisteren of rasiers, 12 vaten; 24 viendelen; 48 francquetten of 96 pinten van Nijvel of 5 sisters van Brussel; in metriek stelsel 58 1/3 kg.of 58 1/3 l.
- mensura capacitatis et liquoris;
- muid de Nivelles;
- Getreide- und Flüssigkeitmasz von Nijvel;
- corn- and liquid measure of Nijvel;
- medida de granos y liquido de Nijvel;

vpl.: C1/238.

MUDDE; ROGGE OFT TERWE BRUSSEL = mud rogge of tarwe, gelijk aan 6 sisters of 108 gelten, in metriek stelsel 70 kg.
- mensura capacitatis;
- muid de seigle ou froment;
- Hektoliter Roggen oder Weizen 70 kg.
- hectilitre tye or wheat, 70 kg.
- hectolitro de cemteno o trigo;

vpl.: C1/237.

MUDDE YSSCHERS = graan- en vloeistofmaat van Overijssche, ge lijk

aan 12 molenvaten of 6 halfters of sisters van Overijssche of 4 sisters van Brussel; in metriek stelsel ca. 46 2/3 kg. of 46 2/3 l.
- mensura capacitatis et liquoris;
- muid d'Isque;
- Getreide- und Flüssigkeitma sz;
- corn- and liquid-measure;
- medida de cereales y liquido de Overijssche;

vpl.: C1/238.

MUDDE ZEMELEN, BRUSSEL = zemelenmaat gelijk aan die van haver of evene, ofwel 109 gelten.
- mensura furfurum, aequa mensurae avenae aut aequo, aut duodeviginti et ducentis binis sextariis;
- muid du son;
- Kleiemasz;
- bran measure;
- medida de salvado;

vpl.: C1/235.

MUDTSAERDE; MUTSAERT;MUTSERT; MUTSER = sub. takkenbos.
- sarmentorum fascis;
- fagot;
- Reisigbündel;
- faggot;
- haz de lena; fogote; gavilla de sarmientos;

vpl.: PB/III/191; C1/572; PB/II/117; DVB 102.

MUDTSAERT ENDE HEIJTSEL, BRUSSEL = takkenbos; hout ter lengte van 11 palmen of ca. 100 cm. dik 6 palmen of 54 cm.
- fasces sarmentorum;
- fagot;
- Hoz mit einer Länge von ungefähr 100 cm.
- timber with a length of about 100 cm.; faggots;
- haz de leña;

vpl.: C1/236.

MUDTSCHE LUYDEN, KUERMOIDTSCHE LUYDEN = lastige lieden.
- lonsines molesti;
- personnes onéreuses;
- lästige Leute;
- troublesome people;
- gente molesta;

vpl.: Cr2/973.

MUEGENTHEIT Zie:
- mogentheyt;----/

MUEKEN = sub. landmaat in Audenaerde.
- mensura in Audenaerde;
- mesure de terre à Audenarde;
- Landmasz in Oudenaerde;
- land measure in Oudenaerde;

-

vpl.: C1/231.

MUEL Zie:
- muyl; muul;----/

MUELEN Zie:
- moelene; mole; moele; molle; molene; moolne; molen; molne; muelne;----; meulen; mulen; molenen/

MUELEN Zie:
- molenstadt; molestadt; moelenstadt; molenstede; moelenstede; molenstal; molenstat;----; mollen; moole/

MUELENAER Zie:
- molenman; molre; molder; moelder; meulder; molenaer;----; moolner; molner; mulner; muldener; graenmolder; mulder; molnaer; moelnare; meulder; meulenaer; muldenaer/

MUELENRADT Zie:
- meulenrat; molenradt; molenraidt; molenrat;----; raade; raad; raed; rade/

MUELNE Zie:
- moelene; mole; moele; molle; molene; moolne; molen; molne; ----; muelen; meulen; mulen; molenen/

MUER Zie:
- de snede van den ----/
- in den eijghen ---- van d'andere mogen varen/
- nagel,---- ende erdvast/
- oprijsen van den ----/
- voets oft steenedicke ----/

MUER OFF GELYNDT = taut.muur.
- murus;
- mur;
- Mauer;
- wall;
- pared; muro; tapia;

vpl.: B1/43; C2/889.

MUER OFT WANT = taut. muur.
- murus;
- mur;
- Mauer;
- wall;
- pared;

vpl.: Lo5/54.

MUER OFTE WANDT OFTE SULLINGHE = taut. muur.
- murus; paries; maceria;
- mur; muraille;
- Mauer; Sulle-Schwelle;
- wall;
- muro; muralla; pares; tapia;

vpl.: C1/230; T1/120.

MUE

MUER, WANDT OFT GHEVEL =taut. muur.
- murus;
- muraille; paroi ou pignon;
- Mauer;
- wall;
- muro; pared;

vpl.: C1/181.

MUERE Zie:
- ghetoenten ofte ----/
- wande oft ----/

MUERE OCHTE ORDIJSE = muur of paalwerk.
- murus sive pali;
- mur ou palissade;
- Mauer oder Pfahlwerk;
- wall or pallisade;
- muro o empalizada;

vpl.: Lo1/42.

MUEREN Zie:
- ghemeijne ----/

MUEREN OFT CUIJPE = taut. het gebied van een stad omsloten door de stadsmuren.
- territorium civitatis circumclusum muris urbis;
- la cuve ou l'enceinte des murs;
- Gebiet der Stadt umschloszen durch die Stadtmauer;
- territory of a town enclosed by the town-walls;
- territorio de una ciudad encerrado de las murallas;

vpl.: C1/515.

MUERGEMEYNE HUYSEN = adi. twee huizen met een gemeenschappelijke muur.
- habens communem murum;
- deux maisons avec un mur en comun;
- zwei Häuser mit einem gemeinschaftlichen Mauer;
- two houses with a common joint wall;
- dos casas con una pared en común;

vpl.: T1/608.

MUERV Zie:
- morwe; moruw; morv; muerw; moorw;----; marev; meurv; merv; meurw; mor/

MUERVAST Zie:
- nagelvast; eerdevast ofte ----/

MUERW Zie:
- morwe; morv;----; moorw; muerv; marev; meurv; merv; meurw; mor/

MUETEN Zie:
- moeten; moten;----/

MUL

MUETWILLE Zie:
- moetwil; moetwille; moedwille; moitwille;----; moetwil;moetswille;/

MUIJLE Zie:
- meerije oft ----/

MUKE Zie:
- meuken;----; muyke; corenmeucken; pignole/

MULCTE Zie:
- amende oft ----; mulete/
- boete oft ----/

MULCTE; MULETE = sub. boete; geldelijk nadeel; belemmering.
- mulcta; multa; impeditio;
- amende; peine; empêchement;
- Geldstrafe; Schaden; Hindernis;
- fine; financial loss; mulct; impediment; penalty;
- multa; perjuicio; detrimento; desvantaja; estorbo; embarazo;

vpl.: Lo5/336; T1/387; BVB 12; C1/439.

MULCTE ENDE FORFAICTURE = taut. boete.
- mulcta;
- amende;
- Geldstrafe;
- fine;
- multa; pena;

vpl.: PB/III/210.

MULCTEN Zie:
- amenden ende ----/
- poenen ende ----/

MULCTER Zie:
- molster; molter; mulster; multer ----; molchter; molfter/

MULCTEREN = vb. beboeten.
- multo l;
- mettre à l'amende;
- eine Geldstrafe auferlegen;
- fine; mulct;
- multar; imponer una multa;

vpl.: T1/344; PvB1/308.

MULDENAER Zie:
- molenman; molre; molder;moelder; meulder; molenaer; muelenaer; moolner; molner; mulner; muldener; graenmolder; mulder; molnaer; moelnare; meulenaer; ----/

MULDENER Zie:
- molenman; molre; molder;moelder; meulder; molenaer; muelenaer; moolner; molner; mulner; ----; graenmolder; mulder; molnaer; moelnare; meulder; meulenaer; muldenaer/

MUL

MULDER Zie:
- molenman; molre; molder;moelder; meulder; molenaer; muelenaer; moolner; molner; mulner; muldener; graenmolder;----; molnaer; moelnare; meulder; meulenaer; muldenaer;/

MULEN Zie:
- moelene; mole; moele; molle; molene; moolne; molen; molne; muelne; muelen; meulen;----; molenen/

MULETE Zie:
- mulcte oft amende; ----/

MULIER Zie:
- senatus ----/

MULNER Zie:
- molenman; molre; molder; moelder; meulder; molenaer; muelenaer; moolner; molner;----; muldener; graenmolder; mulder; molnaer; moelnare; meulder; meulenaer; muldenaer/

MULS = sub. meekrapbast.
- cortex rubiae;
- écorce de la garance;
- Borke;
- madder-bark;
- cáscara de rubia;

vpl.: PvB1/364.

MULSTER Zie:
- molster; molter;----; multer; mulcter; molchter; molfter/

MULTER Zie:
- molster; molter; mulster;----; mulcter; molchter; molfter/

MULTIPLICACIE; MULTIPLICATIE = sub. herhaling; vermeerdering; vermenigvuldiging.
- multiplicatio;
- récidive; réitération; répétition multiplication;
- Wiederholung; Multiplikation; Vervielfältigung;
- augmentation; repetition; multiplication;
- multiplicación; reiteración; repetición;

vpl.: T1/349; B2/224; C1/287.

MULTIPLICATIE Zie:
- multiplicacie;----/

MULTIPLICEEREN Zie:
- multipliceren;----/

MULTIPLICEREN; MULTIPLICEEREN = vb. vermenigvuldigen; vermeerderen.
- multiplico 1;
- multiplier; augmenter;
- vervielfältigen; vergrößern;

MUN
- multiply; augment;
- multiplicar; aumentar;

vpl.: C1/287; PB/II/389.

MUNCSCAP Zie:
- minnicscap; monicscap; moencscap; moncscap; monincscap; municscap;----/

MUNDERE = sub. bescherming.
- protectio;
- protection;
- Schusz;
- protection;
- protección; amparo;

vpl.: Cr2/1009.

MUNDEREN = vb. veranderen.
- muto 1;
- changer;
- ändern;
- change;
- cambiar; mudar;

vpl.: C1/475.

MUNDICH; MONDICH = adi. meerderjarig.
- extra tutela; maior annis; pubes;
- majeur;
- mündig; volljährig;
- of age;
- mayor de edad;

vpl.: T1/447.

MUNERAEL Zie:
- vegetael oft ----/

MUNICIPAEL Zie:
- recht ----/

MUNICIPALIS Zie:
- ignorantia iuris ----/

MUNIENDA Zie:
- actio in interdicto de ripa ----/

MUNIMENT = sub. bewijsstuk; bewijs.
- literarum testimonium; instrumentum litis; munimentum;
- pièce; document; pièce à conviction; titre; pièce justificative;
- Beweisstück; Urkunde;
- piece of evidence; proof; documentary evidence;
- comprobante; justificativo; documento justificador; pieza probatoria;

vpl.: B1:Pl.RG/21; BVB 15; B2/39; C2/1017; C1/251.

MUNIMENTEN Zie:
- exhibitie van de ----/
- titulen ende ----/

MUNIMENTEN HINC INDE = bewijsstukken van beide kanten.
- litterarum testimonia ab utráque parte;

- pièce justificative de deux côtés;
- Beweisunterlagen von beiden Seiten;
- evidences of both sides;
- comprobantes de ambas partes;

vpl.: MGG 192.

MUNICSCAP Zie:
- monnicscap; monicscap; moencscap; moncscap; monincscap; ----; muncscap/

MUNITEIJT = sub. onschendbaarheid.
- immunitas;
- immunité;
- Unverletzlichkeit;
- inviolability;
- inviolabilidad; inmunidad;

vpl.: Lo5/160.

MUNSTER Zie:
- monsteringhe; monster;----/

MUNT Zie:
- mont; mond;----/

MUNTBRIEFKENS GESEIJT BILLETS DE MONNOYE = dit waren een soort wisselbrieven, gebruikt in Frankrijk, die in de buitenlandse handel geen koers hadden cq. een soort geldwaardig papier, waarvan de waarde door Frankrijk eenzijdig werd bepaald. Bij PL.dd. 3-8-1707 PvB 5/323-326 werd de aanneming daarvan door bankiers, makelaars en notarissen door koning Karel VI van Spanje in zijn rijk verboden op straffe van onwaarde en boete. Bij dd.23-4-1709 werd het voorgaand placcaert vernieuwd en vermeerderd. PvB5/326-329.
- charta publico signo signata;
- billets de monnaie;
- papieren Geld;
- paper money;
- clase de letras de cambio;

vpl.: PvB5/323.

MUNTE Zie:
- brabantsche ----/
- ghecorrumpeerde ende valssche ----/
- goede ende oprechte ----/
- grote ----/
- iemanden in de ---- vanghen/
- in hooghe ----/
- in ---- oft loopenden ghelde/
- in stercke ----/
- koninghs ----/
- loopende ----/
- onser ---- van Vlaenderen/
- quaede ----/
- recht van stellinghe der ----/
- valssche ende ghecorrumpeerde ----/
- veranderingen ende ----/

- vlaemsche ----/
- verhoogde ----/
- wardeyn van den ----/

MUNTEN ; MUYNTEN = vb. geld munten; muntslaan.
- signo I;
- monnayer;
- münzen; ausmünzen;
- mint;
- acuñar; troquelar;

vpl.: T1/465; PvB1/200.

MUNTEN Zie:
- onser ---- van Vlaenderen/
- quaede ----/
- slagen; slaen; sclaen; ----; muynten/
- valschere van den ----/
- veranderingen ende mutacien in der ----/
- vlaemsche ----/
- vrij ----/
- wercluyden van der ----/

MUNTENAER Zie:
- munter; muntmeester; muntmeestere; ----; montenaer; muntere; monter/

MUNTEN DE Zie:
- te ----/

MUNTER Zie:
- valsche ---- oft contrefayter/
- vrij ----/

MUNTER ; MUNTMEESTER; MUNTMEESTERE; MUNTENAER; MONTENAER; MUNTERE; MONTER = muntmeester; hij die munten slaat voor de regering des lands; muntslager; opzichter over de munt.
- monetarius; moneta praepositus; qui nummos cudit regimini patriae; praefectus aerarii;
- monnayeur, c'est à dire lui qui frappe les monnayes pour le gouvernement du pays; directeur de la monnaie;
- Münzmeister, er der Münzen schlagt für die Landesregierung; Münzpräger; Aufseher über die Münze;
- mintmaster, the one who mints the coins for the government of the country; minter; superintendant of the mint;
- acuñador para el gobierno del pais; superintendente de la moneda;

vpl.: Lo1/442; C1/378,517; PvB 1/199; PB/II/97.

MUNTERE Zie:
- munter; muntmeester; muntmeester; muntenaer; montenaer; ----; monter/

MUNTIJSERE; MUNTISER = sub. muntstempel.
- signum nummi;
- coin; poinçon;
- Münzzeichen;
- coin-stamp;
- cuño; troquel;

vpl.: PvB1/201.

MUNTINERIE; MUYTERIE = sub. muiterij.
- seditio;
- mutinerie;
- Meuterei;
- muting;
- motin o sedición;

vpl.: PvB7/109.

MUNTISER Zie:
- muntijsere;----/

MUNTMEESTER Zie:
- munter;----; muntmeestere; muntenaer; montenaer; muntere; monter/

MUNTMEESTER Zie:
- munter; muntmeester;----; muntenaer; montenaer; muntere; monter/

MUNTSLAGHER Zie:
- valsche ----/

MURAGIE Zie:
- stacketsel oft ----/

MURMURACIE; MURMURATIE = sub. gemor; gemopper; klachten.
- fremitus; murmur; querela;
- murmures;
- Gemurre;
- murmuring;
- murmullo; queja; reclamación;

vpl.: T2/205; Lo6/550.

MURMURATIE Zie:
- murmuracie;----/

MURMURATIEN Zie:
- diffidentien ende ----/

MURMUREREN = vb. morren; mopperen.
- murmuro I;
- murmurer;
- mucken; murren;
- grumble; murmur;
- murmurar; refunfunar;

vpl.: Lo6/550; PB/III/226.

MUSCAET Zie:
- musquade;----; moscaet; muscaetnote/

MUSCAETNOTE Zie:
- musquade; muscaet; moscaet; ----/

MUSCATEN Zie:
- noten ----/

MUSGAT = gat in de muur ter grootte van een mus.
- cavum in muro magnum ut passer;
- trou dans le mur de la nature d'un moineau;
- Loch in einer Mauer von der Grösze eines Sperlings;
- hole in a wall with the size of a sparrow;
- agujero de gorrión abertura en un muralla del tamaño de un gorrión;

vpl.: PvB5/572.

MUSIERGAERS Zie:
- freijten oft mosiergaten;----/

MUSIERGAERS; MUSIERGATERS; MOSIERGATEN = sub.pl. schietgaten.
- foramen in mura; erisma; enteria;
- des meurtrières; frettes ou trous de masure;
- Schliesslöcher; Mauerlücke;
- loop-holes; wall-opening;
- trone ras; apertura en un muro;

vpl.: Lo5/232; Lo1/252; C1/228.

MUSIERGATEN Zie:
- freijten oft mosiergaten;----/

MUSIERGATERS Zie:
- musiergaers;----; mosiergaten/

MUSQUADE; MUSCAET; MOSCAET MUSCAETNOTE = sub. muskaatnoot.
- nux moschato;
- noix de muscade;
- Muskatnusz;
- nutmeg;
- nuez moscado;

vpl.: PvB6/98.

MUSQUET Zie:
- lomproer; lontroer; lompe; lonte;----/

MUSQUETIER; MUSQUETTIER = sub. musketdrager; musketier.
- musket gestator; miles cum tela silicis;
- mousquetaire;
- Musketeträger; Mitglied der Einwohnerwehr bewaffnet mit einer Muskete;
- musket-bearer; musketeer;
- mosquetero;

vpl.: PB/II/274; C1/566.

MUSQUETTIER Zie:
- musquetier;----/

MUTABEL = adv. aanstoot gevend. veranderlijk.
- mutabiliter; turpiter; offense; impudenter;
- causant du scandale; changeant; variable;

- Anstosz erregend; veränderlich unbeständig;
- fickle; giving a scandal; inconstant;
- escandalizar; inconstante; variable;

vpl.: T2/114.

MUTACIE = sub. verandering.
- mutatio;
- changement;
- Aenderung;
- alteration; change;
- cambio; mutación; modificación;

vpl.: T2/241,292.

MUTACIE ENDE AFSETTINGE VAN DEN GELDE = taut. waardevermindering van geld.
- diminutio pecuniae;
- déprécíation de l'argent;
- Wertverringerung des Geldes;
- depreciation of money;
- depreciación del dinero;

vpl.: T1/465.

MUTACIEN Zie:
- bij ---- van/

MUTACIEN IN DER MUNTEN ENDE VERANDERINGEN = taut. waardevermindering van geld.
- diminutio pecuniae;
- déprécation de l'argent; changement de valeur;
- Wertverringerung des Geldes;
- depreciation of money ;
- depreciación del dinero;

vpl.: T1/465.

MUTATIE VAN APPELLATIE = verandering van een appel.
- mutatio appellationis;
- mutation d'un appel;
- Aenderung von Appell;
- change of appeal;
- mutación de apelación;

vpl.: PvB1/571.

MUTATIO LIMITUM = verandering cq. wijziging van gronden, grenzen.
- mutatio limitum;
- changement des limites;
- Aenderung der Grenzen;
- change of limits;
- mutación, mudanza, de limites, de fronteras;

vpl.: MGG 155.

MUTEREN Zie:
- veranderen ende ----/

MUTERIE Zie:
- sedicie, seditie ende moyterie; ----/

MUTERIJE; MUTINERYE; MUYTERIE; MEUTERIE; MOYTERIE; MUTINERIE; MUYTERIJE; MUYTINGE;

MOYTERIJE = sub. muiterij; opstand.
- coitio,Kil, conspiratio; seditio;
- insurrection; mutinerie; révolte; séditio;
- Aufstand; Meuterei;
- mutiny; rebellion; sedition;
- amonitamiento; motin; rebelion; sedición; sublevación;

vpl.: T1/169,188; PvB1/477; PvB7/109.

MUTERYE Zie:
- oproerte ende ----/

MUTINATIE = sub. opstand.
- seditio;
- mutinerie;
- Aufstand;
- revolt;
- motin; rebelión;

vpl.: PB/II/258.

MUTINEREN = vb. in opstand komen.
- rebellare;
- se révolter; se mutiner;
- rebellieren;
- come in revolt;
- amotinarse;

vpl.: PB/II/258.

MUTINERIE Zie:
- muterije; mutinerye; muyterie; meuterie; moyterie;----; muyterije; muytinge; moyterije/

MUTINERYE Zie:
- muterije;----; muyterie; meuterie; moyterie; mutinerie; muyterije; muytinge; moyterije/

MUTSAERT Zie:
- mudtsaerde;----; mutsert;mutser/

MUTSER Zie:
- mudtsaerde; mutsaert; mutsert; ----/

MUTSERT Zie:
- mudtsaerde; mutsaert;----; mutser/

MUTUEEL TESTAMENT = wederzijds testament.
- testamentum mutuum;
- testament réciproque;
- gegenseitiges Testament;
- mutual last will;
- testamento recíproco;

vpl.: B2/157.

MUTUEELE; MUTUELLE OBLIGATIE = wederzijdse verplichting; overeenkomst.
- obligatio mutua;
- obligation mutuelle;
- beiderseitige Verpflichtung; Uebereinkunft;
- mutual obligation; agreement;

- mutua obligación; convención; convenió;
  vpl.: LPS 19.

MUTUELEN CONSENTE = zwijgende toestemming.
- consensus tacitus; assensio muta;
- consentement mutuel;
- stillschweigende Zustimmung;
- silent consent;
- consentimiento callado;
  vpl.: C1/244.

MUTUELLE Zie:
- mutueele obligatie;----/

MUTUEREN = vb. lenen aan.
- commodo l; mutuum do l;
- prêter;
- ausleihen; verleihen;
- borrow; lend;
- dar prestado; prestar;
  vpl.: T1/476.

MUTUI Zie:
- actio ----/

MUUL Zie:
- muyl;----; muel/

MUUR Zie:
- invaren in een anders ----/

MUWE Zie:
- mouwe; mauwe; mowe;----/

MUYE Zie:
- moeije; moye; ----; moije;moei; maje; maja; moeye/

MUYKE Zie:
- meuken; muke;----; corenmeucken; pignole/

MUYL; MUUL; MUEL = sub. muilezel.
- mulus;
- mule; mulet;
- Maulesel;
- hinny;
- mula; mulo;
  vpl.: T1/210.

MUYLE Zie:
- meerye oft ----/

MUYNTEN Zie:
- munten;----/
- slagen; slaen; sclaen; munten; ----/

MUYSEMEDEMAN Zie:
- meercenier; meissenier; mercenier; messeniersman; meyssenierman; meyssionierman; meysemedelieden; meysniedenlieden; meyseneyden luden; meyssionierde luden; meisseniede; meiseniede; meisnide; meyseniede; maisnide; mesniede; mesnie;

meysnie; messenie; messeniede; meissemede; mesmede; maysie; meslieden; meinsinede; mislieden meyssenije; maysinede; maisnide; mesgnie; mesnie; maisnada;meissenideman; meissenierman; meysnieman;----; meyssemedeman; mesmedeliede; meyseliede;meysseniede; meisseniede; meisniede; meissemede; mesmede; meysnier/

MUYTE = sub. kooi.
- carcer; cavea; claustra;
- cage;
- Käfig;
- fold; pen;
- jaula;
  vpl.: T1/211.

MUYTEMAKER Zie:
- muytmaecker; muytenaer;----; meutemaker; meutenaer; meeutenaer/

MUYTENAER Zie:
- muytmaecker;----; muytemaker; meutemaker; meutenaer; meeutenaer/

MUYTERIE Zie:
- muterije; mutinerye;----; meuterie; moyterie; mutinerie; muyterije; muytinge; moyterije/

MUYTERIJE Zie:
- muterije; mutinerye; muyterie; meuterie; moyterie; mutinerie; ----; muytinge; moyterije/

MUYTINGE Zie:
- muterije; mutinerye; muyterie; meuterie; moyterie; mutinerie; muyterije;----; moyterije/

MUYTMAECKER; MOYTMAKERE; MUYTENAER; MUYTEMAKER; MEUTEMAKER; MEUTENAER; MEEUTENAER = sub. muiter; oproerkraaier; oproermaker; aanvoerder van opstand.
- seditiosus; factiosus; turbulentus; consionator; turbae ac tumultus; concitator seditionis dux; conjuratus;
- mutin; séditieux; émeuteur; agitateur; fomentateur des troubles; pertubateur;
- Meuterer; Aufwiegler; Aufruhstifter;
- mitineer; preacher of revolt;
- amotinado sebisioso; sublevado agitador alborotador; pertubador revoldedor;
  vpl.: PvB1/552; T1/363,371; PB/II/258.

MUYTMAKER Zie:
- seditieux ende ----/

MYN

MYDE; MYEDE = hom.sub. 1. geschenk; gift; fooi 2. drank.
- 1.donum 2.mulsum;
- 1.cadeau; don; pourboire 2. hydromel; boisson;
- 1.Geschenk; Gift 2. Getränk;
- 1.gift; tip 2.mead;
- 1.don; donación; dádiva; propina 2. bebida;

vpl.: PB/IV/408; PvB1/159; T2/371.

MYERE = sub. hoofdschout.
- maior;
- maieur;
- Hauptschulze;
- chief bailiff;
- alcalde superior;

vpl.: C3/64.

MYLE = mijl.
- leuca;
- lieue;
- Meile;
- mile;
- legua, 5.572 M.; milla 1.852 M.;

vpl.: PB/IV/212.

MYNCKE Zie:
- mincsele; menkenisse; mincsenisse; menkinge; minkinge;menke; minke; mencsel; mincsel; minxel; mutileringe; mincke;----mincte; menke; mencke; minckse1; mincsel/

MYNDER Zie:
- dat ick met ---- handt ghenake/

MYNE OFT PALMSLACH = taut. handslag, bij koop.
- dextra data in mercatura;
- paumee; coup de la main à l'achat;
- Handschlag bei Kauf;
- slap with the hand at purchase;
- palmada en una venta;

vpl.: PB/II/32.

MYNEN, KEERBERRINGHE OFT HOOGHINGHE = afmijnen, kaarsbranding of opbod.
- adjudicare;
- se faire adjuger aux enchéres dégressives;
- öffentlich versteigern;
- to sell buy at a dutch auction;
- comprar en pública subasta; candela encendida; puja;

vpl.: PB/II/32.

MYNEN OFT OPROEPEN = afmijnen op een openbare verkoping zich bij afslag door het roepen van "mijn" tot koper van iets maken of openbaar ten verkoop aanbieden.
- venum do I;

MYT
- faire manquer un achat à quelqu'un en criant: à moi;
- im Abstreich verkaufen; öffentlich feilhalten;
- buy at a dutch auction; offer for sale publicly;
- comprar en pública sabasta;

vpl.: PB/III/304.

MYNLIJCKE COMPOSICIE = minnelijke schikking.
- conventio inter se;
- arrangement à l'amiable ; composition;
- gütlicher Vergleich;
- amicably;
- acuerdo amistoso; acuerdo amidable; composición;

vpl.: T1/480.

MYNNEN DRANCK = sub. liefdesdrank.
- philtrum; poculum amatorium;
- philtre;
- Liebestrank;
- lovedrink; lovepotion;
- bebedizo; filtro amoroso;

vpl.: T1/149.

MYSNIEMAN Zie:
- meercenier; meissenier; mercenier; messeniersman; meyssenierman; meyssionierman; meysemedelieden; meysniedenlieden; meyseneyden luden; meyssionierde luden; meisseniede; meiseniede; meisnide; meyseniede; maisnide; mesniede; mesnie; meysnie; messenie; messeniede; meissemede; mesmede; maysie; meslieden; meinsimede; mislieden; meyssenije; maysinede; maisnide; mesgnie; mesnie; maisnada; meissenideman; meissenierman; meysnieman;----; muysemedeman; meyssemedeman; mesmedeliede; meyseliede; meysseniede; meisseniede;meisniede; meissemede; mesmede; meysnier/

MYTEREN Zie:
- mijteren;----/

ADDENDA

MOORDENAER Zie:
- assasineur oft ----/
- moerderer; mordenare; moordenare;----; mordere; mordare; morderer; moorder/

N

NB.: VINDPLAATS + HABITATIO + LIEU - OU L'ON A TROUVE + FUNDORT + FINDINGPLACE + HABITACION = VPL.

'N ONEERLIJCK HUIJS HOUDEN = 'n huis van ontucht aanhouden.
- lenocinium profiteri; retinere donum stupri;
- tenir une maison de tolérance;
- ein Bordell anhalten;
- keep up a house of ill fame;
- explotar una casa de tolerancia;

vpl.: LO4/70.

NA = praep. na.
- ab; ex; post;
- après;
- nach;
- after;
- después de;

vpl.: ACart 3.

NA DE CIRCUNSTANCIEN ENDE GELEGENTHEYT DER SAKEN = taut. naar omstandigheden.
- secundum circumstantias;
- selon le cas; selon les circonstances;
- Verhältnismässig;
- acoording to circumstances;
- según caigan las pesas; según las circunstancias;

vpl.: T1/425.

NA DE GELIJCKENISSE VAN = sub. naar voorbeeld van.
- similitudo; imago;
- à l'image de;
- nach dem Vorbilde von;
- in imitation of;
- a ajemplo de; a imitación de;

vpl.: T2/59.

NA DEN ETENE = in de namiddag.
- post meridiem;
- après midi;
- im Nachmittag;
- in the afternoon;
- por la tarde; en la tarde;

vpl.: LO 1/28.

NA DEN LEEST = volgens de formule; volgens het model.
- secundum formulam;
- selon la formule; selon le modèle; selon l'exemple;
- nach dem Beispiel; laut der Formel;
- according the formula; according the pattern;
- según la fórmula; según el modelo; según el ejemplo;

vpl.: T1/94.

NA DER NOENEN = namiddag.
- post meridiem;
- après midi;

NA
- Nachmittag;
- afternoon;
- la tarde;

vpl.: LO 1/38.

NA DER SONNE GESCHUT = na zonsondergang opgevangen.
- post obitum solis exceptus;
- arrêter après le coucher du soleil;
- nach Sonnenuntergang aufgefangen;
- catched after sunset;
- cogido después de caido el sol;

vpl.: C1/598.

NA DES OVERLIVIGEN DOET = na de dood van de overledene.
- post mortem mortui;
- après le mort du défunt;
- nach dem Tod des Verstorbenen;
- after the death of the deceased;
- después de la muerte del fallacido;

vpl.: T1/103.

NA DIE DIEF CLOCKE = nadat de laatste klok geluid heeft voor de nacht begint dus voor 12 uur namiddags.
- post campanam furium;
- après la cloche des voleurs;
- nachdem die letzte Glocke geläutet hat vor Anfang der Nacht also vor 12 Uhr Nachmittags;
- after the last bell has rung before the night starts, so before twelve o'clock at night;
- después del último golpe del horario antes de la noche;

vpl.: LO 1/8.

NA EXIGENTIE VAN ZAKEN = als naar bevind van zaken.
- secundum exigentiam rerum;
- d'après l'exigence des circonstances;
- nach Bedürfnis der Umstände;
- as circumstances may require;
- según las circunstancias;

vpl.: Pl. Bra/34; B1.

NA GEDAGTEN = ter gedachtenis; volgens denkwijze van.
- in memoriam; pro mente alicuius;
- comme souvenir; selon la façon de penser;
- zum Gedächtnis; nach Denkart von;
- as a reminder; according to the way of thinking of;
- como recuerdo; según el

- modo de pensar de;
vpl.: ACart 3; MGG 163.

NA HORE MACHT PINEN = zich inspannen tot het uiterste.
- conari ad extremum;
- s'efforcer autant qu'il est en eux;
- sich auszerordentlich anstrengen aus Leibeskräften;
- do one't utmost exert oneself to the utmost of one's power;
- esforzarse al extremo;
vpl.: LO 1/54.

NA HUN (HEN) GENU(E)CHTE(N) = voor hun genoegen.
- ad delectionem suam; ad delectationem esrum (suorum);
- pour leur agrément;
- zu Ihrem Vergnügen; zu Ihrem Gefallen;
- for their pleasure;
- para su goce; para su deleite;
vpl.: LO I/674; 322.

NA MERITE VAN ZAKEN = naar bevind van zaken.
- pro re data; prout se res habet; si res postulabit;
- selon les circomstances; selon l'exigence du cas;
- nach Befinden der Sache; nach Befund der Sache; den Umständen gemäsz;
- according to the state of things; as things are;
- según las circunstancias;
vpl.: Pl.Pr./15.

NA RATE ENDE PORCIE;NAAR PROPORTIE VAN = naar verhouding en deel; in evenredigheid.
- pro rata parte;
- au prorata de la mise; en proportion de;
- pro rata; proportional;
- pro rata; proportionally; in proportion to;
- a prorrata; a prorrateo; segun; conforme; en razón de;
vpl.: T1/623; C1/577/3; 633.

NA RIGEUR VAN RECHTE = volgens de strikte toepassing van het recht.
- secundum rigorem iuris;
- selon le rigeur du droit;
- nach der genauen Anwendung des Rechts;
- according to the precise application of law;
- según el rigor del derecho;
vpl.: T1/557.

NA TALE ENDE WEDERTALE = na hoor en wederhoor.
- post auditionem utrarumque partium;
- après l'entendre les deux parties;
- nachdem beide Parteien gehört worden sind;
- after hearing both sides;
- oir a las dos partes;
vpl.: T1/2.

NAAKINDEREN Zie:
- nakinderen; naekinderen; ----/

NAALD Zie:
- seyl ----/

NAAR ADVENANT; NAVENANT = praep. naar verhouding.
- pro portione; pro proportion; pro rata parte;
- à l'avenant; en proportion; proportionellement;
- proportional; verhältnismässig;
- in proportion; proportionally;
- a proporción; proporcionalmente;
vpl.: ACart 17; ASO 11; MGG 14.

NAAR DATO = na die dag.
- post illum diem;
- après ce jour;
- nach diesem Tag;
- after that day;
- después de ese dia;
vpl.: ASO 17.

NAAR DER SONNEN = na zonsondergang.
- post solis occasum;
- après le coucher du soleil;
- nach Sonnenuntergang;
- after sunset;
- ya el sol puesto;
vpl.: DKB 6; 36.

NAAR DISCRETIE EN GELEGENT HEIJT = in stilte en ter gelegener tijd (bescheidenheid).
- pro modestia et tempore opportuno;
- à discrétion et en temps opportun;
- in Stille und zu gelegener Zeit;
- silently and in due time;
- en discreción y a su debido tiempo;
vpl.: DVB 54.

NAAR EXIGENTIE VAN ZAKEN = naar bevind van zaken, naargelang de zaak zulks eist.

- secundum exigentiam rerum;
- tel que les circonstances le demandent;
- nach Bedürfenis der Angelegenheit;
- as circumstances may require legenheit;
- según las circunstancias;

vpl.: Pl.Bra/11; B1.

NAAR HET EXPIREEREN VAN = na het vervallen van.
- post abolitionem;
- après l'expiration de;
- nach fällig werden;
- after expiration of;
- después del vencimiento de;

vpl.: DDR 4.

NAAR INNEHOUDEN VAN = naar de inhoud van
- pro capacitate;
- selon le contenu de;
- nach dem Inhalt von;
- to the contents of;
- según el contenido de;

vpl.: DVB 84.

NAAR LEENHOFS RECHT VAN BRABANT = naar het geldende recht bij het Hof van Brabant.
- pro iure vigente domo principis Brabantiae;
- d'après le droit coutumier auprès de la cour de Brabant;
- nach dem geltenden Recht beim Gerichtshof von Brabant;
- according to the current law of the court of Brabant;
- según el derecho vigente en la corte de Brabante;

vpl.: DVB 50.

NAARDER = vergrotende trap van naar ter aanduiding van een beweging in de richting van iets. dichterbij; verder.
- propius;
- plus proche que;
- näher;
- closer than; shorter than;
- más cerca que;

vpl.: BKB 5.

NAARSTIGHEID; NERNSTICHEIT; NERNSTICHEYT; NERNSTHEIT; NERNSTICHEIJT = sub. ijver; bekommering; naarstigheid.
- studium; fervor; ardor; diligentia; industria;
- diligence; application; assiduité; activité;
- Fleiss; Eifer;
- ardour; fervour; industry; diligence; zeal;
- diligencia; esmero; aplicación;

oficiosidad; laboriosidad;

vpl.: B1; Pl.Pr/21; T1/311.

NAASTE BLOED ERFT HET GOED = rechtsadag; goederen vererven op de wettige naaste bloedverwant.
- bona succedunt in cognatum proximum legitimum;
- transmettre des biens par héritage au parent légitime le plus proche;
- Güter vererben auf die gesetzlich nächste Verwandte;
- goods are inheried by the legitimate relative;
- adagio judicial; dar bienes en herencia al pariente próximo legítimo;

vpl.: B2/10.

NABEREN Zie:
- aanbelanden ofte nabuijren ----/
- naebuijren; naegeburen; naegebuijren; nagebuuren; naeberen; naebueren; nagebueren; naboren; ----; nabuuren/

NABERHUIJS Zie:
- nairbuerhuijs; nabuurhuijs; nabuerhuijs; naburhuijs; ----/

NABOREN Zie:
- naebuijren; naegeburen; naegebuijren; nagebuuren; naeberen; naebueren; nagebueren; ----; naberen; nabuuren/

NABUER Zie:
- reygenoot; reygenote; reyngenoot; reingenote; reengenote; reegenoot; reingenoot; ringenoot; ringhenoot; regenoot; reghenoot; reengenoot; reijgenoote; reigenoot; ----; nabuur/

NABUER OFT REIJGENOOTE = taut. buurman.
- vicinus;
- voisin;
- Nachbar;
- neighbour;
- vecino;

vpl.: Cr2/1042.

NABUEREN Zie:
- aanbelanden ofte naebuijren (nabuuren; ----; naburen; naberen)/

NABUEREN EN PLOEGERS = taut: buren.
- vicini;

- voisins;
- Nachbar;
- neighbours;
- vecinos;

vpl.: LPS 101.

NABUERHUIJS Zie:
- nairbuerhuijs; nabuurhuijs; ----; naburhuijs; naberhuijs/

NABUREN Zie:
- aanbelanden ofte nabuijren nabuuren; nabueren; naberen; ----/

NABURHUIJS Zie:
- nairbuerhuijs; nabuurhuijs; nabuerhuijs; ----; naberhuijs/

NABUUR Zie:
- reygenoot; reygenote; reyngenoot; reingenote; reengenote; reegenoot; reingenoot; ringenoot; ringhenoot; regenoot; reghenoot; reengenoot; reijgenoote; reigenoot; nabuer; ----/

NABUUREN Zie:
- aanbelanden ofte naebuijren (----; nabueren; naburen; naberen);
- naebuijren; naegeburen; naegebuijren; nagebuuren; naeberen; naebueren; nagebueren; naboren; naberen; ----/

NABUURHUIJS Zie:
- nairbuerhuijs; ----; nabuerhuijs; naburhuijs; naberhuijs/

NACHTCLEET Zie:
- nachtrobe; ----; nachtkerle; nachtskerle; nachtkeerle; nachttabbaert/

NACHTDIEF; NACHTROOVER; NACHTGANGER; NACHTRAVE = sub. dief die 's nachts steelt; nachtbraker.
- fur nocturnus; commissator; nepos; popino; ganeo; potator nocturnus; homo vagus nocturnus;
- voleur de nuit; vouleur nocturne; débauché; coureur de nuit; noctambule;
- Dieb in der Nacht; Nachtschwärmer; Nachtrave;
- thief in the night; tippler; night-reveller; schuremler;
- ladrón nocturno; juerguista nocturno; nocherniego; rondocalles; trasnochador;

vpl.: T2/357, 371.

NACHTE Zie:

- by ---- van geruchte/

NACHTEGAALSVOGELS; NACHTEGAELSVOGELS = sub. pl. zwervers; bedelaars; ongure personen; nachtbrakers.
- grassator; homo vagus; mendicus; vagabundus;
- vagabond; coureur de nuit;
- noctambule; trimardeur;
- Nachtschwärmer;
- night-revellers; tramp; vagabond; wanderer;
- vagabundo; trasnochador; rondacalles; mendigo;

vpl.: DKB 23, 57.

NACHTEGAELSVOGELS Zie:
- nachtegaalsvogels ----/

NACHTELINCMAKER Zie:
- nastelmaecker; nastelincmaker; nestelmaker; ----/

NACHTGANGER Zie:
- nachtdief; nachtroover; ----; nachtrave/

NACHTKEERLE Zie:
- nachtrobe; nachtcleet; nachtkerle; nachtskerle; ----; nachttabbaert/

NACHTKERLE Zie:
- nachtrobe; nachtcleet; ----; nachtskerle; nachtkeerle; nachttabbaert/

NACHTRAST; NACHTRUSTE; NACHTRASTE = sub. nachtrust.
- quies nocturna; somnus;
- repos de nuit; sommeil;
- Nachtruhe;
- night's rest;
- descanso; sueño;

vpl.: T1/84.

NACHTRASTE Zie:
- nachtrast; nachtruste; ----/

NACHTRAVE Zie:
- nachtdief; nachtroover; nachtganger; ----/

NACHTROBE; NACHTCLEET; NACHTKERLE; NACHTSKERLE; NACHTKEERLE; NACHTTABBAERT = sub. nachtgewaad.
- vestimentum nocturnum;
- robe de nuit;
- Nachtgewänder;
- night-clothes;
- ropa de dormir;

vpl.: C1/296.

NACHTRONDER Zie:
- binnen ----; binnen nachtwacht oft ronder/

NACHTROOVER Zie:
- nachtdief; ----; nachtganger; nachtrave/

NACHTRUSTE Zie:
- nachtrast; ----; nachtraste/

NACHTSCHOT; NACHTSCHUTTINGE; NACHTSCHOTINGE = sub. opvang van beesten gedurende de nacht.
- colligo III; pecorum in noctem;
- arrestation de nuit de bêtes;
- fangen und einsperren der Tiere während der Nacht;
- night-pound;
- aprhensión de granado durante la noche;

vpl.: LO 7/280.

NACHTSCHOTINGE Zie:
- nachtschot; nachtschuttinge; ----/

NACHTSCHUTTINGE Zie:
- nachtschot; ----; nachtschotinge/

NACHTSKERLE Zie:
- nachtrobe; nachtcleet; nachtkerle; ----; nachtkeerle; nachttabbaert/

NACHTTABBAERT Zie:
- nachtrobe; nachtcleet; nachtkerle; nachtskerle; nachtkeerle; ----/

NACHTTIRAS = sub. sleepnet voor nachtelijke vogelvangst.
- rete trahens pro captura nocturna;
- traîmeau pour la chasse nocturne aux oiseaux;
- Zugnetz für nächtlichen Vogelfang;
- drag-net for bird-catch by night;
- red de arrastre para caza nocturna de pájaros;

vpl.: PB/II/154,

NACHTWACHT Zie:
- binnen nachtronder; ---- oft ronder/

NACITELIJC ENDE ALLEENE = taut. eenmalig.
- semel;
- une seule fois;
- einmalig;
- once;
- una sola vez;

vpl.: T1/384.

NACOMELINGE; NAECOMELINGE; NACOMERS; NAEKOMELINGE; NAKOMELINGE; NAECOMMELINGEN; NAERCOMMERS; NAERCOMEREN = sub. afstammeling.
- successor; posteri; nepotes;
- descendant; géniture de qn; posterité;
- Nachkommen; Nachkommenschaft;
- descendante;
- descendiente; descendencia; prole;

vpl.: ACart 4, 6, 7; DVB 3, 9 18; PB 1/443, 444, 452.

NACOMERS Zie:
- nacomelinge; naecomelinge; ----; naekomelinge; nakomelinge; naecommelingen; naercommers; naercomeren/

NACTELIJCK; NAECTELIKE = dj. onomwonden; bloot.
- apertus; nudus;
- sans réserve; sans détours;
- unumwunden;
- openly; evidently; unreservedly;
- con toda claridad; sin reservas;

vpl.: MGG 66.

NADEN VEREYCSELEN = na de toewijzing.
- post adiudicationem;
- après l'adjudication;
- nach der Zuweisung;
- after the assignment;
- después de la adjudicación;

vpl.: LO 1/576.

NADER Zie:
- naerder ----/

NADERAER; NADERLINC; NAERDERLINC; NALINC; NADERLINGH; NADERLINCK; NAERDERLINCK; NALINCK; NAELINCK; NAERLINCK; NAELINGH; NAERDERLINGH; NAERDERMAN = sub. degene die gebruik maakt van zijn recht van vernadering; iemand die terugkoopt of vrijkoopt; naaste bloedverwant gerechtigd tot terugkoop.
- retrahens; qui utitur (utens) iure retractus; retractor; affinis; proximus haeres; proximus consaguinens;
- celui qui fait usage de son droit de retrait; retrayant; proche parent ayant droit à;
- derjenige der sein Recht von Rückkauf anwendet; Vorkäufer; nächster Verwandter zu etwas berechtigt;

- he who uses his right of buying back because of consanguinity; someone who repurchases or redeams; next of kin entitled to something;
- el que ejerce el derecho de rescate; rescatador; pariente proximo teniendo derecho;

vpl.: B1/62; C2/893, 1030; B2/259, 27; LO 7/36; C1/82, 1, 10, 290, 550.

NADEREN Zie:
- naerderen; vernaerderen; ----/

NADERLINC Zie:
- naderaer; ----; naerderlinc; nalinc; naderlingh; naderlinck; naerderlinck; nalinck; naelinck; naerlinck; naelingh; naerderlingh; naerderman/

NADERLINCK Zie:
- naderaer; naderlinc; naerderlinc; nalinc; naderlingh; ----; naerderlinck; nalinck; naelinck; naerlinck; naelingh; naerderlingh; naerderman/

NADERLINGH Zie:
- naderaer; naderlinc; naerderlinc; nalinc; ----; naderlinck; naerderlinck; nalinck; naelinck; naerlinck; naelingh; naerderlingh; naerderman/

NADERSCHAP Zie:
- naerderschappe; naerderscappe; naerderschap; naerderscap; naerschappe; nairderscappe; ----; naerschap; naerscap/
- recht van ----/

NADERSCHAP(PE) VAN BLOEDSWEGHEN BINNEN S'JAARS TE DOEN = rechtsadag; recht van voorkeur wegens naaste bloedverwantschap dient binnen een jaar kenbaar gemaakt te worden cq. terugkoop wegens bloedverwantschap.
- ius praeferentiae propter consanguinitatem proximam intra annum significari debet; calengia propter consanguinitatem;
- droit de préférence pour cause de parenté la plus proche doit être connu dans le délai d'un an; retrait lignager;
- Vorzugsrecht wegen nächster Verwandtschaft soll innerhalb eines Jahres erkennbar ge-

macht werden; Vorkauf wegen Verwandtschaft;
- right of preference because of blood-relationship has to be made known within one year; repurchase because of consanguinity;
- adagio judicial; el derecho de preferencia razón de parentesco próximo se debe hacer saber dentro de un año; rescate par consanguinidad;

vpl.: LO 6/656.

NADERSCHAPPE VAN GARANDTS OFT SERVITUTSWEGEN = terugkoop wegens erfdienstbaarheid
- redemptio propter servitutem;
- retrait de servitude;
- Vorkauf des Servitutes wegen;
- repurchase because of hereditary servitude;
- rescate por servidumbre;

vpl.: LO6/358.

NADERSCHAPPE VAN PAERT OF DEELS WEGEN = terugkoop wegens deelhebberschap.
- redemptio propter partialitatem;
- retrait partiaire;
- Vorkauf wegen Teilhaberschaft;
- repurchase because of participation;
- rescate por participación;

vpl.: LO6/358; C1/669.

NADIEN Zie:
- nadijen; ----/

NADIJEN; NADIEN = coni. nadien; nadat.
- postquam;
- après que;
- nachdem;
- after;
- después de que;

vpl.: T1/475.

NAE Zie:
- landt te ---- af te eeren/
- voorder ----/

NAE = praep. naar; volgens.
- secundum;
- selon; suivant;
- nach; laut; gemäss;
- according;
- según;

vpl.: DVB 81; ACart 7.

NAE BREEDER VERMELLEN = zoals vooraf uitvoeriger werd vermeld.
- ut prius commemoratum est

amplius;
- comme mentionné plus amplement ci-dessus;
- wie vorher ausführlicher erwähnt wurde;
- as previously more amply was mentioned;
- como antes se mencionaba más ampliamente;

vpl.: MGG 61.

NAE CUSTUME ONS HOOFFS = volgens gebruik van ons Hof.
- pro consuetudine domus principis nostri;
- selon la coutume de notre Cour;
- nach dem Brauch unseres Gerichtshofes;
- according to the practice of our court;
- según el uso (of = la costumbre) de nuestra Corte;

vpl.: DVB 193.

NAE DATE VAN DIJEN = nadien.
- post hanc diem;
- après cette date;
- nach diesem Datum;
- after that day;
- después de esa fecha;

vpl.:

NAE DE GELANDE = naar evenredigheid.
- secundum proportionem;
- en proportion;
- proportional;
- proportionally;
- en proporción;

vpl.: T1/530.

NAE DE SEIJDE GEVALSCHT OFT INGESLAGEN = na de ijk vervalst.
- publice probatus et falsificatus;
- faussé après le poinconnage;
- nach der Eichung gefälscht;
- faked gauges;
- después del aforo falsificado;

vpl.: Ca2/12.

NAE DER MANNEN RECHT = na het leenrecht.
- post ius feodale;
- d'après le droit féodal;
- gemäss dem Lehensrecht;
- according to feudal law;
- con arreglo al derecho feudal;

vpl.: C3/52.

NAE D'OUDE OBSERVANCIE = naar oude gewoonte.
- secundum consuetudinem antiquam;
- d'après l'ancienne coutume;
- nach alter Gewohnheit;

- according to ancient custom;
- según la antigua costumbre;

vpl.: LO6/392.

NAE D'OUDE USANCIE; NAE DIE OUDE COSTUIJMEN = naar oude gewoonte.
- secundum consuetudinem antiquam;
- d'après l'ancienne coutume;
- gemäss alter Gewohnheit; alten Gebräuchen;
- according to ancient custom;
- según la antigua costumbre;

vpl.: LO6/390.

NAE EQUITEIT BEVIJNDEN = naar evenredigheid/gelijkluidend bevinden dat.
- pro portione comperire;
- en proportion/trouver conforme;
- verhältnismäszig; gleichlautend befinden;
- proportionally; find identical;
- según igualdad encontrar que ----/;

vpl.: LPS 29, 39.

NAE EXIGENTIE VANDER SAKEN = naar eis van zaken.
- secundum exigentiam causae;
- selon l'exigence de la cause;
- nach Forderung der Dinge; der Sachen;
- as required by the affairs;
- según la exigencia de las cosas;

vpl.: LO1/176.

NAE GESTALTENISSE = naar verhouding van.
- secundum rationem;
- en proportion de;
- verhaltnismaszig; proportional;
- proportionally; proportionately; comparatively;
- en razón de ....; en razón a ....;

vpl.:

NAE HAERE GELIEFTEN = naar hun believen.
- secundum eorum arbitratum;
- à leur gré;
- nach Ihrem Beleiben;
- at their pleasure;
- según su talante (of = grado);

vpl.: MGG 39.

NAE HEN GENUECHTE = voor hun genoegen.
- pro delectatione eorum;
- pour leur agrément;
- für Ihres Vergnügen;
- for their pleasure;
- por su gusto;

- vpl.: LO1/322.

NAE INHOUDE; NAE INGEHOUDT = naar de inhoud van.
- pro capacitate;
- d'après le contenu;
- nach dem Inhalt von;
- to the contents of;
- según el contenido de;

vpl.: MGG 2, 53.

NAE MIJNE CONSCIENTIE = naar mijn geweten.
- secundum conscientiam meam;
- selon ma conscience;
- nach meinem Gewissen;
- according to my conscience;
- según mi consciencia;

vpl.: LOV/328.

NAE NOENE = namiddag.
- tempus postmeridianum;
- après midi;
- Nachmittag;
- afternoon;
- tarde;

vpl.: C1/379.

NAE ONSER GELIEFFTEN = naar ons believen.
- pro nostro arbitratu;
- à notre gré;
- nach unsrem Belieben;
- at our pleasure;
- según nuestra voluntad;

vpl.: BVB 190.

NAE ORDINANTIE = naar bevel van; na bepaling van.
- pro mandato alicuius;
- selon l'ordre de;
- nach Bestimmung von;
- after determination of;
- conforme a la orden de ....; (of = ordenanza);

vpl.: MGG 10.

NAE PEECHELEN = na meting, peiling van drank, van de waterstand, bepaling van alcoholgehalte meting door de ijker.
- post mensionem factam a probatore;
- après l'etalonnage de L'étalonneur;
- nach Messung, Sondierung des Getränks, des Wasserstandes; Bestimmung des Alkoholgehalts;
- after measuring, gauging of beverage of the level of water; determination of the alcoholic content;
- después de medición por el aforador;

vpl.: SKB 9.

NAE RATA ENDE ADVENANT = pondsgewijze naar verhouding; naar omstandigheden; navenant.
- pro rata et advena;
- à raison de; à l'avenant; proportionellement;
- pro rata; quotenmäszig;
- pro rata; proportionally;
- a razón de; a proporción; proporcionalmente;

vpl.: T1/304.

NAE SIJN SCHILTWACHT GAEN = naar de plaats gaan waar men als bewaker zijn ronden moet doen.
- in locum ire quo custos debet vigilias circumire;
- aller monter la garde;
- nach der Stelle gehen wo man als Wächter seine Runde machen soll;
- go to the place where one has to make one's rounds as guard;
- andar hacia el lugar de servicio de centinela;

vpl.: C1/571.

NAE SIJN VAN MAEGSCEPEN = na zijn van bloedverwantschap.
- vicinus esse propter consanguinitatem;
- être si proches en parenté;
- nahe sein von Blutsverwandtschaft;
- be near of consanguinity;
- cercano por consanguinidad;

vpl.: LO I/72.

NAEBEDDE Zie:
- kinderen van den ----/

NAEBEREN Zie:
- naebuijren; naegebueren; naegebuijren; naegebuuren; ----; naebueren; nagebueren; naboren; naberen; nabuuren/

NAEBESZEGDE = naderaangeduide.
- diligentius explico I; accuratius expono III sive indico I;
- indiquer avec plus de détails;
- näher bezeichnen;
- indicate more precisely;
- indicar con más precisión;

vpl.: BVB 20, 170.

NAEBUEREN Zie:
- naebuijren; naegeburen; naegebuijren; nagebuuren; naeberen; ----; nagebueren; naboren; neberen; nabuuren/
- principale ----/

NAEBUEREN EN PLOEGERS = taut. buurlieden.

- vicini;
- voisins;
- Nachbar;
- neighbours;
- circunvecinos;

vpl.: LPS 102.

NAEBUIJREN Zie:
- aanbelanden ofte ----/
- aenbelden ----/
- meene ----/
- naboren; ----/
- principale ----/

NAEBUIJREN; NAEGEBUEREN; NAEGEBUIJREN; NAEGEBUUREN; NAEBEREN; NAEBUEREN; NAGEBUEREN; NABOREN; NABEREN; NABUUREN = sub. pl. buren; buurlui; omwonenden, óók verwanten.
- vicines; propinquitas;
- voisin; parent;
- Nachbar; Verwandte;
- neighbour; relative;
- vecino; pariente;

vpl.: AKB 16; DKB 50; ASD 4; BVB 142; ADR 15.

NAECHSCAPPE = sub. bloedverwantschap (Zie maeschap etc.).
- consanguinitas;
- parenté;
- Verwandtschaft;
- consanguinity;
- parentesco;

vpl.: C3/60.

NAECHT Zie:
- naeckt; naect; naket; nakent; ----; naict/

NAECKT; NAECT; NAKET; NAKENT; NAECHT; NAICT = adi. bloot; naakt.
- nudus; nude;
- nu;
- nackt;
- naked; bare; nude;
- desnudo; encuero; en pelota;

vpl.: C1/81; T1/368.

NAECKT DAGEMENT = eenvoudige dagvaardiging.
- assignatio simplex;
- simple assignation;
- einfache gerichtliche Vorladung;
- simple summons;
- simple citación;

vpl.: LO4/508.

NAECOMMELINGEN Zie:
- nacomelinge; naecomelinge; nacomers; naekomelinge; nakomelinge; ----; naercommers; naercomeren/

NAECT Zie:
- naeckt; ----; naket; nakent; naecht; naict/

NAECT ENDE PUER ATTENTAET = taut. zuivere inbreuk op rechten en vrijheden.
- mera violatio;
- pure infraction;
- reiner Eingriff auf Rechte und Freiheiten;
- obvious enfringements of rights and freedoms;
- mera y pura infracción a derechos y privilegios;

vpl.: MEG 60.

NAECKT PROPRIETARIS = blooteigenaar.
- possessor solus;
- seul propriétaire nu-propriétaire;
- nackter Eigentümer;
- mere owner;
- mero propietario; propietario escueto;

vpl.: C1/154.

NAECKT TOCHTENAAR = bloot vruchtgebruiker.
- usufructor solus; usufructuarius solus;
- simple usufruitier; nu-usufruitier;
- nackter Nuszniesz er;
- mere usufructuary;
- mero usufructuario; usufructuario escueto;

vpl.: C1/288, 81.

NAECKT TOCHTENAER IN DE ENE HELLICHT = bloot vruchtgebruiker van de helft van goederen hem door zijn overleden vrouw aangebracht bij huwelijk; de andere helft der goederen valt aan de kinderen toe geboren uit het door de dood ontbonden huwelijk.
- usufructuarius solus dimidii bonorum ab uxore defuncta apportatorum apud matrimonium; alterum dimidium bonorum obvenit filiis ex morte soluto matrimonio natis;
- simple usufruitier de la moitié des biens de sa femme;
- nackter Nutzniesz er der Hälfte der Güter von seiner gestorbenen Frau bei Heirat angebracht; die andere Hälfte der Güter fällt den Kindern zu die aus der durch den Tod aufgelösten Heirat geboren sind;

- mere usufructuary of the half of goods brought to him by his deceased wife at the marriage; the other half of the goods falls to the share of the children born from the marriage dissolved by the death;
- mero usufructuario de la mitad de los bienes aportados por matrimonio;

vpl.: C1/294.

NAECKT VUIJTSTECKSEL ENDE DESIGNATIE = taut. loutere aanduiding; beschrijving.
- designatio simplex; descriptio simplex;
- simple signalement; simple désignation;
- nichts als eine Bezeichnung; einfache Beschreibung;
- simple indicación; descriptión simple;

vpl.: LO3/316; 444.

NAECKTE Zie:
- in ---- toecht/

NAECKTE EIJNDEN ENDE CONCLUSIEN = taut. gevolgtrekkingen.
- conclusiones;
- simples conclusions;
- Folgerungen;
- conclusions;
- conclusiones; consecuencias;

vpl.: C1/683.

NAECKTE ENDE BLOOTE ERFFMAN = taut. blooteigenaar.
- possessor solus;
- nu - propriétaire;
- nackter Eigentümer;
- mere proprietor;
- mero propietario; propietario escueto;

vpl.: C1/105, 6.

NAECKTE INWOONDER = eenvoudig verblijver niet zijnde ingezetene noch burger (Antwerpen).
- is, mansionem habet, sed non est incola aut civis (Antverp);
- résidant simple, pas étant un inhabitant ni bourgeois (Anvers);
- seiner der sich aufhält in der Stadt (Antwerpen) der kein Bürger ist und auch kein eingesessener;
- simple stayer, neither inhabitant nor citizin (Antverp);
- simple habitante sin ser vecino o ciudadano (Amberes);

vpl.: LO3/78.

NAECKTE PROPRIETEIJT = bloot eigenaarschap; eigendom.
- proprietas nuda; sola;
- nue propriété;
- bloszes Eigentümerschaft; nackter;
- mere ownership; property;
- mera propiedad; propiedad escueta;

vpl.: B2/255; C1/290, 161.

NAECTELIKE Zie:
- nactelijck; ----/

NAECTHEIT Zie:
- naictheiden; ----; naecticheit/

NAECTICHEIT Zie:
- naictheiden; naectheit; ----/

NAEKHOMMEN Zie:
- obedieren oft ----/

NAEKINDEREN Zie:
- nakinderen; ----; naakinderen/

NAEKOMELINGE Zie:
- nacomelinge; naecomelinge; nacomers; ----; nakomelinge; naecommelingen; naercommers; naercomeren/

NAELDECUSSEN Zie:
- naeycusseken; ----/

NAELINCK Zie:
- naderaer; naderlinc; naederlinc; nalinc; naderlingh; naderlinck; naerderlinck; nalinck; ----; naerlinck; naelingh; naerderlingh; naerderman/

NAELINGH Zie:
- naderaer; naderlinc; naerderlinc; nalinc; naderlingh; naderlinck; naerderlinck; nalinck; naelinck; naerlinck; ----; naerderlingh; naerderman/

NAEM Zie:
- in den ---- ende van wegen/
- ter goeder ---- ende faem/

NAEM; NAEMAELS; NAIRMAELS; NAMAALS; NAMELS = adv. achteraf; nameals; later (nu .... off .... nameals ....); naderhand.
- serius; posterius; postea; post; deinde;
- plus tard; après; à l'avenir;
- künftig; nachher; nachdem; später;
- later; after; infuture; afterwards;

- después; más tarde; con posterioridad; posteriormente en el futuro;

vpl.: DVB 4, 38; BVB 11, 96; ACart 5, 7; T1/207, 215; C3/42.

NAEM ENDE TOENAEM = naam en voornaam.
- nomen et praenomen;
- nom et prénom;
- Name und Vorname;
- surname and Christian name;
- apellido y nombre(bautismal);

vpl.: C1/250.

NAEM OFT VOCABEL = taut. naam
- nomen;
- dénomination; nom;
- Name;
- name;
- denominación; nombre;

vpl.: T1/43.

NAEMAECHDEN; NAERMAEGEN = naaste bloedverwanten.
- consanguinei;
- proches parents;
- nächste Verwandten;
- next of kin;
- parientes próximos;

vpl.: LO4/744.

NAEMAELS Zie:
- naem ----/
- nu ende ---- wesende/
- voor ende ----/

NAEMAELS; NAIRMAELS; NAMELS; NAEMAELS = adv. in de toekomst.
- post; postea; postmodo;
- à l'avenir; après; plus tard;
- künftig;
- in future; afterwards; later;
- en el futuro; después; más tarde;

vpl.: BVB 96; DVB 38.

NAEMAELS HET CONTRARIE BEVINDEN = daarna in het vaststellen.
- posthac in contrario statuere;
- constater le contraire après cela;
- darauf in Widerspruch feststellen;
- afterwards fino discover the opposite;
- después encontrar lo contrario;

vpl.: C1/532.

NAEMEN Zie:
- van goeden ---- ende eerbairder conversacien/

- jonckvrouwen met crachte ----/

NAEMENTLIJCK Zie:
- namentlijker; namelijc; naemlijc; namentlijc; nemelijc; ----/

NAEMLIJC Zie:
- namentlijker; namelijc; ----; namentlijc; nemelijc; naementlijck/

NAER ADVENANT VANDEN SLETE = naar gelang het gebruik.
- prout usus; secundum usum;
- suivant l'usage;
- je nachdem der Benutzung;
- according to use;
- según el uso;

vpl.: PB/II/73.

NAER AFFLIJVICHEIJT VAN = na overlijden van.
- post mortem alicuius;
- après le décès de;
- nach dem Hinscheiden von;
- after the death of;
- después del fallecimiento de;

vpl.: DDR 3.

NAER BESTEN VERSTANDT = volgens goede herinnering.
- secundum bonam memoriam;
- aussi loin que vont les souvenirs;
- gemäsz guter Erinnerung;
- according to good memory;
- según buena memoria;

vpl.: B2/127.

NAER COLLATIE = na vergelijking van.
- post factam collationem;
- après la collation de;
- nach Vergleichung von;
- after comparison of;
- después de la colación de;

vpl.: DVB 87.

NAER CONSOMMATIE VAN HET houwelijck = na voltrekking van het huwelijk.
- post consummationem matrimonii;
- après le mariage accompli;
- nach Vollziehung der Heirat;
- after consummation of the marriage;
- después de la consumación del matrimonio;

vpl.: C1/170.

NAER DAT D'BEDDE GHESCHEIJDEN IS = nadat het huwelijk is ontbonden.
- postquam matrimonium solutum;

- après la dissolution du mariage;
- nachdem die Heirat aufgelöst ist;
- after the marriage is dissolved;
- después que se ha disoluto el matrimonio;

vpl.: C1/605.

NAER DAT HIJ DAER IN IS GEGOEIJT = naarmate hij daarvan de eigenaar is.
- secundum modum, in quo possessor est;
- après qu'il est adhérité;
- in dem Masze dasz er davon Eigentümer ist;
- in so far as he is the proprietor of it;
- conforme está propietario de esto;

vpl.: C1/603.

NAER D'OUT HERCOMMEN = naar oude traditie.
- secundum traditionem antiquam;
- d'après l'ancienne tradition;
- nach altem Herkommen; nach alter Tradition;
- according to ancient tradition;
- según la antigua tradición;

vpl.: LO6/106.

NAER DE SONNEN = na zonsondergang.
- post solis occasum;
- après le coucher du soleil;
- nach Sonnenuntergang;
- after sunset;
- después de caido el sol;

vpl.: C1/86. DKB 6; Cr2/1013/12.

NAER DEN OVERSTRIJCK VAN DEN JAERE = na verloop van een jaar.
- anno circumacto;
- après l'expiration d'une année;
- nach Verlauf eines Jahres;
- after a lapse of one year;
- después de haber pasado un año;

vpl.: LO4/296.

NAER DER BANCKEN RECHT = naar het recht dat geldt voor de schepenbank.
- secundum ius, quod scabinario valet;
- selon le droit du banc;
- nach dem Recht das gilt für das Schöffengericht;
- according to the law which applies to the sheriffs'court;
- según el derecho que esta en vigor en el tribunal de los regidores;

vpl.: C1/87.

NAER DER NOENE = na het middaguur.
- post meridiem;
- après-midi;
- im Nachmittag;
- in the afternoon;
- después de mediodía;

vpl.: LO7/2.

NAER DYCKRECHT = volgens het dijkrecht.
- secundum jus aggeris;
- selon les droits qui concernant les digues;
- gemäsz dem Deichrecht;
- according to the dike-law;
- según los derechos de dique;

vpl.: PB/II/195.

NAER GHELANDE VAN DEN TIJD = naargelang de tijd.
- secundum tempus;
- à raison du temps;
- gemäsz der Zeit;
- according to time;
- según el tiempo;

vpl.: C1/80.

NAER HEN MACHT = naar hun vermogen.
- secundum potestatem eorum;
- selon leurs moyens;
- nach Ihren Kräften;
- to their ability;
- cuanto está en supoder;

vpl.: C1/608.

NAER HENNE GELIEFTE = naar hun goeddunken; naar hun believen; naar beliefte.
- secundum arbitrium eorum; propter eorum libidines, ad libidenem; ad libitum;
- à leur gré; à discrétion; à volonté;
- nach Ihrem Belieben;
- at their discretion; at their pleasure;
- a voluntad; a discreción;

vpl.: LO3/206; ADR. 11.

NAER HEURE BESTE WETENDHEYDT; NAER HEURE BESTE WETENTHEYT = naar beste weten.
- scientia; cognitio;
- selon leur meilleure science, en conscience; le mieux possible science;
- to the best of his knowledge;
- nach bestem Wissen;
- según su leal saber y entender a todo su saber;

vpl.: C1/45.

NAER HEUREN STAET = naar hun stand.

- secundum statum eorum;
- selon leur condition;
- nach Ihrem Stand;
- to their condition;
- según su categoria; según su estado y categoria;

vpl.; C1/608.

NAER HUN BELIEFTE = naar hun believen; naar beliefte.
- propter eorum libidines; ad libidinem;
- à discretion; à volonté; ad libitum; au choix; à leur idée; comme il leur plaira;
- nach Belieben;
- at their discretion; at their pleasure;
- a discreción;

vpl.: ADR 11.

NAER OUDEN HERCOMEN = naar oude overlevering.
- secundum traditionem antiquam;
- d'après l'ancienne tradition;
- gemäss alter Ueberlieferung;
- according to ancient traditions;
- según la antigua tradición;

vpl.: LO6/380.

NAER OUDER OBSERVANTIE = naar de oude regel.
- vetus observantia;
- après ancienne l'observance;
- gemäss altem Gebrauch;
- according to the old rule;
- según la antigua observancia;

vpl.: LO7/196.

NAER RATE VAN TIJDE = in evenredigheid met de tijd.
- pro rato tempore;
- en proportion avec le temps proportionellement ou temps;
- der Zins proportional;
- in proportion to the time;
- en proporción al tiempo;

vpl.: C1/17.

NAER RATO = naar evenredigheid.
- pro rata parte;
- proportionnellement à raison de;
- verhältnismässig;
- in proportion;
- proporcionadamente; en su tanto;

vpl.: MGG 59.

NAER 'S GHENES LIJF DIE LANGST LEEFT = na de dood van de langst levende.
- post mortem viventis diutissime;
- après la mort du survivant;
- der Ueberlebende; der Längstlebende;

- after the death of the surviving partner;
- después de la muerte del sobreviviente;

vpl.: C1/173.

NAER SIJN GELIEFTE = naar zijn believen.
- secundum suum arbitrium;
- à son gré;
- nach seinem Belieben;
- to his pleasure;
- a su talante;

vpl.: C1/289.

NAER 'T SCHEIJDEN VAN DEN BEDDE = na ontbinding van een huwelijk door de dood van een der partners.
- post solutionem matrimonii morte unius sociorum;
- dissolution du mariage par décès;
- nach Auflösung einer Heirat durch den Tod einer der Parteien;
- after dissolution of a marriage by the death of one of the partners;
- después de disolución de un matrimonio por muerte de una de las partes;

vpl.: C1/606; LO4/454; B2/23.

NAER UIJTWIJSEN VAN = zooals blijkt; volgens de inhoud van.
- sicut apparet; ad demonstratum;
- ainsi qu'il apparaît de; d'après le contenu de;
- wich sich ergibt; nach dem Inhalt von;
- as is evident; to the contents of;
- según parece; a tenor del contenido de;

vpl.: B2/16; DKB 10; BVB 195.

NAER UYTWIJSEN DER CLAEGERS SCHEPENEBRIEVEN = zoals de schepenschuld brieven van de klager aantonen.
- sicut syngraphae scabinorum lamentatoris indicant;
- comme les obligations des échevins du dénonciateur montrent;
- wie die Schöffenschuldverschreibungen des Klägers zeigen;
- as the sheriff's debentures letters of the plaintiff demonstrate;
- como demuestran las obligaciones de los regidorés del demandador;

vpl.: B2/14.

NAER VALEUR = naar waarde.
- pro virtute; pro praestantia;
- d'après la valeur;
- wertmäszig;
- according to value;
- según valor;

vpl.: DVB 54.

NAER VERMUYGHENS = naar vermogen.
- secundum capacitatem;
- en raison de pouvoir;
- nach Vermögen;
- according to ability;
- como mejor pueda y sepa;

vpl.: Cr2/1003.

NAER ZIJN BESTE KENNELIJCKHEIJDT = naar zijn beste weten.
- optima fide eius - sua;
- le mieux qu'il pourra;
- nach seinem besten Wissen;
- to the best of his knowledge;
- según su leal saber y entender;

vpl.: C1/350.

NAERBEDDE Zie:
- kinderen van het ----/

NAERBEDDE = sub. tweede of volgend huwelijk.
- matrimonium secundum;
- second lit;
- zweite oder folgende Ehe;
- subsequent marriage;
- segondo matrimonio el siguiente;

vpl.: B2/22; C2/1014.

NAERBENAEMDE = adi. hierna genoemde.
- dictus infra;
- mentionné ci-après;
- weiter unten genannte;
- hereafter named;
- mencionado a continuación;

vpl.: MGG 32.

NAERCOMEREN Zie:
- nacomelinge; naecomelinge; nacomers; naekomelinge; nakomelinge; naecommelingen; naercommers; ----/

NAERCOMMERS Zie:
- nacomelinge; naecomelinge; nacomers; naekomelinge; nakomelinge; naecommelingen; ----; naercomeren/

NAERCOPER Zie:
- naercopere; ----/

NAERCOPERE; NAERCOPER = sub. vernaderaar; koper krachtens naastingsrecht.
- past-acquisitor;
- arrière-acquéreur;
- Kaufer kraft des Rechtes von Vorkauf;
- confiscator;
- comprador en virtud del derecho de rescate;

vpl.: C3/72.

NAERDEEL EN SCHADE = taut. schade.
- damnum;
- détriment; dégat;
- Schaden;
- damage; harm; detriment;
- daño ; perjuicio;

vpl.: MGG 62.

NAERDER DISPOSITIE = hernieuwd besluit.
- statutum renovatum;
- disposition renouvelée;
- erneuter Beschlusz;
- renewed decision;
- disposición renovada;

vpl.: MGG 127.

NAERDER MAECH = meer nabije bloedverwant in graad van bloedverwantschap, die vernadert.
- cognati propiores;
- plus proche parent (en degré de parenté);
- näherer Verwandter;
- next of kin;
- pariente más cerca en grado de parentesco;

vpl.: C3/72.

NAERDER SWAERTS ZIJDE = naar de kant van der mannelijke zijde.
- e parte virili;
- au coté mâle;
- nach die männliche Seite;
- to the manly (male) side;
- hacia la parte ....;

vpl.: Cr2/983.

NAERDERE HAUWELIJCKEN = opvolgende huwelijken.
- nuptiae ulteriores;
- mariages ultérieures;
- nachfolgende Ehen;
- succeeding marriages;
- matrimonios consecutivos;

vpl.: C1/446.

NAERDERE VISITATIE = hernieuwd onderzoek.
- inquisitio renovata;
- examen renouvelé;
- erneute Untersuchung;
- renewed investigation;
- visita renovada;

vpl.: BVB 17.

NAERDERHEIT Zie:
- nairderheyt; ----/

NAERDERINGHE; VERNAERDERING = sub. terugkoop.
- redemptio;
- rachat;
- Rückkauf;
- repurchase;
- rescate;

vpl.: Cr2/1029; 5.

NAERDERLINC Zie:
- naderaer; naderlinc; ----; nalinc; naderlingh; naderlinck; naerderlinck; nalinck; naelinck; naerlinck; naelingh; naerderlingh; naerderman/

NAERDERLINCK Zie:
- calengierder oft ----/
- naderaer; naderlinc; naerderlinc; nalinc; naderlingh; naderlinck; ----; nalinck; naelinck; naerlinck; naelingh; naerderlingh; naerderman/

NAERDERLINGH Zie:
- naderaer; naderlinc; naerderlinc; nalinc; naderlingh; naderlinck; naerderlinck; nalinck; naelinck; naerlinck; naelingh; ----; naerderman/

NAERDERMAN Zie:
- naderaer; naderlinc; naerderlinc; nalinc; naderlingh; naderlinck; naerderlinck; nalinck; naelincl; naerlinck; naelingh; naerderlingh; ----/

NAERDERSCAP Zie:
- naerderschappe; naerderscappe; naerderschap; ----; naerschappe; nairderscappe; naderschap; naerschap; naerscap/

NAERDERSCAPPE Zie:
- naerderschappe; ----; naerderschap; naerderscap; naerschappe; nairderscappe; naderschap; naerschap; naerscap/

NAERDERSCHAP Zie:
- naerderschappe; naerderscappe; ----; naerderscap; naerschappe; nairderscappe; naderschap; naerschap; naerscap/

NAERDERSCHAP VAN BLOETSWEGHEN = recht van naasting op grond van naaste bloedverwantschap; recht van terugkoop wegens nadere bloedverwantschap.

- ius praeferentiae propter; consanguinitatem proximam; ius revenditionis propter consanguinitatem;
- retrait lignager;
- Recht von Vorkauf auf Grund nächster Verwandtschaft; das Recht auf Rückkauf wegen Verwandtschaft;
- right of confiscation on the grounds of blood-relationship; right of repurchase because of consanguinity;
- derecho de expropiación a titulo de consanguinidad; derecho de rescate de un bien inmueble por consanguinidad;

vpl.: C1/669; LO6/656, 56.

NAERDERSCHAP VAN GRONTS OFT SERVITUTSWEGHEN = recht van naasting op grond van erfdienstbaarheid.
- ius praeferentiae propter servitutem hereditatis;
- retrait de servitude;
- Recht von Vorkauf auf Grund Servitut;
- right of confiscation on the grounds of servitude;
- derecho de expropiación a base de servidumbre;

vpl.: C1/669.

NAERDERSCHAPPE Zie:
- van approximatie ende ----/
- recht van ----/

vpl.: LO7/168.

NAERDRUCKEN = vb. herdrukken.
- de novo premero;
- impreimer; multiplier; copier;
- in Neudruck erscheinen lassen;
- to beprint;
- reimprimir; reestampar;

vpl.: C1/1.

NAERHEDE LIGNAGIERE = recht van terugkoop bij bloedverwantschap.
- jus redemptionis ratione consanguini tate;
- droit de rachat par consanguinité;
- Recht von Rückkauf bei Blutsverwandtschaft;
- right of repurchase because of consanguinity;
- derecho de rescate en caso de consanguinidad;

vpl.: PB IV/540.

NAERHEYT Zie:
- naerhede van bloede; ---- van bloetswege/

NAERHIELIC Zie:
- naerhouwelijck; naerhuwelijc; naerhulic; ----/

NAERHILIC Zie:
- naerhouwelijck; naerhuwelijc; naerhulic; ----; naerhielic /

NAERHOUWELIJCK; NAERHUWELIJC; NAERHULIC; NAERHILIC; NAERHIELIC = sub. tweede huwelijk.
- secundum matrimonium; posterior torus; posterius matrimonium;
- second mariage; mariage postérieur; second lit;
- zweite Heirat;
- second marriage;
- segundo matrimonio; segundo sucedente matrimonio;

vpl.: C1/34, 330.

NAERHULIC Zie:
- naerhouwelijck; naerhuwelijc; ----; naerhilic; naerhielic /

NAERHUWELIJC Zie:
- naerhouwelijck; ----; naerhulic; naerhilic; naerhielic /

NAERICHT Zie:
- alst tot ----/

NAERICHT; NAERICHTINGE; NARIGT = sub. bericht; kennisgeving; informatie.
- renunciato; ad cognitionem alcs; in notitiam alcs; notitio; cognitio;
- reseignement; connaissance; avis; communication; notification;
- Auskunft; Nachricht; Kenntnis; Erkundigung;
- information; notification; cognizance;
- informe; conociemento; aviso; comunicación; notificación;

vpl.: AKB 2; ASO 22; BVB 69.

NAERICHTINGE Zie:
- naericht; ----; narigh/

NAERJAER; NAJAER = sub. herfst, najaar.
- autumnus;
- automne;
- Spätjahr; Herbst;
- autumn;
- otoño;

vpl.: LO7/126; LOV 180.

NAERKINDEREN; NAKINDEREN = sub. pl. kinderen uit tweede en opvolgende huwelijken.
- liberi posterioris tori;
- enfants du second mariage ou d'un mariage suivant; enfants du lit postérieur;
- Kinder aus der zweiten Heirat und nachfolgenden Heiraten;
- children of subsequent marriage;
- hijos descendientes de segundos y siguientes matrimonios;

vpl.: C1/294, 34; Ca2/358.

NAERLAETENHEIJT Zie:
- bij ----/

NAERLATIGE; NALATIGHE = sub. nalatige.
- qui neglectit;
- celui qui est négligent;
- Nachlässige;
- one who is careless;
- negligente; descuidado;

vpl.: Cr2/1007.

NAERMAEGEN Zie:
- naemaechden; ----/

NAERMAELS Zie:
- nu sijnde ende ---- wesende/

NAERMAN = sub. tweede echtgenoot van een weduwe.
- posterior maritus;
- second mari d'une veuve;
- zweiter Ehemann einer Witwe;
- subsequent husband of a widow;
- segundo esposo de una viuda;

vpl.: C1/329.

NAERNSTICH Zie:
- nernstig; nernstich; nerenstich; ----/

NAERSCAP Zie:
- naerderschappe; naerderscappe; naerderschap; naerderscap; naerschappe; nairderscappe; naderschap; naerschap; ----/

NAERSCHAP Zie:
- naerderschappe; naerderscappe; naerderschap; naerderscap; naerschappe; nairderscappe; naderschap; ----; naerscap/

NAERSCHAPPE Zie:
- naerderschappe; naerderscappe; naerderschap; naerderscap; ----; nairderscappe; naderschap; naerschap; naerscap/

NAERTELOOPEN IN ANDERE HAVENEN = andere havens doen; invaren in andere havens.
- in alios portus invehi;

- entrer d'autres ports;
- andere Häfen anlaufen;
- sail into other harbours;
- entrar en otros puertos;

vpl.: LO1/602.

NAERVOLGENDE Zie:
- naevolgende; ----; navolgende/

NAERWIJFF; NAER-WIJVE = sub. tweede echtgenote van een weduwnaar.
- posterior uxor;
- deuxième seconde femme d'un veuf;
- zweite Ehefrau eines Witwers;
- subsequent wife of a widower;
- segunda esposa de un viudo;

vpl.: C1/330, 317; Ca2/358; 330.

NAERWIJVE Zie:
- naerwijff; ----/

NAEST BESTAEN = vb. verwant zijn.
- esse coniunctio sanguinis;
- être proche à;
- in Verwandtschaft zu;
- be related to;
- ser pariente próximo;

vpl.: C1/24.

NAESTBESTAENDE Zie:
- moederlijcke goed op moeders ----/
- vaderlijcke goeden op vaders ----/

NAESTBESTAENDE; MEESTBESTAENDE = sub. naaste familie; naastbestaande bloedverwant.
- maxime cognatus; affinis; agnatus; consanguineus;
- parent; proches; parenté; les plus proches;
- nächste Verwandte(r);
- close relative;
- pariente más próximo;

vpl.: C1/44.

NAESTBESTAENDE VAN SWEERDTZIJDE = naaste bloedverwant van vaderszijde.
- cognatus proximus;
- le plus proche parent du coté du père;
- nächster Verwandte von Seite des Vaters;
- hearest relation on the father's side;
- consanguineo próximo por linea paterna;

vpl.: C1/599.

NAESTCOMENDE = adi. eerstkomende.
- proxime venturus aut futurus;
- prochain;
- nächst; nächstfolgend;
- proximate;
- próximo;

vpl.: DVB 13; BVB 66.

NAESTE Zie:
- d' ---- bloet/
- 't ---- bloedopwaerts/
- ten ---- cante/
- ten ---- genechte/
- ter ---- moeder/
- de ---- daegh/
- naiste; naest; neest; ----; naesten; naestent/
- succederen op 't ---- bloet/

NAESTE BLOETVRINDEN VAN DE WEESEN = directe bloedverwanten van de wezen.
- consanguinei directi; cognati aperti;
- les plus proches parents du sang des orphelins;
- nächste Verwandte der Waisen;
- direct relatives of the orphans;
- parientes directos de los huérfanos;

vpl.: C1/484.

NAESTE ENDE BESCHEIJDENSTE VRIENDEN = taut. naaste verwanten.
- cognati proximi;
- les plus proches parents;
- nächste Verwandten;
- next of kin;
- parientes próximos;

vpl.: C1/169.

NAESTE ENDE MERCKELIJCKSTE VRIENDEN ENDE MAGHEN = taut. naaste verwanten en bloedverwanten.
- cognati proximi et notabiles;
- les plus proches et plus notables parents;
- nächste Verwandten;
- nearest and most notable relatives;
- parientes y consanguineos proximos;

vpl.: C1/170.

NAESTE ENDE NOTABELSTE MAGHEN = taut. naaste bloedverwanten.
- cognati proximi et notabiles;
- les plus proches et plus notables parents;
- nächste Verwandten;
- nearest and most notable relatives;

- consanguineos próximos;
vpl.: C1/170.

NAESTE ENDE VOORNAEMSTE MAGEN ENDE VRIENDEN = taut. naaste bloedverwanten.
- cognati proximi et principales;
- les plus proches parents;
- nächste Verwandten;
- nearest relatives;
- consanguineos próximos;
vpl.: C1/170.

NAESTE VRIENDEN = naaste bloedverwanten.
- cognatione proximi; sanguine coniuncti;
- plus proches parents;
- nächste Verwandten;
- next relatives;
- parientes más próximos;
vpl.: LO3/270; B2/121.

NAESTEN Zie:
- bis ter ----/
- den ---- in den graedt/
- goeden sterven opden ---- bloed levende/
- naeste; naest; neest; naeste; ----; naestent/
- ten ---- cante/
- ten ---- cautere/
- ten ---- gedinghe/
- ten ---- ghenachte/
- ten ---- genecht/
- ter ---- moeder/
- ter ---- herstadt/
- ter ---- sonne/
- ter ---- vroenten/

NAESTEN GENECHT GHENACHTE = eerstvolgende zitting der schepenbank.
- sessio iudicii scabinorum proxima;
- séance suivante; la séance prochaine; d'un tribunal aux échevins;
- nächste Sitzung des Schöffengerichts;
- next session of the sheriff's court;
- sesión primera próxima de los regidores;
vpl.: B2/6, 140; C1/609.

NAESTENT Zie:
- naiste; naest; neest; naeste; naesten; ----/

NAESTINGHE OFT AENBOORDINGHE = taut. recht van naasting.
- jus vindicandi;
- droit de retrait;
- Konfiskation;

- right of confiscation;
- derecho de embargo; derecho de expropiación;
vpl.: C2/787.

NAESTVALLENDE; NAESTVOLGENDE = sub. eerstkomende.
- proxime venturus sive futuris;
- le premier terme à échoir;
- nächste(r);
- next; following;
- próximo;
vpl.: C1/145.

NAESTVOLGENDE Zie:
- naestvallende; ----/

NAET Zie:
- reijschellich met eenen ----/

NAET ; NAT = adj. nat.
- (h)umidus; (h)umens;
- humide; mouillé;
- nass;
- wet; moist;
- húmedo;
vpl.: BVB 182.

NAET OFF DROEGE = nat of droog.
- madidum vel aridum;
- humide moullé ou sec;
- nasz oder trocken;
- wet or dry;
- seco o mojado;
vpl.: PvB 182.

NAETIMMERINGE = sub. latere herstellingen aan een gebouw.
- refectiones recentes;
- restaurations ultérieures d'un bâtiment;
- spätere Reparature an einer Gebäude;
- later repairs of a building;
- reparaciones ulteriores;
vpl.: Cr2/980.

NAEU = adv. nauwlettend; nauwkeurig.
- accurate; diligenter; restricte; subtiliter;
- exactement; précisément;
- genau;
- exactly; precisely;
- exactamente; detenidamente; escrupulosamente; minuciosamente;
vpl.: BVB 31.

NAEVOLGEN ENDE IMITEREN = taut. navolgen.
- imitatio;
- imiter;
- nachfolgen;
- imitate;
- imitar; tomar por modelo;
vpl.: PB/II/340.

NAEVOLGENDE; NAERVOLGENDE; NAVOLGENDE = praep. navolgende; volgens.
- secundum ex; convenientier;
- suivant; selon; d'après;
- laut; gemäss;
- according to;
- según ; conforme; con arregloa;

vpl.: BVB 14; DVB 9.

NAEVOLGER OFT SUCCESSEUR = taut. erfgenaam.
- successor;
- héritier;
- Erbe;
- successor; heir;
- heredero; legetario;

vpl.: vdV/121; B1; C2/904.

NAEVRIENDEN = sub. intieme vrienden.
- cognati; consanguinei;
- bons amis;
- nahe Freunde;
- intimate friends;
- amigos íntimos;

vpl.: B1/99; C2/900.

NAEYCUSSEKEN; NAELDECUSSEN = sub. naaikussentje.
- pulvillus acuum;
- petite pelote à épingles;
- Nähkissenchen;
- sewing-cushion;
- almohadilla para coser; cijinete;

vpl.: PvB 1/245.

NAEYGAREN = sub. naaigaren.
- acia;
- fil à coudre;
- Nähgarn;
- sewing-cotton;
- hilo de costura;

vpl.: PvB 1/246.

NAEZWERINGE = sub. gevolg van overspel; uitvloeisel; uitwas.
- consecutio; effectus; excessus;
- conséquence; excroissance;
- Auswuchs; Erfolg;
- excrescence; outgrowth;
- consecuencia; excrecencia;

vpl.: T1/278.

NAGEBUEREN Zie:
- naebuijren; naegeburen; naegebuijren; nagebuuren; naeberen; naebueren; ----; naboren; naberen; nabuuren;
- uytten ----/

NAGEL; NAGELE = sub. spijker.
- clavus;
- clou;

- Nagel;
- nail;
- clavo;

vpl.: T1/470; PvB 1/246; C1/183.

NAGEL, MUER ENDE ERDVAST = taut. alles dat vast zit.
- omnia quae non moveri possunt;
- tient à clou; ou à muraille, ou à la terre tout ce qui est fixe;
- angenagelt; niet- und nagelfest;
- fastened with nails, fixed to the walls, attached to the earth;
- atado con clavos; fijado a los muros, pegado en la tierra;

vpl.: C1/141.

NAGELE Zie:
- nagel; ----/

NAGELEN = hom. sub. pl. 1. kruidnagelen; 2. klinken. vb.
- 1. garyophylla; 2. affigo III;
- 1. clous de girofle; 2. clouer;
- 1. Gewürznelke; 2. klingen;
- 1. cloves; 2. sound; ring;
- 1. clavo; 2. clavar; remachar; roblar;

vpl.: PvB 1/337; PvB 5/212.

NAGELKEN Zie:
- roosken oft cleijn ----/

NAGELVAST, EERDEVAST OFTE MUERVAST = taut. onroerend spijkervast, vast verbonden, met spijkers verbonden.
- immobilis; fixus; clavo alicui rei ligatus; fixe coniungo III; iunctus clavis;
- immobilier; tient à clou; cloué; tenir à terre;
- unbeweglich; nagelfest; nietfest; fest verbunden mit Nägel verbunden;
- immovable; fixed with nails; fastened by nails;
- inmeuble; clavado; bien pagado; atado por clavos;

vpl.: C1/16; 120; LO3/298; LO 7/356; C2/895; B2/113; C1/603, 179, 459 316.

NAGHELVAST Zie:
- gemetst ----/

NAGHENOOTEN Zie:
- conjuncte persoonen oft ----/

NAHOUWELIJCKEN Zie:
- in heuren ----/

NAHUWELIJC Zie:

- in enen ----/

NAICT Zie:
- naeckt; naect; naket; nakent; naecht; ----/

NAICT BESITTERE ENDE POSSESSEUR = taut. houder; bezitter van een goed waarvan het vruchtgebruik in handen van een ander berust.
- possessor;
- propriétaire d'un bien dont l'usufruit repose en mains de tiers;
- Besitzer eines Gutes vom den der Niessbrauch in anderen Händen ist;
- possessor of a good of which the usufruct is in the hands of third persons;
- propietario de un bien del cual al usufructo está en manos de terceros;

vpl.: T1/104.

NAICT ENDE ONGECLEEDT = taut. 1. naakt; 2. in rechte; krachteloos (context: Sommige pacten zijn naict ende ongecleedt ende daaruuijt en groeyt "geen actie");
- 1. nudus; 2. sine effectu;
- 1. nu; 2. sans effet;
- 1. nakt; 2. Rechtsausdruck; kraftlos;
- 1. naked; without effect;
- 1. desnudo; 2. sin efecto;

vpl.: T1/56.

NAICT RAIDTSMAN ENDE MI DDELERE = taut. bemiddelaar.
- compositor;
- conseiller et médiateur;
- Vermittler;
- mediator;
- consejero y mediador;

vpl.: T1/586.

NAICTE POSESSIE = taut. bloot bezit.
- possessio simplex;
- possession nue;possession d'un bien sans en avoir l'usufruit;
- Besitz ohne Nutzniessung;
- possession without usufruct;
- posesión desnuda; posesión de un bien sin tener el usufructo de ello;

vpl.: T1/111.

NAICTE TRADICIE = eenvoudige overdracht in recht.
- traditio simplex;
- tradition (transfert) de biens sans approbation de juge;
- Uebertragung nur an sich;
- mere transfer;
- tradición (transferencia) de bienes sin aprobación del juez;

vpl.: T1/48.

NAICTELIJC ENDE ALLEENE = taut. eenmalig.
- semel;
- une seule fois;
- einmalig;
- once;
- una sola vez;

vpl.: T1/384.

NAICTEN Zie:
- uuyten ---- ende puren wille/

NAICTHEIDEN; NAECTHEIT; NAECTICHEIT = naaktheid.
- nuditas;
- nudité;
- blöde; Nacktheit;
- nakedness; nudity;
- desnudez;

vpl.: T1/195, 307.

NAIR AFFSPREKINGE = na afspraak.
- ex composito; ex pacto;
- d'après la convention; comme on en était convenu, d'intelligence;
- wie verabredet; verabredetermaszen;
- according to agreement; as agreed, by appointment;
- según lo convenido;

vpl.: BVB 51.

NAIR BEGRIJPE = naar het inzicht van.
- secundum intelligentiam alicuius;
- d'après la vue ; compréhension de;
- nach der Einsicht von;
- to the view of;
- según el entendimiento de;

vpl.: BVB 191.

NAIR BESTER WEET = naar beste weten.
- optimá fide;
- en conscience;
- nach bestem Wissen;
- to the best of knowledge;
- según el leal saber y entender;

vpl.: BVB 21.

NAIR GELEGENTHEYDT VAN DE ZAECKEN = volgens de gelegenheid (gesteldheid) der zaak.
- pro re nata;

- d'après l'état de l'affaire; l'état;
- je nach den Umständen;
- according to the state of affairs;
- según el estado del asunto; el estado; según las circunstancias; circunstancia;

vpl.: BVB 178.

NAIR NOENE = na de noen; na de middag.
- post meridiem;
- dans l'après-midi;
- im Nachmittag;
- in the afternoon (p.m.);
- después de (of = del) mediodia;

vpl.: BVB 141.

NAIR TE COMEN ENDE TE VOLDOEN = vb. nakomen verplichtingen.
- exsequor III; conficio III; praesto I; facio III; obeo IV; satisfacio III; persequor III;
- remplir; tenir les engagements; satisfaire à; observer; exécuter les ordres;
- nachkommen; befolgen; erfüllen;
- perform; fulfil; meet; satisfy;
- cumplir; ejecutar; observar;

vpl.: BVB 72.

NAIRBUERHUIJS; NABUURHUIJS; NABUERHUIJS; NABURHUIJS = sub. huis van de buurman; aanpalende woning.
- domus contingua; domus vicina;
- maison à coté; maison de voisin;
- Haus vom Nachbar; anstossendes Haus;
- neighbour's house; neighbouring house;
- casa vecina; casa del vecino;

vpl.: BVB 175.

NAIRDER Zie:
- te ----/

NAIRDER ENDE SCERPER = taut. nauwgezetter.
- fidelior;
- plus exactement; plus précisement;
- genauer; gewissenhafter; pünktlicher;
- more conscientious;
- más estrictamente; más concienzudamente; más escrupulosamente;

vpl.: T1/527.

NAIRDERHEYT; NAERDERHEIT = sub. recht van retractie.

- retractus emptionis iure proximitatis;
- droit de rétraction;
- Retraktionsrecht;
- right of retraction; (retractation);
- derecho de retracción;

vpl.: T1/607.

NAIRDERSCAPE Zie:
- huijsen op waterlant heeft dat bloet gheen ----/

NAIRDERSCAPPE Zie:
- naerderschappe; naerderscappe; naerderschap; naerderscap; naerschappe; ----; naderschap; naerschap; naerscap/

NAIRDERSCAPPEN Zie:
- actie van ----/

NAIRLAETEN Zie:
- sonder ----/

NAIRLAETICH; NALATISCH = adj. nalatig.
- neglegens; incuriosus;
- négligent; nonchalant;
- nachlässig;
- omissive; negligent; neglectful;
- negligente; descuidado; dejado;

vpl.: BVB 102.

NAIRMAELS Zie:
- naem ----/
- naemaels ----/

NAIRRICHTINGE Zie:
- naerichtinge /

NAISTE; NAEST; NEEST; NASTE; NAESTEN; NAESTENT = sub. dichtsbijzijnde.
- proximus;
- plus proche;
- nächst Wehnender;
- next-door neighbour;
- más próximo;

vpl.: T2/71.

NAISTE MAGHEN = naaste bloedverwanten.
- cognatus;
- plus proche parent;
- nächste Verwandten;
- next relations;
- próximo pariente;

vpl.: T1/457.

NAISTEN Zie:
- den ---- hoyre/
- kijndt oft broeder oft maight oft van den ----/
- van den ---- oft kindt oft

broeder oft maight/

NAISTEN GOUDACH = eerstvolgende gouwgerechtsdag.
- dies proxima causae iudicialis pagi;
- prochaine session d'un tribunal régional;
- nächster Sitzungstag des Gaugerichts;
- next day of session of the district court;
- próxima sesión de un tribunal regional;

vpl.: T1/318.

NAJAER Zie:
- naerjaer; ----/

NAKENT Zie:
- naeckt; naect; naket; ----; naecht/

NAKET Zie:
- naeckt; naect; ----; nakent; naecht/

NAKINDEREN; NAE-KINDEREN; NAAKINDEREN = kinderen geboren uit een tweede of opvolgend huwelijk. sub. pl.
- filius (a) ex matrimonio secundo;
- fille ou garcon d'un second lit;
- Kinder, geboren aus einer zweiten oder folgenden Ehe;
- children of a subsequent marriage;
- hijos de segundas nupcias o de un matrimonio siguiente;

vpl.: B2/60, 61; C2/1020.

NAKOMELINGE Zie:
- nacomelinge; naecomelinge; nacomers; naekomelinge ; ----; naecommelingen; naercommers; naercomeren/

NALATICH Zie:
- nairlaetich; ----/

NALATIGHE Zie:
- naerlatighe; ----/

NALATIGHEYT OF NEGLIGENTIE = taut. nalatigheid; plichtsverzuim.
- negligentia;
- négligence;
- Nachlaessigkeit; Pflichtversaemnis;
- negligence;
- negligencia; de jadez; prevaricación;

vpl.: Pl.Bra/40 ; B1.

NALINC Zie:
- naderaer; naderlinc; naerderlinc; ----; naderlingh; naderlinck; naerderlinck;

nalinck; naelinck; naerlinck; naelingh; naerderlingh; naerderman/

NALINCK Zie:
- naderaer; naderlinc; naerderlinc; nalinc; naderlingh; naderlinck; naerderlinck; ----; naelinck; naerlinck; naelingh; naerderlingh; naerderman/

NAMAALS Zie:
- naem ----/
- naemaals ----/

NAMAELS; NAMELS = adv. naderhand.
- postea;
- plus tard;
- nachher; hinterher;
- afterwards; later on;
- después; luego;

vpl.: LO6/586.

NAMAILS Zie:
- totter ----/

NAME Zie:
- ter quader fame ende ----/
- staende tot goede ----/

NAMELIJC Zie:
- namentlijker; ----; naemlijc; namentlijc; nemelijc; naementlijck/

NAMELS Zie:
- naem ----/
- naemaels ----/

NAMEN Zie:
- uijt ----/

NAMEN ENDE TOENAMEN = achter- en voornamen.
- nomina et praenomina;
- noms et prénoms;
- Familien- und Vornemen;
- family- and Christian names;
- apellidos y nombres bautismales;

vpl.: C1/376.

NAMENTLIJC Zie:
- namentlijker; namelijc; naemlijc; ----; nemelijc; naementlijck/

NAMENTLIJCKE SONE; AENGENAEMDE SONE = genoemde zoon.
- filius nominatus;
- fils dénommé;
- genannter Sohn;
- said son; the son just mentioned;
- llamado precitado;

vpl.: LO 7/64.

NAMENTLIJKER; NAMELIJC; NAEMLIJC; NAMENTLIJC; NEMELIJC; NAEMENTLIJCK = adv. genaamd; met name.
- nominatum; nomine appellatus;
- à savoir;
- nämlich;
- by name;
- a saber;

vpl.: LPS 73; MGG 109.

NAMPT; NAMPTE; NAMPTISSEMENT = hom. sub. 1. onderpand; betaling; 2. pandgeving.
- 1. pignus; solutio; 2. pigneratio;
- nantissement; 2. gage; hypothèque; garantie;
- 1. Unterpfand; Zahlung; Einzahlung; 2. zum Pfande geben;
- 1. guarantee; payment; deposit; security; 2. pledge;
- 1. caución; fianza; garantia; 2. pignaración; pago; hypoteca;

vpl.: T1/473; T2/189; C1/630.

NAMPTE Zie:
- nampt ----/
- namptissement/

NAMPTEREN; NAMPTISEEREN; NAMPTIZEREN = hom. vb. 1. een eiser voorlopig genoegdoening geven; 2. tot onderpand geven; 3. betalen; storten.
- 1. repraesento I; exhibeo II; do praesenter pecuniam I; 2. pignero I; 3. solvere III; uiere III; pensito I; satisfactioIII
- 1. nantir; 2. donner en nantissement; donner comme gage; 3. nantir; acquitter; payer;
- 1. vorläufig zahlen von Bussen; 2. verpfänden; 3. bezahlen; zahlen;
- 1. to give provisional satisfacti on to a claimant; 2. pledge; 3. pay;
- 1. dar satisfacción provisional a un dependante; 2. dar como garantía; 3. pagar; depositar; entregar;

vpl.: ACart 33; T2/81; PvB 1/316; C1/630; 253; B1: Pl.Bra. 18; B2/38; C2/1017.

NAMPTISATIE Zie:
- handtvullinghe oft ----/
- parate ----/
- op pene van ----/

NAMPTISATIE = hom. sub. 1. betaling; voorlopige bevrediging van een eisende partij; 2. onderpand; waarborg; 3. strafoplegging 4. vooruitbetaling.
- 1. donatio argenti praesentatii; solutio; 2. pignus; 3. irrogatio multae; poenae; 4. namptisatio; solutio; representatio;
- 1. satisfaction provisoire à un requérant; acquittement; 2. + 3. nantissement; 4. nantissement; acquittement;
- 1. vorläufige Zahlung von Bussen; 2. vorläufiges Unterplan; 3. Auflegung von Strafe; 4. Bezahlung; Vorausbezahlung;
- 1. the giving of a pledge as a provisional satisfaction of a claim ent; payment; 2. security; 3. imposition of punishment; penalty; 4. payment; advance payment;
- 1. satisfacción provisional al demandante; pago ; 2. fianza; garantia; caución; 3. imposicion de castigos; 4. pago; pagamento; pago anticipado.

vpl.: ACart 33; B2/38; C2/1017; B1: Pl.Bra. 36; C1/238; 404; 455; 631; LO3/220.

NAMPTISEEREN Zie:
- nampteren; ----; namptizeren/

NAMPTISSEMENT Zie:
- hantvullinghe oft ----/
- nampt oft ----/

NAMPTISSEMENT; NAMTISSEMENT; NANTISSEMENT = hom. sub. 1. het geven van onderpand ter voorlopige genoegdoening van een eiser; 2. waarborg; 3. lening op pand.
- 1. nantissamentum; pignus; 2. solutio; pensio; 3. argentum praesentarium;
- 1. nantissement; 2. cautionnement; garantie; 3. nampte;
- 1. das Geben eines Unterpfandes; 2. Burgschaft; Kaution; auf Pfand leihen;
- 1. the giving of a pledge as a provisional satisfaction to a claimant; 2. caution money; 3. loan on security;
- 1. dar una garantía en plan de satisfacción provisional a

un demandante; 2. caución; garantia; fianza; 3. empréstito bajo fianza;
vpl.: DKB 23; T2/16; Ca2/245.

NAMPTIZEREN Zie:
- nampteren; ----/
- namptiseeren; ----/

NANTISATIE = vb. betalen.
- namptiso I;
- payer;
- bezahlen;
- pay;
- pagar;
vpl.: C1/457.

NANTISSEMENT Zie:
- namptissement; namtissement; ----/

NANTISSEMENT = sub. betaling.
- namptisatio;
- payement; acquittement;
- Bezahlung;
- payment;
- pago; pagamento;
vpl.: C1/457.

NAP; NAPPE; GARDENNAPPE = sub. onderzetter; kom.
- garda nappa; poculum; catinus;
- garde-nappe; coupe;
- Unterlage für Schalen; Napf; Tasse; Kumme;
- dishstand; basin; bowl;
- guardamanteles; escudilla;
vpl.: LO3/182; Ca2/8.

NAPPE Zie:
- nap; ----; gardenappe/
- tennen garde ----/
- zilveren ----/

NARICHTINGHE Zie:
- narichting; ----; narigt/

NARIGT Zie:
- naericht; naerichtinge; ----/

NARRATIE = sub. opsomming; vermelding; verslag; verhaal.
- narratio; relatio; nuntiatio;
- énumération; mention; relation; rapport; narration; récit;
- Aufzählung; Erwähnung; Bericht; Geschichte;
- narration; account; tale; narrative; report; story;
- enumeración; narracion; relato; mención;
vpl.: C1/271; 262; ADR 5; PvB 1/2; T1/11, 88, 158; 459; T2/250.

NARRATIEN Zie:
- positivene ende ----/

NARRATIVEN = sub. verhaal.
- narratio;
- narré;
- Bericht;
- narrative;
- relato; narración;
vpl.: LO7/458.

NARRE = sub. verslag.
- narratio; relatio;
- rapport; rendu compte;
- Bericht;
- report; account;
- relato; memoria; relato;
vpl.: ACart 47.

NARREEREN; NARREREN = vb. verhalen.
- narro I; refero III;
- conter; mentionner; narrer; raconter; relater;
- berichten; erwähnen; erzählen; melden;
- mention; narrate; record; state; tell;
- citar; contar; mencionar; narrar; referir; relatar;
vpl.: T1/11, 233, 414; PB III 143; C1/312; C2/861.

NARREREN Zie:
- narreeren; ----/

NARRINGDOENDER Zie:
- neiringdoender; neringedoender; nerringdoender; ----/

NARRINGE Zie:
- neiring; neringe; nerringe; ----/

NASCHOUWEN Zie:
- regt van de ----/

NASSUIRGATERE Zie:
- viseur oft ----/

NASTE VRINDEN ENDE MAGEN = naaste bloedverwanten.
- cognati proximi;
- plus proches parents;
- nächste Verwandten;
- next of kin;
- parientes más próximos;
vpl.: C3/14.

NASTELINCMAKER Zie:
- nastelmaecker; ----; nestelmaker; nachtelincmaker/

NASTELMAECKER; NASTELINCMAKER; NESTELMAKER; NACHTELINCMAKER = sub. vetermaker.
- ligularum factor;
- aiguilletier;
- Schnürmacher;
-

- lacemaker;
- agujetero;

vpl.: C2/938.

NATIEN Zie:
- ambacht oft ----/
- neghen ---- van Bruessele/

NATIEN = sub. pl. leden der stadsregering broederschap.
- sodalitas; collegium;
- gouvernement de ville; bourgeois confrérie;
- Brüderschaft der Stadtverwaltung;
- members of the town-municipalidad;

vpl.: C1/40.

NATIVITAS Zie:
- onser vrouwendach ----/

NATT ENDE MOERACHTICH = nat en moerassig.
- madidum ac palustre;
- humide mouillé et marécageux;
- nasz und sumpfig;
- wet and marshy;
- húmedo y pantanoso;

vpl.: LPS 7.

NATTE Zie:
- leveren met ---- met drooge/
- modeken drooghe ende ---- maten/
- quaert Mechels drooghe ende ---- maten/
- sack Mechels drooghe ende ---- maten/
- viertel Mechels drooghe ende ---- maten/

NATUERE Zie:
- int criem van luxurie teghens ----/
- onsuverheijt tegen ----/

NATUERE ENDE QUALITEYTEN = taut. aard; hoedanigheid; wezen.
- natura; qualitas;
- caractère; classe; genre; nature;
- Beschaffenheit; Wesen;
- essence; nature;
- carácter; clase; índole; naturaleza;

vpl.: T1/301.

NATUEREN Zie:
- lignien, troncke ende ----/

NATUERLIJC Zie:
- civilijc ende ----/

NATUERLIJC ENDE WITTICH KIJNT = taut. echt, wettig kind.
- filius(-a); legitimus (-a);

- enfant naturel et légitime;
- eheliches , gesetzliches Kind;
- legetimate child;
- hijo natural y legítimo;

vpl.: T1/504.

NATUERLIJC HOYR = aangeboren erfgenaam.
- heres naturalis;
- héritier naturel;
- natürlicher Erbe;
- natural heir;
- heredero natural;

vpl.: T1/267.

NATUERLIJCK = adi. onwettig; natuurlijk (buiten echt geboren).
- non legitimus;
- naturel; illégitime;
- gemäsz der Natur;
- according to nature; illegitimate;
- natural ; ilegítimo; bastardo; espurio;

vpl.: C1/44.

NATUERLIJCK KIND; KIJNT = onwettig kind; buitenechtelijk kind.
- filius (-a) illegetimus (-a);
- enfant illégitime; enfant naturel;
- ungesetzliches Kind; auszereheliches Kind;
- illegitimate child;
- hijo ilegítimo; hijo fuera de matrimonio;

vpl.: B2/76; T1/504; C1/44, 164.

NATUERLIJCKE Zie:
- niet ---- ende wittich kijnt/

NATUERLIJCKE POSSESSIE GECRIJGHT TER QUADER TROUWEN = op onrechtmatige wijze verkregen natuurlijk bezit.
- possessio naturalis in juste acquisita;
- possession naturelle acquise illégitimement;
- unrechtmässig erworbener natürlicher Besi tz.;
- natural property acquired illegally;
- posesión natural adquirida ilegítimamente;

vpl.: T1/81.

NATUERLIJCKE VERBIJNTENISSE = natuurlijke verbintenis.
- obligatio naturalis;
- obligation naturelle;
- natürliche Verbindlichkeit;
- natural engagement;
- obligación natural;

vpl.: T1/50.

NATUERLIJCKEN SLEET = natuurlijke slijtage.
- detritus naturalis;
- usure naturelle;
- natürliche Abnutzung;
- natural wear;
- desgaste natural;

vpl.: LO4/324.

NATUERLIJCKER ENDE CIVIJLDER = taut. burgerlijk.
- naturalis et civiles;
- civil;
- Zivil;
- civil;
- civil;

vpl.: T1/238.

NATURALE Zie:
- ius ----/

NATURALISATIE Zie:
- brieve van ----/

NATURELE Zie:
- jurisdictie ----/
- possessie ----/

NAUFRAGIE Zie:
- criesme van ----/

NAUFRAGIE = sub. schipbreuk.
- naufragium;
- naufrage;
- Schiffbruch;
- shipwreck;
- naufragio; zozobra;

vpl.: T1/220; T2/91.

NAUWELIJCS THORE HEBBEN = nauwelijks gewicht hebben.
- vix pondus habere;
- peser à peine;
- kaum Gewicht haben;
- barely any weight;
- apenas tienen peso;

vpl.: Ca2/12.

NAVEGAER Zie:
- naveger; navegeer; navigeer; neffegeer; ----/

NAVEGEER Zie:
- naveger; ----; navigeer; neffegeer; navegaer/

NAVEGER; NAVEGEER; NAVIGEER; NEFFEGEER; NAVEGAER = sub. zwikboor, voor het maken van grote gaten.
- terebra maior;
- barroir; tarière;
- Zapfenbohrer; nabenbohrer;
- auger;
- taladro; barrena de muletilla; taladro de dos manos;

vpl.: T1/322, 371.

NAVENANT Zie:
- naar advenant/

NAVIGATIE = sub. scheepvaart.
- navigatio;
- navigation;
- Schiffahrt;
- navigation;
- navegación; pilotaje;

vpl.: PvB 1/243; PB III 223.

NAVIGEER Zie:
- naveger; navegeer; ----; neffegeer; navegaer/

NAVIGHEREN = vb. bevaren.
- navigo I;
- naviguer;
- befahren;
- navigate;
- navegar;

vpl.: PB/II/197.

NAVOLGENDE Zie:
- naevolgende; naervolgende; ----/

NAZWERING = sub. gevolg; nasleep.
- eventus qui sequuntur; consecutio; exitus; effectus;
- suite;
- Folge;
- effect; train of consequences;
- consecuencia;

vpl.: T2/371.

NE Zie:
- interdictum ---- vis fiat el qui in possessionem missus est/

NEC MEDIATE NEC IMMEDIATE = noch middellijk; noch onmiddellijk.
- ni indirect; ni direct;
- weder mittelbar noch unmittelbar;
- neither indirectly nor directly;
- indirecto ni directamente;

vpl.: C1/608.

NECESSARIA Zie:
- six ex cautela superabundantie et non ---- cautie/

NECESSARIE = adi. noodzakelijk.
- necessarius;
- nécessaire;
- notwendig;
- necessary;
- inevitable; necesario;

vpl.: T2/271.

NECESSARIE ENDE NOOTE-

LIJCKE - NECESSARIJS ENDE NOTELIJC = taut. noodzakelijk.
- necessarius;
- inévitable; nécessaire;
- notwendig;
- necessary;
- inevitable; necesario;
vpl.: T1/371; 298.

NECESSARIJ HEREDES = noodzakelijke erven.
- cohéretiers necessaires;
- notwendige Erbe;
- necessary co-heirs;
- herederos necesarios;
vpl.: LO1/356.

NECESSARIJS Zie:
- eede ----/
- necessarie ende nootelijcke; ---- ende notelijc/

NECESSARIUM Zie:
- argumentum ----/

NECESSITEYT = sub. nooddruft; noodzakelijkheid.
- necessitas; indigentia;
- indigence; necessité; nécessit;
- Notdurft; Notwendigkeit;
- necessaries of life; necessity;
- indigencia; necesidad; escasez; apuro; miseria;
vpl.: PB/III/143; PvB 6/360.

NEDENWAERTS; NEDERWAIRT; NEDERWAIRTS; NEDERWART; NEDERWAERT; NEDERWERT; NEDERWAERTS; NEDERWAERDE = adv. benedenwaars; water naar beneden toe.
- secundo flumine; deorsum; versus inferiarem locum;
- en descendant le courant de haut en bas;
- abwärts; hinab;
- downstream;
- río abajo; abajo; hacia lugar inferior;
vpl.: DVB 11; BVB 189; MGG 9

NEDER-ENDE HOGE GERICHTE = laag- en hooggerecht.
- iudicium minus et maius;
- tribunal mineur et majeur;
- Nieder und Hochgericht;
- low and high court;
- tribunal inferior e superior;
vpl.: ACart 5.

NEDERBANCKEN Zie:
- neerbancks ----/

NEDERDAELEN; NEDERDALEN

= vb. afstammen.
- descendere III; oriundum esse; ortum esse (ducere);
- descendre;
- abstammen;
- descend;
- descender de; proceder de;
vpl.: T2/371.

NEDERDAILEN OP = neerdalen op.
- descendo III;
- échoir;
- herabkommen auf;
- come down upon; descend upon;
- tocar;
vpl.: T1/66.

NEDERDALEN Zie:
- nederdaelen; ----/

NEDEREN Zie:
- dese coren ----/

NEDEREN = vb. verlagen; omlaag brengen;
- depono III; humiliorem facio III; abicio III; deorsum fero III;
- abaisser; baisser; rabaisser;
- erniedrigen; niedriger machen; senken;
- lower; bring down;
- bajar; reducir; rebajar;
vpl.: LOV/242; LO3/412; LO1/642; C1/193.

NEDERGEDAILT = ppf. afstammen
- descendere III; genus ducere III; originem trahere III;
- descendre;
- abstammen;
- descend;
- descender; proceder;
vpl.: T2/100.

NEDERGERICHTE Zie:
- hoge ende ----/

NEDERGERICHT(E) = sub. laag gerecht.
- iudicium causarum civilium; tribunal inferius;
- tribunal d'instance; justice basse;
- niederes Gericht; Schöffengericht;
- lower court;
- tribunal de primera instancia; tribunal inferior;
vpl.: DVB 108; LO6/18.

NEDERGESLAGEN Zie:
- de ----/

NEDERLAGE Zie:
- neerlaeg; ----; neerlaege/

NEDERLANTSCHE MIJLE = sub. lengtemaat groot 1000 roeden of ca. 5000 m. of 20.0000 voet of 80.000 enckel schreden.
- quatuor miliaria;
- mesure de longueur de 1000 verges ou environ 5000 m. ou 2000 pieds ou seulement 8000 pas;
- Längenmasz;
- dutch mile; measure of length;
- medida de longitud siendo cien (of = mil) varas o cerda de 5000 metros;

vpl.: C1/228.

NEDERLANTSCHE DUIJTSCHE TALE = Nederlands-Duitse taal.
- lingua neerlandica;
- langue néerlandaise flamande;
- Niederländische Deutsche Sprache;
- netherlands-flemish;
- neerlendés- flamenco;

vpl.: C1/394.

NEDERLEGGEN Zie:
- nederliggen; ----; nederlegghen/

NEDERLEGGHEN Zie:
- nederliggen; nederleggen; ----/
- te ---- ende slechten/

NEDERLIGGEN; NEDERLEGGEN; NEDERLEGGHEN; NEERLEGGEN = vb. de nederlaag lijden; neerleggen.
- cladem accipere III; calamitatem incommodum pelli; depono III;
- être battu; deposer;
- die Niederlage erleiden; niederlegen; deponieren;
- suffer defeat; depose;
- salir en derrota; resultar vencido; depositar;

vpl.: T2/371; LPS 25.

NEDERSTEN Zie:
- ten ---- velde/

NEDERWAARTS Zie:
- gerechten loop ----/
- nedenwaerts ----/

NEDERWAERDE Zie:
- neden waerts; nederwairt; nederwairts; nederwart; nederwaert; nederwert; nederwaerts; ----/

NEDERWAERT Zie:
- nedenwaerts; nederwairt; nederwairts; nederwart; ----; nederwert; nederwaerts; nederwaerde/

NEDERWAERTS Zie:
- nedenwaerts; nederwairt; nederwairts; nederwart; nederwaert; nederwert; ----; nederwaerde/

NEDERWAERTS VLIETENDE = naar beneden vloeiende.
- fluens deorsum;
- coulant en aval;
- hinunter flieszend;
- flowing downwards;
- corriente (of = fluente) hacia abajo;

vpl.: MGG 205.

NEDERWAIRT Zie:
- nedenwaerts; ----; nederwairts; nederwart; nederwaert; nederwert; nederwaerts; nederwaerde/

NEDERWAIRTS Zie:
- nedenwaerts; nederwairt; ----; nederwart; nederwaert; nederwert; nederwaerts; nederwaerde/

NEDERWART Zie:
- nedenwaerts; nederwairt; nederwairts; ----; nederwaert; nederwert; nederwaerts; nederwaerde/

NEDERWEGHE = sub. holle weg.
- via cava;
- route creuse; chemin creux;
- hohler Weg; Hohlweg;
- sunken road; hollow road;
- camino hundido; hondonada;

vpl.: PB/II/129; PB III 594.

NEDERWERT Zie:
- nedenwaerts; nederwairt; nederwairts; nederwart; nederwaert; ----; nederwaerts nederwaerde/

NEEDER JUSTICIE = lage rechtspraak.
- iurisdictio humilis;
- jugement bas;
- niedere Rechtspflege;
- low jurisdiction;
- justicia baja;

vpl.: T1/10.

NEEDERHOVE Zie:
- smaelgerichte; smalgerichte; smalengerichte; smallengerichte; ----/

NEEF Zie:
- neve; ----/

NEEGHENSINS; NEGEENSSINS; ENGEENSINS; NEGEENREWIJS = adv. geenszins.
- nequaquam; nullo modo;
- aucunement; nullement;
- auf keine Weise; keineswegs;
- by no means; not at all;
- de ninguna manera; de ningún modo;

vpl.: T1/515.

NEEMPTEN GEVANGEN = vb. neemt het gevangen.
- apprehendo III; prehendo III;
- arrêter; faire prisonnier;
- gefangen nehmen; verhaften;
- apprehend; capture;
- arrestar; detener; coger preso;

vpl.: T1/19.

NEERBANCKE; NEDERBANCKEN = ondergeschikte gerecht bv. lakenhal, weeskamer enz.
- iudicium subalternum sc. pannarium; orphanotrophium;
- banc subalerne par exemple halle aux; draps la chambre pupillaire etc.;
- untergeordnetes Gericht zb. Tuchhalle;
- subordinate court e.g. colth hall;
- tribunal subalterno p.e. mercado de paños camera de huérfanos;

vpl.: LO4/480.

NEERDUYTSCH = sub. nederlands; nederlandse taal.
- lingua belgica;
- langue néerlandaise;
- niederländische Sprache;
- dutch language;
- neerlandes;

vpl.: PvB 1/318.

NEERE(N) = sub. pl. neerhuizinge(n); deel(en) cq. de plaats waarin de boerderij gedorst werd enz.
- area;
- aire;
- Hinterhaus; Diele; Tenne; usw.;
- back-house; thrashing-floor;
- era;

vpl.: DVB 101.

NEERINGE DRIJVEN = handel drijven.
- mercaturam facio I;
- faire le commerce; faire traffic;

- Handel treiben;
- do business; trade;
- comerciar; negociar;

vpl.: T1/623.

NEERINGEN Zie:
- abstracte coopmanscape ende ----/

NEERINGHE Zie:
- traffycke ende negotiatie ----/

NEERLAEG; NEDERLAGE; NEERLAEGE = doodslag. moord.
- caedes;
- meurtre; homicide;
- Totschlag; Mord;
- manslaughter; homicide; murder;
- golpe mortal; homicidio; occisión; asesinato; delito de sangre; crimen de sangre;

vpl.: B1:Pr.tr/3; C2/931; LO4/840.

NEERLAEGE Zie:
- neerlaeg; nederlage; ----/

NEERLEGGEN Zie:
- leggen ochte ----/

NEERSTELIJC; NEERSTIGE = hom. adv. 1. naerstig; vlijtig. 2. nauwlettend; nauwkeurig.
- 1. industrie; sedulo; studiose; 2. diligenter; assidue;
- 1. assidûment; diligemment; 2. attentig; exactement;
- 1. eifrig; emsig; fleissig; 2. aufmerksam; genau;
- 1. assiduous; diligently; industrious; sedulous; 2. accurate; exact;
- 1. activamente; diligentemente; 2. correcto; escrupulosamente; detenidamente; exacto;

vpl.: T2/27; 74; T2/155.

NEERSTICHEIJT Zie:
- vuytterste ----/

NEERSTIGE Zie:
- neerdelijc; ----/

NEERSTIGHEIJDT Zie:
- in alder ----/

NEERSTICHEYDT OFT DEVOIR = naarstigheid of plicht.
- diligentia aut debitum officium;
- deligence ou devoir;
- Emsigkeit oder Pflicht;
- industry or duty;

- deber;
vpl.: PvB 1/249.

NEERSTICHEYT Zie:
- vlyet ende ----/

NEERSTIG ENDE DILIGENT = adi. vlijtig; naarstig; toegewijd.
- diligens; impiger; industrius; studiosus;
- avec application; avec diligence; diligent; assidu;
- fleiszig; emsig; eifrig;
- assiduous; diligent;
- activo; aplicado; diligente; laborioso; cuidadoso; asiduo;
vpl.: T1/418; ADR 17.

NEERSTIGHEYT; NERNSTHEIT; NERNSTICHEIT = nauwlettendheid; naarstigheid sub.
- diligentia;
- assiduité; diligence;
- Bemühung;
- diligence;
- diligencia;
vpl.: B2/117; C2/1029.

NEEST Zie:
- naiste; naest; ----; naeste; naesten; naestent;/

NEFFEGEER Zie:
- naveger; navegeer; navigeer; ----; navegaer/

NEFFEN Zie:
- neven; ----; nevens; neffens/

NEFFENS Zie:
- neven; neffen; nevens; ----/
- ruerens ende ----/

NEFFENS = praep. 1. naast; com. 2. benevens.
- 1. iuxta; prope; 2. cum; itemque;
- 1. à coté de; 2. avec; ainsi que;
- 1. nächst; neben; 2. together; with;
- 1. al lado de; 2. asi; como; y tambièn;
vpl.: DVB 86, 16.

NEGATIJF = adi. ontkennend.
- negativus;
- négatif;
- verneinend;
- negative;
- negativo;
vpl.: T2/163.

NEGATIVE Zie:
- servitute; ----/

NEGATORIA Zie:
- actio ----/

NEGEEN Zie:
- engheen; enghene; engeen; ----; negein; negien; egeen; geen; gein/

NEGEENREWIJS Zie:
- neeghensins; negeenssins; engeensins; ----/

NEGEENSSINS Zie:
- neeghensins; ----; engeensins; negeenrewijs/

NEGEIN Zie:
- engheen; enghene; engeen; negeen; ----; negien; egeen; geen; gein/

NEGEN SISTEREN OFT HALSTEREN YSSCHERS = graan- en vloeistofmaat van Overijssche, gelijk aan een mudde van Brussel; in metriek stelsel ca. 70 kg. of 70 l.
- mensura capacitatis et liquoris;
- 9 rasières ou boisseaux;
- Getreide- und FLüssigkeitmasz;
- corn- and liquid measure;
- medida de granos y liquido de Overijssche;
vpl.: C1/238.

NEGENMANNEKEN Zie:
- impositien van den ----/

NEGENMANNEKEN = hom. sub. 1. belasting inhoudende de betaling van een zilveren munt van geringe waarde bij invoer van vee in de stad. 2. zilveren muntstuk van geringe waarde, ter waarde van 9 mijten geslagen onder Maximiliaan, Philippus en Maria van Bourgondië.
- 1. tributum continens solutionem nummi argentei valoris minoris apud invectionem pecoris in urbem; 2. nummus valoris minoris;
- 1. une petite monnaie d'argent de Brabant payé à l'importation du bétail dans la ville; 2. pièce de monnaie de petite valeur; 2. gigot; monnaie d'argent, subdivision d'un florin de Brabant, fait 9 mites frappé sous Maximilieu, Philipee et aussi Marie de Bourgogne;
- 1. kleine silberne Münze von wenigen Wert; 2. Steuer enthaltend die Zahlung einer silberne Münze von geringer

Wert beim Einführ von Vieh in der Stadt;
- 1. tax, paid for by a silver coin, when importing cattle into the town; 2. coin;
- 1. impuesto llamado "negenmanneken", una moneda de plata de pequeno valor que se debe al hacer entrar ganado en la ciud ad; 2. moneda de poco valor; moneda de plata, subdivisión del florin Brabanzón;

vpl.: C3/188; B2/114; C2/1029; C1/242.

NEGHEN NATIEN VAN BRUESELLE = negen bevolkingsgroepen die een bepaald stemrecht hadden o.a. het iedere 2 jaar kiezen van twee rentmeesters.
- nonae nationes, quae ius suffragii habebant unoquoque secundo anno duos villicos eligere;
- neuf nations de la ville de Bruxelles;
- neun Bevölkerungsgruppen, die bestimmte Wahlrechte besassen;
- nine subdivisions of Brussel's population;
- nueve naciones de la ciudad de Bruselas que tenían cierto derecho a votar, entre otras cosas la elección cada dos años de dos recaudadores;

vpl.: Cu1/2.

NEGHENE = geen.
- nullus;
- nul;
- kein; keine;
- none;
- ningún;

vpl.: Ca2/324.

NEGIEN Zie:
- engheen; enghene; engeen; negeen; negein; ----; egeen; geen; gein/

NEGLIGEEREN = vb. verwaarlozen; veronachtzamen.
- negligo I;
- négliger;
- vernachlässigen;
- neglect;
- descuidar; desatender;

vpl.: C1/151.

NEGLIGENCIEN Zie:
- bij versuymten ende ----/
- consent by versuymten ende
- ignorancien off ----/
- slappigheijden, ----/

- slappicheyt ende ---/
- schult oft ---/
- slappicheyden, ---- ende quader hoeden/
- versuympten, oft ----/

NEGLIGENCIE; NEGLIGENTIE = sub. achteloosheid; nalatigheid; veronachtzaming; onachtzaamheid; slordigheid; verwaarlozing; verzuim; zorgeloosheid.
- incuria; negligentia; neglectio; intermissio; indiligentia; socordia;
- négligence; nonchalance; imprévoyance;
- Nachlässigkeit; Unterlassung; Versäumnis; Unachtsamkeit; Sorglosigkeit;
- negligence; carelessness; imissiodefault; inattentio;
- negligencia; descuido, dejad, inadvertencia; omisión;

vpl.: T2/86, 114, 112, LO5/174 AKB 7; T1/64, 124, 301, 574, 614; Ca2/383; C1/673.

NEGLIGENT Zie:
- onachtsaem ende ----/
- te ---- oft te traech ende slap zijn/
- versumelijc ende ----/

NEGLIGENT = adv. adi. en sub. achteloos(e); nalatig(e).
- negligens; homneglegens; homo orssolutus; lentus; indiligens;
- négligent; personne négligente;
- nachlässig; nachlässiger;
- negligent; negligent person;
- negligente, dejado, descuidado persona negligente;

vpl.: PvB 1/310; T2/82; 379

NEGEN SISTEREN OFT HALSTEREN YSSCHERS = graan- en vloeistofmaat van Overijssche, gelijk aan een mudde van Brussel; in metriek stelsel ca. 70 kg. of 70 L.
- mensura capacitatis et liquoris;
- 9 rasières ou boisseaux;
- Getreide- und Flüssigkeitmasz;
- corn- and liquid measure;
- medida de granos y liquido de Overijssche;

vpl.: C1/238.

NEGLIGENT OFT IN GEBREECKE = taut. nalatig of in gebreke blijven.
- negligens;
- manquer à;
- nachlässig;
- negligent;
- negligente; dejado; en falta;

vpl.: EE/4; B1.

NEGLIGENTE = sub. nalatige.
- homo neglegens; homo dissolutus ; lentus; indiligens;
- personne négligente;
- Nachlässiger;
- negligent person;
- persona negligente;

vpl.: T2/82.

NEGLIGENTEN Zie:
- ghebreckelijcken oft --- personen/

NEGLIGENTIE Zie:
- collusie, conventie ofte ----/
- nalaticheyt of ----/
- negligencie ----/

NEGLIGENTIE = sub. onachtzaamheid; nalatigheid; verzuim.
- negligentia;
- négligence; nonchalance;
- Nachlässigkeit; Saumseligkeit; Unachtsamkeit; I Unterlassung;
- negligence; carelessness; omissie; default;
- negligencia; dejadez; omisión; descuido;

vpl.: C1/673; LOV 174; AKB 7.

NEGLIGENTIE ENDE (OFTE) FAUTE = fout en nalatigheden; onachtzaamheid en fout; verwaarlozing en onachtzaamheid.
- negligentia et delicta; vel incuria;
- négligence et fautes;
- Nachlässigkeit und Fehler; Irrtum; Unachtsamkeit;
- negligence and faults or carelessness;
- descuido; negligencia y falta o inadvertencia;

vpl.: Pl.Pr. 21/B1; PB II 173; C1/321.

NEGLIGENTIE OFT ONACHTSAEMHEIJDT = verwaarlozing of onachtzaamheid.
- neglegentia vel incuria;
- négligence;
- Nachlässigkeit;
- negligence or carelessness;
- negligencia o inadvertencia;

vpl.: C1/321.

NEGOCIANTEN Zie:
- coopluyden ende ----/

NEGOCIEN Zie:
- saken ende ----/

NEGOTIA Zie:
- procuratie ad ----/

NEGOTIANT = sub. handelaar; koopman.
- mercator caupo; negotiator;
- négociant;
- Händler;
- negociante;
- merchant;

vpl.: PB IV/509; PvB 1/255.

NEGOTIATIE Zie:
- coopmanschappen oft ----/
- coopmanschappe ende ----/
- handelende ----/
- negociacie, ----/
- procuratie ad ----/
- traffycke ende ----; neeringhe/

NEGOTIATIE = sub. onderhandeling; bewerking; lening sluiten; handel.
- negotiato; negotium;
- négociation; négoce; commerce;
- Handel;
- negotiation; arrangement; business;
- negociación; trato; negocio; comercio;

vpl.: DVB 93; C1/453.

NEGOTIATIE, KOOPMANSCHAP ENDE HANDEL = taut. handel.
- negotiatio;
- négoce ou marchandises commerce;
- Handel;
- commerce; trade;
- comercio; negocio;

vpl.: C1/151.

NEGOTIATIE; NEERINGHE ENDE TRAFFYCKE = taut. handel.
- mercatura;
- commerce; négoce;
- Handel;
- commerce; trade;
- negocio; comercio; tráfico;

vpl.: PB/III/313.

NEGOTIATIEN OFT COOPMANSCHAPPEN (COOPMANSCHEPE) = taut. handelswaren; koopwaar.
- merx; mercatura;
- articles de commerce marchandises;
- Handelswaren; Kaufware;

- merchandise;
- mercaderias; mercanciá; articulos; de comercio;

vpl.: PvB 1/155; PB III/222.

NEGOTIEEREN = vb. onderhandelen; bewerken; lening sluiten.
- negotior;
- négocier;
- leihen;
- negotiate; bargain;
- negociar; tratar;

vpl.: DVB 55, 93.

NEGOTIORUM Zie:
- actio ---- gestorum/

NEHMEN Zie:
- met crachte ----/

NEIRING; NERINGE; NERRINGE; NARRINGE = sub. nering; ambacht; broodwinning; handel.
- negotiatio; ars; quaestus; victus; nutrimentum; commercium;
- métier; profession; commerce; gagne-pain;
- Gewerbe; Handel; Geschäft; Handwerk; Broterwerb;
- trade; retail trade; handicraft; livelihood; bread-winning;
- comercio; artesanía; tienda; arte manual; proefesión;

vpl.: C1/532; 27.

NEIRINGDOENDER; NERINGEDOENDER; NERRINGDOENDER; NARRINGDOENDER = sub. handelaar; zakenman.
- mercator;
- marchant; commercant;
- Händler; Kleinhändler;
- businessman;
- comerciante;

vpl.: PvB 6/232, 292.

NEIRINGHE Zie:
- hanteiringhe ende ----/
- poorters ----/
- ter koopmanschap ende ter ---- stellen/

NEMAAR; NEMAER = coni. maar; doch.
- sed.
- mais;
- aber;
- but;
- pero;

vpl.: DVB 89; MGG 65.

NEMAER Zie:
- nemaar ----/

NEMBER Zie:

- nemmeer; nemmer; nimmer; nommer; nummer; ----; nemmere; nemmeraen; nemberan; nemmermee; nimmermee; nemmervort; nemmee; nemee; nemere; nemmerweer; nimmerweer; nummermeer/

NEMBERAN Zie:
- nemmeer; nemmer; nimmer; nommer; nummer; nember; nemmere; nemmeraen; ----; nemmermee; nimmermee; nemmervort; nemmee; nemee; nemere; nemmerweer; nimmerweer; nummermeer/

NEMEE Zie:
- nemmeer; nemmer; nimmer; nommer; nummer; nember; nemmere; nemmeraen; nemberan; nemmermee; nimmermee; nemmervort; nemmee; ----; nemere; nemmerweer; nimmerweer; nummerweer/

NEMELIJC Zie:
- namentlijker; namelijc; naemlijc; namentlijc; ----; naementlijck/

NEMEN Zie:
- aenschouw ----/
- in custodien/dagh teghens ----/
- bij foortsen ----/
- fortselijcke ----/
- gheen regard en ----/
- ghemerck ----/
- regaerdt ----/
- regard ----/
- regard oft oogh ----/
- sijn vaerts ----/
- sonder respect te ----/
- teghens ----/
- visch ---- op de gane/

NEMEN DACH AD OCTO = tot en met 8 dagen nemen.
- sumere tempus usque ad diem octavam;
- prendre jour ad octo ; prendre huit joues;
- bis und zu 8 Tage;
- take 8 days inclusive;
- tomar (of = quitar) hasta ocho dias inclusive;

vpl.: C1/257.

NEMENDE Zie:
- ghemerck ----/

NEMENE Zie:
- die vader is sculdich 't kijnt naer hem te ----/

NEMER = sub. zeeroversschip.
- navis piratarum;
- captureur;
- Seeräuberschiff;
- pirate-ship;
- barco pirata;

vpl.: LO4/244.

NEMERE Zie:
- nemmeer; nemmer; nimmer; nommer; nummer; nember; nemmere; nemmeraen; nemberan; nemmermee; nimmermee; nemmervort; nemmee; nemee; ----; nemmerweer; nimmerweer; nummerweer/

NEMICHSEN WOCHEIJ = Nijmeegse munt ter waarde van 3/4 stuiver.
- nummus Noviomagensis;
- monnaie de Nimègue à la valeur de trois quars de sous;
- Münze aus Nimwegen im Werte von 3/4 Fünfcentsmünze;
- coin of Nymegen;
- moneda de Nimega;

vpl.: BVB 180.

NEMING Zie:
- bij ----/

NEMING; NEMINGE = sub. inbeslagneming.
- occupatio;
- occupation; saisie;
- Beschlagnahme; Eroberung;
- capture; conquest;
- incautación; secuestro;

vpl.: T1/46.

NEMINGE Zie:
- neming; ----/

NEMINGEN Zie:
- substraxiën ende ----/

NEMMEE Zie:
- nemmeer; nemmer; nimmer; nommer; nummer; nember; nemmere; nemmeraen; nemberan; nemmermee; nimmermee; nemmervort; ----; nemee; nemere; nemmerweer; nimmerweer; nummerweer/

NEMMEER; NEMMER; NIMMER; NOMMER; NUMMER; NEMBER; NEMMERE; NEMMERAEN; NEMBERAN; NEMMERMEE; NIMMERMEE; NEMMERVORT; NEMMEE; NEMEE; NEMERE; NEMMERWEER; NIMMERWEER; NUMMERMEER = coni. nooit meer.
- nunquam iam;
- plus jamais;

- nimmermehr; nie; niemals; wieder;
- never more; never again;
- nunca más; en ningún; momento; jamás;

vpl.: Pr.Tr./10; C2/932.

NEMMER Zie:
- nemmeer; ----; nimmer; nommer; nummer; nember; nemmere; nemmeraen; nemberan; nemmermee; nimmermee; nemmervort; nemmee; nemee; nemere; nemmerweer; nimmermeer; nummermeer/

NEMMERAEN Zie:
- nemmeer; nemmer; nimmer; nommer; nummer; nember; nemmere; ----; nemberan; nemmermee; nimmermee; nemmervort; nemmee; nemee; nemere; nemmerweer; nimmerweer; nummermeer/

NEMMERE Zie:
- nemmeer; nemmer; nimmer; nommer; nummer; nember; ----; nemmeraen; nemberan; nemmermee; nimmermee; nemmervort; nemmee; nemee; nemere; nemmerweer; nimmerweer; nummerweer/

NEMMERMEE Zie:
- nemmeer; nemmer; nimmer; nommer; nummer; nember; nemmere; nemmeraen; nemberan; ----; nimmermee; nemmervort; nemmee; nemee; nemere; nemmerweer; nimmerweer; nummermeer/

NEMMERVORT Zie:
- nemmeer; nemmer; nimmer;
- nommer; nummer; nember; nemmere; nemmeraen; nemberan; nemmermee; nimmermee; ----; nemmee; nemee; nemere; nemmerweer; nimmerweer; nummermeer/

NEMMERWEER Zie:
- nemmeer; nemmer; nimmer; nommer; nummer; nember; nemmere; nemmeraen; nemberan; nemmermee; nimmermee; nemmervort; nemmee; nemee; nemere; ----; nimmerweer; nummerweer/

NEMO ENIM PLUS JURIS IN ALIUM TRANSFERRE POTEST QUAM IPSE HABET = niemand kan meer recht aan een ander overdragen dan hijzelf bezit.
- personne ne peut déléguer

plus de droit à quelqu'un qu'il posséde lui-même;
- Keiner kann jemand mehr Recht übertragen als er selber besitzt;
- nobody can transfer more power to one else than he himself possesses;
- porque nadie no puede transferir a otro mas derecho que posee él mismo;

vpl.: MGG 233.

NENGEREN = vb. annuleren; te niet doen.
- nego 1; denego 1;
- dénier;
- verneinen;
- deny; cancel;
- negar;

vpl.: MGG 20.

NERENSTICH Zie:
- nernstig; nernstich; ----; naernstich/

NERGEN Zie:
- nergens el; nergerincks el; nergenswaer; nergerens; nergerent; nergerincs; nirgerincs; nergerinx; nergerent; nergers; ----; norgen; nargent; norgent; nirgent/

NERGENS EL; NERGERINCKS EL; NERGENSWAER; NERGERENS; NERGERENT; NERGERINCS; NIRGERINCS; NERGERINX; NERGERENT; NERGERS; NERGEN; NORGEN; NARGENT; NORGENT; NIRGENT = nergens anders; nergens elders; geensdeel.
- nusquam aliter; nusquam alibi; nullibi;
- nulle part ailleurs; pas autre part;
- nirgend anders wo; nirgendwo; anders;
- nowhere else;
- en ninguna otra parte; por ninguna parte;

vpl.: LO 1/278; T1/561; LO 3/38, 202, 358; C1/727; LO4/486.

NERGENSWAER Zie:
- nergens el; nergerincks el;
- nergerens; nergerent; nergerincs; nirgerincs; nergerinx; nergerent; nergers; nergen; norgen; nargent; norgent; nirgent/

NERGERENT Zie:
- nergens el; negerincks el; nergenswaer; nergerens; ----; nergerincs; nirgerincs; nergerinx; nergers; nergen; norgen; nargent; norgent; nirgent/

NERGERINCKS EL Zie:
- nergens el; ----; nergenswaer; nergerens; nergerent; nergerincs; nirgerincs; nergerinx; nergerent; nergers; nergen; norgen; nargent; norgent; nirgent/

NERGERINCS Zie:
- nergens el; nergerincks el; nergenswaer; nergerens; nergerent; ----; nirgerincs; nergerinx; nergerent; nergers; nergen; norgen; nargent; norgent; nirgent/

NERGERINX Zie:
- nergens el; nergerincks el; nergenswaer; nergerens; nergerent; nergers; nergen; norgen; nargent; norgent; nirgent/

NERGERS Zie:
- nergens el; nergerincks el; nergenswaer; nergerens; nergerent; nergerincs; nirgerincs; nergerinx; nergerent; ----; nergen; norgen; nargent; norgent; nirgent/

NERINGE Zie:
- cleijne ----/
- neiring; ---; nerringe; narringe/

NERINGEDOENDER Zie:
- neiringdoender; ----; nerringdoender; narringdoender/

NERINGEN Zie:
- collatie van ambachten oft ----/
- in rasten ende ----/
- neiringe ----/

NERNSTELIJC TE BESCHUDDENE = ernstig te beschermen.
- serie protegere;
- activement de préserver;
- ernsthaft zu beschützen;
- protect seriously;
- el que (of = lo que) habrá de protegerse seriamente; proteger con severidad;

vpl.: LO 1/78.

NERNSTELIJCKEN; NERNSTELIKE; NERSTELIJCK = adv. ijverig; naarstig; volhardend; met zorg; met nadruk; in ernst.
- diligenter; serie; studiose;
- sérieusement; scrupuleusement; assidûment; diligement;
- sorgfältig; ernsthaft; emsig; eifrig; fleiszig;
- diligently; perseveringly; seriously;
- serianente; cuidadosamente; escrupulosamente; meticulosamente; detinadamente;

vpl.: LPS 41; PvB 1/213.

NERNSTELIKE Zie:
- nernstelijcken; ----; nerstelijck/

NERNSTHEIT Zie:
- naarstigheid; nernsticheit; nernsticheyt; ----; nernsticheijt/

NERNSTICH Zie:
- nernstig; ----; nerenstich; naernstich/

NERNSTICHEIJT Zie:
- naarstigheid; nernsticheit; nernsticheyt; nernstheit; ----/

NERNSTICHEIT Zie:
- naarstigheid; ----; nernsticheyt; nernstheit; nernsticheijt/

NERNSTICHEYT Zie:
- naarstigheid; nernsticheit; ----; nernstheit; nernsticheijt/

NERNSTIG; NERNSTICH; NERENSTICH; NAERNSTICH = adj. ernstig.
- serius; severus;
- sérieux; exprès;
- ernstlich; eindringlich;
- serious; earnest; grave;
- serio; expreso;

vpl.: LPS 39.

NERRINGDOENDER Zie:
- neiringdoender; neringedoender; ----; narringdoender/

NERRINGE Zie:
- neiring; neringe; ----; narringe/

NERSTELIJCK Zie:
- nernstelijcken; nernstelike; ----/

NER STICHEYDT DOEN = stappen

doen om iets te bereiken.
- agere et moliri;
- faire de son mieux; faire son possible;
- vorgehen;
- take steps to achieve something;
- hacer trámites para conseguir algo;

vpl.: B1/61.

NERSTICHEYT Zie:
- debvoir ende ----/
- neerstigheyt; nernstheit; ----/

NERNSTIGEN Zie:
- ten ---- ende minnelijcken versuecke/

NERNSTIGEN ONDERSOECKE = ernstig onderzoek.
- inquisitio gravis;
- examen sérieux;
- ernsthafte Untersuchung;
- serious investigation;
- investigación austera;

vpl.: LPS 29.

NERVEUS = adv. pittig.
- nervosus;
- plein de vigueur;
- kräftig;
- spirited;
- enérgicamente; picantemente; sentenciosamente;

vpl.: Cr2/1052.

NESTEL = sub. veter.
- ligula;
- lacet;
- Senkel;
- boot-lace;
- cordón de zapato;

vpl.: PvB 1/245.

NESTELMAKER Zie:
- nastelmaecker; natelincmaker; ----; nachtelincmaker/

NETTE OFT KEURDE = taut. garnalennet.
- rete ad piscandos cammares;
- crevettier;
- Garnalennetz;
- shrimp-net;
- red para la pesca de gambas; camaronera; canbera;

vpl.: PB/III/252,

NETTEN Zie:
- vogelen met ----/

NEUSE Zie:
- noese; nose; nuese; ----/

NEUSEDRUP Zie:
- oesdroppe; oesdrup; oesedrup; oesendrup; oesendroppe; oesidrup; oesydrup; oisendrop; oosedrup; osijdrop; ozendrup; sijdruppe; osydrop; oosdrup; druijpe; oosdrop; osendrop; osiedrop; osendrup; osendropte; osingdrop; drope; eusendrop; osinedrop; useldruppe; ----/

NEUTERAELE Zie:
- luijden ----/

NEUTRALITEYT = sub. neutraliteit.
- neutralitas;
- neutralité;
- Neutralität;
- neutrality;
- neutralidad;
vpl.: PvB 1/308.

NEVE; NEEF = sub. 1. kleinzoon; 2. neef.
- filius fratris sororis; nepos;
- cousin; neveu; petit-fils;
- Enkel; Neffe; Vetter;
- cousin; grandson; nephew;
- nieto; primo; sobrino;
vpl.: T2/96.

NEVEN; NEFFEN; NEVENS; NEFFENS = naast.
- iuxta; prope;
- à coté de;
- neben;
- next to; besides;
- al lado de;
vpl.: LPS 115.

NEVENS Zie:
- neven; neffen; ----; neffens/

NICHOLAUS Zie:
- sinter ----/

NIE Zie:
- nuwe; nieuwe; niewe; niwe; nouwe; ----; ny; nijen; nije/

NIEMAN EL Zie:
- nieman; niemans; niemant; ----; niemans el; niemant el; niemen; niemen el; niemene; niemene el; niement; niement el; niemont; niemont el; niemende; nyemandt el; nyement; nijemant/

NIEMANS Zie:
- nieman; ----; niemant; nieman el; niemans el; niemant el; niemen; niemen el; niemene; niemene el; niement; niement el; niemont; niemont el; niemende; nyemandt el; nyement; nijemant/

NIEMANS EL Zie:
- nieman; niemans; niemant; nieman el; ----; niemant el; niemen; niemen el; niemene; niemene el; niement; niement el; niemont; niemont el; niemende; nyemandt el; nyement; nijemant/

NIEMANT Zie:
- nieman; niemans; ----; nieman el; niemans el; niemant el; niemen; niemen el; niemene; niemene el; niement; niement el; niemont; niemont el; niemende; nyemandt el; nyement; nijemant/

NIEMANT EL Zie:
- nieman; niemans; niemant; nieman el; niemans el; ----; niemen; niemen el; niemene; niemene el; niement; niement el; niemont; niemont el; niemende; nyemandt el; nyement; nijemant/

NIEMEN Zie:
- nieman; niemans; niemant; nieman el; niemans el; niemant el; ----; niemen el; niemene; niemene el; niement; niement el; niemont; niemont el; niemende; nyemandt el; nyement; nijemant/

NIEMEN EL Zie:
- nieman; niemans; niemant; nieman el; niemans el; niemant el; niemen; ----; niemene; niemene el; niement; niement el; niemont; niemont el; niemende; nyemandt el; nyement; nijemant/

NIEMENE Zie:
- nieman; niemans; niemant; nieman el; niemans el; niemant el; niemen; niemen el; ----; niemene el; niement; niement el; niemont; niemont el; niemende; nyemandt el; nyement; nijemant/

NIEMENE EL Zie:
- nieman; niemans; niemant; nieman el; niemans el; niemant el; niemen; niemen el; niemene; ----; niement; niement el; niemont; niemont el; niemende; nyemandt el; nyement; nijemant/

NIEMENT Zie:
- nieman; niemans; niemant; nieman el; niemans el; niemant el; niemen; niemen el; niemene; niemene el; ----; niement el; niemont; niemont el; niemende; nyemandt el; nyement; nijemant/

NIEMENT EL Zie:
- nieman; niemans; niemant; nieman el; niemans el; niemant el; niemen; niemen el; niemene niemene el; niement; ----; niemont; niemont el; niemende; nyemandt el; nyement; nijemant/

NIEMONT Zie:
- nieman; niemans; niemant; nieman el; niemans el; niemant el; niemen; niemen el; niemene; niemene el; niement; niement el; ----; niemont el; niemende; nyemandt el; nyement; nijemant/

NIEMONT EL Zie:
- nieman; niemans; niemant; nieman el; niemans el; niemant el; niemen; niemen el; niement; niement el; niemont; ----; niemende; nyemandt el; nyement; nijemant/

NIJEMANT Zie:
- nieman; niemans; niemant; nieman el; niemans el; niemant el; niemen; niemen el; niement; niement el; niemont; niemont el; niemende; nyemandt el; nyement; ----/

NIENTE Zie:
- van ---- ende van geender weerden/

NIES Zie:
- niewelycx; op een nieu; nieuwes; nuwes; nieus; ----/

NIET Zie:
- criesme ---- capitael/
- ende ---- voorder/
- nijet; ----/
- te ---- wesen/

NIET ARRESTABEL ZIJN = adi. die gearresteerd kan worden.
- qui retinendus est; qui retentandus est;
- etre non arretable;
- nicht verhaftet werden können;
- non arrestable;
- que no puede ser detenido;

vpl.: B1/24; C2/886.

NIET ARTEREN NOCH BEDWIJNGEN = niet tegenhouden noch bedwingen.
- cohibeo II; neque cogo III;
- ne pas forcer el ne pas obliger;
- weder verhindern noch zwingen;
- neither prevent nor force;
- foszar; obligar; coaccionar; constreñir;

vpl.: T2/31.

NIET COMENDE = niet verschijnende.
- non appareo II;
- ne pas comparaître devant un tribunal;
- nicht erscheinen vor Gericht;
- not appear before court;
- dejar de comparecer ante un tribunal;

vpl.: T1/27.

NIET DAIR GERAKEN EN CONNEN = niet daar kunnen komen.
- non possum venio IV ibi;
- ne pas pouvoir arriver là-bas;
- da nicht kommen können;
- cannot come there;
- no poder llegar allí;

vpl.: T1/33.

NIET DOOGEN = niet deugen; ongeldig zijn.
- rescindo III;
- être non valable; être nul;
- ungültig sein;
- be invalid;
- ser inválido; ser nulo;

vpl.: T1/29.

NIET ENDE NUL = taut. van onwaarde; ongeldig.
- irritus; sine valore;
- nul; non authentique; non valable; invalide;
- ungültig; wertlosig;
- invalid; null and void;
- nulo; invalido; sin valor; sin efecto;

vpl.: T1/401.

NIET GANCKBAER OFTE BILLOEN = niet gangbaar.
- inusitatus;
- billon;
- ausser Kurz;
- out of course;
- no corriente;

vpl.: PvB 5/295.

NIET GEDOOGENDE NOCH LIJDENDE = taut. weigerende.
- recuso I;
- refuser;

- verweigern;
- refuse;
- negar;

vpl.: T1/117.

NIET GEVIJNDEN EN CONNEN = niet kunnen vinden.
- non possum invenire;
- ne pas pouvoir trouver;
- nicht finden können;
- cannot find;
- no poder encontrar;

vpl.: T1/33, 14.

NIET GHEDUERLICH NOCH GESTADICH = taut. niet duurzaam.
- non continenter et non constater;
- pas continuellement et constamment;
- nicht dauerhaft;
- not continually nor steadily;
- no durable(mente);

vpl.: C1/172.

NIET GHELADEN ENDE YDEL SCHEPEN = taut. niet geladen schepen.
- navis non onerata;
- bareau vide; bateau qui n'est pas chargé;
- nicht geladene Schiffe;
- not loaded ships;
- barco sin carga;

vpl.: PB/III/319.

NIET GHELDEN EN WILLEN = niet willen betalen.
- persolvere non velle;
- ne vouloir payer;
- nicht bezahlen wollen;
- be not willing to pay; be unwilling to pay;
- no querer pagar;

vpl.: LO1/24.

NIET HABIL NOCH IDOEN = taut. niet in staat; niet bekwaam; niet geschikt.
- imperitus; ignarus; nexius; inhabilis;
- pas capable;
- weder imstande noch anstellig;
- incapable;
- no habil ni idóneo; incapaz;

vpl.: LO7/90.

NIET MET MOETSWILLE = niet moedwillig; niet expres.
- non consulto;
- non de propos délibéré;
- nicht absichtlich;
- not wilfully;
- no deliberadamente; no de intento;

vpl.: C1/601.

NIET NATUERLIJCKE ENDE WITTICH KIJNT = adoptief; aangenomen kind.
- filius a; illegitimus a;
- enfant adoptif;
- adoptiertes Kind;
- adopted child;
- hijo adoptivo;

vpl.: T1/504.

NIET NOOTLIJCK WESENDE = niet noodzakelijk zijnde.
- non necessarius;
- non néccessaire;
- nicht notwendig sein;
- being unnecessary;
- no siendo necesario;

vpl.: C1/610.

NIET OBSERVANTIE = niet naleving.
- non-observantia;
- inobservance;
- Nichtbefolgung;
- non-observance;
- descuido; dejadez;

vpl.: C1/180.

NIET ONTFANGBAAR = niet ontvankelijk.
- nomen quod recipi non potest;
- non recevable;
- nicht zulässig;
- not receptive;
- no admisible;

vpl.: MGG 236.

NIET OVERDADICH = niet overvloedig.
- non abundans;
- nicht reichlich; nicht übermässig;
- not abundant;
- no excesivo; no desmesurado;

vpl.: LO4/442.

NIET TOE EN COMT = niet rond komt.
- non habet unde commode vivat;
- ne joint pas les deux bouts;
- nicht auskommen;
- not making (both) ends meet;
- no le alcanza el sueldo;

vpl.: BVB 86.

NIET UIJTGHESTEKEN COMMEREN = niet vereffende onkosten.
- impensae non compensatum;
- des dépenses pas liquidé;
- nicht ausgeglichen Unkosten;
- not squared expenses;
- no saldo de expensas;

vpl.: LOV 214.

NIET VERBORCHT = waarvoor geen zekerheid gesteld is.
- aliquis (aliquid), quo non certitudo statuta est;
- qui n'étaient pas cautionnés;
- wofür keine Sicherheit geleistet ist;
- for which no security is given;
- lo que no está caucionado;

vpl.: C1/342.

NIET VERTIJEN NOCH REPUDIEREN OFT VERSMADEN = taut. afstand doen in rechte.
- repudio I;
- rejeter; renoncer;
- weder aufschieben noch ablehnen;
- reject; renounce;
- desistir;

vpl.: T1/108.

NIET VOER EN COEMEN IN DEN GHEDINGHE = niet verschijnen ter rechtszitting.
- non comparere;
- ne pas comparaître devant la cour;
- nicht vor Gericht erscheinen;
- not appear in court;
- no comparecer en la sesión judicial;

vpl.: Pr.Tr./3; C2/931.

NIET-OBSERVANTIE = niet naleving; niet inachtneming.
- non-observantia; neglectio; inobedientia; inobservatio;
- inobservance; non-observance;
- Nichtbefolgung; Vernachlässigung; Nichtobservanz;
- non-observance;
- descuido; dejadez;

vpl.: C1/180, 220.

NIET-ONTFANCBAIRHEYT = niet ontvankelijkheid sub.
- exclusio exceptione;
- insusceptibilité;
- Unempfänglichkeit;
- unreceptivity;
- inadmisibilidad;

vpl.: T1/20.

NIETE Zie:
- casseren ende doen te ----/
- entiech zijnder ----/

NIETTE Zie:
- doot ende te ----/
- rescunderen ende te ---- doen/
- te ---- gaen ofte verderven/

NIEUS Zie:
- nieuwelycx; op een nieu; nieuwes; nuwes; ----; nies/

NIEUWE Zie:
- lovens oft ----/
- nuwe; ----; niewe; niwe; nouwe; nië; ny; nijen; nije/
- tresorier van de ---- middelen/

NIEUWE PORTAELEN OFT AFSCHUTSELS = nieuwe voorportalen of tussenschotten
- vestibula nova vel craticii parietes;
- vestibules nouveaux ou cloisons;
- neue Vorhallen oder Verschläge;
- new porches or partitions;
- vestíbulos nuevos;

vpl.: C1/312.

NIEUWEJAERSDACH Zie:
- jairsdach; ----;
- jaersdach/

NIEUWELYCX; OP EEN NIEU; NIEUWES; NUWES; NIEUS; NIES
- denuo;
- de nouveau;
- aufs neue;
- again;
- de nuevo; otra vez;

vpl.: Cr2/1175.

NIEUWEN GOUDEN GULDEN = gulden (ev. 1567) waarde 34 stuivers.
- florenus;
- florin;
- Gulden;
- guilder;
- florin;

vpl.: PB/II/400.

NIEUWES Zie:
- niewelycx; op een nieu; ----; nuwes; nieus; nies/

NIEUWICHEDEN Zie:
- grooten swaricheijt oft ----/

NIEUWICHEIJT Zie:
- puere ----/

NIEUWS Zie:
- van ----, van nuwes/

NIEUWSTADT Zie:
- recht van de mestcarre in de ----/

NIEUWT Zie:
- te ---- doen/

NIEUWTE Zie:
- abeleeren ende te nieten doen/

NIEWE Zie:
- nuwe; nieuwe; ----; niwe; nouwe; nië; ny; nijen; nije/

NIEWE VUTLADE OFT BUERE = nieuwe afdaken of aanbouwsels.
- nova protecta aut aedificia adiuncta;
- nouveaux appentis ou appendices de maison;
- neue Vordächer oder Anbauten;
- new sheds or annexes;
- cobertizos nuevos o contrucciones adjuntas;

vpl.: LO1/56.

NIEWICHEIT Zie:
- nuwicheydt; ----/
- nuwicheit /

NIGRAMMANTIE Zie:
- nigromancien; nigromantie; ----; ingrommantie/

NIGROMANCIEN; NIGROMANTIE; NIGRAMMANTIE; INGROMMANTIE = sub. geestenoproeping; toverij; zwarte kunst.
- necromantia; psychomantia;
- nécromancie;
- Geisterbeschwörung; Schwarzkunst; Zauberei;
- black art; necromancy;
- nigromancía;

vpl.: T1/183, 184.

NIGROMANTIE Zie:
- nigromancien; ----; nigrammantie; ingrommantie/

INGROMMANTIE Zie:
- nigromancien; nigromantie; nigrammantie; ----/

NIHIL Zie:
- sed ---- horum producit/

NIJE Zie:
- nuwe; nieuwe; niewe; niwe; nouwe; nië; ny; nijen; ----/

NIJEMANT Zie:
- nieman; niemant; ----; niemende/

NIJEMENE IN HAER STEDE SETTEN =niemand in hun plaats stellen.
- neminem in vicem eorum mittere;
- ne peuvent se faire remplacer par personne;
- Niemand in Ihrem Platz setzen;
- not put anybody in their place;
- no poner ninguna persona en lugar de ellos;

vpl.: LO 1/36.

NIJEMENS Zie:
- in ----/

NIJEN Zie:
- nuwe; nieuwe; niewe; niwe; nouwe; nië; ny; ----; nije/

NIJEN LOON = nieuw loon.
- salarium novum;
- salaire nouveau;
- neuer Lohn;
- new wages;
- sueldo nuevo;

vpl.: LPS 120.

NIJENTEN Zie:
- rescinderen ende te ---- te doen/

NIJET Zie:
- inept ende ---- wel betaemde/
- met recht ---- verwonnen/
- voor ---- eenen penninck/

NIJET = niet
- non;
- pas;
- nicht;
- not;
- no;

vpl.: MGG 105.

NIJET EN CONNEN GEVANGE = n niet kunnen vangen.
- capêre non posse;
- ne pas pouvoir saisir;
- nicht fangen können;
- not being able to catch;
- no poder coger;

vpl.: SKB 5.

NIJET EN GAUDEREN = niet genieten.
- non frui;
- ne jouir pas;
- nicht genieszen;
- not to enjoy;
- no gozar;

vpl.: LO1/466.

NIJETHOGEN Zie:
- heeren van der ----/

NIJETTE Zie:
- verderven te ---- gaen/

NIJEUWEN Zie:
- actie ----/

NIJT GESTEKEN Zie:
- daer in ----/

NIJVELS Zie:
- francquet ----/
- mudde ----/
- pint ----/
- sister of rasier ----/
- vat ----/
- vierendeel ----/

NIMMER Zie:
- nemmeer; nemmer; ----; nommer; nummer; nember; nemmere; nemmeraen; nemberan; nemmermee; nimmermee;

nemmervort; nemmee; nemee; nemere; nemmerweer; nimmermeer; nummermeer/

NIMMERMEE Zie:
- nemmeer; nemmer; nimmer; nommer; nummer; nember; nemmere; nemmeraen; nemberan; nemmermee; ----; nemmervort; nemmee; nemee; nemere; nemmerweer; nimmerweer; nummermeer/

NIMMERWEER Zie:
- nemmeer; nemmer; nimmer; nommer; nummer; nember; nemmere; nemmeraen; nemberan nemmermee; nimmermee; nemmervort; nemmee; nemee; nemere; nemmerweer; ----; nummerweer/

NIRGENT Zie:
- nergens el; nergerincks el; nergenswaer; nergerens; nergerent; nergerincs; nirgerincs; nergerinx; nergerent; nergers; nergen; norgen; nargent; norgent; ----/

NIRGERINCS Zie:
- nergens el; nergerincks el; nergenswaer; nergerens; nergerent; nergerincs; ----; nergerinx; nergerent; nergers; nergen; norgen; nargent; norgent; nirgent/

NISI CAUSAM = tenzij er een reden is.
- à moine qu'il y a une raison;
- es sei denn, dass ein Grund (da) wäre um es nicht zu tun;
- unless there is a reason;
- como no sea causa (of = razón);

vpl.: ADR. 5.

NISI INFRA OCTO = maar binnen acht dagen.
- mais sous huitaine;
- aber innerhalb 8 Tagen;
- but within eight days;
- no más que dentro de ocho dias;

vpl.: C1/259.

NIWE Zie:
- nuwe; nieuwe; niewe; ----; nouwe; nië; ny; nijen; nije/

NO Zie:
- nogch; ----; nochte/

NO OP MEIJSNIE OP ZIJN HAVE = noch op de goederen van de messeniers.
- etiam non in bona liberorum;

- ni sur les biens de la maisine;
- noch auf die Güter des Messeniers;
- nor on the goods of free descendants of a serf;
- tampoco en los bienes de los libertos;

vpl.: Ca2/10.

NO OP ONVERJAERT KINT = noch op een minderjarig kind.
- filius minor natu;
- ni sur enfant mineur;
- noch auf ein minderjähriges Kind;
- minor; under age child;
- tampoco en un niño menor de edad;

vpl.: Ca2/10.

NODORFT Zie:
- nootdorf; nootdorft; notorft; noottorft; ----; nootdurft; nootdruft; nootdroft; nootdorfte; nootdorte; nootdorst; nootdorste/

NOB EL = sub. een gouden munt.
- nummus aureus;
- monnaie d'or; noble;
- eine goldene Münze;
- a gold coin;
- moneda de oro;

vpl.: LO3/26.

NOBILITATIE Zie:
- brieve van ----/

NOBILITATIEN = sub. verheffing tot de adelstand.
- nobilitatio;
- anoblissement;
- Erhebung in den Adelstand;
- nobilitation;
- ennoblecer a uno;

vpl.: PvB 1/572.

NOCH Zie;
- gheenrehande ---- beesten slaen/

NOCH = adv. nog.
- adhuc; insuper; etiamnum;
- encore;
- noch;
- yet;
- aun;

vpl.: MGG 60; BVB 26.

NOCH GESTADICH NIET GHEDUERLICH = taut. niet duurzaam-
- non continenter et non constanter;
- pas continuellement et constamment;
- nicht Dauerhaft;
- not continually nor stedily;

- no durable (mente);
vpl.: C1/172.

NOCH IN DEN BUYK SIJN = verwekt doch ongeboren.
- partus; sed nondum natus;
- procreé mais sans être né;
- ungeboren sein aber schon erweckt;
- procreated but unborn;
- procreado pero sin nacer;
vpl.: T1/106.

NOCH MET FORTSEN NOCH VIOLENCIEN NOCH UUT BEDEN = noch met geweld of bevel of als gunst.
- non vi non clam non precario;
- sans force sans violence et pas comme faveur;
- weder mit Gewalt noch als Gunst;
- neither with violende nor with order;
- sin fuerza sin violencia y no como favor;
vpl.: T1/82.

NOCHAL Zie:
- nochall; ----; alnoch/

NOCHALL; NOCHAL; ALNOCH = adv. nog al; tamelijk.
- satis; sufficienter;
- assez;
- ziemlich;
- rather;
- bastante;
vpl.: BVB 47.

NOCIEF = schadelijk.
- noxius;
- nocif;
- schädlich;
- nexious;
- nocivo; dañoso;
vpl.: PB IV/99.

NOCKHOUT Zie:
- wooninge, ----/

NOCKHOUT = taut. nokbalk.
- trabs culminus;
- faîtage;
- Firstbalken;
- ridge-pole;
- cumbrera;
vpl.: LO3/400.

NODELIJC; NOOTELIJC; NOOTELIJCKE; NOOTELIJKS; NOTELIJK; NOETELIJCK; NOOTLIJC; NOTELIJC; NODELIKE; NODELINGE; NOODELIJCK = adi. nodig; noodzakelijk.

- necessarius;
- nécessaire;
- nötig; notwendig;
- necessary; needfull;
- necessario;
vpl.: DKB 4, T2/122, 271; C1/26, 132, 17, 499; LO 4/120, 442.

NODELIKE Zie:
- nodelijc; nootelijc; nootelijck; nootelijcke; nootelijks; notelijk; noetelijck; nootlijc; notelijc; ----; nodelinge; noodelijck/

NODELINGE Zie:
- nodelijc; nootelijc; nootelijck; nootelijcke; nootelijks; notelijk; noetelijck; nootlijc; notelijc; nodelike; ----; noodelijck/

NODELOOS Zie:
- noodeloos; ----/

NOEDE Zie:
- van ---- verweren moeten/

NOEDT Zie:
- des ----, noodig; noodich zijnde/

NOEMEN Zie:
- baptiseeren ende ----/

NOEMEN OFT INTITULEREN = taut. benoemen; een titel geven.
- nominare; titulo honoris causa ornare;
- nommer ou donner le titre de;
- benennen;
- nominate;
- nombrar; intitular;
vpl.: PB/II/336.

NOEMINGE ENDE SPRAKE VAN DEN TESTATEUR = gesproken testament met 7 getuigen.
- testamentum nuncupativum;
- testament par transmission orale avec 7 témoins;
- gesprochenes Testament vor 7 Zeugen;
- oral last will with seven witnesses;
- testamento por transmisión oral con 7 testigos;
vpl.: T1/264.

NOEN Zie:
- noene; ----; none/

NOENE Zie:
- goets tijts voor de ---- adverteren/
- goidtstijdts voor den ----/
- nader ----/

- naer der ----/
- nair der ----/
- voor ----/
- vorden ----/
- vor der ----/

NOENE; NOEN; NONE = sub. 1. middag (voor de noene = voormiddag); 2. noon, een der kleine uren van het kerkelijk koorgebed.
- 1. meridies; tempus antemeridianum; 2. hora nona;
- 1. avant midi; 2. none;
- 1. Mittag; vormittag; 2. non ; kirchliches Stundengebet;
- 1. noon; forenoon; 2. nones;
- 1. la mañana; 2. nona;

vpl.: C1/379, 202; LO7/26; C3/92.

NOENEN Zie:
- den dach kneden totter ----/
- na der ----/

NOENENS Zie:
- T's ----/

NOENMAEL Zie:
- noenmaeltijt; ----/

NOENMAELTIJT; NOENMAEL = sub. middagmaal.
- cena;
- repas du midi;
- Mittagessen;
- dinner;
- comida; almuerzo;

vpl.: LOV/360.

NOESE; NOSE; NUESE; NEUSE = sub. neus.
- nasus;
- ñez;
- Nase;
- nose;
- nariz;

vpl.: T1/134.

NOET Zie:
- sonder ----/

NOET ENDE D'BELET = taut. verhindering; belemmering.
- impedimentum;
- empêchement;
- Hindernis;
- impediment;
- impedimento;

vpl.: C3/62.

NOET SIJNDE = nu zijnde.
- nune;
- étant maintenant;
- jetzt seinde;
- now being;
- siendo ahora;

vpl.: SKB 7.

NOETELIJCK Zie:
- nodelijc; nootelijc; nootelijck; nootelijcke; nootelijks; notelijk; ----; nootlijc; notelijc; nodelike; nodelinge; noodelijck/

NOETELIJCK ENDE OIRBAERLIJCK = noodzakelijk en nuttig.
- necessarium ac utile;
- nécessaire et utile;
- notwendig und nützlich;
- necessary and useful;
- necesario y útil;

vpl.: LPS 29.

NOETSAECKE Zie:
- kennelycke ----/

NOEYT Zie:
- noijnt; noit; noyt; nooynt; noynt; noyet; noyte; ----; noot/

NOGCH; NO; NOCHTE = noch.
- neque; nec;
- ni;
- weder .... noch;
- nor;
- ni;

vpl.:

NOIJNT; NOIT; NOYT; NOOYNT; NOYNT; NOYET; NOYTE; NOEYT NOOT = coni. nooit.
- nunquam;
- jamais;
- nie, niemals;
- never;
- jamás; nunca;

vpl.: LO3/68, 506; LPS 114; ADR 9; ACart 12, 21, 53; C1/85, 516; LO4/676; PB II 264.

NOIJT BIJ MANS GEDENCKEN = nooit sedert mensenheugenis.
- numquam post hominum memoriam;
- jamais de mémoire d'homme;
- niemals seit Menschengedenken;
- never within living memory;
- jamás desde que hay hombres;

vpl.: BVB 26.

NOIJT GECOMPREHENDEERT = nooit inbegrepen.
- numquam comprehensum (eo numero);
- jamais compris (inclus);
- niemals einschliesslich;
- never included;
- jamás comprendido;

vpl.: DVB 110.

NOIRTOSTWERTS = adv. Noordoostwaarts.
- ad aquilonis partes;
- vers le nord-est;
- Nordostwärts;
- north-eastward;
- hacia el nordeste;
vpl.: LPS 4.

NOIT Zie:
- noodt; noot; nood; ----/

NOIT OFT AMMERMEER = taut. nooit.
- numquam;
- jamais;
- niemals;
- never;
- nunca; jamás;
vpl.: BVB 119.

NOLO Zie:
- slet oft ----/

NOMBER; NOMBRE; NOMMER = sub. nummer; aantal.
- numerus;
- numéro; nombre;
- Nummer; Anzahl; Menge;
- number;
- numéro; cantidad;
vpl.: LO4/86; C1/644; PB III 441.

NOMBRE Zie:
- nomber; ----; nommer/

NOMINACIEN = sub. pl. benoeming tot ambten; voordracht.
- nominatio;
- dénomminations; nomination;
- Ernennung zu Aemtern; Vortrag;
- nomination to offices;
- denominación; nominación;
vpl.: T1/449, 264.

NOMINATIE Zie:
- ter ---- van/

NOMINATIE ENDE ELECTIE = taut. benoeming.
- designatio ac electio;
- nomination;
- Ernennung;
- nomination and election;
- nombramiento y elección;
vpl.: DKB 29.

NOMINE Zie:
- lllo ----/
- ordre ---- officief/
- rolle van saecken den schout aengaende ---- officii/

NOMINE OFFICII = namens het ambt.
- au nom de sa fonction;
- im Namen des Amtes;
- in the name of the office;
- de parte del oficio;
vpl.: BVB 97.

NOMINE PROPRIO = onder eigen naam.
- sous nom de famille;
- in eigenem Namen;
- under one's own name;
- con nombre propio;
vpl.: C1/524.

NOMINEEREN; NOMINEREN = vb. noemen; benoemen; aanduiden; omschrijven; de naam noemen van.
- nomino I; appello I; describo I;
- nommer; appeler; décrire; détailler; définir; déterminer; appeler par le nom de;
- nennen; erwähnen; benennen; die Name nennen von;
- describe; designate; appoint; nominate; call the name of;
- denominar; definir; de terminar; especificar; nombrar; designer; mencionar;
vpl.: DVB 38; C1/123; 265; PB II 324.

NOMINEREN ENDE OFT KIESEN = taut. verkiezen; benoemen.
- eligo III aut nomino I;
- élire ou nommer;
- wählen oder ernennen;
- elect; and appoint;
- elegir o nombrar; elegir y denominar;
vpl.: Cul/4; EE22; PB III 301; B1/Cul 1/4.

NOMINEREN Zie:
- nomineeren ----/

NOMINI Zie:
- illo ----/

NOMMER Zie:
- nemmeer; nemmer; nimmer; ----; nummer; nemeer; nemmere; nemmeraen; nemberan; nemmermee; nimmermee; nemmervort; nemmee; nemee; nemere; nemmerweer; nimmermeer; nummermeer/
- nomber; nombre; ----/

NON Zie:
- non allegata allegare et ---- probata/
- sic ex cautela superabundanti el ---- necessaria cautie/

- verbum credit vel ----/

NON; NONNE = sub. kloosterzuster.
- monacha; virgo deo devota; virgo sacra;
- religieuse;
- Nonne;
- nun;
- monja; religiosa;

vpl.: T1/15, 45, 189; C1/651.

NON ALLEGATA ALLEGARE, ET NON PROBATA PROBARE = het niet aangevoerde (tot bewijs) aanvoeren en het niet bewezene bewijzen.
- alléguer ce qui n'est pas allégué, et prouver cequi n'est pas prouvé;
- das nicht Beigebrachte (zum Beweis) beibringen und das nicht Beweisene beweisen;
- the not adduced adduce (as proof) and the not proved prove;
- alegar lo que no está alegado y probar lo que no está probado;

vpl.: C1/496.

NON OBSERVANTIE = sub. niet naleving; niet nakoming; ongehoorzaamheid.
- non observantia; negligentia; inobservantia; immodestia;
- non-observation; inexécution; dèsobéissance;
- Nichtbeachtung; ungehorsam;
- nonobservance; disobediende;
- incumplimiento; no observancia; insubordinación;

vpl.: PB/III/403; PvB 7/229; C1/67.

NON PREJUDITIE Zie:
- acte van ---- prejuditie/
- cum extra territorium ius dicenti impune ---- paretur/
- eedt de calumnia per verbum credit vel ---- credit/
- et non allegita allegure et ---- probata probare/
- extra territorium uis dicenti impune ----/
- in stirpes et ---- in capita/
- non allegata allegare et ---- probata probare/
- per verbum ---- credit/
- privilegium de ---- arrestando/
- sic et cantela superabundanti et ---- necessaria cautie stellen/

NONCIUS = sub. nuntius; gezant van de paus.
- nuntius;
- nonce; (apostolique);
- Nunzius;
- nuncio;
- nuncio;

vpl.: PB III/24.

NONCOMPARITIE = sub. niet verschijning.
- noncomparitio;
- non-comparution;
- Nichterscheinung;
- non-appearance;
- ausencia; no comparecer;

vpl.: C1/505.

NONE Zie:
- noene; noen; ----/

NONEN Zie:
- voir der ----/

NONNE Zie:
- een ---- ontscaken/
- non; ----/

NON-OBSTANCIE = sub. acte van herstelling.
- vitium; inanitas; vanitas;
- nonobstance;
- Ungültigkeit;
- reparation (no objection);
- acta de reparación;

vpl.: T2/45, 126.

NOOCH IS = nog is.
- adhuc est;
- est encore;
- noch ist;
- yet is;
- es (of = está) todavia;

vpl.: BVB 28.

NOOD Zie:
- noodt; noot; ----; noit/

NOODE Zie:
- dair des ----/
- dieften uuijt ----/
- is van ----/
- soe eest van ----/

NOODELIJCK Zie:
- nodelijc; nootelijc; nootelijc; nootelijck; nootelijcke; nootelijks; notelijk; noetelijck; nootlijc; notelijc; nodelike; nodelinge; ----/

NOODELIJCKHEYT = sub. noodzakelijkheid.
- necessitas;
- nécessité; besoins;
- Notwendigkeit;
- necessity;
- necesidad;

vpl.: C1/151.

NOODELOOS; NODELOOS = adi. onnodig.
- non necessarius; supervacaneus qui non opus est;
- innutile; superflu;
- unnötig;
- needless;
- innecesario; inútil;

vpl.: T2/119.

NOODELOOSE ALTRICATIE = ijdele woordenwisseling.
- altercatio frivola;
- altercation frivole;
- eiteler Wortwechsel;
- vain dispute;
- altercación inútil;

vpl.: LO4/502.

NOODICH Zie:
- des noedt ----/
- naedt ---- zijnde/

NOODICH OFT DIENSTIGH (DINSTICH) = taut. noodzakelijk.
- necessarius;
- nécessaire;
- notwendig;
- necessary;
- necesario; forzoso; inevitable;

vpl.: PB/III/427, 466.

NOODORFTE Zie:
- gemeijnder ----/

NOODT Zie:
- als het ---- is/
- egheenderleijde ----/
- last van den ghemeijnen ----/
- nut ende ----/
- onschouwelycken ----/
- offs ----/
- om egheenderleijde ----/

NOODT ; NOOT; NOOD; NOIT = adv. nodig.
- necessarius;
- nécessairement;
- nötig;
- necessary;
- necesario; menester;

vpl.: Cr2/991.

NOODT ENDE GELEGENTHEIJT VAN DE SAECKE = het belang van de zaak.
- momentum causae;
- l'intérêt de l'affaire;
- Bedenkung der Sache;
- importance of the case;
- importancia del asunto;

vpl.: C1/209.

NOODT ENDE NUT = nodig en nuttig.
- necessarium ac utile;
- nécessaire et avantageux;

- notwendig und nützlich;
- necessary and useful;
- necesario y útil;

vpl.: BVB 180.

NOODTSAECK Zie:
- testamento in ----/

NOORT Zie:
- oirt; ort; oort; ord; hort; ----/

NOOT Zie:
- decxle van onschouwelijcken ----/
- eest ----/
- indient ----/
- ist ----/
- noodt; ----; nood; noit/
- noijnt; noit; noyt; nooynt; noynt; noyet; noyte; noeyt; ----/
- over ---- verweren/
- resoort ende ----/

NOOTBOUWE = sub. het aanbrengen van noodzakelijke herstelling aan een bouwwerk.
- raparatio necessaria;
- réparación due nécessaire;
- anbringen von notwendiger Reparatur an einem Gebäude;
- fitting of necessary repair to a building;
- hacer reparación necesaria de una obra;

vpl.: C1/113.

NOOTBOUWERIJE Zie:
- nootbauwerije; ----/

NOOTDORF; NOOTDORFT; NOTORFT; NOOTTORFT; NODORFT; NOOTDURFT; NOOTDRUFT; NOOTDROFT; NOOTDORFTE; NOOTDORTE; NOOTDORST; NOOTDORSTE = sub. dringende behoefte; levensonderhoud; nooddruft; armoede.
- necessitas; urgens egestas; victus; necessariae naturae; paupertas;
- indigence; choses de; première nécessité vivres; besoin; nécessité; pauvreté;
- Notdurft; Armut;
- livelihood; sustenance; necessaries of life; want; indigence; poverty;
- indigencia; cosas de primera necesidad; necesidad; vivères; escasez; apuro; miseria;

vpl.: T1/135, 522; PB III /135; PvB 1/310.

NOOTDORFT Zie:
- nootdorf; ----; notorft; noottorft; nodorft; nootdurft; nootdruft; nootdroft; nootdorfte; nootdorte; nootdorst; nootdorste/

NOOTDORFT ENDE LIJFTOCHT = taut. levensonderhoud.
- alimentum;
- aliments; subsistance;
- Lebensunterhalt;
- livelihood;
- alimentación de la vida; subsistencia;

vpl.: T1/541.

NOOTDORFT ENDE ONDERHOUDINGE = taut. onderhoud.
- cultus;
- mantien; subsistance;
- Unterhalt;
- maintenance; support; sustenance;
- mantenimiento; manutención; subsistencia;

vpl.: T1/315.

NOOTDORFTE Zie:
- nootdorf; nootdorft; notorft; noottorft; nodorft; nootdurft; nootdruft; nootdroft; ----; nootdorte; nootdorst; nootdorste/

NOOTDORSTE Zie:
- nootdorf; nootdorft; notorft; noottorft; nodorft; nootdurft; nootdruft; nootdroft; nootdorfte; nootdorte; nootdorst; ----/

NOOTDORSTIGHE ZAKEN HEURS LIJFFS = noodzakelijke lijfszaken.
- res corporis necessariae;
- choses nécessaires au corps;
- notwendige Lebensbedürfnisse;
- life's necessaries;
- cosas necesarias para el cuerpo; cosas indispensables para vivir;

vpl.: LO6/602.

NOOTDORTE Zie:
- nootdorf; nootdorft; notorft; noottorft; nodorft; nootdurft; nootdruft; nootdroft; nootdorfte; ----; nootdorst; nootdorste/

NOOTDROFT Zie:
- nootdorf; nootdorft; notorft; noottorft; nodorft; nootdurft; nootdruft; ----; nootdorfte; nootdorte; nootdorst; nootdorste/

NOOTDRUFT Zie:
- nootdorf; nootdorft; notorft; noottorft; nodorft; nootdruft; ----; nootdruft; nootdorfte; nootdorte; nootdorst; nootdorste/

NOOTDRUFT OFT PROVISIE = taut. dringende behoefte; noodruft.
- necessitas urgens;
- besoin; indigence; nécessité;
- Notdurft;
- necessaries of life;
- necesidad urgente; indigencia; escasez; apuro; miseria;

vpl.: PB/III/327.

NOOTDURFT Zie:
- nootdorf; nootdorft; notorft; noottorft; nodorft; ----; nootdruft; nootdroft; nootdorfte; nootdorte; nootdorst; nootdorste/

NOOTDWANGE = sub. overmacht.
- necessitas urgens;
- force majeure;
- Uebermacht;
- superior power; superiority;
- fuerza mayor;

vpl.: T1/598.

NOOTELICK ENDE DIENELICK = noodzakelijk en dienstig.
- necessarius et utilis;
- nécessaire et utile;
- notwendig und nützlich (dienlich);
- necessary and useful;
- necesario y util;

vpl.: LO2/704.

NOOTELIJC Zie:
- eede necessarijs ende ----/
- nodelijc; ----; nootelijck; nootelijks; notelijke; noetelijck; nootlijc; notelijc; notelake; notelinge; noodelijck;
- presumpcien des rechts ende van den rechte ----/

NOOTELIJC ENDE REDELIJC = taut. noodzakelijk; met reden.
- necessarie et cum causa;
- nécessaire et raisonnable;
- notwendig und billig;
- necessary ; reasonable;
- necesario y razonable;

vpl.: T1/65.

NOOTELIJCK Zie:
- nodelijc; nootelijc; ----;

nootelijcke; nootelijks; notelijk; noetelijck; nootlijc; notelijc; nodelike; nodelinge; noodelijck/

NOOTELIJCK = adv. noodzakelijk.
- necessario;
- nécessairement;
- notwendig;
- necessary;
- necesariamente;

vpl.: C1/499.

NOOTELIJCK ENDE NIET VOLUPTUEUS = noodzakelijk en niet alleen tot weelde en vermaak.
- necessarius et non voluptuosus;
- nécessaire et non voluptuaire;
- notwendig und nicht verschwenderisch (unmässig);
- necessary and not voluptuous;
- necesario y no solamente para lujo y diversión;

vpl.: LOV/342.

NOOTELIJCK OFT GERADEN = noodzakelijk of raadzaam.
- necessarius aut utilis;
- nécessaire ou utile;
- notwendig oder angezeigt;
- necessary or advisable;
- necesario o aconsejable;

vpl.: C1/409.

NOOTELIJCKE Zie:
- bedd, bult en andere ---- servitie/
- costen ende ---- impensen/
- nodelijc; nootelijc; nootelijck; ----; nootelijks; notelijk; noetelijck; nootlijc; notelijc; nodelike; nodelinge; noodelijck/

NOOTELIJCKE ENDE BEHOEFFELIJCKE COSTEN EN IMPENSIEN = taut. noodzakelijke onkosten.
- impensa necessaria;
- frais nécessaires;
- notwendige Unkosten;
- necessary charges;
- gastos necesarios;

vpl.: T1/469; 535.

NOOTELIJCKE ENDE NECESSARIE = taut. noodzakelijke.
- necessarius;
- inévitable; nécessaire;
- notwendig;
- necessary;
- inevitable; necesario;

vpl.: T1/371.

NOOTELIJCKE ENDE PROFFITELIJCKE COSTEN = nuttige en voordeel brengende kosten.

- impensa utilis et fructuosa;
- frais nécessaires;
- nützliche und vorteilhafte Kosten;
- useful and profitable expenses;
- gastos necesarios;

vpl.: T1/443.

NOOTELIJCKE ONDERHOUDINGE; ONDERHANT = noodzakelijk onderhoud.
- sustinentia necessaria; cultus necessarius; tutela necessaria;
- entretien nécessaire;
- notwendige Unterhaltung;
- necessary maintenance;
- mantenimeinto necesario;

vpl.: LO3/224; T2/271; C1/464.

NOOTELIJCKE PRESUMPCIE = noodzakelijke verdenking.
- presumptio necessaria;
- présomption nécessaire;
- notwendiger Verdacht;
- necessary suspicion;
- presunción necesaria;

vpl.: T1/368.

NOOTELIJCKE REFECTIE OFT REPARACIE = taut. noodzakelijke herstelling.
- reparatio necessaria;
- réparation nécessaire;
- notwendige Reparatur;
- necessary repair;
- reparación necessaria;

vpl.: T1/472.

NOOTELIJCKE REPARATIEN = noodzakelijke herstellingen.
- reparationes necessariae;
- réparation nécessaire;
- notwendige Reparaturen;
- necessary repairs;
- reparaciones necesarias;

vpl.: B2/119.

NOOTELIJCKE SAKEN = zaken die geen uitstel kunnen lijden.
- res quae non dilationem pati possunt;
- affaire qui ne souffre pas de délai;
- Sachen die sich nicht aufschieben lassen;
- affairs which admit of no delay;
- asuntos que no se pueden posterger;

vpl.: B2.

NOOTELIJKEN Zie:
- haestighen ---- zaecken/

NOOTELIJKS Zie:

- nodelijc; nootelijc; nootelijcke; nootelijck; ----; notelijk; noetelijck; nootlijc; notelijc; nodelike; nodelinge; noodelijck/

NOOTEN Zie:
- hoofden oft ----/

NOOTEN, HOOFDEN OFTE RABATTEN = ankers; insteeksels; randen.
- ancones; capita; labra; tigna trabesque;
- des corbeaux; des têtes ou des plates-bandes;
- Maueranker; Vorsprünge und Ränder;
- cramp-irons; brinks;
- cornizas; entrecintas; y ribetes;

vpl.: C1/228.

NOOTHONGERE = sub. dringende honger; geesteshonger; hongersnood.
- ardor edendi; fames magna; esuries vehemens (violenta);
- faim pressante; famine;
- Heisshunger; Hungersnot;
- ravenous hunger; famine;
- hambre violenta; hambre devoradora; hambre de lobo; carestía, escasez hambres;

vpl.: T2/371; T1/182.

NOOTLICHEDEN = sub. pl. noden.
- necessitates;
- besoins; nécessités;
- Noten;
- necessities;
- necesidades;

vpl.: PB 2/19.

NOOTLIJC Zie:
- nodelijc; nootelijc; nootelijck; nootelijcke; nootelijks; notelijk; noetelijck; ----; notelijc; nodelike; nodelinge/

NOOTLIJCK Zie:
- niet ---- wesende/

NOOTLYCKHEYD = sub. behoefte.
- inopia;
- besoin;
- Bedürfnis;
- want;
- necesidad; menester;

vpl.: PB/III/328.

NOOTS Zie:
- van ---- wegen/

NOOTSAECK Zie:
- nootsaeck; nootsake; nootzaeke; ----/

NOOTSAECK; NOOTSAKE; NOOTZAEKE ; NOOTSAEC = sub. noodzaak.
- necessitas; necessum;
- necessité; contrainte;
- Notwendigkeit;
- necessity;
- necesidad; obligación; precisión;

vpl.: BKB 8; ADR. 11; T1/69.

NOOTSAECKEN Zie:
- duytwettigen ---- oft redene/

NOOTSAKE Zie:
- nootsaeck; ----; nootzaeke; nootsaec/
- openbare ----/

NOOTSAKEN OFT NOOTSIN = taut noodzakelijkheid.
- necessitas;
- empêchement; légitime;
- legales Hindernis;
- legal impediment;
- impedimento legitimo;

vpl.: T1/26.

NOOTSHALVEN = adv. noodzakelijkerwijze.
- necessarie;
- forcément;
- notwendigerweise;
- necessarily;
- necesariamente; forzosamente;

vpl.: Cr2/983.

NOOTSIJN Zie:
- nootsin; nootzin; nootzinne; nootsinne; ----; nootsuyn; nootsinnen; nootsinninge/

NOOTSIN; NOOTZIN; NOOTZINNE; NOOTSINNE; NOOTSIJN; NOOTSUYN; NOOTSINNEN; NOOTSINNINGE = sub. wettig beletsel; nood; wettige verontschuldiging.
- legitimum impedimentum; excusatio; purgatio; legitima;
- légitime; défense; empêchement; legitime;
- gesetzliche Entschuldigung; legale Hindernis;
- legal excuse; legal impediment;
- legítima defensa; impedimento legitimo;

vpl.: T1/30, 69, 319; T2/16, 7.

NOOTSIN OFT NOOTSAKEN = taut. noodzakelijkheid.
- necessitas;
- empêchement légitime;
- legales Hindernis;
- legal impediment;

- impedimento legítimo;
vpl.: T1/26.

NOOTSIN VAN DOOTWEDEN = wettige verontschuldiging van bloedveete of dodelijke vijandschap.
- excusatio legitima ob inimicitias sanguinis aut inimicitias letales;
- empêchement légitime à cause d'une inimitié mortel;
- legale Hindernis wegen einer tödlichen Fehde;
- legal impediment because of deadly enmity (feud);
- impedimento legítimo por causa de una enemistad mortal;
vpl.: T1/31.

NOOTSIN VAN GEVANGENISSE = wettige verontschuldiging wegens verblijf in de gevangenis.
- excusatio legitima propter habitationem in carcere;
- empêchement légitime à cause d'un séjour dans le prison;
- legale Hindernis wegen des Verhafter seins;
- legal impediment because of being in prison;
- impedimento legítimo por causa de una estancia en la cárcel;
vpl.: T1/31.

NOOTSIN VAN SIECTE = wettige verontschuldiging wegens ziekte.
- excusatio legitima propter morbum;
- empêchement légitime à cause de maladie;
- legale Hindernis krankheitshalber;
- legal impediment because of illness;
- impedimento legítimo por cause de enfermedad;
vpl.: T1/31.

NOOTSINNE Zie:
- nootsin; nootzin; nootzinne; ----; nootsijn; nootsuyn; nootsinnen; nootsinninge/

NOOTSINNEN Zie:
- nootsin; nootzin; nootzinne; nootsinne; nootsijn; nootsuyn; ----; nootsinninge/

NOOTSINNEN = sub. wettig beletsel; wettige verontschuldiging.
- impedimentum legitimum;
- empêchement légitime;
- gesetzliches Hindernis;
- legal impediment; hindrance;
- impedimento legítimo;

vpl.:, T1/319.

NOOTSINNINGE Zie:
- nootsin; nootzin; nootzinne; nootsinne; nootsijn; nootsuyn; nootsinnen; ----/

NOOTSINNINGE = aanvoering van een wettig beletsel.
- affero III legitimum impedimentum;
- invocation d'une légitime défense;
- Erbringung einer gesetzlichen Entschuldigung;
- advancing a legal excuse;
- invocación de una legítima defensa;
vpl.: T1/30.

NOOTSUYN Zie:
- nootsin; nootzin; nootzinne; nootsinne; nootsyn; ----; nootsinnen; nootsinninge/

NOOTTORFT Zie:
- nootdorf; nootdorft; notorft; ----; nodorft; nootdurft; nootdruft; nootdroft; nootdorfte; nootdorte; nootdorst; nootdorste/

NOOTWECH Zie:
- nootweghe; ----; notwech/

NOOTWEER Zie:
- nootweire; nootwere; ----; nootweringe/

NOOTWEERE Zie:
- dootslaghen in ----/

NOOTWEGHE; NOOTWECH; NOTWECH = sub. oogstweg; weg tot vervoer van vee, landbouw behoeften.
- via messis;
- route de récolte; route pour transport de bétail; matériaux aratoire;
- Ernteweg; Weg zu Transport von Vieh Landwirtbedürfnissen;
- harvestroad, road for transport of cattle, needs for agriculture;
- camino de cosechas; camino de transporte de ganado, aperos de la branza;
vpl.: Cr2/1013,5.

NOOTWEIRE; NOOTWERE; NOOTWEER; NOOTWERINGE = sub. noodweer.
- defensio necessaria; defensia legitima;
- défense légitime;
- Notwehr;

- self-defence;
- légitima defensa;

vpl.: LOV/162; LO4/770.

NOOTWENDIGH BELETSEL = uit noodzaak geboren belemmering.
- impedimentum ex necessitate ortum;
- empêchement par nécessité;
- aus Notwendigkeit geborenes Hindernis;
- impediment born from necessity;
- estorbo por necesidad;

vpl.: C1/566.

NOOTWE RE Zie:
- nootweire; ----; nootweer; nootweringe/

NOOTWERINGE Zie:
- nootweire; nootwere; nootweer; ----/

NOOTSAECK; NOOTZAEKE = sub. noodzaak.
- necessitas;
- necessité;
- Notwendigkeit;
- necessity;
- necesidad;

vpl.: BKB 8; ADR.11.

NOOTZAEKE Zie:
- nootsaeck; nootsake; ----; nootsaec/

NOOTZIN Zie:
- nootsin; ----; nootzinne; nootsinne; nootsijn; nootsuyn; nootsinnen; nootsinninge/

NOOTZINNE Zie:
- nootsin; nootzin; ----; nootsinne; nootsijn; nootsuyn; nootsinnen; nootsinninge/

NOPPE OFTE VLOCKE = taut. wolvlok.
- floccus lanae;
- flocon de laine;
- Wolleflocke;
- flock of wool;
- mechón de lana;

vpl.:

NORENBORGERYE FUSTEYNE = Neurenbergs bombazijn (katoen).
- byssus Norimbergae;
- bombasin de Nuremberg futaine;
- Baumwolle aus Nürnberg;
- bombazine of Neurenberg;
- bombasi de Neurenberg;

vpl.: PvB 1/250.

NORGEN Zie:
- nergens el; nergerincks el; nergenswaer; nergerens; nergerent; nergerincs; nirgerincs; nergerinx; nergerent; nergers; nergen; ----; nargent; norgent; nirgent/

NORGENT Zie:
- nergens el; nergerincks el; nergenswaer; nergerens; nergerent; nergerincs; nirgerincs; nergerinx; nergerent; nergers; nergen; norgen; nargent; ----; nirgent/

NOSE Zie:
- noese; ----; nuese; neuse/
- op horen ---- verloren ----/

NOSTER Zie:
- pater ----/

NOTA Zie:
- particuliere ---- houden/

NOTABEL; NOTABLE = adj. opmerkelijk.
- notabilis;
- remarquable; digne de remarque;
- merkwürdig;
- remarkable; noteworthy; unusual;
- notable;

vpl.: MGG 157.

NOTABEL QUANTITEYT = aanzienlijke hoeveelheid.
- quantitas notabilis;
- quantité (notable) considérable;
- ansehnliche Menge;
- notable quantity;
- cantidad suficiente;

vpl.: PvB 1/273.

NOTABELEN PERSOON = aanzienlijk persoon; voorname burger.
- persona notabilis;
- personne notable; citoyen distingué;
- angesehene Person; vornehmer Bürger;
- distinguished person; prominent citizer;
- persona notable; burgués distinguido;

vpl.: B2/54.

NOTABELEN TYDE = aanzienlijke tijd.
- tempus considerabilis;
- temps considérable;
- ansehnliche Zeit;
- considerable time;
- tiempo considerable; espacio considerable de tiempo;

vpl.: PB IV/246.

NOTABELSTE Zie:
- naeste ende ---- maghen/

NOTABELSTEN = adi. notabelste. vooraanstaande.
- generosus; nobilis; illuster;
- notoire;
- notabel;
- notable;
- notabke;

vpl.: DVB 13.

NOTABELSTEN OFT MEESTEN = taut. de voornaamste.
- persona principalis vel notabilissimus;
- personne principale ou la plus notable;
- der Vornehmste;
- the most important;
- la(s) persona(s) principal(es) o más notables;

vpl.: C1/41.

NOTABLE Zie:
- notabel; ----/

NOTABLE DIFFERENCIE = aanzienlijk verschil.
- distinctio notabilis;
- différence notable;
- ansehlicher Unterschied;
- considerable difference;
- diferencia notable;

vpl.: PB/II/337.

NOTABLE LAESIE = aanzienlijke verwonding.
- vulneratio gravis;
- lésion notable;
- ansehnliche Verletzung;
- substantial injury;
- lesión (of = vulneración) notable;

vpl.: PB/II/177.

NOTANDUM Zie:
- quod ----/
- summopere ----/

NOTANTER = adv. voornamelijk.
- notabilis;
- principalement;
- hauptsächlich;
- mainly;
- principalmente; notablemente;

vpl.: Cr2/1005.

NOTARIAEL Zie:
- paraphe ----/

NOTARIJS Zie:
- een ---- is weirt drije private personen/

NOTARIJS; NOTARIUS; NOTARIS = sub. notaris.
- scriba; tabellio;

- notaire;
- Notar;
- notary;
- notario;

vpl.: T2/34.

NOTARIJSE APPOSTOLIJCQUE = kerkelijk notaris.
- magistratus publicus ecclesiasticus;
- notaire ecclésiastique;
- kirchlicher Notar;
- clerical notary;
- notario eclesiástico;

vpl.: T1/73.

NOTARIJSE IMPERIALE = keizerlijk notaris.
- magistratus publicus imperialis;
- notaire impérial;
- kaiserliche Notar;
- imperial notary;
- notario imperial;

vpl.: T1/73.

NOTARIO Zie:
- et me ---- presente, quod attestor/

NOTARIS Zie:
- notarijs; notarius; ----/

NOTARIS PUBLICUS = openbaar notaris.
- tabellio publicus;
- notaire publique;
- öffentlicher Notar;
- public notary;
- notario (of = escribano) público;

vpl.: DVB 5, 124.

NOTARIUS Zie:
- notarijs; ----; notaris/
- publico et admissus ----/

NOTE Zie:
- noot; ----; nuete/
- particuliere ---- houden/

NOTE = hom. 1. neut; uitstekende steen in muur om een balk te steunen; 2. muuranker; 3. noodruft; 4. aantekening.
- 1. lapis excidens in muro ad trabem fulciendam; 2. ancora 3. inopia; 4. nota;
- 1. brique saillante pour apuyer une pontre; 2. corbeau; 3. misère; indigence; 4. note;
- 1. ausstrecklender Stein im Mauer; 2. Kragstein; 3. Notdurft; 4. Note;
- 1. protuding stone in wall as rest for a beam; 2. cramp-

iron; 3. necessaries of life; 4. note;
- 1. una piedra saliente de un muro para sostener una viga; 2. canecillo; modillón; 3. indigencia; necesidad;4. nota;

vpl.: LO3/400; PB II 340; PvB 1/441; C1/615; Cr2/796.

NOTE Zie:
- particuliere ---- houden/

NOTE ENDE BOECK HOUDEN = taut. registreren; boekhouden; register houden.
- in album referre; registro l;
- tenir note et registre; en registrer tenir les comptes;
- einschreiben; Buch führen;
- register; keep notes;
- registrar; llevar los lobros;

vpl.: C1/393; PvB 1/271.

NOTEL Zie:
- notele; notule; ----/

NOTELAER; NOTELARE; NOTELTERE = sub. noteboom.
- nux;
- noyer;
- Nussbaum;
- walnut-tree;
- nogal; noguera;

vpl.: C1/193, 266.

NOTELARE Zie:
- notelaer; ----; noteltere/

NOTELE; NOTULE; NOTEL = sub. aantekening; notitie.
- commentarius;
- annotation;
- Vermerk;
- annotation; note;
- nota;

vpl.: T1/76.

NOTELIJC Zie:
- necessarie ende nootelijcke; necessarijs ende ----/
- nodelijc; nootelijc; nootelijck; nootelijcke; nootelijks; notelijk; noetelijck; nootlijc; ----; nodelike; nodelinge; noodelijck/

NOTELIJK Zie:
- nodelijc; nootelijc; nootelijck; nootelijks; ----; noetelijck; nootlijc; notelijc; nodelike; nodelinge; nootelijck/

NOTELTERE Zie:
- notelaer; notelare; ----/

NOTEN VAN WITTEN STEEN = sierlijke lijsten van witte steen.
- helix de lapido albo;
- cartouches de pierre de taille;
- ausgezeichnete weisze Steine;
- border (frame) of white stone;
- cuadros elegantes de piedra blanca;

vpl.: C1/185.

NOTEMOSSCHATE Zie:
- notenmuscaten; ---- notemusschate; ----/

NOTEMUSSCHATE Zie:
- notenmuscaten; ----; notemosschate/

NOTEN-MUSCATEN; NOTEMUSSCHATE; NOTEMOSSCHATE = sub. nootmuskaat.
- nux moschata;
- noix muscade;
- Muskatnusz;
- nutmeg;
- nuez moscada;

vpl.: PvB 1/337; PvB 6/162.

NOTEN OFT HOOFDEN = onderbalken of uitstekende balk; muurankers.
- trabes infra aut exstantes; ancora murus;
- des jambes souspoutres ou têtes d'ancre;
- hervorspringende Steine oder Balken; Maueranker;
- protuding beams; wall-clamps;
- viga de soporte o viga saliente; gatillo de hierro; laña grapa;

vpl.: LOV/232; LO7/74.

NOTIFICATIE = sub. bekendmaking; kennisgeving.
- promulgatio; pronuntiatio; renuntiatio; notificatio;
- publication; avis; notification;
- Bekanntmachung;
- proclamation; announcement; notification;
- publicación; aviso; notificación;

vpl.: DVB 82; C1/471.

NOTINGE; NUTTINGE = sub. oogst.
- messis;
- récolte;
- Ernte;
- harvest;
- cosecha; recolección; recogido;

vpl.: C3/62.

NOTITIE Zie:
- gagie van den ghenen die ---- houden van den kalck en steen die op de stadswercken wordt verwacht/
- pertinente ---- ende lijste houden/

NOTOIR Zie:
- clair ende ----/

NOTOIR ; NOTOIRE = adj. algemeen; bekend.
- notus;
- notoire;
- notorisch; allgemein; bekannt;
- notorious; well-known;
- notorio;

vpl.: ACart 37; MGG 138.

NOTOIR ABUS = klaarblijkelijke vergissing.
- error notorius;
- erreur notoire;
- offenbarer Irrtum;
- obvious error;
- error evidente;

vpl.: LO4/688.

NOTOIR ENDE KENLIJC = taut. duidelijk; algemeen bekend.
- coidens; notus;
- évident; notoire à tout le monde; connu partout;
- klar; allgemein bekannt;
- clear; distinct; explicit; obvious; plain; a matter of common knowledge;
- evidente; manifiesto; obvio; consabido; notorio; sabido de tado el mundo;

vpl.: T1/620; 242.

NOTOIRE Zie:
- notoir ----/

NOTOIRE CORRUPTELE = openlijke omkoping.
- corruptela notoria;
- corruption notoire;
- offentliche Bestechlichkeit;
- public bribery;
- corrupción notoria;

vpl.: Pl.Bra/22; B1.

NOTOIRE USURPATIE = openbare overweldiging.
- usurpatio (of = expugnatio) aperta;
- usurpation publique;
- öffentliche Ueberwaltigung;
- public usurpation;
- usurpación notoria;

vpl.: MGG 138.

NOTOIRLIJCK; NOTOORLIJCK =

adv. openbaar; algemeen bekend.
- evidenter; manifeste (vulg. notorie;
- notoirement;
- notorisch;
- publicly;
- notariamente;

vpl.: MGG 94; BVB 127; ADR 9.

NOTOORLIJCK Zie:
- notoirlijck; ----;
- personen ---- solvent sijnde/

NOTORFT Zie:
- nootdorf; nootdorft; ----; noottorft; nodorft; nootdurft; nootdruft; nootdroft; nootdorfte; nootdorte; nootdorst; nootdorste/

NOTORIETEYT Zie:
- kenlijcheyt ende ----/

NOTORITEYT = sub. algemene bekendheid.
- notitia;
- notoriété;
- allgemeine Bekanntheit;
- general acquaintance;
- notoriedad; fama;

vpl.: PB/III/213.

NOTORIUM Zie:
- kenlicheyt ende notoriteyt; ----/

NOTULE Zie:
- notele; ----; notel/

NOTWECH Zie:
- nootweghe; nootwech; ----/

NOUWE Zie:
- nuwe; nieuwe; niewe; niwe; ----; në; ny; nijen; nije/

NOVACIE Zie:
- bij ----/

NOVACIE; NOVATIE = hom. sub. 1. schuldvernieuwing van een contract; 2. nieuwigheid.
- 1. novatio; novitas; renovatio; 2. innovatio; rerum mutatio; immutatio;
- 1. novation; rénovation; 2. innovation;
- 1. Erneuerung; Novierung; 2. Neuerung;
- 1. renewel of debt; 2- novelty;
- 1. novación; 2. novedad; innovación;

vpl.: T1/611, 545, 578, T2/131; C1/574.

NOVACIEN Zie:
- veranderingen ende ----/

NOVALE (NOVALIA) TIENDE = sub. letterlijk nieuwe tiende d.i. een heffing op nieuw ontgonnen gronden.
- novales decimae;
- "nouveau dîme"(tribût imposé sur des terres de récente défrichement);
- "neue Zehnte", steuer auf neu urbar gemachtes Land;
- new tithe. i.e. levying on newly cleared grounds;
- "nueavo diezmo" (tributo impuesto sobre tierras de reciente roturación);

vpl.: DVB 38.

NOVALIA Zie:
- novale ----/

NOVATIE Zie:
- novacie ----/
- stipulacie ----/

NOVENALE OFT NEGHENJARIGHE BEDE = taut. bede die eenmaal per negen jaar wordt geïnd.
- precatio novena;
- pétition qu'on recueille une fois les neuf ans;
- Bitte die einmal pro neun Jahre eingefordert wird;
- request which is collected once at nine years;
- impuesto que se cobra cada nueve anos;

vpl.: PB/III/383.

NOVEREN = vb. vernieuwen.
- renovo I;
- renouveler;
- erneuern;
- renew; renovate;
- renovar;

vpl.: T1/610.

NOVI Zie:
- actie de ---- operis nuntiatione/

NOVICE Zie:
- novitie; novisijs; novissie; ----/

NOVISIJS Zie:
- novitie; ----; novissie; novice/

NOVISSIE Zie:
- novitie; novisijs; ----; novice/

NOVITIE; NOVISIJS; NOVISSIE; NOVICE = sub. nieuweling in kloosters.
- novitius; novicius;
- novice;
- Neuling in Klöstern; Novize;
- novice; beginner in the cloister;
- novicio; novicia;

vpl.: PvB 8/24; T2/140; PB II 94.

NOVO Zie:
- de ----/
- stilo ----/

NOXALIS Zie:
- actio ----/

NU EN TEN EUWIGE DAEGE = nu en altijd.
- nunc et semper;
- maintenant et à jamais (toujours);
- jetzt und immer;
- now and always;
- ahora y siempre;

vpl.: DVB 18.

NU ENDE NAEMAELS WESENDE = heden en straks zijnde.
- .... praesentes et futuri;
- présents et futurs;
- die jetzt da sind, und künftig sein werden (die jetzige und künftige);
- present and future;
- hoy y después siendo;

vpl.: C1/338.

NU SIJNDE ENDE NAERMAELS WESENDE = nu en straks.
- nunc et iam;
- maintenant et tout à l'heure;
- jetzt und nachher;
- later and now;
- ahora y en seguida;

vpl.: DVB 14; BVB 193; MGG 2.

NUDAM SUPERFICIEN = bloot oppervlak.
- surface nu;
- blosse obere Fläche;
- naked square area;
- desmudo superficie;

vpl.: C1/477.

NUDUM Zie:
- seu ---- et merum usum/

NUDUS ET VERUS EXECUTOR = bloot en werkelijk uitvoerder.
- exécuteur nu et vrai;
- bloszer und wirklicher Ausführer;
- bare and true executive;
- ejecutor mero y real (of = verdadero);

vpl.: LO I/416, 412.

NUDUS REI USUS = het loutere gebruik van de zaak (= alleen het vruchtgebruik.
- seulement l'usufruit;
- nur der Niessbrauch;
- only the uso del objeto = solo el usufructo;

vpl.: MGG 106.

NUESE Zie:
- noese; nose; ----; neuse/

NUETE Zie:
- noot; note; ----/

NUL Zie:
- quaet oft ----/

NUL, CRAGTELOOS ENDE VAN ONWAARDEN = taut. ongeldig.
- nullum; irritum;
- invalide;
- ungültig;
- invalid;
- nulo; inválido;

vpl.: DVB 75.

NUL EN VAN GEENER WAARDE = taut. ongeldig.
- irritum;
- invalide; nul; sans valeur;
- ungültig;
- invalid;
- nulo; sin valor;

vpl.: ACart 45.

NUL ENDE DESERT = taut. waardeloos; van onwaarde.
- inutilis; nullus; vacuus;
- nulle et déserte; nullité et sans valeur;
- wertlos; ungültig;
- worthless; useless; null and void;
- sin valor; nulo; nulidad;

vpl.: LO I/178; B2/98.

NUL ENDE MACHTELOOS = taut. van onwaarde; waardeloos.
- nullus; vacuus;
- nullité et sans valeur;
- ungültig; wertlos;
- null and void; worthless;
- nulidad; sin valor;

vpl.: B2/98.

NUL ENDE NIET = taut. van onwaarde; ongeldig.
- irritus; sine valore;
- nul; non authentique; non valable; invalide;
- ungültig; wertlosig;
- invalid; null and void;
- nulo; inválido; sin valor; sin efecto;

vpl.: T1/401.

NUL ENDE VAN ONWEERDE = taut. waardeloos.
- nullius valoris; nullus;
- pour nuls et invalides; de nulle valeur;
- wertlos;
- null and void;
- nulo y sin valor;

vpl.: C1/141; PvB 1/310.

NUL, MACHTELOOS ENDE VAN ONWEERDE = ongeldig; waardeloos.
- nullus; impotens et irritus;
- nulles, sans force et sans valeur; non valable;
- ungültig; null und nichtig; wertlos;
- invalid; null and void; worthless;
- nulo; sin fuerza y sin valor; sin efecto; carente de valor;

vpl.: LOV/64; B2/183.

NUL OFT QUAET = taut. ongeldig; waardeloos.
- illegitimus; vilis;
- de nulle valeur; sans valeur;
- ungültig; wertlos;
- worthless;
- inválido; nulo; sin valor;

vpl.: T1/269.

NULLA Zie:
- cumhominis liberi ---- detur aestimatio/

NULLITEIJT Zie:
- brieve van ----/
- dilaij ende ----/
- exceptie van ----/
- nulliteyt ----/
- op peene ----/
- pe(e)ne van ----/
- poene van ----/

NULLITEYT; NULLITEIJT = sub. ongeldigheid; onwaarde.
- pretium nullum; vilitas; inutilitas; levitas; irritus; nullitas;
- nullité; invalidité; nullité; invalidité;
- Wertlosigkeit; Ungültigkeit; Nullität; Unwert;
- worthlessness; null and void; nullity;
- nulidad; invalidez;

vpl.: T2/74; DVB 38, 112; LO4/366; PvB 1/384; C1/458.

NULLO JURE = zonder recht.
- sans droit;
- rechtlos;

- without right;
- de (of = con) ningún derecho;

vpl.: MGG 197.

NUNCIACIE OFT VERBIEDINGE = taut. verbod.
- denuntiatio;
- défense; interdiction; prohibition;
- Verbot; Untersagung;
- interdiction; prohibition;

vpl.: T1/242.

NUMEROTEREN = nummeren.
- numero I;
- numéroter;
- numerieren;
- to number;
- numerar; enumerar;

vpl.: PvB 5/462.

NUMMEER Zie:
- ende ----/

NUMMER Zie:
- nemmeer; nemmer; nimmer; nommer; ----; nember; nemmere; nemmeraen; nemberan; nemmermee; nimmermee; nemmervort; nemmee; nemee; nemere; nemmerweer; nimmermeer; nummermeer/

NUMMERWEER Zie:
- nemmeer; nemmer; nimmer; nommer; nummer; nember; nemmere; nemmeraen; nemberan; nemmermee; nimmermee; nemmervort; nemmee; nemee; nemere; nemmerweer; nimmerweer; ----/

NUNCIACIE Zie:
- verbiedinge oft ----/

NUNCIATOER = sub. aenbrenger; aanklager.
- actor; nuntius;
- dénonciateur;
- Angeber; Ankläger;
- denouncer; denunciator;
- denunciador;

vpl.: T1/242.

NUNCIEREN Zie:
- verbieden oft ----/

NUNTIATIONE Zie:
- actio de novi operis ----/

NUT Zie:
- abel, habel ende bequame; became; bequaem; abil;
- abil ----/

- bequaem ende ----/
- bequaem; ---- ende idoin; bequame; abil; ----/
- capabel, ---- ende oirboirlijck/
- idoine, ----/
- onschout, ---- hulpen/
- zeere ---- ende oirbelijc/

NUT ENDE NOODT = nuttig en nodig.
- utile ac necessarium;
- avantageux et nécessaire;
- nützlich und notwendig;
- useful and necessary;
- útil y necesario;

vpl.: BVB 180.

NUT ENDE OIRBOIR = taut. voordeel.
- emolumentum;
- avantage;
- Vorteil;
- advantage;
- utilidad y ventaja;

vpl.: MGG 180.

NUT ENDE SOUFFISANT = taut. nuttig; voldoende.
- utilis et satis;
- utile et suffisant;
- nützlich und genügend;
- useful and sofficient;
- útil y suficiente;

vpl.: T1/72.

NUTLIJC Zie:
- nuttelijcke; nuttelijc; ----; nuttelike/

NUTSCAP Zie:
- gemeijnder ---- ende scaden/
- gementen ----/
- ter ---- van/
- totter ---- van/

NUTSCAP; NUTSCAPPE; NUTSCHAP = sub. nut; voordeel.
- commodum; emolumentum; lucrum; utilitas;
- avantage; bénéfice; intérêt; profit; utilité;
- Nutz; Vorteil;
- advantage; benefit; profit; profitableness; utility; use;
- beneficio; ganancia; interés; provecho; utilidad; ventaja; logro;

vpl.: T1/421; T2/81; C1/50; 294.

NUTSCAP , ORBOIR ENDE PROFYT = taut. welzijn.
- bona valetudo;

- bien-être; prospérité;
- Wohlsein;
- well-being;
- bienstar; prosperidad;

vpl.: P.W&J. II/1; B1.

NUTSCAPPE Zie:
= nutscap ----; nutschap/

NUTSCHAP, OORBOERE ENDE WELVAERT = taut. algemeen welzijn.
- bonum commune;
- salut pulic;
- Gemeinwohl;
- common good;
- bienestar público;

vpl.: PvB I/455.

NUTSCHAP, PROFFIJT ENDE GOEDEN = taut. nut; voordeel.
- commodum;
- utilité intérets et biens;
- Nutzen; Vorteil;
- use; advantage;
- utilidad; ventaja;

vpl.: C1/50.

NUTSCHEPE Zie:
- openbare ---- profyt ende orboor/

NUTSTE ENDE TEN BESTE = op de meest goede en nuttigste manier.
- modó optimó et maxime utili;
- de la meilleure et le plus utile;
- auf die beste und meist nützliche Weise;
- en the best and most useful manner;
- de la manera mejor y más útil;

vpl. : DDR 2.

NUTSTE ENDE BEST GEQUALIFICEERDE = taut. de meest geschikte.
- aptissimus;
- le plus qualifié;
- der (die) meist geeignete;
- the best qualified;
- el más calificado;

vpl.: C1/215.

NUTTE ENDE PROFFIJTELIJCKE = nuttige en voordeel afwerpende.
- aptissimus;
- le plus qualifié;
- meist geeignete;
- best qualified;
- más calificado;

vpl.: C1/435.

NUTTELIJC Zie:
- consecutif ----/
- nuttelijcke; ----; nutlijc;

nuttelike/

NUTTELIJC ENDE PROFFITELIJC = taut. voordelig.
- utilis;
- lucrativement; profitablement;
- einträglich; vorteilhaft;
- advantageous; profitable;
- provechosamente; ventajosamente;

vpl.: T1/606.

NUTTELIJCKE Zie:
- proffitelijcke ende ---- heerscappie/

NUTTELIJCKE; NUTTELIJC; NUTLIJC; NUTTELIKE = adi. nuttige.
- fructuosus; utilis;
- avantageux; utile;
- nützlich;
- useful;
- útil;

vpl.: T2/271.

NUTTELIJCKE ENDE BEHOEFFELIJCKE = taut. noodzakelijke.
- utilis et necessarius;
- indispensable; nécessaire;
- notwendig;
- necessary;
- forzoso; necesario;

vpl.: T1/420.

NUTTELIJKER = adv. nuttiger.
- utiliter;
- utilement; profitablement;
- nützlich;
- useful; profitable;
- útilmente; provechosamente;

vpl.: BVB 3.

NUTTELIKE Zie:
- nuttelijcke; nuttelijc; nutlijc; ----/

NUTTICHEIT Zie:
- nuttigheijt; ----/

NUTTIGE Zie:
- proffijtelijcke ende ---- dominie/

NUTTIGHEIJT; NUTTICHEIT = sub. nuttigheid.
- utilitas;
- utilité;
- Nützlichkeit;
- utility; profitableness;
- utilidad;

vpl.: ACart 3.

NUTTINGE Zie:
- notinge ----/

NUWE Zie:
- nieuws, van ----/

NUWE; NIEUWE; NIEWE; NIWE; NOUWE; NIE; NY; NIJEN; NIJE = adj. nieuwe.
- novus;
- nouveau;
- neu;
- new;
- nuevo;

vpl.: LPS 44, 120; BVB 30.

NUWEN ERFFCHIJNS = nieuwe erfelijke grondrente.
- usura agrorum nova et hereditaris;
- = nouvelle rente foncière;
- neuer erblicher Grundzins;
- new hereditary ground-rent;
- nueva renta de fincas hereditaria;

vpl.: BVB 192.

NUWES Zie:
- niewelycx; op een nieu; nieuwes; ----; nieus; nies/

NUWICHEIT Zie:
- nuwicheydt; niewicheit; ----/

NUWICHEYDT; NIEUWICHEIT; NUWICHEIT = sub. nieuwigheid.
- res novae;
- nouveauté;
- etwas neues; Novität;
- novelty;
- novedad; innovación;

vpl.: PvB 1/454.

NY Zie:
- nuwe; nieuwe; niewe; niwe; nouwe; nië; ----; nijen; nije/

NYEMAN DT EL Zie:
- nieman; niemans; niemant; niemanel; niemans el; niemant el; niemen; niemen el; niement; niement el; niemont; niemont el; niemende; nyement; nijemant/

NYEMENE IN HAER STEDE SETTEN = niemand in hun plaats stellen.
- neminem in locum suum ponere;
- ne se faire remplacer par personne;
- keinen in Ihre Stelle setzen;
- put nobody in their place;
- no reemplazar por nadie;

vpl.: LO1/36.

NYEMENS Zie:
- in ---- macht oft dwanck/

NYEMENT Zie:
- nieman; niemans; niemant; nieman el; niemans el; niemant el; niemen; niemen el; niement; niement el; niemont; niemont el; niemende; nyemandt el; ----; nijemant/

NYENTEN Zie:
- van onweerden oft te ----/

NYET Zie:
- te ---- doen, te nyeuwte te doen/

NYET EN GAUDEREN = niet genieten.
- non frui;
- ne jouir pas;
- nicht geniessen;
- not enjoy;
- no gozar;

vpl.: LO 1/466.

NYETE Zie:
- te ---- doen ende renoncieren/

NYETHOGEN Zie:
- heeren van der ----/

NYETTE Zie:
- te ---- gaen;
- verderven ende verargeren/
- te ---- gedaen ende geextingueert/

NYEUSTE = adi. sup. nieuwste.
- novus;
- nouveau;
- neu;
- new; novel; recent;
- nuevo;

vpl.: T1/236.

NYEUTE Zie:
- te ---- te doen/

NYEUTEN Zie:
- rescinderen ende te ---- te doen/
- te ---- oft van onweerden/

NYEUW Zie:
- aboleeren ende te ---- te doen/

NYEUWEN Zie:
- actie van verbiedinge van ----/ wercke/
- beneficie ende moderacie by den ---- rechten/

NYEUWICHEYD = sub. nieuwigheid.
- novitas;
- nouveauté;
- Neuigkeit;
- novelty;
- novedad;
vpl.: T1/21.

NYEUWTE Zie:
- te ---- gaen/
- te ---- te doen/

NYEVONDEN = sub. nieuwe list.
- dolus navus;
- ruse nouvelle;
- neue List;
- new trick; ruse;
- astucia nueva;
vpl.: Cr2/1013/6.

NYVELS Zie:
- vierendeel ----/

-O-

NB. VINDPLAATS + HABITACIO + LIEU OU L'ON A TROUVE + FUNDORT + FINDING PLACE + HABITACION = vpl.

OBBRUSSELSCHE POORTE = brusselse stadspoort.
- porta urbis Bruxellensis;
- porte de la ville de Bruxelles;
- Stadttor von Brüssel;
- town-gate of Brussels;
- puerta de la ciudad, Bruselas;

vpl.: C1/204.

OBEDIEEREN Zie:
- obedieren; ---- oft ghehoorsaemen/

OBEDIENCIE = sub. gehoorzaamheid; onderworpenheid.
- oboedientia;
- obédience;
- Gehorsam;
- obedience; loyalty; allegiance;
- obediencia;

vpl.: PvB1/49,250; DVB 52; C1/302.

OBEDIENTIE Zie:
- ter ---- van/

OBEDIEREN Zie:
- 't ----/

OBEDIEREN; OBEDIEEREN OFT GHEHOORSAEMEN = taut. gehoorzamen.
- oboedio IV;
- obéir; obtemperer;
- gehorchen;
- obey;
- obedecer; obtemperar;

vpl.: PB/II/266; B2/33; T1/18; PvB1/193; C2/1016; ACart 42.

OBEDIEREN OFT NAEKHOMMEN = taut. nakomen; gehoorzamen.
- oboedio IV;
- suivre; obéir;
- nachkommen;
- fulfil;
- cumplir; obedecer; cumplimiento a ejecutar;

vpl.: PB/III/411.

OBELIECORFF Zie:
- oblijcorff; obelijcorff; obliecorff; ----; hobliecorff/

OBELIJCORFF Zie:
- oblijcorff; ----; obliecorff; obeliecorff; hobliecorff/

OBICIEREN; OBJICIEEREN; OBJUICIEEREN = vb. in de weg plaatsen; tegenwerpen; voorhouden.
- obiicio III; oppono III;

- objecter; opposer; faire des objections;
- einwenden; hinhalten; Einspruch erheben;
- object; remonstrate; make objections;
- contraponer; objetar; oponer; poner enfrento;

vpl.: T2/37; MGG 98,113; C1/482

OBJECT Zie:
- contenu oft ----/

OBJECTIEN = sub.pl. bedenkingen.
- objectio;
- objection; considération;
- Einwendung;
- objection; consideration;
- objeción; reparo; consideración;

vpl.: MGG 119.

OBJICIEEREN Zie:
- obicieren; ----; objuicieeren/

OBJUICIEEREN Zie:
- obicieren; objicieeren; ----/

OBLACIE Zie:
- verbale ----/

OBLACIE = sub. aanbod in rechte; aanbieding.
- oblatio;
- cadeau; présent; présentation;
- Angebot; Einreichung;
- presentation; presenting;
- presentación;

vpl.: T1/335,591; T2/143.

OBLICQUE = verplicht; slinks.
- obliquus; fallax;
- détourné; oblique;
- verpfichtet; betrügerisch;
- obliged crooked;
- obligatorio; astuto; taimado;

vpl.: PB/IV/147.

OBLIECORFF Zie:
- oblijcorff; obelijcorff; ----; obeliecorff; hobliecorff/

OBLIGACIE; OBLIGATIE = sub. verplichting; schuldbekentenis; verbintenis; borgstelling.
- obligatio; munus; officium;
- obligation;
- Verpflichtung; Schuldschein; Schuldbrief; Verbindlichkeit; Sicherstellung;
- obligation; bond; engagement; debenture;
- obligación; reconocimiento de deuda; pagaré; garantia;

vpl.: LPS 81; T1/428,557; C1/21,253,318; Lo1/596; PB/II/339.

OBLIGACIE ENDE ACTIE = taut. verplichting.
- obligatio;

- obligation;
- Verpflichtung;
- obligation;
- obligación;

vpl.: T1/56.

OBLIGACIE ENDE VERBIJNTENIS-(SE) = taut. overeenkomst; verbintenis.
- obligatio;
- contrat; engagement; obligation; pacte; arrangement;
- Uebereinkunft;
- agreement;
- compromiso; contrato; obligación; convenio; pacto;

vpl.: T1/49,262.

OBLIGACIEN OFTE GELOOFTEN = taut. overeenkomst; verplichting of belofte.
- obligatio;
- obligation ou promesse;
- Vereinbarung; Verpflichtung; Versprechen;
- agreement; obligation; promise;
- obligación o promesa;

vpl.: T1/522.

OBLIGACIEN RECIPROKE = wederkerige verbintenis.
- mutuus; obligatio reciprocus;
- obligation mutuelle;
- gegenseitige Verbindlichkeit;
- mutual engagement;
- obligación recíproca;

vpl.: T1/433.

OBLIGACIEN SPECIAEL = bijzondere overeenkomsten met speciale voorwaarden.
- obligatio specialis;
- convention spécial; obligation spécial;
- spezielle Uebereinkünfte;
- special agreements;
- convenio especial; obligación especial;

vpl.: T1/53.

OBLIGANT = bezitter van obligaties.
- obligatorius;
- obligataire;
- Obligationsinhaber;
- bond-holder;
- tenedor de obligaciones;

vpl.: Lo6/356.

OBLIGAT Zie:
- pacten ----/

OBLIGATIE OFT SCHULTBRIEF = taut. schuldbrief.
- obligatio;
- obligation;
- Schuldbrief;
- obligation;
- obligación; vpl.: C1/464.

OBLIGATIE PRINCIPAEL = voornaamste verplichting; eerste plicht.
- obligatio principalis;
- obligation principale;
- vornehmste Verpflichtung;
- principal obligation;
- obligación principal;

vpl.: PB/III/463.

OBLIGATIE VAN ZAECKWAUDE = overeenkomst van hoofdschuldenaar cq. een overeenkomst terzake het vestigen van een jaarrente op een of meer bepaalde aangewezen onroerende goederen, met bepaling dat zolang deze rente wordt betaald, de houder dezer obligatie de aangewezen onroerende goederen niet kan uitwinnen wegens achterstalligheid van betaling der rente. Trad wanbetaling op ook al zijn de aangewezen onroerende goederen meermalen van eigenaar veranderd of al was het 100 en meer jaren geleden dat deze overeenkomst gesloten was, dan konden de erven van de obligatiehouder de eigenaars der aangewezen gronden aanspreken voor de achterstallige betaling der destijds gevestigde rente, mits zij een en ander konden aantonen met bewijzen. Diest.
- obligatio, conventum, debitoris praecipui; casu quo pactum de circa definitione, conditione, mercedis annuae super in uno vel pluribus certis indicatis bonis quae moveri non possunt;
- obligation de débiteur principal;
- Verpflichtung vom Hauptschuldner; gegebenenfalls eine Uebereinkunft betreffs der Gründung von Jahreszinsen auf ein bestimmtes angewiesenes unbewegliches Gut oder bestimmte unbewegliche Güter;
- contract of principal debtor;
- contrato de principal deudor;

vpl.: C1/504.

OBM

OBLIGATIEN Zie:
- herkende handtschriften ofte manuale ----/

OBLIGATORIE Zie:
- pacten ----/

OBLIGEERDE DIENAERS = onderdanige dienaren.
- famûli oboedientes;
- serviteurs obligés; humbles; soumis;
- untertänige Diener;
- humble servants;
- seguros servidores;

vpl.: BVB 92.

OBLIGEEREN Zie:
- obligeren;----/

OBLIGEREN Zie:
- verbijnden ende ----/
- verbinden;----; ende hipotheceren/

OBLIGEREN; OBLIGEEREN = vb. verplichten; noodzaken.
- obligo I;
- obliger;
- verpflichten; nötigen;
- oblige; compel;
- obligar;

vpl.: C1/476; B2/207.

OBLIJCORFF; OBELIJCORFF; OBLIECORFF; OBELIECORFF; HOBLIECORFF = sub. wafelkorf.
- corbis liborum;
- corbeille à oublies;
- Waffelkorb;
- wafflehamper;
- cesta para barquillos;

vpl.: Lo3/180; C1/431.

OBMISSIE; OMISSIE = sub. verzuim; vergissing; overtreding; weglating.
- omissio; transgressio;
- omission; méprise; transgression;
- Versäumnis; Irrtum; Uebertretung; Auslassung;
- omission; mistake; transgression;
- omisión; error; infracción; supresión;

vpl.: PvB1/588; PvB6/690; C1/506.

OBMISSIE OFT ERREUR = verzuim of vergissing.
- omissio aut error;
- omission; erreur;
- Versäumnis oder Irrtum;
- neglect of error;
- falta; error; omisión;

vpl.: PB/III/380.

OBR

OBMITTEREN Zie:
- onderlaten ende ----/
- verswyghen oft ----/

OBNUBILACIEN Zie:
- dolinge ende ----/

OBOLE MEDICINAEL BRUSSEL S= gewicht gebruikt bij Brusselse apothekers, gelijk aan 3 siliquen Brussels gewicht.
- pondus Bruxellensis;
- poids employé par les pharmaciens de Bruxelles;
- Gewicht benutzt von den Apothekern in Brüssel;
- weight used by the chemists in Brussels;
- pesa usada por farmacéuticos Bruselenses;

vpl.: C1/240,243.

OBOLE VLAEMS = muntsoort gelijk aan 3 penningen of 18 penningen of grooten Brabants.
- nummus argentum Flandriae;
- monnaie d'argent de Flandre;
- Münze, Art Münze, von Flandem
- coin of Flandre;
- clase de moneda flamenca de Flandria;

vpl.: C1/240.

OBREPTICELIJCK = adv. misleidend.
- fallaciter;
- fallasieusement;
- irreführend;
- obreptitiously;
- astuto;

vpl.: PvB1/393.

OBREPTICELYCK OFTE SUBREPTICELYCK = taut. bij verrassing; heimelijk; achterbaks; gezegd van een vonnis; beschikking; verklaring die door een partij verkregen was zonder dat behoorlijk acht was geslagen op andere daarbij betrokken rechten of belangen.
- obreptivo;
- subrepticement ou opreptice-ment;
- in trügerischer Weise etwas erhalten z.B.ohne zu sagen was gesagt werden musste;
- furtive;
- subrepticiamente u obrepticiamente;

vpl.: C3/214.

OBREPTIE Zie:
- obrepcie;----/

OBREPTIE; OPREPCIE = sub.jur. bij verrassing; achterbaks; heimelijk; langs slinkse wegen; verkrijging door list en bedrog.

- acceptio insidiosa; adeptio dolosa; obreptio; impetratio astuta;
- obreption;
- Erwerbung auf trügerische Weise; schlaue Erwerbung;
- obreptious; deceitful; cunning acquisition;
- obrepción;

vpl.: BVB 14; T2/23.

OBREPTIEFFELIJCK Zie:
- sub ende ----/

OBREPTIJS = adv. listig verkregen; verworven door list of slinkse misleiding.
- obreptus; obrepere III;
- acquis d'une manière rusée;
- in schlauer Weise erworben;
- obtained in cunning manner;
- obrepticiamente;

vpl.: T2/284.

OBREPTIVE Zie:
- sub ende ----/

OBSCUER WORDEN = verdacht worden.
- in suspicionem venire; obscurus fieri;
- être soupçonné de;
- verdächtig werden;
- become obscure;
- ser sospechado;

vpl.: B2/78.

OBSCURITEYT ENDE DUYSTERHEYT = taut. onduidelijkheid.
- obscuritas;
- obscurité;
- Undeutlichkeit;
- obscurity;
- obscuridad; vaguedad;

vpl.: PB/II/325.

OBSERVANCIE Zie:
- gemeijn ----/
- nae d'oude ----/

OBSERVANCIE; OBSERVANTIE = sub. naleving; in achtneming der regels.
- observantia; obtemperatio;
- observation; observance; considération;
- Beachtung; Befolgung; Erfüllung Beobachtung der Regeln;
- observance; fulfilment;
- observancia; cumplimiento; ejecución; consideración;

vpl.: ADR 10; T1/513; T2/218; C1/83; B2/100; C2/1029/2.

OBSERVANTIA Zie:
- in viridi ----/

OBSERVANTIE Zie:
- ghegaen in niet ----/
- ghemeijne ----/

- naer ouder ----/
- niet ----/
- non ----/
- observancie;----/
- ouder ----/
- punctuele ----/

OBSERVANTIE ENDE ONDERHOUDENISSE; ONDERHOUDT = taut. naleving; in achtneming.
- observantia;
- observation;
- Beachtung; Befolgung;
- observance;
- observancia; cumplimiento;

vpl.: PvB1/253,273,386,401; PB/II/404.

OBSERVANTIEN VAN SUCCESSIEN = naleving van vererving en.
- observantia successionum;
- observances des successions;
- Befolgung von Erbschaften;
- observance of inheritances;
- observancia de herencia;

vpl.: C1/293.

OBSERVATIE Zie:
- adhibitie ende ----/

OBSERVEEREN Zie:
- 't ----/

OBSERVEEREN; OBSERVEREN = vb. opmerken; waarnemen; gadeslaan; onderhouden; nakomen; in acht nemen.
- observo I; animadverto III; adhibeo III;
- observer;
- besehen; pflegen; observieren; beobachten; befolgen; beachten; berücksichtigen;
- observe; watch; keep; notice;
- observar; tomar en cuenta cumplir; respetar; guardar;

vpl.: Lo7/472; DVB 53; C1/286, 298,340; C2/881,1067; B1/A2.

OBSERVEERENDE ROTGASTEN = inspecterende leden van het rot of gehucht.
- socii inspicientes viculi;
- membre inspectant d'un hameau;
- inspizierende Mitglieder der Ortschaft;
- inspecting members of the hamlet;
- miembros inspectores de la aldehuela;

vpl.: SKB 13.

OBSERVEREN Zie:
- observeeren;----/
- onderhouden ende ----/

OBSTACLE ENDE BELET = taut. belemmering.

OBS

- obstaculum; exceptio;
- obstacle; empêchement; refus;
- Hindernis; Hemmung;
- impediment; hindrance; obstruction;
- obstáculo; impedimento; estorbo; embarazo; obstrucción; traba;

vpl.: PB/III/414;146,192.

OBSTACLE OFT EXCEPCIEN = taut. belemmering.

- exceptio; obstaculum;
- empêchement; obstacle; refus;
- Hemmung; Hindernis;
- hindrance; impediment; obstruction;
- estorbo; impedimento; obstáculo; obstrucción; traba; embarazo;

vpl.: T1/621; PB/III/146,192, 414.

OBSTACULE Zie:

- weijgeringhe oft ----/

OBSTAKEL Zie:

- belet doen ende ----/
- beleth ende obstaele;----/

OBSTEEREN; OBSTEREN = vb. in de weg staan.

- obsto I;
- gêner; empêcher;
- im Wege stehen;
- be in the way;
- obstar;

vpl.: C1/461.

OBSTENAET Zie:

- obstinaet;----/

OBSTEREN Zie:

- obsteeren;----/

OBSTINAETELYCK = adv. koppig; weerspannig.

- obstinatus;
- obstinément;
- starrköpfig; widersetzlich;
- obstinate; recalcitrant;
- obstinadamente;

vpl.: PB/II/352.

OBSTINAETHEYT ENDE WEDERSPANNICHEYT = taut. weerspannigheid; opstandigheid.

- seditio rebellium;
- rebellion;
- Widersetzlichkeit;
- recalcitrance;
- renitencia; rebeldia;

vpl.: PB/II/346.

OBSTINATICHHEYT = sub. stijfkoppigheid.

- obstinatio;
- obstination;
- Starrköpfigkeit;

OBV

- obstinacy;
- obstinación;

vpl.: PB/II/231.

OBSTINATIE Zie:

- rebellicheyt oft ----/

OBTEMPEREEREN; OBTEMPEREREN = vb. gehoorzamen; nakomen; gevolg geven aan.

- omtempero I;
- obéir; obtempérer;
- gehorchen; Folge leisten;
- obey; respond to;
- obedecer; obtemperar; acceder; atender;

vpl.: T2/90; C3/74; Lo2/698; C1/293.

OBTEMPEREREN Zie:

- obtempereeren;----/

OBTINEEREN; OBTINEREN = vb. verkrijgen; winnen.

- obtineo III; adispisci III; acquiro III;
- obtenir; acquérir; renoncer à;
- erwerben; erlangen; erhalten; bekommen;
- obtain; acquire; gain; get;
- obtener; adquirir; conseguir; ganar;

vpl.: ACart 47; B1/5,19; C2/807, 845,882,903; C1/146,470.

OBTINENT = sub. verkrijger; winnaar van een proces.

- obtinens;
- acquéreur; impétrant; obtenteur;
- Gewinner eines Prozesses; Erwerber;
- one who gains a case at law; obtainer;
- obtenedor; adquiridor; impetrador;

vpl.: LPS 119; Cr2/1013/21.

OBTINENT OFT GECONDEMNEERDE = taut. veroordeelde.

- condamnatus;
- condamné;
- Verurteilter;
- convicted person;
- condenado; sentenciado;

vpl.: PB/IV/345.

OBTINEREN Zie:

- obtineeren;----/

OBVENTIE = sub. bij-inkomsten naast de gewone verdiensten.

- reditus adjecti;
- revenus accessoires;
- Nebeneinkünfte;
- ancillary income;
- obvención; obvenciones;

vpl.: PB/II/222.

OBVIEREN Zie:
- beletten ende ----/

OBVIEREN = vb. tegengaan.
- obviam eo IV; praevenio IV;
- obvier; s'opposer à; prévenir;
- sich widersetzen gegen; zuvorkommen; begegnen;
- prevent; forestall;
- prevenir; evitar; obvias; precaver; contrarrestar;

vpl.: PvB1/301,600; PB/IV/524.

OCASIE Zie:
- occusoen; ockesoen; occissoen; occasoen; ocsoen; ocsune; ocsuun; ocsuen; occuson; occusuin ocsuyne; oicsuyn; okoisoen; oxuun; occasie;----; occasion/

OCCASIE Zie:
- occusoen; ockesoen; occissoen; occasoen; ocsoen; ocsune; ocsuun; ocsuen; occuson; occusuin ocsuyne; oicsuyn; okoisoen; oxuun;----; ocasie; occasion; ocsuyn/
- ter ----- van/

OCCASIE ENDE PRETEXIE = gelegenheid en voorwendsel.
- occasio et simulatio;
- occasion et prétexte;
- Gelegenheit und Scheingrund;
- occasion and pretext;
- ocasión y pretexto;

vpl.: PvB1/395.

OCCASIE OFT IGNORANTIE = reden of onwetenheid.
- ratio vel ignorantia;
- raison ou ignorance;
- Ursache oder Unwissenheit;
- reason or ignorance;
- ocasión o ignaorancia;

vpl.: PB/IV/70.

OCCASIE VAN DOOTSLAGEN = geval van doodslag.
- occasio caedis;
- cas de meurtre;
- ein Fall von Totschlag;
- case of manslaughter;
- caso de homicidio; caso de delito de sangre;

vpl.: B1/141.

OCCASION Zie:
- occusoen; ockesoen; occissoen; occasoen; ocsoen; ocsune; ocsuun; ocsuen; occuson; occusuin ocsuyne; oicsuyn; okoisoen; oxuun; occasie; ocasie;----; ocsuyn/

OCCASSOEN Zie:
- occusoen; ockesoen; occissoen; ----; ocsoen; ocsune; ocsuun; ocsuen; occuson; occusuin; ocsuyne; oicsuyn; okoisoen;oxuun occasie; ocasie; occasion; ocsuyn/

OCCISSOEN Zie:
- occusoen; ockesoen;----; occasoen; ocsoen; ocsune; ocsuun; ocsuen; occuson; occusuin; ocsuyne; oicsuyn; okoisoen;oxuun; occasie; ocasie; ocsuyn/

OCCRE = sub. oker, een kleurstof.
- ochra;
- ocre;
- Erdgelb;
- ochre;
- ocre; un pignemto;

vpl.: PvB1/337.

OCCULTEEREN Zie:
- zich ----/

OCCULTEREN = vb. verbergen.
- occulto I;
- céler;
- verstecken;
- hide; conceal;
- esconder;

vpl.: C1/728.

OCCUPACIE Zie:
- ondeugdelijcker ----/

OCCUPACIE; OCCUPATIE ENDE AENVEERDINGE = taut. inbezitneming; bezetting.
- occupatio; possessio;
- occupation; prise de possession;
- Besitzergreifung; Besetzung;
- occupation; occupancy;
- ocupación; toma de posesión;

vpl.: T1/46,121; C1/48; T2/216.

OCCUPATIE Zie:
- occupacie;----/

OCCUPANT = sub. bezitnemer.
- qui occupat;
- occupant;
- Besitzergreifer;
- occupant;
- ocupante;

vpl.: T1/558.

OCCUPEERDER Zie:
- temerarie ende overdadige ----; spolieerder ende aanveerder van anderen luden goet/

OCCUPEEREN; OCCUPEREN = vb. beheren; besturen; in bezit nemen, hebben; bezetten.
- obtineo II; occupo I; possideo II guberno I;
- occuper; prendre possession de; se mettre en possession; administrer; diriger;
- von etwas Besitz nehmen;

OCC

verwalten; besetzen;
- administrer; take possession of; occupy;
- incautarse de; ocupar; tomar posesión de; dirigir; administrar

vpl.: T1/306; T2/81; B2/226; PB/II/255; C1/501.

OCCUPEREN Zie:
- daerinne sij ----/
- occupeeren;----/

OCCUREEREN; OCCURERE N = vb. voorvallen; gebeuren; zich voordoen; voorkomen.
- occurro III evenio IV; premonstro I;
- arriver; avoir lieu; se faire; se passer; échoir; se présenter;
- passieren; ereignen; geschehen; vorgehen; vorkommen ;
- occur; happen;
- ocurrir; acaecer; acontecer; suceder; pasar; presentarse;

vpl.: DVB 46; Lo6/300; C1/40; Lo7/54; PB/IV/493.

OCCURENTIE = sub. gebeurtenis; geval; voorval.
- eventus; eventum; casus;
- occurence; événement; cas; circonstance;
- Begebenheit; Fall; Vorfall;
- event; case; occurence; happening;
- ocurrentea; acontecimiento; suceso; acaecimiento; caso;

vpl.:C1/39; PvB1/478; PB/IV/493; Cr2/1045.

OCCUREREN Zie:
- occureeren;----/

OCCUSOEN; OCKESOEN; OCCISSOEN ; OCCASSOEN; OCSOEN; OCSUNE; OCSUUN; OCSUEN; OCCUSON; OCCUSUIN; OCSUYNE; OICSUYN; OKOISOEN; OXUUN; OCCASIE; OCASIE; OCCASION; OCSUYN = sub. oorzaak; gelegenheid; reden.
- causa; occasio; opportunitas;
- cause; motif; raison; occasion;
- Ursache; Anlass; Gelegenheit; Grund;
- cause; origin; occasion; opportunity; reason;
- causa; motivo; razón; ocasion; oportunidad;

vpl.: B1/Pr.Tr.17; PB/II/173, 301; C2/934; C1/552,654; PB/1/101; T1/343; Lo6/538; C3/90.

OCCUSON Zie:
- occusoen; ockesoen; occissoen; occassoen; ocsoen; ocsune;ocsuun; ocsuen;----; occusuin;

OCS

ocsuyne; oicsuyn; okoisoen; oxuun; occasie; ocasie; occasion ocsuyn/

OCCUSUIN Zie:
- occusoen; ockesoen; occissoen; occassoen; ocsoen; ocsune; ocsuun; ocsuen; occuson;----; ocsuyne; oicsuyn; okoissoen; oxuun; occasie; ocasie; occasion; ocsuyn/

OCHT Zie:
- och;----; ochte; oft; ofte;/
- onraet ----/

OCH; OCHT; OCHTE; OFT; OFTE= conj. of.
- vel; sive; seu; ne quidem;
- ou;
- oder;
- or;
- o(u);

vpl.: MGG 9; BVB 3; B1:Pr.Tr/3 C2/931.

OCHTE Zie:
- als ----/
- alse ----/
- och; ocht;----; oft; ofte/
- tangeren aen lijf ---- aen let/
- muere ---- ordijse/

OCKESOEN Zie:
- occusoen;----; occissoen; occassoen; ocsoen; ocsune; ocsuun; ocsuen; occuson; occusuin ocsuyne; oicsuyn; okoisoen; oxuun; occasie; ocasie; occasion; ocsuyn/

OCSOEN Zie:
- occusoen; ockesoen; occissoen; occassoen;----; ocsune; oc suun; ocsuen; occuson; occusuin; ocsuyne; oicsuyn; okoisoen; oxuun occasie; ocasie; occasion; ocsuyn/

OCSUEN Zie:
- occusoen; ockesoen; occissoen; occassoen; ocsoen; ocsune; ocsuun;----; occuson; occusuin; ocsuyne; oicsuyn; okoissoen; oxuun; occasie; ocasie; occasion; ocsuyn/

OCSUNE Zie:
- occusoen; ockesoen; occissoen;
- occassoen; ocsoen;----; ocsuun ocsuen; occuson; occusuin; ocsuyne; oicsuyn; okoisoen; oxuun occasie; ocasie; occasion; acsuyn/

OCSUUN Zie:
- occusoen; ockesoen; occissoen; occassoen; ocsoen; ocsune;---- ocsuen; occuson; occusuin;

OCT

ocsuyne; oicsuyn; okoisoen; oxuun; occasie; ocasie; occasion; ocsuyn/

OCSUYN Zie:
- occusoen; ockesoen; occissoen; occassoen; ocsoen; ocsune; ocsuun; ocsuen; occuson; occusuin; ocsuyne; oicsuyn; okoisoen; oxuun; occasie; ocasie; occasion;----/

OCSUYNE Zie:
- occusoen; ockesoen; occissoen; occassoen; ocsoen; ocsune; ocsuun; ocsuen; occuson; occusuin;----; oicsuyn; okoisoen; oxuun; occasie; ocasie; occasion; ocsuyn/
- ten ---- van/

OCTAVAM Zie:
- ad ----/

OCTAVEN = sub. tijdperk van 8 dagen van een r.k. hoofdfeest.
- die octavo festi principalis ecclesiae catholocae;
- periode de huit jours qui suit chacune des principales fêtes de l'église;
- achttägige Feier eines krichlichen Hochfestes; Oktav ;
- the eightth day of a roman catholic main-holy-day Octave;
- octava; a los 8 días de una fiesta católica;

vpl.: C2/882; B1/2.

OCTO Zie:
- ad excipiendum respective ad ----/
- infra ----/
- nemen dach ad ----/
- mis infra ----/
- ten lancksten ad ----/

OCTROIJ Zie:
- brieven van ----/
- expres ----/
- oepene brieven van ----/
- oirlof oft ----/
- permissie ende ----/

OCTROIJ GEOBTINEERT = alleenrecht verkregen tot heffing ener grondrente.
- ius singulare exactionis alicuius usurae agrorum;
- octroi obtenu;
- Monopolrecht zur Erhebung eines Grundzins;
- monopoly right to levy a rent;
- obtenido el monopolio de cobro de una renta de fincas;

vpl.: Acart 47.

OCTROY Zie:
- consent ende ----/

OCU

- permissie ende ----/

OCTROY OFT OIRLOF = taut. verlof.
- permissio;
- autorisation; consentement;permission;
- Urlaub;
- leave;
- autorización; consentimiento; permiso;

vpl.: T1/499.

OCTROYE VAN BASTAERDEN = machtiging van onwettige kinderen.
- auctoritas filiorum, illegatimorum;
- autorisation des enfants illégatimes; = bâtards;
- Ermächtigung von ungesetzlichen Kindern;
- authorization of bastards;
- autorisación de bastardo;

vpl.: PvB1/572.

OCTROYE VAN RESPYTE = machtiging van respijt; uitstel.
- auctoritas dilationis;
- autorisation de délai;
- Ermächtigung von Aufschub;
- authorization of respite;
- autorisación de respiro;

vpl.: PvB1/572.

OCTROYE VAN TOLLERANTIE = machtiging tot het afwijken van normen.
- auctoritas tolerantiae;
- autorisation de tolérance;
- Ermächtigung von Abweichung;
- authorization of tollerance;
- autorización de tolerancia;

vpl.: PvB1/572.

OCTROYEEREN; OCTROYEREN = vb. het toekennen van een uitsluitend recht.
- indulgeo II; annuo III; tribuo alicui III;
- octroyer;
- patentieren;
- grant exclusive right; award a concession a patent;
- conceder un derecho exclusivo;

vpl.: DVB 59.

OCTROYEREN Zie:
- octroyeeren;----/

OCULAAR; OCULAER Zie:
- inspectie ----/

OCULAIRE INSPECTIE IN LOCO = eigen bezichtiging en onderzoek ter plaatse.
- inspectio facta ipsius oculis ac in loco;
- inspection oculaire sur les lieux;

OEC

- eigene Besichtigung und Untersuchung an Ort und Stelle;
- own inspection and investigation on the spot;
- inspección ocular en plaza;

vpl.: C1/624; MGG 143,167; BVB 10,52,60,120,166; Cr2/1042.

OCULUM Zie:
- ad ----/

OCXE Zie:
- haecxe; aex; aecs; aexe; aecse; haecs; haecse;----/

OCXHOOFT Zie:
- quarteel oft ----/

OCZUIJME Zie:
- ten ocsuyne van ----/

ODIEUX Zie:
- calumpnieux ende ----/

ODIEUX = adi. schandelijk; verfoeilijk.
- flagitiosus; turpis;
- détestable; odieux;
- verabscheuenswert;
- abominable; detestable;
- aborrecible; détestable; odioso;

vpl.: T2/71.

ODIUM = sub. haat.
- odium;
- haine;
- Hass;
- hatred; odium;
- aversión; enemistad; odio;

vpl.: T2/293.

OEC Zie:
- ware ---- yemen rebel/

OECHST; OEST; OEUGST; OEXSTE; OGEST; OIGHST; OIST; OOCHST; OOCXST; OUST; HOEST; HOUGST = sub. oogst.
- messis; frumentus; proventus;
- récolte; moisson; vendange; fenaison;
- Ernte; Lese;
- harvest; crop;
- cosecha; recolección; recogida; agosto;

vpl.: B1:PW 2 J1/2; T2/119; C1/149; PB/IV/314; SKB 7.

OECHSTMAENT; OESTMAENT = sub. oogstmaand.
- augustus mensis; sextilis;
- mois d'août;
- Erntemonat; August;
- august; harvestmonth;
- mes de agosto; agosto;

vpl.: LPS 37.

OECK Zie:
- ooijck;----/

OEM

OECXTEN; OESTEN; OUSTEN; HOUSTEN; OEXTEN; OICXSTEN; OISTEN = vb. oogsten.
- lego III aristas; spicas a messoribus praeteritas colligo III; meto III;
- récolter; moisonner;
- ernten;
- harvest; gather; reap;
- cosechar; recoger; recolectar;

vpl.: C1/323; T1/321; SKB 7.

OECXSTERSSEN = sub.pl. oogsters
- feminae quae fruges colligit; legit aristas;
- moissonneurs-euses;
- Erntearbeiterinnen;
- harvesters, female;
- segadores;

vpl.: C1/323.

OEFFENEN OFTE EXERCEREN = taut. uitoefenen.
- exercere;
- exercer;
- ausüben;
- exercise;
- ejecer; u ejercitar;

vpl.: PvB8/84.

OEFENINGE Zie:
- frequentatien ende ----/

OEFFENINGE ENDE EXERCITIE = taut. oefening.
- exercitium;
- exercice;
- Uebung;
- exercise;
- ejercicio;

vpl.: PvB1/48.

OEFTBOOMEN Zie:
- vruchtboomen oft ----/

OEGEN ENDE TE KENNEN GEVEN = zien gebeuren en aanbrengen.
- constituo III;
- constater et dénoncer;
- wahrnehmen und anbringen;
- observe and denounce;
- hacer constar y denunciar;

vpl.: T1/355.

OELSAET; OOLSAET = sub. koolzaad; lijnzaad.
- semen lini;
- colza; lin;
- Raps;
- rapeseed;
- colina; linaza;

vpl.: PB/III/294.

OEM; OOM; OME; OHEM = sub. broer van een vader of moeder, oom.
- patruus;
- oncle;
- Onkel;

OEP

- uncle;
- tío;

vpl.: T1/496,507.

OEPEN Zie:

- gemeen ende ---- blijvende/

OEPEN STRATE = openbare straat.

- via publica;
- rue publique;
- öffentliche Strasse;
- public road;
- calle pública;

vpl.: T1/207.

OEPENBAERE; OPENBARE; OPPENBARE; OPENBAERE = adi. openbaar.

- apertus; publicus; manifestus;
- public;
- offenbar; offensichtlich;
- public; open;
- público;

vpl.: MGG 124.

OEPENBAERE ONWAERHEIJT = openbare leugen.

- mendacium publicum;
- mensogne public;
- öffentliche Lüge;
- public lie;
- mentira pública;

vpl.: MGG 124.

OEPENBAERLICKE PUBLICATIE TER PEYEN AFF = openbare bekendmaking vanaf de pui van het rechthuis.

- publicatio de fastigio; aedificii iudicialis;
- publication de la façade du tribunal;
- öffentliche Bekanntmachung von der Freitreppe des Gerichtshofes
- public announcement from the flight of steps;
- proclamación pública desde la fachada del edificio del tribunal;

vpl.: vdV/103; B1; C2/901.

OEPENE BRIEVEN VAN OCTROIJE = publieke brieven waarin een recht wordt toegekend.

- litterae, epistulae, publicae quibus attribuitur ius aliquod;
- lettres publiques d'octroi;
- öffentliche Briefe in denen ein Recht gewährt wird;
- public letters in which a right is granted;
- cartas públicas de concesión de algún privilegio;

vpl.: MGG 78,84.

OEPENE TEEKEN GEVEN = brandmerken.

- aliquem ignominia noto l;

OER

- donner une marque visible; marquer d'un fer chaud;
- brandmarken;
- brand; stigmatize;
- dar una marca visible; marcar con hierro candente;

vpl.: T1/129.

OEPENINGE; OPENINGE = sub. mededeling; bekendmaking.

- postulatio; indicium; testimonium;
- communication; publication; annonce;
- Bekanntgebung; Aussage;
- communication; statement;
- participación; parte; advertencia; publicación; notificación;

vpl.: T2/84.

OERBAAR; OERBOER; OIRBAER; OIRBOIR; OERBAER; OERBAIR; OIRBOERE; OORBAAR; OORBARE; OORBOERE; ORBAER; ORBARE; ORBAERE; ORBUERE; ORBORE; ORBOOR; ORBOIRE; ORBER; HUERBARE = sub. nut; voordeel; profijt.

- utilitas; fructus; usus; commodum; emolumentum; utilitas; lucrum;
- avantage; bénéfice; profit; utilité;
- Gewinn; Nutzen; Profit; Vorteil;
- advantage; benefit; profit; use; usefulness;
- beneficio; ganancia; provecho; utilidad; ventaja;

vpl.: BKB 7; DVB 14; LPS 56; MGG 118; T2/81.

OERBAER Zie:

- oerbaar; oerboer; oirbaer; oirboir; ----; oerbair; oirboere; oorbaar; oorbare; oorboere; orbaer; orbare; orbaere; orbuere; orbore; orboor; orboire; orber; huerbare/

OERBAER EN PROFIJT = nut en voordeel.

- usus et commodum;
- utilité et avantage;
- Nutzen und Vorteil;
- use and benefit;
- ventaja y provecho;

vpl.: LPS 56.

OERBAIR Zie:

- in sijn selfs ----/
- oerbaar; oerboer; oirbaer; oirboir; oerba er; ----; oirboere; oorbaar; oorbare; oorboere; orbaer; orbare; orbaere; orbuere; orbore; orboor; orboire; orber; huerbare/

OER

OERBOER Zie:
- oerbaar;----; oirbaer; oirboir; oerbaer; oerbair; oirboere; oorbaar; oorbare; oorboere; orbaer; orbare; orbaere; orbuere; orbore; orboor; orboire; orber; huerbare/

OERBOERELIJCK Zie:
- oirbairlijc; oirbaerlijck; oirbaerlijcke; oirbaerlijcxste; oirboirlijck;----/

OERDE Zie:
- oerdene; ordene; oordene; ordine; ordijn; orden; orde;----/

OERDEL Zie:
- oerdeel;----; ordeel ; oordeel; ordel/

OERDEL GEVEN = vonnis wijzen.
- iudico I;
- condamner; juger; prononcer une sentence;
- Urteil sprechen;
- pronounce a verdict;
- condenar; dictar una sentencia; echar un fallo; juzgar;

vpl.: T1/342.

OERDELE Zie:
- vonnisse ende ----/

OERDELE PENAEL = strafvonnis.
- iudicium poenale;
- sentence penale;
- Strafurteil;
- criminal judgment;
- sentencia penal;

vpl.: T1/392.

OERDENE Zie:
- regule ende ----/

OERDENE; ORDENE; OORDENE; ORDINE; ORDIJN; ORDEN; ORDE; OERDE = hom.sub.pl. 1.religieuse orde 2. rangorde.
- 1.ordo religionis 2. dispositio; ordo; gradus honoris;
- 1.ordre religieux 2. hierarchie; ordre;
- 1.Religionsorden 2. Rangordnung; Reihenfolge;
- 1.religious order 2. Order;
- 1.orden religiosa 2. orden;

vpl.: T2/24,63,119,204.

OERE; OEREN = pron.poss. hun; hunne.
- suus, -a; -um;
- leur -s;
- ihr;
- their;
- su; -s;

vpl.: BVB 170,171.

OERE VRIENWILLE = hun vrije wil.
- libera eorum voluntas;
- leur libre volonté;
- ihre freie Wille;
- their free will;
- su voluntad libre;

vpl.: BVB 150.

OEREN Zie:
- oere;----/

OERLOENVEL Zie:
- orillioenevel;----/

OERLOVEN; ORLOVEN = vb. toegestaan.
- permitto III; potestatem do I;
- permettre; autoriser;
- zugestehen;
- permit; authorise;
- permitir; autorizar;

vpl.: MGG 5.

OERSAEKE; ORSAKE = sub. oorzaak.
- causa;
- cause;
- Ursache;
- cause;
- causa;

vpl.: BKB 6.

OERSATEN Zie:
- veroersetten; veroersaten; verhoirsaten;----; orsaten/

OESDROPPE; OESDRUP; OESEDRUP; OESENDRUP; OESENDROPPE; OESIDRUP; OESYDRUP; OISENDROP; OOSEDRUP; OSIJDROP; OZENDRUP; SIJDRUPPE; OSYDROP; OOSDRUP; DRUIJPE; OOSDROP; OSENDROP; OSIEDROP; OSENDRUP; OSENDROPTE; OSINGDROP; DROPE; EUSENDROP; OSINEDROP; USELDRUPPE;NEUSEDRUP = sub. dakdrop; drup vallende van de uitstekende dakrand als perceelgrens; gootdrup.
- stillicidium; stiliguttuli; stilla canalis;
- stillicide; l'écoulement de l'eau pluviale du toit comme démarcation de la maison; goutte de gouttière;
- Dachtropfe; Tropfen der von einem ausstechenden Dach fällt als Andeutung der Grenze des Hauses; Gossetraufe;
- dropping from roof; drop falling from a protruding roof; eaverdrop; roofdrop; gutterdrip;
- agua que gotes del techo; gotas de aguas que caen del techo sobre una propriedad vecinal; agua de arroyo;

vpl.: B1/43; C2/889; Cr2/1043; T1/608; T2/148; Lo1/632; Lo3/346; Lo5/50,54,134; Lo7/368.

OES

OESDRUP Zie:
- oesdroppe;----; oesedrup; oesendrup; oesendroppe; oesidrup; oesydrup; oisendrop; oosedrup; osijdrop; ozendrup; sydruppe; osydrop; oosdrup; druijpe; oosdrop; osendrop; osiedrop; osendrup; osendropte; drope; eusendrop; osinedrop; useldruppe; neusedrup/

OESEDRUP Zie:
- oesdroppe; oesdrup;----; oesendrup; oesendroppe; oesidrup; oesydrup; oisendrop; oosedrup; osijdrop; ozendrup; sydruppe; osydrop; oosdrup; druijpe; oosdrop; osendrop; osiedrop; osendrup; osendropte; osingdrop; drope; eusendrop; osinedrop; useldruppe; neusedrup/

OESEDRUP WIJST EIJGENDOM VAN D'ERVE AAN = rechtsadag. de drup van de dakrand wijst steeds de grens van de eigendom aan.
- iuris adagium: stillicidium semper indicat finem dominii; semper indicat dominium areae;
- le stillicide indique toujours la proprieté d'héritage;
- Rechtsausdruck: die Dachtraufe gibt die Grenze des Eigentums an;
- the drop of eaves indicated always the limit of the property;
- la gotera del techo indica siempre el límite de la propiedad;

vpl.: C1/626.

OESENDROPPE Zie:
- oesdroppe; oesdrup; oesedrup; oesendrup;----; oesidrup; oesydrup; oisendrop; oosedrup; osijdrop; ozendrup; sydruppe; osydrop; oosdrup; druijpe; oosdrop; osendrup; osiedrop; osendrup; osendropte; osingdrop; drope; eusendrop; osinedrop; useldruppe; neusedrup/

OESENDRUP Zie:
- oesdroppe; oesdrup; oesedrup; ----; oesendroppe; oesidrup; oesydrup; oisendrop; oosedrup; osijdrop; ozendrup; sydruppe; osydrop; oosdrup; druijpe;oosdrop; osendrup; osiedrop; osendrup; osendropte; osingdrop; drope; eusendrop; osinedrop; useldruppe; neusedrup/

OESENDRUP ENDE D'AFZATEN = overstek en uitsteeksels.
- stillicidium;
- stillicide et saillies;
- hervorstehender Teil;

OET
- eaves;
- cruzamiento y puntas;

vpl.: C1/615.

OESIDRUP Zie:
- oesdroppe; oesdrup; oesedrup; oesendrup; oesendroppe;----; oesydrup; oisendrop; oosedrup; osijdrop; ozendrup; sydruppe; osydrop; oosdrup; druijpe; oosdrop; osendrop; osiedrop; osendrup ; osendropte; osingdrop; drope; eusendrop; osinedrop; u useldruppe; neusedrup/

OESPOT; OSEPOT = sub. 1.pispot 2. waterketel.
- 1.matellio; 2.aqua cortina;
- 1.pot de chambre; vase de nuit 2. bouilloire;
- 1.Nachttopf 2.Wasserkessel;
- 1.piss-pot 2. waterkettle;
- 1.orinal 2. caldera;

vpl.: C1/620.

OEST Zie:
- actie tegen dengeenen die zijnen gebuer niet en wille laten rapen ende halen zijn ----/
- oechst;----; oeugst; oexste; ogest; oighst; oist; oochst; oocxst; oust; hoest; hougst/

OESTCORE Zie:
- oexstkeure;----; oustcoire; ogestcuere; oeugstcoir; hoestkeure; hougstcoor/

OESTEN Zie:
- oecxten;----; ousten; housten; oexten; oicxsten; oisten/

OESTER Zie:
- ouster;----; hoestre; woester/

OESTMAENT Zie:
- oechstmaent;----/

OESYDRUP Zie:
- oesdroppe; oesdrup; oesedrup; oesendrup; oesendroppe; oesidrup;----; oisendrop; oosedrup; osijdrop; ozendrup; sydruppe; osydrop; oosdrup; druijpe; oosdrop; osendrop; osiedrop; osendrup; osendropte; osingdrop; drope; eusendrop; osinedrop; useldruppe; neusedrup/

OETMOEDELIJC; OOTMOEDELIKE = adi. deemoedig; eerbiedig; ootmoedig.
- humilis; modestus; verecondus;
- humble; modeste;
- demütig;
- humble;
- humildemente;

vpl.: T2/6.

OETMOET; OOTMOET; OOTMOEDE = sub. genade.
- gratia;
- grâce;
- Gnade;
- grace;
- gracia;

vpl.: C3/88.

OEUGST Zie:
- oechst; oest;----; oexste; ogest; oighst; oist; oochst; oocxst; oust; hoest; hougst/

OEUGSTCOIR Zie:
- oexstkeure; oestcore; oustcoire; ogestcuere;----; hoestkeure; hougstcoor/

OEVELEN Zie:
- euvelen; evelen;----/

OEVEN Zie:
- hovene; hovens; hoven; oven; aven;----/

OEVER; OVER = praep. over.
- super; ultra; supra;
- en abondance;
- über;
- above; over;
- de sobra; de más;

vpl.: DVB 14.

OEVERDE Zie:
- zoo verre dair af yet ----/

OEVEREN; OVEREN = vb. overblijven.
- resto I;
- rester;
- übrigbleiben;
- be left; remain;
- quedar; restar; sobrar;

vpl.: T1/532.

OEVERMOMBOOR Zie:
- oppermomboer; oppermomboir; oppermomboor; oppervoechd; oppervoochd; overmomboir; ----/

OEXSTE Zie:
- oechst; oest; oeugst;----; ogest; oighst; oist; oochst; oocxst; oust; hoest; hougst/

OEXTEN Zie:
- oecxten; oesten; ousten; housten;----/

OEXSTKEURE; OESTCORE; OUSTCOIRE; OGESTCUERE; OEUGSTCOIR; HOESTKEURE; HOUGSTCOOR = sub. oogstverordening.
- ordinatio ad messem; praescriptum ad messem; praescriptum ad fructus;
- ordonnance relative à la récolte;
- Verordnung bezüglich der Ernte;

- harvest regulation; reaping regulation;
- ordenanza relacionada con la cosecha;

vpl.: T1/312.

OEY Zie:
- hoeij; hooy; hoey; hoy; hey;---/-

OEYBEEMD Zie:
- hoybeemd; hooybeemd; hoeybeemd;----; heybeemd; hoybeemt; hoybemt; hoybempt; hoybendt; hoybampt; hooilant; hooibeemt; hooimade; hooimaet/

OFF; OFTE = conj. of.
- vel; sive; aut;
- ou;
- oder;
- or;
- o;

vpl.: ACart 2,5,8,18.

OFF IN WAT ANDEREN SAKEN DAT SIJN MAAG = of in welke andere zaken dat ook zijn moge.
- aut in quavis alia re;
- ou dans quelques autres affaires que ce soient;
- oder in welchen anderen Sachen das sein möge;
- or in what other matters that may be;
- o en cualquier otro asunto que fuera;

vpl.: ACart 7.

OFFENDEEREN = vb. kwetsen.
- offendo III; laedo III;
- blesser;
- verwunden; verletzen;
- injure wound; offend;
- herir; ofender;

vpl.: C1/109.

OFFENDEREN OFT MISDOEN = taut. beledigen of misdoen; krenken; kwetsen.
- offendo III; laedo III;
- offen ser ou faire du mal; blesser; injurier;
- beleidigen oder freveln; verletzen; offenser;
- insult; offend; sin;
- ofender o hacer mal; agraviar; injuriar; perjudicar;

vpl.: T1/133; 348, 433.

OFFENDIBILE Zie:
- wapene ----/

OFFENSEREN Zie:
- hinderen oft ----/
- veronghelycken ende ----/

OFFENSEREN = vb. kwetsen; wonden toebrengen.
- vulnero I;

- attaquer qn.; exécuter une action offen sive contre qn.;
- überfallen; angreifen;
- hurt; inelict wounds;
- ofender; herir; magullar; lesionar; hacer ofensa a;

vpl.: B1:Pl.Bra/33.

OFFENSIE Zie:
- faute;---- ende misbruyck/

OFFENSIE; OFFENTIE = hom.sub. 1.belediging 2. aanval.
- 1.culpa; laesio; noxia 2.offensio;
- 1.affront; injure; insulte; 2. offense ;
- 1.Beleidigung 2.Offensive; Angriff;
- 1.affront 2.offence;
- 1.afrenta; agravio; injuria; insulto; 2.ofensa;

vpl.: PvB1/478; T1/323,433; Cu1/8; C1/123.

OFFENSIE ENDE MISDAET = taut. belediging; aanval.
- offensa; offensio; culpa; laesio; noxia;
- affront; injure; insulte; offense;
- Beleidigung; Offensive;
- offense; insult; affront;
- afrenta; agravio; injuria; insulto; ofensa;

vpl.: T1/439,323,433; Cu1/8.

OFFENSIEF GEWEER = sub. aanvalswapen.
- telum; sclopetum;
- arme offensive;
- Angriffswaffe;
- offensive weapon; weapon of attack;
- arma de ataque; arma ofensiva;

vpl.: B1:Pl.Pr/14; Pl.Bra/13.

OFFENSIVE WAPENEN = aanvalswapenen.
- tela;
- arme offensive;
- Angriffswaffen;
- offensive weapons;
- armas ofensivas;

vpl.: C1/335.

OFFENTIE Zie:
- offensie;----/

OFFERANDE Zie:
- offerhande;----; offrande/

OFFERENDE Zie:
- biedende ende ----/

OFFEREREN Zie:
- presenteren ende ----/

OFFEREREN OFTE INNEBRENGHEN = taut. inbrengen; aanbieden.

- offerre;
- apporter; amener; présenter; produire; offrir;
- hereinbringen; einhändigen; überreichen; anbieten;
- bring in; hand over; pass; offer present;
- aportar; ofrecer; presentar;

vpl.: B2/106; T2/287; MGG 16.

OFFERGELT Zie:
- offerghelt;----/

OFFERGHELT; OFFERGELT = sub. geldoffer door nabestaanden en vrienden van een overledene gebracht na de offerande van de uitvaartmis.
- pecunia collectionis;
- offrande en argent, faite par la famille ou les amis d'un défunt après les obsèques;
- Geldsumme spendiert von Verwandten oder Freunden eines Verstorbenen;
- money spent by the relatives and friends of a deceased;
- cantidad de dinero ofrecida después de las honras fúnebres por los familiares y amigos de un difunto;

vpl.: PB/III/119.

OFFERHANDE; OFFERANDE; OFFRANDE = sub. offerande; offergave.
- offertorium; sacrificium;
- offrande;
- Opfergabe;
- offertory; offering;
- ofrenda;

vpl.: C1/431; Lo5/320.

OFFICIE Zie:
- suspensie van ----/
- aenkomen ---- andere waterpoorten/

OFFICIAEL = sub. ambtenaar belast met de waarneming van de geestelijke rechtspraak.
- officialis; magister magistratus qui exercet iurisdictionem clericorum;
- official de la justice clericale;
- ein Diener der kirchlichen Rechtsprache;
- official of the canon law;
- el que está encargado del juicio;

vpl.: T1/45; C1/563.

OFFICIAEL MAJOR VAN DE CONTADORIE = sub. opperofficier van de boekhouding.
- praefectus perscriptionis;
- officier général des livres;
- Oberoffizier der Buchhaltung;
- general officer of the book-keeping;

- oficial superior de la contabilidad;

vpl.: PB/II/95.

OFFICIAEL MAJOR VAN DE PAGADORIE = sub. opperofficier van het betaalkantoor.

- praefectus officinae solutionis;
- officier général du bureau de payment;
- Obe roffizier der Zahlstelle;
- general officer of the pay-office;
- oficial superior de la pagaduria;

vpl.: PB/II/95.

OFFICIAEL MAJOR VAN DE VEEDORIE = sub. opperofficier van de contrôle.

- praefectus supervisionis;
- officier général de la contrôle;
- Oberoffizier der Kontrolle;
- general officer of the supervision;
- oficial superior del control;

vpl.: PB/II/95.

OFFICIALEN VAN DEN GULDEN ENDE VENDELEN = dienstdoende officieren bij de Gilden en Burgerwachtvendels.

- centuriones militantes apud collegia et vexilla cohortis civium armatorum;
- officiers de service aux guildes et à la garde civile;
- Offiziere von Dienst bei den Zunften und Einwohnerwehrfahnen;
- officers on duty at guilds and civic guard companies;
- oficiales de turno para los gremios y las compañias de milicia urbana;

vpl.: C1/569.

OFFICIE Zie:

- aenkomen ---- andere waterpoorten/
- aenkomen ---- boden op andere plaatsen/
- aenkomen ---- boden op Brugge; Brussel, Gent en Mechelen/
- aenkomen ---- clercken oft schrijvers, oude kleerkopers/
- aenkomen ---- collecteurs ende controlleurs bieraccijse/
- aenkomen ---- concierge stadthuijs/
- aenkomen ---- controlleur Eeckhof/
- aenkomen ---- controlleur ende boekhouder wijnaccijse/
- aenkomen ---- controlleur ende boekhouder bieraccijse/
- aenkomen ---- ghesworene stadtsbode/

- aenkomen ---- greffier/
- aenkomen ---- greffier thresorierskamer/
- aenkomen ---- greffier weeskamer/
- aenkomen ---- knaap van de weeskamer/
- aenkomen ---- knaep wijnacc ijse/
- aenkomen ---- pensionaris/
- aenkomen ---- portier Sint Jansvliet/
- aenkomen ---- portiers Kipdorppoorte; Roypoort; St.Jorispoort ende het Bierhooft/
- aenkomen ---- portiers Slijckpoort; Cronenborghpoort/
- aenkomen ---- secretaris/
- aenkomen ---- wijnroeders/
- collatie van ----/
- comptoire van d'----/
- exerceren van een ----/
- gecommitteerde van 't ----/
- het exerceren van een ----/
- ordinaris innecomen oft emolument van ----/
- ordre nomine ----/
- privatie van ----/
- resignant van ----/
- resignatie van ----/
- resignataris van ----/
- rolle van saecken den schout aengaende nomine ----/
- suspensie van ----/

OFFICIE; OFFITIE = sub. bediening; ambt; functie.

- officium; munus;
- charge; fonction; pouvoirs; office;
- Amt; Bedienung; Offizium;
- function; office; ministration;
- cargo; función; officio; desempeño de un cargo;

vpl.: BVB 16; Lo4/490; C2/881; B1/1.

OFFICIE FISCAEL = fiscaal ambt.

- officium fiscale;
- office fiscal ;
- fiskalisches Amt;
- fiscal office;
- oficio fiscal;

vpl.: PvB1/564.

OFFICIE PUBLYCKE = overheidsdienst.

- officium publicum;
- gouvernement;
- obrigkeitliches Amt;
- public office;
- servicio del estado;

vpl.: PB/II/341.

OFFICIE VAN DE MEIJERIJE =dienst of bediening van het Meierschap.

- officium practoiris;

- l'office du métairie;
- Dienst oder Bedienung der Meierschaft;
- office of a sheriff's jurisdiction;
- oficio de jurisdicción de colono, arrendador;

vpl.: PC1/1.

OFFICIE VAN DE PRETERIJE DIEMEN HEET SCHUTTERIJE = kapiteinsambt der schutterij.

- officium centurionis propulsandorum hostis causa evocatorum;
- office de capitaine des archers;
- Kapitänsambt der Bürgerwehr;
- office of captain of the civic guard;
- oficio de capitán de la milicia urbana;

vpl.: C1/651.

OFFICIE VAN DE VIER HOOFTMANNEN VAN DE POORTERIJE = het ambt van deze hoofdmannen wordt bekleed door vier personen zijnde twee oud-schepenen en twee burgers. Zij maken ieder jaar een voordracht op van 26 personen, zijnde vooraanstaande burgers, waaruit borgemeesters en schepenen dertien wijkmeesters kiezen, die met de dertien afgaande wijkmeesters het daarop volgende jaar fungeren als wijkmeester. Antwerpen 1581.

- officium horum capitum datur quattuor personis sc. duobus exscabinis et duobus civibus. Quotannis relationem viginte sex personarum subducunt, sc. civium nobilium ex quibus magistri civium et scabini tredecim magistros vici eligunt qui cum tredecim magistris vici decedentibus per annum proximum hoc officium exercent, Antverpia 1581;
- office des 4 chefs-hommes de la poorterije, bourgeoisie, 1581, Anvers;
- das Amt von diesen Haupten wurde bekleidet von vier Personen, zwei ehemalige Schöffen und zwei Bürger. Sie machen jedes Jahr einen Vorschlag von 26 Personen, prominenten Bürgern, aus denen Bürgermeister und Schöffen 13 Bezirkmeister wählen, die mit den 13 zurücktretenden Bezirksmeister das nächste Jahr als Bezirksmeister amtieren, Antwerpen 1581;
-

- función de los cuatro jefes de los ciudadanos; Amberes 1581;

vpl.: C1/520.

OFFICIE VAN DE VORSTERIJE = sub. het ambt van vorster; houtvester; toezichthouder op bossen; weiden en gemene gronden.

- officium custos silvarum;
- office du garde forestier;
- Amt von Oberförster;
- office of forestry;
- superintendencia de montes y plantios;

vpl.: C1/651.

OFFICIE VAN DEN BLOCK = gevangenisambt, Brussel.

- ministerium carceris, Bruxellensia;
- fonction de la prison, Bruxelles;
- Gefängnisamt, Brüssel;
- prisonfunction, Brussels;
- función en la prisión, en la cárcel, Bruselas;

vpl.: PB/IV/266.

OFFICIE VAN GOEDERTIERENHEIT = plicht van goedertierenheid.

- officium benignitatis;
- devoir de miséricorde; démence;
- Pflicht von Barmherzigkeit;
- duty of mercy;
- deber de misericordia;

vpl.: T1/521.

OFFICIE VAN HET ROLLIERSCHAP = het ambt van het bijhouden van de rol cq. lijst der stadsbezittingen die openbaar aan de meestbiedende verpacht werden.

- officium rotae cq. tabularum possessionis urbis, quae in publico locabatur eis, qui afferunt maximum;
- office du rôle, liste des possessions de la ville qui sont loué aux enchéres publiquement;
- das Amt von Führung der Rolle bzw. Liste der Besitzungen der Stadt welche öffentlich am Meistbietenden verpachtet werden;
- the office of keeping the roll, resp. list of municipal possessions which are leased to the highest bidder;
- oficio de llevar aldia; llevar la nómina;

vpl.: C1/198.

OFFICIE VAN LANGEROEDE = het ambt van eerste officier van de amptman waartoe tevens behoorde het schrijfambt cq. clerckschap.

- officium subpraefectus ministri primi magistratus, quo simul ministerium scribendi cq. minis-

terium scribae pertinebat;
- office de longue verge;
- Kanzlistamt der langen Rute;
- assistent of public prosecutor, cq. clerk;
- oficio de primer oficial del amptman;

vpl.: C1/377.

OFFICIE VAN MEESTER VAN DE CAPELLEN = ambt van toezicht op de kapellen.
- officium curae pro secallis;
- fonction de la surveillance des chapelles;
- Amt von Aufsicht auf den Kapellen;
- function of surveillance on the chapels;
- oficio de inspección de capillas;

vpl.: PB/IV/289.

OFFICIE VAN MOMBOIRDIJE = ambt van voogdij.
- officium tutelae;
- office de mambour;
- Amt der Vormundschaft;
- office of guardianship;
- oficio de tutor;

vpl.: Lo5/334.

OFFICIE VAN RENTMEESTERSCHAP = het ambt van rentmeester; werd uitgeoefend door een functionaris gekozen op voordracht, opgemaakt door de dekens van de drie ambachten of natien, van drie personen door borgemeesters en schepenen, Antwerpen 1581.
- munus villici; exercitum a ministro electo in relatione a decanis trium artium aut nationum, trium personarum a magistris civium et scabinis subducta, Antverpia 1581;
- office de reçeveur; ce fonctionnaire fut choisi par les doyens des trois nations d'un proposition de trois personnes par les bourgmestres et les échevins, Anvers 1581;
- das Amt von Verwalter; wurde versehen von einem Funktionär gewählt auf Vorschlag von den Vorstehenden der drei Gewerben Antwerpen 1581;
- the officie of bailiff; was exercised by an official elected on nomination of the deans of the three trades. Antwerp 1581;
- funcion de recaudader; dominacion por el ayuntamiento en el elocuccion del decanos de tres artesanias en tres personas, Amberes 1581;

vpl.: C1/520.

OFFICIE VAN SCHRIJVER = ambt van schrijver; schrijversambt.
- officium scribae;
- métier d'employé aux écritures;
- Amt von Schreiber;
- office of clerk;
- oficio de escribiente;

vpl.: C1/650.

OFFICIE VAN TRESORIERSCHAP = het ambt van schatbewaarder en archivaris; degene die dit ambt bekleedden werden op voordracht van drie personen, zijnde drie oude schepenen, benoemd door de dekens van de drie ambachten of natien, Antwerpen 1581.
- munus custodis thesauri et tabularii, qui hod munus exercebebant in relatione trium personarum sc. trium scabinorum maiores natu appellabantur a decanis trium artium aut populorum, Antverpia 1581;
- office de la trésorerie et des archives; le fonctionnaire fut choisi par les doyens des trois metiers ou nations sur le débit des trois anciens échevins;
- the officie of treasurer those who held this office were appointed on nomination of three old sheriffs by the deans of the three trades, Antwerp 1581;
- funcion de tesorero y archivero; dominacion por las decanos de tres artesanias en tres personas; Amberes 1581;

OFFICIE WEGEN = vanwege het ambt.
- ex officio; pro auctoritate;
- à cause de la fonction;
- wegen des Amtes;
- because of the office;
- por razón del oficio;

vpl.: BVB 16.

OFFICIEN Zie:
- advocaet van ----/
- collatie van ----/
- delaye van ----/
- in hueren aencomen ende creancien tot huerder ----/
- institucien van ----/
- procureur van ----/
- rechten van ----/
- van ---- wege/

OFFICIEN OFT RAEDTSCHAPPE = raadmanschap of bedieningen.
- officia;
- fonction de conseiller ou offices;
- Ratgeberschaft oder Offizen;
- advisership or offices;
- función de consejero o ministerios;

vpl.: PvB5/111.

OFFICIEN VAN RECEPTEN = ambt van voor te schrijven maatregelen.
- munus praescribendorum consiliorum;
- office d'ordonner des mesures;
- Amt um Massnahmen vorzuschreiben;
- office of measures to be prescribed;
- officio de ordenar medidas;

vpl.: T1/66.

OFFICIER Zie:
- buijten ----/
- buyten ----/
- composerende ---- en/
- wijn van den ----/

OFFICIER = sub.pl. ambtenaar belast met burgerlijke en rechterlijke macht.
- praefectus officio publico; magistratus; administrator iuris et iustitiae;
- fonctionnaire, officier chargé du pouvoir civil et judiciaire;
- Beamter mit ziviler und richterlicher Gewalt;
- officer i.e.official with civil or judicial power;
- funcionario cargado del poder civil y judicial;

vpl.: DVB 40.

OFFICIER AENBRENGER = beschuldiger in rechte.
- denunciator necessarius;
- dénonciateur public; procureur;
- Ankläger;
- accuser;
- denunciador público; fiscal;

vpl.: T1/358.

OFFICIER DES AMPTMANS = rechterlijk ambtenaar belast met een deel der rechtsmacht van de amptman, Antwerpen.
- magistratus iudicialis oneratus parte potestatis iuris praefectus Antverpia;
- officiers de l'amman, Anvers;
- Beamter des Ammans, Antwerpen
- assistent of public prosecutor; Antwerp;
- asistente del fiscal, Amberes;

vpl.: C1/377.

OFFICIER OFT MOERMEIJER = ambtenaar belast met de stadsreinigingsdienst in Vlaanderen.
- minister publicus cura habens de purgatione urbis;
- mayeur de la boue; éboueur;
- Beamter der Stadtreinigung;
- sanitary superintendent;
- empleado público encargado del servicio municipal de limpieza,

Flandes;

vpl.: C1/192.

OFFICIER VAN DE COLFDRAGHERS = officier van de stafdragers.
- magistratus propulsandi hostis causa evocati;
- officier de massiers;
- Offizier der Bürgerwehr;
- officer of the mace-bearer;
- oficial de los maceros;

vpl.: C1/500.

OFFICIER VAN DEN WAUTRECHTE = sub. houtvester.
- saltuarius;
- agent forestier;
- Oberförster;
- forester;
- guarda forestal;

vpl.: PvB1/286.

OFFICIER VANDER LANGHER ROEDEN = officier van de lange roede cq.de eerstaanwezende gezagshandhaver na de amptman, Antwerpen.
- gestat or praeconis; Antverpia;
- officier de la longue verge cq. le défenseur premier en titre après l'amman, Anvers;
- Offizier der langen Rute bzw. der erste Gewalthaber nach dem Amptman, Antwerpen;
- officer of the long rod resp. the first administrator after the amptman, Antwerp;
- oficial de la varilla larga cq.la primera autoridad después del amptman, Amberes;

vpl.: Lo1/152.

OFFICIERS PERPETUELE = voortdurende officieren.
- administri ductores perpetui;
- officiers perpétuels;
- Beamter für immer, fürs Leben;
- lasting officers;
- oficiales perpetuos;

vpl.: C1/418.

OFFICII Zie:
- nomine ----/

OFFICIO Zie:
- ex ----/
- in ----/
- nomine ----/
- rolle van saecken den schout aengaende nomine ----/

OFFICIUM; OFFICY = sub. ambt.
- officium; munus;
- emploi; poste; charge; fonction;
- Amt;
- office; function;
- oficio; función; cargo;

vpl.: DKB 19; ASO 8,19.

OFT

OFFICY Zie:
- officium;----/

OFFITIE Zie:
- officie;----/

OFFRANDE Zie:
- offerhande; offerande;----/

OFFS NOODT IS = indien dat nodig is.
- si necessarium sit illud;
- s'il est nécessaire;
- falls es erforderlich ist;
- if it is necessary;
- si es necesario aquello;

vpl.: BVB 191.

OFMAN Zie:
- hoffre; hoevenaer; hofman;hoofman; hoveman;----/

OFT Zie:
- och;----/
- verlijden ---- repudieren/

OFT DEN CAS VOORVIEL = indien het geval zich voordeed... of.
- aut casus incidit ....aut;
- si li cas s'y offrait, se présentait;
- eintretendenfalls...oder;
- if the case presents itself....or
- si se da el caso de que...o;

vpl.: C1/304.

OFT GEBEURDE = indien het geschiedde.
- si accideret;
- s'il arrive;
- falls es geschehe;
- if it should happen;
- si sucede, ocurre;

vpl.: B2/21.

OFT GECOPPELT = of aan elkaar gebonden.
- seu copulati;
- ou lié ensemble;
- oder zusammen gebunden;
- or tied together;
- o acoplados;

vpl.: SKB 5.

OFTE Zie:
- arg ---- list/
- och;----/
- off;----/

OFTE GELIJCKE WORDE VAN SUBSTANTIEN = of woorden van soortgelijke strekking.
- seu verba eiusmodi sententiae;
- ou mots d'une teneur analogue;
- oder ähnliche Worte;
- or words of like tenor, or words in the same vein;
- o palabras de un tenor análogo;

vpl.:LPS 115.

OGI

OGELUKINGE Zie:
- oochluijckinge; ooghluyckinge; ----; ogenlukinge/

OGEN Zie:
- ooghen;----/

OGENLUKINGE Zie:
- oochluijckinge; ooghluyckinge; ogelukinge;----/

OGENSCHIJN Zie:
- oogenschijn;----; ogeschijn; oochschijn; ogeschine; ogenschouwe/

OGENSCHIJNLIJK Zie:
- ooghschijnlijck;----; ogesienlike; ogesienlinge; ogesiens/

OGENSCHOUWE Zie:
- -oogenschijn; ogenschijn; ogeschijn; oochschijn; ogeschine; ----/

OGESCHIJN Zie:
- oogenschijn; ogenschijn;----; oochschijn; ogeschine; ogenschouwe/

OGESCHINE Zie:
- oogenschijn; ogenschijn; ogeschijn; oochschijn;----; ogenschouwe/

OGESIENLIKE Zie:
- ooghschijnlijck; ogenschijnlijk; ----; ogesienlinge; ogesiens/

OGESIENLINGE Zie:
- ooghschijnlijck; ogenschijnlijk; ogesienlike; ----; ogesiens/

OGESIENS Zie:
- ooghschijnlijck; ogenschijnlijk; ogesienlike; ogesienlinge;----/

OGEST Zie:
- oechst; oest; oeugst; oexste; ----; oighst; oist; oochst; oocxst; oust; hoest; hougst/

OGESTCUERE Zie:
- oexstkeure; oestcore; oustcoire; ----; oeugstcoir; hoestkeure; hougstcoor/

OGHE Zie:
- hoeft voor hoeft ende ----/
- schutten met den ----/
- scutten metten ooge/

OGIJF Zie:
- ogijve;----/

OGIJVE; OGIJF = punt of spitsboog; kruisboog; sub.
- arcus acutus;
- ogive;
- Spitzbogen;
- pointed arch;

OIJ

- ojiva; arco; ojival; ballesta; arco cruzado;

vpl.: PvB5/574.

OHEM Zie:

- oem; oom; ome;----/

OIC = adv. ook.

- etiam;
- aussi;
- auch;
- also;
- también;

vpl.: ACart 6.

OICH OMME = ook om.

- etiam ut;
- aussi pour;
- auch um;
- also to;
- también por;

vpl.: BVB 181.

OICK Zie:

- ooijck;----/

OICSUYN Zie:

- occusoen; ockesoen; occissoen; occassoen; ocsoen; ocsune;ocsuun; ocsuen; occuson; occusuin; ocsuyne;----; okoisson; oxuun; occasie; ocasie; occasion; ocsuyn/
- sonder ----/

OICXSTEN Zie:

- oecxten; oesten; ousten; housten oexten;----; oisten/

OIGHLUIJCKINGHE; OGELUKINGE; OGENLUKINGE = sub. medeplichtigheid door niet beletten; begunstiging; oogluiking.

- conniventia;
- connivence;
- Nachsicht;
- complicity;
- connivencia;

vpl.: Lo6/630.

OIGHST Zie:

- oechst; oest; oeugst; oexste; ogest;----; oist; oochst; oocxst; oust; hoest; hougst/

OIJE; OOY; OOYE; OYE; HOYE = sub. moederschaap.

- ovis;
- brebis;
- Mutterschaf;
- ewe;
- oveja madre;

vpl.: PvB9/4; PB/II/35.

OIJCK Sie:

- ooijck;----/

OIJNE = ooit.

- um quam;
- jamais;

OIR

- jemals;
- ever;
- nunca; tiempo alguno;

vpl.: PvB6/335.

OIJT = adv. ooit.

- unquam;
- jamais;
- je; jemals;
- ever;
- jamás;

vpl.: ACart 11,12,42. PvB6/335.

OIJTMOEDIG; OITMOEHICH; OOTMOEDICH; OOTMODICH; OOTMUEDICH; OOTMUDICH = adi. ootmoedig

- modestus; demissus; humilis;
- humble;
- demütig;
- meek; humble;
- humilde;

vpl.: DVB 4; T1/1.

OIR Zie:

- sonder ---- ghestorven sijnde/
- wettigh ----/

OIR; OOR; OORE; ORE; OYR;HOIR HOOR; HOYR; HOYRE = sub. 1. kind; nakomeling 2. erfgenaam.

- 1.progenies; liberi; proles 2. posterus; stirps; haeres;
- 1.enfant; posterité; descendant 2. héritier;
- 1.Kind; Nachkomme 2.Erbe;
- 1.child; descendant 2.heir;
- 1.hijo; descendiente; vástago; heredero; legatario;

vpl.: ACart 7,55; T1/27,67; T2/150.

OIR MAISLE = mannelijk erfgenaam.

- heres virilis;
- hoir mâle;
- männlicher Erbe;
- male heir;
- heredero masculino;

vpl.: C3/66.

OIRBAER Zie:

- gemeijnen ---- ende proffijte/
- hueren ---- ende profijte/
- nut ende ----/
- oerbaar; oerboer;----; oirboir; oerbaer; oerbair; oirboere; oorbaar; oorbare; oorboere; orbaer; orbare; orbaere; orbuere; orbore; orboor; orboire; orber; huerbare/
- te bekeeren inden gemeijnen ----/
- tot gemeenen ----/
- tot gemeenten wille ende ----/
- wille ende ----/

OIRBAERLIJCK Zie:

- noetelijck ende ----/
- oirbairlijc;----; oirbaerlijcke;

oirbaerlijcxste; oirboirlijck; oerboerelijck/

OIRBAERLIJCKE Zie:
- oirbairlijc; oirbaerlijck;----; oirbaerlijcxste; oirboirlijck; oerboerelijck/

OIRBAIRLIJC; OIRBAERLIJCK;OIRBAERLIJCKE; OIRBAERLIJCXSTE; OIRBOIRLIJCK; OERBOERELIJCK = adi.1. nuttig; dienstig; geschikt 2. adv. behoorlijk; betamelijk.
- 1.utilis; fructuosus; perutilis; maxime utilis; commodus; 2.utiliter; commode;
- 1.utile; profitable; avantageux; convenable 2.comme il faut;convenablement;
- 1.passend; geziemend; nützlich; 2.passend; geziemend; nützlich;
- 1.suitable; appropriate; useful; profitable; advantageous; 2. becoming; decent; proper;
- 1.util; provechose; ventajosa; servible; apropiado 2.debidamente; convenientemente;

vpl.: MGG 45,68,187,189; Lo3/4; T1/412; T2/271.

OIRBAIRLIJCX Zie:
- proffittelijcx ende ----/

OIRBAERLIJCXTE Zie:
- oirbairlijc; oirbaerlijck; oirbaerlijcke;----; oirboirlijck; oerboerelijck/

OIRBARE Zie:
- ter welvaart; pollicien; gemeynen ---- ende vreden/

OIRBELIJC Zie:
- zeere nut ende ----/

OIRBOE RE Zie:
- in ---- ende nutscape/
- oerbaar; oerboer; oirbaer;oirboir; oerbaer; oerbair;----; oorbaar; oorbare; oorboere; orbaer; orbare; orbaere ; orbuere; orbore; orboor; orboire; orber; huerbare/

OIRBOERLIJCK Zie:
- cuysbaerlijck ende ----/

OIRBOIR Zie:
- actie uit gemeynen proffijte ende ----/
- oerbaar; oerboer; oirbaer;----; oerbaer; oerbair; oirboere;oorbaar; oorbare; oorboere; orbaer; orbare; orbaere; orbuere; orbore; orboor; orboire; orber; huerbare/
- profijt ende ----/

OIRBOIRLIJCK Zie:
- capabel, nut ende ----/
- oirbairlijc; oirbaerlijck; oirbaerlijcke; oirbaerlijcxste; ----; oerboerelijk/

OIRBOIRLIJCKE DINGEN ENDE SAECKEN = nuttige dingen en zaken.
- res utiles;
- choses et affaires avantageuses;
- nützliche Dinge und Sachen;
- useful things and matters;
- cosas y negocios útiles;

vpl.: MGG 43.

OIRBOOR Zie:
- nut ende ----/

OIRCOND; OIRCUNDE; ORCONDE; ORCUNDE; ORCONT; ORCUNT; ORCONTSCHAP; ORCUNTSCHAP; ORKENSCHAP = sub. getuigenbewijs getuigenis.
- testimonium;
- témoignage; preuve testimoniale
- Zeugnis;
- testimony;
- testimonio; prueba testimonial;

vpl.: BVB 32.

OIRCONDE Zie:
- in ---- van; ten oirkonde; in oirkonde; des toirkonde; te oircond/
- 't ----/

OIRCONDEN Zie:
- des t'----/

OIRCONDSCHAP Zie:
- in ----; oircondschappen; oirconschap/

OIrcondschappen Zie:
- in oircondschap;----; oirconschap/

OIRCONDTSPENNINGH = sub. bedrag dat betaald werd bij afgifte van een oorkonde.
- nummus qui solvendus est in emissione instrumenti, testimonii; primae notitiad;
- somme d'argent payable pour l'émission d'un document;
- Betrag der bezahlt werden musste bei Aushändigung einer Urkunde;
- amount paid at the issue of a charter;
- cantidad de dinero pagadera por la expedición de un documento;

vpl.: BVB 179.

OIRCONSCHAP Zie:
- in oircondschap; oircondschappen;----/

OIRCONTSCHAP Zie:
- in ----/

OIRCUNDE Zie:
- oircond;----; orconde; orcunde; orcont; orcunt; orcontschap; orcuntschap; orkenschap/

OIRCUSSENE; OORCUSSEN; OORCUSSIJN; OORCUSSE = sub.pl. oorkussen.
- pulvinus; pulvillus;
- oreiller;
- Ohrkissen;
- earpillow;
- almohada; almohadón;

vpl.: C1/29.

OIRDE = sub. oortje.
- species nummorum;
- liard;
- Heller;
- farthing;
- nombre de una moneda de pequeno valor;

vpl.: C3/166.

OIRE Zie:
- oir;----; hoir/

OIREN = sub.pl. kinderen.
- haeres; proles;
- enfants;
- Kind von den Eltern;
- heir; desdendant; child;
- hijos; prole;

vpl.: DVB 37.

OIRIE Zie:
- hoyrijen; hoirie; horie; orie; ----/

OIRKONDE Zie:
- ten ----/
- t'----/

OIRLOCHSMAN = sub. krijgsman.
- miles;
- guerrier;
- Krieger;
- soldier;
- guerrero;

vpl.: PB/III/328.

OIRLOEGHE Zie:
- ter gemeynder ----/

OIRLOF; OIRLOFF; ORLOF; ORLOVE = sub. vergunning; verlof; vrijstelling; toestemming; herstelling.
- concessus; licentia; permissio; vacatio; venia;
- autorisation; consentement; dispense; exemption; permission; remise;
- Betreiung; Einwilligung; Erlaubnis; Urlaub;
- exemption; freedom; leave;permission;

- autorización; consentimiento; permiso;

vpl.: T1/274;388; B1:Pr.Tr.12; C2/933.

OIRLOF Zie:
- octroy oft ----/

OIRLOFF Zie:
- met onsen sonderlinge ---- ende consente /
- oirlof;----; orlof; orlove/
- sonder ----/

OIRLOGEN Zie:
- behoirlijcken ende tamelijcken ----/
- grooten veeden; viantscappen ---- ende ontallijcken sunden/
- in der ---- militerende/

OIRLOVE ENDE CONSENTE = machtiging en verlof.
- in potestate et permissione; consensus; auctoritas;
- autorisation et consentement; permis;
- Ermächtigung und Erlaubnis; Urlaub; Zustimmung;
- authorisation and permission; leave; agreement; consent; approval;
- autorización y consentimiento permiso;

vpl.: Lo1/466; T1/442,548.

OIRLOVEN Zie:
- oirloeven;----/
- wi ----/

OIRLOVEN ENDE WOLLECORDEN = vb. vergunnen en verordenen.
- concedêre et constituêre;
- permettre et ordonner;
- erlauben und verordnen;
- permit and decree;
- permitir y ordenar;

vpl.: BVB 195.

OIRONGE = sub. dwaling.
- error;
- erreur;
- Irrtum;
- error;
- error;

vpl.: PvB1/533.

OIRSAECKE; ORSAKE = sub. oorzaak.
- causa; ratio;
- cause; raison; motif;
- Ursache;
- cause; reason;
- causa; razón; motivo;

vpl.: BVB 142.

OIRSCHOTS MUDDE = graanmaat te Oirschot, 12 vaten.
- mensura frumenti in Oirschoto:

duodecim doliorum;
- mesure de grain à Oirschot de douze tonneaux;
- Getreidemasz in Oirschot, 12 Fäsze;
- corn measure in Oirschot; 12 barrels;
- medida de trigo de Oirschot de 12 toneles;

vpl.: B2/53.

OIRSPRONC; OIRSPRONCK; ORSPRONC = sub. oorsprong.
- fons; origo; ortus; principium;
- commentement; origine; principe; source;
- Herkunft; Quelle; Urprung;
- cause; origin; source;
- comiezo; fuente; origen; principio;

vpl.: BVB 142; T2/415; T1/41,51.

OIRSPRONCK Zie:
- oirspronc; ----; orspronc/

OIRT; ORT; OORT; ORD; HORT; NOORT = sub. oord; plaats.
- locus;
- lieu; endroit;
- Ort;
- region; place;
- sitio;

vpl.: PvB1/231.

OIRVOEDE Zie:
- hoirvoede;----/

OIRVREDE Zie:
- hoirvrede; hoorvrede;----;oorvrede/
- in materie van ----/

OISELLE OFT LACKMOES = taut. lakmoes.
- heliotropium;
- tournesol;
- Lackmus;
- litmus;
- tornasol; substancia; colorante; rojiza azul; sacada de liquen;

vpl.: PvB1/364.

OISENDROP Zie:
- oesdroppe; oesdrup; oesedrup; oesendrup; oesendroppe; oesidrup; oesydrup;----; oosedrup; osijdrop; ozendrup; sydruppe; osydrop; oosdrup; druijpe; oosdrop; osendrop; osiedrop; osendrup; osendropte; osingdrop; drope; eusendrop; osinedrop; useldruppe; neusedrup/

OIST Zie:
- oechst; oest;oeugst; oexste; ogest; oighst;----; oochst; oocxst; oust; hoest; hougst/

OISTEN Zie:
- oecxten; oesten; ousten; housten; oexten; oicxsten;----/

OISTWAIRTS; OOSTWAERT = adv. oostwaarts.
- versus ad orientem;
- vers l'est;
- ostwärts;
- eastward;
- hacia el este;

vpl.: BVB 11.

OITMOEHICH Zie:
- oijtmoedig;----; ootmoedich; ootmodich; ootmuedich; ootmudich;/

OKEREYEN OFT INTERYEN = taut. kwekerijen.
- seminaria;
- pépinière; culture;
- Gärtnereien;
- nurserygardens;
- semillero; criadero; plantel; almáciga; vivero;

vpl.: PB/II/20.

OKOISOEN Zie:
- occusoen; ockesoen; occissoen; occassoen; ocsoen; ocsune; ocsuun; ocsuen; occuson; occusuin; ocsuyne; oicsuyn;----; oxuun; occasie; ocasie; occasion; ocsuyn/

OLDE BODTDREGHER; BODDRAGER; BOTDRAGER = oude sjouwerman.
- bajulus vetus;
- vieux débardeur;
- alter Lastträger;
- old porter;
- costalero viejo ganapán viejo;

vpl.: Cr2/973.

OLEI Zie:
- hoillie; houillie;----; olie;oly/

OLIE Zie:
- executeren metten ketel in sidende ---- ende water/
- gelte ----/
- hoillie; houillie; olei;----; oly/

OLIECOMMEKEN = sub.oliekommetje.
- vasa oleum;
- petit bol d'huile;
- kleiner Oelnapf;
- little bowl of oil;
- alcuza;

vpl.: C1/431.

OLIEPOT Zie:
- olijepot; olijpot;----/

OLIESLAGER Zie:
- houilliewerker;----; olieslare/

OLIESLARE Zie:
- houilliewerker; olieslager;----/

OLIJEN Zie:
- siedender ----/

OLIJEPOT; OLIJPOT; OLIEPOT = sub. oliepot.
- olearium;
- pot à huile fine;
- Oeltopf;
- olipot;
- alcuza; aceitera;

vpl.: Lo3/182.

OLIJPOT Zie:
- olijepot;----; oleipot/
- steenen ----/

OLM Zie:
- rooden oft witten ----/

OLMACHTICH; OLMICH = sub. vermolmd.
- cariosus; vermiculosus;
- vermoulu;
- vermorscht;
- mouldy;
- carcomido;

vpl.: C1/239.

OLME = sub. iepenboom.
- ulmus;
- orme;
- Ulme;
- elm-tree;
- olmo;

vpl.: C1/155,193.

OLMICH Zie:
- olmachtich;----/

OLTHEIT Zie:
- outheijdt; outheijt; outheit;----; altheit/

O.L.VROUWENTOREN Zie:
- gagie horlogiestelder op de ----/

OLY Zie:
- hoillie; houillie; olei; olie;----/

OM BEDEWIL = op verzoek van; omwille van het verzoek.
- ob; propter petitionem; petitionis gratia;
- pour cause de la demande; en faveur de la demande de; à cause de la prière de;
- um der Bitte willen;
- on the request of;
- por petición de;

vpl.: ACart 10; MGG 22.

OM CAPITALE DELICTEN WILLE = omwille van grote misdaden.
- propter delicta capitalia;
- pour un délit capital;
- wegen groszen Verbrechen;
- because of great crimes;

- en aten ción a delitos enormes;

vpl.: C1/388.

OM DE BESAEIJTHEIJT WILLE = omwille der bezaaiing.
- propter consitionem;
- à cause des semailles;
- um der Besäung willen;
- for the sake of the sown soil;
- a causa de la siembra;

vpl.: Lo5/286.

OM DE VREESE VAN DE DOODT = uit angst voor de dood.
- propter timorem mortis;
- par peur de la mort;
- aus Angst für den Tod;
- from fear for death;
- por miedo de la muerte;

vpl.: B2/93.

OM DIESWILLE = daarom dat; omdat.
- ideo quod; quia;
- c'est pourquoi que;
- weil;
- because;
- porque;

vpl.: BVB 13.

OM EENICH MISDAET WILLE = omwille van een misdrijf.
- propter crimen;
- pour crime;
- eines Verbrechens wegen;
- because of a crime;
- por causa de un crimen;

vpl.: C1/307.

OM EGHEENEDERLEIJDE NOODT = om enige nood.
- propter liquam necessitatem;
- à cause d'une nécessité quelconque;
- um einigen Not;
- for some need;
- por alguna necesidad;

vpl.: B2/93.

OM ENEN TE EVELEN VAN DEN LIJVE = mishandelen.
- ad petendum aliquem;
- maltraiter au corps;
- um einem auf den Leib zu rücken
- assault; maltreat;
- maltratar;

vpl.: C1/337.

OM GEPEEGELT TE WORDEN = om gemeten, geijkt te worden.
- ut publice probetur;
- pour être étalonner;
- um gemessen; geeicht zu werden
- to be measured, gauged;
- por ser medido o aforado;

vpl.: SKB 9.

OM GODE GAEN Zie:
- achter straten ----/

OM

OM GODTS WILLE GEGEVEN = gegeven om Gods wil.
- donatum propter voluntatem Dei;
- donné pour la volonté de Dieu ;
- gegeben um Gottes Willen;
- given for God's sake;
- dado por voluntad de Dios;

vpl.: B2/25.

OM HON = pron.pers. hem.
- is; ea; id; ille; illa; illud; iste; ista; istud;
- lui;
- ihn; ihm;
- him;
- él;

vpl.: BVB 23.

OM IEMANDEN Zie:
- sweiren niet ----/

OM MEERDER QUAET TE SCHOUWEN = om groter kwaad te voorkomen.
- ad evitandum malum maius;
- pour éviter un plus grand mal;
- um grösseres Uebel vorzubeugen;
- to prevent a greater wrong;
- para evitar males peores;

vpl.: Lo6/224.

OM MEERRE VESTENISSE = om meer zekerheid.
- propter plus veritatis;
- pour plus de sécurité;
- um mehr Sicherheit;
- for more security;
- a fin de más certeza;

vpl.: MGG 22.

OM SICH TE WERMEN = om zich te warmen.
- ad se calefaciendum;
- pour se chauffer;
- um sich zu wärmen;
- to warm oneself;
- por calentarse;

vpl.: C1/214.

OM TE SCHUTTEN ENDE TE PANDEN = om op te vangen en als pand vast te houden.
- ut capiat aliquid necnon retineat tamguem pignus;
- saisir et garder comme nantissement;
- um auf zu fangen und als Pfand fest zu halten;
- to catch and to hold as pawn;
- por coger y guardar como prenda fianza;

vpl.: BVB 195.

OM TE SCOUWEN PROCES = om een proces te voorkomen.
- praeveniendam sententiam;
- pour éviter un procès;
- um einem Prozesz vorzubeugen;

OMB
- to prevent litigation;
- para evitar un proceso;

vpl.: T1/549.

OM TONTFANE = te ontvangen.
- accipio III;
- pour reçevoir;
- um zu empfangen;
- to receive;
- para recibir;

vpl.: Cu1/245.

OM VOLCHEEDEN TE ZIJN = om medezweerders te zijn.
- ut adiuratores sint;
- pour être conjurateurs;
- um Mitschwörer zu sein;
- to be co-swearers;
- para prestar juramento junto con otros;

vpl.: Lo4/594.

OM WAESDOMS WILLE = uit winstbejag.
- lucri causa;
- dans un esprit de lucre; par appât du gain;
- aus Gewinnsucht;
- from pursuit of gain;
- con afán a lucro; con anhelo de ganancia;

vpl.: T1/308.

OMMERMEER Zie:
- erffelijck; erffelijke; erffelijken ende ----; immermeer/

OMBEGREPEN; ONBEGREPEN =adv. vrijelijk; vrij van blaam; onbelemmerd.
- irreprehensus;
- librement; sans reproche;
- freilich; ungehindert;
- freely;
- libremente;

vpl.: C1/41.

OMBEJAERDE; ONBEJAERDE KINDEREN = sub.pl. minderjarige kinderen.
- filii minores natu;
- enfants mineurs;
- minderjährige Kinder;
- minors; under age children;
- hijos menores de edad;

vpl.: Lo6/74; Lo4/64; C1/43,156, 291.

OMBEROERLIJCKE GOEDEN = onroerende goederen.
- bona immobilia;
- biens immobiliers;
- unbewegliche Güter;
- immovable goods;
- bienes inmuebles;

vpl.: C1/692.

OMBESORGHT LAETEN OVERSTRIJCKEN = zonder zorg laten verstrijken cq. voorbijgaan.
- sine cura praeterire facere;
- laisser écouler insouciamment;
- ohne Sorge vorübergehen laszen
- let pass without anxiety;
- hacer pasar sin cuidado;

vpl.: C1/686.

OMBESTOERT; OMBESTOORT = adj. onbelet; ongestoord; ongehinderd.
- non turbatus; liber; expeditus; solutus;
- tranquille: sans être troublé; sans empêchement; libre;
- ungestört; ungehemmt; unverhindert;
- undisturbed; uninterrupted; unimpeded; free;
- tranquilo; imperturbado; sin impedimento; con toda libertad; sin trabas;

vpl.: LPS 115; B1/41; C2/889.

OMBESTOORT Zie:
- ombestoert;----/

OMBESTUERT ENDE ONGECALENGIERT = zonder stoornis en zonder overlast.
- sine turbatione et sine molestia;
- sans trouble et sans calenge;
- frei und ohne Belästigung;
- without disorder and nuisance;
- sin impedimento y molestia;

vpl.: Cu1/304.

OMBIJT; ONTBIJT = ontbijt; ochtendmaal.
- ientaculum; prandium;
- le petit déjeuner;
- Frühstück;
- breakfast;
- desayuno; almuerzo;

vpl.: C1/208,553; PvB10/232.

OMBILLICHEYT Zie:
- barbarissche ----/

OMDRAGHEN Zie:
- den horen ----/

OME Zie:
- oem; oom;----; ohem/

OMGAEN; OMMEGAEN = ppr.rondgaan. nazien; inspecteren; schouwen
- collustro I; contueo II; requiro III; video II; circumeo IV; inspicio III;
- examiner; inspecter; vérifier;
- die Runde machen; inspizieren; besichtigen;
- inspect; examine;
- inspeccionar; verificar; examinar; comprobar;

vpl.: SKB 5.

OMGANGHE HOUDEN Zie:
- ten ----/

OMISSIE Zie:
- obmissie;----/

OMITTEEREN = vb. nalaten; uitlaten.
- omitto III;
- omettre;
- nachlassen; unterlassen;
- omit; neglect; fail;
- omitir; dejar de;

vpl.: MGG 96; C1/11.

OMME Zie:
- oic;----/
- te werke gaen ---- horen dachloen/

OMME = praep.om.
- ad;
- pour;
- um;
- for;
- para;

vpl.: ACart 13.

OMME GAEN MET BEHOERTEN = elkaar opvolgen om beurten.
- succedere invicem;
- succéder à tour de rôle;
- einander nachfolgen wechselweise;
- succeed one another in turns;
- sucederse por turno;

vpl.: Lo1/38.

OMMEDRAGHEN Zie:
- den horen ----/

OMMEDRAYEN Zie:
- rueren;---- ende maelen/

OMMEDRAYEN ENDE MAELEN = taut. steeds in beweging zijn.
- semper moveo II;
- fourner et mandre; être en mouvement permanent; mouvoir continuellement;
- immer in Bewegung sein;
- be always in motion;
- estar en movimiento permanente; mover continuamente;

vpl.: T1/499.

OMMEGAEN Zie:
- omgaen;----/
- verkeeren ende ----/

OMMEGANC Zie:
- ommeganck; ommegange;----/

OMMEGANGE Zie:
- ommeganck;----; ommeganc/

OMMEGANCK; OMMEGANGE; OMMEGANC = sub. duur; tijdverloop.
- temporis cursus, decursus, tempus; spatium; progressus; curriculum vitae;

OMM

- délai; intervalle; lapse de temps cours; écoulement;
- Dauer; Zeitverlauf; Verlauf; Hergang der Sache;
- course of time; duration; progress;
- espacio de tiempo; lapso de tiempo; curso; transcurso;

vpl.: T2/83,371.

OMMEGEGAEN = adi. voorbij; verstreken.

- praeteritus tempus;
- passé; révolu;
- vorbei; verstrichen;
- expired; past;
- pasado; transcurrido; cumplido;

vpl.: B1/18; C2/885.

OMMEKEEREN Zie:

- sonder ----/

OMMER(S) Zie:

- emmer(s); emmeer; ember; immer(s);----; ummer(s);/

OMMERMEER Zie:

- emmermeer; emmermere; embermere; immermere; ommermere; emmermee;----;/
- erffelijck ende ----/

OMMERMEER; ERFFLICH END EWELICH = taut. voor altijd.

- in perpetuum;
- héréditairement; pour toujours;
- erblich und für immer;
- hereditary and for ever;
- para siempre jamás por hereditariedad;

vpl.: BVB 182.

OMMESATE Zie:

- omsetere; ommesitter;----; ommesater; ommeseter; omsitter/

OMMESATER Zie:

- omsetere; ommesitter; ommesate;----; ommeseter; omsitter/

OMMESETER Zie:

- omsetere; ommesitter; ommesate; ommesater;----; omsitter/

OMMESITTER Zie:

- omsetere;----; ommesate; ommesater; ommeseter; omsitter/

OMMESLACH Zie:

- ommeslage;----/

OMMESLAGE; OMMESLACH = sub. omslag.

- collatio;
- cotisation;
- Umschlag;
- polltax;
- cuota personal; prorrateo;

vpl.: PB/II/188.

OMS

OMMESTAENDERS; OMMESTANDERS = sub.pl. omstanders.

- praesentes; circomstantes; adstantes;
- assistants; auditeurs;
- Umstehenden;
- bystanders;
- circunstantes; publicos; personas presentes;

vpl.: PvB1/266; LPS 5.

OMMESTANDERS Zie:

- ommestaenders;----/

OMMESTELLINGHE Zie:

- contributie ende ----/

OMMESTELLINGHEN Zie:

- repartitien ende ----/

OMMEVALLINGE Zie:

- omvallinge;----/

OMMITTEREN = vb. weglaten; overslaan; zich niet bekommeren om.

- omitto III;
- omettre;
- unterlassen;
- omit;
- omitir; suprimir;

vpl.: PvB1/49; C1/314.

OMNES Zie:

- ad ---- fines/

OMNI Zie:

- cum ---- potestate substituendi/

OMNI POTESTATE SUBSTITUENDI = alle macht uitoefenende cq. vervangende.

- exercer tout pouvoir;
- alle Macht zu vertreten;
- all power to substitute;
- con,por, todo el poder para substituir;

vpl.: LPS 80.

OMPAYS Zie:

- onpeyse; onpays;----; onpeis/

OMSCHRIJVINGE Zie:

- generale ----/

OMSETERE; OMMESITTER; OMMESATE; OMMESATER; OMMESETER; OMSITTER = sub. plattelander; omwonende.

- agricola; rusticus; colonus;
- campagnard; voisin limitrophe;
- Landbewohner; Umwohner;
- rural resident; countryman; neighbour;
- campesino; vecino;

vpl.: B1:Pr.Tr/2; C2/931.

OMSETTEN Zie:

- ouders ende ----/

OMV

OMSITTER Zie:
- omsetere; ommesitter; ommesate; ommesater; ommesetere; ----/

OMSITTERS Zie:
- ouwers ende ----/

OMSLAGH = sub. een te betalen naar een bepaalde maatstaf verdeeld bedrag.
- tributum; impositum et divisum secundum certam mensuram; exactio tributi;
- répartition; régalement;
- Umlage; Verteilung eines Betrages nach gewissen Maszstäben;
- amount to be paid; subdivided according to certain rules;
- repartimiento por cabezas;prorrateo;

vpl.: BVB 149.

OMSLEUPEN = vb. geheel bewerken van een peelveld.
- colo III;
- cultiver; labourer;
- bearbeiten;
- belabour;
- cultivar; labrar;

vpl.: SKB 11.

OMSTANDICHLIJCK = adv. breedvoerig; uitgebreid.
- late; multis verbis;
- amplement; tout au long; en détail;
- umständlich; ausführlich;
- extensively; amply;
- circunstanciadamente; detalladamente; detenidamente; ampliamente;

vpl.: BVB 91.

OMSTELLINGHE = sub. omslag; belasting per hoofd verdeeld.
- tributorum in singula capita distributio;
- répartition des impôts; cotisation; impôt personnel;
- Umlage; Kopfsteuer;
- apportionnement; poll-tax; tax;
- derrama; cuota personal;

vpl.: PB/II/336.

OMTRINT Zie:
- ontrent;----; ontrint/

OMVALLINGE; OMMEVALLINGE = sub. verwoesting.
- eversio;
- renversement;
- das Umfallen; die Zerstörung;
- destruction;
- destrucción; derribo;

vpl.: Lo3/428.

ONA

ONAANGESIEN = conj. niettegenstaande.
- quamquam;
- malgré le fait; nonobstant; bien que;
- wiewohl; obschon;
- notwithstanding; in spite of;
- a pesar de que; aunque; bien que;

vpl.: ACart 36.

ONABEL; ONÁBELIKE = adi. onbevoegd; onbekwaam; ongeschikt.
- imperitus; inhabilis; non aptus;
- incapable; incompétent;
- inkompetent; unbefügt; unzuständig;
- incompetent; unqualified;
- incompetente; inhabilitado;

vpl.: T1/334.

ONABELIKE Zie:
- onabel;----/

ONACHTSAEM ENDE NEGLIGENT = taut. nalatig; schuldig; slordig;achteloos.
- lata culpa; incuriosus; indiligens negligens;
- négligent; nonchalant;
- nachlässig; schuldig; unachtsam;
- guilty; negligent; careless; omissive;
- descuidado; negligente; dejado;

vpl.: T1/64,462,574; T2/218.

ONACHTSAEMHEIJDT Zie:
- negligentie oft ----/

ONACHTSAEMHEYDEN OFT IMPERICIEN = taut. onervarenheid of onachtzaamheid.
- imperita et negligentia;
- impéritie ou négligence;
- Unerfahrenheit oder Nachlässigkeit;
- inexperience or negligence;
- impericia o negligencia;

vpl.: T1/207.

ONACHTSAEMHEYT; ONACHTSAMHEIT; ONNAXAEMHEYT = sub.achteloosheid; onachtzaamheid.
- negligentia;
- négligence; inadvertance;
- Nachlässigkeit; Unachtsamkeit;
- negligence;
- descuido; inadvertencia; negligencia;

vpl.: PB/II/271,306.

ONACHTSAEM HEYT OFT SUBTERFUGIE = 1.achteloosheid; onacht zaamheid 2. uitvlucht; voorwendsel.
- 1.negligentia; 2.simulatio;
- 1.négligence 2.subterfuge;
- 1.Nachlässigkeit 2. Ausflucht;
- 1.negligence 2.pretext;

- 1.descuido 2.subterfugio;
vpl.: PB/II/306.

ONACHTSAMHEIT Zie:
- onachtsaemheyt;----; onaxaemheyt/

ONACHTZAAM Zie:
- negligent ende ----/

ONBECALANGIEERT Zie:
- ongeschut; ongepraemt ende ----/

ONBECALENGIERT = adv.niet belastbaar met boete of calange.
- sine calengia;
- pas imposable; pas sujet à des amendes;
- unbesteuert;
- cannot be charged with a fine; not finable; not dutiable;
- no tributable; no sujeto a multas;
vpl.: MGG 14.

ONBECOMMERT Zie:
- vrij ende onbelast oft ---- goet/

ONBECOMMERT; ONBECUMMERT = adi. onbekommerd; onbelast; onbezorgd.
- improvidus;
- insoucieux; sans charge; impôts sans souci;
- ohne Belästigung;
- care-free;
- seguro; tranquilo; sin cuidado;
vpl.: B2/206.

ONBECROENT; ONBECROONT;ONBEKROOND = adv. onbeschuldigd; zonder dat men aangeklaagd kan worden; ongestoord.
- non turbatus; non accusatus;
- librement; sans empêchement; sans encombre;
- ungestört;
- unmolested; undisturbed; not accused;
- libremente; con toda libertad; sin trabas;
vpl.: LPS 115.

ONBECROONT Zie:
- onbecroent;----; onbekroond/

ONBECUMMERT Zie:
- onbecommert;----/

ONBEDACHT = adv. onbedacht; onnadenkend.
- improvide; imprudenter; inconsiderate;
- à la légère; étourdiment;
- gedankenlos; unbedacht; unüberlegt;
- inconsiderate; unthinking; rash; thoughtless;
- inconsideradamente; irréflexivamente;
vpl.: T2/114.

ONBEDACHT ENDE ONBERADEN = taut. lichtvaardig.
- inconsideratus; inconsultus;
- à la légère; légèrement; sans considération;
- Leichtfertig;
- rash;
- ligeramente; superficialmente; sin consideración;
vpl.: T1/247.

ONBEDERFFELIJCKE Zie:
- gelts oft andere ---- ware/

ONBEDEYLT = adv. niet verdeeld.
- indivise;
- indivisé;
- nicht verteilt;
- undivided;
- no repartido;
vpl.: B2/61; C2/1020.

ONBEDWANCKELIJC Zie:
- den rechte ----/
- in rechte ----/

ONBEDWONGEN = adv. geheel vrijwillig; ongedwongen.
- plane; prorsus voluntarie; penitus omnio non coacte;
- dégagé; sans contrainte;
- ungezwungen; ungeniert; ganz freiwillig;
- unconstrained; unrestrained; unembarrassed; free and easy;
- indomado; libre; incontenido; irreprimido;
vpl.: T2/114.

ONBEGREPEN Zie:
- ombegrepen;----/

ONBEHEEPT = adi. ongehinderd.
- libere;
- sans s'exposer à accusation; inculpation; paisiblement;
- ungehindert;
- unhindered; unmolested;
- sin exponerse a acusación; denuncia; incriminación; tranquilamente;
vpl.: DKB 48.

ONBEHEIJMPT = adi. niet afgemaakt met een afscheiding; niet omheind.
- non saeptus;
- pas entouré d'un haie;
- nicht umzäumt;
- not fenced off; without enclosure;
- sin cercar;
vpl.: DVB 13.

ONBEHOERLIJCKER = adv. meer dan onbehoorlijk.
- inconveniens; indeciens;
- très inconvenant; inconvenable; très incorrect;

- allerungehörigst;
- very unbecoming;
- muy inconveniente; muy incorrecto;

vpl.: AKB 3.

ONBEHOIRLIJC Zie:
- tegen ---- ende ondueghdelijc recht/

ONBEHOIRLIJCKE CONCLUSIE = onjuiste gevolgtrekking.
- conclusio falsa;
- conclusion incorrecte;
- unrichtige Folgerung;
- inaccurate conclusion;
- conclusión errónea;

vpl.: T1/301.

ONBEHOOPT = adj. zonder dat hopen gemaakt zijn.
- non cumulatus;
- pas en monceaux;
- nicht auf Haufen;
- without making heaps or piles;
- sin amontonar;

vpl.: DKB 42.

ONBEHOORELIJCKHEIJT = sub. inbreuk.
- violatio;
- infraction;
- Eingriff;
- infraction;
- infracción; violación; gransgresión; quebrantamiento;

vpl.: Lo4/256.

ONBEHOORLIJCK; ONBEHOORLIKE = adi. onbehoorlijk.
- inconveniens; indecens;
- inconvenant; incorrect;
- ungehörig; ungeziemend;
- unbecoming; incorrect;
- inconveniente; incorrecto;

vpl.: ASO 21.

ONBEHOORLIJCKE Zie:
- merckelijcke ende ---- insolentien/

ONBEHOORLIJCKE DERTELHEIJT = ongepaste onbeschaamdheid.
- insolentia indecora;
- insolence inconvenante;
- ungeziemende Unverschämtheit;
- improper impertinence;
- insolencia irrespetuosa;

vpl.: Lo4/788.

ONBEHOORLIJK Zie:
- dragen van een ---- geweer/

ONBEHOORLIKE Zie:
- onbehoorlijck;----/

ONBEJAERDE Zie:
- ombejaerde;---- kinderen/
- weesen oft ---- kinderen/

ONBEJAERDE = sub. minderjarige.
- minor annis;
- mineur;
- Minderjähriger;
- infant;
- menor de edad;

vpl.: C1/156.

ONBEJAIRDE OFT ONMONDIGE; ONVERJAIRDE OF ONMONDIGE = taut. minderjarige.
- minor natu;
- mineur;
- Minderjähriger;
- minor;
- menor de edad;

vpl.: T1/16.

ONBEJAIRT Zie:
- mineur ende ----/

ONBEKROOND Zie:
- onbecroent; onbecroont;----/

ONBELAST Zie:
- vrij ende ---- oft onbecommert goet/
- vrij, quijt ende verweerdt ende ----/

ONBEQUAEM Zie:
- onnut ende ----/

ONBEQUAEME Zie:
- inepte ende ----/

ONBEQUAME ENDE INABEL = taut. ongeschikt.
- inhabilis et imperitus;
- incapable; impropre;
- unfähig; ungeeignet;
- unfit; inapt; improper;
- incapaz; inepto; inadecuado;

vpl.: T1/460.

ONBEQUAMEN = adi. onbruikbaar.
- ineptus; inutilis; importunus;
- inutile;
- unbrauchbar;
- useless;
- inútil;

vpl.: MGG 95.

ONBEQUAEMHEIJT Zie:
- indispositie ende ---- van lichaem/

ONBEQUAEMHEYT; ONBEQUAMICHEIT = sub. onbekwaamheid.
- inscitia;
- incapacité; inhabilité;
- Unfähigkeit;
- incapability;
- incapacidad; inhabilidad;

vpl.: T2/42.

ONBEQUAMICHEIT Zie:
- onbequaemheyt;----/

ONBERADEN Zie:
- onbedacht ende ----/

ONBERADEN = adv. onbedachtzaam; onnadenkend.
- improvide; imprudenter; inconsiderate;
- inconsidéré; irréflêchi;
- unüberlegt;
- thoughtlessly;
- irreflexivamente; inconsideradaramente; ligeramente;

vpl.: T2/114.

ONBEROERICH Zie:
- onberuerlijc; onberoerlijc;----; onberoerlike/

ONBEROERLIJC Zie:
- onberuerlijc;----; onberoerich; onberoerlike/

ONBEROERLIJCKE CHIJNSGOEDEN = onroerend cijnsschuldig goed.
- bona immobilia quae usuram attinent;
- biens immeubles censaux;
- unbewegliche Güter;
- immovable tributary goods;
- bienes inmuebles tributarios;

vpl.: C1/293.

ONBEROERLIJCKE GOEDEN = onroeren de goederen.
- bona immobilia;
- biens immeubles;
- unbewegliche Güter;
- immovable goods;
- bienes inmuebles;

vpl.: C1/175.

ONBEROERLIKE Zie:
- onberuerlijc; onberoerlijc; onberoerich;----/

ONBERUERENDE DINCK TE PANDE STELLEN = onroerend goed in pand geven.
- ipotheca;
- mettre en gage hypothéquer un bien immeuble;
- unbewegliches Gut zum Pfand geben;
- offer in pawn immovables;
- hipotecar un bien inmueble;

vpl.: T1/471.

ONBERUERLIJC; ONBEROERLIJC; ONBEROERICH; ONBEROERLIKE= adi. onroerend.
- immobilis; stabilis,bona, quae moveri non possunt; bona immobilia;
- immeuble;
- unbeweglich; immobil;
- immovable;
- inmueble; sito;

vpl.: T2/95; T1/41.

ONBERUERLIJC DINCK OFT GOET = taut. onroerend goed.
- res immobilis;
- bien immeuble;
- unbewegliches Gut;
- immovable;
- bien inmueble;

vpl.: T1/109; B2/114.

ONBERUERLIJCKE Zie:
- manghelinghe oft ---- goeden/

ONBERUERKYCKE GOEDEN = onroerende goederen.
- bona immobilia;
- biens immeubles;
- Immobilien;
- immovables;
- bienes inmuebles; bienes raices;

vpl.: vdV/58; C2/893; B1; PvB1/67; C1/342.

ONBESCHICHEYT = onvolledigheid; onbruik.
- defectus; vitium; indigentia;inutilitas;
- défectuosité; désuétude;
- Unvollständigkeit; ausser Gebrauch;
- defectiveness; incompleteness; out of use;
- defectuosidad; desuso;

vpl.: T2/11,72.

ONBESETTE RENTEN = onbelaste renten.
- usura sine hypotheca;
- des rentes non hypothéqués;
- unbeschwerte Zinsen;
- unburdened interests;
- intereses no hipotecados;

vpl.: Lo3/300.

ONBESLAGE KARREN = karren met raderen die niet van ijzeren banden zijn voorzien.
- carri cum rotis sine ligamenta ferrea;
- des charettes avec des roues sans attache de fer;
- Karren mit Räder ohne eiserne Reifen;
- carts with wheels without iron tires;
- carretas con ruedas no herradas;

vpl.: DVB 95.

ONBESLICHT Zie:
- onbeslecht;----/

ONBESLICHT; ONBESLECHT = 1. adj.onbeslecht; onopgelost; onuitgemaakt 2.adv. onbeslist.
- 1.adhuc sub iudice, litigiosus; incompertus; res integraest 2. abiudice; nondum diiudicatus;
- 1.en suspens; pendant; en litige 2. indécis;

- 1+2 unentschieden; ungeschlichtet;
- 1+2 unsettled; undecided; unsolved; suspended;
- 1+2 en suspenso; sin resolver; pendiente en litigio;

vpl.: BVB 106,111; T1/412.

ONBESOCHT = ppf. onbekwaam.
- imperitus, rerum; ignarus; rudem esse alicuius rei;
- incapable de; inhabile de;
- unfähig;
- incapable;
- incapaz; inhábil; inútil; inepto;

vpl.: T2/371.

ONBESORCHT ENDE VEYLICHT = veilig.
- tutus;
- sûdrement et librement;
- sicher;
- safe;
- seguro;

vpl.: PvB5/.

ONBESORGET Zie:
- onbesorgt;----/

ONBESORGT; ONBESORGET = adi. onverzorgd.
- cui nondum prospectum est; non collocatus;
- sans ressources; sans moyens de; subsistance;
- unversorgt;
- unprovided;
- desamparado; sin recursos; sin medios de subsistencia;

vpl.: T2/60.

ONBESTADET Zie:
- onbestaet;----/

ONBESTAET; ONBESTADET =niet uitgehuwelijkt zijn.
- non collocatus esse in matrimonium;
- sans être établis;
- nicht verheiratet sein;
- not being given in marriage;
- no casado, casada; no puesto, puesta, en estado;

vpl.: C1/407.

ONBESTEDE KINDEREN = niet uitgehuwelijkte kinderen.
- filii non positi;
- les enfants non placés;
- nicht verheiratete Kinder;
- not married children;
- hijos no casados;

vpl.: Lo5/392.

ONBESTOORT = adv. ongehinderd.
- libere;
- libre;
- ungehindert;

- undisturbed;
- libremente; sin trabas;

vpl.: Cr2/975.

ONBESUNT = adv. onbezoedeld.
- incontaminatus;
- non-entaché;
- unbefleckt;
- undefiled;
- immaculado; sin mancha;

vpl.: Lo6/456.

ONBETAELBAERHEIJT OFT INSOLVENTE = taut. onmachtig om te betalen.
- pecuniae ad solvendum idoneae inopia;
- insolvabilité;
- Unfähigkeit zu bezahlen; Insolvenz; Zahlungsunfähigkeit;
- unableness to pay; insolvency;
- insolvencia;

vpl.: Lo4/380,458.

ONBETAELDE BEDINGDE PACHTEN = achterstallige berechte pachten.
- locationes postulatae residuae;
- ferme arriérée remise;
- rückständige abgeurteilte Pachten;
- outstanding adjudicated leases;
- arriendos atrasados según el tribunal;

vpl.: B2/110.

ONBETAELT Zie:
- ongegouwen ende ----/

ONBETALINGE Zie:
- thoen van ----/

ONBETRAUWEN; ONBETROUWENISSE; ONBETROUWINGE = sub. wantrouwen.
- diffidentia;
- méfiance;
- Misztrauen;
- distrust;
- desconfianza; recelo; escama; suspicacia; reconcomio;

vpl.: PB/III/395.

ONBETROUWENISSE Zie:
- onbetrauwen;----; onbetrouwinge/

ONBETROUWINGE Zie:
- onbetrauwen; onbetrouwenisse; ----/

ONBETUYGDE POIRTER = niet door getuigen als schuldig aangewezen burger.
- cives quem non a testibus de aliqua re accusatus est;
- citoyen qu'on ne pas accuser de quelque chose par des témoins;

- ein Bürger der man nicht von Zeugen von etwas beschuldigen kann;
- a citizen who is not testified to be guilty;
- un burgués que no se puede acusar de algo por medio de testigos

vpl.: B2/9.

ONBEVAERT = adj. zonder gevaar.
- impune;
- hors de danger; sans risque;
- ohne Gefahr;
- without danger;
- fuera de peligro; sin riesgo;

vpl.: BVB 25.

ONBEVLECT Zie:
- suver ende ----/

ONBILLIC Zie:
- onbillik; ----; onbillijc/

ONBILLIJC Zie:
- onbillik; onbillic; ----/

ONBILLIK; ONBILLIC; ONBILLIJC = adv. onrechtmatig.
- non juste; iniuste; non legitime; inique; immerite;
- illégitime; injuste;
- unrechtmässig;
- unjustly; unlawfully;
- inicuo; injusto;

vpl.: T2/278.

ONBREECKELYCK ENDE VAST; STEDE = taut. onverbrekelijk; onwankelbaar.
- indissolubilis;
- indissoluble;
- unverbrüchlich;
- indissoluble;
- inquesbrantablemente; indesligablemente; de form a indesligable;

vpl.: PB/III/165.

ONBRUYCKT MAECKEN = vb. verhinderen.
- inipedire;
- empêcher;
- verhindern;
- to prevent;
- impedir; estorbar;

vpl.: Cr2/971.

ONCE Zie:
- half satijn oft het achtste deel van een ---- winckeliers Brussels/
- satijn oft vierde deel van een ---- winckeliers Brussels/
- unce der erfenisse ----/

ONCE = sub. gewicht van edelmetaal zijnde 31 ½ g.
- pondus metallum auri vel argenti ab 31 ½ gr.;

- poids d'or ou d'argent de 31 ½ grammes;
- Gewicht für Gold oder Silber von 31 ½ Gramm;
- weight of gold or silver of 31 ½ grammes;
- peso de metal precioso siendo 31 ½ gramos;

vpl.: PvB5/195.

ONCLAER; ONCLAIRE = adi. onduidelijk.
- ambiguus; involutus; obscurus; perplexus;
- indistinct; vague; obscur;
- undeutlich;
- indistinct;
- indistinto; ininteligible; confuso; vago;

vpl.: T2/70,271.

ONCLAIRE Zie:
- onclaar; ----/

ONCLEEDEN MET RECHTE = wettig onterven.
- exheredo I legaliter;
- déshériter judiciairement;
- gesetzlich enterben;
- lawfully disinherit;
- deheredar judicialmente;

vpl.: T1/411.

ONCOEP; ONCOOP = sub. 1.ongeldige koop 2. verbreking van koop.
- 1.emptio irrita; emptio renuntiatus 2. ruptio venditionis; violatio emptionis;
- 1.achat non valable 2. annulation de l'achat;
- 1.ungültiger Kauf; 2.Annulierung vom Kauf;
- 1.invalid bargain; 2.annulment of the bargain;
- 1.compra inválida 2.anulación de una compra;

vpl.: T2/85,371.

ONCOMMERINGHE = sub. onbelemmerdheid; vrijheid.
- expeditas; libertas;
- dégagement; liberté;
- Unbehindertheit; Freiheit;
- unimpediment; liberty;
- libertad;

vpl.: C1/503.

ONCOOP Zie:
- oncoep; ----/

ONCOSTEN Zie:
- repartitie van ----/
- vervall van ----/

ONCUYSCHEYD ENDE ONSUVERHEYD = taut. onkuisheid.
- impudiciatia;
- immoralité; impudicité; impudeur;

- Unkeuschheit;
- impurity; lewdness; unchastity;
- impudicia; immoralidad; impudor obscenidad;

vpl.: T1/487,139,183.

ONSUVERHEYD Zie:
- oncuyscheyd ende ----/

ONDADIGHE; ONDEDIGHE = sub. misdadiger.
- homo nocens; homo maleficus; qui scelus fecit;
- criminel; malfaiteur;
- Verbrecher; Sünder; Missetäter;
- malefactor; criminal;
- criminal; reo; malhechor; delincuente;

vpl.: B1:Pr.Tr/4,5; C2/931.

ONDAET = sub. misdaad.
- crimen; facinus; maleficium; scelus;
- crime;
- Missetat; Uebeltat;
- crime; misdeed; misdoing;
- acto delictivo; crimen; delito;

vpl.: T2/97,153.

ONDANC OFT WANGUNST = cndank of afgunst.
- animus ingratus aut invidia;
- ingratitude ou envie;
- Undank oder Miszgunst;
- ingratitude or envy;
- ingratitud y envidia;

vpl.: PvB1/112.

ONDANCK Zie:
- ongonst ende ----/

ONDEDIGHE Zie:
- ondadighe;----/

ONDER Zie:
- dekens van den ---- hantboge/
- dekens van den ---- voetboge/

ONDER BENEFICIE VAN INVENTARIS AENVEERDEN = aanvaarden onder voorrecht van boedelbeschrijving.
- accipere sub beneficio inventarii
- accepter sous bénéfice d'inventaire;
- annehmen unter Privileg des Inventars;
- accept under privilige of inventory;
- adir a beneficio de inventario;

vpl.: Lo5/262; Lo1/350,668; Lo3/574.

ONDER CAUTIE = onder borgtocht.
- cum cautione;
- sous caution;
- unter Kaution;
- under security;

- bajo caución;

vpl.: BVB 126.

ONDER DE WETH OFTE WISSELtaut. volgens het recht van de wisselbank, handel.
- secundum legem de argentaria;
- suivant la loi de l'échange;
- Zins oder Abgabe;
- according to the lae on exchange
- según el derecho de la casa de cambio;

vpl.: C1/14.

ONDER DECKSEL UIJTSTELLEN = onder voorwendsel uitstellen.
- differre cum fuco ac fallaciis;
- différer, ajourner, sous prétexte;
- mit einer Ausrede vertagen;
- postpone under pretence;
- dilatar bajo pretexto;

vpl.: C1/223,464; BVB 13.

ONDER DECKSEL VAN = sub. voorwendsel; dekmantel.
- praetextum; praetextus;
- prétexte;
- Vorwand;
- covering;
- pretexto;

vpl.: BVB 13.

ONDER DEN BLAUWEN HEMEL = in de open lucht.
- sub caelo;
- en plein air;
- unter freien Himmel; in der Freiluft;
- in the open sky;
- en el aire libre; a cielo abierto;

vpl.: Lo5/154; C1/384.

ONDER DEN SEGHELE TEN SAECKEN = onder het betrokken zegel.
- intra sigillum;
- sous le sceau;
- unter dem betreffenden Siegel;
- under the seal concerned;
- bajo el sello correspondiente;

vpl.: Lo7/56.

ONDER DER VIERSCHAEREN RECHT GHELEGHEN = gelegen in het gebied waarin door een rechtbank wordt rechtgesproken.
- in territorio situs, in quo ab iudicio ius dicitur;
- dans le ressort de la Vierschaere;
- innerhalb der Jurisdiktion eines Gerichts;
- within the jurisdiction of a court
- sito en el territorio donde un tribunal administra la justicia;

vpl.: C1/658.

ONDER DIE VERWE VAN DER SELVER POIRTERIEN = in het bijzonder van het zelfde burgerschap.
- separatim eiusdem iuris civitatis;
- à couleur, sous couvert, de la dite bourgeoisie;
- besonders derselben Bürgerschaft;
- particularly of the same citizenship;
- en particular de la misma ciudadania;

vpl.: C1/307.

ONDER EEDT DE CALUMNIA = onder eed van laster.
- sub iureiurando calumniae;
- par serment de calomnie;
- unter Beschwörung dass man in gutem Glaube anklagt;
- under oath of defamation;
- por juramento de calumnia;

vpl.: Ca2/407.

ONDER EET GEWAERIGEN = onder ede bevestigen.
- sub iure certificare;
- vertifier sous serment;
- eidlich bestätigen;
- confirm on oath;
- certificar bajo juramento;

vpl.: Lo4/224.

ONDER HET DICTAMEN VAN = onder het diktaat van.
- sub ordine;
- sous les ordres de;
- unter dem Diktat von;
- under the dictation of;
- bajo mandato de; bajo orden de;

vpl.: PB/IV/162.

ONDER HET PRETEXT VAN = onder het voorwendsel van.
- per simulationem alicuius rei;
- sous prétexte de;
- unter dem Vorwand von;
- under the pretext of;
- bajo el pretexto de;

vpl.: DDR 5.

ONDER OBLIGATIE; SUBMISSIE ENDE RENUNTIATIE = onder verplichting; onderwerping en afstand.
- cum obligatione et obsequio et cessione;
- sous obligation; soumission et renonciation;
- unter Schuldschein, Unterwerfung und Abtretung;
- under confession of guilt, subjection and renunciation;
- bajo obligación; sumisión y renuncia;

vpl.: LPS 87.

ONDER ONDERDANICHEYT BRENGHEN ENDE REDUCEREN = taut. onderwerpen.
- subjicere;
- soumettre;
- unterwerfen;
- subject;
- reducir; subyugar;

vpl.: PB/II/344.

ONDER PRETEXT VAN VEREERINGHE = onder voorwendsel van eerbewijs.
- sub praetextu honoris;
- sous prétexte de rendre des honneurs;
- unter Vorwand von Ehrenbezeigung;
- under pretext of honour;
- so pretexto de homenaje;

vpl.: C1/570.

ONDER SOLEMNELE EEDE = onder plechtige eed.
- cum fide ac iureiurando;
- sous serment solennel;
- unter feierlichem Eid;
- under solemn oath;
- bajo juramento solemne;

vpl.: MGG 86; ASO 16.

ONDER SOLVENTE CAUTIE = onder borgstelling.
- sub cautione solvente;
- sous caution solvable;
- unter zuverlässiger Kaution;
- under solvable security;
- bajo caución solvente, confiable;

vpl.: C1/253.

ONDERSPREEK = afspraak.
- pactio;
- convention;
- Verabredung;
- agreement; arrangement;
- convenio; arreglo;

vpl.: DVB 113.

ONDER 'T DECKSEL DAT = onder het voorwendsel dat.
- sub praescriptione ut;
- sous prétexte que;
- unter dem Vorwand dasz;
- under the pretext of;
- bajo el pretexto de que;

vpl.: C1/286,304.

ONDER VERBANDT ALS NAER RECHTEN = in samenhang met het recht.
- in contextu cum iure;
- en liaison avec la justice;
- in Zusammenhang mit dem Recht;
- in connection with the right;
- en conexión con el derecho;

vpl.: DVB 18; DDR 7.

ONDERBANC Zie:
- onderbanck;----/

ONDERBANCK; ONDERBANC = schepenbank onderhorig aan een hogere schepenbank, sub.
- subsellium scabini subiectum dicioni subsellii scabini superioris;
- tribunal des échevins subordonné à un tribunal secondaire des échevins;
- niederes Schöffengericht; zugehörig einem höheren Schöffengericht;
- court of aldermen subordinate to a higher court of aldermen;
- tribunal de regidores sujeto a un trisuperi or de regidores;

vpl.: B2/5; C2/1027.

ONDERCOOPS = adv. beneden de waarde.
- minore pretio;
- à un prix inférieur à la valeur;
- unter dem Wert;
- less than its value;
- a un precio inferior al valor;

vpl.: T1/465.

ONDERDANICHEIDEN Zie:
- subjectiën ende ----/

ONDERDANICHEIJT Zie:
- onder ---- brenghen ende reduceren/

ONDERDANICHHEIT; ONDERDANIGHEYT = sub. onderdanigheid.
- oboedientia; submissio; demissio
- humilité; obéissance; soumission;
- Unterwürfigkeit; Untertänigkeit;
- submission; obedience;
- humildad; obediencia; sumisión;

vpl.: ACart 5,19.

ONDERDANICHLIJCK Zie:
- gandts ----/

ONDERDANICHLIJCK = adv. onderdanig.
- oboedienter; oboe diens; obsequundans; obsequens;
- respectueusement; humblement;
- untertänig;
- obediently; respectful;
- respectuosamente; obedientemente;

vpl.: BVB 153.

ONDERDANIGHEYT Zie:
- onderdanichheit;----/

ONDERDOEN Zie:
- onwittiche ----/

ONDERFFENIS SE Zie:
- onterffenisse;----/

ONDERGANC Zie:
- onderganck;----/

ONDERGANCK Zie:
- sonnen ----/
- totter sonnen ----/
- voor ende naer der sonnen ----/

ONDERGANCK; ONDERGANC = sub. ondergang, Sonne.
- occasus solis; occubitus;
- coucher de soleil;
- Sonnenuntergang;
- sunset;
- puesta del sol;

vpl.: AKB 10.

ONDERGESUBSCRIBEERT = ppf. ondertekend met handtekening.
- subscribo III;
- souscrire;
- unterschreiben; unterzeichnen;
- to affix one's signature to; to sign;
- firmar; suscribir;

vpl.: T1/264.

ONDERHALDEN Zie:
- onderhouden; onderholden;----/

ONDERHANT Zie:
- nootelijcke onderhoudinge;----/

ONDERHAVICH Zie:
- onderheevig;----; onderhevich/

ONDERHEBBEN ENDE HOUDEN = taut. in bezit houden; in bewaring hebben.
- possideo II; custodio IV;
- avoir; garder; posséder; porter
- im Besitz behalten; in Aufbewahrung behalten;
- to keep in possession; hold in trust;
- guardar; poseer; tener en depósito;

vpl.: T1/264; Lo3/322.

OND ERHEBBER Zie:
- debiteur oft ---- van penningen oft goeden/

ONDERHEBBE R = sub. bewaarder.
- depositor;
- dépositaire;
- Depositar;
- guardian;
- depositario; guarda;

vpl.: Lo3/322.

ONDERHEEFT ENDE BEHOUDT = vb. bezitten.
- aliquid possidere; obtinere;
- jouir de; posséder;
- besitzen;
- possess;
- poseer; tener;

vpl.: T2/186.

ONDERHEEVIG; ONDERHAVICH; ONDERHEVICH = adj. onderhevig.
- subiectus; obligatus; obnoxius;
- soumis à;
- unterliegen;
- subject to;
- sujeto a;

vpl.: ACart 47.

ONDERHEVICH Zie:
- onderheevig; onderhavich;----/

ONDERHOUDEN Zie:
- achtervolgen ende ----/
- alimenteren ende ----/
- badt ende gestenteliker ----/
- defrauderen oft ---- oft te cort doen oft bedreighen/
- gagie ----/
- gevolcht ende ----/
- reficieeren ende bewairen ende ----/
- ruijmen ende ----/
- securreren ende ----/
- te ---- ende susteneren/
- ten ghelijcken coste ----/
- tot gemeijnen cost ----/

ONDERHOUDEN; ONDERHOLDEN; ONDERHALDEN = vb. in stand houden; onderhouden.
- tueri II; tueor II; observo I; vereor II; sustento I;
- conserver; maintenir; observer; respecter;
- instandhalten; unterhalten;
- maintain; observe;
- conservar; mantener; respectar;

vpl.: T2/53; LPS 37.

ONDERHOUDEN ENDE EXECUTEREN = taut. ten uitv oer brengen.
- perago III;
- exécuter;
- zur Ausführung bringen;
- carry into effect;
- ejecutar;

vpl.: PB/II/299.

ONDERHOUDEN ENDE GEUSEERT = taut. gebruikt; aangewend.
- utor III;
- appliquer; employer; mettre en usage;
- anwenden; gebrauchen; benutzen
- employ; make use of; use;
- aplicar; emplear; utilizar;

vpl.: T1/357.

ONDERHOUDEN ENDE OBSERVEREN = taut. in acht nemen; naleven.
- observo I;
- observer;
- beobachten; befolgen;
- observe;
- observar; tomar en cuenta; notar;

vpl.: PvB1/412,280.

ONDERHOUDEN ENDE REPAREREN = onderhouden en herstellen.
- sustentare et reparare;
- entretenir et réparer;
- wiederherstellen;
- maintain and repair;
- mantener y reparar;

vpl.: C1/182.

ONDERHOUDENISSE Zie:
- observantie ende ----/

ONDERHOUDENISSE = sub. onderhoud.
- conservatio;
- entretien;
- Unterhalt;
- support;
- sustento; mantenimiento;

vpl.: PB/II/398.

ONDERHOUDENISSE ENDE EXERCITIE = onderzoek.
- exercitio;
- examen;
- Untersuchung;
- maintenance and exercitation;
- mantención;

vpl.: PvB1/281.

ONDERHOUDINGE Zie:
- alimenten ende ----/
- matelijke ----/
- nootdorft ende ----/
- nootelijcke ----/
- refectien ende ----/
- sustentatie ende ----/

ONDERHOUDINGHE ENDE BEWAERNISSE = onderhoud en bewaring.
- tutela et conservatio;
- entretien et garde;
- Unterhalt und Aufbewahrung;
- support and preservation;
- mantenimiento y preservación;

vpl.: PB/II/307.

ONDERHOUDT Zie:
- observantie ende onderhoudenisse;----/
- solde oft ----/

ONDERHOUT Zie:
- conservatie ende ----/

ONDERHOUWER Zie:
- beleijder oft ----/
- quaet beleijder oft ----/

ONDERHOUWER = sub. bezitnemer.
- possessor;
- occupant;
- Sachwalter;
- occupant;
- ocupante;

vpl.: Lo7/18.

ONDERHUEREN SONDER MALCANDEREN AEN TE SIENE = in dienst nemen zonder acht te geven op de werkgever.
- in servitutem accipere sine ratione operariorum conductoris;
- embacher sans avoir égard au maître;
- unter der Hand betrügerisch abmieten;
- employ without paying attention to the employer;
- tomar en su servicio sin hacer caso del amo;

vpl.: Lo5/72.

ONDERJARICH Zie:
- onderjarig;----/

ONDERJARIG; ONDERJARICH = adj. minderjarig.
- minor natu;
- mineur;
- minderjährig;
- minor age;
- menor de edad;

vpl.: PB/IV/524.

ONDERKENNEN Zie:
- discerneren ende ----/

ONDERKOMEN Zie:
- conformelijck het ----/

ONDERLAETEN; ONDERLATEN = vb. nalaten; overlaten(aan anderen) staken.
- trado III; relinquo III; commodo I; ommitto III;
- s'abstenir de; cesser de faire; ne pas faire; renoncer; omettre;
- überlassen; erben; aufhören; unterlassen;
- leave,for others; suspend; omit; fail;
- abstenerse de; dejar de hacer; omitir;

vpl.: MGG 86; PB/II/323.

ONDERLATEN Zie:
- onderlaeten;----/

ONDERLATEN ENDE OBMITTEREN = taut. nalaten; weglaten.
- omitto III;
- omettre;
- unterlassen; weglassen;
- omit;
- omitir; suprimir;

vpl.: PB/II/323.

ONDERLING AFNEMEN = vb. vereffenen.
- pascisci cum aliquo; rationes conferre; coaequare;
- arranger; régler;
- ausgleichen;
- balance; suare;

- arreglar; liquidar;

vpl.: T2/368.

ONDERMAN = sub. achterleenman.
- dominus subclientelae;
- arrière-vassal; vavasseur;
- Afterlehnsmann;
- mesne-lord; rear vassal; vavasour;
- valvasor;

vpl.: T1/455.

ONDERPANDEN Zie:
- sufficiente ----/

ONDERPANDT Zie:
- sijn ----/
- sijn handen aen den ----/

ONDERPANDT OFT BORGHE = taut. pand.
- cautio; pignus;
- gage; nantissement;
- Pfand;
- guarantee;
- caución; prenda;

vpl.: B2/113.

ONDERPASTOOR = sub. kapelaan.
- vicarius;
- vicaire;
- Kaplan;
- curate;
- coadjutor; vicario; capellán;

vpl.: PB/IV/224.

ONDERRENNE Zie:
- hoenderrenne;----; voghelrenne; renne/

ONDERSAAT; ONDERSATEN; ONDERSETENE;ONDERSETEN = sub.onderdaan; ondergeschikte; iemand die onder iemands gezag staat.
- cliens; subiectus; homo; plebeius;
- sujet; subordonné; habitant;voisin;
- Untertan; Höriger; Einwohner vom Dorf;
- subject; subordinate; subaltern; man in the street; son-of-the-soil; serf;
- súbdito; subordinado; vecino; habitante;

vpl.: DVB 48; PB/I/11; T1/45.

ONDERSAETEN Zie:
- aerme ende schemele ----/

ONDERSATEN Zie:
- lude ende ----/
- ondersaet;----; ondersetene; onderseten/

ONDERSCHEET Zie:
- onderscheedt;----; onderscheit; onderscheyt; onderschil/

ONDERSCHEET OFT DISTINCITE; DISTINCTIE OFT ONDERSCHEYDT = taut. onderscheid.
- distinctio;
- distinction;
- Unterschied;
- distinction;
- distición; diferencia;

vpl.: Lo5/206; C1/582; B2/223; PvB1/415,416.

ONDERSCHEIDEN Zie:
- onderscheyden;----; onderscheden/

ONDERSCHEIJEN = adj.verscheidene.
- varius;
- plusieurs;
- verschieden; separat;
- separate; apart;
- varios;

vpl.: MGG 189.

ONDERSCHEIT Zie:
- onderscheedt; onderscheet;----; onderscheyt; onderschil/

ONDERSCHEYDEN; ONDERSCHEIDEN; ONDERSCHEDEN = vb. onderscheiden.
- distinguo III; discerno III;
- distinguer; discerner;
- unterscheiden;
- distinguish;
- distinguir; discernir;

vpl.: ACart 51.

ONDERSCHEYDT Zie:
- onderscheet oft distincite; distinctie oft ----/

ONDERSCHEYT Zie:
- differentie ende ----/
- onderscheedt; onderscheet; onderscheit;----; onderschil/

ONDERSCHEYT DER HERTTEN ENDE DER ZIJNNEN = gave des onderscheids; jaren van verstand.
- aetas intellegentiae;
- l'âge de la raison;
- Unterscheidungsvermögen; in den Jahren der Vernunft;
- age of reason;
- uso de razón; uso de juicio;

vpl.: T1/265.

ONDERSCHEYT ENDE DIVERSITEYT; DIVERSITEYT ENDE VERSCEYDENHEIT = taut. onderscheid; verscheidenheid; verschil.
- diversitas; dissimilitudo varietas;
- diversité; difference; variété;
- Differenz; Unterschied; Mannigfaltigkeit; Verschiedenheit;
- diversity; variety;
- diversidad; variedad; differencia

divergencia;

vpl.: PvB1/379; T1/238,432,518, 526; T2/107,143,211; Cr2/375.

ONDERSCHEYT OFT DISTINCTIE= taut. onderscheid.
- distinctio;
- différence et distinction;
- Unterschied;
- distinction;
- distinción; diferentia; discriminación;

vpl.: EE/12; B1.

ONDERSCHOLTE Zie:
- onderschouteth; onderschoute; onderschoutete;----; onderschulte/

ONDERSCHOREN VAN DE STAGIE = vb. schoren van de verdieping.
- fulcire; sublevare; tabulatum;
- étançonner l'étage;
- stützen des Stockwerkes;
- buttresses of the floor;
- apuntalar un piso;

vpl.: C1/230.

ONDERSCHOUTE Zie:
- onderschouteth;----; onderschoutete; onderscholte; onderschulte/

ONDERSCHOUTETE Zie:
- onderschouteth; onderschoute; ----; onderscholte; onderschulte/

ONDERSCHOUTETH Zie:
- gagie ----/

ONDERSCHOUTETH; ONDERSCHOUTE; ONDERSCHOUTETE; ONDERSCHOLTE; ONDERSCHULTE =sub. plaatsvervangend schout.
- subpraefectus; qui praefecti vice fungitur;
- bailli remplaçant;
- stellvertretender Schulze;
- deputy bailiff;
- alcalde sustituto;

vpl.: C1/376.

ONDERSCHULTE Zie:
- onderschouteth; onderschoute; onderschoutete; onderscholte; ----/

ONDERSETEN Zie:
- ondersaat; ondersaten; ondersetene;----/

ONDERSETENE Zie:
- ondersaat; ondersaten; ----; onderseten/

ONDERSOECK ENDE INQUISITIE = taut. onderzoek.
- inquisitio;
- inquisition; inrestigation;

enquête;
- Untersuchung;
- investigation;
- inquisición; averiguación;
vpl.: PB/II/307.

ONDERSOECKE Zie:
- nernstigen ----/
- preparatoir ----/
- ter scherper ---- oft pijnbanck brengen/

ONDERSOECKEN Zie:
- visiteren ende ----/

ONDERSOECKEN; ONDERSOEKEN; ONDERSOKEN; ONDERSUEKEN; ONDERSOUKEN; ONDERSOUCKEN; ONDERSUECKEN = vb. onderzoeken.
- explorare; inquirere III; probare;
- examiner; vérifier;
- untersuchen;
- examine; verify;
- examinar; verificar;
vpl.: T2/30.

ONDERSOECKEN ENDE INQUIREREN = taut. onderzoeken.
- inquiro III;
- examiner; vérifier;
- erforschen; prüfen; untersuchen
- examine; inquire; investigate;
- examinar; inquirir; investigar;
vpl.: T1/356.

ONDERSOUKEN Zie:
- ondersoecken; ondersoeken; ondersoken; ondersueken;----; ondersoucken; ondersuecken/

ONDERSPREC Zie:
- onderspreeck;----/

ONDERSPREECK; ONDERSPREC= sub. afspraak.
- pactum;
- convention;
- Verabredung;
- agreement; arrangement;
- convenio; arreglo;
vpl.: C1/436.

ONDERSPREECK OFT SONDER CONDITIE = taut. zonder beperkende voorwaarde.
- sine condicione terminante;
- sans aucune condition ou convention;
- ohne beschränkende Bedingung;
- without restrictive condition;
- sin condición restrictiva;
vpl.: C1/293.

ONDERSPREKEN = vb. afspreken; overeenkomen; bedingen.
- condico III; convenio IV; paciscor I;
- convenir de; conditionner;

stipuler;
- verabreden; vereinbaren; bedingen; übereinkommen;
- agree upon; settle; arrange; stipulate;
- convenir; ajustar; pactar; concordar; concertar; estipular; condicionar;
vpl.: C1/95,426; PvB1/449; Lo3/156,344; Lo5/286.

ONDERSPROKEN Zie:
- dat expresselijck ware ---- /

ONDERSPROOCKEN Zie:
- mit ----/
- dat expresselijck ware ----/

ONDERSTAEN = vb. zich toeëigenen.
- usurpo I;
- s'approprier;usurper;
- sich erkühnen;
- appropriate;
- apropiarse; apoderarse;
vpl.: BVB 156.

ONDERSTANT Zie:
- behulp ende ----/

ONDERSTEECKEN Zie:
- hoecken ----/
- onderstecken ----/

ONDERSTECKEN; ONDERSTEECKEN = vb. ontduiken; ondergraven; bedriegen met turfsteken.
- suffodio III; subterfodio III;
- miner; dégravoyer;
- untergraben;
- undermine; dig illegally;
- minar;
vpl.: BKB 5; AKB 5.

ONDERSUECK TOTTER MALEN ENDE BROOTSACKE TOE = letterlijk onderzoek tot en met de beurs en broodzak. fig. diepgaand of uitputtend onderzoek.
- examinatio ad verbum expressa subtile;
- examen profond;
- gründliche Untersuchung;
- profound investigation;
- investigación profunda;
vpl.: T1/561.

ONDERSUECK VAN EENDER MISDAET = onderzoek van een misdaad.
- iudicium criminis;
- instruction d'un crime;
- Untersuchung eines Verbrechens;
- inquiry of a crime;
- investigación de un crimen;
vpl.: T1/374.

ONDERSUECKEN Zie:
- ondersoecken; ondersoeken;

ondersoken; ondersueken; ondersouken; ondersoucken;----/

ONDERTASTEN Zie:
- ondersuecken ende ----/

ONDERTEIJKENEN;·ONDERTEKENEN; ONDERTEIKENEN = vb. ondertekenen.
- subscribo III;
- signer;
- unterzeichnen; unterschreiben;
- sign;
- firmar;

vpl.: DVB 50; ASO 24.

ONDERTEIJKENINGE = sub. ondertekening.
- subscriptio;
- signature;
- Unterschrift;
- signature;
- firma;

vpl.: DVB 23.

ONDERTEIKENEN Zie:
- onderteijkenen; ondertekenen; ----/

ONDERTROUWEN Zie:
- voirbruloft oft ----/

ONDERVRAGEN Zie:
- scherpelijk ----/

ONDERVRAGHE ENDE INTERROGATIE = taut. verhoor.
- interrogatio;
- interrogation;
- Vernehmung;
- examination; interrogatory;
- interrogatio;

vpl.: PB/II/323.

ONDERWIJNDERE Zie:
- procureur ende ----/

ONDERWIJS Zie:
- verstant ende ----/

ONDERWIJSENE = vb. voorlichten.
- doceo II; formo I; instruo III;
- éclairer;
- aufklären; vorleuchten;
- enlighten; illuminate;
- enterar; informar; instruir;

vpl.: T1/523.

ONDERWIJSINGEN Zie:
- private en publique ----/

ONDERWINDEN Zie:
- onderwijnden;----; onderwenden; onderweinden/

ONDERWINDENE ENDE INQUITERENE = taut. zich bezighouden met iets; ondervinden; ondergaan.
- sollicitor I;
- s'occuper de; experimenter; subir;

- sich beschäftigen; erfahren; erleiden;
- occupy o.s.with;
- ocuparse de algo; undergo; endure;

vpl.: PvB1/445.

ONDERWINDER Zie:
- pachter oft ----/

ONDERWINDER = sub. ondernemer; zaakvoerder; zaakgelastigde.
- conductor; procurator;
- entrepreneur; fondé de pouvoir; chargé d'affaires;
- Unternehmer; Bevollmächtigter;
- undertaker; employer; commissioner; agent;
- empresario; contratista; encargado de negocios;

vpl.: PvB1/393,605; B1/115; C2/903.

ONDERWINDT = sub. bewind; beheer; bestuur; administratie.
- administratio; gestio;
- gestion; administration;
- Verwaltung;
- administration;
- administración; dirección; gerencia; gestión;

vpl.: Lo7/174; C1/631; PB/II/16; Lo3/34,148,230,544; Lo4/180, 406.

ONDERWINT ENDE REGIMENT = bestuur.
- magisterium et regimen;
- administration;
- Verwaltung;
- administration;
- administración;

vpl.: Lo3/22.

ONDERWISEN Zie:
- onderwijsene;----/

ONDERZUECKEN = vb. onderzoeken.
- examinare; inquirere III;
- examiner;
- untersuchen;
- examine; investigate;
- averiguar; examinar; indagar; investigar; reconocer;

vpl.: T2/111.

ONDEUCHDELIJC Zie:
- onduchtelijck;----; ondogelijc; ondoochlijc; onduegdelijc; ondueghdelijc/

ONDEUCHT Zie:
- onduecht; ondoget; ontdoocht; ----/

ONDEUGDELIJCK ENDE CALUMPNIEUS = taut. arglistig; lasterlijk.
- calumniosus;
- calomnieusement;

OND

- verleumderisch;
- defamatory; slanderous;
- calumniosamente;

vpl.:

ONDEUGDELIJCKE Zie:
- actie van ---- onterving van wittige kijnderen/

ONDEUGDELIJCKER OCCUPACIE = onrechtmatige inbezitneming.
- occupatio illegitima;
- occupation illégitime;
- unrechtmässiger Besitzergreifung;
- unlawful occupation;
- ocupación ilegítimo;

vpl.: T1/80.

ONDISCREET = adi. onbezonnen; onberaden.
- indiscretus;
- irréfléchi; inconsidéré;
- unbesonnen;
- thoughtless;
- indiscreto; imprudente; inconsiderado;

vpl.: PB/III/283.

ONDOGELIJC Zie:
- onduchtelijck; onduchtelijc;ondeuchtelijc; ondeuchdelijc; ----; ondoochlijc; onduegdelijc; ondueghdelijc/

ONDOGET Zie:
- onduecht;----; ondoocht; ondeucht/

ONDOOCHLIJC Zie:
- onduchtelijck; onduchtelijc; ondeuchtelijc; ondeuchdelijc; ondogelijc;----; onduegdelijc; ondueghdelijc/

ONDOOCHT Zie:
- onduecht; ondoget;----; ondeucht/

ONDUCHTELIJC Zie:
- onduchtelijck;----; ondeuchtelijc; ondeuchdelijc; ondogelijc; ondoochlijc; onduegdelijc; ondueghdelijc/

ONDUCHTELIJCK; ONDUCHTELIJC; ONDEUCHTELIJC; ONDEUCHDELIJC ONDOGELIJC; ONDOOCHLIJC; ONDUEGDELIJC; ONDUEGHDELIJC = adv. ondeugdelijk.
- vitiosus;
- défectueusement;
- untauglich;
- unsound;
- defectuosamente; inferiormente;

vpl.: Cr2/992.

ONDUECHDELIJCKE Zie:
- actie van ---- onterving van wittige kijnderen/

ONE

ONDUECHT Zie:
- duecht ende ----/

ONDUECHT; ONDOGET; ONDOOCHT ONDEUCHT = sub. ondeugd.
- vitium; libidines; vitio; sitas;
- vice; méchanceté;
- Schlechtigkeit;
- badness; vice;
- vicio; corrupción;

vpl.: T2/67.

ONDUEGDELIJC Zie:
- onduchtelijck; onduchtelijc; ondeuchtelijc; ondeuchdelijc; ondogelijc; ondoochlijc;----; ondueghdelijc/
- valsch maken ende ----/

ONDUEGHDELIJC Zie:
- onduchtelijck; onduchtelijc; ondeuchtelijc; ondeughdelijc; ondogelijc; ondoochlijc; onduegdelijc; ----/
- tegen onbehoirlijc ende ---- recht/

ONEDEL ENDE CUDSLEENEN = door edelen uitgegeven lenen waardoor geen adeldom verworven werd.
- quod viri nobili genere nati mutuum dant sine nobilitate;
- fief concédé par des nobles sans donner le droit au titre de noblesse;
- vom Adel ausgegebenen Lehnsgut wofür kein Adeltum erworben wird;
- fief issued by noblemen by which no nobility was obtained;
- feudo concedido por un noble sin dar derecho al título de nobleza;

vpl.: T1/429.

ONEDELE = adi. niet edele; niet van adel zijnde.
- ignobilis; plebeius;
- qui n'appartient pas à la noblesse;
- nicht-adlig, adelig;
- not belonging to nobility;
- que no pertenece a la nobleza;

vpl.: ACart 5.

ONEENIGHEIJT = sub. onenigheid.
- discordia; dissidium;
- divergence;
- Uneinigkeit;
- disagreement; discord;
- divergencia;

vpl.: ACart 23.

ONEERBAER DRAGHEN = zwanger zijn buiten echtverbintenis.
- praegnans esse extra matrimonium;
- être enceinte sans être marié;
- schwanger sein ohne Ehebund;

ONE

- be pregnant without marriage;
- quedar en estado fuera de vinculo matrimonial;

vpl.: C1/163.

ONEERBAIREN Zie:

- wijfve; wijff; wijf van ---- leven/

ONEERE Zie:

- meysken tot ---- brenghen/

ONEERLIJCK Zie:

- bordeel ende ---- leven houden/
- 'n ---- huijshouden/

ONEERLIJCKE Zie:

- bordeelen oft ---- huijsen/

ONEERLIJCKE HUIJSEN OFT CABERETTEN = slecht bekend staande huizen; hoerekasten; bordelen; wijnhuizen.

- domus infamae; domus cum fama mala; domus meretricium; tabernae vinarae aut lupinaria;
- maisons mal famés; bordels;maisons de prostutions ou cabarets;
- schlecht bekannt seinde Häuser; Häuser die in einem schlechten Rufe stehen; Bordellen und züchtige Häuser oder Trinkstuben;
- houses of ill-fame; whore-houses; pubs or brothels;
- casas conocidas por deshonestas; casas de mala fama; casas de mal vivir; casas llanas; casas de tolerancia o bares;

vpl.: Lo1/454; C1/382; Cu1/8.

ONEERLIJCKE PLECKEN Zie:

- bordeelen oft andere ----/

ONEERLIJKE TUIJSSCHERIJE = gokspel.

- azardum;
- jeux de hasard;
- Glücksspiélen;
- game of hazard;
- juego de azar; juego de suerte;

vpl.: Lo6/606.

ONEFFENHEYT ENDE INEQUALITEYT = taut. ongelijkheid.

- inaequalitas;
- différence; inégalité;
- Ungleichheit;
- inequality;
- desigualdad; diferencia;

vpl.: T1/403.

ONEROES Zie:

- saken ----/

ONEROES = 1.adi. bezwarend 2.adv. schandelijk.

- 1.gravis; onerosus 2. flagitiosus; turpis;
- 1.onéreux 2. honteux; onereux; infâme;

ONG

- 1.schändlich; 2. schändlich;
- 1.aggravating; burdensome; 2. infamous; shameful;
- 1.oneroso 2. bochornoso; vergonzoso;

vpl.: T1/621; T3/371.

ONEROSO Zie:

- titulo ----/

ONERVES Zie:

- saken ----/

ONEXCUSEERLYCKE VERSMAETHEYT = onvergeeflijke minachting.

- contemptus inexcusabilis;
- mépris impardonnable;
- unverzeihliche Geringschätzung;
- unforgivable contempt;
- menosprecio inexcusable;

vpl.: PB/II/408.

ONGANS Zie:

- actie uuijt coope van eenen dinge dat ---- ende niet oprecht is/
- gevruyndt oft verrot ---- oft ---- vleesch/

ONGANS; ONGANSCH = adi. gebrekkig.

- debile; mance; vitiose;
- infirme; infectueux;
- mangelhaft; unvollständig;
- defective; incomplete;
- defectuoso; deficiente; imperfecto; viciado;

vpl.: T2/371.

ONGANS ENDE HINDERLYC CRUIJT = taut. onkruid.

- herbae inutiles;
- mauvaises herbes;
- Unkraut;
- weeds;
- mala hierba;

vpl.: T1/615.

ONGANS OFT GEBRECKELIJC = taut. gebrekkig.

- defectious; pravus; debile; mance; vitiose;
- défectueux; imparfait; infirme; infectueux;
- mangelhaft; unvollständig;
- defective; incomplete;
- deficiente; defectuoso; imperfecto; viciado;

vpl.: T1/603; T2/371.

ONGANS OFT MORBOES = taut. ziek.

- aeger;
- malade;
- krank;
- ill;
- enfermo; malo;

vpl.: T1/516.

ONGANSCH Zie:
- besiect oft ---- dier/
- ongans;----/

ONGANTSCHE SCHAEPEN = ongezo nde schapen.
- oves aegrae;
- moutons malsains;
- ungesunde Schafe;
- unhealthy sheep;
- carneros enfermizos; ganado ovino enfermizo;

vpl.: C1/324.

ONGARENT Zie:
- ongeblayet; ongearent; ongeharent; ----; ongearnet; ongeërnet; ongeërent/

ONGEAPPELEERT ENDE ONGEREFORMEERT = zonder beroep en herziening.
- sine appellatio et reformatio;
- n'appelé ni réformé;
- ohne Berufung und ohne Revision;
- without appeal and revision;
- sin apelación o reforma;

vpl.: Lo5/106.

ONGEARENT Zie:
- ongeblayet;----; ongeharent;ongarent; ongearnet; ongeërnet; ongeërent/

ONGEARNET Zie:
- ongeblayet; ongearent; ongeharent; ongarent;----; ongeërnet; ongeerent/

ONGEBLAEMT Zie:
- ongeblameert;----/

ONGEBLAMEERT; ONGEBLAEMT = adv. onberispelijk.
- nulla reprehensione dignus;
- irréprochable;
- tadellos;
- irreproachable; impeccable;
- irreprochable; impecable; incensurable; intachable;

vpl.: Lo6/456.

ONGEBLAYET; ONGEARENT; ONGEHARENT; ONGARENT; ONGEARNET; ONGEERNET; ONGEERENT = hom.ppf. niet geoogst.
- non demessum; non metere III; non messem facere III;
- non récolté;
- nicht geerntet;
- unreaped; unharvested;
- sin cosechar; sin recoger;

vpl.: T2/80,371.

ONGEBOUWD ENDE VOGELWEY LIGGEN = vb. braak liggen.
- incultum iacere;
- être en friche;
- brachliegen;

- be uncultivated;
- sin cultivar;

vpl.: PvB1/307.

ONGEBRAECKT = ppr. ongebuild, meel waarin de zemelen nog aanwezig zijn; ongezeefd.
- farina cibarias; confusanea; furfures utriculos et similam retinens;
- non bluté; entier; farine non blutée;
- ungebeutelt;
- with unseived meal; flour with bran;
- sin cerner;

vpl.: DKB 16.

ONGEBRUIJCK = sub. onrecht.
- indigentia; inutilitas;
- infraction;
- Unrecht;
- injustice;
- injusticia; agravio;

vpl.:

ONGEBRUIJCKBAER ENDE TONGOEDE = taut. onbruikbaar.
- inutile;
- inutilisable;
- unverwendbar;
- useless;
- inservible; inútil;

vpl.: MGG 27.

ONGEBRUIJCKE Zie:
- actie van ----/

ONGEBRUIJCKERS; ONGEBRUIJKERS = sub.pl. niet gebruikers.
- qui non utitur;
- celui qui n'emplois pas;
- Nicht-Gebraucher;
- non-user;
- el que no usa;

vpl.: DKB 17,59.

ONGEBRUIJKERS Zie:
- ongebruijckers;----/

ONGEBRUYC ENDE TURBEL =taut. belemmering; inbreuk.
- turbatio et violatio;
- empêchement; infraction; violation;
- Beeinträchtigung; Hindernis;
- hindrance; infringement;
- impedimento; infracción; violación;

vpl.: T1/430.

ONGEBRUYCKBAERSTE PLAETSE = meest onbruikbare plaats; slechtst te berijden.
- initulissus locus;
- place plus impraticable;
- meist unbrauchbare Platz;
- most useless place;

- el terreno más inútil;

vpl.: PvB5/422.

ONGEBRUYCKELIJC OFT ONTSIECT = taut. onbruikbaar.
- inutilis;
- inutile; inutilisable;
- unbrauchbar; unverwendbar;
- useless;
- inservible; inútil; inaprovechable;

vpl.: T1/616.

ONGEBUTE PEERDEN = ongehalsterde paarden.
- equi sine capistris;
- cheval non enchevêtré;
- ungehalferte Pferde;
- unhaltered horses;
- caballos sin cabestro;

vpl.: DKB 62.

ONGECALANGEERT = adv. onaangevochten; onbestreden.
- non incerte; haud dubie; haud reprehende;
- sans condamnation à une amende
- nicht bestraft;
- without penalty or fine; without forfeiting;
- sin condenación a una multa;

vpl.: MGG 199.

ONGECALENGIERT ENDE OMBESTUERT = zonder overlast en zonder stoornis.
- sine molestia et sine turbatione;
- sans calenge et sans trouble;
- ohne Belästigung und frei;
- nuisance and without discorder;
- molestia y sin impedimento;

vpl.: Cu1/304.

ONGECALENGIERT ENDE STILLE= taut. ongestoord.
- incalengiatus;
- sans calenge et paisiblement;
- ungestört und ruhig;
- in peace and without being challenged;
- tranquilamentey sin perturbación

vpl.: Ca2/14.

ONGECANCELEERT Zie:
- ongecancelleert; ongecanceliert; ----; ongecanseleert/

ONGECANCELEERT ENDE GEVE = gaaf en zonder uitschrappingen of door insnijdingen ongeldig gemaakt. taut.
- purus et sine deletionibus aut incisionibus irritus factus;
- intact et non raturé fait non valable;
- unbeschädigt und ohne Ausradierung oder Einschneidungen ungültig gemacht;

- pure and without deletions or incisions maked null and void;
- intacto y no cancelado por borraduras y demás;

vpl.: BVB 196.

ONGECANCELLEERT; ONGECANCELLIERT; ONGECANCELEERT; ONGECANSELEERT = adj. zonder uitschrappingen of uitsnijdingen, niet door insnijdingen ongeldig gemaakt, van eene akte.
- instrumentum non cancellatum; tabula litterae publicae quae delendo et incidendo non irrita est; intactus; integer; solidus;
- sans annulation; sans invalidation; intact; entier;
- nicht ungültig gemacht durch Einschnitte; nicht ausgestrichen;
- without alterations or omissions; intact; not cancelled; not invalidated;
- sin invalidar; intacto; entero;

vpl.: MGG 52; DVB 4.

ONGECANCELLIERT Zie:
- ongecancelleert; ----; ongecanceleert; ongecanseleert/

ONGECANSELEERT Zie:
- ongecancelleert; ongecanceliert; ongecancelleert; ----/

ONGECLEEDT ENDE NAICT = taut. 1. naakt 2. in rechte: krachteloos; context: sommige pacten zijn naict ende ongecleedt ende daaruuijt en groeyt geen actie.
- 1.nudus 2. sine effectu;
- 1.nu 2. sans effectu;
- 1.nakt 2. Rechtsausdruck;kraftlos;
- 1.naked 2.without effect;
- 1.desnudo 2.sin efecto;

vpl.: T1/56.

ONGECOET = adi. ongeketend.
- sine catenis;
- sans chénes;
- ungefesselt;
- unchained;
- sin cadenas;

vpl.: PvB1/109.

ONGECOMPOSEERT = ppr. niet in overeenstemming gebracht.
- non compono III;
- pas mettre en harmonie avec;
- nicht in Uebereinstimmung gebracht;
- not bring in agreement; not bring in harmony;
- sin poner en consonancia con;

vpl.: DVB 109.

ONGEDAGET Zie:
- ongedaigt; ----/

ONGEDAIGT; ONGEDAGET = adv. geheel vrijwillig; ongedwongen.
- plane; prorsus voluntarie; omnio non invite;
- libre; sans contrainte;
- ungezwungen;
- free and easy; unconstrained;
- libre; sin fuerza;

vpl.: T2/114.

ONGEDECIDEERT ENDE GEENTHAMEERT = onbeslist en onaangevangen.
- nondum diiudicatum nec inceptum;
- non décidé et non entamé;
- unentschieden und nicht angefangen;
- undecided and not commenced;
- indeciso y no entablado;

vpl.: DDR4.

ONGEDESSIDEERT; ONGEDICIDEERT = ppr. onbeslist; onbesloten.
- non decido III integer;
- en suspence; pendant;
- unentschieden;
- undecided; unsettled;
- en suspenso; pendiente de resolución;

vpl.: ACart 30; LPS 103.

ONGEDICIDEERT Zie:
- ongedessideert;----/

ONGEEINDET Zie:
- ongeeyndt; ongeendet; ongeëndiget;----; ongeënt; ongehent; ongeïnt/

ONGEENDET Zie:
- ongeeyndt;----; ongeëndiget; ongeeindet; ongeënt; ongehent; ongeïnt/

ONGEENDIGET Zie:
- ongeeyndt; ongeëndet;----; ongeeindet; ongeënt; engehent; ongeïnt/

ONGEENT Zie:
- ongeeyndt; ongeëndet; ongeëndiget; ongeeindet;----; ongehent; ongeïnt/

ONGEERENT Zie:
- ongeblayet; ongearent; ongeharent; ongarent; ongearnet; ongeërnet;----/

ONGEERNET Zie:
- ongeblayet; ongearent; ongeharent; ongarent; ongearnet;----; ongeërent/

ONGEEVE OFT GELTEN VLEESCH = taut. minderwaardig vlees.
- caro inferior;
- viande de qualité inférieure;
- geringwertiges Fleisch;

- inferior meat;
- carne inferior;

vpl.: Ca2/12.

ONGEEYKT; ONGEIKET; ONGEIJCT ONGEICTE = adi. niet geijkt; ongeijkte.
- non publice probatus;
- sans marque; sans étalonnement; non jaugé;
- nicht geeicht;
- ungauged;
- sin contraste; sin marcar; sin aforar; sin contrastar;

vpl.: ACart 27; Lo6/232.

ONGEEYNDT; ONGEENDET; ONGEENDIGET; ONGEEINDET; ONGEENT; ONGEHENT; ONGEINT = adi. onbeslist.
- dubius; incertus; injudicatus; integer;
- indéterminé; resté en suspens;
- unentschieden;
- undecided;
- sin decidirse; en suspenso; pendiente de resolución;

vpl.: T2/111.

ONGEFINDEERT; ONGEFONDERT; ONGEFUNDEERT = adv. ongegrond.
- falsus;
- sans fondement; sans raison;
- unbegründet;
- unfounded; groundless;
- sin fundamento; infundado; sin motivo;

vpl.: MGG 19.

ONGEFONDEERDE = adi. ongefundeerde.
- sine ratione; fundamento;
- mal fondé; sans raison; sans fondement;
- unfundiert; unbegründet;
- unfounded;
- infundado; sin fundamento;

vpl.: MGG 67.

ONGEFONDERT Zie:
- ongefindeert;----; ongefundeert/

ONGEFUNDEERT Zie:
- ongefindeert; ongefondert;----/

ONGEGAET; ONGEGAT = adi. zonder gat.
- non perforatus; sine fissura;
- sans trous;
- ohne Loch;
- without a hole;
- sin agujero; sin rotura;

vpl.: C1/29.

ONGEGAT Zie:
- ongegaet;----/

ONGEHACHT; ONGEHAECHT ENDE ONGEHOUDEN = taut. zonder dwang;

niet gevangen.
- sine coactu; non comprehensus;
- sans contrainte; hors de tous lieus;
- ohne Zwang; ganz frei;
- without compulsion; completely free;
- sin coerción; en plena libertad;

vpl.: T1/383; Lo6/4.

ONGEHARENT Zie:
- ongeblayet; ongearent;----; ongarent; ongearnet; ongeërnet; ongeërent/

ONGEHEERDE LOOPENDE LUYDEN = bandeloze landlopers.
- homines vagi immoderati;
- vagabond effréne;
- zügellose Landschreicher;
- lawless vagabonds;
- vagabundos libertinos;

vpl.: Pl.Pr/12; B1.

ONGEHENT Zie:
- ongeeyndt; ongeëndet; ongeëndiget; ongeeindet; ongeënt;----; ongeïnt/

ONGEHEYMDE HINCXTPEERDEN= ongemuilkorfde hengsten.
- equi sine vinculo oris;
- entiers non muselés;
- Hengste ohne Maulkorb;
- unmuzzled stallions;
- caballos enteros sin bozal;

vpl.: C3/196.

ONGEHEIJMT Zie:
- open ende ----/

ONGEHIJLICHT; ONGEHILICT; ONGEHOUWELIJCKT; ONGHEHEIJLICHT ONGHEHYLICKT; ONGEHUWET = ppf. als; adi. ongehuwd.
- innuptus; non matrimonio junctus
- célibataire; non marié;
- unverheiratet;
- unmarried;
- soltero,a;

vpl.: T1/69; B2/143; C2/806, 999,1030.

ONGEHIJNDERT ; ONGEHINDERT = adv. onbelemmerd.
- expedite; solute;
- librement; sans entraves;
- unbehindert;
- unimpededly;
- desahogadamente; expeditamente; libremente;

vpl.: T2/94.

ONGEHILICT Zie:
- ongehijlicht;----; ongehouwelijckt; ongheheijlicht; onghehylickt; ongehuwet/

ONGEHINDERT Zie:
- ongehijndert;----/

ONGEHOIRSAEMHEIDEN ENDE CONTUMACIEN = taut. weerspannigheid en ongehoorzaamheid.
- contumacia et immodestia;
- contumace et désobélissance;
- Widersetzlichkeit; Ungehorsam;
- recalcitrance; disobedience;
- contumacia y desobediencia;

vpl.: T1/438.

ONGEHOIRSAEMHEYD ENDE WEDERSPENNICHEYD = taut. weerspannigheid.
- immodestia;
- désobéissance et rebellion;
- Ungehorsam; Widersetzlichkeit;
- rebelliousness; recalcitranca;
- desobediencia y rebeldía;

vpl.: T1/56.

ONGEHOOPT ENDE PLAT = taut. gespreid.
- planus;
- répandu;
- gespreitet;
- dispersed;
- desplegado; extendido; extenso;

vpl.: C1/11.

ONGEHOORIG; INOBEDIENT ENDE OVERHOORIG = taut. ongehoorzaam.
- non obediens;
- inobédient;
- ungehorsam;
- disobedient;
- desobediente; inobediente;

vpl.: Lo4/536; Lo1/556.

ONGEHOORSAEM OFT REBELLE = taut. opstandig.
- seditiosus;
- séditieux;
- aufständisch;
- rebellious;
- rebelde; amotinado;

vpl.: Cr2/1013/7.

ONGEHOUDE VROUWEN = ongehuwde vrouwen.
- feminae innuptae;
- femme célibataire;
- unverheiratete Frauen;
- unmarried women;
- solteres;

vpl.: B2/150.

ONGEHOUDEN Zie:
- geexecuseert ende ----/
- onghehackt ende ----/

ONGEHOUDEN = adi. niet gehouden; niet verplicht.
- liber; non obnoxius;
- non obligé; sans obligeance de;
- frei; unverpflichtet; nicht verpflichtet;

- free; not obliged; gratuitous; not obligatory;
- exento; libre; opcional; sujeto a opción; voluntario;

vpl.: T2/164; T1/65.

ONGEHOUDEN ENDE ONGHEHACHT = zonder ketenen, boeien en buiten de gevangenis.
- sine catenae et extra carcer;
- sans liens et hors de prison;
- ungefesselt und frei;
- without irons and outside prison;
- sin esposar y fuera de la cárcel;

vpl.: Lo7/108; Lo5/4; T1/383.

ONGEHOUDEN SIJN ENDE VAN DER RESTITUCIEN GEEXCUSEERT = taut. niet verplicht zijn terug te geven.
- non obligatus sum restituo l;
- pas avoir l'obligation de restitution;
- nicht verpflichtet sein zurück zu geben;
- be not obliged to restore;
- no tener la obligación de devolver;

vpl.: T1/474.

ONGEHOUWELIJCKT Zie:
- ongehijlicht; ongehillict;----; ongheheijlicht; onghehylickt; ongehuwet/

ONGEHUWET Zie:
- ongehijlicht; ongehilict; ongehouwelijckt; ongheheijlicht; onghehylickt;----/

ONGEIJCT Zie:
- ongeykt; ongeïket;----; ongheicte/

ONGEIKET Zie:
- ongeykt;----; ongeijct; ongheicte/

ONGEINT Zie:
- ongeeyndt; ongeëndet; ongeëndiget; ongeeindet; ongeent; ongehent;----/

ONGEINTITULEERD = ongetiteld.
- sine titulo;
- sans tilré;
- ohne Titel;
- without title;
- sin titulo;

vpl.: PvB5/16.

ONGEJAERT; ONGEJARICH KINT = onmondig kind.
- infans minor natu;
- enfant mineur;
- unmündiges Kind;
- infant;
- niño menor de edad;

vpl.: PvB1/98.

ONGEJARICH Zie:
- ongejaert;----kint/

ONGEKEERT ENDE ONGEWISSELT = taut. onveranderd.
- immutabilis;
- non changé ni varié;
- unverändert;
- unchanged;
- incambiado; inalterado;

vpl.: Lo1/84,86.

ONGELAST Zie:
- ongemaent ende ----/

ONGELAST BLIVEN = niet aansprakelijk blijven.
- non permanére in statu causam dicendi;
- ne pas demeurer responsable;
- nicht verantwortlich bleiben;
- not remaining responsible;
- no seguir responsable;

vpl.: MGG 21.

ONGELAST VAN = adi. vrij van.
- exoneratus; liberatus; inscriptus;
- déchargé;
- unbeschwert;
- unburdened;
- exento de; libre de;

vpl.: T2/184.

ONGELD Zie:
- onraat; onraet; onraetgelden; onraedt;----; onghelt; ongelde; ongeldt/

ONGELDE Zie:
- onraat; onraet; onraetgelden; onraedt; ongeld; onghelt;----; ongeldt;/
- rechten van ----/

ONGELDE; USUREN ENDE TOLLE = taut. onkosten.
- impensae;
- tous les frais et impôts;
- Unkosten;
- charges; expenses;
- todos los gastos y impuestos;

vpl.: T1/617.

ONGELDEN = vb. ontvangen.
- recipio III;
- reçevoir;
- empfangen;
- receive;
- recibir;

vpl.: PvB1/99.

ONGELDT Zie:
- ongeld; ongelde;----; onghelt; onraedt/
- onraat; onraet; onraetgelden; onraedt; ongeld; onghelt; ongelde;----/

ONGELEERT = adi. onwetend.
- inscius; ignarus;

- ignorant; peu instruit;
- unwissend;
- ignorant;
- ignaro; ignorante;

vpl.: T2/198.

ONGELEGENHEIJT = sub. ongunstige gesteldheid.
- importunitas;
- inoppertunité;
- ungünstiges Verhältnis;
- inopportunity;
- inoportunidad; importunidad;

vpl.: MGG 45; BVB 69.

ONGELIJCK Zie:
- ongeluck ----/

ONGELIJCKHEIJT OFT INEQUALITEIJT = taut. wanverhouding.
- disproportio;
- disproportion;
- Missverhältnis;
- disproportion;
- desproporción; disparidad;

vpl.: Lo3/590.

ONGELIJKEN Zie:
- op kost van ----/

ONGELIKE Zie:
- ten coste van den ----/

ONGELOVEN ENDE HERESIEN; HERESIE OF DOLINGE TEGEN DE GELOVE HEREZIJE; HEREZYE; HERESIJ = taut. ketterij.
- haeresis;
- hérésien; hétérodoxie;
- Ketzerei und Unglauben;
- heresy;
- herejia heterodoxia;

vpl.: T1/128,130,174; PvB1/34, 377.

ONGELOVICH ENDE HERETIJC = taut. adi. ketters.
- haereticus;
- hérétique;
- ketzerisch und ungläubig;
- heretical;
- heretical; herético;

vpl.: T1/174,433.

ONGELUCK Zie:
- ongelijck;----/

ONGELUCK; ONGELIJCK = schade.
- damnum;
- dommage;
- Schaden;
- damage;
- daño; perjuicio; avería; deterioro;

vpl.: Lo4/242.

ONGELUCK OFT MISVAL = taut. ongeluk of ongeval.
- fortuna adversa;

- malheur ou accident;
- Unglücksfall;
- accident;
- desgracia o accidente;

vpl.: Lo3/202; DKB 19.

ONGEMAC Zie:
- onghemack;----/

ONGEMAENT ENDE ONGELAST = niet aangemaand en niet bevolen, belast.
- non monitus nec oneratus;
- sans exhortation et non responsable;
- nicht ermahnt und nicht befohlen;
- not exhorted and not commanded;
- no exhortado y no encargado;

vpl.: MGG 22,50.

ONGEMEEN Zie:
- ongemeene;----; ongemene; ongemeine/

ONGEMEENE; ONGEMEEN; ONGEMENE; ONGEMEINE = adj. ongewone.
- insolitus; inusitatus; singularis;
- insolite; étrange; singulier; inusité;
- ungewöhnlich;
- unusual; uncommon;
- insólito; extraño; raro; inusitado;

vpl.: BVB 95.

ONGEMEINE Zie:
- ongemeene; ongemeen; ongemene ----/

ONGEMENCT ENDE GANS ENDE GEHEEL = taut. gaaf; ongeschonden
- totus et integer;
- entier; intact; inviolé;
- unverletzt; unversehrt;
- inviolate; sound;
- ileso; intacto; integro; inviolado;

vpl.: T1/381.

ONGEMENE Zie:
- ongemeene; ongemeen;----; ongemeine/

ONGEMOLESTEERT = vb.adv. ongehinderd.
- libere;
- libre;-ment; sans empêchement;
- ungehindert;
- unmolested;
- sin impedimento; libre;-mente; con toda libertad; sin trabas;

vpl.: BVB 50.

ONGEMONTELT = adi.ppf. ongebreideld; zonder tuig of halster.
- effrenatus; effrenus;
- effréné; sans licou;

- ungezügelt; ohne Zaum oder Halfter;
- unbridled; without harness or halter;
- desenfrenado; sin cabestro;

vpl.: AKB 10.

ONGENOTIEERT = adj. zonder dat beperkende voetnoten zijn opgenomen in een akte.

- instrumentum non terminatum notis; tabula quae non terminata non notatus; est notis;
- sans que des observations d'un caractère limitatif ont été insérées dans l'acte;
- ohne beschränkende Fussnoten;
- without annotations or limitations
- sin que observaciones de caracter restrictivo han sido insertadas en el acta;

vpl.: MGG 52.

ONGENUCHTE Zie:

- ongenuechte;----; onghenoechte/
- twist ende ----/

ONGENUECHTE; ONGENUCHTE; ONGHENOECHTE = sub. weerzin; afkeer; misnoegdheid; ongenoegen; onwaardigheid.

- odium; offensio; molestia; discordia; indignatio;
- repugnance; aversion; dégout; mécontentement; désagrément; insatisfaction; déplaisir; contrariété;
- Widerwille; Abscheu; Abneigung Verstimmung; Misvergnügen;
- repugnance; reluctance; aversion; dispeasure;
- aversión; disgusto; desagrado; indignidad;

vpl.: PB/II/446; PB/III/44; T2/200.

ONGENUECHTEN ENDE TER SCAEMTEN VAN = taut. tot schande van .

- in dedecorem; +gen.
- a son déshonneur; à sa honte;
- zur Schande von;
- to the shame of;
- para vergenza de; para oprobio de;

vpl.: T1/396.

ONGEOIRLOOFD Zie:

- ongeoorlofs;----; ongeorlovet; ongeoorlovet/

ONGEOIRLOOFD ENDE VERDUEMPD = taut. laakbaar.

- vituperandus;
- blâmable; défendu; illicite; répréhensible;
- tadelhaft;

- blamable; condemnable;
- censurable; criticable; ilícito; prohibido; reprobable;

vpl.: T1/76.

ONGEOORLOFS; ONGEOIRLOOFD; ONGEORLOVET; ONGEOORLOVET = adj. ongeoorloofd.

- illicitus; inconcessus; vetitus;
- illicité; non permis; défendu;
- unerlaubt;
- unpermitted; illicit; unlawful;
- ilícito; no permitido; prohibido;

vpl.: ACart 51.

ONGEOORLOVET Zie:

- ongeoorlofs; ongeoirloofd; ongeorlovet;----/

ONGEORLOVET Zie:

- ongeoorlofs; ongeoirloofd;----; ongeoorlovet/

ONGEPEEGELD; ONGEPEGELD; ONPEKELD; ONPEKELDE = adi. niet geijkt.

- non publice probatus;
- sans marque d'étallonage;
- nicht geeicht; unmarkiert;
- not gauged; not gaged;
- sin sello del contraste; sin marco; sin contraste;

vpl.: ACart 17.

ONGEPEGELD Zie:

- ongepeegeld;----; onpekeld; onpekelde/

ONGEPENT Zie:

- ongheringht; ongeringelt; ongeringet; ongepinnet; ongepint; -----/

ONGEPINNET Zie:

- ongheringht; ongeringelt; ongeringet;----; ongepint; ongepent/

ONGEPINT Zie:

- ongheringht; ongeringelt; ongeringet; ongepinnet;----; ongepent/

ONGEPRAAMT; ONGEPRAEMT = adi. niet gedwongen; ongedwongen; ongestoord.

- non coactus; liber; non compulsus; non coactus; quietus;
- sans contrainte; sans force; sans coaction; sans être troublé;
- ungezwungen; ohne Zwang; ungestört;
- without constraint; without compulsion; undisturbed;
- sin fuerza; sin obligación; sin coacción; sin coerción; tranquillamente;

vpl.: MGG 199; T1/407.

ONGEPRAEMT Zie:
- ongepraamt;----/
- ongeschut;---- ende onbecalangieert/

ONGEPUNIEERT; ONGEPUNIERT = ppf.adv. ongestraft.
- impunitus; inultus;
- impunément;
- ungestraft; ungeahndet;
- unpunished;
- impune; inulto; sin castigo; sin castigar;

vpl.: B1:Pl.Bra/23.

ONGEPUNIERT Zie:
- ongepunieert;----/

ONGEQUETEN Zie:
- wittighm rechtveerdigh ende ---/

ONGERAISONEERDE = adj. onbillijk. onredelijk; onzinnig.
- iniquus; injustus; improbus;
- déraisonnable; irraisonnable; injuste;
- unbillig; ungerecht; unvernünftig;
- unreasonable; unjust; unfair;
- irrazonable; desrazonable; insensato; injusto;

vpl.: MGG 120.

ONGERECHT Zie:
- ongherecht;----; ongerichtich/

ONGERECKELIJCKER = adi.slecht; verdorven; zedelijk bedorven.
- improbus; indecens; pravus;
- corrompu; dépravé; pervers;
- verderbt;
- corrupt; depraved;
- corrompido; depravado; perverso;

vpl.: T1/311.

ONGEREEDTSCAPPE AENDOEN = sub. overlast aandoen; hinderen.
- molestia afficere III aliquem; molestiam facere in aliquem;
- empêchement;
- Belästigung; Ungemach;
- hindrance; impediment; obstacle;
- causar molestia; importunar; incomodar; molestar;

vpl.: T2/264.

ONGEREFORMEERT Zie:
- ongeappeleert ende ----/

ONGEREGELTHEDE Zie:
- desordres ende ----/

ONGERICHTICH Zie:
- ongherecht; ongerecht;----/

ONGERINCKT Zie:
- onghekenneft oft ----/

ONGERINGDE VERCKENEN = niet geringde varkens.
- porci non torquati;
- porcs non annelés;
- nicht geringte Schweine;
- unringed pigs;
- cerdos sin nariguera;

vpl.: C3/196.

ONGERINGELT Zie:
- ongheringht;----; ongeringet; ongepinnet; ongepint; ongepent/

ONGERINGET Zie:
- ongheringht; ongeringelt;----; ongepinnet; ongepint; ongepent/

ONGESACIE OFT GEMONTELT = taut. ongebreideld; zonder tuig of halster.
- effrenatus; effrenus;
- effrené; sans bride; sans mors; sans licou; sans harnais;
- ungezügelt; zügllos;
- unbridled; uncurbed; unharnassed; without harness or halter;
- desenfrenado; sin brida; sin rienda; sin arreos; sin guarniciones; sin cabestro;

vpl.: AKB 10.

ONGESACREERT = adi. ongewijd.
- non consecratus; profanus;
- non bénit; profane;
- nicht geweiht;
- unconsecrated;
- profano; sin consagrar;

vpl.: T2/95.

ONGESAETTEN = adi. lichtzinnig; onbetrouwbaar.
- infidus; levis;
- douteux; incertain;
- unanständig; unzuverlässig;
- indecent; unreliable;
- liviano; ligero; frivolo; infiel; sospechoso;

vpl.: T2/114.

ONGESAEYET; ONGESAEYT =adi. ongezaaid.
- non consitus;
- pas semé;
- unbesät;
- unsowed;
- sin sembrar;

vpl.: T2/80.

ONGESAEYT Zie:
- ongesaeyet;----/

ONGESCHADET Zie:
- ongeschadicht;----; ongeschaet/

ONGESCHADICHT; ONGESCHADET; ONGESCHAET = adi. schadevrij.
- sine damno;
- sans dommage;

ONG

- ohne Schaden;
- undamaged;
- libre de daño;

vpl.: PvB1/142.

ONGESCHAET Zie:
- ongeschadicht; ongeschadet;---/

ONGESCHANT Zie:
- ongeschent; ongeschonde; ongeschendet;----; ongeschint/

ONGESCHEIDEN IN EENEN BRODE = niet gescheiden van tafel.
- non separatus coenis;
- indivis au même pain;
- nicht getrennt vom Tisch;
- not separated from board;
- donde no había separación de bienes;

vpl.: Ca2/12.

ONGESCHENDET Zie:
- ongeschent; ongeschonde;----; ongeschant; ongeschint/

ONGESCHENT; ONGESCHONDE; ONGESCHENDET; ONGESCHANT; ONGESCHINT = adv.adi. ongeschonden; onbewerkt.
- intactus; integer; inviolatus; salvus;
- intact; entier;
- unversehrt; unbeschädigt;
- unhurt; inviolate; undamaged; intact;
- incólume; intacto; entero;

vpl.: PvB1/131; MGG 96; ACart 10.

ONGESCHINT Zie:
- ongeschent; ongeschonde; ongeschendet; ongeschant;----/

ONGESCHONDE Zie:
- ongeschent;----; ongeschendet; ongeschant; ongeschint/

ONGESCHUT; ONGEPRAEMT ENDE ONBECALANGIEERT = niet schutbaar, noch gedwongen en noch beboetbaar.
- inviolabilis nec coactus nec multá multandus;
- non saisi ni forcé et ni mis à l'amende;
- nicht einsperrbar noch gezwungen und noch bestrafbar;
- not fenceable, nor forced and not fineable;
- no detenible ni forzado ni multable;

vpl.: MGG 14,199.

ONGESEIJCHDE MAETE OFT GHEWICHTE = ongeijkte maat of gewicht.
- mensura aut pondus non publice probatum;

ONG

- mesure ou poids non poinçonnés;
- ungeeichter Masz oder Gewicht;
- ungauged measure or weight;
- medida o pesa no marcadas;

vpl.: C1/324.

ONGESEIJDEN Zie:
- met ---- gewichten/

ONGESINDT; ONGESINNET; ONGESINT = adi. onzinnig.
- amens; ineptus; insanus;
- absurd; insensé;
- sinnlos; unsinnig;
- senseless;
- absurdo; disparado; extravagante; insensato;

vpl.: T2/199.

ONGESINNET Zie:
- ongesindt;----; ongesint/

ONGESINT Zie:
- ongesindt; ongesinnet;----/

ONGESONDERT Zie:
- ongesundert;----/

ONGESTADE Zie:
- ongestadich ; ongestedich;----/

ONGESTADICHEIT Zie:
- ongestanticheyt;----/

ONGESTADIGH; ONGESTEDICH; ONGESTADE = adv. onrustig.
- anxius;
- inquiet;
- unruhig;
- restless;
- inquietamente;

vpl.: Cr2/1006.

ONGESTANDICH Zie:
- ongestandichgen; ongestantich;----/

ONGESTAN DICHGEN; ONGESTANTICH; ONGESTANDICH = adv. onbetrouwbaar.
- incertus; infidus; dubius; levis; infirmus;
- infidèle; peu sûr;
- unzuverlässig;
- unreliable; untrustworthy;
- de poco fiar; no muij de fiar; no fidedigno; sospechoso;

vpl.: T2/114.

ONGESTANTICH Zie:
- ongestandichgen;----; ongestandich/

ONGESTANTICHEYT; ONGESTADICHEIT = sub. lichtzinnigheid; onbestendigheid.
- perfidia;
- inconstance; instabilité; légèreté;
- Doppelherzigkeit; Unzuverlässigkeit;

ONG

- duplicity; unreliableness;
- frivolidad; inconstancia; liviandad;

vpl.: T2/42.

ONGESTEDICH Zie:

- ongestadich;----; ongestade/

ONGESTELDE KINDEREN = niet uitgehuwelijkte kinderen.

- infantes non nupti; liberi in matrimonium non collocati;
- enfants non établis;
- nicht verheiratete Kinder;
- non married off children;
- hijos niños no casados;

vpl.: Lo1/308.

ONGESTICHTICH = hom.adv.1.veranderlijk 2. aanstoot gevend; schaamteloos.

- 1.mutabiliter; turpiter 2. offense; impudenter;
- 1.changeant; variable 2. effrontément; impudemment;
- 1.veränderlich; unstet 2.schamlos;
- 1.changeable; variable 2.barefaced; impudent; shameless;
- 1.cambiable; inconstante; mudable; variable 2.desvergonzadamente; impertinentemente;

vpl.: T2/114.

ONGESTICHTIGH GEKLAP = overmatig geklets.

- loquacitas immoderata;
- babil immoderée;
- unerbauliches Geschwätz;
- excessive twaddle;
- parloteo sin fin;

vpl.: C1/312.

ONGESTOERT; ONGESTOORT = adv. ongestoord.

- expedite; solute;
- sans être troublé; tranquillement;
- unbehindert;
- unimpededly;
- imperturbadamente; tranquilamente;

vpl.: T2/91.

ONGESTOORT Zie:

- ongestoert;----/

ONGESTOORT, RUSTELIJCK ENDE VREDELIJCK ENDE TE GOEDER TROUW EN BESITTEN = taut. durend ongestoord bezitten.

- diu inconcussus possidere;
- posséder pacifiquement; sans trouble et de bonne foi;
- dauernd ungestört besitzen;
- possess lastingly and undisturbedly;

ONG

- poseer continuamente e imperturbadamente;

vpl.: C1/175.

ONGESTOPTE HEIJMELIJCKHEIJD = onafgedekte plee.

- stercorem locus intectus ad deponendum;
- latrine ouverte;
- nicht abgedeckter Abort;
- uncovered lavatory;
- retrete descubierto;

vpl.: C1/192.

ONGESTOPTE PUTTE = onafgedekte put.

- puteus intectus;
- puit ouvert;
- nicht abgedeckte Grube;
- uncovered pit;
- pozo descubierto;

vpl.: C1/192.

ONGESTRAFTHEIJT Zie:

- acte van ----/

ONGESUNDERT; ONGESONDERT= adv. eendrachtig; eensgezind; zonder uitzondering.

- concorditer; unanimus;
- sans exception;
- ohne Ausnahme;
- without exception;
- sin excepción;

vpl.: T1/554.

ONGETEKENT Zie:

- ongetijckent;----/

ONGETELDEN Zie:

- excepcie van ---- gelde/

ONGETEUT = adi. zonder tuit.

- sine naso;
- sans goulot;
- ohne Schnauze;
- without spout;
- sin pico;

vpl.: Lo3/182.

ONGETHOENDE FAYTEN = onbewezen feiten.

- facta non probata;
- faits non prouvés;
- unbewiesene Tatsachen;
- unproofed facts;
- hechos sin probar;

vpl.: T1/340.

ONGETIJCKENT; ONGETEKENT = adi. ongetekend.

- non subscriptus; sine subscriptione;
- non signé;
- nicht gezeichnet;
- unsigned;
- sin firmar;

vpl.: ADR 17.

ONGETROUDE EN BASTAERTKINDEREN = ongetrouwde en onwettige kinderen.
- filii non nupti atque filii illegitimi;
- enfants illégitimes;
- ungesetzliche Kinder;
- unmarried and illegitimate children;
- hijos ilegítimos;

vpl.: B2/24.

ONGETURBEERT = adv. ongestoord.
- quiete; placide; tranqille;
- tranquillement; sans être troublé;
- ungestört;
- undisturbedly;
- imperturbadamente; tranquilamente;

vpl.: BVB 118.

ONGEVAL Zie:
- onversinnelijck;----/

ONGEVALLE Zie:
- kennelijcke ----/

ONGEVARENTHEIJT = sub. onbedrevenheid.
- inexperientia;
- inexpérience;
- Unerfahrenheit;
- inexperience;
- inexperiencia; impericia;

vpl.: Lo4/92.

ONGEVEERLIKE Zie:
- ongeverlijck;----/

ONGEVEN VESSCHE = onverse vis.
- piscis non nuper captus;
- poisson pas frais;
- nicht frischer Fisch;
- rotten fish;
- pescado no fresco;

vpl.: Ca2/13.

ONGEVERLIJCK; ONGEVEERLIKE= adv. ongeveer.
- fere; prope; circiter;
- environ; à peu près;
- ungefähr;
- about;
- alrededor; proco más o menos;

vpl.: BVB 31.

ONGEVOECHLIJC Zie:
- onghevoeghelijcke;----; ongevoegelijc; ongevouchlic/

ONGEVOEGE Zie:
- onghevoeghe;----; ongevuege/

ONGEVOEGELIJC Zie:
- onghevoeghelijcke; ongevoechlijc; ----; ongevouchlic/

ONGEVOIJERT = adv. ongevoerd.
- non duplicatus;

- non doublé;
- ungefuttert;
- unlined; without lining;
- sin forro;

vpl.: Lo3/186.

ONGEVORMT Zie:
- contracten ----/

ONGEVOUCHLIC Zie:
- onghevoeghelijcke; ongevoechlijc; ongevoegelijc;----/

ONGEVRIJDE WARANDE = onafgesloten jachtterrein.
- regio venationis aperta;
- terrain de chasse ouvert;
- nicht abgeschlossenes Jagdrevier;
- open huntingfield;
- terreno de caza no cerrado;

vpl.: PvB1/169.

ONGEVRIJDT Zie:
- onghepoortert ende ----/

ONGEVROCHT Zie:
- gevrocht oft ----/

ONGEVUEGE Zie:
- onghevoeghe; ongevoege;----/

ONGEWONNEN = adi. onbebouwd.
- incultus; vastus;
- inculte; non cultivé;
- unbebaut;
- uncultivated;
- sin labrar; yermo;

vpl.: T2/80.

ONGEWONNEN ENDE ONTVRUCHTBARIGE LEDIGE LANDE = woeste gronden.
- ager incultus;
- champs sauvage;
- Oedländer;
- waste land;
- tierra yerma; tierra salvaje;

vpl.: T1/422.

ONGEWOONELIJK Zie:
- ongewoenlijc; ongewoonlijc;----/

ONGEWOONELIJKE USANTIE =niet alledaags gebruik.
- consuetudo non ordinaria;
- usage inaccoutumé;
- kein Alltagsbrauch;
- no common use;
- usanza insólita;

vpl.: DKB 33.

ONGEWOONLIJC Zie:
- ongewoenlijc;----; ongewoonelijk/

ONGHEBONDEN ENDE BUIJTEN ALLE BANDEN VAN IJSERE = taut. geheel ongeboeid.
- unice solutus;

- non lié et hors de tous liens de fer;
- ganz ungefesselt;
- completely unfetered;
- sin cadenas; sin esposar;

vpl.: Lo5/154.

ONGHEBONDEN OFT INJURIEUSE WOORDEN = taut. beledigende woorden.
- verba insultantia;
- choses insolentes ou injurieuses;
- schamlose und beleidigende Worte;
- insuiting words;
- palabras desvergonzadas e insultantes;

vpl.: Lo5/292.

ONGHEBONDEN WOORDEN = onheuse woorden.
- verba inhumana;
- mots désobligeants;
- unartige Wörter;
- unkind words;
- palabras desatentas, groseras;

vpl.: C2/869.

ONGHEBRUYCKBAER = adv. onbruikbaar.
- inutilis; inutile reddo;
- inutilisable;
- unbrauchbar;
- useless;
- inserviblemente; inutilmente;

vpl.: C1/191.

ONGHEFONDEERT = ppf. niet onderzocht.
- non conditus; non inquisitus;
- non examiné;
- nicht geprüft;
- not examined;
- no examinado;

vpl.: C1/252.

ONGHEGOEIJT BLIJVEN = zonder goederen blijven.
- sinebonis manere;
- sans être adhérités;
- ohne Güter bleiben;
- remain without goods;
- seguir, quedar siendo; sin bienes

vpl.: C1/315.

ONGHEHACHT ENDE ONGHEHOUDEN = buiten de gevangenis en zonder ketenen, boeien.
- extra carcer et sine catenae;
- hors de prison et sans liens;
- frei und ungefesselt;
- outside prison and without irons;
- fuera de la cárcel y sin esposar;

vpl.: Lo7/108.

ONGHEHEIJLICHT Zie:
- ongehijlicht; ongehilict; ongehouwelijckt; ongheheijlicht;----; ongehuwet/

ongehouwelijckt;----; onghehylickt; ongehuwet/

ONGHEHOORDE REKENINGHE = onafgehoorde rekening.
- nota inaudita;
- les comptes dont l'audition n'est pas faite;
- nicht geprüfte Rechnung;
- unaudited account;
- cuenta inaudita; cuenta que no se ha oído;

vpl.: C1/557.

ONGHEHOORSAEMHEYT Zie:
- poene van ----/

ONGHEHOUDEN Zie:
- onghehacht ende ----/

ONGHEHOUDT Zie:
- beesten ---- laten gaen/

ONGHEHUDE BEESTEN = beesten zonder herder.
- bestiae sine pastore;
- bestiaux, sans être nongardés;
- Tiere ohne Hirt;
- animals without shepherd or herdsman;
- bestias sin pastor;

vpl.: C1/348.

ONGHEHYLICKT Zie:
- ongehijlicht; ongehilict; ongehouwelijckt; ongheheijlicht;----; ongehuwet/

ONGHEIAERDE KINDEREN = onmondige kinderen.
- filii minores natu;
- enfants mineurs;
- minderjährige Kinder;
- minors;
- menores de edad;

vpl.: Ca2/328.

ONGHEICTE Zie:
- ongeykt; ingeïket; ongeijct;----/

ONGHEKENNEFT= adi. ongehalsterd
- capistro indutus;
- non pourvu d'un tribart;
- ungehalfert;
- unhaltered;
- sin cabestro;

vpl.: Lo5/296.

ONGHEKENNEFT OFT ONGERINCKT = taut. geen pin door de neus hebbende.
- non habens paxillum in nare;
- ne pas ayant une cheville par le nez;
- keinen Pinne durch die Nase habende;
- not having a pin through the nose;
- no teniente tornillo a través de naziz; vpl.:Cr2/1070.

ONGHELAPT = adi. intact.
- non coagmentatus;
- intact, sans être endommadé; sans être rápiécé;
- intakt;
- intact;
- intacto; sin estar remendado;

vpl.: C1/29.

ONGHELAST ENDE VRIJ = taut. zonder schuld.
- sine culpa;
- quitte et absous;
- ohne Schuld;
- without guilt;
- sin culpa;

vpl.: C1/390.

ONGHELDE = onkosten; verbruiksbelasting.
- impensae; expensae; tributum de consumptione;
- dépenses; frais; impôt sur la consommation;
- Unkos ten; Verbrauchssteuer;
- expenses; cost; consumption tax;
- gastos; costas; expensas; impuestos de consumo; derechos de consumo;

vpl.: C1/535; PB/II/29; PB/III/329.

ONGHELDE OFT LASTEN = taut. onkosten.
- impensae;
- frais;
- Unkosten;
- cost;
- gastos; costas; expensas;

vpl.: PB/III/392.

ONGHELDEN OFT HERKENTENISSEN = taut. onkosten.
- impensae;
- frais;
- Unkosten;
- cost;
- gastos; expensas;

vpl.: PB/III/427,462.

ONGHELEGHENTHEDEN ENDE INCONVENIENTEN = taut. ongemakken.
- incommoda;
- incommodité;
- Ungemache;
- inconveniences;
- incomodidades;

vpl.: B2/197.

ONGHELT Zie:
- onraat; onraet; onraetgelden; onraedt; ongeld;----; ongelde; ongeldt;/
- vrij van ----/

ONGHELYCK ENDE INJURIE = taut. onrecht.
- iniuria;
- injustice;
- Unrecht;
- injustice;
- injuria; injusticia; sinrazón; agravio; tuerto;

vpl.: PB/III/284.

ONGHELYCKHEDE OFT INEQUALITEYT = taut. ongelijkheid.
- inaequalitas;
- inégalité;
- Ungleichheit;
- inequality;
- desigualdad; dasnivel; diferencia

vpl.: PB/III/339.

ONGHEMACK; ONGEMAC = euvel; kwaal; ongemak; ziekte. sub.
- morbus;
- maladie; incommodité;
- Beschwerde;
- illness;
- mal; dolencia; incomodidad;

vpl.: B2/123; C2/1029.

ONGHEMAECK LYDEN ENDE SCHADE = taut. schade lijden.
- damnum adfici;
- subir des dommages;
- Schaden leiden;
- suffer damnage;
- sufrir daño;

vpl.: PB/III/594.

ONGHENOECHTE Zie:
- ongenuechte; ongenuchte;----/

ONGHEREGHELTHEDE Zie:
- inconveniente ende ----/

ONGHERECHELTHEDEN ENDE EXCESSEN = uitspattingen; ongeregeldheden.
- excessus;
- excès;
- Exzesze;
- excesses;
- excesos; desenfrenos; desórdenes;

vpl.: PB/II/447.

ONGHERECHT; ONGERECHT; ONGERICHTICH = adi. ongerechtigd; onrechtmatig.
- iniustus; iniquus; non iistus;non legitimus;
- injuste; injustifié; illégal;
- ungerechtigt; unberechtigt;
- unwarranted; not entitled to; unqualified;
- no autorizado; no teniente el derecho a; contrariò a derecho; ilegitĭmo;

vpl.: C1/281; T2/225.

ONGHERECHTIGHE WEGHEN = onbehoorlijke wegen.
- viae indignae;

- des chemins indus;
- verbotene, heimliche Wege;
- prohibited, clandestine roads;
- caminos malos;

vpl.: Lo5/294.

ONGHEREGELTHEDEN ENDE FOUTEN = taut. overtredingen.
- violationes;
- transgressions; irrégularités;
- Uebertretungen;
- ingringements;
- contravenciones; transgresiones;

vpl.: C1/571.

ONGHERIEF OFT HINDER; ONGHERIEF OFT INCONVENIENT = taut. hinder; ongerief.
- onus;
- incommodité;
- Belästigung;
- hindrance;
- estorbo; incomodidad;

vpl.: C1/192,477.

ONGHERIEFF, LAST OFT VERDRIET = ongerief overlast of verdriet.
- molestia;
- incommodité; embarras importùnité; surcharge ou chagrin;
- Unbequemlichkeit; Belästigung oder Kummer;
- inconvenience; surcharge or sorrow;
- incomodidad; molestia o disgusto

vpl.: PB/II/6.

ONGHERI NGHT; ONGERINGELT; ONGERINGET; ONGEPINNET;ONGEPINT; ONGEPENT = adi. niet ge(neus)ringd.
- non annulatus;
- non annelé;
- nicht geringt; ungeringt;
- not ringed; unringed;
- sin anillar;

vpl.: Lo5/296.

ONGH ERUSTHEYDT ENDE INQUIETATIE = taut. ongerustheid.
- inquietudo;
- inquiétude;
- Unruhe;
- uneasiness;
- inquietud; intranquilidad; absiedad;

vpl.: PB/II/44.

ONGH ESTOOR DE Zie:
- contunuele ---- possessie/

ONGHESTOORT Zie:
- volkomelijk ---- ter goeder trouwe besitten/

ONGHETOOT Zie:
- ghetoot oft ----/

ONGHETWYFFELDE PREVARICATIE = ontwijfelbare plichtschending.
- praevarcatio sine ulla dubitatione;
- prévarication indubitable, certaine;
- zweifellose Pflichtverletzung;
- undoubted neglect of duty;
- indudable incumplimiento del deber;

vpl.: PB/III/492.

ONGHEVE = adi. ziek makend; ongezond; bedorven.
- morbidus; corruptus;
- morbide; corrompu malsain;
- verdorben;
- contaminated;
- insalubre; nocivo; corrompido;

vpl.: C1/323.

ONGHEVERLIJCK; ONGEVEERLIKE = adv. ongeveer.
- circiter; fere; prope;
- environ;
- etwa; ungefähr;
- approximately;
- próximamente; poco más o menos

vpl.: C1/198.

ONGHEVOEGHE; ONGEVOEGE;ONGEVUEGE = sub. schandelijke handelwijze.
- mores infamae;
- manière d'agir honteusement;
- schändliche Handlungsweise;
- shameful way of acting;
- un proceder bochornoso;

vpl.: Cr2/1013/8.

ONGHEVOEGHELIJCKE; ONGEVOECHLIJC; ONGEVOEGELIJC;ONGEVOUCHLIC = adi. ongunstige.
- iniquus;
- défavorable;
- ungünstige;
- unfavourable;
- desfavorable;

vpl.: Cr2/991.

ONGHEVREESDEN ENDE QUAETWILLIGHEN = taut.pl. kwaadwilligen.
- malevolus;
- malveillants;
- Böswilligen;
- malevolents;
- gente mailitencionada; gente maliciosa;

vpl.: PB/III/195.

ONGHEWARICHEYT Zie:
- ongewaricheit; ongewaricheyd; ----/

ONGHEWILLIGHE = sub. onwillige.
- invitus; haud volens; difficilis;
- celui qui ne veut pas;

ONH

- Unwilliger;
- unwilling person;
- indócil; rebelde; refractario;

vpl.: C1/200.

ONGOEDE Zie:
- 't ---- maken/

ONGONST ENDE ONDANCK = taut. ondankbaarheid.
- ingrati animi vitium;
- ingratitude;
- Undankbarkeit;
- ingratitude;
- ingratitud; desapradecimiento; desconocimiento;

vpl.: PB/III/165.

ONQUITBAAR Zie:
- erfpachter ----/

ONQUITBAER = adv. onaflosbaar.
- insolubilis;
- non-amortissable;
- unablöslich;
- irredeemable;
- irredimible; -mente;

vpl.: C1/459.

ONHEIJLE; ONHEIL = sub. onheil.
- malum;calamitas; incommodum;
- catastrophe; désastre; sinistre;
- Unglück; Unheil;
- disaster; calamity;
- desastre; catástrofe; calamidad; siniestro;

vpl.: ACart 51; DVB 16; ASO 6.

ONHEIL Zie:
- onheijle;----/

ONHEUSSELICKE KIVEN = grof schelden.
- crasse increpare;
- quereller grossierement;
- grob schimpfen;
- abuse coarsely;
- injuriar groseramente;

vpl.: Lo1/140.

ONHEUSSELIJCK = adv. onjuist.
- erratus;
- d'une façon désobligeante;
- unrichtig;
- incorrectly;
- incorrectamente; erróneamente;

vpl.: C1/475.

ONHOFSCHELIKE; ONHOVESCHELIKE SCELDEN = grof schelden.
- injurare crasse;
- injurier grossierement;
- grob schimpfen;
- abuse roughly;
- invectivar groseramente;

vpl.: Lo1/6.

ONHOUBAER BOOMEN = niet rooibare bomen.

ONL

- arbores quae non demetiri possunt;
- arbres ne pouvant être déracinées
- nicht ausrodbare Bäume;
- not pulling up trees;
- árboles que no se pueden desarraigar;

vpl.: B2/118.

ONHOVESCHELIKE Zie:
- onhofschelike;----; scelden/

ONHUEN Zie:
- 't ---- van heuren huyse/

ONKERSTELIJCKEN; ONKERSTIJNLIJC; ONKERSTIJNLIKE = adi. onchristelijk.
- inhumanus a proposito legis christiani abhorrens;
- indigne d'un chrétien; peu chrétien;
- unchristlich;
- unchristian;
- anticristiano;

vpl.: T1/129.

ONKERSTIJNLIJC Zie:
- onkerstelijcken;----; onkerstijnlike/

ONKERSTIJNLIKE Zie:
- onkerstelijcken; onkerstijnlijc; ----/

ONKOSTEN VAN VERSTEECKSELEN = onkosten van achterhouding.
- impensa usurarum;
- frais d'arrérages;
- Unkosten von Zurückhaltung;
- expenses of keeping back;
- gastos de encubrimiento;

vpl.: PB/IV/299.

ONLANCX; ONLANGES; ONLANGS ONLANX; ONLANGE = adv. onlangs.
- brevi; propediem; nuper; modo;
- récemment; dernièrement;
- neulich; vor Kurzem;
- recently;
- recientemente; últimamente;

vpl.: MGG 60.

ONLANGE Zie:
- onlancx; onlanges; onlangs; onlanx;----/

ONLANGES Zie:
- onlancx;----; onlangs; onlanx; onlange/

ONLANGS Zie:
- onlancx; onlanges;----; onlanx; onlange/

ONLANX Zie:
- onlancx; onlanges; onlangs;---- onlange/

ONL

ONLEDE SUECKEN = vb.onrust zoeken.
- quaero III angorem;
- chercher des désordres;
- Unruhe suchen;
- seek unrest;
- buscar agitación;

vpl.: T1/323.

ONLEDICH ZIJN = adi. zich bezig houden met.
- negotiosus; operosus; occupatus;
- fort occupé;
- beschäftigt; tätig;
- active; busy;
- dedicarse a; ocuparse en;

vpl.: T2/204.

ONLEGHBAERE = adi. onweerlegbaar.
- irrefutabilis;
- irréfutable;
- unwiderleglich;
- irrefutable;
- irrefutable; -mente;

vpl.: Cr2/983.

ONLEIJDELIJCK; ONLIDELIJC = adj. onduldbaar; onuitstaanbaar.
- intolerabilis; intolerandus; non ferendus;
- intolérable; insupportable;
- unerträglich; unduldbar;
- intolerable;
- intolerable; insorportable; inaguantable;

vpl.: BVB 106.

ONLEIJDELIJCK NAEDEEL = onduldbaar nadeel.
- detrimentum intolerandum;
- dommage insupportable;
- unerträglicher Nachteil;
- intolerable disadvantage;
- perjuicio insoportable;

vpl.: BVB 106.

ONLEYDEN Zie:
- ontschaecken oft ----/

ONLICHAMELIJC OFT INCORPOREEL = taut. onlichamelijk.
- incorporeus;
- immatériel;
- unkörperlich;
- immaterial;
- inmaterial; incorporal;

vpl.: T1/81,405,501.

ONLIDELIJC Zie:
- onleijdelijck;----/

ONLOSBAERHEYDT; ONLOSBAERHEYT = sub. onaflosbaarheid.
- insolubilitas;
- insolvabilité;
- Nichtablöslichkeit;
- non redemptability;

ONM

- irredimibilidad;

vpl.: C1/17.

ONLOSBAERHEYT Zie:
- onlosbaerheydt;----/

ONLOSBARICH Zie:
- onlosselijk;----/

ONLOSSELIJK; ONLOSBARICH = adi.niet meer inlosbaar; niet aflosbaar.
- non redimendus; sine possibilitate redemptionis;
- non amortissable; perpétuel pas rachetable;
- nicht mehr ablöslich;
- not redeemable;
- inamortizable; irredimible; perpetuo;

vpl.: DVB 38.

ONMACHTICH ENDE IMPOTENDT = taut. sexueel onvermogend of machteloos.
- impotens;
- impuisant; impotent;
- impotent;
- impotent;
- impotente;

vpl.: T1/530.

ONMACHTICH ENDE INSOLVENT = taut. niet in staat te betalen.
- insolvens, is qui non habet unde solvat;
- insolvable;
- zahlungsunfähig; insolvent;
- insolvent;
- insolvente;

vpl.: Lo3/570; Lo4/340.

ONMACHTIGHE Zie:
- onnoosele oft ---- heurer sinnen oft sotte kinderen/

ONMANIERLIJCHEIT Zie:
- onmanierlijcheydt;----/

ONMANIERLIJCHEYDT; ONMANIERLIJCHEIT = sub. plichtsverzuim.
- immodestia;
- forfaiture;
- Pflichtverletzung;
- neglect of duty;
- prevaricación; prevaricato;

vpl.: C1/1.

ONMEIJNEEDICH Zie:
- eedt voor goet, rechtveerdich ende ---- houden/

ONMINNE Zie:
- twist ende ----/

ONMOEGELIJC; ONMOGELIJC; ONMOGENLIJC; ONMUGELIJC; ONMOGELIKE; ONMUEGELIKE = adi. onmogelijk.

- impossibilis;
- impossible;
- unmöglich;
- impossible;
- imposible;

vpl.: T2/123.

ONMOGELIJC Zie:
- onmoegelijc;----; onmogenlijc; onmugelijc; onmogelike; onmuegelike/

ONMOGENLIJC Zie:
- onmoegelijc; onmogelijc;----; onmugelijc; onmogenlike; onmuegelike/

ONMOGENLIKE Zie:
- onmoegelijc; onmogelijc; onmogenlijc; onmugelijc;----; onmuegelike/

ONMONDIGE OFT ONVERJAIRDE OF ONMONDIGE OFT ONBEJAIRDE = taut. minderjarige.
- minor natu;
- mineur;
- Minderjähriger;
- minor;
- menor de edad;

vpl.: T1/16.

ONMUEGELIKE Zie:
- onmoegelijc; onmogelijc; onmogenlijc; onmugelijc; onmogenlike; ----/

ONMUGELIJC Zie:
- onmoegelijc; onmogelijc; onmogenlijc;----; onmogenlike; onmuegelike/

ONNATUERLIJCKER Zie:
- verdoemder; gedampneerder ende ---- gebuerte/

ONNATURELIJCKE MISDADE = misdaad tegen de natuur.
- crimen contra naturam;
- méfait contre nature;
- Verbrechen gegen die Natur;
- crime against nature;
- crimen contra la naturaleza;

vpl.: Lo4/802.

ONNAXAEMHEYT Zie:
- onachtsaemheyt; onachtsamheit; ----/

ONNAXAEMHEYT OFT OOGLUYC KINGHE = taut. toelating; laksheid.
- admissio;
- connivence; indifférence; négligence; admission;
- Zulassung;
- admission;
- permisión; laxitud; morosidad;

vpl.: PB/II/271.

ONNOESELE; ONNOSEL = adi. onschuldig.
- innocens;
- innocent;
- einfältig; unschuldig;
- harmless; innocent; simple;
- inocente;

vpl.: T2/280.

ONNOOSELE OFT ONMACHTIGHE HEURER SINNEN OFT SOTTE KINDEREN = taut. geesteszieke of geestesarme kinderen.
- liberi animi aegroti aut pauperi animi;
- enfants fous; simples ou n'ayant pas l'usage de leurs sens;
- geisteskranke oder geistesarme Kinder;
- mentally sick or mentally poor children;
- hijos mentalmente enfermos o pobres;

vpl.: C1/625.

ONNOOSELHEDEN Zie:
- dootslaeghen geschiet in ----/

ONNOOSELHEYT; ONNOSELHEYDE ENDE INNOCENTIE = taut. onschuld.
- innocentia;
- innocence;
- Unschuld;
- innocence;
- inocencia;

vpl.: PB/II/309; T1/49.

ONNOOTDORFTELIJC Zie:
- onnootlycke;----; onnootdorftelike; onnootdorftich; onnoots/

ONNOOTDORFTELIKE Zie:
- onnootlycke; onnootdorftelijc; ----; onnootdorftich; onnoots/

ONNOOTDORFTICH Zie:
- onnootlycke; onnootdorftelijc; onnootdorftelike;----; onnoots/

ONNOOTLYCKE; ONNOOTDORFTELIJC; ONNOOTDORFTELIKE; ONNOOTDORFTICH; ONNOOTS = adi. niet noodzakelijk; onnodig.
- non necessarius;
- pas nécessaire;
- nicht notwendige;
- not necessary;
- innecesario; superfluo;

vpl.: PB/II/325.

ONNOOTS Zie:
- onnootlycke; onnootdorftelijc; onnootdorftelike; onnootdorftich ----/

ONNOSEL Zie:
- onnoesele;----/

ONN

ONNOSELHEYDE Zie:
- innocentie ende onnooselheyt; ----; onschult/

ONNUT ENDE ONBEQUAEM = taut. waardeloos; nutteloos.
- inutilis et imperitus;
- incapable; inhabile; inutile; sans valeur;
- unfähig; nutzlos; unnütz;
- incapable; unable; needless; useless;
- incapaz; inhábil; inútil;

vpl.: T1/206; T2/264.

ONNUT ENDE YDEL = taut. nutteloos; waardeloos.
- vacuus et inutilis;
- de nulle valeur; sans valeur;
- wertlos;
- worthless;
- nulo; sin valor;

vpl.: T1/54.

ONNUT OFT INSUFFICIENT = taut. ontoereikend.
- non sufficiens;
- insuffisant;
- unzureichend;
- inadequate;
- insuficiente;

vpl.: PB/II/300.

ONNUT VERDOENDER = verkwister.
- dissipator;
- dissapteur; prodigue;
- Verschwender;
- prodigal;
- malgastador; disipador; despilfarrador;

vpl.: Lo3/292.

ONNUTELIJC AENTASTEN = schandelijk; oneerbaar bevoelen.
- manu contingo III inhoneste;
- toucher d'une manière indécente;
- schändlich betasten;
- feel shamefully;
- tocar de una manera indecente;

vpl.: T1/437.

ONNUTTE LIEDEN = waardeloze mensen.
- homines inutiles;
- gens inutiles;
- nul und nichtige Leute;
- worthless people;
- gente inútil;

vpl.: Ca2/342.

ONNUTTE LUYDEN ENDE VUYLE LEECHGANGHERS = taut. smerige leeglopers.
- hamines desides sordidi;
- sales fainéants et des gens inutiles;
- schmutzige Müsziggänger;
- dirty idlers;

ONP

- holgazanes puercos;

vpl.: PB/II/109.

ONNUTTE WOORDEN = overbodige woorden.
- verba inutilia;
- paroles inutiles;
- überflüssige Worte;
- superfluous words;
- palabras inútiles, super-fluas;

vpl.: C1/644.

ONNUTTELIJCK Zie:
- goeden qualijck ende ---- verdoen/

ONNUTTELIJCK DOORBRENGHEN= vb. verkwisten.
- dissipio I;
- dissiper;
- verschwenden;
- squander;
- disipar; despilfarrar; derrochar; desperdiciar; malgastar;

vpl.: Lo7/268.

ONNUZEL Zie:
- simpel ende ----/

ONPARTIJDIGHE Zie:
- eendrachtighe ---- getuijgen oft waerheijden/

ONPASSABEL = onbegaanbaar; waarover geen verkeer kan plaats vinden.
- invius; inipervius;
- impraticable; route impraticable
- ungangbar; worüber keiner Verkehr stattfinden kann;
- impassable; over which no traffic can take place;
- intransitable; áspero; por donde no se puede pasar tráfico;

vpl.: PB/III/590; PB/II/127.

ONPAYS Zie:
- onpeyse;----; ompays; onpeis/

ONPEIS Zie:
- onpeyse; onpays; ompays;----/

ONPEKELD Zie:
- ongepeegeld; ongepegeld;----; onpekelde/

ONPEKELDE Zie:
- ongepeegeld; ongepegeld; onpekeld;----/

ONPEYSE; ONPAYS; OMPAYS; ONPEIS = sub. onvrede.
- discordia;
- discorde;
- Unfrieden;
- discord; dissension;
- disención; discordia;

vpl.: PvB1/443.

ONQ

ONPROFFIJT; ONPROFIJT = sub. nadeel.
- detrimentum; incommodum; noxa;
- désavantage; détriment; préjudice;
- Nachteil;
- disadvantage;
- daño; desventaja; perjuicio;

vpl.: T2/32.

ONPROFFIJT EN STAEN TE VERWACHTEN = verwachtende schade te zullen lijden.
- exspectans damnum facturus esse
- attendre du préjudice;
- erwartend Schaden zu erleiden;
- expecting to suffer damage;
- aguardando de sufrir daño;

vpl.: C1/636.

ONPROFIJT Zie:
- onproffijt;----/

ONQUIJTBAAR; ONQUITBAAR;ONQUYTBAAR; ONQUYTBAER = hom. adi.1. onafkoopbaar; onaflosbaar van renten 2.adv. onverbrekelijk;onlosmakelijk.
- 1.insolvabilis quid non redimi potest, fenus usurae; insolubilis 2. stabilis; perpetuus; constans;
- 1.irrachetable; non-amortisable 2.irréfragablement;
- 1.unablöslich 2. unlöslich;
- 1.irredeemable 2.indissonuble;
- 1.irredimible; inamortizable; perpetuo 2. inquebrantablemente infrangiblemente;

vpl.: B1/55; C2/892; DVB 38; C1/138, 739, 787.

ONQUIJTBARE; ONQUYTBARE RENTE = niet aflosbare rente.
- usura; quae non potest persolvi; rentagium insolubile; usura irrevocabile;
- intérêt non-amortissable; rente irrédimible; rentas inamortizables;

vpl.: C1/200,572; Ca2/312; PvB8/14.

ONQUIJTELIJK Zie:
- eeuwiglijk ende ----/

ONQUITBAER Zie:
- erfpachten ----/
- onquijtbaar; onquitbaar; onquytbaar;----/

ONQUYTBAER Zie:
- onquijtbaar; onquytbaar; onquitbaar;----/

ONQUYTBAERHEYT = sub. onvereffenbaarheid; onaflosbaarheid.
- insolubilitas;
- insolvabilité;

ONR

- Nichtausgleichbarkeit;
- irredemptability;
- irredimibilidad;

vpl.: C1/17.

ONQUYTBARE = adi. onlosbare.
- insolubilis;
- irrédimible; irrachetable;
- unlösbar; unlöslich;
- irredeemable;
- inamortizable; irredimible;

vpl.: C1/138.

ONQUYTBARE RENTE = onaflosbare rente.
- usura insolvibilis;
- rente irrédimible;
- unablösliche Rente;
- irredeemable rent;
- interés, o renta irredimible;

vpl.: PvB8/14.

ONRAAT; ONRAET; ONRAETGELDEN; ONRAEDT; ONGELD; ONGHELT; ONGELDE; ONGELDT = sub. onkosten; laten; belastingen.
- impensa; tributa; stipendia; impendia; sumptus;
- frais; dépenses; charges; impôts; tribut;
- Unkosten; Spesen; Steuer;Ausgaben;
- expenses; expenditure; costs;
- gastos; carga; tributo; imposición; impuestos;

vpl.: MGG 9; LPS 101; B1/31; C2/887; Cr2/1029/5,3; B2/103, 115; C1/58; PvB1/164.

ONRAEDT Zie:
- onraat; onraet; onraetgelden; ----; ongeld; onghelt; ongelde; ongeldt/

ONRAET Zie:
- onraat;----; onraetgelden; onraedt; ongeld; onghelt; ongelde; ongeldt/

ONRAET OCHT COST = taut. onkosten.
- impensae;
- frais;
- Unkosten;
- charges; expenses;
- gastos; expensas;

vpl.: MGG 9,52.

ONRAETGELDEN Zie:
- onraat; onraet; ----; onraedt; ongeld; onghelt; ongelde; ongeldt/

ONRECHT Zie:
- t'---- ende qualijck/

ONRECHT GEWICHT = ondeugdelijk gewicht.
- pondus vitiosus;

- poids illégal;
- untaugliches Gewicht;
- defective weight;
- peso inservible;

vpl.: C1/597.

ONRECHT KIJNT = ondergeschoven kind.
- infans suppositus;
- enfant supposé;
- unterschiebenes Kind;
- substituted child;
- niño sustituido;

vpl.: T1/329.

ONRECHT OF GHEWANT = taut. onrecht of geweld.
- vis;
- injustice ou violence;
- Unrecht oder Gewalt;
- injustice or force;
- injusticia o violencia;

vpl.: Pr.Tr/2; C2/931.

ONRECHTE Zie:
- actie tegen den richter die iemende met ---- ende qualijc gequelt ende gecondempneert heeft bij faute/
- actie van injurie ende ----/
- actie tegen dengeenen die met ---- gelt, goet oft gifte neempt om iemende voir recht te betrecken ende te quellen/
- van lijve oft ledet t'---- beticht/
- qualijck ende t'----/

ONRECHTE CLAEGHE = wreekmatige klacht.
- querela ulciscendi cupida;
- plainte vengeresse;
- rächende Klage;
- vengeful complaint;
- queja que desea vengarse;

vpl.: PB/III/497.

ONRECHTE WAGE = ondeugdelijke weegschaal.
- libera vitiosa;
- balance illégale;
- untaugliche Waage;
- defective balance;
- balanza defectuosa;

vpl.: C1/597.

ONRECHTELIJC Zie:
- onrechtige;----; onrechtelike/

ONRECHTELIJCKE WOERDEN = onwelvoeglijke woorden.
- verba inconvenientia;
- paroles inconvenantes;
- unschickliche Worte;
- indecent words;
- palabras inconvenientes; palabras indecorosas;

vpl.: Lo6/552.

ONRECHTELIKE Zie:
- onrechtige; onrechtelijc;----; onreden/

ONRECHTICH Zie:
- onrechtverdelijc;----; onrechtverdich/

ONRECHTIGE; ONRECHTELIJC; ONRECHTELIKE; ONREDEN = adi. onredelijk; onrechtvaardig; onrechtmatig.
- iniquus; iniustus;
- déraisonnable; injuste; irraisonnable;
- ungerecht;
- irrational; unreasonable; unjust
- indecente; injusto; insensato; irrazonable;

vpl.: T1/97,348,594; T3/196.

ONRECHTMAETICH ENDE VREMPT HERT = onrechtmatig, vreemd en hard.
- iniustum insulutum et durum;
- injuste, strange et dur;
- widerrechtlich,fremd und hart;
- unlawful strange and hard;
- injusto extraño e rigoroso;

vpl.: MGG 114.

ONRECHTVEERDELIJC Zie:
- actie tegen dengeenen die met onrechte gelt, doet of gifte neempt om iemende ---- voir recht te betrecken ende te quellen/
- onrechtverdelijc; onrechtich; onrechtverdich;----/

ONRECHTVEERDICH GHEWIN ENDE WOUCKER = woeker.
- feneratio; fenus iniquum;
- usure;
- Wucher;
- usury;
- usura; logro;

vpl.: Bl.Pla.Ph/3.

ONRECHTVERDELIJC; ONRECHTICH; ONRECHTVERDICH; ONRECHTVEERDELIJC = adv. onrechtvaardig.
- iniurius; iuiustus;
- injuste;
- ungerecht;
- unjustly;
- injustamente; inicuamente;

vpl.: T2/225.

ONRECHTVERDICH Zie:
- onrechtverdelijc; onrechtich; ----/

ONREDEN Zie:
- onrechtige; onrechtelijc; onrechtelike;----/

ONREENLIJCHEIT Zie:
- onreynigeydt; onreinicheit; onreinlijcheit;----; onrenlijcheit; onrellijcheit/

ONREINICHEIT Zie:
- onreynigeydt;----; onreinlijcheit; onreenlijcheit; onrenlijcheit; onrellijcheit/

ONREINLIJCHEIT Zie:
- onreynigeydt; onreinicheit;----; onreenlijcheit; onrenlijcheit; onrellijcheit/

ONRELLIJCHEIT Zie:
- onreynigeydt; onreinicheit; onreinlijcheit; onreenlijcheit; onrenlijcheit;----/

ONRENLIJCHEIT Zie:
- onreynigeydt; onreinicheit; onreinlijcheit; onreenlijcheit;----; onrellijcheit/

ONREYNDER BOELEN ENDE DEERNEN = taut. onkuise vrouwen.
- meretrix;
- putain;
- Hure;
- whore;
- puta;

vpl.: T1/504.

ONREYNDER ENDE LELIJCKER = taut. smerig.
- immundus;
- crasseux; laid; sale; sordide; vilain;
- schmierig; schmutzig;
- dirty; greasy;
- feo; mugriento; sórdido; sucio;

vpl.: T1/54.

ONREYNIGEYDT; ONREINICHEIT; ONREINLIJCHEIT; ONREENLIJCHEIT; ONRENLIJCHEIT; ONRELLIJCHEIT = sub. onkuisheid; vuiligheid.
- impudicitia;
- impudicité; saleté; impureté;
- Unkeuschheit;
- unchastity;
- impureza; porqueria;

vpl.: PvB1/51.

ONROERBAER Zie:
- onroerlijck;----; onroerende; onroerlijc; onroerich; onruerlijc onrurend; onruerlijck; unruerelijck/

ONROERENDE Zie:
- onroerlijck; onroerbaer;----; onroerlijc; onroerich; onruerlijc onrurend; onruerlijck; unruerelijck/

ONROERICH Zie:
- onroerlijck; onroerbaer; onroerende; onroerlijc;----; onruerlijc; onrurend; onruerlijck; unruerelijck/

ONROERLIJC Zie:
- onroerlijck; onroerbaer; onroerende;----; onroerich; onruerlijc; onrurend; onruerlijck; unruerelijck/

ONROERLIJCK; ONROERBAER; ONROERENDE; ONROERLIJC; ONROERICH; ONRUERLIJC; ONRUREND; ONRUERLIJCK; UNRUERELIJCK = onroerend.
- immobilis;
- immeuble;
- unbeweglich; immobil;
- immovable;
- inmueble;

vpl.: C1/26; Lo4/596.

ONRUERENDE Zie:
- leeninge van ---- dinge/

ONRUERENDE HAVE = huizen; erven; bossen; landerijen.
- bona immobilia;
- biens immeubles;
- unbewegliche Güter;
- immovables;
- bienes inmuebles; bienes raíces; bienes sitos; fincas;

vpl.: T1/501.

ONRUERLIJC Zie:
- onroerlijck; onroerbaer; onroerende; onroerlijc; onroerich; ----; onrurend; onruerlijck; unruerelijck/

ONRUERLIJC OFT RUERLIJC = onroerend of roerend.
- res immovens aut res movens;
- immeuble ou meuble;
- unbeweglich oder beweglich;
- immovable or movable;
- immueble o mueble;

vpl.: T1/79.

ONRUERLIJCK Zie:
- onroerlijck; onroerbaer; onroerende; onroerlijc; onroerich; onruerlijc; onrurend; ----; unruerelijck/

ONRUERLIJCKEN GOEDEN = onroerende goederen.
- res immobilis;
- biens immeubles;
- unbewegliche Güter;
- immovable;
- bienes inmuebles;

vpl.: T1/223.

ONRUREND Zie:
- onroerlijck; onroerbaer; onroerende; onroerlijc; onroerich;

onruerlijc;----; onruerlijck; unruerelijck/

ONRURENDE HAEFFDEIJLIGE GOEDEN = onroerende deelbare goederen
- bona immobilia divisibilia;
- des biens immobiliers partageables;
- unbewegliche Güter, die zu verteilen sind;
- immovable divisible goods;
- bienes inmuebles; bienes partibles;

vpl.: Lo3/298.

ONRUSTE Zie:
- armoede; miserie; allendicheyt beruerte ende ----/

ONRUSTE, VREESE ENDE ANXCT = angst; onrust; vrees.
- anxietas;
- angoisse; anxiété; inquiétude;
- Angst; Unruhe;
- anxiety; disquiet; fear;
- ansia; angustia; inquietud; temor;

vpl.: PB/II/344; T1/407.

ONSCAECKEN Zie:
- jonfrouwe ----/

ONSCAMELHEYD; ONSCHAMELHEIT = sub. schaamteloosheid.
- impudentia;
- impudeur;
- Schamlosigkeit;
- shamelessness;
- descaro; desvergüenza; impudencia;

vpl.: T2/97.

ONSCHONDT DOEN = zich verontschuldigen.
- disculpare;
- se disculper;
- sich entschuldigen;
- apologize;
- disculparse;

vpl.: Lo7/8.

ONSCHOUDT; ONSCHOUT; ONSCOUT; ONSCHOLT; ONSCHULT; ONSCHOUDE = sub. onschuld.
- innocentia;
- innocence;
- Unschuld;
- innocence;
- inocencia; inculpabilidad;

vpl.: C1/720; Cr2/973; Bl.Pr. Tr.15.

ONSCHOUT Zie:
- onschoudt;----; onscout; onscholt; onschult; onschoude/

ONSCHOUWELIJCKEN Zie:
- decxle van ---- noot/

ONSCHOUWELYCKEN NOODT = hoogste nood.
- necessitas; maxima;
- nécessité suprême;
- höchste Not;
- darkest hour;
- máxima necesidad;

vpl.: PB/III/156.

ONSCHOUWT GEVEN = vb. vrijspreken.
- absolvere;
- absoudre;
- freisprechen;
- acquit; exonerate;
- absolver;

vpl.: Lo7/14.

ONSCOUT Zie:
- onschoudt; onschout;----; onscholt; onschult; onschoude/

ONSCHULDICH ENDE INNOCENT = taut. onschuldig.
- innocens;
- innocent;
- unschuldig;
- innocent;
- inocente; inculpable;

vpl.: T1/326,393.

ONSCHULT Zie:
- innocente ende onnooselheyt; onnoselheyde;----/
- onschoudt; onschout; onscout; onscholt;----; onschoude/
- ontfangen worden totten purgiën ende ----/

ONSCHULT ENDE INNOCENTIE = taut. onschuld.
- innocentia;
- innocence;
- Unschuld;
- innocence;
- inocencia;

vpl.: PB/II/328.

ONSCOUT BIEDEN MIT HULPEN = met getuigen zijn onschuld bewijzen.
- cum testibus innocentiam suam probare;
- prouver la non-culpabilité avec témoins;
- mit Zeugen seine Unschuld beweisen;
- give evidence of innocence with the aid of witnesses;
- probar su inocencia con testigos

vpl.: Ca2/4.

ONSE LIEVE VROUWEN TOREN Zie:
- gagie ----/

ONSE VOIRDEREN = onze voorvaderen.
- proavi postri;

- nos pré-dé-cesseurs;
- unsre Ahnen;
- our ancestors;
- muestros antepasados;

vpl.: C1/176.

ONSEDICHT; ONSEDELIJC = adi. onbetamelijk.
- indecorus; indecens; inhonestus;
- indécent; inhonnête;
- ungebührlich;
- indecent; unbecoming;
- inmodesto; indecente; impropio;

vpl.: T2/199.

ONSEKER ZIJN OFT FAILLIEREN = taut. onvoldoende zijn; te kort schieten.
- deficio III;
- manquer; être insuffisant;
- zu kurz schieszen; ungenügend sein;
- be lacking in; be insufficient;
- faltar; no bastar; ser insuficiente;

vpl.: T1/504.

ONSEKERHEYDT Zie:
- confusie ende ----/

ONSEN Zie:
- chijnsgoet ---- heeren/
- met ---- sonderlinge oirloff ende consente/
- tot ---- branden brengen/
- van ---- ouderwegen/

ONSEN PROPRE ERVE = ons eigen erf.
- nostra ipsorum area;
- nos propres terres;
- unsrer eigener Hof;
- our own premises;
- nuestro propio solar;

vpl.: BVB 184.

ONSER Zie:
- in ---- moghentheyt;/
- kerckmeesters van ---- liever Vrouwen/
- nae ---- gelieften/
- pelgrimagien t'---- lieve vrouwen te Melaenen/
- stadsommeganghe van Sinxen ende van ---- liever vrouwe/

ONSER MUNTEN VAN VLAENDEREN = onze geldswaarden van Vlaanderen.
- pretia nostra in Flandria;
- nos pièces de monnaie en Flandre
- unsre Münzen aus Flandern;
- our coins from Flanders;
- nuestros valores monetarios de Flandes;

vpl.: BVB 190.

ONSER VROUWENDACH ASSUMPTIO = feestdag van O.L.Vrouwe Hemelvaart 15 augustus.
- sollemnia ascensionis beatae Mariae Virginis;
- Maria Assumption; jour de l'Ascension;
- das Fest Mariä Himmelfahrt;
- feast of Our Lady Assumption;
- María Asunción;

vpl.: MGG 25.

ONSER VROUWENDACH NATIVITAS = geboortedag der Moedermaagd, 8 september.
- dies natalis Mariae;
- nativitéde la mère de Dieu;
- Geburtstag der Jungfrau Maria;
- nativity of Mary, 8 september;
- dia de la natividad de la Virgen Maria;

vpl.: Ra.1440/8; B1.

ONSIGTBAAR; ONSIENLIJC; ONSIENLIKE = adi. onzichtbaar.
- invisibilis;
- invisible;
- unsichtbar;
- invisible;
- invisible;

vpl.: ACart 5.

ONSPRECKELYCKE BESWAERENISSE = onbeschrijflijke last.
- onus incredibilis;
- fardeau indescriptible;
- unbeschreibliche Bürde;
- indescribable burden, charge;
- carga inefable;

vpl.: PB/II/50.

ONSPREKELIJK; ONSPREKELIJC = onbeschrijflijk; onuitsprekelijk.
- ineffabilis; inenarrabilis;
- ineffable;
- unaussprechlich;
- unspeakable; ineffable;
- indescriptible; inefable;

vpl.: C1/280.

ONSTADE Zie:
- te stade oft ter ----/

ONSTADE DOEN = schade toebrengen.
- nocere;
- préjudier;
- Schaden zufügen;
- damage; injure;
- perjudicar; danar; causar dano;

vpl.: C3/48.

ONSTANTICH; ONSTANTACHTICH = adi. onbestendig.
- inconstans; mutabilis;
- changeant; inconstant; variable;
- unbeständig; veränderlich;
- inconstant; unstable; variable;

ONS

- inconstante; inestable; mudable; variable;

vpl.: T1/214.

ONSTELIJCK; ONSTELIJC; ONSTELIKE = adv. gunstig gezind; genegen.

- benevole;
- favorablement;
- zugetan;
- kindly disposed;
- bien dispuesto;

vpl.: PvB1/106.

ONSTEN Zie:

- mit ----/

ONSTEN = sub.pl. gunsten.

- favores;
- faveurs;
- Gunsten;
- favours;
- favores;

vpl.: PvB1/106.

ONSTER Zie:

- uijssel; huyssel; unster; unsel; enster; ensser; huysele;----/

ONSTERFFELIJCK ENDE EEUWIGH = taut. onsterfelijk.

- aeternus et immortalis;
- perpétuel et impérissable;
- unsterblich;
- immortal;
- inmortal;

vpl.: C1/175.

ONSTICHTINGE; ONSTICHTICHEIT = sub. ontstichting.

- pravum exemplum;
- scandale;
- Aerger;
- scandal;
- escándalo;

vpl.: PvB1/384.

ONSTRAFFINGE OFT OOGHLUYCKINGE = taut. oogluiking.

- conniventia;
- connivence;
- Dulden;
- connivance;
- tolerancia;

vpl.: PvB1/423.

ONSUERE Zie:

- het habyt ende t'---- van clerck/

ONSUVER; ONSUYVER = adi. bezoedeld; onzuiver.

- immundus; non purus; sordidus;
- impur; souillé;
- unrein;
- impure;
- impuro; manchado; sucio;

vpl.: T2/198.

ONSUVERHEIJT HANTEREN = ontucht plegen; onkuisheid plegen .

- facio III impudicitiam;

ONT

- forniquer;
- Unzucht treiben; Unkeuschheit treiben;
- commit lewdness;
- fornicar; nacer maldad de su cuerpo;

vpl.: T1/139.

ONSUVERHEYD Zie:

- oncuyscheyd ende ----/

ONSUVERHEYT; TEGEN NATUERE = sub. homosexualiteit; tegennatuurlijke ontucht; sodomie.

- pravitas contra naturam; sodomia;
- perversion contraire à la nature; homosexualité; sodomie;
- naturwidrige Unzucht; widernatürliche Sexualität;
- unnatural prostitution; lewdness; homosexuality;
- pecado contra la naturaleza;perversión sexual; homosexualidad; sodomía;

vpl.: T1/219.

ONSUYVER Zie:

- onsuver;----/

ONTALLICHEYT Zie:

- menichte ende ----/

ONTALLIJCKEN Zie:

- groote veeden, viantscappen, oirlogen ende ---- sunden/

ONTALLIJCKEN; ONTALLIJC; ONTALLIKE = adv. meermalen.

- saepius;
- fréquemment; plusieurs fois;
- mehrmals;öfters;
- frequently;
- inmensamente;

vpl.: T1/465.

ONTALLIKE Zie:

- ontallijcken; ontallijc;----/

ONTAMELIJC; ONTAMELIJCK; ONTEMELIJC = 1.adi.+ adv.2. onbetamelijk; onwelvoegelijk.

- 1.indecorus; indecens; indignus; inhonestus; sordidus; turpis; 2. immodeste; indecore; turpiter;
- 1.choquant; inconvenant; indécent; malhonnête; malséant;messéant 2. inconvenablement; irrespectueusement; irrévérencieusement;
- 1.+2. ungebührlich; ungeziemend;
- 1.indecent; improper; shocking; unbecoming; unfitting 2. indecently;
- 1.improper; impropio; indecente; indecoroso; shocking 2. indecentemente; impropiamente; irrespetuosamente; irreverentemente;

vpl.: T1/129,197; T2/189.

ONTAMELIJCK Zie:
- ontamelijc; ----; ontemelijc/

ONTAMELIJCKE WOERDEN = onwelvoeglijke woorden.
- verba inconvenientia;
- paroles inconvenantes;
- unschickliche Worte;
- indecent words;
- palabras inconvenientes; palabras indecorosas;

vpl.: Lo6/552.

ONTBIEDEN Zie:
- bevelen ende ----/
- ter ----/

ONTBIJNDEN; ONTBINDEN; ONTBENDEN = vb. ontbinden; ontheffen ontlasten.
- dirimo III; solvo III;
- décharger; libérer;
- auflösen; entheben;
- dissolve; unburden;
- absolver; libertar;

vpl.: T2/45.

ONTBIJT Zie:
- ombijt;----/

ONTBLOOTEN VAN; ONTBLOTEN = vb. beroven van; ontbloten.
- spolio 1; nudo 1; denudo 1;
- dépouiller; démunir; dénuder; dégarnir; découvrir;
- berauben von; entnehmen; entblöszen;
- rob; deprive; denude;
- privar de; quitar de; decubrir; despojar;

vpl.: Bl:Pl.Pr/44.

ONTBLOOTER; ONTBLOTER = sub. landgebruiker; ondernemer.
- redemptor; administrador;
- exploitant;
- Verwalter; Gebraucher;
- disposer; administrator; manager;
- explotador; benificiario;

vpl.: C1/661; Lo6/20.

ONTBONDENHEID Zie:
- debauche oft ----/

ONTBORST Zie:
- verleght ofte ----/

ONTBORSTEN = vb. betalen.
- numero 1; curo 1;
- payer; débourser;
- zahlen;
- pay;
- pagar;

vpl.: C1/9; Cas.1/36.

ONTBRAECKT ZIJN = uitgebroken zijn.
- excessus esse;

- être échappé;
- ausgebrochen sein;
- being broken out;
- se ha escapado;

vpl.: C1/597.

ONTBROKEN = ppf. ontvlucht; uitgebroken.
- defugio III; effringo III; effugio III; erumpo III; evado III; profugio III;
- forcer sa prison; s'échapper;
- ausbrechen; entfliehen;
- to break out; to escape; to fly;
- esoaparse de la cárcel; evadirse; fugarse; romper la prisión;

vpl.: T1/277.

ONTBUYDELEN = vb. uit de beurs doen.
- e zona trahere;
- prendre de la bourse;
- aus dem Beutel tun;
- to take out of one's purse;
- quitar, fuera de bolsa;

vpl.: Cr2/1067.

ONTCLEEDINGE ENDE OPDRACHT = taut. overdracht.
- translatio;
- cession; transfert; transmission;
- Abtretung; Uebertragung;
- transfer;
- cesión; traspaso; transferencia;

vpl.: T1/607.

ONTCOMEN Zie:
- wechgelopen ende ----/

ONTCOMEN OFT VLIEDEN = taut. ontvluchten.
- effugio III;
- s'enfuir; s'échapper; s'évader; se sauver;
- fliehen;
- escape; fly;
- escaparse; fugarse; huirse; volver las espaldas;

vpl.: T1/366.

ONTCOMMEREN; ONTKOMMEREN; ONTCOMBEREN; ONTCOMBREN; ONTCUMMEREN = vb. het beslag op een zaak opheffen; een goed van schuld ontlasten; partijen bedienen; een zaak afdoen in rechte; gereed maken; in orde brengen; beeindigen; afmaken.
- expedio IV detentionem;
- lever un arrêt; décharger d'une dette; expédier une cause; terminer;
- einen Beschlag aufheben; ein Gut von Schulden entlasten; fertig machen;
- raise an embargo; umburden a property from confiscation;

finish; bring to conclusion; expedite;
- alzar un embargo; desembargar; acabar; rematar; disponer; poner en regla;

vpl.: C1/74,255,507; T1/33.

ONTCOMMERINGE; ONTKOMMERINGHE = sub. bevrijding; ontslag; verlossing; afdoening.
- liberatio; missio; expeditio;
- délivrance; élargissement; libération; expédition;
- Befreiung; Entlassung; Erlösung Abtragung;
- deliverance; discharge; liberation; disposal;
- descargo; liberacion; libertad; libramiento; despacho;

vpl.: T2/202; Lo4/492; C1/277.

ONTCOMMERINGHE Zie:
- expeditien oft ---- van recht/

ONTCOPPELEN = vb. losmaken.
- abiungo I; copulam adimo III;
- détacher; dételer;
- losmachen; lösen;
- loosen; untie; disjoin;
- deshacer; desatar;

vpl.: C1/119.

ONTDAEN Zie:
- afgebroken ende ----/
- bleec ende ----/

ONTDECKEN Zie:
- preuven ende ----/
- uuytbrengen en ----/
- revileren ofte ----/

ONTDECKTEN Zie:
- me t ---- hoofde/

ONTDEIJLEN; ONTDELEN; ONTDEILEN = vb. ontzeggen; iemand zijn deel ontnemen.
- partem adimo III;
- refuser; denier priver quelqu'un de sa part;
- jemand seinen Teil abnehmen;
- take away one's part;
- quitar a uno su parte;

vpl.: C1/317.

ONTDRAGEN; ONTTRAGEN; ONTRAGEN; ONTDRAGHEN = hom.vb. 1.vrijspreken; vrijstellen 2. vervreemden; wegnemen; ontvreemden.
- 1.absolvo III; subtraho III 2. furtim asporto I; surripio III; removo III;
- 1.dispenser; exempter 2. dérober; enlever; prendre;
- 1.freistellen; gewähren 2. fortnehmen; veräussern; wegnehmen wegholen; entwenden;
- 1.grant exemption 2. alienate; estrange from; remove; steal;
- 1.exentar; eximir; dispensar; libertar; librar; relevar; 2. alienar; enajenar; hurtar; robar; sustraher; llevar; sacar; quitar;

vpl.: T1/66,246,306; PB/II/109; PvB1/201.

ONTDRAGEN OFT AFGENOMEN GOET = taut. onrechtmatig afgenomen goed.
- bonum sublatum illegitime;
- bien qui a été pris illégitimement bien volé;
- unrechtmäszig abgenommenes Gut;
- good illegally taken away;
- bien que ha sido tomado ilegitimamente bien robado;

vpl.: T1/302.

ONTDRAGHEN Zie:
- die waerheyt ----/

ONTDRAIGHEN OFT STELEN ENNICH HEILICH DINC OFT GESACREERT = taut. een gewijde zaak stelen.
- sacrilegium furor I;
- enlever un objet consacré; sacrilège;
- einen geweihten Gegenstand stehlen;
- steal a consacrated object;
- robar un objeto sagrado; sacrilegio;

vpl.: T1/181.

ONTDREVEN Zie:
- wechgeleyt ende ----/

ONTDRIJVEN Zie:
- misdaet van ----/

ONTDRIJVER ENDE KOEDIEF = taut. veedief.
- abactor pecoris;
- voleur de bétail;
- Viehdieb;
- cattle-thief;
- abigeo; hurtador de ganado;

vpl.: T1/216.

ONTDRINGEN Zie:
- ontweldighen oft ----/

ONTEDELEN = vb. adeldom ontnemen; doen vervallen van adeldom; van edelheid beroven.
- nobilitatem abrogo I; everto III aliquem nobilitate; nobilitate privo I;
- enlever la noblesse; priver la noblesse;
- den Adel abnehmen; vom Adel berauben;
- deprive of the nobility; spoil

a man of nobility;
- privar a uno el derecho de llevar título de nobleza; echar a uno de la casta nobiliaria; privar de la nobleza;

vpl.: T2/371; T1/362.

ONTEERT Zie:
- infamis ende ----; verschaemt/

ONTEERT = ppf. te schande gemaakt.
- aliquem confutare; aliquid obtenere III; irritum reddere III;
- faire honte à;
- entehren; zuschanden machen;
- disgrace; dishonour;
- deshonrar; desmentir; infamar;

vpl.: T2/97.

ONTEMELIJC Zie:
- ontamelijc; ontamelijck;----/

ONTEREST; INTEREST; INTERESTE = sub. 1.belang 2. schade.
- 1.causa; commodum; res; utilitas; 2.detrimentum; incommodum; noxa; damnum;
- 1.intérêt 2. desavantage; détriment; perte; préjudice; dommage;
- 1.Belang; Interesse 2. Schaden;
- 1.interest; 2. damage;
- 1.interés; 2.daño; desvantaja; pérdida; perjuicio;

vpl.: T1/99,404; DVB 22,67; BVB 139.

ONTERFFENISSE Zie:
- erffenisse ende ----/
- gedoeghenisse is ----/

ONTERFFENISSE; ONDERFFENISSE; ONTERFENISSE; ONTERVENISSE; ONTERFNISSE = sub. onterving.
- exheredatio; abdicatio;
- exhérédation; déshéritance;
- Enterbung;
- disinheritance;
- exheredación; deheredamiento;

vpl.: Bl:Ord.Ka/3; Lo6/54.

ONTERVEN Zie:
- erven ende ----/

ONTERVEN ENDE ONTGOEDEN = taut. onterven.
- exheredo l;
- déshériter; exhéréder;
- enterben;
- disinherit;
- desheredar; exheredar;

vpl.: T1/373.

ONTERVEN ENDE OVERSCRICKEN = taut. onterven.
- exheredo l;
- déshériter; exhéréder;

- enterben;
- disinherit;
- desheredar; exheredar;

vpl.: T1/506.

ONTERVING Zie:
- actie van ondeugdelijcke ---- van wittige kijnderen/

ONTFAEN Zie:
- mannisse ----/

ONTFAEN; ONTVAEN = vb. ontvangen.
- accipio III;
- recevoir;
- empfangen;
- receive;
- recibir;

vpl.: PvB1/201,105; B2/446; T1/449; T2/86.

ONTFAENE Zie:
- alle t'---- ende te vergiffene/

ONTFAEREN OFT ONTFUEREN = taut. benadelen.
- nocere;
- nuire à;
- schaden;
- to harm;
- dañar a; perjudicar a;

vpl.: Cr2/1013/8.

ONTFANC Zie:
- ontfenct; ontvang;----/

ONTFANCBAIR Zie:
- ontfanckbaer;----; ontfanghbair/

ONTFANCBAIRHEYT Zie:
- niet ----/

ONTFANCBARE EXCUSATIE = ontvankelijk verklaarde verontschuldiging.
- excusatio concessa;
- excuse recevable;
- zulässig erklärte Entschuldigung
- entitled excuse;
- excusa admisible;

vpl.: PB/II/306.

ONTFANCK Zie:
- opheve ende ----/

ONTFANCK ENDE HULDIGINGE = taut. ontvangst en huldiging.
- in societatum cooptatio;
- réception et hommage;
- Empfang und Huldigung;
- reception and homage, tribute;
- recepción y homenaje;

vpl.: PvB1/425.

ONTFANCKBAER; ONTFANGHBAIR; ONTVANCBAER = adj. ontvankelijk.
- capax; idoneus; patabilis; inclinatus; mobilis;

- admissible;
- zulässig;
- admissable; receptive;
- admisible;

vpl.: BVB 14; B2/101; C2/1029/2 T2/88.

ONTFANGBAAR Zie:
- niet ----/
- ontfanckbaer;----/

ONTFANGE; ONTVANGENISSE; ONTVANGINGE = sub. ontvangst.
- acceptum;
- recette;
- Einnahme;
- receipt;
- entradas; ingresos;

vpl.: T1/67.

ONTFANGEN Zie:
- herberghen ende ----/
- willichlijc ende liefflijc ----/

ONTFANGEN OFTE GEHAVEN = taut. ontvangen.
- acceptus;
- récoltés ou regus;
- empfangen; bekommen; erhalten;
- received;
- recibido;

vpl.: C1/26.

ONTFANGEN WORDDEN TOTTER PURGIEN ENDE ONTSCHULT = bij rechterlijke uitspraak iemands onschuld vaststellen.
- statuo innocentiam alicuius per sententiam;
- déterminer l'innocence de quelqu'un par sentence juridique;
- jemands Unschuld feststellen mittels gerichtliche Entscheidung;
- establish somebody's innocence by judgment;
- fijar le inocencia de uno por sentencia jurídica;

vpl.: T1/320.

ONTFANGENDE Zie:
- iement enich legaet ----/
- recepcien ende ---- van eenen misdadigen/

ONTFANGENSDAG Zie:
- Maria ----/

ONTFANGHBAIR Zie:
- ontfanckbaer;----; ontvancbaer/

ONTFANGHEN Zie:
- niet ---- worden/

ONTFANGHER Zie:
- innecomen ---- van de ghemeijne stadschijnsen/

ONTFENCKT = vb. ontvangt.
- accipere; accipit;

- recevoir;
- empfangen;
- receive; accept;
- recibir;

vpl.: BVB 174.

ONTFENCT; ONTVANC; ONTFANC = adi. besmet.
- contaminatus; infectus;
- infecter; se communiquer à;
- infiziert; beschmutzt;
- infected;
- contagiado; infectado;

vpl.: T2/371.

ONTFENCT OFT VERROT = taut. bedorven.
- corruptus;
- avarié;
- faul; verdorben;
- tainted;
- podrido;

vpl.: T1/616.

ONTFERMHERTICH; ONTFARMACHTICH = adi. barmhartig.
- misericors;
- charitable; miséricordieux;
- barmherzig;
- merciful;
- compasivo; misericordioso; piadoso;

vpl.: T2/198.

ONTFERMHERTICHEYD: ONTFARMACHTICHEIT = sub. ontferming.
- misericordia;
- compassion; miséricorde; pitié;
- Erbarmen;
- commiseration; pity;
- compasión; conmiseración; misericordia; piedad;

vpl.: T1/129,370.

ONTFESTEN Zie:
- ontvesden; ontvesten;----/

ONTFRIEN Zie:
- ontvrijden; ontvriën;----; ontvriden; ontvrijen/

ONTFUEREN Zie:
- ontfaeren oft ----/
- ontvueren; ontvoeren;----/

ONTGODEN Zie:
- ontgueden; ontgoeden;----/

ONTGOEDEN Zie:
- goeden ende te ----/
- laethof van goeden ende ----/
- ontgueden;----; ontgoden/
- onterven ende ----/

ONTGOEDEN MET RECHTE = wettig uit het bezit stoten; onteigenen.
- pello III legaliter aliquem possessione;
- expulser quelqu'un judiciairement d'un bien;

ONT

- gesetzlich aus dem Besitz stoszen;
- lawfully pushing out of the possession;
- expulsar a uno judicialmente de un bien;

vpl.: T1/411.

ONTGOEDINGE Zie:

- goedinge ende ----/

ONTGOEDINGE ENDE VERDERFFENISSEN = taut. nadeel; verarming.

- damnum; paupertas;
- perte; ruine;
- Verarmung;
- disadvantage; impoverishment;
- pérdid; ruina;

vpl.: T1/64.

ONTGUEDEN; ONTGOEDEN; ONTGODEN = vb. vervreemden.

- alienare;
- aliéner;
- veräussern;
- alienate;
- enajenar; alienar;

vpl.: Lo6/598.

ONTGUEDINGE; ONTGOEDENISSE; ONTGUEDENISSE = sub.1.roof 2. onterving.

- 1.raptus; rapina; 2. exheredatio;
- 1.rapine; pillage 2. dèshéritance;
- 1.Raub; Entwendung 2. Veräusserung;
- 1.robbery; plunder 2.disinheritance;
- 1.robo; pillaje; saqueo; depredación 2. desheredamiento; exheredación;

vpl.: Bl: Ord.Ka/2; Lo6/598.

ONTHALSEN = vb. onthoofden.

- alicui caput amputo l;
- décapiter; décoller;
- enthaupten; köpfen;
- behead; decapitate;
- decapitar; degollar; descabezar;

vpl.: T1/183.

ONTHAUDENISSE; ONTHOUDENISSE = sub. getuigenis.

- testimonium;
- déposition; témoignage;
- Zeugnis;
- witness;
- testimonio;

vpl.: C3/100.

ONTHAVEN = hom.vb.1. ontlasten 2. inzamelen 3. ontbeeren.

- 1.exonerare; onere levare 2. percipere III 3. indigeo II;
- 1.décharger 2.recueillir 3.être privé de; manquer de;

ONT

- 1.entlasten 2.einsammeln 3. entbehren;
- 1.unburden 2.gather 3. be in want of; lack;
- 1.descargar 2.coger; recoger; colectar 2.carecer de; perder; privarse de;

vpl.: T2/371; T1/239.

ONTHAVEN(EN) VRUCHTEN = sub. pl. ontbeerde vruchten; verloren opbrengst.

- fructus omissus; fructus perdidus;
- fruits manqués; rendement perdu;
- entbehrte Früchte; verlorener Ertrag;
- lacked fruit; lost yield;
- frutas perdidas; rendimiento perdido;

vpl.: T1/239,415.

ONTHEETE Zie:

- bij rade ende ----/

ONTHOIGEN; ONTHOGEN; ONTOGEN = vb. opbieden.

- liceri infra, deorsum;
- vendre à l'enchère; vendre à l'encan;
- einen höheren Preis bieten;
- to make a higher bid;
- ofrecer un precio más bajo;

vpl.: B1/59; C2/893.

ONTHOOGER; ONTHOGER = sub. opbieder.

- licitator; qui infra,deorsum, adiicit;
- celui qui enchérit sur qn.;
- der einen höheren Preis bietet;
- the bidder, who makes a higher bid;
- el que ofrece un precio más bajo

vpl.: B1/59; C2/893.

ONTHOUDEN Zie:

- actie tegen diegeene die der ouders kijnderen ---- ende wechleijden/
- t'----/

ONTHOUDERE Zie:

- detenteur ende ----/

ONTHOUDINGE Zie:

- detentacie ende ----/

ONTHOUDT Zie:

- actie ----/

ONTILBARE GOEDEREN = onroerende goederen.

- bona immobilia;
- biens immeubles;
- unbewegliche Güter;
- immovable goods;

- bienes inmoviliarios;
vpl.: B2/230.

ONTKENDERE = sub. ontkenner.
- qui aliquid negat;
- nieur;
- Berneiner;
- denier;
- negador;
vpl.: T2/178.

ONTKENNEN Zie:
- inficieren ende ----/

ONTKENNEN; ONTKINNEN = vb. tegenspreken; ontkennen.
- obloquor III;
- nier;
- widersprechen; verneinen;
- contradict; deny;
- negar; desmentir;
vpl.: T2/8.

ONTKENNING; ONTKENNISSE; ONTKENNINGE = sub. ontkenning; beaming; accoordbevinding.
- assensio;
- approbation;
- Verneinung; Richtigbefund;
- denial; approval;
- aprobación;
vpl.: T2/6.

ONTKENNINGE Zie:
- ontkenning; ontkennisse;----/

ONTKENNISSE Zie:
- ontkenning;----; ontkenninge/

ONTKINNEN Zie:
- ontkennen;----/

ONTKOMMEREN Zie:
-ontcommeren;----/

ONTKOMMERINGHE Zie:
- ontcommeringe;----/

ONTLADEN = vb. lossen.
- deonero I; exonero I; merces;
- débarquer; décharger;
- lösen;
- loosen; uncharge;
- alijar; descargar; desembarcar;
vpl.: T1/628.

ONTLADER = sub. losser.
- exonerator;
- déchargeur;
- Löscher;
- unloader;
- descargador;
vpl.: Lo4/212.

ONTLAEDINGHE Zie:
- ontlastinghe;----; lossinge/

ONTLAEDSTEDE; ONTLAETSTEDE ONTLASTEDE = sub. losplaats.
- locus ubi naves exonerantur;
- débarcadère; lieu de décharge-

ment;
- Ausladestelle;
- discharging-berth;
- descargadero; desembarcadero;
vpl.: PB/III/225.

ONTLAETSTEDE Zie:
- ontlaedstede;----; ontlastede/

ONTLANGEN = vb. ontgaan.
- fugeo III; vito I;
- éviter; échapper; esquiver;
- entgehen; entwischen;
- escape;
- eludir; evitar;
vpl.: T2/118.

ONTLAST Zie:
- ontslaghen ende ----/

ONTLASTEDE Zie:
- ontlaedstede; ontlaetstede;----/

ONTLASTEN ENDE INDEMPNEREN = verlichten en schadeloos stellen.
- levare aliquem aliquá re ac ei satisfacêre de aliquá re;
- décharger et indemniser;
- erleichtern und entschädigen;
- relieve and indemnify;
- descargar e indemnizar;
vpl.: DDR 7.

ONTLASTEN, REMITTEREN ENDE QUIJTSCELDEN = taut. kwijtschelden.
- remitto III;
- pardonner; remettre;
- erlassen; schenken;
- remit;
- eximir; exentar; exonerar;perdonar;
vpl.: T1/525.

ONTLASTINGHE Zie:
- liberatie ende ----/

ONTLASTINGE ENDE RELEVACIE = taut. ontheffing.
- relevatio;
- dispense; exemption;
- Enthebung; Erlassung;
- dispensation; exemption; exoneration;
- dispensación; exención; exoneración; relevación;
vpl.: T1/380.

ONTLASTINGHE Zie:
- defensie ende ----/

ONTLASTINGHE ENDE INNOCENTIE = ontlasting en onschuld.
- innocentia et levatio;
- décharge et innocence;
- Entlastung und Unschuld;
- discharge and innocence;
- descarga, desahogo, e inocencia;
vpl.: PB/II/327.

ONTLASTINGHE; ONTLAEDINGHE LOSSINGE = lossing; ontlading.
- exoneratio;
- déchargement;
- Löschung;
- unloading;
- descargo; desembarque;

vpl.: Lo4/94.

ONTLASTINGHE ENDE JUSTIFICATIE = taut. rechtvaardiging; ontlasting.
- justificatio;
- justification et décharge;
- Rechtfertigung;
- justification;
- justificación; descarga; desahogo;

vpl.: PB/II/323.

ONTLEENDERE = sub. degene die een lening ontvangt.
- qui accipit mutuum; qui mutuatur;
- emprunteur;
- derjenige der etwas leiht; Leiher;
- borrower;
- prestatario;

vpl.: T1/461.

ONTLEENDERE Zie:
- commodatarijs oft ----/

ONTLEENINGE; ONTLENING;ONTLENINGE = sub. lening van.
- mutuatio ab;
- emprunt;
- Anleihe; Darlehen;
- adoption; borrowing; loan;
- empréstitio;

vpl.: T1/52,627.

ONTLEIDEN Zie:
- mans huysvrouwe ----/
- ontleijden; ontleyden;----; ontscaecken; ontscaken; ontschaken/

ONTLEIDER Zie:
- ontleijder;----; ontleydere/

ONTLEIJDEN Zie:
- mans huysvrouwe ----/

ONTLEIJDEN; ONTLEYDEN; ONTLEIDEN; ONTSCAECKEN; ONTSCAKEN; ONTSCHAKEN = vb. schaken; ontvoeren.
- rapio III; adbuco III;
- enlever; ravir;
- entführen;
- abduct; elope with; run away with;
- raptar; hurtar; robar;

vpl.: Lo4/756; Cr2/1334; T1/219,372.

ONTLEIJDEN EENS ANDERS WIJF = andermans vrouw schaken.
- feminam alii depravare;
- enlever la femme d'autrui;
- das Weib eines anderen entführen
- abduct the wife of somebody else;
- raptar a la mujer de otro;

vpl.: Lo5/316.

ONTLEIJDEN OF VERVUEREN =taut. schaken; wegvoeren.
- rapio III;
- enlever;
- entführen;
- abduct;
- raptar;

vpl.: Lo4/768.

ONTLEIJDER; ONTLEIDER; ONTLEYDERE = sub. verleider; schaker ontvoerder.
- qui seducit; abducit; raptor;
- séducteur; ravisseur;
- Verführer; Entführer;
- seducer; abductor;
- seductor; raptor;

vpl.: C1/341; Cr2/1334; Lo4/758.

ONTLENEN = vb. lenen van.
- accipio III mutuum; mutuor I;
- emprunter;
- leihen von;
- borrow from;
- tomar prestado;

vpl.: T1/52,461,627.

ONTLENING Zie:
- ontleeninge;----; ontleninge/

ONTLENINGE Zie:
- ontleeninge; ontlening;----/

ONTLEYDEN Zie:
- ontleijden;----; ontleiden; ontscaecken; ontscaken; ontschaken/

ONTLEYDEN OFT ONTSCHAECKEN = tuat. schaken een vrouw.
- rapere uxorem;
- ravir; enlever de force une femme
- entführen eine Frau;
- abduct a woman;
- raptar; sacar a una mujer de casa de sus padres;

vpl.: PB/IV/408; PvB1/122.

ONTLEYDERE Zie:
- ontleijder; ontleider;----/

ONTLOOPEN OFT UYT EN BREKEN = taut. uitbreken; ontvluchten.
- evado III;
- s'évader ou s'enfuir;
- ausbrechen; entfliehen;
- break out; escape;
- evadirse; fugarse; rehuir;

vpl.: PB/II/320.

ONTLOSSEN = vb. afkopen; aflossen terugbetalen.
- redimere III; reddo III;
- racheter; rédimer; dégager; retirer;
- abkaufen; loskaufen; zurückbezahlen;
- to buy out off; to ransom; redeem repay;
- rescatar; redimir; amortizar; reembolzar;

vpl.: B1/58; C2/892,1031; B2/154

ONTLOSSEN, VERNAERDEREN ENDE ONDERSTAEN = aflossen, verwerven en toeëigenen.
- succedeo III;acquireo III et occupo
- racheter; acquérir; exproprier;
- tilgen, erwerben und zueignen;
- redeem, acquire and appropiate;
- amortizar, adquirir y apropiar;

vpl.: B2/116.

ONTMAECKEN; ONTMAKEN = vb. ontdoen; vrijstellen.
- deponeo III; eximeo III;
- défaire; débarrasser; exempter;
- befreien; entheben;
- strip; exempt;
- deshacer; despedir; despachar; eximir de; relevar de; libertar de;

vpl.: PB/III/534; PvB9/238.

ONTMAICKEN OFT BENEMEN = taut. onmogelijk maken.
- impossibilem facio III;
- rendre impossible;
- unmöglich machen;
- render impossible;
- imposibilitar;

vpl.: T1/616.

ONTMAICTEN GOEDEN = erfgoed dat onrechtmatig aan de rechthebber wordt onthouden.
- bonum hereditatis illegitime abstentum el, qui ius irritum facere bonorum;
- héritage que illégalement n'a pas été assigné au ayant;droit;
- Erbgut das unrechtmässig dem Berechtigten vorenthalten wird;
- heritance illegally withhold to the rightful claimant;
- herencia que ilegalmente no ha sido adjudicada al derecho habiente;

vpl.: T1/272.

ONTMAKEN Zie:
- ontmaecken;----/

ONTNADEREN Zie:
- ontnaederen; ontnaesten;----/

ONTNAEDEREN; ONTNAESTEN; ONTNADEREN; ONTNAERDEREN= vb. naasten.
- alicui non ius do retrahere emptionem iure proximitatis;
- arrière-retraire;
- konfiszieren; einziehen;
- confiscate; seize;
- expropiar; desposeer;

vpl.: C1/26.

ONTNAERDEREN Zie:
- ontnaederen; ontnaesten; ontnaderen;----/

ONTNAESTEN Zie:
- ontnaederen;----; ontnaderen; ontnaerderen/

ONTNOMEN Zie:
- het ----/

ONTPACKEN = vb. uitpakken.
- vacuum facio III;
- déballer;
- auspacken;
- unpack;
- desempaquetar; desembalar;

vpl.: PvB1/368.

ONTPLUICKEN Zie:
- ontpluyken; ontpluken;----; ontpluucken; ontpluycken/

ONTPLUKEN Zie:
- ontpluyken;----; ontpluicken; ontpluucken; ontpluycken/

ONTPLUUCKEN Zie:
- ontpluyken; ontpluken; ontpluicken;----; ontpluycken/

ONTPLUYCKEN Zie:
- ontpluyken; ontpluken; ontpluicken; ontpluucken;----/

ONTPLUYKEN; ONTPLUKEN;ONTPLUICKEN;ONTPLUUCKEN; ONTPLUYCKEN = vb. openen; ontsluiten verklaren; mededelen.
- aperio IV; expando III; explico I
- ouvrir; exposer; déclarer;
- öffnen; erklären; aussagen;
- open; unlock; explain; communicate;
- abrir; explicar; explanar; comunicar;

vpl.: T1/161.

ONTPOIRTEREN Zie:
- ontpoorteren; ontporteren;----/

ONTPOORTEREN; ONTPORTEREN; ONTPOIRTEREN = vb.1.het burgerschap verliezen 2. het burgerschap ontnemen 3. het burgerschap opzeggen 4. zich doen afschrijven als stadsburger.
- 1.ius civitatis pereo IV 2. ius civitatis eximo III 3. ius civitatis renuncio I 4. se excribeo III facere ut civem urbis;

- 1.perdre le droit de bourgeoisie 2.ôter le droit de bourgoisie 3. faire rayer de la bourgoisie 4. se faire rayer de la bourgoisie;
- 1.die Bürgerschaft verlieren 2. die Bûrgerschaft abnehmen 3. die Bürgerschaft aufkündigen 4. sich abschreiben laszen als Stadtbürger;
- 1.lose the citizenship 2.deprive the citizenship 3. terminate the citizenship 4. remove ones name as citizen;
- 1.perder la ciudedaniá 2. privar la ciudedanía 3. rescindir,terminar, la ciudedaniá 4. hacer, mandar, borrarse de la listad de ciudadanos;

vpl.: C1/409,419,497,557/2; Lo4/520.

ONTPORTEREN Zie:
- ontpoorteren;----; ontpoirteren/

ONTQUIJTBAER = adv. onaflosbaar.
- irredimibilis;
- irrédimible;
- untilgbar;
- not redeemable;
- irredimible; inamortizable; perpetuo;

vpl.: Lo3/312.

ONTQUIJTBAER RENTE = rente zonder mogelijke loskoping; onaflosbare rente.
- usura insolubilis;
- rente irrédimible;
- untilgbare Zinsen;
- irredeemable interest;
- renta irredimible;

vpl.: Lo7/38.

ONTRAGEN Zie:
- afghenomen; afgenemen oft ontdragen; onttragen;---- goet/

ONTRAGEREN = vb. beledigen.
- offendo III;
- offenser;
- beleidigen;
- to insult; to offend;
- ultrajar; ofender;

vpl.: PvB6/401.

ONTRECKEN OFT TE VOREN GAEN = taut. afhandig maken.
- eripere;
- dépossséder;
- wegnehmen;
- filch;
- arrancar; sustraer; escamotar;

vpl.: PB/II/40.

ONTREKKEN OFT PROTRAHEREN = taut. zich onttrekken aan.
- protrahere;
- se soustraire à;

- sich etwâs entziehen;
- withdraw from;
- sustraerse de; zafarse de; eximirse de;

vpl.: Pl.Bra/27; Bl.

ONTRENT; OMTRINT; ONTRINT; = adv. omtrent.
- circa; circiter; ad;
- environ;
- etwa; ungefähr;
- about;
- alrededor de; cerca de;

vpl.: BVB 20,22,25,29.

ONTRIEKEN = vb. schade toebrengen.
- tollo III;
- causer du mal;
- Ungelegenheit verursachen;
- cause dammage;
- causar daños;

vpl.: Lo3/344.

ONTRUSTEN Zie:
- inquieteren of ----/

ONTRUSTEN OF INQUITEREN = taut. verontrusten.
- inquieto 1;
- inquiéter;
- beunruhigen;
- disquiet; disturb;
- inquietar; alarmar;

vpl.: Pl.Rg/9; Bl.

ONTSACH; ONTSICH; ONTSICHT; ONTSAGH; ONTSIGH = sub. vrees; eerbied.
- reverentia; timor;
- crainte; peur;
- Furcht;
- fear; dread;
- temor; miedo;

vpl.: Lo4/658.

ONTSACH ENDE REVERENTIE = taut. eerbied.
- reverentia;
- respect;
- Ehrfurcht;
- respect;
- respeto; reverencia; deferencia;

vpl.: Lo4/658.

ONTSAGH Zie:
- ontsach; ontsich; ontsicht;----; ontsigh/

ONTSCAECKEN Zie:
- ontleijden ; ontleyden; ontleiden; ----; ontscaken;.ontschaken/

ONTSCAKEN Zie:
- een nonne ----/
- ontleijden; ontleyden; ontleiden; ontscaecken;----; ontschaken/
- ontscaecken;----/

ONTSCAKEN IJEMENS KINDEREN = schaken iemands kinderen.
- alicujus infantes rapere;
- enlèver les enfants d'autrui;
- jemands Kinder entführen;
- abduct somebody's children;
- sacar a los hijos de casa de sus padres;

vpl.: Lo1/8.

ONTSCHAECKEN Zie:
- ontleyden oft ----/

ONTSCHAECKER; ONTSCHAKER VAN VROUWEN = vrouwen schaker.
- raptor feminarum;
- ravisseur de femmes;
- Frauenentführer;
- abductor of women;
- raptor de mujeres;

vpl.: C1/388; Lo1/466; Lo5/160.

ONTSCHAEDINGE = sub. schadeloosstelling.
- indemnitas;
- dédommagement; indemnisation;
- Entschädigung;
- indemnification;
- indemnización; enmienda; desagravio;

vpl.: PvB5/223.

ONTSCHAKEN Zie:
- ontleijden; ontleyden; ontleiden; ontscaecken; ontscaken;----/

ONTSCHAKER Zie:
- ontschaecker;---- van vrouwen/

ONTSCHAKER ENDE RAPTOER VAN MAEGDEN = maagdenschenner; vrouwenrover; verkrachter.
- violator virginis; raptor feminae; et violator;
- celui qui ravit l'honneur d'une fille; ravisseur;
- Jungfernschänder; Frauenräuber und -schänder;
- violator of virgins; who steals the honour of a woman; abductor;
- forzador de doncellas; raptor;

vpl.: T1/129,133; Lo4/768.

ONTSCHOUT Zie:
- ontschult;----; ontscult/
- sonder redelic ----/
- wettighe ----/

ONTSCHULDIGEN Zie:
- aen den heijlighen niet ---- en durven/

ONTSCHULDIGEN BY IGNORANTIEN = verontschuldigen wegens onkunde.
- excusare propter ignorantiam;
- excuser à cause d'ignorance;
- entschuldigen wegen Unwissenheit;
- excuse someone because of ignorance;
- excusar por ignorancia;

vpl.: PvB1/3; Cr2/993,1013/15.

ONTSCHULT Zie:
- purgien ende ----/

ONTSCHULT; ONTSCHOUT; ONTSCULT = hom.sub. 1.onschuld 2. adv. ongegrond; onverschuldigd 3. verontschuldiging.
- 1.innocentia; integritas 2.indebitus 3. excusatio;
- 1.innocense; intégrité 2. sans raison 3. excuse;
- 1.Unschuld 2.grundlos; unbegründet 3.Entschuldigung;
- 1.innocense 2. ungrounded; without foundation 3.excuse;
- 1.inocencia; inculpabilidad 2. indebidamente 3.disculpa; excusa;

vpl.: PvB1/150; PvB5/119; B1/22,169; C1/108,214; C2/885; T1/301.

ONTSCULT Zie:
- ontschult; ontschout;----/

ONTSEG - OFT BRANTBRIEVE = taut. dreigbrief.
- litterae ad minandum;
- lettres incendiaires ou lettres de menaces;
- Drohbrief;
- threatening letter;
- carta conminatoria;

vpl.: C1/388.

ONTSEGELEN = vb. vervreemden, goederen.
- alieno;
- aliéner;
- veräussern;
- alienate;
- alienar; enajenar;

vpl.: Ca2/4.

ONTSEGGEN Zie:
- pact van ----/
- pact van niet ----/
- recuseren, weygeren oft ----/

ONTSEGGEN OFT RECUSEREN = taut. onbevoegd verklaren; verwerpen; weigeren; wraken.
- recuso I et interdico III;
- récuser;
- zurückweisen;
- dismiss; reject;
- recusar;

vpl.: T1/298.

ONTSEGGEN OFT WEDERROEPEN = taut. herroepen.
- revocare;
- rétracter; révoquer;

- widerrufen;
- revoke;
- retractar; revocar;

vpl.: T1/56.

ONTSEGGER Zie:
- ontseggere; ontseggher;----/

ONTSEGGERE; ONTSEGGHER;ONTSEGGER = sub. plunderaar; verwoester; uitdager; opruier; aanstoker; opzetter; vernieler.
- provocator; qui igne ferroque minatur;
- provocateur; destructeur;
- Herausforderer; Plündrer; Zerstörer;
- challenger; robber; marauder; agitator; destroyer;
- saqueador; pillador hurtador; ladrón provocador; destruir;

vpl.: Lo5/160; Lo4/768; C1/388.

ONTSEGGHER Zie:
- ontseggere;----; ontsegger/

ONTSEGHBRIEVE = sub. brief inhoudende een dreigement; dreigbrief.
- epistola minarum;
- lettre de menace;
- Brief mit einer Bedrohung; Drohbrief;
- letter with a menace; threatening letter;
- carta conminatoria; carta amenazadora;

vpl.: Lo4/768.

ONTSEIJT = vb. ontzegt; weigert.
- negare; negat;
- dénier; refuser; interdire;
- verweigern;
- deny; refuse;
- negar; denegar; rehusar; impugnar;

vpl.: DVB 67.

ONTSET DOEN = vb. vrijstellen.
- libero I;
- libérer;
- frei machen;
- exempt;
- libertar; eximir; exentar; dispensar;

vpl.: Lo7/330.

ONTSETSEL; ONTSETSELE = sub. beslagopheffing.
- levatio occupationis;
- levée de la saisie;
- Aufhebung der Beschlagnahme;
- lifting of seizure;
- levantamiento de ocupación;

vpl.: C1/743/5; Lo6/20,390,518.

ONTSETSELE Zie:
- ontsetsel;----/

ONTSETTEN Zie:
- beschudden ende ----/
- defloreren ende ----/
- een maight met crachte ---- ende stupreren/
- een maigt ---- van heuren maigdom buijten wittigen huwelijc/

ONTSETTEN = hom.vb.1.verkrachten; verleiden 2. ontruimen; beslag opheffen.
- 1.decipio III; violo I; stupro I virginem 2. removeo II; occupationem tolle II; confisco I;
- 1.séduire; violer; violenter;2. évacuer; dégager; confisquer;
- 1.mit Gewalt entehren; schänden verführen; versuchen 2.räumen; Beschlagnahme aufheben; beschlagnehmen;
- 1.seduce; tempt; to deflour; to violate; 2.evacuate; remove the seizure; seize; capture;
- 1.deshonrar; estuprar; forzar; seduzir; violar 2. evacuar; despejar; remover la occupación; embargar; confiscar;

vpl.: C2/810; T1/136,284; C1/312,630.

ONTSETTER = sub. beslagopheffer; beslaglegger.
- levator occupationis; confiscator;
- celui qui lève la saisie; saisissant;
- Aufheber des Arrestes; Beschlagleger;
- he who annuls a seizure; reliever; seizer; broker's man;
- el que levanta elembargo; confiscador; embargador;

vpl.: Lo6/394; C1/661; C2/811.

ONTSETTINGE Zie:
- ontsettinghe;----/

ONTSETTINGHE; ONTSETTINGE = sub. beslaglegging.
- confiscatio;
- saisie;
- Beschlagnehmung;
- seizure; capture;
- embargo; confiscación;

vpl.: C2/811.

ONTSICH Zie:
- bevinge ende ----/
- ontsach;----; ontsicht; ontsagh ontsigh/

ONTSICHT Zie:
- ontsach; ontsich;----; ontsagh; ontsigh/

ONTSIECT OFT ONGEBRUYCKELIJC = taut. onbruikbaar.
- inutilis;

- inutile; inutilisable;
- unbrauchbar; unverwendbar;
- inservible; inútil; inaprovechable;

vpl.: T1/616.

ONTSIGH Zie:
- ontsach; ontsich; ontsicht; ontsagh;----/

ONTSLAAN Zie:
- dispenseren en ----/

ONTSLAECKINGHE; ONTSLAEKINGE; ONTSLAKINGE = sub. het ontslaan van rechtsvervolging;invrijheidsstelling.
- absolutio; liberatio; emissio e carcere;
- relaxation; élargissement;
- Entlassung; Infreiheitsetzung;
- statement; discharge from prison;
- absolver a una persona; puesta en libertad; liberación;

vpl.: C1/149; PvB9/120.

ONTSLAEGEN; ONTSLAEN; ONTSLAGEN = vb. het vrije gebruik der gemeente toestaan. Zodra de Gemeijnte door de Peelmeesters of Regenten gewoonlijk in de kerk "ontslagen" was, dan mochten de ingezetenen deze een bepaalde tijd vrij gebruiken.
- admittere usuram rei publicae;
- permettre aux voisins l'utilisation libre de la commune;
- freier Gebrauch der gemeinschaftliche Wiesen;
- allow free use of the common;
- permitir a los vecinos el uso libre de la comunidad;

vpl.: AKB 8.

ONTSLAEGINGHE = sub. ontheffing vrijstelling.
- gratia;
- affranchissement;
- Enthebung;
- exemption;
- descargo; exoneración; exención;

vpl.: Lo6/98.

ONTSLAEKINGE Zie:
- ontslaeckinghe;----; ontslakene/

ONTSLAEN Zie:
- ontslaegen;----; ontslagen/
- van der hachten ----/

ONTSLAGEN Zie:
- ontslaegen; ontslaen;----/

ONTSLAGHEN ENDE ONTLAST = ontslagen en ontlast; ontheven; vrijstellen.
- remissus et exoneratus;

- libéré; déchargé;
- befreit; enthoben;
- discharged and relieved;
- liberado; eximiar; exonerar; dispensar; liberar;

vpl.: B2/113; PB/III/5.

ONTSLAKENE Zie:
- ontslaeckinghe; ontslaekinge; ----/

ONTSTADEN Zie:
- ter staden oft ter ----/
- t'---- komen/

ONTSTEEKEN OFT ONTVREEMDEN = taut. stelen.
- aufero III; occulto I; averto III clam tollo III per dolum;amonoIII;
- dérober; détourner; soustraire; voler;
- stehlen; entwenden;
- steal; embezzle;
- hurtar; robar; sustraer; distraer;

vpl.: T1/528; T2/371.

ONTSTELLEN VAN HUERDER REYNICHEIT = ontmaagden.
- defloresco III;
- déflorer; dépuceler;
- entjungfern;
- desflower;
- desdoncellar; desflorar; desvirgar;

vpl.: T1/137.

ONTSTELTENISSE Zie:
- bij ----/

ONTSTENTENISSE = sub. het in gebreke blijven.
- negligentia; incuria;
- negligence; apathie; incurie;
- Vernachlässigung;
- carelessness; negligence;
- negligencia; dejadez;

vpl.: DVB 60.

ONTTRAGEN Zie:
- afgenomen; afgenemen oft ontdragen;----; ontragen goet/

ONTTRECKINGHE ENDE DIVERSIE VAN DEN KOOPHANDEL = nadeel en versnippering van de handel.
- detrimentum et nimia divisio mercaturae;
- désavantage et dispersion du commerce;
- Schaden und Zersplitterung des Kaufhandels;
- loss and disruption of the commerce;
- perjuicio y fraccionamento del comercio ;

vpl.: PB/III/418.

ONTTREKKEN Zie:
- protaheren oft ----/

ONTUUYTEN MET RECHTE = iemand wettig uit het bezit stellen van een goed.
- expello III ex possessione boni;
- expulser quelqu'un judiciairement d'un bien;
- jemanden gesetzlich aus dem Besitz stellen;
- put somebody lawfully out of the possession;
- expulsar a uno judicialmente de un bien;

vpl.: T1/411.

ONTVANCBAER Zie:
- ontfanckbaer; ontfanghbair;----/

ONTVANG Zie:
- ontfenct;----; ontfanc/

ONTVESDEN; ONTVESTEN; ONTFESTEN = vb. verzwakken.
- debilitare;
- dissoudre; affaiblir;
- schwächen;
- debilitate;
- debilitar; enervar;

vpl.: B1:Pr.Tr/17; C2/934.

ONTVESTEN Zie:
- ontvesden;----; ontfesten/

ONTVLUGTEN Zie:
- de behulpzame hand tot het ---- leenen/

ONTVOEREN Zie:
- ontvueren;----; ontfueren/

ONTVREEMDEN Zie:
- ontsteeken oft ----/

ONTVREEMPT ENDE GENOMEN = taut. vervreemd; weggenomen.
- surripio III;
- dérober; détourner; enlever; priver de; volver;
- fortnehmen;
- take away;
- hurtar; robar; sustraer;

vpl.: T1/306.

ONTVREMDIGEN Zie:
- voirvluchticheyden ende ---- der goeden/

ONTVRIDEN Zie:
- ontvrijden; ontvriën; ontfriën; ----; ontvrijen/

ONTVRIEN Zie:
- ontvrijden;----; ontfriën; ontvriden; ontvrijen/

ONTVRIJDEN; ONTVRIEN; ONTFRIEN; ONTVRIDEN; ONTVRIJEN= vb. het vrije gebruik ontnemen; vrijmaken; ontheffen; bevrijden.

- retracto I; libero I;
- enlever le libre usage; affranchir; libérer; perdre sa franchise;
- einem das freie Gebrauch entziehen ; freilassen; entheben; befreien;
- deprive of the free use; liberate; exempt; make free;
- quitar el uso libre; liberar; dejar libre; redimir;

vpl.: Lo3/344; C1/729; Lo7/52; PvB1/144.

ONTVRIJEN Zie:
- ontvrijden; ontvriën; ontfriën; ontvriden;----/

ONTVRIJEN OFT VERDRUCKEN = taut. vrij maken.
- libero I;
- perdre sa franchise;
- freilassen;
- liberate;
- liberar; dejar libre;

vpl.: C1/187,729.

ONTVRIJT WORDDEN = overlast aangedaan worden.
- incommodo I;
- incommoder;
- gehindert, gehemmt werden;
- to be annoyed;
- molestar; incomodar; importunar;

vpl.: Lo3/386.

ONTVROMEN Zie:
- sonder vromen ende ----/

ONTVROMEN = sub. 1.baten 2.vb. oogsten.
- 1.detrimentum; incommodum 2. demetere;
- 1.recettes 2.moisonner; récolter;
- 1.Nachteil; Unheil; Katastrophe 2. ernten;
- 1.assets 2. reap; gather; harvest;
- 1.provechos; ganancias 2. cosechar; recoger; es quilmar;

vpl.: C1/135.

ONTVROMER ENDE VROMER = sub. bezitter en gebruiker.
- possessor et utens;
- possesseur et utilisateur;
- Besitzer und Benutzer;
- owner and user;
- poseedor y usuario;

vpl.: PB/II/170.

ONTVRUCHTBARIGE Zie:
- ongewonnen ende ----/

ONTVUEREN; ONTVOEREN; ONTFUEREN = vb. ontstelen.

- surripio III; detraho III; rapio III; furor I;
- voler; enlever;
- abstehlen; wegholen;
- take away; steal;
- robar; hurtar;

vpl.: LPS 28; BVB 5.

ONTVUYTEN MET RECHTE = iemand wettig uit het bezit stellen van een goed.
- expello III ex possessione boni;
- expulser quelqu'un judiciairement d'un bien;
- jemand gesetzlich aus dem Besitz stellen;
- put somebody lawfully out of the possession;
- expulsar a uno judicialmente de un bien;

vpl.: T1/411.

ONTWAAR WORDEN = vb. gewaar worden.
- re vera experior IV; sentio IV; persentisco III; percipio III;
- s'apercevoir; découvrir; se rendre compte;
- gewahr werden;
- aware; conscious;
- descubrir; advertir; notar; observar; darse cuenta;

vpl.: ACart 45.

ONTWAARDEN Zie:
- ontwaeren; ontwaren;----/

ONTWAEREN; ONTWAREN; ONTWAARDEN = vb.hom. 1.onteren 2. opzeggen; ontzetten.
- 1.dedecoro I 2. obsidione libero I ex obsidione eripio III;
- 1.déshonorer 2.déposséder;
- 1.entehren 2.entsetzen; freimachen;
- 1.dishonour 2. dispossess;
- 1.desposeer; privar del uso o deleite; según contexto; deshonrar 2.desposeer; privar de;

vpl.: PvB1/117; C2/906; B1/133.

ONTWAREN Zie:
- ontwaeren;----; ontwaarden/

ONTWEE Zie:
- men sal dat brood ---- sniden/
- men sal dat ---- binden/
- sijn ---- slaan/
- zijn meer zeil ---- slaen oft houwen/

ONTWEE GESLAGEN = doormidden geslagen.
- percussum bifariam;
- coupé en deux;
- entzwei geschlagen;
- beaten in two;

- pegado al medio;

vpl.: BVB 5.

ONTWEE SLAAN; SLAGHEN = door midden slaan; stuk slaan; breken.
- frango III; perfringo III; caedo III in partes;
- mettre en pièces; briser;
- zerschlagen; zerschmettern; entzwei schlagen;
- beat in parts; break in two;
- hacer pedazos; romper; quebrar;

vpl.: BVB 5; Lo1/18.

ONTWEEREN; ONTWEREN = vb. verdedigen.
- defendo III;
- défendre;
- verteidigen;
- defend;
- defenderse;

vpl.: T2/9.

ONTWELDICHDE SCHAEPEN = losgebroken schapen.
- oves erumpentes;
- moutons évadés;
- losgebrochene Schäfe;
- broken loose sheep;
- carneros estallados;

vpl.: BVB 131.

ONTWELDICHT = ppf. met geweld genomen.
- vi eripio III;
- s'approprier avec violence; par force;
- mit Gewalt nehmen;
- take by force; seize; capture;
- apoderarse con violencia;

vpl.: BVB 131,159.

ONTWELDIGEN Zie:
- ontweldighen;----/

ONTWELDIGHEN Zie:
- de Heer zijne ghevangene ----/

ONTWELDIGHEN; ONTWELDIGEN= vb. ontrukken; ontzetten.
- eripio III; libero I;
- enlever de force; délivrer;
- entziehen; entreissen; entsetzen;
- tear from; wrest from; snatch away; relieve;
- arrancar; arrebatar; descercar; libertar;

vpl.: Lo5/162; Cr2/1334.

ONTWELDIGHEN OFT ONTDRINGHEN = taut. ontrukken met geweld.
- vieripeo III;
- enlever de force;
- entreissen;
- snatch away by force;
- arrancar con fuerza;

vpl.: Lo6/222.

ONTWERCKEN; ONTWERKEN = vb. zich onttrekken aan een plicht; zich losmaken van.
- se abduco III; se exsolvo III aliqua re;
- se soustraire à une obligation; se dégager de; se détacher de;
- sich einer Pflicht entziehen; sich losmachen, loslösen von;
- back out of an obligation; withdraw; dissociate oneself from; break away from;
- sustraerse de una obligación; zafarse de un compromiso; desligarse de; desprenderse de; desembarezarse de;

vpl.: T2/88,49,371.

ONTWEREN Zie:
- ontweeren;----/

ONTWERKEN Zie:
- ontwercken;----/

ONTWERWEN VAN AENSICHT ENDE VERSTOREN = taut. in grote verwarring; ontzet.
- in magnus confusio;
- en grand désordre; en grande confusion; en grande consternation;
- in gröszer Verwirrung;
- in great confusion;
- en gran desorden; en gran confusión; con gran terror;

vpl.: T1/167.

ONTWETENTSCHAP = sub. onwetendheid.
- ignorantia;
- ignorance;
- Unwissenheit;
- ignorance;
- ignorancia;

vpl.: PvB1/253.

ONTWIJF(F)ELIJC(K) = adv. ontwijfelbaar; zonder twijfel; ongetwijfeld.
- indubitabiliter; indubitate; sine dubio; sine ulla dubitatione;
- hors de doute; indubitablement; sans doute;
- ohne Zweifel; zweifelsohne; unzweifelhaft;
- doubtlessly; indubitably; without doubt;
- ciertamente; indudablemente; indubitamente; seguramente; sin duda;

vpl.: T1/142,352; PvB1/284; PB/IV/119.

ONTWILLIGHEN Zie:
- een schot ----/

ONTWISEN Zie:
- erve ----/
- ontwysen;----/

ONTWYSEN; ONTWISEN = vb. niet ontvankelijk verklaren.
- repellere III; refutare;
- débouter (dr.); rejeter;
- abweisen; zurückweisen;
- dismiss;
- declinar; rechazar;

vpl.: Bl:Pr.Tr/3; C2/931.

ONVAERBAER OFT INNAVIGABEL = taut. onzeewaardig.
- innavigabilis;
- impropre à la navigation;
- nicht seetüchtig;
- not seaworthy;
- innavegable;

vpl.: Lo4/324.

ONVAST ENDE VARIABEL = taut. veranderlijk; wisselvallig.
- variabilis et instabilis;
- inconstant; instable; variable;
- veränderlich;
- changeable; variable;
- inconstante; inestable;

vpl.: T1/214.

ONVERBETERLIJCK Zie:
- irreparabel ofte ----/

ONVERBREEKELIJK; GOED EN VAST = taut. durend.
- durus;
- inviolable; bon et durable;
- tauglich und unauslöslich;
- sound and indissoluble;
- indisoluble; bueno e firme;

vpl.: DVB 18.

ONVERBREEKELIJK VAN WEERDEN ENDE VAST; STEDIG ENDE VAST; GESTEDICH EN VAST STEDIG; VAN WEERDEN ENDE VAST; STEDICH; VAN WEIRDEN EN VAST; STEDIG = taut. durend.
- permanens;
- durant; durable;
- dauernd;
- lasting;
- duradero;

vpl.: DVB 57,58,80; BVB 4,133.

ONVERCOCHT Zie:
- onverkogt;----; onvercoft/

ONVERCOFT Zie:
- onverkogt; onvercocht;----/

ONVERDACH; ONVERDACHT; ONVERDACHTICH = adi. argeloos.
- candidus; simplex;
- innocent; naïf; simple;
- arglos;
- harmless; innocent;
- ingenuo; inocente; simple;

vpl.: T1/175.

ONVERDACHT Zie:
- onverdach;----; onverdachtich/

ONVERDACHTICH Zie:
- onverdach; onverdacht;----/

ONVERDE Zie:
- onvrede;----/

ONVERDEELD = ppf.adi. ongedeeld.
- indivisus;
- indivisé;
- ungeteilt;
- undivided;
- indiviso;

vpl.: T2/81.

ONVERDENCKELIJCKE TYDEN = adi. onheugelijke tijden.
- ex omni memoriae aetatum; ab antiquis temporibus; tempus immemorabilis;
- temp immémorial;
- unvordenkliche, undenkliche Zeit;
- immemorial times;
- inmemorable tiempo;

vpl.: C1/116; PB/IV/84.

ONVERDEYLEN ENDE GEMEYNEN GOEDE = taut. ongedeeld goed.
- bonum indivisum;
- des biens indivesés;
- ungeteiltes Gut;
- undivided good;
- bienes sin repartir;

vpl.: T1/412.

ONVERDRACHELIJC; ONVERDRACHLIJC; ONVERDRAECHLIJC = adi. onverdraagzaam.
- difficilis; moribus immitis;
- peu accommodant; intolérant;
- unverträglich;
- intolerant;
- intolerante;

vpl.: T2/199.

ONVERDRACHLIJC Zie:
- onverdrachelijc;----; onverdraechlijc/

ONVERDRACHLYCKEN COST ENDE LAST = ondragelijke kosten en lasten.
- impensae et onera intolerabilia;
- frais et charges intolérables;
- unerträgliche Ko sten und Bürden;
- intolerable cost and cha rges;
- gastos y obligaciones insoportables;

vpl.: PB/III/15.

ONVERDRAECHLIJC Zie:
- onverdrachelijc; onverdrachlijc; ----/

ONVERGANCKELIJC; ONVERGANGELIJC; OVERGANCLIJC = adi. onuitwisbaar.
- non periturus; perennis; perpetuus;
- impérissable; indéfectible; indélébile; perdurable;
- unvergänglich; unverwischlich;
- imperishable; undying;
- imperecedero; indeleble; perdurable;

vpl.: T1/266.

ONVERGANCKELIJC ENDE GEDUERich = taut. onuitwisbaar.
- indelebilis;
- indéfectible; impérissable; perdurable;
- unwiderruflich;
- indelible; ineffaceable;
- imperecedero; perdurable;

vpl.: T1/266.

OVERGANCLIJC Zie:
- onverganckelijc; onvergangelijc; ----/

ONVERGANGELIJC Zie:
- onverganckelijc;----; overganclijc/

ONVERHOORIGHE; ONVERHORIGE sub. ongehoorzame.
- non obediens;
- désobéissant;
- Ungehorsamer;
- disobedient;
- desobediente;

vpl.: C1/450.

ONVERHORICH Zie:
- overhoorig;----; overhoerich; overhorich; overhoerig; overhoorigh; hueverhorich/

ONVERHORIGE Zie:
- onverhoorighe;----/

ONVERJAARDE Zie:
- remissien van ---- delicten/

ONVERJAERT Zie:
- no op ---- kint/

ONVERJAIRDE KINDEREN = minderjarigen.
- minores natu;
- mineurs;
- minderjährige Kinder;
- minors;
- menores de edad;

vpl.: Lo6/254.

ONVERJAIRDE OF ONMONDIGE OFT ONBEJAIRDE OF ONMONDIGE =taut. minderjarige.
- minor natu;
- mineur;
- Minderjähriger;
- minor;
- menor de edad;

vpl.: T1/16.

ONVERKOGT; ONVERCOCHT; ONVERCOFT = adi. onverkocht.
- non venditus;
- invendu;
- nicht verkauft;
- unsold;
- sin vender;

vpl.: DVB 7.

ONVERLET; ONVERLETH = hom. adv.1.schadeloos; onbezwaard; vrij van lasten; zonder schade 2. ongehinderd.
- 1.sine impedimento; sine damno; sine prae-iudicio 2. improhibitus;
- 1.libre; sans contrainte; sans obstacle; sans préjudice 2.sans empêchement; libre;
- 1.unbelastet; unverletzt; schadlos;2. ungestört;
- 1.indemnified; without damage; 2.unimpede;
- 1.sin detrimento; sin perjuicio; 2. sin gravamen; libremente; desahogadamente; sin trabas; libre;

vpl.: C1/250; Lo5/152; B2/206; C1/660.

ONVERLETH Zie:
- onverlet;----/

ONVERLETH ENDE SONDER ACHTERDEEL = taut. zonder schade van recht.
- sinde damno iuris;
- sans préjudice du droit;
- nicht prejudiziert;
- without prejudice;
- sin perjuicio del derecho;

vpl.: Lo4/474.

ONVERLETH HOUDEN = schadeloos houden.
- sine damno tenere;
- tenir indemne;
- schadlos halten;
- keep indemnified;
- tener a uno inocuo, indemnizado;

vpl.: C1/660.

ONVERMETELYCKE DECADENTIE = mateloze achteruitgang; mateloos verval.
- decadencia;
- décadence démesurée;
- maszloser Rückgang;
- unlimited decline;
- decadencia ilimitada;

vpl.: PB/III/461.

ONVERROERLIJC Zie:
- onverroerlijck;----/

ONVERROERLIJCK; ONVERROERLIJC = adi. onwrikbaar.
- immobolis;

- immeuble;
- unverrückbar; unerschütterlich;
- immovable; unshakable;
- inmovible;

vpl.: C1/82.

ONVERSAESTHEYT ENDE STOUTICHEYT = taut. driestheid.
- audacia;
- hardiesse;
- Dreistigkeit;
- audacity;
- astrecimiento; audacia;

vpl.: PB/II/339.

ONVERSCEYDEN; ONVERSCHEIDEN = ppf.adi. ongedeeld; onverdeeld; eensluidend; niet verschillend.
- indivisus; non diversus; non contrarius; congruens; insecabilis;
- indivisé; non partagé;
- nicht verschieden; ungeteilt;
- not different; undivided;
- indiviso;

vpl.: T2/33,81,100.

ONVERSCEYDEN ENDE GEMEYN = taut. gemeenschappelijk.
- communis;
- en commun;
- gemeinschaftlich;
- common;
- en común; en conjunto; colectivamente;

vpl.: T1/508.

ONVERSCHEIDEN Zie:
- onversceyden;----/

ONVERSCHEIJDELIJK AENVEERDEN = bestendig aanvaarden; iets blijven bezitten.
- continenter accipere;
- continuer à posséder;
- ungeteilt antreten;
- accept lasting;
- seguir poseyendo;

vpl.: Lo3/122.

ONVERSCHEIJDEN Zie:
- in ---- goeden staen/

ONVERSCHENEN RENTE = niet verloren rente.
- usura praeterita;
- rente pas échu;
- nicht fällige Zinsen;
- pot expired interests;
- renta sin vencer;

vpl.: Lo3/310.

ONVERSIEN GESCIEDENISSE = onvoorziene omstandigheid.
- casus fortuitus;
- circonstance imprévue;
- unvorhergesehener Umstand;

- unforeseen circumstance;
- circunstancia imprevista;

vpl.: T1/300.

ONVERSIEN VAN = niet voorzien van.
- non praeditus;
- dépourvu de;
- nicht versehen mit;
- not provided with;
- no provisto de;

vpl.: C1/222; T2/6,60.

ONVERSIENELIJCKE; ONVERSINNELIJCK; ONVERSIENLIKE = adj. niet te voorziene; onvoorzienbaar.
- improvisus; inopinatus; improvisibilis;
- inattendu; imprévu; imprévisible
- unerwartet; unversehene;
- unforeseen; unexpected; unforeseenable;
- inesperado; improvisto; imprevisible;

vpl.: BVB 175; PB/III/229.

ONVERSIENLIJCKEN Zie:
- haestelijcke ---- doodt/

ONVERSIENLIKE Zie:
- onversienelijcke; onversinnelijck;----/

ONVERSINNELIJCK Zie:
- onversienelijcke;----; onversienlike/

ONVERSINNELIJCK ONGEVAL = plotseling ongeluk.
- accidentia;
- accident imprévu;
- plötzlicher Unfall; unvorhergesehener Unfall;
- sudden accident;
- accidente inesperado;

vpl.: Lo4/88.

ONVERSTANDELIJC; ONVERSTANDICH; ONVERSTANDELIKE; ONVERSTANDELIJCK = adi. onredelijk; adv. verward.
- absurdus; iniquus; conturbate; confuse; perplexe;
- injuste; irraisonnable; confus; embrouillé; embarrassé; en désordre; troublé;
- unbillig; unvernünftig; verwirrt; verworren;
- unreasonable; (en)tangled; confused; perplexed;
- injusto; irrazonable; confuso; intrincado; enrevesado; revuelto; en desorden;

vpl.: T2/10,114.

ONVERSTANDELIJCK Zie:
- onverstandelijc; onverstandich; onverstandelike;----/

ONVERSTANDELIKE Zie:
- onverstandelijc; onverstandich; ----; onverstandelijck/

ONVERSTANDICH Zie:
- onverstandelijc;----; onverstandelike; onverstandelijck/

ONVERTHOGEN Zie:
- goed en cort ---- rechten/

ONVERTOEGELIJCK; ONVERTOGELIKE = zonder uitstel.
- sine mora;
- sans délai;
- ohne Aufschub;
- without delay;
- sin dilación; sin detención;

ONVERTOGELIKE Zie:
- onvertoegelijck;----/

ONVERTOGEN RECHT; GOET EN CORT = rechtspraak op korte termijn.
- iurisdictio in die certa;
- justice à courte échéance;
- gutes Recht in kurzer Frist;
- good short term justice;
- juicio bueno y a corto plazo;

vpl.: BVB 112.

ONVERTULLIGHE COSTEN = overtollige kosten.
- impensae superflus;
- frais superflus;
- überflüssige Kosten;
- redundant expenses;
- gastos supérfluos;

vpl.: C3/210.

ONVERVUERLIJCKTE OFT VERUERLIJCKE GOEDEN = onroerende en roerende goederen.
- bona immobilia et mobilia;
- biens immobiliers et mobiliers;
- unbewegliche und bewegliche Güter;
- immovable and movable goods;
- bienes inmuebles e muebles;

vpl.: Lo1/384.

ONVREDE; ONVERDE = sub.1.twist 2. tweedracht.
- 1.dissidium 2.discordia; dissentio contentio;
- 1.dispute; 2.discorde;
- 1.Zank; Streitigkeit 2.Zwietracht;
- 1.quarrel; 2.discord;
- 1.querella; 2.discordia;

vpl.: C1/389.

ONVRIJ ENDE SERF = taut. onvrij.
- servus;
- serf;
- unfrei;
- not free;
- siervo;

vpl.: T1/44,386.

ONVRIJE Zie:
- recht van den berghghelde van de ---- schippers/

ONVRIJEN Zie:
- serf of ----/

ONVRIJHEID OFT SERVITUUT =taut. erfdienstbaarheid.
- servitudo;
- servitude;
- Servitut;
- easement; charge;
- servidumbre;

vpl.: Lo3/346.

ONVRINDTSCHAP; TWIST OFT GESCHIL = vijandschap geschil of twist.
- discordia;
- inimitié; conflit; différend;
- Feinschaft oder Streitigkeit;
- dispute or enmity;
- enmistad; rina o altercado;

vpl.: PB/III/283.

ONVRUCHTBAIRHEYT OFT STERILITEYT = taut. onvruchtbaarheid.
- sterilitas;
- infertilité; infécondité; improductivité; stérilité;
- Unfruchtbarkeit;
- infertility; sterility;
- esterilidad; infecunidad; improductividad;

vpl.: T1/421,424.

ONVRUCHTBARIGE ENDE ONGEWONNEN LEDIGE LANDE = woeste gronden.
- ager incultus;
- champs sauvage;
- Oedländer;
- waste land;
- tierra salvaje; tierra yerma;

vpl.: T1/422.

ONVUERT OFT VERZWEGEN = taut. achtergehouden.
- retineo I;
- retenir; garder pour soi; cacher
- zurückbehalten; verheimlichen;
- keep back; hold back; withhold;
- quedarse con; guardar parsa si esconder;

vpl.: T1/597.

ONWAARDEN Zie:
- van ----, nul ende cragteloos/

ONWAERACHTICH Zie:
- bedrieghelyck ende ----/

ONWAERACHTICHEYDT Zie:
- redargueren ende debatteren van ----/

ONWAERAGHTICH Zie:
- valsch ende ----/

ONWAERDE Zie:
- onweerde; onwerde;----/

ONWAERE OFT SIMULARE SCHULDEN = taut. onrechtmatige schulden.
- culpae non legitimae;
- dettes feintes ou simulées;
- unrechtmäszige Schulden;
- unlawful debts;
- deudas ilegales;

vpl.: C1/302.

ONWAERHEIJT Zie:
- oepenbaere ----/
- openbaerlike ----/

ONWAIRACHTIGE PRESUPPOOSTEN = onware veronderstellingen.
- coniecturae falsae;
- supposition fausse;
- unwahre Voraussetzungen;
- false presumptions;
- suposiciones falsas;

vpl.: BVB 96.

ONWAIRDEN Zie:
- nul ende van ---- onwerden/

ONWARICH Zie:
- onwarigh;----/

ONWARIGH; ONWARICH = adv. ongerechtig.
- iniuste;
- injuste; inique;
- ungerechtigt;
- iniquitous; unjust;
- injustamente;

vpl.: C1/282.

ONWEERDE Zie:
- nul, machteloos ende van ----/

ONWEERDE; ONWERDE; ONWAERDE = sub. onwaarde; waardeloosheid.
- nullitas;
- nullité;
- Unwert;
- nullity;
- nulidad;

vpl.: PvB1/105.

ONWEERDEN Zie:
- ghehouden worden van ----/
- machteloos ende van ----/
- van ---- ende crachteloos/
- van ---- ende desert/
- van ---- ende machteloos/
- van ---- ende nul/
- van ---- ende ydel/
- van ---- oft te nyenten/

ONWEERDICH Zie:
- inhabyl ende ----/

ONWEERDICH = adi. onwaardig.
- indignus;
- indigne;
- unwürdig;

ONW

- unworthy;
- indigno;

vpl.: T1/1.

ONWEIJLIJCK VANGHEN = vb. stropen.

- praedari;
- braconner;
- streifen;
- poach;
- cazar furtivamente en tierras vedadas;

vpl.: PB/III/501.

ONWERDE Zie:

- onweerde;----; onwaerde/

ONWERDEN Zie:

- nul ende van ----; onwairden/

ONWETENSCHAP Zie:

- materie van ---- oft ignorantie/
- oorsaecke van ----/

ONWETENSCHAP = sub. onwetendheid.

- ignorantia;
- ignorance;
- Unwissenheit;
- ignorance;
- nesciencia; ignorancia;

vpl.: PB/II/119.

ONWETTELIJC Zie:

- onwetteloos;----; onwittelijc/

ONWETTELOOS; ONWETTELIJC; ONWITTELIJC = adi. onwettig.

- illegitimus;
- illégitime; illégal;
- gesetzwidrig;
- illegitimate; illegal;
- ilegal;

vpl.: PvB1/101.

ONWETTIGH KIND = kind in overspel verwekt.

- filius illegitimus;
- enfant illégitime;
- Kind im Ehebruch erzeugt;
- illegitimate child;
- hijo bastardo;

vpl.: C1/624.

ONWIJS Zie:

- onwijse;----/

ONWIJSE; ONWIJS = asi. onverstandige; onwijs.

- insipiens;
- déraisonnable;
- unvernünftige;
- unwise;
- imprudente; tonto;

vpl.: C1/286.

ONWIJSE APPELLATIE = onzinnig beroep; onzeker hoger beroep.

- appellatio insana, incerta;

OOC

- appel fou; appel incertain;
- sinnlose Berufung; unsichere Berufung;
- absurd appeal; uncertain appeal;
- apelación absurda; apelación intensata; apelación incierta;

vpl.: Lo4/682; C1/496.

ONWIJSSELIJC ENDE QUALIJC =taut. dwaas; onverstandig.

- stupidus;
- imprudent; ignorant; inintelligent; stupide;
- dumm; unvernünftig;
- foolish; silly; unwise;
- bobo; estúpido; falta de juicio; tonto; torpe;

vpl.: T1/207.

ONWILLIGH VALLEN = weigeren.

- recusare;
- refuser;
- verweigern;
- refuse;
- rehusar;

vpl.: B2/107.

ONWILLIGHE OFT GHEBREECKIGHE = taut. nalatige.

- qui omittit;
- négligent;
- nachlässig;
- the one who is careless;
- negligente; descuidado;

vpl.: Cr2/1042.

ONWITTELIJC Zie:

- onwetteloos; onwettelijc;----/

ONWITTICHE; ONWITTIJGE; OUDERDOEM = minderjarigheid.

- aetas nondum adulta;
- minorité;
- Minderjährigkeit; Minorennität;
- infancy; minority;
- minoridad; minoría;

vpl.: T1/45.

ONWITTIJGE Zie:

- onwittiche;----; ouderdoem/

OOCHLUIJCKINGE; OOGHLUYCKINGE; OGELUKINGE; OGENLUKINGE = door de vingers zien cq. doen alsof men niets ziet; medeplichtigheid.

- conniventia;
- en connivence;
- Mitschuld; Nachsehung;
- complicity; overlook; connive at
- connivencia; complicidad; codelincuencia; indulgencia;

vpl.: Lo4/762; C1/297; PB/II/271

OOCHSCHIJN Zie:

- oogenschijn; ogenschijn; ogeschijn;----; ogeschine; ogenschouwe/

OOG

OOCHST Zie:
- oechst; oest; oeugst; oexste; ogest; oighst; oist;----; oocxst oust; hoest; hougst/

OOCXST Zie:
- oechst; oest; oeugst; oexste; ogest; oighst; oist; oochst;----; oust; hoest; hougst/

OOFTBOOM = sub. vruchtboom.
- pomus;
- arbre fruittier;
- Obstbaum;
- fruittree;
- árbol frutal;

vpl.: C1/31.

OOGEN Zie:
- bij gesichte zijnder ----/
- met den ---- gezien/
- metter ---- gesien/
- schutten met den oghe; scutten metten ----/
- voir ---- brengen ende thoenen/

OOGENSCHIJN; OGENSCHIJN; OGESCHIJN; OOCHSCHIJN; OGESCHINE OGENSCHOUWE = sub. inspectie; schouwing.
- visitatio; inspectio; conspectus;
- inspection; examen;
- Inspektion; Visitation;
- inspection; visitation;
- inspección; examen;

vpl.: BVB 59.

OOGH OFT REGARD NEMEN = taut. letten op.
- attendere;
- faire attention;
- achtgeben auf;
- pay attention to;
- prestar atención a;

vpl.: Cr2/865.

OOGHEN; OGEN = laten zien; melden.
- attendere visitatio;
- faire voir;
- zeigen;
- report;
- enseñar; notificar;

vpl.: Lo7/70.

OOGHLUYCKINGHE Zie:
- conniventie oft ----/
- onnaxaemheyt oft ----/
- onstraffinge oft ----/
- oochluijckinge;----; ogelukinge; ogenlukinge/
- simulatie oft ----/

OOGHSCHIJNLIJCK; OGENSCHIJNLIJK; OGESIENLIKE; OGESIENLINGE; OGESIENS = adv. schijnbaar; klaarblijkelijk.
- evidenter; perspicue;

OOR
- apparemment;
- klar; deutlich;
- apparently;
- aparentemente;

vpl.: MGG 131.

OOGHWIT; OOGHWITTE = sub. bedoeling.
- intentio;
- intention;
- Absicht; Meinung;
- intention;
- fin; intención;

vpl.: PvB10/208; PvB6/498.

OOGHWITTE Zie:
- ooghwit;----/

OOGMATISEUR Zie:
- leeraer oft ----/

OOIJCK; OIJCK; OECK; OICK = adv. ook.
- quoque; etiam; atque;
- aussi;
- auch;
- also;
- también;

vpl.: BVB 29; MGG 60.

OOLSAET Zie:
- oelsaet;----/

OOM Zie:
- oem;----; ome; ohem/

OOPENE BRIEVEN VAN DAEGHSEL = openbare brieven van dagvaarding.
- epistulae publicae in ius vocationis;
- lettres publiques d'intimation;
- öffentliche Schreiben von gerichtlicher Vorladung;
- public letters of summons;
- cartas públicas de citación;

vpl.: MGG 58; BVB 107.

OOPENE BRIEVE VAN MAINTENUE = akte met uithangend zegel waarin iets wordt gehandhaafd.
- actio sigillo palam proposito in qua aliquid vindicatur;
- acte avec un sceau dépassant dans lequel quelque chose est maintenue;
- Urkunde mit aushängendem Siegel, in der etwas gehandhabt wird;
- document with a seal hanging out in which something is maintained;
- acta mantenedora con sello que está colgado fuera;

vpl.: MGG 59.

OOR Zie:
- oir;----; oore; ore; oyr; hoir; hoor; hoyr; hoyre/

OORBAAR Zie:
- oerbaar; oerboer; oirbaer;oirboir; oerbaer; oerbair; oirboere;----; oorbare; oorboere; orbaer; orbare; orbaere; orbuere orbore; orboor; orboire; orber; huerbare/

OORBARE Zie:
- oerbaar; oerboer; oirbaer; oirboir; oerbaer; oerbair; oirboere; oorbaar;----; oorboere; orbaer; orbare; orbaere; orbuere; orbore; orboor; orboire; orber; huerbare/

OORBAREN Zie:
- orberen; orbaren;----; orboren huerbueren/

OORBOERE Zie:
- oerbaar; oerboer; oirbaer; oirboir; oerbaer; oerbair; oirboere oorbaar; oorbare;----; orbaer; orbare; orbaere; orbuere; orbore; orboor; orboire; orber; huerbare/

OORBOERE; WELVAERT ENDE NUSCHAP = taut. algemeen welzijn.
- bonum commune;
- salut public;
- Gemeinwohl;
- common good;
- bienstar público;

vpl.: PvB1/455.

OORBOORLIJCK; ORBAERLIJC =adv. nuttig.
- utiliter;
- utiles;
- nützlich;
- useful;
- útil; provechose; ventajoso;

vpl.: Lo4/442.

OORBUELEM Zie:
- oorcussen; oorcussijn; oorcusse; oorkussen;----/

OORCONDELIJCKEN HEIJSSCHEN= eisen door middel van officieel bewijsschrift.
- per litterarum monumenta postulare;
- requérir par témoins;
- fordern durch gerichtliche Schrift;
- claim by judicial writing;
- demandar por medio de documento justificador;

vpl.: C1/391.

OORCUSSE Zie:
- oircussene; oorcussen; oorcussijn;----/
- oorcussen; oorcussijn;----; oorkussen; oorbuelem/

OORCUSSEN Zie:
- oircussene;----; oorcussijn; oorcusse/

OORCUSSEN; OORCUSSIJN; OORCUSSE; OORKUSSEN; OORBUELEM = sub. oorkussen.
- cervicalia;
- oreillers;
- Bettkissen;
- pillow;
- almohada;

vpl.: C1/619.

OORCUSSEN MET FLAUWIJNE = oorkussen met kussensloop.
- pulvinus in crumena;
- oreiller avec taie;
- Kopfkissen mit Ueberzug;
- pillow with pillowslip;
- almohada con funda;

vpl.: Lo5/404; C1/434.

OORCUSSIJN Zie:
- oircussene; oorcussen;----; oorcusse/
- oorcussen; ----; oorcusse; oorkussen; oorbuelem/

OORCUSTEECT Zie:
- flouwijne; flauwijne; fluïne;fluijn overtuijgh; overtuuch; overtuych ----/

OORD; OORTKEN; ORTKEN = zilveren munt van geringe waarde, Brabant.
- argentus parvi pretii, Brabantia;
- liard; monnaie d'argent, Brabant
- geringwertige silberne Münze Brabant;
- plate coin of a small value, Brabant;
- moneda de plata de poco valor, Brabant;

vpl.: PvB5/162; C1/242.

OORDEEL Zie:
- oerdeel; oerdel; ordeel;----+ ordel/

OORDENE Zie:
- oerdene; ordene;----; ordine; ordijn; orden; orde; oerde/

OORDENE ENDE REGULE = orde en regelmaat.
- ordo et regula;
- ordre et règle;
- Ordnung und Regelmässigkeit;
- order and regularity;
- orden y regularidad;

vpl.: Lo6/102.

OORE Zie:
- oir; oor;----; ore; oyr; hoir; hoor; hoyr; hoyre/

OOREN Zie:
- op de ----/

OORHOUDE ENDE GETUCHTENISSE = taut. getuigenis.
- testimonium;
- témoignage;
- Zeugnis;
- testimony;
- testimonio;

vpl.: PvB1/453.

OORKUSSEN Zie:
- oorcussen; oorcussijn; oorcusse ----; oorbuelem/
- overtuijgh van een ----/

OORLOCHSMAN; OORLOGHSMAN; ORLOGER; ORLOGESMAN = sub. krijgsman.
- miles; vir militaris;
- guerrier;
- Krieger;
- warrior;
- guerrero; hombre de guerra; hombre de armas; milite;

vpl.: PB/11/40,75; PvB9/341.

OORLOCHSVOLCKE Zie:
- orlochsvolck; orlogesvolc;----/

OORLOF Zie:
- bewillinge ende ----/
- consent ende ----/
- consent ende voorgaende ----/
- particulieren ----/

OORLOF; OORLOFF; OORLOFFVE OORLOVE = sub. verlof; vergunning machtiging; toestemming; vrij.
- permissio; auctoritas; assensio liber;
- permission; autorisation; assentiment; congé;
- Urlaub; Genehmigung; Zustimmung; Ermächtigung; Erlaubnis;
- permission; consent; authorization; approval; leave;
- permiso; licencia; aprobación; autorisación; consentimiento; venia;

vpl.: Lo6/180; C1/214,376;Lo3/20, 98, 104; PB/1/12; PB9/197.

OORLOF ENDE CONSENT = taut. verlof.
- permissio;
- permission;
- Genehmigung; Einwilligung;
- permission; licence;
- permiso; consentimiento;

vpl.: Lo7/26.

OORLOFF Zie:
- oorlof;----; oorloffve;oorlove/
- particulieren ----/
- voorgaende ----/

OORLOF(F) ENDE BEHEET = toestemming en bevel.
- permissio et mandatum;
- permission et ordre;
- Einwilligung und Befehl;
- permission and order;
- venia, asen so, y mandato;

vpl.: Lo1/74.

OORLOFF ENDE WILLECOREN = taut. toestemming.
- permissio;
- permission et consentement;
- Genehmigung;
- consent;
- permiso y consentimiento;

vpl.: Lo4/166.

OORLOFF GEVEN = vb. ontslaan.
- dimitto III;
- donner congé;
- entlassen;
- discharge;
- despedir; despachar; dar el pasporte;

vpl.: Lo4/164.

OORLOFFVE Zie:
- oorlof; oorloff;----; oorlove/

OORLOFTE ENDE PERMISSIE = taut. verlof.
- permissio;
- permission;
- Erlaubnis;
- permission;
- Erlaubnis;
- permission;
- permiso o permisión;

vpl.: PvB7/91.

ORLOGER Zie:
- oorlochsman; oorloghsman;----; orlogesman/

ORLOGESMAN Zie:
- oorlochsman; oorloghsman; orloger;----/

OORLOGHEN Zie:
- buten weghe van ----/

OORLOGHSMAN Zie:
- oorlochsman;----; orloger; orlogesman/

OORLOVE Zie:
- apostelos oft brieven van ----/
- consente ende ----/
- oorloff(ve);----/

OORLOVEN Zie:
- consenteren ende ----/

OORSAECKE Zie:
- wittige ----/

OORSAECKE VAN ONWETENSCHAP = oorzaak van onwetendheid.
- causae ignorantiae;

OOT

- cause d'ignorance;
- Ursache von Unwissenheit;
- cause of ignorance;
- causa de ignorancia;

vpl.: PvB5/24.

OORT Zie:
- oirt; ort;----; ord; hort;hoort/

OORTKEN Zie:
- oord;----; ortken/

OORVREDE Zie:
- hoirvrede; hoorvrede; oirvrede; ----/
- saecken van ----/

OORVREDE = sub. minnelijke schikking.
- conventio apta;
- arrangement à l'amiable;
- gütlicher Weg;
- amicable agreement;
- acuerdo amistoso;

vpl.: C1/389.

OOSDROP Zie:
- oesdroppe; oesdrup; oesedrup; oesendrup; oesendroppe; oesidrup; oesydrup; oisendrop; oosedrup; osijdrop; ozendrup; sijdruppe; osydrop; oosdrup; druijpe;----; osendrup; osiedrop; osendrup; osendropte; osingdrop; drope; eusendrop; osinedrop; useldruppe; neusedrup/

OOSDRUP Zie:
- oesdroppe; oesdrup; oesedrup; oesendrup; oesendroppe; oesidrup; oesydrup; oisendrop; oosedrup; osijdrop; ozendrup;
- sijdruppe; osydrop;----; druijpe oosdrop; osendrup; osiedrop; osendrup; osendropte; osingdrop; drope; eusendrop; osinedrop; useldruppe; neusedrup/

OOSEDRUP Zie:
- oesdroppe; oesdrup; oesedrup; oesendrup; oesendroppe; oesidrup; oesydrup; oisendrop;----; osijdrop; ozendrup; sydruppe; osydrop; oosdrup; druijpe;oosdrop; osendrup; osiedrop; osendrup; osendropte; osingdrop; drope; eusendrop; osinedrop; useldruppe; neusedrup/

OOSTERSCHEVLIET Zie:
- brughsluijter van de ----/

OOSTWAERT Zie:
- oistwairts;----/

OOTMODICH Zie:
- oijtmoedig; oitmoehich; ootmoedich;----; ootmuedich;ootmudich/

OP

OOTMOEDE Zie:
- oetmoet; ootmoet;----/

OOTMOEDELIKE Zie:
- oetmoedelijc;----/

OOTMOEDICH Zie:
- oijtmoedig; oitmoehich;----; ootmodich; ootmuedich; ootmudich/

OOTMOET Zie:
- oetmoet;-----; ootmoede/

OOTMUEDICH Zie:
- oijtmoedig; oitmoehich; ootmoedich; ootmodich;----; ootmudich/

OOTMUDICH Zie:
- oijtmoedig; oitmoehich; ootmoedich; ootmodich; ootmuedich; ----/

OOY Zie:
- oije;----; ooye; oye; hoye/

OOYE Zie:
- oije; ooy; ----;oye; hoye/

OP ADVIJS = op advies.
- aliquo suasore; de consilio; alicuius;
- à l'avis;
- auf Gutachten;
- on advice;
- por consejo de;

vpl.: DKB 17.

OP BEDINGHE RECHT DOEN = op een eis in rechte vonnis wijzen.
- in postulatione in iure iudicare;
- faire droit sur leurs débats;
- auf eine Klage ein Urteil sprechen
- pronounce sentence on a claim;
- dictar la sentencia respecto de una demanda;

vpl.: C1/615.

OP BEURTE = op verbeurte; verlies inbeslagneming.
- aliqua re proposita;
- perdre; en perdant;
- bei Verwirkung; Verlust; Beschlagnahme;
- on penalty; loss; seizure;
- so pena de perder;

vpl.: DKB 11.

OP DE CAECK STELLEN = aah het schandblok ketenen.
- in palo catenare;
- enchaîner au poteau d'ignominie;
- am Pranger fesseln;
- chain at the pillory;
- encadenar a uno en la picota de la infamia;

vpl.: PB/II/106.

OP DE GEESSELINGHE = straf nl. tuchtiging met roeden bij overtreding van verbanning.
- poena, scilicet castigatio virgis violato exsilio;
- sous peine de fustigation;
- Strafe, nämlich Züchtigung im Uebertretungsfall der Verbannung;
- punishment, namely to be flogged at infringement of exile;
- una pena, es decir ser castigado con azotes por infracción de destierro;

vpl.: C1/388.

OP DE JAERGEDINGEN ENDE VOOGTGEDINGEN = op de jaarrechtszittingen en algemene rechtszittingen.
- in sessionibus iuris annuis et generalibus;
- aux plaids annuels et généraux;
- auf den jährlichen und den allgemeinen Gerichtssitzungen;
- on the yearly and general sessions of the court;
- en las sesiones judiciales anuales y generales;

vpl.: Lo1/572.

OP DE KERCKE WORPEN = naar de kerk werpen.
- in ecclesiam lacere;
- jeter sur l'église;
- nach der Kirche werfen;
- throw to the church;
- tirar piedras a la iglesia;

vpl.: Lo5/302.

OP DE OOREN = straf nl. afsnijding van de oren bij overtreding van verbanning.
- poena, scilicet amputatio auricum violato exsilio;
- sous peine de perdre les oreilles;
- Strafe, nämlich abschneiden der Ohren im Uebertretungsfall der Verbannung;
- punishment, namely the cutting off of the ears at infringement of exile;
- una pena, es decir corte de las orejas por transgresión del destierro;

vpl.: C1/388.

OP DE PENE VAN INFRACTIE VAN SAUVEGARDE = op straffe van het intrekken van bescherming.
- sub poena suspendendi protectionis;
- sous peine de suppression de la protection;
- bei Strafe von Widerrufung von Schutz;

OP

- on pain of withdrawal of protection;
- so pena de la cancelación de la salvaguardia;

vpl.:

OP DE SCHILTWACHT SLAEPEN = slapen in de tijd dat wachtdienst gedaan moet worden.
- dormire in tempore custodiae;
- dormir durant le temps de la garde;
- schlafen während der Zeit dasz die Wache gehalten werden soll;
- sleep during the time that watch has to be kept;
- dormir a tiempo que se debe hacer guardia;

vpl.: C1/572.

OP DE VERBEURTE VAN = op verlies van.
- in perditione ;
- sous peine de perte de;
- auf Verlust von;
- on loss of;
- so pérdida de; so pena de perder

vpl.: C1/347.

OP DE VERSCHE DAAT = op heterdaad.
- in flagrante delicto;
- sur flagrant délit;
- auf frischer Tat;
- in the act; red-handed ;
- en flagrante; con el hurto en las manos;

vpl.: Pl.Bra/38,38,42; B1.

OP DE VUNTE = op de doopvont.
- ad baptismum;
- sur le font baptismal;
- auf dem Taufbecken; bei der Taufe;
- on the baptismal font;
- en la pila bautismal;

vpl.: Lo3/160.

OP DE VUNTE GEVEN = schenken bij de H.Doop.
- ad baptismum dare;
- donner sur les fonts baptismaux;
- schenken bei der heilige Taufe;
- grant at baptism;
- regalar en el momento del bautismo;

vpl.: C1/426.

OP DEES ZIJDE = aan deze kant.
- ab hac parte;
- de ce côté;
- an dieser Seite;
- on this side;
- por este lado; por esta parte;

vpl.: BVB 24.

OP DEN BACKERTOREN STELLEN = gevangen zetten in de Bakkertoren

Antwerpen.
- in vincula coniicere in turrem pistorum, Antverpia;
- mettre en prison à la tour Bakker, Anvers;
- verhaften in dem Bakker-turm, Antwerpen;
- incarcerate in the Bakker-tower, Antwerp;
- encarcelar en la torre de los Panaderos; Amberes;

vpl.: C1/571.

OP DEN GEWIJSDE = op het vastgestelde; onherroepelijk.
- in perpetuum ratus; irrevocabilis immutabilis;
- irrévocable;
- unwiderruflich;
- irrevocable; unrepcalable;
- irrevocable; incapelabre; inabrogable; inevitable;

vpl.: SKB 8.

OP DEN HARDEN = op de plaats waar schapen weiden.
- ubi oves pascuntur;
- à l'endroit ou broutent les moutons; dans la prairie; dans les champs de bruyère;
- auf der Stelle wo Schäfe weiden;
- on the place where sheep graze;
- en el lugar donde pastan carneros;

vpl.: DKB 36.

OP DEN OUDEN STEKE = op de voormalige scheidingslijn.
- in limite antiquo;
- sur l'ancienne limite;
- in den alten Schranken;
- on the previous borderline;
- en la antigua línea de demarcación;

vpl.: C3/182.

OP DER STADTSVESTEN = op de stadswallen.
- in vallis urbis;
- sur les remparts de la ville;
- auf den Stadtwällen;
- on the townwalls;
- en las murallas de la ciudad;

vpl.: C1/597.

OP DIE POORTE IN HELTENISSE GAAN = in de gevangenis in gijzeling gaan.
- in carcerem ire ad obsessionem;
- aller en prison pour dettes;
- in Schuldarrest gehen;
- imprisonment for debt in prison;
- ser encarcelado por deudas;

vpl.: vdV/109; C2/901; B1.

OP DOBBELEN TWEESCHAT = op viermaal de waarde.

- in aestimatione quater;
- à quadruple frais;
- für den vierfachen Wert;
- on quadruple cost;
- con el quatro veces de gastos;

vpl.: Lo5/50.

OP EEN GOET GEEN TWEE TOCHTERS = rechtsadag;op een erfgoed geen twee vruchtgebruikers.
- in heredio non duo usufructuarii
- pas deux usufruitiers sut le même patrimoine;
- auf einem Erbgut kein zwei Nutznieszer;
- on one patrimony not two usufructuaries;
- en un patrimonio no dos usufructuarios;

vpl.: C1/105.

OP EEN NIEU Zie:
- nieuwelycx;----; nieuwes; nuwes; nieus; nies/

OP EEN RADT EXECUTEREN = radbraken.
- rota distringere;
- écarteler;
- radebrechen;
- break upon the wheel;
- enrodar; imponer el suplicio de la rueda a;

vpl.: PB/II/364.

OP ENDE TOEGAENDE = heen en weergaande.
- veniens et rediens;
- allant et venant;
- hin und zurück gehend;
- going to and fro;
- en movimiento de una parte a otra;

vpl.: DKB 5.

OP FINANTIE VERCOCHT = tegen contante betaling verkocht.
- emptum venditus;
- vendu au comptant;
- gegen Barzahlung verkauft;
- sell for cash;
- vendido al contado;

vpl.: Lo6/602.

OP GELT PRISEREN = op geld schatten.
- aestimare;
- estimer; à sa valeur;
- schätzen; taxieren;
- estimate;
- estimar en dinero;

vpl.: B1/37; C2/888.

OP GHELT ESTIMEREN ENDE PRISEREN = taut. schatten in geld.
- aestimare in pecunia;
- estimer et priser en argent;
- in Geld schätzen und bewerten;

- value in money;
- tasar y evaluar en dinero;

vpl.: Lo5/202.

OP GHESINNEN VAN = op verlangen van.
- in desiderio;
- dans désir de;
- auf Wunsch von;
- at the desire of;
- sobre demanda de;

vpl.: Cr2/1011.

OP GOETS COST = op kosten van het goed.
- sumptu boni;
- aux frais du bien;
- auf Kosten des Gutes;
- on cost of the good;
- a cargo del bien;

vpl.: Lo5/10.

OP HAAR GELOOF = op haar crediet op vertrouwen.
- in fide sua;
- sur son credit;
- auf ihrem Kredit; in guten Glauben;
- on her credit;
- en confianza;

vpl.: Lo3/162.

OP HAARE ADELLIJKE BORSTE = op haar woord van eer als behorende tot de adel.
- in verbo dignitatis ut nobilis;
- parole d'honneur provenant d'une femme noble;
- auf ihrem Ehrenwort als adlige Person;
- upon her word as a noble woman;
- bajo la sola fe de su palabra como dama noble;

vpl.: ACart 11.

OP HAEREN AERBEIJT = op haar barensweeën.
- per dolores partus;
- au sujet de son enfantement;
- auf ihren Geburtswehen;
- on hair pains of child-birth; on her labour;
- en sus dolores del parto;

vpl.: C1/37.

OP HEENE = op de plaats.
- in loco;
- sur la place;
- auf der Stelle;
- on the place;
- en el lugar;

vpl.: ACart 24.

OP HET HART VAN 'T MOER = in het midden van het veen.
- in medio palus;
- au milieu du marais à tourbe;
- in der Mitte des Moores;

- in the middle of the peat-moor;
- en el centro de la turbera;

vpl.: BKB 11.

OP HET UYTTERSTE DER ERVE = op het einde van het erf.
- in extremo areae, praedii;
- l'extrémité de l'héritage;
- am Ende des Hofes;
- at tht end of the premises;
- al final del predio;

vpl.: C1/270.

OP HEUR SELF COST = op hun eigen kosten.
- privato sumptu;
- aux propres frais;
- auf eigene Kosten;
- at their own expenses;
- a expensas propias;

vpl.: B2/83.

OP HOPE VAN PEYSE = op hoop van vrede cq. minnelijke schikking.
- in spe pacis cq. pactionis amicae;
- dans l'espoir de paix c.q.d'une transaction;
- in der Hoffnung von Frieden bzw. auf gütlichen Wege;
- in the hope of peace, of an amicable settlement;
- con la esperanza de paz e.d.de un arreglo amistoso;

vpl.: B2/2.

OP HOREN NOSE VERLOREN = op straffe van het verlies van hun neus.
- sub poena perditionis nasi;
- sous peine de perdre le nez;
- bei Strafe von Verlust ihrer Nase;
- on pain of loss of their nose;
- so pena de perder la nariz;

vpl.: Lo1/8.

OP HUNNE AERDE = op hun grondgebied.
- in terra sua eorum;
- sur leur territoire;
- auf ihrem Grund;
- on their territory;
- en su territorio;

vpl.: C1/334.

OP HUNNEN TOUR = op hun beurt.
- in vices eorum;
- à tour de rôle; à leur tour;
- auf ihrer Reihe;
- on their turn;
- a su vez;

vpl.: C1/279.

OP KAKE STELLEN = tot de schandpaal veroordelen.
- condemno I ad pilam turpitudinis;
- condamner au pilori;
- zum Schandpfahl verurteilen;

- condamn to p ilory;
- condenar a la picota;

vpl.: T1/129.

OP KERCHENE TRECKEN = zich in de kerk terugtrekken.
- se retrare in ecclesiam;
- se retirer dans une église;
- sich in die Kirche zurückziehen;
- retire in the church;
- retirarse en la iglesia;

vpl.: Lo1/54.

OP KOST VAN ONGELIJKEN = ten laste van degene die het rechtsgeding verliest.
- ad onus eius qui litem amittit;
- à la charge de celui qui perd la cause;
- zu Lasten desjenigen der das Gerichtsverfahren verliert;
- to the charge of the person who loses the lawsuit;
- a cargo de aquel que pierde el proceso;

vpl.: BKB 8.

OP LIEFF ENDE GOEDT = met verlies van lijf en bezit.
- corpore et possessione amissis;
- à perte de corps et de possession;
- auf Verlust von Leib und Besitz;
- on loss of body and possession;
- con pérdida de cuerpo y posesión;

vpl.: BVB 178.

OP LIJFSTRAFFINGHE BANNEN = verbannen met bedreiging bij terugkeer aan den lijve gestraft te worden.
- aliquem in exsilium eicere cum;
- bannir sous peine de punition corporelle;
- ausweisen mit Bedrohung von Leibesstrafe im Falle von Zurückkehr;
- exile with menace of corporal punishment at return;
- desterrar so pena de castigo corporal;

vpl.: Lo5/316.

OP MINDERNISSE VAN = in mindering van.
- in diminutione;
- en diminution de;
- in Minderung von;
- to be deducted from;
- en disminución de;

vpl.: Lo4/400.

OP ORDRE VAN = op bevel van.
- iussu alicuius;
- sur l'ordre de;
- auf Befehl von;
- by order of;
- por orden de;

vpl.: ADR 5.

OP PAENE VAN = sub.op straffe van.
- sub poena;
- amende; sous peine de;
- bei Strafe von;
- on penalty of;
- so pena de;

vpl.: B1; Pl.Bra/10.

OP PEENE; POENE VAN NULLITEIJT = op straffe van onwaarde.
- poena proposita; nempe nullitatis; poena nullitatis;
- sous peine de nullité;
- auf Strafe der Wertlosigkeit;
- on punishment of invalidity;
- so pena de nulidad;

vpl.: DVB 38,76; Pl.Bra/32; B1.

OP PEIJNE VAN CONFISCACIEN = op straffe van inbeslagneming.
- in poena confiscationis;
- sous peine de confiscation;
- bei Beschlagnahmungsstrafe;
- on penalty of seizing;
- so pena de confiscación;

vpl.: T1/19.

OP PENE = op straffe.
- poena propositá;
- sous peine de;
- auf Strafe von;
- on penalty of;
- so pena de;

vpl.: MGG 195.

OP PENE ARBITRAEL = op scheidsrechterlijke boete.
- mulcta arbitri;
- sous peine arbitrale;
- auf schiedsrichterliche Busze;
- on arbitral fine;
- por multa arbitral;

vpl.: C1/216.

OP PENE VAN DEVOLUTIEN = op straffe van rechtsverval.
- sub poena ruinae, intermissionis iudicialis; sub poena tabis iuris iudicialis;
- sous peine de dévolution;
- bei Strafe der Devolution;
- on pain of devolution;
- so pena de decadencia de la justicia;

vpl.: C1/334.

OP PENE VAN EXECUTORIALES = op straffe van tenuitvoerlegging.
- in poena exsecutionis;
- sous peine d'exécution;
- bei Strafe der Volstreckung;
- on penalty of execution;
- so pena de ejucutoria;

vpl.: C1/260.

OP PENE VAN NAMPTISATIE = op straffe van verpanding.
- sub poena pignoris;
- sous peine de nantissement;
- bei Strafe von Verpfändung;
- on penalty of pawning;
- so pena de pignoración;

vpl.: Lo5/96.

OP PENE VAN NULLITEIJT = op straffe van onwaarde.
- in poena nullitatis;
- sous peine de nullité;
- bei Strafe des Unwerts;
- on penalty of nullity;
- so pena de invalidez, de nulidad;

vpl.: C1/138,199; Lo5/10; PvB1/436.

OP PENE VAN PRIVATIE = op straffe van ontslag.
- in poena dismissionis;
- sous peine de démission;
- bei Strafe der Entlassung;
- on penalty of dismissal;
- so pena de despedida;

vpl.: C1/199.

OP PENE VAN REJECTIE = op straffe van verwerpen.
- sub poena reiectionis;
- sous peine d'être rejeté;
- bei Strafe von Verwerfung;
- on penalty of rejection;
- so pena de ser rechazado;

vpl.: Lo5/258.

OP PENE VAN VERSTECK = op straffe van schuilhouding.
- poena proposita; scilicet occultationis;
- sous peine de se tenir à l'écart;
- auf Strafe der Versteckhaltung;
- on penalty of hiding;
- so pena de ocultación;

vpl.: MGG 129.

OP PENE VAN DE GALGHE = op straffe van ophanging.
- sub poena suspendii;
- sous peine de pendaison;
- bei Strafe von Hängung;
- on penalty of hanging;
- so pena de ahorcadura;

vpl.: PB/II/243.

OP POENE VAN CORPORELE STRAFFE = op straffe van lijffelijke bestraffing.
- poena corporalis;
- sous peine de supplice corporel;
- bei einer Strafe von körperlichen Züchtigung;
- on penalty of corporal punishment;
- so pena de castigo corporal;

vpl.: Pl.Pr/20; B3.

OP SEEKEREN GEPREFIGEERDEN DAGE = te voren vastgestelde dag.
- dies praefictus;
- un jour déterminé à l'avance;
- an einem gewissen zuvor bestimmten Tage;
- at a certain previously determined day;
- cierto día fijadó de antemanó;

vpl.: BVB 127.

OP S'HEEREN STEEN ENDE GHEVANCKENISSE = taut. in de gevangenis van de landsheer.
- in carcere reguli;
- au Steen et prison de l'écoutète;
- im Gefängnis des Landesherrn;
- in the prison of the lord;
- en la cárcel del principe;

vpl.: C1/388.

OP SHEREN ENDE DER STAT COST = op kosten van de heer en de stad.
- sumptu domino et civitate;
- aux frais de l'écoutète et de la ville;
- auf Kosten des Herrn und der Stadt;
- at the expense of the lord and the town;
- a expensas del senor y de la ciudad;

vpl.: Lo1/20.

OP SIJN SELFS AVONTURE = op eigen risico.
- periculo proprio;
- à ses propres risques;
- auf eigenem Risiko;
- at one's own risk;
- a riesgo propio; por cuenta propia;

vpl.: Lo1/72.

OP SIJNNEN COST ALLEENE = op eigen kosten.
- sumptu propio;
- à ses seuls frais;
- auf eigenen Kosten;
- at his,her, own expense;
- a expensas propias;

vpl.: Lo1/626.

OP SOENBRAKE ENDE VREDEBRAKE = op zoen- en vredebreuk.
- abruptio reconciliationis et pacis;
- rupture de réconciliation et ruptare de paix;
- auf Versöhnungsbruch und Friedensbruch;
- reconciliation and breach of the peace;
- rescisión de reconciliación y de paz;

vpl.: Lo1/478.

OP SYNEN COST ALLEENE = op eigen kosten.
- sumptu proprio;
- à ses seuls frais;
- auf eigenen Kosten;
- at his/her own expense;
- a expensas proprias;

vpl.: Lo1/626.

OP SYNEN TOUR = op zijn beurt.
- sua vice;
- à son tour;
- seinerseits;
- in his turn;
- a su vez;

vpl.: PB/IV/211.

OP 'T FEIJT BEVINDEN = op heterdaad betrappen.
- manifesto comprehendere;
- prendre sur le fait;
- auf frischer Tat ertappen;
- take in the very act;
- coger en flagrante;

vpl.: Lo5/150.

OP TE GALEYDEN SENDEN = veroordelen tot het roeien op de galeien.
- dare ad renum publicae triremis;
- condamner aux galères;
- verurteilen zum rudern auf den Galeeren;
- condemn to row on the galleys;
- condenar al remar en galeras; condenar a galeras;

vpl.: PB/IV/404.

OP TE HOUDEN ENDE TE VERWAIREN = taut. toezicht houden op.
- inspecto I; curo I;
- surveiller; faire la surveillance;
- überwachen;
- charge with the supervision over;
- vigilar; inspeccionar;

vpl.: T1/61.

OP TE PENE VAN SUSPENSIE = op straffe van schorsing; op straffe van dienstontzegging.
- sub poena suspensionis;
- sous peine de suspension; sous peine de congédiement;
- bei Strafe von Suspendierung;
- on pain of suspension;
- so pena de suspensión; so pena de perder su empleo;

vpl.: PB/III/349.

OP TE SITTEN OP EENEN GELEGENEN DAGHE = zitting houden op een passende dag.
- in die opportuna sedere;
- tenir séance au jour convenable;
- Sitzung halten auf einem geeigneten Tag;
- sit on a suitable day;
- tener sesión en un día conveniente;

vpl.: B2/88.

OP VERBEURTE; OP VERBUERTENISSE; OP VERBUERTENIS ENDE PEEN = op verlies en straf.
- poena amissionis proposita;
- à perte et punition;
- auf Verlust und Strafe;
- on loss and penalty;
- so pena de perder;

vpl.: BKB 11; SKB 2,3,6; DKB 32.

OP VERBEURTENISSE VAN; OP VERBEURTEN VAN = op verlies van op boete van.
- sub poena amissionis;
- à peine d'amande; à perte de;
- bei Verlust von; bei Strafe von;
- on penalty of; on loss of;
- so pena de; con pérdida de;

vpl.: C2/895; B1/69.

OP VERSTECKSEL = op straffe van verstek.
- sub poena defectionis;
- sous peine de forclusion;
- bei Strafe von Versäumnis ;
- on pain of default;
- so pena de rebeldía;

vpl.: Lo4/620.

OP WAERT = naar boven.
- susrum;
- en ascendant; en montant;
- nach oben;
- upwards;
- hacia arriba;

vpl.: DVB 10.

OPBAERLIKE Zie:
- opborleec;----/

OPBEUREN = hom.vb.1. innen van boeten en andere gelden 2. oprapen.
- 1.accipo III; recipio III multa 2. tollo III;
- 1.encaisser; percevoir 2. ramasser;
- 1.einkassieren von Bussen usw. 2. aufnehmen;
- 1.collect, cash fines ant other payments 2. to pick up;
- 1.cobrar; percibir; recaudar 2. coger;

vpl.: DVB 46; PB/II/16.

OPBREECKEN; OPBREKEN = vb. openbreken.
- abrumpo III; effringo III; prorumpo III;
- briser; fracturer;
- aufbrechen;
- break off;
- romper; fracturar;

vpl.: AKB 15.

OPBREKEN Zie:
- den steen ----/
- opbreecken;----/

OPD

OPBRENGEN Zie:
- opbrenghen;----; opbringen/

OPBRENGHEN; OPBRENGEN; OPBRINGEN = vb. opvoeden; grootbrengen.
- produco III; profero III; appono III;
- élever; éduquer;
- erziehen;
- educate; bring up;
- educar; criar; sacar; adelante;

vpl.: C1/30.

OPBRENGHEN ENDE BETAELEN = opbrengen van geld en betalen.
- produco III et solvo III;
- produire, rapporter et payer;
- einbringen und bezahlen;
- yield and pay;
- producir y pagar;

vpl.: PB/III/344.

OPBRINGEN Zie:
- opbrenghen; opbrengen;----/

OPCIE ENDE KUER = taut. vrije keuze.
- optio libera;
- option;
- freie Wahl;
- free choice;
- opción;

vpl.: T1/587.

OPCOMMINGHEN ENDE VERVALLEN = taut. geldelijke inkomsten.
- reditus pecuniarii;
- revenus pécuniaires;
- finanzielle Einkünfte;
- pecuniary income;
- ingresos financieros;

vpl.: PB/III/495.

OPDAT = coni. op voorwaarde dat; indien.
- ea conditione ut (ne); si;
- à condition que; si;
- wenn; falls;
- in case; if;
- para que; a la condición de que;

vpl.: T2/371.

OPDOEN Zie:
- venster met vaste gelasen sonder ----/

OPDOEN = vb. kennisgeven.
- aperio IV;
- publier; notifier; faire part; donner connaissance; informer;
- bekanntgeben;
- make known; notify; inform;
- publicar; notificar poner en conocimiento; dar aviso; informar; participar;

vpl.: LPS 54.

OPE

OPDOENDE Zie:
- thonende, ---- ende affirmerende/

OPDONEREN = vb. bestrijden; tegenspreken.
- oppono III;
- faire opposition;
- widersprechen;
- oppose;
- oponerse;

vpl.: C1/503.

OPDRACHT ENDE TRANSLACIE = taut. overdracht van een recht.
- translatio;
- transmission; transport;
- Uebertragung;
- transfer;
- traspaso; transferencia; cesión;

vpl.: T1/405; Lo3/270; C1/291.

OPDRACHTEN ENDE INVESTITUEREN = taut. eigendomsoverdracht.
- translatio dominii;
- transfert; investiture;
- Eigentumsübertragung;
- transfer of property;
- transferen cia; traspaso;

vpl.: T1/428.

OPDRAGER = sub. overdrager.
- translator;
- transporteur;
- Uebertrager;
- transferer;
- transmitente;

vpl.: Lo3/318.

OPEN Zie:
- verglaesen sonder ---- te doen/

OPEN ENDE DOORLUCHTICH = taut. open; toegankelijk van alle kanten.
- apertus de omnibus partibus;
- ouvert et à jour de tous côtés;
- offen und durchsichtig;
- open, accessible of all sides;
- abierto o accesible de todas partes;

vpl.: Lo1/642.

OPEN ENDE ONGEHEIJMT = onbezet en niet afgerasterd.
- patens et non consaeptum;
- ouvert et non séparé par un grillage, clôturé;
- unbesetzt und nicht umzäunt;
- unoccupied and not fenced in;
- y no enrejado vacante, abierto;

vpl.: BVB 192.

OPENBAER Zie:
- clair ----/
- wairachtig ----/
- in ---- overspel sitten/

OPENBAER PROEVEN = publiekelijk aantonen; bewijzen.
- demonstrare publico;
- démontrer publiquement;
- öffentlich zeigen;
- publicly demonstrate;
- mostrar; probar públicamente;

vpl.: PvB1/99.

OPENBAERE Zie:
- bordeelen oft ----/
- oepenbaere; openbare; oppenbare;----/

OPENBAERE; OPPENBARE = adi. openbaar.
- publicus; apertus; manifestus; communis;
- public;
- öffentlich; publik;
- public;
- público;

vpl.: DVB 2,8.

OPENBAERE AFFROEPINGE = openbare bekendmaking.
- proclamatio publica;
- proclamation publique;
- öffentliche Bekanntmachung;
- public announcement;
- proclamación pública;

vpl.: Lo3/290.

OPENBAERE GEBROKEN PERSOONEN = personen waarvan het faillissement publiek is.
- personae ?
- personnes dont la faillite est publiquement connue;
- Personen deren Bankrott öffentlich ist;
- persons whose bankruptcy is public;
- personas cuya quiebra es sabida públicamente;

vpl.: Lo4/392.

OPENBAERE KERCKBODEN = sub. publieke afkondiging in de kerk.
- promulgatio in ecclesia;
- promulgation publique dans l'église;
- öffentliche Bekanntmachung bei der Kirche;
- public announcement; proclamation in church;
- promulgación pública en la iglesia;

vpl.: DVB 8.

OPENBAEREN Zie:
- bij ---- uijtroepe/

OPENBAERLEKE Zie:
- ander ---- halden/
- ander amie ---- halden/

- eens anders man wijf ---- houden/
- eens anders ---- houden/

OPENBAERLICK UYT LESEN = publiek voorlezen; in het openbaar afkondigen.
- publico recitare; publice recitere;
- lire publiquement; faire la lecture en public;
- öffentlich vorlesen;
- read out publicly;
- leer públicamente;

vpl.: Lo1/204; B2/4.

OPENBAERLICK ZWEEREN AEN DEN HEYLIGEN = in het openbaar bij God en zijn heiligen zweren.
- publice iurare per Deum et sanctos eius;
- jurer publiquement par Dieu et ses saints;
- öffentlich bei Gott und seinen Heiligen schwören;
- swear publicly by God and his saints;
- jurar en público por Dios y sus Santos;

vpl.: Lo1/162.

OPENBAERLIJCK Zie:
- inder kercken ----/
- eenen anderen ---- van dieften op ende oversien/
- heijmelick oft ----/
- den hooren ---- blasen/
- inder kercken condigen ----/

OPENBAERLIJCK INDAEGEN = dagvaarden.
- in ius voco l;
- ajourner publiquement;
- vor Gericht laden;
- summon;
- citar públicamente;

vpl.: Lo4/416.

OPENBAERLIJCK VEIJL STAEN = publiek te koop staan.
- publice venalis esse;
- être en vente publique;
- öffentlich feil stehen;
- be publicly for sale;
- estar en pública venta;

vpl.: C1/654.

OPENBAERLIJCK VERHUEREN = openbaar verhuren.
- publice locare;
- lover publiquement ouvertement;
- öffen tlich vermieten;
- let publicly;
- alquilar públicamente;

vpl.: C1/198.

OPENBAIR Zie:
- expres ende ---- pact/

OPE

- wairachtich, kenlijc ende ----/

OPENBAIR BORDEELHOEREN = publieke vrouwen; openlijke lichtekooien; hoofdambtelijke animeermeisjes.
- publica;
- femme de mauvaise vie; prostituée; putain; ribaude;
- öffentliche Prostituierte;
- public woman;
- mujer pública;prostituta; puta; meretriz; ramera;

vpl.: T1/219.

OPENBAIR HOERE OFT SLOPHOERE = taut. publieke vrouw.
- publica;
- femme publique; putain; prostituée;
- ein öffentliches Mädchen; eine Dirne;
- public woman;
- mujer pública; puta; prostituta;

vpl.: T1/137.

OPEN BAIR TAFEL VAN WOEKER = openbare bank van lening.
- taberna argentaria publica;
- mont de piété public;
- öffentliches Leihhaus;
- public pawnshop;
- monte de piedad público;

vpl.: T1/101.

OPENBAIRDER Zie:
- famoeser ende ---- criesme ende misdaet/

OPENBAIRDER FAMEN ENDE GERUCHTE = taut. algemeen gerucht.
- fama publica;
- rumeur publique;
- allgemeines Gerücht;
- general rumour;
- conocimiento público; generalmente; conocido; del dominio público;

vpl.: T1/358.

OPENBAIRLIJC ENDE KENLIJC = taut. openbaar.
- publicus;
- publiquement;
- öffentlich;
- public;
- públicamente;

vpl.: T1/361.

OPENBAIRLYCKEN TER POEYEN = openbaar vanaf de pui van het rechthuis.
- publice de fastigo aedificii iudicialis;
- publier de la façade du tribunal;
- öffentlich der Freitreppe des Gerichtshofes;
- publicly from the flight of steps;

OPE

- públicamente desde la fachada del edificio del tribunal;

vpl.: vdV/102; B1; C2/900.

OPEN BARE Zie:
- bij ---- roe pinghe ter vrijdaechsmerct/
- bordeel oft ---- oneerlijcke huijsen/
- oepenbare;----; oppenbare/

OPENBARE NOOTSAKE = publieke noodzaak.
- necessitas publica;
- necessité manifeste;
- öffentliche Notwendigkeit;
- public necessity;
- necesidad pública;

vpl.: Lo1/24.

OPENBARE NUTSCHEPE, PROFIJT ENDE ORBOOR = taut. algemeen welzijn.
- bonum commune;
- salut public;
- Gemeinwohl;
- common good;
- bien común;

vpl.: PvB1/443.

OPENDER Zie:
- bij ---- handt erkennen/

OPENE BRIEVEN = akte met een uithangend zegel voor openlijk gebruik.
- actio sigillo palam proposito pro usu publico;
- acte avec un sceau dépassant pour l'usage public;
- Urkunde mit aushängendem Siegel für öffentlichen Gebrauch; öffentlicher Einsicht;
- document with a seal hanging out to be seen by everyone;
- acta con sello que está colgado fuera; para uso abierto;

vpl.: DVB 110.

OPENE BRIEVEN VAN ATTENTAET ENDE CASATIE = brieven inhoudende een garantie tot bescherming bij inbreuk op rechten en vernietiging.
- epistulae publicae tutelae adversus insidias necnon dissolutionis iudicii;
- lettre publique d'attentat et de cassation;
- Schreiben enthaltend eine Garantie zum Schutz bei Eingriffe in Rechte und Vernichtung;
- letters containing a guarantee for protection against infringement on rights and destruction;
- cartas abiertas de protección contra atendados y de casación;

vpl.: MGG 104.

OPENE BRIEVEN VAN CESSIEN = openbare brieven van overdracht.
- litterae publicae cessionis;
- lettres patentes de cession;
- öffentliche Briefe von Uebertragung;
- public letters of transfer;
- letras públicas de cesión;

vpl.: Lo1/720.

OPENE BRIEVEN VAN DAEGHSELE = akte met uithangend zegel waarin iemand gedaagd wordt.
- actio sigillo palam proposito in qua aliquis in ius vocatur;
- acte avec un sceau dépassant dans lequel quelqu'un est intimé;
- Urkunde mit aushängendem Siegel, in der jemand vorgeladen wird;
- document with a seal hanging out in which a person is summoned;
- acta citadora con sello que está colgado fuera;

vpl.: MGG 58.

OPENE ENDE OP HOUDEN = taut. openhouden.
- tenére aliquid apertum;
- tenir ouvert;
- offenhalten;
- keep open;
- tener abierto;

vpl.: SKB 7.

OPENE PLACCATE BRIEFF = algemeen wetsvoorschrift.
- praeceptum legis universum;
- disposition générale de la loi;
- allgemeine Gesetzvorschrift;
- general law prescription;
- precepto legal general;

vpl.: BVB 20.

OPENEN Zie:
- openbaere;----; oppenbare/
- ten ---- van den poorte/
- woert met ---- wonden/

OPENEN BEZEGELDEN BRIEVEN= publieke onder zegel bekrachtigde brieven waarin bepaalde directieven zijn opgenomen.
- epistulae publicae obsignatae;
- lettre publique sanctionnée par un sceau;
- öffentliche unter Siegel bestätigte Schreiben worin bestimmte Anweisungen aufgenommen sind;
- public under seal confirmed letters containing certain directives;
- cartas abiertas selladas y con ciertas directivas;

vpl.: BVB 20, 190.

OPENEN ENDE SUYVEREN = opschonen.

- purgo 1;
- nettoyer; écuerer;
- reinigen;
- clean;
- limpiar; asear;

vpl.: PB/III/594.

OPENEN TYD = jachttijd.
- tempus venandi;
- durant la période de la chasse; après l'ouverture de la chasse;
- Jagdzeit;
- season for hunting;
- época de la caza;

vpl.: PB/III/527.

OPENEN WONDEN = open wonde.
- vulnus apertum;
- blessure ouverte;
- offene Wunde;
- open wounds;
- herida abierta;

vpl.: Ca2/324.

OPENHOIDEN = vb. openhouden.
- non claudo III; non sarcio IV; apertum teneo II; non compleo II;
- tenir ouvert;
- offen halten;
- keep open;
- dejar abierto;

vpl.: LPS 64.

OPENINGE Zie:
- oepeninge;----/

OPENLIJC Zie:
- opentelijck;----; openlike/

OPENLIKE Zie:
- opentelijck; openlijc;----/

OPENS Zie:
- vercopen;---- kelders ter straten wert/

OPENTELIJCK; OPENLIJC; OPENLIKE = adv. openlijk.
- propalam; publice;
- publiquement; ouvertement;
- öffentlich;
- publicly; públicamente; abiertamente;

vpl.: BVB 151.

OPERANDI Zie:
- ut absque virtute ----/

OPEREREN = vb. werken; van toepassing zijn; bewerken; leiden tot.
- duco III; aptus sum;
- fonctionner; être applicable à;
- Anwendung finden; funktionieren
- operative; applicable;
- functionar; ser aplicable;

vpl.: BVB 98.

OPERIS Zie:
- actio de novi ---- nuntiatione/

OPGAANDE HEEREN = elkander opvolgende heren.
- domini succedentes alii alios;
- des seigneurs qui se succédent;
- einander nachfolgende Herren;
- each other succeeding lords;
- señores que se seceden;

vpl.: ACart 12.

OPGAEN Zie:
- vier en roock laeten ----/

OPGAENDE Zie:
- daer roock ende brandt ---- is/

OPGAENDE ABEELEN = groeiende cq. wassende populieren.
- populi albi crescentes;
- peupliers blanes montants;
- wachsende Pappeln;
- growing white poplars;
- álamos blancos crecientes;

vpl.: C1/32.

OPGAENDE BAENEN = elkander opvolgende peelvelden.
- campi iacentes alii post alios;
- tourbières qui se suivent;
- einander nachfolgende Felder;
- each other succeeding fields;
- campos que viene unó después de otró;

vpl.: AKB 4; BKB 3.

OPGAENDE BOOM = ongeknotte boom.
- arbor non caesa;
- arbre montant;
- ungestutzter Baum;
- growing tree;
- árbol sin podar;

vpl.: Ca2/166.

OPGAENDE BOOMEN VAN HERTEN HOUTE = wassende bomen van hard hout.
- arbores crescentes ligni duri;
- arbres montants de bois dur;
- in die Höhe wachsende Bäume von hartem Holz;
- growing hard-wood trees;
- árboles sin podar de madera dura;

vpl.: Ca2/166.

OPGAENDE BOOMEN VAN WEECKEN HOUTE = wassende bomen van zacht hout.
- arbores crescentes ligni mollis;
- arbres montants de bois tendre;
- in die Höhe wachsende Bäume von weichem Holz;
- growing soft-wood trees;
- árboles sin podar de madera tierna;

vpl.: Ca2/168.

OPGAENDE EIJCKENHOUDT = wassende eikebomen.

- querci crescentes;
- chêne croissant;
- wachsende Eichbäume;
- growing oaktrees;
- robles crecientes;

vpl.: B2/115.

OPGAENDE HOUDT = wassende bomen.
- arbores crescentes;
- des arbres croissantes;
- wachsende Bäume;
- growing trees;
- árboles crecientes;

vpl.: B2/125.

OPGAENDEN Zie:
- in ---- stamme;/

OPGAENDEN HOUT = opgroeiende bomen.
- arbores crescentes;
- bois montant;
- aufwachsende Bäume;
- growing up trees;
- árboles crecientes;

vpl.: C1/316.

OPGANCK Zie:
- sonnen ----/

OPGANCK OFT GRADIN = opgang van 3 treden.
- ascensus trium graduum;
- escalier avec trois marches;
- Aufgang von drei Stufen;
- rise of three steps;
- escalera de tres grados;

vpl.: PvB5/600.

OPGEBODENE GETUYGEN = gedagvaarde getuigen; opgeroepen getuigen.
- testes in iudicium vocati;
- témoins cités;
- vorgeladene Zeugen;
- summoned witnesses;
- testigos citados;

vpl.: Pl.Bra/66; B1.

OPGECLOPT OFT VERJAIGHT = taut. opgejaagd.
- incito 1;
- chasser;
- aufjagen;
- dislodge; rouse; start;
- cazar;

vpl .: T1/166.

OPGEHOORT = ppf. ondervraagd.
- interrogo I et audio IV;
- interroger; questionner; examiner;
- ausfragen;
- interrogate; interview;
- interrogar; examinar;

vpl.: LPS 103.

OPGEKEERT = vb. opgehouden; opgestuwd.
- sisto III;
- refouler; retenir;
- aufstauen;
- hold up;
- hacer subir; detener;

vpl.: SKB 23.

OPGELEIJDE Zie:
- aangeslagen ende ---- schapen/

OPGELEIJDE = vb. gevangen genomen
- comprehendo III; capio III;
- appréhender; saisir; capturer;
- gefangennehmen; verhaften;
- capture; apprehend;
- aprehender; capturar; coger;

vpl.: BVB 107.

OPGERAAPTE Zie:
- simulate en ---- praetexten/

OPGERICHTER VOORWAERDEN = gestelde voorwaarden.
- conditiones positae;
- conditions faites;
- gestellte Bedingungen;
- fixed conditions;
- condiciones dictadas; estipuladas;

vpl.: Cr2/1013/26.

OPGESCHOOTEN; OPGESCHOTEN = ppf. uitgraven; uitdiepen van een sloot of greppel.
- refodio III; effodio III;
- creuser; ouvrir;
- graben; austiefen;
- to excavate; dig out;
- ahondar; abrir;

vpl.: ACart 19.

OPGESCHOTEN Zie:
- opgeschooten;----/

OPGESETTE Zie:
- behendige, scalcke ende opgesette ----/

OPGESEYT = ppf. opgezegd.
- renuntio I;
- lever; prendre;
- aufsagen;
- to terminate; to recall;
- quitar; tomar;

vpl.: T1/271.

OPGESLAGEN OFT GEBROKEN = taut. ppf. ingeslagen.
- frango III;
- briser; casser;
- einschlagen;
- smash;
- romper; quebrar;

vpl.: T1/469.

OPGESPROOCKEN = ppf. tegengesproken.

- obloquor III; contradico III;
- contredire; contester;
- widersprechen;
- contradict;
- contradecir; opgnar;

vpl.: MGG 106.

OPGESTAEN ENDE GERESEN = taut.ppf. ontstaan.
- ortum; factum;
- surgi;
- entstehen;
- come into existence;
- nacidó; surgidó;

vpl.: LPS 83.

OPGESTRECKTEN Zie:
- mit ---- vingeren/

OPGEWONNEN = ppf. gerechtelijk onteigend.
- iudicialiter aliquem possessione pello III;
- aliéner des biens d'une manière judiciaire;
- gerichtlich enteignet;
- confiscated on court order; judially confiscated;
- expropiar bienes judicialmente; expropiado judialmente;

vpl.: B2/40,137; C2/1017,1030.

OPGEZETENE = sub. ingezetene.
- paganus;
- campagnard; ruraux;
- Einwohner des platten Landes;
- resident;
- vecino; habitante;

vpl.: B1:Pl.Pr/47.

OPGHEBROKEN = ppf. opengebroken; geforceerd.
- effringo III;
- ouvrir de force;
- erzwingen; forcieren; strapazieren;
- force;
- abrir; forzar; force jear;

vpl.: C1/12.

OPGHERECHTE Zie:
- met ---- vingeren/

OPGHEVOEDT Zie:
- ghevolent ende ----/

OPGITEN = vb. ophijsen.
- sublevare;
- hisser;
- aufhissen;
- to hoist;
- levantar; izar;

vpl.: PB/II/65.

OPGRACHTEN OFT VERHEFFEN = taut. beschutten met een gracht of ophogen.
- fossa munire vel altius efferre;
- hausser et garantir d'un fossé;

OPH

- erhöhen; aufschütten;
- protect with a ditch or heighten;
- resguardar con un foso o levantar;

vpl.: C1/193.

OPGUEDEN = vb. vast goed verkrijgen in huur.

- accipio III bona in conductionem;
- prendre à ferme un immeuble;
- in Pacht bekommen von Immobilien;
- lease of real estate;
- arrendar; tomar en arrendamiento un inmueble;

vpl.: AKB 6.

OPGUET OFT VERCRIJGHT = taut. verwerft; verkrijgt.

- obtinet; adipiscitur;
- obtient;
- erwerben; erlangen;
- obtained; acquired;
- obtiene; lógra;

vpl.: AKB 6.

OPHALDEN Zie:

- ophouden;----; opholden/

OPHELDINGHE = sub. overdracht.

- translatio;
- transport;
- Ueber tragung;
- transfer;
- traspaso; transferencia; cesión;

vpl.: C3/222.

OPHEVE ENDE COLLECTATIE = taut. invordering; inning; collecte; inzameling.

- recuperatio; collecta; collectatio;
- recouvrement; encaissement; perception; levée; collecte;
- Einforderung; Einkassierung; Kollekte; Sammlung;
- collection; gathering;
- cobro; recaudación; percepción; recaudalación; colectación; colecta;

vpl.: PB2/40; C1/198; PB/III/331; C1/526; PB2/30; DKB 55.

OPHEVE ENDE ONTFANCK = inning en ontvangst.

- perceptio;
- encaissement et perception;
- Eintreibung und Empfang;
- collection and receipt;
- cobro y recibo;

vpl.: PB/III/301.

OPHOLDEN Zie:

- ophouden; ophalden;----/

OPHOUDEN; OPHALDEN; OPHOLDEN = vb.hom. 1.openhouden; schoonhouden 2. onderhouden.

OPI

- 1.apertum teneo II 2. sustineo aliquem;
- 1.tenir ouvert; nettoyer; tenir propre 2. tenir sous que;
- 1.offen halten 2. ernähren;
- 1.keep open; keep clean 2. support;
- 1.mantener limpio; dejar abierto; 2. tener;

vpl.: SKB 5; T1/548.

OPHOUDEN ENDE STEYGHEN = taut. ophouden.

- retinere;
- retenir;
- aufhalten;
- keep;
- detener; cesar de; dejar de;

vpl.: PB/III/594.

OPHOUDINGE Zie:

- d'ontijdelijcke ----/

OPHOUDINGE VAN POSSESSIE OFT OPSCORSSINGE = taut. inbewaringstelling van bezit.

- sequestratio;
- séquestration d'un bien;
- Gewahrsam des Besitzes;
- deposit of possession;
- secuestración de un bien;

vpl.: T1/592.

OPHOUWEN Zie:

- sonder ----/

OPHOUWEN = sub. bevestiging verzekering.

- affirmatio;
- affirmation;
- Bestätigung;
- affirmation;
- confirmación; aseguración;

vpl.: Lo7/14.

OPINEEREN Zie:

- opineren;----/

OPINEREN Zie:

- opinieeren;---- ende meynen/

OPINEREN; OPINEEREN = vb. gevoelen uiten; zijn mening uiten.

- opinor 1; sententiam ostendo III;
- manifester son opinion; opiner; donner son opinion;
- empfindungen; seine Meinung äussern;
- opine; give his opinion;
- opinar; emitir su opinión;

vpl.: C1/214,261.

OPINIE Zie:

- contrarie ----/
- vois oft ----/

OPINIE(N) = sub. mening; opvatting.

- existimatio; opinio; sententia;

OPK

- avis; idée; manière de voir; opinion; pensée; sentiment;
- Meinung;
- opinion;
- concepto; idea; juicio; opinión; parecer;

vpl.: T2/42; 211; T1/465; C1/171

OPINIE ENDE MEYNINGHE = taut. mening.

- opinio;
- opinion;
- Meinung;
- opinion;
- opinión; idea; modo de ver;

vpl.: PB/III/283.

OPINIEBOEKEN = sub.pl. meningboeken.

- liber opinionum; sententiarum;
- livre des opinions;
- Meinungenbücher;
- book of opinions;
- libros de opiniones;

vpl.: C1/268.

OPINIEEREN; OPINEREN ENDE MEYNEN = taut. mening uiten; mening geven.

- opinionem do I; opinor I;
- croire; penser; donner son opinion; révéler ses sentiments;
- Meinung, Ansicht äuszern; seine Meinung sagen;
- express an opinion; give one's opinion; express oneself;
- crear; estimar; opinar; pensar; dar su opinión; pinar;

vpl.: T1/362; B2/212; C1/56.

OPINIEN Zie:

- de meeste ---- zijn de minst vervanghende/
- de twee ---- van de twee leden zijn het derde leth vervangende/
- diversiteyt van de ----/
- in contrarie ----/
- voisen oft ----/

OPINIEN ENDE HUMEREN = taut. meningen.

- opiniones;
- opinions;
- Meinungen;
- opinions;
- opiniones;

vpl.: PB/IV/460.

OPKOMSTE ENDE SUBSISTENTIE = taut. voortduring.

- continuatio;
- continuation;
- Fortdauer;
- continuation;
- continuación; persistencia;

vpl.: PB/IV/360.

OPL

OPLEGGEN Zie:

- de geheele coopsomme ----/

OPLEGGEN; OPLEGGHEN = vb. bergen; opleggen.

- superimpono III; superpono III;
- mettre sur; imposer;
- auflegen; aufspannen, einen Pfeil;
- put;
- poner sobre;

vpl.: BVB 172.

OPLEGGEN OFT GECBYCIEREN = taut. verwijzen.

- obicio III;
- reprocher;
- beschuldigen von; vorwerfen;
- reproach;
- reprochar; vituperar;

vpl.: T1/282.

OPLEGGHEN Zie:

- opleggen;----/

OPLEGGHEN ENDE IMPOSEREN = taut. opleggen.

- impono III;
- imposer;
- auferlegen;
- impose;
- imponer;

vpl.: PB/II/307.

OPLEIDEN Zie:

- opleyden;----/

OPLEIJDEN ENDE VANGHEN = voorgeleiden en gevangennemen.

- deducere et comprehendere;
- mener en prison et appréhender;
- vorführen und verhaften;
- bring up and capture;
- arrestar y hacer somparecer ante el juez;

vpl.: C1/601.

OPLESEN Zie:

- verbalijck ----/

OPLEYDEN; OPLEIDEN = vb. gevangen zetten.

- in carcerem coniicio III; in vincula coniicio III;
- emprisonner; mettre en prison;
- einsperren;
- put in prison incarcerate;
- encarcelar; meter en la cárcel;

vpl.: T1/163.

OPLOEP DOEN Zie:

- die den eerste ---- dede/
- met quaden woorden ---- doene/
- oploop doen; ----; oplopen/

OPLOOP; OPLOPINGE = sub. oproer opstand; samenscholing; vijandige aanval; ruzie; twist.

- impetus; concursio; concursus;

seditio; tumultus; seditio; rixa; jurgium;
- assaut; attaque; charge; révolte sédition; insurrection; querelle; dispute;
- Aufruhr; feindlicher Angriff; Krawall; Zank; Streit;
- animical, hostile attack, charge; unlawful assembly; riotous assemblage; insurrection; quarrel; fight;
- acometida; agresión; asalto; attaque; motin; sedicion; rébelion; riña; quimera;

vpl.: T1/141,340; C1/383; Cr2/997.

OPLOOP DOEN; OPLOEP DOEN; OPLOPEN = vb. aanval doen; aanvallen; aanranden; in opstand komen.
- incesso III; impetum facio III in hostem; impugno 1; se movere; aggredi;
- assaillir; attaquer; se jeter sur; se révolter;
- angreifen; rebellieren;
- aggress; attack; revolt; assault;
- agredit; asaltar; atacar; embestir; sublevarse; acometer; impugnar;

vpl.: T1/147; Lo1/20,142; C3/16; C1/389; Lo7/64.

OPLOOP OFT COMMOTIE = taut. ontsteltenis; opschudding.
- perturbatio;
- perturbation; consternation;
- Verwirrung; Aufschüttelung;
- consternation; commotion;
- consternación; turbación; conmoción;

vpl.: PB/II/245.

OPLOOPER; OPLOOPERE = sub. ruziemaker; vijandig aanvaller.
- qui jurgii cupidus est; agressor;
- querelleur; agresseur; assaillant;
- Zänker; feindlicher Angreifer;
- quarrel some person; an inimical agressor; assaulter;
- altercador; pendenciero; agresor; asaltador; atacador;

vpl.: Cr2/997; T1/141.

OPLOOPER OFT MISDADIGHE = taut. misdadiger.
- homo maleficus;
- délinquant ou assaillant;
- Verbrecher;
- criminal;
- delincuente; criminal;

vpl.: C1/601.

OPLOOPERE Zie:
- oplooper;----/

OPLOPEN Zie:
- oploop doen; oploep doen;----/

OPLOPINGE Zie:
- oploop;----/

OPMETSELEN Zie:
- opmetsen;----; opmuren/

OPMETSEN; OPMETSELEN; OPMUREN = vb. opmetselen.
- struo III in altum;
- maçonner;
- aufmauern;
- lay bricks;
- levantar una cosa por mampostear;

vpl.: C1/184.

OPMUREN Zie:
- opmetsen; opmetselen;----/

OPPENBARE Zie:
- oepenbare; openbare;----; openbaere/

OPPERE Zie:
- erffrecht van ----/

OPPERFABRIJCQUE = sub. oudborgemeester, Maastricht.
- ex magistratus e Maastricht;
- ancien maire; Maastricht;
- Altbürgermeister, Maastricht;
- ex burgomaster, Maastricht;
- ex burgomaestre de Mastrich;

vpl.: Cr2/1041.

OPPERHOF Zie:
- opperhoff;----; opperhuus/

OPPERHOFF; OPPERHOF; OPPERHUUS = voornaamste woning; riddergoed; kasteel.
- aedificium superius; arx; castellum;
- manoir principal; seigneurie; château;
- Hauptgebäude; das eigentliche Schloss;
- manor; castle;
- senorio; castillo;

vpl.: Lo6/34.

OPPERHUUS Zie:
- opperhoff; opperhof;----/

OPPERKEURMEESTERS Zie:
- gagie ----/

OPPERMOMBOER; OPPERMOMBOOR; OPPERVOECHD; OPPERVOOCHD; OVERMOMBOIR; OEVERMOMBOOR = sub.pl. weesmeester; regent van de weeskamer.
- curatorum suprema auctoritas; princeps tutorum; supremus tutor; tutor principalis; tutor superior; curator maior;
- subrogé tuteur; tuteur supérieur;

- Waisenväter; Hauptvormund;
- guardian tutor of orphans; master of an orphanage; chiefguardian;
- protutor; tutor superior;

vpl.: T1/64; B1/93; C1/39,40, 263; C2/899; Cu1/240.

OPPERMOMBOOR Zie:
- oppermomboer; oppermomboir; ----; oppervoechg; oppervoochd overmomboir; oevermomboor/

OPPERSTALLEN Zie:
- bancken oft ---- int vlieschuys/

OPPERSTE DECKXSEL = opperkleed.
- amiculum;
- vêtement supérieur;
- Oberkleid;
- upper garment;
- ropa exterior;

vpl.: Lo5/316.

OPPERSTE GROND = bovenlaag.
- nuda superficies;
- couche supérieur;
- Oberschicht des Bodens;
- upper layer;
- capa superior;

vpl.: Lo3/408.

OPPERSTE KLEET = sub. boven - kleed.
- superior vestis; amictus;
- vêtement de dessus; habit de dessus; tabard;
- Oberkleid;
- upper garment;
- vestido superior; ropa exterior; el sobretodó;

vpl.: DKB 47; 16.

OPPERTS Zie:
- opwairt; opwarts; opwert; opwaerts; opwerdes;----/

OPPERTUNITEIJT Zie:
- ten eerster ----/

OPPERVAEDER = sub. overgrootvader.
- proavus;
- bisaïeul;
- Urgrossvater;
- great-grandfather;
- bisabuelo;

vpl.: Lo6/36.

OPPERVOECHD Zie:
- oppermomboer; oppermomboir; oppermomboor;----; oppervoochd; overmomboir/

OPPERVOOCHD Zie:
- oppermomboer; oppermomboir; oppermomboor; oppervoechd; ----; overmomboir/

OPPIGNORATIE OFT VERPANDINGE = taut. verpanding.
- pigneratio;
- engagement; hypothèque;
- Verpfändung;
- pawning;
- pignoración; prendamiento;

vpl.: PB/IV/185.

OPPONENT = 1.adi. bestrijdend; tegenstand biedend; weersprekend 2. sub. verweerder.
- 1.opponens 2. adversator; intercessor;
- 1.opposant; contre 2. opposant;
- 1.widerstrebend 2. Verteidiger;
- 1.opposing; contending 2. defender; defendant;
- 1.contra 2. oppositor;

vpl.: LPS 69; T1/637.

OPPONENT OFT APPELLANT = hij die in beroep gaat.
- opponens aut appellans;
- opposant ou appellant;
- Appellant;
- appellant;
- opositor o apelante;

vpl.: Lo5/106.

OPPONEEREN; OPPONEREN = vb. zich verzetten; tegenspreken; bestrijden.
- oppono III; obicio III; adversor I; intercedo III; repuguo I; contradico III;
- s'opposer; se résistir; contredire; contester; objecter;
- sich widersetzen; einwenden; opponieren; wiedersprechen;
- oppose; dispute; contend; object to contradict;
- oponerse; resistirse; negar; contradecir; opugnar; objetar; alegar en contra de; poner reparos;

vpl.: BKB 44; T2/64; C2/882; B1/6; PB/II/351.

OPPONEREN Zie:
- opponeeren;----/
- zich ----/

OPPORTUNITEIJT Zie:
- ter eerster ----/

OPPOSANT = sub. verzetpleger; weerstrever.
- intersessor; adversator;
- opposant; adversaire;
- Widerständler; Widerstreber; Gegner;
- opponent; resister;
- rebelde; adversario;

vpl.: ASO 20.

OPPOSANT OFT EXCUSEERDER = taut. opposant; verweerder;

OPP

tegenpartij.
- oppones;
- opposant;
- Oppositionspartei;
- opponent;
- demandante, que reclama;
vpl.: PvB1/368.

OPPOSEREN = vb. tegenover stellen; weerstreven.
- oppono III; repugno I; adversor I; resisto III;
- opposer;
- gegenüberstellen; sich widersetzen;
- oppose;
- oponerse a; poner; reparos;
vpl.: PvB1/316; MGG 213.

OPPOSITIE Zie:
- in cas van ----/
- in ghevalle van ----/
- formele ----/
- pretense ----/
- verthooninge oft ----/
- vertreck ---- ofte weygeringhe/
- weygeringhe ofte vertreck ofte ----/

OPPOSITIE, WEYGHERINGHE OFTE VERTRECK = verzet, weigering of uitstel.
- oppositus; recusatio; retardatio;
- opposition; refus ou retard;
- Widerstand, Verweigerung oder Aufschub;
- opposition, refusal or delay;
- oposición, negativa o dilación;
vpl.: PB/III/3.

OPPOSITIEN ENDE TURBATIEN = stoornissen en verzet.
- perturbationes et vis atque arma
- perturbations et opposition;
- Störungen und Widerstand ;
- disturbances and resistance;
- turbaciones y oposiciones;
vpl.: MGG 41.

OPPRESSIE Zie:
- confusie, ---- ende verdruckinge/
- ghewelt ende ----/

OPPRESSIE = sub. onderdrukking; tegenstand; verzet; tegen kanting; tegenstand.
- oppressio; oppositus; oppositio;
- oppression; opposition; résistance;
- Unterdrückung; Widerstand; Opposition;
- oppression; opposition;
- opresión; represión; supresión; oposición; resistencia;
vpl.: PB/III/216; PvB1/243,477; BVB 8; B2/124; C2/1029.

OPR

OPRECHTE Zie:
- goede ende ---- munte/
- met ---- vingeren/

OPRECHT(T)E; OPREGTE, WAERHEIJT; WAIRHEIJT = zuivere waarheid.
- veritas simplex;
- la vérité vraie;
- reine Wahrheit;
- pure truth;
- la pura verdad;
vpl.: MGG 37,80,181; BVB 55.

OPRECHTEN Zie:
- tweevout ----/
- uijt eighenen buijdel/

OPRECHTEN; OPRICHTEN- vb. herstellen.
- reparo I; sarcio IV;
- réparer; dedomager;
- reparieren; wiederherstellen;
- repair;
- reparar; reponer; restablecer;
vpl.: Lo4/84,760; C1/16,703.

OPRECHTEN, RESTITUEREN, BETALEN ENDE BETEREN = taut. vergoeden.
- restituo III;
- compenser; indemniser; réparar; restituer;
- kompensieren; vergüten;
- compensate; make good; reimburse;
- bonificar; compensar; devolver; indemnizar; restituir;
vpl.: T1/239.

OPRECHTICH Zie:
- opregtelijk;----/

OPRECHTICHEIT Zie:
- oprechtigheydt;----/

OPRECHTIGHEYDT; OPRECHTICHEIT = sub. oprechtheid.
- sinceritas;
- sincérité;
- Aufrichtigkeit;
- uprightness;
- sinceridad; veracidad;
vpl.: PvB1/268.

OPRECHTINGE Zie:
- oprechtinghe;----/

OPRECHTINGHE; OPRECHTINGE= sub. opheffing; schadevergoeding; vergoeding.
- pensitatio; instauratio; restitutio;
- satisfaction; dédommagement; compensation; restitution;
- Aufhebung; Beseitigung; Schadenersatz; Entschädigung;
- elevation; raising; indemnification; compensation; renumeration;

- levantamiento; supresiòn; indemnización; de perjuicios; abono; bonificación; compensación; indemnización;

vpl.: C1/134; T1/206.

OPRECHTINGHE ENDE INSTITUtie = taut. oprichting.
- institutio;
- institution; fondation;
- Errichtung;
- establishment;
- institución; establecimiento;

vpl.: C1/565.

OPREPTIE Zie:
- subrepcie;----/

OPRICHTEN Zie:
- oprechten;----/

OPRICHTEN DACH = gerechtsdag.
- dies iudicialis;
- jour d'audience;
- Gerichtstag;
- courtday;
- dia de audiencia; dia de sesión judicial;

vpl.: BVB 171.

OPRICHTEN; MAKEN ENDE COMPONEREN = taut. opstellen; samenstellen.
- compono III;
- concevoir; composer; rédiger;
- aufstellen; zusammensetzen;
- draft; compose;
- componer; formular; redactar; formar;

vpl.: PB/II/322.

OPRIJSEN; OPRISEN = vb. ontstaan.
- oriri;
- naitre;
- entspringen;
- arise;
- nacer; originarse;

vpl.: C2/939.

OPRIJSEN VAN DEN MUE R = ophogen van de muur.
- exaggeratio muri;
- exhausser du mur;
- den Mauer erhöhen;
- raise the wall;
- levantar la pared;

vpl.: Lo5/52.

OPRIJSSINGE VAN DEN GELDE = waardevermeerdering van geld.
- augmentatio pretii pecuniae;
- augmentation de valeur d'une monnaie de l'argent;
- Werterhöhung des Geldes;
- increase in value of money;
- incremento de valor de una moneda;

vpl.: T1/465.

OPRISEN Zie:
- oprijsen;----/

OPROEP Zie:
- ter venten ende ---- stellen/

OPROEPEN Zie:
- mynen oft ----/

OPROEPEN; OPROPEN = vb. omroepen.
- proclamo I;
- proclamer;
- öffentlich ausrufen;
- proclaim;
- pregonar; vocear;

vpl.: C1/236.

OPROEPER APPRECIATEUR = afroeper; taxateur; uitroeper van ter veiling aangeboden goederen.
- avocator; aestimator; praeco bonorum venale propositum;
- crieur priseur; crieur public;
- Abschätzer Ausrufer;
- crier; appraiser;
- pregonero tasador; pregonero de géneros ofrecidos para una subasta pública;

vpl.: Lo7/50; C1/5.

OPROERTE Zie:
- muterye ende ----/

OPROPEN Zie:
- oproepen;----/

OPROYEN; OPREIDEN; OPREDEN= vb. opruien; ophitsen.
- incitare; instigare;
- inciter;
- aufhetzen; anhetzen;
- incite; instigate;
- incitar; instigar; sublevar; excitar; agitar;

vpl.: Bl:Pl.Bra/13.

OPRUSTEN Zie:
- versien van ende ----/

OPSAET OFT EMPHITEOTE; EMPHITERTE; THYSENAERE = taut. erfpachter.
- conductor hereditarius;
- preneur de bail;
- Erbpächter;
- long lease-holder;
- enfiteuta;

vpl.: PB/II/14; PB/III/293.

OPSAETE Zie:
- emphiterte oft ----/

OPSCHICKINGE = sub. herstel.
- restitutio;
- restauration;
- Reparatur;
- repair;
- reparación; restauración;

vpl.: Lo4/276.

OPSCHIETEN; OPSCHIETENDE = in ene bepaalde richting gelegen zijn; zich uitstrekken van landerijen, ook grenzen.
- ad finem vergo III; termino I; dissepio IV;
- être limitrophe; confiner;
- grenzen an;
- bordering;
- lindar; confinar;

vpl.: BVB 168,169.

OPSCHIETENDE Zie:
- opschieten;----/

OPSCHRANCKEN = vb. opstapelen.
- acervo I; coacervo I;
- empiler; tasser;
- aufschichten;
- stack; pile up;
- apilar; amontonar;

vpl.: BVB 74.

OPSCHRIJVEN ENDE SCHATTEN = taut. opschrijven en schatten.
- scribere et aestimare;
- prendre par écrit et estimer;
- abschätzen;
- take down in writing and estimate
- apuntar, escribir y tasar;

vpl.: C1/194.

OPSCORSSINGE OFT OPHOUDINGE VAN POSSESSIE = taut. inbewaringstelling van bezit.
- sequestratio;
- séquestration d'un bien;
- Gewahrsam des Besitzes;
- deposit of possession;
- secuestración de un bien;

vpl.: T1/592.

OPSEGEN Zie:
- opseggen;----/

OPSEGGEN; OPSEGEN = vb. iets doen ophouden; opzeggen.
- renuntio I;
- lever; prendre; retirer; se dédire de;
- abbestellen; aufsagen;
- to recall; to terminate;
- despedir; quitar; rescindir; tomar;

vpl.: T1/271.

OPSET Zie:
- bedriegelijcke; ---- oft machinacie om te misleyden/

OPSETTE Zie:
- doleuselijck ende met ----/
- faytelijc ende met ----/
- gepunieert te wordden ende gecondemneert als dootslagers mits den ---- ende consente/
- misdaet uuijt ---- met coelen bloede/

OPSETTE ENDE UUYT PROPOOSTE = taut. voorbedachte raad; opzet.
- propositum et consilium;
- avec intention; à dessein; de propos délibéré;
- vorsätzlich;
- malice prepense;
- deliberadamente; de propósito; intencionadamente;

vpl.: T1/379.

OPSETTEN = vb. iemand iets opleggen.
- impono III;
- imposer;
- auferlegen;
- impose;
- imponer;

vpl.: T1/425.

OPSETTEN ENDE VONDEN = taut. scherpzinnigheid; slimheid.
- sagacitas;
- pénétration; perspicacité; sagacité;
- Scharfsinn; Schlauheit;
- acumen; penetration;
- agudeza; ingeniosidad; sutileza; perspicacia; sagacidad;

vpl.: T1/300.

OPSETTERE Zie:
- auteur ende ----/

OPSIEN Zie:
- doch om diverse redenen ende sunderlinge ten ---- van/
- respijt ---- ende aenscouwen hebben op/

OPSIENE Zie:
- ten ---- van/

OPSIGE Zie:
- in ----/

OPSITTEN Zie:
- stedich inden wege ende quaet van ----/

OPSNOIJEN = vb. snoeien.
- amputare recidere;
- ébrancher;
- beschneiden;
- to prune;
- cortar; podar;

vpl.: PvB6/330.

OPSOECKGELDE Zie:
- recht van den ----/

OPSOEPEN Zie:
- absorberen ende ----/

OPSTAAN; OPSTAEN = vb. opkomen; ontstaan.
- orior IV; exsisto III; nascor III;
- se produire; naître;
- entstehen; aufkommen;
- arise; originate;

- surgir; nacer;

vpl.: DVB 51.

OPSTAECEL OFT WEIJGERING = taut. verhindering.
- impedimentum;
- empêchement;
- Verhinderung;
- prevention;
- impedimento; estorbo;

vpl.: PvB6/160.

OPSTAECKEL OFT EMPECHEMENTEN= taut. obstakel of belemmering.
- obstaculum aut impedimentum;
- obstacle ou empêchement;
- Hindernis;
- obstacle or impediment;
- obstáculo; impedimento;

vpl.: PvB1/331.

OPSTAEN Zie:
- opstaan;----;/
- teghens den heer oft justitie----/

OPSTAKEL Zie:
- beletsel oft ----/

OPSTECKER; OPSTEKER; POIGNAER; POINGNAERT; POINGNAERDE; POIGNAERT; MESSE OFT DAGGE = sub. dolk; puntmes; spits mes.
- ensiculus; sica; culter acutus; pugio;
- poignard; couteau à pointe;
- Dolch; Dolchmesse; Stichwaffe; Stosswaffe;
- dagger; pointed knife; thrusting-weapen;
- puñal; daga; cuchillo de punta;

vpl.: Cr2/1013/23; C1/336,597; Lo4/732; Lo6/220; B1/142.

OPSTEEKEN Zie:
- tcooren ----/

OPSTEKER Zie:
- opstecker;----; poignaer; poingnaert; poingnaerde; poignaert; messe oft dagge/

OPSTELLEN = vb.hom. 1.iemand iets opleggen 2. stichten.
- impono III;
- 1.imposer 2. établir;
- auferlegen;
- impose;
- imponer;

vpl.: T1/425; Lo4/766.

OPT = contr. op het.
- precibus alicuius post; ex;
- en; au; à la;
- auf das; auf den; auf dem;
- on the;
- al; a la;

vpl.: ACart 16,24.

OPT BRANDTEECKEN = straf nl. brandmerken bij overtreding van verbanning.
- poena, scilicet notam inurere violato exsilio;
- sous peine de la marque;
- Strafe, nämlich brandmarken im Uebertretungsfall der Verbannung;
- punishment, namely to be branded at infringement of exile;
- una pena, es decir ser marcado con hierro candente por infracción de destierro;

vpl.: C1/388.

OPT FEIJT BEVONDEN WORDEN = op heterdaad betrappen.
- manifesto comprehendere;
- être trouvé sur le fait;
- auf frischer Tat ertappen;
- take in the very act;
- sorprender a una persona en flagrante;

vpl.: C1/382.

OPT LIJF OP DE GALGE = op straffe van dood, van de galg.
- in poena mortis; in poena patibuli;
- sous peine de mort; de la potence;
- bei Todesstrafe mit den Galgen;
- on penalty of death, of the gallows;
- so pena de la muerte; de la horca;

vpl.: C1/388.

OPT MIDDELL = in het midden.
- in medio;
- au milieu;
- in der Mitte;
- in the middle;
- en el medio;

vpl.: LPS 41.

OPT SPATIUM = op de rand van een oorkonde.
- in margine;
- en marge d'un document;
- auf dem Rand einer Urkunde;
- on the margin of a document;
- al margen de un documento;

vpl.: ACart 42; DVB 43,54.

OPTE CAKE STELLEN = aan de kaak stellen; aan de schandpaal stellen.
- ignominiae aliquem obicere; in palo mittere;
- mettre au pilori;
- an den Pranger stellen; an den Schandpfahl stellen;
- put into the pillory; put to the pillory;

OPT

- sacar a la verguenza; exponer a una persona en la picota de la infamia;

vpl.: Lo1/294.

OPTE PEYNE VAN BANNE = op straffe van verbanning.

- in poena exsilii;
- sous peine de bannissement;
- bei Verbannungsstrafe;
- on penalty of exile;
- so pena de destierro;

vpl.: T1/19.

OPTEEKENEN Zie:

- inregistreren ende ----/
- te boecke van den cipier als ghevanghen doen ----/

OPTEEKENEN MET BESONDER VERCLEREN = optekenen met een bijzondere verklaring.

- adnotare cum declaratione speciale;
- annoter avec déclaration spéciale;
- einschreiben in einem Register von Beschlagnahme oder dasz ein Pfand wohl oder nicht gegeben ist;
- note down with a special declaration;
- anotar con una explicación particular;

vpl.: C1/400.

OPTEMPOREREN = vb. gehoorzamen; zich volgen naar; zich schikken naar.

- obtempero l; se accomodo l;
- obtempérer; obéir; se résigner à; s'arranger à;
- gehorchen; sich fügen;
- obey; resign oneself to;
- obedecer; dar obediencia; temporizar;

vpl.: LPS 70.

OPTEN STEEN OFT GEVANCKENISSE LEGGEN = opsluiten in de gevangenis het Steen, Antwerpen.

- in carcerem het Steen mittere, Antverpia;
- mettre au Steen ou en prison, Anvers;
- einsperren ins Gefängnis das Steen, Antwerpen;
- confine in the prison het Steen, Antwerpen;
- encerrar en la cárcel el Steen, Amberes;

vpl.: Lo1/454.

OPTICHT Zie:

- optichte;----/

OPTICHTE; OPTICHT = sub. beschuldiging.

OPW

- accusatio;
- accusation;
- Beschuldigung;
- accusation;
- acusación;

vpl.: Lo7/54.

OPTIE = sub. voorkeursrecht.

- optio;
- option;
- Option;
- option;
- derecho de preferencia;

vpl.: C1/624.

OPTIE ENDE KEUSE = taut. voorkeur.

- principatum;
- option;
- Option; Wahl;
- option and choice;
- opción; preferencia;

vpl.: Lo7/156.

OPTRECKEN = vb. opmetselen.

- duco III murum; super aedifico l;
- monter; construire;
- aufführen ; aufbauen;
- build up;
- alzar; construir;

vpl.: DVB 102.

OPULENTE = adi. vermogend.

- opulentus;
- riche;
- vermögend;
- rich; influential;
- opulento; rico;

vpl.: Cr2/951.

OPUS Zie:

- ad ---- jus habentis/

OPVEILEN Zie:

- opveylen;----/

OPVEYLEN; OPVEILEN = vb. te koop bieden.

- venumdare;
- mettre en vente;
- feil bieten;
- offer for sale;
- ofrecer en venta;

vpl.: C2/947.

OPVOEREN; OPVUEREN = vb. verhogen.

- murum duco III;
- rehausser;
- erhöhen;
- heighten;
- levantar; alzar; elevar;

vpl.: C1/184.

OPVUEREN Zie:

- opvoeren;----/

OPWAERDERE = sub.pl. voorouders

- majores; patres;

- ancêtres;
- Voreltern;
- forefathers; forbears; oncestors;
- antepasados; ascendientes; antecessores; abuelos; mayores;

vpl.: Lo6/332.

OPWAERTS Zie:
- opwairt; opwarts; opwert;----; opwerdes; opperts/
- 't naeste bloedt ----/

OPWAETER Zie:
- opwatere; opwater;----/

OPWAIRT; OPWARTS; OPWERT; OPWAERTS; OPWERDES; OPPERTS = adv. opwaarts.
- adverso flumine; sursum;
- vers le haut;
- aufwärts;
- upwards;
- hacia arriba;

vpl.: BVB 189; DKB 2.

OPWARTS Zie:
- opwairt;----; opwert; opwaerts; opwerdes; opperts/

OPWATER Zie:
- opwatere;----; opwaeter/

OPWATERE; OPWATER; OPWAETER = sub. aangroeien; toenemen; overstroming; was van het water; watersnood.
- accretio; auctus aquarum; inundatio; aquarum intemperies; eluvio;
- croissance; crue; submersion; débordement; inondation; montée de l'eau;
- gedeihen; Ueberschwemmung; Wachstum zunehmen; Wassersnot;
- flood; inundation; to grow; to increase; rise of the water;
- crecimiento; desbordamiente; inundación; riada; crecida del agua;

vpl.: T1/254,407,421; T2/371.

OPWERDES Zie:
- opwairt; opwarts; opwert; opwaerts;----; opperts/

OPWERT Zie:
- opwairt; opwarts;----; opwaerts; opwerdes; opperts/

OPWIJNNEN Zie:
- uijtwinnen; utewinnen; uutwinnen; uytwinnen; vuijtwinnen;----/

OPWIJSEN; OPWISEN = 1.bij vonnis uitspreken dat de rechtszitting is geeindigd, geschorst of uitgesteld 2. vonnis wijzen.

- 1.per sententiam exprimo III ut sessio iuris finita est, intermissa aut dilata est 2. rem iudicio l;
- 1.prononcer par un arrêt qu'une audience est terminée, suspendue ou remise 2. prononcer une sentence;
- 1. bei Urteil aussprechen dasz der Rechtsstreit ist beendet,aufgeschoben oder verschoben 2. Urteil sprechen;
- 1.announce the termination, adjournment or postponement of courtsession by way of sentence 2. sentence;
- 1.pronucair por sentencia que se ha acabado una audiencia, suspendido o post tergado 2. dictar una sentencia;

vpl.: B2/109; C2/1029/4.

OPWINBRIEFFVE = sub. uitwinningsbrief.
- litterae evictionis;
- lettre d'éviction;
- Entwahrungsbrief;
- eviction letter;
- carta de evicción;

vpl.: Lo7/458.

OPWINDER; OPWINNER; OPWINRE OPWYNRE = sub. gerechtelijk uitwinner; opwinner; borg.
- aliquis, qui alienat iudicialiter; vas; sponsor;
- expropriateur; celui qui procède à l'éviction juridique;
- wer gerichtlich enteignet, expropiiert;
- who judicially expropiates, alienates;
- el que efectúa una evicción judicial;

vpl.: B1:Ra.1495/17; C2/878, 942; B1/124; C2/904.

OPWINDER Zie:
- heffer ende ----/

OPWINDER OFT EVICTEUR = taut. berg; gerechtelijk uitwinner.
- evictor;
- celui qui évince juridiquement;
- gerichtlicher Nachweiser;
- evictor;
- el que efectúa una evicción; el que efectúa una expropiación judicial;

vpl.: vdV/127; B1; C2/905.

OPWINNEN = vb. gerechtelijk onteigenen.
- possessione pello III iudicialiten possessionem aliquem lege pello III;
- aliéner les biens de judiciairement; exproprier par voie de

droit;
- gerichtlich enteignen;
- judicial confiscation;
- expropiar bienes judicialmente;
vpl.: B2/109,6; C2/1028,1029.

OPWINNER Zie:
- opwinder;----; opwinre; opwynre/

OPWINNER = sub. 1.koper; iemand die een afgepand goed koopt 2. degene die gerechtelijk doet onteigenen; executeur.
1.emptor boni pignerati 2. qui possesionem aliquem lege pellit; executor;
- 1.acheteur d'un bien qui a été saisi 2. qui exproprie quelqu'un par voie de droit; executeur;
- 1.jemand der ein beschlagnahmtes Gut kauft 2. derjenige der gerichtlich enteignen lässt; Enteigner;
- 1.buyer of a confiscated good 2. he who judicially confiscates; executor;
- 1.comprador de un bien pignoraticio; 2.alquien que hace expropriar judicialmente; ejecutor: ejucutante;
vpl.: C2/813.

OPWINNER OFT EVICTOER = taut. uitwinner.
- evictor;
- celui qui évince;
- Entwährer;
- evictor;
- el que ejerce la evicción;
vpl.: B2/177.

OPWINNINGHE OFT EVICTIE = taut. gerechtelijke onteigening.
- expulsio iudicialis ex possesione; alienatio iudicialis; pello III aliquem;
- ex propriation judiciaire; éviction;
- gerichtliche Enteignung;
- judicial expropriation;
- evicción; expropiación judicial;
vpl.: vdV/121; C2/809,900,904; B1/102.

OPWINRE Zie:
- opwinder; opwinner;----; opwynre/

OPWINRE = sub. onteigenaar.
- qui possession et pellit;
- personne qui exproprie;
- Enteigner;
- the one who dispossesses the owner;
- expropiador;
vpl.: Cr2/982.

OPWISEN Zie:
- een pandt ----/
- opwijsen;----/

OPWYNRE Zie:
- opwinder; opwinner; opwinre; ----/

ORACIE = sub. zinsnede.
- sententiarum ordo;
- phrase;
- Passus;
- passage;
- colon;
vpl.: T2/35.

ORAIGNAPPEL; ORANIEAPPEL; ORANGEAPPEL = sub. sinaasappel.
- malum aureum; pomum aurantium;
- orange; pomme d'orange;
- Apfelsine; Orange;
- orange;
- naranja;
vpl.: PvB1/50; PB/III/373; Lo4/216.

ORANGEAPPEL Zie:
- oraignappel; oranieappel;----/

ORANIEAPPEL Zie:
- oraignappel;----; orangeappel/

ORATIE = sub. lofrede.
- oratio;
- panégyrique;
- Lobrede;
- laudatory speech;
- panegírico; ditirambo; discurso de elogio; discurso laudatorio;
vpl.: PB/III/267.

ORBAER Zie:
- oerbaar; oerboer; oirbaer; oirboir; oerbaer; oerbair; oirboere; oorbaar; oorbare; oorboere;----; orbare; orbaere; orbuere; orbore; orboor; orboire; orber; huerbare/

ORBAERE Zie:
- oerbaar; oerboer; oirbaer; oirboir; oerbaer; oerbair; oirboere; oorbaar; oorbare; oorboere; orbaer; orbare;----; orbuere; orbore; orboor; orboire; orber; huerbare/

ORBAERLIJC Zie:
- oorboorlijck;----/

ORBARE Zie:
- oerbaar; oerboer; oirbaer; oirboir; oerbaer; oerbair; oirboere; oorbaar; oorbare; oorboere; orbaer;----; orbaere; orbuere; orbore; orboor; orboire; orber; huerbare/

ORB

ORBAREN Zie:
- orberen;----; oorbaren; orboren; huerbueren/

ORBELEC = adv. nuttig.
- utiliter;
- utilement;
- nützlich;
- usefully;
- útil;

vpl.: PvB1/102.

ORBELICK ENDE TAMELICK = nuttig en fatsoenlijk.
- utilis et honestus;
- avantageux et convenable;
- nützlich und anständig;
- useful and decent;
- útil y decoroso, respetable;

vpl.: Lo1/144; PvB1/102.

ORBER Zie:
- groet ---- ende macht/
- haeren ---- doen/
- oerbaar; oerboer; oirbaer; oirboir; oerbaer; oerbair; oirboere; oorbaar; oorbare; oorboere; orbaer; orbare; orbaere; orbuere; orbore; orboor; orboire; ----; huerbare/

ORBER ENDE BESCHUDENISSE = taut. bescherming.
- protectio;
- protection;
- Protektion;
- protection;
- protección; defensa; emparo;

vpl.: PvB1/453.

ORBER ENDE PROFIJT = taut. profijt voor deel.
- profit;
- profit;
- Profit;
- profit;
- provecho; ventaja;

vpl.: PvB1/453.

ORBEREN; ORBAREN; OORBAREN ORBOREN; HUERBUEREN = vb.gebruiken.
- utor III;
- faire usage de;
- benutzen;
- use;
- usar;

vpl.: C1/619.

ORBERLETSTE = sub. nuttigste; geschikste.
- utilissimus;
- le plus utile;
- nützlichste;
- most suitable;
- más adecuado;

vpl.: PvB1/102.

ORC

ORBOIR ENDE PROFYT, NUTSCAP = taut. welzijn.
- bona valetudo;
- bien-être; prospérité;
- Wohlsein;
- wellbeing;
- beinstar; prosperidad;

vpl.: P.W&J.II/1; B1.

ORBOIRE Zie:
- oerbaar; oerboer; oirbaer; oirboir; oerbaer; oerbair; oirboere; oorbaar; oorbare; oorboere; orbaer; orbare; orbaere; orbuere; orbore; orboor;----; orber; huerbare/

ORBOOR Zie:
- oerbaar; oerboer; oirbaer; oirboir; oerbaer; oerbair; oirboere; oorbaar; oorbare; oorboere orbaer; orbare; orbaere; oerbuere; orbore;----; orboire; orber; huerbare/
- openbare nutschepe, profyt ende ----/

ORBORE Zie:
- oerbaar; oerboer; oirbaer; oirboir; oerbaer; oerbair; oirboere; oorbaar; oorbare; oorboere orbaer; orbare; orba ere; orbuere;----; orboor; orboire; orber; huerbare/
- s'landts ----/

ORBOREN Zie:
- orberen; orbaren; oorbaren; ----; huerbueren/

ORBORLEEC; ORBAERLIKE = adj. nuttig.
- utilis; salutaris; fructuosus;
- utile;
- nützlich; von Nutzen;
- useful;
- útil;

vpl.: Lo2/688.

ORBUERE Zie:
- oerbaar; oerboer; oirbaer; oirboir; oerbaer; oerbair; oirboere; oorbaar; oorbare; oorboere orbaer; orbare; orbaere;----; orbore; orboor; orboire; orber; huerbare/

ORCO NDE Zie:
- oircond; oircunde;----; orcunde orcont; orcunt; orcontschap; orcuntschap; orkenschap; orconscape/

ORCONDELEC BIEDEN = met getuigen aanbieden.
- presentare cum testibus;
- présenter avec témoins;
- mit Zeugen anbieten;

- present with witnesses;
- ofrecer con testigos;
vpl.: Lo1/20.

ORCONDELIJC = adv. door middel van een oorkonde.
- per litteras; per tabulas;
- moyennant un acte;
- mittels einer Urkunde;
- by means of a document;
- me diante acta;
vpl.: T1/455.

ORCONDEN Zie:
- met wittachtigen ---- bedraghen/

ORCONSCAPE Zie:
- oircond; oircunde; orconde; orcunde; orcont; orcunt; orcontschap; orcuntschap; orkenschap;----/

ORCONT Zie:
- oircond; oircunde; orconde; orcunde;----; orcunt; orcontschap; orcuntschap; orkenschap orconscape/

ORCONTSCHAP Zie:
- in ---- twier porteren/
- oircond; oircunde; orconde; orcunde; orcont; orcunt;----; orcuntschap; orkenschap; orconscape/

ORCUNDE Zie:
- oircond; oircunde; orconde; ----; orcont; orcunt; orco ntschap; orcuntschap; orkenschap; orconscape/

ORCUNT Zie:
- oircond; oircunde; orconde; orcunde; orcont; ----; orcont - schap; orcuntschap; orkenschap orconscape/

ORCUNTSCHAP Zie:
- oircond; oircunde; orconde; orcunde; orcont; orcunt; orcontschap;----; orkenschap; orconscape/

ORD Zie:
- oirt; ort; oort; ----; hort; noort/

ORDE Zie:
- oerdene; ordene; oordene; ordine; ordijn; orden;----; oerde/

ORDEEL Zie:
- oerdeel; oerdel;----; oordeel; ordel/

ORDEL Zie:
- oerdeel; oerdel; ordeel; oordeel;----/

ORDELMENT Zie:
- ornament;ordiment;ordement;---/

ORDEMENT Zie:
- ornament; ordiment; ----; ordelment/

ORDEN Zie:
- oerdene; ordene; oordene; ordine; ordijn;----; orde; oerde/

ORDENANCHE Zie:
- kore ochte ----/

ORDENE Zie:
- oerdene;----; oordene; ordine; ordijn; orden; orde; oerde/

ORDENEN Zie:
- in ---- ghaen/

ORDER Zie:
- biddende ----/

ORDERE Zie:
- ordinancie; ordinantie; ordinatie; ordinninghe; ordonnantie; ----/
- provisioneel ----/

ORDIJN Zie:
- oerdene; ordene; oordene; ordine;----; orden; orde; oerde/

ORDIJSE Zie:
- muere ochte ----/

ORDIMENT Zie:
- orname nt; ----; ordement; ordelment/

ORDINAAR = sub. ordinarius; kerkelijke overheidspersoon.
- ordinarius; magistratus ecclesiasticus;
- ordinaire; fonctionnaire clérical;
- Ordinarius; kirchlicher Magistrat;
- ordinary of the diocese;
- funcionario clerical;
vpl.: DVB 93.

ORDINAERE Zie:
- extra ----/

ORDINAERLIJCK = adv. gewoonlijk.
- ordinarie;
- ordinairement;
- gewöhnlich;
- usually; as a rule;
- ordinariamente; usualmente;
vpl.: C1/141.

ORDINAIR Zie:
- extra ----/

ORDINAIRE Zie:
- auditeur ----/
- extra ----/
- rechters ---- van Diest/

ORDINAIRE; ORDINARIS = adi. gewone.
- ordinarius; consuetus; commu-

nis;
- ordinaire;
- gewöhnlich;
- ordinary;
- ordinario;
vpl.: ADR 12; MGG 96.

ORDINAIRE GAGIE = gewoon loon.
- honorarium ordinarium;
- salaire habitué;
- gewohner Lohn;
- ordinary salary;
- habituada, usual;
vpl.: PvB6/239.

ORDINANCIE; ORDINANTIE; ORDINATIE; ORDINNINGHE; ORDONNANTIE; ORDERE = sub. order; bevel; bepaling; voorschrift; regeling; verordening der overheid.
- decretum; instructio; edictum; ordinatio; sanctio; praescriptum; lex; iussum; praedictum; judicium;
- ordonnance; décret; règlement; mandat; commission; ordre; charge; disposition; jugement; sentence;
- Verordnung; Order; Befehl; Vorschrift; Edikt; gerichtliches Urteil;
- regulation; order; arrangement; by law; mandate; decree; judicial judgment;
- ordenanza; decreto; estatuto; reglamento; orden; comision; instrucción; mandato; disposición; arreglo; auto judicial;
vpl.: Cr2/1002; C2/881; LPS 45; BVB 7,13; B1/42; PB/II/255; T1/7; ACart 3.

ORDINANCIE ENDE RAMINGE = taut. verordening.
- ordinatio;
- ordinance;
- Verordnung;
- ordinance;
- ordenanza; decreto; estatuto;
vpl.: Ra.1440/12; B1.

ORDINANCIEN ENDE STATUTE = taut. verordening.
- ordinatio;
- décret; ordonnance; règlement;
- Verordnung;
- regulation;
- decreto; estatuto; ordenanza;
vpl.: T1/114.

ORDINANTIE Zie:
- ordinancie;----; ordinatie; ordinninghe; ordonnantie; ordere/

ORDINARE; ORDINARIJSLIJC; ORDINARISSE = adj. gewone adv.2. gewoonlijk.

- 1.ordinarius; usitatus; legitimus 2. ordinarie; usitate;
- 1.ordinaire; commun 2. communement; ordinairement;
- 1.gewöhnlich; ordentlich 2. gewöhnlich;
- 1.ordinary; customary; usual 2. normally; usually;
- 1.ordinario; común; habitual; 2. generalmente; ordinariamente por regla general;
vpl.: ASO 14; T1/19; DVB 43; C1/1.

ORDINARIE Zie:
- bij ---- genecht/

ORDINARII Zie:
- visitatores ----/

ORDINARIJS Zie:
- contumacien ----/
- jurisdictie ----/
- remedie ----/
- richter ----/

ORDINARIJSE JURISDICTIE = gewone rechtspraak.
- iurisdictio ordinaria;
- juridiction normale;
- ordentliche Rechtsprechung;
- normal jurisdiction;
- jurisdicción normal;
vpl.: T1/522.

ORDINARIJSEN DELAYEN = gewone uitstel.
- dilatio ordinaria;
- prorogation ordinaire;
- gewöhnlicher Aufschub;
- normal delay;
- prorrogación ordinaria;
vpl.: T1/39.

ORDINARIJSLIJC Zie:
- ordinare;----; ordinarisse/

ORDINARIO Zie:
- in judicio ----/

ORDINARIO MODO = op gewone wijze
- ordinario modo;
- d'une façon ordinaire;
- in gewöhnlicher Weise;
- in a common manner;
- de la manera acostumbrada;
vpl.: SKB 24.

ORDINARIS Zie:
- bode ---- te perde/
- extra ---- leenman/
- meester van de requeste ----/
- ordinare;----/
- proces ----/
- raedt ----/
- secretaris ----/
- vacatien stads ---- advocaat en procureur/

ORDINARIS DACH VAN RECHT = gewone rechtsdag.
- dies iustitiae ordinarius;
- un jour ordinaire de justice;
- gewöhnlicher Gerichtstag;
- ordinary courtday;
- día ordinario de una sesión judicial;

vpl.: Lo6/600.

ORDINARIS GHENECHT = gewone rechtsdag.
- dies iustitiae ordinarius;
- un jour ordinaire de justice;
- gewöhnlicher Gerichtstag;
- ordinary courtday;
- día ordinario de una sesión judicial;

vpl.: Lo5/166.

ORDINARIS LEENMAN = gewoon leenman.
- cliens ordinarius;
- vassal commun;
- ordentlicher Vasall;
- normal vassal;
- vasallo ordinario;

ORDINARIS MODO = gewone wijze.
- modus ordinarius;
- façon ordinaire;
- ordentliche Weise;
- ordinary manner;
- modó ordinarió;

vpl.: MGG 241.

ORDINARIS OFT EXTRA-ORDINARIS = gewoon of buitengewoon.
- ordinarius aut extraordinarius;
- ordinaire ou extraordinaire;
- ordentlich oder auszerordentlich;
- ordinary or extraordinary;
- ordinario o extraordinario;

vpl.: C1/198.

ORDINARIS RECHTEREN = gewone rechters.
- iudices ordinarii;
- juges ordinaires;
- ordentliche Richter;
- ordinary judges;
- jueces ordinarios;

vpl.: C1/594,1.

ORDINARIS REGISTER ENDE RECUEIL = taut. verzamelregister.
- index generalis;
- registre général;
- Sammelregister;
- compilation register;
- registro recopilante; recopilación;

vpl.: PB/II/306.

ORDINARIS ROLLE = gewone lijst van dagvaardingen.
- index ordinarius vocationum in iudicium;

- liste ordinaire des sommations;
- gewohnte Liste der Vorladungen;
- ordinary register of warrants to appear in court;
- registro ordinario de citaciones;

vpl.: vdV/112; B1; C2/902.

ORDINARIS SEQUESTER = gewoon beslaglegger; gewoon bewaarder van rechtswege.
- sequester ordinarius;
- séquestre ordinaire;
- ordentlicher Zwangsverwalter;
- ordinary sequestrator;
- secuestrador ordinario;

vpl.: Lo5/262; C1/400.

ORDINARIS SITDACH = gewone zitdag; vergaderdag.
- feria ordinaria sessionis;
- jour ordinaire de séance;
- ordentliche Sitzung;
- ordinary day of session;
- dia de sesión ordinario; dia ordinario de sesión;

vpl.: C1/40.

ORDINARISCHE Zie:
- gagie ---- seghellaers van den bieren/

ORDINARISCHE COMMODITEIJTEN = gewone gemakken.
- commoditates ordinariae;
- facilités ordinaires;
- ordentliche Bequemlichkeiten;
- ordinary conveniences;
- comodidades ordinarias;

vpl.: C1/546.

ORDINARISCHE ROLLE = gewoon register waarin bij tegenkanting door gedaagden de rechtsvorderingen van borgemeesters werden ingeschreven Diest.
- tabulae communes, ordinariae in quibus oppositione reorum inscribantus postulationes; iuris magistrorum civium in Diestemio
- rôle ordinaire des requisitions des bourgmestres;
- gewöhnliches Register, worin die Forderungen der Bürgermeister eingetragen wurden, wogegen Widerstand erhoben war, Diest;
- ordinary register, Diest;
- registro común en que se inscribían las demandas de burgomaestres en caso de oposición de los reos, Diest;

vpl.: C1/522.

ORDINARISSCHEN GHENACHTE = gewone rechtszitting.
- sessio iuris ordinaria;
- un jour ordinaire de justice;

- ordentliche Gerichtssitzung;
- ordinary session of the court;
- sesión judicial ordinaria;

vpl.: C1/634.

ORDINARISSE Zie:
- d'---- plaatse/
- extra ----/
- ordinare; ordinarijslijc;----/
- publiecke pinsoenen ende ---- merckteeckenen/

ORDINARISSE GHENECHTDAGH = gewone rechtsdag, een vaste dag in de week of maand waarop de rechtszitting werd gehouden.
- dies iuris ordinaria, dies firma in septem diebus aut mense, in quo sessio iuris tenebatur;
- jour fixe de la semaine au du mois áu le tribunal siégeait;
- ordentlicher Gerichtstag, ein bestimmter Tag in der Woche oder im Monat an dem die Gerichtssitzung gehalten wurde;
- ordinary day of the court, affixed in the week or month on which the session of the court was held;
- dia ordinario de sesión judicial;

vpl.: C1/286.

ORDINARISSE PEGHELEN = gewone peil; gewone meting.
- mensura ordinarius;
- la hauteur normale;
- gewohntes Niveau; gewohnte Messung;
- normal hight;
- medición ordinaria; nivel, calado, ordinario;

vpl.: PB/III/594.

ORDINNARISSE RECHTERS IN ANTWERPEN = gewone rechters in Antwerpen waren de twee borgemeesters en 18 schepenen.
- iudices ordinarii in Antverpia erant duo magistri civium et duodeviginti scabini;
- les juges ordinaires de la ville d'Anvers étaient les deux bourgmestres et les dixhuit échevins;
- die gewöhnlichen Richter in Antwerpen, die 2 Bürgemeister und 18 Schöffenen;
- the ordinary judges in Antwerp, two mayors and eightteen sheriffs;
- lueces ordinarios en Amberes eran los dos burgomaestres y dieciocho regidores;

vpl.: Lo1/440; C1/1,594.

ORDINARIUS Zie:
- contumacien ----/

ORDINATIE Zie:
- nae ----/

- ordinancie; ordinantie;----; ordinninghe; ordonnantie; ordere/

ORDINE Zie:
- in ----/
- in ---- comparante/
- in ---- declarante/
- in ---- deponens/
- oerdene; ordene; oordene;----; ordijn; orden; orde; oerde/

ORDINEREN; ORDONNEEREN; ORDONNEREN = vb. uitvaardigen, van een bevel; verordenen; gelasten; bindende uitspraak doen; voorschrijven.
- ordino I; constituo III; decerno III; iubeo II; praescribo III;
- ordonner; décreter;
- verordnen; vorschreiben;
- decree; proclaim; prescribe;
- ordenar; mandar; dar orden; decretar; dictar;

vpl.: AKB 4; Lo6/602; ADR 7; ABB 3; LPS 18.

ORDINIS DIVISIONIS ET EXCUSSIONIS = van de orde van kosten van verdeling en kosten van vervolging tot inning daarvan.
- de l'ordre des frais de division et de poursuite en recouvrant cela;
- Kosten der Verteilung und der Verfolgung zur Eintreibung davon;
- costs of distribution and of porsecution to collect them;
- del orden de gastos de división y gastos de persecucución;

vpl.: BVB 146.

ORDINNINGHE Zie:
- ordinancie; ordinantie; ordinatie;----; ordonnantie; ordere/

ORDINUM Zie:
- ex ----/
- mentineren ex ---- decreto/

ORDOM Zie:
- hoerdom; hoerdoem;----; ordomme/

ORDOMME Zie:
- hoerdom; hoerdoem; ordom;----/

ORDONNANTIE Zie:
- ordinancie; ordinantie; ordinatie; ordinninghe;----; ordere/
- caroline ---- 1530/
- penale ----/
- salutaire ----/
- ter ---- van/

ORDONNANTIE PROHIBITIVE = verbiedende verordening.
- ordo prohibitiva;
- ordre prohibitif;

- verbietende Verordnung;
- prohibition;
- ordenanza prohibitiva;

vpl.: PB/IV/24.

ORDONNANTIEN Zie:
- recueil van de ---- ende provisien/

ORDONNANTIEN OFT STATUTEN = taut. verordeningen.
- statuta;
- statuts et oedonnances;
- Verordnungen;
- regulations;
- estatutos y ordenanzas;

vpl.: C1/310.

ORDONNEREN Zie:
- ordineren; ordonneeren;----/

ORDONNEREN ENDE STATUEREN= taut. verordenen; gelasten.
- statuo III et ordino I; iubeo III;
- statuer et ordonner;
- verordnen; befehlen; auftragen;
- statute and ordain; order; decree
- ordenar; mandar; disponer; estatuir;

vpl.: PvB1/385; C1/214,532; EE3; B1.

ORDRE Zie:
- bij ---- ende gevolch/
- bij ---- van rechte/
- competente ----/
- ghemeijnen ---- van rechte/
- exceptie van ---- oft excussie/
- op ---- van/

ORDRE, BEVEL EN INTENTIE = taut. voorschrift.
- intentio;
- prescription;
- Vorschrift; Anordnung;
- order;
- orden; dispición;

vpl.: Pl.Bra/7; B1.

ORDRE NOMINE OFFICII = verplicht uit naam van het ambt.
- obligatus nomine officii;
- obligé au nom de la fonction;
- verpflichtet im Namen des Amtes;
- obliged on behalf of the office;
- obligadó en nombre del ofició;

vpl.: BVB 97.

ORDRES Zie:
- vier biddende ----/

ORDRES = sub.pl. bevelen.
- iussum; praedictum; praescriptum;
- ordre;
- Order; Befehl;
- order; command;
- orden; mandato;

vpl.: ACart 46.

ORDUYN = sub. arduin; hardsteen.
- saxum sectile;
- pierre de taille;
- Quaderstein;
- ashlar;
- sillar; piedra de silleria;

vpl.: PvB1/364.

ORE Zie:
- oir; oor; oore;----; oyr; hoir; hoor; hoyr; hoyre/

ORFENIJN Zie:
- orphanijn;----/

ORGANSINE Zie:
- sijde ----/

ORIE Zie:
- hoyrijen; hoirie; horie;----; oirie/

ORIENTALE GESTEENTEN = oosterse halfedelstenen.
- gemma orientalis;
- pierres fines orientales;
- orientalische Halbedelsteine;
- eastern precious stones;
- piedras semipreciosas orientales;

vpl.: PvB5/338.

ORIGINAEL = sub. origineel cq. oorspronkelijk of eerste stuk.
- primum et principale exemplar;
- originel; original;
- Original; Urschrift;
- original;
- el original;

vpl.: C1/170.

ORIGINALI Zie:
- collata concordat cum suo ----/
- concordiam huius cum suo ---- quod attestor/
- facta collatione ex ----/
- in ----/
- quo ad copiam per actam facta collatione ex ----/
- suo ----/

ORIGINALIBUS Zie:
- presens copia prescripta est extracta et copiata ex ---- literis praementionatis et concordat cum eiusdem/

ORIGINE OFT RESIDENTIE = taut. herkomst.
- origo;
- origine;
- Herkunft;
- origin;
- origen; procedencia;

vpl.: PB/II/337.

ORIGINEEL BESETH OFTE HYPOTHEKE = verpanding.
- pigneratio;

ORL

- hypotheque originelle;
- sachliches Recht auf einem unbeweglichen Gut das zugleich als Sicherheit dient;
- mortgage;
- empeño prendamiento; hipoteca;

vpl.: C1/9.

ORIGINEELE = adi. oorspronkelijke.

- originalis;
- originel;
- originell; ursprünglich;
- original;
- original;

vpl.: ACart 6,10; DVB 23.

ORILLIOENEVEL; OERLOENVEL = sub. huid van de vleermuis met bijzonder lange oren, Stallaert.

- vellus vespertilionis;
- peau de l'oreillard;
- Fledermausefell;
- skin of bat;
- piel de murciélago;

vpl.: PB/II/46.

ORKENSCAPE Zie:

- in ----/

ORKENSCHAP Zie:

- oircond; oircunde; orconde; orcunde; orcont; orcunt; orcontschap; orcuntschap;----; orconscape/

ORLOCHSVOLCK; ORLOGESVOLC; OORLOCHSVOLCKE = sub. krijgsvolk.

- milites;
- troupes; soldats; hommes de guerre; guerriers;
- Krieger;
- soldiers; warriers;
- gente de guerra; gente de armas;

vpl.: PB/II/31; PvB1/485.

ORLOF Zie:

- oirlof; oirloff;----; orlove/

ORLOGE Zie:

- cleynder substancien van goede verworven in ---- en dienste zijns princen/

ORLOGESVOLC Zie:

- orlochsvolck;----; oorlochsvolcke/

ORLOGIE; ORLOY = sub. uurwerk.

- horologium;
- horloge;
- Uhr;
- watch;
- reloj;

vpl.: PvB1/246.

ORLOVE Zie;

- oirlof; oirloff; orlof;----/

ORS

ORLOVEN Zie:

- oerloven;----/

ORLOY Zie:

- orlogie;----/

ORNAMENT; ORDIMENT; ORDEMENT; ORDELMENT = sub. versiering.

- ornamentum;
- ornement;
- Schmuck;
- ornament;
- adorno; ornamento;

vpl.: PB/II/341.

ORNATE IN 'T DROOGHE IN EEN KISTE BEWAEREN = ambtelijk op een droge plaats in een kist bewaren.

- ornate in loco sicco in cista conservare;
- dans un endroit sec et dans un coffre;
- amtlich auf einer trockenen Stelle in einer Kiste bewahren;
- keep dry in a box;
- guardar seca una cosa en una caja;

vpl.: C1/694.

ORNEMENT ENDE CYERAET = taut. versiersel.

- ornamentum;
- ornement; décoration; embellissement;
- Schmuck;
- ornament;
- ornamento;

vpl.: PB/III/307.

ORPHANIJN; ORFENIJN = sub. vaderloos weeskind doch ook ouderloos weeskind.

- orbus sine patre;
- orpheline sans père;
- Waise ohne Mutter; Waisenkind ohne Vater;
- fatherless orphan; orphan without father;
- huérfana de padre; huérfano de padre;

vpl.: T1/65.

ORRIT Zie:

- erweete; erwete; erwate; erwette; erwitte; arwete; errit; ----/

ORSAKE Zie:

- oersaeke;----/

ORSATEN Zie:

- veroersetten; veroersaten; verhoirsaten; oersaten;----/

ORSPRONC Zie:

- oirspronc; oirspronck;----/

ORT Zie:
- oirt;----; oort; ord; hort;noort/

ORTKEN Zie:
- oord; oortken;----/

ORTSWAGEN Zie:
- recht van den ----/

OSENDROPTE Zie:
- oesdroppe; oesdrup; oesedrup; oesendrup; osendroppe; oesidrup oesydrup; oisendrop; oosedrup; osydrop; ozendrup; sijdruppe; osijdrop; oosdrup; druype; oosdrop; osendrup; osiedrop; osendrup;----; osingdrop; drope; eusendrop; osinedrop; useldruppe; neusedrup/

OSENDRUP Zie:
- oesdroppe; oesdrup; oesedrup; oesendrup; oesendroppe; oesidrup; oesydrup; oisendrop;oosedrup; osydrop; ozendrup; sijdruppe; osydrop; oosdrup; druijpe; oosdrop; osiedrop;----; osendropte; osingdrop; drope; eusendrop; osinedrop; useldruppe; neusedrup/

OSEPOT Zie:
- oespot;----/

OSIEDROP Zie:
- oesdroppe; oesdrup; oesedrup; oesendrup; oesendroppe; oesidrup; oesydrup; oisendrop;oosedrup; osydrop; ozendrup; sijdruppe; osydrop; oosdrup; druijpe; oosdrop;----; osendrup; osendropte; osingdrop; drope; eusendrop; osinedrop; useldruppe; neusedrup/

OSIJDROP Zie:
- oesdroppe; oesdrup; oesedrup; oesendrup; oesendroppe; oesidrup; oesydrup; oisendrop; oosedrup;----; ozendrup; sydruppe osydrop; oosdrup; druijpe; oosdrop; osendrop; osiedrop; osendrup; osendropte; osingdrop; drope; eusendrop; osinedrop; useldruppe; neusedrup/

OSINEDROP Zie:
- oesdroppe; oesdrup; oesedrup; oesendrup; osendroppe; oesidrup; oesydrup; oisendrop; oosedrup; ozijdrop; oosdrup; druijpe; oosdrop; osiedrop; osendrup; osendropte; osingdrop; drope; eusendrop;---; useldruppe; neusedrup/

OSINGDROP Zie:
- oesdroppe; oesdrup; oesedrup; oesendrup; osendroppe; oesidrup

oesydrup; oisendrop; oosedrup; osijdrop; ozendrup; sijdruppe; osydrop; oosdrup; druijpe; oosdrop; osiedrop; osendrup; osendropte;----; drope; eusendrop; osinedrop; useldruppe; neusedrup/

OSSE OFT VERRE = os of jonge stier.
- bos sive juvencus;
- boeuf ou taurillon;
- Ochse oder junger Stier;
- ox or young bull;
- buey o toro joven;

vpl.: PB/II/35.

OSSEN Zie:
- recht van de taeffel van de ----/

OSTADE OFT SARGIE = taut. licht gekeperde stof.
- lana neta;
- étoffe croisée;
- leicht geköperte Stoff;
- lightly twilled material;
- tela levemente asargada;

vpl.: PvB1/245.

OSTAEDSE Zie:
- ostagier; ostage;----; ostaidse ostaige; hostage/

OSTAGE Zie:
- ostagier;----; ostaedse; ostaidse; ostaige; hostage/

OSTAGIER; OSTAGE; OSTAEDSE; OSTAIDSE; OSTAIGE; HOSTAGE= sub. gijzelaar.
- obses;
- otage;
- Geisel;
- hostage;
- rehén; que está en rehenes;

vpl.: PvB1/522; PvB7/301.

OSTAIDSE Zie:
- ostagier; ostage; ostaedse;----; ostaige; hostage/

OSTAIGE Zie:
- ostagier; ostage; ostaedse; ostaidse;----; hostage/

OSTENCIE Zie:
- edicie ende ----/

OSTENCIE = sub. het tonen; het laten zien; vertoning; opening; openheid.
- ostentatio; ostensio;
- le faire voir; manifestation; révélation; vision;
- Eröffnung; Vorzeigung; Oeffnung;
- exhibition; presentation; opening; frankness;

OUD

- inspección sobre el terreno; exhibición; presentación; ostención;

vpl.: T1/90,29,39; 12/148; PB/III/309.

OSTENDE Zie:

- sistervat van ----/

OSTENTATIE = sub. uiterlijk vertoon.

- ostentatio;
- ostentation; étalage;
- Aufwand; Prahlerei;
- ostentation;
- ostentación;

vpl.: C1/512,644.

OSTENTATIE OFT LANCKHEYT = taut. uitgebreidheid.

- amplificatio;
- étendue;
- Ausdehnung;
- extensiveness;
- prolijidad; extensión;

vpl.: C2/870.

OSYDROP Zie:

- oesdroppe; oesdrup; oesedrup; oesendrup; oesendroppe; oesidrup; oesydrup; oisendrop; oosedrup; osijdrop; ozendrup; sydruppe;----; oosdrup; druijpe; oosdrop; osendrop; osiedrop; osendrup; osendropte; osingdrop; drope; eusendrop; osinedrop; useldruppe; neusedrup;

OTTOMANSCH = adi. turks.

- turcus;
- turque;
- türkisch;
- turkish;
- turco; otomano;

vpl.: PvB7/326.

OUBLYANCIE ENDE VERGHETENTHEYT = taut. vergeetachtigheid.

- oblivio;
- défaut de mémoire; facilité d'oublier;
- Vergeszlichkeit;
- aptness to forget;
- falta de memoria;

vpl.: PB/II/231.

OUDE Zie:

- aenkomen ---- kleercoopers/
- clercken oft schrijvers van de ---- kleercoopers/
- costuymen van ---- herkomen;
- dekens van den ---- handtboge/
- dekens van den ---- voetboge/
- d'---- schepels/
- gagie boekhouder van de ambachte van de ---- kleercoopers/
- gesworen ---- kleercoper/

OUD

- nae d'---- observancie/
- nae d'---- usancie/
- over ---- moeder/
- over ---- vader/

OUDE BORGEMEESTER = voormalige borgemeester cq. ontvanger gemene middelen.

- dictator pristinus cq. exactor pecunia;
- ancien bourgmestre cq. receveur;
- ehemaliger Bürgermeister cq. Steuereinnehmer;
- former mayor cq. tax-collector;
- burgomaestre antiguó cq. recaudador;

vpl.: DKB 49; DVB 16.

OUDECLEDERCOPER Zie:

- oude cleercooper;----; kleercooper/

OUDECLEDERVERCOPER Zie:

- aldencleercoper;----; cledervercoper; cledercoper/

OUDE CLEERCOOPER; OUDECLEDERCOPER; KLEERCOOPER = sub. verkoper en opkoper van gedragen kleren en tweedehands goederen; uitdrager.

- vestiarius qui emit et vendit vestimenta vetera; institor; scrutarius; mercator bonorum usorum;
- fripier; marchand d'habits;
- Verkaufer und Althändler von getragene Kleidung und zweiter Hands Gütern; Trödler;
- seller and buyer-up of second-hand clothes and other things; secondhand dealer;
- prendero; ropavejero; trapero; marchante en articulos de segunda mano;

vpl.: C1/5,523,436; PB/IV/49; Lo2/730.

OUDE CLEERTHOL = belasting van de 36e penning geheven op alle verkochte oude kleren, Thienen.

- tributum vestium veterem venditorum, Thienen;
- impôts du 36e dernier sur tous les vêtements vieux vendus, Thienen;
- Steuer der 36e Pfennig gehoben auf allen verkauften alten Kleidern, Thienen;
- tax of the 36th penny imposed on all sold old cloths, Thienen;
- impuesto moneda 36a cobrado de todos trajes viejos vendidos; Thienen;

vpl.: PvB6/73.

OUDE CROONE = oude muntsoort gelijk aan 26 stuivers en 2 plecken van

Brabant.
- nummus Brabantici;
- monnaie de Brabant;
- Münze, Art alte Münze von Brabant;
- coin, old coin of Brabant;
- moneda, moneda antigua de Brabante;

vpl.: C1/241.

OUDE GROTEN TOURNOIJZEN = muntsoort geslagen te Tours, Frankrijk.
- nummus percussus in Tours, Frankrijk;
- espèce de monnaie frappée à Tours, France;
- eine Art Münze geschlagen in Tours, Frankreich;
- a kind of coin stroken in Tours, France;
- clase de moneda acuñada en Tours, Fr.

vpl.: BVB 190.

OUDE HERCOMMEN = oude overleveringen.
- traditiones antiquae;
- anciennes traditions;
- alte Ueberlieferungen;
- ancient traditions;
- antiguas tradiciónes;

vpl.: Lo7/2.

OUDE IMMEMORIALE GERECHTIGHEDEN = onheugelijke rechtsaanspraken.
- postulata iudicialia inde ab antiquissimis temporibus;
- revendication immémoriale;
- unvordenkliche Rechtsansprüche;
- immemorial titles of right;
- pretensiones legales antiguas e inmemoriales;

vpl.: LPS 70.

OUDE KOMMEREN = oude lasten.
- onera vetera;
- charges antérieures;
- alte Abgaben;
- old charges;
- cargas antiguas;

vpl.: C1/181.

OUDE METSERIJE DAERONTRENT= oud aangrenzend metselwerk.
- opus saxeum vetus vicinus;
- ancienne maconnerie avoisinante;
- altes anstossendes Mauerwerk;
- old adjoining masonry;
- antigua mamposteria colindante;

vpl.: LO7/70.

OUDE MOEDER; OUDERMOEDERE= grootmoeder.
- avia;
- grandmère;

- Groszmutter;
- grandmother;
- abuela;

vpl.: C1/317.

OUDEMOEYE Zie:
- oude moije;----/

OUDE MOIJE; OUDEMOEYE = oudtante.
- amita aetate provecta;
- vieille tante;
- alte Tante;
- great aunt;
- una tía vieja;

vpl.: MGG 11.

OUDE PAELRECHTEN = oude rechten van afbakening.
- iura antiqua vetera limitationis circumscriptionis;
- anciens droits de bornage;
- alte Gesetze der Abgrenzung;
- ancient rights of marking out;
- antiguos derechos de demarcación;

vpl.: C1/220.

OUDE SCHEPENEN OP DE LAKENHALLE = 2 functionarissen die bij vernieuwing van de wet uit de aftredende schepenen werden benoemd. Antwerpen.
- duo magistratus, qui renovatione legis nominabantur ex scabinis abdicantibus, Antverpia;
- anciens échevins de la halle aux draps, Anvers;
- zwei Funktionäre die bei Erneuerung des Gesetzes aus den ausscheidenden Schöffen ernannt wurden, Antwerpen;
- two officials who were appointed at renewal of the law from the resigning sheriffs, Antwerpen;
- ex regidores, 2 = dos funcionarios nombrados fuera del gremio de los regidores salientes con ocasión de renovación de la ley; Amberes;

vpl.: C1/378.

OUDE SCHEPERS = niet meer in dienst zijnde schaapherders.
- ovium pastores non iam servientes;
- anciens bergers;
- nicht mehr in Dienst stehende Schäfer;
- shepherds no mors being on duty;
- ovejeros nó más estandó a,en, servició;

vpl.: DKB 41.

OUDE SCHILT; OUDEN SCHILT = gouden munt; oude schild.
nummus aureus; scutum vetus; nummus;

- monnaie d'or; vieil écu, monnaie;
- goldne Münze; altes Schild, Münze;
- golden coin, old shield, coin;
- moneda de oró; escudo antiguo moneda;

vpl.: DKB 4; Lo1/150; C1/241.

OUDE SWERTE CROONE = oude zilveren muntsoort gelijk aan 21 stuivers en 1 plecke van Brabant.

- nummus brabantici;
- monnaie de Brabant;
- Münze, Art alte Münze von Brabant;
- coin, old coin of Brabant;
- moneda, moneda antigua de Brabante;

vpl.: C1/241.

OUDE TIJDEN ENDE VAN ALSTS LANGE = taut. vroegere tijden.

- tempôra priora;
- jadis et des temps anciens;
- frühere Zeiten;
- earlier times;
- tiempos antiguos tiempos anteriores;

vpl.: MGG 12.

OUDE VADER Zie:

- oudenvader; oudervader; oudevadere; oudtvader; oudtvorder; outvorder;----/

OUDE WIJDE = oude breedte.

- latitude vetus;
- ancienne largeur;
- alte Breite;
- ancient breadth;
- anchura antigua;

vpl.: PB/III/594.

OUDEMOEDER; OUDERMOEDERE= sub. grootmoeder.

- avia;
- aïeule; grandmère;
- Groszmutter;
- grandmother;
- abuela;

vpl.: T1/151; T2/99.

OUDEN Zie:

- den ---- hercomen/
- naer ---- hercomen/
- opden ---- steke/

OUDEN BRUSSELSCHEN SCHILT= oude muntsoort geslagen te Brussel gelijk aan 26,5 stuivers en 12 mijten van Brabant.

- nummus Bruxellensis;
- monnaie, écu ancien de Bruxelles;
- Münze, Art alte Münze geprägt in Brüssel;
- coin, old coin stroken in Brussels;

- moneda, moneda antigua acuñada en Bruselas;

vpl.: C1/241.

OUDEN FLORENSCHEN GULDEN = oude muntsoort gelijk aan 21 stuivers en 1 plecke van Brabant.

- nummus Florentiae;
- monnaie, florin ancien de Florence;
- Münze, Art alte Münze von Florenz;
- coin, old coin of Florence;
- moneda, moneda antigua de Florentia;

vpl.: C1/241.

OUDEN INGELSSCHEN = oud frans goudstuk, engeldaalder.

- aurum Gallicum antiquum;
- vieil angelot; monnaie de france;
- altes französisches Goldstück; Engeltaler;
- old french golden coin;
- antigua moneda de oro francesca;

vpl.: C3/180.

OUDEN PHILIPS SCHILT = oude muntsoort gelijk aan 24,5 stuivers en 28 mijten van Brabant.

- nummus aureus Philippi;
- ancien écu de Philippe;
- alter Schild von Philips; Art alte Münze;
- old coin of Philip; old coin;
- escudo viejo de Philippus; moneda antigua;

vpl.: C1/241.

OUDEN SCHILT Zie:

- oude schilt;----/

OUDEN VISCHACCIJSE = oude verbruiksbelasting op vis.

- tributum in usu piscis;
- impôts vieux sur les consommations sur poisson;
- alte Verbrauchssteuer auf Fisch;
- old tax for use on fish;
- impuestos antiguos de consumo de pescado;

vpl.: PvB6/101.

OUDENVADER; OUDERVADER; OUDEVADERE; OUDTVADER;OUDTVORDER; OUTVORDER; OUDE VADER = sub. grootvader; voorvader.

- avitus; avus; maior; pater; proavus;
- ancêtre; aïeul; grandpère;
- Groszvater; Vorfahr; Vorvater;
- ancestor; forefather; granddad; grandfather;
- abuelo; antecesor; antepassado;

vpl.: DVB 4; T1/79,151,546; T2/99,120,151; C1/317.

OUDER Zie:
- naer ---- observantie/

OUDER VAN DATE = van oudere datum.
- diei maioris;
- les plus âgés en date;
- von älterem Datum;
- of older date;
- de fecha mayor;

vpl.: C1/412.

OUDERDOEM Zie:
- alderdom;----/
- onwittige ----/
- wittige ----/

OUDERDOM EXCUSEERT VAN MOMBOIRIJE = rechtsad. ouderdom verontschuldigt het voeren van voogdij.
- senectus excusat gerendam tutelam;
- age excuse de tutelle;
- Alter entschuldigt das Führen von Vormundschaft;
- old age excuses of being a guardian;
- vejez dispensa de cargo de tutor;

vpl.: C1/171b.

OUDERLINC Zie:
- ouderlinghe;----/

OUDERLINGHE; OUDERLINC = sub. man van gezag.
- senior;
- ancien homme d'autorité;
- Autorität; Aeltester;
- authority; elder;
- una autoridad; una persona de prestigio; anciano; mayor;

vpl.: PB/II/341; Cr2/1043.

OUDERMAN VAN DEN AMBACHTE Zie:
- keurmeester oft ----/

OUDERMANS ENDE DEKENS =taut. dekens van een ambachtelijk gilde.
- decani collegii arium;
- doyens et anciens;
- Vorsteher einer gewerblichen Zunft;
- deans of a trade guild;
- decanos de un gremio de artesanos;

vpl.: C1/523.

OUDERMOEDERE Zie:
- oude moeder;----/

OUDERS Zie:
- actie tegen diegene die der ---- kijnderen onthouden ende wechleijden/
- gebrekelijck ende verjaerde ----/
- scheuren van bedde der ----/
- vuijt der ---- plicht doen/

OUDERS = sub.pl. ouderlingen; de ouden; de voorouders.
- antiqui; patres;
- ancien;
- Aeltesten;
- elders;
- anciano(a);

vpl.: T2/371.

OUDERSKYNDEREN Zie:
- actie tegen diegeene die der ---- onthouden ende wechleijden/

OUDERWEGEN Zie:
- van onsen ----/

OUDESCHOELAPPER Zie:
- oudeschoenmaker;----; oudeschoesutter/

OUDESCHOENMAKER; OUDESCHOELAPPER; OUDESCHOESUTTER = sub. schoenlapper.
- calceolarius;
- savetier;
- Schuster;
- cobbler;
- zapatero;

vpl.: C1/520.

OUDESCHOESUTTER Zie:
- oudeschoenmaker; oudeschoelapper;----/

OUDEVADERE Zie:
- oudenvader; oudervader;----; oudtvader; oudtvorder; outvorder; oude vader/

OUDSCHEPENEN Zie:
- gagie twee ---- dienende op de lakenhalle/

OUDSTE Zie:
- recompense ---- secretaris van Antwerpen/

OUDSTE GHEVALLEN RENTE = oudste vervallen rente.
- usura praeterita vetustissima;
- rente la plus anciennement échue;
- ältester fälliger Zins;
- oldest expired interest;
- el interés vencido, expirado, caducado más viejo;

vpl.: C1/15.

OUDT HERCOMMEN = oud recht.
- traditio veta;
- ancienne tradition;
- altes Recht;
- ancient law;
- antigua tradición;

vpl.: Lo4/496.

OUDTMOEDEREN = sub.pl. grootmoeders.
- avia;
- aieules;
- Groszmutter;

OUT

- grandmother;
- abuelas;

vpl.: C1/173.

OUDTS Zie:

- in haer volle leden als naer ----/

OUDTVORDER Zie:

- oudenvader; oudervader: oudevadere; ----; outvorder; oudtvader/

OULTRAGEREN Zie:

- molesteren oft ----/

OULTRAGEREN = vb. beledigen.

- offendere;
- offenser; outrager;
- beleidigen;
- to insult;
- ofender; ultrajar;

vpl.: PB/II/69.

OUSEN = sub.pl. vergissingen.

- error; erratum;
- erreur;
- Irrtum; Versehen;
- foult;
- equivocación;

vpl.: LPS 51.

OUST Zie:

- oechst; oest; oeugst; oexste; ogest; oighst; oist; oochst; oocxst;----; hoest; hougst/

OUSTCOIRE Zie:

- oexstkeure; oestcore;----; ogestcuere; oeugstcoir; hoestkeure; hougstcoor/

OUSTEN Zie:

- oecxten; oesten;----; housten ; oexten; oicxsten; oisten/

OUT Zie:

- naer d'---- hercommen/

OUT GEBRUIJK, PREVILEGIEN ENDE COSTUIJME = voorrechten, durend gebruik en gewoonte.

- privilegia et intitutum permanens et consuetudo;
- privilèges, durant utilisation et habitude;
- Vorrechte, dauernder Gebrauch und Gewohnheit;
- privileges, lasting use and custom;
- privilegios, uso durable y costumbre;

vpl.: DVB 44.

OUT HEIRKOMMEN = oude overlevering.

- traditio antiqua;
- ancienne tradition;
- alte Tradition;
- ancient tradition;

OUT

- antigua tradición;

vpl.: Lo7/306.

OUT PRESIDENT = voormalig voorzitter der schepenbank.

- prasidens pristinus iudicii gubernatorum;
- ancien président du tribunal des échevins;
- ehemaliger Vorsitzender des Schöffengerichts;
- former chairman of the court of sheriffs;
- ex presidente del tribunal de los regidores;

vpl.: DVB 16.

OUT SCHEPEN = voormalig lid der schepenbank.

- sódalis pristinus ťudǐcǐi gubernatorum;
- ancien membre du tribunal des échevins;
- ehemaliges Mitglied des Schöffengerichts;
- former member of the court of sheriffs;
- antiguó miembro del tribunal de los regidores;

vpl.: DVB 16.

OUT SCHOLTETH = voormalige schout.

- scultetus pristinus;
- ancien bailli;
- ehemaliger Schulze;
- former bailiff;
- alcalde que fue;

vpl.: DVB 16.

OUTAER; ALTAER; ALTER; ALTRE; AUTAER; OUTER; HOUTAER = sub. altaar.

- altare; ara;
- autel;
- Altar;
- altar;
- altar;

vpl.: T1/195.

OUTER Zie:

- outaer; altaer; later; latre; autaer;----; houtaer/

OUTHEIJDEN Zie:

- van ---- zeer verargert/

OUTHEIJDT; OUTHEIJT; OUTHEIT; OLTHEIT; ALTHEIT = sub. ouderdom.

- vetustas;
- vieillesse;
- Alter;
- age;
- edad;

vpl.: BVB 35; ACart 3.

OUT

OUTHEIJT Zie:
- outheijdt;----; outheit; oltheit; altheit/

OUTHEIT Zie:
- outheijdt; outheijt;----; oltheit; altheit/

OUTRAGEREN OFT MOLESTEREN = taut. geweldadig overlast aandoen.
- contumelias afficere;
- molester; outrager;
- gewalttätig belästigen;
- annoy violently;
- causar molestia violenta a uno;

vpl.: PB/IV/346.

OUTRAGIE = grove belediging.
- contumelia;
- outrage;
- eine grobe Beleidigung;
- contumely;
- ofensa grosera;

vpl.: PvB5/690.

OUTS Zie:
- pont ----/

OUTSETEN Zie:
- vroetsten ende ----/

OUTSTE = adi. oudste.
- maior natu;
- aîné;
- Aelteste;
- oldest; senior;
- mayor;

vpl.: C1/78.

OUTSTEN ENDE VROETSTEN = oudste en meest wijze mensen.
- homines maiores natu et maxime prudentes;
- les gens les plus anciens et les plus sages; la manière dont une chose est faite;
- älteste und meistkluge Leute;
- oldest and most wise people;
- mayores y hombres más inteligentes;

vpl.: B2.

OUTVORDER Zie:
- oudenvader; oudervader; oudevadere; oudtvorder;----; oude vader/

OUTVORDEREN Zie:
- vorden; vorderen;----; vorouderen; voreouderen; vooroudere n; voreouders; vorders; voorders; voirders; vordre/

OUTZELD = adv. van ouds.
- antiquitus;
- depuis longtemps;
- von jeher; von alters her;
- of old; formerly;
- desde hace mucho tiempo;

vpl.: ACart 2.

OVE

OUVERDADIGHE; OVERDADER; OVERDADIGE = sub. onverlaat; misdadiger.
- homo scelestus; homo sceleratus;
- scélérat; criminel; malfaiteur;
- Bösewicht; Verbrecher;
- miscreant; wretch; malefactor; criminal;
- malvado; perverso; desalmado; malhechor; criminal; delincuente facineroso;

vpl.: B1/20; B1:Pr.Pr/11; C2/885,833.

OUWEL Zie:
- roode ----/

OUWERS ENDE OMSITTERS = ouderen en buurlieden.
- vetusti et vicini;
- anciens et voisins;
- ältere Leute und Nachbarn;
- elders and neighbours;
- ancianos y vecinos;

vpl.: Lo7/68.

OUXAEMHEIJT Zie:
- erffgelt bij ---- latene vutstane/

OVELWEGEN Zie:
- tot ----/

OVEN Zie:
- hovene; hovens; hoven;----; aven; oeven/
- tfier in den ----/

OVENE = sub. oven.
- fornax;
- fours;
- Ofen;
- furnaces;
- hornos;

vpl.: Lo1/642.

OVENS Zie:
- plavuijs ----/

OVENSCHEEL Zie:
- hevenscheel ----/

OVER Zie:
- besien ---- zee haege/
- landen van herwaerts ----/
- oever;----/
- van ---- mans gedencken/
- van ---- memorie van menschen/

OVER BYDE SYDEN = aan beide kanten.
- ab utraque parte;
- des deux côtés;
- an beide Seiten;
- on both sides;
- en ambos lados; en los dos lados;

vpl.: B1/44; C2/890.

OVER DE BORSE TRECKEN = marcheren door de plaats waar effecten of waren verhandeld worden.

- iter facere per locum quo effectus aut merces de manu in manum traduntur;
- traverser l'endroit où se traitaient les affaires, la bourse;
- marchieren durch die Stell wo Effekten oder Waren verhandelt werden;
- march through the place where stocks or goods are transacted;
- marchar a través del lugar donde se negocian valores o mercancias;

vpl.: C1/570.

OVER MANS GEDENCKEN = sinds mensenheugenis.
- post hominum memoriam;
- de mémoire d'homme;
- seit Menschengedenken;
- within living memory;
- de memoria de hombre;

vpl.: MGG 15.

OVER MEMORIE VAN MENSCHEN = sinds mensenheugenis; langer dan mensenheugenis.
- ex hominum memoria; de tempore ante memoria hominum;
- de mémoire d'homme; depuis au de la mémoire d'homme;
- seit Menschengedenken;
- within living memory;from before living memory;
- desde tiempos inmemorables;más de memoria de hombres;

vpl.: B2/45; C1/334.

OVER NOOT VERWEREN = uit noodweer verdedigen.
- ex angustia defendere;
- être obliçéde se défendre;
- aus Notwehr verteidigen;
- defend in self-defence;
- defender en caso de ligitima defensa;

vpl.: C1/337.

OVER OUDE MOEDER = overgrootmoeder.
- proavia;
- bisaïeule;
- Urgroszmutter;
- great-grandmother;
- bisabuela;

vpl.: C1/317.

OVER OUDE VADER = overgrootvader.
- proavus;
- bisaïeul;
- Urgroszvater;
- great;grandfather;
- bisabuelo;

vpl.: C1/317.

OVER 'T VERLEIJT STAEN = aanwezig zijn bij bekentenissen.
- assistere ad confessiones;
- assister aux aveux;
- anwesend sein bei Geständnissen;
- be present at confessions;
- asistir a confesiones;

vpl.: Lo4/814.

OVER TE SCHICKEN = over te zenden.
- ut transmittatur;
- envoyer;
- überschicken; zusenden;
- send forward;
- por expedir, enviar;

vpl.: BVB 137.

OVER TE SEYNDEN = in te zenden.
- transmittere;
- envoyer dans;
- ein zu senden;
- to send to;
- remitir;

vpl.: B2/127.

OVERBAET Zie:
- overbaete; overbate;----/

OVERBAETE; OVERBATE;OVERBAET = sub. batig saldo; meeropbrengst; overschot.
- reliquum commodi aut fructus; utilitas reliqua; emolumentum boni venditi;
- différence entre le rendement calculé et réel; solde en bénefice excédent; solde favorable; excédent d'un bien vendu;
- Mehrertrag; Ueberschusz; Mehrpreis eines verkauften Gutes;
- overyield; overproduce; rest; remainder; surplus; excess profits;
- axcedente; calculado y real; diferencia entre el rendimiento superóvit; precio adicional de bienes vendidos;

vpl.: T1/212,546; Lo4/440; C1/515.

OVERBANCKE ENDE WETTIGH OVERHOOFT = hoofdbank en wettig opperhoofd.
- iudicium principale et caput legalis;
- banc principal et chef légale;
- Hauptbank und gesetzliches Oberhaupt;
- principal court and legal chief;
- tribunal principal y jefe legal;

vpl.: B2/148.

OVERBATE Zie:
- overbaete;----; overbaet/

OVERBETORFD = uitgeturfd.
- effodio III glebas bituminosas;
- terminée l'exploitation d'une tourbière pour l'avoir épuisée;
- Torf gestochen bis zum Aeussersten;
- axhaust the supply of peat;
- terminada la explotación de una turbera por haberla agotada;

vpl.: AKB 6.

OVERBETORFDE = vb. teveel uitgeturfde.
- nimium exfodio IV; glebas bituminosas;
- extraire plus de tourbe de ce qu'on doit;
- zu viel Torf ausgestochen;
- dig off too much peat;
- extraer más turba de lo que se debe;

vpl.: AKB 4,6.

OVERBEURINGE = sub. heffing van belasting.
- recausatio;
- levée;
- Erhebung;
- levying;
- recaudación;

vpl.: PvB1/186.

OVERBREKERS = sub.pl. overtreders.
- violatores; peccatores;
- transgresseurs;
- Uebertreter;
- transgressors;
- transgresores; violadores; quebrantadores; infractores; contraventores;

vpl.: B1:EE/4.

OVERBRENGEN Zie:
- quellic ----/

OVERBRENGERE; OVERBRINGER ENDE DUERSLAGER; DOORSLAGER = taut. verkwister.
- prodigus;
- dilapidateur; dissipateur; prodigue;
- Vergeuder; Verschwender;
- prodigal; spendthrift;
- disipador; malgastador; pródigo;

vpl.: T1/513.

OVERBRINGER Zie:
- overbrengere;--- ende duerslager; doorslager/

OVERBROCHT; OVERBRINGENDE= sub. overbrenging.
- translatio;
- transmission d'un droit; transfert d'un bien;
- Uebertragung;
- translation;

- transferencia; transmisión; traspaso; traslado;

vpl.: C1/267.

OVERCARITATE Zie:
- knaep van de ----/

OVERCARITATE = liefdadigheidstoezicht, Brussel.
- supervisio operam charitatis; Bruxelensis;
- supervision de la charité publique, Bruxelles;
- Wohltätigkeitsaufsicht; Brüssel;
- charity-inspection; Brussels;
- inspección sobre beneficencia pública, Brusselas;

vpl.: PB/IV/266.

OVERCOMEN Zie:
- overkommen;----/

OVERCOMMEN Zie:
- stipuleren ende ----/

OVERCOMMEN OFT TRANSIGEREN = taut. overeenkomen; schikking treffen; plooien; schipperen.
- transigo III;
- convenir; tomber d'accord; transiger;
- unterhandeln; einen Kompromisz suchen;
- make arrangements; compromise;
- convenir; transigir; llegar a un arreglo; hacer un arreglo; arreglar; transigir;

vpl.: T1/274; C1/659.

OVERCOREN Zie:
- overkoren;----; overcorn/

OVERCORN Zie:
- overkoren; overcoren;----/

OVERCROPT SIJNDE = overbelast zijnde.
- nimis oneratus;
- étant surchargé;
- überlastet sein;
- be overburdened;
- siendó sobrecargadó;

vpl.: MGG 135.

OVERDAAT; OVERDADE; OVERDAET ENDE CRIEME = taut.1. misdaad; wandaad 2. gewelddaad; geweldadigheid.
- 1.crimen; iniuria; malefactum; maleficium; scelus fraus; delictum 2. violencia; excussus;
- 1.crime; délit; forfait; méfait; 2. violence;
- 1.Missetat; Uebeltat 2. Freveltat; Gewalttätigkeit;
- 1.crime; offence; misdeed; 2. outrage;
- 1.crimen; delito; fechoría; acto delictivo; 2. violencia;

barbaridad;
vpl.: T1/128,314,318,439; T2/74,197; PvB1/190,11,539.

OVERDADE Zie:
- overdaat;----; overdaet; ende crieme/

OVERDADE ENDE EXCESSE =taut. euveldaad; buitensporigheid; misdaad.
- crimen; excessus; immoderatio;
- crime; forfait; méfait; excés; délit;
- Freveltat; Missetat; Verbrechen Exsesz;
- crime; evil deed; excess;
- crimen; malas obras delito; excesso;

vpl.: T1/17,408; PvB1/424.

OVERDADER Zie:
- ouverdadighe;----; overdadige/

OVERDADICH Zie:
- niet ----/

OVERDADICH = adj. misdadig.
- violentus; atrox;
- criminel;
- in Uebertretung; verbrecherig; frevelhaft;
- in default; wanting; criminal;
- criminal; delincuente; reo; malvado;

vpl.: LPS 46; T1/328.

OVERDADICH ENDE DETESTABLE = taut. afschuwelijk; verfoeilijk.
- detestabilis; aversabilis;
- abominable; affreux; atroce; détestable; exécrable; horrible; odieux;
- abscheulich; gräszlich; scheuszlich;
- abominable; horrible; detestable;
- abominable; atroz; detestable; execrable; horrible; horroroso; odioso; aborrecible;

vpl.: T1/315,327,396; C1/506.

OVERDADICH ENDE WEDERSPENNICH = taut. gewelddadig; misdadig.
- contumax; violentus; atrox;
- récalcitrant; rebelle; criminel;
- aggressiv; widerspenstig; verbrecherig; frevenhaft;
- violent; in default; wanting; criminal;
- recalcitrante; rebelde; sedicioso; renitente; criminal; delincuente; reo; malvado;

vpl.: T1/212,328; LPS 46.

OVERDADIGE Zie:
- ouverdadighe; overdader;----/
- temerarie ende ----; spolieer-

der ende aanveerder van anderen luden goet/

OVERDADIGEN Zie:
- quaden; porremen; roekelosen ende ---- leven/

OVERDAET Zie:
- in gelijcken ---- vallen/
- maleficien ende ----/
- overdaat;----/
- quaet ende ----/

OVERDAET = sub. schanddaad; wandaad; misdaad; gewelddaad; geweldadigheid.
- crimen; dedecus; facinus; flagitium; malefactum; scelus; iniuria; violencia; excussus; delictum;
- crime; délit; infamie; méfait; forfait; violence;
- Missetat; Uebeltat; Gewaltätigkeit; Freveltat;
- crime; outrage; misdeed;
- crimen; delito; acto delictivo; fechoría; violencia; barbaridad;

vpl.: T2/197; T1/439; PvB1/11, 190,539.

OVERDAET ENDE INJURIEN = misdaad en onrecht.
- crimen;
- crime et injustice;
- Verbrechen und Un recht;
- crime and injustice;
- crimen e injusticia; delito e injuria;

vpl.: PB/III/298.

OVERDE Zie:
- ijet ----/

OVERDEKEN = sub. voornaamste deken had o.a. zitting in de krijgsraad van Brussel en toezicht op de wacht der schutters.
- praefectus opificium;
- doyen principal, membre de la cour martiale et chargé de la supervision de la garde des archers;
- vornehmster Vorsteher;
- principal dean a.o. member of the court marshall of Brussels and in charge of the soldiers of the Civic Guard;
- decano principal de Bruselas;

vpl.: C1/204.

OVERDENCKINGE Zie:
- dach van ----/

OVERDRACH Zie:
- convencie ende ----/
- compact ende ----/
- overdraghe;----/
- transport ofte ----/

OVERDRACHT Zie:
- pact oft ----/

OVERDRAGEN Zie:
- tracteren ende ----/

OVERDRAGEN = vb. verordend; voorgeschreven.
- iubeo II; praecipio III; praescribo III;
- décréter; ordonner;
- verordnen; vorschreiben;
- prescribe; decree;
- decretar; ordenar;
vpl.: DKB 3.

OVERDRAGHE; OVERDRACH = sub. overdracht.
- transmissio; alienatio; translatio;
- transmission; translation;
- Uebertragung;
- transfer; conveyance;
- traspaso; transferencia;
vpl.: PB/II/1; T1/63.

OVERDRAGHEN Zie:
- transporteren oft ----/

OVEREN Zie:
- oeveren;----/
- resterende ende ----/

OVEREN = vb. overblijven; overschieten; over zijn; over blijven.
- resto I; supersum; maneo II;
- rester; faire du bien à;
- übrigbleiben; zugute kommen;
- remain; be left; benefit;
- quedar; restar; sobrar;
vpl.: Lo6/344; C1/27,546; PB/III/403.

OVERENDE = vb. overblijvende.
- restandum;
- restant;
- übrig bleibend;
- remaining;
- quedar; restar; sobrar;
vpl.: Lo7/342.

OVERGAAN; OVERGAEN = vb. overschrijden.
- transgredior III; transeo IV;
- passer; enjamber; franchir;
- hinübergehen;
- transgress;
- atravesar; traspasar;
vpl.: ACart 23.

OVERGAEN Zie:
- overgaan;----/

OVERGAENDE Zie:
- comende ofte ----/

OVERGAENDE = vb. overlopende van de ene naar de andere plaats.
- transgredior III; transeo IV;
- traverser;

- führen;
- lead;
- atravesar; cruzar;
vpl.: BVB 189.

OVERGANG Zie:
- rechten van ----/

OVERGEGAEN OFF GELOOPEN = taut. overgelopen.
- transfugiens;
- passer à;
- überlaufen;
- go over; desert;
- desertadó; atravesadó;
vpl.: LPS 64.

OVERGEGEVEN Zie:
- actie tegen dengeenen die ennich dinck getransfereert ende ---- heeft eenen anderen/

OVERGETERDEN ENDE GETRANSGRESSEERT = taut. die de wet heeft overtreden.
- transgressor;
- transgresseur; contrevenir; violer;
- Gesetzübertreter;
- infunger of rules;
- transgredir; violar; quebrantar; infringir;
vpl.: T1/456.

OVERGETORDDEN = ppf. overtreden, de wet.
- transgredi III; violo I;
- contrevenir; transgresser;
- übertreten;
- infringe; transgress;
- contravenir; transgredir;
vpl.: T1/457.

OVERGEVE; OVERGEVEN = vb. inleveren.
- tradere III; transmittere III;
- présenter; produire;
- einhändigen; überreichen;
- hand over; pass;
- pfrecer; presentar;
vpl.: T2/287.

OVERGEVEN Zie:
- cederen ende wettelijc ----/

OVERGEVENNE; OVERGEVINGE = sub. overhandiging.
- actio; traditio;
- remise;
- Einhändigung;
- delivery; handing over;
- entrega;
vpl.: T2/71.

OVERGEVER Zie:
- cedant oft ----; cedent oft endossant/

OVERGEVER = sub. hij die iets heeft afgestaan.
- debitor;
- cédant;
- derjenige der die Zession getan hat;
- the person who has transfered;
- deudor;

vpl.: Lo3/320.

OVERGEVERE Zie:
- transferent ende ----/

OVERGEVINGE Zie:
- alienacie ende/ofte ---- ; alienacie ende veranderinge; alienatie ende verthieringe; alienatie ende vervrempdinge/
- overgevenne;----/
- tradicie ende ----/

OVERGEVINGE; OVERGHEVINGHE; OVERNEMINGE = hom.sub.1.terugneming; herneming 2. levering; overdracht 3. keur; ordonnantie.
- 1.recuperatio 2. collatio; translatio 3. iussum;
- 1.reprise 2. livraison; transport; 3.transfert de propriété;
- 1.Zurücknahme 2. Lieferung; Uebertragung; Zession; 3. Verordnung;
- 1.taking back 2. delivery; transfer 3. regulation;
- 1.recuperación; 2.entrega; césion; traspaso 3. ordenanza; disposición; arreglo transferencia;

vpl.: Lo3/270,308,318; PB/III/146.

OVERGEVINGEN Zie:
- leveringen ende ----/

OVERGHEVEN Zie:
- exhiberen ende ----/
- resigneren ende ----/

OVERGHEVINGHE Zie:
- overgevinge;----; overneminge/

OVERGHIFTE; OVERGIFT = eigendomsoverdracht van onroerend goed.
- translatio proprietatis boni immobilis;
- transfert de propriété de biens immobiliers;
- Eigentumsübertragung eines unbeweglichen Gutes;
- transfer of property of an immovable goods;
- transferencia de bienes immobiliarias;

vpl.: C1/535.

OVERGIFT Zie:
- overghifte;----/

OVERGOEDINGHE; OVERGOEDINGE; GOEDING; GOEDENIS = sub. het overdragen van goederen.
- transcriptio bonorum;
- adhéritance;
- Uebertragung von Gütern;
- transfer of goods;
- cesión, transferencia, de bienes

vpl.: C1/147.

OVERGULDEN = vb. vergulden.
- auro 1;
- dorer;
- vergolden;
- gild;
- dorar; cubrir de oro;

vpl.: PvB1/406.

OVERHEIT Zie:
- overheyt;----; overigheid/

OVERHEYSCH = hom.sub.1.eis 2. levering.
- 1.postulatio 2. collatio;
- 1.demande 2.livraison;
- 1.Fordrung 2.Lieferung; Sendung;
- 1.claim 2.delivery;
- 1.demanda; acción 2.suministro;

vpl.: PvB1/459; Lo1/712.

OVERHEYT; OVERHEIT; OVERIGHEID = sub. overheid; gezag.
- auctoritas; magistratus;
- autorité publique;
- Obrigkeit; Behörde;
- public authority; the authorities;
- autoridad pública;

vpl.: ACart 24; B1:Pl.Pr.8.

OVERHOEREN = vb. 1.verhoren 2. overspel plegen.
- 1.audio IV interrogo 1;2adultero 1;
- 1.entendre 2.adulter;
- 1.verhören 2.ehebrechen;
- 1.interrogate 2.adulte;
- 1.interrogar; someter a un interrogatorio 2.ser adúltero;

vpl.: Lo6/558.

OVERHOERICH Zie:
- overhoorig; onverhorich;----; overhorich; overhoerig; overhoorigh; hueverhorich/

OVERHOERIG Zie:
- overhoorig; onverhorich; overhoerich; overhorich;----; overhoorigh; hueverhorich/

OVERHOEVEN = sub. beenachtige uitwas.
- supercrescentia; ungulae equinae;
- exostose;
- Auswuchs am Hufe;
- bony outgrowth;

- sobrecaña; sobrehueso;
vpl.: T1/617.

OVERHOOFD(E) Zie:
- gesurrogeerd ----/
- heere van den ----/
- immediaet ----/
- overbancke ende wetlich ----/

OVERHOORDEN Zie:
- een turbe ----/

OVERHOOREN Zie:
- ghetuyghen ----/

OVERHOOREN VAN REKENINGEN = controleren van rekeningen.
- inquisitio rationum;
- contrôle des comptes;
- nachprüfen von Rechnungen;
- control of accounts;
- comprobar cuentas;
vpl.: C1/203.

OVERHOORIG; ONVERHORICH; OVERHOERICH; OVERHORICH; OVERHOERIG; OVERHOORIGH; HUEVERHORICH = adi. ongehoorzaam.
- non obediens;
- inobédient;
- ungehorsam;
- disobedient;
- desobediente;
vpl.: Lo4/536; Lo1/556.

OVERHOORIG; ONGEHOORIG ENDE INOBEDIENT = taut. ongehoorzaam.
- non obediens;
- inobédient;
- ungehorsam;
- disobedient;
- desobediente; inobediente;
vpl.: Lo4/536; Lo1/556.

OVERHOORIGH Zie:
- overhoorig; onverhorich; overhoerich; overhorich; overhoerig;----; hueverhorich/

OVERHOOT HEBBEN = de verplichting der Somerense schepen om bij twijfelachtige rechtskwesties om advies te vragen bij een ander schepenrecht; bv. het Bossche Schepengerecht. NB. OVERHOOT = overhoofd.
- obligatió gubernatorum consulendi alĭud gubernatorum ĭudĭcĭum in casibus dubii;
- obligation des échevins pour recueillir l'avis en des cas douteux à un autre tribunal des échevins p.e.le tribunal des échevins de Bois le Duc;
- Verpflichtung der Schöffen aus Someren um bei zweifelhaften Rechtsangelegenheiten ein anders Schöffengericht um ein Gutachten zu bitten;
- obligation of the sheriffs of Someren to consult another court of sheriffs in case of dubious matters of law;
- obligación de regidores de consultar con otró tribunal de regidores en casos de duda;
vpl.: LPS 8.

OVERHOREN ENDE EXAMINEREN = taut. verhoren.
- examino I;
- examiner et entendre;
- vernehmen;
- examine;
- examinar; interrogar;
vpl.: C1/387.

OVERHORICH Zie:
- overhoorig; onverhorich; overhoerich;----; overhoerig; overhoorigh ; hueverhorich/

OVERICHEYT Zie:
- wettighe ----/

OVERIGHEID Zie:
- overheyt; overheit;----/

OVERIJSSCHE Zie:
- hameijen van ----/

OVERJAARD = vb. verjaard; overjaarde delicten.
- vetustate infirmor I; infirmatio;
- prescrire; suranner;
- verjährt;
- become extinguished by lapse of time;
- prescribir; caducar;
vpl.: DVB 38.

OVERJAARDE Zie:
- remissien van ---- delicten/

OVERJAARDE DELICTEN = misdaden die verjaard zijn en als zodanig niet meer berecht kunnen worden.
- delicta vetustate infirmata;
- délit preserit;
- Verbrechen die verjährt sind und als solche nicht mehr aburteilt werden können;
- crimes extinguished by limitation for which one cannot be tried anymore;
- delitos prescritos;
vpl.: DVB 38,47.

OVERJAERDE CASSEN = verjaarde gevallen.
- causae inveteratae;
- cas de pr escription;
- verjährte Fälle;
- cases barred by lapse of time;
- casos caducados; casos prescritos;
vpl.: C1/560.

OVERJAEREN = vb. verjaren.
- annos, annum, excedo III;
- suranner;
- verjähren;
- become superannuated;
- caducar; prescribir;

vpl.: C1/135.

OVERJAERINGE = sub. verjaring.
- superannuatio;
- surannation;
- Verjährung;
- superannuation;
- prescripción;

vpl.: Lo3/80.

OVERJAERT = adv. verjaard.
- emiritus;
- suranné;
- verjährt;
- superannuated;
- caducadamente; prescritamente;

vpl.: C2/867.

OVERJAGER Zie:
- overiagere;----/

OVERKOMMEN; OVERCOMEN = vb. overeenkomen.
- convenio III;
- convenir;
- vereinbaren;
- agree;
- convenir; estar conforme; pactar; arreglar; disponer; estipular;

vpl.: PB/III/6.

OVERKOREN; OVERCOREN; OVERCORN = sub. overschatting; overtolligheid.
- maiora quam pro viribus agitare; aestimatio superior; superfluitas;
- appréciation supérieure; superflu;
- Ueberschätzung; Ueberflüssigkeit; Ueberzahl;
- over-estimation; superfluity;
- estimación demasiado alta; superabundancia;

vpl.: Lo2/788; PvB5/675.

OVER LANDTS Zie:
- voeder wijn ----/

OVERLANGE = adv. vanouds; geruime tijd; al lang.
- iam olim; iam dudum;
- depuis de longues années;
- seit Langem;
- of old;
- de antiguo; desde tiempos remotos;

vpl.: DVB 8.

OVERLAST Zie:
- fortsen, gewelt oft ----/

OVERLAST ENDE PRAMINGE = taut. dwang.
- coactus;
- coaction; contrainte;
- Zwang;
- coercion; compulsion; constraint
- coacción; coerción; fuerza;

vpl.: T1/407.

OVERLAST OFTE RESISTENTIE = beschimping of tegenstand.
- contumelia sive renisus;
- insulte ou resistance;
- Ueberlast oder Widerstand;
- insult or resistance;
- injuria o resistencia;

vpl.: PvB9/51.

OVERLEDEN = hom.adi. 1.voorbij 2. ppf. verstreken.
- 1.praeteritus 2. praeteritus;
- 1.passé; 2. expiré;
- 1.vorbei; vorüber 2. verstrichen
- 1.past; 2. expired;
- 1.pasado; 2. expirar;

vpl.: T1/110; T2/253.

OVERLEDEN ZIJN = voorbij zijn.
- praeterisse; praeterire;
- être accompli;
- vorüber sein;
- be past;
- haber pasado;

vpl.: C1/176.

OVERLEGGEN ENDE TELLEN = taut. uitbetalen.
- solvo III;
- débourser; payer;
- bezahlen; zahlen;
- pay;
- hacer entrega de dinero; pagar;

vpl.: T1/303.

OVERLEVERIJ Zie:
- overleveringhe; leveringe;----/

OVERLEVERINGHE; LEVERINGE; OVERLEVERIJ = sub. 1.overdracht 2. overgave; overhandiging.
- 1.translatio 2.traditio; collatio;
- 1.transmission; 2.tradition; livraison;
- 1.Uebertragung; 2.Uebergabe; Zustellung;
- 1.handing over 2. delivery;
- 1.cesión 2. entrega;

vpl.: C1/274; Lo3/310; PvB1/458.

OVERLEYDEN; OVERLEIDEN = vb. overbrengen.
- tradere;
- transférer;
- überbringen;
- to transfer;
- transportar; transmitir; transferir;

vpl.: Cr2/1013/15.

OVERLIJDEN = vb. verlopen.
- praetereo IV;
- expirer; passer; s'écouler;
- ablaufen;
- expire;
- correr; pasar; transcurrir;

vpl.: T2/48.

OVERLIVIGEN Zie:
- na des ---- doet/

OVERLOOP = sub. overschrijding.
- transgressio; transcursus;
- dépassement;
- das Hinüberlaufen;
- transgression;
- traspaso;

vpl.: ACart 23.

OVERLOOPEN; OVERLOPEN = vb. overschrijden.
- transgredior III; pertranseo IV;
- passer; enjamber; franchir;
- hinüberlaufen;
- transgress;
- atravesar; traspasar;

vpl.: ACart 21,32.

OVERLOPEN Zie:
- overloopen;----/

OVERMAN = sub. opperscheidsman; opperscheidsrechter; bemiddelaar die boven de scheidsrechters staat.
- arbiter superior, summus; praefectus arbitrorum; disceptator; maximus;
- arbitre; independent choisi par les arbitres des parties en litige; prud'homme; surarbitre;
- Oberschiedsmann; Schiedsrichter;
- chief-arbiter; trouble-shooter; first arbiter;
- árbitro; indepediente elegido por los árbitros de los partidos en litigio; superior-arbitrador;

vpl.: BVB 53,54; T2/54,371.

OVERMANS, OVER MENSCHEN GEDENCKENISSE = sedert mensenheugenis.
- post hominum memoriam;
- de mémoire d'homme;
- seit Menschengedenken;
- within living memory;
- de memoria de hombre;

vpl.: LPS 30; BVB 37.

OVERMERCKEN; OVERMERKEN = vb. nazien; overdenken; overwegen.
- considero 1; meditor 1; pensito 1; cogito 1 de aliqua re pensi 1 to;
- considérer; méditer; réfléchir; envisager;
- überlegen; erwägen;
- consider; reflect on;

contemplate; examine;
- cavilar en; considerar; contemplar; meditar; reflexionar; estudiar;

vpl.: T2/27,223.

OVERMERGEN; OVERMORGEN = adv. overmorgen.
- perendie; perendino die;
- après-demain;
- übermorgen;
- the day after tomorrow;
- pasado mañana;

vpl.: T2/81.

OVERMERKEN Zie:
- overmercken;----/

OVERMIDDES Zie:
- overmits; overmids;----/

OVERMIDS Zie:
- overmits;----; overmiddes/

OVERMITS; OVERMIDS; OVERMIDDES = ten gevolge van; wegens; dientengevolge.
- prae; propter;
- en conséquence; conséquemment;
- wegen; darum; weshalb;
- because; on account of;
- por consiguiente; consiguientemente; de resultas; en virtud de ello;

vpl.: DVB 7.

OVERMOEMBOIREN OFT WEESMEESTEREN = taut. weesmeesters.
- orphanotrophi;
- maîtres d'orphélinat;
- Waisenmeister;
- trustees of an orphanage;
- tutores superiores;

vpl.: Ord.Ka./6.

OVERMOMBOIR Zie:
- oppermomboer; oppermomboir; oppermomboor; oppervoechd; oppervoochd;----/

OVERMOMBOIRS Zie:
- banck(e) van de ---- /

OVERMOMBOIRS LIJERE = de wethouders van Lier waren tevens opperweesmeesters.
- magistratus urbani Lier simul orphanotrophir supremi erant;
- chefs-mambours, premier tuteur;
- die Stadträte von Lier waren zugleich Oberwaisenmeister;
- the aldermen of Lier were at the same time chief-trustees of the orphanage;
- los regidores de Lier están a la vez jefes mayores de orfanatos;

vpl.: C1/625.

OVER MOMBOIRS OFT WEESMEESTERS = taut. regenten van het weeshuis.
- principes domus pupillaris;
- maîtres des orphelins ou chefs-mambours;
- Verwalter des Waisenhauses;
- trustees of the orphanage;
- regentes del offanato;

vpl.: C1/39.

OVERMONTSOIREN Zie:
- weesmeesteren oft ----/

OVER MORGEN Zie:
- overmergen;----/

OVERNEMER Zie:
- cessionaris oft ----/

OVERNEMINGE Zie:
- overgevinge; overghevinghe;----/

OVER OOM = sub. oudoom.
- avunculus magnus; patruus magnus;
- grandoncle;
- Grossonkel;
- greatuncle;
- tío abuelo;

vpl.: Lo3/554.

OVEROUDERS = sub. grootouders.
- avi;
- grand parents;
- Groszeltern;
- grandparents;
- abuelos;

vpl.: C1/447,605.

OVER OUDERVADERE = sub. overgroot vader.
- proavus;
- bisaïeul;
- Urgrossvater;
- great-grandfather;
- bisabuelo;

vpl.: T2/151.

OVERPEYSEN = vb. overdenken.
- considero I;
- considérer;
- überlegen;
- consider; reflect on;
- pensar; considerar;

vpl.: PvB1/104.

OVERRECHTER Zie:
- overrichter;----/

OVERREYCKE = sub. overgave.
- traditio;
- transmission;
- Uebergabe;
- handing over;
- entrega;

vpl.: C1/74.

OVERREYCKINGHE; REIJCKINGHE= sub. overgave.

- traditio;
- transfert;
- Uebertragung;
- transfer;
- entrega;

vpl.: Cr2/1046.

OVERRICHTER; OVERRECHTER= sub. opperrechter.
- iudex superior; supremus sive primarius;
- juge souverain;
- Obergericht;
- supreme judge;
- ejecutor;

vpl.: T1/553.

OVERSCHATTINGHE = sub. buitensporigheid.
- extravagantia;
- extravagance;
- Extravaganz;
- extravagance;
- extravagancia; desafuero;

vpl.: PB/III/339.

OVERSCHOT ENDE REMANANT = taut. overschot.
- reliquum;
- restant;
- Rest; Ueberschusz;
- remainder; rest; surplus;
- resto;

vpl.: T1/542.

OVERSCHRANK GATEN = overdwars door iets boren.
- transverse foro I;
- percer transversalement;
- querüber Löcher bohren; quer durchbohren;
- bore athwart;
- taladrar transversalmente a través de una cosa;

vpl.: C1/182.

OVERSCHRICKEN Zie:
- overscricken;----/

OVERSCHRICKINGE Zie:
- overscrickinge;----/

OVERSCRICKEN Zie:
- onterven ende ----/

OVERSCRICKEN; OVERSCHRICKEN = vb. voorbijgaan in een uiterste wilsbeschikking; overslaan.
- omitto III; praetermitto III;
- omettre; oublier; passer; passer sous silence;
- mit Stillschweigen übergehen in einer letztwilligen Verfügung+ nicht bedenken im Testament;
- pass over a man who ought to be inherited; not put in one's will;
- olvidar; omitir; pasar por delante; preterir;

vpl.: T1/106; T2/74.

OVERSCRICKINGE; OVERSCHRICKINGE = sub. het voorbijgaan van iemand in een uiterste wilsbeschikking.
- praetermissio;
- prétérition; prétermission;
- Uebergehung in eine letztwillige Verfügung;
- the passing over in a last will;
- pretericiόn;

vpl.: T1/269.

OVERSCRICKINGEN ENDE PRETERICIE = taut. het niet bedenken in een testament door na te laten de naam van de begunstigde te noemen; overslaan.
- praeteritio;
- préterition; laisser de insérer le nom de quelqu'un dans un testament;
- eine Person nicht bei Namen nennen in einem Testament;
- negligence of mentioning the name of the heir in the last will;
- preterciόn; dejar de inserir el nombre de uno en un testamento;

vpl.: T1/269, 515.

OVERSEIJNDEN = vb. overleveren; toezenden; overbrengen; overzenden.
- transmitto III; mitto III aliquid alicui transporto I;
- transmettre; adresser; envoyer; transporter; expédier;
- übersenden; zuschicken; überbringen;
- transmit; send; to transport; to forward;
- entregar; transmitir; enviar; expedir; remitir; transportar;

vpl.: Lo4/258; T2/219; Cr2/990; PB/II/70 .

OVERSENDEN OFT TOESCHICKEN = taut. toezenden; toesturen.
- transmitto III;
- transmettre; envoyer;
- zuschicken;
- send;
- remitir ; enviar;

vpl.: PvB1/231.

OVERSETTEN OFT TRANSPORTEREN = taut. overdragen.
- transportare;
- transporter; transmettre;
- hinübertragen;
- transfer;
- transportar; abandonar;

vpl.: B1/577/3.

OVERSETTER = sub. veerman, of die schepen visiteert en tolgeld ontvangt.
- portitor;

- passeur;
- Fährmann;
- ferryman;
- barquero; balsero; el que examina barcos y cobra peaje;

vpl.: C1/206.

OVERSEYNDEN Zie:
- overeijnden;----/

OVERSEYNDINGE = sub. overzending.
- missio;
- expédition;
- Zusendung ;
- dispatch;
- envío; remesa; transmisiόn;

vpl.: T2/238.

OVERSIEN Zie:
- doen ---- en visenteren/
- eenen anderen openbaerlijck van dieften op ende ----/
- examineren ende ----/
- oversijen;----/
- scherpelijcken ----/

OVERSIEN ENDE REVIDEREN; VISITEREN = taut. nagaan; nazien.
- inspecto I; visito I; retracto I;
- examiner; reviser; vérifier; inspecter;
- nachprüfen; nachschauen; kontrollieren;
- examine; revise; verify;
- examinar; revisar; comprobar;

vpl.: Lo2/702; T2/27; Ca2/180.

OVERSIJEN; OVERSIEN = vb. overzien; nazien; in ogenschouw nemen; nagaan.
- cognoscere III; requirere III; inspicio III;
- examiner; vérifier;
- durchnehmen; durchschauen; prüfen;
- go through; look over; examine;
- comprobar; examinar; repasar; revisar;

vpl.: T2/211; C1/510.

OVERSLAGHER = sub. verkwister.
- dissipator;
- dissipateur;
- Verschwender;
- prodigal;
- malgastador; disipador;

vpl.: C1/409.

OVERSPEELE Zie:
- presumpcie van ----/
- suspeet houen van ----/

OVERSPEELE; OVERSPEL; OVERSPUL; OVERSPOEL = sub. overspel.
- adulterium;
- adultère;

- Ehebruch;
- adultery;
- adulterio;

vpl.: T1/128; T2/83,92.

OVER SPEELE OFT STUPRE = overspel of verkrachting.
- adulterium aut stuprum;
- adultère ou viol;
- Ehebruch oder Vergewaltigung;
- adultery or violation;
- adulterio o estupro;

vpl.: T1/373.

OVERSPEL Zie:
- adulterie oft ----/
- delicten in 't feijt van ---- ende misbruijcken/
- impuniteyt van ----/
- in openbaer ---- sitten/
- incontinencie ende ----/
- overspeele;----; overspul; overspoel/

OVER SPELER Zie:
- overspeelder;----/

OVER SPOEL Zie:
- overspeele; overspel; overspul; ----/

OVERSPRONC Zie:
- oversprongh e; oversprong; oversprong e;----/

OVER SPRONG Zie:
- oversprongh e;----; oversprong e oversproncl

OVER SPRONGE Zie:
- oversprongh e; oversprong;----; oversproncl

OVERSPRONGHE; OVERSPRONG; OVERSPRONGE; OVERSPRONC = sub. uitbouwsel; uitsteeksel; overkapping; kroonlijst.
- exaedificatum; proiecta pars;
- avancée saillie;
- Ausbau; Vorsprung; Erker;
- annex; protruding part; protuberance; porch; bay-window;
- edificio anexo; salidizo; voladizo; punta; sobredillo; marquesina; cornisa;

vpl.: C1/187,468; Lo1/610; Lo3/346,378.

OVERSPUL Zie:
- overspeele; overspel;----; overspoel/

OVER STAD = overkant.
- ultra; trans;
- autre côté; côté opposé;
- an der anderen Seite;
- the other side;
- otro lado; lado opuesto; parte opuesto;

vpl.: DVB 11.

OVERSTE CLEEDT = opperkleed.
- amiculum;
- vêtement supérieur;
- Oberkleid;
- upper garment;
- sobretodo;

vpl.: C1/341.

OVERSTE HEERSCHAP = hoogste gezag.
- auctoritas suprema;
- autorité suprême;
- die höchste Gewalt;
- the highest authority;
- señorio supremo;

vpl.: ACart 7.

OVERSTEECKEN Zie:
- uuijtgestooten ende ----/
- velden eens ---- sijnde/

OVERSTEMMINGHE = herstemming.
- re-electio;
- ré élection,second tour d'élection;
- Stichwahl;
- second ballot;
- segunda votación;

vpl.: C1/562.

OVERSTIER Zie:
- het hoochste van den daghe ---- zijnde/
- laeten ---- gaen/

OVERSTREECKEN; OVERSTRIJCKEN; OVERSTRYCKEN; OVERSTREKEN; OVERSTRIKEN = vb. verstrijken van tijd.
- praetereo IV; passo I;
- s'écouler; expirer; passer; expirer;
- verstreichen; vorübergehen;
- expire; pass by; elapse; go by;
- transcurrir; expirar; pasar cumplirse; expirado; pasado;

vpl.: C2/878; BVB 13; Lo6/266; C1/20,77,113,504; PvB1/287; Lo4/490; Bl.Pl.Bra/17; PB/II/370.

OVERSTREKEN Zie:
- den tijt ---- sijnde/
- overstreecken; overstrijcken; overstrycken;----; overstriken/

OVERSTREKEN = ppf. verstreken; voorbij.
- passatus;
- passé;
- vorüber;
- past; over;
- pasado;

vpl.: PvB1/287.

OVERSTRIJCK Zie:
- bij ----/
- laps oft ----/
- naer den ---- van den jaere/

OVERSTRIJCK = sub. het verstrijken het verlopen van een termijn; afloop verstrijking; verloop.
- decursus; praeteritio; eventus; exitus; decursus temporis;
- expiration;
- Verstreichen; Verlauf; Ablauf; Verstreichen; Ablauf der Frist;
- expiration; lapse; elapse; running out of a term; lapse of a term;
- expiración; vencimiento; fin; curso; lapso de tiempo; el expirar; el pasar;

vpl.: C1/32,465,744; Lo7/76,104; MGG 129.

OVERSTRIJCK VAN JAEREN = verloop van tijd.
- temporis spatium;
- laps de temps;
- Verlauf von Zeit;
- lapse of time;
- lapsó de tiempó;

vpl.: MGG 44.

OVERSTRIJCKEN Zie:
- onbesorght laeten ----/
- overstreecken;----; overstrycken; overstreken; overstriken/

OVERSTRIJCKEN VAN TIJDE = overschrijden van een termijn.
- transgressio temporis;
- retard de payement de l'echéance;
- Terminüberschreitung;
- exceeding of a term;
- transgresión de tiempo;

vpl.: PvB1/571.

OVERSTRIKEN Zie:
- overstreecken; overstrijcken; overstrycken; overstreken;----/

OVERSTRYCK Zie:
- laps oft ----/

OVERSTRYCK = sub. verloop van tijd.
- decursus temporis;
- écoulement de temps;
- Verlauf von Zeit;
- course of time;
- lapso de tiempo; espacio de tiempo;

vpl.: PB/II/242,370.

OVERSTRYCKEN Zie:
- overstreecken; overstrijcken; ----; overstreken; overstriken/

OVERT VERLEIJT STAEN = aanwezig zijn bij bekentenissen.
- assistere ad confessiones;
- assister aux aveux;
- anwesend sein bei Geständnissen
- be present at confessions;
- asister a confesiones;

vpl.: Lo4/814.

OVERTALLIGHE KOSTEN = overbodige kosten.
- impensa supervacua;
- dépens superflus; dépenses superflus;
- überflüssige Kosten;
- superfluous costs;
- impensas superfluas;

vpl.: C1/171.

OVERTARDER Zie:
- overterder; overtreder;----/

OVERTELLEN = vb. uitbetalen.
- exsolvo III;
- verser; payer;
- ausbezahlen;
- pay;
- pagar; entregar dinero;

vpl.: C1/515.

OVERTERDEN; OVERTREDEN = vb. de wet overtreden.
- transgredior III; violo 1;
- contrevenir à la loi; transgresser;
- überschreiten;
- exceed;
- contravenir a la ley; transgredir la ley;

vpl.: T1/456.

OVERTERDER; OVERTREDER; OVERTARDER = sub. overtreder.
- transgressor;
- contrevenant;
- Uebertreter;
- transgressor;
- transgresor;

vpl.: PvB1/34.

OVERTEUGHEN; OVERTUGEN; OVERTUYGEN = vb. 1. aantonen 2. schuldig bevinden.
- 1. osteu dere 2. convindere;
- 1. montrer 2. convaincre;
- 1. zeigen 2. überführen;
- 1. to show 2. to find guilty;
- 1. mostrar; demostrar; probar 2. encontarar culpable a una persona;

vpl.: Cr2/1011; PvB9/7.

OVERTHOONEN Zie:
- overthoenen; ----; overtonen/

OVERTOGE Zie:
- luwijn; overtuijch; ----; overtooch; overtuuch; overtuych/

OVERTOGHEN RECHT ENDE JUSTITIE = taut. bekend recht.
- ius notum;
- droit connu;
- bekanntes Recht;
- well-known right;
- derecho conocido; jurisdicción conocida;

vpl.: PB/III/333.

OVERTOLDICH; OVERTOLLICH; OVERTULDICH = adi. overtollig; onnut.
- abundans; affluens; supervacuus; superfluus; inutilis;
- superflu; sans valeur;
- überflüssig; unnötig;
- superfluous; needless;
- inútil; superfluo;

vpl.: T2/66,70,264.

OVERTOLLICH Zie:
- overtoldich;----; overtuldich/

OVERTOLLIGER Zie:
- prodigaliteyt ende ---- miltheyt/

OVERTONEN Zie:
- overthoenen; overthoonen;----/

OVERTOOCH Zie:
- luwijn; overtuijch; overtoge;---- overtuuch; overtuych/

OVERTREDEN Zie:
- overterden;----/

OVERTREDER Zie:
- delinquent ofte ----/
- inbreker ende ----/
- infracteur ende ----/
- overterder;----; overtarder/

OVERTREDER OFT TRANSGRESSEUR = taut. overtreder.
- transgressor;
- transgresseur;
- Uebertreter;
- transgressor;
- transgresor; infractor;

vpl.: PvB1/264.

OVERTREDINGHE Zie:
- contraventie ende ----/

OVERTROCKEN MET LEDERE = met leer overtrokken.
- scutum corio intectum;
- recouvert de cuir;
- gehüllt in Leder;
- clad in leather;
- recubierto de cuero;

vpl.: C3/88.

OVERTUEREN ENDE REMONSTRANCIE = taut. tegenbetoog.
- contra-argumentatio;
- réfutation; remontrance;
- Rede und Gegenrede;
- counter argument;
- confutación; refutación;

vpl.: T1/74.

OVERTUGEN Zie:
- overteughen;----; overtuygen/

OVERTUIJCH Zie:
- luwijn;----; overtoge; overtooch overtuuch; overtuych;/
- kussen ---- van een oorkussen/

OVERTUIJGH Zie:
- flouwijne; flauwijne; fluïne; fluijn;----; overtuuch; overtuych; oorcusteect/

OVERTULDICH Zie:
- overtoldich; overtollich;----/

OVERTUUCH Zie:
- flouwijne; flauwijne; fluïne; fluijn; overtuijgh;----; overtuych; oorcusteect/
- luwijn; overtuijch; overtoge; overtooch;----; overtuych/

OVERTUYCH Zie:
- flouwijne; flauwijne; fluïne; fluijn; overtuijgh; overtuuch; ----; oorcusteect/
- luwijn; overtuijch; overtoge; overtooch; overtuuch;----/

OVERTUYGEN Zie:
- overteughen; overtugen;----/

OVERVALLEN SLUIJSEN = schaden veroorzaakt door overstromingen der sluizen.
- damna causata inundationibus cataractarum;
- des dégâts causés par des débordements des écluses;
- überschwemmte Schleusen;
- inundated sluices;
- deterioros causados por el desbordamiento de las esclusas;

vpl.: Lo5/376.

OVERVESTEN = vb. opnieuw transporteren.
- transportare denuo;
- transporter de nouveau;
- aufs neue transportieren;
- transport again;
- transportar de nuevo;

vpl.: C2/874.

OVERVOEREN Zie:
- overvueren;----/

OVERVOGET Zie:
- overvoochd;----/

OVERVOOCHD; OVERVOGET = sub. oppervoogd.
- tutor superior;
- chef-tuteur;
- Obervormund;
- first guardian;
- tutor superior;

vpl.: Lo3/20.

OVER VUEREN Zie:
- 't proces ----/

OVERVUEREN; OVERVOEREN =vb. naar elders overbrengen.
- transfero III;
- transférer;
- überbringen;

OXU

- transfer;
- trasladar;

vpl.: B2/261.

OVERWASSEN = vb. overgroeien overhangende takken.

- rami excrescentes;
- branches qui dépassent;
- überhängende Zweige;
- protruding branches; branches hanging over;
- ramas que se desploman, que se están desplomando;

vpl.: C1/193.

OVERWATEREN Zie:

- inunderen ende ----/

OVERWECHT Zie:

- gront daer hij ----/

OVERWONNEN BASTAERDEN = in overspel of in bloedschande verwekt kind, of in heiligschennis cq. kind van priester of religieuse.

- nothus adulterinus;
- bâtard adultérin;
- in Ehebruch oder in Blutschande gezeugtes Kind;
- a child begot in adultery or incest;
- hijo procreado, habido en adulterio o en incesto;

vpl.: Lo1/362; Lo5/192; C1/442.

OVERZEYNDEN = vb. overzenden.

- mittere; transmittere III;
- expédier; envoyer;
- übersenden;
- transmit;
- transmitir; enviar; expedir; remitir;

vpl.: Bl:Pl.Bra/16.

OXHOOFT; OXHOOT; OXOOT = sub. okshoofd; inhoudsmaat.

- mensura umoris;
- mesure de capacité;
- Hohlmasz;
- measure of capacity;
- barrica; cuba; tonel; medida de capacidad;

vpl.: PB/III/444.

OXHOOT Zie:

- oxhooft;----; oxoot/

OXOOT Zie:

- oxhooft; oxhoot;----/

OXUUN Zie:

- occusoen; ockesoen; occissoen; occassoen; ocsoen; ocsune; ocsuun; ocsuen; occuson; occusuin ocsuyne; oicsuyn; okoisoen; ----; occasie; ocasie; occasion; ocsuyn/

OZE

OXUYNE Zie:

- desolatie ende ----/

OYE Zie:

- oije; ooy; ooye; ----; hoye/

OYR Zie:

- oir; oor; oore; ore;----; hoir; hoor; hoyr; hoyre/

OYR ENDE ERFGENAMEN = taut. erfgenamen.

- heres;
- héritier;
- Erbe;
- heir;
- heredero;

vpl.: T1/27.

OYSIDRUPPE Zie:

- oesdroppe; oesdrup; oesedrup; oesendrup; oesendroppe; oesidrup; oesydrup; oisendrop; oosedrup; osijdrop; ozendrup; sydruppe; osydrop; oosdrup; druijpe; osingdrop;----; ozydrop; useldruppe; neusedrup/

OZENDRUP Zie:

- oesdroppe; oesdrup; oesedrup; oesendrup; oesendroppe; oesidrup; oesydrup; oisendrop; oosedrup; osijdrop;----; sydruppe; osydrop; oosdrup; druijpe; osingdrop; oysidrop; useldruppe; neusedrup/

ADDENDA

ONQUIJTBARE; ONQUYTBARE RENTE = niet aflosbare rente.

- usura, quae non potest persolvi, rentagium insolubile, usura irrevocabile;
- intérêt non-amortissable, rente irrédimible;
- nicht ablöslicher Zins; unablösliche Zinsen;
- irredeemable interest;
- interés que no es amortizable; renta irredimible; rentas inamortizables;

vpl.: C1/200,572; BVB 8/14; Ca2/312.

N.B.: VINDPLAATS + HABITATIO + LIEU OU L'ON A TROUVE + FUNDORT + FINDINGPLACE + HABITATION = vpl.

PAALEN Zie:
- 's-hertogen ----/

PAALEN; PALEN; PAELEN; PELEN = vb. grenzen; begrenzen.
- termino l; finitimum esse alicui rei.
- être limitrophe de; confiner à; avoisiner; toucher à;
- grenzen;
- border; limit; bound;
- lindar con; confinar con; tocarse;

vpl.: ACart 32; DVB 78.

PAALINGE; PAELINGE; PALINGE; PALINGHE; PELINGE = sub. grenspaal; afscheiding; grensbepaling; erfscheiding; afbakening; plaatsing grens palen.
- limes; meta agri limites; fines; lapis terminalis; terminus praedii; limitatio; determinatio;
- démarcation; jalonnement; bornage; délimitation; borne; poteau frontière; limite; demarcation de limites; mettre des délimitations;
- Abgrenzung; Abphälung; Grenzabmarkung; Hofscheidung Phahl; Grenzpfäle stellen;
- separation; fence; limitation; delimitation; boundarypost; stone; bound; place boundary stones; land-mark;
- amojonamiento; demarcación; de la frontara; separación de predio; mojón; poste; hito; muga; limite; colocación de una delimitación;

vpl.: ACart 2; T1/511; C1/73; 732; PvB 1/109; LO7/68; BVB 167.

PAALMEESTER ; PAELMEESTER = functionaris belast met het vaststellen van erfscheidingen.
- magistratus agrorum divisionis; magistratus, qui officium habet ad determinamdum limites arearum;
- fonctionnaire chargé à déterminer les lignes de démarcation des terres de maisons;
- Funktionär beauftragt mit der Feststellung von Erbscheidungen;

- functionary charged with the determination of premises (grounds; inheritance)
- functionario a cuyo cargo andabo la determinación de líneas; de demarcación;

vpl.: B1/40; C2/889.

PAALSTE; PAALSTEEDEN; PAELSTEDEN; PAALSTEEN; PAELSTEEN = sub. grensteken; stenen grensaanduiding.
- terminus; lapis terminalis;
- borne; poteau frontière;
- Grenzzeichen; Grenzstein;
- boundary-,ark;
- mojón; hito; poste;

vpl.: ACart 21, 50, 53; DVB 10; B1/41; C2/889; C1/615, 732; LO7/79, 236.

PAALSTEEN Zie:
- paalste; paelsteeden; paelsteden; ----; paelsteen/

PAALSTELLING = sub. grenspaalplaatsing.
- ponere lapides terminales;
- placement d'un poteau-frontière;
- Grenzabmarkung;
- demarcation; the placing of boundery-markts;
- colocación de un mojón;

vpl.: LPS 110.

PAAPSCHE RELIGIE = roomse godsdienst.
- religio romana;
- la religion catholique-romaine;
- die Römisch-Katholisch Religion;
- popish religion;
- religión católica;

vpl.: Pl.RG/19; B1.

PAAPSCHE STOUTIGHEEDEN = de ontduiking of het tersluiks overtreden der placaten waarin de uitoefening der roomse religie door de Overheid strafbaar werd gesteld.
- audentiae papistae;
- téméritéś papistes; transgressions d'édits, par lesquels la pratique de la religion catholique était prohibée;
- popich temerities; transgression of the edicts by which the praticie of the Roman Religion was forbidden;

- das Umgehen oder das heimlich übertreten der Plakate in denen die Ansübung der Römischen Relgion durch die Behörden unter Strafe gestellt wurde;
- popich temerities; transgression of edicts by which the praticie of the roman Religion was forbidden;
- travesuras papistas;

vpl.: DVB 98

PACE Zie:
- pays; paes; ----; paessie; peijs; peys; peyse/

PACHT Zie:
- afgheleijde rente oft ----/
- huere ende ----/
- pensie ende ----/

PACHTE Zie:
- actie spruytende uuyt ----/
- erfflijc ende euwelijc/
- afgheleijde rente ofte ----/
- jairsche ----/

PACHTEN Zie:
- achterstelligen ----/
- bedingde ----/
- onbetaelde ----/
- verschenen ----/

PACHTENAIR Zie:
- pachtenaer; ----; pachtenere; pachtenaere; pachtenare; pachter; pachtghelder/

PACHTENAIRE OFT WIJNE = taut. pachter.
- conductor;
- amodiateur; fermier; preneur;
- Pächter;
- tenant;
- arrendatario; colono; quintero;,rentero;

vpl.: T1/209.

PACHTENAER; PACHTENAIR; PACHTENERE; PACHTENAERE; PACHTENARE; PACHTER; PACHTGHELDER = sub. pachter.
- colonus; conductor; manceps;
- emphytéote; fermier; locataire;
- Pächter;
- farmer; leaseholder; lessee; tenant; pawner;
- arrendatario; enfiteuta; colono; rentero;

vpl.: T1/613; Cr2/1007; T2/164; B2/77; C2/1024

PACHTENAERE Zie:
- huerlingh oft ----/

- pachtenaer; pachtenair; pachtenere; ----; pachtenare; pachter; pachtghelder/

PACHTENARE Zie:
- pachtenaer; pachtenair; pachtenere; pachtenaere; ----; pachter; pachtghelder/

PACHTENERE Zie:
- pachtenaer; pachtenair; ----; pachtenaere; pachtenare; pachter; pachtghelder/

PACHTER Zie:
- accyseneer van de accysen oft ----/
- accijsenaer ; accijsenere; accyseneer; assiserare; assiserere oft ---- van de accysen/
- blooter ende ----/
- halfwinder ofte ----/
- huerlinghe ende ----/
- heurlinghe ende ----/
- onderwinder oft ----/
- pachtenaer; pachtenair; pachtenere; pachtenaere; pachtenare; ----; pachtghelder/

PACHTER VAN DEN THOL = pachter van tolgeld; tollenaar.
- portorii exactor; publicanus;
- fermier du tonlieu;
- Pächter der Zollgeldsteuer;
- tenant of the toll;
- publicano;

vpl.: C1/378.

PACHTER VAN DER MINE = pachter van de munt.
- conductor;
- fermier de la monnaie;
- Pächter der öffentlichen Versteigerung;
- tenant of the public dutch auction;
- arrendatario de la casa de moneda;

vpl.: C1/378.

PACHTGHELDER Zie:
- pachtenaer; pachtenair; pachtenere; pachtenaere; pachtenare; pachter; ----/

PACHTHOFF OFT HOUVE = taut. pachthoeve.
- praedium conductitium;
- ferme;
- Pachthof;
- farm;
- granja; quinta de labor; alquería cortijo;

vpl.: PB 2/24

PACHTINGHE Zie:
- hueringhe oft ----/

PACIENCIE; PATIENTIE = sub. geduld; geduldigheid.
- patientia;
- patience;
- Geduld;
- patience;
- paciencia;

vpl.: T1/123, 245; T2/200; C1/542.

PACIENTELIJC; PATIENTELIKE; PATIENTELYCK = adv. geduldig.
- patienter; toleranter;
- patiemment; patient;
- geduldig;
- patiently; with patience;
- con paciencia; pacientemente; resignadamente;

vpl.: T1/392; T2/199; PB II 327.

PACIFICEREN Zie:
- in ruste stellen ende ----/

PACKEEL Zie:
- pacquet; ----; pacsel/

PACKEN Zie:
- baelen ende ----/

PACKER; PAKKER; INPAKKER = sub. inpakker.
- qui imponit aliquid;
- emballeur;
- Packer;
- packer;
- embalader; empacador;

vpl.: P3 IV/105.

PACKINGE = sub. verpakking.
- conditio;
- emballage;
- Verpackung;
- packing;
- embaje; envase;

vpl.: LO4/200.

PACQUET; PACKEEL; PACSEL = sub, pakket; pakje.
- fasciculus;
- paquet;
- Päkchen;
- parcel; packet;
- paquete;

vpl.: C1/66.

PACSEL Zie:
- pacquet; packeel; ----/

PACT Zie:
- convencie ende ----/
- expres ende openbair ----/
- stille en zweijgende ----/
- overdracht oft ----/

PACT EXPRES = uitdrukkelijke overeenkomst.
- pactum expressum;
- pacte exprès;
- ausdrückliche Vereinbarung;
- explicit agreement;
- convenio expreso;

vpl.: LO4/200.

PACT OFT OVERDRACHT = taut. verdrag.
- pactum;
- accord; convention; pacte; traité;
- Vertrag;
- pact; treaty;
- acuerdo; convenio; pacto; tratado;

vpl.: ,T1/56.

PACT VAN NIET ONTSEGGEN = verdrag dat men niet herroepen zal.
- pactum non revocandum;
- pacte irrévocable;
- unwiderruflicher Vertrag;
- irrevocable treaty (pact);
- pacto irrevocable;

vpl.: T1/56.

PACTE Zie:
- appolinctement, contract oft ----/

PACTE; PACTIE = sub. onderlinge overeenkomst; verdrag; wilsovereenkomst.
- conditio; conventum; pactum; pactio;
- accord; contrat; convention; pacte; traité;
- Vertrag; Pakt; Uebereinkunft; Vereinbarung; Abkommen;
- agreement; pact; treaty;
- acuerdo; convenio; pacto; trato; tratado; contrato; trato;

vpl.: T1/54; T2/18; C1/24.

PACTE ENDE OVERDRAGE = taut. verdrag; onderlinge overeenkomst; verdrag; wilsovereenkomst.
- pactum ; conditio; conventum; pactio;
- accord; convention; pacte; traité; contrat;
- Vertrag; Pakt; Ubereinkunft; Vereinbarung; Abkommen;
- pact; treaty; agreement;
- acuerdo; convenio; pacto; tratado; contrato;

vpl.: T1/55, 54; T2/18; C1/24.

PACTEN OBLIGATORIE = overeenkomst waarbij men zich verplicht iets te doen.
- pactum obligatorium;
- pacte en vertu duquel on s'oblige à faire quelque chose;
- Vereinbarung wobei man sich verpflichtet etwas zu tun;
- agreement by which one is obliged to do something;
- pacto en virtud del cual uno se compromete a hacer algo;

vpl.: T1/545.

PACTIE Zie:
- pacte ; ----/

PACTIE, APPOINCTEMENT OFT CONTRACT = taut. overeenkomst.
- contractus; pactum;
- contrat; pacte; appointement; convention;
- Vereinbarung; Vertrag; Kontrakt; Uebereinkunft;
- contract; agreement;
- contrato; pacto; convenio; acuerdo; trato; convención;

vpl.: EE/II; Acart 2; T2/275.

PACTIE ENDE OVERDRACHT = taut. verdrag.
- pactum;
- pacte; traite; convention; accord;
- Vertrag;
- pact; treaty;
- pacto; tratado; convenio; acuerdo;

vpl.: T1/55.

PACTIE ENDE VOIRWALRDE = taut. overeenkomst.
- pactum;
- pacte;
- Vereinbarung;
- agreement;
- contrato; convenio; pacto;

vpl.: T1/546.

PACTIE, GELOOFTE ENDE CONVENCIE = taut. overeenkomst.
- pactum;
- pacte;
- Vereinbarung;
- agreement;
- contrato; convenio; pacto;

vpl.: T1/ 547.

PACTIE OFT CONVENTIE = taut. overeenkomst.
- pactum; conventum;
- pacte ou convention;

- Uebereinkunft;
- agreement;
- convenio;

vpl.: C1/554.

PACTUM REI INTERVENTU = een overeenkomst die eerst rechtskracht verkrijgt nadat een overeengekomen belofte is nagekomen.
- pacte dont la validité dépend de l'accomplissement d'une stipulation convenue;
- Uebereinkunft die erst Rechtsgültigkeit bekommt nach dem einem Versprechen nachgekommen ist;
- agreement of which the validity depend of the fulfilment of a stipulated primised;
- pacto cuya validez depende del cumplimiento de una estipulación convenida;

vpl.: T1/56

PAEDSE Zie:
- pagie; page; ----; pagekijn; paedseken/

PAEDSEKEN Zie:
- pagie; page; paedse; pagekijn ----/

PAEFS Zie:
- pauws; paves; ----; pawes; paewes; paus/

PAEL = sub. grenspaal; grensaanduiding.
- terminus; limes; lapis terminalis;
- borne; poteau-frontière; borne-frontière; limite; demarcacion de limites;
- pfahl; Grenzpfahl; Grenzmarke;
- boundery-post; bound; landmark;
- mojón; poste; hito; muga; límite; demarcación de límites;

vpl.: BVB 150.

PAEL OFT PAELTEECKEN = taut. grenspaal.
- palus terminalis;
- barrière;
- Grenzpfahl;
- bounderymark;
- poste; mojón;

vpl.: Cr2/1335.

PAELDER = sub. afpaler.
- terminator;

- aborneur;
- Abst ecker;
- encloser; paler;
- mojonero;

vpl.: LOV/226.

PAELDER OFT DERFSCHEYDER = taut. zij die van stadswege voor belanghebbende onroerende goederen op of verdelen.
- decempedator;
- séparеur d'héritage ou borneur;
- derjenige der geerbte immobilien amtlich verteilt;
- person who on behalf of the town divides immovable goods for interested people;
- repartidores de bienes inmuebles de parte de la ciudad;

vpl.: LO1/618.

PAELEN Zie:
- binnen het begrip ende ----/
- paalen; palen; ----; pelen/
- reenen ende ----/
- sake van regenoten oft ----/
- setten ende bannen ----/
- steecken oft ---- slaen/

PAELEN ENDE LIMITEN = taut. grensafscheidingen; grenspalen.
- stipites terminales; limites;
- bornes frontièrs;
- Grenztrennungen; Grenzpfähle;
- boundery partitions; boundary posts;
- amojonamientos; emarcaciones de limites; histos;

vpl.: MGG 19; B2/107.

PAELEN ENDE MEEREN = grenspalen en grenzen.
- limites (termini) et fines;
- bornes et limites;
- Grenzpfähle;
- landmarks and boundaries;
- mojoneros y límites;

vpl.: C1/220.

PAELEN ENDE PAELSTEDEN = taut. grenstekens.
- termini lapidei;
- bornes;
- Grenzzeichen;
- boundary marks;
- postes y mojones;

vpl.: DVB 12, 75; LPS 54; BVB 190.

PAELEN ENDE PUTTEN = turfvelden en grenspalen.
- loca paludana et stipites terminales;
- tourbières et poteaux-limites;
- Torffeld und Grenzpfahl;

- peatfields and landmarks;
- campos de turba y mojones;

vpl.: MGG 20.

PAELEN ENDE REENEN = taut. grenstekens; grenzen.
- stipites terminales; limites;
- bornes; limites;
- Grenzzeichen; Grenze;
- boundary marks; boundaries;
- postes y mojones; limites;

vpl.: MGG 15; LO7/200.

PAELEN SLAEN OFT STEECKEN = palen in de grond slaan of steken.
- sublicas in terram demittere;
- frapper ou mettre poteaux dans la terre;
- Pfahle in den Grund schlagen oder stecken;
- to knoch (beat) poles into the ground;
- clavar pilotes en la tierra;

vpl.: Cr2/1029/7.

PAELEN STEKEN ENDE STELLEN = grenspalen plaatsen.
- terminos ponere;
- placer des bornes-frontières;
- Grenzpfähle setzen;
- put boundary posts;
- poner hitos;

vpl.: B2/124.

PAELGENOTE; PAELGHENOOT = sub. 1. aangrenzend eigenaar; 2. buurman; aangelande.
- 1. possessor vicinus; 2. vicinus;
- 1. propriètaire d'un immeuble avoisinant; 2. voisin; adjacent; propriétaire adjacent;
- 1. benachbarter Eigentümer; 2.Nachbar; angrenzender Eigner;
- 1. adjacent proprietor; 2. neighbour; riparian; proprietor;
- 1. propietario contiguo; 2. vecina, adyacente;

vpl.: Cr2/1335; PvB 6/603; C1/661; LO6/20, 306, 370; PvB1/219.

PAELGHENOOT Zie:
- paelgenote; ----/

PAELINGE Zie:
- affscheijdinghe ende ----/
- in materie van ---- oft scheijdinghe/
- paalinge; ----; palinge; palinghe; pelinge/

PAELINGHE OFT MEERINGHE =

taut. afpaling.
- limitatio;
- gornage; délimitation; d'heritage;
- Abpfählung; Abgrenzung;
- fence; demarcation;
- amojonamiento; demarcación;

vpl.: LO6/122.

PAELMEESTER(S) Zie:
- gesworen ----/
- paalmeester ----/

PAELMEESTERS OFT WERCK-LIEDEN = functionarissen der stad Leuven belast met het toezicht op bouwsels die gevaar of schaden kunnen opleveren.
- mensores (finitores) vel ministri civitatis Leovaniae praepositi (praefecti) ad custodiendum aedificia quae periculum vel detri-mentum afferre possunt;
- maîtres aborneurs ou des ouvriers de la ville de Louvain chargé de la garde des édifices qui peuvent presenter un danger ou des dégats materiels;
- Funktionäre der Stadt Löwen, beauftragt mit der Aufsicht auf Bauten, die gefahrlich sein können;
- officials of the town Louvain charged with the supervision on buildings which can be risk;
- functionaros de la ciuodad de Lovaina encargados de la vigilancia de edificios que pueden cuasar peligro o daño;

vpl.:

PAELRECHTEN Zie:
- oude ----/

PAELSCHEIJDINGE = sub. procedure tot plaatsing van een grensteken.
- lis ad ponendos lapides terminales; separatio cum lapidibus terminalibus proprietatis;
- abornement; jalonnement de une proprieté;
- Prozedur zur Hinstellung eines Grenzzeichens;
- action to place boundary-marks
- amojonamiento; abalizamiento de una propiedad;

vpl.: LPS 35, 53.

PAELSTEDEN Zie:
- paalste; paelsteeden; ----; paalsteen; paelsteen

- buten de ----/

PAELSTEDEN ENDE PAELEN = taut. grenstekens.
- termini lapidei;
- bornes;
- Grenzzeichen;
- boundary marks;
- postes y mojones;

vpl.: DVB 12, 75; LPS 54; BVB 190.

PAELSTEEDEN Zie:
- paalste; ----; paelsteden; paalsteen; paelsteen/

PAELSTEEN Zie:
- paalste; paalsteeden; paelsteden; paalsteen; ----/

PAELSTEEN BOVEN GHEKERFT = grenssteen van boven ingesneden.
- terminus superne incisus;
- borne entaillée au-dessus;
- Grenzstein oben eingeschnitten;
- boundary-stone above incised;
- mojón entallado en la parte superior;

vpl.: LOV/228.

PAENDER Zie:
- pendere; pender; ----; paener; paner; pener/

PAENE Zie:
- op ---- van/

PAENER Zie:
- pendere; pender; paender; ----; paner; pener/

PAEP Zie:
- pade; ----/

PAER CAUSSENS = paar kousen.
- par tibialium;
- paire de bas;
- Paar Strümpfe;
- pair of stockings;
- par de medias;

vpl.: LOV/402.

PAERDEKEURE = sub. verordening op de paarden.
- praescriptio ad equos spectans;
- prescription concernat des chevaux;
- Pferdeverordnung;
- regulation concerning horses;
- ordenanza que se refiere a caballos;

vpl.: PB 2/14.

PAERDOEN Zie:
- absolut pardoen (----; perdoen; pardon) ende verghiffenisse/

PAERDT EN SLAGKAR = paard en wipkar (ook wel mestkar).
- equus et carrus cum stercôre;
- cheval et tombereau;
- Pferd und Mistkarren;
- horse and dung-cart;
- caballó y volquete;

vpl.: SKB 13.

PAERT Zie:
- labeur ----/
- naderschappe van ---- of deelswegen/
- porcie; portie; part; ----; parte;
- resteerende ----/

PAERT ENDE OFT AENDEEL = taut. aandeel; deel; gedeelte.
- pars; portio;
- part; portion;
- Anteil; Teil;
- share; part; portion;
- parte; porción ; participación acción contingente;

vpl.: LO4/842; C1/46, 14; T2/67; LO5/116; T1/477, 442; ACart 41; PvB 1/346.

PAERT ENDE PORTIE = taut. aandeel.
- pars; partialitas;
- part; portion;
- Anteil; Teil;
- share; part; portion
- parte; porción; participación; acción;

vpl.: C1/447.

PAERT OFT DEELE = taut. part; deel.
- pars;
- part;
- Teil;
- part;
- parte;

vpl.: B1/24; C2/886; C1/7.

PAERT, PORTIE ENDE GHEDEELTE = taut. aandeel, deel, kindsdeel.
- pars;
- part ou portion;
- Anteil;
- part; portion;
- parte; cuota; porción;

vpl.: C1/664; LO6/36.

PAERTEN; PARTEN; PAYRTEN = verdelen.
- dividere; partiri;
- partager;
- verteilen;
- divide;
- dividir; partir;

vpl.: C1/159.

PAERTEN ENDE DEELEN = taut. 1. deel hebben in; 2. delen; verdelen.
- 1. participo I; 2. divido III;
- 1. participer; 2. partager;
- 1. Anteil haben, partizipieren; beteiligen an; 2. teilen; verteilen;
- 1. participate; 2. divide;
- 1. participer; 2. partir; dividir; repartir;

vpl.: C1/157, 159, 295, 420, 577/1, 618; LO3/556; LOV 372; LO3/130; PvB 6/159; LO1/362.

PAERTEN ENDE DEIJLEN HOOFDEGELIJCK = taut. hoofdelijk verdelen; delen.
- viritim dividere; participo I;
- partager également par tête; participer diviser;
- pro Kopf teilen; verteilen;
- divide per capita;
- dividir (of = partir) in sólidum (of = por cabezas); participar; partir;

vpl.: C1/296, 420, 157; C1/159; LO3/556; LO1/364.

PAERTEN ENDE GHEDEELTEN = taut. sub. pl. delen.
- partior IV;
- parts;
- teilen;
- divide;
- parte; cuota; contingente;

vpl.: PB/III/337.

PAERTIE Zie:
- paertije; partie; ----; pertie/

PAERTIJE Zie:
- weerder ----/

PAERTIJE; PARTIE; PAERTIE; PERTIE = sub. partij; belanghebbende.
- pars;
- partie;
- Partei;
- party;
- parte interesado;

vpl.: LO6/562.

PAERTINGE Zie:
- deijlinghe ende ----/

PAERTJE Zie:
- weerder ----/

PAERTRISE Zie:
- perdrijse; patrise; partrise;

pertrise; ----; perdrise/

PAERTSEKEUR Zie:
- peerts-keur; percheceure; pertsekeur;. ----; peertsekeur/

PAES Zie:
- pays; ----; pace; paesse; peijs; peys; peyse/

PAESMERCKT; PAESSCHMERCKT = sub. Paasmarkt.
- mercature a Paschae; mercatus in die Paschae; forum in die Paschali; nundinae paschales;
- marché de pâques;
- Osternmarkt; - Eastermarket;
- mercado de Pascua de resurrección; feria de Pascua;

vpl.: C1/451; LO4/52; PvB 1/414.

PAESSCHEN = sub. Pasen.
- sollemnia paschalis; Pascha;
- Päques;
- Ostern;
- Easter;
- Pascua de Resurrección;

vpl.: LO3/74; DKB 3.

PAESSCHIL Zie:
- pasquillie; pasquille; pasquil; ----; pasquin/

PAESSCHMERCKT Zie:
- paesmerckt; ----/

PAESSIE Zie:
- pays; paes; pace; ----; peijs peys; peyse/

PAETEN Zie:
- pooten; poten; paten; ----/

PAEWES Zie:
- pauws; paves; paefs; pawes; ----; paus/

PAEYEDAGE Zie:
- paydach; paydaige; ----; payedach/

PAEYEMENT Zie:
- payement; payment; paymente; ----/

PAFFUSE; PAFFUUT; PAFUUT; PAFFUUS = sub. knots; knuppel.
- clava;
- massue;
- Keule;
- cudgel;
- maza; garrote;

vpl.: PvB 1/97.

PAffuus Zie:
- paffuse; paffuut; pafuut; ----/

PAFFUUT Zie:
- paffuse; ----; pafuut; paffuus/

PAFUUT Zie:
- paffuse; paffuut; ----; paffuus/

PAGADDER = sub. 1. kwajongen; 2. huisslachter.
- puer; lanius domi;
- 1. gamin, polisson; 2. abatteur, celui qui allait abattre ce bétail à domicile;
- 1. Spitzbube; Lausbub; 2. Hauschfleischer;
- 1. uchin; mischievous boy; 2. house-butcher;
- 1. galopín; pícaro; bribón; 2. carnicero; domestico;

vpl.: PB 2/36; 63.

PAGADOR GENERAEL = sub. chef betaalmeester.
- tribunus aerarius;
- trésorier-payeur;
- Chef Zahlmeister;
- head paymaster;
- jefe de pagaduria;

vpl.: PB/II/95.

PAGADORIE Zie:
- officiael van de / major ----/

PAGE Zie:
- pagie; ----; paedse; pagekijn; paedseken/

PAGEKIJN Zie:
- pagie; page; ----; paedse; paedseken/

PAGIE = schildknaap.
PAGE; PAEDSE; PAGEKIJN; PAEDSEKEN
- armiger;
- écuyer;
- Page;
- page;
- escudero; paje;

vpl.: PvB 5/606.

PAGIENS Zie:
- meester van de ----/

PAIGIE = sub. knecht.
- agaso; famulus; minister; servus;; stabularius;
- domestique; valet;
- Geselle; Knecht;
- man-servant; waiter;
- criado; mozo; sirviente;

vpl.: T1/222.

PAIJ GHEBODEN = afkondigingen van de termijn van betaling die men in de kerk placht te doen.
- promulgationes temporis solutionis quae in ecclesia solebant fieri;
- publications de bretèque publication de l'échéance qu'on faisait habituellement à l'eglise;
- Bekanntmachungen der Zahlungsfrist in der Kirche;
- proclamations of the terms of payment in the church;
- publicaciones del plazo de pago hechas en la iglesia;

vpl.: C1/609.

PAIJE = sub. betaling.
- pensio; solutio; satisfactie;
- paijement;
- Zahlung;
- payment;
- pago;

vpl.: DVB 39.

PAIJE OFT VOLGINGE = verbinding.
- coniunctio;
- aggemblage;
- Verbindung;
- connection;
- ensam bladura (van timmerwerk) enlace (van een gebouw); conexión; relación; obligación (verplichting);

vpl.: PvB 5/572;

PAIJMENT Zie:
- paijement ----/

PAIJEMENT; PAYMENT = sub. betalingstermijn; betaling
- pensio; solutio;
- terme; échéance; payement;
- Zahlungstermin; Bezahlung;
- term of payment; payment;
- plazo de pago; pagamento;

vpl.: ACart 9; PvB 6/231, 502

PAIJEMENTS Zie:
- hellingh ----/
- penningh ----/
- pondt ----/
- schellingh ----/

PAIJEN Zie:
- termijnen oft ----/

PAIJS Zie:
- allyancie; vrintscepe ende ----/
- paix ----/

PAIJSE Zie:
- werck van ----/

PAISELIJC ENDE RASTELIJC: PAIJSELIJCK, RASTELIJCK ENDE VREDELIJCK = taut. vredig; ongestoord.
- quiete necnon tranquille;
- paisible et tranquille;
- friedlich; ungestört;
- peaceful; undisturbed;
- apaciblemente; tranquilamente;

vpl.: LPS 16.

PAIJSLEKE Zie:
- paisebelijck; paiselic; paiselike; ----; peiselijk; peyselic; peyselijcke; peijdelijck; peijselijck; paysibelijck/

PAILLASSE = sub. stroozak.
- sisurna;
- paillasse;
- Strohsack;
- strawsack;
- saco de paja;

vpl.: PvB 6/708.

PAINE ENDE BANDT = taut. verbintenis; overeenkomst.
- pactum;
- contrat; engagement;
- Vereinbarung;
- agreement;
- compromiso; convenio;

vpl.: PvB 1/113.

PAISBREKER Zie:
- peysbreker; ----; peisbreker/

PAISEBELIJCK; PAISELIC; PAISELIKE; PAIJSLEKE; PEISELIJK; PEYSELIC; PEYSELIJCKE; PEIJDELIJCK; PEIJSELIJCK; PEYSIBELIJCK = adv. vredelijk; vredig; vreedzaam.
- cum pace; quiete: pacifice; in pace; placidus;
- paisiblement; tranquillement; pacifiquement;
- friedlich;
- peacefully; quietly; in peace;
- pacificamente; apaciblemente; tranquilamente; tranquilo;

vpl.: ACart 7; PvB 1/274; 444; MGG 11; LO4/844.

PAISELIC Zie:
- paisebelijck; ----; paiselike; paijsleke; peiselijk; peyselic; peyselijcke; peijdelijck; peijselijck; peysibelijck/

PAISELIKE Zie:
- paisebelijck; paiselic; ----; paijsleke; peiselijk; peyselic; peyselijcke; peijdelijck; peijselijck; peysibelyck/

PAISIERDER Zie:
- peijsmaecker; peijsier; peysier; peysmaecker; peisierder; ----; paisierre; paismaker; peismaecker; peismaker/

PAISIERRE Zie:
- peijsmaecker; peijsier; peysier; paysmaecker; peisierder; paisierder; ----; paismaker; peismaecker; peismaker/

PAISKAES OFT VLEMINCK = taut. herfstkaas.
- caseus autumnalis;
- fromage automnal;
- Herbstkäse;
- autumncheese;
- queso de otoño;

vpl.: PvB 6/162.

PAISMAKER Zie:
- peijsmaecker; peijsier; peysier; peysmaecker; peisierder; paisierder; paisierre; ----; peismaecker; peismaker;/

PAIX; PAYS = sub. vrede; zoen.
- pax;
- paix;
- Frieden;
- peace;
- paz;

vpl.: T1/150

PAKKER Zie:
- packer; ----; inpakker/

PALAISGRAVE Zie:
- valarm; palesijn; palesine; palatijn; palensgrave; palansgrave; ----; paleisgrave; palensgreve/

PALANSGRAVE Zie:
- valarm; palesijn; palesine; palatijn; palensgrave; ----; palaisgrave; paleisgrave; palensgreve/

PALATIE Zie:
- festa ----/

PALATIJN Zie:
- valarm; palesijn; palesine; ----; palensgrave; palansgrave; palaisgrave; paleisgrave; palensgreve/

PALDIX = een bepaald soort dobbelspel.
- genus aleae;
- le passedin;
- Art von Würfelspiel;

- kind of gembling;
- un determinado juego de dados

vpl.: PvB 5/95.

PALE OFT MEERE = taut. grenspaal van een erf, paal.
- terminus praedii; palus;
- borne ou limite; pieu; poteau;
- Grenzpfahl; Pfahl;
- boundary mark; pole;
- poste (of = mojón) de un solar; palo;

vpl.: C1/180; Ca2/9

PALEIJSEEL; PALEYZEEL = sub. katrolkoord; gewelftouw; puttouw.
- restis trochleae; funis arcuationis; funis putei;
- corde à poulie; corde attachée dans la voute;
- Flaschenzugseil; Gewölbezeil; Brunnenseil;
- pulley-cord; pulley-rope; vault-rope; well-rope;
- cuerda de polea; bóveda de polea; soga de pozo;

vpl.: C1/430; LOV 398.

PALEISGRAVE Zie:
- valarm; palesijn; palesine; palatijn; palensgrave; palansgrave; palaisgrave; ----; palensgreve/

PALEN Zie:
- binnen het begrip ende ----/
- paalen; ----; paelen; pelen/

PALEN ENDE BEGRYP = taut. grenzen.
- limites;
- frontières; limites;
- Grenzen;
- limites;
- postes;

vpl.: PB/II/157.

PALEN ENDE LIMITEN = taut. grenstekens.
- termini lapidei;
- bornes;
- Grenzzeichen;
- boundary marks;
- postes y mojones;

vpl.: BVB 10.

PALEN ENDE MEERSTEENEN = taut. grenstekens.
- termini
- bornes;
- Grenzzeichen;
- boundary marks;
- mojones; hitos;

vpl.: C1/195.

PALEN SETTEN OFT HERSETTEN = grenspalen stellen of verplaatsen.
- terminos ponere transponere;
- placer ou déplacer des bornes;
- Grenzpfähle stellen oder versetzen;
- place or remove boundary marks;
- poner o trasladar postes;

vpl.: C1/340.

PALEN UIJTDOEN = grenspalen uittrekken.
- terminos extrahere;
- enlever des bornes;
- Grenzpfähle herausziehen;
- draw out boundary marks;
- extraer mojones;

vpl.: C1/340.

PALENDE Zie:
- confinerente; ----; conherende ende comende aen/

PALENSGRAVE Zie:
- valarm; palesijn; palesine; palatijn; ----; palansgrave; palaisgrave; paleisgrave; palensgreve/

PALENSGREVE Zie:
- valarm; palesijn; palesine; palatijn; palensgrave; palansgrave; palaisgrave; paleisgrave; ----/

PALESIJN Zie:
- valarm; ----; palesine; palatijn; palensgrave; palansgrave; palaisgrave; paleisgrave; palensgreve/

PALESINE Zie:
- valarm; palesijn; ----; palatijn; palensgrave; palansgrave; palaisgrave; paleisgrave; palensgreve/

PALESTEDE = sub. plaats waar een grensteken staat.
- locus ubi est terminus; lapis terminalis;
- délimitation; démarcation de limites;
- Stelle eines Grenzmals;
- place of a boundary-mark;
- demarcación de límites;

vpl.: MGGm9

PALEYSEELE Zie:
- catrolle met ----/

PALEYZEEL Zie:
- paleijseel; ----/

PALINGE Zie:
- actie tot ---- oft erfscheidinge/
- affscheijdinghe ende ----/
- meiringe oft ----/
- paalinge; paelinge; ----; palinghe; pelinge/

PALINGHE OFT BELEIJE = taut. vaststelling ener grens.
- definitio;
- bornage;
- Bestimmung einer Grenze;
- determination of a boundary;
- demarcación de una frontera;

vpl.: C1/683.

PALINGHE OFF SCHEYDINGE = taut. vaststelling van erfscheiding.
- constitutio separationis hereditatis;
- détermination de séparation héréditaire;
- Festsetzung der Erbetrennung;
- determination of hereditary separation;
- determinación delos limites de una finca;

vpl.: B1/42; C2/889; BVB 62.

PALLAISE = sub. afgepaalde plaats; omheinde plaats.
- locus metatus (limitatus);
- espace aborné;
- abgepfählter Platz;
- fenced off place;
- sitio cercado;

vpl.: T2/261.

PALLEIJZEEL Zie:
- catrolle metten ----/

PALLURE Zie:
- paluere; palure; ----/

PALME = sub. lengtemaat cq. palm van de hand (1 palm = 4 duimen "mate van Brussel")
- mensura longitudiris; palma manus;
- mesure de longueur c.a.d. paume de la main;
- Längenmasz bzw. Handfläche;
- linear measure resp. palm of the hand;
- medida de longitud; es decir; palma de la mano;

vpl.: PB/II/117; C1/228, 236.

PALMSLACH ENDE COOP = sub. slag met de vlakke hand als teken van koop.
- palmae ictus signum emptioni; pulsus manus ad emptionem;
- coup de la main comme signe

d'achat; coup d'adjudication;
- Schlag mit der flachen Hand als Zeichen von Kauf;
- a blow of the flat hand as a sign of purchase;
- palma de la mono n en señal de la conclusión de una compra;
vpl.: B2/75; C1/25, 198, 411; B1/58.

PALMSLAGH Zie:
- coopmanschap bij den ---- ghemaeckt ende ghesloten/
- coop metten ---- besluten ende bevestighen/
- coop metten ---- gesloten/
- myne oft ----/
- soe saen den coop met den ---- ghevestight is/

PALSTER Zie:
- palstere; ----/

PALSTERE; PALSTER = sub. pelgrimsstaf.
- baculum viatoris;
- bâton de pèlerin;
- Pilgerstab;
- pilgrim's staff;
- báculo de peregrino;
vpl.: PB IV/399

PALUER Zie:
- pallure; palure; ----; palluere; paluere; palleure/

PALUERE Zie:
- pallure; palure; paluer; palluere; ----; palleure/

PALURE Zie:
- pallure; ----; paluer; palluere; paluere; palleure/

PALLURE; PALURE; PALUER; PALLUERE ; PALUERE; PALLEURE = 1. versiersel; insignes 2. livrei; dienstkleed; staatsierok; galakleding.
- 1. ornamentum; 2. vestis famularis; amiculum summum;
- 1. ornements; décorations; insignes; 2. livrée; habit de cérémonie;
- 1. Verzierung; Insignie; 2. Livree; Dienstkleid; Galakleid;
- 1. insignia; badge; 2. livery; full dress;
- 1. insignias; ornamentos; 2. librea; traje degala;
vpl.: C1/545, 431; PB IV 402;

PAMPIER; PAPPIER; PAPIER

= sub. papier.
- charta; scipta; littera;
- instrumentum;
- papier; document; écrit;
- Papier; Dokument;
- paper;
- papel; documento; escrito;
vpl.: DVB 43; ADR 7; PvB 1/365.

PAMPIER RUTE: PAPIERE RUIJTJE = stukje ruitvormig papier dat over een zegel werd geplakt.
- particula chartae in formá scutulae;
- morceau de papier en losange qui est collé par-dessus le sceau;
- Stückchen rautenförmig Papier das über ein Siegel geklebt wurde;
- bit of lozenge-shaped paper which was sticked over a seal
- pedacito de papel romboidal encolado sobre un sello;
vpl.: LPS 78, 81; ACart 35, 42.

PAN Zie:
- holle platte ----/
- platte ----/

PANCHIER Zie:
- pancier; ----; pansier; panser; pantser; pantchier; pantsier; pansijser; pantsijser; pansisere/

PANCIER; PANCHIER; PANSER; PANSIER; PANTSER; PANTCHIER; PANTSIER; PANSIJSER; PANTSIJSER; PANSISERE = sub. malienkolder; harnas; wapenrusting.
- lorica hamis conserta; thorax;
- cotte de maille; armure; cuirasse; harnais;
- Schuppenpanzer; Harnisch; Panzer; Waffenrüstung;
- coat of mail; armver; cuirass;
- cota de mallas; jacerina; jaco; arnés; gramalla; armadura; coraza;
vpl.: LO4/732; T1/101; PB III 235.

PAND Zie:
- gerechticheyt van den besten ---- ofte mortemain/
- recht van mortemain oft besten ----/

PANDE Zie:
- acceptant van den ---- gheven/
- actie spruytende uuyt eenen

----/
- metter minnen ---- geven/
- mobile ----/
- onberuerende dinck te ---- stellen/
- proceduere ten ----/
- ruerende dinc te ---- stellen/

PANDEN Zie:
- mobile ----/
- om te ----/
- schutten oft ----/
- teerende ----/
- terrende ----/
- terende ----/

PANDENE Zie:
- te ----/
- te ---- ende te schuttene/

PANDER; PENDER; PEINDER = sub. gerechtelijke beslaglegger
- pignorator;
- exécuteur de gages;
- Beschlagnahmer; Pfänder;
- seizor;
- functionario que efectúe un embargo judicial;

vpl.: Ca2/8.

PANDIGEN DOEN DOEN = in beslag doen nemen.
- occupare iubeo II;
- faire saisir (confisquer);
- beschlagnehmen lassen;
- let seize;
- hacer confiscar;

vpl.: PvB 1/445.

PANDINGE; PENDINGE; PEYNDINGE; PEYNDINGHE = sub. panding; excutionaal arrest; pandneming als strafoplegging.
- pignoratio; custodia; capere pignera sicut irrogatio;
- saisi exécutionale; saisie-arrêt séquestration; embargo des biens d'une personne pour être vendus en justice;
- Pfändung; executorialer Arrest; Pfändung als Strafe;
- pawning; compulsory sale; taking in pledge for punishment;
- embargo ejecutorial ; secuestro; confiscación; incautación de los bienes de uno para su venta por orden judicial;

vpl.: Cr2/971; 977; BVB 174.

PANDINGE OFT RASTEMENTE = taut. beslaglegging.
- comprehensio;
- saisie;
- Beschlagnahme;
- seizure;
- embargo; confiscación;

vpl.: PvB 1/456.

PANDT Zie:
- beslaeghen ----/
- een ---- opwisen/
- metter minnen ----/
- recht van mortemain oft besten ----/
- ruerlijcker ---- hebben/
- verlooren peynden; verlooren ----/

PANDT = sub. pand.
- pignus;
- garantie; nantissement;
- Pfand; Unterpfand;
- deposit; forfeit; pawn;
- fianza; garantía; hipoteca; seguridad;

vpl.: T1/110.

PANDT BIJ DEN RICHTER GEGEVEN = door rechter opgelegde afgifte van roerend goed.
- pignus pretoriale;
- bien meuble mis en gage en vertu d'une sentence judiciaire;
- vom Gericht auferlegte Abgabe eines beweglichen Gutes;
- delivery of movables imposed by judge;
- bien mueble dado en seguridad en virtud de una sentencia judicial;

vpl.: T1/471.

PANDT CONVENCIONAEL = pand door partijen overeengekomen.
- pignus conventionalis;
- nantissement conventionnel;
- übereingekommenes Pfand;
- conventional pawn;
- fianza convencional;

vpl.: T1/112.

PANDT DIE DEN AENLEGGER GEGEVEN WORDT = pand als gevolg van gewonnen proces.
- pignus judiciale;
- bien meuble mis en gage en vertu d'un procès gagné;
- Pfand als Folge eines gewonnenen Prozesze;
- pawn as result of a gained proceedings;
- bien mueble dado en seguridad en virtud de un proceso

ganado;
vpl.: T1/471.

PANDT LEGAEL = wettig pand.
- pignus legitimum;
- nantissement légal;
- gesetzliches Pfand;
- legal pawn;
- fianza legal;
vpl.: T1/112.

PANDT OFT GAIGE = taut. pand.
- pignus;
- gage; garantie;
- Pfand;
- security;
- fianza; garantia; seguridad;
vpl.: T1/611.

PANDTHEYT OFT PANDSCHAPPE ENDE BELEENINGHE = taut. belening; pandgeving.
- mutuationis; pignoris obligatio;
- prêt sur gage; engagement;
- Verpfändung; Pfandleihung;
- pawning;
- préstamo; hipoteca; empeno; prendamiento; pignoración;
vpl.: PN/111/467, 466, 420.

PANDTOFFEL; PANTOFFEL; PANTOEFEL = sub. pantoffel; huisschoen.
- crepida;
- pantoufle;
- Pantoffel;
- slipper;
- zapatilla; pantuflo;
vpl.: C1/431.

PANDTSCHAPPE Zie:
- beleeninghe ende pandtheyt, oft ----/
- brieven van ----/

PANER Zie:
- pendere; pender; paender; paener; ----; pener/

PANNE Zie:
- castaingie ----/
- ijseren zonde ---- met eenen stele/

PANNE = sub. pan.
- coculum;
- poêle;
- Pfanne;
- pan;
- pan;
vpl.: C1/735.

PANNE TICHEL (BRUSSEL) = pantegel 42 x 42 cm. dik 2.2. cm.
- imbrex;

- tuile;
- Pfannefliese;
- pan-tile;
- loseta; es decir = teja;
vpl.: C1/237.

PANNENDAK OFF HERT = taut. pannendak.
- tegulae;
- toit de tuiles;
- Ziegeldach;
- tiled roof;
- techumbre de tejas;
vpl.: DKB 58.

PANSER Zie:
- pancier; panchier; pansier; ----; pantser; pantchier; pantsier; pansijser; pantsijser; pansisere/

PANSIER Zie:
- pancier; panchier; ----; panser; pantser; pantchier; pantsier; pantijser; pantsijser; pansisere/

PANSIJSER Zie:
- pancier; panchier; pansier; panser; pantser; pantchier; pantsier; ----; pantsijser; pansisere/

PANSISERE Zie:
- pancier; panchier; pansier; panser; pantser; pantchier; pantsier; pansijser; pantsijser; ----/

PANT Zie:
- verreijckten ----/

PANT GEGEVEN METTER MINNEN = gegeven roerend goed bij contract; vriendschapsband; onderhandse waarborg.
- pignus conventionale; pignus amicitiæ; cautio cum bona gratia;
- bien meuble mis en gage par contrat; gage à l'amiable;
- bei Vereinbarung gegebenes bewegliches Gut; Pfand aus Freundschaft gegeben;
- movables given by agreement friendship-pawn; pawn of friendship; private security;
- bien mueble dado en seguridad por contrato; fianza dada por motivo de amistad; garantia privada;
vpl.: T1/471; LOV/338; LO4/598.

PANT JUDICIAEL = pand overeengekomen na het in kracht van

gewijsde gaan van een rechterlijk vonnis.
- pignus iudiciale;
- nantissement convenu en vertu d'une sentence judiciaire;
- Pfand übereingekommen nach richterliche Urteilsspruch;
- pawn agreed after a final judgment;
- fianza convenida en virtud de una sentencia judicial;

vpl.: T1/112.

PANT PRETORIAEL = bij rechterlijk vonnis gegeven pand.
- pignus datum per iudicium;
- nantissement donné en vertu d'une sentence judiciaire;
- bei Urteilsspruch gegebenes Pfand;
- pawn given by judgment;
- fianza dada en virtud de una sentencia judicial;

vpl.: T1/112.

PANT RUIJMEN = een gehypotheceerde woning verlaten.
- domum relinquere;
- évacuer l'hypothèque;
- eine Wohnung verlaszen;
- abandon a mortgaged house;
- dejar una habitación hiptecada;

vpl.: C1/410.

PANTCHIER Zie:
- pancier; panchier; pansier; panser; pantser; ----; pantsier; pansijser; pantsijser; pansisere/

PANTHALEN = een onderpand in beslag nemen vb.
- pignus occupo l;
- saisir un gage; un nantissement;
- beschlagnahmen pfänden;
- seize something pledged;
- tomar en posesión una prenda;

vpl.: B2/261.

PANTHEER = sub. een heer die een heerlijkheid in pand gekregen heeft, de Leenheer kon die heerlijkheid lossen met de pandsom.
- dominis qui pignori accipit feudum;
- seigneur feudal qui a reçu une sei gneurie comme nantissement;
- Lehnsmann der eine Herrengut gepfändet hatte; der

Lehnsherr konnte diese Gut wieder ablösen;
- Lord who has received a manor as a pledge;
- pignoraticio de un señorio;

vpl.: DVB 37.

PANTHOUDERE Zie:
- panthouwer ----/

PANTHOUWER; PANTHOUDERE = sub. bezitter van een pand; pandhouder.
- possessor pigni; sequestre;
- possesseur d'un gage; détendeur d'un gage;
- Besitzer eines Pfandes; Pfandinhaber;
- possessor of a pawn; pawnee;
- propietario de una prenda; acreedor pignoraticio;

vpl.: LO7/342; DVB 37.

PANTOEFFEL Zie:
- pandtoffel; pantoffel ; ----/

PANTOFFEL Zie:
- pandtoffel; ----; pantoeffel/

PANTROCK OFT CASIACK = jas of mans overkleed; wapenrok.
- tunica aut paenula; vestis militaris;
- tunique ou casaque;
- Ueberzieher; Gehrock; Schossrock;
- coat; tunic;
- abrigo; cota; túnica;

vpl.: LOV/402; LO3/186.

PANTSCHAP Zie:
- in ---- /
- pantschappe ----/
- recht van ----/

PANTSCHAPPE; PANTSCHAP = sub. hypotheek.
- hypotheca;
- hypothèque;
- Hypothek;
- mortgage;
- hipoteca;

vpl.: LO4/338.

PANTSER Zie:
- pancier; panchier; pansier; panser; ----; pantchier; pantsier; pansijser; pantsijser; pansisere/

PANTSIER Zie:
- pancier; panchier; pansier; panser; pantser; pantchier; ----; pansijser; pantsijser; pansisere/

PANTSIJSER Zie:

- pancier; panchier; pansier; panser; pantser; pantchier; pantsier; pansijser; ----; pansisere/

PANT-TERDINGHEN = sub. rechts geding terzake panding.
- lis de fundo; de praedio;
- procédure sur le fonds;
- Gerichtsverfahren betreffs Pfändung;
- lawsuit re forfeits;
- proceso en materia de una hipoteca;

vpl.: Ca2/310.

PAPAEL Zie:
- reservacie ----/

PAPE; PAEP = sub. priester.
- sacerdos;
- prêtre;
- Priester;
- priest;
- sacerdote;

vpl.: T1/20.

PAPE, CLERCQ OFT EENEN GEESTELIJCKEN PERSOON = taut. priester.
- sacerdos;
- prêtre;
- Priester;
- clergyam;
- sacerdote persona;

vpl.: PvB1/118.

PAPE OFT CLERCKE = taut. priester.
- sacerdos;
- prêtre;
- Priester;
- clergyman;
- sacerdote;

vpl.: PvB /130

PAPEN VASTENAVOND = zondag voor vastenavond.
- dies dominica ante quadregesimam;
- dimanche avant mardi gras;
- Sonntag vor Fastenabend;
- Sunday before Shrovetuesday (or Pancahe Tuesday);
- domingo antes de Carnaval;

vpl.: Cr2/1052.

PAPENKIND; PAPENKINT = sub.kind door een priester verwekt.
- infans sacerdote generatus; infans natus ex sacerdote;
- enfant procrée par un prêtre;
- Kind von einem Priester erweckt;

- child procreated by a priest;
- niño procreado por un sacerdote;

vpl.: B1:Pr.Tr/13; C2/933.

PAPENKINT Zie:
- papenkind; ----/

PAPIER Zie:
- pampier; pappier; ----/

PAPIERE Zie:
- pampierrute; ----; ruijtje/

PAPIST = sub. roomsgezinde; pausgezinde.
- sectator (astipulator) doctrinae religionis catholicae;
- papiste;
- Pfäffischer;
- papist;
- papista;

vpl.: B1: Pl.RG/13.

PAPISTISCH = adi. paaps (gezind).
- inhaerens doctrinae religionis catholica;
- papiste;
- papistisch;
- papistic;
- papista;

vpl.: B1: Pl.RG/9.

PAPPIER Zie:
- pampier; ----; papier/

PARAFERNALE Zie:
- dotale ende ---- goeden/

PARAPET = sub. borstwering van een wal.
- lorica;
- parapet;
- Brustwehr eines Walls;
- parapet of a shore;
- antepecho; parapeto;

vpl.: PvB 7/284.

PARAPHE; PARAPHIERE; PARAPHURA; PARAPHURE; PARAPHUURE = sub. paraaf; naamsafkorting.
- nomen suum scripto; syngrapha; subscriptio; brevis (cum primis literis nominis);
- paraphe;
- Paraphe; Namenszug;
- paraph (a flourish made after a signature as a precaution against forgery initial;
- rubrica;

vpl.: ACart 35; SKB 24; DVB 104; C1/66;B1:Pl.Pr.6; B1.Pl. Bra.18.

PARAPHE NOTARIAEL = verkorte handtekening van een notaris, pennetrek als toevoegsel bij een

handtekening (ter voorkoming van nabootsing)
- 1. nomen subscriptum abbreviatum (of = contractum) tabellionis;
- trait de plume notarial comme adjonction à une signature (afin d'eviter l'imitation) = parafe;
- verkürzte Unterschrift eines Notars;
- initials of an notary;
- rúbrica de un notario;

vpl.: BVB 47.

PARAPHEEREN, PARAFEEREN = vb. verkort cq. met paraaf ondertekenen.
- subscribo breviter (cum primis literis nominis);
- parapher;
- paraphieren;
- to affix a paraph; to sign with initials; initial;
- rubricar;

vpl.: ACart 35.

PARAPHIERE Zie:
- paraphe; ----; paraphura; paraphure; paraphuure/

PARAPHUURE Zie:
- paraphe; paraphiere; paraphura; parapluire; ----/

PARAPHURA Zie:
- paraphe; paraphiere; ----; paraphure; paraphuure/

PARAPHURE Zie:
- paraphe; paraphiere; paraphura; ----; paraphuure/

PARATE EXECUTIE = onmiddellijke tenuitvoerlegging van een vonnis.
- executio parata;
- exécution immédiate d'un sentence;
- unmittelbare Vollziehung einer Sentenz;
- immediate execution of sentence;
- ejecución immediata;

vpl.: Pl.Bra/8; B1.

PARATE NAMPTISATIE = directe betaling.
- praesens pensio;
- paiement direct;
- unmittelbare Bezahlung;
- immediate payment;
- pago directo; pago inmediato;

vpl.: PB/III/112.

PARCAMENT Zie:

- franchijne; francijn; francijne; franschijne; frassijnen; froncijn; forchijn; forsijn; frotsijn; parcement; parckement; parquemente; ----; parkement; percament; parcamint; pargament; pergament; pargameen/

PARCAMINT Zie:
- francijne; francijn; francijne; franschijne; frassijnen; froncijn; forchijn; forsijn; frotsijn; parcement; parckement; parquemente; parcament; parkement; percament; ----; pargament; pergament; pargameen/

PARCEEL Zie:
- parchele; ----; parcheel; perceel; percheel; porceele/

PARCEMENT Zie:
- franchijne; francijn; francijne; franschijne; frassijnen; froncijn; forchijn; forsijn; frotsijn; ----; parckement; parquemente; parcament; parkement; percament; parcamint; pargament; pergament; pargameen/

PARCHEEL Zie:
- parchele; parceel; ----; perceel; percheel; porceele/

PARCHELE; PARCEEL; PARCHEEL; PERCEEL; PERCHEEL = sub. perceel.
- pars;
- lot de terrain; unmeuble;
- Parzelle;
- plot; allotment of grounds; premises;
- parcela; solar; terreno;

vpl.: MGG 99.

PARCHEMENT Zie:
- sterten van ----/

PARCHENAER Zie:
- pertser; pertsenaer; percenaer; persenaer; percenare; ----; perchenaer/

PARCKEMENT Zie:
- franchijne; francijn; francijne; franschijne; frassijnen; froncijn; forchijn; forsijn; frotsijn; parcement; ----; parquemente; parcament parkement; percament; parcamint; pargament; pergament/

PARCIALITEIJT = sub. verdeeld-

heid; partijdigheid.
- partium studium;
- partialité; discorde; désunion;
- Uneinigkeit;
- partiality; dissension;
- parcialidad; preferencia injusta; discordia;

vpl.: LPS 6.

PARCKE = sub. jachtterrein.
- territorium venationis;
- chasse;
- Jagdrevier;
- hunting-field;
- terreno de caza;

vpl.: PB/II/187.

PARDOEN Zie:
- absolut ---- (paerdoen; perdoen; pardon) ende verghiffenisse/
- pardoene; pardon; ----; paerdoen; perdoen; perdoene/

PARDOENE, PARDON; PARDOEN; PAERDOEN; PERDOEN; PERDOENE = sub. kwijtschelding; vergiffenis; vergeving.
- venia;
- pardon; rémission;
- Erlassung; Vergebung; Verzeihung;
- pardon;
- pérdon; gracia; indulto; remisión;

vpl.: PvB 1/573, 572; T2/88

PARDO(E)N(E) ENDE GRATIE ; PARDON = taut. gratie; straf-ontheffing; kwijtschelding; vergeving.
- gratia; remissio; venia;
- pardon; rémission; grâce;
- Erlasz; Begnadigung; Entledigung; Verzeihung;
- remission; pardon; grace;
- gracia; indulto; perdón;

vpl.: PB/II/413, 341, 346; Pl.Bra/54; B1; PB III 413.

PARDON Zie:
- absolut pardoen (paerdoen perdoen; ----) ende verghiffenisse/
- banne ende ----/
- generaleremissie, gratie ende ----/
- gratie ende pardoene; ----/
- pardoene; ----; pardoen; paerdoen; perdoen/

PARENDO Zie:
- de sistendo juri et ---- judicato/

PARENTEEL = sub. bloedverwant.
- cognatus; affinis; consanguineus; propinquus; proximus;
- parent;
- Verwandter;
- parentage; relative;
- consanguineo; pariente;

vpl.: T2/99.

PARETUR Zie:
- cum extra territorium ius dicenti impune non ----/

PARGAMEEN Zie:
- franchijne; francijn; francijne; franschijne; frassijnen; froncijn; forchijn; forsijn; frotsijn; parcement; parckement; parquemente; parcament; parkement; percament; parcamint; pargament; pergament; ----/

PARGAMENT Zie:
- franchijne; francijn; francijne; franschijne; frassijnen; froncijn; forchijn; forsijn; frotsijn; parcement; parckement; parquemente; parcament; parkement; percament; parcamint; ----; pergament; pargameen/

PARIBUS Zie:
- ceteris ----/

PARICIDIEN = sub. moord; verwantenmoord.
- parricidium;
- parricide;
- Vatermord;
- parricide;
- parricidio;

vpl.: T1/128.

PARIFICACIE = sub. gelijkstelling.
- aequiparatio; aequatio; (parificare);
- assimilation;
- Gleichstellung;
- equalization;
- equiparación; igualación;

vpl.: T2/292.

PARISIESE Zie:
- stuver ----/

PARISIJS Zie:
- pond parisiz, ----/

PARISIS Zie:
- hellingh ---- oft Arthois;
- pondt ---- oft Arthois;
- pont ----/

- schellingh ---- oft Arthois/

PARITEIJT VAN VOISEN = gelijkheid van stemmen cq. staking van stemmen.
- paritas vocum;
- les voix sont partagées;
- Gleichheit von Stimmen;
- equality of votes;
- paridad de votos; empate;

vpl.: PvB5/192.

PARITIE = sub. gelijkheid.
- aequalitas;
- parité;
- Gleichheit;
- equality;
- paridad; igualdad;

vpl.: Cr2/1053.

PARKEMENT Zie:
- franchijne; francijn; francijne; franschijne; frassijnen; froncijn; forchijn; forsijn; frotsijn; parcement; parckement; parquemente; parcament; ----; percament; parcamint; pargament; pergament; pargameen/

PAROLE; PAROLLE = sub. wachtwoord. erewoord.
- tessera; signum; verbum hono;
- la parole; parole d'honneur;
- Parole; Losung; Ehrenwort;
- password; word of honour; parole;
- consigna; palabra de honor;

vpl.: C1/424; DVB 44.

PAROLLE Zie:
- adellijk ----/
- parole ----/

PARQUEMENTE Zie:
- franchijne; francijn; francijne; franschijne; frassijnen; froncijn; forchijn; forsijn; frotsijn; parcement; parckement; ----; parcament; parkement; percament; parcamint; pargament; pergament; pargameen/

PARQUEMENTE OF FRANCIJNE = taut. perkament.
- membrana;
- parchemin;
- Pergament;
- parchment;
- pergamino;

vpl.: DVB 17.

PARRICIDIIS Zie:
- actio legis pompeie de ----/

PARSEEL Zie:
- preseel; perseel; ----/

PARSINGE Zie:
- perssens; persinge; perssinge; ----; porsinge/

PARSONE Zie:
- persoen; persone; persoon; ----; parsoon; personnagie; personage; persoone/

PARSOON Zie:
- persoen; persone; persoon; parsone; ----; personnagie; personage; persoone/

PARSSE Zie:
- persse; perse; ----/

PART Zie:
- porcie; portie; ----; paert; parte/

PARTAEGIE Zie:
- partage; partaghe; pertagie; ----/

PARTAGE; PARTAGHE; PARTAGIE; PARTAEGIE = sub. aandeel; deel; deling; verdeling.
- partititio; divisio; distributio; partagium; pars; portio; sors;
- division; partage; partie;
- Teil; Teilung; Verteilung;
- part; partition; section;
- división; partición; parte; participation;

vpl.: C1/90, 157, 309, 439; C2/824; B1.Pl.Br. 37; PvB 1/216; LO1/692.

PARTAGEREN = vb. verdelen; delen.
- dividere;
- divider;
- verteilen;
- to divide;
- partir; dividir; repartir;

vpl.: PvB 6/31.

PARTAGHE Zie:
- partage; ----; partagie; partaegie/

PARTAGIE Zie:
- partage; partaghe; ----; partaegie/

PARTAIGIERE ENDE GEDEELDE RENTEN = taut. gedeelde renten.
- partagia;
- rentes partagées;
- geteilte Zinsen;
- shared interest;
- intereses repartidos;

vpl.: PvB 1/68; 69.

PARTCHONIER = sub. deelhebber in een aalmoes of in de opbrengst van een stichting.
- consors in stipe vel in proventu (fusione) institutionis conciliationis; particeps;
- celui qui participe aux aumônes ou produits d'une fondation; partageant; participant;
- Teilhaber in einem Almosen oder Ertrag einer Stiftung; Teilgenosse; Teilnehmer;
- participant in an alms or the proceeds of ani institution; participant; partner;
- el que participa en los rendimientos de una fundación; participonero; participe;

vpl.: T2/371; T1/270.

PARTCHONIER ENDE AELMOESENIER (ALMOESENIER) = taut. 1. uitdeler van aalmoezen; 2. armmeester; 3. deelhebber in gifte of in opbrengst van stichting
- 1. collector et distributor 2. magister pauperum; 3. consors socius in dono (munere) vel in proventu (fusione) institutionis;
- 1. celui qui distribue des aumônes; administrateur des aumônes; 2. aumônier; 3. participant en dons ou produits d'une fondation;
- 1. Almoosenier; Armenpfleger; Spender; von Almosen; 2. Wohlfahrtspfleger; 3. Teilhaber in Gabe oder Ertrag von einer Stiftung;
- 1. almoner; dispenser; (distributor) of alms; distributor of charities; 2. relieving officier; parish guardian; 3. participant in gift or proceeds of a foundation;
- 1. limosnero; él que reparte limosnas; 2. maestro de asistencia pública; 3. él que participa en las ganancias de una fundación;

vpl.: T1/270; C1/440; C1/515; T2/368.

PARTE Zie:
- porcie; portie; part; paert; ----/
- pro ---- sua/
- pro ---- testatus et pro ---- intestatus/

PARTEN Zie:
- paerten; ----; payrten/

PARTENAER Zie:
- partinaris; ----/

PARTHYE Zie:
- contre ----/

PARTIALITEYT = sub. partijdigheid.
- partialitas; partium studium; ambitio;
- partialité;
- Parteilichkeit;
- partiality;
- parcialidad;

vpl.: T2/263.

PARTIBLEU OFTE QUAEDE BENDE = taut. bende vagebonden.
- turba vagorum;
- part-i-bleu;
- Bande Vagebunde;
- gang of vagabonds;
- gavilla de vagabundos;

vpl.: PvB 9/33

PARTIBUS PRESENTIBUS ET PUBLICATIO-NEM REQUIRENTIBUS = in aanwezigheid van partijen, die bekendmaking eisten.
- en présence des parties qui exigent la publication;
- in Anwesenheit der Parteien die Veröffentlichung forderten
- in presence of parties; which demanned publication;
- en presencia de las partes que demandam publicación;

vpl.: ADR 9.

PARTICIPACIE ENDE SCEYDINGE = taut. verdeling.
- participatio;
- répartition;
- Verteilung;
- distribution; division;
- raparto; repartición;

vpl.: T1/460.

PARTICIPANT = sub. deelhebber; aandeelhouder.
- participans;
- participant; actionnaire;
- Teilhaber; Aktieninhaber;
- participant; shareholder;
- participe; accionista; tenedor de acciones;

vpl.: PvB1/346; PvB 6/502.

PARTICIPANTEN ENDE HULPEDOENDE = taut. deelhebbers; helpers.
- audiutor; participans;
- aide; assistant; interessé;

participant;
- Helfer; Teilhaber;
- assistant; participant;
- ayuda; aydante; asistente; interesado; participante; participe;

vpl.: T1/235.

PARTICIPATIE = sub. deelneming
- participatio;
- participation;
- Teilnahme;
- participation;
- participación;

vpl.: PB/III/427; PvB 1/502.

PARTICIPEREN ENDE DEYLEN = taut. verdelen; deelhebben.
- participo l;
- diviser; répartir; participer;
- verteilen; teilhaben;
- divide; participate;
- divider; repartir; participar;

vpl.: T1/459; PvB1/346.

PARTICULARITEYT = sub. bijzonderheid.
- particularitas;
- particularité;
- Besonderheit;
- particularity;
- particularidad; detalle; pormenor;

vpl.: PB/III/332.

PARTICULEER Zie:
- yegelic ---- momboir/

PARTICULEERLIJC; PARTICULIERLIKE = adv. particulier.
- privatim; specialiter;
- en simple particulier; à titre privé;
- privat;
- particularly; privately;
- como persona privada; como simple particular;

vpl.: T1/610.

PARTICULIER Zie:
- raecken int ----/
- ygelijk int ----/

PARTICULIERE NOTE HOUDEN = bijzondere aantekening maken.
- notam particularem facere;
- tenir note particulière;
- private notizen machen;
- make a particular note of it;
- tomar apunte(s) particular(es)

vpl.: C1/400.

PARTICULIERE SLETE = eigen verbruik
- usus privatus;
- usage personnel;
- eigener Verbrauch;

- consumption for his own;
- consumo propio;

vpl.: PB IV/351.

PARTICULIEREN OORLOF = particuliere vergunning.
- permissio particularis;
- permission particulière;
- persönliche Genehmigung;
- particular permission;
- permiso particular;

vpl.: PvB1/394.

PARTICULIERLIKE Zie:
- particuleerlijc; ----/

PARTICULIERLYCK Zie:
- generalyk en ----/

PARTIE Zie:
- geledeerde ----/
- geoffendeerde ----/
- paertije; ----; paertie/ pertie/

PARTIE (PARTYE) ADVERSE = tegenpartij.
- pars adversaria; pars adversa;
- partie d'adverse;
- Gegenpartei; Gegner;
- opponent; adversary;
- contraparte; parte contraria adversario;

vpl.: LO1/162; C1/502; LO1/478.

PARTIE TRIUMPHANTE = winnen de partij.
- pars triumphans;
- partie triomphante;
- gewinnende Partei;
- winning party; victorious party;
- partido ganador;

vpl.: LO6/568.

PARTIELIJCHEIT Zie:
- partyelichheydt; ----/

PARTIEN = sub. pl. partijen; delen; gedeelten; stukken.
- pars;
- partie; portion; morceau;
- Partei; Teil; Stück;
- party; part;
- partido; parte; porcion; trozo;

vpl.: MGG7; DVB 8, 14.

PARTIJE Zie:
- contrarie ----/
- contre ----/
- geintimeerde ----/

PARTIJE SUCCUMBENTE = verliezende partij.
- pars succembens;

- partie succombante (perdante);
- verlierende Partei;
- losing party;
- parte perdidosa; parte sucumbiente;

vpl.: C1/514.

PARTIJEN Zie:
- altercatien van ----/
- consent van----/
- dat quic in twee ---- deelen/
- reciproque ----/

PARTIJEN VEREENIGEN = partijen het met elkaar eens doen worden.
- partes inter se assentiri facere;
- accorder les parties;
- Parteien vereinigen;
- unite parties;
- acordar a las partes

vpl.: C1/615.

PARTRISE Zie:
- perdryse; patrise; ----; pertrise; paertrise; perdrise/

PARTYE Zie:
- partie ---- adverse/

PARTYE OFT QUANTITEYT = taut. hoeveelheid.
- quantitas aut pars;
- quantité ou lot;
- Quantität;
- quantity or party;
- cantidad;

vpl.: PvB1/341.

PARTYELICHHEYDT; PARTIELIJCHEIT = sub. partijdigheid.
- partialitas;
- partialité;
- parteilichkeit;
- partiality;
- parcialidad;

vpl.: PvB1/533.

PARTYME Zie:
- contrarie ----/

PARTYSCHAP OFT TWEESCHEYDIGHEYDT = taut. tweedracht.
- discordia;
- discorde; dissension; désaccord;
- Zwietracht;
- discord;
- partidismo (= partijzucht) discordia;

vpl.: PB IV/385.

PASCEDULLE; PASPORT; PASPOORT; PASSEPOORT ;

PASPORTE = sub. paspoort
- libellus; epistola assertoria; literas liberi transitus;
- passeport;
- Pass;
- passport;
- pasaporte;

vpl.: DKB 23.

PASGELT; PASGHELD = sub. pasgeld.
- nummi cuprei; minutae pecuniae;
- monnaie d'appoint;
- Scheidemünze;
- change; small money;
- dinero suelto;

vpl.: C1/482.

PASGHELD Zie:
- pasgelt; ----/

PASHOUWER Zie:
- pasmes; pasmesse; waymesse; cruusmesse; praechse messe; ----/

PASIFICE Zie:
- in ---- possessie/

PASIFICE = adj. vredelijk; vreedzaam.
- pacificus; quietus;
- pacifique; paisible;
- friedlich;
- peaceful; peaceable;
- pacificio; tranquilo;

vpl.: MGG 86.

PASMES; PASMESSE; WAY.-MESSE; CRUUSMESSE; PRAECHSEMESSE; PASHOUWER = sub. sikkelvormig mes; gebogen mes.
- culter forma falcis; culter flexus;
- couteau recourbé (en forme de faucille);
- sichelartiges Messer;
- sickle-shaped knife; curved knife;
- cuchillo falciforme; de forma de hoz; cuchillo arqueado;

vpl.: C1/597; LO6/220.

PASMESSE Zie:
- pasmes; ----; waymesse; cruusmesse; praechsemesse; pashouwer/

PASPOORT Zie:
- pascedulle; pasport; ----; passepoort; pasporte/

PASPORT Zie:
- pascedulle; ----; paspoort; passepoort; pasporte/

PASPORTE Zie:
- pascedulle; pasport; paspoort passepoort; ----/

PASPORTE OFT PASSAVANT = taut .vervoer- of geleidebiljet voor goederen.
- fides publica;
- sauf-conduit; laissez-passer;
- Transportschein für Güter;
- permit for goods;
- pasavante; pase; pasaporte;

vpl.: PB/III/380.

PASPORTE OFT SAUFCONDUIT = aanbevling of vrijgeleide
- sygraphus aut fides publica;
- passeport ou saufconduit;
- Pass oder freies Geleit Brief;
- passport or safeconduct;
- salvoconducto;

vpl.: PvB1/306.

PASQUIL Zie:
- pasquillie; pasquille; ----; paesschil; pasquin/

PASQUILLE Zie:
- pasquillie; ----; pasquil; paesschil; pasquin/

PASQUILLIE; PASQUILLE; PASQUIL; PAESSCHIL; PASQUIN = sub. schotschrift; lasterschrift
- libellus famosus;
- libelle; pamflet; pasquinade;
- Pasquill; Schmähschrift;
- farce; pasquil; pasquinade;
- escrito difamador; panfleto; pasquin libelo;

vpl.: PvB5/91; PvB10/177.

PASQUIN Zie:
- pasquillie; pasquille; pasquil; paesschil; ----/

PASSAEDSE Zie:
- passage; passagie; ---; passaje/

PASSAGE ; PASSAGIE; PASSAEDSE; PASSAJE = sub. doortocht; weg; zandweg; doorgang; overtocht.
- transitus; meatus; via transitus; passagium; transeactus;
- passage; traversée; tranversée;
- Durchzug; Passage; Durchgang; Ueberfahrt;
- passage; rural path; sandy road; crossing;
- paso; travesía; pasaje;

vpl.: C1/116, 181, 512;

ACart 30; LPS 30, 103; PvB 1/265.

PASSAGE OFT LYD = taut. doorgang.
- transitus;
- passage;
- Durchgang;
- passage;
- paso;

vpl.: PB/III/346.

PASSAGEGELT OFT WECHTGELT = tolrecht.
- portorium;
- péage;
- Chausseegeld;
- toll-right;
- peaje;

vpl.: T1/125.

PASSAGIE Zie:
- generaale ----/
- liber ----/
- passage; ----; passaedse; passaje/

PASSAGIE OFF WEG = taut. weg; doorgang.
- via seu transitus;
- route; passage;
- Weg; Durchgang;
- passage;
- paso;

vpl.: LPS 103.

PASSAGEGELT OFT WECHTGELT = taut. tolrecht.
- portorium;
- péage;
- Chausseegeld;
- toll-right;
- peaje;

vpl.: T1/125.

PASSAGIEGELDT Zie:
- recht van casseij ende ----/

PASSAGIEGELT ENDE THOLLEN = taut. tolgeld.
- portorium;
- péage;
- Zollgeld;
- toll-money;
- peaje;

vpl.: PvB 1/272.

PASSAGIEN Zie:
- generaele ---- van recht/

PASSAGIEN ENDE HOOGELEYDEN = doortocht en geleide.
- passagium et comitatus;
- passage et escorte;
- Durchgang und Geleit;
- passage and escort;

- paso y escolta;
vpl.: PvB 1/272.

PASSAGIEN OFT LOEIJEN = taut. zinsneden.
- loci sententiae;
- lois ou passages;
- Sätze;
- passages;
- colones;
vpl.: C1/644.

PASSAGIEN VAN RECHTEN = doorgang van recht.
- passagia iuris;
- passages de droit;
- Rechtsdurchgang;
- passages from the law (-books)
- colones juridicos;
vpl.: G1/644.

PASSAGIER Zie:
- courrier ofte ----/

PASSAMENT; PASSEMENT = sub. boordsel.
- margo; segmentum;
- passementerie; passement;
- Passement; Borte; Verbrämung;
- edging; passement; facing; braid;
- pasamano; ribete; borde; galón; cenefa; guarnición;
vpl.: LO3/186; PvB1/246; 405; PvB 5/333.

PASSANTEN OFF REIJZENDE LUIJDEN = taut. reizigers.
- vectores; viatores;
- voyageurs;
- Reisenden;
- travellers;
- viajeros;
vpl.: SKB 6.

PASSATO = adi. verleden; laatsleden.
- ultimus; nuper;
- dernier;
- letzte; vorige; vergangene;
- last;
- passado; próximo pasado;
vpl.: BVB 140.

PASSAVAN ; PASSAVANT = sub. geleidebiljet.
- littera permissiva; di ploma;
- passavant;
- Begleitschein; Geleitschein;
- permit; waybill;
- permiso; pase; talón;
vpl.: PvB 9/405; PvB 6/680.

PASSAVANT Zie:
- passavan ----/

PASSAVANT OFT ACQUIT = taut. ontvangstbewijs
- testimonium acquisitum;
- acquit; recu; récépissé; quittance;
- Einnahmebeweis;
- receipt;
- recibo;
vpl.: PB IV/365.

PASSAVANT OFT PASPORTE = taut. vervoer- of geleidebiljet voor goederen.
- fides publica;
- sauf-conduit; laissez-passer;
- Transportschein für Güter;
- permit for goods;
- pasavante; pase; pasaporte;
vpl.: PB/III/380.

PASSE-DIX = sub. tienpas (kaartspel).
- cahrtularum lusus;
- passe-dix;
- Kartenspiel;
- ten steps;
- diez pasos (juego de naipes);
vpl.: PvB 8/80.

PASSEEREN Zie:
- passeren; ----; passieren/

PASSEPOORT Zie:
- pascedulle; pasport; paspoort ----; pasporte/

PASSEREN Zie:
- deur de spiesen ----/
- door de wapens ----/
- passeeren; ----/
- rekeningen horen ----/

PASSEIGER Zie:
- passeigner; ----/

PASSEIGNER; PASSEIGER = sub. voorbijganger; passant.
- praeteriens;
- passant;
- Passant;
- passer-by;
- pasajero; transeúnte;
vpl.: PB/II/149.

PASSEMENT Zie:
- passament; ----/

PASSEMUR = sub. muurbeuker; muurboorder; stormram.
- aries;
- bélier;
- Mauernbrecher;
- battering-ram;
- ariete de combate; brigola; almajaneque;
vpl.: PB/III/219.

PASSEREN; PASSEEREN;

PASSIEREN = verlijden een akte; inschrijven; registreren.
- praetereo II; conscribo III; refero III in tabulas; confirmo I;
- passer; régistrer;
- eine Urkunde ausstellen; eintragen; registrieren;
- pass; registrar;
- torgar; hacer la escritura pública; registrar;

vpl.: ADR 11; B2/11; C2/1029

PASSEREN ENDE DEURLYDEN = taut. leiden door.
- permeo I;
- passer; faire passer; traverser;
- führen durch;
- conduct through;
- llevar; guiar; conducir; dirigir;

vpl.: PB/III/209.

PASSEREN OFT MEKEN = taut. verlijden van akten.
- acta compono III;
- passer des actes;
- notariel aufnehmen;
- notarially execute or draw up;
- pasar una escritura

vpl.: C1/577/8.

PASSERENDE EN REPASSEERDE = voorbijgaande en opnieuw voorbijgaande.
- praeteriens ac denuo praeteriens;
- des passants et des nouveaux passants;
- vorübergehend und aufs neue vorübergehend;
- passing and passing a second time;
- pasantes y repasantes;

vpl.: ASO 21.

PASSERINGE; PASSERINGHE = sub. 1e verleiding ener akte; 2. goedkeuring dat contracten e.d. doorgang vinden. 3. bekrachtiging; 4. akte.
- 1. transitus; 2. confirmatio authoribus iudicibus testamentorum; 3. confirmatio 4. actus;
- 1. passation d'un acte; 2. sanction que le contrat a lieu; 3. confirmation; 4. acte;
- 1. notariell aufnehmen einer Akte; 2. Ausstellung einer Urkunde; 3. Bekräftigung; 4. Urkunde;

- 1. notariall execution of a document; 2. passage cq. approbation/confirmation of a contract; 3. confirmation; 4. deed; instrument; document;
- 1. etorgamiento de un instrumento; paso de una escritura; 2. aprabación de que contratos y demás tienen lugar; 3. confirmación; ratificación; 4. acta; escritura; instrumento;

vpl.: C1/577/10; 280.

PASSERINGEN VAN MOMBOIRDIJEN = verlijdingen van akten van voogdij.
- passatio actuum tutelae;
- passation des actes de mambournie;
- Ausstellungen von Vormundschaften;
- notarially execution of documents of guardianship;
- otorgamiento de escrituras de tutela;

vpl.: LOV/360.

PASSERINGHE OFT AUTHENTICATIE = boeking of authenticatie (waarmerking)
- transitio vel authenticatio;
- passation ou authentication;
- eine Urkunde ausstellen;
- passage or authentication;
- asiento en los libros o autenticación;

vpl.: C1/268.

PASSEVOLANT = sub. deserteur
- desertor;
- déserteur;
- Ausreiszer;
- deserter;
- desertor;

vpl.: PvB 7/116.

PASSIE = sub. hartstocht
- libido; perturbatio animi;
- passion+;
- Leidenschaft;
- passion;
- pasión;

vpl.: T2/110.

PASSIEREN Zie:
- passeren; passeeren; ----/

PASSIEUSE ZIEKTE = geslachtsziekte.
- passio virilium;
- maladie vénérienne;
- Geschlechtskrankheit;
- venereal disease;
- enfermedad venérea;

veráneo;
vpl.: Pl.Pr/18; B1.

PASSIM = adj. geregeld (steeds opnieuw in verschillende tijden).
- passim;
- passim; un peu partout;
- hier und da;
- passim; scattered; here and there; everywhere;
- acá u allá;
vpl.: MGG 107.

PASTEL MEEDT = pastel. verwersweede.
- creta colorata;
- pastel;
- Pastell;
- pastel;
- hierba pastel;
vpl.: PB II/47.

PASTEL OFT WEED = taut. verfstof.
- vitrum;
- substance colorante;
- Farbstoff;
- dye-stuff;
- substancias colorantes; tintas;
vpl.: PB/III/217.

PASTEUR; PASTOIR; PASTOOR; PROCHIAEN; PROCHIEPAEP; PROCHIEPAPE; PROCHIPAEP; PROCHIJPAEP = sub. pastoor; zieleherder.
- sacerdos vici; parochus; pastor ecclesiae; curio;
- curé;
- Pfarrer; Pastor;
- parish priest; pastor;
- párocco; cura;
vpl.: PvB 1/34; LPS 67; B2/125; C2/1029.

PASTOIR Zie:
- heerdder; herdder; harder; heerder; hirder; herde; herder; harde; heerde; heerdde; herdde; herdder; hard; herd; ----; wachter/
- pasteur; ----; pastoor; prochiaen; prochiepaep; prochiepape; prochipaep; prochijpaep/

PASTOIR OFT HERDDE = taut. herder.
- pastor;
- berger; pasteur; pâtre;
- Hirt;
- shepherd;
- pastor

vpl.: T1/322.

PASTOIRS Zie:
- exemplaire ----/
- waereltlijcke ----/

PASTOOR Zie:
- pasteur; pastoir; ----; prochiaen; prochiepaep; prochiepape; prochipaep; prochijpaep/

PASTORIJE = sub. 1. pastoorschap; 2. pastoorswoning; pastorie.
- 1. pastoratus; 2. domus pastor;
- 1. curé; 2. maison du curé; presbytère;
- 1. Pastorat; 2. Pharrei; Phathaus;
- 1. parishpriest; 2. rectory vicarage; parsonage;
- 1. curato; 2. casa del cura; casa cural; casa parroquial; rectoral; rectoria; presbiterio;
vpl.: PvB 8/25.

PASTUEREN; PASTUREREN OFTE BEWEYDEN = taut. beweiden.
- pascere; pasturo I;
- mener paître; faire paître;
- beweiden;
- graze;
- apacentar (el ganado = het vee); hacer pastar; hacer pacer;
vpl.: PB/IV/314; PB III 206; PvB 10/152.

PASTURAGIE = sub. beweiding
- pascua;
- paturage;
- Beweidung;
- grazing;
- apacentamiento; dar pasto a
vpl.: PvB 10/132.

PASTUREREN Zie:
- pastueren, ----, ofte beweyden/

PATEN Zie:
- pooten; poten; ----; paeten/

PATERMONIE Zie:
- patrimonie; ----; patrimoniegoet; patrimonien/

PATERNEELE STOCKLEENE = leen afkomstig een mannelijke voorvader.
- patrimonium;
- fief qui procède d'un ancêtre masculin;

- Lehngut von einem männlichen Vorvater;
- fief coming from a male ancestor;
- feudo procedente de un antecesor masculino;

vpl.: T1/430.

PATERNELE Zie:
- nyeuwe ---- leene/

PATERNOSTER = hom. sub. 1. rozenkrans; 2. gebed des Heren.
- 1. rosarium; corona rosacea; 2. Pater Noster;
- 1. chapelet; rosaire; 2. l'oraison dominicale;
- 1. Rosenkranz; 2. Gebet des Herrn;
- 1. rosary; 2. the Lords prayer;
- 1. rosario; 2. oración dominical; el Padre nuestro;

vpl.: LOV/402; LO3/186; C1/431.

PATIENTE ET SCIENTE = en duidend wetend.
- tolérant et achant;
- mit Erdulden und Wissen;
- tolerating and knowing;
- sufriendo (of = tolerando) y sabiendo;

vpl.: MGG 112.

PATIENTELIKE Zie:
- pacientelijc; ----/

PATIENTELYCK Zie:
- pacientelijc; patientelike; ----/

PATIENTIA Zie:
- cum scientia et ---- ducis/

PATIENTIE Zie:
- paciencie ----/

PATRIA Zie:
- pro ----/

PATRIAE Zie:
- proclameren ad libertatem /

PATRIJSERINGE; PATRISERINGE = sub. patrijzenjacht.
- venatio perdicium;
- chasse aux perdrix;
- Rebhühnerjagd;
- partridge-shooting;
- caza de perdices; cazata de perdices;

vpl.: LO6/258.

PATRILLIE; PATROILLIE; PATROELGE; PATROELDIE = sub. patrouille; wacht die de ronde doet.

- circitores; vigiles nocturni;
- patrouille; ronde;
- Patrouille; Nachtwache;
- patrol;
- patrulla; ronda;

vpl. ASO 19, 20.

PATRIMONIAEL = adi. tot het ouderlijk vaderlijk erfdeel behorende.
- patrimonialis;
- patrimonial;
- patrimonial;
- patrimonial;
- patrimonial;

vpl.: C1/289.

PATRIMONIALE, MATRIMONIALE ENDE GECONQUESTEERDE GOEDEN = vaderlijke, moederlijke en aangewonnen goederen.
- bona patrimonialia; matrimonialia et conquestata;
- biens patrimoniaux; matrimoniaux et les conquêts;
- väterliche, mütterliche und gewonnene Güter;
- paternal; maternal and gained goods;
- bienes patrimoniales, matrimoniales y los adquiridos durante el matrimonio;

vpl.: LOV/384; LO6/32.

PATRIMONIALE PROPRIETEIJT = vaderlijke eigendom, stamgoed.
- proprietas patrimonialis;
- biens patrimoniaux;
- väterliches Erbgut;
- patrimony;
- bienes patrimoniales;

vpl.: Ca2/162.

PATRIMONIALE UCKELSCHE CHIJNSGOEDEN = van ouders geërfde of meegekregen cijnsschuldigen te Ukkel.
- bona usurae terrae acquisita a parentibus in Ukkel;
- biens patrimoniaux et censaux d'Uccle;
- von den Eltern geerbte oder mitbekommene Güter mit Grundzins in Ukkel;
- from the parents inherited or received goods with groundrent in Ukkel;
- bienes patrimoniales tributarios (Ukkel);

vpl.: C1/294.

PATRIMONIE ; PATERMONIE; PATRIMONIEGOET; PATRIMONIEN = sub. erfgoed.
- patrimonium;

- patrimoine;
- Erbgut; Patrimonium;
- patrimony;
- patrimonio;

vpl.: PvB 1/503; T1/264.

PATRIMONIE ERVE = vaderlijk erfgoed.
- patrimonium;
- patrimoine;
- Patrimonium;
- paternal inheritance;
- patrimonio;

vpl.: T1/412.

PATRIMONIE GOEDEN, GOEDENS = erfgoederen; vaderlijk erfgoed.
- patrimonia; bona patrimoniali;
- héritage; patrimoin; biens patrimoniaux;
- Erbgüter; Güter aus dem alterlichen Erbteil;
- patrimony;
- bienes patrimoniales;

vpl.: v.d.V/88; B1; C2/898; LO7/376; Ca 2/356; vdV 88 B1.

PATRIMONIEGOET Zie:
- patrimonie; patermonie; ----; patrimonien/

PATRIMONIELE STOCKLEENE = leen afkomstig van een mannelijke voorvader; vaderlijk leengoed.
- patrimonium;
- fief qui procède d'un ancêtre masculin; bien féodal patrimonial;
- Lehngut von einem männlichen Vorvater; väterliches Lehngut; Patrimonium;
- fief coming from a male ancestor; paternal feudal estate;
- feudo procedente de un antecesor masculino; feudo patrimonial;

vpl.: T1/430, 428.

PATRIMONIEN Zie:
- patrimonie; patermonie; patrimoniegoet; ----/

PATRIMONIEN OFT ERFFLIJCHEIT = taut. ouderlijk erfgoed.
- patrimonium;
- patrimoine;
- elterliches Erbgut;
- parental estate;
- patrimonio;

vpl.: T1/490.

PATRISE Zie:

- perdryse; ----; partrise; pertrise; paertrise; perdrise/

PATRISEEREN Zie:
- recht van ----/

PATRISEEREN; PATRIZEREN; PATRISEREN = vb. op patrijzen jagen.
- venor I perdices;
- chasser aux perdrix;
- af Rebhühner jagen;
- hunt partridges;
- cazar perdices;

vpl.: DVB 37; T1/323.

PATRISEREN Zie:
- patriseeren; patrizeren; ----/

PATRISERINGE Zie:
- patrijseringe; ----/

PATRIZEREN Zie:
- patriseeren; ----; patriseren/

PATROCINEREN = vb. pleiten; procederen; beschermen.
- patrocinari; causa m orare dicere III; ius experiri ad apud iudicem;
- plaider; protéger;
- plädieren; beschützen;
- plead; protect; safeguard;
- abogar; defender; patrocinar; proteger;

vpl.: C1/548; MGG 113.

PATROCINIE = sub. bescherming
- patrocinium;
- protection;
- Schutz; Beschützung;
- protection; acquittal; patronage;
- patrocinio; protección;

vpl.: MGG 121; T2/165.

PATROELDIE Zie:
- patrillie; patroillie; patroelge; ----/

PATROELGE Zie:
- patrillie; patrouille; ----; patroeldie/

PATROEN; PATRONE; PATROON = hom. sub. 1. pleitbezorger; 2. broodheer; patroon; werkgever.
- advocatus; protector; 2. dominus; patronus;
- av ocat; 2. batron; employeur;
- 1. Sachwalter; 2. Brother; Prinzipal; Meister;
- 1. advocate; solicitor;

2. patron; principal;
- 1. abogado; defensor; 2. patrón;

vpl.: T1/329, 486; T2/114.

PATROENEN SCHILDERIEN = het ontwerpen van wandtapijtwerk
- designatio tapetum muri;
- tableaux de tapisserie;
- entwerfen von Tapisserien;
- design hangings;
- esbozar tapicería;

vpl.: Cu1/8.

PATROILLIE Zie:
- patrillie; ----; patroelge; patroeldie/

PATROILLIEREN = vb. wachtlopen.
- vigilo I; custodio IV;
- patrouiller;
- Wache laufen;
- patrol; keep watch; guard;
- patrullar;

vpl.: ASO 20.

PATRON Zie:
- baraterie du ----/

PATRONAETSCHAP Zie:
- recht van ----/

PATRONATUS Zie:
- iura ----/

PATRONE Zie:
- patroen; ----; patroon/

PATROOM OFT SLAPERE = taut. standaard, register of model van maten en gewichten.
- forma;
- étalon;
- Währung;
- standard of measures and weights;
- marco de medidad y pésos;

vpl.: PvB1/409.

PATROON Zie:
- patroen; patrone; ----/

PATROON OFT WEERDT = taut. waard.
- caupo;
- aubergiste;
- Wirt;
- innkeeper;
- fondista; posadero;

vpl.: PB/II/243.

PATROUILLE EN RONDE DOEN = taut. wachtronde cq. lopende wacht cq op speur uitgezonden politie.
- circuitio vigilarium;
- ronde et patrouille;
- Polizeipatrouille; Streifwache;
- patrol;
- patrulla; ronda;

vpl.: Pl.Bra/75 ; B1.

PATTACON = sub. gouden munt.
- nummus aureus;
- nom d'une monnaie d'or;
- eine Goldmünze;
- gold coin;
- nombre de una moneda de oro;

vpl.: DVB 30.

PATTECONS IN SPETIE = geldstukken in metaal.
- nummi aerei;
- pieces de monnaie en métal;
- Münzen in Metall;
- metal coins;
- monedas de metal;

vpl.: MGG 57.

PATTERIJ; POTTERIE = sub. pottebakkerij.
- figlina;
- fabrique de poterie;
- Töpferei;
- pottery;
- alfareria; alfar;

vpl.: C2/798.

PAULIANA Zie:
- actio ----/

PAUPERIE Zie:
- actio de ----/

PAUPERIEM Zie:
- actio in factum si quadrupes ---- fecisse dicetur/

PAUS Zie:
- pauws; paves; paefs; pawes; paewes; ----/

PAUSDOM Zie:
- tot het ---- brengen/

PAUSGEZINDE = sub. pausgezind
- sectator (astipulator) fidei catholicae romanae;
- papist;
- papistisch;
- papist;
- papista;

vpl.: B1: Pl.RG/20.

PAUSSELYKE RELIGIE = roomse godsdienst.
- religio romana;
- la religion catholique-romaine;
- röm. kath. Religion;
- papal religion;
- religión católica;

vpl.: Pl.RG/20; B1.

PAUTENIER Zie:
- putier; peutier; poytier; poitier; ----; poutenier/

PAUWELS Zie:
- wech te St. Peeters ende St ---- te Roomen/

PAUWELSDACH Zie:
- sinte Peter en ----/

PAUWINNE ; PAWINNE = sub. pauwhen; pauwin.
- pavo; pavo femina;
- paonne;
- Pfauhenne;
- peacock;
- pava real hembra; pavón hembra;

vpl.: PB 2/36.

PAUWS ; PAVES; PAEFS; PAWES; PAEWES; PAUS = sub. paus.
- papa; pontifex maximus;
- pape;
- Papst;
- pope;
- pape;

vpl.: T2/34.

PAVAIS Zie:
- pavoise; ----; pavois; pawese/

PAVEERTICHEL Zie:
- paveysteen; ----/

PAVEIJSEL OFT SOLDERINGE = taut. vloer; zoldering.
- stratura aut pavimentum;
- pavement ou plancher;
- Fussboden;
- floor;
- suelo o techo;

vpl.: LO3/380.

PAVEISEL Zie:
- paveyssel; ----/

PAVEREN Zie:
- paveyen; ----/

PAVES Zie:
- pauws; ---- ; paefs; pawes; paewes; paus/

PAVEYEN; PAVEREN = vb. bestraten; plaveien.
- pavimento I; sterno III; lapidibus;
- paver;
- pflastern;
- pave;
- empedrar; pavimentar;

vpl.: C1/182.

PAVEYSSEL; PAVEISEL = plaveisel.

- via strata;
- pavé;
- Pflaster;
- pavement;
- empredado; pavimento;

vpl.: PvB 5/420.

PAVEYSTEEN; PAVEERTICHEL = sub. straatsteen.
- pavimentum;
- pavé;
- Pflasterstein;
- paving-stone;
- canto de la calle;

vpl.: PB/III/422.

PAVOIS Zie:
- pavoise; pavais; ----; pawese/

PAVOISE; PAVAIS; PAVOIS; PAWESE = sub. groot schild.
- scutum magnum;
- pavois; grand bouclier;
- groszer Schild;
- big shield;
- escudo; pavés;

vpl.: PB/III/219.

PAWES Zie:
- pauws; paves; paefs; ----; paewes; paus/

PAWESE Zie:
- pavoise; pavais; pavois; ----/

PAWINNE Zie:
- pauwinne; ----/

PAXKEN Zie:
- zijn ---- dragen/

PAYDACH; PAYDAIGE; PAEYEDAGE; PAYEDACH = sub. vervaldag; betaaldag; betalingstermijn.
- dies (certa vel praestituta); pensio; dies pensionis dies solvendi;
- échéange;
- Verfalltag; Zahlungstag; Zahl tag;
- due date; day of payment; pay-day;
- vencimiento; plazo de pago;

vpl.: T2/371; 16.

PAYDAIGE Zie:
- paydach; ----; paeyedage; payedach/

PAYE Zie:
- ter puyen af; ter ---- af; ter payen aff; ter poeijen vuyt; ter poeijen vut; ter poijen; ten puyen aff; ten poyen aff/

- volginge oft ----/

PAYEDACH Zie:
- paydach; paydaige; paeyedage; ----/

PAYEMENT; PAYMENT; PAYMENTE; PAEYEMENT = sub. loon loon; salaris; betaling; betaalmiddel.
- pretium; solutio; medium pecuniam solvendi;
- récompense; traitement; payement; moyen de payement;
- Lohn; Salär; Bezahlung; Zahlungsmittel;
- salary; payment; means of payment;
- sueldo; pago; salario; pagameno; medio de pago;

vpl.: Cr2/970; 781; PB 2/2; PvB 1/97.

PAYEMENT ENDE BETALINGHE = taut. betaling.
- solutio;
- paiement;
- Bezahlung;
- payment;
- pagamento; pago;

vpl.: PB/II/411.

PAYEMENT OFT BETALINGE ENDE SOLUTIE = taut. betaling.
- so lutio;
- paijement; payement;
- Zahlung; bezahlung;
- payment;
- pago; pagamento;

vpl. LO1/420.

PAYEN Zie:
- ter puyen af; ter paye af; ter ---- aff; ter poeijen vuijt; ter poeijen vut; ter poijen; ten puyen aff; ten poyen aff/
- ter ---- aff doen vercondigen/
- ter ---- veylen ende verbieden/
- termeijnen oft ----/

PAYMEESTER Zie:
- betalende ----/
- indimirende of leerende ----/

PAYMENT Zie:
- payement; ----; paymente; paeyement/

PAYMENTE Zie:
- payement; payment; ----; paeyement/

PAYNE VAN GELDE = geldboete.
- mul(c)ta;

- amende; peine pécuniaire;
- Geldbusse;
- fine; money-fine;
- multa; pena pecuniaria;

vpl.: T1/19.

PAYRTEN Zie:
- paerten; parten; ----/

PAYS Zie:
- allyancie ende vrintscepe ----/

PAYS; PAES; PACE; PAESSE; PEIJS; PEYS; PEYSE = sub. 1. vrede; 2. minnelijke schikking.
- 1, pax; 2. ratio sine interventu iudicis;
- 1. paix; 2. accomodement à l'amiable;
- 1. Frieden; 2. Vergleichsverfahren;
- 1. peace; 2. amicable settlement;
- 1. paz; 2. arreglo pacifico;

vpl.: T2/284; PvB 5/223; B2/2; C2/1027; PvB 1/392.

PAYSE Zie:
- werck van ----/

PEC; PIC = sub. pek
- pix;
- poix;
- Pech;
- pitch cobbler's wax;
- pez;

vpl.: T1/154.

PECHTENER OFT HUERLINCK = taut. pachter.
- conductor;
- fermier;
- Paechter; Pachter;
- tenant;
- arrendatario; colono; quintero; rentero;

vpl.: Ra. 1495/11; C2/941.

PECK ENDE TEIR = taut. pek.
- bitumen;
- poix;
- Pech;
- pitsh;
- pez;

vpl.: PvB6/162.

PECKE Zie:
- picke; ---; pike; peke/

PECKEN Zie:
- picken; ----; peken/

PECULATUS Zie:
- actio ----/

- misdaet ---- reputundarum/

PECULIUM ADVENTICIUM = hetgeen een kind toekomt van zijn grootvader of bloedverwanten bij testament.
- la portion légitime de l'enfant dans l'héritage de son grand-père ou un parent;
- dasjenige das einem Kind zukommt von seinem Groszvater oder Verwandten bei Testament;
- that which is due to a child from his grandfather or relative by last will;
- le legítima de un hijo n en la herencia de su abuelo o de un pariente;

vpl.: T1/625.

PECULIUM CASTRENSE = hetgeen een ruiter in de oorlog verwerft.
- rémunération d'un cavalier acquise en activités militaires;
- dasjenige das ein Reiter im Kriege erwerbt;
- that which a horseman acquires during the war;
- remuneración a un jinete en actos militares;

vpl.: T1/625.

PECULIUM PROVECTICIUM = hetgeen een kind of slaaf krijgt voor eigen gebruik van vader of heer.
- rémunération de part du père ou du seigneur à l'enfant ou au serf;
- dasjenige das ein Kind oder Sklave erhält zu eigenem Gebrauch von Vater oder Herrn;
- that which a child or slave for his private use from father or master receives;
- remuneración de parte del padre o del señor al hijo o al siervo;

vpl.: T1/625.

PECULIUM QUASI CASTRE NSE = hetgeen een onderwijzer of rechtsgeleerde verwerft.
- rémunération d'un professeur ou un légiste;
- dasjenige das ein Lehrer oder Jurist erwerbt;
- that which a teacher or lawyer acquires;
- remuneración de un profesor o un jurista;

vpl.: T1/625.

PECINIAIRE Zie:
- pene ----/

PECUNIAIRE AMENDE = sub. geldboete.
- multa;
- amende pécuniaire;
- Geldstrafe;
- fine;
- multa; pena pecuniaria;

vpl.: Cr2/1045.

PECUNIALE Zie:
- bij beternisse ----/

PECUNIARIE BREUCKE; PECUNIEELE POENE = geldboete; geldelijke straf.
- mulcta; mulcta poena punicialis;
- amende pécuniaire; peine pécuniaire;
- Geldstrafe;
- fine;
- pena pecuniaria; multa pecuniaria;

vpl.: C1/381; Pl.Rg/6; B1.

PECUNIEELE Zie:
- pecuniarie breucke ---- poene/

PECUNIEELE POENE = geldelijke straf; geldboete.
- mu lcta poena pecunialis; mulcta;
- peine pécuniaire; amende pécuniaire;
- Geldstrafe;
- fine;
- multa pecuniaria; pena pecuniaria;

vpl.: Pl.Rg/6; B1; C1/381.

PECUNIELE = adi. geldelijke
- pecunialis;
- pécuniaire;
- finanziëll;
- financial;
- pecunario;

vpl.: Cr2/951.

PECUNIELLE PENEN OFT BOETEN = taut. geldboeten.
- multa;
- amendes pécuniaires;
- Geldstrafen;
- fines;
- multas; penas pecuniarias;

vpl.: PB/II/328.

PEDAGIE; PEDAGIUM = sub. weggeld; tolgeld.
- pedagium;
- péage;
- Zollgeld;

- road-due; toil;
- peaje;

vpl.: T1/596.

PEDAGIEN OFT TOLLE = taut. weggeld.
- portorium;
- péage;
- Straszengeld;
- road-money;
- peaje;

vpl.: T1/596.

PEDAGIUM Zie:
- pedagie; ----/

PEDE Zie:
- in ----/

PEDE LIBERO = op vrije voet.
- sur pied libre;
- auf freiem Fuss;
- at li berty;
- en libertad;

vpl.: C1/584.

PEDE LIGATO = met geboeide voeten; met gebonden voet.
- avec les pieds mis aux fers; le pied ligote;
- mit gefesselten Füssen; mit gebundenen Fusz;
- with feet in irons; with feed foot;
- con los pies esposados; con pie ligado;

vpl.: Cu1/6; C1/128.

PEDE LIGATO INTERROGEREN ENDE EXAMINEREN = taut. iemand ondervragen; die aan een voet is vastgebonden.
- aliquem pede ligato interrogare;
- interroger quelqu'un qui a le pied entravé;
- jemand ausfragen der an einem Fusz ist festgebunden;
- examine somebody who is fastened on one foot (with shackled foot);
- interrogar a uno que está atado de uno pie;

vpl.: C1/264.

PEDEL Zie:
- vroente diemen heit die ----/

PEDEL OFTE GEMEIJNTE = peel of gemene gronden.
- locus paludanus; seu agri communes;
- marais ou terres communales;
- gemeinschaftliche Grundstücke;
- common lands;
- tierras comunales;

vpl.: BVB 10, 16.

PEDESTAEL = voetstuk.
- basis;
- piédestal;
- Sockel;
- pedestal;
- pedestal;

vpl.: PvB 5/508.

PEECHELEN Zie:
- nae ----/

PEECHELEN; PEECKEL; PEEKELEN; PEGHELEN = vb. mijten; ijken; peilen; bepalen; meten door ijker van het alcoholgehalte in dranken.
- metior III; mensuro I; mensuram designo I; metiré capacitatem vasis (kil);
- étalonner; poinçonner;
- eichen; nachmessen; sondieren; bestimmen;
- gange;
- aforar; contrastar; marcar;

vpl.: ACart 17; SKB 9.

PEECKEL; PEGEL; PEIL; PEILE = sub. meting door de ijker.
- capacitas sive mensura vasis;
- étonnage; poinconnage;
- Eichung;
- the gauging by the gauge-master; to render conformable to a certain standard;
- aforo; medición;

vpl.: SKB 9.

PEEL Zie:
- questieusen ----/

PEEL VAT = inhoudsmaat.
- mensura capacitatis;
- mesure de capacité;
- Hohlmasz;
- measure of capacity;
- cierta medida de capacidad;

vpl.: ACart 43.

PEELGRIJM Zie:
- pelgrom; pelgrijm; pelegrijm; ----; peregrijm; pelgrim; pelgerijm; pelrijn/

PEELGRIMAGE Zie:
- pelegrimagie; pelgrimagie; pelgrimage; ----; pilgrimage; peregrimage; pelgrimaedse; pelgermase; peregrinacie; peregrimagie; peregremagie/

PEELMEESTER Zie:
- gemeyntmeester ----/

PEELMEESTER = sub. een functionaris die tot taak had peelgronden aan ingezetenen uit te geven, de tekens daarvoor uit te zetten en de voorschriften ten aanzien van het gebruik van de Peel of Gemeente te handhaven.
- minister qui distribuit solum inter cultores (agricolas) Paemanniae sive municipii, fines constituit et praedicta circa usum eorum tuetur;
- fonctionaire qui se donnait pour tâche a distribuer les fonts du marécage; placer les marques et maintenir les instructions en vue de l'emploi du marécage;
- Funktionär beauftragt mit der Begebung von "Peel-Gründen" an den Einsassen mit der Markierung von denselben und mit der Aufrechterhaltung;
- official charged with the function of giving out plots of "Peel"land and maintaining the regulations an customs of the "Peel";
- regidores de tierras comunales;

vpl.: AKB 2

PEELRIJT Zie:
- binnen die ----/

PEELS = sub. gen. van de peel.
- ex Paemania;
- de la région nommé Peel;
- von der Region die "Peel" genannt wird;
- from the "Peel";
- de la región denominada Peel;

vpl.: ACart 19.

PEELSGEBRUICK = sub. peelgebruik.
- usus et mores in Paemania;
- les us et coutumes de la région nommé Peel;
- Bräuche und Sitten von der Region "Peel";
- "Peel"-custom;
- los usos y costumbres de la región denominada Peel;

vpl.: BVB 116.

PEELS MUDDE = graanmaat in de Peel van 12 vaten.

- mensura frumenti in Paemania: duodecim doliorum;
- mesure de grain de Peelland de douze tonneaux;
- Getreidemasz in Peelland; 12 Fäsze;
- corn measure in Peelland; 12 barrels;
- medida de trigo en el Peel de 12 toneles;

vpl.: B2/53.

PEELSRECHT = sub. peelrecht.
- ius in Paemania; ius quod ratum est in regionem appellatam "Paemania";
- droit en vigueur dans la région nommé, Peel;
- Recht üblich in der Region "Peel";
- derecho vigente en la región denominada Peel;

vpl.: BVB 116, 117.

PEELSVAT = sub. maat die kon bevatten 24 platte pannen koolzaad.
- mensura modia in Paemania;
- mesure avec une capacité de 24 casseroles de graine de choux;
- körpermass das den Inhalt von 24 flachen Pfannen mit Rapssamen enthalten konnte;
- measure of capacity (could contain 24 pans of rape-seed;
- medida de una capacidad de 24 cazuelas huecas de colina;

vpl.: ACart 43.

PEELTURFF OF KLOT = sub. turf uit de Peel.
- gleba bituminosa ex Paemania;
- tourbe procédant de la région nommé Peel;
- Torf aus der "Peel";
- peat from the "Peel";
- turba procedente de la región denominada Peel;

vpl.: ACart 38; PvB 94.

PEELVELD Zie:
- verstorven ----/

PEELWART = adj. peelwaarts naar de zijde van de peel.
- versus Paemania;
- vers de côté du "Peel";
- "Peel"-warts;
- towards the "Peel";
- hacia el lado del "Peel"

vpl.:

PEEN Zie:
- dobbelen ---- bruecken/

- op ---- ende op verbuerte op verbuertenisse; op verbuertenis;/
- verbeurte ----/

PEEN; PEYNDE; PEYNE; PENE; PEIN; POEN = sub. straf (die gesteld werd op overtreding van een Keur of Ordonnantie of op het niet nakomen ener verplichting); boete.
- stipendium poena (straf in de vorm van boete; castiggatio mulcta; poena;
- amende; peine; punition;
- Busse; Strafe;
- fine punishment; penalty;
- castigo; pena; multa; punición;

vpl.: BVB 7/173; T2/47.

PEENE Zie:
- op ---- van nulliteijt/
- op ---- van verstecq/

PEENE VAN NULLITEIJT = straffe van onwaarde.
- poena nullitatis;
- sous peine de nullité;
- Strafe des Unwerts;
- punishment of invalidity;
- pena de nulidad;

vpl.: DVB 112.

PEENWAER T Zie:
- pennewaerde; ----; penewaerde; benninckwaerde; pennewairde; penneweirde; peenwaert; penninckwaere/

PEENWERDEN Zie:
- pennetwaeren; pennincwerden; pennewerden; penwerden; penewerden; ----; penninc-waerde; pennincwaren/

PEERD; PEIRD; PEIRDT; PERDE; PEERDE; PEERT = sub. paard.
- equus;
- cheval;
- Pferd;
- horse;
- caballa;

vpl.: C1/321, 434; PvB 1/303; AKB 4; ACart 24; BVB 48; 119.

PEERDE Zie:
- luyden te ----/
- luyden te ----
- omgebute ----/
- peerd; peird; peirdt; perde; ----; peert/
- ruijdige ----/
- ruydige ----/

- stapel van ----/
- buijeren van ----/

PEERDEMERCKT = sub. paarden markt.
- mercatus quorum; forum equinum; forum equorium;
- marché aux cheveux;
- Pferdemarkt;
- horse-market; horse-fair;
- mercador de caballos;

vpl.: C1/451; 552; 115; LO4/54.

PEERDRANCK OFT APPEL OFT CYTRE = taut. cider.
- vinum ex malis;
- cidre;
- Zider;
- cider;
- sidra de manzanas o de peras;

vpl.: PB/III/324.

PEERDTDIEF; PERDEDIEF = sub. paardedief.
- abactor;
- voleur de chevaux;
- Pferdedieb;
- horse-stealer;
- abactor; ladrón de caballos;

vpl.: T1/216.

PEERDTGHELDE = sub. belasting op paarden.
- tributum equorum;
- taxe sur les chevaux;
- Pferdesteuer;
- horse-tax;
- impuesto sobre s caballos;

vpl.: PB/III/419.

PEERSCHAERLAKEN = paars scharlaken d.i. een fijne wollen stof van een paarse kleur.
- sandy purpurea;
- fourrures;
- violetter Scharlach;
- purple scarlet;
- escarlata morada;

vpl.: C1/173.

PEERT Zie:
- daer maer een ---- aen en treckt/
- het beste ---- met sijn getuygh/
- peerd; peird; peirdt; perde; peerde; ----/
- schoen ----/
- stedich ----/

PEERTSE Zie:
- waerdeder van de ----/

PEERTSE; PERSE; PERCHE; PERTSE; PERTCHE; PIERTSE;

PERSCHE; PERSSE = sub. staak; stok.
- pertica;
- perche;
- Stange; Stamm;
- stake; pole; stick;
- palo; vara; percha; estaca; bastón;

vpl.: PB/III/193; PB II/104; PvB 9/7.

PEERTSE; PERTSE; PERCHE; PIERTSE = sub. rechtbank van de lakenhandel.
- judicium commercium pannorum;
- tribunal de la perche;
- Gericht für den Tuchhandel;
- court of justice of the clothier's business;
- tribunal de comercio de paños;

vpl.: C1/207; 545; PB IV 270.

PEERTSEKEUR Zie:
- peerts-keure; percheceure; pertsekeur; paertsekeur; ----/
- recht van ----/

PEERTSHAIR; PERDEHAER = sub. paardehaar.
- pilus equinus;
- crin de cheval;
- Pferdehaar;
- horse-hair;
- crin de caballo; pelo del caballo;

vpl.: PvB III 362.

PEERTS-KEURE; PERCHE-CEURE; PERTSEKEUR; PAERTSEKEUR; PEERTSEKEUR = sub. verordening voor de bewerking van laken.
- ordinatio ad praeparationem panni lanei;
- ordonnance pour l'apprét des draps;
- Verordnung für die Tuchbearbeitung;
- rules re cloth-manufacture;
- ordenanza que regula la elaboración de paño;

vpl.: PvB 1/219.

PEERTSTAL; PEERTSTALLE; PERDESTAL = sub. paardestal.
- equile; stabulum equorum;
- écurie;
- Pferdestall;
- horse-stable;
- caballeriza; cuadra;

vpl.: T1/335, 498.

PEERTSTALLE Zie:
- peertstal; ----; perdestal/

PEETE , PETE = sub. peettante.
- sponsora;
- marraine;
- Patin;
- godmother; sponsor;
- madrina;

vpl.: LO7/296.

PEETER Zie:
- lovenschen ----/

PEETER VAN LOVEN = sub. naam van een gouden munt genoemd naar de apostel Petrus, geslagen te Leuven.
- nummus alvieus, appellatus ab nomini Petri apostoli;
- monnaie du nom de St. Pierre;
- eine goldene Münze genannt nach dem Ap. Petrus;
- kind of gold coin, named after St. Peter (= 18 stivers);
- moneda de plata o de oro el nombre de St. Pedro;

vpl.: BKB 3.

PEETERS Zie:
- wech te St. ------ ende St. Pauwels te Roomen/
- Lovensdien ----/

PEETERSMANNEN Zie:
- gherecht van Sinte ----/
- buyten Sinte ----/
- Sinte ----/

PEGEL Zie:
- peeckel; ----; peil; peile/
- pegelstock; ----; peghel/

PEGEL OFTE PEYL = taut. maatstok.
- mensura regula;
- règle; mesure;
- Maszstab;
- ruler;
- vara de medir;

vpl.: Cr2/1013/29.

PEGELAER OFTE EIJCKER = taut. ijker.
- aforador;
- gauger;
- signator mensurarum et ponderum;
- Eicher;
- étalonneur;

vpl.: PvB 6/377.

PEGESTOCK; PEGEL; PEGHEL = sub. maatstok; peilstok.

- regula; molybois;
- règle; gauge;
- Maszstock; Höhenmarkierung für den Wasserstand; Pegel;
- ruler; ganging-rod;
- metro de bolsillo; listón para sondear; escandalla;

vpl.: PvB 6/128; LO6/236.

PEGHEL Zie:
- hooger steijghen dan den ----/
- stellen van de ----/
- pegelstock; pegel; ----/

PEGGE Zie:
- Helmondse ----/

PEGHELE OFT WATERPLAETSE = taut. bord waarop de waterstand kan worden afgelezen.
- indicator status aquae;
- indicateur sur lequel on puvait lire le niveau de l'eau;
- Tafel für den Wasserstand;
- board for the level of the water;
- tableta que indica el nivel del agua;

vpl.: PB/II/131.

PEGHELEN Zie:
- ordinarisse ----/
- peekelen ----/

PEIJDELIJCK Zie:
- paisebelijck; paiselic; paiselike; paijsleke; peiselijk; peyselic; peyselijcke; ----; peijselijck; peysivelijck/

PEIJLDERS VAN DE BIEREN (ANTWERPEN) = keurmeesters belast met het peilen der vaten bier en de vaststelling der hoeveelheden i.v.m. de bepaling van de bieraccijns, die bij benoeming ena aanvaarding van hun ambt elk aan de stad schuldig werden 100 gulden (Antwerpen).
- spe ctatores onerati perspiciendo doliorum acervisiae et definitione copiarum in relatione ad definitionem tributi cerevisiae, qui ad nominationem et acceptationem muneris sui unusquisque urbi centum florinas debiti erant (Antverpia);
- contrôleurs chargés du jaugeage des cuves de bière et de l'établissement des quantités; redevables de 100 florins;
- der Fasze Bier und der Bestimmung der Mengen in Zusammenhang mit der Bierakzise; jeder war bei Ernennung und Antritt seines Amtes der Stadt 100 Gulden schuldig (Antwerpen);
- inspectors charged with the gauging of barrels beer and the determination of the quantities in connection with the beer-excise; each had to pay to the town 100 guilders at appointment and accession to his office (Antwerp);
- inspectores de derecho de consumo de cervesas, Amberes;

PEIJNDEN Zie:
- verlooren; ----; verlooren pandt/

PEIJNDRE Zie:
- pijnre ----/

PEIJNE Zie:
- actie ----/
- vorseide ----/
- op ---- van confiscacien/

PEIJN(E) PEIN VAN GELDE = geldboete.
- mulcta; poena;
- peine pécuniaire; amende;
- Geldstrafe;
- fine; money-fine;
- pena pecuniaria; multa;

vpl.: T1/5; B2/139; C2/1017.

PEIJS Zie:
- pays; paes; pace; paessie; ----; peys; peyse/
- tractaet van ----/

PEIJS OFT SOEN = vrede of verzoening.
- pax;
- paix et récoicilation;
- Friede oder Sühne;
- peace or reconciliation;
- paz o reconciliación;

vpl.: LO7/112; PvB 5/223.

PEIJS OFT SOEN MAECKEN = taut. verzoenen.
- placare;
- faire la paix; réconcilier;
- versöhnen;
- reconcile;
- reconciliar;

vpl.: C1/599.

PEIJS OFT ZOEN VOOR EENEN IS VOOR ALLEN = verb. jud. vrede en verzoening voor een is vrede en verzoening voor allen.
- pax et reconciliato uno est pax et reconciliato omnibus;
- paix ou composition pour un est paix et composition pour tous;
- Friede und Sühne für eine ist Friede und Sühne für alle;
- peace and reconciliation for one is peace and reconciliation for all;
- paz o composición para uno es paz y composición para todos;

vpl.: LO7/184.

PEIJSBREKER ENDE VREDEBREKER = taut. vredebreker.
- ruptor pacis;
- infracteur de paix;
- Friedenbrecher;
- peace-breaker;
- quebrantador de la paz;

vpl.: C1/602.

PEIJSBREKER, SOENBREKER ENDE VREDEBREKER = taut. vredebreker.
- qui frangit pacem; pacis turbator;
- qui viole la paix l'union ; perturbateur de la paix;
- Friedenbrecher;
- peace-breaker;
- rompedor de la paz;

vpl.: C1/6.

PEIJSE Zie:
- banck van den ----/
- schepenen van den ----/
- op hope van ----/
- in stille en ----/

PEIJSELIJCK; RUSTELIJCK ENDE VREDELIJCK = taut. ongestoord.
- tranquille;
- sans trouble;
- ungestört;
- undisturbed;
- tranquilam ente;

vpl.: LPS 21; MGG 14; DVB 110.

PEIJSELIJCKE Zie:
- continuele ----/

PEIJSELIJCKE ENDE VREDELIJCKE POSSESSIE = taut. vredig bezit.

- possessio placida; pacata; quieta;
- paisible possession;
- friedliches Besitz;
- peaceful possession;
- posesión pacifica y sosegada, y tranquilia;

vpl.: C1/334, 536.

PEIJSELIJK, VREEDELIJCK ENDE VOLCOMELIJCK = taut. (een onroerend of roerend goed in volkomen bezit hebben) zonder (daarin) op enigerlei wijze gestoord te worden.
- pacatus;
- paisible;
- friedlich und vollständig;
- peacefully and completely;
- tranquilamente y completamente (of = enteramente);

vpl.: DVB 114.

PEIJSEN ENDE SOENEN = taut. verzoenen.
- placo I;
- réconcilier;
- versöhnen;
- reconcile;
- reconciliar;

vpl.: C1/601.

PEIJSIER Zie:
- peijsmaecker; ----; peysier; peijsmaker; persierder; paisierder; paisierre; paismaker; peismaecker; peismaker/

PEIJSMAECKER; PEIJSIER; PEYSIER; PEYSMAEKER; PEISIERDER; PAISIERDER; PAISIERRE; PAISMAKER; PEISMAECKER; PEISMAKER = sub. functionaris(sen) te Brussel belast met het beslechten van bepaalde geschillen; twee van hen werden gekozen door de 5e en 6e schepen, terwijl de laatste schepen ook twee peysmakers benoemde. Daarenboven werden nog 4 peysmakers benoemd door de borgemeester en 6 raadslieden.
In Antwerpen werden uit de aftredende schepenen vier peysmaeckers benoemd cq. als ordestichter, vrederechter.
- pacificator; reconciliator; disceptator
- pacificateur;
- Friedensstifter; Friedensrichter; Mittler; Funktionar; beauftragt mit der Schlichtung von bestimmten

Streitigkeiten;
- peacemaker: a functionary being in charge of composing certain quarrels;
- pacificador; functionario en la ciudad de Bruselas en Anveren 1581 encargado de controversias;

vpl.: C1/378, 203, 519.

PEIJSMAKERS GHERICHT = speciaal vredegerecht.
- iudicium speciale pro pace;
- tribunal des pacificateurs;
- Sondergericht für den Frieden;
- special court for peace;
- tribunal especial de los pacificadores;

vpl.: C1/123.

PEIJSMAKERSKAMER Zie:
- clerck van de ----/
- gagie schepenen van de ----/
- knape(n) van de ----/

PEIL Zie:
- peeckel; pegel; ----; peile/

PEILE Zie:
- peeckel; pegel; peil; ----/

PEILLE RECHT OFT AERDE RECHT = taut. grafrecht (Mechelen).
- ius sepulchrae;
- droit de concession sépulcrale (Malines);
- Grabrecht (Mecheln);
- grave-duty (Mechlin);
- derecho de sepultura (Malinas);

vpl.: PB/III/119.

PEIN Zie:
- peen; peynde; peyne; pene; ----; poen/
- poen; pene; peyne; peen; ----/

PEINDEN Zie:
- peynden; panden; penden; ----; pendinge doen/

PEINDER Zie:
- pander; pender; ----/

PEIRD Zie:
- peerd; ----; peirdt; perde; peerde; peert/

PEIRDT Zie:
- peerd; peird; ----; perde; peerde; peert/

PEIRELAER; PERELERE; PERELAER; PEIRELERE = sub. pereboom.
- pirus;
- poirier;
- Birnbaum;
- pear-tree;
- peral;

vpl.: C1/266, 193.

PEIRELERE Zie:
- peirelaer; perelere; perelaer; ----/

PEIRHOUT = sub. perenhout, hout van een pereboom.
- lignum pyri, pyri;
- bois de poirier;
- Birnbaum;
- pear-wood; wood of a pear tree;
- medera de peral;

vpl.: C1/239.

PEISBREKER Zie:
- peysbreker; paisbreker; ----/

PEISELIJK Zie:
- paisebelijck; paiselic; paiselike; paijsleke; ----; peyselic; peyselijcke; peijdelijck; peijselijck; peysivelijck/

PEISIERDER Zie:
- peijsmaecker; peijsier; peysier; peysmaeker; ----; paisierder; paisierre; paismaker; peismaecker; peismaker/

PEISMAECKER Zie:
- peijsmaecker; peijsier; peysier; peysmaecker; peisierder; paisierder; paisierre; paismaker; ----; peismaker/

PEISMAKER Zie:
- peijsmaecker; peijsier; peysier; peysmaecker; peisierder; paisierder; paisierre; paismaker; peismaecker; ----/

PEKE Zie:
- picke; pecke; pike; ----/

PEKEN Zie:
- picken; pecken; ----/

PELDEN OFT SCHORSEN = taut. ontschorsen.
- crustam tollere;
- peler ou écorcer;
- Baumrinde enthülsen;
- bark;
- descortezar;

vpl.: C1/322.

PELD ER Zie:
- pellendoeck; pellen; pellijn; pellel; pelle; peller; pelre; ----/

PELDERYN Zie:
- pellerijn; pellorijn; pillorijn; pilorijn; pillorij; pilorye; pellorin; peloryn; pellarein; ----/

PELEGRIJM Zie:
- pelgrom; pelgrijm; ----; peelgrijm; peregrijm; pelgrim; pelgerijm; pelrijn/

PELEGRIMAGIE; PELGRIMAGIE; PELGRIMAGE; PEELGRIMAGE; PILGRIMAGE; PEREGRIMAGE; PELGRIMAEDSE; PELGERMASE; PEREGRINACIE; PEREGREMAGIE
PEREGRIMAGIE = sub. 1. pelgrimstocht; bedevaart; 2. omzwerving; zwerftocht.
- peregrinatio sacra;
- pélérinage; pérégrination;
- die Pilgerfahrt; Wanderung;
- pilgrimage; peregrination; wandering;
- peregrinación;

vpl.: B1: PWeJ I/2; B1/31; C2/887; LPS8 ; T1/187; PB II/360.

PELEGRIMAGIE(N) T'ONSER LIEVE VROUWEN TE MELAENEN = bedevaart naar O.L. Vrouw van Milaan.
- sacra peregrinatio ad Mariam Mediolani;
- pélérinage à notre Dame de Milan;
- Pilgerfahrt nach U.L. Frau von Meiland;
- pilgrimage to Our Lady of Milan;
- peregrinación a Nuestra Señora de Milán;

vpl.: PB II/360; LO1/506; B1/31; C2/887; LPS 8; T1/187.

PELEN Zie:
- paalen; palen; paelen; ----/

PELGERIJN Zie:
- pelgrom; pelgrijm; pelegrijm; peelgrijm; peregrijn; pelgrim; ----; pelrijn/

PELGERMASE Zie:
- pelegrimagie; pelgrimagie; pelgrimage; peelgrimage; pilgrimage; peregrimage; pelgrimaedse; ----; peregrinacie; peregrimagie; peregrimagie/

PELGRIJM Zie:
- pelgrom; ----; peregrijm; peelgrijm; peregrijm; pelgrim; pelgerijm; pelrijn/

PELGRIM Zie:
- pelgrom; pelgrijm; pelegrijm; peelgrijm; peregrijn; ----; pelgerijn; pelrijn/

PELGRIMAEDSE Zie:
- pelegrimagie; pelgrimagie; pelgrimage; peelgrimage; pilgrimage; peregrimage; ----; pelgermase; peregrinacie; peregremagie; peregrimagie/

PELGRIMAGE Zie:
- peregrimagie; pelgrimagie; ----; peelgrimage; pilgrimage; peregrimage; pelgrimaedse; pelgermase; peregrinacie; peregremagie; peregrimagie/

PELGRIMAGIE Zie:
- pelegrimagie; ----; pelgrimage; peelgrimage; pilgrimage; peregrimage; pelgrimaedse; pelgermase; peregrinacie; peregremagie; peregrimagie/

PELGROM ; PELGRIJM; PELEGRIJM; PEELGRIJM; PEREGRIJM; PELGRIM; PELGERIJM; PELRIJN = sub. pelgrim.
- viator; peregrinator; qui loca sacra adit;
- pèlerin;
- Pilger;
- pilgrim;
- peregrino; peregrinante; romero;

vpl.: T2/371.

PELINGE Zie:
- paalinge; paelinge; palinge; palinghe; ----/

PELLAREIN Zie:
- pellerijn; pellorijn; pillorijn; pilorijn; pillorij; pilorye; pellorin; peloryn; ----; pelderyn/

PELLE Zie:
- pellendoeck; pellen; pellijn; pellel; ----; peller; pelre; pelder/

PELLE RECHT OFT AERDE RECHT = taut. grafrecht (Mechelen).
- ius sepulchrae;

- droit de concession sépulcrale;
- Grabrecht (Mecheln);
- grave-duty; (Mechlin);
- derecho de sepultura (Malinas);

vpl.: PB/III/119.

PELLEL Zie:
- pellendoeck; pellen; pellijn; ----; pelle; peller; pelre; pelder/

PELLEN Zie:
- pellendoeck; ----; pellijn; pellel; pelle; peller; pelre; pelder/

PELLENDOECK; PELLEN; PELLIJN; PELLEL; PELLE; PELLER; PELRE; PELDER = sub. met figuren doorwerkt linnengoed.
- linteus intertexatus figuris;
- linge avec des figures tissés;
- Drell;
- linen with figures interweaved;
- lenceria entretejer con figuras;

vpl.: PvB III 370.

PELLER Zie:
- pellendoeck; pellen; pellijn; pellel; pelle; ----; pelre; pelder/

PELLERIJN; PELLORIJN; PILLORIJN; PILORIJN; PILLORIJ PILORYE; PELLORIN; PELORYN PELLAREIN; PELDERYN = hom. sub. 1. doodskleed; 2. schandpaal.
- 1. inteum; vestis funebris; vestimentum mortuale; 2. palus; numellae;
- 1. linceul; pèlerine; suaire; 2. poteau d'ignomie; pilori; carcan;
- 1. Leichentuch; 2. Schandpfahl;
- 1. shroud; 2. pillory;
- 1. mortaja; sudario; 2. picota;

vpl.: T1/20; T2/371.

PELLIJN Zie:
- pellendoeck; pellen; ----; pellel; pelle; peller; pelre; pelder/

PELLORIJN Zie:
- int ---- setten/
- kake; cake; caek; ----/
- pellerijn; ----; pillorijn; pilorijn; pillorij; pilorye; pellorin; peloryn; pellarein; pelderyn/

PELLORIJN PELORYN OFT STAECK; KAKE = taut. schandpaal.
- pila turpitudinis; numella vel columna;
- pilori; poteau;
- Schandpfahl; Pranger;
- pillory; stake;
- picota ; de la infamia;

vpl.: T1/128; C1/340.

PELLORIN Zie:
- pellerijn; pellorijn; pillorijn; pilorijn; pillorij; pilorye; ----; peloryn; pellarein; pelderyn/

PELORYN Zie:
- pellerijn; pellorijn; pillorijn; pilorijn; pillorij; pilorye; pellorin; ----; pellarein; pelderyn/
- pellorijn oft kake; ---- oft staeck/

PELRE Zie:
- pellendoeck; pellen; pellijn; pellel; pelle; peller; ----; pelder/

PELRIJN Zie:
- pelgrom; pelgrijm; pelegrijm; peelgrijm; peregrijn; pelgrim; pelgerijn; ----/

PELSGELT Zie:
- smout ende ----/

PELSMAKER Zie:
- peltier; ----; pelsnaeyer; peltenier; peltiere/

PELSNAEYER Zie:
- peltier; pelsmaker; ----; peltenier; peltiere/

PELTERIE Zie:
- pelterije; ----/

PELTERIJE; PELTERIE = sub. 1. bontwerk; 2. pelshandel.
- 1. pelliciaria; 2. pelles pelles lanatae;
- 1. pelletrie; 2. idem;
- Pelzwerk; 2. Pelzwerkhandel
- 1. furriery; 2. furriery-trade;
- 1. pieles; 2. peletería;

vpl.: LO4/434; C1/2; PB II 65.

PELTIER ; PELSMAKER; PELSNAEYER; PELTENIER; PELTIERE = sub. bontwerker; pelsbereider.

- pellio; pelliciarius;
- pelle tier;
- Kürschner; Pelzbereiter;
- furrier;
- peletero; pellejero;

vpl.: PB/III/307; C1/352.

PELTIERE Zie:
- peltier; pelsmaker; pelsnaeyer; peltenier; ----/

PENAEL Zie:
- brieve ----/
- interdictie ----/
- loy ----/
- mandament ----/
- oerd ele ----/
- saecken ----/
- stipulacien ----/

PENAEL DECREET = sub. strafverordening.
- decretum poenale;
- règlement criminelle;
- Strafordnung;
- policeregulation;
- decreto penal;

vpl.: Cr2/956.

PENALE = lijfstraffelijk, aan straf onderhevig.
- poenalis;
- pénal;
- des peinliche Gesetz unterworfen;
- punishable;
- penal;

vpl.: LO6/634.

PENALE BETICHTING = strafrechtelijke beschuldiging.
- accusatio poenalis;
- accusation pénale;
- strafgerichtliche Beschuldigung;
- criminal accusation;
- acusación penal;

vpl.: LO3/504.

PENALE ORDONNANTIE = verordening tegen wier overtreding straf wordt bedreigd; strafverordening.
- sanctio poenalis; ordinatio poenalis;
- réglément où transgression avec punition est menacée; arrêté de police;
- poenale Verordnung; Strafverordnung;
- regulation transgression of which will be punished; penal clause;

- ordenanza; cuya transgresion se amenaza de pena; ordenanza penal;

vpl.: PvB 6/39.

PENALE SCHULDEN = straf cq. boeteschulden.
- poena; pecunia debita;
- dette d'amende;
- Buszeschulde;
- debts of penalty;
- deudas de multa;

vpl.: C1/486.

PENALI Zie:
- iurisdictie; ---- sanctione seu indicio/

PENALYCKEN Zie:
- prohibitie ende verbot ----/

PENAM Zie:
- ad ---- taliones/

PENCIE; PENSIE; PENSI = sub. jaarlijks bedrag dat voor een onroerend goed moet worden opgebracht, schatting, huurprijs, rente, erfpacht.
- pensio; prix de location; rente; bail;
- Pension für Immobilien; Miete; Zins; Erbpacht;
- annual contribution for real property; pension for immovables; rent; interest; groundrent;
- pensión; alquiler; interés; enfiteutis;

vpl.: T1/262; 49; T2/371.

PENDEN Zie:
- peynden; panden; ----/ peinden; pendinge doen/

PENDENS Zie:
- lis ----/

PENDENTIE Zie:
- litis ----/

PENDER Zie:
- pander; ----; peinder/
- pendere; ---- paender; paener; paner; pener/

PENDERE; PENDER; PAENDER; PAENER; PANER; PENER = sub. mand; broodmand.
- corbis; panarium;
- panier; panier à pain;
- Korb; Brotkorb;
- basket; breadbasket;
- cesta; canasta; panera;

vpl.: LO3/192; LO5/394; C1/434.

PENDINGE Zie:
- pandinge; ----; peyndinge; peyndinghe/

PENDINGE DOEN Zie:
- peynden; panden; penden; peind en; ----/

PENE Zie:
- coudigne ----/
- dobbel ----/
- gheconsigneerde ----/
- op ---- arbitrael/
- op ---- privatie/
- op ---- van de galghe/
- op ---- van devolutiën/
- op ---- van executoriales/
- op ---- van namptisatie/
- op ---- van nulliteijt/
- op ---- van nulliteijt ende rejectie/
- op ---- van onze indignatie/
- op ---- van privatie/
- op ---- van rejectie/
- op ---- van radiatie/
- op ---- van versteck/
- op de ---- van intractie van sauvegarde/
- peen; ----; peen; peynde; peyne; ----; pein; poen/
- zware ----/

PENE VAN DESERTIE = boete voor heimelijk weglopen van vaandel door soldaten; straf wegens verzuim van hoger beroep.
- poena desertarius; poena propter desertionis;
- pénitence pour déserter secrétement le drapeau par soldats; peine de desertion;
- Strafe für heimliches Weglaufen von der Fahne durch Soldate; sich eine Strafe zusiehen wegen Unterlassung Einlegen Berufung;
- fine for secretly running away from the banner by soldiers; punishment for desertion;
- multa por soldados; castigo pordejar de bandera por soldados; castigo pordejar de apelar;

vpl.: C2/866; LO6/618.

PENE CORPORE(E)L = lijfstraf.
- poena corporis; corpora verbera; vincula;
- peine corporelle; supplice;
- Körperstrafe;
- corporal punishment;
- castigo corporal; pena aflictiva; suplicio;

vpl.: T1/385; T2/98.

PENE DUPLI OFT QUADRUPLI = dubbele of vierdubbele straf.
- poena duplex aut quadruplex;
- peine double ou quadruple;
- doppelte oder vierdoppelte Strafe;
- double or fourdouble punishment;
- pena doble o cuádruple;

vpl.: C1/387.

PENE ENDE (OFT) AMENDE = taut. boete
- poena;
- peine; amende;
- Strafe; Geldstrafe;
- penalty; fine;
- multa;

vpl.: T1/397; B2/213.

PENE ENDE BOETE = taut. boete.
- poena;
- amende en peine;
- Geldstrafe;
- fine;
- multa;

vpl.: C1/260.

PENE ENDE CORRECTIE = taut. straf.
- correctio; poena;
- châtiment; pénitence; punition;
- Strafe;
- punishment;
- castigo; correctiva; pena; punición;

vpl.: T1/342.

PENE INCURREREN = vb. in (straf) oplopen; belopen.
- in poenam incidere III; poena teneri;
- encourir;
- sich Strafe zuziehen;
- incur punishment;
- incurrir en;

vpl.: C1/296.

PENE PECUNIAIRE = geldboete.
- multa;
- peine pécuniaire;
- Geldstrafe;
- fine;
- multa; pena pecuniaria;

vpl.: C1/334.

PENE VAN CONFISCATIE = straf van verbeurdverklaring.
- poena confiscationis;
- peine de confiscation;

- Strafe von Konfiskation;
- penalty of confiscation;
- pena de confiscación;

vpl.: PvB 1/269.

PENE VAN GELDE = geldboete sub.
- mulcta;
- amende; peine pécuniaire;
- Geldstrafe;
- money-fine; mulct;
- multa; pena pecuniaria;

vpl.: T1/129.

PENE VAN RADIATIE = op straffe van doorhaling.
- sub poena radiationis;
- sous peine de radiation;
- bei einer Strafe von Durchstrich;
- on penalty of repetition;
- so pena de (bajo pena de) borradura;

vpl.: PB IV/255.

PENE VAN RELEGACIE = straf van verbanning naar strafkolonie; uitwijzing.
- poena relegationis;
- punition de relégation;
- Strafe der Verbannung;
- punishment of exile;
- castigo de relegación;

vpl.: T1/333.

PENE VAN SUSPENSIE = straf van tijdelijke dienstontzegging; straf van uitsluiting.
straf van schorsing.
- poena suspensionis; poena exclusionis, excommunicatio;
- peine de suspens; pénitence d'exclusion;
- Strafe von zeitlicher Dienstentlassung; Strafe von Ausschlusz;
- penalty of suspension; punishment of exclusion;
- pena de suspensión; pena de excepción;

vpl.: PvB 1/563; PB III 349; PvB 6/272.

PENE VAN VALSCHER CALAENGIEN = straf van valse beschuldiging.
- poena turpiliano;
- punición de fausse accusation;
- Strafe von falscher Beschuldigung;
- punishment of false accusation;
- castigo de acusación falsa;

vpl.: T1/326.

PENE WAERYE = waarschuwings straf.
- poena monitionis;
- punition d'avertissement;
- Warnungsstrafe;
- punishment meant as a warning;
- pena preventiva; punición de aviso;

vpl.: PB/IV/351.

PENEN Zie:
- busschen der verbuerde ----/
- ghesequestreerde ----/
- met doubbelder ----/
- op ---- beduringhen/
- pecunielle ---- oft boeten/

PENEN, BOETEN ENDE AMENDEN = taut. straffen.
- poenae;
- peines et amendes;
- Strafe;
- punishment;
- punir; penar; penas; puniciones; correctivos;

vpl.: C1/107.

PENEN CORPORAEL = lijfstraffen.
- poena corporalis;
- peine afflictive; punitio n corporelle;
- Körperstrafe;
- corporal punishment;
- castigo corporal; pena aflictiva;

vpl.: T1/191.

PENEN ENDE AMENDEN = straffen en boets.
- poenae et mulctae;
- peines et amendes;
- Strafen und Buszen;
- penalty and fine;
- penas y multas;

vpl.: PvB1/394.

PENEN ENDE BROEKEN = straffen en boeten.
- poenae ac multae;
- punitions et amendes;
- Strafen und Büszen;
- punish and expiate;
- penas y multas;

vpl.: LPS 56.

PENEN EXTRA-ORDINARIJS = buitengewone straf.
- poena extraordinaria;
- peine extraordinaire;
- auszergewöhnliche Strafe;
- extraordinary punishment;
- pena extraordinaria;

vpl.: T1/347.

PENER Zie:
- pendere; pender; paender; paener; paner; ----/

PENEWERDEN Zie:
- pennetwaeren; pennincwerden; pennewerden; penwerden; peenwerden; pennincwaerde; pennincwaren/

PENGDEN Zie:
- pinsoen; pinson; pennoen; penoen; pinjoen; penioen; ponioen; ----/

PENICH Zie:
- pennijnge; penninc; pennic; pennich; ----; pennech; penning; penninghe/

PENIOEN Zie:
- pinsoen; pinson; pennoen; penoen; pinjoen; ----; ponioen; pengoen/

PENITENCIE = sub. boetedoening boete; straf.
- poenitentia; poena;
- pénitence; peine; punition;
- Sühne;
- penitential exercise; penance;
- penitencia; castigo;

vpl.: PB/II/341; T1/307.

PENNE Zie:
- de ---- voeren/

PENNE = sub. secretariaat Antwerpen.
- secretariatus (Antverpiae);
- sécretariat (Anvers);
- Sekretariat (Antwerpen);
- secretariat (Antwerp);
- secretaria (Amberes);

vpl.: C1/495.

PENNECH Zie:
- pennijnge; penninc; pennic; pennich; penich; ----; penning; penninghe/

PENNETWAEREN; PENNINCWERDEN; PENNEWERDEN; PENWERDEN; PENEWERDEN; PEENWERDEN; PENNINCWAERDE; PENNINCWAREN = vb. in het klein verkopen.
- divendere III; distrahere II l;
- vendre en détail;
- im kleinen verkaufen; kleinverkaufen;
- sell by retail;
- vender al por menor;

vpl.: B1/131; C2/906.

PENNEWAERDE; PEENWAERT; PENEWAERDE; PENNINCKWAERDE; PENNEWAIRDE; PENNEWEIRDE; PEENWAERT; PENNINCKWAERE = geringe winkelwaar.
- omnia res parvus;
- tous les marchandises à bon marché;
- alle billige Ladenware;
- all cheap goods;
- todo baratos mercancias en almacén;

vpl.: C2/906.

PENNEWE(E)RDE Zie:
- cleijn ----/

PENNEWEERDEN Zie:
- met ----/

PENNEWEERDEN OFT UIJTSTAPPEN = taut. in het klein verkopen.
- divendo III;
- vendre en détail;
- in kleinen verkaufen;
- to sell in retail;
- vender al por menor;

Zie penninckweerden.

vpl.: PvB 6/374.

PENNEWEERDER = sub. verkoper van goederen in het klein.
- divendere;
- vendeur des objets en détail;
- Verkaufer von Güter im Kleinen;
- retailer;
- vendedor al por menor;

vpl.: PB II/39.

PENNEWEERT BIERS (BRUSSEL) = biermaat, gelijk aan 3 "waelpotten"
- mensura cerevisiae, aequa circa tribus quartis partibus binorum sextariorum;
- mesure de bière;
- Biermasz;
- beer measure;
- medida de cerveza;

vpl.: C1/235.

PENNEWERDE Zie:
- cleijn penneweerde; ----/

PENNEWERDEN Zie:
- pennetwaeren; pennincwerden ----; penwerden; penewerden; peenwerden; pennincwaerde; pennincwaren/

PENNIC Zie:
- pennijnge; penninc; ----; pennich; penich; pennech; penning; penninghe/

PENNICH Zie:
- pennijnge; penninc; pennic; ----; penich; pennech; penning; penninghe/

PENNIJNGE; PENNINC; PENNIC; PENNICH; PENICH; PENNECH; PENNING; PENNINGHE = sub. penning.
- nummus;
- monnaie;
- Pfennig;
- penny;
- dinero; arras (pl.);

vpl.: LO6/586; T1/463; LOV 340.

PENNINC Zie:
- derdalven ----/
- groote oft ---- brabants/
- pennijnge; ----; pennic; pennich; penich; pennech; penning; penninghe/

PENNINC BROEDE = brood, ter waarde van een penning.
- panis nummi constans;
- denier de pain;
- Brot, im Werte von einem Pfennig;
- one penny's worth of bread;
- pan por valor de un "penning" (una moneda);

vpl.: Ca2/324.

PENNINGH HENEGAUWS = muntsoort van Henegauwen gelijk aan 3 mijten van Brabant.
- nummus Brabantici;
- monnaie de Brabant;
- Münze (Art Münze von Hennegau) von Brabant;
- coin (coin of Heinault) of Brabant;
- clase de moneda henaense (Brabantia);

vpl.: C1/241.

PENNINCH HOFSTADT = oude muntsoort gelijk aan 7 mijten van Brabant.
- nummus Brabantici;
- monnaie de Brabant;
- Münze (Art alte Münze) von Brabant;
- coin (old coin) of Brabant;
- moneda (moneda antigua) Brabantia;

vpl.: C1/241.

PENNINCH HOLLANDS = muntsoort van Holland gelijk aan vier stuivers of 6 penningen paijments van Brabant.
- nummus Hollandiae;
- monnaie de Hollande;
- Münze (Art Münze von Holland);
- coin (coin of Holland);
- clase de moneda holandesa;

vpl.: C1/241.

PENNINCH LOVENS = muntsoort gelijk aan 15 mijten leuvens.
- nummus Brabantici;
- monnaie de Louvain de Brabant;
- Art Münze von Brabant;
- coin of Louvain of Brabant;
- clase de moneda lovaniense (Brabantia);

vpl.: C1/240.

PENNINCH PAIJEMENTS = muntsoort gelijk aan 1/2 deel van een mijte van Brabant.
- nummus Brabantici;
- monnaie de Brabant;
- Münze (Art Münze) von Brabant;
- coin of Brabant;
- moneda Brabantia;

vpl.: C1/241.

PENNINCH SWERTE = muntsoort gelijk aan 1 plecke of 12 mijten van Brabant.
- nummus Brabantici;
- monnaie de Brabant;
- Münze (Art Münze) von Brabant;
- coin of Brabant;
- moneda Brabantia;

vpl.: C1/241.

PENNINCK WEERDEN = 1. op geld waarderen; 2. waren in het klein verkopen.
- 1. aestimo I secundum pecuniam; 2. divendo III;
- 1. réaliser; 2. débiter; vendre en détail;
- 1. auf Geld schätzen; einzelverkaufen;
- 1. value on money; 2. sell in detail;
- 1. valuar según valor en dinero; 2. vender al por menor;

vpl.: C1/626; 498; 577/4.

PENNINCWAERDE Zie:
- pennetwaeren; pennincwerden pennewerden; penwerden; penewerden; peenwerden;

----;, pennincwaren/

PENNINCWAREN Zie:
- pennetwaeren; pennincwerden; pennewerden; penwerden; penewerden; peenwerden; pennincwaerde; ----/

PENNINCWERDEN Zie:
- pennetwaeren; ----; pennewerden; penwerden; penewerden; peenwerden; pennincwaerde; pennincwaren/

PENNINCX-SCHULT = sub. geldschuld.
- pecunia debita;
- dette en argent;
- Geldschuld;
- monitary debt;
- deuda en plata;

vpl.: B2/37; C2/1017.

PENNING Zie:
- pennijnge; penninc; pennic; pennich; penich; pennech; ----; penninghe/

PENNIN G FIJNS SILVERS = munt ter waarde van 26 grein.
- nummus argenti puri;
- monnaie avec une valeur de 26 grains;
- Münze im Werte von 26 Grâne;
- coin to the value of 26 grains
- moneda con un valor de 26 granos;

vpl.: T1/464.

PENNINGEBREUCKEN = inbreuk waaro p als straf een boete in geld staat sub.
- violatio legis; quae proposita est mulcta;
- infraction du loi qui exige une amende;
- übertretung, worauf eine Geldstraffe steht;
- trespass punished by a fine;
- infracción de la ley que lleva consigo una multa de platal;

vpl.: B2/1; C2/1027.

PENNINGEN Zie:
- afgheleghde ----/
- alloij ----/
- beslaeghen ----/
- blijckende ----/
- debiteur oft onderhebben van ---- goede /
- gedebourseerde ----/
- gedetermineerde oft ----/
- gemeijnen ----/
- gereede ----/

- geschoten ----/
- goede ----/
- goet ganckbare ----/
- houtschat oft tienden ----/
- ingereden ----/
- lichtinge van ----/
- metter kinderen ----/
- met klinckende ende blinckende ----/
- meten metten gelde ende gemunten ----/
- principale ----/
- prince oft publicque ----/
- sesde ----/
- totten uuytersten scellingen ende ----/
- uit te schieten ----/
- vergelde ----/
- verlede ----/
- verschoten ----/
- verleghde ----/
- vijffde oft sesde ----/

PENNINGEN VOOR DE SOENE GHEGEVEN WEDERKEREN = het gegeven zoengeld terug betalen.
- pecuniam placationis datam reddere;
- restituer les deniers donnés pour la réconciliation;
- das gegebene Sühnegeld zurückbezahlen;
- pay back the given blood-money;
- reembolsar el dinero de reconciliación;

vpl.: C1/600.

PENNINGH Zie:
- sestichste -----/
- vijfde ----/

PENNINGH ACHT = belasting cq. recht op lijfrente bij lossing, te weten 1/8 deel der opbrengst.
- tributum cq. ius in usuram corporis in exoneratione scilicet pars octava fructus;
- denier huit;
- Steuer bzw. Recht auf Leibrente, nämlich 1/8 Teil des Ertrages;
- tax resp. right upon life-annuity, namely 1/8th. part of the proceeds;
- moneda ocho = derecho a renta 1/8 parte del producto vitalicia;

vpl.: C1/143.

PENNINGH ACHTTIEN = belasting op verkoop of bezwaring

van onroerend goed te Brussel.
- tributum in venditionem aut onerationem boni immobiles in Bruxellis;
- denier dix-huit;
- Steuer auf Verkauf oder Belastung von unbeweglichem Gut in Brüssel;
- tax on sale or mortgaging of immovable goods in Brussel;
- moneda dieciocho = impuesto sobre la venta o el gravamen de bienes inmuebles en Bruselas;

vpl.: C1/282.

PENNINGH MECHELS = muntsoort van Mechelen gelijk aan 13 stuivers of 29 mijten van Brabant.
- nummus Mechliniae;
- monnaie de Malines;
- Münze (Art of Münze von Mecheln);
- coin (coin of Mechlin);
- clase de moneda de Malinas;

vpl.: C1/241.

PENNINGHE Zie:
- pennijnge; penninc; pennic; pennich; penich; pennech; penning; ----/

PENNOEN Zie:
- pinsoen; pinson; ----; penoen; pinjoen; penioen; ponioen; pengoen/

PENOEN Zie:
- pinsoen; pinson; pennoen; ----; pinjoen; penioen; ponioen; pengoen/

PENSENZIEDERIJ Zie:
- peynsserye; ----; pentsenziederie/

PENSI Zie:
- geestelycke ----/
- pencie; pensie ----/

PENSIE Zie;
- pencie; ----; pensi/

PENSIE ENDE PACHT = taut. pacht.
- conductio et pensio;
- fermage; redevance emphytéotique; ferme;
- Pacht; Mietzius; Pachtzius;
- rent; lease;
- arrendamiento; censo; enfitéutico;

vpl.: T1/424, 261.

PENSIE OFT ERFPACHTE = taut. huishuur of erfpacht.
- pensio aut conductio praemii;
- fermage; redevance emphytéotique;
- Hausmiete oder Erbpacht;
- rent or hereditary tenure;
- arrendamiento; censo enfitéutico;

vpl.: T1/424.

PENSIE OFT HUERE = taut. huur; pacht.
- pensio; conductio; locatio; merces;
- loyer; fermage; redevance emphytéotique; location;
- Mietzins; Pachtzins; Pacht; Miete;
- rent; lease;
- alquiler; arrendamiento; arriendo;

vpl.: T1/57, 416.

PENSIEN ENDE CANON = taut. erfpacht.
- canon ad pensionem;
- fermage; redevance emphytéutico;
- Erbpacht;
- hereditary tenure;
- arrendamiento; censo enfitéutico;

vpl.: T1/427.

PENSIOENS Zie:
- gagien ende ---- advocaten van Brussel/

PENSIONARIS Zie:
- aenkomers officie ----/
- tochtenaer oft ----/
- thoonder oft ----/

PENSIONARIJS Zie:
- pensionaris; ----/

PENSIONARIS; PENSIONARIJS; = sub. 1. houder ener lijfrente; 2. gepensioneerde; 3. raadgevend advocaat van het stadsbestuur.
- 1. pensionarius; 2. qui victu apud alianem utitur ; pacta mercede; 3. actor administrationis urbani causarum;
- 1. bénéficiaire d'une rente viagère; 2. pensionnaire; 3. avocat conseillant de la municipalité;
- 1. Inhaber einer Leibrente; 2. Person, die eine Leibrente einkassiert.

3. beratender Advokat der Stadt Verwaltung;
- 1. pensionary; 2 idem; 3. advisary lawyer of the towncouncil;
- 1. el titular de una renta vitalicia; 2. vitalicista; 3. abogado consultivo de las autoridades municipales;

vpl.: C1/447; LO1/690; Cr2/1039.

PENSIONARIS OFTE SYNDICUS = taut. secretaris van de commissarissen deciseur (Maastricht).
- amanuensis curatorium;
- sécretaire de commissaires décisoirs;
- Sekretär der Kommissäre mit Entscheidungs-kompetenz;
- Secretary of the commissioners with the power of decision;
- secretario de los comisarios decisorios;

vpl.: C2/1049.

PENSIONARIS OFT THOONDER = taut. rechtsgeleerd ambtenaar; bezoldigde; rechtsgeleerde raadsman (Antwerpen 1581)
- magistratus iuris peritus; consilliarius iuris peritus mercenarius '(Antverpia 1581);
- indicateurs ou pensionnaires;
- rechtsgelehrter Beamte; besoldeter rechtsgelehrter Berater;
- legal official; paid legal counsellor;
- functionario juridico o consejero juridico asalariado;

vpl.: C1/522.

PENSIONARIS OFT TOCHTENAER = vruchtgebruiker of hij die in het genot is van een lijfrente.
- usufructuarius;
- --usufruitier ou pensionnaire;
- Nutzniesser oder Besitzer einer Leibrente; Nieszbraucher
- usufructuary or owner of a liferent;
- usufructuario o el que percibe una renta vitalicia;

vpl.: LOV/372; C1/13.

PENSIONARISSEN Zie:
- gagie ----/
- toelagen ----/
- greffiers, secretarissen/

PENSVROUW; PEYNSVROUWE = sub. koopvrouw optredende als

pensverkoopster; slagers vrouw.
- mulier quae merces (in casu abdomen omasum) vendit (venditat); alantopolis; lania;
- bouchère; tripière;
- Verkäuferin von Pansen; Mætzgerfrau;
- female vendor of tripes; butcher's woman;
- vendedora actuando como vendedora de panza; carnicera;

vpl.: C1/260, 192; PB 2/36; PvB 1/51.

PENTSENZIEDERIE Zie:
- peynsserye; pensenziederij; ----/

PENWERDEN Zie:
- pennetwaeren; pennincwerden; pennewerden; ----; penewerden; peenwerden; pennincwaerde; pennincwaren/

PEPERCOECKEN OFT BOONKENS = taut. Brusselse koekjessoort.
- species crustuli;
- sorte de gâteaux bruxelloises;
- brüszerische Art von Küchelchen;
- kind of Brussels cakes (biscuits);
- suerte de pasta (Bruselas);

vpl.: PvB 6/117.

PER Zie:
- actio in factum contra indicem qui male vel ---- imprudenciam indicavit/
- eedt de calumnia ---- verbum credit vel non credit/

PER VERBUM CREDIT VEL NON EO IPSO = op woord wel of niet geloofd worden.
- sur parole si ou non être crûe;
- auf Wort wohl oder nicht geglaubet werden;
- on word of being believed or not;
- ser creido si o no, bajo la sola fe de su palabra;

vpl.: PvB 6/40.

PERCAMENT Zie:
- franchijne; francijn; francijne; franschijne; frassijnen; froncijn; forchijn; forsijn; frotsijn; parcement; parckement; parquemente;

parcament; parkement; ----; parcamint; pargament; pergament; pargameen/

PERCEEL Zie:
- parchele; parceel; parcheel; ----; percheel; porceele/

PERCENAER Zie:
- pertser; pertsenaer; ----; persenaer; percenare; parchenaer; perchenaer/

PERCENARE Zie:
- pertser; pertsenaer; percenaer; persenaer; ----; parchenaer; perchenaer/

PERCHE Zie:
- peertse; perse; ----; pertse; pertche; piertse; persche; persse/
- peertse; pertse; ----; piertse/

PERCHECEURE Zie:
- peerts-keure; ----; pertsekeur; paertsekeur; peertsekeur/

PERCHEEL Zie:
- parchele; parceel; parcheel; perceel; ----; porceele/

PERCHENAER Zie:
- pertser; pertsenaer; percenaer; persenaer; percenare; parchenaer; ----/

PERCIPIEEREN = vb. inzamelen.
- percipere;
- ramasser; récolter;
- sammeln;
- collect;
- percibir; coger; recoger;

vpl.: B1/63; C2/893.

PERCK Zie:
- maecken een ---- gaende voor de deure van de herberghe/

PERCKE Zie:
- te bert ende te ----/

PERDE Zie:
- ordinaris bode te ----/
- peerd; peird; peirdt; ----; peerde; peert/

PERDEDIEF Zie:
- peerdtdief; ----/

PERDEHAER Zie:
- peertshair; ----/

PERDEN ENDE MET MERRE = paarden en met merries.

- equi cumque equis feminis;
- chevaux et avec des juments;
- Pferde und Stuten;
- horses and mares;
- caballos y con yeguas;

vpl.: MGG 9.

PERDEN OVER SIJDE GESPANNEN ZIJDE = twee paarden; gescheiden door een dissel; aangespannen.
- duo equi iuncti ad currum et diiuncti temone;
- deux chevaux attelés; séparés par une erminette;
- zwei Pferde angespannt: geschieden durch eine Deichsel;
- two horses put to and divided by a pole;
- dos caballos enganchados y separados por una lanza;

vpl.: SKB 5.

PERDESTAL Zie:
- peertstal; peertstalle; ----/

PERDOEN Zie:
- absolut pardoen (paerdoen; ----; pardon) ende verghifenisse/
- pardoene; pardon; pardoen; paerdoen; ----/

PERDOENE Zie:
- pardoene; pardon; pardoen; paerdoen; perdoen; ----/

PERDRISE Zie:
- perdryse; patrise; partrise; pertrise; paertrise; ----/

PERDRYSE; PATRISE; PARTRISE; PERTRISE; PAERTRISE; PERDRISE = sub. patrijs.
- perdix;
- perdrix;
- Rebhuhn;
- partridge;
- perdiz;

vpl.: PB/III/303.

PEREGRIJM Zie:
- pelgrom; pelgrijm; pelegrijm; peelgrijm; ----; pelgrim; pelgerijn; pelrijn/

PEREMPT ENDE DESERT = verjaard en ongeldig.
- peremptus et desertus;
- périmé et désert;
- verjährt und ungültig;
- nullified by lapse of time;
- prescrito e irrito;

vpl.: C1/318.

PEREMPTIEN ENDE DOODINGE = taut. verjaring; ongeldigwording; in rechte.
- quod peremptum est;
- péremption; prescription;
- Aufhebung; Annulierung; Verjährung;
- superannuation;
- perención; prescripción;

vpl.: T1/275.

PEREMPTOIR Zie:
- exceptie ----/

PEREMPTOIR = adj. voornaam. beslissend.
- decretorius;
- péremptoire;
- wichtig; entscheidend;
- conclusive; settling the matter; crushing;
- perentorio;

vpl.: BVB 97.

PEREMPTOIR DILAY = niet verlengbare; uiterste termijn.
- terminus extremus;
- dernier délai;
- nicht zu verlängern; äuszerster Termin;
- not renewable term;
- respiro no prolongable;

vpl.: PB/III/581.

PEREMPTOIR FEIJT = onherroepelijk feit.
- factus firmissimus;
- fait péremptoire;
- unwiderrufliche Tatsache;
- irrevocable fact;
- hecho perentorio;

vpl.: LO4/356.

PEREMPTOIRE FEIJTEN = beslissende feiten.
- facta decesiva;
- faits péremptoires (décisifs);
- unwiderlegliche Tatsachen;
- peremptory facts;
- hechos perentorios;

vpl.: C1/265.

PEREMPTOIRE TERMIJN = onherroepelijk en laatste termijn.
- tempus peremptorium; diescerta (praestituta) firmissima;
- terme péremptoire;
- unwiderrufliche letzter Termin; entscheidender Termin;
- peremptory time; conclusive term;
- plazo perentorio; plazo decisivo;

vpl.: Ca2/405; C1/318.

PEREMPTOIRE TERMIJNEN = vastgestelde termijnen.
- dies certae peremptoriae;
- termes péremptoires;
- entscheidende Termine;
- peremptory terms;
- plazos perentorios (of = determinados);

vpl.: C1/264.

PEREMPTOOR FEIJT OFT DEFENTIE = afdoend feit of verdediging.
- factus firmissimus;
- fait péremptoire ou défense;
- unwiderrufliche Tatsache oder Verteidigung;
- irrevocable fact or defense;
- hecho perentorio o defensa;

vpl.: C1/480.

PEREMPTOORE Zie:
- exceptie ----/

PEREMPTORELIJC = adv. onherroepelijk.
- irrevocabile;
- irrévocable;
- entschieden; unwiderruflich;
- decisively; irrevocably;
- irrevocablemente; perentoriamente;

vpl.: T2/119.

PEREMPTORIE = adi. adv. beslissend, afdoend, op afdoende wijze.
- peremptorius;
- péremptoire; péremptoirement
- entscheidend; triftig; schlagend; unwiderruflich letzter Aufschub;
- peremptory;
- perentorio; perentoriamente; terminantemente; concluyentemente;

vpl.: C1/111, 107.

PEREMPTORIEN Zie:
- excepcien ----/

PEREMPTORIEN = sub. ongeldig worden door verjaring.
- praescriptio queae iugulum causse petit;
- péremption;
- ungültig werden durch Verjährung;
- setting invalid by superannuation;
- invalidarse por prescripción;

vpl.: T1/637; T2/15.

PREMPTORIJLIJCKEN Zie:
- e dicte ----/

PERFECTE PRAELECTURE = juiste voorlezing.
- recitatio perfecta;
- lectura juste;
- richtige Vorlesung;
- correct reading;
- lectura perfecta;

vpl.: MGG 142, 165.

PERFEKT = volmaakt adv. adi.
- perfecte;
- parfaitement;
- perfekt;
- perfect;
- perfectamente;

vpl.: B2/93; C2/1029.

PEREGREMAGIE Zie:
- pelegrimagie; pelgrimagie; pelgrimage; peelgrimage; pilgrimage; peregrimage; pelgrimaedse; pelgermase; peregrincie; ----; peregrimagie/

PEREGRIMAGE Zie:
- pelegrimagie; pelgrimagie; pelgrimage; peelgrimage; pilgrimage; ----; pelgrimaedse; pelgermase; peregrinacie; peregremagie; peregrimagie/

PEREGRIMAGIE Zie:
- pelegrimagie; pelgrimagie; pelgrimage; peelgrimage; pilgrimage; peregrimage; pelgrimaedse; pelgermase; peregrinacie; peregremagie; ----/

PEREGRINACIE Zie:
- pelegrimagie; pelgrimagie; pelgrimage; peelgrimage; pilgrimage; peregrimage; pelgrimaedse; pelgermase; ----; peregremagie; peregrimagie/

PERELAER Zie:
- peirelaer; perelere; ----; peirelere/

PERELERE Zie:
- peirelaer; ----; perelaer; peirelere/

PERGAMENT Zie:
- franchijne; francijn; francijne; franschijne; frassijnen; froncijn; forchijn; forsijn; frotsijn; parcement; parckement; parquemente; parcament; parkement; perca-

ment; parcamint; pargament; ----; pargameen/

PERICKLITEREN OFT BEDERVEN = taut. in slechte staat verkeren; bederven.
- periclitor 1;
- péricliter; pourrir; se perdre;
- verloren gehen;
- be in danger; be lost;
- correr peligro; perderse;

vpl.: PvB 1/415.

PERICLE ENDE VREESE = gevaar en vrees.
- periculum et timor;
- danger et crainte;
- Gefahr und Furcht;
- danger and fear;
- peligro y temor;

vpl.: T1/376.

PERICLITATIE = sub. verlies.
- periclitatio;
- périclatation; perte;
- Verlust;
- loss;
- pérdida;

vpl.: LO1/600.

PERICLITATIE VAN DEN SCHEPE = schipbreuk.
- periclitatio;
- periclitation; perte;
- Verlust;
- loss;
- pérdida;

vpl.: C1/455.

PERICOLO Zie:
- un ---- mortis/

PERICULE Zie:
- ten laste ende ----/

PERICULE ENDE AVONTUREN = taut. gevaar.
- periculum;
- péril; risque;
- Gefahr;
- danger; peril; risk;
- peligro; riesgo;

vpl.: T1/66, 63.

PERICULE ENDE SORGEN = taut. gevaar
- periculum et cura;
- danger; péril; risque;
- Gefahr;
- danger;
- peligro; riesgo;

vpl.: T1/400.

PERICULUM IN MORA = gevaar dat gelegen is in uitstel.
- periculum in mora;

- le danger qui se trouve dans le retardement;
- Gefahr, die im Aufschieb geliegen ist;
- danger, that is in delay;
- peligro que hay en demora;

vpl.: BVB 152.

PERIJCKEL Zie:
- huysen in ---- oft caduciteijt brenghen/
- in ---- komen/

PERIJCKEL; PERIKEL = sub. verlies, overlast, gevaar.
- amissio; periculum;
- perte; surcharge; danger; péril;
- Verlust; Gefahr; Belästigung;
- loss; nuisance; danger; peril; risk;
- pérdida; molestia; incomodidad; peligro;

vpl.: C1/148, 476, 478; LO4/258; LO5/238; LO3/384.

PERIJCKEL ENDE FORTUYNE = schade en geluk.
- periculum et fortuna;
- péril et fortune;
- Schaden und Fortuna;
- peril and fortune;
- daño y ventaja;

vpl.: PvB 1/341.

PERIJCKELE Zie:
- ten ---- van/
- ten sijnen ----/
- tot sijnen ---- ende last te bewaeren/

PERIJKEL (PERIKEL) ENDE/OFTE SCADE (SCHADE) = taut. schade; gevaar.
- incommodum et periculum; detrimentum aut periculum;
- dommage ou péril; désavantage; perte; préjudice;
- Schaden; Gefahr;
- dammage or danger;
- daño o peligro ; perdida; perjuicio;

vpl.: T1/313; C1/185.

PERIKEL Zie:
- perijckel ; ----/
- perijkel ---- ende/ofte scade (schade)/

PERIKEL, SCADE ENDE AVENTUERE = taut. verantwoordelijkheid.
- periculum;
- responsabilité;
- Verantwortung;
- responsability;

- responsabilidad;

vpl.: T1/461.

PERIKELOOS Zie:
- periculeus; ----; perilleus/

PERILLEUS Zie:
- periculeus; perilleus; ----/

PERIMEREN = vb. te niet doen; doen verjaren; vernietigen; vervallen; mislukken.
- perimo III;
- détruire; périmer;
- annullieren; zerstören;
- nullify; override; destroy;
- anular; hacer fracasar; caducar;

vpl.: C1/683; T1/398.

PERIMEREN ENDE DOODEN = taut. te niet doen.
- perimo II;
- détruire;
- umwerfen; aufheben;
- nullify; annul;
- destruir;

vpl.: LO6/120.

PERIMEREN ENDE SMELTEN = verjaren of oplossen.
- perimere;
- périmer ou fondre;
- auflösen;
- become statute-barred and solved;
- prescribir o liquidarse;

vpl.: C1/494.

PERJURIEN Zie:
- criesme van ----/

PERKEBOOM Zie:
- persselaer; perseboom; ----; perskerboom; persekerboom/

PERLAET Zie:
- prelaet; prelate; ----/

PERMISSIE = sub. verlof; toestemming; vergunning; machtiging.
- permissio; licentia; veina; consensus; assensio;
- permission; autorisation;
- Genehmigung; Zustimmung; Erlaubnis; Einwilligung;
- permission; consent; authorization;
- permiso; venia; anuencia; licencia; autorizacion;

vpl.: PB/II/380; C1/322, 522; C2/1049; 1008.

PERMISSIE ENDE CONSENT = taut. toestemming; verlof; vergunning; machtiging.

- permissio; licentia; veina; consensus; assensio;
- consentement; permission; autorisation;
- Genehmigung; Zustimmung; Erlaubnis;
- consent; permission; authorisation;
- permiso; consentimiento; venia; annencia; licencia; autorización;

vpl.: PB. III/449; C1/322, 522; Cr2/1008, 1049; PB II 380.

PERMISSIE ENDE OCTROY = toestemming en machtiging.
- permission et auctoritas;
- permission et autorisation;
- Erlaubnis und Ermächtigung;
- permission and authorization;
- consentimiento;

vpl.: PvB 1/287.

PERMISSIE ENDE OORLOFE = t taut. verlof.
- permissio;
- permission;
- Erlaubnis;
- permission;
- permiso y permisión;

vpl.: PvB 7/91.

PERMISSIE ENDE TOLERANCIE = taut. verlof.
- permissio;
- permission;
- Erlaubnis;
- permission;
- permiso; tolerancia;

vpl.: PB/II/403.

PERMISSIE OFT VERLOFF = taut. verlof.
- permissio;
- permission;
- Urlaub;
- permission;
- permiso;

vpl.: PB/II/283.

PERMISSIEGELDT Zie:
- permissiegelt; ----/

PERMISSIEGELT Zie:
- hollant s ----/

PERMISSIEGELT; PERMISSIE-GHELDT = sub. vreemd geld, dat met verlof der Overheid gebruikt kon worden; geleidegeld.
- usus pecuniae; permissus ab auctoritate; pecunia comitatus;
- argent d'origine étrangère qu'on pouvait utiliser avec permis de l'Autorité;

- Gelt aus einer anderen Gegend, das mit Erlaubnis der Obrigkeit gebraucht werden konnte; Geleitgeld;
- foreign currency that could be used authorative approval
- dinero de origen forestero que se podía utilizar con permiso de la Autoridad;

vpl.: LPS 64; PB III 561.

PERMISSUS Zie:
- quo ad ---- requisit/'

PERMITEREN ENDE TOELAETEN = taut. toestaan; toelaten.
- permitto III;
- permettre; admettre;
- bewilligen; gewähren;
- grant; acoord;
- permitir; consentir; conceder; autorizar; acceder; otorgar;

vpl.: PB/III/299.

PERMITE(E)REN; PERMITTEREN = vb. inruilen; verruilen; toestaan.
- permito I; permitto III; concedo III;
- permuter; permettre;
- eintauschen; bewilligen; erlauben; gewähren;
- exchage; permit; concede;
- cambiar; permutar; permitir; concedar; otogar; consentir; autorizar;

vpl.: C1/ B1/ Pl.Pr. 57; PvB 1/319.

PERMITTEREN Zie:
- permiteeren; ----/

PERMITTEREN ENDE GEDOOGEN = taut. toestaan.
- permitto III;
- accorder; autoriser; consentir; permettre;
- bewilligen; gewähren; zugestehen;
- allow; permit;
- autorizar; conceder; consentir; permitir;

vpl.: T1/310.

PERMUTACIEN Zie:
- contracte van ----/

PERPETUANE = sub. soort duurzame wollen serge.
- species durabilis lanei "serge";
- espéce de serge solide;
- Art dauerhafte wollene Serge;
- kind of durable woolen serge;
- perpetuán;

vpl.: 437/PB/III.

PERPETUEL = hom. adj. eeuwig; adv. levenslang.
- 1. perpetuus; 2. peromnem vitam; perpetue;
- 1. perpétuel; 2. id.;
- 1. ewigwährend; fortdauernd; 2. auf Lebenszeit;
- 1. perpetual; eternal; everlasting; 2 life long;
- 1. perpetuo; 2. para siempre perpetuamente;

vpl.: MGG 119; C1/424.

PERPETUEL CONSENT = eeuwige vergunning.
- concessio perpetua;
- permission perpétuelle;
- ewige Gewährung;
- perpetual permission;
- consenso perpetuo;

vpl.: MGG 119.

PERPETUELE Zie:
- auditeur(s) ----/
- officiers ----/

PERPETUELE = adv. levenslang.
- perpetue; per omnem vitam;
- perpétuel;
- auf Lebenszeit;
- lifelong; perpetual;
- para siempre; perpetuamente;

vpl.: C1/424.

PERPETUELLE GIFTE = eeuwige gift.
- donum perpetuum;
- don perpétuel;
- ewige Gabe;
- perpetual gift;
- don perpetua;

vpl.: PvB 1/573.

PERPETUUS Zie:
- qui debet esse ----/

PERPLEXE CONJONCTURE = onthutsende omstandigheden
- circumstantia stupefacientes;
- circonstances déroutantes;
- verdutzende Umstanden;
- disconcerting circumstances;
- circunstancias turbantes (of = desconcertantes);

vpl.: PB IV/494.

PERSCHE Zie:
- peertse; perse; perche; pertse; pertche; piertse; ----; persse/

PERSE Zie:
- peertse; ----; perche; pertse; pertche; piertse; persche; persse/
- persse; ----; parsse/

PERSE; PERSIC; PERZE; PERSEKE; PERSIKE; PERSEC; PERSEKER; PERSKER = sub. perzik.
- maulm persicum;
- pêche;
- Pfirsich;
- peach;
- durazno;

vpl.: PvB 1/50.

PERSEBOOM Zie:
- persselaer; ----; perkeboom; perskerboom; persekerboom/

PERSEC Zie:
- perse; persic; perze; perseke; persike; ----; perseker; persker/

PERSECUCIE; PERSECUTIE = sub. hom. 1. vervolging; 2. voortzetting (v. iemand).
- 1. persecutio; 2. continuatio;
- 1. poursuite; 2. continuation;
- 1. Verfolgung; 2. Fortsetzung;
- 1. pursuit; persecution; 2. continuación;

vpl.: T1/244, 315; T2/278.

PERSECUTIE Zie:
- persecucie; ----/

PERSEEL Zie:
- preseel; ----; parseel/

PERSEKE Zie:
- perse; persic; perze; ----; persike; persec; perseker; persker/

PERSEKER Zie:
- perse; persic; perze; perseke; persike; persec; ----; persker/

PERSEKERBOOM Zie:
- persselaer; perseboom; perkeboom; perskerboom; ----/

PERSENAER Zie:
- pertser; pertsenaer; percenaer; ----; percenare; parchenaer; perchenaer/

PERSEVEREREN ENDE BIJBLIJVEN = taut. volhouden; doorzetten; aanhouden.
- persevero I;
- persévérer; persister;
- ausharren; beharren;
- persevere; persist;
- perseverar; persistir;

vpl.: T1/20, 379; T2/99; MGG 39; PvB 1/249.

PERSEVERENDE ENDE CONTUNUERENDE = volhardende en voortdurende.
- perseverans ac continuans;
- persévérer et continuer;
- ausharren und fortdauern;
- persevere and continue;
- perseverando (of = perseverante) y continuo;

vpl.: MGG 39.

PERSIC Zie:
- perse; ----; perze; perseke; persike; persec; perseker; persker/

PERSIKE Zie:
- perse; persic; perze; perseke; ----; persec; perseker; persker/

PERSINGE Zie:
- perssens; ----; perssinge; parsinge; porsinge/

PERSISTEEREN; PERSISTEREN = volharden bij een verklaring blijven; op iets aandringen; volhouden.
- persisto III; persevero I;
- persévérer; persister;
- beharren; durchhalten;
- persevere; insist; persist; maintain;
- perseverar; persistir;

vpl.: BVB 15; C1/580; PvB 1/5018.

PERSISTEREN Zie:
- persisteeren; ----/

PERSISTERENDE = volhardende, bij een verklaring blijvende, op iets aandringende.
- persisto III; persevero I;
- persévérer; persistir;
- beharren;
- persevere; insist; persist;
- perseverar; persistir;

vpl.: BVB 15.

PERSISTERENDE TER CONTRARIEN = in tegenspraak volhardende
- persistens in oppugnatione;
- persistant en contradiction;
- ausharren in Wiederspruch;
- persist in contradiction;
- persistente en contradicción;

vpl.: BVB 35, 36.

PERSISTUIT Zie:
- habitam lecturam ---- et subsignavit/

PERSISTENT Zie:
- et habitam lecturam ---- et subsignavit/

PERSKER Zie:
- perse; persic; perze; perseke; persike; persec; perseker; ----/

PERSKERBOOM Zie:
- persselaer; perseboom; perkeboom; ----; persekerboom/

PERSOEN; PERSONE; PERSOON PARSONE; PARSOON; PERSONNAGIE; PERSONAGE; PERSOONE = sub. persoon.
- persona;
- personne;
- Person;
- person;
- persona;

vpl.: T2/64; LPS 71; BVB 20.

PERSOENAETSCAPE; PERSONAETSCHAP; PERSONAETSCAPE = sub. pastoorschap.
- curia; curionatus (Kil.); munus pastoris;
- chargé de curé; ministère de curé;
- Pfarrerschaft;
- priestship; function of a parish priest;
- sacerdocio; dignidad de cura;

vpl.: T1/91; T2/292.

PERSOENEN Zie:
- eyghene propre ----/

PERSONA Zie:
- ex ---- sua/

PERSONAE Zie:
- conjunctae ----/

PERSONAELE Zie:
- servituijte ----/

PERSONAETSCAPE Zie:
- persoenaetscape; ----; personaetschap/

PERSONAETSCHAP Zie :
- persoenaetscape; personaetscape; ----/

PERSONAGE Zie:
- persoen; persone; persoon; parsone; parsoon; personnagie; ----; persoone/

PERSONALI Zie:
- actio ----/
- actione reali vel ----/

PERSONE Zie:
- persoen; ----; persoon; parsone; parsoon; personnagie

personage; persoone/

PERSONEEL Zie:
- actie ----/
- actie ---- ende civijl, spruytende uyt bijnae contracte/

PERSONEELE SETTINGE = per persoon vastgestelde belasting.
- tributum statutum pro unoquoque;
- impôt par tête;
- pro Person bestimmter Steuer;
- per person determined tax;
- impuesto por cabeza;

vpl.: ADR. 14.

PERSONEELEN Zie:
- actie van ---- predacien/

PERSONEELEN = adi. persoonlijke.
- personalis;
- personnel;
- persönlich;
- personal;
- personal;

vpl.: ADR 15.

PERSONEL Zie:
- previlegie ----/

PERSONELE Zie:
- iterative ---- comparitie/

PERSONELE BORCHTOCHTE = persoonlijke zekerheid,telling.
- cautio personalis;
- caution personelle;
- persönliche Kaution;
- personal security;
- caución person al;

vpl.: LO4/358.

PERSONELE COERTIEN ENDE EXECUTIEN = persoonlijke onteigeningen en verkopingen.
- aliquem possesione pellere et venditio;
- expropriations personelles et ventes;
- persönliche Enteignungen und Verkaufe;
- personal expropriations and sales;
- expropiaciones y ventas personales;

vpl.: C1/13.

PERSONELE DAECHSELE = persoonlijke dagvaarding.
- evocatio personalis;
- intimation personnelle;

- persönlich gerichtliche Vorladung;
- personal summons;
- citación personal (of = individual);

vpl.: PB/II/327.

PERSONELE WACHT = persoonlijke wacht.
- custodia personalis;
- garde personnelle;
- persönliche Wache;
- personal guard;
- guardia personal;

vpl.: C1/566.

PERSONELEN Zie:
- exhibicie van ---- diensten/

PERSONEN Zie:
- actie tegen veele ---- die hen voire een schult verbonden hebben/
- bij aentastinghe huuden ----/
- een notaris is weert drije private ----/
- geordende ---- des Roomschen religie/
- gelooffelijcke ----/
- ghedaente ende teekenen van de aensichten van ----/
- ghefaelgeerde ----/
- verleeffde ----/
- vermomboorde -----/
- weijgerige ----/
- weygerige ----/

PERSONNAGIE Zie:
- persoen; persone; persoon; parsone; parsoon; ----; personage; persoone/

PERSOON Zie:
- aentast van een ----/
- conjuncte ----/
- gebreckelijcken ----/
- geestelijcken ---- oft pape; clercq/
- geoerdende(n) ----/
- ghefailleerde ----/
- ghesubstitueerden ----/
- legael ----/
- in propren ----/
- notabelen ----/
- persoen; persone; ----; parsone; parsoon; personnagie; personage; persoone/
- simpele ----/
- uijtnemende oft getitreerde ----/
- vereedts ---- vereerde/
- vermomboirde ----/

PERSOONE Zie:
- persoen; pers one; persoon;

parsone; persoon; personnagie; personage; ----/

PERSONEELE SETTINGE = per persoon vastgestelde belasting.
- tributum statutum pro unoquoque;
- impôt par tête;
- pro Person bestimmter Steuer;
- per person determined tax;
- impuesto por cabeza;

vpl.: ADR 14.

PERSOONEN Zie:
- bij aentastinghe hunder ----/
- affgeseten----/
- bedeckte, gebroken oft getailleerde ----/
- brabantsche buijten gesetenen luijden ----/
- contagieuse ----/
- geoorloffde ----/
- ghearresteerde ----/
- ghebreckelijcken oft negligenten ----/
- ghehachte ----/
- ghevanghen ----/
- interpositie ----/
- Luycksche ----/
- miserabele oft jammerlijcke ----/
- naghen ooten oft conjoncte ----/
- onbejaerde ----/
- openbaere gebroken ----/
- quellijcke ende twistighe ----/
- singuliere ----/
- simpele ----/
- suspecte ----/
- uytlandighe ----/
- va nginge van ----/
- verleeffde ----/
- vermomboorde ----/
- weerlijcke ----/

PERSOONEN NOTOIRLIJCK SOLVENT SIJNDE = duidelijk draagkrachtige personen.
- personae, qui aperte solvendo sunt;
- personnes notoirement solvables;
- deutlich tragfähige Personen;
- persons who a re obviously solvent;
- personas notoiriamente solventes;

vpl.: C1/198.

PERSOONEN VAN TROUWE ENDE CONFIDENCIE = betrouwbare personen.
- personae fide dignae;
- personnes dignes de foi;

- zuverlässige Personen;
- repiable persons;
- personas confiables;

vpl.: PB/II/243.

PERSSE Zie:
- peertse; perse; perche; pertse; pertche; pierstse; persche; ----/

PERSSE; PERSE; PARSSE = sub. pers.
- pressorium;
- presse;
- Presse;
- press;
- prensa;

vpl.: PvB 1/246.

PERSSELAER; PERSEBOOM; PERKEBOOM; PERSKERBOOM; PERSEKERBOOM = sub. perzikboom.
- persicus;
- pêcher;
- Pfirsich;
- peach-tree;
- melocotonero;

vpl.: C1/193; 266.

PERSSENS; PERSINGE; PERSSINGE; PARSINGE; PORSINGE = sub. pers.
- torculum;
- pressoir;
- Presse;
- press;
- prensar; aprensar;

vpl.: C1/186.

PERSSINGE Zie:
- perssens; persinge; ----; parsinge; porsinge/

PERSTEN = sub. volksmenigte.
- multitudo;
- foule;
- Volksmenge;
- crowd;
- multidad; gentio;

vpl.: PvB 1/99.

PERSUASIE Zie:
- abusive ----/
- valsche ---- n/

PERSUADEEREN; PERSUADEREN = vb. overreden; overtuigen; overhalen.
- persuadere;
- persuader;
- überreden;
- persuade;
- persuadir; convencer;

vpl.: PB/II/244; T2/276.

PERSUADEREN Zie:

- persuadeeren; ----/

PERSUASIE = sub. overtuiging; overreding.
- persuasio;
- persuasion;
- Reden;
- conviction; persuasion;
- persuasión;

vpl.: BV3 98.

PERT Zie:
- labeur; labore ----/

PERTCHE Zie:
- peertse; perse; perche; pertse; ----; piertse; persche; persse/

PERTIE Zie:
- paertije; partie; paertie; ----/

PERTINACIEN ENDE WEDERSPENNICHEYT = taut. hard.-nekkigheid; halsstarrigheid.
- pertinacia;
- obstination; tenacité;
- Halsstarrigkeit; Hartnäckigkeit;
- obstinacy; stubbornnes;
- obstinación; pertinacia; rebeldía; renitencia;

vpl.: T1/175.

PERTINENT APPLICAET = uitdrukkelijke samenhang.
- consensus apertus;
- application pertinente;
- ausdrücklicher Zusammenhang;
- definite relation;
- relaciones explicitas; interdependencia terminante;

vpl.: PvB 10/348.

PERTINENT RELAES = ter zake dienend; nauwkeurig verslag; naar de eis opgestelde verklaring.
- historia exactus; accuratus; relatio apta;
- pertinente relation ; rapport exact;
- genauer Bericht; gebührend abgefaszte Erklärung;
- exact report; properly drafted declaration;
- reseña pertinente (= ter zake dienend); relación pertinente;

vpl.: C1/249; MGG 36; BVB 63.

PERTINENTE BOECKEN = afdoende, volledige registers.
- tabulae pertinentes;
- registres pertinents;
- feste Register;
- pertinent registers;

- registros pertinentes o completos;

vpl.: C1/508.

PERTINENTE NOTITIE ENDE LIJSTE HOUDEN = nauwkeurige bijhouding ener registratie.
- pertinenter notitia registrationis;
- enregistrement exact;
- genaue Führung einer Registratur;
- register exactly;
- registro detinido;

vpl.: C1/548.

PERTINENTE NOTITIE HOUDEN = ter zake dienende aanteken ing houden.
- notitiam tenere; quae in casu usui;
- tenir exacte notice;
- sachdienliche Aufzeichnung halten;
- keep relevant notes;
- tomar nota pertinente de ----/

vpl.: C1/167.

PERTINENTE QUITANTIE(N) = naar de eis opgesteld bewijs van voldoening ener schuld.
- apocha commode axarata;
- quittance pertinente;
- gebührend abgefaszter Bezahlungsbeweis einer Schuld;
- properly drafted proof of payment of a debt;
- quitanza pertinente;

vpl.: ADR 16; LPS 119.

PERTINENTE REFLEXIE = zorg vuldige aandacht.
- animi attentio diligens (curiosa);
- attention soigneuse;
- sorgfältige Aufmerksamkeit;
- careful attention;
- atención cuidadosa;

vpl.: C1/428.

PERTINENTE SPECIFICATIE = naar de eis opgestelde stuksgewijze opgave.
- singillatim enumeratum ingenue;
- specification pertinente;
- gebührend abgefaszte stückweise Angabe;
- properly drafted specified statement;
- especificación pertinente;

vpl.: BVB 158.

PERTINENTE STAAT EN INVENTARIS = naar de eis

opgestelde opgave van goederen.
- commodus index supellectilis;
- inventaire selon lesexigences;
- gebührend abgefaszte Angabe der Güter;
- properly drafted statement of goods;
- inventarió y estadó pertinentes;

vpl.: BVB 21.

PERTINENTELIJCK = adj. juist.; naar de eis; uitdrukkelijk; geschikt;, passend.
- vere; recte; apposite; decenter; apestus;
- pertinemment; expressement; convenablement;
- bestimmt; korrekt; ausdrücklich; geeignet;
- pertinently; justly; farly; correctly; pertinent; explicitly;
- pertinentemente; terminantemente;

vpl.: MGG 99; PB IV 50; C1/264.

PERTINENTELIJCK ENDE DISTINCTELIJCK = naar den eis en duidelijk.
- commode ac dilucide;
- selon les exigences et distinctement;
- gebührend und deutlich;
- porperly and obvious;
- pertinentemente y distintamente;

vpl.: MGG 99.

PERTRE = sub. stadsburger.
- civis;
- citoyen;
- Bürger der Stadt;
- citizen;
- ciudadano;

vpl.: Ca2/320.

PERTRISE Zie:
- perdryse; patrise; partrise; ----; paertrise; perdrise/

PERTSE Zie:
- peertse; perse; perche; ----; pertche; piertse; persche; persse/
- peertse; ----; perche; piertse/

PERTSEKEUR Zie:
- peertskeure; percheceure; ----; paertsekeur; peertsekeur/

PERTSENAER Zie:

- pertser; ----; percenaer; persenaer; percenare; parchenaer; perchenaer/

PERTSER; PERTSENAER; PERCENAER; PERSENAER; PERCENARE; PARCHENAER; PERCHENAER = sub. rechter van de rechtbank voor de lakenhandel.
- judex qui judicat quaestiones mercatura pannus;
- juge de la perche;
- Untersuchungsrichter für den Tuchhandel;
- judge of the court of justice of the clothier's business;
- juez del tribunal de comercio de paños;

vpl.: C1/545.

PERTUBATEUR = sub. verstoorder; onruststoker.
- perturbator; seditiosus homo; homo turbulentus; litium cupidus;
- perturbateur; troubleur ;
- Störer; Unruhstifter; Aufwiegler;
- disturber; agitator; mischief maker;
- perturbador;

vpl.: PvB 5/713; T1/235; Pl.Rg 3; Cr2/953.

PERTUBATEUR VAN DE GEMEYNE RUSTE = verstoorder van de openbare orde.
- pertubator ordinis publici;
- pertubateur de l'ordre public
- Störer der öffentlicher Ordnung;
- disturber of the public order;
- pertubador del orden publico

vpl.: PvB 1/478; Pl.Pr. 2/Br

PERTURBEREN = vb. storen; verontrusten; verwarren.
- perturbo 1;
- déranger; interrompre; troubler;
- hindern; stören;
- derange; perturb;
- perturbar; trastornar; turbar;

vpl.: T1/238.

PERTURBERINGEN; MOLESTACIEN ENDE INQOUIETACIEN = taut. belemmeringen.
- inquietudo; perturbatio et molestia;
- embarras empêchement;

encombrement; obstacle;
- Belästigung; Hindernis;
- hindrance; impediment; obstruction;
- estorbo; impedimento; obstrucción; perturbación;

vpl.: T1/239.

PERVERTEEREN = vb. verstoren.
- detorquo III (in perversam sententiam); perverto III;
- pervertir; perturber; troubler;
- fälschen; verdrehen; entstellen;
- di stort; falsify; pervert;
- impedir; interrumpir; perturbar; turbar;

vpl.: T2/119, 143.

PERVERTEREN Zie:
- puerlijc ----/

PERYCKEL Zie:
- huijsen in ---- oft caduciteyt brenghen/

PERYCKEL ENDE DANGIER = taut. gevaar.
- periculum;
- danger;
- Gefahr;
- danger;
- peligro; riesgo;

vpl.: PB II/43, 219.

PERZE Zie:
- perse; persic; ----; perseke persike; persec; perseker; persker/

PES = conj. pas; eerst.
- demum;
- justement; à peine;
- eben; kaum;
- scarcely; just;
- apenas;

vpl.: BVB 30.

PESE Zie:
- booghe op de ----/

PESEN Zie:
- booghe van de ---- setten/

PESSELEREN Zie:
- espen ende ---- wishoudt;
- esschen ende levreyhoudt/

PESSEN = sub. pl. weiden.
- pratum; locus pascuus;
- prairie; pré;
- Weide; Wiese;
- meadow; grass-land;
- pradera; dehesa; prado;

vpl.: BVB 36.

PESTE OFT WEECKESIECKTE = taut. pest; pestziekte.
- pestilentia;
- la peste;
- Pest;
- plague;
- peste; pestilencia;

vpl.: PB/III/273; LO7/312.

PESTELENCIE Zie:
- pestilentie; pestilencie; ----; pestilency/

PESTERIEN Zie:
- in ----/

PESTHUIJSE Zie:
- concherge van den ----/

PESTHUIJS(E) = sub. huis waarin pestlijders werden verpleegd.
- domus aegrotorum pestilentia;
- maison des pestifirérés;
- Pestkrankenhaus;
- house for plagua-patients;
- hospital para apestados;

vpl.: LO6/634; PvB 6/102.

PESTILENCIE Zie:
- pestilentie; ----; pestelencie; pestilency/

PESTILENCY Zie:
- pestilentie; pestilencie; ----/

PESTILENTIE; PESTILENCIE; PESTELENCIE; PESTILENCY = sub. pestziekte.
- pestilentia; pestis;
- pestilence;
- Pestseuche;
- pestilence;
- pestilencia;

vpl.: BVB 175.

PESTMEESTER = sub. stadsfunctionaris belast met het toezicht op lijders aan de pest.
- functionarius municipalis pestilentiae;
- fonctionnaire municipal chargé de la surveillance des pestiférés;
- Stadtfunktionär beauftragt mit der Aufsicht auf die Pestkranken;
- official of the town in charge of the supervision on plague patients;
- functionario de la municipalidad a cuyo cargo corría

la supervisión de los pestiferos;
vpl.: PB/III/273; C1/543, 205.

PESTPASTOOR ; PESTPROCHIAEN; PESTPROCIAEN = sub. priester belast met de zorg voor stervende zieken lijdende aan de pest.
- sacerdos qui curam hebt pro laborantibus peste;
- prêtre chargé de la pastorale des pestiférés mourant;
- Priester belastet mit der Sorge für sterbenden Kranken leidend an der Pest;
- a plague priest;
- sacerdote encargado de pastoreo para enfermos moribundos padecientes la peste;

vpl.: PB IV/484.

PESTPROCIAEN Zie:
- pestpastoor; pestprochiaen; ----/

PESTPROCHIAEN Zie:
- pestpastoor; ----; pestprociaen/

PESTUM Zie:
- pulverem contra ----/

PET Zie:
- put; pit; ----; putte; pitte/

PETE Zie:
- peete; ----/

PETER Zie:
- guldene ----/
- suite ---- en Pauweldach 29 juni/

PETER; PETERSEN; PETRIN = sub. peetoom.
- sponsor;
- parrain;
- Pate;
- godfather; sponsor;
- padrino;

vpl.: LO7/296.

PETEREN Zie:
- peter ----; petrin/

PETERMIS Zie:
- sinte ----/

PETITIE ENDE BEGEERTE = taut. smeekschrift; verzoekschrift.
- petitio;
- supplique; pétition;

- Bittschrift;
- petition;
- suplicatoria; petición; súplica; instancia; solicitud;

vpl.: PB/III/150.

PETITIO Zie:
- actio ---- hereditatis;/

PETITIO HEREDITATIS = vordering van de erfenis.
- réquisition d'héritage;
- Prozess um das Erbgut im ganzen;
- written appeal of heir;
- requisición de una herencia;

vpl.: T1/260.

PETITIONIS Zie:
- actio ----/

PETITOIRE PROCEDUREN = rechtsgedingen ontstaan uit verzoek- of smeekschriften.
- procedura petitoria;
- procès résultant de suppliques ou de requêtes;
- Gerichtssache auf Gesuch;
- lawsuit by petitionx;
- procesos por peticiones (of = por súplicas);

vpl.: DVB 74.

PETITORIE Zie:
- actie van reivendicatie in ----/
- int ---- oft proprieteyt/

PETITORIE; PETITORIUM = sub. verzoek om handhaving in het bezit.
- petitorius (iudicium titularium);
- pétitoire;
- Bitte um Verteidigung des Besitzes; Antrag um zur Aufrechterhaltung im Besitz;
- petition form maintenance one's own; request for maintenance into possession request for the right of ownership;
- petición;

PETITORIUM Zie:
- petitorie; ----/

PETRANTENEN = sub. pl. gedaagden; beklaagden.
- reus (rei);
- assigné; intimé; défendeur; accusé;
- beklagte;
- accused; defendant;
- citado; amplazado;

demandado; acusado;
vpl.: BVB 5.

PETRIN Zie:
- peter; peteren; ----/

PETTEN Zie:
- poelen; putten; pitten; ----/

PETULANTIE = sub. dartelheid.
- petulantia;
- pétulance;
- Lustigkeit;
- playfulness;
- petulancia; lascivia;

vpl.: Cr2/1040.

PETULANTIE ENDE BROOT-DRONCKENSCHAP = taut. uitgelatenheid.
- petulantia;
- pétulance ; impétuosité;
- Ausgelassenheit;
- petulancy;
- alborozo; petulancia;

vpl.: PvB 1/48.

PEUPEL OFT VOLCK = taut. volk; meer dan 10 personen.
- populus;
- groupe de plus de dix personnes;
- Gruppe von mehr als zehn Personen;
- group of more than ten persons;
- grupo de más de diez personas;

vpl.: T1/359.

PEUPLEREN = bevolken.
- frequento 1;
- peupler;
- bevölkern;
- to people;
- poblar;

vpl.: PvB 5/503.

PEUR ENDE ABSOLUT = taut. volstrekt.
- absolutus;
- absolu; définitif;
- absolut; unbedingt;
- absolute;
- absoluto; definitivo;

vpl.: T1/54.

PEURSTIPELLACIE = volstrekt beding.
- stipulatio absoluta;
- condition absolue; stipulation absolue;
- absolute Bedingung;
- absolute stipulation;
- condición absoluta;

estipulación absoluta;
vpl.: T1/54.

PEUTIER Zie:
- putier; ----; poytier; poitier; pautenier; poutenier/

PEYE Zie:
- poye; poeye; poy; poeije; ---; puyne; voorpaye/

PEYEN Zie:
- gepubliceert ter ----/
- openbairlicke publicatie ter ----/

PEYL OFTE PEGEL = taut. maatstok.
- mensura regula;
- mesure; règle;
- Maszstab;
- ruler;
- vara de medir;

vpl.: Cr2/1013, 29.

PEYNDE Zie:
- peen; ----; peyne; pene; pein; poen/

PEYNDEN; PANDEN; PENDEN; PEINDEN; PENDINGE DOEN = vb. panden; in pand nemen als strafoplegging; beslag; arrest.
- pignorare; pignorari ad poenam irrogandam pignus;
- saisir; confisquer des biens pour être vendus en justice; hypothèque;
- Beschlag legen auf; Pfänden um Busse zahlen können; Verpfändung;
- to pawn; take in pledge as a form of punishment; seize; distrain; render forfeit; deposit;
- embargar muebles y enseres en garantia del pago de arriendo; confiscor los bienes de uno para su venta por orden judicial; pignoración; hipoteca;

vpl.: Cr2/977; PvB 174, 179.

PEYNDINGE Zie:
- pandinge; pendinge; ----; peyndinghe/

PEYNDINGHE Zie:
- pandinge; pendinge; peyndinge; ----/

PEYNDINGHE OFTE BESLACH = taut. beslag.
- detentio;
- saisi;
- Pfändung oder Beschlag;

- seizure;
- embago; secuestro;

vpl.: Cr2/980.

PEYNDRE Zie:
- pijnre ----/

PEYNE Zie:
- actie dairmede men heyscht die ---- van eenen compromisse oft bliverscap oft submissien/
- op ---- van confiscaciën/
- op te ---- van banne/
- peen; peynde; ----; pene; pein; poen/
- vorseide ----/

PEYNDE ENDE PUNICIE = taut. boete; straf.
- damnum; multa; poena; satisfactio;
- amende; peine; punition;
- Busse; Strafe;
- fine; penalty; punishment;
- castigo; , multa; pena; punición;

vpl.: T1/156; T2/288.

PEYNEN, BREUCKEN ENDE AMENDEN = taut. boeten.
- multa; satisfactiones;
- amender;
- Geldstrafen;
- fines;
- multas;

vpl.: EE/2; B1.

PEYNEN OFT BEDWANGEN VAN RECHTE = taut. straf.
- poena;
- peine; punition; sanction;
- Strafe;
- punishment;
- castigo; pena; punición;

vpl.: T1/610.

PEYNSSERYE; PENSENZIEDERIJ; PENTSENZIEDERIE = sub. pl. ingewanden.
- extra;
- tripes; intestins;
- Eingeweide;
- intestines;
- tripas;

vpl.: PvB 1/51.

PEYNSVROUWE Zie:
- pensvrouw; ----/

PEYS Zie:
- ---- ende soen voor eenen is soen ende ---- voor allen/
- pays; paes; pace; paessie; peijs; ----; peyse/
- te staan in tractaet van ----/
- tractaet van ----/

PEYS, RUSTE ENDE VERSEKERTHEYT = taut. rust; vrede.
- requies et pax;
- repos; paix et sureté;
- Ruhe; Frieden;
- rest; peace;
- paz; quietad;

vpl.: PB/II/344.

PEYSBREKER; PAISBREKER = sub. vredebreker.
- fractor pacis;
- infracteur de trêve;
- Friedensbrecher;
- breaker of the peace;
- infractor de la, paz, el que rompe la, paz;

vpl.: C1/671.

PEYSBREKER ENDE VREDEBREKER = taut. vredebreker; rustverstoorder.
- fractor pacis; infractor pacis;
- infracteur de trève; infracteur de paix;
- Friedensbrecher;
- peace-breaker; breacher of the peace;
- violador de la paz; infractor de la paz; agitador; alborotador;

vpl.: LO6/66, 380; C1/6.

PEYSE Zie:
- banck van den ----/
- heudelycke ----/
- pays; paes; pace; paessie; peijs; peys; ----/
- schepenen van den ----/
- op hope van ----/

PEYSELIC Zie:
- paisebelijck; paiselic; paiselike; paijsleke; peiselijk; ----; peyselijcke; peijdelijck; peijselijck; peysivelijck/

PEYSELIC ENDE VREDELIC = taut. in vrede; vredig.
- pacificus;
- paisible; en paix;
- in Frieden; friedlich;
- in peace; peacefull;
- pacificamente; tranquilamente; apaciblemente ;

vpl.: OB-1495/25; B1.

PEYSELIJCKE Zie:
- paisebelijck; paiselic;

paiselike; paijsleke; peiselijk; peyselic; ----; peijdelijck; peijselijck; peysivelijck/

PEYSELIJCKE ENDE VREDELIJCKE POSSESSIE = taut. vredig bezit.
- possessio pacifica; possessio placide;
- paisible possession;
- friedlicher Besitz;
- undisturbed possession;
- posesión tranquila y pacifica;

vpl.: Ca2/3 14; PvB 1/144, 47.

PEYSIER Zie:
- peijsmaecker; peijsier; ----; peysmaeker; peisierder; paisierder; paisierre; paismaker; peismaecker; peismaker/

PEYSIVELYCK Zie:
- peijselijck ----/

PEYSMAECKERS Zie:
- banck(e) van de ----/

PEYSMAEKER Zie:
- peijsmaecker; peijsier; peysier; ----; peisierder; paisierder; paisierre; paismaker; peismaecker; peismaker/

PEYSMAKERSKAMER Zie:
- clerck van de ----/
- knaepe van de ----/

PEYSSELYCKEN Zie:
- van ---- leven/

PHARAON = een bepaald soort kaartspel.
- genus lusus paginarum; chatularum lusus;
- le pharaon;
- Art von Karten spielen;
- kind of card-playing; faro;
- un determinado juego de naipes; ,faraón;

vpl.: PvB 5/95; PvB 8/80.

PARAPHE ; PHARAPHUURE = sub. paraaf.
- nomen suum scripto; syngrapha; subscriptio;
- paraphe;
- Paraphe; Namenszug;
- paraph;
- rúbrica;

vpl.: Pl.Pr./6.

PHARAPHUURE Zie:
- paraphe ----/

PHARMACOPOEIA = sub. boek der artsenij bereiding; apothekershandboek.
- liber manualis medicamentarii;
- pharmacopée;
- Buch der Arzneibereitung;
- book of pharmacy;
- farmacopea; formulario;

vpl.: PB/III/264.

PHESANT Zie:
- fasaen; faisaen; fassaen; feisaen; fesaen; lamoegie; lamogie; lamoege; lamoinge; lamotsie; limoge; limogie; ----; phisaen; phisant; vesa en; vesayn/

PHILIPS Zie:
- ouden ---- schilt/

PHILIPPUSGULDEN = rijnsgulden; Filipsgulden, geldstuk gelijk aan 25 stuivers.
- florenus Philippus; nummus aequalis et par quinque et viginti "stuivers" ("stuiver" = quinquies centesima pars);
- Münze im Werte von 25 Fünfcentsmünzen;
- coin equal to 25 pennies;
- florín de Felipe, moneda que equivale 25 "stuivers" (5 céntimos);

vpl.: LO4/66.

PHILIPS GULDEN = zilveren munt met beeldenaar van Koning Philips.
- nummus argenteus cum effigie Philippi Regis;
- monnaie d'argent avec l'image du roi Philippe;
- silberne Münze mit Bildnis des Königs P.
- silver coin with head of King P.
- moneda de plata con efigie del rey Felipe;

vpl.: DVB 111; BKB 5.

PHILOSOPHE Zie:
- professeur ---- magis principalis/

PHISAEN Zie:
- fasaen; faisaen; fassaen; feisaen; fesaen; lamoegie; lamogie; lamoege; lamoinge; lamotsie; limoge; limogie; phesant; ----; phisant; vesaen; vesayn/

PHISANT Zie:
- fasaen; faisaen; fassaen;

feisaen; fesaen; lamoegie; lamogie; lamoege; lamoinge; lamotsie; limoge; limogie; phesant; phisaen; ----; vesaen; vesayn/

PIA LEGATA = vrome schenkingen bij uitersten wil.
- don pieux légatoire;
- fromme Schenkungen bei Testament;
- pious donations by last will;
- donación piadosa por testamento;

vpl.: B2/56.

PIAS Zie:
- ad ---- causas/

PIC Zie:
- pec; ----/

PICAERT Zie:
- pyke; pikenaer; pikenier; ----; pickaert/

PICKAERT Zie:
- pyke; pikenaer; pikenier; picaert; ----/

PICKE; PECKE; PIKE; PEKE = sub. sikkel; snoeimes.
- falx; ligo;
- faucille;
- Sichel; Spitzhacke;
- sickle;
- hoz; segadere;

vpl.: LOV/394; LO3/190.

PICKEN; PECKEN; PEKEN; = vb. maaien; oogsten; plukken; afsnijden met sikkel.
- carpo III; facio III messem; meto III; falce caedo III;
- cueillir; moissonner; récolter; recueillir; scier;
- ernten; abschneiden mit der Sichel;
- gather; harvest; to reap; cut off with a sickle;
- coger; cosechar; recoger; segar; cortar con la hoz;

vpl.: T1/239; LOV/372.

PICQUER = sub. piekenier.
- hastatur;
- piquier;
- Pikör;
- pikemar;
- piquero;

vpl.: PB/II/94.

PICQUET = piketpaal.
- statio;
- piquet;
- Absteckpfahl;
- picket;

- piquete; jalon pequeno;

vpl.: PvB 5/462.

PICQUETPAAL OFTE TENTESTOCK = taut. staak
- pertica;
- perche; piquet;
- Stange; Pfahl;
- pole;
- palo; estaca;

vpl.: PvB 7/258.

PIDICIO Zie:
- in contradictorio ----/

PIDTSIER; PITSIER = sub. zegel; cachet.
- sigillum;
- cachet;
- Siegel;
- seal; signet; cachet;
- sello;

vpl.: DVB 23.

PIERTSE Zie:
- deekens van de ---- oft drapperije/
- peertse; perse; perche; pertse; pertche; ----; persche; persse/

PIERTSMEESTER Zie:
- maender ende ----/
- rolle van ----/

PIEUS = adj. vroom
- pius;
- pieux; dévôt; religieux;
- fromm, den Gottesdienst betreffend;
- pious; devout;
- piadoso; religioso; pío;

vpl.: LPS 70.

PIEUSE Zie:
- distincte ---- fundatien/

PIGNERATICIA Zie:
- actio ----/

PIGNOLE Zie:
- meuken; muke; muyke; corenmeucken; ----/
- meuken oft ----/

PIGNORANT OFT VERPANDER = taut. verpander.
- pignerator;
- celui qui engage; celui qui met en gage; celui qui hypothèque;
- Verpfänder;
- pawner;
- pignorador; prendador;

vpl.: PB/IV/185.

PIGNORATICE OFT CAUTIE ; FIDEJUSSOIR = taut.

hypotheekstelling; verpanding.
- cautio pignoraticia fidejussoria aut;
- caution fidéjussoire; caution pignorative;
- Verpfändung;
- caution having the caracter of a security, relating to seizure;
- tomar una hypoteca;

vpl.: PvB 1/582.

PIJCKE ENDE STAVE = taut. piek
- hasta;
- lance; pique;
- Pike;
- pike;
- lanza; pica;

vpl.: T1/500.

PIJCKE, PIJKE OFT LANCIE = sub. piek; lans.
- hasta lancea;
- pique; lance;
- Pike;
- pike;
- asta; lanza; pica;

vpl.: T1/337; LO4/732; PvB 1/363; C1/336.

PIJN Zie:
- pijne; pine; ----/
- pyne; ----/

PIJN = sub. loon voor geleden pijn.
- merces;
- salaire de peine;
- Lohn für die Mühe; Schmerzensgeld;
- salary; wages;
- sueldo;

vpl.: LO6/402.

PIJNBANC Zie:
- gehyne; ----; pijnbancke/

PIJNBANCKE Zie:
- gehyne; pijnbanc; ----/
- ter scherper onversoeck oft ---- brengten/
- ter tortueren stellen ende op een ---- leggen/

PIJNDER; PINER; PIJNRE = hom. sub. 1. arbeider; sjouwerman; 2. beul; pijniger; wreedaard.
- 1. bajulus; operarius; 2. carnifex; homo crudelis; tortor;
- 1. ouvrier; travailleur; 2. bourreau; cruel;
- 1. Arbeiter; Schlepper; 2. Henker; Scharfrichter;
- 1. porter; worker; 2. executioner; hangman; headsman;
- 1. bracero; obrero; operario; 2. ejecutor de justicia; verdugo;

vpl.: T2/101.

PIJNE Zie:
- bevrijen van ---- ende arbeijt/
- buijten ---- ende banden van ijzer/
- buijten der ----/
- confessien ende ---- gedaen/
- in de ----/

PIJNE; PINE; PIJN = sub. moeite.
- labor;
- peine;
- Mühe;
- trouble;
- pena; trabajo;

vpl.: C2/822.

PIJNE ENDE ARBEIJT = taut. verricht werk.
- opus perfectum;
- peines et labeurs;
- verrichtete Arbeit;
- injury and labour;
- labor desempeñada;

vpl.: C1/595.

PIJNE ENDE PUREN ARBEIJT = moeite en zuivere arbeid.
- labor et opus purum (labora pura);
- peines et pur travail;
- Mühe und reine Arbeit;
- trouble and pure labour;
- pena (of = trabajo) y labor genuino;

vpl.: LO1/404; C1/320.

PIJNE OFT QUETSEL = taut. verwonding.
- vulneratio;
- blessure;
- Verwundung;
- injury; wound;
- herida; lesión;

vpl.: T1/274.

PIJNEN; Zie:
- sich ----/
- pineghen ----/
- van den wijnde ----/

PIJNEN; PIJNIGHEN; PINEGHEN; PINEN; PINIGEN; PINIGHEN; TORQUEEREN = hom. 1. pijnigen; ondervragen op de pijnbank. 2. dreigen; 3. moeite doen; zich inspannen; zijn best doen.
- 1. torqueo II; crucio I;

tormento I; 2. adiutor III; conor I; laboro I; minor; operam do I; 3. contendo III;
- 1. torturer; 2. menacer; 3. s'efforcer; faire des efforts;
- 1. foltern; quälen; auf der Folterbank unterfragen; 2. drohen; 3. sich anstrengen; sich bemühen;
- 1. torture; interrogate on the rack; 2. menace; threaten; 3. exert; take pains; try;
- 1. torturar; martirizar; atormentar; 2. amenazar; 3. esforzarse; hacer esfuerzos;

vpl.: LO1/110; C1/75, 599; B1.Pr.Tr. 11; T1/53, 133, 378; T2/35; C2/933.

PIJNEN ENDE TORMENTE = taut. pijniging.
- tormentum;
- torture; tourment;
- Marterung; Peinigung;
- torture;
- martirio; tormento; tortura; suplicio;

vpl.: T1/378.

PIJNEN OFT PORSSEN = taut. op pijnlijke wijze ondervragen.
- interrogo I; acerbe;
- interroger de douloureuse manière;
- peinlich verhören;
- question examine in a painful way;
- interrogar agudamente (rigurosamente);

vpl.: C2/778.

PIJNIGHEN Zie:
- pijnen; ----; pineghen; pinen; pinigen; pinighen; torqueeren; torqueren; tormenten; tormenteren/
- ter bancke ----/

PIJNINGE; PININGE = sub. pijniging.
- tormentum;
- torture;
- Peinigung;
- torture;
- tortura; martirio; suplicio;

vpl.: LO4/800.

PIJNRE Zie:
- pijnder; piner; ----/

PIJNRE; PEIJNDRE = brandwacht.
- vigiles nocturni;
- garde-incendie;
- Brandwache;
- fire-watch;
- piquete que se emplea en caso de incendio;

vpl.: LO1/24.

PIJP Zie:
- pype; pipe; ----/

PIJPE = sub. rioolbuis.
- canalis; aquagium;
- égout;
- Röhre; Rohr; Abflussröhre; rohr;
- sewer-pipe;
- tubo de alcantarilla;

vpl.: C1/191.

PIJPE BRANDEWIJN = langwerpig vat.
- barril oblongo; aguardiente;
- vaisseau oblong de l'eau de vie;
- längliches Fasz Branntwein;
- oblong barrel brandy;
- cupa aqua juniperus;

vpl.: PvB 6/653.

PIJPEGAEL OFT CORDEWAGHEN = taut. kruiwagen.
- vehiculum manuale;
- brouette;
- Schubkarten;
- wheelbarrow;
- carretilla;

vpl.: LOV/394; LO3/176.

PIJPEN OFT AEMEN = taut. maat van vloeistof.
- mensura fluidi;
- mesure de liquide;
- Masz von Flüssigkeit;
- measure of liquid;
- tonel; medida de liquido;

vpl.: PvB 6/148.

PIJPER; PIPENAER; PIPER; PIPERSE = fluitspeler.
- tibicen;
- joueur de flûte;
- Flötenspieler;
- flute-player;
- flautista;

vpl.: C1/565.

PIJPER OFTE SPEELMAN = taut. muzikant.
- homo symphoniacus;
- musicien;
- Pfeifer oder Spielmann;
- musician; bandsman;
- músico;

vpl.: Cr2/970.

PIJPHOUT OFT VATHOUT = taut. duigen.
- lamina doliaris;
- douves;
- Dauben;
- staves;
- tablas para duelas (kuiphout);

vpl.: PvB 1/336.

PIKE Zie:
- picke; pecke; ----; peke/

PIKENAER Zie:
- pyke; ----; pikenier; picaert; pickaert/

PIKENIER Zie:
- pyke; pikenaer; ----; picaert; pickaert/

PIL Zie:
- pille; ----/

PILGEREN Zie:
- pilleeren; pillieren; pilleren; ----/

PILGRIMAGE Zie:
- pelegrimagie; pelgrimagie; pelgrimage; peelgrimage; ----; peregrimage; pelgrimaedse; pelgermase; peregrinacie; peregremagie; peregrimagie/

PILLAER; PYLAERT; PILLE = sub. pijler; zuil; pilaar.
- columna; pila;
- colonne; pilier;
- Säule; Pfeiler;
- pillar; column;
- columna; pilar; pilastra;

vpl.: B1/44; C2/890.

PILLE Zie:
- pillaer; pylaert; ----/

PILLE; PIL = sub. doopkind.
- infans baptizatus commendatus in clientelam et fidem patrinorum;
- filleul;
- Taufkind;
- godchild;
- ahijado(a);

vpl.: T2/371.

PILLE(E)REN; PILLIEREN; PILLEREN; PILGEREN = vb. plunderen.
- pillo I; praedor I; rapio IV; spolio I;
- détrousser; dévaliser; piller; saccager;
- plündern;
- pillage; plunder;
- despojar; desvalijar; pillar; robar; saquear;

vpl.: T1/131, 220; PvB 4/1.

PILLEREN Zie:
- pilleeren; pillieren; ----; pilgeren/

PILLEREN ENDE RUYNEREN = taut. te gronde richten; plunderen.
- destruo III;
- ruiner et piller;
- zugrunde richten;
- bring to ruin;
- ruinar;

vpl.: PB/II/174.

PILLIEREN Zie:
- pilleeren; ----; pilleren; pilgeren/

PILLORIJ Zie:
- pellerijn; pellorijn; pillorijn; pilorijn; ----; pilorye; pellorin; peloryn; pellarein; pelderyn/

PILLORIJN Zie:
- pellerijn; pellorijn; ----; pilorijn; pillorij; pilorye; pellorin; peloryn; pellarein; pelderyn/

PILORIJN Zie:
- pellerijn; pellorijn; pillorijn; ----; pillorij; pilorye; pellorin; peloryn; pellarein; pelderyn/
- aen het ---- stellen/

PILORYE Zie:
- pellerijn; pellorijn; pillorijn; pilorijn; pillorij; ----; pellorin; peloryn; pellarein; pelderyn/

PILOT OFT LOOTSMAN = taut. loods.
- nauta qui infestantia naves vada demonstrat;
- pilote;
- Lotse;
- pilot;
- práctico;

vpl.: LO4/136.

PILOTAGE Zie:
- pilotagie; ----; pilotaige/

PILOTAGIE; PILOTAGE; PILOTAIGE = sub. loodswezen.
- rectio navis;
- pilotage;
- Lotsendienst;
- pilotage;
- pilotaje; practicaje;

vpl.: LO4/136.

PILOTAIGE Zie:
- pilotagie; pilotage; ----/

PINACE; PINACHE = deel v.d. uitrusting van een oorl. schip.
- species navis ballicae;
- pinasse;
- Pinasse;
- pinnace;
- pinaza;

vpl.: LO4/270.

PINACHE Zie:
- pinace; ----/

PINCE; PINCHE = sub. tang.
- forceps;
- pince (une pair de pinces);
- Zange;
- pair of tongs;
- tenazas; tenacillas; pinzas;

vpl.: PB/III/191.

PINCHE Zie:
- pince ----/

PINCHOEN Zie:
- poeinsoen; pointsoen; poensoen; poentsoen; poinchoen; poynsoen; ponsoen; pinsoen; ----; poenson; poinsoen/

PINCXEN; PINXTEN; PINXTER; PINXTENDACH; PINXTDACH = sub. Pinksteren.
- Pentecostes;
- pentecôte;
- Pfingsten;
- Pentecost;
- Pentecostés;

vpl.: C1/345.

PINDEN STAVE = sub. metalen staaf met een scherpe punt.
- lamina metallica acumine acuto;
- bâton muni d'une pointe en;
- metaller Stab mit einem scharfen Punkt;
- metal bar with sharp point; sharp-pointed metal bar;
- una barra de metal; puntiaguda;

vpl.: C1/597.

PINE Zie:
- pijne; ----; pijn/

PINEGHEN Zie:
- pijnen; pijnighen; ----; pinen; pinigen; pinighen; torqueeren; torqueren; tormenten; toementeren/

PINEN Zie:
- na hore macht ----/
- pijnen; pijnighen; pineghen; ----; pinigen; pinighen; torqueeren; torquoren; tormenten; tormenteren/

PIN

PINER Zie:
- pijnder; ----; pijnre/

PINIGEN Zie:
- pijnen; pijnighen; pineghen; pinen; ----; pinighen; torqueeren; torqueren; tormenten; tormenteren/

PINIGHEN Zie:
- pijnen; pijnighen; pineghen; pinen; pinigen; ----; torqueeren; torqueren; tormenten; tormenteren/

PININGE Zie:
- pijninge; ----/

PINJOEN Zie:
- pinsoen; pinson; pennoen; penoen; ----; penioen; ponioen; pengoen/

PINSOEN Zie:
- poeinsoen; pointsoen; poensoen; poentsoen; poinchoen; poynsoen; ponsoen; ----; pinchoen; poenson; poinsoen/

PINSOEN; PINSON; PENNOEN; PENOEN; PINJOEN; PENIOEN; PONIOEN; PENGOEN = sub. vaan; wimpel.
- infula;
- banderole; flamme;
- Fahne oder Wimpel;
- flag; banner;
- bandera; grimpola;

vpl.: PvB 1/404.

PINSOENEN Zie:
- publiecke ---- ende ordinarisse merckteeckenen/

PINSON Zie:
- pinsoen; ----; pennoen; penoen; pinjoen; penioen; ponioen; pengoen/

PINT Zie:
- pinte; ----/

PINT GHENDTS = graanmaat, gelijk aan 1/4 achterlingh van Gent, in metriek stelsel ca. 0.2 kg.
- mensura capacitatis;
- pint de Gand;
- Getreidemasz von Gent;
- corn measure of Ghent;
- medida de granos de Gante;

vpl.: C1/238.

PINT NIJVELS = vloeistofmaat van Nijvel; in metriek stelsel ca. 0.6 kg. of o.6 L.
- mensura liquoris;
- pint de Nivelles;

- Flüssigkeitmasz von Nijvel;
- liquid measure of Nijvel;
- medida de liquido de Nijvel;

vpl.: C1/238.

PINTE Zie:
- uperken oft half ---- wijns/
- wijnpot; ----; wijnstoop; pot/

PINTE; PINT = sub. pint.
- olla;
- pinte; demi-litre;
- Pinte;
- pint;
- pinta; medida de liquidos;

vpl.: C1/431.

PINTWIJNS OFT WAELPOT WIJNS (BRUSSEL) = wijnmaat gelijk aan 2 uperkens.
- mensura vini, aequa circa dimidiis binis sextariis;
- pinte ou pot wallon du vin; mesure de vin;
- Weinmasz;
- wine measure;
- medida de vino;

vpl.: C1/235.

PINXTDACH Zie:
- pincxen; pinxten; pinxter; pinxtendach; ----/

PINXTEN Zie:
- pincxen; ----; pinxter; pinxtendach; pinxtdach/

PINXTENDACH Zie:
- pincxen; pinxten; pinxter; ----; pinxtdach/

PINXTER Zie:
- pincxen; pinxten; ----; pinxtendach; pinxtdach/

PIONNIER = voortrekker.
- castrensis fossor;
- pionnier;
- Pionier;
- pioneer;
- explorador; pionero; iniciador;

vpl.: PvB 5/388.

PIPE Zie:
- pype; ----; pijp/

PIPE = sub. deel van de wapenrusting, (misschien armplaat of scheenplaat).
- pars armaturae; fortasse brachiale aut ocrea;
- partie de l'armure (peut-être brassard ou jambière);
- Teil der Waffenrüstung (vielleicht Armplatte oder Ledermasche);
- part of the armour: (perhaps armplate or legplate);
- parte de uno armadura;

vpl.: PvB 1/98.

PIPENAER Zie:
- pijper; ----; piper; piperse/

PIPER Zie:
- pijper; piper; ----; piperse/

PIPERSE Zie:
- pijper; pipenaer; piper; ----/

PIROMANCIA = sub. uit vuur de toekomst voorspellen.
- necromantia; pyromantia;
- pyromancie;
- aus Feuer den Zukunft vorhersagen;
- pyromancy;
- piromancía;

vpl.: T1/184.

PIS Zie:
- pisse; ----; pisseyne/

PISANEN OFT MEEREN = taut. open wateren.
- aquae apertae;
- canaux ouverts;
- offene Wässer;
- open canals;
- canales abiertos;

vpl.: T1/258.

PISCINE Zie:
- pissinen; ----/

PISPOT Zie:
- tennen ----/

PISSE; PIS; PISSEYNE = sub. urine.
- urina;
- urine; pissat;
- Urin; Harn;
- urine;
- urina; orina; meados;

vpl.: C1/617, 260.

PISSEIJNE; VUIJLIGHEIJDT ENDE MEST = taut. uitwerpselen.
- quisquiliae excrementa et urina;
- ordures;excréments et urine;
- Exkrementen;
- refuse; excrements et urine;
- excrementos;

vpl.: C1/192.

PISSEYNE Zie:
- pisse; pis; ----/

PISSINEN; PISCINE = sub.

vergaarbak; gierkelder; waarin urine wordt verzameld.
- cella urinae;
- réservoir d'urine;
- Sammelbecken für Urin;
- reservoir or urine;
- depósito, cueva en que se junta la urina;

vpl.: PvB 1/286.

PISTAISSE = sub. groene amandel.
- amygdalum viride;
- amande verte;
- grüne Mandel;
- green almond;
- almendra verde;

vpl.: PvB 6/162.

PISTOLETTE = sub. pistool.
- pistola;
- pistolet;
- Pistole;
- pistol;
- pistola;

vpl.: PB/II/146; PB III 307.

PIT Zie:
- put; ----; pet; putte; pitte/

PITSIER Zie:
- pidtsier; ----/

PITTE Zie:
- put; pit; pet; putte; ----/

PITTEN Zie:
- poelen; putten; ----; petten/

PLAATSE Zie:
- ordinarisse ----/

PLAATSEN Zie:
- aenkomen officie boden op andere ----/
- ghepoliceerde ----/
- ijdele ----/

PLAATSEN CONTENTIEUS = plaatsen waarover verschil van mening bestaat.
- loca controversiosa;
- endroits au sujet desquels il y a un différend;
- Stellen worüber Meinungsunterschied besteht;
- places about which differende of opinion exists;
- lugares contenciosos;

vpl.: LPS 71; BVB 17; MGG 248.

PLAC Zie:
- plecke; placke; ----; plagge/

PLACAERT; PLACAET; PLACKAERT; PLACCAET; PLACKAET

PLACKER; PLACKERT; PLACKBILJETTE; PLACKBRIEVE; PLACCAERTBRIEVE; PLECCAERTBRIEVE = sub. plakkaat zo genoemd omdat een zodanige brief niet voorzien was van een uithangende doch met een opgeplakt zegel; bevelschrift; ordonnantie.
- tabulae in quibus leges aut aluid scriptae sunt; proscriptio publica affixa; edictum; decretum; praedictum; litterae signatae; libellus;
- affiche pourvu d'un scean collé; ordre; mandat; placcard; édit; ordonnance; decret;
- Brief mit einem aufgeklebten Siegel; Verfügung; Dekret; Verordnung; Ordonnanz; Ausschlagzettel; Plakat;
- letter or piece of evidence with seal; placcard; poster;
- carta con un sello pegado; mandato; intimación; placarte; edicto; decreto; ordenanza; cartel anunciados; carta o comprabante sellada;

vpl.: PB III/4; C1/276; ARB 16; BVB 32; C1/250, 528, 390; C41/10; PvB1/387.

PLACCAERTBRIEVE Zie:
- placaert; placaet; plackaert; placcaet; plackaet; placker; plackert; plackbiljette; plackbrieve; ----; pleccaertbrieve/

PLACCAERTDRAGERS Zie:
- bodem oft ----/

PLACAET Zie:
- placaert; ----; plackaert; placcaet; plackaet; placker; plackert; plackbiljette; plackbrieve; placcaertbrieve; pleccaertbrieve/

PLACCAET Zie:
- placaert; placaet; plackaert; ----; plackaet; placker; plackert; plackbiljette; plackbrieve; placcaertbrieve; pleccaertbrieve/

PLACCATE Zie:
- opene ---- brieff/

PLACET Zie:
- brief van ----/

PLACET = sub. koninklijke toestemming.
- placet;
- consentement du roi;
- königliche Genehmigung;
- royal consent;
- placet; permiso real; consentimiento real;

vpl.: PB/III/55.

PLACHE Zie:
- pleije; plein; plain; platze; plaetse; plaetche; ----; plaetze/

PLACITO Zie:
- ex ---- principis/

PLACKAERT Zie:
- placaert; placaet; ----; placcaet; plackaet; placker; plackert; plackbiljette; plackbrieve; placcaertbrieve; pleccaertbrieve; placcaertbrieve; pleccaertbrieve/

PLACKAET Zie:
- placaert; placaet; plackaert; placcaet; ----; placker; plackert; plackbiljette; plackbrieve; placcaertbrieve; pleccaertbrieve/

PLACKBILJETTE Zie:
- placaert; placaet; plackaert; placcaet; placker; plackert; ----; plackbrieve; placcaertbrieve; pleccaertbrieve/

PLACKBRIEVE Zie:
- placaert; placaet; plackaert; placcaet; plackaet; placker; plackert; plackbiljette; ----; placcaertbrieve; pleccaertbrieve/

PLACKE Zie:
- plecke; ----; plac; plagge/

PLACKEN Zie:
- blocke ----/
- bloot ----/
- plakken ----/

PLACKEN; PLAKKEN; PLECKEN = hom. 1. sub. pl. stukken veengrond uitgegeven om daaruit turf te steken. 2. vb. aanplakken 3. vb. stucadoren.
- 1. pars paludis effodenda 2. agglotuno I; promulgo I; affigo I;
- 1. terrain dans la tourbière destiné à être exploité; 2. afficher; coller; placarder; 3. plâtrer;
- 1. Stücke Moorboden mit der Bestimmung Torf daraus zu stechen; 2. anschlagen; ankleben; 3. gipsen; tünchen;
- 1. bog-land destined for cutting peat; 2. paste up; post up; stick; 3. plaster;
- 1. terreno en la turbera destinado a ser explotado; 2. fijar; 3. estucar; blanquear; enlucir; enyesar; revocar;

vpl.: DKB 1; AKB 15; C1/290; Ca2/184; DVB 109 C1/388; C1/194, 515; LO7/72.

PLACKER Zie:
- placaert; placaet; plackaert; placcaet; plackaet; ----; plackert; plackbiljette; plackbrieve; placcaertbrieve; pleccaertbrieve/
- plecker; ----/

PLACKERT Zie:
- placaert; placaet; plackaert; placcaet; placker; ----; plackbiljette; plackbrieve; placcaertbrieve; pleccaertbrieve/

PLACKINGHE; PLECKINGHE = sub. aanplakking.
- proscriptio affixa; promulgatio libelli;
- affichage;
- Anklebung; Anschlagung; Anschlag;
- posting; placard;
- fijación de carteles;

vpl.: C1/210, 65; PB IV 257.

PLAETCHE Zie:
- pleije; plein; plain; platze; plaetse; ----; plache/

PLAETSCHEN = sub. pl. plaatsen.
- vicus; orbs; locus;
- lieu; place;
- Ort; Stelle; Ortschaft;
- place; city; town; village or hamlet;
- lugar; sitio; paraje;

vpl.: DVB 5, 8.

PLAETSE Zie:
- buijten de ---- des torture/
- die ---- daer den roeck uytgaet/
- in ---- surrogheeren/

- ongebruyckbaerste ----/
- pleije; plein; plain; platze; ----; plaetche; plache/
- ter besprokene ----/
- ter twistiger ----/
- vuytweechsche ---- oft have/

PLAETSE BEWAERENDE = plaatsvervangers.
- vicarii;
- remplacants;
- Stellvertreter;
- substitutes;
- sustitutos; suplentes; suplidores;

vpl.: C1/571.

PLAETSE CONTENTIEUSE = plaats waarover geschil bestaat.
- locus, de quo lis est locus contentiosus;
- lieu contentieux;
- Stelle worüber Streitigkeit besteht;
- place about which a dispute exists;
- lugar contencioso;

vpl.: C1/507.

PLAETSE ENDE ERVE = taut. erf.
- praedium;
- enclos; ferme; terre;
- Hof;
- grounds; premises;
- corral; solar;

vpl.: T1/120.

PLAETSE ENDE STEDE = plaats en stad.
- locus et civitas;
- localité et cité;
- Ort und Stadt;
- place and city;
- pueblo y ciudad;

vpl.: PvB 1/310.

PLAETSE ENDE STADT GRIJPEN = taut. plaats hebben.
- accideo III a effici;
- avoir lieu;
- stattfinden;
- take place;
- efectuarse; realizarse;

vpl.: LO7/78.

PLAETSE OFT VLECK = taut. gehucht.
- viculus;
- hameau;
- Ortschaft;
- hamiet;
- aldea; aldehuela; aldeorrio;

vpl.: PB/II/299.

PLAETSEN Zie:
- boden bij de stadt ghecommitterd op andere ----/
- distincte ----/
- eerff ----/
- frontier ----/

PLAETSEN TOT GODSDIENSTE GEORDINEERT = plaatsen tot de eredienst bestemd.
- loci ad cultum destinati;
- des lieux religieux ou institués pour le service de Dieu;
- Stellen zum Kult bestimmt;
- places destined for worship;
- lugares destinados al culto;

vpl.: C1/603.

PLAETZE Zie:
- toogh ende ---- publijcq/
- pleije; plein; plain; platse; platze; plaetse; plaetche; plache; ----/

PLAETZE BUYTEN GESICHTE ENDE VERKEERINGEN VAN DEN LUYDEN = taut. eenzame plek.
- locus desertus;
- lieu solitaire;
- einsamer Ort;
- lonely place;
- lugar solitario;

vpl.: T1/396.

PLAETZE OFT CONTREYE = taut. landstreek; omgeving; streek.
- circumiecta; loca cicina; regio;
- contrée; région; abords; entourage; environs;
- Gegend; Landschaft; Umgebung;
- district; region; environs;
- afueras; alrededores; cercanias; comarca; contornos; pais; región; vecindad;

vpl.: T1/9, 47, 363,

PLAGEARIN = sub. kinderrover; mensenrover.
- plagiarius;
- ravisseur des hommes; des enfants;
- Menschenrauber; Kinderrauber;
- kidnapper;
- rapto; robo;

vpl.: T1/130.

PLAGEN Zie:
- hemels ----/
- plaigen; ----; plegen/

PLAGEN TE HOUWEN = pleegden te hakken.
- solebant caedêre;
- av-oir coutume de hacher;
- zu hacken gewohnt waren;
- were used to chop;
- acostum braban a tajar;

vpl.: LPS 37.

PLAGGE Zie:
- plecke; placke; plac; ----/

PLAGIARIIS Zie:
- actio de ----/
- actio legis fabie de ----/

PLAIDEREN Zie:
- playdoyeren; pleideren; ----; pleideeren; pleidieren; pleyderen/

PLAIGEN; PLAGEN; PLEGEN = vb. plegen.
- soleo II; consuevi III; mihi mos est;
- être accoutumé à; avoir coutume de;
- pflegen; gewohnt sein;
- be accustomed; used to; past;
- soler; acostumbrar a;

vpl.: ACart 9.

PLAIN Zie:
- pleije; plein; ----; platse; platze; plaetse; plaetche; plache; plaetze/

PLAISANTIEN Zie:
- hoven van ----/
- huys van ----/

PLAITE Zie:
- Breusselsche ----/
- pleyte; pleite; ----; pleit; pleitschip/

PLAITSE Zie:
- tot eenre ----/

PLAK Zie:
- cuijle; cuyle; maetplack; moerput; ----/

PLAK EN PUT = taut. turfveld.
- cam pus; turba;
- tourbière;
- Torffeld;
- peat field;
- campó de turba;

vpl.: DKB 63.

PLAKKEN Zie:
- placken ----/

PLAMPEN Zie:
- blauwe ende roode ----

oft steenkens/

PLANCK ENDE HEULINCK = taut. plank.
- tabula;
- planche;
- Brett;
- board;
- tabla; tablón;

vpl.: C1/239.

PLANCKE Zie:
- bijen ----/

PLANCKERINGE; PLANKIER; PLANKIET = planken vloer.
- tabulatum;
- plancher;
- Dielenboden;
- boarded floor;
- piso de tablas; suelo de tablas; entarimado de tablas;

vpl.: PvB 5/575.

PLANKIER Zie:
- planckeringe; ----; plankiet/

PLANKIET Zie:
- planckeringe; plankier; ----/

PLANO Zie:
- de ----/
- de ---- procederen/

PLANTAGIE Zie:
- recht van ----/

PLANTAGIE; PLANTINGE; PLANTERIE = sub. het planten (recht om bomen te mogen planten).
- satio (serere); plantatio; consitio;
- droit de planter des arbres; plantation; plantage;
- plantagie = Baume pflanzen; Pflanzung;
- right to plant trees; planting;
- derecho de plantar árboles; plantación; plantio;

vpl.: DVB 37.

PLANTAGIEN ENDE VORRELEN = taut. pl. aanplantingen.
- cultus;
- plantations;
- Anpflanzungen;
- plantations;
- plantaciones;

vpl.: PB/II/104.

PLANTEN Zie:
- ijseren schuppe om mede te delven ende ----/

PLANTERIE Zie:
- plantagie; plantinge; ----/

PLANTINGE Zie:
- plantagie; ----; planterie/

PLANTKAART Zie:
- poot en ----/

PLANTSOEN Zie:
- plantsoene; ----; plantstake/

PLANTSOENE; PLANTSOEN; PLANTSTAKE = sub. plantgoed; pootgoed.
- materia serendi;
- du plant;
- Pflanzgut;
- plant good;
- alameda;

vpl.: PB/II/105.

PLANTSTAKE Zie:
- plantsoene; plantsoen; ----/

PLAT ENDE ONGEHOOPT = taut. gespreid.
- planus;
- répandu;
- gespreitet;
- dispersed;
- desplegado; extendido; extenso;

vpl.: C1/11.

PLATE = sub. schoeiing.
- maceria lignea;
- platte revêtissement des bords;
- Zaun;
- woodwork;
- revestimiento;

vpl.: C1/186.

PLATE OFT GRENAILLE = m etaal in plaatvorm of in korrelvorm; in platen of korrels.
- metallum in lamine sive in grano;
- métal en plaque ou grenaille;
- M etall in Form einer Platte oder eines Korns;
- metal in the form of a plate or of grains;
- metal en forma de chapa (u hoja) o de gránulos;

vpl.: PB/II/438; PB III /573.

PLATINE VORE GHEIJSERT = klomp van voren met ijzer beslagen.
- calcei lignei ferrati;
- sabot qui est ferré par devant;
- Holzschuh von vorn mit Eisen beschlagen;

- klog covered with iron in front;
- almadreña chapeada por delante con hierro;

vpl.: LO1/4.

PLATSE Zie:
- pleije; plein; plain; ----; platze; plaetse; plaetche; plache; plaetze/

PLATTE Zie:
- holle ---- pan/

PLATTE PAN = sub. maat voor het meten van granen.
- patella non alta (mesura ad metendas fruges);
- mesure de capacité pour mesurer des grains;
- K örpermass fürs Messen von Getreide;
- measure of capacity for grains;
- medida de capacidad para medir trigo;

vpl.: ACart 3.

PLATTE VELDEN = heidevelden; turfvelden.
- loca inculta;
- bruyère; tourbière;
- Heidefeld; Torffeld;
- moorland; peat fields;
- brezales; campos de turba;

vpl.: SKB 3.

PLATTENLANDE Zie:
- smalen bancken van den ----/

PLATZE Zie:
- pleije; plein; plain; plaetse; plaetche; plache; plaetze/

PLAVUIJS OVENS; PLAVUUS OVENS; PLEVUUS OVENS; PLAVUYS OVENS = ovens waarin plavuizen werden gebakken.
- fornaces in quibus silices coquebantur;
- fourneau dans lequel des pavés étaient cuits;
- Ofen worin Fliesen gebacken wurden;
- furnaces in which flac-stones were baked;
- hornos para fabricar baldosas de barró;

vpl.: DVB 56.

PLAVUUSOVENS Zie:
- plavuijs ovens; ----; plevuus ovens; plavuys ovens/

PLAVUYSOVENS Zie:
- plavuijs ovens; plavuus ovens; plevuus ovens; ----/

PLAYDOYE; PLEIDERINGE; PLEIDOIE = sub. pleidooi; verdediging.
- defensio;
- plaidoyer; défence;
- Plaidoyer; Verteidigung;
- defence;
- defensa; alegato;

vpl.: C2/868; 767.

PLAYDOYEREN; PLEIDEREN; PLAIDEREN; PLEIDEEREN; PLEIDIEREN = vb. pleidooi cq. een verdediging houden voor een beklaagde.
- causam dico III pro aliquo; defendo III;
- plaider c.à.d. défendre un accusé;
- Plädoyer halten; verteidigen;
- plead, act as pleader for an accused; defend;
- abogar; pronunciar una defensa para un acusado; defender;

vpl.: C1/269, 255, 78; PvB 1 573.

PLAYE OFT STRANGE = taut. strand.
- litus;
- plage;
- Strand;
- beach;
- playa;

vpl.: PvB 1/506.

PLEBISCITE = sub. volksstemming.
- plebiscitum;
- plébiscite;
- Plebiszit; Volksentscheid;
- plebiscite;
- plebiscito;

vpl.: PvB 1/533.

PLECCAERTBRIEVE Zie:
- placaert; placaet; plackaert; placcaet; plackaet; placker; plackert; plackbiljette; plackbrieve; placcaertbrieve; ----/

PLECHT; PLICHT; PLUCHT; PLICHTE; PLEGT = sub. plicht.
- debitum officium;
- devoir;
- Pflicht;
- duty;
- deber;

vpl.: PvB 1/99.

PLECHTICH Zie:
- plichtig; plichtich; ----/

PLECKE; PLACKE; PLAC; PLAGGE = sub. 1. Brabantse munt; 2. gehucht.
- 1. nummus brabantici; 2. pagus;
- 1. monnaie brabanconne; 2. hameau; localité;
- 1. brabantische Münze; 2. Weiler; Ortschaft;
- 1. a coin from Brabant; 2. hamlet;
- 1. moneda de Brabante; 2. aldea; poblado; caserío;

vpl.: PvB 6/154; C1/13.

PLECKE BRABANTS = muntsoort van Brabant gelijk aan 24 mijten.
- nummus Brabantici;
- monnaie de Brabant;
- Münze (Art Münze von Brabant);
- coin (coin of Brabant);
- moneda (moneda de Brabante);

vpl.: C1/242.

PLECKE LOVENS = Leuvense munt genoemd plaat.
- nummus Leovaniae;
- monnaie de Louvain nommé plaque;
- Löwener Münze "Scheibe" genannt;
- coin of Louvain;
- moneda de Lovaina llamada "placa";

vpl.: C3/136.

PLECKEN Zie:
- affigeeren ende ----/
- blecken; blekken; ----/
- bordeelen oft andere oneerlijcke ----/
- placken; ----/
- ter ----/
- 't ----/

PLECKEN = vb. 1. stucadoren; pleisteren; 2. aanplakken; opplakken.
- 1. crustino I; incristino I; 2. affigo I, tabulam proscribo III; agglutino I; figo III; promulgo I;
- 1. plâtrer; 2. afficher; coller; placarder;
- 1. gipsen; tünchen; 2. ankleben; aufkleben;
- 1. plaster; 2. post; paste; affiso; stick;
- 1. estucar; enlucir; enyesar; blanquear; revocar;

2. fijar; pegar;
vpl.: LO7/72; C1/194, 388, 575; Ca 2/184; DVB 109

PLECKER; PLACKER = sub. stucadoor.
- crustarius; tector qui incrustat parietes;
- encroûteur plâtrier;
- Gipser;
- plasterer; stucco-worker;
- estucador; estuquista;
vpl.: C1/187.

PLECKINGHE Zie:
- plackinghe ----/

PLEGEN Zie:
- plaigen; plagen; ----/

PLEGT Zie:
- in de ---- svaders of moeders/
- plecht; plicht; plucht; plichte; ----/

PLEIDEEREN Zie:
- playdoyeren; pleideren; plaideren; ----; pleidieren; pleyderen/

PLEIDEREN Zie:
- playdoyeren; ----; plaideren; pleideeren; pleidieren; pleyderen/

PLEIDERINGE Zie:
- playdoye; ----; pleidoie/

PLEIDOIE Zie:
- playdoye; pleideringe; ----/

PLEIJE; PLEIN; PLAIN; PLATSE; PLATZE; PLAETSE; PLAETCHE; PLACHE; PLAETZE = sub. open plaats; plein.
- locus metatus; locus limitatus; locus apertus;
- place ouverte; espace aborné; place; esplanade; cour;
- offene Stelle; Platz;
- open place; place; square;
- plaza;
vpl.: PvB 6/328; T2/261, 262.

PLEIN Zie:
- pleije; ----; plain; platse; platze; plaetse; plaetche; plache; plaetze/

PLEIT Zie:
- pleyte; pleite; plaite; ----; pleitschip/

PLEITE Zie:
- pleyte; ----; plaite; pleit; pleitschip/

PLEITSCHIP Zie:
- pleyte; pleite; plaite; pleit; ----/

PLEKKERS, DRAGERS, SEYNDERS ENDE STROYERS VAN (BRAND) BRIEVEN OFTE BILLETTEN!
- qui billeta pervulgant;
- propagateur de lettres incendiaires;
- Verbreiter von Bettel- oder Brandbriefe;
- disseminators of incendiary letters;
- distribuidores de cartas incendiarias;
vpl.: Pl.Bra/6; B1.

PLENA Zie:
- cum ---- potestate/

PLENAIR Zie:
- in ---- possessoir/

PLENIPOTENTIARIS Zie:
- minister ----/

PLENIPOTENTIARIS = sub. gevolmachtigde.
- legatus cum summa potestate;
- plénipotentiaire;
- Bevollmächtigter;
- plenipotentiary;
- plenipotenciario;
vpl.: PvB 1/544.

PLENIUM = adv. volledig.
- plene atque integriter;
- complètement; intégralement;
- völlig; ganz;
- completely; fully;
- completamente; integralmente;
vpl.: MGG 107.

PLENO JURE = met vol recht.
- de plein droit;
- mit vollem Rechte;
- with full right;
- con todó el derchó;
vpl.: MGG 215.

PLENUM Zie:
- dominium ---- directum etutile/

PLETSE; PLETTE; PLETTZER = sub. pens van geslachte dieren.
- venter animalium iugulatorum;
- panse d'animaux abattus;
- Pansen von geschlachten Tieren;
- paunch of slaughtered

animals;
- panza;
vpl.: PB/III/365.

PLETTE Zie:
- pletse; ----; plettzer/

PLETTZER Zie:
- pletse; plette; ----/

PLEUREUSE = sub. linnen boord.
- limbus linteus;
- pleureuse;
- leinen Kragen;
- linnen colar;
- cuello de hilo; cuello de lienzo;
vpl.: PvB 10/26.

PLEVUUS OVENS Zie:
- plavuijs ovens; plavuus ovens ----; plavuysovens/

PLEYDEREN Zie:
- playdoyeren; pleideren; plaideren; pleideeren; pleidieren; ----/

PLEYT OFT REYSAEL = taut. platboomde schuit.
- navigium plana carina;
- bâtiment à fond bateau; barge;
- flachbodiges Boot;
- flat-bottomed vessel;
- barca planuda;
vpl.: PvB 1/367.

PLEYTE; PLEITE; PLAITE; PLEIT; PLEITSCHIP = vrachtschip met platte bodem; platboomd vaartuig.
- navis mercatoria fundo plano;
- cargo à fond plat;
- flachbodiges Frachtschiff;
- flat-bottomed vessel;
- embarcación planuda; chata;
vpl.: PvB 1/253.

PLICHT Zie:
- in aet ende ---- sijnde/
- in ---- zijnde/
- kinderen uijtte ---- doen/
- kindt uijtte ---- doen/
- plecht; ----; plucht; plichte/
- staende in de ---- van/
- staende in een ----/
- s'vaders ----/
- 't kind zijnde in s'vaders ----/
- uuijter ----/
- vuijt des ouders ---- doen/

PLICHTE Zie:
- plecht; plicht; plucht; ----/

PLICHTICH Zie:
- plichtig; ----; plechtich/

PLICHTIG; PLICHTICH; PLECHTICH = sub- medeverantwoordelijk.
- corresponsabilis;
- responsable;
- mitverantwortlich;
- coresponsible;
- corresponsablemente;
vpl.: PvB5/295.

PLICHTIG ENDE GEHOUDEN = taut. verplicht.
- obligatus;
- obligé; tenu;
- verpflichtet;
- obliged;
- obligado;
vpl.: T1/623.

PLICHTIGE MOMBORIJE = verplicht voogdijschap.
- tutela obligata;
- tutelle;
- verpflichte Vormundschaft;
- compulsory guardianship;
- tutela obligatoria;
vpl.: C1/163.

PLIJCKE Zie:
- plique; plijcque; plike; ----/

PLIJCKEN Zie:
- totter ----/

PLIJCQUE Zie:
- plique; ----; plike; plijcke/

PLIKE Zie:
- plique; plijcque; ----; plijcke/

PLIQUE; PLIJCQUE; PLIKE; PLIJCKE = sub. pliek; omslag van een oorkonde; rand van een oorkonde.
- tegumentum syngraphae; ora litterarum;
- chemise; marge inférieure d'un document;
- Umschlag einer Urkunde; Marge einer Urkunde;
- cover of a charter; margin of a charter;
- cubierta; forro; margen inferior de un documento;
vpl.: BVB 18; DVB 15.

PLOECH Zie
- geheel ende hallif ----/
- ploegh; plouch; ploeghe; ----/

PLOECHGELDT = sub. belasting om akkers te mogen bewerken.

- tributum arandi;
- taxe de labourer des champs;
- Steuer für die Bearbeitung von Acker;
- tac for the work the fields;
- tributo de arar las tierras;

vpl.: C1/80.

PLOECHGETOUWE OFT VELTVAERT = landbouwwerktuigen.
- instrumenta agriculturae;
- instruments aratoires;
- landwirtschaftliches Gerät;
- agricultural implements;
- aperos de labranza; instrumentos de agricultura;

vpl.: LOV/310.

PLOECHISER Zie:
- ploegh oft ploeghcouter;

----/

PLOECH, PLOUCHRECHT VAN DER TOELINGEN = 1. een recht te betalen voor het verlof een grondstuk te bebouwen. 2. recht op een deel van de oogst sub.
- 1. ius mihi est solvere concessionem agrum arandi (colendi); 2. ius in parte messis (fructus);
- droit à payer pour l'autorisation de cultiver une terre; 2. droit à une partie de la moisson;
- 1. Recht zu bezahlen für das Erlaubnis ein Grundstück zu bebauen; Recht um ein Grundstück zu bebauen, wofür bezahlt werden musste; Recht auf einen Teil der Ernte;
- right to pay for the permission to cultivate a part of soil; 2. right upon a part of the harvest;
- derecho a pagar por el permiso de cultivar una tierra; derecho a parte de la cosecha;

vpl.: B1/116; C2/888, 903; B1/35; LO7/412; C1/80.

PLOEGEN MET TWEE BILEN = dubbelscharige ploeg.
- aratrum cum duobus ferris;
- charrue avec deux socs;
- Pflügen mit zwei Pflügen oder mit einem Pflug mit zwei Messern;
- plough with two shares;
- arado con dos pares de tijeras;

vpl.:

PLOEGER; PLOEGHER = sub. een landbouwer die met eigen ploeg en paard werkte.
- arator; agricola laborans cum aratro et equo proprio;
- laboureur; agriculteur qui travaillait avec cheval et charrue propres;
- Pflüger mit eigenem Pflug;
- farmer who works with his own plough and horse;
- arador; labrador que trabajaba con caballo y arado de su propiedad;

vpl.: LPS 101.

PLOEGERS EN NAEBUEREN = taut. buurlieden.
- vicini;
- voisins;
- Nachbar;
- neighbours;
- circumvecinos;

vpl.: LPS 102.

PLOEGH; PLOUCH; PLOEGHE; PLOECH = sub. 1. landbouwer, boer; 2. ploeg.
- 1. arator; 2. aratrum;
- 1. fermier; paysan; 2. charrue;
- 1. Bauer; 2. Pflug;
- 1. farmer; 2. plough;
- 1. agricultor; labrador; cultivador; 2. arado;

vpl.: C1/137; LO3/190; LO V 310; LO V

PLOEGH OFT PLOEGHCOUTER; PLOECHISER = taut. ploegschaar.
- vomer; dens aratri; vomis;
- soc de charrue; coutre;
- Pflugschar; Pflugmesser; Sech;
- ploughshare;
- reja del (of = de) arado; cuctrilla;

vpl.: C1/596; T1/195.

PLOEGHE Zie:
- ploegh; plouch; ----; ploech/

PLOEGHER Zie:
- ploeger; ----/

PLOGEN = vb. pleegden; plachten.
- soleo II;
- être accoutumé à; avoir coutume;
- pflegen; gewohnt sein;
- used to (past tense);
- soler; acostumbrar;

vpl.: BVB 12.

PLOMPEN Zie:
- blauwe ende roode ----/

PLONDERIJE OFT VUIJLIGHEIJT = taut. vuilnis; drek.
- faeces;
- ordures;
- Dreck; Schmutzigkeit;
- refuse; rubbish;
- basura; inmundicia;

vpl.: LO7/316.

PLONDERINGE Zie:
- plonderij; plonderije; ----; pluisinge; plusinge; pluiserij; pluserije; pluysinghe/

PLOTEN Zie:
- bij manieren van lothen ende ----/

PLOUCH Zie:
- ploegh; ----; pleoghe; ploech/

PLOUCHRECHT Zie:
- ploegrecht; ----/

PLOYE OFT CAPRUIJNE = hoofddeksel.
- capitis tegimentum;
- coiffure;
- Kopfbedeckung;
- headgear;
- cubrecabeza; cobertor de la cabeza; cobija de la cabeza;

vpl.: PvB 5/575.

PLUCHT Zie:
- plecht; plicht; ----; plichte/

PLUCKELINGE Zie:
- plucksel; ----/

PLUCKEN OFT SNIJDEN = vb. met de hand gras of ander groengewas oogstende.
- carpo III; decerpo III;
- cueillir;
- pflücken von Gras oder sonstigem Grünzeug;
- pluck; pick; gather; (= to harvest with the hand);
- coger; recoger;

vpl.: AKB 15; DKB 13; C1/323.

PLUCKSEL; PLUCKELINGE = sub. geplukt groengewas; pluksel.
- carptura (graminis etc.);
- plantes cueillies;
- gepflücktes Grünzeug;
- plucked; picked grass or plants;

- plantas recogidas;

vpl.: AKB 15.

PLUIJMEN Zie:
- vogelen in ----/

PLUIMGRAEF Zie:
- pluymgreve; pluumgrave; ----/

PLUISERIJ Zie:
- plonderij; plonderije; plonderinge; pluisinge; plusinge; ----; pluserije; pluysinghe/

PLUISINGE Zie:
- plonderij; plonderije; plonderinge; ----; plusinge; pluiserij; pluserije; pluysinghe/

PLUME Zie:
- pluym; ----; pluum/

PLUMETS Zie:
- plumette; plumetse; ----/

PLUMETSE Zie:
- plumette; ----; plumets/

PLUMETTE ; PLUMETSE; PLUMETS = hom. sub. 1. vederbos; 2. kussen.
- 1. crista; 2. pulvinis;
- 1. plumet; 2. coussin; oreiller;
- 1. Federbusch; 2. Kissen;
- 1. crest; 2. almohada;

vpl.: PvB 1/376; 334.

PLUNDEREN OFT SACCAGEREN = taut. plunderen.
- spoliare;
- piller ou saccager;
- plündern;
- plunder;
- saquear; despojar;

vpl.: PB/II/244.

PLURALITEIJT Zie:
- bij ---- van/

PLURALITEIJT VAN VOIJSEN = meerderheid van stemmen.
- pluralitas suffragiorum;
- pluralité ou majorité des voix;
- Stimmen mehrheit; Majorität der Stimmen;
- plurality or majority of votes;
- pluralidad de los votos;

vpl.: C1/57; 557, 211; T2/211; PB II 171; Cr2/953.

PLUS Zie:
- nemo enim --- iuris in

alium transferre potest quam ipse habet/

PLUSERIJE Zie:
- plonderij; plonderije; plonderinge; pluisinge; plusinge; pluiserij; ----; pluysinghe/

PLUSINGE Zie:
- plonderij; plonderije; plonderinge; pluisinge; ----; pluiserij; pluserije; pluysinghe/

PLUUM Zie:
- pluym; plume; ----/

PLUUMGRAEFSCHAP Zie:
- pluymgreffschape; ----/

PLUUMGRAVE Zie:
- pluymgreve; ----; pluimgraef/

PLUVIALI Zie:
- actio in interdicto de aqua ----/

PLUYM; PLUME; PLUUM = sub. veer.
- pluma; penna;
- plume;
- Feder;
- feather;
- pluma;

vpl.: C1/29; BR24; PvB 1/246 PvB 1/246; PB 2/24.

PLUYM MET PLUYM = jacht met valken op edel wild.
- vanatio per falcones;
- chasse avec des faucons sur du gibier noble;
- Jagd mit Falken auf edeles Wild;
- chase with falcons on noble wild;
- caza de venado noble con halcones;

vpl.: PB/II/151.

PLUYMEN Zie:
- voghelen in ----/

PLUYMGREFFSCHAPE; PLUUMGRAFFSCHAP = sub. pluimgraafschap.
- praefectura plumarum;
- surintendance du gibier a plumes;
- Geflügelwärterschaft; Hühnervogtschaft;
- superintendance of poultry;
- presidencia de la ejecutiva del cuidado del ganado de pluma;

vpl.: PB/III/494.

PLUYMGREVE; PLUUMGRAVE; PLUIMGRAEF = sub. pluimgraaf.
- praefectus plumarum;
- surintendant du gibier à plumes;
- Geflügelwärter; Hühnervogt;
- poulter;
- inspector principal sobre el ganado de pluma;

vpl.: PB/III/495.

PLUYSINGHE Zie:
- plonderij; plonderije; plonderinge; pluisinge; plusinge; pluiserij; pluserije ----/

POCRATOOR Zie:
- procureur; procuradoor; ----/

PODER Zie:
- poeder; poeijer; ----; pouder/

PODERMEULEN Zie:
- poeyermeulen; poedermeulen; ----; poudermeulen/

PODERSAM Zie:
- poorsaem; poersam; ----; puedersam/

POEDER Zie:
- buscruyt oft ----/

POEDER; POEIJER; PODER; POUDER = kruit.
- pulvis pyrius;
- poudre;
- Schieszpulver;
- gunpowder;
- pólvora;

vpl.: C1/564; LO4/124.

POEDERMEULEN Zie:
- poeyermeulen; ----; podermeulen; poudermeulen/

POEIJE Zie:
- poye; poeye; poy; ----; peye; puyne; voorpaye/

POEIJEN Zie:
- ter puyen af; ter paye af; ter payen aff; ter ---- vuijt; ter ---- vut; ter poijen; ten puyen aff; ten poyen aff/

POEIJER Zie:
- poeder; ----; poder; pouder

POEINSOEN; POINTSOEN; POENSOEN; POENTSOEN; POINCHOEN; POYNSOEN; PONSOEN; PINSOEN;

PINCHOEN; POENSON; POINSOEN; POENSEM; POENTSEM; POENCHOEN; POINCHON = maat van franse wijnen, 1 1/2 aam ofwel ca. 232,83 liter.
- mensura vinorum de Gallia;
- mesure de vins français;
- Masz von französischen Weinen;
- measure for french wines;
- medida de vinos franceses;

vpl.: PB/II/53; PvB 1/393.

POELEN; PUTTEN; PITTEN; PETTEN = vb. uitdiepen.
- profundiorem facio; excavo I;
- creuser; approfondir;
- austiefen;
- to deepen;
- ahondar; hacer más hondo; profundizar;

vpl.: PB 2/16; PB III 295.

POELEN ENDE WATERLAETEN = taut. open natuurlijke bassins; waarin door middel van sloten water wordt vergaard.
- stagnum navale apertum;
- amas d'eau;
- Graben und Wasserlöche;
- open bassins;
- embalse; estanque; pantano;

vpl.: T1/258.

POELGHIER Zie:
- poillier; ----; poullenier/

POEN Zie:
- peen; peynde; peyne; pene; pein; ----/

POEN; PENE; PEYNE; PEEN; PEIN = sub. straf; boete.
- poena;
- peine; amende; punition;
- Strafe; Busse;
- fine; penalty; punishment;
- pena; multa; punición; castigo;

vpl.: BKB 3; AKB 4, 16; ASO 6; MGG 195; PB II 359.

POENA REMERE LITIGANTIUM = de straffen van de strijdende partijen op hen terugvallen.
- les punitions des parties en lutte retombées sur eux(elles);
- Strafen der streitenden Parteien die auf ihnen zurückfallen;
- punishments of the liticants parties which fall back upon them;

vpl.: MGG 236.

POENAEL Zie:
- clausule ----/

POENALIJCK = adv. strafbaar.
- poena dignus;
- coupable; punissable;
- strafbar;
- punishable; penal;
- culpable; castigable; penible punible;

vpl.: DDR 7.

POENALITEIJT = sub. strafbaar feit; strafbaarheid.
- facinus poena dignum;
- penalité;
- strafbarkeit;
- punishable deed; penalty;
- penalidad;

vpl.: MGG 184.

POENCHOEN Zie:
- poeinsoen; pointsoen; poensoen; poentsoen; poinchoen; poynsoen; ponsoen; pinsoen; pinchoen; poenson; poinsoen; poensem; poentsem; ----; poinchon/

POENE Zie:
- op ---- van corporele straffe/
- op ---- van nulliteyt/
- pecunieele ----/
- pecuniaire breucke; pecunieele ----/

POENE = sub. boete; straf.
- poena; supplicium; noxa; castigatio;
- peine; amende; punition; amende;
- Geldstrafe; Strafe; Busse;
- fine; penalty; punishment;
- multa; pena; cestigo;

vpl.: C1/426; BKB 3; B1: Pl.Bra. 17.

POENE EN BOETENS = straffen en boeten.
- poenae ac multae;
- punitions et amendes;
- Strafen und Buszen;
- punishments and penitences;
- penas y multas;

vpl.: SKB 23.

POENEN = sub. straffen.
- poena;
- punition; peine;
- Strafe;
- punishment;
- pena; punición; castigo;

multa;
vpl.: BKB 3.

POENEN EN BOETEN = taut. boeten.
- poenae et mulctae;
- amendes; punitions
- Geldstrafen; Buszen;
- fines; peintences; punishments;
- multas; penas;
vpl.: Pl.Bra/36; B1; Pl.RG.11 Pl.RG 11; SKB 23.

POENEN EN MULCTEN = taut. straffen en boeten.
- poenae et mulctae;
- punition et amendes;
- Strafen und Buszen;
- penaltys and fines;
- castigos y multas;
vpl.: B1/144.

POENSEM Zie:
- poeinsoen; pointsoen; poensoen; poentsoen; poinchoen; poynsoen; ponsoen; pinsoen; pinchoen; poenson; poinsoen; ----; poentsem; poenchoen; poinchon/

POENSOEN Zie:
- poeinsoen; pointsoen; ----; poentsoen; poinchoen; poynsoen; ponsoen; pinsoen; pinchoen; poenson; poinsoen; poensem; poentsem; poenchoen; poinchon/

POENSOEN OFT QUARTEEL = taut. franse wijnmaat ter grootte van 1 1/2 aam.
- mensura vini gallici;
- mesure de vin francaise;
- französischer Weinmasz;
- french measure of wine;
- medida de vino francesa;
vpl.: PB/II/193.

POENSON Zie:
- poeinsoen; pointsoen; poensoen; poentsoen; poinchoen; poynsoen; ponsoen; pinsoen; pinchoen; ----; poinsoen; poensem; poentsem; poenchoen; poinchon/

POENTE; POINCTE; POYNTE; POEYNT; POINCT = sub. 1. hoofdzaak; 2. sub. pl. punten.
- 1. caput; 2. res; locus;
- 1. principale; 2. points;
- 1. Punkte; 2. Punkten;
- 1. main point; 2. points;
- 1. asunto principal; punto principal; 2. puntos.

vpl.: C3/88; B1: Pr.Tr. 17; C2/934.

POENTELIJC Zie:
- punctuelijck; punctuelyck; ----; puntelijc; punctelijc; poentelike; poinctuelijk/

POENTELIKE Zie:
- punctuelijck; punctuelyck; poentelijc; puntelijc; punctelijc; ----; poinctuelijk/

POENTSEM Zie:
- poeinsoen; pointsoen; poensoen; poentsoen; poinchoen; poynsoen; ponsoen; pinsoen; pinchoen; poenson; poinsoen; poensem; ----; poenchoen; poinchon/

POENTSOEN Zie:
- poeinsoen; pointsoen; poensoen; ----; poinchoen; poynsoen; ponsoen; pinsoen; pinchoen; poenson; poinsoen; poensem; poentsem; poenchoen; poinchon/

POERSAM Zie:
- poorsaem; ----; podersam; puedersam/

POERT Zie:
- bijnen onser ----/
- binnen onser ----/

POERTE Zie:
- poorte; poort; port; porte; poirte; ----/

POERTER; POERTERE; POIRTER; POERTRE; POORTER; PORTER; PORTERE; PORTRE = sub. stedeling; stadsburger; burger.
- civis; municeps;
- citoyen; bourgois; urbain; citadin;
- Stadtbürger; Städter; Bürger;
- citizen; burgher;
- ciudadono; paisana;
vpl.: Ca2/88, 320, 322, 883; C3/88; LO1/6; B1.Pr. Tr. 2; T1/20; C2/931, 969; C1/148, 430.

POERTERE Zie:
- poerter; ----; poirter; poertre; poorter; porter; portere; portre/

POERTERIEN Zie:
- man van vrijer ----/

POERTERIJE; POORTERIJE; POORTERIE; POORTERYE;

PORTERIJE; POERTSCAP; POERTERSCAP; POETERSCAP; POIRTERIJE; POIRTERYE = sub. burgerschap ener stad.
- civitas urbis; urbani;
- droit de bourgeoisie d'une ville; bourgeoisie;
- Bürgerschaft einer Stadt;
- citizenship;
- ciudadania ; burguesiá;

vpl.: C1/148, 307, 417, 577/2 C2/887; LO1/276; Ca2/322, 326; B1/30.

POERTERSCAP Zie:
- poerterije; poorterije; poorterie; poorterye; porterije; poertschap; ----; poeterscap/

POERTESSE Zie:
- poirtersse; porteresse; portesse; poorteresse; poortersse; portersse; poortesse; porterigge; ----/

POERTRE Zie:
- poerter; poertere; poirter; ----; poorter; porter; portere; portre; poirterken/

POERTSCHAP Zie:
- poerterije; poorterije; poorterie; poorterye; porterijc; ----; poerterscap; poeterscap/

POET Zie:
- willige poot willigen ----/

POETERIE Zie;
- poëzie; ----; poëtrie/

POETERSCAP Zie:
- poerterije; poorterije; poorterie; poorteryc; porterije; poertschap; poerterscap; ----/

POETRIE Zie:
- poëzie; poëtrie; ----/

POEYE Zie:
- poye; ----; poy; poeye; peye; puyne; voorpaye/

POEYEN Zie:
- openbairlijcken ter ----/
- ter ---- van/
- ter ---- vuijt/

POEYERMAECKER = sub. kruitmaker.
- fabricator pulveris;
- fabricant de poudre;
- Schieszpulverhersteller;
- gunpowder manufacturer;

- polvorista;

vpl.: PvB 1/271.

POEYERMEULEN; POEDERMEULEN; PODERMEULEN; POUDERMEULEN = sub. kruitmolen.
- pulveris pyrii officina;
- moulin à oudre;
- Pulvermühle;
- powder-mill;
- fábrica de pólvoro;

vpl.: PvB 1/271.

POEYNT Zie:
- poente; poincte; poynte; ----; poinct/

POEZIE; POETERIE; POETRIE = sub. dichtkunst.
- poetica;
- poezie;
- Dichtkunst;
- poetry;
- poética o poesia;

vpl.: PvB 8/78.

POIGNAER Zie:
- opstecker; opsteker; ----; poingnaert; poingnaerde; poignaert; messe oft dagge/

POIGNAERT Zie :
- opstecker; opsteker; poignaer; poingnaert; poingnaerde; ----; messe oft dagge/

POIJEN Zie:
- ter puyen af; ter paye af; ter payen aff; ter poeijen vuijt; ter poeijen vut; ter ----; ten puyen aff; ten poyen aff/

POILLIER; POELGHIER; POULLENIER = sub. 1. pluimveehouder; 2. poelier.
- pullarius; macellarius;
- volailler; marchand de volaille;
- Geflügelhändler; Wildprethändler;
- poultry-keeper; poulterer;
- avicultor; pollero;

vpl.: LO7/296; PB II 150, 141; C1/262.

POINCHOEN Zie:
- poeinsoen; pointsoen; poensoen; poentsoen; ----; poynsoen; ponsoen; pinsoen; pinchoen; poenson; poinsoen; poensem; poentsem; poenchoen; poinchon/

POINCHON Zie:
- poeinsoen; pointsoen; poensoen; poentsoen; poinchoen; poynsoen; ponsoen; pinsoen; pinchoen; poenson; poinsoen; poensem; poentsem; poenchoen ----/

POINCT Zie:
- poente; poincte; poynte; poeynt; ----/

POINCT; POENT; PUENT; PONT; PUNTE; POENTE = sub. punt.
- punctum res; hac in re;
- point; détail;
- Punkt; Thema;
- point;
- punto; detalle;

vpl.: DVB 40.

POINCTE Zie:
- poente; ----; poynte; poeynt; poinct/
- van ---- tot ----/

POINCTEN ENDE CIRCUMSTANTIEN = punten en omstandigheden.
- res (loci) et circumstantiae;
- points et circunstances;
- Punkte und Umstände;
- points and circumstances;
- puntos y circunstancias;

vpl.: C1/576.

POINCTEN VAN SWARICHEIJT = lastige onderwerpen.
- causae difficiles;
- points difficiles;
- schwierige Gegenstände - Themen;
- difficult objects;
- detalles difíciles;

vpl.: LO4/494.

POINCTSOEN WYNS = anderhalve aam wijn.
- sesquialtrum dolium vini;
- un muid et demi de vin;
- anderthalbes Ohm Wein;
- one and a half aum wine;
- barrica y media de vino;

vpl.: PB/III/322; PvB 1/393.

POINCTUELIJK Zie:
- punctuelijck; punctuelyck; poentelijc; puntelijc; punctelijc; poentelike; ----/

POINGNAERDE Zie:
- opstecker; opsteker; poignaer; poingnaert; ----; poignaert; messe oft dagge/

POINGNAERT Zie:
- opstecker; opsteker; poignaer; ----; poingnaerde; poignaert; messe oft dagge/

POINSOEN Zie:
- poeinsoen; pointsoen; poenssoen; poentsoen; poinchoen; poynsoen; ponsoen; pinsoen; pinchoen; poenson; ----; poensem; poentsem; poenchoen; poinchon/

POINTE VAN BROEKEN = soorten plichtverzuim; ambtsmisdaad.
- artes intermissionis officii;
- points de forfaiture;
- verschiedene Bussen;
- kinds of neglect of duty;
- clases de negligencia en su deber; clases de prevaricación;

vpl.: Ca2/320.

POINTEN Zie:
- articulen ende ----/
- besondere ----/
- questieuse ----/

POINTEN DAERINNE BEGREPEN = punten daarin begrepen.
- loci eo numero comprehensi;
- tous les points y compris;
- Pünkte darin;
- points therein;
- puntos inclusos;

vpl.: DVB 4.

POINTEN ENDE ARTICULLEN = punten en artikelen.
- loci et capita;
- points et articles;
- Pünkte und Artikel;
- points and articles;
- puntos y artículos;

vpl.: SKB 11.

POINTER ENDE ZETTER = taut. zetter der belastingen; belastinggaarder.
- perceptor tributorum;
- percepteur;
- Steuererheber;
- tax-gatherer;
- recaudador de impuestos; recaudador de contribuciones;

vpl.: PB/III/346.

POINTINGE; POINTINGHE ; POYNTYNGHE; ENDE SETTINGE; SETTINGHE; SETTYNGHE = taut. taxatie; schatting; belastingaanslag.
- taxatio; impositio tributorum;
- estimation; taxation; imposition;
- Schätzung; Steuerveranlagung;

- valuation; tax-assessment;
- estimación; tasa; tasación; amillaramiento; imposición de impues;

vpl.: PB II 198; PB III 346, 347.

POINTINGHE Zie:
- pointinge; ----; poyntynghe ende settinge; settinghe; settynghe/

POINTSOEN Zie:
- poeinsoen; ----; poensoen; poentsoen; poinchoen; poynsoen; ponsoen; pinsoen; pinchoen; poenson; poinsoen; poensem; poentsem; poenchoen; poinchon/

POINTYNGHE Zie:
- settinge ende pointinge, ----/

POIRTE Zie:
- poorte; poort; port; porte; ----; poerte/

POIRTER Zie:
- buijckvaste ----/
- onbetuygde ----/
- poerter; poertere; ----; poertre; poorter; porter; portere; portre; poirterken/

POIRTERIEN Zie:
- onder die Verwe van der selven ----/

POIRTERIJE Zie:
- poerterije; poorterije; poorterie; poorterye; porterije; poertschap; poerterscap; poeterscap; ----; poirterye/

POIRTERSSE; PORTERESSE; PORTESSE; POORTERESSE; POORTERSSE; PORTERSSE; POORTESSE; PORTERIGGE; POERTESSE = sub. stadsburgeres.
- civis; municeps;
- bourgeoise; citoyenne;
- Stadtbürgerin; Bürgerin;
- female citizen of a town; citizen female;
- ciudadana;

vpl.: C1/148; C2/883; B1/3; Ca 2/322.

POIRTERSCAMERE Zie:
- poorterscamere; ----; porterscamere/

POIRTERSLASTEN; PORTERSLASTEN = sub. pl. burgerlasten.

- onera civium;
- charges bourgeoises;
- Bürgersteuer;
- civic tributes;
- tributos comunes;

vpl.: C3/188.

POIRTERSNEIRINGE; POIRTERSNERINGHE ; PORTERSNERINGE; POORTERSNEIRINGHE = sub. burgerhandel; burgernering.
- opificium civium; negotium civium; mercatura civium; mercatura tenuis;
- trafic de bourgeois; negoce de bourgeois; commerce de bourgeois;
- Bürgerhandel; Bürgergewerbe; Kleinhandel;
- commerce of citizens; burgeois commerce;
- comercio de burgueses; pequeno negocio (of = civiles);

vpl.: C1/148; C3/188; LO7 /52.

POIRTERSNERINGE Zie:
- poirtersneiringhe; ----; portersneringe; poortersneiringhe/

POIRTERYE Zie:
- poerterije; poorterije; poorterie; poorterye; porterije; poertschap; poerterscap; poeterscap; poirterije; ----/

POISE = sub. gewicht.
- pondus;
- poids;
- Gewicht;
- weight;
- peso;

vpl.: PvB 1/376.

POISE OFT WAGHEN = taut. kar.
- carrus;
- chariot;
- Karre;
- cart;
- carro;

vpl.: PB/III/429.

POIT PARISIS Zie:
- pond parisiz; pond parisijs; ----; pote paresyse/

POITERIJE Zie:
- recht van de ----/

POITIER Zie:
- putier; peutier; poytier; ----; pautenier; poutenier/

POLICE = sub. verzekeringscontract; polis.
- pactum assecurationis;
- police;
- Versicherungsschein; Police;
- contract of insurance; insurance-policy;
- póliza; aseguración;

vpl.: LO4/204; LO1/602.

POLICE(N) (OFT BRIEF) VAN ASSEURANTIEN = verzekeringspolis(sen).
- contractum assecurationis;
- police(s) d'assurance(s);
- Versicherungsscheine;
- insurance policy;
- pólizas de seguro; aseguración;

vpl.: LO1/600; LO4/204; LO1/602; PvB 6/499; C1/455.

POLICIANT = sub. openbare handhaver.
- minister publicus; vindex publicus;
- défenseur de l'autorité;
- öffentlicher Ordnunghalter;
- public keeper of law and order;
- agente de policía; agente de seguridad;

vpl.: PvB 6/319.

POLICIE Zie:
- mentie maecken van ----/
- policije; ----; politie; pollicie/

POLICIJE Zie:
- saecken ende ----/
- materien van de ----/

POLICIJE; POLICIE; POLITIE; POLLICIE = zaken het stedelijk bestuur betreffende.
- politia res, quae administrationem urbis attinent;
- police; affaires qui regardent la municipalité;
- Sachen hinsichtlich der Stadtverwaltung;
- policy;
- asuntos del gobierno municipal;

vpl.: C1/525.

POLICIJMEESTER = functionaris belast met de handhaving der openbare orde.
- minister publicus (accensus); magistratus quibus morum praefectura et publicae securitatis cura delata est;
- maître de police, c'était un

fonctionnaire chargé avec le maintien de la discipline publique;
- Polizeimeister;
- official in charge of public order;
- functionario encargado del mentenimiento del orden público;

vpl.: C1/420.

POLICYE Zie:
- equitable ----/

POLICYEMEESTERS Zie:
- pancke van de ----/

POLICYKAMER Zie:
- gagie ----/

POLITIE Zie:
- goede regule ende ----/
- policije; policie; ----; pollicie/

POLITIQUE BESTELLINGEN = politieke inbeslagneming; aanwijzingen.
- indicia civilia; occupatio civilis;
- saisie politique;
- politische Anweisungen;
- political indications;
- indicios politicos; secuestro politico;

vpl.: DVB 117.

POLLEPEL = sub. soeplepel; pollepel.
- trulla;
- cuiller à pot;
- Kochlöffel;
- ladle;
- cucharón de palo; cazo; hataca;

vpl.: LO3/174; C1/434.

POLLICIE Zie:
- policije; policie; politie; ----/

POLLICIEN Zie:
- ter welvaert; ----; gemeynen oirbare ende vreden/

POLLICIJEN = sub. openbare orde; volkstucht; zaken, het stedelijk bestuur betreffende, verordeningen.
- disciplina publica; publicae securitatis cura; ordo publicus;
- ordre public; administration;
- öffentliche Ordnung; Verwaltung;
- public order; policy;

- asuntos de gobierno municipal; ordenanzas; orden público;

vpl.: C1/111; VB III 215; C1/199.

POMPEIE Zie:
- actio legis ---- de parricidiis/

POMPOOS Zie:
- pompose; ----/

POMPOSE; POMPOOS = sub. pompeus; praalziek.
- pompa;
- pompeux;
- pompös;
- pompeus;
- pomposo;

vpl.: C1/743/8.

POMPOSEN EXEQUIEN = luisterrijke begrafenis; uitvaart.
- exequia funeris splendida; pompa;
- obsèques pompeuses;
- pompöse Exequien;
- pompous funeral;
- pompas fúnebres;

vpl.: LO7/158.

PONCOEN OFT TEECKEN = zilver of goudmerk.
- nota auri aut argenti;
- poingon d'or ou d'argent;
- Silber- oder Goldmarke;
- silver- or goldmark;
- marca oro y plata; marca de oro o plata;

vpl.: PvB 5/339.

PONCTELIJCK; PONCTUELIJCKE(N), PONCTUALIJCKEN = adv. punctueel, stipt, zeer nauwkeurig.
- accurate; dilligenter; exacte; punctualiter;
- minitieusement; scrupuleusement; ponctuellement; exactement;
- pünktlich;
- punctual; punctually; precise; precisely; accurately;
- puntual(mente), exactamente detenidamente; concienzudo;

vpl.: LPS 70; ADR 7, PvB 8/13; ADR 18.

PONCTUELIJCKEN Zie:
- ponctelijck; ----; ponctuallijcken/

PONCTUAELIJCKEN Zie:
- ponctelijck; ponctuelijcken; ----/

POND; PONT; PONDT; PUNT = sub. 1. munt; 2. gewicht.
- 1. alquis nummus; 2. libra; as;
- nom d'une monnaie de Braband; 2. mesure de poids 1/2 kilo ou 500 grammes;
- kind of coin of Braband; 2. pound; certain weight;
- 1. nombre de una moneda de Brabantia; 2. medida de peso 500 gramos;

vpl.: ACart 9; C1/236.

POND ENDE PONDSGELIJCKE = pondsgewijze
- per libram;
- au marc la livre;
- pfundweise;
- pro rata;
- a prorrata;

vpl.: C1/412.

POND LOEVENS = sub. Leuvense munt.
- nummus Lovaniensis; Libra; Lovaniensis;
- nom d'une monnaie de Louvain
- Löwener Münze;
- Louvain coin;
- nombre de una moneda de Lovaina;

vpl.: MGG 107.

POND PARISIJS Zie:
- pond parisiz; ----; poit parisis; pote paresyse/

POND PARISIZ; POND PARISIJS; POIT PARISIS; POTE PARESYSE = Parijs pond, franse muntsoort.
- libra Parisiensis; species nummi Gallici;
- livre parisiene, espéce de monnaie francaise;
- Parises Pfund; französische Art Münze;
- Paris pound (coin);
- libra parisiense; moneda francesa;

vpl.: PvB 1/310.

POND SWERTE = zwart pond, geldmunt van Frankrijk.
- libra negra; nummus gallicus;
- livre de noir; monnaie de France;
- schwarzes Pfund; Geldmünze von Frankreich;
- black point, coin of France;
- libra negra (moneda francesa);

vpl.: LO1/500.

PONDELEN Zie:
- pondereren; ----/

PONDEN Zie:
- schatten bij ----/
- vive ----/

PONDEN ARTOIS = zilveren franse munt geslagen in Artois.
- nummus argenteus gallicus;
- pièce d'argent francais frappée en Artois;
- silberne französische Münze geprâgt in Artois;
- silver french coin stroken in Artois;
- moneda francesa de plata acuñada en Artois;

vpl.: DVB 108.

PONDEN SWEERTS TOURNOIS = ponden zwarte tournoois; zilveren franse munt geslagen in Tours.
- librae pondo nummi argentei gallici percussi in Tours;
- pièce d'argent Francais frappé à Tours;
- silberne französische Münze geprägt in Tours;
- silver french coin stroken in Tours;
- libras de una moneda francesa de plata acuñada en Tours;

vpl.: LPS 18.

PONDEREREN; PONDELEN = vb. wegen.
- pondero I;
- pondérer;
- wägen;
- weigh;
- ponderar;

vpl.: MGG 106.

PONDSGELIJCKE Zie:
- pond ende ----/

PONDT Zie:
- een balance metter schalen met een ---- ghewichte oft een huijsele/
- half ---- medicinael/
- pond; pont; ----; punt/

PONDT BRABANTS = muntsoort gelijk aan 20 schellingen Brabants of 4 gulden Brabants of 80 stuivers; 240 plecken, 320 ootjes, 640 negenmannekens, 23040 mijten Brabants.
- nummus Brabantici ;
- monnaie de Brabant;
- Münze (Art Münze);
- coin of Brabant;
- clase de moneda brabanzona;

vpl.: C1/240, 242.

PONDT GOUD ENDE SILVER GHEWICHTE BRUSSELS = gewicht gebruikt bij Brusselse goud- en zilversmeden, gelijk aan 16 oncen Troijs of Brussels gewicht.
- pondus aureus et argentum Bruselensis;
- poids employé par les orfèvres de Bruxelles;
- Gewicht benutzt von den Gold and silversmiths in Brussels;
- pesa usada por orfebres y plateros bruselenses;

vpl.: C1/242.

PONDT HENEGAUWS OFT WITTE = muntsoort van Henegouwen gelijk aan 10 stuivers of 20 schellingen of 1 pond van Brabant.
- nummus Hannoniae;
- monnaie de Hainaut;
- Art Münze von Hennegau;
- coin (coin of Hainault);
- clase de moneda de Henao;

vpl.: C1/241.

PONDT HOFSTADT = oude muntsoort gelijk aan 24 stuivers en 24 mijten van Brabant.
- nummus Brabantici ;
- monnaie de Brabant;
- Münze (Art alte Münze) von Brabant;
- coin (old coin) of Brabant;
- moneda (moneda antigua) de Brabante;

vpl.: C1/241.

PONDT HOLLANDTS = muntsoort gelijk aan 15 stuivers van Brabant.
- nummus Hollandiae;
- monnaie de Hollande;
- Münze (Art Münze) von Holland;
- coin of Holland;
- clase de moneda holandesa;

vpl.: C1/241.

PONDT KONINGHS = muntsoort gelijk aan 21 grooten, 1 1/2 stuiver en 2 penningen van Brabant.
- nummus regis;
- livre de roi;
- Art Münze;
- coin;
- clase de moneda del rey;

vpl.: C1/240.

PONDT LOVENS = zilveren muntsoort gelijk aan 2 gulden

7 1/2 stuivers Leuvens.
- nummus Lovaniensis;
- livre de Louvain (monnaie);
- Münze (Art silberne Münze) von Löven;
- coin (silver coin) of Leuven;
- clase de moneda de plata de Lovaina;

vpl.: C1/240.

PONDT MECHELS = muntsoort van Mechelen, gelijk aan 2 gulden van Brabant.
- nummus Mechliniae;
- monnaie de Malines;
- Münze (Art of Münze von Mecheln);
- coin (coin of Mechlin);
- clase de moneda de Malinas;

vpl.: C1/241.

PONDT MEDICINAEL BRUSSELS = gewicht gebruikt bij Brusselse apothekers, gelijk aan 12 oncen Brussels gewicht.
- pondus medicinalis Bruxelensis;
- poids employé par les pharmaciens de Bruxelles;
- Gewicht benutzt von den Apothekern in Brüssel;
- weight used by the chemists in Brussels;
- pesa usada por farmacéuticos Bruselenses;

vpl.: C1/242.

PONDT PAIJEMENTS = muntsoort gelijk aan 20 mijten van Brabant.
- nummus;
- monnaie;
- Münze (Art Münze);
- coin;
- moneda;

vpl.: C1/241.

PONDT PARISIS OFT ARTHOIS = muntsoort gelijk aan 20 stuivers van Brabant.
- nummus argentus Gallicus;
- monnaie de Paris;
- Münze (Art Münze) von Paris;
- coin of Paris;
- clase de moneda de Paris;

vpl.: C1/240.

PONDT-PENNINGEN = sub. pl. aandeel in hoofdelijke omslag cq. een belasting; 2. geld gegegeven bij verhuring en verkoping van onroerend goed. 3. recht geheven op inkomende en uitgaande goederen.
- 1. tributum; 2. pecunia data ad locationem et venditionem boni immobilis; 3. ius et in bona im-et exportata;
- 1. part de la contribution revenant à un individu; 2. somme d'argent donnée pour la location ou la vente de biens immeubles; 3. taxe d'importation ou d'exportation;
- 1. share in tax; 2. money given at letting or purchasing of immovables; 3. duty on immovables;
- 1. participation en cuota personal un impuesto; 2. plata dada al arrendar vender un inmuebles; 3. derecho sobre bienes que se traen o se llevan;

vpl.: PvB 1/219.

PONDT SOOTHE = muntsoort gelijk aan 20 cheijnsguldens of 4 rens guldens van Brabant.
- nummus;
- monnaie;
- Münze (Art Münze);
- coin;
- moneda;

vpl.: C1/241.

PONDT STEERLINX = muntsoort van Engeland, gelijk aan 9 gulden van Brabant.
- nummus angliae;
- monnaie d'Angleterre;
- Münze (Art Münze von England);
- coin: pound sterling (coin of England);
- moneda de Inglaterra;

vpl.: C1/241.

PONDT SWERTE = muntsoort meer koper dan zilver bevattende, gelijk aan 2 blauwcroonen of 26 stuivers en 2 plecken van Brabant.
- nummus;
- monnaie;
- Münze (Art Münze mehr Kupfer als Silber enthaltend)
- coin (coin containing more copper then silver);
- moneda;

vpl.: C1/241.

PONDT TOURNOIS = zilveren muntsoort van Frankrijk, gelijk aan 30 stuivers of 20 schellingen van Brabant.
- nummus Franciae;
- monnaie de France;

- Münze (Art silberne Münze aus Frankreich);
- coin (silver coin of France);
- moneda de plata de Francia;

vpl.: C1/241.

PONDT VLAEMS = muntsoort gelijk aan 20 Schellingen Vlaams of 6 gulden Brabants of 120 stuivers, 360 plecken, 480 oortjens, 960 negenmannekens, 29560 mijten Brabants.
- nummus Flandriae;
- monnaie de Flandre;
- Münze (Art Münze) von Flandern;
- coin of Flanders;
- clase de moneda Flamenca;

vpl.: C1/240;

PONDT WINCKELIERS BRUSSELS = gewicht gebruikt bij Brusselse winkeliers, gelijk aan 4 vierendelen of 16 oncen.
- mesura, pondus tabernarii Bruselensis;
- la livre des boutiquiers de Bruxelles;
- Gewicht benutzt von den Ladenbesitzern in Brüssel;
- weight used by the shopkeepers in Brussels;
- pesa usada por comerciantes de Bruselas;

vpl.: C1/242.

PONDT WITTE = muntsoort van Henegouwen gelijk aan 10 stuivers of 20 schellingen of 1 pond van Brabant.
- nummus Hannoiae;
- monnaie de Hainaut;
- Münze (Art Münze von Hennegau);
- coin (coin of Hainault);
- clase de moneda henaense;

vpl.: C1/241.

PONDTGHELDE Zie:
- pontgelt; pontpenningh; pontpenning; pondtghelt; ----; pondtpenninghen; pondtschelde; . pontgelde /
- recht van den ----/

PONDTPENNINGHEN Zie:
- innecomen collecteur van de ----/
- middel van de ----/
- pontgelt; pontpenningh; pontpenning; pondtghelt; pondtghelde; ----; pondtschelde; pontgelde/
- recht van ---- oft congez/

PONDTSCHELDE Zie:

- pontgelt; pontpenningh; pontpenning; pondtghelt; pondtghelde; pondtpenningen; ----; pontgelde/
- recht van de ----/

PONIOEN Zie:
- pinsoen; pinson; pennoen; penoen; pinjoen; penioen; ----; pengoen/

PONSOEN Zie:
- poeinsoen; pointsoen; poensoen; poentsoen; poinchoen; poynsoen; ----; pinsoen; pinchoen; poenson; poinsoen; poensem; poentsem; poenchoen; poinchon/

PONT Zie:
- bosschen ----/
- dalf ----/
- marcq oft een half ---- troys goudt ende silver ghewichte/
- pond; ----; pondt; punt/

PONT BRUNSLACHTE = brussels pond.
- libra Bruxellarum;
- livre de Bruxelles;
- Brüsselpfund;
- Brussels pound;
- libra de Bruselas;

vpl.: PvB 1/200.

PONT OUTS = oud pond (munt)
- libra vetera (nummus);
- livre de vieux (monnaie);
- altes Pfund (Münze);
- old pound (money);
- libra antigua (moneda);

vpl.: LO1/144.

PONT PONTSGELIJCKE = pondspondsgewijze
- pro rata parte;
- au prorata de la mise;
- pro rata;
- pro rata; pound for pound;
- a prorrata; a prorrateo;

vpl.: T1/623.

PONT TROIJS GOUDT Zie:
- marcq oft half ---- ende silver ghewichte Brussels/

PONT ZEEVISCH (BRUSSEL) = vischgewicht, gelijk aan.
- pondus piscis;
- livre de poisson de mer;
- Fischgewicht;
- fish weight;
- peso de pescado;

vpl.: C1/235.

PONTE OFTE GEERBRUGGE =

gierpont.
- ratis;
- pont-volant;
- Gierfähre;
- flying-bridge;
- pontón; barcaza para pasar los rios;

vpl.: PvB 5/463.

PONTGELDE Zie:
- pontgelt; pontpenningh; pontpenning; pondtghelt; pondtghelde; pondtpenninghen; pondtschelde; ----/
- rechten van ----/

PONTGELT; PONTPENNINGH; PONTPENNING; PONDTSCHELDE; PONTGELDE; PONDTGHELT PONDTGHELDE; PONTPENNINGEN = sub. hom. 1. penningen waarop de landheer recht had bij verkoop van zekere goederen cq. 60e penning; 2. aandeel in de hoofdelijke omslag; 3. 20e penning van verkocht onroerend goed; 4. recht geheven op inkomende en uitgaande goederen (Lier).
- 1. impositio a domino valorum immobilium bonorum omnium cq. 60 us nummus; 2. tributum venditionis; 3. exactio in libras; 4. jus exactum in bonis quae et ingrediuntur (Lier);
- 1. imposition du Seigneur sur la valeur des biens immeubles qui étaient traités c.a. 60e denier; 2. part de capitation; 3. centimes additionnels; 4. impôt levé sur marchandises qui sont importées et exportées (Lier);
- 1. Erhebung von dem Grundherren von dem Wert von allen verhandelten unbeweglichen Gütern d.h. 60 ster Pfennig; 2. Anteil an der Kopfsteuer; 3. 20e Phennig eines Verkauften unbewegliches Gutes; 4. Recht geheben auf einkommenden und ausgehenden Kaufmansgütern (Lier);
- 1. levy by the landlord of the value of all transacted immovable goods cq. 60 th penny; 2. share in the poll-tax; 3. twentieth penny of immovable sold property; 4. right imposed on imported and exported merchandise

(Lier);
- 1. cobro por el principe del precio de todos los bienes inmuebles que se negocian; moneda sexagesima; 2. parte de cuota personal; 3. vigésima moneda de la venta de un bien inmueble; 4. derechos cobrados sobre mercancias que entran y salen (Lier);

vpl.: Cr2/1341; PvB 6/102; PvB 1/104; LO7/252; C1/80, 135; PB 2/14.

PONTGHELT Zie:
- pontgelt; pontpenningh; pontpenning; ----; pondtghelde; pondtpenningen; pondtschelde; pontgelde/
- recht van ----/

PONTPENNING Zie:
- pontgelt; pontpenningh; ----; pontghelt; pondtghelde; pondtpenninghen; pondtschelde; pontgelde/

PONTPENNINGH Zie:
- pontgelt; ----; pontpenning; pondtghelt; pondtghelde; pondtpenninghen; pondtschelde; pontgelde/

PONTS ENDE SCHELLINCX GEWIJSE = lett.: pondsponds-gewijze; fig. evenredig.
- pro rata parte; proportionalis;
- litt.: au marc la livre et l'escalin; fig. proportionné; proportionnel;
- pro rata;
- pro rata;
- a prorrata; a prorrateo; proporcionalmente; en su tanto;

vpl.: LO4/382.

PONTSGELIJCKE Zie:
- pont ----/

PONTSGHEWIJS = adv. naar verhouding.
- secundum pioportiarem;
- en proportion;
- im Verhältnis;
- in proportion;
- proporcionadamente;

vpl.: C2/864.

POORSAEM; POERSAM; PODERSAM; PUEDERSAM = adv. vechtlustig.
- pugnaciter;
- batailleur; combatif;

- kampflustig;
- pugnacious;
- agresivo; belicoso;

vpl.: T2/371.

POORT Zie:
- bijnnen onser ----/
- poorte; ----; port; porte; poirte; poerte/

POORTCLOCKEN Zie:
- tusschen de twee ----/

POORTCLOCKLUIJDER Zie:
- gagie ----/

POORTE Zie:
- Anderlechtsche ----/
- Couwenbergsche ----/
- Lovensche ----/
- Laken ----/
- Obbrusselsche ----/
- op die ---- in heltenisse gaan/
- ten openen van den ----/
- poorter oft innegebieder van den gevangen ----/
- Scharenbeeksche ----/
- Vaert ----/
- Vlaemsche ----/
- weeghgelt aen de Lovensche ----/

POORTE; POORT; PORT; PORTE; POIRTE; POERTE = sub. 1. gevangenis op de stadspoort; 2. poort; ingang; deur.
- 1. carcer in porta urbis; 2. porta; aditus; ostuim;
- 1. prison dans la porte de la ville; 2. porte;
- 1. Gefängnis auf dem Stadttor; 2. Tor; Pforte;
- 1. prison on the towngate; 2. gate;
- 1. cárcel en la puerta de la ciudad; 2. puerta; postón;

vpl.: C1/86; T1/498; C3/92.

POORTEN Zie:
- ter ---- wijsen/

POORTER Zie:
- poerter; poertere; poirter; poertre; ----; porter; portere; portre; poirterken/

POORTER; POIRTER; POIRTERKEN = hom. sub. 1. soort brandhout ter lengte van het halfhout inhoudende 5 of 6 stokken; 2. burger ener stad.
- 1. sarmentorum species; 2. civis urbis;
- 1. espèce de bois à brûler; 2. bourgeois;
- 1. Art Brennholz; 2. Bürger;
- 1. kind of firewood; 2. citizen;
- 1. clase de leña; 2. cuidadano;

vpl.: PB/II/121; C1/236; PB IV 127.

POORTER OFT INGHESETEN = burger ener stad of ingezetene.
- civis urbis;
- bourgeois ou habitant;
- Bürger einer Stadt;
- citizen of a town or inhabitant;
- ciudadano o habitante;

vpl.: C1/382.

POORTER OFT INNEGEBIEDER VAN DEN GEVANGEN POORTE = gevangenbewaarder, cipier van de gevangenis.
- carceris custos;
- geôlier;
- Gefängniswärter;
- prison-ward;
- carcelero; calabocero; alcaide; llavero; guardian de cárcel;

vpl.: B1/22; C2/885.

POORTERE Zie:
- buijten ---- doen schrijven/
- gheboren ----/
- ghekocht ----/

POORTERE OFT GEVRYDEN MAN = taut. vrije ingezetene ener stad.
- incola liber villae;
- habitant libre d'une ville;
- freier Einwohner einer Stadt;
- free inhabitant of a city;
- habitante libre (vecino libre) de una ciudad;

vpl.: PB IV/401.

POORTEREN Zie:
- creatien van ----/
- ghetruwen ; ghetrouwe ----/

POORTERESSE Zie:
- poirtersse; porteresse; portesse; ----; poortersse; portersse; poortesse; porterigge; poertesse/

POORTERGELT Zie:
- poorterye-geldt; porteriegeldt; ----; poortersgelt/

POORTERIE Zie:
- poerterije; poorterije; ----; porterijc; poertschap; poerterscap; poeterscap/

POORTERIJE Zie:
- eerste leth der ----/
- poerterije; ----; poorterie; poorterye; porterije; poertschap; poerterscap; poeterscap/
- privilegie van ----/
- recht van de ----/
- tweede leth der ----/
- vierde leth der ----/
- derde leth der ----/
- hooftheijden van de ----/
- hooftmans van de ----/
- officie van de ----/
- officie van de vier hoofdmannen van de ----/

POORTERIJE; POORTERIE; PORTERYE; POERTERYE; POORTERYE; POERTSCAP; POETERSCAP = burgerschap.
- urbani; civitas urbis;
- bourgeoisie; citoyenneté;
- Bürgerschaft;
- citizenship;
- ciudadania;

vpl.: LO1/276; C1/417, 577/2 Ca2/322.

POORTERIJE RECHT = jaarlijks te betalen bedrag door buitengezetenen voor het genot van stadsrecht door degenen die met dochters van burgers zijn gehuwd.
- summa solvenda ab extraneis pro jure civitatis;
- montant à payer anuellement par personnes qui se son mariés avec de filles de citoyens pour la possession de droit municipal;
- jährlich zu zahlen Betrag durch Auszenwohnenden für den Genusz von Stadrecht durch diejenigen die mit Töchtern von Bürgern verheiratet sind;
- sum of money to be paid annually by outsiders for the pleasure of municipal right for those who were married to daughters of ordinary citizens;
- derecho de cuidadania;

vpl.: PvB 6/102.

POORTERS Zie:

- vuijtschrijvinge van ----/

POORTERS DIE GHEEN INGHEBOREN EN ZIJN = burgers die niet in een stad geboren zijn. (Lier).
- cives non in urbe nati (Lier);
- qui ne sont pas nés dans la ville;
- Bürger die nicht in einer Stadt geboren sind (Lier);
- citizens who are not born in a town (Lier);
- ciudadanos no nacidos en una ciudad (Lier);

vpl.: C1/602.

POORTERSGELT Zie:
- poorterye-geldt; porteriegeldt; poortergelt; ----/

POORTERSNEIRINGHE Zie:
- poirtersneiringhe; poirtersneringhe; portersneringe; ----/

POORTERSRECHT Zie:
- portrecht; portersrecht; ----/

POORTERSSE Zie:
- poirtersse; porteresse; portesse; poorteresse; ----; portersse; poortesse; porterigge; poertesse/

POORTERYE Zie:
- poerterije; poorterije; poorterie; ----; porterije; poertschap; poerterscap; poeterscap/

POORTERYE-GELDT; PORTERIE GELDT; POORTERGELT; POORTERSGELT = geld betaald voor de verwerving van het burgerschap ener stad.
- argentum pro acquisitione juris civitattis;
- argent payé pour l'acquisition du titre de bourgeois d'une ville;
- Geld bezahlt für die Erwerbung des Bürgerrechtes einer Stadt;
- money for the acquisition of the citizenship of a city;
- dinero pagado per obtención de ciudadania;

vpl.: PB IV/250.

POORTESSE Zie:
- poirtersse; porteresse; portesse; poorteresse; poortersse; portersse;

----; porterigge; poertesse/

POORTGELT; PORTGELT = sub. recht geheven voor het openen van de stadspoort.
- tributum in pariendo portam civitatis impositum;
- Stadttorgebühr;
- péage de la porte de la ville;
- vight of opening the town's gate;
- derecho que se paga por abrir la puerta de la ciudad;

vpl.: PB 2/14.

POORTIER Zie:
- gagie ---- van de bierhooft/
- gagie ---- van de Houtkaerije/
- gagie ---- van de Keijserpoorte/
- gagie ---- van de Kipdorppoorte/
- gagie ---- van de Kroonenburghpoorte/
- gagie ---- van de Roodepoorte/
- gagie ---- van de slijckpoorte/
- gagie ---- van de 't Steenen craenken/
- gagie ---- van de St. Jorispoorte als toesiender van de uitgaende ende innecomende bieren/
- gagie ---- van de werfpoorte/

POORTIER; PORTENAER; PORTIER; PORTMEESTER; POORTMEESTER; POORTMAN; PORTMANNE = sub. poortwachter.
- ostiarius; atriensis; custos portas;
- guichetier; portier;
- Torwachter; Torwächter;
- gate-keeper;
- llavero;

vpl.: C1/61, 204; PvB 1/74.

POORTIERS Zie:
- loon ---- van de landtpoorten/

POORTIERS VAN DE STADT (ANTWERPEN) = poortwachters, belast met de bewaking, het openen en sluiten der stadspoorten, en elk bij benoeming en aanvaarding van hum ambt aan de stad schuldig werden 50 gulden (Antwerpen).
- custodes portae, onerati

custodia, aperiendo et claudendo portarum, civitatis et unusquisque ad nominationem et acceptationem muneris sui urbi quinquaginta florinas debiti erant (Antverpia);
- portiers de la ville, chargés du gardiennage, ouverture et fermeture des portes de la ville; redevable à la ville de 50 florins lors de leur nomination et entrée en fonction;
- Torwächter beauftragt mit der Bewachung dem Offnen und schlieszend der Stadttore; jeder war bei Ernennung und Antritt seines Amtes der Stadt 50 Gulden schuldig (Antwerpen);
- gate-keepers charged with the guarding the opening and closing of the town-gates; each had to pay to the town 50 guilders at appointment and accession to his function (Antwerp);
- llaveros (Amberes, 50 florines) cada uno);

vpl.: C1/534.

POORTMAN Zie:
- poortier; portenaer; portier; portmeester; poortmeester; ----; portmanne/

POORTMANNE Zie:
- poortier; portenaer; portier; portmeester; poortmeester; poortman; .----/

POORTMEESTER Zie:
- poortier; portenaer; portier; portmeester; ----; poortman; portmanne/

POOSE; POSE = sub. onderbreking.
- interruptio;
- ârret;
- Unterbrechung;
- interruption;
- interrupción; intermisión;

vpl.: PB IV/225.

POOSE OFT WAGHE (BRUSSEL) = weegschaal of waag voor kolen.
- libra ordinaria aut libra carboni;
- chariots ou balance de charbon;
- Waage für Kohlen;
- balance for coals;

- balanza o peso para carbón (de piedra);

vpl.: C1/236.

POOSTERIJE Zie:
- hooftluijden van de ----/

POOT Zie:
- pote; ----/
- wellige ----; willigen poete/

POOT EN PLANTKAART = sub. plattegrond waarop voorkomen de wegen en erven van een dorp en/of heerlijkheid met aangeving waar gepoot en geplant mag worden.
- descriptio in qua pagi cert viae et fundi et/aut fundus cum indicio ubilicet serere;
- plan des chemins et des enclos d'un village ou une seigneurie indiquant ou on pouvait planter et semer;
- grundriss mit den Wegen und Höfen eines Dorfes oder Herrengutes mit Angabe wo man pflanzen darf;
- map indicating roads and premises of a village or manor and the plots where can be planted;
- mapa de los caminos y solares de un pueblo o señorío indicando donde se podía platar y sembrar;

vpl.: DVB 79

POOTE Zie:
- wassende ----/

POOTEN; POTEN; PATEN; PAETEN = vb. planten.
- serere; plantis sero III; depono III;
- planter; semer;
- pflanzen;
- plant;
- plantar; sembrar;

vpl.: ACart 11; BVB 22, 175.

POOTINGE; POTINGE = sub. bomenplant.
- locus consitus;
- plantation d'arbres;
- das Pflanzen von Bäumen;
- planting of trees;
- plantación de árboles;

vpl.: DVB 55.

POPEL Zie:
- populiere; ----; poper; popelboom; popelier; popelierboom/

POPELBOOM Zie:
- populiere; popel; poper; ----; popelier; popelierboom/

POPELIER Zie:
- populiere; popel; poper; popelboom; ----; popelierboom/

POPELIERBOOM Zie:
- populiere; popel; poper; popelboom; popelier; ----/

POPER Zie:
- populiere; popel; ----; popelboom; popelier; popelierboom/

POPPEN Zie:
- venijnige ----/

POPULIERE; POPEL; POPER; POPELBOOM; POPELIER; POPELIERBOOM = sub. populier.
- populus arbor;
- peuplier;
- Pappel;
- polar;
- álamo;

vpl.: C1/193.

PORCEELE Zie:
- parchele; parceel; parcheel; perceel; percheel; ----/

PORCIE Zie:
- na rate ende ----; naar proportie van /
- privacie van eender ----/
- wittige ----/

PORCIE; PORTIE; PART; PAERT; PARTE = hom. sub. 1. wettig erfdeel; 2. deel.
- 1. haereditas; legitima pars; 2. pars;
- 1. portion de succession; 2. partie; portion;
- 1. gesetzliches Erbteil; 2. Teil;
- 1. judicial heritage; 2. part; share;
- 1. legítima; 2. parte; porción;

vpl.: T1/505, T2/67.

PORCIE LEGITIME = wettig erfdeel.
- pars hereditatis legitima;
- portion légitime d'une succession;
- gesetzmässiges Erbteil;
- legal portion;
- porción legítima de una herencia;

vpl.: T1/520.

PORCIE VIRIJLS Zie:
- aendeel ende contingent; ----; quote/

PORCIE VIRIJLS OFT AENDEEL = taut. aandeel.
- pars;
- part; portion;
- Anteil;
- part, partion; share;
- parte;

vpl.: T1/555.

PORCIEN Zie:
- privacie van een der ----/

PORCIEN ENDE GEDEELE; GEDEELTE = taut. deel; aandeel.
- portio; pars; legitima;
- part; portion; participation; légitime;
- Anteil; Teil;
- share; portion; part; legal heritance;
- parte; porción; participación; legitima;

vpl.: T1/446, 107.

POREN Zie:
- porren; purren; ----/

PORREMEN Zie:
- quaden, ----, roekelosen ende overdadigen leven/

PORREN Zie:
- binnen der maent te ----/
- oorloge ----/

PORREN; PURREN; POREN = vb. aanzetten; aandrijven; veroorzaken; ronden.
- incito I; instigo I; causo I; facio III rotundum;
- pousser inciter; instigner; causer; arrondir;
- ansetzen; antreiben; verursachen; runden;
- urge; incite; instigate; incite; cause; to round;
- empujar; incitar; redondear;

vpl.: PvB 1/33, 445; PvB 5/567.

PORREN EEN BEDEVAERT = een bedevaart te beginnen.
- peregrinationem incipere;
- faire un pèlerinage;
- eine Wahlfahrt anfangen;
- begin a pelgrimage;
- comenzar (of = empezar) un peregrinaje;

vpl.: C1/282.

PORREN ENDE MOVEREN = taut. aansporen.
- moveo II;
- inciter; pousser à;
- anspornen;
- incite;
- estimular; excitar; animar; incitar;

vpl.: PB/III/149.

PORRENE Zie:
- te rechte ----/

PORRIGEREN = vb. aanbieden; uitstrekken.
- porrigo III;
- étendre; offrir; présenter;
- anbieten; antragen; ausdehnen; ausstrecken;
- present; offer; stretch;
- extender; ofrecer; presentar;

vpl.: T1/335, 589.

PORSINGE Zie:
- perssens; persinge; perssinge; parsinge;----/

PORSSEN OFT PIJNEN = taut. op pijnlijke wijze ondervragen.
- interrogo e I acerbe;
- interroger de douloureuse manière;
- peinlich verhören;
- question examine in a painful way;
- interrogar agudamente (rigurosamente);

vpl.: C2/778.

PORT Zie:
- poorte; poort; ----; porte; poirte; poerte/
- sonder ----; faveur oft eenige gunste/
- vrijer ----/

PORT, DISSIMULATIE, DILAY OFT FAVEUR = loon, veinzerij, uitstel of gunst.
- favor; pretium; simulatio; delatio;
- faveur; salaire; feinte ou délai;
- Gunst, Lohn, Heuchelei oder Aufschub;
- favour; wage; pretending or delay;
- favor; paga; fingimiento o dilación;

vpl.: PB/II/69.

PORT ENDE VRYHEYT = poort en vrijplaats.
- porta et asylum;
- poort et franchise;
- Stadt; freie Stadt;
- port and asylum;

- puerto franco; puerto libre; vpl.: Cu1/10.

PORT OFT DISSIMULATIE = taut. veinzerij.
- dissimulatio;
- dissimulation;
- Verstellung;
- dissimilation;
- disimulación;

vpl.: PvB 1/226.

PORT, VERDRACH OFT DISSIMULATIE = taut. veinzerij, dubbelhartigheid.
- dissimulatio;
- port ou dissimulation;
- Heuchelei;
- dissimulation;
- fingimiento; disimulación;

vpl.: LO6/98.

PORTAELEN Zie:
- nieuwe ---- oft afschutsels/

PORTE Zie:
- poorte; poort; port; ----; poirte; poerte/

PORTENAER Zie:
- bourkoise; borger; porter; ----/
- poortier; ----; portier; portmeester; poortmeester; poortman; portmanne/

PORTER Zie:
- bourkoise; borger; ----; portenaer/
- poerter; poertere; poirter; poertre; poorter; ----; portere; portre; poirterken/

PORTERE Zie:
- poerter; poertere; poirter; poertre; poorter; porter; ----; portre; poirterken/

PORTEREN Zie:
- gebruwen ----/
- uytseten ende ghecocht ----/
- die wettelijk sal hebben vertegen op heure ----/
- der ---- wive/

PORTERESSE Zie:
- poirtersse; ----; portesse; poorteresse; poortersse; porteresse; poortesse; porterigge; poertesse/

PORTERIEGELDT Zie:
- poorteryegeldt; ----/

PORTERIGGE Zie:
- poirtersse; porteresse; portesse; poorteresse; poortersse; portersse; poortesse; ----; poertesse/

PORTERIJE Zie:
- poerterije; poorterije; poorterie; poorterye; ----; poertschap; poerterscap; poeterscap; poirterije; poirterye/

PORTERSCAMERE Zie:
- poorterscamere; poirterscamere; ----/

PORTERSLASTEN Zie:
- poirterslasten; ----/

PORTERSNERINGE Zie:
- poirtersneiringhe; poirtersneringe; ----; poortersneiringhe/

PORTERSRECHT Zie:
- portrecht; ----; poortersrecht/

PORTERSCAPPE STADE DOEN = burgerschap behouden.
- civitatem tenere;
- garder le droit de bourgeoisie;
- Büergerschaft behalten;
- retain one's citizenship;
- conservar la calidad de ciudedania;

vpl.: PWJ 1/1; B1.

PORTERSSE Zie:
- poirtersse; porteresse; portesse; poorteresse; poortersse; ----; poortesse; porterigge; poertesse/

PORTESSE Zie:
- poirtersse; porteresse; ----; poorteresse; poortersse; portersse; poortesse; porterigge; poertesse/

PORTGELT Zie:
- poortgelt; ----/

PORTIE Zie:
- contingentende aendeel; ende/oft quote ende ----/
- legitime ---- oft wettich deel/
- paert, ---- ende ghedeelte/
- porcie; ----; part; paert; parte/
- sijn juste ----/
- trebellianicque ----/

PORTIE FUNERAILLE = sub. begrafenisrecht.
- ius sepulturae;
- droit de funérailles;
- Begräbnisrecht;
- right of burial;

- derechos de consumo de sepultura, porción fúnebre;

vpl.: PvB 5/39.

PORTIE HEREDITAIRE = erfdeel.
- pars hereditatis;
- portion héréditaire (part d'Héritage);
- Erbteil;
- heritage;
- patrimonio; porción de una herencia;

vpl.: C1/136.

PORTIE, PAERT ENDE GHEDEELTE = taut. kindsdeel; aandeel.
- pars et portio;
- part et portion;
- Teil;
- part and portion;
- divisa; legítima; hijuela;

vpl.: LO6/36; C1/664.

PORTIER Zie:
- aenkomen officie ---- st. Jansvliet/
- aenkomen officie ---- kijdorppoorte; roijpoort; st. Jorispoort ende het bierhooft/
- aenkomen officie ---- slijckpoort; croonenborchpoort/
- poortier; portenaer; ---- portmeester; poortmeester; poortman; portmann/

PORTIER VAN DEN STADTHUIJSE = deurwachter van het stadhuis.
- ianitor domus urbis;
- portier de la mairie;
- Pförtner des Rathauses;
- door-keeper of the townhall;
- portero de la alcaldia;

vpl.: C1/203.

PORTIERS Zie:
- aenkomen officie ---- kipdorppoorte, Roypoort, st. Jorispoort ende het Bierhooft/
- aenkomen officie ---- slijckpoort; Croonenborghpoort/

PORTIONARIS, PORTIONIER = deelhebber; deelgerechtigde.
- partionarius; portionarius; particeps;
- portionnaire; parconnier; copartageant;
- Teilhaber;
- partner; participant;
- participante; participe; particionero;

vpl.: LOV/208; C1/447, 735; 743/13; LO7/408.

PORTIONARIS OFT CONSORT = taut. mededeelhebber.
- concosius;
- coportageant;
- Mitteilhaber;
- co-partner;
- coparticipe; consocio;

vpl.: LO7/84.

PORTIONARIS OFT DEELHEBBER = taut. deelhebber.
- consors; particeps;
- participant;
- Teilhaber;
- sharer; partner;
- porcionero; participante;

vpl.: C2/787.

PORTIONE Zie;
- pro rato ----/

PORTIONIER Zie:
- portionaris ----/

PORTMEESTER Zie:
- poortier; portenaer; portier; ----; poortmeester; poortman; portmanne/

PORTRE Zie:
- poerter; poertere; poirter; poertre; poorter; porter; portere; ----; poirterken/

PORTRECHT ; PORTERSRECHT; POORTERSRECHT = sub. burgerschapsrecht.
- ius civitatis;
- droit de cité;
- Bürgerschaftsrecht;
- civic rights-rights of citizenship;
- derecho de ciudedanía; derecho de naturaleza; derecho de indigenato;

vpl.: B1; PW & J 1/2.

PORVANDE OFTE BROOT = taut. aalmoes in natura;
- eleemosyna in natura;
- dons en nature;
- Almosen in natura;
- alms in kind;
- pan a una lim osna en forma de víveres;

vpl.: PB/III/165.

POSCRIBEREN ENDE BANNEN = taut. verbannen.
- exsilio afficere;
- proscrire; exiler;
- verbannen;
- exile;
- proscribir; desterrar;

vpl.: PB/II/313.

POSE Zie:
- poose; ----/

POSEREN = vb. plaatsen; stellen.
- colloco I; statuo III; constituo;
- poser; placer; mettre;
- setzen; stellen;
- place; put; sit;
- poner; colocar; situar; meter;

vpl.: C1/505.

POSITIVEN ENDE NARRATIEN = zekerheden en verhalen.
- certae res ac narrationes;
- suretés et relations;
- Sicherheiten und Geschichten;
- certainties and stories;
- garantias y narraciones;

vpl.: ADR 5.

POSITIVES = sub. pl. zekerheden.
- securitates;
- sûreté; certitude;
- positive; exakte Punkte;
- positive points;
- seguridad; certeza;

vpl.: MGG 145.

POSSEDEREN Zie:
- possideren; ----; possideeren; possesseeren/

POSSESEERDER ENDE BESITTERE = taut. bezitter.
- possessor; proprietarius;
- possesseur; propriétaire;
- Besitzer;
- possessor;
- poseedor; propietario;

vpl.: T1/205; T2/82; 563.

POSSESIE ALLEGEREN IN PREJUDITIE VAN = bezit; aanvoeren ten nadele van.
- possessionem allegare in praeiudicium;
- alleguer la possession au détriment de;
- sich berufen auf Besitz; zum Nachteil von;
- invoke possesion at the cost of;
- alegar (of = invócar a) posesión en perjuício;

vpl.: BVB 87.

POSSESSEEREN Zie:
- possideren; possederen; possideeren; ----/

POSSESSEUR Zie:
- hebbere ende ----/

POSSESSEUR ENDE NAICT BESITTERE = taut. houder; bezitter van een goed waarvan het vruchtgebruik in handen van een ander berust.
- dominus;
- propriétaire d'un bien dont l'usufruit repose en mains de tiers;
- Besitzer eines Gutes vom den der Niessbrauch in anderen Händen ist;
- possessor of a good of which the usufruct is in the hands of third persons;
- propietario de un bien del cual al usufructo está en manos de terceros;

vpl.: T1/104.

POSSESSEUR(POSSESSEERDER) ENDE BESITTER = taut. bezitter.
- dominus;
- possesseur;
- Besitzer;
- owner; possessor;
- poseedor; posesor;

vpl.: T1/91, 310; C1/19; C1/77.

POSSESSIE Zie:
- actie bij -----/
- actie om die ---- te behouden/
- actie tot enniger erven die dair af gehadt heeft die leste ende deugdelijcke ----/
- besith oft ----/
- contunatie van ----/
- datelijck besith oft ----/
- deugdelijke ----/
- gecreijgen die ---- die men niet gehadt en heeft/
- geinventereerde ----/
- geprescribeerde ----/
- geruste en vredige ----/
- ghebruyckenisse ende ----/
- immemoriale ----/
- inviolable; ----/
- in cas ----/
- in contunuele ----/
- in pasifice ----/
- in ---- houden/
- in ---- immemoriael/
- in ---- stellen/
- in ---- getorden/
- met vredelijcker ----/
- naecte ----/
- natuerlijcke ---- gecrijght ter quader trouwe/

- opscrossinge ----/
- peyselijcke ende vredelijcke ----/
- quasi ----/
- recht van ---- ofte gebruijck/
- reele ende actuele ----/
- tijtel van ----/
- turbatic van ----/

POSSESSIE = sub. bezit.
- possessio;
- possession; propriété;
- Besitz;
- possession;
- posesión; propiedad;

vpl.: ACart 12; C1/291; T2/61, 80.

POSSESSIE ALLEGEREN IN PREJUDITIE VAN = bezit aanvoeren ten nadele van; in prejuditie van 't gemeene landt; zich beroepen op; bezit aanvoeren ten nadeel van de gemeente.
- possessionem allegare in praeiudicium (+ gen.);
- alléguer la possession au détriment de;
- sich berufen aus Besitz; zum Nachteil von;
- invoke posession at the cost of;
- alegar (of = invocar a) posesión; en perjuicio de la comunidad; alléguer la possession au détriment de;

vpl.: BVB 87.

POSSESSIE CIVILE = burgerlijk bezit.
- naturale possessorium civile;
- possession civile;
- ziviler Besitz;
- civil property;
- posesión civil;

vpl.: T1/81; T2/61, 80; ACart 12; C1/291.

POSSESSIE ENDE GEBRUYKENISSE = taut. vruchtgebruik.
- ususfructus;
- usufruit;
- Nieszbrauch;
- usufruct;
- usufructo;

vpl.: PB IV/530.

POSSESSIE ENDE SAISINE = taut. bezitneming.
- occupatio; possessio;
- occupation; prise de possession;
- Besitzergreifung;
- occupancy;
- ocupación; toma;

vpl.: T1/22.

POSSESSIE GECREGEN BIJ FORTSEN = bezit door geweld verkregen.
- possessio per invasionem;
- possession acquise par force;
- durch Gewalt erworbener Besitz;
- property acquired by violence;
- posesion adquirida par fuerza;

vpl.: 11/81.

POSSESSIE GECREGEN HEYMELIJC = bezit in het geheim verkregen.
- possessio clandestine acquisita;
- possession acquise secrètement;
- heimlich erworbener Besitz;
- property acquired secretly;
- posesión adquirida secretamente;

vpl.: T1/81.

POSSESSIE IMMEMORIAEL = onheugelijk bezit.
- possessio immemoriales;
- possession immémoriale;
- undenkliches Besitz;
- immemorial possession;
- posesión de tiempo immemorial;

vpl.: PB IV/69.

POSSESSIE NAICTE = taut. bloot bezit.
- possessio simplex;
- possession nue (possession d'un bien sans en avoir l'usufruit);
- Besitz ohne Nutzniessung;
- possession without usufruct;
- posesión desnuda (posesión de un bien sin tener el usufructo de ello);

vpl.: T1/111.

POSSESSIE NATURELE = natuurlijk bezit.
- possessorium;
- possession naturelle;
- natürlicher Besitz;
- natural property;
- posesión natural;

vpl.: T1/81.

POSSESSIE OFT BESITH = taut. bezit.
- possessio;
- possession;
- Besitz;

- possesion;
- posesión;

vpl.: LO3/562.

POSSESSIE OFT DATELIJK BESITH = taut. werkelijk bezit.
- possessio effectiva;
- possession effective;
- tatsächlicher Besitz;
- real possession;
- posesión efectiva;

vpl.: LO3/564.

POSSESSIE OM TE BEHOUDEN = bezit om te behouden.
- possessio ad retinendum;
- retenir une possession;
- Besitz um zu behalten;
- property to preserve;
- retener una posesión;

vpl.: T1/81.

POSSESSIE OM WEDER TE GECRIJGENE DAIR MEN AF GESPOLIEERT IS = herkrijgen van het bezit waarvan men beroofd werd.
- possessorium recuperande;
- récupération par la propietaire légitime de la domination d'un bien qu'on l'a spolié antérieurement;
- den Besitz wieder erwerben von dem wovon man beraubt worden war;
- acquisition of property of which one was robbed;
- recuperar por el propietario legítimo del dominio de una posesión que la ha sido robado antes;

vpl.: T1/81.

POSSESSIE , RECHT OFTE GEBRUIJCK = bezit, recht of gebruik.
- possessio, ius vel usus;
- possession, droit ou usage;
- Besitz, Recht oder Gebrauch;
- possession, right or use;
- posésion, derecho o uso;

vpl.: MGG 16.

POSSESSIE VAN LICHTSCHEPPINGE = bezit van lichtinval.
- possessio incessus lucis;
- possession de prise de jour;
- Besitz eines Lichteinfalls;
- possession of light-invasion;
- posesion de una entrada de luz;

vpl.: LO I/622.

POSSESSIE VEL QUASI = bezit of dergelijk.

- possession ou semblable;
- Besitz oder dergleiche;
- possession or suchlike;
- posesión o cosa asi;

vpl.: LPS 19.

POSSESSIEN Zie:
- actie als men ageert van enniger ----/
- contrarie ----/
- hebbingen ende ----/
- in der ---- ende gebruijcke/
- sunpolder ---- saisinen ende gebruycke/

POSSESSIONEM Zie:
- interdictum ne vis fiat ei qui in ---- missus est/

POSSESSOIR Zie:
- acte ----/
- in plenair ----/
- narrere ----/

POSSESSORIA RETINENDE = vasthouding van bezit.
- retention d'une possession;
- Besitz das festgehalten wird;
- retention of possession;
- retención de una posesión;

vpl.: T1/237.

POSSESSORIE Zie:
- materie ----/
- in materien van ----n/

POSSESSORIO Zie:
- in ----/

POSSESSORIO RECUPERANDE = wederverkrijging van bezit.
- récupération d'une possession
- Zurückerwerbung von Besitz;
- recuperation of possession;
- recuperación de una posesión

vpl.: T1/237.

POSSESSORIUM Zie:
- interdictum ----/

POSSESSORIUM = sub. bezitrechtelijk proces betreffende het eigendomsrecht.
- iudicium possessorium;
- possessoire;
- besitzrechterlicher Prozess hinsichtlich des Eigentumsrecht;
- legal investigation concerning ownership (propietary rights);
- poseorio;

vpl.: T1/218.

POSSESSORIUM ADIPISCENDE = in bezitverwerving van een zaak die voorheen niet bezeten

werd.
- procès pour obtenir un bien qui jadis n'a pas formé part de la propriété de l'accuaccusateur;
- Besitzerwerbung einer Sache die man vorher nicht besass;
- proceeding because of taking in possession of a thing which formerly was not possessed;
- proceso para conseguir un bien que antes no ha formado parte del dominio de l'acusador;

vpl.: T1/218.

POSSESSORIUM RECUPERANDE = herstel in bezit bij roof.
- procès à cause de la récupération d'un bien spolié;
- Wiederherstellung im Besitz nach Beraubung;
- repair of possession in case of robbery;
- proceso por motivo de la recuperación de un bien robado;

vpl.: T1/218.

POSSESSORIUM RETINENDE = gestoord bezit.
- propriété interrompue;
- Besitz in dem man gehindert wird;
- interrupted possession;
- propiedad interrumpida;

vpl.: T1/218.

POSSIDEERDER Zie:
- besitter ende possesseur ----/

POSSIDEEREN Zie:
- possideren; possederen; ----; possesseeren/

POSSIDENT (POSSESSOIR) OFT BESITTER = taut. bezitter.
- possessor;
- possesseur;
- Besitzer;
- possessor;
- poseedor;

vpl.: T1/96, 233; T2/82.

POSSIDEREN; POSSEDEREN; POSSIDEEREN; POSSESSEEREN = vb. bezitten; in bezit nemen.
- possideo II; possido III;
- posséder; prendre possession de;
- besitzen; übertragen;
- to possess; transfer; take possession of;
- poseer; tener en su poder; tomar en posesion;

vpl.: Cr2/1020, 103/; PvB 6/327; DVB 36; B2/55; PvB 1/225, 12; C1/444.

POSSIDETIS Zie:
- actio interdictum uti ----/
- actio uti ----/

POST Zie:
- in ---- indicio/

POST LITEM = na het geschil, na de rechtsstrijd.
- après le litige;
- nach der Gerichtsstreit;
- after the lawsuit;
- después del litigio;

vpl.: B1/15; C2/884.

POSTCOMPTOIR OFT COURRIER = taut. postkantoor.
- cursus publici statio;
- la poste; bureau de poste;
- Postamt;
- postoffice;
- oficina de correos; correo;

vpl.: PB/III/211.

POSTE, BODE ENDE COURRIER = taut. koerier.
- nuntius; cursor;
- courrier;
- Kurier;
- courier;
- correo; estafeta;

vpl.: PB/II/337.

POSTEN Zie:
- verlooren ----/

POSTEREN Zie:
- in orcontscap ----/

POSTEREN = uitzetten.
- pono III;
- placer;
- stellen;
- to post; to station;
- apostar;

vpl.: PvB 5/732.

POSTERIORETEYT = sub. het later zijn.
- posterioritas;
- postériorité;
- Posteriorität; das Späterseins;
- posteriority;
- posterior haber;

vpl. PvB 1/605.

POSTILLON = sub. postrijder; postknecht; postbode.
- cursos publicus;
- postillon;

- Postillon; Postbote;
- postillion; postman;
- postillón; cartero;

vpl.: PB/III/212; PvB 5/3018.

POSTPONEREN Zie:
- achter rugghe stellen ende ----/

POSTPONEREN = vb. achterstellen; uitstellen; verschuiven.
- postpono III;
- subordonner; négliger; retarder; remettre; différer;
- zurücksetzen (Ihre Seligkeit) aufschieben;
- neglect; subordinate; delay;
- posponer; descuidar; desatender; postergar; aplazar; diferir; dilatar; suspeuder;

vpl.: B1: EE/12; PB IV 422.

POSTPONEREN ENDE ACHTER RUGGHE STELLEN = taut. de rug toekeren.
- se avertere;
- tourner le dos à;
- aufschieben; verschieben;
- postpone; put off;
- volver las espaldas a;

vpl.: PB/II/343.

POSTPONEREN ENDE TERUG - GHE STELLEN = taut. uitstellen.
- retardare I;
- retarder;
- aufschieben;
- postpone;
- aplazar; diferir; suspender;

vpl.: PB/II/309.

POSTPORIEREN (POSTPONEREN) ENDE TREIJNEREN = taut. ophouden; uitstellen; vertragen.
- retardare I;
- retarder;
- verschleppen; aufschieben;
- retard; delay; postpone;
- retardar; retrasar; demorar; posponer;

vpl.: LO6/544.

POSTPOSITIE = sub. achterstelling.
- negrigentia; postpositio;
- défaveur; négligence; oubli;
- Zurücksetzung;
- neglect;
- posposición;

vpl.: PB IV/175.

POSTUIJRE = sub. houding; instelling.
- statua; forma; habitus;

- posture; attitude; aloi;
- Haltung; Stellung; Position; Lage;
- attitude; stand; posture;
- postura; talla; conducta;

vpl.: MGG 122.

POSTULABEL = adi. het recht hebbend om benoemd te worden.
- postulatione dignus;
- digne d'être hommé;
- aufgefordert (angesucht) zu werden; wert;
- worth to be applied to;
- teniendo el derecho de postular;

vpl.: T2/139.

POSTULACIE = sub. benoeming.
- postulatio;
- postulation;
- Ersuch;
- nomination;
- demanda; petición; solicitación;

vpl.: T2/138.

POSTULANT Zie:
- procureur ----/

POSTULEEREN; POSTULEREN = sub. aanvragen; dingen naar; werkzaam zijn bij; optreden voor iemand als verdedigers in rechte.
- peto III; postulo I; perficeo III; prodeo IV; operosus esze apud; defendo III;
- postuler; fonctionner comme être employé par postuler un emploi; exiger; réclamer; accuser; dénoncer; incriminer; se présenter; paraître; être actif chez; répresenter un plaideur devant un tribunal et diriger en procédure;
- sich bewerben; postulieren; fordern; anklagen; aufbreten; beschäftigt sein; auftreten; als Verteidiger;
- compete for; to work with; postulate; accuse; require; claim perform; take action; work with; act as defending counsel;
- postular; solicitar; estar empleado en; pedir; exigir; demandar; acusar; inculpar; denunciar; actuar; obrar; oficiar de; estar empleado en; defender a un acusado; abogar en favor de un acu-

sado;
vpl.: LO7/484; C1/327, 582; PB IV 161; T2/64, 94, 138; C1/582; 307; C2/868, 869; Ca2/433; LO7/484.

POSTULERENNE OFT PRACTIZEREN = werkzaam zijn bij; solliciteren.
- postulo I aut usurpo I;
- postuler ou pratiquer;
- sich bewerben; tätig sein;
- being employed with;
- postular o practicar;

vpl.: T1/72.

POT Zie:
- ijseren ---- heijse/
- metalinen ----/
- wijnpot; pinte; wijnstoop; ----/

POT ASSHE = sub. pot as.
- cinis;
- potasse;
- Pottasche; Aschensalz;
- potash;
- potasa;

vpl.: PvB III 360.

POT BIERMATE VAN RODE BIJ ALSEMBERGHE (BRUSSEL) = biermaat, gelijk aan 32 oncen cq. 5 oncen groter dan die van Brussel.
- mensura cerevisiae; aequa circa;
- mesure de bière;
- Biermasz;
- beer measure;
- medida de cerveza;

vpl.: C1/235.

POT BIERS (BRUSSEL) = biermaat gelijk aan 4/5 quaert bier.
- mensura cerevisiae, aequa circa duobus quintis partibus binorum sextariorum;
- pot de bière;
- Biermasz;
- beer measure;
- medida de cerveza;

vpl.: C1/235.

POT OFT WIJNPOT; PINTE; WIJNSTOOP = pint.
- olla vini;
- pot ou pinte à vin;
- Weinkrug;
- pint;
- pinta para el vino;

vpl.: LO3/182.

POT WIJNS (BRUSSEL) = wijnmaat, gelijk aan 2 pinten.
- mensura vini, aequa unis binis sextariis;
- pot de vin; mesure de vin;
- Weinmasz;
- wine measure;
- medida de vino;

vpl.: C1/235.

POTAEDSE Zie:
- pottagerie; pottaigerie; potage; pottage; ----; potaye/

POTAERDE Zie:
- poteerde; potteerde; poterde; ----/

POTAGE Zie:
- pottagerie; pottaigerie; ----; pottage; potaedse; potaye/

POTAYE Zie:
- pottagerie; pottaigerie; potage; pottage; potaedse; ----/

POTBACKERSHOVEN = sub. pottenbakkersoven.
- fornax figuli;
- four de potier;
- Töpferofen;
- potter's kiln;
- horno de alfarero;

vpl.: PB/II/70.

POTDECKSEL; POTDECXSEL POTDECXSELE ; POTDECSEL = sub. deksel voor een pot; potdeksel.
- operculum ollae;
- couvercle d'un pot;
- Deckel für einen Topf; Topfdeckel;
- pot-lid;
- cobertera; tapadera;

vpl.: C1/430; LOV 396; LO3/178.

POTDECSEL Zie:
- potdecxsel; potdecksel; potdecxsele; ----/

POTDECXSEL Zie:
- potdecxsel; ----; potdecxsele; potdecsel/

POTDECXSELE Zie:
- potdecxsel; potdecksel; ----; potdecsel/

POTE Zie:
- ut ----/

POTE; POOT = sub. tak van een boom die gepoot

is.
- ramus arboris positae;
- plançon; plantard;
- Zweig eines Baumes der gepflanzt ist;
- shoot;
- ramo de nu árbol plantado;

vpl.: C1/597.

POTE PARESYSE Zie:
- pond parisiz; pond parisijs; poit parisis; ----/

POTEERDE; POTTEERDE; POTERDE; POTAERDE = sub. pottenklei; leem; potten; bakkersklei.
- terra ollis; argilla;
- terre à potier; terre glaise; argile; terre d'alun;
- Tonerde; Töpfererde;
- potter's clay; argil;
- arcilla de alfareros; argilla; barro greda;

vpl.: C3/78; DKB 56.

POTEN Zie:
- pooten; ----; paten; paeten/

POTERDE Zie:
- poteerde; potteerde; ----; potaerde/

POTERIJ = sub. plantage.
- satio; satus;
- plantation;
- Pflanzung; Anlage;
- plantation; area planted with trees;
- plantación;

vpl.: DKB 57,

POTEST Zie:
- enim plus juris in alium transferre ---- quam ipse habet/

POTESTATE Zie:
- cum plena ----/
- cum omni ---- substituendi/

POTHEIJS Zie:
- ijseren ----/

POTHEIJS ; POTHEISE; POTHINZE = sub. pothengsel.
- ansa ad suspendendam ollam;
- anse à suspendre les pots;
- Haken um Töpfe dran aufzuziehen;
- pot-hook;
- asa para colgar una olla;

vpl.: LO3/178.

POTHEISE Zie:
- potheijs; ----; pothinze/

POTHINZE Zie:
- potheijs; potheise; ----/

POTINGE Zie:
- pootinge; ----/

POTTAGE Zie:
- pottagerie; pottaigerie; potage; ----; potaedse; potaye/

POTTAGERYE; POTTAIGERIE; POTAGE; POTTAGE ; POTAEDSE; POTAYE = sub. stamppot; soep.
- condimentum; sorbitio;
- ragoût; potage;
- Eintopfgericht; Suppe;
- hotch-potch; soup;
- olla podrida; sopa;

vpl.: PB/III/155; PvB 1/50.

POTTAIGERIE Zie:
- pottagerye; ----; potage; pottage; potaedse; potaye/

POTTE Zie:
- taverne ----/

POTTEERDE Zie:
- poteerde; ----; poterde; potaerde/

POTTEN Zie:
- gepeechelde ----/

POTTEN = sub. pl. maten voor vloeistof van ca. 3 dl.
- mensura liquidi, continens tres decimas partes;
- mesure pour les liquides contenant ca. 3 litres;
- Flüssigkeitsmasse;
- measures of quantity : c. 3 dl.
- medida para líquidos de unos 3 dl.

vpl.: B2/52; C2/1019.

POTTERIE Zie:
- patterij; ----/

POUDER Zie:
- poeder; poeijer; poder; ----/

POUDERMEULEN Zie:
- poeyermeulen; poedermeulen; podermeulen; ----/

POULLERIJE; POUILLERYEN = hom. sub. 1. smeerboel; 2. gevogelte.
- 1. squalor; 2. volatile pecus;
- 1. pouillerie; 2. volaïl le;

- 1. Schweinerei; 2. Geflügel;
- 1. beastly mess; 2. poultry;
- 1. porqueria; gallinacea; 2. volateria; aves de corral; carne de pluma;

vpl.: PB/II/269; PvB 1/50; PB III/155.

POULLENIER Zie:
- poillier; poelghier; ----/

POUILLERYEN Zie:
- poullerije; ----/

POULLIERSTER = sub. kippenkoopvrouw.
- lania gallinarum;
- marchande de volaille;
- Hühnerschalchterinn;
- poultry- butcheress;
- gallinera;

vpl.: PB/III/155.

POURSUITE Zie:
- deligente ----/
- sommiere ---- oft procedure/

POURSUITE = sub. vervolging.
- persecutio;
- poursuite;
- Verfolgung;
- pursuit;
- persecución;

vpl.: PB/II/444; PvB 6/475.

POURSUIVANT D'ARMES ENDE HERAUT = taut. wapenheraut; wapenkoning.
- praeco; rex armorum;
- héraut d'armes; roi d'armes;
- Waffenherold; Waffenkönig;
- herald-of-armes; king-of-arms;
- heraldo; rey de armas;

vpl.: PB/III/492.

POURSUYVANTE ENDE VERVOLGHER = taut. vervolger.
- persecutor;
- poursuivant;
- Verfolger;
- per secutor;
- perseguidor;

vpl.: PB/II/299.

POUTENIER Zie:
- putier; peutier; poytier; poitier; pautenier; ----/

POUVOIR = sub. kracht; vermogen; bewind.
- potestas; opes; firmitas;
- pouvoir; autorité; puissance;
- Kraft; Vermögen; Gewalt;
- power; , might;
- poder; autoridad; potestad;

vpl.: MGG 109.

POVOIREN Zie:
- commissie ende ----/

POY Zie:
- poye; poeye; ----; poeije; peye; puyne; voorpaye/

POYE; POEYE; POY; POEIJE; PEYE; PUYNE = sub. verhoging aangebracht aan het stadhuis voor het doen van bekendmakingen of houden van toespraken; pui; voorgevel; bordes.
- locus editus; podium; cumulus altissima (editissima) pars; suggestus lapieus;
- devanture; frontespice; perron; palier;
- Podium; Sprechbühne; Fassade; Freitreppe;
- platform; podium; lower front of a building; flight of steps;
- plataforma delante del ayuntamiento para efectuar publicaciones o hacer discursos; fachada; frente;

vpl.: T2/255, 371; C1/5.

POYEN Zie:
- ter puyen af; ter paye af; ter payen aff; ter poeijen vuijt; ter peeyen vut; ter poijen; ten puyen aff; ten ---- aff/

POYER SUYCKER = sub. poedersuiker.
- saccharum in pulverum redactum;
- sucre en poudre;
- Pudersucker;
- powdered sugar;
- azúcar en polvo;

vpl.: PB/III/443.

POYNSOEN Zie:
- poeinsoen; pointsoen; poensoen; poentsoen; poinchoen; ----; ponsoen; pinsoen; pinchoen; poenson; poinsoen/

POYNTE Zie:
- poente; pointe; ----; poeynt poinct/

POYNTYNGHE Zie:
- pointinge; pointinghe; ----; ende settinge; settinghe; settynghe/

POYTIER Zie:
- putier; peutier; ----; poi-

tier; pautenier; poutenier/

POYTIER ENDE HOERENBOEVE = taut. soeteneur.
- qui protegit feminae publicas;
- souteneur;
- Zuhälter;
- ponce; Sunday-man;
- proseneta;

vpl.: T1/131.

PRACTICABEL Zie:
- qualijck ----/

PRACTICABEL = adi. uitvoerbaar, doenlijk.
- quod iffici potest;
- exécutable;
- ausführbar;
- practicable; feasible; workable;
- practicable; factible; posible; ejucutable;

vpl.: PB/III/448, C2/847.

PRACTICIEN; PRACTISEIJN; PRACTIZIJN; PRACTISIJN; PRACTISEIJNE; PRATISIJN; PRATOSIJN = 1. adi. verstand van zaken hebbende; geïnformeerd; op de hoogte zijnde; 2. sub. jurist, wetskenner.
- 1. pragmaticus; informatus; 2. legesperitus; patronus causarum;
- 1. patricien; bien informé; 2. connaisseur de la loi; avocat; homme de loi;
- 1. Practiker; Informierter; Jurist; Rechtskundiger; Gesetzkenner; Rechtsanwalt;
- 1. practitioner; informed; 2. lawyer; jurist; legal practioner; counsel; barrister at law;
- 1. pragmatista; juridico; 2. jurista; jurisconsulto; legista; abogado;

vpl.: PvB 1/570; LO5/66; C1/249; LO7/444; MGG 102.

PRACTICKEN Zie:
- bij ---- vuyt helpen/

PRACTICQUE; PRACTIKE; PRATIKE; PRACTIJE; PRATIJCK = sub. praktijk.
- praxis;
- pratique;
- Praxis;
- practise;
- práctica; clientela;

vpl.: Cr2/1036; RvB 5/34.

PRACTIEKEN Zie:
- bij ---- vuyt helpen/

PRACTIJC Zie:
- practicque; practike; pratike; ----; pratijck/

PRACTIJCKE ENDE STIEL = practijk en stijl.
- usus et stilus;
- pratique et style;
- Praxis und Still;
- practice and style;
- práctica y estilo;

vpl.: C1/333.

PRACTIJCKEN Zie:
- de ghevanghenen bij ---- uijt helpen/

PRACTIKE Zie:
- practicque; ----; pratike; practijc; pratijck/

PRACTIKEEREN Zie:
- practiqueren; practikeren; ----/

PRACTIKEREN Zie:
- practiqueren; ----; practikeeren/

PRACTIQUEREN; PRACTIKEREN; PRACTIKEEREN = vb. uitvoeren.
- exsequi;
- pratiquer; exécuter;
- durchführen;
- execute;
- practicar; ejecutar;

vpl.: PB/II/223.

PRACTISEEREN Zie:
- practiseren; ----/

PRACTISEIJNE Zie:
- practisien; praticyn; practiseijn; ----; practizijn; pratisijn; pratosijn/

PRACTISEREN; PRACTISEEREN = uitoefenen; in praktijk brengen.
- exerceo III; practico I; efficeo III;
- exercer; pratiquer;
- ausüben; praktizieren;
- exercise; practice; to put into practice;
- practicar; ejercitar; llevar una cosa a la práctica;

vpl.: PB IV/49; C1/400; Cr2/1041.

PRACTISIJN ENDE COSTUMIER = taut. wetskenner.
- peritus legis;
- practiciens et coutumiers;
- Gesetzkenner;
- legal expert;
- legista; abogado; ejerciente; doctor de la ley;

vpl.: C1/333, 476.

PRACTIZEREN Zie:
- postulerenne oft ----/

PRACTIJCKE Zie:
- stiel ende ----/

PRACTISEIJN Zie:
- practicien; praticyn; ----; practiseijne; practizijn; pratisijn; pratosijn/

PRACTIZIJN Zie:
- practisien; patricyn; practiseijn; practiseijne; ----; pratizijn; patrosijn/

PRACTIZIJNEN OFT COSTUMIEREN = taut. wetskenners.
- periti legis;
- praticiens ou coutumiers;
- Gesetzkenner;
- law-connoisseur; legal experts;
- expertes (of = prácticos) en la ley;

vpl.: C1/376.

PRACTIJCQUE Zie:
- sinistre ----/

PRAEADVISEREN = vb. voorlichting geven.
- responsito I; praefero III;
- préaviser;
- informieren;
- give information; acquaint; consult;
- informar;

vpl.: ADR. 3.

PRAECAVEREN; PRECAVEEREN = vb. voorkómen; verhoeden; zich in acht nemen.
- praecaveo III; caveo II; prohibeo II;
- prévenir;
- vorbeugen; sich vorsehen;
- prevent; be on one's guard; take care;
- prevenir; precaver;

vpl.: PB/II/223; ADR. 17.

PRAECEDENS Zie:
- deponit ut ----/

PRAECEDENTIBUS Zie:
- in ----/

PRAECHSE MESSE Zie:
- pasmes; pasmesse; waymesse; cruusmesse; ----; pashouwer/

PRAECIPITANTE = sub. overhaasting.
- praecipitare;
- précipitation;
- übereilung;
- precipitation;
- precipitación;

vpl.: PB/II/177.

PRAECISELIJK = adv. 1. nauwkeurig; 2. precies.
- 1. praecise; accurate; 2. diligenter;
- 1. exactement; strictement; consciencieusement; minitieusement;
- genau;
- precisely; accurately; exactly;
- exactamente; escrupulosamente; minuciosamente; concienzudamente; puntualmente; justamente;

vpl.: ACart 52; B1: Pl.Bra. 25.

PRAEDECESSEUR = voorganger sub.
- decessor;
- prédécesseur;
- Vorfahr;
- predecessor;
- antecesor;

vpl.: B2/191.

PRAEDICTARUM Zie:
- vi ---- literarum ducis Johannis/

PRAEFECTUS = sub. hoofd van het medisch college van Brussel 1649.
- praefectus;
- chef du collège des médecins de Bruxelles 1649;
- Haupt des medizinischen Kollegiums von Brüssel 1649;
- chief of the medical college of Brussels 1649;
- director del colegio de médicos de Bruselas 1649;

vpl.: PB/III/265.

PRAEFERENTIE; PREFERENTIE = sub. voorrang.
- principatus;
- préférence; primauté;
- Vorrang; Vorzug;
- precedence; priority;
- precedence; priority;

- preferencia; precedencia;
vpl.: B1/36; C2/888.

PRAEFERE REN Zie:
- prefereeren; prefereren; ----/

PRAEFIGEEREN; PREFIGUREREN; PREFIGEEREN; PREFIGEREN = vb. van te voren bepalen, of bevestigen of vaststellen.
- praestituo III; praefinio IV; praefigo III;
- préfixer; affirmer à l'avance;
- ansetzen; anberaumen; zovor bestimmen; im voraus bestätigen; zuvor festsetzen; anweisen;
- prefix; est imate beforehand; prefigure; establish a priori; confirme in advance; appoint; assign;
- prefijar; fijar de; antemano;
vpl.: DVB 105; BVB 127; C1/265; C2/1015; T2/41 B2/29.

PRAEJUDITIE Zie:
- in ----/

PRAELECTURE Zie:
- perfecte- ----/

PRAELECTURE; PRELECTURE = sub. voorlezing.
- lectio; recitatio;
- lecture;
- Vorlesung;
- reading; lecture;
- lectura;
vpl.: MGG 142.

PRAEMEN; PRAMEN - = vb. dwingen; pressen.
- premo III; urgeo II; opprimo III; cogo IV;
- presser; forcer; obliger; containdre;
- drängen; pressen; zwingen;
- compel; force; coerce; extort; urge;
- presionar; obligar; coaccionar; urgir; esforzar; compeler;
vpl.: C1/302, 607; 577/8; T2/84; C1/79; PvB 1/169, 183; PB III 406.

PRAEMENTIONATIS Zie:
- preseus copia prescripta est extracta et copiata ex originalibus litteris ---- et concerdat cum eiusdem/

PRAEMIE = sub. premie.

- praemium; palma;
- prime; cotisation;
- Prämie;
- premium;
- premio;
vpl.: B1: Pl.Bra/78.

PRAEMINGE (OFT BESLACH) ENDE ARRESTE = taut. beslaglegging.
- retentio; occupatia; confiscatio;
- saisie; confiscation;
- Beschlagnahme; Konfiscation;
- seizure; confiscation;
- embargo; secuestro; confiscación; incautación;
vpl.: PB/II/194.

PRAEPARATOIRE INFORMATIE = voorbereidende inlichting.
- informatio praeparatoria;
- information préparatoire;
- vorbereitende Auskünfte;
- preparatory information;
- información preparatoria;
vpl.: Pl.Bra/39; B1.

PRAERIJE OFT GEBROECKTE = taut. broekland; moeras.
- palus;
- marécage; marais; pays marécageux;
- Bruchland; Sumpf;
- marsh; swamp;
- terreno pantanoso;
vpl.: T1/255.

PRAESENTIBUS Zie:
- per dominam ducissam ---- dominis et consilio supra scriptis/

PRAEST Zie:
- prevoost; provoost; profest; provest; proofst; profst; proost; pravest; ----; privoste; proviste; prost; proest/

PRAESTANDUM Zie:
- condemneren ad factum ----/

PRAESTATIE VAN DEN EEDT = aflegging van de eed.
- praestatio iurisiurandi;
- prestation d'un serment;
- Leistung des Eides;
- swearing the oath;
- prestación de un juramento;
vpl.: B2/43.

PRAETENDEREN = vb. beweren; voorwenden; aanspraak maken; aanmatigen.
- contendo III; arguo III; praetendo III; postulo I;

perhibeo II;
- prétendre;
- vorgeben; prätendieren;
- pretend; simulate; lay claim to; put in a claim;
- pretextar; fingir; simular; aparentar; pretender;

vpl.: B1: Pl.Bra/36; MGG 101.

PRAETENSE DIENST = verplichte krijgsdienst.
- officium praetensum;
- service militaire obligatoire;
- allgemeine Wehrpflicht;
- obligatory military service;
- servicio de guerra obligatorio;

vpl.: Pl.Pr/45; B1.

PRAETER Zie:
- preter; prater; ----/

PRAETERSCHOT Zie:
- preterschot; praterschot; ----/

PRAETEXT = sub. voorwendsel.
- praetextus; simulatio causa alicuius rei;
- prétexte;
- Vorwand;
- pretext;
- pretexto;

vpl.: B1: Pl.Pr/44.

PRAETEXTEN Zie:
- simulatie en opgeraapte ----/

PRAEVENIEEREN; PRAEVENIEREN = vb. vooraf berichten. verwittigen.
- certiorem facere aliquem de aliqua re; praevenio IV; praedico III; praemoneo II;
- prevenir; informer; donner avis;
- zovor berichten;
- prevent; check; announce; beforehand;
- prevenir; informar; avisar; advertir; participar;

vpl.: MGG 161.

PRAEVENIEREN Zie:
- praevenieeren; ----/

PRAMEN Zie:
- praemen; ----/

PRAMINGE Zie:
- overlast ende ----/

PRAMINGE ENDE CALENGIEN = taut. onrechtmatige dwang, eis of vordering; eis in rechte.

- postulatio illegitima; pressus;
- action illégitime; demande injuste; coaction;
- unrechtmässige Klage oder Forderung;
- illegal claim;
- acción; ilegetima; demanda injusta; coerción;

vpl.: T1/276, 355.

PRAMINGE ENDE OVERLAST = taut. dwang.
- coactus;
- coaction; contrainte;
- Zwang;
- coercion; compulsion; constraint;
- coacción; coerción; fuerza;

vpl.: T1/407.

PRANGDIEVE = sub. knuppeldief.
- fur cum fuste;
- voleur armé avec un pétard;
- Dieb mit Knüppel;
- thief with cudgel;
- palurdo bruto; alarbe; mogrollo; ladrón de garrotes;

vpl.: PvB 5/694.

PRANGE = sub. klemschroef; knuppel.
- clavus qui contundit;
- serre-vis;
- Druckschraube;
- clamping screw;
- tramps con tornillo;

vpl.: PvB 6/133.

PRATER Zie:
- preter; ----; praeter/

PRATERIE Zie:
- preterschappe; ----; praterschap/

PRATERSCHAP Zie:
- preterschappe; praterie; ----/

PRATERSCHOT Zie:
- pretersschot; ----; praeterschot/

PRATIJCK Zie:
- practicque; practike; pratike; practijc; ----/

PRATIKE Zie:
- practicque; practike; ----; practijc; pratijck/

PRATICYN Zie:
- practicien; ----; practiseijn; practiseijne; practi-

zijn; pratizijn; pratosijn/

PRATISIJN Zie:
- practicien; praticyn; practiseijn; practiseijne; practizijn; ----; pratosijn/

PRATOSIJN Zie:
- practicien; praticyn; practiseijn; practiseijne; practizijn; pratisijn; ----/

PRAVANDE Zie:
- prebende; ----; pravende; prevende; proven; provende; provenu; provonde/

PRAVENDE Zie:
- prebende; pravande; ----; prevende; proven; provende; provenu; provonde/

PRAVEST Zie:
- prevoost; provoost; profest; provest; proofst; profst; proost; ----; praest; privoste;proviste; prost; proest/

PREALABEL = adj. voorafgaand; voorlopig.
- praecedens; prior; superior;
- préalable; précédent; antérieur;
- vorhergebend; vorläufig;
- preceding; foregoing; provisional;
- previo; precedente; anterior; preliminar;

vpl.: ADR 14.

PREALABEL VOORWETEN = voorafgaande voorwetenschap.
- scientia antecedans;
- connaissance préalable;
- vorhergehende Vorwissenschaft;
- previous foreknowledge;
- conocimiento previo;

vpl.: ADR 16.

PREALABELE KWESTIE = een vraag die eerst moet worden beantwoord alvorens over de hoofdzaak kan worden beslist.
- quaestio praecedens;
- question préalable;
- vorhergehender Fragepunkt;
- preceding question;
- cuestión previa;

vpl.: ADR 14.

PREBENDE; PREUVE; PROVE; PRAVANDE; PRAVENDE; PREVENDE; PROVENDE; PROVEN; PROVONDE = sub. hom 1. recht op een dagelijkse

uitkering van een bepaalde hoeveelheid spijs en drank; 2, inkomsten van een geestelijke stichting.
- praebenda; praebendus; cibaria; victus; usura corporis;
- prébende; portion; ration; interêt d'un bien immeuble;
- Präbende; Portion Eszen und Trinken; Leibrente;
- prebend; portion; ration; interest of immovates;
- prebenda; porción; ración; reseate; reparto diario de viveres; interes de un bien immueble; renta vitalicia;

vpl.: T1/91, 232; C2/1048; PB IV/104; T2/112; PB III 136, 496.

PRECARIO Zie:
- aut ----/

PRECARIO = als gunst; bij wijze van gunst.
- comme une faveur;
- aus Begünstigung;
- as a favour;
- como un favor;

vpl.: T1/233.

PRECAUTIE = sub. voorzorg.
- cautio; providentia;
- précaution;
- Vorsorge;
- precaution;
- precaución;

vpl.: C1/250; PB III 420; PvB 6/880; PvB 7/572, 341; PvB 5/192; PvB 9/35.

PRECAVEEREN Zie:
- praecaveren; ----/

PRECEDENTE INFORMATIE = voorafgaande inlichting.
- informatio praecedens;
- information préalable;
- vorhergehende Erkundigung;
- preceding information;
- previa información;

vpl.: LOV/4.

PRECIESELIJCK ENDE PUNCTUELIJCK = precies en punctueel.
- diligenter et ad tempus (diem);
- précisement et punctuellement;
- präzis und genau;
- exactly and puntually;

- exacta y puntualmente;
vpl.: C1/606.

PRECIPANTELYCK = adv. overijld; haastig.
- praepropere; praecipanter;
- précipitamment; précipitant;
- eilig; übereilend;
- hurried; in a hurry;
- precipitadamente; precipitosamente; apresuradamente;
vpl.: I 439/PB/III; C2/878.

PRECISE Zie:
- preschijs; ----/

PRECISELIJC; PRECIESELIJCK (EN) = adv. nauwkeurig; precies.
- exacte; diligenter; praecise; accurate; subtilio;
- exactement; précisément;
- genau; präzis; pünktlich;
- exactly; precisely; punctually; accurately;
- exactamente; detenidamente; minuciosamente; precisamente;
vpl.: AKB 9; BVB 72; T2/205; T1/469; C1/249; Cr2/1003.

PRECISEN Zie:
- korten en ---- daege/

PRECONISEREN ENDE UUYTCUNDIGEN = taut. afkondigen; bekend maken.
- facio III praeconium; contendo III; praeconium; detereo II;
- annoncer; préconiser; proclamer; publier; notifier;
- bekanntmachen; verkündigen; veröffentlichen;
- proclaim; promulgate; announce; publish;
- anunciar; preconizar; pregonar; proclamar; publicar; manifestar;
vpl.: T1/307.

PRECKSTOEL; PREECKSTOEL; PREDICSTOEL = sub. preekstoel; kansel.
- suggestus;
- chaire;
- Kanzel;
- pulpit;
- silla plegable;
vpl.: LO3/174; C1/430; LO5/396.

PRECONSULEEREN; PRECONSULEREN = vb. tevoren raadplegen.
- praeconsulo III;
- consulter auparavant;

- vorher zu Rate zeigen;
- consult in advance;
- consultas de antemano;
vpl.: B2/163; C2/1013.

PRECONSULEREN Zie:
- preconsuleeren; ----/

PREDECESSEUR = sub. voorganger.
- predecessor;
- prédécesseur;
- Vorgänger;
- predecessor;
- antecesor; predecesor;
vpl.: C1/743/13.

PREDIAEL Zie:
- servituijte ----/

PREDICACIE; PREDICATIEN = sub. pl. preek.
- concio; homilia; praedicatio; sermo;
- prédication; sermon;
- Predigt;
- homily; sermon;
- predicación; sermón;
vpl.: ASO 15; T1/388.

PREDICAER Zie:
- predicare; ----; predicaert; predikant/

PREDICAERT Zie:
- predicare; predicaer; ----; predikant/

PREDICAMENT = sub. predikaat.
- praedicamentum; titulus;
- prédicat; titre;
- Prädikat; Titel;
- predicate; title;
- predicado; título;
vpl.: T2/107.

PREDICARE; PREDICAER; PREDICAERT; PREDIKANT = sub. dominicaan cq. predikheer; prediker.
- praedicatores; monachi ordinis; praedicatorum; ordinis sancti Dominici;
- dominicains;
- Predigermönche; Dominikaner Prediger;
- black friars;
- domínicos; predicadores de santo Domingo;
vpl.: LO2/738.

PREDICATIEN Zie:
- predicacie ----/

PREDICSTOEL Zie:
- preeckstoel; preckstoel;

----/

PREDICTA FACULTAS = vorengezegde gelegenheid; mogelijkheid.
- praedicta facultas;
- possibilité susdite;
- obengenannte Möglichkeit;
- above-mentioned faculty;
- facultad mencionada arriba (= voorafgezegd); facultad anunciada antes (= vooraf aangekondigd);

vpl.: MGG 108.

PREDIKANT Zie:
- predicare; predicaer; predicaert; ----/

PREECSTOEL Zie;
- preckstoel; ----; predicstoel/

PREEMINANTIE; PREEMINENTIE = sub. voortreffelijkheid; leidende rol; voortreffelijke; vooraanstaande; voorrang; voorrecht; privilegie.
- excellentia; qui sustinet gravem personam; primarius; nobilis; privilegium; praeeminentia;
- préeminence; supériorité; privilège;
- hohe führende Person; prominente Vorrang; Privilegium;
- pre-eminance; leading person prominent excellence priority; privilege;
- preeminencia; excelencia; papel directos;

vpl.: ACart 11; C1/489. PvB III 495, PB II 255.

PREEMINENTE ENDE GERECHTICHEIJT = voorrang en rechtspraak.
- praeminentia et iurisdictio;
- prééminence et juridiction;
- Vorrang und Rechtsprechung;
- priority and jurisdiction;
- preeminencia y juicio (of = justicia);

vpl.: C1/309/2.

PREEMINENTIE Zie:
- gerechticheijt ende ----/
- hoogheyt ende ----/
- preeminantie ----/

PREEMINENTIE ENDE AUCTORITEYT = grotere voortreffelijkheid en macht.
- excellentia et auctoritas;
- prééminence et autorité;

- gröszere Vorzüglichkeit und Macht;
- greater excellence and power
- preeminencia y autoridad más grande;

vpl.: PB/II/341.

PREESTER Zie:
- prister; priester; ----/

PREESTER OFT VORSTER = taut. boswachter; vorster.
- custos silvae;
- forestier; garde-bois; garde-fôret;
- Förster; Walsaufseher;
- forester;
- guarda; guardabosque;

vpl.: T1/208.

PREFERENTIE Zie:
- praeferentie ----/
- recht van ----/
- in materie van ---- oft concurrentie/

PREFERENTIE; PRAEFERENTIE = sub. voorrang.
- principatus; praeferentia;
- préférence; priorité;
- Vorrang; Vorzug;
- precedence; preference;
- preferencia; prelación; precedencia;

vpl.: C2/883; B1/9; C1/743/10.

PREFERENTIE OFT PREJUDICIE = voorkeur of nadeel.
- praeferentia aut praeiudicium;
- préférence ou préjudice;
- Vorzug oder Nachteil;
- preference or disadvantage;
- preferencia o perjuicio;

vpl.: LO1/172; LO4/198; C1/743/10.

PREFERENTIE VAN CREDITEUREN = voorkeur van schuldeisers.
- praeferentia creditorum;
- préférence des créanciers;
- Vorzug der Gläubiger;
- preference of the creditors;
- preferencia de acreedores;

vpl.: C1/16.

PREFERENTIE VAN NAEDERSCHAPPE = voorrang van voorkeur cq. verwerving.
- praeferentia acquisitionis;
- préférence de souscription c.q. d'acquisition;
- Vorrang von Vorzug bzw. Erwerbung;

- preference of repurchase;
- preferencia de adquisición;

vpl.: B2/117.

PREFEREEREN; PREFEREN; PRAEFEREREN = vb. voorkeur geven boven; voorrang geven; verkiezen boven.

- praefero III; aliquem alicui; praeforo III; antefero III; praepono III;
- préférer;
- den Vorzug geben; vorziehen;
- prefer; give way;
- preferir; dar la preferencia a; tener la prioridad; conceder el primado a;

vpl.: LO6/364; C1/289, 351; B2.

PREFEREREN Zie:

- prefereeren; ----; praefereren/

PREFIGEEREN Zie:

- praefigeeren; prefigureren; ----; prefigeren/

PREFIGEREN Zie:

- praefigeeren; prefigureren; prefigeeren; ----/

PREFIGUREREN Zie:

- praefigeeren; ----; prefigeeren; prefigeren/

PREFINICIE = sub. tijdsbegrenzing.

- fines; finitio;
- delimitation; fixation de temps;
- Begrenzung;
- limitation;
- prefinición;

vpl.: T2/96.

PREFINICIE OFT VERCLARINGE = taut. vooruit vaststellen van een datum waarop iets moet worden uitgevoerd.

- praefinitio;
- stipulation de la date d'exécution dans un contrat;
- Festsetzung des Datums worauf etwas durchgeführt werden soll;
- determination of the date upon which something has to be executed;
- prefnición; fijación en un contrato de la fecha de ejecución;

vpl.: T1/402.

PREGNANT = adj. gewichtig; zinrijk, aan inhoud.

- gravis; sollers;
- pressant; urgent; important;
- prägnant;
- urgent; compelling; pregnant; important; significant;
- urgente; apremiante; importante; perentorio;

vpl.: DVB 16.

PREINTEN Zie:

- printen; prenten; ----/

PREIUDICIE OFT NAEDEEL = taut. nadeel; schade.

- damnum;
- préjudice;
- Nachteil; Schaden;
- disadvantage; damage;
- perjuicio; daño;

vpl.: PB/II/317.

PREIUDICIEREN; PREJUDICIEEREN = vb. voorlopige beslissing geven, benadelen.

- praeiudico 1; praeiudicium affero III;
- préjudicier;
- beeinträchtigen; schädigen; durch Vorurteile beeinflussen; benachteilen;
- prejudice; harm; hurt;
- perjudicar;

vpl.: ADR 4; DVB 38.

PREJUDICABILE = adj. schadelijk; nadelig; wederrechtelijk.

- iniuriose; damnandus; detestabilis; non legitimus;
- préjudiciable; nocif; nuisible;
- widerrechtlich;
- illegal; unlawful; prejudicial
- perjudicial; nocivo; dañoso; ilegítimo;

vpl.: BVB 94.

PREJUDICABILE INBREUCKEN = voorgerechtelijke overtredingen.

- violationes praeiudicabiles;
- infractions préjudiciables;
- forgerichtliche Eingriffen;
- before judicial contraventions
- infracciones prejudiciales (= voorafgaande);

vpl.: BVB 94.

PREJUDICIALEN Zie:

- costen ----/

PREJUDICIE Zie:

- achterdeele; scade (schaede; schaden; hynder) ende ----/
- achterdeele ende ----/
- in ---- van/
- merckelijcken interest ende

----/
- naedeel oft ----/
- scade ----/
- sonder ----/

PREJUDICIE; PREJUDITIE; PREJUDIJS; PREJUDYS; sub. voorlopige beslissing; nadeel; schade; afbreuk; vooroordeel.
- praeiudicium; detrimentum; opinie praeiudicata; damnum; incommodum;
- préjudice; dommage; détriment; préjugé;
- Beeinträchtigung; Vorurteil; Nachteil; Schaden; prägudizierende Entscheidung;
- provisional judgment; disadvantage; damage; prejudice premature judgment;
- prejuicio; prejudicio; daño; perjuicio;

vpl.: PvB 7; LPS 42; C1/250, 286, 485; DVB 84; C41/308.

PREJUDICIE; ACHTERDEELE ENDE SCADE = taut. nadeel; schade.
- noxa;
- détriment; dommage; perte; préjudice;
- Nachteil; Schaden;
- damage; disadvantage; harm;
- daño; desventaja; detrimento; pérdida; perjuicio;

vpl.: T1/79.

PREJUDICIE ENDE ACHTERDEELE = taut. nadeel; schade.
- damnum;
- préjudice; désavantage; dommage;
- Nachteil; Schaden;
- disadvantage; demage;
- desventaja; dano; perjuicio; detrimento;

vpl.: PB/III/414.

PREJUDICIE OFT PREFERENTIE = nadeel of voorkeur.
- praejudicium aut praeferentia;
- préjudice ou préférence;
- Nachteil oder Vorzug;
- disadvantage or preference;
- perjuicio o preferencia;

vpl.: LO12/172; LO4/198.

PREJUDICIEEREN Zie:
- preiudicieren ----/

PREIUDICIEREN; PREJUDICIEEREN = vb. benadelen; schaden.

- praeiudico I; praeiudicium affero III;
- préjudicier; porter préjudice;
- beeinträchtigen; schädigen; durch Vorurteile beeinflussen; benachteilen;
- prejudice; harm; hurt;
- perjudicar; damage;

vpl.: ADR 4; DVB 38; C1/21.

PREJUDIJS Zie:
- prejudicie; prejuditie; ----; prejudys/
- sonder ----/

PREJUDITIE Zie:
- acte van non ----/
- allegeren in ---- van/
- in ----/
- possessie allegeren in ---- van/
- prejudicie; ----; prejudijs; prejudys/

PREJUDITIE; COMMER OFF LAST = nadeel; opdracht; belemmering in rechte of.
- damnum; mandatus; impeditio;
- préjudice; mandat; obstacle judiciaire;
- Nachteil; Auftrag; Hindernis;
- disadvantage; charge or hindrance;
- perjuicio; encargo; obstáculo judicial;

vpl.: LPS 49.

PREJUDYS Zie:
- prejudicie; prejuditie; prejudijs; ----/

PRELAET; PRELATE; PERLAET = sub. kerkelijk hoogwaardigheidsbekleder; kerkvorst; prelaat.
- antistes; sacer magistratus; praelatus;
- prélat;
- kirchlicher Würdenträger; Prälat;
- ecclesiastical dignitary; prelate;
- dignatario eclesiástico; prelado;

vpl.: T1/418; PvB 1/220.

PRELAETERSSE; PRELATERSE = sub. vrouwelijke prelaat, kerkvorstin b.v. abdisse.
- praelata;
- abesse;
- Prälaterinn;

- female prelate, ex. gr. abbess;
- principe eclesiastica p.e. abadesa;

vpl.: PvB 1/220.

PRELATE Zie:
- prelaet; ----; perlaet/

PRELATERSE Zie:
- prelaetersse; ----/

PRELATUERE; PRELATURE = sub. prelaatschap.
- amplitudo; decus; dignitas; honestas;
- prélature;
- Prälatur;
- prelacy;
- prelature; prelacie;

vpl.: T2/45.

PRELATURE Zie:
- prelatuere; ----/

PRELECTEUR Zie:
- gagie ---- van de chirurgije/

PRELECTURE Zie:
- praelecture; ----/

PRELEGAET = voorschenking; legaat dat vóór de verdeling der erfenis uitgereikt wordt; vooruitvermaking.
- praelegatum; privilegium; praelegata hereditas;
- prélegs; prélegat;
- Legat, das vor der Verteilung der Erbschaft ausgericht wird; Schenkung bei Vorzug; Vermachung im voraus;
- pre-legacy; gift for preference;
- legado que se obtiene antes de la repartición de la herencia; donación de preferencia; legado de antemano;

vpl.: Cu1/16; PB IV 502; C1/157.

PRELUMINAERLIJCK = adv. voorafgaand; inleidend; voorbereidend.
- superius; praecedenter;
- préliminairement;
- vorhergehend; einleitend;
- preliminarily; introductorily;
- preliminarmente;

vpl.: DDR 1.

PREMATUUR Zie:
- premature; ----/

PREMATURE; PREMATUUR = adv. voortijdig; voorbarig.
- praematurus;
- prématuré;
- verfrüht; vorzeitig; voreilig; vorlaut;
- premature; rash;
- prematuramente; prematuro; antes de tiempo;

vpl.: C1/494; ADR. 6.

PREMIE Zie:
- premio; ----/

PREMIER HUISSIER = eerste deurwaarder.
- primus ostiarius;
- erster Gerichtsvollzieher;
- first process-server;
- primer emplazador;

vpl.: PB IV/170.

PREMINENTIE Zie:
- auctoriteijt ende ----/

PREMIO; PREMIE = sub. premie.
- praemium;
- prime;
- Prämie;
- premium;
- premio; prima;

vpl.: PvB 6/262; LO4/226.

PREMISSEN = sub. pl. vooronderstellingen.
- prima; priora;
- prémisses;
- Voraussetzung;
- premise; presupposition;
- premisas;

vpl.: MGG 212.

PREMITTEREN = vb. vooraf bedenken; vooropstellen.
- propono III;
- préméditer;
- vorher bedenken;
- preconsider; premise;
- premiditar;

vpl.: T1/359.

PREMUTANT = sub. verwisselaar; ruiler.
- permutator;
- permutant;
- Umtauscher;
- changers;
- el que cambia; permuta;

vpl.: C1/610.

PRENCE Zie:
- princhе; prince; ----; princier; prencier/

PRENCIER Zie:
- princhе; prince; prence; princier; ----/

PRENTE Zie:
- printe;----/

PRENTEN Zie:
- printen;----; preinten/

PREOCCU PACIE = sub. vooringenomenheid; vooroordeel.
- praesumptio;
- préoccupation;
- Befangenheit;
- prejudice; prepossession;
- preocupación;

vpl.: T1/558.

PREPARATIJF Zie:
preparative;----/

PREPARATIVE; PREPARATIJF = sub. voorbereidsel.
- apparatus;
- préparatif;
- Anstalt;
- preparative;
- preparativos;

vpl.: PB/III/11; PB/II/11.

PREPARATOIR Zie:
- attestatie oft informatie ----/
- conclusie ----/
- enqueste ----/
- informatie oft attestatie ----/

PREPARATOIR ONDERSOECK = voorbereidend onderzoek.
- inquisitio praeparatoria;
- enquête préparatoire;
- vorbereitende Untersuchung;
- preparatory investigation;
- investigación preparatoria;

vpl.: Lo4/776.

PREPARATOIRLYCK = adv. voorbereidend; voorafgaand; inleidend.
- praeparatorius;
- préparatoire;
- vorhergehend;
- preceding;
- preparatoriamente; previamente; introductivamente;

vpl.: PB/II/324.

PREPARATORIE = ppr.als; adi. voorbereidend.
- praeparans;
- préparatoire;
- vorbereitend;
- preparatory;
- preparatorio;

vpl.: T1/313.

PREPONEREN = vb. plaatsen vóór; vooraan plaatsen.
- praepono III;
- préposer;
- stellen vor;
- preponer;
- put, place for;

vpl.: T1/573.

PREPOSTERIOREN = vb. in de war brengen; verkeerd neerzetten.
- conturbo 1; praepostero 1;
- bouleverser l'ordre des choses; intervertir;
- verwirren;
- confuse; to upset; to reverse the order of things;
- preposterar;

vpl.: T2/143.

PREROGATIE Zie:
- prerogatief; prerogatif;----; prerogative; prerogatijf/

PREROGATIEF; PREROGATIF; PREROGATIE; PREROGATIVE; PREROGATIJF = sub. voorrecht.
- iura praerogativa; ius praecipuum; privilegium beneficium; praerogatio;
- prérogative; privilège;
- Privilegium; Prärogativ; Vorrecht;
- prerogative; privilege;
- prerrogativa; privilegio;

vpl.: PB/II/337; C1/228,294,351; 445,594; Lo6/38; PvB1/479.

PREROGATIF Zie:
- prerogatief;----; prerogatie; prerogative; prerogatijf/

PREROGATIJF Zie:
- prerogatief; prerogatif; prerogatie; prerogative;----/

PREROGATIVE Zie:
- prerogatief; prerogatif; prerogatie;----; prerogatijf/

PRESCHIJS; PRECISE = adv. precies.
- diligenter accurates;
- exactement;
- genau; präzis; pünktlich;
- exactly; precisely;
- exacto;

vpl.: T1/37.

PRESCRIBEREN Zie:
- geprescriberen;----/
- prescribeeren;----/

PRESCRIBEEREN; PRESCRIBEREN = hom.vb.1.verjaren 2.beschrijven.
- 1.praescribo III; usucapio III 2. describo III; conscribo III;
- 1.prescrire 2.décrire;
- 1.verjähren 2.beschreiben;
- 1.superannuate 2.describe;
- 1.prescribir; hacer caducar 2. describir; hacer una descripción;

vpl.: Lo1/646; B1:Ord.Ka3; C1/175.

PRESCRIPCIE; PRESCRIPTIO; PRESCRIPTIE = sub. verjaring.
- auctoritas; praescriptio; usus; usucapio;
- prescription;
- Verjährung;
- prescription; superannuation; usucaption; statute of limitations;
- prescripción;

vpl.: T1/47,114,129; T2/75,76, 77,78; C1/175,472,662,764.

PRESCRIPCIE VAN LANGEN TIJDE = verjaring van lange tijd.
- prescriptio longi temporis;
- prescription à long terme;
- langjährige Verjährung;
- superannuati on of long standing;
- prescripción a largo plazo;

vpl.: T1/572.

PRESCRIPCIE VAN ZEKEREN LANGEN TIJDE = verjaring van zeer lange tijd.
- prescriptio longissimi temporis;
- prescription à très long terme;
- sehr langjährige Verjährung;
- superannuation of very long standing;
- prescripción a larguísimo plazo;

vpl.: T1/572.

PRESCRIPTA Zie:
- presens copia ---- est extracta ey copiata ex originalibus litteris praementionatis et concordat cum eiusdem/

PRESCRIPTIBEL = adi. verjaarbaar.
- quod vetustate infirmari potest;
- prescriptible;
- verjährbar;
- to be prescripted; superannuated;
- prescriptible;

vpl.: T2/77.

PRESCRIPTIE Zie:
- prescripcie; prescriptio;----/
- statutaire ----/

PRESCRIPTIE ENDE VERLOOP VAN TIJDE = taut. verjaring.
- praescriptio triginta annorum;
- prescription;
- Verjährung;
- superannuation;
- prescripción;

vpl.: Lo5/344.

PRESCRIPTIEN Zie:
- statuijt van ----/

PRESCRIPTIO Zie:
- prescripcie;----; prescriptie/

PRESCRIPTIS Zie:
- actio ex ---- verbis/

PRESEEL; PERSEEL; PARSEEL = sub. perceel; stuk grond.
- parcella;
- parcelle;
- Parcelle;
- parcel;
- parcela; lote;

vpl.: C3/28.

PRESEN Zie:
- priseren; prisen; priesen;----; priezen/

PRESENT = adj. tegenwoordig;aanwezig.
- praesens;
- présent;
- anwesend; gegenwärtig;
- present;
- presente; circumstante;

vpl.: DVB 35; C1/56; T1/15.

PRESENT ENDE TEGHENWOORDICH = taut. aanwezig.
- praesens;
- présent;
- anwesend;
- present;
- presente;

vpl.: PB/II/324.

PRESENT EN TOEKOMENDE = nu en straks.
- nunc et iam; praesentia et futura;
- présents et à venir;
- jetzt und nachher;
- now and afterwards;
- presentes y venideros;

vpl.: DVB 35.

PRESENTACIE; PRESENTATIE = sub. recht van voordracht; vertoning; indiening van bescheiden;voorstel; voordracht; aanbieding.
- commendatio; editio; exhibitio; ius editionis; praesentatio; oblatio;
- droit de présentation; présentation;
- Vorstellung; Präsentation; Anerbieten; Einreichung von Dokumenten; Vorschlag; Empfehlung Anbietung; Verzeigung; Uebertragung; Einhändigung;
- introduction; offer; presentation; recommedation; presenting introducing; offer;
- derecho de presentación; presentación; ofrecimiento;

vpl.: T1/33; C1/274; DVB 12; Lo5/364; C2/882; B1/5.

PRESENTATIE Zie:
- aengheven ende ----/

- billet van ---- van eedt/
- met ----/
- presentacie;----/

PRESENTATIE ENDE AENGHEVEN = taut. aangifte.
- indicium;
- présentation;
- Angabe; Anzeige;
- notification;
- denuncia;

vpl.: C1/164.

PRESENTE Zie:
- et me notario ---- quod attestor/

PRESENTE = sub. aanwezige.
- qui adest;
- celui qui est présent;
- anwesend;
- the one present;
- presente;

vpl.: C2/1049.

PRESENTE LETTEREN = tegenwoordige brief.
- litterae praesentes;
- lettre présente;
- heutiger Brief;
- present letter;
- carta presente;

vpl.: PvB1/450.

PRESENTEEREN; PRESENTEREN = vb. aanbieden.
- praesento I; propono III;
- présenter; proposer;
- anbieten; präsentieren;
- offer; propose;
- presentar; proponer;

vpl.: BVB 14; DVB 11.

PRESENTEN Zie:
- ghiften oft ----/

PRESENTEREN Zie:
- presenteeren;----/
- ter rollen ----/
- slippe ---- ende bieden/

PRESENTEREN ENDE OFFEREREN = taut. aanbieden.
- offero III; propono III; praesento I;
- offrir; présenter; proposer;
- anbieten; präsentieren;
- offer; present; propose;
- ofrecer; presentar; proponer;

vpl.: T1/77.

PRESENTEREN TE RECHTE ENDE TER PURGIEN ENDE SUVERINGEN = taut. aanbieden zich van blaam te zuiveren.
- me praesento I; ad purgationem vituperationis;
- se présenter devant un tribunal pour se purger d'une accusation;
- sich antragen für das Gericht

um sich von Tadel zu säubern;
- present oneself before the court to be cleaned from blame;
- presentarse ante un tribunal para purgarse de una acusación;

vpl.: T1/393.

PRESENTIA Zie:
- in ---- van/

PRESENTIBUS Zie:
- partibus ---- et publicationem requirentibus/
- per dominam ducissam ---- dominis et consilio supra scriptis/
- per dominam ducissam ---- dominus de consilio supra scripto/

PRESENTIE Zie:
- met ---- van/
- in ---- ende tegenwoirdicheijt/
- in ----
- inne ----/
- in ---- oft absentie/
- met ---- van volgcheeden/
- ter ---- van/

PRESENTIE = sub. tegenwoordigheid.
- praesentia; coram;
- présence;
- Anwesenheit;
- presence;
- presencia;

vpl.: LPS 7.

PRESENTIECIE = sub. aanbieding; aanbod.
- praesentatio;
- présentation;
- Anerbieten;
- presentation;
- presentación;

vpl.: PvB1/566.

PRESENTIEN Zie:
- in sijnder ----/

PRESEQUEREN = vb. vervolgen.
- presequor III;
- poursuivre;
- verfolgen;
- prosecute;
- perseguir;

vpl.: C1/744.

PRESERVATIE = sub. bescherming; beveiliging.
- preservatio;
- protection; sauvegarde;
- Schutz;
- protection; safeguarding;
- preservación; protección; defensa; amparo; égida;

vpl.: PB/III/216.

PRESERVATIE; VERSEKERHEDE ENDE BEWAERNESSE = veiligheid en behoud.

- securitas et conservatio;
- maintien ; sécurité et conservation;
- Erhaltung und Sicherkeit;
- preservation and security;
- preservación y seguridad;

vpl.: PB/III/344.

PRESERVEREN = vb. behoeden; bewaren; beveiligen tegen.
- preservare;
- préserver;
- schützen; aufbewahren;
- guard; preserve;
- preservar; guardar;

vpl.: PB/III/461.

PRESERVEREN = vb. vrijwaren.
- tueri;
- préserver;
- sichern;
- safeguard;
- preservar; garantizar de;

vpl.: C3/152.

PRESIDEERENDE Zie:
- den heer ----/
- eerste ----/

PRESIDENT Zie:
- out ----/

PRESIDENTSCHEPEN = sub. voorzitter van het college van schepenen.
- praeses collegii senatorum; iudicum;
- président du colège échevinal;
- Vorsitzender des Schöffenkollegiums;
- president of the alderman college
- presidente del collegio de regidores;

vpl.: ACart 14.

PRESINTACIE; PRESENTATIE = sub. aanbod; vertoning; indiening van bescheiden; voorstel; aanbeveling tot het bekleden van een ambt.
- praesentatio; exhibitio; editio; commendatio;
- présentation;
- Präsentation; Anerbieten; Einreichung von Dokumenten; Vorschlag; Empfehlung;
- presentation; offer; introduction; recommendation;
- presentación;

vpl.: DVB 12.

PRESTACIE ENDE UUYTRICHTINGE IN GELDE = taut. voldoening in geld.
- praestatio in pecunia;
- payement en argent;
- Bezahlung in Geld;
- payment in money;
- pago en dinero efectivo;

vpl.: T1/421.

PRESTACIEN Zie:
- actie van ----/

PRESUMEEREN; PRESUMEREN; PRESUMIEREN = vb. vermoeden; veronderstellen; gissen; zich voornemen.
- praesumo III; conicio III; provideo II; suspicio III; existimo I; puto I; coniecto I; suppono III;
- présumer; penser; se proponer; conjecturer; supposer;
- voraussetzen; meinen; ahnen; sich vornehmen; vermuten;
- presume; presuppose; suppose; think; resolve;
- presumir; pensar; proponerse; suponer; conjecturar;

vpl.: ADR 14, BVB 67,68; T1/18, 123.

PRESUMIEREN Zie:
- presumeeren;----; presumeren/

PRESUMPCIE Zie:
- crachtige ----/
- nootelijcke ----/
- proefflijcke ----/
- snoode ende domme ----/
- violente oft crachtige ----/

PRESUMPCIE; PRESUMPTIE = sub. gissing; vermoeden.
- opinio praesumpta; praesumptio; suspicio praesumpta;
- conjecture; présomption; soupçon;
- Vermutung;
- presumption; supposition;
- presunción; sospecha; suposición;

vpl.: T1/367; Lo6/490.

PRESUMPCIE DES RECHTS = krachtige verdenking.
- praesumptio fors;
- présomption forte;
- starker Verdacht;
- strong suspicion;
- presunción fuerte;

vpl.: T1/368.

PRESUMPCIE ENDE CONJECTURE = taut. gissing; vermoeden.
- presumptio; coniectura;
- conjecture; opinion;présomption;
- Mutmaszung; Vermutung; Konjektur;
- conjecture; estimation; guess; guessung;
- barrunto; conjetura; presunción; sospecha; suposición;

vpl.: T1/327;123,270,379.

PRESUMPCIE ENDE VERMOEDINGE = taut. gissing; onderstelling; vermoeden.
- praesumptio;

- conjecture; présomption; supposition; soupçon;
- Vermutung; Voraussetzung;
- presumption; supposition;
- barrunto; conjetura; presunción; sospecha; suposición;

vpl.: T1/123.

PRESUMPCIE VAN FORNICACIE = vermoeden van ontucht.
- praesumptio fornicationis;
- présomption de fornication;
- Vermutung von Unzucht;
- suspect of lewdness;
- presunción de fornicación;

vpl.: T1/368.

PRESUMPCIE VAN OVERSPEELE= vermoeden van overspel.
- praesumptio adulterii;
- présomption d'adultère;
- Vermutung von Ehebruch;
- presumption of adultery;
- presunción de adulterio;

vpl.: T1/281.

PRESUMPCIEN Zie:
- merckelijcken apparencien ende ----/

PRESUMPCIEN NOOTELIJC DES RECHTS EN DE VAN DEN RECHTE = noodzakelijke verdenking in rechte en rechtmatig.
- presumptio necessaria iuris et de iure;
- présomption nécessaire de droit et légitime;
- notwendiger Verdacht und rechtmässig;
- necessary suspicion and lawful;
- presunción necesaria de derecho y legítima;

vpl.: T1/372.

PRESUMPTIE Zie:
- indicie oft ----/
- nootelijcke ----/
- presumpcie;----/
- vehemente ----/

PRESUPPOSITO Zie:
- etiam illo ---- solum/

PRESUPPOSITO = adj. aangenomen als waar veronderstellende.
- fingens; coniciens;
- en présupposant;
- vorausgesetzt;
- presupposing that;
- presuponiendo;

vpl.: MGG 114.

PRETENDEREN; PRIETENDEEREN = vb. voorwenden; beweren; vorderen; aanspraak maken op.
- praetendo III intendo III; obtendo III; ambio IV; appeto III;

- prétexter; feindre; simuler; prétendre; avoir droit;
- vorgeben; vorwenden; behaupten anmassen; Ansprüche erheben;
- pretend; clain; assert; maintain lay claim to; put in a claim;
- pretextar; fingir; simular; pretendar; tener derecho;

vpl.: SKB 24; ASO 13,14; AKB 12; BVB 47.

PRETENS VIDIMUS = aanmatigende verklaring, van de oorkonder dat hij een andere oorkonde heeft gezien en van kracht bevonden; beweerd, gelegaliseerd afschrift van een oorkonde.
- arrogans sic dictum vidimus;
- une copie prétendue légalisée d'un document;
- anmaszende Erklärung der Urkunders dasz er eine andere Urkunde gesehen und in Kraft befunden hat;
- presumptuous statement of the charterer that he has seen another document and found it valid;
- un visto pretendido;

vpl.: MGG 123.

PRETENSE AMENDE = onrechtmatige boete.
- multa illegalis;
- amende illégale;
- widerrechtliche Geldstrafe;
- unlawful fine;
- multa injusta;

vpl.: PB/III/11.

PRETENSE CONSENTEN = aangematigde vergunningen.
- concessiones sibi arrogatae;
- permission usurpée;
- angemaszene Erlaubnis;
- presumed permissions;
- permisos arrogados;

vpl.: BVB 96.

PRETENSE PROCEDURE = aanmatigende gerechtelijke actie.
- iudiciorum formulae arrogantes;
- procédure prétendue;
- anmaszender gerichtlicher Prozesz;
- presumptuous judicial proceeding;
- proceso o causa petulante;

vpl.: BVB 97.

PRETENSE REQUESTE ENDE APOSTILLE = aanmatigend verzoekschrift en begeleidsschrijven.
- libellus ac scriptum comitans quae sunt arrogantia;
- reguête prétendue et apostille;
- anmaszende Bittschrift und Begleitschreiben;
- presumptuous petition and

covering letter;
- súplica y apostilla arrogantes;
vpl.: MGG 42.

PRETENSE USURE = aanmatigend gebruik.
- usus arrogans;
- usage arrogant;
- anmaszender Gebrauch;
- arrogant use;
- uso arrogante, petulante;
vpl.: PvB6/262.

PRETENSE USURPATIEN = aanmatigende en ten onrechte toeeigenen.
- postulationes petulantes;
- usurpation prétendue;
- anmaszend und mit Unrecht zueignen;
- presumptuously and wrongly take possession of;
- usurpaciones petulantes;
vpl.: BVB 94.

PRETENSELIJCK = hom.1.coni. zogenaamd 2.adv. aanmatigend.
- 1.ut perhibetur 2.arroganter; insolenter;
- 1.prétendûment 2.prétentieusement; arrogamment;
- 1.sogenannt; angeblich 2. anmassend;
- 1.pretended 2.arrogantly; presumptuously; pretentiously;
- 1.pretendido; llamado 2.arrogamente; pretenciosamente;
vpl.: Lo6/502; BVB 96.

PRETENTIEN = sub.pl. aanspraken; vorderingen.
- arrogantia; ius; petitio; spes;
- prétention;
- Anspruch; Prätention;
- claim; title; demand; pretence;
- pretensión;
vpl.: DVB 57.

PRETER Zie:
- hueden ende ----/
- schutter; schutte; schuttere; scutter; schotter; schutmeester; schoter; schater; schaiter oft ----; schutvorster; schudtvorster/

PRETER; PRATER; PRAETER = sub. weideopzichter; boswachter; gerechtsdienaar; opzichter over gemene gronden; functionaris belast met het opvangen van loslopend vee, in de meyerij van 's Bosch Schutter genoemd.
- saltuarius; silvarum custos; praetor rusticus; ruralis; praetor ruralis;
- gardien des prairies; garde forestier; garde champêtre; sergeant fonctionnaire chargé du bétail non tenu en laisse, nommé éclusier dans la mairie du Bois le Duc;
- Forstwart; Aufseher über gemeinschaftliche Gründe; Funktionär beauftragt mit den Auffangen von Vieh; Weidehüter;
- forester; superintendant on common land; catcher of wandering animals; policeman;
- inspector de prado; guardabosque inspector de tierras comunes; servidor de la justicia; polizonte; functionario encargado de coger ganado que anda libre;
vpl.: C1/149,344,348; PvB9/8; PB/II/107.

PRETER ENDE BOSCHUEDER = taut. boswachter.
- saltuarius; custos silvae;
- garde forestier; gardebois; garde fotêt;
- Forstwart; Förster; Waldaufseher;
- forester;
- guardabosque; guarda;
vpl.: PB/II/107; PvB5/487,488.

PRETER OFT AANBRENGER = aanbrenger.
- delator;
- dénonciateur;
- Anbringer;
- sheriff or denunciator;
- denunciador;
vpl.: C1/321.

PRETER OFT MEIJER = taut. meier. hoogste ambtenaar in een dorp.
- vasallus; magistratus supremus in pago;
- mayeur ou sergeant;
- Meier; höchster Beamte in einem Dorf;
- sheriff; supreme official in a village;
- funcionario supremo en una aldea;
vpl.: C1/297.

PRETER OFT SCHUTTER = taut. ambtenaar belast met het opvangen van loslopend vee; veldwachter.
- minister publicus; custos campester;
- messier ou garde champêtre;
- Schutzmann oder Schutter; Gendarm;
- constable; county constable;
- oficial a cuyo cargo andaba la aprehensión del ganado que anaba libre; guardabosques; gendarme; guarda de montes; montaraz;

vpl.: Lo6/258,6.

PRETER OFT VORSTER = taut. opzichter over gemene gronden.
- praefectus terrarum communium;
- sergent;
- Aufseher über gemeinschaftliche Gründe;
- superintendant of common grounds
- superintendente de tierras comunes;

vpl.: C1/149.

PRETERE ENDE AENBRINGERE = taut. aanbrenger.
- qui denuntiat;
- dénonciateur;
- Anbringer;
- denunciator;
- denunciador;

vpl.: PB/II/106.

PRETERE ENDE MEIJERE = taut. hoogste rechterlijke ambtenaar, Leeuw St.Peter.
- magistratus supremus, Leo Si. Petri;
- maueur et preter messier à Leeuw Saint Pierre;
- hohe richterliche Funktionäre, Gutinspektor und Forstwart;
- highest judicial officer;
- más alto dignatario judicial, en Leeuw St.Peter;

vpl.: Ca2/174.

PRETERICIE = sub. achterlating; nalating.
- praetermissio;
- prétérition; prétermission;
- Hinterlassung; Zurücklassung;
- leaving behind; omission;
- pretericiόn;

vpl.: T1/269.

PRETERICIE ENDE OVERSCRICKINGEN = taut. het niet bedenken in een testament door na te laten de naam van de begunstigde te noemen; overslaan.
- praeteritio;
- préterition; laisser de insérer le nom de quelqu'un dans un testament;
- eine Person nicht bei Namen nennen in einem Testament;
- negligence of mentioning the name of the heir in the last will;
- pretericiόn; dejar de inserir el nombre de uno en un testamento;

vpl.: T1/269; T1/515.

PRETERIEEREN OF VOORBYGAAN = in een testament de naam van een erfgenaam weglaten.
- praeterire;
- ommettre le nom d'un héritier dans un testament;
- in einem Testament den Namen eines Erbens weglassen;
- pass over;
- preterir;

vpl.: Pl.RG/23; B1.

PRETERIEREN = vb. weglaten.
- praeterire; omittere III; praetermittere III;
- omettre;
- übersehen; überschlagen;
- pass over;
- pasar por alto; omitir;

vpl.: C1/474.

PRETERIJE Zie:
- officie van de ---- diemen heet schutterije/

PRETERS DIE MEN NOEMT SCHUTTERS = gerechtsdienaar, Santhoven.
- accensus; Santhoven;
- garde champêtre; Santhoven;
- Gerichtsdiener, Santhoven;
- constable, Santhoven;
- agentes judiciales que se llaman tiradores, milicianos urbanos, Santhoven;

vpl.: C1/658.

PRETERS OFT VROINTENEERS = taut. beambten die loslopend vee dat andermans eigendom beschadigt; opvangen en in de schutstal sluiten.
- ministri; qui pecora libere discurrentia quae dominium alterius laedunt; colligunt et in stabulum includunt;
- le gardien de la vrunte; garde champêtre;
- Beamten die frei umhergehendes Vieh, das das Eigentum anderer Leute beschädigt, auffangen und in dem Stal einschlieszen;
- officials who catch and lock up wandering cattle which damage other people's property;
- funcionarios que cogen y encerran ganado suelto que daña la propiedadajena;

vpl.: C1/342.

PRETERSCHAPPE; PRATERIE; PRATERSCHAP = sub. het ambt van opzichter.
- officium guardiani;
- fonction de surveillant;
- das Amt von Aufseher;
- the office of superintendant;
- función de inspector;

vpl.: PB/II/107.

PRETERSSCHOT; PRATERSCHOT PRAETERSCHOT = sub. weideopzichters belasting; aandeel in lasten en beden; omslag.
- pecunia, vectigal, debita praetori rurali; saltuario sive custodi

silarum;
- impôt de l'inspecteur des près communaux;
- Weideaufseher Steuer;
- tax due to the superintentant of pastures;
- impuesto que se debe al inspector de las praderas;

vpl.: C1/3.

PRETEXEN Zie:
- geexcogiteerde ----/
- onder ----/

PRETEXEREN = vb. voorwenden.
- praetendo III; praetexo III;
- prétexter;
- vorschützen; vorgeben;
- pretend;
- pretextar; simular; fingir; afechtar; aparentar;

vpl.: PvB10/223; PvB7/298; PvB5/24.

PRETEXIE ENDE OCCASIE = voorwendsel en gelegenheid.
- simulatio et occasio;
- prétexte et occasion;
- Scheingrund und Gelegenheit;
- pretext and occasion;
- pretexto u ocasión;

vpl.: PvB1/395.

PRETEXT Zie:
- frivool ----/
- onder ---- van vereeringe/
- onder het ---- van/
- protecxt;----/

PRETEXT = sub. voorwendsel; schijnreden.
- causa; simulatio; praetextum; species;
- prétexte;
- Vorwand; Ausrede;
- pretext; pretence;
- pretexto; excusa;

vpl.: Bl:Pl.Bra/40; BVB 107; ACart 31; C1/654.

PRETEXT OFT COULEUR = taut. voorwendsel; schijn.
- praetextum;
- prétexte;
- Vorwand; Schein;
- pretext;
- pretexto; apariencia;

vpl.: PB/III/467; C1/541.

PRETEXT VAN ANTICIPATIE = voorwendsel van vooruitbetaling.
- praetextum anticipationis;
- prétexte d'anticipation de paiement;
- Vorwand von Vorausbezahlung;
- pretext of anticipation;
- pretexto de pago anticipado;

vpl.: C1/548.

PRETEXTEN Zie:
- geexcogiteerde ----/

PRETIRIJE Zie:
- officie van de ----/

PRETOER OFT RICHTER = taut. rechter.
- iudex;
- juge;
- Richter;
- judge;
- juez;

vpl.: T1/113.

PRETORIAEL Zie:
- pandt ----/
- pant ----/

PREUVE Zie:
- defect van ----/
- proeve; prove; prueve;----; proef; pruve/
- ter ---- stellen/

PREUVE ENDE ASSAY = bepaling van het goudgehalte.
- constitutio auri pretii;
- titrer; déterminer la teneur en or;
- Bestimmung des Goldgehalts;
- determination of the alloy of gold;
- determinación de la cantidad de fino;

vpl.: PB/II/389.

PREUVE OFT ESSAYE = taut. proef.
- experimentum;
- essai; épreuve;
- Probe;
- proof; trial; test;
- prueba; ensayo; escandallo;

vpl.: PB/III/315.

PREUVEN = vb. aantonen; bewijzen.
- argumentor I; declaro I; indico I; probo I;
- démontrer; prouver; témoigner;
- beweisen; nachweisen;
- demonstrate; prove;
- demostrar; probar;

vpl.: T1/126; T2/32.

PREUVEN ENDE ONTDECKEN = bewijzen en ontdekken.
- probo I et detego III;
- prouver et découvrir;
- beweisen und entdecken;
- prove and find out;
- prove y descubrir;

vpl.: T1/144,601.

PREUVENE = het geven van een plaats in een gasthuis; prove = in de vorm van.
- prebenda;
- prébende; sous forme du placement dans un hôpital;
- Pfründe, hier gratis Platz im

Krankenhaus;
- the assignment of a place in a hospital;
- prebenda, en forma de la colocación en un hospital;
vpl.: Lo7/62.

PREUVES OFT ALLEGATIEN =taut. vermeldingen.
- allegationes;
- mention; citation;
- Erwähnungen;
- allegations;
- menciones;
vpl.: B2/202.

PREVARICACIE ENDE AFSCEYDINGE = plichtschending en heimelijke verstandhouding ten nadele van een derde; ambtsontrouw; draaierij; plichtsverzuim.
- prevaricatio;
- prévarication et collusion; forfaiture;
- heimliches Einvernehmen zum Schaden eines Dritten; Pflichtvergessenheit;
- secret understanding to the detriment of a third person; neglect of duty; prevarication; shuffling;
- prevaricación y colusión; prevaricato;
vpl.: T1/331,275.

PREVARICATIE Zie:
- manifeste ----/
- onghetwijffelde ----/

PREVENDE Zie:
- prebende; pravande; pravende; ----; proven; provende; provenu; provonde/

PREVENIEEREN; PREVENIEREN = vb. tegengaan; voorkomen; waarschuwen.
- praevenio IV; certiorem facio III;
- prévenir; empêcher;
- zuvorkommen; vorbeugen; verhüten;
- prevent; check; repress;
- prevenir; precaver;
vpl.: DVB 51.

PREVENIEREN Zie:
- prevenieeren;----/

PREVENIEREN ENDE VOORCOMEN = taut. voorkomen.
- praevenio IV;
- prévenir;
- vorbeugen; zuvorkommen;
- prevent;
- prevenir; precaver;
vpl.: PB/II/343.

PREVENU Zie:
- prebende; pravande; pravende; prevende; proven; provende; ----; provonde/

PREVILEGES; PRIVILEGIEN =sub. pl. gunst van de landsheer tegen het geldende recht; voorrechten; vrijheids- of vergunningsbrief.
- privilegium; diploma; beneficium vacatio;
- privilège; prérogative; bénéfice;
- Vorrecht; Privileg; ein besonderes Recht durch den Landesherrn verliehen; Gerechtsame;
- privilege; prerogative;
- privilegio; prerrogativa; beneficio; fuero;
vpl.: C2/881; B1/A2; MGG 1; DVB 18; ACart 36,49; DVB 44; T2/23.

PREVILEGIE; PRIVILEGIE; PRIVILEGE = sub. vrijheids- of vergunningsbrief.
- privilegium; syngrapha libertatis;
- privilège;
- Freiheitsbrief; Privilegium; Gerechtsame; Privileg;
- privilege;
- privilegio; prerrogativa; fuero;
vpl.: B1/A2; C2/881.

PREVILEGIE PERSONEL = persoonlijk voorrecht.
- privilegium quod attinet ad personam;
- privilège personal;
- persönliches Privilege;
- concerning persons; personal privilege;
- privilegio personal;
vpl.: T2/28.

PREVILEGIE REAEL = zakelijk voorrecht.
- privilegium quod attinet ad rem;
- essentiel; privilège réel;
- Privileg betref, Gegenstände;
- privilege concerning things; business privilege;
- privilegio real;
vpl.: T2/28.

PREVILEGIE VAN EXTENSIEN = voorrecht van uitbreiding.
- privilegium extensionis;
- privilège d'extension; droit d'expansion;
- Recht von Erweiterung; Recht von Vermehrung der Anzahl Markttagen;
- privilege of extension; business privilege;
- derecho de ampliación; privilegio de extensión; vpl.: T1/293, T2/28.

PREVILEGIEN, OUT GEBRUIJK ENDE COSTUIJME = voorrechten, durend gebruik en gewoonte.
- privilegia et institutum permanens et consuetudo;
- privilèges, durant utilisation et habitude;
- Vorrechte, dauernder Gebrauch und Gewohnheit;
- privileges, lasting use and custom;
- privilegios, uso durable y costumbre;

vpl.: DVB 44.

PREVILEGIIS Zie:
- confirmatio ducis Wenceslay et ducissae Johanne de ---- pro concessis/

PREVOOST; PROVOOST; PROFEST; PROVEST; PROOFST; PROFST; PROOST; PRAVEST; PRAEST; PRIVOSTE; PROVISTE; PROST; PROEST = sub.1.ambtenaar belast met de zorg voor en de handhaving van de openbare orde en bestuur 2.voorzitter van het capittel der kannuniken 3.opziener bij de brabante munt 1692 te Antwerpen en Brussel.
- 1.magistratus, minister, imperatus cum cura et defensione ordinis publicae et regiminis;praepositus; praefectus rerum capitalium 2.decanus conventus canonicorum cathedralis 3.custos nummi Brabantiae 1692 Antverpia et Bruxellae;
- 1.prévôt 2.doyen du chapitre de la cathédrale 2.essayeur des monnaies de Braband 1692 Anvers et Bruxelles;
- 1.Profosz; Beamter beauftragt mit der Sorge für die öffentliche Ordnung und Verwaltung und deren Erhaltung 2.Vorsitzende der Stiftsversammlung von Domherrn 3.Inspektor der Münzeanstalt in Brabant 1692 Antwerpen und Brüssel;
- 1.functionary charged with the care for and the maintenance of the public order and government administration 2.dean of the chapter of a cathedral 3.inspector of the mint of Brabant 1692 Antwerp and Brussels;
- oficial a cuyo cargo andaba el mantenimiento del orden público y de la administración 2.presidente del cabildo 2.inspector à la case de moneda brabanzon 1692 de Amberes y Bruselas;

vpl.: B1:EE/14; PvB1/34,199; C1/203; MGG 1; PvB5/292; PB/II/94.

PREVOST GENERAEL = sub. hoogste in rang zijnde provoost-geweldige.
- centurio principalis;
- prévot général;
- Profoszgeneral;
- provostgeneral;
- carcelero a bordo que está de máxima graduación;

vpl.: PB/II/247.

PRI Zie:
- prije; pride;----; prie/

PRICKSKENSGELT Zie:
- vrij van ----/

PRIDE Zie:
- prije;----; pri; prie/

PRIE Zie:
- prije; pride; pri;----/

PRIEM Zie:
- prieme;----/

PRIEM CLOCKE = sub. zesuur klok in de ochtend;
- campana horae sextae;
- à six heures du matin;
- Glocke der sechsten Stunde im Morgen;
- bell of six o'clock in the morning;
- campana de a las seis de la mañana;

vpl.: Cr2/969.

PRIEME; PRIEM = sub.priem;stift.
- acumen; stilis;
- poinçon;
- Pfriemen;
- pricker;
- punzón;

vpl.: Lo4/732.

PRIEMESTEEN Zie:
- priemsteen; prijmsteen;-----/

PRIEMSTEEN; PRIJMSTEEN;PRIEMESTEEN = puntige steen in de spits van een puntgevel.
- lapis acutus in fastigium;
- brique pointu dans pignon droit;
- spitziger Stein in der Gipfel eines Spitzgiebels;
- pointed stone in the point façade;
- piedra puntosa en el hastial;

vpl.: PvB5/574.

PRIESEN Zie:
- priseren; prisen;----; presen; priezen/

PRIESTER Zie:
- prister;----; preester/

PRIETENDEEREN Zie:
- pretenderen;-----/

PRIEZEN Zie:
- priseren; prisen; priesen; presen;----/

PRIJE; PRIDE; PRI; PRIE = sub. dood dier; kreng.
- cadaver;
- carcasse;
- totes Tier; Aas;
- dead animal;
- carroña, mala bestia fig.;

vpl.: PvB6/176.

PRIJMSTEEN Zie:
- priemsteen;----; priemesteen/

PRIJS Zie:
- alsulcken gelt ende ----/
- dierte ende hoogen ----/
- overbate van den ----/

PRIJS; PRIJSE; PRISE = sub. bedrag dat voor een gekocht goed betaald wordt.
- pretium;
- prix;
- Preis;
- price;
- precio;

vpl.: T1/401.

PRIJS ENDE BUIJT = taut. inbeslagneming van roerend goed bij overtreding van voorschriften.
- occupatio boni mobilis apud violationem praescriptorum;
- saisie d'un bien meuble à la transgression des prescriptions;
- Preis, Beute beschlagnahmte Güter, die einem zufallen;
- prize, seized goods which fall to a person;
- secuestro de bienes muebles por transgresión de órdenes;

vpl.: ASO 14.

PRIJS ENDE TAUX = prijs en belasting.
- pretium et tributum;
- prix et taxe;
- Preis und Steuer;
- price and tax;
- precio y tasa;

vpl.: PvB1/393.

PRIJSE Zie:
- estimatie ende ----/
- gagie boeckhouder van den ---- van den graenen/
- ten ---- van/
- van goeden ---- wesen/
- vilen ----/

PRIJSELIJKE HARMONIE = gewaardeerde eendracht.
- concordia aestimata;
- harmonie appreciée;
- geschätzte Eintracht;
- appreciated harmony;
- harmonía apreciable;

vpl.: MGG 245.

PRIJSEN; PRIJSEREN = vb. naar waarde schatten; taxeren.
- aestimo I; impono III pretium; taxo I;
- estimer; évaluer; priser; taxer;
- schätzen;
- estimate; value; appraise;
- calcular; estimar; evaluar; tasar; valuar; valorar;

vpl.: T1/512; C1/468.

PRIJSEN ENDE LITIGIEUX SCATTEN = taut. betwistbaar schatten.
- aestimo I litiogiose;
- estimer d'une manière litigieuse;
- anfechtbar schätzen;
- value contestably;
- tasar de una manera litigiosa;

vpl.: T1/412.

PRIJSEREN Zie:
- prijsen;----/

PRIJSERINGHE; PRISINGE = sub. schatting.
- aestimatio;
- estimation;
- Schätzung;
- estimation;
- estimación; tasación;

vpl.: Cr2/1335.

PRIMA Zie:
- in ---- instantia/

PRIMO Zie:
- pro ----/

PRIMOEVEN = num.eersten.
- primus;
- premier;
- erster;
- first; prime;
- primero;

vpl.: MGG 121.

PRIMOEVEN TITULE = eerst rechtsgrond.
- iuris origo primordialis;
- titre premier;
- erster Rechtsgrund;
- primary legal ground;
- titulo primordial;

vpl.: MGG 121.

PRINCE Zie:
- misdaet van verraderijen tegen den ---- of tegen dlant/

- princhе;----; prence; princier; prencier/

PRINCE OFT PUBLIQUE PENNINGEN = taut. overheidsgelden.
- pecunia publica;
- les deniers publics;
- Obrigkeitsgelder;
- public money;
- fondos del gobierno;

vpl.: PB/III/394.

PRINCE PENNINGHEN = geld toekomend aan de vorst.
- pecunia debita principi;
- argent dû au prince;
- dem Fürst gebührendes Geld;
- money belonging to the sovereign;
- contribución al rey;

vpl.: PB/III/332.

PRINCELIJCKE LEENEN = door de keizer uitgegeven lenen.
- quod princeps mutuum dat;
- fief concédé par l'empereur;
- Lehnsgut vom Kaiser ausgegeben;
- fief issued by the emperor;
- feudo concedido por el emperador;

vpl.: T1/429.

PRINCELIJKEN WEG OFT HEERSTRATE = taut. heerbaan van de ene stad naar de andere.
- via militaris;
- chemin militaire; chemin royal; grand chemin;
- Heerstrasse;
- high road;
- camino real; carretera;

vpl.: T1/256.

PRINCELYCHEYT = sub. prinselijke staat; prinsdom.
- status principalis; principatus;
- état de prince; principauté;
- Stand des Prinztums; Fürstentum;
- principality;
- estado de principe; principado;

vpl.: C3/82; PB/II/335.

PRINCEN Zie:
- cleinder substancien van goede verworven in dienste zijns ----/
- transactien, convencien ende bestanden van den ----/

PRINCEPAEL Zie:
- principael; princhipael;----/

PRINCEPALIJCK; PRINCIPAELLIKE PRINCIPALIKE = voornamelijk.
- principaliter;
- principalement;
- namentlich;
- principally;
- principalmente;

vpl.: C1/577/4.

PRINCHE; PRINCE; PRENCE; PRINCIER; PRENCIER = sub.prins.
- princeps;
- prince;
- Prinz;
- prince;
- principe;

vpl.: Lo1/530.

PRINCHIPAEL Zie:
- principael; ----; princepael/

PRINCIER Zie:
- princhе; prince; prence;----; prencier/

PRINCIPAALE Zie:
- ten ----/

PRINCIPAEL Zie:
- betaelinge ----/
- obligatie ----/
- schuldenaer ----/

PRINCIPAEL; PRINCHIPAEL; PRINCEPAEL = sub. hoofdschuldenaar.
- debitor principalis;
- commettant;
- Hauptschuldiger; der eigentliche Schuldiger;
- the principal debtor;
- deudor principal;

vpl.: B1/73; C2/895.

PRINCIPAEL SCULDENERE; SCHULDENAER = voornaamste schuldenaar; hoofdschuldenaar.
- debitor principalis;
- débiteur principal;
- vornehmster Schuldner; Hauptschuldner;
- principal debtor; main debtor;
- deudor principal;

vpl.: T1/556; B1/73; C2/895, 896; B1; vdV/73.

PRINCIPAEL WAERHEYD = 1.zuivere waarheid 2.juiste toedracht van een zaak 3.kroongetuigenis; getuigenis van kroongetuigen in een rechtszaak.
- 1.veritas principalis 2.res gesta vera causae 3.testis principalis; testificatio testum principalium in re iuris;
- 1.stricte vérité 2.circonstance présice d'une chose 3.témoignage à charge; témoignage à charge dans une affaire judiciaire;
- 1.reine Wahrheit; 2.der richtige Verlauf 3.Kronzeugnis; Zeugnis von Kronzeugen in einem Prozesz;
- 1.pure truth 2.the ins and outs of an affair 3.principal testimony; testimony of chief witnesses

in a law-suit;
- 1.pura verdad 2.la manera exacta de que ha sucedido 3. una cosa; testimonio de los testigos de la corona en una acción judicial;

vpl.: B2/42,130.

PRINCIPAELEN Zie:
- ten ---- succumbeeren/

PRINCIPAELEN BOEK = hoofdboek.
- liber primarius;
- livre principal;
- Hauptbuch;
- main book;
- libro principal;

vpl.: DKB 2.

PRINCIPAELLIKE Zie:
- princepalijck;----; principalike/

PRINCIPAELSTE INGESETENEN = voornaamste ingezetenen.
- incolae primarii;
- habitants principaux;
- vornehmster Einwohner;
- principal inhabitants;
- habitantes principales;

vpl.: 70.

PRINCIPALE Zie:
- ghehouden worden als ----/

PRINCIPALE = adj. originele.
- principalis;
- original;
- Original;
- original;
- original;

vpl.: DVB 41.

PRINCIPALE HOODTPENNINGEN = kapitaal; hoofdsom.
- pecunia; caput; sors capita;
- capital; principal;
- Kapital; Hauptsumme;
- capital; principal;
- capital; caudal;

vpl.: Lo1/372; T1/311.

PRINCIPALE NAEBUEREN = voornaamste omwonende buren.
- principales vicini qui circa habitant;
- voisins principaux;
- vornehmster umwohnender Nachbar;
- principal surrounding neighbours;
- circunvecinos principales;

vpl.: MGG 63.

PRINCIPALE PENNINGEN OFT HOOFSTOEL = taut. kapitaal;hoofdsom.
- caput; sors;
- capital principal;
- Hauptsumme;

- principal;
- capital principal;

vpl.: T1/311.

PRINCIPALE SEDUCTEUR OFT VERLEYDER = voornaamste dwaalleraar.
- haereticus principalis;
- hérétique principal;
- wichtigster Irrlehrer;
- principal teacher of false doctrine;
- principal doctor heterodoxo;

vpl.: PB/II/341.

PRINCIPALEN Zie:
- actie tegen den ---- crediteur/
- hooge ----/
- verstecq ten ----/

PRINCIPALIKE Zie:
- princepalijck; principaellike: ----/

PRINCIPALIS Zie:
- professeur philosophe magis ----/
- professeur philosophe minus ----/

PRINCIPIS Zie:
- declarat ---- mente/
- ex declarata ---- mente/
- ex placito ----/
- per subsequens matrimonium vel per rescriptum ----/

PRINSE Zie:
- van goede ---- wesen/

PRINTE; PRENTE = afdruk.
- exemplar;
- tirage;
- Abdruck;
- copy;
- impresion; prueba; calco; sello;

vpl.: PvB5/508.

PRINTEN; PRENTEN; PREINTEN = vb 1.drukken 2.sub.pl. prenten.
- 1.imprimere 2.picturae lineares;
- 1.imprimer 2.images;
- 1.drucken 2.Bilder;
- 1.print 2.pictures;
- 1.imprimir; estampar 2.estampas; láminas;

vpl.: PvB1/48,378.

PRINTERIE = sub. drukwerk.
- impressum;
- imprimé;
- Drucksache;
- printed matter;
- impresos;

vpl.: PB/III/360.

PRIOOR Zie:
- prior;----/

PRIOORSCHAPPE; PRIORSCAP = sub. priorij.
- coenobium;
- prieuré;
- Priorei;
- priory;
- convento con prior o priora;

vpl.: PvB8/25.

PRIOR; PRIOOR = sub. overste van een abdijklooster; prior; kloosteroverste.
- prior;
- prieur;
- Prior;
- prior;
- prior;

vpl.: PvB1/220; PB/II/94.

PRIORAET Zie:
- prioreyt;----; prioreit/

PRIOREIT Zie:
- prioreyt; prioraet;----/

PRIORESSE Zie:
- priorinne;----; priorsche/

PRIOREYT; PRIORAET; PRIOREIT = sub. klooster met prior(in).
- monasterium cum priore;
- prieuré;
- Kloster mit Prior;
- monastery with prior;
- convento con prior o priora;

vpl.: T2/25.

PRIORINNE; PRIORESSE; PRIORSCHE = sub. overste van een vrouwenklooster; priorin.
- priorissa;
- prieure;
- Priorin;
- prioress;
- superiora de un convento de mujeres de una abadia;

vpl.: PvB1/220.

PRIORITEYT = sub. voorrang.
- prioritas;
- priorité;
- Priorität; Vorrang;
- priority;
- prioridad;

vpl.: PvB1/605.

PRIORSCAP Zie:
- prioorschappe;----/

PRIORSCHE Zie:
- priorinne; prioresse;----/

PRISE Zie:
- van goeden ---- verclaeren/

PRISE DE CORPS OFT AENTASTINGHE VAN LYFFVE = inhechtenisneming; gevangenneming. sub.
- comprehendere;

- arrestation;
- Verhaftung;
- capture;
- captura; arresto;

vpl.: PB/II/327.

PRISE MAKEN ENDE ESTIMATIE = taut. schatten.
- aestimo 1;
- estimar; évaluer;
- schätzen;
- appraise; estimate;
- estimar; tasar; valuar; evaluar

vpl.: PB/III/310.

PRISEN Zie:
- priseren; ----; priesen; presen; priezen/

PRISEREN Zie:
- estimeren ende/oft ----/

PRISEREN; PRISEN; PRIESEN; PRESEN; PRIEZEN = vb. schatten; waarde/prijs bepalen.
- taxo 1; impono pretium; aestimo 1; priso 1;
- priser; taxer; fixer le prix;
- schätzen; Wert bestimmen; Preis bestimmen;
- value; evaluate; determine the price;
- tasar; evaluar; estimar; fya r el precio;

vpl.: Lo3/350; C1/36,452.

PRISEREN ENDE OP GHELT ESTIMEREN = taut. schatten in geld.
- aestimare in pecunia;
- estimer et priser en argent;
- in Geld schätzen und bewerten;
- value in money;
- tasar y evaluar en dinero;

vpl.: Lo5/202.

PRISEREN ENDE SCHATTEN =taut. schatten; waarde bepalen.
- taxo 1; aestimo 1;
- estimer et priser; taxer;
- schätzen; Wert bestimmen; taxieren;
- value; evaluate; appraise; estimate;
- tasar; estimar; evaluar; apreciar;

vpl.: C1/36,623.

PRISERINGE Zie:
- schatten bij ----/

PRISERINGE OFT BEGROOTINGE= taut. scha tting; waardering.
- aestimatio;
- évaluation;
- Schätzung;
- valuation;
- tasación; evaluación; estimacion; vpl.:Lo4/200; Lo3/596.

PRISERINGHE Zie:
- estimatie oft ----/
- prisinge; ---- ende estimacie/

PRISINGE Zie:
- prijseringhe;----/

PRISINGE; PRISERINGHE ENDE ESTIMACIE = taut. schatting.
- aestimatio;
- estimation; évaluation; taxation;
- Schätzung;
- estimation; valuation;
- estimación; evaluación; tasación; valuación;

vpl.: T1/629; PB/III/320.

PRISONIER Zie:
- prisonnier;----/

PRISONNIER; PRISONIER = sub. gevangene.
- captivus; custodia clausus;
- captif; détenu; prisonnier;
- Gefangener;
- captive; prisoner;
- encarcelado; preso; prisionero; recluso;

vpl.: T1/320.

PRISONNIER GEMAIKT ENDE GEVANGEN = taut. gevangen genomen.
- capio III;
- arrêter; emprisonner; mettre en prison;
- gefangennehmen; verhaften;
- apprehend; capture;
- arrestar; detener; poner preso; poner en la cárcel;

vpl.: T1/84.

PRISTER Zie:
- weirlijcke ----/

PRISTER; PRIESTER; PREESTER sub. gewijde geestelijke.
- sacerdos;
- prêtre;
- Priester;
- priest;
- sacerdote;

vpl.: LPS 67.

PRIVACIE VAN EENDER PORCIEN = ontneming van een erfdeel.
- spoliatio partis hereditatis;trebelliancia;
- privation d'une légitime;
- einen Erbteil entziehen;
- deprival of a heritance;
- privación de una legítima;

vpl.: T1/107.

PRIVAEDT Zie:
- gemeyn ----/

PRIVAET Zie:
- criesme ----/
- ghemeyn ---- oft voute/

- heymelijckheit; heimelijckheit; heimelick; heijmelijck; heimelicheit; heimelijckheydt; heymelicke; heymelickghemack; heymelickheyd; heimelic; hemelijc; heijmelicheijdt; heijmelicheijt; heimlijcheit; hemelijcheit;----; private; privaethuijs; privaetput; voute; vout; vaut; vaute; faut; faute; faulte; foute;/
- sterfput oft ----/

PRIVAET HANDSCHRIFT = eigenhandige handtekening.
- chirographum privatum;
- signature privé;
- eigenhändige Unterschrift;
- signature with one's own hand;
- firma autógrafa;

vpl.: Lo5/278.

PRIVAETHUIJS Zie:
- heymelijckheit; heimelijckheit; heimelick; heijmelijck; heimelicheit; heimelijckheydt; heymelicke; heymelickghemack; heymelickheyd; heimelic; hemelijc; h heijmelicheijdt; heijmelicheijt; heimlijcheit; hemelijckheit; privaet; private;----; privaetput; voute; vout; vaut; vaute; faut; faute; faulte; foute/

PRIVAETKELDER = sub. beerput.
- puteus stercorarius;
- fosses d'aisances;
- Senkgrube; Fäkaliengrube;
- dungpit;
- pozo negro;

vpl.: C1/191.

PRIVAETPIJP = sub. afvoerbuis van een plee.
- canalis latrinae;
- pipe tuyau de vidange;
- Abflussröhre eines Abortes;
- outlet-pipe;
- cloaca de retrete;

vpl.: C1/191.

PRIVAETPUT Zie:
- heymelijckheit; heimelijckheit; heimelick; heijmelijck; heimelicheit; heimelijckheydt; heymelicke; heymelick ghemack; heymelickheyd; heimelic; hemelijc; heijmelicheijdt; heijmelicheijt; heimlijcheit; hemelijckheit; privaet; private; privaethuijs;----; voute; vout; vaut; vaute; faut; faute; faulte; foute/

PRIVATA Zie:
- actio de vi ----/
- actiones de vi ---- et de vi publica/

PRIVATE Zie:
- actie tegen dengenen die iemende beletten wille zijn ---- te reynigen/
- acten van libere en ---- dispositien/
- een notarijs is weert drije ---- personen/
- heymelijckheit; heimelijckheit; heimelick; heijmelijck; heimelicheit; heimelijckheydt; heymelicke; heymelick ghemack; heymelickheyd; heimelic; hemelijc; heijmelicheijdt; heijmelicheijt; heimlijcheit; hemelijcheit; privaet;----; privaethuijs; privaetput; voute; vout; vaut; vaute; faut; faute; faulte; foute/

PRIVATE KERCKEN OFT GEVANCKENISSE = taut. privé gevangenis.
- carcer privatus;
- geôle ou prison privée;
- Privatgefängnis;
- private prison;
- prisión privada;

vpl.: C1/388.

PRIVATELIJCK; PRIVATIVELIJCK; PRIVATELYCK = adv. uitsluitend; bij uitsluiting, niet openbaar.
- exclusive; privatim; singulariter;
- uniquement; exclusivement; en privé;
- ausschlieszlich; privatum; privat; exklusive;
- exclusively; by exclusion; privately;
- privativamente; en privado; exclusivamente;

vpl.: ADR 6; PvB10/17; C1/179; PB/II/7; PB/III/7.

PRIVATELYCK Zie:
- privatelijck; privativelijck;----/

PRIVATER GEVANCKENISSE = privé gevangenis.
- carcer privatus;
- prison particulière;
- Privatgefängnis;
- private prison;
- cárcel particular;

vpl.: T2/273.

PRIVATIE Zie:
- op pene van ----/

PRIVATIE = sub. verlies; uitsluiting beroving; ontheffing.
- admissio; privatio; perditio;
- perte; privation;
- Verlust; Ausschlieszung; Beraubung;
- loss; exclusion; relief (of);
- pérdida; privación; PvB9/18.

vpl.: B1:EE/21;C1/57,59,578;

PRIVATIE OFT AFFNEMINGHE = taut. beroving; ontzegging.
- privatio;
- privation;
- Beraubung;
- robbery; deprivation;
- privación;

vpl.: PB/II/57.

PRIVEEREN; PRIVEREN = vb.ontnemen; vervallen verklaren; beroven van; ontzetten uit; ontzeggen.
- privo I;
- priver de; depouiller; destituer; prendre; se priver; révoquer;
- abnehmen; berauben; absetzen; entsetzen; nehmen; sich entsagen;
- deprive of; rob of; take away from; to deny oneself;
- privar; desapoderar; arrancar; apear; destituir; privar de; quitar; relevar de; privarse; despojar;

vpl.: C1/31,276,612; T1/331, 408; T2/138; PvB1/399.

PRIVEREN Zie:
- priveeren;----/

PRIVEREN ENDE DESTITUEREN VAN HEUREN STATEN = taut. afzetten; ontzetten uit een ambt.
- destituo III et privo I;
- destituer et priver d'une fonction;
- absetzen; von seinem Amte entsetzen;
- dismiss from office;
- destituir; remover del cargo; desposeer de su puesto; apear;

vpl.: EE/22.

PRIVILEGIA DE NON ARRESTANDO = voorrechten van niet te zullen worden gegijseld.
- privilège de ne pas être arrêté pour dettes;
- Privilegium von nicht verhaftet zu werden;
- privilege of not to be arrested;
- privilegios de no ser arrestado;

vpl.: BVB 146.

PRIVILEGIE EN CONSUETUDO = voorrecht en gewoonte.
- privilegium ac consuetudo;
- privilège et coutume;
- Vorrecht und Gewohnheit;
- privilege and custom;
- privilegio y costumbre;

vpl.: MGG 211.

PRIVILEGIE VAN EVOCATIE = voorrecht van verschijning voor de rechter van een vreemd land.
- privilegium evocationis ad

iudicem terrae alienae;
- privilège de comparaître devant le juge d'un paye et ranger;
- Privilegium um für den Richter eines fremden Landes zu erscheinen;
- privilege to appear before the judge of a foreign country;
- privilegio de comparición ante un juez extranjero;
vpl.: C1/3.

PRIVILEGIE VAN POORTERIJE = voorrecht van het burgerschap.
- privilegium civitatis;
- privilège de la bourgeoisie;
- Privilegium von Bürgerschaft;
- privilege of citizenship;
- privilegio de la ciudedania;
vpl.: Lo4/526.

PRIVILEGIE, VRYHEYT OFT LIBERTEYT = taut. gunst; voorrecht.
- privilegium aut libertas;
- faveur; privilège; liberté;
- Privilegium; Vorrecht; Gunst;
- privilege or liberty;
- privilegio; favor; prorrogativa;
vpl.: EE/6; B1.

PRIVILEGIEBOECK Zie:
- 't root ----/

PRIVILEGIEBOECKEN = voorrechtboeken.
- liberi privilegiorum;
- registres aux privilèges;
- Privilegiumbücher;
- privilegebooks;
- libros de prerrogativas;
vpl.: C1/268.

PRIVILEGIEN Zie:
- carten;---- ende bethoen/

PRIVILEGIIS Zie:
- confirmatio ducis Wenceslau et ducissae Johannae de ---- pro concessis/

PRIVILEGIUM FORI = sub. voorrecht.
- privilège; prérogative;
- Privilegium; Vorrecht; Vorzug;
- privilege; prerogative;
- privilegio de foro; prerogativa de foro;
vpl.: C1/593.

PRIVILEGIUM TRINITATIS = drievuldigheidsprivilege.
- privilège trinitaire;
- Dreifachheitsprivilegium;
- privilege of the trinity;
- privilegio de trinidad;
vpl.: Pr.Tr/1; B1; C1/930.

PRIVOSTE Zie:
- prevoost; provoost; profest; provest; proofst; profst;proost; pravest; praest;----; proviste; prost; proest/

PRO Zie:
- actio ---- re singulari dividunda/
- actio ---- socio/
- consuetudo ----/
- dienen ---- Deo/
- generali iuris contra aut ---- et contra et generales impertinentias/
- naar ---- portie/
- pro parte testatus et ---- parte intestatus/

PRO ADIPISCENDA POSSESSIONE = ter verkrijging van bezit dat men nooit gehad heeft.
- procès pour obtenir un bien qui jadis n'a pas formé part de la possession de l'accusateur;
- Prozess zur Erlangung eines Besitzes das man nie besessen hat;
- proceeding to obtain a possession which one never has possessed;
- proceso para obtenir un bien que antes jamás ha formado parte de la posesión del acusador;
vpl.: T1/259.

PRO DEO ET ECCLESIA = voor God en Kerk.
- pour Dieu et son église;
- für Gott und Kirche;
- for God and church;
- para Dios y la Iglesia;
vpl.: MGG 184.

PRO JUDICE = voor het gerecht.
- devant les tribunaux;
- fürs Gericht;
- in court;
- 1.en vez del juez 2. como juez;
vpl.:

PRO LEGE SERVIATUR Zie:
- consuetudo ----/

PRO LIBITU = naar wens.
- à souhait;
- nach Wunsch;
- according to wishes;
- a gusto; a medida del deseo;
vpl.: MGG 112.

PRO LIBITU ET UTILITATIS CAUSAE = naar wens en om wille van het nut.
- à souhait et en faveur de l'utilité;
- nach Wunsch und um des Nutzen willen;

- according to wishes and for the sake of the benefit;
- a gusto y por causa de la utilidad;

vpl.: MGG 119.

PRO PARTE SUA = voor zijn aandeel.
- pour son part;
- für seinen Teil;
- for his share;
- por su parte;

vpl.: C1/616.

PRO PARTE TESTATUS ET PRO PARTE INTESTATUS = gedeeltelijk met testament en gedeeltelijk zonder testament.
- pour une part avec et pour une part sans testament;
- teils mit und teils ohne Testament;
- partially with and partially without last will;
- en parte con testamento y en parte sin testamento;

vpl.: C1/36.

PRO PATRIA = voor het vaderland.
- pour la patrie;
- für das Vaterland;
- for the native country;
- para la patria;

vpl.: DVB 27.

PRO PRIMO = voor het eerst.
- pour le première fois;
- zum ersten Male;
- for the first time;
- por primera vez;

vpl.:

PRO RATO PORTIONE = pondspondsgewijze.
- au marc le franc;
- verhältnismäszig;
- proportionately in proportion;
- a prorrata; a prorrateo;

vpl.: Lo1/420.

PRO RATO, PRO RATA = naar verhouding; elk naar zijn deel of aandeel.
- en proportion;
- verhältnismässig;
- proportionally;
- a prorrata;

vpl.: BVB 89.

PRO TEMPORE = voor de tijd.
- pour le temps;
- für die Zeit;
- for the time;
- provisionalemente;

vpl.: MGG 230.

PROBABEL Zie:
- vehemente oft ---- suspitie/

PROBABLE = adi. waarschijnlijk.
- probabilis;
- probablement; prouvable;
- wahrscheinlich;
- probably;
- probable;

vpl.: C1/26.

PROBACIE; PROBATIE = sub. bewijs; bewijsvoering; proef.
- argumentatio; argumentum; probatio;
- argumentation; preuve;
- Beweis; Probe;
- argument; argumentation; proof; trial;
- probación; prueba;

vpl.: T1/342; T2/6,32.

PROBACIE SEMIPLENE = half bewijs.
- semi preuve;
- halber Beweis;
- half proof;
- semiprueba;

vpl.: T2/30.

PROBACIEN OFT THOENE = taut. bewijs.
- probatio; signum; indicium; specimen; argumentum;
- preuve;
- Beweis;
- evidence; proof;
- prueba; probación;

vpl.: T1/299; T2/100.

PROBANDUM Zie:
- ad ---- vel/

PROBATA Zie:
- non allegata allegare et non ----/

PROBATIE Zie:
- probacie;----/

PROBATIONIS CAUSA = ter wille van het bewijs.
- à cause de la preuve;
- um des Beweises Willen;
- for the sake of the proof;
- por causa de la prueba;

vpl.: T1/.

PROBATOIRE ACTE = akte van bewijs.
- tabula;
- certificat;
- Beweisakte;
- deed of proof;
- acta probatoria;

vpl.: ACart 52; MGG 48; LPS 100.

PROBEREN ENDE THOENEN = taut. bewijzen.
- probo 1;
- démontrer; prouver;
- beweisen;

- prove;
- demostrar; probar;

vpl.: T1/119.

PROCEDANT Zie:
- ut in tantum ----/

PROCEDEEREN; PROCEDEREN = vb. een rechtsgeding voeren.
- ago litem III; litigo I;
- procéder;
- prozedieren;
- litigate; go to law; prosecute;
- proceder; litigar; judicialmente;

vpl.: ACart 27.

PROCEDENDUM Zie:
- dach ad ----/

PROCEDENT = sub. aanklager; vervolger.
- persecutor;
- accusateur;
- Kläger;
- prosecutor;
- acusador; perseguidor;

vpl.: C1/745.

PROCEDEREN Zie:
- bij signet ende ingeboth ----/
- de plano ----/
- procedeeren;----/
- sommierlijck ----/
- styl van ----/
- treyn van ----/

PROCEDEREN BIJ BESETTE = procederen door beslaglegging.
- litigare per occupationem;
- procéder par mainmise;
- prozedieren durch Beschlagnahme;
- litigate by seizure;
- proceder por secue stro;

vpl.: Lo5/262.

PROCEDEREN NAER S'HOFS RECHT = rechtsgeding voeren volgens de regels van het hofrecht.
- causam iudicialem agere secundum leges iuris regiae;
- mener un procès selon les règles du droit de la cour;
- ein Gerichtverfahren führen nach den Regeln des Hofes;
- carry a lawsuit according to the rules of the court;
- litigar judicialmente según las reglas del derecho áulico;

vpl.:

PROCEDEREN TER TORTUEREN = naar de pijnbank verwijzen.
- reicio III ad tormentum;
- livrer à la torture;
- auf die Folterbank verweisen;
- refer to the rack;
- entregar al potro;

vpl.: T1/367.

PROCEDUERE VAN ERFFTALE = proces wegens een erfdeel; wegens grondeigendom.
- lis propter hereditatem;
- procès à cause d'un héritage;
- Prozess wegen Erbteils;
- lawsuit re hereditary property;
- proceso a causa de una herencia, a causa de una propiedad;

vpl.: B1/14; C2/884.

PROCEDURE Zie:
- beleij oft ---- ten grond/
- communicatoire ----/
- costelijcke ----/
- petitoire ----/
- pretense ----/
- proceduere;----; proceduyre; processe/
- rechtvoorderinge oft ----/
- sommiere poursuite oft ----/
- violente ----/

PROCEDURE; PROCEDUERE; PROCEDUYRE; PROCESSE = sub. rechtsgeding.
- lis; causa; res; iurisdictio;
- procès;
- Prozess; Gerichtsverfahren;
- lawsuit; prosecution of a claim in a court of law;
- proceso; causa; pleito;

vpl.: DVB 18,71; ACart 32,38.

PROCEDURE OFT BELEIJ TEN GROND = rechtsgeding over grond.
- procedura de terra;
- procédure sur un immeuble;
- Gerichtsverfahren betreffs Grund;
- lawsuit on with regard to land;
- proceso sobre un inmueble;

vpl.: Ca2/176.

PROCEDURE OFT RECHTVOORDERINGE = proces; rechtszaak.
- processus aut actio iuris;
- procédure;
- Prozedur; Prozessverfahren;
- proceeding;
- proceso; pleito; auto judicial;

vpl.: Lo3/48.

PROCEDUREN Zie:
- petitoire ----/
- treyn oft forme van ----/
- violente ----/

PROCEDUREN TEN GRONDE = processen over gronden.
- iudiciorum formulae de fundis;
- procédures sur le fonds;
- Prozeduren betreffs der Gründe;
- proceedings regarding grounds;
- procesos sobre terrenos;

vpl.: C1/286.

PROCEDUREN VAN TREYN OFT FORME = taut. manier van procederen.
- forma procedendi;
- train ou forme de procéder;
- Hergang oder Weise von prozedieren;
- manner of conducting a lawsuit;
- manera de proceder;

vpl.: Ca2/314.

PROCEDUURE Zie:
- brieflezinge;---- bij brieflezinge/

PROCEDUURE BIJ EVICTIE = rechtspleging bij uitwinning.
- procedura apud evictum;
- justice par éviction;
- Rechtspflege durch Entwàhrung;
- procedure in case of eviction;
- acción judicial por economía;

vpl.: B2/14.

PROCEDUYRE Zie:
- procedure ; proceduere;----; processe/

PROCEQUEREN = vb. gerechtelijk vervolgen.
- persequor III;
- poursuivre;
- gerichtlich verfolgen;
- prosecute;
- perseguir; tomar medidas legales;

vpl.: Lo5/4.

PROCES Zie:
- naer exigentie des ----/
- lecture van ----/
- om te ----/
- om te scouwen ----/
- ordinaris ----/
- proceduere ----/
- questie ende ----/
- 't ---- overvueren/
- ten draine ----/

PROCES COMMUNICATOIRE = mededelende rechtsvordering.
- postulatio iuris communicans; iussa legis communicanda;
- procès communicatoire;
- gemeinschaftliche Prozessierung;
- communicable action;
- demanda que se comunia;

vpl.: C1/524.

PROCES ORDINARIS = gewoon geding.
- processus ordinarius;
- procès ordinaire;
- gewöhnliche Richtssache;
- ordinary lawsuit;
- proceso ordinario;

vpl.: EE/4; B1.

PROCES TEN EYNDE BEDINGHEN = van een vonnis in beroep gaan cq. een proces voortzetten.
- de sentencia appellare cq. litem continuare;
- poursuivre un procès;
- von einem Urteil in Berufung gehen bzw. den Prozesz fortsetzen;
- to appeal from a judgment resp. to continue a process;
- proseguir un proceso; apelar una sentencia;

vpl.: B2/4.

PROCESSAELE STUCK = processtuk.
- documentum judicii;
- document;
- Prozesstück;
- document bearing on a case;
- documento procesal;

vpl.: PvB6/44.

PROCESSE Zie:
- lecture van ----/
- procedure; proceduere; proceduyre;----/
- sonder figure oft treyn van ----/

PROCESSE IN INFINIJT = slepend proces.
- rem in longum differre;
- procès en infinité;
- Prozesz in Unbeschränktheit;
- a dragging case;
- proceso en infinidad;

vpl.: T1/574.

PROCESSEN COMMUNICATOIR = gemeenschappelijke rechtsgedingen.
- lites communes;
- procès communicatoires;
- gemeinschaftliche Gerichtsverfahren;
- communicatory cases;
- procesos comunes; abiertos;

vpl.: C1/634.

PROCHIAEN Zie:
- pasteur; pastoir; pastoor;----; prochiepaep; prochiepape;prochipaep; prochijpaep/

PROCHIAEN; PROCHIANE = sub. hom.1.pastoor 2.leden ener kerkgemeente.
- 1.curio; parochus 2.paroecus; socius,sodalis ecclesiae;
- 1.abbé; curé 2.paroissien;
- 1.Pfarrer; Pastor 2.Parochian;
- 1.parishioner; parish priest 2.parishioner;
- 1.cura; parocco; sacerdote 2. parroquiano;

vpl.: BVB 19; Lo3/62.

PROCHIAENSCAPE = sub. pastoorschap.
- sacerdotium; munus sacerdotis paroeciae; oppidi, vel pagi;
- ministère de curé;
- Pfarrerschaft;
- function of a parish priest;
- dignidad de cura;

vpl.: T2/292.

PROCHIANE Zie:
- prochiaen;----/

PROCHIANEN = sub.pl. leden ener kerkgemeente.
- paroecus; socius,sodalis ecclesiae;
- paroissien;
- Parochian;
- parishioner;
- parroquiano;

vpl.: BVB 19.

PROCHIE; PROCIE = sub. kerkgemeente; parochie;
- curia; parochia; paroecia; sacra vicinia;
- paroisse;
- Parochie; Pfarrei;
- parish;
- parroquia; feligresía;

vpl.: MGG 11,53; SKB 8; T1/359 Lo3/62; PB/II/89.

PROCHIEKERCKE; PROCHIKERCKE = sub.kerk van een kerkgenootschap.
- templum paroeciae; ecclesiae parochialis;
- église paroissiale;
- Pfarrkirche; Parochialkirche;
- parish-church;
- iglesia parroquial;

vpl.: MGG 56; T2/253.

PROCHIHERCKE Zie:
- prochiekercke;----/

PROCHIEPAEP Zie:
- pasteur; pastoir; pastoor; prochiaen;----; prochiepape; prochipaep; prochijpaep/

PROCHIEPAPE Zie:
- pasteur; pastoir; pastoor; prochiaen; prochiepaep;----; prochipaep; prochijpaep/

PROCHIJPAEP Zie:
- pasteur; pastoir; pastoor; prochiaen; prochiepaep; prochiepape; prochipaep;----/

PROCHIPAEP Zie:
- pasteur; pastoir; pastoor; prochiaen; prochiepaep; prochiepape;----; prochijpaep/

PROCLAMACIEN Zie:
- generaelder ----/

PROCLAMARE AD LIBERTATEM PATRIAE = uitroepen tot de vrijheid van het vaderland.
- faire appel au droit d'asile;
- ausrufen zur Freiheit des Vaterlands;
- proclaim the liberty of the fatherland;
- proclamar la libertad de la patria;

vpl.: C1/415.

PROCLAMATIE Zie:
- edikt ende ----/

PROCLAMATIE; PROCLEMATIE = sub. afkondiging.
- proclamatio; promulgatio;
- proclamation; publication; promulgation;
- Proklamation; Verkündigung;
- proclamation; announcement;
- proclamación; publicación; promulgación;

vpl.: DVB 109.

PROCLAMEEREN; PROCLAMEREN = vb. afkondigen.
- promulgo I; denuntio I;
- proclamer;
- proklamieren;
- proclaim;
- proclamar;

vpl.: AKB 1.

PROCLAMEREN Zie:
- proclameeren;----/

PROCLEMATIE Zie:
- proclamatie;----/

PROCREEREN ENDE VERWECKEN = taut. verwekken.
- procreo I; gigno III; genero I;
- causer; inciter; produire; provoquer; engendrer; procréer;
- erzeugen; erwecken;
- to procreate; to beget;
- causar; producir; provocar; suscitar; procrear; engendrar; dar nacimiento a;

vpl.: T1/45,198; C1/295,468, 621; B1/39,100; C2/889,900.

PROCURACIE Zie:
- procuratie;----/

PROCURATERSSE; PROCURATRIX = sub. beheerster; beheerseres.
- procuratrix; domina; dominatrix;
- administratrice; directrice;
- Verwalterin ;
- directless;
- administradora; directora;

vpl.: T2/60.

PROCURATIE Zie:
- brieven van ----/
- met ample ----/
- wettige ----/

PROCURAITE; PROCURACIE =sub. (schriftelijke) volmacht.
- auctoritas; procuratio; mandatum;
- procuration;
- Vollmacht; Prokura; Bevollmächtigung;
- authorisation; procuration;power of attorney;
- poder; autorización; autorización; procura por escrito;

vpl : Lo4/304; C1/261,268,394, 501.

PROCURATIO AD LITES = volmacht bij geschillen.
- procuration chez différends;
- Vollmacht bei Streitigkeiten;
- proxy at disputes;
- poder en casos litigiosos;

vpl.: Lo5/348; C1/268.

PROCURATIO AD NEGOTIA = schriftelijke volmacht tot zaken.
- procuration à traiter des affaires;
- schriftliche Vollmacht zu Geschäfte;
- procuration to handle the affairs;
- procuración por escrito; procuración documental, para tratar de asuntos, causas;

vpl.: C1/268.

PROCURATIO AD RECIPIENDUM = volmacht om te ontvangen.
- procuration à recevoir;
- schriftliche Vollmacht zu empfangen;
- procuration to receive;
- procuración para recibir, para recibo;

vpl.: C1/268.

PROCURATIE ENDE MACHT;MAGT = taut. gevolmachtigd.
- procurator; cum mandatis missus;
- autorisé;
- beauftragt;
- authorized;
- apoderado; autorizado;

vpl.: DVB 17.

PROCURATIE EN LAST = volmacht en opdracht.
- auctoritas et mandatus;
- pleins pouvoirs et mandat;
- Vollmacht und Auftrag;
- full powers and charge;
- procura; procuración y encargo

vpl.: DVB 23,51.

PROCURATIE OFT CONSENT =taut. bewilliging.
- procuratio aut consensus;
- procuration ou consentement;
- Einwilligung;
- procuration or consent;
- procura o consentimiento;

vpl.: C1/662.

PROCURATIE OFT MACHTICHSCHAPPE; MECHTICHSCHAPPE = taut. volmacht.
- procuratio;
- procuration;
- Prokura; Vollmacht;
- authorisation; proxy;
- poder; autorización; procura;

vpl.: Lo6/180,484; C1/695.

PROCURATIE OFT VOLMACHT = taut. volmacht.
- procuratio;
- pouvoir ou procuration;
- Vollmacht;
- full powers;
- poder o autorización;

vpl.: Lo3/272.

PROCURATOOR Zie:
- procureur;----; procratoor/

PROCURATORUM Zie:
- ten manuale ----/

PROCURATRIX Zie:
- procuratersse;----/

PROCUREEREN; PROCUREREN = vb. zaakwaarnemen; waarnemen; verschaffen; bezorgen; plaatsvervangen; machtigen; zorgen voor.
- procuro I; sollicito I; praebeo;
- autoriser; donner plein pouvoir; prendre soin que; avoir soin de; procurer;
- eine Stelle vertreten; sachverwalten; sorgen; wahrnehmen; verschaffen; besorgen;
- appoint as commissioner; design as deputy; procure; attend to; provide;
- autorizar; apoderar; delegar; procurar; proporcionar; atender a los intereses de una persona;

vpl.: BVB 142; PvB1/302; C1/400; PB/II/223.

PROCUREEREN ENDE BENEERSTIGEN; BENERSTIGEN = taut. zorg dragen voor; zich inspannen; bewerken; trachten.
- procuro I et se contendo III; defendo III;
- prendre soin de ou procurer et se donner la peine de; plaider;
- veranlassen; versuchen und sich anstrengen; vor Gericht

vertreten;
- take care of; try and exert oneself; plead;
- cuidar de; cuidado de; procurar; labrar, y esmerarse; abogar; defender; propugnar;

vpl.: PvB1/478; PB/II/339; vdV/125; B1; C2/905.

PROCUREREN Zie:
- procureeren;----/

PROCUREREN OFT SOLLICITEREN = taut. pogingen in het werk stellen.
- sollicito I et procuro I;
- tenter de; s'efforcer de; tâcher de; chercher à; essayer de; faire des efforts;
- Versuche machen;
- make an attempt at;
- esforzarse por; intentar; probar; procurar; tratar de;

vpl.: T1/278.

PROCUREREN VOOR EEN ANDER = optreden als pleitbezorger voor een ander.
- procurare;
- servir de procureur pour un autre;
- als Verteidiger auftreten;
- act as solicitor;
- servir de abogado por otra persona; abogar por una persona;

vpl.: C1/522.

PROCUREUR Zie:
- gagie ---- van den grooten raedt tot Mechelen/
- gagie ---- van Brussel/
- gagie ---- in den Raede van Vlaenderen/
- taelsprekere oft ----/
- vacatie stadsordinaris advokaet en ----/

PROCUREUR; PROCURATOOR; PROCRATOOR = sub. gevolmachtigde; zaakwaarnemer; degene die een niet ke rkelijke zaak administreert bij opdracht of bevel van de heer; advokaat-pleitbezorger; rechtszaakvoerder.
- procurator causarum; vindex; procurator rerum non ecclesiasticarum iussu domini praedii; patronus causae; epistatus;
- procureur; fondé de pouvoirs; mandataire; administrateur des biens non ecclesiastiques; avocat
- Geschäftsbesorger; Agent; Verwalter von nicht kirchlichen Sachen im Auftrag der Landesherrn; Rechtsanwalt;
- commissioner; solicitor; procurator; manager of not-ecclesiastical things by order of the

landlord; solicitor;
- apoderado; encargado; mandatario; administrador de bienes no ecclesiásticos; abagados;

vpl.: C1/261,501; BVB 17; T1/68; T2/58.

PROCUREUR ENDE ONDERWIJNDERE = taut. zaakwaarnemer.
- procurator;
- mandataire; procureur;
- Sachwalter;
- solicitor;
- mandatario; procurador;

vpl.: T1/619.

PROCUREUR OFT GEMECHTIGDE= taut. zaakwaarnemer; gemachtigde.
- procurator; delegatus; qui mandatum habet ab aliquo; is cui potestas data est;
- homme d'affaires; délégue, fondé de pouvoirs; mandataire;
- Sachverwalter; Bevollmächtigster;
- solicitor; delegate; deputy; proxy; attorney;
- agente de negocios; procurador; apoderado; delegado; encargado; mandatario; autorizado;

vpl.: B2/36,187; C2/1017; T1/372; T2/86.

PROCUREUR POSTULANT = candidaat notaris.
- tabellio postulans;
- notaire stagiaire;
- Notariatskandidat;
- notary's managing clerk;
- pasante de un notario;

vpl.: PvB5/547.

PROCUREUR, TAELMAN OFT TAELSPREKERE; pl. TAELLIEDEN = taut. pleitbezorger; raadsman; woordvoerder; vertolker.
- patronus causae; orator; advocatus; interpretator;
- parlier ou procureur; avocat; interprête;
- Befürworter; Rechtsanwalt; Redner;
- solicitor; spokersman; barrister; interpreter;
- abogado; defensor; consejero; portavoz; interprete;

vpl.: Lo5/152,248; Lo3/194,472; Lo1/484; Ca2/14.

PROCUREURS Zie:
- huere ----/

PROCUREURS TOTTEN SAKEN = zaakwaarnemers voor zaken.
- procuratores ad negocia;
- procureur en affaires;
- Bevollmächtigter für Sachen;

PRO
- solicitor for affairs;
- procurador en negocios;
vpl.: T1/68.

PROCUREURS VAN GEDINGE = zaakwaarnemers van processen.
- procuratores ad lites;
- procureur en litiges;
- Bevollmächtigter für Prozesse;
- solicitor for proceedings;
- procurador en litigios;
vpl.: T1/68.

PROCUTEUR OFT VOORSPRAECKE = taut. voorspreker; woordvoerder.
- intercessor; princeps;
- intercesseur; porte-parole;
- Fürsprecher; Wortführer;
- intercessor; spokesman;
- intercesor; orador; portavoz;
vpl.: Cr2/1013/15.

PRODICIE = sub. verraad.
- proditio;
- trahison;
- Verrat;
- betrayal; treason;
- deslealtad; mala fe; perfidia; traición;
vpl.: T1/138.

PRODIGALITEIT Zie:
- in ---- stellen/

PRODIGALITEIT; PRODIGALITEYT PRODIGALITEIJT = sub. verkwisting.
- prodigalitas; profusa luxuris; effusio;
- prodigalité; dissipation;
- Verschwendung; Luxus;
- prodigality; dissipation; waste; wastefulness; extravagance;
- prodigalidad; derroche;
vpl.: C2/790; C1/442; T1/265; Lo1/676.

PRODIGALITEIJT Zie:
- prodigaliteit; prodigaliteyt;----/

PRODIGALITEYT Zie:
- prodigaliteit;----; prodigaliteijt/

PRODIGALITEYT ENDE OVERTOLLIGER MILTHEYT = taut. verkwisting.
- prodigentia;
- dissipation; gaspillage; prodigalité;
- Verschwendung;
- dissipation; waste;
- derroche; despilfarro; dilapidación; prodigalidad;
vpl.: T1/265.

PRODIGUE = adv. verkwistend.
- prodigus;
- prodigue;
- verschwenderisch;

PRO
- prodigal;
- pródigamente; prodigo;
vpl.: C1/440,442.

PRODIGUE GEPUBLICEERT TER PUIJEN AFF = afgekondigd van de pui van het stadhuis als spilziek.
- ut prodigum publicatum a columine curiae;
- publié comme prodigues du haut de la brétèque;
- öffentlich bekanntgemacht von der Fassade des Stadthauses wie verschwinderisch;
- announced from the lower front of the townhall as extravagant;
- anunciado desde la fachada de la alcaldia como pródigo;
vpl.: Lo1/318.

PRODIGUE OF T STADSKIND =taut. bloedschandekind.
- infans incestus;
- enfant d'inceste;
- uneheliches Kind;
- illegitimate child; child born from incest;
- hijo de oncesto;
vpl.: C2/789.

PRODIGUE VERCLAERT = zij die tot verkwister zijn verklaard.
- homo prodigus declaratus;
- pridigues proclamés;
- verschwenderisch erklärt;
- publicly denounced as a prodigal;
- los que han sido declarados pródigos;
vpl.: Lo7/418.

PRODUCEEREN; PRODUCEREN = vb. overleggen, van bewijzen.
- dico III sententiam; pronuntio;
- produire;
- produce;
- producir;
vpl.: ACart 49,50; BVB 34.

PRODUCEREN Zie:
- produceeren;----/

PRODUCIT Zie:
- sed nihil horum ----/

PRODUCTIE Zie:
- billet van ----/

PRODUCTIE = sub. in het geding gebracht stuk.
- actio producendi testem;
- pièce présentée en litige;
- in den Prozesz gebrachtes Dokument;
- production; document produced in court;
- documento puesto en pleito;
vpl.: C1/254.

PRODUCTIE ENDE THOON = getuigenverklaringen en bewijs.
- declarationes testimonium et probatio;
- dépositions des témoins et preuve;
- Zeugenaussagungen und Beweis;
- depositions and evidence;
- declaraciones de testigos y prueba;

vpl.: B1; vdV/112; C2/902.

PRODUCTIE VAN THOON = het aanvoeren van bewijs.
- productio probationis;
- présenter de preuve;
- Beweise beibringen;
- producing a proof;
- alegar un certificado; aducir un documento justificativo;

vpl.: Cr2/1009.

PRODUISEREN = vb. voortbrengen.
- produceren;
- produire;
- erzeugen;
- produce;
- producir;

vpl.: PvB8/48.

PROEF Zie:
- proeve; prove; prueve; preuve; ----; pruve/

PROEF OFT ASSAY; ASSEYE = gehalte, munten.
- nummus bonus aut adulterinus;
- aloi;
- Gehalt;
- alloy;
- ley; quilate; calidad; contenido valor;

vpl.: PvB5/277.

PROEFDE TE ZIJNE VAN DER MAEGSCAP = bewees bloedverwant te zijn.
- demonstro I sanguine coniunctus esse;
- prouver parenté;
- beweisen ein Verwandter zu sein
- prove to be relative;
- mostrar parentesco; probar consanguinidad;
- vpl.: T1/103.

PROEFEN; PROEVEN = vb. onderzoeken; beproeven; nazien; schatten; bewijzen.
- inquiro III; quaero III; examino I; tento I; probo I;
- examiner; vérifier; éprouver; prouver;
- untersuchen; prüfen; beweisen; versuchen;
- examine; verify; estimate; evaluatie; prove; try;

- investigar; verificar; probar; evaluar; revisar; demostrar;

vpl.: T2/32,105; PvB1/395; C1/412,692.

PROEFFELIJC; PROEFFELIJCK; PROEFFELIJCKE = adi. bewijsbare; blijkbaar; duidelijk; dat mag bewezen worden.
- qui potest probari; qui argumentis firmari potest; quod licet probari;
- clair; démontrable; évident; prouvable;
- offenbar; beweisbar; das darf bewiesen werden;
- evident; obvious; demonstrable prouvable;
- demostrable; probable;

vpl.: T2/122,139,372; T1/301.

PROEFFELIJCK Zie:
- proeffelijc; ----; proeffelijcke/

PROEFFELIJCKE Zie:
- proeffelijc; proeffelijck; ----/

PROEFFELIJCKEN Zie:
- met ---- middelen/

PROE FFELIJCKE PRESUMPCIE = bewijsbare verdenking.
- probabilis presumptio;
- présomption prouvable; présomption démontrable;
- beweisbarer Verdacht;
- provable suspicion;
- presunción probable; presunción demostrable;

vpl.: T1/368.

PROEFFLIJCKER DOLINGEN = bewezen vergissing.
- error probatus;
- erreur prouvée;
- bewiesener Irrtum;
- proved error;
- error comprobado;

vpl.: T1/481.

PROEFFMEESTER; PROEFMEESTER; PRUEFMEESTER; PROEFMEISTER = sub. functionaris belast met het toetsen van de kennis en bekwaamheid van apothekershulpen.
- custos exercitationis servulorum pharmacopolae;
- fonctionnaire chargé du contrôle de la connaissance et de l'aptitude des aides-pharmaciens;
- Funktionär beauftragt mit der Prüfung der Kenntnis und Fähigkeit der Apothekersgehilfen;
- official in charge of the testing of the knowledge and capability of chemist's assistants;
- investigador de practicantes;

vpl.: PB/III/274

PROEFFS Zie:
- tot s'---- sluijzen/

PROEFMEESTER Zie:
- proeffmeester;----; pruefmeester; proefmeister/

PROEFMEISTER Zie:
- proeffmeester; proefmeester; pruefmeester;----/

PROEFNISSEN Zie:
- met behoerlijcker ende met gevoechlicher ----/

PROEFWIJN = sub. wijn die geproefd wordt om de kwaliteit te keuren.
- vinum degustandum;
- du vin qui soit goûter à examiner la qualité;
- Wein der gekostet wird um die Qualität zu untersuchen;
- wine that is tasted to test the quality;
- vino que se prueba por gustar la calidad;

vpl.: PvB6/106.

PROEMIE Zie:
- prohemium;----; proemium/

PROEMIUM Zie:
- prohemium; proemie;----/

PROEMIUM OFT HOOFT = taut. hoofd der bladzijde.
- caput;
- proëme;
- Proëmium oder Kopf;
- head of a page;
- membrete;

vpl.: PvB9/265.

PROEST Zie:
- prevoost; provoost; profest; provest; proofst; profst;proost; pravest; praest; privoste; proviste; prost;----/

PROEVE Zie:
- de contrarie ----/
- heylich geest ----/
- openbaer ----/
- stille ----/
- thoen ende ----/
- thoen oft ----/
- thoenisse ende ----/

PROEVE; PROVE; PRUEVE;PREUVE; PROEF; PRUVE = sub.1.bewijs; bewijsstuk 2.gerechtelijk onderzoek.
- 1.argumentum; indicium; specimen; argumentatio; probatio; examen 2.quaestio;
- 1.preuve 2.information; enquête;
- 1.Beweis 2.gerichtliche Untersuchung;
- 1.proof; argument; demonstration- evidence 2.judicial investigation;
- 1.prueba; comprobante; investigación 2.investigación judicial;

vpl.: T2/29,100; T1/127; C1/87, 91; PB/II/328.

PROEVE EN THOEN; PRUEVE OFT THOENISSE = taut. bewijs.
- probatio; argumentatio;
- preuve; témoignage;
- Beweis;
- proof;
- prueba; testimonio;

vpl.: T1/20,77,300,342,534,635; T2/30.

PROEVE ENDE BETHOENE = taut. bewijs.
- probatio;
- preuve;
- Beweis;
- proof;
- prueba;

vpl.: T1/566.

PROEVEN Zie:
- heylige Geest ----/
- openbaer ----/
- proefen ----/
- stille ----/

PROEVEN; PROVEN; PRUEVEN; PROUVEN = vb.1.beproeven 2.onderzoeken.
- 1.probo I 2.inquiro III;
- 1.mettre à l'épreuve 2.examiner prouver;
- 1.versuchen 2.untersuchen; beweisen;
- 1.try; 2.examine; prove;
- 1.probar 2.investigar; demostrar;

vpl.: C1/412; T2/105; PB/IV/139; T1/162.

PROEVER Zie:
- gagie ----/

PROEVINGE Zie:
- proevinghe;----/

PROEVINGHE; PROEVINGE = sub. onderzoek.
- examinatio;
- examen;
- Untersuchung;
- examination;
- examen;

vpl.: C1/19.

PROFES Zie:
- profess;----/

PROFESS; PROFES = sub. iemand die kloostergelofte heeft afgelegd.
- professus;
- profès;
- einer der die Klostergelübden

abgelegt hat;
- person who has taken the monastic vows;
- profeso;
vpl.: T2/138.

PROFESSEUR LITTERARUM = sub. hoogleraar der letteren .
- professor de lettres academicus philologiae;
- professeur de lettres;
- Professor der Philologie;
- professor in the philology;
- profesor de letras;
vpl.: PB/II/96.

PROFESSEUR PHILOSOPHE MAGIS PRINCIPALIS = sub.hoogleraar der philosophie eerstegraads.
- professor philosophiae magis principalis;
- professeur de philosophie chargé de cours;
- Professor der Philosophie;
- professor in the philosophie;
- profesor filósofo más principal;
vpl.: PB/II/96.

PROFESSEUR PHILOSOPHE MINUS PRINCIPALIS = sub. hoogleraar der philosophie tweedegraads.
- professor philosophiae minus principalis;
- professeur de philosophie titulaire;
- Professor der Philosophie;
- professor in the philosophie;
- profesor filósofo menos principal;
vpl.: PB/II/96.

PROFESSIDE Zie:
- gheordende oft ---- in clooseteren/

PROFESSIE = sub.hom.1.belijdenis; gelofte 2.beroep.
- 1.confessio; hierodulia 2.professio;
- 1.profession de foi; confession 2. métier; profession;
- 1.Konfession; Gelübde 2.Beruf;
- 1.profession of faith; creed;vow; promise 2.profession;
- 1.profesión; confesión 2.profesión; officio; carrero;
vpl.: DVB 38; T1/352; PB/III/561.

PROFESSIE ENDE STAET = handwerk; beroep.
- professio;
- profession;
- Gewerbe;
- trade; profession;
- profesión; arte manual; oficio;
vpl.: PB/II/240.

PROFEST Zie:
- prevoost; provoost;----;provest; proofst; profst; proost; pravest; praest; privoste;proviste; prost; proest/

PROFFELIJKSTEN = adj.sub.winstgevendst; voordeligst; profijtelijkst.
- fructuose; commode; utiliter;
- profitable; lucratif; avantageux;
- gewinnreichst; einträglichst; meist vorteilhaft;
- most profitable; most lucrative;
- ventajoso; provechoso;
vpl.: DVB 53.

PROFFESSIE Zie:
- vile ----/

PROFFIJT Zie:
- profijte; prouffijte; profijt;----; prouffijt/
- nutschap;---- ende goeden/
- 't ---- van den weesen/

PROFFIJT ENDE TOT RUSTE,WELVAERT, VOORDEELL = taut. tot voordeel.
- magnó cum commodo;
- au profit de;
- zugunsten;
- for the benefit of;
- en ventaja;
vpl.: DDR 3.

PROFFIJT; WAESDOM ENDE VRACHT = taut. opbrengst; winst.
- proventus;
- avantage; profit; rendement;
- Ertrag; Gewinn;
- profit; yield;
- ganacia; provecho; rendemienot;
vpl.: T1/627.

PROFFIJTE Zie:
- actie uit gemeijnen ---- ende oirboir/
- bate ende ----/
- behoeff ende ----/
- gemeynen oirbaer ende ----/
- genyet ende ---- hebben/
- hueren oirbaer ende ----/
- oirboir ende ----/
- prouffijte;----/
- s'Heeren ----/
- ten meesten ---- ingedaen worden/
- tot ruste, welvaert, voordeell ende ----/
- ter stadt ende gemeijnten ----/

PROFFIJTE ENDE BLADINGHE = taut. opbrengst.
- fructus;
- fruits et profits;
- Ertrag;
- yield;

- producción; producto; cosecha; rendimiento;

vpl.: C1/416.

PROFFIJTELIJCKE ENDE NUTTIGE DOMINIE = verkregen heerschappij uit overgave.
- dominium per traditionem;
- domination obtenida por tradition transfert;
- Besitztum erhalten durch Uebertragung;
- owne rship obtained by transfer;
- dominio obtenido por tradición, transferencia;

vpl.: T1/48.

PROFFIJTEN ENDE EMOLUMENTEN = taut. inkomsten; voordelen.
- reditus; utilitas; emolumentum;
- rentes; revenus; avantage; bénéfice; profit;
- Einkünfte; Vorteil;
- revenues; advantage;
- entradas; ingresos; recaudación; rentas; provecho; ventaja; beneficio; ganacia;

vpl.: T1/79,459.

PROFFIJTEN; VRUCHTEN ENDE BATEN = taut. opbrengst; voordelen.
- fructus; reditus;
- produit; rendement; récolte;
- Ertrag;
- proceeds; yield; profits;
- producto; rendimiento; cosecha;

vpl.: T1/111; B2/118.

PROFFITELIJC ENDE NUTTELIJC = taut. voordelig.
- utilis;
- lucrativement; profitablement;
- einträglich; vorteilhaft;
- advantageous; profitable;
- provechosamente; ventajosamente;

vpl.: T1/606.

PROFFITELIJC EN UTILE = taut. voordelig.
- utilis et lucrosus;
- avantageux; profitable; utile;
- vorteilhaft;
- advantageous; profitable;
- provechoso; útil; ventajoso;

vpl.: T1/425.

PROFFITELIJCKE Zie:
- nootelijcke ende ---- costen/

PROFFITELIJCKE ENDE NUTTELIJCKE HEERSCAPPIE = nuttige heerschappij.
- dominium utile;
- propriété libre;
- voller Eigentum;
- full property;

- propiedad libre;

vpl.: T1/427.

PROFFITELIJCX ENDE OIRBAIRLIJCX = taut. nut aanbrengend.
- frucuosus;
- avantageux; profitable; utile;
- nützlich;
- useful;
- provechoso; util; ventajoso;

vpl.: T1/456.

PROFFITTEEREN; PROFITEREN; PROFITEEREN; PROUFFITEEREN PROUFFITEREN = vb. voordeel trekken; genieten; ten goede komen.
- proficio III; fructum capio III; utor III;
- recevoir; venir au profit de;
- zugunsten kommen;
- profit; benefit; earn; utilize;
- recibir; venir en provecho de; en beneficio de;

vpl.: ACart 33; ADR 2.

PROFFITTELIJC Zie:
- consecutijf ende ----/
- nootelijcke ende ---- costen/

PROFIJT Zie:
- nutscap ----/
- oerbaer ----/
- openbare ----/
- profijte; prouffijte; proffijt; prouffijt/
- tot ---- van/

PROFIJT ENDE GEMEIJNEN OIRBAER = taut. gemeenschappelijk voordeel.
- commodum commune;
- avantage commun;
- gemeinschaftlicher Nutzen;
- communal well being;
- provecho colectivo;

vpl.: BVB 195.

PROFIJT ENDE OIRBOIR = nut en voordeel.
- emolumentum et utilitas;
- avantage et utilité;
- Vorteil und Nutzen;
- advantage and use;
- provecho y utilidad;

vpl.: DVB 3,6; BVB 171,184.

PROFIJT ENDE ORBER = taut. profijt; voordeel.
- profit;
- profit;
- Profit;
- profit;
- provecho; ventaja;

vpl.: PvB1/453.

PROFIJT MAINTENUE = gehandhaafd voordeel.
- commodum conservatum;

- profit maintenu;
- behauptes Vorteil;
- maintained advantage;
- provechó mantenidó;

vpl.: BVB 125.

PROFIJTE Zie:
- ten ---- des heere/

PROFIJTE; PROUFFIJTE; PROFIJT; PROFFIJT; PROUFFIJT = sub.winst. voordeel.
- profectus utilitas; lucrum; commodum emolumentum;
- profit; avantage; bénéfice; intérêt;
- Profit; Vorteil; Nutzen; Gewinn;
- benefit; gain; profit; advantage;
- ganancia; provecho; ventaja; benefico; interés; utilidad; logro;

vpl.: ACart 11; DVB 46,109; MGG 2; C1/17,50; T2/81,294.

PROFIJTE ENDE HUEREN OIRBAIR = taut. hun voordelen.
- commoda eorum;
- avantage; profit;
- ihre Vorteile;
- their advantages;
- sus provechos;

vpl.: BVB 191; DVB 12.

PROFIJTE ENDE VOORDEELE = taut. voordeel.
- commodum;
- soulagement;
- Vorteil;
- profit;
- ventaja; provecho; utilidad; beneficio;

vpl.: Ca2/375.

PROFIJTELIJCSTE = adv.sup.voordeligste.
- utilis; lucrosus; quaestuosus;
- avantageux; profitable;
- vorteilhaft;
- most profitable; most useful;
- ventajoso; provechoso;

vpl.: LPS 60.

PROFIJTEN ENDE BATEN = taut. inkomsten.
- reditus;
- revenus;
- Einkünfte;
- receipts;
- ingresos; entradas;

vpl.: C1/288.

PROFITEEREN Zie:
- proffiteeren; profiteren;----; prouffiteeren; prouffiteren/

PROFITEREN Zie:
- proffiteeren;----; profiteeren; prouffiteeren; prouffiteren/

PROFLUEREN = vb. voortvloeien ontspringen.
- profluo III; consequor III ex aliqua re; orior IV;
- résulter; provenir;
- entspringen; entstehen; hervorgehen;
- arise; originate;
- originarse: resultar; proceder;

vpl.: MGG 160.

PROFST Zie:
- prevoost; provoost; profest; provest; proofst;----; proost; pravest; praest; privoste; proviste; prost; proest/

PROFYT Zie:
- openbare nutschepe ---- ende orboor/
- orber ende ----/

PROFYT, NUTSCAP ENDE ORBOIR = taut. welzijn.
- bona valetudo;
- bien-être; prospérité;
- wohlsein;
- wellbeing;
- bienstar; prosperidad;

vpl.: P&J.II/1; B1.

PROGNOSTICATIE = sub. voorspelling.
- praedictio;
- pronostic; prédiction;
- Weissagung;
- prediction;
- pronóstico; predicción;

vpl.: PB/IV/49.

PROHEMIUM; PROEMIE; PROEMIUM = sub.1.inleiding; voorwoord 2. premie; beloning.
- 1.prohoemium; 2.praemium;palma;
- 1.introduction; proème 2.prime;
- 1.Einführung 2.Prämie; Belohnung;
- 1.introduction; preamble 2. premium; recompense;
- 1.exordio; introducción 2.premio; compensación; indemnización;

vpl.: T2/5; B1:Pl.Pr/41; C3/214.

PROHIBEEREN; PROHIBEREN = vb. verhinderen; beletten.
- prohibeo II; impedio IV; obsto I;
- empêcher; dénier; refuser; prevenir;
- verhindern; abhalten; hindern;
- prohibit; prevent; hinder;
- prohibir; impedir; negar; rehusar;

vpl.: MGG 69.

PROHIBEREN Zie:
- prohibeeren;----/

PROHIBEREN ENDE VERBIEDEN = taut. verbieden.
- prohibeo II;
- défendre et prohiber;
- untersagen;
- prohibit;
- prohibir; vedar;

vpl.: PB/II/304.

PROHIBICIE(N); PROHIBITIE =sub. verbod.
- interdictio; prohibitio;
- défense; prohibition; interdiction;
- Verbot;
- prohibition;
- interdicción; prohibición;

vpl.: T1/244; T2/112; PvB1/186.

PROHIBITIE Zie:
- prohibicie(n);----/

PROHIBITIE = adi. verbiedend.
- prohibens;
- interdisant;
- untersagend;
- prohibitive;
- prohibitivo;

vpl.: PvB1/263.

PROHIBITIE ENDE VERBODT =taut. verbod.
- prohibitio;
- interdiction;
- Verbot;
- prohibition;
- prohibición; veda;

vpl.: PB/III/534.

PROHIBITIE ENDE VERBOT PENALYCKEN = taut. strafverbod.
- prohibitio poenalis;
- interdiction pénale;
- Strafeverbot;
- prohibition of punishment;
- prohibición penal;

vpl.: PB/II/260.

PROHIBITIEF; PROHIBITIF; PROHIBITIVE = adi. verbiedend.
- prohibitivus; prohibens;
- prohibant; interdisant; prohibitif; défendant;
- verbietend; untersagend;
- prohibitive; prohibiting;
- prohibitivo; prohibitorio;

vpl.: PvB8/151; PvB6/717; PvB5 665; PvB1/263,308.

PROHIBITIEN ENDE VERBODEN = taut. sub.verboden.
- prohibitiones;
- interdictions; défenses;
- Verbote;
- prohibitions;
- prohibición; veda; interdicción; inhibición;

vpl.: PB/III/412.

PROHIBITIF Zie:
- prohibitief;----; prohibitive/

PROHIBITIVE Zie:
- ordonnantie;----/
- prohibitief; prohibitif;----/

PROHIBITIVE = adi. verbiedende.
- prohibitivus;
- défendant;
- verbietende;
- prohibitive;
- prohibitivo;

vpl.: PvB6/717.

PROHIBITIVE ENDE CICATORIALE BILJETTEN = taut. aanplakbiljetten of openbare bekendmakingen waarbij iets verboden wordt.
- publicationes prohibitivae;
- affiches ou publications officielles qui défendent quelquechose;
- Anschlagzettel oder öffentliche Bekanntmachungen bei denen etwas verboten wurde;
- placards or public announcements by which something is prohibited;
- cartel es o notificaciones públicas para dar a conocer una prohibición;

vpl.: PB/III/14.

PROHIBITOIR = verbiedend.
- prohibitivus;
- interdisant; défendant;
- verbietend;
- prohibiting;
- prohibitivo;

vpl.: PvB5/89.

PROIECT = sub. voorstel.
- proiectio; conditio;
- proposition; projet;
- Vorschlag;
- proposal; proposition;
- proposición; propuesta; proyecto;

vpl.: BVB 142.

PROIECT OFTE VOORSLACH = taut. voorstel.
- condició sive rogatió;
- proposition;
- Vorschlag;
- proposal;
- propuesta;

vpl.: BVB 140,142.

PROJECTEEREN; PROJECTEREN= vb. voorstellen; opstellen; ontwerpen.
- propono III; designo I; formo I;
- projeter; dresser; établir; ébaucher;
- vorschlagen; aufstellen; entwerfen;

- propose; suggest; frame; project;
- proyector; formular; escribir;

vpl.: BVB 160.

PROJECTEREN Zie:
- projecteeren;----/

PROJUDITIE Zie:
- prejuditie;----/
- prejudicie;----/

PROJUDITIE = ten nadele van.
- cum damno alicuius;
- au préjudice de; au détriment de
- zum Schaden von;
- to the prejudice of;
- en perjuicio de; con perjuicio a

vpl.: MGG 13; BVB 7.

PROLIX = adv.adi.langdradig; wijdlopig.
- prolixus;
- prolixe; prolixement;
- weitschweifig; langatmig; ausführlich; umständlich;
- longwinded; prolix; tedious;
- prolijo; prolijamente; extenso;

vpl.: Lo6/184,490; C1/512,696.

PROLIX ENDE ZWAIR = taut. veel-omvattend.
- prolixus;
- multiple; vaste;
- vielumfassend;
- comprehensive; wide;
- emplio; extenso; vasto;

vpl.: T1/238.

PROLIXITEIJT = sub. uitgebreidheid; omvang.
- extensio; amplitudo;
- extension;étendue;
- Umfang; Ausdehnung;
- extent; size;
- extensión; prolijidad; volumen; circumferencia; magnitud;

vpl.: Lo6/534; PB/III/559.

PROLOGE Zie:
- prologhe;----; proloque oft langdurich verhael/

PROLOGHE; PROLOGE; PROLOQUE OFT LANGDURICH VERHAEL= taut. lange inleiding.
- prologus longus;
- prologue ou long narré; longue narration;
- lange Einführung;
- long prologue;
- prólogo largo; introducción larga;

vpl.: C1/639.

PROLONGATIE Zie:
- appointement van ----/

PROLONGATIE = sub.1.verlenging;

vernieuwing; voortzetting 2.termijnverlenging.
- 1.prolongatio; productio; innovatio; renovatio; prolatio; prorogatio 2.prolatio diei;
- 1.continuation; renouvellement; prolongation 2.prolongation de terme;
- 1.Erneuerung; Verlängerung; Fortsetzung; Weiterführung 2. Termverlängerung;
- 1.renovation; continuation; prolongation 2.prolongation;
- 1.continuación; renovación; renuevo; prolongación; prolongamiento 2.ampliación de plazo;

vpl.: LPS 84; C1/262,306; PvB1/394; PvB6/479.

PROLONGATIE OFF VERNIEUWINGE = taut. vernieuwing.
- instauratió seu prorogatió;
- rénovation;
- Erneuerung;
- renewal;
- renovación ó prolongación;

vpl.: LPS 84.

PROLONGEREN ENDE VERLINGEN = taut. verlengen.
- prorogo I;
- prolonger;
- verlängen;
- prolong;
- prolongar; prorrogar;

vpl.: Lo1/434.

PROLOQUE Zie:
- prologhe; prologe;---- oft langdurich verhael/

PROLOQUE OFT VOORSPRAECKE = taut. voorrede.
- prologus;
- proloque;
- Vorwort;
- prologue;
- prólogo; introducción;

vpl.: Lo6/488.

PROMISCUE = adv. onregelmatig; in het wildeweg; vermengd.
- promiscue;
- irrégulièrement; au hasard;
- unregelmässig;
- promiscuously; irregularly;
- promiscuamente; irregularmente; a diestro y siniestro;

vpl.: MGG 99.

PROMOTEUR ENDE AUTHEUR = dader en bevorderaar.
- promotor et auctor;
- promoteur et auteur;
- Förderer und Täter;
- promoter and author;

- promotor y autor;
vpl.: PB/II/339.

PROMOTEUR ENDE BELEYDER = taut. bevorderaar.
- promotor;
- promoteur;
- Förderer;
- promoter;
- promotor;
vpl.: PB/II/339.

PROMOTOR = sub. bevorderaar; promotor.
- promotor;
- promoteur;
- Promotor;
- promotor;
- promotor;
vpl.: PB/II/94.

PROMOTOR UNIVERSITATIS = sub. hoogleraar onder wiens leiding iemand tot doctor promoveert.
- promotor;
- promoteur universitaire; lecteur de thèse;
- Promotor;
- promotor;
- profesor que confiere el grado de doctor;
vpl.: PB/II/96.

PROMPTIE ENDE STRAFFE PUNITIE = directe zware bestraffing.
- punitio prompta;
- punition prompte et sévère;
- sofortige schwere Bestrafung;
- prompt and severe punishment;
- castigo duro e indemiato;
vpl.: Pl.Bra/10; B1.

PROMPTELIJCK; PROMPTELIKE; PROMPTELYCK = adi.adv. direct; nauwkeurig; stipt.
- statim; prompte;
- aussitôt; exactement; précisement; scrupuleusement; promptement;
- unmittelbar; sofort; genau; prompt; pünktlich;
- directly; promptly; exact; punctually;
- pronto; directamente; exactamente; seguido;
vpl.: C1/264,265; MGG 64; PvB1/308.

PROMPTELIKE Zie:
- promptelijck;----; promptelyck/

PROMPTELYCK Zie:
- promptelijck; promptelike;----/

PROMPTELYCK, REALYCK ENDE METTER DAET = taut. direct; onmiddellijk, meteen.
- statim;

- promptement; immédiatement; tout de suite;
- unmittelbar;
- immediately;
- a la vez; al mismo tiempo; en suguida;
vpl.: PB/II/67.

PROMPTELYCKEN ENDE WILLICHLYCKEN = adv. prompt en gewillig.
- obsequenter et festinanter;
- docilement et promptement;
- willig und prompt;
- promptly and willingly;
- puntualmente; prontamente; de buena gana;
vpl.: PB/III/332.

PROMPTIS Zie:
- in ----/

PROMPTITUDE = snelheid; vlugheid; stipte spoed.
- celeritas; velocitas;
- promptitude;
- Geschwindigkeit;
- velocity;
- rapidez; velocidad; prontitud; celeridad prisa; celo; afan; diligencia;
vpl.: PvB5/713.

PRONCKINGE: PRONKINGE = sub. aan de schandpaal stelling.
- ponere in collare;
- exposition au pilori;
- an den Schandpfahl stellen;
- putting to the pillory;
- poner a la picota;
vpl.: PvB10/375-

PRONEPOTEN = sub.pl. afstammelingen.
- proles;
- descendants;
- Abkömmlinge;
- descendants;
- descendientes;
vpl.: B2/191.

PRONKINGE Zie:
- pronckinge;----/

PRONONCIACIE; PRONUNCIATIE PRONUNTIATIE; PRONONCIATIE; PRONUNCHIATIE = sub. openbare bekendmaking; uitspraak.
- promulgatio; pronuntiatio;
- avis; publication; prononciation; sentence prononcé;
- öffentliche Bekanntmachung; Entscheidung; Verkündigung; Verkündung;
- pronunciation; publication; pronouncement; sentence;
- aviso; bando; pronunciamiento; publicación; pronunciación; sentencia; juicio; décision;

veredicto; fallo;
vpl.: PB/II/217,317; PvB2/307; T1/222; Lo7/134; Lo6/558; C1/381,637; B2/30; C2/1015,1326; PvB1/217,564.

PRONONCIATIE Zie:
- prononciacie; pronunciatie; pronuntiatie;----; pro nunchia - tie/

PRONONCIEREN ENDE UITSPREKEN = taut. uitspreken.
- pronuntio I;
- prononcer;
- aussprechen;
- pronounce;
- pronunciar;
vpl.: C1/4.

PRONOSTICATIE = sub. voorspelling.
- augurium; portendo;
- pronostic;
- Prophezeiung; Vorhersagung;
- prognostication;
- pronóstico; pronosticación;predición; profecia;
vpl.: PvB1/386; PvB5/528.

PRONUNCHIATIE Zie:
- prononciacie; pronunciatie; pronuntiatie; prononciatie;----/

PRONUNCHIATIE VAN VONNISSEN = uitspraak van vonnissen.
- pronunciatio sententiarum;
- prononcé de sentences;
- Verkündung, Ausspruch; Urteil; Entscheidung, von Urteilen;
- pronunciation, Sentence, of judgments;
- dictar sentencias; fallo; juicio;
vpl.: Lo5/16,92,364.

PRONUNCHIEREN; PRONUNCIEREN; PRONUNTIEREN = vb. uitspraak doen; openlijk verklaren; uitspreken, een vonnis.
- pronuntio I sententiam dico III; promulgo I; edico III;
- prononcer une sentence; rendre son arrêt; prononcer; publier; notifier; aviser;
- ein Urteil verkünden, sprechen, aussagen; offenbar ankündigen, aussprechen;
- pronounce a judgment;
- dictar una sentencia, dar sentencia; pronuncia abiertamente; publicar; pronunciar una sentencia; avisar; notificar;
vpl.: C1/262,588; Lo5/16; LPS 42; B1:Pl.Br.65; B2/105; C2/1029/4; PvB1/564,556.

PRONUNCIATUM = ppf.vb. uitgesproken.

- edico III; pronuntio I;
- prononcer; proclamer; publier; aussprechen;
- proclaim; publish; pronounce;
- pronunciar; proclamar; publicar;
vpl.: ADR 9.

PRONUNCIEREN Zie:
- pronunchieren;----; pronuntieren/

PRONUNTIATIE Zie:
- prononciacie; pronunciatie;---/

PRONUNTIEREN Zie:
- pronunchieren; pronuncieren; ----/

PROOFST Zie:
- prevoost; provoost; profest; provest;----; profst; proost; pravest; praest; privoste; proviste; prost; proest/

PROOST Zie:
- prevoost; provoost; profest; provest; proofst; profst;----; pravest; praest; privoste; proviste; prost; proest/

PROOSTSCHAP = sub. opzienerschap; de waardigheid van proost.
- custoditio;
- culte;
- Propstei;
- worship;
- oficio de inspector;
vpl.: PvB5/192.

PROOVEEDOOR = sub. fourageur van het leger.
- scriba legionis;
- fourageur d'armée;
- Furier;
- provisor of the army;
- provisor del ejército; forrajeador de ejército;
vpl.: PvB6/177.

PROOYE Zie:
- proyen;----; proye; proy/

PROPELIJC Zie:
- properlijc;----/

PROPEREN Zie:
- met sijn ---- live/

PROPEREN ERVE = eigen erf.
- area propria;
- terres propres;
- eigener Hof;
- own permises;
- propio solar;
vpl.: DVB 6.

PROPEREN ZEGEL = eigen zegel.
- sigillum proprium;
- sceau particulier;

- eigenes Siegel;
- own seal;
- propío selló;

vpl.: DVB 80.

PROPERHEDEN = sub.pl. optooisel; opsmuk.
- ornatus;
- parures;
- Schmuck;
- finery;
- adorno; atavío; compostura;

vpl.: Lo4/412.

PROPERHEDEN DER KINDEREN = eigendommen der kinderen.
- dominium puerorum;
- propriété des enfants;
- Eigentümer der Kinder;
- propertys of the children;
- propriedad dominio;

vpl.: C1/484.

PROPERLEEKEN Zie:
- proprelijc; proprelijcken; properliken;----/

PROPERLIJC; PROPRELIJC =hom. adv.1.bijzonder; eigenaardig 2. juist; nauwkeurig.
- 1.singularis; proprius 2.subtilis; judicium; definitio;
- 1.singulier; special 2.exact; précis;
- 1.eigentümlich; eigenartig 2. genau; gerade;
- 1.peculiar; special 2.accurate; exact;
- 1.caracteristico; peculiar; especifico 2.exacto; correcto; justo; preciso;

vpl.: T2/142.

PROPERLIKEN Zie:
- proprelijc; proprelijcken;----; properleeken/

PROPHANATIE = sub. ontheiliging
- violatio;
- profaner;
- Profanierung; Entweihung;
- desecration; profanation;
- profanación; violación; profanamiento;

vpl.: B1:Pl.Pr/4.

PROPHANEREN = vb. ontwijden.
- profanare;
- profaner;
- entweihen;
- desecrate;
- profanar;

vpl.: PB/II/339.

PROPIETARIS OFT HAUWER =taut. eigenaar; houder.
- dominus;
- propriétaire;

- Eigentümer;
- proprietor;
- propietario; dueno; amo;

vpl.: PB/III/381.

PROPIETEYT; PROPRIETEIT; PROPRIETEIJT = sub. eigendom.
- proprietas;
- propriété;
- Eigentum;
- property;
- propiedad;

vpl.: C1/288.

PROPIJN Zie:
- propine;----/

PROPINE; PROPIJN = sub. drinkgeld; geschenk.
- donatium potorium; corollarium;
- pourboire; cadeau;
- Trinkgeld; Geschenk;
- drinking-money; gift;
- propina;

vpl.: C1/207; PvB6/205.

PROPINE VAN BOLLINCK = geschenk van worst.
- donum botuli;
- don de saucisson;
- Geschenk von Wurst;
- gift of sausage;
- don de embutido;

vpl.: C1/207.

PROPINE VAN CALFVLEESCH = geschenk van kalfsvlees.
- donum carnis vituli;
- don de viande de veau;
- Geschenk von Kalbfleisch;
- gift of veal;
- don de ternera;

vpl.: C1/207.

PROPINE VAN LAMSVLEESCH = geschenk van lamsvlees.
- donum carnis agni;
- dons de viande d'agneau;
- Geschenk von Lammfleisch;
- gift of lamb;
- don de carne de cordero;

vpl.: C1/207.

PROPINE VAN SALM = geschenk van zalm.
- donum salmonis;
- don de saumon;
- Geschenk von Lachs;
- gift of salmon;
- don de salmón;

vpl.: C1/207.

PROPINEN Zie:
- giften ende ----/

PROPOESTE; PROPOSTE; PROPOOSTE; PROPOSITIE = sub. voorstel; bedoeling; voorstelling; formulering; bewering; opzet; voorbedach-

te rade.
- conditio; propositum; finis; appetitio; contentio; rogatio;
- proposition; exposition; explication; exposé;
- Vorteil; Ziel; Zweck; Bestreben; Absicht; Vorschlag; Vorstellung; Behauptung;
- advantage; purpose; intention; explication; proposal; proposition; prepense;
- proposición; propuesta; exposición; explicación; propósito; premeditación;

vpl.: T2/33,119; C1/108,197,422 PvB1/48; BVB 143; PvB10/222.

PROPONEEREN; PROPONEREN = vb. voorstellen; uiteenzetten; opwerpen; voordragen; voorslaan.
- propono III;
- proposer; exposer; soulever;
- vorstellen; auseinandersetzen;
- propose; move; suggest;
- proponer; sugerir; plantear;

vpl.: PvB1/607; C1/215,258; T2/9; T1/2; AKB 2.

PROPONEREN Zie:
- proponeeren;----/

PROPOOSTE Zie:
- propoeste; proposte;----; propositie/
- uuyt ---- ende opsette/

PROPOOSTEN Zie:
- injurieuse ende schandileuse ----/
- smadelijcke oft invidieuse ----/
- smadelijcke ---- of woorden/

PROPORTIA; PROPORTIE = adv. naar verhouding; naar evenredigheid.
- pro rata parte; pro portione; aequaliter;
- proportionellement; en proportion;
- verhältnismässig;
- in proportion; proportionally;
- proporcionamente; en su tanto proporcionalmente; a proporción;

vpl.: DVB 26.

PROPORTIE Zie:
- na rate ende porcie; naar ---- van/
- proportia;----/

PROPORTIE ENDE REDELIJCKE MATE = taut. evenredigheid.
- proportio;
- proportion;
- Verhältnis;
- proportion;

- proporción;

vpl.: C1/566.

PROPOS Zie:
- in casu subjecto mala ----/

PROPOSITIE Zie:
- propoeste; proposte; propooste; ----/

PROPOSITIE VAN ACCOMODEMENT = voorstel van schikking.
- condició seu rogatió accomodationis;
- proposition d'accommodation;
- Vorschlag zum Vergleich;
- proposal of settlement;
- proposición de conciertó, de acomodamientó;

vpl.: ACart 45.

PROPOSITIE VAN ERREUR = voorstelling; uiteenzetting van vergissing.
- propositio erroris;
- proposition d'erreur;
- Vorstellung von Irrtum;
- proposition of error;
- proposición de error;

vpl.: PvB1/607.

PROPOSITIEN ENDE VOORSLAGHEN = taut. voorstellen.
- propositiones;
- propositions;
- Vorschläge;
- proposals;
- proposiciones; propuestas;

vpl.: C1/577.

PROPOST ENDE VOIRNEMEN = taut. voornemen.
- propositum; propositio;
- intention; projet; résolution; proposition;
- Absicht; Vorhaben;
- intention; resolution;
- intención; propósito; intento;

vpl.: T1/235; PB/II/340.

PROPOSTE Zie:
- propoeste;----; propooste;propositie/

PROPRE Zie:
- besitten voor sijn ---- goedt/
- eyghene ---- persoenen/
- onsen ---- erven/

PROPRE EIJGEN GOEDEN = bijzonder eigendom.
- proprietas specialis;
- propriété particulière;
- besonderes Eigentum;
- particular property;
- propiedad especial;

vpl.: B2.

PROPRELIJC; PROPRELIJCKEN; PROPERLIKEN; PROPERLEEKEN= adv. eigenlijk; daadwerkelijk.
- peculiariter; proprie; ipse; praesens; coram;
- proprement; effectivement;
- eigentlich; überhaupt; in eigner Person;
- exactly; properly speaking; in person;
- propiamente; effectivamente;
vpl.: T1/125; T2/77.

PROPRELIJCKEN Zie:
- proprelijc;----; properliken; properleeken/

PROPREN Zie:
- in ---- persoone/

PROPRIE ENDE EIJGHEN GOET = taut. eigendom.
- proprietas;
- son propre bien;
- Eigentum;
- property;
- propiedad;
vpl.: C1/613.

PROPRIETARIJS Zie:
- heere ende ----/

PROPRIETARIJS OFT GERECHTEN HEERE = taut. eigenaar in rechte.
- possessor legitimus;
- propriétaire legal;
- rechtmässiger Besitzer;
- legal propietor;
- propietario legal;
vpl.: T1/114.

PROPRIETARIJSHEERE OFT GRONDEN ERE = taut. bloot eigenaar; grondheer.
- dominus terrae;
- fonçier; propriétaire; seigneur;
- Landesherr;
- landholder; propietor;
- dueño; propietario; señor;
vpl.: T1/234.

PROPRIETARIS Zie:
- absolute ----/
- bevelghever oft ----/
- bruijker oft ----/
- erfman ofte ----/
- eijgenaer; eighenaer; eygenaer; eijgheneer ende/oft ----/
- naeckt ----/
- waarachtich ----/

PROPRIETARIS = sub. eigenaar.
- proprietarius fundi; dominus;
- propriétaire;
- Eigentümer;
- proprietor;

- propietario;
vpl.: C1/288; PB/II/26.

PROPRIETARIS ENDE EIJGENAER = taut. voleigenaar.
- dominus et possessor;
- patron et possesseur;
- Eigentümer und Besitzer;
- proprietor and owner;
- pleno propietario y poseedor;
vpl.: ACart 54.

PROPRIETARIS OFF BRUYKER = eigenaar; gebruiker.
- proprietarius et utens;
- propriétaire ou usufruitier;
- Besitzer oder Nutznieszer;
- proprietor or user;
- propietario o usufructuario;
vpl.: vdV/133; B1; C2/906.

PROPRIETARIS OFT EIJGHENAER = taut. eigenaar.
- dominus;
- propriétaire;
- Eigentümer;
- owner; propietor;
- propietario;
vpl.: Lo5/370; ACart 53; DDR 6.

PROPRIETARIS OFTE BLOOTER = taut. eigenaar.
- dominus;
- patron;
- Eigner;
- owner;
- dueño;
vpl.: PvB6/576.

PROPRIETARIS VAN ERVE = eigenaar van een onroerend goed.
- dominus boni immobilis;
- propriétaire d'un bien immeuble;
- Eigentümer eines unbeweglichen Gutes;
- proprietor of an immovable good;
- propietario de un bien inmueble;
vpl.: B2/7.

PROPRIETAS ET DOMINIUM = bezit en eigendom.
- possession et propriété;
- Besitz und Eigentum;
- possession and property;
- propiedad y dominio;
vpl.: MGG 107.

PROPRIETATUM REI = het bezit ener zaak.
- possession d'une chose;
- Besitz der Sache;
- possession of a thing;
- posesión de una cosa;
vpl.: MGG 118.

PROPRIETEIJT Zie:
- actie van ----/
- bloote ----/

- dominie ende ----/
- erfdom oft ----/
- int petitorie oft ----/
- matrimoniale ----/
- naeckte ----/
- patrimoniale ----/
- propieteyt; proprieteit;----/
- recht van ----/

PROPRIETEIJT = sub. eigendom.
- proprietas;
- propriété;
- Eigentum;
- property;
- propiedad;

vpl.: C1/352.

PROPRIETEIT Zie:
- propieteyt;----; proprieteijt/

PROPRIETEIJT ENDE DOMINIE; DOMINIUM; EIJGHENDOMME = sub. bezit en eigendom.
- proprietas et dominium;
- possession et propriété;
- Besitz und Eigentum;
- possession and property;
- propiedad y dominió;

vpl.: MGG 107,116,119; Lo4/378; B1/87; C2/898; LPS 46; T1/7,79,218,433; C1/20,287; Lo1/198,560; B2/220.

PROPRIETEYT Zie:
- erffelijcheijt; erffelijckheydt; erffelycheyt; erfflijcheyde oft ----/
- int ---- oft petitorie/

PROPRIETEYT; PROPRIETEIT; PROPRIETEIJT = sub. eigendom; eigendomsrecht.
- proprietas;
- propriété; titre de propriété ;
- Eigentum; Eigentumsrecht;
- property; proprietary rights; ownership;
- propiedad; dominio; titulo de propiedad; pertinencia;

vpl.: MGG 107; LPS 46; B1/87; C2/898; T1/7,79,218,433.

PROPRIETEYT OFT ERFFLIJCHEYDE; ERFELYCHEYT = taut.bezit.
- possessio; dominium;
- possession; propriété;
- Eigentum; Erbgut;
- possession; property;
- posesión; propiedad;

vpl.: T1/93; B1/36; C2/888.

PROPRIIS Zie:
- manu et signo meis ----/

PROPRIO Zie:
- nomine ----/

PROPYSHEYT ENDE VICINITEYT = taut. nabijheid.

- propinquitas;
- proximité;
- Nähe;
- proximity;
- proximidad; vecindad; cercania;

vpl.: C3/140.

PROROGACIE; PROROGATIE = sub. uitstel; verdaging; verlenging; opschorting; verschuiving.
- prorogatio; loci mutatio; dilatio;
- prorogation;
- Verlängung; Vertagung; Aufschub; Verlängerung;
- prorogation; putting off; prolongation; delay; schifting;
- prórroga; prorrogación; dilación; refraso; detención;

vpl.: T2/44,136; PB/III/146; C1/258,266; PvB10/348.

PROROGATIE Zie:
- acte van ----/
- prorogacie ----/

PROROGATIEN VAN THOONE = verdaging van bewijsvoering.
- prorogatio argumentationis;
- prorogation d'argumentation;
- Vertagung von Beweis;
- prorogation of argumentation;
- prorogación de argumentación;

vpl.: PvB1/568.

PROROGEEREN Zie:
- prorogeren;----/

PROROGEREN; PROROGEEREN = vb. verdagen; verlengen; verschuiven; vrijwillig onderwerpen aan een ander gerechtshof; uitstellen.
- prorogo I; postpono III;
- proroger; se soumettre volontairement à la jurisdiction d'un autre tribunal; différer;
- aufschieben; freiwillig einem anderen Gerichtshof unterwerfen; verlängern; vertagen; ausdehnen;
- adjourn; prolong; prorogue; make longer; extend; to putt off; to postpone; subject freely to an other court of justice;
- prorrogar; someterse voluntariamente a la jurisdicción de otro tribunal;

vpl.: T1/560,571; T2/136; 44; C1/149; Cr2/1038.

PROSCHRIBEREN = vb. verbannen; vogelvrij verklaren.
- in exsilium pello III; poscribo III;
- exiler; proscrire;
- verbannen; ächten;
- exile; proscribe;
- proscribir; desterrar; confirnar; exiliar; desnaturalizar;

vpl.: PB/III/411; T1/128.

PROSCRIBEREN ENDE BANNEN = taut. verbannen.
- exsilio afficere;
- proscrire; exiler;
- verbannen;
- exile;
- proscribir; desterrar;

vpl.: PB/II/313.

PROSE = sub. zinspreuk; devies.
- sententia; dictum; verbum armorum;
- devise; cri d'alarme;
- Waffenruf; Kriegsgeschrei;
- device;
- maxima; sentencia; divisa; empresa; lema; mote;

vpl.: Lo3/200.

PROSECUTIE; PROSEQUTIE =sub. gerechtelijke vervolging.
- persecutio iudicio;
- poursuite judiciaire; poursuite par voie de droit;
- gerichtliche Verfolgung; Strafverfolgung; Anklage;
- prosecution;
- persecución judicial;

vpl.: Cr2/1013/30; B2/81, 194; C2/1025.

PROSEQUEEREN; PROSEQUEREN YSERQUEREN = vb.gerechtelijk vervolgen.
- prosequor III; prosequi judicialiter;
- poursuivre en justice;
- gerichtlich verfolgen; belangen; weiterführen;
- prosecute judicially;
- perseguir;

vpl.: Cr2/1013/30; C1/312,332; C3/6,212; Lo6/640.

PROSEQUEREN Zie:
- prosequeeren;----; yserqueren/

PROSEQUTIE Zie:
- prosecutie;----/

PROSPEREREN = vb. bloeien.
- prosperare; florere; fortuna prospera uti;
- prospérer;
- gedeihen; blühen;
- bloom;
- prosperar; florecer;

vpl.: C1/338.

PROSPERITEYT, WELVAREN ENDE VOORSPOET = taut. welvaart; voorspoed.
- prosperitas;
- prospérité;
- Wohlfahrt; Gedeihen;
- wealth; prosperity;
- porsperidad; bienestar;

vpl.: PB/II/345.

PROST Zie:
- prevoost; provoost; profest; provest; proofst; profst; proost; pravest; praest; privoste; proviste;----; proest/

PROTECTEUR ENDE SCHERMHEER = taut. beschermheer.
- protector;
- protecteur; patron;
- Schirmherr;
- patron;
- protector; patrono;

vpl.: PB/III/412.

PROTECTIE; PROTEXIE = sub.bescherming.
- clientela; protectio; gratia; tutela;
- protection; défense; garde;abri; sauvegarde;
- Beschützung; Schutz;
- protection;
- protección; defensa; amparo;

vpl.: B2/197; MGG 102; DVB 106; T1/425.

PROTECTIE, BESCERMENISSE ENDE SAUVEGAERDIEN = taut. bescherming.
- protectio et salvatio;
- défense protection; sauvegard;
- Schutz; Sicherstellung;
- protection; safeguard;
- amparo; defensa; protección;

vpl.: T1/396; PvB1/308.

PROTECTIE ENDE BEWAERNISSE = taut. bescherming.
- protectio;
- protection;
- Schutz;
- protection;
- protección;

vpl.: PB/II/155.

PROTECTIE ENDE SAUVEGARDE = taut. bescherming.
- protectio; praesidium; tutela;
- protection; sauvegarde;
- Schutz; Sicherstellung;
- protection; safeguarding;
- protección; amparo;

vpl.: PB/II/6; DVB 106; PvB1/281,283.

PRETECXT; PRETEXT = sub.voorwendsel.
- simulatio; species;
- prétexte;
- Vorwand;
- pretence; pretext;
- pretexto;

vpl.: ADR 12.

PROTERVIE ENDE WEDERSPENNICHEYT = schaamteloosheid en weerspannigheid .

- protervitas et contumacia;
- impudence et rébellion;
- Schamlosigkeit und Widersetzlichkeit;
- shamelessness and recalcitrance;
- protervia y rebeldía;

vpl.: T1/424.

PROTERVITEYT = sub. onbeschaamdheid.

- protervitas;
- effronterie; impudence;
- Unverschämtheit;
- brazenness; impudence;
- descaro; desvergüenza; impudencia; protervia; protervidad;

vpl.: T1/376.

PROTESTACIE Zie:

- protestatie;----/

PROTESTANT = sub. tegen spreker; verklaarder.

- qui contradicit; protestans; qui testificatur palam;
- contradicteur; contestant; celui qui proteste;
- Widersprecher; Protestler;
- protestant; protester; opponent;
- protestants; contradictor; objetante contestatario; él que protesta;

vpl.: PvB6/55; MGG 19.

PROTESTATIE Zie:

- merckelijcke ----/

PROTESTATIE; PROTESTACIE = sub.1.vrijwaring cq.voorbehoud van rechten door wettelijk verzet; protest; tegenspraak 2.plechtige verzekering.

- 1.asseveratio; obnuntiatio 2. protestatio;
- 1.garantie c.à.d.protestation réserves, des droits par une opposition légale 2.protestation; affirmation;
- 1.Sicherstellung; Protestation 2.Ausdrückliche Erklärung;
- 1.reservation of rights by legal appeal; protestation 2.asseveration; formal statement; solemn statement;
- 1.preservación o reserva de derechos por protesta legal; protestación; protesta 2.aseguración formal; declaración formal;

vpl.: C1/266; LPS 116; Lo4/30; T2/145.

PROTESTATIE ENDE ALTRICATIE = taut. verweer.

- defensio;
- debat et protestation;
- Verteidigung;

- discussion ant protest;
- defensa; protestación;

vpl.: C1/255.

PROTEXIE Zie:

- protectie;----/

PROTHOCOLAIRE MINUTE = origineel voorkomende in het schepenregister.

- archetypum quod reperitur in gubernatorum indice;
- minute protocolaire;
- Original vorkommend in dem Schöffenregister;
- original figuring in the register of sheriffs;
- minuta protocolar;

vpl.: DVB 90; DKB 15.

PROTHOCOLL Zie:

- ten ----/

PROTHOCOLLE Zie:

- protocol ----/

PROTHOCOLLEEREN; PROTHOCOLLEREN = vb. registreren van vonnissen.

- sententias in album referro III;
- registrer des sentences;
- protokollieren;
- register sentences;
- registrar sentencias;

vpl.: B2/40; C2/1017.

PROTHOCOLLEREN Zie:

- prothocolleeren;----/

PROTHOMEDICO = sub.eerste geneesheer.

- medicus principalis;
- médecin principal;
- erster Arzt;
- principal doctor;
- médico principal;

vpl.: PB/II/93.

PROTOCOL Zie:

- prothocolle;----/

PROTOCOL; PROTHOCOLLE = sub. register inhoudende minuten van contracten; akte.

- protocollum; conscribtio omnia acta;
- protocole; acte; titre; document;
- Protokoll; Akte; Urkunde;
- protocol, formal and official statement; certificate;
- protocolo; acta; ecritura; documento;

vpl.: C1/510; DVB 19.

PROTRAHEREN = vb. uitstellen.

- protrahere;
- différer;
- verzögern;
- to postpone;

PRO

- dilatar; prolongar;

vpl.: Cr2/951.

PROTRAHEREN ENDE VERLENGEN = taut. verlengen.

- protraho III;
- prolonger; différer;
- verlängen; verzögern;
- protact; prolong; to postpone;
- prolongar; dilatar;

vpl.: PvB1/416; Cr2/951.

PROTRAHEREN OFT ONTREKKEN = taut. zich onttrekken aan.

- protrahere;
- se soustraire à;
- sich etwas entziehen;
- withdraw from;
- sustraerse de; zafarse de; eximirse de;

vpl.: Pl.Bra/27; B1.

PROUFFEYTE ENDE VOORDEEL = taut. voordeel.

- commodum;
- avantage;
- Vorteil;
- advantage;
- ventaja; provecho; logro; ganancia;

vpl.: PB/III/403.

PROUFFIJT Zie:

- profijte; prouffijte; profijt; proffijt;----/
- tot behoeff ende ---- van/

PROUFFIJT OFT SUYVER = taut. voordeel.

- commodum;
- profit;
- Vorteil;
- profit;
- ventaja; provecho; beneficio;

vpl.: Lo6/158.

PROUFFIJTE Zie:

- profijte;----; proffijt; prouffijt/

PROUFFITEEREN Zie:

- proffitteeren; profiteren; profiteeren;----; prouffiteren/

PROUFFITEREN Zie:

- proffiteeren; profiteren; profiteeren; prouffiteeren;----/
- sijn volle vette ----/

PROUFIJT Zie:

- ten gemeijnen ----/

PROUT Zie:

- deponit aut affirmat articulum ---- jacet/

PROUT CONSILII = naarmate het gemeenschappelijk overleg; volgens overleg.

- suivant la déliberation commune; suivant conseil;

PRO

- nach Verhältnis der gemeinschaftlichen Ueberlegung; gemäsz Ueberlegung;
- according to the communal deliberation; according to consultation;
- según la deliberación común; según deliberación;

vpl.: C1/265,633.

PROUT IN IISDEM = zoals in dezelfde.

- comme dans le même;
- wie in derselben;
- as in the same;
- como en los mismos;

vpl.: MGG 58.

PROUT IN LITTERIS = zoals in de brieven.

- comme dans les lettres;
- wie in den Briefen;
- as in the letters;
- comó en las cartas;

vpl.: MGG 128.

PROUVEN Zie:

- proeven; proven; prueven;----/

PROVANDE Zie:

- leeftocht oft ----/
- victuaille ende ----/
- victuaille; victuaillie; victuaillien; victualie ende ----/

PROVANDE; VICTUALIE = taut. levensmiddelen.

- alimenta; victus;
- proviande; victuailles; provisions de bouche; vivres;
- Lebensmittel ;
- victuals; provisions;
- viveres; abastos; provisiones; subsistencias;

vpl.: C1/313; PB/IV/363.

PROVANDEN ENDE LEEFTOCHTEN = taut. etenswaren.

- alimenta;
- provisions de bouche;
- Essenswaren;
- food;
- comestibles; alimentos;

vpl.: PB/IV/364.

PROVANDEN OFT SLETE = taut. verbruik; leeftocht.

- consumptio; alimenta;
- nécessaire; provisions;
- Verbrauch; Mundvorrat;
- consumption;
- provisiones o viverel o gasto de comestibles;

vpl.: PB/IV/72.

PROVATA Zie:

- actio vi ----/

PROVE Zie:
- prebende; preuve;----; pravande; pravende; prevende; proven; provende; provenu; provonde/
- proeve;----; prueve; preuve; proef; pruve/

PROVECTICIUM Zie:
- peculium ----/

PROVEEDOOR = sub. verzorger.
- suffragator;
- pourvoyeur;
- Versorger;
- supporter;
- cuidador; curador;

vpl.: PvB6/144.

PROVEEDOR-GENERAEL VAN DE VIVRES = algemeen inkoper van levensmiddelen.
- ma rcator generalis alimentorum;
- acheteur général de vivres;
- allgemeiner Einkäufer von Lebensmitteln;
- general dealer of provisions; victuals;
- comprador general de medios de vida;

vpl.: PvB6/147; PB/II/95.

PROVEMERENDE Zie:
- komende en ----/

PROVEN Zie:
- heijlichgeest ----/
- prebende; pravande; pravende; prevende;----; provende; prevenu; provonde/
- proeven;----; prueven; prouven/
- prove; provende; prevende; provonde; pravande; pravende; provene;----; provenu/

PROVENAER Zie:
- provendenere; provendenaer; provender; provendaer; provendier;----/

PROVENDAER Zie:
- provendenere; provendenaer; provender;----; provendier; provenaer/

PROVENDE Zie:
- prebende; pravande; pravende; prevende; proven;----; prevenu provonde/
- prove;----; prevende; provonde; pravande; pravende; provene; proven; provenu;/

PROVENDENAER Zie:
- provendenere;----; provender; provendaer; provendier; provenaer/

PROVENDENERE; PROVENDENAER PROVENDER; PROVENDAER; PROVENDIER; PROVENAER = houder van een prebende zijnde uitdeling of voordeel voortspruitende uit een geestelijk goed.
- praebendus;
- prébendé; prébende = revenu attaché à un titre ecclésiastique;
- Inhaber einer Präbende seinde Verteilung oder Vorteil hervorgehend aus einem geistlichen Gut
- prebend;
- el titular de prebenda sienda reparto o beneficio que proviene de un bien espiretual;

vpl.: PB/IV/404.

PROVENDER Zie:
- provendenere; provendenaer; ----; provendaer; provendier; provenaer/

PROVENDIER Zie:
- provendenere; provendenaer; provender; provendaer;----; provenaer/

PROVENE Zie:
- H.Geest ----/
- prove; prende; prevende; provonde; pravande; pravende;---- proven; provenu/
- wijngave te ----/

PROVENE OFT AELMOESSE = aalmoes.
- eleemosyna;
- aumône;
- Almosen;
- alms;
- limosna;

vpl.: PB/III/144.

PROVENIEEREN; PROVENIEREN= vb. voorkomen; opbrengen; opleveren.
- fero III; reddo III; provenio IV; efficio III; orior IV;
- rendre; produire; provenir;
- vorbeugen; zuvorkommen;
- provide; supply;
- rendir; rentar; producir; provenir;

vpl.: DVB 55; MGG 213.

PROVENIEREN Zie:
- provenieeren;----/

PROVENIERENDE Zie:
- komende en ----/

PROVENU Zie:
- prove; provende; prevende;provonde; pravande; pravende; provene; proven;----/

PROVEST Zie:
- prevoost; provoost; profest; ----; proofst; profst; proost; provest; praest; privoste; proviste; prost; proest/

PROVIANDE Zie:
- victalie oft ----/

PROVIANDE OFT LEEFFTOCHT = taut. voorraad spijs en drank; leeftocht.
- penus;
- provisions de bouche;
- Lebensmittel;
- provisions;
- viveres; provisiones de boca;

vpl.: PB/II/47.

PROVIANDEN Zie:
- leeftochten ende ----/

PROVIDEREN Zie:
- acte van te mogen ----/

PROVIDEREN = vb. voorzien.
- provideo II;
- pourvoir;
- vorhersehen; abhelfen;
- provide;
- prever; proveer de; subvenir; remediar; atender;

vpl.: C1/383; Lo1/642.

PROVIDEREN OFT VERSIEN;VERSINEN = taut. voorzien,van; beschikken.
- provideo II; prospicio III; caveo II; curo I;
- prévoir; pourvoir; fournir;mu - nir; remédier; suffire; combler; satisfaire; subvenir;
- vorhersehen; versehen mit; abhelfen; vorschen; zufriedenstellen;
- foresee; provide with; supply;
- prever; proveer de; atender; responder; remediar; satisfacer;

vpl.: T1/300; C1/29,58; AKB 16; ACart 16; T2/110; Lo3/88; Lo4/460; C1/220.

PROVINCIEN Zie:
- affghewekene ----/

PROVINCIEN REBELLE = opstandige provincies.
- provinciae seditioasae;
- provinces en révolte;
- rebellische Provinzen;
- rebellious provinces;
- comercas; regiones rebeldes;

vpl.: PvB1/308.

PROVISEUR; PROVISOOR ; PROVISOIR; PROVISOR = sub.hom.1.bestuurder ener instelling bv.H.Geestmeester 2.vervanger; zaakbezorger.

- 1.provisor censor ecclesiasticus 2.provisor;
- 1.régent d'une institution 2.agent d'affaires;
- 1.Vorsteher eines Institutes z. B.H.Geist-Meister; 2.Geschäftsträger;
- 1.superior of an institute procurator 2.man of business; solicitor; agent;
- 1.regente de una institución; 2. agente de negocios; provisor;

vpl.: LPS 59; MGG 58; T1/557; B2/92; C2/1029/1.

PROVISIE Zie:
- bij ---- /
- collatie ende ----/
- rigoreuse ----/

PROVISIE = hom.sub.1.vergoeding voor gedane prestatie 2.proviandering.
- provisio compensatio;
- 1.indemnité; compensation; rétribution 2.approvisionnement;
- Entgelt;
- compensation; provision;
- bonificación; indemnización; abono; compensación;

vpl.: BVB 13; Lo4/112.

PROVISIE ENDE REMEDIE = taut. schadevergoeding.
- restitutio;
- indemnisation; indemnité;
- Schadenersatz;
- compensation; indemnification;
- enmienda; indemnización;

vpl.: T1/64.

PROVISIE OFT NOOTDRUFT =taut. nooddruft; dringende behoefte.
- necessitas urgens;
- besoin; indigence; nécessité;
- Notdurft;
- necessaries of life;
- necesidad urgente; indigencia; escasez; apuro; miseria;

vpl.: PB/III/327.

PROVISIE VAN EXECUTORIE = vergoeding; tenuitvoerlegging.
- compensatio pro executione;
- indemnisation pour une exécution;
- Vergütung für Vollziehung;
- compensation for the exsecution;
- pago, compensación por ejecucion;

vpl.: PB/IV/69.

PROVISIE VAN JUSTICIE = verzorging van de rechtsspraak.
- provisio iustitiae;
- approvisionnement de la justice;
- Versorgung von Rechtspflege;

- provision of justice;
- cuidado de justicia;

vpl.: PvB1/571.

PROVISIEN Zie:
- in cas van ----/
- recueil van de ordonnantien ende ----/

PROVISIEN ENDE VERLICHTINGEN = taut. ontlasting; voorziening.
- provisio et exoneratio;
- décharge;
- Entlastung; Versorgung;
- discharge; provision;
- descarga;

vpl.: T1/424.

PROVISIJE = sub. decreet.
- provisio; decretum temporarium;
- décret;
- Dekret;
- decree;
- decreto;

vpl.: ADR 10.

PROVISIONEEL Zie:
- conclusie ----/

PROVISIONEEL = adi. tijdelijk; voorlopig.
- fiduciarius; ad tempus propositus;
- temporel; provisoir;
- provisorisch; einstweilen; vorläufig;
- provisional;
- provisional;

vpl.: C1/378; DVB 44; LPS 117.

PROVISIONEEL ACCOORT = voorlopig accoord.
- compositió facta ad tempus;
- accord provisoire;
- vorläufiger Vergleich;
- provisional settlement;
- acuerdó provisional;

vpl.: BVB 138,140,142.

PROVISIONEEL ORDERE = voorlopig bevel.
- iussum ad tempus factum;
- mandat provisoire;
- vorläufiger Befehl;
- provisional order;
- orden provisional;

vpl.: ACart 49.

PROVISIONEELE CONVENTIE = voorlopige regeling.
- ordinatio ad interim facta;
- convention provisoire;
- vorläufige Regelung;
- provisional arrangement;
- convencione provisionale;

vpl.: DVB 89.

PROVISIONEELE INSCHEKINGEN = voorlopige regelingen.
- ordinationes ad tempus factae;
- réglements provisoires;
- vorläufige Regelung;
- provisional arrangement;
- arreglos provisionales;

vpl.: DVB 88.

PROVISIONEELE UITSPRAEK = voorlopige uitspraak.
- sententia ad tempus dicta;
- jugement provisoire;
- vorläufige Entscheidung;
- provisional judgment;
- sentencia provisoria;

vpl.: ACart 50.

PROVISIONEELEN Zie:
- ten ----/

PROVISIONELE ADJUDICATIE VAN CONCLUSIE = voorlopige toekenning van eis.
- adjudicatio; addictio, ad tempus proposita sententiae; postulationis;
- adjudication provisionelle de conclusion;
- vorläufige Zusprechung des Strafantrages;
- provisional granting of claim;
- adjudicación de acción provisional;

vpl.: C1/318.

PROVISIONELE TEECKENEN = voorlopige kentekens.
- signa ad tempus data;
- indices provisoires; marques provisoires;
- vorläufiges Merkmal;
- provisional distinguishing marks;
- signos provisionales;

vpl.: DVB 17.

PROVISIONELE TOELATINGE = voorlopige toelating.
- permissio provisionalis;
- permission provisoire;
- provisorische Zulassung;
- provisional permission;
- permisión provisoria;

vpl.: PvB1/264.

PROVISOIR Zie:
- proviseur; provisoor;----;provisor/

PROVISOOR Zie:
- proviseur;----; provisoir; provisor/

PROVISOR Zie:
- proviseur; provisoor; provisoir; ----/

PROVISTE Zie:
- prevoost; provoost; profest; provest; proofst; profst;proost; pravest; praest; privoste;----; prost; proest/

PROVOCANT Zie:
- beroeper oft ----/

PROVOCANT = sub. eiser van een rechterlijke uitspraak.
- provocator;
- demandeur;
- Kläger;
- appellant;
- demandante; actor;

vpl.: C1/495.

PROVOCANT OFT BEROEPER = taut. die in hoger beroep gaat.
- provocator;
- appelant;
- Berufungsführer;
- those who lodge an appeal;
- apelación;

vpl.: Lo4/674.

PROVOCATIE Zie:
- beroep oft ----/
- in materie van ----/

PROVOCATIE = sub. beroep op hogere rechter.
- provocatio;
- provocation;
- Herausforderung;
- appeal to a higher court; provocation;
- apelación; provocación;

vpl.: C1/472, 495.

PROVOCATIE OFT BEROEP = taut. 1.beroep 2. uitdaging.
- provocatio;
- provocation ou appel;
- Berufung; Herausforderung; Provozierung;
- appeal; provocation;
- apelación; provocación;

vpl.: Lo4/674; B2/35; C2/1017; C1/507.

PROVOCEERDER ENDE AGGRESSEUR = uitdager en aanvaller.
- provocator et aggressor;
- provocateur et agresseur;
- Herausforderer und Angreifer;
- challenger and attacker;
- provocador y agresor;

vpl.: Pl.Bra/45,46,47; B1.

PROVOCEREN = vb. uitdagen.
- provocare;
- provoquer;
- herausfordern;
- provoke; challenge; appeal;
- provocar;

vpl.: C1/472,495; C2/866.

PROVOCEREN OFT REVIDEREN = taut. in beroep gaan.
- provocare;
- en appeler et réviser; faire appel;
- Berufung einlegen;
- appeal to a higher court and revise;
- ir en alzada a; apelar; interponer apelación;

vpl.: C1/279.

PROVONDE Zie:
- prebende; pravande; pravende;
- prevende; proven; provende; prevenu;----/

PROVOOST Zie:
- prevoost;----; profest; provest; proofst; profst; proost; pravest; praest; privoste; proviste; prost; proest/

PROVOOST-GENERAEL VAN D'-EXERCITO = sub. chef opzichter van orde en tucht in het leger.
- praefectus ordinis et disciplinae;
- surintendant de la discipline dans l'armée;
- Chef Aufseher der Ordnung und Zucht im Heer;
- head superintendant of order and discipline in the army;
- jefe de inspección de orden y disciplina en el ejército;

vpl.: PB/II/95.

PROVOSTEN = officieren der burgerwacht belast met de handhaving van de orde.
- praefectus;
- prévot;
- Offiziere der Einwohnerwehr beauftragt mit dem Ordnungsschutz;
- officers of the citizen guard charged with the maintenance of order; provost;
- prebostes; oficiales de la milicia urbana;

vpl.: C1/566.

PROXIMITEYT ENDE MAECHSCHAP = taut. bloedverwantschap.
- consanguinitas;
- parenté;
- Blutsverwandtschaft;
- consanguinity;
- consanguinidad;

vpl.: PB/III/551.

PROY Zie:
- proyen; porrye; proye;----/

PROY OFT DIEVERIJE = taut.diefstal.
- furtum;
- vol;

PRY

- Diebstahl;
- theft;
- hurto; robo;

vpl.: Cr2/1013/8.

PROYE Zie:

- proyen; prooye;----; proy/

PROYEN; PROOYE; PROYE;PROY = sub. buit.

- praeda; rapina;
- butin; proie;
- Beute;
- booty; spoils;
- botín;

vpl.: T1/364.

PRUEFMEESTER Zie:

- proefmeester; proefmeester; ----; proefmeister/

PRUEVE Zie:

- proeve; prove;----; preuve; proef; pruve/
- proeve en thoen;---- oft thoenisse/
- thoen oft ----/

PRUEVEN Zie:

- proeven; proven;----; prouven/

PRUIJMELAER; PRUYMELAÆR = sub. pruimeboom.

- prunus;
- prunier;
- Pflaumenbaum;
- plum-tree;
- ciruelo;

vpl.: C1/193,266.

PRUIJSHUIJDE = sub. huiden uit Pruissen .

- pelles ex Prusia;
- peaux de Prusse;
- Hauten aus Preuszen;
- skins from Prussia;
- pieles de Prusia;

vpl.: PvB6/154.

PRUNO Zie:

- pro ----/

PRUVE Zie:

- proeve; prove; prueve; preuve; proef;----/

PRUYMELAER Zie:

- pruijmelaer;----/

PRYSE Zie:

- schaede ghelden naer goede mannen ----/
- vilen ----/

PRYVACYE = sub. beroving;

- privatio;
- privation;
- Beraubung;
- privation;
- privación;

vpl.: PvB1/35.

PUB

PUBLICA Zie:

- actiones de vi privata et de vi ----/
- iudicia ----/

PUBLICACIE ENDE GEBODE = taut. openbare afkondiging.

- publicatio;
- publication;
- öffentliche Bekanntmachung; Proklamierung; Publizierung;
- public announcement;
- amonestación; publicación; pregón;

vpl.: T1/108.

PUBLICACYE ENDE UITROUPIJNGEN = afkondiging.

- publicatio;
- publication;
- Verkündigung;
- publication;
- publicación;

vpl.: PvB1/34.

PUBLICAEN; PUPPLICAEN = sub. tollenaar; weggeldinner.

- publicanus; tributorum collector;
- péager; publicain;
- Zollbeamter;
- pikeman; tollgatherer; tollkeeper;
- publicano;

vpl.: T1/597.

PUBLICATIE Zie:

- oepenbaerlicke ---- ten peyen aff/

PUBLICATIE = sub. bekendmaking.

- edictio; promulgatio; publicatio;
- publication; annonce; avis;
- Bekanntmachung;
- promulgation; publication; proclamation; edict;
- publicación; notificación; aviso; bando;

vpl.: ASO 6; ADR 17.

PUBLICATIE EN AFFIXIE = afkondiging en aanplakking.

- publicatio;
- publication et affichage;
- Bekanntmachung und Anschlagung;
- publication;
- publicación y fijación de cárteles;

vpl.: Pl.Pr/5; B1.

PUBLICATIE ENDE UYTROEPINGHE = taut. openbare afkondiging.

- publicatio publica;
- publication; proclamation; promulgation;
- Verkündigung; Bekanntmachung;
- publication; proclamation; promulgation;

- publicación; proclamación; promulgación;

vpl.: PB/II/280; PvB1/231; PB/III/450,300; PB/II/42,358.

PUBLICATIE ENDE VERKONDINGHE = taut. aankondiging.
- publicatio;
- publication;
- Ankündigung;
- announcement; publication;
- publicación;

vpl.: C1/528.

PUBLICATIE OFT CONDINGE = taut. bekendmaking; afkondiging.
- renuntiatio vel promulgatio; denuntiatio; annuntiatio;
- publication; annonce; annonciation;
- Verlautbarung; Bekanntmachung;
- announcement;
- notificación o publicación; aviso; anuncio;

vpl.: Lo4/50,416; C2/879.

PUBLICATIEN ENDE VUYTROEPINGHE = taut. afkondiging.
- publicatio;
- publication;
- Bekanntmachung;
- publication;
- proclamación; publicación; promulgación;

vpl.: Oed.Ka/12.

PUBLICATIONEM Zie:
- partibus presentibus et ---- requirentibus/

PUBLICEEREN; PUBLICEREN = vb. bekendmaken.
- pronuntio I; promulgo I;
- publier; annoncer; aviser;
- bekanntmachen;
- promulgate; publish; proclaim; notify;
- publicar; notificar; avisar;

vpl.: AKB 2; ADR 17.

PUBLICEREN Zie:
- publiceeren;----/

PUBLICEREN ENDE AFFIGEREN = taut. afkondigen; bekend maken.
- publicare et affigere;
- annoncer; publier;
- abkündigen; bekanntmachen;
- announce;
- publicar; anunciar; comunicar; proclamar;

vpl.: Pl.Bra/58; B1.

PUBLICEREN ENDE KONDIGEN, UYTROEPEN = taut. openbaar bekendmaken.
- publico I;
- faire connaître publiquement;

publier;
- öffentlich bekannt machen;
- to publish;
- publicar; proclamar;

vpl.: PB/IV/10.

PUBLICEREN ENDE UYTROEPEN = taut. afkondigen.
- publico I;
- publier;
- verkündigen;
- promulgate;
- publicar; proclamar; anunciar; pregonar;

vpl.: PB/III/298.

PUBLICEREN, KUNDIGHEN ENDE UYTROEPEN = taut. afkondigen; bekendmaken.
- publico I;
- promulguer; publier; rendre public; annoncer;
- verkündigen; bekanntmachen;
- promulgate;
- publicar; proclamar; pregonar; anunciar;

vpl.: PB/III/300; PB/II/350.

PUBLICIANA Zie:
- actio ---- rescissoria/

PUBLICQ Zie:
- coop ----/

PUBLICO ET ADMISSUS NOTARIUS = openbaar en toegelaten notaris.
- tabellio publicus et admissus;
- notaire public et admis;
- öffentlicher und zugelassener Notar;
- public and admitted notary;
- notario pùblico y admitido;

vpl.: LPS 116.

PUBLICQUE Zie:
- condemnatie tot ---- straffe/
- prince oft ---- penningen/

PUBLICQUE AUDIENTIE = publieke hoorzitting.
- audientia publica;
- audience publique;
- öffentliche Hörsitzung;
- public audience;
- audiencia pública;

vpl.: Pl.Bra/21; B1.

PUBLICQUE VERCOOPINGE OFT SUBHASTATIE = taut. publieke verkoping.
- subhastatio;
- vente publique;
- öffentlicher Verkauf;
- public auction;
- venta en pública subasta;

vpl.: C1/353.

PUBLICUS Zie:
- notaris ----/

PUB

PUBLIECQUE = adi. openbaar.
- publicus; communis;
- public;
- öffentlich;
- public;
- público;
vpl.: MGG 218.

PUBLIECQUE COETSE = openbaar vervoermiddel.
- vehiculum publicum I;
- moyen de transport public;
- öffentliches Transportmittel;
- public conveyance;
- vehiculo de transporte colectivo
vpl.: PvB5/406.

PUBLIJCK INTEREST = openbaar welzijn.
- bonum commune;
- intérêt public;
- Gemeinwohl;
- common good;
- el bien público, común;
vpl.: C1/57.

PUBLIJCKE Zie:
- ter wraken ----/

PUBLIJCQUE Zie:
- misdaet ----/

PUBLIJCQUE EXCERCITIE = publieke uitoefening.
- exercitio publica;
- exercice publique;
- öffentliche Ausübung;
- public exercise;
- ejercicio público;
vpl.: B2/205.

PUBLIQUE Zie:
- bij ---- tolerantie/

PUBLIQUE EN PRIVATE ONDERWIJSINGEN = openbare en persoonlijke voorschriften en/of aanwijzingen.
- significationes publicae ac privatae;
- instruction publique et personnelle;
- öffentliche und persönliche Vorschriften und/oder Anweisungen;
- public and personal prescriptions and/or indications;
- preceptos o instrucciones públicas y privadas;
vpl.: MGG 60.

PUBLIQUE OFT PRINCE PENNINGEN = taut. overheidsgelden.
- pecunia publica;
- les deniers publics;
- Obrigkeitsgelder;
- public money;
- fondos del gobierno;
vpl.: PB/III/394.

PUE

PUBLYCKE Zie:
- officie ----/

PUEDERSAM Zie:
- poorsaem; poersam; podersam; ----/

PUER Zie:
- bij ---- attentaet/

PUER ENDE ABSOLUYT = taut. onvoorwaardelijk; volstrekt.
- absolutus;
- absolu; définitif; inconditionnel;
- absolut; unbedingt;
- absolute; unconditional;
- absoluto; definitivo; incondicional;
vpl.: T1/54,402.

PUER ENDE NAECT ATTENTAET = taut. zuivere inbreuk op rechten en vrijheden.
- mera violatio;
- pure infraction;
- reiner Eingriff auf Rechte und Freiheiten;
- obvious infrigement of rights and freedoms;
- mera y pura infracción a derechos y privilegios;
vpl.: MGG 60.

PUER STIPELLACIE = volstrekt beding.
- stipulatio absoluta;
- stipulation absolue; condition absolue;
- absolute Bedingung;
- absolute stipulation;
- estipulación absoluta; condición absoluta;
vpl.: T1/54.

PUERDER Zie:
- in ---- almoessen/

PUERE NIEUWICHEIJT = zuivere nieuwigheid.
- merum novum;
- une pure nouveauté;
- reine Neuerung;
- pure novelty;
- novedad pura y simple;
vpl.: MGG 47.

PUERE USURPATIE = zuivere onrechtmatige toeeigening.
- occupatio mere injusta;
- usurpation pure;
- reine Usurpation;
- pure usurpation;
- pura usurpación;
vpl.: C1/506.

PUERGEREN Zie:
- purgeren; purgeeren;----/

PUERLEKE; PUERLIJCK; PUERLIJC; PUURLIJC; PUURLIKE = adv. zuiver; puur.
- purus; plane;
- purement;
- rein; lauter; pur;
- pure; purely;
- puramente;

vpl.: Ca2/320; PvB1/97.

PUERLIJC Zie:
- puerleke; puerlijck;----; puurlijc; puurlike/

PUERLIJC PERVERTEREN = in alle opzichten vervalsen.
- perverto III puro;
- falsifier complètement; pervertir tout à fait;
- ganz verfalschen;
- falsify completely;
- falsificar completamente; pervertir en todos los aspectos;

vpl.: T1/714.

PUERLIJCK Zie:
- puerleke;----; puerlijc; puurlijc; puurlike/

PUGNIEEREN; PUNIEREN; PUNEREN; PUGNIEREN = vb. straffen.
- castigo I; mulcto I; punio IV;
- punir;
- strafen;
- punish;
- castigar; penar; corregir;

vpl.: T2/24,52,109.

PUGNIEREN Zie:
- pugnieeren; punieren; puneren; ----/

PUGNICIE Zie:
- punicie; punitie;----/

PUIJEN Zie:
- ter cleijnder ----/
- prodigue gepubliceert ter ---- aff/

PULVEREM CONTRA PESTUM = poeder tegen de pest.
- poudre contre la peste;
- Pulver gegen die Pest;
- powder against the plague;
- polvo contra la peste;

vpl.: PB/III/275.

PUNCT; POENT; POINT; PUENT; PUNT; PUNTE; POENTE = sub. punt.
- punctum;
- point;
- Punkt;
- point;
- punto;

vpl.: PvB1/445.

PUNCTELIJC Zie:
- punctuelijck; punctuelyck; poentelijc; puntelijc;----; poentelike; pointuelijck/

PUNCTEN Zie:
- decisive ----/

PUNCTUELE OBSERVANTIE = strikte gehoorzaamheid.
- observantia strictior;
- observation ponctuelle;
- strikter Gehorsamkeit;
- strict obedience;
- obediencia puntual; observancia puntual;

vpl.: PB/III/561.

PUNCTUELIJCK; PUNCTUELYCK; POENTELIJC; PUNTELIJC; PUNCTELIJC; POENTELIKE; POINCTUELIJK = adv. nauwkeurig; stipt; prompt.
- accurate; diligenter; punctualiter; ad diem; ad tempus;
- ponctuellement; exactement; ponctuel;
- pünktlich; prompt; genau; gewissenhaft;
- punctually; promptly; precisely; exactly;
- puntualmente; exactamente; justamente; estrictamente; correctamente; escrupulosamente;

vpl.: B1; Pl.Pr/37; Br.Pl.Bra. 79; C1/198,590; PB/III/435; Lo4/188.

PUNCTUELIJCK ENDE WEL = taut. zeer nauwkeurig.
- accuratissime;
- bien et ponctuellement;
- sehr genau;
- very exactly;
- muy puntualmente;

vpl.: C1/264.

PUNCTUELYCK Zie:
- punctuelijck;----; poentelijc; puntelijc; punctelijc; poentelike; poinctuelijk/

PUNCTUELYCK ENDE SCHERPELYCK = taut. zorgvuldig.
- diligens;
- soigneux;
- sorgfältig;
- carefully;
- puntual;

vpl.: PB/III/262.

PUNCTUELYK Zie:
- punctuelijck;----/

PUNDERS = sub.pl. weegwerktuigen weegschaal.
- statera;
- bascule; balance;

- eine Art Wage;
- weighing machine; pair of scales; balance;
- báscula romana;

vpl.: SKB 8.

PUNEREN Zie:
- pugnieeren; punieren;----;pugnieren/

PUNICIE; PUNITIE; PUGNICIE = sub. bestraffing; straf.
- castigatio; naxa; poena;
- peine; punition; châtiment; correction;
- Bestrafung; Strafe; Tadel;
- penalty; punishment;
- castigo; pena; punición; correctivo; reprensión;

vpl.: T1/129,549; T2/288; B1/17; C2/884.

PUNICIE CORPORALE; PUNICIEN CORPOREELE = lijfstraffen.
- poena corporalis;
- peine afflictive; punition corporelle;
- Körperstrafe;
- corporal punishment;
- castigo corporal; pena aflictiva; suplicio;

vpl.: T1/192,343.

PUNICIE ENDE CORRECTIE; BETERNISSE = taut. strafmaatregel; bestraffing en verbetering.
- sanctio; nota et correctio;
- mesure de représailles; sanction; punition et correction;
- Strafmassnahme; Bestrafung und Verbesserung;
- punitive measure; punishment and reformation;
- medida punitiva; sanción; punición y corrección;

vpl.: T1/9,77.

PUNICIE ENDE LUICIE = taut. bestraffing; straf.
- poena;
- peine; punition;
- Strafe;
- punishment;
- castigo; penta; punición;

vpl.: T1/387.

PUNICIE EN DE PEYNE = taut.boete; straf.
- damnum; multa; poena; satisfactio;
- amende; peine; punition;
- Busse; Strafe;
- fine; penalty; punishment;
- castigo; multa; pena; punición;

vpl.: T1/156; T2/288.

PUNICIE MET BRANDE = sub.pl. brandmerken.

- iniusta nota;
- peine d'être marqué d'un fer chaud;
- Strafe von Brandmarken;
- brand; stigmatize;
- pena de ser marcado con hierro candente;

vpl.: T1/128.

PUNICIE METTEN VYERE = bestraffing door verbranding.
- poena per ignem;
- punition par le feu;
- Strafe der Verbrennung;
- punishment by burning;
- punición por quema;

vpl.: T1/174.

PUNICIE VAN DEN LIVE = sub. lijfstraf.
- corporis verbera; poena corporis;
- peine corporelle; supplice;
- Körperstrafe;
- corporal punishment;
- castigo corporal; pena aflictiva; suplicio;

vpl.: T1/128,371.

PUNICIE VAN ENNIGEN LEDE TE VERLIESEN = verminkingsstraf.
- poena propter imminutionem;
- peine de mutilation;
- Verstümmlungsstrafe;
- punishment of mutilation;
- pena de mutilación;

vpl.: T1/128.

PUNICIE VAN GEBANNEN TE WORDEN = strafverbanning.
- poena exsilii;
- peine de bannissement;
- Verbannungsstrafe;
- punishment of exile;
- pena de destierro;

vpl.: T1/128.

PUNICIE VAN SIMONIAEC = straf op simonie;
- poena propter simoniam;
- punition de simonie;
- Strafe für Simonie;
- punishment for simony;
- punición de simonía;

vpl.: T1/178.

PUNICIEN Zie:
- punicie;----/

PUNICIEN CORPOREELE = lijfstraffen.
- poena corporalis;
- punition corporelle; peine afflictive;
- Körperstrafe;
- corporal punishment;
- castigo corporal; pena aflictiva;

vpl.: T1/192.

PUNIEEREN; PUNIEREN = vb. straffen.
- aliquam poenam afficio III; punio IV;
- punir;
- bestrafen; strafen;
- punish;
- castigar; corregir; penar; punir;

vpl.: T1/129,323; PvB1/33,34, 162; C1/108,283; C2/994.

PUNIEREN Zie:
- pugnieeren; ----; puneren; pugnieren/

PUNIEREN ENDE CORRIGEREN = taut. straffen.
- punio IV et corrigo III;
- punir et corriger;
- strafen; züchtigen;
- punish and correct;
- castigar; penar; corregir;

vpl.: EE/4; B1.

PUNIEREN ENDE RICHTEN =taut. veroordelen; straffen.
- punio IV;
- châtier; condemne r; infliger une peine; punir;
- strafen; verurteilen;
- condemn; punish;
- castigar; condenar; corregir; penar;

vpl.: T1/342.

PUNIEREN ENDE STRAFFEN = taut. straffen.
- punio IV;
- punir;
- strafen;
- punish;
- castigar;

vpl.: PvB1/411.

PUNIEREN METTEN VLAMMEN ENDE VIERE = straffen met de brandstapel.
- punio IV cum pyra;
- punir au bûcher;
- strafen mit dem Scheiterhaufen;
- punish with the stake;
- castigar a la hoguera;

vpl.: T1/259.

PUNITIE Zie:
- delicten ----/
- kennisse ende ----/
- prompte ende straffe ----/
- punicie; ----; pugnicie/

PUNITIE ENDE EXEMPLARE STRAFFE = taut. voorbeeldige bestraffing, als voorbeeld dienend.
- punitio recti exempli;
- punition qui doit servir comme exemple; punition exemplaire;
- exemplarische Bestrafung;

- exemplaru punishment;
- castigo ejemplar;

vpl.: Pl.Bra/4; B1.

PUNITIE ENDE STRAFFE = taut. straf.
- poena;
- punition;
- Strafe;
- punishment;
- castigo; pena;

vpl.: PB/II/141.

PUNITIE OFT STRAFFINGHE =taut. bestraffing.
- punitio;
- correction ou punition;
- Bestrafung;
- punishment;
- punición; castigo;

vpl.: C1/382.

PUNITIEN Zie:
- ter ---- van/

PUNT Zie:
- pond; pont; pondt; ----/

PUNTELIJC Zie:
- punctuelijck; punctuelyck; poentelijc; ----; punctelijc; poentelike poinctuelijk/

PUNTUALITEIJT = sub.stiptheid; nauwkeurigheid.
- diligentia;
- ponctualité;
- Pünktlichkeit; Genauigkeit;
- punctuality; accuracy;
- puntualidad;

vpl.: PvB6/324.

PUNTUELIJCK ENDE PRECIESELIJCK = punctueel en precies.
- diligenter et ad tempus diem;
- précisement et punctuellement;
- genau und präzis;
- puntually and exactly;
- exacta y puntualmente;

vpl.: C1/606.

PUNYEREN, CORRIGEREN ENDE STRAFFEN = taut. straffen.
- punire;
- punir; corriger;
- strafen;
- punish;
- punir; corregir;

vpl.: PB/II/301.

PUNYEREN ENDE STRAFEN =taut. straffen.
- punire;
- punir;
- Strafen;
- punish;
- castigar; punir;

vpl.: PB/II/300.

PUPILLE ENDE WEEZE = sub.taut. moederloos weeskind; onmondige; pupil.
- pupillus sine matre; orbus;
- orpheline sans mère; pupille;
- Waise ohne Mutter; Waisenkind ohne Mutter; Mündel;
- motherless orphan; orphan without mother; pupil; ward;
- huérfana de madre; huérfano de madre pupilo(a); huérfano-a;

vpl.: T1/63,65; T2/293.

PUPPLICAEN Zie:
- publicaen;---- /

PURE MANGHELINGHE = zuivere ruiling.
- permutatio pura;
- permutation pure;
- saubere Umtauschung;
- exchange pure;
- permutación puro;

vpl.: C1/468.

PUREN Zie:
- pijne ende ---- arbeyt/
- uuyten naicten ende ---- wille/

PURGACIE OFT PURGIE; PURGATIE = taut. zuivering; genoegdoening; verontschuldiging.
- purgatio; expurgatio;
- purgation; satisfaction;
- Genugtuung; Reinigung; Säuberung;
- purification; purge; satisfaction
- purgación; satisfacción;

vpl.: T1/368; T2/285; C1/62.

PURGACIE VAN DER MERRINGEN ENDE VERTRECKE = taut. zuivering van uitstel, van achterstalligheid in de betaling van schuld.
- purgatio dilationis;
- liquidation d'une dette causée par demeure;
- Reinigung von Rückständigkeit in der Bezahlung einer Schuld;
- cleansing of arrears in the payment of a debt;
- pago de una deuda ocasionada por demora;

vpl.: T1/424.

PURGACIEN Zie:
- eedt van ----/

PURGANT = sub. zuiveraar; hij die zich van schuld zuivert.
- qui purgat; qui ex-sive depurgat;
- nettoyeur; celui qui purge sa dette;
- Reiniger; derjenige der sich von Schuld säubert;
- purgator; he who purges himself;

- purgador; el que se purifica de culpa;

vpl.: C1/389,390.

PURGE Zie:
- affdaginghe oft ---- civile/
- salvo ----/

PURGE; PUURGE = sub. rechtvaardiging.
- justificatio;
- justification;
- Rechtfertigung;
- justification;
- justificación; purgación;

vpl.: Cr2/1055.

PURGE CRIMINELE = crimine le zuivering.
- purgatio criminalis;
- purge criminelle;
- körperstrafliche Säuberung;
- purge by means of corporal punishment;
- purgación criminal;

vpl.: C1/389.

PURGE OFT PURGACIE; PURGATIE = taut. zuivering. genoegdoening verontschuldiging.
- purgatio; expurgatio;
- purgation; satisfaction;
- Genugtuung; Reinigung; Säuberung;
- purification;purge; satisfaction;
- purgación; satisfacción;

vpl.: T1/368; T2/285; C1/62.

PURGE VAN CONTUMACIE = zuivering van weigering of weerspannigheid, een gerechtelijk bevel op te volgen.
- purgatio contumaciae;
- purgation d'un refus;
- Reinigung von Verweigerung;
- purgation of contumacy;
- purificación de denegación;

vpl.: B2/133,

PURGEEREN Zie:
- purgeren;----; puergeren/

PURGEN Zie:
- ter ---- stellen/

PURGEREN Zie:
- deffaut te ----/

PURGEREN; PURGEEREN; PUERGEREN = vb. aanzuiveren; décharge verlenen; straftijd uitzitten; straf uitboeten; rechtvaardigen; verantwoorden.
- supplere; puto I rationes; purgo I depurgo I;
- liquider; payer; acquitter; combler un déficit; purger; justifier; rendre ses comptes;

PUR

- abbezahlen; ablösen; abtragen; rechtfertigen; säubern; berichtigen; justifizieŕen;
- justify; credit a person for an amount; purge; pay; clear off; settle; purify;
- dar descargo; purgar una pena; liquidar; arreglar; justificar; purificar; render cuentas;

vpl.: B1/66; C2/899; T2/61,126; C1/62; B2/126; C2/1029.

PURGEREND REMEDIE = purgeermiddel.

- medicamentum purgatorium;
- purgatif;
- Purgiermittel;
- purge-expedient;
- purgativo; purga; purgante; copragogo;

vpl.: PB/III/277.

PURGHE IN MATERIE CIVILE = zuivering in burgerlijke zaken.

- purgatio in materia civile;
- justification en matière civile;
- Reinigung in zivilen Sachen;
- purgation in civil affairs;
- puración in causas civil;

vpl.: FvB1/602.

PURGHE IN MATERIE CRIMINELE = zuivering in misdadige zaken.

- purgatio in materia criminal;
- justification en matière criminelle;
- Reinigung in kriminelle Sachen;
- purgation in criminal affairs;
- puración de materia criminales;

vpl.: PvB1/602.

PURGIE Zie:

- daghen van ----/

PURGIE OFT SUIJVERINGE = taut. zuivering.

- purgatio;
- purge;
- Säuberung;
- purification;
- expiación; purificación;

vpl.: Lo4/470.

PURGIEN Zie:

- ontfangen worden totten ---- ende onschuilt/
- presenteren ter ----/

PURGIEN CIVILE = burgerlijke zuivering of ontlasting.

- purgatio civilis aut exoneratio;
- purges civiles;
- bürgerliche Säuberung oder Entlastung;
- civil purgation;
- purgación o descarga civil;

vpl.: C1/381.

PUT

PURGIEN CRIMINELE = criminele zuivering of ontlasting.

- purgatio criminalis aut exoneratio;
- purges criminelles;
- geldstrafliche Säuberung oder Entlastung;
- criminal purgation;
- purgación o descarga criminal;

vpl.: C1/381.

PURPER Zie:

- purpre;----; purpur/

PURPRE; PURPER; PURPUR = sub. purper.

- purpura;
- pourpre;
- Purpurstoff;
- purple stuff;
- púrpura;

vpl.: T1/409.

PURPUR Zie:

- purpre; purper;----/

PURREN Zie:

- porren;----; poren/

PUT Zie:

- op den ----; op de handt/

PUT; PIT; PET; PUTTE; PITTE = sub. veenput; turfveld; daar waar veen gestoken wordt; geturfd wordt.

- foldina, locus ubi fodiuntur caespites bituminosi;
- fosse dans une tourbière;
- Torfgrube; Torfboden; Stelle wo Torf gestochen wird;
- peatwell; peatfield; where peat is cut;
- zanja en una turbera;

vpl.: DKB 63.

PUT EN PLAK = taut. turfveld.

- campus turba;
- tourbière;
- Torffeld;
- peat field;
- campó de turba;

vpl.: DKB 63.

PUTA = adv. bijvoorbeeld.

- verbi causa exemplii gratia; puta;
- par exemple;
- zum Beispiel;
- for example;
- por ejemplo;

vpl.: MGG 110.

PUTAKER = sub. putemmer.

- situla ad hauriendum;
- seau à puiser;
- Brunneneimer;
- wellbucket;
- acetre;

vpl.: Lo3/180.

PUTANEUS Zie:
- professeur ----/

PUTGANCK Zie:
- putganc;----/

PUTGANC; PUTGANCK = sub.weg cq.toegang tot een waterput.
- via ad puteum, via putealis; accessus, aditus, ad puteum; cisternam;
- voie vers un puits; entrée d'une citerne;
- Weg nach einem Brunnen; Zugang zu einer Zisterne;
- way to a draw-well; entrance to a well;
- paso hacia un pozo; acceso al pozo de agua; acceso a la cisterna;

vpl.: T1/122; T2/372.

PUTGER; PUTTER = sub. scheepsjongen; kajuitsjongen; ketelbink.
- puer nauticus;
- mousse; gourmette;
- Schiffsjunge;
- shipboy;
- grumete; galopin; mozo; paje; aprendiz de marinero;

vpl.: PB/III/218; Lo4/152.

PUTIER; PEUTIER; POYTIER; POITIER; PAUTENIER; POUTENIER= sub. hoerejager; soeteneur; wellustige; hij die leeft van de ontucht van anderen; hij die vrouwen tot ontucht brengt; nachtbraker; vagebond; straatschender.
- fornicator; ganeo; homo improbus; homo sceleratus; scortator; homo libidinosus; grassator; ganeo;
- putassier; souteneur; coureur de nüit; voyou; vagabond;
- Hurejäger; Zuhälter; Wollustiger; Nachtschärmer; Vagabund;
- drabber; whore-monger; bully; voluptuary; sensualist; pimppander; tramp; vagbond;
- hombre putero; putañero; rondacalles; vagabundo; esplotador de protestitutas;

vpl.: T1/137; Cr2/1334; T2/328, 372.

PUTIERSCAP Zie:
- excipieren van ----/

PUTKIST = sub. bekisting om put.
- saepes; maceria; saepimentum;
- coffrage d'un puits;
- Schalung um einem Ziehbrunnen;
- well-curb; well-encasement; stone or wooden border round mouth of well;

- revestimiento con tablas de madera de un pozo;

vpl.: DVB 102.

PUTKIST OF GELEIJNT = taut. bekisting cq. verhoging om een water ophaalput.
- suggestus circum puteum fabricatus;
- coffrage d'un puits;
- Schalung bzw. Erhöhung um einem Brunnen;
- casing resp. platform around a well;
- revestimiento de tablas alrededor de una cisterna;

vpl.: DVB 102.

PUTMEESTER = functionaris optredende als leidinggevende bij een stadskwartier van een waterput.
- magister puteorum;
- maitres du puit c'est à dire agissant d'un quartier d'une puit;
- Brunnenmeister: Funktionär der die Leitung hatte in Angelegenheiten betreffs des Brunnens im Stadtviertel;
- official of a well of a quarter of the town;
- jefe del pozo de agua, una función directiva encuanto el pozo de agua en un barrio de la cuidad;

vpl.: Lo1/642.

PUTTE Zie:
- erijssens ----/
- ongestopte ----/
- put; pit; pet;----; pitte/

PUTTE-BORRE = sub. waterput.
- puteus fontanus;
- puits d'eau;
- Brunnen;
- well;
- cisterna; pozo de agua;

vpl.: C1/190.

PUTTE OFT SAVOIR = taut.put.
- putea;
- réservoir ou puits;
- Brunnen;
- well;
- pozo;

vpl.: C1/617.

PUTTEN Zie:
- poelen;----; pitten; petten/

PUTTEN ENDE PAELEN = turfvelden en grenspalen.
- campi et stipites terminales;
- tourbières et poteaux limites;
- Torffeld und Grenzpfahl;
- peatfields and landmarks;
- campos de turba y mojones;

PYN

vpl.: MGG 20.

PUTTER Zie:
- putger;----/

PUURGE Zie:
- purge;----/

PUURLIJC Zie:
- puerleke; puerlijck; puerlijc; ----; puurlike/

PUURLIKE Zie:
- puerleke; puerlijck; puerlijc; puurlijc;----/

PUYEN Zie:
- prodigue gepubliceert ter ---- aff/
- ter cleynder ---- van deser stadthuijse/
- ter ---- af; ter paye af; ter payen aff; ter poeijen vuijt; ter poeijen vut; ter poijen; ten ---- aff; ten poyen aff/

PUYNE Zie:
- poye; poeye; poy; poeije; peye; ----; voorpaye/

PYKE; PIKENAER; PIKENIER; PICAERT; PICKAERT = sub. lansdrager; piekenier.
- hastatus;
- lancier;
- Lanzeträger;
- lancer;
- lancero; lanza; lansquenete;

vpl.: PB/II/274.

PYLAERT Zie:
- pillaer;----; pille/

PYLICHEDE OFT TWIST = taut. twist; onenigheid.
- discordia;
- discorde;
- Streitigkeit;
- quarrel;
- disputa; diferencia;

vpl.: PvB1/201.

PYN = sub. inspannende arbeid.
- poena;
- amande; pénitence;
- Mühe; schwere Arbeit;
- hard labour;
- trabajo duro;

vpl.: C2/901; B1/104.

PYN ENDE ARBEYT = taut.krachtsinspanning; zwaar werk.
- labor;
- labeurs;
- Arbeit; schwere Arbeit;
- hard labour;
- labores; trabajo duro;

vpl.: Ca1/28; B1/104; C2/901.

PYP

PYNBANCK OFT TORTUERE = taut. pijnbank.
- tormentum;
- torture;
- Folterbank;
- rack;
- caballete; potro de suplicio;

vpl.: PB/II/326.

PYNE; PIJN = sub.straf.
- poena;
- punition;
- Strafe;
- punishment;
- castigo; pena;

vpl.: PB/III/224.

PYNE ENDE ARBEYDT = moeite en werk.
- difficultates, curae et labores operae;
- peines et labeur;
- Mühe und Arbeit;
- trouble and labour;
- trabajo y labor;

vpl.: C1/320.

PYNE ENDE PUREN ARBEYT = moeite en zuivere arbeid.
- labor et labora pura;
- peines et pur travail;
- Mühe und lautere Arbeit;
- trouble and pure labour;
- trabajo y pura labor;

vpl.: Lo1/404.

PYNEN OFTE TER BANCKEN BRENGEN = pijnigen of op de pijnbank ondervragen .
- quaestionem habere de aliquo;
- mettre quelqu'un à la torture;
- peinigen; foltern;
- interrogate on the racks;
- torturar o poner a uno en el potro;

vpl.: B1/8; C2/883.

PYNEN OFT VERVOORDEREN = taut.vb. dwingen.
- compollere;
- contraindre;
- zwingen;
- compel;
- forzar; compeler;

vpl.: PB/II/109.

PYNINGHE; PININGE = sub.pijniging.
- tormentum;
- torture;
- Peinigung;
- torture;
- tormento; tortura;

vpl.: PB/II/326.

PYPE; PIPE; PIJP = sub. inhoudsmaat voor wijn.
- quae continet dolium vini;

PYS

- mesure de vin;
- Hohlmasz für Wein;
- measure of capacity for wine;
- medida de capacidad para el vino

vpl.: PB/III/322; PB/IV/355; PvB1/367.

PYPE OFT ROECKGAETE = taut. rookkanaal.

- fumi ductus;
- conduit de fumée;
- Rauchgang;
- flue;
- chimenea;

vpl.: PB/II/70.

PYRATICQUE OFT ZEEROOFF = taut. piraterij.

- piratica;
- piraterie;
- Piraterei;
- piracy;
- piratería; filibusterismo;

vpl.: PB/III/216.

PYS OFT TREVES = vrede of wapenstilstand.

- indutae;
- armistrice ou paix;
- Frieden oder Waffenstillstand;
- peace or armistice;
- tregua o paz;

vpl.: PB/III/427.

PYSE Zie:

- tot ---- commen/

PYSEN = vb. bedenken.

- considero I;
- considérer; réfléchir à; songer à;
- bedenken ; ; erwägen;
- bear in mind;
- pensar; considerar; reflexionar;

vpl.: PB/III/401.

NB.: VINDPLAATS + HABITATIO + LIEU - OU L'ON TROUVÉ + FUNDORT + FINDING-PLACE + HABITACIÓN = VPL.

QOMEN Zie:
- spade ----/

QUA Zie:
- qualitate ----/
- senatus ----/

QUAAD BELEYD = slecht gedrag.
- prudentia mala;
- conduite mauvaise;
- schlechtes Betragen;
- bad conduct;
- mala conducta;

vpl.: Pl.RG/20.

QUAADE SUSPICIE = kwade verdenking.
- suspicio mala;
- mauvais siupcon;
- übele Verdacht;
- grave suspicion;
- grave sospecha;

vpl.: Pl.Pr./18.

QUAADTROUWIG = adv. met kwade trouw.
- perfide; dolose;
- traiteusement; perfidement;
- bösgläubig; in bösem Glauben;
- in bad faith;
- de mala fe;

vpl.: MGG 234.

QUAATDOENDER; QUAETDADER; QUADADER; QUAETDEDER; QUAET; QUAETDOENDER; QUAADWILLIGE = sub. boosdoener.
- homo nocens; homo maleficus; homo scelestus; facinorosus homo; malefactor;
- malfaiteur criminel; scélérat;
- Verbrecher; Bösewicht; Missetäter; Böswilliger;
- malefactor; criminal;
- malhechor; miscrable; criminal; reo; delincuente;

vpl.: Bl.: Pl.Brs 1, 23, 48.; LO3/12; PvB 1/97; T2/190; C1/154, 384.

QUACKSALVER = sub. kwakzalver.
- pharmacopola;
- empirique; guérisseur; rebouteux;
- Quacksalber;
- quack;
- charlátán; curandero; saludador; medicastro; medicucho;

vpl.: PB/III/271.

QUADADER Zie:
- quaatdoender; quaetdader; ----; quaetdeder; quaet; quaetdoender/

QUADE Zie:
- boeze ende ---- condicie/

QUADE CONSTE = zwarte kunst.
- ars nigra;
- magie noire; nécromancie;
- Magie; Schwarzkunst;
- black magic;
- magía negra; nigromancia;

vpl.: T1/183.

QUADE DOOVE WEEREN OFT GATEN = knoesten (in hout) of gaten (bedorven, rotte knoest of gat).
- nodi corrupti et putridi vel cava;
- noeud gâté, pourri, ou à trou;
- Knorren (in Holz) oder Löcher;
- bad, rotten knots or holes;
- mudo corrompido y podrido, es decir un hoyo;

vpl.: C1/239.

QUADE FAME = kwade roep.
- infamia;
- d'un fâcheux renom; mauvaise réputation;
- schlechter Ruf;
- disrepute;
- mala fama; mala reputación; mal renombre;

vpl.: T1/142.

QUADE FORTUNE Zie:
- tenderen tot ----/

QUADE GRAMARIE = slecht taalgebruik.
- malus usus linguae;
- mauvais usage linguistique;
- schlechter Sprachgebrauch;
- bad usage of language;
- mal uso lingüístico;

vpl.: T1/158.

QUADE HERBERGE = sub. bordeel.
- fornix; lupanar; lustrum;
- bordel; lupanar; maison de tolérance;
- Bordell; Freudenhaus;
- bawdy-house; brothel;
- burdel; lupanar; mancebía; prostíbulo;

vpl.: T1/357.

QUADE LOCHT = stank.
- foetor;
- mauvais air (puanteur);
- Gestank;

- bad smell;
- mal olor;

vpl.: C1/616.

QUADE SACRIFICIE = heilig-schennend misoffer.
- missa sacrilega;
- messe sacrilège;
- entheiligend Messopfer;
- sacriligious sacrifice of the Mass;
- misa sacrílega;

vpl.: T1/132.

QUADE STOUWINGE = slechte stuwing.
- actio dispositionis mercium;
- arrimage mauvais;
- schlechte Stauung;
- bad stowing;
- mala estiba;

vpl.: LO4/262.

QUADE VERMOEDE = kwade vermoedens; veronderstellingen.
- suspiciones malae;
- mauvais soupcons;
- böse Vermutung; Voraussetzung;
- suppositions; ill suspicions;
- malas sospechas;

vpl.: ADR. 15.

QUADEN Zie:
- argelist ende archdroch; bedroch; bedrogh; bedrooge; droech; calumnie; ----; list; quaetheit; quaet engien/
- argen oft ---- list/
- bij ---- verstanden/
- dorperen ende ---- vileijnen eedt te doen/
- frauden, ---- engiene/
- goeden bij ---- regimente doorbrengen/
- in erren ofte ---- ghemoeden/
- man van ---- regimente/
- met ---- moede ende fellen zinne/
- met ---- maten/
- met ---- worden oploop doene/
- misdaet van dorperen ende ---- vileijnen eedt te doen/
- misdaet van sceldinge ende ---- diffamacien/
- van ---- regimenten/

QUADE(N) BELOOPE = slecht verloop.
- decursus malus;
- mauvais cours; mauvaise suite;
- slechter Verlauf;
- bad course;
- mal transcurso; mauvais cours;

vpl.: T1/339.

QUADEN DEVOIRE = plichtsverzaking.
- defectio officii;
- mauvais devoirs; négligence;
- Pflichtverletzung;
- neglect of duty;
- negligencia en su deber; prevaricacion);

vpl.: C1/43.

QUADEN ENGIENE ENDE LISTE = taut. bedrog; list.
- fraus;
- astuce; fraude; ruse; tromperie;
- Betrug;
- deceit; deception;
- astucia; dolo; embuste; engaño; falacia; fraude;

vpl.: T1/292.

QUADEN MOEDE ENDE LISTE = taut. bedriegelijk.
- fraudulentus;
- fallacieusement; trompeusement;
- betrügerisch;
- deceitful; fraudulent;
- engañosamente; falazmente; fraudulentamente;

vpl.: T1/151.

QUADEN, PORREMEN, ROEKELOSEN ENDE OVERDADIGEN LEVEN = taut. losbandig leven.
- dissolutus;
- vie de débauche;
- ungebundenes Leben;
- licentious life;
- vida airada;

vpl.: T1/593.

QUADER Zie:
- natuerlijcke possessie gecrijght ter ---- trouwen/
- ter ---- fame ende name/
- ter ---- meijninghe/

QUADER HEIJMINGE = in slechte staat verkerende afrastering.
- saepes in statu malo;
- mauvaise clôture;
- Umzäunung in schlechtem Zustand;
- fence in bad condition;
- enrejado en mal estado;

vpl.: C1/598.

QUADER HOEDEN = slechte verpleging; slecht beheer.
- cura mala; administratio mala;
- mauvais soin; mauvaise attention; mauvaise administration;
- schlechte Pflege; schlechte Verwaltung;

- bad nursing; bad marragement;
- mal cuidado; mala atención; mala administración;

vpl.: T1/143; 473.

QUADER HOEDEN SLAPPICHEYDEN ENDE NEGLIGENCIEN = taut. wanbeheer.
- administratio mala;
- mauvaise administration; mauvaise gestion;
- Miszwirtschaft;
- mismanagement;
- mala administración; gestión insuficiente;

vpl.: T1/474.

QUADER MEYNINGEN ENDE MALICIEN = taut. boosaardige bedoelingen.
- intentio maliciosa;
- intentions malicieuses; malice; malignité;
- boshafte Absichten;
- malicious intentions;
- intenciones maliciosas; malicia; malignidad;

vpl.: T1/228.

QUADER RUMAGIEN = slechte afvoer.
- cloaca mala;
- un conduit d'eau mal curé;
- schlechte Abfuhr;
- bad outlet;
- mal desagüe;

vpl.: C1/598.

QUADREEREN = vb. bij elkaar passen; overeenstemmen.
- quadro I; congruo III; convenio IV; consentio IV;
- cadrer; correspondre; concorder;
- übereinstimmen; zusammenpassen;
- square; agree; correspond; agree with; beinaccordance with;
- cuadrar; corresponder;

vpl.: MGG 119.

QUADRUPEL = sub. 1. viervoud; 2. adi. viervoudig.
- 1 + 2. quadruplex;
- 1 + 2. quadruple;
- 1. das Vierfache; 2. vierfach;
- 1. the fourfold; 2. quadruple;
- 1. cuatro veces mayor; 2. cuádruplo;

vpl.: PB IV/18; T1/407; PvB 6/170.

QUADRUPEL OFT VIERDOBBEL = taut. viervoud.
- quadruplex;

- quadruple;
- Vierfalt;
- quadruple;
- cuádruplo;

vpl.: PB/II/410.

QUADRUPES Zie:
- actio in factum si ---- pauperiem fecisse dicetur/

QUADRUPLE OFT VIERMAEL = taut. viervoud.
- quadruplum;
- quadruple;
- Vierfache;
- quadruple;
- quadruplo;

vpl.: PvB 1/399.

QUADRUPLI Zie:
- dupli et ----/

QUADRUPLICEREN = vb. verviervoudigen.
- quadruplex facere;
- quadrupler;
- vervierfachen;
- to quadruple;
- cuadruplicar;

vpl.: PB 2/12.

QUADRUPLIJCKE = adv. weerwoord als antwoord op het derde weerwoord in een geding; viervoudig.
- triplicationis depulsio; responsio rei ad actoris triplicationem; quadruplex;
- réplique comme réponse sur la troisième réplique dans un procès; quadruple;
- Entgegnung als Antwort auf die dritte Entgegnung in einer Rechtssache; vierfach;
- reply on the third reply in a case; quadruple;
- réplica como respuesta a la ter cera réplica en un pleito; cuádruplo; cuadruple;

vpl.: C1/271; PB IV 85.

QUADRUPLUM Zie:
- in ---- oft viervout/

QUAEBART Zie:
- quecberdde; quaecbert; queecbert; quekebert; quecbert; quicbert; quaebret; quaebort; ----; queckspele/

QUAEBORT Zie:
- quecberdde; quaecbert; queecbert; quekebert; quecbert; quicbert; quaebret; ----; quaebart; queckspele/

QUAEBRET Zie:
- quecberdde; quaecbert;

- queecbert; quekebert; quecbert; quicbert; ----; quaebort; quaebart; queckspele/

QUAECBERT Zie:
- quecberdde; ----; queecbert; quekebert; quecbert; quicbert; quaebret; quaebort; quaebart; queckspele/

QUAE - DADE = sub. misdaad.
- crimen;
- crime; méfait;
- Verbrechen;
- crime;
- crimen; delito;

vpl.: PB IV/399.

QUAED EXEMPLE = slecht voorbeeld.
- exemplum malum;
- mauvais exemple;
- schlechtes Beispiel;
- bad exemple;
- mal ejemplo;

vpl.: PvB 1/34.

QUAED LEEN = kwaad leen, een leen dat niet vererft van vader op zoon in rechte linie.
- praedium beneficiarum quod non linea recta succedi potest;
- fief mauvais; qui ne peuvent succeder que de pere en fils en ligne directe;
- Uebeles Lehn; ein Lehn das nicht vererbt von Vater auf Sohn in gerader Linie;
- bad fief, which does not follow the direct line from father to son;
- mal feudo, un feudo que non se hereda de padre en hijo en linea recta;

vpl.: PvB 10/56.

QUAEDE Zie:
- uijt ---- meijninge/

QUAEDE = adi. kwade; verkeerde.
- vitiosus; pravus;
- mauvais;
- schlimm;
- bad wrong;
- malo;

vpl.: ADR. 10; MGG 67.

QUAEDE BENDE OFTE PARTIBLEU = taut. bende vagebonden.
- turba vagorum;
- part-i-bleu;
- Bande Vagabunde;
- gang of vagabonds;
- gavilla de vagabundos;

vpl.: PvB 9/33.

QUAEDE FEIJTEN = misdaden.

- crimina;
- méfaits;
- Verbrechen;
- crimes;
- crimenes; delitos;

vpl.: C1/90.

QUAEDE GESTAELHEDE = slechte toestand.
- conditio mala;
- condition mauvaise;
- schlechter Zustand;
- bad condition;
- mala condición mal estado;

vpl.: PvB 5/411.

QUAEDE MUNTEN = valse munten, ongeldige munten.
- nummi invalidi;
- fausses piéces (d'argent);
- ungültige Münzen;
- invalid coins;
- monedes falsas;

vpl.: C1/531.

QUAEDEN Zie:
- met ---- moet/

QUAEDEN EEDT = sub. meineed.
- perjurium;
- faux serment; parjure;
- Meineid;
- perjury;
- perjurio;

vpl.: PB/II/88.

QUAEDER Zie:
- ter ---- trouw/

QUAEDT TRACTEMENT = slechte behandeling.
- tractatio mala;
- traitement mauvais;
- schlechte Behandlung;
- bad treatment;
- malos tratos;

vpl.: PvB 6/324.

QUAEDTAERDIGE = adj. kwaadaardig.
- malignus; malitiosus;
- malin; méchant; hostile;
- boshaft;
- ill-natured;
- malicioso; maligno;

vpl.: ASO 12.

QUAELE Zie:
- behaelijcke; ----; behalende; behalijcke sieckte/

QUAELIJCK; QUALIJCK; QUALIKE; QUAELLIKE; QUELLIKE; QUELIKE ; QUALIJCKEN = hom. adv. 1. verkeerd; onrechtmatig; 2. smadelijk; honend; kwetsend; 3. moeilijk.

- 1. vitiose; prave; inique; iniura; 2. probose; contumeliose; 3. ignominiose;
- 1. injustement; illégitement; 2. mal; 3. difficilement; avec difficulté;
- 1. falsch; verkehrt; schlimm; 2. böse; boshaft; 3. schwer; beschwerlich;
- 1. badly; 2. seomfully; 3. difficulty;
- 1. injustamente; ilícitamente; ilegalmente; ilegítimamente; 2. mal; dificilmente; 3. con dificultad;

vpl.: BVB 12, 13, 14; AGO 6; BVB 56.

QUAELIJCK STAEN = vb. op slechte voet staan.
- inimici male uti aliquo;
- être en délicatesse;
- auf schlechtem Fusse stehen;
- be on bad terms;
- estar en malos términos;

vpl.: BVB 25.

QUAELIJCK TRACTEREN = mishandelen.
- aliquem male accipere III; mulcare ; vexare;
- maltraiter;
- misshandeln;
- ill-treat;
- maltratar;

vpl.: C1/600.

QUAELLIKE Zie:
- quaelijck; qualijck; qualike; ----; quellike; quelike; qualijcken/

QUAEMEN = vb. verschijnen; komen.
- appareo II; venio IV;
- venir; comparaître; se présenter;
- kommen; erscheinen;
- come; appear;
- comparecer; presentarse;

vpl.: BVB 5; DVB 8, 11, 35; ADR 9.

QUAERNE Zie:
- queerne; querne; ----; queern; queren; quaren/

QUAERT Zie:
- fierlingh oft ---- goudt ende silver ghewichte Brussel/
- quarte; quaerte; quart; ----/

QUAERT LOVENS = graanmaat van Leuven gelijk aan 1/2 viertel Lovens of 1 1/4 spint Brussels; in metriek stelsel 105 gram.

- mensura capacitatis;
- quart Louvain;
- Getreidemasz von Löwen;
- corn measure of Louvain;
- medida de granos de Lovaina;

vpl.: C1/237.

QUAERT MECHELS (DROOGHE ENDE NATTE MATEN) = graan- en vloeistofmaat van Mechelen, gelijk aan $\frac{1}{4}$ modeken Mechels of $\frac{1}{4}$ viertel Brussels; in metriek stelsel ca. 844 gram of 0,844 L.
- mensura capacitatis et liquoris;
- quart de malines;
- Getreide- und Flüssigkeitmasz von Mecheln;
- corn- and liquid measure of Mechlin;
- medida de granos y liquido de Malinas;

vpl.: C1/238.

QUAERT OFT VIERENDEEL MEDICINAEL BRUSSELS = gewicht gebruikt bij Brusselse apothekers gelijk aan 3 oncen Brussels gewicht.
- mensura Bruselensis;
- poids employé par les pharmaciens de Bruxelles;
- Gewicht benutzt von den Apothekern in Brüssel;
- weight used by the chemists in Brussels;
- pesa usada por farmacéuticos Bruselenses;

vpl.: C1/242.

QUAERT OFT VIERENDEELE VAN DE ELLE = lengtemaat zijnde 1/4 deel van een el of 17,5 cm.
- mensurae longitudinis aut quarte pars ulnae aut septendecim et dimidium centesimae mensurae primariae partes;
- quart-aune;
- Längenmasz;
- linear measure;
- medida de longitud;

vpl.: C1/235.

QUAERTE Zie;
- quarte; ----; quart; quaert/

QUAERTE BIERS (BRUSSEL) = biermaat gelijk aan 2 waelpotten of 2 pinten.
- mensura cerevisiae; aequa circa dimidiis binis sextariis;
- quart de bière;
- Biermasz;
- beer measure;
- medida de cerveza;

vpl.: C1/235.

QUAERTIERE OFT GEBUERTE = taut. buurt; wijk; buurtschap.
- vicus; vicinitas; vicini; vicinia;
- section; quartier; voisinage;
- Viertel; Nachbarschaft; Stadtviertel;
- quarter; neighbourhood; vicinity;
- barriada; bar io; cuartel; vecindad; caserió; aldea; lugarejo;

vpl.: T1/363; LO3/404.a

QUAERTJENS Zie:
- half ---- winckeliers/

QUAERTJENS WINCKELIERS BRUSSELS = gewicht gebruikt bij Brusselse winkeliers gelijk aan ¼ satijn.
- mensura tabernariorum Bruselensis;
- poids employé par les boutiquiers de Bruxelles;
- Gewicht benutzt von den Ladenbesitzern in Brüssel;
- weight used by the shopkeepers in Brussels;
- pesa usada por comerciantes; Bruselenses;

vpl.: C1/242.

QUAERTSPEL; CAERTSPEL = sub. kaartspel.
- lusus paginarum;
- jeu de cartes;
- Kartenspiel;
- play cards;
- juego de naipes;

vpl.: C1/439.

QUAESTOR = sub. penningmeester van het medisch college van Brussel.
- quaestor;
- trésorier (du collège des médecins de Bruxelles 1649);
- Schatzmeister des medizinischen Kollegiums von Brüssel 1649);
- treasurer (of the medical college of Brussels 1649);
- tesorero del colegio de médicos de Bruselas 1649);

vpl.: PB/III/265.

QUAET Zie:
- actie tegen dengeenen die eenen anderen wat gegeven heeft omdat hij niet en sonde doen een vuyt oft leelijc ende ---- werc/
- bedroch ende ---- engien/

- caducq ende ----/
- goet ende ---- ondersceyden/
- groet ---- ende swaer/
- om meerder ---- te schouwen/
- quaatdoender; quaetdader; quadader; quaetsleder/
- stevich in den wege ende ---- van opsitten/

QUAET = hom. sub. 1. booswicht; 2. adi. bouwvallig; in slechte toestand; 3. adi. slecht; 4. sub. vuil; drek; vuilnis.
- 1. homo scelestus; 2. malus; 3. alienus; vitiosus; 4. sordes; squalor;
- 1. scélérat; 2. en mauvais état; 3. méchant; 4. ordures; immondices; saletés;
- 1. Bösewicht; 2. in schlechtem Zustand; 3. schlecht; 4. Mull; Kehricht;
- 1. criminal; 2. in bad shape; ruinous; 3. bad; 4. sweeping dirt; filth;
- 1. malhechor; miserable; 2. caduco; en malas condiciones; en mal éstado; 3. malo; 4. basura; immundicia;

vpl.: T2/190; C1/154.

QUAET BELEIJDER OFT ONDERHOUWER = taut. verleider.
- seductor;
- séducteur;
- Verführer; Versucher;
- seducer;
- seductor; corruptor; tentador;

vpl.: LO6/606.

QUAET DOEN OFT ARCH = taut. kwaad doen.
- malefacere;
- avoir quelquechose de mal ou de méchant en vue;
- übel machen;
- do evil;
- hacer daño; hacer mal;

vpl.: C1/598.

QUAET ENDE GEBRECKELIJC = taut. slecht; versleten.
- vitiosus;
- usé; usagé;
- abgenutzt;
- worn out;
- gastado; usado; raído;

vpl.: T1/616.

QUAET ENDE INCONVENIENT = taut. ongerief; ongemak.
- incommodum;
- incommodité; gêne; inconvénient;
- unbequemlichkeit;

- inconvenience;
- inconveniente; incomodidad; molestia;

vpl.: PB/III/15.

QUAET ENDE NAEDELINGHE CONSEQUENTIEN VAN DIEN = schade en de nadelige gevolgen hiervan.
- damnum et huius consequentiae noxiae;
- dommage et les conséquences nuisibles qui en découlent;
- Schaden und dessen nachteilige Folgen;
- damage and the detrimental consequences there of;
- danos y perjucios;

vpl.: PB/III/9.

QUAET ENDE OVERDAET = taut. wandaad.
- maleficium;
- forfait; méfait; procès au sujet d'un crime;
- Uebeltat;
- crime;
- acto delictivo; delito; fechoría; proceso por razón de un crimen;

vpl.: T1/51.

QUAET ENDE ROEKELOOS = taut. verdorven.
- corruptus;
- inconsidéré; téméraire;
- verderbt;
- corrupt; depraved; perverse; wicked;
- atrevido; temerario;

vpl.: T1/142.

QUAET ENDE SCHENDELIJCK SERE = mond- en klauwzeer.
- morbus malus et damnosus;
- fièvre aphteuse;
- Maul- und Klauenseuche; ansteckender Ausschlag;
- foot- and - mouth disease;
- fiebre aftosa;

vpl.: AKB 12.

QUAET ENDE VALSCH = taut. onecht; waardeloos.
- faisus;
- de nulle valeur; illégitime; sans valeur;
- falsch; unecht; wertlos;
- not genuine; worthless;
- falso; ilegítimo; nulo; sin valor;

vpl.: T1/293.

QUAET ENGIEN ENDE ARGELIST = taut. boos bedrog.
- dolus malus;

- astuce; fraude; imposture;
- böser Betrug;
- malicious deceit;
- astucia; dolo; embuste; engaño; falacia; fraude; imposture;

vpl.: T1/408.

QUAET ENGIEN ENDE BEDROCH = taut. bedrog; list.
- fraus;
- astuce; fraude; ruse; tromperie;
- Betrug; List;
- deceit; deception;
- astucia; dolo; embuste; engaño; falacia; fraude;

vpl.: T1/293.

QUAET GEBOUFTE = slecht volk.
- populus malus;
- mauvaises gens;
- schlechtes Volk;
- bad people;
- gentuza; canalla; chusma; gentualla;

vpl.: PB/III/217.

QUAET, GROET ENDE SWAER PROCESSE = taut. groot, kwaad en ernstig proces.
- magnus, malus et gravis; actio;
- grand mal et procès grave; procès;
- gross und schwierig Prosesses
- big, bad and heavy action;
- proceso grande; perjudiciale y grave;

vpl.: LPS 28.

QUAET OFT NUL = taut. ongeldig; waardeloos.
- illegitimus; vilis;
- de nulle valeur; sans valeur;
- ungültig; wertlos;
- worthless;
- inválido; nulo; sin valor;

vpl.: T1/269.

QUAET OFT WEDERROEPELIJC = taut. ongeldig.
- irritus;
- nul; non valable; invalide;
- ungültig;
- invalid;
- nulo; inválido; sin valor;

vpl.: T1/517.

QUAET ONTHAEL = slechte ontvangst.
- acceptio mala;
- accueil mauvais;
- schlechter Empfang;
- bad reception;
- mal récibimiento;

vpl.: PvB 6/514.

QUAET VENIJN = vergift.
- venenum;
- poison; venin;
- Gift;
- poison;
- ponzoña; tóxico; veneno;

vpl.: T1/139.

QUAET, VERARGERT OFT ROT = taut. versleten.
- tritus;
- détérioré;
- abgenutzt;
- worn out;
- gastado; raido;

vpl.: C1/191.

QUAET VERMOEDEN OFT ACHTERDENCKEN = taut. verdenking.
- suspicio;
- suspicion;
- Verdacht;
- suspicion;
- sospecha; recelo;

vpl.: T1/576.

QUAET WERC Zie:
- actie tegen dengeenen die eenen anderen wat gegeven heeft omdat hij niet en sonde doen een vuyl oft leelijc ende ----/

QUAETDAAT Zie:
- quaetdaet; ----/

QUAETDADER Zie:
- quaatdoender; ----; quadader; quaetdeder; quaet; quaetdoender/

QUAETDAET; QUAETDAAT = sub. boze daad; misdaad; misdrijf.
- acelus; facinus; maleficium; crimen;
- crime; délit; méfait;
- Missetat; Verbrechen;
- crime; mischief; wrongdoing; misdemeneanour;
- acto delictivo; crimen; delito; fechoría;

vpl.: T1/128, 346; T2/370.

QUAETDEDER Zie:
- quaatdoender; quaetdader; quadader; ----; quaet; quaetdoender/

QUAETDOENDER Zie:
- quaatdoender; quaetdader; quadader; quaetdeder; quaet; ----/

QUAETDOENDER ENDE MISDADIGHE = taut. misdadiger.

- transgressor;
- malfaiteur;
- Verbrecher;
- criminal;
- malhechor; facineroso;

vpl.: PB/II/309.

QUAETHEDE Zie:
- quaetheyt ; ----/

QUAETHEYT Zie:
- argelist ende archdroch/

QUAETHEYT; QUAETHEDE = sub. euveldaad.
- facinus; maleficium; scelus;
- crime; forfait; méfait;
- Freveltat; Missetat;
- crime; evil deed;
- crimen; mala obra;

vpl.: T1/17.

QUAETHEYT ENDE ARGELIST = verdorvenheid en arglist.
- improbitas et malitia;
- corruption et astuce;
- Verderbheit und Arglist;
- corruption and craft;
- corrupción y astucia;

vpl.: T1/392.

QUAETS OFT SASSEMS = taut. weerzinwekkends.
- foedus; nefarius;
- dégoûtant; répugnant; révoltant;
- Ekelhaftes; Widerliches;
- revolting; repugnant;
- repugnante; asqueroso;

vpl.: T1/199.

QUAETSPELEN = sub. pl. kansspelen.
- alea;
- jeux de hasard;
- Glückspiele;
- game of chance (of hazard);
- juegos de azar; juegos de suerte;

vpl.: LO6/96.

QUAETWILLIGE = kwaadwillige.
- male volens; volus;
- malveillant; malintentionné;
- böswillig;
- malevolent;
- malévolo; malintencionado; malicioso;

vpl.: C1/89.

QUAETWILLIGHEN ENDE ONGHEVREESDEN = taut. pl. kwaadwilligen.
- malevolus;
- malveillants;
- Böswilligen;
- malevolents;

- gente malitencionada; gente malicie; osa;

vpl.: PB/III/195.

QUALIFISEREN; QUALIFICEREN; QUALIFICIEREN = vb. benoemen.
- nomino l; nomen do l; potestatem alicui; do aliquid faciendi;
- qualifier;
- fähig schätzen; qualifizieren;
- qualify; nominate; appoint;
- calificar; nombrar;

vpl.: C1/165; Bl.Pl.Br. 64.

QUALIFICIEREN Zie:
- qualificeren; qualifiseren; ----/

QUALIFISEREN Zie:
- qualificeren; ----; qualificieren/

QUALIJC Zie:
- actie tegen den richter die iemende met onrechte ende ---- gequelt ende gecondempneert heeft bij faute/
- vonnisse ---- wijsen/

QUALIJC ENDE ONWIJSSELIJC = taut. dwaas; onverstandig.
- stupidus;
- imprudent; ignorant; inintelligent; stupide;
- Dumm; Unvernünftig;
- foolish; silly; unwise;
- bobo; estúpido; falta de juicio; tonto; torpe;

vpl.: T1/207.

QUALIJC ENDE TONRECHTE = taut. onrechtmatig.
- iniuste;
- contre la loi; illégitimement; injustement;
- unrechtmässig;
- unlawfully;
- ilegítimamente; ilícitamente; injustamente;

vpl.: T1/80.

QUALIJCK Zie:
- abusive ende ----/
- goeden ---- ende onnuttelijck verdoen/
- quaelijck; ----; qualike; quaellike; quellike; quelike; qualijcken/
- sijn gheweir ---- goede slaen/

QUALIJCK ENDE ABUSIVE = onvolkomen; ongepast en foutievelijk.
- male ac perperam;
- déplacé et incorrect;
- unvollkommen und fehlerhaft;

- imperfect and wrongly;
- inconvenientemente y abusivamente;

vpl.: MGG 116.

QUALIJCK ENDE T'ONRECHT = slecht ongepast en ten onrechte.
- male et immerito;
- mal et à tort;
- schlecht und zu Unrecht;
- bad and unjustly;
- inconvenientemente e impropiamente;

vpl.: MGG 41.

QUALIJCK GEVANGEN = onrechtvaardig gevangen.
- illegitime comprehensus;
- arrêté injustement;
- ungerecht verhaftet;
- unjustly captured;
- apresado injustamente;

vpl.: C1/276.

QUALIJCK PRACTICABEL = moeilijk in praktijk te brengen; moeilijk na te komen.
- dificile usurpabilis;
- peu practicable;
- schwer nach zu kommen;
- difficult to perform; less practicable;
- apenas practicable;

vpl.: C1/249.

QUALIJCKEN Zie:
- goeden ---- gebruijcken/
- quaelijck; qualijck; qualike; quaellike; quellicke; quelike; ----/

QUALIKE Zie:
- quaelijck; qualijck; ----; quaellike; quellike; quelike; qualijcken/

QUALIKE SVEREN = vals getuigen onder ede.
- falso testificari sub iureiurando;
- parjurer;
- eidlich unwahr aussagen;
- false testimony on eath;
- perjurar;

vpl.: Pr.Tr./3; C2/931.

QUALITATE QUA = in hoedanigheid van.
- en qualité de;
- in der Eigenschaft als;
- in the capacity of;
- en calidad de;

vpl.: BVB 131.

QUALITE Zie:
- in ----/

QUALITEIJT ENDE SUFFICIENTIE = taut. deugdelijkheid toereikendheid.
- probitas et sufficientia;
- qualité et suffisance;
- Tauglichkeit;
- quality and sufficiency;
- buena calidad y suficiencia;

vpl.: C1/165.

QUALITEIJT OFT WEERDE = kwaliteit of waarde.
- qualitas aut valor;
- qualité ou valeur;
- Qualität oder Wert;
- quality and value;
- calidad o valor;

vpl.: T1/404.

QUALITEIT Zie:
- qualiteyt; ----; qualitet/

QUALITEIT ENDE VROMICHEYDE = hoedanigheid en oprechtheid.
- qualitas et sinceri tas;
- qualité et sincérité;
- Beschaffenheit und Aufrichtigkeit;
- quality and sincerity;
- cualidad y sinceridad;

vpl.: T1/381.

QUALITET Zie:
- qualiteyt; qualiteit; ----/

QUALITEYT; QUALITEIT; QUALITET = sub. hoedanigheid.
- qualitas;
- qualité;
- Beschaffenheit; Qualität;
- quality;,in capacity of;
- cualidad;

vpl.: PvB 1/370; DVB 58.

QUALITEYTEN ENDE NATUERE = taut. aard; hoedanigheid; wezen.
- natura; qualitas;
- caractère; classe; genre; nature;
- Beschaffenheit; Wesen;
- essence; nature;
- carácter; clase; indole; naturaleza;

vpl.: T1/301.

QUAM Zie:
- nemo enim plus juris in alium transferre potest ----/ ipse habet/

QUANJELBIER OFT SCHOTELSPIJSE = taut. verplicht drinkgeld of eetpartij te betalen door een toekomstig bruidspaar.
- pecunia persolvenda a conjugio futoro pro alimentis;
- pourboire ou repas abligatoire par des futurs époux;
- verpflichtetes Trinkgeld oder Speisepertei zu zahlen von einem zukünftigen Brautpaar;
- money has to be paid by a future couple for a drink or food;
- propina o comilona obligatoria que pagaran los novois;

vpl.: PvB 8/5.

QUANSELBIER = drinkgelag afgeperst van een bruidspaar sub.
- potatio a sponsis expressa;
- beuverie extorque des jeunes mariés;
- Trinkgelage erprest von Brautpaar;
- drinking-bout; extorted from bride and bridegroom;
- borrachera arrancade a los desposados;

vpl.: PvB 5/90.

QUANT ET QUANT = meer en meer.
- de plus en plus;
- mehr und mehr;
- more and more;
- más y más;

vpl.: MGG 113.

QUANTITEIJT; QUANTITET = sub. hoeveelheid.
- quantitas;
- quantité;
- quantität; Menge;
- quantity;
- candidad; cuantia;

vpl.: PvB 5/254; PvB 1/370; BvB 10.

QUANTITET Zie:
- quantiteijt; ----/

QUANTITEYT Zie:
- notabel ----/

QUANTITEYT OFT PARTYE = taut. hoeveelheid.
- quantitas aut pars;
- quantité ou lot;
- Quantität;
- quantity or party;
- cantidad;

vpl.: PvB 1/341.

QUARANDE Zie:
- in materie van ----/

QUARANTSCHAP OFT WAERSCHAP = taut. borgstelling garantie.
- cautio;
- garantie;
- Kaution;
- security;

- fianza; garantie;

vpl.: C1/661.

QUAREEL Zie:
- careel; carreel; coreel; ----; kareel/

QUAREN Zie:
- queerne; querne; quaerne; queern; queren; ----/

QUART Zie:
- quarte; quaerte; ----; quaert/

QUARTE; QUAERTE; QUART; QUAERT = sub. inhoudsmaat kunnende bevatten twee of drie pinten.
- mensura spatii;
- mesure etc. deux ou trois pintes;
- Hohlmasz könnende enthalten zwei oder drei Pinten;
- cubis measure with a capacity of two or three pints;
- medida de capacidad de dos o tres pintas;

vpl.: Cr2/971.

QUARTEEL; CARTEEL = sub. vierde deel; inhoudsmaat.
- quartum; mensura;
- quart; mesure;
- viertes Teil; Masz;
- quarter; measure;
- cuarta parte; medida;

vpl.: PB IV/12.

QUARTEEL OFT OCXHOOFT = taut. okshoofd.
- dolium;
- barrique;
- Okshoft;
- hogshead;
- melida de capacidad de ly-medio "aemen" medida de Anveres;

vpl.: PvB I/367.

QUARTEEL OFT POENSOEN = taut. franse wijnmaat der grootte van 1 1/2 aam.
- mensura vini gallici;
- mesure de vin francaise;
- französischer Weinmasz;
- french measure of wine;
- medida de vino francesa;

vpl.: PB/II/193.

QUARTEEL WIJN = ton wijn inhoudende 24 liters.
- quarta pars cupae vini;
- tonneau de vin contenant 24 litres;
- Tonne Wein enthaltende 24 liter;
- a barrel of wine containing 24 liters;
- barril de vino conteniendo veinte y cuatro litros;

vpl.: PvB 6/653.

QUARTERMEESTER GENERAAL Zie:
- quartiermeester generael; ----; quartiermeister generael/

QUARTIER Zie:
- quartiere; ----/

QUARTIER; QUARTIERE = sub. kwartier.
- regio;
- région;
- Viertel;
- region;
- región; comarca;

vpl.: ACart 11, 19.

QUARTIER ENDE LOGEMENT = taut. nachtverblijf.
- diversorium nocturnum;
- logis pour la nuit;
- Nachtlager;
- night-abode;
- alojamiento;

vpl.: PB/II/243.

QUARTIER IJSSCHERS = graan- en vloeistofmaat van Overijssche, gelijk aan 2 tranquaerts van Overijssche; in metriek stelsel ca. 5 kg. of 5 l.
- mensura capacitatiset liquoris;
- quartier d'Isque;
- Getreide- und Flüssigkeit-masz;
- corn- and liquid measure;
- medida de granos y liquido;

vpl.: C1/238.

QUARTIERE Zie:
- gebuerte ----/

QUARTIERMEESTER GENERAEL; QUARTERMEESTER GENERAAL; QUARTIERMEISTER GENERAEL = sub. kwartiermeester generaal.
- antecursor generalis;
- quartier-maître; général;
- Quartier-meistergeneral;
- quartermaster-general;
- cabo general de cuartel;

vpl.: PB/II/95.

QUARTIERMEISTER GENERAEL Zie:
- quartiermeester generael; quartermeester generaal; ----/

QUARTIERS TAUX = belasting geheven en vastgesteld ter kwartiers

vergadering ter dekking van de kosten verbonden aan het beheer van het kwartier: bv. voor Peelland te Helmond of St. Oedenrode.
- tributum receptum et statutem in congressu regionis;
/- - Steuer zur Deckung der Kosten der Verwaltung des Quartiers z.b. Peelland;
- tax to cover the expenses of the administration of the quarter Peelland;
- impuesto cobrado y fijado en una asamblea de la región Peelland; /- voi Addenda pag.2041.

vpl.: DVB 119.

QUARTIERSCHOLTE Zie:
- quartierschoutet; quartierschoutate; quartierschoutete; quartierschoutheit; quartierschouteit; quartierschoute; ----; quartierschulte/

QUARTIERSCHOUTATE Zie:
- quartierschoutet; ----; quartierschoutete; quartierschoutheit; quartierschouteit; quartierschoute; quartierscholte; quartierschulte/

QUARTIERSCHOUTE Zie:
- quartierschoutet; quartierschoutate; quartierschoutete; quartierschoutheit; quartierschouteit;. ----; quartierscholte; quartierschulte/

QUARTIERSCHOUTEIT Zie:
- quartierschoutet; qaurtierschoutate; quartierschoutete; quartierschoutheit; ----; quartierschoute; quartierscholte; quartierschulte/

QUARTIERSCHOUTET; QUARTIERSCHOUTATE; QUARTIERSCHOUTETE; QUARTIERSCHOUTHEIT; QUARTIERSCHOUTEIT; QUARTIERSCHOUTE; QUARTIERSCHOLTE ; QUARTIERSCHULTE = sub. kwartierschout.
- praetor sive magister regionis;
- échevin d'une région;
- Schulze eines Viertels;
- regional bailiff;
- regidor de una región; comarc;

vpl.: LPS 73.

QUARTIERSCHOUTETE Zie:
- quartierschoutet; quartierschoutate; ----; quartierschoutheit; quartierschouteit; quartierschoute; quartierscholte; quartierschulte/

QUARTIERSCHOUTHEIT Zie:
- quartierschoutet; quartierschoutate; quartierschoutete; ----; quartierschouteit; quartierschoute; quartierscholte; quartierschulte/

QUARTIERSCHULTE Zie:
- quartierschoutet; quartierschoutate; quartierschoutete; quartierschoutheit; quartierschouteit; quartierschoute; quartierscholte; ----/

QUARTO Zie:
- boek in ----/

QUASI Zie:
- ex delicto ----/
- peculium ---- castrense/
- possessie vel ----/

QUASI POSSESSIO = schijn eigendom.
- possession imaginaire;
- Scheinbesitz;
- imaginary possession;
- falsa propiedad; propiedad aparente;

vpl.: LPS 20.

QUATERTEMPER; QUATERTEMPERDACH; QUATERTEMPERDAGHE = sub. de vrijdag of zaterdag van ieder kwart jaar.
- quattor temporum;
- trimestre; période de 3 mois;
- Quatember;
- quatertemper-day (Friday/saterday of every quarter of a year);
- trimestre; período de 3 meses;

vpl.: BVB 176; PB II 306.

QUATERTEMPERDACH Zie:
- quatertemper; ----; quatertemperdaghe/

QUATERTEMPERDAGHE Zie:
- quatertemper; quatertemperdacht; ----/

QUEC Zie:
- quick; quic; ----/

QUECBERDE; QUAECBERT; QUEECBERT; QUEKEBERT; QUECBERT; QUICBERT; QUAEBRET; QUAEBORT; QUAEBART; QUECKSPELE = sub. trictraespel
- certa alea; certum ludus;
- jeu de jacquet; trictrac;
- Puffspiel;
- bakgammon play;
- juego de chaquete; juego de tablas reales;

vpl.: T1/322; C1/628.

QUECBERT Zie:
- quecberdde; quaecbert; queecbert; quekebert; ----; quicbert; quaebret; quaebort; quaebart; queckspele/

QUECSELVER Zie:
- quicksilver; quicsilver; ----/

QUECKSPELE Zie:
- quecberdde; quaecbert; queecbert; quekebert; quecbert; quicbert; quaebret; quaebort; quaebart; ----/

QUEECBERT Zie:
- quecberdde; quaecbert; ----; quekebert; quecbert; quicbert; quaebret; quaebort; quaebart; queckspele/

QUEERN Zie:
- queerne; querne; quaerne; ----; queren; quaren/

QUEERNE Zie:
- querne; ----; quernmolen; queremolen/

QUEERNE; QUERNE; QUAERNE; QUEERN; QUEREN; QUAREN = sub. handmolen.
- mola manualis; versatilis mola;
- moulin à bras;
- Handmühle;
- hand-mill;
- molinillo; molino a mano;

vpl.: LOV/398; LO3/176.

QUEKEBERT Zie:
- quecberdde; quaecbert; queecbert; ----; quecbert; quicbert; quaebret; quaebort; quaebart; queckspele/

QUELIJCKE ENDE TWISTIGHE PERSOONEN = moeilijke en twistzieke personen.
- personae difficiles et certandi cupidi;
- des personnes difficiles et querelleuses;
- schwierige und zanksüchtige Personen;
- troublesome and quarrelsome persons;
- personas difíciles y pendencieras;

vpl.: LO 1/148.

QUELIKE Zie:
- quaelijck; qualijck; qualike; quaellike; quellike; ----; qualijcken/

QUELINGE OFT VEXATIE = taut. knevelarij.
- vexatio;

- exaction; extorsion; vexation;
- Prellerei; Schinderei;
- extortion;
- concusión; exacción; extorsión;

vpl.: T1/179.

QUELLEN Zie:
- actie tegen dengeenen die met onrechte gelt, goet oft gifte neempt om iemande onrechtveerdelijc voir recht te betrecken ende te ----/

QUELLEN = vb. leed doen; kwellen; lastig vallen.
- torqueo II; vexo I; afflicto I; crucio I;
- déranger; faire du mal; tourmenter; impostuner;
- quälen; belästigen;
- harass; torment; tease; trouble; impostune;
- afligir; hacer mal; molestar; atormentar;

vpl.: MGG 14; T2/21, 210.

QUELLEN ENDE TRAVILLEREN = taut. kwellen.
- vexo I;
- vexer;
- quälen;
- torment;
- atormentar; escarabajear;

vpl.: PB/II/315,

QUELLIC OVERBRENGEN = verkwisten.
- difficiliter; graviter; moleste;
- dissiper;
- verschwenden;
- dissipate; waste;
- derrochar; disipar; despilfarrar; malgastar;

vpl.: Cu1/305.

QUELLIJCKE ENDE TWISTIGHE PERSOONEN = moeilijke en twistzieke personen.
- personae difficiles et rixosi;
- des personnes difficiles et querelleuses;
- schwierige und streitzüchtige Personen;
- difficult and quarrelsome people;
- personas dificultosas y quimeristas;

vpl.: LO I/148.

QUELLIKE Zie:
- quaelijck; qualijck; qualike; quallike; ----; quelike; qualijcken/

QUELLING(H)E ENDE/OFT

VEXATIE (VEXACIE) = taut. belediging; krenking; kwelling; knevelarij.
- vexatio; offensio; contumelia;
- vexation; exaction; extorsion; offense; insulte; injure; tourment;
- Prellerei; Schinderei; Qual; Kränkung; Beleidigung;
- insult; affront; injury; vexation; trouble;
- extorsión; exacción; concusión; vejación; vejamen; insulte; injuria;

vpl.: T1/179; PB II 301; ACart 43.

QUELLINGHE OFT MOLESTATIE = taut. overlast.
- oneris accessio;
- surcharge;
- Belästigung;
- nuisance;
- incomodidad; molestia; embarazo; importunidad;

vpl.: PB/III/433.

QUELLINGHEN ENDE MOYELYCKHEDEN = taut. moeilijkheden.
- difficultates;
- difficultés;
- Schwierigkeiten;
- difficulties;
- dificultades;

vpl.: PB/III/451.

QUENE Zie:
- veerse oft ----/

QUERE Zie:
- ceur; ceure; core; cure; coir; coire; coor; keur; keure; kuer; ----/

QUERELLE; QUERELIE = aanklacht; beklag; klacht; tweedracht; twist.
- causa; controversia; discidium; lis; rixa; querula;
- accusation; conflit; différend; dispute; inculpation; plainte; querelle; litige;
- Anklage; Differenz; Klage; Beschwerdeführung; Streit; Streitigkeit; Uneinigkeit;
- complaint; difference; dispute; indictment; quarrel;
- acusación; bendencia; contienda; demanda judicial; denunciación; disputa; inculpación; querella;

vpl.: T1/29, 59, 313, 475; LO 6/298; C1/633; PvB 7/112.

QUERELE ENDE TWISTE = taut. twist.
- quaestio; lis;
- litige;
- Streit; Streitigkeit;
- quarrel;
- litigia; querella; pendencia; rina; trifulca; altercado;

vpl.: LO7/458.

QUERELEN Zie:
- actien ende ----/

QUERELEUX OFT SCHANDALEUX = aanstoot gevend of twistzoekend.
- offendere litium augens;
- scandaleux ou querelleur;
- Anstosz erregend;
- giving offence;
- escandaloso o quimerista;

vpl.: PB/II/246.

QUERELIE Zie:
- querele; querelle; ----/

QUERELLE Zie:
- actie ende ----/
- querele; ----; querelie/

QUERELLEN Zie:
- actien ende ----/

QUERELLEREN = vb. zonder rechtmatige oorzaak rechtsgeschil zoeken.
- sine juste causa litigare;
- quereller;
- ohne rechtmäszige Ursache Rechtsstreit suchen;
- to look for a lawsuit without just cause;
- buscar pleito sin motivo legítimo;

vpl.: Cr2/1056.

QUEREMOLEN Zie:
- querne; queerne; quernmolen; ----/

QUEREN Zie:
- queerne; querne; quaerne; queern; ----; quaren/

QUERNE Zie:
- queerne; ----; quaerne; queern; queren; quaren/

QUERNE; QUEERNE; QUERNMOLEN; QUEREMOLEN = sub. handmolen voor het malen van graan.
- versatilis mola; mola manualis; putrinum;
- moulin à bras; moulin à main;
- Handmühle für das Mahlen von Getreide;
- handmill for grinding corn;
- molino a mano por moler gra-

nos;
vpl.: LO3/176; C1/186; PvB 6/380.

QUERNE OP DATMEN OM GELT DAER OP NIET GEMALEN EN HEEFT = handmolen uitsluitend voor huiselijk gebruik.
- versatilis mola exclusive ad usum domesticarum rerum;
- moulin à bras; si onn'y a pas moulu pour de l'argent;
- Handmühle ausschliesslich für den Hausbedarf;
- handmill only for household purposes;
- molino de mano únicamente para uso doméstico;

vpl.: C1/430.

QUERNMOLEN Zie:
- querne; queerne; ----; queremolen/

QUERTIEN Zie:
- leggen ter ---- ende tortueren/

QUERULANT = sub. ruziezoeker.
- rixane cupidus;
- querelleur;
- Zänker;
- quarrelsome person;
- altercador; quimerista;

vpl.: Cr2/1057.

QUESPEL Zie:
- quispel; ----/

QUESSINGE Zie:
- quetsching; quetsinge; ----; quetsure/

QUESTEN Zie:
- met vuylder ----/

QUESTIE Zie:
- contencie ende ----/
- in ----/
- in de ----/
- subiecte ----/

QUESTIE = hom. sub. 1. twistpunt; geschil; vraagstuk; 2. pijnbank.
- 1. quaestio; disputatio; controversia; 2. aquuleus; formentum;
- 1. question; querelle; différent; litige; 2. chevalet; torture;
- 1. Streitpunkt Frage; Streitigkeit; 2. Folterbank;
- question; dispunte; point; controversy; point of difference; 2. rack;
- cuestión; disputa; altersado; contienda; desavenencia; 2. caballete; potro de martirio; tormento;

vpl.: ADR. 2; ACart 16; BVB 14, 40, 97; T2/54, 370; MGG 243; C1/594.

QUESTIE ENDE GEDINGE (PROCES) = taut. rechtszaak.
- causa seu res;
- causa judiciaire;
- Rechtssache; Prozesz;
- lawsuit;
- altercado y proceso;

vpl.: MGG 11; BVB 9.

QUESTIE; QUESTIEN ENDE GESCHIL; GESCHILLE; GHESCHILLE; VERSCHIL = taut. geschil; twistpunt; meningsverschil; ruzie.
- jurgium; dissensio; quaestio; lis;
- différend; disput; question; dissension; démelé; litige;
- Streitigkeit; Meinungsunterschied; Zank;
- dispute; difference of opinion; quarrel;
- altercado; punto controvertido; differencia de opiniones; disputa; conflicto; querella; contienda; cuestión;

vpl.: PB II 313; C1/194, 671; PB III 330; B2/203.

QUESTIE MOVEREN = het vraagstuk opwerpen.
- quaestionem propono III;
- soulever un problème;
- die Aufgabe aufwerfen;
- raise the question;
- plantear la cuestión;

vpl.: MGG 220.

QUESTIEN Zie:
- questie , ---- ende geschil, geschille; gheschille; verschil/
- ter ---- ende torturen leggen/

QUESTIEN ENDE DIFFERENTEN = kwesties en geschillen; meningsverschillen.
- quaestiones et dissensiones; opiniones varietates; differentiae opniniones;
- questions et différends; divergences de vues; litiges et differents;
- Streitigkeiten; Meinungsverschiedenheiten;
- questions and differences; differences of opinion; quarrels and differences;
- cuestiones y diferencias; litigios y difererencias;

vpl.: C1/277; DVB 16; LPS 33.

QUESTIEN ENDE GESCHIL(LEN) = taut. meningsverschil; geschil; twistpunt.
- dissensio et quaestio; jurgium;
- disput et question dissension; différend;
- Meinungsunterschied; Streitigkeit;
- difference of opinion; dispute;
- diferencia de opiniones; altercado; punto controvertido;

vpl.: PB II 313.

QUESTIEN ENDE TORTUREN = taut. nasporing; opsporing door middel van de pijnbank.
- quaestio per tormentum;
- recherches et torture;
- Fahndung mittels der Folterbank;
- tracing by means of the rack;
- investigación y tortura;

vpl.: T1/378.

QUESTIEUS = adi. betwistbaar.
- dubius; res de quo est disceptatio;
- contestable; disputable; discutable;
- zweifelhaft;
- questionable; dubious;
- cuestionable; contestable; discutable; disputable;

vpl.: ACart 30.

QUESTIEUS TERRITOIR = grond waarover verschil van opvatting bestaat ten aanzien van de werkelijke eigenaar.
- territorium controversiorum quoad verum dominum;
- divergences de vue sur le propriétaire réel;
- Grundstück worüber Meinungsverschiedenheit besteht bezüglich des wirklichen Eigentümers;
- territory about which difference of opinion exists with regard to the real propietor;
- territorio cuestionable en cuanto al propietario;

vpl.: ACart 48; LPS 96.

QUESTIEUSEN PEEL = Peelgebied waarover men het oneens is.
- regio de "Peel" controversiosa;
- territoire du "Peel" sur lequel on n'est pas d'accord;
- Peelgebiet worüber Meinungsverschiedenheit besteht;
- Peelterritory about which difference of opninion exists;
- territorio de "Peel" cuestionable;

vpl.: BVB 99.

QUESTIO Zie:
- unde ----/
- kwestie ----/
- zaak in de ----/

QUETSCHEN Zie:
- quetsen; ----/

QUETSCHING; QUETSINGE; QUESSINGE; QUETSURE = sub. verwonding; wonde.
- vulneratio; vulnus; laesio; incommodum;
- blessure; plaie; désavantage; dommage;
- Verletzung; Wunde; Verwundung; Nachteil;
- injury; wound; hurt; disadvantage;
- injuria; herida; vulneración; lesión; llaga; daño;

vpl.: C1/109, 123, 108, 379, 711; T1/138, 142, 354; Ca2/399; PvB 1/79.

QUETSE Zie:
- achterdeele ende ----/

QUETSEL OFT PIJNE = taut. verwonding.
- vulneratio;
- blessure;
- Verwundung;
- injury; wound;
- herida; lesión;

vpl.: T1/274.

QUETSEN Zie:
- achterdeele; lesiën; ---- ende schaden/
- bloedelijck ----/
- ijemandt ----/
- lesien ----/
- met vuylder ----/
- scheijnden oft ----/
- scoeten ofte ---- met gheschutte/
- wonden ofte ----/

QUETSEN; QUETSCHEN = vb. hom. 1. martelen; pijnigen; verwonden; wonden; 2. benadelen; schade lijden.
- 1. noceo II; vulnero I; 2. damnum adfero III;
- 1. se faire tort; se nuire; blesser; 2. essuyer des pertes;
- 1. verletzen; 2. beeinträchtigen;
- 1. wound; injure; 2. harm; hurt;
- 1. dañarse; perjudicarse a si

mismo; herir; vulnerar;
vpl.: T1/108; C1/323.

QUETSEN ENDE BLOETREYSEN = taut. bloedig verwonden.
- saucio I;
- blesser atrocement;
- blutig verwunden;
- wound injure; hurt bloody;
- herir atrozmente;

vpl.: T1/76.

QUETSEN ENDE LEDEREN = taut. schaden; kwellen.
- noceo II; laedo I;
- muire à; porter préjudice à;
- Schaden; schädigen; quälen;
- damage; hurt; harm; torment;
- perjudicar; dañar; causar; daño;

vpl.: T1/573.

QUETSEN ENDE WEE DOEN = taut. verwonden.
- vulnero I;
- blesser;
- verwunden;
- injure; wound;
- herir; lesionar;

vpl.: T1/206.

QUETSEN OFT AFFOLEREN = taut. verwonden.
- vulnero I;
- blesser;
- verwunden;
- to injure;
- herir; vulnerar;

vpl.: Cr2/1335.

QUETSEN OFT SMITTEN = taut. verwonden.
- vulnerare;
- blesser;
- verwunden;
- injure;
- vulnerar; herir; lesionar;

vpl.: PB/III/496.

QUETSEN; SCADEN; ACHTERDEELE ENDE LESIEN = taut. schade; kwelling.
- laesio;
- dommage; préjudice; désavantage; détriment;
- Schaden; Qual;
- damage; vexation; torment;
- daño; perjuicio; desventaja; detrimento;

vpl.: T1/575.

QUETSENDE Zie:
- misdoende ende ----/

QUETSINGE Zie:
- groote ----/

QUETSINGE = sub. 1. verwonding; 2. nadeel.
- 1. vulnus; 2. incommodum;
- 1. blessure; 2. désavantage; dommage;
- 1. Verwundung; Verletzung; 2. Nachteil;
- 1. wound; injury; 2. disadvantage;
- 1. herida; lesión; 2. daño;

vpl.: C1/109; PvB 1/79.

QUETSINGHEN ENDE LEMTEN = verwondingen en verminkingen.
- vulnera et mutilationes;
- blessures et mutilations;
- Verletzungen und Verstümelingen;
- injuries and mutilations;
- heridas y mutilaciones;

vpl.: LO7/6.

QUETSTE ENDE INJURIE = taut. overlast.
- iniuria;
- gêne; molestation;
- Belästigung;
- annoyance; nuissance;
- incomodidad; molestia;

vpl.: T1/121.

QUETSURE Zie:
- lesie ende quetsinge/
- quetsching; quetsinge; quessinge; ----/

QUETZEN Zie:
- invaderen ende ----/

QUI Zie:
- actio in factum contra iudicem ---- male vel per imprudenciam indicavit/

QUI DEBET ESSE PERPETUUS = die eeuwig moet zijn.
- qui doit être éternel;
- wer ewig sein soll;
- who has to be perpetual;
- que debe ser perpetuo;

vpl.: MGG 92.

QUIC Zie:
- dat ---- in twee partijen deelen/
- quick; ----; quec/

QUIC COPEN = op crediet kopen.
- in fide emere;
- acheter à credit;
- auf Kredit kaufen;
- buy on credit;
- comprar a crédito;

vpl.: LO I/32.

QUICBERT Zie:
- quecberdde; quaecbert;

QUICBERT Zie:
- quecberdde; quaecbert; queecbert; quekebert; quecbert; ----; quaebret; quaebort; quaebart; queckspele/

QUICK; QUIC; QUEC = sub. pl. levende have; slachtvee;
- pecus;
- bétail; bêtes de boucherie;
- lebende Habe ; Schlachtvieh;
- cattle; live stock;
- ganado de sacrificio;

vpl.: T1/307.

QUICSILVER Zie:
- quicksilver; ----; quecselver/

QUICKSILVER; QUICSILVER; QUECSELVER = sub. kwik.
- argentum vivum; mercurius; anthrax;
- vif-argent; mercure;
- Quecksilber;
- quicksilver; mercury;
- mercurio; azoque; argento vivo;

vpl.: C1/455; PvB 365; LO4/216.

QUICTANTIE; QUITANTIE = sub. kwijting; kwitantie.
- functio; apocha;
- quittance;
- Empfangsschein; Quittung;
- discharge; receipt;
- recibo;

vpl.: LO3/270; 452.

QUIJT Zie:
- geabsolveert; ---- ende vrij gewesen/
- metter eedt ---- geven/
- moderatie oft ---- slagh/
- vrij, ---- ende verweerdt ende onbelast/

QUIJT GEVEN = vb. kwijtschelden.
- absolvo III; remitto III;
- absoudre; pardonner;
- erlassen; schenken;
- remit;
- absolver; indultar; perdonar;

vpl.: T1/353.

QUIJT GEWORDEN = vb. kwijtgeraakt.
- solutus dimissus;
- perdre;
- verlustig; beraubt;
- lost; rid; gone;
- perder;

vpl.: BVB 154.

QUIJT OFT LOST = taut. betaald.
- solutus;
- acquitté;

- bezahlt;
- paid;
- pagado;

vpl.: B2/120.

QUIJTBAER Zie:
- quijtbaar ----/

QUIJTBAER RENTEN = afkoopbare renten.
- rentes rédimibles;
- tilgbare Zinsen;
- redeemable interest;
- rentas redimibles;

vpl.: LO7/80.

QUIJTE Zie:
- vriende ---- bliven/

QUIJTEN; QUITEN; QUIJTTEN = vb. quiteren; kwiteren; afzien van; laten varen; aflossen.
- desisto III; relinquo III; accepto fero III;
- renoncer à; abandonner; acquitter; rédimir;
- verzichten; aufgeben; tilgen;
- renounce; cede; pay off;
- renunciar; dejar; amortizar; redimir;

vpl.: B2/15; C2/1030; C1/17.

QUIJTEN ENDE LOSSEN = taut. aflossen.
- debita solvo III;
- amortir; putger;
- Tilgen;
- redeem;
- amortizar; levantar;

vpl.: T1/474.

QUIJTEN OFT ONDERSTAEN BELEGGEN = vergoeden; kwiteren of betalen.
- solvere;
- payer;
- bezahlen;
- pay;
- pagar;

vpl.: B2/107.

QUIJTENE Zie:
- ter causen van te ----/

QUIJTGESCHONDEN; QUYTGESCOUWEN = p.pf. kwijtgescholden.
- condono I; remitto III;
- pardonner; lever; relever; remettre;
- erlassen;
- to remit; discharge; relinquish;
- exentar; eximir; exonerar; perdonar; remetir; libertar;

vpl.: PvB 5/143; T1/614; T2/72.

QUIJTGESCOUWEN Zie:
- quijtgeschonden ----/

QUIJTGEVEN Zie:
- metten eedt ----/

QUIJTGEVINGE ENDE REMISSIE = taut. kwijtschelding.
- remissio;
- exemption; exonération; rémission;
- Erlass;
- amnesty; pardon; remission;
- exención; exoneración; remisión;

vpl.: T1/124.

QUIJTSCELDEN; QUIJTSCHELLEN QUITESCHELDEN = vb. kwijtschelden.
- indulgeo II; condono I;
- pardonner; remettre; déclarer quitte;
- erlassen; verzeihen;
- forgive; remit;
- remitir; eximir; exentar; exonerar; libertar; perdonar;

vpl.: T2/68; LO V/46, 202.

QUIJTSCELDINGE Zie:
- actie van ----/
- quijtinghe; ----; quijtscheldinge; quiteschelding; quiteschellinge; quytinghe; quytscheldinghe; quytslag; quytslagh/

QUIJTSCELDINGE ENDE LIBERACIE VAN DER SCHULT = taut. kwijtschelding van de schuld.
- remissio culpae;
- remise de la dette;
- Schulderlasz;
- remission of debt;
- exención de la deuda;

vpl.: T1/514.

QUIJTSCELDINGE ENDE (OFT) REMISSIE LIBERACIE = teniet-doening; kwijtschelding.
- remissio; absolutio;
- annulation; remise; acquit; acquittement; décharge; quittance;
- Annullierung; Aufhebung; Erlassung; Erlasz; Schenkung;
- annulment; nullification; amnesty; remission; pardon;
- abrogación; anulación; exención; exoneración; remisión; finiquito;

vpl.: T1/509; 244; 421; 614.

QUIJTSCHELDEN; ONTLASTEN ENDE REMITTER EN = taut. kwijtschelden.
- remitto III;
- pardonner; remettre;

- erlassen; schenken;
- remit;
- eximir; exentar; exonerar; perdonar;

vpl.: T1/525.

QUIJTSCHELDINGE Zie:
- quijtinghe; quijtscheldinge; ----; quiteschelding; quytinghe; quytscheldinghe; quytslag; quytslagh/

QUIJTSCHELDINGE ENDE MODERATIE = taut. kwijtschelding.
- remissio;
- rémission;
- Erlasz;
- remission;
- condonación; perdón; dispensa;

vpl.: C1/199.

QUIJTSCHELDINGE OFTE DES INTERESSEMENT = taut. kwijtschelding.
- rémission;
- rémission;
- Erlassung;
- remission;
- exención;

vpl.: PvB 6/104.

QUIJTSCHELLEN Zie:
- quijtscelden; ----; quiteschelden/

QUIJTTEN Zie:
- quijten; quiten; ----/

QUINTAELE = centenaar, 100 kg.
- quintale;
- quintal;
- Zentner;
- hundredweight;
- quintal;

vpl.: PvB 1/271.

QUINTUPLICEREN = vb. vervijfvoudigen.
- quintuplico I;
- quintupler;
- verfünffachen;
- quintuple;
- quintuplicar;

vpl.: LOV/256.

QUINTUS Zie:
- carolus ----/

QUIST Zie:
- te ---- gane/

QUISTE Zie:
- te ---- gaen oft verderven/

QUISTING, JACTURE ENDE VERDERFENISSE = taut. verspilling; verkwisting.
- iactura;

- dissipation; gaspillage;
- Verschwendung;
- waste;
- despilfarro; derroche; disipación;

vpl.: T1/521.

QUISTINGE ENDE DILAPIDACIE = taut. verkwisting; verspilling; verwaarlozing.
- dissipatio; dilapidatio; prodigentia; neglectio;
- dilapidation; dissipation; prodigalité; néligement;
- Vergeudung; Verschwendung; Vernachlässigung;
- dissipation; waste; neglect; dilapidation; prodigality; extravagance;
- derroche; dilapidación; disipación; despilfarro;

vpl.: T1/593, 376; C1/19; PoB 6/29.

QUITANTIE(N) Zie:
- pertinente ----/
- quictantie; ----/

QUITANTIE ENDE DESCHARGE = taut. kwijtingbrief.
- litterae dimissionis;
- décharge;
- Quittung;
- discharge-letter;
- quitanza; recibo;

vpl.: C1/217.

QUITANTIECAMER = sub. rekenkamer.
- conclare calcularcum;
- chambre des comptes;
- Rechenkammer;
- audit-office;
- la camara de cuentas;

vpl.: C2/944.

QUITEN Zie:
- quijten; ----; cuijtten/

QUITENE Zie:
- ter causen van verlette renten te ----/

QUITER Zie:
- quytere; ----/

QUITESCHELDEN Zie:
- absolveren ende quytschelden/
- quytscelden; quijtschellen; ----/

QUITESCHELLINGE Zie:
- quijtinghe; quijtsceldinge; quijtscheldinge; ----; quytscheldinghe; quytslag; quytslagh/

QUITTEEREN EN RUIJMEN = taut. verlaten.
- decedere III; loco aliquo; deserere III; locum;
- quitter;
- verlassen;
- abandon;
- dejar;

vpl.: C1/440.

QUITTINGE Zie:
- acte van ---- oft lossinge/

QUIX Zie:
- gheenrehande ---- noch beesten slaen/

QUYTINGHE Zie:
- quijtinghe; quijtsceldinge; quijtscheldinge; quiteschellinge; ----; quytscheldinghe; quytslag; quytslagh/

QUYTSCHELDINGHE Zie:
- quijtinghe; quijtsceldinge; quijtscheldinge; quitescheldinge; quytinghe; ----; quytslag; quytslagh/

QUYTSLAG Zie:
- quijtinghe; quijtsceldinge; quijtscheldinge; quitescheldinge; quytinghe; quytscheldinghe; ----; quytslagh/

QUYTSLAGH Zie:
- quijtinghe; quijtsceldinge; quijtscheldinge; quitescheldinge; quytinghe; quytscheldinghe; quytslag; ----/

QUO Zie:
- A ----/

QUO AD COPIAM CONCORDAT QUOD ATTESTOR INFRA SCRIPTUS = wat het afschrift betreft dat die overeenstemt getuig ik ondergetekende.
- je sous signé, je certifie que la copie est conforme (je soussigné, certifie que cette copie est conforme);
- betreffs der Abschrift, dies ist gleichlautend, was ich, Unterzeichneter, bezeuge;
- concerning the copy, this is concordant, what I the undersigned declare;
- en cuanto a la copia = que corresponde testifico yo, el infrascrito;

vpl.: LPS 11.

QUO AD COPIAM PER ACTAM FACTA COLLATIONE EX ORIGINALI = waarvan bij akte de

kopie met het origineel is vergeleken.
- de quoi chez une acte le copie est comparé avec l'original;
- wovon bei Akte die Kopie ist verglichen mit den Original;
- where by document the copy is compared with the original;
- en cuanto a la copia = después de haber sido colacionada con el original por acta;

vpl.: LPS 9.

QUOAD PERMISSUS REQUISIT = heeft het onderzocht voor zover het hem was toegestaan.
- l'a examiné dans la mesure de du permis;
- hat es untersucht soweit es ihm erlaubt war;
- has investigated it in as far as it was him allowed;
- ha rastreado en tanto que era permisso a él;

vpl.: LPS 116.

QUOD Zie:
- actio interdictum ---- vi aut clam/
- actio ---- metus causa/
- actio ---- vis aut clam/
- et me notario presente ---- attestor/
- quo del copiam concordat ---- attestor infra scriptus/
- interdictum ---- legatorum/

QUOD ATTESTOR = wat ik betuig.
- ce que je déclare;
- was ich bezeuge;
- which I testify;
- lo que testifico (yo);

vpl.: DVB 5; MGG 5, 17.

QUOD NOTANDUM = wat is op te merken.
- ce qui est à remarquer;
- was zu bemerken ist;
- what is to be noticed;
- lo que es notable; lo que es de notar;

vpl.: MGG 160.

QUOIRTER DILAIJ = verder uitstel.
- dilatio ulterior;
- délai ultérieur;
- weiter Aufschub;
- further delay;
- dilación ulterior;

vpl.: C1/107.

QUORSUM RELATIO = waartoe dit relaas dient.
- à quoi sert le rapport; c'est où que tend ce discours;

- wozu dieser Bericht dient;
- wherefore this account;
- a que sirve este relatio;

vpl.: MGG 221.

QUORUM Zie:
- actio interdictum ---- bonorum/

QUOTA Zie:
- pro ----/

QUOTE Zie:
- aendeel ende contingent; porcie virijls ; ----/
- aenpaert oft ----/
- contingent ende aendeel; ende oft ---- ende portie/

QUOTE = sub. aandeel.
- portio; pars; sors; quota pars;
- quote-part; part; cotisation;
- Anteil; Teil;
- share; portion; part;
- parte; cuota; contingente;

vpl.: C1/570, 16. C PB/III/330.

QUOTE ENDE AENDEELE = taut. aandeel.
- rata pars;
- part; quote-part;
- Anteil;
- share;
- parte; cuota; contingente;

vpl.: PB/III/313.

QUOTE OFT CONTINGENT = sub. aandeel.
- pars;
- quote-part;
- Anteil;
- share;
- parte; cuota; in een onderneming = acción;

vpl.: PB/II/91.

QUOTE OFTE DEEL = taut. deel.
- pars;
- part;
- Teil;
- part;
- parte; cuota;

vpl.: PB 2/24.

QUOTE; PORTIE ENDE CONTIGENT = taut. aandeel; bijdrage.
- rata pars; contigentia; quota; portio;
- contingent; quotepart; cote; part;
- Anteil; Kontingent;
- contingent; part; share;
- parte; cuota; contingente;

vpl.: PvB 1/307; C1/334; DvB /35.

QUOTEREN Zie:
- buijten met letteren ofte getal ----/

QUOTIES Zie:
- in rechte ----/
- toties ----/

QUOTIFICATIE = sub. aanslag in de belasting.
- tributum capitis; rata pars in certo vectigale;
- quote-part; impôts; contribution; tribut; taxe;
- Veranlagung zur Steuer;
- assessment; rate; quotation;
- cuota; impuesto; contribución; tributo;

vpl.: DKB 16.

QUOTISABEL = bijdrageplicht.
- officio contrinuende conjunctus;
- cotisable;
- Beitragspflicht;
- assessable;
- contributàrio; contribuyente;

vpl.: PvB 9/323.

QUOTISATIE = sub. aandeel in de uitgaven belastbaarheid.
- collatio pecuniae;
- cotisation;
- Anteil an den Kosten;
- part in the expenses;
- cálculo de la cuota que cada un tieque aportar;

vpl.: PvB 1/61.

QUOTITEIJT = sub. aandeelsverhouding.
- partium ratio;
- participation (aux bénéfices);
- Anteil-verhältnis;
- prosposition of a share;
- proporción de acciones;

vpl.: PvB 8/337.

QUYTBAAR; QUYTBAER; QUYTBARE = afkoopbaar; aflosbaar van renten; adi. losbaar.
- quid redimi potest (fenus) solvabilis; solubilis (usurae);
- amortissable ; rachetable; rédimible;
- ablöslich; lösbar; löslich;
- redeemable;
- amortizable; reembolsable; redimible;

vpl.: C2/892, 787; B1/55; C1/138.

QUYTBAER Zie:
- cuijtbaar ----/

QUYTEN ENDE VRIB LIJVEN = verschoond blijven; vrij en onbezwaard.

- excusatus manere;
- rester libre et quitte de;
- entschuldigt bleiben;
- remain excused;
- estar eximido de; ser libre de;

vpl.: Pr.Tr/13.

QUYTEN OFT ONDERSTAEN = taut. wettig aanvaarden.
- legitime accipeo III;
- se porter garant de;
- für einen Einstehen;
- go bail for someone;
- responder; garantir; hacerse cargo de otros;

vpl.: VdV/126; BI C2/105.

QUYTERE; QUITER = sub. kwijter.
- is qui fungitur;
- remboursant;
- Quitter;
- discharger;
- el que se desempeña;

vpl.: C1/739.

QUYTINGE Zie:
- ter ---- staen/

QUYTINGHE; QUITINGE; QUIJTINGHE = sub. betaling; aflossing.
- remissio; solutio;
- payement; remise; rédimibilité; relèvement; amortissement;
- Erlassung; Tilgung;
- remission; redemption; discharge;
- redimibilidad; amortización;

vpl.: C1/18, 459.

QUYT MAN = sub. een man in rechte vrij van straf of boete.
- homo iure vacuus (liber, liberatus) a poena vel multa (satisfactione);
- un homme libre;
- ein Mann rechtens frei von Straf oder Busze;
- a man exempt from punishment or penance;
- hombre libre de pena o multa;

vpl.: B1: Pr.Tr/15; C2/933.

QUYTSCHELDEN; QUITESCHELDEN = vb. kwijtschelden; vergeven.
- remitto III;
- se déclarer quitte;
- schenken; erlassen;
- remit; exonerate;
- eximir; exonerar; exentar; libertar; perdonar;

vpl.: C1/7.

QUYTSCHELDEN ENDE ABSOL-

QUY

VEREN = taut. kwijtschelden; vergeven.
- absolvo III; remitto III;
- tenir quitte; pardonner; se declarer quitte;
- verzeihen; schenken; erlassen;
- forgive; remit; exonerate;
- perdonar; absolver; eximir; exonerar; exentar; libertar;

vpl.: PB/II/346; C1/7.

QUYTSCHELDEN ENDE REMITTEREN = taut. kwijtschelden.
- remitto III; absolvo III;
- remettre;
- verzeihen; erlassen;
- remit; to forgive;
- eximir; exentar; exonerar; perdonar; libertar; dispensar; indultar; remitir;

vpl.: PB/III/344; Cr2/1341.

QUYTSCHELDINGE = sub. kwijtschelding.
- remissio;
- remise; rémission;
- Erlass;
- remission; acquittal; pardon semission;
- remisión; dispensar;

vpl.: LPS 66; Cr 2/1341.

QUYTSCHELDINGHE Zie:
- moderatie oft ----/

QUYT SLAGH OFT MODERATIE = kwijting of vermindering van lasten.
- condonatio et moderatio;
- rémission ou diminution des charges;
- Verringerung von Bürden;
- discharge or diminution;
- descargo o aligeramiento;

vpl.: C1/70.

QUYTTINGE Zie:
- acte van ---- oft lossinge/

ADDENDA

QUARTIERS TAUX =
- taxe élevé et fixé dans la réunion publique en couverture des mets, attaché en régie du quartier Peelland à Helmond ou à St.Oedenrode.

-R-

NB. VINDPLAATS + HABITATIO + LIEU-OU L'ON A TROUVE + FUNDORT + FINDINGPLACE + HABITACION = vpl.

RAAD Zie:
- meulenrat; molenradt; molenraidt; molenrat; raade;----; raed; rade/

RAADE Zie:
- meulenrat; molenradt; molenraidt; molenrat;----; raad; raed rade/

RAATSLUIJDEN Zie:
- raetsluyden; raedsluijden;raedtsluyden; radesluden; raedtsluden; radeluden; raidtsluden; raidsluyden;----/

RAADT VAN DIEST ENDE WETH = de twee borgemeesters en de zeven schepenen vormden de wet, terwijl de tienmannen de Raad van Diest vormden.
- lex et consilium Diestemii,diesti, casu quo magistri civium et septem scabini erant; Lex, dum decem viri senatorii,"Consilum" erant;
- la loi et le conseil de Diest cq. les deux bourgmestres et les sept échevins formaient la loi, tandis que les dix hommes formaient le conseil de Diest;
- Gesetz und Rat von Diest, Gesetz; die 2 Bürgermeister und die 7 Schöffen, Rat; die Zehn Männer;
- the law and the council of Diest 2 Burgomasters and 7 aldermen formed the law; the council consisted of ten memberes;
- la ley y el concejo de Diest; los do burgomaestres y los siete regidores formaban la ley; mientras los 10 hombres formaban el concejo de Diest;

vpl.: C1/418.

RAAKEN = ppf. raken; betreffen.
- pertineo II; attineo II; specto I;
- concernant;
- betreffen; angehen;
- pertaining; concerning;
- tocante a; concerniente a;

vpl.: ACart 14.

RAATSLUIJDEN Zie:
- radesluden; raedtsluden; radeluden; raidtsluden; raidsluyden; ----/

RABAT; REBAT; ROBAT; RABBOT = sub. sponning; rand.
- crepido;
- bord; rainure;
- Fuge; Ruine; Gesims;
- rabbet; groove; edging;
- ranura; guia; marco;

vpl.: C1/228.

RABATTEN Zie:
- hoofden oft ----/

RABATTEN; NOOTEN ENDE HOOFDEN = randen; ankers en insteeksels.
- ancones; capita; labra; tigna; trabesque;
- des corbeaux; des têtes ou des platesbandes;
- Maueranker; Vorsprünge und Ränder;
- brinks; cramp-irons;
- ribetes; cornizas y entrecintas;

vpl.: C1/228.

RABAUWEN = vb. de schelm uithangen; landlopen; vagebonderen.
- me malum simulo I; vagari;
- faire le coquin; vagabonder;
- den Schelm spielen; vagabundieren;
- play the rascal; vagabond;
- cometer picardías; vagabundear;

vpl.: PB/III/138; PB/II/360.

RABBAUDEN OFT BOEVEN = taut. boeven.
- sceleratus;
- filou; fripon; vaurien;
- Spitzbube;
- criminal; villain;
- bellaco; bergante; bribón; pícaro;

vpl.: T1/197.

RABBOT Zie:
- rabat; rebat; robat;----/

RABRAECKEN; RADEBRAKEN; RAEDBRAKEN; RAETBRAKEN; RAYBRAKEN; RABRAKEN = vb. radbraken.
- rota distringere;
- rompre vif; écarteler;
- radebrechen;
- completely kock up; break upon the wheel;
- enrodar; aporrear;

vpl.: PvB9/27; PB/II/361.

RABRAKEN Zie:
- rabraecken; radebraken; raedbraken; raetbraken; raybraken; ----/

RACHAPT Zie:
- sans ----/

RAD

RACHAPT; RACHAT = sub. aflossing; afkoop; terugkoop; vrijkoop.
- redhibitio;
- rachat;
- Freikauf; Tilgung;
- ransom; redemption;
- redención; rescate;

vpl.: Cu1/306; Lo6/298.

RACHAT Zie:
- rachapt;----/

RADE Zie:
- bij ---- ende ontheete/
- dach van airśe oft van ----/
- maendagschen ----/
- meulenrat; molenradt; molenraidt molenrat; raade; raad; raed;---/
- molenradt;----/
- mollen oft ten ----/
- ten ----/
- thien mannen van den ----/
- voorsetten ----/

RADE VAN SCHEPSTAL = de watermolen gelegen te Schepstal.
- molea aquariae sitae in Schepstal;
- moulin à eau sité à Schepstal;
- die Wassermühle die in Schepstal liegt;
- the watermill situated in Schepstal;
- el molino de agua sito en Schepstal;

vpl.: BVB 2.

RADE, WILLE ENDE WETEN = op aanraden, wil en wetenschap.
- consilium; voluntas, scientia;
- avis, volonté et connaissance;
- auf Anraten, Wille und Wissenschaft;
- on the advice of, will and knowledge;
- consejo, voluntad y saber;

vpl.: MGG 10.

RADEBRAKEN Zie:
- rabraecken;----; raedbraken; raetbraken; raybraken; rabraken/

RADELUDEN Zie:
- raetsluyden; raedsluijden; raedtsluyden; radesluden; raedtsluden;----; raidtsluden; raidsluyden; raatsluijden/

RADER; RADERE; REDERE = hom. sub. 1.radmolen 2. ver rader.
- 1.molae 2. traditor;
- 1.moulin à roue 2. traître;
- 1. Radmühle 2. Verräter;
- 1.wheelmill 2. traitor;
- 1.molino a ruedas 2. traidor;

vpl.: PB/III/148; PB/II/341.

RAE

RADERE Zie:
- rader;----; redere/

RADEREN Zie:
- karren sonder beslage ----/

RADESLUDEN Zie:
- raetsluyden; raedsluijden; raedtsluyden;----; raedtsluden; radeluden; raidtsluden; raidsluyden; raatsluijden/

RADIATIE Zie:
- op pene van ----/

RADIATIE = sub. schrapping; doorhaling van een post in de rekening.
- actio eradendi; rasio;
- radiation;
- Streichung; Durchstreichung;
- striking out; cross out; strike out;
- cancelación; anulación; borradura de una partida en una factura;

vpl.: C1/64,206.

RADICEREN = vb. wortelen.
- inhaereo II;
- prendre racine;
- wurzeln;
- to eradicate;
- echar raices; radicar;

vpl.: Cr2/1067.

RADT Zie:
- op een ---- executeren/

RAECKEN; RAKEN = vb. aangaan; raken.
- tango III; attingo III; contingo III ;
- concerner; toucher;
- angehen; berühren;
- concern; touch;
- tocar; importar; ser de la incumbencia de uno;

vpl.: C1/56; AKB 4.

RAECKEN INT PARTICULIER = in verwantschap staan tot iemand.
- coniunctus esse cum aliquo;
- être de la parenté de quelqu'un;
- in Verwandschaft stehen zu jemand;
- being related to someone;
- estar, ser, parientes con una persona;

vpl.: C1/56.

RAECKENDE Zie:
- sake lijf noch lidt en ----/

RAED Zie:
- meulenrat; molenradt; molenraidt; molenrat; raade; raad; ----; rade/

RAEDBRAKEN Zie:
- rabraecken; radebraken;----; raetbraken; raybraken; rabraken/

RAEDE Zie:
- gagie advocaet van den grooten ---- tot Mechelen/
- gagie procureur van den grooten ---- tot Mechelen/
- gagie advocaet in den ---- van Vlaenderen/
- gagie procureur in den ---- van Vlaenderen/
- maendaechsen ----/
- met rijpen ----/
- secreten ----/
- met voerdachten ----/

RAEDSLUIJDEN Zie:
- raetsluyden;----; raedtsluyden/

RAEDT Zie:
- achter ----/
- breeden ----/
- den ---- van geleerde/
- maendaghsschen ----/
- tweede lidt oft wijden ----/

RAEDT; BERAET = sub. beraad.
- consilium;
- conseil;
- Ueberlegung;
- deliberation;
- reflexión; consideración;

vpl.: Lo4/502.

RAEDT ENDE ADVIJS; RAET ENDE ADVIS = taut. advies.
- consilium;
- avis;
- Beratung; Gutachten;
- advice; recommendation;
- consejo;

vpl.: BVB 191; DVB 12.

RAEDT FISCAEL = lid van de raad van Brabant belast met belastingzaken.
- membrum consilii Brabantiae oreratum rebus fiscalibus;
- membre du Conseil de Brabant; chargé des affaires fiscales;
- Mitglied des Rats Collegium von Brabant beauftragt mit Steuerangelegenheiten;
- member of the council of Brabant; charged with tax-affairs;
- miembro del Consejo de Brabante, en cargado de asuntos fiscales;

vpl.: C1/577/13.

RAEDT ORDINARIS; RAEDEN ORDINARIS = gewoon lid of leden van de Leenhof en Tholcamer.
- sodalis vel sodales ordinarii;
- membre ordinaire;

- ordentliches Mitglied;
- ordinary member;
- consejers ordinarios;

vpl.: LPS 3.

RAEDT TE HELENE = geheim bewaren.
- secretum servare;
- garder le secret;
- Geheimnis hüten;
- to keep it a secret;
- guardar el secreto;

vpl.: Lo7/24.

RAEDTDAGH; RAETDACH = sub. rechtsdag.
- dies iudicii;
- jour de conseil;
- Gerichtstag;
- courtday;
- dia de audiencia;

vpl.: Lo7/26.

RAEDTSCHAPPE OFT OFFICIEN = raadmanschap of bedieningen.
- officium;
- fonction de conseiller ou offices;
- Ratgeberschaft oder Offizen;
- advisership or offices;
- función de consejero o ministerios;

vpl.: PvB5/111.

RAEDTSLUDEN Zie:
- raetsluyden; raedsluijden; raedtsluyden; radesluden;----; radeluden; raidtsluden; raidsluyden; raatsluijden/

RAEDSLUIJDEN Zie:
- raetsluyden;----; raedtsluyden; radesluden; raedtsluden; radeluden; raidtsluden; raidsluyden; raatsluijden/

RAEDTSLUYDEN Zie:
- raetsluyden; raedsluijden;----; radesluden; raedtsluden; radeluden; raidtsluden; raidsluyden; raatsluijden/

RAEDTSMAN OFT ASSESSOR = taut. raadsman, bestuurslid van het medisch college van Brussel 1649.
- assessor; Bruxelensis 1649;
- assesseur, membre de la direction du collège des médecins, Bruxelles 1649;
- Berater, Verwaltungsmitglied des medizinischen Kollegiums von Brüssel 1649;
- adviser, member of the board of the medical college of Brussels 1649;
- sesesor o consejero, miembros de la junta directiva del colegio de médicos en Bruselas 1649;

vpl.: PB/III/265.

RAEDTSVERDRAGH = sub. raadsbesluit.
- consilium;
- résolution du conseil;
- Ratsbeschlusz;
- decree of the council;
- resolución del concejo;

vpl.: Cr2/1039.

RAEDTSVERWANT = sub. raadslid.
- senator;
- conseiller;
- Rat;
- member of the council;
- concejal;

vpl.: Cr2/1039.

RAEFFEL = een bepaald soort dobbelspel; kaartspel.
- genus aleae; chartularum lusus;
- le rafle;
- Art von Würfelspiel; Kartenspiel;
- kind of gambling; stroop;
- un determinado juego de dados; juego de naipes;

vpl.: PvB5/95; PvB8/80.

RAEMEN; RAMEN = vb. schatten.
- aestimo I;
- estimer;
- schätzen;
- to estimate;
- estimar; valuar;

vpl.: Cr2/1338.

RAEPSAET; RAPSAET = sub. raapzaad.
- raporum semen; mensura aggeris lovaniana;
- graine de navette;
- Samenkorne de Steckrübe; Rübsamen;
- rape-seed;
- colza;

vpl.: PB/II/47; PB/III/294.

RAET Zie:
- achter ----/
- breeden oft wijden ----/
- dach van ----/
- goeden ripen ----/
- maendaechschen ----/
- raedt ende ----/

RAET SLAEN = vb. beraad houden.
- delibero I; considero I;
- tenir conseil;
- beratschlagen;
- deliberate;
- deliberar; reflexionar; considerar;

vpl.: Lo4/392.

RAET VAN GESWOREN = schepenen en andere onder ede staanden.
- gubernatores et alii jurati;
- échevins et autres étant liés par la foi du serment;
- Schöffen und anderen unter einem Eid stehenden;
- sheriffs and other men on oath;
- regidores y otros jurados;

vpl.: DKB 2.

RAETBRAKEN Zie:
- rabraecken; radebraken; raedbraken;----; raybraken; rabraken/

RAETCAMERE = sub. raadkamer; raadzaal; plaats waar schepenen vergaderen.
- senaculum;
- salle du conseil;
- Ratssaal;
- council-chamber;
- sala del consejo;

vpl.: LPS 53.

RAETDACH Zie:
- raedtdagh;----/

RAETGEVER Zie:
- raidtgevere;----; raitgever; raetgevere; raetman; raetsman/

RAETGEVERE Zie:
- raidtgevere; raetgever; raitgever;----; raetman; raetsman/

RAETHUIJSE Zie:
- tot behoeff van der gemijnder bussen van den ----/

RAETMAN Zie:
- raidtgevere; raetgever; raitgever; raetgevere;----; raetsman/

RAETSEN SCHUTTER = Venrayse schutter.
- armentarius Venrodensis;
- pâtre de Venray;
- Viehtreiber von Venray;
- herdsman of Venray;
- aquijador de Venray;

vpl.: BVB 26.

RAETSLUYDEN; RAEDSLUIJDEN; RAEDTSLUYDEN; RADESLUDEN; RAEDTSLUDEN; RADELUDEN; RAIDTSLUDEN; RAIDSLUYDEN; RAATSLUIJDEN = sub.pl. 12 functionarissen gekozen door borgemeesters en schepenen, belast met de taak iedere maandag aanwezig te zijn als raadgevers in de raad, Antwerpen 1581.
- duodecim magistratus electi a magistris et scabinis et onerati praesentia unoquoque die lunae esse ut consiliarii in consilio, Antverpia 1581;
- douze fonctionnaires élu par les bourgmestres et les échevins, commis aux soins d'être présent comme conseillers chaque lundi;

Anvers 1581;
- Berater gewählt von Bürgermeistern und Schöffen, Antwerpen 1581;
- counsellors elected by burgomasters and aldermen to be present at the mondaysession of the council, Antwerp 1581;
- 12 funcionarios elegidos por burgomaestres y regidores, encargados de estar presentes en el concejo como concejeros, Amberes 1581;

vpl.: C1/519,522; BVB 186,191; MGG 23; DVB 2.

RAETSMAN Zie:
- raidtgevere; raetgever; raitgever; raetgevere; raetman; ----/

RAFRACHISSEMENT; RAFRAICHISSEMENT = verfrissing; verversing.
- refrigeratio;
- rafraichissement;
- Erfrischung;
- refreshment;
- refrescadura; refresco;

vpl.: PvB5/693; PvB7/92.

RAFRAICHISSEMENT Zie:
- rafrachissement;----/

RAIDE Zie:
- bi ---- wil ende consent/
- consent mits ----/
- met voersetten ----/
- raade;----/

RAIDE; RAADE = sub. raad van Brabant.
- senatus in Brabantia;
- conseil de Brabant;
- Rat von Brabant;
- council;
- consejo de Brabante;

vpl.: LPS 49.

RAIDEN = vb. aanraden.
- consilium do I; moneo II; suadeo II;
- conseiller; recommander;
- anraten;
- advise; counsel; recommend;
- aconsejar; avisar; recomendar;

vpl.: T1/185.

RAIDSLUYDEN Zie:
- raetsluyden; raedsluijden;raedtsluyden; radesluden; raedtsluden; radeluden; raidtsluden;----; raatsluijden/

RAIDT = sub. overleg; beraad.
- consilium;
- considération;
- Ueberlegung; Beratschlagung;

- counsel; consideration; advice;
- consideración;

vpl.: SKB 3.

RAIDT OFT CONFOORT = taut. bijstand; hulp.
- consilium aut confortatio;
- aide; assistance; secours;
- Beistand; Hilfe;
- aid; assistance; help;
- asistencia; ayuda; concurso; socorro;

vpl.: T1/348.

RAIDTGEVERE; RAETGEVER; RAITGEVER; RAETGEVERE; RAETMAN; RAETSMAN = sub. raadgever.
- consiliarius; suasor; monitor;
- assesseur; conseiller;
- Berater;
- adviser; counsellor;
- asesor; consejero;

vpl.: T2/42.

RAIDTSLUDEN Zie:
- raetsluyden; raedsluijden; raedtsluyden; radesluden; raedtsluden; radeluden;----; raidsluyden; raatsluijden/

RAIDTSMAN Zie:
- naict ----/

RAIDTSMAN ENDE MIDDELERE = taut. bemiddelaar.
- compositor;
- conseiller et médiateur;
- Vermittler;
- mediator;
- consejero y mediador;

vpl.: T1/586.

RAIJERINGE OFT TRACERINGE = doorhaling of inkorting.
- inductio verbi aut contractio;
- rature ou biffure;
- Streichung oder Abkürzung;
- cancellation or curtailment;
- borradura o acortamiento;

vpl.: C1/264.

RAISONNEMENT = sub. betoog; redenering.
- argumentatio;
- raisonnement;
- Darlegung; Beweisführung; Räsonnement;
- reasoning; argumentation;
- razonamiento;

vpl.: MGG 232.

RAISONNEREN = hom.vb.1. tegenwerpingen maken 2. redeneren; betogen.
- 1.objectiones facere 2. ratiocinor I; dissero III;
- 1.araisonner 2. raisonner;

RAM

- 1.Einwendungen machen 2.auseinandersetzen; argumentieren; reden;
- 1.to object 2. reason; argue;
- 1.objetar 2. razonar;

vpl.: C2/1049; MGG 228.

RAITGEVER Zie:

- raidtgevere; raetgever; ----; raetgevere; raetman; raetsman/

RAKEN Zie:

- raecken;----/

RAKEN OFT AENGAEN; AANGHAEN = taut. aangaan; betreffen.

- attineo II; pertineo II;
- concerner; intéresser; regarder; toucher;
- angehen; betreffen;
- concern; regard; be concerned;
- tocar; importar; concernir atâner;

vpl.: PB/III/4; DVB 4; MGG 54.

RAM Zie:

- weer ende ----/

RAM = sub. mannelijk schaap.

- ovis virillis;
- mouton masculin;
- männliches Schaf;
- male-sheep;
- carnero padre;

vpl.: PvB6/153.

RAMEN Zie:

- raemen;----/

RAMINGE; RAMINGHE = sub. ontwerp; ontwerpbesluit.

- scriptum legis; nuda membra; forma consilium; ratio;
- delibération;
- Entwurf; Beschluszentwurf;
- draft-decision;
- proyecto de decición;

vpl.: Bl:Ra.1440/2; C1/696.

RAMINGE ENDE ORDINANCIE = taut. verordening.

- ordinatio;
- ordinance;
- Verordnung;
- ordinance;
- ordenanza; decreto; estatuto;

vpl.: Ra.1440/12; B1.

RAMINGHE Zie:

- raminge;----/

RAMOER Zie:

- rumoer;----; remoer; rymoer; roemmoer; ruymoer; reymoer; rumoor; rumoir; rumour; rumeur; rumuer/

RAMOER OFT SPRECKEN = taut. in opspraak.

- in sermone noninum;

RAN

- en mauvaise réputation;
- ins Gerede;
- getting talked about;
- en lenguas de la gente;

vpl.: PvB6/161.

RANCEUR Zie:

- rancuere; rancoor; rancore; rancune; rankeur;----/

RANCEUR, TWIST ENDE DISCORT = wrok; twist; onenigheid.

- odium; lis et discordia;
- rancoeur; querelle et discorde;
- Uneinigkeit; Zank;
- rancour;
- discordia; pelea;

vpl.: PvB1/452.

RANCHOEN; RANTSOEN; RANSOEN; RENTSOEN; RONCHOEN; RITSOEN; RESOEN; RASOEN; RANTSONNERINGE = sub. losgeld; rantsoen.

- luitio; pretium redemptionis;
- rançon;
- Lösegeld;
- ransom;
- rescate;

vpl.: T1/460; Lo4/130.

RANCONNABEL; RANSONNABEL; RANTSOENABEL = adi. afkoopbaar; verdeelbaar.

- redimendus; divisibilis;
- rachetable; divisible;
- abfindbar; verteilbar;
- redeemable; divisible;
- redimible; divisible; distribuible;

vpl.: PB/II/264,265,293.

RANCONNEREN; RANTSOENEREN; RANTSOENEN = vb.1.losgeld opleggen of vorderen; brandschatting opleggen 2. afkopen; loskopen 3.rantsoeneren.

- 1.exspoliari 2.redimo III; exigo III; pecuniae quibus aliquis redimitur 3. distribuo III;
- 1.rançonner 2.racheter 3. rationner;
- 1.Brandschätzung auferlegen 2. abfinden; brandschätzen 3.ranzionieren;
- 1.impose contribution 2. redeem hold to ransom; put to ransom; 3. to ration;
- 1.imponer rescate; imponer algara; 2.exigir un rescate; redimir; rescatar 3. racionar;

vpl.: PB/II/245,266; Bl:Pl.Bra. 49; PvB6/736.

RANCOOR Zie:

- rancuere;----; rancore; rancune; rankeur; ranceur/

RANCORE Zie:
- rancuere; rancoor;----; rancune; rankeur; ranceur/

RANCUERE; RANCOOR; RANCORE RANCUNE; RANKEUR; RANCEUR= sub. vijandelijkheid; wrok.
- rancura; simultas; inimicitiae;
- rancune; inimitié; hostilité;animosité;
- Feindseligkeiten;
- hostilities;
- rencor; hostilidad; anomosidad;

vpl.: LPS 42.

RANCUNE Zie:
- rancuere; rancoor; rancore; ----; rankeur; ranceur/

RANKEN = sub.pl. opstaande randen.
- rectus margo; crepido;
- bord;
- aufstehender Rand;
- edge; brink;
- borde;

vpl.: DKB 31.

RANKEUR Zie:
- rancuere; rancoor; rancore; rancune;----; ranceur/

RANSOEN Zie:
- ranchoen; rantsoen;----; rentsoen; ronchoen; ritsoen; resoen; rasoen; rantsonneringe/

RANSONNABEL Zie:
- rançonnabel;----; rantsoenabel/

RANTE Zie:
- rente; rinte; reinte; rent;----/

RANTSOEN Zie:
- lossinge ofte ----/
- ranchoen;----; ransoen; rentsoen; ronchoen; ritsoen; resoen; rasoen; rantsonneringe/

RANTSOENABEL Zie:
- rançonnabel;ransonnabel;----/

RANTSOENEN Zie:
- rançonneren; rantsoeneren;----/

RANTSOENEREN Zie:
- rançonneren;----; rantsoenen/

RANTSONNERINGE Zie:
- ranchoen; rantsoen; ransoen; rentsoen; ronchoen; ritsoen; resoen; rasoen;----/

RANTZOENABEL Zie:
- voor goede prinsen ende ---- houden/

RAPEN Zie:
- actie tegen dengeenen die zijnen gebuere niet en wille laten ---- ende halen zijn oest/

- kotelen ----/
- kuetel ----/
- leesen oft ----/
- raperen;----/

RAPEN OF LEESEN = taut. verzamelen.
- colligo III;
- recueillir; rassembler;
- sammeln;
- collect;
- recoger;

vpl.: DVB 85.

RAPEN VAN KEUTELEN = het verzamelen van mest.
- cogêre stercus;
- ramasser du fumier;
- sammeln von Dünger;
- collect dung;
- recoger estiércol;

vpl.: DKB62.

RAPEREN; RAPEN = vb. vangen; oppakken; grijpen; arresteren.
- sive rapio III;
- arrêter; saisir; capturer; attraper;
- greifen; arretieren;
- seize; arrest;
- detener; coger; poner preso; arrestar; atrapar;

vpl.: MGG 2.

RAPIER; RAPIERE; RAPPIER OFT SIJDEGHEWEER; SIJDGHEWEER; ZYDGEWEER = taut. degen; zwaard; sabel; lange degen.
- gladius; acinaces; gladius longus;
- glaive; sabre; épée; rapière; épée longue et fine;
- Degen; Säbel; Seitengewehr; langer Degen;
- sword; sable; rapier;
- espada; cibelina; sable; cuchilla cuchilla larga;

vpl.: C1/569,597; PvB6/26; B1/142; Cr2/1013/23.

RAPIERE Zie:
- rapier;----; rappier oft sijdegheweer; sijdgheweer; zydgeweer/

RAPINEN ENDE ROOVE = taut.roof.
- raptus; rapinae;
- larcin; spoliation; brigandage; déprédation; pillage; rapt;
- Raub;
- plunder; robbery;
- rapto; robo; depradación; pillaje; saqueo;

vpl.: T1/218,227.

RAPORT; RAPPOORT; RAPPORT = sub.verslag; bericht.
- relatio; expositio;

- rapport; information; avis;
- Bericht;
- report; account; message;
- memoria; relación; informe;

vpl.: ADR 11.

RAPORTGHELT = sub. presentiegeld; vacatiegeld.
- reportationi, relationi, merx; pecunia vacationis;
- indemnité de présence; droit de rapport;
- Präsenzgeld;
- attendance money/fee;
- dietas de asistencia; plata de vacaciones;

vpl.: C1/201,637.

RAPPEL Zie:
- brieven van ---- de ban/

RAPPEL OFT MENCKE = taut. verminking; verzwakking; herroeping.
- imminutio; revocatio;
- énervation; mutilation; révocation;
- Verstümmelung; Widerrufung;
- mutilation; revocation;
- merma; mutilación; revocación;

vpl.: T1/516.

RAPPEL VAN BANNE = terugroeping van verbanning.
- revocatio de exsilio;
- rappel d'exil;
- Abberufung von Exil;
- recall of ban;
- retirada de excilio;

vpl.: PvB1/573.

RAPPIER Zie:
- rapier; rapiere;----; oft sijdegheweer; sijdgheweer; zydgeweer/

RAPPOERTEREN Zie:
- rapporteren;----/

RAPPOORT Zie:
- raport;----; rapport/
- rapporte oft denombremente;---- ende denombrement/

RAPPORT Zie:
- raport; rappoort;----/

RAPPORT GHELT = 1.geld dat de wethouder van Antwerpen ontvangt voor bezoek, besluitvorming en beslissing ten aanzien van processen 2. penningen betaald voor vacatie van schepenen; zittinggeld.
- pecunia, quam magistratus urbanus recipit ob visitationem, conclusionem et decisionem ad sententias 2.nummi soluti ad vacationem scabinorum;
- 1.argent perçu par l'adjoint au maire pour une visite, ou pour une décision concernant un procés 2 payé des deniers pour la vacation des échevins;
- 1.Geld das der Beigeordnete von Antwerpen empfängt für Besuch, Entschlusz und Entscheidung hinsichtlich Prozesze 2. Geld bezahlt für Sitzung von Schöffen;
- money which the alderman of Antwerp received for visit, resolution and decision, regarding proceedings 2. money paid for sitting of sheriffs, attendance-fee;
- 1.una suma recibida por el teniente de alcalde por sus visitas y demás 2. monadas pagadas a los regidores como honorarios;

vpl.: C1/538; B2/123.

RAPPORT OFT REMONSTRANCIE = taut. verslag; uiteenzetting.
- expositio;
- rapport, exposition des faits explication;
- Auseinandersetzung;
- report; exposition;
- relación; exposición;

vpl.: PvB1/480.

RAPPORTE OFT DENOMBREMENTE; RAPPOORT ENDE DENOMBREMENT = taut. rapport; opsomming.
- significatio; enumeratio;
- rapport; énumeration;
- Bericht; Gutachten; Aufzählung;
- account; report; statement; - enumeration;
- informe; memoria; relación; enumeración;

vpl.: T1/454; PvB1/216.

RAPPORTEN ENDE THOONRECHTEN = rechten van verslag of bewijs.
- iura, litis, expositionis vel testimonii;
- droits de rapport et de témoignage;
- Protokolle und Rechte von Beweis;
- rights of account and proof;
- derechos de ralación o testimonio;

vpl.: C1/302.

RAPPORTEREN; RAPPOERTEREN = vb. verslag uitbrengen.
- renuncio 1;
- rapporter;
- Bericht erstatten;
- report;
- hacer relación de; rendir cuenta de;

vpl.: C1/501.

RAPPORTEREN BIJ TOUR = om beurten berichten.
- informare invicem;

- informer tour a tour;
- wechselweise berichten;
- to inform in turns;
- informar alternativamente;

vpl.: PvB6/27.

RAPSAET Zie:
- raepsaet;----/

RAPTE OFT ROOVE = taut.roof.
- raptus;
- larcin; rapine; spoliation;
- Raub;
- plunder; robbery;
- rapto; robo;

vpl.: T1/219.

RAPTOER Zie:
- ontscaker ende ---- van maegden/

RAPTORUM Zie:
- actio bonorum vi ----/

RASARIE Zie:
- furie; raserie;----; rasernie/

RASEEREN; RASEREN = vb. uitschrappen; doorhalen.
- erado III; induco III;
- rayer; raturer; biffer;
- ausstreichen; durchstreichen;
- scratch out; strike out; cross out;
- tachar; borrar; rayar;

vpl.: T2/36; C2/861.

RASEREN Zie:
- raseeren;----/

RASERIE Zie:
- furie;----; rasarie; rasernie/

RASERNIE Zie:
- furie; raserie; rasarie;----/

RASERNIJE Zie:
- verzaeckelijcke ---- van vraecke/

RASIER Zie:
- sister of ---- Nijvels/

RASOEN Zie:
- ranchoen; rantsoen; ransoen; rentsoen; ronchoen; ritsoen; resoen;----; rantsonneringe/

RASPE = sub. rasp.
- scobina;
- râpe;
- Reibe; Raspel;
- rasp; grater;
- rallo; rallador;

vpl.: C1/430; Lov/396; Lo3/180.

RAST; RASTE = rust.
- tranquillitas;
- tranquillité;
- Ruhe;
- tranquillity;
- tranquilidad;

vpl.: PvB1/111.

RASTE Zie:
- rast;----/

RASTEEREN Zie:
- arresteeren;----/
- rasteren;----/

RASTALLIER Zie:
- rastelier; rasteliere;----/

RASTELIER; RASTELIERE; RASTALLIER = ruif.
- falisca;
- ratelier;
- Raufe;
- rack;
- pedebre;

vpl.: PvB5/575.

RASTELIERE Zie:
- rastelier; ----; rastallier/

RASTELIJC ENDE PAIJSELIJC;PAIJSELIJCK; RASTELIJCK ENDE VREDELIJCK; RASTELYX = taut. vredig ongestoord; rustig; vreedzaam.
- quiéte necnon tranquille;
- paisible et tranquille;
- friedlich; ungestört; ruhig;
- peaceful; undisturbed; quietly;
- apaciblemente; tranquilamente; pacificamente;

vpl.: LPS 16,57; MGG 2.

RASTELIJC; RASTELIJCK; RASTELYX = adv. rustig; vreedzaam.
- quite;
- tranquillement; paisiblement;
- ruhig;
- quietly; peacefully;
- tranquilamente; pacificamente;

vpl.: MGG 2.

RASTELIJCK Zie:
- rastelijc ende paijselijc; paijselijck;----; rastelyx ende vredelijck/

RASTELIJCK ENDE VREDELIJCK = rustig en vreedzaam.
- tranquille ac pacifice, seu placide;
- tranquillement et paisiblement;
- ruhig und friedlich;
- quiet and peaceful;
- tranquilamente y pacificamente;

vpl.: LPS 57; MGG 2.

RASTEMENTE Zie:
- leggen in ----/
- in ----/
- in ---- houden/

RASTEMENTE OFT PANDINGE = taut. beslaglegging.
- comprehensio;
- saisie;
- Beschlagnahme;
- seizure;

RAS

- embargo; confiscación;

vpl.: PvB1/456.

RASTEN Zie:

- in ---- ende neringen/

RASTEREN Zie:

- commeren ende ----/

RASTEREN; RASTEEREN = vb. beslag leggen; iemand aanhouden; vangen; oppakken; grijpen; arresteren.

- occupo I; detineo II;
- occuper; saisir; arrêter; capturer; attrapper;
- beschlagnahmen; anhalten; festnehmen; verhaften;
- seize; arrest; detain;
- incautarse; detener; coger; poner preso; arrestar; atrapar; secuestrar;

vpl.: PvB1/129; MGG 198; Lo6/250.

RASTEREN ENDE VANGEN = taut. arresteren.

- arripio III;
- arrêter; mettre en prison; saisir; prendre;
- verhaften; auffangen;
- arrest; take into custody; catch;
- detener; poner preso; poner en la cárcel; coger; secuestrar;

vpl.: T1/320; MGG 209.

RASTOOR Zie:

- restoir; restoor; restore; ----; restoer/

RASUERE; RASURE; RASUUR = sub. doorhaling; uitschrapping; schrap.

- quidquid eraditur; quidquid exscalpitur; litura; extinctio; rado;
- effacure; radiation; ratissage;
- Ausstreichung; Strich;
- scratching out; dash; scrape; stroke;
- borradura; cancellación; tachón; tachadura;

vpl.: T2/27; T1/158; Lo4/654.

RASURE Zie:

- rasuere; ----; rasuur/

RASURE OFT VALSCHEYT IN DEN INSTRUMENTE = taut. vervalsing in een document.

- falsum documentum;
- effacure ou falsification;
- Fälschung in einem Dokument;
- falsification in a document;
- tachado o falsificación;

vpl.: T1/370.

RASUUR Zie:

- rasuere; rasure; ----/

RAT

RATA Zie:

- nae ---- ende advenant/
- pro ----/
- pro ---- portione/

RATE Zie:

- na ---- ende porcie; naar proportie van/
- naar ---- van tijde/

RATE = sub. evenredig deel.

- rata pars;
- part proportionnelle; prorata;
- Rate; Frist;
- rate; proportional; share;
- parte a prorrata;

vpl.: C1/154.

RATIFICATIE = sub. bekrachtiging; goedkeuring.

- ratificatio; confirmatio; ratihabitio;
- ratification; confirmation; approbation;
- Ratifikation;
- ratification; approval; sanction; validation;
- ratificación; aprobación; confirmación;

vpl.: DVB 75.

RATIFICEEREN; RATIFICEREN = vb. goedkeuren; bekrachtigen.

- ratifico I; sancio IV; ratum facio III; confirmo I; comprobo I;
- ratifier; confirmer; approuver;
- ratifizieren;
- ratify; confirm; sanction;
- ratificar; aprobar; confirmar;

vpl.: DVB 4; LPS 16,19,21; BVB 39,133.

RATIFICEREN Zie:

- ratificeeren; ----/

RATIHABICIE(N) = hom.vb.1.gelijkhebben 2.sub. bekrachtiging; goedkeuring.

- 1.dico III; verum sentio IV 2. rati habitatio; rati ficatio iurisdictio; iudicium; ratihabitio;
- 1.avoir raison 2. entérinement; ratification;
- 1.recht haben 2. Ratifikation; Bekräftigung;
- 1.be right 2. ratification;
- 1.llevar razón; tener razón 2. ratihabición; ratificación;

vpl.: T1/31; T2/11,31,59; SII/59.

RATIHABICIEN ENDE VERANTWOIRDEN = bekrachtiging en verantwoording.

- confirmatio et responsabilitas;
- ratification et justification;
- Bestätigung und Verantwortung;
- confirmation and justification;

RAV

- ratificación y justificación;

vpl.: T1/457.

RATINEN = sub. geweven friesachtige stof waarvan het niet met den draad neergestreken haar in de ontelbare knotjes is ineen gedraaid.

- materia texta;
- d'étoffe frisonne tissée de quelle chevaux non avec le fibre abaissés est tortillée en touffes innombrables;
- gewebter friesartige Stoff wovon es das nicht mit dem Faden niedergestrichenen Haar in den unzählbaren Zöpfen ist ineingedreht;
- woven frisainlike cloth of which the not with the thread smoothed hair is twisted in uncountable little knots;
- paño tejido;

vpl.: PvB6/92.

RATIOEN Zie:

- ration;----/

RATION; RATIOEN = sub. rantsoen.

- victus;
- ration;
- Lösegeld; Ranzion;
- ration;
- ración;

vpl.: PvB7/92,227.

RATO Zie:

- cavere de ----/
- naer ----/
- pro ---- portione/

RAUWECOOP Zie:

- roucoop; rouwecoop; rouwcoop; ----/

RAVE Zie:

- ravenvogele; raven; ravene;---/

RAVEN Zie:

- ravenvogele;----; ravene;rave/

RAVENE Zie:

- ravenvogele; raven;----; rave/

RAVENVOGELE; RAVEN; RAVENE RAVE = sub. raaf.

- corvus;
- corbeau;
- Rabe;
- raven;
- cuervo;

vpl.: T1/323.

RAVIERE Zie:

- revier; riviere; reviere;----; rivier/

RAVISTEMENT; RAVESTEMENT ENDE VERBETERINGE = taut. verbetering.

- emendatio;

REA

- amélioration;
- Verbesserung;
- improvement; amelionation;
- mejoramiento;

vpl.: T1/541.

RAYBRAKEN Zie:

- rabraecken; radebraken; raedbraken; raetbraken;----; rabraken/

RAZERIE Zie:

- raserie; rasarie; rasernie;---/

RE Zie:

- actio pro ---- singulari dividunda/

RE JUDICATA = de zaak beoordeeld zijnde.

- affaire étant jugée;
- die beurteilte Sache; der Ausspruch;
- the judged thing, cause; the statement;
- siendo juzgado el asunto;

vpl.: MGG 66.

REAEL Zie:

- actie ----/
- previlegie ----/
- servituijte ----/

REALE VAN ACHTEN = gouden munt van Sevilla genoemd matte.

- nummus aureus de Sevilla nomine Matte;
- pièce d'or de Séville appelée Matte;
- goldene Münze von Séville genennt Matte;
- golden coin of Sevilla called Matte;
- moneda de oro sevillana llamada Matte;

vpl.: PB/III/562.

REALE VAN SEVILLE = gouden munt van Sevilla.

- nummus aureus de Sevilla;
- réal de Sévilla;
- goldene Münze von Sevilla;
- golden coin of Sevilla;
- moneda de oro de Sevilla;

vpl.: PB/III/562.

REALI Zie:

- actio ----/
- actione ---- vel personali/

REALIJCK Zie:

- promptelyck ---- ende metter daet/

REALIJCK = volgens het zakelijk recht.

- secundum jus rerum;
- d'après le droit réel;
- gemäsz das dingliche Recht;

REA

- in accordance with the real right
- según el derecho real;

vpl.: C1/45.

REALISATIE = sub. verwezenlijking verwerkelijking.

- perficere;
- réalisation;
- Verwirklichung;
- realisation;
- realización; efectuación;

vpl.: Cr2/1046.

REALISATIE OFT AFFECTATIE = verwerkelijking of het streven naar iets; echtheid of schijnechtheid.

- realisatio aut affectatio;
- réalisation ou affectation;
- Verwirklichung oder Bestrebung;
- realization or striving;
- realización o solicitación;

vpl.: PvB5/583; C1/463.

REALISEREN = vb. te gelde maken.

- ad effectum adducere III; conficere III; efficere III;
- réaliser;
- realisieren; zu Gelde machen;
- convert into cash;
- realizar;

vpl.: C1/286.

REALITEYT = hom.sub. 1.werkelijkheid;waarheid 2. aflossing; schuldbrief.

- 1.realitas; veritas; 2.solutio cq.inargentatio litterarum culpae
- 1.réalité; vérité 2. relèvement; cq. argentation des obligations;
- 1.Realität; Wahrheit 2. Versilberung; Realisierung;
- 1.reality; truth 2. realization of debentures;
- 1.realidad; verdad 2. amortización e.d.cobro de obligacion;

vpl.: Lo1/560; B2/49; C2/1019; C1/148.

REALIZATIE = sub. het ten gelde maken van iets tot aankoop van vaste goederen.

- realisatio;
- réalisation;
- Realisierung; Verwertung;
- realisation;
- la realización de algo para la compra de bienes unmuebles;

vpl.: C3/164.

REALYCK; PROMPTELYCK ENDE METTER DAET = taut. direct; onmiddellijk; meteen.

- statim;
- promptement; immédiatement; tout de suite;
- unmittelbar;
- immediately;

REB

- a la vez; al mismo tiempo; en suguida;

vpl.: PB/II/67.

REASSEURANTIE = sub. herverzekering.

- reassecuratio;
- réassurance;
- Rückversicherung;
- reinsurance;
- reaseguro; contraseguro;

vpl.: Lo4/218.

REAUDITIE = sub. herhaald verhoor.

- auditio iterata;
- audition répétée;
- wiederholtes Verhör;
- repeated hearing;
- interrogatorio repetido, reiterado;

vpl.: C2/866.

REBAT Zie:

- rabat;----; robat; rabbot/

REBBE Zie:

- ribbe;----; rib/

REBEL Zie:

- contrarie oft ----/
- rebelle; rebellie;----; rebelheit; rebellicheit; rebelschap/
- ware oec yemen ----/

REBEL; RIBEL; REBELLANT; REBELLIGHE = sub. rebel; opstandige; weerspannige.

- rebellis; coniuratus; contumax;
- rebelle; récalcitrant; révolté; seditieux;
- Rebell; Widerspenstige;
- rebel; recalcitrant;
- rebelde; sedicioso; faccioso; amotinado; alzado; recalcitrante; renitente; reacio; insurgente;

vpl.: PvB1/452; PB/III/131;C1/730; Lo7/58.

REBEL ENDE WEDERSPANNICH = taut. weerspannig; opstandig.

- seditiosus; rebellis;
- rebelle; révolté;
- widersetzlich;
- recalcitrant;
- rebelde; renitente; sedicioso;

vpl.: PB/II/344,346.

REBEL OFT CONTRARIE = taut. opstandig.

- seditiosus;
- rebelle;
- rebellisch;
- rebellious;
- rebelde;

vpl.: PvB1/445.

REBELHEIT Zie:
- rebelle; rebellie;----; rebellicheit; rebelschap/

REBELLANT Zie:
- rebel; ribel;----; rebellighe/

REBELLE; REBELLIE; REBEL; REBELHEIT; REBELLICHEIT; REBELSCHAP = sub. opstand; oproer.
- rebellio ; seditio;
- rebellion; révolte;
- Rebellion; Empörung;
- rebellion; mutiny;
- rebelión; sedición; sublevamiento;

vpl.: T2/199.

REBELLE ENDE WEDERSPENNIGHE = sub.pl. opstandelingen; wederspannigen.
- seditionis auctores;
- révoltés;
- Rebelles;
- rebels;
- rebelados; sediciosos;

vpl.: PB/II/344.

REBELLE OFT ONGEHOORSAEM = taut. opstandig.
- seditiosus;
- séditieux;
- aufständisch;
- rebellious;
- rebelde; amotinado;

vpl.: Cr2/1013/7.

REBELLE PROVINCIEN = sub.pl. opstandige gewesten.
- regiones rebellantes;
- provinces rebelles;
- rebellische Provinzen;
- rebel provinces;
- regiones, provincias, amotinadas;

vpl.: PB/II/101.

REBELLEN ENDE CONTRADICENTEN = taut. weerstrevenden.
- rebelles; adversantes;
- rebelles; contradicteurs;
- Widerstrebenden;
- opposing;
- rebeldes y contradictores;

vpl.: LPS/9.

REBELLEEREN Zie:
- rebelleren;----; rebelliseren/

REBELLEREN; REBELLEEREN; REBELLISEREN = vb. oproerig, weerspannig zijn.
- rebellis esse;
- inciter à la révolte;
- zur Aufruhr kommen;
- be rebellious; be seditious; be mutinous;
- rebelarse; sublevarse; amotinarse; alzarse; insurreccionarse;

vpl.: PvB1/452; C1/730.

REBELLICHEIT Zie:
- rebelle; rebellie; rebelheit;----; rebelschap/
- rebellicheydt;----/

REBELLICHEYDT; REBELLICHEIT = sub. opstandigheid; rebellie.
- rebellis esse; rebellio;
- être en révolte; sédition;
- Aufrührigkeit; Aufsässigkeit;
- rebelliousness; mutinousness;
- rebeldia;

vpl.: C2/935; PB/III/132.

REBELLICHEYT ENDE WEDERWEERDICHEYT = sub. taut. opstandigheid.
- rebellio;
- révolte; mutinerie;
- Aufsässigkeit;
- mutinousness;
- rebeldía;

vpl.: PB/III/396.

REBELLICHEYT OFT OBSTINATIE = opstandigheid of halsstarrigheid.
- rebellio aut obstinatio;
- révolte ou obstination;
- Aufsässigkeit oder Halsstarrigkeit;
- mutinousness or stubbornness;
- rebeldia o obstinación;

vpl.: PB/III/134.

REBELLIE Zie:
- crym van ----/
- rebelle;----; rebel; rebelheit; rebellicheit; rebelschap/

REBELLIGHE Zie:
- rebel; ribel; rebellant;----/

REBELLISEREN Zie:
- rebelleren; rebelleeren;----/

REBELSCHAP Zie:
- rebelle; rebellie; rebelheit; rebellicheit;----/

REBOUTEREN = vb. met hardheid afwijzen.
- deterrere; repellere III;
- rebouter;
- abstossen;
- repel;
- rechazar enérgicamente;

vpl.: T2/145.

REBRUCEREN Zie:
- rubriceren; rubriceeren;----/

REC Zie:
- recke;----; reke/

RECEPCIE; RECEPTIE = sub.hom. 1. getuigenverklaring 2. opneming; ontvangst.
- 1.dicta testimonium; deposito 2. receptio; acceptio;
- 1.déposition d'un témoin 2. réception;
- 1.Zeugenerklärung 2. Empfang; Rezeption;
- 1.testimony 2. reception;
- 1.receptio 2. recepción;

vpl.: T2/114; PvB1/84,219; MGG 243.

RECEPCIEN ENDE ONTFANGENE VAN EENEN MISDADIGEN = onderdak verlenen aan een misdadiger; verbergen.
- paro l hospitium homini scelerati;
- cacher un criminel;
- einen Verbrecher unterbringen;
- give shelter to a criminal;
- encubrir a un criminal;

vpl.: T1/340.

RECEPISSE Zie:
- brieffve van ---- oft herkentenisse/
- inventaris oft ----/

RECEPISSE ENDE BEWYS VAN DER BETAELINGHE = ontvangstbewijs en bewijs van betaling.
- documentum alicuius rei, quae est recepta;
- récépissé; reçu; quittance;
- Empfangschein; Zahlungschein;
- receipt and voucher of payment;
- recibo y comprobante;

vpl.: PB/III/310.

RECEPISSE; RECIPIS+ RECIPISSE = sub. bewijs van ontvangst.
- documentum alicuius rei, quae est recepta;
- accusé de réception;
- Empfangschein;
- receipt;
- recibo; resguardo;

vpl.: BVB 92.

RECEPTATEUR = sub. heler.
- receptor;
- receleur;
- Hehler;
- receiver;
- receptador; encubridor; alcahuete;

vpl.: PB/III/15.

RECEPTEN Zie:
- officien van ----/

RECEPTIE Zie:
- recepcie;----/

RECERCHABEL; RECHERCHABEL = waardig om in rechten onderzocht te worden; vervolgbaar.

- dignus investegandi in jure; consequendus;
- qui est digne d'être pris en considération juridiquement; poursuivable;
- würdig um gerichtlich untersucht zu weren; klagbar;
- worthy to be investigated; indictable;
- escudriñable; investigable; perseguiblemente;

vpl.: PB/II/264; Cr2/1052.

RECES Zie:
- recesse;----; reches/

RECESSE; RECES; RECHES = sub. raadsbesluit.
- decretum; consilium;
- résolution; décret;
- Ratsbeschluss;
- decree; ordinance;
- decreto municipal;

vpl.: BVB 38.

RECHERCHABEL Zie:
- recerchabel;----/

RECHES Zie:
- recesse; reces;----/

RECHSWEER Zie:
- rechtsweert; rechtzweere; rechtsweer;----; rexsweer; ressweer; rechtswere/

RECHT Zie:
- actie van dengeenen die gedaigt is voor ---- tegen dengeenen die hem met fortsen ende wille belet/
- actie tegen dengeenen die gedaigt ende behoirlijc geroepen is voir ---- te comen ende niet en coempt/
- actie tegen dengeenen die met onrechte gelt, goet oft gifte neempt om iemende onrechtveerdelijc voir ---- te betrecken ende te quellen/
- bancken ----/
- barrier ----/
- besneden ----/
- costen van ----/
- dach van ----/
- dagh en ---- begeren/
- den ---- oft vierscharen/
- dominiaal ----/
- dingen ende ---- doen/
- erffskoops ----/
- gemeyn ----/
- generale passagien van ----/
- ghebuerlijcken goet en onvertogen ----/
- goederen gelegen ten Diesterschen ----/

- goederen gelegen ten Lovenschen ----/
- hauwens ----/
- hooffs ----/
- hooge ----/
- in ---- betrecken ende daigen/
- innecomen collecteur van het ---- van 't verwen van camelotten ende bouratten/
- kostimière ----/
- linie ----/
- los ----/
- mannen ----/
- mannen om ----/
- manslachtich ende dootslagere nae ----/
- met den ---- verkopen/
- met ---- niet verwonnen/
- met ---- tijden/
- meyssioniermans ----/
- minnelijcke taele van ----/
- naeder mannen ----/
- naer der bancken ----/
- naar leenhofs ---- van Brabant/
- oirloft oft ----/
- onder der vierscharen ---- gheleghen/
- onder verbandt als naer ----/
- ondueghdelijc, onbehoirlijc ende tegen ----/
- op bedinghe ----/
- op beginghe ---- doen/
- onvertogen goet en cort ----/
- officieren van ----/
- ordinaris ----/
- ordinaris dach van ----/
- pelle ---- oft aerde ----/
- poorterije ----/
- possessie --- - ofte gebruijck/
- privatiff ----/
- procedieren naar 's hoffs ----/
- rejidieren uytten ----/
- schade van ----/
- schaeden van ----/
- sepultuer ----/
- sisters of voor ---- brengen/
- sommierlijck ----/
- sommier ende cort ---- doen/
- stellen ter bancken ----/
- stadhouders ----/
- stoot van ----/
- taele van ----/
- tellen ter bancken ----/
- tracteren naer ----/
- 't houwens ----/
- 't houwmes ----/
- 't ---- doen/
- 't ---- van de buytenpoorterije/
- 't ---- van de veede tafel/
- 't ---- van de wijn/
- 't ---- van den divisien/
- 't ---- van den segele/
- 't ---- van den steen/
- 't ---- vander graenmaete /

- 't ---- Velleyaen/
- te ---- betrocken ende gedaigt/
- te ---- getogen wordden/
- te ---- te zitten /
- ten ----; ondueghdelijc ende onbehoirlijc/
- tracteren naer ----/
- van die steve voort ----/
- versmaect ----/
- vierschaeren oft den ----/
- voir ---- te comen ende niet en compt/
- wie hem selven ----/
- well ende te ----/
- zijn ---- verdonckeren/

RECHT; RICHT; REGT; REGTS = sub. strafrecht; recht.
- poenae ius; coercitio; ius;
- droit criminel; droit;
- Recht; Strafrecht;
- law; criminal law;
- derecho penal; derecho criminal;

vpl.: T2/293; ACart 7,8,9,12,23.

RECHT BESITTEN OP DER LAECKENGULDE = rechtszitting houden.
- jus dicere in collegium pannus laneus;
- siéger en justice dans la gulde aux draps;
- Gerichtssitzung halten in der Tugweberzunft;
- hold a court session of the guild of clothweavers;
- celebrar sesiones juridicas en el gremio de los fabricantes de paños;

vpl.: Lo7/106.

RECHT DATMEN LICHT OVER HET MAECKEN VAN BRUGGHEN ENDE RIOLEN = belasting geheven voor het onderhoud van bruggen en riolen Antwerpen.
- tributum sustentationis pontium et cloacarum, Antverpia;
- taxe sue l'entretien des ponts et des éguots; Anvers;
- Steuer für die Instandhaltung von Brücken und Abzugsrinnen, Antwerpen;
- tax for the upkeep of bridges and drains, Antwerp;
- derechos cobrados por mantenimiento de puentes y alcantarillas, Amberes;

vpl.: C1/529.

RECHT DE STADT COMPETERENDE IN DE COOPHUIJSE = belasting de stad toekomende voor het aanhouden van een huis waar handel gedreven wordt.
- tributum pertinens civitati retinendi domum, in qua venditatur;

- taxe, revenant à la ville, sur la conversation d'un maison de commerce;
- Steuer der Stadt zukommend für den Besitz eines Hauses wo Handel getreibt wird;
- tax belonging to the town for the possession of a house whe re business is done;
- impuesto que compete a la ciudad por una casa comercial;

vpl.: C1/529.

RECHT MUNICIPAEL = stadsrecht.
- municipium;
- droit municipal; statuts municipaux;
- Stadtrecht;
- municipal right;
- derecho municipal;

vpl.: T1/343.

RECHT OFT OIRLOIFT = taut. vergunning.
- licentia;
- permission;
- Erlaubnis;
- license;
- permiso; concesión; lecencia;

vpl.: Cr2/1335.

RECHT OP DEN TOEBACK = verbruiksbelasting op tabak.
- tributum in usu tabacci;
- impôt sur les consommations de tabac;
- Verbrauchssteuer auf Tabak;
- tax on tabacco;
- tributo del tabaco; impuestos de consumo de tabaco;

vpl.: PvB6/149.

RECHT OP SNEVINGE = recht verbonden bij betalingsgebrek.
- ius defextus solutionis;
- droit du défaut de payement;
- Recht wegen nicht Bezahlung der Zinsen;
- right because of defect of payment of interests;
- derecho de falta de pago;

vpl.: Lo3/348.

RECHT VAN AARTGEBRUIJCK = het recht van medegebruik van gemene gronden door niet-ingezetenen.
- qui non sunt incolae, ius habent simul utendi agris communibus;
- droit de co-jouissance des terres communes par des non-habitants;
- das Recht von Mitgebrauch durch Nichteinwohner;
- the right of co-use of commono land by non-inhabitants;
- derecho de uso de tierras com-

munales por no habitantes;

vpl.: MGG 69.

RECHT VAN AMENDEN CIVIL EN CRIMINEEL = het recht tot het opleggen van boeten wegens niet nakoming van burgerrechtelijke voorschriften, alsmede wegens het plegen van overtredingen en misdrijven.
- ius multam irrogandi propter violationes civilium necnon iuris publici;
- droit d'imposer une amende à cause de la non-observation de prescription de droit civil, en outre à cause de transgressions et de délits;
- das Recht zu auferlegen von Geldstrafen wegen das nicht befolgen von zivilrechtlichen Vorschriften sowie auch wegen das begehen von Uebertretungen und Verbre - chen;
- the right to impose penalties because of the non-fulfilment of civil law prescriptions as well as because of infringements and crimes;
- derecho de imponer multas por causas civiles y criminales;

vpl.: DVB 37.

RECHT VAN APPEL OFT REFORMATIE = recht van beroep op herziening.
- ius appellationis aut reformationis;
- droit d'appel ou reformation, révision;
- Appellationsrecht oder Recht auf die Wiederaufnahme des Verfahrens;
- right of appeal or revision;
- derecho de apelación;

vpl.: PvB1/519.

RECHT VAN CASSEY ENDE PASSAGIEGELDT = recht van tolheffing.
- ius portorii;
- droit de péage;
- Zoll;
- right of leving;
- derecho de peaje; derecho de cobrar peaje;

vpl.: PvB5/338.

RECHT VAN DE BANTMOLEN = belasting te betalen bij gebruikmaking van de Danmolen.
- tributum in usa de Danmolen;
- impôts à payer en profitant le moulin Dan;
- Steuer zu zahlen bei Benutzung von dem Danmühle;
- tax to be paid for use of the Danmolen;

- impuesto que se debe pagar por uso de molino de Dan;

vpl.: PvB6/99.

RECHT VAN DE BLAUW CUIJPE = belasting geheven van de blauwververs, Antwerpen.

- tributum tinctorum caeruleum; Antverpia;
- taxe sur les teinturiers de bleu, Anvers;
- Steuer von den Blaufärbern, Antwerpen;
- tax of the blue-dyers, Antwerp;
- tributos recaudados de los tintoreros que tiñen de azul, Amberes;

vpl.: C1/529.

RECHT VAN DE BOTER ENDE KASEWAGHE MET DE SUIJVELSCHALE = belasting geheven van grote weegschaal voor boter, kaas en de kleine weegschaal.

- tributum librae magnae butyro et caseo, et librae parvae;
- taxe sur la grande balance pour beurre, et fromage et sur la petite balance;
- Steuer erhoben von der groszen Waage für Butter, Käse und von der kleinen Waage;
- tas levied on the great balance for butter, cheese and of the small balance;
- impuesto sobre la balanza grande para mantequilla y queso y la balanza pequeña;

vpl.: C1/530.

RECHT VAN DE BUIJTENPOORTERIJE = belasting geheven van burgers gevestigd buiten de stadsmuren met verlof der overheid, Antwerpen; een bepaald bedrag dat jaarlijks aan de stad Antwerpen diende betaald te worden voor het burgerschap buiten de stadsmuren;

- tributum civium habitantium extra muros civitatis cum permissione magistratus, Antverpia; pecuniae summa certa, quae quotannis urbi Antverpiae debebat solvi iuri civitatis extra muros urbis valenti;
- taxe levé sur les bourgeois, établis hors de la ville avec l'accord de l'autorité, Anvers; droit de la bourgeoisie foraine;
- Steuer von den Bürgern wohnhaft ausserhalb der Stadtmauer mit Erlaubnis der Behörde, Antwerpen; ein bestimmter Betrag der jährlich an der Stadt Antwerpen bezahlt werden sollte für die Bürgerschaft auszerhalb der

Stadtmauer;

- tax of citizens who with permission of the authorities reside outside the townwalls, Antwerp; a certain amount that had to be payed the town Antwerp for citizenship outside the townwalls;
- tributos recaudados de ciudadanos que están estable cidos fu era de los muros urbanos con permiso de las autoridades, Amberes; derechos anuales de ciudadania de fuera de las murallas de Amberes;

vpl.: C1/529.

RECHT VAN DE COLEWAGHE = belasting geheven van de weegschaal voor kolen.

- tributum librae carbonibus;
- taxe sur la balance de charbon;
- Steuer erhoben von der Waage für Kohlen;
- tax levied on the balance for coals;
- impuesto sobre la balanza para carbón;

vpl.: C1/530.

RECHT VAN DE CONSOMPTIE VAN SOUT, VISSCHE ENDE HARINCK = belasting geheven op het verbruik van zout, vis en haring.

- tributum consumptionis salis, piscis et harengae;
- taxe sur la consommation de sel, de poisson et de hareng;
- Steuer erhoben auf den Verbrauch von Salz, Fisch und Hering;
- tax levied on the use of salt, fish and herring;
- impuesto sobre consuma de sal, pesdado y arenque;

vpl.: C1/530.

RECHT VAN DE CONSOMPTIE VAN DE ZEEPE = belasting geheven op het gebruik van zeep.

- tributum usus saponis;
- taxe sur l'emploi de savon;
- Steuer erhoben auf die Benutzung von Seifen;
- tax levied on the use of soap;
- impuesto sobre uso de jabón;

vpl.: C1/530.

RECHT VAN DE CRAENE = belasting op heftoestellen en werktuigen om lasten te verplaatsen.

- tributum vectium et instrumentorum ad transponenda pondera;
- taxe sur les grues et autres instruments de levage;
- Steuer auf Hebewerke und Werkzeuge um Ladungen zu versetzen;

- tax on lift trucks and tools to remove loads;
- impuesto sobre grúas;

vpl.: C1/530; PvB6/98,116.

RECHT VAN DE CROEMEN = belasting geheven voor het hebben van kramen.

- tributum habendi tabernarum circumforanearum;
- taxe sur les stands forains;
- Steuer erhoben für den Besitz von Verkaufsbuden;
- tax levied on the possession of booths;
- impuesto cobrado por tener barracas;

vpl.: C1/529.

RECHT VANDE DACHUEDINGHEN = het recht van dagwacht.

- ius custodiae interdiu;
- droit de l'attente du jour;
- das Recht der Verteidigung; zie Verdam: "dachhouden";
- right of defence;
- derecho de la guardia de alba;

vpl.: Lo5/358.

RECHT VAN DE GOEDEREN NIET TE WAGE KOMENDE = belasting van de goederen die niet op de stadswaag gewogen worden.

- tributum mercium, quae non in statera civitatis ponderabantur;
- taxe sur les marchandises, qui n'étaient pas pesées sur la balance publique;
- Steuer von den Waren die nicht auf der Stadtwaage gewogen werden;
- tax on commodities which were not weighed on the town-balance;
- impuesto sobre las mercancias que no se pesan sobre el peso público;

vpl.: C1/530.

RECHT VAN DE GROOTE WAGHE = belasting geheven voor het gebruiken van de stadswaag cq. weegschaal.

- tributum usus staterae civitatis;
- impôt, taxe, sur l'utilisation de la balance publique;
- Steuer für die Benutzung der Stadtwaage;
- tax for the use of the weigh-house;
- derechos cobrados por uso de la balanza de la ciudad;

vpl.: C1/529.

RECHT VAN DE GRUIJTE = belasting op een stof gebruikt bij het brouwen van bier.

- tributum ma teriae usa ad coquendam cerevisiam;

- taxe sur un ingrédient employé pour faire de la bière;
- Steuer auf eine Materie benutzt beim Brauen von Bier;
- tax on a stuff used at the brewing of beer;
- impuesto sobre una materia para cerveceo;

vpl.: C1/530.

RECHT VAN DE IJSEREWAGHE = belasting geheven van de weegschaal voor ijzer.

- tributum librae ferro;
- taxe sur la balance pour peser le fer;
- Steuer erhoben von der Waage für Eisen;
- tax levied on the balance for iron;
- impuesto sobre la balanza para hierro;

vpl.: C1/530.

RECHT VAN DE INCOMELINGHEN IN AMBACHTEN, ANTWERPEN = belasting te betalen aan de stad door degenen die als nieuweling tot een ambacht worden toegelaten, Antwerpen.

- tributum solvendum urbi ab eis, qui ad artem ut novicii admittuntur, Antverpia;
- taxe à payer à la ville par ceux qui étaient admis comme nouveau-venu à une fonction, Anvers;
- Steuer zu bezahlen an der Stadt von denjenigen die als Neuling zu einem Gewerbe zugelassen werden, Antwerpen;
- tax to be paid to the town by those who were admitted as newcomers to a trade, Antwerp;
- derechos debidos a la ciudad por aquellos que son admitidos a una artesania como principiantes, Amberes;

vpl.: C1/535.

RECHT VAN DE KEERSBERRINGHEN = recht van het kaarsen branden.

- ius urendi candelas;
- droit de brûler la chandelle;
- das Recht des Kerzenbrennens; Versteigerung;
- right of burning the candles;
- derecho de encender la candela;

vpl.: Lo5/358.

RECHT VAN DE LIJNEN-ELLE = belasting geheven op het uitmeten van linnen.

- tributum metiendi linteum;
- taxe sur le mesurage des toiles de lin;
- Steuer erhoben auf das Ausmes-

sen von Leinen;
- tax levied on the measuring of linen;
- impuesto sobre medir lienzo;

vpl.: C1/530.

RECHT VAN DE MESTKARRE IN DE NIEUWSTADT = belasting geheven voor het vervoeren van mest in nieuwe wijken van Antwerpen.
- tributum transportandi stercora in vicis novis Antverpiae;
- taxe sur le transport de fumier dans les nouveaux quartiers d'Anvers;
- Steuer erhoben für die Beförderung von Dünger in den neuen Stadtvierteln von Antwerpen;
- tax levied for the transport of dung in the new districts of Antwerp;
- impuesto sobre la transportación de estiércol en barrios nuevos de Amberes;

vpl.: C1/530.

RECHT VAN DE MOSEMEIJERSCHAP EN MESTKARRE = belasting geheven door de stadsreinigingsdienst en het gebruik van de vuilniswagen.
- tributum debitum pro officio ad purgandam urbem et usu plaustri scaloris;
- tax sur le nettoyage de la ville et l'emploi du tombereau des ébouveves;
- Steuer erhoben von der städtischen Reinigung und für die Benutzung des Mülkarrens;
- tax levied by the municipal scavenging and the use of the refuse collector;
- contribuciones recaudadas por el servicio municipal de limpieza y adeudadas en concepto del uso del carro de basura;

vpl.: C1/530.

RECHT VAN DE POORTERIJE = belasting geheven voor het verwerven van het poorter- of burgerschap ener stad, zijnde zes gulden, Antwerpen.
- tributum recipiendi officii ostiarii aut civitatis unius,sc. sex florinarum, Antverpia;
- droit de Bourgeoisie, impôt levé sur l'acquisition du titre de bourgeois d'une ville; Anvers;
- Steuer von sechs Gulden für das Erwerben der Bürgerschaft einer Stadt, Antwerpen;
- tax of six guilders to obtain the citizenship of a town, Antwerp;

- impuesto cobrado por adquisición de la ciudadania, siendo seis florines, Amberes;

vpl.: C1/529.

RECHT VAN DE ROLLE = recht van registratie.
- jus registrationis;
- droit d'enregistrement;
- Recht von Registratur;
- right of registration;
- derecho de registro;

vpl.: PvB6/101.

RECHT VAN DE SCHIPPERS KOMENDE MET HUNNE SCHEPEN IN DE RUIJEN VAN ANTWERPEN = belasting geheven van de schippers die met hun schepen in de rietvelden van Antwerpen voeren.
- tributum nautarum, qui cum navibus suis in campos arundinis Antverpiae navigabantur;
- taxe des navigateurs qui naviguaient dans les roseliéres d'Anvers;
- Steuer erhoben von den Schiffern die mit ihren Schiffen in den Rohrfeldern von Antwerpen fuhren;
- tax levied of the boatmen who sailed with their ships in the reedlands of Antwerp;
- contribuciones recaudadas de los barqueros navegantes en los cañaverales de Amberes;

vpl.: C1/530.

RECHT VAN DE TAEFFEL VAN DE OSSEN = belasting.
- tributum;
- taxe;
- Steuer;
- tax;
- tributo; impuesto; derechos;

vpl.: C1/530.

RECHT VAN DE WAGHE IN 'T COOPHUIJS = belasting geheven van de weegschaal in een handelshuis.
- tributum librae in societate negotiatorum;
- taxe sur la balance dans une maison de commerce;
- Steuer erhoben von der Waage in einem Handlungshaus;
- tax levied on the balance in a business house;
- impuesto sobre la balanza en una casa comercial;

vpl.: C1/530.

RECHT VAN DE WATERTOL = belasting op de tolrechten geheven op de wateren.
- tributum iuria portorii aquarum;
- taxe sur le péage des voies

navigables;
- Steuer auf den Zollrechten erhoben auf den Wassern;
- tax on the toll-rights levied on the waters;
- impuesto sobre los derechos de paso en las vias de agua;

vpl.: C1/529.

RECHT VAN DE WOLLENELLE = belasting geheven op het uitmeten van wollen stoffen.
- tributum metiendi texta lana;
- taxe sur le mesurage des étoffes de laine;
- Steuer erhoben auf das Ausmessen von wollen Materien;
- tax levied on the measuring of woollen material;
- impuesto sobre varear materias de lana;

vpl.: C1/530.

RECHT VAN DE WOLLEWAGHE = belasting geheven van de weegschaal voor wol.
- tributum librae lanae;
- taxe sur la balance de laine;
- Steuer erhoben von der Waage für Wolle;
- tax levied on the balance for wool;
- impuesto sobre la balanza para lana;

vpl.: C1/530.

RECHT VAN DEN BERGHGHELDE VAN DE ONVRIJE SCHIPPERS = belasting op het geld besteed door buiten het gilde staande schippers voor het lossen hunner schepen.
- tributum pecuniae a nautas extra collegium impensae ad exoneran dam navum;
- taxe sur l'argent dépensé pour le déchargement par les bateliers qui n'étaient pas membres des gildes;
- Steuer auf das Geld ausgegeben von Schiffern auszerhalb der Zunft für das Ausladen ihrer Schiffe;
- tax on the money issued by boatmen outside the guild for the unloading of their ships;
- impuesto sobre el dinero empleado por barqueros de fuera del gremio en el descargamiento;

vpl.: C1/530.

RECHT VAN DE GHELEIJDE VAN DEN SCHEL DE ENDE HONTE = belasting geheven voor de bescherming geboden aan schepen varende op de Schelde en de Honte.
- tributum protectionis oblatae navibus in flumine Schelde et

Honte;
- taxe sur la protection des bâteaux naviguant sur l'Escaut et la Honte;
- Steuer erhoben für den Schutz an Schiffen auf der Schelde undder Honte;
- tax levied for the protection of ships on the Schelde ant the Honte;
- impuesto sobre protección de buques en el Escalda y en el Honte;

vpl.: C1/530.

RECHT VAN DEN HA RINCK ENDE KEURKAMER = belasting geheven op de invoer en het keuren van de haring.
- tributum invectionis et gustu explorationis harengae;
- taxe sur l'importation et le contrôle de hareng;
- Steuer erhoben auf die Einfuhr und die Prüfung der Hering;
- tax levied on the import and the inspection of herring;
- impuesto sobre importación e inspección de arenque;

vpl.: C1/530.

RECHT VAN DEN INHUIJSE = belasting geheven bij verhuizing.
- tributum migrationis;
- taxe sur les déménagements;
- Steuer erhoben bei Umzug;
- tax levied at removal;
- impuesto cobrado por mudanza;

vpl.: C1/530.

RECHT VAN DEN LOCKTOL = belasting op de tol geheven voor het slaan van palen in de rivier als stroombrekers.
- tributum portorii impositi ad faciendum palos in fluvio ut ruptores cursus;
- taxe sur le péage levé sur la pose de pilotis dans la riviére comme brisecourant;
- Steuer auf dem Zoll erhoben für das Schlagen von Pfähle im Flusz als Strombrecher;
- tax on the toll levied for the putting of piles in the river as streambreakers;
- impuesto sobre la barrera cobrado por pilotaje en el rio como presas;

vpl.: C1/529.

RECHT VAN DEN KLEIJNEN SEGEL= recht betaald voor de afgifte van akten.
- tributum sigilli parvi;
- droit payé sur remise de docu-

ments;
- Recht bezahlt für Auslieferung von von Akten;
- tax paid for the issue of deeds;
- derechos pagados por expedición de actas y demas;

vp l.:

RECHT VAN DEN LEPEL = een belasting in natura van ingevoerd graan.
- tributum in natura grani importati;
- impôts en nature sur blé emporté
- eine Steuer in natura eingeführtes Getreide;
- tax in kind for imported corn;
- tributo en especie de cereales importados;

vp l.: PvB6/100.

RECHT VAN DEN OPSOEKGELDE = belasting geheven voor het doen van nasporing, Antwerpen.
- tributum faciendi inverstigationis, Antverpia;
- taxe sur les investigations, Anvers;
- Steuer für die Nachforschung, Antwerpen;
- tax for the making of investigations, Antwerp;
- derechos cobrados por investigaciones, Amberes;

vpl.: C1/529.

RECHT VAN DEN ORTSWAGEN = belasting op het gebruik van een stadswagen.
- tributum in usu vehiculi publici;
- impôts sur l'usage d'une voiture publique;
- Steuer auf dem Gebrauch eines Stadtwagens;
- tax for the use of a town's wagon;
- impuesto que se debe pagar por uso de coches, de carreta, de la ciudad;

vpl.: PvB6/98.

RECHT VAN DEN PONDTGHELDE = 1. belasting van de hoofdelijke omslag. 2. belasting in de vorm van percenten door koper of verkoper, of door beiden betaald. 3. belasting geheven bij verkoop of verhuring van onroerend goed. 4. belasting op inkomende en uitgaande koopmansgoederen 5. belasting in percenten die de schout ontvangt bij eigendomsoverdracht.
- 1.tributum capitis 2. tributum in forma centesimae partis ab emptoribus aut venditoribus aut ambobus solutum 3. tributum venditionis aut locationis boni immobilis 4. tributum mercium, quae

im- aut exportantur 5. tributum in centesimis partibus, quod scultetus apud translationem proprietatis accipit;
- 1.des contributions ou impôts par tête 2. taxe dans la forme des pour cents payé par l'acheteur ou le vendeur ou par les deux 3. taxe levé chez la vente ou le louage d'un bien immeuble 4. taxe sur les marchandises être emporté ou exporté 5.taxe en pour cents qui le bailli reçoit chez transport de possession;
- 1.Steuer der Kopfsteuer 2. Steuer in Prozente von Kaufer oder Verkaufer oder von beiden bezahlt 3. Steuer bei Verkauf oder Vermietung von unbeweglichem Gut 4. Steuer auf hereinkommende oder ausgehende Kaufmannsgüter 5. Steuer in Prozente die der Schulze empfängt bei Eigentumsübertragung;
- 1.tax of the poll-ta 2. ta in per cents paid by buyer or seller or both 3. tax at sale or rent of immovable good 4.tax on entering and leaving merchandises 5. tax in per cents which the bailiff receives at transfer of property;
- 1.tributo del repartimiento por cabezas 2. tributo por vento in forma de por cientos por comprador o vendedor o por esperar 3. tributo recaudu con venta o alquiler de bienes inmuebles 4. tributo de entrante y de ida articulos de comercio 5. tributo in por cientos por l'alcalde recibir por cesion de propiedades inmuebles;

vpl.: C1/529.

RECHT VAN DEN RIDDERTOL = belasting op tol geheven door ridders.
- tributum portorii impositi ab equitibus;
- taxe sur le péage levé par les chevaliers;
- Steuer auf dem Zoll erhoben von Rittern;
- tax on the toll levied by knights;
- impuesto sobre la barrera cobrado por caballeros;

vpl.: C1/529.

RECHT VAN DEN STEEN = een bepaald geldsbedrag dat betaald moest worden indien men in het Steen in de burger - of poorterskamer werd ingesloten.

- pecuniae summa quae solvenda est si aliquis in "de Steen" in conclave civium inclusus est;
- le droit du Steen était une certain somme d'argent ce qu'on payait chacun qui fut enfermé dans la chambre des bourgeois;
- ein bestimmter Geldbetrag welcher bezahlt werden musste wenn man in der Stein in der Bürgerzimmer eingeschlossen wurde;
- right of the Steen a certain amount of money that had to paid if one was imprisoned in the room of the citizens;
- una suma determinada de dinero para un asiento en el cuarto de ciudadanos, burgueses, en la cárcel "Het Steen";

vpl.: Lo1/456; C1/382.

RECHT VAN DEN UIJSSEL = recht van de weegschaal.
- ius librae;
- droit de balance;
- Recht von Wagschaale;
- right of the balance;
- derecho de platillo de balanza;

vpl.: C1/530.

RECHT VAN DEN UIJTSLAGHE = belasting geheven van waren die buiten de stad verkocht werden.
- tributum mercium, quae extra urbem vendebantur;
- taxe sur les marchandises vendues hors de la ville;
- Steuer erhoben von Waren die auszerhalb der Stadt verkauft wurden;
- tax levied on commodities which were sold outside the town;
- impuesto sobre articulos que se venden fuera de la ciudad;

vpl.: C1/530.

RECHT VAN DEN WAGHEN = weegrecht.
- jus metendi; ius ponderationis;
- droit de balance;
- Wagerecht;
- the right of weighing;
- derecho de,a, peso; derecho de balanza;

vpl.: Lo1/282.

RECHT VAN DEN WEGHGHELDE VAN DAMBRUGGE = belasting verschuldigd voor het onderhouden van de weg van Antwerpen naar Dambrugge.
- tributum debitum pro sustentatione viae de Antverpia in Dambrugge;
- taxe due pour l'entretien de la route d'Anvers à Dambrugge;

- Steuer schuldig für die Instandhaltung der Strasze von Antwerpen nach Dambrugge;
- tax due for the upkeep of the road fro m Antwerp to Dambrugge;
- impuesto sobre mantenimiento del camino de Amberes a Dambrugge;

vpl.: C1/530.

RECHT VAN DEN WEGHGHELDE VAN DE LUIJTHAGHE = belasting verschuldigd voor het onderhouden van de weg van Antwerpen naar Luijthage.
- tributum debitum pro sustentatione viae de Antverpia ad Luijthage;
- taxe due pour l'entretien de la route d'Anvers à Luythage;
- Steuer schuldig für die Instandhaltung der Strasze von Antwerpen nach Luythage;
- tax due for the upkeep of the road fro m Antwerp to Luythage;
- impuesto sobre mantenimiento del camino de Amberes a Luijthage;

vpl.: C1/530.

RECHT VAN DEN WEGHGHELDE VAN DOERNE = belasting verschuldigd voor het onderhouden van de weg van Antwerpen naar Deurne.
- tributum debitum pro sustentationem viae de Antverpia ad Deurne;
- taxe due pour l'entretien de la route d'Anvers à Deurne;
- Steuer schuldig für die Instandhaltung der Strasze von Antwerpen nach Deurne;
- tax due for the upkeep of the road from Antwerp to Deurne;
- impuesto sobre mantenimiento del camino de Amberes a Deurne;

vpl.: C1/530.

RECHT VAN DER TOCHTEN = recht van vruchtgebruik.
- ius usufructus;
- droit d'usufruit;
- das Nuszbrauchsrecht;
- right of usufruct;
- derecho de usufructo;

vpl.: B1/33; C2/887.

RECHT VAN DEVOLUTIE = recht van versterf.
- jus hereditatis; ius devolutionis; ius successionis boni vel juris;
- droit de succession; droit de dévolution d'un bien ou d'un droit;

- Recht des Ablebens; Recht von Devolution; Recht von Hinterlassenschaft;
- right of inheritance; right of succession;
- derecho de sucesión; derecho de herencia de un bien o de un derecho;

vpl.: C2/816; C1/450; B2/230.

RECHT VAN DIJCKAGIEGELDE = sub.pl. rechten wegens onderhoud van dijken.

- ius molis;
- droits de digues;
- Rechte wegen Unterhalt von Deichen;
- rights because of upkeep of dikes;
- derecho de diques;

vpl.: Lo4/526.

RECHT VAN EXUE Zie:

- issuwghelde; issue; issuwe; exuwe; issuerecht;----/

RECHT VAN GEBUERSAEMHEYDT= buurrecht; recht van nabuurschap.

- ius vicinitatis;
- droit de voisinage;
- Nachbarnrecht;
- neighbourhood-rights;
- derecho de vecindad;

vpl.: Ca2/393.

RECHT VAN GHICHT = recht van de heer om bij de dood van de vazal 't beste stuk huisraad te kiezen.

- jus domini ad seligendum supellectilem optimam clientis;
- droit de meilleur cattel, casier;
- Recht um einem zu Geständnis zu bringen;
- right to chose the best piece of chattel;
- derecho del señor de escoger la pieza mejor del ajuar a la muerte de su vasallo;

vpl.: C1/18.

RECHT VAN HEIJMINGE = recht van afsluiting van erven.

- ius conclusionis praediorum; obligatio faciendi saeptas;
- droit de clôture;
- Sperrungsrecht; Recht zum Abschliessen von Höfen; Recht von Hofsperrung;
- right of closing; right of premisesclosing;
- derecho de cercar solares; derecho de cierre del solar;

vpl.: Lo4/526; C1/406.

RECHT VAN HEIJSSCHE = recht van eis.

- ius postulationis;
- droit petitoire;

- Recht von Klage;
- right of claim;
- derecho de demanda;

vpl.: C1/305.

RECHT VAN HET WIJNROEIJEN = belasting op het nameten met een stok waarmede de inhoud van vaten wijn gepeild werd.

- tributum metiendi baculo, quo ea quae continent dolia vini perspicebantur;
- taxe sur le jaugeage de win;
- Steuer auf das Nachmessen mit einem Stock mit dem den Inhalt von Faszen Wein geeicht wurde;
- tax on the checking with a stick with which the contents of barrels wine was gauged;
- impuesto sobre remedir con un palo para aforo de toneles para vino;

vpl.: C1/530.

RECHT VAN HOEFFSLAEN = het recht van de Peelmeesters en Goorgezworenen van uitgifte van gemene gronden en evt. berechting van daaruit ontstane geschillen.

- ius emissionis agrarum comunium necnon iudicandi lites ortas ex eo;
- droit de distribution des terres communales et éventuellement de juger des différends qui en surgissent;
- das Recht der Peelmeesters zur Ausgabe von gemeinschaftlichen Grundstücken und gegebenenfalls Berechtung von daraus erwachsenen Streitigkeiten;
- the right of the Peelmeesters to issue common land and to try disputes originating thereof;
- derecho de emisión de tierras comunales y de juicio sobre contiendas a proposito de esto;

vpl.: MGG 47

RECHT VAN HOUTSCHATTEN = het recht tot de heffing van een belasting op gerooid hout.

- ius recipiendi vectigal pro permutatione ligni exstirpati;
- droit de lever une taxe de transaction sur du bois abattu;
- das Recht zur Erhebung von Umsatzsteuer auf ausgerodetes Holz
- the right to levy a turnover tax on pulled;
- derecho de recaudación de impuesto a la circulación de madera extirpada;

vpl.: MGG 47.

RECHT VAN KEUR = recht van verordening.
- ius edicti;
- droit d'ordonnance;
- Recht von Verordnung;
- right of regulation;
- derecho de ordenanza;

vpl.: C1/18.

RECHT VAN KEUREN EN BREUCKEN = het recht tot het opstellen van verordeningen tegen welker overtreding straf wordt bedreigd.
- ius exarandi praecepta cum poenae minatione;
- droit d'ordonnance avec des dispositions pénales;
- das Recht zur Verfassung von Verordnungen gegen deren Uebertretungen Strafe gedroht wird;
- the right to frame regulations and to attach punishment against their infringements;
- derecho de redactar ordenanzas bajo amenaza de pena;

vpl.: DVB 37.

RECHT VAN MAGHELINGHEN = recht van bloedverwantschap.
- ius consanguinitatis;
- droit de parenté;
- Recht von Verwandtschaft;
- right of consanguinity;
- derecho de parentesco;

vpl.: C3/164.

RECHT VAN MORTEMAIN OFT BESTEN PANDT = keurmede.
- ius mortimanus; ius manus mortui;
- droit de mortemain ou meilleur cattel;
- Recht der toten Hand;
- the right of a lord to take the best piece out of his dead vassal's chattel; right of the dead hand;
- derecho del señor feudal a escoger una pa rte de la herencia de un siervo o recibir el valor de ella; derecho de manos muertas;

vpl.: Ca2/304; PB/II/20.

RECHT VAN NADERSCHAPPE; NAEDERSCHAP; NAERDERSCAP; MAERDERSCHAPPE; NAERDERSCAPPE; NAERDERSCHAP; NAERSCHAPPE = hom.1.recht van naaste bloedverwantschap 2.recht van naasting 3.recht van voorkeur bij verwerving van familiegoed; recht van terugkoop.
- 1.sanguinis coniunctio proxima; cognatio proxima; coniunctio sanguinis 2.vindivatio; ius vindicationis 3. ius redemptionis; ius retractationis;

- 1.parenté la plus proche 2. droit de rachat 3.droit de retrait;
- 1.Vorzugsrecht; Recht von nächste Blutverwantschaft 2. Zueignungsrecht 3. Vorkaufsrecht; Bezugsrecht bei Erwerbung von Familienkapital;
- 1.nearest consanguinity 2.right of confiscation 3.right of repuchasing;
- 1.parentesco proximó 2. derecho de expropiación 3. derecho de preferencia en cuanto a la adquisoción de plata familiar;

vpl.: B2/26; C2/1030; B1/58; C2/892; C3/72,164; C1/478; Lo6/366.

RECHT VAN PANTSCHAP = recht van beslaglegging.
- ius occupationis;
- droit de gagerie;
- Recht von Beschlagnahme;
- right of seizure;
- derecho de confiscación;

vpl.: Lo3/30.

RECHT VAN PATRISEEREN = het recht om patrijzen te vangen met netten.
- ius capiendi perdicos retibus;
- droit d'attrapper des perdrix avec des filets;
- das Recht um Feldhühner zu fangen mit Netzen;
- the right to catch partridges with nets;
- derecho de coger perdices mediante redes, lazos;

vpl.: DVB 37.

RECHT VAN PATRONAETSCHAP= recht van benoeming.
- ius nominationis;
- droit de dénomination;
- Recht von Ernennung;
- right of appointment;
- derecho de nombramiento;

vpl.: B2/205.

RECHT VAN PEERTSKEUR = recht van paardenverordening.
- ius edicti ad equos;
- droit d'ordonnance des chevaux;
- Recht von Pf erdeverordnung;
- right of horses regulation;
- derecho de ordenanza caballos;

vpl.: C1/18.

RECHT VAN PLANTAGIE = het recht tot het aanplanten van houtgewas.
- ius sationis silvae;
- droit de plantation;
- das Recht zu anpflanzen von Holzgewächs;

- the right to plant woodcrop;
- derecho de plantación de maleza o broza;

vpl.: DVB 37.

RECHT VAN PONDTPENNINGHEN = het recht van het aandeel in de hoofdelijke omslag te Brussel.

- ius participationis in tributum unoquoque in Bruxellis;
- droits de lods et ventes, Bruxelles;
- das Recht des Anteils in der Kopfsteuer in Brüssel;
- the right of sharing in the poll-tax in Brussels;
- derecho de la participación en la cuota personal, Bruselas;

vpl.: C1/268.

RECHT VAN PONTGELT = recht de landsheer toekomende bij overdracht van onroerend goed.

- jus domini apud translationem boni immobilis;
- droit revenant au Seigneur lors du transfert d'un bien immeuble;
- Recht des Grundherrn bei Uebertragung von unbeweglichem Gut;
- right of the landlord at the transfer of immovable good;
- derecho del principe con ocasión de cesión de bienes inmuebles;

vpl.: PB/II/181.

RECHT VAN PONTPENNINGHEN OFT CONGEZ = recht van overgang of ontslag.

- jus mutationis et dimissionis;
- droit des lods ou de congé;
- Entlassungsrecht;
- right of transition or dismissal;
- derecho de cambio o despedida;

vpl.: C1/298.

RECHT VAN PREFERENTIE = recht van voorkeur.

- ius praestantiae; ius preferentiae;
- droit de préférence;
- Vorzugsrecht;
- right of priority; right of preference;
- derecho de preferencia;

vpl.: Lo5/198; C1/274.

RECHT VAN PROPRIETEYT = recht van eigendom.

- ius proprietatis;
- droit de propriété;
- Eigentumsrecht;
- right of property;
- derecho de propiedad;

vpl.: Ca2/395; C1/289,403; Lo5/382.

RECHT VAN REGAELE = hoogheidsrecht.

- ius regalitatis;
- régale;
- Hoheitsrecht;
- royal right;
- derecho de soberania;

vpl.: PvB1/273.

RECHT VAN RETENTIE = recht van voorbehoud cq. dat men geeft om een zaak, die men van een ander onder zich heeft, niet terug te geven dan tegen voldoening van hetgeen men te vorderen heeft van de eigenaar der zaak.

- jus reservationis;
- droit de reserve;
- Recht von Vorbehalt;
- right of reservation;
- derecho de excepción, de cautela

vpl.: PvB6/384.

RECHT VAN RETENUE = recht van korting.

- jus diminutionis;
- droit de déduction;
- Recht von Abzug;
- right of reduction;
- derecho de descuento;

vpl.: Cr2/1013/17.

RECHT VAN RETRAICTE OFT NAERDERSCHAP = recht van voorkeur.

- ius retractionis;
- droit de souscription par préférence; droit de retrait;
- Bezugsrecht;
- right of preference;
- derecho de preferencia;

vpl.: B2/260; C1/291.

RECHT VAN SINTE ANNA = een bepaald in Brussel vigerend recht van 10 stuivers.

- ius certum decem nummorum vigens in Bruxellis;
- droit de Sainte Anne, Bruxelles;
- ein bestimmtes in Brüssel geltendes Recht von 10 Fünfcentsmünzen;
- a certain right of 10 pennies being in force in Brussels;
- derecho de Santa Ana; derechos de cincuenta cents vigentes en Bruselas;

vpl.: C1/256.

RECHT VAN SLUIJSGELDE = sub.pl. rechten wegens bediening onderhoud van sluizen.

- ius cataractarum;
- droits d'écluse;
- Schleusengeldrecht;
- lock dues;
- derecho de esclusas;

vpl.: Lo4/526.

RECHT VAN STELLINGHE DER MUNTE = recht van waardebepaling van de munt.
- jus nummi aestimandi;
- droit de taxation de monnai e;
- Recht von Wertbestimmung der Münze;
- right of valuation of the money;
- derecho de valuación de moneda;

vpl.: Cr2/1039.

RECHT VAN 'T STORTEN VAN DEN BEER = belasting geheven voor het afvoeren van gier cq.urine en andere uitwerpselen.
- tributum deportandi vulturis cq. urinae et alia excrimenta;
- taxe sur le transport de purin et d'autres excréments;
- Steuer erhoben für die Abfuhr von Jauche und sonstigen Exkrementen;
- tax levied for the removal of liquid manure and other excrements;
- impuesto sobre el transporte de orina y demás excrementos;

vpl.: C1/530.

RECHT VAN 'T VEERGHELT NAER VLAENDEREN = belasting geheven op het veergeld naar Vlaanderen.
- tributum pecuniae pontonis in Flandrias;
- taxe sur le péage des bacs allant aux Flandres;
- Steuer erhoben auf das Fähregeld nach Flandern;
- tax levied on the passage-money at Flanders;
- impuesto sobre el barcaje a Flandes;

vpl.: C1/530.

RECHT VAN TOLLE = heerlijk recht van tol.
- pedagium; datium; theolonium; vectigal; costuma;
- droit de barrière;
- Zollrecht;
- tollright;
- derecho de tránsito;

vpl.: T1/596.

RECHT VAN VALKEN VANGEN = het recht tot het vangen van valken. NB. De valk , falco communis, is een dagroofvogel met korte geheel met veren bedekte hals en korte en sterk gebogen snavel en scherpe klauwen, die zeer geschikt is om op de jacht afgericht te worden.
- ius falcones capiendi;
- droit d'attrapper des faucons;
- das Recht um Falken zu fangen;
- the right to catch falcons;

- derecho de coger halcones;

vpl.: DVB 37.

RECHT VAN VERNADERINGE = recht van het tegenhouden van vervreemding van onroerend goed;naastingrecht.(Zie recht van naderschap pe etc.).
- ius alienationis;
- droit de rachat;
- Bezugsrecht;
- right to confiscation;
- derecho de preferencia;

vpl.: BVB 38.

RECHT VAN VERSTERFENISSE = recht van erfenis.
- ius hereditatis;
- droit d'héritage;
- Erberecht;
- right of inheritance;
- derecho de heren cia;

vpl.: B2/25.

RECHT VAN VERVAL VAN BASTAARDEN = het recht op de nalatenschap van buitenechtelijke kinderen die geen wettige nakomelingen hebben en geen octrooi hebben verkregen om over hun nalatenschap te beschikken.
- ius impetrandi hereditatem spuriorum, in qua leges non decernunt;
- droit d'héritage des bâtards qui n'ont pas de descendants légitimes et n'ont pas d'octroi de disposer de leur héritage;
- das Recht auf die Hinterlassenschaft von auszerehelichen Kindern die keine gesetzliche Nachkommen haben und kein Recht erhalten haben um über ihre Hinterlassenschaft zu verfügen;
- the right upon the inheritance of illegitimate children who have no legal descendants and have not obtained the right to dispose of their inheritance;
- derecho a la herencia de bastardos, la cual no está prevista por la ley;

vpl.:

RECHT VAN VISSCHERIJE = het recht van visvangst in open water met uitsluiting van derden.
- ius piscatus in aquis apertis tertiis personis exclusis;
- droit de pêche dans les eaux ouvertes à l'exclusion d'un tiers;
- das Recht von Fischfang im offenen Wasser mit Ausschlusz Dritter;
- the right of fishing in open water exclusive of third persons;
- derecho de pesca en agua libre

con ecclusión de terceras personas;
vpl.: DVB 37.

RECHT VAN VOOGDIJE = het recht om iemand een voogd toe te voegen.
- ius alicui attribuendi tutorem;
- droit d'adjoindre un tuteur à quelqu'un;
- das Recht jemand einen Vormund zuzufügen;
- the right to place a guardian to someones disposal;
- derecho de otorgar a un tutor para alguien;
vpl.: DVB 37.

RECHT VAN VOORSCHOUW = het recht van de plaatselijke heer waterlossingen en schoorstenen te schouwen.
- ius inspectionis aquarum ductuum et fumariorum;
- droit d'une première inspection des eaux et des cheminées;
- das Recht des örtlichen Herrn Entwasserungen und Schornsteine zu schauen;
- the right of the local lord to inspect drainages and chimneys;
- derecho del señor local a la inspección de desagües y chimeneas;
vpl.: DVB 37.

RECHT VAN WAERSCHAP = recht van waarborg.
- ius cautionis;
- le droit de garant; assurance; garantie;
- Kautionsrecht;
- right of security;
- derecho de caución;
vpl.: C1/147.

RECHT VAN WARANDE = het recht tot het hebben van jachtgebied of diergaarde van wild bv. konijnenwarande.
- ius possidendi regionem venatibus aptam;
- droit à une chasse;
- das Recht ein Jagdrevier oder Tierpark zu besitzen;
- the right to own a hunting-ground or zoo;
- derecho a cazaderos o parques para conejos;
vpl.: DVB 37.

RECHT VAN WATERSLOTEN = rechten wegens schouw van wateren.
- ius fossarum;
- droit de fossés;
- Recht wegen Wasserschau;
- right because of inspection of waters;

- derecho de acequias;
vpl.: Lo4/526.

RECHT VAN WAYEN = recht tot het doen weiden van vee.
- ius pascendi pecus;
- droit de faire paître le bétail;
- Recht von weiden;
- grazing-rights;
- derecho de apacentar el ganado;
vpl.: MGG 116.

RECHT VAN WEGEN = rechten wegens schouw van wegen.
- ius viarum;
- droit de chemins;
- Recht wegen Wegeschau;
- right because of inspection of roads;
- derecho de camino;
vpl.: Lo4/526.

RECHT VOORDERINGHE = rechtsvordering.
- postulatio iuris; actio;
- poursuite;
- Rechtsforderung;
- legal claim; action;
- demanda; acción;
vpl.: C1/411.

RECHTBANC Zie:
- rechtbanck;----; rechtebanc; richtbanc/

RECHTBANCK; RECHTBANC; RECHTEBANC; RICHTBANC = sub. aanrecht.
- abacus;
- dressoir;
- Spültisch;
- dresser;
- aparador de cocina;
vpl.: Lo3/172.

RECHTBANCKE SONDER SLOT DAER AEN = aanrechttafel zonder slot.
- abacus sine sera;
- dressoir sans serrure;
- Spültisch ohne Schlosz;
- dresser-table without lock;
- aparador de cocina sin cerradura;
vpl.: C1/430.

RECHTDAGEN ENDE GENECHT = taut. dagen waarop de schepenbank in rechtszitting bijeenkomt.
- dies in quibus scabinorum convenit;
- jour où siège le tribunal des échevins;
- Gerichtstage;
- days of session of the sheriff's court;
- días de sesión del tribunal de los regidores; vpl.: DDR 5.

RECHTE Zie:
- admissibel in ----/
- bedwangen van ---- oft peynen/
- bij ordre van ----/
- besneden ----/
- clercken van ----/
- compelleren in ----/
- contracte van engen ----/
- deductie van ----/
- den ---- onbedwankelijc/
- ghemeijnen ordre en ----/
- ghenechte van ----/
- gront gegeven terve oft in erffelijcken ----/
- iemanden te ---- betrecken/
- illatie of deductie van ----/
- in actie om ----/
- in ---- brenghen/
- in ---- interpelleren/
- in ---- linie masculine/
- in ---- niet convenibel/
- in ---- verachteren/
- in ---- verloven/
- in ---- voorderen/
- kenlijc in---- /
- kenlijcheyt bij ----/
- met den ---- verkopen/
- met ---- gheport oft aengesproken sijnde/
- met ---- bevel om ----/
- metten ----/
- minnelijcke tale van ----/
- na rigeur van ----/
- niet favorabel in ----/
- oncleeden met ----/
- onsen ----/
- ontgoeden met ----/
- ontvuyten met ----/
- peynen oft ----/
- presenteren te ---- ende ter purgien ende suveringen/
- presumpcien nootelijc des rechts ende van den ----/
- rejicieren uytten ----/
- schade van ----/
- stoot van ----/
- te ---- betrecken/
- te ---- presenteren/
- te ---- ende well/
- te ---- porrene/
- te ---- sitten/
- te ---- stellen/
- tevredenstellen metter minnen oft metten ----/
- vrij zijn van den ---- van den Hooghstoel/
- well ende te ----/

RECHTE VAN EVICTIEN = recht van uitwinning cq. bij vonnis recht krijgen op iemand of iets.
- jus evictionis;
- droit d'éviction;
- Recht von Gewinning cq. bei Urteil Recht bekommen auf jemand oder etwas;
- right of ejection;
- derecho de excusión; judicialmente obtener derecho a una persona o a una cosa;

vpl.: Lo1/168.

RECHTE VAN INSTITUTIE = recht van benoeming.
- ius institutionis;
- droit d'institution;
- Recht von Ernennung;
- right of appointment;
- derecho de institución;

vpl.: Lo3/118.

RECHTE WIECKE = rechte tampon.
- obturamentum lanae carminatae rectum;
- tampon;
- gerade Tampon;
- straight tampon;
- tampón derecho;

vpl.: Ca2/397.

RECHTEBANC Zie:
- rechtbanck; rechtbanc;----; richtbanc/

RECHTELICK BESETTEN = gerechtelijk inbeslagnemen.
- iudicialiter occupare;
- mettre judiciairement;
- gerichtlich beschlagnehmen;
- seize judicially;
- confiscar judicialmente;

vpl.: Lo1/170.

RECHTELIJCK BANNEN = door een verklaring in rechte bekrachtigen.
- per declarationem confirmare in iure;
- proclamer;
- durch eine Aussage bestätigen;
- proclaim officially;
- legalizar mediante una declaración;

vpl.: C1/195.

RECHTELIJCK BESETTEN = gerechtelijk inbeslagnemen.
- judicialiter adimere;
- mettre judiciairement;
- gerichtliche Beschlagnahme;
- seize juridically;
- embargar, secuestrar, judicialmente;

vpl.: Lo1/170.

RECHTEN Zie:
- arbiter in den ----/
- beneficie ende moderacie by den nyeuwen ----/
- corte expeditie van ----/
- dagh van ----/
- goede ende corte expeditie van ----/

- goeden kort onverthogen ----/
- in den ---- licentiaat/
- officieren van ----/
- onder verbandt als naer ----/
- passagien van ----/
- ruchten; richten;----/
- ten ghebuerlijcken ----- staen/
- uijt eijghenen buijdel op ----/
- vesticheden van ----/

RECHTEN; RICHTEN = vb. vonnis wijzen; recht doen; rechtspreken; vonnissen.
- sententiam ferre; rem iudico l;
- faire sentence; prononçer un arrêt;
- richten;
- pass sentence; administer justice;
- sentenciar; fallar; enjuiciar; pronunciar una sentencia;

vpl.: C3/86; B2/261.

RECHTEN EN HEERGEWEIJDEN = taut. heergewade cq.een aan de leenheer te betalen recht.
- ius debitum domino feudi, patrono, iura feodalia;
- droits de reliefs;
- Auszahlung vom Vasall an den Lehnsherrn beim Antritt des Lehngutes;
- tribute to be paid to the feudal lord;
- derechos feudales; derechos que se de ben al dueño del feudo;

vpl.: C1/618.

RECHTEN VAN OFFICIEN = gelden die de benoemden schuldig waren aan het stadsbestuur als zij de benoeming in een functie aanvaardden, Antwerpen.
- pecuniae, quae nominati magistratui urbani debiti erant, quando nominationem in munus acceperant. Antverpia;
- argent dû à la municipalité pour l'entrée en fonction de ceux qui étaient nommés, Anvers;
- Geld das die Ernannten schuldig waren an der Stadtverwaltung wenn sie die Ernennung in einem Amt antraten, Antwerpen;
- money which the appointees had to pay to the municipality when they took up the appointment in a function, Antwerp;
- dinero adeudado por los nombrados a las autoridades municipales, Amberes;

vpl.: C1/534.

RECHTEN VAN ONGELDE = recht van belasting.
- ius tributi;

- droit d'imposer des centimes additionnels;
- Steuerrecht;
- taxright;
- derecho de imponer impuestos adicionales;

vpl.: T1/596.

RECHTEN VAN PONTGELDE = overgang; recht van pondgeld, gegeven bij verhuring en verkoop van onroerend goed.
- ius transitionis;
- droit de lods;
- Recht von Pfundgeld, gegeben bei Vermietung und Verkauf von unbeweglichem Gut;
- right of poundmoney, given at letting and sale of immovable good, right of transition;
- derecho de tránsito, de transición;

vpl.: C1/305.

RECHTER Zie:
- ordinarise ----/
- pandy bij den ----/
- rechtere;----; richter; regter/

RECHTER WETENTHEIJDT = wetenschap die met bewijzen gestaafd kan worden; oprechte kennis of wetenschap.
- scientia quae rationibus firmari potest; notio vera;
- savoir qu'on peut prouver; connaissance exacte;
- Wissenschaft die mit Beweisen begründet werden kann; richtige Kenntnis;
- science which can be substantiated by proofs; right knowledge;
- un saber acompañado de pruebas conocimiento acertado o ciencia atinada;

vpl.: BVB 39,182.

RECHTERE; RECHTER; RICHTER; REGTER = sub. rechter.
- iudex;
- juge;
- Richter;
- judge;
- juez;

vpl.: DVB 4,14; ACart 5

RECHTEREN Zie:
- ordinaris ----/
- ordinarise ----/

RECHTERS Zie:
- ordinarisse ----- in Antwerpen/
- subalterne ---- in Antwerpen/

RECHTERS ENDE IUGHEN = sub. pl. rechters.
- judices;

REC

- juges;
- Richter;
- judges;
- jueces;

vpl.: PB/II/306.

RECHTERS ORDINAIR = gewone rechters.

- juges ordinaires;
- iudices ordinarii, communes;
- gewöhnliche Richter;
- ordinary judges;
- jueces ordinarios, comunes;

vpl.: C1/430.

RECHTERS ORDINAIR VAN DIEST = gewone rechters van Diest zijn de borgemeesters en de schepenen over alle misdaden.

- iudices ordinarii Diestemii sunt magistri civium et scabini de omnibus sceleribus;
- juges ordinaires de Diest sont les bourgmestres et les échevins au regarde tous crimes;
- gewöhnliche Richter von Diest; die Bürgermeister und die Schöffen, die über alle Verbrechen urteilten;
- ordinary judges of Diest;
- jueces ordinarios de Diest son los burgomaestres y regidores acerca de todos los crimenes;

vpl.: C1/576.

RECHTERS VAN DE LAECHENHALLE = de rechters van de lakenhal bezaten kennis van de lakenweverij en wat daartoe behoorde, Antwerpen; zijnde 2 gildedekens als maners en uitvoerders, twee keurmeesters als plaatsvervangers van de 2 gildedekens en 8 oudermannen.

- iudices laneaii cognitionem habebant textrinae pannorum et cuius, quod ad hanc pertinebat, Antverpia; duo decani ut monitores et exsecutores, duo spectatores ut vicarii duorum decanorum collegii et octo pristinis;
- les juges de la halle aux draps avaient connaissance de la draperie et de tout ce qui s'attache, etant deux doyens de la gulde, comme semonceurs et exécuteurs, deux syndics tenant leur place en leur absence et huit anciens, Anvers;
- die Richter der Tuchhalle in Antwerpen hatten Kenntnis der Tuchweberei und was dazu gehörte. Es waren 2 Zunft-Dechanten als Mahner und Ausführer, 2 Prüfer als deren Stellvertreter und 8 Aeltesten;
- judges of the cloth hall, Antwerp;

REC

- los jueces del mercado de pano tenían conocimiento de la fábrica de panos y lo que comprendía eso Amberes, siendo dos decanos de la corporación como demandantes y ejecutores, dos inspectores como reemplazantes de los 2 decanos de la corporación y ocho ancianos, Amberes;

vpl.: Lo1/440.

RECHTERS VAN DE LAKENHALLE = subalterne rechtbank bestaande uit 12 personen, Antwerpen. Zie: guldekens, wardeijns, oudermans.

- iudicium subalternum constans ex duodecim personis, Antverpia
- juges de la halle aux draps; Anvers
- untergeordnetes Gericht bestehend aus 12 Personen, Antwerpen;
- subaltern court consisting of 12 persons, Antwerp;
- jueces del mercado de paños; tribunal subalterno, 12 personas Amberes;

vpl.: C1/379.

RECHTERS ORDINAIR VAN DIEST = gewone rechters van Diest zijn de borgemeesters en de schepenen over alle misdaden.

- iudices ordinarii Diestemii sunt magistri civium et scabini de omnibus sceleribus;
- juges ordinaires de Diest sont les bourgmestres et les échevins au regarde tous crimes;
- gewöhnliche Richter von Diest; die Bürgermeister und die Schöffen die über alle Verbrechen urteilen;
- ordinary judges of Diest;
- jueces ordinarios de Diest son los burgomaestres y regidores acerca de todos los crimenes;

vpl.: C1/576.

RECHTFERDICH Zie:

- rechtveerdig; rechtveerdigh; rechtveirdig; rechtverdich; ----; rechtveerdich; rechtvaerdich/

RECHTHUIJS Zie:

- regthuijs;----; rechthuus; richthuus; rechthuys/

RECHTHUUS Zie:

- regthuijs; rechthuijs;----;richthuus; rechthuys/

RECHTHUYS Zie:

- regthuijs; rechthuijs; rechthuus; richthuus;----/

RECHTINGE; RICHTINGE= sub. berechting.

- judicium; judicatio;
- jugement; faire justice;
- gerichtliche Behandlung; Berechtigung;
- trial;
- juicio; administración de justicia sentencia;

vpl.: PB/IV/393; Cr2/1013/8.

RECHTS Zie:
- innecomen collecteur des ---- van den coophuyse/
- innecomen collecteur des ---- van issue/
- presumpcie nootelijc des ---- ende van den rechte/
- toewijsinge des ----/

RECHTSTOEL Zie:
- richtstoel;----/

RECHTSTOEL OFT VIERSCHAERE = taut. rechtbank.
- tribunal;
- tribunal;
- Gericht;
- court of justice;
- tribunal;

vpl.: PB/II/329.

RECHTSTONT OFT INSTANTIEN = taut. rechtsvordering.
- instantia;
- instance;
- Rechtsforderung;
- legal claim; action;
- instancia;

vpl.: Lo6/150.

RECHTVEERDIG; RECHTVEERDIGH RECHTVERDICH; RECHTFERDICH; RECHTVEERDICH; RECHTVAERDICH; RECHTVEIRDIG = adi. echt; betrouwbaar; rechtmatig.
- legitimus; justus; aequitabilis; purgo l;
- authentique; sûr; légal; légitime juste; équitable; justifier; redresser;
- authentisch; richtig; vb.rechtfertigen;
- legitimate; right; reliable; vb. justify;
- auténtico; genuino; seguro; fiable; vb.justificar; motivar;

vpl.: BVB 36; C1/42.

RECHTVEERDIGH Zie:
- rechtveerdig;----; rechtverdich; rechtferdich; rechtveerdich; rechtvaerdich; rechtveirdig/

RECHTVEIRDIG Zie:
- rechtveerdig; rechtveerdigh; rechtverdich; rechtferdich; rechtveerdich; rechtvaerdich; ----/

RECHTSWEER Zie:
- rechtsweert; rechtzweere;----; rechsweer; rexsweer; ressweer rechtswere/

RECHTSWEERT; RECHTSZWEERE RECHTSWEER; RECHSWEER; REXSWEER; RESSWEER;RECHTSWERE = sub.volle neef.
- consobrinus; filius fratris;
- cousin germain;
- richtiger Vetter;
- cousin german; first cousin;
- sobrino; primo hermano; primo carnal;

vpl.: PvB1/557; T1/114.

RECHTSWERE Zie:
- rechtsweert; rechtzweere; rechtsweer; rechsweer; rexsweer; ressweer;----/

RECHTTE Zie:
- naeden ---- ende styl/

RECHTVAERDICH Zie:
- rechtveerdig; rechtveerdigh; rechtverdich; rechtferdich; rechtveerdich;----; rechtveirdig/

RECHTVEERDELIJCK Zie:
- rechtveerdichlijc;----; rechtverdich/

RECHTVEERDICH Zie:
- eedt voor ---- ende onmeijneedich houden/
- rechtveerdig; rechtveerdigh; rechtverdich; rechtferdich; ----; rechtvaerdich; rechtveirdig/

RECHTVEERDICHLIJC; RECHTVEERDELIJCK; RECHTVERDICH = adv. rechtvaardig.
- juste; iustus;
- justement; avec justice;
- gerecht;
- righteously; righteous; just;
- justamente; con justicia; justo; recto; justiciero; equitativo;

vpl.: T2/76; C1/141; C3/86.

RECHTVEERDIGH Zie:
- wittigh ---- ende ongequeten/

RECHTVERDICH Zie:
- rechtveerdichlijc; rechtveerdelijck;----/
- rechtveerdig; rechtveerdigh; ----; rechtferdich; rechtveerdich; rechtvaerdich; rechtveirdig/

RECHTVERDICHEIJT; RECHTVERDICHHEIT = sub. rechtvaardigheid.
- justitia;
- justice; équité;

- Gerechtigkeit;
- justice; righteousness;
- justicia; honradez; equidad;

vpl.: BVB 53.

RECHTVERDICHEYT ENDE EGALITEYT = rechtvaardigheid en gelijkheid.
- iustitia et aequalitas;
- justice et égalité;
- Gerechtigkeit und Gleichheit;
- justice and equality;
- justicia;

vpl.: PvB1/303.

RECHTVERDICHHEIT Zie:
- rechtverdicheijt;----/

RECHTVESTINGE OFT LITISCONTESTATIE = vaststelling van een geschil.
- litiscontestatio;
- litiscontestation;
- Festsetzung einer Streitigkeit;
- determination of a dispute;
- litiscontestación;

vpl.: Lo4/370.

RECHTVOERDERINGE; RECHTVOIRDERING; RECHTVOORDERINGHE = hom.sub.1.rechtsvordering 2. rechtspleging.
- 1.iudiciorum formulae; postulatio iudicialis; iuris; quod lex iubet; interdictum 2.processus;
- 1.action; demande; complainte 2. procédure;
- 1+2 Rechtsforderung;
- 1.action 2. legal claim;
- 1.acción; demanda 2. procedimiente; instanciá;

vpl.: B1/105; C1/53,76,292,485; T1/218; C2/901; Lo4/306; Lo5/50.

RECHTVOIRDERING Zie:
- rechtvoerderinge;----; rechtvoorderinghe/

RECHTVOORDERINGE OFT PROCEDURE = rechtszaak; proces.
- actio iuris aut processus;
- procédure;
- Prozessverfahren; Prozedur;
- proceeding;
- proceso; pleito; auto judicial;

vpl.: Lo3/48.

RECHTVOORDERINGHE Zie:
- rechtvoerderinge; rechtvoirdering;----/

RECHTWERT Zie:
- ten ----/
- te ---- keerende/

RECHTZWEERE Zie:
- rechtsweert;----; rechtsweer;

rechsweer; rexsweer; ressweer; rechtswere/

RECEPISSE Zie:
- bekentenisse;----; recipis oft recipisse/
- inventaris oft ----/

RECEPISSE; RECIPIS; RECIPISSE OFT BEKENTENISSE = taut. bewijs van ontvangst.
- receptorius; documentum alicuius rei; quae est recepta; apocha;
- récépissé ou reconnaissance; accusé de réception;
- Empfangbeweis; Empfangschein; réception;
- receipt;
- resquardo; recibo;

vpl.: Lo4/86; BVB 92; C1/300.

RECIPIENDUM Zie:
- procuratie ad ----/

RECIPIS Zie:
- bekentenisse; recepisse;---- oft recipisse/

RECIPISSE Zie:
- bekentenisse; recepisse; recipis oft ----/

RECIPROCE; RECIPROCQ; RECIPROCKELIJCK; RECIPROKELYCK; RECIPROKE; RECIPROCQUE; RECIPROQUELIJK; RECIPROQUE = adi.+ adv.+ sub.wederzijds; ieder voor zich; wederkerig; onderscheidelijk; wederkerigheid.
- reciprocus; mutuus; vicissitudo proprie;
- réciproque; mutuel; reciproquement; respectivement; mutuellement; réciprocité;
- gegenseitig; reziprok; gegenseitlich; beiderseitig; Gegenseitigkeit;
- reciprocal; mutual; reciprocally; respectively; reciprocity;
- reciproco; mutuo; mutual; mutuamente; cada uno; distintamente; respectivamente; reciprocamente; reciproco; reciprocidad;

vpl.: C2/770; Cr2/1013/28/770; C1/578; ACart 21; T1/500; PB2/153,324; DVB 90; PvB9/154; PvB1/308,545.

RECIPROCE PARTIJEN = wederzijdse partijen.
- partes reciprocae;
- parties réciproques;
- gegenseitige Parteien;
- mutual parties;
- partes reciprocas;

vpl.: C1/633; PB/II/324.

RECIPROCKELIJCK Zie:
- reciproce; reciprocq;----; reciprokelyck; reciproke; reciprocque; reciproquelijk; reciproque/

RECIPROCQ Zie:
- reciproce;----; reciprockelijck; reciprokelyck; reciproke; reciprocque; reciproquelijk; reciproque/

RECIPROCQUE Zie:
- reciproce; reciprocq; reciprockelijck; reciprokelyck; reciproke;----; reciproquelijk; reciproque/

RECIPROCQUE GELOFTE = wederzijdse gelofte.
- votum ultro citroque datum et acceptum votum mutuum;
- promesse réciproque;
- gegenseitige Gelübde;
- mutual promise;
- promesa mutua;

vpl.: C1/614.

RECIPROKE Zie:
- obligatien ----/
- reciproce; reciprocq; reciprockelijck; reciprokelyck;----; reciprocque; reciproquelijk; reciproque/

RECIPROKELYCK Zie:
- reciproce; reciprocq; reciprockelijck;----; reciproke; reciprocque; reciproquelijk; reciproque/

RECIPROQUE Zie:
- reciproce; reciprocq; reciprockelijck; reciprokelyck; reciproke; reciprocque; reciproquelijk; ----/
- relivement ----/

RECIPROCQUE ADVIJSEN = wederkerige raadgevingen.
- consilia reciproca;
- conseils réciproques;
- gegenseitige Beratungen;
- reciprocal advices;
- consejos reciprocos;

vpl.: C1/526.

RECIPROQUELIJK Zie:
- reciproce; reciprocq; reciprockelijck; reciprokelyck; reciproke; reciprocque;----; reciproque/

RECIPROQUEN BANT = wederzijdse band.
- vinculum mutuum;
- lien réciproque;
- gegenseitiges Band;

- mutual tie;
- lazo recíproco;

vpl.: PB/II/263.

RECISORIEN Zie:
- actie rescissorie/

RECISSIE = sub. nietigverklaring van een testament.
- recissio;
- recision d'un testament;
- gerichtliche Vernichtung;
- rescission;
- declaración milo;

vpl.: PvB1/588.

RECITEEREN; RECITEREN = vb. voordragen; opzeggen.
- memoriter pronuntio I; declamo I; recito I;
- réciter;
- rezitieren;
- recite; announce;
- recitar;

vpl.: ADR 17.

RECITEREN Zie:
- reciteeren;----/

RECKE Zie:
- een goede ---- te voeren/
- in goede ---- houden/
- state ende ----/

RECKE; REC; REKE = sub. orde.
- ordo ; in ordine;
- état;
- Zustand;
- order; condition;
- orden;

vpl.: C1/154.

RECKELIJCHEIT Zie:
- reckelijcheyt;----; reckerlicheyt/

RECKELIJCHEYT; RECKELIJCHEIT; RECKERLICHEYT = rechtschapenheid; braafheid; billijkheid.
- integritas; aequitas; justitia; aequum;
- droiture; honnêteté; intégrité; équité;
- Rechtschaffenheit; Biederkeit; Billigkeit;
- honesty; rectitude; fairness; justice; equity;
- integridad; honradez; rectitud; justicía; equidad;

vpl.: T1/370; T2/372.

RECKEN = vb. in orde stellen.
- ordino I;
- arranger; disposer;
- in Ordnung setzen;
- put in order;
- arreglar; disponer;

vpl.: T2/372.

RECKERLICHEYT Zie:
- reckelijcheyt; reckelijcheit;----/

RECLAMACIE = sub. protest; tegenwerping.
- reclamatio; objectatio; oppositio;
- appel;
- Berufung; Einspruch;
- appeal;
- reclamación;

vpl.: T2/266.

RECLAMEEREN; RECLAMEREN = vb. opeisen.
- reclamo I; exigo III; repeto III;
- réclamer;
- reklamieren; einfordern;
- demand; claim; summon;
- reclamar;

vpl.: LPS 64.

RECLAMEREN Zie:
- reclameeren;----/

RECOGNITIE = sub. inspectie; erkentelijkheid; monstering; onderzoek.
- recognitio;
- récognition; reconnaissance;
- Erkenntlichkeit;
- recognition;
- inspección; examen; reconocimiento;

vpl.: C1/201.

RECOGNITIE ENDE ERKENTENISSE = taut. heffing.
- tributum;
- levée;
- Steuer;
- levy;
- cobro;

vpl.: PB/II/184.

RECOGNITIE KEURMEESTERS = gerechtelijke erkenning der twee keurmeesters voor hun diensten: elk 100 gulden jaarlijks, Antwerpen.
- agnitio iudicialis duorum spectatorum officiorum eorum: unoquoque centum florinae quotannis, Antverpia;
- reconnaissance légale aux deux contrôleurs pour leurs services; chacun 100 florins par an;Anvers
- gerichtliche Anerkennung der zwei Prüfer für ihre Dienste; jeder 100 Gulden jährlich, Antwerpen;
- judicial acknowledgement of two inspectors for their services; each 100 guilders yearly, Antwerp;
- reconocimiento judicial de los dos inspectores por sus servicios; po año 100 florines para cada uno; vpl.: C1/539.

RECOGNITIECHIJNS = sub.1. een grondrente te betalen voor het gebruik van gronden 2. heffing op belasting die voor een verkregen vergunning moest worden betaald.
- 1.reditus pecuniae pro agris solvendae 2. recognitio; tributum; solvendum est concessioni datae;
- 1.payer une rente foncière pour la jouissance de terres 2. tribut payable pous l'obtention d'une concession ou autorisation;
- 1.ein Grundzins zu bezahlen für das Gebrauch der Grundstücke 2. Steuer die bezahlt werden musste für eine erhaltene Vergönnung;
- 1.landrent to pay for the use of lands 2. levying of a tax for which recognition must be paid;
- una renta de fincas por el uso de tierras 2. tributo pagadero para la obtención de una concessión o autorisación;

vpl.: ACart 17; MGG 107,190.

RECOGNOISSANCIE OFT BEKENTENISSE = taut. erkenning; beloning.
- recognitio;
- reconnaissance;
- Anerkennung;
- recognition;
- reconocimiento;

vpl.: PvB1/224.

RECOGNOISSANTIE; RECONNOISSANCE; RECONNAISSANCE; RECOGNOSSANTIE = sub. erkenning; waarborgsom, vergoeding,beloning.
- recognitio; remuneratio; compensatio;
- reconnaissance; caution; dédommagement; récompense;
- Kautionssumme; Vergütung;Entschädigung; Belohnung;
- recognizance; compensation; recompense;
- cobro; recargo; indemnización; compensación; recompensa; premio;

vpl.: PvB1/266.

RECOGNOSCEREN = vb. voor echt erkennen.
- ut verum recognoscere;
- reconnaître comme légitime;
- für echt erkennen;
- to acknowledge as real;
- reconocer, como auténtico;

vpl.: C2/1050.

RECOGNOSSANTIE Zie:
- recognoissantie; reconnoissance; reconnaissance;----/

RECOLEMENT; RECOLLEMENT; RECOLLECTIE = sub. vergelijking.

herziening; bezinning.
- comparatio; mutatio; recollectio meditatio;
- comparaison; révision; réflé-chissement;
- Vergleich; Revision; Durchsicht Besinnung;
- comparison; revision; review; recollection;
- comparación; cotejo; revisión; reforma; confrontación; recolleción; reflexion;

vpl.: Cr2/1002,868,860,1050; C1/264,504; RB 7/60.

RECOLEREN; RECOLLEREN = vb. aan getuigen hun verklaringen voorlezen; tegen elkaar vergelijken; vergelijken van getuigenissen van getuigen, om te zien of zij bij hun getuigenis blijven; vergelijken.
- testimonia colligere; recolo I invecem; testes revoco I; repeto III et inquiro III an persistunt in testimonio; recolligo III; comparo I;
- récoler; comparer contre l'un l'autre; comparer les témoignages de témoins pour voir s'ils persistent dans leur temoignage; récoller; comparer;
- an Zeugen ihre Erklärungen vorlesen; gegeneinanderhalten; den Zeugen gegen einander vergleichen; ihre Erklärung vorlesen; vergleichen;
- read to witnesses their declarations; compare to one another; compare the testimonies of witnesses in order to see if they stick to their testimony; compare inspect; recollect;
- recolegir para los testigos sus deposiciones; comparar; poner en comparación una cosa con otra; comparar declaraciones de testigos para saber si persisten en su testimonio; en su declaración; camparar o cotejar;

vpl.: PB/II/324; C2/860; B1.Pl. Bra/43; T1/204; T2/109; C1/265; PvB7/60; C1/264,504.

RECOLLECTIE Zie:
- recolement; recollement;----/

RECOLLEMENT Zie:
- recolement;----; recollectie/

RECOLLEREN Zie:
- getuygen ----/
- recoleren;----/
- verhooren oft ----/

RECOMMANDANTIE Zie:
- recommandatie;----; recommendatie/

RECOMMANDANTIE ENDE BESWAERNISSE = taut. aanbeveling.
- commendatio;
- recommandation;
- Empfehlung;
- recommendation;
- recomendacion;

vpl.: Lo4/572.

RECOMMANDATIE; RECOMMANDANTIE; RECOMMENDATIE = sub. aanbeveling; voorspraak; opdracht.
- recommendatio;
- recommandation; intercession; mandat;
- Empfehlung; Fürsprache; Auftrag;
- recommendation;
- recomendación; mandato;

vpl.: C1/398,514.

RECOMMANDEEREN; RECOMMANDEREN = vb. aanbevelen; prijzen; opdragen.
- commando I; recommendo I; salutem do I; laudo I; deferre III;
- recommander;
- rekommandieren; empfehlen;
- recommend; commend;
- recomendar; encomendar;

vpl.: BVB 71,128,153; B1:Pl.Pr. 58.

RECOMMANDEREN Zie:
- recommandeeren;----/

RECOMMENDATIE Zie:
- recommandatie; recommandantie; ----/

RECOMPENSACIE Zie:
- recompense; recompensie;----; recompensatie/

RECOMPENSATIE Zie:
- recompense; recompensie; recompensacie;----/

RECOMPENSE Zie:
- giften ----/
- tamelijcke ----/

RECOMPENSE; RECOMPENSIE; RECOMPENSACIE; RECOMPENSATIE = beloning; tegemoetkoming; schadevergoeding; schadeloosstelling.
- praemium; compensatio; pensatio
- récompense; compensation; indemnité; indemnisation;
- Belohnung; Beihilfe; Schadenersatz; Entschädigung;
- reward; compensation; indemnification;
- recompensa; premio; compensación; indemnación de perjuicios; bonificación; remuneración; gratificación;

vpl.: PB/II/258,371; Pr.B9/155; T1/538; PB/III/355; PvB6/138; PvB7/92,224; PB/IV/275.

RECOMPENSE GESWOREN STADSBODEN = beloning der beëdigde stadsboden voor het schrijven van saufconduitbrieven van twee jaarmarkten en de bestelling daarvan; elk 28 gulden, 26 stuiver, Antwerpen.
- praemium nunciorum iuratorum pro scribendo diplomatum duorum mercatuum et mandato eorum; unoquoque octo et viginti florinae et sex et viginti sestertii, Antverpia;
- compensation des huissiers, Anvers;
- Belohnung der vereidigten Stadtboten für das Schreiben von Saufconduitbriefe von zwei Jahrmärkten; jeder 28 Gulden, 26 Fünfcentsmünzen, Antwerpen;
- reward of the sworn beadles for the writing of saufconduitletters of two annual fairs; each 28 guilders, 26 pennies, Antwerp;
- recompensa de los mensajeros municipales jurados por escritura de cartas de salvoconducto de dos mercados anuales, Amberes;

vpl.: C1/539.

RECOMPENSE OUDSTE SECRETARIS, ANTWERPEN = beloning van de oudste secretaris voor de bewaring der stadsprivilegies: 25 gulden, Antwerpen.
- praemium scribae senioris pro custodia privilegiorum civitatis; quinque et viginti florinae, Antverpia;
- récompense du secrétaire le plus ancien pour la défense des privilèges de la ville, 25 florins;
- Belohnung des ältesten Sekretärs für die Bewahrung der Stadtprivilegen; 25 Gulden, Antwerpen;
- reward of the oldest secretary for the preservation of the town-privileges; 25 guilders, Antwerp
- recompensa del secretario más anciano por la guardia de los privilegios de la ciudad; 25 florines, Amberes;

vpl.: C1/539.

RECOMPENSE SECRETARISSEN ANTWERPEN = beloning der secretarissen voor hun controle der pontpenningen; 25 gulden, Antwerpen.
- praemium scribarum pro spectatione nummorum pontis quinque et viginti florinae, Antverpia;

- récompense des secrétaires pour la contrôle de l'argent du bac; 25 florins; Anvers;
- Belohnung der Sekretäre für ihre Prüfung des Pontegeldes; 25 Gulden, Antwerpen;
- reward of the secretaries for their control of the ferryboat money; 25 guilders, Antwerp;
- recompensa de los secretarios por su control de las monedas de barcas de pasaje; 25 florines, Amberes;

vpl.: C1/539.

RECOMPENSEEREN; RECOMPENSEREN = vb. vergoeden; belonen; genoegdoen; betalen.
- recompenso I; compenso I; satisfacio III; solvo III;
- dédommager; récompenser; compenser; satisfaire; bonifier; payer; indemniser;
- ersetzen; entschädigen; belohnen vergüten; genügen;
- compensate; recompense; refund; reward satisfaction; pay; make good; compensate for;
- compensar; recompensar; indemnizar; resarcir; satisfacer; pagar;

vpl.: PvB1/59; C1/158,427; C2/786; PB/IV/309; T2/81.

RECOMPENSEN Zie:
- giften; vereeringhen oft ----/

RECOMPENSEREN Zie:
- recompenseeren;----/

RECOMPENSEREN ENDE REMBOURSEREN = taut. vergoeden; betalen; vergelden.
- recompenso I; solvo III;
- rembourser; bonifier; indemniser payer; récompenser;
- vergüten; zurückzahlen; zahlen; ersetzen;
- reimburse; indemnify; compensate for; pay; make good; pay back requite;
- indemnizar; restituir; bonificar compensar; pagar; recompensar; reembolzar;

vpl.: Lo6/64; T2/81; Lo1/614; C1/670.

RECOMPENSIE Zie:
- recompense; ----; recompensacie recompensatie/

RECOMPENSIE OFT SALARIS = taut. loon; beloning.
- praemium; compensatio; merces;
- salaire; récompense; paye;
- Lohn; Gehalt;
- salary; reward; wage;

- sueldo; salario; recompensa; paga;

vpl.: PB/II/28; PvB7/92.

RECOMPENSIEN Zie:
- giften oft ----/

RECONCILIATIE = sub. verzoening.
- reconciliatio;
- réconciliation;
- Versöhnung;
- recounciliation;
- reconciliación;

vpl.: C1/122.

RECONCILIEEREN; RECONCILIEREN = vb. verzoenen.
- reconcilio I;
- réconcilier;
- versöhnen; vermitteln;
- reconcile; conciliate;
- reconciliar; componer; acomodar concordar; arreglar;

vpl.: PB/II/341; C1/423; PB/III/284; PvB1/58,60; T1/275,282,528.

RECONCILIEREN Zie:
- reconcilieeren;----/

RECONCILIEREN ENDE VERSOONEN = taut. verzoenen.
- reconcilio I;
- réconcilier;
- versöhnen; vermitteln;
- reconcile; conciliate;
- reconciliar; componer; acomodar concordar; arreglar;

vpl.: PB/II/348,341; C1/423; PB/III/284; PvB1/58,60; T1/275,282,528.

RECONNAISSANCE Zie:
- recognoissantie; reconnoissance; ----; recognossantie/

RECONNOISSANCE Zie:
- recognoissantie;----; reconnaissance; recognossantie/

RECONTRERE = adi. tegensprekende
- re contradictus;
- contradictoire; contraire;
- widersprüchlich;
- contradicting;
- contradictorio; contrario; opuesto; disconforme;

vpl.: BVB 92.

RECONTRERE FEIJTEN = tegenovergestelde, met elkaar in strijd zijnde feiten.
- facta inter se contraria;
- des faits contradictoires;
- gegenübergesetzte, mit einander in Widerspruch stehende Tatsachen;
- opposite conflicting facts;
- hechos en contrados; contrapuestos; opuestos; vpl.: BVB 92.

RECONVENCIE = sub. tegeneis; tegenklacht; tegenvordering die een gedaagde instelt tegen de eiser bij dezelfde rechter waarvoor hij werd gedagvaard.
- petitio mutuus; reconventio,vulgo Kil, relatio actionis; actio mutua; mutua postulatio;
- demande reconventionelle; reconvention;
- Gegenforderung; Widerklage;
- counter-claim; counter-demand;
- demanda en reconvención; reconvención;

vpl.: T1/225; T2/140.

RECONVENCIEN Zie:
- actie van ---- om te mogen compenseren, corten oft minderen/

RECONVENIENT = sub. tegeneiser.
- postulator mutuus;
- demandeur reconventionelle;
- Gegenforderer;
- one who counterclaims; counterclaimant;
- reconveniente contrapretensor; contrapretendiente;

vpl.: C2/859.

RECONVENIEREN = vb. een eis met een tegeneis beantwoorden.
- refero III; actionem Kil. refero III; iudicium; refero III litem; reconvenio IV;
- former une demande reconventionelle; reconvenir; faire une reconvention;
- eine Forderung mit einer Gegenforderung erwidern; Gegenforderung anordnen;
- counterclaim; counterdemand;
- formular una demanda en reconvención; reconvenir;

vpl.: T1/225; C1/482; C2/859.

RECONVENIEREN OFTE WEDERTICHT DOEN = taut. tegeneis instellen.
- reconvenio IV;
- reconvenir;
- Gegenforderung durchführen; einer Klage mit einer Gegenklage beantworten;
- institute a counter-claim; reply a claim with a counter-claim;
- reconvenir; poner una demanda en reconvención;

vpl.: Lo4/634; Lo5/14.

RECONVENTIE Zie:
- ageren bij forme van ----/
- conventie ende ----/
- eysschers in ----/
- in materie van ----/
- soo wel in materie van ----/

- vervoerder in ----/
- verweerders in ----/

RECOURS = sub.1.toevlucht 2. beroep op 'n hogere rechtbank. 3.recht van schadeverhaal.
- 1.perfugium recursus 2. appellatio ad tribunal superius 3.ius recursus;
- 1.refuge; asile; recours 2.appel à un tribunal superieur 3.droit de recours;
- 1.Entschädigung; Zuflucht 2.Berufung an das Appellationsgericht 3. Recht von Schadloshaltung;
- 1.refuge; remedy; recourse 2. appeal to a higher court 3. right of redress;
- 1.recurso; refugio 2.apelación 3. derecho de raclamar indemnización;

vpl.: PB/II/214; PvB7/167;PvB9/13; Lo1/598; C1/577/13; PvB1/506.

RECOURS ENDE TOEVLUCHT =taut. 1.recht van het verhalen van een schade 2. toevlucht.
- 1.jus restitutionis; jus recursus; 2.recursus;
- 1.droit de se dédommager; au dédommagement 2. recours;
- 1.Recht von Entschädigung 2.Zuflucht;
- 1.richt of damages, claim 2. refuge;
- 1.derecho de reclamar indemnización; 2. recurso; refugio;

vpl.: PvB7/167; PB/II/214,303;21, Lo1/598; PvB9/13.

RECOURS HEBBEN = zijn toevlucht nemen tot.
- recurrere;
- recourir à;
- seine Zuflucht nehmen zu;
- have recourse to;
- recurrir a;

vpl.: EE/17; B1.

RECOUVRABEL = adv. herkrijgbaar; verhaalbaar.
- recuperabilis;
- si l'on peut les obtenir; récupérable;
- einbringlich;
- recuperatively;
- recuperable;

vpl.: C1/635.

RECOUVREEREN; RECOUVRERENvb. herkrijgen; verhalen; herwinnen; opnieuw verkrijgen; incasseren.
- recupero I; acquiro III;
- ravoir; recouvrer; regagner; obtenir; reconquérir; récuperer;

se dédommager;
- wiedererhalten; zurückgewinnen; zurück bekommen; einkassieren; halten; erhalten; beikommen;
- get back; to recover; regain; recoup; collect; obtain; acquire; get hold of;
- recobrar; recuperar; readquirir obtener; adguirir; conseguir;

vpl.: PvB1/301,558; T1/412;Lo6/178,482; B1:EE 22; PB/III/15,133 PB/II/20; C1/259.

RECOUVREREN Zie:
- recouvreeren;----/

RECOUVREREN OFT AFCORTEN = taut. 1.in mindering brengen 2. verhalen.
- deducere;
- 1.déduire 2. recouvrer; décompter;
- in Abzug bringen;
- to deduct;
- descontar; deducir; recobrar; recuperar; readquirir;

vpl.: PB/II/26.

RECOUVREREN OFT GHECRYGHEN = taut. herkrijgen; terugkrijgen.
- recupero I;
- recouvrer;
- zurückbekommen;
- get back;
- recobrar y recuperar;

vpl.: C1/301.

RECREANCIE = sub. voorlopig vruchtgebruik.
- possessio fiduciaria;
- récréance;
- vorläufiger Nieszbrauch;
- provisional usufruct;
- usufructo provisional;

vpl.: T1/86.

RECREATIE ENDE TIJTCORTINGHE = taut. vrijetijdsbesteding.
- relaxatio;
- passe-temps;
- freie Zeit Verwendung;
- recreation;
- uso de vagar; uso de ocio;

vpl.: PB/III/501.

REC REDENTIE = sub. terugroeping.
- recredentia; revocamen; revocatio; restitutio;
- rappel; appel; révocation;
- Zurückrufung;
- recreancy; recall;
- retirada; revocación;

vpl.: PvB1/586; T2/16.

RECTA Zie:
- ex linea ---- val collaterali/
- in linea ----/

RECTEUR; RECTOOR; RECTOIR = sub. bedienaar; priester.
- rector; gubernator;
- prêtre; ministre; recteur;
- Diener; Priester;
- minister; priest; rector;
- ministro; sacerdote;

vpl.: C1/17.

RECTEURS VAN AUTAEREN = bedienaren van altaren; priesters.
- altarium rectores; gubernatores;
- recteurs d'autels; ministres d'autels; prêtres; recteurs;
- Diener von Altären; Priester;
- ministers of altars; rectors; priests;
- ministros de altares; sacedotes;

vpl.: C1/17.

RECTOIR Zie:
- recteur; rectoor;----/

RECTOOR Zie:
- recteur;----; rectoir/

RECTORIJN Zie:
- rhetoricien; retorijn;----; retorisijn/

RECTORIKE Zie:
- rhetorica; retorike;----/

RECUEIL; RECUIL = sub. verzameling.
- collectio;
- recueil;
- Sammlung;
- collection;
- colección;

vpl.: B2/208.

RECUEIL ENDE COHIER = taut. aanslagregister ener belasting.
- index tributorum;
- le rôle d'un impôt;
- Veranlagungregister einer Steuer;
- assessment-register of tax;
- registro fiscal;

vpl.: PB/II/27.

RECUEIL ENDE ORDINARIS REGISTER = taut. verzamelregister.
- index generalis;
- registre général;
- Sammelregister;
- compilation register;
- registro recopilante; recopilación;

vpl.: PB/II/306.

RECUEIL OFT SOMMARIS = taut. samenvatting; verzameling.
- compendium;
- sommaire; résumé;
- Zusammenfassung; Sammlung;
- summary; collection;

- sumario; resumen; compendio;

vpl.: PB/II/48.

RECUEIL VAN DE ORDONNANTIEN ENDE PROVISIEN = samenvatting van de verordeningen en voorzieningen.
- summarium edictorum et provisorum;
- recueil des ordonnances et des prévisions;
- Zusammenfassung der Verordnungen und Versorgungen;
- summary of the regulations and the provisions;
- resumen de las ordenanzas y provisiones;

vpl.: C1/285.

RECUIL Zie:
- recueil;----/

RECUPERANDE Zie:
- possessorio;----/
- possessorium ----/

RECUPEREEREN; RECUPEREREN= vb. herstellen; terugbekomen; herwinnen; opnieuw in het bezit komen van.
- recupero I;
- récupérer; recouvrer;
- zurückgewinnen; wiedergreifen des Besitzes;
- recuperate;
- recuperar; recobrar;

vpl.: T2/90; T1/177.

RECUPEREREN Zie:
- recupereeren;----/

RECUPEREREN ENDE WEDER GECRIJGE = taut. herkrijgen.
- recupero I;
- récupérer; recouvrer; reprendre;
- wiedererhalten;
- get back; recover; regain;
- readquirir; recobrar; recuperar;

vpl.: T1/241.

RECUSABEL = adv. weigerachtig.
- recusans;
- refusant;
- unwillig;
- unwilling;
- negativamente; recusantemente;

vpl.: Cr2/1175.

RECUSANT = sub. weigeraar.
- qui recusat;
- refuseur;
- Versager;
- refuser;
- refractario;

vpl.: Cr2/1176.

RECUSATIE = sub. verwerping; wraking.

- recusatio;
- récusation;
- Ablehnung; Zurückweisung;
- rejection; challenge;
- recusación;

vpl.: T2/83; Cr2/949.

RECUSATIE OFT SUSPECTATIE = taut. verdenking.
- suspicio;
- suspicion;
- Verdacht;
- suspicion;
- sospecha; recelo;

vpl.: PB/IV/175.

RECUSEEREN ; RECUSEREN = vb. verwerpen; weigeren; wraken.
- recuso I; improbo I; reicio III; denego I;
- récuser; refuser;
- ablehnen; verweigern; zurückweisen;
- refuse; reject; challenge; denounce; deny; dismiss; defeat;
- recusar; rechazar;

vpl.: T1/433; T2/7,41,43,83; Cr2/1177.

RECUSEREN Zie:
- recuseeren;----/

RECUSEREN ENDE WEIJGEREN = taut. weigeren.
- recuso I;
- refuser; dénier;
- verweigern; verwerfen; zurückweisen; ablehnen;
- refuse; reject;
- negarse a ; rechazar;

vpl.: T1/439,487.

RECUSEREN OFT ONTSEGGEN = taut. onbevoegd verklaren; verwerpen; weigeren; wraken.
- recuso I et interdico III;
- récuser;
- zurückweisen;
- dismiss; reject;
- recusar;

vpl.: T1/298.

REDAIRGUEEREN; REDAIRGUEREN REDARGUEEREN; REDARGUEREN= vb. logenstraffen.
- redarguo III; refello III; refuto I;
- démentir; rédaguer; réfuter;
- widerlegen;
- refute;
- imputar; refutar; redarguir; confutar; desmenter;

vpl.: T2/218.

REDAIRGUEREN Zie:
- redairgueeren;----; redargueeren; redargueren/

REDARGUCIE = sub. weerlegging.
- refutatio;
- réfutation;
- Widerlegung;
- refutation;
- confutación; redargución; refutación;

vpl.: T1/269.

REDARGUEEREN Zie:
- redairgueeren; redairgueren; ----; redargueren/

REDARGUEREN Zie:
- redairgueeren; redairgueren; redargueeren;----/

REDARGUEREN ENDE DEBATTEREN VAN ONWAERACHTICHEIJDT = taut. onwaarheid weerleggen.
- mendacium redarguere;
- réfuter et contester la véracité;
- Unwahrheit widerlegen;
- refute or contest the veracity;
- refutar falsedad;

vpl.: C1/262.

REDARGUEREN ENDE WEDERLEGGEN = taut. logenstraffen; weerleggen.
- redarguo III;
- démenter; rédarguer; réfuter;
- widerlegen;
- refute;
- redarguir; refutar; confutar; desmenter;

vpl.: T1/65; T2/107.

REDARGUEREN VAN VALSCHEYDEN = bedrog logenstraffen; wegens valsheid verwerpen.
- redarguo III;
- réfuter par fausseté;
- wegen Falschheit verwerfen;
- reject because of falsity;
- refutar por falsedad;

vpl.: T1/477.

REDELIJC ENDE NOOTELIJC = taut. noodzakelijk met reden.
- necessarie et cum causa;
- nécessaire et raisonnable;
- notwendig und billig;
- necessary; reasonable;
- necesario y razonable;

vpl.: T1/65.

REDELIJCHEIT Zie:
- redelijcheyd; redenlijcheit;----/

REDELIJCHEYD; REDENLIJCHEIT; REDELIJCHEIT = sub. redelijkheid.
- aequitas; aequum; iustitia;
- équité; raison;
- Billigkeit;
- reasonableness;
- equidad; justicia;

vpl.: T2/7.

REDELIJCHEYT ENDE EQUITEYT= taut. billijkheid; rechtvaardigheid; redelijkheid.
- aequitas;
- équité; justice; raison;
- Gerechtigkeit; Vernunftmässigkeit;
- equity; justice; reasonableness; righteousness;
- equidad; honradez;

vpl.: T1/557,606; T2/17,89;MGG 29; Lo6/534.

REDELIJCKE MATE ENDE PROPORTIE = taut. evenredigheid.
- proportio;
- proportion;
- Verhältnis;
- proportion;
- proporción;

vpl.: C1/566.

REDELIJCKEN Zie:
- uuyt ---- ende deugdelijcken gevuelene/

REDELIJCKER WIJSCH COMPRES GESCREVEN = redelijk dicht aaneen geschreven.
- scriptura rationabiliter compacta;
- d'une écriture raisonnablement compacte;
- ordentlich dicht aneinander geschrieben;
- rather compact written;
- con una escritura razonablemente compacta;

vpl.: Lo6/558.

REDELIKE BROODMESSE = broodmessen van een redelijke lengte.
- culter panis rationabile;
- couteaux à pain raissonables;
- Brotmesser einer passenden Länge;
- breadknives of a reasonable length;
- cuchillos de una largura razonable para cortar pan;

vpl.: Lo1/2.

REDEMIEREN ENDE VERSIEN = taut. voorzien (in).
- provideo II;
- pourvoir à;
- abhelfen;
- provide for;
- proveer; subvenir a; remediar;

vpl.: PB/II/198.

REDEMPCIE; REDEMPTIE; REDEMTIE = sub. aflossing; loskoping verlossing; afkoopbaarheid.
- redemptio annui census; solutio; deletio; liberatio;
- rédemption; amortissement; remboursement; rachat; dégrèvement; libération; redimibilité;
- Tilgung; Erlösung; Einlösung; Abkauflichkeit;
- redemption; delivrance; rescue;
- redención; amortización; pago; descarga; rescate; salvación; redimibilidad;

vpl.: ACart 47; PB/III/422; C1/58,201; B2/224; T1/538; Lo7/340.

REDEMPTIE Zie:
- beneficie van ----/
- mentie van ----/
- redempcie;----; redemtie/

REDEMPTIE OFT AFCOOP = taut. afkoop.
- redemptio;
- rachat;
- Abfindung;
- buying off; redemption;
- rescate;

vpl.: PB/II/28.

REDEMPTIE VAN FOURIERINGE VAN HET HOF = verlossing van voorziening van het hof.
- redemptio providentiae regiae;
- rédemption des logements de la cour;
- Erlösung von Versorgung des Hofes;
- redemption of provision by the court;
- redención; libramiento, de suministro de la corte;

vpl.: C1/279.

REDEMTIE Zie:
- redempcie; redemptie;----/

REDEN Zie:
- in ---- ende conscientie/

REDEN OFT ARGUMENT = taut. reden.
- argumentum;
- argument;
- Grund;
- reason; argument;
- argumento;

vpl.: B2/202.

REDENE OFT ZONDER SAKE =taut. zonder aanwijsbare reden.
- sine ratione monstrabili;
- sans motif évident;
- ohne nachweisbaren Grund;
- without obvious reasons;
- sin motivo evidente;

vpl.: T1/76.

REDENEN Zie:
- actie spruytende uuyt makinge van testamente of uuyt makingen ende giften gedaen bij ---- van der doot/

RED

- doch om diverse ---- ende sunderlinge ten opsien van/
- bij merckelijcke ----/
- bij ---- van den buyke/
- spottige ----/

REDENEN BIJ FAYTE = overwegingen bij feiten.

- considerationes apud facta;
- considérations avec les faits;
- Urteilsgründe; Erwägungen zusammen mit Tatsachen;
- considerations with facts;
- consideraciones con los hechos;

vpl.: T1/74.

REDENEN GEVEN ENDE VERANTWOIRDEN = taut. rekenschap geven van; verantwoorden.

- rationem reddo III;
- justifier; rendre compte de;
- Rechenschaft geben; verantworten;
- account for; render an account of;
- dar cuenta de; justificar;

vpl.: T1/64.

REDENEN OFT DUYTWETTIGEN NOOTSAECKEN = taut. wettige redenen.

- necessitas legitima;
- nécessité ou motif légitime;
- aus gesetzlichen Notwendigkeiten oder Gründen;
- out of legal reasons;
- necesidad o razón legítima;

vpl.: Lo1/476.

REDENEN VAN REPLIJCK = redenen van tegenantwoord, repliek.

- causae ad respondendum;
- cause de réplique;
- Gründe von Gegenrede;
- reasons of counterplea;
- razones de réplica;

vpl.: B2/130.

REDENEN VAN STOORINGHEN = redenen van belemmering.

- ratio interclusionis;
- raisons d'empêchement;
- Veranlassung zur Störung;
- reasons for hindrance;
- motivos de impedimento;

vpl.: Lo7/72.

REDENEN VAN WELWETENTHEIJDT = op grond van omstandigheid dat men uit eigen wetenschap iets te berde brengt.

- quare aliquis loquitur ex propriáscientié;
- soldide connaissance de cause;
- auf Grund des Umstandes dasz man aus eigner Wissenschaft etwas aufs Tapet bringt;

RED

- on the ground of the fact a person his own knowledge from brings something on the carpet;
- quare aliquis loquitur ex propriascientia;

vpl.: BVB 169; ASO 3; MGG 27, 211.

REDENLIJCHEIT Zie:

- redelijcheyd;----; redelijcheit/

REDENLIJKEN LOEN = redelijk loon.

- pretium rationale;
- salaire raissonable;
- billiges Lohn;
- reasonable salary;
- paga razonable;

vpl.: Lo1/50.

REDER Zie:

- reeder; reider;----/

REDERE Zie:

- rader; radere;----/

REDIBICIE = sub. koopvernietiging.

- redhibitio;
- rédhibition;
- Kaufvernichtigung;
- redhibition;
- redhibición;

vpl.: T1/616.

REDIDIT Zie:

- superportavit et ----/

REDIGEREN = vb. opstellen.

- litteris mando I;
- rédiger;
- abfassen;
- draft;
- redactar; formular; extender;

vpl.: PB/III/345.

REDIJTE; REDITE; REDITIE = sub. herhaling; herzegging.

- reditus; reditio;
- redite;
- Wiederholung;
- repetition;
- reiteración;

vpl.: Lo6/490,562; C2/870; C1/512, 634, 644.

REDIMEERLIJK Zie:

- redimibel;----/

REDIMEREN OFT LOSSEN = taut. afkopen; aflossen; inlossen; loskopen; vrijmaken.

- redimo III;
- rédimer; racheter; payer le rançon; rédimer; rembourser;
- tilgen; abkaufen; abfinden; einlösen;
- redeem;
- redimir; rescatar;

vpl.: Lo6/28,318,374; C1/21, 552,662; PB/II/301.

REDIMEREN OFTE QUITTEN =taut. inlossen.
- redimo III;
- dégager;
- einlösen;
- to redeem;
- redimir; rescatar;

vpl.: PvB6/591.

REDIMIBEL; REDIMEERLIJK = adi. afkoopbaar.
- quod potest redimi;
- rechetable;
- abkaufbar;
- redeemable;
- redimible;

vpl.: C1/80.

REDINGE Zie:
- reedinge;----; reidinge/

REDINTEGRATIE Zie:
- actie van ----/

REDINTEGRATIE = sub. herstel van bezit.
- restitutio; redintegratio;
- réintégration;
- Wiederherstellung des Besitzes;
- reparation of possession;
- reintegración;

vpl.: Lo4/480; C1/16.

REDISTRIBUTIE = sub. herverdeling.
- redistributio;
- redistribution;
- Wiederverteilung;
- redistribution;
- repastición de nuevo;

vpl.: PvB5/86.

REDITE Zie:
- redijte;----; reditie/

REDITIE Zie:
- redijte; redite;----/

REDONDEREN = vb. terugvallen; vallen op; uitvallen in het voordeel of nadeel van iemand.
- recido III; bene seu male succedo III;
- retomber; réussir; mal réussir;
- zurückfallen auf; verantwortlich sein lassen; geraten; stürzen auf;
- fall back; backslide; come down upon; turn out;
- recaer; redundar; caer encima; redundar en el bien/mal de uno;

vpl.: Lo6/86; C1/675; PB/II/255.

REDOUTE = sub. kleine veldschans.
- castellum;
- redoute;
- kleine Feldschanze;
- a small castle;

- reducto pequeño; fortificación chica;

vpl.: PvB7/284.

REDRES Zie:
- generaal ----/

REDRES; REDRESSEMENT = sub. herstel van een dwaling; goedmaking van een onrecht; herziening; hervorming; vergoeding.
- correctio erroris; sanatio; reparatio;
- redressement d'une erreur; réparation d'une injustice; révision; reforme; retablissement; dédommagement;
- Wiederherstellung von einem Irrtum; Entschädigung; Vergütung;
- restoration of an error; redress restoration; compensation; repair;
- rectificación de un error; corrección de un error; revición; reforma; reparación; indemnización; compensación;

vpl.: PB/II/344; PB/III/393; DVB 118; ADR 6; Cr2/953; DVB 5/449.

REDRES EN VOLDOENINGHE = wederoprichting en betaling.
- sanatio; restitutio et pensio;
- redressement et payement;
- Rückerstattung und Genuchtuung;
- redress and payment;
- enderezamiento y pago;

vpl.: C1/604.

REDRES OF VERANDERINGE = herstel of wijzigingen.
- refectio seu mutatio;
- redressement ou changement;
- Wiederherstellung oder Aenderung;
- repair or modification;
- reparación o cambio;

vpl.: ADR 6.

REDRES, VERANDERINGHE ENDE CORRECTIE = taut. wijziging en verbetering.
- modificatio et correctio;
- modifications et corrections;
- Verbesserung;
- change and correction;
- modificación y mejora, corrección;

vpl.: C1/163.

REDRESCHIEREN Zie:
- redresseeren; redresseren;----/

REDRESSEEREN; REDRESSEREN; REDRESCHIEREN = vb. herstellen; rechtzetten; wegnemen; goedmaken.
- corrigo III; repono III; reparo I; restituo III; sano I; sarcio IV;

RED

- redresser; réparer; rectifier; rajuster;
- berichtigen; wiederherstellen; aufs neue redigieren; redressieren; berichtigen;
- redress; repair; restore; compensate; make up for;
- reparar; restablecer; remendar; remediar; enmendar reescribir; reponer; remover; corregir; rectificar;

vpl.: PB/IV/278; PB/II/21,343; C1/179,249; C2/945; ADR 17.

REDRESSEMENT Zie:
- redres;----/

REDRESSEN Zie:
- tot zijnder ----/

REDRESSEREN Zie:
- redresseeren;----; redreschieren/

REDUCEEREN; REDUCEREN = vb. herleiden; terugbrengen; vereenvoudigen; verminderen.
- reduco III; redigo ad III; refero III; imminuo III; levo I; diminuo III;
- réduire; diminuer;
- reduzieren; zurückführen auf;
- reduce; diminish;
- disminuir; reducir; rebajar; aminorar; mermar;

vpl.: T1/403; ACart 38; Bl:Pla. Ph.6; PB/III/496; PB/II/310; C2/935.

REDUCEREN Zie:
- reduceeren;----/
- ter memoriën ----/

REDUCTIE = sub. herleiding; vermindering.
- reductio; imminutio; levatio;
- réduction;
- Zurückführung; Verminderung; Verringerung; Reduktion;
- reduction; diminution;
- reducción; disminución;

vpl.: PB/II/161; Bl.Pla.Ph/6.

REDUNDEREN = vb. vol zijn van overtollige woorden.
- redundo I;
- être redondant;
- voll sein von überflüssigen Worten;
- be redundant;
- estar lleno de palabras superfluas;

vpl.: PvB1/270.

REDUNGEREN = vb. neerkomen op; ten laste komen van.
- redundo I;
- incomber à; retomber;

REE

- zurückfallen auf; zu Lasten kommen;
- be chargeable to; come down on;
- redundar;

vpl.: T1/441.

REDYTE = sub. herhaling.
- reditus;
- redite;
- Wiederholung;
- repetition;
- repetición; reiteración;

vpl.: Lo6/184.

REECKE Zie:
- in goeden ---- staen/

REECKENINGHE Zie:
- eerste en corte ----/
- heijlen geest ----/

REEDER; REIDER; REDER = sub. scheepsbevrachter.
- dominus navis; navicularius;
- affréteur;
- Schiffsbefrachter;
- shiploader;
- fletador;

vpl.: PvB6/531.

REEDER OFTE TOERUSTER; ARMATEUR = taut. scheepsbevrachter.
- navicularius;
- affréteur;
- Schiffsbefrachter;
- shiploader;
- fletador;

vpl.: PvB6/531,537.

REEDINGE; REDINGE; REIDINGE= sub. uitrusting.
- armatura;
- équipement;
- Ausstattung;
- equipment;
- equipo;

vpl.: Lo3/206.

REEDT Zie:
- in leijden ----/

REEGENOOT Zie:
- reygenoot; reygenote; reyngenoot; reingenote; reengenote; ----; reingenoot; ringenoot; ringhenoot; regenoot; reghenoot; reengenoot; reijgenoote; reigenoot; nabuer/

REEKE Zie:
- in goeden cuysbaren ----/

REEKEN Zie:
- maken, ---- oft repareren/

REEKEN; REPAREREN ENDE MAKEN = taut. herstellen.
- reparo I;
- réparer; remettre; rétablir;
- wiederherstellen; reparieren;

REE

- correct; remedy; repair;
- reparar; restablecer; reponer;

vpl.: T1/509.

REEL OFT ERFFACHTICH = taut. wezenlijk; werkelijk.

- realis;
- réel;
- wirklich;
- real;
- real; verdadero;

vpl.: Lo4/624.

REELE Zie:

- daettelycke ende ---- executie/
- vleeschboom metten ---- ende ijseren spille/

REELE ENDE ACTUALE POSSESSIE = taut. werkelijk bezit.

- possessionalis; possessio vera;
- possession réelle et actuelle;
- wirkliches Besitz;
- real actual possession;
- posesión real y efectiva, verdadera;

vpl.: C2/862; DVB 42.

REELE INJURIE = werkelijk letsel.

- realis injuria;
- injure réelle;
- wirkliche Verletzung;
- real injury;
- lesión real;

vpl.: C1/4.

REELIJCK ENDE BIJ FIJT = taut. in feite.

- de facto;
- en fait; effectivement;
- tatsächlich;
- in fact;
- de hecho;

vpl.: PB/III/502.

REELIJCK ENDE METTER DAET EXECUTEREN = rechtvaardig en direct ten uitvoer leggen.

- statim iuste peragere;
- être exécuté réellement;
- gerecht und unmittelbar zur Ausführung bringen;
- carry into effect justly and immediately;
- ejecutar justamente e inmediatamente;

vpl.: C1/178.

REEM OFF LINIE = grens; scheidslijn.

- limes; linea media;
- frontière; ligne de démarcation;
- Grenzlinie;
- boundary line;
- limite; lindero; frontera; linea divisoria;

vpl.: LPS 32.

REF

REENEN ENDE PAELEN = taut. grenzen; grenstekens.

- limites; limes; fines; stipites terminales;
- limites; bornes;
- Grenze; Grenzzeichen;
- boundaries; limits; frontiers; boundary marks;
- limites; términos; postes y mojones;

vpl.: Lo7/200; MGG 15.

REENGENOETEN Zie:

- gegroet verclaert werden mitten ----/

REENGENOOT Zie:

- reygenoot; reygenote; reyngenoot; reingenote; reengenote; reegenoot; reingenoot; ringenoot; ringhenoot; regenoot; reghenoot; ----; reijgenoote; reigenoot; nabuer/

REENGENOTE Zie:

- reygenoot; reygenote; reyngenoot; reingenote; ----; reegenoot; reingenoot; ringenoot; ringhenoot; regenoot; reghenoot; reengenoot; reijgenoote; reigenoot; nabuer/

REEPE Zie:

- houppe oft ----/

REETEN OF SPLEETEN = kieren of smalle openingen door splijting ontstaan.

- rimae ortae fissione;
- fente et fissure;
- Spalten oder schmale Oeffnungen durch Spaltung entstanden;
- chinks or narrow openings originating from cleavage;
- hendeduras o rajas o grietas;

vpl.: DVB 101.

REETS = adv. reeds.

- iam;
- déjà;
- schon;
- already;
- ya;

vpl.: ACart 3.

REFECTEE; REFECTIE = sub. herstelling.

- refectus; refectio; reparatio;
- réfection; réparation; restauration; rétablissement;
- Reparatur; Ausbesserung; Wiederherstellung;
- repair; restoration;
- restablecimiente; reparación; restauración; refección;

vpl.: PvB1/583; PvB6/138; T1/67,110,538.

REFECTIE Zie:
- nootelijcke ---- oft reparacie/
- refectee;----/

REFECTIEN ENDE ONDERHOUDINGE = taut. herstel; instandhouding; onderhoud.
- reficio III;
- conservation; maintien; réparation;
- Instandhaltung; Wiederherstellung;
- maintenance; sustenance;
- conservación; mantenimiento; reparación;

vpl.: T1/242.

REFEREEREN; REFEREREN = vb. verwijzen.
- refero III;
- référer;
- verweisen;
- refer;
- referir;

vpl.: ACart 57.

REFEREREN Zie:
- refereeren;----/
- te ----/

REFEREYNE = sub. refrein; gedicht.
- poema;
- poéme;
- Gedicht;
- poem;
- poesia; poema;

vpl.: PvB1/378.

REFFTIE = sub. turkse schatting.
- aestimatio turca;
- estimation turque;
- Türkische Schätzung;
- turkish estimation;
- evaluación otomana;

vpl.: PvB6/492.

REFICIEREN = vb. herstellen.
- reficio III; sarcio IV;
- remettre; réparer; rétablir;
- reparieren; wiederherstellen;
- remedy; repair; retrieve;
- reparar; reponer; restablecer;

vpl.: T1/627.

REFICIEREN ENDE BEWAIREN ENDE ONDERHOUDEN = repareren en onderhouden .
- reficio III;
- réparer; conserver;
- ausbessern und unterhalten;
- repair and support;
- reparar; mantener en buen estado de conservación; conservar;

vpl.: T1/458.

REFICIEREN ENDE MAKEN = taut. herstellen.
- reficio III;

- réparer; remettre; rétablir;
- reparieren; wiederherstellen;
- repair; remedy; correct;
- reparar; restablecer; reponer;

vpl.: T1/510.

REFICIEREN ENDE REPAREREN = taut. herstellen.
- reficio III;
- remettre; réparer; restaurer;
- wiederherstellen;
- repair;
- reparar; reponer; restablecer;

vpl.: T1/420.

REFLECTEEREN; REFLECTEREN = vb. overwegende.
- considero I; delibero I; cogito I; mente agito I;
- refléchir; considérer;
- nachsinnen; überlegen; erwägen;
- consider; think; reflect;
- reflexionar; considerar;

vpl.: DVB 84.

REFLECTEREN Zie:
- reflecteeren;----/

REFLEXIE Zie:
- pertinente ----/

REFLEXIE = sub. overweging.
- deliberatio; sententia; commentatio; consultatio;
- réflexion;
- Bemerkung;
- consideration;
- meditación; reflexión;

vpl.: C1/310.

REFONDEEREN Zie:
- refundeeren; refunderen; refonderen;----/

REFONDEREN Zie:
- refundeeren; refunderen;----; refondeeren/

REFORMACIE; REFORMATIE =sub. hervorming; verbetering; herziening.
- reformatio; correctio; emendatio;
- réformation; correction; réforme;
- Reformation; Verbesserung; Reform; Umbildung; Verwandlung;
- reformation; reform; change;
- reformación; reforma;

vpl.: PvB1/571; T2/20; C2/866; C1/286,496; T3/195; B2/214.

REFORMANT = sub. hij die een hervorming voorstaat; hervormer.
- qui reformat; qui vertit in meliorem statum; qui inn ordinem ac statum decorum restituit; reformans;
- réformateur;
- Reformator; Neugestalter;
- reformer;

- reformista; reformador;
vpl.: C1/286; B2/213.

REFORMATIE Zie:
- albertine ---- 1599/
- brieve van ----/
- recht van appel oft ----/
- reformacie;----/

REFORMEEREN; REFOR MEREN = vb. hervormen; herzien.
- reformo I;
- réformer; émender;
- reformieren; umbilden; aufs neue durchsehen;
- reform;
- reformar; revisar; rectificar;
vpl.: T2/20; C1/496.

REFORMEREN Zie:
- reformeeren;----/

REFRACTAVIE = adi. weerspannige
- contumaciter;
- rebelle;
- Widerspenstige;
- rebel;
- rebelde; refractario;
vpl.: PvB6/275.

REFRENEREN = vb. beteugelen, in toom houden.
- coerceo III; reprimo III; refreno I;
- mettre un frein à; contenir; maîtriser;
- bezähmen; zügeln;
- bridle; restrain; refrain;
- contener; refrenar; reprimir;
vpl.: T2/66,109.

REFRISCHERINGE = sub. verfrissing; verversing.
- refrigatie ;
- refraîchissement;
- Erfrischung;
- refreshment;
- refresco;
vpl.: BVB 167.

REFUCIE = sub. toevlucht.
- profugium; refugium;
- refuge;
- Zuflucht;
- recouse; refuge; resort;
- amparo; refugio;
vpl.: T1/199.

REFUISEREN ENDE WEIJGEREN = taut. weigeren.
- abnego I; recuso I;
- refuser;
- verweigern;
- refuse;
- rehusar; negar;
vpl.: T1/640; C1/274,600.

REFUNDEEREN; REFUNDEREN; REFONDEREN; REFONDEEREN =

vb. hom.1.terugbetalen; herstellen; vergoeden 2.heroprichten.
- 1.refundo III; reddo III debitum restauro I 2. relevo I;
- 1.rembourser; dédommager; indemniser; restituer; rendre 2. relever de nouveau;
- 1.zurückzahlen; vergüten; wiederherstellen; rückerstatten 2. wiederaufrichten;
- 1.refund; repay; restore; return 2. reestablish;
- 1.restituir; indemniser; compensar; devolvar 2. restablecer
vpl.: C2/773; DKB 12; MGG 101; T1/558.

REFUNDEREN Zie:
- refundeeren;----; refonderen; refondeeren/

REFUNDEREN ENDE VERGOEDEN = taut. vergoeden; schadeloosstellen.
- refundere;
- dédommager;
- vergüten; entschädigen;
- refund and indemnify;
- indemnizar; compensar;
vpl.: Pl.Bra/35; B1.

REFUS Zie:
- refuz; refuus; refuys;----/
- resistentie oft ----/

REFUS OFT CADASSE = taut. afval
- retrimentum;
- détritus;
- Abfälle;
- refuse;
- desperdicios;
vpl.: PvB /362.

REFUS OFT DILAY = weigering of uitstel.
- recusatio aut dilatio;
- refus ou retard;
- Verweigerung oder Aufschub;
- refusal or delay;
- negativa o dilación;
vpl.: PB/III/4.

REFUS OFT RESISTENTIE = weigering of weerstand.
- resistentia;
- refus ou resistence;
- Weigerung oder Widerstand;
- resistance;
- repulsa o resistencia;
vpl.: PvB8/6.

REFUS OFT WEYGHERINGHE = taut. weigering.
- recusatio;
- refus;
- Verweigerung;
- refusal;
- negativa; repulsa; vpl.:PB/II/73

REF

REFUS OFTE VERTRECK = taut. neeindiging ener functie.
- terminatio officii;
- expiration d'une fonction;
- Beëndigung einer Funktion;
- conclusion of a function; job;
- acabamiento de una función; rehusamiento de una función;

vpl.: PvB6/319.

REFUS VAN CAUSSIJE = weigering van rechtsgrond.
- refutatio causae;
- refus de fondement légal;
- Verweigerung von Rechtsgrund;
- refusal of legal ground;
- negativa de titulo juridico;

vpl.: C1/549.

REFUS VAN CONSENT = weigering van toestemming.
- recusatio consensus;
- refus de consent;
- Ablehnung von Einwilligung;
- refusal of consent;
- denegación de consentimiento;

vpl.: PvB5/88.

REFUSANT OFT WEYGENAER = taut. weigeraar.
- qui recusat;
- celui qui refuse;
- derjenige der ablehnend ist;
- refuser;
- refractario;

vpl.: PB/II/26.

REFUSEEREN Zie:
- refuseren;----; refuteren/

REFUSEREN Zie:
- soen ---- ende breken/

REFUSEREN; REFUSEEREN; REFUTEREN = vb. weigeren.
- abnego 1; recuso 1; refuto 1;
- refuser; réfuter;
- verweigern; ablehnen;
- refuse; reject;
- rehusar; negar; refusar; refutar; rechazar;

vpl.: C1/274,600; T1/442; T2/140.

REFUTACIE ; REFUTATIE = hom. sub. opzegging van een leen; weerlegging.
- recusatio; refutatio; repulsa;
- réfutation;
- Verweigerung; Widerlegung;
- refusal; refutation;
- refutación;

vpl.: T1/442; PvB9/281.

REFUTATIE Zie:
- refutacie;----/

REFUTEREN Zie:
- refuseren; refuseeren;----/

REG

REFUUS Zie:
- refuz;----; refuys; refus/

REFUYS Zie:
-refuz; refuus;----; refus/

REFUZ; REFUUS; REFUYS; REFUS = hom.sub. 1.weigering 2.uitschot; afval.
- 1.recusatio 2. retrimentum;
- 1.déni; négative; refus 2.rebut;
- 1.Verweigerung 2. Ausschusz;
- 1.refusal 2.réfuse;
- 1.denegación; negativa 2.desechos; desperdicios;

vpl.: T1/12; PB/II/64; PvB6/654.

REGAELE Zie:
- recht van ----/

REGAERDT NEMEN = sub. in aanmerking nemen.
- rationem habere;
- avoir égard à;
- berücksichtigen;
- consider;
- tomar en consideración; considerar;

vpl.: Lo6/534.

REGAL; REGALIE = sub. koninklijk voorrecht; hoogheidsrecht; landsheerlijk voorrecht.
- privilegium regale seu domini;
- la régale; privilège royal ou seigneurial; prérogative;
- königliches Privilegium; Hoheitsrecht; landesherrliches Vorrecht;
- royal privilege; regal ia;
- prerrogativa; privilegio real; regalia; privilegio principesco;

vpl.: PB/III/212; PB/IV/69; DVB 109; C1/653.

REGALIE Zie:
- regal;----/

REGARD Zie:
- gheen ---- en nemen/
- in ----; in reguard; in reguarde/
- oogh oft ---- nemen/

REGARD ENDE AENSCHOUW =taut. achting; aandacht; consideratie; opmerkzaamheid.
- consideratio;
- égard; considération; attention;
- Achtung;
- attention; consideration;
- atención; consideración;

vpl.: PB/II/19.

REGARD ENDE TOESICHT = taut. toezicht.
- supervisio;
- surveillance;
- Aufsicht;
- supervision;

- vigilancia; inspección; control;
vpl.: PB/III/516.

REGARD NEMEN = toezien; toezicht houden.
- sperno I;
- regarder;
- berücksichtigen;
- regard;
- tomar en cuenta;
vpl.: PvB1/420.

REGARDE Zie:
- in 't ---- van/
- ten ---- van/

REGARDEEREN = vb. acht slaan op; in acht nemen.
- adspicio III; observo I; animadverto III;
- observer; regarder;
- achten auf;
- pay attention to;
- atender a; tener cuidado con;
vpl.: LPS 60.

REGEEREN Zie:
- rigeren; regeren; ----; regieren; regheren/

REGEERENDE ARMMEESTER = armmeester die dit ambt uitoefent.
- altor pauperum suo munêre fungens;
- aumônier en fonction;
- Armenmeister der dieses Amt ausübt;
- relieving officer who exercises this office;
- maestro de asistencia pública estando en ejercicio;
vpl.: DVB 19.

REGEIRDEREN Zie:
- regenten; regeirders; ----; regierders/

REGEIRDERS Zie:
- regenten; ----; regeirderen; regierders/

REGEL Zie:
- het stellen van den ----/
- hooger steijghen van den ----/
- moderatie ende ----/
- moderatie off ----/

REGELEREN Zie:
- reguleeren; regulieren; reguleren; ----/

REGENBACK OFT BEGIETBACK = regenbak.
- cisterna;
- citerne;
- Zisterne;
- cistern;
- cisterna; aljibe;
vpl.: PvB5/573.

REGENOOT Zie:
- reygenoot; reygenote; reyngenoot; reingenote; reengenote; reegenoot; reingenoot; ringenoot ringhenoot; ----; reghenoot; reengenoot; reijgenoote; reigenoot; nabuer; nabuur/

REGENOTEN Zie:
- sake van ---- oft paelen/

REGENOTENDE = belendende.
- confinis; finitimus;
- aboutissant;
- anlie gend;
- adjacent;
- colindante; adyacente;
vpl.: C1/494.

REGENTEN; REGEIRDERS; REGEIRDEREN; REGIERDERS = sub.pl regeerders; bestuurders.
- gubernator; procurator; administrator; qui administrat; gubernat reget, municipium;
- gouvernant; administrateur; procureur; intendant; qui a la conduite; le gouvernement, d'une ville municipale;
- Verwalter;
- governor; director; administrator;
- gobernador;
vpl.: MGG 29,37,58; ACart 20.

REGEREN Zie:
- rigeren; ----; regeeren; regieren; regheren/

REGEREN ENDE GOUVERNEREN = taut. besturen.
- regere;
- gouverner;
- regieren;
- govern;
- gobernar y regir;
vpl.: C2/937.

REGERINGE Zie:
- regheringhe; ----; regieringe/

REGERINGHE DER STADT VAN DIEST = de regering van Diest bestond uit drossaard, schout, 2 borgemeesters en 7 schepenen aangesteld door de heer von Diest. Zij vormden de Wet. Zij stelden 10 mannen aan die de raad vormden. Wet en Raad stelden een pensionaris en een secretaris aan voor onbepaalde tijd. Wet en Raad stelden jaarlijks aan als de magistraat vernieuwd werd 2 rentmeesters, 4 kerkmeesters, 4 alg.meesters en 2 bouwmeesters.
- administratio regimen Diestemii constabat ex praetore, praefecto, sculteto duonus magistris civium et septem scabinis, designatis a

Domino Diestemii. Erant hi designabant decem viros, qui erant Consilium. Lex et Consilium praeficiebant senatorem, vicarium Domini, et scribam, qui erant pe rpetui. Lex et Consilium praeficiebant singulis annis - magistratu renovato - duos coactores, exactores, quattuor procuratores ecclesiasticos, matricularios, quattuor curatores publicos pauperum et duos architectos;

- l'administration de la ville de Diest existait d'un drossart, un ecoutète et sept échevins nommé par le Seigneur de Diest. Ils faisaient le Loi. Ils nommaient dix hommes qui formaient le conseil; La loi et le conseil nommaient un pensionnaire et un secretaire qui sont perpetuels. Ceux de la loi et du conseil nommaient annuellement, lors du renouvellement du magistrat, deux receveurs, quatre marguilliers quatre maitres de pauvres et deux maitres de bâtisses;
- Verwaltung der Stadt Diest. Sie bestand aus: 1 Drost und Schulze. 2. Zwei Bürgermeister und sieben Schöffen, das Gesetz, eingesetzt vom Herrn von Diest 3. die zehn Männer, dem Rat, eingesetzt vom Gesetz 4. einem Stadtadvokat und einem Sekretär, eingesetzt von Gesetz und Rat. 5. zwei Verwalter, vier Kirchenvorsteher, vier Armenmeister und zwei Baumeister;
- government of the town of Diest was formed by the bailiff and sheriff, two burgomasters and 7 aldermen, appointed by the lord of Diest. These were the Law. They appointed a Council of 10 members, Law and Council, appointed a pensionary and a secretary no fixed term, and also every year 2 stewards, 4 churchwarden 4 parish guardians and 2 architects;
- el gobienode Diest consistía de bail y alcalde 2 burgomaestres y 7 regidores designados por el senor de Diest. Ellos formaban la Ley. Designaban 10 hombres que formaban el concejo. Ley y concejo nombraban un gran pensionario y un secretario para tiempo indefinido. Cuando se renovaba la magistratura Ley y Concejo nombraban anualmente 2 administradores, 4 mayordomo de fá-

brica de iglesia, fabriqueros, 4 hombres que atendían a los probres y dos arquitectos;
vpl.: C1/418,420.

REGHEL ENDE CONDUYTE = taut. gedrag.
- mores;
- conduite;
- Benehmen;
- behaviour;
- conducta; comportamiento;

vpl.: PB/II/342.

REGHENBACK = sub. regenton.
- seria ad pluviam excipiendam comparata;
- tonneau-citerne;
- Regentonne;
- waterbutt;
- cisterna; aljibe;

vpl.: C1/476.

REGHENOOT Zie:
- reygenoot; reygenote; reyngenoot; reingenote; reengenote; reegenoot; reingenoot; ringenoot; ringhenoot; regenoot;----; reengenoot; reijgenoote; reigenoot; nabuer/

REGHEREN Zie:
- rigeren; regeren; regeeren; regieren;----/

REGHERINGHE; REGERINGE; REGIERINGE = sub. beheer.
- administratio;
- administration;
- Verwaltung;
- management;
- dirección; administración;

vpl.: Cr2/1913/27.

REGIAE Zie:
- in consilio ---- maiestatis in suo ducatu gelrie/

REGIERDERS Zie:
- regenten; regeirders; regeirderen;----/

REGIEREN Zie:
- rigeren; regeeren;----; reghe - ren/

REGIERINGE Zie:
- regheringhe; regeringe;----/

REGIERINGHE OFTE MAGISTRATURE = taut. beheer.
- magistratus;
- gouvernement; magistrature;
- Verwaltung; Magistratur;
- government;
- magistrado;

vpl.: Cr2/1039.

REGIMENT Zie:
- gebeterde ----/

REGIMENT ENDE HANTIERINGE = taut. wijze van handelen bij.
- ratio;
- méthode; manière d'agir; procédé;
- Handlungsweise; Verfahren;
- method; proceeding; way of acting;
- actuación; método; proceder; procedimiento;

vpl.: T1/66.

REGIMENT ENDE ONDERWINT = bestuur.
- regimen et magistrerium;
- administration;
- Verwaltung;
- administration;
- administración;

vpl.: Lo3/22.

REGIMENT OFT TERCE = taut. regimen t.
- legio;
- régiment;
- Regiment;
- regiment;
- regimiento;

vpl.: PvB7/241.

REGIMENTE Zie:
- in goeden ----/
- man van quaden ----/

REGIMENTE ENDE ADMINISTRACIE = taut. beheer en bestuur.
- regimen et administratio;
- direction; administration;
- Verwaltung;
- administration; direction; management;
- dirección; administración;

vpl.: T1/447.

REGIMENTE ENDE BEWINDE =taut. beheer.
- regimen;
- administration;
- Verwaltung;
- management;
- dirección; gobierno;

vpl.: C1/626.

REGIMENTEN Zie:
- goeden bij quaden ---- doerbrengen/

REGISTER Zie:
- note ende boeckhouden;----houden/
- recueil ende ordinaris ----/
- sunterling boeck of ----/
- te boeck ende te ---- stellen/

REGISTER HOUDEN ENDE NOTE = taut. registreren; boek houden.
- registro l;
- enregistrer; tenir les comptes;

- Buch führen;
- keep notes;
- llevar los lobros;

vpl.: PvB1/271.

REGISTER VAN DE BESETTEN = register van beslagleggingen.
- tabulae occupationum;
- registre aux saisies;
- Register von Beschlagnahmen;
- register of seizures;
- registro de secuestros;

vpl.: C1/629.

REGISTER VAN DEN VREDE = register bijgehouden door de roeijdragher, waarin deze aantelende de vonnissen van geboden vrede tussen partijen.
- tabulae pacis, suppeditatae a Rhabdophoro in quibus hic sententias pacis imperatae inter partes notabat;
- registre de la trève;
- Register geführt vom Roeydrager worin dieser die Urteile von angebotener Friede zwischen Parteien einschrieb;
- register kept by the roeydrager, in which he wrote down the judgments on ordered peace between parties;
- registro de las sentencias de treguas entre las partes;

vpl.: C1/391.

REGISTEREN Zie:
- registreren;----/

REGISTERS VAN DE TRESORIJE = inschrijvingsboeken van de schatkist; registers van de schatkamer.
- tabulae aerarii;
- registres de la Trésoririe;
- Eintragungsbücher der Einkünfte der Staatskasse;
- registers of revenues of the treasury;
- registros de la tesoreria;

vpl.: C1/234.

REGISTRATIE Zie:
- marginaele ----/

REGISTRATURE = te boek stelling; inschrijving; registratie.
- memoriae prodere; in tabulas aliquid referre;
- enregistrement; inscription ;
- zu Buche Bringung; Einregistrierung;
- set down; registration; inscription;
- apunte; apuntación; ponimiento por escrito; inscripción;

vpl.: PB/IV/200; DVB 87.

REGISTREERINGE ENDE BIFFURE = taut. optekening; aantekening; registratie.
- registratio;
- annotation;
- Aufzeichnung;
- registration;
- anotación; registro;

vpl.: PvB6/213.

REGISTREREN Zie:
- te ---- ende te schriven/

REGISTREREN; REGISTEREN =vb. in een register aantekenen; inschrijven; inboeken; te boek stellen.
- registro I; in tabulas refero III; adscribo III; referro III;
- enregistrer; inscrire;
- registrieren; eintragen;
- enter into the register;
- registrar; inscribir; asentar;

vpl.: ACart 3; B2/110; C2/1029.

REGISTRUM AD LESIONES = register tot aantekening van tot stand gekomen zg. erfgenaamvrede en handvreden.
- index, tabulae, ad annotationem compositae pacis hereditariae et pacis manualis;
- registre pour annotation des paix d'hoirs et des paix manuelles;
- Register über Familienfrieden und Handfrieden;
- register to annotate the establishment of inheritors' peace and manual peace;
- registro para la anotación de los así dichos arreglos de paz entre herederos de y la paz manual;

vpl.: C1/600.

REGLEREN = vb. rangschikken.
- regulare;
- régler;
- anordnen;
- arrange;
- clasificar; ordenar; agrupar;

vpl.: PB/II/335.

REGNEEREN Zie:
- regneren; reigneren; rengneren; ----/

REGNEREN; REIGNEREN; RENGNEREN; REGNEEREN = vb. heersen.
- regno I;
- regner;
- herrschen;
- to reign;
- reinar; imperar; dominar; mandar;

vpl.: PvB5/653; PvB1/230.

REGREES Zie:
- regres; ---- ende verhael/

REGRES; REGREES ENDE VERHAEL = sub. verhaal; verhaalsrecht schadeloosstelling.
- regressus; mentio; narratio; recursus; recurso; ius indemnatis;
- recours; droit de prendre possession de nouveau; droit au dédommagement;
- Entschädigungsrecht; Regresz auf Jemand; Entschädigung; Recht auf Schadenersatz;
- regress; redress; recourse; remedy; right of indemnification;
- recurso; derecho de recurso; rescate;

vpl.: C1/18,120,569,614,735; PB/IV/345; T1/160; PvB6/266.

REGRESSU Zie:
- salvo ----/

REGT Zie:
- dominaal ----/
- geimagineert ----/
- kostimiere ----/
- mannen ----/
- naar leenhofs ---- van brabant/
- recht; richt; ----; regts/
- thiend ----/
- weerlijken ----/

REGT HUIJC; RECHTHUIJS; RECHTHUUS; RICHTHUUS; RECHTHUYS= gebouw waarin de schepenbank recht spreekt; plaats waar recht gesproken wordt.
- aedificium in quo iudicium gubernatorum ius reddit; tribunal;
- édifice dans laquelle les échevins rendaient justice; tribunal;
- Gebäude worin das Schöffengericht Recht spricht; Tribunal;
- building in which the sheriffs' court administers justice; court house; tribunal;
- edificio en el cual tiene sesión el tribunal de los regidores; pretorio;

vpl.: PvB5/77; DVB 98.

REGT VAN CONTRAINTE = recht van dwangbevel.
- ius contrarii;
- droit de contrainte;
- Recht von Zwangmasznahme;
- right to stipulate the contrary;
- derecho de apremio;

vpl.: MGG 106.

REGT VAN DE NASCHOUWEN = het recht de schouw te herhalen ter controle.
- ius iterandi inspectionem;
- droit de contrôle;
- das Recht die Schulze zu wiederholen zur Nachprüfung;

- the right to repeat the inspection to scheck;
- derecho de reiterar la inspección por control;

vpl.: DVB 38.

REGTE Zie:
- de ---- geschapentheyd/

REGTEN Zie:
- gebuurlijke ----/
- licentiaat in beijde den ----/
- weerlijken ----/

REGTER Zie:
- rechtere; rechter; richter;----/

REGTS Zie:
- recht; richt; regt;----/

REGUAERT Zie:
- in ----/

REGUARD Zie:
- in regard;----/
- in 't ---- van/

REGUARDE Zie:
- aequitabel ---- nemen/
- ten regarde;---- van/

REGUER Zie:
- rigeur; rigore; riguer; rigueur; rigueure;----/

REGULA Zie:
- ex communi ----/

REGULAERLIJC; REGULAIRLIJC; REGULARIJSLIJC; REGULARIJTER; REGULARITER; REGULIERLIJC; REGULIERLIKE; REGULIERLIJCK; REGULIJC; REGULIKE; RIGULARIJSLIJCK = adv. gewoonlijk; volgens de regel; wettelijk; regelmatig.
- ad praescriptum; de more; plerumque; vulgo ut ferefit; ut soleo; ut solebam; ordine; constanter; ratione; ad regulam; ad normam;
- communement; comme d'habitude; ordinairement; suivant les règles; regulierement;
- gemäss der Regel; gewöhnlich; meistens; regelmässig;
- according to rule; normally; ordinarisly; usually; legally; regularly;
- comúnmente; normalmente; regularmente; ordinariamente; por regla general; segur las reglas; usualmente;

vpl.: C1/352; T1/2,34,39,104, 117,218,275,522,592.

REGULAIRLIJC Zie:
-regulaerlijc;----; regularijslijc; regularijter; regulariter; regulierlijc; regulierlike; regulierlijck; regulijc; regulike; rigularijslijck/

REGULARIJSLIJC Zie:
- regulaerlijc; regulairlijc;----; regularijter; regulariter; regulierlijc; regulierlike; regulierlijck; regulijc; regulike; rigularijslijck/

REGULARIJSLIJC ENDE GEMEYNLIJC = taut. in den regel; gewoonlijk.
- ordinarie;
- communément; habituellement; ordinairement;
- für gewöhnlich; in der Regel;
- as a rule; usually;
- generalmente; comúnmente; habitualmente;

vpl.: T1/456.

RIGULARIJSLIJCK Zie:
- regulaerlijc; regulairlijc; regularijslijc; regularijter; regulariter; regulierlijc; regulierlike; regulierlijck; regulijc; regulike; ----/

REGULARIJTER Zie:
- regulaerlijc; regulairlijc; regularijslijc;----; regulariter; regulierlijc; regulierlike; regulierlijck; regulijc; regulike; regularijslijck/

REGULARIS Zie:
- actie ad ----/

REGULARITER Zie:
- regulaerlijc; regulairlijc; regularijslijc; regularijter;----; regulierlijc; regulierlike; regulierlijck; regulijc; regulike; regularijslijck/

REGULE Zie:
- clair ----/
- goede ---- ende politie/
- oerdene ende ----/

REGULE = sub. regel; schrijfregel.
- regula; norma; ratio;
- ligne; règle;
- Regel; Schriftzeile;
- rule; line in a document;
- regla; renglón; linea en una acta;

vpl.: PvB1/578; T1/8; Lo6/490; Lo3/60.

REGULE ENDE OERDENE; OORDENE = taut. regel; regelmaat; orde.
- regula; ordo;
- règle; ordre;
- Regel; Regelmässigkeit; Ordnung;
- line; rule; regularity; order;
- regla; regularidad; orden;

vpl.: T1/435; Lo6/102.

REG

REGULEEREN; REGULIEREN; REGULEREN; REGELEREN = vb. trans; zich schikken naar; regelen; ordenen; inrichten; wederk. zich overeenkomstig iets gedragen; naar iets richten.
- regulo I; regi III; dirigo III; se gero III; ordino I;
- s'arranger; s'accomoder de; se régler sur; se conformer à;
- regulieren; ordnen; verfahren nach, z.B.Anweisungen; richten nach;
- regulate; order; arrange; abide;
- conformarse con; guiarse por; acomodarse a;

vpl.: ACart 12,39; LPS 108; T1/427; C1/249,331,501.

REGULEN = sub.pl. regels.
- regula; norma; ratio;
- règle;
- Regel;
- rule;
- regla;

vpl.: T1/8.

REGULEREN Zie:
- reguleeren; regulieren;----; regeleren/
= sich ----/

REGULEREN ENDE ZICH VUEGEN= taut. zich aanpassen; zich voegen.
- ne accomodo I;
- se conformer; s'adapter;
- sich schicken;
- adapt oneself to;
- acomodarse; adaptarse; conformarse; resignarse;

vpl.: PB/III/298.

REGULIEREN Zie:
- reguleeren;----; reguleren; regeleren/

REGULIERLIJC Zie:
- regulaerlijc; regulairlijc; regularijslijc ; regularijter; regulariter;----; regulierlike; regulierlijck; regulijc; regulike; rigularijslijck/

REGULIERLIJCK Zie:
- regulaerlijc; regulairlijc; regularijslijc; regularijter; regulariter; regulierlijc; regulierlike; ----; regulijc; regulike; rigularijslijck/

REGULIERLIKE Zie:
-regulaerlijc; regulairlijc; regularijslijc; regularijter; regulariter; regulierlijc;----; regulierlijck; regulijc; regulike; rigularijslijck/

REI

REGULIJC Zie:
- regulaerlijc; regulairlijc; regularijslijc; regularijter; regulariter; regulierlijc; regulierlike; regulierlijck;----; regulike; rigularijslijck;

REGULIKE Zie:
- regulaerlijc; regulairlijc; regularijslijc; regularijter; regulariter; regulierlijc; regulierlike; regulierlijck; regulijc;----; rigularijslijck/

REHABILITATIE Zie:
- brieven van ---- ende restitutie/

REHABILITATIE = rechtsherstel.
- rehabilitatio;
- réhabilitation;
- Rechtswiederherstellung;
- rehabilitation;
- reintegración; rehabilitación; reparación de ofensas;

vpl.: PB/IV/161.

REI Zie:
- nudus ---- usus/
- pactum ---- interventu/
- proprietatem ----/

REIDER Zie:
- reeder;----; reder/

REIDINGE Zie:
- reedinge; redinge;----/

REIGENOOT Zie:
- reygenoot; reygenote; reyngenoot; reingenote; reengenote; reegenoot; reingenoot; ringenoot ringhenoot; regenoot; reghenoot; reengenoot; reijgenoote;----; nabuer/

REIGNEREN Zie:
- regneren;----; rengneren; regneeren/

REIJCKE Zie:
- in goede ---- houden/

REIJCKINGHE Zie:
- overreyckinghe ----/

REIJCKX Zie:
- boven ----/
- staende beneden ----/

REIJGENOOTE Zie:
- reygenoot; reygenote; reyngenoot; reingenote; reengenote; reegenoot; reingenoot; ringenoot; ringhenoot; regenoot; reghenoot; reengenoot;----; reigenoot; nabuer/

REIJGENOOTE OFT NABUER = taut. buurman.
- vicinus;
- voisin;

- Nachbar;
- neighbour;
- vecino;

vpl.: Cr2/1042.

REIJNIGHEN Zie:
- actie tegen ----/
- ruijmen ende ----/

REIJNIGEN ENDE BRAKEN = taut. uitbaggeren.
- coene purgo I; proscindo I et sterile iaceo;
- débourber et curer;
- ausbaggern;
- dredge;
- dragar; desenfangar; limpiar;

vpl.: C1/32.

REIJNICHEIJT Zie:
- ontstellen van huerder ----/

REIJNLANDSE Zie:
- een ---- gulden/

REIJS = sub. rijst.
- oryza;
- riz;
- Reis;
- rice;
- arroz;

vpl.: PvB6/162.

REIJSCHELLICH MET EENEN NAET = ongelijk en met een knoest, kwast.
- inaequalis cum nodo;
- inégale, avec un noeud;
- ungleich;
- unequal with a knot;
- desigual(es) y con nudos;

vpl.: C1/239.

REIJNIGHEN EN RUIJMEN = taut. schoonmaken.
- purgo I;
- nettoyer;
- reinmachen;
- clean;
- limpiar;

vpl.: C1/204.

REIJSE Zie:
- cleermale om mede te ----/
- dierste ----/
- differente ----/
- (tot) drije ----/
- eerste ----/
- meer ----/
- telcken ---- te verbeuren/
- tweester ----/
- verscheijden ----/

REIJZENDE LUIJDEN OFF PASSANTEN = taut. reizigers.
- vectores; viatores;
- voyageurs;
- Reisenden;
- travellers;
- viajeros; vpl.: SKB 6.

REIKEN Zie:
- reyckenen;----; reken/

REINGENOOT Zie:
- reygenoot; reygenote; reyngenoot; reingenote; reengenote; reegenoot;----; ringenoot; ringhenoot; regenoot; reghenoot; reengenoot; reijgenoote; reigenoot; nabuer/

REINGENOTE Zie:
- reygenoot; reygenote; reyngenoot;----; reengenote; reegenoot; reingenoot; ringenoot; ringhenoot; regenoot; reghenoot; reengenoot; reijgenoote; reigenoot; nabuer/

REINICHEIT Zie:
- reynicheyt;----; renicheit/

REINIGEN Zie:
- reynigen;----; renigen/

REININGE Zie:
- reyninge;----/

REINTE Zie:
- rente; rinte;----; rent; rante/

REINTEGRACIE;REINTEGRATIE = sub. herstel in vroeger bezit of genot; herstel in rechten.
- reconciliatio; restitutio bonorum
- réintétration;
- Wiederherstellung, im ehemaligen Besitz;
- redress of; reinstatement; reintegration;
- reintegración;

vpl.: T1/246,317; PvB1/586; C1/453.

REINTEGRATIE Zie:
- reintegracie;----/
- spoliatie oft ----/

REINTEGREEREN; REINTEGREREN = vb. herstellen; in rechten.
- restituo III aliquem in possessionem boni; redintegro I; renovo I; restauro I;
- réintégrer;
- ersetzen; wiederherstellen;
- to remedy; to repair;
- reintegrar;

vpl.: T1/85,246.

REINTEGREREN Zie:
- reintegreeren;----/

REISE Zie:
- reyse;----; rese; reyze; reys; reysinge/

REITERABEL = adi. herhalend.
- iterans;
- réitératif;
- wiederholend;

REJ

- repeating;
- reiterativo;

vpl.: T1/344.

REITEREN Zie:
- reitererer n; reytereren;----/

REITEREN ENDE RESUMEREN = vb. herhalen.
- itero I;
- réitérer; répéter;
- wiederholen;
- repeat;
- resumir y reiterar;

vpl.: PB/II/344.

REITEREREN; REYTEREREN; REITEREN = vb. herhalen.
- itero I; duplico I;
- répéter; réitérer; redire;
- wiederholen;
- repeat; recapitulate; reiterate;
- reiterar; repetir; asegundar;

vpl.: T1/344.

REYTEREREN Zie:
- reitereren;----; reiteren/

REIVENDICATIE Zie:
- actie van ----/
- actie van ---- in petitorie/
- reivendicacie;----/

REIJCKINGHE Zie:
- overreyckinghe;----/

REIJCKX Zie:
- staende beneden ----/

REIJSE Zie:
- t'elcke ---- te verbeuren/
- telcken ----/
- telckens ----/
- telken ----/

REIJSEN Zie:
- telckens ----/
- tot drije ---- toe/

REIJZENDE Zie:
- passanten off ---- luyden/

REJECTEREN; REJICIEREN = vb. verwerpen.
- reiicio III; remitto III;
- renvoyer; rejeter;
- ablehnen; abweisen; zurückweisen;
- reject;
- rechazar; desechar;

vpl.: Ca2/421.

REJECTIE Zie:
- op pene van ----/
- pene van nulliteyt ende ----/
- suppletie ---- of correctie/

REJECTIE = sub. verwerping.
- rejectio;
- rejet;
- Ablehnung; Verwerfung;

REK

- rejection;
- rechazo; recusación; rechazamiento; reprobación;

vpl.: PB/II/324; C2/845; PvB1/217,557; C1/42,506; Cr2/1175.

REJECTIE; CORRECTIE OFT SUPPLETIE = afwijzing; verbetering; aanvulling.
- reiectio; correctio; supplementum;
- rejet; correction ou supplément;
- Verbesserung; Ergänzung; Abweisung;
- refusal; correction; supplement;
- supleción; suplemento; rechazo; corrección;

vpl.: C1/250.

REJICIEREN Zie:
- rejecteren;---/

REJICIEREN OFT VERWERPEN = taut. afkeuren.
- reiicio III;
- rejeter;
- tadeln; zurückweisen; ablehnen;
- disapprove; reject;
- rechazar;

vpl.: Lo4/504.

REJICIEREN UYTTEN RECHTE = verwerpen in rechte.
- iure reicio III;
- rejeter en droit;
- gerichtlich zurückweisen, ablehnen;
- dismiss; reject;
- recusar; rechazar; desechar;

vpl.: C1/294; PB/III/103.

RE JUDICATA = de zaak beoordeeld zijnde.
- l'affaire étant jugée;
- die beurteilte Sache; der Ausspruch;
- the judged thing, cause; the statement;
- siendo juzgado el asunto;

vpl.: MGG 66.

REKE Zie:
- in goede ---- ende reparatie houden/
- in goede ---- ende reparatie van wanden onderhouden/
- in goede ---- staen/
- in goeden cuysbaren ----/
- recke; rec;----/

REKE = sub. verandering achteraf.
- mutatio exterior;
- changement ultérieur;
- Reparatur;
- change after the event;
- cambio posterior;

vpl.: Lo 3/360.

REKEN Zie:
- reyckenen; reiken;----/

REKENAER; REKENEERE; REKENEER = taut.1.belastinginner 2.rekenmeester; boekhouder 3.bijzitter van de subalterne rechtbank de Watermeulen, Brugghe, Antwerpen.
- 1.eaxctor tributi 2.perscriptor; ratiocinator 3.calculator; supputator; Brugghe; Antverpia.;
- 1.receveur des impôts; percepteur 2. comptable 3. calculateur Brugghe; Anvers;
- 1.Steuereinsammler 2.Buchhalter; Rechenmeister 3. Assessor des Gerichts; Bruggh e; Antwerpen;
- 1.calculator; arithmetician 2. book-keeper 2. assessor of a court, Brugghe, Antwerp;
- 1.calculador 2. contable; contador 3.asesor del tribunal subalterno, Brugghe, Amberes;

vpl.: PvB1/449; C1/380; Lo3/38.

REKENBOECK OFT MANUAAL = sub. rekenboek; boekhoudregister; kasboek.
- liber arithmeticus; liber rationum; tabulae; codex accepti et expensi;
- livre de comptes; registre de comptabilité; livre de caisse;
- Rechenbuch; Buchführungsregister; Kassenbuch;
- arithmetic book; book-keeping register; cash-book;
- libro de aritmética; registro de contabilidad; libro de caja;

vpl.: PB/III/323; T2/30; T1/31.

REKENEER Zie:
- rekenaer; rekeneere;----/

REKENEERE Zie:
- rekenaer;----; rekeneer/

REKENEERS Zie:
- dijckgrave ende acht ----/

REKENING Zie:
- in ---- houden/

REKENINGE Zie:
- auditie van ----/
- generael ----/
- stellagie ----/

REKENINGEN Zie:
- overhooren van ----/

REKENINGEN HOREN ENDE PASSEREN = rekening en verantwoording onderzoeken.
- rationem exploro I;
- entendre et passer les comptes;
- Rechenschaftsbericht untersuchen;

- investigate accounts;
- escuchar y repasar cuentas;

vpl.: C1/603.

REKENINGHE Zie:
- onghehoorde ----/

RELAAS; RELAES; RELAESE; RELACIE; RELATIE = sub. relaas; bericht; verslag; procesverbaal; mededeling; relaas.
- narratio; relatio; acta; expositio; periculum; nuntiatio; relatus; renuntiatio;
- rélation; rapport; procesverbal communication; message;
- Erzählung; Bericht; Protokoll; Mitteilung; Beschreibung;
- account; report; message; news official report; notification; relation;
- relato; narración; relación; memoria; informe; procesoverbal; notificación; parte; participación; advertencia;

vpl.: PvB10/298; C1/250,500; ASO 18; MGG 206; LPS 51.

RELACIE Zie:
- relaas; relaes; relaese;----; relatie/

RELAES Zie:
- relaas;----; relaese; relacie; relatie/
- pertinent;----/

RELAESE Zie:
- relaas;relaes;----; relacie; relatie/

RELATEEREN; RELATEREN = vb. vermelden; berichten.
- refero III; nuntio I; narro I;
- faire mention de; relater; annoncer; faire savoir;
- erwähnen; berichten; melden;
- relate; report; mention;
- mencionar; informar; manifestar; avisar; dar parte; participar; notificar;

vpl.: C1/628; ACart 29,39.

RELATEREN Zie:
- relateeren;----/

RELATIE Zie:
- relaas; relaes; relaese; relacie;----/
- te ---- van/

RELATIEFF AEN = adj. betrekking hebbende op; betreffende.
- quod attinet ac + acc.of gen . de + abl.
- concernant; relativement à; au sujet de; à l'égard de;
- sich beziehend auf; betreffend;

- with regard to; relative to;
- concerniente a; en cuanto atañe a; por lo que respecta a;

vpl.: ADR 13.

RELATIEN Zie:
- ter ---- van/

RELATIO Zie:
- quorsum ----/

RELAXACIE; RELAXATIE = sub. vrijlating; losmaking.
- manumissio; liberatio; emissio; relaxatio; remissio;
- libération; mise en liberté; dissolution; retâchement; relaxation;
- Freilaszung; Losmachung;
- release; loosening;
- liberación; disolución; relajación; puesta en libertad; emancipación;

vpl.: Bl:Pl .Bra/73; T1/594; Ca2/423; PvB1/185; PvB9/36.

RELAXATIE Zie:
- relaxacie;----/
- slakinghe ende ---- van vangenisse/

RELAXATIE ENDE SLAKINGHE = taut. vrijlating; in vrijheidstelling.
- relaxatio;
- relaxation; mise en liberté;
- Freilassung;
- release;
- liberación; puesta en libertad;

vpl.: PB/II/309.

RELAXEEREN; RELAXEREN = vb. verzachten; vrijlaten; minder streng toepassen; loslaten.
- relaxo I; remitto III; dimitto III; aliquem;
- atténuer; laisser libre; relacher relaxer;
- mildern; lindern; entlassen; freilassen; weniger streng anwenden;
- soften; soothe; set at liberty; release; free relax; to lett of free; to liberate;
- relajar; atenuar; soltar; licenciar; dejar en libertad; dejar libre; poner en libertad;

vpl.: T1/273,385; C2/883; B1/8; PvB1/317.

RELAXEREN Zie:
- relaxeeren;----/

RELAXEREN OFT SLAECKEN = vb. taut. vrijlaten; in vrijheid stellen.
- relaxo I;
- relaxer; libérer;
- freilassen;
- release;

- soltar; licenciar; poner en libertad;

vpl.: PB/II/310.

RELEBANT = adv. ter zake dienend.
- relevans;
- relevant;
- sachdienlich;
- relevant;
- relevantemente; pertinentemente;

vpl.: C1/505.

RELEGACIE = sub. uitwijzing; verbanning.
- relegatio;
- bannissement; relégation;
- Ausweisung; Verbannung;
- exile; banishment; proscription; relegation;
- destierro; relegación;

vpl.: T1/333,371; T2/61.

RELEGACIEN Zie:
- ban van ----/
- pene van ----/

RELEGEREN = vb. verbannen.
- in exsilium relego I;
- reléguer;
- ausweisen; verbannen;
- banish; exile;
- relegar;

vpl.: T1/220.

RELEVACIE ENDE ONTLASTINGE= taut. ontheffing.
- relevatio;
- dispense; exemption;
- Enthebung; Erlassung;
- dispensation; exemption; exoneration;
- dispensación; exención; exoneración; relevación;

vpl.: T1/180.

RELEVANT = adv. ter zake dienend.
- relevans;
- relevant;
- sachdienlich;
- relevant;
- relevantemente; pertinentemente;

vpl.: C1/505.

RELEVEMENT Zie:
- brieven van ----/
- dispensatie oft ----/

RELEVEMENT; REILIEVEMENTE; RELEVEMENTE; RELIEVEMENT = sub.hom.1.ondersteuning 2. ontheffing; verplichting 3.klacht hoger beroep 4. overhandiging genadebrief tot herstel in verloren recht of tot herstel in integrum 5.ontheffing van processuele voorschriften.
- 1. sustentatio 2. solutio; liberatio; remissio; dispensatio 3.querula; questus; querimonia 4.restitutio in integrum 5.auctoritas

adjumentum; auxilium; subsidium; opibus alicuius;
- 1.support; sustentation 2.exemption; dispense; degrevement; exonération 3.appel 4. lettre de grace; relève 5.relief; exemption; dispensation de dispositions;
- 1.Unterstützung 2. Enthebung; Entbindung 3.Beruf 4.Auszahlung bei Uebertragung von Lehngut 5.Angesehen, bedeutend vornehm; Enthebung;
- 1.support 2.relief; exemption; dispensation; discharge 3.appeal 4.payment on occasion of the giving of a feudal estate 5. considerable; exemption; support; relief;
- 1.apoyo; alivio 2.exencion; dispensación; exoneración 3.apelación; recurso; carta de gracia 4.considerable; importante; exención; dispensación de disposiciones procesales;

vpl.: PB/II/213; T1/456; Lo4/366; T2/77,80; PvB1/571,588; C1/319; LPS 57; PvB6/30; PvB4/175.

RELEVEREN = vb. leenroerig zijn; opheffen; ontheffen; ontslaan; duidelijker doen uitkomen; in het licht stellen.
- relevo I; libero I; solvo III; levo I;
- relever; dispenser; exempter; libérer; révoquer; faire ressortir plus clairement; mettre en lumière;
- entheben; entbinden; erlassen; deutlicher hervor treten lassen; hervorheben;
- call special attention to; to relieve; exempt; reveal; dispense; discharge; point out; bring to the front;
- eximir; exonerar; dispensar; exentar; librar; relevar a una persona de su cargo hacer..de relieve; poner...de relieve;

vpl.: PvB1/216,588; Cr2/858, 1038; LPS 55; T2/128; C1/469.

RELIEF; RELIJF; RELIEFVE; RELIEVE = sub. leenverheffing; bedrag dat bij het verhef betaald wordt.
- relevium honorarium quod novus vasallus patrono introitus causa largitur;
- somme d'argent dû au seigneur féodal au moment ou le vassal prenait possession de son fief;
- Lehenerhebung; Summe die dabei bezahlt werden musste;

- enfeoffment-fee; amount paid by the vassal to his feudal Lord at the investment of a fief.
- cantidad pagadera al señor feudal por el vasallo al tomar éste posesión de su feudo;

vpl.: DVB 47; B2/253; C1/290.

RELIEF EN HEERGEWADEN =taut. uitkering door de leenman aan de leenheer gedaan bij het verheffen van het leen, iedere keer als een nieuwe leenvolger optreedt.
- pecunia a cliente numerata domino;
- payement du vassal au seigneur féodal au relévement du fief chaque fois qu'un nouveau vassal se présentait;
- Auszahlung vom Vassal am Lehnsherrn beim Erheben eines Lehens jedesmal wenn ein neuer Vassall auftritt;
- payment by the vassal to the feudal lord at the occasion of the raise of the feudal tenure each time when a new vassal appears;
- pago por el vassallo al señor feudal con ocasión de elevación del feudo; pecunia a cliente numerata domino;

vpl.: DVB 47.

RELIEFFVE OFTE VERHEFFEN = taut. erkenning van een leenheer door een leenman.
- probatio patronia vasallo;
- relief;
- Lehenerhebung;
- recognition of feudal lord by vassal;
- reconocomiento de un senor feudal por un vasallo;

vpl.: Lo6/458.

RELIEFVE Zie:
- relief; relijf;----; relieve/

RELIEFVE = sub. uitkering van de leenman aan de leenheer bij leenverhef als een nieuwe leenvolger optreedt.
- honorarium quod novus vasallus patrono introitus causa largitur;
- honoraire du vassal au seigneur féodal au relèvement d'un fief quand un nouvel vassal se présente;
- Auszahlung des Lehnträgers an den Lehnsherr wenn ein neuer Lehnfolger auftritt;
- payment of the feudal at feudal lord by feudality as a new vassal appeared;
- pago por el vasallo al señor feudal con ocasión de elevación de

feudo;
vpl.: C1/290.

RELIEFVEMENTE Zie:
- brieven van relevement;----/

RELIEFVEN VAN LEENEN = verheffingen van lenen.
- amplificatio feodorum, beneficiorum; amplificatio praediorum beneficiariorum;
- reliefs de fiefs;
- Lehenerhebungen;
- raising of feudal tenures;
- imposiciones a feudos;
vpl.: C1/616.

RELIEVE Zie:
- relief; relijf; reliefve;----/

RELIEVE, CAMERLINCGELDE ENDE HERGEWEYDE = taut. uitkering door de leenman aan de leenheer bij verheffing van zijn leen steeds wanneer een nieuwe leenopvolger optreedt.
- relevare fendum;
- donation au seigneur féodal de la part du vassal au moment ou le vassal prend possession du fief ou quand un nouveau vassal entre en fonction;
- Auszahlung vom Vasall am Lehnsherr beim Antritt des Lehngutes;
- payment by the vassallo the feudal lord with the acceptance of the feudal tenure, whenever a new vassal acts in succession to the former;
- donación al señor feudal de parte del vasallo al tonar este posesión del feudeo o al entrar en funcionamiento un nuevo vasallo;
vpl.: T1/444.

RELIEVEMENT Zie:
- akten van ----/
- brieven van ----/
- exceptie van ----/
- relevement ----/

RELIEVEREN = vb. intrekken.
- relevare; in lucem revocare; illustrare et excitare;
- lever; retirer;
- widerrufen; zurücknehmen;
- revoke;
- revocar; retirar; desistir de; cancelar;
vpl.: T2/130.

RELIGIE Zie:
- in contempte ----/
- geordende personen der roomsche ----/
- paapsche ----/
- pausselyke ----/

RELIGIE ENDE GHELOEVE = taut. godsdienst.
- religio;
- foi et religion;
- Gottesdienst;
- religion;
- religión;
vpl.: PB/II/346.

RELIGIEUS Zie:
- religioes; religioos;----/

RELIGIEUS CELEBRANT = geestelijk opdrager cq. lezer, van de H. Mis.
- celebrans religiosus;
- célebrant;
- Zelebrant;
- celebrant;
- celebrante;
vpl.: C1/549.

RELIGIEUSE MENDICANT = lid ener kerkelijke bedelorde.
- monachus mendicans;
- membre d'un ordre mendiant;
- Mitglied eines kirchlichen Bettelordens;
- member of a ecclesiastical mendicant order;
- miembro de una orden mendicante;
vpl.: PB/III/136.

RELIGIEUSEN Zie:
- gheprofesside ----/
- geproffessijde ----/

RELIGIEUX = adi. aan God gewijd.
- religiosus;
- bénit; consacré; religieux; sacré; saint;
- Gottgeweiht;
- consecrated;
- sagrado; sacro; sacrosanto; religioso; bendito;
vpl.: T2/95.

RELIGIOEN Zie:
- religioene;----/

RELIGIOENE Zie:
- hem betrecken tot ----/

RELIGIOENE; RELIGIOEN = sub. kloosterorde.
- ordo religiosus;
- ordre religieux;
- Klosterorden;
- monastic order;
- orden religiosa;
vpl.: T1/179.

RELIGIOES; RELIGIOOS; RELIGIEUS = sub. ordegeestelijke.
- socius corporis; socius religiosus;
- religieux;

- Ordensgeistliche;
- conventual; religious;
- religioso;

vpl.: T1/134.

RELIGIONSVREDE = sub.godsdienstvrede.
- pax religionis;
- paix de réligion; liberté de religion;
- Religionsfriede;
- religious peace;
- paz religiosa;

vpl.: PvB1/47.

RELIGIOOS Zie:
- religioes;----; religieus/

RELIJF Zie:
- relief;----; reliefve; relieve/

RELIQUA = sub.pl. achterstallige schulden; resten.
- reliqua;
- arrières;
- rückständige Schulden;
- arrears; outstanding debts;
- deudas atrasadas; atrasos;

vpl.: DKB 18.

RELIVEMENT RECIPROQUE = wederzijdse betekenis.
- notitia mutua;
- signification mutuelle;
- gegenseitige Anzeige;
- mutual legal notice;
- significación de una sentencia reciproca;

vpl.: C2/858.

REMANANT; REMENANT; REMANENT = sub. overschot.
- reliquum;
- restant;
- Rest;
- rest;
- resto;

vpl.: T1/542.

REMANANT ENDE OVERSCHOT = taut. overschot.
- reliquum;
- restant;
- Ueberschusz; Rest;
- remainder; rest; surplus;
- resto;

vpl.: T1/542.

REMANENT Zie:
- remanant; remenant;----/

REMARQUABEL = adv. opmerkelijk; opmerkenswaardig.
- notabilis; insignis;
- remarquable; digne de remarque;
- merkwürdig;
- remarkable; noteworthy;
- notable; digno de atención;

vpl.: MGG 206.

REMARQUE = sub. opmerking.
- nota;
- observation;
- Bemerkung;
- remark;
- nota; observación;

vpl.: C2/944.

REMARQUEEREN; REMARQUEREN = vb. opmerken; aanmerken; waarnemen.
- animadverto III; noto 1; observo 1;
- remarquer; observer; faire attention à; percevoir;
- bemerken; beobachten;
- remark; notice; observe;
- observar; hacer notar; percibir;

vpl.: MGG 108; PvB6/67.

REMBOURSEEREN; REMBOURSEREN = vb. terugbetalen; vergoeden; aflossen.
- compenso 1; solvo III; reddo debitum III; restituo III;
- payer; rembourser; amortir;
- rückzahlen; tilgen; zurückzahlen; ersetzen;
- reimburse; discharge; redeem; torefund;
- reembolsar; amortizar; pagar; bonificar; devolver; restituir;

vpl.: C1/457; PB/II/26; DVB 55; Lo5/62.

REMBOURSEMENT OFT VERGELDINGE = taut. terugbetaling.
- restitutio; redditio;
- remboursement; restitution;
- Nachnahme; Rückzahlung;
- reimburse or requital; reimbursement;
- restitución; reembolso; reintegro;

vpl.: PvB1/538; C1/470.

REMBOURSEREN ENDE RECOMPENSEREN = taut. vergoeden; betalen; terugbetalen; vergelden; aflossen.
- recompenso I solvo III; compenso 1 reddo debitum III; restituo III;
- rembourser; bonifier; indemniser; payer; récompenser; amortir;
- vergüten; zurückzahlen; zahlen; tilgen; ersetzen;
- reimburse; indemnify; compensate for; pay; make good; discharge; redeem; torefund;
- indemnizar; restituir; bonificar; compensar; pagar; recompensar; reembolzar; amortizar; devolver;

vpl.: Lo6/64; T2/81; Lo1/614; C1/457,670; PB/II/26.

REMEDE Zie:
- remedie;----; remegie/

REMEDIABEL = adi. herstelbaar; te verhelpen.
- remediabilis; reparabilis;
- rémédiable; réparable;
- wiederherstellbar; zu beheben;
- remediable;
- remediable;

vpl.: PvB1/47.

REMEDIE Zie:
- affdrijvend;----/
- effectief;----/
- provisie ende ----/
- purgerend ----/

REMEDIE; REMEDE; REMEGIE = sub. middel; hulpmiddel; redmiddel.
- remedium;
- reméde; moyen;
- Mittel; Hilfsmittel; Auskunftmittel;
- remedy; means; expedient;
- medio; remedio; recurso;

vpl.: PvB1/268; PB/III/213; T1/11.

REMEDIE ENDE BENEFICIE = hulpmiddel; voordeel.
- remedium et beneficium;
- remède et bénéfice;
- Hilfsmittel und Vorteil;
- expedient and advantage;
- remedio y beneficio;

vpl.: T1/228.

REMEDIE ENDE PROVISIE = taut. schadevergoeding.
- restitutio;
- indemnisation; indemnité;
- Schadenersatz;
- compensation; indemnification;
- enmienda; indemnización;

vpl.: T1/64.

REMEDIE ORDINARIJS = gewone straf.
- remedium ordinarium;
- punition ordinaire;
- ordentliche Strafe;
- ordinally punishment;
- castigo ordinario;

vpl.: T1/585.

REMEDIE SUECKEN = oplossing zoeken.
- quaero III solutionem;
- chercher remède;
- eine Lösung suchen;
- look for solution;
- buscar remedio;

vpl.: T1/80.

REMEDIEREN Zie:
- remedieren;----/

REMEDIEN ENDE MIDDELEN = taut. geneesmiddelen.
- remedia;
- remèdes; moyens;
- Remedien;
- remedies;
- remedios y medios;

vpl.: PvB1/392.

REMEDIEREN Zie:
- actie tot ----/

REMEDIEREN; REMEDIEEREN =vb. herstellen; verhelpen; voorzien; raad verschaffen.
- remedio I; provideo II; restituo III; medeor II; remedium affero III; emendo I; reparo I; levo I; corrigo III;
- remédier; réparer; redresser; arranger;
- abhelfen; beheben; ausbessern; wiederherstellen; wieder zurechtbringen;
- remedy; restore; redress; rectificy;
- remediar; reparar; sanar; subsanar; curar;

vpl.: C1/699; BVB 5; Lo5/238; B1:Pl. Tr.14; C2/933; C1/79,236; T1/87,179; Lo1/720; PvB1/384; PB/II/243.

REMEDIEREN ENDE VERHOEDEN= taut. voorkomen.
- remedium adhibere et caverse;
- prévénir;
- vorbeugen;
- prevent;
- remediar; evitar; prevenir; impedir; precaver;

vpl.: EE/2; B1.

REMEDIEREN OFT BETEREN =taut. doen verbeteren of herstellen.
- in melius reficere III; aedes melioro I; melius reddo III; emendo I;
- faire améliorer;
- verbessern oder reparieren;
- let ameliorate or repair; make better to improve;
- hacer mejorar o reparar; remediar;

vpl.: C1/15,191,254.

REMEGIE Zie:
- remedie; remede;----/

REMEIJSDACH Zie:
- sente ----/
- sint ----; 1 october/
- sinte ----/

REMEIJSMISSE Zie:
- sint ---- 1 october/

REMENANT Zie:
- remanant;----; remanent/

REMERE Zie:
- poena ---- litigantium/

REMIS VAN BANNISSEMENT = opheffing van verbanning.
- revocatio ex exsilio;
- abolition de bannissement;
- Aufhebung von Verbannung;
- annulment of banishment;
- levantamiento de destierro;

vpl.: PvB6/475.

REMISSE; REMISSIE = sub. vergeving; kwijtschelding van straf; vermindering van straf; teruggave van belastinggelden; verponding.
- remissio; venia; dilatio;
- remise; rémission; pardon; grâce; restitution;
- Befreiung; Erlass; Remission; Vergebung; Verminderung von Strafe; Rückgabe von Steuergelden;
- remission; remittal; pardon; acquittance;
- remisión; exención; perdón; exoneración; dispensa; condonación de impuestos;

vpl.: DVB 38; Ca2/314; PvB1/572.

REMISSEN VAN DOOTSLAGEN = kwijtscheldingen van straf voor het begaan van het misdrijf van doodslag.
- remissiones poenae meritae scelére homicidii;
- rémission d'une peine infligée pour un meurtre;
- Erläsze der Strafe für das Begehen des Verbrechens von Totschlag;
- remissions of punishment for the commitment of the crime of homicide;
- remisión de pena por homicidio;

vpl.: DVB 47.

REMISSIBEL ENDE VERGHEFFELYCK = taut. vergeeflijk.
- venia dignus;
- pardonnable et rémissible;
- verzeihlich;
- pardonable;
- remisible;

vpl.: PB/II/303.

REMISSIE Zie:
- brieve van ----/
- gracie ende ----/
- quijtsceldinge ende ----/
- remisse;----/

REMISSIE; LIBERACIE ENDE/OFT QUIJTSCELDINGE = tenietdoening; kwijtschelding.
- absolutio; remissio;
- annulation; remise; acquit; acquittement; décharge; quittance; exemption; exonération; rémission;
- Annulierung; Aufhebung; Erlassung; Erlasz; Schenkung;
- annulment; nullification; amnesty; remission; pardon;
- abrogación; anulación; exencion exoneración; remisión; finiquito;

vpl.: T1/124,244,421,509,614.

REMISSIE OFT RENVOY = taut. verwijzing.
- remissio;
- distraction de juridiction; renvoi; remission;
- Verweisung;
- reference;
- desplazamiento de una causa de un tribunal a otro; remisión;

vpl.: T1/315.

REMISSIE VAN DOOTSLAGEN = kwijtschelding van doodstraf door verjaring van het delict.
- remissio poenae in caede per superannuationem delicti;
- rémission de la peine capitale par la prescription du délit; rémission de la peine capitale par la péremption du délit;
- Remission von Strafe für Totschlag wegen Verjährung;
- remission, remittal, of penalty for homicide, because of superannuation;
- remisión de pena capital por prescripción del delito;

vpl.: DVB 38.

REMISSIEN Zie:
- remisse;----/

REMISSIEN VAN OVERJAARDE DELICTEN = kwijtschelding van straf voor begane doch verjaarde misdrijven.
- remissiones poenae meritae sceleribus vetustate infirmatis;
- rémission des délits périmés;
- Erlasz der Strafe für begangene doch verjährte Verbrechen;
- remission of punishment for committed crimes which are extinguished by limitation;
- remisión de pena por delitos prescritos;

vpl.: DVB 109.

REMITTEEREN; REMITTEREN = vb. kwijtschelden; afzenden.

- remitto III poenam;
- remettre; pardonner; relever;
- erlassen; senden;
- remit; requit; discharge; send dispatch;
- remitir; eximir; exentar; exonerar; perdonar; libertar; dispensar;

vpl.: ACart 38; MGG 117; PvB5/358.

REMITTEREN Zie:
- remitteeren;----/

REMITTEREN; QUIJTSCHELDEN ENDE ONTLASTEN = taut. kwijtschelden.
- remitto III; absolvo;
- pardonner; remettre;
- erlassen; schenken; verzeihen;
- remit; to forgive;
- eximir; exentar; exonerar; perdonar; libertar; dispensar; indultar; remitir;

vpl.: T1/525; PB/III/344; Cr2/1341.

REMITTERENDE BREVITATIS GRATIA = kortheidshalve kwijtscheldende.
- remittens, e.g.tributum, brevitatis gratiâ;
- pardonnant pour couper court;
- der Kürze wegen Erlaszende;
- remit for the sake of brevity;
- remitendo en gracia de la brevedad;

vpl.: MGG 117.

REMOER Zie:
- rumoer; ramoer;----; rymoer; roemmoer; ruymoer; reymoer; rumoor; rumoir; rumuer; rumeur/

REMONSTRANCIE ENDE OVERTUEREN = taut. tegenbetoog.
- contra-argumentatio;
- réfutation; remonstrance;
- Rede und Gegenrede;
- counter argument;
- confutación; refutación;

vpl.: T1/74.

REMONSTRANCIE OFT RAPPORT = taut. verslag; uiteenzetting.
- expositio;
- rapport; exposition des faits explication;
- Auseinandersetzung;
- report; exposition;
- reación; exposición;

vpl.: PvB1/480.

REMONSTRANT = sub. tegenwerper.
- qui objicit;
- personne qui object;
- Einwerfer;
- the one who objects;

- el que objeta; opositor;

vpl.: Cr2/953.

REMONSTRANTEN = sub.pl. verweerders; gedaagde.
- defensor; propugnator; qui inius vocatus est et defendit;
- personne citée; l'assigné; personne intimée; défendeur;
- Verteidiger;
- remonstrant; demonstrator;
- emplazado; citado; demandado;

vpl.: LPS 18,22.

REMONSTRANTIE Zie:
- beloefte ende ----/

REMONSTRANTIE; REMONSTRATIE = sub. tegenbetoog; bewijs; aanwijzing; tegenwerping; betoog.
- indicatio; demonstratio; declaratio; contradictio; probatio; remontstro I; refutatio;
- remontrance; contradiction; refutation; objection; exposé;
- Gegenbeweisführung; Gegendemonstrierung; Einwendung; Abhandlung; Beweisführung;
- contradiction; demonstration; refutation; counter-expostulation; remonstrance; expostulation;
- refutación; confutación; objeción argumentación;

vpl.: PB/II/19; BVB 96; PvB4/4.

REMONSTRANTIE ENDE BELOEFTE = betoog en overeenkomst.
- argumentatio et compositio;
- démonstration; argumentation; arrangement; accord;
- Darlegung und Vereinbarung;
- argume nts and agreement;
- argumentación y convenio;

vpl.: PB/III/313.

REMONSTRATIE Zie:
- remonstrantie;----/

REMONSTREEREN; REMONSTREREN = vb. tegenwerpen; aantonen; tegenwerpingen maken.
- obiicio III; probo I; oppono III;
- objecter; prouver; faire d'objections;
- entgegenwerfen; beweisen; entgegnen; Einwendungen machen;
- remonstrate; prove; demonstrate; object; to raise objections;
- objetar; oponer; mostrar; indicar; demostrar; probar;

vpl.: C1/214; C3/128; PB/IV/278; Cr2/953.

REMONSTREREN Zie:
- remonstreeren;----/

REMONTEREN = vb. tekort aan paarden van een regiment door nieuwe paarden aanvullen.
- defecum equorum supplere;
- l'insuffisance de cheveaux d'un regiment complétes avec nouveaux cheveaux;
- Fehlbetrag an Pferden eines Regiments mit neuen Pferden;
- to fill up the shortage of horses of a regiment by new horses;
- remontar; suplir por caballos nuevos el déficit de caballos;

vpl.: PvB6/685.

REMOVEREN Zie:
- removeeren;----/

REMOVEEREN; REMOVEREN =vb. verwijderen; ontslaan.
- removeo II;
- renvoyer; congédier; destituer; éloigner;
- entfernen; entlassen;
- remove; dismiss;
- remover; despedir; alejar;

vpl.: T2/46; C1/505.

REMPLACEEREN; REMPLACEREN = vb. vervangen.
- supplere;
- remplacer;
- ersetzen;
- replace;
- reemplazar; suplir;

vpl.: PvB7/560.

REMPLACEREN Zie:
- remplaceeren;----/

REMUNERACIEN ENDE VERGELDINGE = taut. geldelijke beloning.
- remuneratio;
- rémunération; récompense;
- geldliche Belohnung;
- financial reward;
- remuneración; recompensa;

vpl.: T1/523.

REMUNERATIE = sub. vergoeding.
- remuneratio;
- dédommagement;
- Vergütung;
- compensation;
- remuneracion;

vpl.: Cr2/952.

RENCONTRE = sub. toevallig gevecht; treffen; het onverhoeds op elkander stoten van vijandelijke troepen; ontmoeting; toevallige samenkomst.
- concursus fortuitus; occursus;
- rencontre fortuite;
- zufälliger Kampf; Begegnung;
- accidental fight; meeting;
- encuentro o casional;

vpl.: PB/II/248; PB/III/213.

RENCONTREREN OFT VERSEGENEN = taut. ontmoeten; aantreffen; vinden.
- occurro III; reperio IV; invenio IV;
- rencontrer; trouver;
- begegnen;
- meet;
- encontrar;

vpl.: PvB1/282.

RENDAGIE = sub. rente.
- usura;
- rente;
- Rente;
- rent;
- interés o renta;

vpl.: PvB8/154.

RENDANT = rekenplichtige; afrekeningsplichtige; debiteur.
- is, qui ratio reddenda est; debitor;
- qui doit rendre des comptes; débiteur; comptable;
- Rechnungspflichtiger; Debitor; Rechenschaftspflichtiger;
- somebody who has to render an account of; debtor; responsible one who is accountable;
- deudor; contador;

vpl.: C1/557; Cr2/1061; PvB5/76.

RENDERINGE = sub. rendement; opbrengst; winst; profijt.
- proventus;
- profit;
- Rendement;
- profit;
- rendimiento; rédito;

vpl.: PvB6/336.

RENFORCEMENT Zie:
- 't ----, versterckinghe ende assistentie/

RENGNEREN Zie:
- regneren; reigneren;----; regneeren/

RENICHEIT Zie:
- reynicheyt; reinicheit;----/

RENNE Zie:
- hoenderrenne; onderrenne; voghelrenne;----/
- rine; rinne;----/

RENOMMEE Zie:
- goede name; fame; eere ende ----/

RENONCEREN, TE NIET DOEN OFT CASSEREN = taut. ontkrachten.
- anulo I;
- casser ou annuler et renoncer;
- aufheben;

- annul; nullify;
- anular; invalidar; casar;

vpl.: C1/605.

RENONCHIEREN = vb. opgeven, een zaak.
- renuntio l;
- renoncer;
- aufgeben;
- give up;
- desistir; renunciar;

vpl.: Lo5/16.

RENONCIEREN ENDE TE NYETE DOEN = taut. afstand doen van.
- renuntio l;
- renoncer; annuler;
- verzichten auf;
- renounce; give up;
- renunciar; anular;

vpl.: T1/514.

RENOVATIE = sub. vernieuwing.
- reunatio;
- rénovation;
- Erneuerung;
- renovation;
- renovación; renuevo;

vpl.: C2/1048.

RENOVEEREN ; RENOVEREN = vb. vernieuwen; hernieuwen; verlengen.
- renovo l;
- renouveler; renover;
- renovieren; erneuern;
- renovate; repair; restore; renew;
- renovar;

vpl.: ACart 21; C3/12; C1/319; T1/610; B & Pl.Pr.4.

RENOVEREN Zie:
- renoveeren;----/

RENOVEREN ENDE VERANDEREN = taut. vernieuwen.
- renovo l;
- renouveler; renover;
- erneuern; renovieren;
- renew; renovate; restore;
- renovar;

vpl.: T1/610; C3/12,319; Br.Pl. Pr.4; ACart 21.

RENSEIGNEREN = vb. inlichtingen verstrekken; inlichten.
- instruo III; informo l;
- renseigner; donner des renseignement;
- Auskunften geben; Aufschlusz geben;
- give informations; inform;
- facilitar informes; suministrar informes; informar; indicar;

vpl.: PB/III/439; PvB1/278.

RENSGULDEN; RENTSGULDEN; RIJNSCHGULDEN; RIJNSGULDEN; RINSGULDEN + sub. goudgulden

van 20 stuivers geslagen in de Rijnstreek.
- florenus aureus Rheni; 20 sertertorum;
- florin de Rhénanie de 20 sous;
- Reinischer Gulden von 20 Stübern;
- Rhinish guilder of 20 pences;
- florin de Rin 20 "stuivers"

vpl.: PB/IV/64; C1/2; Lo4/66; PvB1/387.

RENSONNEREN = vb. losgeld opleggen.
- imponere redemptionis pretum;
- imposer un raçon; rançonner;
- Lösegeld auferlegen;
- levy ransom;
- imponer rescate, talla;

vpl.: PB/II/281.

RENT Zie:
- rente; rinte; reinte;----; rante/

RENTBRIEVEN Zie:
- afghequeten ----/

RENTE Zie:
- aenwedde heffen of ---- in rogge oft in ghelde/
- afgheleijde ---- ofte pacht/
- onquytbaer ----/
- onverschenen ----/
- oudste ghevallen ----/

RENTE; RINTE; REINTE; RENT; RANTE = sub. rente van een bezit; kapitaal.
- usura;
- rente;
- Zinsen;
- interest;
- renta;

vpl.: Lo6/336.

RENTE OFT AENWEDDE = toelage of rente pand, Verdam.
- usura aut pensio;
- rente ou pension;
- Zinsen oder Pfand; Zinsen oder Zulage;
- interest or allowance;
- renta o indemnizacion;

vpl.: Lo6/336.

RENTEN Zie:
- achterstelle van ----/
- afgheleijde ---- ofte pacht/
- afghequetene ----/
- auwere ----/
- belijder van ----/
- besette ----/
- besettinghe van ----/
- gagie afschrijven van de betalinghe van de ----/
- gesneven ----/
- onbesette ----/
- onquytbaere ----/

- pacht ofte afgheleijde ----/
- partaigière ende gedeelde----/
- quytbaere ----/
- quytbare ----/
- snevende ----/
- ter causen van verlette ---- te quitene/
- verlooren ----/
- vuytreycker oft schuldenaer van ----/

RENTENAER Zie:
- rentheffer; rentheffere; renthier; rentier;rentyer; chijnsenaar; chijnsheer; chijnsheffer; chijsheere;----/

RENTGELDER; RENTGELDERE; RENTGHELDERE = sub. rentekoper; rentebetaler; die een rente moet betalen; houder van een rentebrief.
- debitor usurae; qui usurum exigit; qui pensitat reditum; solutor usurae; qui litteram usurae tenet;
- debirentier; débiteur de rente; porteur d'un titre de rente;
- Zinsenzahler; Zinsenbezahler; derjenige der Zinsen bezahlen musz; Inhaber eines Zinsbriefes;
- debtor; who has to pay interest; interest payer; holder of an insurancecard;
- deudor; el que tiene que pagar una renta; pagador de intereses; tenedor de un titulo de renta;

vpl.: C2/878,1029; C1/144,146, 353,671; B2/110; Lo5/218; Lo6/64.

RENTGELDERE Zie:
- rentgelder;----; rentgheldere/

RENTGHELDERE Zie:
- rentgelder; rentgeldere;----/

RENTHEFFER; RENTHEFFERE; RENTHIER; RENTIER; RENTYER; CHIJNSENAAR; CHIJNSHEER; CHIJNSHEFFER; CHIJSHEERE; RENTENAER = sub. houder van een rente of chijns; renteheffer; rentmeester; grondrenteheffer; heffer van grondpacht; schuldeiser; rentmeester.
- qui tollit usuram aut tributum; creditor; aliquis qui mercedem exigit; funerator; dominus redituum; qui usuras exigere potest; creditor redituum aut censuum; qui postulat pecuniam calendario destinatam; villicus; exator solarii; exactor usurae soli;
- rentier; crédirentier; créancier proprietaire du cens; seigneur censier; celui qui a droit à un intérat;
- Grundzinserheber; Zinsherr; Grundherr; Zinsenerheber; Verwalter; Inhaber von einem Zins oder einer Abgabe; Zinserheber;
- steward; collector of groundrent; tribute creditor; levier of groundrent; tax-collector; levier of landinterest; holder of an interest or a tribute; imposer of interest; entitled to collect rent; imposer;
- cobrador de la renta de la tierra-cobrador de renta de fuicas; recaudador de rentas de la tierra; acreedor de una renta; el que percide una renta; tenedor de un interes; el que tiene derecho a una renta; intendente; administrador;

vpl.: C1/14,570,611,614,660,680; B2/40,70; Ca2/379,892; Lo5/48; C2/940,1017,1024; Lo6/388; B1/57; Ca2/879; Bl .Ra 1495/10.

RENTHEFFER VAN ZAECKWAUDE = renteheffer van goederen van de hoofdschuldenaar.
- usurarum exactor bonorum debitoris praecipui;
- credirentier des biens du debiteur principal;
- Zinsenerheber von Gütern des Hauptschuldners;
- collector of interest of goods of the main debtor;
- acreedor de renta sobre bienes del deudor principal;

vpl.: C1/508.

RENTHEFFERE Zie:
- rentheffer;----; renthier; rentier; rentyer; chijnsenaar; chijnsheer; chijnsheffer; chijsheere; rentenaer/

RENTHIER Zie:
- rentheffer; rentheffere;----; rentier; rentyer; chijnsenaar; chijnsheer; chijnsheffer; chijsheere; rentenaer/

RENTHIERLIJST = sub. lijst waarop bestaande renten werden bijgehouden.
- tabulae mercedum; index mercedum;
- registre d'intétêts;
- Zinsenregister;
- index for rent-registration;
- registro de rentas;

vpl.: ADR 16.

RENTIER Zie:
- rentheffer; rentheffere; renthier ----; rentyer; chijnsenaar; chijnsheer; chijnsheffer; chijsheere; rentenaer/

REN

- snevende ----/

RENTIEREN OFT CHIJNSENAERS = tuat. renteheffers.
- creditores;
- crédirentiers;
- Zinsherren;
- interest; creditors;
- acreedor de rentas;

vpl.: Lo5/246.

RENTMEESTER(E) Zie:
- clercken oft cassiers van den ----/
- gagie cassiers van den ----/
- knaep van den ----/

RENTMEESTER = sub. rentmeester.
- procurator; dispensator; vilicus;
- intendant; administrateur;
- Verwalter;
- steward; treasurer; procurator
- intendente; administrador;

vpl.: DVB 5.

RENTMEESTER ENDE TRESOREIR = taut. schatbewaarder en archivaris tevens eerste rentmeester; dit was de oudste schepen; hij fungeerde drie jaren, Antwerpen 1581.
- custos thesauri et tabularius simul villicus primus; scabinus maximus natu: per tres annos munus exercebat, Antverpia 1581;
- trésorier et receveur, Anvers 1581;
- Schatzverwahrer und Archivar gleich erster Verwalter; dieser war der älteste Schöffe; er amtierte drei Jahre, Antwerpen 1581;
- treasurer and at the same time first bailiff; this was the oldest sheriff; the officiated three years, Antwerp 1581;
- tesorero a la vez primer recaudador; Amberes 1581;

vpl.: C1/520.

RENTMEESTER OFT DIENER = taut. administrateur of beambte.
- vilicus;
- receveur ou employé;
- Verwalter oder Angestellter;
- administrator or employee;
- administrador o empleado;

vpl.: Cu1/244.

RENTMEESTER VAN DE ESPERGNE = rentmeester van de strandvond.
- villicus rerum naufragio eiectarum;
- préposé aux épaves;
- Verwalter von der Strandvogtei;

REN

- steward of the wrecked goods;
- administrador de los pecios;

vpl.: PB/III/241.

RENTMEESTERGENERAEL Zie:
- gagie ----/

RENTMEESTERIE Zie:
- rentmeesterij;----/

RENTMEESTERIJ; RENTMEESTERIE = sub. rentmeesterschap.
- administratio; officium; aerarium;
- trésorerie;
- Verwalterstelle;
- stewardship;
- cargo de administrador;

vpl.: C1/420.

RENTMEESTERS Zie:
- knaep van de thresoriers ende ----/

RENTMEESTERSCHAP Zie:
- officie van ----/

RENTMEESTERSKAMER Zie:
- gagie knape van de ----/
- gagie commies van de ----/
- knapen van de ----/

RENTMEESTERYE Zie:
- knaep van de ----/

RENTSCHWIJS = adv. volgens rentegelden.
- secundum pecunias usurae;
- en rente;
- zinstragend;
- according to interest;
- en lo que se refiere al intéres;

vpl.: Lo6/586.

RENTSGULDEN Zie:
- rensgulden;----; rijnschgulden; rijnsgulden; rinsgulden/

RENTSOEN Zie:
- ranchoen; rantsoen; ransoen; ----; ronchoen; ritsoen; resoen; rasoen; rantsonneringe/

RENTYER Zie:
- rentheffer; rentheffere; renthier rentier;----; chijnsenaar; chijnsheer; chijnsheffer; chijsheere; rentenaer/

RENUNCEREN; RENUNCHIEREN; RENUNTIEREN; RENUNCIEREN; RENUNTIEEREN; RENUNCIEEREN = vb. afstand doen van; iets opgeven; opzeggen; afzien van; herinneren.
- renuntio I; absisto III; cedo aliqua re; reminiscor III; decedo de III; abdico I; nego I;
- renoncer à; rappeler; abandonner; se désister de;
- verzichten auf; etwas aufgeben;

REN

verzichten;
- renounce; remember; forge; resigne; abdicate; cede;
- renunciar; desistar de; abandonar; ceder; recordar alguna cosa a una persona; hacer renuncia de;

vpl.: DVB 18; PB/II/324; B1/137 C2/772,782,907; C1/636; ACart 32,55; LPS 104; Lo7/182; BVB 54,146.

RENUNCHIEREN Zie:
- renunceren;----; renuntieren; renuncieren; renuntieeren; renuncieeren/

RENUNCHIATIE Zie:
- renunciacie;----; renuntiatie/

RENUNCIACIE; RENUNCHIATIE; RENUNTIATIE = sub. opzegging; afstanddoen; verzaking; het afstand doen van iets; het niet verder procederen.
- renuntiatio; cessio; distancia;
- rénonciation; recitation; résignation;
- Verzicht; Verzichtleistung; Ueberlassung; Kündigung; Abtretung;
- abdication; renunciation; resignation; forsaking; cession;
- renuncia; denuncia; renunciación cesión;

vpl.: T1/523,560; C1/266; DVB 40.

RENUNCIATIE OFF VERTHIJNGE = taut. afstand.
- cessio; alienatio; renuntiatio;
- renonciation;
- Zession;
- renunciation;
- renuncia;

vpl.: C1/456.

RENUNCIEEREN Zie:
- renunceren; renunchieren; renuntieren; renuncieren; renuntieeren;----/

RENUNCIEREN Zie:
- renunceren; renunchieren; renuntieren;----; renuntieeren; renuncieeren/

RENUNTIATIE Zie:
- acte van ---- van thoon/
- algemeene ----/
- renunciacie; renunchiatie;----/
- generale ----/
- onder obligatie, submissie ende ----/

RENUNTIATIE = sub.1.opzegging; 2. afstanddoening in rechte.
- renuntiatio;

REN

- 1.récitation 2.résignation;
- 1.Kündigung 2. Abtretung;
- renunciation;
- 1.denuncia 2.renuncia judicial;

vpl.: C1/266.

RENUNTIATIE IN FORMA = volgens de vorm afstand doen.
- cessio in forma;
- renonciation selon la forme;
- nach der Form verzichten auf;
- renounce cede in the proper way;
- renunciar en la debida forma ;

vpl.: DVB 57.

RENUNTIEEREN Zie:
- renunceren; renunchieren; renuntieren; renuncieren;----; renuncieeren/

RENUNTIEREN Zie:
- renunceren; renunchieren;----; renuncieren; renuntieeren;renuncieeren/

RENUNTIEREN OFF VERTYDEN; RENUNTHIEREN OFF VERTYDEN= taut. afstand doen.
- renuntiare;
- renoncer;
- verzichten auf;
- renounce;
- renunciar; desistir; abdicar;

vpl.: vdV/74; C2/896; B1.

RENVERSAEL Zie:
- renversal;----; renversale/

RENVERSAL; RENVERSAEL;RENVERSALE = sub. keerzijde; schriftelijke tegenbelofte of tegenverzekering.
- pars aversa; promissum mutuum qui scriptum est littera cautionis;
- renversal; contrepartie; contre-prestation; contrat de garantie; reçu; contre-promesse;
- Kehrseite; Gegenleistung; schriftliche Gegenversprechung; Akte wobei die frühere Akte geändert wird;
- reverse; counterfoil; counter-promise; written counter promise
- reverso; revés; dorso; contra-promesa por escrito; contraseguro; acta por la cual se modifica el acta anterior; contra declaración por escrito;

vpl.: PvB9/146; PvB4/264; C1/61,201,557.

RENVERSALE Zie:
- renversal; renversael;----/

RENVOIJ Zie:
- exceptie ----/

RENVOIJEREN; RENVOYEEREN = verwijzen naar een andere rechtbank;

terugzenden.
- delego I ad; relego I; remitto III;
- déférer; renvoyer; retourner;
- verweisen auf; zurückweisen;
- refer to:
- remitir a; desplazar a otro tribunal; retornar; devolver;

vpl.: C1/3,593; Cr2/768.

RENVOY = sub. verwijzing, naar een andere rechtbank; terugzending; verwijzen.
- dimissio; missio; remissio; relegatio;
- renvoi;
- Verweisung; Zurückverweisung;
- committal; reference;
- desplazamiento; devolución; remisión;

vpl.: T1/390; T2/9; C2/769.

RENVOY OFT REMISSIE = taut.verwijzing; terugzending.
- remissio; dimissio; missio; relegatio;
- distraction de juridiction; renvoi; remission;
- Verweisung; Zurückverweisung;
- reference; committal;
- desplazamiento de una causa de un tribunal a otro; remisión; devolución;

vpl.: T1/315,390; T2/9; C2/769.

RENVOYEEREN Zie:
- renvoyeren;----/

REPARABEL Zie:
- bij den definitieve ---- zijn/
- ten diffinitiven ---- zijn/

REPARABEL = adi. herstelbaar; weer goed te maken.
- reparabilis;
- raparable;
- veränderbar; wiederherstellbar;
- retrievable; reparable;
- reparable;

vpl.: T2/227; C1/41; B2/216.

REPARACIE ENDE BEETERNISSE; REPARATIE ENDE BETERINGHE= taut. herstelling; verbetering; schadevergoeding.
- restitutio; reparatio; refectio;
- restitution; réhabilitation; réparation; restauration; amélioration;
- Rehabilitierung; Reparatur;Verbesserung; Wiederherstellung; Schadenersatz;
- reparation; recovery; repair; mending; restoration; amelioration;
- reparación; rehabilitación; mejora; restauración; compostura; mejoramiento; mejoría; enmienda

rectificación;

vpl.: T1/187,627; C2/887; B1/33 PB/III/396; Lo1/150.

REPARACIE OFT NOOTELIJCKE REFECTIE = taut. noodzakelijke herstelling.
- reparatio necessaria;
- réparation nécessaire;
- notwendige Reparatur;
- necessary repair;
- reparación necessaria;

vpl.: T1/472.

REPARATIE Zie:
- cost;----/
- in goede reke ende ---- houden/
- nootelijcke ----/
- reparacie ende beeternisse;---- ende beteringhe/
- tot der stadt ---- behoef/

REPARATIEN Zie:
- commer ende cost ----/

REPARATIEN ENDE MELIORATIEN = herstellingen en verbeteringen.
- reparationes et meliorationes;
- réparations et améliorations;
- Wiederherstellungen und Verbesserungen;
- repairs and ameliorations;
- reparaciones y mejoras;

vpl.: Lo1/422.

REPARATIEN OFTE VERMAECKINGHE = taut. herstelling.
- reparatio;
- réparation;
- Reparatur;
- repair;
- reparación;

vpl.: Lo4/184.

REPAREEREN; REPAREREN = vb. herstellen.
- reparo I;
- remettre; réparer; rétablir;
- reparieren; wiederherstellen;
- remedy; repair; retrieve;
- reparar; reponer; restablecer;

vpl.: T1/627.

REPAREREN Zie:
- cusbaerlijck ----/
- keusbaerlijck ----/
- maken ----/
- onderhouden ende ----/
- repareeren;----/

REPAREREN ENDE REFICIEREN = taut. herstellen.
- reficio III;
- remettre; réparer; restaurer;
- wiederherstellen;
- repair;
- reparar; reponer; restablecer;

vpl.: T1/420.

REPAREREN; MAKEN ENDE REEKEN = taut. herstellen.
- reparo I;
- réparer; remettre; rétablir;
- wiederherstellen; reparieren;
- correct; remedy; repair;
- reparar; restablecer; reponer;

vpl.: T1/509.

REPARKKEN Zie:
- ommestellinghe ende ----/

REPARTIEREN; REPARTISEREN = vb. herverdelen.
- repartiri; partiri; divido III de novo;
- répartir de nouveau;
- wieder verteilen;
- redistribute; divide;
- repartir de nuevo; partir;

vpl.: Cr2/781; PvB7/240.

REPARTISEREN Zie:
- repartieren;----/

REPARTITIE = sub. verdeling; omslag van belasting.
- distributio; partitio; repartitio; assignatio; tributi; partitio;
- répartition; distribution;
- Verteilung; Umlage;
- division; distribution; repartition; redivision; assesment of tax;
- reparto; distribución; repartición; repartimiento;

vpl.: PB/III/337; LPS 108; PvB9/242.

REPARTITIE OFT LOGERINGE = taut. inkwartiering.
- milites oer domos disponere;
- loger; mettre en quartier;
- Einquartierung;
- billeting;
- alojamiento; acuartelamiento;

vpl.: PB/IV/309.

REPARTITIE VAN ONCOSTEN = delging; verdeling of omslag.
- impensae impositae in singula capita;
- amortissement des frais;
- Tilgung von Unkosten;
- payment of expenses;
- repartición de expensas;

vpl.: BVB 75.

REPARTITIEN ENDE OMMESTELLINGHEN = verdelingen en veranderingen.
- partitiones et mutationes;
- répartitions et changements;
- Verteilungen und Aenderungen;
- distributions and changes;
- reparticiones y cambios;

vpl.: PB/III/10.

REPAS = sub.1.maaltijd 2.verkwikking 3. voeding.
- pastus; refectio;
- 1.repas 2.rafraîchissement 3. alimentation;
- 1.Mahlzeit 2.Erquickung 3.Ernährung;
- meal;
- 1.comida 2.refesco 3.alimento;

vpl.: C1/342.

REPASSEERDE Zie:
- passerende en ----/

REPASSEEREN; REPASSEREN = vb. opnieuw voorbijgaan.
- transeo iterum IV;
- repasser;
- wieder vorübergehen;
- pass by again;
- repasar;

vpl.: ASO 21.

REPASSEREN Zie:
- repasseeren;----/

REPELLEEREN; REPELLEREN = vb. afweren; afwijzen; terugdrijven; terugstoten; verwerpen; weerleggen; wraken.
- rejicio III; repello III;
- décliner; rebuter; rejeter; renvoyer; recuser; réfuter;
- abweisen; zurückstossen; widerlegen;
- reject; repel; refute;
- rechazar; repeler; recusar; confutar; refutar;

vpl.: T1/457; T2/57,98.

REPELLEREN Zie:
- repelleeren;----/

REPEN Zie:
- goeden ---- raet/

REPERTOIRE; REPERTORIE OFT TAFELBOECK = taut. zaakregister.
- repertorium;
- répertoire;
- Sachverzeichnis;
- subject-index;
- repertorio;

vpl.: Lo4/492.

REPERTORIE Zie:
- repertoire;---- oft tagelboeck/

REPERTORIEBOECK Zie:
- reportie-boeck;----/
- repertoire;---- oft tafelboeck/

REPETEEREN; REPETEREN = vb. terugvorderen; herhalen.
- repetere III; reposcere III;
- répéter;
- zurückfordern; wiederholen;
- claim back; to repeat;
- reivindicar; repetir; reiterar;

vpl.: C1/574; PB/IV/4.

REPETEREN Zie:
- repeteeren;----/

REPETITIE = sub. terugvordering; herhaling.
- repetitio;
- répétition;
- Nachsprechung; Zurückforderung Wiederhohlung;
- reclaim; repetition;
- reclamación; reivindicación; repetición;

vpl.: Lo6/184; C1/644.

REPETUNDARUM Zie:
- actio ----/
- misdaet peculatus ----/

REPLICA Zie:
- sonder ----/

REPLICACIE; REPLICACION =sub. antwoord van eiser op verweer van gedaagde; repliek; weerwoord.
- replicatio; responsio actoris ad rei exceptionem;
- réplique;
- Gegen rede; Replik;
- counterplea; rejoinder; retort; reply;
- reiteración; repetición; réplica;

vpl.: T1/365; T2/142.

REPLICACION Zie:
- replicacie;----/

REPLICEEREN; REPLICEREN = vb. antwoorden; van repliek dienen; terugzeggen; tegenspreken.
- replico I; refero III; respondeo II; contradico III;
- répliquer; répondre;
- antwort en;
- reply; retort; answer; contradict;
- replicar; responder; contestar; contradecir;

vpl.: BVB 14; MGG 89; T2/211; C1/334.

REPLICEREN Zie:
- repliceeren;----/

REPLICQUE Zie:
- repliek; replijke; replijck; replijcke;----; replique/

REPLIEK; REPLIJKE; REPLIJCK ; REPLIJCKE; REPLICQUE; REPLIQUE = sub. antwoord; wederwoord; tegenspraak; verweer.
- replicatio; responsum; contradictio; actoris responsio ad rei exceptionem;
- réplique; défense;
- Antwort; Replik; Gegenrede; Verteidigung;
- reply; answer; retort; defense;

- réplica; defensa; resistencia;

vpl.: MGG 16; C1/252.

REPLIJCK Zie:
- repliek; replijke;----; replijcke; replicque; replique/
- redenen van ----/

REPLIJCKE Zie:
- repliek; replijke; replijcke;----; replicque; replique/

REPLIJKE Zie:
- repliek;----; replijck ;replijcke replicque; replique/

REPLIQUE Zie:
- repliek; replijke; replijck; replijcke; replicque;----/

REPORTIEBOECK; REPERTORIEBOECK = sub. verslagboek; repertorium.
- liber relationis;
- répertoire;
- Berichtbuch;
- reportbook;
- libro de memorias; libro de relaciones;

vpl.: C1/504.

REPOSTERO = sub. ambtenaar aan het hof belast met een bepaalde tak van dienst bv. het bed e.d.
- officialis aulicus pro servitio certo;
- fonctionnaire de la cour chargé d'une service déterminée p.e. le lit;
- Hofbeamter;
- official at court charged with a certain task e.g.the bed;
- repostero;

vpl.: PB/II/93.

REPREHENDEREN OFT SCHOBBEREN = taut. berispen; afstraffen.
- reprehendo III;
- brocarder;
- tadeln;
- reprehend;
- reprender; jabonar;

vpl.: C1/644.

REPREHENSIE Zie:
- straff oft ----/

REPRESAILLES Zie:
- represalie;----/

REPRESALIE; REPRESAILLES = sub. vergelding; weerwraak.
- reprensalia; vis vi repulsa;
- représailles; vengeance;
- Vergeltung; Repressalie;
- retaliation; revenge;
- represalias; venganza; desquite;

vpl.: C1/456; BVB 155.

REPRESENTATIE = sub. plaatsvervulling;het optreden van de erfgenaam van een vooroverleden familielid; vertegenwoordiging.
- ius representandi; auctoritas; repraesentatio;
- représentation; se porter héritier d'un parent prédécédé;
- Stellvertretung; Vertretung;
- representation;
- representación;

vpl.: C1/157,159,289; Lo3/558.

REPRESENTATIE IN LINEA DESCENDENTI = vertegenwoordiging in afdalende lijn van bloedverwantschap.
- repraesentatio in linea descendente;
- représentation en ligne descendante;
- Vertretung in herabsteigender Linie von Verwandtschaft;
- representation in the descending line of relationship;
- representación de parentesco en linea descendiente;

vpl.: B2/10,29; C2/1015.

REPRESENTEEREN; REPRESENTEREN = vb. vertegenwoordigen.
- exhibeo II; repraesento I; fungor III;
- représenter;
- repräsentieren; vertreten;
- represent;
- representar;

vpl.: DVB 43,58; Ca2/389; PvB 6/502; B1/84; C2/897.

REPRESENTEREN Zie:
- representeeren;----/

REPRESSALIEN Zie:
- brieven van ----/

REPRIMEREN = vb. onderdrukken; beteugelen; terughouden.
- reprimo III;
- réprimer; supprimer;
- unterdrücken; bezähnen; zügeln; zurückhalten;
- suppress; bridle; curb; retain;
- reprimir; refrenar; contener; detener;

vpl.: T1/506; PB/III/212; PB/II/343.

REPROBACIE = sub. verwerping; strenge afkeuring; wraking.
- reprobatio;
- réprobation; reproche;
- Ablehnung; Zurückweisung;Miszbilligung;
- repudiation; dismissal; blame; censure; disapproval;
- reprobación; rechazo; recusación;

vpl.: T2/164; PB/II/251.

REPROBATORIAEL = adv. op afkeurenswaardige wijze.
- reprobus;
- de mauvais alloi; de rebut; réprové; damné;
- tadelnwerter Weise;
- unsound; waste; reprobate;
- de una manera reprobable;

vpl.: T2/109.

REPROBEEREN; REPROBEREN = vb. verwerpen; afkeuren; laken; veroordelen.
- reprobo I; repudio I; improbo I; damno I;
- rejeter; dèsapprouver; condamner; réprouver; repousser; blâmer;
- verwerfen; abweisen; miszbilligen; tadeln; zurückweisen; ablehnen; rügen;
- repudiate; disapprove; defeat; reject;
- reprobar; rechazar; desaprobar; censurar; condenar; criticar;

vpl.: C1/165; PB/III/411; T1/154,571; T2/38,71; B1 EE/3; Cr2/1240.

REPROBEREN Zie:
- reprobeeren;----/

REPROCHABEL; REPROCHEERLIJCK; REPROCHIERLICK = adi. verwijtbaar; berispelijk; laakbaar.
- vituperabilis; reprehensione dignus reprehendus;
- reprochable; blamâble;
- tadelhaft;
- reproachable; blamable; objectionable; reprehensible;
- reprochable; censurable; criticable;

vpl.: MGG 224; T2/187.

REPROCHANT = sub. verweerder; wraker.
- defenser; ultor;
- défendeur; reprochant;
- Verteidiger; Zurückweiser;
- defendant; revenger;
- demandado; recusante;

vpl.: C1/722; Lo7/12.

REPROCHE Zie:
- buijten ----/
- scrifture van ----/

REPROCHE = sub.hom.1.antwoord op tegenspraak; weerwoord 2.berisping; verwijt; wraking van getuigen.
- 1.exprobatio; obiectatio; refutatio; responsio; responsum; replicatio 2. opprobium; vituperatio; exprobatio; reprehensio;

- 1.argument; raisonnement; réplique 2.reproche; récusation d'un témoin;
- 1.Antwort auf Gegenrede; Verweis; Widerwort; 2.Tadel; Vorwurf;
- 1.dispute; retort; reply 2.blame reproach; reproff;
- 1.argumento; razonamiento; réplica; reconvención; recusación de un testigo 2.reproche;

vpl.: MGG 16; T1/269; T2/48, 164; 273; PB/II/325; C1/252,599.

REPROCHE ENDE SALVATIE = wraking en tegenantwoord cq. verdedigingsschrift.
- repudiatio et salvatio; crimines;
- récusation et réplique; reproche ou salvation; recusation ou apologie;
- Verwerfung und Antwort; Zurückweisung oder Defensive;
- repudiation and counter-reply; reproach or defense;
- recusación y réplica; recusación or apologia;

vpl.: vdV/112; B1; C2/902; T1/26

REPROCHE OFT LACHTERINGHE = taut. afkeuring; protest; wraking; brandmerking cq. een fel verweer.
- reprobatio;
- reproche ou accusation;
- Zurückweisung;
- reproach;
- reproche; protesta; recusación;

vpl.: C1/688.

REPROCHEERLIJCK Zie:
- reprochabel;----; reprochierlick/

REPROCHEN ENDE SALVATIEN = antwoorden op tegenspraak en voorbehouden.
- respondére ad oppugnationes et exceptiones;
- répondre à la contradiction;
- erwidern auf Widerspruch und Vorbehälte;
- reply to contradiction and reservations;
- responder a contradicción y reservas;

vpl.: MGG 16.

REPROCHEN ENDE SALVATIEN BIJ GESCHRIFTE = verweer en verdediging in geschrifte; wraking; tegenantwoord.
- defensio scripta; reprehensio; quae aliquis contradict;
- reproches et salvations en escrit;
- Verteidigungsschrift; Gegen-

schrift;
- written defence;
- recusación y última réplica por escrito;

vpl.: Ca2/407.

REPROCHEREN Zie:
- beschuldighen oft ----/

REPROCHEREN; REPROCHIEREN= vb. verwijten; wraken; verweren; berispen.
- vitupero I; exprobro I alicui aliquid; refuto I; retello III; reprehendo III; obiicio III;
- reprocher; défendre;
- vorwerfen; verweisen; zurückweisen; tadeln; verteidigen; sich wehren;
- reproach; blame; defend;
- reprochar; vituperar; defender; resistir;

vpl.: T2/110; Lo6/540; PvB1/500 C2/861; Ca2/419; Cr2/786; C1/108,259,336,599,633.

REPROCHERINGE = sub. wraking.
- exprobatio;
- reproche;
- Ablehnung; Zurückweisung;
- reproach;
- recusación;

vpl.: Lo6/436.

REPROCHIE = sub. berisping; verwijt.
- exprobatio; obiectatio; opprobium;
- reproche;
- Vorwurf; Tadel;
- reproach; reproof;
- vituperio; reproche;

vpl.: C1/108.

REPROCHIEREN Zie:
- reprocheren;----/

REPROCHIEREN OFT BESCHULDIGHEN = taut. verwijten; beschuldigen; verweren; wraken; berispen.
- accuso I; increpo I; defendo III; reprehendo III; vitupero I alicui aliquid; obiicio IV;
- reprocher; défendre;
- vorwerfen oder beschuldigen; verweisen; zurückweisen; sich wehren;
- accuse; reproach; defend; blame
- reprochar; echar en cara; resisitr; defendar; vituperar;

vpl.: Lo6/144,540; PvB1/510,500 C1/108,259,599,633; Ca2/419; T2/110; C2/861.

REPROCHIEREN OFT WEERDER LEGGEN = taut. wraken.
- repudiare;
- reprocher;

- widerlegen;
- reproach;
- refutar; confutar; rebatir; desapoyar;

vpl.: Lo6/598.

REPROCHIERLICK Zie:
- reprochabel; reprocheerlijck; ----/

REPROCHTEN Zie:
- buijten ----/

REPRODUCTIE = sub. kopie.
- imago; simulacrum;
- réproduction;
- Wiederherstellung;
- copy;
- copia;

vpl.: C1/302.

REPUBLICEREN = vb. opnieuw afkondigen.
- proferre denuo;
- publier de nouveau;
- auf neue veröffentlichen;
- again proclaim;
- publicar de nuevo;

vpl.: PB/IV/84.

REPUDIACIE OF VERTIJDINGE = taut. verstoting; verwerping.
- repudium;
- expulsion; répudiation;
- Ablehnung; Zurückweisung;
- rejection; repudiation;
- expulsión; repudiación;

vpl.: T1/438.

REPUDIATIE = sub. niet erkenning van schuld; verwerping; boedelafstand.
- repudiatio;
- répudiation; renoncement;
- Nichteingeständnis; Ablehnung; Zurückweisung; Abtretung von der Erbschaft;
- repudiation; renunciation of a heritance;
- no reconocer una deuda; rechazo; veto; recusación; repudiación; cesión de bienes;

vpl.: C1/154,428; Lo3/136.

REPUDIE ENDE SCEYDINGE =verstoting en scheiding.
- repudiatio et descidium;
- répudiement et divorce;
- Verstosz und Scheidung;
- repudiation and divorce;
- repudio y divorcio;

vpl.: T1/440.

REPUDIEEREN; REPUDIEREN = vb. verwerpen; niet willen aanvaarden, een erfenis, verstoten; afstoten.
- repudio IV; reicio III;

- répudier; renoncer; rejeter;
- ablehnen; zurückweisen; verwerfen; ausschlagen;
- repudiate; reject; refuse;
- repudiar; desistir de; reprobar;

vpl.: C2/785,820; C1/154,423,606 T1/108,504; Cu1/14; T2/86; Lo1/658.

REPUDIEREN Zie:
- niet vertijen noch ---- ofte versmaden/
- repudieeren;----/

REPUDIEREN ENDE BESIJDEN STELLEN OFT VERTHIJEN = taut. verwerpen.
- repudio I;
- rejeter; renoncer; repudier;
- beiseite legen; verwerfen; zurückweisen; ablehnen;
- reject; renounce;
- desistir de; repudiar; rechazar;

vpl.: T1/106,436.

REPUDIEREN ENDE VERTHIJEN = taut. verstoten; verwerpen; niet willen aanvaarden, een erfenis,.
- repudio IV;
- répudier; rejeter;
- verwerfen; zurückweisen; ablehnen;
- reject;
- repudiar; rechazar; desistir de;

vpl.: T1/436.

REPUDIEREN NOCH NIET VERTIJEN OFT VERSMADEN = taut. afstand doen in rechte.
- repudio I;
- rejeter; renoncer;
- weder aufschieben noch ablehnen;
- reject; renounce;
- desistir;

vpl.: T1/108.

REPUDIEREN OFT ADIEREN = aanvaarden of afwijzen.
- adeo IV aut repudio I;
- rejeter ou accepter;
- ablehnen oder antreten;
- reject or accept;
- desistir o adir;

vpl.: T1/105.

REPUDIEREN OFT VERLIJDEN = taut. afstand doen.
- decedere; repudire;
- renoncer et répudier;
- verzichten auf;
- renounce; cede;
- renunciar; hacer cesión de;

vpl.: C1/428.

REPUGNACIEN; REPUGNANCIE = sub. afkeer; weerzin.
- repugnantia; aversatio; fastidium fuga;

- antipathie; aversion; répugnance;
- Ekel; Widerwille;
- repugnance;
- asco; aversión; repugnancia; repulsión;

vpl.: T1/365; T2/37.

REPUGNANCIE Zie:
- repugnacien;----/

REPUGNEREN = vb. in tegenspraak zijn; tegenstaan.
- repugno I;
- être en contradiction; répugner;
- im Widerspruch stehen; in Abrede stellen; leugnen; verneinen; Zuwider sein;
- repugn; deny; resist; withstand to be repugnant;
- repugnar;

vpl.: PvB1/276; T1/119; Cr2/1044.

REPUTATIE Zie:
- eere ende ----/

REPUTEEREN Zie:
- reputeren;----; repuuteren/

REPUTEREN Zie:
- achten;---- ende houden/

REPUTEREN ; REPUTEEREN; REPUUTEREN = vb. houden voor; rekenen tot; aanzien voor; beschouwen; achten; berekenen; overwegen.
- puto I; habeo III; existimo I; reputo I; aestimo I; considero I;
- réputer; considerer; tenir pour;
- halten für; rechnen zu; rechnen unten;
- consider; regard; take one,it, for; reckon among; repute;
- tener por; tomar por; considerar como; reputar;

vpl.: PvB1/70; PvB9/12; C1/24, 30,155,228,424; T2/228.

REPUUTE REN Zie:
- reputeren; reputeeren;----/

REQUAERT Zie:
- in regard;----/

REQUEST; REQUESTE = sub.verzoekschrift.
- r equesta; libellus;
- requête; adresse; pétition;
- Bittschrift;
- petition; suit; request;
- petición; súplica; instancia; solicitud;

vpl.: ACart 2.

REQUESTE Zie:
- apostille ende pretense ----/
- ghemeyne oft slechte ----/
- meester van de ---- ordinaris;

- pretense ---- ende apostille/
- request;----/
- requirant van ---- civil/
- supplicacie off ----/

REQUESTE CIVIL =burgerlijk verzoekschrift.
- libellus civilis;
- requête civile;
- zivile Bittschrift;
- civil petition;
- petición civil;

vpl.: DVB 71.

REQUESTE COMMUNICATOIR = mededelend verzoekschrift.
- requesta communicatoria;
- requête communicative;
- mitteilende Bittschrift;
- communicating petition,request;
- petición informativa;

vpl.: B2/45.

REQUESTE OFF SUPPLICATIE = taut. verzoekschrift; smeekschrift.
- supplicatorium;
- supplique ou requête;
- Bittschrift; Eingabe;
- supplication;
- súplica; suplicatoria; instancia; solicitud;

vpl.: B1/5; C2/882.

REQUESTE VAN IMPORTANTEN = belangrijk verzoekschrift.
- preces magni momenti;
- pétition importante;
- wichtige Bittschrift;
- important request;
- petición,súplica, importante;

vpl.: C2/870.

REQUESTE VAN VENUE EN COUR = schriftelijk verzoek om voor het gerecht te mogen verschijnen.
- petitio scripta pro licentia sistendi apud judicem;
- demande écrite pour pouvoir comparaître en justice;
- s chriftliches Gesuch vor dem Gericht erscheinen zu dürfen;
- written request to be able to appear for the court;
- petición por escrito a fin de poder comparecer ante el tribunal;

vpl.: PB/IV/345.

REQUESTEN Zie:
- meester vande ----/

REQUESTEN OFT SUPPLICACIE; SUPPLICATIE; SUPPLIEK = taut. verzoekschrift; smeekschrift.
- libellus; supplicatio; postulatio; castigatio;
- adresse; pétition; requête; supplication; supplique;
- Antrag; Bittschrift;

REQ

- petition; supplication; entreaty;
- instancia; petición; solicitud; suplica; ruego;

vpl.: T1/11; BVB 10; B1.

REQUIRANT = sub. verzoeker; eiser.

- qui petit; petitor; qui exigit;
- requérant; demandeur;
- Bittsteller; Kläger;
- petitioner; solicitor;
- demandante; demandador;

vpl.: DVB 19.

REQUIRANT VAN REQUESTE CIVIL = vorderaar van burgerlijk verzoekschrift in procedure.

- petitor requestae civilis;
- requereur d'un requeste civil;
- Bittsteller eines Bittschrift;
- petitioner of a request civil;
- reclamante de petición civil en un proceso;

vpl.: DVB 67.

REQUIREEREN; REQUIREREN =vb. vorderen; verzoeken; eisen in rechte; leveringen, vorderingen of uitschrijven door het leger.

- requiro III; exigo III; impero I; peto III; posco III; postulo I;
- requérir; demander; exiger; réclamer; requisitionner; solliciter;
- anfordern; requirieren; fordern; klagen;
- demand; exact; claim; require; request;
- requerir; reclamar; exigir; pedir; requisar; demandar; solicitar;

vpl.: ACart 27,31; ADR 8; PB/III/427.

REQUIREREN Zie:

- requireeren;----/

REQUIRENTIBUS Zie:

- partibus presentibus et publicationem ----/

REQUISIET = sub. vereiste.

- necessitas;
- exigence; condition; nécessaire;
- Requisition;
- requisite; necessity; exigency;
- requisito; exigencia; condición;

vpl.: MGG 231.

REQUISIT Zie:

- quo ad permissus ----/

REQUISITIE Zie:

- ter ----/

REQUISITIE = sub. vordering; verzoek.

- imperatum; quod imperatur; postulatio;

RES

- requisition;
- Gesuch;
- claim;
- petición; requerimiento; demanda; súplica;

vpl.: Bi: EE/15.

REQUISITIONEN Zie:

- brieven van ----/

REQUISITORIBRIEVE = sub.brief van eis.

- litterae requisitionis; littera requisitoria;
- lettre réquisitoriale;
- Anforderungsbrief; Briefe des Strafantrager; Klagebrief; Forderungsbrief;
- letter of request; letter of requisition; requisitory lettre;
- carta reauisitoria;

vpl.: Lo6/152,444; C1/689;Lo7/192.

RERUM Zie:

- actio ---- amotarum/

RES Zie:

- utpote ---- inter alios acta;/

RES INTER ALIOS ACTA = een de zaak onder andere handelingen; een zaak behandeld tussen andere mensen.

- une affaire parmi d'autres;
- eine Angelegenheit zwischen anderen Rechtshandlungen;
- a cause among other proceedings
- una cosa, causa, terminada entre otros hombres; entre otra gente;

vpl.: MGG 121.

RESCH ENDE AERDE = graszode en aardkluit.

- caespes et glaeba;
- plaque de gazon; motte;
- Grassode und Erdklosz;
- turf; sod and earth's crust;
- césped y gleba;

vpl.: Cr2/1054.

RESCH EN RIJS = graszode en twijg.

- caespes et frons; ramus;
- gazon et rameau;
- Graschölle und Zweig;
- sod and twig;
- césped y ramo;

vpl.: C1/540.

RESCINDEEREN; RESCUNDEREN ENDE TE NYEUTEN; NIETTE TE DOEN = taut. te niet doen; ongeldig maken; vernietigen in rechte; voor nietig verklaren.

- rescindo III; perfringo III; annullo I;
- annuler; rescinder; declarer nul; invalider;

- annullieren; für nichtig erklären; vernichten ;
- annul; cancel; nullify; rescind;
- rescindir; cancelar; invalidar; anular; declarar nulo;

vpl.: T1/222,403, 468; T2/121; C1/468,627; Lo6/600.

RESCISIE; RESCISSIE = sub. nietigverklaring; opzegging; vernietiging.

- rescissio;
- rescision;
- Aufhebung; Vernichtung;
- annulment; rescission;
- rescisión;

vpl.: T1/426; Lo4/64.

RESCISSIE Zie:

- brieve van ----/
- rescisie;----/

RESCISSORIA Zie:

- actio certi conditio ----/
- actio ipothecaria ----/
- actio publiciana ----/
- actio vendicationis ----/

RESCISSORIE Zie:

- actie ----/

RESCONTERING = sub. afrekening.

- par ratio;
- déduction; liquidation;
- Abrechnung;
- statement of account; account;
- rescuentro;

vpl.: C1/482.

RESCRIBENT = sub. hij die terugschrijft; hij die antwoord geeft; terugschrijver; antwoorder.

- is qui respondet; qui repondit per litteram; qui rescribit; respondet;
- celui qui répond par écrit; celui qui récrit; partie adverse; adversaire;
- derjenige der zurückschreibt, erwidert; Zurückschreiber; Antwortschreiber;
- he who writes back; replies; writer of a rescript;
- el que da una contestación; el que conesta por escrito; respondedor por escrito; contraparte; parte contraria; adversario;

vpl.: PB/III/211; PB/IV/176; LPS 109.

RESCRIBEREN = vb. antwoorden; terugschrijven.

- rescribo III; respondeo II;
- répondre; répliquer;
- zurückschreiben;
- to send a rescript; answer;
- responder; contestar; replicar;

vpl.: MGG 109.

RESCRIPT; RESCRIPTIE = hom.sub. 1.antwoord 2.bevelschrift; gebod van de landsheer.

- 1.rescriptio; responsum 2.rescriptum;
- 1.réponse; réplique 2.rescription; commandement du seigneur féodal;
- 1.Antwort 2.Dekret; schriftlicher Befehl; Verflügung; Gebot eines Landesherrn;
- 1.answer; rescript; reply 2. rescription; a landlord's command;
- 1.contestación; réplica 2.rescripción; orden del señor feudal;

vpl.: MGG 60; T1/390; T2/22.

RESCRIPTIE Zie:

- rescript;----/

RESCRIPTUM Zie:

- per subsequens matrimonium vel per ---- principis;

RESCUNDEREN Zie:

- actie om te ---- een met valschen instrumenten gegeven sentencie/

RESCUNDEREN = vb. ongeldig maken; vernietigen in rechte.

- rescindo III; perfringo III;
- rescinder;
- annulieren;
- rescind;
- rescindir;

vpl.: T1/222.

RESCUNDEREN ENDE TE NIETTE DOEN = taut. te niet doen.

- rescindo III;
- declarer nul; annuler; invalider; rescinder;
- für nichtig erklären; annullieren;
- annul; cancel;
- rescindir; declarar nulo; anular; invalidar;

vpl.: T1/403.

RESCUNDEREN OFT ANNULLEREN = taut. afbreken; vernietigen.

- rescindo III;
- annuler; rescinder;
- annullieren; vernichten;
- breek off; nullify; annul;
- anular; rescindir;

vpl.: T1/618.

RESE Zie:

- reijse;----/
- reyse; reise;----; reyze;reys; reysinge/

RESEANTE Zie:

- suffisante ende ---- borge/

RESEL Zie:
- ruel;----; ruesel; reusel; rosel; ruet; roet; roete; ruete/

RESERVACIE PAPAEL = sub. pauselijk voorbehoud.
- pontificalis conditio; pontificalis exceptio;
- réserve papale; restriction papale;
- päpstlicher Vorbehalt;
- pontifical,papal, reservation;
- reserva papal; restricción papal;

vpl.: T1/226.

RESERVATIE = sub. voorbehoud.
- reservatio; conditio; retentio;
- réserve; restriction;
- Vorbehalt;
- reservation; reserve;
- reserva; restricción;

vpl.: DVB 40.

RESERVATIE ENDE BESPRECK = taut. beraadslaging voorbehoud.
- reservatio;
- délibération et restriction;
- Vorbehalt;
- deliberation and restriction;
- reserva; restricción; condición;

vpl.: PB/II/23.

RESERVEEREN; RESERVEREN = vb. voorbehouden.
- reservo I;
- réserver;
- vorbehalren;
- to reserve;
- reservar; guardar;

vpl.: PvB6/674.

RESERVEREN Zie:
- reserveeren;----/

RESERVERENDE Zie:
- die taxacie te heurwairt ----/

RESIDEEREN; RESIDEREN = vb. verblijf houden.
- commoror I; sedem habeo II; habito I;
- résider; demeurer; séjourner; être domicilié;
- residieren;
- reside; live; domicile;
- residir; permanecer; vivir; estar domiciliado;

vpl.: DVB 22.

RESIDENTIE Zie:
- mijnder ----/

RESIDENTIE = sub. verblijfplaats.
- residentia; habitatio assidua;
- résidence; domicile;
- Wohnsitz;
- place of abode; residence;
- residencia; domicilio;

vpl.: PB/II/173; C1/19.

RESIDENTIE OFT ORIGINE = taut. herkomst.
- origo;
- origine;
- Herkunft;
- origin;
- origen; procedencia;

vpl.: PB/II/317.

RESIDEREN Zie:
- resideeren;----/
- woonen oft ----/

RESIDIUS Zie:
- misdaet de ----/

RESIGNACIEN = sub. het afstand doen van.
- abdicatio; eiuratio;
- résignation;
- Resignation;
- resignation;
- resignación;

vpl.: T1/438; C1/57.

RESIGNANT; RESIGNATARIS VAN OFFICIE = sub. neerlegger van ambt afstand doen van een ambt.
- deponere officium; abdicator;
- abdiquant d'un office; démissionnaire;
- Niederleger des Ambtes; Abdikator; Hinleger;
- resign; resigner of office;
- renunciante de su puesto; resignatario; resignante; aquel hace abdicación;

vpl.: PvB7/50; PvB1/24,424.

RESIGNATARIS Zie:
- resignant;---- van officie/

RESIGNATIE = sub.1.neerlegging of afstand van een ambt 2.lijdzaamheid 3.afstand van recht of plicht 4. gerechtelijke ontzegeling.
- 1.resignatio 2.patientia 3.demissio muneria; depositio officii 3.abdicatio 4.resignatio judicialis;
- 1.démission; 2.résignation; abdication d'un office 3. abdicati on d'un droit 4.déchatage judiciaire
- 1.Niederlegung eines Amtes 2. Ergebung 3. Abtretung 4.gerichtliche Entsiegelung;
- 1.resignation of an office 2.patience 3.abdicacion 4.judicial unsealing;
- 1.resignación; renuncia de su puesto 2.paciencia o resignación 3.abdicación 4. deselladura judicial;

vpl.: PvB1/424,556; PvB3/494; C1/533; Cr2/1340; PvB7/50; PvB8/27.

RESIGNEEREN; RESIGNEREN =vb. ontzegelen; afstand doen.
- resigno I;
- décacheter; résigner;
- entsiegeln; resignieren;
- to unseal; resign;
- desellar; resignar;
- Cr2/1340; C1/57.

RESIGNEREN Zie:
- resigneeren;----/

RESIGNEREN ENDE OVERGHEVEN = taut. neerleggen.
- disponere resignare;
- déposer;
- niederlegen;
- to put down;
- tenunciar; resignar;

vpl.: PB/III/494.

RESILIEEREN; RESILIEREN = vb. vernietigen; tenietdoen; zich terugtrekken; afzien van.
- obruo III; vetustate infirmari; resilio IV;
- résilier; se desister; renoncer;
- annulieren; vernichten; zurücktreten;
- destroy; retreat; abandon; withdraw;
- abrogar; anular; desistir de; renunciar de;

vpl.: Lo7/78; Lo6/520.

RESILIEREN Zie:
- resilieeren;----/

RESIPROCQ Zie:
- reciproce;----/

RESISORIEN Zie:
- actie ---- rescissorie/

RESISTENTIE Zie:
- overlast ofte ----/

RESISTENTIE = sub. verzet; weerstand.
- resistentia; pugna; certamen;
- résistance; révolte; rebellion;
- Widerstand;
- resistance; opposition;
- resistencia; oposición;

vpl.: Pl.Bra.52,53,76 B1; PB/II/308; PvB1/330,478; PvB5/693; PvB7/286; B1.Pl.Pr.21.

RESISTENTIE OFT GEWELT = verzet of geweld.
- resistentia;
- resistance ou violence;
- Widerstand oder Gewalt;
- resistanc e;
- resistencia o violencia;

vpl.: Pl.Bra.76; B1.

RESISTENTIE OFTE OVERLAST = tegenstand en beschimping.

- contumelia sive renisus;
- insulte ou resistance;
- Widerstand oder Ueberlast;
- resistance or insult;
- resistencia o injuria;

vpl.: PvB9/51.

RESISTENTIE OFT REFUS = weerstand of weigering.
- resistentia;
- resistence ou refus;
- Widerstand oder Weigerung;
- resistance;
- resistencia o repulsa;

vpl.: PvB8/6.

RESOEN Zie:
- ranchoen; rantsoen; ransoen; rentsoen; ronchoen; ritsoen; ----; rasoen; rantsonneringe/

RESOIRT Zie:
- resort;----/

RESOLUTIE Zie:
- collegiale ----/
- copie ----/

RESOLUTIE = sub. besluit.
- resolutio; decretum; statutum; conclusio;
- résolution; décision; arrêté; décret;
- Entschlusz; Resolution; Entschliessung;
- resolution; resolve; decision;
- resolución; decisión; acuerdo; decreto;

vpl.: ACart 2; C1/538.

RESOLUTIE COMMISSORIAAL = sub. commissiebesluit.
- decretum; consilium curationis;
- résolution d'une commission;
- Entscheidung der Kommission;
- committee; resolution;
- resolución de la comisión;

vpl.: B1.Pl.Pr.39.

RESOLUTIEBOECK = sub. boek waarin besluiten werden geschreven; besluitenboek.
- liber decretorum; statutorum; sententiarum;
- registre de résolutions; livre des décrets;
- Buch worin Beschlüsse geschrieben werden; Entscheidungenbuch;
- book in which decisions are entered; book of resolutions;
- libro de resoluciones; registro en el cual fueron apuntadas las decisiones;

vpl.: C1/55,268.

RESOLVEEREN; RESOLVEREN = vb. besluiten; oplossen; vaststellen.
- resolvo III; decerno III;

statuo III; concludo III;
- résoudre; décider; solutionner;
- beschliessen; bestimmen; entscheiden; entschliessen;
- resolve; decide; determine unaminously;
- resolver; decidir; determinar; solucionar;

vpl.: ADR 1; C1/56; B2/212; PvB1/526.

RESOLVEREN Zie:
- resolveeren;----/

RESONDERT Zie:
- geen ---- noch uijtgescheyden/

RESOORT ENDE HOOT = taut. toevlucht; beroep.
- respectus et;
- appel; recours; refuge;
- Berufung; Zuflucht;
- appeal; recourse; refuge;
- apelación; recurso;

vpl.: T1/443.

RESORT; RESSORT; RESOIRT = sub. grondgebied; rechtsgebied.
- ius; dictio; cado III sub iudicium;
- ressort; territoire; juridiction;
- Ressort; Amtsbereich;
- jurisdiction; judicial territory;
- jurisdicción; territorio;

vpl.: MGG 77.

RESORTE LIJERE = rechtsgebied waarbinnen schepenen van de bijvang van Lier in beroep hoofdvonnis uitsprake n.
- territorium iuris, de quo scabini territorii extra u rbem , Lier, appellatione sententiam ferebant;
- du ressort de Lierre, étendue de juridiction dans laquelle les échevins de la banlieue de Lierre prononçaient la sentence principale en cas d'appel;
- Jurisdiktion innerhalb deren die Schöffen von Lier in Beruf das Haupturteil aussprachen;
- jurisdiction in which the sheriffs of the territory outside Lier pronounced main judgment in case of appeal;
- jurisdicción dentro de la cual regidores del territorio del campo de Lier dictan la última sentencia;

vpl.: C1/594.

RESORTE VAN ST.OEDENRODE = rechtsgebied van Sint Oedenrode omvattende de dorpen Son en Breugel Schijndel, Erp, Veghel, Liempde, Aerle-Rixtel; Beek en Donk; Lieshout, Bakel en Milheeze, Deurne, Lierop, Tongelre, Nuenen, Gerwen;

en Neerwetten.
- territorium iurisdictionis Sint Oedenrode comprehens vicos Son et Breugel, Schijndel etc.;
- jurisdiction comprenant les villages de St.Oedenrode etc.;
- Jurisdiktion von Sint Oedenrode;
- jurisdiction of Sint Oedenrode;
- jurisdicción de Sint Oedenrode que comprendía los peublos Son etc.;

vpl.: B2/68.

RESPECT Zie:
- sonder ---- te nemen/

RESPECT ENDE STILLIGHEYT = taut. kalmte.
- tranquilitas;
- calme; tranquillité;
- Ruhe;
- calmness;
- calma; tranquilidad; serenidad;

vpl.: PB/IV/463.

RESPECTE Zie:
- in ---- vanden maesscap/
- ten ---- van/

RESPECTE = sub. consideratie; motief.
- motivum;
- considération; motif;
- Rücksichtnahme; Motiv;
- consideration; motive;
- consideración; motivo;

vpl.: PB/II/352.

RESPECTIEVE; RESPECTIVE; RESPECTIVELIJCK = adj. onderscheidenlijk; ieder in het bijzonder; onderscheidene.
- singulus; varius; distinatus;
- respectif; respectivement;
- Respektive;
- respective; particular; various; respectively;
- respectivo; respectivamente;

vpl.: ACart 2,23,25,31,33,41,49, 52; ASO 13; LPS 110; BVB 101.

RESPECTIVE Zie:
- ad excipiendum ---- ad octo/
- respectieve;----; respective - lijck/

RESPECTIVELIJCK Zie:
- respectieve; respective;----/

RESPEKTE Zie:
- ten ---- van/

RESPICIEREN = 1.wijzen op; 2. betrekking hebben op.
- 1.respicio III 2. attineo II;
- 1.signaler 2. se rapporter à;
- 1.hinweisen auf 2. sich beziehen auf;

- 1.regard;
- 1.indicar; señalar 2. respectar;

vpl.: C1/375.

RESPIJT Zie:
- brieve van ----/
- octroye van ----/

RESPIJT = sub. uitstel.
- dilatio; prolatio; mora;
- délai;
- Aufschub;
- delay;
- plazo;

vpl.: T2/18.

RESPIJT; OPSIEN ENDE AENSCOUWEN HEBBEN OP = betreffen.
- pertinet ad;
- concerner; regarder; s'agir de; toucher;
- Bezug haben auf;
- affect; concern; regard; touch;
- afectar a; estar relacionado con tocar; referirse a;

vpl.: T1/78.

RESPIJTE Zie:
- octroye van ----/

RESPIREEREN; RESPIREREN; RESPIRIEREN = ademhalen.
- respiro I;
- respirer;
- atmen;
- to breathe;
- respirar;

vpl.: PvB6/36.

RESPIREREN Zie:
- respireeren;----; respirieren/

RESPIREREN ENDE HUNNEN ASEM TE VERHALEN = taut. op adem komen.
- respiro I;
- respirer;
- wiederaufatmen;
- respire and recover one's breath;
- respirar;

vpl.: PvB1/502.

RESPIRIEREN Zie:
- respireeren; respireren;----/

RESPONDEEREN; RESPONDEREN vb.antwoorden.
- respondeo III;
- répondre;
- antworten;
- answer; reply;
- responder a;

vpl.: C1/258.

RESPONDEREN Zie:
- respondeeren;----/

RESPONDERINGE; RESPONDERINGHE; RESPONS; RESPONSIE;

RESPONSIVE = sub. beantwoording; antwoord.
- responsus; responsum; responsio;
- réponse;
- Erwiderung; Bescheid; Beantwortung;
- respond; retort; reply; answer; answering; replying;
- respuesta; contestación; replicá

vpl.: PvB10/348; PvB1/587; PvB11; C1/258; T1/634; T2/163.

RESPONDERINGHE Zie:
- responderinge;----; respons responsie; responsive/

RESPONS Zie:
- responderinge; responderinghe; ----; responsie; responsive/

RESPONSABEL = adi. 1.aansprakelijk 2.adv. verantwoordelijk.
- 1.responsabilis 2.reus;
- 1.responsable 2. responsablement;
- 1+2 verantwortlich;
- 1+2 responsible; answerable;
- 1.responsable de 2. responsablemente;

vpl.: C1/530; ADR 9; Cr2/1052.

RESPONSIE Zie:
- responderinge; responderinghe; respons;----; responsive/

RESPONSIEN ENDE ANTWOORDEN = taut. sub.antwoorden.
- respondo III;
- répondre;
- erwidern;
- reply;
- responder a; contestar a;

vpl.: PB/II/323.

RESPONSIE VEN Zie:
- maecken van ----/

RESPONSIVE Zie:
- responderinge; responderinghe; respons; responsie;----/
- scrifture van ----/

RESPONSIVEN Zie:
- maecken van ----/
- scrifture van ----/

RESPUTE Zie:
- brieve van ----/

RESPYTE Zie:
- octroye van ----/

RESSCE Zie:
- d'erve met ---- ende met rijse leveren/

RESSORT Zie:
- resort;----/

RESSOTE Zie:
- ruijsen; ruissote;----; rump/

RESSWEER Zie:
- rechtsweert; rechtzweere; rechtsweer; rechsweer; rexsweer;----; rechtswere/

RESTABILEEREN; RESTABILIEREN; RESTABILISSEREN = vb. herbevestigen; herstellen; herbestendigen; in vroegere staat brengen.
- confirmo I iterum; restauro I; restituo III de novo; renovo I; instauro I;
- rétablir; reaffirmer;
- wieder bestätigen; wiederherstellen; berichtigen;
- re-affirm; to set right; restore; correct; remedy;
- restablecer; reparar; corroborar de nuevo;

vpl.: C1/115; Cr2/767; PB/IV/82; T1/21,85.

RESTABILIEREN Zie:
- restabilieeren;----; restabiliseren/

RESTABLISSEMENT Zie:
- retablissement;----/

RESTABILISSEREN Zie:
- restabileeren; restabiliëren;---/

RESTAUREREN Zie:
- restorneeren; restoren; restoreren;----/

RESTAUREREN ENDE WEDEROM STELLEN = taut. herstellen.
- reparare I; restaurare I;
- restaurer; réparer;
- wiederherstellen; restaurieren;
- repair; restore;
- restaurar; reponer; reparar;

vpl.: PB/II/345; PvB1/244.

RESTEEREN OFT OVEREN = taut. overblijven.
- restare I;
- rester;
- übrigbleiben;
- remain;
- quedar; restar; sobrar;

vpl.: Lo6/374.

RESTEERENDE = adi. blijvende; overblijvende.
- reliquus; residuus;
- ce qui reste; les autres;
- restlich;
- remaining; lasting; rest;
- lo que queda; los,las, demás;

vpl.: DVB 21; ACart 33.

RESTEERENDE PAERT = overblijvende deel.
- pars restans, reliquus, residuus;

- la part restante; reste;
- übrigbleibender Teil; restlich Teil;
- remaining part; lasting of rest part;
- parte restante;

vpl.: DVB 21; ACart 33.

RESTERENE ENDE OVEREN =taut. overschieten.
- resto I;
- rester;
- übrigbleiben;
- remain;
- restar; quedar;

vpl.: PB/III/139.

RESTIREREN Zie:
- vertrecken ende zich ----/

RESTISTENTIE = sub. weerstand; verzet.
- resistentia;
- résistance;
- Widerstand;
- resistance;
- resistencia;

vpl.: PvB6/533.

RESTITUCIE Zie:
- actie van ---- ende betalinge van scult/

RESTITUCIE; RESTITUTIE ENDE BETALINGE = taut. terugbetaling; teruggave; herstel.
- restitutio; ademptio; redditio;
- remboursement; restitution; reddition; retour;
- Rückzahlung; Restitution; Rückerstattung; Zurückgabe;
- repayment; restitution; restoration; reparation; indemnification;
- devolución; reembolso; restitución;

vpl.: T1/304,466,543,632,224, 420,443,572; BVB 153; T2/88; C1/302,654; PvB1/59.

RESTITUCIE ENDE RESTOER = taut. teruggave.
- restitutio;
- restitution;
- Rückgabe;
- restitution;
- restitución; devolución;

vpl.: T1/576.

RESTITUCIEN Zie:
- dobbelder ----/
- van der ---- geexcuseert ende ongehouden sijn/

RESTITUCIEN ENDE VERGELDINGE = taut. schadevergoeding.
- restitutio;
- indemnité; restitution;

RES
- Schadenersatz;
- indemnification;
- indemnización; restitución;
vpl.: T1/286.

RESTITUCIEN ENDE WEDERKEERINGEN = taut. teruggave van goederen.
- restitutio;
- restitution; retour;
- Rückgabe;
- restitution;
- devolución; restitución;
vpl.: T1/527.

RESTITUEEREN; RESTITUEREN = vb. herstellen in vroegere toestand; terugbetalen; teruggeven.
- restituo III; reddo III; restauro I; retribuo III;
- restituer; rendre; remettre; rétablir; rembourser;
- rückerstatten; restitutieren; rückzahlen; zurückzahlen;
- restitute; restore; refund; repay;
- devolver; volver; restituir; restablecer; reembolzar;
vpl.: MGG 17; T1/52,543,558, 574; Lo5/20; B2/27,65; C2/1030, 1021; C1/291,327.

RESTITUEREN Zie:
- restitueeren;----/
- stellen ende ---- hueren goeden name/
- volgen ende ----/

RESTITUEREN; BETALEN; OPRECHTEN ENDE BETEREN = taut. vergoeden.
- restituo III;
- compenser; indemniser; réparer; restituer;
- kompensieren; vergüten;
- compensate; make good; reimburse;
- bonificar; compensar; devolver; indemnizar; restituir;
vpl.: T1/239.

RESTITUEREN ENDE BETAELEN = taut. terugbetalen.
- redder seu debitum solvere;
- restituer et payer;
- zurückzahlen;
- pay back; restitute;
- restituir y rembolsar;
vpl.: BVB 146.

RESTITUEREN ENDE STELLEN = taut. herstellen tot hun goede naam.
- in bonam famam restituo III;
- refaire la réputation de quelqu' un;
- wiederherstellen;

RES
- repair;
- restituir; reponer; rehabilitar;
vpl.: PB/II/340.

RESTITUEREN ENDE VERGELDEN = taut. vergoeden.
- restituo III;
- compenser; indemniser; réparer restituer;
- ersetzen; rückerstatten; vergüten;
- compensate; make good; reimburse;
- bonificar; compensar; devolver; indemnizar; restituir;
vpl.: T1/240; Lo6/344.

RESTITUERENNE Zie:
- te keerene ende te ----/

RESTITUTIE Zie:
- brieven van rehabilitatie ende ----/
- collegiale ----/
- restitucie;---- ende betalinge/

RESTITUTIE CUERS ENDE GANCK = wijze van terugbetaling tegen de geldende waarde.
- modus satisfactionis pro pretio vigente;
- manière de restitution en valeur courante;
- Art der Rückzahlung gegen den geltenden Wert;
- manner of repayment at the current value;
- modo de rembolso según el valor corriente; vigente;
vpl.: MGG 57.

RESTITUTIE ENDE WEDEROMGEVINGE = taut. teruggave.
- redhibitio;
- restitution;
- Rückgabe;
- restitution;
- restitución;
vpl.: BVB 102.

RESTITUTIE OFT VERGOEDINGHE = taut. teruggave.
- restitutio;
- restitution;
- Rückgabe;
- return; restitution;
- restitución; devolución;
vpl.: Cr2/1006.

RESTITUTORIA Zie:
- actie ad ----/

RESTOER Zie:
- restoir; restoor; restore; rastoor;----/

RESTOER ENDE RESTITUCIE = taut. teruggave.
- restitutio;

RES

- restitution;
- Rückgabe;
- restitution;
- restitución; devolución;

vpl.: T1/576.

RESTOIR; RESTOOR; RESTORE; RASTOOR; RESTOER = sub. schadeloosstelling; vergoeding.

- restitutio; solacium;
- compensation; dédommagement; indemnité;
- Entschädigung;
- compensation; reimbursement;
- compensación; indemnización;

vpl.: T1/472.

RESTOIR ENDE CALAENGIE =taut. 1.uitspraak en aanspraak 2.beslag en eis in rechte 3.schadeloosstelling.

- 1.sententia et calengia 2.pronunciatio insidiae ; occupatio et calengia 3.restauratio calengiae;
- 1+2 arrêt et calenge 3.dédommagement;
- 1.Entscheidung und Anspruch 2. Aussprache und Ansprache 3. Entschädigung; Beschlag und Forderung;
- 1.pronouncement and claim; 2. seizure and claim; judgment and claim 3.indemnification;
- 1.sentencia y pretención; 2.demanda; 3. indemnización; enmiendo;

vpl.: Lo1/208, 586; C1/415.

RESTOOR Zie:

- restoir;----; restore; rastoor; restoer/

RESTORE Zie:

- restoir; restoor;----; rastoor; restoer/

RESTOREN Zie:

- restorneeren;----; restoreren; restaureren/

RESTOREREN Zie:

- restorneeren; restoren;----; restaureren/

RESTORNEEREN; RESTOREN; RESTOREREN; RESTAUREREN = vb. terugbetalen; vergoeden.

- restituo III;
- restituer;
- ersetzen; rückerstatten ;
- compensate;
- devolver; restituir;

vpl.: Lo4/292.

RESTORNO = sub. vervallen zee assurantie.

- assecuratio maris annulata;
- ristourne;

RES

- fällige Seeversicherung;
- expired sea insurance;
- anulación de un seguro marítimo;

vpl.: Lo4/202,250.

RESTRECTIE; RESTRICTIE; RESTRUCTIE; RESTRINCTIE; LIMITATIE OFT BELETSEL = sub. onderscheid.

- restrictio;
- restriction;
- Unterschied;
- restriction;
- restricción;

vpl.:

RESTRICTIE Zie:

- beletsel;---- oft limitatie/
- onderscheedt ende ----/
- restrectie;----; restructie; restrinctie; limitatie oft beletsel/

RESTRICTIE ENDE ONDERSCHEEDT = taut. onderscheid.

- distinctio et restrictio;
- restriction et distinction;
- Unterschied;
- restriction and distinction;
- restricción y distinción;

vpl.: C1/257.

RESTRICTIE, LIMITATIE OFT BELETSEL = taut. beperking.

- restrictio;
- restriction;
- Beschränkung;
- restriction;
- restricción; limitación; restringido;

vpl.: PB/III/420,462; PB/II/340.

RESTRINCTIE Zie:

- limitatie, exceptie ende ----/
- restrectie; restrictie; restructie;----; limitatie oft beletsel/

RESTRINGEENEN ENDE BREIDELEN OFT BEDWINGEN = taut. beperken; verkorten.

- restringo III; termino I; coerceo III; limito I;
- limiter; restreindre; raccourcir;
- beschränken; abkürzen;
- limit; restrict; abridge; shorten; restriction; limitation;
- limitar; reducir; restringir; acortar;

vpl.: T1/438,385; T2/182; Cr2/1003; C2/820.

RESTRINGEREN Zie:

- limiteren ende besneden----/

RESTRINGEREN = vb. beperken; verkorten; bekorten.

- restringo III; termino I; coerceo III; limito I;

RES

- restreindre; limiter; raccourcir;
- beschränken; abkürzen;
- abridge; shorten; restriction; limitation; limit;
- restringir; limitar; reducir; acortar;

vpl.: T1/385; T2/182; Cr2/820, 1003.

RESTRUCTIE Zie:

- restrectie; restrictie;----; restrinctie; limitatie oft beletsel/

RESULIEREN = vb. resideren.

- commoror I;
- résider; demeurer;
- residieren; seinen Wohnsitz haben;
- reside;
- vivir; residir; permanecer;

vpl.: FB/III/138.

RESULTEEREN = vb. voortvloeien; volgen uit.

- resulto I; sequor III; effici III;
- résulter de; provenir de;
- resultieren; erwachsen;
- result; follow; issue;
- resultar de; nacer de; provenir de; originarse de; proceder de;

vpl.: DVB 62.

RESUMEEREN; RESUMEREN = vb. beknopt herhalen; kort samenvatten.

- resumo III; paucis verbis comprehendo III;
- résumer;
- beschränkt wiederholen; kurz zusammenfassen;
- resume; to summarize;
- resumir;

vpl.: C1/645; Cr2/1039.

RESUMEREN Zie:

- resumeeren;----/

RESUMEREN ENDE REITEREN = vb.taut. herhalen.

- itero I;
- réitérer; répéter;
- wiederholen;
- repeat;
- resumir y reiterar;

vpl.: FB/II/344.

RESUMPTIE Zie:

- in materie van ----/

RESUMPTIE = sub. samenvatting; versterking.

- resumptio; comprehensio; summa; summarium; epitome;
- résumé; résomption; reprise; résumation;
- Zusammenfassung; Resümee; Verstärkung;
- resumé; summary; resumption;

RET

- resumen; compendio; recopilación; refuerzo;

vpl.: C1/395,512,584,634,639, 645; Lo6/194,460; Lo4/508, PvB 1/594; C2/870,1039,1050.

RESUSCITEEREN = vb. vernieuwen van een rechtsgeding.

- reficio III; renovo I;
- renouveller un procès;
- einen Prozess erneuern;
- renew a lawsuit;
- renovar un proceso;

vpl.: T2/20.

RETABLISSEMENT; RESTABLISSEMENT = sub. herstelling; wederinstelling; restitutie; herbevestiging.

- restitutio; renovatio; recuperatio;
- rétablissement;
- Restitution; Wiederbestätigung; Wiederherstellung;
- re-establishment; re-affirmation; recovery;
- restitución; reparo; restablicimiento;

vpl.: PvB1/486; C1/115; PB/IV/83.

RETARDAR = vb. vertragen.

- retardo I;
- retarder;
- verzögern;
- to retard;
- retardar;

vpl.: PvB6/504.

RETARDATIE = sub. treinering; vertraging; belemmering.

- retardatio;
- retard; délai;
- Verzögerung; Hemmung;
- retardation; delay; slackening;
- retardo; retardación; retraso; tardanza;

vpl.: ADR 8.

RETARDATIE OFTE TRIJNEERINGE = taut. vertraging.

- retardatio;
- retardement;
- Verzögerung;
- slackening; delay;
- retardación o dilación;

vpl.: ADR 8.

RETARDATIEN Zie:

- costen van ----/

RETARDEEREN; RETARDEREN = vb. ophouden; vertragen; uitstellen; op de lange baan schuiven.

- differre; traho III; tardo I; retardo I;
- ajournér; différer; retarder; attarder;

RET
- aufhalten; verzögern; innehalten;
- hold up; retard; put it off; delay;
- diferir; dilatar; retrasar; demorar; aplazar; postergar; retardar;

vpl.: C1/743/4, 298,505; C2/769; T2/106; Lo5/264; PB/III/453.

RETARDEMENT = vertraging.
- retardatio;
- retard;
- Ver zögerung;
- delay;
- retardo;

vpl.: C1/560.

RETARDEREN Zie:
- retardeeren;----/

RETENCIE; RETENSIE = sub. voorbehoud; recht dat men geeft om een zaak die men van een ander onder zich heeft, niet terug te geven dan tegen voldoening van hetgeen men te vorderen heeft van de eigenaar der zaak.
- retentio; restrictio;
- rétention; retenue;
- Retention; Vorbehalt;
- retention; restriction;
- retención; reserva; restricción;

vpl.: T1/579; PB/III/555.

RETENSIE Zie:
- retencie;----/

RETENTIE Zie:
- recht van ----/

RETENTUM = sub. letterlijk terughouding, hier finale uitspraak.
- retentio; iudicium; sententia;
- sentence final; verdict;
- buchstäblich: Zurückhaltung, hier: endgültige Aussprache;
- final verdict; final sentence;
- sentencia final; veredicto;

vpl.: LPS 96,97.

RETENTUM OFF FINAALE UIJTSPRAAK = taut. onherroepelijke uitspraak.
- retentus finalis;
- jugement irrévocable;
- endgültiger Urteilsspruch;
- final decision;
- sentencia final; irrevocable;

vpl.: ACart 49,52; LPS 96.

RETENUE Zie:
- brieve van ----/
- recht van ----/

RETENUE = hom.sub.1. het afhouden het tegenhouden 2. voorbehoud 3. eerste posten op een rekening.
- 1.retentio 2.condicio 3. nomina prima in ratione;

RET
- 1.rétention,retenue 2.réserve 3.retenue;
- 1.Hemmung 2.Vorbehalt 3.erste Rechnungspost;
- 1.retention 2.reserve; reservation 3.first entrie on an account;
- 1.retención 2.reserva 3.primera partida de una cuenta;

vpl.: PvB1/572; C1/546; T1/398.

RETENUEN = eerste posten op een rekening.
- nomina prima in ratione;
- retenues;
- erste Rechnungsposten;
- first entries on an account;
- primeras partidas de una cuenta;

vpl.: C1/546.

RETENUEN OFT SLUIJSEN = taut. sluizen.
- cataractae;
- écluses;
- Schleusen;
- sluices;
- esclusas;

vpl.: C1/537.

RETHORIJCKE Zie:
- camer van de ----/

RETINENDE Zie:
- interdictum ----/
- possessoria ----/
- possessorium ----/

RETIREREN Zie:
- zich ---- ende vertrecken/

RETIREREN = vb. terugtrekken.
- retrahere;
- retirer;
- zurückziehen;
- withdraw;
- retirar;

vpl.: PB/II/266.

RETORIJCKEN = rederijkerskamer.
- rhetoricus;
- chambre de rhétorique;
- Rhetorikerkammer;
- rhetorical chamber;
- cámara de retórica;

vpl.: C1/1.

RETORIJN Zie:
- rhetoricien;----; rectorijn; retorisijn/

RETORIKE Zie:
- rhetorica;----; rectorike/

RETORISIJN Zie:
- rhetoricien; retorijn; rectorijn; ----/

RETORQUEEREN; RETORQUEREN = vb. terugdraaien; verdraaien.
- retorqueo III;
- rétorquer;

- entstellen; verdrehen;
- contort; pervert;
- retorcer;

vpl.: T1/341.

RETORQUEREN Zie:
- retorqueeren;----/

RETORSIE = sub. vergelding; wedervergelding.
- retorsio; renuntiatio;
- revanche; represailles; retorsion; vengeance;
- Vergeltung; Retorsion; Wiedervergeltung;
- retaliation;
- venganza; represalias;

vpl.: PvB1/308; C1/2; BVB 96,97

RETORSIERECHT = sub. recht van wedervergelding.
- ius remunerationis;
- droit de rétorsion;
- Recht von Wiedervergeltung;
- right of retaliation;
- derecho de regreso;

vpl.: C1/2.

RETOUR OFT WEDERGEVEN = taut. teruggave.
- reddo III;
- rendre; restituer;
- zurückgeben;
- return;
- devolución;

vpl.: PvB1/413.

RETOURE = sub. terugkeer.
- reditio; reditus; reversio;
- retour;
- Zurückkehr;
- return; comeback;
- vuelta; regreso;

vpl.: ADR 11.

RETOURNEREN OFT WEDERKEEREN = taut. teruggeven.
- restituo III;
- restituer;
- restituieren;
- return;
- devolver; restituir;

vpl.: Lo4/240.

RETRACTEREN Zie:
- retrecteren;----/
- revoceeren; revoceren; revocheren ende wederroepen; wederspreecken oft ----/

RETRACTEREN OFT REVOCEREN = taut. herroepen; terugtrekken; terugnemen; intrekken.
- revoco I; retracto I; retraho III;
- rétracter; révoquer; retirer; désavouer;
- widerrufen; zurückziehen; einziehen; zurücknehmen;aufheben;

- revoke; withdraw; retract; recall; repeal; annul; reconsider;
- revocar; retractar; retirar;

vpl.: PB/II/341; C1/607; T1/297, 551; C2/866,1067; T2/74,250.

RETRAICTE Zie:
- recht van ---- oft naederschap/

RETRAICTE LIGNAGIERE = recht van terugkoop bij bloedverwantschap.
- ius redemptionis ratione consanguinitatis;
- droit de rachat par consanguinité;
- Recht von Rückkauf bei Blutsverwandtschaft;
- right of repurchase by consanguinity;
- derecho de rescate en caso de consanguinidad;

vpl.: PB/IV/540.

RETRAICTE OFT VERSTRECK = taut. terugtrekking.
- retractio;
- départ ou retraite;
- Zurückziehung;
- retraction;
- retirada;

vpl.: PB/II/248.

RETRANCHEREN = vb. schrappen; weglaten.
- amputare; desecare; circumscribere III;
- retrancher;
- verkürzen;
- retrench;
- borrar; suprimir; tachar;

vpl.: T2/161.

RETRECTEREN; RETRACTEREN = vb. terugtrekken; intrekken; herroepen; zijn woord terugnemen.
- retracto I; retraho III; dicta revoco I; verba retracto I;
- rétracter; désavouer; révoquer; rétirer son mot;
- zurückziehen; einziehen; widerrufen; zurücknehmen; aufheben; auf neue behandeln; sein Wort widerrufen;
- retract; recall; repeal; annul; reconsider; to withdraw; retract one's words;
- retractar; revocar; retirar; desdecirse de su promesa; revocar sus palabras;

vpl.: C1/394,607; T2/74,250; T1/297,551; PB/II/341; C2/866; Cr2/1067.

RETRENCHEMENT = sub. verschansing; afsnijding.
- munitio; detractio; exsectio;
- retranchement; coupe;

REU

- Verschanzung; Abschneidung;
- retrenchment; cutting off; rescission;
- atrincheramiento; corte;

vpl.: PvB1/522; DDR 2.

RETRO ACTA = bescheiden van vroeger datum.

- documents de date plus ancienne;
- Dokumente; Akten; von früherem Datum;
- documents of earlier date;
- documentos de fecha anterior;

vpl.:

RETRO ACTIS Zie:

- ex ----/

RETROCEDEREN = vb. weer afstaan opnieuw afstand doen.

- recedo III; reabdico I;
- réabdiquer ; rétrocéder;
- wieder überlassen; aufs neue entsagen;
- cede again; reabdicate;
- ceder, dejar, de nuevo; abdicar otra vez;

vpl.: PvB9/165; PvB7/575.

RETRORSIE Zie:

- forme van ----/

REUBCOECKE=sub. koolzaadkoek.

- suavillum olearii caulis;
- gáteau de colza;
- Rapskuchen;
- coleseedcake;
- pâstelón de colina; de simiente de coles;

vpl.: PvB1/352.

REUISSEREN = vb. slagen; gelukken

- rem bene agere;
- réussir;
- gelingen ; glücken;
- succeed;
- salir bien o tener exito;

vpl.: PvB8/49.

REUREN; ROEREN; ROREN; RUEREN = vb. storen; verstoren; bewegen; verplaatsen; aanroeren; aanraken; vermelden.

- moveo II; transfero III; turbo I; tango III;
- déranger; troubler; gêner; interrompre; toucher; aborder un sujet; mentionner;
- bewegen; versetzen; berühren; erwähnen;
- move; transfer; stir; touch; upon mention;
- estorbar; molestar; turbar; perturbar; interrumpir; tocar; mensionar; hacer; nombrar; mención de;

vpl.: LPS 79; BVB 177; C1/45.

REV

REUSEL Zie:

- geswooren van ----/
- ruel; resel; ruesel;----; rosel; ruet; roet; roete; ruete/

REVEILLE MATIN OFT MORGENSLAGH = taut. klokgelui dat de ochtend inluidde.

- sonitus campanarum; qui matutinam insonabat;
- sonnerie du matin;
- Glockengeläute das den Morgen einläutete;
- bell-ringing that rang in the morning;
- toque de campanas anunciador la mañana;

vpl.: C1/571.

REVELACIE Zie:

- revelatie;----/

REVELATIE; REVELACIE = sub. openbaring.

- significatio; indicium;
- révélation; signification; manifestation;
- Offenbarung;
- revelation; disclosure;
- revelación; manifestación;

vpl.: T1/220.

REVELEEREN Zie:

- reveleren;----/

REVELEREN; REVELEEREN = vb. onthullen ; openbaren.

- revelo I;
- révéler;
- enthüllen;
- reveil; unwrap; to reveal;
- revelar; descubrir;

vpl.: T1/220; C2/1050.

REVELEREN ENDE AENBRENGEN= taut. aangeven.

- denuntiatio;
- dénoncer;
- angeben;
- denounce;
- denunciar; delatar; revelar;

vpl.: PB/IV/397.

REVENDICATIE Zie:

- actie van ----/

REVENSIE = sub. genoegdoening.

- satisfactio ;
- satisfaction;
- Genugtuung;
- satisfaction; reparation; expiation;
- satisfacción; repique; repa ración;

vpl.: BVB 125.

REVENUES = sub.pl. inkomsten.

- reditus; fructus;
- revenus;

- Einkünfte;
- revenue; income; earning;
- ingresos;

vpl.: DVB 118.

REVERENCIAAL OFT COLLATERAAL; COLLATERAEL = taut. verwant in zijdlinie; zijwaarts; zijdelings.
- cognatus in cornu; exlato l cognarus; transverso cogantionis gradu inventus;
- collatéral;
- verwandt in der Seitenlinie; indirekte Verwantschaft; seitwärts;
- related in the collateral line; indirect relationship; collateral;
- colateral; de lado; oblicuo;

vpl.: T1/491,502,503,508; C1/33;157.

REVERENCIE Zie:
- eere ende ----/

REVERENCIE; REVERENTIE = sub. eerbied.
- reverentia;
- révérence; respect; vénération; déférence; considération;
- Respekt; Ehrfurcht;
- reverence; respect;
- reverencia; respeto; veneración deferencia;

vpl.: PvB1/49; ACart 19; Lo5/248; T1/6.

REVERENTELIJK; REVERENTELIKE = adj. eerbiedig.
- reverens;
- respectueusement;
- ehrerbietig;
- reverentially; reverently;
- respetuosamente; reverentemente;

vpl.: ACart 19.

REVERENTELIKE Zie:
- reverentelijk;----/

REVERENTIE Zie:
- eerbiedinghe ende ----/
- eere ende ---- doen/
- reverencie;----/

REVERENTIE ENDE ONTSACH = taut. eerbied.
- reverentia;
- respect;
- Ehrfurcht;
- respect;
- respeto; reverencia; deferencia;

vpl.: Lo4/658.

REVERIFICEREN = vb. opnieuw vaststellen.
- constituo III iterum;
- vérifier de nouveau;

- aufs neue bestimmen;
- appoint again; fix anew, a second time;
- verificar nuevamente;

vpl.: T1/58.

REVIDENT = herziener; weerlegger.
- qui emendat; qui refutat;
- reviseur; revident;
- Wiederseher; Widerleger;
- revisor; who refutes;
- revisor; refutador; refutatorio;

vpl.: PvB6/29; PvB9/281.

REVIDEREN; VISITEREN ENDE OVERSIEN = taut. nagaan; nazien.
- inspecto l; visito l; retracto l;
- examiner; reviser; vérifier; inspecter;
- nachprüfen; nachschauen; kontrollieren;
- examine; revise; verify;
- exeminar; revisar; comprobar;

vpl.: Lo2/702, T2/27; Ca2/180.

REVIDEREN OFT PROVOCEREN = taut. in beroep gaan.
- provoco l;
- en appeler et réciser; faire appel;
- Berufung einlegen;
- appeal to a higher court and revise;
- ir en alzada a; apelar; interponer apelación;

vpl.: C1/279.

REVIDIUS Zie:
- misdaet de ----/

REVIER; RIVIERE; REVIERE; RAVIERE; RIVIER = sub. rivier.
- rivus; flumen;
- revière; fleuve;
- Fluss; Strom;
- river; stream;
- rio;

vpl.: C1/194; DVB 37.

REVIERE Zie:
- revier; riviere;----; raviere; rivier/

REVILEREN OFTE ONTDECKEN = taut. openbaren; aan het licht brengen.
- revelare;
- révéler;
- offenbaren; ans Licht bringen;
- to reveal;
- revelar; descubrir;

vpl.: Cr2/1039.

REVINDEN = vb. bevinden.
- reperio IV;
- trouver; constater;
- befinden;
- find; perceive;

- encontrar; comprobar;
vpl.: ASO 13.

REVISIE = sub. herziening van een veroordelend gewijsde wegens vermoedelijke onjuistheid.
- recognitio rei iudicatae;
- révision d'un procès à cause d' une inexactitude problable;
- Wiederaufnahme des Verfahrens;
- revision of sentence;
- revisión de una cosa juzgada por error probable de la condenación;
vpl.: C1/279.

REVOCABLE ENDE WEDERROEPELYCK = taut. herroepbaar..
- revocabilis;
- révocable;
- widerrufbar;
- revocable;
- revocable;
vpl.: PB/II/300.

REVOCANT Zie:
- revocateur;----/

REVOCATEUR; REVOCANT = sub. herroeper.
- revocator;
- révoquant; revocateur;
- Widerrufer;
- revoker; the one who revokes;
- el que retracta; revoca; revocador; revocante;
vpl.: C1/607; Cr2/785.

REVOCATIE ENDE WEDERROEPINGHE = taut. herroeping; intrekking.
- revocatio;
- révocation;
- Widerrufung; Widerruf;
- revoke; revocation;
- revocación;
vpl.: PB/II/341; PvB1/66; C1/153; B2.

REVOCATOIR Zie:
- clausule ----/

REVOCEEREN; REVOCEREN; REVOCHEREN ENDE WEDERROEPEN; WEDERSPREECKEN OFT RETRACTEREN = taut. herroepen; wederroepen; intrekken; weerspreken; tegenspreken; terugtrekken.
- revoco I; retracto I; rescindo III; muto I; contradico III;
- rétracter; révoquer; dèsavouer- rétirer; réfuter;
- widerrufen; zurückziehen; einziehen; widersprechen;
- recall; revoke; repeal; retract; contradict; withdraw;
- retractar; revocar; anular;

refutar; confutar;
vpl.: PB/I/ 82,183,300; PB/II/341; BVB 86; T1/174,203,285, 379,480,522; T2/126; B1/82; Cu1/6,103,512; C1/128,153,607; C2/869,897.

REVOCEREN Zie:
- revoceeren;----; revocheren ende wederroepen; wederspreecken oft retracteren/

REVOCHEREN Zie;
- revoceeren; revoceren;----; ende wederroepen; wederspreecken oft retracteren/

REWAERT Zie:
- ruarer; ruwaert;----; rowaert; rywert/

REXSWEER Zie:
- rechtsweert; rechtzweere; rechtsweer; rechsweer;----; ressweer; rechtswere/

REYCEREN = vb. afwijzen.
- reiicere;
- rejeter;
- ablehnen;
- reject;
- rechazar; declinar;
vpl.: Lo6/150.

REYCKENEN; REIKEN; REKEN = vb. overreiken.
- trado III;
- remettre;
- überreichen;
- hand over;
- alcanzar;
vpl.: PvB1/219.

REYCKX Zie:
- staende beneden ---- boven/

REYGENOOT; REYGENOTE; REYNGENOOT; REINGENOTE; REENGENOTE; REEGENOOT; REINGENOOT; RINGENOOT; RINGHENOOT REGENOOT; REGHENOOT; REENGENOOT; REIJGENOOTE; REIGENOOT; NABUER; NABUUR = sub. belendend eigenaar; aangrenzende buur; eigenaar van een belendend goed.
- possessor partis vicinae; confinis sive affinis in agris; conterminus; vicinus; adiacens; proximus; proprietarius vicinus;
- propriétaire d'une parcelle avoisinante; propriétaire d'un champ adjacent; voisin; adjacent; propriétaire d'un immeuble adjacent;
- Eigentümer einer anliegende Parzelle; angrenzender Nachbar; Besitzer eines angrenzen-

den Gutes; angrenzender Eigner;
- proprietor of an adjacent lot; adjacent neighbour; owner of adjacent premises;
- proprietario contiguo; proprietario de una tierra adjacente; vecino immediato; proprietario de un inmueble adjacente;

vpl.: PvB5/578; C1/224,732; Cr2/998,1042; PvB4/209; T1/404; T2/71,372.

REYGENOTE Zie:
- reygenoot;----; reyngenoot;reingenote; reengenote; reegenoot; reingenoot; ringenoot; ringhenoot; regenoot; reghenoot; reengenoot; reijgenoote; reigenoot; nabuer; nabuur/

REYMOER Zie:
- rumoer; ramoer; remoer; rymoer; roemmoer; ruymoer;----; rumoor; rumoir; rumour; rumeur rumuer/

REYNGENOOT Zie:
- reygenoot; reygenote;----; reingenote; reengenote; reegenoot; reingenoot; ringenoot; ringhenoot; regenoot; reghenoot;reengenoot; reijgenoote; reigenoot; nabuer; nabuur/

REYNICHEI T Zie:
- ontstelen van huerder ---- oft maighdom/

REYNICHEYT; REINICHEIT; RENICHEIT = sub. maagdelijkheid.
- virginitas;
- virginité;
- Jungfrauschaft;
- virginity;
- virginidad;

vpl.: T1/278.

REYNICHEYT OFT MAIGHDOM = taut. maagdelijkheid.
- virginitas;
- virginité;
- Jungfrauschaft oder Keuschheit;
- virginity;
- doncellez; virginidad;

vpl.: T1/278.

REYNIGEN Zie:
- schouwen, vaegen ende ----/

REYNIGEN; REINIGEN; RENIGEN = vb. schoonmaken.
- purgo l;
- nettoyer;
- reinigen ;
- clean;
- purgar;

vpl.: C1/32,256.

REYNIG(H)EN ENDE KUYSSCHEN = taut. schoonmaken.
- purgo l; mundo l; expurgo l;
- nettoyer; purifier; laver;
- putzen; säubern; reinigen; läutern; reinmachen;
- clean; purify;
- limpiar; purgar; asear;

vpl.: C1/32,256; PB/III/144.

REYNINGE; REININGE = sub.hom. 1.zuivering 2.het schoonmaken van iets.
- 1.purgatio 2.mundatio;
- 1.nettoiement 2.purification;
- 1.Reinigung 2.Reinmachen;
- 1.cleaning 2.purgation;
- 1.limpieza 2.purificación;

vpl.: T1/258.

REYNINGEN Zie:
- actie tegen dengeenen die iemende beletten wille zijn private te ----/

REYS Zie:
- ieder ----/
- reyse; reise; rese;----; reysinge/
- voor de derde ----/

REYSAEL OFT PLEYT = taut. platboomde schuit.
- navigium plana carina;
- bâtiment à fond bateau; barge;
- flachbodiges Boot;
- flat-bottomed vessel;
- barca planuda;

vpl.: PvB1/367.

REYSE Zie:
- de eerste ----/
- op hop van ----/

REYSE; REISE; RESE; REYZE; REYS; REYSINGE = sub. reis.
- iter;
- voyage;
- Reise;
- journey;
- viaje;

vpl.: Cr2/1008.

REYSE ENDE VOYAGIE = taut.sub. reis.
- iter; profectio;
- voyage;
- Reise;
- voyage; journey;
- viaje; traversia;

vpl.: PB/III/220; Cr2/1008; C1/40; B1/127; Bl.Pl.RG 4.

REYSEN Zie:
- cleermale om mede te ----/
- meer ----/
- sondere bloet ----/
- spruyten oft ----/

RHO

- telcke ----/
- tweester ----/
- verscheijden ----/
- vier ----/

REYSEN OFT SPRUYTEN = taut. voortspruiten; resulteren.

- consequor III; nascor III;
- résulter;
- hervorgehen;
- result; arise;
- resultar;

vpl.: PvB1/419.

REYSINGE Zie:

- reyse; reise; rese; reyze;reys; ----/

REYZE Zie:

- reyse; reise; rese;----; reys; reysinge/

RHEENHUYDEN Zie:

- harts ende ----/

RHENOVEREN = vb. vernieuwen.

- renovo I;
- renouveler;
- erneuern;
- renew;
- renovar;

vpl.: C1/319.

RHETORICA; RETORIKE; RECTORIKE = sub. welsprekendheid.

- eloquentia;
- rhétorique;
- Beredsamkeit;
- eloquence;
- elocuencia; retórica;

vpl.: PvB8/77.

RHETORICIEN; RETORIJN; RECTORIJN; RETORISIJN = sub.redenaar.

- orator;
- orateur; rhétoricien;
- Redner;
- orator;
- orador;

vpl.: PB/IV/280.

RHETORIJCKE = sub. rederijkerskamer.

- camera rhetorica;
- chambre de rhétorique;
- Rhetorikerkammer;
- society of rhetoricians;
- cámara de retórica;

vpl.: C1/125.

RHOAN = sub. franse fabrieksstof.

- materia officinae gallica;
- étoffe de fabrique française;
- französischer Fabrikstoff;
- french factory material;
- tela de fábrica francesca;

vpl.: PvB1/249.

RIC

RHODIA Zie:

- loy geheeten lex ----/

RIB Zie:

- ribbe; rebbe;----/

RIBEL Zie:

- rebel;----; rebellant; rebelli-ghe/

RIBBE; REBBE; RIB = sub.1.dunne balk 2. lat.

- 1.tignus; tignum 2.costa;
- 1.poutre 2.latte; solive;
- 1.dünner Balken 2.Latte; Rippe;
- 1.rafter 2.lath; rib;
- 1.viga delgade 2.lata; tirante; cabrio; contrapar;

vpl.: C1/238; PvB5/575.

RICHEL Zie:

- schapprayen; schappraije;schappray; schappraye; schrappray; schaprede; schappraeijken; schaprade; schapreel; schapra; schapera; schapperaye; rigele; richelhout;----/

RICHELHOUT Zie:

- schapprayen; schappraije;schappray; schappraye; schrappray; schaprede; schappraeijken; schaprade; schapreel; schapra; schapera; schapperaye; rigele; ----; richel/

RICHT Zie:

- recht;----; regt; regts/

RICHTBANC Zie:

- rechtbanck; rechtbanc; rechtebanc;----/

RICHTEN Zie:

- ruchten;----; rechten/

RICHTEN; RECHTEN = hom.vb.1. oprichten 2.terechtstellen.

- 1.levo I 2.exsecutio IV;
- 1.élever 2.exécuter;
- 1.errichten 2.hinrichten;
- 1.erect 2.execute;
- 1.levantar; erguir; alzar 2. ajusticiar;

vpl.: Lo7/296; T1/361.

RICHTEN ENDE PUNIEREN = taut. veroordelen; straffen.

- punio IV;
- châtier; condemner; infliger une peine; punir;
- strafen; verurteilen;
- condemn; punish;
- castigar; condenar; penar;corregir;

vpl.: T1/342.

RICHTEN METTEN ZWEERDE = terechtstellen met het zwaard.

RIC

- exsecutio per gladium;
- exécuter par l'épée;
- hinrichten mit dem Schwert;
- execute with the sword;
- ajusticiar con la espada;

vpl.: T1/361.

RICHTEN OFT VERHALEN = taut. in rechte vorderen; zich verhalen op.

- exigo III;
- se dédommager de;
- sich auf einen erholen;
- recoup oneself; on;
- resarcirse de;

vpl.: T1/474.

RICHTER; RECHTER = sub. rechter

- iudex;
- juge;
- Richter;
- judge; justice;
- juez;

vpl.: BVB 20; ACart 57.

RICHTER HUEPE = rechter heup.

- femur dexterum;
- hanche droit;
- rechte Hüfte;
- right hip;
- cadera derecha;

vpl.: T1/617.

RICHTER OFT JUGE = taut. rechter.

- iudex;
- juge;
- Richter;
- judge;
- juez;

vpl.: T1/71,486; Lo7/26.

RICHTER OFT PRETOER = taut. rechter.

- iudex;
- juge;
- Richter;
- judge;
- juez;

vpl.: T1/113.

RICHTER OFT SARGEANT = taut. rechter.

- judex;
- juge;
- Richter;
- judge;
- juez;

vpl.: Cr2/990.

RICHTER ORDINARIJS = gewone rechter.

- iudex ordinarius;
- juge ordinaire;
- gewöhnliche Richter;
- ordinary judge;
- juez ordinario;

vpl.: T1/582.

RID

RICHTERE Zie:

- den ---- leveren/

RICHTEREN; REGTER; REGTEREN = sub.pl. rechters.

- iudex;
- juge;
- Richter;
- judge; justice;
- juez;

vpl.: DVB 14; ACart 5.

RICHTERS Zie:

- beheet des ----/
- misdaet van corrupcien des ----/

RICHTHUUS Zie:

- regthuijs; rechthuijs; rechthuus; ----; rechthuys/

RICHTINGE Zie:

- rechtinghe ;----/

RICHTSTOEL ; RECHTSTOEL = sub. rechterstoel.

- tribunal;
- tribunal;
- Richterstuhl;
- tribunal;
- tribunal;

vpl.: PvB7/15.

RICHTWAERT Zie:

- ten ----/

RICKERS Zie:

- ankers,hankers ende riekers; ----/

RIDER Zie:

- rijder ;----/

RIDDERLIJCKE LEENEN = door baanderheren uitgegeven lenen.

- quod equites mutuum dant;
- fief concédé par des bannerets;
- Lehen begeben von Bannerherren;
- fief issued by bannerets;
- feudo concedido por un barón;

vpl.: T1/429.

RIDDERSTAM Zie:

- van den ---- oft schilde geboren/

RIDDERSTAMME = sub. ridderstam.

- ordo equester;
- chevalerie;
- adlige Abstammung;
- knighthood; chivalry;
- caballeria;

vpl.: Lo6/44.

RIDDERTOL Zie:

- gagie collecteur ----/
- gagie contrerolleur ----/
- gagie knape van de ----/
- recht van den ----/

RIE

RIECKNET = sub. net om palingen te vissen, 16 of 40 vadem lang.
- rete ad piscandam anguillam;
- nasse, filet pour prendre des anguilles;
- Netz um Aale zu fischen;
- net to fish eels;
- red para la pesca de anguilas, garl to, de 16 o 40 brazas de longitud;

vpl.: PB/III/252.

RIECSKEN = sub. kleine drietandige vork.
- furca tridens parva;
- petite fourchette à trois dents;
- Dreizack; Gäbelchen;
- three-pronged fork; small fork;
- tridente pequeño; horquila; pequeño tenedor;

vpl.: C1/430; Lo5/396; Lo3/178.

RIEKE = sub. riek.
- furca; tridens;
- fourche américaine;
- Mistgabel;
- three-pronged fork;
- horca;

vpl.: T2/264.

RIEKEN ; RUKEN; RUYCKEN;RUEKEN = vb. ruiken.
- odorari; olfacere III;
- sentir;
- riechen;
- smell;
- oler;

vpl.: T2/105.

RIEKERS; RICKERS ENDE ANKERS HANKERS = bokkingrokers en visdrogers.
- harengum infumant et qui pisces siccant;
- saurrisseurs et sécheurs;
- Bückingräucher und Fischtröckner;
- herringsmokers and those who dry fish;
- ahumaderos de arenques y secaderos de pescados;

vpl.: Lo1/34.

RIEM; RIEME = sub.riem; hoeveelheid papier.
- viginti scapi;
- rame de papier;
- ein Ries papier;
- ream;
- resma; cantidad de papel; comprendiendo 20 libros; 24 pliegos cada libro;

vpl.: PvB1/337.

RIEME Zie:
- riem;----/

RIG

RIEMEN Zie:
- beslagen van gorderen oft ----/

RIEFLINGE Zie:
- ryffelinge;----; ryffelinghe/

RIFFELEN Zie:
- ryffelen;----/

RIGELE Zie:
- schapprayen; schappraije;schappray; schappraye; schrappray; schaprede; schappraeijken; schaprade; schapreel; schapra; schapera; schapperaye;----; richelhout; richel/

RIGEREN; REGEREN; REGEEREN; REGIEREN; REGHEREN = vb.leiden; besturen; beheren.
- administro I; guberno I; rego III;
- administrer; diriger;
- führen; verwalten;
- manage; administrer;
- administrar; dirigir;

vpl.: T2/58,81; Cr2/1013/27.

RIGORE Zie:
- rigeur;----; riguer; rigueur; rigueure; reguer/

RIGOREUSE PROVISIE = harde maatregelen.
- consilia atrocia;
- mesure rigoureuse;
- harte Maszregel;
- hard measures;
- medidas rigurosas;

vpl.: Lo1/96.

RIGOURELUX ENDE STRANGE = taut. gestreng.
- severus;
- sévére et rigoureux;
- streng; hart;
- severe;
- severo; riguroso;

vpl.: PB/II/310.

RIGOUREULSELYCK ENDE STRAFFELYCK = taut. gestrengelijck.
- duro;
- rigoureusement; sévérement;
- streng;
- severe;
- rigurosamente; severamente; rigidamente;

vpl.: PB/III/19.

RIGOUREUSELYK; RIGUREUS = adv. stipt; hard; precies.
- nimis sévere;
- rigoureusement;
- streng; rigoros;
- rigorous;
- rigurosamente;

vpl.: Bl:Pl.Bra/81.

RIGOUREUX Zie:
- strange ende ----/

RIGST WAERHEYT = sub. rechtswaarheid; gerechtelijk onderzoek.
- inquisitio judicialis;
- enquête judiciairi;
- gerichtliche Untersuchung;
- judicial inquiry;
- verdad según justicia; investigación judicial; averiguacion juridica;

vpl.: PB/III/498.

RIGUER Zie:
- rigeur; rigore;----; rigueur; rigueure; reguer/

RIGUEUR Zie:
- rigeur; rigore; riguer;----; rigueure; reguer/

RIGUEURE Zie:
- rigeur; rigore; riguer; rigueur; ----; reguer/

RIGUREUS Zie:
- rigoureuselyk;----/

RIJCHEYT Zie:
- solvent om zijnder faculteyt ende ---- wille/

RIJCHEYT ENDE FACULTEYT = taut. vermogen.
- divitiae; fortunae et facultas;
- biens; fortune; moyens; richesse;
- Vermögen;
- fortune; wealth;
- capital; fortuna; haberes; riqueza;

vpl.: T1/340.

RIJCKEN Zie:
- hereditaire ----/

RIJCKER ENDE HAVICH = taut. rijker.
- divitior;
- plus riche;
- reicher;
- wealthier;
- más adinerado; más rico;

vpl.: T1/219.

RIJCX Zie:
- capitaine des ----/

RIJDEN; SPACIEREN = vb. een uitstapje; een pleziertocht maken.
- ambulo I; spatior I;
- excursionner;
- einen Ausflug machen;
- make a pleasure trip, jaunt;
- hacer una excursión; hacer un viaje de recreo;

vpl.: T1/310.

RIJDER; RIDER = gouden munt.

- sessor aureus;
- rider d'or;
- goldene Ritter;
- golden rider;
- caballo de oro;

vpl.: PvB1/572.

RIJDPEERT; RIJDTPEERT; RYPAERT = sub. rijpaard.
- equus ad equitandum idoneus;
- cheval de selle;
- Reitpferd;
- ridinghorse;
- caballo de silla;

vpl.: C1/431,444; B2/189.

RIJDTPEERT Zie:
- rijdpeert;----; rypaert/

RIJE; RIJVE; RIJF = hark.
- pecten;
- râteau;
- Harke;
- rake;
- rastrillo;

vpl.: Lo3/192; Lo5/394.

RIJF Zie:
- rije; rijve;----/

RIJNSCHEN Zie:
- ghelte ---- wijns/

RIJNSCHGULDEN Zie:
- rensgulden; rentsgulden;----; rijnsgulden; rinsgulden/

RIJNSGULDEN Zie:
- rensgulden; rentsgulden; rijnschgulden;----; rinsgulden/

RIJP Zie:
- aleer de vruchten ---- en getijdich sijn/

RIJPE Zie:
- met ---- deliberatie/

RIJPE ENDE GOEDE DELIBERATIE = rijpe en weloverwogen beraadslaging.
- deliberatio accurate perpensa;
- mûre délibération;
- wohl erwogen Beratung;
- deliberate consultation;
- deliberación bien meditada y madura;

vpl.: BVB 17.

RIJPE EXAMINATIE = weloverwogen nazien.
- inspectió matura;
- examination profonde;
- wohl erwogen Durchsehen;
- examine deliberately;
- examen maduró;

vpl.: LPS 78.

RIJPEERT Zie:
- rijdtpeert;rypaert;----/

RIJPELIJK Zie:
- wel en ---- gevisiteert/

RIJPEN Zie:
- me t ---- raede/

RIJS Zie:
- hoope ----/
- leveren aen gronden van erven bij rosch ende ----/
- resch en ----/
- rus ende ---- brengen/

RIJSE Zie:
- d'erve met ressce ende met --- leveren/
- goet leveren met russche ende met ----/
- haelinghe van rusch ende ----/
- hoope ----/
- reschen ----/
- russche ende ---- brengen/

RIJSEN Zie:
- in twee ----/

RIJSEN = sub.pl. takken.
- rami; termes;
- branches;
- Aesten; Zweigen;
- branches;
- ramas;

vpl.: C1/597.

RIJSEREN Zie:
- langeren ----/
- langen ----/

RIJT = sub. gewoonte.
- consuetudo; mos; usus;
- coutume; habitude; usage;
- Gewohnheit;
- custom; use;
- costumbre;

vpl.: T1/9.

RIJVE Zie:
- rije;----; rijf/

RIJZE = sub. maal; keer.
- primum;
- fois;
- mal;
- time; vez;

vpl.: SKB 25.

RINC Zie:
- rinck;----; ryng/

RINCK Zie:
- den ---- van de kercke/
- signetringh ----/

RINCK; RINC; RYNG = hom.sub.1. ringdijk 2.ring 3.klopper.
- 1.agger orbiculatus 2.anillo 3. tintinnabulum;
- 1.digue circulaire 2.anneau 3. marteau;
- 1.Ringdeich 2.Ring 3.Türklopfer

- 1.ringdike 2.ring 3.doorknocker
- 1.dique circular 2.anillo 3.aldaba; llamador;

vpl.: PB/II/184; PvB6/134.

RINCK VAN DER DOEREN = deurklopper.
- tintinnabulum portae;
- heurtoir; marteau;
- Türklopfer;
- doorknocker;
- aldaba; llamador de la puerta;

vpl.: T1/448.

RINE; RINNE; RENNE = sub.kooi; molenijzer.
- cavea; ferrum molare; quod molam sustinet; anulus ferreus cum cruce;
- meule; fer de moulin;
- Mühle-Eisen; eisernes Kreuz mit Ring;
- mill-iron; iron cross with ring;
- hierro de molino; cruz de hierro con anillo;

vpl.: T2/264,372.

RINGE Zie:
- bagga; bagghe; bagge; bagne ende ----/
- recht voor de ---- oft procedure/

RINGE VAN VERKENS; RINGHEN ENDE HALSTERKEN = het aanbrengen van een of meer metalen ringetjes in de neus van het varken waardoor het dier bij het vroeten belemmerd wordt; ringen alsvoren; alsmede het aanbrengen van een halster van hout of leer.
- anuli in nare porci: anuli ut supra; ac capistrum ligneum vel e corio factum;
- anneau d'un porc; mettre un anneau dans le naseau d'un porc et mettre un licou de bois ou de cuivre;
- das Anbringen von einem oder mehreren Ringlein in der Nase des Schweins, wodurch das Tier beim Schnüffeln gehemmt wird: ringen wie erwähnt sowie das Anbringen einer Halfter von Holz oder Leder;
- the placing of one or mor little metal rings in the nose of the pig by which the animal is hindered to ferret; ring as mentioned above as well as the placing of a halter of wood or leather;
- anillos en la nariz del puerco; anillos como arriba; y un cabestro de madera o cuero;

vpl.: SKB 6.

RINGELEN Zie:
- ringen; ringhen;----/

RINGEN Zie:
- baggen ende ----/
- kemmenen ende ----/
- kenneven oft ----/

RINGEN; RINGHEN; RINGELEN = vb. een ring aanbrengen door het tussenschot van de neus bij varkens en stieren.
- percutio III nares por corum sive taumorum ad domitum;
- introduire un anneau à travers le groin de cochons et de taureaux;
- einen Ring durch die Nasescheidewand eines Schweines holen;
- ring; put a ring through animal's nose, pig and bull;
- introducir un anillo en el tabique nasal de puercos y toros;

vpl.: DKB 5.

RINGENOOT Zie:
- reygenoot; reygenote; reyngenoot; reingenote; reengenote; reegenoot; reingenoot;----; ringhenoot; regenoot; reghenoot; reengenoot; reijgenoote; reigenoot; nabuer; nabuur/

RINGHEN Zie:
- ringen;----; ringelen/
- ringe van verkens;---- ende halstreken/

RINGHENOOT Zie:
- reygenoot; reygenote; reyngenoot; reingenote; reengenote; reengenoot; reingenoot; ringenoot;----; regenoot; reghenoot; reengenoot; reijgenoote; reigenoot; nabuer;nabuur/

RINNE Zie:
- rine;----; renne/

RINSGULDEN Zie:
- rensgulden; rentsgulden; rijnschgulden; rijnsgulden;----/

RINT OFT HEUCKELINGH = taut. vaars.
- bucula; juvenca;
- génisse;
- Färse;
- heifer;
- becerra; vaquilla; ternera;

vpl.: PvB3/377.

RINTE Zie:
- rente;----; reinte; rent; rante/

RIOLE Zie:
- riool;----/

RIOLEN Zie:
- recht dat men licht over het maecken van brugghen ende ----/

RIOLINGE ENDE WATERRUYMINGE = taut. waterafvoer.
- deductio aquae;
- evacuation d'eau;
- Wasserabfuhr;
- transport of water;
- desagüe;

vpl.: PB/IV/216.

RIOOL; RIOLE = sub. afwateringskanaal in het veen.
- deductio; fossa; civulus; canalis in terra paludosa;
- canal d'écoulement;
- Entwasserungsgraben im Moor;
- sewer; drainagecanal in peatfield;
- canal de desagüe;

vpl.: AKB 3,7; SKB 12; BKB 11.

RIPA Zie:
- actio in interdicto de ---- munienda/

RIPEN Zie:
- goeden ---- raet/

RIQUIREREN = vb. eisen in rechte.
- postulationes in jure;
- requérir;
- gerichtlich fordern;
- to demand by law;
- demandar; requerir judicialmente;

vpl.: C2/1049.

RISPE; RUPSE; RUUPSE; RUPSENE; RUPSEME; RUYPE = sub. rups.
- eruca;
- chénille;
- Raupe;
- caterpillar;
- oruga; gusano;

vpl.: PvB10/343; PvB5/632.

RISTIER Zie:
- rustier;----; rostier/

RITSEN = vb. merken.
- noto I fundum et mensuram vasis;
- marquer;
- bezeichnen;
- mark;
- marcar;

vpl.: C1/68.

RITSINGE = sub. merking; merk; het merken.
- notatio fundi et mensurae vasis;
- marque;
- Marke;
- mark;
- marcar;

vpl.: C1/68.

ROC

RITSOEN Zie:
- ranchoen; rantsoen; ransoen; rentsoen; ronchoen;----; resoen; rasoen; rantsonneringe/

RIVIER Zie:
- revier; riviere; reviere; raviere;----/

RIVIERE Zie:
- revier;----; reviere; raviere; rivier/

RIVIS Zie:
- actio in interdicto de ----/

RIXE = sub. twist; vechtpartij.
- rixa;
- rixe;
- Streit; Streitigkeit; Zank;
- fight; scrap;
- combate; lucha; pelea; pendencia; riña;

vpl.: T1/388.

RIXEN EN DE TURBELINGEN = beroeringen; twist; vete.
- rixa et turbatio;
- contention; contestation; dispute perturbation; querelle; trouble;
- Streit; Zank; Zwist;
- dispute; quarrel;
- contienda; pendencia; perturbación; riña; turbación;

vpl.: T1/340.

ROBAT Zie:
- rabat; rebat;----; rabbot/

ROBE = sub. vrouwengewaad.
- vestis mulieris;
- robe;
- Frauengewand;
- dress;
- roba de mujer; vestido de mujer;

vpl.: PvB10/27.

ROBEIJNE; ROBIJN; RUBIJN = sub. robijn.
- rubinus;
- rubis;
- Rubin;
- ruby;
- rubi;

vpl.: PvB5/338.

ROBETTE = sub. kort wollen hemd.
- indusium laneum breve;
- courte chemise en laine;
- kurzes wollenes Hemd;
- short woolen shirt;
- camisa corta de lana;

vpl.: PB/III/331.

ROBIJN Zie:
- robeijne;----; rubijn/

ROCKE Zie:
- rogghe; rocx; rogge; rugge; rog; rug;----/

ROE

ROCKE OFT VLIESE = taut. dierenvel; vacht.
- pellis;
- peau de bête;
- Tierfell;
- animalskin; fur;
- piel de animal; pelaje;

vpl.: PvB6/461.

ROCKSKEN Zie:
- sweet ----/

ROCX Zie:
- rogghe;----; rogge; rugge;rog; rug; rocke/

ROCX OFT MASTELUN = mengsel van half tarwe en half rogge.
- mixtura frumenti et secalis;
- mélange; moitié froment; moitié seigle;
- Mischung von halb Weizen und halb Roggen;
- mixture of half wheat and half rye;
- mezcla de medio trigo y medio centeno;

vpl.: PB/II/64; PB/III/327.

RODE Zie:
- mate van ----/
- pot biermate van ---- bij Alsemberghe, Brussel/

RODEN Zie:
- roeijen- roeyen; roeden;----; rueden/

ROECK Zie:
- die plaetse daer den ---- uytgaet/

ROECKGAETE OFT PYPE = taut. rookkanaal.
- fumi ductus;
- conduit de fumée;
- Rauchgang;
- flue;
- chimenea;

vpl.: PB/II/70.

ROECLOOS Zie:
- roekeloos; roukeloos; ruekeloos; rokeloos;----/

ROECLOOSE Zie:
- roekeloose; rokeloose; roukeloose; ruekloose;----/

ROEDDRAGHER Zie:
- roeydragher; roeydragere; roeybode; roededrager; roijdrager;----; roeydrager; roeydraghere; roydraegher; roydragher/

ROEDE Zie:
- cortte ----/
- groote ----/
- lange ----/

- schatten bij ----/
- ter extensie van een ----/
- witte ---- draegen/

ROEDE = sub. vlaktemaat, zijnde 1/100 deel van een bunder vq.naar plaatselijk gebruik bestaande uit 16 tot 20 voeten ofwel 16-25 m^2.
- 16-20 pedes quadrati;
- mesure de superficie, étant le centièmè part d'un hectare c.a.d.selon une coutume locale de 16-20 pieds ou 16-25 m.de côte;
- Flächemasz;
- rod; surface; measure;
- medida agraria siendo 1/100 parte de hectárea;

vpl.: C1/228.

ROEDE GARITE = schietgattralie.
- virga pinnae;
- verge de créneau;
- Schieszlochgitter;
- embrasure;
- reja de tronera;

vpl.: Lo1/80.

ROEDEDRAGER Zie:
- roeydragher; roeydragere;roeybode;----; roijdrager; roeddragher; roeydrager; roeydraghere; roydraegher; roydragher/

ROEDEN Zie:
- dienaer van der groender ----/
- officier van der langhen ----/
- roeijen; roeyen;----; roden; rueden/

ROEDEN; ROODEN WASSCHE = rode was.
- cera rubra;
- cire rouge;
- rotes Wachs;
- red wax;
- cera roja;

vpl.: DVB 3.

ROEDER Zie:
- roeijer;----; roeymeester/

ROEDINGE Zie:
- roeijinge; roeyinge;----/

ROEF ; ROOF = sub. roof.
- raptus;
- rapine;
- Raub;
- robbery; plunder;
- rapiña; robo; pillaje; saqueo; rapto;

vpl.: Ca2/326; PvB1/98.

ROEIJDRAGHER VOOR DEN ROUWE ANTWERPEN = roededrager voorafgaande aan lijkstoeten bij begrafenissen, die bij benoeming en aanvaarding van zijn ambt aan de stad

schuldig werd 100 gulden, Antwerpen.
- rhabdorphorus exsequias funeris, qui ad nominationem et acceptationem muneris sui urbi centum florinas debitus erat, Antverpia;
- porteur de verge qui précédait les convois funèbres; redevable à la ville de 100 florins lors de leur nomination et entrée en fonction, Anvers;
- Ruteträger vorhergehend an Trauergefolgen bei Beerdigungen jeder war bei Ernennung und Antritt seines Amtes der Stadt 100 Gulden, Antwerpen;
- rod-bearer preceding funerals at burials; rod-bearer preceding funerals at burials; who had to pay to the town 100 guilders at appointment and accession to his office, Antwerp;
- macero precedente a cortejos fúnebres, debia a la ciudad 100 florines, Amberes;

vpl.: C1/534,580.

ROEIJE Zie:
- aen de ----/

ROEIJEN Zie:
- lanck drije ----/
- ter ---- van/

ROEIJEN; ROEYEN; ROEDEN; RODEN; RUEDEN = vb. opmeten van accijnsgoederen.
- metere bona tributi;
- mesurer de biens d'accises;
- aufmessen von Akkizegütern;
- to measure the goods of excise;
- aforar; medir de derechos de consumo;

vpl.: PvB6/148.

ROEIJER Zie:
- gesworen ----/

ROEIJER; ROEDER; ROEYMEESTER = sub. opmeter van accijnsgoederen.
- qui metit bona tributi;
- mesureur de biens d'accises;
- Vermesser der Aksisegüter;
- the one who measures excise-goods;
- aforador;

vpl.: PvB6/148.

ROEIJINGE; ROEYINGE; ROEDINGE = sub. opmeting van accijnsgoederen.
- metere bona tributi;
- mesurage de biens d'accises;
- Aufmessung von Aksizegütern;
- measure of excisegoods;
- aforamiento;

vpl.: PvB6/148.

ROEKELOOS; ROUKELOOS; RUEKELOOS; ROKELOOS; ROECLOOS = verdorven; lichtzinnig; snood.
- corruptus; levis; temerarius; inconsideratus;
- inconsideré; téméraire; méchant atroce; scélerat; vil;
- verderbt; leichtsinnig; niederträchtig; verrucht;
- corrupt; perverse; depraved; wicked; frivolous;
- temerario; atrevido; liviano; malo; criminoso; infame;

vpl.: T1/142.

ROEKELOOS ENDE QUAET = taut. verdorven.
- corruptus;
- inconsidéré; téméraire;
- verderbt;
- corrupt; depraved; perverse; wicked;
- atrevido; temerario;

vpl.: T1/142.

ROEKELOSEN Zie:
- quaden; porremen;---- ende overdadigen ----/

ROER Zie:
- sijn ---- scherp laeden/

ROER = sub. geweer; vuurroer.
- telum; arma;
- fusil; arquebuse;
- Gewehr; Feuerrohr;
- rifle; weapon; firelock;
- fusil; escopeta;

vpl.: PB/II/147; BVB 119; C1/566

ROEREN Zie:
- reuren;----; roren; rueren/

ROERICH Zie:
- ruerelijck; roerlijc;----/

ROERLIJC Zie:
- ruerelijck;----; roerich/

ROET Zie:
- ruel; resel; ruesel; reusel; rosel; ruet;----; roete; ruete/

ROETE Zie:
- ruel; resel; ruesel; reusel; rosel; ruet; roet;----; ruete/

ROETEN Zie:
- vlassche ----/

ROETEN; ROTEN = vb.vlasroten d.i. in stromend water leggen van vlasplanten om de buitenste bast los te weken, waarna dit gemakkelijker gebraakt en gehekeld kon worden.
- macero l lignum, ut cortex computrescat;
- rouir;
- rösten von Flachs;
- ret flax, deposit in running water

- enriar el lino;

vpl.: AKB 11.

ROEVER; ROOVER; ROVER = sub. rover.
- latro; raptor;
- ravisseur; voleur;
- Rauber;
- robber;
- bandido; bandolero; salteador de caminos;

vpl.: T2/124.

ROEYBODE Zie:
- roeydragher; roeydragere;----; roededrager; roijdrager; roeddragher; roeydrager; roeydraghere; roydraegher; roydragher/

ROEYDRAGER Zie:
- roeydragher; roeydragere; roeybode; roededrager; roijdrager; roeddragher;----; roeydraghere; roydraegher; roydragher/

ROEYDRAGERE Zie:
- roeydragher;----; roeybode; roededrager; roijdrager; roeddragher; roeydrager; roeydraghere; roydraegher; roydragher/

ROEYDRAGHER; ROEYDRAGERE; ROEYBODE; ROEDEDRAGER; ROIJDRAGER; ROEDDRAGHER; ROEYDRAGER; ROEYDRAGHERE; ROYDRAEGHER; ROYDRAGHER = sub. deurwaarder; gerechtsdienaar kenbaar aan het soort staf dat hij als teken van zijn waardigheid steeds droeg
- portator virgae; apparitor virgam portans ut signum dignitatis;
- porte verge en justice; sergant de justice;
- Stabträger; gerichtlicher Beamte; Gerichtsdiener;
- rodbearer; judicial officer; constable; macebearer; policeman; bailiff of the court who as a sign of his dignity carried a rod or small staff;
- portador de la varilla; funcionario judicial; servidor de la justicia; esbirro; emplazador del tribunal; portador de cetro;

vpl.: Lo1/502; C1/391,500; Cr2/813,1044.

ROEYDRAGHERE Zie:
- roeydragher; roeydragere;roeybode;roededrager; roijdrager; roeddragher; roeydrager;----; roydraegher; roydragher/

ROEYEN Zie:
- roeijen;----; roeden; roden; rueden/

ROG

ROEYEN ENDE METEN = taut. meten; peilen.
- mensuro I;
- mesurer;
- me ssen; eichen;
- measure the capacity;
- medir la capacidad;
vpl.: PvB1/393.

ROEYEREN OFT DEURSLAEN = taut. doorhalen; doorstrepen.
- deleo II;
- rayer;
- ausstreichen;
- strike out;
- borrar; rayar;
vpl.: PB/II/323.

ROEYINGE Zie:
- roeijinge;----; roedinge/

ROEYMEESTER Zie:
- roeijer; roeder;----/

ROEYMEESTER = sub. keurmeester van vloeistoffen.
- spectator potuum;
- essayeur de liquides;
- Beschauer von Flüssigkeiten;
- inspector of liquid;
- inspector de liquidos;
vpl.: Cr2/1045.

ROG Zie:
- rogghe; rocx; rogge; rugge; ----; rug; rocke/

ROGATOOR Zie:
- commissie ----/

ROGATUS Zie:
- quo attestor ----/

ROGGE Zie:
- aenwedde heffen op rente in ----/ oft in ghelde/
- gelte ---- of terwe/
- mudde ---- oft terwe/
- rogghe; rocx;----; rugge;rog; rug; rocke/
- sack ---- oft terwe/
- sister ---- oft terwe Brussels/
- spuit ---- oft terwe/
- stuck ---- oft terwe/
- vat ---- oft terwe/
- viertel ---- oft terwe/

ROGGEBROOT Zie:
- ruggenbroodt;----; roggenbroot/

ROGGENBROOT Zie:
- ruggenbroodt; roggebroot;----/

ROGGHE; ROCX; ROGGE; RUGGE; ROG; RUG; ROCKE = sub.rogge.
- asia; secale;
- seigle;
- Roggen;
- rye;

ROL

- centeno;
vpl.: PvB6/172; Bl:Pla.Ph/5.

ROGHS Zie:
- viertel ----/

ROIC Zie:
- roock; rooc;----; roke/

ROIJDRAGER Zie:
- roeydragher;roeydragere; roeybode; roededrager;----; roeddragher; roeydrager; roeydraghere; roydraegher; roydragher/

ROIJEEREN; ROYEREN; ROYEEREN = vb. schadeloos stellen; vergoeden.
- restituo III; compenso I;
- émender;
- vergüten; ersetzen;
- restitute; indemnify; compensate;
- enmendar;
vpl.: BKB 12.

ROIJEN OFT BOENDEREN = roeden of bunders.
- iugéra;
- hectare;
- Ruten oder Hektare;
- roods and hectares;
- varas ó hectáreas;
vpl.: LPS 87.

ROIJPOORT Zie:
- aenkomen officie portiers kipdorffpoorte;----; St.Jorispoort, ende het Bierhooft/

ROIJTEN; ROYE = sub.pl. waterloop
- cloaca;
- ru ou petit canal;
- Entwässerung; Wasserlauf;
- water-drainage; water-course;
- arroyp; canal; paso;
vpl.: Lo5/310.

ROKE Zie:
- roock; rooc; roic;----/

ROKELOOS Zie:
- roekeloos; roukeloos; ruekeloos;----; roecloos/

ROKELOOSE Zie:
- roekeloose;----; roukeloose; ruekloose; roecloose/

ROLDACH; ROLDAG = sub. rechtdag.
- dies iudicii; dies fastus;
- jour du rôle;
- Gerichtstag; Tag der Gerichtssitzung;
- courtday;
- día del juicio; dia de sesión judicial;
vpl.: C1/514,647.

ROLDAG Zie:
- roldach;----/

ROLDAGHEN OFT GHENACHT =taut. gerechtszittingsdagen.
- dies sessionis iuris;
- jours de plaid ou de rôle;
- Gerichtssitzungstage;
- courtdays;
- sesiones judiciales; dias de sesiones judiciales;

vpl.: C1/635.

ROLLE Zie:
- criminele ----/
- dissendaechse ----/
- dinderdaechse ----/
- maendaechse ----/
- ordinaris ----/
- ordinarische ----/
- ordinarise ----/
- recht van de ----/
- te ---- boek stellen/
- ten ---- als ten ghenachte bedinghen/
- vierdehande ----/

ROLLE = hom.sub.1.lijst van zaken op een gerechtszitting te behandelen 2.roulette 3.katrol 4.balspel.
- 1.tabulae rerum, de quibus agendum est in sessione iudicii; catalogus causarum 2.alea, ludus talaris 3.trochlea 4.lusus pilarum;
- 1.liste des choses ä traiter dans une séance de justice 2.roulette 3.poulie 4.jeu aux boules;
- 1.Register von zu behandeln Sachen in der Gerichtssitzung 2. Roulette 3.Zugewinde 4.Ballspiel;
- 1.roll of justiz 2.roulette 3.pulley 4.ballgame;
- 1.lista de cosas a tratar en una audiencia 2.ruletta 3.polea;garrucha 4.juego;

vpl.: B2/34; C2/1013; Lo4/8; C1/2; Lo1/640.

ROLLE VAN BORGERMEESTERS = register waarin ingeschreven alle rechtsvorderingen betreffende de inning van stadsaccijnsen, huishuren, bodelonen e.d.tegen burgers en ingezetenen die in het schepengerecht door de borgemeesters werden ingebracht, Diest.
- tabulae in quibus inscriptae omnes postulationes iuris quoad definitionem, conditionem, venaliciorum urbanorum, pensionum, mercedum, pretiorum nuntiorum etc, contra cives et incolas quae in iudicio scabinorum a magistris civium ingerebantur, in Diestemio;
- rôle des bourgmestres dans lequel étaient enregistré tous les

actions concernant les perceptions des contributions de la ville, les loyers, les salaires des huissiers etc. contre les bourgeois et les habitants qui étaient portées par les bourgmestres dans la cour des échevins; Diest;
- Register, worin alle Rechtsforderungen gegen Bürger und Ein wohner eingetragen wurden betreffs der Einkassierung von Stadtzinsen Hausmieten usw.die ins Schöffengericht durch die Bürgermeister vorgebracht wurden;Diest;
- register of claims by burgomasters re taxes,interests, wages etc. Diest;
- registro en que se inscribían todas las demandas respecto de la recaudación de los derechos de la ciudad, alquileros de las casas, sueldos de emisarios,v.d. contra burguéses y vecinos,que los burgomaestres introducían en ce juicio de los regidores, Diest;

vpl.:C2/510.

ROLLE VAN CAGGEVINNE = register van vonnissen van Schepenen van Caggevinne dat in de stadshal van Diest werd bijgehouden van civiele en criminele zaken tussen en tegen personen uit Caggevinne en Diest.
- tabulae scabinorum de Caggevinne in quibus inscribantur postulationes iuris de rebus civilibus et criminibus inter, de et contra adversus personas pertinentes ad Caggevinne, Diestemium, personas inditione Caggevinne;
- rôle des choses juridiques civiles ou criminels de Caggevinne des échevins ce que fut tenu à jour dans l'hôtel de ville de Diest;
- Register des Gerichtshofes von Caggevinne;
- register of the sheriffs of Caggevinne;
- registro de los regidores de Caggevinne en que se inscribían demandas respecto de asuntos civiles y criminales entre, de y contra personas pertenecientes a Caggevinne y Diest;

vpl.: C2/512.

ROLLE VAN DEN ONGEBODEN = lijst van dagvaardingen.
- index vocationem in iudicium;
- liste de sommation;
- Liste der Vorladungen;
- register of warrants to apear in court;

- registro de las citaciones;
vpl.: vdV/111; B1; C2/901.

ROLLE VAN LAETEN VAN TONGERLO = register van de laathof der abdij van Tongerlo waarin vorderingen en klachten werden ingeschreven door de secretaris van de laathof en behandeld in de zitting van deze laathof die gehouden werd in de abdij binnen de stad Diest.
- tabulae iurisdictionis fundiariae tribunalis colonorum brabantiae abbatiae, monasterii Aduacae Tungrorum in quibus postulationes et querelae inscribantur a secretario, scriba, tribunalis colonorum quae res postea tractabantur in consilio tribunalis colonorum sedente in monasterio intra civitatem Diestemium;
- rôle du cour censale de l'abbaye de Tongerlo dans lequel par le greffier du cour censale étaient enregistré les créances et les réclamations et manié dans l'audience de ce cour censale qui fut attaché dans l'abbaye dans la ville de Diest;
- Register vom Laathof der Abtei von Tongerlo, worin durch dessen Sekretär Forderungen und Klagen eingetragen wurden, die in der Sitzung dieses Laathofes behandelt wurden;
- register of the Laathof of the abbey of Tongerlo to inscribe claims and complaints to be heard by the Laathof of the abbey;
- registro del tribunal de low siervos de la gleba de la abadía de Tongerlo en que se inscribían todas las demandas y querellas por el secretario del mismo tribunal que se hacía en la abadía dentro de la ciudad de Diest;

vpl.: C2/512.

ROLLE VAN PIERTSMEESTERS = register van de dekens van het lakengilde waarin vorderingen werden ingeschreven die behandeld werden in de vergadering in de lakenhal, Diest.
- tabulae decanorum universitatis collegii lanificorum in quibus inscribantur postulationes quae in convocatione in foro lanificorum tractabantur in Diestemio;
- rôle des juges de la perche dans lequel étaient enrégistré les perceptions qui étaient portées par les doyens de la corporation de drap dans la séance dans la halle aux draps; Diest;
- Register von den Vorstehern des

Tuchzunftes, worin Forderungen eingetragen wurden, die in der Versammlung in der Tuchhalle vorgebracht wurden, Diest;
- register of the deans of the drapers' company in which claims were noted for hearing in the clothhall, Diest;
- registro de los decanos del gremio de paño en que se inscribían todas las demandas y querellas que se trataban en la reunión del mercado de paños, Diest;

vpl.: C2/512.

ROLLE VAN SAECKEN DEN SCHOUT AENGAENDE NOMINE OFFICII = register, ook wel klachtenboek genoemd, waarin ingeschreven alle rechtsvorderingen over excessen tegen wetten en verordeningen en plakkaten die door de schout optredende als openbaar aanklager ambtshalve in het gerecht van borgemeesters en schepenen werden ingebracht Diest.
- tabulae, quae etiam vocantur liber querelarum, in quo inscriptae sunt omnes postulationes iuris de excessibus contra leges et praecepta et edicta quae a sculteto ut actore publico qualitate qua in iudicio magistrorum et scabinorum ingeruntur in Diestemio;
- rôle, aussi nommé livre des plaintes, dans lequel étaient régistré les perceptions qui étaient portées par l'écoutète dans la cour des bourgmestres et échevins de Diest;
- Register, auch Beschwerdebuch genannt, worin alle Rechtsforderungen eingetragen waren; Diest;
- register of claims by burgomasters re taxes, interests, wages etc. Diest;
- registro en que se inscribían todas las demandas respecto de la recaudación de los derechos de la ciudad, alquileres de las casas, sueldos de emisarios v.d. contra burgueses y vecinos, que los burgomaestres introducían en el juicio de los regidores, Diest;

vpl.: C1/510.

ROLLEN Zie:
- ter ---- presenteren/
- vierdehands ----/

ROM

ROLLEN = vb. balspel.
- lusus pilarum;
- jeu de boules;
- Ballspiel;
- ballgame;
- juego de pelota;
vpl.: C1/456; Lo4/8.

ROLLEREN = vb. plaatsing van zaken op de dingrol.
- pono III; scribo III in catalogum;
- inscrire des causes au rôle;
- hinlegen von Sachen auf der Rolle;
- placing of cases on the roll ;
- inscripción en el registro de una causa a tratar por un tribunal;
vpl.: C1/74.

ROLLIER = sub. houder van de lijst der zaken die op een rechtszitting worden behandeld.
- qui inscribit causas in catalogo;
- celui qui tient à jour une liste des affaires qui vont être traité à une audience;
- Gerichtsschreiber;
- holder of the causelist;
- tenedor de lista de cau sas de las cuales se trata en una sesión del tribunal;
vpl.: C1/255.

ROLLIERSBOECK = sub. register waarin rechtszaken die op de rolle geplaatst waren werden aangetekend.
- catalogus causarum;
- registre dans lequel les causes judiciaires étaient inscriter; le rôle;
- Register worin auf der Rolle gesetzte Rechtsstreite aufgezeichnet wurden;
- calendar; causelist;
- registro de causas apuntadas; asentadas;
vpl.: C1/255.

ROLLIERSCHAP Zie:
- officie van het ----/

ROLLSSCHEWIJS = volgens de rol, van processen.
- secundum formam administrationis litis;
- sous forme de rôles;
- der Rolle von den Prozessen nach;
- according to the procedure;
- según el registro;
vpl.: Lo6/560.

ROM BASTAERT = een zoete wijn uit Italië.
- vinum dulce ex Italia;
- vin doux d'Italie;
- süszer Wein aus Italien;

RON
- sweet wine from Italy;
- vino dulce de Italia;
vpl.: B2/52.

ROME Zie:
- eenen wech tot sint peetet tot ----/

ROMENYE = sub. zoete spaanse wijn.
- dulce vinum hispanicum;
- vin doux espagnol;
- süszer spanischer Wein;
- sweet spanish wine;
- tipo de vino dulce español;
vpl.: PB/II/33.

ROMPE Zie:
- rump;----/

RONCHOEN Zie:
- ranchoen; rantsoen; ransoen; rentsoen;----; ritsoen; resoen; rasoen; rantsonneringe/

RONDE Zie:
- generaele ----/
- ijseren ---- panne met enen stele/
- wacht oft ----/

RONDE EN PATROUILLE = taut. ronde doen; wachtronde cq. lopende wacht cq.op speur uitgezonden politie.
- circuitio vigiliarum;
- ronde et patrouille;
- Polizeipatrouille; Streifwache;
- patrol;
- patrulla; ronda;
vpl.: Pl.Bra/75; B1.

RONDE OFT SCHILTWACHT =taut. de route van het wachtlopen.
- exubilor vigilias circumiens;
- sentinelle ou garde;
- Streifwache;
- take up duty as sentinel or watchman;
- centinela;
vpl.: C1/571.

RONDE OFT WACHT = taut. de mannen van de wacht op hun ronde; de route van het wachtlopen.
- custodes vigilias circumeuntes;
- sentinelle ou garde;
- Streifwache;
- sentinel or watchman;
- los guardas de ronda;
vpl.: C1/571.

RONDEEL Zie:
- rondelle;----/

RONDEEL = sub. ronde tafel.
- tabula orbiculata;
- table ronde;
- runder Tisch;
- round table;
- mesa redonda; vpl.: Lo7/84.

RONDELIJC; RONDELIKE = adv. oprecht.
- sincere; sine dolo; ingenue;
- sincère; intègre; candide;
- aufrichtig;
- sincerely;
- francamente; sinceramente;

vpl.: T2/287.

RONDELIKE Zie:
- rondelijc;----/

RONDELLE; RONDEEL = sub. rond schild der lichtgewapende soldaten; rondas.
- scutum rotundum;
- rondache des soldats leger armés;
- Rundschild der leichtbewaffneten Soldaten;
- roundscutcheon of the lightarmed soldiers;
- rodela; escudo redondo;

vpl.: PB/III/219.

RONDER Zie:
- binnen nachtronder; binnen nachtwacht oft ----/

RONDHUIJSE Zie:
- ronthuijs; ronthuus; ronthuys; ----/

RONDHUIJSEN OFT SCHILTWACHT = taut. schildwachthuisje.
- domunculae custodis;
- guérites;
- Schildwachehäuschen;
- sentryboxes;
- garitas de centinela;

vpl.: C1/571.

RONDTGAST = sub. lopende wacht.
- circitores;
- patrouillant;
- Streifwache;
- patrol;
- guarda marchando; guardia caminando;

vpl.: PvB9/100.

RONGSTOK Zie:
- eerstock;----/

RONT = adi. rond; vol.
- plenus;
- entier;
- voll; ganz;
- whole; full; round;
- entero;

vpl.: DKB 50.

RONTHUIJS; RONTHUUS; RONTHUYS; RONDHUIJSE = wachthuis.
- vigiliarium; armamentarium;
- maison de la garde; guérite;arsenal;
- Wachstube; Zeughaus;
- guardroom; arsenal;

- cuerpo de guardia; garita; arsenal;

vpl.: C1/556,574.

RONTHUIJSEN OFT BINNENWACHTE = plaats waar wacht gehouden wordt binnen de vesting, Antwerpen.
- locus quo custodia tenetur intra arcem, Antverpia;
- lieu de garde à l'intérieur de la forteresse, Anvers;
- Stelle wo Wache gehalten wird innerhalb der Festung, Antwerpen;
- place where watch is kept inside the fortresse, Antwerp;
- lugar donde se hace guardia dentro de la fortaleza, Amberes;

vpl.: C1/571.

RONTHUUS Zie:
- ronthuijs;----; ronthuys; rondhuijse/

RONTHUYS Zie:
- ronthuijs; ronthuus;----; rondhuijse/

RONTOMME = adv. rondom.
- circum;
- autour; alentour;
- ringsum;
- roundabout;
- alrededor;

vpl.: DKB 1.

RONTSEL Zie:
- runtsel;----/

ROOC Zie:
- roock;----; roic; roke/

ROOCGAT Zie:
- roockgat;----/

ROOCHOEN Zie:
- roockhoenre; roochoenre;----/

ROOCHOENRE Zie:
- roockhoenre;----; roochoen/

ROOCK Zie:
- vier en ---- laeten opgaen/

ROOCK; ROOC; ROIC; ROKE =sub. brouwsel.
- potus;
- brassin;
- Gebräude;
- concoction;
- cantidad de cerveza hecha de una vez; brebaje;

vpl.: PvB6/120.

ROOCKGAT; ROOCGAT = sub.rookgat.
- spiramentum; spiraculum;
- conduit de la fumée;
- Rauchloch;
- smokehole;

- chimenea fumivora;

vpl.: C1/183.

ROOCKHARINCK = sub. bokking.
- hareng;
- hareng saur;
- Bückling;
- red herring;
- arenque ahumado;

vpl.: PB/II/64.

ROOCKHOENRE; ROOCHOENRE; ROOCHOEN = sub.pl. hoenders die door iedere haardstede in aantallen van 2 of meer aan de landsheer moesten worden opgebracht.
- gallinae, quae ab quaque familia donandae sunt regulo;
- des poules qu'on devait au propriétaire foncier;
- Hühner die man dem Landesherrn einbringen musste;
- fowls that were to be brought in for the landlord;
- gallinas que se debían al dueño de la tierra;

vpl.: BVB 179.

ROODE Zie:
- blauwe en ---- plampen oft steenkens/
- voor de ---- deur/

ROODE KERSELAAR; KERSELEERE = sub. rode kersenboom.
- cerasus ruber; arbor cerasea rubra;
- cerisier rouge;
- roter Kirschbaum;
- red cherry tree;
- cerezo rojo;

vpl.: C1/32,155.

ROODEN Zie:
- roeden; ---- wassche/

ROODEN LACK = rode zegellak.
- cera sigilli rubra;
- cire rouge à cacheter;
- roter Siegellack;
- red sealing-wax;
- lacre rojo;

vpl.: ADR 9.

ROODEPOORTE Zie:
- gagie poortier van de ----/

ROODT SCHAERLAKEN = rood scharlaken d.i.een fijne wollen stof van een hoogrode kleur, een weinig naar het gele zwevende.
- sandyx rubra;
- écarlate;
- roter Scharlach;
- red scarlet;
- escarlata roja;

vpl.: C1/173.

ROOF Zie:
- roer;----/
- sepulture ----/

ROOMEN Zie:
- wech te St.Peeters ende St.Pauwels te ----/
- eenen wech doeg te ----/
- wecht tot ----/

ROOMPOT = roompot.
- puteus floris lactis;
- pot à crème;
- Sahnentopf;
- creamjug;
- bote para guardar nata;

vpl.: Lo5/394.

ROOMSCHE KERKENHUIJSEN = kerkgebouwen bestemd voor de R.K. eredienst.
- ecclesiae catholicae;
- église pour le culte catholique;
- Kirchengebäude bestimmt für den römisch katholischen Kult;
- church buildings destined for the r.catholique worship;
- iglesias católicas;

vpl.: DVB 98.

ROOMSCHEN Zie:
- geordende ---- religie/

ROOSENHOYKE; ROSENHOET; ROSENCRANS = sub. rozenhoedje.
- corona rosacea;
- rosaire chapelet;
- kleiner Rosenkranz;
- rosary;
- rosario;

vpl.: PvB1/247.

ROOSKEN OFT CLEYN NAGELKEN = versierd spijkertje.
- clavus parvus ornatus;
- petit clou orné;
- geschmücktes Nagelchen;
- little chairnail;
- clavito de silla adornado;

vpl.: PvB1/247.

ROOSTER Zie:
- rooster;----; roster; ruester/

ROOSTER OFT TRAILLIE = taut. rooster.
- cancelli;
- grille;
- Rost;
- grating;
- reja;

vpl.: C1/191.

ROOSTER; ROSTER; RUESTER; ROOSTIER = sub. rooster.
- cancelli;
- grille;
- Rost;
- grating;

ROS

- reja;

vpl.:

ROOSTIER Zie:
- rooster; roster; ruester;----/

ROOT Zie:
- 't ---- privilegieboeck/

ROOVE Zie:
- roovinghe;----; roverie; rovinge/

ROOVE OFT RAPTE = taut. roof.
- raptus;
- larcin; rapine; spoliation;
- Raub;
- plunder; robbery;
- rapto; robo;

vpl.: T1/219; C1/455.

ROOVEN Zie:
- misdaet van gemeijn goet te ---- oft te steelen/
- sepulture ----/

ROOVEN OFT BREKEN = inbrengen.
- inferre;
- mettre dans;
- abbrechen mit Schaden für anderen;
- bring in;
- introducir; objetar; intubar;

vpl.: C1/191.

ROOVER Zie:
- roever;----; rover/

ROOVERIJEN Zie:
- violente ----/

ROOVINGHE ; ROOVE; ROVERIE; ROVINGE = sub. roof.
- raptus;
- rapine; spoliation;
- Raub;
- plunder; robbery;
- robo; rapiña;

vpl.: C1/455.

ROPER Zie:
- roeper; rouper;----/

ROREN Zie:
- reuren; roeren; ----; rueren/

ROS = sub. graszode; heideplag.
- caespes bituminosa;
- plaque de gazon; motte de bruyère;
- Grasscholle;
- sod of grass; turf; sod of turf;
- césped; terrón;

vpl.: AKB 8.

ROSCAM = sub. stalmeester; opzichter van de staanplaatsen der paarden.
- hippocomus;
- intendant des écuries;

ROT

- Pferdevermieter;
- stablekeeper;
- caballerizo; jefe de las cuadras;

vpl.: C1/119.

ROSCH Zie:
- leveren aen gronden van erven bij ---- ende rijs/

ROSEL Zie:
- ruel; resel; ruesel; reusel;----; ruet; roet; roete; ruete/

ROSENCRANS Zie:
- roosenhoeyke; rosenhoet;----/

ROSENHOET Zie:
- roosenhoeyke;----; rosencrans/

ROSMEULEN; ROSMOLEN = sub. molen met paardekracht gedreven.
- pistrinum; molae ab equo motae;
- moulin à cheval;
- Mühle durch Pferdekraft getrieben;
- horse-driven mill;
- molino movido por una caballería;

vpl.: Lo6/38; C1/665.

ROSMOLEN Zie:
- rosmeulen;----/

ROSSEN = vb. steken van graszoden en/of heideplaggen.
- caespites bituminosas effodo III;
- enlever des mottes de la bruyère enlever des plaques de gazon;
- Schollen stechen;
- cut sods; cut turfs;
- desmontar una césped; desmontar brezales;

vpl.: AKB 8.

ROSTER Zie:
- rooster;----; ruester; roostier/

ROSTIER Zie:
- rustier; ristier;----/

ROT Zie:
- 't ----/

ROT, QUAET OFT VERARGERT = taut. versleten.
- tritus;
- détérioré;
- abgenutzt;
- worn out;
- gastado; raido;

vpl.: C1/191.

ROTE Zie:
- rot; rotte;----/

ROTEN Zie:
- roeten;----/

ROTGAST = sub. iemand die tot een bepaald rot of gehucht behoort; dorpen en heerlijkheden werden eertijds opgedeeld in rotten waarover rotmeesters werden aangesteld.

ROT

- unus ex numero definito domorum homo ex pago;
- voisin d'un quartier ou hameau;
- Einwohner einer Ortschaft;
- resident of a rot; hamlet;
- vecino de un barrio o aldea;

vpl.: SKB 13.

ROTGASTEN Zie:
- observeerende ----/

ROTMEESTER; ROTMEISTER = sub. de bevelvoerende in een rot of gehucht, daartoe gekozen of aangewezen.
- ductor pagi;
- personne nommée ou élue pour commander un "rot", quartier ou hameau;
- Verwalter eines Rots, Ortschaft;
- official in charge of a hamlet;
- persona denominada o elegida para llevar el mando en un "rot" barrio o aldea;

vpl.: ASO 19,43.

ROTMEISTER Zie:
- rotmeester;----/

ROTSINGE OFT VERGAEDERINGE = samenrotting.
- conspiratio;
- assemblée;
- Zusammenrottung;
- assembly;
- cuadrilla; gavilla; pandilla;

vpl.: PvB5/15.

ROTTE Zie:
- rot;----; rote/

ROTTEN Zie:
- te zamen ----/

ROTTEN = sub.pl. gehuchten.
- vicus; globus;
- hameau; quartier;
- Ortschaft;
- hamlet;
- aldea; barrio;

vpl.: ASO 19.

ROTTEN MAECKEN = vb. graanmijten vormen.
- grani acervos facere;
- faire meules de blé;
- Getreidehaufen machen;
- to form corn;
- amontonar pilas de granos;

vpl.: PvB6/330.

ROTULO Zie:
- durante ----/
- nisi durante ----/

ROTURIER = sub. burgerman.
- non generosa stirpe natus;
- roturier;
- Bürgersmann;

ROU

- commoner;
- pugueño burgues, simple burgués;

vpl.: PvB10/17.

ROUKELOOS Zie:
- roekeloos;----; ruekeloos; rokeloos; roecloos/

ROUKELOOSE Zie:
- roekeloose; rokeloose;----; ruekloose; roecloose/

ROUPER Zie:
- roeper;----; roper/

ROUWE Zie:
- roeijdragher van den ----/
- waerdeder van de ---- peertse/

ROUWCAPPROEN Zie:
- rouwcappruyne; rouwcaproen; ----; rouwcapruun/

ROUWCAPPRUUN Zie:
- rouwcappruyne; rouwcaproen; rouwcapproen;----/

ROUWCAPPRUYNE; ROUWCAPROEN; ROUWCAPPROEN; ROUWCAPRUUN = sub. rouwkap.
- ricinium;
- chaperon de deuil;
- Trauerkappe;
- mourning-cap;
- capa de luto; capucho de luto;

vpl.: Lo1/512; Lo4/846.

ROUWCAPROEN Zie:
- rouwcappruyne;----; rouwcaproen; rouwcapruun/

ROUWCOOP Zie:
- roucoop; rouwecoop;----; rauwecoop/

ROUWE Zie:
- waerdeder van de ---- peertse/

ROUWE ENDE ILLIQUIDE = taut. onduidelijk; niet invorderbaar.
- pretio non parabilis;
- irrecouvrable; ce qu'on ne peut pas encaisser;
- undeutlich;
- indistinct;
- incobrable; fallido;

vpl.: Lo5/250.

ROUWE WOLLE = ruwe wol.
- lana infecta;
- laine brute, écrue;
- Rohwolle;
- rough wool;
- lana gruesa;

vpl.: PvB1/331.

ROUWECOOP Zie:
- roucoop;----; rouwcoop; rauwecoop/

ROUWEN SAECKEN = onafgedane rechtsvorderingen.
- actiones non liquidae;
- actions non liquides;
- unbeendigte Rechtsforderungen;
- unsettled claim;
- acción sin terminar; instancia pendiente;

vpl.: Lo6/150.

ROUWVERSLAGHEN Zie:
- groftimmeringhe ende ---- hout/

ROVE Zie:
- in ----/

ROVER Zie:
- roever;----; roover/

ROVERIE Zie:
- roovinghe; roove;----; rovinge/

ROVINGE Zie:
- roovinghe; roove; roverie;----/

ROWAENSCHE Zie:
- gagie brughsluijter van de ---- vliet/

ROWAERT Zie:
- ruarer; ruwaert; rewaert;----; rywert/

ROX Zie:
- veertel ----/

ROXKEN = sub.rok.
- vestimentum;
- sayon;
- Frack;
- coat;
- falda;

vpl.: Lo5/402.

ROY D'ARMES = sub. wapenkoning; wapenheraut.
- rex armarum;
- Waffenkönig;
- king of arms;
- rey de armas; heraldo;

vpl.: PB/II/94,337.

ROYDRAEGHER Zie:
- roeydragher; roeydragere; roeybode; roededrager; roijdrager; roeddragher; roeydrager; roeydraghere;----; roydragher/

ROYDRAGERE OFT SERGENT OFT BODE = taut. gerechtsdienaar.
- apparitor;
- huissier;
- Gerichtsdiener;
- constable; bailiff;
- agente judicial; esbirro; alguacil;

vpl.: T1/619.

ROYDRAGHER Zie:
- roeydragher; roeydragere; roeybode; roededrager; roijdrager; roeddragher; roeydrager; roeydraghere; roydraegher;----/

ROYE Zie:
- roijten;----/

ROYE = sub. ra.
- antenna;
- vergue;
- Rahe;
- yard;
- verga;

vpl.: Lo4/162.

ROYEEREN Zie:
- roijeeren; royeren;----/

ROYEN OFT ESTIMEREN = taut. schatten.
- aestimo 1;
- estimer; évaluer;
- schätzen;
- appraise; value; estimate;
- estimarij valuar; tasar; evaluar;

vpl.: PB/III/324.

ROYER OFT EENDERHANDBUSSE = taut. schietgeweer.
- telum;
- arme à feu;
- Schieszgewehr;
- gun;
- fusil;

vpl.: Cr2/1913/11.

ROYEREN Zie:
- roijeeren;----; royeeren/

ROYERINGE Zie:
- royinghe;----/

ROYERINGHE OFTE DELETIEN = taut. doorhalingen.
- inductiones;
- radiations;
- Durchstriche;
- deletions;
- borraduras;

vpl.: C2/945.

ROYINGHE; ROYERINGE = sub.tenietdoening.
- nullificatio;
- annulation;
- Nichtigkeitserklärung;
- nullification;
- abrogación; anulación; cancelación; invalidación;

vpl.: Cr2/1042.

ROYS D'ARMES OFTE HERAULTEN = taut. wapenkoningen; wapenherauten.
- armarum rex; armarum praecones
- rois ou herauts d'armes;
- Wappenkönige; Wappenherolde;

RUD

- kings of arms;
- reyes de armas; heraldos;

vpl.: PvB10/28.

RUARER; RUWAERT; REWAERT; ROWAERT; RYWERT = sub. ruwaard; landvoogd.

- proconsul;
- gouverneur;
- Landvogt;
- governor;
- gobernador;

vpl.: PvB1/452.

RUBBE Zie:

- ribbe;----/

RUBBEN OFT FELIEREN = houten ribben.

- costa lignea;
- des solives de bois;
- holze Rippe;
- wooden rib;
- tirantes de madera;

vpl.: PvB5/578.

RUBIJN Zie:

- robeijne; robijn;----/

RUBRICEEREN Zie:

- rubriceren;----; rebruceren/

RUBRICEREN; RUBRICEEREN; REBRUCEREN = vb. paraferen.

- signare;
- parapher;
- paraphieren;
- initial;
- rubricar;

vpl.: PB/II/257.

RUCHTEN; RICHTEN; RECHTEN = vb. berechten.

- judicare;
- juger;
- gerichtlich behandeln;
- to try a case;
- hacer justicia; juzgar; dar sentencia;

vpl.: Cr2/1013/5.

RUDE; RUUT; RUYT; RUYD = adi. onbeschaafd; onontwikkeld.

- insolens; impudens;
- peu développé; inintelligent;
- roh; grob; ungebildet;
- coarse; rude; uneducated;
- de poca cultura; inculto; civil;

vpl.: T2/198.

RUDESSE Zie:

- rudicheyt;----/

RUDESSE ENDE CONFUSIE = taut. onbeschoftheid.

- inhumanitas;
- grossiereté; impertinence;
- Unverschämtheit;
- impertinence;

RUE

- descaro; grosería; insolencia;

vpl.: T1/610.

RUDICHEYT; RUDESSE = sub. onbeschaafdheid.

- barbaria; inhumanitas;
- rudesse; rudoiement;
- Unbildung;
- illbreeding;
- barbarie; falta de cultura; incultura; grosería; descortesia;

vpl.: PB/III/44.

RUDUCEREN Zie:

- onder onderdabicheyt brenghen ende ----/

RUEDEN Zie:

- roeijen; roeyen; roeden; roden; ----/

RUEKELOOS Zie:

- roekeloos; roukeloos;----; rokeloos; roecloos/

RUEKEN Zie:

- rieken; ruken; ruycken;----/

RUEKLOOSE Zie:

- roekeloose; rokeloose; roukeloose;----; roecloose/

RUEL; RESEL; RUESEL; REUSEL; ROSEL; RUET; ROET; ROETE; RUETE = sub.1.reusel; talk 2.roet.

- 1.arvina; adeps; sevum 2.fuligo
- 1.saindoux; suif 2.suie;
- 1.Schmalz; Talg 2.Rusz;
- 1.lard; talc 2.soot;
- 1.cochevira; sebo; 2.hollin; tizne;

vpl.: PvB6/164; Lo4/216; Lo6/282; PB/III/365.

RUERECHTECH = adv. roerend.

- mobilis;
- mouvant;
- bewegliche Habe;
- movable;
- móvil; movible;

vpl.: Ca2/6.

RUERELIJCK; ROERLIJC; ROERICH = adv. roerend.

- mobilis;
- mobilier;
- beweglich;
- movable;
- mueble;

vpl.: Lo4/596.

RUEREN Zie:

- reuren; roeren; roren;----/

RUEREN OFT MOVEREN = taut. bewegen.

- moveo II;
- émouvoir;
- bewegen;
- move; stir;

- conmover;

vpl.: T1/368.

RUEREN OFTE STOREN = taut. verstoren.
- peturbo l;
- perturber;
- stören;
- disturb; annoy;
- aurbar; enfadar;

vpl.: LPS 79.

RUEREN; OMMEDRAYEN ENDE MAELEN = taut. steeds in beweging zijn.
- semper moveo II;
- être en mouvement permanent; mouvoir continuellement;
- immer in Bewegung sein;
- be always in motion;
- estar en movimiento permanente; mover continuamente;

vpl.: T1/499.

RUERENDE Zie:
- actie uuyten ---- dinge te bewairen gegeven/
- actiewan violencien ablativen in ---- goeden/
- leeninge van ---- dinge/

RUERENDE DINC TE PANDE STELLEN = roerend goed in pand geven.
- pignus;
- mettre en gage un bien meuble;
- bewegliches Gut zum Pfand geben;
- offer in pawn personal property; offer in pawn movables;
- dar en seguridad un bien mueble;

vpl.: T1/471.

RUERENDE HAVE = roerende goederen; die men dragen kan.
- bona mobilia portabilia;
- biens meubles; mobilier;
- bewegliche Güter die man tragen kann;
- movable goods which can be carried;
- bienes muebles; efectos mobiliarios;

vpl.: T1/501.

RUERENDEN Zie:
- leeninge van ---- dinge/

RUERENS; RUEVENS = adj. aanpalend; aangrenzend; naastgelegen; vlakbij.
- finitimus; confinis;
- adjacent; limitrophe; contigu; avoisinant;
- nahe bei; angrenzend;
- adjoining;
- adyacente; vecino; limítrofe; contiguo; colindante;

vpl.: LPS 26.

RUERENS ENDE NEFFENS = taut. naast.
- juxta;
- près de;
- neben;
- next;
- próximo; a lado de;

vpl.: PB/II/215.

RUERLIJC OFT ONRUERLIJC = roerend of onroerend.
- res movens aut res immovens;
- meuble ou immeuble;
- beweglich oder unbeweglich;
- movable or immovable;
- mueble o inmueble;

vpl.: T1/79.

RUERLIJCKER PANDT HEBBEN METTER MINNEN = roerend pand bij minnelijke schikking.
- bonum mobile possidere pactu inter se;
- avoir des gages mobiliers à l'amiable;
- bewegliches Pfand auf gütlichem Wege;
- movable security by amicable agreement;
- fianza, seguridad, mueble por un acuerdo amistoso;

vpl.: C1/402.

RUESEL Zie:
- ruel; resel;----; reusel; rosel; ruet;roet; roete; ruete/

RUESTER Zie:
- rooster; roster;----; roostier/

RUET Zie:
- ruel; resel; ruesel; reusel; rosel;----; roet; roete; ruete/

RUET = hom.sub.1.talk; reuzel 2. roet.
- 1.adeps; sevum 2.fuligo;
- 1.suif 2.suie;
- 1.Talg; Schmalz 2.Rusz;
- 1.talc; lard 2.soot;
- 1.hebo 2.hollín; tizne;

vpl.: Lo6/282; Lo4/216; PB/III/365.

RUET OFT TALCK = talk.
- adeps sebum;
- talc;
- Talg;
- talc;
- talco; sebo;

vpl.: PvB1/338; PB/III/365.

RUETE Zie:
- ruel; resel; ruesel; reusel; rosel; ruet; roet; roete;----/

RUETE KEERSSE = kaarsen gemaakt van reusel.
- candelae fabricatae adipe suillo;

- cierges chandelles fabriquées de saindoux;
- Kerzen hergestellt von Schmalz;
- candles made of lard;
- velas hechas de manteca de cerdo;

vpl.: PvB1/246.

RUETS Zie:
- steen ---- oft keerssen/

RUEVENS Zie:
- ruerens;----/

RUG Zie:
- rogghe; rocx; rogge; rugge; rog;----; rocke/

RUGGE Zie:
- rogghe; rockx; rogge;----; rog; rug; rocke/

RUGGENBROODT; ROGGEBROOT; ROGGENBROOT = roggebrood.
- panis cibarius;
- pain de seigle;
- Roggenbrot;
- ryebread; black bread;
- pan de centeno;

vpl.: Lo5/78.

RUGGHE Zie:
- achter ---- stellen ende postponeren/
- goeden behorende tot lijve ende ----/
- postponeren ende achter ---- stellen/
- 't ghene dat tot heuren lijve ende ---- behoort/

RUIJDIGE BEESTEN = schurftige runderen.
- boves scabiosi;
- bêtes galeuses;
- räudige Rinder;
- rutting animals;
- bóvidos sarnosos;

vpl.: DKB 62.

RUIJDIGH OFTE SEERIGH = taut. schurftig.
- scabiosus;
- galeux;
- räudig;
- scabby; mangy;
- sarnoso;

vpl.: Lo7/290.

RUIJDIGHE SCHAEPEN = schurftige schapen.
- ovi scabiosi;
- moutons galeux;
- räudige Schafe;
- scabby sheep;
- carneros sarnosos;

vpl.: Lo7/284.

RUIJEN Zie:
- recht van de schippers komende met hunne schepen in de ---- van Antwerpen/

RUIJMEN Zie:
- corten ende ----/
- doen ----/
- met sonne te ----/

RUIJMEN; RUMEN; RUYMEN = vb. opschonen; schoonmaken.
- purgo I;
- nettoyer;
- reinmachen;
- clean;
- limpiar; mondar;

vpl.: C1/345.

RUIJMEN EN QUITTEEREN = taut. verlaten.
- decedere III loco aliquo; deserere III locum;
- quitter;
- verlassen;
- abandon;
- dejar;

vpl.: C1/440.

RUIJMEN EN REIJNIGHEN = taut. schoonmaken.
- purgare;
- nettoyer;
- reinmachen;
- clean;
- limpiar;

vpl.: C1/204.

RUIJMEN OFT SCHOONMAKEN = taut. schoonmaken.
- purgare;
- nettoyer;
- reinmachen;
- clean;
- limpiar; asear;

vpl.: C1/191.

RUIJMSTEEN Zie:
- ruymsteen;----; ruumsteen/

RUIJSEN; RUISSOTE; RESSOTE; RUMP = sub.pl. goten; kleine slootjes.
- canalis; fossicula;
- ruisseau; tuyau; petit fossé;
- Gosse; kleiner Graben;
- gutter; small ditch;
- zanja; arroyo; alcanterilla; desaguadero;

vpl.: DKB 6; BVB 177.

RUIJTE Zie:
- pampier ----/

RUIJTER HOUDEN = als vrijbuiter gedragen.
- se gerére pro latrone;
- se comporter comme flibustier;

- als Freibeuter benehmen;
- behave as freebooter;
- portarse comó pirata, filibusteró;

vpl.: DKB 14,45.

RUINE Zie:
- uijterste ----/

RUINE = sub.ondergang; verval.
- exitium; pernicies;
- ruine;
- Untergang; Ruin;
- ruin; downfall; destruction;doom;
- ruina;

vpl.: BVB 155.

RUINEUZE HUIJZEN = bouwvallige huizen.
- domus ruinosae, caducae;
- maisons caduques;
- baufällige Häuser;
- ruinous houses;
- casas caducas;

vpl.: C1/486.

RUISSOTE Zie:
- ruijsen;----; ressote; rump/

RUKEN Zie:
- rieken;----; ruycken;rueken /

RUMAGIEN Zie:
- quader ----/

RUMEN Zie:
- ruijmen;----; ruymen/

RUMEUR Zie:
- rumoer; ramoer; remoer; rymoer; roemmoer; ruymoer; reymoer; rumoor; rumoir; rumour; ----; rumuer/

RUMINGE Zie:
- ruyming; ruyminghe; ruyminge; ----/

RUMOER; RAMOER; REMOER;RYMOER; ROEMMOER; RUYMOER; REYMOER; RUMOOR; RUMOIR; RUMOUR; RUMEUR; RUMUER = lawaai; gerucht.
- rumor; tumultus;
- vacarme; bruit;
- Gerücht;
- tumult; noise; report; rumour;
- ruido; estruendo; rumor;

vpl.: C1/383; T1/362.

RUMOER ENDE GERUCHT = taut. in omloop zijnde praatjes.
- rumor;
- bavardage; on-dit;
- Gerüchte die im Umlauf sind;
- rumours in circulation;
- dichos habladuría;

vpl.: T1/359.

RUMOIR Zie:
- rumoer; ramoer; remoer; rymoer; roemmoer; ruymoer;reymoer; rumoor;----; rumour; rumeur; rumuer/

RUMOOR Zie:
- rumoer; ramoer; remoer; rymoer; roemmoer; ruymoer; reymoer;----; rumoir; rumour; rumeur; rumuer/

RUMORE Zie:
- 't volck in ---- trecken/

RUMOUR Zie:
- rumoer; ramoer;remoer; rymoer; roemmoer; ruymoer;reymoer; rumoor; rumoir;----; rumeur; rumuer/

RUMP Zie:
- ruijsen; ruissote; ressote;----/

RUMP; ROMPE = sub.goot.
- canalis; fusorium;
- ruisseau; tuyau; petit fossé;
- Gosse;
- gutter; drain; gully;
- zanja; arroyo; alcanterilla; desaguadero;

vpl.: BVB 177.

RUMUER Zie:
- rumoer; ramoer; remoer; rymoer; roemmoer; ruymoer;reymoer; rumoor; rumoir; rumour; rumeur;----/

RUYMSTEEN Zie:
- ruijmsteen;----/

RUNT Zie:
- ront;----/

RUNTSEL; RONTSEL = sub. deel van molenraderwerk.
- pars rotae molaris;
- part de rouage de moulin;
- Teil von Mühlräderwerk;
- part of the wheelwork of a mill;
- parte de rodaje del molino;

vpl.: PvB6/131.

RUPSE Zie:
- rispe;----;ruupse; rupsene; rupseme; ruype/

RUPSEME Zie:
- rispe; rupse; ruupse; rupsene; ----; ruype/

RUPSENE Zie:
- rispe; rupse; ruupse;----; rupseme; ruype/

RUS ENDE RIJS = tak en bies, als uiterlijk teken van overdracht van een onroerend goed.
- ramus et iuncus, ut signa externa translationis boni immobilis;

- branche et scirpe, en signe de tradition d'un bien immeuble;
- Zweig und Binse, als äuszerliches Zeichen von Uebertragung eines unbewerlichen Gutes;
- bough and rush, as external sign of transfer of immovable good;
- ramo y junco, como signo exterior del traspaso de un bien inmueble;

vpl.: B2/106; C1/680.

RUSCH Zie:
- haelinghe van ---- en de rijs/
- leveren met ---- ende mer rijse/
- rusche;----/

RUSCHE; RUSCH = sub. tak; bies.
- ramus; iuncus;
- rameau;
- Zweig;
- branch;
- ramo;

vpl.: B2/105; C2/1029/3.

RUSSCHE Zie:
- goet leveren met ---- ende met rijse/

RUSSCHEN SLAEN = vb. plaggen steken.
- ferulae fodere;
- enlever des mottes;
- Moorpflanzen; Binsen, ausstechen;
- cut sods;
- cortar terrones;

vpl.: Lo7/304.

RUSSEN = sub. veenplanten; biezen.
- iuncus;
- plantes de la tourbière;
- Pflänze die auf dem Moorboden wachsen; Rusch;
- rushes; bog-plants;
- plantas de la turbera;

vpl.: AKB 12.

RUSTE Zie:
- gemeyne ----/
- ghemeene ----/
- pacificeren ende in ---- stellen/
- pertubateur tot de gemeyne ----/
- tot ----, welvaert, voordeell ende proffijt/

RUSTE ENDE STILLICHEYT = taut. rust.
- requies;
- repos;
- Ruhe;
- repose;
- calma; quietud;

vpl.: PB/II/245.

RUSTE ENDE TRANQUILLITEIJT = taut. rust.
- tranquillitas;

- tranquillité; paix; repos;
- Ruhe;
- tranquillity; rest;
- tranquilidad; quietud; descanso;

vpl.: C1/558; PB/II/344; Pv B5/719.

RUSTE, PEYS ENDE VERS EKERTHEYT = taut. rust; vrede.
- requies et pax;
- repos; paix et sureté;
- Ruhe; Frieden;
- rest; peace;
- paz; quietud;

vpl.: PB/II/344.

RUSTELIJCK, PEYSELIJCK ENDE VREDELIJCK = taut. ongestoord.
- tranquille;
- sans trouble;
- ungestört;
- undisturbed;
- tranquilamente;

vpl.: LPS 21; MGG 14; DVB 110.

RUSTELIJCK ENDE VREDELIJCK, ONGESTOORT ENDE TE GOEDER TROUWEN BESITTEN = taut. durend ongestoord bezitten.
- diu inconcussus possidere;
- posséder pacifiquement, sans trouble et de bonne foi;
- dauernd ungestört besitzen;
- possess lastingly and undisturbedly;
- poseer continuamente e imperturbadamente;

vpl.: C1/175.

RUSTELIJCK ENDE VREDELIJCK; RUSTELIJK VREEDELIJK ENDE VOLKOMENTLIJK = taut. vredig.
- placide ac tranquille;
- paisible;
- friedlich;
- peacefully;
- pacificamente y tranquilamente;

vpl.: MGG 4,43; BVB 193; DVB 4,14,40.

RUSTICAEL Zie:
- erve ----/
- servituijte ----/
- servitute ----/

RUSTICAEL = adj. landelijk.
- rusticus;
- champêtre; rural; rustique;
- ländlich;
- rural; rustic;
- agreste; campestre; rural; rústico;

vpl.: T1/510.

RUSTIER; RISTIER; ROSTIER = sub. landloper.
- erro; homo vagus;
- vagabond;

- Landstreicher;
- tramp; vagabond;
- corremundos; vagabundo;

vpl.: T2/45.

RUSTINGE = sub. uitrusting.
- armamenta;
- équipement;
- Ausrüstung;
- equipment;
- armamento; atalaje; avío;

vpl.: Lo4/110.

RUSTINGHE ENDE WAPENEN =taut. wapenrusting.
- armatura;
- armement;
- Waffenrüstung;
- suit of armour;
- armadura; arnés;

vpl.: C1/566.

RUTE Zie:
- pampier;----; papiere ruytje/

RUTERGELT Zie :
- ruytergelt;----; ruterpenninc/

RUTERPENNINC Zie:
- ruytergelt; rutergelt;----/

RUTINC Zie:
- ruytinck;----; ruytinc; ruting/

RUTING Zie:
- ruytinck; rutinc; ruytinc;----/

RUUMSTEEN Zie:
- ruymsteen; ruijmsteen;----/

RUUPSE Zie:
- rispe; rupse;----; rupsene; rupseme ruype/

RUUT Zie:
- rude;----; ruyt; ruyd/

RUWAERSCHAPPE; RUWAERTSCHAP = sub. ruwaardschap; ambt van landvoogd.
- officium proconsulis;
- poste du gouverneur;
- Amt des Landvogts;
- office of governor;
- oficio en gobernador;

vpl.: PvB1/453.

RUWAERT Zie:
- ruarer;----; rewaert; rowaert; rywert/

RUWAERTSCHAP Zie:
- ruwaerschappe;----/

RUYCKEN Zie:
- rieken; ruken;----; rueken/

RUYD Zie:
- rude; ruut; ruyt;----/

RUYDIGHE PEERDEN = schurftige paarden.

- equi scabiosi;
- chevaux galeux;
- räudige Pferde;
- mangy horses;
- caballos sarnosos;

vpl.: C3/178.

RUYMEN Zie:
- ruijmen; rumen;----/
- vuter stat ----/

RUYMEN = vb. ontruimen; opschonen; uitbaggeren; uitgraven; verbreden.
- vacuefacio I; purgo I; coeno purgo I; relinquo III; evacuo I;
- déguerpir de; abandonner; écurer; nettoyer; dragner; quiter; evacuer; vider;
- ausräumen ; reinigen; verbreiten breiter machen; ausbaggern; räumen;
- vacate; clean; dredge; evacuate; quit; desert; leave; widen; broaden;
- vaciar; limpiar; asear; dragar; abandonar; desalojar; desocupar agrandar; excavar;

vpl.: C1/88,345,604; PB/III/596, 594; BVB 175; B1/76; C2/896; Cr2/982.

RUYMEN ENDE CORTEN = taut. snoeien.
- amputo I;
- tailler;
- putzen;
- prune; trim;
- cortar; podar; chapodar;

vpl.: vdV/52; C2/891; B1.

RUYMEN ENDE VAEGHEN; VEEGHEN = taut. vegen; schoonmaken; uitbaggeren; uitdiepen.
- verro III; burgo I; tergo III; purgo I;
- curer; nettoyer; ramoner; purifier;
- säubern; ausbaggern; fegen; reinmachen; reinigen;
- clean; sweep;
- limpiar; dragar; hacer; màs hondo deshollimar;

vpl.: C3/180; C1/28; PvB8/329.

RUYMEN ENDE WECHLOOPEN = taut. met stille trom vertrekken.
- partior IV sine salutatione;
- partir sans dire adieu;
- ohne Sang und Klang davongehen;
- shoot the moon; take french leleave;
- salir a cencerros tapados;

vpl.: T1/410.

RUYMEN OFTE VAEGHEN = taut. opschonen.
- purgare;

RUY

- purifier; nettoyer;
- reinigen;
- clean;
- limpiar;

vpl.: PvB8/329.

RUYMINEREN = vb. verruimen.

- amplifico I;
- agrandir;
- erweitern;
- enlarge; expand;
- ampliar; ensanchar;

vpl.: C2/767.

RUYMINGE; RUYMINGHE; RUMINGE = sub. 1.ontruiming 2.reiniging; zuivering; schoonmaking.

- 1.vacuefactio 2.mundatio; purgatio;
- 1.déguerpissement 2.nettoyage; purification;
- 1.Räuming 2.Reinigung;
- 1.evacuation 2.clearing;
- 1.evacuación; 2.limpieza;

vpl.: C1/132,191; C3/78; Cr2/982; T2/148.

RUYMINGHE Zie:

- ruyming;----; ruyminge; ruminge/

RUYMOER Zie:

- rumoer; ramoer; remoer; rymoer; roemmoer;----; reymoer; rumoor; rumoir; rumour; rumeur; rumuer/

RUYMSTEEN; RUIJMSTEEN; RUUMSTEEN = sub. stenen deksel om te verwijderen van de beerput.

- operimentum lapidosum, quod movendim est puteo stercorario;
- pierre de l'embouchure; dalle;
- steinerne Abdeckung der Senkgrube;
- keystone, stone lid on dungpit;
- tapadera de piedra de un pozo negro;

vpl.: C1/191.

RUYNE ENDE BEDERFFENISSE = taut. verval; bederf.

- corruptio;
- ruine; corruption;
- Verfall; Fäulnis;
- decay; corruption;
- ruina; corrupción;

vpl.: PB/II/343.

RUYNE OFT VERNYELINGE = taut. vernieling.

- destructio;
- destruction; ruine;
- Zerstörung;
- destruction;
- destrozo; destrucción; ruina;

vpl.: T1/220.

RYC

RUYNEREN ENDE PILLEREN = taut. te gronde richten; plunderen.

- destruere;
- ruiner et piller;
- Zugrunde richten;
- bring to ruin;
- ruinar;

vpl.: PB/II/174.

RUYPE Zie:

- rispe; rupse; ruupse; rupsene; rupseme;----/

RUYT Zie:

- rude; ruut;----; ruyd/

RUYTERGELT; RUTERGELT; RUTERPENNINC = sub. belasting geheven voor het werven van krijgsvolk.

- tributum acquirendorum militum;
- impôt sur le recrutement des troupes;
- Steuer für das Werben von Kriegern;
- tax for the recuitment of soldiers;
- impuesto para el recrutamiento de gente de guerra;

vpl.: PB/III/293.

RUYTINC Zie:

- ruytinck; rutinc;----; ruting/

RUYTINCK; RUTINC; RUYTINC; RUTING = sub. zwaardlemmet.

- lamnia gladii;
- lame d'épée;
- Klinge;
- blade of a sword;
- hoja de espada;

vpl.: Cr2/969.

RYBIER = sub. bier gevorderd bij ringrijden.

- cerevisia postulata apud contentionem auferendi anuli in equestri cursu;
- bière faisant partie de la course de bagues;
- Bier gezapft beim Ringelrennen;
- beer tapped at the tilting at the ring;
- cerveza servida durante el juego de las sortijas;

vpl.: Bl: Pl.Bra/34.

RYCHEYT WILLE Zie:

- solvent ende om zijnder faculteyt ende ----/

RYCKDOM ENDE PROSPERITEYT = rijkdom en voorspoed.

- divitiae et prosperitas;
- richesse et prospérité;
- Reichtum und Gedeihen;
- wealth and prosperity;
- riqueza y prosperidad;

vpl.: PB/II/345.

RYW

RYFFELEN; RIFFELEN = vb. verloten.
- sortior IV;
- partager au sort;
- verlosen;
- raffle;
- rifar; sortear;

vpl.: PB/III/156.

RYFFELINGE; RIFELINGE; RYFFELINGHE = sub. koppeling; soort dobbelspel; verloting.
- copulatio; sortitio;
- espèce de jeu de dés; loterie; tirage au sort;
- Kupplung; Verlosung;
- coupling; raffle;
- acoplamiento; unïon; rifa; loteria; tómbola;

vpl.: PvB1/50; PB/III/155.

RYFFELINGHE Zie:
- ryffelinge; rifelinge;----/

RYMOER Zie:
- rumoer; ramoer; remoer;----; roemmoer; ruymoer; reymoer; rumoor; rumoir; rumour; rumeur; rumuer/

RYNG Zie:
- rinck; rinc;----/

RYPAERT Zie:
- rijdtpeert;----; rijpeert/

RYSE ENDE VOURVALLE = taut. voorval.
- casus;
- évènement; incident;
- Geschehnis;
- occurrence;
- suceso; acontecimiento; caso; incidente;

vpl.: PB/III/311.

RYSEN END E SPRUYTEN = taut. voorkomen; ontstaan.
- surgere;
- surgir;
- entstehen ;
- come into existence;
- acaecer; acontecer; suceder; originarse;

vpl.: PB/II/324.

RYWERT Zie:
- ruarer; ruwaert; rewaert; rowaert;----/

ADDENDA

REIJSE; RESE = sub. keer; maal.
- primum; alias; omni tempore;
- fois;
- Mal;
- time;
- vez;

vpl.: AKB 16; DKB 61; B2.

-S-

NB. VINDPLAATS + HABITATIO + LIEU OU L'ON A TROUVE + FUNDORT + FINDINGPLACE + HABITACION = vpl.

'S GHEINS DIE = van degene die.
- eius; qui;
- de celui qui;
- desjenigen der;
- of the one who;
- del que; de la que;

vpl.: Pr.Tr/7; C2/932.

'SHEEREN Zie:
- op ---- steen ende ghevanckenisse/

'SHEEREN BESTER LEECHDEN OFFT MOYTEN = taut. naar welgevoeglijkheid van de Heer.
- secundum convenientiam domini;
- à la convenance du seigneur;
- wie es dem Herrn gefällt;
- according to the mind of the lord;
- a la conveniencia del señor;

vpl.: C3/90.

'SHEEREN EN STADTSDIENAERS = dienaars van de Heer en de stad, zijnde de magistraat en de dienaars der justitie, Diest.
- ministri Domini et civitatis urbis, qui erant magistratus et accensi;
- sergents du seigneur et de la ville c'est à dire ils étaient le magistrat et les sergents de justice Diest;
- Diener des Herrn und der Stadt; Magistrat und Justizdiener, Diest
- servants of the lord and the town; being servants of the magistrate and the judicature, Diest;
- servidores del señor y la ciudad siendo el magistrado y 2 servidores de la justicia, Diest;

vpl.: C1/424.

'SHEEREN PROFFIJTE ZIJN = de Heer ten goede komen.
- Domino procedere;
- au profit du Seigneur;
- dem Herrn zugute kommen;
- benefit the Lord;
- beneficiar al Señor;

vpl.: C1/387.

'SHEREN Zie:
- in ---- handt blyven/
- op ---- ende der stat cost/

'S HERTOGEN PAALEN = grenspalen vanwege de Hertog van Brabant geplaatst.
- termini in officio ducis Brabantiae positi;
- des hornes frontières placé de la part du duc de Brabant;
- Grenzpfahle, im Auftrag des Herzogen gesetzt;
- landmarks placed by order of the duke;
- mojones colocados de parte del duque;

vpl.: ACart 9.

'S HOFSRECHT Zie:
- procederen naer ----/

'SIAERS; TSJAERS = adv. per jaar. ieder jaar.
- annuatim;
- tous les ans; par an; annuellement;
- alljährlich;
- yearly; every year;
- cada año; anualmente;

vpl.: MGG 53.

'S JAARS Zie:
- naderschappe van bloedsweghen binnen ---- te doen/

'S NOENENS = adv. 's middags; om 12 uur.
- meridie; tempore meridiano; ante meridien;
- l'après-midi; avant-midi;
- nachmittags; mittags um 12 Uhr;
- in the afternoon; at noon;
- por la tarde; a mediŏda;

vpl.: T2/285; C1/75.

'S PROEFFS Zie:
- tot ---- sluijzen/

'S VADERS Zie:
- in de plegt ----/
- tkijnt zijnde in ---- plicht/

SABAET Zie:
- sabbath;----; sabbet; sabbot/

SABBATH; SABAET; SABBET; SABBOT = sub. Zaterdag.
- Sabbatum;
- samedi;
- Samstag;
- saturday;
- sábado;

vpl.: BVB 111.

SABBET Zie:
- sabbath; sabaet;----; sabbot/

SABBOT Zie:
- sabbath; sabaet; sabbet;----/

SABELENVEL = sub. huid van het sabeldier.
- pellis zibelyni;
- peau de la zibeline;
- Haut des Zobeltiers;
- skin of a sable;
- piel de marta cebellina;

vpl.: PB/II/46.

SAC Zie:
- sack;----; zac/

SACCAGEMENT; SACCAGEMENTE = sub. plundering.
- populatio; spoliatio;
- pillage; mise à sac;
- Plünderung;
- plundering;
- saqueo; saco;

vpl.: PB/II/245,248.

SACCAGEMENTE Zie:
- saccageme nt;----/

SACCAGEREN OFT PLUNDEREN = taut. plunderen.
- spolio I;
- piller ou saccager;
- plündern;
- plunder;
- saquear; despojar;

vpl.: PB/II/244.

SACCORSEN Zie:
- succoersen; secureren; socoreren; soccoreren; socureren; secorsen; secoersen; soccorsen sorcorsen; succorsen;----; salcorsen/

SACHBENDER = sub. turkse zaakwaarnemer.
- substitutus in Turcia;
- agent d'affaires turc;
- Türckischer Sachwalter;
- turkish sollicitor;
- agente de negocios turco;

vpl.: PvB6/488.

SACHTE Zie:
- saechte;----/

SACHTHEIT Zie:
- saechticheyt; sachticheit;----/

SACHTICHEIT Zie:
- saechticheyt;----; sachtheit/

SACHTIGEN Zie:
- saechten;----; zachtigen/

SACHTMODICH Zie:
- sachtmoedich; saftmoedich;----; sachtmuedich; zachtmoedich/

SACHTMOEDELIKE Zie:
- saechtmoedelijc; sachtmoedichlike;----/

SACHTMOEDICH; SAFTMOEDICH; SACHTMODICH; SACHTMUEDICH; ZACHTMOEDICH = adi. vreedzaam; goedertieren.
- pacatus; clemens; propitius;
- paisible; clément; misericordieux;
- friedlich; friedsam; barmherzig;
- peaceable; clement; merciful;

- tranquilo; pacifico; clemente; misericordioso;

vpl.: PB/II/31.

SACHTMOEDICHEIT Zie:
- saechtmoedicheyt;----/

SACHTMOEDICHLIKE Zie:
- saechtmoedelijc;----; sachtmoedelike/

SACHTMUEDICH Zie:
- sachtmoedich; saftmoedich; sachtmodich;----; zachtmoedich/

SACK Zie:
- halve ----/

SACK; SAC; ZAC = sub. bepaalde hoeveelheid gelijk aan 90 gelten of 5 sisteren.
- duo quartarii; saccus;
- une mesure de capacité égale à 90 lots ou 5 rasières;
- Getreidemasz;
- grain measure;
- cantidad determinada parigual a cinco sistros;

vpl.: C1/234.

SACK KOLEN, BRUSSEL = kolenmaat gelijk aan 91 gelten.
- mensura carbonum, aequa circa duobus et octoginta centum binis sextariis Bruxellae;
- sac de charbon de Bruxelles;
- Kohlenmasz Brussel
- coal measure Brussels;
- medida de carbón, de piedra, Bruselas;

vpl.: C1/235.

SACK MECHELS, DROOGHE ENDE NATTE MATEN = inhoudsmaat van Mechelen, gelijk aan een mudde van Lier of 7/8 mudde van Brussel.
- mensura capacitatis Mechliniae;
- sac de Malines;
- Getreidemasz von Mecheln;
- corn measure of Mechlin;
- medida de cereales de Malinas;

vpl.: C1/237,238; PvB9/416.

SACK VAN LEDERE = leren zak.
- culleus;
- sac de cuir;
- lederner Sack;
- leather bag;
- saco de cuero;

vpl.: T1/151.

SACKBRUGGHE Zie:
- spuijtrecker onder de ----/

SACKEN Zie:
- baelen; packen oft ----/

SACKEN; ZACKEN = vb. in zakken laden of verpakken.
- in saccis imponere;

- ensacher ou emballer;
- in Taschen laden oder verpacken;
- to put or pack in sacks, bags;
- ensacar, meter en sacos;

vpl.: PvB6/59.

SACREEREN; SACRERENvb. offeren.
- sacro l;
- sacrifier; immoler;
- offern;
- sacrifice; offer up;
- safricar;

vpl.: T2/95.

SACREET Zie:
- secreet; secrete;----/
- secreetkelder; secreet;----/

SACRERENZie:
- sacreeren;----/

SACRIFICIE Zie:
- quade ----/

SACRIFICIE = sub.offer.
- sacrificium;
- sacrifice;
- Opfer;
- immolation; offering; sacrifice;
- sacrificio;

vpl.: T1/183.

SACRILEGIE = sub. heiligschennis.
- sacrilegium; profanatio;
- sacrilège; profanation;
- Sakrileg; Entheiligung;
- sacrilege; profanation;
- sacrilegio; profanación;

vpl.: PB/II/339; T1/128,302.

SACRILEGII Zie:
- actio ----/

SADELGELDE; SADELGHELDE = sub.1.kosten op te brengen door de onderdanen van de heer voor het uitrusten van krijgsvolk; 2.zadelgeld of bijkomende onkosten door eigenaar op de huurder geheven boven de huurprijs.
- 1.impensae armaturae militum; 2. annua sellae;
- 1.frais pour l'équipement des troupes que les serfs doivent rapporter; 2.augmentation de location couvrant les frais de selle;
- 1.Kosten für die Ausrüstung von Kriegern; 2.Sattelgeld; Erhöhung der Miete;
- 1.cost for the equipment of the soldiers; 2.saddlemoney or additional expenses a part from the rent imposed by the owner on the hises;
- 1.gastos a ingresar por los vasallos del señor feudal para equipar los soldados; 2. dinero de silla, gastos adicionales apagar por encima del alquiler por el inquilino al arrendador;

vpl.: PB/II/15; PB/III/293.

SADELGHELDE Zie:
- sadelgelde;----/

SADELPAERT Zie:
- zadelpeerdt; sadelperde; sadelpert; sadelpeert; sadelpart;---- sadelperd/

SADELPART Zie:
- zadelpeerdt; sadelperde; sadelpert; sadelpeert;----; sadelpaert; sadelperd/

SADELPEERT Zie:
- zadelpeerdt; sadelperde; sadelpert;----; sadelpart; sadelpaert; sadelperd/

SADELPERD Zie:
- zadelpeerdt; sadelperde; sadelpert; sadelpeert; sadelpart; sadelpaert;----/

SADELPERDE Zie:
- zadelpeerdt;----; sadelpert; sadelpeert; sadelpart; sadelpaert; sadelperd/

SADELPERT Zie:
- zadelpeerdt; sadelperde;----; sadelpeert; sadelpart; sadelpaert; sadelperd/

SAEC Zie:
- sake; zake; saecke;----/

SAECCORS Zie:
- succourste; secors; secoers; soccors; socors;----; salcors/

SAECHTE; SACHTE = adi. zacht.
- clemens; mitis; remissus;
- doux;
- sanft;
- gentle; soft;
- flojo; tierno;

vpl.: T2/189.

SAECHTE ENDE HUESSCHE GEVANGENISSE = taut. milde inbewaringstelling.
- comprehensio munifica;
- prison avec un régime libéral;
- milde Verhaftung;
- lenient custody;
- cárcel con un régimen liberal;

vpl.: T1/399.

SAECHTELIJCK = adv. zachtjes; zachtzinnig.
- clementer; leniter; leviter;
- avec mensuétude; doucement;
- sanftmütig;

SAE

- gently; mildly; softly;
- dulcemente; suavemente;

vpl.: T1/155.

SAECHTEN; SACHTIGEN; ZACHTIGEN = vb. tot berusting brengen; verzachten; genezen; verbeteren; zachter maken; milderen.

- lenio IV; mitigo I; mitigo I tempero I; emendo I; corrigo III;
- apaiser; calmer; se remettre; se tranquilliser; assouplir; adoucir;
- abmildern; mildern; milder machen;
- alleviate; mitigate; make milder;
- calmarse; serenarse; templarse; curar; remediar; emmendar;

vpl.: T1/340; T2/372.

SAECHTICHEYT; SACHTICHEIT; SACHTHEIT = sub. goedaardigheid.

- benignitas; bonitas; facilitas; liberalitas;
- bénignité; bonté;
- Gütigkeit;
- goodness; kindness;
- benignidad; bondad;

vpl.: T2/74.

SAECHTMOEDELIJC; SACHTMOEDICHLIKE; SACHTMOEDELIKE = adv. zachtmoedig.

- clementer; leniter; placide;
- doux;
- sanftmütig;
- gently;
- apaciblemente; mansamente;

vpl.: T2/239.

SAECHTMOEDICHEYT; SACHTMOEDICHEIT = sub. zachtmoedigheid.

- ingenium lene; lenitas; mansuetudo;
- mansuétude;
- Sanftmütigkeit; Sanftmut;
- gentleness;
- mansedumbre;

vpl.: T2/199; PB/II/231.

SAECK Zie:

- aelschen ----/

SAECKE Zie:

- criminele ----/
- geprivilegieerde ----/
- litiscontestatie oft hechtinge van de ----/
- noodt ende gelegenheijt van de ----/
- sake; zake;----; saec/
- twistighe ----/
- verweirde ----/

SAECKE ENORME = zwaar misdrijf.

- delictum gravis;
- délit grave;

SAE

- schweres Verbrechen;
- delict;
- delito grave;

vpl.: Lo7/58.

SAECKEN Zie:

- criminele ----/
- geprivilegieerde ----/
- kennisse van civile ----/
- kijffelijcke ----/
- onder den seghele ten ----/
- oirboirlijcke dingen ende ----/
- rolle van ---- den schout aengaende nomine officii/
- rouwen ----/
- state ende gelegentheijt der ----/
- voldinghde ----/

SAECKEN ENDE MATERIEN VAN DE POLICIJE = taut. zaken van het stedelijk bestuur.

- materiae regiminis civitatis;
- affaires de police;
- Angelegenheiten der Stadtverwaltung;
- matters of policy;
- asuntos de la policia;

vpl.: C1/559.

SAECKEN PENAEL = strafzaken.

- causa criminales;
- causes correctionnelles;
- Strafsachen;
- criminal cases;
- causas criminales;

vpl.: PvB6/269.

SAECKEN VAN IMPORTANTIE = zaken van gewicht.

- causae importantiae;
- causes d'importance;
- wichtige Angelegenheiten;
- important matters;
- cosas de importancia;

vpl.: Ca2/407.

SAECKEN VAN INJURIEN = zaken van belediging.

- res iniuriae;
- choses injurieuses;
- Sachen von Beleidigung;
- cases of insult;
- hechos injuriosos;

vpl.: B2/141.

SAECKEN VAN OORVREDE = zaken van oorvrede.

- res pacis primariae;
- affaires de paix d'hoirs;
- Sachen von Ohrenfrieden;
- affairs of earspeace;
- asuntos, causas de oreja-faz;

vpl.: C1/381.

SAECKHOUDER OFTE BRUIJCKER = taut. gebruiker.

- is, qui utitur; usufructuarius;

SAE

- usufruitier;
- Benutzer;
- user;
- usufructuario; elque emplea una cosa;

vpl.: B2/40.

SAEIJE; SAERGIE; SAYE; SAY; SAYETTE = sub. licht gekeperde wollen stof, ook genoemd saai serge en sajet.

- vestis subserica; tramoserica; sagum; lana neta;
- saie; sayette; serge; estame; laine;
- Strickwolle; Serge; Sayett;
- serge; wool;
- sarga; estambre;

vpl.: C1/378; Lo3/26,184; PB/II/39; PvB1/245,338.

SAEKE Zie:

- vuijt eenighe wettighe ----/

SAEKEN Zie:

- oirboirlijcke dingen ende ----/

SAEL Zie:

- sale; zale;----; sele; zele/

SAELICHEIJDT; SALICHEIT; ZALICHEIT = sub. zaligheid.

- salus;
- salut éternel;
- Seligkeit;
- salvation; beatitude;
- salud eterna; salvación;

vpl.: BVB 19.

SAELICHEIJT Zie:

- gestorven van der ----/

SAEMCOPER VAN CORNE Zie:

- zamecoper van corne;----; samencoper van corne/

SAEMCOPER VAN WINE Zie:

- zamecoper van wine;----; samencoper van wine/

SAEMEN Zie:

- leets ghewijse 't ----/

SAEMENHANDELINGE = sub. samenspanning.

- consociatio;
- conspiration;
- Verschwörung;
- plotting;
- conspiración; conjuración;

vpl.: PvB10/234.

SAEMPTLIJCKEN; SAMELIKE; ZAMLIKE; SEMLIKE = adi. gezamenlijk.

- universus;
- ensemble;
- sämtlich;
- together;

SAE

- común; colectivo; conjunto;

vpl.: Cr2/1001.

SAEN Zie:

- alzo ---- als die diefclocke volluud es/

SAENCOOPERS Zie:

- clerckschap van de ---- van wijnen/

SAENT Zie:

- sant; savel;----; zand/

SAERC Zie:

- sarck; sarcksteen; sarc;----; sarke; zaerc; zarke/

SAERDZE Zie:

- sargie; sargye; sarge; saerge; saergie; sergie;----; saerze/

SAERGE Zie:

- sargie; sargye; sarge;----; saergie; sergie; saerdze; saerze/

SAERGIE Zie:

- saeije;----; saye; say; sayette/
- sargie; sargye; sarge; saerge; ----; sergie; saerdze; saerze/

SAERTERE Zie:

- charte; chartre; chaerte; sartere; 't ----; schartre; sartre/

SAERZE Zie:

- sargie; sargye; sarge; saerge; saergie; sergie; saerdze;----/

SAET Zie:

- ajuin ----/

SAETCORN Zie:

- saetkoren;----; zaetcorn/

SAETERDAEGHS Zie:

- 't ----/

SAETKOREN; SAETCORN; ZAETCORN = sub. zaaigraan.

- semen; seminium;
- blé de semence;
- Saatkorn;
- seedcorn;
- trigo para sembrar;

vpl.: C1/80.

SAEYEN Zie:

- comenschap van ----/
- comen schap van zijden ---- ende lynenwercke/
- saijen;----/

SAEYEN ENDE DIVULGEREN = taut. verbreiden; verspreiden.

- divulgo I;
- propager; répandre;
- verbreiten;
- spread;
- divulgar; propagar; difundir;

vpl.: PB/III/15.

SAEYENWERCK = sub. bepaalde lichtgeweven wollen stof.
- lanae netae; sagum;
- serge; saie;
- Serge;
- serge materials;
- tejidos determinados; serge;

vpl.:

SAEYLANDEN OFT WINNENDE = taut. akkerlanden.
- arva;
- terre labourable;
- Ackerländer;
- arable lands;
- tierra de siembra; sembradio; compo de sembradura;

vpl.: PB/II/22.

SAEYDRAPPENIER Zie:
- saydrappier;----; zaydrappier; sayedrappier; drapeniere; drapenierder; trapeniere; trapenierder; draperier; drapier; trapier; drappier; drappenier/

SAFFIER Zie:
- saphijre;----; safier; soffier; saphier/

SAFIER Zie:
- saphijre; saffier;----; soffier; saphier/

SAFTMOEDICH Zie:
- sachtmoedich;----; sachtmodich; sachtmuedich; zachtmoedich/

SAGE; SAGHE = sub. zaag.
- serra;
- scie;
- Säge;
- saw;
- serrucho; sierra;

vpl.: Lo3/180; C1/430; Lo5/389.

SAGHE Zie:
- sage ----/

SAIJEN ; SAEYEN = vb. zaaien.
- semino I; sero III;
- semer;
- säen;
- sow; plant;
- sembrar;

vpl.: DKB 3.

SAINCT Zie:
- sante; sant; sanct; sint; sinte; santinne; santijnne; sentinne; sintinne; sanctinne;----; sainctinne/

SAINCTINNE Zie:
- sante; sant; sanct; sint; sinte; santinne; santijnne; sentinne; sintinne; sanctinne; sainct;----/

SAISEEREN; SAISIEREN; SAISEREN = vb. in bezit nemen; in beslag nemen; aanhouden; arresteren; in bezit stellen.
- apprehendo III; possido III; comprehendo III; in possessionem ponere;
- saisir; prendre possession; arrêter; ensaisiner;
- Besitz ergreifen; Besitz nehmen beschlagnehmen; verhaften; in den Besitz setzen;
- seize; put into possession;
- tomar posesión de; embargar; confiscar; poner en posesión; posesionar;

vpl.: C1/147,444; PvB1/604,288; Lo3/560.

SAISEREN Zie:
- saiseeren; saisieren;----/

SAISIEREN Zie:
- saiseeren;----; saiseren/

SAISINAET OFT GHEDELIBEREERDE MOORDAET = moord of moord met voorbedachte rade.
- homicidium meditatum;
- meurtre prémédité ou homicide volontaire;
- Mord oder vorsätzlicher Mord;
- murder or murder of malice prepense;
- asesinato o asesinato premeditado;

vpl.: PB/II/316.

SAISINE Zie:
- saisissement; saississemente; saysissement; saysimente; saysine;----/

SAISISSEMENT; SAISSISSEMENTE; SAYSISSEMENT; SAYSIMENTE; SAYSINE; SAISINE = sub. slaglegging; inbeslagneming; in bezitneming.
- manus iniectio; occupatio; retentio; apprehensio;
- saisie; arrêt; prise de possession;
- Beschlagnahme; Besitzergreifung;
- seizure; attachment; occupancy;
- retención de bienes; embargo; secuestro; toma; confiscación; incautación;

vpl.: C1/110,147; Bl.Pl.Bra 14; PB/II/99; PB/III/4; T1/22,592; PvB1/55,186,552; T2/80.

SAISISSEMENTE Zie:
- saisissement;----; saysissement; saysimente; saysine; saisine/

SAI

SAISINE ENDE POSSESSIE = taut. bezitneming.
- occupatio; possessio;
- occupation; prise de possession;
- Besitzergreifung;
- occupancy;
- ocupación; toma;

vpl.: T1/22.

SAISINE OFTE BEERFFENISSE = taut. bezitneming.
- occupatio;
- saisine;
- Besitzergreifung;
- occupation;
- tora de posesión; ocupación;

vpl.: Lo3/560.

SAISINEN; GEBRUYCKE; SIMPELDER ENDE POSSESSIEN = taut. eenvoudig bezit.
- possessio simplex;
- possession simple;
- einfacher Besitz;
- simple possession;
- posesión simple;

vpl.: T1/80.

SAISISSEME NT OFT ARREST = taut. arrestatie.
- comprehensio aut arrestatio;
- saisie ou arrêt;
- Verhaftung;
- seizure or arrest;
- arresto;

vpl.: PvB1/288.

SAISISSEREN = vb. beslag leggen; in beslag nemen.
- manus iniicio III; occupo I; apprehendo III;
- saisir;
- beschlagnahmen;
- seize;
- embargar; secuestrar; confiscar;

vpl.: C1/117.

SAISOEN Zie:
- tot sijnen tijdighen ---- ende stonden/
- zaysoen; zazuyn; seisoen;----; sisoen; zaisoen; cisoen; saisuen/

SAISOEN; SAYSOENE ENDE AENCOMEN = taut. seizoen; jaargetijde.
- tempus; anni tempus;
- saison;
- Saison; Jahreszeit;
- season;
- temporada; estación;

vpl.: PB/II/172; ACart 51; T1/498.

SAISOENE Zie:
- bleeckwerck in sijnen ----/

SAK

SAISOENEN Zie:
- bequaame; bequaem; baquaeme; ----/

SAISOENEN ENDE AERDEN GENIETEN = voordeel genieten van een huur overeenkomst, zolang deze loopt.
- commodum frui de conventu conductionis tam diu currit;
- jouir de ses terres et saisons;
- Vorteil ziehen aus einem Mietvertrag solange dieser lauft;
- enjoy the fruits a lease as long as it runs;
- gozar de stus tierras y de las temporadas;

vpl.: C1/137.

SAISOENEN OF AERDEN = oogsten of seizoenen.
- tempora et messes;
- saisons ou récoltes;
- Saisonen oder Ernten;
- harvest;
- estaciones o cosechas;

vpl.: Cü1/30.

SAISUEN Zie:
- zaysoen; zazuyn; seisoen; saisoen; sisoen; zaisoen; cisoen; ----/

SAIZEREN = vb. in hechtenis nemen
- apprehendo III;
- saisir;
- verhaften;
- capture;
- captar; detener; arrestar; poner preso;

vpl.: PB/III/413.

SAIZOENE Zie:
- bequaame ----/

SAKE Zie:
- zonder ---- oft redene/

SAKE; ZAKE; SAECKE; SAEC = sub. reden; zaak.
- causa; ratio;
- cause; affaire;
- Grund; Sache; Angelegenheit;
- reason; matter; business;
- causa; motivo; razón; asunto;

vpl.: T2/271,372; ACart 7.

SAKE LIJF NOCH LIDT EN RAECKENDE = zaak van geen gewicht; niet strafbaar in lijf of ledemaat.
- non poena dignus in corpore vel membris;
- non coupable, punissable de corps ou de membre;
- nicht strafbar in Körper oder Glieder;
- not punishable in body or lid;
- no punible en cuerpo o miembro;

vpl.: C1/128.

SAKE VAN APPELLACIEN = zaak van beroep.
- res appellationis;
- cas d'appel;
- Berufungsangelegenheit;
- case of appeal;
- caso de apelación;

vpl.: T1/620.

SAKE VAN CONSEQUENTIE =zaak uit het voorgaande volgende.
- constantia solá;
- affaire résultant de ce qui précéde;
- Sache aus der Vorhergehenden folgend;
- affair proceeding from what precedes;
- una cuestión de ser consecuente

vpl.: ADR 14.

SAKE VAN REGENOTEN OFT PAELEN = zaken die dienen tot afpaling van aangrenzende panden.
- res, quae faciunt ad limitandos domos vicinas;
- chose servant de mitoyenneté ou de limite;
- Sachen zur Abpfählung;
- things for fencing off;
- cosas que sirven para demarcación de límites en bienes colindantes;

vpl.: Lo4/760.

SAKEN Zie:
- actie van die competeert uuyt ---- daer men iet zekerlycx eyscht/
- actie tegen dengeenen die iet gelooft heeft sonder ----/
- bevel om ----/
- circunstancien ende ----/
- geoorloffde ----/
- in de hachten end ----/
- in ---- van appeele/
- in ---- van appellaciën/
- na de circonstancien ende gelegentheyt der ----/
- na exigentia van ----/
- nae exigentie van der ----/
- nootelijcke ----/
- off in wat anderen ---- dat sijn maag/
- procureurs totten ----/
- sonder ---- oft redene/
- temporelle ----/

SAKEN = sub.pl. zaken.
- causa;
- affaire;
- Sache; Angelegenheit;
- matter; affair; business;
- asunto;

vpl.: ACart 7.

SAKEN BEDINGHT IN CAMERA DOMINORUM = zaken in rechte behandeld in de raad kamer der heren rechters.
- res in iure actae in camera dominorum iudicum;
- affaires traitées au conseil;
- Sachen behandelt im Beratungszimmer;
- matters tried in the council chamber;
- causas tratadas en la sala de consejo de los jueces;

vpl.: C1/255.

SAKEN ENDE AFFEYREN = taut. zaken.
- causae;
- affaires;
- Sachen;
- affairs;
- negocios; asuntos; causas;

vpl.: PB/II/328.

SAKEN ENDE NEGOCIEN = taut. handel.
- negotiatio;
- commerce; négoce;
- Handel;
- commerce; trade;
- comercio; negocio;

vpl.: T1/334.

SAKEN LUCRATIJF = winstgevende zaken.
- res lucrativae;
- transactions lucratives;
- einträgliche Geschäfte;
- lucrative transactions;
- transacciones lucrativas;

vpl.: T1/558.

SAKEN ONEROES = lastige zaken.
- res onerosae;
- transactions onéreuses;
- beschwerliche Geschäfte;
- onerous transactions;
- transacciones onerosas;

vpl.: T1/558.

SAKE VAN APPELLACIEN = zaak van beroep.
- res appellationis;
- cas d'appel;
- Berufungsangelegenheit;
- case of appeal;
- caso de apelación;

vpl.: T1/620.

SAKEN VAN DIVORTIEN EN SEPARATIEN = zaken van echtscheiding en scheiding van tafel en bed.
- res divortii et separationis tabulae et lecti;
- affaires de divorce et séparations;
- Sachen von Ehescheidung und

Trennung von Tisch und Bett;
- affairs of divorce and separation from bed and board;
- asuntos de divorcio y de separación de cuerpo y bienes;
vpl.: C1/380.

SAKEN VAN IMPORTANTIE = zaken van gewicht.
- res importantiae;
- affaires importantes;
- Sachen von Wichtigkeit;
- affairs of importance;
- asuntos de importancia;
vpl.: B2/218.

SAKEN VAN POLICIJEN = zaken van bestuur.
- res publicae administrationis;
- affaires de police;
- Sachen der;
- matters of policy;
- asuntos de gobierno; de politica;
vpl.: C1/264.

SALA Zie:
- contador de la ---- de cuentas/

SALARIJS Zie:
- sallarijs;----; solarijs/

SALICHEIT Zie:
- saelicheijdt;----; zalicheit/

SALARIS Zie:
- gestatueerden ----/
- gracelycken ----/

SALARIS ENDE LOON = taut. loon; salaris.
- merces; praemium; compensatio;
- salaire; paye; récompense;
- Lohn; Gehalt;
- wage; salary; reward;
- sueldo; salario; paga; recompensa;
vpl.: PB/III/350; PB/II/28.

SALARIS ENDE TRACTEMENTE = taut. loon.
- merces;
- salaire;
- Lohn;
- salary;
- salario; sueldo;
vpl.: C1/216.

SALARIS OFT RECOMPENS; RECOMPEN SIE = taut. beloning; vergoeding; loon.
- praemium; compensatio; merces;
- récompense; salaire; payement;
- Lohn; Gehalt; Belohnung; Vergütung;
- reward; compensation; salary; wage; pay;
- sueldo; salario; recompensa;

paga; premio;
vpl.: PvB6/319; PB/II/28; T2/157.

SALCIER = sub. deurwachter.
- ostiarius;
- portier;
- Türwärter;
- porter;
- portero;
vpl.: PB/II/93.

SALCORS Zie:
- succourste; secors; secoers; soccors; socors; saeccors; ----/

SALCORSEN Zie:
- succoersen; secureren; socoreren; soccoreren; socureren; secorsen; secoersen; soccorsen; sorcorsen; succorsen; saccorsen;----/

SALE; ZALE; SAEL; SELE; ZELE = sub. eetkamer; eetzaal.
- coenaculum;
- salle de manger;
- Speisesaal;
- dining-room;
- sala di mangano;
vpl.: T1/498.

SALICHEIDEN = sub.pl. zaligheden.
- beatitudines;
- salut; bien-être;
- Glückseligkeiten;
- beatitudes;
- beatitudes;
vpl.: B1.Pr.Tr/1; C2/931.

SALICHEYT Zie:
- sterven van der ----/

SALICHEYT ENDE WELVAEREN = taut. welzijn; welvaren.
- salus;
- bien-être; prospérité;
- Wohlsein; Wohlfahrt;
- well being; welfare;
- bienestar; prosperidad; salvación;
vpl.: PB/III/317.

SALIGE SIECKTE = pest.
- pestilentia;
- peste;
- die Pest;
- plague;
- peste;
vpl.: Lo5/78.

SALIGER GEDAGTEN = zaliger gedachtenis.
- beatae memoriae; qui iam vita excessit; qui non iam in vita est; qui est mortuus;
- d'heureuse mémoire;

- seligen Andenkens;
- of peaceful memory;
- que en paz descanse;

vpl.: DVB 2.

SALINES = sub.pl. zoutmijnen.
- salinae;
- salines;
- Salzgruben;
- saltmines;
- salinas; minas de sal;

vpl.: PvB1/548.

SALLARIJS; SALARIJS; SOLARIJS = sub.salaris; loon.
- salarium; merces;
- salaire;
- Gehalt; Lohn;
- salary; pay;
- sueldo; salario;

vpl.: T2/157.

SALLAYE = sub.sla.
- lactuca;
- salade;
- Salat;
- lettuce;
- lechuga;

vpl.: PvB1/50; PB/III/155.

SALM Zie:
- propine van ----/

SALRE Zie:
- sulder; solre; soller; solder; sulre;----; zolre; soldere/

SALSAPARILLA ; SALSAPARILLE SARSAPARILLA; SASSAPARILLA = sub. wortel van de amerikaanse winde.
- sarsaparilla; carota convolvuli americani;
- salsepareille; carotte de convolvolus americain;
- Rübe der amerikanischer Winde;
- sarsaparilla; root of the american convolvulus;
- raiz di convólvulo Americano;

vpl.: BVB 1/338.

SALSAPARILLE Zie:
- salsaparilla;----; sarsaparilla; sassaparilla/

SALSE = vb.contr. zal zich.
- esse;
- être;
- werden wird sich;
- will himself;
- ser;

vpl.: DKB 4.

SALTMEKER Zie:
- soutmaker;----; zoutmaker/

SALTVAT Zie:
- soutvat;----; zoutvat/

SALUIJT ENDE DILECTIE = heil en liefde; welzijn en genegenheid.
- salus et dilectio ;
- salut et dilection;
- Heil und Liebe; Gruss und Liebe;
- welfare and charity; good wishes and affection;
- salud y amor; dilección; afection; prosperidad y carino;

vpl.: PvB5/483; Lo6/102.

SALUTAIRE Zie:
- clausule ----/

SALUTAIRE ORDONNANTIE = heilzame verordening.
- praeceptum salutare;
- disposition salutaire;
- heilsame Verordnung;
- salutary regulation;
- ordenanza saludable;

vpl.: PvB6/42.

SALUTATIE Zie:
- teecken van ----/

SALUYT ENDE DILECTIE = welzijn en genegenheid.
- salus et dilectio;
- salut et dilection;
- Gruss und Liebe; Zueignung;
- good wishes and affection;
- salud y afeccion; prosperidad y carino;

vpl.: Lo6/102.

SALVA INSINUATIONE = zonder bekendmaking , te schenden.
- salva insinuatione;
- sans outrager la publication;
- ohne Bekanntmachung;
- without insinuation;
- sin publicación;

vpl.: C1/602.

SALVACION = sub. laatste woord; verdedigingsschrift.
- salvatio;
- salvation;
- letzte Verteidigung; letzte Entgegnung;
- apology; apologetic writing;
- escrito de defensa; apología;

vpl.: T2/193.

SALVATIE Zie:
- in cas van ---- ende furnissement/
- termijn van ----/

SALVATIE; SALVACIE = sub. voorbehoud; redmiddel; geldelijke tegemoetkoming; redding; verdedigingsschrift.
- contradictorum dissolutio; salvatio in pecunia; servatio; salus auxilium;
- restriction; réserve; salvation;

secours en argent; sauvetage; apologie;
- Vorbehalt; Beihilfe; Rettung; Apologie; Verteidigungsschrift;
- reservation; proviso; monitary advance; rescue; apology;
- salvedad; reserva; compensación en plata; salvación; escrito de defensa; apología;

vpl.: T2/48,146; MGG 16; C1/252; Lo6/542; B2/42; C2/861, 1017.

SALVATIEN Zie:
- dienen van ----/
- reprochen ende ---- bij geschrifte/

SALVATIEN INCLUSIVE = ingesloten voorbehoud.
- exceptione additá;
- réserve incluse;
- einbegriffener Vorbehalt;
- enclosed reservation included;
- reserva inclusive;

vpl.: MGG 199.

SALVATIE ENDE REPROCHE = wraking en tegenantwoord cq. verdedigingsdrift.
- repudiatio et salvatio; crimines;
- récusation et réplique; reproche ou salvation; recusation ou apologie;
- Verwerfung und Antwort; Zurückweisung oder Defensive;
- repudiation and counter; reply; reproach or defense;
- recusación y réplica; recusación or apologia;

vpl.: vdV/112; B1; C2/902; T1/26; MGG 16.

SALVEGAERDIE Zie:
- saulfconduit; saufconduit; saufconduicte; saufconduyte; saufcondut; saulfconduijte; sauvegarde; sauvegaerdien; ----; salvegaerdien; salvegarde; salvegardie; salvigaerdije; salvigardien/

SALVEGAERDIEN Zie:
- gebrokender ----/
- saulfconduit; saufconduit; saufconduicte; saufconduyte; saufcondut; saulfconduijte; sauvegarde; sauvegaerdien; salvegaerdie; ----; salvegarde; salvegardie; salvigaerdije; salvigardien/

SALVIGAERDIJE Zie:
- saulfconduit; saufconduit; saufconduicte; saufconduyte; saufcondut; saulfconduijte; sauvegarde; sauvegaerdien ;

salvegaerdie; salvegaerdien; salvegarde; salvegardie; ---- ; salvigardien/

SALVEGARDE Zie:
- saulfconduit; saufconduit; saufconduicte; saufconduyte; saufcondut; saulfconduijte; sauvegarde; sauvegaerdien; salvegaerdie salvegaerdien; ----; salvegardie; salvigaerdije; salvigardien/

SALVEGARDIE Zie:
- saulfconduit; saufconduit; saufconduicte; saufconduyte; saufcondut; saulfconduijte; sauvegarde; sauvegaerdien; salvegaerdie; salvegaerdien; salvegarde; ----; salvigaerdije; salvigardien/

SALVIGARDIEN Zie:
- saulfconduit; saufconduit; saufconduicte; saufconduyte; saufcondut; saulfconduijte; sauvegarde; sauvegaerdien; salvegaerdie; salvegaerdien; salvegarde; salvegardie; salvigaerdije; ----/

SALVIANUM Zie:
- interdictum ----/

SALVIGARDIEN Zie:
- goeder hoeden ende ----/

SALVIS JURIBUS = met behoud van rechten; onder voorbehoud van.
- sous la réserve des droits;
- ohne das Recht zu schänden;
- saving the rights;
- conservando los derechos;

vpl.: ADR 8.

SALVO ALIORUM JUDICIO = onverminderd het oordeel van anderen.
- sauf l'opinion des autres;
- unbeschadet des Rechts der Anderen;
- subject to the judgment of others opinion;
- sin disminuir el opinión de los otros;

vpl.: B2/163.

SALVO PURGE = met voorbehoud van gerechtelijke rechtvaardiging.
- sous réserve d'une justification judiciaire;
- vorbehältlich gerichtlicher Rechtfertigung;
- with the proviso of judicial justification;
- a reserva de purgación judicial;

vpl.: MGG 131.

SALVO REGRESSU = behoudens verhaal.
- sauf son recours;

SAM

- Rückgriff vorbehalten;
- except for recourse;
- salvo recurso;

vpl.: Lo7/80.

SAMAER Zie:

- samare;----; samaris/

SAMARE; SAMAER; SAMARIS = sub. tabbaard.

- toga senatoria;
- tabard;
- Talar; Robe;
- tabard;
- tabardo; toga;

vpl.: PB/III/331; C1/431; Lo3/186.

SAMARIS Zie:

- samare; samaer;----/
- vlieger oft ----/

SAME Zie:

- ghemeijn ----/

SAMELIKE Zie:

- saemptlijcken;----; zamlike; semlike/
- semptelijcke;----; semelike; zamelike/

SAMELINGHE OFT COLLECTATIE = taut. inzameling cq. inning van belastingen.

- collectio tributorum;
- perception recouvrement de l'impôt;
- Sammlung bzw. Einziehung von Steuern;
- collection of taxes;
- colectación de impuestos; recaudación; cobro;

vpl.: PB/II/43.

SAMEN Zie:

- actie 't ---- vergaideren/
- 't ----/
- 't ---- ende gelijcker hant/
- 't ---- vergaderen in houwelijcken staet/

SAMEN VERGADEREN = vb. samenkomen.

- convenio IV; confluo III;
- confluer;
- zusammenkommen; zusammenfliessen
- gather; congregate;
- confluir;

vpl.: Lo7/188.

SAMENCOOPE Zie:

- vertieringe van ----/

SAMENCOPER VAN CORNE Zie:

- zamecope r van corne; saemcoper van corne;----/

SAMENCOPER VAN WINE Zie:

SAN

- zamecoper van wine; saemcoper van wine;----/

SAMENCOPERSCHAP Zie:

- zamecoperscap;----/

SAMENDERHANDT Zie:

- 't ----; samentelijcke/

SAMENROTTEN Zie:

- zamenrotten;----/

SAMENT(E)LIJCKE Zie:

- samenderhant;----/

SAMETTE OFT CARSEYEN = taut. grof gekeperd laken.

- pannus crasse textum;
- drap croisé grossièrement;
- grob geköpertes Tuch;
- roughly twilled linen;
- paño grueso de tela cruzada;

vpl.: PB/II/46.

SAMOUREUSE = sub. samoreus; een soort grote aak; vaartuig.

- species navigii magni;
- espèce de grand chaland;
- eine Art groszer Schleppkahn;
- a large barge;
- una especie de barco grande; buque;

vpl.: PvB1/253.

SANCT Zie:

- sante; sant;----; sint; sinte; santinne; santijnne; sentinne; sintinne; sanctinne; sainct; sainctinne/

SANCTINNE Zie:

- sante; sant; sanct; sint; sinte; santinne; santynne; sentinne; sintinne; ----; sainct; sainctinne/

SANCTIONE Zie:

- jurisdictie penali ---- seu indicio/

SAND Zie:

- vliegende ----/

SANDEN; ZANDEN = vb. ophogen met zand.

- exaggero I;
- remblayer avec du sable;
- aufschütten mit Sand;
- raise with sand; heighten with sand; earth up;
- levantar con arena;

vpl.: AKB 11.

SANGHMEESTER = zangleraar.

- magister cantus;
- professeur de chant; maître de chapelle;
- Gesanglehrer;
- singing teacher;
- maestro de canto;

vpl.: C1/545

SANS RACHAPT = zonder afkoop.
- sine emptione;
- sans rachat;
- ohne Abfindung;
- without redemption;
- sin rescate;

vpl.: C1/310/2.

SANT Zie:
- sante;----; sanct; sint; sinte; santinne; santijnne; sentinne; sintinne; sanctinne; sainct; sainctinne/

SANT; SAVEL; SAENT; ZAND = sub. zand; woeste grond; scherp zand; schuurzand.
- arena; harena; sabulum; terra incultura; saburra;
- sable; de la bruyère où de la terre inculte;
- Sand; unbebautes Land; Schleifsand; scharfer Sand;
- sand; waste land; scouring-sand;
- arena; tierra salvaje; sablón arenilla;

vpl.: AKB 15; PvB5/420; Lo7/122,304; C1/194; Lo3/122.

SANTE; SANT; SANCT; SINT; SINTE; SANTINNE; SAN TIJNNE; SENTINNE; SINTINNE; SANCTINNE; SAINCT; SAINCTINNE = sub. heilige; vrouwelijke heilige.
- sanctus; sancta;
- saint; sainte;
- Heiliger; Heilige;
- saint; saint female;
- santo;

vpl.: T1/180; PB/IV/ 404.

SANTE BARBAREN DACH = St. Barbaradag 4 dec.
- dies festus Santae Barbarae;
- la St.Barbe; le quatre décembre;
- St.Barbaratag; 4 Dezember;
- day of St.Barbara; december 4;
- dia de fiesta de Sant Bárbara; el cuatro de diciembre;

vpl.: MGG 14.

SANTIJNNE Zie:
- sante; sant; sanct; sint; sinte; santinne;----; sentinne; sintinne ; sanctinne; sainct; sainctinne/

SANTINNE Zie:
- sante; sant; sanct; sint; sinte; ----; santijnne; sentinne; sintinne; sanctinne; sainct; sainctinne/

SANTSCHIL = sub. zandverstuiving.
- pulveratio;

- les sables; plaine sablonneuse;
- Sand verwehung;
- sanddrift; shifting sand;
- aparadura; bajo; encalladero;

vpl.: ACart 31.

SAPHIER Zie:
- saphijre; saffier; safier; soffier;----/

SAPHIJRE; SAFFIER; SAFIER; SOFFIER; SAPHIER = sub. saffier.
- sapphirus;
- saphir;
- Saphir;
- sapphire;
- zafiro;

vpl.: PvB5/338.

SARASIJNE; SARAZIJN = sub. saraceen.
- saracenus;
- sarrasin;
- Sarazene;
- saracen;
- sarraceno;

vpl.: T1/175; T2/64,122.

SARAZIJN Zie:
- sarasijne;----/

SARC Zie:
- sarck; sarcksteen;----; saerc; sarke; zaerc; zarke/

SARCK; SARCKSTEEN; SARC; SAERC; SARKE; ZAERC; ZARKE= sub. grafdeksel; grafstene.
- cippus; conditorium; lapis sepulchralis; monumentum; sarcophagus;
- pierre tombale;
- Grabstein;
- gravestone; tombstone;
- piedra sepulcral; losa sepulcral;

vpl.: T1/185; C1/446.

SARCK VAN DEN GRAVE, SARCKSTEEN = grafsteen.
- monumentum;
- pierre tumulaire;
- Grabstein;
- tombstone;
- piedra sepulcral; lápida sepulcral;

vpl.: Lo3/570.

SARCKSTEEN Zie:
- sarck;----; sarc; saerc; sarke; zaerc; zarke/

SARGANT Zie:
- sergent; serf; seerf; cheerf; sergant; seriant; serjant; sirgant;----; sariant; sarzant; servient/

SARGE Zie:
- sargie; sargye;----; saerge;

SAR

saergie; sergie; saerdze; saerze/

SARGEANT OFT RICHTER = taut. rechter.
- judex;
- juge;
- Richter;
- judge;
- juez;

vpl.: Cr2/990.

SARGENT = sub. hulpofficier; sergeant.
- apparitor; satelles; stator; Kil.
- sergent; sous-officier;
- Unteroffizier;
- sergeant;
- sargento; suboficial;

vpl.: T1/16.

SARGEWEVER Zie:
- sargiemaecker; ----/

SARGIE Zie:
- decksel oft ----/

SARGIE; SARGYE; SARGE; SAERGE; SAERGIE; SERGIE; SAERDZE SAERZE = sub. dekkleed; deken van lichtgekeperde stof.
- stragulum; tegete; lodice; lodix;
- serge; couverture; croisure;
- Decke von Sersche; Bettdecke;
- serge cover; blanket; bedclothe;
- manta de sarga; manta; sarga; anascote;

vpl.: Lo5/404; B1/37; C2/888; C1/29,203,434.

SARGIE OFT OSTADE = taut. licht gekeperde stof.
- lana neta;
- étoffe croisée;
- leicht geköperte Stoff;
- lightly twilled material;
- tela levemente asargada;

vpl.: PvB1/245.

SARGIEMAECKER; SARGEWEVER = wever van serge, een licht gekeperde stof.
- textor panni bilicis;
- tisseur de serge;
- Weber von Serge; einer leicht geköperte Stoff;
- sergeweaver;
- tejedor de sarga; una tela levemente asargada;

vpl.: PB/IV/103.

SARGYE Zie:
- sargie; ----; sarge; saerge; saergie; sergie; saerdze; saerze/

SARGYEN = sub.pl. dekens.
- tegetes; lodices;
- couvertures;

SAS
- Bettdecken;
- blankets; bedclothes;
- mantas;

vpl.: C2/888; B1/37.

SARIANT Zie:
- sergent; serf; seerf; cheerf; sergant; seriant; serjant; sirgant; sargant; ----; sarzant; servient/

SARKE Zie:
- sarck; sarcksteen; sarc; saerc; ----; zaerc; zarke/

SARMOEN Zie:
- sermoon; sermoen; ----/

SAROPE Zie:
- zierope; siroop; sirop; sirrop; ciroop; sarrop; ----; serope; sarrope; sirope; /

SARROP Zie:
- zierope; siroop; sirop; sirrop; ciroop; ----; sarope; serope; sarrope; sirope/

SARROPE Zie:
- zierope; siroop; sirop; sirrop; ciroop; sarrop; sarope; serope; ----; sirope/

SARSAPARILLA Zie:
- salsaparilla; salsaparille; ----; sassaparilla/

SARTERE Zie:
- charte; chartre; chaerte; ----; tsaertere; schartre; sartre/

SARTRE Zie:
- charte; chartre; chaerte; sartere; tsaertere; schartre; ----/

SARZANT Zie:
- sergent; serf; seerf; cheerf; sergant; seriant; serjant; sirgant; sargant; sariant; ----; servient/

SAS; SASSE = sub. sluis.
- cataracta;
- écluse;
- Schleuse;
- sluice;
- esclusa;

vpl.: PvB1/552; C1/206.

SASMEESTER; SASSEMEESTER; SASSENIER = sub. sluismeester; sluiswachter.
- magister, praefectus cataractae; cataractarum custos;
- éclusier;
- Schleusenwärter; Schleusenmeister;
- lockmaster; lockkeeper; sluicekeeper;

- esclusero;
vpl.: C1/205; PvB6/378.

SASSAM Zie:
- sassem; satsam; zatsam; satsaem;----/

SASSAPARILLA Zie:
- salsaparilla; salsaparille; sarsaparilla;----/

SASSE Zie:
- sas;----/

SASSEM; SATSAM; ZATSAM; SATSAEM; SASSAM = adv. onbehoorlijk; slecht.
- indecore; inhoneste; male;
- inconvenant; mal;
- ungehörig; ungeziemend; schlecht schlecht;
- unseemly; indecently; badly;
- indencente; indebido; malo;
vpl.: T2/372.

SASSEMEESTER Zie:
- sasmeester;----; sassenier/

SASSEMS OFT QUAETS = taut. weerzinwekkends.
- foedus; nefarius;
- dégoûtant; répugnant; révoltant;
- ekelhaftes; widerliches;
- revolting; repugnant;
- repugnante; asqueroso ;
vpl.: T1/199.

SASSENIER Zie:
- sasmeester; sassemeester;----/

SATIE; SATINGE; ZATINGE =sub. regeling.
- ordinatio;
- organisation;
- Regelung;
- regulation;
- arreglo;
vpl.: PvB1/213.

SATIJN Zie:
- half ---- oft het achtste deel van een once winckeliers/
- sattyne;----/

SATIJN OF VIERDEDEEL VAN EEN ONCE WINCKELIERS BRUSSELS = gewicht gebruikt bij Brusselse winkeliers gelijk aan 4 quaertjens.
- mesura Bruxelliensis;
- poids employé par les boutiquiers de Bruxelles;
- Gewicht benutzt von den Ladenbesitzern in Brüssel;
- weight used by the shopkeepers in Brussels;
- pesa usada por comerciantes Bruselenses;
vpl.: C1/242.

SATINGE Zie:
- satie;----; zatinge/

SATISDACIE, CAUTIE ENDE/OFT BORCHTOCHTE = taut. borgstelling.
- satisdatio; cautio;
- caution; garantie; cautionnement;
- Kaution; Burgschaft;
- security; guarantee; give bail;
- satisdación; caución; garantía; fianza;
vpl.: T1/311,531; Lo7/240.

SATISDACIEN ENDE GELOOFTE= taut. borgstelling; borgtocht.
- satisdatio; compensatio; cautio; cautionnement; fides; pretium;
- caution; garantie;
- Bürgschaft; Kaution; Sicherheitsleistung;
- bail; security;
- caución; fianza; garantía; satisdación;
vpl.: T1/239; T2/6,59,142.

SATISFACTIE = genoegdoening.
- satisfactio;
- satisfaction;
- Satisfaktion;
- satisfaction;
- satisfacción;
vpl.: C1/531.

SATISFACTIE VAN BETALINGE = genoegdoening door betaling.
- satisfactio per solutionem;
- satisfaction par acquittement;
- Satisfaktion; Genugtuung durch Bezahlung;
- satisfaction by means of payment;
- satisfacción por medio de pago;
vpl.: B2/134; T2/134; PB/II/240 PvB9/8; PvB1/389,550; PvB7/300.

SATSAEM Zie:
- sassem; satsam; zatsam;---- ; sassam/

SATSAM Zie:
- sassem;----; zatsam; satsaem; sassam/

SATTYNE; SATIJN = sub. satijn.
- sericus pannus densus et collustratus;
- satin;
- Atlas;
- satin;
-- satén;
vpl.: PvB1/338.

SATYNETTE = sub.satinet.
- semisericus pannus densus et collustratus;

- satinette;
- Halbatlas; Satin;
- satinet;
- tela parecida al satén;

vpl.: PvB1/338.

SAUCIER Zie:
- sausierken; sausier;----; sausiere/

SAUDENAER Zie:
- souwennyer; souwenier; soudenaer;----; soudenier; souldoyier; souduwier; soldenaer; soldenier; soldier;/

SAUDUER Zie:
- soulduere; soudure; souduur; souduer; souduyr; soudier; soldure; soldiere; solduur ; soldier;----/

SAUERNESSE = sub. overlast.
- molestia;
- gêne; embarras;
- Ueberlast;
- molestation; annoyance; nuisance;
- molestia; incomodadad; importunida; embarazo;

vpl.: B1:Pr.Tr/14; C2/933.

SAUFCONDUICTE Zie:
- saulfconduit; saufconduit;----; saufconduyte; saufcondut; saulfconduijte; sauvegarde; sauvegaerdien; salvegaerdie; salvegaerdien; salvegarde; salvegardie; salvigaerdije; salvigardien/

SAUFCONDUICTE OFT BRIEVE VAN GELEYE = taut. vrijgeleidebrief.
- litterae permissionis ;
- lettre de saufconduit;
- freies Geleitbrief;
- letter of safeconduct;
- misiva de salvoconducto;

vpl.: PvB1/572.

SAUFCONDUIT Zie:
- saulfconduit;----; saufconduicte saufconduyte; saufcondut; saulfconduijte; sauvegarde; sauvegaerdien; salvegaerdie; salvegaerdien; salvegarde; salvegardie; salvigaerdije; salvigardien/

SAUFCONDUIT OFT PASPORTE = taut. aanbeveling of vrijgeleide.
- sygraphus aut fides publica;
- passeport ou saufconduit;
- Pass oder freies Geleitbrief;
- passport or safeconduct;
- salvoconducte;

vpl.: PvB1/306.

SAUFCONDUITBRIEF = vrijgeleidebrief.
- litterae fidei publicae;
- laissez-passer;
- greies Geleit Brief;
- safe conduct letter;
- carta de salvoconducto;

vpl.: C1/539.

SAUFCONDUT Zie:
- saulfconduit; saufconduit; saufduicte; saufconduyte;----; saulfconduijte; sauvegarde; sauvegaerdien; salvegaerdie; salvegaerdien; salvegarde; salvegardie; salvigaerdije; salvigardien/

SAUFCONDUT ENDE VRY GHELEYDE = taut. vrijgeleidebrief.
- littera ductus tuti;
- lettre de sauf conduit;
- freise Geleitbrief;
- letter of safe conduct;
- patente de corso; carta de salvoconducto;

vpl.: PB/II/232.

SAUFCONDUYTE Zie:
- saulfconduit; saufconduit; saufconduicte;----; saufcondut; saulfconduijte; sauvegarde; sauvegaerdien; salvegaerdie; salvegaerdien; salvegarde; salvegardie; salvigaerdije; salvigardien/

SAULDEREN; SOLDEREN; TSOLSEREN; SOLDEEREN = vb. solderen.
- ferruminare;
- souder;
- löten;
- solder;
- soldar;

vpl.: PB/III/536.

SAULDYE Zie:
- solz; sold; solt; soldie; tsoldie; sout; soud; saut; tsout; zout; soldiegelt; soudiegelt;----; souldije; so udie; souldie; soudi; soudeye; zoudie/

SAULFCONDUIJTE Zie:
- saulfconduit; saufconduit; saufconduicte; saufconduyte; saufcondut;----; sauvegarde; sauvegaerdien; salvegaerdie; salvegaerdien; salvegarde; salvegardie; salvigaerdije; salvigardien;/
- veijlijcken ende versiene van ----/

SAU

SAULFCONDUIT; SAUFCONDUIT; SAUFCONDUICTE; SAUFCONDUYTE; SAUFCONDUT; SAULFCONDUIJTE; SAUVEGARDE; SAUVEGAERDIEN; SALVEGAERDIE; SALVEGAERDIEN; SALVEGARDE; SALVIGAERDIJE; SALVIGARDIEN = sub. vrijgeleide; bescherming.
- protectio; tutela; clientela; praesidium;
- sauvegarde; saufconduit;
- freies Geleit; Freibrief; Geleitsbrief;
- safeconduct;
- salvaguardia; salvoconducto; convoy;

vpl.: PvB9/19; PB2/19; B1/EE9; T1/317; T2/88,174,209,282.

SAUSIER Zie:
- sausierken;----; saucier; sausiere/

SAUSIERE Zie:
- sausierken; sausier; saucier; ----/

SAUSIERKEN; SAUSIER; SAUCIER; SAUSIERE = sub. sauskom.
- pelvis iuris;
- saucière;
- Sossenschüsselchen; Saucierchen;
- sauce-boat;
- salsera;

vpl.: Lo3/182.

SAUT Zie:
- solz; sold; solt; soldie; tsoldie; sout; soud;----; tsout; zout; soldiegelt; soudiegelt; sauldeye; souldije; soudie; souldie; soudi; soudeye; zoudie/

SAUT, COREN OF SMAUT = zout, graan of vet.
- sal, frumentum vel oingue;
- sel, grain, graisse;
- Salz, Korn oder Fett;
- salt, corn or fat;
- sal, granos ó grasa;

vpl.: SKB 6.

SAUVEGAERDIEN Zie:
- saulfconduit; saufconduit; saufconduicte; saufconduyte; saufcondut; saulfconduijte; sauvegarde;----; salvegaerdie; salvegaerdien; salvegarde; salvegardie; salvigaerdije; salvigardien/

SAUVEGAERDIEN ENDE PROTECTIE, BESCERMENISSE = taut. bescherming.
- protectio et salvatio;
- défense protection; sauvegard;

SAV
- Schutz; Sicherstellung;
- protection; safeguard;
- amparo; defensa; protección;

vpl.: T1/396; PvB1/308.

SAUVEGARDE Zie:
- beschermenisse ende bescuddinge; bescerminge; bewairnisse; ----/
- op de pene van ----/
- pene van infractie van ----/
- protectie ende ----/
- saulfconduit; saufconduit; saufconduicte; saufconduyte; saufcondut; saulfconduijte;----; sauvegaerdien; salvegaerdie; salvegaerdien; salvegarde; salvegardie; salvigaerdije; salvigardien/

SAUVEGARDE ENDE BESCHERM = taut. bescherming.
- tutela ; protectio ;
- sauvegarde; protection;
- Schutz; Sicherstellung;
- protection; safeguarding;
- protección;

vpl.: PvB1/302.

SAUVEGARDE ENDE BEWAERNISSE = taut. bewaring; bescherming.
- protectio; tutela;
- protection; sauvegarde;
- Sicherstellung;
- safeguarding;
- garantiá;

vpl.: PvB1/271.

SAUVEGARDE ENDE PROTECTIE = taut. bescherming.
- protectio; tutela; praesidium;
- protection; sauvegarde;
- Schutz; Sicherstellung;
- protection; safeguarding;
- protección; defensa; amparo; egida; salvaguardia;

vpl.: PvB1/281; PB/II/6; DVB 106.

SAVEL Zie:
- sant;----; saent; zand/

SAVELEN; ZAVELEN = vb. met zand ophogen.
- exaggero I;
- réparer;
- aufschütten, mit Sand;
- repair;
- reparar; restaurar;

vpl.: Lo7/302.

SAVELMEESTER = sub. functionaris belast met het schouwen der wegen.
- custos viarum;
- maître des sables;
- Strasseninspektor;

SAY
- inspector of roads;
- funcionario encargado de la inspección de las carreteras;
vpl.: Lo7/300.

SAVELTHEM Zie:
- banck van ---- ende sterrebecke/

SAVOIR Zie:
- borre oft ----/

SAVOIR = sub. vergaarbak; waterbak; reservoir voor vissen.
- piscina; reclusiorium piscium;
- réservoir des poissons;
- Sammelbecken; Fischreservoir;
- cistern; fishtank;
- depósito de agua; alcubilla; alberca; recipiente de pescados;
vpl.: Lo6/52; C1/155.

SAVOIR OFT PUTTE = taut. put.
- putea;
- réservoir ou puits;
- Brunnen;
- well;
- pozo;
vpl.: C1/617.

SAVOIREN Zie:
- visschen in ----/

SAVONS; SAVONTS = adv. des avonds.
- vesperi;
- le soir;
- abends;
- in the evening;
- por la noche;
vpl.: ASO 19; DKB 4.

SAVONTS Zie:
- savons;----/

SAVOYART = liedjeszanger; marmottenjongen; schoorsteenveger.
- vates;
- chanteur; petit savoyard qui promène une marmotte dans les rues ramoneur ;
- Bäukelsänger; Marmottejungen; Schornsteinfeger;
- bard;
- cantador; muchacho teniendo marmotas; deshollinador;
vpl.: PB/IV/49.

SAY Zie:
- saeye; saergie; saye;----; sayette/

SAYDRAPPIER; SAEYDRAPPENIER ZAYDRAPPIER; SAEYEDRAPPIER; DRAPPIER; DRAPENIERE; DRAPENIERDER; TRAPENIERE; TRAPENIERDER; DRAPERIER; DRAPIER; TRAPIER; DRAPPIER; DRAPPENIER = sub. lakenwever.

SBR
- pannorum textor; testor panni;
- drapier; tisseur de drap;
- Tuchweber; Lakenweber; Tuchfabrikant;
- clothweaver; clothmanufacturer;
- tejedor de paños; panero; fabricante de paños;
vpl.: PB/IV/103,359; PB/III/345; PvB6/138.

SAYE Zie:
- impositie op de ---- stoffen/
- saeije; saergie;----; say; sayette/

SAYEDRAPPIER Zie:
- saydrappier; saeydrappenier; zaydrappier;----; drapeniere; drapenierder; trapeniere; trapenierder; draperier; drapier; trapier; drappier; drappenier/

SAYETTE Zie:
- saeije; saergie; saye; say;----/

SAYETTE OFT FILOSELLE = floret loszijde of sajet.
- sericum floccosum aut lena neta;
- filisele ou sayette;
- Flockseide oder Strickwolle;
- floss-silk or wool;
- estambre o sealana hilada; hilo de lana retorcide;
vpl.: PvB1/246.

SAYSIMENTE Zie:
- saisissement; saisissemente; saysissement;----; saysine; saisine/

SAYSIMEN TE ENDE SEQUESTRACIE = taut. beslaglegging.
- sequestrum;
- saisie; séquestration;
- Beschlagnahme;
- seizure;
- embargo; secuestro;
vpl.: T1/595.

SAYSINE Zie:
- saisissement; saississemente; saysissement; saysimente;----; saisine/

SAYSISSEMENT Zie:
- saisissement; saisissemente; ----; saysimente; saysine; saisine/

SAYSOENE Zie:
- saisoen;---- ende aencomen/

SBRENGERS BRIEFF = brenger van een brief, door deze toevoeging trad deze op als gemachtigde van de briefschrijver.
- portator litterarum, per hanc additione hic agebat ut delegatus scriptoris litterarum;

- porteur de la lettre, par cette clausule le porteur agissait comme pleni-potentiaire de l'écriteur de la lettre;
- Ueberbringer des Briefes; durch diesen Ausdruck trat der Bringer auf als Bevollmächtigter des Schreibers desselben Briefes;
- bearer of letter; through this addition the bearer was the deputy of the letter-writer;
- portador de la presente, por esta cláusula el portador actu aba como apoderado del escritor de la carta;

vpl.: Lo3/336.

SCABEL Zie:
- schabel;----; schabelle/

SCABINALE = adj.van schepenen.
- scabinalis;
- échevinal;
- von Schöffenen;
- aldermanic; aldermanal;
- regidor;

vpl.: ASR 2.

SCABINALE AKTE = schepenakte.
- actio scabinalis;
- acte d'échevin;
- Akten Stück von Schöffenen;
- aldermanic document;
- acta de regidores;

vpl.: ASR 2.

SCABINIS Zie:
- coram ----/

SCADE Zie:
- achterdeele ende ----/
- achterdeele;----; schaede; schaden; hynder; ende prejudicie/
- cost ----/
- mide oft ----/
- perijkel, perikel, ende/ofte---- schade;/
- sonder achterdeele oft verderffelycken ----/
- vercortenisse ende ----/
- verderffelijcke ----/

SCADE; SCHADE; SCAEDE = sub. schade.
- damnum; noxa; detrimentum;
- dégat; désavantage;
- Schaden;
- damage;
- daño; perjuicio; averia; detrimento; desventaja;

vpl.: T2/100.

SCADE COSTEN ENDE INTEREST= taut. onkosten.
- impensa;
- dépens; frais;
- Spesen; Unkosten;

- charges; expenses;
- expensas; gastos;

vpl.: T1/117.

SCADE ENDE ACHTERDEEL = taut. schade.
- incommodum;
- détriment; préjudice; désavantage; perte; dommage;
- Schaden; Nachteil;
- damage; harm; detriment; disadvantage; injury;
- daño; detrimento; desventaja; pérdida; prejuicio;

vpl.: T1/301,444.

SCADE ENDE PERIKEL = taut.schade.
- incommodum et periculum;
- désavantage; détriment; dommage; perte; préjudice;
- Schaden;
- dammage;
- daño; desventaja; pérdida; perjuicio;

vpl.: T1/313.

SCADE ENDE VERCORTTENISSE = taut. nadeel.
- damnum;
- désavantage; détriment; dommage; perte; préjudice;
- Nachteil;
- disadvantage;
- daño; desventaja; pérdida; perjuicio;

vpl.: T1/340.

SCADE ENDE VERLIES = schade en verlies.
- damnum; detrimentum; noxa;
- dommage et perte; dégat; désavantage;
- Schaden und Verlust;
- damage and loss;
- daño y pérdida; perjuicio; avería detrimento; desventaja;

vpl.: T1/465; 100.

SCADE, PERIKEL ENDE AVENTUERE = taut. verantwoordelijkheid.
- periculum;
- responsabilité;
- Verantwortung;
- responsability;
- responsabilidad;

vpl.: T1/461.

SCADE, PREJUDICIE ENDE ACHTERDEELE = taut. nadeel; schade.
- noxa;
- détriment; dommage; perte; préjudice;
- Nachteil; Schaden;
- damage; disadvantage; harm;
- daño; desventaja; detrimento; pérdida; perjuicio; vpl.:T1/79.

SCADELIJC; SCHADELIJC; SCHEDELIJK; SCHADELIKE = adi. schadelijk.
- detrimentosus; noxius;
- nuisible; sans valeur;
- nachteilig; schädlich;
- harmful; hurtful;
- dañoso; nocivo; perjudical;

vpl.: T2/264.

SCADELIJC Zie:
- hinderlijc ende ----/

SCADEN Zie:
- accessien costen van ----/
- actie tot verhueden van ---- aan huijsinge oft erve/
- gemeijnder nutscap ende ----/
- impensen ende ----/

SCAEDE Zie:
- jamme r ende ----/
- scade; schade;----/

SCAEDEN Zie:
- excessive ----/

SCAELE Zie:
- schaele; schale; schael; scale; ----/

SCAEMTE; SCHAEMTE; SCHAEMPTE; SCHAMTE; SCHAMPTE; SCHAEMT; SCHAEMDE = sub.nadeel; schande; schaamte.
- dedecus; pudor; turpitudo; verecundia; rubor;
- déavantage; déshonneur; opprobre; honte;
- Nachteil; Schaden; Scha nde; Scham;
- disadvantage; infamy; shame;
- deshonor; deshonra; desventaja; oprobio; vergüenza;

vpl.: T1/77; T2/198.

SCAEMTEN Zie:
- ter ---- ende ongenuechten/

SCAEP; SCHAEP = sub. schaap.
- ovis;
- brébis; mouton;
- Schaf;
- sheep;
- oveja; carnero;

vpl.: C1/321.

SCAEPSHUUS Zie:
- schaepskoije; schaepstalle; schaepscooye; schaepscoye; schaepscot; schaephuus;----; schaephuus/

SCAEPSHUUT Zie:
- schoenlinge; schaepsvacht; schaepsvlies; schaepsvel; schaephuut;----; scaepshuyt; schoenling; schoenlinghe;

scaepsvlues; scaepsvluus; scaepsvluys; scaepsvluesch/

SCAEPSHUYT Zie:
- schoenlinge; schaepsvacht; schaepsvlies; schaepsvel; schaephuut; scaepshuut;----; schoenling; schoenlinghe; scaepsvlues; scaepsvluus; scaepsvluys; scaepsvluesch/

SCAEPSVLUES Zie:
- schoenlinge; schaepsvacht; schapesvlies; schaepsvel; schaephuut; scaepshuut; scaepshuyt; schoenling;schoenlinghe;----; scaepsvluus; scaepsvluys; scaepsvluesch/

SCAEPSVLUESCH Zie:
- schoenlinge; schaepsvacht; schaepsvlies; schaepsvel; schaephuut; scaepshuut; scaepshuyt; schoenling; schoenlinghe; scaepsvlues; scaepsvluus; scaepsvluys;----/

SCAEPSVLUUS Zie:
- Schoenling; schaepsvacht; schaepsvlies; schaepsvel; schaephuut; scaepshuut; scaepshuyt; schoenling; schoenlinghe; scaepsvlues; ----; scaepsvluys; scaepsvluesch/

SCAEPSVLUYS Zie:
- schoenlinge; schaepsvacht; schaepsvlies; schaepsvel; schaephuut; scaepshuut; scaepshuyt; schoenling; schoenlinghe; scaepsvlues; scaepsvluus;----; scaepsvluesch/

SCAER; JAERSCAER; SCHARE; SCHAER; JAERSCHARE = opbrengst; oogst; rente.
- fructus; proventus; quaestus;
- produit; récolte; intérèt;
- Ertrag; Ernte; Zinsen;
- output; yield; interest;
- producción; rendimiento; renta;

vpl.: C3/76.

SCAERHEYT VAN GHELDE = sub. geldschaarste.
- penuria;
- pénurie d'argent;
- Geldknappheit;
- scarcity of money;
- penuria; escasez de dinero;

vpl.: PB/III/468.

SCAERHOUDT; SCAERHOUT; SCHAARHOUT = sub. hakhout.
- fruticetum;
- taillis;

- Schlagholz;
- copse; soppice;
- tallar;

vpl.: B1/131; C2/906.

SCAERHOUT Zie:
- scaerhoudt;----; schaarhout/

SCAERPEN Zie:
- met ---- ghetouwe/
- met ---- wapenen/

SCAFANT OFT LEERDER = schavot of ladder; stellage waarop misdadigers berecht werden.
- tabulatio aut scalae; catasta; pegma;
- échafaud ou échelle;
- Schafott oder Leiter;
- scaffold or ladder;
- cadalso o escalera; patíbulo;

vpl.: T1/20; T2/372.

SCAFFINGE; SCHAFFINGE = sub. beheer; bewindvoering.
- cura; administratio; regimen;
- administration; gestion;
- Verwaltung;
- direction; management;
- administración; dirección;

vpl.: T2/372.

SCAKEN Zie:
- een nonne ----/

SCALCHEYDE; SCALCHEYT; SCHALHEIT; SCHALCHEIT = sub. 1.slechtheid; kwaadwilligheid 2.bedrog; list.
- 1.improbitas; malignitas; malitia; malivolentia 2.astutia; calliditas; sagacitas; versutia;
- 1.malice; mauvaise volonté;malveillance; méchanceté 2.astuce; finesse; ruse; subtilité;
- 1.Böswilligkeit 2.Betrug; Schwindel;
- 1.badness; malevolence 2.deceit; deception; fraud;
- 1.maldad; mala intención; malevolencia; malicia; 2.astucia; sutilezza;

vpl.: T1/119,300.

SCALCHEYT Zie:
- scalcheyde;----; schalheit; schalcheit/

SCALCKE Zie:
- behendige ---- ende opgesette machinatie/

SCALE Zie:
- schaele; schale; schael;----; scaele/

SCAMEL; SCHAMEL = adi. beschroomd.
- timidus; verecundus;

- discret;
- bescheiden; demütig;
- humble; modest;
- apocado; tímido;

vpl.: T2/198.

SCANDE Zie:
- confusie ende ----/

SCANDELIJC Zie:
- vuylijc,---- ende luxurioselijc leven/

SCANDEN ENDE VITUPERIEN = taut. blaam; laakbaarheid.
- dedecus et vituperatio;
- blâme; détraction; vitupère;
- Tadel;
- blamableness; blame;
- reprensión; vituperación; vituperio;

vpl.: T1/396.

SCATBAIR ENDE SETBAIR = taut. belastbaar; schatplichtig.
- tributarius;
- tributaire;
- steuerpflichtig;
- dutiable; taxable;
- tributario;

vpl.: T1/84.

SCATSCHOLT Zie:
- schatschuld; schatschout;schatscholt; schatschult; scatscult; ----/

SCATSCONDE; SCHOUTSCHAT; SCHOLTSCHAT; SCHOLESCHAT; SCHOOLSCHAT = sub. opeisbare schuld.
- debitum exigibilis;
- dette exigible;
- forderbare Schuld;
- claimable debt;
- deudas exigibles;

vpl.: C3/96.

SCATSCULT Zie:
- schatschuld; schatschout;schatscholt; schatschult;----; scatscholt/

SCATTEN Zie:
- litigieux ---- ende prijsen ----/

SCATTINGE Zie:
- actie uuijt ----/
- actie uuyt estimeringen ende ---- van dinge/
- groote ----/

SCAUTHET Zie:
- schanteete; scholte; scholteden; scholtet; scholteth; scholtis; scholts; scholtz; schoude; schoudt; schoutete; schout; schoute; schouteit; schoutent; schoutet; schoutete; schouteth;

schouteet; schoutheit; schouthet; schouttete; schulte; schutate; scoutet; scoutheit; ----/

SCAUTHET VAN DIEST = officier belast met burgerlijke zaken te Diest tevens plaatsvervanger van de drossaart in criminele zaken.
- scultetus Diestemii, Diesti; iudex, qui iudicium exercet de rebus civilibus, simul una vicarius quaestoris, iudicis criminum;
- officier au civil, en même temps suppléant du drossart au regard de tous crimes;
- Offizier für zivile Sachen, auch Stellvertreter vom Drost in Kriminalsachen, von Diest;
- officer in charge of civil affair Diest;
- alcalde de Diest, juez encargado de los asuntos civiles de Diest, al mismo tiempo suplente del bail en asuntos criminales;

vpl.: C1/576.

SCAVOTTEREN; SCHAVOTTEREN = vb. te kijk stellen op het schavot; aan de schandpaal stellen.
- exponere in tabulatiane; perstringo III in pilori;
- exposer sur l'échafaud; clouer au pilori;
- zur Schau stellen auf dem Schafott; am Pranger stellen;
- place on view on the scaffold; put at the pillory;
- poner a la vista en el cadalso; poner a uno en la picota de la infamia;

vpl.: PB/II/171,370; PvB5/15.

SCAVOTTERINGHE Zie:
- bij ----/

SCAVUUT Zie:
- schoyer; schoeyer; schovuut; schofuut; scuvuut; ----/

SCEIJDEN Zie:
- den meester sinen loen ----/

SCEIJDINGE Zie:
- actie van ----/
- divorcien oft ----/
- participatie ende ----/
- repudie ende ----/

SCELDEN Zie:
- onhofschelike ----/

SCELDINGE Zie:
- misdaet van ---- ende quaden diffamacien/
- totten uuijtersten ---- ende penningen/

SCELLING; SCHELLINC; SCHILLINC; SCELLINGHE = sub. schelling

munt ter waarde van 12 penningen.
- nummus argentum aliquis, sestertius artoys;
- escalin d'argent;
- silberne Schilling;
- silver half-shilling; sixpence;
- plata esquelino;

vpl.: T1/75,464.

SCELLINGEN Zie:
- totten uuytersten ---- ende penningen/

SCELLINGHE Zie:
- scelling; schellinc; schilling; ----/

SCELLINGHE ZWERTTE = zwarte schelling.
- nummus niger; solidus argenteus niger;
- escalin noir;
- schwarzer Schilling;
- black coin; sixpence;
- esquelino negro;

vpl.: Lo1/136.

SCEPBREKINGE; SCHIPBRAKE; SCHIPBRAECKE; SCHIPBREC; SCHIPBREKINGE; SCHIPBROKE; SCHIPBROKINGE; SCIPBREKINGE = sub. schipbreuk.
- naufragium;
- naufrage;
- Schiffbruch;
- shipwreck;
- naufragio; zozobra;

vpl.: T1/220,139.

SCEPEN Zie:
- vute ---- comen;/

SCEPEN; SCHEPEN; SCHEPENE = sub. schepen; lid der schepenbank
- scabinus; iudex; buleuta; senator; decurio;
- échevin;
- Schöffen;
- alderman;
- regidor;

vpl.: MGG 9; ACart 5,14; DVB 37.

SCEPENDOEMS Zie:
- ambachte des ----/

SCEPENE VAN DEN PEIJSE = vredestichtende schepenen.
- scabini pacificantes;
- échevins pacificateurs;
- friedenstiftende Schöffe;
- peacemaking alderman;
- regidores pacificadores;

vpl.: Lo1/158.

SCEPENEN Zie:
- der ---- com ende kiste/
- in sterckenisse zijns ---- briefs/

SCE

SCEPENWERT Zie:
- te ---- gaen/

SCERPE EN BEHENDIGE LISTE = taut. vindingrijkheid.
- dolus bonus;
- ingéniosité; invention;
- Findigkeit;
- ingeniousness; ingenuity;
- ingeniatura; ingeniosidad; inventiva;

vpl.: T1/300.

SCERPELIJC; SCHARPELIKE; SCHAERPELIKE; SCHERPELIKE= adv. scherp; streng.
- acriter; graviter; severe;
- exactement; rigoureusement;
- scharf; streng;
- severely; sharply;
- detenidamente; minuciosamente; rigurosamente;

vpl.: T2/209.

SCERPEN; SCHERPEN; SCHEERPEN; SCHARPEN = vb. scherpen.
- acuo III; exacuo III;
- affiner; aiguiser;
- schärfen; wetzen;
- sharpen;
- afinar; aguzar;

vpl.: T1/161.

SCERPER ENDE NAIRDER = taut. nauwgezetter.
- fidelior;
- plus exactement; plus précisement;
- genauer; gewissenhafter; pünktlicher;
- more conscientious;
- más estrictamente; más escrupulosamente; más concienzudamente;

vpl.: T1/527.

SCERPERDEGHEN WAPENEN = snijwapens.
- scalpella;
- armes tranchantes;
- Schneidewaffen;
- cutting weapons;
- armas cortantes;

vpl.: Ca2/330.

SCERPERLIJCKER = adv. scherper.
- acriter; articulate; severe;
- avec plus de sévérité;
- artikulierter; deutlicher;
- more clearly; more articulatedly;
- con más severidad;

vpl.: T2/66.

SCEYDEN Zie:
- schieden; scheiden; scheden; scheien; scheen; scheyden; ----; separeren/

SCH

SCEYDINGE Zie:
- scheijdinge; scheidinge; scheedinge; scheyinge; scheidenisse; ----/

SCEYDINGE ENDE DEYLINGE = scheiding en deling.
- divisio et partitio;
- division et partage;
- Trennung und Teilung;
- separation and division;
- separación y división;

vpl.: vdV/92; B1; C2/989; T2/81.

SCEYDINGE ENDE PARTICIPACIE= taut. verdeling.
- participatio;
- répartition;
- Verteilung;
- distribution; division;
- reparto; repartición;

vpl.: T1/460.

SCEYDINGE ENDE REPUDIE = scheiding en verstoting.
- descidium et repudiatio;
- divorce et répudiement;
- Scheidung und Verstosz;
- divorce and repudiation;
- divorcio y repudio;

vpl.: T1/440.

SCEYDINGEN Zie:
- actie van ---- ende deylingen/

SCEYDINGEN OFT DIVORCIEN = taut. echtscheiding.
- divortium;
- divorce; séparation;
- Ehescheidung;
- divorce;
- divorcio; separación;

vpl.: T1/281,246; T2/87.

SCEYMESSE Zie:
- scheemes; scheimes;----/

SCHAARHOUT Zie:
- scaerhoudt; schaerhout;----/

SCHABEL; SCABEL; SCHABELLE = sub. voetbank.
- scabellus; suppedaneum;
- tabouret; escabeau;
- Fuszbank;
- footstool;
- escabel; escañuelo; taburete; banqueta;

vpl.: C1/29.

SCHABELLE Zie:
- schabel; scabel;----/

SCHABINALE DEBVOIREN = schepenverplichtingen.
- obligationes scabinae ;
- obligations scabinales;
- Schöffen-Verpflichtungen;
- obligations of sheriffs;

- obligaciones de regidores;C1/458.

SCHADDE = sub. graszode.
- cespes; herba;
- gazon;
- Grasplagge;
- grass-sod;
- césped;

vpl.: Lo7/304.

SCHADE Zie:
- achterdeel; desolatie ende ----/
- aenwassende ----/
- cost,----/
- der goeder liede ----/
- in der lieden ---- bevinden/
- irreparable ----/
- perijkel; perikel ende/ofte scade;----/
- scade;----; scaede/
- schaedicheydt;----/
- ter ----/

SCHADE; ACHTERDEEL ENDE SCHADE = taut. nadeel.
- damnum;
- dommage;
- Nachteil;
- disadvantage;
- daño; perjuicio;

vpl.: PB/IV/82.

SCHADE EN NAERDEEL = taut. schade.
- damnum;
- détriment; dégât;
- Schaden;
- damage; harm; detriment;
- daño; perjuicio;

vpl.: MGG 62.

SCHADE ENDE ONGHEMAECK LYDEN = schade lijden.
- damnum adfici;
- subir des dommages;
- Schaden leiden;
- suffer dammage;
- sufrir daño;

vpl.: PB/III/594.

SCHADE GHELDEN = schade vergoeden.
- damnum compensare;
- payer le dommage;
- Schaden ersetzen;
- make good the damage; indemnify;
- resarcir el daño;

vpl.: C1/337.

SCHADE OFT PERIJKEL = schade of gevaar.
- detrimentum aut periculum;
- dommage ou péril;
- Schaden oder Gefahr;
- damage or danger;
- daño o peligro;

vpl.: C1/185.

SCHADE VAN RECHTE = gerechtskosten.
- impensae iudicii;
- frais de justice;
- Gerichtskosten;
- legal charges;
- gastos del juicio;

vpl.: B2/7,107.

SCHADELIJC Zie:
- scadelijc;----; schedelijk; schadelike/

SCHADELIKE Zie:
- scadelijc; schadelijc; schedelijk;----/

SCHADELOOS Zie:
- los, vrij ende ----/

SCHADEN Zie:
- achterdeele; scade; schaede; ----; hynder ende prejudicie/
- cost;----; ende interest/
- eimanden velen oft ----/
- scheeden;----/
- sweiren niet te ----/
- ter minster ----/

SCHADEN; INTERESSEN ENDE COST = taut. onkosten en moeiten.
- labores ac impensae;
- fatigues et frais;
- Unkosten und Mühen;
- expenses and troubles;
- daños y trabajos; esfuerzos y gastos;

vpl.: MGG 14,19; BVB 107,108.

SCHADEN ENDE ACHTERDEEL = taut. schade; verlies.
- damnum;
- dommage;
- Schaden; Verlust;
- damage;
- daño y perjuicio; pérdida; desventaja;

vpl.: Ra.1440/2; B1.

SCHADEN, MINCKEN = vb. verminken; schade lijden.
- mutilo I;
- subir un dommage;
- Schaden erleiden;
- suffer; suffer a loss;
- perjudicar a; sufrir daño;

vpl.: C1/390.

SCHAECK OFTE VROUWE CRACHT DOEN = vrouwen stelen of verkrachten.
- feminas violare;
- enlever ou violer des femmes;
- Frauen entführen oder vergewaltigen;
- abduct a woman or rape a woman;
- raptar o forzar mujeres;

vpl.: Lo 6/270.

SCHAECKEN; SCHAKEN = vb. schaak spelen.
- lus latrunculorum;
- jeu d'échecs;
- Schachspiel;
- chessgame;
- juego del ajedrez;

vpl.: C1/456.

SCHAEDE Zie:
- achterdeele ende ----/
- achterdeele, scade;----; schaden; hynder ende prejudicien; /
- beeste bij daeghe in ---- bevonden/
- leedt; spyt oft ----/
- verderffenisse oft ----/

SCHAEDE, ACHTERDEEL ENDE DESOLATIE = taut. nadeel.
- damnum;
- dommage;
- Nachteil;
- disadvantage;
- daño; perjuicio;

vpl.: PB/IV/82.

SCHAEDE ENDE ACHTERDEELE = taut. nadeel; schade.
- damnum;
- dommage; désavantage; prejudice;
- Schaden; Nachteil;
- damage; disadvantage;
- perjuicio; daño; desventate; detrimento;

vpl.: PvB1/345.

SCHAEDE GHELDEN NAER GOEDE MANNEN PRYSE = schade vergelden naar de geschatte waarde van eerlijke mensen.
- res restituere congruens cum valore ab honestis hominibus aestimata;
- dédommagar selon l'estimation de gens honnêtes;
- Schade vergelten dem geschätzten Wert nach von ehrlichen Menschen;
- pay dammages according;
- indemnizar a uno de los daños sufridos segun valor estimado por hombres probos;

vpl.: PB/III/497.

SCHAEDE; LEEDT OFT SPYT = taut. belemmering.
- impedimentum;
- empêchement;
- Hindernis;
- impediment;
- impedimento; obstáculo; estorbo;

vpl.: PB/III/325.

SCHAEDE OFT VERDERFFENISSE = schade of bederf.

- damnum aut corruptio;
- endommagement ou détérioration;
- Schaden oder Verderben;
- damage or decay;
- deterioro o daño;

vpl.: Lo5/38.

SCHAEDE VAN RECHTE Zie:
- voor ---- ende achterstelligen pacht verkopen/

SCHAEDELOOS Zie:
- cost, ende ----/

SCHAEDEN Zie:
- ter minster ----/

SCHAEDEN VAN RECHT = geleden schade door inbreuk op bepaalde rechten.
- damnum factum violatione iurium certorum;
- dégat causé par l'inviolation sur certaine droits;
- Schaden durch Eingriffe in bestimmte Rechte;
- damage by infrigements of certain rights;
- daños sufridos por infracción de derechos determinados;

vpl.: B2/6.

SCHAEDICHEYDT; SCHADE = sub. schade.
- damnum;
- dommage;
- Schade;
- damage;
- daño; perjuicio;

vpl.: Cr2/992.

SCHAEIJERS Zie:
- gesworen(e) ----/

SCHAEL Zie:
- schaele; schale;----; scale; scaele/

SCHAELE; SCHALE; SCHAEL; SCALE; SCAELE = sub. schaal.
- lanx; patina;
- plat; assiette; soucoupe;
- die Schale;
- dish; bowl;
- fuente; plato grande;

vpl.: C2/888; B1/38; C1/432.

SCHAELEN Zie:
- meester ajusteur oft gelijckmaecker der gewichten;---- ende balancen/

SCHAELGE Zie:
- schaellie; schalix;----; schaelje; schaelgie; schalie; schallie; schale/

SCHAELGEDAC Zie:
- schaeliedac;----; schaliendaeck/

SCHAELGEDECKER Zie:
- schailiedecker; schaliedecker; ----; schalietelder/

SCHAELGIE Zie:
- schaellie; schalix; schaelge; schaelje;----; schalie; schallie schale; schaille/

SCHAELGIEN OFT TICHELEN DAKEN = leien of pannen daken.
- tectum palidibus tectilibus vel tegulis;
- toits d'ardoises ou de tuiles;
- Schiefer; oder Ziegeldächer;
- roofs of slates, schist or tiles;
- techos de pizarras o de tejas;

vpl.: Lo1/252.

SCHAELIEDAC; SCHAELGEDAC; SCHALIENDAECK = sub. schaliedak; leiendak.
- tectum scandulare; tectum tegulae;
- toit d'ardoises;
- Schieferdach;
- slate roof;
- tacho pizarroso; empizarrado;

vpl.: PvB1/360; C1/733; Lo7/72.

SCHAELIEN Zie:
- tichelen oft ----/

SCHAELJE Zie:
- schaellie; schalix; schaelge;----; schaelgie; schalie; schallie; schale; schaille/

SCHAELLIE; SCHALIX; SCHAELGE- SCHAELJE; SCHAELGIE; SCHALIE; SCHALLIE; SCHALE; SCHAILLE = sub. lei.
- lapis sectilis;
- ardoise;
- Schiefer;
- slate;
- pizarra; esquisto;

vpl.: PB/II/24; Lo5/302; PB/II/47.

SCHAEMDE Zie:
- scaemte; schaemte; schaempte; schamte; schampte; schaemt; ----/

SCHAEMELE GEMEYNTE = noodlijdende of arme gemeenschap.
- communitas paupera;
- communauté pauvre;
- bedürftige Gemeinschaft;
- poor community;
- indigentes;

vpl.: PvB1/293.

SCHAEMPTE Zie:
- scaemte; schaemte;----; schamte- schampte; schaemt; schaemde/

SCHAEMT Zie:
- scaemte; schaemte; schaempte; schamte; schampte;----; schaemde/

SCHAEMTE Zie:
- scaemte;----; schaempte;schamte; schampte; schaemt; schaemde;

SCHAEP Zie:
- scaep;----/

SCHAEPDRIJVER Zie:
- schaepsdrijver;----; schaepsheerder; schaepsherder; schaepherde; schaepsherde; schaep - harde; schaepharder; schaepwachter; schaper; scheper; scheeper; schepel/

SCHAEPEN Zie:
- aengeslagere;---/
- drift ----/
- ongantsche ----/
- ontweldigde ----/
- ruydighe ----/
- seerighe ----/
- vaesel ----/

SCHAEPHARDE Zie:
- schaepsdrijver; schaepdrijver; schaepsheerder; schaepsherder; schaepherde; schaepsherde; ----; schaepharder; schaepwachter; schaper; scheper; scheeper; schepel/

SCHAEPHARDER Zie:
- schaepsdrijver; schaepdrijver; schaepsheerder; schaepsherder; schaepherde; schaepsherde; schaepharde;----; schaepwachter; schaper; scheper; scheeper; schepel/

SCHAEPHERDE Zie:
- schaepsdrijver; schaepdrijver; schaepsheerder; schaepsherder; ----; schaepsherde; schaepharde; schaepharder; schaepwachter; schaper; scheper; scheeper; schepel/

SCHAEPHERDERIJE; SCHEEPERIJE = sub.pl. bedrijf voor het hoeden van schapen.
- pascua ovium; molimen quo oves aluntur;
- entreprise qui se dédie à l'élève de moutons;
- Schäfersbetrieb;
- sheep-farm; sheep-station;
- empresa que se dedica a la cría de ganado lanar;

vpl.: BVB 106; BKB 4.

SCHAEPHUUS Zie;
- schaepskoije; schaepstalle; schaepscooye; schaepscoye; schaepscot;----; scaepshuus/

SCHAEPHUUT Zie:
- schoenlinge; schaepsvacht; schaepsvlies; schaepsvel;----; scaepshuut; scaepshuyt; schoenling; schoenlinghe; scaepsvlues scaepsvluus; scaepsvluys; scaepsvluesch/

SCHAEPSCOOYE Zie:
- schaepskoije; schaepstalle;----; schaepscoye; schaepscot; schaephuus; scaepshuus; schaephuus/

SCHAEPSCOT Zie:
- schaepskoije; schaepstalle; schaepscooye; schaepscoye; ----; schaephuus; scaepshuus; schaephuus/

SCHAEPSCOYE Zie:
- schaepskoije; schaepstalle; schaepscooye;----; schaepscot; schaephuus; scaepshuus/

SCHAEPSDRIJVER; SCHAEPDRIJVER; SCHAEPSHEERDER; SCHAEPSHERDER; SCHAEPHERDE; SCHAEPSHERDE; SCHAEPHARDE; SCHAEPHARDER; SCHAEPWACHTER; SCHAPER; SCHEPER; SCHEEPER; SCHEPEL = sub. schaapsherder.
- pastor ovium; custos ovium; opilio;
- berger;
- Schäfer;
- shepherd;
- pastor de ovejas; ovejero;

vpl.: Lo5/24,300; LPS 115; BVB 50,105.

SCHAEPSHEERDER Zie:
- schaepsdrijver; schaepdrijver; ----; schaepsherder; schaepherde; schaepsherde; schaepharde; schaepharder; schaepwachter; schaper; scheper; scheeper; schepel/

SCHAEPSHERDE Zie:
- schaepsdrijver; schaepdrijver; schaepsheerder; schaepsherder; schaepherde;----; schaepharde; schaepharder; schaepwachter; schaper; scheper; scheeper; schepel/

SCHAEPSHERDER Zie:
- schaepsdrijver; schaepdrijver; schaepsheerder;----; schaepherde; schaepsherde; schaepschaepharde; schaepharder;

schaepwachter; schaper; scheper; scheeper; schepel/

SCHAEPSKOIJE; SCHAEPSTALLE; SCHAEPSCOOYE; SCHAEPSCOYE; SCHAEPSCOT; SCHAEPHUUS; SCAEPSHUUS ; SCHAEPHUYS = sub. schaapskooi.
- ovile;
- bergerie; bercail; parc aux moutons;
- Schafstall;
- sheepfold; sheepcote;
- aprisco; redil; majada; ovil; apero;

vpl.: T1/498; BVB 44.

SCHAEPSTALLE Zie:
- schaepskoije;----; schaepscooye schaepscoye; schaepscot; schaephuus; scaepshuus;schaephuys/

SCHAEPSTEECKENEN Zie:
- binnen de ----/

SCHAEPSTEECKENEN = sub.pl. merktekens op de Gemeente binnen welke de schapen dienden te blijven.
- limes pascui communis ovibus;
- marques dans la commune qui signalaient le terrain ou les moutons pouvaient de trouver;
- Merkzeichen innerhalb welche die Schafe bleiben mussten;
- marks indicating the limits of grazing territory for sheep;
- marcas en el municipio que marcaban el terreno donde las ovejas podían detenerse;

vpl.: DKB 9.

SCHAEPSVACHT Zie:
- schoenlinge;----; schaepsvlies; schaepsvel; schaephuut;scaeps huut; scaepshuyt; schoenling; schoenlinghe; scaepsvlues; scaepsvluus; scaepsvluys; scaepsvluesch/

SCHAEPSVEL Zie:
- schoenlinge; schaepsvacht; schaepsvlies;----; schaephuut; scaepshuut; scaepshuyt;schoenling; schoenlinghe; scaepsvlues; scaepsvluus; scaepsvluys; scaepsvluesch/

SCHAEPSVLIES Zie:
- schoenlinge; schaepsvacht;----; schaepsvel; schaephuut;scaepshuut; scaepshuyt; schoenling; schoenlinghe; scaepsvlues; scaepsvluus; scaepsvluys; scaepsvluesch/

SCHAEPWACHTER Zie:
- schaepsdrijver; schaepdrijver;

schaepsheerder; schaepsherder; schaepherde; schaepsherde; schaepharde; schaepharder; ----; schaper; scheper; scheeper; schepel/

SCHAER Zie:
- scaer; jaerscaer; schare;----; jaerschare/
- scheere; scheire; schare;----; schere; scheer/

SCHAERBOSCH = sub. bos van hakhout.
- silva rasilis quae prorsus suciditur atque abraditur;
- bois de taillis;
- Wald von Unterholz;
- coppice;
- monte tallar;

vpl.: C1/50.

SCHAERHOUDT; SCHAERHOUT = sub. hakhout.
- silva rasilis; silva quae prorsus succiditur atque abraditur; fruticetum;
- taillis;
- Unterholz; Schlagholz;
- coppice; copse;
- soto; monte tallar;

vpl.: C1/155,322,888; B1/35.

SCHAERHOUT Zie:
- schaerhoudt;----/

SCHAERLAKEN Zie:
- peers ----/
- roodt ----/

SCHAERMUTZEL; SCHERMUTSINGE; SCHERMUTSELINGE = sub. schermutseling.
- pugna;
- combat;
- Scharmüszel;
- combat; fight;
- escaramuza;

vpl.: PvB9/185.

SCHAERPELIKE Zie:
- scerpelijc; scharpelike;----; scherpelike/

SCHAERSHEIJT ENDE GEBRECK = schaarste.
- penuria;
- pénurie;
- Knappheit;
- scarcity;
- escasez; penuria; falta; carencia; carestia;

vpl.: PvB5/252.

SCHAFFINGE Zie:
- scaffinge; - ---/

SCHAIDELIJCK EN PERICULOES = schadelijk en gevaarlijk.

SCH
- damnosum ac periculosum;
- nuisible et dangereux;
- schädlich und gefährlich;
- harmful and dangerous;
- dañoso y peligroso;

vpl.: LPS 40.

SCHAIJDER Zie:
- schatheffer; schatter;----/

SCHAILIEDECKER; SCHALIEDECKER; SCHAELGEDECKER; SCHALIETELDER = sub. leidekker.
- scandularius;
- couvreur en ardoises;
- Schieferdecker;
- slater;
- pizarrero; techador;

vpl.: PvB5/577; C1/573.

SCHAILIEN OFT TICHELEN = leisteen of dakpannen.
- lapides sectiles;
- ardoises ou tuiles;
- Schiefer oder Ziegel;
- schist or tiles;
- pizarra o tejas;

vpl.: Lo5/54; Lo1/252.

SCHAILLE Zie:
- schaellie; schalix; schaelge; schaelje; schaelgie; schalie; schallie; schale;-----/

SCHAILLIEN Zie:
- impositie op den calck ende ----/
- schalien;----/

SCHAILLIEWERCK Zie:
- tichel ende ----/

SCHAITER Zie:
- schutter; schutte; schuttere; scutter; schotter; schutmeester; schoter; schater;---- oft preter; schutvorster; schootvorster/

SCHAKEN Zie:
- schaecken;----/

SCHALCHEIT Zie:
- scalcheyde; scalcheyt; schalheit;----/

SCHALE Zie:
- schaele;----; schael; scale; scaele/
- schaellie; schalix; schaelge; schaelje; schaelgie; schalie; schallie;----; schaille/

SCHALEN Zie:
- een balance metter ---- met een pondt ghewichte oft een huijsele/

SCHALHEIT Zie:
- scalcheyde; scalcheyt;----; schalcheit/

SCHALIE Zie:
- schaellie; schalix; schaelge; schaelje; schaelgie;----; schallie; schale; schaille/

SCHALIE OFT LEYE = sub. lei.
- lapidus sectilis;
- ardoise;
- Schiefer;
- slate;
- esquisto; pizarra;

vpl.: PvB3/366; Lo5/302.

SCHALIEBERT = plank waarop de leien rusten.
- planca in qua lapides sectiles iacent;
- planche qui porte les ardoises;
- Brett worauf die Schiefer liegen;
- plank in which ly the slates;
- tablón, sobre el cual reposan las pizarras;

vpl.: PvB5/575.

SCHALIEDECKER Zie:
- schailiedecker;----; schaelgedecker; schalietelder/

SCHALIEN OFT TICHELEN DACK = taut. dak gedekt met holle pannen.
- tectum tegulae cavae;
- toit de tuiles creux;
- Ziegeldach;
- tiled roof;
- techumbre de tejas;

vpl.: C1/476.

SCHALIENDAECK Zie:
- schaeliedac; schaelgedac;----/

SCHALIETELDER Zie:
- schailiedecker; schaliedecker; schaelgedecker;----/

SCHALIETELDERS, ANTWERPEN = leidekkers die voor het uitoefenen van hun beroep aan de stad schuldig werden elk 25 gulden, Antwerpen.
- scandularii, qui ad exercitationem muneris sui urbi unusquisque quinque a viginti florinas debiti erant, Antverpia;
- couvreurs en ardoises; pour l' exercice de leurs fonctions ils devaient payer 25 florins à la ville; Anvers;
- Schieferdecker; jeder war für die Ausübung seines Berufs der Stadt 25 Gulden schuldig, Antwerpen;
- slaters; each had to pay to the town 25 guilders for the exercise of his profession, Antwerp;
- pizarreros, cada uno debia 25 florines, Amberes;

vpl.: C1/535.

SCHALIX Zie:
- schaellie;----; schaelge;schaelje; schaelgie; schalie; schallie schale; schaille/

SCHALLIE Zie:
- schaellie; schalix; schaelge; schaelje; schaelgie; schalie; ----; schale; schaille/

SCHALT Zie:
- verwonnen ----/

SCHAMEL Zie:
- scamel;----/

SCHAMELE Zie:
- arme ---- lieden/

SCHAMPTE Zie:
- scaemte; schaemte; schaempte; schamte;----; schaemt;schaemde/

SCHAMTE Zie:
- scaemte; schaemte; schaempte; ----; schampte; schaemt; schaemde/

SCHANDAELEUSE Zie:
- ignomnieuse ende ---- cessie/
- injurieuse ende ---- propoosten/

SCHANDALEUSE; SCHANDELIJC; SCHENDELIJC = adi. schandelijk.
- scandalosus;
- scandaleux;
- schändlich;
- scandalous;
- escándaloso;

vpl.: PvB1/388.

SCHANDALEUSE ENDE SEDITIEUSE DISCOURSSEN = aanstoot gevende en opruiende redevoering.
- rationes quae scandalizant et sollicitant;
- discours scandaleux et séditieux;
- Anstosz erregende und aufhetzende Reden;
- creating a scandal and seditious speeches;
- discursos escandalosos y subversivos;

vpl.: PB/II/352; PvB1/388.

SCHANDALEUSE WOORDEN = schandelijke woorden.
- verba turpia;
- paroles scandaleuses; malhonnêtes;
- schändliche Worte;
- shameful words;
- palabras escandalosas; vergonzosas;

vpl.: C1/573.

SCHANDALEUX OFT QUERELEUX = aanstoot gevend of twistzoekend.

- offendere litium augens;
- scandaleux ou querelleur;
- Anstosz erregend;
- giving offence;
- escandaloso o quimerista;

vpl.: PB/II/246.

SCHANDALISATIE Zie:
- schandalizatie; schandaliseringe ----/

SCHANDALISEEREN Zie:
- schandaliseren;----/

SCHANDALISEREN; SCHANDALISEEREN = vb. te schande maken; schandaliseren; eerroven.
- pravo exemplo offendere aliquem; diffamo I;
- scandaliser; diffamer; calomnier;
- skandalisieren; verleumden;
- scandalize; slander ;
- escandalizar; calumniar; difamar;

vpl.: PvB 1/478; PB/IV/1.

SCHANDALISEREN ENDE DIFFAMEREN = taut. belasteren; in opspraak brengen; lasteren.
- diffamo I; crimino I; infamo I; infamia afficio III aliquem; infero III alicui infamiam;
- diffamer; calomnier; imputer qc. à soupçonner detracter; diffame r;
- verleumden; anschwärzen; beschuldigen;
- diffame; defame; slander; calumniate;
- calumniar; difamar; mancillar la reputación de una persona; denigrar; deshonrar;

vpl.: PvB1/48; B1/EE 22; T1/363.

SCHANDALISERINGE Zie:
- schandalizatie;----; schandalisatie/

SCHANDALIZATIE; SCHANDALISERINGE; SCHANDALISATIE =sub. schandelijkheid; schandaal .
- pravum exemplum;
- scandale; ignominie;
- Skandal;
- shamefulness; scandal;
- escándalo; infamia; indignidad; ignominia;

vpl.: PB/III/114.

SCHANDALIZATIEN Zie:
- tot ----/

SCHANDE Zie:
- ter ---- stellen ende schavotteren/

SCHANDE ENDE BLAMMATIE =taut. schande.
- infamia;
- infamie; blâme; déshonneur;
- Schande;
- infamy;
- infamia;

vpl.: PvB1/479.

SCHANDELIJC Zie:
- schandaleuse;----; schendelijc/

SCHANDER MAKEN = vb. beschadigen; verslechteren.
- laedo III; vitio I;
- dégrader;
- beschädigen;
- damage;
- deteriorar; dañar; estropear; averiar; per judiar;

vpl.: Lo7/298.

SCHANTEETE; SCHOLTE; SCHOLTEDEN; SCHOLTET; SCHOLTETH; SCHOLTIS; SCHOLTS; SCHOLTZ; SCHOUDE; SCHOUDT; SCHOUTATE; SCHOUT; SCHOUTE; SCHOUTEIT; SCHOUTENT; SCHOUTET; SCHOUTETE; SCHOUTETH; SCHOUTHEET; SCHOUTHEIT; SCHOUTHET; SCHOUTTETE; SCHULTE; SCHUTATE; SCOUTET SCOUTHEIT; SCAUTHEIT = sub. rechterlijk ambtenaar, belast met rechtspraak in civiele en criminele zaken vóór 1648; hij trad op als aanklager.
- magistratus iudicialis oneratus iurisdictione in causis civilibus et criminalibus ante 1648; qui prodiebat ut accusator;
- fonctionnaire judiciaire chargé de la justice en des causes civiles et criminelles avant 1648; agissait comme accusateur;
- Schulze mit der Justiz beauftragt in zivilen und criminellen Prozesse vor 1648; er trat auf als Ankläger;
- magistrate in charge of jurisdiction of civil and criminel cases before 1648; he taked action as prosecutor;
- magistrado judicial encargado de la justicia civil y criminal antel 1648; actuada como acusador;

Zie:
- amman; baeliu; drossaardt; spisdrager;

vpl.: B2; C1/376,418; PvB1/34; ACart 24; BVB 21,28,30,31,65, 116; DVB 4,14,37; LPS 3,26,36, 64; DKB 23.

SCHAPEN Zie:
- aangeslagen en opgeleijde ----/

- heuden ----/
- opgeleijde ende ----/
- schellende ----/

SCHAPEN OFT AMELEN = schapen of hamels.
- oves aut vervex;
- moutons ou béliers;
- Schafe oder Hämmel;
- sheeps of wethers;
- ovejas o carneros llanos;

vpl.: PB/III/303.

SCHAPER Zie :
- schaepsdrijver; schaepdrijver; schaepsheerder; schaepsherder; schaepherde; schaepsherde; schaepharde; schaepharder; schaepwachter;----; scheper; scheeper; schepel/

SCHAPERA Zie:
- schappraijen; schappraije; schappray; schappraye; schrappray; schaprede; schappraeijken; schaprade; schapreel; schapra; ----; schapperaye; rigele; richelhout; richel/

SCHAPPERAYE Zie:
- schappraijen; schappraije; schappray; schappraye; schrappray; schaprede; schappraeijken; schaprade; schapreel; schapra; schapera;----; rigele; richelhout; richel/

SCHAPPRAEIJKEN Zie:
- schappraijen; schappraije;schappray; schappraye; schrappray; schaprede;----; schaprade; schapreel; schapra; schapera; schapperaye; rigele; richelhout; richel/

SCHAPPRAIJE Zie:
- schappraijen;----; schappray; schappraye; schrappray; schaprede; schappraeijken; schaprade; schapreel; schapra; schapera; schapperaye; rigele; richelhout; richel/

SCHAPPRAIJEN; SCHAPPRAIJE; SCHAPPRAY; SCHAPPRAYE; SCHRAPPRAY; SCHAPREDE; SCHAPPRAEIJKEN; SCHAPRADE; SCHAPREEL; SCHAPRA; SCHAPERA; SCHAPPERAYE; RIGELE; RICHELHOUT; RICHEL = sub. kast; provisiekast; pottenkast; spinde; etenskast.
- armarium; promptuarium; repositorium; ollarum arca;
- armoire; gardemanger; armoire à vaiselles;
- Schrank; Speiseschrank; Eszschrank; Topfschrank;

- store-cupboard; larder; pantry; kitchen-cupboard;
- armario; despensa; alacena; fresquera;

vpl.: Lo3/174; C1/29,40,184; Cr2/1064; T1/470; T2/372.

SCHAPPRAY Zie:
- schappraijen; schappraije;----; schappraye; schrappray;schaprede; schappraeijken; schaprade; schapreel; schapra; schapera; schapperaye/

SCHAPPRAYE Zie:
- schappraijen; schappraije;schappray;----; schrappray; schaprede; schappraeijken; schaprade; schapreel; schapra; schapera; schapperaye; rigele; richelhout; richel/

SCHAPRA Zie:
- schappraijen; schappraije; schappray; schappraye; schrappray; schaprede; schappraeijken; schaprade; schapreel;----; schapera; schapperaye; rigele; richelhout; richel/

SCHAPRADE Zie:
- schappraijen; schappraije;schappray; schappraye; schrappray; schaprede; schappraeijken; ----; schapreel; schapra; schapera; schapperaye; rigele; richelhout; richel/

SCHAPREDE Zie:
- schappraijen; schappraije; schappray; schappraye; schrappray;----; schappraeijken; schaprade; schapreel; schapra; schapera; schapperaye; rigele; richelhout; richel/

SCHAPREEL Zie:
- schappraijen; schappraije; schappray; schappraye;schrappray; schaprede; schappraeijken; schaprade;----; schapra; schapera; schapperaye; rigele; richelhout; richel/

SCHARE Zie:
- scaer; jaerscaer;----; schaer; jaerschare/
- scheere; scheire;----; schaer; schere; scheer/

SCHAREN Zie:
- schellende ----/

SCHAREN; SCHEREN = vb. laten weiden van rundvee of paarden.
- pasco III boves et equos;
- mener paître; faire paître;
- weiden von Vieh oder Pferden;

- graze; tend, cattle, horses;
- pastar; pacer; herbajar;

vpl.: DKB 13.

SCHARENBEECKSCHE POORTE = brusselse stadspoort.

- porta urbis Bruxellensis;
- porte de la ville de Bruxelles;
- Stadttor von Brüssel;
- towngate of Brussels;
- puerta de la ciudad Bruselas;

vpl.: C1/204.

SCHARINGHE VAN GHEMEENE EETINGHE = het in de gemeenschappelijke weiden brengen van vee tegen een bepaalde prijs per dier en per seizoen.

- pascere in agus compascuus bestiarum;
- mettre au vert commun le bétail à un prix par animal et par saison;
- bringen von Vieh in den gemeinschaftlichen Weiden gegen einen bestimmten Preis per Tier und per Saison;
- the taking of cattle to the common pastures, mendows for a fixed price per animal and per season;
- llevar ganado a prados comunes;

vpl.: Cr2/1334.

SCHARPELIKE Zie:

- scerpelijc;----; schaerpelike; scherpelike/

SCHARPEN Zie:

- scerpen; scherpen; scheerpen; ----/

SCHARTRE Zie:

- charte; schartre; schaerte; sartere; 't saertere;----; sartre/

SCHAT Zie:

- ten ---- ende tweeschatte/

SCHATBOEC Zie:

- schatboeck;----/

SCHATBOECK; SCHATBOEC = sub. schattingsregister.

- album aestimationis;
- livre estimatif;
- Register von Wertungen;
- register of valuations;
- registro de tasaciones;

vpl.: Lo3/578.

SCHATBOECK OFT VERKOOPBOECK = register waarin werd aangetekend hetgeen aan goederen was geschat of verkocht.

- tabulae, in quas notabatur quod bonorum aestimatum aut venditum erat;

- registre sur lequel on notifiait les marchandises estimées ou vendues;
- Register worin aufgezeichnet wurde was an Gütern war geschätzt oder verkauft;
- register in which was recorded which goods were estimated or sold;
- registro donde se anotan las mercancias estimadas o vendidas;

vpl.: C1/577/9.

SCHATER Zie:

- schutter; schutte; schuttere; scutter; schotter; schutmeester; schoter;----; schaiter oft preter; schutvorster; schootvorster/

SCHATHEFFER; SCHATTER; SCHAIJDER = sub. heffer van belastingen; belastinginner.

- descriptor vectigalium; tributorum coactor;
- répartiteur de l'impôt; taxateur; collecteur;
- Erheber von Steuern; Steuereinnehmer;
- levier of taxes; tax collector;
- recaudador de impuestos, el que impone impuestos;

vpl.: PB/III/12; PvB10/258; PvB5/192.

SCHATSCHOLT Zie:

- schatschuld; schatschout;----; schatschult; scatscult; scatscholt/

SCHATSCHOUT Zie:

- schatschuld;----; schatscholt; schatschult; scatscult; scatscholt/

SCHATSCHULD; SCHATSCHOUT; SCHATSCHOLT; SCHATSCHULT; SCATSCULT; SCATSCHOLT = sub. 1.geldschuld 2.schuld niet van renten doch van een hoofdsom 3.kapitaalschuld 4.opvorderbare schuld.

- 1.culpa pecuniae 2.pecunia non usurae sed summae maioris 3. culpa capitis pecuniae 2.debitum capitis;
- 1.dette en argent 2. dette non d'une rente mais d'un capital 3. dette de capital 4.dette d'un capital;
- 1.Geldschuld 2.Schuld einer Hauptsumme 3.Kapitalschuld 4. fällige Schuld; Schuld eines Kapitals;
- 1.money-debt 2.debt 3.capital debt 4.debt of a capital; claimable debt;
- 1.deuda de dinero 2.deuda de un capital, no de los intereses

3. deuda capital 4.deuda exigible;
vpl.: C1/726; Lo5/8. C1/426; T1/475.

SCHATSCHULT Zie:
- schatschuld; schatschout;schatscholt;----; scatscult; scatscholt/

SCHATTE EN VONDE = taut.schatvondst.
- inventum thesauri;
- trouvaille d'un trésor;
- Fund eines Schatzes;
- find of a treasure;

vpl.: T1/310.

SCHATTE OFT TRISOORE = taut. schat.
- thesaurus;
- trésor;
- Schatz;
- treasure;
- tesoro;

vpl.: T1/310.

SCHATTEN; SCHETTEN = vb. waarde bepalen.
- taxo I; aestimo I; taxer ad valorem;
- estimer; taxer apprécier;
- Wert festsetzen;
- evaluate;
- tasar; evaluar; estimar;

vpl.: C1/36.

SCHATTEN ENDE OPSCHRIJVEN = taut. opschrijven en schatten.
- scribo III et aestimo I;
- prendre par écrit et estimer;
- abschätzen;
- take down in writing and estimate;
- apuntar, escribir, y tasar;

vpl.: C1/194.

SCHATTEN ENDE PRISEREN = taut. waarde bepalen; schatten.
- aestimo I; taxo I;
- taxer; priser; estimer;
- Wert bestimmen; schätzen; taxieren;
- evaluate; appraise; value; estimate;
- evaluar; apreciar; tasar; estimar;

vpl.: C1/36,623; C2/899; vdV/92; B1.

SCHATTEN ENDE SMALDEELEN = taut. omslaan van belasting over ingezetenen.
- taxatio tributi;
- répartition de l'impôt sur les habitants;
- umlegen von Steuer über Einwohner;

- apportion of tax over inhabitants;
- prorratear impuestos por los ciudedanos;

vpl.: PB/III/293.

SCHATTEN ENDE TAXEREN = taut. op waarde schatten.
- aestimo I; taxo I;
- estimer à sa valeur; taxer; évaluer;
- auf Wert schätzen; Wert bestimmen;
- estimate; evaluate; determine; value;
- evaluar; tasar; estimar;

vpl.: PB/II/16; PB/III/296.

SCHA TTER Zie:
- schatheffer;----; schaijder/

SCHA TTING Zie:
- scattinge;----; scha ttinge; schettinge/

SCHATTINGE Zie:
- scattinge; schatting;----; schettinge/

SCHATTINGHE OFT TAXATIE = taut. schatting; waardebepaling.
- aestimatio;
- estimer;
- Schätzung;
- evaluation;
- estimación; tasa; evaluación;

vpl.: C1/195.

SCHAUGELT; SCHOUDEGELT; SCHOUWEGELT = sub. belasting op het gebruik van een schoorsteen.
- vectigal explorationis; recognitionis;
- impôt pour l'entretien des digues;
- Steuer auf die Benutzung eines Schornsteins; Kamingeld;
- tax on the utilisation of a chimney;
- impuesto sobre el uso de una chimenea;

vpl.: C1/70.

SCHAUWCLEET; SCHOUWECLEEDT; SCHOUDECLEET= sub. schoorsteenkleed.
- tegumentum camini;
- tour de cheminée;
- Schornsteinkleid;
- mantelpiece-covering;
- tapete de chimenea;

vpl.: Lo3/184.

SCHAUWE; SCHOUDE = sub. schoorsteen.
- focus; caminus;
- cheminée;
- Schornstein;
- chimney;
- chimenea; vpl.:C1/232.

SCHAUWEN Zie:
- scuwen; schuwen; schiwen; schouwen;----/
- schouwen;----; scouwen/

SCHAVOTTEREN Zie:
- scavotteren;----/

SCHAVOTTEREN ENDE TER SCHANDE STELLEN = taut. aan de kaak stellen.
- perstringo III;
- mettre , clouer qu'au pilori;
- an den Pranger stellen;
- to denounce;
- sacar a una a la vergüenza; ponerle en un palo;

vpl.: PvB5/5.

SCHAVOTTERINGE = sub. te kijkstelling aan de schandpaal.
- expositio catasta publica;
- l'exposition publique; mise au pilori;
- an den Pranger stellen;
- put into the pillory; exposure on the pillory;
- exposición en la picota; vergüenza; exposición en el cadalso;

vpl.: Lo6/268; C1/381.

SCHEDEDELVE Zie:
- scheydsloot; scheidesloot; scheidedelve;----; scheedelve;scheidilve; scheijdgrave; scheidedilve/

SCHEDEL Zie:
- scheel; scheil;----; schedele/

SCHEDELE Zie:
- scheel; scheil; schedel;----/

SCHEDELIJK Zie:
- scadelijc; schadelijc;----; schadelike/

SCHEDEN Zie:
- schieden; scheiden;----; scheien; scheen; scheyden; sceyden; separeren/

SCHEEDELVE Zie:
- scheydsloot; scheidesloot;scheidelve; schedededelve;----; scheidilve; scheijdgrave; scheidedilve/

SCHEEDEN Zie:
- bij 't ---- vanden bedde/

SCHEEDEN; SCHADEN = vb. schaden.
- noceo II;
- nuire;
- schaden;
- damage; injure;
- dañar;

vpl.: PvB1/445.

SCHEEDINGE Zie:
- scheijdinge; scheidinge;----; scheyinge; scheidenisse; sceydinge/

SCHEEL Zie:
- vertreck kruijcke sonder tennen ----/

SCHEEL; SCHEIL; SCHEDEL; SCHEDELE = sub. deksel.
- operculum;
- couvercle;
- Deckel;
- cover;
- tapa; tapadera;

vpl.: Lo3/182.

SCHEEMES; SCHEIMES; SCEYMESSE = sub. mes in schede.
- culter in vagina;
- couteau à gaine;
- Messer in Scheide;
- sheathknife;
- cuchillo envainado;

vpl.: Lo6/274.

SCHEEN Zie:
- schieden; scheiden; scheden; scheien;----; scheyden; sceyden; separeren/

SCHEEP Zie:
- scip; schip; schep;----/

SCHEEPER Zie:
- schaepsdrijver; schaepdrijver; schaepsheerder; schaepsherder; schaepherde; schaepsherde; schaepharde; schaepharder; schaepwachter; schaper; scheper; ----; schepel/

SCHEEPERIJE Zie:
- schaepherderijen;----/

SCHEEPLIEDE Zie:
- sciplude; schipliede;----; schipluyde/

SCHEEPMAN Zie:
- schipsghenoot; schipgeselle; schipcnecht; schipman;----/

SCHEEPSTAL Zie:
- raade van ----/

SCHEER Zie:
- scheere; scheire; schare; schaer; schere;----/

SCHEERDEN Zie:
- scerpen; scherpen;----; scharpen/

SCHEERDER Zie:
- gesworen ---- van de baeijen/

SCHEERDER VAN DE BAYEN = lakenscheerder, Brussel.
- tonsor panni, Bruxelensis;

- tondeur de drap, Bruxelles;
- Tuchscherer; Brüssel;
- cloth-shearer, Brussels;
- tundidor, Bruselas;

vpl.: PB/IV/266.

SCHEERDERS Zie:
- geswerene ----/

SCHEERE Zie:
- drooghscheerder ----/

SCHEERE; SCHEIRE; SCHARE; SCHAER; SCHERE; SCHEER =sub. schaar.
- forfex; forfices; fornaces;
- ciseaux;
- Schere;
- pair of scissors;
- tijeras; reja del arado;

vpl.: PvB5/196; Lo5/396; Lo3/180.

SCHEERE OP DATTER GHEEN BROODT MEDE GHEWONNEN IS= schaar uitsluitend voor huishoudelijk gebruik, niet dienende voor uitoefening van een ambacht.
- forfices singulariter ad usum rerum domesticarum, inutiles ad usum artis;
- une paire de ciseaux, s'ils n'ont pas servi à gagner du pain
- Schere ausschlieszlich für den Hausbedarf und nicht für den Gewerbebedarf;
- scissors for household purposes only and not for trade purposes;
- tijeras únicamente para el uso doméstico;

vpl.: C1/430.

SCHEIDEDELVE Zie:
- scheydsloot; scheidesloot;----; schededelve; scheedelve;scheidilve; scheijdgrave; scheidedilve/

SCHEIDEDILVE Zie:
- scheydsloot; scheidesloot;scheidedelve; scheidedelve; scheedelve; scheidilve; scheijdgrave; ----/

SCHEIDEN Zie:
- schieden;----; scheden; scheien; scheen; scheyden; sceyden; separéren/

SCHEIDENISSE Zie:
- scheijdinge; scheidinge; scheedinge; scheyinge;----; sceydinge/

SCHEIDEPAEL; SCHEIJDPALE; SCHIJDSPALE ; SCHEIJTSPAAL; SCHEYTPAAL = sub. grenspaal; grensteken.

- limes; terminus;
- borne; poteau-frontière;
- Grenzpfahl; Grenzzeichen;
- boundary-post; bound; landmark;
- limite; majón; hito; poste;

vpl.: LPS 74; ACart 54; MGG 152.

SCHEIDESLOOT Zie:
- scheydsloot;----; scheidedelve; schededelve; scheedelve; scheidilve; scheijdgrave; scheidedilve/

SCHEIDESMAN Zie:
- scheyder;----; scheitsman/

SCHEIDILVE Zie:
- scheydsloot; scheidesloot;scheidelve; schededelve; scheedelve; ----; scheijdgrave; scheidedilve/

SCHEIDINGE Zie:
- acte van schiftinge en ----/
- sceydinge;----; scheedinge; scheyinge; scheidenisse/

SCHEIDT ENDE SEPAREERT =taut. van afscheiden = scheidt af.
- separat e diiungit;
- séparer;
- abtrennen;
- separate;
- separa y segrega;

vpl.: BVB 43.

SCHEIEN Zie:
- schieden; scheiden; scheden; ----; scheen; scheyden; sceyden separéren/

SCHEIJDEN Zie:
- bij het ---- van het bedde/
- bij levenden lijve ende metter wermenden handt ---- van goeden/
- houwelijck ----/
- in 't ---- van den bedde ende houwelijcke/
- naer 't ---- van den bedde/
- ten ---- van het bedde/
- ten ---- van den bedde/
- van deze ----/

SCHEIJDGRAVE Zie:
- scheydsloot; scheidesloot;scheidedelve; schededelve; scheedelve- scheidilve;-----; scheidedilve/

SCHEIJDINGE Zie:
- acte van schiftinge en ----/
- palinge ende ----/

SCHEIJDINGE; SCHEIDINGE; SCHEEDINGE; SCHEYINGE;SCHEIDENISSE; SCEYDINGE = sub.verdeling in rechte; boedel-scheiding.
- erctum ciebitur; divisio;partitio;

descriptio;
- liquidation; partage d'une succession;
- Nachlassverteilung; Teilung; Verteilung;
- division of an estate; divisio of property;
- partición de herencia; partición de la masa; división;

vpl.: T2/81; MGG 160.

SCHEIJDINGE EN FINAALE SCHIFTINGE = taut. onherroepelijke deling.
- separatio finalis;
- partage irrévocable;
- endgültige Verteilung;
- final partition;
- partición final; irrevócable;

vpl.: DVB 21.

SCHEIJDINGE ENDE PALINGE = taut. het plaatsen van grenspalen.
- collocatio stipitum terminalium;
- placer des bornes-frontières;
- setzen von Grenzpfähle;
- placing of landmarks;
- colocación de mojones;

vpl.: BVB 62.

SCHEIJDINGHE Zie:
- affpaelinge ende ----/
- akte van schiftinge en ----/
- in materie van paelinge ofte ----/

SCHEIJDINGHEN, DEIJLINGHEN OFT SPLIJTINGHEN = taut. deling van onroerend goed.
- divisio boni immobilis;
- divisions,partages ou éclissements;
- Teilung von unbeweglichem Gut;
- division of immovable good;
- división, partición, de bienes inmuebles;

vpl.: C1/106.

SCHEIJDMURE Zie:
- gemeijn ----/

SCHEIJDPALE Zie:
- scheidepael;----; schijdspale; scheijtspaal; scheytspaal/

SCHEIJDT Zie:
- het bedde ----/

SCHEIJMUUR = sub. scheidsmuur.
- murus separationis;
- mur de séparation;
- Scheidemauer;
- partition-wall;
- muro de separación;

vpl.: Lo3/384.

SCHEIJNEN Zie:
- straeten ----/

SCHEIJNREDENEN Zie:
- frivole en opgeraapte ----/

SCHEIJT Zie:
- scheut;----/
- van sijne hueringe ---- oft die uijt is/

SCHEIJTSPAAL Zie:
- schedepaal; scheijdpale; schijdspale;----; scheytspaal/

SCHEIL Zie:
- bierpot met ----/
- scheel;----; schedel; schedele/

SCHEIMES Zie:
- scheemes;----; sceymesse/

SCHEINKEL Zie:
- schenckel; schinckel; schenkel; ----; schinkel/

SCHEIRE Zie:
- scheere;----; schare; schaer; schere; scheer/
- drooghscheerder; scheere;----/

SCHEITSMAN Zie:
- scheyder; scheidesman;----/

SCHELDE Zie:
- recht van den gheleyde van den ---- ende houte/

SCHELDICH Zie:
- sculdich; schuldich;----; schoudich/

SCHELDINGE Zie:
- scheldinghe;----; schildinge/

SCHELDINGHE; SCHELDINGE; SCHILDINGE = sub. scheldpartij.
- prosecutio, contumeliosis verbis;
- prise de bec;
- Schimpfpartei;
- slangingmatch;
- palabras fuertes; invectivas;

vpl.: Cr2/1013/26.

SCHELFERINGE Zie:
- schelft;----; schelveringe/

SCHELFT; SCHELFERINGE; SCHELVERINGE = sub. open hooischuur; hooimijt met strodak afgedekt.
- horreum foeni; acervus foeni;
- meule de foin; fenil;
- Heu schober; offene Heuscheune;
- rick; stack;
- almiar; montón de heno; henal; henil;

vpl.: DVB 101.

SCHELHEIJDE = sub. dopheide.
- erica;
- bruyère à akènes;
- Glockenheide;

- erica; heath;
- brezo; érica;

vpl.: AKB 8.

SCHELLE Zie:
- kleijn ----/

SCHELLEMSACHTIGE DAET = sub. misdaad.
- crimen;
- méfait; crime;
- Verbrechen;
- crime;
- crimen; delito;

vpl.: PB/II/258.

SCHELLEMSCHE WYSE = schurkachtige manier.
- modus infamis;
- manière infâme, fourbe;
- schurkische Weise;
- rascally manner;
- modales bajos;

vpl.: PB/II/258.

SCHELLEN VAN BOOMEN = ontschorsen van bomen.
- crustam arborum tollere;
- ecorcage des arbres;
- Bäumen abschälen;
- bark trees;
- descortezar árboles;

vpl.: Pl.Bra/34; B1.

SCHELLENDE SCHAPEN = schurftige schapen.
- oves scabiosi;
- moutons galeuses;
- räudige Schafe;
- scabby sheep;
- carneros sarnosos;

vpl.: Cr2/1013/16.

SCHELLIJCK = lijk dat met een schel cq. een bel naar het graf wordt gebracht.
- cadaver quod tintinnabulo sonante ad sepulchrum portatur;
- le comps qui est conduit ou cimetière en sonnant une clochette;
- Leichnam der mit einer Schelle ins Grab geführt wird.
- dead body that with a bell is leaded into the tomb;
- difunto al cual llevan a la tumba con una campanilla;

vpl.: PvB5/46.

SCHELLINC Zie:
- scelling;----; schilling; scellinghe/

SCHELLINCH BRABANTS = muntsoort van Brabant, gelijk aan 12 penningen of grooten of 4 stuivers.
- nummus brabantiae;
- monnaie de Brabant;
- Münze von Brabant;

- coin of Brabant;
- moneda Brabanzona;

vpl.: C1/242.

SCHELLINCH HENEGAUWS = muntsoort van Henegauwen gelijk aan 1,5 stuiver of 18 penningen van Brabant.
- nummus Henegensis;
- monnaie de Hainaux;
- Münze von Hennegau;
- coin of Hainault;
- moneda Henaense;

vpl.: C1/241.

SCHELLINCH HOFSTADT = oude muntsoort gelijk aan 1 stuiver en 12 mijten van Brabant.
- nummus Brabantiae;
- monnaie de Brabant;
- Münze von Brabant;
- coin of Brabant;
- moneda Brabanzona;

vpl.: C1/241.

SCHELLINCH HOLLANDTS = muntsoort van Holland gelijk aan een blanck van Brabant;
- nummus Hollandiae;
- monnaie de Hollande;
- Art Münze von Holland;
- coin of Holland;
- clase de moneda Holandesa;

vpl.: C1/241.

SCHELLINCH LOVENS = muntsoort gelijk aan 2 stuivers, 1 penning en 3 mijten Leuvens.
- nummus Lovaniensis;
- monnaie de Louvain;
- Art Münze von Löven;
- coin of Loven;
- moneda Lovaniense;

vpl.: C1/240.

SCHELLINCH MECHELS = muntsoort van Mechelen gelijk aan 11 stuivers of 12 penningen of grooten van Brabant.
- nummus Mechliniae;
- monnaie de Maline;
- Art von Münze von Mecheln;
- coin of Mechlin;
- clase de moneda de Malinas;

vpl.: C1/241.

SCHELLINCH PAIJEMENTS =muntsoort gelijk aan 1 mijte van Brabant.
- nummus Brabantiae;
- monnaie de Brabant;
- Münze von Brabant;
- coin of Brabant;
- moneda Brabante;

SCHELLINCH SORTHE = muntsoort gelijk aan 12 plecken van Brabant.
- nummus Brabantiae;
- monnaie de Brabant;
- Münze von Brabant;

- coin of Brabant;
- moneda Brabante;

vpl.: C1/241.

SCHELLINCH STEERLINX = muntsoort van Engeland, gelijk aan 9 stuiver of 12 penningen van Brabant.
- nummus Brittaniae;
- monnaie d'Angleterre;
- Münze von England;
- coin of England;
- moneda de Inglaterra;

vpl.: C1/241.

SCHELLINCH TOURNOIS = muntsoort van Frankrijk, gelijk aan 2 plecken of 12 penningen van Brabant.
- nummus Galliae;
- monnaie de France;
- Münze von Frankreich;
- coin of France;
- moneda de Francia;

vpl.: C1/241.

SCHELLINCH VLAEMS = muntsoort gelijk aan 6 stuivers vlaams of 12 penningen of grooten brabants.
- nummus Flandriae;
- monnaie de Flandre;
- Münze von Flandern;
- coin of Flandern;
- clase de moneda flamenca;

vpl.: C2/240.

SCHELLINCK Zie:
- schelling;----; schellinc;schillinc; schillinck/
- schelling brabants ----/

SCHELLINCXGEWIJSE Zie:
- ponts ende ----/

SCHELLING Zie:
- Luijcsche ----/
- schelling; schellinck;----; schillinc; schillinck/

SCHELLING; SCHELLINCK;SCHELLINC; SCHILLINC; SCHILLINCK= num. schelling; munt ter waarde van 7 stuivers.
- sestertius; nummus argentum;
- escalin; monnaie pour une valeur de 7 deux-sous;
- Schilling; Münze im Werte von 7 Stübern;
- shilling; coin at the value of 7 fivecentpieces;
- esquelino; moneda argentum por valor de siete veces cinco cents;

vpl.: Lo1/504; Cr2/1007; PvB6/594.

SCHELLINGE Zie:
- schattinge ende ----/

SCHELLINGH KONINGHS = muntsoort gelijk aan 21 stuivers en 1 plecke brabants.

- nummus Brabantiae;
- escalin de Brabant;
- Münze von Brabant;
- coin of Brabant;
- moneda Brabanzona;

vpl.: C1/240.

SCHELLINGH PARISIS OFT ARTHOIS = muntsoort gelijk aan 1 stuiver of 12 penningen van Brabant.
- nummus Lutetiae;
- monnaie de Paris;
- Münze von Paris;
- coin of Paris;
- moneda de Francia;

vpl.: C1/240.

SCHELLINGH SWERTE = muntsoort gelijk aan 4 plecken of 12 penningen van Brabant.
- nummus Brabantiae;
- monnaie de Brabant;
- Münze von Brabant;
- coin of Brabant;
- moneda Brabanzona;

vpl.: C1/241.

SCHELLTORFF Zie:
- moer off ----/
- tussen oft ----/

SCHELT Zie:
- scilde; schilt;----; skilt/

SCHELVEREN = vb. het ontdoen van de bovenlaag bij veengronden.
- tollo partem superiorem in terra bituminosa vel paludosa;
- enlever la couche supérieure d'une tourbière;
- die obere Schichte vom Moorboden abnehmen;
- take off the upper layder of peat;
- quitar la capa superior de un turbera;

vpl.: BVB 39.

SCHELVERINGE Zie:
- schelft; schelferinge;----/

SCHEMEL ENDE KETEN, BRUSSEL = taut. houtmaat, gelijk aan 9 voet of 2.52 m.Brussel.
- mensura ligni, aequa novem pedibus aut ducentae quinquaginta duo primariae mensurae;Bruxellensis;
- la mesure et la chaîne;Bruxelles
- Holzmasz; Brüssel;
- timber measure;Brussels;
- medida de madera; Bruselas;

vpl.: C1/236.

SCHEMEL OFT WISSE HOUTS, BRUSSEL = houtmaat gelijk aan 2 leverijen of 32 stukken hout, Brussel.
- mensura ligni, aequa duobus et triginta partibus ligni,

Bruxeliensis;
- corde ou mesure de bois, Bruxelles;
- Holzmasz;
- wood measure;
- medida de madera;

vpl.: C1/236.

SCHEMELE ENDE AERME ONDERSAETEN = taut. arme onderdanen.
- subjecti pauperi;
- sujets pauvres;
- arme Untertane;
- poor subjects;
- súbditos pobres;
- vpl.: Cr2/990.

SCHEMPICH Zie:
- schympege; schimpich;----/

SCHENC Zie:
- schinck; schenkinge; schinckagien; schencke;----; schenckwijn; schenkelwijn/

SCHENCKAGIE Zie:
- schenck;----/

SCHENCLAGIE OFT VEREERINGHE = taut. eerbewijs in de aanbieding van wijn.
- insigne in vini presentatione;
- hommage en offrant du vin;
- Ehrenerweisung in der Anbietung von Wein;
- mark of honour in the presentation of wine;
- homenaje por medio de ofrecimiento de vino;

vpl.: C2/946.

SCHENCKBERDEKEN; SCHENCBERT = sub. dienblad; presenteerblad; schenkblad.
- lamina ad serviendum;
- petit plateau ou cabaret;
- Präsentierteller;
- tray;
- bandeja;

vpl.: Lo3/174.

SCHENCBERT Zie:
- schenckberdeken;----/

SCHENCKE Zie:
- schinck; schenkinge; schinckagien;----; schenc; schenckwijn; schenkelwijn /

SCHENCKEL; SCHINCKEL; SCHENKEL; SCHEINKEL; SCHINKEL = aanhechting.
- annexus;
- jonction; apposition;
- Anheftung;
- affixture;
- fijación;

vpl.: PvB5/568.

SCHENCKEN OFT GIFTEN = taut. geschenken.
- dona;
- cadeaux; dons; présents;
- Geschenke;
- gifts; presents;
- dona;

vpl.: PvB1/558.

SCHENCKWIJN Zie:
- schinck; schenkinge; schinckagien; schencke; schenc;----; schenkelwijn /

SCHENDELIJC Zie:
- schandaleuse; schandelijc;----/

SCHENDELIJCK Zie:
- quaet ende ---- sere/

SCHENDEN OFT VIOLEREN =taut. verkrachten.
- violare;
- violer;
- vergewaltigen;
- rape;
- deshonrar; estuprar; forzar;

vpl.: C3/50.

SCHENKEL Zie:
- schenckel; schinckel;---- ; scheinkel; schinkel/

SCHENKELDIJC Zie:
- schinckel;----; schinkeldijc/

SCHENKELWIJN Zie:
- schinck; schenkinge; schinckagien; schencke; schenc; schenckwijn;----/
- schinckwijn;----/

SCHENKEN Zie:
- bij dode hant ----/
- bij levender hant ----/

SCHENKINGE Zie:
- schinck;----; schinckagien; schencke; schenc; schenckwijn; schenkelwijn/

SCHENNEN Zie:
- straeten schijnen ----/

SCHEP Zie:
- scip; schip;----; scheep/

SCHEPARE Zie:
- schepper; schepbecxken;scheper;----; schepere/

SCHEPBECXKEN Zie:
- schepper;----; scheper; schepare; schepere/

SCHEPE Zie:
- goeden 't ---- gaende/
- periclitatie van den ----/
- 't ---- blijven/

SCHEPEL Zie:
- schaepsdrijver; schaepdrijver;

schaepsheerder; schaepsherder; schaepherde; schaepsherde; schaepharde; schaepharder; schaepwachter; schaper; scheper; scheeper;----/

SCHEPEL = sub. een inhoudsmaat o.a.voor haver en hooi, zijnde 4 spinten.
- modius; modiolus;
- boisseau; mesure de capacité e.a.pour l'avoine et la paille, fait 4 picotins;
- Hohlmasz u.m.für Hafer und Heu
- measure of capacity;
- medida de capacidad, entre otras cosas para avena y heno, siendo cuatro veces siete litros;

vpl.: C1/322.

SCHEPELS Zie:
- d'oude ----/

SCHEPEN Zie:
- comparitie borghermeesteren ende ----/
- geheele ----/
- naar out ----/
- recht van de schippers komende met hunne ---- in de ruijen van Antwerpen/
- scepen;----; schepene/
- ydel ----/

SCHEPENBRIEF Zie:
- clare ende liquide ----/
- schepenenbrief;----/

SCHEPENBRIEVEN Zie:
- beleijtbrieven ende andere ----/

SCHEPEN COMME Zie:
- schepencom;----/

SCHEPENCONDE = sub. schepenbekendmaking; schepenpublicatie; getuigenis van schepenen.
- publicatio,promulgatio sive pronuntiatio, scabinalis; testimonium scabinorum;
- promulgation de part des échevins; témoignage des échevins;
- Proklamation vonseiten der Schöffenen; Zeugnis der Schöffen;
- alderman-proclamation; testimony of the alderman;
- bando; promulgación de parte de los regidores; testimonio de regidores;

vpl.: BVB 171; B2.

SCHEPENDOM; SCHEPENDOMME; SCHEPENDOMSAMPTE = sub.schepenambt; schepenvaardigheid; schepenschap.
- status scabinalis; dignitas senatoria;

- fonction échevinal; échevinage; tribunal;
- Schöffenamt;
- aldermanship;
- regidoría; oficio de regidor;

vpl.: LPS 113; ACart 10; MGG 82; C2/935; Lo7/38.

SCHEPENDOMME Zie:
- schependom;----; schependomsampte/

SCHEPENDOMSAMPTE Zie:
- schependom; schependomme;----/

SCHEPENDOMSZEGEL Zie:
- gemeijnen ----/

SCHEPENE Zie:
- scepen; schepen;----/

SCHEPENEBRIEVEN Zie:
- naer uijtwijsen der claegers ----/

SCHEPENE KNAEP = schependienaar.
- minister scabini; minister scabineus;
- valet scabinal;
- Schöffendiener;
- sheriff's servant;
- servidor de regidor;

vpl.: C1/424.

SCHEPENEN Zie:
- appèl op vonnissen van ---- van der stadt Lijere/
- bethoonen met ---- monde/
- comparitie ----/
- corrigibel naer ----/
- crencxste van de ----/
- drossaert ende ---- van den Kiele/
- gagie ---- van 't Kiel/
- gagie ---- van de Peysmakerscamer/
- gemeijne ----/
- geswooren ende ----/
- jonckste ----/
- met volle stoel van de ----/
- oude ---- van de Lakenhalle/
- sterckenisse zijns ---- briefs/
- twaelf oudste ----/

SCHEPENEN BEKENTENISSEN = schuldbekentenissen door schepenen.
- confessiones a scabinis;
- reconnaissances scabinales;
- Schuldscheine von Schöffen;
- bonds of sheriffs;
- deudas reconocidas por los regidores;

vpl.: Lo4/364.

SCHEPENENBRIEF; SCHEPENBRIEF = gerechtelijke acte waarin een handeling door schepenen verricht, is beschreven en bezegeld.

- literae senatoriae; monumentum scripturarum magistratus res gestas continens;
- obligation passée par devant des échevins;
- gerichtliche Urkunde von einer Handlung, durch Schöffen verrichtet;
- official record, report, of the acts and actions of the magistrates;
- acta judicial que describe bajo sello los trámites llevados a cabo por el regidor;

vpl.: C2/882; B1/3.

SCHEPENENBRIEVEN = schepenakten; ook -brieven.

- tabulae et epistulae gubernatorum;
- lettre d'échevinage;
- Schöffenakten;
- sheriffs documents;
- actas y cartas de los regidores;

vpl.: BVB 171.

SCHEPENENCOM; SCHEPENCOMME = sub. kist waarin de schepenen hun bescheiden veilig opborgen.

- scrinium in quod dicta testium et totius litisfacta coniciuntur;
- coffre dans lequel les échevins gardaient leur papiers d'affaires sans crainte;
- Kiste für die Dokumente der Schöffen;
- box to keep the papers, etc. of the alderman;
- caja donde los regidores guardan sus documentos;

vpl.: C1/327.

SCHEPENEN CONDEN LEIJDEN = schepengetuigen doen voorkomen.

- testes scabinorum deducere;
- comparaître des témoins de l'échevinage;
- Zeugen der Schöffen erscheinen laszen;
- witness of the aldermans makes appear;
- hacer comparecer regidores de testigos;

vpl.: B2/36.

SCHEPENEN ENDE GESWOORENEN = leden der schepenbank en onder ede staanden cq. degenen die beëdigd zijn.

- sodales iudicii gubernatorum ac jurati;
- membre du tribunal des échevins et ceux qui sont liés par la foi du serment;
- Mitglieder des Schöffengerichts und diejenigen die beeidigt sind;

- members of the court of sheriffs and those which are sworn in;
- miembros del tribunal de los regidores y otras jurados;

vpl.: BVB 193.

SCHEPENEN OFTE LATHEN = taut. leden van een laatbank, lagere rechtbank; schepenen of halfvrijen.

- tribunalis minoris; scabinii aut semi liberi;
- membres d'un tribunal inférieur; échevins ou tenans;
- Mitglieder eines niedrigeren Gerichts; Schöffen oder Halbfreien;
- members of a lower court; sheriffs or tenants;
- miembros de un tribunal inferior menor; regidores;

vpl.: C1/13,297.

SCHEPENEN OPTE LAKENHALLE= sub.pl. functionarissen door burgemeesters en schepenen gekozen uit de afgetreden schepenen. Zij fungeerden als toezichthouders op de Lakenhal, Antwerpen 1581.

- scabini in vestibulum pannum laneus, Antverpia 1581;
- deux fonctionnaires choisi par les bourgmestres et les échevins des échevins démissionaires. Ils fonctionnaient comme surveilleurs dans la halle aux draps, Anvers 1581;
- zwei Funktionäre von Bürgermeister und Schöffen gewählt aus den zurücktretenen Schöffen. Sie fungierten als Beaufsichtiger auf die Tuchhalle, Antwerpen 1581;
- magistrates of the cloth-hall; two ex-aldermen elected by burgomasters and aldermen, Antwerp 1581;
- dos functionarios elegidos por los gurgomaestres y regidores de los regidores dimisionarios. Actuaban como inspectores en el mercado de paños, Amberes 1581;

vpl.: C1/519.

SCHEPENEN VAN DEN BIJVANGHE= schepenen over het grondgebied buiten de stad, Lier.

- scabini de territorio extra urbem Lier;
- échevins de la banlieue de Lier;
- Schöffen über das Gebiet auszerhalb der Stadt Lier;
- sheriffs over the territory outside the town Lier;
- regidores del territorio del campo, fuera de la ciudad, Lier;

vpl.: C1/594.

SCHEPENEN VAN DEN PEIJSE = schepenen van de vrede, zijnde oud -

schepenen en oud-wethouders, in eerste instantie kennis hebbende van ongerechtigheden, Antwerpen.
- scabini pacificantes; scabini pristini, in primo iudicio cognitionem habentes iniustiarum, Antverpia;
- échevins pacificateurs, quatre, étant d'anciens échevins et d'anciens magistrats, en première instance aijant connaissance d'injures, Anvers;
- Schöffe des Friedens, seinde Alt-Schöffe und alt-Stadträte, in erster Instanz Kenntnis habende von Ungerechtigkeiten, Antwerpen;
- aldermen of the peace, being formen and former magistrates, in the first place having knowledge of iniquities, Antwerp;
- regidores de la cámara para la paz, siendo antiguos regidores y tenientes de alcalde, teniendo en primera instancia conocimiento de las injusticias, Amberes;

vpl.: Lo1/440; Lo3/30.

SCHEPENGELOFTE Zie:
- schepengeloofte;----/

SCHEPENGELOOFTE; SCHEPENGELOFTE = sub. schepenakte; schepeneed.
- actio magistratus urbani; iusurandum gubernatorum;
- acte d'échevin; serment d'échevin;
- Schöffenakte; Schöffeneid;
- alderman's document; sheriff's oath;
- acta de regidor; juramento de regidores;

vpl.: Cr2/980; DVB 93.

SCHEPER Zie:
- schaepsdrijver; schaepdrijver; schaepsheerder; schaepsherder; schaepherde; schaepsherde; schaepharde; schaepharder; schaepwachter; schaper;-----; scheeper; schepel/
- schepper; schepbecxken;----; schepare; schepere/

SCHEPERE Zie:
- schepper; schepbecxken; scheper; schepare;----/

SCHEPERS Zie:
- d'oude ----/

SCHEPPAN = sub. holle platte pan waarmede zaad werd afgemeten.
- sartago plana et cava, ad metendum semen;
- casserole plat pour mesurer de la graine;
- flache Pfanne womit Samen abgemessen wurde;
- measuring-pan, broad, small low vessel for measuring quantity
- cazuela hueca para medir semilla

vpl.: ACart 43.

SCHEPPEN Zie:
- ghesicht ----/

SCHEPPEN = vb. scheppen.
- haurio IV;
- ramasser; enlever;
- schöpfen;
- scoop; ladle;
- sacar; tomar; coger;

vpl.: ACart 3.

SCHEPPER; SCHEPBECXKEN; SCHEPER; SCHEPARE; SCHEPERE = sub. werktuig waarmede geschept wordt; schepbakje.
- instrumentum quo hauritur;
- instrument avec lequel on puise de l'eau; écope;
- Werkzeug mit dem geschöpft wird Schöpfnäpfchen;
- spoon; shovel; spade; scoop-cupule;
- cucharón; rodete; canalete; cucharada ;

vpl.: C1/431; Lo5/400; Lo3/180.

SCHEPSEL Zie:
- schaepsdrijver;----/

SCHEPSTAL Zie:
- raade van ----/

SCHERE Zie:
- scheere; scheire; schare; schaer;----; scheer/

SCHEREN Zie:
- scharen;----/

SCHEREYDE = sub. schade.
- damnum;
- dégât;
- Schaden;
- damage;
- daño; perjuicio;

vpl.: PB/II/134.

SCHERFBERT; SCHERFFBERT = sub. hakbord.
- tabula caedendi;
- hachoir; planche à hacher;
- Wiegebrett; Hackbrett;
- chopping-block; chopping-board;
- tajo; tajadero;

vpl.: C1/430; Lo5/398; Lo3/174.

SCHERFFBERT Zie:
- scherfbert;----/

SCHERFFMES Zie:
- scherfmes;----/

SCHERFMES; SCHERFFMES =sub. snijmes; hakmes.
- culter ad caedendum;
- couteau à trancher; à hacher; hachoir;
- Schneidemesser; Hackmesser;
- cutting-knife; chopping-knife;
- cuchillo para trinchar; tajo de cocina; machete;

vpl.: Lo5/398; Lo3/178; C1/430.

SCHERMERS OFT ST.MICHIELS-GULDE = St.Michielsgilde waar de schermkunst beoefend werd.
- collegium sancte Michaeli, ubi ars exercendi arma exercebatur;
- escrimeurs des guildes de St. Michel;
- H.Michael Zunft wo die Fechtkunst gepflegt wurde;
- fencers of the St.Michael's Guild;
- esgrimidores del gremio San Miguel;

vpl.: C1/207.

SCHERMHEER ENDE PROTECTeur = taut. beschermheer.
- protector;
- protecteur; patron;
- Schirmherr;
- patron;
- protector; patrono;

vpl.: PB/II/412.

SCHERMUTSELINGE Zie:
- schaermutze; schermutsinge; ----/

SCHERMUTSINGE Zie:
- schaermutzel;----; schermutselinge/

SCHERP Zie:
- sijn roer ---- laeden/

SCHERP EN DE EXPRES GHEBOT ENDE BEVEL = taut. streng gebod.
- iussum severum;
- ordre sévère;
- strenges Gebot;
- severe command;
- orden estricta; orden severa;

vpl.: PB/III/2.

SCHERPE EXAMINATIE OFT TORTURE = taut. ondervraging op de pijnbank; pijnlijke ondervraging.
- examinatio in tormento; quaestio acerba; interrogatio aspera;
- interrogation r goureuse;examen rigoureux ou à la torture ;
- Vernehmung auf der Folterbank; scharfes Verhör; peinlich verhören ; strenge Ausfragung auf der Folterbank;
- interrogation on the rack; interrogate on the rack;

- interrogación en el potro; interrogate en el potro de martirio;

vpl.: C1/129,265; Lo5/154,800; Pl.Pr.20.

SCHERPELIJCK ENDE STRANGELIJK = taut. stipt; punctueel.
- diligenter;
- ponctuellement; rigoureusement;
- pünktlich;
- punctual;
- concienzudo; puntual; concienzudamente; puntualmente;

vpl.: PvB1/33.

SCHERPELIJCK VERBIEDEN = streng verbieden.
- severe vetare;
- défendre; interdire, sévèrement
- streng verbieten;
- forbid severely;
- prohibir severamente;

vpl.: C1/570.

SCHERPELIJCKEN OVERSIEN = nauwkeurig nazien.
- accurate requirere;
- inspecter exactement;
- genau nachsehen;
- to inspect accurately;
- examinar detenidamente;

vpl.: Cr2/1013/14.

SCHERPELIKE Zie:
- scerpelijc; scharpelike;scaerpelike;----/

SCHERPELYCK ENDE PUNCTUELYCK = taut. zorgvuldig.
- diligeus;
- soigneux;
- sorgfältig;
- carefully;
- puntual;

vpl.: PB/II/262.

SCHERPEN Zie:
- scerpen;----; scheerden; scharpen/

SCHERPER EXAMEN = ondervraging op de pijnbank.
- examinatio in tormento; quaestio tormentaria;
- interrogation sous torture; condamner à la question;
- Verhör auf der Folterbank; schmerzhaft Vernehmen;
- interrogation on the racks; painfully interrogate;
- interrogatorio en el potro de martirio; interrogar bajo tormento;

vpl.: Pl.Bra/23; B1; C1/129.

SCHERPER EXAMINATIE Zie:
- tot ---- wijsen/

- ter ---- stellen/
- torture oft ----/

SCHERPER EXAMINATIE OFT TORTURE = taut. ondervraging op de pijnbank.
- examinatio in tormento;
- torture ou question rigoureuse;
- Vernehmung auf der Folterbank;
- interrogation on the rack, torture;
- interrogación en el potro;

vpl.: C1/96.

SCHERPER OND ERSOECK Zie:
- ter ---- oft pijnbancke brengen/

SCHERPRECHTER Zie:
- gagie ----/

SCHERPRECHTER; SCHERPRICHTER = sub. beul.
- carnifex; tortor; lanius; lictor;
- bourreau; executeur des hautes oeuvres;
- Scharfrichter; Henker;
- executioner; hangman;
- verdugo; ejecutor de justicia;

vpl.: C1/582,62,205; PB/IV/253.

SCHERPRICHTER Zie:
- scherprechter;----/

SCHETEN Zie:
- schieten;----/

SCHETTEN Zie:
- schatten;----/

SCHETTINGE Zie:
- scattinge; schatting; schattinge; ----/

SCHEURE; SCHUUR; SCHUYR = sub. schuur.
- horreum;
- grange;
- Scheune;
- barn; shed;
- cobertizo;

vpl.: DKB 9.

SCHEUREN Zie:
- schoeren; schoren; schueren; ----; scoeren/

SCHEURINGHE DES ECHTEN BEDDE = huwelijksopheffing.
- divortium;
- divorce;
- Aufhebung der Ehe;
- divorce;
- levantamiento de un matrimonio; divorcio;

vpl.: Cr2/1013/24.

SCHEUT Zie:
- sijnen ---- behouden/
- sijnen ---- hebben/

SCHEUT; SCHEIJT = verval.
- casus;
- chute;
- Gefälle;
- decay;
- caída;

vpl.: Lo3/404.

SCHEUTE; SCHOTE = sub. schot, van een geweer.
- iaculatio; iaculum;
- coup de fusil;
- Gewehrschuss;
- shot;
- disparo de fusil; balazo; escopetazo;

vpl.: ASO 20.

SCHEVINCKE = sub. droge dierenhuid.
- corium torridum;
- peau de bête sec;
- trockene Tierhaut;
- dry skin;
- piel de animal secó;

vpl.: PvB3/376.

SCHEYDEMUER Zie:
- schreydemuer;----/

SCHEYDEN Zie:
- bij levenden lijve ende metter wermenderhandt ---- van goeden/
- bij 't ---- van den bedde/
- naer het ---- van den bedde/
- schieden; scheiden; scheden; scheien; scheen;----/
- ten ---- van den bedde/

SCHEYDEN; SCHEIJDEN; SCHEIDEN; SCHEIEN; SCHEDEN; SCHEEN = sub. ontbinding, huwelijk.
- solutio;
- dissolution;
- Auflösung;
- dissolution;
- disolución;

vpl.: B2/23; C1/606.

SCHEYDER; SCHEIDESMAN; SCHEITSMAN = scheidsman.
- arbiter;
- arbitragiste; arbitre;
- Schiedsman;
- referce;
- mediador; medianero; arbitro;

vpl.: PB/III/558.

SCHEYDINGE OFF PALINGHE = taut. vaststelling van erfscheiding.
- constitutio separationis hereditatis;
- détermination de séparation; héréditaire;
- Festsetzung der Erbetrennung;
- determination of hereditary separation;

- determinación de los limites de una finca;

vpl.: B1/42; C2/889.

SCHEYDINGHE Zie:
- in materie van paelinge ofte----/

SCHEYDLINIE Zie:
- scheydslinie; scheytlinie;----/

SCHEYDSLINIE; SCHEYTLINIE; SCHEYDLINIE = sub. grenslijn.
- limes; terminus;
- ligne de séparation; limite;
- Grenzlinie;
- line of demarcation; frontieline;
- línea de separación; límite;

vpl.: ACart 3; LPS 103.

SCHEYDSLOOT; SCHEIDESLOOT; SCHEIDEDELVE; SCHEDEDELVE; SCHEEDELVE; SCHEIDILVE; SCHEIJDGRAVE; SCHEIDEDILVE= sub. grenssloot.
- limes;
- fossé de séparation;
- Grenz-Graben;
- boundary-ditch; demarcation ditch;
- acequia; zanja de separación;

vpl.: ACart 31,57.

SCHEYDTPAEL = sub.grenspaal.
- fines;
- borne; poteau frontière; limite;
- Grenzpfahl;
- land-mark; boundary-post; demarcation-post;
- mojón; poste; hito; muga; límite;

vpl.: BVB 167.

SCHEYINGE Zie:
- scheijdinge; scheidinge; scheedinge;----; scheidenisse;sceydinge/

SCHEYMEN Zie:
- straeten ----/

SCHEYMUER Zie:
- blooten ----/
- scheydmuer;----/

SCHEYNDEN OFT QUETSEN = schenden, een bos.
- deformare;
- endommager; ravager;
- schänden, einen Wald;
- deface;
- descabalar; afear;

vpl.: PB/IV/63.

SCHEYNEN Zie:
- straeten ----/

SCHEYSEN = vb. uitgraven, van stenen.
- effodere;
- extraire;

- ausgraben;
- to dig out;
- desenterrar;

vpl.: PB/II/16.

SCHEYT Zie:
- scheut;----/

SCHEYTLINIE Zie:
- scheydslinie;----; scheydlinie/

SCHEYTSPAAL Zie:
- scheidepael; scheijdspale; schijdspale; scheijtpaal;----/

SCHICKE Zie:
- man van ----/

SCHICKEN Zie:
- over te ----/

SCHICKEN = vb. toezenden; zenden.
- mitto III; destino I;
- envoyer; adresser; expédier;
- schicken;
- send; forward; dispatch;
- enviar; mandar; remitir; expedir;

vpl.: BVB 151.

SCHICKENISSE Zie:
- scikinge; schickinge;----/

SCHICKINGE Zie:
- scickinge;----; schickenisse/

SCHIEDEN; SCHEIDEN; SCHEDEN; SCHEIEN; SCHEEN; SCHEYDEN; SCEYDEN; SEPAREREN = vb. afscheiden; scheiden; oplossen.
- separo I; termino I; divido III; dissolvo III;
- séparer; terminer; dissoudre; se bifurquer;
- scheiden; lösen;
- separate; terminate; solve;
- separar; terminar; disolver; resolver; bifurcar;

vpl.: BVB 25; PB/III/546; ACart 57; B1/47; C2/890.

SCHIEMAN = sub. onderstuurman.
- subrector navis;
- copilote;
- Untersteuersman;
- petty steersman;
- segundo timonel;

vpl.: PB/III/222.

SCHIERE Zie:
- alsoe ---- als/
- ten lanxten soe ----/

SCHIERE OFT MORGEN = direct of de volgende dag.
- statim aut postero die;
- immédiatement ou le lendemain;
- unmittelbar oder am nächsten Tag;
- at once or the next day;

- directamente o al dia siguiente;
vpl.: C1/532.

SCHIERINGE Zie:
- chieringe;----/

SCHIET Zie:
- ouden philips ----/

SCHIETDWALE Zie:
- schietdwele;----; scietdwale/

SCHIETDWELE; SCHIETDWALE; SCIETDWALE = sub.1.tafellaken 2.afwasdoek.
- nappe; essuie vaiselle;
- Tischtuch; Spültuch;
- table-cloth; washing-cloth;
- mantel; paño de mesa; paño de lavar;
vpl.: Lo7/84; C1/735.

SCHIETEN Zie:
- cooper worden metter ---- van den halm/
- d'eerde ----/
- in de aerde ----/
- metten ---- van den halm erven ende vesten/
- uit te ---- penningen/
- waterpas ----/

SCHIETEN; SCHETEN = vb.graven.
- fodio III;
- creuser; bêcher;
- graben;
- dig;
- cavar; excavar;
vpl.: DKB 10.

SCHIETEN OF WERPEN OP DE KERCKE = graven of neergooien bij de kerk.
- fodêre vel deicêre iuxta ecclesiam;
- creuser le sol ou jeter par terre près de l'église;
- graben oder niederwerfen bei der Kirche;
- dig or throw down near the church;
- cavar o echar por tierra cerca de la iglesia;
vpl.: AKB 11; DKB 52.

SCHIETENDE Zie:
- de ---- locht oft sonne/

SCHIETERS OFT STROPLEGGERS = stropers.
- praedones;
- braçonnier; piégeur;
- Wilddiebe;
- poachers;
- cazadores furtivos;
vpl.: PB/III/516.

SCHIFTINGE Zie:
- acte van ---- en scheidinge/

- finale ----/

SCHIJDSPALE Zie:
- scheidepael; scheijdpale;----; scheijtspaal; scheytspaal/

SCHIJFFELBEEN = sub. overbeen; schuifelbeen.
- ganglion;
- exostose; périostose ;
- Auswuchs am Hüfe;
- bony excreescence; ring-bones;
- sobrecaña; sobrehueso;
vpl.: T1/617.

SCHIJFTINGE EN DEIJLINGE = scheiding en deling.
- separatió et partitió;
- séparation et partage;
- Trennung und Teilung;
- separation and particion;
- separación y partición;
vpl.: DVB 23.

SCHIJNEN Zie:
- straeten ----; schennen/

SCHIJNSEL VAN FONDAMENT = grond van waarheid.
- fundamentum veritatis;
- apparence de fondement de vérité ;
- im Grunde der Wahrheit;
- base of truth;
- fundamento, base, de verdad;
vpl.: C1/502.

SCHIJSPUTTE; SCHIJTPUTTE; SCHIJTPUT = sub. mestput.
- sterquilinium;
- fosse de purin;
- Mistgrube;
- dungpit;
- pudridero;
vpl.: PvB6/336.

SCHIJTPUT Zie:
- schijsputte; schijtputte;----/

SCHIJTPUTTE Zie:
- schijsputte;----; schijtput/

SCHILDE Zie:
- van den ---- geboren oft schiltbortich/
- van den ---- oft ridderstam gheboren/
- van den ---- gebooren/

SCHILDERHUYSE Zie:
- schiltwacht- oft rondhuijsen; ----/

SCHILDERIEN Zie:
- patroenen ----/

SCHILDERIJE OFT TAFELREEL; TAEFFEREEL = taut. schilderstuk.
- tabula; picta;
- tableau de peinture;

- Gemälde; Bild;
- painting;
- cuadro; lienzo;

vpl.: Lo3/172.

SCHILDINGE Zie:
- scheldinghe; scheldinge;----/

SCHILLINC Zie:
- schelling; schellinck;-----; schillinck; schellinc/

SCHILLINCK Zie:
- schelling; schellinck; schellinc; schillinc;----/

SCHILLING Zie:
- scelling; schellinc;----; scellinghe/

SCHILT Zie:
- Antwerpschen ----/
- Brusselschen ----/
- Dortschen ----/
- Falcoens ----/
- keijsers ----/
- ouden ----/
- ouden Philips ----/
- scilde;----; schelt; sckilt/
- Vrancker ----/

SCHILTBOORTICH; SCHILTBORTICH; SCHILTBORICH; SCHILTBUERTICH; SCHILTBORDICH = adi. door geboorte gerechtigd tot het dragen of voeren van een wapenschild cq. van adellijke of aanzienlijke afkomst zijn.
- scutum levans; scutiger; navitate probatus ad ferendum insignis cq. nobili loco natus;
- autorisé par droit de naissance de porter des armoiries; né noble; de descendance noble;
- durch Geburt berechtigt zum Tragen oder Führen eines Waffenschildes bzw. von vornehmer Geburt sein;
- qualified by birth to bear or to carry an escutcheon i.e.be of noble birth;
- autorizado por nacimiento a llevar un escudo de armas;

vpl.: C1/1,121,593.

SCHILTBORICH Zie:
- schiltboortich; schiltbortich; ----; schiltbuertich; schiltbordich/

SCHILTBORTICH Zie:
- schiltboortich;----; schiltborich; schiltbuertich; schiltbordich/

SCHILTBORTICH OFT VANDEN SCHILDE GEBOREN = taut. van adellijke afkomst.
- de familia nobili;

- de famille noble;
- von adliger Geburt;
- of noble family;
- de nacimiento noble;

vpl.: Lo6/324.

SCHILTBUERTICH Zie:
- schiltboortich; schiltbortich; schiltborich;----; schiltbordich/

SCHILTWACHT Zie:
- nae sijn ---- gaen/
- op de ---- slaepen/
- sijn ---- heymelijck verlaeten/

SCHILTWACHT- OFT RONDHUIJSEN; SCHILDERHUYSE = taut. schildwachthuisje.
- domunculae custodis; statio;
- guérites;
- Schildwachehäuschen;
- sentry-boxes;
- garitas de centinela;

vpl.: C1/571. PvB7/162.

SCHIMPELIJC Zie:
- schympelyck; schimpelike;----/

SCHIMPELIKE Zie:
- schympelyck;----; schimpelijc/

SCHIMPICH Zie:
- schympege;----; schempich/

SCHIMPINGE Zie:
- schimpinghe;----/

SCHIMPINGHE; SCHIMPINGE = sub. beschimping.
- ignominia; contumelia; derisus;
- moquerie injurieuse; outrage; injure;
- Beschimpfung;
- reviling; jeering; scoffing;
- insulto; ultraje;

vpl.: C1/269.

SCHINCK; SCHENKINGE; SCHINCKAGIEN; SCHENCKE; SCHENC; SCHENCKWIJN; SCHENKELWIJN = wijnschenking; wijn die men aan een gast aanbood als eerbewijs; erewijn.
- donatio; vinum honoris; vinum quod convivae offerebatur;
- donation; vin d'honneur;
- Schenkung; Weinschenkung; Wein den man einem Gast anbot als Ehrenbezeigung;
- donation; retail wine; wine offered to a guest as homage;
- donación; don; dádiva; donacion de vino; vino ofrecida a un huésped como homenaje;

vpl.: C1/532,553,566; PB/IV/308; PvB6/351; Cr2/981.

SCHINCKAGIEN Zie:
- schinck; schenkinge;----;schencke;schenc;schenckwijn;schenkelwijn/

SCHINCKBERDEKEN = sub.plank om ham op te snijden.
- tabula ad pernam secandam;
- planche sur laquelle on coupe du jambon;
- Schinkenbrett;
- slice board;
- tabla para cortar jamón encima;

vpl.: C1/430.

SCHINCKEL Zie:
- schenckel;----; schenkel; scheinkel; schinkel/

SCHINCKEL; SCHENKELDIJC; SCHINKELDIJC = sub. verbindingsdijk.
- agger conjunctionis;
- digue de jonction;
- Verbindungsdeich;
- connectiondike;
- dique de comunicación;

vpl.: PB/II/186.

SCHINCKWIJN = sub. schenkwijn;wijn die bij officiële gelegenheden wordt aangeboden; erewijn.
- vinum donatium; vinum honoris;
- vin d'honneur;
- bei offiziellen Gelegenheiten angebotene Wein; Ehrenwein;
- wine offered at formal occasions; wine of honor;
- vino ofrecido en ocasiones solemnes; vino de honor;

vpl.: C1/62; PB/IV/253.

SCHINKEL Zie:
- schenckel; schinckel; schenkel; scheinkel;----/

SCHINKELDIJC Zie:
- schinckel; schenkeldijc;----/

SCHINDEREER OFT GHESWOREN WYNMETER = taut. ambtenaar belast met het peilen der wijn.
- vini mensor;
- jaugeur des tonneaux de vin;
- Beamter beauftragt mit der Sondierung von Weinfäszen;
- official in charge of the gauging of the winebarrels;
- oficial encargado del aforo de vinos; aforador;

vpl.: PB/III/303.

SCHINDEREN = vb. schatten; in geldsbedrag vaststellen.
- taxare; aestimare; censere III;
- estimer; évaluer; taxer;
- schätzen; einschätzen;
- value; estimate;
- tasar; evaluar; estimar; calcular;

vpl.: T2/372.

SCHINDEREN OFT METEN = taut. peilen van wijnvaten.
- mensuro l doliorum;
- jauger des tonneaux de vin;
- Sondierung von Weinfäszen;
- gauging of winebarrels;
- aforar; medir;

vpl.: PB/III/303.

SCHINDERINGE; SCHINDERINGHE = sub.hom.1.raming; schatting 2. wijnpeiling.
- 1.aestimatio; taxatio 2.degustatio vini;
- 1.estimation; évaluation 2.degoustation de vin;
- 1.Schätzung 2.Weinsondierung;
- 1.estimate 2.gauging of wine;
- 1.estimación; tasación 2.aforo de vino;

vpl.: T2/276; PB/II/60.

SCHINDERINGHE Zie:
- schinderinge;----/

SCHINDERINGHE OFT VONT =taut. peiling van wijnen.
- degustatio vini;
- jaugeage;
- Sondierung von Weinen;
- gauging of wine;
- aforo de vinos;

vpl.: PB/II/62.

SCHIP Zie:
- scip;----; schep; scheep/
- 't seile gaen vant ----/

SCHIPBOOM Zie:
- schipsbodem;----/

SCHIPBRAECKE Zie:
- scipbrekinge; schipbrake;----; schipbrec; schipbrekinge;schipbroke; schipbrokinge; scepbrekinge/

SCHIPBRAKE Zie:
- scipbrekinge;----; schipbraecke; schipbrec; schipbrekinge; schipbroke; schipbrokinge; scepbrekinge/

SCHIPBREC Zie:
- scipbrekinge; schipbrake;schipbraecke;----; schipbrekinge; schipbroke; schipbrokinge; scepbrekinge/

SCHIPBREKINGE Zie:
- scipbrekinge; schipbrake;schipbraecke; schipbrec;----; schipbroke; schipbrokinge; scepbrekinge/

SCHIPBROKE Zie:
- scipbrekinge; schipbrake;schipbraecke; schipbres; schipbrekinge;----; schipbrokinge;scepbrekinge/

SCHIPBROKINGE Zie:
- scipbrekinge; schipbrake; schipbraecke; schipbrec; schipbrekinge; schipbroke;----; scepbrekinge/

SCHIPCNECHT Zie:
- schipsghenoot; schipsgeselle; ----; schipman; scheepman/

SCHIPGESELLE Zie:
- schipsghenoot;----; schipcnecht schipman; scheepman/

SCHIPLIEDE Zie:
- sciplude;----; scheepliede; schipluyde/

SCHIPLUYDE Zie:
- sciplude; schipliede; scheepliede;----/

SCHIPMAN Zie:
- schipsghenoot; schipgeselle; schipcnecht;----; scheepman/

SCHIPPERS Zie:
- recht van den berghghelde van de onvrije ----/
- recht van de ---- komende met hunne schepen in de ruijen van Antwerpen/

SCHIPSBODEM; SCHIPBOOM =sub. scheepslading.
- onus navis;
- cargaison;
- Schiffsladung;
- cargo;
- cargamento de una nave; carga;

vpl.: Lo4/108.

SCHIPSGHENOOT; SCHIPGESELLE SCHIPCNECHT; SCHIPMAN; SCHEEPMAN = sub. schepeling; matroos.
- vector;
- matelot; homme de l'équipage;
- Schiffsmanschaft;
- member of the crew;
- tripulante; marinero;

vpl.: PB/II/228; Lo4/152,156.

SCHIPVAERT Zie:
- superintendent van de ----/

SCHIPVAERT = sub. scheepvaart.
- navigatio;
- navigation;
- Schiffahrt;
- shipping; navigation;
- navegación;

vpl.: C1/198.

SCHIWEN Zie:
- scuwen; schuwen;----; schouwen; schauwen; scouwen/

SCHOBBE; SCHOPPE; SCHOP = sub. schop; afdak.

- operculum;tegumentum;
- abat-vent; avant-toit;
- Scheune; Schutzdach;
- penthouse; shed;
- cobertizo; colgadizo;

vpl.: ASO 12.

SCHOBBEREN OFT REPREHENDEREN = taut. berispen; afstraffen.
- reprehendere;
- brocarder;
- tadeln;
- reprehend;
- reprender; jabonar;

vpl.: C1/644.

SCHOEF Zie:
- schoof; schoove; schove;----; schoeve/

SCHOEN; SCHONE; SCHOON = adv. voordelig; gunstig.
- prosperus;
- avantageux;
- vorteilhaft;
- favourable;
- ventajoso; provechoso; favorable

vpl.: Lo6/252.

SCHOEN PEERT = mooi paard.
- equus pulcher;
- beau cheval;
- schönes Pferd;
- beautiful horse;
- caballo hermoso;

vpl.: T1/616.

SCHOENLAPPER; SCHOESUTTER; SCHOENSUTTER; SCHOESITTER = sub. schoenlapper.
- sutor veteramentarius; sutor cerdo;
- cordonnier;
- Schuster; Schuhflicker;
- cobbler;
- zapatero;

vpl.: Bl:Pl.Pr./13.

SCHOENLING Zie:
- schoenlinge; schaepsvacht; schaepsvlies; schaepsvel; schaephuut; scaepshuut;scaepshuyt;----; schoenlinghe; scaepsvlues; scaepsvluus; scaepsvluys; scaepsvluesch/

SCHOENLINGE; SCHAEPSVACHT; SCHAEPSVLIES; SCHAEPSVEL; SCHAEPHUUT; SCAEPSHUUT; SCAEPSHUYT; SCHOENLING; SCHOENLINGHE; SCAEPSVLUES; SCAEPSVLUUS; SCAEPSVLUYS; SCAEPSVLUESCH = sub.schaapsvacht.
- pellis ovila;
- lainage; toison de mouton;
- Schaffel;
- fleece; sheepskin;

- vellón;
vpl.: PvB1/366.

SCHOENLINGHE Zie:
- schoenlinge; schaepsvacht; schaepsvlies; schaepsvel; schaephuut; scaepshuut; scaepshuyt; schoenling;----; scaepsvlues; scaepsvluus; scaepsvluys; scaepsvluesch/

SCHOENSUTTER Zie:
- schoenlapper; schoesutter;----; schoesitter/

SCHOERE = sub. waterloop.
- canalis; fossa;
- cours d'eau;
- Wasserlauf;
- watercourse;
- corriente de agua;
vpl.: BKB 11.

SCHOERELINGE Zie:
- wolle oft ----/

SCHOEREN Zie:
- cleyt ----/

SCHOEREN; SCHOREN; SCHUEREN; SCHEUREN; SCOEREN =vb. doorschrappen; verbranden; ophitsen.
- vitio I; instigo I;
- invalider; exciter; agacer;
- ungültig machen; aufreisen;
- nullify; invalidate; instigate;
- invalidar; instigar; excitar; provocar; incitar;
vpl.: T1/106,187,612; T2/97.

SCHOEREN ENDE BREEKEN =taut. krachteloos maken; verscheuren.
- facio III invalidum; discerpo III;
- annuler; invalider; rompre; déchirer;
- kraftlos machen; zerreissen;
- annul; invalidate; tear;
- declarar nulo; desvirtuar; hacer; inválido; invalidar; hacer añicos; hacer pedazos; rasgar;
vpl.: T1/106,187.

SCHOESITTER Zie:
- schoenlapper; schoesutter; schoensutter;----/

SCHOESUTTER Zie:
- schoenlapper;----; schoensutter schoesitter/

SCHOET Zie:
- schoot; schot;----; scot/

SCHOET ENDE LOOP = taut. afvoer.
- deductio;
- décharge; écoulement;
- Abfuhr; Lauf;
- transport;

- desagüe; salida;
vpl.: T1/257.

SCHOEVE Zie:
- halse oft ----/
- schoof; schoove; schove;schoef; ----/

SCHOEWE Zie:
- schuppe; schoube;----/

SCHOEYER Zie:
- schoyer;----; schovuut; schofuut; scuvuut; scavuut/

SCHOF; SCHOFFE = grendel; valluik van een stadspoort; sluis; afsluiter.
- obex; foricula portae civitatis; cataracta;
- verrou; verrou d'une porte de ville; écluse; clôture; cloison;
- Riegel; Falltür eines Stadttors; Schleufe;
- bolt; trapdoor of a towngate; sluicekeeper;
- cerrojo; escotillón de una puerta de la ciudad; esclusa;
vpl.: C1/543,565.

SCHOFBEWAERDER = grendelbewaarder; valluikbewaker.
- custos foriculae;
- gardien;
- Falltürwärter;
- trapdoorguard;
- guarda de escotillón; guardacerrojo;
vpl.: C1/565.

SCHOFEL Zie:
- schuffelken; schoffel; schuffel; ----/

SCHOFFE Zie:
- schof;----/

SCHOFFE OFTE SLUYSE = sub.afsluiter; sluis.
- cataracta;
- écluse; clôture; cloison;
- Abschlusz; Schleufe;
- sluicekeeper;
- válvua de cierre; esclusa;
vpl.: PvB8/328.

SCHOFFEL Zie:
- schuffelken;----; schuffel; schofel/

SCHOFFEN OFT SCHORSBALCKEN = taut. schoorbalken.
- anterides;
- chevalements;
- Tragbalken;
- summers;
- puntales; jabalcones;
vpl.: C1/571.

SCHOFUUT Zie:
- schoyer; schoeyer; schovuut; ----; scuvuut; scavuut/

SCHOIR Zie:
- schoor;----/

SCHOKKELJOEN Zie:
- sucrioen; sukrioen;----; sucrion; suucrion/

SCHOLAER Zie:
- scolier; scholenaer;----;scholeer; scholer; schoolre; scholare; scholeere; scholekint; schoolkint/

SCHOLARE Zie:
- scolier; scholenaer; scholaer; scholeer; scholer; schoolre; ----; scholeere; scholekint; schoolkint/

SCHOLASTER = sub. opzichter ener kloosterschool.
- inspector scholae sanchiniaualis;
- préposé d'une école de couvent;
- Aufseher einer Klosterschule;
- inspector of a conventschool;
- administrador de una escuela monástica;

vpl.: PB/II/94.

SCHOLE Zie:
- school;----/

SCHOLEER Zie:
- scolier; scholenaer; scholaer; ----; scholer; schoolre; scholare; scholeere; scholekint; schoolkint/

SCHOLEERE Zie:
- scolier; scholenaer; scholaer; scholeer; scholer; schoolre; scholare;----; scholekint; schoolkint/

SCHOLEKINT Zie:
- scolier; scholenaer; scholaer; scholeer; scholer; schoolre; scholare; scholeere; ----; schoolkint/

SCHOLEMEESTER Zie:
- scoelmeester;----; schoolmeester; scholemeister/

SCHOLEMEISTER Zie:
- scoelmeester; scholemeester; schoolmeester;----/

SCHOLEN Zie:
- gagie commissarissen over de ----/

SCHOLENAER Zie:
- scolier;----; scholaer; scholeer; scholer; schoolre;scholare; scholeere; scholekint; schoolkint/

SCHOLER Zie:
- scolier; scholenaer; scholaer; scholeer;----; schoolre; scholare; scholeere; scholekint; schoolkint/

SCHOLESCHAT Zie:
- scatsconde; schoutscat; scholtscat;----; schoolschat/

SCHOLHOUT Zie:
- doge, trene ----/

SCHOLT Zie:
- scout; schout;----; schult; schoude; schulde/
- schout;----; schult; schoude; schulde; scult/

SCHOLTE Zie:
- schauteete;----; scholteden; scholtet; scholteth; scholtis; scholts; scholtz; schoude; schoudt; schoutate; schout; schoute; schouteit; schoutent; schoutet; schoutete; schouteth; schouttete; schulte; scoutet; scoutheit; scauthеit; schutate/

SCHOLTE OFT WACHT = taut. opzichter.
- guardianus;
- surveillant;
- Aufseher;
- superintendant;
- superintendante; inspector;

vpl.: PB/II/248.

SCHOLTEDEN Zie:
- schautete; scholte;----;scholtet; scholteth; scholtis;scholts; scholtz; schoude; schoudt; schoutate; schout; schoute; schouteit; schoutent; schoutet; schoutete; schouteth; schouttete; schulte; schutate; scoutet; scoutheit; scauthet/

SCHOLTET Zie:
- schauteete; scholte; scholteden; ----; scholteth; scholtis; scholts scholtz; schoude; schoudt; schoutate; schout; schoute; schouteit; schoutent; schoutet; schoutete; schouteth; schouttete; schulte; schutate; scoutet;scoutheit; scauthet/

SCHOLTETH Zie:
- out ----/
- schauteete; scholte; scholteden; scholtet;----; scholtis;scholts; scholtz; schoude; schoudt; schoutate; schout; schoute; schouteit; schoutent; schoutet;

schoutete; schouteth; schouttete; schulte; schutate; scoutet; scoutheit; scauthet/

SCHOLTIS Zie:
- schauteete; scholte; scholteden; scholtet; scholteth;----;scholts; scholtz; schoude; schoudt; schoutate; schout; schoute; schouteit; schoutent; schoutet ; schoutete; schouteth; schouttete; schulte; schutate; scoutet;scoutheit; scauthet/

SCHOLTS Zie:
- schauteete; scholte; scholteden; scholtet; scholteth; scholtis; ----; scholtz; schoude; schoudt; schoutate; schout; schoute; schouteit; schoutent; schoutet; schoutete; schouteth; schouttete; schulte; schutate; scoutet;scoutheit; scauthet/

SCHOLTSCHAT Zie:
- scatsconde; schoutscat;----; scholeschat; schoolschat/

SCHOLTZ Zie:
- schauteete; scholte; scholteden; scholtet; scholteth; scholtis; scholts;----; schoude; schoudt; schoutate; schout; schoute; schouteit; schoutent; schoutet; schoutete; schouteth; schouttete; schulte; schutate; scoutet; scoutheit; scauthet/

SCHONE Zie:
- schoen;----; schoon/

SCHOOF; SCHOOVE; SCHOVE; SCHOEF; SCHOEVE = sub.bundel; garf; schoof; strobos.
- fascis segetum; merges;
- gerbe;
- Garbe;
- sheaf;
- gavilla; haz;

vpl.: T1/321; PvB1/99.

SCHOOFFRECHT; SCHOOFRECHT= sub. 1.recht op een hoeveelheid korenschoven als beloning van de schutter voor zijn toezicht 2.recht op een deel van de oogst als tiende.
- 1.ius mergitum 2.ius in partem messis;
- 1.droit de gerbe 2.droit de gerbage;
- 1. Recht auf eine Anzahl Korngarben 2.Recht auf einem Teil der Ernte;
- 1.right to sheafs of corn; 2.right on a part of the harvest as title;
- 1.derecho de gavilla; derecho a una cantidad de gavillas de trigo como recompensa al guardabosques por su vigilancia 2. derecho a parte de la cosecha como censo de tierra o diezmo;

vpl.: Lo6/264; PB/11/23.

SCHOOFFVE Zie:
- erffrecht van ----/

SCHOOFRECHT Zie:
- schooffrecht ;----/

SCHOOL; SCHOLE = sub. kudde; troep.
- schola;
- troupeau;
- Herde; Trupp;
- herd; flock;
- rebaño; hato; piara;

vpl.: DKB 4.

SCHOOLKINT ¸ie:
- scolier; scholenaer; scholaer; scholeer; scholer; schoolre; scholare; scholeere; scholekint;----/

SCHOOLMEESTER Zie:
- gagie ---- van de armeschole/
- scoelmeester; scholemeester; ----; scholemeister/

SCHOOLRE Zie:
- scolier; scholenaer; scholaer; scholeer; scholer;----; scholare; scholeere; scholekint; schoolkint/

SCHOOLSCHAT Zie:
- scatsconde; schoutscat; scholtscat; scholeschat;----/

SCHOON Zie:
- schoen; schone;----/

SCHOONMAKEN OFT RUIJMEN = taut. schoonmaken.
- purgo 1;
- nettoyer;
- reinmachen;
- clean;
- limpiar; asear;

vpl.: C1/191.

SCHOOR; SCHOIR = verhoging langs een peelriool of sloot, van hout om invallen te voorkomen; houten stutrand.
- fulcimentum;
- étai; étançon; accot;
- hölzerne Wand; eine Abzugsrinne entlang damit diese nicht einstürzt;
- wooden wall along an outletgutter to prevent falling in;
- puntal; sostén;

vpl.: SKB 12.

SCHOOT Zie:
- 't ----/

SCHOOT; SCHOT; SCHOET;SCOT = sub.hom.1.boete; schutgeld cq. geld dat de schutter toekwam voor het opvangen van losgebroken vee. 2. recht als betaling 3.omslag in de belasting als landrente 4.sluisgeld voor een schip 5.grendel; sluiting.
- mulcta; pecunia illi, qui capit et detinet pecus alienum 2. ius ut solutio 3.tributorum in singula capita distributio; glebatio possessori aggerum 4.pecunia soltuario 5.claustra;
- 1.amende comme rançon pour le bétail saisi 2.droit comme paiement 3.taxe cq.impôt comme rente des terres 4.droit de parcage 5.verrou; fermeture;
- 1.Geldstrafe; Busse um gefangenes und beschlagnahmtes Vieh wieder loszukaufen 2.gerechte Zahlung 3.Kopfsteuer; Steuer als Bodenrente schuldig 4. Schleusengebühr 5. Riegel; Schlieszung;
- 1.fine paid for the redemption of seized cattle 2.contribucion; 3. right as payment; tax as landrevenue tue to the landlord 4. lockage 5.bolt; lock;
- 1.multa para rescatar ganado aprehendido 2.contribución 3. custo personal; impuesto que se debe en forma de una renta de la tierra 4.derecho de esclusa 5. cerrojo;

vpl.: C1/149,283,348,598; DVB 5,43,56; AKB 10; PB/III/293; 381; Cr2/1070; C3/192,182; Lo6/238; PB/II/1.

SCHOOT VAN BUIJTENBEESTEN = schutgeld voor vee van buiten het dorp.
- pecunia solvenda pro inclusione pecoris externi;
- droit de mise en fourrière pour du bétail du dehors du village;
- Schleusengebühr für Vieh von auszerhalb des Dorfes;
- poundage for cattle of outside the village;
- dinero para encerrar ganado de fuera de la aldea;

vpl.: BVB 195.

SCHOPPE OFT VUYRTANGE = schop of vuurtang.
- pala aut forcepso;
- pelle ou pincettes;
- Spaten oder Feuerzange;
- spade or fire-tongs;
- badil;

vpl.: PvB1/247.

SCHOPPEN Zie:
- schouben;----; schuppen/

SCHOR Zie:
- schorre;----/

SCHOREN Zie:
- schoeren;----; schueren;scheuren; scoeren/

SCHORFDICHEIT Zie:
- schorftheyt; schorftigheydt; ----; schorftheit; schorfte/

SCHORFTE Zie:
- schorftheyt; schorftigheydt; schorfdicheit; schorftheit;----/

SCHORFTHEIT Zie:
- schorftheyt; schorftigheydt; schorfdicheit;----; schorfte/

SCHORFTHEYT; SCHORFTIGHEYDT; SCHORFDICHEIT; SCHORFTHEIT; SCHORFTE = sub. schurft.
- scabies;
- gale;
- Krätze;
- scabies;
- sarna;

vpl.: PB/III/144,273.

SCHORFTIGHEYDT Zie:
- schorftheyt;----; schorfdicheit; schorftheit; schorfte/

SCHORRE; SCHOR = sub. aangeslibd land.
- alluvio;
- terrain alluvial; terrain accrue;
- angeflösztes Land;
- land increased by alluvial deposition;
- aluvión;

vpl.: PvB8/310.

SCHORSBALCKEN OFT SCHOFFEN = taut. schoorbalken.
- anterides;
- chevalements;
- Tragbalken;
- summers;
- puntales; jabalcones;

vpl.: C1/571.

SCHORSEN Zie:
- scorsen;----; schortsen;schursen/

SCHORSEN OFT PELDEN = taut. ontschorsen.
- crustam tollo II;
- peler ou écorcer ;
- Baumrinde enthülsen;
- bark;
- descortezar;

vpl.: C1/322.

SCHORSINGHE OFT SURCEANCE = taut. opschorting; vertraging.
- suspensio;
- suspension; interruption; ralentissement;
- Aufschub; Verzögerung;
- suspension; slackening;
- suspensión; retardo;

vpl.: PB/II/245.

SCHORSMOELEN; SCHORSSEMEULEN = sub.molen voor het vermalen van schors voor het looien of voor het bereiden van verven; schorsmolen.
- molae corticis pro pigementis preparandis;
- moulin à écra ser d'écorce pour la fabrication de couleurs et la tannerie; moulin à tan;
- Mühle für das Zermahlen von Vorke für das Gerben oder für das Bereiten von Farben; Rindemühle;
- mill for grinding of bask for tanning or manufacturing of paints;
- molino de corteza;

vpl.: Cr2/1339; PB/III/158.

SCHORSSE Zie:
- loeyen oft eycken ----/

SCHORSSEMEULEN Zie:
- schorsmoelen;----/

SCHORSSEN ENDE SUSPENDEREN = taut. suspenderen en schorsen; uitsluiten.
- suspendere;
- suspendre;
- suspendieren;
- suspend;
- suspender; excluir; imponer un lockout a;

vpl.: PB/II/299,318.

SCHORSSINGHE ENDE SUSPENSIE = taut. opschorting; vertraging.
- suspensio;
- suspension;
- Aufschub; Verzögerung;
- suspension; slackening;
- suspensión; retardo;

vpl.: PB/II/245.

SCHORTSEN Zie:
- scorsen; schorsen;----;schursen/

SCHOT Zie:
- een ---- ontwillighen/
- in ---- brenghen/
- schoot;----; schoet; scot/

SCHOT OFT LOTH = taut. aandeel in belastingaanslag.
- pars impositionis;
- part de l'imposition;

- Anteil in Steuerveranlagung;
- share in tax-assessment;
- parte del amillaramiento;

vpl.: PB/III/381.

SCHOTE Zie:
- beesten uijtten ---- laeten gaen/
- scheute;----/

SCHOTEL Zie:
- houten ---- daermen in botert/
- schottel;----; schuetel; schuttel/

SCHOTELE Zie:
- tennen ----/

SCHOTELKEN Zie:
- sitgelde oft distributie van 't---/

SCHOTELSCHOT Zie:
- schotrecht;----/

SCHOTELSPIJSE Zie:
- schotelspyse;----/

SCHOTELSPIJSE OFT QUANJE BIER = taut. verplicht drinkgeld of eetpartij te betalen door een toekomstig bruidspaar.
- pecunia persolvenda a conjugio futoro pro alimentis;
- pourboire ou repas obligatoire par des futurs époux;
- verpflichtetes Trinkgeld oder Speisepartei zu zahlen von einem zukünftigen Brautpaar;
- money has to be paid by a future couple for a drink or food;
- propina o comilona obligatoria que pagaran los novois;

vpl.: PvB8/5.

SCHOTELSPYSE, SCHOTELSPIJSE = een gerecht aangeboden door jonggehuwden aan hun vrienden of door de weduwe.
- cibus offertus a matrimonio nuper coniunctis amicis suis aut a vidua;
- plat offert par les jeunes mariés à leurs amis ou par la veuve d'un défient;
- angebotene Speise von Neuvermählten an ihre Freunden oder von einer Witwe;
- dish offered by a newly-married couple to his friends or by a widow;
- plato ofrecido per desposados a sus amigos o por la viuda;

vpl.: PvB5/12.

SCHOTELTJEN = sub. een wekelijkse betaling van 18 gulden aan borgemeesters van Brussel.
- solutio hebdomadaria;
- un payement hebdomadaire de 18 florins aux maires de Bruxelles;

- eine wöchentlichen Zahlung von 18 Gulden an Bürgermeistern von Brüssel;
- a weekly payment of 18 guilders to the burgomaster of Brussels;
- pago semanal de dieciocho florines para burgomaestres de Bruselas;

vpl.: PvB6/243.

SCHOTELVAT = sub. schaal waarin men borden wast.
- patina in qua disci lavantur;
- cuvette pour la vaisselle;
- Schale in der man Teller wäscht;
- dishes tub;
- plato grande para lavar platos;

vpl.: C1/434.

SCHOTER Zie:
- schutter; schutte; schuttere; scutter; schotter; schutmeester; ----; schater; schaiter oft preter; schutvorster; schootvorster/

SCHOTRECHT ; SCHOTELSCHOT = bedrag dat betaald moest worden voor het opvangen en brengen naar de schutstal van loslopend vee.
- summa, quae debebat solvi pro excipiendo et portando in stabulum pecoris libere discurrentis;
- droit d'arrestation; somme à payer pour arrêter et mener du bétail échappé à l'étable;
- Betrag das bezahlt werden soll für das Auffangen und Bringen nach dem Stall von frei umhergehendes Vieh;
- fee to be paid for the catching and bringing to the stable of wandering cattle;
- suma debida por coger y llevar al establo el ganado que anda libre;

vpl.: C1/598.

SCHOTTEL; SCHOTEL; SCHUETEL; SCHUTTEL; SCOTEL = sub. bak; schotel.
- patina; scutella; catinus;
- plat; jatte; terrine;
- Schüssel;
- dish; saucer;
- fuente; plato grande; caja;

vpl.: Cr2/969; T1/514.

SCHOTTEN Zie:
- schutten; schuttenen; scuthen; schutteren;----/

SCHOTTER Zie:
- schutter; schutte; schuttere; scutter;----; schutmeester; schot schoter; schater; schaiter oft preter; schutvorster; schootvorster/

SCHOUBE Zie:
- schuppe;----; schoewe; scuppe; schoppe/

SCHOUDE Zie:
- schout; scholt; schult;----; schulde; scult;/
- schauwe;----/
- schauteete; scholte; scholteden; scholtet; scholteth; scholtis; scholts; scholtz;----; schoudt; schoutate; schout; schoute; schouteit; schoutent; schoutet; schoutete; schouteth; schouttete; schulte; schutate; scoutet; scoutheit; schauthet/

SCHOUDE; SCHOUDT; SCHOUT = sub. schuld.
- debitum;
- dette;
- Schuld;
- debt; guilt;
- deuda; culpa;

vpl.: PvB8/98; PvB5/148; C1/318 C3/96; PvB1/104.

SCHOUDE Zie:
- scout; schout; scholt; schult; ----; schulde/

SCHOUDECLEET Zie:
- schauwcleet; schouwecleedt; ----/

SCHOUDEGELT Zie:
- schaugelt;----; schouwegelt/

SCHOUDEN ENDE GELOFTEN = schulden en geloften.
- debita et vota;
- dettes et voeux;
- Schulden und Gelübde;
- debts and vows;
- deudad y promeses;

vpl.: PvB1/116.

SCHOUDEVAGER Zie:
- scouwvager;----; schouwevager/

SCHOUDICH Zie:
- sculdich; schuldich; scheldich; ----/

SCHOUDINGE = sub. broeiing.
- fermentatio;
- fermentation;
- Brüten;
- mischief or rebellion is brewing;
- fermentation;

vpl.: PvB1/188.

SCHOUDT Zie:
- schauteete; scholte; scholteden; scholtet; scholteth; scholtis; scholts; scholtz; schoude;----; schoutate; schout; schoute; schouteit; schoutent; schoutet; schoutete; schouteth; schouttete;

schulte; schutate; scoutet; scoutheit; schautthet; schoutaert/
- schoude;----; schout/

SCHOUT Zie:
- rolle van saecken den ---- aengaende nomine officii/
- schoude; schoudt;----/
- stadthouder van de ----/
- scout;----; scholt; schult; schoude; schulde/
- schauteete; scholte; scholteden; scholtet; scholteth; scholtis; scholts; scholtz; schoude; schoudt; schoutate;----;schoute; schouteit; schoutent;schoutet; schoutete; schouteth;schoutent; schoutet; schoutete;schouteth; schouttete; schulte;schutate; scoutet; scoutheit; scauthet; schautaert/

SCHOUT; SCHOLT; SCHULT; SCHOUDE; SCHULDE; SCULT = sub. schuld.
- culpa; debitum; aes alienum;
- dette; faute; culpabilité;
- Schuld;
- debt; fault; guilt;
- deuda; culpa; culpabilidad;

vpl.: Ca2/10; C3/76; T1/208; T2/72.

SCHOUT TE WOUDTRECHTE = justitiefunctionaris belast met de toepassing van het woudrecht.
- minister iustitiae oneratus usurpatione iuris silvae;
- fonctionnaire de justice chargé de l'application de la jurisdiction forestiére;
- Funktionär der Justiz beauftragt mit der Handhabung des Waldrechtes;
- official of judicature charged with the application of the right of wood;
- functionario de justicia cargado del aplicación del derecho de selva;

vpl.: PvB5/150.

SCHOUTAERT Zie:
- schauteete; scholte; scholteden; scholtet; scholteth; scholtis; scholts; scholtz; schoude; schoudt; schoutate; schout; schoute; schouteit; schoutent; schoutet; schoutete; schouteth; schouttete; schulte; schutate; scoutet; scoutheit; schauthet; ----/

SCHOUTAMBACHT Zie:
- schoutheit; scoutheit;schouthet;

----; schoutschap; schoutetenambacht/

SCHOUTATE Zie:
- schauteete; scholte; scholteden; scholtet; scholteth; scholtis; scholts; scholtz; schoude; schoudt;----; schout; schoute; schouteit; schoutent; schoutet; schoutete; schouteth; schouttete; schulte; schutate; scoutet; scoutheit; scauthet; schoutaert/

SCHOUTDOM Zie:
- schoutetscappe; scoutetendoem; schoutendoem;----/

SCHOUTE Zie:
- schauteete; scholte; scholteden; scholtet; scholteth; scholtis; scholts; scholtz; schoude; schoudt; schoutate; schout;----; schouteit; schoutent; schoutet; schoutete; schouteth; schouttete; schulte; schutate; scoutet; scoutheit; schauthet; schoutaert/

SCHOUTEIT Zie:
- schauteete; scholte; scholteden; scholtet; scholteth; scholtis; scholts; scholtz; schoude; schoudt; schoutate; schout; schoute;----; schoutent;schoutet; schoutete; schouteth;schouttete; schulte; schutate; scoutet; scoutheit; scauthete; schoutaert/

SCHOUTENDOEM Zie:
- schoutetscappe; schoutetendoem; ----; schoutdom/

SCHOUTETENAMBACHT Zie:
- schoutheit; scoutheit; schouthet; schoutambacht; schoutschap; ----/

SCHOUTENT Zie:
- schanteete; scholte; scholteden; scholtet; scholteth; scholtis; scholts; scholtz; schoude; schoudt; schoutate; schout; schoute; schouteit;----; schoutet; schoutete; schouteth; schouttete; schulte; schutate; scoutet; scoutheit; scauthet; schoutaert/

SCHOUTET Zie:
- schanteete; scholte; scholteden; s cholteth; scholtis; scholts; scholtz; schoude; schoudt; schoutate; schout; schoute; schouteit; schoutent; ----; schoutete; schouteth; schouttete; schulte; schutate; scoutet; scoutheit; scauthet; schoutaert/

SCHOUTETENDOEM Zie:
- schoutetscappe;----; schoutendoem; schoutdom/

SCHOUTETH Zie:
- schanteete; scholte; scholteden; scholtet; scholteth; scholtis; scholts; scholtz; schoude; schoudt; schoutate; schout; schoute; schouteit; schoutent; schoutet; schoutete;----; schouttete; schulte; schutate; scoutet; scoutheit; scauthet; schoutaert/

SCHOUTETH VAN DE STADT VAN ANTWERPEN = de schout van Antwerpen; vertegenwoordiger van de landsheer cq. de Hertog van Brabant als zodanig fungeerde de markgraaf van het land van Rijen.
- scultetus Antverpiae; vicarius reguli cq. ducis Brabantiae; tale munere marchio territorii Rijen fungebatur;
- écoutète de la ville d'Anvers;
- der Schulze von Antwerpen; Vertreter des Landesherrn bzw. Herzogen von Brabant; als solcher fungierte der Markgraf des Landes von Rijen;
- the bailiff of Antwerp; representative of the landlord resp. the duke of Brabant; as such officiated the earl of the land of Rijen;
- el alcalde de la ciudad de Amberes;

vpl.: C1/376.

SCHOUTETHS Zie:
- ter staevene des ----/
- in 't ---- afwesen/

SCHOUTETSCAPPE; SCHOUTETENDOEM; SCHOUTENDOEM; SCHOUTDOM = ambstgebied van een schout.
- territorium stulteti;
- territoire d'un bailli;
- Amtsgebiet eines Schulzes;
- territory of a sheriff;
- jurisdicción de alcalde;

vpl.: PB/IV/166.

SCHOUTHEIT; SCOUTHEIT; SCHOUTHET; SCHOUTAMBACHT; SCHOUTSCHAP; SCHOUTETENAMBACHT = sub. schoutambt.
- officium sive dignitas praetoris;
- fonction d'échevin; échevinage;
- Schulzenamt;
- bailiffship; sheriffhood;
- oficio de regidor; regidoría;

vpl.: ACart 7.

SCHOUTHET Zie:
- schoutheit; scoutheit;----; schoutambacht; schoutschap;

schoutetenambacht/

SCHOUTMAENRE Zie:
- schultheijscher; schoutmaner; ----; schultheijsscher; schoutnote/

SCHOUTMANER Zie:
- schultheijscher;----; schoutmaenre; schultheysscher; schoutnote/

SCHOUTNOTE Zie:
- schultheijscher; schoutmaner; schoutmaenre; schultheijsscher; ----/

SCHOUTSCAT Zie:
- scatsconde;----; scholtschat; scholeschat; schoolschat/

SCHOUTSCHAP Zie:
- schoutheit; scoutheit; schouthet; schoutambacht;----; schoutetenambacht/

SCHOUTTETE Zie:
- schanteete; scholte; scholteden; scholtet; scholteth; scholtis; scholts; scholtz; schoude; schoudt; schoutate; schout; schouteit; schoutent; schoutet; schoutete; schouteth;----; schulte; schutate; scoutet; scoutheit; scauthet; schoutaert/

SCHOUW OF SCHOORSTEEN =taut. schoorsteen.
- fumarium;
- cheminée;
- Schornstein;
- chimney;
- chinemea;

vpl.: DVB 101.

SCHOUWCLEEDT; SCHOUWKLEET = sub. schoorsteenkleed; schoorsteenloper.
- vestis camini;
- tour de cheminée;
- Kamindeck e;
- chimneycloth; chimney-runner;
- paño para repisa de una chimenea;

vpl.: C1/434; Lo5/404.

SCHOUWE Zie:
- heert oft ----/

SCHOUWE = hom.sub.1.schoorsteen haard 2.inspectie van wegen en wateren.
- 1.caminus; focus 2.inspectio;
- 1.chéminée 2.inspection;
- 1.Schornstein 2.Inspektion von Wegen und Wasserläufe;
- 1.chimney 2.inspection of roads and waterways;

- 1.chimenea 2.inspeccion;

vpl.: Lo3/418; PvB6/101; Lo1/642; C2/798,891; B1/52; PB/II/70; C1/28,183,195,325,465,732.

SCHOUWE MET CIMAISE = schoorsteen met vloeilijst.
- caminus;
- cheminée avec un cadre coulant;
- Kaminmantel mit fliessenden Rahmen;
- mantelpiece with a flowing frame;
- chimenea con escocia; consima;

vpl.: PvB5/575.

SCHOUWECLEEDT Zie:
- schauwcleet;----; schoudecleet/

SCHOUWEGELT Zie:
- schaugelt; schoudegelt;----/

SCHOUWEN Zie:
- scuwen; schuwen; schiwen; ----; schauwen/

SCHOUWEN; SCHAUWEN; SCOUWEN = vb. nazien.
- inspecto I;
- examiner;
- nachsehen;
- examine;
- examinar;

vpl.: MGG 15.

SCHOUWEVAGER Zie:
- scouwvager; schoudevager;----/

SCHOUWEN Zie:
- beletten ende ----/
- begaen van ----/
- om meerder quaet te ----/
- visiteren en ----/

SCHOUWEN(E) = hom.vb.1.nazien; onderzoeken; inspecteren 2.vermijden; verhoeden; voorkomen 3.sub.pl. schoorstenen.
- 1.video II; specto I 2.evito I; praevenio IV; fugo III, 3.caminus;
- 1.inspecter; examiner; controler; visiter; vérifier 2.éviter; fuir; prévenir; empêcher; 3. cheminée;
- 1.inspektieren 2.vermeiden; scheuen; verhüten; zuvorkommen 3. Schornsteine;
- 1.inspect; examine; control; 2. avoid; prevent; avert; shun 3. chimneys;
- 1.inspeccionar; examinar; controler; revisar; repasar 2.evitar; rehuir; prevenir; impedir; precaver 2.chemineas;

vpl.: DVB 106; T2/53; PvB1/12, 306,452; PB/III/451; Lo4/134.

SCHOUWEN DOEN VAGHEN = schoorstenen laten vegen.

- caminos purgare iubere;
- ramoner les cheminées;
- Schornsteine fegen lassen;
- let sweep chimneys;
- hacer deshollinar chimeneas;

vpl.: Lo5/286.

SCHOUWEN ENDE BELETTEN = taut. voorkomen.
- impedire;
- éviter et empêcher;
- vorbeugen;
- prevent;
- prevenir; precaver;

vpl.: C1/637.

SCHOUWEN ENDE EVITEREN = taut. vermijden; ontwijken; ontgaan.
- evitare;
- éviter;
- vermeiden; verhüten;
- avoid;
- evitar; esquivar; eludir;

vpl.: PB/II/313.

SCHOUWEN ENDE VERHUDEN = taut. verhoeden.
- cavere;
- empêcher;
- verhüten;
- prevent;
- precaver; impedir;

vpl.: PB/II/231.

SCHOUWEN ENDE VISITEREN = taut. nazien; lijkschouwing houden.
- visito I;
- autopsier; faire l'autopsie; vérifier; examiner;
- nachsehen; besichtigen;
- visit and examine;
- revisar; examinar; inspeccionar;

vpl.: Pl.Bra/30.

SCHOUWEN VAEGEN ENDE REYNIGEN = taut. schoorstenen vegen.
- caminos detergere;
- faire ramoner et nettoyer les cheminées;
- Schornsteine fegen;
- sweeping of chimneys;
- deshollinar la chimenea;

vpl.: C1/250.

SCHOUWENE = vb. voorkomen.
- praevenio IV;
- prévenir;
- vorbeugen; zuvorkommen;
- prevent; avert;
- prevenir;

vpl.: PvB1/12,452.

SCHOUWINGE Zie:
- acte van ----/

SCHOUWINGHE EN VISITATIE = taut. lijkschouwing; schouw.

- visitatio;
- autopsie;
- Besichtigung;
- examination and visitation;
- inspeción;

vpl.: Pl.Bra/31.

SCHOUWKLEET Zie:
- schouwcleedt;----/

SCHOUWPLANCKE = schoorsteenplank; schoorsteenmantel.
- caminus;
- manteau de cheminée;
- Kaminmantel;
- mantelpiece;
- repisa de chimenea;

vpl.: PvB5/568.

SCHOVE Zie:
- schoof; schoove;----; schoef; schoeve;/

SCHOVEN = vb. schaften.
- coenare;
- manger;
- essen;
- to have a breack for food;
- comer; descansar;

vpl.: PvB10/229.

SCHOVER Zie:
- schoover;----/

SCHOVUUT Zie:
- schoyer; schoeyer;----; schofuut; scuvuut; scavuut/

SCHOYER; SCHOEYER; SCHOVUUT; SCHOFUUT; SCUVUUT; SCAVUUT = sub. schooier.
- mendicus;
- gueux; voyou;
- Schnurrer; Bettler;
- raff; beggar; vagrant;
- pillo; bribón; vagabundo;

vpl.: Bl:Pl.Bra/71,74.

SCHRADEN Zie:
- afsnijden ende scroyen; schroden;----; schrooyen/
- schroeien; schroyen; schroijen; schroden;----; schrooyen; scroyen; schooyen/

SCHRADER Zie:
- scroyer; schroder;----; schreuder/

SCHRAEFFELER Zie:
- schraerer; schraffeleer;----/

SCHRAEREER; SCRRAFFELEER; SCHRAEFFELER = sub. kadewerker; sjouwer.
- bajulus;
- ouvrier de quai; débardeur;
- Kaiarbeiter;
- dockworker; porter;

- descargador;

vpl.: PvB6/64.

SCHRAEVE; SCHRAGE = sub. schrage; schraag.
- fulcrum;
- trétau;
- Schragen;
- trestle;
- tijera;

vpl.: PvB5/60.

SCHRAFFELEER Zie:
- schraereer;----; schraeffeler/

SCHRAFFELEER OFTE WERVENEER = taut. kade-arbeider.
- operarius rivae;
- docker;
- Kaiarbeiter;
- wharflabourer;
- obrero de los muellos; descargador;

vpl.: PB/III/157; PvB1/51.

SCHRAGE Zie:
- schraeve;----/

SCHRAGHE Zie:
- bier ----/

SCHRANSE Zie:
- schransse;----; schrantse/

SCHRANSSE; SCHRANSE; SCHRANTSE = sub. opening; reet.
- apertura;
- ouverture; fente;
- Oeffnung; Spalt;
- opening;
- hendidura;

vpl.: PvB6/173.

SCHRANTSE Zie:
- schransse; schranse;----/

SCHRAPPRAY Zie:
- schappraijen; schappraije; schappray; schappraye;----; schaprede; schappraeijken; schaprade; schapreel; schapra; schapera; schapperaye; rigele; richelhout; richel/

SCHREDE Zie:
- enckel ----/

SCHREUDER Zie:
- scroyer; schroder; schrader; ----/

SCHREVE OFT STEKE WIJNS, BRUSSEL = wijnmaat, gelijk aan 2 gelten of 4 potten, Brussel.
- mensura vini, aequa circa quattuor binis sextariis, Bruxelensis;
- mesure de vin, Bruxelles;
- Weinmasz, Brüssel;
- wine measure, Brussels;

- medida de vino, Bruselas;
vpl.: C1/235.

SCHREYDEMUER; SCHEYDEMUER = sub. scheidsmuur.
- murus separationis;
- mur de séparation;
- Scheidemauer;
- partitionwall;
- muro de separación; pared medianera; tapia separadora;
vpl.: Lo1/632.

SCHRICBRIEF Zie:
- schrickinge;----/

SCHRICKINGE; SCHRICBRIEF = sub. uitstel van betaling.
- dilatio pensitationis;
- prorogation; atermoiement;
- Zahlungsaufschub;
- extension of time or payment;
- prórroga; prorrogación;
vpl.: BVB 174.

SCHRIFTELIJC Zie:
- schrijftelijck;----; schriftelike/

SCHRIFTELIJCKE Zie:
- verbalijcke ofte ----/

SCHRIFTELIJKE BESCHEEDEN = geschreven bewijsstukken.
- documenta;
- titres écrits; documents écrits;
- geschriebene Dokumente;
- written documents; title-deeds;
- comprobantes por escrito;
vpl.: C1/44.

SCHRIFTELIKE Zie:
- schrijftelijck; schriftelijc;----/

SCHRIFTURE Zie:
- schriftuur;----; schrefture; schrijftuere; scriftuere; schrijftuere/

SCRIFTURE VAN INTENDIT = geschrift van beschuldiging.
- liber intentionis;
- écriture d'accusation;
- Schriftstück mit Klagen;
- list with complaints;
- escrito de cargo;
vpl.: C2/518.

SCRIFTURE VAN REPROCHE = geschrift van verwijt; verweerschrift.
- vituperationis liber; defensio;
- écriture de reproche;
- Gegenschrift; Verteidigungsschrift;
- letter of defence;
- escrito de reproche; apología;
vpl.: C2/520.

SCRIFTURE VAN RESPONSIVE = geschrift van antwoord.
- liber responsionis; appellationis liber;
- appelle responsive;
- Schrift mit Gegenreden;
- letter of reply;
- escrito de respuesta;
vpl.: C2/518.

SCHRIFTUREN Zie:
- lanckheijt van de ----/

SCHRIFTUUR; SCHRIFTURE; SCHREFTURE; SCHRIJFTUERE ; SCRIFTUERE = sub. geschrift.
- scriptum;
- écrit; document;
- Schrift; Dokument;
- writing; document;
- escrito; documento;
vpl.: ACart 43; T1/370; T2/161, 270,281.

SCHRIJFBERT Zie:
- schrijffschalie; schrijflaij; schrijfley; schrijflay;----; scrivebert; schrijfbort/

SCHRIJFBORT Zie:
- schrijffschalie; schrijflaij; schrijfley; schrijflay; schrijfbert; scrivebert;----/

SCHRIJFCOKER Zie:
- schrijfkoker;----; schrijftasche/

SCHRIJFFLAIJE METTEN GOUTGEWICHTE = schrijfbord met goudschaal voor het wegen van goud of zilver.
- tabula scribendi aut libra aut argenti;
- layette ou une écritoire avec le trébuchet à peser l'or ou l'argent;
- Schreibkiste mit Goldwaage;
- writingplate with gold balance;
- escritorio con pesillo para oro o plata;
vpl.: Lo3/176.

SCHRIJFFSCHALIE; SCHRIJFLAIJ; SCHRIJFLEY; SCHRIJFLAY; SCHRIJFBERT; SCHRIVEBERT; SCHRIJFBORT = sub. schrijflei.
- tabula literaria;
- ardoise à écrire;
- Schiefertafel;
- writingslate;
- pizarra para escribir; tablilla para escribir;
vpl.: Lo3/176; C1/434.

SCHRIJFKOKER; SCHRIJFCOKER ; SCHRIJFTASSCHE = sub. pennenkoker.
- theca calamaria;
- étui à plumes; plumier;
- Federfutteral;
- pencase;
- estuche para plumas;

vpl.: PvB1/246.

SCHRIJFLAIJ Zie:
- schrijffschalie;----; schrijfley; schrijflay; schrijfbert; schrivebert; schrijfbort/

SCHRIJFLAY Zie:
- schrijffschalie; schrijflaij; schrijfley;----; schrijfbert; schrivebert; schrijfbort/

SCHRIJFLEY Zie:
- schrijffschalie; schrijflaij;----; schrijflay; schrijfbert; schrivebert; schrijfbort/

SCHRIJFTELIJCK; SCHRIFTELIJC; SCHRIFTELIKE = adv. schriftelijk.
- per litteras; litteris;
- par écrit;
- schriftlich;
- written;
- por escrito;

vpl.: ADR 11.

SCHRIJFTASSCHE Zie:
- schrijfkoker; schrijfcoker;----/

SCHRIJFTUERE Zie:
- schriftuur; schrifture; schrefture;----; scriftuere; scrijftuere/

SCHRIJN Zie:
- schrijne;----; schrine; schrinen; scrine/

SCHRIJNE Zie:
- kiste oft ---- van houte met een slot/

SCHRIJNE; SCHRIJN; SCHRINE; SCHRINEN; SCRINE = sub. kast.
- armarium;
- armoire;
- Schrank;
- cupboard;
- armario;

vpl.: Lo7/84; Ca2/8.

SCHRIJNE MET EENEN SLOTE = kast met een slot.
- armarium cum uno claustro;
- armoire avec une serrure;
- Schrank mit einem Schloss;
- cupboard with lock;
- armario con cerradura;

vpl.: Lo7/84.

SCHRIJNMAECKER; SCHRINEMAKER; SCHRIJNMAKER; SCHRINEWERKER; SCHRIJNWERKER = sub. meubelmaker; kastenmaker; kistenmaker.
- supelletilis factor; intestinarius;
- fabricant de meubles; menuisier;
- Möbelmacher; Schreiner;
- joiner; cabinetmaker;
- mueblista; ebanista; cajero; fabricante de cajas;

vpl.: C2/938; C1/522.

SCHRIJNMAKER Zie:
- schrijnmaecker; schrinemaker; ----; schrinewerker; schrijnwerker/

SCHRIJNWERKER Zie:
- schrijnmaecker; schrinemaker; schrijnmaker; schrinewerker; ----/

SCHRIJVEN Zie:
- buijten poortere doen ----/
- goet gecregen bij diensten van wapenen;----; lesen; studeren/
- vervolgens malcander ----/

SCHRIJVER Zie:
- officie van de ----/

SCHRIJVERS Zie:
- aenkomen officie clercken oft ---- oude cleercoopers/

SCHRINE Zie:
- schrijne; schrijn;----; schrinen scrine/

SCHRINEMAKER Zie:
- schrijnmaecker;----; schrijnmaker; schrinewerker; schrijnwerker/

SCHRINEN Zie:
- schrijne; schrijn; schrine;----; scrine/

SCHRINEWERKER Zie:
- schrijnmaecker; schrinemaker; schrijnmaker; ----; schrijnwerker/

SCHRIVEN Zie:
- scriven;----/
- te ---- ende te registreren/

SCHRIVER Zie:
- scrijveyn;----/

SCHROBBER = sub. ontwader; aflegger van lijken.
- pollinctor;
- ensevelisseur;
- Leichenbesorger;
- undertaker; layer-out;
- amortajador;

vpl.: Lo5/28,80.

SCHRODEN Zie:
- afsnijden ende scroyen;----; schraden; schrooyen/
- schroeien; schroyen; schroijen; ----; schraden; schrooyen; scroyen; schooyen/

SCHRODER Zie:
- scroyer;----; schrader; schreuder/

SCHROEIEN; SCHROYEN; SCHROIJEN; SCHRODEN; SCHRADEN; SCHROOYEN; SCHOOYEN = vb. snoeien van munten.
- praecido III nummos; deputo I nummos; seco I;
- affoiblir; rogner;
- kippen von Münzen; beschneiden; stutzen von Münzen;
- clip; prune; trim of coins;
- cercenar la moneda; cortar; atusar;

vpl.: PvB8/159; PvB5/193,212; PB/II/384,408.

SCHROEWE Zie:
- schuppe ----/

SCHROIJEN Zie:
- schroeien; schroyen;----; schroden; schraden; schrooyen; scroyen; schooyen/

SCHROODEN Zie:
- smilten ende ----/

SCHROOYEN Zie:
- afsnijden ende scroyen; schroden; schraden;----/
- schroeien; schroyen; schroijen schroden; schraden; ----; scroyen; schooyen/

SCHROYEN Zie:
- schroeien; ----; schroijen; schroden; schraden; schrooyen; scroyen; schooyen/

SCHRUPEL Zie:
- scrupel; ----; scruepel; screupel; scrupule/

SCHRUPELOOS Zie:
- scrupeloose; ----; scrupuloos/

SCHUER Zie:
- schuere; schuijringe; schure; ----; schuyer; scuere/

SCHUERBERDEKEN = sub.dienblad; presenteerblad; schenkblad.
- tabella in qua purgatur;
- petit plateau ou cabaret;
- Waschbrett;
- tray- washboard;
- bandeja;

vpl.: Lo3/174.

SCHUERBERT = sub. schuurbord.
- tabula foriendi;
- planche à recurer;
- Scheuerteller; Waschbrett;
- scouring-plate;
- tabla para fregar;

vpl.: Lo5/398.

SCHUERE; SCHUIJRINGE; SCHURE SCHUER; SCHUYER; SCUERE = sub. schuur.
- horreum;
- grange;
- Scheune;
- barn; shed ;
- cobertizo; hórreo; granero;

vpl.: T1/498; ASO 7,12.

SCHUEREN Zie:
- schoeren; schoren;----; scheuren; scoeren/

SCHUETEL Zie:
- schottel; schotel;----; schuttel scotel/

SCHUFFEL Zie:
- schuffelken; schoffel;----; schofel/

SCHUIJFTEUGHEN = vb. klinken; aanstoten met het glas.
- sonare cum poculo;
- trinquer; choquer les verres;
- anstossen mit den Gläsern;
- clink glasses;
- trincar; chocar los vasos;

vpl.: Lo7/298.

SCHUIJRINGE Zie:
- schuere;----; schure; schuer; schuyer; scuere/

SCHUIJTEN, BARCQUEN OFT HEUDEN = taut. boten.
- naves;
- barques ou heus;
- Boote;
- boats;
- barcos; buques; naves;

vpl.: Lo4/266.

SCHUIVEN Zie:
- te ---- ende te registreren/

SCHULDE Zie:
- scout; schout; scholt; schult; schoude;----/

SCHULDEGENOOT Zie:
- schuldere; schuldenaer;----; schuldenoot ; schuldenote; schulder; schuldige; sculdener; schuldenere; schuldenaar; sculdenere/

SCHULDEN Zie:
- die de vrouw trout, trout haere ----/

- gewaerige ----/
- goet voor alle andere ----/
- onwaere oft simulare ----/
- penale ----/
- trout ----/
- vliegende ----/

SCHULDEN OP KERVEN GEMAECKT = schulden gemaakt door op crediet te kopen, waarvan aantekening werd gehouden door middel van kerven op een kerfstok.
- pecuniae debitae factae per emere fide, huius annotatio tenebatur per incisionem in baculo cernae;
- dettes faites sur tailles;
- Schulden gemacht durch kaufen auf Kredit wovon Aufzeichnung gehalten wurde mittels Kerben auf einem Kerbholz;
- debts made by buying in credit of which notes were made by means of notches on a tally;
- deudas hechas por comprar a crédito, notadas mediante muescas en una tarja;

vpl.: C1/499,628.

SCHULDENAAR Zie:
- gearresteerde ----/
- gebroken ----/
- schuldere; schuldenaer; schuldegenoot; schuldenoot; schuldenote; schulder; schuldige; sculdener; schuldenere; ----; sculdenere/

SCHULDENAER Zie:
- schuldere; ----; schuldegenoot; schuldenoot; schuldenote; schulder ; schuldige; sculdener; schuldenere; schuldenaar; sculdenere/

SCHULDENAER PRINCIPAEL = voornaamste schuldenaar.
- dibitor princeps;
- débiteur principal;
- vornehmster Schuldner;
- principal debtor;
- deudor principal;

vpl.: BVB 146.

SCHULDENAER VAN RENTE OFT VUIJTREIJCKER = taut. hij die schuldig is een rente te betalen.
- venditor usurae;
- débirentier ou constituant de rente;
- Schuldner von Zinsen;
- debtor of interests;
- el que debe una renta;

vpl.: Lo3/448.

SCHULDENERE Zie:
- actie tegen den ---- in frauden van den weesen/
- schuldere; schuldenaer; schuldegenoot; schuldenoot; schuldenote; schulder; schuldige; sculdener; ----; schuldenaar; sculdenere/

SCHULDENOOT Zie:
- schuldere; schuldenaer; schuldegenoot; -----; schuldenote; schulder; schuldige; sculdener; schuldenere; schuldenaar; sculdenere/

SCHULDENOTE Zie:
- schuldere; schuldenaer; schuldegenoot; schuldenoot; ----; schulder; schuldige; sculdener; schuldenere; schuldenaar; sculdenere/

SCHULDER Zie:
- schuldere; schuldenaer; schuldegenoot; schuldenoot; schuldenote; ----; schuldige; sculdener; schuldenere; schuldenaar; sculdenere/

SCHULDERE; SCHULDENAER; SCHULDEGENOOT; SCHULDENOOT; SCHULDENOTE; SCHULDER SCHULDIGE; SCULDENER; SCHULDENERE; SCHULDENAAR; SCULDENERE = sub. schuldenaar.
- debitor;
- debiteur;
- Schuldner;
- debtor;
- deudor;

vpl.: PvB1/456; T22,30,110.

SCHULDICH Zie:
- sculdich; ----; scheldich; schoudich/
- soemen dan ---- is/

SCHULDICH SIJN; SCHULDIGH SIJN; SCULDICH SIJN = vb. schuldig zijn.
- debeo II;
- devoir;
- schuldig sein ;
- owe;
- deber;

vpl.: ACart 4,5,7.

SCHULDIGH Zie:
- eenen ban ---- zijn/
- schuldich; ----; sculdich/

SCHULDTBARINGE; SCHULTBAERIGE; SCHULTBARIGE = sub. schuldige; iemand die na onderzoek schuldig is gebleken aan een misdaad; beschuldigde.
- reus; accusatus; debitor;
- coupable; accusé; débiteur; quelqu'un qui, après examen,

est reconnu coupable d'un crime
- Schuldiger; Beschuldigte; Debitor; jemand der nach Untersuchung schuldig ist erwiesen an einem Verbrechen;
- culprit; accused; debtor;
- reo; acusado; deudor; culpable uno que resultó culpable de un crimen, después de investigación;

vpl.: PB/IV/45; PvB i/162; PvB 5/150; PvB8/102.

SCHULFFELKEN; SCHOFFEL; SCHUFFEL; SCHOFEL = sub. schoffel.
- sarculum;
- sarcloir;
- Schaufel;
- hoe;
- escardillo; zarcillo;

vpl.: PvB1/246.

SCHULT Zie:
- actie tegen veel personen die hen voire een ---- verbonden hebben/
- actie van ----/
- lichtste ----/
- quytsceldinge ende liberacie van der ----/
- scout; schout; scholt;----; schoude; schulde; scult/
- van argeliste ende ----/
- verwonnen ----/
- voire de geheel ----/

SCHULT ENDE CULPE = taut. schuld.
- culpa;
- culpabilité; faute;
- Schuld;
- fault; guilt;
- culpa; culpabilidad;

vpl.: T1/341.

SCHULT ENDE IGNORANCIE = onwetendheid en schuld.
- culpa et ignorantia;
- faute et ignorance;
- Schuld und Unwissenheit;
- fault; ignorance;
- culpa e ignorancia;

vpl.: T1/72.

SCHULT GHEWARIGHEN = schuld bewijzen; bevestigen.
- certiorem facere suam auctoritatem;
- certifier sa créance;
- Bestätigung von Schuld;
- certify one's credibility;
- certificar su credibilidad;

vpl.: C1/401.

SCHULT, MERRINGE ENDE VERBEIDENE = taut. met betalen ten

achter zijn.
- mora solutionis pecuniae debitae
- être en retard avec les payements;
- rückständig sein mit zahlen;
- be in arrears with one's payment;
- estar atrasado con los pagos;

vpl.: T1/418.

SCHULT OFT NEGLIGENCIE = schuld of nalatigheid.
- culpa aut neglegentia;
- faute ou négligence;
- Schuld oder Nachlässigkeit;
- fault; guilt;
- culpa o negligencia;

vpl.: T1/71.

SCHULTBAERIGE Zie:
- schuldtbaringe;----; schultbarige/

SCHULTBARIGE Zie:
- schuldtbaringe; schultbaerige; ----/

SCHULTBRIEF Zie:
- obligatie oft ----/

SCHULTBRIEVEN OFT HEYMELICKE VERWORPINGHE = taut. schuldbrief.
- syngraphan;
- obligation;
- Schuldbrief;
- debenture;
- reconcimiento de deuda; obligación;

vpl.: Cr2/982.

SCHULTE Zie:
- schanteete; scholte; scholteden scholtet; scholteth; scholtis; scholts; scholtz; schoude; schoudt; schoutate; schout; schoute; schouteit; schoutent; schoutet; schoutete; schouteth; schouttete;----; scoutet; schoutheit; scauthet; schoutaert/

SCHULTHEBBER OFT CREDITEUR CREDITOER = taut. schuldeiser.
- creditor;
- créancier ;
- Gläubiger; Kreditor;
- creditor;
- acreedor;

vpl.: Lo4/514; B2/178.

SCHULTHEIJSCHER; SCHOUTMANER; SCHOUTMAENRE; SCHULTHEYSSCHER; SCHOUTNOTE = sub. schuldeiser.
- creditor;
- créancier;
- Gläubiger;

- creditor;
- acreedor;

vpl.: Lo3/460; C1/682.

SCHULTHEYSSCHER Zie:
- schultheijsscher; schoutmaner; schoutmaenre;----; schoutnote/

SCHULTWAERHEYDT = sub.schuldgetuigenis.
- testimonium culpae;
- titre de créance;
- Zeugnis von Schuld;
- testimony of guilt;
- testimonio de culpa;

vpl.: B2/42; C2/1017.

SCHUPPE Zie:
- ijser ----/
- ijseren ---- om mede te delven ende planten/
- yser ---- met eenen houten steel/

SCHUPPEN Zie:
- schouben; schoppen;----/

SCHUPPINGE Zie:
- bedroge oft ----/

SCHURE Zie:
- schuere; schuijringe;----; schuer; schuyer; scuere/

SCHUREN = in een schuur bergen.
- condo III horreo;
- enfermer dans une grange;
- einlagern in eine Scheune;
- to lay in a barn;
- entrojar atrojar; guardar en troj en cobertizo;

vpl.: PvB5/495.

SCHURSEN Zie:
- scorsen; schorsen; schortsen; ----/

SCHUT Zie:
- int ---- des almogenden/

SCHUT TEEKENEN = merktekens waarbuiten loslopend vee kon worden opgevangen.
- signa, extra quae capi poterat pecus solutum;
- bornes hors desquelles on pouvait attrapper du bétail détaché;
- Merkzeichen auszerhalb deren frei umhergehendes Vieh aufgefangen wurden könnte;
- markings outside which wandering cattle could be catched;
- signos fuera de los cuales se puede coger ganado que anda libre;

vpl.: DKB 56.

SCHUTATE Zie:
- schanteete; scholte; scholteden; scholtet; scholteth; scholtis; scholts; scholtz; schoude; schoudt; schoutate; schout ; schoute; schouteit; schoutent; schoutet; schoutete; schouteth; schoutheet; schoutheit; schouthet; schouttete; schulte;----; scoutet; scoutheit; scauthet; schoutaert/

SCHUTBAAR; SCHUTBAER = in aanmerking komend om geschut te worden, vee. adi.
- pecus alienum quod licet capi et detineri; pecus liber discurrens et errans quod capiendum et retinendum est;
- bétail qui peut être saisi à cause de paître illicitement;
- einzuschliessen und zu fangen;
- cattle that can be seized for illegal grazing;
- lo que se puede aprehender; ganado que se puede aprehender por pastar ilegítimamente;

vpl.: SKB 5; ACart 55.

SCHUTBAER Zie:
- schutbaar;----/

SCHUTBERDT; SCHUTBERT = sub. scherm.
- pluteus;
- paravent;
- Schirm;
- screen;
- mampara; telón;

vpl.: C1/430.

SCHUTBERT Zie:
- schutberdt;----/

SCHUTBERT OFT WINDTSCHUTSEL = taut. tochtscherm.
- pluteus adversus venti meatum;
- écran ou paravent;
- spanische Wand; Schirm;
- draught-screen;
- mam para; biombo; paraván; télon;

vpl.: Lo3/174; C1/430.

SCHUTBOCHT Zie:
- in 't ---- brenghen/

SCHUTBOCHT; SCHUTBOCHTE; SCHUTCOOYE; SCHUTCOYE; SCHUTSCHOT; SCHUTKOEYE; SCHUTKOIJE; SCHUTSKOOIJ; SCHUTSKOIJE; SCHUTSTAL; SCHUTTERIJE = sub.1.schutskooi; schutstal 2.publieke weide.
- 1.cavea plutea publica; stabulum 2.pratum publicum;

- 1.parcage public; 2. enclos commun;
- 1. Schutzstall; Stall in den gefangenes Vieh getrieben wurde 2. gemeinschaftliche Weide;
- 1.pound 2.public pastures;
- 1.cuadra para el ganado aprehendido establo 2. pradera publica;

vpl.: Lo6/240,294; C1/716; Lo7/44.

SCHUTBOCHTE Zie:
- schutbocht;----; schutcooye; schutcoye; schutschot; schutkoeye; schutkoije; schutskooij; schutskoije; schutstal; schutterije/

SCHUTCOOYE Zie:
- schutbocht; schutbochte;----; schutcoye; schutschot; schutkoeye; schutkoije; schutskooij; schutskoije; schutstal; schutterije/

SCHUTCOYE Zie:
- schutbocht; schutbochte; schutcooye; ----- ; schutschot; schutkoeye; schutkoije; schutskooij; schutskoije; schutstal; schutterije;/

SCHUTGELT; SCUTGELT = sub. boete gesteld op het inlossen van geschut vee.
- multa committa ad redimendum pecus quod comprehensum, retinendum, est;
- amende pour affranchir le bétail capturé; l'amende quelle on doit payer pour les bêtes qui restent en fourrière;
- Busse mit der man gefangenes Vieh das frei herumgelaufen hatte, wieder zurückbekommen konnte;
- fine set on redemption of seized cattle;
- multa para rescatar el ganado aprehendido;

vpl.: ACart. 23,24; LPS 64.

SCHUTKOEYE Zie:
- schutbocht; schutbochte; schutcooye; schutkoye; schutschot; ----; schutkoye; schutskooij; schutskoije; schutstal; schutterije/

SCHUTKOIJE Zie:
- schutbocht; schutbochte; schutcooye; schutcoye; schutschot; schutkoeye;----; schutskooij; schutskoije; schutstal; schutterije/

SCHUTMEESTER Zie:
- schutter; schutte; schuttere; scutter; schotter; ----; schoter schater; schaiter oft preter; schutvorster; schootvorster/

SCHUTSCHOT Zie:
- schutbocht; schutbochte; schutcooye; schutcoye; ----; schutkoeye; schutkoije; schutskooij; schutskoije; schutstal; schutterije/

SCHUTSEL; SCHUTSELE = sub. schutting; tussenschot.
- sepes; saeptum interiectum;
- clôture en bois cloisons; cloison; mur de planches;
- Zaun; Scheidewand;
- fence; partition;
- valla; palanquera; tabique; colaña; pared; vallado; estacada;

vpl.: C1/474; Lo3/388; PvB5/575.

SCHUTSELE Zie:
- schutsel;----/

SCHUTSELE OFT THUIJNE = schutting of heg.
- sepes;
- cloison ou haie;
- Zaun oder Hecke;
- fence or hedge;
- seto o vallado;

vpl.: Lo1/246.

SCHUTSKOIJE Zie:
- schutbocht; schutbochte; schutcooye; schutcoye; schutschot; schutkoeye; schutskoije; schutskooij; ----; schutstal; schutterije/

SCHUTSKOOIJ Zie:
- schutbocht; schutbochte; schutcooye; schutcoye; schutschot; schutkoeye; schutkoije; ----; schutskoije; schutstal; schutterije/

SCHUTSTAL Zie:
- schutbocht; schutbochte; schutcooye; schutcoye; schutschot; schutkoeye; schutskoije; schutskooij; schutskoije; ----; schutterije/

SCHUTTE Zie:
- schutter; ----; schuttere; scutter; schotter; schutmeester; schoter; schater; schaiter oft preter; schutvorster; schootvorster/

SCHUTTEEKENEN = sub.pl. aanwijzingen door middel van hopen turf of aarde waarbinnen niet gemaaid mocht worden.

- signa facta per glebas bituminosas intra qua non licebat meti;
- marques en forme de monceaux de tourbe ou de terre qui limitaient le terrain ou on ne pouvait pas faucher;
- Merkzeichen, Torf- oder Sandhaufen, innerhalb welche nicht gemäht werden dürfte;
- marks within which confines no mowing or grazing is permitted;
- marcas en forma de montones de turba o de tierra dentro de las cuales no se permitía segar;

vpl.: DKB 56; DKB 67.

SCHUTTEL Zie:
- schottel; schotel; schuetel; ----; scotel/

SCHUTTEN Zie:
- gepeijnt te ----/
- om te ---- ende te panden/

SCHUTTEN; SCHUTTENEN; SCUTHEN; SCHUTTEREN; SCHOTTEN = vb. opvangen; in bewaring stellen; binnen een omheining of stal brengen of opsluiten van losgebroken of verdwaald vee; belemmeren; ophouden.
- arresto l; capere et detinere pecus alienum; includere et pignoris loco retinere, Kil; tueor;
- arrêter; récueillir; mettre en fourrière les bêtes errants; saisir; entraver;
- einschliessen; auffangen; fangen von Vieh; schützen;
- to put into custody; catch; seize en capture free running cattle; obstruct; hinder;
- aprehender; coger; parar; aprehender y encerrar el ganado que anda suelto; obstruir; dificultar; vedar; arrestare et detinare bestias extraneas et pecora extranea;

vpl.: Lo5/298; C1/9; Cr2/999; ACart 32; AKB 10; BVB 176.

SCHUTTEN MET DEN OGHE; SCHUTTEN METTEN OOGE = op afstand waarnemen van loslopend vee en hun eigenaar.
- vidére procul pecus solutum necnon dominum eiusdem;
- observer à distance du bétail en liberté et leur propriétaire;
- in Entfernung beobachten von frei umhergehendes Vieh und dessen Eigentümer;
- observe at a distance wandering cattle and their owner;
- observar a distancia ganado que anda libre y su propietario;

vpl.: SKB 5; AKB 10.

SCHUTTEN OFT PANDEN = voorlopig in beslag nemen.
- prehendere pro tempore;
- mettre en fourriere ou saisir;
- vorläufig beschlagnahmen;
- seize temporarily;
- secuestrar por de pronto;

vpl.: C1/322.

SCHUTTEN, VANGHEN ENDE BESLAEN = taut. opvangen en vasthouden, opsluiten.
- detinere; apprehendere;
- arrêter et enfermer; détenir;
- auffangen und festhalten;
- catch and detain;
- coger y detener;

vpl.: PB/II/134.

SCHUTTENE Zie:
- te ---- ende te pandene/

SCHUTTENEN Zie:
- schutten; ----; scuthen; schutteren; schotten/

SCHUTTER Zie:
- die Heer set den ----/
- geswooren ----/
- preter oft ----/
- raetsen ----/
- schutte; ----; schuttere; scutter/

SCHUTTER; SCHUTTE; SCHUTTERE; SCUTTER; SCHOTTER; SCHUTMEESTER; SCHOTER; SCHATER; SCHAITER OFT PREPER; SCHUTVORSTER; SCHOOTVORSTER = sub. beambte die loslopend vee, dat eigendom van anderen kon beschadigen, opving en in de schutstal opsloot.
- praetor rusticus, qui boves equos et alia pecora alterius herbas aut segetes depascentia vel vicinis damnum inferentia capit et detinet forestarius;
- employé qui saisit le bétail qui était libre et l'enfermait dans l'étable désigné à cette fin;
- Beambter der herumlaufendes Vieh "schutten" musste;
- official who could seize and confine loose running cattle;
- empleado que aprehendía el ganado que andaba suelto y lo encerraba en el establo designado para este fin;

vpl.: C1/593; Lo6/6,258,626; LPS 64; DVB 44,3; ACart 4,24.

SCHUTTERE Zie:
- schutter; schutte; ----; scutter;

schotter; schutmeester; schoter; schater; schaiter oft preter; schutvorster; schootvorster/

SCHUTTEREN Zie:
- schutten; schuttenen; scuthen; ----; schotten/

SCHUTTERIJE Zie:
- officie van de preterije diemen heet ----/
- schutbocht; schutbochte; schutcooye; schutcoye; schutschot; schutkoeye; schutkoije; schutskooij; schutskoije; schutstal; ----/

SCHUTTERIJE = sub. inbeslagneming van beesten.
- latibulum bestiarum;
- fouriére de bestiaux;
- beschlagnahmen von Tieren;
- pound for animals;
- cuadra para el ganado aprehendido;

vpl.: Lo7/44.

SCHUTTERS Zie:
- preters diemen noemt ----/

SCHUTVORSTER Zie:
- schutter; schutte; schuttere; scutter; schotter; schutmeester; schoter; schater; schaiter oft preter;----; schootvorster/

SCHUTWAERHEIJDT Zie:
- termijn van ----/

SCHUUR Zie:
- scheure;----; schuyr/

SCHUWEN Zie:
- scuwen; ----; schiwen; schouwen ; schauwen/
- te verhueden ende te ----/

SCHUYER Zie:
- schuere; schuijringe; schure; schuer; ----; scuere/

SCHUYR Zie:
- scheure; schuur;----/

SCHUYT OFTE SALOEPE = taut. schuit.
- navicula;
- barque;
- Boot;
- barge;
- barca;

vpl.: PvB1/522.

SCHYMPEGE; SCHIMPICH; SCHEMPICH = adi. schimpende; schimpig.
- turpis; contumeliosus; probrosus;

- vitupératif;
- schimpfendlich; schmälend;
- scoffing;
- afrentoso; injurioso; insulante; ofensivo;

vpl.: T2/67.

SCHYMPELYCK; SCHIMPELIKE; SCHIMPELIJC = adv. schandelijk; beschaamd.
- inhonestus;
- honteusement;
- schändlich;
- ignominious;
- vergonzosamente; confusamente;

vpl.: C3/88.

SCHYSEN = vb. mest spreiden.
- stercorem distendo III;
- répandre du fumier;
- Dünger spreiten;
- spread dung;
- abonar; distribuir estiércol;

vpl.: PB/III/294.

SCICKINGE; SCHICKINGE;SCHICKENISSE = sub. schikking.
- ordinatio; ordo; certus; modus;
- arrangement ;
- Ordnung;
- arrangement; settlement;
- arreglo; acuerdo; convenio;

vpl.: T2/6; PvB9/11.

SCIENCIE ENDE WETENTHEYT = taut. kennis; wetenschap.
- scientia;
- connaissance;
- Kenntnis; Wissenschaft;
- science;
- conocimiento;

vpl.: T1/123.

SCIENCIEN Zie:
- daige der ----/

SCIENCIEN = vb. kennis; wetenschap.
- cognitio; scientia;
- connaissance; science;
- Kenntnis; Wissenschaft;
- acquaintance; knowledge; science;
- ciencia; conocimiento;

vpl.: T1/227,363.

SCIENTE ET PATIENTE = wetend en duidend.
- sachant et tolérant;
- mit Wissen und Erdulden;
- knowing and tolerating;
- sabiendo y sufriendo; tolerando;

vpl.: MGG 112.

CIENTIA Zie:
- cum ---- et patientia ducis /

SCIETDWALE Zie:
- schietdwele; schietdwale;----/

SCILDE; SCHILT; SCHELT; SKILT = sub. schild.
- scutum; clipeus;
- bouclier; écu;
- Schild;
- shield; buckler;
- escudo; broquel; pavés;

vpl.: PvB1/97; T1/337.

SCILICET = conj. namelijk; te weten.
- c'est à dire; à savoir;
- nämlich;
- to wit; namely; vis;
- es decir; a saber;

vpl.: MGG 64.

SCINKE OF HESPE = taut. sub. ham.
- perna;
- jambon;
- Schinken;
- ham;
- jamón; pernil del cerdo;

vpl.: PvB3/366.

SCIP Zie:
- een ---- drinken/

SCIP; SCHIP; SCHEP; SCHEEP = sub. schip.
- navis;
- bâtiment; navire; vaisseau;
- Schiff;
- ship; vessel;
- barco; buque; nave; navío;

vpl.: T1/250.

SCIPLUDE; SCHIPLIEDE; SCHEEPLIEDE; SCHIPLUYDE = sub.pl. schippers.
- nauta; navigator;
- équipage d'un bateau; matelots;
- Schiffer;
- boatman; skippers;
- marineros; tripulación de un barco;

vpl.: T1/375, 469.

SCISELEREN ENDE IN TWEEEN DOOR SNYDEN = taut. doorsnijden.
- incidere;
- couper en deux;
- durchschneiden;
- cut in two;
- surcar; cortar;

vpl.: PB/III/570.

SCISELLEREN = vb. ciseleren met de bijtel bewerken; drijven van munten.
- caelo I;
- ciseler;
- ziselieren;

- to chase;
- cizallar la moneda;

vpl.: PvB5/212.

SCLAEN Zie:
- slagen; slaen; ----; munten; muynten/
- weder ---- metter vuyst/

SCLUSIE Zie:
- bij ---- van/

SCOELMEESTER; SCHOLEMEESTER; SCHOOLMEESTER; SCHOLEMEISTER = sub. onderwijzer, schoolmeester.
- magister;
- maître d'école;
- Schulmeister;
- schoolmaster;
- maestro de escuela;

vpl.: T1/610.

SCOEREN Zie:
- schoeren; schoren; schueren; scheuren;----/

SCOEREN OFT VERBERNEN =taut. lett. doorschrappen of verbranden; fig. ongeldig maken.
- vitio I;
- invalider;
- ungültig machen;
- invalidate; nullify;
- invalidar;

vpl.: T1/612.

SCOERGAT MAECKEN INT VELDT = een weg maken door het veld.
- viam facere per campum;
- faire un chemin de décharge dans un camp;
- einen Weg durch das Feld machen;
- break, clear a way through the field;
- hacer un camino por el campo;

vpl.: Ca2/12.

SCOETEN OCHTE QUETSEN MET GHESCUTTE = schieten of verwonden met een boog.
- mittere aut vulnerare arcu;
- tirer sur quelqu'un ou le blesser avec un arc;
- schiessen oder verwunden mit einem Pfeil;
- shoot or injure by means of a bow;
- tirar a uno o herirle con un arco;

vpl.: Ca2/328.

SCOIRDE Zie:
- sijn cleederen ----/

SCOLIER; SCHOLENAER; SCHOLAER; SCHOLEER; SCHOLER;

SCHOOLRE; SCHOLARE; SCHOLEERE; SCHOLEKINT; SCHOOLKINT = sub. leerling; scholier.
- discipulus;
- écolier;
- Schüler;
- pupil; schoolboy, -girl;
- colegial; escolar;

vpl.: T1/363.

SCONT Zie:
- breerder ---- ende versuympte/

SCOOTE Zie:
- te ---- ende te loote/

SCORSEN; SCHORSEN; SCHORTSEN; SCHURSEN = vb. schorsen.
- differre;
- suspendre;
- einstellen;
- suspend;
- suspender;

vpl.: T2/111.

SCOT Zie:
- schoot; schot; schoet;----/

SCOTEL Zie:
- schottel; schotel; schuetel; schuttel;----/

SCOUD Zie:
- yemene omme ---- beclaeghen/

SCOUT; SCHOUT; SCHOLT; SCHULT; SCHOUDE; SCHULDE = sub. schuld.
- culpa;
- culpabilité; faute;
- Schuld;
- fault; guilt;
- culpa; culpabilidad; deuda;

vpl.: T1/208.

SCOUTE Zie:
- bij manissen van den ---- ende meijere/

SCOUTET Zie:
- schanteete; scholte; scholteden; scholtet; scholteth; scholtis; scholts; scholtz; schoude; schoudt; schoutate; schout; schoute; schouteit; schoutent; schoutet; schoutete; schouteth; schouttete; schulte; schutate; ----; scoutheit; scauthet; schoutaert/

SCOUTETH Zie:
- leegen ----/

SCOUTHEIT Zie:
- schanteete; scholte; scholteden; scholtet; scholteth; scholtis; scholts; scholtz; schoude; schoudt; schoutate; schout; schoute; schouteit; schoutent;

schoutet; schoutete; schouteth; schouttete; schulte; schutate; scoutet; ----; scauthet; schoutaert/
- schoutheit; ----; schouthet; schoutambacht; schoutschap; schoutetenambacht/

SCOUWEN Zie:
- om te ----/
- scuwen ; schuwen; schiwen; schouwen; schauwen;----/
- schouwen; schauwen;----/

SCOUWEN ENDE VLIEDEN = taut. schuwen; vermijden; voorkomen.
- defugio III; evito I; vito I;
- éviter; fuir; empêcher; prevenir;
- entfliehen; scheuen; entgehen; verhüten; vermeiden;
- preclude; prevent; avoid; shun;
- apartarse de; esquivar; evitar; rehuir; huir de; eludir; precaver; prevenir; salvar;

vpl.: T1/103, 175,280,307; T2/201.

SCOUWVAGER; SCHOUDEVAGER; SCHOUWEVAGER = sub. schoorsteenveger.
- caminos detergendi artifex;
- ramoneur;
- Schornsteinfeger;
- chimneysweeper;
- fumista;

vpl.: PB/IV/49.

SCRAELE = adj. dorre; onvruchtbare.
- infecundus; ieiunus; aridus;
- sec; aride; infertile;
- unfruchtbar;
- barren; unfertile; arid;
- seco; árido; infértil;

vpl.: BVB 114.

SCREESDOM; BISDOM; BISSCHOPDOEM ; BISSCHOPPEDOEM; BISCHOPDOEM; BISDOEM;CRISDOEM; CREESDOEM; CRISTOEM= sub. bisdom.
- diocesis;
- évêché; diocèse;
- Bistum;
- diocese; bishoprio;
- obispado; diócesis;

vpl.: LPS 43.

SCHREFTURE Zie:
- schriftuur; schrifture;----; schrijftuere; scriftuere; scrijftuere/

SCREUPEL Zie:
- scrupel; schrupel; scruepel; ----; scrupule/

SCRIBA JURATUS = beedigd gerechtsschrijver.
- écrivain judiciaire;
- Gerichtsschreiber;
- court writer;
- escribiente juradó;

vpl.: MGG 189.

SCRIBE OFT GREFFIER = taut. griffier.
- scriptor;
- greffier;
- Gerichtsschreiber;
- clerk;
- actuario; escribano;

vpl.: T1/335.

SCRIBENT = sub. schrijver.
- scriba;
- scribe; clerc; scripteur;
- Schreiber;
- writer; clerk;
- escribiente;

vpl.: C1/62.

SCRIFTUERE Zie:
- schriftuur; schrifture; schrefture; schrijftuere; -----; scrijftuere/

SCRIFTURE VAN INTENDIT = geschrift van beheer, van beschuldiging.
- liber curationis; liber intentionis;
- écriture d'intendit;
- Liste mit Kl agen;
- list with complaints;
- escrito de administración, de cargo;

vpl.: C1/518.

SCRIFTURE VAN REPROCHE = geschrift van verwijt.
- vituperationis liber; defensio;
- écriture de reproche;
- Gegenschrift; Verteidigungsschrift;
- letter of defence;
- escrito de reproche; apología;

vpl.: C1/520.

SCRIFTURE VAN RESPONSIVE = geschrift van antwoord.
- liber responsionis; appellationis liber;
- appelle responsive;
- Schrift mit Gegenreden;
- letter of reply;
- escrito de respuesta;

vpl.: C1/518.

SCRIJFTUERE Zie:
- schriftuur; schrifture; schrefture; schrijftuere; scriftuere; ----/

SCRIJVEN Zie:
- goet ----/

SCRIJVEYN; SCHRIVER = 1. sub. schrijver; hij die schrijfwerk verricht 2. hier in de zin van exploitant van een schrijfinrichting die ook aanneemt boeken te binden.
- 1scriptor; auctor; scriba; qui pensum, imperatum, agit; 2. actor institutionis literariae qui etiam conducit conglutinare;
- écrivain; celui exécute des ouvrages à écrire;
- Schreiber derjenige der Schreibarbeit verrichtet;
- writer; person who does writingwork;
- escribiente; escribano; secretario;

vpl.: T2/372.

SCRINE Zie:
- schrijne; schrijn; schrine; schrinen; ----/

SCRINE OFTE KISTE = kast of koffer.
- armarium aut arca;
- armoire ou coffre;
- Schrank oder Koffer;
- cupboard or trunk;
- armario o baul;

vpl.: Lo1/68.

SCRIPTIS Zie:
- per dominam ducissam praesentibus dominis et consilio supra ----/
- in ----/
- inventaris ----/

SCRIPTUM Zie:
- distingue tempora et conciliabis ----/

SCRIPTUS Zie:
- quo ad copiam concordat quod attestor infra ----/

SCRIVEBERT Zie:
- schrijffschalie; schrijflaij; schrijfley; schrijflay; schrijfbert; ----; schrijfbort/

SCRIVEN; SCHRIVEN = vb. schrijven.
- scribo III;
- écrire;
- schreiben;
- write;
- escribir;

vpl.: MGG 45.

SCRIVENE Zie:
- ten ---- van/

SCROBBER = sub. ziekenbroeder.
- curator aegrotorum;

- garde-malade;
- Krankenpfleger;
- male nurse;
- enfermero;

vpl.: Lo6/634.

SCROBBERSSE = sub. verpleegster
- curatora;
- infirmière;
- Krankenpflegerin;
- nurse;
- enfermera;

vpl.: Lo7/310.

SCROOMINGE OFT SCRUPELE = taut. gewetensbezwaar.
- scrupulum;
- scrupule;
- Skrupel;
- scruple;
- escrúpulo de conciencia;

vpl.: T1/244.

SCROYEN Zie:
- afsnijden ende ----; schroden; schraven; schrooyen/
- schroeien; schroyen; schroïjen; schroden; schraden; schrooyen; ----; schooyen/

SCROYEN ENDE AFSNIJDEN =taut. snoeien van munten.
- puto I nummos; seco I nummos;
- rogner;
- abkratzen; abschaben; abschneiden; stutzen von Münzen;
- clip of coins;
- cercenar la moneda;

vpl.: T1/156; PB/II/384.

SCROYER; SCHRODER; SCHRADER; SCHREUDER = sub. snoeier van munten.
- secator;
- rogneur;
- Stutzer von Münzen;
- clipper of money;
- cercenador de monedas;

vpl.: PB/II/384.

SCRUEPEL Zie:
- scrupel; schrupel;----; screupel; scrupule/

SCRUPEL Zie:
- achterdencken oft quaet vermoeden ----/

SCRUPEL ; SCHRUPEL; SCRUEPEL; SCREUPEL; SCRUPULE = sub. angstvalligheid; bezwaar; schroom.
- scrupulum; scriptulum;
- scrupule; peur; crainte;
- Aengstlichkeit;
- scrupulousness; punctuality; conscientiousness;

- escrúpulo; temor; miedo;

vpl.: MGG 108.

SCRUPEL MEDICINAEL BRUSSELS = gewicht gebruikt bij Brusselse apothekers gelijk aan 20 granen of 2 obolen Brussels gewicht.
- pondus medicinalis Bruxelensis;
- poids employé par les pharmaciens de Bruxelles;
- Gewicht benutzt von den Apothekern in Brüssel;
- weight used by the chemists in Brussels;
- pesa usada por farmacéuticos Bruselenses;

vpl.: C1/243.

SCRUPEL OFTE ACHTERDENCKEN = taut. achterdocht.
- suspició;
- soupçon;
- Argwohn; Misztrauen;
- suspicion;
- sospecha;

vpl.: MGG 108.

SCRUPEL VAN CONSCIENCIEN = gewetensbezwaar.
- scrupulum conscientiae;
- scrupule;
- Skrupel;
- scruple;
- escrúpulo de conciencia;

vpl.: T1/175.

SCRUPELE OFT SCROOMINGE = taut. gewetensbezwaar.
- scrupulum;
- scrupule;
- Skrupel;
- scruple;
- escrúpulo de conciencia;

vpl.: T1/244.

SCRUPELOOSE; SCHRUPELOOS; SCRUPULOOS = adi. scrupuleus.
- anxie religiosus; diligens; scrupulosus;
- scrupuleux;
- skrupulös;
- scrupulous;
- escrupuloso;

vpl.: T1/175.

SCRUPULE Zie:
- scrupel; schrupel; scruepel; screupel;----/

SCRUPULOUS Zie:
- scrupeloose; schrupeloos;----/

SCRYFGELT VAN DER VOORWAERDE = schrijfloon voor het maken van een eigendomsoverdracht.
- merces scribae faciendi translationem proprietatis;

- salaire de copiste pour avoir fait un transfert de propriété;
- Schreibgebühr für das Aufstellen eines Uebertragungsscheins;
- emolument for the writing of a transfer of property;
- sueldo del escribiente para la redacción de una transferencia de dominio;

vpl.: vdV/59; C2/893; B1.

SCUERE Zie:
- schuere; schuijringe; schure; schuer; schuyer;----/

SCULDE Zie:
- scaht ----/

SCULDE FISCAEL = sub. belastingschuld.
- aes alienum fiscale; culpa vectigalis; debitum vectigale;
- dette fiscale;
- Steuerschuld;
- fiscal debt; guilt of taxation;
- deuda fiscal;

vpl.: T1/316.

SCULDENER Zie:
- crediteur ende ---- oft creancier /
- schuldere; schuldenaer; schuldegenoot; schuldenoot; schuldenote; schulder; schuldige; ----; schuldenere; schuldenaar; sculdenere/

SCULDENER OFT CREANCIER ENDE CREDITEUR = taut. schuldeiser.
- creditor;
- créditeur;
- Gläubiger;
- creditor;
- acreedor;

vpl.: T1/387; T1/61,310,554; T2/70.

SCULDENERE Zie:
- actie tegen den ---- in frauden van den weesen/
- principael ----/
- schuldere; schuldenaer; schuldegenoot; schuldenoot; schuldenote; schulder; schuldige; sculdener; schuldenere; schuldenaar;----/

SCULDENERE ENDE CREDITEURE = taut. schuldeiser.
- creditor;
- créancier;
- Gläubiger;
- creditor;
- acreedor;

vpl.: T1/304.

SCULDENERE ENDE DEBITEUR = taut. schuldenaar.
- debitor;
- débiteur;
- Schuldner;
- debtor;
- deudor;

vpl.: ADR 16; DVB; T1/110; C1/145,456.

SCULDENERE OFT DEPOSITARIJS = taut. schuldenaar.
- debitor;
- débiteur;
- Schuldner;
- debtor;
- deudor;

vpl.: T1/467.

SCULDENERS Zie:
- veele ----/

SCULDICH Zie:
- actie van ----/
- die vader is ---- 't kijnt naer hem te nemene/
- schuldich; schuldigh;----/

SCULDICH; SCHULDICH; SCHELDICH; SCHOUDICH = adi. gehouden; verplicht.
- debitus; coactus; obstrictus;
- obligé; tenu; dû;
- verbunden; verpflichtet;
- due; forced; obligatory;
- obligado;

vpl.: B1/51; C2/891; T1/309.

SCULDICH VAN BEDROGE = schuldig aan bedrog.
- de dolo;
- coupable de fraude;
- sich Betrug zuschulden kommen lassen;
- guilty of deceit;
- culpable de fraude;

vpl.: T1/275.

SCULT Zie:
- actie van restitucie ende betalingen van ----/
- elc voiral ende voire de geheel ----/
- merringe, verbeidinge oft ----/
- schout; scholt; schult; schoude; schulde;----/

SCULT SONDER MERREN = onmiddellijke schuld.
- culpa proxima;
- culpabilité immédiate;
- unmittelbare Schuld;
- fault immediate;
- culpa immediate;

vpl.: T1/115,208; T2/72.

SCUTGELT Zie:
- schutgelt;----/

SCUTHEN Zie:
- schutten ; schuttenen; ----; schutteren; schotten/

SCUTSELEN ENDE STEYGERINGEN = versperring.
- obex;
- plancher;
- Damm; Sperre im Wasser;
- obstruction;
- obstrucción;

vpl.: T1/254.

SCUTTEN Zie:
- me t den oghe ----/
- metten ooge ----/

SCUTTER Zie:
- schutter; schutte; schuttere; ----; schotter; schutmeester; schoter; schater; schaiter oft preter; schutvorster; schootvorster/

SCUVUUT Zie:
- schoyer; schoeyer; schovuut; schofuut;----; scavuut/

SCUWEN; SCHUWEN; SCHIWEN SCHOUWEN; SCHAUWEN; SCOUWEN = vb. vermijden; voorkomen; schuwen.
- evito I; fugo III; inspectio IV; prohibeo II; defugio III; vito I; defugio III;
- éviter; fuir; craindre; empêcher; prevenir;
- scheuen; vermeiden; vorbeugen ; entgehen; verhüten;
- shun; avoid; prevent; eschew; shum;
- evitar; eludir; rehuir; esquivar; empedir; prevenir; precaver; salvar; huir de;

vpl.: T2/61,201; LPS 48; T1/175,280,307.

SECHEN; SEGGEN; ZEGGEN = vb. zeggen; verklaren.
- dico III;
- dire; déclarer;
- sagen;
- say; state; declare;
- decir; declarar;

vpl.: BVB 21,24,27.

SECLUDEEREN Zie:
- secluderen;----/

SECLUDEREN; SECLUDEEREN = vb. uitsluiten; afzonderen; scheiden.
- secludo III; excludo III;
- exclure; forclore; séparer; excluser;
- ausschlieszen; absondern;
- exclude;
- excluir; exceptuar; separar;

eliminar;

vpl.: C1/8,82,24,761; C2/820; C3/40.

SECLUSIE Zie:
- bij ---- van /
- met ---- van/

SECLUSIE = sub. uitsluiting.
- seclusio; exclusio;
- exclusion; seclusion;
- Ausschliessung; Ausschlusz; Sperre;
- seclusion; exclusion; exclure;
- exclusión; excepción ;

vpl.: C1/156,159; MGG 112; Lo5/14; B1.Pl.RG 18; LPS 72; B2.

SECOERS Zie:
- succourste; secors; ----; soccors; socors; saeccors; salcors/

SECOERSEN Zie:
- succoersen; secoreren; socoreren; soccorenen; socureren; secorsen;----; soccorsen; sorcorsen; succorsen; saccorsen; salcorsen/

SECONDEEREN; SECONDEREN = vb. helpen; bijstaan.
- secundo I; auxilium fero III; auxilior I; assisto I;
- seconder; aider; assister;
- hilfen; unterstützen;
- assist;
- secundar; asistir; secorrer; ayudar;

vpl.: C1/119; PB/III/8.

SECONDEREN Zie:
- secondeeren;----/

SECOREREN Zie:
- succoersen;-----; socoreren; soccoreren; socureren; secorsen; secoersen; soccorsen; sorcorsen; succorsen; saccorsen; salcorsen/

SECORS Zie:
- succourste;----; secoers; soccors; socors; saeccors; salcors/

SECORSEN Zie:
- succoersen; secoreren; socoreren; soccorenen; socureren; ----; secoersen; soccorsen; sorcorsen; succorsen; saccorsen; salcorsen/

SECOUREREN ENDE VERSIEN = taut. vb.helpen; bijstaan; hulp verlenen; voorzien in.
- succurro III; assisto I;
- secourir; aider; avoir soin de; prêter secours à quelqu'un;

- hilfen; verpflegen; Hilfe leisten; beistehen; abhelfen;
- succour; to look after; to assist; provide;
- socorrer; ayudar; auxiliar; proveer;

vpl.: PvB1/299,304; PvB6/65; PvB7/350.

SECOURREREN ENDE ONDERHOUDEN = taut. onderhouden.
- succurrere;
- secourir et entretenir;
- unterhalten;
- support;
- mantenar; socorrer;

vpl.: C1/347.

SECOURS Zie:
- beschudde ende ----/

SECOURS ENDE BESCHUDDE; VERLICHTINGHE = taut. hulp.
- auxilium; succursus; adiumentum;
- secours; soulagement; aide; assistance;
- Hilfe;
- succour; assistance;
- ayuda; auxilio; asistencia; socorro solacio;

vpl.: PvB1/130,443; PB/II/172.

SECOURS ENDE VERLICHTINGHE = taut. hulp.
- auxilium;
- secours et soulagement;
- Hilfe;
- assistance; succour;
- ayuda; asistencia; socorro;

vpl.: PB/II/172; PvB1/130.

SECOURSEN = vb. helpen.
- iuvo I; subvenio IV;
- aider; secourir;
- helfen;
- help;
- ayudar; asistir; auxiliar; socorrer;

vpl.: T2/209.

SECOURZE ENDE SOULAGEMENTE = taut. hulp.
- adiumentum;
- secours; aide; assistance;
- Hilfe;
- assistance;
- socorro; solacio;

vpl.: PB/III/347.

SECREET Zie:
- int ----/
- secreetkelder;-----; sacreet/

SECREET; SECRETE; SACREET= 1.adi.sub.2.geheim 3.stilletje-; geheim; gemak.

- 1.arcanus; latens; occultus; secretus 2.arcanum; secretum; clandestinus; 3.latrina;
- 1.secret; 2.secret 3.lieu d'aisance; cabinet;
- 1.geheim 2.Geheimnis 3.Abort;
- 1.secret 2.secret; secrecy; 3. privy; toilet;
- 1.secreto 2.secreto; escandido; aculto 3.retrete; excusado;

vpl.: C1/454,3; Cr2/1042; T2/100,231, 119; PB/II/334.

SECREET ENDE VERHOLEN = 1. adi 2.sub. geheim
- 1.secretus; latens; occultus; 2.arcanum; secretum clandestinus;
- 1+2 secret;
- 1.Geheim 2.Geheimnis;
- 1.secret 2.secrecy;
- 1.secreto; oculto; escondido 2. secreto;

vpl.: PvB5/508; C1/3; T2/100, 119,231; PB/II/334.

SECREETKELDER; SECREET; SACREET = sub. beerput.
- puteus stercorarius;
- fosse d'aisance;
- Senkgrube;
- cesspool;
- pozo negro; depósito excrementicio;

vpl.: B1/50; C2/891.

SECRELIJCK = adv. heimelijk.
- secreto;
- secrètement;
- heimlich;
- secretly;
- secretamente;

vpl.: PvB1/392.

SECRETARIE Zie:
- secretarije;----/

SECRETARIJE; SECRETARIE =sub. secretarie; bureau waar de secretaris zetelde.
- scribarum sedes;
- secrétariat;
- Kanzlei;
- secretariat;
- secretaría; secretariado;

vpl.: ADR 5; ACart 15,35,56.

SECRETARIS Zie:
- aenkomen officie ----/
- gagie ---- wachtkamer;/
- recompense oudste ---- Antwerpen/
- substituut ----/

SECRETARIS ORDINARIS = gewone secretaris.
- scriba ordinarius;

- secrétaire ordinaire;
- ordentlicher Sekretär;
- ordinary secretary;
- secretarió ordinarió ;

vpl.: LPS 3.

SECRETARIS VAN DEN STADHUIJSE, ANTWERPEN = ieder der 4 secretarissen werd bij benoeming en aanvaarding van hun ambt aan de stad schuldig 1000 gulden, Antwerpen.

- unusquisque quattuor scribarum ad nominationem et acceptationem muneris civitati mille florinas debitus erat, Antverpia;
- secrétaire de la mairie; chacun des quatre secrétaires devaient 1000 florins à la ville pour leur nomination et entrée en fonction, Anvers;
- jeder der 4 Sekretäre war bei Ernennung und Antritt ihres Amtes der Stadt 1000 Gulden schuldig, Antwerpen;
- secretary of the townhall each of the 4 secretaries had to pay to the town 1000 guilders at appointment and entrance of their office, Antwerp;
- cada uno de los cuatro secretarios debia a la ciudad mil florines con ocasión de su nombramiento y de aceptación de su oficio; Amberes;

vpl.: C1/534.

SECRETARISSEN Zie:

- gagie ----/
- recompense ----/
- toelagen pensionarissen; greffiers;----/

SECRETARYE Zie:

- stoelklercke inde ----/

SECRETE Zie:

- secreet;----; sacreet/

SECRETE = adi. geheime.

- secretus; arcanus; latens;
- secret;
- geheim;
- secret;
- secreto; oculto; escondido;

vpl.: T2/119.

SECRETE COMPOSITIE = geheime schikking; overeenkomst.

- compositio secreta;
- composition secrète;
- heimliche Vereinbarung;
- secret composition;
- acuerdo secreto;

vpl.: PvB1/345.

SECRETE HOUDEN = geheim houden

- secretum tenere;
- tenir secret;
- geheim halten;
- keep secret;
- mantener secreto;

vpl.: B2/102.

SECRETE MONOPOLIEN = geheime intriges;

- machinae secretae;
- intrigues secrétes;
- heimliche Intrigen;
- secret intrigues;
- intrigas secretas;

vpl.: PB/III/5.

SECRETE VERSTAENDEN ENDE COLLUSIEN = taut. geheime afspraken.

- pacta secreta;
- ententes secrètes; collusion;
- geheime Verabredungen;
- secret appointments;
- arreglos secretos; convenios secretos;

vpl.: PB /IV/363.

SECRETELIJC; SECRETELIJCK = adv. in het geheim; heimelijk.

- abscondite; clam; secreto; furtim; occulte;abdite clam;celatim
- en secret; secrètement; descrétement;
- geheim; insgeheim; heimlich;
- secretly; in secret; clandestine;
- en secreto; secretamente; a escondidas; a hurtadillas; en occulto; discretamente;

vpl.: PvB1/79,315; T2/211; B1: Pl.Pr.17; C1/90,350,530.

SECRETELIJCK Zie:

- secretelijc;----/

SECRETELIJCK EXAMINEREN = in het geheim ondervragen.

- secreto examinare;
- examiner secrètement;
- abgesondert; heimlich ausfragen;
- interrogate secretly;
- investigar en secreto;

vpl.: Lo5/6.

SECRETELIJCK HOOREN = in het geheim ondervragen.

- secreto interrogare;
- entendre secrètement;
- heimlich ausfragen;
- interrogate secretly;
- interrogar de secreto;

vpl.: C1/599.

SECRETELIJCK VERHOREN = in het geheim ondervragen.

- secreto interrogare;
- interroger secrètement;

- heimlich ausfragen;
- interrogate secretly;
- interrogar secretamente;

vpl.: B2/4.

SECRETEN RAEDE = geheime raad.
- consilium secretum;
- conseil secret;
- geheimer Rat;
- secret council;
- concejo secreto;

vpl.: PvB1/314; C1/606.

SECRETEREN Zie:
- des aanbrengers naam te ----/

SECRETEREN = vb. geheim houden.
- tacitum teneo II;
- secreter;
- geheimhalten;
- to keep secret;
- ocultar; esconder; guardar secreto;

vpl.: PvB5/98.

SECTARIS = sub. aanhanger ener sekte.
- membrum sectae;
- membre d'une secte;
- Bekenner einer Sekte;
- adherent of a sect;
- sectario;

vpl.: PB/III/15.

SECTEN OFT HERESYEN = godsdienstige secten of ketterijen.
- haereses;
- sectes ou hérésies;
- religiöse Sekten oder Ketzereien ;
- religious sects or heresies;
- sectas; herejias;

vpl.: PB/II/318.

SECULIERE Zie:
- jurisdictien ----/

SECUNDO LOCO = op de tweede plaats.
- la deuxième place;
- an zweiter Stelle;
- on the second place;
- en el segundo lugar;

vpl.: C1/524.

SECURITATEM Zie:
- ad ---- debitoris/

SECURITEIJT; SECURITEYT = sub. zekerheid; veiligheid.
- securitas; stabilitas; cautio; fides;
- securité;
- Sicherheit; Gewissheit;
- certainty;
- seguridad; certeza;

vpl.: ASO 12; C2/1048; PvB5/543; Bl.Pl.Bra 49.

SECURITEYT Zie:
- securiteijt;----/

SECURREREN ENDE TE HULPEN COMEN = taut. helpen.
- succurro III et subvenio IV;
- aider; assister; seconder; secourir;
- helfen;
- aid; assist; help; succour;
- ayudar; asistir; auxiliar; socorrer;

vpl.: T1/232.

SED NIHIL HORUM PRODUCIT = maar niets hiervan doet hij.
- il ne rien fait de tout cela;
- sondern nichts davon tat er;
- but nothing of it he does;
- peró nó próduce nada de estas cosas;

vpl.: MGG 255.

SEDENTIBUS Zie:
- deffant te ----/

SEDERT EENIGE JAHREN HERWAERTS = sinds enige jaren; enige tijd.
- anni ex quo;
- depuis quelques années;
- Jahre her;
- for some time past;
- desde hace unos años;

vpl.: C1/249.

SEDICIE; SEDITIE ENDE MOYTERIE; MUTERIE = taut. oproer; muiterij.
- seditio;
- sédition; rébellion; mutinerie; émeute;
- Aufruhr und Meuterei;
- revolt; rebellion; mutiny;
- sedición; rebelión; motín; insurreción;

vpl.: T1/130,169; C2/935; PB/II/313; PvB1/48,220.

SEDITIE Zie:
- sedicie;---- ende moyterie; muterie/

SEDITIEUS = adi. oproerig.
- seditiosus;
- séditieux; rebelle;
- rebellierend; rebellisch;
- seditious; rebellious;
- sedicioso; revoltoso; rebelde; rebelado;

vpl.: PvB1/48; PB/III/279.

SEDITIEUSE Zie:
- schandaleuse ende ---- discoursen/

SEDITIEUX ENDE MUYTMAKER = taut. muiter; oproerkraaier; oproerling.
- seditionarius;
- séditieux; mutin;
- Meuterer; Ruhestörer;
- rebel and mutineer;
- sedicioso; amotinado; sublevado;

vpl.: Pl.RG/7; Bl.

SEDUCEREN EN VERLEYDEN = vb. verleiden.
- seduco III; inducere III; sollicitare;
- séduire;
- verführen ; verlocken;
- seduce;
- seducir;

vpl.: Bl:Pl.RG/16.

SEDUCTEUR Zie:
- principale ----- oft verleyder/

SEDUCTEUR = sub. verleider.
- corruptor;
- séducteur;
- Verführer;
- seducer;
- seductor;

vpl.: PvB7/79.

SEECKER Zie:
- zeeckere;----/

SEECKERE CARTEN = bepaalde land- kaarten.
- tabulae geographicae quaedam;
- certaines cartes géographiques;
- bestimmte Landkarten ;
- certain maps;
- ciertas mapas;

vpl.: MGG 1.

SEECKEREN; SEKEREN; ZEKEREN SWEIREN; SWEREN; SWAREN; ZWEREN = zweren.
- iurare;
- jurer; affirmer par serment; faire le serment;
- schwören;
- swear;
- afirmar bajo juramento; jurar;

vpl.: Lo3/144.

SEEF Zie:
- seve; zeve;----/

SEEGBAERHEYT = sub. zichtbaarheid.
- visibilitas;
- visibilité;
- Sichtbarkeit; ;
- visibility;
- visibilidad;

vpl.: PvB6/67.

SEEGHBAERHEYT ENDE MODESTIE = taut. bescheidenheid.
- modestia;
- modestie;
- Bescheidenheit;
- modesty; unpretendingness;
- modestia; discreción;

vpl.: PvB1/281; Bl:Pe.Pl/15.

SEEKEREN Zie:
- op ---- geprefigeerden dage----/

SEEL Zie:
- seele;----; seil; zeel/

SEELE Zie:
- vleeschboom metten ---- ende ijsere spillen/

SEELE; SEEL; SEIL; ZEEL = sub. klokketouw.
- funis ad pulsandam campanam;
- corde de la cloche;
- Seil; Glockenstrang;
- bellrope;
- cuerda de campana;

vpl.: C1/205.

SEEM Zie:
- zeem;----/

SEEME VEL = sub. zeemleer.
- aluta;
- peau de chamois;
- Sämchleder;
- chamois-leather;
- gamuza;

vpl.: PvB1/246.

SEEN Zie:
- zyen; sien;----; zien/

SEENDBRIEF Zie:
- seijntbrieve; sendebrief; zendebrief;----/

SEEPACKINGE Zie:
- zeepackinge;----/

SEER Zie:
- sere;----; zeer/
- van ---- kleyne consideratien zijn/

SEER LANGE DELAYEN = zeer lange termijnen.
- tempora diuturnissima;
- trop longs dilays;
- sehr lange Termine;
- very long terms;
- muy largos plazos;

vpl.: Ca2/375.

SEERF Zie:
- sergent; serf;----; cheerf; sergant; seriant; serjant; sirgant; sargant; sariant; sarzant; servient/

SEERIGH OF TE RUIJDIGH = taut. schurftig.
- scabiosus;
- galeux;
- räudig;
- scabby; mangy;
- sarnoso;

vpl.: Lo7/290.

SEERIGHE SCHAEPEN = schurftige schapen.
- oves scabiosae;
- moutons galeux;
- räudige Schafe;
- scabby sheep;
- carneros sarnosos;

vpl.: C3/178.

SEESTOREM Zie:
- zeetempeest; seetempeest; seestorm;----/

SEESTORM Zie:
- zeetempeest; seetempeest;----; seestorem/

SEESTRANT Zie:
- zeestranghe;----/

SEETEMPEEST Zie:
- zeetempeest;----; seestorm; seestorem/

SEEVANC Zie:
- zeevond; seevont; seevonc; ----; zeevanc/

SEEVONC Zie:
- zeevond; seevont;----; seevanc zeevanc/

SEEVONT Zie:
- zeevond; ----; seevonc; seevanc; zeevanc/

SEEWORP = het over boord werpen van lading in zee wegens gevaar voor het schip.
- iactus in mare;
- jet à la mer;
- über Bord werfen der Ladung ins Meer wegen Gefahr für das Schiff;
- thrown cargo overboard because of danger for the ship;
- echazón, arrojar por la borde mercancías al aqua para salvar el buque;

vpl.: Lo4/120.

SEFFENS = straks.
- statim;
- tantôt; tout à l'heure;
- gleich;
- presently; at once;
- desde luego;

vpl.: PvB8/163.

SEGEL Zie:
- gemeenen ----/
- gemeijnen ----/
- segelen;----; segelle; zegel; zeghel; seghlen; zegelle/

SEGELAER; SEGELERE; SEGHELAER; ZEGELAER; SEGELDRAGER; ZEGELDRAGER; ZEGELER= functionaris die stoffen met het stadszegel waarmerkte, Antwerpen; zegelaar; zegelbewaarder.
- minister, qui texta sigillo civitatis Antverpiae motabat; custos sigilli;
- scelleur; sigillateur; Anvers;
- Funktionär der Stoffe mit dem Stadtsiegel beglaubigte, Antwerpen; Siegelbewahrer;
- official who stamped fabrics with the townseal, Antwerp; keeper of the seal;
- funcionario marcando telas con el sello de la ciudad; guardas ellos; canciller; Amberes;

vpl.: C1/531,548; PvB5/111.

SEGELDRAGER Zie:
- segelaer; segelere; seghelaer; zegelaer;----; zegeldrager; zegeler/

SEGELE Zie:
- 't recht van den ----/

SEGELEER VAN DE WYNACCYSE = beambte die wijnvaten verzegelt.
- minister qui vasa vini signat;
- fonctionnaire qui scelle les tonneaux de vin;
- Beamter der Weinfäszer versiegelt;
- official who seals the wine-casks;
- empleado que sella toneles para vino;

vpl.: PB/IV/265.

SEGELEN Zie:
- loijen tot de ----/

SEGELEN; SEGEL; SEGELLE; ZEGEL; ZEGHEL; SEGHLEN; ZEGELLE = sub. zegel.
- sigillum; signum;
- sceau; cachet;
- Siegel;
- seal;
- sello;

vpl.: PB/II/334; DVB 3; LPS 21; ADR 13.

SEGELEN; ZEGELEN = vb. zegelen; bezegelen; verzegelen.
- signo l; obsigno l;
- sceller;
- siegeln; versiegeln;
- seal;

- sellar;

vpl.: ACart 12.

SEGELERE Zie:
- segelaer;----; seghelaer; zegelaer; segeldrager; zegeldrager; zegeler/

SEGELLE Zie:
- segelen; segel; ----; zegel; zeghel; seghlen; zegelle/

SEGGEN Zie:
- sechen;----; zeggen/

SEGGEN; ZEGGEN = vb. uitspraak doen in een geschil.
- sententiam dico III in causa;
- prononcer; rendre verdict;
- gerichtliche Aussprache tun;
- pronounce sentence; give a verdict in a dispute;
- sentenciar; dictar;

vpl.: LPS 45.

SEGGENE; SEGGEWORDE = sub. bewering; verklaring; getuigenis.
- explicatio; sententia; auctoritas testimonium;
- sentence; témoignage;
- Behauptung; Versicherung; Zeugnis;
- allegation; assertion; evidence; testimony;
- aserción; declaración; testimonio;

vpl.: T2/105,280.

SEGGER Zie:
- seggere; zegger; ----; segsman; zegsman/

SEGGERE; SEGGER; ZEGGER; SEGSMAN; ZEGSMAN = sub. scheidsrechter.
- arbitrius;
- arbitre;
- Schiedsrichter;
- arbitrator; arbiter; mediator;
- árbitro; arbitrador;

vpl.: LPS 45.

SEGGERS ENDE MIDDELERS = taut. getuigen.
- testes;
- témoins;
- zeugen;
- witnesses;
- testigos;

vpl.: LPS 45.

SEGGEWORDE Zie:
- seggene;----/

SEGGHEN Zie:
- daer teghens niet en ----/
- leelijckheyt op te ----/
- sijn wetentheijdt ----/

- ten ---- van de weth/
- van hoeren ----/
- zekeren geloven ende ----/

SEGHELAER Zie:
- segelaer; segelere;----; zegelaer; segeldrager; zegeldrager; zegeler/

SEGHELAERS VAN DEN BIERE, ANTWERPEN = verzegelaars van de gepeilde tonnen bier die bij benoeming en aanvaarding van hun functie elk aan de stad schuldig werden 25 gulden, Antwerpen.
- obsignatores doliorum cerevisiae perspectorum, qui ad nominationem et acceptationem muneris sui unusquisque urbi quinque florinas debiti erant et viginti, Antverpia;
- scelleurs de tonneaux de bière jaugés; redevables à la ville de 25 florins pour leur nomination et entrée en fonction, Anvers;
- Siegler von den Bieren; jeder war bei Ernennung und Antritt seines Amtes der Stadt 25 Gulden schuldig, Antwerpen;
- sealers of the gauged barrels beer; each had to pay to the town 25 guilders at appointment and accession to his office, Antwerp;
- selladores de toneles de cerveza aforados, cada uno debia 25 florines, Amberes;

vpl.: C1/534.

SEGHELE Zie:
- onder den ---- ten saecken/

SEGHLEN Zie:
- segelen; segel; segelle; zegel; zeghel;----; zegelle/

SEGSLIEDE Zie:
- segsluyden; segsmannen; zegsmannen;----/

SEGSLUYDEN; SEGSMANNEN; ZEGSMANNEN; SEGSLIEDE = sub. pl. zegslieden.
- auctor; testis;
- informateur;
- Gewährmann;
- communicator; informant;
- comunicantes; dicentes; informantes;

vpl.: T1/591.

SEGSMAN Zie:
- seggere; zegger; segger;----; zegsman/

SEGSMANNEN Zie:
- segsluyden;----; zegsmannen; segsliede/

SEICELLEREN ENDE IN TWEE SNYDEN = splijten.
- scindo III;
- fendre; crevasser;
- spalten;
- to cleave;
- desquebrajar; partir; hender; cizallar;

vpl.: PvB5/295.

SEIGER Zie:
- eijker; eijkmeester; eycker; eyckmeester; eykmeester; ickemeester; icke r; iecker; ijcker; iker; yckmeester;----; seyger; zeiger/

SEYDE Zie:
- nae de ---- gevalscht oft ingeslagen/

SEIJLE Zie:
- t'---- gaen/
- t'---- gaen van tschip/

SEIJNDEN Zie:
- over te ----/
- seynden; senden; sinden; seinden; zenden; seijnen; ----; zeynden/

SEIJNDER; SENDER; ZEN DER = sub. afzender; toezender; zender.
- is qui misit; qui mittit;
- expéditeur;
- Absender;
- sender;
- consignador; remitente; expedidor;

vpl.: Lo4/212; C1/456.

SEIJNDINGE; SENDINGE; SINDINGE; SEINDINGE; ZENDINGE = sub. toezending.
- missio;
- envoi;
- Zusendung;
- forwarding;
- envío;

vpl.: Lo3/272.

SEIJNDINGE VAN CUIJVERS; KNUIJVERS = het zenden van bewakers; gerechtsdienaren.
- missio lictorum;
- envoi de garnisaires;
- das Schicken von Wärtern; Gerichtsdienern;
- the sending of guardians, constables;
- envío de guardias; misión de guardas;

vpl.: Lo4/392; C1/395.

SEIJNEN Zie:
- seynden; senden; sinden; seinden; zenden;----; seijnden; zeynden/

SEIJNTBRIEVE; SENDEBRIEF; ZENDEBRIEF; SEENDBRIEF = sub. ambtelijke brief.
- litterae ex officio; epistola;
- lettre missive;
- amtliches Schreiben; amtlicher Brief;
- official letter;
- carta oficial;

vpl.: C1/522; Lo2/744.

SEIJNTSCHEPENEN Zie:
- sijndicalen of ----/

SEIJSEN; SEIJSENE; SEISENE; SEISEN; SENSENE; SEINSE; SEINE; SEIN; ZEISENE; ZEIJSENE = sub.pl. zeis.
- falx messoria;
- faux;
- Sense;
- scythe;
- guadaña; dalle;

vpl.: SKB 3; Lo5/394; C1/434.

SEIJSENE Zie:
- seijsen;----; seisene; seisen; sensene; seinse; seine; sein; zeisene/

SEIJSENS Zie:
- twe ----/

SEIL Zie:
- seele; seel;----; zeel/

SEILATIE Zie:
- zeylatie;----; zeilacie/

SEILNAELDE Zie:
- seylnaald;----/

SEILVEERDICH Zie:
- zeijlveerdigh;----/

SEIN Zie:
- seijsen; seijsene; seisene; seisen; sensene; seinse; seine; ----; zeisene; zeijsene/

SEINDEN Zie:
- seynden; senden; sinden;----; zenden; seijnen; seijnden; zeynden/

SEINDINGE Zie:
- seijndinge; sendinge; sindinge; ----; zendinge/

SEINE Zie:
- seijsen; seijsene; seisene; seisen; sensene; seinse;-----; sein; zeisene; zeijsene/

SEINS Zie:
- thijnsse; tijns; thijns; tins;tens; teins; theins; thijs; cens; cijns; chijns; cheins; chens; chins; cins; sijs; 't ----; 't-sens;cijs; t'sijs/

SEINSE Zie:
- seijsen; seijsene; seisene; seisen; sensene;----; seine;sein zeisene; zeijsene/

SEISEL Zie:
- sichte; zicht; sekele; sekel; zekele; sickele; sicle;----; zeisel; sigt/

SEISEN Zie:
- seijsen; seijsene; seisene;----; sensene; seinse; seine; sein; zeisene; zeijsene/

SEISENE Zie:
- seijsen; seijsene;----; seisen; sensene; seinse; seine; sein; zeisene; zeijsene/

SEISOEN Zie:
- zaysoen; zazuyn;----; saisoen; sisoen; zaisoen; cisoen; saisuen/

SEIZOENEN OFT AERDEN = taut. seizoenen.
- anni tempus;
- des saisons;
- Jahreszeiten;
- seasons;
- temporadas;

vpl.: C1/138.

SEJOURNEREN OFTE STILLE STAEN = taut. stilstaan.
- stare;
- rester immobile;
- stillstehen;
- to stop; to stand still;
- detenerse; demorar; pararse;

vpl.: PvB6/69.

SEKEL Zie:
- sichte; zicht; sekele; ----; zekele; sickele; sicle; seisel; zeisel; sigt/

SEKELE Zie:
- sichte; zicht;----; sekel; zekele; sickele; sickle; seisel; zeisel; sigt/

SEKER ENDE BORGE; ZEKER OFT BORGE = taut. zekerheidsstelling.
- cautio;
- cautionnement; garantie;
- Kaution;
- security;
- caución; fianza; garantía;

vpl.: T1/566.

SEKER OFT CAUTE = taut. borg; zekerheidstelling; waarborg.
- cautio; pignus;
- caution; cautionnement;
- Kaution;

- security;
- caución; fianza; garantia;

vpl.: Lo4/228,356,618.

SEKERE Zie:
- in ---- bewaernisse/

SEKEREN Zie:
- seeckeren;----; zekeren; sweren; swaren; zweren/

SEKEREN ENDE CERTAYNEN = taut. zekere.
- certus;
- certain;
- gewisz;
- certain;
- cierto;

vpl.: T1/479.

SEKEREN ENDE GELOVEN = verzekeren en beloven.
- confirmare et promittere;
- assurer et promettre;
- versichern und versprechen;
- assure and promise;
- asegurar y prometer;

vpl.: C1/282.

SEKERHEIJDT Zie:
- trouwen ende ----/

SEKERHEYT Zie:
- vast ende ---- doen ende verborgen/

SEKERHEYT ENDE VASTICHEYT = taut. zekerheid.
- securitas; firmitas;
- garantie; assurance; cercitude;
- Sicherheit;
- security; sertainty;
- seguridad; garantia; fianza; solidez;

vpl.: PB/III/427.

SEKERHEYT OFT CAUCIE = taut. zekerheidstelling.
- cautio;
- caution; garantie;
- Garantie; Kaution;
- security;
- caución; fianza; garancía;

vpl.: T1/246.

SEKERHEYT VAN LYVE = sub. persoonlijke veiligheid.
- vita; securitas corporis;
- sûreté de corps;
- Leibessicherheit; persönliche Sicherheit;
- personal safety;
- seguridad personal;

vpl.: Bl:EE/9.

SEKERLIJC Zie:
- sekerlijcken;----; zekerlijc/

SEKERLIJCK ENDE VRIJELIJCK = adv. vrij en veilig.
- tuto et libenter;
- sûrement et librement;
- sicher und frei;
- surely and freely;
- excelente;

vpl.: PvB1/247.

SEKERLIJCKEN; SEKERLIJC; ZEKERLIJC = adj. zeker.
- certus;
- sûr; certain;
- sicherlich;
- certain;
- seguro; cierto;

vpl.: LPS 40.

SELAMET = sub. gewoonte tot betaling van een bepaald bedrag in Turkije.
- consuetudo summam aliquem solvendi;
- habitude de payement d'une somme fixée à Turquie;
- Gewohnheit zu Zahlung eines bestimmten Betrags in der Türkei;
- custom of paying a certain amount of money in Turkey;
- costumbre de pago de suma fija en Turquía;

vpl.: PvB6/488.

SELDEN Zie:
- hoe dickwils ende hoe ----/
- ten ---- daege/

SELE Zie:
- sale; zale; sael; ----; zele/

SELEN Zie:
- die mesdadich vonden ---- werden/

SELF Zie:
- op heur ---- cost ----/

SELFS Zie:
- hem ---- verderfen aen sijn lijf/
- op heur ---- cost/
- selver ----/
- te haers ---- beseghene/
- te zijn ---- behoef/
- sijn ---- loenen/

SELFS = pron.poss. eigen.
- eius;
- propre;
- eigen;
- own;
- propio;

vpl.: BVB 29.

SELFSWORDINGE = sub. meerderjarigheid.
- sui juris;
- majorité;

- Volljährigkeit;
- being of age;
- mayor edad; mayoridad; mayoria de edad;

vpl.: PB/IV/522.

SELIGER GEDENCKENISSEN = zaliger gedachtenis.
- beatae memoriae;
- pieuse mémoire;
- seligen Andenkens;
- of blessed memory;
- de feliz memoria; de feliz recordación;

vpl.: LPS 35; MGG 51,52.

SELTINGHE MAENINGHEN; ARRESTAMENTEN ENDE IMPOSITIEN = menigvuldige aanmaningen, beslagleggingen en belastingen.
- admonitiones et occupationes et tributa multiplicia;
- multiples exhortations, saisies et impôts;
- zahlreiche Ermahnungen, Beschlagnahmen und Steuer;
- manifold warnings, seizures and taxes;
- exhortaciones, secuestros e impuestos múltiplos;

vpl.: MGG 19.

SELVE Zie:
- dat allent ----/
- trecken in 't ---- ghelit/

SELVEN Zie:
- der ----/
- hem ---- het lijf nemen/
- hem ---- verdoen oft ter doodt bringhen/
- hem ---- verdrincken/
- hem ---- verganghen/
- in der ---- vueghen ende naerde gelande/
- innelegghen totter ---- hootwaart/
- onder die ---- poorterien/
- ten ---- uijtghesetten daghe/

SELVENE Zie:
- tegen 't ----/

SELVER; SELFS = zelver; eigen. pron. demonstr.
- idem;
- du même; de la même;
- selber;
- same;
- del mismo; de la misma;

vpl.: ACart 4; BVB 29.

SEMEL ET SIMUL = taut. tegelijkertijd en eenmaal.
- au même moment et une seule fois;
- zur gleicher Zeit und einmahlig;
- at the same time and once;

- al mismó tiempó y una vez;
vpl.: BVB 142.

SEMELIKE Zie:
- semptelijcke; samelike; ----; zamelike/

SEMIPLENE Zie:
- probacie ----/

SEMLIKE Zie:
- saemptlijcken; samelike; zamlike;----/

SEMME Zie:
- zijmme; simme; sim;----; zimme/

SEMPTELIJCKE; SAMELIKE; SEMELIKE; ZAMELIKE = adi. gezamenlijke.
- cunctus;
- conjoint; réuni; conjointement; ensemble;
- gesamt;
- total;
- conjunto;
vpl.: PvB1/350.

SENATOREN ENDE KEYSEREN = taut. regeerders; de hoge overheid.
- gubernatores et magistratus;
- autorités civiles; gouverneurs; magistrature;
- die hohe Obrigkeit;
- rulers;
- autoridad pública; gobernadores; magi stratura;
vpl.: T1/108.

SENDAEL Zie:
- sindael;----; sondael; cendaal; zondael/

SENDE Zie:
- sunde; sonde;----; zond e/

SENDEBRIEF Zie:
- seijntbrieve;----; zendebrief; seendbrief/

SENDEN Zie:
- in excibie ----/
- op te galeijen ----/
- seynden;----; sinden; seinden; zenden; seijnen; seijnden; zeynden/

SENDER Zie:
- seijnder;----; zender/

SENDINGE Zie:
- seijndinge;----; sindinge;seindinge; zendinge/

SENIOER OFT ALDERMAN = taut. oude man; ouderling.
- senex;
- ancien;
- Aeltester;

- elder;
- anciano;
vpl.: T1/178.

SENKEN Zie:
- sincken; sinken; zinken;----/

SENS Zie:
- thijnsse; tijns; thijns; tins;tens; teins; theins; thijs; cens; cijns; chijns; cheins; chens; chins; cins; sijs; t'seins; 't ----; cijs; 't sijs/

SENSAL = sub. turkse makelaar.
- pararius turcus;
- courtier turc;
- Türckischer Makler;
- turkish broker;
- corredor otomano;
vpl.: PvB6/491.

SENSENE Zie:
- seijsen; seijsene; seisene; seisen;----; seinse; seine; sein; zeisene; zeijsene/

SENSER Zie:
- cheyslieden; cijnser; censer; 't ----/

SENTE ANDRIESMISSE = feestdag van St.Andries. 30 November.
- dies festus sancti Andrae;30Nov.
- fête de Saint André; 30 Nov.
- Sankt Andreas Tag; 30 Nov.
- feast of St.Andrew; 30 nov.
- fiesta de San Andrés; 30 nov.
vpl.: Cu1/240.

SENTE BARTHOLOMEUSDAEG; SIJNTE BARTHOLOMEUSDACH = St. Bartholomeusdag 24 augustus.
- dies festus Sancti Bartholomei;
- la St.Bartelémy, le vingtquatre août;
- St.Bartholomeustag, 24 August;
- day of St. Bartholomew, august 24 th;
- dia de fiesta de San Bartolomé en 24 de agosto;
vpl.: MGG 22.

SENTE LAMBRECHTSDACH = St. Lambertsdag, 17 september.
- dies festus Sancti Lamberti;
- la St.Lambert, le dixsept septembre;
- St.Lambertstag, 17 September;
- day of St.Lambert, septembre 17 th;
- dia de fiesta de San Lamberto, el 17 de setiembre;
vpl.: MGG 10.

SENTE LIZEBETTENDACH = sub. St.Elizabethsdag. 5 november.
- dies festus sanctae Elisabeth;

- fête de Saint Elisabeth;
- Fest der heiligen Elisabeth;
- feast of St. Elisabeth;
- día de Santa Isabel;

vpl.: LPS 36.

SENTE REMEIJSDACH = St. Remigiusdag 1 october.
- dies festus Sancti Remigii;
- la St. Rémy, le premier octobre;
- St. Remigiustag, 1 Oktober;
- day of St. Remigius October 1st;
- dia de fiesta de San Remigio; el primero de octubre;

vpl.: MGG 26.

SENTENCIE Zie:
- actie om te rescunderen een met valschen instrumenten gegeven ----/
- actie tegen dengeenen die den anderen iet gegeven heeft te zweeren in deelingen van eede en nae ---- weijgert te voldoene/
- actie tegen dengeenen die hem weygert tgewijsde vonnisse oft de ---- arbitrael te voldoen/
- actie tegen nae ----/
- comminatoire ----/
- diffinitive ----/
- sentencia;----/

SENTENCIE; SENTENTIA; SENTENTIE = sub. vonnis; uitspraak.
- sententia; iudicium; arbitrium;
- sentence; jugement; arrêt;
- Entscheidung; Schiedsspruch; Urteil; Sentenz;
- sentence; verdict; judgement;
- sentencia; juicio; fallo; veredicto;

vpl.: DVB 34; T1/47; T2/41,86; B2.

SENTENCIE ARBITRAEL = scheidsrechterlijke uitspraak.
- arbitrium;
- jugement arbitral;
- Schiedsspruch;
- arbitral award;
- juicio arbitral;

vpl.: T1/580.

SENTENCIE CONVENCIONAEL = minnelijke schikking.
- sententia conventionis;
- arrangement à l'amiable; composition;
- gütlicher Vergleich;
- amicably;
- acuerdo amistoso; acuerdo amigable; composición;

vpl.: T1/480.

SENTENCIEN ENDE GEWIJSDE VONNISSEN = taut. vonnis in kracht van gewijsde.

- sententia;
- sentence; arrêt;
- Urteil; Urteilsspruch;
- final judgment;
- sentencia; fallo; juicio;

vpl.: T1/242.

SENTENCIE INTERLOCUTORIE = tussen vonnis.
- sententia interlocata;
- interlocutoire;
- Zwischenurteil;
- interlocutory decree;
- interlocutorio;

vpl.: T1/480.

SENTENCIE OFT GEBODT = taut. uitspraak.
- sententia;
- sentence; jugement; arrêt;
- Entscheidung;
- verdict;
- sentencia; juicio fallo;

vpl.: T1/585.

SENTENCIE(N); SENTENTIE ENDE VONNISSE = taut. rechterlijke uitspraak; vonnis(sen).
- sententia; iudicia;
- arrêt; prononcé d'un jugement; sentence;
- Urteilsverkündigung; Urteilssprüche; gerichtliche Entscheidung;
- statement of the court; sentences; judicial sentence;
- fallo juicio; sentencia; veredicto; auto;

vpl.: T1/359; Ca2/401; PB/II/315,327.

SENTENCIEREN; SENTENTIEREN = vb. uitspraak doen; vonnissen; een vonnis uitspreken.
- sententiam dico III; judico I; condemno I; sententiam fero IV;
- prononcer une sentence, jugement; juger;
- ein Urteil verkünden, aussprechen; urteilen; richten;
- pass sentence; pronounce sentence;
- sententiar; fallar; enjuiciar; pronunciar una sentencia;

vpl.: T2/163; PvB1/445; B1. EE/26; Cr2/948,1053.

SENTENTIE Zie:
- actie tegen dengeenen die den anderen iet gegeven heeft te zweeren in delingen van eede en nae ---- weijgert te voldoene/
- sententia;----/

SENTENTIE DIFFINITIVE = eindvonnis.
- sententia definitiva;

- sentence définitive;
- endgültiger Urteilsspruch;
- final sentence;
- sentencia definitiva; sentencia final;

vpl.: C3/38.

SENTENTIE ENDE VONNISSE = taut. vonnis; rechterlijke uitspraak.
- sententia;
- sentence; arrêt;
- Urteilsspruch; gerichtliche Entscheidung;
- judgment; judicial sentence;
- sentencia; auto; fallo; juicio;

vpl.: PB/II/315,327.

SENTENTIEREN = vb. vonnissen; vonnis wijzen.
- judico I; condemno I; sententiam dico III;
- prononcer un jugement, une sentence; rendre un jugement;
- urteilen; richten; einen Urteil fällen;
- sentence; to pass a sentence;
- sentenciar; fallar; enjuiciar;

vpl.: Bl:EE/26; Cr2/948,1053.

SENTINELLE ENDE WACHT = schildwacht.
- excubitor; vigilva;
- sentinelle;
- Schildwache;
- sentinel;
- centinela;

vpl.: C1/567; PB/II/281.

SENTINNE Zie:
- sante; sant; sanct; sint; sinte; santinne; santijnne;----; sintinne; sanctinne; sainct; sainctinne/

SEPARACIE; SEPARATIE = sub. afscheiding; afzondering.
- separatio; secessus; secretum;
- séparation;
- Trennung; Absonderung;
- separation; isolation;
- separación; aislamiento; arrinconamiento;

vpl.: T2/107; Bl:Pl.Pr.27.

SEPARAET; SEPARATOIRE; SEPARATE; SEPARATELYK = adv. afzonderlijk.
- separatus; privus; proprius; separatim; separate;
- à part; séparément; séparé;
- einzeln; abgesondert; separat;
- separately; separate; individually; apart;
- separadamente; por separado;

vpl.: C1/468,587; ACart 50,51; Bl.Pl.Bra 33; LPS 67,98.

SEPARATA Zie:
- duo ----/

SEPARATE Zie:
- separaat; separatoire;----; separatelyk/

SEPARATELYK Zie:
- separaat; separatoire; separate;----/

SEPARATELIJCK ENDE APART = taut. afzonderlijk.
- separatim;
- à part et séparément;
- einzeln;
- separate;
- separadamente;

vpl.: C1/264.

SEPARATEN Zie:
- abstracten oft ---- handel oft coopmanschap doen/

SEPARATEN ENDE ABSTRACTEN HANDEL = taut. afzonderlijke handel.
- negotiatio separata; mercatus separatus;
- commerce ou trafic séparé;
- separater Handel; abgesonderter Handel;
- separate trade; separate commerce;
- negocio por separado; comercio separado;

vpl.: Lo1/392; C1/486.

SEPARATEN HANDEL DOEN = afzonderlijke handel drijven.
- mercaturam separatam facere;
- faire commerce séparé;
- einzelnen Handel treiben;
- do business separately;
- ejercer actos separados de comercio;

vpl.: C1/424.

SEPARATIE Zie:
- separacie;----/

SEPARATIE = sub. afscheiding.
- separatio;
- séparation;
- Trennung;
- separation;
- separación;

vpl.: PvB1/400.

SEPARATIE ENDE ERFSCHEIJDINGHE = taut. erfscheiding.
- disiunctio praedili;
- séparation;
- Scheidung der Höfe;
- partition of premises;
- partición de la herencia;

vpl.: C1/194.

SEPARATIEN Zie:
- saken van divortien en ----/

SEPARATIM = coni. afzonderlijk.
- séparément;
- einzeln;
- separately;
- separadamente;

vpl.: C1/266.

SEPARATOIRE Zie:
- separaet;----; separate; separatelyk/

SEPAREEREN; SCEYDEN; SEPRAEREN EN DEIJLEN = taut. verdelen; afzonderen; afscheiden.
- dividêre; separo I; secerno IiI; secludo III;
- partager; séparer; dégager; enlever;
- verteilen; absondern; trennen; abtrennen;
- divide; separate; put aside;
- separar y dividir; apartar; aislar; incomunicar; poner aparte; divide;

vpl.: DVB 19; Bl:Pl.Pr.27; B1/47; C2/890; C1/26,81,194; PvB1/251.

SEPAREERT Zie:
- scheijdt ende ----/

SEPAREREN Zie:
- schieden; scheiden; scheden; scheien; scheen; scheyden; sceyden;----/

SEPONEEREN; SEPONEREN = vb. afleggen.
- sepono III;
- séparer;
- ablegen;
- to lay down;
- deponer; desechar;

vpl.: Cr2/1060.

SEPONEREN Zie:
- seponeeren;----/

SEPRAEREN Zie:
- separeeren; sceyden;---- en deijlen/

SEPULTUER RECHT = sub. begrafenisrecht.
- ius sepulturae;
- droit d'enterrement;
- Begräbnisrecht;
- right of burial;
- derechos de consumo de sepultura, derechos de entierro;

vpl.: PvB5/39.

SEPULTUERE Zie:
- sepulture;---- ende begraving/

SEPULTUEREN = vb. begraven.

- sepelio IV;
- enterrer;
- beerdigen;
- bury; entomb; inhume;
- dar sepultura a; enterrar; inhumar; sepultar;

vpl.: T1/538.

SEPULTURE; SEPULTUERE ENDE BEGRAVING = taut. begrafenis.
- sepultura;
- enterrement; funérailles; inhumation;
- Beerdigung; Begräbnis;
- burial; funeral; obsequies;
- entierro; sepelio; sepultura; entierramiento;

vpl.: T1/175,542; PvB5/38; C1/446; PB/II/335.

SEPULTURE ROOVEN = grafroof; grafschennis plegen.
- dehonesto I sepulcrum;
- comettre vol des tombeaux; vol commis sut les morts dans les fosses;
- Grabschändung pflegen; Gräbern berauben;
- desecration of graves;
- cometer profanación de sepulturas;

vpl.: T1/184.

SEQUENTIA Zie:
- et ----/

SEQUENTIBUS Zie:
- verso et ----/

SEQUESTER Zie:
- in ----/
- ordinaris ----/

SEQUESTER = sub. bewaarder van rechtswege aangesteld.
- sequester;
- dépositaire d'une chose mise en séquestre;
- Zwangsverwalter;
- sequestrator;
- secuestrador;

vpl.: T1/592.

SEQUESTERHANDT = goed waarover geschil bestaat in handen gesteld bij een derde totdat daarover uitspraak is gedaan.
- bonum in sequestro positum;
- biens oú est un conflict mis en séquestre jusque une décision faite;
- Gut worüber Streit besteht in Hände gestellt bei einem Dritten bis darüber Aussprach getan ist;
- property, about which there is a quarrel, presented to a third person until a sentense has been

passed;
- un bien contencioso puesto en manos de un tercero hasta que se ha dado sentencia;

vpl.: Cr2/1328.

SEQUESTRACIE Zie:
- actie daarmede men begeert een ----/
- sequestratie;----/

SEQUESTRATIE; SEQUESTRACIE = sub. gerechtelijke beslaglegging; inbewaringstelling; wederrechtelijke opsluiting.
- sequestratio judiciale;
- séquestration;
- Beschlagnahme; Sequestration;
- distraint; seizure; sequestration; confiscation;
- secuestración; embargo; detención; secuestro judicial;

vpl.: T1/592; Bl:Pl.Bra.15; Cr2/1329; PB/II/255,256; Lo7/338.

SEQUESTRACIE ENDE SAYSIMENTE = taut. gerechtelijke beslaglegging.
- sequestrum judiciale;
- saisie; séquestration;
- gerichtliche Beschlagnahme;
- seizure; judicial confiscation;
- embargo judicial; secuestro judicial;

vpl.: T1/595; Cr2/1329.

SEQUESTRACIEN Zie:
- gescrifte der ----/

SEQUESTRATIE Zie:
- sequestracie;----/

SEQUESTRE Zie:
- in ----/

SEQUESTRATOER = sub. bewaarder van rechtswege van gerechtelijk in bewaring gestelde goederen.
- sequester;
- gardien;
- Zwangsverwalter;
- sequestrator;
- secuestrador;

vpl.: T1/236.

SEQUESTREREN = vb. in bewaring stellen; een betwist goed gerechtelijk in beslag nemen en aan een derde in beheer geven.
- rem sequestro do I; depono III apud sequestrum; in custodiam dare I;
- séquestrer;
- hinterlegen; in Verwahrung geben; in Gewahrsam nehmen;
- sequester; put into custody;

- secuestrar; detener;

vpl.: C1/611,659,749; T1/236, 593; Bl:Pl.Bra 13,14; B1/91; C2/898.

SEQUESTREREN ENDE ANNOTEREN = vb. in beslag nemen en aantekenen.
- comprehendere et perscribere;
- séquestrer et enregistrer saisir;
- beschlagnehmen und einschreiben;
- seize and register;
- secuestrar y anotar;

vpl.: PB/II/301.

SERCKSETTERS Zie:
- gagie van de ----/

SERE Zie:
- quaet ende schendelijck ----/
- seer;----/

SERE ; SEER; ZEER = sub. dierziekte; pijn.
- dolor; aegritudo; ulcus; scabies;
- épizootie;
- eine Krankheit der Tiere;
- animal disease;
- enfermedad del ganado;

vpl.: AKB 12; DKB 4.

SERENISSIME INFANTE = allerdoorluchtigste prinses.
- infante sérénissime;
- durchlauchte Prinzessin;
- illustrious infanta;
- princesa serenísima;

vpl.: PvB1/309.

SERF Zie :
- sergent;----; seerf; cheerf; sergant; seriant; serjant; sirgant; sargant; sariant; sarzant; servient/

SERF ENDE ONVRIJ = taut. onvrij.
- servus;
- serf;
- unfrei;
- not free;
- siervo;

vpl.: T1/44,386.

SERF OFT SLAVE = taut. slaaf.
- servus;
- serf;
- Sklave;
- slave;
- siervo;

vpl.: T1/44.

SERFF Zie:
- actie tegen den Heere oft vader als de ---- oft dat kijnt ennich gelt bekeert heeft/

- actie tegen den heere oft vader uuyt wyens beheete oft beveele iement gecomanscapt heeft metten ---- oft kijnde/
- actie gegeven dengenen die tachter is aen iements kijnt of ---- bij weete van den heere oft vader/

SERGANT Zie:
- sergent; serf; seerf; cheerf; ----; seriant; serjant; sirgant; sargant; sariant; sarzant; servient/

SERGEANT OFT COLFFDRAGERE = taut. gerechtsdienaar dragende een staf of roede als teken zijner waardigheid, Antwerpen.
- apparitor, gestans virgam ut signum dignitatis, Antverpia;
- sergent ou massier, portant un bâton ou un verge comme un indice de sa dignité, Anvers;
- Gerichtsdiener mit Stab oder Rute als Zeichen seiner Würde Antwerpen;
- constable with staff or rod as a sign of his dignity, Antwerp;
- alguacil llevando un bastón o varilla como signo de su dignidad, Amberes;

vpl.: Lo1/100.

SERGENT Zie:
- gesworen ---- oft colffdrager/

SERGENT; SERF; SEERF; CHEERF; SERGANT; SERIANT; SERJANT; SIRGANT; SARGANT; SARIANT; SARZAN T; SERVIENT = sub. dienstknecht; bediende.
- servus; domesticus;
- domestique; serviteur;
- Diener; Beamter; Knecht;
- servant; functionary;
- criado; sirviente;

vpl.: T2/164.

SERGENT, BODE OFT ROYDRAGERE = taut. gerechtsdienaar; bediende; dienstknecht.
- apparitor; domesticus; servus;
- huissier; domestique; serviteur;
- Gerichtsdiener; Beamter; Diener; Knecht;
- constable; bailiff; functionary; servant;
- agente judicial; esbirro; alguacil; criado; sirviente;

vpl.: T1/619; T2/164.

SERGENT OFT HUYSSIER = taut. deurwaarder.
- apparitor;
- huissier;

- Gerichtsvollzieher;
- process-server;
- alguacil; emplazador; ujier;

vpl.: T1/541.

SERGIE Zie:
- sargie; sargye; sarge; saerge; saergie ;---- ; saerdze; saerze/

SERIANT Zie:
- sergent; serf; seerf; cheerf; sergant;----; serjant; sirgant; sargant; sariant; sarzant; servient/

SERIEUSELIJCK = adv. ernstig.
- gravis; severus;
- sérieusement; formellement;
- ernstlich;
- seriously; formally;
- seriamente; formalmente;

vpl.: BVB 157.

SERJANT Zie:
- sergent; serf; seerf; cheerf; sergant ;seriant;----; sirgant; sargant; sariant; sarzant; servient/

SERMENTEN Zie:
- gemeijne ----/

SERMOEN Zie:
- sermoon;----; sarmoen/

SERMOENEN Zie:
- sermoonen;----; sermoneren/

SERMONE OFF MISSE = godsdienstplechtigheid; H.Mis of preek.
- sacrificium missae vel sermo;
- messe ou sermon;
- H.Messe oder Predigt;
- H.Mass or sermon;
- santa misa o sermón;

vpl.: SKB 6.

SERMONEREN Zie:
- sermoonen; sermoenen;----/

SERMOON; SERMOEN ;SARMOEN = sub. preek.
- sermo;
- sermon;
- Predigt;
- sermon;
- sermón;

vpl.: PB/III/145; PvB8/4.

SERMOO N IN DE KERCKE = predikatie in de kerk.
- sermo sacra oratio; sacra contio in ecclesia;
- sermon dans l'église;
- Predigt in der Kirche;
- sermon in the church;
- sermón en la iglesia;

vpl.: B2/2; DKB 16,47; PB/III/145; PvB8/4.

SERMOONEN; SERMOENEN;SERMONEREN = sub.pl. preken.
- sacra oratio; sacra contio; sermo;
- sermon;
- Predigt;
- sermon;
- sermón;

vpl.: DKB 16,47.

SEROPE Zie:
- zierope; siroop; sirop; sirrop; ciroop; sarrop; sarope;----; sarrope; sirope/

SERPENTIJN Zie:
- serpentine;----/

SERPENTINE; SERPENTIJN = sub. serpentijn; veldslang; kanon.
- tormentum bellicum;
- serpentine; canon à long tobe;
- Geschütz; Kanone;
- serpentine a kind of cannon;
- serpentín; una especie de canon;

vpl.: PvB1/360.

SERVAASDAGH Zie:
- sint ----/

SERVAESDACH Zie:
- sint ----/

SERVAESDAGH Zie:
- sint ----/

SERVAESAVONT Zie:
- sint ----/

SERVAGIEN ENDE SLAVERNIJEN = taut. onvrijheid; slavernij.
- servitium;
- servilité;
- Sklaverei; Unfreiheit;
- bondage; servitude; slavery;
- servidumbre;

vpl.: T1/44.

SERVAGIEN OFT EYGENSCAPE = taut. lijfeigenschap.
- servitus;
- servage; servitude;
- Leibeigenschaft;
- bondage; serfage;
- servidumbre;

vpl.: T1/84.

SERVER Zie:
- van weghen der ---- stadt/

SERVETPERSSE Zie:
- ammelaken oft ----/

SERVETTE; SERVIETTE = sub. servet.
- mappa;
- serviette de table;
- Serviette;
- napkin;

- servilleta;

vpl.: C1/431; Lo5/400.

SERVI Zie:
- actio ---- corrupti/

SERVIATUR Zie:
- consuetudo pro lege ----/

SERVICIE; SERVITIE = sub. bedieninq; dienst.
- servitium; res ad vivendum; necessariae; commodum;
- service; maintien;
- Bedienung; Dienst;
- service; livelihood; sustenance;
- servicio; manutención;

vpl.: Cr2/1061; LPS 118.

SERVIENT Zie:
- sergent; serf; seerf; cheerf; sergant; seriant; serjant; sirgant; sargant; sariant; sarzant;----/

SERVIENTE Zie:
- de fundo ----/

SERVIENTE = adi. lijdende.
- patiens;
- souffrant;
- leidende;
- suffering;
- doliente; paciente;

vpl.: C2/807.

SERVIETTE Zie:
- ammelaken oft ---- persse/
- servette;----/

SERVIJLDER Zie:
- man van ---- condicien/

SERVITEYT Zie:
- servituut,----; oft onvrijheid/

SERVITIE Zie:
- bedd, bult en andere nootelijcke ----/
- servicie;----/

SERVITUIJT; SERVITUTE; SERVITUYTE = sub. erfdienstbaarheid.
- servitus;
- servitude;
- Servitut;
- servitude;
- servidumbre;

vpl.: B1/49; C2/891; C1/140; Lo5/50.

SERVITUIJT VAN WEGHE = erfdienstbaarheid van weg cq. recht van overpad.
- servitudo viae cq. ius transgressionis;
- servitude de chemin; droit de chemin;
- das Recht ein Pfad zu gebrauchen;

- right of footpath;
- servidumbre de camino; derecho de camino;

vpl.: Lo5/50,244.

SERVITUIJTS Zie:
- van grondts ofte ---- wegen/

SERVITUTE Zie:
- servituijt;----; servituyte/

SERVITUTE NEGATIVE = erfdienstbaarheid van iets na te laten.
- servitus negativa;
- servitude qui oblige à s'abstenir de faire quelque chose;
- Dienstbarkeit durch sich von etwas zu enthalten;
- easement to abstain from;
- servidumbre que obliga a abstenerse de hacer algo;

vpl.: T1/127; B1/49; C1/140,191, 468; LPS 70; C2/891.

SERVITUTE OFT EYGENHEYDE = taut. erfdienstbaarheid.
- servitus;
- servitude;
- Dienstbarkeit;
- easeme nt;
- servidumbre;

vpl.: T1/118.

SERVITUTE PERSONAELE = persoonlijke erfdienstbaarheid.
- servitus personalis;
- servitude personelle;
- Dienstbarkeit an Personen;
- personal easement;
- servidumbre personal;

vpl.: T1/118.

SERVITUTE PREDIAEL = erfdienstbaarheid rustend op een erfgoed.
- servitus praedioli;
- servitude prédiale;
- Dienstbarkeit verbunden mit einem Erbgut;
- easeme nt on a heritance;
- servidumbre predial;

vpl.: T1/118.

SERVITUTE RUSTICAEL; RUSTICAL = landelijke erfdienstbaarheid.
- servitium rusticale;
- servitude rurale;
- ländliches Servitut;
- rural easement;
- servidumbre rural;

vpl.: T1/118, 441.

SERVITUTE; SERVITUYTE URBAEN = stedelijke erfdienstbaarheid.
- servitium urbanum;
- servitude urbaine;
- städtliches Servitut;
- municipal easement;
- servidumbre urbana;

vpl.: T1/118,441.

SERVITUTEN Zie:
- actie om vrijheyt ende liberteyt in der erven te behouden ende van der ---- vrij te zijne/

SERVITUTEN = sub.pl. dienstbaarheden; lasten of bezwaren die de eigenaar van een onroerend goed zich moet laten welgevallen.
- servitus;
- servitude; obligation de la part du propriétaire d'un immeuble;
- Dienstleistungen und Verpflichtungen eines Immobilienbesitzers;
- servitude; obligation on the part of the owner of real estate;
- servidumbre; obligación de parte del dueño de un inmueble;

vpl.: LPS 70.

SERVITUTEWEGHEN Zie:
- naerderschap van gronts oft ----/

SERVITUUT Zie:
- bekentenisse van ----/

SERVITUUT OFT ONVRIJHEID = taut. erfdienstbaarheid.
- servitudo;
- servitude;
- Servitut;
- easement; charge;
- servidumbre;

vpl.: Lo3/346.

SERVITUYT Zie:
- bekentenisse van ----/

SERVITUYT OFTE COMMODITEYT = erfdienstbaarheid of gerieflijkheid.
- servitus vel commoditas; commodum;
- servitude ou commodité;
- Nützlichkeit; Dienstlichkeit;
- servitude;
- servidumbre o comodidad;

vpl.: C1/276.

SERVITUYT VAN STILLICIDIE = erfdienstbaarheid van neerdruppelend regenwater.
- servitium hereditarium aquae pluvialis stilantis;
- servitude d'eau de pluie;
- Servitut nieder-tröpfelnden Regenwassers;
- service of dripping rainwater;
- servidumbre, carga real, de agua pluvial goteante;

vpl.: Cr2/1043.

SERVITUYTE Zie:
- servituijt; servitute;----/

SERVITUYTE REAEL = echte erfdienstbaarheid.
- servitus realis;
- servitude reélle;
- Dienstbarkeit gehörende zum Erbgut;
- real easement;
- servidumbre real;

vpl.: T1/118.

SES Zie:
- gagie ---- ghesworne stadtsspeellieden/
- sesse; zesse;----/

SES DALFF PONT = vijf en half pond.
- quinque et dimidium librae;
- cinq livres et demie;
- fünf ein halbes Pfund;
- five and a half pound ;
- cinco libras y media;

vpl.: ACart 11.

SESDE Zie:
- vijffde oft ---- penninge/

SESPAER = sub. twaalftal; dozijn.
- duodenarius numerus;
- douzaine;
- Zwölfzahl;
- dozen;
- docena;

vpl.: PvB1/441.

SESSE; ZESSE; SES = num.6.
- sex;
- six;
- sechs;
- six;
- seis;

vpl.: ACart 7.

SESSENDERTICHSTE PENNINCK = sub. zijnde 1/36e deel van de waarde van laken aangevoe rd in de lakenhal te Thienen.
- quod est 36 a pars linteorum valoris;
- étant la 1/36e part de la valeur de drap dans la halle aux draps à Thienen;
- seinde ein sechsunddreiszigster Teil des Wertes von Tücher angeführt in der Tücherhalle in Thienen;
- being 1/36th part of the clothhall at Thienen;
- sienda 1/36 parte de valor de paño acarreado en mercado de paños, Thienen;

vpl.: PvB6/71.

SESSEREN Zie:
- cesseren;----; sissieren/

SESSEWEKENS OFT JAERVREDE = vrede opgelegd voor de duur van

6 weken of van 1 jaar.
- pax imperata per sex septemdies aut unum annum;
- être en trève de six semaines ou d'une année;
- Friede für die Dauer von 6 Wochen oder einem Jahr;
- paece for the duration of 6 weeks or one year;
- paz impuesta por duración de seis semanas o de uno año;

vpl.: C1/389.

SESSOR = sub. overdrager.
- delegatus;
- rapporteur;
- Uebertrager;
- delegate;
- cesionista; transferidor; trasmitente;

vpl.: PvB6/37.

SESTALFVAT Zie:
- sestehalfvat;----; zestalfvat/

SESTEHALFVAT; SESTALFVAT; ZESTALFVAT = vijf en half vat.
- quinque et dimidium dolia;
- cinque tonneaux et demi;
- fünf ein halbes Fass;
- five and a half barrel;
- cinco toneles y medio;

vpl.: DVB 32.

SESTER Zie:
- sister;----; zester/

SESTERS COOPENS = inhoudsmaten.
- mensurae capacitatis;
- mesures de capacité;
- Hohlmasz;
- measure of capacity;
- medidas de capacidad;

vpl.: ACart 17.

SESTHIEN Zie:
- penningh ----/
- penninck ----/

SESTICH = num. 60.
- sexaginta;
- soixante;
- sechzig;
- sixty;
- sesenta;

vpl.: ACart 10.

SESTICHSTE PENNINGH = belasting in Brussel geheven bij iedere verkoop van huizen, gronden en erven, alsook van de renten daarop, tenzij het transport geschiedde voor schepenen, tolkamer of andere lagere rechtbanken.
- vectigalia exacta in Bruxellis in quaque venditione domuum, terrarum et praediorum, item usu-

rarum in quibus, nisi vectura scabinis fiebat, tabernae aut aliis iudiciis minoribus;
- le soixantième denier, Bruxelles;
- Steuer in Brüssel erhoben bei jedem Verkauf von Häusern und Höfen;
- tax in Brussels levied at each sale of houses or premises;
- impuesto Bruselense recaudado a cada venta de casas y demás;

vpl.: C1/279,437.

SESTIG Zie:
- 'tsestich;----/

SET Zie:
- die Heer ---- den schutter/

SETBAIR ENDE SCATBAIR = taut. belastbaar; schatplichtig.
- tributarius;
- tributaire;
- steuerpflichtig;
- dutiable; taxable;
- tributario;

vpl.: T1/84.

SETBOECK = sub. omslagboek; register van aanslagen in belasting.
- tributorum descriptio; index censuum tributi;
- livre d'assiette; rôle des contribuables;
- Kopfsteuerbuch; Register von Einschätzungen in Steuer;
- book of laws; register of tax-assessements ;
- libro de prorratas; libre de prorateos; registro de amillaramientos;

vpl.: PvB10/258; PB/IV/311.

SETEL; SETELE; ZETEL = sub. zetel; gemakkelijke stoel.
- sedes; sedila; sella; solium;
- fauteuil; siège;
- Sessel; bequemer Sitz;
- seat; chair;
- silla; asiento; silla cómoda;

vpl.: Lo3/174; C1/619; T2/264.

SETELE Zie:
- setel;----; zetel/

SETTEN Zie:
- bien ---- om te swermen/
- byen ----/
- ert oft boon ----/
- gelts ----/
- in heiden ---- ende te houden/
- int pellorijn ----/
- metten ----/
- nyemene in haer stede ----/
- palen ---- oft hersetten/
- stecken off ----/

- te weds ----/
- torfsteken of ----/
- voet bij stecke ----/

SETTEN; ZETTEN = vb. bepalen; benoemen; aanstellen.
- nomino I; constituo III; dico III;
- nommer;
- bestimmen;
- designate; appoint;
- nombrar; designar;

vpl.: ACart 9; B2/157; C2/1033.

SETTEN ENDE BANNEN PAELEN = grenspalen plaatsen als wettige grens.
- collocre terminos lapideos necnon efficere ut pro lege valeat istud;
- placer des bornes et en donner force de loi;
- hinstellen von Grenzpfahle als gesetzmäszige Grenze;
- placing of bounderyposts as legal limit;
- colocar hitos y dar fuerza de ley a esto;

vpl.: LPS 4.

SETTEN IN BESLOTEN GHEVANGENISSE = in afzondering gevangen zetten.
- pono III in carcerem exclusam;
- emprisonner en separation;
- einsperren in Einsamkeit;
- imprison in separation;
- encarcelar en separación;

vpl.: C1/595.

SETTEN IN DEFFAULTE = sub. aansprakelijk stellen; in gebreke stellen.
- appelare aliquem de aliqua re;
- rendre responsable de;
- auffordern zur Haftung;
- hold responsible for;
- poner a uno responsable de;

vpl.: T2/155.

SETTEN IN VASTER HELDEN ENDE GEVANGENISSEN = taut. in verzekerde bewaring stellen.
- pono III in custodiam cautam ;
- mettre en séquestre; s'assurer de quelqu'un;
- in sichern Gewahrsam geben;
- give into custody;
- encerrar bajo seguro;

vpl.: T1/394.

SETTEN OFF STECKEN = in de weg plaatsen (van turf), of steken.
- caespites bituminosos fodere;
- extraire de la tourba ou la placer sur le chemin;

- stecken oder auf Weg setzen von Torf;
- cut or place in the way of peat;
- amontonar turba;

vpl.: BKB 5.

SETTEN OF TORFFSTEKEN =taut. turfsteken.
- caespites bituminosos fodere;
- extraire de la tourbe;
- Torfgewinnung;
- out peat;
- sacar turba;

vpl.: DKB 2.

SETTEN VAN BIJEN = het uitzetten van bijenvolken in korven tijdens het bloeien van de heide.
- colloco l apes in corbibus;
- placer des ruches durant la floraison de la bruyère ;
- das Aussetzen von Bienenvölkern in Körben während des Blühens der Heide;
- the placing of bee-populations in lives during the flowering of the heather;
- apostar enjambres de abejas en colmenas;

vpl.: SKB 20.

SETTENDE = ppr. benoemend.
- nomino l;
- nommer;
- ernennen; Sitzung haben;
- nominated;
- nombrar;

vpl.: B2/95; C2/1029/2.

SETTER; ZETTER = sub. bepaler van de aanslagen in de belastingen en en dergelijke.
- censor; aestimator;
- fonctionnaire chargé de la fixation des impôts; contributions etc. taxateur;
- Funktionär der die Leute besteuerte; Taxator; Schätzer;
- official charged with assessment of taxes and the like; appraiser;
- funcionario cargado de fijar la tasa de impuestos; contribuciones etc.; tasador;

vpl.: MGG 20; B2/54; C2/1019.

SETTER VAN TAELGEN = zetter van belastingen.
- dasessor tributi; exactor vectigalium;
- assesseur des tailles;
- Taxator von Steuer; Steuersetzer;
- assessor of taxes;
- tasador de los impuestos;

vpl.: Lo1/52.

SETTERS Zie:
- geordineerde ----/

SETTINGE; SETTINGHE; SETTYNGHE; ZETTINGE = hom.sub.1.opstelling 2. omslag; aanslag; belasting 3.taxatie.
- 1.divisio haereditatis 2.tributum patio 3.taxatio;
- 1.partage; assiette 2.repartition de l'impôt 3.taxation; assiette;
- 1.Aufstellung; Anordnung 2. Steuer; Einschätzung; Kopfsteuer 3.Taxation;
- 1.disposal 2.tax 3. taxation;
- 1.proyecto; disposición 2.cuota personal; amarillaramiento 3. tasación;

vpl.: PvB1/63,199; Lo7/274.

SETTINGE Zie:
- personeele ----/
- pointinge; pointinghe; poyntyn - ghe ende ----; settinghe; settynghe/
- wederstellinge oft ---- in den vorsten staet/

SETTINGE; SETTINGHE ENDE POINTINGE; POINTINGHE = taut. taxatie; schatting; belastingaanslag.
- taxatio; impositio tributorum;
- estimation; taxation; imposition;
- Schätzung; Steuerveranlagung;
- valuation; tax-assessment;
- estimación; tasación; amillaramiento; imposición de impuestos;

vpl.: PB/II/198; PB/III/346,347; Cr2/1001,1013/8.

SETTINGE ENDE TAILLIEN =taut. belastingaanslag.
- tributum;
- contribution;
- Steuerveranlagung;
- tax-assessment;
- impuestos y tributos;

vpl.: T1/536.

SETTINGE OFT SUBVENTIE = taut. buitengewone belasting of de aanslag in een buitengewone belasting.
- tributum specialis;
- subvention; impôt extraordinaire ou m'imposition d'une taxe extraordinaire;
- Schätzung;
- special tax;
- censo extraordinario o el amillaramiento de ello;

vpl.: PB/II/5.

SETTINGHE Zie:
- pointinge; pointinghe;-----; settynghe/

- settinge;----; settynghe; zettinge/

SETTYNGHE Zie:
- pointinge; pointinghe; settinghe; ----/
- settinge; settinghe;-----; zettinge/
- settinghe; settynghe;----/

SEU Zie:
- jurisdictee penali sanctione ---- indicio/

SEU NUDUM ET MERUM USUM = of het naakte en onvermengde gebruik.
- jouissance nu et sans mélange;
- oder nur der blosse Gebrauch;
- or only the mere;
- o el mero uso y escueto;

vpl.: MGG 119.

SEU USUM = of het gebruik.
- ou la jouissance;
- oder der Gebrauch;
- or the use;
- o el uso;

vpl.: MGG 116.

SEURETE Zie:
- brieve van ---- de corps/

SEUTSTE Zie:
- 't ----; tisente/

SEUVEN Zie:
- seven; soven; soeven;-----; sevene; zeven/

SEVE; ZEVE; SEEF = sub. zeef.
- cribrum;
- crible;
- Sieb;
- sieve;
- criba;

vpl.: Lo3/174.

SEVE OFT SIFTE = taut. zeef.
- cribrum;
- tamis; crible;
- Sieb;
- sieve;
- tamiz; criba;

vpl.: Lo3/174.

SEVEIREN Zie:
- seeckeren ----/

SEVEN Zie:
- kosten van de ---- ende dertichste/

SEVEN; SOVEN; SOEVEN; SEUVEN; SEVENE; ZEVEN = num. 7.
- septem;
- sept;
- sieben;
- seven;

- siete;

vpl.: ACart 6.10.

SEVEN BORREN = zeven bronnen.
- septem fontes;
- sept sources;
- von sieben Quellen;
- seven sources;
- siete fuentes;

vpl.: LPS 31.

SEVEN GESLECHTEN VAN BRUESSELE = zeven geslachten waaruit de stadsfunctionarissen van Brussel benoemd werden.
- septem familiae, ex quibus magistratus urbis Bruxellarum nominabantur;
- sept lignages de la ville de Bruxelles;
- sieben Geschlechte, aus denen die Stadtfunktionäre von Brüssel ernannt wurden;
- seven families from among whom the town magistrates of Brussel were nominated;
- siete linajes de la ciudad de Bruselas de cuyos miembros se elegían los altos funcionarios de la ciudad;

vpl.: Cu1/2.

SEVEN GOET HOREN VEES = zeven stuks gezonde koeien.
- vaccae sanae septem numeró;
- sept têtes de vaches bien portantes;
- sieben Stück gesunde Kuhen;
- seven head of healthy cows;
- siete piezas de vacas sanas;

vpl.: MGG 9.

SEVENE Zie:
- seven; soven; soeven; seuven; ----; zeven/

SEVENTHIEN Zie:
- penningh ----/

SEVERITEYT Zie:
- rigeur; rigore; rigueur ende ----; straffheyt; staenheden; strangheyt; strangigheydt/

SEVERITEYT; STAENHEDEN; STRAFFHEYT; STRANGHEYT; STRANGIGHEYDT = sub. strengheid.
- rigor;
- sévérité;
- Strenge;
- severity;
- severidad;

vpl.: PB/II/343.

SEVERITEYT ENDE RIGEUR =taut. gestrengheid.
- rigor;

SEY

- sévérité et rigueur;
- Strenge;
- severity;
- severidad y rigurosidad;

vpl.: PB/II/343.

SEVICIE = sub. wreedheid.
- vexatio; iniuria; contumelia;
- cruauté; ferocité; sévices;
- Grausamkeit;
- cruelty; severity;
- crueldad; ferocidad; sevicia;

vpl.: T2/84.

SEVICIEN ENDE WREETHEYT = taut. mishandeling en hardvochtigheid.
- severitas; saevitia; crudelitas;
- sévices et dureté;
- Miszhandlung und Hartherzigkeit;
- illtreatment and hard-heartedness;
- maltrato y dureza;

vpl.: T1/593.

SEVILLE Zie:
- reale van ----/

SEXTE; SEXTETIJT = sext, deel van het ke rkelijk koorgebed; het zesde kanonieke uur.
- hora sexta; pars chori canonici;
- sexte;
- Sext, eines der kleinen Stundengebete der Kirche;
- sexts;
- sexta;

vpl.: C3/92.

SEXTETIJT Zie:
- sexte;----/

SEYGER Zie:
- eijker; eijkmeester; eycker;eyckmeester; eykmeester; ickemeester; icker; iecker; ijcker; iker; yckmeester; seiger;----; zeiger/

SEYGER; IKER; IJCKER; ZEIGER; SEIGER; ICKER = sub. ijke r.
- signator mensurarum et ponderum;
- étalonneur; jaugeur;
- Eicher;
- gauger;
- aforador; inspector de pesas y medidas;

vpl.: C1/62.

SEYGER VAN DE ELLE = ijker van de ellemaat.
- signator; cubiti;
- poinçonneur; étalonneur; jaugeur; vérificateur de l'aune;
- Eicher des Ellenmaszes;

SI

- gauger of the tapemeasure;
- aforador de vara;

vpl.: PB/IV/253; C1/62.

SEYGER VAN DE MAETEN = ijker van maten.
- signator men surarum;
- vérificateur; jaugeur; étaloneur poinçonneur des mesures;
- Eicher von Maszen;
- inspector; gauger of measures;
- inspector de medidas;

vpl.: PB/IV/253.

SEYLNAALD; SEILNAELDE = sub. naald gebruikt door zeilmakers.
- acus usus ab opificibus velorum;
- aiguille employée par voiliers;
- Nadel benutzt von Segelherstellern;
- sailneedle;
- aguja usada por veleros;

vpl.: PvB1/246.

SEYNDEN Zie:
- over te ----/

SEYNDEN; SENDEN; SINDEN; SEINDEN; ZENDEN; SEIJNEN; SEIJNDEN; ZEYNDEN = vb. zenden. bericht zenden.
- mitto III; nuntio I;
- envoyer; aviser; enverrer;
- senden; berichten; Bericht erstatten; schicken;
- send; inform; forward;
- remitir; avisar; mandar;

vpl.: PvB1/219; LPS 51; Lo6/78; Cr2/1008; Lo1/710; C1/388.

SEYNDERS Zie:
- plekkers; dragers;-----; ende stroyers van brand-brieven ofte biletten/

SEYWEGEN; SIDEWECHEN; ZIDEWEGEN = sub.pl .omwegen.
- ambages;
- détours;
- Umwege;
- roundabout ways;
- rodeos; vueltas;

vpl.: PvB1/265.

SHAELIEN Zie:
- tiche len oft ----/

SHIPRE Zie:
- overspeele oft ----/

SI Zie:
- actio in factum ---- quadrupes pauperiem fecisse dicetur/
- cond ----/
- senatus ----/

SI = pron.pers. zij.
- ille; is;

- ils; elles;
- sie;
- they;
- ellos; ellas;

vpl.: ACart 9.

SI EN HADDET = zij hadden het.
- id habebant;
- ils avaient;
- sie hatten es;
- they had it;
- ló tenían.

vpl.: MGG'7.

SIBORI E Zie:
- syborie;----; ciborie; cyborie/

SIC EX CAUTELA SUPERABUNDANTI ET NON NECESSARIA CAUTIE STELLEN = aldus vanuit een overvloedige maar niet noodzakelijke voorzichtigheid waarborgen.
- garantir d'une prudence abondante mais pas necessaire;
- so aus überflüssiger und unnötiger Vorsicht Kautionen stellen;
- give security from an abundant but not necessary prudence;
- poner caución; así por anadidura pero no por prudencia necesaria garantizar;

vpl.: Lo1/380.

SICARIIS Zie:
- actio de ----/
- criesme de ----/

SICH BEMOIJEN MET ; SICH MOEYEN; SICH BEMOEYEN MET = zich bemoeien met.
- me interpono III in aliquid; exero III;
- se mêler de;
- sich kümmern um;
- interfere with; to mind one's affairs;
- meterse en; meterse con; ocusarse de; inmiscuirse en;

vpl.: PvB5/323; PB/III/3.

SICH BEVINDEN Zie:
- sig bevonden;----/

SICH GENAREN Zie:
- sich generen;----/

SICH GENEREN; SICH GENAREN= vb. zich onderhouden; de kost verdienen met.
- lucrum facio III;
- gagner sa vie;
- sich seinen Unterhalt verdienen;
- earn one's living;
- ganarse la vida trabajando;

vpl.: PvB1/296.

SICH MOEYEN Zie:
- sich bemoijen met;----; sich bemoeyen met/

SICH PIJNEN = vb. zich beijveren; zich inspannen.
- laboro I; operam do I;
- fai re des efforts; s'efforcer;
- sich anstrengen;
- exert oneself; do one's utmost;
- esforzarse; esmerarse;

vpl.: T1/482.

SICH REGULEREN VOLGENDE = zich regelen naar.
- se accomodare ad;
- se règler sur;
- sich regeln nach;
- adhere to;
- mantener a;

vpl.: PvB1/228 .

SICH VERABUSEEREN Zie:
- sich verabuseren;----/

SICH VERABUSEREN; SICH VERABUSEEREN = vb. zich vergissen.
- abutor III;
- s'abuser; se tromper;
- sich irren;
- be mistaken;
- equivocar;

vpl.: PvB1/263.

SICH VERVOORDEREN; SICH VERVORDEREN = vb. zich verstouten om.
- ad audaciam incito I;
- s'enhardir à;
- sich erkühnen;
- make bold to;
- atreverse a;

vpl.: PvB1/307.

SICH VERVORDEREN Zie:
- sich vervoorderen;----/

SICH VERWAEREN Zie:
- sich verweiren; sich verwaren; sich v irwaren;----; sich verwairen/

SICH VERWAIREN Zie:
- sich verweiren; sich verwaren; sich virwaren; sich verwaeren; ----/

SICH VERWAREN Zie:
- sich verweiren;----; sich virwaren; sich verwaeren; sich verwairen/

SICH VERWEIREN; SICH VERWAREN; SICH VIRWAREN; SICH VERWAEREN; SICH VERWAIREN = vb. zich verdedigen.
- me defendo III;
- se défendre;

- sich verteidigen;
- defend oneself;
- defenderse;

vpl.: Lo4/734.

SICH VIRWAREN Zie:
- sich verweiren; sich verwaren; ----; sich verwaeren; sich verwairen/

SICHEN Zie:
- leenhoff van Diest ende van ---/

SICHTE; ZICHT; SEKELE; SEKEL; ZEKELE; SICKELE; SICKLE SEISEL; ZEISEL; SIGT; ZICKEL; ZICKELE = sub. sikkel.
- falx messoria; falsicula;
- faux; faucille;
- Sichel;
- sickle;
- guadaña; dalle; hoz; segadera;

vpl.: BKB 8,36; C1/434; PvB9/5; Lo5/394; Lo3/192; PB/III/5, 193.

SICILLEREN ENDE SNYDEN =taut. snoeien van munten.
- seco l;
- rogner;
- stutzen von Münzen;
- clip of coins;
- cercenar monedas;

vpl.: PB/II/417.

SICKELE Zie:
- sichte; zicht; sekele; sekel; zekele;----; sicle; seisel; zeisel; sigt/

SICKELERSSE = sub. sikkelmaaier.
- falx messoria;
- faucheur à faucille;
- Sichelmäher;
- sicklemower;
- segador con una hoz;

vpl.: PB/II/106.

SICLE Zie:
- sichte; zicht; sekele; sekel; zekele; sickele;----; seisel; zeisel; sigt/

SIDELIJC Zie:
- sidelijck; sidelinge;-----; zidelijc ; zijdewarts/

SIDELIJCK; SIDELINGE; SIDELIJC; ZIDELIJC; ZIJDELIJK; ZIJDEWARTS = adi. zijdelings; zijwaarts.
- a latere;
- indirect; latéral; de côté;
- von der Seite; seitwärts;
- sideways;
- de lado; oblicuo; indirecto; lateral;

vpl.: PvB6/44; BKB 4; BVB 38.

SIDELINGE Zie:
- sidelijck;----; sidelijc; zidelijc; zijdewarts/

SIDER Zie:
- sindert; sinder;----; zider; sidert; zidert/

SIDERT Zie:
- sindert; sinder; sider; zider; ----; zidert/

SIDEWECHEN Zie:
- seywegen;----; zidewegen/

SIECHEYT; SIECTE; SIECHTE; SUYCTE; SUYCT; SUUCT; ZIECTE = sub. ziekte.
- morbus; valetudo adversa;
- maladie;
- Krankheit;
- disease; illness;
- enfermedad; mal;

vpl.: T1/143; T2/49,111.

SIECHTE Zie:
- siecheyt; siecte;----; suycte; suyct; suuct; ziecte/

SIECK OFTE KRANCK = taut. ziek.
- aegrotus;
- malade;
- krank;
- ill;
- enfermo;

vpl.: B2/39.

SIECKE OFF T CRANCKE = taut. ziekte.
- infirmus;
- malade ou infirme;
- Kranke;
- patient;
- enfermoa paciente;

vpl.: Lo4/170.

SIECKHUIJS Zie:
- infermerije oft ----/

SIECKTE Zie:
- behaelijcke quaelen, behalender, behalende;----/
- haestige ----/
- nootsin van ----/
- salige ----/
- siecheyt;----/
- sterffhuyse van der haestige ----/

SIECKTE EXCUSEERT VAN MOMBOIRIJE = ziekte verontschuldigt het voeren van voogdij.
- morbus excusat gerendam tutelam;
- maladie excuse de tutelle;
- Krankheit entschuldigt das Führen von Vormundschaft;
- illness excuses of being a guardian;

- morbo dispensa de cargo de tutor;

vpl.: C1/171.

SIECKTE OFT CRANCKHEIJT = taut ziekte.
- infirmitas;
- maladie ou infirmité;
- Krankheit;
- illness;
- enfermedad; mal;

vpl.: Lo4/170.

SIECTE Zie:
- siecheyt;----; siechte; suycte; suyct; suuct; ziecte/

SIEDEN Zie:
- zieden;----/

SIEDENDER OLIJEN = kokende olie.
- oleum fervidum;
- huile bouillante;
- siedendes Oel;
- boiling oil;
- aceite hirviente;

vpl.: T1/249.

SIEGE = voertuig op 4 wielen.
- genus vehiculi;
- voiture à quatre roues;
- Art von Wagen;
- art of car;
- un coche de cuatro ruedas;

vpl.: PvB5/416

SIEL Zie:
- ziele; siele;----/

SIELE Zie:
- in de ---- sweeren/
- ziele;----; siel/

SIEN Zie:
- laeten ---- ende visie geven/
- syen;----; seen; zien/

SIEN ENDE VISITEREN = taut. nazien.
- visitare;
- voir et visiter; examiner;
- nachprüfen;
- examine;
- examinar; revisar; repasar; comprobar;

vpl.: EE/15; B1.

SIEN OFT AFOOGHEN = taut. zien; waarnemen.
- observo I;
- observer;
- beobachten;
- observe;
- ver; observar; notar; apreciar; darse cuenta de;

vpl.: PB/III/239.

SIENE Zie:
- onderhueren sonder malcanderen aen te ----/
- van ---- ende hoeren/

SIENELIJCK; SIENLIJC; SIENLIKE; ZIENLIJC = adi. zichtbaar.
- visibilis;
- visible;
- sichtbar;
- visible;
- visible;

vpl.: PvB8/331.

SIENLIJC Zie:
- sienelijck;----; sienlike; zienlijc/

SIENLIKE Zie:
- sienelijck; sienlijc; ----; zienlijc/

SIEUR = sub. heer; sinjeur.
- dominus;
- monsieur;
- Herr;
- lord; sir;
- señor;

vpl.: MGG 80.

SIFTE Zie:
- seve oft ----/

SIFTEN = vb. zeven van meel.
- cribro I; excerno III;
- cribler; tamiser; passer au tamis;
- sieben von Mehl;
- seive; sift;
- cerner; pasar por el tamiz; cribar;

vpl.: SKB 8.

SIG = pron. zich. reflex.
- se;
- se;
- sich;
- itself;
- se;

vpl.: ACart 19.

SIG BEVONDEN; SIG BEVINDEN = vb. zich bevinden.
- moror I; versor I esse;
- se trouver;
- sich befinden;
- be find oneself;
- encontrarse; hallarse;

vpl.: ACart 51.

SIG REFEREEREN = vb. verwijzen naar; zich houden aan.
- refero III; nuncio I; refero de aliqua re III;
- se référer à;
- referieren;
- refer to; take account of;
- atenerse a; referire a;

vpl.: ACart 51.

SIGMANTER Zie:
- et ----/

SIGNAET = sub. klein zegel; zegel.
- sigillum parvum; signum;
- petit cachet; sceau;
- kleines Siegel; Siegel;
- small stamp; seal;
- sello pequeño; sello;

vpl.: Cr2/1007; Lo3/516.

SIGNANTELIJCK = getekend.
- significatus;
- signé;
- gezeichned;
- signed;
- señalado; firmado;

vpl.: PvB6/94.

SIGNANTER Zie:
- et ----/

SIGNATUERE Zie:
- signature;----; signatuur; signatuuren; sygnature oft handtgeschrift/

SIGNATURE; SIGNATUERE; SIGNATUUR; SIGNATUUREN; SIJGNATURE OFT HANDTGESCHRIFT = sub. handtekening.
- signatura; subscriptio; chirographum;
- signature;
- Unterzeichnung; Unterschrift;
- signature;
- firma; seña;

vpl.: Lo5/364; ACart 35,56; C1/255,264; PvB1/370; Ca2/184; Bl:Pl.Bra 18; DVB 4; MGG 18, 83.

SIGNATUUR Zie:
- signature; signatuere;----;signatuuren; sygnature oft handtgeschrift/

SIGNATUUREN Zie:
- signature; signatuere; signatuur;-----; sygnature oft handtgeschrift/

SIGNAVIT Zie:
- et ---- testes/

SIGNET Zie:
- bij ---- ende ingeboth procederen/
- bij ---- oft brieflesinge/

SIGNET = sub. 1.zegelring 2.wapenzegel 3.wapenteken.
- 1.anulus signatorius 2.signaculum 3.signum teli;
- 1.chevalière 2.sceau 3.signe d'un écusson;
- 1.Siegelring 2.Waffensiegel 3. Wappenzeichen;

- 1.signetring 2.signet 3.crest;
- 1.anillo de sello 2.sello de armas 3.signo heraldico;

vpl.: C1/431; B2/190; C1/444.

SIGNETRINCK = sub. zegelring.
- anulus signatorius;
- chevalière; bague avec armoiries; anneau du cachet;
- Siegelring; Wappensiegelring;
- signetring; sealring;
- anillo de sello; sortija de sello;

vpl.: B2/190; Lo3/552.

SIGNIFICACIE Zie:
- significaet;----/

SIGNIFICACIE ENDE BETEEKENISSE = taut. bekendmaking; kennisgeving.
- significatio;
- signification;
- gerichtliche Bekanntmachung;
- judicial publication;
- significación;

vpl.: T1/20.

SIGNIFICACIEN = sub. gerechtelijke aanzegging; kennisgeving.
- significatio ;
- signification;
- gerichtliche Anzeige;
- signification;
- significación;

vpl.: T1/394.

SIGNIFICAET; SIGNIFICACIE =sub. aanduiding; betekenins; kennisgeving.
- significatio; declaratio; interpretatio;
- signification;
- Bedeutung; Anzeige;
- meaning; signification;
- significación; significado; acepción;

vpl.: T2/289; T1/394.

SIGNIFICANT = adi. veel betekenend
- significans;
- expressif;
- vielbedeutend;
- very important; significant;
- significativo;

vpl.: C2/787.

SIGNIFICATIVE = adj. veelbetekende.
- significativus; argutus;
- significatif;
- bedeutungsvoll;
- significant; meaningful;
- significativo;

vpl.: MGG 114.

SIGNIFICATO Zie:
- strictiori in ----/

SIGNO Zie:
- manu et ---- meis propriis/

SIGT Zie:
- sichte; zicht; sekele; sekel; zekele; sickele; sicle; seisel; zeisel;----/

SIJ Zie:
- 't ----/

SIJ = pron. zij.
- is;
- elle;
- sie ;
- she;
- ella;

vpl.: ACart 5,7; MGG 1.

SIJ MOOGHEN MALCANDEREN HOUDEN OVER GODT AEN DEN HEIJLIGHEN = zij kunnen elkander de eed opleggen.
- iusiurandum imponere possunt;
- ils peuvent déférer le serment;
- sie können einander vereiden;
- they can one another put on oath;
- pueden mutuamente imponerse el juramento;

vpl.: Lo7/8.

SIJDE Zie:
- impositie op de ----/
- perden over ---- gespannen/
- struyck ende ---- houdende/

SIJDE FLORETTE = floret, zijde.
- rudis bombycis;
- filoselle;
- Florettseide;
- floss-silk; filoselle;
- de media seda;

vpl.: PvB1/376.

SIJDEGHEWEER Zie:
- rapier; rapiere; rappier oft ----; sijdegheweer; zydgeweer/

SIJDE GHEWEER OFTE RAPPIER = taut. degen .
- gladius;
- épée;
- Degen;
- sword;
- espada; cuchilla;

vpl.: Cr2/1013/23.

SIJDELBAAN; SIJDELBAEN = sub. zijbaan in het veen; dwarsweg.
- via transversa in terra paludosa;
- chemin de traverse; chemin latéral dans la tourbière;
- Seitenpfad im Moor; Nebenpfad durchs Torfland;
- byroad in peatfield;
- camino transversal; camino lateral; camino colateral en la turbera;

vpl.: BKB 5; AKB 4; DKB 2,31.

SIJDELBAEN Zie:
- sijdenbaan;----/

SIJDEN Zie:
- der dooder ----/
- over beijde die ----/
- van der ---- ofte struijcke/
- vrij eedelman van vier ----/

SIJDEN LAKENE TABBAERT = zijden overkleed.
- amiculum sericum;
- robe de soie;
- seiden Ueberkleid; seidenes Oberkleid;
- silk dress; silk upper garment;
- gabán de seda; vestido de seda ;

vpl.: Lo1/370.

SIJDRUPPE Zie:
- oesdroppe; oesdrup; oesedrup; oesendrup; oesendroppe; oesidrup; oesydrup; oisendrop; oosedrup; osijdrop; ozendrup; ----; osydrop; oosdrup; druijpe; oosdrop; osendrup; osiedrop; osendrup; osendropte; osingdrop; drope; eusendrop; osinedrop; useldruppe/

SIJN = pron.poss. zijn.
- suus; sua;
- son; sa;
- sein;
- his;
- su;

vpl.: ACart 3,7.

SIJN CLEEDEREN SCOIRDE = zijn kleren scheurde.
- discindi tegamenta corporis;
- déchirait ses vêtements;
- seine Kleider zerrisz;
- tore his clothes;
- rasgó su vestido;

vpl.: Ca2/8.

SIJN DINGHDAGEN IS LIGGHENDE = de dagen waarop de schout voornemens is een rechtszitting te houden.
- dies, in quibus scultetus in animo habet sessionem iuris tenere;
- jours dans lesquels le bailli se propose de tenir une audience;
- Tage auf denen der Schulze die Absicht hat eine Gerichtssitzung zu halten;
- days on which the sheriff intends to hold a session of the court;
- días en que el alcalde se propone hacer una audiencia;

vpl.: B2/34.

SIJN GEBRECK VERHAELEN = zich vergoeding verschaffen.
- mihi compensationem praebere;

- se donner en compensation;
- sich Vergütung verschaffen;
- to pro vide oneself with compensation;
- procurarse compensación;

vpl.: C1/12.

SIJN GHEWEIR QUALIJCK GOEDE SLAEN = zijn geweer slecht in de gaten houden cq. uit het oog verliezen cq. er niet op letten.

- non telum attendere;
- ne pas faire attention à son fusil;
- sein Gewehr aus den Augen verlieren;
- lose sight of his gun;
- perder de vista a su fusil;

vpl.: C1/572.

SIJN HANDEN AEN DEN ONDERPANDT SLAEN = het pand in bezit nemen.

- pignus occupare;
- prendre possession du gage;
- von dem Pfand Besitz nehmen;
- take possession of the pawned article;
- tomar en posesión la prenda;

vpl.: B2/15.

SIJN JUSTE PORTIE = zijn preciese aandeel.

- pars sua eius, iusta;
- sa portion lui compétente ; lui revenant;
- sein genauer Anteil;
- the part due to him;
- la porción que compete a él;

vpl.: C1/179.

SIJN LEEFFDAEGEN LANCK = gedurende zijn leven.

- per totam vitam suam;
- sa vie durant;
- seit seines Lebens;
- during his life;
- durante sa vida;

vpl.: Lo3/122.

SIJN LIJF VERBOEREN = zijn leven verliezen.

- vitam perdere;
- forfaire son corps;
- sein Leben einbüssen;
- to lose his life;
- perder la vida; apostar la cabeza;

vpl.: Ca2/326.

SIJN MEER ZEEL ONTWEE SLAEN OFT HOUWEN = zijn meerkabel kappen.

- ancoarle suum secare;
- casser ou hacher son amarre en deux;
- seine Anlegekette kappen;
- cut one's mooringcable;
- cortar su cable de amarre;

vpl.: Lo 1/50.

SIJN ROER SCHERP LAEDEN = zijn geweer met scherp d.i.met een kogel laden, die schietgereed is.

- plumbum sclopeto immittere quod paratum est ad mittendum;
- charger son fusil d'une cartouche;
- sein Gewehr scharf mit einen Kugel laden;
- load his gun with a bullet;
- cargar su fusil con balas;

vpl.: C1/571.

SIJN SCHILTWACHT HEIJMELIJCK VERLAETEN = plaats die men bewaken moet stiekem verlaten.

- custodiam occulto relinquere;
- quitter secrètement l'endroit qu' on doit garder;
- Stelle die man bewachen soll heimlich verlaszen;
- secretly desert the place which one has to guard;
- dejar de secreto el lugar que se debe guardar;

vpl.: C1/572.

SIJN VOERHEFFEN HEBBEN = zijn genot van de rente hebben.

- delectationen suam habere;
- avoir la jouissance des intérêts;
- den Genuss der Zinsen haben;
- have the pleasure of his interest;
- deleitarse;

vpl.: Lo1/328.

SIJN VOLLE VETTE PROUFITEREN = zijn volle genot genieten.

- absolute omnio frui sagina sua commodis suis; omnio fructum capere III ex aliqua re;
- jouir complétement son engrais;
- den ganzen Ertrag geniessen;
- enjoy the whole amount;
- disfrutar el pleno goce de los frutos;

vpl.: C1/562.

SIJN WETENHEIJDT SEGGEN = datgene dat hij weet ter kennis brengen.

- dicere quod scit;
- dire ce qui est à sa connaissance
- dasjenige das er weiss zur Kenntnis bringen;
- tell what one knows;
- llevar una cosa lue sabe; al conocimiento de otro;

vpl.: C1/344.

SIJNDE Zie:

- des machtich ----/

- getijdich ----/
- in hechten ----/
- moet ----/
- noet ----/
- nut ---- ende naermaels wesende/
- overcropt ----/
- oversteecken ----/
- persoonen notoirlijck solvent ----/

SIJNDE = pron.pos. zijne.
- suus; sua;
- son; sa;
- sein;
- his;
- su;

vpl.: DKB 46.

SIJNDER Zie:
- bij ----/
- in ---- presentien/
- in ---- absentien/
- tot ---- deffentien/
- bij ---- levender tijt/
- tot ---- ghenader behoeff/

SIJNDICALEN Zie:
- banck vanden ----/
- competenties van ----/

SIJNDICALEN OF SEIJNTSCHEPENEN = een subalterne rechtbank van 12 personen bestaande uit 2 schepenen, 2 oud-schepenen, 4 afgevaardigden uit de burgerij en 4 afgevaardigden uit de ambachten, die ieder jaar voor een derde deel werden vernieuwd door de wet. Antwerpen.
- iudicium subalternum duodecim personarum, constans ex duobus scabinis, duobus scabinis veteramentariis, quattuor delegatis ex artibus, qui quotannis pro parte tertia a lege renovabantur Antverpia;
- syndicaux ou échevins synodaux, Anvers;
- ein untergeordnetes Gericht von 12 Personen bestehend aus 2 Schöffen, 2 ehemaligen Schöffen 4 Vertreter der Bürgerschaft und 4 Vertreter der Gewerben da das jedes Jahr für einen dritten Teil durch das Gesetz erneut wur de, Antwerpen;
- subaltern court of 12 persons, consisting of 2 sheriffs, 2 former sheriffs, 4 representatives of the citizins and 4 representatives of the trades which was renewed each year for a third part by the law, Antwerp;
- u n tribunal subalterno de doce personas, Amberes;

vpl.: C1/380.

SIJNE BRUIJT BESLAEPEN = met zijn bruid vleeselijke gemeenschap hebben.
- cum sponsa sua coitum habere;
- coucher avec sa mariée;
- mit seiner Braut flei schliche Gemeinschaft haben;
- sleep with one's bride;
- mantener relaciones intimas con su desposada;

vpl.: C1/497.

SIJNE LEEFDAGHE LANCK INFAEM BLIVEN = zijn leven lang eerloos blijven.
- durante vita sua infamum manere;
- être réputé infâme sa vie durante;
- sein Leben lang ehrlos bleiben;
- being infamous all one's life;
- seguir, quedarse, sin honor durante toda su vida;

vpl.: Lo1/134.

SIJNE 'T ACHTERHEIJT GHEWARIGHEN BIJ EEDE = zijn schuldvordering verklaren onder ede.
- postulationem suam iure certificare;
- certifier créance sous serment;
- seinen Aussenstand eidlich bestätigen;
- confirm under oath his claim;
- declarar su deuda bajo juramento;

vpl.: Lo5/168.

SIJNE VERMETEN Zie:
- is gewijst tot ----/

SIJNEN Zie:
- actie ---- gront/
- den heere ---- ban geven/
- op de verbeurte van den eersten lede van ---- duijme/
- verbuerte van ---- lijve/
- volcommen van ---- vermete/
- winterwerck in ---- tijdt/

SIJNEN SCHEUT BEHOUDEN = zijn loop blijven volgen.
- cursum conservare;
- conserver sa chute;
- seinen Lauf verfolgen;
- continue its course;
- seguir su curso;

vpl.: Lo5/242.

SIJNEN SCHEUT HEBBEN = zijn loop hebben, water; waterloop.
- lapsus aquae; cursum habere;
- cours d'eau;
- Lauf des Wassers;
- waterrun;
- curso de agua;

vpl.: C1/476.

SIJNS = pron.pers. van hem.
- eius;
- d'il;
- von ihm;
- his;
- de él;

vpl.: ACart 7.

SIJNT = of het nu zijn; hetzij; of;
- sint;
- soit;
- sei es; oder;
- whether; or;
- sean ;

vpl.: Lo1/18.

SIJNTE Zie:
- sente;----/

SIJNWAERTS Zie:
- 't ----- nemen/

SIJPENDE WONDE = bloedende wonden.
- vulnus, ex quo sanguis manat;
- plaie saignante;
- bluten de Wunde;
- bleeding wound;
- herida sangrienta;

vpl.: C1/108.

SIJROPEN Zie:
- gelte ----/

SIJROPEN = sub.pl. stropen; diverse soorten stroop; door verhitting ingedikte sappen van vruchten bv. appels, peren, pruimen e.d.
- apozema;
- sirops, diverses espèces de sirop;
- verschiedene Arten Sirup;
- syrup;
- jarabes;

vpl.: C1/235.

SIJS Zie:
- thijnsse; tijns; thijns; tins;tens; teins; theins; thijs; cens; cijns; chijns; cheins; chens; chins; cins;----; tseins; tsens; cijs; tsijs/

SILCX = conj. zulks.
- ejusmodi; taliter;
- cela; une telle chose;
- solches;
- such; the same;
- esto; tal cosa;

vpl.: BVB 127.

SILENCIE Zie:
- lange ---- oft gezwijch/
- swyghen ende ----/

SILENCIE; SILENTIE = sub. stilzwijgen; stilte.
- silentium;
- silence;

- Stillschweigen; Schweigen;
- silence;
- silencio;

vpl.: T2/211; C1/270,312; Cr2/869.

SILENCIE ENDE DISSIMULATIE = stilzwijgen en verheimelijking.
- silentium dissimulatio;
- silence et dissimulation;
- Stillschweigen und Verheimlichung;
- silence and secreteness;
- silencio y ocultación; disimulación;

vpl.: PB/II/231; T2/211; C1/270.

SILENCIE ENDE SWIGHEN = taut. stilzwijgen.
- silentium; quies;
- silence;
- Stillschweigen;
- silence;
- silencio;
- vpl.: PB/II/346; C1/312.

SILENTIE ENDE EEUWICH SWYGHEN = taut. eeuwig zwijgen; fig. in kracht van gewijsde; onherroepelijk.
- silentium perpetuum;
- silence permanent; irrévocable;
- ewiges Schweigen; rechtskräftig;
- eternal silence; final;
- silencio; pasar en cosa probada; cobrar fuerza legal; irrevocablemente;

vpl.: PB/III/398.

SILIQUE MEDICINAEL BRUSSELS= gewicht gebruikt bij Brusselse apothekers, gelijk aan 4 greijnen Brussels gewicht.
- mensura Bruxellensis;
- poids utilisé par les pharmaciens de Bruxelles;
- Gewicht benutzt von den Apothekern in Brüssel;
- weight used by the chemists in Brussels;
- pesa usada por farmacéuticos Bruselenses;

vpl.: C1/243.

SILLABE = sub. lettergreep.
- syllaba;
- syllabe;
- Silbe;
- syllabe;
- sílaba;

vpl.: C1/643; PvB10/350; T1/159; T2/35; Lo6/490; PvB1/578.

SILLE Zie:
- zille beempts;---- beempts/

SILVER Zie:
- deusken goudt ende ---- ghewichte Brussels/
- engelschen troys goudt ende ----/
- fierlingh oft quart goudt ende ----/
- gout en ---- consigneren/
- half deusken goudt ende ----/
- marcq oft een half pont goudt ende ----/
- marcq troys goudt ende ----/
- once troys goudt ende ----/
- once troys goudt ende ---- ghewichte Brussels/
- pondt goudt ende ----/
- troyken goud ende ----/

SILVERE Zie:
- finicheyt ende inwendige duecht van goude ----/

SILVERENWERCK; SILVERWERCK; SILVERWERC = sub. zilveren gebruiksvoorwerpen ; zilverwerk.
- supellex argentia; argentum; pocula sive vasa argentea; res argenteae;
- argenterie; ouvrages d'argent; objets en argent;
- Silberwaren; Silbergeschirr; silberne Gegenstände;
- silverwork; silverware; objets of silver;
- objetos de plata; utensilios de plata; obras de plata;

vpl.: B1/37; C2/888; C1/30; PB/II/28.

SILVER S Zie:
- marcke ----/
- marck fijns ----/
- penning fijns ----/

SILVERWERC Zie:
- silverenwerck; silverwerck; ----/

SILVERWERCK Zie:
- silverenwerck;----; silverwerc/

SIM Zie:
- zijmme; simme;----; semme; zimme /

SIMELIJCK Zie:
- simpelijc;----/

SIMME Zie:
- zijmme;----; sim; semme; zimme/

SIMONIAEC Zie:
- punicie van ----/

SIMONIAKE Zie:
- symoniack;----/

SIMONIE Zie:
- symonie;----/

SIMONIE = sub. simonie; handeldrijven in geestelijke ambten, goed.
- simonia; emptio, venditio; nundinatio; rerum ecclesiasticarum sacrorum;
- simonie;
- Simonie;
- simony;
- simonía;

vpl.: T1/128,178.

SIMONIEN Zie:
- criesme van ---- ende herezyen/

SIMPEL Zie:
- borgtochte ----/
- misdaet van ---- sortilegie/

SIMPEL CRANCK OFT FURIEUS VAN SINNEN = razend; kinds of geestesziek.
- furiosus; delirus; demens;
- furieux, simples ou faîbles;
- rasend, kindisch oder geisteskrank;
- raving, doting or mentally sick;
- furioso, chocho o insano;

vpl.: C1/423.

SIMPEL EN GHEMEYN VOLCK = taut. heffe des volks, gepeupel.
- plebecula;
- la lie du peuple, populace;
- Hefe des Volkes, Pöbel;
- scum of the people, mob;
- populacho; vulgacho; hez de la sociedad;

vpl.: PB/III/15.

SIMPEL ENDE ONNUZEL = taut. dom.
- simplex et innocens;
- simple et innocent;
- einfach und ungebildet;
- simple and innocent;
- simple e inocente;

vpl.: Cu1/309.

SIMPELDER POSSESSIEN, SAISINEN ENDE GEBRUYCKE = taut. eenvoudig bezit.
- possessio simplex;
- possession simple;
- einfacher Besitz;
- simple possession;
- posesión simple;

vpl.: T1/80.

SIMPELE Zie:
- averie ----/
- sotte;----; oft beroofde kinderen haerer sinnen/
- slichte ende ----/

SIMPELE BASTAERDEN; BASTAERT = buitenechtelijk kind; gewoon onecht kind.
- nothus; filius(a) illigitimus(a) simplex;
- bâtard simple;
- gewöhnliches auszereheliches Kind; uneheliches Kind;
- bastard; ordinary illegitimate child;
- hijo extraconyugal; hyo bastardo; hyo ilegítimo;

vpl.: Lo1/362; Lo5/192.

SIMPELE CONFISCATIE = eenvoudige beslagneming.
- confiscatio simplex;
- confiscation simple;
- einfache Beschlagnahme;
- simple seizure; confiscation;
- simple confiscación;

vpl.: C1/304.

SIMPELE ENDE NAECKTE TOCHT = taut. bloot vruchtgebruik.
- ususfructus sola;
- simple Nuszniessung;
- mere ususfruct;
- mero usufructo; usufructo escueto;

vpl.: C1/289.

SIMPELE ENDE SLICHTE = taut. eenvoudigen van geest; ongeletterden.
- simplices et inscii;
- gens simples et profanes;
- einfache und ungelehrte Leute;
- simple and unlearned people;
- gente sencilla y profana;

vpl.: T1/57.

SIMPELE PERSOON = sub. zwakzinnige.
- imbecilium; persona simplex;
- débile psychique; personne débile;
- Schwachsinniger;
- a mental defective; mentally deficient person;
- psicasténico; imbécil; demente;

vpl.: C2/1046; B2/150.

SIMPELEN ENDE LEECKEN =taut. eenvoudigen van geest; ongeletterden.
- simplices et inscii;
- gens simplex et profane;
- Einfache und ungelehrte Leute;
- simple and unlearned people;
- gente sencilla y profana;

vpl.: T1/157.

SIMPELHEIJD; SIMPELHEIT =sub. onwetendheid; eenvoud.
- ignorantia; simplicitas;
- ignorance;

- Unwissenheit;
- ignorance;
- ignorancia; nesciencia;

vpl.: T1/64.

SIMPELHEIT Zie:
- simpelheijd;----/

SIMPELHUIJS; SIMPELHUYS Zie:
- conchierghe van het ----/

SIMPELHUIJS; SIMPELHUYS = sub. huis voor geesteszieken; inrichting zwakzinnigen.
- nosocomium pro dementibus; institutio hominum debilum;
- hôpital pour malades mentals; institut pour des faibles d'esprit;
- Haus für Geisteskranken; Anstalt für Schwachsinnigen;
- hospital for the mentally sick; institution for feeble-minded;
- hospital de dementes; de enfermos mentales; centro/estable-cumiento para psicasténicos/ imbeciles;

vpl.: PvB6/102; PB/IV/268.

SIMPELHUYS Zie:
- simpelhuijs;----/

SIMPELIJC; SIMPELIJCK = adv. eenvoudig; oprecht.
- simpliciter; aperte; breviter;
- simplement; sincèrement; avec simplicité;
- einfach; unverfälscht;
- simply; sincerely;
- sencillamente; simplemente; sinceramente;

vpl.: C1/147; T1/17; MGG 99; T2/239,287.

SIMPELIJCK Zie:
- simpelijc;----/

SIMPLE = hom.adi. 1.enkele 2. onnozel; imbeciel.
- 1.simplex; singularis 2. mente captus;
- 1.seul 2.simple d'esprit; innocent;
- 1.einfach 2.einfältig; albern;
- 1.simple 2.imbecile; simple-minded;
- 1.solo 2.imbécil; incanto; simple;

vpl.: T2/89; C1/44.

SIMPLE TOCHTE = eenvoudig vruchtgebruik.
- ususfructus simplex;
- usufruit simple;
- einfache Nutzniessung;
- simple usufruct;
- simple usufructo;

vpl.: Lo5/386.

SIMPLICI FORNICATIONE = in eenvoudige ontucht.
- en simple adultère;
- in gewöhnlichem Ehebruch;
- in simple fornication;
- en simple adulterio;

vpl.: Lo7/86.

SIMPLICIA = sub.pl.geneesmiddelen bevattende een enkele stof.
- medicamenta simplicia;
- medicaments simples;
- Medikamente aus einer Materie hergestellt;
- medicine prepared from one material;
- medicina compuesta de una sola materia prima;

vpl.: PB/III/262.

SIMPLICITER = adv. eenvoudig.
- simplement;
- einfach;
- simple;
- simplemente;

vpl.: C1/473.

SIMPLICITER BORGHE = eenvoudige borgstelling.
- sponsor simplex;
- simple caution;
- einfache Kaution;
- guarantee;
- caución simple;

vpl.: Lo7/254.

SIMUL ET SEMEL = taut. alles tegelijk en in een keer.
- tout en même temps et en une seule fois; au même moment et une seule fois;
- alles zugleich und auf einmal; zur gleicher Zeit und einmahlig;
- all together and at once; at the same time and once;
- todo al mismo tiempo y de una vez;

vpl.: C1/634; BVB 142.

SIMULACIE; SIMULATIE = sub. veinzerij; vals vertoon; het veinzen ; het voorgeven.
- simulatio; dissimulatio;
- feinte; dissimulation; hypocrisie; feindre; simuler;
- Verstellung; Heuchelei; das Heucheln;
- dissimulation; hypocrisy; simulation;
- fingimiento; disimulación; hipocrecía; disimulo; simulación;

vpl.: AKB 16; T1/579; PvB1/584; C1/482.

SIMULARE OFT ONWAERE SCHULDEN = taut. onrechtmatige schulden .
- culpae non legitimae;

- dettes feintes ou simulées;
- unrechtmäszige Schulden;
- unlawful debts;
- deudas ilegales;

vpl.: C1/302.

SIMULATE Zie:
- aangeleyde en ---- handelinge/

SIMULATE EN OPGERAAPTE PRAETEXTEN = taut. voorgewende uitvluchten.
- praetexta simulata;
- faux prétextes;
- vorgeschützte Entschuldigungen;
- simulated pretexts;
- pretextos simulados;

vpl.: Pl. RG/17.

SIMULATELIJCK ENDE FRAUDELEUSELIJCK = bedriegelijk; verzonnen.
- simulatorio et fraudulento;
- fictivement et frauduleusement;
- betrügerisch;
- fictitiously and fraudulently;
- simuladamente y fraudulentamente;

vpl.: C1/400.

SIMULATIE Zie:
- simulacie;----/
- sonder fraude oft ----/

SIMULATIE OFT OOGHLUIJCKINGHE = taut. veinzing.
- simulatio;
- simulation; feinte;
- Verstellung;
- dissimulation;
- simulación; fingimiento;

vpl.: C1/512.

SIMULEEREN; SIMULEREN = vb. voorgeven; voorwenden.
- fingo III;
- simuler; prétexter; alléguer;
- vorgeben;
- pretend;
- simular; fingir;

vpl.: PB/II/254.

SIMULEREN Zie:
- simuleeren;----/

SINCERE; SINCERELIJCK = adi. oprecht; adv. oprecht.
- sincerus; sine dolo sive fraude;
- sincère; franc; droit; loyal;
- aufrichtig;
- sincere; frank; straightforward;
- sincero; franco;

vpl.: MGG 142; PvB5/199.

SINCERE VERKLAERINGE = oprechte verklaring.
- voces pronuntiatae sincérae;
- déclaration sincère;

- aufrichtige Erklärung;
- sincere declaration;
- declaración sincera;

vpl.: MGG 142.

SINCERELIJCK Zie:
- sincere;----/

SINCKEN; SINKEN; ZINKEN; SENKEN = vb. zinken.
- mergo III;
- couler;
- sinken; zu Grunde gehen;
- to sink;
- hundir;

vpl.: T1/253.

SINCKINGHE; SINKINGE = ter aardebestelling; begrafenis. sub.
- humatio; sepultura;
- sépulture; enterrement;
- Beerdigung;
- burial;
- dar sepultura a; dartierra a; sepultura; enterramiento; entierro;

vpl.: PvB5/37.

SINCKROER; STINCKROER = sub. geweer.
- sclopetum; telum;
- fusil;
- Gewehr;
- rifle;
- fusil;

vpl.: Lo4/732; PB/II/357.

SINCXEMERCKT; SINCXENMART SINXENMART; CINXENEMERCT; CINXENMART; CHINXENMART; TSINXENMAERT; SINXENMERCKT = Pinkstermarkt; Pinksterjaarmarkt.
- nundinae pentecostes; forum, mercatus, in die pentecoste;
- foire de Pentecôte;
- Pfingstenmarkt;
- Pentecost market;
- feria de Pentecostés; mercado de Pentecostés;

vpl.: C1/450; Lo4/44; Lo5/302; T1/324; PvB1/49,414.

SINCXEN Zie:
- sinxen;----; tsinxen; cinxene; cinxen; chinxen/

SINCXENMART Zie:
- sincxemerckt;----; sinxenmart; cinxenemerct; cinxenmart; chinxenmart; tsinxenmaert; sinxenmerckt/

SINDAEL; SENDAEL; SONDAEL; CENDAAL; ZONDAEL = sub. fijn linnen; neteldoek.
- sindon;

- mousseline;
- Nesseltuch;
- muslin;
- muselina;

vpl.: PB/III/366.

SINDEN Zie:
- seynden; senden;----; seinden; zenden; seijnen; seijnden; zeynden/

SINDER Zie:
- sindert;----; sider; zider; sidert; zidert/

SINDERT; SINDER; SIDER; ZIDER SIDERT; ZIDERT = sedert.
- ex;
- depuis;
- seit;
- since;
- desde; desde que;

vpl.: Cr2/981.

SINDERT DEN BEGHINNE = sinds; sedert; vanaf het begin.
- ab principio;
- depuis le commencement;
- vom Anfang an;
- from the beginning;
- desde el principio;

vpl.: T1/100; PvB1/219.

SINDICAET = sub. vergadering van collega's; gemeenschap van rechtsonderhorigen.
- munus sundici; syndicatus; societas subiectorum eiusdem jurisdictionis;
- syndicat; une société des subordonnés judiciaires;
- Syndikat; Gemeinschaft von Zugehörigen eines Rechtsgebietes;
- pool; syndicate; community of subordinates of a jurisdiction;
- reunión de colegas; comunidad de los que pertenecen a un partito;

vpl.: T1/377; T2/372,263.

SINDICATEUR = sub. waardigheidsbekleder.
- magistratus;
- dignitaire;
- Würdenträger;
- dignitary;
- dignitario;

vpl.: T2/263.

SINDINGE Zie:
- seijndinge; sendinge;----; seindinge; zendinge/

SINDONEN = sub. kleed; lijnwaad.
- linteum; lintea; vestis;
- toile;
- Kleid; Leinwand;

- garment; linen;
- lencería; lienzo;

vpl.: T2/372.

SINE TOEBEHOIRTEN = zijn toebehoren.
- possessiones eius;
- tout ce qui le concerne, ce village;
- sein Zubehör;
- his belongings;
- sus accesorios; sus pertenencias;

vpl.: ACart 4.

SINEN Zie:
- den meester ---- loen sceijden/
- in ---- weduwstoel/
- in ---- coste nemen/
- in gebreke van ---- tsijse/
- tot ---- vol iaeren/

SINEN = zijn.pron.poss.
- suus; sua; suum;
- son; sa;
- sein; seine; seiner; seinen;
- his; its;
- su;

vpl.: ACart 4,5; MGG 22; BVB 25.

SINEN ARBEYDE METTER WEESEN = zijn werk voor de wees.
- labor eius orbo;
- son travail pour l'orphelin;
- seine Arbeit für die Waisen;
- his work for the orphans;
- su trabajo para el huérfano;

vpl.: Cu1/244.

SINGELE Zie:
- cijngel; cingele; cingel; cingle; chingel;----/

SINGULAER Zie:
- singulier; singulare;----/

SINGULARE Zie:
- singulier;----; singulaer/

SINGULARE CONDEN = afzonderlijke getuigen.
- singuli testes; testes singularii singulares;
- témoin séparés;
- einzelne Zeugen;
- separate witnesses;
- testigos singulares;

vpl.: LPS 114.

SINGULARI Zie:
- actio pro re ---- dividunda/

SINGULARITEYT = sub. eigenheid; eenvoudigheid.
- propria natura; natura simplex;
- individualité; orginalité propre;
- Einfachkeit;

- individuality; simplicity;
- individualidad; identidad; singularidad; simplicidad;

vpl.: PB/III/581.

SINGULIER; SINGULARE; SINGULAER = adj. afzonderlijk.
- singulariter; singularis; privus;
- privé; individuel; propre;
- individuell; einzeln;
- single; individual; separate; special;
- privado; individual; proprio;

vpl.: DVB 6; LPS 114.

SINGULIERE DINGEN Zie:
- actie van deyling van bysundere ende ----/

SINGULIERE PERSOONEN = individuele personen.
- singuli;
- personne individuelle; chacun en particulier;
- einzelne Personen;
- individual;
- persona individual;

vpl.: DVB 6.

SINISTERLIJCK = adv. onheilspellend; schrikwekkend.
- infauste;
- sinistrement; lugubrement;
- unheilvoll;
- ominously; porentously;
- siniestramente; ominosamente;

vpl.:

SINISTRE BELYD = duister beleid.
- administratio sinistra;
- administration embouillée; gestion;
- unklare Leitung;
- sinister conduct;
- administración funesta;

vpl.: Pl.RG/16; B1.

SINISTRE PRACTYCQUE = afschrikwekkende handelwijze.
- actio sinistra;
- façon d'agir effrayante;
- erschreckliche Handlungsweise;
- sinister action;
- prácticas espantosas;

vpl.: Pl.RG/20; B1.

SINKEN Zie:
- sincken;----; zinken; senken/

SINKINGE Zie:
- sinkinghe;----/

SINNE Zie:
- met voirdachten ----/

SINNELIJCKHEIJT OFT AFFECTIE = taut. lust; smaak of fantasie.
- voluptas vel(sive) affectio;

- goût ou fantaisie:
- Lust;
- desire;
- gusto o cariño;

vpl.: Lo4/64.

SINNEN Zie:
- furieus, simpel oft cranck van ----/
- heure ---- niet machtigh wesende/
- heuren ---- niet machtich/
- kranckheydt van ----/
- ouden verleeftheyden oft kranckheijden van ----/
- sott, simpele oft beroofde kinderen haerer ----/

SINNEN; ZINNEN = sub. verstand.
- mens; sensus;
- intelligence; raison; sens;
- Verstand;
- mind; reason;
- inteligencia; juicio; sentido;

vpl.: C1/44.

SINNEVISSCHER = sub. netvisser.
- qui piscatur per rete;
- pêcheur qui pêche avec un filet;
- Netzfischer;
- one who fishes with a net;
- pescador usando redes;

vpl.: PvB6/155.

SINONIME = sub. synoniem; gelijkbetekenend.
- synonymum;
- synonyme;
- synonym;
- synonym;
- sinónimo ;

vpl.: PvB1/575.

SINT Zie:
- eenen wech tot ---- Peeter tot Rome/
- eenen wech doen tot ---- Jacobs in Galicien/
- sante; sant; sanct;----; sinte; santinne; santijnne; sentinne; sintinne; sanctinne; sainct; sainctinne/

SINT ANDRIESMISSE = sub. feest van de H.Andreas.30 November.
- dies festivus Sancti Andreae;
- fête de St.André;
- Fest von St. Andries;
- feast of St.Andreas;
- fiesta de San Andrés;

vpl.: C1/81.

SINTE ANNA Zie:
- recht van ----/

SINT BARTHOLOMEUSDACH = Sint Bartholomeusdag 25 augustus.
- dies festus Bartholomei ante diem septimum; idus septembris;
- la fête de St.Barthélemy, le 25 août;
- Sankt Bartolomäus-Tag, 25 August;
- Saint Bartholomey-day, august 25 th;
- dia de fiesta de San Bartolomé; el 25 de agosto;

vpl.: MGG 50.

SINT BAEFFSDAGE = St.Bavodag.
- dies festus sancti Bavonis, 22 juni;
- fête de St.Bova, le 22 juin;
- Festtag des Hl. Bavo, 22 Juni;
- festive day of St.Bavo, 22 june;
- dia de fiesta de San Bavón, 22 juni;

vpl.: DVB 3,9.

SINT ELOYS DACH = feestdag van de H.Eligius. 1 December.
- dies festivus sancti Eloy;
- fête de St.Eloi;
- Fest des hl. Eloi;
- feast of St.Eligius;
- día de San Eloy;

vpl.: C1/1.

SINT JACOBSDAGH APOSTEL = St. Jacobsdag 25 juli.
- dies festus Santi Jacobi, 25 juli
- la St.Jacques, le vingtcinq juillet;
- St.Jacobstag 25 Juli;
- day of St.Jacob, july 25 th;
- día de fiesta de Santiagó, el 25 de julió;

vpl.: AKB 10; MGG 75,189.

SINT JAN EXPIRATIE = St.Jan's dood 29 augustus.
- dies festus martyrii Sancti Joannis baptistae, 29 Augustus;
- la décollation de St.Jean-Baptiste le vingtneuf août;
- St.Johannis Tod, 29 August;
- St.Johns death, august 29 th;
- dia de fiesta de la muerte de San Juan, el 29 de agosto;

vpl.: ADR 17.

SINT JANSSDAGE; JANDACH = Sint Jansdag, 24 juni.
- dies festus sancti Johannis, ante diem septimum idus iulii;
- la St.Jean, le 24 juin;
- Johannistag, 24 Juni;
- St.John's day, June 24th;
- dia de fiesta de San Juan Bautista el 24 de Junio;

vpl.: MGG 52; C1/1; AKB 7; LPS 9.

SINT JANS AVONT MIDDEN SOMER = 24 Juni.

- dies proximus ante diem festum sancti Johannis;
- la veille de Saint Jean d'été;
- Vorabend des 24. Juni, Fest de Hl. Johannes;
- eve of St.John in mid-summer;
- la noche de San Juan en verano;

vpl.: Cu1/2.

ST. JANS BAPTISTAVOND = sub. vooravond van het feest van de H. Johannes de Doper.

- vesper Sancti Johannis Baptistae;
- la veille vigile de St.Jean Baptiste;
- Abend von St.Jans Baptist;
- evening of St.John Baptist;
- vigilis de la fiestadde San Juan Bautista ;

vpl.: C1/85.

ST.JORIS HANDTBOGHE GULDE = St.Joris handbooggilde.

- collegium arci manu Sancti Georgii;
- corporation d'arba-létriers de St.Georges;
- H.Georg Handbogenzunft;
- St.Georg's handbow guild;
- gremio de arcos San Jorge;

vpl.: C1/205.

SINT MARTENS MISSE = sub. feest van de H.Martinus.11 November.

- dies festivus Sancti Martini;
- fête de St.Martin;
- feast of St.Martin;
- día festivo de San Martín;

vpl.: C1/81.

SINT MATTIJSDACH = St.Mattijs= dag 21 september.

- dies festus Sancti Matthei evangelistae;
- la St.Mathieu, le vingt et une septembre;
- St.Mattystag, 21 September;
- day of St.Mattys September 21 th;
- día de fiesta de San Mateo, el 21 de Setiembre;

vpl.: ASO 9,10.

SINT MICHIELS GULDE = St. Michiel gilde.

- collegium sancti Michaelis;
- gildes de St.Michel;
- H.Michael Zunft;
- St.Michael's guild;
- gremio San Miguel;

vpl.: C1/205.

SINT REMEIJSMISSE = H.Misviering op feestdag van de H.Remigius 1 October.

- celebratio missae in die festo sancti Remigii idus Octobris;
- célebration de la messe à la fête de St.Rémy le premier octobre;
- Messfeier auf dem Festtag des Hl. Remigius, 1 Oktober;
- celebration of mass on the feastday of St.Remigius, 1st of october;
- celebración de santa misa el dia de fiesta de San Remigio el primero de octubre;

vpl.: DVB 14.

ST.SERVAASDAGH; SERVAESDACH; SERVAESDAGH; SERVAESAVONT = St.Servaasdag 13 mei.

- dies festus Sancti Servatii;
- le jour de St.Servais, le treize mai;
- St.Servaastag 13 Mai;
- day of St.Gervase May 13;
- día de fiesta de San Servacio el 13 de mayo;

vpl.: ASO 9,10; BVB 72; LPS 59.

SINT THOMASDACH DES APOSTELS; SINTE THOMASDACH = Sint Thomasdag 21 december.

- dies festus sancti Thomas, ante diem undecimum idus decembris;
- le jour, la fête de St.Thomas, le 21 décembre;
- Festtag des Apostels Thomas, 21 Dezember;
- feast day of the apostle Thomas, 21st of december;
- día de fiesta de Santo Tomás el apóstol, el 21 de diciembre;

vpl.: LPS 44,56.

SINTE Zie:

- anderen dags nae ---- Jan voor de latijnse poorte/
- buijten ---- Peetersmannen/
- elcke ---- Baeffsdage/
- gherecht van ---- Peetersmannen/
- recht van ---- Anna/
- sante; sant; sanct ; sint;----; santinne; santijnne; sentinne; sintinne; sanctinne ;sainct; sainctinne/

SINTE BAVEN DAGH = st.Bavo dag 1 october.

- dies sancti Bavonis; kalendae octobris;
- le jour de St.Bavo 1e premier octobre;
- St.Bavotag 1 Oktober;
- day of St.Bavo, october 1st;
- día de San Bavo, el primer de Octubre;

vpl.: B2/157.

SINTE ELOYS DACH = feestdag van de H.Eligius.1 December.
- dies festivus Sancti Eloy ;
- fête de St.Eloi;
- Fest des hl. Eloi;
- feast of St.Eligius;
- día de San Eloy;

vpl.: C1/1.

SINTE JANS BAPTISTA DACH; ST. JANSSDACH; ST.JANDACH = feestdag van de H.Johannes, 24 juni.
- dies festivus Sancti Johannis baptistae;
- fête de St.Jean Baptise;
- Festtag des hl. Johannes des Täufers;
- feast of St.John the baptist;
- día de San Juan bautista;

vpl.: C1/1; LPS 9; AKB 7; MGG 52.

SINTE JANSDACH IN MIDSOMERE= feestdag van St.Jan op 21 juni;
- dies festus sancti Johannis undecim diebus kalendae Augusti;
- la Saint Jean d'été;
- Feiertag von St.Johann am 21 Juni;
- feast of St.John on June 21 st;
- dia de fiesta de San Juan, el 21 de junio;

vpl.: C1/392.

SINTE JANSMISSE = H.Misviering op de feestdag van St.Jan 24 juni.
- celebratio missae in die festo Sancti Johannis ante diem septimum idus Junii;
- la célébration de la messe à la fête de St.Jean, 24 juin;
- Messfeier am Festtag des hl. Johannes 24 Juni;
- celebration of mass on the feastday of St.John 24th of June;
- celebración de santa Misa el dia de fiesta de San Juan Bautista de el 24 Junio;

vpl.: LPS 51.

SINTE MARTENSDAG = St.Maartensdag 11 november.
- dies festus Sancti Martini;
- la St.Martin, le onze novembre;
- St.Maartenstag 11 novem ber;
- day of St.Maarten, november 11;
- dia de fiesta de San Martin, el once de noviembre;

vpl.: ASO 9.

SINTE PEETERSMANNEN = lieden stammende uit Leuvense geslachten en geboren in Brabant.
- homines orti ex stirpibus Lovaniensibus et natri in Brabantia;
- hommes, issus des lignées de Louvain et nés en Brabant;
- Leute stammend aus Geschlechten von Löwen und geboren in Brabant;
- people who are descended from Louvain families and are born in Brabant;
- los que proceden de familias Lovanienses y son nacidos en Brabante;

vpl.: C1/2.

SINTE PETER EN PAUWELSDACH= St.Peter en Paulusdag 29 Juni.
- dies festus Sanctorum Petri et Pauli ante diem secundum idus Junii;
- la fête de St.Pierre et Paul, 29 Juin;
- Festtag der Heiligen Petrus und Paulus 29 Juni;
- feast day of St.Peter and Paul, 29th of June
- dia de fie sta de San Pedro y San Pablo el 29 de junio;

vpl.: LPS 51.

SINTE PETER MIS = H Mis op feestdag van de H.Petrus 29 juni.
- sacrificium missae celebratum die festo Sancti Petri Apostoli;
- la messe à la fête de St.Pierre le vingt neuf juin;
- H.Messe am Feiertag des H. Petrus 29 Juni;
- H.mass on feastday of St.Peter June 29;
- Santa misa al día de fiesta de San Pedro, el 29 de Junio;

vpl.: BVB 171.

SINTE REMEIJSDACH = St.Remigiusdag 1 oktober.
- dies festus Sancti Remigii idus Octobris;
- la fête de St.Rémi, le premier Octobre;
- Festtag des hl. Remigius 1 Oktober;
- feastday of St.Remigius 1 st of October;
- día de fiesta de San Remigio el primero de octubre;

vpl.: MGG 53,202.

SINTE THOMASDACH Zie:
- sint Thomasdach des apostels;
  ----/

SINTE WILBERTSPUT; WILBERTS PUT; WILBORTSPUTTE; WILBRORCHSPUTTE = St.Willibrordusput.
- puteus Sancti Willibrordi;
- le puits de St.Willibrord;
- Willibrordus Brunnen;

- St.Willibrordis well;
- pozo de San Wilibrordó;
vpl.: ACart 9; DVB 10; BVB 38; LPS 30.

SINTER NICHOLAUS = St.Nicolaasdag; 6 december.
- dies festus Sancti Nicolai;
- le jour de St.Nicolas; le six décembre;
- St.Nikolastag 6 Dezember;
- day of St.Nicholas december 6;
- dia de fiesta de San Nicolás; el seis de diciembre;
vpl.: ACart 10.

SINTINELLE HUIJSEN = schildwachthuisjes.
- domunculae custodis;
- guérites;
- Schildwachehäuschen;
- sentryboxes;
- garitas de centinela;
vpl.: C1/573.

SINXEN Zie:
- sincxenemerckt;----/
- stadsommeganghe ---- ende van onser liever vrouwe/

SINXEN; SINCXEN; TSINXEN; CINXENE; CINXEN; CHINXEN = sub. Pinksteren.
- Pentecoste;
- Pentecôte;
- Pfingsten;
- Pentecost;
- Pentecostés;
vpl.: PvB1/49; T1/324; Lo4/44.

SINXENMART Zie:
- sincxemerckt; sincxenmart;----; cinxenemerct; cinxenmart; chinxenmart ; tsinxenmaert; sinxenmerckt/

SINXENMERCKT Zie:
- sincxemerckt; sincxenmart; cinxenemerct; cinxenmart; chinxenmart; tsinxenmaert; ----/

SINTINNE Zie:
- sante; sant; sanct; sint; sinte; santinne; santynne; sentinne; ----; sanctinne; saint; sainctinne /

SIRGANT Zie:
- sergent; serf; seerf; cheerf; sergant; seriant; serjant;----; sargant; sariant; sarzant; servient/

SIROOP Zie:
- zierope;----; sirop; sirrop; ciroop; sarrop; sarope; serope; sarrope; sirope/

SIROP Zie:
- zierope; siroop;----; sirrop; ciroop; sarrop; sarope; serope; sarrope; sirope/

SIROPE Zie:
- zierope; siroop; sirop; sirrop; ciroop; sarrop; sarrope; serope; sarrope;----/

SIRROP Zie:
- zierope; siroop; sirop;----; ciroop; sarrop; sarope; serope; sarrope; sirope/

SISE = samentrekking van zij ze; zijdeze.
- contractio prenomen;
- contraction d'un prénom. personel il; ils, avec un complément direct, le; les;
- Zusammenziehung von sie, Nom. sie Akk.
- they them;
- contracción de un pronombre personal, él; ellos, con un complemento directo le; les;
vpl.: BVB 4.

SISOEN Zie:
- zaysoen; zazuyn; seisoen; saisoen;----; zaisoen; cisoen; saisuen/

SISSIEREN Zie:
- cesseren; sesseren;----/

SISTENDO Zie:
- de ---- juri et parendo judicato/

SISTER; SESTER; ZESTER = sub. inhoudsmaat voor graan.
- capacitatis mensura pro grano; mensura frumenti;
- mesure de capacité de blé;
- Hohlmasz für Getreide;
- cubis measure for corn;
- medida de capacidad de granos;
vpl.: PvB6/172,698; C1/234.

SISTER ANTWERPS = graanmaat gelijk aan 4 viertelen Antwerps of 6 sisters Brussel of 2 viertelen Brussels; in metriek stelsel ca. 6 3/4kg.
- mensura capacitatis Antverpia;
- rasière d'Anvers;
- Getreidemasz von Antwerpen;
- corn measure of Antwerp;
- medida de granos de Amberes;
vpl.: C1/237.

SISTER BIER BRUSSEL = biermaat gelijk aan 2 halfters of 18 gelten bier, deze is even groot als een sister rogge.
- mensura cerevisiae, aequa circa sex et triginta binis sextariis Bruxellae;

- mesure de bière de Bruxelles;
- Biermasx von Brüssel;
- beer measure of Brussels;
- medida de cerveza de Bruselas;

vpl.: C1/235.

SISTER HAVER BRUSSEL = havermaat gelijk aan 3,5 wallpotten, een gelte meer dan een korensister.

- mensura avenae, aequa circa octo et triginta binis sextariis Bruxellae;
- rasière d'avoine de Bruxelles;
- Hafermasz von Brüssel;
- oats measure of Brussels;
- medida de avena de Bruselas;

vpl.: C1/234.

SISTER KOLEN BRUSSEL = kolenmaat, gelijk aan 1/6 mudde kolen.

- mensura carbonum, aequa circa octo et triginta binis sextariis Bruxellae;
- mesure de charbon de Bruxelles;
- Kohlenmasz von Brüssel;
- coal measure of Brussels;
- medida de carbón de piedra de Bruselas;

vpl.: C1/235.

SISTER MECHELS DROOGGH ENDE NATTE MATEN = graan en vloeistofmaat van Mechelen gelijk aan 2 halfters Mechels of 7 sisters Brussels; in metriek stelsel ca. 81 2/3 kg. of 81 2/3 liter.

- mensura capacitatis et liquoris Mechliniae;
- rasière de Malines;
- Getreide- und Flüssigkeitmasz von Mecheln;
- corn- and liquid measure of Mechlin;
- medida de granos y liquido de Malinas;

vpl.: C1/238.

SISTER MOUT BRUSSEL = moutmaat gelijk aan 1 sister haver of 19,5 gelten.

- mensura frumenti aequa circa novem et triginta binis sextariis Bruxellae;
- rasière de drèche de Bruxelles;
- Mahlmasz von Brüssel;
- maltmeasure of Brussels;
- medida de malta de Bruselas;

vpl.: C1/235.

SISTER OF RASIER NIJVELS = graan- en vloeistofmaat van Nijvel, gelijk aan 1/6 mudde, 2 vaten, 4 vierendelen, 8 francquetten en 16 pinten van Nijvel of 5/6 sister van

Brussel, in metriel stelsel ca. 10 kg. of 10 liter.

- mensura capacitatis et liquoris Nivelensis;
- rasière de Nivelles;
- Getreide- und Flüssigkeitmasz von Nijvel;
- corn- and liquid measure of Nijvel;
- medida de granos y liquido de Nijvel;

vpl.: C1/238.

SISTER OFT HALSTER IJSSCHERS = graan- en vloeistofmaat van Overijssche, gelijk aan 2 molenvaten van Overijssche of 27/12 viertel van Brussel; in metriek stelsel ca. 20 kg. of 20 liter.

- mensura capacitatis et liquoris Overijssche;
- rasière ou boisseau Overijssche;
- Getreide- und Flüssigkeitmasz Overijssche;
- corn and liquid measure Overijssche;
- medida de granos y liquido, Overijssche;

vpl.: C1/238.

SISTER ROGGE OFT TERWE BRUSSEL = graanmaat voor rogge of tarwe, gelijk aan 4 viertelen of 2 halfters ofwel 18 gelten, in metriek stelsel 11 2/3 kg.

- mensura capacitatis Bruxellae;
- rasière de Bruxelles;
- Getreidemasz für Roggen oder Weizen von Brüssel;
- corn measure for rye or wheat of Brussels;
- medida de granos de Bruselas;

vpl.: C1/237.

SISTER SOUT BRUSSEL = zoutmaat, gelijk aan 1 halster rogge of 9 gelten.

- mensura salis, aequa circa duodeviginti binis sextariis Bruxellae;
- rasière de sel de Bruxelles;
- Salzmasz von Brüssel;
- saltmeasure of Brussels;
- medida de sal de Bruselas;

vpl.: C1/234.

SISTEREN Zie:

- drie ---- Ysschers/
- in rechte ----/
- negen ---- oft halsteren ysschers/

SISTEREN = vb. in rechte zich stellen; zich laten vinden; verschijnen; aanwezig zijn als procureur; tegenhouden.

- se sisto III; vadimonium sisto IIII; appareo II; impedio IV;
- comparaître devant un tribunal paraître; retenir;
- vor Gericht erscheinen; aufhalten;
- appear in court; put in an appearance in court; hold of;
- comparecer; presentarse ante un tribunal; parar; retener; parecer;

vpl.: Bl:Pl.Bra/25; Lo5/186; C2/782.

SISTEREN IN RECHTE = vb. zich bij het gerecht vervoegen; iemand in rechte sisteren.
- sisto III;
- se présenter en justice;
- einen zum Gericht leiten lassen;
- to sist; cause a person to appear before the court;
- presentarse ante la justicia;

vpl.: Lo5/186.

SISTEREN OFT VOOR RECHT BRENGEN = vb. aanbrengen taut.
- accuso I;
- amener devant la justice;
- anbringen;
- denounce;
- citar en juicio;

vpl.: Lo4/362.

SISTERNE Zie:
- cisteerne; cisterne;----; cistaerne/

SISTERVAT VAN OSTEN DE = inhoudsmaat van Ostende zijnde 270 pond.
- mensura cubiti de Ostende;
- rasière d'Ostende 270 livres;
- Hohlmasz von Ostende;
- cubic measure of Ostend;
- me dida de capacidad, siendo 270 libras, Ostende;

vpl.: PvB9/416.

SIDTDAGH Zie:
- sitdagh ;----; sitdach; zitdach/

SITCUSSEN; ZITCUSSEN ;SITTECUSSENE = sub. zitkussen.
- pulvinus sedendi;
- coussin;
- Sitzkissen;
- cushion; sittingpillow;
- cojin;

vpl.: C1/29,434.

SITDACH Zie:
- ordinaris ----/
- sitdagh; sidtdagh;-----; zitdach/

SITDAGH; SIDTDAGH; SITDACH; ZITDACH = sub. zitdag.

- dies sessionum;
- séance;
- Sitzungstag;
- courtday;
- día de sesión;

vpl.;C1/20.

SITDAGH OFT CHIERDAGH = taut. dag van verkoop, waarop bij opbod wordt verkocht; bieddag.
- dies venditionis, in quo venditur; licitatione; dies licitationis;
- jour d'enchères;
- Tag von Verkauf; Auktionstage;
- day of sale; day of auction; day for bidding;
- dia de la venta; destinado a la vente; al mejor postor;

vpl.: C1/680; Lo6/108,392.

SITDAGHEN DER WACHTKAMER = dagen waarop het gerecht van de wachtkamer zitting hield.
- dies, in quibus iudicium vigiliarii sessionem tenebat;
- jours où siégeait le tribunal du corps de garde;
- Tage an denen das Gericht des Wartezimmers tagte;
- days on which the court of the guardroom held session;
- dias de sesión del tribunal del antedespacho;

vpl.: C1/568.

SITGELD; SITGELT; ZITTEGELT; SITTEGELT; SITTEGHELT; SITGHELT; ZITTEGHELT = presentiegeld.
- pecunia praesentiae;
- argent de présence;
- Präzenzgeld;
- attendance money;
- las asistencias;

vpl.: C1/545; PvB6/243.

SITGELDE OFT DISTRIBUTIE VAN 'T SCHOTELKEN = voor het ambtelijk verblijven op het stadhuis was door de stad een bepaalde som uitgetrokken, dat als sit gelt werd aangeduid. Dagelijks werd daarvan door de binnenborgemeester aan de ambtelijk aanwezigen een bepaald bedrag uitgekeerd, met uitzondering van de pensionarissen, griffiers en secretaris, Antwerpen.
- pro stando propter munus a civitate summa pecuniae certa extracta erat, quae assignata erat ut "sitgeld". Quotidie huius summae a magistro civium intra urbem praesentibus propter munus summa pecuniae certa dabatur, cum exclusione advocato torum civitatis scribarum et secreta rii

Antverpia;
- pour la présence officielle à la mairie la ville payait une certaine somme, nommée "sit geld" Le bourgmestre de l'intérieur en distribuait journellement une partie déterninée aux présents à l'exception des avocats, greffiers et secrétaires; Anv ers;
- eine bestimmte Summe für den amtlichen Aufenthalt im Rathaus Antwerpen;
- attendance fee for all those who were officials of the town-hall; Antwerp;
- dietas de assistencia; Amberes;

vpl.: C1/545.

SITGELT Zie:
- sitgeld;----; zittegelt; sittegelt sitteghelt; sitghelt; zitteghelt/

SITGHELT Zie:
- sitgeld; sitgelt; zittegelt; sittegelt; sitteghelt;----; zitteghelt/

SITTECUSSENE Zie:
- sitcussen; zitcussen;----/

SITTEGELT Zie:
- sitgeld; sitgelt; zittegelt;----; sitteghelt; sitghelt; zitteghelt/

SITTEGHELT Zie:
- sitgeld; sitgelt; zittegelt; sittegelt;----; sitghelt; zitteghelt/

SITTEN Zie:
- aent be rt ----/
- op te ---- op eenen gelegenen daghe/
- te buylen oft te ----/
- te rechte ----/
- wive die ter straten ----/

SIVE Zie:
- proprieteyt ---- dominium/

SIVE DOMINIUM = ofte, of eigendom.
- ou propriété;
- oder Eigentum;
- or possession;
- o propiedad;

vpl.: MGG 119.

SIXTERNE; SIXTEERNE = schrift van zes bladen.
- sexternus, codex sex foliorum, plagulae iunctae;
- cahier;
- Schrift von sechs Blättern; Heft;
- exercisebook with six sheets; quire;
- cuaderno de seis hojas; cuadernillo;

vpl.: C1/310; T1/74.

SJAERS Zie:
- eenen auden grooten ---- altoe s op karsavent/

SKILT Zie:
- scilde; schilt; schelt;----/

SLAAN Zie:
- aff te ----/
- de trommel ----/
- eeckelen ----/
- in ----; slaen/
- ontwee ---- slagen/

SLACH = sub. opbod.
- licitatio;
- enchère;
- Ubergebot;
- auction; bidding at a sale;
- puja;

vpl.: B1/68; C2/894.

SLACHBAL Zie:
- slachballe;----/

SLACHBALLE; SLACHBAL = sub. kaatsbal.
- pila clavaria;
- balle; éteuf;
- Ball;
- handball;
- pelota;

vpl.: T1/139.

SLACHCOLVE DIE GELOODT IS = knots; slagwapen met lood verzwaard.
- clava plumbo gravata;
- massue de combat qui est plombée;
- Keule mit Blei erschwert;
- bludgeon made heavier with lead;
- maza reforzada con plomo;

vpl.: C1/597.

SLACHMOELNE Zie:
- smoutmolene oft ----/

SLACHROEDE = hom.sub.1.knots gebruikt bij het slachten van vee 2. dorsvlegel.
- 1.clava usa ad caedendum pecus 2. fustis;
- 1.gaule à battre 2.fléau;
- 1.Keule fürs Schlachten von Vieh 2.Dreschflegel;
- 1.bludgeon used at the slaughtering of cattle 2.flail;
- 1.maza utilizada en la matanza de ganado 2.mayal; trillo de mano;

vpl.: Lo5/394; Lo3/190.

SLACHSCHUTTE = sub. slagnet; vangnet.
- rete captandi;
- filet à deux battants;

- Schutznetz;
- safety net;
- trampa para coger pájaros;

vpl.: PB/II/139.

SLACHTORFF; SLACHTURFF; SLACHTURF = sub. turf van boven uit de veenput gestoken.
- cespes bituminosa ex superiore parte rodinae rossa;
- tourbe extraite de la couche supérieure de la tourbière;
- Torf aus der oberen Schichte;
- peat from the upper layer;
- turba sacada de la capa superior de la turbera;

vpl.: MGG 30,37.

SLACHTORFF ENDE MOIRTORFF = boven en onderveen.
- cespes bitominosa;
- de la tourbe dudessus et du dessous;
- Oben - und Untermoor;
- upper and lower peat moor;
- turbera superior y turbera inferior;

vpl.: MGG 37.

SLACHTURF Zie:
- slachtorff; slachturff;----/

SLACHTURFF Zie:
- slachtorff;----; slachturf/

SLACKEN Zie:
- slaecken; slaken;----/

SLAECKEN; SLAKEN; SLACKEN = vb. van boeien ontdoen.
- se libero I;
- briser les chaînes; enlever les menottes;
- von Fesseln befreien;
- strip of fetters;
- desaherrojar a una persona;

vpl.: PB/II/322.

SLAECKEN OFT RELAXEREN = vb. taut. vrijlaten; in vrijheid stellen.
- relaxare I;
- relaxer; libérer;
- freilassen;
- release;
- soltar; licenciar; poner en libertad;

vpl.: PB/II/310.

SLAEGEN Zie:
- slaen;----; sclaen/

SLAEGER = sub. opbieder.
- licitator; qui contra licetur; qui supra adiicit III;
- celui qui encherit sur qn.
- Bietender der einen hoheren Preis bietet;
- the bidder, who makes a higher bid;
- pujador, el que ofrece un precio más alto;

vpl.: B1/59; C2/893.

SLAEGHEN = sub.pl. opbiedingen, verhogingen van een bod bij publieke verkoop.
- contra licitatio;
- enchére;
- Aufbietungen bei Versteigerung;
- outbid;
- puja;

vpl.: B2/65; C2/1021.

SLAEN Zie:
- gheenrehande quic noch beesten ----/
- paelen ---- oft steecken/
- raet ----/
- russchen ----/
- sijn gheweir qualijck goede ----/
- sijn handen aen den onderpandt ----/
- sijn meer zeel ontwee ---- oft houwen/
- slagen;----; sclaen; munten; muynten/
- vleesch ---- inden weghe ochte in die strate/

SLAEN; SLAEGEN; SCLAEN = vb.hom. 1.slachten 2.aanslaan.
- 1.macto I; caedo III 2.aestimo I;
- 1.abattre; tuer 2.taxer;
- 1.schlachten 2. anschlagen;
- 1.to slaughter 2. put up;
- 1.ma tar; scarificar; degollar 2.embargar;

vpl.: PvB6/152; PvB1/51; PB/III/303; BVB 171.

SLAEN OFT BLUTSEN = taut. afranselen.
- mulco I;
- étriller; rosser;
- verprügeln;
- flog; thrash; trounce;
- aporrear; castigar; pegar;

vpl.: T1/76.

SLAEPBONNET Zie:
- slaephuijve ;----/

SLAEPCAMERE = sub. slaapvertrek.
- cubiculum; thalamus;
- chambre à coucher;
- Schlafzimmer;
- sleeping-apartment;
- dormitorio;

vpl.: T1/498.

SLAEPEN Zie:
- op de schiltwacht ----/

SLAEPHUIJVE Zie:
- hooftdoeck oft ----/

SLAEPHUIJVE; SLAEPBONNET = sub. slaapmuts.
- galerus quem dormeitnes gerere consuevimus;
- coiffe de nuit;
- Schlafmütze;
- nightcap;
- gorro de formir;

vpl.: Lo3/186.

SLAEPLAECKEN Zie:
- slapelaken;----; slaeplaken/

SLAEPLAKEN Zie:
- slapelaken; slaeplaecken;----/

SLAGEN Zie:
- in felheijden ----/

SLAGEN; SLAEN; SCLAEN; MUNTEN; MUYNTEN = vb. munten slaan.
- nummi percutere;
- monnayer;
- münzen; prägen;
- coin; mint stamp;
- acuñar; troquelar;

vpl.: PB/II/413.

SLAGEN ENDE WEDERSLAEGEN = taut. opbiedingen bij openbare verkoop.
- licitationes ad venditionem publicam ;
- enchères à une vente publique;
- Ueberbietungen;
- bids at an auction;
- pujas;

vpl.: vdV/59; C2/893; B1.

SLAGER = sub. hij die een ander een of meer slagen toebrengt.
- percussor;
- batteur;
- Schläger;
- fighter; gamecock;
- golpeador;

vpl.: T1/387.

SLAGER ENDE FACTOIR = taut. doder; doodslager.
- occisor;
- assassin; homicide; meurtrier;
- Mörderer;
- murderer;
- asesino homicida;

vpl.: T1/343.

SLAGH Zie:
- moderatie oft quijt ----/

SLAGHE = sub. duivenslag.
- columbarium;
- pigeonnier;
- Taubenschlag;
- pigeonhouse;
- caza de palomas; palomar;

vpl.: Cr2/1011.

SLAGHEN Zie:
- ontwee slaan ----/

SLAGHER OFT VLEESCHHOUWER = taut. slager.
- lanius;
- boucher;
- Metzger;
- butcher;
- carnicero; cortador de carne;

vpl.: PB/III/303.

SLAGHERS ENDE VERSTROIJERS = taut. verkwisters.
- homines prodigi;
- dépensier et dissipateur;
- Verschwender;
- prodigals;
- malgastadores; desperdiciados;

vpl.: C1/677.

SLAGHMOELNE OFT SMOUTMOLENE = taut. oliemolen; hamermolen.
- pistrinum olei;
- moulin à l'huile;
- Oelmühle;
- oilmill;
- molino de aceite;

vpl.: Lo1/80; PB/III/345.

SLAGKAR Zie:
- paerdt en ----/

SLAKEN Zie:
- slaecken;----; slacken/

SLAKINGHE ENDE RELAXATIE VAN VANGENISSE = taut. loslating vrijlating; in vrijheidstelling uit de gevangenis.
- relaxatio; dimissio; manumissio emissio; in libertatem restituere;
- relaxation; mise en liberté;
- Freilassung; Befreiung aus dem Gefängnis;
- release from the prison;
- liberación de detención; puesta en libertad;

vpl.: PB/II/309; PB/III/325; T2/283.

SLAMPAMPEN = vb. slempen; drinkgelag houden; zuippartij houden brassen.
- bancum habeo III; poto I; epulor I;
- banqueter; godailler; soûler; enivrer; se debáucher;
- trinken; Trinkgelage halten; schlemmen prassen; saufen;
- carouse; revel; booze;
- banquetear; tragar; engullir; zampar; derrochar;

vpl.: Lo6/96; Lo7/270; C1/678.

SLANDTS ORBOIRE = welzijn van het land.
- salus terrae;
- salut du pays;
- Wohl des Landes;
- welfare of the country;
- bienestar del país;

vpl.: PvB1/102.

SLANG Zie:
- slanghe; slange;----/

SLANGE Zie:
- slanghe;----; slang/

SLANGHE; SLANGE; SLANG = sub. naam van een stuk geschut.
- machina muralis;
- nom d'une pièce d'artillerie;
- Name eines Stücks Geschütz;
- name of a gun;
- nombre de una pieza de artillería; canon;

vpl.: PB/III/218,219.

SLANTS COMPTOIREN = des lands kantoren.
- tabernae regionis;
- comptoirs du pays;
- Büros des Landes;
- offices of the country;
- oficinas del pais;

vpl.: ASO 12.

SLAP Zie:
- negligent oft te traech ende ---- zijn/

SLAPELAKEN; SLAEPLAECKEN; SLAEPLAKEN = sub. slaaplaken; bedlaken.
- linteum dormiendi;
- drap de lit;
- Bettuch;
- bedsheet;
- sábana;

vpl.: C1/431,619; Ca2/8.

SLAPENDE BRIEVEN = verjaarde koop of andere akten betreffende verkoop of verpanding van onroerend goed.
- leges emptionis aut aliae vetustate infirmatae, quae attinent venditionem aut pignerationem boni immobilis;
- lettres surannées concernant la vente ou l'hypotheque d'un bien immeuble;
- verjährte Kauf- oder ander Akten bezüglich Verkauf oder Verpfändung von unbeweglichem Gut;
- acts re purchase or pawning of immobables which are nullified by lapse of time;
- cartas postergadas;

vpl.:C1/281.

SLAPENEN Zie:
- sonder wijn ende van ----/

SLAPER; SLEPER = sub. uitstekende balk waarop het spant van het dak rust.
- trabs excidens in qua templa quiescunt;
- noue;
- aussteckender Balken;
- protruding beam of roof;
- viga saliente en que se quoya el cabrio de un techo;

vpl.: C1/616.

SLAPERE OFT PATROON = taut. standaard, register of model van maten en gewichten.
- forma;
- étalon;
- Währung;
- standard of measures and weights
- marco de medidas y pesos;

vpl.: PvB1/409.

SLAPPICHEYDEN; NEGLIGENCIEN ENDE QUADER HOEDEN = taut. wanbeheer.
- administratio mala;
- mauvaise administration; mauvaise gestion;
- Miszwirtschaft;
- mismanagement;
- mala administración; gestión insuficiente;

vpl.: T1/474.

SLAPPICHEYT ENDE NEGLIGENCIE = taut. schuldig; slordigheid.
- levis culpa;
- nonchalance; relâchement;
- Nachlässigkeit; schuldig;
- carelessness; guilty;
- descuido; negligencia;

vpl.: T1/462.

SLAVE OFT SERF = taut. slaaf.
- servus;
- serf;
- Sklave;
- slave;
- siervo;

vpl.: T1/44.

SLAVERNIE = sub. slavernij.
- servitus;
- esclavage;
- Sklaverei;
- slavery;
- esclavitud;

vpl.: PB/II/232.

SLAVERNIJEN ENDE SERVAGIEN = taut. onvrijheid; slavernij.
- servitium;
- servilité;
- Sklaverei; Unfreiheit;

- bondage; servitude; slavery;
- servidumbre;
vpl.: T1/44.

SLECHTE WROEGE = valse beschuldiging.
- accusatio falsa;
- accusation fausse;
- falsche Beschuldigung;
- false accusation;
- acusación falsa;
vpl.: BVB 177.

SLECHTELIJC = adv. eenvoudig.
- simpliciter;
- simple;
- einfach ;
- simply;
- sencillamente;
vpl.: T2/287.

SLECHTEN Zie:
- slychten;----/

SLECHTEN ENDE TE NEDER LEGGHEN = taut. oplossen.
- dissolvere;
- vider;
- lösen;
- solve;
- dirimir; resolver;
vpl.: C1/633.

SLEDDE Zie:
- egghe metter ----/

SLEDSEGEN LINWATEN = linnen uit Sledsegen.
- linteum ex Sledsegen;
- toile de Sledsegen;
- Leinen aus Sledsegen;
- linen from Sledsegen;
- lienzo de Sledsegen;
vpl.: .PvB1/250.

SLEEPEN Zie:
- sleypen;----; slepen/

SLEET Zie:
- natuerlijcken ----/
- slete;-----/

SLEETE Zie:
- commenschappe ter ----/
- koopmanschappen ter ----/

SLEIJPEN ENDE TREIJNEREN =taut. ophouden; slepende houden; vertragen.
- traho III; moror I;
- traîner en longueur;
- in die Länge ziehen; verzögern;
- keep dragging; delay;
- dar largas a un negocio; dilatar; retardar; retrasar; demorar;
vpl.: C1/39; Lo4/460; Lo3/54.

SLEIPER Zie:
- sleper;----/

SLEIPINGE Zie:
- sleypinge;----; slepinge/

SLEIPNET Zie:
- slypnet; sleypnet;----/

SLEMPERIJE ENDE DRINCKERIJE = taut. zuippartij; drinkgelag.
- bacchanalia;
- beuverie; écot;
- Säuferei; Trinkgelage;
- drinking bout;
- bacanal; orgia; borrachera;
vpl.: PvB6/63.

SLEPEN Zie:
- sleypen; sleepen;----/

SLEPER Zie:
- slaper;----/

SLEPER; SLEIPER = sub. slede waarop men vrachten kan vervoeren; uitstekende balk waarop het spant van een dak rust.
- trahea; traha; id est plaustrum; ad onera transportandum;
- voiture de transport sans roues; traineau; poulain;
- Schlittern worauf man Ladungen befördern kann;
- dray; a sled for dragging loads;
- trailla;
vpl.: B1/46; C2/890; PvB5/575.

SLEPINGE Zie:
- sleypinge; sleipinge;----/

SLESSEN Zie:
- slissen;----/

SLET OFT NOLO = taut. loon, bargoens. oorspr.: huur van een vaartuig.
- merces;
- nolis; louage d'un bateau;
- Jargon; Lohn;
- slang for wages;
- alquiler de un barco;
vpl.: Lo4/330.

SLETE Zie:
- betalinghe van goeden ten ----/
- goeden ter ---- ghelevert/
- goederen ter ----/
- naer advenant van den ----/
- particuliere ----/
- teere oft ----/
- ten ---- leveren/
- ter ---- oft in 't cleyne vercoopen/
- ter ---- dispenseren ende vercoopen/
- tot ---- ende behoeve/

SLETE; SLEET = sub. slijting;verkoop in het klein; slijterij.
- venditie en frequens mercium;

- commerce en détail; débit de boissons;
- Klein Verkauf an Spirituosenhandlungen;
- liquor stores;
- venta al por menor de cerveza;

vpl.: C1/68.

SLETE ENDE LEVERINGHE = verkoop van en aflevering.
- venditio et praebienda;
- vente et livraison;
- Verkauf;
- sale and delivery;
- venta y entrega;

vpl.: C1/68.

SLETE ENDE USAIGE = taut. gebruik.
- usus;
- usage;
- Verbrauch;
- uso;
- uso; empleo;

vpl.: PB/II/27.

SLETE OFT PROVANDEN = taut. verbruik; leeftocht.
- consumptio; alimenta;
- nécessaire; provisions;
- Verbrauch; Mundvorrat;
- consumption;
- provisiones o viverel o gasto de comestibles;

vpl.: PB/IV/72.

SLETE OFT TEERE = taut. verteering.
- consumptio;
- consommation;
- Zeche;
- consumption;
- consumo;

vpl.: PvB1/309.

SLEUNEN ENDE TRONCKEN = uitdunnen en afkappen ; schillen; snoeien.
- extenuare I et caedere III; frondare I; putare I; amputare I;
- élanger et ébrancher; tronquer; tailler;
- ausholzen und kappen; beschneiden; abästen; putzen; schlagen; kappen;
- thin out and chop off; lop; prun; chop;
- chapodar y podar; pelar; mondar; atusar; desfellonar; talar; cortar;

vpl.: Cu1/16,155,449; PB/III/590; Lo1/698.

SLEUNEN NOCH DAERAEN KOMMEN = taut. snoeien noch eraan komen.

- attingere;
- toucher;
- noch putzen weder darankommen;
- neither lop nor touch;
- no tocar ni chapodar;

vpl.: Lo5/370.

SLEUTEL Zie:
- mits legghende den ---- op 't graf van heuren man/

SLEUTELEN = vb. brandmerken.
- inurere;
- frétrir;
- brandmarken;
- to brand;
- herrar; marcar con hierro candente;

vpl.: Cr2/1332.

SLEUTELS OP HET GRAF LEGGEN = afstand doen van een erfenis.
- hereditate decedo III;
- mettre les clefs sur le tombeau renoncer à un héritage;
- verzichten auf eine Erbschaft;
- part with a inheritance;
- poner las llaves sobre la tumba renunciar una herencia;

vpl.: C1/154.

SLEYPEN ; SLEEPEN; SLEPEN = vb. slepen; ophouden.
- traho III; verro III;
- traſner;
- schleppen; aufhören;
- drag; houl; cease;
- arrastrar; tirar; dilatar; detener;

vpl.: C1/391,39; PvB1/417.

SLEYPIJNGEN OFT VERSTRECKE = taut. vertraging.
- tarditas;
- délai; retard;
- Verzögerung;
- delay;
- demora; dilación; retraso;

vpl.: T1/411.

SLEYPINGE; SLEIPINGE; SLEPINGE = sub. het slepende houden ener zaak; het uitstellen ener rechtzitting.
- prolatio sessionis; tractus litis;
- trainement d'une audience;
- Verschleppung des Prozesses;
- having the lawsuit dragging;
- ir dalatando un negodio dar largas a un asunto;

vpl.: T2/143.

SLEYPNET Zie:
- slypnet;----; sleipnet/

SLICHTE ENDE SIMPELE = taut. eenvoudigen van geest; ongeletterden.

- simplices et inscii;
- gens simples et profanes;
- einfache und ungelehrte Leute;
- simple and unlearned people;
- gente sencilla y profana;

vpl.: T1/57.

SLICHTEN Zie:
- doen ----/
- inne ----/
- slychten; slechten;----/

SLICHTEN ENDE LIQUIDEREN = taut. te niet doen.
- annullo I;
- liquider; annuler;
- annulieren;
- annul;
- liquidar; anular; cancelar; invalidar; abrogar;

vpl.: Pla.Ph/7; B1.

SLICHTEN INNE; INNESLICHTEN; SLIGTEN; SLICKEN + hom.vb. 1. wederom opvullen van kuilen; dempen 2.beslechten; verzoenen; slechten; afbreken.
- 1.in planitiem redigo III; solo aequo I; impleo II; compleo II; 2.dirimo III; dissolvo III; dicerno III lites;
- 1.aplanir; boucher rendre uni; remplir un fosse; combler; 2. arranger; terminer; réconcilier; vider;
- 1.wieder anfüllen von Gruben; 2. schlichten;
- 1.fill up again; level again; 2. settle; compose; reconsile;
- 1.allanar; 2. conciliar; dirimir; deshacer; arreglar; zanjar; amistosamente;

vpl.: DKB 5; LPS 69,70; DKB 5.

SLICKEN Zie:
- slichten inne; inneslichten; sligten;----/

SLIGTEN Zie:
- slichten inne; inneslichten;----; slicken/

SLIJC Zie:
- vullen ---- vol ten tappe/

SLIJCKPOORT Zie:
- aenkomen officie portiers ----; croonenborghpoort/

SLIJCKPOORTE Zie:
- gagie poortier van de ----/

SLIJCVOL Zie:
- vullen ---- ten tappe/

SLIJMMEN Zie:
- liste ----/

SLIJTEN ENDE VERCOOPEN = bij opbod veilen en verkopen.
- licitatione vendere;
- vendre publiquement par voie d'enchères;
- versteigern;
- sell by auction;
- vender al mejor postor;

vpl.: B2/135.

SLINCK E HANDT = linkerhand.
- sinistra manus;
- la main gauche;
- linke Hand;
- left hand;
- mano izquierda; siniestra;

vpl.: C1/347.

SLINCKE ZYDE = linkerzijde; linkerkant.
- latus sinister;
- côté gauche; senestre;
- linke Seite;
- left side;
- lado izquierdo;

vpl.: PB/II/337.

SLINGHE Zie:
- hout ----/

SLIPPE Zie:
- zijn ---- bieden/

SLIPPE BIEDEN = met de noord erzon vertrekken.
- subito repente discedere III;
- mettre la clef sous la porte; faire un clou à la lune; déménager à la cloche de bois;
- durchbrennen;
- abscond;
- ir a la francesa; tomar las de villadiego;

vpl.: T2/263.

SLIPPE PRESENTEREN ENDE BIEDEN = uitlevering door de rechter van een onwillige schuldenaar aan diens schuldeiser.
- deditio traditio iudicialis inviti debitoris creditori suo;
- extradition par le juge d'un débiteur récalcitrant à son créancier;
- Auslieferung durch den Richter eines unwilligen Schuldners an dessen Gläubigen;
- extradition by the judge of an unwilling debtor to his creditor;
- entrega por el juez de un deudor insolvente a su acreedor;

vpl.: T2/262.

SLISSE = sub. geul; langwerpige uitgegraven stuk veen.
- stria fossa in fodina caespiticia;
- chenal; canal étroit;

- Rille im Moor;
- gully, channel in peatland;
- arroyo; paso; canalizo;

vpl.: AKB 4.

SLISSEN; SLESSEN = vb. blussen.
- exstinguo III;
- éteindre;
- löschen;
- extinguish;
- extinguir; apagar;

vpl.: Lo3/384.

SLITEN = vb. verbruiken.
- consumo I;
- débiter;
- verbrauchen;
- use;
- consumir;

vpl.: PB/II/73.

SLOBBEREN; SLUBBEREN = vb. ontdoen van modder.
- amoveo II limum;
- monder; draguer;
- säubern von Schlick;
- clean off sludge;
- deshacer una cosa de lodo;

vpl.: C1/155.

SLODT OP TE MAKEN = vb. afsluiten van reeckeninge.
- obsigno I litteras; conficio III rationem ;
- arrêter; solder; finir des comptes;
- anfertigen; aufstellen, die Rechnung aufstellen;
- balance; close the accounts;
- cerrar cuentas; liquidar una zuenta;

vpl.: ADR 17.

SLOEGHE Zie:
- metter vuijst ----/

SLOETEL; SLOTEL; SLOOTEL; SLUETEL; SLUTTEL; SLOTELE; SLUETELLE = sub. sleutel.
- clavis;
- clef;
- Schlüssel;
- key:
- llave;

vpl.: T1/48,86,250,469; Cr2/1013/13; PvB1/106; Lo6/554.

SLOM = adi. krom.
- curvus; distortus;
- courbé; tordu;
- krum;
- crooked; curved;
- curve; torcido;

vpl.: T2/372.

SLOMMEN Zie:
- met crommen ende ---- wegen/

SLOOT Zie:

SLOOT Zie:
- sloote; slote; slot;----/

SLOOTE; SLOTE; SLOT; SLOOT = sub.hom. 1.kasteel 2.slot 3.afsluitbare kast.
- 1.castellum 2.claustrum 3.armarium cum claustro;
- 1.chateau 2.serrure 3.meuble à serrure;
- 1.Schlosz 2.Schlusz 3.abschliessbarer Möbel;
- 1.castle 2.lock 3. cupboard with lock;
- 1.castillo; torre 2.cerradurra 3. mueble con cerradura;

vpl.: T1/348; Lo6/10; Lo7/84.

SLOOTE OFT DILVE = taut . sloot.
- fossa;
- fossé;
- Grab;
- ditch;
- acequia; zanja; gavia;

vpl.: Lo5/306.

SLOOTEL Zie:
- geloeijende ----/
- sloetel; slotel;----; sluetel; sluttel; slotele; sluetele/

SLOOTWERC Zie:
- slootwerck;----; slotwerc/

SLOOTWERCK; SLOOTWERC; SLOTWERC = sub. sluitwerk.
- claustrum;
- serrure;
- Schlosz;
- lock;
- cerradure;

vpl.: PvB10/81.

SLOPHOERE OFT OPENBAIR HOERE = taut. publieke vrouw.
- femina publica;
- femme publique; putain; prostituée;
- ein öffentliches Mädchen; eine Dirne;
- public woman;
- mujer pública; puta; prostituta;

vpl.: T1/137.

SLOT Zie :
- kist oft schrijne van houte met een ----/
- rechtbancke sonder ---- daeraen/

SLOTE Zie:
- comun oft ----/
- schrijne met eenen ----/
- sloote;----; slot; sloot/

SLOTEL Zie:
- sloetel;----; slootel; sluetel; sluttel; slotele; sluetele/

SLOTELE Zie:
- sloetel; slotel; slootel; sluetel; sluttel;----; sluetele/

SLOTEN ENDE BOIJEN = handboeien
- manicae;
- chaînes et serrures; menottes;
- Handfesseln;
- handcuffs;
- manillas; grilletes;

vpl.: C1/659.

SLOTWERC Zie:
- slootwerck; slootwerc;----/

SLOUTIE Zie:
- solucie;----/

SLOYERINGE Zie:
- sluyeringhe;----/

SLUBBEREN Zie:
- slobberen;----/

SLUETEL Zie:
- sloetel; slotel; slootel;----; sluttel; slotele; sluetele/

SLUETELE Zie:
- sloetel; slotel; slootel; sluetel; sluttel; slotele;----/

SLUIJER OFT VELDTEKEN = taut. sjerp.
- cingulum;
- écharpe;
- Schärpe;
- scarf;
- banda; faja;

vpl.: C1/574.

SLUIJSE Zie:
- schoffe of te ----/

SLUIJSEN Zie:
- overvallen ----/

SLUIJSEN OFT RETENUEN = taut. sluizen.
- cataractae;
- écluses;
- Schleusen;
- sluices;
- esclusas;

vpl.: C1/537.

SLUIJSENAER Zie:
- sluysenier;----; sluusmeester; sluuswachter/

SLUIJSGELDE Zie:
- recht van ----/

SLUIJSVLIET = sub. sluisafvoer.
- cataracta;
- vanne d'une écluse;
- Schleuseabfuhr:
- sluicegates;
- desagüe de una esclusa;

vpl.: C1/449.

SLUIJSVLIETEN OFT HOOFDEN = taut. bruggehoofden.
- pontes muniti;
- têtes de ponts;
- Brückenköpfe;
- bridgeheads;
- cabeza de puente;

vpl.: Lo5/376.

SLUIJTEN Zie:
- toe te ----/

SLUIJTEN ENDE COULEREN = taut. afsluiten van rekeningen; teruggeven vb.
- claudo III; reddo III;
- fermer; rendre;
- abschliessen; erstaffen;
- to close; return;
- cerrar cuentas; liquidar una zuenta; devolver; restituir;

vpl.: PvB5/83; PvB9/260.

SLUIJTER Zie:
- buijten oft binnen ----/

SLUIJZEN Zie:
- impositie op de ----/
- tot 's proeffs ----/

SLUITEN Zie:
- sluyten; sluten;----/

SLUMEN Zie:
- sluymen;----/

SLUTINGE Zie:
- sluytinghe;----; sluytinge/

SLUTTEL Zie:
- sloetel; slotel; slootel; sluetel; ----; slotele; sluetele/

SLUUSCOST Zie:
- sluysgelt; sluusgelt;----/

SLUUSGELT Zie:
- sluysgelt;----; sluuscost/

SLUUSMEESTER Zie:
- sluysenier; sluijsenaer;----; sluuswachter/

SLUUSWACHTER Zie:
- sluysenier; sluysenaer; sluusmeester;----/

SLUYERINGHE; SLOYERINGE =sub. traagheid.
- lentitudo;
- lenteur;
- Trägheit;
- slowness;
- lentitud; inercia;

vpl.: PB/II/306.

SLUYMEN; SLUMEN = vb. schillen.
- decoriare;
- écorcer;
- schälen;

- peel;
- pelar; descascarar;

vpl.: PB/II/127.

SLUYSEN Zie:
- overvallen ----/

SLUYSENIER; SLUIJSENAER; SLUUSMEESTER; SLUUSWACHTER = sub. sluiswachter.
- cataractarum custos;
- éclusier;
- Schleufenwächter;
- sluicekeeper;
- esclusero;

vpl.: PvB8/332; PvB6/378.

SLUYSGELT; SLUUSGELT; SLUUSCOST = sub. geld dat opgebracht moet worden tot onderhoud der sluizen.
- pecunia ad sustentandas cataractas;
- apport en argent pour L7entretien des écluses;
- Geld für den Unterhalt der Schleusen;
- money for the upkeep of the sluices;
- cantidad de dinero que se debe por el mantenimiento de las esclusas;

vpl.: PB/III/293.

SLUYTEN; SLUTEN; SLUITEN = sub. het afsluiten van een rekening.
- consto I;
- arrêt; clôture;
- eine Rechnung abschliessen;
- close an account;
- cerrar;

vpl.: C1/48.

SLUYTINGE Zie:
- sluytinghe; slutinge;----/

SLUYTINGHE; SLUTINGE; SLUYTINGE = sub.1.sluiting 2. het sluiten.
- 1. claudere 2.finiri;
- 1.clôture 2.la fermeture;
- Schlieszung; Beendigung; Abschlusz;
- shutting; closing; locking;
- 1.fin; término; 2.cerradura; cierre;

vpl.: C1/113.

SLYCHTEN; SLECHTEN; SLICHTEN = vb. slechten; opvullen.
- demoliri;
- boucher;
- schleifen; anfüllen;
- fill up;
- allanar; rellenar;

vpl.: PB/III/497.

SLYMMEN WEGEN OFT LISTE = taut. bedrog.
- fraus;
- astuce; fraude; imposture; ruse tromperie;
- Ränke und Tücken;
- deceit; deception; fraud; imposture;
- astucia; dolo; embuste; engaño; fraude; travesura;

vpl.: T1/270.

SLYPNET; SLEYPNET; SLEIPNET = sub. sleepnet.
- jacellum verriculum;
- drége; drague; filet trainant;
- Schleppnetz; Zugnetz;
- dragnet; trailingnet;
- red de arrastre; red de jorro;

vpl.: PB/III/531; T1/322.

SMACK OFT GREYN OM TE VERVEN = scharlakenrood van de scharlakenbes om te verven.
- coccineus bacae coccinéae;
- écarlate;
- scharlachrot;
- scarlet;
- escarlata;

vpl.: PvB3/377.

SMADELIJC Zie:
- smadelijck;----; smedelijk; smadelike/

SMADELIJCK; SMADELIJC;SMEDELIJK ;SMADELIKE = adv. beledigend.
- contumeliosus;
- offensant;
- beleidigend;
- offensive;
- ofensivo; injurioso; ofensivamente; injuriosamente;

vpl.: Cr2/1010.

SMADELIJCKE OFT INJURIEUSE PROPOSTEN = taut. scheldwoorden
- verborum contumelia;
- propos injurieux;
- Schimpfworte;
- terms of abuse;
- insultos; palabrotas; invectivas;

vpl.: Lo4/500.

SMADELIJCKE PROPOSTEN OFT WOORDEN = taut. beledigende woorden.
- verborum contumelia;
- paroles injurieses;
- beleidigende Worte;
- insulting words;
- palabras injuriosas; palabras insultantes;

vpl.: Lo4/500.

SMADELIKE Zie:
- smadelijck; smadelijc; smedelijc;----/

SMAEL Zie:
- cleyn ---- leenkens/

SMAEL GERICHTE; SMALGERICHTE; SMALEN GERICHTE; SMALLEN GERICHTE; NEEDERHOVE = laag gerecht ter berechting van kleine delicten en overtredingen; lagere gerechten.
- judicium minus; iudicia inferiora;
- tribunal de police; tribunaux inferieurs; tribunal bas;
- niederes Gericht; niedrigere Gerichte; Landesgericht;
- low court; lower courts;
- tribunal bajo, inferior, para juicio de delitos más pequenos; tribunales inferiores; juzgado;

vpl.: ACart 4; T1/31.

SMAELDELEN Zie:
- smaldeylen; smaldelen;---; smaldeelen; smaldeilen/

SMAELDELINGE Zie:
- smaldeelinghe;----; smaldelinge/

SMAELHERE Zie:
- smalheer; smalhere;----; smalieheer; smaelreheer; smalehere/

SMAELREHEERE Zie:
- smalheer; smalheere; smaelhere; smalieheer;----; smalehere/

SMAELTIENDE Zie:
- smalthiende;----; smaltiende/

SMAELVOGHELEN; SMALVOGELEN = sub.pl. kleine vogels.
- aves parvi;
- petits oiseaux;
- kleine Vögel;
- small birds;
- pájaros pequeños;

vpl.: PB/II/138.

SMAETHEYT ENDE LACHTER = taut. schande; smaad.
- infamia;
- ignominie; injure; insulte;
- Beleidigung; Schmähung;
- disgrace; shame;
- afrenta; agravio; deshonra; injuria; insulto;

vpl.: T1/177.

SMAKE OFT DOBBELAELSCHIP = taut. smak; palingschip.
- navis anguillae;

- smack;
- Schmacke; Aalschiff;
- fishingsmack;
- barca grande de pesca de ánguilas;

vpl.: PvB1/367.

SMALDEELEN Zie:
- smaldeylen; smaldelen; smaeldelen;----; smaldeilen/

SMALDEELEN ENDE SCHATTEN= taut. omslaan van belasting over ingezetenen.
- taxatio tributi;
- prépartition de l'impôt sur les habitants;
- umlegen von Steuer über Einwohner;
- apportion of tax over inhabitants;
- prorratear impuestos por los ciudedanos;

vpl.: PB/III/293.

SMALDEELINGHE; SMAELDELINGE; SMALDELINGE = sub. splitsing; indeling.
- divisio;
- division; répartition;
- Spaltung; Einteilung;
- division; classification;
- división; escisión;

vpl.: PB/III/346.

SMALDEILEN Zie:
- smaldeylen; smaldelen; smaeldelen; smaldeelen;----/

SMALDELEN Zie:
- smaldeylen; ----; smaeldelen; smaldeelen; smaldeilen/

SMALDELINGE Zie:
- smaldeelinghe; smaeldelinge; ----/

SMALDEYLEN; SMALDELEN; SMAELDELEN; SMALDEELEN; SMALDEILEN = vb. naar verhouding verdelen.
- distribuere pro rata parte;
- partager proportionnellement;
- verhältnismäszig verteilen;
- to divide in proportion;
- dividir; partis; repartir a proporción;

vpl.: PB/II/88.

SMALEHERE Zie:
- smalheer; smalhere; smaelhere; smalieheer; smaelreheere;----/

SMALEN; SMALLEN = vb. verkleinen.
- minuere;
- amoindrir;
- verkleinern;

- reduce;
- reducir; mermar;

vpl.: C3/78.

SMALEN BANCKEN VANDEN PLATTEN LANDE = lagere rechtbanken van het land.
- iudicium minus in agris;
- tribunal de la première instance dans la campagne;
- Unterlandesgericht;
- lower courts of the country;
- tribunal de primera instancia en el campo;

vpl.: T1/72.

SMALEN GERICHTE Zie:
- smaelgerichte; smalgerichte; ----; smallen gerichte; neederhove/

SMALGERICHTE Zie:
- smaelgerichte;----; smalen gerichte; smallen gerichte; neederhove/

SMALHEER; SMALHERE; SMAELHERE; SMALIEHEER; SMAELREHEER; SMALEHERE = sub. kleine landheer.
- regulus subalternus;
- seigneur subalterne;
- kleiner Grundherr;
- small landlord;
- señor subalterno;

vpl.: Lo4/530; DVB 42.

SMALHERE Zie:
- smalheer;----; smaelhere;smalieheer; smaelreheere; smalehere/

SMALIEHEER Zie:
- smalheer; smalhere; smaelhere; ----; smaelreheer; smalehere/

SMALLEKEN = 1.allerlei soorten linnen 2.stuk gestreepte stof.
- 1.species diversae linteae 2. pannus virgatus;
- 1.toutes sortes de toiles 2.pièce d'étoffe rayée;
- 1.allerhand Arten Leinen 2. Stück gestreifter Stoff;
- 1.all kinds of linen 2.piece of striped material;
- 1.toda clase de lienzo 2.pieza de tela rayada;

vpl.: PvB1/246,337.

SMALLEN Zie:
- smalen;----/

SMALLEN GERICHTE Zie:
- smaelgerichte; smalgerichte; smalen gerichte;----; neederhove/

SMALT Zie:
- smaute;----; smout; smaut; smolt; smouwt/

SMALTHIENDE; SMAELTIENDE; SMALTIENDE = sub. tiende van klein vee.
- decuma pecudis;
- dîme sur le menu bétail;
- Zehnte von Kleinvieh;
- tithe on small cattle;
- diezmo sobre el ganado lanar;

vpl.: BVB 172.

SMALTIENDE Zie:
- smalthiende; smaeltiende;----/

SMALVOGELEN Zie:
- smaelvoghelen;----/

SMAREL Zie:
- smerel; smeerle; smerle;----/

SMART Zie:
- smerte; smarte;----/

SMARTE Zie:
- smerte;----; smart/

SMAUT Zie:
- smaute; smalt; smout;----; smolt; smouwt/

SMOUT OF COREN, SAUT = graan zout of vet.
- pingue; frumentum; sal;
- graisse; grain; sel;
- Fett; Korn; Salz;
- fat; corn; salt;
- grasa; granos; sal;

vpl.: SKB 6.

SMAUTE; SMALT; SMOUT; SMAUT; SMOLT; SMOUWT = sub. vet van varkens; olie; smeer.
- pinguex; arvina; pinquis; liquor;
- graisse; huile;
- Fett; Schmiere; Schmalz;
- grease; smear; oil;
- grasa; manteca; gordo; aceite;

vpl.: PB/IV/12; C1/235; T1/251; Lo6 /282.

SMECOLEN; SMEDECOLE;SMEECOLE; SMEETSCOLE; SMEDEKOLEN = sub. smidskolen; steenkool.
- carbones officinae ferrariae;
- charbon de forge; bouille;
- Schmiedekohlen;
- forgecoal; smithy coal;
- carbón de fragua;

vpl.: PvB6/147; PvB1/334; PB/II/24.

SMEDECOLEN Zie:
- smecolen;----; smeecole; smeetscole; smedekolen/

SMEDEKOLEN Zie:
- kerre ----/
- smecolen; smedecolen; smeecole;----; smeetscole; smedekolen/

SMEDELIJK Zie:
- smadelijck; smadelijc;----; smadelike/

SMEDEN Zie:
- hoillie asschen der ----/

SMEECOLE Zie:
- sme colen; smedecole;----- ; smeetscole; smedekolen/

SMEECOLEN OFT GRUYS = taut. sub. smidskolen.
- carbo officinae ferrariae;
- charbon pour la forge;
- Schmiedekohlen;
- forgecoals;
- carbones de fragua;

vpl.: PvB3/369.

SMEELTHUYSE Zie:
- smelthuys; smelthuyse; smilthuijse;----/

SMEERLE Zie:
- smerel;----; smerle; smarel/

SMEETSCOLE Zie:
- smecolen; smedecolen; smeecole ----; smedekolen/

SMELTBARE Zie:
- liquide ende ---- waren/

SMELTEN Zie:
- laten ----/
- smilten;----/

SMELTEN ENDE CESSEREN = taut. vervallen.
- labor III; cedo III;
- closer; cider;
- fällig werden;
- expire;
- ser suprimido;

vpl.: T1/620.

SMELTEN ENDE PERIMEREN = taut. verjaren of oplossen.
- perimo III;
- périmer ou fondre;
- auflösen;
- become statue-barred and solved;
- prescribir o liquidarse;

vpl.: C1/494.

SMELTEN; VERGAEN ENDE VERSINCKEN = taut. vervallen.
- delabor III;
- devenir caduc; expirer;
- verfallen; zerfallen;
- decay; expire; lapse;

- caducar; expirar;

vpl.: T1/103.

SMELTHUYS ;SMELTHUYSE; SMILTHUIJSE; SMEELTHUYSE = sub. smelterij.
- ora ferrea;
- fonderie;
- Schmelzhütte;
- smeltingworks;
- fundición;

vpl.: Lo1/642.

SMELTHUYSE Zie:
- smelthuys;----; smilthuijse; smeelthuyse/

SMEREL; SMEERLE; SMERLE; SMAREL = sub. dwergvalk; leeuweriksvalk.
- falco nunus;
- faucon nain;
- Lerchefalke;
- larkfalcon;
- esmerejón;

vpl.: PB/II/153.

SMERLE Zie:
- smerel; smeerle;----; smarel/

SMERTE Zie:
- meesteringe van de ----/
- mincke oft ----/

SMERTE ;SMARTE; SMART = sub. smart.
- dolor;
- douleur;
- Schmerz;
- sorrow;
- dolor; pena ;

vpl.: C1/711.

SMERTE ENDE VERLET = pijn en tijdverlies.
- amissio temporis;
- souffrance et perte de temps;
- Schmerzen und Zeitverlust;
- pain and loss of time;
- dolor y pérdida de tiempo;

vpl.: C1/599.

SMERTE OFT MINCSEL; MINCKE = taut. wond; verminking.
- vulnus; mutilatio;
- blessure; mutilation;
- Wunde; Verstümmelung;
- wound; mutilation;
- lesión; herida ; mutilación;

vpl.: Lo4/168,730; PvB1/98.

SMESSE; SMETTE; SMITTE; SMISSE; SMIDSE; SMITSE = sub. smidse.
- officina ferraria;
- forge;
- Schmiede;
- smithy;

- forja;
vpl.: PB/II/70.

SMETTE Zie:
- smesse;----; smitte; smisse; smidse; smitse/

SMIDSE Zie:
- smesse ; smette; smitte; smisse;----; smitse/

SMILTBAERE OFT BEDERFFELIJCKE GOEDEREN = taut. bederfelijke koopmansgoederen.
- me rces corruptibiles;
- marchandises susceptibles à se fondre ou de se gâter;
- leichtverderbliche Kaufmannsgüter;
- perishable trade goods ;
- mercanciás que puedan derretirse o de índole perecedera;
vpl.: Lo4/260.

SMILTEN; SMELTEN = vb. verdwijnen; vervallen.
- liquor I; labor III;
- se fondre ; cesser;
- verschwinden; zunichte gehen; fällig werden;
- disappear; fall into decay; expire;
- desaparecer; anular; cancelar; caducar; expirar;
vpl.: Lo3/354,480; C1/137.

SMILTEN ENDE ASSOPIEREN = taut. vervallen en ten einde lopen; opheffen; doen inlopen.
- sopio IV tabesco III;
- éteindre et assoupir;
- verfallen und zu Ende gehen; wegsinken;
- expire and come to an end; fade away;
- caducar y expirar; deshacere; desaparecer;
vpl.: Lo5/372; LBS 83.

SMILTEN OFT DEFORMEREN = taut. smelten.
- liquefacere;
- fondre;
- schmelzen;
- melt;
- fundir ;derretir;
vpl.: PB/III/573.

SMILTEN ENDE SCHROODEN = smelten en snoeien.
- solvere;
- fondre et rogner;
- schmelzen und stutzen;
- melt and clip;
- fundir y cercenar;
vpl.: PB/II/389.

SMILTHUIJSE Zie:
- smelthuys; smelthuyse;-----; smeelthuyse/

SMILTWAER; SMELTWAER = sub. smeltbare koopwaar.
- merx solubilis;
- marchandise sujette à se fondre;
- schmelzbare Kaufware;
- fusible merchandise;
- mercancía derretible;
vpl.: Lo4/104.

SMISSE Zie:
- smesse; smette; smitte;----; smidse; smitse/

SMITEN; SMITTEN = vb. schoppen; trappen.
- calce percutere;
- donner des coups de pied;
- Fusztritte versetzen; stoszen;
- tread; trample; kick;
- dar con el pie a; dar un puntapié a;
vpl.: PB/III/496.

SMITSE Zie:
- smesse; smette; smitte; smisse; smidse;----/

SMITTE Zie:
- smesse; smette;----; smisse; smidse; smitse/

SMITTEN Zie:
- smiten;----/

SMITTEN OFT QUETSEN = taut. verwonden.
- vulnero I;
- blesser;
- verwunden;
- injure;
- vulnerar; herir; lesionar;
vpl.: PB/III/496.

SMOLT Zie:
- smaute; smalt; smout; smaut; ----; smouwt/

SMORGENS = adv. des morgens.
- mane;
- le matin;
- morgens; am Morgen;
- morning;
- por la mañana;
vpl.: ASO 19.

SMOUT Zie:
- gelte ----/
- impositie op het ----/
- smaute; smalt;----; smaut; smolt; smouwt/

SMOUT ENDE PELSGELT = geld te besteden voor het invetten; veten pelsgeld.
- pecunia impendenda ad unguentum

adhibendum;
- argent pour le graissage;
- Geld auszugeben für das Einfetten;
- money to spend for the grease; grease and furmoney;
- grasa y dinero de pieles;

vpl.: C1/205.

SMOUTERIGH MAKEN = winstgevend; lucratief.
- quaestuosus;
- lucratif;
- gewinnbringend;
- lucrative; profitable;
- lucrativo; pingüe;

vpl.: MGG 231.

SMOUTMETERS ANTWERPEN = keurmeesters van dierlijke vetten oa. eetbaar vet, reuzel, boter, olie uit gewassen verkregen, brandbaar vet, olie, vet en smeer, die bij benoeming en aanvaarding van zijn ambt elk aan de stad schuldig waren 100 gulden, Antwerpen.
- spectatores pinguedinum ab animalibus oriundarum, inter alios pingue esculenta, adeps suillus, butyrum, oleum ex stirpibus, pingue facilis as exarcescendum, oleum, pinguetudo et sebum, qui ad nominationem et acceptationem muneris sui urbi centum florinas debiti erant, Antverpia;
- contrôleurs desgraisses animales entre autres graisses comestible saindoux, beurre, huile végétale, graisse et huile combustible; chacun redevable de 100 florins lors de leur nomination et entrée en fonction;Anvers;
- Prüfer von tierischen Fetten u.a. eszbar Fett, Schmalz, Butter, Oel, Schmiere; jeder war bei Ernennung und Antritt seines Amtes der Stadt 100 Gulden schuldig, Antwerpen;
- inspectors of animal fats i.a. eatable fat, lard, butter, oil, grease; each had to pay to the town 100 guilders at appointment and accession to his office, Antwerp;
- inspector de grasas animales; dada uno debia 100 florines, Amberes;

vpl.: C1/534.

SMOUTMEULEN; SMOUTMOLEN; SMOUTMOLENE = sub. vetmolen, oliemolen door windkracht gedreven.
- molae pinquitudenis; trapetum mola olearia;
- moulin à huile;

- Fettmühle ; Oelmühle;
- grease-mill; oilmill; oilpress;
- molino movido por aceite; molino aceitero; molino de aceite;

vpl.: C1/186,665; Lo6/38.

SMOUTMOLEN Zie:
-smoutmeulen;----; smoutmolene/

SMOUTMOLENE Zie:
- smoutmeulen; smoutmolen;----/

SMOUTMOLENE OFT SLACHMOELNE = taut. oliemolen.
- pistrinum olei;
- moulin à l'huile;
- Oelmühle;
- oilmill;
- molino de aceite;

vpl.: Lo1/80.

SMOUTPOT = sub. lampenoliepot.
- olearium lucernarum;
- pot à huile de lampe;
- Fettopf;
- lampoilpot;
- bote para aceite lampante;

vpl.: Lo3/182.

SMOUWT Zie:
- smaute; smalt; smout; smaut; smolt;----/

SNAPHAENE OFT VIERROER = taut. geweer.
- telum;
- fusil;
- Gewehr;
- rifle;
- fusil; arma defensiva;

vpl.: PB/II/145.

SNEDE Zie:
- de ---- van den muer/
- vercoopen ter ----/

SNEE; SNEUW; SNEEU = sub. sneeuw.
- nix; nives;
- neige;
- Schnee;
- snow;
- nieve;

vpl.: T1/33; T2/124.

SNEEU Zie:
- snee; sneuw;----/

SNEUW Zie:
- snee;----; sneeu/

SNEVELEN; SNEVEN; SNOVEN = vb. verliezen; de nederlaag leiden; sneuvelen; doden; dwalen.
- perdo III; cladem accipeo III; erro I; occido I;
- perdre; être battu; errer; succomber;
- verlieren; die Niederlage

erleiden; töten;
- lose; suffer defeat; succumb; to kill;
- perder; salir en derrota; resultar vencido; errar; caer; quedar en el campo; matar;

vpl.: Lo5/182; T2/372; C1/468; PvB5/721.

SNEVEN Zie:
- snevelen;----; snoven/

SNEVEN ENDE VERLIESEN = taut. toeleggen; verlies lijden; afvallen; uitvallen.
- damnum facere III; succumbere III; perdere III;
- subir une perte; succomber; perdre;
- Verlust erleiden; abfallen; ausfallen;
- suffer loss; drop out;
- perder dinero en una cosa; sufrir pérdidas; suprimirse; quedar en el campo;

vpl.: C1/412; Lo1/206.

SNEVENDE RENTE = verliezende rente.
- usura perdida;
- rente perdante;
- verlierende Zinsen;
- interest losed;
- interés perdidoso;

vpl.: C1/471.

SNEVENDE RENTIER = in gebreke tot betaling blijvende schuldenaar ener rente.
- debitor usurae, qui in defectu solutionis;
- crédirentier non payé;
- Zinsenerheber, der seine Zinsen nicht empfangen hat;
- creditor who has not received his interests;
- deudor que deja de pagar sus rentas;

vpl.: Lo3/348, 462; Lo5/196; C1/471.

SNEVINGE Zie:
- recht op ----/
- recht van ----/

SNEVINGE; SNEVINGHE = sub. tekortkoming; betalingsgebrek.
- debitum; defectus solutionis;
- faute; défaut de payement ;
- Mangel; Zahlungsmangel;
- fault; defect of payment;
- falta; deficiencia; falta de pago;

vpl.: C1/412; Lo3/346.

SNEVINGHE Zie:
- snevinge;----/

SNIDEN Zie:
- men sal dat brood ontwee ----/
- snyden; snoeyen; snoyen;----; snuijen; snoijen/

SNIDER Zie:
- snyder;----; sniër/

SNIER Zie:
- snyder; snider ;----/

SNIJDEN Zie:
- plucken oft ----/
- tot fatsoen ----/

SNODICHEIT Zie:
- snoodicheyt;----/

SNOED Zie:
- snoede; snoode; snoot;----/

SNOEDE; SNOODE; SNOOT; SNOED = adi. armelijk; gering; nederig; slecht; snood.
- humilis; ignobilis; tenuis; mendicus; improbus; impius; scelestus;
- insignifiant; misérable; petit; méchant ; mauvais pauvre;
- ärmlich; gering; niedrig; niederträchtig; schlecht;
- humble; poor; bad; wicked;
- humilde; pobre; criminal; infame malo; malvado; miserable;

vpl.: T2/97,121,198.

SNOEIJEN ENDE CORTTEN = taut. snoeien.
- amputare;
- ébrancher et raccourcir;
- beschmeiden; putzen;
- lop;
- podar; chapodar;

vpl.: Lo5/54.

SNOENENS Zie:
- den cost ----/

SNOIJEN Zie:
- af ----/
- snuijen;----/

SNOEYEN Zie:
- snyden;----; snoyen; sniden/

SNOEYER = sub. muntrandsnijder.
- qui nummi margonem secat;
- rogneur de monnaie;
- Münzrandschneider;
- clipper of coins;
- cortador de monedas;

vpl.: PvB8/162.

SNOFACHTICH Zie:
- snufachtigh;----/

SNOIJEN Zie:
- snyden; snoeyen; snoyen; sniden; snuijen;----/

SNOODE Zie:
- snoede;----; snoot; snoed/

SNOODE ENDE DOMME PRESUMPCIE = kwaadwillige verdenking.
- presumptio temeraria;
- présomption malveillante;
- böswilliger Verdacht;
- malevolent suspicion;
- presunción maligna;

vpl.: T1/368.

SNOODICHEYT; SNODICHEIT = sub. behoeftigheid; zedelijke verdorvenheid.
- ingsia; corruptio;
- nécessité; corruption;
- Bedürftigkeit;
- neediness;
- pobreza; corrupción moral;

vpl.: PB/II/359.

SNOOT Zie:
- snoede; snoode;----; snoed/

SNOTDOEC Zie:
- snutdoeck;----; snutdoec/

SNOTHEIJT = sub. kwade droes van paarden.
- morbus equorum;
- morve des chevaux;
- Rotz von Pferde;
- glanders of horses;
- muermo de caballos;

vpl.: Lo4/56.

SNOVEN Zie:
- snevelen; sneven;----/

SNOYEN Zie:
- snyden; snoeyen;----; sniden; snuijen; snoijen/

SNUFACHTIGH ; SNOFACHTICH = adv. verkouden.
- gravedinosus;
- enrhumé;
- erkältet;
- having a cold;
- acatarrado; acattaradamente;

vpl.: Cr2/1065.

SNUIJEN Zie:
- snyden; snoeyen; snoyen; sniden;----; snoijen/

SNUIJEN OFF HOUWEN = taut. snoeien.
- deputo I;
- tailler;
- hacken oder ausschneiden;
- lop prune;
- cortar; pódar; talar;

vpl.: SKB 5.

SNUTDOEC Zie:
- snutdoeck; snotdoec;----/

SNUTDOECK; SNOTDOEC;SNUTDOEC = sub. zakdoek; neusdoek.
- sudarium;
- mouchoir;
- Taschentuch;
- handkerchief;
- pañuelo;

vpl.: Lo3/184.

SNYDEN Zie:
- seicelleren ende in twee ----/
- tot fatsoen ----/

SNYDEN; SNOEYEN; SNOYEN ; SNIDEN; SNUIJEN; SNOIJEN = vb. snoeien van munten.
- seco I; frondo I nummorum;
- rogner; tailler; élaguer; émonder des monnaies;
- stutzen ; abästen; beschneiden von Münzen;
- clip; lop; prune of money;
- cercenar; cortar; podar; limpiar talar monedas;

vpl.: PB/II/384; SKB 5.

SNYDEN ENDE SICILLEREN = taut. snoeien van munten.
- secare nummorum;
- rogner des monnaies;
- stutzen von Münzen;
- clip of coins;
- cercenar monedas;

vpl.: PB/II/417.

SNYDER; SNIDER; SNIER = sub. metaalsnijder.
- secator metalli;
- coupeur de métal;
- Metallschneider;
- metalcutter;
- cortador de metales;

vpl.: PB/II/384.

SO WIE DAT TENEGHEN LIKE MEER KERSSEN MAKENDE DAN VIER = al wie meer dan 4 kaarsen zal aanmaken voor de begrafenis.
- qui cumque plures quam quattuor cereos ad funera accendet;
- quiconque ferait plus de quatres cierges pour des funérailles;
- wer mehr als 4 Kerzen anzünden wird für die Beerdigung;
- all who will light more than 4 candles for the funeral;
- todo quien encenderá más de cuatro velas para los funerales;

vpl.: Lo1/64.

SOBEREN Zie:
- quaden ende ---- regimente/

SOBRECARGO; SOPROCARGO = opzichter van een scheepslading.
- censor oneris navis;
- subrécarque;

- Aufseher einer Schiffsladung;
- supercargo;
- sobrecargo;

vpl.: Lo4/116,254.

SOBREGARGE = sub. afgevaardigde.
- delegatus;
- député;
- Abgeordneter;
- representative;
- reparesentante; deputado;

vpl.: PvB6/537.

SOCCOREREN Zie:
- succoersen; secoreren; socoreren;----; socureren; secorsen; secoersen; soccorsen; sorcorsen; succorsen; saccorsen; salcorsen/

SOCCORS Zie:
- succourste; secors; secoers; ----; socors; saeccors; salcors/

SOCCORSEN Zie:
- succoersen; secoreren; socoreren; soccoreren; socureren; secorsen; secoersen;----; sorcorsen; succorsen; saccorsen; salcorsen/

SOCHVEULEN; SOCHVOLEN = sub. zoogveulen.
- pullus equinus; equilus lactans;
- poulain qui tette; poulain de lait;
- Saugfüllen;
- suckingfoal; suckingcolt;
- potro de leche; potro mamante;

vpl.: PvB1/312; PB/IV/72.

SOCHVOLEN Zie:
- sochveulen;----/

SOCIETEIJTE Zie:
- in ---- van/

SOCIO Zie:
- actio pro ----/

SOCOREREN Zie:
- succoersen; secoreren;----; soccoreren; socureren; secorsen; secoersen; soccorsen; sorcorsen; succorsen; saccorsen ; salcorsen/

SOCORS Zie:
- succourste; secors; secoers; soccors;----; saeccors; salcors/

SOCUREREN Zie:
- succoersen; secoreren; socoreren; soccoreren;----; secorsen; secoersen; soccorsen; sorcorsen; succorsen; saccorsen; salcorsen/

SODAEN Zie:
- soodanichlijck;----; sodanich; zodanich/

SODANICH Zie:
- soodanichlijck; sodaen;----; zodanich/

SODEN = vb. zieden; koken.
- coquere;
- faire bouillir;
- sieden;
- boil;
- cocer;

vpl.: PvB5/212.

SODOMEYEN; SODOMIE; ZODAMIE = sub. sexualiteit tussen leden van hetzelfde geslacht.
- libido contra maturam; peccatum sodomiticum; pederastia;
- sodomie;
- Homoseksualität;
- sodomy;
- sodomía;

vpl.: T1/219.

SODOMIE Zie:
- sodomeyen;----; zodamie/

SOE Zie:
- al ---- dicke alst/
- en heldt et ---- verre/
- ten lanxten ---- schiere/

SOE = sub. goot.
- canalis;
- canal; conduit;
- Gosse;
- gully; gutter; ditch;
- desaguadero; canal;

vpl.: DKB 49.

SOE DICKE ENDE SOE MENICHWERF = taut. zo dikwijls; telkens als.
- totiens quotiens et saepe;
- chaque fois; toutes les fois;
- so oft; jedesmal wenn;
- whenever;
- cada cuando que; cada vez que; siempre que;

vpl.: T1/202.

SOE EEST = contr. zo is het.
- quo factum est ut;
- c'est ainsi;
- so ist es;
- so it is;
- así es;

vpl.: LPS 21,40.

SOE EEST VAN NOODE = zo is noodzakelijk.
- sic est necessarius;
- alors c'est nécessaire;
- so ist es notwendig;
- such is necessary;

- entonces hace falta;
vpl.: T1/106.

SOE GERINGHE = zodra.
- ut primum;
- aussitôt;
- sobald;
- as soon as;
- luego que; una vez que; tan pronto que;
vpl.: Lo1/336.

SOE MENICHWERF ENDE SOE DICKE = taut. zo dikwijls; telkens als.
- totiens quotiens et saepe;
- chaque fois; toutes les fois;
- so oft; jedesmal wenn;
- whenever;
- cada cuando que; cada vez que; siempre que;
vpl.: T1/202.

SOE SAEN DEN COOP MET DEN PALMSLAGH GHEVESTIGHT IS = zodra de koop door de handslag is bevestigd.
- quando emptio per plagam manus firmata est;
- aussitôt que la vente a été confirmée par la paumée;
- sobald der Kauf durch den Handschlag bestätigt ist;
- as soon as the purchase is concluded by handshake;
- asi que se ha confirmado la compra por golpe de nano; por la man otada;
vpl.: C1/610.

SOE SPADE COMEN = zo laat komen.
- sero venire;
- venir tardivement;
- spät kommen;
- come late;
- llegar tarde;
vpl.: Lo1/172.

SOEEN Zie:
- gemeijne ----/
- gemeyne ----/

SOEKEN Zie:
- suecken; suken; ----; zoeken; soken; souken; sueken/

SOELLEDERE; SOLLEDERE =sub. zoolleer.
- solea corio facta;
- cuir de semelle;
- Sohlleder;
- soleleather;
- suela;
vpl.: PvB6/154.

SOEMEN DAN SCHULDICH IS = zoals men dan verplicht is.

- ut oportet;
- ainsi qu'on doit;
- wie es verpflichtet ist;
- as it behooves; as is becoming;
- tal y como se debe;
vpl.: BVB 32.

SOEN Zie:
- accoorde van den soene/
- peys ende ---- voor eenen is ---- ende peys voor allen/
- peys oft ----/
- soene;----; soeninge; zoeninge; zoene/

SOEN; SONE ;SOON ;ZONE; ZUENE = sub. zoon.
- filius;
- fils;
- Sohn;
- son;
- hijo;
vpl.: T2/106.

SOEN MAECKEN OFT PEIJS = taut. verzoenen.
- placo I;
- faire la paix; réconcillier;
- versöhnen;
- reconcile;
- reconciliar;
vpl.: C1/599.

SOEN REFUSEREN ENDE BREKEN = verzoening weigeren en verbreken.
- placationem recusare et confringere;
- refuser et casser la réconciliation;
- Versöhnung verweigern und brechen;
- refuse and break reconciliation;
- rehusar y romper reconciliación;
vpl.: C1/394.

SOENBRAKE Zie:
- soenbreker;----; soenbraker; zoenbrake/

SOENBRAKE; SOENBREKINGE; ZOENBRAKE; SOENDINCBRAKE= sub. bestandsbreuk; verzoeningsbreuk; inbreuk op een overeenkomst van verzoening voor het gerecht.
- reconciliatio rupta; indutiarum; violatio pactus reconciliationis pro iudicio;
- rupture de réconciliation; rupture de trève; infraction à un arrangement de réconciliation devant le tribunal;
- Versöhnungsbruch; Waffenstillstandbruch; Eingriff in einer Versöhnungsvereinbarung vor dem Gericht;
- breach of reconciliation of atonement; breach of judicial

agreement with regard to reconsiliation; breach of the truce;
- ruptura de reconciliación; ruptura de la tregua; infracción contra un convenio de reconciliación ante el tribunal;

vpl.: Lo5/356; Lo4/826; C1/391.

SOENBRAKE ENDE VREBRAKE; VREDEBRAECKE = verzoenings- en vredebreuk.
- violatio reconciliationis et pacis;
- rupture de conciliation et rupture de trève;
- Sühnbruch und Friedensbruch;
- rupture of reconciliation and peace;
- ruptura de reconciliación y ruptura de paz;

vpl.: Lo1/162,498.

SOENBRAKER Zie:
- soenbreker; soenbrake;----; zoenbrake/

SOENBREKER; SOENBRAKE; SOENBRAKER; ZOENBRAKE = sub. verzoeningsschender; vredebreker.
- violator reconciliationis; infractor pacis;
- violateur de reconciliation; infracteur de reconciliation;
- Versöhnungsbrecher; Friedensbrecher;
- atonementbreaker; breacher of the peace;
- violador de reconciliación;

vpl.: Lo5/356; C1/6.

SOENBREKER ENDE VREDEBREKER; PEIJSBREKER = taut. vredebreker.
- qui frangit pacem; pacis turbator; violator reconciliationis; infractor pacis;
- qui viole la paix, l'union; perturbateur de la paix; violateur de reconciliation; infructeur de reconciliation;
- Friedenbrecher; Versöhnungsbrecher;
- peacebreaker; atonementbreaker; breacher of the peace;
- rompedor de la paz; violador de reconciliación;

vpl.: C1/6; Lo5/356.

SOENBREKINGE Zie:
- soenbrake;----; zoenbrake; soendincbrake/

SOENDACH Zie:
- soenendaghe;----; zoendach/

SOENDINCBRAKE Zie:
- soenbrake; soenbrekinge; zoenbrake;----/

SOENDING Zie:
- soengedinge;----; zoending/

SOENE Zie:
- accoorde van den ----/
- penningen voor den ---- gheghe-ven wederkeren/

SOENE; SOEN ;SOENINGE; ZOENINGE; ZOENE = sub. verzoening cq. een voor rechters of scheidsmannen tussen partijen plaats gehad hebbende verzoening, waarvan een akte werd opgesteld die werd geregistreerd.
- reconciliatio;
- réconciliation auquel cas ; une réconciliation avait eu lieu devant des juges ou des arbitres entre deux parties, dont un acte était rédigé et registré ;
- Sühne ;
- reconciliation;
- reconciliación de la cual se levanta un acta que registran;

vpl.: C1/379,393; Lo6/380.

SOENE; VOETVAL ENDE SOENPENNINGHEN = verzoening; knieval en zoengeld.
- reconciliatio; genuflexus et pecunia reconciliationis;
- reconciliation ;génuflexion et deniers de la réconciliation;
- Versöhnung; Fussfall und Sühngeld ;
- reconciliation, prostration and expiatory money;
- reconciliación, genuflexión y arras de reconciliación;

vpl.: Lo5/354.

SOENEN ENDE PEIJSEN = taut. verzoenen.
- placo l;
- réconcilier;
- versöhnen;
- reconcile;
- reconciliar;

vpl.: C1/601.

SOENENDAGHE; SOENDACH; ZOENDACH = sub. dag waarop verzoening plaats heeft.
- dies reocuciliatinus;
- jour où réconciliation a lieu;
- Tag indem Versöhnung stattfindet;
- day on which reconciliation takes place;
- el dia que conciliación ocurre ;

vpl.: Cr2/975.

SOENGEDING Zie:
- rechtsgang ;----/

SOENGEDINGHE; SOENDINC; ZOENDINC = sub. zitting van het rechtscollege bestaande uit Langeroede, clerck en zes kieslieden, Antwerpen.
- sessio collegii iudicialis constans ex portatore virgae longae, sex electoribus et scriba; Antverpia;
- séance de la juridiction comprenant les fonctionnaires judiciaires, le clerc et six rélecteurs; Anvers;
- Gerichtssitzung von der Langerute; Gerichtsschreiber und sechs Beisitzern, Antwerpen;
- session of the court in order to establish a reconciliation, Antwerp;
- sesión del tribunal formado de funcionario judicial, escribiente y seis compromisarios, Amberes;

vpl.: C1/393.

SOENGELT Zie:
- soenpenninge;----; soenpenninc/

SOENINGE Zie:
- soene; soen;----; zoeninge; zoene/

SOENINGHE GHEVEN = sub. tot een schikking komen.
- expio I; placo I aliquem alci;
- faire composition;
- Sühne tun;
- compromise;
- hacer un arreglo; llegar a un acuerdo; ponerse de acuerdo ;

vpl.: Lo7/68.

SOENPENNINC Zie:
- soenpenninge; soengelt ;----/

SOENPENNINGE; SOENGELT; SOENPENNINC = sub.1.zoengeld 2. schadevergoeding 3.smartegeld.
- 1.pecunia reconciliationis 2. pensitatio 3.pecunia doloris;
- 1.rançon 2.dédommagement 3. traitement supplémentaire;
- 1.Sühne 2.Schadenersatz 3. Schmerzensgeld ;
- 1.blood-money 2.indemnification 3.smartmoney;
- 1.dinero expiatorio 2.daños y perjuicios 3.rescate de dolor;

vpl.: C1/399, 599; Lo4/842; Lo6/380.

SOENPENNINGHEN; SOENE ENDE VOETVAL = zoengeld; verzoening en knieval.
- pecunia reconciliationis; reconciliatio et genuflexus;

- deniers de la réconciliation ; reconciliation et génuflexion;
- Sühngeld; Versöhnung und Fussfall;
- expiatory money; reconciliation and prostration;
- arras de reconciliación; reconciliación y genuflección;

vpl.: Lo5/354.

SOENSTUCK; SOENSTUCKE = sub. overeenkomst van verzoening.
- conventio; actio; actum; reconciliationis;
- lettre de rémission ;acte de réconciliation
- Versöhnungsvereinbarung; acte de réconciliation;
- Versöhnungsvereinbarung; Versühnungsurkunde; Dokument der Sühne;
- reconciliationagreement; act of reconciliation; document of reconciliation ;
- convenio; acta de reconciliación;

vpl.: C1/393; Lo6/380; Lo1/510.

SOENSTUCKE Zie:
- soenstuck;----/

SOEN VREDE; ZOENVREDE = sub. verzoeningsvrede.
- pax reconciliationis;
- paix de conciliation;
- Versühnungsfrieden;
- reconcilatory peace;
- paz de conciliación;

vpl.: Lo6/380.

SOESTER Zie:
- in ---- vuegen/

SOETELAER ;ZOETELAER; VICTAILLIER; VIVANDIER = vb. drankverkopen aan militairen.
- venditor potus militibus;
- vendeur des boissons aux militaires;
- Schnapshändler an Militären;
- seller of drinks to soldiers;
- vendedor de bebidas a militares;

vpl.: PvB6/676.

SOETELIJC Zie:
- suetelijc;----; zoetelijc/

SOETICHEIT Zie:
- sueticheyt;----; zoeticheit/

SOEVEN Zie:
- seven; soven;----; seuven; sevene; zeven/

SOFFIER Zie:
- saphijre; saffier; safier;----; saphier/

SOFFISANT Zie:
- sufficante; suffisant; sufficiant; ----; souffisant/

SOFFISANTELIKE Zie:
- sufficientelijck ; sufficiantelike; ----/

SOFVEREIN Zie:
- souverain; soverein; souverein; ----; sovrein; soverain/

SOGHVEULEN = sub. zuigveulen.
- pullus equinus; equuleus;
- poulain;
- Füllen; Fohlen;
- foal ; colt; colt foal ;filly foal
- potro; potranco;

vpl.: PvB3/365.

SOIJE Zie:
- gemeijne ----/

SOIJE = sub. dakgoot.
- canalis fecti;
- gouttière;
- Dachrinne;
- eaves-gutter;
- canalón; gotera;

vpl.: Lo7/288.

SOKEN Zie:
- suecken; suken; soeken; zoeken; ----; souken; sueken/

SOLACEN Zie:
- solaseren; solasen;----; solaceren; solaseeren; solasieren/

SOLACEREN Zie:
- solaseren; solasen; solacen; ----; solaseeren; solasieren/

SOLAES ENDE VERLICHTINGHE = taut. verlichting; soelaas.
- relevatio;
- soulagement;
- Erleichterung;
- relief;
- alivio; solaz; consuelo;

vpl.: PB/II/436.

SOLAIGEREN ENDE VERLICHTEN= taut. een deel van zijn last afnemen; iemand verlichting verschaffen.
- levo I;
- soulager; débarrasser d'une partie du fardeau; alléger;
- Erleichtung beschaffen;
- give relief to somebody;
- aliviar; aligerar ;

vpl.: PB/III/304.

SOLARIJS Zie:
- sallarijs; salarijs;----/

SOLARIS EN TAUXT = salaris en recht; som gelds.
- salarium et taxea;
- salaire;

- Gehalt und Steuer, Geldsumme;
- salary and tax, sum of money;
- salario y derecho, suma de dinero;

vpl.: C1/638.

SOLASEEREN Zie:
- solaseren; solasen; solacen; solaceren;----; solasieren/

SOLASEN Zie:
- solaseren;----; solacen; solaceren; solaseeren; solasieren/

SOLASEREN; SOLASEN; SOLACEN; SOLACEREN; SOLASEEREN SOLASIEREN = vb. verlichten.
- relevare;
- soulager;
- beleuchten;
- relieve;
- solazar; aliviar; descargar; aligerar;

vpl.: PB/IV/522.

SOLASIEREN Zie:
- solaseren; solasen; solacen; solaceren; solaseeren;----/

SOLD Zie:
- solz;----; solt; soldie; tsoldie; sout; soud; saut; tsout; zout; soldiegelt; soudiegelt; sauldye; souldije; soudie; souldie; soudi; soudeye; zoudie/

SOLDATS OFT CRYCHSLOON = taut. soldij.
- pretium; aes militare;
- solde ;
- Sold;
- pay;
- soldada;

vpl.: PB/II/67.

SOLDE OFT ONDERHOUDT = taut. soldij.
- stipendium;
- salaire; solde;
- Sold;
- pay;
- soldada; sueldo;

vpl.: PB/II/283.

SOLDEEREN Zie:
- saulderen; solderen; tsolderen; ----/

SOLDENAER Zie:
- souwennyer; souwenier; saudenaer; soudenier; souldoyier; souduwier; ----; soldenier; soldier/

SOLDENIER Zie:
- souwennyer; souwenier; saudenaer; soudenier; souldoyier;

souduwier; soldenaer ;----; soldier/

SOLDER Zie:
- sulder; solre; soller;----; sulre; salre; zolre; soldere/

SOLDERE Zie:
- sulder; solre; soller; solder; sulre; salre; zolre;----/

SOLDEREN Zie:
- saulderen;----; tsolderen; soldeeren/

SOLDEREN; SOLREN; ZOLREN; ZOLDEREN = vb. tasten van graan op zolder.
- in tabulatum conferre frumenti;
- mettre au grenier de froment;
- Korn auf Boden aufbewahren;
- to put corn on the loft;
- apilar en graneros;

vpl.: C1/16; PvB1/293; PvB5/5 75; PvB6/59.

SOLDERINGE Zie:
- solringe;----; zolringe/

SOLDERINGE OFT PAVEIJSEL = taut. zoldering.
- pavimentum;
- pavement;
- Zimmerdecke;
- ceiling;
- techo cielo raso;

vpl.: Lo3/380.

SOLDIE Zie:
- solz; sold; solt;----; tsoldie; sout; soud; saut; tsout; zout; soldiegelt; soudiegelt; sauldye; souldije; soudie; souldie; soudi; soudeye; zoudie/

SOLDIEGELT Zie:
- solz; sold; solt; soldie; tsoldie; sout; soud; saut; tsout; zout; ----; soudiegelt; sauldye; souldije; soudie; souldie; soudi; soudeye; zoudie/

SOLDIER Zie:
- souldure; soudure; souduur; souduer; souduyr; soudier; soldure; soldiere; solduur;----/
- souwennyer; souwenier; saudenaer; soudenier; souldoyier; souduwier; soldenaer; soldenier;----/

SOLDIERE Zie:
- souldure; soudure; souduur; souduer; souduyr; soudier; soldure;----; solduur/

SOLDURE Zie:
- souldure; soudure; souduur; souduer; souduyr ;soudier;

----; soldiere; solduur/

SOLDUUR Zie:
- souldure; soudure; souduur; souduer; souduyr ;soudier; soldure; soldiere;----/

SOLE = sub. lengtemaat groot 1/3 voet of ca. 8 cm.
- solum tertia pars pedis;
- mesure de longueur de 1/3 pied ou environ 8 cm.
- Längenmasz;
- sole, measure of length;
- medida de longitud siendo 1/3 pie o cerca de ocho centimetros;

vpl.: C1/228.

SOLEMENT OFT WORMEN = taut. zoldering.
- laquear; lacunar;
- plafond;
- Decke; Bodenbalken;
- ceiling;
- cielo; raso;

vpl.: C1/230.

SOLEMNEEL Zie:
- solempneel;----/

SOLEMNEEL; SOLEMNELE = adj. plechtig.
- sollemnis; festus;
- solennel; cérémonieux; ;
- feierlich;
- solemn;
- solemne; ceremonioso;

vpl.: DKB 15; ASO 2.

SOLEMNEELE Zie:
- solemnelen;---- eede/
- solemnele acte;----/

SOLEMNEELEN Zie:
- met ---- eede/

SOLEMNELE Zie:
- onder eede ----/
- solempneel;----/
- solemneel;----/

SOLEMNELE; SOLEMNEELE ACKTE = plechtige overeenkomst.
- conventió sollemnis;
- convention solennelle;
- feierliche Vereinbarung;
- solemn agreement;
- convención solemne;

vpl.: ACart 50; LPS 5.

SOLEMNELEN; SOLEMNEELE EEDE = plechtige eed.
- fides ac iusiurandum ;
- serment solennel;
- feierlicher Eid;
- solemn oath;
- juramentó solemne;

vpl.: BVB 87; MGG 150.

SOLEMNELIKE Zie:
- solempnelijck;----/

SOLEMNI Zie:
- in ---- forma/

SOLEMNISEEREN Zie:
- solemniseren; solempniseren; ----; solempniseeren/

SOLEMNISEREN; SOLEMPNISEREN; SOLEMNISEEREN; SOLEMPNISEREN = vb. plechtig voltrekken.
- solemnizo l;
- solenniser;
- feierlich vollziehen;
- solemnize;
- solemnizar;

vpl.: C1/486.

SOLEMNISEREN VAN HOUWELIJCKE = plechtig bevestigen van een huwelijk.
- matrimonium solemniter confirmare;
- solennité de leur mariage;
- feierlich eine Heirat bestätigen;
- solemnly confirm a marriage;
- solemnizar un matrimonio;

vpl.: C1/605.

SOLEMNITEIT Zie:
- sollempniteyt;----; solempniteit/

SOLEMNITEYTEN Zie:
- diversche ----/

SOLEMPNEEL Zie:
- sollempnel;----/

SOLEMPNEL Zie:
- solempneel;----/

SOLEMPNELE Zie:
- stipulacie ----/

SOLEMPNELIJC Zie:
- solempneel;----/

SOLEMPNELIJCK; SOLEMNELIKE = adv. plechtig.
- sollemnis;
- solennellement;
- feierlich;
- solemnly;
- solemne;

vpl.: C1/703.

SOLEMPNISEEREN Zie:
- solemniseren; solempniseren; solemniseeren;----/

SOLEMPNISEREN Zie:
- solemniseren;----; solemniseeren; solempniseeren/

SOLEMPNITEIJT; SOLEMNITEIJT = sub. formaliteiten om aan acte rechtsgeldigheid te geven; gewoontegebruik.

- sollemnitas; ceremonia; solemne
- solemnité;
- Zeremoniell ; Formalität;
- solemnity ; formality; ceremony;
- solemnidad;

vpl.: DVB 8,45; LPS 49; BVB 127; B2/40; C2/1017.

SOLEMPNITEIT Zie:
- sollempniteyt; solemniteit ; ----/

SOLEMPTNISEREN Zie:
- 't ----/

SOLFER; SOLFFER; SULFER; SULPHER; SULVER; SOLVER = sub. zwavel.
- sulphur;
- soufre;
- Schwefel;
- sulphur; bruistone ;
- azufre ; alcrebite; alcribite;

vpl.: PvB1/338; PvB3/366.

SOLFFER Zie:
- solfer;----; sulfer; sulpher; sulver; solver/

SOLICITATIEN = sub. verzoekschrift om in een betrekking benoemd te worden.
- petitio;
- sollicitation; prière;
- Bewerbung;
- application; sollicitation;
- solicitación; petición;

vpl.: ADR 14.

SOLICITEREN; SOLLICITEREN = vb. aanvragen ; verzoeken.
- peto III;
- solliciter;
- bewerben ; sich bewerben um;
- solicit; apply for;
- solicitar ;

vpl.: BVB 129.

SOLICITUDEN ENDE ZORCHFULDICHEDEN = taut. bezorgdheid.
- sollicitudo;
- sollicitude et vigilance;
- Besorgnis; Befürchtung;
- solicitude;
- preocupación; cuidado ;inquietud; zozobra;

vpl.: Pla.Ph/2; B1.

SOLIDAIERELIJCK; SOLIDAIRELIJCK = adv. solidaire; hoofdelijk.
- mutua necessitudine conjuncta; capitis;
- solidairement;
- solidarisch;
- per head;
- solidario; solidariamente; in solidum; vpl.: PvB8/71; PvB9/56.

SOLIDAIRELIJCK Zie:
- solidaierelijck;----/

SOLIDUM Zie:
- in ----/

SOLITO Zie:
- more ----/

SOLLEDERE Zie:
- soelledere;----/

SOLLEMPNEL; SOLEMPNEEL; SOLEMPNEL; SOLEMPNELIJCK ; SOLEMNEEL; SOLEMNELE = 1. adi.2 adv. formeel; plechtig.
- 1.solemnis 2.sollemniter;
- 1.formel; solennel 2.solennellement;
- 1.formell 2.feierlich;
- 1.solemn; solemmy 2.ceremoniously;
- 1.formal; solemne 2.solemnemente;

vpl.: T1/375,543; DKB 15; ASO 2; C1/703.

SOLLEMPNITEYT; SOLEMNITEIT SOLEMPNITEIT = sub. formaliteit om aan een acte rechtsgeldigheid te geven.
- festum; solenne; cerimonia;
- solennité;
- Formalität ;
- solemnity;
- solemnidad;

vpl.: T2/75.

SOLLER Zie:
- sulder; solre;----; solder; sulre; salre; zolre; soldere/

SOLLERCIE ENDE GOEDE VONDEN = taut. schranderheid; sluwheid.
- dolus bonus;
- discernement; finesse; intelligence; perspicacité; ruse; sagacité ;
- Klugheit; Schlauheit;
- cleverness; intelligence; slyness;
- astucia; ingeniosidad; inteligencia; solercia;

vpl.: T1/300.

SOLLICITEEREN; SOLLICITEREN = vb. recht eisen; aanvragen ; verzoeken.
- posco III; postulo I; sollicito I; peto III;
- solliciter; réclamer; demander;
- Recht erfordern; antreiben; bewerben ;
- demand justice; solicit; apply for;
- solicitar; reclamar; pretendar; occuparse de algo ante la justicia

vpl.: BVB 98,129; PvB1/224.

SOLLICITEREN Zie:
- solliciteeren;----/
- vervolgen ofte ----/

SOLLICITEREN OFT PROCUREREN = taut. pogingen in het werk stellen.
- sollicito I et procuro I;
- tenter de; s'efforcer de; tâcher de; chercher à; essayer de; faire des efforts;
- Versuche machen;
- make an attempt at;
- esforzarse por ; intentar; probar; procurar; tratar de;

vpl.: T1/278.

SOLLICITEREN OFTE VERLEIJDEN = vragen of verleiden.
- sollicitare vel corrumpere;
- solliciter ou séduire;
- verführen eine Jungfrau;
- ask or seduce;
- solicitar o seducir;

vpl.: C1/170.

SOLLICITEUR = sub. zaakwaarnemer.
- curator causarum; sollicitator; substitutus;
- homme d'affaires; gérant;
- Sachverwalter; Sachwalter;
- solicitor;
- encargado del negocio; solicitador; agente de negocios;

vpl.: C1/272,512; PB/II/95.

SOLOMPNEL LIBEL = officieel; formeel verzoekschrift.
- libellus solemnis;
- pétition formelle;
- formeller Antrag;
- formal petition;
- petición oficial;

vpl.: T1/98.

SOLRE Zie:
- sulcer;----; soller; solder; sulre; salre; zolre; soldere/

SOLRE VAN LEEME = zoldering van leem.
- tabulatum luteum;
- plafond d'argile;
- Decke von Lehm;
- ceiling of clay;
- techo de arcilla;

vpl.: Lo1/22.

SOLREN Zie:
- solderen;----; zolren; zolderen/

SOLRINGE; SOLDERINGE; ZOLRINGE = sub. zoldering.
- pavimentum; tabulatum;
- pavement; plancher;
- Zimmerdecke; Dachboden;
- ceiling; garret; loft;

- techo cielo raso;
vpl.: Lo3/380.

SOLT Zie:
- solz; sold;----; soldie; tsoldie; sout; soud; saut; tsout; zout; soldiegelt; soudiegelt; sauldye; souldije; soudie; souldie; soudi; soudeye; zoudie;/

SOLUCIE OFT DELIBERACIE = taut. betaling.
- solutio;
- acquittement;
- Bezahlung;
- payment;
- finiquito;
vpl.: T1/612.

SOLUCIE; SOLUTIE = sub.hom.1. verklaring; oplossing; voldoening 2. betaling 3.tenietdoening; opheffing.
- 1.solutio; dissolutio; explicatio 2. pensio 3.dissolutio ;abolitio;
- 1.solution 2.payement 3.annulation; anéantissement;
- 1.Lösung 2.Bezahlung 3.Aufhebung; Beseitigung;
- 1.solution; explanation; declaration 2.payment 3.cancelling
- 1.solución 2.pago; 3.anulación; cancelación;
vpl.: T1/150,307,591; C2/1013/17; C1/520; T2/284; BVB 92.

SOLUM Zie:
- etiam illo presupposito ----/

SOLUTIE OFT PAYEMENT ENDE BETALINGE = taut. betaling.
- solutio;
- paijement; payement;
- Zahlung; Bezahlung;
- payment;
- pago; pagamento;
vpl.: Lo1/420.

SOLUTUM Zie:
- in ----/

SOLVEEREN Zie:
- solveren;----/

SOLVENT Zie:
- persoonen notoirlijck ---- sijnde/

SOLVENT = adi. betaalkrachtig; in staat om te betalen.
- solvo III; debita solvere possum; qui est solvendo; ad solvendum;
- habile à faire face à ses obligations; solvable;
- solvent; zahlungsfähig; zahlkräftig;
- solvent; able to pay all one's debts; being in position to pay;

- solvente;
vpl.: AKB 15; T2/101.

SOLVENT ENDE MACHTIGH GHENOEGH = taut. solvabel; in staat om te betalen.
- satis capax solvere;
- assez solvable;
- zahlungsfähig;
- being able to pay;
- lo suficientemente solvente;
vpl.: Lo5/190.

SOLVENT OM ZIJNDER FACULTEYT ENDE RIJCHEYT WILLE = in staat om te betalen omwille van zijn bekwaamheid en rijkdom.
- capax solvendi propter facultatem et divitias;
- être solvent à cause de sa faculté et fortune ;
- fähig zu bezahlen wegen seiner Tüchtigkeit und seines Reichtums ;
- capable to pay because of his ability and wealth ;
- ser solvente por su facultad y su fortuna;
vpl.: T1/563.

SOLVENTE Zie:
- onder ---- cautie/

SOLVENTIE = sub. solventie.
- status alicuius; qui debita solvere potest;
- solvabilité;
- Zahlungsfähigkeit;
- solvency;
- solvencia;
vpl.: C1/59.

SOLVER Zie:
- solfer; solffer; sulfer; sulpher; sulver;----/

SOLVEREN; SOLVEEREN = vb.oplossen; verklaren.
- solvo III;
- résoudre ; vider;
- erklären ; lösen;
- explain; solve;
- evacuar; solucionar; resolver;
vpl.: T1/245.

SOLZ; SOLD; SOLT; SOLDIE; TSOLDIE; SOUT; SOUD; SAUT; TSOUT; ZOUT; SOLDIEGELT; SOUDIEGELT; SAULDYE; SOULDIJE; SOUDIE; SOULDIE; SOUDI; SOUDEYE; ZOUDIE = sub. soldij.
- stipendium;
- solde; paie;
- Sold;
- pay;
- sueldo de soldado;
vpl.: PB/III/328.

SOLZ OFT CRYCHSLOON = taut. soldij.
- stipendium;
- solde; paie;
- Sold;
- pay;
- paga; sueldo de soldado; pre; soldada;

vpl.: PB/III/328.

SOMER Zie:
- Sint Jansavont midden ----/

SOMERLINCK; SOMERLINK = sub. zomergewas.
- fruges aestivae;
- récolte d'été;
- Sommergewächs;
- summercrops;
- planta de verano;

vpl.: C1/346.

SOMERLINK Zie:
- somerlinck;----/

SOMERTIJDS Zie:
- des ----/

SOMMACIEN ENDE PROTESTACIEN = dagvaardingen en vrijwaringen; verklaringe.
- in ius vocationes et protectiones;
- sommation et protestation;
- Vorladungen und Aussagen;
- summons and depositions;
- citación y protestación;

vpl.: T1/26.

SOMMAIR Zie:
- sommarie;----/

SOMMAIRE INSERTIE = beknopte opneming.
- receptio brevis;
- insertion brève;
- bündige Aufnahme;
- coneise insertion;
- inserción sumaria;

vpl.: C2/1050.

SOMMAIRELIJCK Zie:
- sommerlijc; sommierlijck; sommierlijc; sommierlijcke; sommierlijcken; sommierelijck; sommerlijck;----; sommairelijcke; sommairelijcken; sommeirlijck; sommierlicken; sommierlike; sommierelijcke; sommierelijcken; sommierlick; sommierlicke; sommierlycken/

SOMMAIRELIJCKE Zie:
- sommerlijc; sommierlijck; sommierlijc; sommierlijcke; sommierlijcken; sommierelijck; sommerlijck; sommairelijck;----; sommairelijcken; sommeirlijck; sommierlicken; sommierlike; sommierelijcke; sommierelijcken; sommierlick; sommierlicke; sommierlycken/

SOMMAIRELIJCKEN Zie:
- sommerlijc; sommierlijck; sommierlijc; sommierlijcke; sommierlijcken; sommierelijck; sommerlijck ; sommairelijck; sommairelijcke;----; sommeirlijck; sommierlicken; sommierlicken; sommierlike; sommierelijcke; sommierelijcken; sommierlick; sommierlicke; sommierlycken/

SOMMANT = sub. aanmaner.
- adhortator;
- sommant;
- Aufforderer;
- dun;
- acreedor que recuerda el pago;

vpl.: C1/632.

SOMMARIE Zie:
- in ----/

SOMMARIE; SOMMAIR = adv. beknopt; in het kort; summier; bij parate executie.
- summa; sommarium; in summario;
- sommairement; en sommaire;
- kurzgefasst ; bündig; sofortige Vollstreckung;
- concisely; briefly; succinctly; at immediate execution;
- someramente;

vpl.: C1/78; Lo5/270.

SOMMARIS Zie:
- recueil oft ----/

SOMMATIE Zie:
- aengericht ende ----/
- acte tot ---- van/
- arrest ende ----/
- conde ende weten oft ----/
- daghement oft ----; daghemente conde ende wete/
- dach van ---- oft aensoekinge/
- waerschouwinghe oft ----/

SOMMATIE = sub. opeising; opvordering; gerechtelijke aanmaning; dagvaarding.
- sommatio; admonitio; flagitatio monitio; evocatio; postulatio; inius vocatio; denuntiatio; adhortatio iudicialis;
- sommation; avertissement; admonestation; citation; exhortation;
- Sommation; Ermahnung; Mahnung; Aufforderung;
- summons; dun; exhortation; reminder; claim; sub-poena ; warrant to appear;
- requerimiento de pago; exhortación; notificación; excitación;

citación;
vpl.: LPS 117; DKB 55; C1/500, 632; Lo4/184; Lo7/344; C2/862.

SOMMATIE ENDE AENGERICHT = taut. gerechtelijke opvordering.
- postulatió iudicialis;
- sommation judiciaire;
- gerichtliche Zurückforderung;
- judicial claim;
- demanda; requerimientó;
vpl.: LPS 117.

SOMMATIE OFT DAGHEMENTE, CONDE ENDE WETE = taut. dagvaarding.
- in ius vocatio;
- assignation et intimation;
- gerichtliche Vorladung;
- summons;
- citación ; emplazamiento;
vpl.: C1/630,647.

SOMMATIE OFF EXECUTIE = gerechtelijke opvordering of uitvoering.
- postulatió iudicialis vel exsecutió;
- sommation ou exécution judiciaire;
- gerichtliche Zurückforderung oder Vollziehung;
- judicial claim or execution;
- requerimientó ó ejecución judicial;
vpl.: LPS 119.

SOMMATIE OFT WAERSCHOUWINGHE = taut. aanmaning.
- postulatio;
- sommation;
- Aufforderung;
- exhortation; notification;
- notificación;
vpl.: Lo6/162.

SOMMATIEBRIEF Zie:
- amptmans ----/

SOMMATIEN Zie:
- wettelijcke weten ende ----/

SOMMATIEN ENDE WETTELIJCKE WETEN = taut. gerechtelijke aanzegging.
- denuntiatio iudicialis;
- notifications et sommations légales;
- gerichtliche Anzeige;
- judicial notice;
- intimación;
vpl.: C1/378.

SOMMATIEN OFT WAERSCHOUWINGHE = taut. opvordering.
- postulatio;
- sommation;
- Zurückforderung;
- claim;

- reclamación; demanda;
vpl.: C1/691.

SOMME Zie:
- zomme;----; summe/

SOMMEIRLIJCK Zie:
- sommerlijc; sommierlijck; sommierlijc; sommierlijcke; sommierlijcken; sommierelijck; sommerlijck; sommairelijck; sommairelijcke; sommairelijcken; ----; sommierlicken; sommierlike; sommierlijcke; sommierelijcken; sommierlick; sommierlicke; sommierlycken/

SOMMELIER DE LA CORTINE = sub. kamerheer.
- eubieulo praepositus;
- chambellan;
- Kammerherr;
- chamberlain;
- chambelán;
vpl.: PB/II/93.

SOMMELIER VAN DEN KELDER = sub. hofmeester over de wijnen.
- architriclirius;
- intendant des vins;
- Weinsteward;
- steward of the wines; different kinds of wine;
- despensero de los vinos;
vpl.: PB/II/93.

SOMMEREN Zie:
- daghen oft ----/

SOMMEREN OFT WAERSCHOUWEN = taut. aannemen; opvorderen.
- postulo l;
- avertir ou sommer;
- auffordern; zurückfordern;
- exhort; notify;
- notificar; reclamar; requerir; intimar; reivindicar;
vpl.: Lo6/162; C1/691.

SOMMERINGE = sub. sommatie.
- postulatio;
- sommation;
- Aufforderung;
- summons;
- requerimiento; notificación;
vpl.: Lo3/36.

SOMMERLIJC; SOMMIERLIJCK; SOMMIERLIJC; SOMMIERLIJCKE; SOMMIERLIJCKEN; SOMMIERELIJCK; SOMMERLIJCK; SOMMAIRELIJCK; SOMMAIRELIJCKE; SOMMAIRELIJCKEN; SOMMEIRLIJCK; SOMMIERLICKEN; SOMMIERLIKE; SOMMIERLIJCKE; SOMMIERELIJCKEN; SOMMIERLICK; SOMMIERLICKE; SOMMIERLYCKEN = adv. beknopt;

eenvoudig; in 't kort; bondig; samengevat; met weinig woorden; zonder volledig bewijs.
- accuratus; breviter; astricte; summation; pancis; carptim; simpliciter; capitulatim; graviter; compendiarie;
- sommaire; sommairement; simplement; brièvement; solidement; concis; gref ;en résumé; en peu de mots; succinetement;
- kurz; kurzgefaszt; bündig; einfach; summarisch; compendiarius; kurz gesagt;
- summarily; briefly; concise; compactly ; concisely; summary simple; short;;
- brevemente; en breve; en resumen; sumariamente; sucintamente; sumarisimo; somaremente; sicintamente; sencilamente;

vpl.: BVB 2/128; Bl.EE 4; C1/214,272,316,384,328,753,674,55; C2/1176; Lo2/720; Lo4/428; PB/II/364; PB/III/311; PvB1/66; PvB5/718; PvB9/155 ;T1/236, 313,342; T2/143,144,268,287.

SOMMERLIJCK Zie:
- sommerlijc; sommierlijck; sommierlijc; sommierlijcke; sommierlijcken; sommierelijck;----; sommairelijck; sommairelijcke; sommairelijcken; sommeirlijck; sommierlicken; sommierlike; sommierlijcke; sommierelijcken; sommierlick; sommierlicke; sommierlycken/

SOMMIER ENDE CORT RECHT DOEN = snelrecht.
- judicium celer;
- jugement prompt;
- schnell Gericht halten;
- handle a courtcase quickly;
- juicio sumarisimo;

vpl.: C2/866.

SOMMIERE Zie:
- corte ende ---- justitie/
- kleijne oft ---- saken/

SOMMIERE POURSUITE OFT PROCEDURE = eenvoudige vervolging of rechtspleging.
- actio vel iudiciorum formulae breves, contractae;
- poursuite ou procédure sommaire;
- kurzgefasste Rechtspflege;
- simple administration of justice;
- persecución simple o procedimiento judicial;

vpl.: C1/316.

SOMMIERLIJCK Zie:
- sommerlijc; sommierlijck; sommierlijc; sommierlijcke; sommierlijcken;----; sommerlijck;sommairelijck; sommairelijcke; sommairelijcken; sommeirlijck; sommierlicken; sommierlike; sommierlicken; sommierlike; sommierlijcke; sommierelijcken; sommierlick; sommierlicke; sommierlycken/

SOMMIERELIJCKEN Zie:
- sommerlijc; sommierlijck; sommierlijc; sommierlijcke; sommierlijcken; sommierelijck; sommerlijck; sommairelijck; sommeirlijck; sommierlicken; sommierlike; sommierlijcke; ----; sommierlick; sommierlicke; sommierlycken/

SOMMIERLICK Zie:
- sommerlijc; sommierlijck; sommierlijc; sommierlijcke; sommierlijcken; sommierelijck; sommerlijck; sommairelijck; sommeirlijck; sommierlicken; sommierlike; sommierlijcke; sommierelijcken;----; sommierlicke; sommierlycken/

SOMMIERLICKE Zie:
- sommerlijc; sommierlijck; sommierlijc; sommierlijcke; sommierlijcken; sommierelijck; sommerlijck; sommairelijck; sommeirlijck; sommierlicken; sommierlike; sommierlijcke; sommierelijcken; sommierlick;----; sommierlycken/

SOMMIERLICKEN Zie:
- sommerlijc; sommierlijck; sommierlijc; sommierlijcke; sommierlijcken; sommierelijck; sommerlijck; sommairelijck; sommairelijcken; sommeirlijck; ----; sommierlike; sommierlijcke; sommierelijcken; sommierlick; sommierlicke; sommierlycken/

SOMMIERLIJC Zie:
- sommerlijc; sommierlijck;----; sommierlijcke; sommierlijcken; sommierelijck; sommerlijck; sommairelijck; sommairelijcke; sommairelijcken; sommeirlijck; sommierlicken; sommierlike; sommierlijcke; sommierelijcken; sommierlick; sommierlicke; sommierlycken/

SOMMIERLIJCK Zie:
- sommerlijc;----; sommierlijc; sommierlijcke; sommierlijcken; sommierelijck; sommerlijck;

sommairelijck; sommairelijcke; sommairelijcken; sommeirlijck; sommierlicken; sommierlike; sommierlijcke; sommierelijcken; sommierlick; sommierlicke; sommierlycken/

SOMMIERLIJCK ENDE VERBALIJK = eenvoudig en woordelijk.
- summatim et ad verbum;
- sommairement et verbalement;
- einfach und wörtlich;
- summarily and verbally;
- sumariamente y verbalmente;

vpl.: C1/495.

SOMMIERLIJCK KENNISSE NEMEN = kort samengevat, beknopt kennisnemen.
- breviter cognoscere;
- prendre connaissance sommairement;
- kurzgefasst kenntnisnehmen;
- take concisely cognizance of;
- tomar conocimiento sumaria de;

vpl.: C1/381.

SOMMIERLIJCKE Zie:
- sommerlijc; sommierlijck; sommierlijc;----; sommierlijcken; sommierelijck; sommerlijck; sommairelijck; sommairelijcke; sommairelijcken; sommeirlijck; sommierlicken; sommoerlike; sommierlijcke; sommierelijcken; sommierlick; sommierlicke; sommierlycken/

SOMMIERLIJCKE INFORMATIE = beknopt onderzoek.
- informatio brevis;
- information sommaire;
- kurzgefasste Untersuchung;
- concise investigation;
- investigación somera;

vpl.: Lo5/154.

SOMMIERLIJCKEN Zie:
- sommerlijc; sommierlijck; sommierlijc; sommierlijcke;----; sommierelijck; sommerlijck; sommairelijck; sommairelijcke; sommairelijcken; sommeirlijck; sommierlicken; sommierlike; sommierlijcke; sommierelijcken; sommierlick; sommierlicke; sommierlycken/

SOMMIERLIKE Zie:
- sommerlijc; sommierlijck; sommierlijc; sommierlijcke; sommierlijcken; sommierelijck; sommerlijck; sommairelijck; sommairelijcke; sommairelijcken; sommeirlijck; sommierlicken; ----; sommierlijcke; sommierelijcken; sommierlick; sommierlicke; sommierlycken/

SOMMIERLYCKEN Zie:
- sommerlijc; sommierlijck; sommierlijc; sommierlijcke; sommierlijcken; sommierelijck; sommerlijck; sommairelijck; sommeirlijck; sommierlicken; sommierlike; sommierlijcke; sommierelijcken; sommierlick; sommierlicke;----/

SOMMIERLYK PROCEDEREN =adv. in kort geding procederen.
- compendiarius brevis gravis;
- sommairement sans preuve suffisante;
- kurzgefaszt; bündig im Kurzverfahren prozessieren;
- apply for immediate judgment;
- proceder en juicio sumarísimo;

vpl.: Bl:Pl.Bra/55.

SOMWIJLEN = adv. soms.
- nonunquam interdum;
- parfois;
- bisweilen; zuweilen; dann und wann;
- sometimes;
- a veces; de vez en cuando;

vpl.: C1/141.

SONDACH Zie:
- sonnedach;----; sondaige; sonnendach; sunnendach; sonendach sonneldach; soneldach; zonnendach/
- dijsdach na den ---- als men singt judica/

SONDAEGHS Zie:
- met eenen ---- geboode/

SONDAEGHSCHE UIJTROEPINGHE= bekendmaking op zondag.
- publicatio dies dominica;
- publication du Dimanche;
- Bekanntmachung am Sonntag;
- announcement at sunday;
- publicación dominical;

vpl.: C1/595.

SONDAEL Zie:
- sindael; sendael;----; cendaal; zondael/

SONDAIGE Zie:
- sonnedach; sondach;----; sonnendach; sunnendach; sonedach; sonneldach; soneldach; zonnendach/

SONDE Zie:
- sunde;----; sende; zonde/

SONDER Zie:
- actie tegen ---- sake/

- bastart ---- wittige gebuerte/
- bij den vremden ---- betaelinghe
- blijven ---- verborten/
- dootsteken ---- verbueren/
- erfgename ---- ennich testament/
- rechtbancke ---- slot daeraen/

SONDER; SUNDER; ZONDER = praep. zonder.
- sine;
- sans;
- ohne;
- without;
- sin;

vpl.: ACart 7,9,10,24; DVB 8.

SONDER ABOLCH, INDIGNATIE, OFT WEDERSPREKEN = taut. zonder tegenbevel.
- sine revocatione;
- sans contrordre;
- ohne Gegenbefehl;
- without counter-order;
- sin co ntraorden;

vpl.: PB/IV/381.

SONDER ACHTERDEEL ENDE ONVERLETH = taut. zonder schade van recht.
- sine damno iuris;
- sans préjudice du droit;
- nicht prejudiziert;
- without prejudice;
- sin perjuicio del derecho;

vpl.: Lo4/474.

SONDER ACHTERDEELE OFF VERDERFFELYCKEN SCADE = taut. zonder schade.
- sine damno;
- sans dommage;
- ohne Schade;
- without damage;
- sin danos o perjuicios; sin pérdida; sin desventaja;

vpl.: vdV/77; B1; C2/896.

SONDER AENSCHOUW TE NEMEN = zonder te letten op.
- sine attentione;
- sans avoir égard à;
- ohne in Erwägung zu ziehen;
- without paying attention to;
- sin prestar atención a; sin fijarse en;

vpl.: Lo5/228.

SONDER AENSCOUWEN = zonder onderscheid.
- sine distinctione;
- sans distinction;
- ohne Unterschied;
- without distinction;
- indistintamente;

vpl.: B1/43; C2/889.

SONDER ARCH, DROCH ENDE ARGELIST = zonder argwaan, achterdocht en bedrog.
- sine suspicione et fraude;
- sans soupçon et fraude;
- ohne Argwohn und Betrug;
- without suspicion and deceit;
- sin recelo ó suspicacia ó astucia;

vpl.: LPS 42.

SONDER ARGER = zonder bedrog.
- sine fraude;
- sans fraude;
- ohne Betrug;
- without deceit;
- sin engaño;

vpl.: Lo1/86.

SONDER BAELMONDEN = zonder verlies.
- sine amissione;
- sans le détériorer;
- ohne Verlust;
- without loss;
- sin pérdida;

vpl.: C1/611.

SONDER BANDEN OF T BOIJEN = taut. ongeboeid.
- solutus; sine vinculis;
- sans liens ou chaînes;
- ungefesselt;
- unchained;
- sin cadenas o esposas;

vpl.: C1/578.

SONDER BECROON = zonder hinder.
- sine difficultate;
- sans inconvénient; empêchement;
- ohne Belästigung;
- without impediment;
- sin estorbo;

vpl.: MGG 30.

SONDER BEDWANCK = zonder dwang.
- sine coactu;
- sans aucune contrainte;
- ohne Zwang;
- without compulsion;
- sin coerción; sin fuerza;

vpl.: Lo4/250.

SONDER BELETH ENDE BECROONDT = taut. zonder tegenwerking.
- sine obtrectatione;
- sans résistance; sans opposition;
- ohne Widerstand;
- without opposition;
- sin oposición;

vpl.: BVB 169.

SONDER BESTOIREN = zonder onderbreking.
- sine interruptione;
- sans interruption;
- ohne Unterbrechung;
- without interruption;
- sin interrupción; sin solución de continuidad;

vpl.: Pr.Tr./11; C2/932.

SONDER BIJSINNE OFT CONSENTE = zonder hulp of toestemming.
- sine assistentia et permissione, consensu;
- sans l'assistance ou le consentement;
- ohne Hilfe oder Zustimmung;
- without assistance of permission or consent;
- sin asistencia o consentimiento;

vpl.: Lo1/390.

SONDER BLOETSTORTEN = zonder dat er bloed vloeit.
- sine effusione profluvio sanguinis;
- sans effusions de sang;
- ohne Blutvergiessen;
- without bloodshed;
- sin efusión de sangre;

vpl.: C1/600.

SONDER BREKEN = zonder een hoeveelheid in detail te verkopen.
- sine venditione quantitatis in singulis;
- sans vendre une quantité en detail;
- ohne eine Anzahl in Detail zu verkaufen;
- without selling a quantity in detail;
- sin vender una cantidad al detalle;

vpl.: PvB6/156.

SONDER CALENGIEN; CALENGIERINGE = zonder overlast.
- sine calengia;
- impunément;
- ohne Belästigung;
- without annoyance;
- sin incomodar;

vpl.: PvB1/109.

SONDER CONDITIE OFT ONDERSPREECK = taut. zonder beperkende voorwaarde.
- sine condicione terminante;
- sans aucune condition ou convention;
- ohne beschränkende Bedingung;
- without restrictive condition;
- sin condición restrictiva;

vpl.: C1/293.

SONDER CONFUSIE HOUDEN = zonder verwarring houden.
- sine confusione tenere;
- tenir en bon état sans confusion;
- ohne Verwickelung halten;
- keep without confusion;
- conservar en perfecto estado sin confusión;

vpl.: Pl.Bra/33; B1.

SONDER CONSENT ENDE BYWESEN = zonder toestemming en buiten tegenwoordigheid.
- sine consensu praesentiae;
- sans le consentement et la présence;
- ohne Genehmigung und ausser Anwesenheit;
- without consent and presence;
- sin consentimiento y presencia;

vpl.: B1/8; C2/883.

SONDER CONSENT VAN DER WETH = zonder toestemming van het college van schepenen.
- sine consen su collegii scabinorum;
- sans le consentement du collège des échevins;
- ohne Genehmigung der Verwaltungsrat;
- without consent of the college of aldermen;
- sin consentimiento del colegio de regidores;

vpl.: vdV/10; B1; C2/883.

SONDER CONTRADICTIE VAN IEMANDT = zonder weerspreking van iemand.
- sine contradictione alicuius;
- sans la contradiction de personne;
- ohne Widerspruch von jemand;
- without contradiction by somebody;
- sin contradicción de nadie;

vpl.: C1/296.

SONDER DE BLANCHE = zonder (het) de onbeschreven gedeelte, ruimte.
- sine margines;
- sans les blancs;
- ohne das Unbeschriebene;
- without the blanc spaces;
- sin el blanco;

vpl.: C1/268.

SONDER DES HEEREN UYTSET = zonder uitstel van de heer.
- sine dilatione;
- sans délai du seigneur;
- ohne Frist des Herrn;
- without delay granted by the lord;

- sin retraso del senor feudal;
vpl.: C3/58.

SONDER DIVISIE = zonder verdeling.
- sine divisione;
- sans division;
- ohne Verteilung;
- without division;
- sin repartición;
vpl.: C1/479.

SONDER DRACHTE, GONSTE OFT DISSIMULATIE = zonder belang, gunst of veinzerij.
- sine cura, favore aut dissimulatione;
- sans intérêt; faveur ou dissimulation;
- ohne Interesse, Gunst oder Heu chelei;
- without interest, favour or dissimulation;
- sin interés, favor o finjimiento;
vpl.: PvB1/78.

SONDER EENICH VERTRECK = zonder enige vertraging.
- sine ulla dilatione;
- sans aucun délai;
- ohne einige Verzögerung;
- without any delay;
- sin ninguna tardanza;
vpl.: C1/3.

SONDER EFFECT ENDE ILLUSOIR = taut. zonder gevolg.
- sine effectu;
- sans suites; sans effet;
- ohne Erfolg;
- without consequence;
- sin consecuencias; sin efecto;
vpl.: PB/III/525.

SONDER ENICH WEDERSEGGEN= zonder tegenspraak.
- sine reclamatione;
- sans contradiction;
- ohne Widerspruch;
- without contradiction;
- sin contradicción;
vpl.: MGG 9.

SONDER ERGHELIST OFT CALUMNIE = taut. zonder bedriegelijkheid.
- sine calumnia;
- sans artifice;
- ohne Betrug;
- without deceit;
- sin astucia y calumnia;
vpl.: C1/695.

SONDER EXCEPTIE = zonder uitzondering.
- sine exceptione;
- sans exception;
- ohne Ausnahme;

- without exception;
- sin excepción;
vpl.: PB/II/123.

SONDER FIGUERE OFT TREYN VAN PROCESSE = zonder vorm van proces.
- sine forma sententiae;
- sans forme de procès;
- ohne Weiteres;
- without trial;
- sine formación de cause;
vpl.: PB/III/298.

SONDER FORTRESSE = zonder versterking; fort.
- sine munitione;
- sans forteresse;
- ohne Fort;
- without fortification;
- sin fortaleza;
vpl.: C1/315.

SONDER FRAUDE OFT SIMULATIE = zonder bedrog of veinzerij.
- sine fraude aut simulatione;
- sans fra ude ou simulation;
- ohne Betrug oder Heuchelei;
- without deceit or hypocrisy;
vpl.: Lo 1/614.

SONDER GELDEN ENDE MESDAET = zonder betalen en misdaad.
- sine solutione et crimine;
- sans payer et sans forfaire;
- ohne Zahlung und ohne Fehler;
- without payment and crime;
- sin pagar y sin crimen;
vpl.: Ca2/4.

SONDER GHEBOORTE ACHTER LATEN = zonder nakomeling overlijden.
- sine progenie moriri;
- éteindre sans enfants mourir; sans enfants;
- sterben ohne Nachkomme;
- die without offspring;
- fallecer sin descendiente; fallecer sin sucesión ;
vpl.: C1/160.

SONDER GHERAKEN = zonder te raken.
- sans attactu;
- sans atteindre;
- ohne zu treffen;
- without touching;
- sin tocar; sin atinar;
vpl.: Lo1/ 4.

SONDER HEURE KOST = kosteloos.
- sine impendio;
- sans frais;
- unentgeltlich;
- free of charge;
- gratuito; gratis; sin precio alguno; vpl.: C1/376.

SONDER KOST OFT LASTE DES LANDTS = buiten bezwaar van de landskas.
- sine in cummodo aerarie publice ,
- sans inconvénient pour le trésor public;
- auf eigene Kosten;
- without objection of the public treasury;
- sin perjuicio del tesoro público;

vpl.: PB/II/71.

SONDER LANGER BEIJDEN = zonder verder uitstel.
- sine dilatione;
- sans plus de retard;
- ohne weiteren Aufschub;
- without further delay;
- sin más retraso ;sin más demora;

vpl.: Lo6/392.

SONDER LANGHER VERTRECK = zonder verder uitstel.
- sine dilatione;
- sans plus de délai;
- ohne weiteren Aufschub;
- without further delay;
- sin, más, demora, demas;

vpl.: C1/692.

SONDER MENKE KWETSEN = zonder verminking wonden.
- vulnerare sine mutilatione;
- blesser sans mutilation;
- ohne Zerstümmelung verwunden;
- injure without mutilation;
- lesionar a uno sin mutilación;

vpl.: Lo1/4.

SONDER MESBOREN = zonder te kort te schieten.
- sine officio neglecto;
- sans forfaire;
- ohne Vergehen;
- without falling short;
- sin faltar;

vpl.: Lo1/14.

SONDER NAIRLAETEN = zonder na te laten.
- sine intermissione alicuius rei;
- sans omettre;
- ohne zu unterlassen;
- without failing;
- sin dejar de hacer;

vpl.: BVB 57.

SONDER NOET = zonder noodzaak.
- sine nécessitate;
- sans nécessité;
- ohne Notwendigkeit;
- without necessity;
- sin necesidad;

vpl.: C3/58.

SONDER OICSUYN = zonder aanleidi ng.
- sine causa;
- sans motif;
- ohne Anlass;
- without reason;
- sin motivo;

vpl.: T1/212.

SONDER OIR GHESTORVEN SIJNDE = zonder nakomeling gestorven.
- obitus sine progenie;
- mort sans hoirs;
- gestorben ohne Nachkommenschaft;
- died without descendant;
- fallecido sin descendientes;

vpl.: Lo5/390.

SONDER OIRLOFF = zonder verlof, toestemming.
- sine permissione;
- sans permission;
- ohne Urlaub;
- without consent;
- sin permiso;

vpl.: Lo5/72.

SONDER OMMEKEEREN= onmiddellijk.
- proximus; continuus;
- immédiat; direct; tout de suite;
- sofort; gleich;
- direct; immediate; directly; immediately; at once;
- immediato; directo;

vpl.:

SONDER OOR STERVEN = overlijden zonder een nakomeling na te laten.
- mori sine posteritas;
- mourir sans descendant;
- sterben ohne Nachkommen;
- die without posterity;
- mourir sin posteridad;

vpl.: C1/445.

SONDER OPHOUWEN OFT UIJTSTEL = taut. zonder enige verandering.
- sine ulla dilatatione;
- sans délai;
- ohne einige Aenderung;
- without any delay;
- sin dilación alguna; sin minguna demora;

vpl.: C1/692.

SONDER PORT FAVEUR OFT EENIGE GUNSTE = taut. zonder begunstiging.
- sine favore;
- sans faveur;
- ohne Begünstigung;
- without favouritism;

- sin favoreciemto;

vpl.: PvB1/565.

SONDER PREJUDIJS = zonder nadeel.
- sine detrimentó;
- sans préjudice;
- ohne Nachteil;
- without prejudice;
- sin perjuició;

vpl.: LPS 33.

SONDER PREJUDITIE VAN = onverminderd; met voorbehoud van.
- salvo iure tuo; cum hac exceptione ut;
- sans préjudice de;
- unter Vorbehalt;
- reservation;
- sin perjuicio de;

vpl.: DVB 84.

SONDER REDELIC ONTSCHOUT = zonder redelijke verontschuldiging.
- sine excusatione rationale;
- sans excuse raisonnable;
- ohne vernünftige Entschuldigung
- without reasonable excuse;
- sin disculpa razonable;

vpl.: Cu1/247.

SONDER REPLICA = zonder repliek; zonder tegenspraak.
- sine replicatione;
- sans conteste;
- ohne Gegenrede;
- without counterplea or rebuttal;
- sin réplica;

vpl.: PvB1/250.

SONDER RESPECT TE NEMEN = zonder in acht te nemen.
- sine respectu;
- sans regarder de;
- ohne zu beachten;
- without paying attention to;
- sin fijarse en;

vpl.: Lo5/388.

SONDER TE VERBEIJDEN = zonder af te wachten.
- sine exspecto l;
- sans attendre;
- ohne abzuwarten;
- without waiting;
- sin esperar;

vpl.: Lo7/70.

SONDER TE VERBEIJDEN CLACHTE = zonder klacht af te wachten.
- sine exspectando querelarum;
- sans attendre la plainte;
- ohne Klage ab zu warten;
- without waiting for complaint;
- sin aguardar una queja, una querella;

vpl.: C1/615.

SONDER TEGENWOORDIGHEIJDT VAN = in afwezigheid van.
- in absentia;
- en l'absence de;
- in Abwesenheit von;
- in the absence of;
- en ausencia de;

vpl.: B2/65.

SONDER TREYN = zonder sleep.
- sine tractu;
- sans train;
- ohne Folge; ohne Schleppe;
- without train;
- sin cole;

vpl.: Lo1/722.

SONDER TUSSCHENSCHEYT = zonder onderscheid.
- sine exceptione;
- sans distinction;
- ohne Unterschied;
- without difference;
- sin distinción; indistintamente; sin acepción de personas;

vpl.: PB/III/224.

SONDER UIJTNEMINGHE OFT VERKIESINGHE = zonder uitzondering of keuze.
- sine exceptione aut electione;
- sans excepción ou choix;
- ohne Ausnahme oder Wahl;
- without exception or choice;
- sin excepción o elección, preferencia;

vpl.: C1/178.

SOND ER VERBAELMONDEN = zonder verlies; zonder te betalen.
- sine perditione; sine detrimentum inferre;
- sans perte; sans détériorer;
- ohne Benachteilung; ohne Verlust; ohne zu schädigen;
- without loss; without prejudice;
- sin pérdida; sin perjudicar;

vpl.: C1/613; Lo3/596; Lo1/690, 248.

SONDER VERBUERTE = zonder misdrijf; zonder verbeurdverklaring; zonder boete; zonder verlies.
- sine publicatione;
- sans amende; sans confiscation; sans perte;
- ohne Verbrechen; ohne Beschlagnahme; ohne Geldstrafe; ohne Verlust;
- without crime; without confiscation; without penalty; without loss;
- sin confiscación; sin multa; sin oérdida;

vpl.: T1/313.

SONDER VERDRACH = zonder uitstel; onverwijld; zonder kwijtschelding.
- sine mora; sine gratia; sine dilatio;
- sans port; sans grâce; sans délai ; sans retard;
- ohne Aufschub; ohne Verzug; ohne Erlasz; ohne Begnadigung; sofort;
- without delay; without pardon; without grace;
- sin dilación ;sin gracia; sin indulto; sin perdón; sin retraso immediatemente; sin demora; sin perder tiempo;

vpl.: PvB8/99; Lo1/130; Lo7/274; C1/388.

SONDER VERDRACH, FAVEUR OFT DISUMULATIE = taut. zonder genade of veinzerij.
- sine favore, dissimulatione;
- sans délai, faveur ou dissimulation;
- ohne Gnade oder Verstellung;
- without mercy, favour ou dissimulation;
- sin perdón, favor o disimulación;

vpl.: EE/4; B1.

SONDER VERLAET = zonder uitstel
- sine mora;
- sans retard-ement;
- sofort; ohne Aufschub;
- without delay;
- sin demora;

vpl.: C1/282.

SONDER VERLETTEN = zonder vertraging.
- sine mora;
- sans delai;
- ohne Verzögerung;
- without delay;
- sin tardar;

vpl.: PvB8/99.

SOND ER VERTRECK = direct; zonder uitstel.
- continuó; protinus; confestim; sine dilatione;
- immédiatement; sans délai;
- unmittelbar; ohne Aufschub;
- direct; without delay;
- directamente; sin dilación;

vpl.: LPS 64; C1/516.

SONDER VOIRDACHTICHEYT = zonder voorbedachten rade.
- inscien s;
- sans préméditation;
- ohne Vorbedacht ;
- without malice prepense;
- sin premeditación;

vpl.: T1/143.

SONDER VOORDER DILAIJ = zonder verder uitstel.
- sine dilatione longiore;
- sans délai ultérieur;
- ohne weiteren Aufschub;
- without further delay;
- sin demás dilación; sin dilación ulterior;

vpl.: C1/257.

SONDER VOORTGANCK ENDE IN SUSPENS = taut. in uitstel, vertraging.
- in suspensione;
- en suspens;
- in Aufschub;
- suspension and without progress;
- en suspensión; en demora;

vpl.: C1/629.

SONDER VORSTEN = zonder uitstel.
- sine dilatione;
- sans délai;
- ohne Aufschub;
- without delay;
- sin retraso; sin demora;

vpl.: C3/62.

SONDER VROMEN ENDE ONTVROMEN = zonder het vruchtgebruik te genieten en de vruchten daarvan te plukken.
- sine occupatione et disoccupatione;
- sauf la saisine et la désaisine;
- ohne Nieszbrauch zu genieszen;
- without use and enjoyment of fruits or advantages;
-

vpl.: Ca2/4.

SONDER WAPENEN OFT BLOEDTRIJSEN = zonder wapen of bloedvergieten.
- sine telo aut caede ;
- sans armes et sans verser le sang;
- ohne Waffen oder Blutvergiessen
- without weapon or bloodshed;
- sin arma y sin derramiento de sangre;

vpl.: Lo5/312.

SONDER WETTICH HOIR = zonder wettige nakomeling.
- sine progenie legitima;
- sans hoir légitime;
- ohne gesetzlichen Nachkomme;
- without legitimate offspring;
- sin descendiente legitimo;

vpl.: C1/288,305/2.

SONDER WETTICHMANS HOOR = zonder wettige nakomeling.
- sine prole legali;

- sans descendant légitime;
- ohne gesetzlichen Nachkomme;
- without legal descendant;
- sin descendiente legitimo;

vpl.: PB/II/186.

SONDER WIJN ENDE VAN SLAPENEN = zonder vergoeding van wijn en overnachting.
- sine pretio vini et pernoctationis;
- sans dédommagement pour le vin et le logement;
- ohne Entschädigung von Wein und Uebernachtung;
- without remunation for wine and lodging;
- sin compensación de vino y alojamiento;

vpl.: Ca2/11.

SONDER WITTIGE GEBOIRTE = zonder wettige nakomeling.
- sine progenie legitima;
- sans descendant légitime;
- ohne legitime Nachkomme;
- without legitimate offspring;
- sin descendencia legítima;

vpl.: vdV/82; B1; C2/897.

SONDER WITTIGE GEBOERTE ACHTERLATEN = kinderloos overlijden.
- morior IV carens liberis;
- mourir sans laisser d'enfants;
- kinderlos hinscheiden;
- die childless;
- morir sin dejar hijos;

vpl.: T1/546.

SONDERBAER = adv. buitengewoon.
- extraordinarius;
- extraordinairement;
- auszerordentlich;
- exceptionally;
- extraordinario; excepcional;

vpl.: Cr2/1002.

SONDERE BLOET REYSEN = zonder bloedig verwonden.
- sine vulneratione sanguinea ;
- sans verser du sang;
- ohne blutig verletzen;
- injure without the letting of blood;
- sin haber heridas sangrientas;

vpl.: PvB1/97.

SONDERLANC Zie:
- sundelinghes; sonderlinge; zonderlinge; sundelinghe; sonderlinc ;sonderlings; sonderlinx; sonderlange; sonderlancs;----/

SONDERLANCS Zie:
- sundelinghes; sonderlinge; zonderlinge; sundelinghe; sonderlinc; sonderlings; sonderlinx; sonderlange;----; sonderlanc/

SONDERLANGE Zie:
- sundelinghes; sonderlinge; zonderlinge; sundelinghe; sonderlinc; sonderlings; sonderlinx; ----; sonderlancs ; sonderlanc/

SONDERLINC Zie:
- sundelinghes; sonderlinge; zonderlinge; sundelinghe;----; sonderlings; sonderlinx; sonderlange; sonderlancs; sonderlanc/

SONDERLINGE Zie:
- met onsen ---- oirloff ende consente/
- sundelinghes;----; zonderlinge; sunderlinghe; sonderlinc; sonderlings; sonderlinx; sonderlange; sonderlancs; sonderlanc/
- tot huere ---- beden/

SONDERLINGE GRATIEN = bijzondere genaden; gunsten.
- gratiae ac favores praecipui;
- grâces particulières; faveurs;
- besondere Gnaden ;Gunsten;
- special graces; favours;
- gracias particulares; favores;

vpl.: DVB 13.

SONDERLINGER Zie:
- tot huere ----/

SONDERLINGHEN TIJDT OFTE KOSTEN = buitengewone duur of onkosten.
- spatium extraordinarium vel expensa;
- durée extraordinaire ou frais;
- auszerordentliche Zeit oder Unkosten;
- exceptional duration or expenses;
- duración extraordinaria o expensas considerables;

vpl.: Cr2/1040.

SONDERLINGS Zie:
- sunderlinghes; sonderlinge; zonderlinge; sunderlinghe; sonderlinc;----; sonderlinx; sonderlange; sonderlancs; sonderlanc/

SONDERLINX Zie:
- sunderlinghes; sonderlinge; zonderlinge; sunderlinghe; sonderlinc; sonderlings;----; sonderlange; sonderlancs; sonderlanc/

SONDIGEN Zie:
- sundichen;----; sundigen; zondigen/

SONE Zie :
- aengenaemde ----/
- een ---- deijlt teghens twee dochters/

- namentlijcke ----/
- soen;----; soon; zone; zuene/

SONELDACH Zie:
- sonnedach; sondach ; sondaige; sonnendach ;sunnendach; sonendach; sonneldach;----; zonnendach/

SONEN OFT MANSHOIREN = taut. mannelijke nakomelingen.
- progenies mascula;
- descendants mâles;
- männliche Nachkommen;
- male descendants;
- descendientes machos, del sexo masculino;

vpl.: C1/289.

SONENDACH Zie:
- sonnedach; sondach; sondaige; sonnendach; sunnendach;----; sonneldach; soneldach; zonnendach/

SONN Zie:
- metter ---- uit ende in/

SONNE Zie:
- me t ---- te ruijmen/
- metten ---- op den gront/
- nader ---- geschut;/
- naester ----/
- ter naester ----/
- voor den ----/
- wint ende ---- gedeylt/

SONNECLAER = adv. zonneklaar; helder.
- manifestus; sole ipso clarius; luce clarius;
- manifestement;
- sonnenklar;
- clearly; manifestly; evidently;
- manifiestamente; evidentemente; patentemente;

vpl.: MGG 76.

SONNEDACH; SONDACH; SONDAIGE; SONNENDACH; SUNNENDACH SONENDACH; SONNELDACH; SONELDACH; ZONNENDACH = sub. zondag.
- dies dominica;
- dimanche;
- Sonntag;
- Sunday;
- domingo;

vpl.: T1/12.

SONNELDACH Zie:
- sonnedach; sondach; sondaige; sonnendach ; sunnendach; sonendach;----; soneldach; zonnendach/

SONNEN Zie:
- bijder ---- die stadt ruymen/

- metter ---- ende des daeghs lichten/
- naer de ----/
- naer der ----/
- totter ---- onderganck/
- voer der ----/
- voor ende naer ---- onderganck/

SONNEN ONDERGANCK = zonsondergang.
- solis occasus;
- coucher du soleil;
- Sonnenuntergang;
- sunset;
- puesta del sol;

vpl.: BKB 6.

SONNENOPGANCK = zonsopgang.
- solis ortus;
- lever du soleil;
- Sonnenaufgang;
- sunrise;
- salida del sol;

vpl.: KBK 6; AKB 10.

SONNENDACH Zie:
- sonnedach; sondach; sondaige; ----; sunnendach; sonendach; sonneldach; soneldach; zonnendach/

SONNESCHIJN Zie:
- binnen eenen ---- of vier en twintigh uren daernaer/
- geschut worden bij ----/

SOO Zie:
- voor ---- veel des doenlijck/

SOO DICK; DIK; DICKE WILLE; ENDE MENICHWERF; MENICHWERFFVE = taut. steeds; zo vaak als.
- totiens quotiens;
- toutes les fois que;
- so oft;
- as often as;
- tantas veces como;

vpl.: DKB 1,31; BVB 3,195.

SOO DICKWIJLS ENDE MENICHWERFFVEN = taut. telkens als.
- quotiescumque;
- chaque fois que;
- jedesmal wenn;
- cada vez que;
- whenever;

vpl.: PB/II/248.

SOO EEST = zo is het.
- ita est ;
- c'est ainsi;
- so ist es;
- so it is;
- así es;

vpl.: MGG 23.

SOO HAEST ALS = zodra.
- ut primum;
- aussitôt;
- sobald;
- as soon as;
- asi que; luego que;

vpl.: C1/16.

SOO THUN GELIEFT = contr. het hun; als het hun beleift.
- si placet eis;
- s'il vous plait;
- wenn es ihnen beliebt;
- if it pleases them;
- si usted(es) quiere-n;

vpl.: ASO 5.

SOO VEEL MIJN BEKENT IS = voor zover mij bekend is.
- quantum scio; quod sciam;
- autant que je sache;
- insofern mir bekannt ist;
- in so far as known to me;
- en que yo sepa;

vpl.: ACart 6.

SOO VERRE DE SELVE VRIJHEIJDT HEUR STRIJCKT ENDE NIET VOORDERE = zo vrijheid = grondgebied van de stad.
- territorium urbis;
- franchise d'une ville;
- Gebiet einer Stadt;
- territory of the town;
- tan lejos que el territorio de la ciudad la permite y no más lejos;

vpl.: C1/301.

SOO WEL IN MATERIE VAN RECONVENTIE = zowel inzake van tegeneis als eis.
- et in materia reconventionis et conventionis;
- taut.en matière de reconvention que de convention;
- in Sachen von sowohl Gegenforderung als Forderung;
- as well regarding counterclaim as claim;
- tanto en materia de reconvención como de demanda;

vpl.: Lo5/102.

SOO WES = indien iets.
- si aliquid;
- si quelque chose;
- falls etwas;
- if something;
- si algo;

vpl.: B2/11.

SOODANICHLIJCK; SODAEN; SODANICH; ZODANICH = adv. zodanig.
- ita ut ; sic ut;
- tellement; de telle façon;
- derartig;

- in such manner;
- de tal manera;

vpl.: BVB 74.

SOON Zie:
- soen; sone; ----; zone; zuene/

SOORGELIJC Zie:
- sorgelijc; sorchelijc;----; sorgelike; zorgelijc/

SOORT Zie:
- sorte; soorte; sort;----/

SOORTE Zie:
- sorte;----; sort; soort/

SOORTERS Zie:
- vuijtschrijvinge ----/

SOOTHE Zie:
- pondt ----/

SOPPEN OFT SPRUYTEN = sub.pl. spruiten; loten.
- stirpes;
- rejetons; surgeons;
- Sprösze;
- sprouts ;
- vástagos; retoños;

vpl.: PB/II/124.

SOPROCARGO Zie:
- sobrecargo;----/

SORCHELIJC Zie:
- sorgelijc;----; soorgelijc; sorgelike; zorgelijc/

SORCORSEN Zie:
- succoersen; secoreren; socoreren; soccoreren; socureren; secorsen; secoersen; soccorsen ----; succorsen; saccorsen; salcorsen/

SORGE ENDE TEN LASTE = taut. voor rekening van.
- vitio;
- à la charge de;
- für Rechnung von;
- for account of;
- a cargo de;

vpl.: T1/63.

SORGELIJC; SORCHELIJC; SOORGELIJC; SORGELIKE; ZORGELIJC= adv. gevaarlijk; bedenkelijk; riskant; moeilijk.
- periculose; difficiliter;
- dangéreux; hasardé; risqué; difficilement;
- gewagt; riskant; schwer; schwierig;
- alarmingly; dangerously; suspiciously; hardly; not easily; with difficulty;
- arriesgado; peligroso; difficilmente;

vpl.: T1/115; T2/8.

SORGELIKE Zie:
- sorgelijc ;sorchelijc; soorgelijc;----; zorgelijc/

SORGEN ENDE PERICULE = taut. gevaar.
- periculum et cura;
- danger; péril; risque;
- Gefahr;
- danger;
- peligro; riesgo;

vpl.: T1/400.

SORGHELIJCK SIJN = gevaar vertonen.
- ostendo III periculum;
- offrir du danger;
- gefährden;
- endanger;
- significar peligro;

vpl.: Lo7/68.

SORT Zie:
- sorte ;soorte;----; soort/

SORTE; SOORTE; SORT; SOORT= sub. soort.
- species;
- espèce;
- Art;
- kind;
- especie; clase; suerte;

vpl.: Lo4/86; PB/II/247.

SORTEEREN Zie:
- effect ----/

SORTEEREN; SORTEREN = vb. behoren tot; ressorteren.
- sortior IV ; pertineo II ad;
- ressortir à; être du ressort de rentrer dans les attributions de;
- unterstehen; ressortieren; obliegen;
- belong to; fall under; come within;
- pertenecer a;

vpl.: BVB 7.

SORTEREN Zie:
- sorteeren;----/

SORTHE Zie:
- penninch ----/
- pondt ----/
- schellinch ----/

SORTIHERIE; SORTILEGIE; SORTZERIJE = sub. toverij.
- sortilegium;
- enchantement; magie; sorcellerie;
- Zauberei;
- magic; sorcery; witchcraft;
- brujería ; encantamento; hechicería; magia;

vpl.: T1/183.

SORTILEGIE Zie:
- misdaet van simpel ----/
- sortiherie;----; sortzerije/

SORTRERIJE Zie:
- sortiterie;----/

SORTZERIJE Zie:
- sortiherie; sortilegie;----/

SOSTENANCE Zie:
- sustentacie; sustentatie; sustenance ;----; sustinance; sustinancie/

SOT; ZOD; ZOT = adi.1.dwaas sub. 2. idioot; zot; dwaas.
- 1.animi aeger; pareneticus; delirus; mente captus 2.stultus; ineptus;
- 1.extravagant; fou; sot 2.insensé; idiot;
- 1.wahnsinnig 2.Tor ;Narr;
- 1.foolish; insane; mad 2. fool; idiot;
- 1.bobo; loco 2. insensato; tonto; necio;

vpl.: T2/70; C1/44.

SOT; INNOCENT; DULLE ENDE UUYTSINNIG = taut. zwakzinnig.
- imbecilli ingenii;
- arriéré; imbécile; faible d'esprit;
- schwachsinnig;
- feeble-minded;
- psicasténi co ; idiota; estúpido; imbécil;

vpl.: T1/513.

SOT OFT UUYTSINNIGH = taut. geestesziek; zwakzinnig;
- imbecilli ingenii;
- arriéré; imbécile;
- irrsinnig;
- deficient; feeble-minded;
- imbécil;

vpl.: T1/61.

SOTERLIJCKEN Zie:
- sottelijck;----/

SOTHEYT ENDE KIJNTSHEYT =taut. kindsheid.
- deliratio;
- imbécillité de la vieilesse; seconde enfance;
- Altersschwäche; Blödsinn;
- dotage; second childhood;
- chochez; chochera;

vpl.: T1/140.

SOTTE = sub. geestesziekte.
- morbus mentis;
- malace mental;
- Geisteskrankheit;
- mental disense;

- enfermedad mental, locura; demencia;

vpl.: Cr2/1046.

SOTTE MENSCHE ENDE KIJNSCHEN OFT UUYTSINNIGEN = taut. mensen zonder verstand.
- gens sine intellectu;
- gens imbéciles; gens sans intelligence;
- Leute ohne Vernunft;
- people without sense;
- gente infantil; gente sin intelgencia; imbéciles;

vpl.: T1/384.

SOTTE, SIMPELE OFT BEROOFDE KINDEREN, ONNOOSELE OFT ONMACHTIGHE HEURER SINNEN = taut. geesteszieke of geestesarme kinderen.
- liberi animi aegroti aut pauperi animi;
- enfants fous, simples ou ayant perdu l'usage de leurs sens;
- geisteskranke oder geistesarme Kinder;
- mentally sick or mentally poor children;
- hijos mentalmente enfermos o pobres;

vpl.: C1/625.

SOTTELIJK; SOTTERLIJCKEN; SOTTELIKE = adv. dwaas; zonder verstand; dom.
- stulte; imprudenter; insipienter-
- sottement; follement;
- töricht; dumm; unvernünftig;
- foolish; silly; stupid; imprudent;
- tontamente; locamente; ridículamente;

vpl.: MGG 198.

SOTTELIKE Zie:
- sottelijk; sotterlijcken;----/

SOTTEN = sub.pl. imbecielen.
- imbecillus;
- fou; idiot; imbécile; sot;
- Imbeziller;
- imbecile;
- imbécil;

vpl.: T1/16.

SOTTERLIJCKEN Zie:
- sottelijk;----; sottelike/

SOUCRION = sub. soort wintergerst.
- hordeum hiemale;
- escourgeon;
- Sorte Wintergerste;
- kind of winter-larley;
- clase de cebada de invierno;

vpl.: PB/II/43,47.

SOUD Zie:
- solz; sold; solt; soldie; tsoldie; sout;----; saut; tsout; zout; soldiegelt; soudiegelt; sauldye; souldije; soudie ;souldie; soudi; soudeye; zoudie/

SOUDA Zie:
- erde oft ---- potassche/

SOUDE OFT MASSECOTTE = taut. potas.
- sal alcalinus; cinis lixivius;
- potasse;
- Pottasche;
- potash;
- potasa;

vpl.: PvB1/337.

SOUDEEREN Zie:
- soulderen; souderen;----/

SOUDENAER Zie:
- souwennyer; souwenier;----; saudenaer; soudenier; souldoyier; souduwier; soldenaer; soldenier; soldier/

SOUDENIER Zie:
- souwennyer; souwenier; saudenaer;----; souldoyier; souduwier; soldenaer; soldenier; soldier/

SOUDENIER OFT MAN VAN WAPENEN = een gewapend huurling.
- mercennarius armatus;
- mercenaire armé;
- bewaffneter Mietling;
- armed mercenary;
- soldado mercenario armado ;

vpl.: T1/130.

SOUDEREN Zie:
- soulderen;----; soudeeren/

SOUDEREN = vb. snijden van munten.
- ferrumino l;
- souder des monnaies;
- löten von Münzen ; münzfälschen;
- to solder of coins;
- soldar; soldadura la moneda;

vpl.: PvB5/212.

SOUDEYE Zie:
- solz; sold; solt; soldie; tsoldie; sout; soud; saut; tsout; zout; soldiegelt; soudiegelt; sauldeye; souldije; soudie; souldie; soudi; ----; zoudie/

SOUDI Zie:
- solz; sold; solt ;soldie; tsoldie; sout; soud; saut; tsout; zout; soldiegelt; soudiegelt; sauldeye; souldije; soudie;souldie;----; soudeye ;zoudie/

SOUDIE Zie:
- solz; sold; zolt; soldie;tsoldie; sout; soud; sayt; tzout; zout; soldiegelt; soudiegelt; sauldye; souldije;----; souldie; soudi; soudeye; zoudie/

SOUDIEGELT Zie:
- solz; sold; solt; soldie; tsoldie; sout; soud; saut; tsout; zout; soldiegelt;----; sauldye; souldije; soudie; souldie; soudi; soudeye; zoudie/

SOUDIER Zie:
- souldure; soudure; souduur; souduer; souduyr;----; soldure ; soldiere; solduur; soldier/

SOUDUER Zie:
- souldure; soudure; souduur; ----; souduyr; soudier; soldure; soldiere; solduur;soldier/

SOUDURE Zie:
- loot ende ----/
- souldure;----; souduur; souduer; souduyr; soudier; soldure; soldiere; solduur; soldier/

SOUDUUR Zie:
- souldure; soudure;----; souduer; souduyr; soudier; soldure; soldiere; solduur; soldier/

SOUDUWIER Zie:
- souwennyer; souwenier; saudenaer; soudenier; souldoyier; ----; soldenaer; soldenier; soldier/

SOUDUYR Zie:
- souldure; soudure; souduur; souduer;----; soudier; soldure; soldiere; solduur; soldier/

SOUFFISANT Zie:
- sufficante; süffisant; sufficiant; sofissant;----/

SOUFFISANT ENDE NUT = taut. nuttig; voldoende.
- utilis et satis;
- utile et suffisant;
- nützlich und genügend;
- useful and sofficient;
- útil y suficiente;

vpl.: T1/72.

SOUKEN Zie:
- suecken; suken; soeken; zoeken; soken;----; sueken/

SOULAAS = sub. verlichting; ondersteuning.
- levatio; levamentum; levatio;
- soulagement ; allègement;
- Linderung; Beistand;
- relief; support ; allevation;
- alivio; ayuda; consuelo; aligeramiento;

vpl.: B1:Pl.Pr/41; B1:Pl.Bra19.

SOULAES ENDE VERLICHTINGHE = taut. verlichting; baat.
- sublevatio;
- soulagement;
- Erleichterung;
- relief;
- alivio; consuelo; solacio;

vpl.: PB/III/570.

SOULAGEMENT = sub. soelaas; vertroosting; verlichting; verzachting.
- lavamentum; mitigatio ; allevatio; sublevatio;
- soulagement; adoucissement;
- Erleichterung; Linderung; Erleuchtung;
- solacement; solace; relief;
- solaz; alivio; mitigación; consuelo ; ayuda; solación; aligeramiento;

vpl.: PvB1/374,554; PvB3/350; PB/II/169; Cr2/1045.

SOULAGEMENTE ENDE SECOURZE = taut. hulp.
- adiumentum;
- secours; aide; assistance;
- Hilfe;
- assistance;
- socorro; solacio;

vpl.: PB/III/347.

SOULAGEREN ENDE VERLICHTEN = taut. verlichten; verzachten ; ontlasten.
- relevo I; lenio IV; levo I; exonero I;
- alléger ; soulager; adoucir;
- erleichtern; mildern; entlasten;
- relieve; sloace; alleviate; soothe;
- aligarar; aliviar; paliar; suavizar;

vpl.: PB/II/391; PvB1/296 ; Pla.Ph2; B1.

SOULAIGEREN ENDE GHERIEVEN = taut. helpen.
- adjuvare;
- aider;
- hilfen;
- assist;
- ayudar; auxiliar;

vpl.: PB/II/395.

SOULAIGEREN OFT GRATIFICEREN = taut. begunstigen.
- favere;
- favoriser;
- begünstigen;

- favour;
- favorecer; gratificar;

vpl.: PB/II/248.

SOULDEREN; SOUDEREN; SOUDEEREN = vb. solderen.
- ferruminare;
- souder;
- löten;
- solder;
- soldar;

vpl.: PB/II/382.

SOULDIE Zie:
- solz; sold; solt; soldie;tsoldie; sout; soud; saut; tsout; zout; soldiegelt; soudiegelt; sauldeye souldije; soudie;----; soudi; soudeye; zoudie/

SOULDIJE Zie:
- solz; sold; solt; soldie;tsoldie; sout; soud; saut; tsout; zout; soldiegelt; soudiegelt; sauldeye ----; soudie; souldie; soudi; soudeye; zoudie/

SOULDOYIER Zie:
- souwennyer; souwenier; saudenaer; soudenier;----; souduwier; soldenaer; soldenier; soldier;/

SOULDUERE; SOUDURE; SOUDUUR; SOUDUER; SOUDUYR; SOUDIER; SOLDURE; SOLDIERE; SOLDUUR; SOLDIER; SAUDUER= sub. soldeersel.
- ferrumen;
- soudure;
- Lötzinn; Lötmittel;
- solder;
- soldadura;

vpl.: C1/616 ; PvB6/244;PvB1/403; PvB5/336.

SOUT Zie:
- barille ----/
- halfter ----/
- halster ----/
- ma te van het ----/
- me ter van den ----/
- recht van consumptie van ---- vissche ende harinck/
- sister ---- Brussel/
- solz; sold; solt; soldie;tsoldie; ----; soud; saut; tsout; zout; soldiegelt; soudiegelt; sauldije; souldije; soudie; souldie; soudi; soudeye; zoudie/
- strijckvat ----/
- viertel ----/

SOUT; ZOUT; SOUTE =.sub.zout.
- sal;
- sel;
- Salz;

- salt;
- sal;

vpl.: Lo4/216.

SOUT BOEYEN ENDE STAPELYNGHEN = taut. opslagplaats van zout.
- depositum salis;
- dépôt de sel; magasin à sel;
- Salzlagerraum;
- depot of salt;
- amlacén de sal;

vpl.: PB/IV/350.

SOUTE Zie:
- meter van den ----/

SOUTMAKER; SALTMEKER; ZOUTMAKER = sub. zoutzieder.
- salarius;
- saunier;
- Salzsieder;
- saltmaker - boiler;
- salinero;

vpl.: T1/189.

SOUTMETERS, ANTWERPEN = keurmeesters belast met het meten van de hoeveelheden zout, die iemand in voorraad heeft i.v.m.de bepaling van de zoutaccijns, die bij benoeming en aanvaarding van hun ambt elk aan de stad schuldig werden 100 gulden, Antwerpen; zoutmeter.
- spectatores onerati metiendo copiarum salis, quarum aliquis copiam habet in relatione ad definitionem tributi salis qui ad nominationem et acceptationem muneris sui unusquisque urbi centum florinas debiti erant, Antverpia; mensor salis;
- contrôleurs chargés de mesurer la quantité de sel en stock chez quelqu'un, en vue de fixer le montant de l'accise de sel, redevable de 100 florins etc. Anvers; mesureur de sel;
- Prüfer beauftragt mit der Messung von den Mengen Salz der einer vorrätig hat in Zusammenhang mit der Salzakzise; jeder war bei Ernennung und Antritt seines Amtes der Stadt 100 Gulden schuldig, Antwerpen; Salzbeamter;
- inspectors charged with the measuring of the quantities salt in stock in connection with the salt-excise, each had to pay to the town 100 guilders at appointment and accession to his office Antwerp; salt-inspector;
- inspector de la venta de sal, Ambe res;

vpl.: PvB1/420, C1/534.

SOUTNEERINGHE OFTE VANCK-PUT = taut. zouthandel.
- mercatura salis;
- saunage;
- Salzwerk oder Salzgeschäft;
- saltbusiness;
- comercio de sal;

vpl.: C2/768.

SOUTVAT Zie:
- houten ----/

SOUTVAT; SALTVAT; ZOUTVAT = sub. zoutpot.
- salinum;
- baquet à sel; salière;
- Salztopf; Salzfass;
- saltpot ; saltcellar;
- salero;

vpl.: Lo3/182; Lo5/396.

SOUVEGAERDEN Zie:
- brieven van ----/

SOUVERAIN; SOVEREIN; SOUVEREIN; SOFVEREIN; SOVREIN; SOVERAIN = sub. gezaghebber; heer; gebieder; landsheerlijke souverein.
- princeps; dominus; supremus;
- souverain;
- Gewalthaber; Souverän;
- lord; souvereign; manorial;
- soberano;

vpl.: DVB 40; ACart 3,30.

SOUVERAINE LIMETSCHEIJDINGE = grensscheiding door de overheid.
- separatio limitis a magistratu;
- bornage par l'autorité;
- Grenzbestimmung durch die Obrigkeit;
- fixing a limit by the authorities;
- amojonamiento por la magistratura;

vpl.: ACart 3.

SOUVERAINITEYT = sub. machtsuitoefening; soevereine macht; gezag; oppermacht.
- imperium; auctoritas; summum imperium;
- souverainité ; autorité; pouvoir
- Souveränität; Gewalt; Verwaltung;
- manor; seigniorage; souvereignty; authority; supremacy;
- soberanía; autoridad; poder;

vpl.: ACart 49; DVB 37.

SOUVEREIN Zie:
- souverain; soverein;----; sofverein; sovrein; soverain/

SOUWENIER Zie:
- souwennyer;----; soudenaer; saudenaer; soudenier; souldoy-

ier; souduwier; soldenaer;soldenier; soldier/

SOUWENNYER; SOUWENIER;SOUDENAER; SAUDENAER; SOUDENIER; SOULDOYIER; SOUDUWIER; SOLDENAER; SOLDENIER; SOLDIER = sub. huurling; huursoldaat.
- mercenarius; meritorius; miles mercede conductus;
- mercenaire;
- Mietling;
- hireling;
- soldado mercenario;

vpl.: T1/495.

SOVEN Zie:
- seven;----; soeven; seuven; sevene; zeven/

SOVEREN Zie:
- qualike ----/

SOVERAIN Zie:
- souverain; soverein; souverein; sofverein; sovrein;----/

SOVEREIN Zie:
- souverain;----; souverein; sofverein; sovrein; soverain/

SOVREIN Zie:
- souverain; soverein; souverein; sofverein;----; soverain/

SOYE Zie:
- gemeyne ----/

SOYE = sub. hoeveelheid.
- quantitas;
- quantité;
- Menge;
- quantity;
- cantidad;

vpl.: PvB1/368.

SPAAIJ; SPAEIJE; SPAIJE; SPADE = sub. spade; schop.
- pala; rutrum;
- bêche; pelle;
- Spaten; Schaufel;
- shovel; spade;
- pala; azada; azadón;

vpl.: BKB 5; Lo5/394; Lo3/190.

SPACIE Zie:
- ijdel ----/

SPACIEREN Zie:
- rijden ----/

SPADE Zie:
- soe ---- commen/
- spaaij ; spaeije; spaije;----/
- te ---- comen/

SPADE ENDE VROECH = laat en vroeg.
- tarde et mature;

- tard et tôt;
- spät und früh;
- late and early;
- tarde y temprano;

vpl.: Lo1/270; Lo3/408.

SPADE OFT LANCKSAEM = taut. traag of langzaam.
- lente;
- lent;
- träge ; langsam;
- indolent; slow;
- lento; desidioso; detenido;

vpl.: PB/II/247.

SPAEIJE Zie:
- spaaij;----; spaije; spade/

SPAENGEN Zie:
- spaengnien;----/

SPAENGNIEN; SPAENGIEN = sub. Spanje.
- Hispania;
- Espagne;
- Spanien;
- Spain;
- España;

vpl.: Bl:Ord.Ka/1.

SPAENSCH CAFFA = spaanse zijde.
- bombyx hispanium;
- soie espagnole;
- spanische Seide;
- spanish silk;
- tipo de sedaespañola;

vpl.: PB/II/46.

SPAER Zie:
- sperre; spar; sparre;----/

SPAERWARE Zie:
- sperrewaert; sparware; sparwere; sperware;----; spareware; spereware; sporeware; sporware; sperwaer; sperwere; sperwaert; sperwer; sperweir/

SPAEYMEESTER = functionaris belast met toezicht op het omspitten van gronden.
- minister qui inspectat in fodendo;
- fonctionnaire chargé de la surveillance du béchage des terres;
- Funktionär belastet mit Aufsicht auf das Umgraben von Gründen;
- inspector charged with inspection of earths;
- funcionario encargado de inspección de cavadura de tierras;

vpl.: PB/IV/253.

SPAIJE Zie:
- spaaij; spaeije;----; spade/

SPAN OFT HECSEL = taut. kleinood als gesp, halster, armband enz.
- ornamentum ut fibula, capistrum armilla;
- bijou; joyau;
- Kleinod wie Schnalle; Armband, usw.
- jewel als buckle, bracelet etc.;
- alhaja; joya;

vpl.: T1/499.

SPANNAGEL; SPANSPIKER = sub. spie; plug; pen.
- paxillus;
- cheville;
- Pflock;
- plug ;peg;
- chaveta; cuña;

vpl.: Lo7/278.

SPANNEN Zie:
- spennen;----/

SPANRIEM Zie:
- spanseel;----/

SPANSE; SPANSEL; HOVETBANT = sub. haarband.
- vitta;
- bandeau;
- Haarband;
- hair-ribbon;
- cinta;

vpl.: C1/431.

SPANSEEL; SPANRIEM = sub. riem; leidsel; zeel voor een paard.
- compes equinus;
- sangle ; guide; rêne;
- Zaumzeug;
- harness of a horse;
- rienda; cincha; francalete; ventrera;

vpl.: SKB 5.

SPANSEL Zie:
- spanse;----; hovetbant/

SPANSEL OFT BANDEKEN = hoofdbandje.
- taenia; vitta;
- ruban ou bandeau de tête;
- Stirnband; Hauptbinde;
- headband;:
- cinta para la cabeza;

vpl.: Lo5/402.

SPANSPIKER Zie:
- spannagel;----/

SPAR Zie:
- sperre;----; sparre; spaer/

SPARE Zie:
- speere; spere; speer; sperre; sper;----/

SPAREWARE Zie:
- sperrewaert; sparware; sparwere; sperware; spaerware; ----; spereware; sporeware; sporware; sperwaer; sperwere;

sperwaert; sperwer; sperweir/

SPARRE Zie:
- sperre; spar;----; spaer/

SPARWARE Zie:
- sperrewaert;----; sparwere; sperware; spaerware; sparewa-re; spereware; sporeware; sporware; sperwaer; sperwere; sperwaert; sperwer; sperweir/

SPARWERE Zie:
- sperrewaert; sparware;----; sperware; spaerware; spare-ware ; spereware; sporeware; sporware; sperwaer; sperwere; sperwaert; sperwer; sperweir/

SPAT = sub. knobbel aan kniege-wricht van een paard.
- duriusculi nodi sive tubercula iuxta ungulam vel coronam equi;
- éparvin;
- Spat;
- knot; spavin;
- esparaván;

vpl.: T1/617.

SPATIE Zie:
- ghoechsaem ----/
- spatium;----/
- ter ---- van/
- termijn oft ----/

SPATIE = sub. tussenruimte.
- spatium;
- espace;
- Spatium;
- space;
- espacio;

vpl.: PvB1/578.

SPATIE OFT TERMIJN = tijdruimte tussenruimte.
- spatium;
- l'espace;
- Zeitraum; Zwischenraum;
- term; interval;
- intervalo; intermedio; espacio de tiempo;

vpl.: C1/298.

SPATIUM Zie:
- opt ----/

SPATIUM; SPATIE = sub. onder-kant van een oorkonde.
- spatium infimo loco instrumenti;
- espace au côté inférieur d'un docume nt;
- leere Unterseite einer Urkunde;
- empty space at the bottom of a charter;
- espacio en la parte inferior de un documente;

vpl.: ACart 42; Bl:Pl.Bra.37.

SPEAUTER Zie:
- spiauter;----; spyauter; spe-autre/

SPEAUTRE Zie:
- spiauter; speauter; spyauter; ----/

SPEC Zie:
- speck;----; speckhout/

SPECIAEL Zie:
- obligacien;----/
- specialijk; specialike; specia-lijcken;----/

SPECIAELDER INQUISICIEN = on-derzoek dat slechte plaatsvindt naar aanleiding van lasterlijke geruchten over een of meer te goeder naam bekend staande personen.
- inquisitio specialis;
- inquisition spéciale; examen qu' uniquement se faisait au sujet de bruits calomnieux sur des personnes de bonne réputation;
- Untersuchung die nur stattfindet anlässlich verleumderischen Gerüchte über Personen von gu-ten Ruf;
- inquiry which only takes place on the occasion of slanderous rumours about persons of good reputation;
- inquisición especial investiga-ción que solamente se realizaba por motivo de una imputación calumniosa sobre persona de buena reputación;

vpl.: T1/376.

SPECIAELSTEN ENDE SUNDER-LIJCXSTEN = taut. meest uitzonder-lijke.
- unicissimus;
- le plus exceptionnel;
- Ausserordentlichst;
- most exceptional;
- el más excepcional;

vpl.: T1/32.

SPECIALIJCKEN Zie:
- specialijk; specialike;----; speciael/

SPECIALIJK; SPECIALIKE; SPE-CIALIJCKEN; SPECIAEL = adv. bij-zonder; speciaal particulier; per-soonlijk.
- specialiter; praesertim; coram;
- spécialement; particulièrement;
- speziell; persönlich;
- specially; particularly;
- specialmente; particularmente;

vpl.: DVB 59; LPS 75.

SPECIALIKE Zie:
- specialijk;----; specialijcken; speciael/

SPECIE Zie:
- in ----/

SPECIE ;SPETIE; SPESI = sub. hom.1.vergoeding; emolument 2. soort 3.specerij 4.voortbrengsel.
- 1.commodum; merces; pretium; solarium 2.genus 3.herba 4. res- opus;
- 1.dédommagement 2.espèce sorte 2.épice 4.produit; production;
- 1.Lohn 2.Sorte 3.Gewürz 4. Erzeugnis;
- 1.salary; wages 2.sort 3.spice 4.produce;
- 1.bonificación 2.clase 3.especia 4.producto;

vpl.: T2/210.

SPECIE ENDE MANIERE = taut. vorm.
- species et modus;
- forme; manière;
- Form;
- form;
- forma; especie;

vpl.: T1/324,456, 504.

SPECIE OFT LYNGOENE = taut. gesmolten metaal.
- solvere metallum solutum;
- métal fondu;
- verhüttetes Metall;
- molten metal;
- metal fundido;

vpl.: PB/II/387.

SPECIE VAN CONSUMPTIE = verbruiksbelasting.
- tributum consumptionis;
- taxe sur la consommation;
- Verbrauchssteuer;
- consumer tax;
- derechos de consumo; impuestos de consumo;

vpl.: PB/III/355.

SPECIEN OFT TACKEN = taut. soorten.
- species;
- espèce; genre; sort;
- Sorte;
- kind; sort;
- clase; especie; tipo;

vpl.: T1/78.

SPECIEN VAN BILLIOENEN = niet meer gangbare munten.
- nummi non iam usitati;
- monnayes non permises;
- auszer Kurz gesetzte Münze;
- out of course driven coins;

- monedas no más corrientes;

vpl.: PvB5/162.

SPECIEN VAN USURE = grond van gebruik.
- ratio usus;
- raison d'usage;
- Grund des Gebrauchs;
- reason of use;
- razón de uso; motivo de empleo;

vpl.: Cr2/997.

SPECIER = sub. handelaar in specerijen.
- mercator aromatum;
- marchand d'épiceries;
- Händler in Gewürzen;
- dealer in spices;
- especiero;

vpl.: PvB6/149.

SPECIEUX = adv. speciaal.
- praecipue;
- spécial;
- speziell;
- especially;
- especialmente;

vpl.: C2/944.

SPECIFICATIE Zie:
- pertinente ----/

SPECIFICATIE = sub. nauwkeurige opsomming; stuksgewijze opgave; declaratie; kostenopgave.
- specificatio; singulum indicium; enumeratio accurato;
- note de frais ; liquidation; spécification;
- zusätzliche Deklaration ; genaue Aufzählung;
- expense account; specification; declaration in detail;
- especificación; nota de gastos; liquidación;

vpl.: ADR 1,12.

SPECIFICATIEN Zie:
- acquicten ende ----/

SPECIFICE = adv. nauwkeurig.
- exacte;
- exactemente;
- spezifisch;
- accurate;
- exactamente; despacio;

vpl.: C2/781.

SPECIFICEEREN Zie:
- specificeren;----/

SPECIFICEREN; SPECIFICEEREN = vb. extra declareren.
- species & facio III; profiteor II;
- spécifier; mettre en ligne de compte; compter;
- zusätzlich deklarieren;
- declare extra; charge extra;

- especificar; cobrar; cargar en cuenta;

vpl.: ADR 2.

SPECIFIQUE = adj. kenmerkend.
- proprius;
- spécifique;
- spezifisch;
- specific;
- específico;

vpl.: ACart 36.

SPECK; SPEC; SPECKHOUT =sub. sp int; zacht hout onder de schors.
- alburnum; mollissima pars arboris teredine obnoxia;
- mauvais noeud, den le bois; aubier;
- Ast; Spint; Splint;
- knot; sapwood;
- nudo; entrecorteza; albura; alburno;

vpl.: C1/237,240.

SPECKHOUT Zie:
- speck; spec;----/

SPECTEEREN; SPECTEREN = vb. 1.behoren bij/aan; toebehoren aan; vallen onder; ressorteren onder; 2. nazien; nagaan.
- 1.specto I; sum alicuius rei; pertineo ad II 2.inspicere III;
- 1.ressortir ã ; retomber sur; appartenir à; être à 2.inspecter;
- 1.gehören zu; unterstehen; obliegen 2.nachsehen; nachgehen;
- 1.resort under; tall under; be long to; pertain; concern 2.to inspect; to follow;
- 1.pertenecer a; ser de; ser parte de 2.examinar; repasar; revisar;

vpl.: DVB 21,47; BVB 21,97; Cr2/1038.

SPECTEREN Zie:
- specteeren;----/

SPECTIE Zie:
- pattecons in ----/

SPEELDER; SPELDER = sub.speler.
- aleator;
- joueur;
- Spieler;
- player;
- jugador;

vpl.: T1/309; PB/III/144.

SPEELE Zie:
- in boerden ende in ----/

SPEELGELT Zie:
- spelleghelde;----; spelegelt; spoelgelt;speulgelt;spellegelt/

SPEELHOF = sub. buitengoed.
- domus laetitiae;
- maison de plaisance;
- Ferienhaus;
- country seat;
- casa de campo; finca;

vpl.: Lo3/414.

SPEELHUUS Zie:
- speelhuys;----/

SPEELHUYS; SPEELHUUS = sub. 1.lusthuis; buitengoed. 2.schouwburg.
- 1.villa 2.theatrum;
- 1.maison de plaisance 2.théatre
- 1.Landhaus; Lusthäuschen 2. Theater;
- 1.countryseat 2.playhouse; theatre;
- 1.casa de recreo; finca de recreo ;2. teatro;

vpl.: Lo6/84; C1/675.

SPEELMAN; SPELEMAN; SPOELMAN; SPUELMAN; SPELMAECKER = sub. muzikant; toneelspeler.
- homo symphoniacus; actor;
- musicien; acteur;
- Spielmann; Schauspieler;
- musician; actor;
- músico; actor; histrion;

vpl.: Cr2/938,970.

SPEELMAN OFTE PIJPER = taut. muzikant.
- homo symphoniacus:
- musicien;
- Pfeifer oder Spielmann;
- bandsman; musician;
- músico;

vpl.: Cr2/970.

SPEELNEN OF DOBBELNEN = taut. dobbelen.
- ludo III alea;
- jouer aux dès;
- würfeln;
- to gamble; play at dice;
- jugar a los dados;

vpl.: Lo1/48.

SPEENVERKEN Zie:
- braedtvercken; braetverken; braetvarken; spenevarken;----/

SPEER Zie:
- speere; spere;----; sperre; sper; spare/

SPEERE; SPERE; SPEER; SPER; SPARE = sub. speer.
- hasta; lancea;
- lance; pique;
- Speer;
- spear;
- chuzo; lanza; pica ;

vpl.: T1/337.

SPEET; SPIT; OFT BRAETVIGGHEN = taut. speenvarken.
- porcus lactens;
- cochon de lait;
- Spanferkel;
- sucking pig;
- cochinillo de leche;

vpl.: PB/II/63; 35.

SPEL METTEN BALLE = spiegelgevecht met ketting waaraan een metalen bal was bevestigd.
- simulcrum pugnae vinculis:
- simulacre de combat avec un chaîne et une balle de métal y attachée;
- Spiegelgefecht mit Kette woran in metaller Ball befestigt war;
- sham fight with chain to which a metal ball was attached;
- simulacro de batalla con una cadena con una pelota de metal atada;

vpl.: T1/308.

SPEL METTEN ZWEERDE = spiegelgevecht met zwaarden.
- simulacrum pugnae gladiis;
- simulacre de combat avec des épées;
- Spiegelgefecht mit Schwerten;
- sham fight with swords;
- simulacro de batalla con espadas;

vpl.: T1/308.

SPEL METTER GLAVIEN = spiegelgevecht met speren.
- simulacrum pugnae hastis;
- simulacre de combat avec des lances;
- Spiegelgefecht mit Speeren;
- sham fight with spears;
- simulacro de batalla con lanzas;

vpl.: T1/308.

SPEL VAN CAETSEN = kaatsspel.
- ludus pilae ludere;
- jeu de paume;
- Ballspiel;
- kind of handball;
- juego de la pelota;

vpl.: C1/456.

SPELDE Zie:
- spelle; spelte;----/

SPELDER Zie:
- speelder;----/

SPELDEWERC Zie:
- spellewerck;----; spellewerc/

SPELDEWERCKERSE Zie:
- spellewerckerse;----/

SPELDING = sub. speling.
- ratio scribendi;

- orthographe;
- Orthographie; Rechtschreibung;
- spelling; orthography;
- ortografía;

vpl.: C2/880; B1; A1.

SPELEGELT Zie:
- spelleghelde; speelgelt;----; spoelgelt; speulgelt; spellegelt/

SPELEMAN Zie:
- speelman;----; spoelman;spuelman; spelmaecker/

SPELEN Zie:
- haserdeuse ----/

SPELLE; SPELTE; SPELDE = sub. 1.speld, scherp klein voorwerp 2. spelt, gewas, grove tarwe.
- 1.acicula 2.ador; far adoreum; triticum spelta;
- 1.épingle 2.épeautre; blé rouge;
- 1.Stecknadel 2.Spelt; Spelz; Dinkel; Art grober Weizen ;
- 1.pin 2.Spelt; bearded wheat; german wheat; kind of rough wheat;
- 1. alfiler 2.espelta ;escanda;

vpl.: PvB1/245,337; PB/II/43; B1.Pla.Ph./5.

SPELLEGELT Zie:
- spelleghelde; speelgelt; spelegelt; spoelgelt; speulgelt;----/

SPELLEGHELDE; SPEELGELT; SPELEGELT; SPOELGELT; SPEULGELT; SPELLEGELT = sub. speldegeld als bijkomende onkosten door eigenaar op de huurder geheven boven de huurprijs.
- annua ad mundum praebita;
- augmentation de location couvrant les frais d'épingles;
- Stecknadelgeld, Erhöhung der Miete;
- punmoney as additional expenses above the rent imposed by the owner on the hirer;
- dinero de alfiler; gastos adicionales a pagar por encima del alquiler el inquilino al arrendador;

vpl.: PB/II/15; PB/III/293; PB/IV/384.

SPELLEN OFT EXPONEREN = taut. uitleggen.
- expono III;
- expliquer; interpréter;
- auslegen; deuten; erklären;
- explain;
- explicar; interpretar;

vpl.: T1/184.

SPELLEWERC Zie:
- spellewerck; speldewerc;----/

SPELLEWERCK; SPELDEWERC; SPELLEWERC = sub. kantkloswerk.
- tela; textum;
- dentelle; point;
- Spitzen;
- lace;
- encaje;

vpl.: PvB3/361; PB/II/65.

SPELLEWERCKERSE; SPELDEWERCKE RSE = sub. kantkloster.
- fabricator tubulus;
- fabricante de la dentelle aux fuseaux;
- Spitzenaufwindster;
- laceworker;
- fabricante de encajes mediante bolillos;

vpl.: PvB7/79.

SPELMAECKER Zie:
- speelman; speleman; spoelman; spuelman;----/

SPELTE Zie:
- spelle;----; spelde/

SPELTE OFT HAUREEL = taut. spelt; grove tarwe.
- triticum spelta;
- épeautre;
- Dinkel;
- spelt;
- espelta; escanda;

vpl.: PB/III/327.

SPENDEN Zie:
- de boog ----/

SPENEVARKEN Zie:
- braedtvercken; braetverken; braetvarken;----; speenverken/

SPENNEN; SPANNEN = vb. spannen de boog.
- intendo III; adduco III arcum;
- bander; tendre;
- den Bogen spannen;
- draw; tend, bow; stretch;
- armar; tender;

vpl.: BVB 172.

SPER Zie:
- speere; spere; speer; sperre; ----; spare/

SPERE Zie:
- speere;----; speer; sperre; sper; spare/

SPEREWARE Zie:
- sperrewaert; sparware; sparwere; sperware; spaerware; spareware;----; sporeware; sporware; sperwaer; sperwere; sperwaert; sperwer; sperweir/

SPERRE Zie:
- speere; spere;speer;----; sper; spare/

SPERRE; SPAR; SPARRE;SPAER = sub. spar; lange dunne paal.
- cantherius; sudes; tignum oblougum;
- pin; pieu; poteau large;
- Tanne; langer, dünner Pfahl;
- rafter; a long small stake,pile;
- abeto; abete; pinalete; sapino; poste largo;

vpl.: PvB1/373; T1/252.

SPERREWAERT; SPARWARE; SPARWERE; SPERWARE; SPAERWARE; SPAREWARE; SPEREWARE; SPOREWARE; SPORWARE; SPERWAER; SPERWERE; SPERWAERT; SPERWER; SPERWEIR = hom.sub.1.sperwer 2.muggen en vliegennet.
- 1.nisus 2.conopeum;
- 1.épervier 2.moustiquaire;
- 1.Sperber 2.Mücken und Fliegennetz ;
- 1.sparrow-hawk 2.mosquitennet;
- 1.esparaván; 2.mosquitero;

vpl.: PB/II/136; PB/III/499,531.

SPERWAER Zie:
- sperrewaert; sparware; sparwere; sperware; spaerware; spareware; spereware; sporeware; sporwaer;----; sperwere; sperwaert; sperwer; sperweir;/

SPERWAERT Zie:
- sperrewaert; sparware; sparwere; sperware; spaerware; spareware; spereware; sporeware; sporwaer; sperwaer; sperwere;----; sperwer; sperweir/

SPERWARE Zie:
- sperrewaert; sparware; sparwere;----; spaerware; spareware; spereware; sporeware; sporware ; sperwaer; sperwere; sperwaert; sperwer; sperweir/

SPERWEIR Zie:
- sperrewaert; sparware; sparwere; sperware; spaerware; spareware; spereware; sporeware; sporwaer; sperwaer; sperweir; sperwaert; sperwer; ----/

SPERWER Zie:
- sperrewaert; sparware; sparwere; sperware; spaerware; spareware; spereware; sporeware; sporwaer; sperwaer; sperweir; sperwaert;----; sperweir/

SPERWERE Zie:
- sperrewaert; sparware; sparwere; sperware; spaerware; spareware; spereware; sporeware; sporwaer; sperwaer; ----; sperwaert; sperwer; sperweir/

SPET; SPETE; SPIT = spit; braadspit.
- veru;
- broche;
- Bratspiess;
- spit;
- asador;espetón; picudo;

vpl.: Lo7/84; PB/III/307; C1/735.

SPETE Zie:
- spet;----; spit/

SPETIE Zie:
- in ----/
- pattecons in ----/
- specie;----; spesi/

SPEUL Zie:
- te ---- gaen/

SPEULGELT Zie:
- spelleghelde; speelgelt; spelegelt; spoelgelt;----; spellegelt/

SPEY Zie:
- spoelije; spoye; spoy; speye; ----; spoeye/

SPEYE Zie:
- spoelije; spoye; spoy;----; spey; spoeye/

SPIAUTER; SPEAUTER; SPYAUTER; SPEAUTRE = sub. mengsel van lood en tin.
- plumbi albi et plumbi temperatio;
- alliage de plomb et étain;
- Mischung von Blei und Zinn ;
- mixture of lead ant tin, pewter;
- aleación de plomo y estaño;

vpl.: T1/215.

SPICKELBOOR; SPIJCKELBOOR; SPIJCKELBAER; SPIKERBOOR; SPIKELBOOR = sub. zwikboor; nagelboor; spijkerboor.
- terebra maior, clavorum;
- tarière; vrille;
- Zwickbohrer; Nagelbohrer;
- gimlet; auger; naildrill;
- taladro; barrena para taladrar claveras;

vpl.: Lo3/180; Lo5/396; C1/430.

SPICKELEN = vb. met nopjes bedrukken.
- maculis distincto I;
- moucheter;
- mit Noppen bedrücken;

- printed cotton;
- imprimar telas; estampar telas;

vpl.: PB/II/56.

SPIEGELE Zie:
- ten ---- van/

SPIEGELEN Zie:
- daeraen ----/

SPIEGELHARS Zie:
- spiegelherts;----; spiegelharst/

SPIEGELHARST Zie:
- spiegelherts;spiegelhars;----/

SPIEGELHERTS; SPIEGELHARS; SPIEGELHARST = sub. gezuiverde hars.
- resina purificata ;
- résine purifiée;
- gereinigtes Harz ;
- purified resin;
- resina pura;

vpl.: PvB6/162.

SPIENEN Zie:
- vut ----/

SPIESBROEDER = sub.krijgsmakker bontgenoot.
- commilito;
- compagnon d'armes;
- Zunftgenosse;
- military comrade;
- compañero de armas;

vpl.: PB/II/258.

SPIESEN Zie:
- deur de ---- passeren/

SPIJCKELBAER Zie:
- spickelboor; spijckelboor;----; spikerboor; spikelboor/

SPIJCKELBOOR Zie:
- spickelboor;----; spijckelbaer; spikerboor; spikelboor/

SPIJCKER Zie:
- spijker; spycker;----; spiker/

SPIJCKMEESTER; SPIJKEWAERDER; SPIJKWAERDER = sub. functionaris in Brussel belast met het toezicht op de stadsgraanopslagplaatsen .
- magistratus horrei frumenti Bruxellae;
- fonctionnaire à Bruxelles chargé de surveiller les greniers de la ville;
- Speichermeister in Brussel;
- official in charge of supervision of town's granaries of Brussels;
- funcionario Bruselense encargado de inspección de los graneros municipales;

vpl.: C1/243.

SPIJKER; SPYCKER; SPIJCKER; SPIKER = sub. graanopslagplaats; korenschuur.
- horreum frumenti; granarium;
- magasin à grains; silo à blé; grenier;
- Speicher; Getreidelagerraum;
- granary;
- granero; hórreo;

vpl.: C1/199,243; PB/IV/262.

SPIJKEWAERDER Zie:
- spijckmeester;----; spijkwaerder; /

SPIJKWAERDER Zie:
- spijckmeester; spijkewaerder; ----/

SPIJL Zie:
- spille; spile;----/

SPIJNDINGHE Zie:
- generael ----/

SPIJSEN Zie:
- metten teerlingen werpen om enniger ---- of dranck wille/

SPIJSEN = vb. uitzetten van vis.
- piscinam ango Ill prole;
- aleviner;
- mit Fischbrut besetzen ;
- set;
- soltar pez en el agua;

vpl.: C1/155.

SPIJSSEL = pootvis.
- cataracta;
- alevin;
- Fischbrut; - fry;
- alevín; pescado menudo que se echa en los ríos y estanques para problarlos;

vpl.: C1/32.

SPIKELBOOR Zie:
- spickelboor; spijckelboor; spijckelbaer; spikerboor;----/

SPIKER Zie:
- spijker; spycker; spijcker;----/

SPIKERBOOR Zie:
- spickelboor; spijckelboor; spijckelbaer;----; spikelboor/

SPILE Zie:
- spille;----; spijl/

SPILLE Zie:
- couppel oft ----/
- vleeschboom metten seele ende ijsere ----/

SPILLE; SPILE; SPIJL = sub. spil van een molen.
- cardo molae;
- poilier de moulin;
- Spill einer Mühle;

- pivot of a mill;
- árbol del molino;

vpl.: PvB6/139.

SPINAEL; SPINNAEL = sub. fijn garen.
- linum subtile;
- fil fin;
- feines Garn ;
- fine yarn;
- hilo fino;

vpl.: PvB1/246.

SPINNAEL Zie:
- spinael;----/

SPINNINGEN Zie:
- houden van ----/

SPINNINGEN = sub.pl. samenkomsten van spinsters, waarbij jongemannen werden uitgenodigd.
- conventus earum quae stamina nent ad quoa iuvenus invitati;
- être le soir dans les maisons pour y filer;
- Versammlung von Spinnerinnen wozu Jünglinge eingeladen sind;
- meetings of spinners at which young men are invited;
- reuniones de hiladoras cerca de cuales se invitan jóvenes;

vpl.: PvB5/8.

SPINROCK MET EENEN HASPELE = spinrokken met haspel.
- colus cum sucula;
- quenouille avec un dévidoir;
- Spinnrocken mit Haspel;
- distaff with reel;
- rueca con devanadera;

vpl.: Lo3/174; Lo5/398; C1/430.

SPINT ROGGE OFT TERWE BRUSSEL = graanmaat voor rogge of tarwe; ½ van een schepel.
- mensura capacitatis; quadraus avenae; modiolus Bruxellae;
- picotin ou pignole de Bruxelles;
- Getreidemasz für Roggen oder Weizen von Brussel;
- corn measure for rye or wheat of Brussel;
- medida de granos para centeno o trigo de Bruselas;

vpl.: C1/237,322.

SPIRINCK = sub. spiering.
- species piscis;
- éperlan;
- Stint;
- smelt;
- eperlano;

vpl.: PvB6/156.

SPISDRAGHER Zie:
- baeliu; baelju; bailliu; balgu;

baliu; beliou; landdrost;----; spisedrager/

SPISEDRAGER Zie:
- baeliu; baelju; bailliu; balgu; baliu; beliou; landdrost; spisdragher;----/

SPIT Zie:
- speet;---- oft braetvigghen/
- spet; spete;----/

SPIT METTEN WENDER ENDE GHEWICHTE = braadspit met draaistang en tegenwicht.
- veru cum assere torquente et contra pondere;
- broche avec le tourne-broche et le poids;
- Bratspiesz mit Drehstange und Gegengewicht;
- spit with turing bar and counterweight;
- espetón con eje y contrapeso;

vpl.: C1/430; Lo5/396; Lo3/178.

SPIT OFT BRAETVIGGE = taut. speenvarken.
- porcus lactens;
- cochon de lait;
- Spansau;
- sucking pig;
- cochinillo de leche;

vpl.: PvB6/379.

SPITSROEDEN LOOPEN OFT STEIGHRIEMEN = taut. vorm van tuchtiging.
- intercurrere virgas;
- passer par les baguettes;
- Form von Züchtigung;
- form of punishment;
- pasar por las baquetas la carrera de baquetas;

vpl.: PvB7/160.

SPLEET; SPLEETE; SPLETE = sub. splitsing; een van een leen afgenomen deel.
- divisio; pars mutui argenti;
- division; bifurcation; partie d'un prêt d'une tenure;
- Spaltung; ein von einem Lehnsgut abgenommener Teil;
- division; al shake taken away from a feudal tenure;
- división; bifurcación; parte segregada de un feudo;

vpl.: ACart 9 ; PB/III/345.

SPLEETE Zie:
- spleet;----; splete/

SPLEETEN Zie:
- reeten oft ----/

SPLETE Zie:
- spleet; spleete;----/

SPLEYTEN Zie:
- validelijck ----/

SPLEYTEN; SPLITEN = vb. delen.
- dividere III;
- partager; diviser ;
- teilen;
- to divide;
- dividir; partir;

vpl.: B1/62; C2/893.

SPLIJTBAER OFTE DEIJLBAER = taut. deelbaar.
- dividuud; vel fissilis;
- dirisible ou susceptible d'être éclissé;
- teilbar;
- devisible or cleavable ;
- partible o hendible;

vpl.: C1/36.

SPLIJTEN Zie:
- erve ----/

SPLIJTEN OFT DEELEN = taut. delen.
- diffindo III aut divido III;
- partager;
- teilen ;
- divide ;
- dividir; repartir;

vpl.: T1/412.

SPLIJTINGHE ; SPLITINGE = sub. deling.
- divisio; fissio;
- division; éclissement;
- Teilung;
- division;
- división;

vpl.: Lo6/652; C1/36.

SPLIJTINGHE OFTE DEIJLINGHE = taut. deling.
- divisio vel fissio;
- la divission ou l'éclissement;
- Teilung;
- division or cleavage, split;
- división partició o hendedura ;

vpl.: C1/36 ; Lo6/652.

SPLIJTINGHEN; SCHEIJDINGHEN OFT DEIJLINGHEN = taut. deling van onroerend goed.
- divisio boni immobilis;
- divisions; partages ou éclissements ;
- Teilung von unbeweglichem Gut;
- division of immovable good;
- divisiín; partición de bienes inmuebles ;

vpl.: C1/106.

SPLINTER Zie:
- leveren aan huisinge bij ----/

SPLITEN Zie:
- spleyten;----/

SPLITINGE Zie:
- splijtinghe;----/

SPOEDELIJCK; SPOEDELYCK; SPOEDICH; SPUEDICH = adv. spoedig; snel.
- mox; celer;
- promptement; vitement;
- bald; schleunig;
- soon; quick; quickly;
- rápidamente ; pronto; luego; con brevedad;

vpl.: Cr2/1013/29; PB/III/154.

SPOEDELYCK Zie:
- spoedelijck;----; spoedich; spuedich/

SPOEDICH Zie:
- spoedelijck; spoedelyck; ----; spuedich/

SPOELGELT Zie:
- spelleghelde ;speelgelt; spelegelt;---- ;speulgelt; spellegelt/

SPOELIJE; SPOYE; SPOY; SPEYE SPEY; SPOEYE = sub. schutsluis.
- cataracta;
- écluse à sas ;
- Fangschleuse; Kammerschleuse;
- lock;
- esclusa;

vpl.: T1/33.

SPOELMAN Zie:
- speelman; speleman;----; spuelman; spelmaecker/

SPOEYE Zie:
- spoelije; spoye; spoy; speye; spey ;----/

SPOLIACIE; SPOLIATIE = sub. beroving; roof uit plundering.
- direptio; spoliatio; expililatio;
- déprédation; pillage; privation; spoliation;
- Beraubung; Ausplünderung;
- deprivation; pirvation; robbery; spoliation; spoiling;
- despojo ;privación; robo; pillaje; saqueo;

vpl.: Lo4/480; T1/224 ;T2/17, 166,766; C1/278.

SPOLIACIEN ENDE AFNEMINGEN= taut. be roving; ontneming.
- spoliatio;
- déprédation; spoliation ; privation ; vol;
- Beraubung;
- deprivation;
- depredación; pricación; robo ;

vpl.: T1/240.

SPOLIATEUR; SPOLIATOER;SPOLIEERDER = sub. berover; rover.

- direptor; spoliator;
- déprédateur ; spoliateur;
- Rauber;
- brigand; robber;
- ladrón; robador; salteador;

vpl.: T1/223,224.

SPOLIATIE Zie:
- spoliacie;----/

SPOLIATIE OFT REINTEGRATIE = beroving of weder in bezitname.
- spoliatio aut reintegratio;
- spoliation ou réintégration;
- Raub oder Wiederherstellung;
- robbery or reintegration;
- despojo o reintegración;

vpl.: C1/501.

SPOLIATOER Zie:
- spoliateur;---- ;spolieerder/

SPOLIEERDER Zie:
- temerarie ende overdadige occupeerder,---- ende aanveerder van anderen luden goet/
- spoliateur; spoliatoer;----/

SPOLIEERDER ENDE INVASEUR = rover en overweldiger.
- spoliator et qui invadit;
- spoliateur et envahisseur;
- Rauber und Ueberwältiger;
- robber and usurper ;
- bandolero e invasor;

vpl.: T1/424.

SPOLIEEREN Zie:
- spolieren;----/

SPOLIEREN Zie:
- berooven oft ----/

SPOLIEREN; SPOLIEEREN = vb. beroven; ontroven; plunderen.
- diripio III; privo I ;spolio I;
- dépossséder; dépouiller; détrousser ; dévaliser ; piller; saccager; spolier;
- berauben; plündern; rauben; ausplündern;
- deprive; pillage; plunder; spoliate ; ransack ; rob; spoil;
- despojar; desposeer; desvalijar merodar ; pillar; privar de; quitar; robar; saquear; asaltar; desplumar;

vpl.: T1/130,223; C1/16; T2/166 Bl.Pl.Bra.49.

SPOLIEREN OFT BEROOVEN = taut beroven; ontroven; plunderen.
- spolio I; diripio III; privo I;
- dépouiller ;priver; dépossseder détrousser; dévaliser; piller; saccager; spolier;
- berauben; plündern; rauben;

ausplündern;
- deprive of; rob; pillage; plunder ; spoliate; ransack; spoil;
- privar; robar; quitar; despojar desposeer; desvalijar; merodar; pillar; saquear; asaltar; desplumar;

vpl.: T1/524,130,223; PB/II/108 T2/166; Bl.Pl.Bra/49.

SPOLIEREN OFT WORPEN UUYT = taut. ontzetten.
- spolio l;
- démettre; destituer; expulser ; spolier ;
- auswerfen;
- relieve ;
- desposeer; expulsar; privar de;

vpl.: T1/230.

SPOND Zie:
- sponne; sponde; ----/

SPONDE Zie:
- sponne;----; spond/

SPONNE; SPONDE; SPOND = rand van plaveisel.
- limbus viae stratae;
- bord d'un pavé ;
- Rand des Pflasters;
- border of the pavement;
- ma rco de pavimento;

vpl.: PvB5/420.

SPOORKEL Zie:
- sporckel; sporkel; ----; spuerkel; sporcle; sporcule; sporkelle; sporkille; sprokille; sporkelmaent/

SPORCKEL Zie:
- achter half ----/

SPORCKEL; SPORKEL; SPOORKEL; SPUERKEL; SPORCLE ; SPORCULE; SPORKELLE; SPORKILLE; SPROKILLE; SPORKELMAENT = Februari.
- Februarius;
- Février;
- Februar;
- February;
- Febrero;

vpl.: AKB 14.

SPORCLE Zie:
- sporckel; sporkel; spoorkel; spuerkel;----; sporcule; sporkelle; sporkille; sprokille; sporkelmaent/

SPORCULE Zie:
- sporckel; sporkel; spoorkel; spuerkel; sporcle;----; sporkelle; sporkille; sprokille; sporkelmaent/

SPOREWARE Zie:
- sperrewaert ; sparware; sparwere; sperware; spaerware; spareware; spereware;-----; sporwaer; sperwaer; sperwere; sperwaert; sperwer; sperweir/

SPORKEL Zie:
- sporckel;----; spoorkel;spuerkel; sporcle; sporcule; sporkelle; sporkille; sprokille; sporkelmaent/

SPORKELLE Zie:
- sporckel; sporkel; spoorkel; spuerkel; sporcle; sporcule; ----; sporkille; sprokille; sporkelmaent/

SPORKELMAENT Zie:
- sporckel; sporkel; spoorkel; spuerkel ;sporcle; sporcule; sporkelle; sporkille; sprokille; ----/

SPORKILLE Zie:
- sporckel; sporkel; spoorkel; spuerkel; sporcle; sporcule; sporkelle;----; sprokille; sporkelmaent/

SPORRY OFT VITSEN = sub.taut. spurrie.
- sanguinalis herba;
- spergule;
- Spark;
- spurry;
- matricaria;

vpl.: PB/II/15; PB/III/294.

SPORTEL GHELDER = opgevoerde lasten.
- emolumenta educta;
- charges transportées en haut;
- hinaufgeführte Bürden;
- raised burdens;
- cargas elevadas; aumentadas;

vpl.: Cr2/1003.

SPORWAER Zie:
- sperrewaert; sparware ;sparwere; sperware; spaerware ; spareware; spereware; sporeware;----; sperwaer; sperwere sperwaert; sperwer; sperweir/

SPOT Zie:
- ten grooten ---- vanden gericht/

SPOTTERIE Zie:
- spottinghe;----; spottinge/

SPOTTIGE REDENEN = adi. spottend; spotachtig.
- acerbus; aculeatus; acerbe dicta; verborum aculei;
- moqueur; narquois; railleur;
- spöttisch;

- mocking;
- burlón; fisgón; zumbón ;

vpl.: T2/67.

SPOTTINGE Zie:
- spottinghe; spotterie;----/

SPOTTINGHE; SPOTTERIE; SPOTTINGE = sub. bespotting.
- irrisio; derisus ;
- moquerie; raillerie;
- Ver spottung;
- mockery; division; ridicule;
- burla; risa;

vpl.: C1/269.

SPOUBECSKIJN Zie:
- spouwbaxken; spouwbexcken van ten ----/

SPOUWBAXKEN; SPOUWBEXCKEN VAN TEN; SPOUBECSKIJN = tinnen spuwbakje.
- crater parvus ad inspuendum plumbo albo confectus; craterina ad spuendum;
- crachoir en étain;
- zinnerner Spucknapf;
- pewter spittoon ;
- escupidera de estaño;

vpl.: Lo5/400; Lo3/182.

SPOUWBEXCKEN VAN TEN Zie:
- spouwbaxken;---- ; spoubecskijn/
- tennen ----/

SPOY Zie:
- spoelije; spoye; ---- ;speye: spey; spoeye/

SPOYE Zie:
- spoelije;----;spoy; speye;spey; spoeye/

SPRAECKE Zie:
- morghen ----/

SPRAEKE OFT COMMUNICATIE HOUDEN = taut. contact houden.
- communicare ;
- tenir conversation avec;
- Beziehung halten;
- keep contact;
- estar en contacto con;

vpl.: C1/572.

SPRAKE Zie:
- woensdaeghe ----/
- noeminge ende ----- van den testateur/

SPRAKEN Zie:
- stellen in talen ende ----/
- totter ---- van huer/

SPRECKEN OFT RAMOER = taut. in opspraak.
- in sermone hominum;
- en mauvaise réputation;

- ins Gerede;
- getting talked about ;
- en lenguas de la gente;

vpl.: PvB6/161.

SPREECKBAER = adi. spreekbaar; te spreken.
- qui, quae, quod, potest dici;
- être à consulter; être sur place si on peut lui parler;
- zu sprechen;
- available ;
- si se puede hablar con el;

vpl.: C1/41.

SPREECKEN OFT KLAPPEN = taut. kletsen.
- blatero l;
- claquer;
- schwatzen;
- talk nonsense;
- charlar ;

vpl.: B2/95.

SPREEK Zie:
- onder ----/

SPREEKEN Zie:
- tusschen ----/

SPREET Zie:
- spriet;----/

SPREEUWEGAT Zie:
- spreeuwgat;---- ;sprewegat/

SPREEUWGAT; SPREEUWEGAT; SPREWEGAT = gat in de muur ter grootte van een spreeuw.
- cavum in muro magnum ut sturnus;
- trou dans un mur dans le grand d'un étourneau;
- Loch in einer Mauer von der Grösze eines Stars;
- hole in a wall with the size of a starling;
- agujero de estornino; abertura en un muralla del volumen de un estornino;

vpl.: PvB5/572.

SPREKEN Zie:
- bij taelmans oft voorsprake----/

SPRENC Zie:
- sprink;----; sprinc; sprinken/

SPREWEGAT Zie:
- spreeuwgat; spreeuwegat;----/

SPRIET; SPREET = sub. staak; werpspiets.
- pertica;
- perche; dard;
- Spriet; Wurfspiesz;
- stake, pole; javelin;
- palo; vara; dardo; venablo;

vpl.: Cr2/1334.

SPRINC Zie:
- sprink; sprenc;----; sprinken/

SPRINK; SPRENC; SPRINC; SPRINKEN = sub. waterloop; waterader; kleine bron.
- aqua saliens; fons saliens;
- veine d'eau; chenal; source ;
- Wasserlauf; Wasserader; kleine Quelle;
- watercourse; runnel; rivulet; brooklet;
- vena de agua; venero de agua; corriente de agua;

vpl.: BKB 16.

SPRINKEN Zie:
- sprink; sprenc; sprinc;----/

SPROCKELEN Zie:
- brecxelen;----; sprocken; sproocken/

SPROCKELGELDEN = sub.pl. kleine voorschotten.
- pecunia praebita;
- petites avences; petits déboursés;
- kleiner Vorschuss;
- small advance pay; miscellaneous expenses;
- pequeños adelantos; pequeños anticipos;

vpl.: BVB 131.

SPROCKEN Zie:
- brecxelen; sprockelen;----; sproocken/

SPROKILLE Zie:
- sporckel; sporkel; spoorkel; spuerkel; sporcle; sporcule; sporkelle; sporkille;----; sporkelmaent/

SPROOCKEN Zie:
- brecxelen; sprockelen; sprocken;----/

SPROT Zie:
- bocxhorinck;----/

SPROT = sub.sprot; gerookte sardine.
- clupea spratus;
- esprot;
- Sprotte;
- sprat;
- especie de pez pequeño parecido al arenque;

vpl.: PB/III/442; PvB1/336.

SPRUIJT Zie:
- sprute; spruyte; spruut;----/

SPRUTE; SPRUYTE; SPRUUT; SPRUIJT = sub.hom.1.jong loot van een heester 2.vb. komt voort.
- 1.fruticetum; frutex 2.profluo III; orvor IV;
- 1.taillis 2.naitre;
- 1.Schöszling 2.hervorgehen; entstehen;
- 1.shoot; offspring 2.rise; originate;
- 1.echar yemas 2.nacer;

vpl.: C1/88; BVB 189.

SPRUUT Zie:
- sprute; spruyte;----; spruijt/

SPRUYT ENDE DAILT UUYT = taut. voortkomt uit.
- orior IV; effloresco III;
- descendre de; provenir de; résulter de;
- hervorgehen aus;
- proceed from;
- proceder de; provenir de; resultar de;

vpl.: T1/51.

SPRUYTE Zie:
- sprute;----; spruut; spruijt/

SPRUYTEN; SPRUTEN = vb.groeien.
- crescere;
- croître;
- wachsen;
- to grow;
- crecer; aumentarse;

vpl.: Cr2/1013/15.

SPRUYTEN ENDE RYSEN = taut. voorkomen; ontstaan.
- surgere;
- surgir;
- entstehen;
- come into existence;
- acaecer; acontecer; suceder; originarse;

vpl.: PB/II/324.

SPRUYTEN OFT REYSEN = taut. voortspruiten; resulteren.
- consequor III; vascor III;
- résulter;
- hervorgehen;
- result; arise;
- resultar;

vpl.: PvB1/419.

SPRUYTEN OFT SOPPEN = sub.pl. spruiten; loten.
- stirpes;
- rejetons; surgeons;
- Sprösze;
- sprouts;
- vástagos; retoños;

vpl.: PB/II/124.

SPRUYTEN VAN ENDE UYT = vb. voortkomen uit.
- exorior IV;
- provenir; résulter; naître;

- entstehen; erwachsen; hervorgehen;
- proceed from; arise from;
- resultar de; provenir de; originarse de;

vpl.: C1/2.

SPRUIJTENDE Zie:
- actie(n) ----/

SPUEDICH Zie:
- spoedelijck; spoedelyck; spoedich;----/

SPUELMAN Zie:
- speelman; speleman; spoelman; ----; spelmaecker/

SPUERKEL Zie:
- sporckel; sporkel; spoorkel; ----; sporcle; sporcule; sporkelle; sporkille; sprokille; sporkelmaent;/

SPUIJEN Zie:
- gadeslaghen van de spuijten----/

SPUIJMEESTER Zie:
- gagie ---- van de oude staat Imme rseele/

SPUIJMEESTERS Zie:
- clerckschap van de ----/

SPUIJTEN Zie:
- gadeslagher van de ----/

SPUIJTEN; SPUYEN = sub.pl. schutsluizen.
- cataracta;
- écluses;
- Kammerschleusen;
- locks;
- esclusas;

vpl.: C1/206; PB/IV/269.

SPUIJTRECKER Zie:
- gagie ---- onder de sackbrugghe/

SPURRIESAAT = sub.zaad van de spurrieplant.
- semen spergulae; semen polygalonis;
- semence de spergule ;
- Spergelsamen;
- spurryseed;
- semilla de matricaria;

vpl.: ACart 43.

SPUYEN Zie:
- spuijten;----/

SPUYMEESTER = sub. schutsluiswachter.
- cusots cataractae;
- éclusier;
- Kammerschleusewärter;
- lockman;
- esclusero;

vpl.: C1/206.

SPYAUTER Zie:
- spiauter; speauter;----; speautre/

SPYCKER Zie:
- spijker;----; spijcker; spiker/

SPYSE Zie:
- schotel;----/

SPYT; SCHAEDE OFT LEEDT = taut. belemmering.
- impedimentum;
- empêchement;
- Hindernis;
- impediment;
- impedimento; obstáculo; estorbo;

vpl.: PB/III/325.

SRAISSISEMENTE Zie:
- saisissement;----/

ST.AMBROSIUS Zie:
- eenen wech tot ----/

ST.JACOBS Zie:
- eenen wech doen tot ----/

ST.JACOPS Zie:
- wech tot ---- in Galissen/

ST.JANSVLIET Zie:
- aenkomen officie portier ----/

ST.JORIS HANDTBOGHE GULDE = St.Joris handbooggilde.
- collegium arci manu Sancti Georgii;
- corporation d'arbalétriers de St.Georges;
- H.Georg Handbogenzunft;
- St.Georg's handbow guild;
- gremio de arcos San Jorge;

vpl.: C1/205.

ST.JORISPOORT Zie:
- aenkomen officie portiers Kipdorppoorte; Roypoort; ---- ende Bierhooft/
- gagie poortier van de ----/

ST.MATTIJSDACH = St.Mattijsdag 21 september.
- dies festus Sancti Matthei Evangelistae;
- la St.Mathieu, le vingt et une septembre;
- St.Mattystag 21 September;
- day of St.Mattys september 21th;
- dia de fiesta de San Mateo, el 21 de setiembre;

vpl.: ASO 9,10.

ST.MICHIELSGULDE Zie:
- schermers oft ----/

ST.MICHIELS GULDE = St. Michiel gilde.
- collegium sancti Michaelis;

- gildes de St.Michel;
- H.Michael Zunft;
- St.Michael's guild;
- gremio San Miguel;

vpl.: C1/205.

ST. OEDERODE Zie:
- resorte van ----/

ST.PAUWELS Zie:
- wech te St.Peeters ende ----- te Roomen/

ST.SERVAASDAGH; SERVAESDACH; SERVAESDAGH; SERVAESAVONT = St.Servaasdag 13 mei.
- dies festus Sancti Servatii;
- le jour de St.Servais, le treize mai;
- St.Servaastag 13 Mai;
- day of St.Gervase may 13th;
- dia de fiesta de San Servacio, el 13 de mayo;

vpl.: ASO 9,10; BVB 72; LPS59.

STAANDE Zie:
- een ---- hand/

STAANDE TOT LASTEN = komende ten laste van.
- coactus aliquem sustentare copiis suis;
- tombant à la charge de;
- zu Lasten kommend von;
- being chargeable to;
- siendó a cargo de ; corriendo de la cuenta de;

vpl.: DVB 32.

STAAT Zie;
- beschreven ---- ende inventarijs/
- pertinente ---- en inventaris/

STABIELIEREN Zie:
- stabinieren;----; stabileeren; stabiliseren/

STABILEEREN Zie:
- stabilieren; stabielieren;----; stabiliseeren/

STABILIEREN; STABIELIEREN; STABILEEREN; STABILISEREN = vb. bevestigen; bestendigen; verduurzamen.
- confirmo I; stabilio IV; stabilitatem do I;
- affirmer; stabiliser; rendre stable; faire durer; conserver; établir;
- befestigen; fortdauern lassen; stabilisieren;
- confirm; establish; stabilise; perpetuate;
- corroborar; confirmar; perpetuar; continuar; conservar;

establecer; consolidar; estabilizar;

vpl.: Cr2/767; PB/IV/215,438; DVB 20.

STABILISEREN Zie:
- stabilieren; stabielieren; stabileeren;----/

STABILISSEMENT = sub. duurzaamheid; bestendigheid.
- stabilitas;
- stabilité;
- Dauerhaftigkeit; Beständigkeit;
- durability;
- estabilidad;

vpl.: PB/IV/438.

STACI Zie:
- statie; stacie;----; stasie; statioen/

STACIE Zie:
- statie;----; staci; stasie; statioen/

STACKETSEL OFT MURAGIE =een houten schutting of een muur.
- maceria lignea, vallus, vel murus, moenia;
- une pallissade ou un mur;
- Staketzaun oder Mauer;
- a wooden fence or wall;
- una valla de madera o un muro;

vpl.: C1/270.

STADE Zie:
- hare portersscappe ---- doen/
- natale en doet geen ----/
- te ---- of te bate komen/
- te ---- oft ter onstade/

STADE DOEN = vb. baten; van nut zijn; ten goede komen; voordeel trekken; profiteren.
- legitime,rate; maneo II; lucrum facere;
- être utile; servir; profiter;
- nutzen; nützen; zugute kommen; nützlich sein;
- for the use of; yield profit;
- servir; ser útil; venir en prevecho de;

vpl.: T2/79; Ca2/10.

STADELIJC Zie:
- stadelijck;----; stadelike; stadelinge/

STADELIJCK; STADELIJC; STADELIKE; STADELINGE = adv. steeds.
- semper;
- toujours;
- immer;
- always; ever;
- siempre;

vpl.: PvB1/104.

STADELIKE Zie:
- stadelijck; stadelijc;----; stadelinge/

STADELINGE Zie:
- stadelijck; stadelijc; stadelike; ----/

STADEN Zie:
- te veele ---- herbrengen/
- ter ---- oft ter ontstaden/

STADEVAST Zie:
- stedevast;----; stadevaste/

STADEVASTE Zie:
- stedevast; stadevast;----/

STADHOUDER(E) Zie:
- drossaardt; baillieu; balliouw; balliu; ballueuw oft ----/

STADHOUDER; STEDEHOUDER; STEDEHOUWER; STATHOUDER; STATHELDER; STATHOLDER; STEDEHAUDERE = sub. functionaris die optrad namens de quartierschout; plaatsvervanger; stadhouder.
- propraetor; vicarius; locum tenens; procurator; proconsul;
- gouverneur; remplaçant; suppléant;
- Statthalter; Stellvertreter des Schulzes;
- deputy; vice; vicegerent; governor; lieutenant;
- estatúder;

vpl.: ACart 15,20; DVB 7,9,14; BVB 185,190; T1/65; PvB1/34.

STADHUYSE Zie:
- secretaris van den ----/
- Antwerpen ----/

STADIGEN Zie:
- stedichen; stedigen;----; stadighen; steden/

STADIGHEN Zie:
- stedichen; stedigen; stadigen; ----; steden/

STADIGLIJCK = adv. ernstig.
- serius;
- sérieusement;
- ernsthaft;
- seriously;
- seriamente o gravemente;

vpl.: PvB8/27.

STADSACCEIJNS Zie:
- stadsaccijns;----/

STADSACCIJNS ;STADSACCEIJNS = sub. stadsinvoerrechten.
- portorium municipale; tributum municipale;
- tribut municipal;

- Stadtsteuer;
- town-excise;
- derecho de consumo municipal;

vpl.: ACart 35; DVB 96.

STADSBELLEMAN; BELLEMAN= sub. functionaris die als stadsomroeper met een bel de aandacht trekt.
- minister qui et praeco urbem per tintinabulum conspicit;
- fonctionnaire qui comme crieur public attirait l'attention;
- Funktionär der wie öffentlicher Ausrufer mit einer Klingel die Aufmerksamkeit auf sich zog;
- official who as towncrier with a bell drew the attention;
- pregonero municipal tocando campanilla;

vpl.: PvB6/64.

STADSBESTUUR LIER = bestaande uit 7 schepenen op St.Jan Baptistdag gekozen door twee commissarissen van de Raad van Brabant uit de ingezetenen, alsook 7 schepenen door dezelfden gekozen uit de bijvangh nl.3 uit de oud-schepenen en vier uit de omliggende dorpen.
- magistratus urbani Lier, constans es septem scabinis in die Sancti Giovanni Baptistae, electis a duobus curatoribus consilii Brabantiae ex incolis, item septem scabinis ab eisden electis ex territorio extra urbem, sc. tribus ex ex-scabinis et quattuor ex pagis circumiacentibus;
- municipalité de Lierre;
- Stadtverwaltung von Lier;
- municipality of Lier;
- autoridades municipales; siete regidores elegidos el dia de San Juan Bautista por dos consejeros del consejo de Brabante; autoridades de Lier;

vpl.: C1/594.

STADSBIDDER TOT DE LIJCKEN = sub. lijkbezorger; rouwaanzegger; doodbidder.
- libitinarius;
- entrepreneur des pompes funébres, celui qui annonce deuil, prieur d'enterrement;
- Leichenbesorger; Ansager; Totenmelder;
- undertaker; mourner; undertaker's man;
- agente de pompas funebres; munidor de entierros;

vpl.: PvB6/64.

STADSBODE(N) Zie:
- aenkomen officie gehesworene ----/

- recompense gesworen ----/

STADSCHIJNSEN Zie:
- innecomen ontfangher van de ghemeijne ----/

STADSDOCTOIR = sub. stadsgeneesheer.
- medicus urbanus;
- médecin de la ville;
- Stadtarzt;
- municipal surgeon;
- médico urbano;

vpl.: C1/582.

STADSDOCTOOR Zie:
- stadtschirurgijn;----/

STADSINNEKOMEN = sub. stadsinkomst; stadsontvangst.
- pecunia quae datur introitus urbis causa;
- revenus de la ville;
- Stadteinkommen;
- town's income;
- ingresos; entradas, de la ciudad;

vpl.: C1/198.

STADSKIND OFT PRODIGNE = taut. bloedschandekind.
- infans incestus;
- enfant d'inceste;
- uneheliches Kind;
- illegitimate child; child born from incest;
- hijo de oncesto;

vpl.: C2/789.

STADSREGERING VAN ANTWERPEN = de antwerpse regering bestond uit 2 borgemeesters en 18 schepenen, die rechtspraak hadden in alle criminele en civiele zaken.
- gubernatio urbis ex duobus magistris civitatis et duodeviginti scabinis constabat, qui in omnibus rebus criminalibus et civilibus iurisdicebant; Antverpia;
- le gouvernement de la ville d'Anvers, existait de deux bourgmaîtres et dixhuit échevins ayant respectivement judicature en toutes causes criminelles et civiles;
- die städtische Verwaltung von Antwerpen bestand aus 2 Bürgermeistern und 18 Schöffen die in allen kriminellen und zivilen Sachen die Rechtspflege führten;
- municipality of Antwerp;
- el gobierno de Amberes existía de dos burgomaestres y 18 regidores teniendo jurisdicción en todos los casos criminales y civiles;

vpl.: Lo1/438.

STADT Zie:
- appel op vonnis van schepenen der ---- Lyere/
- bider sonnen die ---- ruymen/
- binnen de cuype deser ----/
- boden bij de ---- ghecommitteerden op andere plaetsen/
- bouwmeester der ----/
- gagie spuymeester van de oude ----/
- gesworen ----/
- in erve te dorpe oft ----/
- jurisdictie der ---- van Vilvoorden/
- poortiers van de ---- Antwerpen/
- recht de ---- competerende in de coophuyse/
- regeringhe der ---- van Diest/
- schouteth van de ---- Antwerpen/
- ter ---- ende gemeynten proffyte/
- tot der ---- reparaten behoeff/
- totter ---- fortificatie behoeve/
- van weghen der selver ----/
- wissel der ----/

STADT ENDE MACHT VAN PRIVILEGIE = plaats en kracht van voorrecht.
- locus et fortitudo privilegii;
- lieu et force de privilège;
- Kraft und Gewalt vom Privileg;
- power and force of preference;
- luagr y poder de privilegio;

vpl.: Lo3/4.

STADTBODE Zie:
- gagie eersten ----/
- gagie gesworen ----/

STADTBODE = sub. functionaris van het stadhuis, Antwerpen.
- viator; stator; nuntius urbicus Antverpia;
- messager de la régence de la ville d'Anvers;
- Funktionär des Rathauses von Antwerpen;
- town-messenger of Antwerp;
- funcionario de la alcaldia, Amberes;

vpl.: C1/378.

STADTGRIJPEN Zie:
- plaetse ende ----/

STADTHORLOGIEMEESTER =stadsuurwerkmaker.
- qui facit horologium villae;
- horloger de la ville;
- Stadtuhrwerkmacher;
- clockmaker of the city;
- relojero de la ciudad;

vpl.: PB/IV/268.

STADTHOUDER VAN DE MEYER, DE SCHOUT, DE DROSSAERT = plaatsvervanger bij afwezigheid of ontstentenis; in Kiel de oudst beëdigde schepen.
- 1.vicarius; vice et loco alterius substitutus; locum-tenens 2. successor sculteti in absentia 3. fercularius repraesentans, qui maximo natu scabinus iuratur erat, Chilonia;
- 1.remplaçant, vicaire du bailli 2 Lieutenant 3. idem du drossart; Kiel;
- 1.Stellvertreter des Meiers 2. Stellvertreter des Schulzen bei Abwesenheit oder Krankheit 3. stellvertretende Drost, nämlich der am längsten beeidigter Schöffe; Kiel;
- 1.substitute of the bailiff 2.substitute of the bailiff at absence; 3. substitute bailiff; being the oldest sworn sheriff, Kiel;
- 1.el que sustituye al suplente del principe 2.sustituto del alcalde ausente 3.suplente del baile siendo el regidor jurado de más edad; Kiel;

vpl.: Lo5/4; C1/658,1.

STADTHOUDER EN MANNEN VAN LEEN = een college, vormende de leenhof van Brabant bestaande uit de vertegenwoordiger en bepaalde leenmannen door de landsheer aangewezen.
- collegium, continens regiam mutuariam Brabantiae, existens ex vicario et vasallis certis ab principe assignatis;
- collége, formant la cour féodale du Brabant, composé du représentant et de certains vassaux, designés par le seigneur;
- ein Kollegium; der Lehnhof von Brabant, bestehend aus dem Vertreter und bestimmten Vasällen vom Landesherren angewiesen;
- a college, the feudal court of Brabant, consisting of the representative and certain vassals designated by the sovereign lord;
- colegio; la corte feudal de Brabante, compuesta por el representante y ciertos vasallos designados por el principe;

vpl.: C1/290.

STADTHOUDER VAN DEN AMPTMAN = plaatsvervangend amptman.
- praefectus vicarius;
- lieutenant de l'amman;

- Stellvertreter des Amtmannes;
- acting public prosecutor;
- amptman sustituto;

vpl.: C1/377.

STADTHOUDERS RECHT = sub. geld bij leenverhef te betalen aan de stadhouder van de leenheer.
- ius vicarii;
- somme d'argent dû au lieutenant du seigneur féodal à la relevance d'un fief;
- Geld, bei Erhebung des Lehnes dem Stadthalter des Lehnherrn zu zahlen;
- money to be paid to the representative of feudal lord at acceptance of foef;
- plata a pagar al estatúder de un sesor feudal con el cambio de un feudo;

vpl.: C1/290; B2/250.

STADTHUIJS Zie:
- aenkomen officie concierge ----/

STADTHUIJSE; STADTHUYSE Zie:
- cappelmeester van den ----/
- concherge van den ----/
- gagie concherge van den ----/
- gagie knape van de ----/
- gagie ketensluyter achter het----/
- portier van den ----/
- secretaris van den ----/
- ter cleynder ----/
- ter cleynder puyen van desen ----/

STADTIECKER = sub. stadsijker.
- signator mensurarum et ponderum civitatis;
- poinçon de la ville;
- Stadteicher;
- municipal gauger;
- aforador municipal; inspector
- municipal de pesas y medidas;

vpl.: Lo5/302.

STADTKINDEREN = sub.pl. kinderen staande onder voogdij der weesmeesters, Antwerpen.
- liber sub tutela orphanotrophorum Antverpia; Anvers;
- des enfants de la ville c'est à dire des enfants étant sous la tutelle des maitres des orphelins;
- Kinder unter Vormundschaft der Waisendirektoren der Stadt Antwerpen;
- children under guardianship, Antwerp;
- niños que estás bajo la tutela de los maestros del orfanato; Amberes;

vpl.: Lo1/676.

STADTKINT; STEDEKINT = sub. iemand die gesteld wordt onder stadstoezicht bv. wegens verkwisting onder curatele is gesteld.
- aliquis qui sub cura civitatis ponitur exempli gratia propter effusionem;
- quelqu'un qui est mis sous la tutelle de la ville p.e.à caude la dissipation quelqu'un a été interdit;
- unter Vormundschaft von der Stadt gestellte Person;
- town's child;
- uno que está puesto bajo la vigilancia de la ciudad, por ejemplo a causa de disipación;

vpl.: C1/440.

STADTLOVER Zie:
- gesworen ----/

STADTMEESTER; STATMEESTER; STATMEISTER = sub. burgemeester.
- magister civium;
- maître des travaux de la ville; maître;
- Bürgermeister;
- mayor;
- burgomaestre;

vpl.: C1/113.

STADTS Zie:
- aen deser ---- jurisdictie bedwanghbaer/
- des heeren ende der ---- gemoet/
- ghemeijne ---- pensionarissen/
- s'heeren en ---- dienaers/
- vacatien ---- ordinaris advocaet en procureur/

STADTASSIJSEN ENDE INCOMEN = taut. stadsbelastingen.
- tributa urbis;
- taxes assises et revenus de la ville;
- städtische Steuer;
- municipal taxes;
- impuestos municipales;

vpl.: C1/490.

STADTSBCDE Zie:
- aenkomen officie ghesworene ----/

STADTSBODEN; STEDEBODEN ANTWERPEN = functionarissen ten dienste van het stadsbestuur; was bij benoeming en aanvaarding van hun ambt aan de stad schuldig 100 gulden, Antwerpen.
- ministri praesto magistratus urbani; ad nominationem et acceptationem muneris sui urbi centum florinas debiti erant Antverpia;
- fonctionnaires au service de la municipalité; redevable de 100 florins lors de leur nomination et entrée en fonction d'Anvers;
- Funktionäre zu Diensten der Stadtverwaltung; war bei Ernennung und Antritt seines Amtes der Stadt 100 Gulden schuldig, Antwerpen;
- officials in the service of the municipality; each had to pay to the town 100 guilders at appointment and accession to his office, Antwerp;
- funcionarios de las autoridades municipales, debian a la ciudad de Amberes 100 florines;

vpl.: C1/534.

STADTSCHILDER = sub. de van stadswege aangestelde schilder belast met het onderhoud van processieattributen gebruikt bij de jaarlijkse ommeganck te Brussel.
- finctor urbanus, Bruxellae;
- peintre chargé de l'entretien des objets utilisés à la procession annuelle, Bruxelles;
- durch die Stadt angestellter Maler, beauftragt mit dem Unterhalt der Prozessionsattribute, Brüssel;
- painter appointed by municipality in charge of maintenance of processionattributes used in the annual procession at Brussels;
- pintor designado de parte de la ciudad y encargado de mantenimiento de atributos de procesiones de Bruselas;

vpl.:

STADTSCHIRURGIJN; STADTSDOCTOOR = sub. stadsheelmeester.
- chirurgus urbanus; vulnerum medicus urbanus;
- chirurgien de la ville;
- Stadtwundarzt;
- municipal surgeon; physician;
- cirujano urbano; médico municipal;

vpl.: C1/204,582.207.

STADTSCHIRURGIJNEN Zie:
- gagie ----/

STADTSCHRIJFCAMER Zie:
- statschriftcamer;----/

STADTSCOMME = stadskist of koffer waarin de archieven werden weggesloten.
- cista urbana in qua tabularia chartae publicae, discludebantur;

- le coffre de la ville dans lequel les archives étaient enfermé;
- Kiste, in der die Stadtarchive verschlossen wurden;
- box for the archives of the town;
- caja de la ciudad o cofre en la que se encerraban los archivos;

vpl.: C1/428.

STADTSDIENAERS Zie:
- 's heeren en ----/

STADTSDOCTOOR Zie:
- stadtschirurgijn;----/

STADTSHORLOGIEMEESTER = sub. de van stadswege aangestelde uurwerkmaker belast met het onderhoud der stadsuurwerken van Brussel.
- restaurator horologiorum civilium Bruxellae;
- horloger chargé de l'entretien des horloges de la ville de Bruxelles;
- Beamter für den Unterhalt der Stadtuhren von Brüssel;
- clockmaker appointed by municipality in charge of maintenance of the Brussel townclocks;
- relojero designado de parte de la ciudad y en cargado de mantenimiento de los relojes de Bruselas;

vpl.: C1/204.

STADTSKIND MAECKEN = sub.iemand om verkwisting onder curatele stellen.
- filius -a, cui tutor datus est;
- faire enfant de la ville, mettre en curatèle à cause de prodigalité;
- entmündigen;
- deprive of the management of one's affaires;
- hacer niño de la ciudad, meter a uno bajo curatela por ser disipador;

vpl.: Lo3/94.

STADTSKNAEP Zie:
- stadtsknaepe;----; stadtsknape/

STADTSKNAEPE; STADTSKNAEP; STADTSKNAPE = stadsdienaar; stadsknecht; gerechtsdienaar in Brussel, deurwaarder; bode van het stadsbestuur.
- apparitor; stator; lictor; minister magistratus;
- messager de la ville; valet de la ville; fonctionnaire municipal; serviteur de la ville; agent a Bruxelles; huissier;
- Stadtdiener; Bote einer Stadtverwaltung; Stadtknecht;

Gerichtsdiener in Brüssel; Gerichtsvollzieher;
- town-servant; beadle of the administration of a town; police-officer in Brüssel; usher;
- servidor; ministro del magistrado; funcionario de la ciudad; servidor municipal; ujier de la municipalidad;

vpl.: C1/249,203,550,434,56.

STADTSKNAPE Zie:
- stadtsknaepe; stadtsknaep;----/

STADTSLIVREIJE = stadsuniform.
- vestitus civitatis;
- uniforme de la ville;
- städtische Uniform;
- municipal uniform;
- uniforme municipal;

vpl.: C1/544.

STADTSMEESTER HANTWERCKER = ambtenaar belast met toezicht op de stedelijke handwerkslieden in Brussel.
- magistratus oneratus magisterio in fabros urbis in Bruxellis;
- fonctionnaire chargé de la surveillance des artisans en Bruxelles;
- Beamte beauftragt mit der Aufsicht auf die städtischen Handwerksleute in Brüssel;
- inspector of the artisans of Brussel;
- funcionario en cargado de inspección sobre artesanos municipales, Bruselas;

vpl.: C1/204.

STADTSPENSIONARISSEN Zie:
- ghemeijne kamer der ----/

STADTSPLACCAERTDRAGHER = suv. bevelschriftenrondbrenger.
- qui decreta publica circumfert in urbe;
- distributeur des décrets de la ville;
- Austräger von Dekreten;
- town's deliverer of warrants;
- distribuidor de mandatos, de intimaciones;

vpl.: C1/207.

STADTSSCHRIJFCAMER Zie:
- stadtschriftkamer;----/

STADTSSPEELLIEDE = sub.pl. stadsmüzikanten.
- auloedi; tibicines; musici urbani
- musiciens de la ville;
- Stadtmusikanten;
- town musicians;
- músicos de la ciudad;

vpl.: C1/204.

STADTSSPEELLIEDEN Zie:
- gagie ghesworne ----/

STADTSVESTEN Zie:
- casamatten van der ----/
- in der ----/

STADTSVROEVROUWE = stedelijke vroedvrouw.
- municipalis obstetrix;
- sagefemme municipale;
- städliche Hebamme;
- municipal midwife;
- partera municipal;

vpl.: C1/205.

STADTSWAGHE Zie:
- centeneer Brussels van de ----/
- drie steenen Brussels van de ----/
- twaalf steenen Brussels van de -----/
- waghe oft ----/
- zes steenen Brussels van de ---/

STADTSWERCKEN Zie:
- controlleur van ----/

STADTVROEDVROUWE Zie:
- gagie ----/

STADTWERKMAN = sub. stedelijk handwerksman.
- operarius municipalis; opifex oppidanus;
- maître des travaux de la ville;
- städtischer Handwerker;
- municipal artisan;
- obrero manual de la ciudad;

vpl.: C1/114.

STADTWISSEL = sub. stadsgeldbank; stadsdepositokantoor.
- aerarium urbanum;
- banque de dépôts de ville change de la ville;
- Stadtdepositenbank;
- town deposit bank;
- banco municipal de depósito;

vpl.: C1/14.

STAEC Zie:
- staeck; staecke;----; stake/
- stake;----/

STAECK Zie:
- aen een ---- ofte haecke met het hout behangen ten tijde van een ure/
- aen eenen ---- bernen/
- aen eenen ---- stellen/
- hechten aen den ---- ofte kaecke/
- pellorijn oft kake; peloryn oft ----/
- pilorijn oft ----/
- ten thoon stellen aen eenen ---- ofte kaecke/
- tuerff steecken; torff ----/

STAECK; STAECKE; STAEC;STAKE = sub. stang; staak; schandpaal.
- statumen; stipes; columna;
- barre; mais; pilori;
- Stange; Steckling; Pranger; Schandpfahl;
- stake; pole; pillory;
- barra; palo; vara; picota;

vpl.: C1/184,340,347; PB/9/7; T1/176; PB/II/106; Lo4/754.

STAECK OFT PELORYN = taut. schandpaal.
- numella vel columna;
- pilori ou poteau;
- Pranger;
- pillory or stake;
- picota de la infamia;

vpl.: C1/340.

STAECKE Zie:
- aen eenen ---- stellen/
- staeck;----; staec; stake/

STAECKEN OFT BRANCHEN = taut. vertakkingen van een stamboom.
- rami arbor geneologiae;
- ramifications d'un arbre généalogique;
- Verzweigungen eines Stammbaumes;
- ramifications of a pedigree;
- ramificaciones de un árbol genealógico;

vpl.: PB/II/335.

STAECKGEWIJSE = adv. per staak; volgens de tak van de stamboom.
- per longurium; exstirpe; secundum progeniem;
- par souche; par branche; selon le degré de parente;
- per Stamm; gemäsz des Zweiges des Stammbaumes;
- by stem ; by tribe; according to the branch of the family-tree;
- por rama; según el grado de parentesco ;

vpl.: Lo3/554; C1/32.

STAEDTJOUFFROUWE = sub.stadsjuffer.
- virguncula urbis;
- demoiselle de ville;
- Stadtfräulein;
- lady of the town, city;
- señorita de la ciudad;

vpl.: PB/II/94.

STAEFF = sub. stok; wandelstok.
- baculum; scipio;
- bâton; canne;
- Spazierstock;
- cane; walkingstick;
- bastón;

vpl.: BVB 175.

STAEFFEN; STAVEN = vb.voorzeggen; staven een eed.
- probo l; confirmo l;
- justifier; confirmer;
- bekräftigen; bestätigen;
- confirm;
- justificar; confirmar;

vpl.: BVB 20.

STAELE; STALE; STAEL = sub. wijzer; grenspaal; staak.
- calis; limes;
- perche;
- Grenzpfahl;
- cue for; indicator for; boundary-post;
- palo; vara; percha;

vpl.: LPS 41.

STAELE OF WIJSERE; STALE; STAEL = taut. limietpaal.
- stipes terminalis; limes; calis;
- limite; borne; perche;
- Limitpfahl; Grenzpfahl;
- limitpole; boundary-post; cue for; indicator for;
- mojón; hito; palo; vara; percha;

vpl.: LPS 32,41.

STAELE OFT MONSTRE = taut. staal of monster.
- exemplar;
- échantillon;
- Probe; Muster;
- sample; specimen;
- una cantidad pequeña de un producto;

vpl.: PvB1/293.

STAELEN TOPHUIJVE = metalen hoofddeksel.
- tegimentum capitio metallum;
- couvre-chef métallique;
- metallen Kopfbedeckung;
- headgear of metal; metallic headpiece;
- cobya de la cabeza semejante al metal;

vpl.: C1/434.

STAELHOF; STAELHOFF; STYLIARD; STAELHOVE; STALHOF = sub. monsterkamer.
- locus exempli;
- chambre de échantillons;
- Musterzimmer;
- sampleroom;
- cuarto de muestras;

vpl.: PvB6/92.

STAELHOFF Zie:
- staelhof;----; styliard; staelhove; stalhof/

STAELHOVE Zie:
- engelsman van der court oft van den ----/

- staelhof; staelhoff; styliard; ----; stalhof/

STAELHOVE = hof van verzegeling van lakens, gezegd Staelhove, Antwerpen.
- aula significationis pannorum dicta Staelhove, Antverpia;
- cour à sceller le drap dite Staelhove, Anvers;
- Hof der Versiegelung von Tüchern, genannt Staelhove, Antwerpen;
- court of scaling cloth, called Staelhove, Antwerp;
- corte de la selladura de paños Amberes;

vpl.: Lo1/166.

STAEN Zie:
- buyten loode ----/
- openbaerlijck ----/
- onproffyten ---- te verwachten/
- over te verleist ----/
- quaelijck ----/
- ten bedwangh ----/
- ter quytinge ----/
- uyt den loode ----/
- overt verleyt ----/

STAEN TOT COLLATIE VAN ==== staan ter vergeven onder de bevoegdheid van.
- ad collationem sub iure, stare;
- être sous l'autorité de;
- Zustandigkeit zum zuerkennen von;
- be in the gift of;
- quedar a colación; bajo autorización de;

vpl.: C1/580.

STAENDE Zie:
- goede ---- den huwelijcke aengevomen van magen ende vrienden/
- sustineren oft ---- houden/
- wouwers oft ---- waeteren/

STAENDE = priep. tijdens.
- per; inter;
- pendant; durant;
- während;
- during;
- durante;

vpl.: C1/26.

STAENDE BENEDEN REIJCKX = binnen armbereik.
- infra vim gerendi brachii;
- au dessous de la portée du bras;
- unter dem Bereich der Arme;
- within arm-reach;
- al alcance del brazo;

vpl.: Lo5/230.

STAENDE DEN WEDUWELIJCKEN STOEL = gedurende de tijd dat men weduwe of weduwnaar is.
- tempus, per quod aliquis viduus aut vidua est;
- le temps durant lequel on est veuve ou veuf;
- während der Zeit dasz man Witwe oder Witwer ist;
- during the time that one is wi- dow or widower;
- durante el tiempo de viudez;

vpl.: B2/71.

STAENDE GHELASEN = vaste ruiten die niet geopend kunnen worden.
- fenestrae non aperire;
- des vitres pas d'ouvrir;
- nicht zu öffnen Fenstern;
- not to open windows;
- no abrir ventanas;

vpl.: C1/475.

STAENDE HEN BEIJDER HOUWELIJCK = tijdens het bestaan van hun beider huwelijk.
- durante matrimonio eorum;
- durant leur mariage;
- während der Existenz Heirat;
- during the existence of their marriage;
- durante matrimonio;

vpl.: B2/26,64.

STAENDE HET HOUWELIJCK = gedurende de duur van het huwelijk.
- per tempus matrimonii;
- durant le mariage;
- während der Dauer der Heirat;
- during the marriage;
- durante el matrimonio;

vpl.: C1/288.

STAENDE IN DE PLICHT VAN = staande onder gehoorzaamheid van.
- sub auctoritam;
- sous le régime de;
- stehend unter Gehorsam von;
- being under the authority of;
- estando bajo autoridad de;

vpl.: C1/142.

STAENDE TEN BEDWANGE VAN= onderworpen aan.
- subiectus;
- contraignable, ressortissant;
- unterworfen an;
- subjected to;
- sujeto a; som etido a; expuesto a;

vpl.: C1/44.

STAENDE TOT GOEDE NAME, FAME ENDE CREDITE = taut. goed bekend staan.
- florere fama bona publica;
- jouir d'une bonne réputation;

- guten Ruf genieszen;
- enjoy good name and reputation;
- gozar de buen predicamento; tener buena reputación; tener buena fama;

vpl.: C1/481.

STAENDE WAETEREN OFT WOUWERS = taut. visvijvers.
- piscina;
- vivier; étang;
- Fischteiche;
- fishponds;
- vivero; piscina vivar; nansa;

vpl.: PB/II/20.

STAENGELT; STAENRECHT =sub. een recht geheven voor het plaatsen van bijenkorven op Gemene Gronden.
- locarium; pecunia ad posendas alveas;
- tribut payable pour placer des ruches sur territoire communal;
- Zahlung für das setzen von Bienenkörben auf Gemeindegründe;
- duty put on the placing of bee- hives;
- tributo impuesto para la colocación de colmenas en territorio comunal;

vpl.: BVB 116.

STAENHEDEN Zie:
- rigeur; rigore; rigueur ende severiteyt; straffheyt;----; strangheyt; strangigheydt/

STAENHEDEN ENDE RIGEUREN = taut. strengheid; hardheid.
- rigor;
- rigueur; dureté;
- Strenge;
- rigour and harshness;
- rigor; dureza;

vpl.: PvB1/12.

STAENRECHT Zie:
- staengelt;----/

STAENRECHT VAN DE BUIJTEN BEENHOUWERS = recht betaald door slagers van buiten de stad voor het hebben van een kraam voor de verkoop van vlees.
- jus solutum a laneis extraneis pro hebendo taberna corcumforanea;
- droit payé par bouchers de dehors de la cité sur posséder une boutique pour la vente de viande;
- Recht bezahlt durch Fleischer von auszer der Stadt für das haben einer Bude für den Verkauf von Fleisch;
- right paid for by butchers from outside the town for having a stall for selling meat;

- derecho extraneis de tener sala de ventas;

vpl.: PvB6/102.

STAENS VOETS = op staande voet; direct.
- stante pede;
- séance tenante;
- stehenden Fuszes;
- at this instant;
- en el acto; incontinenti; de inmediato;

vpl.: C1/381.

STAERKEN Zie:
- sterckene; sterken; starken; ----/

STAERTE; STERDT = sub. staart; aanhangsel.
- additamentum; appendix;
- appendice;
- Anhängsel; Sterze;
- appendix; tail;
- apéndice;

vpl.: DVB 4,50.

STAERTE Zie:
- fransijnen ---- sterte/

STAET Zie:
- actie om geset te worden in den iersten ----/
- brieven van ----/
- crime van ----/
- geestelijcken oft weirelijcken ----/
- ghestelycken ----/
- in houwelijcken ---- sittende/
- in ---- van wijsen/
- inventaris ----/
- naer heuren ----/
- professie ende ----/
- state;----/
- tsamen vergaderen in houwelijcken ----/
- uytgetogen ----/

STAET ENDE PROFESSIE = beroep; handwerk.
- professio;
- profession;
- Gewerbe;
- profession; trade;
- profesión; arte manual; oficio;

vpl.: PB/II/240.

STAEVEN Zie:
- me tten eedt ----/
- van eedt te ----/

STAEVENE Zie:
- ter ---- des schouteths/

STAEXGEWIJSE SUCCEDEREN = pe r staak erven bv. kleinkinderen.
- succedere III stirpe; per stirpem; exempli gratia nepotes;

- succéder par branche p.e.des petits-enfants;
- nach den Stämmen erben;
- inherit per stake e.g.grandchildren;
- heredar por estirpe p.e.nietos;

vpl.: C1/444.

STAF Zie:
- gepinde ----/
- stave;----/

STAGIE Zie:
- houte ----/
- onderschoren van de ----/

STAGIE = sub. verdieping.
- contabulatio; contignatio; tabulatum; locus editus;
- étage; estrade;
- Stockwerk; Etage; Stock; Erhöhung;
- floor; storey; heightening;
- piso; tablado; levantamiente;

vpl.: C1/184,244; Lo3/378; PvB5/568.

STAGIE OFT GEVELE = verdieping of gevel.
- tabulatum aut fastigium;
- étage ou façade;
- Geschoss oder Fassade;
- floor or front;
- piso o fachada;

vpl.: Lo1/730.

STAKE Zie:
- aan de ---- stellen/
- staeck; staecke; staec;----/

STAKETSEL, GHEMEIJNE OFT HEIJM = taut. omheining; paalwerk; pallisade.
- saepes; saepimentum; manitum; polatio;
- séparation; muraille; parvis; pallissades;
- Umzäunung; Staketzaun;
- fence; palisade;
- cerva; vallado; pilotaje; palizada;

vpl.: C1/192,193.

STAL Zie:
- voordeel in den ----/

STALE Zie:
- staele of wijsere; ----; stael/

STALEN Zie:
- ysere of ----/

STALHOF Zie:
- staelhof; staelhoff; styliard; staelhove;----/

STAMELEN Zie:
- stavelen;----/

STAMET Zie:
- baye,---- oft casseye/

STAMETTE; STAMINE; STAMIJN STEMIJN; STRAMIJN = sub. stamijn grove wollen stof.
- stamineum textum;
- étamine;
- Siebtuch;
- linsey-woolsey material;
- tela gruesa de lana;

vpl.: PvB1/338.

STAMIJN Zie:
- stamette; stamine;----; stemijn; stramijn/

STAMINE Zie:
- stamette;----; stamijn; stemijn; stramijn/

STAMME Zie:
- in opgaenden struijck;----/

STAMPENS WEREN Zie:
- stappans weiren; stappants weren; staphandes weeren; staphants werren; staphans weren; stappenants weiren; stappens werren;----/

STAMPERE Zie:
- mortoer metten ----/

STAMPMEULEN OFT SLAGHMEULEN = taut. hamermolen.
- pistrinum;
- moulin de percussion;
- Hammermühle;
- hammermill;
- molino para moler el trigo;

vpl.: PB/III/345.

STANDAERT; STANDART = sub. as van een molen; standaard.
- axis molaris;
- arbre d'un moulin;
- Achse einer Mühle;
- mill-shaft;
- árbol de un molino; eje de un molino;

vpl.: T1/499.

STANDART Zie:
- standaert;----/

STANE Zie:
- inne te ----/

STANTE VITA = tijdens het leven.
- pendant la vie;
- während des Lebens;
- during life;
- durante la vida;

vpl.: Lo7/228.

STANTVASTICHEYT OFT CONSTANTIE = taut. standvastigheid.
- constantia;
- constance;

- Beharrlichkeit;
- firmness; constancya;
- constancia; entereza;

vpl.: PB/II/323; PvB1/587.

STAP; STEP; STAPPE = als lengtemaat 2 voet of ca. 58 cm. sub.
- passus spatium duorum pedum;
- pas, mesure de longueur de deux pieds ou environ 58 cm.
- Schritt, Längenmass von etwa 2 Fuss oder etwa 58 Zentimeter;
- step, superficial measure of about 2 feet or about 58 centimetres;
- paso medida de longitud de 2 pies o aprox. 58 cm.;

vpl.: Cu1/408, C1/228.

STAPEL Zie:
- veedemerckt ende ----/

STAPEL; STAPPEL; STAPELE = sub. stapelplaats; verkoopplaats van waren; opslagplaats.
- emporium; forum rerum venalium; receptaculum;
- lieu de vente; magasin; dépôt;
- Stapelplatz; Lagerstelle;
- stapletown; emporium; storage building;
- emporio; centro comercial; almacén; guardameubles;

vpl.: C1/115; PB/II/269.

STAPEL VAN PEERDEN = verkoopplaats van paarden; paardenmarkt.
- mercatus equorum;
- marché aux chevaux;
- Pferdemarkt;
- horsefair;
- mercado de caballos;

vpl.: C1 118.

STAPELE Zie:
- stapel; stappel;----/
- ten ---- komen/
- ten ---- niet bringhen/

STAPELRECHT; STAPELRECHTE = sub. recht tot het hebben van een verkoopplaats van waren; opslagrecht; recht om bepaalde koopwaren ter markt te brengen.
- ius fori; ius statuendi; ius mittendi merces in mercatu;
- droit d'avoir un point de vente; droit de dépôt; droit de mettre certaines marchandises au marché;
- Recht auf einem Verkaufplatz; Lagerrecht; Recht um bestimmten Kaufwaren auf den Markt zu bringen;
- right to a point of sale; storage-right; right to take certain goods to the marketplace;

- derecho de tener sala de ventas de articulos; derecho de almacenamiento; derecho de lanzar al me rcado mercancias;fijas;
vpl.: C1/115,655; PB/IV/71.

STAPELRECHTE Zie:
- stapelrecht;----/

STAPELYNGHEN ENDE SOUT BOEYEN = taut. zout opslagplaats.
- depositum salis;
- dépôt de sel;magasin à sel;
- Salzlagerraum;
- depot of salt;
- almacén de sla;
vpl.: PB/IV/350.

STAPLE Zie:
- so nder mesboren ten ---- niet bringhen/
- ten ---- niet bringhen/

STAPHAN DES WEEREN Zie:
- stappans weiren; stappants weren;----; staphants werren; staphans weren; stappenants weiren; stappens werren; stampans weren/

STAPHANS WEREN Zie:
- stappans weiren; stappants weren; staphandes weeren; staphants werren;----; stappenants weiren; stappens werren; stampans weren/

STAPHANTS WERREN Zie:
- stappans weiren; stappants weren; staphandes weeren;----; staphans weren; stappenants weiren; stappens werren ; stampans wer en/

STAPPANS WEIREN; STAPPANTS WEREN; STAPHANDES WEEREN; STAPHANTS WERREN; STAPHANS WEREN; STAPPENANTS WEIREN; STAPPENS WERREN; STAMPANS WEREN = op het zelfde ogenblik verdedigen.
- statim defendere;
- défendre à l'instant;
- unverzüglich verteidigen;
- defend instantly;
- defender en el mismo punto;
vpl.: Lo1/4.

STAPPANTS WEREN Zie:
- stappans weiren;----; staphandes weeren; staphants werren; staphans weren; stappenants weiren; stappens werren; stampans weren/

STAPPE Zie:
- stap; step;----/

STAPPEL Zie:
- stapel;----; stapele/

STAPPEN = sub.pl. trapje.
- gradus scalarum;
- gradin;
- Stufe;
- step;
- grada;
vpl.: Lo5/306.

STAPPEN OFT VEKEN = taut. sluitbomen.
- repagulae;
- barrières ou tourniquets;
- Sperrbäume;
- bass;
- barreras;
vpl.: C1/597.

STAPPENANTS WEIREN Zie:
- stappans weiren; stappants we - ren; staphandes weeren; staphants werren; staphans weren; ----; stappens werren; stampens weren/

STAPPENS WERREN Z ie:
- stappans weiren; stappants weren; staphandes weeren; staphants werren; staphans weren; stappenants weiren;----; stampens weren/

STARET Zie:
- dobbelen steret; sterte;----/

STARKEN Zie:
- sterckene; sterken;----; staerken/

STARKENISSE Zie:
- sterckenisse;----; sterkenisse/

STARKSTE = adj. sterkste; adi. sup.
- fortis; firmus; validus;
- fort;
- stark;
- strong;
- fuerte;
vpl.: AKB 11.

STARTE Zie:
- dobbelen ---- sterte/

STASIE Zie:
- statie; stacie; staci;----; statioen/

STAT Zie:
- der ---- bordene/
- op sheren ende der ---- cost/
- vuter ---- ruymen/

STATE Zie:
- hem betrecken totten ---- van den huwelike/
- in ---- van wijsen/

- in sijnen vorsten ----/
- totten ----/
- vergaderen in huwelijcken ----/
- zich betrecken tot den ---- van der hieuwelike/

STATE; STAET = sub. ambt; stand waardigheid.
- dignitas; locus; munus; officium;
- condition; position sociale; catégorie;
- Stand;
- position; status;
- posición; categoría; clase; estado;

vpl.: T2/95.

STATE ENDE GELEGHENTHEIJT DER SAECKEN = taut. stand van zaken.
- status rerum;
- l'état et situation de l'affaire;
- Sachlage;
- state of affairs;
- en estado de las cosas;

vpl.: C1/382.

STATE ENDE RECKE = in dezelfde toestand.
- in idem conditio;
- dans la même position;
- im selben Zustand;
- in the same position;
- in el misma condición;

vpl.: C1/465.

STATHELDER Zie:
- stadhouder; stedehouder; stedehouwer; stathouder;----; statholder/

STATHOLDER Zie:
- stadhouder; stedehouder; stedehouwer; stathouder; stathelder; ----/

STATHOUDER Zie:
- stadhouder; stedehouder; stedehouwer;----; stathelder; statholder/

STATIE; STACIE; STACI; STASIE; STATIOEN = sub.plaats.
- locus; statio;
- place;
- Platz, in der Reihenfolge;
- place;
- lugar;

vpl.: Lo2/736.

STATIOEN Zie:
- statie; stacie; staci; stasie; ----/

STATMEESTER Zie:
- stadtmeester;----; statmeister/

STATMEISTER Zie:
- stadtmeester; statmeester;----/

STATSCHRIFTCAMER; STADTSCHRIJFCAMER = sub. secretarie van een stad.
- tabulinum urbis;
- bureau de la mairie; comptoir de la ville;
- Sekretariat einer Stadt;
- secretary of a town;
- secretaría de una municipalidad;

vpl.: C1/49.

STATUEEREN; STATUEREN = vb. vaststellen; verordenen; instellen.
- statuo III; constituo III; determino I; difinio IV; instituo III;
- ordonner; décréter; détermine r fixer; statuer;
- aufsetzen; anordnen; verordnen;
- decree; ordain; lay down; draw up; institute;
- ordenar; decretar; mandar;dictar; disponer; estipular; fijar; determinar; definir; establecer;

vpl.: DVB 56; Bl:Pl.Bra 43; T2/288; C1/203,286.

STATUENT = sub. maker ener verordening.
- conditor legum;
- celui qui rédige un décret;
- Aufsetzer eines Statutes;
- person who has frawn up a regulation;
- él que promulga un estatuto o una ordenanza;

vpl.: T2/291.

STATUEREN Zie:
- statueeren;----/

STATUEREN ENDE ORDONNEREN = taut. verordenen; bevelen; gelasten; voorschrijven.
- statuo III; ordino I; iubeo III;
- statuer; ordonner; décreter;
- verordnen; befehlen; auftragen;
- statute; ordain; decree; order; prescribe;
- ordenar; mandar; disponer; dictar; prescribir; estatuir; ordenar; preceptuar; armandar; orden;

vpl.: PvB1/385; C1/214,532; EE3 B1.

STATUIJT VAN PRESCIRPTIEN = verordening van verjaring.
- statutum praescriptionis;
- statut de la prescription;
- Verordnung von Verjährung;
- statute of limitations; by lape of time;
- ordenanza de prescripción;

vpl.: C1/ 175.

STATUIJTE Zie:
- vercleringhe op de donckerheijt van een ----/

STATUIJTEN OFT GEBODEN =taut. verordeningen.
- statuta;
- statuts ou ordonnances;
- Verordnungen;
- regulations;
- ordenanzas; estatutos;

vpl.: C1/376.

STATUTAIRE PRESCRIPTIE = verjaring volgens de verordeningen.
- prescriptio secundum prescriptas;
- prescription suivant les ordonnances;
- Verjährung den Verordnungen zufolge;
- prescription according to the regulations;
- prescripción adquisitiva en virtud de los ordonanzas;

vpl.: C1/472.

STATUTE; STATUYT; STATUUT = sub. verordening; stedelijke verordening.
- statutum; decretum; lex; ordinatio; sanctio urbana; ius urbis;
- disposition; statut; loi; règlement municipal;
- Verordnung; Statut; Satzung; Gesetz;
- statuters; regulations; order; law;
- estatuto; reglemento; ordonanza; ley; decreto;

vpl.: ACart 17,18; T2/288,294; C2/880; C1/A2.

STATUTE ENDE ORDINANCIEN = taut. verordening.
- ordinatio;
- décret; ordonnance; règlement;
- Verordnung;
- regulation;
- decreto; estatuto; ordenanza;

vpl.: T1/114.

STATUTEN Zie:
- meesters van de ----/
- ordinancien van de ----/

STATUTEN OFT CEUREN = taut. strafverordeningen.
- statuta poenae;
- statuts; appelés ceuren;
- Strafverordnungen;
- penal regulations;
- ordenanzas penales;

vpl.: C1/594.

STATUTEN OFT ORDONNANTIEN = taut. verordeningen.
- statuta;
- statuts et ordonnances;
- Verordnungen;
- regulations;
- estatutos u ordenanzas;

vpl.: C1/310.

STATUTO Zie:
- ex ----/

STATUUT Zie:
- statute; statuyt;----/

STATUYT Zie:
- statute;----; statuut/

STATUYT OFT COSTUYME = verordening of gebruik.
- statutum seu usus;
- statut ou coutume;
- Verordnung oder Sitte;
- regulation or custom;
- estatuto o costumbre;

vpl.: PB/II/312.

STATUYTBOECKEN = sub.pl.verordeningenboeken.
- liber statutorum; decretorúm;
- livres des dispositions;
- Verordnungenbücher;
- bylaw book; book of regulations;
- libros de ordenanzas;

vpl.: C1/268.

STATUYTE Zie:
- vercleringhe op de donckerheyt van een ----/

STATUYTEN Zie:
- statuten;----/

STAUWER; STOUWER; STUWER= veedrijver; geleider; drijver.
- pecuarius; ductor;
- toucheur; conducteur;
- Viehhalter; Leiter; Treiber;
- cattledriver; guide;
- aguijador; arriero; vaquero; batidor;

vpl.: PvB5/ 10/146.

STAVE Zie:
- ghepinden ----/
- pinden ----/

STAVE; STAF = sub.staaf.
- tubulus;
- barre; lingot;
- Barren; Stab;
- bar; stave; stick;
- barra; lingote;

vpl.: T1/337.

STAVE ENDE PIJCKE = taut. piek.
- hasta;
- lance; pique;
- Pike;

- pike;
- lanza; pica;

vpl.: T1/500.

STAVELEN; STAMELEN = vb. stamelen.
- balbutio IV;
- balbutir;
- stammeln;
- stammer;
- balbucear; titubear;

vpl.: Lo4/794.

STAVEN Zie:
- staeffen;----/

STAVER Zie:
- stever; steever;----/

STECHOEDER Zie:
- stockhouder; steckenaer; stockenaer;----; stechueder; steckhueder/

STECHUEDER Zie:
- stockhouder; steckenaer; stockenaer; stechoeder;----; steckhueder/

STECKE Zie:
- voet bij ---- houden/

STECKEN Zie:
- voerder ----/

STECKEN OFF SETTEN = steken of in de weg plaatsen van turf.
- collocatio cespes bituminosa;
- extraire de la tourbe ou la placer sur le chemin;
- stecken oder auf den Weg setzen von Torf;
- cut or place in the way of peat;
- amontonar turba;

vpl.: BKB 5.

STECKENAER Zie:
- stockhouder;----; stockenaer; stechoeder; stechueder;steckhueder/

STECKHUEDER Zie:
- stockhouder; steckenaer; stockenaer; stechoeder; stechueder;----/

STECKHUEDER OFT MOLDER = taut. molenaar.
- pistor;
- meunier;
- Müller;
- miller;
- molinero; tahonero;

vpl.: PB/III/327.

STEDE Zie:
- nyemene in haer ---- setten/
- plaetse ende ----/

- vast,---- ende onbreeckelijck/

STEDE = sub.plaats.
- locus;
- place; lieu;
- Stelle;
- place;
- sitio; lugar;

vpl.: MGG 188.

STEDE ENDE PLAETSE = stad en plaats.
- civitas et locus;
- cité et localité;
- Stadt und Ort;
- city and place;
- ciudad y pueblo;

vpl.: PvB1/310.

STEDE ENDE VASTICHEIJT = taut. kracht en bekrachtiging; handvastigheid; getrouwheid.
- constantia; permanere ratum esse;
- force et renforcement; restant et vigeur;
- Standhaftigkeit; Treue; in Kraft bleiben;
- steadfastness; firmness; constancy; loyalty; remain in force;
- constancio y solidez de carácter; estando en vigor;

vpl.: LPS 65; ACart 25.

STEDEBODEN Zie:
- stadtsboden;----/

STEDEGELT AFFBOEREN = stadsgeld, belasting- op- of invorderen.
- reposcere stipendium municipale;
- réclamer de l'argent municipal;
- Stadtgeld, Steuer, zurück- oder einfordern;
- claim or collect municipal money, tax;
- recaudar impuestos municipales;

vpl.: BVB 30.

STEDEHAUDERE Zie:
- stadhouder; stedehouder; stedehouwer; stathouder; stathelder; statholder;----/

STEDEHOUDER Zie:
- stadhouder;----; stedehouwer; stathouder; stathelder; statholder/

STEDEHOUWER Zie:
- stadhouder; stedehouder;----; stathouder; stathelder; statholder/

STEDEKINT Zie:
- stadtkint;----/

STEDEN Zie:
- stedichen; stedigen; stadigen; stadighen;----/

- vastigheijt ende ----/

STEDEVAST Zie:
- stoele vast woonen;---- woonen/

STEDEVAST; STADEVAST; STADEVASTE = adv. bestendig; durend verblijvend; metterwoon gevestigd.
- assiduus; stabilis; domicilium habens;
- stable; durable; à domicile fixe;
- beständig; dauernd; sich seszhaft gemacht haben;
- continuously; resident;
- durablemente; constantemente; continuamente; domiciliado;

vpl.: C1/274,176,417,598.

STEDEVAST WOONEN/BLIJVEN = metterwoon gevestigd zijn; een vaste woonplaats hebben; durend verblijven.
- domicilium firmum habere; domicilium fixum in urbe habere; domicilium habens; stabilis;
- avoir tenir son domicile fixe; à domicile fixe; stable durable; demeurer d'une manière permanente dans la ville;
- seinen Wohnsitz haben; seszhaft gemacht haben; beständig dauernd;
- have a fixed abode; resident continuously; live permanently in the town;
- tener un domicilio fijo; domiciliado durablemente; constantemente; continuamente; continuar siendo domiciliado;

vpl.: C1/176,274,417,598.

STEDICH Zie:
- vast ende ----/

STEDICH; STEDIG = adj.1.van kracht blijvende; vast 2.adv.koppig.
- 1. validus 2.pertinax; pervieax;
- 1.durable; permanent; persistant; stable; solide 2.entêté; obstiné; opiniâtre; têtu;
- 1.stetig 2.starrköpfig; eigensinnig;
- 1.firm ; fixed; steady; enduring 2.headstrong; obstinate;
- 1.duradero; estable; permanente; sólido 2.contumaz; obstinado; porfiado; terco; testarudo;

vpl.: DVB 58a; T1/616.

STEDICH IN DEN WEGE ENDE QUAET VAN OPSITTEN = koppig onderweg een moeilijk berijdbaar paard.
- pertinax;

- têtu et qui se laisse monter difficilement;
- halsstarrig unterwegs und schwer reitbar;
- headstrong on the way and difficult to ride;
- obstinado y que se deja montar difícilmente;

vpl.: T1/463.

STEDICHEIJDT; STEDICHEIT =sub. 1.verbindende kracht 2.koppigheid.
- 1.alligatio; religio 2.pertinacia; obstination;
- 1.fermeté; sûreté; engagement 2 entêtement; obstination; obligation;
- 1.Sicherheit; Festigkeit 2.Eigensinn; Starrköpfigkeit;
- 1.constancy; binding force 2. obstinacy;
- 1.seguridad; compromiso; obligación 2.obstinacion; pertinacia; porfía; terquedad; teson;

vpl.: BVB 182; T1/617.

STEDICHEIT Zie:
- stedicheijdt;----/

STEDICHEN; STEDIGEN; STADIGEN; STADIGHEN; STEDEN = vb. bekrachtigen; bestendigen; bevestigen.
- confirmo 1; stabilitatem do 1;
- confirmer;
- bekrächtigen; bestätigen; fortdauern lassen;
- to confirm; stabilize;
- confirmar; ratificar; estabilizar;

vpl.: Cr2/977; C1/732; Lo7/66.

STEDIG ENDE VAST; VAST ENDE GESTEDICH; VAST STEDIG EN VAN WEERDEN; VAST STEDICH ENDE VAN WEIRDEN; VAST STEDIG EN ONVERBREEKELIJK VAN WEERDEN = taut. durende waardebepaling.
- permanens; bonus; fixus validus;
- durant; durable; bon; ferme et de valeur stable;
- dauernd; gut; standhaft und wertful;
- lating; good; fixed; valuable;
- duradero; bueno firm; consistente y de valor;

vpl.: DVB 57,58,80; BVB 4,108, 133.

STEDIGEN Zie:
- stedichen;----; stadigen; stadighen; steden/

STEEC Zie:
- steeck;----; steke/

STEECH Zie:
- steege; stege;----/

STEECK; STEEC; STEKE = sub. steek cq. stoot met scherp voorwerp ook steekwapen.
- ictus;
- coup;
- Stich;
- stab; thrust;
- golpe; puñalada; cuchillada;

vpl.: BVB 171.

STEECK SWEERDE; STEECMES; STEECPRIEM; STEECSWERT; STEECSWAERT; STEECWAPEN = steekwapen; dolk.
- pugio;
- arme à pointe;
- Stichwaffe;
- thrust-weapon;
- arma punzante;

vpl.: PvB1/98; BVB 171.

STEECKEN Zie:
- achterwaerts;---- oft verswijghen/

STEECKEN OF HOUWEN = taut. verwonden.
- vulnero I;
- blesser;
- verletzen; verwunden;
- wound; injure; hurt;
- herir; vulnerar; lesionar;

vpl.: BVB 58.

STEECKEN OFT PAELEN SLAEN = palen in de grond steken of slaan.
- terram in sublicas demitto III;
- frapper ou mettre poteaux dans la terre;
- Pfahle in den Grund stecken oder schlagen;
- to knoch, beat, poles into the ground;
- calvar pilotes en la tierra;

vpl.: Cr2/1029/7.

STEECKHOUDER Zie:
- steeckhueder; stekhoeder; stekhueder;----/

STEECKHUEDER; STEKHOEDER; STEKHUEDER; STEECKHOUDER= sub. bewaker der molens.
- guardianus molarum;
- gardien des moulins;
- Wärter der Mühlen;
- watchman of the mills;
- guardián, guardia de molinos;

vpl.: PB/II/52.

STEECKSACK Zie:
- waye;----/

STEECKSWEERDE Zie:
- steecksweert;----/

STEECKSWEERT; STEECKSWEERDE = zwaard dat aan beide zijden is gescherpt en voorzien van een scherp toelopende lange punt.
- gladius ambobus lateribus acutus et provisus acumine longo;
- épée d'estoc;
- Schwert an beiden Seiten geschärft und mit einer scharf zulaufenden langen Spitze versehen;
- sword on both sides sharpened and provided with a sharp long point;
- espada aguzada por ambos lados y provista de una punta larga;

vpl.: C1/597.

STEECMES Zie:
- steeck; sweerde;----; steecpriem; steecswert; steecswaert; steecwapen/

STEECPRIEM Zie:
- steeck; sweerde; steecmes;----; steecswert; steecswaert; steecwapen/

STEECSWAERT Zie:
- steeck; sweerde; steecmes;- steecpriem; steecswert;----; steecwapen/

STEECSWERT Zie:
- steeck; sweerde; steecmes; steecpriem;----; steecswaert; steecwapen/

STEECWAPEN Zie:
- steeck; sweerde; steecmes; steecpriem; steecswert; steecswaert;----/

STEEFMOEDER Zie:
- stijfmoeder; stiefmoeder;----; stiepmoeder; stiemoeder;stiefmoder; stiefmuder/

STEEFVADER Zie:
- stijfvader; stiefvader;----/

STEEGE; STEGE; STEECH = sub. weg.
- via; semita;
- chemin;
- Weg;
- road; lane; alley;
- camino;

vpl.: ACart 10.

STEEGHERBOOTE = sub. sleepboot beurtschip; boot die aan een steiger kon aanleggen ter ontlading.
- navis trahens; navicula;
- remorquer; bateau qui pouvait accoster un embarcadere pour être déchargé;
- Schlepper; Börtschiff; Boot das

an eine Landungsbrücke anlegen konnte zu Entladung;
- tugboat; marketboat; barge;
- remolcador; lancha que se puede abordara un embarcadero por desemba rque;

vpl.: PB/III/452; PB/IV/133.

STEEKEN = vb. met spade delven of spitten.
- fodio III;
- bêcher; creuser;
- graben;
- dig; spade;
- excavar; cavar; azadonar;

vpl.: BKB 14.

STEEL Zie:
- yser schuppe met eene houten ----/
- yseren ronde panne met eenen ----/
- yseren ronde ----/

STEELEN Zie:
- affectie van ----/
- misdaet van gemeijn goet te rooven oft te ----/

STEEN Zie:
- ame ----/
- blauwen ----/
- boven der aerde op den ghemeijnen ---- der aelmoesen setten/
- caerker; carcar; carker; gayole; gayool; kaerker; karcker; karker; kercker; kerker; kerkersteen;----; stein; vancnisse; vangenhuus; vangenesse; vangenis; vangenisse; vanghenisse; vangnesse; vencnisse; vengnisse/
- den ---- draghen omtrent de bosch/
- den ---- oft ghevanckenisse opbreken/
- derd'alven ----/
- gelte ----/
- ghemeenen ----/
- in den ---- leijden/
- in den ---- legghen totten daghe/
- keurmeesters van ---- ende kalcke/
- op den ---- stellen/
- last ----/
- op s'heeren ---- ende ghevanckenisse/
- mont ----/
- quareel ----/
- rebellie op den ---- doen/
- 't recht van den ----/
- vat ----/
- waerdeder van den ----/
- waghe ----/

STEEN = gevangenis te Antwerpen genoemd het Steen; had drie afdelingen: de burger- of poorterkamer gelijkvloers, de algemene gevangenis op de verdieping en de diefputten in het ondergrondse gevang.
- carcer in Antverpia, nominata het Steen; tres partes habeba t: locum civium pedeplanum, carcerem communem in tabulato et puteos furium in carcere subterraneo;
- prison à Anvers nommé le Steen avait 3 parties: la chambre des bourgeois au rez de chaussée, la prison commune à l'étage et les fosses au voleurs dans les prisons souterraines;
- Name eines Gefängnisses in Antwerpen: es hatte 3 Abteilun - gen: das Bürgerzimmer zu ebener Erde, das allgemeine Gefängnis im Stock, und die Dieben gruben untererdisch;
- prison in Antwerp called Het Steen, had three departments: room of the citizens on the ground floor, the general prison on the first floor and the pits for thieves in the underground prison;
- prisión de Amberes, nombrada el Steen: tenía tres reparticiones: el cuarto de la burguesía o de los ciudadonos en el piso de la calle de abajo la prisión común en el principal y los pozos de los ladrones en la prisión subterranea;

vpl.: Lo1/456; T2/263.

STEEN BRUSSELS VAN DE STADSWAGHE = gewicht gebruikt in Brussel, gelijk aan 8 ½ pond.
- mensura Brusselensis;
- poids de Bruxelles;
- Gewicht benutzt in Brüssel;
- weight used in Brussels;
- pesa usada en Bruselas;

vpl.: C1/242.

STEEN OFT OP DEN DIEFFPUTTE = taut. ondergrondse gevangenis voor dieven.
- fossa furibus;
- fosse aux voleurs;
- untererdisches Gefängnis für Diebe;
- underground prison for thiefs;
- calaboza subterráneo para ladrones;

vpl.: Lo4/786; C1/382.

STEEN RUETS OFT KEERSSEN = hoeveelheid of gewicht talk of vet

voor kaarsen.
- quantitas pinguis pro cereis;
- quantité de graisse pour des bougies;
- Menge oder Gewicht Talg oder Fett für Kerzen;
- quantity or weight of tallow or grease for candles;
- cantidad de sebo o cera para velas;

vpl.: PB/II/36.

STEEN WINCKELIERS BRUSSELS = gewicht gebruikt bij Brusselse winkeliers gelijk aan 8 pond.
- mensura Brusselensis;
- poids utilisé par les boutiquiers de Bruxelles équivalent de huit livres;
- Gewicht benutzt von den Ladenbesitzern in Brüssel;
- weight used by the shopkeepers in Brussels;
- pesa usada por comerciantes Bruselenses;

vpl.: C1/242.

STEENBUECKE = sub. steenbeuk.
- fagus;
- faux pierreux; charme;
- Buche;
- beech-tree;
- haya;

vpl.: C1/193.

STEENCOLEN OFT HOUILLE = taut. steenkool.
- carbo fossilis;
- charbon houille;
- Steinkohl;
- pitcoal;
- carbón; hulla;

vpl.: PB/III/308.

Steencosten Zie:
- cautie ----/

STEENCOSTEN = gevangenisrecht van de gevangenis het Steen, Antwerpen.
- jura carceris het Steen, Antverpia;
- le droit ou les frais de prison le Steen, Anvers;
- Rechte von der Stein, Antwerp;
- right of the prison het Steen, Antwerp;
- derechos de la cárcel Het Steen Amberes;

vpl.: Lo1/476,478; Lo4/838.

STEENEN Zie:
- drie ---- Brussels van de Stadswaghe/
- kleyne ---- als jongers/
- twaelf ---- Brussels van de stadswaghe/
- zes ---- Brussels van de stadswaghe/

STEENEN EECKHOF = stadswerf waarop uitsluitend steenmaterieel werd opgeslagen, Antwerpen.
- navalia urbis, in qua solum materia lapidum condebatur, Antverpia;
- chantier de la ville destiné à l'entrepôt de pierres, Anvers;
- Stadtwerft auf der ausschliesz-lich Steinmaterial gelagert wurde, Antwerpen;
- shipyard of the town at which only stonematerial was stored, Antwerp;
- astillero urbano, donde únicamente se deposita material de piedra, Amberes;

vpl.: C1/583.

STEENEN OLIJPOT = oliepot van steen.
- olearium lapideum;
- pot à l'huile en grés;
- Oeltopf von Stein;
- oilpot of stone;
- puchero de piedra para aceite;

vpl.: C1/430.

STEENGELT Zie:
- steenghelde;----/

STEENGELEGHE = steenopslagplaats.
- locus ad collocanda caementa;
- entrepôt de pierres; pavés briques;
- Steinlagerstelle;
- stone-storage yard;
- terreno para el depósito de piedras;

vpl.: C1/589.

STEENGHELDE; STEENGELT = rechten van gevangenis.
- jura carceris;
- droit de prison;
- Rechte von Gefängnis;
- rights of a prison;
- derechos de detención, de prisión;

vpl.: Lo1/74.

STEENKENS Zie:
- blauwe ende roode plampen of ----/

STEENKOLEN BRUSSEL OFT HOIJLE = taut. steenkool.
- carbo Bruxellae;
- charbon ou houille de Bruxelles;
- Steinkohle von Brussel;
- coal of Brussels;
- carbón de piedra de Bruselas;

vpl.: C1/236.

STEENKOOLWERCKERS ANTWERPEN = van stadswege 9 steenkoolhandelaren die voor het uitoefenen van deze functie aan de stad schuldig werden elk 130 gulden, Antwerpen
- novem mercatores carbonis propter urbem, qui ad exercitationem huius muneris unusquisque urbi centum et triginta florinas debiti erant, Antverpia;
- de la part de la ville Anvers, 9 marchands de charbon; cha cun devait 130 florins à la ville pour l'exercice de sa fonction;
- 9 Steinkohlenhändler wegen der Stadt; jeder war für die Ausübung seines Berufs der Stadt 130 Gulden schuldig; Antwerpen;
- 9 coalmerchants in the service of the town; each had to pay to the town 130 guilders for the exercise of his profession, Antwerp;
- nueve carboneros cada uno debia 130 florines;

vpl.: C1/535.

STEENPOELE = sub. steengroeve.
- lapicidina;
- carrière;
- Steinbruch;
- quarry;
- cantera; pedrera;

vpl.: PB/II/14.

STEENS Zie:
- voets oft ---- dicke muer/

STEENWACHTER Zie:
- steenwachtere; steenwaerder; steenweerder; steenwarder; ----/

STEENWACHTERE; STEENWAERDER; STEENWEERDER; STEENWARDER; STEENWACHTER = wachter van de gevangenis; gevangenbewaarder; cipier.
- custos carceris; custos: Het Steen;
- gardien de prison; gardien du Steen;
- Wächter des Gefängnisses; Gefängniswärter; Wächter vom Steen;
- keeper of the prison; prisonwarder; warder; waiter of Het Steen;
- guardián de cárcel; carcelero; guarda del Steen;

vpl.: Lo1/74; 520, C1/383.

STEENWAERDER Zie:
- steenwachtere; ----; steenweerder; steenwarder; steenwachter/

STEENWARDER Zie:
- steenwachtere; steenwaerder; steenweerder; ----; steenwachter/

STEENWECH Zie:
- gagie toesiender over de halve bieraccijse van Berchem, van 't Hoogh en Leegh Kiel, Markgravelijc ende den Mechelschen ----/

STEENWEERDER Zie:
- steenwachtere; steenwaerder; ----; steenwarder; steenwachter/

STEENWEERDER OFT VRUENTENERE = taut. gevangenbewaarder; cipier.
- custos carceris;
- geôlier; guichetier;
- Gefängniswärter;
- gaoler; jailer; warder;
- alcaide; calabocero; carcelero;

vpl.: T1/277.

STEERLINX Zie:
- penninch ----/
- pondt ----/
- Schellinch ----/

STEERTE Zie:
- dingene met enckelen ----/
- dubbele ----/

STEET Zie:
- goet dat aan twee handen ----/

STEET GESOGT = steeds uitgedacht.
- semper excogitatum;
- toujours inventé;
- immer ausgedacht;
- always invented;
- siempre inventadó;

vpl.: DVB 7.

STEEVER Zie:
- stever; ----; staver/

STEGE Zie:
- steege; ----; steech/

STEGEREN Zie:
- steygeren; steygheren; stygeren; ----; steigeren; steijgeren/

STEIGEREN Zie:
- steygeren; steygheren; stygeren; stegeren; ----; steijgeren/

STEIGHRIEMEN OFT SPITSROEDEN LOOPEN = taut. vorm van tuchtiging.
- intercurrere virgas;
- passer par les baguettes;
- Form von Züchtigung;
- form of punishment;
- pasar por las baquetas; la carrere de baquetas; vpl.: PvB7/160.

STEIJGEREN Zie:
- steygeren; steygheren; stygeren; stegeren; steigeren;----/

STEIJLE GAEN = onder zeil gaan; wegvaren.
- vela solvere;
- faire voile;
- unter Segel gehen;
- get under sail;
- hacerse a la vela; zarpar; salir a la vela;

vpl.: Lo4/272.

STEIN Zie:
- caerker; carcar; carker; gayole; gayool; kaerker; ka rcker; karker; kercker; kerker; kerkersteen; steen;----; vancnisse vangenhuus; vangenesse; vangenis; vangenisse; vanghenisse; vangnesse; vencnisse; vengnisse/

STEIRTE = sub. sleep; gevolg; stoet.
- syrma;
- queue;
- Schleppe;
- train;
- cola de un vestido; secuito; sarta;

vpl.: PvB10/27.

STEKE Zie:
- op den ouden ----/
- schreve oft ---- wijns/
- steeck; steec;----/

STEKE WIJNS BRUSSEL Zie:
- schreve wijns Brussel;----/

STEKEN Zie:
- dreijghen ----/
- paelen ---- ende stellen/

STEKEN = vb. staken.
- omittere;
- suspendre;
- gleichsein;
- to stop; to strike;
- suspender; holgar; estar en huelga; hay empate de voltos;

vpl.: Cr2/953.

STEKENE Zie:
- tvier int huys ----/

STEKHOEDER Zie:
- steeckhueder;----; stekhueder; steeckhouder/

STEKHUEDER Zie:
- steeckhueder; stekhoeder;----; steeckhouder/

STELE Zie:
- ijseren ronde panne met eenen ----/

STELEN Zie:
- ontdraighen oft ---- ennich heilich dinc oft gesacreert/

STELEN ENDE UYTROOVEN =taut. beroven.
- spolio 1;
- dépouiller en volant; piller;
- berauben;
- rob;
- despojar; desnudar; privar; quitar; desvalijar; robar;

vpl.: PB/III/322.

STELLAGIEGELDT = belasting geheven van iedere kramer of koopman van zijn van buiten ter markt gebrachte waren, Thienen.
- tributum in quolibet mercatore de bonis suis extraneis; Thienen;
- impôts levés du tout mercier détaillant ou marchand sur les marchandises emportées de dehors au marché, Thienen;
- Steuer gehoben von jedem Krämer oder Kaufmann von seiner von auszen zum Markt gebrachten Waren, Thienen;
- tax imposed on every businessman for his goods brought outside the market, Thienen;
- impuesto cobrado de cada vendedor ambulante o comerciante por sus productos, lanzados al mercado; Thienen;

vpl. : PvB6/74.

STELLAGIEREKENINGHE = sub. stallinggeld.
- pecunia quae solvenda est ad res venandas deponendas in certo loco;
- loyer pour une place au marché ou dans la halle;
- Stallunggeld; Steuer von zum Markt gebrachten Waren;
- money of stalling;
- dinero por estabulación;

vpl.: C1/324.

STELLEN Zie:
- aen de stake ----/
- aen het pillorijn ----/
- apprehenderen ende in gevangenisse ----/
- caucie ----/
- cautie ----/
- dagh ----/
- het ---- van den peghel/
- in bewaerender hant ----/
- in achten ----/
- in gevanckenisse ----/
- in hachten ----/
- int ijser oft civilegevanckenis ----/

- in momborijen ----/
- in sequester ----/
- in sijnen vorsten state ----/
- in possessie ----/
- in prodigaliteyt ----/
- in treijn ----/
- in de vrunte ----/
- onberuerende dinck te pande ----/
- onverleth ----/
- opte cake ----/
- op de caeck ----/
- op kake ----/
- op den backertoren ----/
- op de poorte ----/
- op den steen ----/
- preuve ----/
- paelen steken ende ----/
- repudieren ende ----/
- ruerende dinc te pande ----/
- scherper examinatie ----/
- sic ex cautela super abandanti et non necessaria cautie ----/
- te rechte ----/
- te beurde ----/
- te lood ----/
- te vente ----/
- ter executie ----/
- per purgen ----/
- ter venten ende oproep ----/
- ten thoon ---- aen eenen staeck ofte caecke/
- ter tortueren ----/
- ter venditien ----/
- ter vronten ----/
- venten ----/
- weijgheren ----/

STELLEN ENDE RESTITUEREN = taut. herstellen tot hueren goeden name.
- in bonam famam restituere;
- refaire la réputation de quelqu' un;
- wiederherstellen;
- repair;
- restituir; reponer; rehabilitar;

vpl.: PB/II/340.

STELLEN ENDE TAXEREN =taut. schatten.
- taxare;
- estimer; évaluer;
- schätzen;
- estimate;
- estimar; tasar;

vpl.: C1/566.

STELLEN IN TALEN ENDE SPRAKEN = doen ondervragen.
- facio III interrogare;
- faire interroger; faire examiner;
- ausfragen; vernehmen;
- examine; interrogate;
- hacer interrogar; hacer examinar;

vpl.: T1/390.

STELLEN TER BANCKEN RECHT= voor het gerecht dagen.
- in iudicium vocare;
- mettre au droit du banc; faire comparaître;
- vor Gericht laden;
- summon to appear in court;
- citar a uno ante el tribunal;

vpl.: C1/87.

STELLINGE ENDE DEPOSICIE IN EEN HANT NUTRAEL = taut. in bewaringstelling in neutrale hand.
- depositio in manu aequa;
- mise en dépôt neutral;
- Gewahrsam in neutralen Händen;
- deposit in neutral hands;
- depósito bajo custodia neutral;

vpl.: T1/592.

STELLINGHE Zie:
- recht van ---- der munte/

STELLINGHE = sub. steiger.
- tabulatum;
- échafaudage;
- Gerüst;
- scaffolding;
- andamio; andamiaje;

vpl.: Lo1/622; Lo7/72.

STELLIONATEN; FRAUDEN ENDE FALSITEIJTEN = bedrog gepleegd door verkoop of verhypothekering van onroerend goed waarvan men geen eigenaar is of van met hypotheek bezwaard goed als vrij.
- fraus commissa venditione boni immobilis, cuius non possessor est aut onerati mutuum dati ut liberi;
- stellionats, fraudes et actes de faux;
- Betrug geübt durch Verkauf oder mit Hypotheken Belastung von unbeweglichem Gut wovon man kein Eigentümer ist;
- deception practised by sale or mortgaging of immovable good of which one is not the proprietor;
- fraude cometida por venta y demás de bienes inmuebles ajenos;

vpl.: C1/280.

STELLIONATUS Zie:
- actio ----/
- crimen ----/

STELLIONATUS = het meer dan eens verkopen of aan meer dan één persoon in onderpand geven van een onroerend goed dat 't zijne niet is;

bedriegelijke verkoop; verpanding.
- crimen stellionatus;
- stellionat;
- betrügerischer Verkauf; Verpfändung;
- rascally, fraudulent, sale or pawning;
- estelionato;

vpl.: T1/214.

STEM Zie:
- stemme; stimme;----/

STEMIJN Zie:
- stamette; stamine; stamijn;----; stramijn/

STEMME Zie:
- concludeerende ----/
- conden ende levende ----/
- deciderende ----/
- levende ----/

STEMME; STIMME; STEM = sub. getuigenis.
- auctoritas; testimonium;
- témoignage;
- Zeugnis;
- evidence; testimony;
- declaración de testigos; testimonio;

vpl.: T2/372.

STEMMEN Zie:
- levende ----/

STENDIGHEYDT = sub. bestendigheid.
- perpetuitas;
- stabilité;
- Beständigkeit;
- durability;
- durabilidad; perpetiudad;

vpl.: Cr2/992.

STEP Zie:
- stap;----; stappe/

STERCK Zie:
- fort ende ----/

STERCK ENDE BASTANDT = taut. stevig.
- robustus;
- fort;
- solid;
- strong;
- robusto; sólido;

vpl.: C1/184.

STERCK ENDE FORT = taut. sterk.
- fortis;
- fort;
- stark;
- strong;
- fuerte y robustó;

vpl.: BVB 79; ACart 54.

STERCK GELDT = wisselgeld.
- pecunia ad mutandum;
- argent de change;
- übliches Geld; Wechselgeld;
- current money; change money;
- moneda corriente;

vpl.: PvB5/239,267; PvB5/267.

STERCKE Zie:
- in ---- munte/
- voet bij ---- setten/
- wasschen met ---- wa teren/

STERCKE WELSLUIJTENDE SCHAPPRAIJEN = stevige goedsluitende kasten.
- armaria solida et bene claudentia;
- armoires solides et fermant bien;
- solide gutschlieszende Schränke;
- strong well-locking cupboards;
- armarios sólidos y bien cerrantes;

vpl.: C1/40.

STERCKEN ENDE CONFORTEREN = taut. versterken.
- conforto 1;
- corroborer; fortifier;
- kräftigen; verstärken;
- fortify;
- corroborar; fortalecer; fortificar;

vpl.: T1/90.

STERCKENE; STERKEN; STARKEN; STAERKEN = vb. voorzien.
- providere;
- pourvoir;
- versehen;
- provide;
- proveer de; dotar de;

vpl.: Lo6/456.

STERCKENISSE Zie:
- in ---- van/
- in ---- zijns scepenen briefs/
- in ---- zijns thoens/

STERCKENISSE; STARKENISSE; STERKENISSE = sub. bekrachtiging; versterking.
- confirmatio; affirmatio;
- confirmation; ratification; validation;
- Bestätigung;
- confirmation; ratification; sanction;
- confirmación; ratificación; aprobación; autorización;

vpl.: MGG 13.

STERCKENISSEN ENDE CONFORTE = taut. bekrachtiging; versterking.
- confirmatio;
- approbation; confirmation;

- Bekräftigung; Verstärkung;
- confirmation; ratification; sanction;
- aprobación; confirmación;

vpl.: T1/85.

STERCKHEIJT Zie:
- dinghen; dingen; ghetuijchenisse getuijgenissen ende ----; vesticheiden/

STERCKMAKINGHE OFT VERVANCKENISSE = taut. borgtocht.
- cautio;
- caution;
- Kaution;
- security;
- caución; fianza;

vpl.: C1/178.

STERCKT Zie:
- stijft ende ----/

STERCMOEDICH = adi. standvastig.
- constans; firmus; stabilis;
- constant; ferme;
- beharrlich ; standhaft;
- firm; steadfast;
- constante; firme; inquebrantable;

vpl.: T2/200.

STERCXSTEN = adj.sup.sterkste.
- firmus; fortis; validus;
- fort;
- stark;
- strong;
- fuerte

vpl.: AKB 13.

STERDT Zie:
- staerte;----/

STERET Zie:
- dobbelen ----/
- gerichte binnen den vier ----/

STERFCOOP = sub. overgang van een leengoed op een leenvolger bij dode van de leenman.
- translatio feudi ad successorem vassallo de functo, mortuo;
- transmission d'un fief à un successeur au cas du mort du vassal;
- Uebergang eines Lehngutes auf den Nachfolger beim Tode des Lehnsmannes;
- transfer of a fief at the death of the vassal;
- transferencia de un feudo a un sucesor en caso de la muerte del vasallo;

vpl.: T1/448.

STERFFDACH EN BREECKT GEEN HUYRE TEN WAERE DAT DIE VERHUIRDER WAERE EEN TOCHTE-

NAER = overlijden verbreekt geen huurovereenkomst tenzij de verhuurder een vruchtgebruiker is.
- mors pactionem conductionis non rescindit, nisi locator sit usufructuarius;
- la mort ne rompt pas le contrat de location à moins que le locataire soit un usufruitier;
- der Tod verbricht kein Mietvertrag es sei denn dass der Vermieter Nutznieszer wäre;
- death does not break a lease-agreement, unless the landlord is a usufructuary;
- un contrato de arrendamiento no pierde su validez por la muerte del arrendatario a no ser que fuese él usufructuario;

vpl.: vdV/75; B1; C1/562; 80, 604; C2/896.

STERFFELIJCKEN LAET = onderhorige wiens rechten als zodanig niet erfelijk zijn.
- servus non heriditarius;
- serf dont les droits ne sont pas héréditaires;
- Untergebener dessen Rechte nicht erblich sind;
- subordinate whose rights are not heriditary;
- siervo cuyos derechos no son hereditarios;

vpl.: T1/446.

STERFFHUIJSE VAN DER HAESTIGE SIECKTE = sterfhuis van lijders aan een besmettelijke ziekte cq. de pest.
- mortuarium aegrotorum pestilentiae;
- mortuaire ou règne la peste;
- Sterbehaus eines Pestkranken;
- house of the deceased of a plague patient;
- casa mortuaria de un paciente de una enfermedad contagiosa por ejemplo la peste;

vpl.: Lo5/26.

STERFFMAN Zie:
- sterfman;----/

STERFHUIJS Zie:
- becommert ----/

STERFHUIJSE; STERFHUYSE; STERFHUUS; STERFHUYS = huis de overledene toebehorende of door hem bewoond geweest; erfenis.
- domus, quae a mortuo habitubatur; hereditas;
- maison mortuaire; héritage; succession;

- Trauerhaus; Erbschaft;
- house of the deceased; inheritance; heritage;
- casa del muerto; herencia; sucesión;

vpl.: C1/577/1; T1/108.

STERFHUIJSEN Zie:
- becommerde ----/

STERFHUUS Zie:
- sterfhuijse; sterfhuyse;----; sterfhuys/

STERFHUYS Zie:
- sterfhuijse; sterfhuyse; sterfhuus;----/

STERFHUYSE Zie:
- sterfhuijse;----; sterfhuus; sterfhuys/

STERFHUYSE ENDE SUCCESSIE = taut. erfenis.
- hereditas; successio;
- héritage; succession;
- Erbe; Erbschaft;
- heritance;
- herencia; sucesión;

vpl.: T1/108.

STERFHUYSEN Zie:
- becommerde ----/
- belabberde ----/

STERFMAN Zie:
- laicken oft werelycken ----/

STERFMAN = sub. 1.houder van leengoed daarin gesteld door een klooster of andere dode handen 2. leenman van een leengoed, bij wiens dood een bedrag moest betaald worden aan de leenheer.
- 1.homo moriens is qui habet feudum in quo commodatus monasterio vel aliis manibus mortuuis; 2.cliens, vir ex feudo beneficiarius;
- 1.homme mourant comme dépositeur d'un bien de fief par un cloître ou des autres mainmortes 2.vassal d'un fief,pour lequel une somme d'argent à sa mort devait donné au seigneur feodal;
- 1.Person, die ein Kl oster oder eine andere Anstalt von der toten Hand vertrat als Lehnsmann 2. Vasall eines Lehngutes, bei dessen Tode einen Betrag dem Lehnsherrn bezahlt werden musste;
- 1.holder of a fief appointed by a monastery or others 2.vassall of a feudal estate, at which death a payment must be made to the lord;
- 1.un vasallo con cuya muerte se debía pagar un derecho de traspaso al señor feudal por los conventos o fundaciones religiosas a quienes se habían dado los feudos 2.vasallo de un feudo, con cuya muerte se debía pagar una suma al señor feudal;

vpl.: T1/446; B2/249; C1/289, 618.

STERFPUT = sub. zinkput; beerput. mestput.
- puteus stercoris;
- fosse d'absorption; puit d'absorption;
- Senkgrube:
- dungpit;
- pozo negro;

vpl.: Lo1/638.

STERFT Zie:
- leen en ---- niet achterwaarts/

STERILE = adj. onvruchtbaar.
- infecundus; sterilis;
- terre ingrate; infécond; improductif;
- steril; unfruchtbar;
- barren; unferttile; sterile;
- árido; infecundo; improductivo;

vpl.: ACart 45.

STERILE GRONDEN = woeste gronden.
- terrae steriles;
- terres incultes;
- Oedeland;
- uncultivated land;
- tierras à ridas;

vpl.: ACart 45.

STERILITEYT OFT ONVRUCHTBAIRHEYT = taut. onvruchtbaarheid.
- sterilitas;
- infertilité; infécondité; improductivité; stérilité;
- Unfruchtbarkeit;
- infertility; sterility;
- esterilidad; infecundidad; improductividad;

vpl.: T1/421,424.

STERKEN Zie:
- sterckene;----; starken; staerken/

STERKENISSE Zie:
- sterckenisse; starkenisse;----/

STERKER BESCHEET = doorslaand bewijs; afdoend bewijs.
- argumentum perspicuum;
- preuve évidente;
- schlagender, überzeugender, Beweis;
- conclusive proof;
- prueba concluyente;

vpl.: MGG 55.

STERKHEIJT Zie:
- dinghen ----/

STERKT ENDE STIJFT = taut. versterkt; ver stevigt.
- corroborat; affirmat;
- fortifié et consolidé;
- verstärkt; gefestigt;
- strengthened;
- fortifica y corrobora y consolida;

vpl.: DVB 72.

STERREBECKE Zie:
- banck van savelthem ende ----/

STERTE Zie:
- dobbelen ----/
- dubbele ----/
- steerte; staerte; francijnen; ----/

STERTEN VAN PARCHEMENT = stroken van perkament waaraan een zegel werd bevestigd.
- scidulae membranûlae;
- bande de parchemin à laquelle un sceau était attaché;
- Streifen von Pergament woran ein Siegel befestigt wurde;
- strips of parchment to which a seal was fixed;
- fajas de pergaminó con un sellό;

vpl.: MGG 10.

STERVEN Zie:
- goeden ---- op den naesten bloed levende/
- het bedde geraeckt te ----/
- intestaat ----/
- sonder oor ----/

STERVEN = vb. overlijden.
- morior IV obeo IV;
- décéder; mourir;
- sterben;
- decease; die;
- fallecido; muerto; finado; ofunto;

vpl.: T2/55.

STERVEN VAN DER SALICHEIJT = sterven aan de pest.
- pestilentia mori;
- mourir de la peste;
- sterben an der Pest;
- die of the plague;
- morir de la peste;

vpl.: Lo5/28.

STEURINGE Zie:
- stooringhe; storinge; ----; stueringe/

STEVER; STEEVER; STAVER = sub. ambtenaar die aan een ander den eed voorzegt; getuige.
- magistratus; qui iusiurandum praelit alicui testis;
- fonctionnaire juge qui dicte la formule d'un serment à quelqu'un; témoin;
- Beamter der einem den Eid vorsagt; Zeuge;
- official who dictate an oath to a person; witness;
- funcionario que apunta el juramento; testigo;

vpl.: Bl:Pr.Tr/3; C2/931,973.

STEVIGH Zie:
- goet, vast ---- ende van waarden/

STEYGEREN; STEYGHEREN; STYGEREN; STEGEREN; STEIGEREN; STEIJGEREN = vb. laten rijzen; ophouden van water; overstromen; buiten de oevers treden.
- se attollere; sisto III aquas obicibus demissis; mundo I;
- élever; arrêter l'eau; détourner l'eau au moyen d'un digue; déborder;
- steigen lassen; wachsen lassen; aufhalten und also steigern lassen; steigen; anschwellen;
- cause to rise; hold up; accumulate; flood; overflow;
- hacer subir; hacer crecer; detener al agua por medio de un dique; desbordar;

vpl.: ACart 9; Lo7/190; Lo6/236; B1/50; C2/891.

STEYGERINGE MAECKEN = steigers opstellen.
- machinas aedificationum statuere;
- mettre des échafaudages;
- Gerüste aufbauen;
- build a scaffolding;
- poner andamios; andamiar;

vpl.: vdV/50; B1; C2/891.

STEYGERINGEN ENDE SCUTSELEN = taut. versperring.
- obex;
- plancher;
- Damm; Sperre im Wasser;
- obstrucion;
- obstrucción;

vpl.: T1/254.

STEYGHEN ENDE OPHOUDEN = taut. ophouden.
- retinere;
- retenir;
- aufhalten;
- keep;
- detener; cesar de; dejar de;

vpl.: PB/III/594.

STEYGHEREN Zie:
- steygeren; ----; stygeren; stegeren; steigeren; steijgeren/

STIC Zie:
- stuck; stuc; stucke;----; sticke/ .

STICHEL Zie:
- stichele;----/

STICHELE; STICHEL = sub.schutting; omheining.
- saepes;
- clôture;
- Mauerchen;
- fence;
- valla; cerca; palanquera;

vpl.: C3/182.

STICHELEN ENDE VONDEREN = taut. smalle losse bruggetjes.
- pons angustus;
- pont mobile; traverse;
- Steg;
- narrow mobile bridges;
- pasadero; puentecillo móvil;

vpl.: T1/255.

STICKE Zie:
- stuck; stuc; stucke; stic;----/

STIE = sub. graanmaat Namen.
- mensura frumenti Namur;
- mesure à blé de Namur;
- Kornmasz Namen;
- measure of corn, Namen;
- medida de granos, Namur;

vpl.: PvB6/701.

STIEFMODER Zie:
- stijfmoeder; stoefmoeder;steefmoeder; stiepmoeder; stiemoeder;----; stiefmuder/

STIEFMOEDER Zie:
- stijfmoeder;----; steefmoeder; stiepmoeder; stiemoeder;stiefmoder; stiefmuder/

STIEFMUDER Zie:
- stijfmoeder; stiefmoeder;steefmoeder; stiepmoeder; stiemoeder; stiefmoder;----/

STIEFVADER Zie:
- stijfvader;----; steefvader/

STIEL Zie:
- style; stijl;----; stile/

STIEL EN DE PRACTIJCKE = stijl en practijk.
- stilus et usus;
- style et pratique;
- Stil und Praxis;
- style and practice;
- estilo y práctica;

vpl.: C1/333.

STIELE; STIJL = sub.beroep; vak; ambacht.
- professio;

- métier;
- Beruf; Fach; Handwerk;
- profession;
- profesión; oficio;

vpl.: PvB10/293.

STIEMOEDER Zie:
- stijfmoeder; stiefmoeder; steefmoeder; stiepmoeder;-----; stiefmoder; stiefmuder/

STIEPMOEDER Zie:
- stijfmoeder; stiefmoeder; steefmoeder;----; stiemoeder; stiefmoder; stiefmuder/

STIER Zie:
- het hooghste van den daghe over ---- sijnde/

STIEREN Zie:
- stueren; sturen; stuyren;----/

STIERMAN Zie:
- actie verleent den coopman die zijn comanschap bestaet heeft aen eenen ----/

STIERMAN; STUREMAN; STUYRMAN = sub.stuurman.
- rector navis; gubernator;
- pilote; second;
- Steuermann;
- steersman; mate;
- timonel; timonero; segundo;

vpl.: PB/III/222; Lo4/152.

STIERMAN OFT COMITERE = taut. stuurman.
- magister navis; rector navis; gubernator;
- second; pilote;
- Steuermann;
- steersman; mate;
- timonel; segundo; timonero;

vpl.: T1/627; Lo4/152; PB/III/222.

STIJFFEL OFT AMELDONCK =taut. stijfsel.
- glutinum vulgare;
- amidon;
- Kleister;
- starch;
- fécula; almidón;

vpl.: PvB1/245.

STIJFMOEDER; STIEFMOEDER; STEEFMOEDER; STIEPMOEDER; STIEMOEDER; STIEFMODER; STIEFMUDER = sub.stiefmoeder.
- noverca;
- belle mère;
- Stiefmutter;
- stepmother;
- madrastra;

vpl.: T1/62.

STIJFT ENDE STERKT = taut.versterkt; verstevigt.
- corroborat;affirmat;
- fortifié et consolidé;
- verstärkt; gefestigt;
- strengthened;
- fortifica y corrobora y consolida;

vpl.: DVB 72.

STIJFVADER; STIEFVADER; STEEFVADER = sub. stiefvader.
- vitricus;
- beau-père;
- Stiefvater;
- step-father;
- padrastro;

vpl.: T1/62.

STIJL Zie:
- naeden rechtte ende ----/
- stiele ----/
- stile;----/
- style;----; stiel; stile/

STIJL; STILE = sub.wijze waarop.
- modus; ratio;
- façon; manière;
- Art; Weise;
- style;
- estilo; manera; modo;

vpl.: T1/8.

STIJL EN DE AMBACHT = taut. beroep.
- ars;
- métier; profession;
- Beruf;
- trade;
- oficio;

vpl.: PvB1/310.

STIJL; STILLEN VAN BRABAND = tijdsorde in Brabant gebruikelijk; stijl van Brabant.
- ordó temporis usitatus in Brabantĭa; stilus Brabantiae;
- ordre chronologique en usage au Brabant; style de Brabant;
- Zeitordnung üblich in Brabant; Stil von Brabant;
- chronological order usual in Brabant; style of Brabant;
- orden cronológicó usual en Brabante; estilo de Brabante;

vpl.: DVB 115; PJO/1; B1.

STIJPE OF WIJRME = taut. stut; schoor.
- statumen;
- étai;
- Stütze;
- support; shore;
- puntal; apoyo; lazo;

vpl.: PvB6/328.

STIJPULACIE Zie:
- stipulacie;----/

STIJVEN; STIVEN = vb. versterken.
- duro 1; roboro 1;
- affermir; inciter; stimuler;
- kräftigen; verstärken;
- fortify; in vigorate;
- estimular; impeler; incitar;

vpl.: T1/340.

STILE Zie:
- stijl;----/
- style; stijl; stiel;----/

STILEN Zie:
- gerichte binnen den vier;----/

STILHEDE Zie:
- stillichheydt; stilheit;----; stillicheit; stilleswiginge; stilwiginge; stilligheyt/

STILHEIT Zie:
- stillichheydt;----; stilhede; stillicheit; stilleswiginge; stilwiginge; stilligheyt/

STILLE Zie:
- in ---- en in peijse jaer ende dage houden/

STILLE ENDE ONGECALENGIERT = taut. ongestoord.
- incalengiatus;
- paisiblement et sans calenge;
- ruhig und ungestört;
- in peace and without being challenged;
- tranquilamente y sin perturbación;

vpl.: Ca2/14.

STILLE ENDE ZWIJGENDE = taut. adv. stilzwijgend.
- tacite;
- tacitement;
- schweigend;
- silently;
- implicitamente; tacitamente;

vpl.: T1/51.

STILLE EN ZWIJGENDE PACT = overeenkomst van huur waarbij door overbrenging der have in het gehuurde deze verbonden wordt voor de te betalen huur.
- pactum tacitum;
- pacte de louage en vertu duquel les biens du locataire qui se trouvent dans la maison louée sont une garantie pour le payement du loyer;
- Mietvertrag wobei die Habe des Mieters hineingebracht; Unterpfand ist für das Kontrakt;
- rent-agreement according to which by transfer of the goods of

the tenant these are engaged for the rent to pay;
- pacto de arrendamiento en virtud del cual los bienes que se encuentran en la casa alquilada forman una garantia para el pago del alquiler;

vpl.: T1/57.

STILLE PROEVEN = in het geheim bewijzen.
- secreto monstrare;
- démontrer en secret;
- geheimlich beweisen;
- secretly demonstrate;
- probar secretamente;

vpl.: PvB1/99.

STILLE STAEN OFTE SEJOURNEREN = taut. stilstaan.
- sto I;
- rester immobile;
- stillstehen;
- to stop; to stand still;
- detenerse; demorar; paratse;

vpl.: PvB6/69.

STILLE WAERHEYT = geheim verhoor van getuigen.
- testium interrogatio secreta;
- audition secrète de témoins;
- geheimes Verhör von Zeugen;
- secret hearing of whitnesses;
- examen secreto de testigos;

vpl.: Cr2/1332.

STILLEN Zie:
- dagh ----/

STILLESTAEN Zie:
- oft soo lange ----/

STILLESTAEN; STILSTAEN = wachten.
- mane re;
- s'abstenir;
- warten;
- wait;
- esperar; aquardar;

vpl.: C1/605.

STILLESWIGINGE Zie:
- stillichheydt; stilheit; stilhede; stillicheit;----; stilwiginge; stilligheyt/

STILLIC Zie:
- stillichlijcke; stillike;----; stilliclike; stillicliken; stillijc/

STILLICHEIT Zie:
- stillichheydt; stilheit; stilhede; ----; stilleswiginge; stilwiginge; stilligheyt/

STILLICHEYT ENDE RUSTE = taut. rust.
- requies;

- repos;
- Ruhe;
- repose;
- calma; quietud;

vpl.: PB/II/245.

STILLICHHEYDT; STILHEIT; STILHE DE; STILLICHEIT; STILLESWIGINGE; STILWIGINGE; STILLIGHEYT = sub. stilte.
- silentium;
- silence;
- Ruhe; Stille;
- silence;
- silencio; calma; tranquilidad; quietud;

vpl.: C2/868,1039.

STILLICHLIJCKE; STILLIKE; STILLIC; STILLICLIKE; STILLICLIKEN; STILLIJC = adv. stilletjes; rustig; stil.
- tranquille; placide; quiete; sedate;
- tranquillement; en cachette;
- heimlich; ruhig; still;
- quietly; silently;
- tranquilamente; sosegadamente;

vpl.: PvB1/51; T1/255.

STILLICHLIJCKE ENDE ZWIJGENDE = taut. zwijgende.
- tacitus;
- implicite; tacite;
- schweigend;
- in silence; silent;
- implícito; tácito;

vpl.: T1/43.

STILLICIDIE Zie:
- servituyt van ----/

STILLICLIKE Zie:
- stillichlijcke; stillike; stillic; ----; stillicliken; stillijc/

STILLICLIKEN Zie:
- stillichlijcke; stillike; stillic; stilliclike;----; stillijc/

STILLIGHEYT Zie:
- stillichheydt; stilheit; stilhede; stillicheit; stilleswiginge; stilwiginge;----/

STILLIGHEYT ENDE RESPECT = taut. kalmte.
- tranquilitas;
- calme; tranquilité;
- Ruhe;
- calmness;
- calma; tranquilidad; serenidad;

vpl.: PB/IV/463.

STILLIJC Zie:
- stillichlijcke; stillike; stillic; stilliclike; stillicliken;----/

STILLIKE Zie:
- stillichlijcke;----; stillic; stilliclike; stillicliken; stillijc/

STILRE Zie:
- in ---- woerden oft bij expresse/

STILRE WAERHEDEN = geheime ondervragingen bij gerechtelijk onderzoek.
- interrogationes secretae;
- enquête tacite;
- geheime Erhebungen;
- secret investigations;
- investigación secreta;

vpl.: Ca2/6.

STILSTAEN Zie:
- stillestaen;----/

STILSWIJGEN Zie:
- een eeuwich geswijch ----/

STILWIGINGE Zie:
- stillichheydt; stilheit; stilhede; stillicheit; stilleswiginge;----; stilligheyt/

STIMACIE Zie:
- weerde ende ----/

STIMME Zie:
- stemme;----; stem/

STINCKROER Zie:
- sinckroer;----/

STIPELLACTIE Zie:
- peur ----/

STIPENDIEN = sub.soldij.
- stipendium;
- paye; solde;
- Löhnung; Sold;
- pay;
- paga; soldada; sueldo;

vpl.: T1/495.

STIPULACIE Zie:
- actie bij contracte sonder ----/
- transactie bij ---- aquiliane/

STIPULACIE; STIPULATIE = sub. afspraak; beding; bepaling; overeenkomst; voorwaarde.
- stipulatio; conditio; pactio; pactum;
- stipulation; clausule; condition; contrat;
- Bedingung; Festsetzung; Vereinbarung; Kontrakt;
- stipulation; condition;
- estipulación; cláusule; condición contrato; convenio;

vpl.: T1/52,478; Lo4/2; T2/52, 72; C1/512.

STIPULACIE CONDICIONAEL = voorwaardelijk beding; contract;
- stipulatio conditionalis;

- stipulation conditionnel;
- vorbehaltliche Bedingung;
- conditional stipulation;
- estipulación condicional;

vpl.: T1/54.

STIPULACIE NOVATIE = beding van vernieuwing.
- stipulatio aquiliana;
- stipulation de novation;
- Prozess über Erneuerung;
- stipulation of renewal;
- estipulación de novación;

vpl.: T1/54.

STIPULACIE OP DAIGE = contract; beding op dag; beding op termijn.
- stipulatio in diem;
- stipulation à terme;
- Bedingung in Frist;
- stipulation with a term;
- estipulación a plazo;

vpl.: T1/54.

STIPULACIE SOLEMPNELE = plechtige voorwaarde.
- conditio sollemnis;
- condition solennelle;
- feierliche Bedingung;
- solemn condition;
- condición solemne;

vpl.: T1/553.

STIPULACIEN PENAEL = boetebepaling.
- stipulatio poenalis;
- stipulation dans un contrat qui détermine une amende;
- Geldstrafebestimmung;
- stipulation regarding penalty;
- estipulación en un contrato que define una multa;

vpl.: T1/545.

STIPULAIRE Zie:
- borchtochte ----/

STIPULATIE Zie:
- stipulacie;----/

STIPULATU Zie:
- actio ex ----/

STIPULEEREN; STIPULEREN =vb. bepalen; afspreken; bedingen in een contract.
- stipulor I; statuo III;
- stipuler; conditionner; déterminer;
- bestimmen; bedingen;
- stipulate; arrange; settle definitely; determine;
- estipular; condicionar;

vpl.: DVB 37; PB/II/336.

STIPULEREN Zie:
- stipuleeren;----/

STIPULEREN ENDE OVERCOMMEN = bedingen en overeenkomen.
- convenire;
- stipuler et convenir;
- vereinbaren;
- to stipulate and agree;
- estipular y convenir;

vpl.: PB/II/26.

STIPULLACIE Zie:
- peur ----/

STIREN OFT TER MERCKT VUEREN = taut. naar de markt brengen.
- apportare ad forum;
- conduire au marché;
- nach dem Markt bringen;
- to take to the market;
- llevar al mercado;

vpl.: PB/II/64.

STIRPES Zie:
- in ---- et non in capita;/

STIVEN Zie:
- stijven;----/

STOC Zie:
- stock;----/

STOCGOE DE Zie:
- behuwede ----/

STOCK Zie:
- gheyserden ----/
- peghel ----/
- vergaederen op het clippen van de ----/
- voor den ----/

STOCK; STOC = hom.sub.1.boomstam 2.gevangenisblok; schandpaal 3. bijenkorf.
- 1.truncus 2.palus; caudex 3. alvearium;
- 1.trone d'arbre 2.pilori 3.ruche;
- 1.Baumstamm 2.Schandpfahl 3. Bienenkorb;
- 1.treetrunk 2.pilori 3.ruche; beehive;
- 1.tronco de arbol 2.picota 3. colmena;

vpl.: BVB 106,171; PvB6/330; DVB 116.

STOCKAGIE Zie:
- stocke;----/

STOCKE Zie:
- dienaar van den korten ----/
- gehackelde ----/

STOCKE; STOCKAGIE; STOCKGOEDEN; STOCKGOEDEREN = sub. vaderlijk erfgoed; familie stam.
- stirps; bona; hereditaria; bona avita; ager avitus;
- tronc; patrimoine; famille; tige; souche; des biens stipaux; bien de famille;
- väterliche Abstammung; Familie; Stamm; Familiengut; Stammgut;
- patrimony; family goods; heriditary goods;
- patrimonio; parentela; estirpe; origen común; bienes de la dinastia; bienes familiares; heredades; bienes vinculados;

vpl.: Ca2/481; C1/291,448.

STOCKEN OFT BIEN = bijen of bijenkorven.
- alvaria;
- ruches ou abeilles;
- Bienenkörber oder Bienen;
- beehives or bees;
- colmena o abejas;

vpl.: Lo5/310.

STOCKENAER Zie:
- stockhouder; steckenaer;----; stechoeder; stechueder; steckhueder/

STOCKGOEDEN Zie:
- stocke; stockagie;----; stockgoederen/

STOCKGOEDEREN Zie:
- stocke; stockagie; stockgoeden; ----/

STOCKHOUDER; STECKENAER; STOCKENAER; STECHOEDER; STECHUEDER; STECKHUEDER = sub. gevangenbewaarder; opzichter; beambte.
- carceris custos; custos; procurator;
- geôlier; inspecteur; surveillant;
- Gefängniswärter; Aufseher; Beamter; Aufsichthalter;
- prisonwarder; inspector; official overseer;
- carcelero; inspector; empleado administrador;

vpl.: Cr2/864; PB/II/77; PvB6/120.

STOCKLEEN OFT PATRIMONIELEEN = taut. vaderlijk leengoed; stamleen.
- patrimonium; bona hereditaria;
- bien féodal patrimonial; bien allodial; terre allodiale;
- väterliches Lehngut; Patrimonium; Freigut;
- paternal feudal estate; allodium; hereditary fief;
- feudo patrimonial; bien alodial; alodio;

vpl.: T1/428,442,449.

STOCKLEENE Zie:
- paterneele ----/

- patrimoniële ----/

STOCKSLACH Zie:
- verkopen met de ----/

STOCKSLAEGHE Zie:
- verhueringhe met den ----/

STOCKSLAG Zie:
- verkoopinge met ----/

STOECKEN Zie:
- stooken ----/
- vier ----/

STOEFFEN = vb. bluffen.
- magnifice me iacto I;
- se vanter;
- aufschneiden;
- to boast;
- fanfarronear; hablar con jactancia;

vpl.: PvB5/95.

STOEL Zie:
- besten ----/
- bisschop ----/
- derden oft voorderen ----/
- in den tweeden ----/
- met volle ---- van de schepenen/
- staende den weduwelijken ----/
- tweeden, derden oft voorderen ----/
- wedestoel ----/
- weduwen ----/
- weduwelijcken ----/

STOELCLERCKEN = schrijvers die hun vaste plaats hebben op de secretarie.
- scribae, qui locum fixum in secretariato habent;
- employé aux écritures qui ont une place fixe au secrétariat;
- Schreiber die ihre feste Stelle in der Stadtkanzlei haben;
- clerrks who have their fixed place in the secretary's office;
- escribientes de plantilla en la secretaria;

vpl.: C1/577/10; PvB6/243.

STOELE Zie:
- in gheheelen ----/
- in vollen ----/

STOELE VAST WOONEN; STEDE VAST WOONEN = vaste woonplaats hebben.
- domicilium fixum habere;
- demeurer d'une manière permanente;
- beständiger Wohnsitz haben;
- have a domicile;
- tener domicilio fijo;

vpl.: Lo1/538.

STOELKLERCKE INDE SECRETARIJE = eerste klerk op de secretarie.

- scriba primus secretarii; scriptor, scriptus primus scrinii;
- premier clerc de la secrétairerie;
- erster Schreiber in der Stadtkanzlei;
- chief-clerk of the town clerk's department;
- primer escribiente del secretario;

vpl.: Lo2/786; Lo3/46; C1/498.

STOELL Zie:
- weduelijcken ----/

STOEREN Zie:
- storen; stooren;----; stueren/

STOERNISSEN OFT INQUIETACIEN CIEN = taut. ongerustheid; verontrusting.
- inquietudo;
- inquietude;
- Beunruhigung; Unruhe;
- alarm; anxiety;
- impedimiento; perturbación; turturbación;

vpl.: T1/232.

STOET Zie:
- stoot;----/

STOETEN DE = ppr. als adi. aangrenzende.
- adiaceo II;
- adjacent; attenant; avoisinant; contigu; limitrophe;
- angrenzend; anliegend; benachbart;
- adjacent; adjoining;
- adyacente; colindante; contiguo; inmediato; limítrofe; vecino;

vpl.: T1/256.

STOF Zie:
- stoffe;----; stoff/

STOFF Zie:
- stoffe; stof;----/

STOFFBORSTEL = sub. stoffer; borstel.
- saeta;
- époussette;
- Kehrbesen; Handbesen;
- duster; brush;
- cepillo; escobón;

vpl.: Lo3/176.

STOFFE; STOF; STOFF = sub.pl. materialen.
- materia;
- matériaux;
- Materialien;
- materials;
- materiales;

vpl.: C1/618.

STOFFEN Zie:
- impositie op de saye ----/

STOFFEREN Zie:
- met ijzeren gheirden ----/

STOFFKEN Zie:
- vrouwen ----/

STOFMAECKER = sub. lakenbereider.
- fabricator panni;
- appréteur de draps;
- Tuchbereiter;
- clothdresser;
- pañero fabricante de paños;

vpl.: PvB6/140.

STOK Zie:
- bijenkorf ende ----/

STOLT Zie:
- stout; stoud;----/

STOM; STOMB; STOMP;STOMPT STUM = adi. onmachtig tot spreken.
- mutus;
- muet;
- unfähig zu sprechen; stumm;
- unable to speak; mute;
- mudo;

vpl.: C1/44.

STOMB Zie:
- stom;----; stomp; stompt;stum/

STOMP Zie;
- stom; stomb;----; stompt;stum/

STOMPT Zie:
- stom; stomb;stomp;----; stum/

STONDE Zie:
- t'allen tijde ende ----/

STONDE; STUNDE; STUNT = sub. uur.
- hora;
- heure;
- Stunde;
- hour;
- hora;

vpl.: Bl:Ra.1495/1; C2/939; PB/II/364.

STONDE ENDE URE = taut. uur.
- hora;
- heure;
- Stunde;
- hour;
- hora;

vpl.: C2/869.

STONDEN Zie:
- diversche ----/
- tallentijde ende ----/
- tot alle ----/
- tot sijnen tijdighen saisoen ende ----/
- van ---- aen/

STONT Zie:
- op den ----/

STOOF Zie:
- meestove; stove;----/

STOOFHOUDER; STOOFMEESTER STOVEMEESTER; STOOFMEISTER; STOOFHOUWER; STOVEHOUDER = sub. houder van een badgelegenheid.
- balneator; qui habet hypocaustum;
- teneur d'étuve;
- Inhaber einer Stove: u.a.Gelegenheit für warme Bäder;
- owner of baths;
- tenedor, gerente, de una casa de baños;

vpl.: C1/190.

STOOFHOUWER Zie:
- stoofhouder; stoofmeester; stovemeester; stoofmeister;----; stovehouder/

STOOFMEESTER Zie:
- stoofhouder;----; stovemeester; stoofmeister; stoofhouwer; stovehouder/

STOOFMEISTER Zie:
- stoofhouder; stoofmeester; stovemeester;----; stoofhouwer; stovehouder/

STOOKEN Zie:
- vier stoecken;----/

STOOP Zie:
- tennen ----/

STOOP; STOOPE; STOPE = sub. kruik met bepaalde inhoud, zie gelte.
- mensura liquidis; boculum manus; oenophorum; cantharus;
- mesure; cruche pour liquides;
- Krug mit einem bestimmten Inhalt für nasze Waren, oder Hohlmasz;
- jug of a certain measure for wet goods;
- cantaro de capacidad determinada; véase, gelte; medida de capacidad para géneros liquidos;

vpl.: PB/III/344; C1/234.

STOOP OFT GELTE BIERS, BRUSSEL = biermaat, gelijk aan 2 quaerten.
- mensura cerevisiae, aequa circa unis binis sextariis;
- mesure de bière;
- Biermasz;
- beer measure;
- medida de cerveza;

vpl.: C1/235.

STOOPE Zie:
- stoop;----; stope/

STOOPE = sub. inhoudsmaat voor natte waren.
- mensura liquidis;
- me sure pour liquides;
- Hohlmasz für nasze Waren;
- measure of capacity for wet goods;
- medida de capacidad para géneros líquidos;

vpl.: PB/III/344; C1/234.

STOOPE OFT GHELTE = taut. drinkkan; kruik.
- amphora;
- cruche; pot à boire;
- Krug; Trinkkanne;
- tankard; jar;
- jarro; cántaro;

vpl.: Cr2/1336.

STOOPWIJNS Zie:
- gelte oft ----/

STOOP WIJNS BRUSSEL Zie:
- gelte wijns Brussel;----/

STOORDER = sub. verstoorder.
- is, qui turbat;
- celui qui trouble;
- Störer, derjenige der Schwierigkeiten macht;
- disturber;
- perturbador;

vpl.: Lo3/562.

STOOREN Zie:
- storen;----; stoeren; stueren/

STOOREN, LETTEN OFT HINDEREN = vb. taut. belemmeren.
- impedire;
- empêcher;
- hindern;
- impede;
- impedir; obstruir;

vpl.: PB/III/467.

STOORINGEN ENDE BERUERTEN= taut. opschrikking; prikkelingen; schokking.
- turbatio;
- agitation; effroi; terreur;
- Aufreizung; Schrecken;
- agitation; irritation; terror;
- agitación; espanto; susto;

vpl.: T1/211.

STOORINGHE; STORINGE; STEURINGE; STUERINGE = sub. verstoring.
- disturbatio;
- trouble;
- Störung;
- disturbance;
-

- turbación; perturbación;

vpl.: Cr2/866.

STOORINGHEN Zie:
- redenen van ----/

STOORNISSE Zie:
- stornisse;----/

STOORNISSE ENDE BELET = taut. belemmering.
- impedimentum;
- empêchement; interruption;
- Hemmung; Hindernis;
- hindrance; impediment; obstruction;
- impedimento; interripción;

vpl.: T1/85.

STOORNISSE ENDE TURBACIE CQ. STORINGE = taut. stoornis; verstoring; verontrusting; wanorde; onrust.
- turbatio;
- empêchement; interruption; embarras; encombrement; obstacle; trouble;
- Störung; Verstörung; Beunruhigung; Unruhe; Verwirrung;
- disturbance; interference; alarm disorder; disquiet;
- impedimento; turbación; estorbo; obstrucción; perturbación; desorden; agitación;

vpl.: T1/85,232,239; Lo5/352.

STOORNISSE ENDE TURBLE = taut. belemmering.
- impedimentum;
- empêchement;
- Hemmung; Hindernis;
- hindrance; impediment; obstruction;
- estorbo; impedimento;

vpl.: T1/89.

STOORNISSE, LETSEL OFT HINDER = taut. belemmering; hindernis.
- impedimentum;
- obstacle; empêchement;
- Hindernis;
- impediment;
- impedimento; estorbo; embarazo; obstáculo; obstrucción;

vpl.: PB/III/428 ,467.

STOORNISSE OFT CALAINGIE; CALAENGIE = taut. overlast; belemmering.
- difficultas; calengia;
- trouble; difficulté; charge; empêchement; obstacle;
- Hindernis;
- trouble; difficulties; impediment
- incomodidad; molestia;

vpl.: C1/382,412.

STOOT Zie:
- moeijenisse; moeyenisse; mogenisse; moyenisse; moetenisse; moyte; moeytenisse; moeyte; moeyssel; moysel; moeysel; moeijte; moetsell; beletsel; belet; commer; hinder; letsel; ----; kommer; comer; cummer; combe r/

STOOT; STOET = sub. moeilijkheid hinder; geschil.
- difficultas; impedimentum;
- difficulté; gêne; incommodité; dérangeme nt;
- Schwierigkeit;
- difficulty; impediment; objection; dispute;
- dificultad; molestia; estorbo; altercado;

vp l.: DVB 48.

STOOT ENDE GESCILT; STOOTS ENDE GESCHILS; STOOT ENDE GESCHILLE = taut. geschil; botsing; hind er; moeilijkheid; verschil van mening.
- collisio et lis; controversia;
- collision et différend; co ntroverse;
- Zwistigkeit; Reibung; Un einigkeit; Streitigkeit;
- clash; dispute; quarrel;
- altercado; conflicto; estorbo; dificultad; diferencia de opiniones; controversia;

vpl.: LPS 43; PvB1/455.

STOOT ENDE LETSEL = taut. beletsel; hinder.
- impedimentum;
- opstacle;
- Hindernis;
- hindrance; impediment;
- embarazo; estorbo;

vp l.: MGG 11.

STOOT GEREIJSEN = moeilijkheid ontstaan.
- oriente difficultate;
- surgir trouble;
- Schwierigkeiten entstehen;
- difficulty arises from;
- surgir dificultad;

vp l.: C1/222.

STOOT, LETSEL, MOEIJENISSE OFT HINDER = taut. belemmering.
- impedi mentum;
- empêchement; obstacle; entrave;
- Hindernis;
- impediment;
- estorbo; impediment;

vpl.: C1/557.

STOOT VAN RECHTE = rechtsmoeilijkheid.

- difficultas iuris;
- problème juridique;
- Rechtsschwierigkeit;
- judicial difficulty;
- problema jurídico;

vpl.: T1/441.

STOOTEN Zie:
- gemoeten oft ----/

STOPE Zie:
- stoop; stoope;----/

STOPPEN; STUPPEN = vb. verkleden; vermommen.
- vestem muto l;
- masquer; déguiser;
- verkleiden;
- mask; disguise;
- disfrazar;

vpl.: LPS 27.

STOPPER = sub. hersteller; versteller; lapper.
- reparator;
- restaurateur; réparateur; revaudeur;
- Reparateur; Flicker;
- repairer; mender;
- reparador; remención;

vpl.: C1/464; Lo3/334.

STOREN; STOOREN; STOEREN; STUEREN = vb. ontstellen; ontstemmen; verstoren.
- trepido l; discrepo l; disturbo l;
- consterner; désoler; irriter;
- bestürzen; verstimmen;
- put out of tune; disturb; perturb;
- conturbar; destemplar; turbar;

vpl.: T2/6.

STOREN OFTE RUEREN = taut. verstoren.
- pertubare;
- perturber;
- stören;
- disturb; annoy;
- aurbar; enfadar;

vpl.: LPS 79.

STORINGE Zie:
- stooringhe;----; steuringe; stueringe/

STORM TRECKEN = de stormklok luiden.
- campanam tempestatis sonare;
- sonner la cloche d'alarme;
- Sturmläuten; die Sturmglocke läuten;
- ring the alarm-bell ;
- tocar a rebato;

vpl.: Lo6/222,278.

STORNISSE; STOORNISSE = sub. verstoordheid.
- ira; irritatio;

- irritation; colère;
- Verstimmung;
- anger; annoyance;
- cólera; enojo; ira; irritación;

vpl.: T1/11.

STORNISSE OFT INTERRUPCIE = taut. onderbreking.
- interpellatio;
- arrêt; interruption;
- Unterbrechung;
- interruption;
- interrupción; intermisión;

vpl.: T1/48.

STORTBERDERE = sub. stootplank.
- tabula offensionis;
- tampon;
- Stoszbrett;
- buffer;
- tope;

vpl.: PvB6/139.

STORTEN Zie:
- recht van 't ---- van den beer/

STORTWIJN = sub. wijn die met morsen verloren gaat.
- vinum inquinatum;
- du vin qui se perd par verser;
- Wein der mit manschen verloren geht;
- wine that gets lost with spilling;
- vino que se perde por verterlo;

vpl.: PvB6/106.

STOTE Zie:
- schrijne met eenen ----/

STOUD Zie:
- stout;----; stolt/

STOUGELT; STOUWGELT = sub. stuwagegeld; laadgeld.
- impensa dispositionis mercium;
- frais d'arrimage;
- Staugeld;
- stowage-money;
- gastos de estiba;

vpl.: Lo4/152.

STOUT; STOUD; STOLT = adi. driest; vermetel.
- insolens; procax; protervus;
- téméraire; hardi; effronté;
- dreist; kühn;
- audacious; bold;
- atrevido; temerario; osado; audaz; imprudente;

vpl.: Bl:Pl.Pr/63.

STOUTER = comp. vergrotende trap van stout = driest; dapper.
- impudens; audax;
- hardi; osé; téméraire;
- dreist; vermessen; unverschämt
- temerarious; bold; brave;

- atrevido; osado; audaz; temerario; descarado;

vpl.: BVB 152.

STOUTHEIJT Zie:
- stoutigheit;----; stoutheit/

STOUTHEIT Zie:
- stoutigheit; stoutheijt;----/

STOUTICHEIJDT Zie:
- temerare ----/

STOUTICHEYT ENDE ONVERSAESTHEYT = taut. driestheid.
- audacia;
- hardiesse;
- Dreistigkeit;
- audacity;
- atrevimiento; audacia;

vpl.: PB/II/339.

STOUTICHEYT ENDE TEMERITEYT = taut. vermetelheid en stoutmoedigheid.
- temeritas;
- témérité;
- Vermessenheit und Kühnheit;
- audacity and boldness;
- temeridad;

vpl.: T1/597.

STOUTICHEYT ENDE VERMETENTHEYT = taut. vermetelheid; driestheid.
- audacitas;
- témérité; audace;
- Vermessenheit;
- audacity;
- audacia; temeridad; osadía;

vpl.: PB/III/412.

STOUTIGHEEDEN Zie:
- paapsche ----/

STOUTIGHEIT; STOUTHEIJT; STOUTHEIT = sub. driestheid; dapperheid; ook brutaliteit.
- impudentia; audacia; arrogantia;
- impertinence; hardiesse; audace
- Dreistigkeit;
- temerity; audacity; arrogance;
- temeridad; atrevimiento; audacia osadía; impertinencia; desvergüenza;

vpl.: AKB 16.

STOUWEN Zie:
- beesten ----/
- gaen ---- en drijven/

STOUWEN; STUWEN = vb. drijven; geleiden; oversteken, vee.
- conduco III traico III; propello III pecus;
- conduire; traverser; mener paître;
- treiben von Vieh; führen;

- drive cattle; cross;
- llevar; conducir; atravesar, granado;

vpl.: Lo6/238; Lo7/290; C1/479.

STOUWEN ENDE DRIJVEN = taut. opdrijven van vee.
- exagito I;
- chasser; mener paître; conduire le bétail;
- hinauftreiben von Vieh;
- force up the cattle;
- apacentar el ganado; llevar a pacer;

vpl.: T1/321.

STOUWER Zie:
- stauwer;----; stuwer/

STOUWER OFT HOEDER = taut. hoeder of veedrijver.
- custos pecuaria vel actor pecuaria;
- gardien ou conducteur; meneur des bêtes;
- Viehhirt oder Treiber; Hüter von Tieren;
- cattle-drover; herdsman or drover;
- arriero; guardián de ammales o arriero;

vpl.: C1/270; Lo1/646.

STOUWGELT Zie:
- stougelt;----/

STOUWINGE Zie:
- quade ----/

STOVE Zie:
- meestove;----; stoof/

STOVE = hom.sub.1. bad; badstoof 2. oven; droogoven 3. hoerenkast huis van ontucht.
- 1.baneum fornax; 2.furnus; scabellum; furnus ad siccandum 3. lupanar; bordellum;
- 1.bain; lieu de bain; étuve 2. four; étuve 3.bordel; maison de prostitution;
- 1.Bad; Badestube 2.Ofen; Trockenofen 3. Bordell;
- 1.bath; bathstove 2. oven; kiln 3. brothel ;
- 1.baño de vapor 2.norno; estufa; 3.lupanar; mancebia;

vpl.: Lo1/642; Lo3/418; PB/II/70; C1/195,478.

STOVE OFT BORDEEL = sub. hoerenkast; huis van ontucht.
- lupanar;
- bordel; maison de prostitution;
- Bordell;
- brothel;
- lupanar; mancebia;

vpl.: C2/801; C1/628.

STOVEHOUDER Zie:
- stoofhouder; stoofmeester; stovemeester; stoofmeister; stoofhouwer;----/

STOVEMEESTER Zie:
- stoofhouder; stoofmeester;----; stoofmeister; stoofhouwer; stovehouder/

STRAATEN Zie:
- gemeenen ----/

STRAEFFEN Zie:
- straffen; strafen; straifen;----; straeven; straven/

STRAEFFEN ENDE CORRIGEREN= taut. straffen.
- punire et corrigere;
- punir et corriger;
- strafen;
- punish;
- punir; penar; corregir;

vpl. : PB/II/133.

STRAEFFINGE Zie:
- straffinge;----; strafinge/

STRAESBURG Zie:
- wech tot ----/

STRAETE Zie:
- holen ----/

STRAETEN Zie:
- beleyde van ----/
- gemeene ----/
- vroente; vrointe; vruente; vrunte; vroente ende gemeijnte; vroente oft laren; vrunte oft ---/

STRAETEN SCHIJNEN; SCHENNEN SCHEYNEN = voorbijgangers uitplunderen; straatschenderij plegen.
- spolio l latronibus praetereuntorum; latrocinari;
- détrousser les passants; commettre du vandalisme;
- Strassenunfug begehen; Straszenunfug pflegen;
- rob passers-by; hooliganism;
- desvalijar; despojar a transeúntes; causar perjuicio en plena calle;

vpl.: Lo7/112; B1/20; C2/885; Lo7/440.

STRAETGHELT OFT CASEYDEGHELT = taut. wegenbelasting.
- tributum pro usu viarum;
- taxe sur la circulation routière;
- Wegensteuer;
- roadtax;
- impuesto de tránsito en las carmeteras;

vpl.: PB/III/588.

STRAETGHELT; CANTZYGHELT OFT WECHGELT = taut. straatbelasting.
- tributum viae;
- impôt sur les propriétés riveraines des rues;
- Straszensteuer;
- street-tax;
- impuesto sobre el empedrado;

vpl.: PB/II/126.

STRAETMEEREN ENDE FAMEN = taut. algemeen verspreid gerucht.
- rumor; fama vulgi; fabula vulgi;
- bruit; rumeur publique;
- Gerücht; offentliches Gerücht;
- generally dispersed rumour; general common rumour, report;
- rumor; comentario; rumor publico;

vpl .: T1/187.

STRAETROVER; STRAETSCHEIJNDER; STRAETSCHENDER; STRATENROVER; STRAETSCHENRE; STRAETSCHEYNDER; STRAETSCHENNE R; STRAETSCHINDER; STRAETSCHINRE; STRAETSCHUMER = sub. straatrover; straatschenne r.
- latro grassator; predator populorum; viarum obsessor;
- brigand; voleur de grand chemin; vandale;
- Straszenräuber; Straszenschänder;
- streetrobber; streetruffian;
- bandido; bandolero; ladrón de caminos; salteador; persona que comete travesuras en plena calle

vpl.: T1/192; Lo4/768; C1/388.

STRAETSBURG Zie:
- wech tot ----/

STRAETSCAUWINGE Zie:
- straetschouwinghe;----/

STRAETSCEYNDINGHE ENDE MOER(D)T = moord en roverij.
- occisio caedes et rapina;
- meurtre et brigandage;
- Mord und Strassenräuberei; Strassenunfug;
- murder and robbery; highway-robbery;
- muerte y saqueo; asenato y bandidaje;

vpl.: Lo1/126; C3/82.

STRAETSCHENDER Zie:
- straetrover; straetscheijnder; ----; stratenrover; straetschenre; straetscheynder; straetschenner; straetschinder; straetschinre; straetschumer/

STRAETSCHEIJNDER Zie:
- straetrover; ----; straetschender; stratenrover; straetschenre; straetscheynder; straetschenner; straetschinder; straetschinre; straetschumer/

STRAETSCHENDER ENDE GRASSATEUR = taut. straatschender.
- perturbator ordinis publicae;
- vandale; perturbateur de l'ordre public;
- Straszenschänder;
- street rough;
- persona que comete travesuras en plena calle;

vpl.: PB/II/173.

STRAETSCHENDERI E Zie:
- straetschenderije; straetschijnderije;----; straetschendinge; straetschindinge/

STRAETSCHENDERIJE; STRAETSCHIJNDERIJE; STRAETSCHENDERIE; STRAETSCHENDINGE; STRAETSCHINDINGE = sub. straatroof; straatschenderij.
- latrocinium; violatio vici;
- brigandage; vol de grand chemin;
- Strassenraub; Strassenunfug;
- hooliganism; disorderliness in the streets;
- salteamiento; atraco; perjuicio causado en plena calle;

vpl.: Lo7/440; Lo5/6.

STRAETSCHENDINGE Zie:
- straetschenderije; straetschijnderije; straetschenderie;----; straetschindinge/

STRAFEN Zie:
- straffen;----; straifen; straeffen; straeven; straven/

STRAFEN ENDE PUNYEREN = taut. straffen.
- punire;
- punir;
- strafen;
- punish;
- castigar; punir;

vpl.: PB/II/300.

STRAFF OFT REPREHENSIE = straf of berisping.
- reprehensio;
- punition ou répréhension;
- Strafe oder Tadel;
- punishment or rebuke;
- castigo o reprensión;

vpl.: PB/II/304.

STRAFFE Zie:
- strafe;----/
- condemnatie tot publique ----/
- coudigne ----/

- gemeriteerde ----/
- op poene van corporele ----/

STRAFFE; STRAFE = sub. straf.
- poena; multa; punitio;
- punition; peine; sanction;
- Strafe;
- punishment; sanction;
- castigo ; multa; punición; sanción;

vpl.: ASO 20.

STRAFFE ENDE PUNITIE = taut. straf.
- poena;
- punition;
- Strafe;
- punishment;
- castigo; pena;

vpl.: PB/II/141.

STRAFFELYCK ENDE RIGOUREUSELYCK = taut. gestrengelijk.
- duro;
- rigoureusement; sévèrement;
- streng;
- severe;
- rigurosamente; severamente; rígidamente;

vpl.: PB/III/19.

STRAFFEN Zie:
- bij der doodt ende ghalghe----/

STRAFFEN; STRAFEN; STRAIFEN; STRAEFFEN; STRAEVEN; STRAVEN = vb. weerleggen.
- aliquem refellere III; redarguere;
- réfuter;
- widerlegen;
- refute;
- refutar; confutar; rebatir; desapoyar;

vpl.: T2/372.

STRAFFEN ENDE PUNYEREN; CORRIGEREN = taut. straffen.
- punio IV;
- punir; corriger;
- strafen;
- punish;
- punir; corregir; castigar;

vpl.: PB/II/301; PvB1/411.

STRAFFEN MET DE KOORDE DAT ER DE DOOD NA VOLGT = ophangen .
- suspendere;
- pendre;
- hängen; hinken;
- punish by hanging;
- ahorcar; apretar el pescuezo; guindar;

vpl.: Pl.Bra/60; B1.

STRAFFEN MET RIGEUR = streng straffen.

- punire cum rigore;
- punir rigoureusement;
- streng strafen;
- punish with rigour; rigorously;
- penar con rigor;

vpl.: PvB1/552.

STRAFFHEYT Zie:
- rigeur; rigore; rigueur ende severiteyt;----; staenheden; strangheyt; strangigheydt/

STRAFFHEYT ENDE RIGEUR = taut. gestrengheid.
- rigor;
- rigueur;
- Strenge;
- severity;
- rigor; severidad;

vpl.: PB/II/340.

STRAFFINGE; STRAEFFINGE; STRAFINGE = sub. berisping.
- punitio;
- correction;
- Bestrafung;
- punishment;
- punición;

vpl.: C1/382.

STRAFFINGHE OFT PUNITIE = taut. bestraffing.
- punitio ;
- correction ou punition;
- Bestrafung;
- punishment;
- punición; castigo;

vpl.: C1/382.

STRAFFIGHEIJT = sub. strengheid.
- severitas;
- rigueur;
- Strenge;
- rigour; severity;
- severidad; rigor; rigurosidad ; inclemencia; rigorismo;

vpl.: PvB5/25; PB/III/316.

STRAFFYT = strafbaarheid.
- poena dignitas;
- qualité de ce qui est punissable;
- Strafbarkeit;
- punishability;
- penalidad;

vpl.: PB/IV/355.

STRAFINGE Zie:
- straffinge; straeffinge;----/

STRAGIERDE; STRAGIERENDE, GOEDEN = onbeheerde goederen.
- bona vacua; bona amissa;
- épaves; biens non gardés;
- unverwaltete Güter; herrenlose Güter; Güter ohne Eigentümer;
- vacant property; goods without an owner; unowned property;
- bienes sin propietario; bienes

mostrencos;
vpl.: Lo6/4,256; C1/658.

STRAGIERENDE Zie:
- stragierde;---- goeden/

STRAIFEN Zie:
- straffen; strafen;----; straeffen; straeven; straven/

STRAMIJN Zie:
- stamette; stamine; stamijn; stemijn;----/

STRAMYN; STAMINE; STAMIJN; STEMIJN; STRAMIJN = sub. stramien.
- cannabina tela;
- canevas;
- Stramin;
- canvas;
- tela clara de canamo para bordar; tambien vanamazo ;

vpl.: PvB1/337.

STRANC Zie:
- strange; strangen;----/

STRANDEN Zie:
- stranghen;----; strangen/

STRANGE; STRANGEN; STRANC = adi. strenge.
- acer; gravis; severus;
- sévère;
- scharf; streng;
- severe;
- severo;

vpl.: T2/177.

STRANGE ENDE RIGOUREULX = taut. gestreng.
- severus;
- sévère et rigoureux ;
- streng; hart;
- severe;
- severo; riguroso;

vpl.: PB/II/310.

STRANGE OFT PLAYE = taut. strand.
- litus;
- plage;
- Strand;
- beach;
- playa;

vpl.: PvB1/506.

STRANGELIJK ENDE SCHERPELIJCK = taut. stipt; punctueel.
- diligenter;
- ponctuellement; rigoureusement;
- pünktlich;
- punctual;
- concienzudo; puntual; concienzudamente; puntualmente;

vpl.: PvB1/33.

STRANGEN Zie:
- strange;----; stranc/
- strangen; stranden;----/

STRANGHEN; STRANDEN; STRANGEN = vb.1.stranden 2.sub.stranding.
- 1.ad vadum illidor III 2.navis in vadum illisio;
- 1.échouer; 2.échouement;
- 1.stranden 2. Strandung;
- 1.strand; 2. stranding;
- 1.varar; encallar; enarenarse; 2. varada; varadura; encalladura; zaborda;

vpl. Lo4/114,276.

STRANGHEYT Zie:
- rigeur; rigore; rigueur ende severiteyt; straffheyt; staenheden;-----; strangigheydt/
- strangicheydt ende rigueur;----; strangicheyt/

STRANGICHEYDT; STRANGHEYT; STRANGICHEYT ENDE RIGUEUR = taut. strengheid; gestrengheid.
- rigor; severitas; acritas; strenuitas;
- rigueur; sévérité;
- Strenge; Härte;
- severity; rigour; steruness;
- rigor; rigurosidad; severidad;

vpl.: PB/II/242,304; T1/113.

STRANGICHEYT Zie:
- strangicheydt; strangheyt;---- ende rigueur/

STRANGIGHEYDT Zie:
- rigeur; rigore; rigueur ende severiteyt; straffheyt; staenheden; strangheyt;----/

STRANTGOET Zie:
- waterdrieft;----/

STRATE Zie:
- cruyne opte ----/
- oepen ----/
- vleesch slaen inden weghe ochte in die ----/
- vleesch slaen in die ----/

STRATEN Zie:
- achter ---- om Gode gaen/
- beleijde van ----, beken en waterlopen/
- bouwegen oft ----/
- vercopen opens kelders ter ---- wert/
- wive die ter ---- sitten/

STRATENROVER Zie:
- straetrover; straetscheijnder; straetschender;----; straetschenre; straetscheynder; straetschenner; straetschinder;

straetschinre; straetschumer/

STRAVEN Zie:
- corrigeren ende straeffen;----/
- straffen; strafen; straifen; straeffen; straeven;----/

STRAVEN ENDE CORRIGEREN = taut. straffen.
- punire;
- punir et corriger;
- strafen ;
- punish;
- punir; corregir;

vpl.: PB/II/141.

STRECCEN Zie:
- strecken;----; stricken/

STRECKEN Zie:
- te -----/

STRECKEN; STRECCEN; STRICKEN = vb. strekken; zich uitstrekken.
- extendo III;
- s'étendre; aller jusqu'á;
- sich ausdehnen; sich erstrecken;
- extend; reach;
- extenderse; alcanzar a; illegar a;

vpl.: BVB 20; B2; C2/1029.

STRECKGOTE = sub. lange goot.
- scotia;
- goutière longue;
- lange Rinne;
- long gutter;
- canal larga;

vpl.: C1/186.

STREDICHEIJDT; STREIJDICHEIJDE STRIDICHEIT = sub. strijdigheid.
- conflictus; controversia; lis;
- contradiction; conflit; controverse;
- Widerspruch; Streitpunkt;
- contrariety; discrepancy;
- contradicción; conflicto; controversia; disputa;

vpl.: BVB 32,33.

STREEC Zie:
- streeck;----; streke/

STREECK; STREEC; STREKE = sub. richting; koers.
- cursus;
- direction;
- Richtung;
- direction;
- dirección; rumbo; ruta;

vpl.: Lo4/236.

STREIJDICHEIJDE Zie:
- stredicheijdt;----; stridicheit/

STREIJWIEL; STROYWIS; STROWISCH; STROOWISCH; STRODE-

WISCH; STROWIJS; STROWIJSCH; STROWISSCHE; STROONWISCH; STROIJWISCH = strogarve.
- merges stramenti;
- bouchon de paille;
- Strohbüschel; Bündel; Stroh;
- straw sheaf; bundle of straw; wisp of straw;
- haz de paja; gavila de paja;

vpl.: Lo3/132; Lo5/80.

STREKE Zie:
- streeck; streec;----/

STREKEL Zie:
- strijckstock; strijcstoc;----/

STREMMEN; STREMPEN = vb. hinderen.
- onero I; obsto I;
- déranger; incommoder; gêner;
- hindern;
- hinder;
- molestar; incomodar;

vpl.: ASO 12.

STREMPEN Zie:
- stremmen;----/

STREMYN = sub. gaas; zeefdoek.
- pannus cibrum;
- étamine;
- Siebtuch; Gaze;
- strainingcloth; strainer;
- burato;

vpl.: PvB3/366.

STRENC Zie:
- strenghe; strenge; stringe;---/

STRENGE Zie:
- strenghe;----; stringe;strenc/

STRENGHE; STRENGE; STRINGE; STRENC = sub. streng, van een wagen.
- epirphedium;
- trait;
- Strang;
- trace;
- tiran te; tiro;

vpl.: Lo5/310.

STREP Zie:
- mannen van de ----/

STRICKEN Zie:
- strecken; streccen;----/

STRICT Zie:
- strictelijck; strictelyck; strictelike;----/

STRICTE IURIS = streng recht.
- ius durus;
- droit rigoureux;
- strenges Recht;
- strong right;
- derecho rigoroso;

vpl.: C1/469.

STRICTELIJCK; STRICTELYCK; STRICKTELIKE; STRICT = adv. gestrengelijk; strikt; stipt.
- severe; restricte; acriter; stricte; punctualiter;
- strictement; rigoureusement; punctuellement;
- streng; genau; pünktlich;
- strictly; rigorously; precise; punctually;
- estrictamente; terminantemente; rigurosamente; puntual;

vpl.: BVB 97; Lo1/502; PvB1/379.

STRICTELIJCKER = adv. strenger; strikter.
- restricte; diligenter; subtilius;
- plus sévère;
- genauer;
- more precisely; more rigidly;
- más estrictamente; más exactamente;

vpl.: T2/288.

STRICTELIKE Zie:
- strictelijck; strictelyck; -----; strict/

STRICTELYCK Zie:
- strictelijck; ----; strictelike; strict/

STRICTER Zie:
- in ---- ghevanckenisse leijden/
- in ---- hachten zijnde/

STRIDECH Zie:
- strijdgierigh; strijtgierich; stridich; ----; stridelijc; stridelic; strijdtgierich; strijtgierig; strijtgerich; strijtgierigh/

STRIDELIC Zie:
- strijdgierigh; strijtgierich; stridich; stridech; stridelijc; ----; strijdtgierich; strijtgierig; strijtgerich; strijtgierigh/

STRIDELIJC Zie:
- strijdgierigh; strijtgierich; stridich; stridech; ----; stridelic; strijdtgierich; strijtgierig; strijtgerich; strijtgierigh /

STRIDICH Zie:
- strijdgierigh; strijtgierich; ----; c stridech; stridelijc; stridelic; strijdtgierich; strijtgierig; strijtgerich; strijtgierigh/

STRIDICHEIT Zie:
- stredicheijdt; streijdicheijde; ----/

STRIECKEN GAEN = vb. zich verwijderen; weglopen.
- fugo II; se amoveo II;
- s'éloigner; s'écarter; se marcher; s'en aller;
- fortgehen; davonlaufen;
- withdraw; retire; go away; run off;
- largarse; marcharse; alejarse; apartarse; distanciarse;

vpl.: BVB 24.

STRIJCK ENDE SIJDE HOUDENDE = stam en zijdlinie houdende.
- stirpem et lineam lateralem tenens;
- tenant souche et côté;
- Stammbaum und Seitenlinie folgend;
- following family tree and collateral line;
- teniendo tronco y línea colateral;

vpl.: Lo3/302.

STRIJCKHOUT; STRUIJCKHOUT; STRIJCHOUT; STRICHOUT; STRIJCHOLT; STRIJCSTOC = sub. trekbalk; dakspant; steunbalk.
- templa;
- filière;
- Dachbalken;
- rafter;
- lazo; soporte; madero de apeamiento;

vpl.: Lo3/400.

STRIJCKPENNINGEN = sub.pl.geld dat aan de opbieder is beloofd door de verkoper.
- pecunio promissa a vendit de licitatori;
- argent promis par vendeur au surenchereur;
- Versteigerungspfennige;
- money that has been promised to the bidder by the seller;
- dinero prometido al pujador por el vendedor;

vpl.: C2/788.

STRIJCKSTOCK; STRIJCSTOC; STREKEL = sub. strijkstok voor het koren meten.
- plectrum frumenti;
- râcloire;
- Streichholz der Kornmesser;
- strickle for the corn;
- rasero; raedor;

vpl.: Lo3/190; C1/434.

STRIJCKVAT SOUT BRUSSEL = zoutmaat gelijk aan 21 gelten, Brussel.
- mensura salis, aequa circa duobus et quadraginta binis sextariis, Bruxellae;
- boisseau de sel de Bruxelles ;
- Salzmasz von Brüssel;
- salt measure of Brussels;

- medida de sal de Bruselas;
vpl.: C1/234.

STRIJCMATE Zie:
- meten bider ----/

STRIJCSTOC Zie:
- strijckstock;----; strekel/

STRIJDBARE; STRIJDTBAERIGE; STRIJTBAER; STRIJDTBARE = adj. aanvechtbaar.
- ambiguus; dubius; controversus;
- contestable; discutable; disputable;
- anfechtbar;
- contestable; disputable;
- contestable; discutible; disputable; cuestionable;
vpl.: BVB 34.

STRIJDGIERIGH; STRIJTGIERICH; STRIDICH ; STRIDECH; STRIDELIJC; STRIDELIC; STRIJDTGIERICH; STRIJTGIERIG; STRIJTGERICH; STRIJTGIERIGH = strijdlustig; vechtlustig; strijdvaardig.
- alacer ad pugnandum; pugnax; cupidus pugnandi;
- avide de se battre; combatif; belligueux;
- kampflustig; rauflustig; kampfbereit;
- militant; co mbative; pugnacious;
- bellicoso; pugnaz; deseose de combatir;
vpl.: C1/337,570,743.

STRIJDIGE = adj. onjuist; niet overeen komend; betwistbaar.
- falsus; dubius; non consentaneus;
- contestable; discutable; disputable;
- unrichtig; anfechtbar; zweifelhaft;
- disputable; contestable;
- contestable; discutible; disputable; cuestionable;
vpl.: BVB 71.

STRIJDTBAERICH OFT TWISTICH = taut. vechtlustig; twistziek.
- cupidus pugnandi;
- betailleur;
- zanksüchtig;
- quarrelsome;
- agresivo; belicoso; peleón; pendenciero;
vpl.: LO4/188.

STRIJDTBAERIGE Zie:
- s trijdbare;----; strijtbaer; strijdtbare/

STRIJDTBARE Zie:
- strijdbare; strijdbaerige; strijtbaer;----/

STRIJDTGIERICH Zie:
- in der kercken ---- sijn/
- strijdgierigh; strijtgierich; stridich; stridech; stridelijc; stridelic;----; strijtgierig; strijtgerich; strijtgierigh/

STRIJTACHTIGH OFT IN ARREN MOEDE = taut. in twist.
- in risea;
- en dispute;
- in Streit;
- in quarrel;
- en riña; en querella;
vpl.: Cr2/1013/7.

STRIJTBAER Zie:
- strijdbare; strijdbaerige;----; strijdtbare/

STRIJTGERICH Zie:
- strijdgierigh; strijtgierich;stridich; stridech; stridelijc;stridelic; strijdtgierich; strijtgierig;----; strijtgierigh/

STRIJTGHIER Zie:
- in verde ende ----/
- in verder ----/

STRIJTGIER SIJN IN GEVECHTE = deelgenomen hebben in een gevecht.
- proelio interfuisse;
- ont pris part à un combat;
- sich beteiligt haben an einem Gefecht;
- have participated in a fight;
- haber participado en un combate
vpl.: Lo1/422.

STRIJTGIERICH Zie:
- strijdgierigh;----; stridich; stridech; stridelijc; stridelic;
- strijdtgierich; strijtgierig; strijtgerich; strijtgierigh/

STRIJTGIERICH ENDE IN VELDE ENDE IN VEERDEN HEBBEN = deelnemen aan een gevecht.
- participare in proelio;
- participer à une bataille;
- teilnehmen an einem Gefecht;
- take part in a fight;
- participar en un combate;
vpl.: Lo1/124.

STRIJTGIERIG Zie:
- strijdgierigh; strijtgierich; stridich; stridech; stridelijc; stridelic; strijdtgierich;----; strijtgerich; strijtgierigh/

STRIJTGIERIGH Zie:
- in der kercken ---- sijn/
- strijdgierigh; strijtgierich; stridich; stridech; stridelijc; stridelic; strijdtgierich; strijtgierig; strijtgerich;----/

STRIJTIGH OFTE TWISTIGH WORDEN = taut. ruzie maken.
- pugnare;
- faire une querelle;
- Händel anfangen;
- to quarrel;
- reñir; regañar;

vpl.: Cr2/1013/26.

STRINGE Zie:
- strenghe; strenge;----; strenc/

STRO Zie:
- stroo;----; stroe; strode; stroot; stroy ; stroyt; strooy/

STRODE Zie:
- stroo; stro; stroe;---- ; stroot; stroy; stroyt ;strooy/

STRODECKER Zie:
- stroydecker;----; stroodecker/

STRODEWISCH Zie:
- streijwiel; stroywis; strowisch; stroowisch;---; strowijs ; strowijsch; strowissche; stroonwisch; stroijwisch/

STROE Zie:
- stroo; stro;----; strode;stroot; stroy; stroyt; strooy/

STROEN HUIJSE = huis met strodak.
- domus stramento tectus;
- maison a toit de chaumé;
- Haus mit Strohdach;
- house with a roof of straw;
- casa con techo de paja;

vpl.: Lo1/76.

STROIJ Zie:
- gheluijt ----/
- hoop ----/
- mande ----/
- tierlingh ---- Brussel/

STROIJDECKER; STROYDECKER; STRODECKER; STROODECKER = sub. strodekker.
- aedium tector stramento; tector tectorum stramineorum;
- couvreur en chaume;
- Strohdecker;
- thatcher;
- trastejador de bálajo;

vp 1.: Lo2/730; C1/187,520.

STROIJEN CORENCORFF = korenmand van stroo.
- corbis frumenti stramenti;
- corbeille à grain en paille;
- Kornkorb von Stroh;
- corn-basket of straw;
- cesta de paja para el trigo;

vpl.: Lo3/178.

STROIJEN MERCTKORF = marktkorf van stroo.

- corbis mercati stramenticia;
- corbeille de marché;
- stroherner Marktkorb;
- marketbasket of straw;
- cesta de paja; para hacer la compra en el mercado;

vpl.: Lo5/394.

STROIJEN WISCH VUIJTEN HUIJSE STEECKEN = een bussel stroo lang ca. 40 cm. en dik als een takkebos 14 dagen uit het huis steken als teken dat daar de pest geheerst had, doch de lijder(s) buitenshuis gestorven was(waren); was in eigen huis een pestlijder overleden dan was de termijn 6 weken.
- cristam stramenti ca. quadraginta centesimas mensurae primariae partes longam et crassitudine sarmentorum fascis quattuordecim dies ex domo tendere ut signum pestilentiae, si aegrotus foris defunctus esset; si in domo proprio tempus sex hebdomades efficiebat;
- avancer hors de la maison un bouchon de paille;
- ein Strohbündel von 40 cM. aus dem Hause stecken, als Zeichen dass die Pest dort geherrscht hat und zwar 14 Tage wenn der Pestkranker ausserhalb dem Hause gestorben war; 6 Wochen wenn er im Hause selbst gestorben war;
- stick a bundle of straw 40 cm. in length out of the house as a sign that the plague had reigned there;
- poner en la fachada de la casa un haz de paja de aprox. 40 cm, como si fuera un haz de leñ en señal de la muerta en dicha casa de un pes tífero; caso de haber muerto el enfermo, pro pietario de la casa, en el campo se ponía la haz durante 15 días;

vpl.: Lo5/26.

STROIJSACK; STROSAC; STROOSAC = sub. strozak; matras.
- tomentum stramenticium;
- paillasse;
- Strohsack;
- straw mattress;
- jergón de paja; colchón de paja;

vpl.: Lo3/184.

STROIJWISCH Zie:
- streijwiel; stroywis; strowisch; stroowisch; strodewisch; strowijs; strowijsch; strowissche; stroonwisch;----/

STROME Zie:
- stromme; stroom;----/

STROMME; STROOM; STROME = sub. waterloop.
- flumen cursus;
- cours d'eau;
- Fluss; Wasserlauf;
- watercourse;
- corriente de agua;

vpl.: Lo7/188.

STRONCKBOOMEN Zie:
- strunckboomen;----/

STRONCKE; STRONC; STRUNC; STRONKEL = sub. boomstam.
- stirps; truncus;
- tronc; souche;
- Baumstamm;
- stem; tree ; trunk;
- tronco de árbol;

vpl.: B1/35; C2/888.

STRONT WERPEN = vb. bemesten.
- stercoro I;
- fumer;
- düngen;
- manure; dung; dress;
- abonar; estercolar;

vpl.: AKB 8.

STROO; STRO; STROE; STRODE; STROOT; STROY; STROYT; STROOY = sub. bepaalde hoeveelheid.
- quantitas determinata;
- quantité déterminée;
- bestimmte Quantität;
- certain quantity;
- ceterminada cantidad;

vpl.: PB/III/326.

STROODECKER Zie:
- stroydecker; strodecker;----/

STROOM Zie:
- stromme;----; strome/

STROONWISCH Zie:
- streijwiel; stroywis; strowisch; stroowisch; strorewisch; strowijs; strowijsch; strowissche; ----; stroijwisch/

STROOSAC Zie:
- stroijsack; strosac;----/

STROOT Zie:
- stroo; stro; stroe; strode;----; stroy; stroyt; strooy/

STROOWISCH Zie:
- streijwiel; stroywis; strowisch; ----; strodewisch; strowijs; strowijsch; strowissche; stroonwisch; stroijwisch/

STROPPE DE CORDE = straf bestaande uit het doen voortslepen over

de grond van een gestrafte; soldatenstraf.
- punitio militis, trahere aliquem super solum;
- façon de punir en trainant le sujet sur le sol; punition de soldat;
- Soldatenstrafe; das Weiterschleifen über den Boden eines Bestraften;
- soldiers punishment; the dragging al one over the ground of a punished person;
- castigo consistiendo en arrastra miento de un condenado sobre el suelo;

vpl.: PB/II/241.

STROSAC Zie:
- stroijsack;----; stroosac/

STROUSEL Zie:
- strouwsel;----/

STROUWSEL; STROUSEL + sub. strooisel bv. van stro e.d.
- substramen, v.g.stramen; messa erica etc.
- paille;
- Streu, was gestreut wird z.B. von Stroh oder Heide;
- litter what is strawed f.i. of hay or heath;
- paja;

vpl.: MGG 133.

STROWIJS Zie:
- streijwiel; stroywis; strowisch; stroowisch; strodewisch;----; stroijwsch; strowissche; stroonwisch; stroijwisch/

STROWIJSCH Zie:
- streijwiel; stroywis; strowisch; stroowisch; strodewisch; strowijs ;---- ; strowissche; stroonwisch; stroijwisch/

STROWISCH Zie:
- streijwiel; stroywis;----; stroowisch; strodewisch; strowijs; strowijsch; strowissche; stroonwisch; stroijwisch/

STROWISSCHE Zie:
- streijwiel; stroywis; strowisch; stroowisch; strodewisch; strowijs ;strowijsch;----; stroonwisch; stroijwisch/

STROY Zie:
- stroo; stro; stroe; strode; stroot;----; stroyt ;strooy/

STROYDECKER; STRODECKER; STROODECKER = sub. stroodekker.
- qui facit tecta straminea; contector stramenti;
- couvreur de paille; couvreur en

chaume;
- Strohdecker;
- thatcher;
- trastejador de bálago;
vpl.: C1/187,520.

STROYERS Zie:
- plekkers; dragers; seynders; ende ---- van brandbrieven ofte billetten/

STROYMATE = sub. maat van stroo.
- mensura straminea;
- mesure de paille;
- Strohmasz;
- straw measure;
- medida de paja;
vpl.: C1/236.

STROYT Zie:
- stroo; stro; stroe; strode; stroot; stroy;----; strooy/

STROYWIS Zie:
- streijwiel;----; strowisch; stroowisch; strodewisch; strowijs; strowijsch; strowissche; stroonwisch; stroijwisch/

STRUIJCAKEN Zie:
- struijxken;----/

STRUIJCK Zie:
- in opgaen de ----/
- linie oft ----/
- teeken oft ----/

STRUIJCK EN DE SIJDE HOUDENDE = stam en zijdlinie houdende.
- stirpem et lineam lateralem tenens;
- tenant souche et côté;
- Stammbaum und Seitenlinie folgend;
- following family tree and collateral line;
- tenien do tronco y línea colateral;
vpl.: Lo3/302.

STRUIJCK OFT LINIE = stam of opgaande lijn.
- stirps aut linea ascendente;
- souche ou ligne ascendente;
- Stammbaum;
- ascending line;
- tronco o línea ascendente;
vpl.: Lo3/210; C1/24.

STRUIJCK VAN BASTARDIJE = familiestam van bastaardschap.
- stirps notha;
- souche batarde;
- Abstammung in Bastardlinie;
- family-tribe of bastardship;
- tronco bastardo;
vpl.: C1/478.

STRUIJCKEWAERTS Zie:
- ten ---- gaen ende succederen/

STRUIJCKHOUT Zie:
- strijckhout;----/

STRUIJXKEN; STRUYCSKEN = sub. struikje.
- frutex; stirps;
- fourré; broussailles;
- Strauch; Busch;
- shrub; bush;
- meleza; matorral;
vpl.: ACart 14,23.

STRUIKBOOMEN Zie:
- struuckboeme;----/

STRUNCKBOOMEN; STRONCKBOOMEN = sub.pl. knotwilgen.
- stipes; trunci arborum;
- saule; étêté; arbres têtards ;
- Kopfweiden;
- pollardwillows;
- sauce desmochado;
vpl.: C1/26.

STRUNCKHOUDT = sub. stronk; knotwilg cq. gerooide wilgen van de knotwilg.
- stirps; truncus; corpus arboris;
- taillis; têtard; saule taille;
- Stock; Stumpf; Kopfweide;
- stump; stub; pollardwillow;
- sauce desmochado;
vpl.: C1/31.

STRUPRE OFT OVERSPEELE = verkrachting of overspel.
- stuprum aut adulterium;
- viol ou adultère;
- Vergewaltigung oder Ehebruch;
- violation or adultery;
- estupro o adulterio;
vpl.: T1/373.

STRUUCBOEME; STRUIKBOOMEN = sub.pl. heesters.
- virgultum; arbuscula; frutex;
- arbuste; arbrisseau;
- Sträucher;
- shrub;
- arbustos;
vpl.:

STRUYCK = sub. stam.
- stirps; stirpis;
- souche en généalogie;
- Stammbaum;
- stem;
- tronco;
vpl.: C1/448.

STRUYCKEWAERTS Zie:
- ten ---- goen ende succederen/

STRUYCKS OFTE CLUFTSGEWIJSE = taut. staaksgewijze.
- in modum stipitis;

- à manière de piquet;
- stammweise;
- in the way of a pole;
- a manera de palo, de estaca;

vpl.: C2/826.

STRUYCSKEN Zie:
- struijxken;----/

STRUYTEN Zie:
- sappen oft ----/

STRYTGIER SYN IN GEVECHTE = deelgenomen hebben in een gevecht.
- proelio interfuisse;
- ont pris part à un combat;
- sich beteiligt haben an einem Gefecht;
- have participated in a fight;
- haber participado en un combate;

vpl.: Lo1/422.

STRYTGIERICH ENDE IN VELDE ENDE IN VEERDEN HEBBEN = deelnemen aan een gevecht.
- participare proelio;
- participer à une bataille;
- teilnehmen an einem Kampf;
- participate in a fight;
- intervenir en una batalla;

vpl.: Lo1/124.

STUC Zie:
- stuck;----; stucke; stic;sticke/

STUCK Zie:
- processaele ----/

STUCK; STUC; STUCKE;STIC; STICKE = sub.1.graanmaat gelijk 54 gelten of 3 sisteren; 2.deel;part.
- 1.modius; 1/2 quartarius 2.pars;
- 1.mesure de grain égale à 54 lots ou 3 rasières 2. pièce;
- 1.Getreidemasz 2.Teil;
- grain measure 2.part; piece;
- 1.medida de trigo parigual a tres sistros 2.pieza

vpl.: C1/234; ACart 17.

STUCK ROGGE OFT TERWE BRUSSEL = graanmaat voor rogge of tarwe; gelijk aan 3 sisters of 54 gelten; in metriek stelsel ca. 35 kg.
- mensura capacitatis Bruxellae;
- pièce de Bruxelles;
- Getreidemasz für Roggen oder Weizen von Brüssel;
- corn measure for rye or wheat of Brussels;
- medida de granos para centeno o trigo de Bruselas;

vpl.: C1/237.

STUCK KOLEN BRUSSEL = kolenmaat gelijk aan 55 gelten.
- mensura carbonum, aequa circa decem et centum binis sextariis

Bruxellae;
- pièce de charbon mesure de Bruxelles;
- Kohlenmasz von Brussel;
- coal measure of Brussel;
- medida de carbón de piedra de Bruselas;

vpl.: C1/235.

STUCKE Zie:
- stuck ; stuc;----; stic;sticke/

STUCXGEWIJSE = sub. stuksgewijze.
- in partes;
- par parties;
- einzeln; stückweise;
- piecemeal;
- por pieza;

vpl.: Lo4/200.

STUDEREN Zie:
- goet gecregen bij diensten van wapenen, scrijven, lesen ----/

STUDIEUSELIJK = adv. met opzet; zorgvuldig.
- consulto; sedulo; studiose; diligenter;
- à dessin; intentionellement; studieusement;
- absichtlich; sorgfältig;
- purposely; intentionally; carefully; studious;
- intencionalmente; adrede; cuidadosamente; escrupulosamente; meticulosamente; detenidamente;

vpl.: MGG 235; C1/56.

STUEREN Zie:
- storen; stooren; stoeren;----/

STUEREN; STUREN; STUYREN; STIEREN = vb. zenden.
- mitto III;
- envoyer; expédier;
- senden; schicken;
- send; forward;
- enviar; mandar;

vpl.: BVB 64.

STUERINGE Zie:
- stooringhe; storinge; steuringe; ----/

STUIJVER BRABANTS = muntsoort van Brabant, gelijk aan 4 oortjens of 1 schelling artois of 72 mijten van Brabant.
- sestertius Brabantici;
- ancien sous de Brabant;
- alte Stüber von Brabant;
- old penny of Brabant;
- anciano moneda Brabanzona;

vpl.: C1/242.

STUIJVER Zie:
- halve ---- Brabants/

STUKKEN Zie:
- visie van ----/

STUM Zie:
- stom; stomb; stomp; stompt; ----/

STUNDE Zie:
- stonde;----; stunt/

STUNT Zie:
- stonde; stunde;----/

STUPPEN Zie:
- stoppen;----/

STUPRE Zie:
- overspeele oft ----/

STUPREREN Zie:
- een maight met crachte ontsetten ende ----/

STUREMAN Zie:
- stierman;----; stuyrman/

STUREN Zie:
- stueren;----; stuyren; stieren/

STUVER Zie:
- stuyver;----/

STUVER PARASISE = parijse stuiver.
- sestertius Parisiensis;
- sous Parisis;
- Pariser Stüber;
- Parisian penny;
- Stuiver, nombre de una moneda Parisiense;

vpl.: C3/58.

STUWEN Zie:
- stouwen;----/

STUWER Zie:
- stauwer; stouwer;----/

STUYEN Zie:
- franse ----/

STUYREN Zie:
- stueren; sturen;----; stieren/

STUYRMAN Zie:
- stierman; stureman;----/

STUYVER; STUVER = 3 plecken Brabants, munt.
- sertertius Brabantiae;
- pièce d'un sous; 3 pièces Brabançonnes;
- drei Orte Brabants;
- three places of Brabant;
- moneda por valor de 3 "plecken" Brabante;

vpl.: C1/2.

STUYVER SWERTE = zwarte stuiver.
- sestertius niger;
- sou de noir;

- eine Münze;
- a coin;
- penique; moneda de cinco cents;

vpl.: Lo1/504.

STYGEREN Zie:
- steygeren; steygheren;----; stegeren; steigeren; steijgeren/

STYL Zie:
- nae den rechtte ende ----/

STYL OFT AMBACHT = taut. handwerk; ambacht.
- artificium;
- métier; profession;
- Handwerk; Gewerbe;
- trade; handecraft;
- artesanía; oficio; profesión;

vpl.: PB/III/304.

STYL VAN PROCEDEREN = wijze van opmaken van rechterlijke bescheiden bij procesvoering.
- modus litigandi;
- méthode de procéder contre;
- das Aussetzungsverfahren von Prozesakten;
- manner of proceeding in litigations;
- modo de levantar actas en un procedimiento judicial;

vpl.: B1/1; C2/881.

STYLE; STIJL; STIEL; STILE = sub. paal.
- palus;
- poteau;
- Pfahl;
- pole;
- poste; estaca;

vpl.: C3/198.

STYLIARD Zie:
- staelhof; staelhoff;----; staelhove; stalhof/

SUA Zie:
- ex persona ----/
- pro parte ----/

SUAER ENDE HOEFT MISDADE = taut. zware misdaad.
- crimen grave;
- crime grave;
- schweres Verbrechen;
- grave crime;
- delito grave;

vpl.: Pr.Tr./5; C2/931.

SUAERNESSE; SWAERNISSE; ZWAERNISSE; ZWARENISSE = sub. overlast.
- molestia;
- gêne; embarras;
- Ueberlast;
- molestation; annoyance; nuisance;

- molestia; incomodidad; importunidad; embarazo;

vpl.: C2/933; Pr.Tr./14.

SUAM Zie:
- in rem ----/

SUB Zie:
- lis ---- judice/

SUB BENEFICIO INVENTARIJ = onder voorrecht van boedelbeschrijving.
- sous privilège d'inventaire;
- unter der Rechtswohltat der Inventar;
- under the right of inventory;
- bajo privilegio de inventario;

vpl.: Lo1/398.

SUB ENDE OBREPTIEFFELIJCK; OBREPTIVE = bij verrassing; op achterbakse manier; op heimelijke en/of slinkse wijze.
- clam;
- d'une manière perfide; par surprise;
- bei Ueberrasschung; in heimlicher Weise;
- by surprise; in a cunning manner;
- subrepticiamente y obrepticiamente;

vpl.: BVB 98; MGG 70.

SUBALTERNE Zie:
- gerichte ----/

SUBALTERNE BANCKEN = hulprechtbanken; ondergeschikte rechtbanken.
- iudicia subalterna;
- bancs subalternes;
- Hilfgerichte;
- auxiliary courts;
- tribunales subalternos;

vpl.: C1/378; Lo6/18.

SUBALTERNE RECHTERS IN ANTWERPEN = ondergeschikte rechters in Antwerpen waren: 1.rechters van de lakenhal 2.schepenen van den peyse 3. weesmeesters 4.dijkgraaf en acht rekenmeesters.
- iudices subalterni in Antverpia: 1.iudices lanearii 2.scabini pacis 3.orphanotrophi 4.aggerum praefectus et octo arithmetici;
- les juges subalternes de la ville d'Anvers étaient: 1.les juges de la halle aux draps 2.les échevins pacificateurs 3.les maîtres des orphelins 4.le comte des digues et les huit maîtres de comptes;
- subalterne Richter in Antwerpen 1.Richter von der Tuchhalle 2. Friedenschöffen 3.Waisenmeister 4.Deichgraf und 8 Rechenmeister;
- subordinate judges in Antwerp;
- jueces subalternos en Amberes eran: 1.jueces del mercado de paño 2.regidores pacificadores 3. maestros de huérfanos 4.conde de diques y ocho maestros de arimética;

vpl.: Lo1/440.

SUBDELEGATIE = sub. ondervolmacht; volmacht van een hogere ambtenaar aan een ondergeschikte om in zijn afwezigheid te handelen.
- subdelegatio;
- subdélégation; confier à quelqu' un l'autorité qu'on a recue soi-même par délégation;
- Vollmacht eines höheren Beamten an einem Subalternbeamten um in seiner Abwesenheit zu handeln;
- proxy of a higher official to a subordinate official to act during his absence;
- subdelegación;

vpl.: PB/III/59.

SUBDELEGEREN = vb. ondervolmacht geven; in zijn plaats afvaardigen.
- subdelegare;
- subdéléguer;
- Untervollmacht geben;
- to subdelegate;
- subdelegar;

vpl.: T2/164.

SUBDIAEC Zie:
- subdyacone; subdiaken; subdiak; ----/

SUBDIAK Zie:
- subdyacone; subdiaken;----; subdiaec/

SUBDIAKEN Zie:
- subdyacone;----; subdiak; subdiaec/

SUBDIVISIE = sub. onderverdeling.
- subdivisio;
- subdivision;
- Un terteilung;
- subdivision;
- subdivisión;

vpl.: C1/138,577/8.

SUBDYACONE; SUBDIAKEN; SUBDIAK; SUBDIAEC = sub. subdiaken.
- hippodiaconus; subdiaconus;
- sous-diacre;
- Subdiakon;
- subdeacon;
- subdiácono; vpl.: T1/182; T2/65.

SUBERFUGIE Zie:
- onachtsaemheyt oft ----/

SUBHASTACIEN; SUBHASTATIE = openbare gerechtelijke verkoping.
- venditio iudicialis publica; subhastatio;
- vente publique; subhastation;
- öffentlicher gerichtlicher Verkauf; Subhastation;
- public judicial sale; public sale by court; order;
- subasta publica; venta pública; almoneda;

vpl.: Lo7/90,152; C1/1; T1/613, 727; Lo6/56; B2/258.

SUBHASTATIE Zie:
- subhastacien;----/
- verkoop bij ----/

SUBHASTATIE ENDE LICITATIE = openbare gerechtelijke verkoop.
- venditio publica judicialis;
- vente judiciaire publique;
- öffentlicher gerichtliche Verkauf;
- public judicial sale;
- venta judicial en pública subasta;

vpl.: PB/IV/530.

SUBHASTATIE OFT PUBLICQUE VERCOOPINGE = taut. publieke verkoping.
- subhastatio; venditio publica;
- vente publique;
- öffentlicher Verkauf;
- public auction;
- venta en pública subasta;

vpl.: C1/353; Cr2/1054.

SUBHASTEREN = vb. openbaar gerechtelijk verkopen.
- subhastare;
- vendre à l'encan;
- subhastieren; öffentlich gerichtlich verkaufen;
- sell up;
- subastar;

vpl.: T2/151.

SUBIECT Zie:
- in cas ----/
- subject;----/

SUBIECTE QUESTIE = onderhavige onderwerpelijk vraagstuk.
- quaestio subiecta;
- problème présent;
- das vorliegende Fragestück;
- the present problem;
- cuestión consabida;

vpl.: BVB 97.

SUBIECTIE = sub. onderwerping.
- subiectio; oppressio;
- sujétion; soumission;

- Unterwerfung;
- subjection;
- sumisión; sujeción;

vpl.: PB/II/63,232.

SUBINTREEREN = vb. recht geven.
- iurem dare; habere iurem;
- donner légitimé;
- berechtigen;
- entitle to;
- dar legitimidad;

vpl.: ACart 26.

SUBITELIJCK = adv. eensklaps; plotseling; onmiddellijk.
- subite; statim; subito;
- subitement; soudain; immédiatement;
- plötzlich; auf einmal; unmittelbar;
- all at once; suddenly; immediately;
- súbitamente; de repente; inmediatamente;

vpl.: C1/65,546; PvB1/231.

SUBITELYCKEN ENDE TERSTONDT = taut. onmiddellijk.
- statim;
- immédiat/ement;
- unmittelbar;
- immediate-ly;
- inmediatamente; subitamente;

vpl.: PB/II/298.

SUBJECT; SUBIECT = sub. onderwerp.
- res; argumentum; subiectum;
- sujet;
- Punkt; Thema;
- subject; topic; theme;
- sujeto; tema; materia; asunto; particular;

vpl.: C1/56; BVB 90.

SUBJECTIE = sub. dienstbaarheid.
- obsequium; servitus;
- sujétion;
- Dienstbarkeit; Unterwerfung;
- subjection;
- sujeción;

vpl.: T1/428.

SUBJECTIEN ENDE ONDERDANICHEIDEN = taut. onderdanigheden.
- subiectio;
- sujétion; soumission; humilité; obéissance;
- Untertänigkeit;
- humility; submissiveness; humbleness;
- sujeción; sumisión; humildad; obediencia;

vpl.: T1/425.

SUBLIMATIE Zie:
- gratie ende ----/

SUBMISSIEN Zie:
- actie dairmede men heyscht die peyne van eenen compromisse oft bliverscap oft ----/

SUBMITTEEREN; SUBMITTEREN= vb. onderwerpen.
- subjicio III;
- soumettre;
- unterwerfen;
- submit;
- someter;

vpl.: BVB 99; LPS 29.

SUBMITTEREN Zie:
- submitteeren;----/

SUBORNEEREN; SUBORNEREN = vb. heimelijk omkopen; verleiden.
- secrete corrumpo III suorno III; seduco III;
- corrompre secrétement; gagner;
- heimlich bestecken;
- bribe secretly; corrupt; seduce;
- actor; demandante; sobornar; cohechar; corromper-; con dádivas; untar la mano;

vpl.: C2/808; BVB 12; Lo5/124.

SUBORNEREN Zie:
- suborneeren;----/

SUBREPTICELYCK OFTE OBREPTICELYCK = taut. bij verrassing; heimelijk; achterbaks; gezegd van een vonnis, beschikking; verklaring die door een partij verkregen was zonder dat behoorlijk acht was geslagen op andere daarbij betrokken rechten of belangen.
- obreptivo;
- subrepticement op oprepticement
- in trügerischer Weise etwas erhalten z.B.ohne zu sagen was gesagt werden musste;
- furtive;
- subrepticiamente u obrepticiamente;

vpl.: C3/214.

SUBREPTIE Zie:
- bij ---- oft obreptie/
- obreptie ende ----/

SUBREPTIE = sub.jur. in uitdrukking sub- en obreptief = bij verrassing; achterbaks; heimelijk; langs slinkse weg; verzwijging, van wat behoort gezegd te worden.
- surreptio; per surreptionem; surrepticie;
- subreption;
- heimlich; tückisch; Verschweigung von was gesagt werden muss;
- surreptitious; stealthy; cunning acquisition, suppresion of what is to be said;
- subrepción;

vpl.: BVB 14; T2/372; C1/400.

SUBSCRIBEEREN; SUBSCRIBEREN = vb. ondertekenen.
- nomen subscribeo III; subnoto I;
- signer; souscrire;
- unterschreiben; unterzeichnen;
- sign; subscribe;
- firmar; subscribir;

vpl.: T2/30,75; C1/171.

SUBSCRIBEREN Zie:
- subscribeeren;----/

SUBSCRIBEREN ENDE TEECKENEN = taut. ondertekenen.
- subscribo III;
- signer;
- unterschreiben;
- sign;
- suscribir; firmar;

vpl.: PB/III/151.

SUBSEQUEEREN; SUBSEQUEREN = vb. opvolgen.
- subsequor III;
- suivre de près; venir immédiatement après;
- nachfolgen;
- succeed;
- subsequir;

vpl.: MGG 109.

SUBSEQUENS Zie:
- per ---- matrimonium vel per rescriptum principis;/

SUBSEQUENT = coni. uit het voorafgaande voortkomend.
- subsequens;
- subséquent;
- nachfolgend;
- subsequent;
- subsecuente;

vpl.: PB/II/12.

SUBSEQUEREN Zie:
- subsequeeren;----/

SUBSEQUERENDE = adi. op de voet volgende; uit het voorgaande voortvloeiende.
- subsequor III;
- en conséquence; conséquemment;
- nachfolgende;
- subsequent;
- subsiquiente;

vpl.: MGG 117.

SUBSIDIAIR = adi. in de plaats tredend; ondergeschikt.
- subsidiarius; secundarius;
- subsidiaire;
- untergeordnet;
- subsidiary;
- subsidiario; subordinado; subalterno;

vpl.: C1/148.

SUBSIDIARIA Zie:
- actio tutele ----/

SUBSIDIARISSE = adi. tot nadere verzekering dienend; steunend; helpend; zo nodig iets voorafgaande vervangend.
- subsidiarius;
- subsidiaire;
- zu näheren Bekräftigung nützlich sein;
- serving to nearer assurance;
- subsidiario;

vpl.: PB/II/242.

SUBSIDIE Zie:
- bede ende ----/
- in ---- van houwelijcke/

SUBSIDIE ENDE BEDE = sub.taut. bede, opgelegd door de landheer.
- petitio a domino imposita;
- demande imposée par le seigneur;
- Gebet auferlegt vom Grundherrn;
- prayer imposed by the landlord;
- oración, súplica; impuesta por el señor, rural;

vpl.: PB/II/336.

SUBSIDIO Zie:
- brieven van juris ----/

SUBSIDIUM Zie:
- in ----/

SUBSIGNATUM Zie:
- actum et ----/

SUBSIGNAVIT Zie:
- et etiam lecturam persistuit et ----/
- et habitam lecturam persistuit et ----/

SUBSIGNAVIT = vb. heeft ondertekend.
- nomen subscribo III;
- avoir signé;
- hat unterzeichnet;
- have signed;
- haber firmado;

vpl.: BVB 56,57.

SUBSISTENTIE = sub. levensonderhoud; onderhoud.
- subsistentia; alimentum; sustentatio; victus;
- subsistance; entretien;
- Lebensunterhalt; Unterhalt;
- subsistence; sustenance; livehood; maintenance;
- sustento; subsistencia;

vpl.: C1/460; PvB9/154; PB/IV/87,215; PvB5/655; PvB6/684.

SUBSISTENTIE ENDE OPKOMSTE = taut. voortduring.
- continuatio;

- continuation;
- Fortdauer;
- continuation;
- continuación; persistencia;

vpl.: PB/IV/360.

SUBSISTEREN = vb. bestaan; leven; zijn onderhoud hebben.
- subsisto III;
- subsister; exister;
- bestehen; existieren; leben; Auskommen haben;
- subsist; to exist;
- subsistencia; mantención; subsistir; mantenerse;

vpl.: PvB1/436; PvB5/762; Cr2/1038.

SUBSTANCIEN Zie:
- cleynder ---- van goede verworven in orloge ende dienste zijns princen/

SUBSTANCIEN ENDE WEESEN = taut. staving; wezen; het beste van een zaak.
- substantia;
- caractère; essence; nature;
- das Wesen; der Kern; der Sache;
- essence; substance;
- carácter; esencia; indole; naturaleza;

vpl.: T1/98.

SUBSTANTIALE WOORDEN = wezenlijke woorden.
- verba substantialia;
- mots substantiels;
- wirkliche Worte;
- substantial words;
- palabras substanciales; sustanciales; sustanciosas;

vpl.: C1/506.

SUBSTANTIE Zie:
- in ----/

SUBSTANTIE OFT ESSENTIE = taut. wezen.
- essentia vel substantia;
- essence ou substance;
- die Wesenart; das Wesentliche;
- essence;
- esencia;

vpl.: C1/572.

SUBSTANTIEN Zie:
- oft gelijcke worde van ----/

SUBSTIJL Zie:
- suptilijck; suptijl; subtijl;----; substil/

SUBSTIL Zie:
- subtijl; suptijl; substijl;----/
- suptilijck; sputijl; subtijl; substijl;----/

SUBSTITUEEREN; SUBSTITUEREN = hom.vb.1.bij erfstelling over de hand vermaken 2.in de plaats stellen.
- 1.in testamento occulte, secreto legare alicu aliquid ea conditione ut heriditas post mortem heredis donanda est personae indicatae designatae 2. substituo III;
- 1.substituer un héritage 2. substituer;
- 1.testieren mit der Bedingung dasz das Erbgut nach dem Tode des Erbes einer bestimmten Person zukommen wird 2.substituieren;
- 1.to leave by will in secret under the condition that the heritage after the death of the heir must be given to an indicated person; 2.substitute;
- 1.nombrar un heredero con la condición de que al fallecer éste, la herencia venga en favor de otro hijo 2.subrogar; sustituir reemplazar;

vpl.: PvB8/312; C2/869; Lo6/4; B1/39,83; C2/897,889; C1/658; Lo3/528.

SUBSTITUENDI Zie:
- cum omni potestate ----/

SUBSTITUEREN Zie:
- substitueeren;----/

SUBSTITUTIE Zie:
- acte van ----/

SUBSTITUTIE = sub. vervanging; plaatsvervanging.
- substitutio;
- remplacement; substitution;
- Vertretung; Ersatz; Stellvertretung;
- replacement; substitution;
- sustitución o reemplazo; substitución;

vpl.: PvB7/50; LPS 82; C1/268; PvB1/424; Lo3/526.

SUBSTITUUT = sub. vervanger.
- vicarius;
- remplaçant;
- Vertreter; Stellvertreter;
- substitute;
- sustituto;

vpl.: ACart 12,42.

SUBSTITUUT SECRETARIS = sub. hulpsecretaris.
- substituto III scriba substitutus;
- secrétaire adjoint;
- Hilfsekretär;
- vice-secretary; assistant-secretary;

- secretario adjunto;

vpl.: ACart 12.

SUBSTRACTIE = sub. aftrek.
- substructio;
- soustraction retenue;
- Grundlage;
- substruction;
- base;

vpl.: PvB1/82.

SUBTEILHEDE Zie:
- subtijlheide; subtijlheyt; subtijlheijt; subtijlijc; supteilheit;----; subtiliteyt; subtylheyt/

SUBTERFUGIE Zie:
- uytwege ende ----/

SUBTERFUGIE = sub. uitvlucht; voorwendsel.
- simulatio;
- prétexte; subter fuge; faux-fuyant;
- Ausflucht; Vorwand;
- pretext;
- subterfugio; pretexto;

vpl.: PB/II/305.

SUBTERFUGIE ENDE UYTWEGE = taut. voorwendsel; vlucht.
- effugium;
- subterfuge;
- Ausflucht;
- subterfuge;
- pretexto; escapatoria;

vpl.: PvB1/416.

SUBTERFUGIE OFT ONACHTSEMHEYT = achteloosheid; onachtzaamheid; uitvlucht; voorwendsel.
- simulatio; negligentia;
- subterfuge; négligence;
- Ausflucht oder Nachlässigkeit;
- pretext or negligence;
- subterfugio; descuido;

vpl.: PB/II/306.

SUBTIJL Zie:
- industrioes ende ----/
- suptilijck;----; substijl; substil/

SUBTIJL ENDE CLOECK = taut. behendig; listig; schrander; sluw; vernuftig.
- subtilis;
- astucieux; intelligent; rusé; subtil;
- erfinderisch; gescheit; klug;
- clever; dexterious; intelligent;
- astuto; intelligent; listo; sutil;

vpl.: T1/115.

SUBTIJL ENDE ZWIJNE = taut. scherpzinnig; spitsvondig.
- subtilis;
- subtil;
- spitzfindig; subtil;

- acute; scharp;
- suti;

vpl.: T1/107.

SUBTIJLEN Zie:
- actie van argeliste oft van ---- ende bedriegelijcken oft loozen vonden/

SUBTIJLEN ENDE ARGENLIST ENDE BEDROCH = taut. bedrog.
- fraus;
- astuce; fraude; imposture;
- Betrug;
- deceit;
- astucia; dolo; embuste; engaño; falacia; fraude; impostura;

vpl.: T1/408.

SUBTIJLEN LISTE ENDE ENGIENE = taut. bedrog.
- dolus subtilis et fraus;
- astuce; fraude; imposture;
- Betrug;
- deceit;
- engaño; embuste; fraude; dolo; impostura; falacia; astucia;

vpl.: T1/411.

SUBTIJLHEIDE; SUBTIJLHEYT; SUBTIJLHEIJT; SUBTIJLIJC; SUPTIJLHEIT; SUBTEILHEDE; SUBTILITEYT; SUBTYLHEYT = sub. bedrog; list; sluwheid; spitsvondigheid.
- argutia; calliditas; solertia; subtilitas; acumen ;
- astuce; finesse; ruse subtile; subtilité; chicane;
- Betrug; Schwindel; Schlauheit; Tücken; Spitzfindigkeit;
- crookedness; false dealings; fraud; deceit; deception; subtlety; subtleness;
- astucia; engaño; sutilidad; sutileza; argucia;

vpl.: T1/300,359,408; Lo5/162, 164; Bl.Pl a.Ph.3; C1/141.

SUPTIJLHEIT Zie:
- subtijlheide; subtijlheyt; subtijlheijt; subtijlijc;----; subteilhede; subtiliteyt; subtylheyt/

SUBTIJLHEYT Zie:
- subtijlheide;----; subtijlheijt; subtijlijc; suptijlheit; subteilhede; subtiliteyt; subtylheyt/

SUBTIJLHEYT ENDE VIJNDINGE = taut. spitsvondigheid.
- dolus bonus;
- argutié; finesse; subtilité;
- Spitzfindigkeit;
- ingenuity; subtleness;
- argucia; sutilidad; sutileza;

vpl.: T1/300.

SUBTIJLIJC Zie:
- subtijlheide; subtijlheyt; subtijlheijt;----; suptijlheit; subteilhede; subtiliteyt; subtylheyt/

SUBTILITEYT Zie:
- subtijlheide; subtijlheyt; subtijlheijt; subtijlijc; supteilheit; subteilhede;----; subtylheyt/

SUBTRAHEREN Zie:
- hem ----/

SUBTRAHEREN OFT AFNEMEN = taut. afnemen.
- subtraho III;
- soustraire;
- abnehmen; nachlassen;
- decrease; take away;
- sustraer; quitar;

vpl.: T1/377.

SUBTRAXIEN ENDE NEMINGEN = taut. ontvreemding; onttrekking.
- subtraho III;
- soustraction;
- Entwendung; Entziehung;
- embezzlement; theft; withdrawal;
- substracción;

vpl.: T1/214.

SUBTYLHEYT Zie:
- subtijlheide; subtijlheyt; subtijlheijt; subtijlijc; supteilheit; subteilhede; subtiliteyt;----/

SUBVENIEREN = vb. ondersteunen; bijstaan; te hulp komen.
- assistere;
- subvenir; secourir;
- unterstützen; Hilfe leisten;
- support; assist;
- subvenir;

vpl.: PB/II/210.

SUBVENTIE = sub. hulp; bijstand; ondersteuning.
- assistentia; subventio;
- subvention; secours;
- Hilfe; Beistand; Unterstützung;
- help; assistance; support;
- ayuda; asistencia; apoyo; socorro; subvención;

vpl.: PB/II/19; C1/555.

SUBVENTIE OFT SETTINGE =taut. buitengewone belasting of de aanslag in een buitengewone belasting.
- tributum specialis;
- subvention; impôt extraordinaire ou l'imposition d'une taxe extraordinaire;
- Schätzung;
- special tax;
- censo extraordinario o el amillaramiento de ello;

vpl.: PB/II/5.

SUBVERTEREN = vb. omverwerpen.
- subverto III;
- renverser;
- umstürzen;
- subvert;
- derribar;

vpl.: PvB1/58,60,59.

SUBVIRGULATIE = sub. onderverdeling.
- divisio in partes;
- subdivision;
- Untereinteilung;
- subdivision;
- subdivisión;

vpl.: C1/258.

SUBVIRGULEERDE CLAUSULE = ondertekende clausule; artikel.
- clausula subvirgulata;
- article sousigné;
- unterschriebene Zusatz;
- undersigned article;
- cláusula firmada;

vpl.: C1/506.

SUBVIRGULEEREN; SUBVIRGULEREN = vb. ontmaagden.
- defloro I;
- deflorer;
- entkräften;
- deflower;
- desvirgar; desflorar;

vpl.: C2/860.

SUBVIRGULEREN Zie:
- subvirguleeren;----/

SUCCEDEEREN; SUCCEDEREN = vb. erven.
- succedo III;
- hériter; succéder;
- erben;
- succeed; inherit;
- heredar;

vpl.: C1/288,289,440; Lo5/58.

SUCCEDEREN Zie:
- capabel om te ----/
- even ende hooft ende hoofts ghelijcke ----/
- hooftsgewijse ----/
- staexgewijse ----/
- ten struyckewaerts gaen ende ----/

SUCCEDEREN AB INTESTATO = wettelijk erven zonder dat er een testament voorhanden is.
- succedere ab intestato;
- succéder ab intestat;
- gesetzliche Erben ohne Testament;
- inherit ab intestato from an intestate;
- heredar legalmente, recibir en herencia sin que haqy sido otorgado un testamento;

vpl.: B1/29; C2/889.

SUCCEDEREN ENDE DEVOLUEREN = taut. vererven.
- succedere;
- succéder; acquérir par héritage;
- vererben;
- succeed and devolve;
- entregarse por herencia;

vpl.: C1/650.

SUCCEDEREN ENDE ERFFVEN = taut. vererven.
- succedere;
- être transmis par héritage;
- vererben;
- inherit;
- heredar; recibir en herencia;

vpl.: B1/39; C2/889.

SUCCEDEREN ENDE VERSTERVEN = taut. vererven.
- succedere;
- être transmis par héritage;
- vererben;
- inherit;
- heredar;

vpl.: B2/23.

SUCCEDEREN IN CAPITIBUS = hoofdelijk vererven.
- succedere in capitibus;
- être transmis par héritage individuellement;
- pro Kopf vererben;
- inherit per head;
- recibir en herencia personalmente;

vpl.: B2/72.

SUCCENTOR CORALE = sub. misdienaar.
- acolithus;
- acolythe; répondant; enfant de choeur; servant;
- Meszdiener; Ministrant;
- server; acolyte;
- monacillo; monago; monaguillo; aclitó; apagevelas;

vpl.: PvB5/40.

SUCCESSEUR = sub. opvolger; erfgenaam.
- successor; haeredes;
- successeur; héritier;
- Nachfolger; Erbe;
- successor; heir;
- sucesor; heredero;

vpl.: PvB1/27; B2/213; DVB 36, 118; ACart 55.

SUCCESSEUR OFF NAEVOLGER = taut. erfgenaam.
- successor;
- héritier;
- Erbe;

- successor; heir;
- heredero; legatario;

vpl.: vdV/121; B1; C2/904.

SUCCESSEURS Zie:
- achterwairt climmende ---- oft erfgenamen/
- ter zijden uuijt ----/
- spruijtende ----/
- nederdalende erfgenamen oft ----/

SUCCESSIE Zie:
- bij ----/
- collaterale ----/
- in materie van ----/
- versterfenissen ende ----/
- verstorven erve oft versterffenisse oft ----/

SUCCESSIE = sub. erfenis; opvolging.
- hereditas; successio;
- héritage; succession;
- Erbschaft; Sukzession; Nachfolge;
- heritage; inheritance; succession;
- herencia; sucesión;

vpl.: ASO 2; T1/108; T2/70.

SUCCESSIE AB INTESTATO = erfopvolging zonder testament cq. volgens de wet.
- successio ab intestato;
- succession sans testament c.a.d. selon la loi;
- Erbfolge ohne Testament bzw. gemäsz dem Gesetz;
- succession without last will resp. according to law;
- sucesión sin testamento;

vpl.: B2/143; PvB1/67.

SUCCESSIE COLLATERAEL = vererving in zijlinie.
- successio collateralis;
- succession collatérale;
- Vererbung in Seitenlinie;
- inheritance in collateral line;
- transmisión, herencia, en la linea colateral; sucésión colateral;

vpl.: C1/33,288.

SUCCESSIE DER KINDER-KINDEREN = vererving op kleinkinderen.
- successio in nepotes;
- transmission par héritage sur petit-fils;
- Vererbung auf Kleinkinder;
- inheritance of grandchildren;
- sucesión a nietos;

vpl.: B2/59.

SUCCESSIE ENDE ERFENISSE = taut. erfenis.

- hereditas;
- héritage; succession;
- Erbe; Erbschaft;
- heritance;
- herencia; sucesión;

vpl.: T1/105.

SUCCESSIE ENDE STERFHUYSE = taut. erfenis.
- hereditas; successio;
- héritage; succession;
- Erbe; Erbschaft;
- heritance;
- herencia; sucesión;

vpl.: T1/108.

SUCCESSIE ENDE VERSTERFFENISSE = taut. overerving; vererving.
- successio;
- héritage; succession;
- Erbschaft;
- inheritance;
- herencia; sucesión;

vpl.: T1/502,503.

SUCCESSIE OFT VERSTORVEN ERVE OFT VERSTERFFENISSEN = taut. erfenis; nalatenschap.
- hereditas;
- héritage; succession;
- Erbschaft; Hinterlassenschaft;
- heritance;
- herencia; sucesión;

vpl.: T1/103.

SUCCESSIE UYT TESTAMENT = vererving bij laatste wilsbeschikking.
- successio per testamentum;
- succession par testament;
- Vererbung bei Testament;
- succession by last will;
- sucesión por testamento;

vpl.: PvB1/66.

SUCCESSIEN Zie:
- bij ---- van versterffenissen/
- observantien van ----/

SUCCESSIEN ENDE VERSTERFFENISSEN = taut. erfenis; vererving; versterf.
- hereditas et successio;
- héritage; succession;
- Erbschaft; Hinterlassenschaft;
- heritance; inheritance;
- herencia; sucesión; transmission o herencia;

vpl.: T1/102,103; C1/37.

SUCCESIVE = adj. opvolgende.
- succedo III;
- successif;
- nachfolgende;
- successive;
- sucesorio;

vpl.: DVB 118.

SUCCINCT = adi. beknopt; bondig.
- brevis;
- bref; solide;
- kurz; bündig;
- concise; brief;
- sucinto;

vpl.: PvB6/34.

SUCCOURSTE; SECORS; SECŒRS SOCCORS; SOCORS; SAECCORS; SALCORS = sub. hulp; bijstand.
- succursus;
- secours;
- Beistand; Hilfe;
- succour;
- ayuda; auxilio;

vpl.: PvB1/122.

SUCCUMBEEREN Zie:
- succomberen;----/
- ten principaelen ----/

SUCCUMBENT; SUCCUMBENDT = sub. de zwichtende; de veroordeelde; verliezer van een rechtzaak; verliezende partij.
- succumbo III; qui omittit; succumbens; pars quae amittit;
- succomber; celui qui succombe à un procès; succombant; partie qui succombe contre;
- Verlierer einer Rechtssache; unterlegende Partei; verlierende Partei;
- condemned man; loser of a courtcase; the losing party;
- el que sucumbe; el condenado; perdeder en una causa; el partido perdidoso;

vpl.: Cr2/1029/3/5,884; Lo1/554 B1/14; B2/112.

SUCCUMBENDT Zie:
- succumbent;----/

SUCCUMBENTE Zie:
- partije ----/

SUCCUMBIEREN Zie:
- principaelen ----/

SUCCUREREN = vb. te hulp komen.
- adimo III; succuro III;
- venir au secours de; venir en aide de;
- Hilfe leisten;
- aid; assist; succour;
- ir en socorro de; venir en ayuda de;

vpl.: T1/225,232.

SUCCUREREN Zie:
- helpen ende ----/

SUCCUREREN ENDE TE BATEN COMEN = taut. te hulp komen.
- succurro III;
- secourir; venir en aide;

- Hilfe leisten;
- come to aid;
- socorrer; venir en ayuda; venir en auxilio;

vpl.: T1/531.

SUCCURE REN ENDE TE HULPE COMEN = taut. te hulp komen.
- succurro III;
- aider; assister; secourir;
- Hilfe leisten;
- come to aid;
- ayudar; asistir; auciliar; socorrer;

vpl.: T1/403.

SUCKER Zie:
- suijcker; suker;----; suycker; chuker; zuker/

SUCRIOEN; SUKRIOEN; SCHOKKELJOEN; SUCRION; SUUCRION = sub. een soort gerst; sukrioen; schokkeljoen.
- species hordei; hordeum hibernum;
- une espèce d'orge;
- eine Art Gerste;
- a sort of barley;
- cebada de invierno;

vpl.: B1:Pla.Ph/5; PB/III/304.

SUCRION Zie:
- sucrioen; sukrioen; schokkeljoen;----; suucrion/

SUECKEN Zie:
- onlede ----/
- remedie ----/

SUECKEN; SUKEN; SOEKEN; ZOEKEN; SOKEN; SOUKEN; SUEKEN = vb. zoeken; opsporen.
- inquire III;
- chercher;
- suchen; ermitteln;
- trace;
- rastrear; inquirir;

vpl.: PvB1/268.

SUEKEN Zie:
- suecken; suken; soeken; zoeken; soken; souken;----/

SUELEN = vb. zullen.
- esse;
- être;
- werden;
- will;
- ser;

vpl.: ACart 5.

SUEREN Zie:
- qualike ----/

SUEREN; SWEREN; SWAREN; ZWEREN = vb. zweren, eed.
- iurare; iusiurandum iurare;

- jurer;
- schwören;
- swear, by upon;
- afirmar bajo juramento; jurar;

vpl.: B1:Pr.Tr/15; C2/933.

SUERT Zie:
- sweerdt; swert; swaert; sweert swart; swaerd;----; sward; swerdt/

SUETELIJC; SOETELIJC; ZOETELIJC = adv. vriendelijk.
- dulcicule; subdulciter; suaviter;
- aimablement;
- süsslich; freundlich;
- friendly; sweetly;
- amablemente; afectuosamente;

vpl.: T2/66.

SUETICHEYT; SOETICHEIT; ZOETICHEIT = sub. goedertierenheid.
- dulcedo; suavitas;
- bonté; clémence;
- Barmherzigkeit;
- clement; merciful;
- clemencia; bondad;

vpl.: T2/76.

SUFFICANTE; SUFFISANT; SUFFICIANT; SOFFISANT; SOUFFISANT = adi. geschikt; in staat om; bij machte zijn.
- sufficiens; idoneus; satis;
- capable; en état de; à même de; suffisant;
- imstande; geeignet;
- capable; suitable; apt; fit;
- capaz; en condiciones; suficiente;

vpl.: B1/EE/7; MGG 246.

SUFFICENTE INDICEN = genoegzame of voldoende aanwijzingen.
- indicationes sufficientes;
- indices suffisants;
- hinreichende Anweisungen;
- sufficient indications;
- indicios suficientes;

vpl.: C1/384; Lo1/462.

SUFFICIANT Zie:
- sufficante; suffisant;----; soffisant; souffisant/

SUFFICIANTELIKE Zie:
- sufficientelijck;----; soffisantelike/

SUFFICIENT = adi. toereikend; voldoende; genoegzaam; bekwaam; geschikt; aan bepaalde eisen voldoende.
- sufficiens; satis;
- apte; capable; qui a des dispositions pour; suffisant; assez;
- geeignet; geschickt; fähig; genügend; hinreichend;
- efficient; capable; able; sufficient;
- suficiente; hábil; apto; capaz; bastante;

vpl.: B1/91; C2/898; C1/44,528; B2; PvB1/587.

SUFFICIENT OFT GHENOECHSAEM = taut. voldoende.
- sufficienter;
- suffisant;
- genügend;
- sufficiently;
- suficiente-mente;

vpl.: C1/156.

SUFFICIENT OFT MACHTICH = toereikend en betrouwbaar.
- sufficiens et solidus;
- suffissant et solide;
- hinreichend oder zuverlässig;
- sufficient and reliable;
- suficiente y seguro;

vpl.: Lo1/616.

SUFFICIENTE Zie:
- cautie ----/

SUFFICIENTE ATTESTATIE = genoegzame getuigenis.
- attestatio sufficiens;
- attestation suffisante;
- genügendes Zeugnis;
- sufficient evidence;
- atestiguación suficiente;

vpl.: Lo5/372.

SUFFICIENTE CAUTIE = voldoende borg.
- cautio sufficiens;
- caution suffisant;
- genügende Borge;
- sufficient security;
- caución suficiente;

vpl.: C1/470.

SUFFICIENTE INDICIEN = voldoende aanwijzingen.
- indicationes sufficientes;
- indices suffisants;
- genügende Anweisungen;
- sufficient indications;
- indicios suficientes;

vpl.: Lo1/462; C1/599.

SUFFICIENTE ONDERPANDEN = toereikende panden.
- pignora sufficientia;
- gage suffisant;
- hinreichende Unterpfand;
- sufficient securities;
- garantías suficientes; hipotecas suficientes;

vpl.: vdV/72; B1; C2/895.

SUFFICIENTELIJCK; SUFFICIANTELIKE; SOFFISANTELIKE = adj. toereikend; voldoende; genoegzaam.
- sufficiens; idoneus;
- suffisamment; assez;
- hinreichend; zur Genüge;
- sufficiently; satisfactorily;
- suficientemente; bastante;

vpl.: MGG 111; Lo7/214.

SUFFICIENTELIJCK WEDERLEIJT = genoegzaam weerlegd.
- refutatum sufficienter;
- réfuté suffisamment;
- hinreichend widerlegt;
- sufficiently refuted;
- refutadó suficientemente;

vpl.: MGG 124.

SUFFICIENTIE ENDE QUALITEIJT = taut. deugdelijkheid; toereikendheid.
- probitas et sufficienta;
- qualité et suffisance;
- Tauglichkeit;
- quality and sufficiency;
- buena calidad y suficiencia;

vpl.: C1/165.

SUFFISANT Zie:
- cautie ----/
- machtigd ende ---- wesende/
- sufficante;----; sufficiant; soffisant; souffisant/

SUFFISANTE BEWIJSEN = genoegzame bewijzen.
- argumenta sufficientia;
- preuves évidentes;
- hinreichende Beweise;
- sufficient proofs;
- pruebas suficientes;

vpl.: SKB 22.

SUFFISANTE ENDE RESEANTE BORGE = taut. voldoende borgstelling.
- cautio sufficiens;
- caution suffisante;
- genügende Kaution;
- sufficient guarantee;
- garantía suficiente;

vpl.: PvB1/317.

SUFFRAGAEN BISSCOP = sub. suffragaan bisschop.
- chorepiscopus; episcopi vicarius; initiatus quidem sed fiam sedem nondum habens;
- suffragant;
- Weibischof;
- suffragan bishop;
- obispo sufragáneo;

vpl.: T2/44.

SUFFRAGEREN; SUFFRAGIEREN = vb. begunstigen; helpen; bijstaan.

- suffragor l; adjuvo l;
- favoriser; avantager; proteger; assister;
- begünstigen;
- to favour; countenance; to help; to assist;
- sufragar; favorecer; proteger; ayudar; asistir;

vpl.: T1/601; PB/II/12.

SUFFRAGIEREN Zie:
- suffrageren;----/

SUICIDE = sub. zelfmoord.
- suicidium;
- suicide;
- Selbstmord;
- suicide;
- suicidio;

vpl.: C1/1.

SUIJCKER; SUKER; SUCKER; SUYCKER; CHUKER; ZUKER = sub. suiker.
- saccharon;
- sucre;
- Zucker;
- sugar;
- azúcar;

vpl.: Lo4/216.

SUIJVELSCHALE Zie:
- recht van de boter ende kasewaghe met de ----/

SUIJVERINGE OFT PURGIE = taut. zuivering.
- purgatio;
- purge;
- Säuberung;
- purification;
- expiación; purificación;

vpl.: Lo4/470.

SUIS Zie:
- cum ----/

SUKEN Zie:
- suecken;----; soeken; zoeken; soken; souken; sueken/

SUKER Zie:
- suijcker;----; sucker; suycker; chuker; zuker/

SUKRIOEN Zie:
- sucrioen;----; schokkeljoen; sucrion; suucrion/

SULCDAEN Zie:
- sulckdaenighe;----; zulcdaen; sulcdanich; sulctenich; zulcdanich/

SULCDANICH Zie:
- sulckdaenighe; sulcdaen; zulcdaen;----; sulctenich; zulcdanich/

SULCKDAENIGHE; SULCDAEN; ZULCDAEN; SULCDANICH; SULCTENICH; ZULCDANICH = adi. dusdanige; zodanige.
- talis;
- tel;
- solcher;
- such;
- tal; semejante;

vpl.: C1/334.

SULCKEN Zie:
- actie van ---- belet/

SULCKER Zie:
- in ---- vueghen ende manieren/

SULCTENICH Zie:
- sulckdaenighe; sulcdaen; zulcdaen; sulcdanich; ----; zulcdanich/

SULDER; SOLRE; SOLLER; SOLDER; SULRE; SALRE; ZOLRE; SOLDERE = sub. zolder; zoldering.
- tabulatum; lacunar;
- grenier; terrasse; planche;
- Dachboden; Decke; Speicher;
- garret; loft;
- techo; sobrado; desúan;

vpl.: T1/498; C1/16; PvB1/293; B1/63; C2/893; PvB6/59.

SULDIJ WETEN = vb. zult gij weten.
- scietis;
- vous saurez;
- sollst, musst du wissen;
- you have to know;
- sabrá usted;

vpl.: T2/32.

SULDIJE ENDE GAGIEN = taut. soldij.
- aes militare;
- solde;
- Sold;
- pay;
- sueldo ;

vpl.: PvB1/72.

SULFER Zie:
- solfer; solffer; ---- ; sulpher; sulver; solver/

SULLINGHE OFTE MUER OFTE WANDT = taut. muur.
- murus; paries; maceria;
- mur ; muraille;
- Mauer; Sulle; Schwelle;
- wall;
- muro; muralla; pares; tapia;

vpl.: C1/320; T1/120.

SULPHER Zie:
- solfer; solffer; sulfer; ----; sulver ; solver/

SULRE Zie:
- sulder; solre; soller; solder; ---- ; salre; zolre; soldere/

SULVER Zie:
- solfer; solffer; sulfer; sulpher; ----; solver/

SULX = zulks. pron. demonstr.
- talis; eiusmodi;
- cela; une telle chose;
- solches; so etwas;
- such;
- esto; eso; tal cosa;

vpl.: ACart 20.

SUMAC = sub. sumak; smak, looistof.
- rhus, cortex;
- sumac, tanin;
- Gerbstoff;
- sumach, tanning;
- zumaque;

vpl.: PvB1/338.

SUMICH Zie:
- suymigh; ----; zumich; suymich/

SUMICHE Zie:
- suymighe; ----; suymiche; zumiche/

SUMMA SUMMARUM = alles bij elkaar genomen.
- tout pris ensemble;
- alles zusammen genommen;
- all and every things taken together;
- en resumidas cuentas;

vpl.: BVB 83.

SUMMA TOTALIS = totaal bedrag.
- somme globale, totale;
- Gesamtbetrag;
- total amount;
- suma total;

vpl.: BVB 65,76.

SUMMARIE = sub. korte inhoud; samenvatting.
- sumarium;
- sommaire résumé;
- kurzer Inhalt ;
- summary;
- sumario;

vpl.: C1/1.

SUMMARUM Zie:
- summa ----/

SUMME Zie:
- zomme; somme; ----/

SUMME DES GHELS = som gelds.
- summa pecuniae;
- une somme d'argent;
- Geldbetrag;
- sum of money;

- cantidad de dinero;
vpl.: Pr.Tr./3; C2/930.

SUMMIERLYK = adv. eenvoudig.
- summatim;
- sommairement;
- summarisch; kurzgefasst;
- summarily;
- simplemente;
vpl.: B2/35 ; C2/1016.

SUMMOPERE Zie:
- quod ---- notandum/

SUMPTUEUS = prachtig; schitterend.
- splendidus;
- somptueux;
- prächtig;
- splendid;
- suntuoso;
vpl.: PB/II/221.

SUNDE; SONDE; SENDE; ZONDE = sub. zonde.
- peccatum;
- péché;
- Sünde;
- sin;
- pecado;
vpl.: T1/403.

SUNDELINGHES; SONDERLINGE; SUNDERLINGE; ZONDERLINGE; SUNDERLINGHE; SONDERLINC; SONDERLINGS; SONDERLINX; SONDERLANGE; SONDERLANCS; SONDERLANC = adv. in het bijzonder; vooral; ongewoon; speciaal; afzonderlijk; apart; merkwaardigerwijze; uitzonderlijk; buitengewoon.
- separatus; singulariter; specialis; extraordinarius; praesertim; separatim; particulariter; peculiariter;
- séparément; extra-ordinaire; surtout; special à part; en particulier; specialement; particulièrement ; notable; étrange; curieux; insolite; surtout; notablement;
- abgesondert; besonders; aussergewohn; einzeln; separat; speziell; namentlich; merkwürdig ;insbesondere; ungewöhnlich ;
- separately; special; extraordinary; particularly; unusual; unwontied; in particular;
- separadamente; extrordinario; especial; particularmente; remarquablemente; principalmente curioso; extraño; insolito; notable; detalladamente; en particular; especialmente;
vpl.: Cr2/975; LPS 56; PvB1/

105,441; C1/115,303; DVB 12, 40; MGG 20.

SUNDEN Zie:
- groote veeden; viantscappen; oirlogen ende ontallijcken ----/

SUNDER Zie:
- sonder;----; zonder/

SUNDERHEYT Zie:
- in ----/

SUNDERLIJCXSTEN ENDE SPECIAELSTEN = taut. meest uitzonderlijke.
- unicissimus;
- le plus exceptionnel;
- ausserordentlichst;
- most exceptional;
- el más excepcional;
vpl.: T1/32.

SUNDERLINGE Zie:
- doch om diverse redenen ende ---- ten opsien van/
- vuyt ---- gratiën/

SUNDERLINGER Zie:
- van ---- gratiën/

SUNDERLINGH TEECKEN = bijzonder teken.
- signum singulare;
- signe distinctife;
- besonderes Zeichen;
- particular sign;
- señal particular; señal extraordinaria;
vpl.: PB/II/337.

SUNDERLINGHE Zie:
- sundelinghes; sonderlinge; zonderlinge;----; sonderlinc; sonderlings; sonderlinx; sonderlange; sonderlancs; sonderlanc/

SUNDICHEN; SONDIGEN; SUNDIGEN; ZONDIGEN = vb. zondigen.
- pecco I;
- pêcher;
- sündigen;
- sin; sin against;
- pecar;
vpl.: T1/307.

SUNDICHEN ENDE DELINQUEREN = taut. zondigen.
- delinquo III; pecco I;
- pêcher et faire du mal;
- sündigen;
- sin; sin against;
- pecar y hacer mal;
vpl.: T1/307,437.

SUNDIGEN Zie:
- sundichen; sondigen;----; zondigen/

SUNNENDACH Zie:
- sonnedach; sondach; sondaige; sonnendach;----; sonendach; sonneldach; soneldach; zonnendach/

SUNT GHELTE = 'n goed deel.
- pars bona;
- soit de lots;
- ein guter Teil;
- good fortune;
- una buena parte;

vpl.: Lo1/18.

SUNTERLING BOECK OF REGISTER = taut. afzonderlijk register.
- index proprius;
- livres ou registre particulier;
- absonderliches Register;
- separate register;
- libro o registro particular;

vpl.: Cu1/310.

SUO Zie:
- collata concordat cum ---- originali/
- concordat cum ---- autographo attestor/
- concordiam huius cum ---- originali quod attestor/
- in consilio regiae maiestatis in ---- ducatu gelrie/

SUPEN Zie:
- zupen;----; suypen/

SUPENSIF Zie:
- effect ----/

SUPERABUNDANT = adi. zeer overvloedig.
- abundans;
- très abondant ; surabondant;
- sehr reichlich;
- very abundant;
- superabundante;

vpl.: PB/II/327.

SUPERABUNDANTELIJCK = adj. overvloedig rijkelijk.
- superabundanter;
- surabondamment; largement;
- überflüssig;
- superabundantly; excessively;
- superabundantemente; a mayor abundamiento; sobradamente ;

vpl.: MGG 67.

SUPERABUNDANTI Zie:
- sic et cautela ---- et non necessaria cau tie stellen/

SUPERCEDEREN = vb. afstand doen.
- renuntiare;
- céder;
- entsagen;
- forgo; renounce;
- ceder; abdicar; hacer cesión de;

vpl.: C2/870.

SUPERCRESCENTIE = sub. overschot.
- supercrescentia;
- excédant;
- Ueberschuss;
- surplus;
- excedente; superávit;

vpl.: C3/164.

SUPERFICIE = sub. oppervlakte.
- superficies;
- surface;
- Oberfläche;
- surface;
- superficie;

vpl.: C1/477.

SUPERFICIEEL = adj. oppervlakkig.
- superficies;
- superficiel;
- oberflächlich;
- superficial;
- superficial;

vpl.: MGG 114.

SUPERFICIEEL GEBRUIJCK = gebruik van de bovengrond direkt onder het maaiveld.
- usus superficiéi;
- usage de la surface du sol directement sous le pré à faucher;
- Gebrauch des Obengrunds unmittelbar unter der Bodenoberfläche;
- use of the upperground directly under the moving field;
- usó de la superfície del sueló directamente bajó el campó que se siega;

vpl.: MGG 114,146.

SUPERFICIEM Zie:
- nudam ----/

SUPERFICIES = sub. oppervlakte.
- superficies;
- superficie;
- Oberfläche;
- surface;
- superficie;

vpl.: MGG 96,114.

SUPERFICIES OFTE BOVENSTE GEWASSCHE = taut. gewas dat boven de oppervlakte uitsteekt.
- stirps ex superficie exstans;
- végétation en surface;
- Gewächs an der Oberfläche;
- vegetation rising above the surface;
- vegetales en cima de la superfície;

vpl.: MGG 114.

SUPERFLUE = sub. overschot adi. overbodige.
- quod superest; superfluus;
- reste; restant; inutile superflu;
- Ueberrest; Ueberflüssige;
- remainder; superfluous;
- sobrante; surplús; superfluo; inútil; redundante;

vpl.: PvB7/229; PB/II/325.

SUPERFLUE DISCOURS = overvloedig onderhoud.
- conversatio superflua;
- palabres superflues;
- reichliche Unterhaltung;
- plentiful conversation;
- conversación, entrevista, conferencia; abundante óf copiosa

vpl.: PB/IV/176.

SUPERINTENDENTIE = sub. oppertoezicht.
- superintendentia; cura; custodia;
- surintendance; supervision;
- Oberaufsicht;
- superintendency; supervision;
- superintendencia;

vpl.: PvB1/564; C1/575.

SUPERIORITEIJT = sub. superioriteit.
- superioritas;
- supériorité;
- Ueberlegenheit;
- superiority;
- primacia;

vpl.: B2/204.

SUPERNUMERAIR = sub. aspirant; ambtelijke graad bij o.a.belastingen boventallig ambtenaar; zonder vast tractement, die op vaste aanstelling wacht.
- supernumerarius;
- surnuméraire;
- überzähliger Beamter;
- supernumerary; aspirant officer;
- supernumerario sin sueldo fijo; esperando un nombramiento definitivo;

vpl.: C1/203.

SUPERPLUS = sub. het overige.
- super & plus; reliquum; quod super est;
- restant;
- Ueberschuss;
- surplus;
- lo demás; el resto;

vpl.: DKB 20.

SUPERPORTAVIT ET REDIDIT = overgedragen en teruggegeven.
- transmis et rendus;

- übertragen und zurückgeben;
- transfered and returned;
- traspasado y reintegrado;

vpl.: C1/17.

SUPERSCRIPCIE Zie:
- superscriptie;----/

SUPERSCRIPTIE; SUPERSCRIPCIE = sub. opschrift.
- titulus; praescriptio;
- titre;
- Aufschrift; Ueberschrift;
- title; heading;
- epígrafe; título;

vpl.: BVB 69; LPS 92.

SUPERSEDEEREN Zie:
- te ----/

SUPERSEDEREN = vb. bij voorbaat afstand doen van goederen.
- supercedo III; omitto III;
- céder d'avance;
- zuvor verzichten;
- cede in advance; renounce; give up in advance;
- ceder de antemano;

vpl.: MGG 63.

SUPERSTITIE = sub. bijgeloof.
- superstitio;
- superstition;
- Aberglaube;
- superstition;
- superstición; abusión;

vpl.: Bl:Pl.RG/5.

SUPERSTITIEUS = adi. bijgelovig.
- superstitiosus;
- superstitieux;
- abergläubig;
- superstitious;
- supersticioso; abusionero; agorero;

vpl.: Bl:Pl.RG/16.

SUPERVENIERENDE = vb. er na komen.
- supervenire;
- antérieur; précédent;
- dazwischenkommen;
- supervene;
- supervenir; venir después;

vpl.: T2/290.

SUPPEDITEEREN = vb. aan de hand doen; verschaffen.
- suppedito I; adhibo II; provideo II;
- procurer; fournir; pourvoir de;
- behilflich sein;
- help; assist;
- suministrar; proporcionar; facilitar;

vpl.: BVB 94.

SUPPLANTEERREN Zie:
-- supplanteren;----; supplanterren; supplantren/

SUPPLANTEREN; SUPPLANTEERREN; SUPPLANTERREN; SUPPLANTREN = 'n beentje lichten; verdringen.
- supplanto I;
- supplanter;
- ein Bein stellen; verdrängen;
- supplant;
- suplantar;

vpl.: PvB1/577.

SUPPLANTERREN Zie:
- supplanteren; supplanteerren; ----; supplantren/

SUPPLANTREN Zie:
- supplanteren; supplanteerren; supplanterren;----/

SUPPLEMENTE Zie:
- in ---- van thoene/

SUPPLEMENTE OFT VERGOEDINGE = taut. uitkering uit een boedel.
- compensatio ex hereditate;
- payement qui provient d'un héritage;
- Auszahlung aus einem Besitztum;
- payment out of an estate;
- pago procedente de una herencia;

vpl.: T1/468.

SUPPLEREN = vb. aanvullen; goedmaken.
- suppleo II; impleo II;
- suppléer; corriger; rectifier; compléter; remplir;
- ergänzen; korrigieren; gutmachen;
- replenish; supply; rectify; supplement;
- suplir; corregir; enmendar; rectificar; completar; complementar; suplementar;

vpl.: Lo1/534; T2/83; C1/675; LPS 49.

SUPPLETIE = sub. aanvulling.
- supplementum; suppletio;
- supplétion; supplément;
- Ergänzung; Anfüllung;
- complement; supplement; addition;
- complemento; supleción; suplement;

vpl.: Lo6/178; C2/845; C1/752.

SUPPLETIE; REJECTIE OFT CORRECTIE = aanvulling; afwijzing verbetering.
- supplementum; reiectio; correctio;
- supplément; rejet ou correction;
- Ergänzung; Abweisung; Verbesserung;
- supplement; refusal; correction;
- supleción, suplemento; rechazo; corrección;

vpl.: C1/250.

SUPPLIANT = sub. verzoeker; verzoekschriftschrijver.
- supplex; supplicans; supplicator; postulator;
- pétitionnaire; requérant;
- Bittsteller;
- petitioner;
- suplicante; peticionario;

vpl.: ACart 19,26,27,36,41; BVB 111.

SUPPLICACIE Zie:
- supplicatie;----; supplicacy/

SUPPLICACIE; SUPPLICATIE; SUPPLIEK OF T REQUESTEN = taut. verzoekschrift; smeekschrift; verootmoediging.
- libellus; supplicatio; postulatio; castigatio;
- adresse; pétition; requête; supplication; supplique humiliation;
- Antrag; Bittschrift; Eingabe; Demütigung;
- petition; supplication; entreaty; humiliation;
- instancia; petición; solicitud; súplica; ruego; humillación; suplicación;

vpl.: T1/11; BVB 10; Bl:EE 25 B1/5; C2/882; Cr2/1002.

SUPPLICACY Zie:
- supplicatie; supplicacie;----/

SUPPLICATIE; SUPPLICACIE; SUPPLICACY = sub. brief waarin ootmoedig iets verzocht wordt aan een overheidslichaam; smeekbede; verzoekschrift; ootmoedig verzoek.
- libellus supplex; supplicatio;
- requête; supplique;
- Bittschrift; Flehen; inständige Bitte;
- supplication; entreaty; humble request;
- carta por la cual se suplica una cosa a un organismo oficial; suplica; petición; suplicación; ruego;

vpl.: C1/179,115,501,702; PB/III/9; PB/IV/48.

SUPPLICATIE VAN DOLEANTIE = bezwaarschrift.
- scriptum repugnantiae;
- réclamation;

- Beschwerdeschrift;
- objection;
- súplica de objeción; queja; reclamación;

vpl.: BVB 61.

SUPPLICEREN = vb. verzoeken; afsmeken.
- supplico I;
- implorer; supplier;
- bitten;
- beg; request;
- suplicar; implorar; hacer; plegarias por; recabar;

vpl.: PB/III/418.

SUPPLICIE Zie:
- doot oft ----/

SUPPLICIE = sub. doodstraf; lijfstraf.
- supplicium capitis;
- peine capitale; peine corporelle;
- Todesstrafe; Körperstrafe;
- capital punishment; corporal punishment;
- pena de muerte; pena capital; suplicio; pena aflictiva;

vpl.: PB/II/312.

SUPPLIEK Zie:
- suppicatie;----/

SUPPLIEREN = vb. verstrekken.
- praebeo II; suppleo II;
- fournir; procurer;
- verschaffen;
- furnish ; procure;
- dar; procurar; proporcionar;

vpl.: T1/530.

SUPPONEEREN; SUPPONEREN = vb. aannemen; veronderstellen.
- pono III; existimo I;
- supposer;
- voraussetzen; annehmen;
- suppose;
- suponer;

vpl.: BVB 77.

SUPPONEREN Zie:
- supponeeren;----/

SUPPORTEEREN Zie:
- supporteren;----/

SUPPORTEREN; SUPPORTEEREN = vb. ondersteunen; dragen van kosten.
- sustino I; adjuvo I; sublevo I;
- supporter;
- unterstützen; helfen; Hilfe leisten;
- support;
- soportar; sostener;

vpl.: PB/II/161; Bl:Pl.Pr.28.

SUPPORTEREN ENDE DOOGHEN = taut. gedogen; verdragen.
- tolero I;
- supporter;
- dulden; zulassen;
- tolerate; suffer;
- soportar; tolerar;

vpl.: PB/II/305.

SUPPOSITIJF = adi. onderstellend.
- suppositum;
- positif;
- voraussetzend;
- supposing;
- supositivo;

vpl.: T2/163.

SUPPOST = sub. suppoost; handlanger; dienaar; dienaar der munt; beambte.
- custos guardianus; fautor; minister monetas; servus publicus;
- gardien; concierge; suppôt; fonctionnaire de la monnaie; fonctionnaire;
- Saalwärter; Gehilfe; Diener der Münze; Mitglied;
- attendant; accomplice; official of the mintage; official;
- conserje; servidor; adyudante; servidor de la moneda; acomodador;

vpl.: PB/II/96; PB/III/555; Lo4/682; C1/563.

SUPPRESSIE Zie:
- bij ----/

SUPPRESSIE = onderdrukking; opheffing; verberging; afschaffing.
- suppressio; oppressio; sublatio;
- suppression; liquidation; abolition;
- Unterdrückung;
- suppression; abrogation;
- supresión; liquidación; abolición; abrogación;

vpl.: BVB 98.

SUPPRESSIE ENDE OVERLAST = taut. onderdrukking; terughouding; verheimeliking.
- reservatio;
- oppression; retenue; dissimulation;
- Unterdrückung; Zurückhaltung;
- suppression; reserve; secrecy;
- supresión; detención; disimulación;

vpl.: PvB6/391.

SUPPRIMEEREN Zie:
- supprimeren;----/

SUPPRIMEREN; SUPPRIMEEREN = vb. afschaffen; opheffen; onderdrukken; weglaten; verbergen.
- supprimo III; aboleo IV;
- supprimer; abolir;
- aufheben; unterdrücken; abschaffen;
- discontinue; suppress; abolish; abrogate;
- abolir; suprimir;

vpl.: C1/203,580; BVB 98.

SUPRA Zie:
- actum ut ---- testor/
- anno et die ut ----/
- dato ut ----/
- datum ut ----/
- die ut ----/
- et datum ut ----/
- per dominam ducissam presentibus dominis et consilio ---- scriptis/
- ut ----/
- vide ----/

SUPTIJL Zie:
- suptilijck;----; subtijl; substijl; substil/

SUPTILIJCK; SUPTIJL; SUBTIJL; SUBSTIJL; SUBSTIL = 1.adv.2.adi. subtiel; scherpzinnig.
- 1.subtiliter 2.subtilis; callidus; ingeniosus ; aculeatus;
- 1.subtilement 2.adroit; habile; subtile;
- 1.subtil 2.gewandt; geschickt;
- 1.subtely 2.acute; astute; deft; skilful; subtle;
- 1.sutil 2.diestro; habil; sutil;

vpl.: PvB1/263; T1/8; T2/224, 373.

SURANATIE; SURRANATIE; SURANNATIE = sub. verjaring.
- infirmatio vetustate; inveteratio; superannuatio;
- se désister de; renoncer à; surannation; peremption; prescription;
- Verjährung;
- superannuation;
- prescripción;

vpl.: C1/407,636; Lo5/226.

SURANNATIE Zie:
- suranatie; surranatie;----/

SURANNEREN = vb. verjaren.
- vetustate infirmor I; inveterasco III; superannuo I;
- prescrire; suranner;
- verjähren;
- become superannuated; barred by lapse of time; become statute-barred;

- prescribir; caducar;

vpl.: C1/407,637; Lo5/190; C2/882; B1/6.

SURANNERINGE = sub. verjaring.
- praescriptio;
- prescription;
- Verjährung;
- superannuation;
- prescripción;

vpl.: PvB6/110.

SURATUS Zie:
- scrila ----/

SURCEANCE Zie:
- in ----- houden/

SURCEANCE; SURCEANTIE; SURCHEANTIE = sub. uitstel; opschorting.
- dilatio;
- en suspension;
- Aufschub;
- delay;
- suspensión;

vpl.: PvB1/265; BVB 139.

SURCEANCE OFT SCHORSINGHE = taut. opschorting; vertraging.
- suspensio;
- suspension; interruption; ralentissement;
- Aufschub; Verzörgerung;
- suspension; slackening;
- suspención; retardo;

vpl.: PB/II/245.

SURCEANTIE Zie:
- houden in suspens ende ----/
- surceance;----/

SURCHEANTIE Zie:
- surseance;----/

SURINTENDENT VAN DE VAERT = sub. hoofdopzichter van de waterwegen.
- praefectus fluminum;
- surintendant des cours d'eau;
- Hauptaufseher der Wasserstraszen;
- head superintendant of the waterways;
- superintendente de las vias de agua;

vpl.: PB/II/96.

SURINTENDENT VAN HET BROOT= sub. eerste opzichter in de bakkerij.
- primus inspector in pistrina;
- surintendant de la boulangerie;
- erster Aufseher in der Bäckerei;
- principal inspector in a bakery;
- inspector principal, superintendente en un pánaderia;

vpl.: PB/II/93.

SURINTENDENTIE Zie:
- directie der ----/

SURMONTEREN = vb. te boven gaan
- superare; devincere III; domare;
- surmonter;
- übersteigen;
- exceed;
- superar;

vpl.: C1/318.

SURPLUS = sub. overschot.
- id quod reliquum restat;
- surplus;
- Ueberschusz;
- surplus;
- resto;

vpl.: C1/640.

SURRANATIE Zie:
- in materie van ----/
- suranatie;----/

SURRANATIE = sub. verjaring.
- superannuatio;
- peremption; prescription;
- Verjährung;
- superannuation;
- prescripción;

vpl.: C1/407.

SURRANEREN Zie:
- suranneren;----/

SURRANNEREN OFT VERJAEREN = taut. verjaren.
- surannare;
- suranner;
- verjähren;
- become statute-barred;
- prescribir;

vpl.: C1/503.

SURRANTIE Zie:
- in materie van ----/

SURREPTIE = sub. verkrijging door verschalking.
- abalienatio; furtum;
- subreption;
- Entwendung durch List;
- deception; theft;
- subrepción;

vpl.: T2/23.

SURREPTIJS; SURREPTIS = adi. langs sluikse wegen verkregen; bedriegelijk.
- furto surreptus, subductus; occulte amotus; subreptice;
- subreptice; acquis d'une manière rusée;
- entwendet; in schlauer Weise erworben;
- embezzled; obtained in cunning manner;
- subrepticio; subrepticiamente;

enganosamente; conseguidio;

vpl.: T2/39,284; Lo1/524.

SURREPTIS Zie:
- surreptijs;----/

SURROGATIE Zie:
- contract van ----/

SURROGATIE = sub. overdracht van rechten op een ander; gerechtelijke plaatsvervanging.
- translatio iurium;
- transfert de droits;
- Uebertragung von Rechten;
- transfer of rights;
- subrogación;

vpl.: PB/III/146.

SURROGEREN; SURROGEEREN; SURROGHEREN = vb. vervangen; aanvullen; iemand in de plaats van een ander laten verkiezen, voorstellen.
- surrogo I; succedo I;
- remplacer; substituer; subroger; surroger;
- ersetzen; vertreten lassen; jemand an seine Stelle und Rechten setzen;
- replace; substitute; supply; try; put someone in his place and rights;
- reemplazar; sustituir; subrogar; suplir; completar;

vpl.: T1/377; C1/40,79; Lo2/726; B1:PP.Bra 16; PvB1/562; Lo1/510; C1/123,163,437,700.

SURROGHEREN Zie:
- in plaetse ----/
- surrogeren;----/

SURSEANTIE VAN EXECUTIEN = uitstel van tenuitvoerlegging.
- dilatio exsecutionis;
- suspension de l'exécution;
- Aufschub von Vollstreckung;
- delay of execution;
- dilación de ejecución;

vpl.: C1/545.

SURVIVANTIE = sub. opvolging; recht van opvolging in ambt.
- successio; ius successionis;
- succession; survivance;
- Nachfolge;
- succession; right of succession in office;
- sucesión; supervivencia;

vpl.: C1/200,570.

SUSLANGHE = adv. sinds lang.
- dudum;
- depuis long temps;
- seit langem;
- a long time;

- desde hace mucho tiempo;
vpl.: Cr2/982.

SUSPECT Zie:
- beducht oft ----/
- van vluchte ----/

SUSPECT = adi. verdacht.
- suspectus;
- suspect; douteux;
- verdächtig;
- suspected;
- sospechoso;
vpl.: B1/33; C2/887; BVB 16.

SUSPECT HOUEN VAN OVERSPEELE = verdenken van overspel.
- aliquem suspectum habeo II adulterii;
- suspecter d'adultère;
- des Ehebruchs verdächtig sein;
- suspect of adultery;
- sospechar de adulterio;
vpl.: T1/371.

SUSPECT WIJF = vrouw met slechte naam.
- femina famosa;
- femme de mauvaise réputation;
-- Frau von schlechter Sitten;
- woman of bad morals;
- mujer de mala fama;
vpl.: T1/372.

SUSPECTATIE = sub. verdenking; verdachtmaking.
- suspectatio; insinuatio;
- suspicion; insinuation;
- Verdacht; Verdachtmachung;
- suspicion; insinuation;
- sospecha; insinuación;
vpl.: C1/1; Cr2/1176.

SUSPECTATIE OFT RECUSATIE= taut. verdenking.
- suspicio;
- suspicion;
- Verdacht;
- suspicion;
- sospecha; recelo;
vpl.: PB/IV/175.

SUSPECTE MEYSENS = meisjes van slechte zeden.
- puellae suspectae;
- filles de mauvaise réputation;
- Mädchen von schlechter Sitten;
- girls of bad morals;
- muchadas de mala fama;
vpl.: T1/372.

SUSPECTE PERSOONEN = verdachte personen.
- personae suspectae;
- personnes suspectes;
- verdächtige Personen;
- suspected persons;

- personas sospechosas;
vpl.: ASO 21.

SUSPECTE VAN FUGIEN = verdenken van vlucht.
- suspectus fugae;
- suspects de fuite;
- Verdacht von flüchtig sein;
- suspect of flight;
- sospechose de huida;
vpl.: Lo7/54.

SUSPECTEN Zie:
- criesme van den ---- momboer/

SUSPECTEREN = vb. verdenken.
- suspicere;
- suspecter;
- im Verdacht haben;
- to suspect;
- sospechar;
vpl.: C2/1049.

SUSPECTEREN OFT VERMOEYEN TE WESEN = taut. verdenken.
- suspicere;
- suspecter;
- im Verdacht haben;
- suspect;
- sospechar de; recelar;
vpl.: PB/II/372.

SUSPEKT VAN VOORTVLUCHTIGHEIJDT = verdacht te zullen vluchten.
- suspectus fugiendi;
- suspect de vouloir prendre la fuite;
- verdächtig fliehen zu werden;
- suspect to flee;
- sospechoso, sospechado de huirse; de ser fugitivo;
vpl.: C1/395.

SUSPENCIE = sub. schorsing.
- suspensio;
- suspension;
- Suspension;
- suspension;
- suspención;
vpl.: PvB1/584.

SUSPENDEREN = in een ambt schorsen; voor een tijd buiten dienst stellen; schorsen.
- suspendo III; aliquem ad tempus loco officio; moveo;
- suspendre d'un office;
- von einem Amt suspendieren; einstellen;
- suspend from an office;
- suspender a uno del empleo;
vpl.: C1/582,272,302; PvB1/310; Bl.Pl.Bra 40; PB/II/170.

SUSPENDEREN ENDE SCHORSSEN = taut. schorsen; uitsluiten.
- suspendere;

- suspendre;
- suspendieren;
- suspend;
- suspender;

vpl.: PB/II/299.318; PvB1/310; C1/292,302,582; Bl:Pl.Bra 40; PB/II/170,318.

SUSPENS Zie:
- houden in ---- ende surceantie/
- in ---- ende sonder voortganck/

SUSPENS = adi. verdacht.
- suspectus;
- suspect;
- verdächtig;
- suspect;
- sospechoso;

vpl.: PvB1/66.

SUSPENSIE Zie:
- pene van ----/
- schorsinghe ende ----/

SUSPENSIE = schorsing.
- suspensio; suspendium;
- suspension;
- Aufschub; Suspendierung; Dienstenthebung;
- suspension;
- suspensión; aplazamiento ;

vpl.: C1/578; Ca2/417; PvB1/572.

SUSPENSIE OFT AFSETTINGHE = schorsing of ontzetting uit ambt.
- suspensio vel dimissio;
- suspension ou démission de fonction;
- Entlassung aus dem Amt;
- suspension or dismissal of office;
- suspensión o destitución de función;

vpl.: C1/512.

SUSPENSIE VAN FUNCTIE =schorsing van ambt.
- intermissio, dilatio muneris;
- Suspendierung aus dem Amt;
- suspension of office;
- suspensión de función;

vpl.: C1/314.

SUSPENSIE VAN OFFICIE = ontzetting uit het ambt.
- suspensio officii;
- suspension d'office;
- Entlassung aus dem Amt;
- suspension of office;
- destitución de función;

vpl.: C1/503.

SUSPENSIS Zie:
- actio ----/

SUSPENTIE OFT DESTITUTIE = schorsing of ontzetting uit een ambt.

- suspendium aut destitutio muneris;
- suspence; destitution de fonction;
- Suspendierung oder Entlassung aus einem Amt;
- suspension of deprivation of an office;
- suspención o destitución de función;

vpl.: PB/III/140.

SUSPICIE Zie:
- apparente ----/
- kenlijcke ----/
- quaade ----/
- vermoede oft ----/
- wettigh vermoeden ende ----/

SUSPICIE; SUSPITIE = sub. argwaan; verdenking; vermoeden.
- suspicio;
- soupçon; suspicion;
- Argwohn; Verdacht; Vermutung;
- mistrust; suspicion;
- recelo; reconcomio; sospecha; desconfianza;

vpl.: PvB9/8; Cr2/1176; T1/298, 364,487,325,566; T2/35; Lo6/268; C1/3,329,150,654; PvB1/156,315; PB/II/36.

SUSPICIE ENDE WETTICH VERMOEDEN = taut. gerede argwaan; verdenking.
- suspicio;
- soupçon; défiance fondée;
- Argwohn; Verdacht;
- suspicion;
- presunción; sospecha; suposición; conjetura; barrunto;

vpl.: PB/III/140.

SUSPICIEN OFT VERMOEDINGEN = taut. verdenkingen; vermoedens.
- praesumptio aut suspicio;
- conjecture; présomption; soupçon; supposition;
- Vermutung; Verdacht;
- suspect; suspicion;
- barrunto; conjetura; presunción; sospecha; suposición; recelo; reconcomio;

vpl.: T1/368,132.

SUSPITIE Zie:
- suspicie;----/
- vehemente oft probabel ----/

SUSPITIE OFT BEMOEDENISSE = taut. verden king.
- suspicio;
- soupçon;
- Verdacht;
- suspicion;
- sospecha; recelo;

vpl.: PB/II/356.

SUSPITIE OFT JUDITIE VAN BEDROCH = taut. verdenking van bedrog.
- suspicio fraudis;
- suspicion de fraude;
- Verdacht von Betrug;
- suspicion of deceit;
- sospecha de fraude;

vpl.: PB/III/433.

SUSPITIE VAN INSOLVENTIE = verdenking van onvermogen.
- suspicio inopiae;
- suspicion d'insolvabilité;
- Verdacht von Insolvenz;
- suspicion of insolvency;
- sospecha de insolvencia;

vpl.: C1/466.

SUSTENANCE Zie:
- sustentacie; sustentatie; ----; sostenance; sustinance; sustinancie/

SUSTENEREN Zie:
- alimenteren ende ----/
- sustineeren; ----/
- te ---- ende t'onderhouden/

SUSTENEREN = vb. van gevoelen zijn.
- sustineo II;
- entretenir;
- der Meinung sein;
- sustain;
- sostener;

vpl.: C1/508.

SUSTENNE = sub. bewering.
- assetio;
- assertion;
- Behauptung;
- assetion;
- aseveración; sustentamiento;

vpl.: PvB6/52.

SUSTENTACIE; SUSTENTATIE; SUSTENANCE; SOSTENANCE; SUSTINANCE; SUSTINANCIE = sub. onderhoud.
- sustentatio; victus;
- sustentation; entretien; maintien;
- Unterhalt;
- sustenance; maintenance;
- subsistencia; sustento; mantenimiento;

vpl.: PvB1/302; T1/211.

SUSTENTATIE Zie:
- sustentacie; ----; sustenance; sostenance; sustinance; sustinancie/

SUSTENTATIE ENDE ONDERHOUDINGE = taut. instandhouding.
- sustentatio;
- sustentation;

- Aufrechterhaltung;
- sustenance;
- mantención;

vpl.: PvB1/298.

SUSTENTEEREN; SUSTENTEREN = staande houden; stellen; verdedigen; onderhouden.
- sustineo II; sustento I;
- maintenir; soutenir; alimenter; sustenter;
- aufrechterhalten; pflegen; ernähren;
- assert; maintain; support;
- sustentar; mantener;

vpl.: T1/306.

SUSTENTEREN Zie:
- sustenteeren; ----/

SUSTENUE = sub. het gevoelen dat iemand uit of voorstaat; het beweerde; het verondersteld.
- opinio; coniectura; suspicio; permansio; sententia;
- avis; opinion; affirmation; assertion;
- Meinung; Voraussetzung; Behauptung;
- opinion; conjecture; suspicion; assertion; allegation;
- parecer; concepto; opinión; afirmación; aserción; dea; noción;

vpl.: DVB 74; SVB 99; MGG 159; C1/635; C2/869.

SUSTENUE EN CONCLUSIE = gevoelen en gevolgtrekking.
- sententia et conclusió;
- sentiments et conséquence;
- Meinung und Folgerung;
- feeling and conclusion;
- parecer y conclusión;

vpl.: LPS 110.

SUSTENUE ENDE GEVOELENS = taut. gevoelen.
- sententia;
- avis; opinion et sentiment;
- Meinung;
- feeling;
- parecer; sentir; opínión; dictamen; idea;

vpl.: DDR 1.

SUSTENUEN = sub. aanhouding; volharding.
- sustinentia;
- soutenue;
- beharrliche Forderungen;
- sustaining claims;

vpl.: Lo5/250; C1/635.

SUSTER Zie:
- sustere; ----; zuster/

SUU

SUSTERE; SUSTER; ZUSTER = sub. zuster.
- soror;
- soeur;
- Schwester;
- sister;
- hermana;
vpl.: T1/32.

SUSTEREN Zie:
- geoerdenden ----/

SUSTERS Zie:
- geheele broeders ende ----/
- halve broeders ende ----/

SUSTERSLAG = sub. doodslag van zuster door broeder of zuster.
- caedes sororis;
- fratricide;
- Totschlag von Schwester durch Bruder oder Schwester;
- sororicide;
- fratricida;
vpl.: DVB 38.

SUSTINANCE Zie:
- sustentacie; sustentatie; sustenance; sostenance;----; sustinancie/

SUSTINANCIE Zie:
- sustentacie; sustentatie; sustenance; sostenance; sustinance; ----/

SUSTINEEREN; SUSTENEREN; SUSTINEREN = vb. ondersteunen; veronderstellen; van gevoelen zijn; menen; beweren; staande houden.
- perhibeo II; sustineo III; contendo III; arguo III; statuo III;
- soutenir; entretenir;
- der Meinung sein; unterstützen; behaupten; beharren;
- sustain; suppose; think; maintain; assert; contend;
- sostener; sostentar;
vpl.: BVB 15,13,78; LPS 24; MGG 159; Bl.EE/12; C1/608.

SUSTINEREN Zie:
- sustineeren;----/

SUSTINEREN OFT STAENDE HOUDEN = taut. volhouden.
- sustineo II;
- soutenir;
- durchhalten;
- maintain;
- sustentar; mantenar;
vpl.: Lo4/528.

SUUCRION Zie:
- sucrioen; sukrioen; schokkeljoen; sucrion;----/

SUY

SUUCT Zie:
- siecheyt; siecte; siechte; suycte suyct;----; ziecte/

SUVER ENDE ONBEVLECT = taut. onkreukbaar.
- integer;
- à toute épreuve; intègre;
- rechtschaffen; unbestechlich;
- unimpeachable;
- entero; íntegro;
vpl.: T1/172.

SUVEREN; SUYVEREN; ZUVEREN = vb. zuiveren.
- purgo I;
- expurger; purger;
- reinigen; säubern;
- clear; purify; refine;
- expurgar; purgar;
vpl.: T1/317.

SUVEREN ENDE VRIJDEN = zuiveren en vrijwaren.
- purgare et libe rare;
- purger et libérer;
- reinigen und verwahren;
- purify and safeguard against;
- purificar; purgar y preservar;
vpl.: Lo1/210.

SUVERINGE; ZUVERINGE; SUYVERINGE = sub. zuivering.
- purgatio;
- purification;
- Säuberung;
- purge;
- purgación;
vpl.: T2/285.

SUVERLIJC Zie:
- suyverlyck;----; suyverlijc; zuverlijc/

SUYCKER Zie:
- poyer ----/
- suijcker; suker; sucker;----; chuker; zuker/

SUYCT Zie:
- siecheyt;siecte; siechte; suycte; ----; suuct; ziecte/

SUYCTE Zie:
- siecheyt; siecte; siechte;----; suyct; suuct; ziecte/

SUYMICH Zie:
- suymigh; sumich; zumich;----/

SUYMIGH; SUMICH; ZUMICH;SUYMICH = adv. verzuimend; nalatig.
- amittens;
- ne pas profitant de l'occasion;
- versäumend;
- absenting;
- dejado; moroso; negligente;
vpl.: C2/1051.

SUYMICHE Zie:
- suymighe; sumiche;----; zumiche/

SUYMIGHE; SUMICHE; SUYMICHE; ZUMICHE = sub. nalatige.
- qui omittit;
- négligen t;
- nachlässig;
- the one who is careless;
- negligente; descuidado;

vpl.: Cr2/1039.

SUYPEN Zie:
- zupen; supen;----/

SUYVER OFT PROUFFIJT = taut. voordeel.
- commodum;
- profit;
- Vorteil;
- profit;
- ventaja; provecho; beneficio;

vpl.: Lo6/158.

SUYVEREN Zie:
- suveren;----; zuveren/

SUYVEREN ENDE OPENEN = opschonen.
- purgare;
- écuerer; nettoyer;
- reinigen;
- clean;
- limpiar; asear;

vpl.: PB/III/594.

SUYVERGELT = sub. reinigingsgeld.
- pecunia purgationis;
- taxe de nettoyage;
- Reinigungsgeld;
- money of cleansing;
- censo de limpieza;

vpl.: PB/II/23.

SUYVERINGE Zie:
- suveringe; zuiveringe;----/

SUYVERLIJC Zie:
- suyverlyck; suverlijc;----; zuverlijc/

SUYVERLYCK; SUVERLIJC; SUYVERLIJC; ZUVERLIJC = adv. schoon.
- purus;
- proprement;
- rein; sauber;
- clean;
- limpiamente;

vpl.: PB/II/321.

SVEEREN Zie:
- qualike ----/

SWADEREN = vb. aanraden.
- moneo II; suadeo II;
- conseiller; recommander;
- anraten;

- advise; counsel; recommend;
- aconsejar; avisar; recomendar;

vpl.: T1/185.

SWAER Zie:
- groet; quaet ende ---- processe/

SWAER GELDT = gouden munten.
- nummi aurei;
- monnaies d'or;
- goldene Münze;
- golden coins;
- moneda; acuñada; numerario ; dinero efectivo; monedas de oro;

vpl.: PvB5/231.

SWAER VERDRUCK = zware druk.
- compressio fortis;
- forte pression;
- schwerer Druck;
- heavy pressure;
- fuerte presïon;

vpl.: PB/III/381.

SWAERD Zie:
- sweerdt; swert; swaert;sweert; swart;----; suert; sward; swerdt/

SWAERDER Zie:
- meer oft ---- gelt daervore geven/

SWAERE ENDE DIFFICILE = taut. moeilijk.
- difficilis;
- difficile; difficiliment;
- schwer;
- difficult;
- dificíl; dificilmente; arduo; trabajoso;

vp l.: PB/II/28; PvB1/127,591; MGG 163.

SWAEREDE Zie:
- swaerheyt; swaerheit; swaerheit; swerheit;----; zwaerheit; swaerhede; swaerichede; zwaricheyt/
- sweerde; sweert; swaerheit; swairheit; swerheit; swaerhede; ----; zwaerheit/

SWAERHEDE Zie:
- swaerheyt; swaerheit; swairheit; swerheit; swaerede; zwaerheit;----; swaerichede; zwaricheyt/
- sweerde; sweert; swaerheit; swairheit; swerheit;----; swaerede; zwaerheit/

SWAERHEIJTEN; DONCKERHEIJT; TWIJVEL OFF GEBRECK = onduidelijkheid.
- obscuritas;
- difficulté; obscurité; doute ou manque;

- Schwierigkeit; Unklarheit; Zweifel oder Fehler;
- difficulty; obscurity; doubt or mistake;
- dificultades; oscuridad; duda; defecto;

vpl.: LPS 46.

SWAERHEIT Zie:
- swaerheyt;----; swairheit; swerheit; swaerede; zwaerheit; swaerhede; swaerichede; zwairicheyt/
- sweerde; sweert; ----; swairheit; swerheit; swaerhede; swaerede; zwaerheit/

SWAERHEYT; SWAERHEIT; SWAIRHEIT; SWERHEIT; SWAERÉDE; ZWAERHEIT; SWAERHEDE SWAERICHEDE; ZWAIRICHEYT = sub. last; moeilijkheid; verdriet; bedruktheid; droefheid.
- difficultas; tristitia; maeror; maestitia;
- difficulté; problème; tristesse;
- Schwierigkeit; Verdruss; Gedrücktheit; Niedergeschlagenheit;
- trouble; problem; difficulty; dejection;
- dificultad; problema; melancolia; tristeza;

vpl.: LPS 47; T2/199.

SWAERICHEDE Zie:
- swaerheyt; swaerheit; swairheit; swerheit; swaerede; zwaerheit; swaerhede;----; zwairicheyt/

SWAERICHEDE OFT DIFFICULTEYT = taut. moeilijkheid.
- difficultas;
- difficulté;
- Schwierigkeit;
- difficulty;
- dificultad;

vpl.: PvB1/565.

SWAERICHEIJDT = sub. bezwaar.
- molestia; incommodum; difficultas;
- inconvénient; difficulté;
- Beschwerde; Bedenken;
- objection; difficulty;
- inconveniente; impedimento; dificultad;

vpl.: BVB 39.

SWAERIGHEYDT OFT TWYFFEL = bezwaar of twijfel.
- difficultas aut dubium;
- difficulté ou doute;
- Schwierigkeit oder Zweifel;
- objection or doubt;

- dificultad o duda;

vpl.: PvB1/310.

SWAERKERRE = sub. vrachtwagen.
- plaustrum;
- camion poids lourd;
- Frachtwagen;
- loadcar;
- camión; de carga;

vpl.: PvB5/415.

SWAERLIC Zie:
- zwairlaic; zwaerlike; zwaerlike; swairlike; swarlike; swerlike; swaerlijc;----/

SWAERLIJC Zie:
- zwairlaic; swaerlike; zwaerlike swairlike; swarlike; swerlike; ----; swaerlic/

SWAERLIKE Zie:
- zwairlaic;----; zwaerlike; swairlike; swarlike; swerlike; swaerlijc; swaerlic/

SWAERLIKER Zie:
- zwairlijcker;----/

SWAERM THIENDT = sub. zwerm tiende; geheven van bijenvolken.
- vectigal examinis;
- dîme d'essaim dîmée d'une famille des abeilles;
- das zehntes Teil eines Schwarmes geheben von Bienenvölker;
- the tenthpart, tithe imposed on bee keepers;
- décima de enjambre cobrada de grupos de abejas;

vpl.: Cr2/1001.

SWAERNISSE Zie:
- suaernesse;----; zwaernisse; zwarenisse/

SWAERT Zie:
- sweerdt; swert;----; sweert; swart; swaerd; suert; sward; swerdt/

SWAERTDRAGER Zie:
- sweerdtdrager; swertdrager; sweertdrager;----; swartdrager swertdragere; swertdreger; zwertdrager/

SWAERTER = adj. zwarte.
- niger;
- noir;
- schwarz;
- black;
- negro;

vpl.: DVB 3.

SWAERTSZIJDE Zie:
- naerder ----/

SWAGERINNE Zie:
- zwegerin; swegerinne;----/

SWAIRHEIT Zie:
- swaerheyt; swaerheit;----; swerheit; swaerede; zwaerheit; swaerhede; swaerichede; zwairicheyt/
- sweerde; sweert; swaerheit;----; swerheit; swaerhede; swaerede; zwaerheit/

SWAIRLIKE Zie:
- zwairlaic; swaerlike; zwaerlike;----; swarlike; swerlike; swaerlijc; swaerlic/

SWARD Zie:
- sweerdt; swert; swaert; sweert; swart; swaerd; suert; ----; swerdt/

SWAREN Zie:
- met ---- ghelde lossen/
- seeckeren; sekeren; zekeren; sueren; sweren;----; zweren/
- sweiren; swieren;----; zweren/

SWARIGHEIJDT Zie:
- swaerichede oft difficulteyt/

SWARICHEIJT Zie:
- groote ---- oft nieuwicheden/
- merckelijcke ----/
- poincten van ----/

SWARLIKE Zie:
- zwairlaic; swaerlike; zwaerlike; swairlike;----; swerlike swaerlijc; swaerlic/

SWART Zie:
- sweerdt; swert; swaert; sweert;----; swaerd; suert; sward; swerdt/

SWARTDRAGER Zie:
- sweerdtdrager; swertdrager; sweertdrager; swaertdrager; ----; swertdragere; swertdreger; zwertdrager/

SWEER Zie:
- zweer;----; swere/

SWEERDE Zie:
- steeck;----; steecmes; steecpriem; steecswert; steecswaert steecwapen/

SWEERDE; SWEERT; SWAERHEIT; SWAIRHEIT; SWERHEIT; SWAERHEDE; SWAEREDE; ZWAERHEIT = sub. zwaarte; gewicht.
- pondus; gravitas;
- poids;
- Schwere; Gewicht;

- weight;
- peso;

vpl.: DKB 16,47.

SWEERDER; SWERER; SWEERRE ZWEERRE; ZWERER; ZWEERDER = sub. meinedige.
- is, qui periurat;
- parjure;
- derjenige der einen Meineid schwört;
- the perjured;
- perjuro; perjurador;

vpl.: PvB5/4.

SWEERDT; SWERT; SWAERT; SWEERT; SWART; SWAERD; SUERT; SWARD; SWERDT = zwaard aan een zijde gescherpt.
- gladius uni lateri acutus;
- épée;
- Schwert an einer Seite geschärft;
- sword on one side sharpened;
- espada afilada de un lado;

vpl.: C1/597; C2/987.

SWEERDTDRAGER; SWERTDRAGER; SWEERTDRAGER; SWAERTDRAGER; SWARTDRAGER; SWERTDRAGERE; SWERTDREGER; ZWERTDRAGER = functionaris van de schout, Lier; functionaris van het gerecht, Lier.
- minister sculteti Lier; magistratus iudicii, Lier;
- porte-épée; Lier;
- Funktionär des Schulzes, Lier; Gerichtsfunktionär, Lier;
- official of the bailiff, Lier; official of the court, Lier;
- funcionario del alcalde, Lier; funcionario de la justicia, Lier;

vpl.: C1/593,600.

SWEERDTZIJDE Zie:
- naest bestaende van ----/

SWEEREN Zie:
- in de siele ----/

SWEEREN ENDE GHELOVEN = taut. onder ede verklaren.
- iuro l;
- promettre et jurer;
- eidlich bekräftigen;
- affirm on oath;
- declarar bajo juramento;

vpl.: C1/602.

SWEERRE Zie:
- sweerder; swerer;----; zweerre; zwerer; zweerder/

SWEERT Zie:
- sweerde;----; swaerheit; swairheit; swerheit; swaerhede; swaerede; zwaerheit/

- sweerdt; swert; swaert;----; swart; swaerd; suert; sward; swerdt/

SWEERTDRAGER Zie:
- sweerdtdrager; swertdrager; ----; swaertdrager; swart; drager; swertdragere; swertdreger; zwertdrager/

SWEERTS Zie:
- ponden ---- tournois/

SWEERTZIJDE Zie:
- naest bestaende van ----/

SWEETROCSKIJN Zie:
- sweetrocxken;----; zweetrocskijn/

SWEETROCXKEN; SWEETROCSKIJN; ZWEETROCSKIJN = sub. linnen hemd; lijfrok.
- tunica lintea;
- chemise de laine;
- Hemd, leinen;
- linen shirt;
- camisa de hilo;

vpl.: Lo3/186; C1/431.

SWEGERINNE Zie:
- zwegerin;----; swagerinne/

SWEIRDE Zie:
- metten ---- vuytrechten/

SWEIREN Zie:
- handt op heijligen leggen en ----/
- seeckeren ----/

SWEIREN; SWIEREN; SWAREN; ZWEREN = vb. zweren.
- iuro 1;
- jurer;
- schwören;
- swear;
- jurar;

vpl.: C1/85; B2/93; C2/1029/1.

SWEIREN TEN HEIJLIGHEN = een eed zweren met aanroeping van de heiligen.
- iurare cum supplicatione sanctorum;
- prêter le serment, en invoquant les saints;
- einen Eid schwören mit Anrufung der Heiligen;
- swear an oath with invocation of the saints;
- jurar bajo la advocación de los santos;

vpl.: C1/282.

SWELLEN; SWILLEN; ZWELLEN = vb. stijgen van water.
- aqua crescit;
- monter de l'eau;

- anschwellen;
- rising of the water;
- subir;

vpl.: PvB8/349.

SWELLICH Zie:
- swillich; swilligh;----/

SWENGEL; SWINGEL; ZWENGEL= sub. zwengel.
- tolleno;
- bras; balancier;
- Schwengel;
- pump-handle; crossbar of a well
- balancín;

vpl.: DVB 102.

SWERDT Zie:
- sweerdt; swert; swaert;sweert; swart; swaerd; suert;sward; ----/

SWERE Zie:
- zweer; sweer;----/

SWEREN Zie:
- seeckeren; sekeren; zekeren; ----; swaren; zweren/
- sueren;----; swaren; zweren/

SWERENDE GESTAEN = vb. volhouden; bevestigen onder ede.
- persevero l;
- affirmer par serment;
- eidlich erhärten;
- persevere;
- perseverar;

vpl.: C1/597.

SWERER Zie:
- sweerder;----; sweerre; zweerre; zwerer; zweerder/

SWERHEIT Zie:
- swaerheyt; swaerheit; swairheit; ----; swaerede; zwaerheit; swaerhe de; swaerichede; zwairicheyt/
- sweerde; sweert; swaerheit; swairheit;----; swaerhede; swaerede; zwaerheit/

SWERT Zie:
- sweerdt;----; swaert; sweert; swart; swaerd; suert; sward; swerdt/

SWERTDRAGER Zie:
- sweerdtdrager;----; sweertdrager; swaertdrager; swartdrager; swertdragere; swertdreger; zwertdrager/

SWERTDRAGERE Zie:
- sweerdtdrager; swertdrager; sweertdrager; swaertdrager; swartdrager;----; swertdreger; zwertdrager/

SWI

SWERTDREGER Zie:
- sweerdtdrager; swertdrager; sweertdrager; swaertdrager; swartdrager; swertdragere; ----; zwertdrager/

SWERTE Zie:
- oude ---- croone/
- penninch ----/
- pondt ----/
- schellingh ----/
- stuyver ----/

SWIEREN Zie:
- sweiren;----; swaren; zweren/

SWIJNDER; SWIJNHERDER; SWINER; SWINDER; ZWINER = sub. zwijnen of varkenshoeder.
- porculator; subulcus; suarius; custos porcorum;
- porcher;
- Schweinehüter; Schweinehirt;
- swineherd;
- porquero;

vpl.: C1/321; Cr2/1013/16.

SWIJNHERDER Zie:
- swijnder;----; swiner; swinder; zwiner/

SWILLEN Zie:
- swellen;----; zwellen/

SWILLICH; SWILLIGH; SWELLICH = sub. zak van grove stof vervaardigd.
- saccus textus crasso;
- sac fait de gros tissu;
- Sack hergestellt von groben Stoff;
- sack manufactured of coarse material;
- saco fabricada de una tela gruesa;

vpl.: PB/III/367.

SWILLIGEN LINWATEN = linnen uit Swilligen.
- linteum ex Swilligen;
- toile de Swilligen;
- Leinen aus Swilligen;
- linen of Swilligen;
- lienzo de Swilligen;

vpl.: PvB1/250.

SWILLIGH Zie:
- swillich;----; swellich/

SWINDER Zie:
- swijnder; swijnherder; swiner; ----; zwiner/

SWINER Zie:
- swijnder; swijnherder;----; swinder; zwiner/

SWINGE Zie:
- swinghe;----; zwinge/

SWY

SWINGEL Zie:
- swengel;----; zwengel/

SWINGEN Zie:
- vlas ----/

SWINGHE; SWINGE; ZWINGE = sub. halster.
- capistrum;
- collier d'animal;
- Halfter;
- halter;
- cabestro; ronzal; ramal;

vpl.: Lo5/310.

SWOEN OFT VREDE = taut. verzoening.
- reconciliatio;
- réconcilliation;
- Versöhnung;
- reconciliation;
- conciliación;

vpl.: Cr2/969.

SWOENEN; SWONEN; ZWOENEN = vb. verzoenen.
- reconciliare;
- réconcilier;
- versöhnen;
- to reconcile;
- conciliar;

vpl.: Cr2/969.

SWONEN Zie:
- swoenen;----; zwoenen/

SWONKEN Zie:
- hekelen; ----; zwonken/

SWONKEN; ZWONKEN = het pletten van het gedroogde vlas, vb.
- tundendo extenuare linum siccatum;
- ecacher la filasse;
- das Plätten vom getrockenen Flachs;
- break flax;
- agramar hilo secado;

vpl.: DVB 101.

SWONKEN OF HEKELEN = taut. vlas hekelen.
- pectino l;
- sérancer;
- Flachs hecheln;
- flax hackle;
- rastrillar;

vpl.: DVB 101.

SWYGHEN Zie:
- eeuwich ---- ende silentie/

SWYGHEN ENDE SILENCIE =taut. stilzwijgen.
- silentium;
- silence;
- Stillschweigen;
- silence;

- silencio;
vpl.: PB/II/346.

SWYMINGHE OFT VERLAETEN = taut. verlating.
- destitutio; direptio;
- abandon;
- Verlassung;
- abandonment;
- abandono;
vpl.: PB/III/224.

SWYN OFT VERCKENSBORSTELEN = borstels van varkenshaar.
- setae pili porci;
- soie de poil de cochon;
- Schweinsborsten Borste;
- hog's hair brushes;
- cerdas de jabali de cerda;
vpl.: PvB3/362.

SYBORIE; SIBORIE; CIBORIE; CYBORIE = sub. hostiekelk met deksel.
- ciborium ;
- ciboire;
- Hostiekelch mit Deckel;
- ciborium;
- ciborio; copón;
vpl.: T1/182.

SYDE Zie:
- uyter ----/

SYDE FLORETTE = floret zijde.
- rudis bombycis;
- filoselle;
- Florettseide;
- floss-silk; filoselle;
- de media seda;
vpl.: PvB1/376.

SYDE ORGANSINE = organzin, soort zij.
- species bombycis;
- organsin;
- Ketteseide;
- organzine;
- seda torzal;
vpl.: PvB1/376.

SYDE TABIN OFT CAMELOT = taut. ka melot.
- camelotus;
- camelot;
- Taftseiden;
- silk tabby or camelot;
- seda de tafetán chiné; moaré;
vpl.: PvB1/375.

SYDE TAFFETA = sub. tafzijde.
- sericum tenue;
- taffetas;
- Taftseiden;
- taffeta silk;
- seda de tafetán;
vpl.: PvB1/375.

SYDEN Zie:
- over byde die ----/

SYDEN GROFGREYN = sub. kamelot een zijden stof die lijkt op geiten of kameelharen stof.
- pannis e villis caprinis contextus;
- camelot;
- seidenartiger Stoff;
- camlet;
- comelote;
vpl.: PB/II/38.

SYDRUPPE Zie:
- oesdroppe; oesdrup; oesedrup; oesendrup; oesendroppe; oesidrup; oesydrup; oisendrop; oosedrup; osijdrop; ozendrup; ----; osydrop; oosdrup; druijpe/

SYEN; SIEN; SEEN; ZIEN = vb. zien.
- cerneo III; video III;
- voir;
- sehen;
- see;
- ver;
vpl.: T2/105; ACart 8.

SYGNATURE Zie:
- signature; signatuere; signatuur; signatuuren;---- oft handtgeschrift/

SYMONIACK; SIMONIAKE = sub. ketter.
- haereticus;
- hérétique; simoniaque;
- Ketzer;
- heretic;
- hereje; simoníaco;
vpl.: T1/174.

SYMONIE; SIMONIE = sub. handeldrijving met geestelijke ambten.
- simonia; munerum ecclesiasti; corum nundinatio;
- simonie;
- Simonie;
- simony;
- simonía; comercio ilícito de las cosas espirituales;
vpl.: T2/109.

SYN Zie:
- gestolen goet ---- lyff maecken/
- nae ---- van maegscepen /
- op ---- lyff/
- wijsen ---- lyff/

SYN VUTERSTE DILIGENCIE DOEN stappen doen om iets te bereiken; zijn uiterste best doen.
- diligentia eius extrema;
- donner le meilleur de ses énergies;

SYN

- die erforderlichen Schritte tun um etwas zu erreichen;
- do one's utmost;
- hacer sus máximas diligencias;

vpl.: Ra 149; C2/939.

SYNDER Zie:
- in ---- presentien/

SYNDERT = praep. sedert.
- ex- abhinc;
- depuis;
- seit;
- since;
- desde que;

vpl.: C2/941; B1:Ra.1495/15.

SYNDICAET = sub. waardigheid; ambt.
- dignitas;
- dignité; fonction;
- Würde; Amt;
- dignity; office;
- sindicado; sindicato; dignidad; función;

vpl.: PB/II/302.

SYNDICALEN Zie:
- banck van den Kiele ende de weth van de ----/

SYNDICEEREN; SYNDICEREN = vb. door/na gemeenschappelijk overleg aanstellen; tot rechtskundig raadgever benoemen.
- consilio publico communi; praeficere III aliquem alicui rei; syndico I;
- nommer quelqu'un d'un commun accord; demander compte à un ma gistrat;
- durch gemeinschaftliche Ueberlegung anstellen, einsetzen;
- appoint a person after deliberation; to call a magistrate to account;
- nombrar a una persona por deliberación común; nombrar síndico;

vpl.: T2/221,372.

SYNDICEREN Zie:
- syndiceeren;----/

SYNDICUS = sub. rechtskundig adviseur van het medisch college van Brussel 1649; rechtskundig raadgever; beschermheer.
- syndicus; syndicator suasor iudicialis; consiliarius iuris peritus; tutor, de ensor, urbis vel collegii;
- syndic du collège des médecins de Bruxelles 1649; conseiller juridique; protecteur; patron; syndic;

SYR

- Anwalt des medizinischen Kollegiums von Brüssel 1649; Syndikus; Beschützer einer Stadt oder eines Kollegs;
- solicitor of the medical college of Brussels 1649; syndic; protector of a town or a college;
- síndico del colegio de médicos de Bruselas 1649; sindico; protector patrono de un colegio;

vpl.: PB/III/265; T2/58; 221,263.

SYNDICUS OFTE PENSIONARIS = taut. secretaris van de commisarissen deciseur, Maastricht.
- amanuensis curatorim;
- sécretaire de commissaires décisoirs;
- Sekretär der Kommissäre mit Entscheidungskompetenz;
- secretary of the commissioners with the power of decision;
- secretario de los comisarios decisorios;

vpl.: C2/1049.

SYNE LEEFDAGHE LANCK INFAEM BLYVEN = zijn leven lang eerloos blijven.
- per omnem vitam suam flagitiosus manere;
- être réputé infâme sa vie durante;
- auf Lebenszeit ehrlos bleiben;
- keep infamous lifelong;
- quedar infame por toda la vida;

vpl.: Lo1/134.

SYNEN Zie:
- tot ---- by syne/
- voerhoede van ---- erffve/

SYNNE Zie:
- sonder by ---- oft consente/

SYROERGIEN Zie:
- chieurgymeester; chirurgyn;chirurgijn; cyrurgijn;cyrgijns;----/

SYROP = sub. siroop.
- syrupus;
- sirop;
- Sirup;
- syrup;
- jarabe; jarope;

vpl.: PB/III/302.

==========

ADDENDA

SCHUPPE; SCHOUBE; SCHOEWE; SCUPPE; SCHOPPE = sub.steekschop; spade.
- pala ad inserendum;
- pelle; bêche;
- Stichspaten; Spaten; Schaufel;

- stabbing-spade; shovel; spade;
- azada; pala; azadón;
vpl.: C1/434; Lo3/190; AKB 7; BKB 5; BVB 174; T2/264.

T' = TE OF TEN
(samenvoegingen)
NB.: VINDPLAATS + HABITATIO + LIEU - OU L'ON A TROUVE + FUNDORT + FINDING-PLACE ;+ HABITACION = VPL.

T' ALLEN TIJDEN = contr. ten allen tijde; altijd; immer.
- omni tempôre;
- toujours;
- immer;
- always;
- en todó(s); tiempó(s);

vpl.: LPS 37.

T'ALLEN TIJDE ENDE STONDE = op ieder tijdstip en ogenblik.
- unoquoque tempore;
- à toute époque et à tout moment;
- zu jedem Zeitpunkt; zu jeder Zeit;
- on each moment;
- en cualquier tiempo y momento;

vpl.: LO4/524.

T' ANDEREN TIJDE = op een andere tijd.
- alio tempore; in tempore diverso;
- antérieurement; autrefois; auparavant; à un autre temps;
- zu einer anderen Zeit;
- at another time;
- antes; anteriormente; en otro tiempo; en otra época;

vpl.: T1/95; LPS 53.

T'ANDERWERFTIDE Zie:
- anderwerf; anderwerff; anderwerven; anderwaerf; anderwerve; ----/

T'ANTWOIRDEN Zie:
- dach van ----/

T'ATTENTERENE = vb. ondernemen.
- suspicio III;
- faire entreprendre;
- unternehmen;
- undertake;
- emprender; acometer;

vpl.: LO6/634.

T'EENEMAEL; T'EENENMAELE = totaal; volslagen; in een keer.
- totaliter; simul, una;
- totalement; d'un seul coup; en une fois;
- völlig; zugleicherzeit;
- completely; at the same time;
- completamente; en una sola vez;

vpl.: LO4/512; C1/14.

T'EENENMALE Zie:
- t'eenemael; ----/

T'EIJNDEN Zie:
- daer en ----/

T'EIJNDEN = ten einde.
- ut; cum fine;
- afin de; à seule fin de;
- damit;
- in order that;
- a fin de; para;

vpl.: DVB 7.

T'EMAEL = ten enenmale
- semel;
- absolutement; tout à fait;
- durchaus;
- absolutely; entirely; wholly;
- absolutamente; del todo;

vpl.: T1/142.

T'ENEGEN DACHVAERT = tot een dagreis.
- unius diei iter;
- à un voyage d'une journée;
- zu einer Tagesreise;
- till a day's journey;
- hasta una journada;

vpl.: PvB 1/111.

T'ENEMAEL = adv. eenmaal.
- omnino;
- une fois;
- einmal;
- one day;
- una vez;

vpl.: AKB 7.

T'ENTAMEREN = vb. te entameren = aan te vangen; aan te knopen.
- inchoo l; exordior IV; incipio III;
- entamer; engager;
- entameren; anzufangen;
- to begin; to enter into;
- entablar;

vpl.: LPS 70.

T'ENTEN = gehucht.
- pagus;
- le hameau;
- Vorsprünge;
- remote corners;
- aldehuela;

vpl.: C1/594.

T'ERVE Zie:
- gront gegeven oft in erf (li)cken rechte ----/

T'ERVE GENOOMEN = vb. in

eigendom aanvaarden.
- bona accipio in haereditate; accipio proprium;
- accepter en propriété;
- in Eigentum annehmen;
- accept as a patrimony;
- aceptar en propiedad;

vpl.: DVB 14.

T'ERVE VUYTGEVEN = als erfenis uitgeven; als erf verpachten.
- ad hereditatem edere; elocare aliquid ut aream;
- donner comme heritage; donner des terres en bail;
- als Erbgut ausgeben; als Hof verpachten;
- give out as a heritage; lease as premises;
- dar una cosa como herencia; anrendar comó solar;

vpl.: LPD 57.

T'EVELEN Zie:
- enen andren ----/

T'EYNDEN Zie:
- daer en ----/

T'EYNDEN = op het einde.
- in fine;
- à la fin;
- zu Ende;
- at the end;
- al final;

vpl.: Cr2/1029/4.

T'EYNDEN JAERS = op het einde van het jaar.
- in fine anni;
- à la fin d'année;
- am Ende des Jahres;
- at the end of the year;
- a fines de año;

vpl.: LO1/206.

T'GEBRUYC ENDE DOMINIE UTILE = gebruik en nuttig eigendomsrecht.
- usus et dominium utile;
- la utilisation et le droit de propriété utile;
- Gebrauch und nutzlicher Eigentum;
- use and useful property;
- la utilización y el dominio útil;

vpl.: T1/422.

T'HUSEWAERT Zie:
- t'huijswaerds; t'huuswaert; t'huyswaert; ----; t'usewaert; t'huuswairt; t'huuswert/

T'HUUSWAERT Zie:
- t'huijswaerds; ----; t'huyswaert; t'husewaert; t'usewaert; t'huuswairt; t'huuswert/

T'HUUSWAIRT Zie:
- t'huijswaerds; t'huuswaert; t'huyswaert; t'husewaert; t'usewaert; ----; t'huuswert/

T'HUUSWERT Zie:
- t'huijswaerds; t'huuswaert; t'huyswaert; t'husewaert; t'usewaert; t'huuswairt; ----/

T'HUYSWAERT Zie:
- t'huijswaerds; t'huuswaert; ----; t'husewaert; t'usewaert; t'huuswairt; t'huuswert/

T'OBEDIEREN = vb. te gehoorzamen.
- oboedio IV;
- obéir;
- zu gehorchen (Zusammenziehung);
- obey;
- obedecer;

vpl.: ACart 42.

T'OBSERVEEREN = te observeren; naleven; inachtnemen.
- inspicio III;
- observer;
- zu beobachten (Zusammenziehung);
- observe;
- observar;

vpl.: ACart 18.

T'OIRCONDE; T'OIRKONDE = contr. ter bekrachtiging; ter bevestiging; tot oorkonde.
- instrumentum; absoluta et prima notitia;
- comme confirmation; validation; légalisation;
- zur Bestätigung;
- for confirmation; for ratification; for validation;
- como confirmación; legalización; validación;

vpl.: DVB 4; ACart 28; LPS 70.

T'OIRKONDE Zie:
- des ----/

T'ONDERHOUDEN Zie:
- susteneren ende ----/

T'ONGOEDE ENDE ONGEBRUIJCKBAER = taut. onbruikbaar.
- inutile;
- inutilisable;
- unverwendbar;
- useless;
- inservible; inútil;

vpl.: MGG 27.

T'ONGOEDE MAKEN = niet ten goede maken.
- inutile reddo III, adimo III usum; corrumpo III;
- rendre inutile; inutilisable;
- nicht zuguten machen;
- do not for the good;
- hacer inútil; hacer inservible;

vpl.: BVB 185; MGG 27.

T'ONTFAENE Zie:
- alle ---- ende te vergiffene/

T'ONTFANE Zie:
- om ----/

T'ONRECHTE ENDE QUALIJC = taut. onrechtmatig.
- iniuste;
- contre la loi .illégitiment; injustement;
- unrechtmässig;
- unlawfully;
- ilegítimamente .. ilícitamente; injustemente;

vpl.: T1/80.

T'ONTSETTEN ENDE DEFLOREREN = taut. ontmaagden.
- defloresco III; devirgino I;
- deflorer; dépuceler;
- entjungfern;
- deflower;
- desdoncellar; desflorar; desvirgar;

vpl.: T1/136, 284; LOV/194.

T'ONTSTADEN KOMEN = bezwaren.
- onerare;
- accabler; encombrer; charger;
- encumber; burden;
- cargar; gravar;

vpl.: C1/282.

T'ONTHOUDEN = vb. onderhouden.
- observo I;
- à remplir; observer; exécuter;
- zu behalten;
- to remember;
- cumplir con; ejecutar;

observar;

vpl.: T2/66.

T'RECHT Zie:
- bereedende ----/
- voor ---- oomen/
- voer ---- comen/

T'RECHT DOEN = vb. berechten
- fero I iudicium; iudico I;
- faire justice; prononcer;
- aburteilen;
- adjudicate; try;
- dar sentencia; fallar; hacer justicia; juzgar; pronunciar;

vpl.: T1/20.

T'SAETERDAEGHS = op zaterdag.
- in die Saturni;
- le samedi;
- am Sonnabend;
- on Saturday;
- los sabados;

vpl.: PvB 1/556.

T'SAMEN = te samen. adv.
- simul;
- ensemble;
- zusammen;
- together;
- junto;

vpl.: BVB 11.

T'SAMEN ENDE GELIJCKER HANT = taut. gezamelijk.
- coniunctim;
- collectivement; ensemble;
- alle zusammen;
- jointly; together;
- colectivamente; comunmente; conjuntamente;

vpl.: T1/554.

T'SAMEN VERGAIRDEREN Zie:
- actie ----/

T'SAMEN VERGADERINGEN IN HOUWELIJCKEN STAET = samen verbinden in de huwelijkse staat.
- cunctos coniungere in matrimonium;
- s'unir mutuellement par le mariage;
- zusammen verbinden in den Ehestand;
- join together in the married state;
- casar a los dos juntos, enlazar a dos juntos en el estado de casado;

vpl.: C1/605.

T'SAMENDERHANDT; SAMENT-(E)LIJCKE = adi. gezamenlijk; gemeenschappelijk.

- una; universus; conctus; omni;
- de concert; ensemble; de commun accord; conjointement; encorpo; collectif; encommun;
- gemeinschaftlich; alle zusammen gesammt; vollzählig;
- jointly; collectively; united; combined; together;
- comunmente; de comûn acuerdo; collectivamente; conjuntamente; unido; colectivo; conjunto;

vpl.: B1/82; C2/897; PvB 20, 52, 134; DKB 25, 59.

T'SCHEPE Zie:
- goeden ---- gaende/

T'SCHEPE BLIJVEN = op het schip blijven.
- in navi manere;
- rester sur le navire;
- auf dem Schiff bleiben;
- stay on the ship;
- quedarse en el barco;

vpl.: LO4/158.

T'SEIJLE GAEN VAN 'T SCHIP = onder zeil gaan van het schip.
- vela navis solutio;
- faire voile;
- unter Segel gehen eines Schiffes;
- go under sail of a ship;
- hacerse a la vela; salir a la vela;

vpl.: LO4/166, 272.

T'SERKEMANAGE Zie:
- cherkemanage; cherkemenagie; cerkemanage; cherkemanagie; ----/

T'SESTICH; T'SESTIG = num. 60.
- sexaginta;
- soixante;
- sechzig;
- sixty;
- sesenta;

vpl.: ACart 5, 7, 12; DVB 8-

T'SIJNWAERTS NEMEN = 1. tot zich nemen; 2. medenemen.
- ad me prendere; tollere;
- emporter;
- mitnehmen;
- take with;
- 1. recoger; 2. llevar consigo (= met zich);

vpl.: C1/181.

T'SINXEN Zie:
- sinxen; sincxen; ----; cinxene; cinxen; chinxen/

T'SINXENMAERT Zie:
- sincxemerckt; sincxenmart; cinxenemerct; cinxenmart; chinxenmart; ----; sinxenmerckt/

T'SNOENENS = op het middaguur.
- in tempore meridiano;
- à midi;
- am Mittagsstunde;
- at the noon;
- a mediodía;

vpl.: PB/III/119.

T'SOLEMPTNISEREN = sub. het plechtig vieren.
- solemnisatio;
- solennisation;
- das Feiern;
- celebrating;
- celebración;

vpl.: LO1/646.

T'ZAMEN COMPSTE = ter samenkomst. contr.
- conventus; coetus; conventio; congressus;
- réunion; assemblée; rencontre;
- bei der Zusammenkunft;
- assembly; meeting;
- reunión; encuentro; entrevista;

vpl.: BVB 59.

T'ZAMEN-DER-HANDT ENDE ELCK VAN HUN INT BESONDER = allen tesamen en ieder afzonderlijk.
- omnes cuncti (of = omnes simul) ac singuli;
- tous ensemble et chacun en particulier;
- allen gesamt und jeder einzeln;
- all together and each one separately;
- todos juntamente y cada uno separadamente;

vpl.: BVB 122.

T'ZAMENTELIJCK = adv. gezamelijk.
- una; simul;
- ensemble; en corps;
- zusammen;
- together;
- colectivamente; juntos;

vpl.: BVB 51.

T'CRIEM HEBBEN = recht van; het berechten van misdaden.
- iurisdictio criminum;

- droit de juger en matières criminelles; faire justice ;
- aburteilen von Verbrechen; das Recht verbrechen; abzurteilen;
- the right to adjiducate crimes;
- fallar; sentenciar; derecho de tratar asuntos criminales;

vpl.: C1/87.

T'DAECHSEL = sub. de dagvaarding.
- in ius vocatio;
- assignation;
- die gerichtliche Vorladung;
- the summons;
- la citación; el emplazamiento;

vpl.: LO4/514.

T'EIJNDEN JAERS = op het einde van het jaar.
- in fini anni;
- à la fin d'année;
- am Ende des Jahres;
- at the end of the year;
- a fines del año;

vpl.: LO1/206.

T'EIJNDEN JAERE ENDE DACH = op het einde van het jaar.
- in fini anni et diei;
- à l'expiration d'an et jour;
- am Ende des Jahres;
- at the end of the year;
- a fines del año;

vpl. LO7/452.

'T GESCHIL Zie:
- contencie ende ----/

'T GEWIJSDE Zie:
- actie tegen dengenen die ---- niet en voldoet/
- actie tegen ---- vonnisse/

'T FIER = sub. . het vuur.
- ignis;
- le feu;
- das Feuer;
- the fire;
- el fuego;

vpl.: T1/341; Ca 2/14.

'T FROYT = sub. het fruit.
- poma; fructus;
- les fruits;
- das Obst;
- the fruit;
- la fruta; las frutas;

vpl.: T1/418.

'T GEEN = pron rel hetgene.
- id, quod;

- ce qui;
- dasjenige;
- which;
- lo que; lo cual;

vpl.: ACart 19.

'T GELEGHE = de kamer; het vertrek.
- habitatio;
- l'habitation;
- das Gehöft;
- room;
- la habitación;

vpl.: Ca2/166.

'T GEWIJSDE Zie:
- actie tegen dengeenen die ---- niet en voldoet/
- actie tegen dengenen die hem weygert ---- vonnisse oft de sententie arbitrael te voldoen/

'T GHENE DAT TOT HEUREN LIJVE ENDE RUGGHE BEHOORT = het geen is aan te merken als lijfsgoederen.
- id, quod considerandum est ut bona corporis;
- tout ce qui appartient à son corps et à son dos;
- dasjenige das als Leibgüter zu betrachten ist;
- which is tobe considered as personal goods;
- lo que sed debe mirar como ropa interior;

vpl.: C1/606.

'T GOET VRIJT DEN MAN = het onroerend goed maakt de man (de bezetter) vrij van geldelijke verplichting.
- bonum affranquit hominem;
- le bien affranchit l'homme;
- das unbewegliche Gut befreit den Mann;
- immovables affranchise a man;
- los bienes (immuebles) libran al hombre (de sus obligaciones financieras);

vpl.: LO7/14.

'T GOIDSHUIJS = sub. het Godshuis cq. instelling van weldadigheid cq. van Postel (klooster).
- coenobium; hospitium sacrum;
- hospice; hôpital; hôtel Dieu (maison de charité);
- das Spital;
- the charitable institution;
- hospicio; hospital (casa de beneficiencia;

vpl.: LPS 59.

'T GUNT = conj. hetgeen.
- quod;
- ce qui; ce que;
- dasjenige;
- that;
- lo que; lo cual;

vpl.: DVB 50.

'T HABYT ENDE T'ONSUERE VAN CLERCK = het habijt en de kruinschering van de geestelijke.
- habitus et tonsura ecclesiastici;
- l'habit et la tonsure d'un ecclésiastique;
- der Habitus und der Tonsur der Geistlichen;
- the habit and to a sure of a clergyman;
- hábito y tonsura del clérigo;

vpl.: PB/II/313.

'T HEUREN = op haar.
- suus;
- à son (sa);
- auf Ihre (Bitte);
- at her (request);
- en su;

vpl.: LPS 120.

'T HOL VAN DEN GRAVE = de diepte van de sloot.
- altitudo fossae;
- la profondeur d'un fossé;
- Tiefe des Grabens;
- depth of the ditch;
- el fondo de la zanja;

vpl.: v.d.V/5; B1; C2/891.

'T HOOGE = het opbod sub.
- licitatio;
- enchère; offre;
- Aufgebot; Aufstreich;
- auction; the bidding at the sale;
- puja;

vpl.: B1/68; C2/894.

'THOUWENS RECHT; T'HOUWMES RECHT = het recht om te mogen snoeien.
- ius amputationis;
- droit de la serpe;
- das Recht zum Abätzen;
- the right to lop (clip);
- derecho de poda;

vpl.: LOV/138.

'T HOUWMES = sub. het hakmes
- culter;
- la serpe;
- das Hackmesser;

- the chopping-knife;
- cortante; machete; picador;

vpl.: LOV/138.

'T HOY = sub. het hooi.
- fenum;
- le foin;
- das Heu;
- the hay;
- el heno;

vpl.: T1/418.

'T HUM GELIEFT Zie:
- soo ----/

'T KERCHOF VERBOERT = wordt uitgesloten om op een kerkhof begraven te worden.
- exclusus a sepultura in coemeterio;
- forfaire le cimetière;
- Beerdigung auf dem Friedhof einbüssen;
- excluded from burial on a cemetry;
- ser excluido de un entierro elesiástico;

vpl.: Ca2/14.

'T KIJNT ZIJNDE IN SVADERS PLICHT = onmondig kind.
- filius (a) nondum sui iuris;
- enfant mineur;
- unmündiges Kind;
- under age child;
- hijo menor;

vpl.: T1/514.

'T LYFF VERBUEREN = het leven verliezen; het leven erbij inschieten.
- mori; demori; amittere vitam
- perdre la vie;
- das Leben verlieren;
- lose the life;
- perder la vida; apostar la cabeza;

vpl.: PB/III/224.

'T MINSTE = ten minste
- saltem;
- au moins; à tout le moins;
- wenigstens;
- at least;
- por lo menos; al menos;

vpl.: MGG 19.

'T MOLENRADT = het molenrad; de molen.
- mola; rota molaris;
- roue de molin;
- das Mühlrad;
- the mill-wheel; the mill;
- rueda del molino;

vpl.: LPS 30.

'T NAESTE BLOEDTOPWAERTS = de naaste bloedverwantschap in opgaande lijn.
- sanguinis coniunctio proxima; in linea ascendente;
- la plus proche consanquinité en ligne ascendente;
- die nächste Verwandtschaft in aufsteigender Linie;
- the nearest relation in ascending line;
- los próximos consanguíneos en la linea ascendente;

vpl.: C1/289.

'T ONHUEN VAN HEUREN HUYSE = het ongehuwd personeel van hun huis.
- famuli caelibes;
- le personnel célibataire de leur maison;
- das unverheiratete Personal ohres Hauses;
- unmarried personal of their house;
- personal soltero de su casa;

vpl.: PB/IV/402.

'T PROCES OVERVUEREN = het proces (in appel) voortzetten.
- litem (in appellatione) continuare;
- poursuivre un procès;
- den Prozesz (in Berufung) fortsetzen;
- continue the proceedings (in appeal);
- proseguir el proceso; apelar;

vpl.: B2/4.

'T PROFFYT VAN DEN WEESEN = het belang van de wezen.
- commodum orborum;
- les intérêts des orphelins;
- das Interesse der Waisen;
- wellbeing of the orphans;
- el interés de los huérfanos;

vpl.: Cu1/243.

'T RECHT VAN DE BUYTENPOORTERIJE = het recht van het burgerschap buiten de stadsmuren zijnde jaarlijks een Carolusgulden.
- ius civitatis extra muros urbis; quotannis florina Caroli;
- le droit de la bourgeoisie externe; étant par au un florin Carolus;
- das Recht Bürger zu sein ausserhalb den Stadtmauern; die Kosten betrugen ein Karolusgulden;
- the right of citizinship outside the townwalls; the cost of which being a carolusguilder;
- el derecho de ciudanía fuera de los muros de la ciudad siendo anualmente un florin Carolino;

vpl.: LO1/540.

'T RECHT VAN DE WIJN = idem
- vinum officiarii;
- vin de l'officier;
- das Recht des Weines (ein Emolument);
- the right to an amolument;
- vino del oficial (compensación al fiscal con ciertos actos de su cargo);

vpl.: Ca2/174.

'TRENFORCEMENT, VERSTERCKINGHE ENDE ASSISTENTIE = taut. versterking.
- confirmatio;
- renforcement et assistance;
- Verstärkung;
- reinforcement;
- refuerzo; socorro (= assistentie); confortación;

vpl.: PB/II/308.

'T ROT = contr. het rot (gehucht).
- pagus;
- quartier;
- die Ortschaft;
- hamlet;
- barrio;

vpl.: ASO 19.

'T SAERTERE Zie:
- charte; chartre; chaerte; sartere; ----; schartre; sartre/

'T SCHIP Zie:
- 't seyle gaen van ----/

'T SCHOOT = 't Schot (schutgeld)
- merces praetori rustice qui capit et detinet pecus allenum;
- rachat pour le bétail appréhendé;
- Zahlung fürs "Schutten" (= einsperren von Vieh);
- pound-money;
- rescate para ganado aprehendido;

vpl.: DKB 56.

'T SEINS Zie:
- thijnsse; tijns; thijns; tins; tens; teins; theins; thijs; cens; cijns; chijns; cheins; chens; chins; cins; sijs; ----; tsens; cijs; tsijs/

'T SELVENE Zie:
- tegen ----/

'T SENS Zie:
- thijnsse; tijns; thijns; tins; tens; teins; theins; thijs; cens; cijns; chijns; cheins; chens; chins; cins; sijs; tseins; ----; cijs; tisijs/

'T SENSER Zie:
- cheyslieden; cijnser; censer; ----/

'T SEUTSTE, 'T ISENSTE = sub. het beste.
- optimum;
- le mieux;
- das Beste;
- the best;
- el mejor;

vpl.: C3/90.

'T SIJ = conj. hetzij.
- aut;
- soit; soit que;
- sei es;
- be it;
- ya; sea;

vpl.: ACart 19.

'T SIJS Zie:
- thijnsse; tijns; thijns; tins; tens; teins; theins; thijs; cens; cijns; chijns; cheins; chens; chins; cins; sijs; tseins; tsens; cijs; ----/

'TSIJSE Zie:
- in ghebreke van sinen ----/

'T SOLDEREN Zie:
- saulderen; solderen; ----; soldeeren/

'T SOLDIE Zie:
- solz; sold; solt; soldie; ---- sout; soud; saut; tsout; zout; soldiegelt; soudiegelt; sauldeye; souldije; soudie; souldie; soudi; soudeye; zoudie/

'T SOUT Zie:
- solz; sold; solt; soldie; tsoldie; sout; soud; saut; ----; zout; soldiegelt; soudiegelt; sauldye; souldije; soudie; souldie; soudi; soudeye; zoudie/

'T STIENEN Zie:
- gagie poortier van de ---- craenten/

'T SUCHT Zie:
- togte; tocht; tucht; tochte; tuchte; toucht; ----; touchte/

'T VELDT Zie:
- scoergat maecken in ----/

'T VERCKENS BESIEN = belasting op het keuren van te verkopen varkens (Thienen).
- tributum in porcorum aestimatione;
- impôts sur l'examen des cochons à vendre (Thienen);
- Steuer auf das Untersuchen von zu verkaufen Schweinen;
- tax on the inspection of pigs to be sold;
- impuesto sobre inspección de puercos que se deben vender;

vpl.: PB 6/74.

'T VERNIEUWEN VAN DE WET = de verkiezing van nieuwe regenten.
- electio principum novorum;
- la renovation du magistrat;
- die Wahl von neuen Verwaltern;
- the renovation of the magistracy;
- la elleción de regentes nuevos;

vpl.: C1/163.

'T VIER INT HUYS STEKENE = met vuur een huis aansteken.
- ignem mittere in donum;
- mettre le feu à la maison;
- mit Feuer das Haus anzünden;
- set fire to the house;
- poner fuego a una casa;

vpl.: LO1/144.

'T VIERDE VAN GRATIEN = vierde afkondiging (in de kerk) uit genade.
- promulgatio quarta (in ecclesia) ex gratia;
- la quatrième de grâce;
- vierte Bekanntmachung (in der Kirche) aus Gnade;
- fourth proclamation (in the church) from mercy;
- la cuarta amonestación en la iglesia por gracia;

vpl.: C1/298.

'T

'T VOLC IN RUMORE TRÉCKEN = het volk tot opstand ophitsen.
- plebem exagito I ad rebellionem;
- exciter le peuple à sédition;
- das Volks aufreizen zum Aufruhr;
- instigate people to revolt;
- excitar el pueblo a sedición;

vpl.: T1/130.

'T WELCK = het welk; hetgeen;

- lequel; laquelle; qui; que;
- welches; was;
- which;
- lo que; lo cual;

vpl.: ASO 15.

'T WINTERWERCK IN SIJNEN TIJDT = kapwerk in de winter.
- amputatio in hieme;
- les coupes d'hivers en leur saison;
- die Winterarbeit in der geeigneten Zeit;
- during the winter; the winter-work during the proper season;
- la corta de árboles en el invierno;

vpl.: LOV/58.

T'S - TE DES
(samenvoegingen)

T'S' DONDERDAEGHS = op donderdag.
- in die Iovis;
- le jeudi;
- am donnerstag;
- on thursday;
- los jueves;

vpl.: PvB 1/556.

T'SDYSENDAEGHS = op dinsdag.
- in die Martis;
- le mardi;
- am Dienstag;
- on tuesday;
- los martes;

vpl.: PvB 1/556.

T'S'GOEDSHUYS = sub. van het Godshuis (instelling van weldadigheid)
- hospitium (coenohium) sacrum;
- hospice; hôtel Dieu (établissement de bienfaisance);

T'

- des Gotteshauses (Kontr.);
- of the House of God;
- hospicio (institución de beneficencia);

vpl.: LPS 43.

T'S'HEEREN BEHOEFF = tot het voordeel van de landsheer.
- ad commodum domini territorii;
- à l'avantage du Seigneur;
- zugunsten des Landesherrn;
- to the landlord's profit;
- en provecho del príncipe;

vpl.: Ca2/7.

T'S'HEREN Zie:
- water; warande; wilt wijn in ---- macht/

T'SJAERS Zie:
- siaers ----/

TABBAERDE; TABBAERT; TABBART; TABBERT = sub. opperkleed.
- toga; amictus;
- tabard; vêtement de dessus;
- Oberkleid;
- tabard; toga; upper garment;
- ropa exterior; sobretodo; abrigo;

vpl.: C1/207, 431.

TABBAERDT Zie:
- gevoederden ---- oft cleedt/
- gevoederden ----/
- sijden lakene ----/
- tabbaerde ----/
- vullen ----/

TABBAERT Zie:
- sijden lakene ----/
- tabbaerde; ----; tabbart; tabbert/
- vullen ----/

TABBAERT OFT BOUWEN = taut. sub. lang overhangend overkleed van mannen en vrouwen; tabberd.
- penula (tabardus) ; toga senatoria; amiculum; amictus;
- robe; simarre; toge; tabard;
- Oberkleid; Robe; Talar;
- gown; robe; tabard; upper-garment; long dress;
- tabardo; toga; vestido; largo;

vpl.: T1/149, 403; T2/105; LO3/186; LO5/402.

TABBAERT-LAECKEN; TABBAERTLAKEN = laken voor de vervaardiging van afhangende overkleren van mannen en vrouwen (Brussel).
- pannus lanneus pro amiculo;
- drap pour la fabrication de sur-vêments pendants pour hommes et femmes;
- Tuch für die Verfertigung von abhängenden Ueberkleidern von Männer und Frauen;
- cloth for an upper garment;
- paño para fabricación de sobre; todos pendientes de hombre y mujeres;

vpl.: C1/338; C1/540; PB IV/270.

TABBAERTLAKEN Zie:
- tabbaertlaecken; ----/

TABBAERTS Zie:
- in consistorie komen met ----/

TABBART Zie:
- tabbaerde; tabbaert; ----; tabbert/

TABBERT Zie:
- tabbaerde; tabbaert; tabbart; ----/

TEBELGOEN Zie:
- tabelioen; tabellioen; ----; tabilioen/

TABELIOEN; TABELLIOEN; TABELGOEN; TABILIOEN = sub. notaris; schrijver.
- scriba; scriptor; tabellio; notarius;
- clero; commis; notaire;
- Notar; Schreiber;
- notary; writer;
- escribano; escribiente; notario;

vpl.: T1/4; T2/35.

TABELLIOEN Zie:
- tabelioen; ----; tabelgoen; tabilioen/

TABELLIOEN ENDE BEAMPT-SCHRIJVINGE BEWAERDER = bewaarder van notariële acten contracten, testamenten enz.
- custos actuum tabellionis;
- dépositaire des documents notariés;
- Bewahrer von notarielle Akten;
- keeper of notarial acts;
- depositario de actas; contratos; testamentos notariales;

vpl.: PvB 5/558.

TABERNEBOEVE Zie:
- taveernboeve; tavernevolger; tavaernevolger; tavarenvolger; tavernboeve; ----; taferneboeve/

TABILIOEN Zie:
- tabelioen; tabellioen; tabelgoen; ----/

TABIN Zie:
- sijde ---- oft camelot/

TABIN = sub. gewaterd taf.
- sericum tenue undulatum;
- taffetas moiré à la cire;
- gewässerter Taft;
- tabby;
- tafetán chiné;

vpl.: PvB 1/338.

TABULA TESTAMENTI = uiterste wil geschreven op tafeltje van was.
- tableau de cire sur lequel on écrivait la dernière volonté;
- Testament auf Tafeln geschrieben wie in sehr alten Zeiten;
- last will written on a wax table;
- tabla de cera en donde se escribía la última voluntad;

vpl.: T1/264.

TABULIS Zie:
- interdictum de ---- exhibendis/

TACHENTICH; TAGENIGH; TAGGENTIG = num. 80.
- octoginta;
- quatre vingts;
- achtzig;
- eighty;
- ochenta;

vpl.: BvB 29; ACart 12, 13.

TACHTER Zie:
- actie gegeeven dengeenen die ---- is aen iements kijnt oft serff bij weete van den keere oft vader/

TACHTERHEIJT; TACHTERHEYD; TACHTERHEYT; TACTERHEYDE = sub. achterstalligheid; achterstallige schuld; schuldvordering.
- reliqua; creditum; pecunia residua; residuitas;
- créance; arrérage; dette arrière; l'arrière;

- Rückstand; rückständige Forderungen; Schuldforderung;
- arrears; claim;
- atratos; deuda activa; deuda atrasada;

vpl.: B1/34; C2/774, 888; C3/174; PvB 1/479; LOV/196; LO4/394; LO3/586.

TACHTERHEYD Zie:
- tachterheijt; ----; tachterheyt; tachterheyde/

TACHTERHEYDE Zie:
- tachterheijt; tachterheyd; tachterheyt; ----/

TACHTERHEYT Zie:
- eet van ---- doen/
- tachterheijt; tachterheyd; ----; tacterheyde/

TACITE = adv. stilzwijgend.
- tacitus;
- tacitement;
- stillschweigend;
- tacit;
- tácitamente;

vpl.: C1/473.

TACITE TREVE = zwijgende wapenstilstand.
- indutiae tacitae;
- trêve tacite;
- schweigender Waffenstillstand;
- tacit truce;
- tregua tácita;

vpl.: PvB 1/250.

TACITE VERBONDEN = stilzwijgend overeengekomen.
- convenio tacite;
- convenir tacitement;
- stillschweigend übereinkommen;
- agree tacitly;
- convenir tácitamente; contratar implícitamente;

vpl.: T1/262.

TACITELIJCK = adv. stilzwijgend
- tacite;
- tacitement;
- stillschweigend;
- silent; tacit;
- tácitamente; implícitamente;

vpl.: C1/64.

TACKELINGHE ENDE TOEREEDINGHE = taut. toebereidsel en het optakelen (van een schip).
- navis armamenta;

- gréement;
- das Auftakeln;
- the rigging up;
- aparejar; enjarciar;

vpl.: PB/III/222.

TACKEN Zie:
- actie tegen dengenen die zijn boomen oft die ---- over zijns gebueren-erve hangende heeft/

TACKEN OFT SPECIEN = taut. soorten.
- species;
- espèce; genre; sort;
- Sorte;
- kind; sort;
- clase; especie; tipo;

vpl.: T1/78.

TACTO Zie:
- de ----/

TACX Zie:
- tax; taxe; ----/

TAEFELE Zie:
- taeffele; tafel; ----; taeffel; taiffel; taefle; tafle; tavele; taffele/

TAEFFEL Zie:
- recht van de ---- van de ossen/
- taeffele; tafel; taefele; ----; taiffel; taefle; tafle; tavele; taffele/

TAEFFEL DES CHARI-TAETS = tafel van liefdadigheid cq. tafel van de H. Geest.
- mensa charitatis de Spiritu Sancto;
- table de charité du St. Esprit;
- Tisch der Wohltätigkeit des Heiligen Geistes;
- table of charity of the Holy Ghost;
- mesa de beneficencia; meda del espiritu Santo;

vpl.: PvB 9/37; PvB 5/740.

TAEFFELCLEEDT Zie:
- tafelcleedt; tafelcleet; ----/

TAEFFELE; TAFEL; TAEFELE TAEFFEL; TAIFFEL; TAEFLE; TAFLE; TAVELE; TAFFELE = sub. tafel.
- tabula;
- table;
- Tisch;
- table;
- mesa;

vpl.: C1/434.

TAEFFEREEL; TAFELREEL OFT SCHILDERIJE = taut. schilderstuk.
- tabula picta;
- tableau de peinture;
- Gemälde; Bild;
- painting;
- cuadro; lienzo;

vpl.: LO3/172.

TAEFLE Zie:
- taeffele; tafel; taeffele; taeffel; taiffel; ----; tafle; tavele; taffele/

TAEL Zie:
- tale; ----/

TAELE Zie:
- minnelijcke ---- van recht/
- hoogduytsche ----/

TAELE VAN RECHT = 1. rechtsgrond; 2. rechtsformule.
- 1. ratio iuris; 2. formula iuris;
- 1. titre; 2. formule de droit;
- 1. Rechtstitel; 2. Rechtsformel;
- 1. legal ground; 2. legal formula;
- 1. título; 2. fórmula de derecho;

vpl.: B2/93.

TAELEN; TALEN = vb. ageren.
- ago III;
- agir;
- agieren;
- agigate;
- obrar en justicia contra algo;

vpl.: LO3/472.

TAELGE Zie:
- taille; ----; tailge; talie; taelie; taelgie/

TAELGEN Zie:
- setter van ----/

TAELGIE Zie:
- taille; taelge; tailge; talie; taelie; ----/

TAELIE Zie:
- taille; taelge; tailge; talie; ----; taelgie/

TAELINGE; TALINGE = sub. betaling.
- solutio; pensitatio;
- payement;
- Zahlung;
- payment;
- pago;

vpl.: PVB 174.

TAELJOOR Zie:
- telloor; telioor; teloire; ----; taelzoor; taljoor; talioor; teljoor; teljuur; taillioer; telluer/

TAELLIEDEN; TAELMANNEN; TAELSMANNEN; TAILSMANNEN; TALEMANNEN; TAELLUYDEN = sub. pl. advocaten.
- advocatus;
- avocats;
- Rechtsanwälte;
- barristers;
- abogados; jurídicos;

vpl.: LO3/472.

TAELLUYDEN Zie:
- leeke ----/
- taellieden; taelmannen; taelsmannen; tailsmannen; talemannen; ----/

TAELMAN Zie:
- advocaet oft ----/
- gesworen ----/

TAELMAN; TAELSPREKENE; TAELSPREKER OFT PROCUREUR = vertolker; woordvoerder; pleiter; advocaat; raadsman.
- interpres; advocatus; patronus causae; orator interpretator;
- interprète; avocat; parlier; procureur;
- Dolmetscher; Wortführer; Rechtsanwalt; Befürworter; Redner;
- interpreter; barrister; sollicitor; spokesman;
- intérprete; portavoz;. abogado; defensor; consejero;

vpl.: LO I/484; LO 4/590; LO V 248, 152; LO3/194, 472; Ca2/14; C1/401.

TAELMANNEN Zie:
- taellieden; ----; taelsmannen; tailsmannen; talemannen; taelluyden/

TAELMANS Zie:
- bij voorsprake oft ---- spreken/

TAELSPREKENE Zie:
- taelman ----/
- taelsprekere oft procureur/

TAELSPREKER Zie:
- taelman; taelsprekene; ---- oft procureur/

TAELZOOR Zie:
- telloor; telioor; teloire; taeljoor; ----; taljoor; talioor; teljoor; teljuur; taillioer; telluer/

TAEMELYCK ENDE LOVELYCK = geloofwaardig en betamelijk.
- conveniens et credibilis;
- digne de foi et convenable;
- Geziemend und Glaubhaft;
- becoming and thrusworthy;
- de toda credilidad y debidamente;

vpl.: PB/III/164.

TAEMELIJCKEN Zie:
- gracelijcken ende ----/

TAENWEDDE Zie:
- aenwedde in rogghe ----/

TAERDEN Zie:
- terden; treden; tarden; teerden; torden; ----; traden troden/

TAERN Zie:
- thoirn; thoorn; toren; toorn; toirn; torren; torn; torre; turre; tor; tore; toor; ----; tairn/

TAERNINC Zie:
- teirlinck; teerlinc; terninc; tarninc; ----; terling; tairlinc; tairninc; teerning; termig/

TAERSEL Zie:
- tersel; teersel; ----; tairsel; tairssel+; tarceel/

TAFEL Zie:
- gerieven van ---- en logement/
- openbair ---- van woeker/
- taeffele; ----; taefele; taeffel; taiffel; taefle; tafle; tavele; taffele/

TAFEL OFT MEMORIBOXKEN = agenda; dagboek.
- diarium;
- agenda;
- Notizbuch;
- table-diary;
- agenda;

vpl.: PvB 1/246.

TAFEL VAN BELEENINGE; LEENINGHE = bank van lening.
- tuberna argentaria;
- table de prêt; caisse de crédit; mont de piété;
- Leihhaus;
- bank of loans; pawnbroker's shop;
- banco de préstamo; banco de empréstito;

vpl.: PvB 9/21; PB II 357.

TAFEL VAN USUREN = bank van lening.
- taberna argentaria;
- mont de piété;
- Leihhaus;
- pawnbroker's shop;
- monte de piedad;

vpl.: T1/360.

TAFELBOECK OFT REPERTOIRE = taut. zaakregister.
- repertorium;
- répertoire;
- Sachverzeichnis;
- subject-index;
- repertorio;

vpl.: LO4/492.

TAFELCLEEDT; TAFELCLEET; TAEFFELCLEEDT = sub. tafelkleed.
- mappa;
- nappe;
- Tischdecke;
- table-cloth;
- tapete de mesa;

vpl.: C1/434.

TAFELCLEET Zie:
- tafelcleedt; ----; taeffelcleedt/

TAFELE VAN LEENINGHE = bank van lening.
- tabernam argentariam;
- caisse de crédit; mont-de-piété;
- Leihhaus;
- pawnbroker's shop;
- banco de empréstito;

vpl.: PB/II/357.

TAFELHOUDER = bankier; geldhandelaar.
- argentarius;
- banquier;
- Bankier; Geldhändler;
- banker;
- banquero;

vpl.: PvB 6/380.

TAFELMAN OFT ADVOCAET = taut. sub. bemiddelaar; woordvoerder.
- advocatus; interpres; orator; patronus;
- avocat; intermédiaire; médiateur; porté; parole;
- Vermittler; Redner; Sprecher;

- intercessor; mediator; speaker; spokesman;
- abogado; defensor; intercesor; mediador;medianero; portavoz;

vpl.: T1/452, 609; LO4/498.

TAFELMEESTER = sub. armmeester.
- magister pauperum;
- maître de la Table du Saint Esprit; inspecteur des pauvres;
- Wohlfahrtpfleger;
- relief officer;
- maestro de los pobres;

vpl.: C1/85.

TAFELREEL Zie:
- taeffereel; ---- oft schilderije/

TAFELRINC Zie:
- tafelrinck; ----/

TAFELRINCK; TAFELRINC = sub. onderzetter.
- annulus tabulae;
- anneau de table;
- Unterlage für Schalen;
- dish-stand;
- salvamanteles;

vpl.: LO3/180.

TAFELRINCK VAN TEN, METAEL OFT TEENEN = ring onder schotels van tin; van metaal of gevlochten twijgen.
- anulus sub patinas stanneas; confectus ex metallo aut ramis nectitis;
- anneau de table enétain; métal, ou osier;
- Ring von Metall oder von geflechtenen Zweigen unter Schüssel von Zinn;
- ring of metal or twisted twigs under dishes of tin;
- anillo debajo de platos grandes de estaño, hecho de metal o de ramos trenzados;

vpl.: C1/430.

TAFERNEBOEVE Zie:
- taveernboeve; tavernevolger; tavaernevolger; tavarenvolger; tavernboeve; taberneboeve; ----/

TAFFELE Zie:
- taeffele; tafel; taefele; taeffel ; taiffel; taefle; tafle; tavele; ----/

TAFFELE VAN DEN HEIJLIGEN GEEST = pieuse RK instelling

van liefdadigheid, bekend als Tafel van de H. Geest.
- mensa spiritus sancti; institutum aliquod benignitatis;
- société catholique de bienfaisance, connue comme table du St. Esprit;
- r.k. Anstalt von Wohltätigkeit;
- table of the Holy spirit i.e. R-C institution of charity;
- mesa del Espíritu santó una institución de beneficencia;

vpl.: MGG 56.

TAFFETA Zie:
- sijde ----/

TAFFETA; TAFTAF; TAFTE; TAFFETAEN = sub. taf.
- sericum tenue;
- taffetas;
- Taft;
- taffeta;
- tafetán;

vpl.: PvB 1/338.

TAFFETAEN Zie:
- taffeta; taftaf; tafte; ----/

TAFFETAF VLOUTE = sub. fluweelachtige gladde zijden stof.
- holosericum;
- taffetas; étoffe de soie moelleuse;
- samtartiger Stoff;
- velvety material;
- tela lisa de seda atercipelada;

vpl.: PB/III/331.

TAFLE Zie:
- taeffele; tafel; taeffele; taeffel; taiffel; taefle; ----; tavele; taffele/

TAFTAF Zie:
- taffeta; ----; tafte; taffetaen/

TAFTE Zie:
- taffeta; taftaf; ----; taffetaen/

TAGENICH Zie:
- tachentich; ----; taggentig/

TAGGENTIG Zie:
- tachentich; tagenich; ----/

TAGGER OFT KIJVER = taut. ruziemaker.

- qui concitat rixam; litium auctor;
- querelleur;
- Händelsucher; Zänker;
- brawler; quarrelsome fellow;
- altercador; pendenciero;

vpl.: T1/563; T2/372.

TAGGINCK Zie:
- tagginge; tagging; ----/

TAGGING Zie:
- tagginge; ----; tagginck/

TAGGINGE; TAGGING; TAGGINCK = sub. twist; gevecht.
- lis; pugna; rixa;
- combat; dispute;
- Kampf; Zank;
- fight; quarrel;
- riña; contienda; disputa; trifulca; querella; pendencia;

vpl.: T2/372.

TAIFFEL Zie:
- taeffele; tafel; taefele; taeffel; ----; taefle; tafle; tavele; taffele/

TAILGE Zie:
- taille; taelge; ----; talie; taelie; taelgie/

TAILLE; TAELGE; TAILGE; TALIE; TAELIE; TAELGIE = sub. belasting.
- vectigal; tributum;
- taxe; impôt;
- Steuer;
- tax;
- tributo; tasa; contribucio;

vpl.: PvB 1/77, 199.

TAILLEN OFT HOUWEN = taut. gekapt hout.
- lignum secatum;
- du bois abattu;
- abgehautes Holz;
- chopped wood;
- madera cortade;

vpl.: PB2/23.

TAILLIEN Zie:
- exactien ---- ende beden/

TAILLIEN = sub. lengtemaat, zijnde 1/4 deel van een quaert of vierendeele of wel ca. 4,4 cm.
- decima sexta pars ulnae;
- mesure de longueur, étant 1/4 part d'un quart;
- Längenmasz;
- measure of length;

- medida de longitud = cerca de 4,4 centimetros;

vpl.: C1/236.

TAILLIEN ENDE SCATTINGE = Taut. belasting.
- tributum;
- impôt; taxe;
- Steuer;
- tax;
- gravamen; impuesto; tributo;

vpl.: T1/536; PvB 1/199.

TAILLIEN ENDE SETTINGE = taut. belastingaanslag.
- tributum;
- contribution;
- Steuerveranlagung;
- tax-assessment;
- impuestos y tributos;

vpl.: T1/536.

TAILLIOER Zie:
- telloor; telioor; teloire; taeljoor; taelzoor; taljoor; talioor; teljoor; teljuur; ----; telluer/

TAILLIOOR KORFFKEN = bordenmandje.
- canistrum catinorum;
- cuvette à mettre les plats;
- Tellerkörbchen;
- plate-basket;
- canasta para los platos;

vpl.: LO3/174.

TAILLOR Zie:
- tennen ----/

TAILLOR; TAELJOOR; TAELZOOR; TALJOOR; TALIOOR; TELJOOR; TELJUUR; TAILLIOER TELLUER = sub. eetbord.
- discus;
- assiette;
- Teller;
- plate;
- plato;

vpl.: LOV 400; C1/431, 597.

TAILSMANNEN Zie:
- taellieden; taelmannen; taelsmannen; ----; talemannen; taelluyden/

TAIRLINC Zie:
- teirlinck; teerlinc; terninc; tarninc; taerning; terling; ----; tairninc; teerning; termig/

TAIRN Zie:
- thoirn; thoorn; toren; toorn; toirn; torren; torn; torre; turre; tor; tore; toor; taern; ----/

TAIRNINC Zie:
- teirlinck; teerlinc; terninc; tarninc; taerning; terling; tairlinc; ----; teerning; termig/

TAIRSEL Zie:
- tersel; teersel; taersel; ----; tairssel; tarceel/

TAIRSSEL Zie:
- tersel; teersel; taersel; tairsel; ----; tarceel/

TAKEL Zie:
- taeckel; ----; takelinghe/

TAKELINGHE Zie:
- taeckel; takel; ----/

TAL Zie:
- van al ----/

TALC Zie:
- talck; talch; ----; tallic/

TALCH Zie:
- talck; ----; talc; tallic/

TALCK; TALCH; TALC; TALLIC = sub. talk; vet; smeer.
- adeps sebum;
- talc; suif; graisse; gras;
- Talg; Unschlitt; Schmalz; Fett;
- talc; tallow; smear;
- talco; sebo;

vpl.: PB III 365.

TALCK OFT RUET = talk.
- adeps sebum;
- talc;
- Talg;
- talc;
- talco; sebo;

vpl.: PvB 1/338; PB III 365.

TALE Zie:
- actie die een advocaat oft vovisprake doet voire zijnen arbeyt ende ----/
- antwoirde oft ---- te vueren/
- dinghelijcke ----/
- in duijtser ----/
- kijve lijcke ----/
- minnelijcke ---- van rechte/
- na ---- ende wedertale;
- nederlantsche duytsche ----/
- nederlantsche ----/
- stellen in ---- ende spraken/

TALE; TAEL = sub. pleidooi.
- actio; oratio;
- plaidoyer;
- Verteidigungsrede;
- pleading;
- alegato; defensa;

vpl.: T2/64.

TALE OFT ANTWOIRDE TE VUEREN = taut. het woord voeren.
- loquor;
- prendre la parole;
- das Wort führen;
- act as spokesman;
- hacer uso de la palabra;

vpl.: T1/62.

TALE VUEREN = vb. optreden als woordvoerder; pleiten; het woord voeren.
- causam dico III; defendo III; prodeo IV ut orator;
- agir comme porte-parole; plaider; défendre; parler; porter la parole;
- als Verteidiger auftreten; verteidigen; das Wort führen;
- act as a spokesman; plead; hold the floor;
- llevar la voz de una persona; abogar; defender; hacer uso de la palabra;

vpl.: T2/64; T1/609, 453.

TALEMANNEN Zie:
- taellieden; taelmannen; taelsmannen; tailsmannen; ----; taelluyden/

TALEN Zie:
- stellen in ----/
- taelen ----/

TALIE Zie:
- taille; taelge; tailge; ----; taelie; taelgie/

TALINGE Zie:
- taelinge; ----/

TALIONIS Zie:
- actio de crimine ----/
- ad penam ----/
- crimen ----/

TALIOOR Zie:
- telloor; telioor; teloire; taeljoor; taelzoor; taljoor; ----; teljoor; teljuur; taillioer; telluer/

TALJOOR Zie:
- telloor; telioor; teloire; taeljoor; taelzoor; ----; talioor; teljoor; teljuur; taillioer; telluer/

TALLIC Zie:
- talck; talch; talc; ----/

TALLIEN Zie:

- exactien ---- ende beden/

TAMELEC Zie:
- tamelijc; tamelik; tamelic; ----; tamelick/

TAMELICK Zie:
- custbaerlick ende ----/
- tamelijc; tamelik; tamelic; tamelec; ----/

TAMELIC Zie:
- tamelijc; tamelik; ----; tamelec; tamelick/

TAMELICK ENDE ORBELICK = fatsoenlijk en nuttig.
- honestus et utilis;
- convenable et avantageux;
- anständig und nützlich;
- decent and useful;
- decoroso (of = respetable) y útil;

vpl.: LO I/144.

TAMELIJC; TAMELIK; TAMELIC; TAMELEC; TAMELICK = adv. betamelijk.
- decore; honeste; modeste; decenter; convenientor;
- convenablement; décemment; honnêtement; raisonnablement;
- anständig; geziemend; verständig;
- becomingly; decently; decent; sen sible;
- convenientemente; decentemente;

vpl.: T1/6; C1/45.

TAMELIJCKE CAMER = behoorlijke kamer.
- locus decorus;
- une chambre convenable;
- passendes Zimmer;
- proper room;
- cuarto conveniente;

vpl.: C1/40.

TAMELIJCKE RECOMOENSE = betamelijke tegemoetkoming.
- occursatio decens;
- compensation convenable;
- geziemende Beihilfe;
- decent compensation;
- compensación conveniente;

vpl.: C1/549.

TAMELIJCKE VERTEERDE COSTEN = redelijke onkosten van vertering.
- impensae rationabilis consumptionis;
- frais de consommation

raissonables;
- geziemende Unkosten von Verzehrung;
- reasonable expense of consumption;
- gastos razonables de consumición;

vpl.: LO4/364.

TAMELIJCKEN Zie:
- behoirlijcken ende ---- oirloge/
- in goeden ---- gereke/

TAMELIJK ENDE LOFFELIJCK = taut. betamelijk.
- decor et laudabiliter;
- raisonnablement et lonablement;
- geziemend; schicklich;
- decent and praise worthily;
- decentemente y laudablemente (of = loa blemente);

vpl.: C1/45.

TAMELIK Zie:
- tamelijc; ----; tamelic; tamelec; tamelicken/

TANDTTECKER; TANTTRECKER = sub. tandarts.
- dentista;
- dentiste;
- Zahnartz;
- dentist;
- dentista; sacamuelas;

vpl.: PB/III/271.

TA NGE Zie:
- hŭjs hebben met ---- ende hale/

TANGE; TANGHE = sub. vuurtang.
- forceps;
- pincettes;
- Zange; FeuerZange;
- fire-tongs; pair of tongs;
- tenazas de fuego; pinzas;

vpl.: LO6/344; LOV/396; C1/735.

TANGEREN AEN LIJF OCHTE AEN LET = aen lijf of ledemaat raken.
- corpori aut mebro tangere;
- toucher à corps ou membre;
- Leib oder Glieder berühren;
- touch on body or limb;
- tocar cuerpo o miembro;

vpl.: Ca2/324.

TANGHE Zie:
- tange; ----/

TANSEMENT Zie:
- transemente; tassement; tassament; tessement; ----; transament/

TANTTRECKER Zie:
- tandttrecker; ----/

TANTO Zie:
- in ----/

TANTUM Zie:
- ut in ---- procedent/

TAP Zie:
- tappe; ----/

TAPESERIE Zie:
- tapisserie; tapissery; tapisserye; tapitcherie; tapiscerie; ----; tapijtserie; tappi cherie/

TAPIJTSERIE Zie:
- tapisserie; tappisery; tapisserye; tapitcherie; tapiscerie; tapecerie; ----; tappicherie/

TAPISCERIE Zie:
- tapisserie; tapissery; tapisserye; tapitcherie; ----; tapeserie; tapijtserie; tappicherie/

TAPISSERIE; TAPISSERY; TAPISSERYE; TAPITCHERIE; TAPISCERIE; TAPESERIE; TAPIJTSERIE; TAPPICHERIE =
- 1. plagula; 2. vestis galeae 3. aulaeum; penpetasma; plagula;
- 1. papier peint; 2. lambrequin; 3. tapisserie;
- 1. Tapete; 2. Helmkleid; 3. Wandteppich;
- 1. tapestry; 2. 3. hanging;
- 1. empapelado; 2. tapiz de caseo; 3. tapiceria;

vpl.: PvB 1/246; PB 2/334, 27; C4 1/8.

TAPISSERY Zie:
- tapisserie; ----; tapisserye; tapitcherie; tapiscerie; tapeserie; tapijtserie; tappicherie/

TAPISSERYE Zie:
- tapisserie; tapissery; ----; tapitcherie; tapiscerie; tapeserie; tapijtserie; tappicherie/

TAPISSEUR Zie:
- tapitsier; tapijtwever; ----; tapitseur/

TAPITCHERIE Zie:
- tapisserie; tapissery; tapisserye; ----; tapiscerie; tapeserie; tapijtserie; tappicherie/

TAPITSEUR Zie:
- tapitsier; tapijtwever; tapisseur; ----/

TAPITSIER; TAPIJTWEVER; TAPISSEUR; TAPITSEUR = tapijtmaker.
- aulaeis ornator;
- tapissier;
- Teppichmacher;
- carpet-maker;
- alfombrero;

vpl.: PB IV/103.

TAPPE Zie:
- ten ---- vercopen/
- ten ---- vullen/
- vullen slijc vol ten ----/

TAPPE; TAP = sub. stop.
- cortex;
- bouchon;
- Stopf;
- plug;
- tapón;

vpl.: PvB 6/139.

TAPPER Zie:
- tepper; ----/
- uijt ----/

TAPPER OFTE WIJNTAVERNIER = taut. wijnschenker; herbergier.
- a potione;
- tavernier; aubergiste;
- Einzelhändler in Wein;
- wine-seller;
- vinatero; comerciante de vino;

vpl.: PvB 1/346.

TAPPICHERIE Zie:
- tapisserie; tapissery; tapisserye; tapitcherie; tapiscerie; tapeserie; tapijtserie; ----/

TAPPISSIER MAJOR = sub. eerste tapijtwerker.
- primus ornator aulaeis;
- tapissier principal;
- erster Teppicharbeiter;
- principal carpetmaker;
- alfombrero principal (of = mayor).

vpl.: PB/II/93.

TAR Zie:
- terue; ter; terre; ----; tarre; theer/

TARA ENDE LAKAGIE = tarra en lekkage.
- quod vitiosum est in mercibus et rima;
- tare et perte;
- Tara;
- tare (tare and leakage (loss);
- tara y gotera;

vpl.: C1/242.

TARCEEL Zie:
- tersel; teersel; taersel; tairsel; tairssel; ----/

TARDEN Zie:
- terden; treden; ----; teerden; torden; taerden; traden; troden/

TARDEREN = vb. talmen; dralen.
- tardo 1;
- temporiser; tarder;
- zögern;
- linger; delay;
- tardar;

vpl.: C2/859.

TARMIJN Zie:
- termeijn; termine; termijn; teramijn; ----/

TARNINC Zie:
- teirlinck; teerlinc; terninc; ----; taerninc; terling; tairlinc; tairninc; teerning; termig/

TARPENTIJN Zie:
- termentyn; termentijn; terbentijn; terpentijn; ----; termentine/

TARRE Zie:
- terve; ter; terre; tar; ----; theer/

TARTIJTSE Zie:
- tortijtse; toortijtse; toirtijtse; tertijtse; ----; tortijs; tortijts; tartise; torsie; toortse; tortse; toirtse; tortche; torke/

TARTISE Zie:
- tortijtse; toortijtse; toirtijtse; tertijtse; tartijtse; tortijs; tortijts; ----; torsie; toortse; tortse; toirtse; tortche; torke/

TASCH Zie:
- tesse; tessche; tassche; ----; tesch/

TASSAMENT Zie:
- transemente; tassement; ----; tessement; tansement; transament/

TASSCHE Zie:
- tesse; tessche; ----; tasch; tesch/

TASSEERDER Zie:
- transeveerder; transenerer; transinerer; transeneerre; transeniere; tasserer; tasseere; ----/

TASSEERE Zie:
- transeveerder; transenerer; transinerer; transeneerre; transeniere; tasserer; ----; tasseerder/

TASSEEREN Zie:
- transeneren; transineren; transoneren; transeneeren; transenieren; tasseren; ----/

TASSEMENT Zie:
- transemente; ----; tassament; tessement; tansement; transament/

TASSEREN Zie:
- transeneren; transineren; transoneren; transeneeren; transenieren; ----; tasseeren/

TASSERER Zie:
- transeveerder; transenerer; transinerer; transineerre; transeniere; ---- tasseere; tasseerder/

TASTELIC Zie:
- tastelijc; tastelijck ----/

TASTELIJC Zie:
- gevuelijc oft ----/

TASTELIJC; TASTELIJCK; TASTELIC = adj. tastbaar; voelbaar; grijpbaar.
- sensibilis; tractabilis; tactilis;
- palpable; tangible sensible;
- greifbar; fühlbar handgreiflich;
- tangible; real; palpable; tactual;
- palpable; tangible; sensible;

vpl.: BVB 94; T1/119, 123.

TASTELIJCK Zie:
- tastelijc; ----; tastelic/

TASTELIJCK BEVONDEN = tastbaar bevonden; duidelijk vastgesteld.

- repertum manifestum;
- constaté tangible; déterminé clairement;
- fühlbar befunden; klar festgestellt;
- tangibly found; clearly ascertained;
- comprobadó sensiblemente; comprobadó claramente;

vpl.: BVB 94.

TAUX Zie:
- prijs ende ----/
- quartiers ----/

TAUX ENDE COTTISATIE = sub. schatting (koers).
- aestimatio;
- estimation; évaluation;
- Schätzung;
- estimation;
- tasa; estimación;

vpl.: PB/II/90.

TAUX ENDE PRIJS = belasting en prijs.
- tributum et pretium;
- taxe et prix;
- Steuer und Preis;
- tax and price;
- tasa y precio;

vpl.: PvB 1/393.

TAUXAET; TAUXATIE; TAXATIE VAN COSTEN = schatting van kosten.
- taxatio impensarum (sumptus)
- taxation des dépens;
- Kostenanschlag;
- estimation of expenses;
- taxación de gastos;

vpl.: C1/596.

TAUXATIE Zie:
- tauxaet van costen/

TAUXATIE ENDE MODERNATIE = schatting en hernieuwing.
- taxatió ac renovatio;
- estimation et rénovation;
- Schätzung und Erneuerung;
- estimation and renewal;
- tasación y modernización;

vpl.: MGG 193.

TAUXEREN ; TAXEREN = vb. schatten.
- aestimare;
- taxer;
- abschätzen;
- to estimate;
- estimar; valuar; tasar;

vpl.: Cr2/1013, 21.

TAUXT EN SOLARIS = recht en salaris (som gelds).

- salarium et taxea;
- salaire;
- Steuer (Geldsumme) und Gehalt;
- tax (sum of money) and salary;
- derecho (suma de dinero) y salario;

vpl.: C1/638.

TAVAERNEVOLGER Zie:
- taveernboeve; tavernevolger; ----; tavarenvolger; tavernboeve; taberneboeve; taferneboeve/

TAVARENVOLGER Zie:
- taveernboeve; tavernevolger; tavaernevolger; ----; tavernboeve; taberneboeve; taferneboeve/

TAVEERNBOEVE; TAVERNEVOLGER; TAVAERNEVOLGER; TAVARENVOLGER; TAVERNBOEVE; TABERNEBOEVE; TAFERNEBOEVE = sub. kroegloper.
- potor (qui visitat diversas cauponas);
- pilier de cabaret;
- Kneipbruder;
- pub-loafer;
- poste de taberna; puntal de taberna;

vpl.: T1/328.

TAVELE Zie:
- taeffelé; tafel; taefele; taeffel; taiffel; taefle; tafle; ----; taffele/

TAVENIER Zie:
- uyttapper; utetapper; uuttapper; tavenier; tavernier; ----; weerd; weert; weirdt; werd; wert; weirt; wiert; waerd; waert/

TAVERNBOEVE Zie:
- taveernboeve; tavernevolger; tavaernevolger; tavarenvolger; ----; taberneboeve; taferneboeve/

TAVERNE OFT HERBERGE = taut. herberg.
- taberna;
- logement; auberge; taverne;
- Wirtshaus; Gasthof;
- inn; public house;
- fonda; hostería; mesón; posada; taberna; venta; albergue;

vpl.: T1/250, 60; PvB 1/983;

vpl.: C1/3, 397.

TAVERNE POTTE = herbergpotten.
- vas tabernorum;
- vases de tavernes;
- Wirtshaustöpfe;
- vases of an inn; impots;
- ollas de posada; vasos de taberna;

vpl.: LO I. /18.

TAVERNEVOLGER Zie:
- taveernboeve; ----; tavaernevolger; tavarenvolger; tavernboeve; taberne boeve; tafferneboeve/

TAVERNIER Zie:
- tavennier; tavenier; ----/

TAVERNIER TAVENONIER ENDE HERBERGIER = taut. houder van een huis waarin drank en eten verkocht wordt aan reizigers.
- caupo; tabernarius;
- aubergiste;
- Wirt;
- inn keeper;
- fondista; ventero; mesonero; posadero;

vpl.: Pl.Pr/16; PB II 53; C1/457; T1/469.

TAVERNIERS KERVE = schuld aan de herbergier of tapper, aangeduid door een of meer kerven aangebracht op een kerfstok als teken van levering van getapt bier of andere dranken.
- mulcta cauponi aut tabernario signata una aut pluribis crenis in tessera ut signum traditionis cerevisiae promptae;
- taille de tavernier, c'est à dire les entailles sur le taille d'un tavernier comme des signes de boissons fournies à un cliënt;
- Kerben auf dem Kerbholz beim Schenkwirt (sie " beckers kerve");
- debt to the innkeeper designated by notches on the tally;
- es cl opleadures en la tarja de un tabernero en senal de bebidas suministradas a un cliente;

vpl.: LOV/320; LO6/402.

TAX = 1. aanslag in belasting;

2. tarief; waardevermindering.
- taxatio; 2. formula; pretium fixum;
- 1. taxation; imposition; 2. tarif; determination de la valeur;
- 1. Steuerveranlagung; 2. Gebühr; Tariff;
- 1. tax-assessment; 2. rate; tariff;
- 1. tasa; amillaramiento; 2. tarifa; valoración;

vpl.: C1/533; T2/210.

TAXE ENDE QUOTE = taut. evenredig aandeel-
- pars proportionalis;
- part proportionelle;
- entsprechender Anteil;
- proportional share;
- parte proporcional;

vpl.: PB/III/332.

TAXABEL = adv. schatbaar.
- taxabilis;
- qui peutêtre taxé;
- was engeschätzt werden kann
- taxable;
- se puede tasar;

vpl.: C1/646.

TAXACIE Zie:
- die ---- te heurwairt reserverende/

TAXACIE; TAXAET; TAXATIE; TAXERINGE = sub. schatting.
- aestimatio; taxatio;
- estimation; evaluation;
- Taxierung; Schätzung;
- valuation; estimation;
- tasación; estimación;

vpl.: T2/271; C1/300; B2/38; C2/1017.

TAXACIEN Zie:
ter ---- van/

TAXAET Zie:
- taxacie; ---- taxatie; taxeringe/

TAXATIE Zie:
- acte van ----/
- in materie van ----/
- taxacie; taxaet; ----; taxeringe/
- tauxaet van costen; ----/
- tauxatie; ----/
- taxaet; ----/
- ter ---- van de/

TAXATIE ENDE MODERATIE = schatting en matiging.
- taxatio et moderatio;
- estimation et modération;

- Schätzung und Mâszigung;
- estimation and moderation;
- tasación y moderación;

vpl.: B2/38.

TAXATIE OFT SCHATTINGHE = taut. schatting; waardebepaling.
- aestimatio;
- estimer;
- Schätzung;
- evaluation;
- estimación; tasa; evaluación;

vpl.: C1/195.

TAXATIEN ENDE VACATIEN = taut. gerechtskosten.
- impensae iuris;
- frais de justice; dépens;
- Gerichtskosten;
- legal charges;
- litisexpensas; gastos judiciales;

vpl.: C1/286.

TAXE Zie:
- tax; ----; taxx/

TAXE OFT AENGHEDEELTE = taut. aandeel.
- pars;
- taxe ou part;
- Anteil;
- share;
- parte; cuota; contingente;

vpl.: PB 2/9.

TAXEEREN Zie:
- grooten ende ----/

TAXEREN Zie:
- estimeren en ----/
- tauxeren; ----/

TAXEREN = vaststellen (van een recht cq. som gelds); waarderen.
- taxo I; certum pretium constituo III;
- taxer;
- bestimmen (von einem Steuer bzw. Geldsumme) schätzen;
- determine (of a tax resp. sum of money); estimate;
- tasar; determinar; fijar (una suma de dinero);

vpl.: C1/638; B2/34; C2/1013.

TAXEREN ENDE SCHATTEN = taut. op waarde schatten; bepalen.
- aestimo I; taxo I;
- estimer à sa valeur; taxer; évaluer;
- Auf Wert schätzen; Wert bestimmen;
- to estimate; to evalunte;

determine value;
- evaluar; tasar; estimar;

vpl.: PB 2/16; PB III 296.

TAXEREN ENDE STELLEN = taut. schatten.
- taxo I;
- estimer; évaluer;
- schätzen;
- estimate;
- estimar; tasar;

vpl.: C1/566.

TAXERINGE Zie:
- taxacie; taxaet; taxatie; ----/

TE BARBARIJE OFT HEYDENISSEN WAERT = naar het ongeloof en het heidendom.
- ad impietatem et doctrinam paganorum;
- vers l'incrédulité ou le paganisme;
- zum Unglauben und Heidentum;
- to the disbelief and the paganism;
- hacia la incredulidad o al paganismo;

vpl.: T1/134.

TE BAT = beter; des te beter; nauwkeuriger.
- eo melius; tanto melius; hoc melius; amplius; magis; sapienter;
- mieux; plus sage; plus exactement; d'autant mieux;
- desto besser; eher; mehr;
- more the better; rather; all so much the better;
- mejor, más detenidamente; tanto mejor;

vpl.: T2/66; T1/527; LPS 35, 49, 179, 197.

TE BAT GADE TE SLAAN = des te beter na te zien.
- spectare melius;
- examiner d'autant mieux;
- desto besser durch zu sehen;
- the better to examine;
- que se puede revisar tanto mejor;

vpl.: C1/217.

TE BAT TE VERHUEDEN = beter te voorkomen.
- melius praevenire;
- mieux pourvoir;
- besser zu verhindern;
- better to prevent;
- mejor prevenir;

vpl.: C1/302.

TE BANNE DOEN = vb. excommuniceren; in de ban doen.
- anathematizo I aliquem;
- excommunier;
- exkommunizieren;
- excommunicate;
- excomulgar;

vpl. T2/24.

TE BEGRIJP GESTELT = te pronk gesteld; te kijk gesteld (aan schandpaal).
- ostento I;
- mettre une personne au pilori de l'infamie;
- zur Schau stellen (am Schandpfahl);
- to put a person in pillory;
- clavar a una persona en la picota de la infamia;

vpl.: T1/58.

TE BEKEEREN INDEN GEMEIJNEN OIRBAER = onder te brengen tot algemeen nut: ten algemene nutte aanwenden.
- ad numerandum in omnium utilitate; adhibeo aliquid ad rem publicam ad utilitatem communem;
- faire rentrer pour le bien public; mettre en usage pour cause d'utilité publique;
- unter zu bringen zu allgemeinen Nutzen; anwenden zum allgemeinen Nutzen;
- to place to general use; convert for common use; employ for the public good;
- por reducir al bien público; hacer uso de algo para el bien comun; por causa de la utilidad publica;

vpl.: BVB 193, DVB 14.

TE BEKEEREN IN DRIJEN = te verdelen in drie.
- tripartiri;
- partager en trois;
- zu verteilen in drei;
- to divide in three;
- lo que se debe dividir en tres partes;

vpl.: C1/170.

TE BERRINGEN = om te verwarmen.
- ad calefaciendum;
- pour chauffage;
- zum Heizen (m.i. "als Brennstoff");
- for heating;
- para calefacción;

vpl.: Ca2/6.

TE BERT ENDE TE PERCKE = op een plank en afgeperkt.
- in tabula et limitatus;
- sur une planche et limité;
- auf einem Brett und abgegrenzt;
- on a board and delimited;
- sobre una tabla y limitado;

vpl.: B2/107.

TE BEURDE STELLEN = te koop aanbieden.
- vendere;
- à vendre;
- feilhalten;
- offer for sale;
- ofrecer para la venta; poner en venta;

vpl.: B2/15.

TE BEVORENS = vooraf; tevoren.
- ante;
- préalablement;
- zuvor;
- in advance;
- con antelación; previamente;

vpl.: LO7/338.

TE BEWORPEN = vb. te ontwerpen.
- ad primus velut lineis designandum ; ad delineandum;
- rédiger;
- zu entwerfen;
- project; design;
- redactar;

vpl.: LO 2/794.

TE BINNEN ZIJN = vb. weten.
- scire;
- savoir;
- wissen;
- know;
- saber; conocer; estar enterado;

vpl.: T2/369.

TE BOECK ENDE TE REGISTER STELLEN = taut. registreren.
- in tabulas referre;
- enregistrar;
- registrieren;
- register;
- registrar;

vpl.: C1/566.

TE BOECKE VAN DEN CIJPIER ALS GHEVANGHEN DOEN OPTEEKENEN = in het register van de gevangenbewaarder; iemand als gevangene

doen registreren.
- in album custodis carceris (aliquem) ut captum referre iubere;
- faire annoter au registre du cépier comme prisonnier;
- im Register des Gefängniswärters einen als Gefangene einschreiben lassen;
- let somebody be recorded as a prisoner in the register of the warder;
- hacer (of = mandar) registrar a uno como preso en el registro del carcelero;

vpl.: C1/398.

TE BREKEN COMEN = failliet gaan.
- corruere;
- faire faillite;
- fallieren;
- become a bankrupt;
- quebrar; hacer quiebra;

vpl.: LO3/318.

TE BUERDE BIEDEN = te koop aanbieden.
- venditare;
- mettre en vente;
- zum Verkauf anbieten;
- to offer for sale;
- ofrecer en venta;

vpl.: Cr2/1013, 21.

TE BUIJLEN OFT TE SIFTEN = taut. te zeven.
- cribrandum;
- à cribler;
- zu sieben;
- to sieve;
- por cribar;

vpl.: SKB 8.

TE CAMPE HEIJSSCHEN = tot een duel uitdagen; ten strijde opvorderen.
- irritare ad certamen singulare; ad pugnam voco l;
- provoquer un autre au combat appeler au combat;
- herausfordern auf ein Duell; zum Kampf ausfordern;
- challenge to a duell; call to battle;
- provocar a un duelo o combute si-ngular; desafiar al combate;

vpl.: PvB 5/118; PvB 1/149.

TE CAUSSEN VAN = ter oorzake van.
- causa;
- à cause de;
- ursächlich;
- on account of;

- a causa de; debido a;

vpl.: C1/391.

TE CHEINSE HOUDENDE = tot een grondrente houdende.
- obligans aliquem ut solvat (of = pendat) usuram pro agris;
- ordonnant comme rente foncière;
- zu einem Grundzins haltend;
- keeping to a land-rent;
- obligando a una persona; a una renta de fincas;

vpl.: LPS 52.

TE CHIJNS VUIJTGEGEVEN = tegen betaling ener grondrente uitgegeven.
- emissum pro solutione usurae agrorum;
- emis contre le payement d'une rente foncière;
- ausgegeben gegen Bezahlung eines Grundzins;
- issued against payment of land-rent;
- emitido mediante el pago de una renta de fincas;

vpl.: MGG 1.

TE COEPE BIJEDEN; TE COOPE BIEDEN = te koop aanbieden.
- venditare aliquid;
- offrit en vente;
- feilhalten;
- offer for sale;
- ofrecer en venta;

vpl.: BVB 186; DVB 8, 10.

TE COOPE INDER KERCKEN GHEBIEDEN = gebieden dat in de kerk op daartoe vastgestelde tijd iets publiek te koop wordt geboden.
- imperare, ut in ecclesia in tempore statuto aliquid publice ad emptionem offertur;
- publier à vendre dans les églises;
- befehlen dasz in der Kirche etwas offentlich feil gehalten wird;
- order that in the church something will be publicly offered for sale;
- ordenar que se ofrezca una cosa a la pública venta en la iglesia a la hora fijada;

vpl.: C1/692.

TE CORTTE DOEN Zie:
- abuseren oft ----/

TE COST GAEN = in de kost gaan.
- alicui tradêre seipsum alendum;
- aller en pension;
- in Pension gehen;
- board;
- ir en pensión, i r a vivir en una familia como comensal;

vpl.: LPS 119.

TE DIERE TIJT = in die tijd.
- in illo tempore;
- en ce temps-là;
- in dieser Zeit;
- at that time;
- en aquel tiempo ;

vpl.: DVB 7.

TE DOEN GHEHADT HEBBEN = vleselijke gemeenschap gehad hebben.
- coniunctus fuisse cum aliquo;
- avoir eu affaire avec;
- fleischliche Vermischung gehabt haben;
- have had carnal intercourse;

vpl.: C1/37.

TE DRIEN TIDE BINNEN DEN JARE = in drie tijdvakken per jaar.
- tria tempora quotannis;
- à trois époques de l'année;
- in drei Zeiträume jährlich;
- at three periods yearly;
- tres épocas por año;

vpl.: LO1/58.

TE EEN WERVE = voor eenmaal.
- semel;
- pour une seule fois;
- für ein mal;
- for once;
- por una sola vez;

vpl.: DVB 13.

TE EEWELEKEN DAGHEN = ten eeuwigen dage, voor eeuwig.
- in perpetuum;
- pour toujours;
- auf immer und ewig;
- for ever; in perpetuity;
- eternamente; perpetuamente; perennemente; sempiternamente;

vpl.: DJ III/19 Beusekom.

TE GADER Zie:
- goet vercrigen ----/

TE GADER = te samen.
- conjunctim;
- ensemble;
- zusammen;
- together;

- (con) juntament;

vpl.: C1/173.

TE GADER GHEHOUWT WESENDE = tesamen gehuwd zijnde.
- nupti;
- étant mariés ensemble;
- zusammen verheiratet sein;
- being married together;
- ser casados juntos;

vpl.: C1/294.

TE GADER GOEDT VERKRIJGEN = tesamen goederen verwerven.
- cum aliquo bona acquirere;
- acquérir des biens ensemble;
- zusammen Güter erwerben;
- acquire together goods;
- adquirir bienes conjuntamente;

vpl.: C1/173.

TE GADER HOUDENDE = te samen houdend.
- contenere;
- garder ensemble; contenir;
- zusammenhaltend;
- keeping together;
- manteniendo juntos;

vpl.: Ca2/7.

TE GECRIJGENE = te verkrijgen.
- adquiro III;
- avoir; obtenir; acquérir;
- erwerben;
- obtain; acquire; gain; get;
- conseguir; obtener; lograr; adquirir;

vpl.: T1/64.

TE GELDEN = te betalen.
- solvendum;
- à payer;
- zu bezahlen;
- to pay;
- por pagar; lo que es de pagar;

vpl.: BVB 2, ACart 9; DVB 3.

TE GELDEN ENDE TE GEVENE EMMERMEER = te betalen en altijd te geven.
- solvendum et semper dandum;
- à payer et à donner toujours;
- zu bezahlen und immer zu geben;
- to pay and always to give;
- por pagar y por dar siempre;

vpl.: BVB 195.

TE GELDENS TIDE = op de tijd daartoe vastgesteld.
- tempore ad illud constituto;

- au temps fixé;
- auf der Zeit dazu festgestellt;
- at the time fixed for that purpose;
- a la hora fijada para eso;

vpl.: ACart 9.

TE GEVENE EMMERMEER ENDE TE GELDEN = te betalen en altijd te geven.
- solvendum et semper dandum;
- à payer et à donner toujours;
- zu bezahlen und immer zu geben;
- to pay and always to give;
- por pagar y por dar siempre;

vpl.: BVB 195.

TE GNEDEN ENDE T'ERVEN = te begunstigen en te doen erven.
- ad favendum alicui ac efficiendum ut aliquis hereditate accipiat aliquid;
- à favoriser et à faire hériter;
- zu begünstigen und erben zu laszen;
- to favour and to let inherit;
- por favorecer y hacer heredar;

vpl.: BVB 193.

TE HOUWELIJCK KOMEN = herhuwen.
- denuo uxorem ducere;
- remarier;
- wieder heiraten;
- marry again;
- casarse en segundas nupcias;

vpl.: LOV/140.

TE HOUWELIJCKE CONVOLEREN = vb. samengaan.
- congredior IV;
- contracter mariage;
- zusammengehen in der Ehe;
- go together in marriage-;
- juntarse en; entrar en matrimonio ;

vpl.: C1/738.

TE HUIJSEN OFTE HOVEN = een onderkomen verschaffen; in of op de hoeve.
- tectum praebere;
- fournir un logement;
- ein Unterkommen besorgen;
- procure a lodging;
- dar hospedaje;

vpl.: DKB 57.

TE HUWELIJC GEGEVEN GOET = bij huwelijk gegeven goed; bruidschat.
- dos;

- dot; biens paraphernaux;
- Mitgift;
- dowry;
- dote; bienes parafernales;

vpl.: T1/492.

TE HUYSEN = vb. in huis; een onderkomen verschaffen.
- tectum praebere;
- fournir un domicile;
- ein Unterkommen besorgen;
- procure a lodging;
- dar alojamiento;

vpl.: DKB 57.

TE IJDELEN = te verijdelen; tot voorkoming.
- ad frustrandum;
- à empêcher;
- zu vereiteln; zu Vermeidung;
- to frustrate; for prevention;
- por frustrar;

vpl.: BVB 103.

TE JAERSCHAEREN GEVEN = in pacht of huur geven.
- in locationem dare;
- donner à arrentement en location;
- in Pacht oder Miete geben;
- give in lease or rent;
- arrendar;

vpl.: C1/282.

TE KEERENNE ENDE TE RESTITUERENNE = taut. terug te betalen; te vergoeden.
- restituo III;
- rembourser; rendre; restituer;
- rückerstatten;
- compensate; reimburse;
- devolver; reintegrar; restituir;

vpl.: T1/80.

TE KUNDIGEN ENDE TE REFERREN = taut. berichten ; verslag uitbrengen.
- refero III;
- annoncer; faire savoir; faire part à; informer;
- berichten; melden; anzeigen;
- let know; inform;
- informar; communicar; dar parte; avisar; notificar;

vpl.: T1/357.

TE LAETENE = vb. na te laten.
- mittere; ommittere;
- laisser;
- zu vermachen;
- leave;
- dejar;

vpl.: LO7/86.

TE LIJVE GHEVEN = voor het leven geven.
- dare pro vita;
- donner à vie;
- schenken für das Leben;
- give s.t. for life;
- dar de por vida; dar para siempre jamás;

vpl.: C1/282.

TE LIKEN ENDE TE BRUDEN BIDDEN = uitnodigen tot begrafenissen en bruiloften.
- ad funera et nuptias invitare;
- inviter aus funérailles et des noces;
- einladen für Beerdigungen und Hochzeiten;
- invite for funerals and weddings;
- invitar a los funerales y matrimoniso;

vpl.: LO1/64.

TE LOOD STELLEN = waterpas maken.
- libratum facere;
- redresser;
- waagerecht machen;
- make water-levell;
- nivelar; poner horizontal;

vpl.: C1/185.

TE MERCKT DRAEGHEN OM TE VERKOPEN = naar de markt vervoeren om te verkopen.
- in mercatum transportare ad vendendum;
- porter au marché pour vendre;
- nach dem Markt befördern um zu verkaufen;
- to transport to the market in order to sell;
- transportar cosas al mercado por venderlas;

vpl. C1/340.

TE MERCKTWAERT COMEN = ter markt komen.
- in mercatum venire;
- venir au marché;
- zu Markte gehen;
- go to the market;
- ir al mercado;

vpl.: LOV/302.

TE MERCT DOEN ENDE VERCOOPEN TEN HOOGSTEN VERDIEREN = ter markt brengen en tegen het hoogste bod verkopen.
- in mercatum ducere et licitatione maxima vendere;
- présenter au marché et vendre aux plus hautes enchères et au plus offrant;
- zum Markt bringen und gegen das höchste Gebot verkaufen;
- put on the market and sell against the highest bid;
- llevar al mercado y vender al mejor postor;

vpl.: C1/402.

TE MERE VESTEMS (VESTENIS) = tot meerder bevestiging.
- ad maiorem confirmationem;
- en plus grande confirmation;
- zu mehrerer Bestätigung;
- to stronger confirmation;
- por más confirmación;

vpl.: MGG 10, 54.

TE MERKT TE BRENGEN = op de markt brengen.
- aliquid ad mercatum deferre;
- mettre au marché;
- auf den Markt bringen;
- put on the market;
- colocar en el mercado; lanzar al mercado;

vpl.: ACart 36.

TE MESDOENE = te misdoen.
- peccare;
- pécher; méfaire;
- verkehrt zu tun;
- do wrong;
- hacer mal; pecar;

vpl.: Ca2/7.

TE MOLENEN DRIVEN = naar de molens brengen.
- ad molas conducere; adferre ad pistrinum;
- conduire du grain aux moulins;
- nach den Mühlen bringen;
- bring to the mills;
- conducir a los molinos; llevar a los molinos;

vpl.: LO1/24.

TE MUNTENDE = om te munten.
- ad signandum;
- à monnayer;
- um zu münzen;
- in order to mint;
- para acuñar;

vpl.: PvB 1/201.

TA NAIRDER = (des te) beter.
- melius;
- tant mieux;
- desto besser; umse besser;
- the better;
- mejor;

vpl.: T1/1.

TE NEGLIGENT OFT TE TRAECH ENDE SLAP ZIJN = schuldig zijn door besluiteloosheid.
- levis culpa;
- être coupable par manque de résolution;
- schuldig sein wegen Unschlüssigkeit;
- guilty by irresolution;
- ser culpable por falta de resolución;

vpl.: T1/300.

TE NIET WESEN = opgeheven; vernietigd.
- abolitum; infirmatum;
- anéantie; annulé;
- aufheben; vernichten;
- abolish; nullify;
- levantado; supreso; anulado;

vpl.: DVB 56.

TE NIETEN DOEN Zie:
- aboleeren ende ----/

TE NIETTE DOEN Zie:
- rescunderen ende ----/

TE NIEUWT DOEN = te niet doen
- annullare;
- annuler;
- annulieren; für nichtig erklären;
- nullify;
- anular;

vpl.: LO I/650.

TE NYEUTE TE DOENNE = te niet doen.
- ad nihilum redigo III;
- anéantir; annuler; invalider;
- zunichte machen;
- nullify;
- abrogar; anular; cancelar; invalidar;

vpl.: T1/93.

TE NYEUWTE GAEN = te niet gaan; vervallen.
- interire; (di)labi; ruinosum effici;
- devenir caduc; expirer;
- zunichte gehen; verfallen;
- expire; lapse;
- caducar; expirar;

vpl.: T2/51.

TE NYEUWTE TE DOEN; TE NYET DOEN = te ontkrachten; te niet te doen.
- redigo III ad nihilum;
- enerver; anéantir;

- rückgängig machen; annulieren;
- weaken;
- contrarrestar; invalidar; enervar;

vpl.: T1/189.

TE PANDENE = te belenen; om te verpanden.
- ad oppignerandum;
- à mettre en gage;
- zu verpfänden;
- to pawn;
- por empeñar; por pignorar;

vpl.: BVB 3.

TE QUISTE GAEN OFT VERDERVEN = taut. te gronde gaan; verkwist worden.
- dissipor I;
- se perdre; être gaspillé; être dissipé;
- verschwendet werden;
- go to rack and ruin; be dissipated;
- irse a pique; malgastarse; despilfarrarse; desperdiciarse;

vpl.: T1/497, 482, 63.

TE QUIST TE GAENE = verkwist te worden.
- dissipor I; profundor III;
- être gaspillé;
- verschwendet werden;
- being wasted (dissipated);
- ser malgastado;

vpl.: T1/63.

TE RECHT BETROCKEN ENDE GEDAIGT = taut. in rechte aangesproken.
- in iudicium voco I;
- citer en justice; assigner quelqu'un en justice;
- gerichtlich belangen; gerichtlich verfolgen;
- summon;
- citar a uno ante el tribunal;

vpl.: T1/76.

TE RECHTE ENDE WEL = taut met recht.
- iure; meritó; rite;
- à bon droit;
- mit Recht;
- with right;
- con razón;

vpl.: BVB 16.

TE RECHT GETOGEN WORDDEN = in rechte aangesproken worden
- in iudicium voco I;

- assigner quelqu'un en justice; citer quelqu'un en justice;
- gerichtlich gegen einen vorgehen;
- claim;
- poner pleito a uno; proceder judicialmente contra una persona;

vpl.: T1/176.

TE RECHTE BETRECKEN = voor het gerecht dagen.
- in iudicium vocare;
- appeler en justice (faire comparaitre);
- vor Gericht laden;
- summon ; to appear in court;
- emplazar a uno ante el tribunal;

vpl.: C1/7.

TE RECHT TE ZITTEN = een geding in een schepenbank voorzitten en vonnis wijzen.
- litem in iudicio scabinorum praesidere et sententiam dare;
- rendre justice au tribunal des échevins;
- einen Prozesz in einem Schöffengericht präsidieren und Urteil sprechen;
- preside a lawsuit in the sheriff's court and pass sentence;
- presidir una causa en el tribunal de los regidores y dictar sentencia;

vpl.: B2/1.

TE RECHTE PORRENE = vb. gerechtelijk vervolgen.
- iudicialiter persequi;
- poursuivre juridiquement;
- gerichtlich verfolgen;
- iudicially prosecute;
- perseguir judicialmente;

vpl.: PvB 1/183.

TE RECHTE SITTEN = in rechtszitting zijn.
- in sessione iuris esse;
- les juges siégent;
- in Gerichtssitzung sein;
- be in session of the court;
- estar en sesión judicial;

vpl.: C1/504.

TE RECHTE STELLEN = voor het gerecht dagen.
- in iudicium vocare;
- mander à comparaître citer en justice;
- einen vorladen;
- summon to appear in court;
- citar ante el tribunal; emplazar; demandar ante el juez;

vpl.: B1/7; C2/883.

TE RECHTWERT KEERENDE = een zaak voor het gerecht doen dienen.
- ad iudicium provocare;
- se pourvoir en justice;
- gerichtlich vorgehen;
- bring into court;
- llevar en asunto ante el tribunal; poner pleito a;

vpl.: LO6/552.

TE REGISTER STELLEN ENDE TE BOECK = taut. registreren.
- in tabulas referre;
- enregistrer;
- registrieren;
- register;
- registrar;

vpl.: C1/566.

TE REGISTREREN ENDE TE SCHRIVEN = taut. om op te schrijven.
- ad perscribendum;
- à écrire et à enregistrer;
- um nieder zu schreiben;
- to write down;
- por escribir y registrar;

vpl.: BVB 193.

TE RESTITUERENNE ENDE TE KEERENNE = taut. terug te betalen; te vergoeden.
- restituo III;
- rembourser; rendre; restituer;
- rückerstatten;
- compensate; reimburse;
- devolver; reintegrar; restituir;

vpl.: T1/80.

TE ROLLE BOECK STELLEN = akte of vonnis inschrijven in register.
- registrare;
- registrer;
- eintragen;
- register;
- registrar;

vpl.: B2/110.

TE SCEPENWERT GAEN = schipwaarts gaan.

- in navem ire;
- aller pour s'embarquer;
- embarcarse;
- embark;
- embarcarse;

vpl.: LO1/2.

TE SCHRIVEN ENDE TE REGISTREREN = taut. om op te schrijven.
- ad perscribendum;
- à écrire et à enregistrer;
- um nieder zu schreiben;
- to write down;
- por escribir y registrar;

vpl.: BVB 193.

TE SCHUTTENE ENDE TE PANDENE = om in bescherming te nemen en te gijzelen.
- ad recipiendum in fidem (aliquem) et ad nectendum (eum);
- à protéger et faire arrêter pour dettes;
- um Schutz zu gewähren und in Schuldhaft zu nehmen;
- to take under protection and to imprison for debt;
- por proteger y tomar en rehenes;

vpl.: BVB 195.

TE SCHUWEN ENDE TE VERHUEDEN = taut. om te voorkomen.
- ad praeveníendum;
- à empêcher; à prévenir;
- um zu verhindern;
- to prevent;
- por prevenir;

vpl.: LPS 48.

TE SCOOTE ENDE TE LOOTE = taut. bij loting.
- per sortitionem;
- par tirage au sort;
- durch das Los;
- by lot;
- por sortéo;

vpl.: Cr2/1013, 13.

TE SPADE = te laat.
- sero;
- trop tard;
- zu spät;
- too late;
- demasiado tarde;

vpl.: LO4/228.

TE SPAEDE COMMEN = te laat komen.
- sero venire;
- arriver en retard;

- zu spät kommen;
- come too late;
- llegar tarde; tardar;

vpl.: C1/222.

TE SPEUL GAEN = vb. 1. naar een feest gaan om daar muziek te maken; zich amuseren; 2. liefde bedrijven.
- 1. vado III in diem festum ad canendum; fidibus; 2. amo I. amplexor et osculor I;
- 1. assister à une fête pour faire de la musique; à amuser;
- 1. nach einem Fest gehen um zu musizieren; sich unterhalten;
- 1. go to a feast in order to make music; to enjoy oneself;
- 1. atender una fiesta para hacer música;

vpl.: BVB 22.

TE STAAN IN TRACTTAET VAN PEIJS = op weg naar een verzoening zijn.
- pactum pacis;
- en voie de conciliation;
- Friedensvertrag;
- be on the way to reconciliation;
- estar en camino de una reconciliación;

vpl.: C1/262.

TE STADE OF TE BATE COMEN = taut. ten voordeel strekken.
- alicui bono esse;
- servir ou profiter;
- zum Vorteil strecken;
- benefit;
- ser ventajosa a uno una cosa;

vpl.: C1/419.

TE STADE OFT TER ONSTADE = te pas of te onpas.
- opportune aut inopportune;
- utile ou préjudicier;
- passend oder unpassend;
- in season or out of season;
- a propósito o fuera de propósito;

vpl.: C1/683.

TE VEEL STADEN HERBRENGEN = meermalen op het juiste ogenblik iets bewijzen.
- nonnumquam res comprobare in tempore justa;

- plusieurs fois prouver quelque chose sur le moment suprême;
- mehrmals etwas beweisen im richtigen Augenblick;
- repeatedly prove something in the just moment;
- frequentemente probar uno asunto en el momento oportuno;

vpl.: MGG 10.

TE VERHUEDEN ENDE TE SCHUWEN = taut. om te voorkomen.
- ad praeveniendum;
- à empêcher; à prévenir;
- um zu verhindern;
- to prevent;
- por prevenir;

vpl.: LPS 48.

TE VERVOLGHEN = voort te zetten.
- persequi;
- poursuivre;
- weiter zu führen;
- to continue;
- proseguir;

vpl.: B2/187.

TE VERWAIREN (VERWAREN) GEGEVEN = in bewaring gegeven.
- in custodiam do I;
- donner en garde; donner en dépôt;
- in Verwahrung geben;
- deposit;
- dar en custodia; depositar; poner en depósito;

vpl.: T1/370; 469.

TE VIERE DOEN = smelten.
- liquo I; liquefacio III;
- fondre;
- schmelzen;
- forge; weld;
- fundir;

vpl.: T1/165.

TE VOERENS = tevoren.
- antea;
- d'avance;
- zuvor; vorher; früher;
- before; previously;
- antes; previamente;

vpl.: BVB 179.

TE VOORDEREN ENDE TE INNEN = taut. invorderen.
- postulare;
- rechercher;

- einfordern;
- collect;
- cobrar; recaudar;

vpl.: C1/121.

TE VOIRLIJVE; TE VOORLIVE; TE VORLIJVE = ten geschenke b.v. een geschenk bij overdracht van eigendom als een beleefdheidsgebaar, ook bij huur en pacht.
- ut obsequia (plur);
- un présent en argent par politesse chez transport d'un immeuble;
- zu einem Geschenk bei Uebertrag von Eigenthum;
- to a present by transfer of property;
- como regalo de cortesia a cesión de propiedad;

vpl.: DVB 3,2.

TE VOORLIVE Zie:
- te voirlijve; ----; te vorlijve/

TE VOREN GAEN OFT ONTRECKEN = taut. afhandig maken.
- eripere;
- déposséder;
- wegnehmen;
- filch;
- arrancar; sustraer; escamotar;

vpl.: PB/II/40.

TE VORLIJVE Zie:
- te voirlijve; te voorlive; ----/

TE WACHTEN OFT TE LAGHEN OM VAN DEN LIJVE TE EVELEN = taut. hinderlaag leggen; dreigen; iemand vrees aanjagen.
- insidias colloco I; minari; aliquem; consterno I;
- tendre des pièges ou l'attendre pour lui faire du mal;
- einen Hinterhalt legen; drohen; einem Furcht einjagen;
- lay an ambush; menace; intimidate;
- estar emboscado; amenazar; intimidar; amedrentar;

vpl.: C1/335.

TE WAEGEN COMEN = met de wagen komen.
- venire cum vehiculo;
- venir par voiture;

- mit dem Wagen kommen;
- come by wagon;
- viniendo en o con un carro;

vpl.: PvB 1/395.

TE WAESDOM VALLEN = toevallen aan.
- obvenio IV;
- revenir à;
- zufallen;
- fall to; accrue to;
- redundar en beneficio de;

vpl.: T1/443.

TE WATER VERSINCKEN = in het water verzinken.
- aquam submergi;
- noyer dans l'eau;
- im Wasser versinken;
- sink down in the water;
- hundirse en el aqua;

vpl.: C1/418.

TE WEDS SETTEN = in pand stellen.
- in pignus ponere;
- mettre en gage;
- in Pfand stellen;
- offer in pawn;
- empeñar;

vpl.: LO1/54.

TE WERCK LEGGHEN OFT VOORTSKEEREN = taut. volbrengen, bewerkstelligen.
- effectuare;
- effectuer;
- bewirken;
- effect;
- efectuar; realizar;

vpl.: LO6/166.

TE WERKE GAEN OMME HOREN DACHLOEN = gaan werken voor hun dagloon.
- mercede sua laborare;
- travailler pour leur salaire du jour;
- auf Arbeit gehen für Ihren Tagelohn;
- go to work for their daily wage;
- ir a trabajar para el sueldo del día;

vpl.: LO1/6.

TE ZAMEN ROTTEN = samenscholen.
- concurrere;
- s'attrouper;
- zusammenrotten;
- mob;
- acuadrillarse; agavillarse; apandillarse;

vpl.: Pl.Bra/48 Beusekom.

Zie Addenda blz. 2561.

TEEC Zie:
- tycke; teke; ----; teecte/

TEECH Zie:
- und ende ---- zijnde niet/

TEECKEN Zie:
- sunderlingh ----/
- waesdom ----/

TEECKEN; TEEKEN; TEKEN; TEIKEN; TEKIN; TEKIJN; TEYCKEN = sub. teken; merk; kenteken.
- signum;
- marque; signe; caractère;
- Kennzeichen; Merkmal;
- mark; distinctive; badge; sign;
- marca; seña; signo; distintivo; nota;

vpl.: C1/194; Cr2/969.

TEECKEN OFTE BUERT = taut. uithangbord.
- insigne;
- enseigne;
- Aushänge Schild;
- sign board;
- enseña; muestra;

vpl.: SKB 8.

TEECKEN OFT LENEN, BALLEN = taut. leuningen (verschansing: steun);
- caneelli;
- garde-fous; balustrades;
- Geländer;
- handrail;
- verschansing = parapeto; borda; steun = soporte arrimo;

vpl.: PB/II/130.

TEECKEN OFT PONCOEN = goud- of zilvermerk.
- nota auri aut argenti;
- poincon d'or ou d'argent;
- Gold- oder Silbermarke;
- gold- or silvermark;
- marca oro y plata; marca de oro o plata;

vpl.: PvB 5/339.

TEECKEN OFT STRUIJCK = kenteken of struik.
- signum vel frutex;
- marque ou buisson;
- Kennzeichen; Merkmal;

- mark or shrub;
- marca o arbusto;

vpl.: C1/194.

TEECKEN VAN BASTARDYE = aanduiding in geslachtswapen dat de drager een onecht kind is van zijn adelijke verwekker.
- indicatio in insigne ut gestator est spurius;
- indication dans les armoiries que le porteur est un bâtard;
- Zeichen vom Bastard im Familienwappen;
- sign of bastard in the family arms;
- indicación en un blasón que el llevador es un hijo natural de su procreador noble;

vpl.: PB/II/336.

TEECKEN VAN SALUTATIE = teken van begroeting.
- signum salutationis;
- signe de salut;
- Zeichen von Begrüssung;
- sign of greeting;
- senal de salutación;

vpl.: PB/III/238.

TEECKENEN Zie:
- affsiende ----/
- bailen; baillen; lenen oft ----/
- buurt ofte ----/
- binnen die ---- ofte campen/
- ghedaente ende ---- van de aensichten van personen/
- provisionele ----/
- schut ----/
- subscriberen ende ----/
- teyckenen; tekenen; teekenen; ----; teikenen/
- van elcken ----/

TEECKENEN; TEKENEN; TEIKENEN; TEEKENEN; TEKEN = vb. ondertekenen.
- signare; subscribere;
- signer;
- unterschreiben;
- sign;
- firmar;

vpl.: PB/II/257.

TEECKENEN ENDE SUBSCRIBEREN = taut. ondertekenen.
- subscribo III;
- signer;
- unterschreiben;
- sign;
- suscribir; firmar;

vpl.: PB/III/151.

TEECKENEN LOCO = ter plaatse ondertekenen.
- in loco nomen subscribere;
- signer loco à cet endroit ;
- an Ort und Stelle unterzeichnen;
- sign on the spot;
- firmar alli mismo (= ter plaatse);
  firmar en vez de .... (= in plaats van);

vpl.: C1/262.

TEECTE Zie:
- tycke; teke; teec; ----/

TEEKEN Zie:
- buert ofte ----/
- oepene ---- geven/
- teecken; ----; teken; teiken; tekin; tekijn; teycken/

TEEKENEN Zie:
- schut ----/
- teeckenen; tekenen; teikenen; ----; teken/
- teyckenen; tekenen; ----; teeckenen; teikenen/

TEELDER Zie:
- uitter ----/

TEEN Zie:
- tenne; tin; ten; tinne; ----; theen/
- thijen; tien; thien; tiene; ----; theen/
- tijne; thine; tine; theen; ----; tinne/

TEENEN Zie:
- tafelrinck van ten, metael of ----/

TEENS BROUWER = bij een brouwer.
- apud cerevisiae coctorem;
- chez quel brasseur;
- bei einem Brauer;
- at a brewer's;
- al lado de un cervecero;

vpl.: LO1/24.

TEENWERC Zie:
- tennewerc; tinnewerc; tennewerc; tinnenwerc; tennenwerc; tenwerc; tinwerc; ----/

TEERCOSTEN OFT DEFROYEMENT = kosten van onderhoud; gelag.
- potatio;
- frais d'entretien;
- Unterhaltskosten;
- cost of upkeep;
- escote; gastos de la consumición;

vpl.: PB/III/350.

TEERDEN Zie:
- terden; treden; tarden; ----; torden; taerden; traden; troden/

TEERE OFT SLETE = taut. vertering.
- consumptio;
- consommation;
- Zeche;
- consumption;
- consumo;

vpl.: PvB 1/309.

TEERECOSTEN Zie:
- defroyement oft ----/

TEEREN Zie:
- teiren; teren; theren; ----; teyren/

TEERENDE PANDEN, TERRENDE PANDEN; TERENDE PANDEN = levende onderpanden.
- pignora vivantia;
- gages vivants;
- lebendige Unterpfände;
- living guarantees;
- garantías vivas;

vpl.: C3/136.

TEERINGE Zie:
- teiringe; teiringhe; teringe; theringe; ----/

TEERLINC Zie:
- teirlinck; ----; terninc; tarninc; taerninc; terlinc; tairlinc; tairninc; teerninc; termig/

TEERLINGEN Zie:
- met ---- werpen om enniger spijsen oft dranck wille/
- spel metten ---- worpen/

TEERLINGEN OFT BERDERE = spelbord of dobbelstenen.
- alveus lusorius; tabula lusoria;
- dés ou tableau;

TEE

- Würfel; Spielbrett;
- dice or gambling board;
- tabla para el juego o dados;

vpl.: T1/197.

TEERLINGH; TEERLINC; TERNINC; TARNINC; TAERNINC; TERLINC; TAIRLINC; TAIRNINC; TEERNINC; TERMIG = sub. teerling; dobbelsteen.
- tessera;
- dé;
- Würfel;
- dice;
- dado;

vpl.: PvB 1/440; C1/456.

TEERLINGHSPEL; TERNINCSPEL; TAERLINCSPEL; TERLINCSPEL; TAIRLINCSPEL; TAIRNINCSPEL; TAIRNINGSPEL; TEERLINCSPEL; TERNINCSPEL
- alea;
- jeu de dez;
- Würfelspiel;
- game of dice;
- juego de dados;

vpl.: PvB 5/93.

TEERNE Zie:
- borge te ----/

TEERNING Zie:
- teirlinck; teerlinc; terninc; tarninc; taerning; terling; tairlinc; tairninc; ----; termig/

TEERSEL Zie:
- tersel; ----; taersel; tairsel; tairssel; tarceel/

TEFFENS ENDE CONJUNCTIVE GESET = bij elkaar genomen.
- coniungo III;
- conjoindre l'un et l'autre;
- zusammen genommen;
- taken together;
- conjuntar el uno con el otro;

vpl.: T1/341.

TEFFENS ENDE EVENGELIJC = taut. tegelijkertijd.
- eodem tempore; simul;
- à la fois; en même temps;
- zugleicherzeit;
- at the same time;
- al mismo tiempo; a la per;

vpl.: T1/141.

TEGEL Zie:
- tichel; ----; tegele; tiegel; tiechel; tiechle; techel; tigele/

TEGELE Zie:
- tichel; tegel; ----; tiegel; tiechel; tiechle; techel; tigele/

TEGELHOVEN Zie:
- tichelhoven; ----; tegeloven; tiegeloven; ticheloven/

TEGELOVEN Zie:
- tichelhoven; tegelhoven; ----; tiegeloven/ ticheloven/

TEGEN Zie:
- heresien ---- de gelove/

TEGEN HAAR GEMOET ENDE CONSCIENTIE = tegen zijn gevoel en geweten.
- contra conscientiam eius;
- contre ses convictions et sa conscience;
- gegen sein Gefühl und Gewissen;
- against his conscience;
- contra su ánimo y consciencia

vpl.: Pl.Bra/66 Beusekom.

TEGEN ONBEHOIRLIJC ENDE ONDUEGHDELIJC RECHT = taut. onrechtmatig.
- iniustus;
- contre le loi; injuste; illégitime;
- unrechtmässig;
- illegal;
- contrario al derecho; ilegal; ilegíti,o; ilícito; injusto;

vpl.: T1/117.

TEGEN TSELVENE = hiertegen.
- adversus istud;
- contre cela; contra ceçi;
- das; dasselbe;
- the same;
- contra esto;

vpl.: DVB 114.

TEGENBESCEYT; TEGEN BESCHEET = sub. tegenbewijs.
- contra-argumentatio (-argumentum-probatio-demonstratio);
- preuve du contraire;
- Gegenbeweis;
- counter-proof;
- contraprueba; prueba en contra;

vpl.: T1/268.

TEGENBESCHEET Zie:
- tegenbesceyt; ----/

TEGENBRIEF = sub. gerechtelijke oorkonde of schepenbrief waaruit de eigendom dan niet blijkt.
- antapocha;
- document juridique ou lettre d'échevinage dans lequel apparaît, oui ou non, la propriété;
- Gegenbrief;
- counter - letter;
- documento judicial; del cual se evidencia si o no la propiedad;

vpl.: C1/291.

TEGENHEIJT; TEGENHEIT; TJEGENHEIT = sub. tegenstrijdigheid.
- contradictio;
- contradiction;
- Widerspruch;
- contradiction;
- contrariedad;

vpl.: LO4/308.

TEGENHEIT Zie:
- tegenheijt; ----; tjegenheit/

TEGENPARTIJE Zie:
- turbateur ende ----/

TEGENPARTIJE ENDE ADVERSARIJS = taut. tegenpartij; tegenstander; vijand.
- adversarius; qui contra disputat, inimicus;

- adversaire; opposant; ennemi;
- Gegner; Feind;
- opponent; opposer; adversary ennemy;
- adversario; contendiente; contricante;

vpl.: T1/379; T2/10, 237 ; 30, 119, 114.

TEGENSTELLEN = vb. tegenstand bieden.
- oppono III;
- s'opposer; contrarier; résister;
- Widerstand leisten;
- oppose; object;
- oponerse; resistirse; contrariar;

vpl.: ACart 55.

TEGENWOIRDICHHEIJDEN Zie:
- in ----/

TEGENWOIRDICHEYDEN; TEGENWORDICHEIT; TJEGENWORDICHEIT; TIEGENWORDICHEIT; TEGEWORDICHEIT; TEGENSWORDICHEIT; TEGENWOORDICHEIT; TEGENWOIRDICHEIT; TEGENWERDICHEIT = sub. tegenwoordigheid.
- presentia;
- présence;
- Anwesenheit; Gegenwart;
- presence;
- presencia;

vpl.: T1/15; LPS 15.

TEGENWOIRDIGER Zie:
- bevinden in ----/
- bij ---- misdaet/

TEGENWOORDICH Zie:
- in ---- misdaet/

TEGHENWOORDICH ENDE PRESENT = taut. aanwezig.
- praesens;
- présent;
- anwesend;
- present;
- presente;

vpl.: PB/II/324.

TEGENWOORDICHEIJT Zie:
- in presentie ende ----/

TEGENWOORDIGH Zie:
- apprehensie in ---- feijt/

TEGENWOORDIGHEIJDT Zie:
- sonder ----/

TEGENWORDELIJC Zie:
- tegenwoirdelijcken; tegenwordelike; ----/

TEGENWORDELIKE Zie:
- tegenwoirdelijcken; ----; tegenwordelijc/

TEGENZEGGEN Zie:
- contraventie oft ----/

TEGHEN Zie:
- wie hier ---- de contrarie dode/

TEGHENBEWIJS OFT CONTREROLLE = tegenbewijs of controle.
- argumentum; contrarium;
- réfutation; preuve; contrôle;
- Gegenbeweis;
- counter-proof;
- contraprueba o control;

vpl.: PB II/44.

TEGHENPARTIJE ENDE TURBATEUR = taut. tegenpartij en veroorzaker van de belemmering.
- turbator;
- partie adverse et auteur du trouble;
- Gegner und Veranlasser der Schwierigkeiten;
- opponent and causer of the difficulties;
- adversario y autor del impedimento;

vpl.: LOV/382.

TEGHENS Zie:
- criem van ---- natuere/
- daer ---- niet en seggen/
- dagh ---- nemen/
- een sone seijlt ---- twee dochters/

TEGHENS DANCK ENDE WILLE = tegen wil en dank.
- contra voluntatem;
- contre le gré el la volonté;
- wider Willen;
- against one's will;
- a disgusto; de mal grado;

vpl.: C1/387.

TEGHENS DEN HEER OFT JUSTITIE OPSTAEN = in opstand komen tegen de landsheer of tegen de rechtsmacht.
- contra dominum aut potesta-

tatem iuris se movere;
- s'insurger contre l'écoutète ou la justice;
- sich empören gegen den Landesherrn oder Rechtsmacht;
- revolt against the Lord or the administration of justice;
- alzarse en rebeldia contra el principe o contra la jurisdicción;

vpl.: C1/388.

TEIJDEN Zie:
- ten ----/

TEIJKENEN = vb. brandmerken.
- signum alicui inuro III;
- marquer au fer chaud;
- brandmarken;
- brand; brandmark;
- marcar con hierro candente;

vpl.: MGG 9.

TEIJLEN Zie:
- houten ----/

TEIJT Zie:
- delicten in 't ---- van overspel ende misbruijcken/

TEIKEN Zie:
- teecken; teeken; teken; ----; tekin; tekijn; teycken/

TEIKENEN Zie:
- teeckenen; tekenen; ----; teekenen; teken/
- teyckenen; tekenen; teekenen; teeckenen; ----/

TEINS Zie:
- thijnsse; tijns; thijns; tins; tens; ----; theins; thijs; cens; cijns; chijns; cheins; chens; chins; cins; sijs; tseins; tsens; cijs; tsijs/

TEIR ENDE PECK = taut. pek.
- bitumen;
- poix;
- Pech;
- pitsh;
- pez;

vpl.: PvB 6/162.

TEIREN; TEREN; THEREN; TEEREN; TEYREN = vb. zich voeden.
- vescor III aliqua re;
- se nourrir;

- sich nähren;
- feed;
- alimentarse;

vpl.: LOV/274.

TEIRINGE; TEIRINGHE; TERINGE; THERINGE; TEERINGE = sub. vertering.
- sumptus;
- consommation;
- Zeche;
- consumption;
- consumo; gasto (= gelag);

vpl.: C1/110.

TEIRINGHE Zie:
- mondtkost; mondt ----/
- teiringe; ----; teringe; theringe; teeringe/

TEIRLINCK; TEERLINC; TERNINC; TARNINC; TAERNINC; TERLINC; TAIRLINC; TAIRNINC; TEERNINC; TERMIG = sub. dobbelsteen; teerling.
- tessera;
- dé;
- Würfel;
- dice;
- dado;

vpl.: PvB 1/50.

TEKE Zie:
- tycke; ----; teec; teecte/

TEKEN Zie:
- teeckenen; tekenen; teikenen; teekenen; ----/
- teecken; teeken; ----; teiken; tekin; tekijn; teycken/

TEKENEN Zie:
- teeckenen; ----; teikenen; teekenen; teken/
- teyckenen; ----; teekenen; teeckenen; teikenen/

TEKENEN ENDE MERCKEN = taut. merktekens aanbrengen.
- disponere signa;
- mettre des marques;
- Merkzeichen heranbringen;
- place marks;
- colocar marcas o señales;

vpl.: LPS 6.

TEKIJN Zie:
- teecken; teeken; teken; teiken; tekin; ----; teycken/

TEKIN Zie:
- teecken; teeken; teken; teiken; ----; tekijn; teycken/

TEKSTEN Zie:
- clare uijtgedrukte ----"/

TELCKE; TELCKEN; TELCKENS = adv. telkens.
- omni tempore; semper;
- chaque fois;
- jedesmal;
- each time; every time;
- cada vez;

vpl.: AKB 13; DKB 1; ASO 6; 10, 20.

TELCKE REIJSE; TELCKENREIJSE; TELCKERREIJSEN; TELCKEN REIJSEN; TELCKENS REYSEN = adv. telkens; iedere keer.
- omni tempore; semper;
- chaque fois;
- jedesmal;
- each time; every time;
- cada vez;

vpl.: DVB 47, AKB 13, 16, 18; DKB 1; ASO 6, 10, 20; C1/255, 571.

TELCKEN REIJSE TE VERBEUREN = iedere maal te verliezen.
- perdere unoquoque tempore;
- à perdre chaque fois;
- jedesmal zu verlieren;
- each time to lose;
- que cada vez se perderá;

vpl.: C1/208.

TELCKENS Zie:
- telcke; telcken; ----/

TELCKER MAEL = telkens; iedere keer adv.
- quoties;
- chaque fois;
- jedesmal;
- every time;
- cada vez;

vpl.: DKB 8.

TELDER; TELLER; TELLENAER = sub. meter van hout; teller.
- calculus;
- compteur; celui qui mesure du bois;
- Zähler; Holzmesser;
- counter; one who measures timber;

- contador; aparato de medir de madera;

vpl.: C1/239; PvB 6/179.

TELDERS Zie:
- ghesworen ----/

TELIOOR Zie:
- telloor; ----; teloire; taeljoor; taelzoor; taljoor; talioor; teljoor; teljuur; taillioer; telluer; tennen ----/

TELJOOR Zie:
- telloor; telioor; teloire; taeljoor; taelzoor; taljoor; talioor; ----; teljuur; taillioer; telluer/

TELJUUR Zie:
- telloor; telioor; teloire; taeljoor; taelzoor; taljoor; talioor; teljoor; ----; taillioer; telluer/

TELLEN = vb. uittellen met klinkende munt betalen.
- enumero I;
- payer en espèces sonnantes;
- auszählen mit klingerder Münze bezahlen;
- count out pay with hard cash pagar en moneda efectivo;
- pagar en moneda contante;

vpl.: T1/408.

TELLEN ENDE OVERLEGGEN = taut. uitbetalen.
- solvo III;
- débourser; payer;
- bezahlen; zahlen;
- pay;
- hacer entrega de dinero; pagar;

vpl.: T1/303.

TELLENAER Zie:
- telder; teller; telre; -----/

TELLER Zie:
- telder; ----; telre; tellenaer/

TELLOOR; TELIOOR; TELOIRE; TAELJOOR; TAELZOOR; TALJOOR; TALIOOR; TELJOOR; TELJUUR; TAILLIOER; TELLUER = sub. bord; schotel.
- catinus;
- assiette;
- Teller; Schlüssel;

- plate;
- plato;

vpl.: LO3/182.

TELLUER Zie:
- telloor; telioor; teloire; taeljoor; taelzoor; taljoor; talioor; teljoor; teljuur; taillioer; ----/

TELOIRE Zie:
- telloor; telioor; ----; taeljoor; taelzoor; taljoor; talioor; teljoor; teljuur; taillioer; telluer/
- tenne ----/

TELRE Zie:
- telder; teller; ----; tellenaer/

TEMBER Zie:
- timber; timbre; ----; tembre; timmer/

TEMBRE Zie:
- timber; timbre; tember; ---- timmer/

TEMERAIR; TEMERARIE; TEMEROIR; TEMERAIRLIJCK = adi. vermetel; onbezonnen- onbesuisd. adv. vermetel; stoutmoedig; onbezonnen.
- temerarius; audax; inconsideratus; incautus; témere; audacter; confidenter;
- adi. téméraire; audacieux; adv. témérairement; audacieusement;
- vermessen; verwegen;
- adi. bold; audacious; brave; temerarious; adv. boldly; audaciously;
- adi. temerario; audaz; atolondrado; impetuoso; ofuscado; adv. temeriamente; con temeridad;

vpl.: MGG 10, 194, 196; T2/278; PB III 213; C2/866.

TEMERAIRE Zie:
- frivoile ---- appelatien/

TEMERAIRE WIJSE = (vermetel) gewelddadige manier.
- stilus temerarius;
- manière téméraire (riolente);
- gewalttätige Weise;
- violent manner;

- manera temeraria;

vpl.: MGG 196.

TEMERAIRLIJCK Zie:
- temerair ----/

TEMERAIRLIJCK Zie:
- temerair; temerarie; temeroir; ----/

TEMERARE STOUTICHEYDT = vermetele brutaliteit.
- audacia temeraria;
- insolence téméraire;
- vermessene Frechheit;
- audacious impertinence;
- insolencia temeraria;

vpl.: PB/II/344.

TEMERARIE Zie:
- temerair; ----; temeroir; temerairlijck/

TEMERARIE ENDE OVERDADIGE OCCUPEERDER SPOLIEERDER ENDE AANVEERDER VAN ANDEREN LUDEN GOET = taut. vermetel bezetter van andermans goed.
- spoliator temerarius;
- occupant téméraire du bien d'autres;
- vermessen Besetzer von Gütern eines Anderen;
- audacious occupier of things in possession; of someone else;
- ocupante temerario del bien ajeno;

vpl.: T1/228.

TEMERARITEIJT; TEMERITEYT = sub. onbezonnenheid; stoutmoedigheid; vermetelheid; koenheid.
- temeritas; audacia;
- témérité; audace;
- Unbesonnenheit; Vermessenheit; Verwegenheit;
- boldness; temerity; audacity;
- temeridad; atravimiento; imprudente; audacia; osadía;

vpl.: MGG 101; PvB 1/59; PB IV 465.

TEMERITEYT Zie:
- temerariteijt; ----/

TEMERITEYT ENDE STOUTICHEYT = taut. vermetelheid en stoutmoedigheid; koenheid.
- temeritas; audacia;
- témérité; audace;
- Vermessenheit und Kühnheit;

- audacity and boldness; temerity;
- temeridad; audacia; osadia;

vpl.: T1/597; PvB 1/59; T2/275; PB IV 465.

TEMEROIR Zie:
- temerair; temerarie; ----; temerairlijck/

TEMMER Zie:
- timmer; ----; timber/

TEMMERAGE Zie:
- timmeragie; tijmmering; timmering; timmeringe; timmeringhe; timmerage; ----; timmeraedze; timmeraets; timmeraetse; timmeraye; temmeringe; tymmeringe/

TEMMEREN Zie:
- timmeren; ----; timberen; timbren/
- tymmeren; timmeren; ----; timberen; timbren/

TEMMERINGE Zie:
- timmeragie; tijmmering; timmering; timmeringe; timmeringhe; timmeringe; temmerage; timmeraedze; timmeraetse; timmeraets; timmeraye; ----; tymmeringe/

TEMMERMAN; TIMMERMAN; TIMBERMAN = sub. timmerman.
- faber lignarius;
- menuisier; charpentier;
- Zimmermann;
- carpenter;
- carpintero;

vpl.: PB/III/345.

TEMPEESTE Zie:
- tempeest; ----; tempeste; tempest/

TEMPERARITEIJT = sub. onbezonnenheid; stoutmoedigheid; vermetelheid.
- temeritas; audacia;
- témérité; audace;
- Unbesonnenheit; Vermessenheit;
- boldness; temerity; audacity;
- temeridad; atravimiento imprudente; audacia; osadío ;

vpl.: MGG 101.

TEMPEST Zie:
- tempeest; tempeeste; tempeste; ----/

TEMPESTE Zie:
- tempeest; tempeeste; ----; tempest/

TEMPORA Zie:
- distingue ----/

TEMPORAEL; TEMPOREELE = adi. tijdelijk.
- temporarius; temporalis;
- temporel;
- zeitweilig;
- temporal;
- temporal;

vpl.: T2/58.

TEMPORE Zie:
- immemoriale ----/
- pro ----/
- suo ----/

TEMPOREELE Zie:
- temporael ----/

TEMPOREELE = adi. tijdelijke.
- temporalis;
- temporel;
- interimistisch;
- temporary;
- temporal;

vpl.: Cr2/951.

TEMPORELE GOEDEN (SAKEN) = sub. pl. tijdelijke goederen - zaken.
- bona temporalia;
- biens temporels;
- zeitliche Güter;
- temporary goods;
- posesiones temporales;

vpl.: PB/III/120; PvB 1/55; C1/140.

TEMPTACIE; TEMTACIE; TENTATIE; TENTACIE = sub. bekoring.
- perturbatio animi; temptamen
- tentation;
- Reiz; Verführung;
- temptation;
- tentación;

vpl.: T1/175.

TEMTACIE Zie:
- temptacie; ----; tentatie; tentacie/

TEMULT; TUMULT ; TYMULT = sub. lawaai.
- tumultus;
- tumulte;
- Tumult;
- noise; tumult; uproar;
- tumulto; alboroto; revueldo;

vpl.: ASO 20.

TEN Zie:
- spouwbaxken van ----/
- tafelrinck van ----/
- tenne; tin; ----; tinne; teen; theen/
- treseerbecken van ----/
- wijsen te ---- broode/
- van bloedts of ---- derden leden/

TEN ACHTERDEEL VAN = ten nadele van.
- ad damnum;
- au détriment de;
- zum Schaden;
- to the detriment of;
- en perjuicio de;

vpl.: B2/181.

TEN ALDERHOECHSTEN = adv. op zijn hoogst.
- valde maxime;
- tout au plus;
- am allerhöchsten;
- at the very most;
- a lo sumo;

vpl.: LPS 118.

TEN ALRECORSTEN = zo spoedig mogelijk.
- quam primum;
- au plus vite; le plus tôt possible; au plus tôt;
- so bald wie möglich;
- as soon as possible;
- cuanto antes; lo antes posible; a la posible brevedad;

vpl.: T1/270.

TEN ALRENAISTEN = ten spoedigste.
- quam primum;
- au plus vite; le plus tôt possible; au plus tôt;
- baldmöglichst;
- as soon as possible;
- cuanto antes; lo antes posible; a la posible brevedad;

vpl.: T1/270.

TEN ARBITERSCEPE VAN = bij scheidsgerecht van.
- judicium arbitrarium;
- à la cour arbitrale de;
- beim Schiedsgericht von;
- at the court of arbitration of;
- por arbitraje de ----/

vpl.: PB/II/309.

TEN BEDWANGH STAEN = onderworpen zijn aan.
- subiectus esse;

- être soumis à;
- unterworfen sein an;
- be subjected to;
- estar sujeto a;

vpl.: C1/166.

TEN BEGINSELE VAN = bij het begin van.
- in initium;
- au début de;
- beim Anfang von;
- at the beginning of;
- en el comienzo;

vpl.: PvB1/447.

TEN BERIEVE VAN = ter hulpe van; ten gerieve van.
- alicuius causá;
- pour la commodité de;
- zur Hilfe von;
- to the assistance of;
- para conveniencia de;

vpl.: BVB 192.

TEN BESNEDEN TIJDE NIET VOLDOEN = binnen een bepaalde tijdstermijn niet nakomen.
- in tempore fixo non subsequi;
- au terme fixé;
- innerhalb einem bestimmten Zeitraum nicht nachkommen;
- not perform within a certain time;
- no cumplir dentro de un cierto plazo;

vpl.: C1/686.

TEN BESTE ENDE NUTSTE = op de meest goede en nuttigste manier.
- modo optimo et maxime utili;
- de la meilleure et la plusutile manière;
- auf die beste und meist nützliche Weise;
- in the best and most useful manner;
- de la manera mejor y más útil;

vpl.: DDR 2.

TEN BESTEN VANT GEMEEN = tot nut van het algemene.
- ud usum boni communis;
- pour le bien public;
- zum Besten der Gemeinschaft;
- for the general good, for the benefit of the community;
- a beneficio de la comunidad;

vpl.: ASO 9.

TEN BEVEELE VAN = op bevel van.
- iussu alicuius;
- sur l'ordre de;
- auf Befehl von;
- by order of;
- por orden de;

vpl.: MGG 4.

TEN BIJSIJNE VAN = in aanwezigheid van.
- in praesentia;
- en présence de;
- in Anwesenheit von;
- in the presence of;
- en presencia de;

vpl.: PvB 1/11.

TEN BIJSIJNNE, CONSENTE, WILLE, WETE ENDE BEGEERTEN VAN = tant. met hulp, toestemming, wil, weten en wens van.
- cum assistentia, consensu, voluntate, cognitione et desiderio;
- avec l'assistence, le consentement et la volonté, au su et du désir de;
- mit Hilfe, Zustimmung, Wissen und Wunsch;
- with assistence, consent, will, knowledge and desire of;
- con asistencia, consentimiento, voluntad, conocimiento y deseo de;

vpl.: LO1/624.

TEN CLAIRDEREN VERSTANDE = tot juiste kennis.
- ad scientiam exactam;
- pour être exactement informé
- zum besseren Sachverstand;
- for being sufficiently informed;
- para su justo conocimiento;

vpl.: T1/77.

TEN CONTENTEMENTE VAN = tot tevredenheid van.
- ad animum contentum; ad contentum; cum voluptate;
- à la satisfaction de;
- zu Zufriedenheit von;
- to the satisfaction of;
- a satisfacción de; a contento de;

vpl.: C1/48, 579; PvB 6/239.

TEN COSTE VAN DEN ONGELIKE = ten koste van degene die ongelijk heeft.
- malo eius, qui errat;
- au dépens du perdant;

- auf Unkosten von dem der unrecht hat;
- at the expense of him who is wrong;
- a cargo de el que pierde;

vpl.: Cu1/247.

TEN DIFFINITIVEN = in kracht van gewijsde.
- ad definitionem sententiae;
- avoir force de sentence;
- entgültiges Endurteil;
- sentence has been entered (vonnis is in kracht van gewijsde gegaan);
- pasar en autoridad de cosa probada cobrarfuerze legal;

vpl.: C2/882.

TEN DIFFINITIVEN REPARABEL SIJN = afdoend herstelbaar cq. herroepelijk zijn.
- definite reparabilis esse;
- être réparables en définitive;
- widerruflich sein;
- be revocable;
- ser terminantemente reparable o revocable;

vpl.: C1/260.

TEN EEDT AENSPREKEN = opvorderen tot het afleggen van een eed.
- postulare ad dandam jurejurandum;
- réclamer à prêter serment;
- reklamieren zur Leistung eines Eides;
- demand to swear on oath;
- reclamar que se preste un juramento;

vpl.: B2/42.

TEN EERSTEN GENECHTDAGHE TER MERCKT BRENGHEN = de eerste gerechtsdag op de markt te koop bieden.
- in die iuris primo in mercatu ad emptionem offerre;
- offrir en vente au premier jour de plaid;
- am ersten Gerichtstag auf dem Markt feilhalten;
- on the first court day offer for sale on the market;
- ofrecer a la venta al mercado el primer día de sesión judicial;

vpl.: C1/692.

TEN EFFECTEN VAN = ten gevolge van.
- afferre consecutionem

alicuius rei;
- par suite de;
- infolge;
- in consequence of;
- a consecuencia de; de resultas de; debido a;

vpl.:

TEN EXEMPLE VAN EENEN JEGHELIJCKEN (EXEMPEL, EXEMPELE) = ten voorbeeld van een ieder.
- ad ex emplum uniuscuiusque;
- en exemple à un chacun;
- zum Vorbild (Beispiel) von jedem;
- as an example for verybody;
- como un ejemplo de (of = para) cada uno;

vpl.: C1/387; T1/180; C1/214; PvB 1/379; DVB 60; EE8; B1.

TEN FIJNE VAN ABSOLUCIEN = tot doel van kwijtschelding.
- ad absolutionem;
- dans le but d'obtenir une remise;
- zum Zweck des Erlaszes;
- with a view to obtain remission;
- con el fin de obtener una exención;

vpl.: T1/551.

TEN FINE = eindelijk; tenslotte.
- ad ultimum;
- enfin;
- schliesslich; damit;
- finally;
- finalmente; al cabo;

vpl.: DVB 59.

TEN GEBOEIJTIJDE = sub. tijd waarop afkondigingen werden gedaan.
- tempus promulgationis;
- à l'heure des publications;
- an der Zeit von den Abkündigungen;
- at the time for the notifications;
- en la hora de las notificaciones;

vpl.: LO7/454.

TEN GHELIJCKEN COSTE ONDERHOUDEN = onderhouden op gemeenschappelijke kosten.
- in impensis communibus sustinere;
- entretenir à frais égaux;
- auf gemeinschaftliche Kosten instandhalten;

- keep in repair on common cost;
- mantener en buen estado de conservación por cuenta común;

vpl.: LOV 236.

TEN GEMEENEN COSTEN = op kosten der gemeenschap.
- impensis societatis;
- au frais de la communauté;
- auf Kosten der Gemeinschaft;
- on expenses of the community;
- a expensas de la comunidad;

vpl.: LPS 99.

TEN GEMEIJNEN KOSTE = op gemeenschappelijke kosten.
- pecuniis communibus; impensae communes; sumptus publici; non sine damno communitatis;
- aux frais communs;
- auf gemeinschaftliche Kosten;
- on joint costs; on communal expenses;
- a expensas comunes; por cuenta en común;

vpl.: C1/191, 230.

TEN GEMEIJNEN PROUFIJT = tot gemeenschappelijk voordeel.
- profectus communis;
- au profit commun;
- zum gemeinschaftlichen Vorteil;
- communal profit;
- en el interés común;

vpl.: LO6/554.

TEN GENECHTEN ENDE TER VIERSCHAEREN = taut. op de rechtszittingen.
- in sessionibus iuris;
- aux plaids et à la Vierschaere;
- auf den Gerichtssitzungen;
- at the sessions of the court;
- en las sesiones judiciales;

vpl.: C1/658.

TEN GEPREFIGEERDEN DAEGE = op de vooruit vastgestelde dag.
- in die praefixa;
- le jour fixé à l'avance;
- am im Voraus festgesetzten Tag;
- on the prefixed day;
- el el día prefijado;

vpl.: B1; C2/882.

TEN GHEBUERLIJCKEN RECHTEN STAEN = onderworpen zijn aan het burenrecht.

- subiectus esse iuri vicinorum;
- soumis au droit de voisinage;
- dem Nachbarschaftsrecht unterworfen sein;
- being subjected to the neighbourly rights;
- estar sujeto al derecho de vecindad;

vpl.: C1/593.

TEN GHEWARE VAN = tot vrijwaring van.
- ad servandum aliquid;
- à garantie de;
- zur Verwahrung vor;
- for safeguarding of; protection of;
- por preservación de;

vpl.: C2/856.

TEN GOUDAGHE COMPARERE N = op het gouwgeding verschijnen.
- in iudicium regionis comparere;
- comparaître au plaid général;
- am Gauprozesz erscheinen;
- appear at the district's court-day;
- comparecer en el proceso regional;

vpl.: C1/344.

TEN GROOTEN ACHTERDEELE VAN = tot groot nadeel van.
- ad incommodum magnum ; magno cum detrimento;
- au grand préjudice de; au grand détriment de;
- zum groszen Schaden von;
- to the great detriment of;
- en gran daño de; con gran perjuicio de;

vpl.: T1/301.

TEN HALVE BLAT = op de helft der bladzijde.
- in medió paginae;
- à la moitié de la page;
- auf der Hälfte der Seite;
- on the half of the page;
- amitad de la página;

vpl.: ACart 14.

TEN HALVEN VRUCHTEN GHEHOUDEN OFT GOEDEN TER HELLICHTWINNINGHE = taut. goederen waarvan de halve oogst als pacht aan de eigenaar betaald dient te worden.
- bona quorum messis dimidia ut redemptio conductori solvendi debetur;

- biens dont la moitié du produit doit être versée comme fermage;
- Güter von denen die halbe Ernte als Pacht zu bezahlen ist;
- goods of which the half yield has to be paid as lease;
- bienes cuyo arriendo es pagado al propietario por el errendatario con la mitad de la cosecha;

vpl.: PB/III/293.

TEN HEYLIGHEN AFFIRMEREN (HEIJLIGHEN) = onder ede bevestigen.
- sub iure affirmare; iurare per sanctos;
- confirmer sous serment; jurer par les choses saintes;
- eidlich bestätigen; bei den Heiligen schwören;
- affirm on oath; swears by the saints;
- afirmar bajo juramento; jurar por los santos;

vpl.: B1/13; C2/884; C1/596.

TEN HERDEN LANDE = naar stevige grond.
- in terram solidam;
- vers la terre solide;
- nach festen Boden;
- to solid grounds;
- hacia tierra firme;

vpl.: LO6/54.

TEN HOEDE GHAEN = te hoofde gaan; betrekking hebben op.
- attinere;
- appartenir à;
- sich beziehen auf;
- relate to;
- tener referencia a; contraerse a;

vpl.: C1/95.

TEN HOOCHSELE = bij opbod.
- ad licitationem;
- par voie d'enchères; aux enchères;
- meistbietent;
- by auction;
- al mejor postor;

vpl.: B1; v.d.V /68; C2/894.

TEN HOOCHSTEN BRENGEN = bij opbod verkopen.
- divendere ad licitandum;
- vendre aux enchères;
- so teuer wie möglich ver-

kaufen;
- sell by auction;
- vender en pública subasta al mejor postor;

vpl.: C1/86.

TEN HOOCHSTEN VAN DEN DAEGHE = in de middag.
- meridiano;
- au plus haut point du jour; à midi;
- im Mittag;
- at noon;
- por la tarde ('s-namiddags), a mediodía (om 12 uur);

vpl.: C1/87.

TEN HOOGSTEN VERDIERENE; VERDIEREN; VERDIERDERE; VERDIERENDE = bij het hoogste bod; aan de hoogste bieder.
- in licitatione maxima; qui licitat maxime;
- au plus hautes enchères; au plus haut enchérisseur;
- bei dem hochsten Angebot; auf dem höchsten Gebot; für das höchste Gebot; beim höchsten Gebot; an den Meistbietenden;
- at the highest bid; to the highest bidder;
- a la puja; al precio màs alto; con la oferta más alta; al mejor postor;

vpl.: LO1/208; 188, 492, 584; LO4/604; LO1/492.

TEN HOUWELIJCK BESTEDEN = vb. uithuwelijken.
- do I (colloco I) in matrimonium;
- marier;
- verheiraten;
- give in marriage;
- casar, dar estado a ...;

vpl.: C1/170.

TEN HUIJSE DAER EEN VROUWE VAN KINDE INNELEGGHENDE IS = in het huis waar een vrouw in het kinderbed ligt cq. bevallen is.
- in domo, in qua est uxor parturiens;
- maison où est accouchée une femme;
- im Haus wo eine Frau eines Kindes entbunden ist;
- in the house in which a woman gives birth to a child;
- en la casa donde una mujer está acostada en la cama de niño = en el parto;

vpl.: C1/395.

TEN KORTEN DAAGE = op een spoedig aan te wijzen dag.
- in die celere;
- à un jour bientôt indiqué;
- an einem baldigen Tag;
- at an early day;
- un día pronto indicado;

vpl.: MGG 191.

TEN LANCHSTEN AD OCTO = op z'n laatst op de achtste dag.
- ad ultimum in octavo die;
- au plus tard au huitième jour;
- spätestens am achten R Tag;
- at the latest on the eight day;
- por último o octavo dia;

vpl.: C1/257.

TEN LANXTEN SOE SCHIERE = op het laatst; als bijna.
- postremo ut fere;
- au plus tard dès;
- zuletzt wenne fast;
- at latest as next;
- a lo último; cuando;

vpl.: LO1/208.

TEN LASTE ENDE PERICULE = taut. voor rekening van.
- vitio;
- à la charge de;
- für Rechnung und Gefahr von;
- for account of;
- a cargo de;

vpl.: T1/63.

TEN LASTE ENDE SORGE = taut. voor rekening van.
- vitio;
- à la charge de;
- für Rechnung und Gefahr von;
- for account of;
- a cargo de;

vpl.: T1/63.

TEN LOTHE = bij loting.
- sorte; sortitione;
- par tirage au sort;
- beim Losen;
- at the drawing of lots;
- por sorteo;

vpl.: DVB 24, 30.

TEN LOTHE GEVALLEN = door het lot ten deel vallen.
- sorte obvenire;
- échoir au sort;

- durch das Los zuteil werden;
- fall to a person's share by fate;
- caer en suerte a uno; tocar a uno por suerte;

vpl.: DVB 30.

TEN MANUALE AFTEECKENEN = in het register of handboek aantekenen, aftekenen.
- in manualem confirmare;
- signér au manuel;
- eintragen in das Handbuch;
- endorse the register;
- notar (of = apuntar, of = endosar en blanco) en el registro o el manual;

vpl.: C1/255.

TEN MEESTEN PROFFIJTE (PROFIJTE) = tot het meeste voordeel; op de minst schadelijke wijze.
- ad commodum maximum;
- au mieux des intérêts;
- zu dem meisten Vorteil;
- to the greatest profit;
- por el más gran provecho;

vpl.: C1/46; LO6/54.

TEN MEESTEN PROFIJTE INGEDAEN WORDEN = op de minst schadelijke wijze te gelde gemaakt worden.
- in modo minime damnoso vendi;
- de la manière la moins dommageable à vendre;
- zum meisten Vorteil verkaufen;
- in the least detrimental mannes to sell;
- de la manera menos danosa reducirse a dinero;

vpl.: LO6/54; Cr1/298.

TEN NAESTE GENECHTE = tot de volgende rechtszitting.
- ad sessionem iuris proximam;
- jusqu'a l'audience prochaine;
- bis der nächsten Gerichtssitzung;
- till the next session of the court;
- hasta la próxima audiencia;

vpl.: B2/140.

TEN NAESTEN CANTE = op de kortste zijde; de meest nabij gelegen zijde.

- in latere brevissimo; pars proxima;
- du coté où le trajet est le plus court; du côté le plus proche;
- über den kürzesten Weg; an der nächsten Seite;
- at the side where the distance is most short; nearest by side;
- de la parte donde la distancia es más corta; del lado más cerca;

vpl.: LOV/56; LO6/54.

TEN NAESTEN CAUTERE = naar het dichtsbijzijnde veld.
- in campum proximum;
- vers le champ le plus proche;
- to the nearest field;
- an der nächsten Seite entlang;
- hacia el campo más cerca;

vpl.: LO6/354.

TEN NAESTEN GEDINGHE = op de eerstvolgende rechtszitting.
- in sessione iuris proxima;
- à la séance suivante;
- auf der nächsten Gerichtssitzung;
- at the next session of the court;
- en la próxima audiencia;

vpl.: B2/129.

TEN NAESTEN GHENACHTE GENECHT) in de volgende rechtszitting van de schepenbank.
- in sessione iuris proxima indicii scabinorum;
- au plus prochain jour de plaid d'un tribunal aux échevins;
- in der nächsten Gerichtssitzung des Schöffengerichts;
- in the next session of the sheriff's court;
- en la próxima sesión del tribunal de los regidores;

vpl.: C1/609; B2/140, 6.

TEN NEDERSTEN VELDE = naar het laagstgelegen veld.
- in campum depressissimun;
- vers les champs les plus bas;
- nach dem untersten Feld;

- to the lowest lying field;
- hacia el campo más bajo;

vpl.: C1/617; LO6/54.

TEN NERNSTIGEN ENDE MINNELIJCKEN VERSUECKE = op ernstig en vriendschappelijk dringend en vreedzaam verzoek.
- preces urgentes omabilesque;
- requête urgente et amicale;
- auf ernsthafte und freundschaftliche Bitte;
- in serious and amicable request;
- a ruego serio y amistoso;

vpl.: LPS 29.

TEN OCSUYNE (OCZUIJME) VAN = ter oorzake van; ter gelegenheid van
- propter; ad occasionem;
- à cause de; à l'occasion de;
- wegen; anlässlich;
- on account of; to the occasion of;
- a causa de; debido a; con ocasión de;

vpl.: T1/197; BVB 188.

TEN OIRKONDE = als getuigenis; als bewijs; ten bewijze van.
- quasi testimonium;
- en témoignage de;
- als Zeugnis;
- in witness there of;
- como estimonio de;

vpl.: BVB 182; ACart 5, 12, 21; DVB 4.

TEN OMGANGHE HOUDEN = processie houden.
- processio;
- faire une procession;
- Prozession ziehen lassen;
- hold a procession;
- tener una procesión;

vpl.: C1/600.

TEN OPENEN VAN DEN POORTE = bij het openen van de stadspoort.
- ad aperiendam portae civitatis;
- à l'ouverture de la porte de la ville;
- beim Offnen des Stadttor;
- at the opening of the town-gate;
- al abrir la puerta de la ciudad;

vpl.: C1/575.

TEN OPSIENE VAN = ten opzichte van.
- quod attinet ad;
- à l'égard de;
- hinsichtlich;
- with regard to;
- con respecto a;

vpl.: PvB 1/392.

TEN PERIJCKELE VAN = met gevaar voor.
- periculo;
- au péril de;
- mit Gefahr für;
- with danger for;
- con peligro de;

vpl.: LO4/554.

TEN PRIJSE VAN = met geldelijke vergoeding.
- compensatione pecuniae;
- avec une compensation financière;
- mit geldlicher Vergütung; Entschädigung;
- with financial indemnification;
- con una compensación;

vpl.: T1/498.

TEN PRINCIPAALE = voornamelijk; op de hoofdzaak; de eigenlijke rechtsvraag.
- praecipue;
- principalement;
- vornehmlich; namentlich;
- principally;
- principalmente;

vpl.: DVB 119.

TEN PRINCIPAELEN SUCCUMBEEREN = verliezen in hoofdzaak.
- principaliter succumbere;
- succomber au principal;
- verlieren in der Hauptsache;
- lose in the main;
- sucumbir principalmente;

vpl.: LO1/554.

TEN PROFIJTE DES HEERE = ten voordeel van de heer.
- ex usu domini;
- au profit du Seigneur;
- zugunsten des Herrn;
- for the benefit of the Lord;
- en ventaja del señor;

vpl.: ADR 12.

TEN PROTHOCOLL = in het besluitenregister.
- in indice decisionum;
- dans le registre des décrets

- in dem Beschlüsseregister;
- in the register of decisions;
- en el protocolo; en el registro de las resoluciones;

vpl.: DVB 19.

TEN PROVISIONE(E)LE(N) = tot nader order.
- usque ad praeceptum diligentius faciendum;
- provisoirement;
- bis auf Weiteres;
- until further notice;
- hasta nueva orden;

vpl.: DKB 28, 76.

TEN RADE = bij de watermolen.
- iuxta molas aquarias;
- près du moulin à eau;
- bei der Wassermühle;
- at the water-mill;
- cerca del molinó de agua;

vpl.: MGG 140.

TEN RADE OFF MOLLEN = taut. watermolen.
- molae aquariae;
- moulin à eau;
- Waszermühle;
- water-mill;
- molino de agua;

vpl.: LPS 52.

TEN RECHT; ONDUEGHDELIJC ENDE ONBEHOIRLIJC = taut. onrechtmatig.
- iniustus;
- contra la loi; injuste; illégitime;
- unrechtmässig;
- illegal;
- contrario al derecho; ilegal; ilegetimo; ilicito; injusto;

vpl.: T1/117.

TEN RECHTWERT = jegens het gerecht.
- adversus iudicium;
- envers la justice;
- dem Gericht gegenüber;
- towards the court;
- hacia el tribunal; para con la justicia;

vpl.: LO6/552.

TEN REGARDE (REGUARDE) VAN = met betrekking tot.
- cumn relatione ad; quod affinet ad; de; circa;
- au regard de; par rapport à; evégard à;
- mit Bezug auf; in Bezug auf;

- with regard to; with reference to;
- con velación a;

vpl.: C1/179,203; ACart 23, 24; LPS 60; Pl.Bra. 36; B1.

TEN RESPECTE VAN = ten eerbied van; ter wille van; ten opzichte van.
- alicuius rei gratia; quod attinet ad;
- en considération de; par rapport à;
- zur Ehrfurcht von; hinsichtlich;
- ter wille van = por causa de; ten opzichte van = con respecto a;

vpl.: MGG 42.

TEN RICHTWAERT = ter terechtzitting.
- in iudicium;
- en audience;
- zur Gerichtssitzung;
- at the session of the court;
- en la audiencia;

vpl.: B2/151.

TEN ROLLE ALS TEN GHENACHTE BEDINGHEN = op de gewone vrijdagse rechtszitting of op de maandagse rechtszitting iedere 14 dagen (Lier).
- in sessione iuris ordinaria diei Venerdi aut diei lunae omnibus quattuordecim diebus (Lier);
- au rôle comme au plaid; Lier;
- auf der ordentlichen Gerichtssitzung am Freitag oder am Montag (Lier);
- on the common session of the court on Friday or on Monday (Lier);
- en la sesión judicial ordinaria de viernes; o en la sesión judicial de lunes de cada dos semanas; Lier;

vpl.: C1/634.

TEN SCHAT ENDE TWEESCHATTE = op schatting of dubbele schatting.
- aestimatio sive aestimatio dupla;
- à estimation ou à l'estimation double;
- doppelte Steuer;
- double tax;
- según cálculo, cijns = tributo censo;

vpl.: PB/II/195.

TEN SCHEIJDEN VAN DEN BEDDE = bij het eindigen van het huwelijk; bij het overlijden van een der echtgenoten.
- ad rescissionem matrimonii; in exitu vitae unius nuptorum;
- à la rupture du lit; à la mort d'un des conjoints;
- beim Ende der Ehe; beim Tode einer der Ehegatten;
- at the termination of the marriage; at the death of one of the sponses;
- al terminar el matrimonio; a la muerte de uno de los cónyuges;

vpl.: LOV/386; C1/421, 289.

TEN SCHRIVENE VAN = op bevel van.
- jussu alicujus;
- sur l'ordre écrit de;
- auf Befehl von;
- by order of;
- por orden de; por mandado de;

vpl.: LO I/128.

TEN SEGGEN VAN DE WETH = bij scheidsrechterlijke uitspraak van de overheid.
- arbitrio magistratus;
- à l'arbitrage du magistrat;
- durch schiedsrichterliche Aussprache der Behörden;
- by arbitral award of the authorities;
- al arbitraje de la autoridad;

vpl.: LO3/314.

TEN SELVEN DAEGE = op dezelfde dag.
- eódem die;
- au même jour;
- am selben Tag;
- on the same day;
- el mismó día;

vpl.: DVB 17.

TEN SELVEN UIJTGHESETTEN DAGHE = op de daartoe vastgestelde dag.
- in die ad hoc statuto;
- audit jour différé;
- am dazu bestimmten Tag;
- on the day fixed for that purpose;
- el dia fijado para ello;

vpl.: C1/387.

TEN SIJNEN PERIJCKELE = voor zijn verantwoordelijkheid.
- ad suam responsabilitatem;
- à ses périls;
- für eine Verantwortung; auf sein Risiko;
- under his care; under his responsibility;
- bajo su responsabilidad;

vpl.: Ca2/186.

TEN SLETE LEVEREN = bij verkoop overgeven.
- ad venditionem tradere;
- livrer au débit;
- unter der Hand verkaufen;
- deliver at sale;
- a venta transferir;

vpl.: LO3/502.

TEN SPIEGELE VAN = tot voorbeeld van.
- ad exemplum;
- servir d'exemple á;
- als abschreckendes Beispiel für;
- serve as an example;
- servir de ejemplo;

vpl.: LO6/488.

TEN STAEVENE DES SCHOUTETHS = op voorschrift van de schout.
- aliquo deprecante sculteti;
- sous la dictée de l'écoutète;
- auf Vorschrift von der Schulze;
- by intercession of the sheriff;
- por precepto del alcalde;

vpl.: LO I 536.

TEN STAPELE KOMEN = ter markt komen.
- in mercatum venire;
- venir au marché;
- zum Markt kommen;
- come to the market;
- salir al mercado;

vpl.: C1/655.

TEN STAPLE NIET BRINGHEN = niet naar de opslagplaats brengen.
- non ferre in horreum;
- pas conduire à l'étappe;
- nicht nach das Lagerraum bringen;
- not take to the shore;
- no llevar al almacén;

vpl.: LO I/14.

TEN STRUIJCKEWAERTS GAEN ENDE SUCCEDEREN = ten deel vallen en vererven naar de stamfamilie.
- obtingere et succedere familiae;
- échoir et aller vers la souche;
- geschlechtesgemäss erben;
- inherit according to family;
- suceder e ir en beneficio de la rama;

vpl.: LOV/60.

TEN TAPPE VERCOPEN = in het klein verkopen.
- divendere;
- vendre en détail;
- im Detail verkaufen;
- sell in retail;
- vender al por menor;

vpl.: LO 1/46.

TEN THOON STELLEN AEN EENEN STAECK OFTE CAECKE = te kijk stellen aan de schandpaal.
- collari affogere;
- attacher au carcan;
- zur Schau ausstellen an einem Schandpfahl;
- to expose publicly at the pillory;
- exponer a una persona en la picota de la infamia;

vpl.: PB/III/7.

TEN TIDEN = ten tijde van.
- in tempore;
- au temps de;
- zur Zeit (des-, der-);
- at (in) the time ....;
- en tiempo(s) de;

vpl.: PL.RG. 9; B1.

TEN TYDE VAN HARE AFLYVIGHEYD = op het tijdstip van hun overlijden.
- in tempore defunctionis;
- au moment de leur mort;
- am Zeitpunkt Ihres Absterbens;
- at the time of death;
- al momento de su fallecimiento;

vpl.: Pl.RG/9 ; Beusekom 1.

TEN UIJTGAEN VAN DE BERNENDE KEERSSE = bij het doven van de brandende kaars.
- in exstinctione candelae;
- lors de l'extinction du cierge;

- beim Löschen der brennenden Kerze;
- at the extinguishing of the lighted candle;
- al apagar la candela encendida;

vpl.: C1/198.

TEN VERSUECKE VAN = ten verzoeke van.
- ad rogationem;
- à la prière de;
- auf Bitte von;
- at the request of;
- a petición de;

vpl.: B2/116.

TEN VOLLEN BEDINGHEN = uitputtend overeenkomen.
- exhauriens;
- faire un accord parfait;
- erschöpfend übereinkommen;
- to agree exhaustively;
- convenir enteremente;

vpl.: Cr2/1013/20.

TEN VUYTTESTEN = tot op het uiterste.
- ad extremum;
- au plus haut degré;
- äuszerstenfalls;
- to the utmost;
- el extremo;

vpl.: MGG 14.

TEN WARE HIJ WAER IN ACTU FUGAE = tenzij hij vluchtig zou zijn.
- nisi fugitivus esset;
- à moins qu'il ne soit in actu fugae;
- es sei denn dass er flüchtig wäre;
- unless he should be fugitive;
- a no ser que estuviera en fuga;

vpl.: LOV/260.

TEN ZYNEN COSTEN = op sijnen cost = op zijn kosten.
- suo sumptu;
- à ses frais;
- auf seine Kosten;
- athis expense;
- por su cuenta;

vpl.: B1; C2/890.

TENDEERDER Zie:
- tendeersel; ----/

TENDEEREN Zie:

- tenderen; ----/

TENDEERSEL Zie:
- dacklijst ofte ----/

TENDEERSEL; TENDEERDER = muurband; stenen rand; muurkrans.
- labrum lapidis;
- cordon;
- Mauerband;
- wall-wreath;
- cordón;

vpl.: LO3/402.

TENDENAAR Zie:
- thiendenaare; thiender; tiendenaer; tiendennaer; ----; tendenare; tendener/

TENDENARE Zie:
- thiendenaare; thiender; tiendenaer; tiendennaer; tendenaar; ----; tendener/

TENDENER Zie:
- thiendenaare; thiender; tiendenaer; tiendennaer; tendenaar; tendenare; ----/

TENDEREN; TENDEEREN = vb. bedoelen; trachten; pogen; neigen tot; strekken tot.
- tendo III; conor I; cogito I; volo; inclino I;
- tendre à;
- beabsichtigen;
- intend;
- tender a;

vpl.: DVB 59.

TENDEREN TOT QUADE FORTUNE = neigen tot slechte fortuin.
- ad fortunam malam mobilem tendere;
- tendre à mauvaise fortune;
- neigen zu schlechter unbeständiger Chance;
- incline to bad fortune;
- tender (of = propender) a la mala suerte;

vpl.: C1/423.

TENDRAINE PROCESSEN = aangespannen rechtsgedingen; tijdrovende processen.
- lites tardae;
- procès de longue haleine;
- angespannte Rechtsverfahren;
- started lawsuits;
- procesos prolyos;

vpl.: LPS 70.

TENECHEN Zie:
- so wie dat ---- like meer kerssen makede dan vier/

TENEUR Zie:
- tenuer; tennere; tenoir; ----/

TENIJNPOT Zie:
- tennenpot; tinnijnpot; ----; tennijnpot; tinnepot; tininpot; tinenpot

TENNE; TIN; TEN; TINNE; TEEN; THEEN = sub. tin.
- plumbum album;
- étain;
- Zinn;
- tin;
- estano;

vpl.: PvB1/246; T1/154.

TENNENPOT; TINNIJNPOT; TENIJNPOT; TENNIJNPOT; TINNEPOT; TININPOT; TINENPOT = sub. tinnen pot.
- olla ex plumbo albo confecta;
- pot en étain;
- zinerner Topf;
- tin pot;
- olla de estaño;

vpl.: C1/620.

TENNEN SCHEEL Zie:
- vertreck ----/

TENNEWERC Zie:
- tennewerck; tinnewerc; ----; tinnenwerc; tennenwerc; tenwerc; tinwerc; teenwerc/

TENNEWERCK; TINNEWERC; TENNEWERC; TINNENWERC; TENNENWERC; TENWERC; TINWERC; TEENWERC = sub tinnen voorwerpen.
- vasa (res) ex plumbo albo conflata; confecta;
- objets en étain;
- Zinngeschirr;
- tin; ware; pewter;
- utensilios de estaño; objetos de estaño;

vpl.: B1/37; C2/888; LO4/434.

TENNENWERC Zie:
- tennewerck; tinnewerc;

tennewerc; tinnenwerc; ----; tenwerc; tinwerc; teenwerc/

TENOIR Zie:
- tenuer; tenuere; ----; teneur;/

TENNIJNPOT Zie:
- tennenpot; tinnijnpot; tenijnpot; ----; tinnepot; tininpot; tinenpot/

TENS Zie:
- thijnsse; tijns; thijns; tins; ----; teins; theins; thijs; cens; cijns; chijns; cheins; chens; chins; cins; sijs; tseins; tsens; cijs; tsijs/

TENSELVER = contr. tot een zelfde.
- eidem;eaedem;
- à un même; à une même;
- zu einem selben;
- to the same (fine);
- a un mismo; a una misma;
vpl.: BKB 6.

TENTACIE Zie:
- temptacie; temtacie; tentatie; ----/

TENTATIE Zie:
- temptacie; temtacie; ----; tentacie/

TENTEEREN; TENTEREN = beproeven.
- tempto I; tento I;
- tenter;
- versuchen;
- tempt;
- tentar;
vpl.: B2/204.

TENTEREN Zie:
- tenteeren; ----/

TENTESTOCK Zie:
- picquetpaal ofte ----/

TENUER; TENUERE; TENOIR; TENEUR = sub. doel; bedoeling; strakking; inhoud.
- tenor; sententia; argumentum; inclinatio;
- teneur; tendance; but;
- Tenor; Tendenz; Zweck; Abzicht;
- tendency; tenor; purport; meaning;

- tenor; tendencia; objeto; finalidad;
vpl.: T2/238; LPS 45; BVB 194; B2/34; C2/1013.

TENUERE Zie:
- tenuer; ----; tenoir; teneur/

TENWAIRE = coni. tenzij.
- nisi; si non;
- à moins que;
- es wäre denn;
- unless;
- a no ser que;
vpl.: T2/9.

TENWERC Zie:
- tennewerck; tinnewerc; tennewerc; tinnenwerc; tennenwerc; ----; tinwerc; teenwerc/

TENYETTE Zie:
- verderven; verargeren; ---- gaen/

TEPANDENE = vb. in pand nemende; in beslag nemen.
- pigneror I; pignum capio III; occupo I;
- saisir; confisquer;
- pfänden; beschlagnahmen;
- seize; confiscate; capture;
- embargar; confiscar; secuestrar; encautarse de;
vpl.: DVB 3.

TEPPER ; TAPPER = sub. tapper.
- tabernarius;
- tavernier;
- Schenkwirt;
- tapster; tavern-keeper;
- tabernero;
vpl.: SKB 8.

TER Zie:
- terve; ----; terre; tar; tarre; theer/

TER = sub. hom. 1. teer 2. praep. naar de.
- 1. pix liquida; 2. ad; in; versus;
- 1. goudron; 2. vers; à la; au;
- 1. Teer; 2. zu der;
- 1. tar; 2. to; towards;
- 1. alquitrán; 2. hacia; a la; al;
vpl.: PvB1/338; DVB 26.

TER AELMOESSEN = pro Deo
- pro deo;
- en aumône; pro Deo;
- kostenfrei;
- pro Deo;
- por Amor a Dios;

vpl.: LO1/456.

TER AERDEN SLAEN = neerslaan.
- sternere;
- jeter par terre;
- niederschlagen;
- strike down;
- tirar al suelo; dar en tierra;

vpl.: LOV/312.

TER ARBITRAGIEN VAN = ter scheidsrechtelijke uitspraak van.
- ad arbitratum;
- à l'arbitrage de;
- zur schiedsrichterlichen Aussprache von;
- to the arbitral award of;
- al arbitraje de;

vpl.: Lo1/500.

TER ARBITRAGIEN VAN DEN RICHTER = ter beoordeling van de rechter.
- ad arbitrium;
- au jugement du juge;
- zur Beurteilung des Gerichts;
- to the judgment of the court;
- al juicio del juez;

vpl.: T1/360.

TER BAENE GEBRACHT = vb. naar voren gebracht.
- edo III; prodo III;
- attirer l'attention sur signaler;
- aufs Tapet bringen;
- bring on the carpet;
- poner de relieve; llamar la atención hacia; señalar;

vpl.: MGG 112.

TEN BANCKE DAEGHEN = in de schepenbank ontbieden.
- ad tribunalem vocare;
- faire venir au tribunal des échevins;
- entbieten im Schöffengericht;
- call to the tribunal;
- llamar al tribunal de los regidores;

vpl.: B2/128.

TER BANCK LEGGHEN; TER BANCKEIJCKE BRENGHENE = op de pijnbank uitstrekken; leggen.

- mittere in tormentum;
- mettre à la torture;
- auf die Folter spannen;
- put to the rack;
- tender a uno en el caballete;

vpl.: LO I/110; LOV 6.

TER BEDE ENDE BEGHEERTE VAN = op verzoek en verlangen van.
- rogatu et in desiderio;
- sur demande de;
- auf Wunsch von;
- at therequest and the desire of;
- a ruegos y sobre demanda de;

vpl.: C1/197; MGG 189.

TER BEIJDEN ZIJDEN = adv. van beide zijden.
- ab utroque latere; ab utraque parte;
- des deux cotés; de part et d'autre;
- zu beiden Seiten;
- of both sides;
- de ambos lados; de una parte y otra;

vpl.: BVB 42.

TER BESPROKENE PLAETSE = op de afgesproken plaats.
- in loco pacto;
- au lieu stipulé;
- auf der verabredeten Stelle;
- on the place agreed upon;
- en el lugar estipulado;

vpl.: LO4/282.

TER BEWAERENISSE VAN = in bewaring bij.
- in conservatione apud;
- à la garde de;
- in Verwahrung bei;
- entrusted to;
- en custodia en casa de ....;

vpl.: PvB 8/90.

TER BOETE = tot boete.
- ad poenam;
- comme amende;
- als Busse;
- as a penance; penalty;
- por (pagar) multa; como multa;

vpl.: BVB 146.

TER BORSE TIJDE (TIJDT) =

tijdens de beurs; in de tijd dat handel werd gedreven.
- in hora fori argentarium; in tempore negotiationis;
- à l'heure de la Bourse; durant le temps où se faisait le commerce;
- während der Börse; in der Zeit dasz Handel getrieben wird;
- during the exchange; in the time that business is done;
- en la hora de la Bolsa; en el tiempo que se comercia; en el tempo de comercio;

vpl.: LO4/512; V C1/570.

TER BORSEN = op de beurs.
- in foro argentari ; in basilica;
- à la Bourse;
- auf der Börse;
- on the exchange;
- en bolsa;

vpl.: LO4/4.

TEN BORSSTIJDEN OPTER BORSSEN = ten tijde dat de beurs gehouden wordt; ten tijde v.d. beurs en op de beurs.
- in tempore fori argentarii et in loco fori argentarii;
- à l'heure de la Bourse; sur la bourse;
- zur Zeit dasz die Börse stattfindet;
- at the time when the exchange takes place;
- en tiempo de la bolsa y en bolsa;

vpl.: C1/395.

TER CAUSE; TER CAUSEN = met betrekking tot; terzake; ter oorzake van; vanwege.
- causa ; ad causam; pro;
- par rapport à; à cause de; pour; au sujet de;
- in Bezug auf; wegen; betreffs;
- with regard to; on account of; because of; for;
- 1. terzake van = en materia de; 2. met betrekking tot = en cuanto a; 3. ter oorzake van = a causa de;

vpl.: LPS 42; B1/27; C2/886; PB II 58.

TER CAUSEN VAN ERFSCHEIJDINGHE = ter zake van erfscheiding.
- in causa separationis;
- au sujet de délimitations;
- zur Sache der Hofteilung;
- on the subject of division of premises;
- en materia de partición de la herencia;

vpl.: C1/615.

TER CAUSEN VAN VERLETTE RENTEN TE QUIJTENE = om reden van achterstallige rente te voldoen.
- propter usuram residuam solvere;
- du chef de rentes arriérées; rédibles;
- des rückständigen Zins wegen zu bezahlen;
- to pay because of overdue interest;
- pagar a causa de interés atrasado;

vpl.: C1/308.

TER CAUSSEN VAN DELICTE = ter oorzake van misdaad.
- ad causam delicti;
- à cause de délit;
- Verbrechen betreffend;
- on account of crime;
- a causa de delito;

vpl.: C1/407.

TER CHARGEN ENDE LAST = taut. voor rekening van.
- vitio;
- à la charge de;
- für Rechnung von;
- for account of;
- a cargo de;

vpl.: T1/63.

TER CHIERINGE BRENGHEN = in veiling brengen.
- in venditionem mittere;
- présenter aux enchères au plus offrant;
- zur Versteigerung bringen;
- put up for auction;
- sacar a subasta pública; subastar;

vpl.: LOV/12.

TER CLEYNDER PUYEN VAN DESEN STADTHUYSE = vanaf de kleine stoep van dit stadhuis.
- de gradu parvo huius curiae;
- au petit perron de l'hôtel de ville;

- auf der kleinen Freitreppe dieses Rathauses;
- from the small steps of the town hall;
- desde la pequeña escalinata del ayuntamiento;

vpl.: Cu I/20.

TER COLLACIEN ENDE DEYLINGE = taut. ter verdeling.
- ad collationem; ad divisionem;
- pour être réparti;
- zur Verteilung;
- for distribution;
- para ser repartido;

vpl.: T1/493.

TER COMPOSITIE VAN = ter berechting van.
- ad compositionem;
- au jugement de;
- zur Behandlung von;
- to the adjudication of;
- bajo la sentencia de;

vpl.: B2/147.

TER CONTEMPLACIEN VAN = met het oog op.
- ad contemplationem;
- en vue de; en considération de; eu r égard à;
- mit Rücksicht auf;
- with a view to;
- en vista de; en atención a; en contemplación de;

vpl.: T1/494.

TER CONTRARIEN = in strijd met; tot tegenspraak.
- ad contradictionem;
- en contradiction avec;
- entgegengesetzt; für den Gegenteil; (hier: um es nicht zu tun);
- contrary; in contradiction (in the context: (reason) for not doing it);
- 1. tot tegenspraak = por (of = como) contradicción;
- 2. in strijd met = en contradicción con;

vpl.: DVB 82.

TER DAGHHUEDINGHE WIJSEN = verklaren dat een dag worde bepaald waarop gewacht wordt of er iemand de schuld kwame betalen.
- diem statuere in qua mulcta debebat solvi;
- sentencier à qu'il faut indiquer un certain jour pour attendre si quelqu'un vienne à payer ses dettes;
- einen Tag festsetzen, bis zu dem Man wartet ; ob jemand sich meldet für die Bezahlung der beschlagnahmten Güter;
- declare that a day will be determined until which is waited whether somebody will come to pay the debt;
- sentenciar a que hay que indicar cierto día para esperar si alguien venga a pagar sus deudas;

vpl.: LO V/178.

TER DECISIE VAN = ter beslissing van.
- in arbitrio iudicio;
- aux prescriptions de;
- zur Entscheidung von;
- to the decision of;
- a decisión de;

vpl.: C1/572.

TER DELIBERANSE VAN = in overleg met.
- in deliberationem cum;
- en déliberation avec;
- im Eindverständnis mit;
- in deliberation with;
- de acuerdo con;

vpl.: PvB 1/105.

TER DISCRETIE VAN DE WETH = op genade en ongenade van de regenten ener stad.
- ad discretionem legis;
- à la discrétion de la loi;
- auf Gnade oder Ungnade der Regente einer Stadt;
- at discretion of the governers of a town;
- a discreción de los gobernantes de una ciudad;

vpl.: C1/594.

TER DISCRETIEN ENDE MODERATIEN = sub. naar het oordeel; naar believen van; ter beoordeling van.
- ad discretionem;
- par ordre de; au jugement; à leur discrétion;
- zur Beurteilung von;
- at discretion of; in the opinion of;
- a discreción ; a juicio de;

vpl.: C1/52, 345.

TER DOBBELDER KOST = op dubbele kosten.
- sumptu duplice;
- à double frais;
- auf doppelter Kosten;
- at double costs;
- ad dobles expensas;

vpl.: C1/88.

TER EEDT AENSPREKEN = het afleggen van een eed eisen.
- iusiurandum exigere;
- exiger à prêter serment;
- die Leistung eines Eides fordern;
- require the swearing of an oath;
- exigir la prestación de un juramento;

vpl.: B2/84.

TER EERSTER OPPORTUNITEIJT = bij de eerste gelegenheid.
- ad opportunitatem primam;
- au premier jour opportun;
- bei nächster Gelegenheit;
- at the first opportunity;
- en la primera ocasión;

vpl.: C1/399.

TER EWELIKER VESTEN = tot eeuwige bevestiging.
- ad affirmationem aeternam;
- en affirmation éternelle ;
- zu ewiger Bestätigung;
- in perpetual confirmation;
- en confirmación eterna;

vpl.: Pl.Tr./17.

TER EXECUTIE = ter uitvoering.
- ad exsecutionem;
- à l'exécution;
- zur Vollstreckung; zur Aufführung;
- for the execution;
- por (of = como) ejecución;

vpl.: B1/4.

TER EXECUTIE STELLEN = ten uitvoer leggen (vonnis).
- sententiam exsequi;
- exécuter;
- ein Urteil vollstrecken;
- execute;
- ejecutar una sentencia;

vpl.: B1; C2/882.

TER EXCLUSIE = ter wering; uitslu iting.
- ad exclusionem;
- à l'exclusion de;
- zur Ausschliessung von;

- to exclusion of;
- para combatir;

vpl.: DVB 21; PB 4/77; PvB 1/424.

TER EXPIRATIEN VAN DE HUERE = bij afloop van de huur.
- ad exspirationem conductionis
- à l'expiration du bail;
- beim Ablauf der Pacht (der Miete);
- at termination of the rent;
- al expirar la locación;

vpl.: LOV/288.

TER EXTENSIE VAN EEN ROEDE = bij uitgestrektheid van een roede (oppervlaktemaat).
- in ferulae latitudine;
- à étendue d'une verge (aire);
- bei Ausdehnung einer Rute (Oberflächmass);
- at extensiveness of a rod (surface-measure);
- a extensión (a dimensión superficial) de vara;

vpl. Cr2/1041.

TER GELIEFTE VAN = tot genoegen van.
- ad satisfactionem;
- à la satisfaction de;
- zur Zufriedenheit von;
- to the satisfaction of;
- con (of = a) satisfacción de;

vpl.: DVB 37.

TER GEMEYNDER OIRLOEGHE = in een gemeenschappelijke oorlog.
- in bello commune;
- dans une guerre commune;
- zu einem gemeinschaftlichen Krieg;
- in a common war;
- en una guerra común;

vpl.: LO 1/554.

TER GESETTER URE = op het vastgestelde uur.
- in hora fixa;
- à l'heure fixée;
- zur festgesetzten Stunde;
- at the determined hour;
- a la hora señalada;

vpl.: LO3/490.

TER GHEMEIJNDER DEIJLINGHEN = tot gemeenschappelijke verdeling.
- ad divisionem communem;
- pour être partagé en commun;

- zu gemeinschaftlicher Verteilung;
- to commun al division;
- por partición común;

vpl.: C1/605.

TER GHEMEIJNE WAERHEIJDT NIET EN COMEN = niet verschijnen op de rechtszittingdag.
- non apparere ad diem sessionis tribunalis;
- ne pas venir à la commune vérité;
- nicht erscheinen für eine allgemeine gerichtliche Untersuchung;
- not appear on the day of the session of the court;
- no comparecer al dia de sesión judicial;

vpl.: C1/344.

TER GOEDER NAEM EN FAEM = taut. als goed bekend.
- bene audiens;
- bien famé;
- als gut bekannt;
- have a great reputation stand in good repute;
- de buena reputación;

vpl.: MGG 179.

TER GOEDER MOETEN ENDE GELIEFTEN = ter gelegenertijd en believen.
- in tempore acceptabile;
- en son temps et à discrétion;
- zu gelegener Zeit und nach Belieben;
- in due time and at will;
- en su debido tiempo y a discreción;

vpl.: T1/468.

TER HEIJDEN WAERT = naar de kant van de heide op.
- ad loca inculta versus;
- du coté de la bruyère;
- nach der Seite der Heide;
- at the side or the heath;
- en la dirección del brezal;

vpl.: BVB 26; LPS 115.

TER HEIRVAART GAAN; TE HERVAERDE VOEREN = ten strijde trekken.
- ad bellum ire;
- partir pour la guerre;
- in den Krieg ziehen;
- go to war;
- partir a la guerra;

vpl.: Pr.Tr./11.

TER HOOGHTIJDE GAEN = naar de kerk gaan op een hoge kerkelijke feestdag.
- in ecclesiam ire in die festae solemni;
- aller aux fêtes solennelles;
- zur Kirche gehen an einem hohen kirchlichen Feiertag;
- go to church on a holy day;
- ir a la iglesia en un día de fiesta eclesiástica;

vpl.: C1/666.

TER IERSTER DOOT DEELBAIR = huwelijksgoed dat deelbaar wordt bij dood van een der gehuwden.
- bonum matrimoniale, quod divisibile fit ad mortem unius nuptorum;
- heritage divisible par la mort d'un des époux;
- Heiratsgut das teilbar wird beim Tod einer der Verheiraten;
- dowry being divisible with the dead of one of the married people;
- herencia partible por la muerte de uno de los conyúges;

vpl.: T1/501.

TER INSTANTIE VAN = op dringend verzoek van; op aandrang van.
- insto l; petitione; postulatione; per instantiam;
- sur les instances de;
- auf dringende Bitte von; auf das Drängen;
- at the urgent request of; at the instance (instigation) of;
- a instancia de; por insistencia de;

vpl.: BVB 168; PvB 1/12.

TER JAERSCHAREN GEVEN = in pacht uitgeven voor een bepaald aantal jaren.
- in conductionem edere per certos annos;
- donner à louage pour un certain nombre d'années;
- in Pacht ausgegeben für eine bestimmte Reihe von Jahren;
- lease for a certain number of years;
- impender en arrendamiento por un cierto número de

años;
vpl.: C1/168.

TER JAERSCHAREN LENEN = voor een bepaald aantal jaren uitlenen.
- per certum numerum annorum locare;
- emphytéose; prêter pour un certain mombre d'années;
- für eine bestimmte Reihe von Jahren ausleihen;
- lend for a certain number of years;
- prestar por un cierto número de años;

vpl.: C1/176.

TER KENNISSE ENDE JUDICATURE VAN = ter kennis en beoordeling van.
- ad notionem et iudicium;
- à la connaissance et judicature de;
- zur Kenntnis und Beurteilung von;
- to the knowledge and judgment of;
- al conociemiento y al juicio de;

vpl.: C1/278.

TER KERCKEN UYT = vanaf de preekstoel.
- e pulpito;
- dès la chaire;
- von der Kanzel ab;
- from the pulpit;
- desde del pílpito;

vpl.: Cr2/878.

TER KOOPMANSCHAP ENDE TER NEIRINGHE STELLEN = taut. voor de handel bestemmen.
- ad mercaturam destinare;
- appliquer à des marchandises; mettre en vente (destiner au commerce;
- für den Handel bestimmen;
- destine for the commerce;
- destinar al comercio;

vpl.: C1/168.

TER LESTER HERSTADT = naar de laatste woonplaats.
- in residentiam ultimam;
- à la dernière résidence;
- zum letzten Aufenthalt;
- to the last residence;

- último domicilio;

vpl.: C3/52.

TER LIEFFDEN VAN; TER LIEFTEN VAN = terwille van; op wens van.
- in amorem ; ex optato; ex sententia; ex voto;
- être agréable à; à souhait de;
- einem zuliebe; nach Wunsch von;
- for the sake of; according the wishes of;
- ser agradable a; por amor a; en consideración a; para complacer; por deseo de;

vpl.: C3/184; T2/54.

TER LIJCKE GAEN = ter begrafenis gaan.
- ad sepulturam ire;
- aller aux funérailles;
- zur Beerdigung gehen;
- go to the funeral;
- ir a sepelio; ir a la sepultura; ir al entierro;

vpl.: C1/620; 666.

TER LOMBAERDEN IN DEN WOEKER DRAGHEN = bij de bank van lening belenen.
- ferro III ad domum mutationis;
- porter quelque chose au mont de piété;
- beim Leihhaus verpfänden;
- pawn something at the pawnshop;
- empeñar algo en el monte de piedad;

vpl.: T1/100.

TER MEIJSNIE HOREN = behoren de tot de stand der messeniers.
- ad liberos pertinere;
- appartenant à la condition de mercenier;
- zum Stand der "Messenieren" (Freigekauften) gehören);
- belonging to the class of (free) descendants of a serf;
- perteneciente a la clase de los libertos;

vpl.: Ca2/6.

TER MEMORIEN REDUCEREN = vb. in herinnering brengen.
- commemoro I; memoriam renovo I;

- faire souvenir; rappeler; faire penser;
- in Erinnerung bringen;
- recall; commemorate;
- recordar; hacer presente; hacer pensar en una cosa;

vpl.: BVB 96.

TER MERCKT VUEREN OFT STIREN = taut. naar de markt brengen.
- apportare ad forum;
- conduire au marché;
- nach dem Markt bringen;
- to take to the market;
- llevar al mercado;

vpl.: PB/11/64; T1/15.

TER MERCT BRINGEN = naar de markt brengen.
- in mercatum ducere;
- porter au marché;
- nach dem Markt bringen;
- bring to the market;
- llevar al mercado;

vpl.: Ca2/13.

TER MEYSNIEDEN HOREN = tot de messeniers behoren.
- pertinere ad usufructuarios;
- appartenir à la condition de merceniers;
- gehören zu den "Meysnieden" Freigekauften;
- belong to the class of (free) descendants of a serf;
- pertenecer a la clase de libertos;

vpl.: Ca2/4.

TER MINSTER SCHADEN = met de minste schade.
- damno minimo;
- de la manière la moins dommageable;
- mit dem wenigsten Schaden;
- with the least damage;
- con el daño más insignificante;

vpl.: C1/617; LO6/54.

TER MODERACIEN VAN = ter matiging van; ter beoordeling van; ter regeling van.
- ad moderationem;
- pour modération de; au jugement de; à l'intervention de;
- zur Mässigung von; zur Beurteilung von; zur Regelung von;
- for the moderation of; to the judgment of;

according to the arrangement by;
- para moderación de; al juicio de; de acuerdo con el arreglo de;

vpl.: T1/113, 460.

TER NAESTER MOEDER = naar het dichtstbijzijnde moeras.
- in paludem praximam;
- vers le plus prochain marais
- nach dem nächsten Sumpf;
- nearest by swamp;
- hacia el pantano más cerca;

vpl.: LO7/372; C1/617; LO6/54.

TER NAESTER HERSTADT = het dichtstbijzijnde huis.
- domus proxima;
- à la maison la plus proche;
- zum nächsten Haus;
- to the nearest house;
- la casa más cerca;

vpl.: C3/60.

TER NAESTER SONNE = bij de volgende zonsopgang.
- in ortu solis proximo;
- au plus prochain soleil; au prochain lever du soleil;
- bei dem nächsten Sonnenaufgang;
- at the next sunrise;
- a la caida siguiente del sol;

vpl.: C1/86.

TER NAESTER VROENTEN = tot de dichtstbijzijnde gemeentegronden.
- ad terram communem proximam;
- vers les communaux les plus proches;
- zum nächsten Gemeindegrund;
- to the nearest-by common grounds;
- hacia las tierras comunales más cercas;

vpl.: LO6/54.

TER NOMINATIE VAN = op voordracht van; op aanwijzing van.
- in nominatione;
- à la dénomination de;
- auf Vorschlag von;
- on the recommendation of;
- a indicación de;

vpl.: C1/164.

TER NUTSCAP VAN = ten voordele van.
- pro;
- en faveur de; au bénéfice de;
- zum Vorteil von;
- to the advantage of;
- en favor de; en beneficio de; en ventaja de;

vpl.: T1/98.

TER OBEDIENTIE VAN = met gehoorzaamheid van.
- cum oboedientia alicuius;
- en obéissance de;
- mit Gehorsam von;
- with obediende of;
- con obediencia de;

vpl.: BVB 98; DVB 52; MGG 244.

TER OCCASIE VAN = ter gelegenheid van.
- ad occasionem;
- à l'occasion de;
- gelegentlich;
- on the ocasion of;
- en ocasión de;

vpl.: Pl.Pr/47; Beusekom 3e vew. 1. LPS 92; Cr2/935; ACart 48; T1/71.

TER ORDONNANTIE VAN = ter regeling van.
- ad ordinationem alicuius rei;
- en arrangement de;
- zur Reglung von;
- to the arrangement of;
- por arreglo de;

vpl.: DVB 41; BVB 58, 165.

TER PAYEN AFF DOEN VERCONDIGEN = van de pui van het rechthuis doen bekendmaken.
- de fastigio aedificii iudicialis publicare iubere;
- faire publier sur la façade du palais de justice;
- Von der Freitreppen des Gerichtsgebäudes veröffentlichen;
- proclamar desde la fac hada del tribunal;

vpl.: B1; C2/886.

TER PAYEN VEYLEN ENDE VERBIEDEN = aan de meestbiedende te koop aanbieden.
- eo venumdare, qui maximum porrigit;
- offrir en vente au plus offrant;

- am Meistbietenden feilhalten;
- offer for sale to the highest bidder;
- vender al mejor postor;

vpl.: B2/77.

TER PLECKEN = op de plaats.
- in loco;
- sur place;
- an Ort und Stelle;
- at the spot;
- en el lugar mismo; en plaza;

vpl.: Ra. 1495/9.

TER POORTEN WIJSEN = naar de gevangenis verwijzen.
- in carcere dare;
- condamner à la prison;
- nach den Gefängnis verweisen;
- consign to prison;
- condenar a uno a la prisión;

vpl.: C1/78.

TER PRESENTIE VAN = in tegenwoordigheid van.
- in praesentia;
- en présence de;
- in Gegenwart des (der);
- in the presence of;
- en presencia de;

vpl.: C1/658; LO1/378.

TER PRESENTIEN VAN = in de tegenwoordigheid van.
- aliquo praesente; in praesentia;
- en présence de;
- in Gegenwart von;
- in the presence of;
- en presencia de;

vpl.: AKB 2; DVB 9, 18; C1/593; C1/658.

TER PREUVE STELLEN = aan een scherp onderzoek onderwerpen.
- examinationi subicere;
- mettre à la torture;
- einer Prüfung unterziehen;
- submit to an examination;
- someter a uno (of = una cosa a tortura = pijniging);

vpl.: C1/87.

TER PUNITIEN VAN = ter bestraffing van.
- ad punitionem;
- en punition de;
- zur Bestrafung von;
- for the punishment of;

- en castigo de;
vpl.: PvB 1/33.

TER PURGEN STELLEN = aan een rechterlijke uitspraak onderwerpen.
- sententiae iudicis submittere;
- se soumettre à la justice; se mettre en purge;
- einer Urteilsverkündigung unterwerfen;
- subject to a judicial pronouncement;
- someter o una sentencia judicial;
vpl.: C1/343.

TER PURGIEN ENDE SUVERINGEN PRESENTEREN TE RECHTE = taut. aanbieden ; zich van blaam te zuiveren.
- me praesento l; ad purgationem vituperationis;
- se présenter devant un tribunal pour de purger d'une accusation;
- sich antragen für das Gericht um sich von Tadel zu säubern;
- present oneself before the court to be cleaned from blame;
- presentarse ante un tribunal para purgarse de una acusación;
vpl.: T1/393.

TER PUYEN AF; TER PAYE AF; TER PAYEN AFF; TER POEIJEN VUIJT; TER POEIJEN VUT; TER POIJEN; TEN PUYEN AFF; TEN POYEN AFF = vanaf de pui; voor de pui; vanaf het bordes.
- de fastigio; in crepidine;
- sur la bretèque ; au perron; de l'estrade;
- von der Freiteppe ab; von der Front ab; vor der Front; auf der Stufe;
- from the flight of steps; from the lower front of a house; on the steps; before the shop front;
- des de la fachada; en la escalinata;
vpl.: LO6/530, 566, 588; C2/878, 905; T1/14; B1/127; vdV 127.

TER QUADER FAME ENDE NAME = ongunstig bekend zijn.

- male audire;
- être mal famé;
- ungünstig bekannt sein;
- stand in bad repute;
- de mala reputación;
vpl.: SKB 5.

TER QUADER MEIJNINGHE = met boos opzet.
- consulto malo;
- avec mauvaise intention;
- mit böser Absicht;
- with bad intention;
- con mala intención;
vpl.: C1/572.

TER QUADER TROUWE = in valsheid.
- malá fide;
- en déloyauté;
- in Falschheit;
- in bad faith;
- de mala fe;
vpl.: BVB 53.

TER QUESTIEN ENDE TORTUREN LEGGEN = taut. pijnlijk ondervragen.
- interrogo I sub tormento;
- interroger moyennant la torture;
- schmerzhaft vernehmen;
- painfully interrogate;
- interrogar mediante la tortura;
vpl.: T1/399.

TER QUYTINGE STAEN = aflosbaar zijn.
- revocabilis esse;
- être rédimible;
- tilgbar sein;
- be redeemable;
- ser amortizable;
vpl.: LO1/568.

TER RELATIEN VAN = in verbinding van.
- quod pertinet ad ---;
- en relation avec;
- in Verbindung mit;
- in connection with; in relation to;
- en relaciones con;
vpl.: DVB 41; BVB 18.

TER REQUISITIE = met opvordering.
- cum postulatione;
- en réquisition;
- mit Zurückforderung;
- at the requisition;

- por requerimientó;
vpl.: ACart 34.

TER ROLLE ALS TEN GHENACHT BEDINGHEN = op de gewone vrijdagse rechtszitting of op de maandagse rechtszitting iedere 14 dagen (Lier).
- in sessione iuris ordinaria diei Venerdi aut diei lunae omnibus quattuordecim diebus (Lier);
- au rôle comme au plaid (Lier);
- auf der ordentlichen Gerichtssitzung am Freitag oder am Montag (Lier);
- on the common session of the court on Friday or on Monday (Lier);
- en la sesión judicial ordinaria de viernes o en la sesion judicial de lunes de cada dos semanas; Lier;

vpl.: C1/634.

TER ROLLEN PRESENTEREN = aanbieden een zaak op de gerechtsrol te zetten.
- rem praesentare ad ponendam in rotam iudicii;
- offrir demettre sur le rôle de justice;
- gerichtlich anhängig machen;
- offer to put a case on the court'register;
- presentar un auto judicial para el registro;

vpl.: B1; C2/882.

TER SCAEMTEN ENDE ONGENUECHTEN VAN = taut. tot schande van.
- in dedecorem;
- a son déshonneur à sa honte;
- zur Schande von;
- to the shame of;
- para vergënza de; para oprobio de;

vpl.: T1/396.

TER SCHADE = tot nadeel; tot schade.
- ad damnum;
- au détriment;
- zum Nachteil;
- to the detriment of;
- en daño; en perjuicio; con merma;

vpl.: BVB 146.

TER SCHERPER EXAMINATIE

STELLEN = op de pijnbank ondervragen.
- in tormento interrogare;
- mettre à la question rigoureuse;
- auf der Folterbank vernehmen;
- interrogate on the rack;
- interrogar a uno en el potro;

vpl.: C1/87.

TER SCHERPER ONDERSOECK OFT PIJNBANCKE BRENGEN = taut. aan een pijnlijke ondervraging onderwerpen.
- in equuleum imponere;
- mettre à la question rigoureuse ou torture;
- zur Vernehmung auf die Folter spannen;
- submit to a painful examination;
- someter a uno a una investigación dolorosa o a la tortura;

vpl.: LO3/74.

TER SLETE DISPENSEREN ENDE VERCOOPEN = in het klein verkopen; slijten.
- vendo III;
- vendre au détail;
- verschlieszen;
- sell over the counter;
- vender al por menor; vender al menudeo;

vpl.: PB/III/302.

TER SLETE OFT IN'T CLEYNE VERCOOPEN = taut. in het klein verkopen.
- divendere;
- vendre en détail;
- einzel verkaufen;
- to sell in detail;
- vender al por menor; despachar; expender; vender al menudeo;

vpl.: PB II/47.

TER SPATIE VAN = met een tussenruimte.
- cum spatió;
- à l'intervalle de;
- mit einem Zwischenraum;
- with an intervening space;
- con un espació; con un interstició;

vpl.: DVB 78.

TER STADEN OFT TER

ONTSTADEN = gunstig of ongunstig; te pas of te onpas.
- favorabilis aut infavorabilis;
- favorable ou défavorable;
- günstig oder ungünstig; zu Gunsten oder zu Ungunsten;
- favourable or unfavourable; in season and out in season;
- favorable o desfavorable; a propósito o fuera de propósito;

vpl.: LO6/144, 436.

TER STADT ENDE GEMEIJNTEN PROFFIJTE = voordeel van de stad en het gemeen cq. de gemeenschap.
- commodum urbis et societatis;
- l'intérêt de la ville et de la généralité;
- Vorteil der Stadt und des Gemeinen cq. der Gemeinschaft;
- interest of the town and the community;
- ventaja de la ciudad y de la comunidad;

vpl.: LO 1/144.

TER TAXACIEN VAN = ter schatting van; ter beoordeling van.
- ad aestimationem;
- au jugement de;
- zur Beurteilung von;
- to the judgment of;
- al juicio de;

vpl.: T1/473.

TER TAXATIE VAN DE = bij schatting van de
- taxatione alicuius rei ;
- d'après estimation de;
- bei Schätzung der (des);
- at the estimation of;
- por tasación del (of = de la);

vpl.: AKB 12.

TER TIJT ENDE WIJLEN = in die tijd en voorheen.
- interdum;
- en ce temps - la et avant;
- in dieser Zeit und vorher;
- in that time and in the past;
- cuandó se persente la ocasión;

vpl.: LPS 42, MGG 28.

TER TORTUREN ENDE GEHIJNEN = taut. ter pijnbank.

- tormentum;
- torture; chevalet;
- Folterbank;
- rack;
- potro; tormento;

vpl.: T1/398.

TER TORTUREN STELLEN ENDE OP EEN PIJNBANCK LEGGEN = taut. naar de pijnbank verwijzen.
- recio III ad tormentum;
- condamner quelqu'un au chevalet;
- nach der Folterbank verweisen;
- refer to rack;
- condenar a uno al potro;

vpl.: T1/342, 327.

TER TWISTIGER PLAETSE = op de plaats van het geschil.
- in loco contentionis;
- sur les lieux contentieux;
- auf der Stelle der Streitigkeit;
- on the place of the dispute;
- en el lugar del conflicto;

vpl.: LO4/468.

TER VENTEN COMMEN = ten verkoop komen.
- venire pro venditione;
- arriver à vente;
- zum Verkauf kommen;
- to come for sale;
- ser of recido a la venta;

vpl.: PvB 6/158.

TER VENTEN DOEN STELLEN = doen verkopen.
- facere ad venditionem;
- faire vendre;
- verkaufen lassen;
- make someone sell;
- hacer vender;

vpl.: C3/36.

TER VENTEN STELLEN = ten verkoop aanbieden.
- ad venditionem offrire;
- exposer en vente ; mettre en vente;
- zum Verkauf anbieten;
- offer for sale;
- ofrecer a la venta;

vpl.: C1/612.

TER VERBUETE = ter ruiling.
- ad mutationem;
- en échange;

- zum Tausch;
- for exchange;
- para cambiar;

vpl.: B2/137.

TER VRIJDAEGHSMERCT DOEN UIJTROEPEN = op de vrijdagse markt publiek te koop aanbieden.
- in mercatu in die Veneris; publice vendere ;
- crier au marché du vendredi;
- auf dem Markt am Freitag öffentlich feilhalten;
- offer for sale publicly on the market on Friday;
- públicamente ofrecer en venta en el mercado de los viernes;

vpl.: C1/411.

TER VUNTE GEVEN = bij de doopvont geven cq. geven als doopgeschenk.
- donum dare apud baptisterium
- donner sur les font baptismaux; c'est à dire donner un présent chez le baptème;
- beim Taufbecken geben bzw. geben als Taufgeschenk;
- give at the baptismal font resp. give as baptism present;
- dar un regalo bautismal-;

vpl.: LO4/448.

TER WACHT ONTBIEDEN = opvorderen; wachtdienst te doen.
- postulare ad custodiam;
- appeler à monter la garde;
- auffordern die Wache zu halten;
- call to keep watch;
- citar a uno (of = a unos) de hacer guardia;

vpl.: C1/569.

TER WAERHEIJDT DINGHEN = in rechte stellen de waarheid te getuigen.
- in ius ponere ad dandum documentum veritatis;
- démoigner devant le tribunal qu'on dit vrai;
- zeugen vor dem Gericht dass man die Wahrheit spricht;
- the veracity testify for the court of justice;
- testimoniar ante el tribunal que uno dice la verdad;

vpl.: B2/36.

TER WAERHEIJDT WIJSEN = bevelen in rechte tot het getuigen onder ede.
- testificari sub iureiurando iubere;
- ordonner en justice à témoigner sous serment;
- gerichtlich befehlen eidlich zu zeugen;
- order judicially to bear witness under oath;
- ordenar judicialmente a dar testimonio bajo juramento;

vpl.: B2/38.

TER WAERHEYDT DINGHEN = in rechte stellen de waarheid te getuigen.
- in ius ponere ad dandum documentum veritatis;
- témoigner devant le tribunal qu'on dit vrai;
- zeugen vor dem Gericht dass man die Wahrheit spricht;
- bear witness before the court that one speaks the truth;
- testimoniar ante el tribunal que uno dice la verdad;

vpl.: B2/36.

TER WAERHEYT WERPEN = de waarheid onderzoeken.
- veritatem monstrare;
- investigate the truth;
- die Wahrheit untersuchen;
- examiner la vérité;
- investigar la verdad; examinar la verdad;

vpl.: Pr.Tr./15; C2/933.

TER WELVAIRT, POLLICIEN, GEMEYNEN OIRBARE ENDE VREDEN = taut. tot algemeen welzijn.
- ad bonum commune;
- pour le bien public;
- im allgemeinen Wohlsein;
- for the common good;
- bienestar general; prosperidad común;

vpl.: Ra. 1495/3; C2/939.

TER WETTIGHER BLADINGHE = wettig vruchtgebruik.
- ususfructus legalis;
- usufruit légal;
- geseszmäsziges Nieszbrauch;
- legal usufruct; fruition;
- usufructo legal (of = legítimo);

vpl.: Cr2/1071.

TER WETTIGHER BLAEDINGHE LEVEREN = wettig winstgevend maken.
- facere legitimus fructuosus;
- livrer (un bien) pour l'exploiter légalement;
- liefern um rechtmässig zu bewirtschaften;
- making it lawfully profitable;
- entregar (un bien) para su explotación legal;

vpl.: LO7/340.

TER WILEN = conj. terwijl.
- dum;
- tandis que;
- indem;
- while;
- mientras que; a tiempo que; al mismo tiempo que;

vpl.: ADR 4.

TER WRAKEN PUBLIJCKE = als openbare straf.
- poena publica;
- punition publique;
- als öffentliche Strafe;
- public punishment;
- castigo público;

vpl.: T1/164.

TER ZAKEN VAN EYGHEN GOEDEN = terzake van niet leenroerige goederen.
- materia alodium;
- en matière de francs-alleux;
- hinsichtlich allodialer (lehnsfreier) Güter;
- allodial matters; goods;
- asuntos de bienes libres de feudalidad;

vpl.: C3/4.

TER ZIJDEN UYTSPRUYTENDE SUCCESSEURS OFT ERFGENAMEN = taut. erfgenamen in de zijdlinie van afstamming.
- collaterales;
- collatéraux;
- Erben in der Seitenlinie der Abstammung;
- heir in the collateral line of descent;
- colateralos;

vpl.: T1/435.

TERAMIJN Zie:
- termeijn; termine; termijn; ----; tarmijn/

TERBENTIJN Zie:
- termentyn; termentijn; ----; terpentijn; tarpentijn; termentine/

TERCE OF REGIMENT = taut. regiment.
- legio;
- régiment;
- Regiment;
- regiment;
- regimiento;

vpl.: PvB 7/241.

TERDEN; TREDEN; TARDEN; TEERDEN; TORDEN; TAERDEN TRADEN; TRODEN = vb. treden
- consisto III;
- entrer;
- treten;
- enter;
- entrar;

vpl.: C1/735.

TEREN Zie:
- teiren; ----; theren; teeren teyren/

TERENDE Zie:
- teerende panden ---- panden terrende panden/

TERGEN Zie:
- agresseren oft ----/

TERGIVERSATIE = sub. uitvlucht.
- excusatio;
- tergiversation; faux fuyant;
- Ausflucht;
- evasion excuse;
- tergiversación; excusa; salida;

vpl.: PB IV/465.

TERGO Zie:
- a ----/

TERIAEL Zie:
- dach ----/

TERINGE Zie:
- teiringe; teiringhe; ----; theringe; teeringe/

TERINGEN Zie:
- cost van ----/

TERLING Zie:
- teirlinck; teerlinc; terninc; tarninc; taerning; ----; tairunc; tairninc; teerning; termig/

TERMEIJN; TERMINE; TERMIJN; TERAMIJN; TARMIJN = sub. waarschuwing; wenk.
- monitio;
- avertissement; suggestion;
- Warnung; Wink;
- suggestion; warning;
- advertencia; sugestión;

vpl.: T2/267.

TERMENTIJN Zie:
- termentyn; ----; terbentijn; terpentijn; tarpentijn; termentine/

TERMENTINE Zie:
- termentyn; termentijn; terbentijn; terpentijn; tarpentijn; ----/

TERMENTYN; TERMENTIJN; TERBENTIJN; TERPENTIJN; TARPENTIJN; TERMENTINE = sub. terpentijn.
- terebinthus;
- térébinthe;
- Terpentin;
- turpentine;
- agurrás; esencia de trementina;

vpl.: PB/III/366.

TERMIJN Zie:
- termeijn; termine; ----; teramijn; tarmijn/

TERMIJN VAN AENSPRAKE = termijn van gerechtelijke eis.
- terminus postulationis iudicialis;
- délai de postulation judiciaire;
- Frist von gerichtlicher Forderung;
- term of judicial claim;
- plazo de la demanda judicial;

vpl.: B2/141.

TERMIJN VAN DUPLIECK = termijn van de tweede verweerschrift.
- terminus diro responso;
- jour pris de la seconde défense;
- Frist von zweiter Verteidigungsschrift;
- term for rejoinder;
- plazo de la segunda defensa;

vpl.: B2/130.

TERMIJN VAN GRATIEN = derde termijn waarbinnen bewijzen in een rechtspraak mochten worden

aangedragen.
- tempus gratiae;
- troisième délai où de preuves pour le jugement pouvaient être apportées;
- dritter Termin worinnen Beweise in einer Rechtsprechung angetragen werden dürften;
- third term in which proofs in a court-case were allowed to be brought up;
- tercero termino dentro del cual pueden traerse pruebas en un proceso;

vpl.: C2/846.

TERMIJN VAN SALVATIE = termijn van weerlegging van bezwaren tegen getuigen(issen).
- terminus salvationis refutationis;
- jour pris de restriction;
- frist von Vorbehalt;
- term for rebuttal;
- plazo de reserva;

vpl.: B2/130.

TERMIJN VAN SCHUTWAERHEYDT = termijn van een verklaring onder ede ten aanzien van opgevangen loslopend vee.
- terminus declarationis sub iure circa pecus li-bere discurrente apprehensum;
- jour pris d'une déclaration sous serment en vue du bétail libre saisi;
- frist einer beeidigten Aussage bezüglich aufgefangenes frei umhergehendes Vieh;
- term of a declaration under oath; regarding catched unattached cattle;
- plazo de una audiencia bajo juramento concerniente a ganado suelto cogido;

vpl.: B2/130.

TERMIJNEN Zie:
- besnijden van ----/
- peremptoire ----/

TERMIJNEN OFT PAIJEN = tijdruimte waarbinnen een bepaald bedrag moet betaald worden.
- dies certa, in qua pecuniae summa certa solvenda est;
- termes ou (payements) échéances;
- Zeitraum innerhalb dessen ein bestimmter Betrag be-

zahlt werden soll;
- space of time within which a certain amount has to be paid instalments;
- plazos o pagamentos;
vpl.: C1/93.

TERMINACIE Zie:
- terminatie; ----/

TERMINATIE; TERMINACIE = begrenzing; afdoening; afhandeling.
- terminatio;
- terminaison; terme; arrangement; expédition;
- Beendung; Erledigung;
- termination; settlement; dispatch;
- delimitación; despacho;
vpl.: C1/199; BKB 1.

TERMINATIE VAN HET GHEWICHT VAN DEN BROODE = vaststelling van het broodgewicht.
- constitutio ponderis panis;
- détermination du poids du pain;
- Bestimmung des Brotgewichts;
- determination of the weight of loaves of bread;
- determinación del peso de pan;
vpl.: C1/208.

TERMINATIEN Zie:
- bij ----/

TERMINE Zie:
- termeijn; ----; termijn; teramijn; tarmijn/

TERMINEEREN; TERMINEREN = vb. begrenzen; beëindigen; afdoen.
- termino I; finio IV; perago III;
- terminer; achever; finir;
- abmachen; begrenzen; erledigen;
- limit; bound; terminate;
- terminar; despachar; finiquitado;
vpl.: PvB 5; PvB 1/189; C1/378.

TERMINEREN Zie:
- termineeren; ----/

TERMGENOOT Zie:
- termpgenoete; termtgenoote; termptgenoet; termtgenoot;

----/

TERMIG Zie:
- teirlinck; teerlinc; terninc; tarninc; taerning; terling; tairlinc; tairninc; teerninc; ----/

TERMPTGENOET Zie:
- termpgenoete; termtgenoote; ----; termtgenoot; termgenoot/

TERMPGENOETE; TERMTGENOOTE; TERMPTGENOET; TERMTGENOOT; TERMGENOOT = sub. aangrenzende buur; belendende eigenaar; grensgenoot.
- vicinus adiacen; conterminus finitimus (Kil.);
- voisin adjacent; propriétaire d'un immeuble adjacent; limitrophe;
- angrenzender Nachbar; Inhaber eines Anlieger grundstückes;
- adjoining neighbour; owner of an adjacent property;
- vecinos immediatos; proprietario de un immueble colindante;
vpl.: T2/372; T1/98; PvB 1/98.

TERMTGENOOT Zie:
- termpgenoete; termtgenoote; termptgenoet; ----; termgenoot/

TERMTGENOOTE Zie:
- termpgenoete; ----; termptgenoet; termtgenoot; termgenoot/

TERMYN Zie:
- besnijcen van ----/

TERNINC Zie:
- teirlinck; teerlinc; ----; tarninc; taerninc; terlinc; tairlinc; tairninc; teerning; termig/

TERPENTIJN Zie:
- termentyn; termentijn; terbentijn; ----; tarpentijn; termentine/

TERRE Zie:
- terve; ter; ----; tar; tarre theer/

TERRENDE Zie:
- teerende panden, terende panden, ---- panden/

TERRIBLE UIJTWERCKINGE = verschrikkelijk gevolg.
- effectus terribilis;
- effet terrible;
- schreckliche Auswirkung (Folge);
- terrible consequence;
- efecto terrible;

vpl.: C1/502.

TERRITOIR Zie:
- questieus ----/

TERRITOIR = sub. grondgebied.
- territorium; fines;
- territoire;
- Grundgebiet;
- territory;
- territorio;

vpl.: ACart 2.

TERRITORIALIS Zie:
- vi ---- imperii/

TERRITORIE OFT JURISDICTIE = taut. grondgebied of rechtsgebied.
- territorium aut iuris dictio;
- territoire ou juridiction; ressort;
- Rechtsgebiet;
- jurisdiction;
- territorio o jurisdicción; partido judicial;

vpl.: T1/312.

TERRITORIUM Zie:
- cum extra ---- ius dicenti impune non paretur/

TERRUWE ; TARWE; TAERWE; TARUWE; TERWE; TEERWE; TEERU; TEERY; TARWIJN; TAERWIJN; TERWIJN = sub. tarwe.
- triticum; siligo;
- froment;
- Weizen;
- wheat;
- trigo;

vpl.: PB/III/366; PvB 1/293; Bl.Pla.Ph. 5.

TERSTOND Zie:
- terstont; ----; terstunt/

TERSTONDT ENDE SUBITELYCKEN = taut. onmiddellijk.
- statim;
- immédiatement;
- unmittelbar;
- immediately;
- immediatamente; súbitamente;

vpl.: PB/II/298.

TERSTONT ; TERSTOND; TERSTUNT = adv. terstond.
- statim;
- immediatement;
- sofort;
- immediately;
- en seguida; en el acto; immediatemente;

vpl.: LO1/642.

TERSTUNT Zie:
- terstont; terstond; ----/

TERTII Zie:
- pactum in favorem ----/

TERTIJTSE Zie:
- tortijtse; toortijtse; toirtijtse; ----; tartijtse; tortijs; tortijts; tartise; torsie; toortse; tortse; toirtse; tortche; torke/

TERUGGHE STELLEN ENDE POSTPONEREN = taut. uitstellen.
- retardo I;
- retarder;
- aufschieben;
- postpone;
- aplazar; diferir; suspender;

vpl.: PB/II/309.

TERVE ; TER; TERRE; TAR; TARRE; THEER = sub. teer; harpuis.
- pix liquida; species resinae;
- goudron;
- Teer; Harpüse;
- tar;
- alquitràn; brea; zopisa;

vpl.: LO4/216.

TERWE Zie:
- mudde rogge oft----/
- spint rogge oft ----/
- vat rogge oft ----/
- viertel (rogge oft ----)/

TERWENBROODT; TERWENBROOT = sub. tarwebrood.
- panis triticeus;
- pain de froment;
- Weizenbrot;
- wheaten bread;

- pan de trigo; pan candeal;
vpl.: DKB 47.

TERWENBROOT Zie:
- terwebroodt ----/

TESCH Zie:
- tesse; tessche; tassche; tasch; ----/

TESKERE = sub. turkse kwitantie voor betaald invoerrecht.
- acceptum turcum pro jure importandi solutum;
- quittance turqui pour droits d'entrée payés;
- Türkischer Empfangsschein für bezahltes Einfuhrrecht;
- turkis receipt for duty paid;
- recibo turco de derechos de importación pagados;
vpl.: PvB 6/488.

TESSCHE Zie:
- tesse; ----; tassche; tasch; tesch/

TESSE; TESSCHE; TASSCHE; TASCH; TESCH = sub. tas.
- sinus;
- poche; sac;
- Tasche;
- bag;
- bolsa;
vpl.: LOV/402; C1/431.

TESSEMENT Zie:
- transemente; tassement; tassament; ----; tansement; transament/

TESTAEMENTELIJCKEN MOMBORYE = voogdij bij uiterste wilsbeschikking verkregen.
- tutela testamentaria;
- mambournie testamentaire;
- durch Testament erhaltene Vormundschaft;
- guardianship acquired by last will;
- tutela por testamento obtenida;
vpl.: LO1/678.

TESTAMENT Zie:
- erfgenaem gescreven int ----/
- erfgename sonder ennich ----/
- mutueel ----/
- successie uijt ----/

TESTAMENT OFT UTERSTEN WILLE; TESTAMENT OFT MAKINGE = taut. uiterste wilsbeschikking.
- testamentum;
- dernières volontés; testament;
- Testament; letztwillige Verfügung;
- last will;
- testamento; última voluntad;
vpl.: T1/518; LO6/602; C1/17; Cu1/315; T2/72.

TESTAMENT VALIDE = geldige uiterste wilsbeschikking.
- ratum testamentum;
- testament;
- Testament;
- valid testament;
- testamento estando;
vpl.: B2/11.

TESTAMENTAIR Zie:
- executeur ----/
- executoer oft ----/
- institutie ----/

TESTAMENTAIRE Zie:
- tutele ----/

TESTAMENTAIRE (TESTAMENTELIJCKE) DISPOSITIE = beschikking bij uitersten wille.
- dispositio testamentaria;
- disposition testamentaire;
- testamentarische Verfügung;
- testamentary disposition;
- testamento;
vpl.: B2/12; C1/461, 435.

TESTAMENTARIJS Zie:
- tutele ----/

TESTAMENTE Zie:
- actie spruytende uuyt makinge van ---- oft uuyt makingen ende giften gedaen bij redenen van der doot/
- bij utersten wille ende ----/
- geconstitueerde bij ---- van allen goeden/
- hoyrije sonder ----/
- legaet oft gifte van ----/

TESTAMENTE ENDE UUYTERSTE WILLE = taut. laatste wilsbeschikking.
- testamentum;
- dernière volonté; testament;
- letztwillige Verfügung;
- last will;

- testamento; última voluntad;
vpl.: T1/543.

TESTAMENTELIJCKE MOMBOIRDIJE; MOMBARIJE; MOMBARDIJE = bij uiterste wilsbeschikking aangewezen voogdij.
- tutela testamentaria;
- mambournie testamentaire;
- bei Testament angewiesene Vormundschaft;
- by last will designated guardianship;
- tutela testamentario;
vpl.: LOV/380; C1/624.

TESTAMENTELIJCKE MOMBOIREN; MOMBOIRS = voogden bij testament aangewezen.
- tutores assignati testamento;
- mambours testamentaires;
- Vormünde bestellt bei Testament;
- guardians designated by last will;
- tutores asignados por testamento;
vpl.: LO1/296; LOV 380.

TESTAMENTEN ENDE MAKAIGIEN = taut. laatste wilsbeschikkingen.
- testamentum;
- testament;
- letztwilligen Verfügungen;
- last wills;
- última voluntad; testamento;
vpl.: C1/297.

TESTAMENTEUR; TESTAMENTARIJS; TESTAMENTOOR; TESTAMENTERE; TESTAMENTEERE; TESTAMENTEERRE = sub. uitvoerder van een laatste wilsbeschikking.
- testamenti curator;
- exécuteur testamentaire;
- Testamentsvollstrecker;
- testamentary executor;
- albacea; ejecutor testamentario;
vpl.: T1/268.

TESTAMENTEURSCAP = sub. uitvoerderschap van een laatste wilsbeschikking.
- fideicommissarii; heredis fiduciarii; officium testamenti curatoris;
- la fonction de l'executeur testamentaire;

- die Funktion von einem Testamentsvollstrecker;
- the function of a testamentory executor;
- ejecutoría de un testamento; ejecutoría de la última voluntad;
vpl.: T1/268.

TESTAMENT Zie:
- tabule ----/

TESTAMENTO Zie:
- ex ----/

TESTAMENTARIJS Zie:
- testamenteur; ----; testamentoor; testamentere; testamenteere; testamenteerre/

TESTAMENTEERE Zie:
- testamenteur; testamentarijs; testamentoor; testamentere; ----; testamenteerre/

TESTAMENTEERRE Zie:
- testamenteur; testamentarijs; testamentoor; testamentere; testamenteere; ----/

TESTAMENTERE Zie:
- testamenteur; testamentarijs; testamentoor; ----; testamenteere; testamenteerre/

TESTAMENTERSE Zie:
- testatrice; testatersse; ----/

TESTAMENTO IN NOODTSAECK = sub. buitengewone uiterste wilsbeschikking ten overstaan van een pastoor of vicaris in stervensgevaar geuit.
- alicuius mortui voluntas suprema coram parocho aut vicario;
- testament extraordinaire en cas de nécessité devant le curé ou vicaire à l'heure de mort;
- Testament, in Sterbensgefahr gemacht;
- extraordinary last will in danger of death before a parish-priest or vicar;
- disposición testamentaria especial en presencia del párroco o vicario en peligro de muerte;
vpl.: B2/12; C2/1029.

TESTAMENTOOR Zie:
- testamenteur; testamentarijs; ----; testamentere; testamenteere; testamenteerre/

TESTATEUR Zie:
- graf van den ----/
- noeminge ende sprake van den ----/

TESTATEUR; TESTAMENTMAKER = sub. erflater.
- testator; qui testamentum facit;
- testateur;
- Erblasser;
- testator;
- testador; causante;

vpl.: C1/17; C2/800; PvB 1/438; LOV 144; B1/88; C2/898.

TESTATRICE; TESTATERSSE; TESTAMENTERSE = sub. erflaatster.
- testatrix;
- testatrice;
- Erblasserin;
- testatrix;
- testadora;

vpl.: LOV/144; Cr2/800.

TESTATERSSE Zie:
- testatrice; ----; testamenterse/

TESTATUS Zie:
- pro parte ---- et pro parte intestatus/

TESTOR Zie:
- actium ut supra ----/

TESTES Zie:
- et signavit ----/

TESTOR Zie:
- supra ----/

TESTIMONIAEL = ppr. getuigenis gevend.
- testimonium dans; afferens;
- testimonial;
- zeugend;
- giving evidence of; testifying;
- testimonial;

vpl.: T1/160.

TESTIMONIUM = sub. getuigenis
- testimonium;
- témoignage;
- Zeugnis;
- evidence;

- testimonio;

vpl.: PvB 8/49.

TESTOR Zie:
- actum ut supra ----/

TEULEN Zie:
- tuelen; toelen; ----/

TEULLAND = sub. akkerland; akker.
- ager; terra ad colendum;
- champ; terre labourable;
- Ackerland;
- field;
- campo; tierra laborable;

vpl.: ASR 6.

TEURFEN Zie:
- torffen; torven; torffsteken; torffsteecken; torfvuren; tourffsteecken; thuerffven; tuerven; turffen; ----; turven; torfven; turfven; tuerffsteecken; thuerffen/

TEVREDEN GHESTELT ENDE CHECONTENTEERT = taut. tevreden gesteld.
- satisfactus;
- contenté et satisfait;
- befriedigt;
- satisfied;
- contentado y satisfecho;

vpl.: C1/342.

TEVREDENSTELLEN METTER MINNEN OFT MET TEN RECHTE = in der minne of in rechte tevreden stellen.
- inter se aut in iure satisfacere;
- contenter à l'amiable ou en droit;
- gütlich oder gerechtlich Satisfaktion geben;
- give satisfaction amicably or judicially;
- contenter a uno amigablemente o judicialmente;

vpl.: C1/417.

TEXTU Zie:
- ut in ----/
- in ----/

TEYCKEN Zie:
- teecken; teeken; teken; teiken; tekin; tekijn; ----/

TEYCKENEN; TEKENEN; TEEKENEN; TEECKENEN;

TEIKENEN = vb. brandmerken van vee.
- stigmata scribo III;
- marquer d'un fer chaud;
- brandmarken von Vieh;
- mark cattle;
- marcar con hierro candente; estigmatizar;

vpl.: MGG 52.

TEYREN Zie:
- teiren; teren; theren; teeren; ----/

THAN = coni. dan.
- tantum;
- que;
- als nur (= ausgenommen);
- than;
- que;

vpl.: SKB 3.

THEEN Zie:
- tenne; tin; ten; tinne; teen/ ----/
- thijen; tien; thien; tiene; teen; ----/
- tijne; thine; tine; ----; teen; tinne/

THEER Zie:
- terve; ter; terre; tar; tarre; ----/

THEINS Zie:
- thijnsse; tijns; thijns; tins; tens; teins; ----; thijs; cens; cijns; chijns; cheins; chens; chins; cins; sijs; tseins; tsens; cijs; tsijs/

THENNEN WATERPOT = tinnen waterketel.
- matula plumbi albi;
- pot à eau en étain;
- zinnerner Wasserkessel;
- pewter waterkettle;
- caldera de estaño;

vpl.: C1/620.

THEOPHRASTI Zie:
- laudanum ----/

THEREN Zie:
- teiren; teren; ----; teeren; teyren/

THERIACAM Zie:
- magnam ---- galeni/

THERIACAM ANDROMACHI = universeel geneesmiddel uit de oudheid.

- antidotum;
- antidote;
- Gegengift;
- antidote;
- medicina universal de la edad antigua;

vpl.: PB/III/263.

THERINGE Zie:
- teiringe; teiringhe; teringe; ----; teeringe/

THESONIERKAMER Zie:
- aenkomen officie greffier ----/

THEURVEN Zie:
- torffen ----/

THIEN Zie:
- penningh ----/
- thijen; tien; ----; tiene; teen; theen/

THIEN = tien num.
- decem;
- dix;
- zehn;
- ten;
- diez;

vpl.: MGG 133.

THIEN MANNEN VAN DEN RADE = tien leden van de raad (der stad Diest).
- decem viri senatorii (consilii) civitatis Diestemii (Diesti);
- dix hommes du conseil (de la ville de Diest);
- zehn Männer (vom Stadtrat von Diest);
- ten members of the council of Diest;
- diez miembros del concejo de la ciudad de Diest;

vpl.: C1/418.

THIENDE = sub. tiende.
- decima pars;
- la dîme;
- Zehntel;
- tenth part;
- diezmo;

vpl.: PB/III/346.

THIENDELINGE = sub. tiende deel.
- pars decima;
- dîme;
- zehnter Teil;
- a tenth sheaf;
- gavilla diemal;

vpl.: PvB 1/82.

THIENDEMAN = functionaris van de stadswacht.
- minister custodiae civitatis;
- fonctionnaire de lagarde de la ville;
- Funktionär der Stadtwache;
- official of the town-guard;
- functionario de la guardia urbana;

vpl.: C1/571.

THIENDEN Zie:
- clampen ----/
- smal ----/

THIENDEN = sub. pl. tienden; num. tiende.
- decuma; decimus;
- dîme; dixième; decime;
- Zehnte; Zehntel;
- tithe; tenth;
- diezmo;

vpl.: AKB 16.

THIENDEN PENNINCK = 10e penning (belasting).
- nummus decimus (stipendium);
- la dîme (impôt);
- zehnter Pfennig (Steuer);
- tenth penny (tax);
- moneda décima; la decena;

vpl.: BVB 175.

THIENDENAARE; THIENDER; TIENDENAER; TIENDENNAER; TENDENAAR; TENDENARE; TENDENER = sub. tiendheffer.
- decumanus; conductor decumarum;
- receveur des dîmes; des décimes celui qui impose les dîmes dîmeur;
- Erheber von Zehnten; Zehnteinnehmer;
- tither; tithe-gatherer; levier of tithes;
- él que impone los diezmos; diezmero;

vpl.: DVB 74; BVB 175.

THIENDENWAGHEN; TIENDEWAGEN = sub. kar waarop de graantienden werden ingezameld.
- vehiculum ad exactionem decumarum frumenti;
- chariot de la dîme;
- Wagen , mit dem die Zehnten der Getreiden gesammelt wurden;
- tithe-wagon for collecting tithe;
- carro del diezmo (para recoger los diezmos del trigo);

vpl.: LO7/280-

THIENDER Zie:
- thiendenaare; ----; tiendenaer; tiendennaer; tendenaar; tendenare; tendener/

THIENDE-STEKER = ophaler van de hout tiende.
- exactor decimae partis ligni;
- percepteur de la dîme sur le bois;
- Aufzieher des Holzzehnte;
- collector of the tithe of wood;
- recaudador (of = colector) de décima de madera;

vpl.: PB IV/314.

THIENDINGE; TIENDENDEEL; TIENENDEEL = sub, tiende deel.
- decima pars;
- dîme;
- zehnter Teil;
- tenth part;
- gavillas juntadas que forman un diezmo;

vpl.: PvB 1/83.

THIENDREGT = tiendracht; cq. het recht tot het heffen van tienden.
- ius recipiendi decûmas;
- droit de lever la dîme;
- das Recht zur Erhebung von Zehnten;
- the right to levy tithes;
- derechó del diezmó;

vpl.... MGG 183.

THIENDT Zie:
- swaerm ----/

THIENEN Zie:
- bangruyten van binnen ----/
- buiten ----/

THIENMANNEN = sub. pl.. tien der meest notabele ingezetenen.
- decemvir; decanus;
- dix des habitants les plus importants; notables;
- zehn der angesehensten Einwohner;
- ten of the most notable inhabitants;
- diez de los vecinos más

importantes; notables;
vpl.: DKB 28.

THIENSTEN Zie:
- thienden penninck/

THIENSTEN PENNINCK = belasting van 10%.
- nummus solvendum decima; (tributum decem centesimarum partium);
- impôt de dix pour cent; dîme;
- Steuer von 10%;
- tax of 10%; tithe-penny;
- impuesto del diez porciento;

vpl.: B2/124.

THIERINGE Zie:
- verschieringe ----/

THIJDEN Zie:
- tot allen ----/

THIJEN; TIEN; THIEN; TIENE; TEEN; THEEN = num. tien.
- decem;
- dix;
- zehn;
- ten;
- diez;

vpl.: MGG 21.

THIJNS Zie:
- thijnsse; tijns; ----; tins; tens; teins; theins; thijs; cens; cijns; chijns; cheins; chens; chins; cins; sijs; tseins; tsens; cijs; tsijs/

THIJNSSE ; TIJNS; THIJNS; TINS; TENS; TEINS; THEINS; THIJS; CENS; CIJNS; CHIJNS; CHEINS; CHENS; CHINS; CINS; SIJS; TSEINS; TSENS; CIJS; TSIJS; CHIJNS; CHEINS; CHENS CHINS; CINS; SIJS; TSEINS; TSENS; CIJS; TSIJS = sub. cijns.
- tributum;
- impôt;
- Zoll;
- toll;
- tributo; impuesto;

vpl.: Cr2/1006.

THIJS Zie:
- thijnsse; tijns; thijns; tins; tens; teins; theins; ----; cens; cijns; chijns; cheins; chens; chins; cins; sijs; tseins; tsens; cijs; tsijs/

THINE Zie:
- tijne; ----; tine; theen; teen; tinne/

THINSGOET; TIJNSGOET; TYNSGOET = sub. cijnsgoed.
- bonum vectigalis;
- bien d'impôt;
- akziseschuldiges Gut;
- taxable goods;
- bienes encargados de tributo;

vpl.: Cr2/983.

THOEN; THOENISSE; TOONISSE; TONISSE; TONESSE; TOEN; THONIS; TONINGE = hom. sub. 1. bewijs; 2. aanwijzing; 3. vertoog.
- 1. probatio; 2. iudicium; 3. argumentatio;
- 1. preuve; 2. document; pièce justificative; 3. exposé; plaidoyer; plaidoirie;
- 1. Beweis; 2. Beweisunterlage; 3. Beweisführung;
- 1. proof; 2. evidence; proof 3. argumento;
- 1. prueba; 2. comprobante; documento justificativo; 3. alegato defensa;

vpl.: T1/40, 337; T2/6.

THOEN ENDE VERMEETE = bewijs en eis in rechte.
- probatio et postulatio;
- preuve et demande;
- Beweis und Klage;
- proof and claim;
- prueba y demanda;

vpl.: T1/40.

THOEN ENDE PROEVE = taut. bewijs-(voering).
- argumentatio; probatio; signum; argumentum;
- preuve; témoignage;
- Beweis; Beweisführung;
- proof; argumentation;
- prueba; testimonio; argumentación;

vpl.: T1/380, 534; T2/30; 635, 77, 20, 342, 237.

THOEN VAN ERRUERE = bewijs van vergissing.
- probatio erroris;
- preuve d'erreur;
- Beweis des Irrtums;
- proof of error;
- prueba de error;

vpl.: T1/560.

THOEN VAN IGNORANCIEN OFT DOLINGEN = taut. bewijs

van dwaling.
- probatio erroris;
- preuve d'ignorance ou d'erreur;
- Beweis des Irrtums;
- proof of ignorance or error;
- prueba de ignorancia o error;

vpl.: T1/560.

THOEN VAN ONBETALINGE = bewijs van niet betaling.
- probatio non-solutionis;
- preuve de non payement;
- Beweis von Nichtbezahlung;
- evidence of non-payment;
- prueba de falta de pago;

vpl.: T1/408.

THOENDER; THOENDERE = hom. sub. 1. klager; 2. toonder.
- 1. actor; 2. syngraphae possessor;
- 1. accusateur; dénonciateur; 2. posteur;
- 1. Kläger; 2. Vorzeiger; Inhaber;
- 1. plaintiff; 2. bearer;
- 1. acusador; denunciador; 2. portador;

vpl.: T1/11; PB III 59.

THOENDERE Zie:
- thoender ----/

THOENE Zie:
- in supplemente van ----/
- mits gebreke van ----/
- roeve oft ----/

THOENE OFT PROBACIEN = taut. bewijs.
- probatio; signum; indicium; specimen; argumentum;
- preuve;
- Beweis;
- evidence; proof;
- prueba; probación;

vpl.: T1/299; T2/100.

THOENEN Zie:
- proberen ende ----/
- voir ooge brengen ende ----/

THOENEN; THUNNEN; TOENEN; TONEN; TOONEN; THONEN = vb. tonen; bewijzen; aanwijzen.
- monstro I; demonstro I; ostendo II; significo I; consepio IV;
- montrer; indiquer; prouver; établir; démonstrer;

- zeigen; beweisen;
- prove; show;
- argüir; mostrar; indicar; señalar; demostrar; probar;

vpl.: DVB 37; DKB 51; T1/8; T2/115.

THOENEN ENDE BIJBRENGEN = taut. bewijzen.
- probo I;
- démonstrer; prouver;
- beweisen;
- prove;
- demostrar; probar;

vpl.: T1/635.

THOENEN ENDE EXHIBEREN = taut. overleggen; aantonen; laten zien.
- exhibeo II; ostendeo III; declaro I;
- exhiber; faire voir montrer;
- beweisen; vorzeigen; aufweisen; zeigen; vorlegen;
- demonstrate; prove; display; expose; exhibit;
- enseñar; exhibir; exponer; presentar; producit;

vpl.: T1/95; B1; EE/12; PvB 1/330.

THOENEN ENDE PROBEREN = taut. bewijzen.
- probo I;
- démonstrer; prouver;
- beweisen;
- prove;
- demostrar; probar;

vpl.: T1/119.

THOENEN ENDE VOIR OOGEN BRENGEN = taut. inzage geven; laten zien; tonen.
- monstro I;
- montrer; soumettre à un examen;
- zeigen;
- open to inspection;
- enseñar; exponer a la vista; hacer ver; someter a examen;

vpl.: T1/264.

THOENISSE Zie:
- proeve en thoen; prueve oft ----/
- thoen; ----; toonisse; tonisse; tonesse; toen; thonis; toninge/

THOENISSE ENDE (OFT) PROEVE;, THOEN = taut. bewijs.
- probatio;

- preuve; témoignage;
- Beweis;
- proof;
- prueba; testimonio;

vpl.: T1/77, 20, 342.

THOENISSE TER CONTRARIEN = tegenbewijs.
- probatio contraria;
- preuve du contraire;
- Gegenbeweis;
- counter-proof;
- contraprueba; prueba en contra;

vpl.: T1/368.

THOENS Zie:
- in sterckenisse zijns ----/

THOER Zie:
- tour; toer; ----; tourt/

THOIRN; THOORN; TOREN; TOORN; TOIRN; TORREN; TORN; TORRE; TURRE; TOR; TORE; TOOR; TAERN; TAIRN = sub. toren.
- turris;
- tour; clocher;
- Turm;
- tower; steeple;
- torre;

vpl.: BVB 11/28, 31; DVB 87-

THOL Zie:
- pachter van den ----/
- tol; tolne; tolle; toln; ----; toolne; tollen/

THOL OFTE KIEL Zie:
- wissel oft bomerye op ----/

THOLGELDT; TOLGELDX; TOLLEGELD; TOLNGELD = sub. invoerbelasting.
- vectigal portorium;
- droit d'importation;
- Einfuhrsteuer;
- import tax;
- derechos de importación;

vpl.:C1/148.

THOLLE OFT THOLLENAER VAN WACHTE = taut. tolwachter.
- exactor portorii;
- douanier;
- Zöllner;
- turnpike-keeper;
- peajero;

vpl.: PvB 1/169.

THOLLEN Zie:

- reusche ----/

THOLLEN ENDE PASSAGIEGELT = taut. tolgeld.
- portorium;
- péage;
- Zollgeld;
- toll-money;
- peaje;

vpl.: PvB 1/272.

THOLLENAER Zie:
- tholle oft ---- van wachte/

THOMASDACH Zie:
- sint ---- 21 december/
- sint ---- des apostels/

THONEN Zie:
- thoenen; toenen; tonen; toonen; ----/

THONENDE; OPDOENDE ENDE AFFIRMERENDE = taut. bewijzende; kennisgevende en bevestigende.
- probans; notum faciens; affirmans;
- prouvant; notifiant; et confirment;
- beweisend; bekanntgebend; bestätigend;
- probing; making known and affirming;
- demostrando ; informando y afirmando;

vpl.: LPS 54.

THONIS Zie:
- thoen; thoenisse; toonisse; tonisse; tonesse; toen; ----; toninge/

THOOGH Zie:
- tooch; toog; toch; ----; toich/

THOOM ENDE LIBERTEYT = taut. vrijheid.
- libertas;
- liberté;
- Freiheit;
- freedom;
- libertad;

vpl.: PB/II/408.

THOON Zie:
- acte van renunciatie van ----/
- admissie van ----/
- dilaye van ----/

- levende ----/
- productie ende ----/
- verlijdt oft ----/

THOON = sub. bewijs.
- argumentum; probatio;
- document; titre; pièce justificative; preuve;
- Beweis;
- proof; evidence;
- comprobante; documento; justificador; prueba;

vpl.: MGG 65; B2/38; C2/1017.

THOON-EEDT = sub. bewijs-eed.
- iusiurandum testorum;
- preuve jurée;
- Eid und Beweis;
- sworn evidence;
- juramento demostra dor;

vpl.: C1/173.

THOON ENDE BEWIJS = taut. bewijs.
- probatió;
- preuve;
- Beweis;
- proof;
- prueba;

vpl.: MGG 111.

THOON ENDE CONFESSIE = bewijs en bekentenis.
- probatio et confessio;
- confession et preuve;
- Beweis und Bekenntnis;
- proff and confession;
- prueba y confesión;

vpl.: LOV/

THOON ENDE PRODUCTIE = bewijs en getuigenverklaringen.
- probatio et declarationes testimonium;
- preuve et dépositions des témoins;
- Beweis und Zeugenaussagungen;
- evidence and depositions;
- prueba y declaraciones de testigos;

vpl.: B1; v.d.V/112; C2/902.

THOON HINC INDE = bewijs van beide kanten.
- probatio hinc inde;
- preuve des deux cotés;
- Beweis von beiden Seiten;
- evidence from both sides;
- prueba por ambos lados; de ambas partes; por ambas partes;

vpl.: C1/265.

THOON OFT VERLIJDT = bewijs of bekentenis.
- probatio aut confessio;
- preuves ou aveux;
- Beweis oder Bekenntnis;
- proof or confession;
- prueba o confesión;

vpl.: LOV/156.

THOON TE LEIJDEN = bewijs voeren; leveren.
- probare;
- fournir la preuve de;
- den Nachweis führen;
- give evidence;
- probar;

vpl.: B2

THOONDAGHE = sub. bewijsdag.
- dies probationis;
- jour de preuve;
- Tag für die Beweisführung;
- day of (giving) evidence;
- día de prueba;

vpl.: C3/12.

THOONDER OFT PENSIONARIS = taut. rechtsgeleerd ambtenaar bezoldigde rechtsgeleerde raadsman (Antwerpen 1581).
- magistratus iuris peritus consiliarius iuris peritus mercenarius (Antverpia 1581)
- indicateur ou pensionnaire ; Anvers,
- rechtsgelehrter Beamte, besoldeter rechtsgelehrter Berater; Antwerpen 1581;
- legal official, paid legal counsellor; Antwerp 1581;
- functionario juridico o consejero juridico asalariado; Amberes 1581;

vpl.: C1/522.

THOONE Zie:
- grosseren van ----/
- prorogatien van ----/

THOONEN; THONEN = vb. bewijzen; aanwijzen; tonen.
- significo I; probo I; demonstro I;
- montrer; indiquer; prouver; établir;
- beweisen;
- prove;
- mostrar; indicar; señalar; demostrar; probar;

vpl.: DVB 2.

THOONEN; THONEN = vb. bewijzen; aanwijzen; tonen.
- significo I; probo I; demonstro I;
- montrer; indiquer; prouver; établir;
- beweisen;
- prove;
- mostrar; indicar; señalar; demostrar; probar;

vpl.: DVB 2.

THOONEN; BIJBRENGHEN ENDE ALLEGHEREN = taut. bewijzen.
- probo I;
- alléguer et faire apparaître;
- beweisen;
- prove;
- probar; demostrar;

vpl.: C1/176, 177.

THOONENPANT; THOONPANT = waarborg in rechte (van geringe waarde); bewijspand.
- pignus exhitionis; pignus probationis;
- gage d'exhibition; gage (pièce) justificatif;
- kleine Garantie; Beweispfand;
- legal guarantee; proof-security;
- garantia; fianza; caucion; garantiá dada; como prueba;

vpl.: C3/216; C1/75.

THOONPANT Zie:
- thoonenpant ----/

THOON-RECHTEN ENDE RAPPORTEN = rechten van verslag of bewijs.
- iura (litis) expositionis vel testimonii;
- droits de rapport et de témoignage;
- Protokolle und Rechte von Beweis;
- rights of account and proff;
- derechos de relación o testimonio;

vpl.: C1/302.

THOORN Zie:
- thoirn ----/

THOPAES Zie:
- topaze; topaes; ----; torpaes/

THORE Zie:
- nauwelijcs ---- hebben/

THOUR Zie:
- bij ---- houden/

THRESOOR Zie:
- tresoor; tressoor; trisoor; trosoor; triesoor; tridsoor; tresor; ----; tritsoir/

THRESOORCLEEDT = sub. schatkamervoorhang.
- vestis thesauri;
- tapisserie devant le trésor;
- Schatzkammervorhang;
- treasure chamber curtain;
- velo de tesoreria;

vpl.: C1/434.

THRESOORDWELE = sub. schatkamer handdoek.
- mantele thesauri;
- essiue-main du trésor;
- Schatzkammerhandtuch;
- treasure chamber towel;
- toalla de tesoreria;

vpl.: C1/434.

THRESORIER ; TRESORIER; TRESERIER; TRESELIER; TRESENIER; TRESIER; TRESORIERRE; TRISORIER; TRESORIERE = sub. schatbewaarder.
- aerarii praefectus; quaestor;
- trésorier;
- Schatzwärter; Schatzmeister; Schatzverwalter;
- treasurer;
- tesorero;

vpl.: PB/II/93, 95; C1/163; LO2/728.

THRESORIERSKAMER Zie;
- aenkomen officie greffier ----/
- gagie greffier of klerck ----/
- knape van de ----/
- greffier van de ----/

THRESORIER Zie:
- gagie eersten ----/
- gagie tweeden ----/

THRESORIERS Zie:
- knaep van de ---- ende rentmeesters/

THUERFF; TURFF; TOERFF; TORFF = sub. turf.
- caespes bitumminosus;
- tourbe;
- Torf;
- peat (sometimes turf);

- turba;
vpl.: MGG 29; BVB 5, 23, 29.

THUERFFEN Zie:
- torffen; torven; torffsteken; torffsteecken; torfvuren; tourffsteecken; thuerffven; tuerven; turffen; teurfen; turven; torfven; turfven; tuerffsteecken; ----/

THUERFFVEN Zie:
- torffen; torven; torffsteken; torffsteecken; torfvuren; tourffsteecken; ----; tuerven; turffen; teurfen; turven; torfyen; turfven; tuerffsteecken; thuerffen/

THUIJGHT ENDE VERCLAERT = getuigt en verklaart.
- testifiatur ac declarat;
- témoigne et déclare;
- zeugt und erklärt;
- testifies and declares;
- testifica y declara;
vpl.: MGG 30.

THUIJN; GELINT OFT WANDT = taut. sub. schutting; omheining.
- sepes; maceria;
- clôture; palissade ou mur;
- Zaun; Umzünung;
- fence;
- cerca; palizada o pared; valla; estacada; empalizada;
vpl.: LOV/130; LO3/414.

THUIJNE, GELIJNTHE OFT GEHEIJMTE = heg; latwerk; schutting; afscheiding.
- saepes; secretio praedii,
- haie; latti ou clôture; cloison; séparation d'un enclos palissades:
- Zaun; Hoftrennung;
- fence; palisade;
- seto; empalizada o valla; pared diviora; palizada hereditaria; palizada de herencia;
vpl.: LO I/142; C1/474.

THUIJNE OFT SCHUTSELE = haag of schutting.
- saepes;
- haie ou cloison;
- Hecke oder Zaun;
- hedge or fence;
- seto o vallado;
vpl.: LO I/246.

THUIJNEN ENDE HEIJMBELEN = heggen en schuttingen.
- saepes et maceriae;
- haies et clôtures;
- Zäune;
- hedges and fences;
- setos vivos y palanqueras;
vpl.: C1/615.

THUIJS GEVUERT = thuis gebracht.
- domum deductus;
- rentré; reconduit chez lui;
- zu Hause gebracht;
- brought home;
- acompánadó a (su) casa;
vpl.: MGG 30.

THUIJSWAERDS; THUUSWAERT; THUYSWAERT; THUSEWAERT; TUSEWAERT; THUUSWAIRT; THUUSWERT = adv. huiswaarts.
- domum;
- vers la maison;
- heimwärts;
- homeward;
- a casa; hacia la casa;
vpl.:BKB 6.

THUNNEN Zie:
- thoenen; ----; toenen; tonen; toonen; thonen/

THUUN Zie:
- tuun; ----; tuyn; tuen; tune; toene; thuyn; tuyne/

THUYN Zie:
- tuun; thuun; tuyn; tuen; tune; toene; ----; tuyne/

THUYNE Zie:
- thuijne oft schutsele/

THUYNEN OFF HEYMSELEN = taut. schutting.
- saepes;
- clôture en bois;
- Zaun; Bretterzaun;
- fence;
- valla; vallado; cerco; valladar;
vpl.: B1/17; C2/884.

THYSENAERE Zie:
- opsaet oft emphiteote; emphiferte; ----/

THYSENAERE OFT OPSAETE = taut. erfpachter.
- conductor perpetuus;
- preneur de bail;

- Pächter;
- long lease holder;
- enfiteuta;

vpl.: PB/III/193.

TICHEL Zie:
- panne ----/

TICHEL; TEGEL; TEGELE; TIEGEL; TIECHEL; TIECHLE TECHEL; TIGELE = sub. tegel; plavuis; dakpan.
- tegula;
- tuile; dalle; caveau; carrelage; tuile;
- Fliese;
- tile; roottile; floortile;
- baldosa; teja;

vpl.: C1/16, 186.

TICHEL ENDE SCHAILLIEWERCK = tegel en leiwerk.
- opera tegularum;
- ouvrage de tuiles et d'ardoises;
- Fliese- und Schiefearbeit;
- tile- and slate-work;
- obra de baldosa y pizarra;

vpl.: C1/240.

TICHELEN Zie:
- impositie op careel, clinckaert en ----/
- schaelgien oft ---- daken/
- schaliën oft ---- dack/
- vorsten, steenen oft ----/
- waerdeder van de ----/

TICHELEN DAECKEN = pannendaken. - tegulae;
- toits de tuile;
- Ziegeldächer;
- tile-roofs;
- techos de tejas;

vpl.: LO7/72.

TICHELHOVEN; TEGELOVEN; TIEGELOVEN; TICHELOVEN = sub. tegeloven.
- lateraria;
- four à tuiles;
- Fleisenofen
- tile-kiln;
- horno de una fábrica de baldosas;

vpl.: PB/II/70.

TICHELOVEN Zie:
- tichelhoven; tegelhoven; tegeloven; tiegeloven; ----/

TICHT Zie:
- den gevanghenen ---- ende aenspraecke doen/

TICHT ENDE AENSPRAECK = aanklacht en gerechtelijke eis.
- accusatio et postulatio;
- accusation et réquisition;
- Anklage und Klage;
- accusation and postulation;
- denuncia y acción judicial; acusación;

vpl.: B2/35; C1/75; B1/7; C2/883.

TICHT ENDE AENSPRAECKE GEVEN = aanklagen en in rechte vervolgen.
- accusare et judicio perseque;
- accuser et actionner;
- Anklage und gerichtlicher Forderung;
- accuse and prosecute;
- acusar y perseguir;

vpl.: C1/75.

TICHT ENDE WEDERTICHT = eis en wedereis.
- conventio et reconventio;
- convention et reconvention;
- Klage und Widerklage;
- claim and counter-claim;
- convención y reconvención;

vpl.: LO6/158, 452.

TICHTE = sub. aanklacht; eis; beschuldiging.
- accusatio;
- accusation; inculpation; action;
- Anklage; Forderung; Beschuldigung;
- accusation; claim; charge; demand; indictment; accuse;
- acusación; denuncia; inculpación; querella;

vpl.: T1/319, 320; LO4/366; C1/149.

TICTACKEN = vb. spel dat op een inv vakken verdeeld bord wordt gespeeld (tiktakken) (v. Dale).
- ludus qui luditur in tabula divisa in spatia;
- tictaquer; jeu sur une tablette avec des disques et des dés;
- Ticktack;
- backgammon;
- tictaquear;

vpl.: C1/456.

TIDEWOLLE Zie:
- tyt-wolle; tijtwolle; ----/

TIECHEL Zie:
- tichel; tegel; tegele; tiegel; ----; tiechle; techel; tigele/

TIECHLE Zie:
- tichel; tegel; tegele; tiegel; tiechel; ----; techel; tigele/

TIEGEL Zie:
- tichel; tegel; tegele; ----; tiechel; tiechle; techel; tigele/

TIEGELOVEN Zie:
- tichelhoven; tegelhoven; tegeloven; ----; ticheloven/

TIEGHELEN Zie:
- met ---- decken/

TIEN Zie:
- thijen; ----; thien; tiene; teen; theen/

TIEN UREN GESLAEN = ppf. geslagen.
- indico I (horam); pulso I;
- sonner les dix heures;
- z ehn Uhr schlagen;
- strike ten;
- tocar las diez;

vpl.: T2/205.

TIENDENAER Zie:
- thiendenaare; thiender; ----; tiendennaer; tendenaar; tendenare; tendener/

TIENDENDEEL Zie:
- thiendinge; ---; tiendendeel/

TIENDENNAER Zie;
- thiendenaare; thiender; tiendenaer; ----; tendenaar; tendenare; tendener/

TIENDEWAGEN Zie:
- thiendenwaghen ; ----/

TIENE Zie:
- thijen; tien; thien; ----; teen; theen/

TIENENDEEL Zie:
- thiendinge; tiendendeel; ----/

TIGELE Zie:
- tichel; tegel; tegele; tiegel;

tiechel; tiechle; techel; ----/

THIRAS Zie:
- met ---- doen metsen/

TIJDE Zie:
- aen een staeck ofte haeck met het hout behangen ten ---- van een ure/
- besloten ----/
- binnen cortten ---- herwairt/
- binnen middelen ----/
- bij intervalle ende loope van ----/
- bij lanckheden van ----/
- claere invallen met ----/
- eeuwelijck oft tot een gelimiteerden ----/
- immemoriaelen ----/
- in dieren ----/
- langen laps van ----/
- lapsen van den ----/
- met recht ----/
- naer rate van ----/
- notabelen ----/
- overstrijcken van ----/
- prescriptie ende verkoop van ----/
- prescripcie vanlangen ----/
- rate van ----/
- t' allen ---- ende stonde/
- tanderen ----/
- te hooghmis ----/
- ter besneden ----/
- ter borse ----/
- ten ---- van een ure/
- tot allen ---- goedt blijven/
- tot een genomineerden ----/
- trouble ----/
- tusschen middelen ----/
- van alst lange ende onde ----/
- van alst dan oft in toekomende ----/
- van geenen ----/
- van tyt de ----/
- verloop van ---- ende prescripcie/
- voirderen ----/
- voorleijden ----/

TIJDEN Zie:
- langen laps van ----/
- onverdenckelijke ----/
- tot allen ---- goedt blijven/
- trouble ----/

TIJDEN; AENSPREEKEN ENDE GENEEKEN = taut. dagen (voor het gerecht); in rechte aanspreken

- appello I et voco I aliquem in iudicium;
- assigner quelqu'un; ajourner; quelqu'un; citer quelqu'un en justice;
- vorladen vor Gericht;
- summon before court;
- poner pleito a uno; proceder judicialmente contra una persona; citar a uno ante un tribunal;

vpl.: T1/395.

TIJDEN OFT AENSPREKEN = beschuldigingen of in rechte aanspreken.
- accusare aut appellare;
- accuser ou actionner;
- beschuldigen oder auffordern;
- accuse or sue;
- acusar o apelar;

vpl.: LO1/104.

TIJDT Zie:
- besneden ----/
- beschudden ----/
- door de lanckheijdt van ----/
- geprefigeerden ----/
- in hender ----/
- ter borsen ----/
- 'twinterwerck in sijnen ----/
- mi ddeler ----/
- sonderlinghen ---- ofte kosten/
- wes ter ----/

TIJDT ENDE DILAY = taut. uitstel.
- dilatio;
- délai;
- Aufschub;
- delay;
- demora; dilación;

vpl.: PvB 1/416.

TIJDTS Zie:
- goets ---- voor de noene/

TIJMMEREN Zie:
- actie uuijt ----/

TIJMMERING Zie:
- timmeragie; ----; timmering; timmeringe; timmeringhe; timmerage; temmerage; timmeraedze; timmeraets; timmeraetse; timmeraye; temmeringe; tymmeringe/

TIJMMERINGEN Zie:
- timmeringen ; ----/

TIJMMERINGEN; TIMMERINGEN = sub. pl. bouwsels.
- aedificatio; aedificium;
- construction;
- Bau;
- building; construction;
- construcción;

vpl.: MGG 140.

TIJMPANEN Zie:
- bij gelude van den ----/

TIJNE; THINE; TINE; THEEN; TEEN; TINNE = ton.
- dolium vas;
- tonneau;
- Tonne;
- tun;
- tonel; barril;

vpl.: LO 1/24.

TIJNS Zie:
- aude ----/
- oude ----/
- thijnsse; ----; thijns; tins; tens; teins; theins; thijs; cens; cijns; chijns; cheins; chens; chins; cins; sijs; tseins; tsens; cijs; tsijs/

TIJNSDAEGE = sub. pl. dagen waarop cijns werd geind.
- dies in quibus census (vectigal; pensio; tributum) penditur;
- jour de payement d'un tribut;
- Tage worauf Zinsen einkassiert wurden;
- days on which tax was collected;
- día de liquidación de un tributo; vencimiento de un tributo;

vpl.: MGG 21.

TIJNSGOET Zie:
- thinsgoet; ----; tynsgoet/

TIJT Zie:
- bij sijnder levender ----/
- binnen sijnen levender ----/
- doen ter ----/
- den ---- overstreken zijnde/
- te diere ----/
- in der ---- wesende/

TIJT = sub. tijd.
- tempus;
- temps;
- Zeit;
- time;
- tiempo;

vpl.: Acart 4.

TIJTCORTINGHE ENDE RECREATIE = taut. vrijetijdsbesteding.
- ludus;oblectatio;
- passe-temps;
- freie-Zeit-Verwendung;
- recreation;
- uso de vagar; uso de ocio;

vpl.: PB/III/501.

TIJTEL Zie:
- digniteyt oft ---- van eere/
- tijtul(e) ----/
- titel ----/
- tytule ----/

TIJTEL; TITEL; TIJTELE; TITTEL; TYTEL = sub. titel.
- titulu s;
- titre;
- Titel;
- title;
- titulo;

vpl.: C1/158; PvB1/68.

TIJTEL VAN POSSESSIE = eigendoms-titel.
- titulum possessionis;
- titre de p ossession;
- gerichtliche Urkunde von Eigentum;
- title of property;
- titulo de propiedad;

vpl.: C1/175.

TIJTELE Zie:
- tijtel; titel; ----; tittel; tytel/

TIJTELL VERCRIGE, TIJTULE VAN VERKRIJGE = verkrijging van een rechtsgrond.
- impetratio alicuius argumenti iudicialis;
- acquisition d'un titre;
- Erwerbung eines Rechtsgrunds
- acquisition of a legal ground;
- adquisición de un titulo;

vpl.: LPS 50: DVB 5.

TIJTGEVINGE; TIJTGEVINGHE = sub. verdaging; uitstel.
- commoratio; prorogatio; dilatio;
- prorogation; délai;
- Vertagung;
- adjournement;
- retraso; dilación; prórroga; detención; demora;

vpl.: LO4/30.

TIJTGEVINGHE Zie:
- tijtgevinge ----/

TIJTS Zie:
- coniuncture des ----/
- goets ----/
- een wille ---- herwaerts/

TIJTULE Zie:
- tijttel vercrige ----/

TIJTWOLLE Zie:
- tyt-wolle; ----; tidewolle/

TIMBER Zie:
- timmer; temmer; ----/

TIMBER; TIMBRE; TEMBER; TEMBRE; TIMMER = sub. trommel.
- tuba;
- caisse;
- Trommel;
- drum;
- tambor;

vpl.: LO7/296.

TIMBEREN Zie:
- tymmeren; timmeren; temmeren; ----; timbren/

TIMBERMAN Zie:
- temmerman; timmerman; ----/

TIMBRE Zie:
- timber; ----; tember; tembre; timmer/

TIMBREN Zie:
- tymmeren; timmeren; temmeren; timberen; ----/

TIMBREREN = vb. zegelen.
- signare;
- timbrer;
- siegeln;
- stamp;
- timbrar; sellar;

vpl.: PvB 10/18.

TIMMER Zie:
- timber; timbre; tember; tembre; ----/

TIMMER; TEMMER; TIMBER = sub. constructie; bouwwerk.
- constructio;
- construction;
- Zimmerwerk; Bau;
- construction;
- construcción;

vpl.: LO7/296.

TIMMERAEDZE Zie:
- timmeragie; tijmmering; timmering; timmeringe; timmeringhe; timmerage; temmerage; ----; timmeraedze; timmeraets; timmeraetse; timmeraye; temmeringe; tymmeringe/

TIMMERAETS Zie:
- timmeragie; tijmmering; timmering; timmeringe; timmeringhe; timmeringe; temmerage; timmeraedze; timmeraetse; ----; timmeraetse; timmeraye; temmeringe; tymmeringe/

TIMMERAETSE Zie:
- timmeragie; tijmmering; timmering; timmeringe; timmeringhe; timmerage; temmerage; timmeraedze; ----; timmeraets; timmeraetse; timmeraye; temmeringe; tymmeringe/

TIMMERAGE Zie:
- timmeragie; tijmmering; timmering; timmeringe; timmeringhe; ----; temmerage timmeraedze; timmeraets; timmeraetse; timmeraye; temmeringe; tymmeringe/

TIMMERAGE OFT BOUWAGE = taut. bouwerij.
- architectura;
- bâtisse;
- Bauen; Baufach;
- building;
- construcción;

vpl.: Cr2/1063.

TIMMERAGIE; TIJMMERING; TIMMERING; TIMMERINGE; TIMMERINGHE; TIMMERAGE; TEMMERAGE; TIMMERAEDZE; TIMMERAETS; TIMMERAETSE; TIMMERAYE; TEMMERINGE; TYMMERINGE = sub. 1. bouw; opbouw; aanbouw; 2. gebouw; bouwsel; verbouwing; 3. het getimmerde.
- 1. constructio; constructio nova; refectio; 2. aedificium; aedificatio;
- 1 + 2. construction; 3. charpenterie;
- 1. Konstruktion; Bau; Aufbau; 2. Gebäude; 3. Gerüst; Zimmerwerk;

- 1. structure; annexe; 2. building; edifice; 3. charpentry;
- 1 + 2. construcción; 3. el carpinteado; carpinteria armazón;

vpl.: LO3/302, 430; C2/893; 9, 80; B1/63; LO7/74; MGG 40; T1/67, 242.

TIMMERAYE Zie:
- timmeragie; tijmmering; timmering; timmeringe; timmeringhe; timmeringe; temmerage; timmeraedze; timmeraetse; timmeraets; ----; temmeringe; tymmeringe/

TIMMEREN Zie:
- tymmeren; ----; temmeren; timberen; timbren/

TIMMERHOUT Zie:
- meters van 't berdt ende ----/

TIMMERING Zie:
- timmeragie; tijmmering; ----; timmeringe; timmeringhe; timmerage; temmerage; timmeraedze; timmeraets; timmeraetse; timmeraye; temmeringe; tymmeringe/

TIMMERINGE Zie:
- timmeragie; tijmmering; timmering; ----; timmeringhe timmerage; temmerage; timmeraedze; timmeraets; timmeraetse; timmeraye; temmeringe; tymmeringe/

TIMMERINGHE Zie:
- timmeragie; tijmmering; timmering; timmeringe; ----; timmerage; temmerage; timmeraedze; timmeraets; timmeraetse; timmeraye; temmeringe; tymmeringe/

TIMMERMAN Zie:
- temmerman; ----; timberman/

TIMPAEN Zie:
- tympane; ----; tympaen/

TIN Zie:
- tenne; ----; ten; tinne; teen; theen/

TINE Zie:
- tijne; thine; ----; theen; teen; tinne/

TINENPOT Zie:
- tennenpot; tinnijnpot; tenijnpot; tennijnpot; tinnepot; tininpot; ---- /

TININPOT Zie:
- tennenpot; tinnijnpot; tenijnpot; tennijnpot; tinnepot; ----; tinenpot/

TINNE Zie:
- tenne; tin; ten; ----; teen; theen/
- tijne; thine; tine; theen; teen; ----/

TINNENWERC Zie:
- tennewerck; tinnewerc; tennewerc; ----; tennenwerc; tenwerc; tinwerc; teenwerc/

TINNEPOT Zie:
- tennenpot; tinnijnpot; tenijnpot; tennijnpot; ----; tininpot; tinenpot/

TINNEWERC Zie:
- tennewerck; ----; tennewerc; tinnenwerc; tennenwerc; tenwerc; tinwerc; teenwerc/

TINNIJNPOT Zie:
- tennenpot; ----; tenijnpot; tennijnpot; tinnepot; tininpot; tinenpot/

TINS Zie:
- thijnsse; tijns; thijns; ----; tens; teins; theins; thijs; cens; cijns; chijns; cheins; chens; chins; cins; sijs; tseins; tsens; cijs; tsijs/

TINWERC Zie:
- tennewerck; tinnewerc; tennewerc; tinnenwerc; tennenwerc; tenwerc; ----; teenwerc/

TIRANNICHEIT Zie:
- tirannye; ----; tyrannicheit; tirannie/

TIRANNIE Zie:
- tirannye; tirannicheit; tyrannicheit; ----/

TIRAS = hom. sub. 1. cement; 2. sleepnet; 3. fijngemalen tufsteen.
- 1. arenatum; 2. filum; 3. tofus molitus;
- 1. ciment; 2. trainasse; tirasse; 3. tuf pulvérisée;
- 1. Zement; 2. Zugnetz; 3. feingemahlter Tufstein;
- 1. cement; 2. drawnet; 3. grinded tuf;
- 1. cemento; 2. red de arrastre; red barredera; red dejorro; 3. trass;

vpl.: LO3/396; PB III 367; PvB 1/338.

TIRENTEIJN = sub. grove stof van half wol en half garen.
- species lanae subtilis; linostemum;
- tiretaine;
- halbwollen Stoff; Beiderwand
- coarse fabric of half wool; linsey-woolsey;
- tiritaña; tela gruesa de media lana y medio hilo;

vpl.: LO3/184; PvB 1/330.

TIRENTEYN Zie:
- beddecleet van lijnen, wullen oft ----/

TISENSTE Zie:
- seutste; ----/

TITEL Zie:
- bij lastigen ----/
- bij wittigen ---- ende vercrige/
- deuchdelijcken vuijt wettige ----/
- tijtel; ----; tijtele; tittel; tytel/

TITEL; TIJTEL; TITUELE; TITULEN = sub. rechtsgrond; voorbeeld; ambtsnaam; verkorte inhoudsopgave; titel; rechtsgrond; aanspraak.
- titulus I; index; ius;
- titre; cause; droit;
- Titel; Rechtsgrund; Rechtstitel; Recht; Anspruch;
- legal ground; title; claim;
- título; derecho;

vpl.: BVB 15; DVB 5, 7, 8; PB II 334.

TITEL GEPRESUMEERT = veronderstelde rechtsgrond.

TITEL GEPRESUMEERT = veronderstelde rechtsgrond.
- fictus titulus;
- titre présumé;
- vorausgesetzter Rechtsgrund;
- presumed legal ground;
- título presumido;

vpl.: T1/123.

TITREEREN = vb. titelen; betitelen.
- inscribeo III;
- titrer;
- betiteln;
- titulieren;
- title;
- titular;

vpl.: C1/59.

TITTEL Zie:
- tijtel; tijtele; ----; tytel/

TITUELE Zie:
- titel; tijtel; ----; titul; titulen; tytule/

TITUL Zie:
- titel; tijtel; tituele; ----; tytule/

TITULE Zie:
- legael en ----/
- trimoeven ----R/
- titel ----/

TITULE VAN VERCRIJGHE = rechtsgrond van verwerving.
- iúrís ratió impetratíonis;
- titre d'acquisition;
- Rechtsgrund der Erwerbung;
- legal ground of acquisition;
- título de adquisición;

vpl.: BVB 183; DVB 12.

TITULEN Zie:
- titel; tijtel; tituele; titul; ----; tytule/

TITULEN ENDE MUNIMENTEN = rechtsgronden en bewijsstukken.
- iúrís orígines ac tabulae;
- titre et pièce justificative;
- Rechtsgründe und Dokumente;
- legal grounds documents;
- títulos y comprobantes;

vpl.: BVB 15.

TITULO ONEROSO = met belastende eigendomsaanspraak; onder bezwarende voorwaarden.
- sous des conditions onéreuses;
- mit belastender Eigentumsanspruch;
- with a taxed title to property;
- 1. con titulo de propiedad oneroso; 2. a condiciones onerosas;

vpl.: MGG 115.

TJEGENHEIT Zie:
- tegenheijt; tegenheit; ----/

TOCH Zie:
- tooch; toog; ----; thoogh; toich/

TOCHT Zie:
- erftocht; erftochte; ----/

TOCHT Zie:
- naeckte ----/
- togte; ----; tucht; tochte; tuchte; toucht; teucht; touchte/

TOCHT ENDE BIJLEVEN SIJN LEEFDAGH GHEDUERENDE = vruchtgebruik voor het leven.
- usufructus pro vita;
- usufruit sa vie durant(e);
- Nieszbrauch fürs Leben;
- life-long usufruct;
- usufructo perpetuo (of = vitalicio);

vpl.: C1/152.

TOCHT ENDE BYLEVEN = vrucht vruchtgebruik. en weduwengoed van de andere helft.
- ususfructus et viuarium alterse partis;
- usufruit et douaire;
- Nutzniessung und Witwengut;
- usufruct and dower;
- usufructo y viudedad;

vpl.: Cu1/16; LO V/58; B2.

TOCHT ENDE DUWARIJEN OFT BILEVINGE = vruchtgebruik en weduwgoed.
- ususfructus et bonum viduae;
- usufruit ou douaire;
- Nieszbrauch und Witwengut;
- usufruct and dower;
- usufructo o viudedad;

vpl.: T1/526.

TOCHT ENDE USUFRUCT = taut. vruchtgebruik.
- ususfructus;
- usufruit;
- Nieszbrauch;
- usufruct;

- usufructo;
vpl.: T1/535.

TOCHT NAE DEN LANTRECHTE = vruchtgebruik volgens het landrecht.
- ususfructus secundum ius terrae;
- usufruit selon le droit coutumier;
- Nieszbrauch nach dem Landesrecht;
- usufruct according to country law;
- usufructo según el derecho consuetudinario;
vpl.: T1/537, 526.

TOCHTE Zie:
- duwarijen ende bilevinge oft ----/
- half behouwde ----/
- in ---- besitten/
- in volle ----/
- simple ende naeckte ----/
- sitten in volle ----/
- togte; tocht; tucht; ----; tuchte; toucht; tsucht; touchte/
- viagie ende gebruyc oft ----/

TOCHTE ENDE USUFRUCT; TOCHT OFT BLADIN(G)HE; TOCHT ENDE BIJLEVEN; TOCHT ENDE DUWARIE = taut. vruchtgebruik; weduwgoed; lijfrente voor een vrouw.
- ususfructus; et viduaria; bonum viduae;
- usufruit et douaire;
- Nieszbrauch und Witwengut; Frauenleibrente;
- usufruct and dower; annuity for a woman;
- usufructo; y viudedad; renta ventalícia de mujer;
vpl.: LOV 58; B2; C1/289; T1/536, 535, 526, 286; C2/816; Cu1/ 16, 18.

TOCHTE OFT EXCURSIE = taut. veldtocht.
- expeditio;
- expédition; campagne;
- Feldzug;
- campaign;
- campaña expedición militar;
vpl.: PB/II/248.

TOCHTE OFT VIAGIE ENDE GEBRUYC = taut. vruchtgebruik.
- ususfructus;

- usufruit;
- Nieszbrauch;
- usufruct;
- usufructo;
vpl.: T1/542.

TOCHTEN Zie:
- bijlevinge ----/
- inne ---- besitten/
- recht van der ----/

TOCHTEN ENDE DUWARIJEN, BIJLEVINGE = taut. levenslang vruchtgebruik.
- ususfructus per omnem vitam;
- usufruit viager;
- Nieszbrauch auf Lebenszeit;
- lifelong usufruct;
- usufructo para toda la vida;
vpl.: T1/526.

TOCHTENAER Zie:
- erftochtenaar; ----; tochteneer/

TOCHTENAER Zie:
- erfman ende ----/
- naeckt ---- in de ene hellicht/
- simpel ---- sterffdach en breeckt geen huyze ten waer dat die verhuurder ware;
- een ----/
- tochtersse oft ----/

TOCHTENAER; TOGTENERE; TOGTENAAR ; TUCHTENAER; TOCHTER; TUCHTER = sub. vruchtgebruiker.
- usufructuarius;
- usufruitier;
- Nutznieszer; Niezbraucher;
- usufructuary;
- usufructuario;
vpl.: B1/33; C2/887; C1/ 81, 174, 470; T2/79.

TOCHTENAER OFT PENSIONARIS = vruchtgebruiker of hij die in het genot is van lijfrente.
- usufructuarius;
- usufruitier ou pensionnaire;
- Nutzniesser oder Besitzer einer Leibrente; Nieszbraucher;
- usufructuary or owner of a life-rent;
- usufructuario o el que percibe una renta vitalicia;
vpl.: LOV/372; C1/13.

TOCHTENAER OFT TOCHTERSSE = vruchtgebruiker of vruchtgebruikster.
- usufructuarius aut usufructuaria;
- usufruitier;
- Nutznieszer oder Nutznieszerin;
- usufructuary (male of female);
- usufructuario o usufructuaria;

vpl.: B2/71.

TOCHTENAIRE; TOCHTENERE OFT USUFRUCTUARIJS = taut. vruchtgebruiker.
- usufructuarius;
- usufruitier;
- Nieszbraucher; Nutznieszer;
- usufructuary;
- beneficiario; usuario; usufructuario;

vpl.: T1/418; Cu1/16; T1/82, 536.

TOCHTENEER Zie:
- erftochtenaar; tochtenaer; ----/

TOCHTENERE Zie:
- tochtenaer; ----; togtenaar; toechtenaer; tuchtenaer; tochter; tuchter/

TOCHTENERE ENDE USUFRUCTUARIJS = taut. vruchtgebruiker.
- usufructuarius;
- usufruitier; usager;
- Niessbraucher; Nutzbiesser;
- usufructuary;
- usuario; usufructuario; beneficiario;

vpl.: T1/234, 536; T2/79.

TOCHTENERSSE Zie:
- tochtenaer; oft tochtersse/

TOCHTENERSSE; TOECHTERSSE; TOCHTERSE; TUCHTERSE; TOCHTERSCHE; TOCHTERSGE = sub. vruchtgebruikster.
- usufructuaria;
- usufruitière;
- Nutzniesserin;
- usufructuary;
- usufructuaria;

vpl.: C1/174; 470.

TOCHTERS Zie:
- op een goet geen twee ----/

TOCHTERSCHE Zie:
- tochternersse; toechtersse; tochterse; tuchterse; ----; tochtersge/

TOCHTERSE Zie:
- tochtenersse; toechtersse; ----; tuchterse; tochtersche; tochtersge/

TOCHTERSGE Zie:
- tochtenersse; toechtersse; tochterse; tuchterse; tochtersche; ----/

TOCHTERSSE Zie:
- thochtenaer oft ----/

TOCHTERSSE; TOCHTENERSSE ENDE BESITTERSSE = taut. vruchtgebruikster.
- ususfructuaria;
- usufruitière; usagière;
- Nieszbraucherin; Nutzniesserin;
- female usufructuary;
- usufructuaria; usuaria;

vpl.: T1/534; Cu1/16; B1/33; C2/887; C1/81.

TOCHTIGEN Zie:
- tuchtighen; ----; tuchtigen/

TOCOMSTE Zie:
- toecompste; toecomste; ----; toecomest; toecompst; toecoomst; toecoomste; toecomst/

TOE Zie:
- niet ---- en comt/
- tot drije reysen ----/

TOE EWIGER VESTICHEIJT = tot durende vermeerdering van rechtskracht.
- ad stabilitatem permanentem;
- l'augmentation durable de la force de loi;
- zu dauernder Vermehrung der Rechtskraft;
- to lasting certainly;
- a seguridad (of = certeza) du radera;

vpl.: MGG 10.

TOE TE SLUYTEN = vb. afsluiten; beëindigen.
- conficio III;
- finir; terminer;
- abzuschliessen;
- finish;
- finiquitar; terminar;

vpl.: B2/29; C2/1015.

TOE EWIGER VESTICHEIJT = tot durende vermeerdering van rechtskracht.
- ad stabilitatem permanentem;
- à l'augmentation durable de la force de loi;
- zu dauernder Vermehrung der Rechtskraft;
- to lasting certainly;
- a seguridad (of = certeza) duradera;

vpl.: MGG 10.

TOEBACK Zie:
- recht op den ----/

TOEBEH OIRENDE = vb. toebehorende.
- proprium esse;
- appartenir;
- gehören;
- belong to; appertain to;
- pertenecer;

vpl.: BVB 184.

TOEBEHOIRTEN Zie:
- metter ----/
- sine ----/
- toebehoren ----/

TOEBEHOOREN; TOEBEHOORTEN; TOEBEHOIREN; TOEBEHOIRTEN; TOEBEHOREN; THOEBEHOREN; TOBEHOREN; THOBEHOREN; TOUBEROREN = sub. toebehoren.
- proprietas; possessio;
- appartenances;
- Zubehör;
- belonging; appurtenance;
- pertenencias;

vpl.: DVB 36, 42, 50; ACart 4,5, 9.

TOEBEHOORTEN Zie:
- toebehooren; ----; toebehoiren; toebehoirten; toebehoorten; toebehoren; thoebehoren; tobehoren; thobehoren; toubehoren/

TOEBRENGER ENDE AUCTOER = taut. dader.
- auctor;
- auteur;
- Tater;
- perpetrator; author;
- autor;

vpl.: T1/139.

TOEBRIEF; TOEBRIEVE = brief ter aanvulling van een

voorgaande brief sub.
- litterae ad supplementum litterarum praecedentium;
- lettre pour le remplissage d'une précédente lettre;
- Brief zur Ergänzung von eines frühere Briefes;
- letter to supply a preceding letter;
- carta complementaria;

vpl.: PvB 5/155; PvB 1/171.

TOEBRIEVE Zie:
- toebrief ----/

TOECHT Zie:
- in vremde ----/

TOECHTE Zie:
- naeckte ----/
- vremde ----/

TOECHTENAER Zie:
- tochtenaer; tochtenere; togtenaar; ----; tuchtenaer; tochter; tuchter/

TOECHTERSSE Zie:
- tochtenersse; ----; tochterse; tuchterse; touchtersche; tochtersge/

TOECOMEN; BLEVEN, GESUCCEDEERT; GEDAELT ENDE GESTORVEN = taut. onherroepelijk overgegaan.
- transeo IV irrevocabile;
- transférer irrévocablement;
- übertragen; übergehen; vererben;
- transfer irrevocably;
- transferir irrevocablemente;

vpl.: T1/79.

TOECOMEST Zie:
- toecompste; toecomste; tocomste; ----; toecompst; toecoomst; toecoomste; toecomst/

TOECOMINGE Zie:
- actie van belet van ---- eeniger erfflijcheyt bij der limen lateraal oft collateraal/

TOECOMPST Zie:
- toecompste; toecomste; tocomste; toecomest; ----; toecoomst; toecoomste; toecomst/

TOECOMPSTE; TOECOMSTE; TOCOMSTE; TOECOMEST; TOECOMPST; TOECOOMST; TOECOOMSTE; TOECOMST = sub. toedracht.
- ratio; ordo rei;
- circunstances;
- Umstand;
- circumstance;
- circunstancias; relato detallado;

vpl.: T2/72.

TOECOMST Zie:
- toecompste; toecomste; tocomste; toecomest; toecompst; toecoomst; toecoomste; ----/

TOECOMSTE Zie:
- toecompste; ----; tocomste; toecomest; toecompst; toecoomst; toecoomste; toecomst/

TOECOOMST Zie:
- toecompste; toecomste; tocomste; toecomest; toecompst; ----; toecoomste; toecomst/

TOECOOMSTE Zie:
- toecompste; toecomste; tocomste; toecomest; toecompst; toecoomst; ----; toecomst/

TOEDOEN Zie:
- bij ---- van/

TOEGAENDE Zie:
- op ende ----/
- recht ----/

TOEGECACHETEERDE BILLET = verzegelde brief.
- litterae signatae;
- lettre cachetée;
- versiegelter Brief;
- sealed letter;
- carta sellada;

vpl.: PvB 1/349.

TOEGELATEN ENDE GEADMITTEERT = taut. toegelaten.
- admitto III;
- admettre;
- zulassen;
- admit;
- admitir;

vpl.: T1/106.

TOE-GELEYT = p.pf. uitbetaald.
- persolvo III;
- verser;
- ausgezahlt;
- paid;

- pagar;

vpl.: B2/46; C2/1018.

TOEGELECHT Zie:
- in vrede(n) ----/

TOEGERECHT = adi. gerechtigd
- mihi ius est; ius potestatem habens;
- autoriser; avoir le droit;
- berechtigt;
- entitled; authorized;
- autorizar; tener derecho;

vpl.: MGG 25.

TOEGESTREEKEN EN BESET = dichten en met mortel bestrijken; pleisteren.
- gypsare;
- plâtrer; crépir;
- übergipsen ;
- plaster; stucco;
- enyesar;

vpl.: LPS 86.

TOEGHEGAEN Zie:
- niet ---- om d'bloet te versteken/

TOEGHEGAEN ENDE GHECONSUMMEERT = gesloten en voltrokken (van een huwelijk).
- ratum et consummatum;
- contracté et consommé;
- geschloszen und vollzogen;
- ratified and consummated ;
- contracto y consumado;

vpl.: C1/605.

TOEGHEKOMEN = ppf. toegekomen; ten deel gevallen.
- advenio IV;
- succédé;
- zufallen; zuteil werden;
- allot;
- tocado a uno en suerte;

vpl.: C1/156.

TOEGHESEIJT OFT GHELOFT = taut. beloofd of toegezegd.
- promessus;
- promis;
- versprochen;
- promised;
- prometido o asegurado;

vpl.: C1/532.

TOEGHESEYT = ppf. toegezegd.
- addico III; permitto III;
- promettre (qch à qn);
- zusagen; versprechen;
- promise;
- prometer;

vpl.: C1/24.

TOEGROYEN; TOEWASSEN = vb. dichtgroeien.
- coalesco III;
- se couvrir de broussailles;
- dichtwachsen;
- overgrow; cover with growth;
- cerrarse; cubrirse;

vpl.: ACart 19, 21.

TOEHOIREN; TOEHOOREN; TOEHOREN = vb. toebehoren.
- pertineo II ad; sum alcs;
- appartenir;
- gehören;
- belong to; pertain to;
- pertenecer;

vpl.: MGG 21.

TOEHOOREN Zie:
- toehoiren; ----; toehoren/

TOEHOREN Zie:
- toehoiren; toehooren; ----/

TOEKOMENDE Zie:
- voor alsdan oft ---- tijde/

TOELAETER; TOELATER = sub. gedoger.
- is qui ali cui permittit aliquid;
- celui qui le permis;
- Erlauber;
- allower; tolerator;
- el que tolera; el que permite una cosa;

vpl.: C1/226, 181.

TOELAST = sub. groot vat.
- dolium grande;
- un grand tonneau;
- groszes Fasz;
- big barrel;
- barril; tonel;

vpl.: PB/II/73.

TOELATER Zie:
- toelaeter; ----/

TOELATINGE Zie:
- provisionele ----/

TOELECHEN; TOELEGGEN; TOLEGGEN; TULEGGEN; TOELEGEN = toewijzen.
- assigno I; addico III;
- assigner; concéder;
- zuweisen; zuteilen;
- allot; assign;
- asignar; otorgar; conceder; adjudicar;

vpl.: DKB 1, 4.

TOELEGEN Zie:
- toelechen; toeleggen; toleggen; tuleggen; ----/

TOELEGGEN Zie:
- toelechen; ----; toléggen; tuleggen; toelegen/

TOELEN Zie:
- tuelen; ----; teulen/

TOELINGEN Zie:
- ploegrecht van der ----/

TOELUIJSTEREN; TOELUUSTEREN; TOELUYSTEREN = toefluisteren.
- insusurro I; minor I;
- menacer;
- drohen; ansagen;
- threaten; menace; announce;
- amenazar;

vpl.: ASO 12.

TOELUUSTEREN Zie:
- toeluijsteren; ----; toeluysteren/

TOELUYSTEREN Zie:
- toeluijsteren; toeluusteren; ----/

TOEMAETSELEN Zie:
- toemetsen; toemetselen; tometselen; ----/

TOEMETSELEN Zie:
- toemetsen; ----; tometselen; toemaetselen/

TOEN Zie:
- claren ----/
- gebreke van ----/
- halven ----/
- proces en ----/
- proeve en ----; prueve oft thoenisse/
- proeve; prueve ende ----/
- thoen; thoenisse; toonisse; tonisse; tonesse; thonis; tonisse; toninge/
- vollen ----/

TOENAEM Zie:
- naem ende ----/

TOENAEM; TOENAME = hom. sub. 1. bijnaam; scheldnaam; 2. familienaam.
- 1. cognomen; infame; 2. nomen gentile;
- 1. nom injurieux; sobriquet; 2. nom de famille;
- 1. Beinahme; Schimpfnahme; Zuname; Familiename;
- 1. surname; nickname; 2. familyname;
- 1. apodo; sobrenombre; 2. nombre de familia;

vpl.: T2/372; ASO 20.

TOENAME Zie:
- toenaem; ----/

TOENE Zie:
- tuun; thuun; tuyn; tuen; tune; ----; thuyn; tuyne/

TOENEN Zie:
- thoenen; ----; tonen; toonen; thonen/

TOENSCHOUWE Zie:
- tuyn-schouwe; toenschouwe; ----/

TOEPAND; TOEPEND; TOEPEIND = sub. aanvullende hypotheek.
- hypotheca subsidiaria;
- hypothèque sibsidiaire;
- Ergänzungshypothek;
- supplementary mortgage;
- hipoteca subsidiaria;

vpl.: LO7/32.

TOEPEIND Zie:
- toepand; toepend; ----/

TOEPEND Zie:
- toepand; ----; toepeind/

TOEPLAASTEREN = vb. stukadoren.
- incrusto l;
- plâtrer; boucher avec de plâtre;
- tünchen;
- plaster;
- estucar; blanquear;

vpl.: C1/183.

TOER Zie:
- tour; ----; thoer; tourt/

TOERFF Zie:
- thuerff --- torff/

TOERTE = sub. beurt.
- vicis;
- tour;
- Reihe; Reihenfolge;
- turn;
- turno; vez;

vpl.: T2/372.

TOESEGGE Zie:
- toeseggen; ----; toesegghen/

TOESEGGEN; TOESEGGE; TOESEGGHEN = sub. belofte; toezegging.
- promissio;
- promesse;
- Gelübde; Zusage; Zusicherung Versprechen;
- promise;
- promesa;

vpl.: T1/53,97; LO7/222.

TOESEGGENDEN Zie:
- met ---- woorden/

TOESEGGHEN Zie:
- toeseggen; toesegge; ----/

TOESICHT ENDE REGARD = taut. toezicht.
- supervisio;
- surveillance;
- Aufsicht;
- supervision;
- vigilancia; inspección; control;

vpl.: PB/III/516.

TOESIENDER Zie:
- gagie ---- over de weghen ende herbaenen;
- gagie ---- over de defraudatien van de bieraccijns/
- gagie ---- over de halve bieraccijse van 't Hoogh ende Leeg Kiel/
- gagie ---- over de halve bieraccijse van markgravelijc/
- gagie ---- over de halve bieraccijse van Mechelschen Steenwech/
- gagie poortier van de St. Jorispoorte ---- van de uijtgaande ende incomende bieren/
- loon wachters oft ---- over de defraudatie van de maelaccijse/
- loon ---- van de bieren komende uijt het casteel sonder accijse te betalen/
- momboir ----/
- waerdeder ende ---- van de bieren/

TOESIENDER; TOESINDER; TOESIENER; TOESIENRE = sub. toeziende voogd; opzichter.
- tutor; curator; inspector;
- serveillant; tuteur; inspecteur; surveillant; preposé;
- Gegenvormund; überwachender Vormund; Aufseher;
- co-guardian; superintendant;
- protutor; inspector ; administrador; capataz;

vpl.: LO6/582; C1/43, 164; PB III 416.

TOESIENDER OFT VERNEMER = taut. toezichthouder.
- praefectus;
- surveillant;
- Beaufsichtiger;
- inspector;
- controlador;

vpl.: C1/205.

TOESIENDERS Zie:
- loon wachters oft ---- over de defraudatie van de maelaccijse/

TOESIENDERS OFT MOMBOIRS = taut. voogden.
- tutores; curatores;
- tuteurs; momboirs;
- Vormünde;
- guardians;
- tutores;

vpl.: C1/454.

TOESIENDERSSE = sub. toeziende voogdes.
- curatrix;
- protutrice;
- Vormünderung;
- co-guardin;
- protutora;

vpl.: C1/164.

TOESIENDERSCHAP = sub. toeziende voogdij.
- curatio; curatela; tutela; tutor spectans;
- tuteur; fonction de surveillant;
- überwachende Vormundschaft; Gegenvormundschaft;
- co-guardianship;
- tutela; función de protutor; vigilancia;

vpl.: C1/45; LO7/448.

TOESIENER Zie:
- toesiender; toesinder; ----; toesienre/

TOESIENRE Zie:
- toesiender; toesinder; toesiener; ----/

TOESINDER Zie:
- toesiender; ----; toesiener; toensienre/

TOESTAAN Zie:
- advoueeren; advoueren; advoyeren; advoijeren oft ----/

TOESTAENDER; TOESTENDER; TOSTANDER; TOESTANDER = sub. medeplichtige.
- sceleris socius;
- complice;
- Mitschuldige(r);
- accomplice;
- cómplice; codelincuente; coculpable;

vpl.: LO4/776.

TOESTANDER Zie:
- toestaender; toestender; tostander; ----/

TOESTENDER Zie:
- toestaender; ----; tostander; toestander/

TOESTOUWINGE ENDE INSTIGACIE = taut. aanhitsing; aansporing; opruiing.
- instigatio;
- encouragement; instigation; stimulation;
- Ansporn; Ermunterung;
- incitement; stimulus;
- estimulo; instigación;

vpl.: T1/325.

TOETAXEREN = vb. toekennen.
- posttaxo I;
- allouer;
- zuerkennen;
- appraise afterwards;
- estimar después de todo;

vpl.: C1/644.

TOETROOSTEN ENDE GEVEN = aansporen; opwekken.
- stimulo I;
- donner et stimuler;
- Hilfe geben und anregen;
- excite; incite; urge;
- dar y estimular;

vpl.: T1/148.

TOEVAL Zie:
- accident ende ----/

TOEVAL ENDE ACCIDENT = taut. toevalligheid.
- casus;
- hasard;
- Zufall;
- fortuity;
- casualidad;

vpl.: T1/545.

TOEVALLE Zie:
- accidente ende ---- der aventueren/

TOEVALLE DER AVENTUEREN ENDE ACCIDENTE = taut. toevallig gebeuren.
- fortuitum eventum;
- hasard de l'accident;
- zufälliges Geschehen;
- casualidad del accidente;

vpl.: T1/416.

TOEVALLE VAN AVENTUEREN = toevallig wedervaren.
- casus fortuitus;
- cas fortuit;
- zufälliges Ereignis;
- accidental event;

- caso fortuito;
vpl.: T1/419, 463.

TOEVALLENDEN Zie:
- goet aengecomen met ---- gelucke/

TOEVLUCHT Zie:
- recours ende ----/

TOEVUERIGHE OFT BYSTAND = taut. hulp.
- assistentia;
- assistance; secours; aide;
- Hilfe;
- assistance;
- ayuda; asistencia; socorro;
vpl.: PB/II 259.

TOEWASSEN Zie:
- toegroyen ----/

TOEWISEN Zie:
- toegewysen; ----; towisen/

TOEWYSEN ENDE ADIUGEREN = taut. toewijzen.
- attribuo III;
- adjuger à; attribuer;
- zuweisen;
- allot;
- adjudicar; otorgar;
vpl.: PB/II/302.

TOEWYSEN ENDE ADJUGEREN = taut. toewijzen; toekennen; toestaan.
- tribuere permittere;
- adjuger; donner;
- zuweisen; zuteilen; bewilligen;
- allot; award; permit;
- adjudicar; otorgar;
vpl.: PB/II/328.

TOGE Zie:
- tuege; ----/

TOGEN = vb. trekken
- traho III;
- tirer;
- ziehen;
- draw;
- sacar;
vpl.: PvB 1/98.

TOGHE Zie:
- metten hare ----/

TOGHT Zie:
- half ----/

TOGTE; TOCHT; TUCHT; TOCHTE; TUCHTE; TOUCHT; TSUCHT; TOUCHTE = sub. huur; pacht; lijfrente; opbrengst; vruchtgebruik van onroerend goed.
- conductio; proventus; pensio;
- usufructus;
- ferme; bail; affermage; usufruit; jouissance;
- Pacht; Ertrag von Immobilien; Niessbrauch;
- hire; lease; usufruct;
- arrendamiento; arriendo; usufructo;
vpl.: DVB 84; BVB 175.

TOGTENAAR Zie:
- tochtenaer; tochtenere; ----; toechtenaer; tuchtenaer; tochter; tuchter/

TOICH Zie:
- tooch; toog; toch; thoogh; ----/

TOIRN Zie:
- thoirn; thoorn; toren; toorn; ----; torren; torn; torre; turre; tor; tore; toor; taern; tairn/

TOIRTIJTSE Zie:
- tortijtse; toortijtse; ----; tertijtse; tartijtse; tortijs; tortijts; tartise; torsie; toortse; tortse; toirtse; tortche; torke/

TOIRTSE Zie:
- tortijtse; toortijtse; toirtijtse; tertijtse; tartijtse; tortijs; tortijts; tartise; torsie; toortse; tortse; ----; tortche; torke/

TOISE = sub. vadem.
- terni curbiti;
- toise;
- Faden;
- fathom;
- braza; cierta medida de leña;
vpl.: PvB 10/395.

TOL Zie:
- exemptie van ----/

TOL; TOLNE; TOLLE; TOLN; THOL; TOOLNE; TOLLEN = sub. belasting.
- vectigalis; vectigal; tributum; stipendium;
- contribution; impôt; taxe;
- Steuer;
- tax;
- contribución; impuesto;
vpl.: T2/84.

TOLBAER Zie:
- tolbair; ----; tollebaer; tolnebaer; toolnebaer; tolbert; tolbuer/

TOLBAIR; TOLBAER; TOLLEBAER; TOLNEBAER; TOOLNEBAER; TOLBER; TOLBUER = adv. tolplichtig; weggeldplichtig.
- censui; subiectus vectigali;
- soumis au péage;
- Zollpflichtig;
- customable; sobject to toll; tollable;
- sujeto a peaje;

vpl.: T1/597.

TOLBERT Zie:
- tolbair; tolbaer; tollebaer; tolnebaer; toolnebaer; ----; tolbuer/

TOLBUER Zie:
- tolbair; tolbaer; tollebaer; tolnebaer; toolnebaer; tolbert; ----/

TOLLEGGEN Zie:
- toelechen; toeleggen; ----; tuleggen; toelegen/

TOLERANTIE Zie:
- bij publicque ----/

TOLERANCIE ENDE PERMISSIE = taut. verlof.
- permissio;
- permission;
- Erlaubnis;
- permission;
- permiso; tolerancia;

vpl.: PB/II/403.

TOLGELD Zie:
- tholgeldt; ----; tollegeld; tolngeld/

TOLLE Zie:
- actie aengaende betalinge van ----/
- recht van ----/
- tol; tolne; ----; toln; thol; toolne; tollen/
- vriheit van den ----/
- vrij van ---- ende wagevrij/
- vrij zijn van ---- al Brabant deur/
- usuren; ---- ende ongelde/

TOLLE OFT PEDAGIEN = taut. weggeld.
- portorium;
- péage;
- Straszengeld;
- road-money;
- peaje;

vpl.: T1/596.

TOLLE; ONGELDE ENDE USUREN = taut. onkosten.
- impensae;
- tous les frais et impôts;
- Unkosten;
- charges; expenses;
- todos los gastos y impuestos;

vpl.: T1/617.

TOLLEBAER Zie:
- tolbair; tolbaer; ----; tolnebaer; toolnebaer; tolbert; tolbuer/

TOLLEGELD Zie:
- tholgeldt; tolgeld; ----; tolngeld/

TOLLEN Zie:
- tol; tolne; tolle; toln; thol; toolne; ----/

TOLLENERE; TOLNEER; TOLLENEERE; TOLLENAER; TOLLENER; TOLNAIR; TOLNER; TOLNERE; TOLNER; TOOLNER; TOLMAN = sub. tollenaar; weggelddinner.
- publicanus; telonarius; tributorum; collector; portorii exactor;
- péager; publicain; douanier;
- Zollbeamte(r); Zöllner;
- pike-man; toll-gatherer; toll-keeper; publican; tax. collector;
- publicano; peajero; recaudador de impuestos;

vpl.: T1/597; T2/33; PvB 1/191.

TOLLERANTIE Zie:
- octroye van ----/
- bij publique ----/

TOLLERANTIE = sub. verdraagzaamheid; toegevendheid.
- tolerantia;
- tollérance;
- Toleranz;
- tolerance;
- tolerancia; indulgencia;

vpl.: PB/II/380.

TOLLEREEREN; TOLLEREREN = vb. toestaan; dulden.
- tolero I; permitto III;
- tolérer;
- tolerieren; dulden; zulassen; erlauben;
- tolerate; endure; ;
- tolerar;

vpl.: MGG 19; LPS 70; C1/79.

TOLLEREREN Zie:
- tollereeren ----/

TOLN Zie:
- tol; tolne; tolle; ----;

thol; toolne; tollen/

TOLNE Zie:
- tol; tolle ; ----; toln; thol; toolne; tollen/

TOLNEBAER Zie:
- tolbair; tolbaer; tollebaer; ----; toolnebaer; tolbert; tolbuer/

TOLNGELD Zie:
- tholgeldt; tolgeld; tollegeld; ----/

TOMETSELEN Zie:
- toemetsen; toemetselen; ----; toemaetselen/

TONEN Zie:
- thoenen; toenen; ----; toonen; thonen/

TONESSE Zie:
- thoen; thoenisse; toonisse; tonisse; ----; toen; thonis; toninge/

TONGERLO Zie:
- chins laethen van ----/
- rolle van laeten van ----/

TONINGE Zie:
- thoen; thoenisse; toonisse; tonisse; tonesse; toen; thonis; ----/

TONISSE Zie:
- thoen; thoenisse; toonisse; ----; tonesse; toen; thonis; toninge/

TONNE; TUNNE = sub. mestton.
- dolium stercorarium;
- tonneau à fumier;
- Tonne (Misttonne);
- dung-barrel;
- estercolero;

vpl.: C1/192.

TONNE OFT AEMEN (AME) = taut. maat van vaste stof.
- mensura materiae solidae;
- mesure de matière solide;
- Masz festen Stoffen;
- measure of solid material;
- medida de materia sólida;

vpl.: PvB 6/148.

TONNE-VISCH = sub. vis verpakt in tonnen; in tonnen ten verkoop aangeboden vis.
- piscis muriata et deposita in doliis; pisces pro venditione in cupis praebitum;
- p oisson emballé dans des t onneaux; poisson à vendre presenté en tonneaux;

- Fisch verpackt in Tonnen; in Tonnen angebotener Fisch zum Verkauf;
- fish packed in barrels; fish in tuns offered for sale;
- pescado embalado en toneles; perscado en toneles ofrecido an la venta;

vpl.: C1/236; PvB 6/157.

TONNEEL = sub. toneel.
- theatrum;
- théatre;
- Theater;
- theatre;
- teatro; escena; las tablas (= podium);

vpl.: PvB 5/157.

TONNEKE ENDE BARILLE = taut. barrel cq. 163,6 liter.
- cupa;
- barrique;
- Hohlmasze;
- barril;
- barril;

vpl.: PvB 6/162.

TONNEN = 1. sub. pl. gekuipt houten vaten ongeveer cylindervormig maar in 't midden wijder; 2. in tonnen bergen.
- 1. dolium; 2. vb. impono III in cupis;
- 1. tonneau; tonne; 2. vb. ranger en tonneaux;
- 1. Tonne; 2. vb. in Tonnen bergen;
- 1. barrel; cask; 2. vb. to put in tuns;
- 1. tonel; barril; barrica; 2. vb. almacenar en toneles;

vpl.: ACart 17; PvB 6/37.

TONSUERE Zie:
- het habyt ende ---- van clerck/

TONSUREEREN = vb. kruinscheren.
- tondeo II; tonsuram;
- tonsurer;
- Tonsur anbringen;
- tonsure;
- tonsurar;

vpl.: T2/24.

TOOCH; TOOG; TOCH; THOOCH; TOICH = sub. uitstalling; plaats waarde paardekopers hun paarden tent oonstelden aan de lijn; paardenjaarmarkt.
- ostentatio; expositio;
- montre ; marché aux chevaux;
- Auslage; Schaulplatz;

- display;
- exposición;

vpl.: LO4/54.

TOOG Zie:
- tooch; ----; toch; thoogh; toich/

TOOGH ENDE PLAETZE PUBLIJCO = taut. openbare weg.
- via publica;
- voie publique;
- öffentlicher Weg;
- public road;
- vía pública;

vpl.: T1/148.

TOOLNE Zie:
- tol; tolne; tolle; toln; thol; ----; tollen/

TOOLNEBAER Zie:
- tolbair; tolbaer; tollebaer; tolnebaer; ----; tolbert; tolbuer/

TOONEN Zie:
- thoenen; toenen; tonen; ----; thonen/

TOONISSE Zie:
- thoen; thoenisse; ----; tonisse; tonesse; toen; thonis; toninge/

TOOR Zie:
- thoirn; thoorn; toren; toorn; toirn; torren; torn; torre; turre; tor; tore; ----; taern tairn/

TOORKE Zie:
- tortse; toortse; toirtse; tortche; torke; ----; turke; toirsse/

TOORN Zie:
- thoirn; thoorn; toren; ----; toirn; torren; torn; torre; turre; tor; tore; toor; taern; tairn/

TOORTIJTSE Zie:
- tortijtse; ----; toirtijtse; tertijtse; tartijtse; tortijs; tortijts; tartise; torsie; toortse; tortse; toirtse; tortche; torke/

TOORTSE Zie:
- tortijtse; toortijtse; toirtijtse; tertijtse; tartijtse; tortijs; tortijts; tartise; torsie; ----; tortse; toirtse; tortche; torke/

TOPAES Zie:
- topaze; ----; thopaes; torpaes/

TOPAZE; TOPAES; THOPAES; TORPAES = halfedelsteen topaas
- topazos;
- topaze;
- Topas;
- topaz;
- topacio; crisolito oriental; (piedra semi preciosa);

vpl.: PvB 5/338.

TOR Zie:
- thoirn; thoorn; toren; toorn; toirn; torren; torn; torre; turre; ----; tore; toor; taern; tairn/

TORCK; TORKE; TORCKE = sub. Turk.
- Turcus (A);
- turc;
- Türke;
- Turk;
- Turco;

vpl.: T1/175.

TORCKE Zie:
- torck; torke; ----/

TORCOIS Zie:
- turckoise; turcois; ----; torkois/

TORDEN Zie:
- terden; treden; tarden; teerden; ----; taerden; traden; troden/

TORE Zie:
- thoirn; thoorn; toren; toorn; toirn; torren; torn; torre; turre; tor; ----; toor; taern; tairn/

TOREN Zie-
- gagie trompetters op den ----/
- thoirn; thoorn; ----; toorn; toirn; torren; torn; torre; turre; tor; tore; toor; taern; tairn/

TORFDRAGER Zie:
- torfdragher; ----/

TORFDRAGHER (ANTWERPEN) = turfdragers die voor het uitoefenen van hun beroep aan de stad schuldig werden 100 gulden (Antwerpen).
- bajuli cespitis, qui ad exercitationem muneris sui urbi centum florinas debiti erant (Antverpia);

- porteurs de tourbe, recevables à la ville de 100 florins pour l'exercise de leur métier; Anvers;
- Torfträger; jeder war für die Ausübung seines Berufs der Stadt 100 Gulden schuldig (Antwerpen);
- peat-bearers; each had to pay to the town 100 guilders for the exercise of his profession (Antwerp);
- porteadores de turba que por el ejercicio de su profesión debian a la ciudad 100 florins; Amberes;

vpl.: C1/535.

TORFF Zie:
- gesteecken ----/
- thuerff ----/

TORFF OFT COELMANDE = turf of kolenmand.
- pelvis cespitis aut carbonaria;
- manne à tourbe ou à charbons;
- Torf- oder Kohlenkorb;
- peat- or coalbasket;
- cesta para turba o carbón;

vpl.: LO3/174.

TORFF OFF VLIKKEN = taut. turf.
- caespites bituminosos;
- tourbe;
- Torf;
- peat;
- turba;

vpl.: SKB 12.

TORFFEN; TORVEN; TORFFSTEKEN; TORFFSTEECKEN; TORFVUREN; TOURFFSTEECKEN; THUERFFVEN; TUERVEN; TURFFEN; TEURFEN· TURVEN; TORFVEN; TURFVEN; TUERFF STEECKEN; THUERFFEN = vb. turfsteken.
- caespites bituminosos fodere; fodere glebas bituminosas; cespidem fissitium extraheren;
- extraire de la tourbe; creuser des toerbes;
- Torf stechen;
- dig peat; cut peat; extract peat;
- extraer turba;

vpl.: DKB 3,2; BVB 88; ACart II. AKB 3; MGG 27, 92, 32; SKB 2.

TORFFER; TORFMAN; TURFMAN = sub. turfsteker.
- fossor glebarum bituminosarum;
- tourbier;
- Torfgräber; Torfstecher;
- peat-cutter;
- obrero que trabaja en una turbera;

vpl.: DKB 2.

TORFFMANDE; TORFMANDE = sub. turfmand.
- corbis cespitis;
- panier à tourbe;
- Torfkorb;
- peat-basket;
- cesto para transportar turba;

vpl.: C1/434; LO5/404.

TORFFSTEECKEN Zie:
- torffen; torven; torffsteken; ----; torfvuren; tourffsteecken; thuerffven; tuerven; turffen; teurfen; turven; torfven; turfven; tuerffsteecken; thuerffen/

TORFFSTEKEN Zie:
- torffen; torven; ----; torffsteecken; torfvuren; tourffsteecken; thuerffven; tuerven; turffen; teurfen; turven; torfven; turfven; tuerffsteecken; thuerffen/

TORFFSTEKEN OF SETTEN = taut. turfsteken.
- calspites bitominosos fodere;
- extraire de la tourbe;
- Torfgewinnung;
- out peat;
- sacar turba;

vpl.: DKB 2.

TORFMAN Zie:
- torffer; ----; turfman/

TORFMANDE Zie:
- torffmande; ----/

TORFMEYTEN = sub. pl. opgetaste turfhopen.
- meta caespitum bituminosorum;
- tas de tourbe;
- aufgeschichteter Torfhaufen;
- piled up meat-heap;
- montón de turba; pila de turba;

vpl.: DVB 101.

TORFSAC Zie:
- torfsack; ----/

TORFSACK; TORFSAC = sub. turfzak.
- saccus cespitis;
- sac à tourbe;
- Torfsack;
- peat-sack;
- saco para turba;

vpl.: C1/431; LO3/184.

TORFSCHOPPEN = sub. pl. opslagplaats voor turf met een dak bedekt.
- operculum tegumentum ad horrendes caespites bituminosos;
- avant-toit pour de la tourbe;
- Lagerraum für Torf;
- peat store;
- cobertizo para la turba;

vpl.: DVB 101.

TORFVEN Zie:
- torffen; torven; torffsteken; torffsteecken; torfvuren; tourffsteecken; thuerffven; tuerven; turffen; teurfen; turven; ----; turfven; tuerffsteecken; thuerffen/

TORFVUREN Zie:
- torffen; torven; torffsteken; torffsteecken; ----; tourffsteecken; thuerffven; tuerven; turffen; teurfen; turven; torfven; turfven; tuerffsteecken; thuerffen/

TORKE Zie:
- torck; ----; torcke/
- tortijtse; toortijtse; toirtijtse; tertijtse; tartijtse; tortijs; tortijts; tartise; torsie; toortse; tortse; toirtse; tortche; ----/

TORKOIS Zie:
- turckoise; turcois; torcois; ----/

TORMENT; TORMINT = sub. geweld; pijniging.
- crux; tormentum;
- torture; tourment;
- Gewalt; Peinigung;
- force; torture; violence;
- suplicio; tormento; tortura;

vpl.: T1/276.

TORMENTE ENDE PIJNEN = taut. pijniging.
- tormentum;
- torture; tourment;

- Marterung; Peinigung;
- torture;
- martirio; tormento; tortura; suplicio;

vpl.: T1/378.

TORMENTEN Zie:
- pijnen; pijnighen; pineghen; pinen; pinigen; pinighen; torqueeren; torqueren; ----; tormenteren/

TORMENTEREN Zie:
- pijnen; pijnighen; pineghen; pinen; pinigen; pinighen; torqueeren; torqueren; tormenten; ----/

TORMINT Zie:
- torment; ----/

TORN Zie:
- thoirn; thoorn; toren; toorn; toirn; torren; ----; torre; turre; tor; tore; toor; taern; tairn/

TORNIGEN Zie:
- met een ---- moede/

TORNOIJSEN Zie:
- groten ----/

TORPAES Zie:
- torpaze; topaes; thopaes; ----/

TORQUEEREN Zie:
- pijnen; pijnighen; pineghen; pinen; pinigen; pinighen; ----; torqueren; tormenten; tormenteren/

TORQUEREN Zie:
- pijnen; pijnighen; pineghen; pinen; pinigen; pinighen; torqueeren; ----; tormenten; tormenteren/

TORRE Zie:
- thoirn; thoorn; toren; toorn; toirn; torren; torn; ----; turre; tor; tore; toor; taern; tairn/

TORREN Zie:
- thoirn; thoorn; toren; toorn; toirn; ----; torn; torre; turre; tor; tore; toor; taern; tairn/

TORSIE Zie:
- tortijtse; toortijtse; toirtijtse; tertijtse; tartijtse; tortijs; tortijts; tartise; ----; toortse; tortse; toirtse; tortche; torke/

TORTCHE Zie:
- tortijtse; toortijtse; toirtijtse; tertijtse; r tartijtse; tortijs; tortijts; tartise; torsie; toortse; tortse; toirtse; ----; torke/

TORTIJS Zie:
- tortijtse; toortijtse; toirtijtse; tertijtse; tartijtse; ----; tortijts; tartise; torsie; toortse; tortse; toirtse; tortche; torke/

TORTIJSEN MAKEN = toortsen maken.
- faces facere;
- faire des torches;
- Fackeln machen;
- make torches;
- hacer antorchas;

vpl.: LO1/64.

TORTIJTS Zie:
- tortijtse; toortijtse; toirtijtse; tertijtse; tartijtse; tortijs; ----; tartise; torsie; toortse; tortse; toirtse; tortche; torke/

TORTIJTSE; TOORTIJTSE; TOIRTIJTSE; TERTIJTSE; TARTIJTSE; TORTIJS; TORTIJTS TARTISE; TORSIE ; TOORTSE; TORTSE; TOIRTSE; TORTCHE; TORKE = sub. fakkel; toorts.
- face;
- torche;
- Fackel;
- torche;
- an torcha;

vpl.: LO1/64.

TORTSE Zie:
- tortijtse; toortijtse; toirtijtse; tertijtse; tartijtse; tortijs; tortijts; tartise; torsie; toortse; ----; toirtse; tortche; torke/

TORTUERE OFT DER BANCK = taut. pijnbank.
- tormentum;
- chevalet; torture;
- Folterbank;

- rack;
- caballete; potro de martirio; tormento;

vpl.: T1/326.

TORTUEREN Zie:
- bij lichter ----/
- leggen ter questien ende ----/
- procederen ter ----/
- ter ---- ende gehijnen/
- ter ---- dellen ende op een pijnbanck leggen/

TORTURE Zie:
- buyten het gesicht der ----/
- buyten de plaetse der ----/
- confessien in de ----/
- examinatie oft ----/
- leggen ter ----/
- scherpe examinatie oft ----/
- tot scherper ---- wijsen/

TORTURE; TORTUERE OFT PYNBANCK = sub. marteling; pijnbank; pijnlijke ondervraging.
- tortura; equuleus; tormentum; quaestio;
- torture; chevalet;
- Folter; Folterbank; peinliche Vernehmung; Verhör durch Folterung;
- torture; rack; interrogation by torturing; putting to the rack; painful interrogation;
- tortura; caballete potro de martirio; interrogatorio doloroso; tormento;

vpl.: PvB 1/182; B1; Pl.Pr. 14; Cu1/6; C1/4, 75; C1/584.

TORTURE OFT EXAMEN EXTRAORDINARIS = taut. pijniging of buitengewoon onderzoek.
- tortura aut examen extraordinarium;
- torture ou examen extraordinaire;
- Tortur oder aussergewöhnliche Untersuchung;
- torture or extraordinary examination;
- tortura; interrogatorio doloroso;

vpl.: PvB 1/588.

TORTURE OFT SCHERPE EXAMINATIE = taut. ondervraging op de pijnbank.
- examinatio in tormento;
- interrogation rigoureuse

examen rigoureux ou à la torture;
- Vernehmung auf der Folterbank;
- interrogation on the rack;
- interrogación en el potro;

vpl.: C1/265; 26.

TORTUEEREN; TORTUEREN = vb. op de pijnbank ondervragen; pijnigen; pijnlijk ondervragen.
- tormentis afficio XIII; torqueo II; acerbe interrogo I;
- interroger sous torture; torturer; interroger douloureusement;
- auf der Folterbank vernehmen foltern; auf die Folter spannen; schmerzhaft befragen;
- interrogate on the rack; torture; put to the rack;
- interrogar en el potro; torturar; interrogar con tortura;

vpl.: C1/129; Cr2/1053; Cu1/6.

TORTUREN Zie:
- procederen ter ----/
- questiën ende ----/
- ter questiën ende ---- stellen/
- ter ---- ende gehijnen/
- ter ---- stellen ende op een pijnbanck leggen/

TORTUREN ENDE QUESTIEN = taut. nasporing; opsporing door middel van de pijnbank.
- quaestio per tormentum;
- recherches et torture;
- Fahndung mittels der Foterbank;
- tracing by means of the rack;
- investigación y tortura;

vpl.: T1/378.

TORTUREN Zie:
- ter questiën ende ter ---- leggen/

TORTUREREN Zie:
- tortureeren ----/

TORVEN Zie:
- torffen; ----; torffsteken; torffsteecken; torfvuren; tourffsteecken; thuerffven; tuerven; turffen; teurfen; turven; torfven; turfven;

tuerffsteecken; thuerffen/
- voeder ----/

TOSTANDER Zie:
- toestaender; toestender; ----; toestander/

TOT EWIGEN DAIGEN Zie:
- tot ewelicken daeghen ----/

TOT ALLE STONDEN = ten alle tijde.
- omni tempore;
- à chaque moment;
- zu jeder Stunde;
- at all time;
- en todo(s) tiempo(s);

vpl.: C1/269.

TOT ALLEN TIJDEN = voor altijd.
- in omne tempus;
- pour toujours;
- auf immer;
- for ever; everlasting;
- para siempre;

vpl.: DVB 39.

TOT ALLEN TIJDEN GOEDT BLIJVEN = voor altijd goed (= geldig, legaal) blijven.
- semper bene (ratum, legitime);
- rester bien pour toujours;
- für immer gültig bleiben;
- remain for always good (valid, legitimate);
- quedar en plena posesión para siempre;

vpl.: B2/124.

TOT ANDER HOUWELIJCK BETRECKEN CQ. BEGEVEN = een nieuw huwelijk aangaan.
- uxorem novam ducere;
- se remarier;
- eine neue Ehe schlieszen;
- enter into a new marriage; remarry;
- contraer nuevo matrimonio;

vpl.: C1/164.

TOT BEHOEF VAN DER GEMEIJNDER BUSSEN VAN DEN RAETHUIJSE = ten behoeve van de gemeentekas op het raadhuis.
- ad inopiam thecae numerariae civitatis in curia;
- au profit de la boîte commune de la maison de

ville (mairie);
- zugunsten der Stadtkasse im Rathaus;
- for the benefit of the municipal treasury in the town-hall;
- en pro de la caja municipal en la alcadia;

vpl.: C1/626.

TOT BEHOEFF ENDE PROUFFIJT VAN = ten behoeve en tot voordeel van.
- ad inopiam et commodum (+ gen.);
- aut profit de;
- zum Behufe und zu Gunsten von;
- for the sake and in favour of;
- en favor y en provecho de;

vpl.: MGG 37; ACart 56.

TOT BESCHUDDE EN BESCHERMENISSE = taut. tot bescherming.
- ad tutélam;
- pour protéger;
- zum Schutz;
- for the protection;
- por protección;

vpl.: DVB 107.

TOT BEWAERENISSE VAN; BEWAIRENISSE VAN = tot bescherming; tot veiligstelling van.
- ad protectionem ; ad tutamen;
- à la protection; à la sauvegarde de;
- zum Schutz; zur Sicherung von;
- for the protection ; to safeguard;
- para protección de; por tutela de; por salvaguardia de;

vpl.: PvB1/12; C1/577,4.

TOT BLOETLATENS TOE = tot bloedens toe nl. zodanig dat een bloedige wonde het resultaat is.
- ad fusionem sanguinis;
- jusqu'a effusion de sang;
- zu bluten zu;
- till it bleeds;
- hasta pérdida de sangre;

vpl.: C1/389.

TOT CASTIJEMENTEN OFT BEWAERNISSE = tot kastijding of beveiliging.
- ad castigationem aut tutelam;

- en châtiment ou garde;
- zu Züchtigung oder Schutz;
- for chastisement or tutelage;
- por castigo o custodia;

vpl.: C1/388.

TOT DEFRAUDATIE OFT ACHTERDEEL = in bedrog en tot schade.
- in fraude et damno;
- in fraude et au préjudice;
- zum Abbruch und Schaden;
- in deceit and to the detriment of;
- en defraudación y en perjuicio;

vpl.: LOV/260.

TOT DER STADT REPARATEN BEHOEF = ten behoeve van herstellingen van stadswege.
- ad inopiam restaurationum urbis;
- au profit des réparations de la ville;
- zugunsten von Reparatur wegen der Stadt;
- for the benefit of the town's works of reparations;
- en pro de reparaciones de parte de la ciudad;

vpl.: C1/626.

TOT DIEN FINE = te dien einde
- ad eum finem;
- à cette fin;
- zu diesem Zweck;
- to that end;
- a este fin; a tal fin;

vpl.: DVB 16.

TOT DIVERSIE VAN = tot afleiding van.
- ad diversionem (+ gen.);
- at diversion of;
- zur Ablenkung von;
- pour se distraire;
- para desviación de; para diversión de;

vpl.: Pl.RG/7; Beusekom 1.

TOT DRIJE REIJSEN TOE = tot driemaal toe.
- usque ad ter;
- jusqu'a trois fois;
- bis zu drei Malen;
- till three times;
- por tres veces;

vpl.: LO4/518.

TOT EENEN GENOMINEERDEN

TIJDE = genoemde tijd.
- tempus nominatum;
- jusqu'à un temps précis;
- an einer genannten (bestimmten) Zeit;
- at the mentioned time;
- hasta un tiempo nombrado;

vpl.: LPS 29.

TOT EENRE PLAITSE = op een plaats.
- in aliquo loco;
- sur une place;
- an einer Stelle;
- on a place;
- en un lugar;

vpl.: BVB 189.

TOT EWELICKEN DAEGHEN; TOT EWIGEN DAIGEN; TOT EUWELIJCKEN DAGHEN; TOT EWELIJKEN DAGEN = ten eeuwigen dage.
- in perpetuum; omni tempore in omne tempore;
- à perpétuité; à tout jamais; pour tout jamais; encore et toujours; pour toujours;
- zum ewigen Tage; für lange Jahre; auf ewig; bis in die spätesten Zeiten;
- forever and ever;
- eternamente; por siempre jamás;

vpl.: MGG 21; BVB 191; LPS 16; DVB 3; ACart 4.

TOT EWIGEN MEMORIEN (EWIGER) = tot durende gedachtenis.
- ad immortalem memoriam;
- en mémoire eternelle;
- zum dauernden Andenken;
- to the lasting memory;
- a memoria perpetua; a recuerdo eternal;

vpl.: BVB 192; LPS 55.

TOT EXCLUSIEN VAN = tot uitsluiting van.
- ad exclusionem alicuius (rei);
- à l'exclusion de;
- zur Ausschlieszung der (des);
- to the exclusion of;
- por exclusión de;

vpl.: DVB 85.

TOT FATSOEN SNIJDEN = op maat snijden.
- secundum mensuram secare;
- couper sur mesure;

TOT
- nach dem Masze scheiden;
- cut to measure;
- cortar a medida;

vpl.: B1; C2/888.

TOT GELYCKEN COSTEN = op gemeenschappelijke kosten.
- publico sumptu;
- aux frais communs;
- auf gemeinschaftliche Kosten;
- at joint expense;
- por cuenta en participación; por cuenta común; a escote; por cuenta a medias;

vpl.: B1; C2/890.

TOT GEMEENE BESTEN ENDE GERUSTHEIJT = tot algemeen nut zonder storing daarvan.
- ad omnium utilitatem sine perturbatione;
- pour le bien public sans accroc de cela;
- zu allgemeinen Nutzen ohne Störung davon;
- for the general good without disturbance of it;
- por el bien común y tranquilidad pública;

vpl.: DVB 83.

TOT GEMEEN(EN) OIRBAER = tot algemeen nut.
- ad omnium utilitatem;
- pour le bien public;
- zum allgemeinen Nutzen;
- for the general good;
- por el bien común;

vpl.: BVB 125.

TOT GEMEIJNEN COST ONDERHOUDEN = op gemeenschappelijke kosten onderhouden.
- in sumptibus communibus sustentare;
- entretenir à frais communs;
- auf gemeinschaftliche Kosten unterhalten;
- maintain on joint expenses;
- mantener (a uno) a comunes expensas;

vpl.: C1/615; 628.

TOT GEMEYNEN COSTE = voor gezamenlijke rekening.
- publico sumptu;
- aux frais partagés;
- für gemeinschaftliche Rechnung;
- at joint expense;
- por cuenta común; a escote; por cuenta a medias; por cuenta en participación;

vpl.: B1/43; C2/889.

TOT GROOT ACHTERDEEL VAN = tot groot nadeel van.
- ad damnum magnum (+ gen.);
- au grand détriment de;
- zum groszen Nachteil von;
- to the great detriment of;
- en daño (grave) de; en gran perjuicio de ----;

vpl.: C1/577/6

TOT GROOTE VERACHTERINGE VAN JUSTITIE ENDE INTEREST = tot grote vertraging in de rechtspleging.
- ad magnum ritardationem in iurisdictione;
- au grand retardement de la justice et intérêt desdites parties;
- zu grosser Verzögerung der Rechtspflege;
- impede the course of justice;
- con gran retraso en el proce diemiento y en los intereses de los referidos partidos;

vpl.: Ca2/375.

TOT HAERE GENUCHT(T)EN = tot haar genoegen.
- cum eius voluptate;
- à son plaisir (gré);
- zu ihrer Befriedigung;
- to her satisfaction;
- a su satisfacción;

vpl.: MGG 30, 67.

TOT HAEREN COSTWAERT = naar hun vermogen.
- secundum fortunas;
- selon leur fortune; selon leurs moyens;
- nach Kräften;
- as far as lies in their power;
- según su posibilidad;

vpl.: PvB 12 /449.

TOT HET PAUSDOM BRENGEN = tot het rooms katholicisme bekeren.
- convertere ad religionem catholicam;
- se convertir au catholicisme;
- zur Römisch-Katholischen Religion bechern;
- convert tot Popery;
- convertir a la fe católica; convertir al catolicismo;

vpl.: Pl.Rg.9 ; Beusekom 1.

TOT HUERDER BRULOCHT; BEHOEFT = ten behoeve van haar bruiloft.
- nuptiarum gratia;
- pour son mariage; destiné à son mariage;
- zugunsten Ihrer Hochzeit;
- for the benefit of her wedding;
- para su boda;

vpl.: T1/523.

TOT HUERE SONDERLINGE BEDEN = tot hun bijzondere verzoeken.
- ad eorum preces proprias;
- à leurs demandes particulières;
- zu Ihren besonderen Bitten;
- to their particular requests;
- por sus ruegos particulares;

vpl.: BVB 191.

TOT HUEREN DAGEN COMEN = meerderjarig worden.
- sui iuris fio;
- devenir majeur;
- mündig werden; volljährig werden;
- come of age; attain one's majority;
- llegar a la mayor edad;

vpl.: T1/64.

TOT HUEREN EEDEN = tot hun eed.
- ad eorum jusjurandum;
- à lour serment;
- zu Ihrem Eid;
- to their oath;
- por su juramento;

vpl.: MGG 167.

TOT HUEREN GEMEIJNE GEBRUIJCKE = tot hun gemeenschappelijk gebruik.
- ad eorum usum communem;
- à leur usage commun;
- zu Ihrer gemeinschaftlichen Benutzung;
- to their common use;
- por su uso común;

vpl.: BVB 191.

TOT HUEREN GOETDUNCKEN, WILLE ENDE GELIEFTE = om zijn bestwil.
- propter commodum eius;
- pour son bien;
- zu Ihrem Gutdünken und Belieben (nämlich von den Eltern);
- for his good;
- por su propio bien;

vpl.: T1/151

TOT HUNDER KOST ENDE LAST = op hun kosten en lasten
- sumptu et onere eorum;
- à ses frais et charges;
- auf Ihre Kosten und Bürden;
- on their costs and expenses;
- a sus expensas y cargas;

vpl.: C1/88.

TOT HUNNEN KOST GEVEN = op hun kosten afgeven.
- in impensis eorum edere;
- être accordé à leurs frais;
- auf Ihre Kosten abgeben;
- issue at their costs;
- entregar a sus expensas;

vpl.: C1/170.

TOT INSOLVENTIE KOMEN = vervallen tot onvermogen om schulden te betalen.
- ad impotentiam ad solvendas pecunias debitas delabi;
- devenir insolvable;
- verfallen in Insolvenz;
- become insolvent;
- verse reducido a la insolvencia;

vpl.: C1/424.

TOT INSOLVENTIE WAREN BEDEGHEN = niet in staat tot betalen waren geworden.
- non capaces solvendi facti erant;
- seraient devenus insolvables;
- insolvent geworden waren;
- were become insolvent;
- llegaron a ser insolvente;

vpl.: LOV/274.

TOT INTERINEMENTE ENDE BEVOOLEN = tot onderzoek en aanbeveling.
- ad inquisitionem ac commendationem;
- pour exame et recommandation;
- zu Untersuchung und Empfehlung;
- for investigation and recommandation;
- por investigación y recomendación;

vpl.: MGG 58.

TOT MERCLEIJCK ACHTERDEEL = tot aanzienlijk nadeel.
- magno cum detrimento;
- au grand détriment de;
- zu beträchtlichem Schaden;
- to considerable disadvantage;
- por perjuicio considerable;

vpl.: MGG 60.

TOT ONSEN BRANDEN BRENGEN = het veen brengen op een bepaalde plaats om vanwege de Overheid gebrandmerkt te worden.
- pecus in locum certum ducere ad nota inurendum propter magistratum;
- conduire du bétail à un endroit quelconque pour être marqué au fer rouge à cause de l'autorité;
- das Vieh nach einer Stelle führen umwegen der Obrigkeit gebrandmarkt zu werden;
- take the cattle to a place for getting a brand on account of the authorities;
- llevar el ganado a cierto lugar por marcarle con hierro candente, por orden de las autoridades;

vpl.: MGG 522.

TOT OVELWEGEN = tot over; tot de overkant.
- usque ad illam partem; usque ad ulteriora;
- jusqu'à l'autre côté;
- zu der Ueberseite;
- to the opposite side;
- hasta el otro lado;

vpl.: LPS 36.

TOT PROFFIJT VAN = tot voordeel van.
- magno cum commodo alicuius;
- au profit de;
- zugunsten;
- for the benefit of;
- en beneficio de;

vpl.: AKB 13.

TOT PYSE COMMEN = tot vrede komen.
- pacifico I;
- faire la paix;
- zu Frieden geraten;
- come to peace;
- hacer las paces; firmar las paces;

vpl.: PB/III/395.

TOT RUSTE, WELVAERT, VOORDEELL ENDE PROFFIJT = taut. tot voordeel.
- magnó cum commodó;

- à au profit de;
- zugunsten;
- for the benefit of;
- en ventaja;

vpl.: DDR3.

TOT SCHANDALIZATIEN = sub. pl. tot schandelijkheden.

- turpitudines;
- scandalisation;
- Schändlichkeiten;
- scandalizing;
- escándalos;

vpl.: C1/696.

TOT SCHERPER EXAMINATIE WIJSEN (TORTURE) = tot de pijnlijke ondervraging verwijzen; veroordelen tot ondervraging op de pijnbank; tot de pijnbank verwijzen.

- sententiare ad examinationem severam; iudicare ad examinationem in tormento; ad tormentum condemnare; recere ad quaestionem;
- sentencier à l'examen rigoureux; condamner à l'interrogatoire au moyen de de torture;
- verweisen zum peinlichen Verhör; verurteilen zu Vernehmung auf der Folterbank; zur Folterbank verurteilen; zu der schmerzhaften Befragung verweisen;
- refer to the painful examination; condemn to interrogation on the rack (to the torture) too refer to the rigoureus examination;
- sentenciar a un examen rigoroso; condenar a interrogación en el termento; conde nar por sentencia a ser torturado;

vpl.: LO1/446; B2/138; Cu 1/6

TOT SIJNDER DEFFENTIEN = tot zijn verdediging.

- ad suam defensionem;
- pour sa défense;
- zu seiner Verteidigung;
- for his defence;
- para su defensa;

vpl.: LOV/106.

TOT SIJNDER GHENADEN BEHOEFF = ten behoeve van zijne genade cq. de Hertog.

- ad inopiam gratiae eius, cq. ducis;
- au profit du seigneur;
- zugunsten seines Gnadens bzw. des Herzogen;
- too the benefit of his grace resp. the duke;
- en favor de el Duque;

vpl.: C1/601.

TOT SIJNE VOLKOMEN JAERE = tot zijn meerderjarigheid.

- ad aetatem puberem;
- à son age accompli; à sa majorité;
- bis seiner Volljährigkeit;
- till his majority;
- hasta su mayor edad; hasta su mayoridad;

vpl.: C1/46.

TOT SIJNEN BY SYNE = in zijn aanwezigheid.

- in ejus praesentia;
- en sa présence;
- in seiner Anwesenheit;
- in his presence;
- en su presencia;

vpl.: LO I/132.

TOT SIJNEN PERIJCKELE ENDE LAST TE BEWAEREN = tot zijn risico en bevel vast te houden in gevangenschap.

- periculoet praecepto suo in rinculis tenere;
- garder à ses risques et périls;
- zu seinem Risiko und Befehl fest zu halten in Haft;
- to hold fast in captivity at his risk and order;
- detener (of = retener) a uno en cautiverio por su propio riesgo y orden;

vpl.: C1/659.

TOT SIJNS SELFS BEHOEF = tot zijn eigen behoefte.

- ad suum proprium usum;
- à son propre usage;
- zu seinem eigenen Bedürfnis;
- in behalf of oneself;
- para su necesidad propia;

vpl.: B2/27.

TOT SINEN VOLIAEREN = tot zijn meerderjarigheid.

- usque ad statum aetatis;
- jusqu'à sa majorité;
- bis zu seiner Volljährigkeit;
- until he comes to age;

- hasta llegar a mayor de edad;
vpl.: Cu1/241.

TOT SLETE ENDE BEHOEVE = voor gebruik en behoefte.
- ad usus necessarios;
- pour la consommation et l'usage;
- Detailverkauf nach Bedürfnis;
- for the use and need;
- por uso y deseo;
vpl.: C1/240.

TOT S'PROEFFS SLUIJZEN = tot de sluis (waterkering) van de Proost.
- usque ad cataractam canonici;
- jusqu'à l'écluse du "Proost";
- zu der Schleuse des Propsten;
- to the sluice of the "Proost";
- hasta la esclusa del Proost;
vpl.: BVB 189.

TOT SYNEN BYSYNE = in zijn aanwezigheid.
- in praesentia eius;
- en sa présence;
- en su presencia;
- in seiner Anwesenheit;
- in his presence;
- vpl.: LO1/132.

TOT VERHAELINGE VAN = tot inning van.
- ad recuperationem (+ gen.);
- en recouvrement de;
- zur Eintreibung von;
- for the collection of;
- para el cobro de;
vpl.: LO4/550.

TOT VERSCHENS TOE = opnieuw
- demuo;
- à neuf;
- auf neue;
- anew;
- nuevamente;
vpl.: LO I/698.

TOT VOLDER BETAELINGHE = tot volledige aflossing der schuld
- ad solutionem completam culpae;
- jusqu'au payement intégral;
- zu vollständiger Tilgung der Schuld;
- to complete repayment of the debt;
- por amortización completa de deuda(s);
of = hasta;

vpl.: C1/93.

TOT ZIJNDER GENUECHTEN = tot zijn tevredenheid.
- ad animum contentum eius;
- à contentement de;
- zu seiner Zufriedenheit;
- to his satisfaction;
- a contento de;
vpl.: T1/547.

TOT ZIJNDER INNOCENTIEN = tot zijn verontschuldiging.
- ad innocentiam;
- pour son excuse;
- zu seiner Entschuldigung;
- to his excuse;
- para su disculpa; exculpación de;
vpl.: T1/145.

TOT ZIJNDER REDRESSEN = tot zijn verbetering.
- ad compensationem suam (eius);
- à son dédommagement;
- zu seiner Entschädigung;
- to his compensation;
- por su corrección;
vpl.: C1/214.

TOT ZYNDER DEFENTIEN COMEN = zich komen verweren. DEFENTIE = sub. verweer.
- venire ad suam defensionem;
- venir pour se défendre;
- kommen um sich zu verteidigen;
- come to defend oneself;
- venir para defenderse;
vpl.: C3/10.

TOT ZYNEN GEWEERE = tot zijn vrijwaring.
- ad suam cautelam;
- pour sa garantie;
- zu seiner Gewaehrleistung;
- for his safe-guarding;
- para su garantía;
vpl.: OB 1495/29 Beusekom 1.

TOTALIS Zie:
- somma ----/

TOTCHIEREN Zie:
- toucheren; touchieren ;----/

TOTIDEM Zie:
- equali modo et ---- verbis/

TOTIES Zie:
- in rechte ----/

TOTIES QUOTIES = zo dikwijls als.
- toties quoties;
- si souvent comme;
- so oft wie;
- as often as;
- tantas veces que;

vpl.: C1/526.

TOTO Zie:
- in ----/

TOTTE; TOTTEN; TOTTER = praep. tot de.
- usque ad;
- jusqu 'à;
- bis zum; bis zur;
- to (the);
- hasta;

vpl.: AKB 9; DVB 3; BVB 189; LPS 46.

TOTTEN Zie:
- consent mits ---- wercke/
- procureurs
- totte; ----; totter/

TOTTEN BLOETREYSEN TOE = tot bloedens toe.
- cruentus;
- jusqu'au sang;
- bis aufs Blut;
- bloody;
- hasta echar sangre;

vpl.: T1/76.

TOTTEN EYNDE = tot het einde.
- usque ad finem;
- jusqu'au fin;
- bis zum Ende;
- till the end;
- hasta el final;

vpl.: T1/71.

TOTTEN EYNDE ENDE DECISIEN = tot het einde en het vonnis.
- usque ad finem et decisionem
- jusqu'au fin et jusqu'à la sentence;
- bis zum Ende und zum Urteil;
- till the end and the judgment (sentence);
- hasta el final y hasta la sentencia;

vpl.: T1/71.

TOTTEN HOOGSTEN VAN DEN DAGE = tot het middaguur.

- usque ad horam meridianam;
- jusqu'au plus haut point du jour;
- bis zur Mittagsstunde;
- till the noon;
- hasta mediodía;

vpl.: LOV/178.

TOTTEN LANDE = tot het land.
- usque ad agrum (of = campum)
- jusqu'au pays de;
- zu dem Lande;
- to the country;
- hasta la tierra;

vpl.: BVB 189.

TOTTEN UUYTERSTEN SCELLINGEN ENDE PENNINGEN = tot de laatste cent.
- ad ultiman centesimam;
- jusqu'au dernier sou;
- bis den letzten Cent;
- to the last farthing;
- hasta el último céntimo;

vpl.: T1/557.

TOTTEN VOLMAKENE = tot het afmaken.
- ad perfectionem;
- pour terminer; pour achever; pour finir;
- zum Vollenden;
- in order to finish;
- para terminar; para acabar; para concluir; para poner fin a;

vpl.: T1/245.

TOTTER Zie:
- in de hachten blijven ---- decisien/
- in de vroente gaen ---- tijdt/
- ondersueck ---- malen/
- totte; totten; ----/

TOTTER ARMEN BEHOEF = ten behoeve cq. voordeel voor de armlastigen.
- ad inopiam pauperorum;
- au profit des pauvres;
- zugunsten der unterstützungsbedürftigen Leute;
- for the benefit of the poor;
- en favor de los pobres;

vpl.: C1/647.

TOTTER NUTSCAP VAN = ten nutte van.
- ad commodum (+ gen.);
- au bénefice de;
- zunutze von;
- for the benefit of;

- en beneficio de;
vpl.: T1/628.

TOTTER PLIJCKEN = tot de vouw van een blad.
- usque ad rugam;
- jusqu'au pli;
- bis zur Falte;
- to the fold of the page;
- hasta el pliegue;
vpl.: LO6/488.

TOTTER SONNEN ONDERGANCK = tot zonsondergang.
- usque ad obitum solis;
- jusqu'au coucher du soleil;
- bis zum Sonnenuntergang;
- till sunset;
- hasta la puesta del sol;
vpl.: LOV/10; Cr2/1013/12; BVB 6.

TOTTER SPRAKEN VAN HUER = tot het spreken met haar.
- usque ad locutionem cum ea;
- jusqu'à parler avec elle;
- er kommt dazu, sie anzusprechen;
- till the speaking with her;
- hasta llegar a hablar con ella;
vpl.: T1/278.

TOTTER STADT FORTIFICATIE BEHOEVE = ten behoeve van de stedelijke versterkingen.
- ad necessitatem fortificationum urbis;
- au profit des fortifications de la ville;
- im Interesse der städtischen Befestigungen;
- for the benefit of the municipal fortifications;
- en función de las fortificaciones urbanas;
vpl.: C1/421.

TOUCHEREN Zie:
- dengenen die het ----/ mach/

TOUCHEREN ; TOUCHIEREN; TOTCHIEREN = vb. aanraken; aangaan; betreffen; toekomen.
- tango III; attingo III;
- toucher; concerner; regarder;
- berühren; eingehen; betreffen; angehen; zukommen;
- touch; regard; concern; to make bothe ands meet;

- tocar; importar; corresponder a;
vpl.: C1/693; PB IV 312; Cr2/1074; C3/136; PvB 1/563.

TOUCHIEREN Zie:
- toucheren; ----; totchieren/

TOUCHT Zie:
- togte; tocht; tucht; tochte; tuchte; ----; tsucht; touchte/

TOUCHTE Zie:
- togte; tocht; tucht; tochte; tuchte; toucht; tsucht; ----/

TOUNEMEN Zie:
- gagie baecksetten oft ----/

TOUR Zie:
- bij ---- houden/
- op nunnen ----/
- op synen ----/
- rapporteren bij ----/

TOUR; TOER; THOER; TOURT = sub. beurt.
- vicis;
- tour;
- Reihe;
- turn;
- turno;
vpl.: C2/869; T2/211.

TOURFFSTEECKEN Zie:
- torffen; torven; torffsteken; torffsteecken; torfvuren; ----; thuerffven; tuerven; turffen; teurfen; turven; torfven; turfven; tuerffsteecken; thuerffen/

TOURNOIJZEN Zie:
- oude groten ----/
- ponden sweerts ----/
- schellinch ----/
- pondt ----/

TOURNOIS Zie:
- ponden ----/
- pondt ----/
- schellinck ----/
- sweerts ----/

TOURT Zie:
- tour; toer; thoer; ----/

TOURTEN Zie:
- by ----/

TOUSE = sub. vergissing.
- error; erratum;
- erreur;
- Irrtum; Versehen;
- fault;
- equivocación;

vpl.: LPS 51.

TOUSTCE DULLE OFT HUYRE = taut. huurovereenkomst.
- conductio;
- contrat de loyer;
- Mietuebereinkunft;
- tenancy agreement;
- contrato de arrendamiento;

vpl.: Cr/2/1041.

TOUSTE OFT HUYRE = taut. huur.
- conductio; meces;
- loyer;
- Miete; Mietzins;
- rent;
- alquiler; locación;

vpl.: Cr2/1065, 1041.

TOUWEN OFTE VETTEN = taut. looien.
- conficere;
- coroier tanner;
- gerben;
- tan;
- vurtir; adobar;

vpl.: PvB 10/390.

TOVEREERS ENDE WIJCHELEERS = taut. tovenaars.
- magus et vates;
- devin; enchanteur; sorcier;
- Zauberin;
- sorcerer;
- adivino; encantador; hechicero;

vpl.: T1/259.

TOVERIJE Zie:
- wichelijc; wichelinge; wichelie oft ----/

TOVERIJE OFT WICHELIE = taut. toverij.
- sortilegium;
- sorcellerie; sortilège;
- Zauberei;
- sorcery; withcraft;
- brujeria; hechicheria; sortilegio;

vpl.: T1/183.

TOVERNEER; TOVERAER; TOVENAER; TOVERER; TOVERE; TOVERAEN; TOVERNAER;

TOVERAEN; TOVERARE; TOVERHERE = sub. tovenaar.
- magus;
- enchanteur; magicien; sorcier;
- Zauberer;
- charmer; magician; sorcerer;
- brujo; encantador; hechicero; mágico;

vpl.: T1/130.

TOWISEN Zie:
- toegewysen; toewisen; ----/

TOXIN Zie:
- trompe; tromp; trumpe; trumppe; ----/

TPHUIJVE Zie:
- staelen ----/

TRAAG END ZEER DIFFICIE = taut. zeer moeilijk en langzaam.
- valde difficilis et iners;
- très difficile et lent;
- sehr schwierig und langsam;
- very difficult and slowly;
- muy dificil y lento;

vpl.: P1.Bra/39.

TRACERINGE Zie:
- raijeringe oft ----/

TRACQUE Zie:
- algemeine ----/

TRACTAAT; TRACTAET = sub. overeenkomst; verdrag.
- conventum; pactum;
- convention; accord; arrangement; contrat;
- Uebereinkunft; Vertrag;
- agreement; pact; treaty;
- convenio; pacto; contrato; convención;

vpl.: T2/97.

TRACTAET Zie:
- te staan in ---- van peijs/
- tractaat; ----/

TRACTAET ANTE NUPTIAEL = huwelijkse voorwaarden.
- contractus nuptialis;
- conventions matrimonialis;
- Ehepakten;
- marriage contract;
- condiciones matrimonialis;

vpl.: C2/831; 806.

TRACTAET VAN PEYS = sub. vredestractaat.
- pactum pacis;
- traitéde paix;
- Friedenvertrag;
- peace-treaty;
- tratado de paz;

vpl.: PB/III/8.

TRACTEEREN; TRACTEREN; TRACTIEREN = hom. vb. 1. behandelen; 2. onthalen.
- 1. tracto I; ago III; 2. hospitaliter invito I; convinio accipeo III;
- 1. traiter; 2. accueillir; recevoir;
- 1. behandeln; verhandeln; 2. traktieren; bewirten;
- 1. hear; try; manage; act; 2. treat;
- 1. tratar; 2. agasajar; festejar; acoger;

vpl.: LPS 8; T2/96; B2/11; C2/1029; Bl: Pl.Pa 48.

TRACTEMENT Zie:
- quaedt ----/

TRACTEMENT = sub. behandeling
- tractamentum I; tractatio;
- traitement; manutention;
- Behandlung;
- treatment;
- tratamiento; manutención;

vpl.: LPS 118.

TRACTEMENTE ENDE SALARIS = taut. loon.
- merces;
- salaire;
- Lohn;
- salary;
- salario; sueldo;

vpl.: C1/216.

TRACTEREN Zie:
- jammerlijk ----/
- quaelijck ----/
- tracteeren; ----; tractieren/

TRACTEREN = vb. behandelen; handelen over.
- tracto I; ago III;
- traiter;
- behandeln;
- treat; handle;
- tratar;

vpl.: C1/214, 170; LPS 67.

TRACTEREN ENDE BEVOIRWAERDEN = taut. bedingen + onderhandelen.
- stipulari et agere;
- conditionner et traiter;
- unterhandeln; verhandeln;
- stipulate and negotiate;
- estipular y negociar;

vpl.: C1/170.

TRACTEREN ENDE OVERDRAGEN = overeenkomen en overdragen.
- contrano III et transferro III;
- contracter et tranférer;
- vereinbaren und übertragen;
- agree and transfer;
- contratar y transferir;

vpl.: T1/458.

TRACTEREN NAER RECHT = rechtvaardig behandelen.
- tractare iuste;
- traiter iuste;
- gerecht behandeln;
- deal with according to the law;
- tratar ante la justicia;

vpl.: PvB 1/226.

TRACTIEREN Zie:
- tracteeren; tracteren; ----/

TRADEN Zie:
- terden; treden; tarden; teerden; torden; taerden; ----; troden/

TRADICIE Zie:
- leveringe ende ----/
- naicte ----/

TRADICIE = sub. overdracht in rechten; overgeleverd gebruik.
- traditio bonorum;
- tradition;
- Tradition; Uebertragung;
- tradition;
- tradición;

vpl.: T1/403, 552.

TRADICIE ENDE LEVERINGE = taut. levering; overdracht.
- traditio; translatio;
- fourniture; livraison; cession; transfer; translation
- Lieferung; Uebertragung;
- dilivery; transfer;
- entrega; suministro; cesión; transferencien; traspaso;

vpl.: T1/405, 521.

TRADICIE ENDE LEVERINGE = taut. levering; overdracht.
- traditio; translatio;
- fourniture; livraison; cession; transfer; translation;
- Lieferung; Uebertragung;
- dilivery; transfer;
- entrega; suministro; cesión; transferencien; traspaso;

vpl.: T1/405, 521.

TRADICIE ENDE OVERGEVINGE = taut. overdracht.
- traditio;
- cession; transfert;
- Uebertragung;
- transfer;
- cesión; transferencia; traspaso;

vpl.: T1/428.

TRAECH Zie:
- te negligent oft te ---- ende slap zijn/

TRAECH OFT LANTSAEM = taut. langzaam; traag.
- lente;
- lent;
- langsam; träge;
- slow; indolent;
- detenido; lento; desidioso;

vpl.: PB/II/245.

TRAECHLYCKEN ENDE FLAUWELYCKEN = taut. traag; langzaam.
- lente;
- lent;
- träge; langsam;
- slow;
- lento; detenido; desidioso;

vpl.: PB/II/305.

TRAELGIE Zie:
- ijzeren ----/

TRAEN ; TRANE = sub. traan (vet van walvis); oogtraan.
- arvina; lacrima;
- huile de baleine; larme;
- Tran; Träne;
- train-oil; tear;
- aceite de ballena; lagrima;

vpl.: LO4/216.

TRAFIKANT = sub. fabrikant.
- fabricator;
- fabricateur = péjoratif; fabricant;
- Hersteller;
- manufactorer;

- fabricante;

vpl.: PvB 1/284.

TRAFICKEREN Zie:
- handelen ende ----/

TRAFICQUE Zie:
- trafike; traffike; traffijc; traffycke; ----; trafiec/

TRAFFICQUEEREN Zie:
- traficqueren; ----/

TRAFFIJC Zie:
- trafike; traffike; ----; traffycke; traficque; trafiecq/

TRAFFIKE Zie:
- trafike; ----; traffijc; traffycke; traficque; trafiecq/

TRAFFYCKE ENDE NEGOTIATIE NEERINGHE = taut. handel.
- mercatura;
- commerce; négoce;
- Handel;
- commerce; trade;
- negocio; comercio; tráfico;

vpl.: PB/III/313.

TRAFFYCKE Zie:
- trafike; traffike; traffijc; ----; traficque; trafiecq/

TRAFIECQ Zie:
- trafike; traffike; traffijc; traffycke; traficque; ----/

TRAFICQUEREN; TRAFFICQUEEREN = vb. handel drijven.
- commercor 1; negotior 1; commuto 1;
- faire de commerce; trafiquer;
- Handel treiben;
- trade business;
- traficar; comerciar;

vpl.: C1/119; PvB 1/229; PvB 6/475.

TRAFIKE; TRAFFIKE; TRAFFIJC; TRAFFYCKE; TRAFICQUE TRAFIECQ = sub. handel.
- mercatura; trafica;
- commerce; trafic; négoce;
- Handel;
- commerce; trade; business;
- comercio; trafico;

vpl.: PvB 1/230; PvB 9/24.

TRAILLE Zie:
- eysere; ----/

- ijsere ----/

TRAILLE; TRALIE; TRALLIE; TRAILIE; TRAILLIE; TRAELGE; TRAILGE; TRAELSE; TRAELZE TRAIELE; GAYER; GEERDE = sub. tralie, hekwerk; netvormig traliewerk.
- clathrus; clathrum; cancelli reticulati;
- grille; treillis;
- Gitter; Gittertür;
- trellis; reticulated grating;
- reja; barrote; enrejado; alanbrera verja;

vpl.: C1/205; C3/198; LO1/636.

TRAILLIE OFT GAYOLE = taut. kooi (etalage met tralies tegen inbraak beveiligd); traliewerk.
- cavea aut clathri;
- cage ou grillage;
- Käfig oder Gitterwerk;
- cage or trellis;
- jaula vitrina con rejas protejida de robo;

vpl.: PvB 1/403; PvB 5/339.

TRAILLIE OFT ROOSTER = taut. rooster.
- cancelli;
- grille;
- Rost;
- grating;
- reja;

vpl.: C1/191.

TRAIN = hom. sub. 1. d stoet van voertuigen; 2. sub. verloop trein.
- agmen carruum; praeterire;
- 1. train des voitures; 2. cours;
- 1. Zug von Fahrzeugen; 2. Verlauf;
- 1. cortege of vehicles; 2. falling oft;
- 1. convoy; séquito de vehiculos; 2. curso; marcha; desarrollo;

vpl.: PvB 5/416; Cr2/1040.

TRAINERINGHE Zie:
- negligentie oft ----/

TRANE Zie:
- traen; ----/

TRANGHELE = sub. haardijzer.
- calamistrum;
- chenet;

- Herdeisen;
- fender;
- morillo;

vpl.: C2/792.

TRANQUILLITEIJT ENDE RUSTE = taut. rust.
- tranquillitas; requies;
- tranquillité; paix; repos;
- Ruhe;
- tranquillity; rest; repose;
- tranquilidad; quietud; calma; descauso;

vpl.: C1/558; PB II 344, 229; PvB 1/481; PvB 5/719.

TRANQUILLITEYT, VREDE ENDE GHEMEYNE RUSTE = taut. openbare orde.
- ordo publicus;
- ordre public;
- öffentliche Ordnung;
- public order;
- orden público;

vpl.: PB/II/298.

TRANSACTIE Zie:
- accoord of ----/

TRANSACTIE = sub. overeenkomst of schikking in der minne over een onzekere zaak, waar over onenigheid en twist bestaat die nog niet beeindigd is.
- transactio; pactum; conventuus; pactio;
- transaction;
- Transaktion; Vergleichsverfahren; Uebereinkunft;
- transaction; agreement;
- acuerdo; ajuste; amistoso; arreglo; convenio; transacción; pacto;

vpl.: T1/549; C1/17, 554; PvB 51; LPS 84.

TRANSACTIE BIJ STIPULACIE AQUILIANE = overeenkomst door formele toezegging volgens de Wet van Aquileia;
- conventus stipulatione secundum legem Aquileiensem;
- transaction selon la loi d'aquillianus;
- Geschäft nach dem Gesetz von A.;
- transaction stipulated according to the law of A.;
- transacción según la ley

Aquillianus;
vpl.: T1/552.

TRANSACTIE ENDE ACCOORDE = taut. overeenkomst.
- convenió; conventum; pactió; pactum; transactio;
- transaction et accord;
- Vereinbarung; Uebereinkunft; Vertrag;
- agreement;
- transacción y acuerdó;

vpl.: DVB 73, 51; LPS 84.

TRANSACTIE OFT COMPOSITIE = taut. minnelijke schikking; overeenkomst.
- transactio aut compositio;
- transaction à l'amiable; accord; arrangement; contrat; convention;
- gütlicher Vergleich; Uebereinkunft;
- transaction or composition agreement;
- transacción (= schikking; vergelijk); composición (= minnelijke schikking; contrato; convenio; pacto; trato;

vpl.: C1/578; T1/276.

TRANSACTIE OVERDRAGEN, GESLOOTEN, GESTIPULEERT ENDE BEBRIEFT = schriftelijke onderhandse overeenkomst.
- conventum scriptum in secreto;
- convention privée confirmée par écrit;
- schriftlicher Privatvertrag;
- written private contract;
- convenio privado confirmado por escrito;

vpl.: T1/550.

TRANSACTIEN Zie:
- actie om voirwairden ende ---- te doen/

TRANSACTIEN; CONVENTIEN ENDE BESTANDEN VAN DEN PRINCEN = minnelijke schikkingen en overeenkomsten van de vorst.
- compositio et conventum principis;
- transaction et convention du prince;
- gütliche Vergleich und Vereinbarung des Fürsten;
- amicable arrangement and

agreement of the kind;
- decretos y convenciones del príncipe;

vpl.: T1/584.

TRANSAMENT Zie:
- transemente; tassement; tassament; tessement; tansement; ----; transemente/

TRANSCHRIBEREN; TRANSCRIVEREN = vb. overschrijven.
- transcribo III;
- transcrire;
- kopieren; umschreiben;
- transcribe;
- copiar; transcribir;

vpl.: C1/506, 636.

TRANSCRIVEREN Zie:
- transcriberen ----/

TRANSEGEEREN; TRANSIGEREN = vb. een vergelijk treffen tot een minnelijke schikking komen overeenkomen.
- inter se paciscor III; pactionem amicam (blandam) facio III;
- transiger; prendre un arrangement; convenir;
- einen Vergleich treffen; transigieren; gütlich beilegen; vereinbaren;
- come to an agreement; arrange; agrie upon;
- transigir; llegar a un acuerdo; convenir;

vpl.: T2/20, 60.

TRANSEMENTE Zie:
- transeneringhe; transeveringe; transeneringe; tassement; tassament; tessement; tansement; transament; ----/

TRANSENEEREN Zie:
- transeneren; transineren; transoneren; ----; transenieren; tasseren; tasseeren/

TRANSENEERRE Zie:
- transeveerder; transenerer; transinerer; ----; transeniere; tasserer; tasseere; tasseerder/

TRANSENEREN ; TRANSINEREN TRANSONEREN; TRANSENEEREN; TRANSENIEREN ;

TASSEREN; TASSEEREN = vb. afpersen.
- extorqueo II pecunias concussione;
- extorquer;
- erpressen;
- extort;
- extorsionar;

vpl.: C1/341.

TRANSENERER Zie:
- transeveerder; ----; transinerer; transeneerre; transeniere; tasserer; tasseere; tasseerder/

TRANSENERINGE Zie:
- transeneringhe; transeveringe; ----; tassement; tassament; tessement; tansement; transament; transemente/

TRANSENERINGHE; TRANSEVERINGE; TRANSENERINGE; TASSEMENT; TASSAMENT; TESSEMENT; TANSEMENT; TRANSAMENT; TRANSEMENTE = sub. afpersing; gedwongen; afspraak.
- concusiio; violenta pecunia; extorsio;
- extorsion; exaction;
- Erpressung;
- extortion;
- extostión; exacción; concusión; extorción;

vpl.: Ca2/326; PvB1/98; T1/142.

TRANSENIERE Zie:
- transeveerder; transenerer; transinerer; transeneerre; ----; tasserer; tasseere; tasseerder/

TRANSENIEREN Zie:
- transeneren; transineren; transoneren; transeneeren; ----; tasseren; tasseeren/

TRANSEVEERDER; TRANSENERER; TRANSINERER; TRANSENEERRE; TRANSENIERE; TASSERER; TASSEERE; TASSEERDER = sub. oplichter; afperser.
- fraudator, qui extorquet pecunias concussione;
- escroc; extorqueur;
- Erpresser;
- extortioner; extorter;

- el que extorsiona; extorsionador;

vpl.: PvB1/191; T1/130; LOV 298; PB IV 390.

TRANSEVERINGE Zie:
- transeneringhe; ----; transeneringe; tassement; tassament; tessement; tansement; transament; transemente/

TRANSFEREEREN; TRANSFEREREN ; TRANSFERIEREN = (van eigendom) = vb. op een ander overdragen; overmaken; verplaatsen; overbrengen.
- transfero III; transfundo III aliquid in aliquem;
- transférer; transporter;
- übertragen; verschreiben;
- transfer;
- transferir; transpasar; transmitir;

vpl.: T1/115, 234, 458, 401, 557; T2/82; LO1/560; PB IV 82, 83; C1/115.

TRANSFERENT ENDE OVERGEVERE = taut. overgever.
- translator;
- celui qui transfère un bien; translateur;
- Person die ein Gut übergibt;
- transferor;
- transferidor; él que transfier un bien;

vpl.: T1/49.

TRANSFEREREN Zie:
- transfereeren; ----; transferieren/

TRANSFEREREN BIJ DONATIE = overdragen bij schenking.
- donatione transfudere III (transferre) aliquid ad aliquem;
- transférer par donation;
- übertragen durch Donation;
- transfer by donation;
- transferir por donación;

vpl.: C1/554.

TRANSFERINGE ENDE OPDRACHT = taut. overdracht.
- translatio;
- cession; transfert; transmission;
- Uebertragung;
- transfer;
- cesión; transferencia;

transmisión; traspaso;
vpl.: T1/405.

TRANSFERIEREN Zie:
- transfereeren; transfereren; ----/

TRANSFERRE Zie:
- nemo enim plus iuris in alium ---- potest quam ipse habet/

TRANSGREDIEEREN = vb. overtreden; schenden.
- transgredior III;
- transgresser;
- übertreten; verletzen;
- violate;
- transgredir;
vpl.: T2/62.

TRANSGRESSEREN; TRANSGRESSEEREN = vb. de wet overtreden.
- transgredior III; violo I;
- contrevenir à la loi; transgresser ;
- überschreiten;
- exceed;
- contravenir a la ley; transgredir la ley;
vpl.: T1/456.

TRANSGRESSEREN Zie:
- transgresseeren; ----/

TRANSGRESSEUR OFT OVERTREDER = taut. overtreder.
- transgressor;
- transgresseur; contrevant;
- Uebertreter;
- transgressor;
- transgresor; infractor; violador; quebrantador; contraventor;
vpl.: PvB 1/218; 264; C1/215, 56; PB III/448; PB II/411.

TRANSGRESSIE = sub. overtreding; inbreuk; wetsovertreding.
- transgressio; violatio regulae; violatio legis;
- infraction; transgression;
- übertretung; Beeinträchtigung; Gesetzübertretung;
- transgression; infraction; breach;
- transgresión; infracción; violación;
vpl.: PB/II/385; T1/386; C1/420; Cr2/1040; C1/532.

TRANSIGEREN Zie:
- overcommen oft ----/
- transegeeren ----/

TRANSIGEREN = vb. onderhandelen; tot een vergelijk komen; schikking treffen.
- transigo III; ago III; tracto I; paciscor III; pactionem facio;
- transiger; négocier; traiter de parlamenter; mener une transactión;
- unterhandeln; transigieren; gütlich beiliegen;
- negotiate; transact; treat; settle; arrange; amicably;
- transigir; negociar; tratar de; parlamentar;
vpl.: LPS 80, 82; T2/129; T1/552; C1/578.

TRANSIGEREN ENDE PACISCEREN = taut minnelijk schikken.
- transigo III et paciscor III;
- transiger et arranger à l'amiable;
- in Güte abmachen;
- amicably;
- transigir y solver amistosamente;
vpl.: T1/278.

TRANSIGEREN OFT OVERCOMMEN = taut. een vergelijk treffen; plooien; schipperen.
- transigo III;
- faire un compromis; transiger; convenir; tomber d'accord;
- einen Kompromisz suchen; unterhandeln;
- compromise; make arrangemants;
- lligar a un arreglo; hacer un arreglo; arreglar; cómponer; transigir; convenir;
vpl.: C1/659; T1/274.

TRANSINEREN Zie:
- transeneren; ---- transoneren; transeneeren; transenieren; tasseren; tasseeren/

TRANSINERER Zie:
- transeveerder; transenerer; ----; transeneerre; transeniere; tasserer; tasseere; tasseerder/

TRANSIONEREN; TRANSIONNEREN = vb. afpersen; afzetten (geld); losgeld eisen; brandschatting opleggen.
- ab alco obti neo III; exprimo III; emungo III; impero I;
- rançonner argent;
- erpressen; abpressen;
- extort; impose a ransom;
- extorsionar; arrancar dinero; estafar; imponer contribución a; saquear; algarear; exigir un rescato;

vpl.: LO7/112, 440.

TRANSIONNEEREN Zie:
- transioneren; ----/

TRANSLACIE; TRANSLATIE; OVERVOERINGE = sub. overbrenging van een recht.
- translatio;
- translation; tradition; aliénation d'un droit;
- Uebertragung eines Rechtes;
- transfer;
- traslación; traspaso de un derecho;

vpl.: T1/458; B2/220.

TRANSLACIE ENDE OPDRACHT = taut. overdracht van een recht.
- translatio;
- transmission; transport;
- Uebertragung;
- transfer;
- traspaso; césion; transferencia;

vpl.: T1/405; LO3/170, 308.

TRANSLACIE VAN DOMINIEN = overdracht in rechte van eigendom.
- alienatio legitima;
- translation du domaine d'un bien;
- Uebertragung von Eigentum;
- transfer of property;
- traspaso del dominio de un bien;

vpl.: T1/114.

TRANSLACIEN ENDE LEVERINGEN = taut. overdracht.
- translatio;
- transfert; translation; cession;
- Uebertragung;
- transfer;
- cesión; traspaso; transferencia;

vpl.: T1/523.

TRANSMUTATIE = sub. verandering.
- transmutatio;
- changement;
- Aenderung;
- transmutation;
- cambio;

vpl.: PvB 1/65.

TRANSONEREN Zie:
- transeneren; transineren; ----; transeneeren; transenieren; tasseren; tasseeren/

TRANSPEREERT Zie:
- actio tegen ----/

TRANSPOERTE; TRANSPOORT; TRANSPORT = sub. overdracht.
- translatio; cessio;
- transport; cession;
- Uebertragung; Ueberlassung;
- transfer;
- transpaso; transferencia; cesión;

vpl.: LO6/650; B1. Ord. Ka 4-5.

TRANSPOIRTBRIEFFE = sub. akte van overdracht.
- actum transportationis;
- lettre de transfert;
- Uebertragungsurkunde;
- document of transfer;
- cédula de transferencia;

vpl.: LO1/606.

TRANSPOORT Zie:
- transport; ----/

TRANSPOORTEN Zie:
- goedenisse oft ----/

TRANSPORT Zie:
- overgevinghe, cessie ende ----/

TRANSPORT; TRANSPOORT = sub. overdracht van onroerend goed.
- translatio;
- transmission; translation; cession;
- Uebertragung von immobilien;
- transfer of immovables;
- traspaso; transferencia; cesión;

vpl.: DVB 39.

TRANSPORT ENDE CESSIE = taut. overdracht.

- translatio;
- cession et transport;
- Uebertragung;
- cession and transport;
- cesión; traspaso;

vpl.: C1/255.

TRANSPORT OFTE OVERDRACH = taut. overdracht (van eigendom).
- cessio;
- transport;
- Uebertragung;
- transfer;
- transferir de propiedad;

vpl.: PvB 1/417.

TRANSPORTANT Zie:
- transporteerder; ----/

TRANSPORTE Zie:
- goeyenisse ofte ----/

TRANSPORTE OFT VERVESTINGHE = taut. overdracht in rechte.
- traditio in jure;
- transfert judiciaire;
- gerichtliche Uebertragung;
- judicial transfer;
- transferencia judicial;

vpl.: Cr2/1013/26.

TRANSPORTEREN OFT OVERSETTEN = taut. overdragen.
- transporto I;
- transporter; transmettre;
- hinübertragen;
- transfer;
- transportar = overbrengen abandonar = afstaan.

vpl.: C1/577/3.

TRANSPORTEREN OFT VUEREN = taut. vervoeren; overbrengen.
- transporto I;
- transporter;
- befördern; übertragen;
- transport;
- transportar; entregar; pasar; transmitir; trasladar;

vpl.: PB/II/187; PB III 310.

TRANSSUMPT = sub. authentiek afschrift (opschrift).
- exemplar fide dignum; exemplum genuidum;
- copie authentique;
- authentische Abschrift;
- authentic copy (example);
- copia auténcia;

vpl.: T2/27.

TRAPENIERDER Zie:
- saydrappier; daeydrappenier; zaydrappier; sayedrappier; drapeniere; drapenierder; trapeniere; ----; draperier; drapier; trapier; drappier; drappenier/

TRAPENIERE Zie:
- saydrappier; daeydrappenier; zaydrappier; sayedrappier; drapeniere; drapenierder; ----; trapenierder; draperier; drapier; trapier; drappier; drappenier/

TRAPERIE Zie:
- drapperije; drapperye; draperie; drapparie; ----/

TRAPGELT = sub. een loon toekomende aan de ingebieder als gerechtsdienaar die een gearresteerde deed opsluiten in de gevangentoren.
- merces apparatoris; quoniam condit in carcerem captivum;
- solde du huissier pour enfermer le détenu dans la prison;
- Lohn für den Gerichtsdiener fürs Einsperren eines Verbrechers;
- pay to the usher for capturing and inclosure of a prisoner;
- sueldo para el criado de la justicia para encerrar al detenido en la cárcel;

vpl.: LPS 118.

TRAPIER Zie:
- saydrappier; saeydrappenier; zaydrappier; sayedrappier; drapeniere; drapenierder; trapeniere; trapenierder; drapenier; drapier; ----; drappier; drappenier/

TRAPPEN OFT GRADE = taut. stap voor stap.
- gradatim;
- pas à pas; progressivement;
- Schritt für Schritt;
- step by step;
- paso a paso; por sus pasos contados;

vpl.: T1/419.

TRAUWEN Zie:
- mangelinge ter goeder ----/ van onberuerlijcke goeden/

TRAVAELGEREN Zie:
- travailleren; travaillieeren; traveilleren; ----; travelgeren; traveleren; travelleren; travengeren; travelieren; travellieren/

TRAVAILLEREN; TRAVAILLIEEREN; TRAVEILLEREN; TRAVAELGEREN; TRAVELGEREN-; TRAVELEREN; TRAVELLEREN; TRAVENGEREN; TRAVELIEREN; TRAVELLIEREN = vb. kwellen; afmatten; lastig vallen; vermoeien.
- torqueo III; crucio I; vexo I;
- tourmenter; fatiguer; vexer; exténuer; importuner;
- quälen; peinigen; ermüden; ermatten; belästigen;
- torment; vex; badger; tire; wear out; fatigue; plague; importune;
- molestar; afligar; hostigar; atormentar; torturar; fatigar; causarse; extenuar; causar;

vpl.: Bl: Pl.Bra/49; PB III 313; PvB 1/226; 345; 588; PB II 134, 28.

TRAVAILLIEEREN Zie:
- travailleren; ----; traveilleren; travaelgeren; travelgeren; traveleren; travelleren; travengeren; travelieren; travellieren/

TRAVEERS; TRAVERS = sub. openbare weg die door een stuk land loopt.
- iter traversum;
- traversée;
- Traverse;
- traverse;
- travesía;

vpl.: T1/256.

TRAVEILLEREN Zie:
- travailleren; travaillieeren; ----; travaelgeren; travelgeren; traveleren; travelleren; travengeren; travelieren; travellieren/

TRAVELEREN Zie:
- travailleren; travaillieeren; traveilleren; travaelgeren; travelgeren; ----; travelleren; travengeren; travelieren; travellieren/

TRAVELGEREN Zie:
- travailleren; travaillieeren; traveilleren; travaelgeren; ----; traveleren;, travelleren; travengeren; travelieren; travellieren/

TRAVELIEREN Zie:
- travailleren; travaillieeren; traveilleren; travaelgeren; travelgeren; traveleren; travelleren; travengeren; ----; travellieren/

TRAVELLEREN Zie:
- travailleren; travaillieeren; traveilleren; travaelgeren; travelgeren; traveleren; ----; travengeren; travelieren; travellieren/

TRAVELLIEREN Zie:
- travailleren; travaillieeren; traveilleren; travaelgeren; travelgeren; traveleren; travelleren; travengeren; travelieren; ----/

TRAVENGEREN Zie:
- travailleren; travaillieeren; traveilleren; travaelgeren; travelgeren; traveleren; travelleren; ----; travelieren; travellieren/

TRAVERS Zie:
- traveers; ----/

TRAVERSEREN = vb. doorkruisen.
- traverso I;
- traverser;
- durchkreuzen;
- traverse;
- atravesar;

vpl.: PvB 1/281.

TRAVILLEREN ENDE QUELLEN = taut. kwellen.
- vexare;
- vexer;
- quälen;
- torment;
- atormentar; escarabajear;

vpl.: PB/II/315.

TRAWEELE = troffel.
- trulla;
- truelle;
- Maurerkelle;
- trowel;
- llana; trulla; paleta; palus-

tre; azadilla;
vpl.: PvB5/567.

TRAYNEREN = vb. ophouden; vertragen.
- traho III;
- ralentir;
- verzögern;
- retard; delay;
- retrasar; retardar;

vpl.: C1/505.

TRAYTER OFT VERRADERE = hoogverrader.
- proditor;
- traître;
- Verräter;
- high treasoner;
- desleal; pérfido; traidor;

vpl.: T1/128.

TREBELLIANICQUE PORTIE = deel volgens wet van Trebellianus; Trebelliaans vierde deel dat, krachtens het raadsbesluit van Trebellianus, moet verblijven aan de erfgenaam die door een fideicomis de nalatenschap aan een ander moet uitkeren.
- pars secundum legem Trebellianum;
- portion trébellianique; portion trébellienne;
- Viertel, das, gemäss dem Gesetze von Trebellianus, dem Erben zukommt der wegen eines Fideikommisses einem andern die Hinterlassenschaft abtragen muss;
- fourth part, which, acording to the law of Trebellianus, is due to the heir, who, because of an entail, has to transfer the heritage to another person;
- la cuarta parte de una herencia que, según la ley de Trebellianus, debe quedarse en manos del heredero que en virtud de un fideicomiso debe entregar la herencia a otro(s);

vpl.: LO3/534.

TRECKEN Zie:
- actie tegen dengeenen die een huys gehuert heeft tegen dengeenen die hem beletten wille om met zijn goeden uuyten gehuerden huyse te mogen ----/

- berderen ----/
- gehueren huyse te mogen ----/
- grondtberderen ----/
- in consequentie ----/
- in heervaerden uit ----/
- messe oft ----/
- op kerchene ----/
- over de borse ----/
- storm ----/
- 't volc in rumore ----/
- waesdom ----/

TRECKEN = vb. aan te wijzen.
- duco III (fossam);
- tracer;
- graben;
- mark out; draw;
- trazar;

vpl.: ACart 14.

TRECKEN IN 'T SELVE GHELIT = marcheren in dezelfde rij.
- iter facere in eodem ordine;
- marcher dans le même rang;
- marschieren in derselben Reihe;
- march in the same row;
- marchar en la misma fila;

vpl.: C1/570.

TRECKENDE Zie:
- was sij maeght ---- ten houwelijck/

TRECKER = Hom. sub. .1. baggerman; 2. wisseltrekker; geldinvorderaar.
- 1. qui fossas detergit; 2. exactor; numularius;
- 1. draguette; 2. tireur d'un effet;
- 1. Baggermann; 2. Wechselglaubiger;
- 1. dredger; 2. money-collector;
- 1. obrero que draga; 2. librador; girador; expedidos;

vpl.: PvB 8/329; LO4/16.

TRECKERE Zie:
- verboren van den ----/

TRECKT Zie:
- buijten ----/
- daer maer een peert aan en ----/

TREDEN Zie:
- terden; ----; tarden; teer-

den; torden; taerden; traden; troden/

TREFEERBECKEN Zie:
- tennen ----/

TREFFELIC; TREFFELYCK; TREFLIJC; TREFLIC; TREFFELIJC = adv. voortreffelijk; belangrijk.
- praecipuus; praestans; gravis;
- excellement; à merveille; important;
- vorzüglich; ganz gut; wichtig;
- excellent; important;
- excelentemente; importante;

vpl.: B1: Ra.1495/19; C2/942; PB II 221.

TREFFELIJC Zie:
- treffelic; treffelyk; treflijc; treflic; ----/

TREFFELIJCXSTE VRIENDEN = aanzienlijkste bloedverwanten.
- cognati notabiles;
- plus notables parents;
- angesehenste Verwandten;
- most distinguished relatives;
- parientes más distinguidos;

vpl.: LO3/270.

TREFFELYK Zie:
- treffelic; ----; treflijc; treflic; treffelijc/

TREFLIC Zie:
- treffelic; treffelyk; treflijc; ----; treffelijc/

TREFLIJC Zie:
- treffelic; treffelyk; ----; treflic; treffelijc/

TREFT Zie:
- ijseren ----/

TREFT OFT BIERBUIJSE = taut biertrechter.
- fulcrum cerevisiae;
- entonnoir;
- grosser Bierkrug mit zwei Griffen; Trichter;
- beer-funnel;
- embudo para la cerveza;

vpl.: LO3/176.

TREFT OFT EEN HANGHIJSER = taut. ijzeren ketting met haak, die verstelbaar was, om

in de open schouw te hangen.
- catena ferrea cum unco, qui potebat sarciri, ad pendendum in camino aperto;
- trépied ou fer à chaudron ou un fer à suspension;
- eiserne Kette mit Haken, der verstellbar war, um in offenen Kamin zu hangen;
- iron chain with hook, which was adjustable, to hang up in the open chimney;
- cadena férrea con un gancho ajustable por colgarla en la campana descubierta de chimenea;

vpl.: C1/430; LO V/396.

TREFVES = sub. bestand; wapenstilstand.
- indutiae;
- armistice;
- Waffenstillstand;
- armistice; truce;
- armisticio;

vpl.: PvB 1/548.

TREGHT Zie:
- voer ---- comen/

TREIJFFELEN, TRIJSSELEN OFT VERLEIJDEN = taut. aftroggelen.
- abrado III;
- débaucher;
- abbette in; abluchsen;
- wheedle out of;
- socalíñar;

vpl.: LO4/82.

TREIJL; TREILLINE; TREILINE = sub. treklijn.
- retinaculum;
- corde pour tirer;
- Zugleine;
- towline;
- toa sirga;

vpl.: PvB 6/511.

TREILINE Zie:
- treijl; treilline; ----/

TREILLINE Zie:
- treijl; ----; treiline/

TREIJN Zie:
- forme oft ---- van procedure ----/
- in ---- stellen/

TREIJN; TREYN; TREIN =

reeks; loop;nasleep; wijze van doen; gang van zaken; processgang; het handel drijven.
- agendi ratio; processus; procedura; mercatura;
- train; train de commerce; train de procedure; le commerce;
- Verlauf; Lauf der Sachen; verlaufdes Prosesses; Handel treiben;
- the long duration; course of things; march of affairs; procedure; the carrying of the trade (business);
- tren; serie; manera de actuar; marcha de las cosas; curso del procedimiento; comerciar;

vpl.: LO6/532; C3/214; BO PvB 1/230.

TREIJN OFT FORME = de wijze van procederen.
- modus litigo I;
- train et la forme de proceder;
- Art von prozessieren;
- manner and form of litigate;
- el modo de litigar judicialmente;

vpl.: C1/333; Ca2/314.

TREIJN VAN PROCEDEREN = procesgang; wijze van procesvoeren.
- cursus litis;
- le train et la forme de procédure;
- Prozeszgang;
- course of proceeding;
- la marcha de un proceso;

vpl.: C1/381; C1/333.

TREINEEREN OFT WEIJGEREN = uitstellen of weigering.
- impedire;
- temporisation ou refus;
- hindern; hemmen;
- delay or refusal;
- dilatar o negativa (of = denegación;)

cpl.: C1/276.

TREIJNEREN ENDE POSTPORIEREN (POSTPONEREN) = taut. ophouden; uitstellen; vertragen.
- postpono III; retardo I; demoror I;
- retarder;
- verschleppen; aufschieben;
- retard; delay; postpone;

- retardar; retrasar; demorar; posponer;

vpl.: LO6/544.

TREIJNEREN ENDE SLEIJPEN = taut. ophouden; slapende houden.
- morari; trahere;
- trainer en longueur;
- in die Länge ziehen;
- keep dragging;
- dar largas a un negocio;

vpl.: C1/39.

TREIN Zie:
- train ----/
- treijn; treyn; ----/

TREINERINGE = sub. ophouding.
- retardatio; impedimentum;
- traînerie;
- Aufhaltung;
- cessation;
- irresolución; titubeo;

vpl.: BVB 70.

TREMEL = sub. molentrechter.
- infundiblum molaris;
- trémie;
- Mühltrichter;
- millhopper;
- tolva;

vpl.: PvB 6/131, 123.

TREMPT GHENOOT = sub. aangelande.
- confinis; qui habet solum confinem viae, rivo aut aggeri;
- riverain;
- Nachbar;
- neighbour;
- vecino (= buur);

vpl.: C1/340.

TRENE; DOIJE SCHOLHOUT = sub. panlat.
- regula pro tegulis;
- lattis;
- Panlatte;
- tile-lath;
- lata por sostener tejas;

vpl.: PvB 6/328.

TREPESSALIEN ; REPRESSALIEN Zie:
- brieven van ----/

TRESEERBECKEN VAN TEN = tinnen vergiet.
- liquatorium plumbo albo confectum;

- passoire en étain;
- zinnerner Durchschlag;
- pewter strainer;
- pasador de estaño;

vpl.: LOV/400; LO3/282.

TRESELIER Zie:
- tresorier; thresorier; treserier; ----; tresenier; tresier; tresorierre; trisorier; tresoriere/

TRESENIER Zie:
- theresorier; tresorier; treserier; treselier; ----; tresier; tresorierre; trisorier; tresoriere/

TRESERIE Zie:
- tresorije; tresorie; trisorie; ----/

TRESERIER Zie:
- theresorier; tresorier; ----; treselier; tresenier; tresier; tresorierre; trisorier; tresoriere/

TRESIER Zie:
- thresorier; tresorier; treserier; treselier; tresenier; ----; tresorierre; trisorier; tresoriere/

TRESIERBECKEN Zie:
- treseerbecken; ----; triseerbecken/

TRESOOR; TRESSOOR; TRISOOR; TROSOOR; TRIESOOR; TRIDSOOR; TRESOOR; THRESOOR; TRITSOOR = sub. schat; pronktafel; dressoir.
- thesaurus; abacus;
- trésor; dressoir; buffet;
- Schatz; Anrichttisch;
- treasure; sideboard;
- tesoreria; aparador;

vpl.: C1/434, 29.

TRESOORKLEET OFT DWELE = taut. aanrechtkleed; dekkleed.
- tegumentum abaci;
- couverture de dressoir ou touaille;
- Büfettdecke; Ueberzug; Decke;
- dresser-cover;
- toalla para el aparador de cocina;

vpl.: LOV /404; LO3/184.

TRESOR Zie:
- tresoor; tressoor; trisoor; trosoor; triesoor; tridsoor; ----; thresoor; tritsoir/

TRESORIE Zie:
- tresorije; ----; trisorie; treserie/

TRESORIER Zie:
- thresorier; ----; treserier; treselier; tresenier; tresier; tresorierre; trisorier; tresoriere% /
- tweden ----/

TRESORIER ENDE RENTMEESTER = taut. schatbewaarder (en archivaris) tevens eerste rentmeester; dit was de oudste schepen; hij fungeerde drie jaren (Antwerpen 1581)
- custos thesauri et tabularius simul villicus primus; scabinus maximus natu; per tres annos munus exercebat (Antverpia 1581);
- trésorier et receveur;Anvers
- Schatzverwahrer und Archivar gleich erster Verwalter; dieser war der älteste Schöffe; er amtierte drei Jahre (Antwerpen 1581);
- treasurer and at the same time first bailiff; this was the oldest sheriff; the officiated three years (Antwerp 1581);
- tesororo, a la vez primer recaudador; Amberes 1581;

vpl.: C1/520.

TRESORIER VAN DE NIEUWE MIDDELEN = sub. schatbewaarder.
- aerarii praefectus;
- trésorier;
- Schatzverwahrer;
- treasure-guardian;
- tesororo;

vpl.: PB/II/96.

TRESORIERE Zie:
- thresorier; tresorier; treserier; treselier; tresenier; tresier; tresorierre; trisorier; ----/

TRESORIERRE Zie:

- thresorier; tresorier; treserier; treselier; tresenier; tresier; ----; trisorier; tresoriere/

TRESORIERSCHAP Zie:
- officie van ----/

TRESORIJE Zie:
- registers van de ----/

TRESORIJE; TRESORIE; TRISORIE; TRESERIE = sub. schatkist.
- thesaurus;
- trésor;
- Schatzkasten;
- treasury;
- tesoro publico; erario;

vpl.: C1/195.

TRESSOOR Zie:
- tresoor; ----; trisoor; trosoor; triesoor; tridsoor; tresor; thresoor; tritspir/

TREVE Zie:
- tacite ----/

TREYN ENDE LOOP = taut. loop; gang van zaken.
- cursus rerum;
- cours des choses;
- Lauf der Dinge;
- the running of a business;
- curso;

vpl.: PvB 1/244.

TREYN OFT FORME VAN PROCEDUREN = taut. manier van procederen.
- forma procedendi;
- train ou forme de procéder;
- Hergang oder Weise von prozedieren;
- manner of conducting a lawsuit;
- manera de proceder;

vpl.: Ca2/314.

TREIJNEREN Zie:
- post poneren ---- ende postporieren/
- sleijpen ende ----/

TREYNEREN = vb. ophouden.
- protraho III; differo III;
- traîner en longueur;
- aufhören;
- cease;
- dilatar; detener;

vpl.: C1/39.

TREYNERINGHE = sub. vertraging.
- retardatio;
- retard; ralentissement;
- Verzögerung;
- retardation;
- restraso; retardo;

vpl.: C1/679.

TREYSSELEN Zie:
- trijsselen ---- oft verleijden/

TRIACLE Zie:
- driakel; triakel; triakele; ----/

TRIAKEL Zie:
- driakel; ----; triakele; triacle/

TRIAKELE Zie:
- driakel; triakel; ----; triacle/

TRIOSOOR Zie:
- tresoor; tressoor; trisoor; trosoor; triesoor; ----; tresor; thresoor; tritsoir/

TRIDUO Zie:
- de ---- ad triduum/

TRIDUUM Zie:
- triduo ad ----/

TRIENNEREN Zie:
- treineeren oft weygeren/

TRIENNEREN = vb. ophouden.
- traho III;
- s'arrêter; s'interrompre;
- aufhören;
- detain; keep;
- detener; dejar de ....;

vpl.: C1/407.

TRIERINC Zie:
- triering; trieringe; ----; trierling; trierlinc/

TRIERING ; TRIERINGE; TRIERINC; TRIERLING; TRIERLINC = sub. valsspeler.
- alcator improbus; laciosus; scelestus; aleae lusor fallax; aler falsus; fraudulentus;
- tricheur; fripon;
- Falschspieler;
- false player, who plays out of tune; card-sharper;

- fullero; jugador de ventaje; griego; ventajista;

vpl.: T1/197; T2/97; 372.

TRIERINGE Zie:
- triering; ----; trierinc; trierling; trierlinc/

TRIERLINC Zie:
- triering; trieringe; trierinc; trierling; ----/

TRIERLING Zie:
- triering; trieringe; trierinc; ----; trierlinc/

TRISEERBECKEN Zie:
- treseerbecken; tresierbecken; ----/

TRIESOOR Zie:
- tresoor; tressoor; trisoor; trosoor; ----; tridsoor; tresoor; thresoor; tritsoir/

TRIJNEERINGE Zie:
- treineiringe ----/

TRIJNEERINGE OFTE RETARDARIE = taut. opzettelijke vertraging.
- retardatio;
- retardement; traînerie; retard délai;
- absichtliche Verzögerung;
- slackening; deliberate delay; international slow-down;
- retardación o dilación; retraso; tardanza;

vpl.: ADR 8.

TRIJPE Zie:
- fluweele ----/

TRIJSSELEN, TREIJFFELEN OFT VERLEIJDEN = taut. aftroggelen.
- abrado III;
- débaucher;
- abbetteln; abluchsen;
- wheedle out of;
- socaliñar;

vpl.: LO4/82.

TRIL = sub. dril (linnen of katoenen gekeperde stof).
- pannus bilix;
- coutil;
- Drillich;
- drill;
- tela cruzada de hilo o de algodón;

vpl.: PB/III/367.

TRINEREN Zie:
- treineeren oft weijgeren/

TRINITATIS Zie:
- privilegium ----/

TRIPLICEEREN Zie:
- tripliceren; ----; tripliceiren/

TRILPLICEIREN Zie:
- tripliceren; tripliceeren; ----/

TRIPLICEREN; TRIPLICEEREN; TRIPLICEIREN = vb. verdrievoudigen.
- triplex facere; tri plico I;
- tripler; tripliquer;
- verdreifachen;
- to triple; treble;
- triplicar;

vpl.: PB 2/12; LO V 256.

TRIPLICQUE = sub. weerwoord na het tweede weerwoord in rechts.
- exceptionis rei depulsio; responsio actoris ad secundam rei defensionem sive duplicationem;
- réplique après la seconde; répliqui en droit;
- Triplik;
- reply after the rejoinder;
- réplica después de la segunda; réplica judicial;

vpl.: C1/257.

TRISORIE Zie:
- tresorije; tresorie; ----; treserie/

TRESEERBECKEN; TRESIERBECKEN; TRISEERBECKEN; TRISOIRBECKEN; TRITSOERBECKEN = sub. vergiet.
- liquatorium; labrum; cibrum;
- passoire;
- Durchschlag; Durchlass;
- strainer;
- pasador; colador;

vpl.: LO3/282; C1/620; 735; LO7/84.

TRESIERBECKEN Zie:
- treseerbecken; ----; triseerbecken; trisoirbecken; tritsoerbecken/

TRISEERBECKEN Zie:

- treseerbecken; tresierbecken; ----; trisoirbecken; tritsoerbecken/

TRISOIRBECKEN Zie:
- treseerbecken; tresierbecken; triseerbecken; ----; tritsoerbecken/

TRISOOR Zie:
- tresoor; tressoor; ----; trosoor; triesoor; tridsoor; tresor; thresoor; tritsoir/

TRISOORE OFT SCHATTE = taut. schat.
- thesaurus;
- trésor;
- Schatz;
- treasure;
- tesoro;

vpl.: T1/310.

TRISORIER Zie:
- thresorier; tresorier; -- treserier; treselier; tresenier; tresier; tresorierre; ----; tresoriere/

TRITSOERBECKEN Zie:
- treseerbecken; tresierbecken; triseerbecken; trisoirbecken; ----/

TRITSOIR Zie:
- tresoor; tressoor; trisoor; trosoor; triesoor; tridsoor; tresor; thresoor; ----/

TRIUMPHANDT Zie:
- triumphant ----/

TRIUMPHANT = sub. winnaar; winner van geding.
- triumphator; victor; causa iudicialis;
- gagnant d'un proces;
- Gewinner; Sieger vom Prozess
- winner; victor of a courtcase;
- ganador; vencedor de una causa judicial;

vpl.: C2/862; T2/271; LO1/556; B2/140; C2/1030.

TRIUMPHANTE Zie:
- partie ----/

TRIUMPHEEREN Zie:
- triumpheren; ----/

TRIUMPHEREN; TRIUMPHEEREN

= vb. winnen.
- triumpho 1;
- triompher;
- gewinnen;
- triumph;
- triunfar;

vpl.: C1/508.

TRODEN Zie:
- terden; treden; tarden; teerden; torden; taerden; traden; ----/

TROIJKEN GOUDT ENDE SILVER GHEWICHTE BRUSSELS = gewicht gebruikt bij Brussels goud- en zilversmeden, gelijk aan 4 aeskens Brussels gewicht.
- mensura aureum et argentum;
- poids en usage chez les or fèvres de Bruxelles;
- Gewicht benutzt von den Gold- und Silberschmieden in Brüssel;
- weight used by the gold- and silver smiths in Brussels;
- pesa usada por orfebres y plateros Bruselenses;

vpl.: C1/242.

TROIJS Zie:
- engelschen ---- goudt ende silver ghewichte Brussels/
- marcq oft een half pont -----/
- once ---- goudt ende silver ghewichte Brussels/

TROMMEL Zie:
- de ---- slaan/

TROMMELSLAGHER; TROMMENSLAGER = trommelaar.
- tympanista;
- tambour;
- Tambour;
- drummer;
- tambor;

vpl.: C1/565.

TROMMENSLAGER Zie:
- trommelslagher; ----/

TROMP Zie:
- trompe; ----; trumpe; trumppe; toxin/

TROMPE; TROMP; TRUMPE; TRUMPPE; TOXIN = sub. trompet.
- tuba; virus; vencerum;
- trompette; poison;
- Trompete; Gift;

- trumpet; poison; toxicant;
- trompeta;

vpl.: PB/II/151; B1: Pl.Pr. 21.

TROMPE OFT HOREN = taut. hoorn.
- cornu;
- cor (de chasse); corne; trompe;
- Horn;
- horn;
- cuerno; corneta;

vpl.: PB/III/508.

TROMPENAER Zie:
- trompetter; ----; trumpenaer; trompenair; trompenere trompenare; trompenier; tromper; trumper; trompetten; trumpetten; trompettenblaser/

TROMPENAIR Zie:
- trompetter; trompenaer; trumpenaer; ----; trompenere; trompenare; trompenier; tromper; trumper; trompetten; trumpetten; trompettenblaser/

TROMPENARE Zie:
- trompetter; trompenaer; trumpenaer; trompenair; trompenere; ----; trompenier; tromper; trumper; trompetten; trumpetten; trompettenblaser/

TROMPENERE Zie:
- trompetter; trompenaer; trumpenaer; trompenair; ---- trompenare; trompenier; tromper; trumper; trompetten trumpetten; trompettenblaser/

TROMPENIER Zie:
- trompetter; trompenaer; trumpenaer; trompenair; trompenere; trompenare; ----; tromper; trumper; trompetten; trumpetten; trompettenblaser/

TROMPER Zie:
- trompetter; trompenaer; trumpenaer; trompenair; trompenere; trompenare; trompenier; ----; trumper; trompetten; trumpetten; trompettenblaser/

TROMPETTEN Zie:
- trompetter; trompenaer; trumpenaer; trompenair; trompenere; trompenare; trompenier; tromper; trumper; ----; trumpetten; trompettenblaser/

TROMPETTENBLASER Zie:
- trompetter; trompenaer; trumpenaer; trompenair; trompenere; trompenare; trompenier; tromper; trumper; trompetten; ----/

TROMPETTER; TROMPENAER; TRUMPENAER; TROMPENAIR TROMPENERE; TROMPENARE; TROMPENIER; TROMPER; TRUMPER; TROMPETTEN; TRUMPETTEN; TROMPETTENBLASER = sub. oproeper; omroeper; trompetter.
- tubicen; aeneator;
- crieur public; trompettiste;
- Ausrufer; Trompeter;
- town-cryer; trumpeter;
- pregonero; voceador; trompeta; trompetero;

vpl.: C1/207; PB IV /289.

TROMPETTERS Zie:
- gagie ---- op den toren/

TRONC Zie:
- troncke; tronk; trunck; trunc; ----/

TRONCBOOM Zie:
- tronckboom; ----; truncboom/

TRONK Zie:
- truncke; trunckboom; trunck; ----/

TRONCKBOOM; TRONCBOOM; TRUNCBOOM = sub. geknotte boom.
- salix truncata;
- têtard;
- gestutzter Baum;
- truncated tree;
- árbol desmochado;

vpl.:, Ca2/166.

TRONCKE Zie:
- lignien, ---- ende natueren/

TRONCKE; TRONK; TRUNCK; TRUNC; TRONC = sub. 1. boomstam; tronk; 2. stam van personen die in dalende lijn

van elkander in dalende lijn afstammen.
- 1- truncus; 2. stirps familiae;
- 1. tronc; 2. arbre généalogique;
- 1. Baumstamm; Baumstrunk; Stubben; 2. Stammbaum;
- 1 . bole; stem; trunk; 2. familytree;
- 1. tronco; 2. estirpe; arbol genealógico;

vpl.: T1/286, 501; B2/191.

TRONCKEN Zie:
- affhouw oft ----/
- sleunen ende ----/

TRONCKEN; TRONCKENE; T RUNKEN; TRONKEN; TRUNCKEN = vb. knotten; kappen; snoeien.
- trunco I; incido III; arboris ramos amputo I;
- raccourcir; étêter; écimer; abattre; ébrancher;
- stutzen; köpfen; abhauen; beschneiden;
- head-down; pollard; chop; prune;
- desmochar; descabezar (van bomen); talar; cortar; podar;

vpl.: C1/155; PB II 112, 109; Ca2/6.

TRONCKEN OFT AFFHOUWEN = taut. afkappen.
- seco I;
- trancher;
- abhauen;
- chop off;
- cortar; desgajar;

vpl.: PB/II/127.

TRONCKENE Zie:
- troncken; ----; trunken; tronken; truncken/

TRONK Zie:
- troncke; ----; trunck; trunc; tronc/

TRONKEN Zie:
- tronken; trockene; trunken; ----/

TROSOOR Zie:
- tresoor; tressoor; trisoor; ----; triesoor; tridsoor; tresor; thresoor; tritsoir/

TROUBEL OFT EMPESCHEMENT = taut. verhindering.
- impedimentum;
- empêchement;
- Verhinderung;
- prevention;
- empacho; estorbo; impedimento;

vpl.: PB IV/77.

TROUBELE; TROUBLE = sub. onlusten; verwarring; beroering.
- tumultus; difficultas; confusio
- trouble; désunion; discorde; inquiétude; agitation; confusion;
- Verdruss; Streitigkeit; Unruhe; Verwirrung;
- trouble; riot; disturbance;
- discordia; desacuerdo; agitación; inquietud; enredo; confusión;

vpl.: LPS 67; PvB 1/220.

TROUBELEN OF VERSCHILLE N = taut. gewelddadige meningsverschillen.
- opiniomus varietatis turbulentae;
- troubles et divergences de vue;
- gewalttätige Meinungsverschiedenheiten;
- violent differences of opinion
- diferencias violentas de opiniones;

vpl.: LPS 67.

TROUBLE; TURBEL; TRUBEL = sub. verwarring; beroering.
- confusio;
- confusion trouble; agitation;
- Verwirrung;
- trouble;
- enredo; confusión;

vpl.: PvB1/220.

TROUBLE OFT BELETSEL = taut. beletsel.
- impedimentum;
- trouble; empêchement;
- Hindernis;
- hindrance;
- estorbo; impedimento; obstáculo;

vpl.: PB/II/103.

TROUBLE TIJDEN = roerige, onrustige tijden.

- dies tristes; tempôra tristia;
- des temps troublés;
- lebhafte; unruhige Zeiten;
- turbulent times;
- tiempos turbulentos;

vpl.: DDR 5.

TROUBLEN Zie:
- lanckduerige ----/

TROUBLEREN OFT BELETTEN = verstoren of beletten; verwarren.
- turbare I aut impedire IV; disturbare I;
- troubler ou empêcher; embarrasser;
- zerstören oder verhindern; stören; verwirren;
- trouble; prevent; disturb; entangle;
- impedir; estorbar; perturbar; interrumpir;

vpl.: PvB 1/275; PB III 55.

TROUBLEREN OFTE INQUIETEREN = vb. v erstoren; verwarren hinderen; verontrusten.
- disturbo I; exagito I;
- troubler; embarrasser; incommoder; inquiéter;
- stören; verwirren; hindern; beunruhigen;
- disturb; entangle; hinder; alarm;
- perturbar; interrumpir; impedir; estorbar; inquietar;

vpl.: PB/III/55; PvB 6/512.

TROUCKE Zie:
- lignien ---- ende natueren/

TROULOOS Zie:
- trouweloos; truweloos; ----/

TROUP OF BENDE = taut. troep
- turba;
- troupe;
- Trupp;
- troop;
- banda; gavilla; cuadrilla; tropa;

vpl.: Pl.Bra/76; Beusekom 1.

TROUPEN AUXILIAIRE = sub. pl hulptroepen.
- agmen auxiliare;
- troupes de renfort;
- Hilfstruppen;
- auxiliary troops;
- tropas auxiliares;

vpl.: PB/III/12.

TROUPSGEWYZE = adv. troepsgewijs.
- catervatim;
- en troupes; par bandes;
- bei Truppen; truppweise;
- in troops;
- en tropel; juntos;

vpl.: B1:Pl.Pr/25.

TROUT Zie:
- die de vrouw ---- , ---- haere schulden/

TROUWE Zie:
- beslapende ----/
- eedt van eere en ----/
- ter quader ----/

TROUWELOOS; TRUWELOOS; TROULOOS = adi. onbetrouwbaar.
- perfidus;
- perfide; suspect;
- treulos;
- disloyal; faithless; perfidious;
- infiel; pérfido; sospechoso;

vpl.: T1/445.

TROUWELSCHAT Zie:
- trouwscat; trouweschat; truweschat; trouwschat; ----; truwelschat/

TROUWEN Zie:
- contracte van goeder ----/
- eedt ende manschap van ----/
- natuerlijcke possessie gecrijgt ter quader ----/
- persoonen van ---- ende confidenciën/

TROUWEN ENDE SEKERHEIJDT = betrouwbaarheid en zekerheid.
- fidelitas et scientia certa;
- foi et certitude;
- Zuverlässigkeit;
- reliability and certainty;
- fidelidad, beter = fiabilidad y seguridad (= veiligheid) (of = certeza = gewisheid);

vpl.: C1/282.

TROUWESCHAT Zie:
- trouwscat; ----; truweschat; trouwschat; trouwelschat; truwelschat/

TROUWSCAT; TROUWESCHAT; TRUWESCHAT; TROUWSCHAT; TROUWEL

SCHAT; TRUWELSCHAT = sub. gift voor het huwelijk.
- sponsalitia;
- dot;
- Mitgift;
- dowry; marriage; portion;
- donación nupcial; dote;
vpl.: T1/526.

TROUWSCHAT Zie:
- trouwscat; trouweschat;; truweschat; ----; trouwelschat; truwelschat/

TRUBEL Zie:
- trouble; turbel; ----/
- turbacie; turbatie; turbel; ----/

TRUBEREN Zie:
- turbeeren; turberen; tuerberen; ----; turbieren/

TRUMPE Zie:
- trompe; tromp; ----; trumppe; toxin/

TRUMPPE Zie:
- trompe; tromp; trumpe; ----; toxin/

TRUMPENAER Zie:
- trompetter; trompenaer; ----; trompenair; trompenere; trompenare; trompenier; tromper; trumper; trompetten; trumpetten; trompettenblaser/

TRUMPER Zie:
- trompetter; trompenaer; trumpenaer; trompenair; trompenere; trompenare; trompenier; tromper; ----; trompetten; trumpetten; trompettenblaser/

TRUMPETTEN Zie:
- trompetter; trompenaer; trumpenaer; trompenair; trompenere; trompenare; trompenier; tromper; trumper; trompetten; ----; trompettenblaser/

TRUNC Zie:
- troncke; tronk; trunck; ----; tronc/

TRUNCBOOM Zie:
- tronckboom; troncboom; ----/

TRUNCK Zie:
- troncke; tronk; ----; trunc; tronc/
- truncke; trunckboom; ----; tronck/

TRUNCKBOOM Zie:
- truncke; ----; trunck; tronck/

TRUNCKE; TRUNCKBOOM; TRUNCK; TRONCK = sub. stamboom; boomstam.
- stemma; stirps; truncus;
- arbre généalogique; tronc;
- Stammbaum; Baumstrunk; Stubben; Baumstamm;
- family tree; stem; trunk; bole;
- árbol genealógico; tronco;
vpl.: T1/435, 286; C1/318.

TRUNCKEN Zie:
- troncken; tronckene; trunken; tronken; ----/

TRUNCKEN OFT AFF-HOUWEN = taut. kappen.
- amputare;
- abattre (écimer; étêter);
- kappen;
- cut;
- talar; certar;
vpl.: PB/III/590.

TRUNKEN Zie:
- troncken; tronckene; ----; tronken/

TRUNKEN Zie:
- truncken; ----; tronken/

TRUSTATORIE Zie:
- dilayen ----/

TRUWELOOS Zie:
- trouweloos; ----; trouloos/

TRUWELSCHAT Zie:
- trouwscat; trouweschat; truweschat; trouwschat; trouwewelschat; ----/

TRUWESCHAT Zie:
- trouwscat; trouweschat; ----; trouwschat; trouwelschat; truwelschat/

TRYPE = sub. trijp (fluweelachtig wollen weefsel).
- pannus quidam hirsutus;
- tripe de velours;

- Tripp;
- mock-velvet;
- tejido tercipelado de lana;

vpl.: PvB 1/376.

TUBERINGE Zie:
- turbulentie; ----/

TUCHT Zie:
- togte; tocht; ----+; tochte; tuchte; toucht; tsucht; touchte/

TUCHTE Zie:
- togte; tocht; tucht; tochte; ----; toucht; tsucht; touchte/

TUCHTENAER Zie:
- tochtenaer; tochtenere; togtenaar; toechtenaer; ----; tochter; tuchter/

TUCHTERSE Zie:
- tochternersse; toechtersse; tochterse; ----; tochtersche; tochtersge/

TUCHTIGEN Zie:
- tuchtighen; tochtigen; ----/

TUCHTIGHEN; TOCHTIGEN; TUCHTIGEN = vb. elkander het vruchtgebruik toekennen.
- eastigare;
- adjuger l'usufruit l'un et l'autre;
- Jemand den Nieszbrauch gewähren;
- to grant each other the usufruit;
- adjudicar el uno al otro su usufructo;

vpl.: Cr2/974.

TUEGE; TOGE = sub. trek (van het water).
- cursus;
- vitesse de l'eau;
- Strom;
- current; pull;
- velocidad del agua;

vpl.: BVB 177.

TUEGEN; TUGEN; TUGHEN; TUIJCHEN; TUIJGHEN; TUIJGEN; TUYGEN = vb. getuigen. bewijzen voor getuigen.
- testor I; testificor I; testimonium dico III;
- témoigner; attester; déclarer
- zeugen; aussagen;

- testify to; bear witness to;
- testimoniar; atestiguar; declarar; dar fe; certificar;

vpl.: T1/8; T2/115, 74, 96; BVB 20; 24, 28, 29, 30, 171, 168; PvB 1/100 LPS 36, 37; Ba; Pr.Pl. 1; ASO 2; C2/930.

TUELEN; TOELEN ; TEULEN = vb. verbouwen (vruchten); kweken; planten; akkeren; beakkeren; bebouwen.
- colere III (arare); serere III;
- cultiver;
- züchten; bestellen; bepflügen;
- to grow (plants); to plant; cultivate;
- cultivar; criar; poner en cultivo;

vpl.: B1/35; C2/888; DKB 9.

TUEN Zie:
- tuun; thuun; tuyn; ----; tune; toene; thuyn; tuyne/

TUER ENDE DIELAY = taut. uitstel.
- dilatio;
- retard; délai;
- Aufschub;
- delay;
- dilación;

vpl.: B2/187.

TUERBEREN Zie:
- turbeeren; turberen; ----; truberen; turbieren/

TUERFFSTEECKEN Zie:
- torffen; torven; torffsteken; torffsteecken; torfvuren; tourffsteecken; thuerffven; tuerven; turffen; teurfen; turven; torfven; turfven; ----; thuerffen/

TUERVEN Zie:
- torffen; torven; torffsteken; torffsteecken; torfvuren; tourffsteecken; thuerffven; ----; turffen; teurfen; turven; torfven; turfven; tuerffsteecken; thuerffen/

TUFSTEEN Zie:
- duyfsteen; dufsteen; duefsteen; ----/

TUGEN Zie:
- tuegen; ----; tughen;

tuijchen; tuijgen; tuijghen; tuygen/

TUGHEN Zie:
- tuegen; tugen; ----; tuijchen; tuijgen; tuijghen; tuygen/

TUIJCHEN Zie:
- tuegen; tugen; tughen; ----; tuijgen; tuijghen; tuygen/

TUIJEREN VAN PEERDEN = het vastleggen van paarden aan een touw en paal, waardoor het dier voldoende bewegingsvrijheid overhoudt om te grazen; ofwel het vastleggen aan één lange paal bij keuring van paarden.
- deligo I equos ad palum retinacûlo;
- attacher un cheval à un piquet par une corde de la sorte qu'il garde une certaine liberté de mouvement;
- das Festlegen von Pferde an einem Tau und Pfahl wodurch das Tier genügende Bewegungs freiheit übrighalt zu grasen: oder das Festlegen an einem langen Pfahle bei Prüfung der Pferde;
- the fastening of horses to a rope and pile so that the animal has sufficient freedom of movement to pasture: or the fastening to one long pile at the occasion of the inspection of horses;
- atar caballos a una cuerda y a un poste;

vpl.: DKB 63, 14.

TUIJGE Zie:
- tuijght ----/

TUIJGEN Zie:
- doen condt ende klinic un ----/
- tuegen; tugen; tughen; tuijchen; ----; tuijghen; tuygen/
- tugen; ----/

TUIJGHDE Zie:
- tuijght/

TUIJGHEID Zie:
- tuijght/

TUIJGHEN Zie:
- tuegen; tugen; tughen; tuijchen; tuijgen; ----;

tuygen/

TUIJGHET Zie:
- tuijght ende dreeght aff; ---- ende dreght aff/

TUIJGHT ENDE DREEGHT AFF; TUIJGHET ENDE DREGHT AFF = getuigt en verklaart.
- testificatur ac declarat;
- témoigne et déclare;
- zeugt und erklärt;
- testifies and declares;
- testifica y declara;

vpl.: DVB 25.

TUIJGHWEIRDICH; TUUCHWERDICH; TUYCHWERDICH = adj. waardig om te mogen getuigen.
- idoneus (dignus) testimonio;
- digne; capable de témoigner;
- zuverlässig; würdig um zu zeugen;
- reliable; trustworthy; testifiable;
- digno; capaz de dar fe;

vpl.: BVB 20.

TUIJN OFF HEIJMSCHOUW = het nazien van afrasteringen en erven.
- inspectio saeptorum ac arearum;
- inspectation des treillages et des terres;
- die Prüfung von Umzäunungen und Hofe;
- the inspection of fences and premises;
- inspección de enrejados y de solares;

vpl.: ADR 12.

TUIJNE Zie:
- betreden met eenen ----"/

TUIJNEN Zie:
- bremen oft ----/

TUIJNEN ENDE HEIJMSSELEN = taut. afscheidingen.
- saepes;
- haies et clôtures;
- Absonderungen;
- separations;
- paredes divisorias;

vpl.: C1/668.

TUIJNSEL OFT AFFSAELINGE = taut. heining; schutting.

- sepes;
- enclos;
- Zaun;
- fence;
- vallado;

vpl.: PvB 6/330.

TUIJSCHERIJE Zie:
- oneerlijke ----/
- tuysscherye; tuuscherie; tuysscherie; tuscherie; ----; tuusscherie/

TULEGGEN Zie:
- toelechen; toeleggen; toleggen; ----; toelegen/

TUMULT Zie:
- temult; ----; tymult/

TUNE Zie:
- tuun; thuun; tuyn; tuen; ----; toene; thuyn; tuyne/

TUNINGE Zie:
- affsaelinge oft tuijnsel; tuyninge; ----/

TUNNE Zie:
- tonne; ----/

TURBACIE; TURBATIE; TURBEL; TRUBEL = sub. belemmering; storing; stoornis; verontrusting.
- turbatio; pertubatio; impediamentum;
- trouble; dérangement; pertubation;
- Unruhe; Störung;
- turbulance; disturbance; alarm; pertubation; trouble;
- estorbo; perturbación; turbacion; molestia;

vpl.: MGG 19; T1/235.

TURBACIE ENDE BELETTE = taut. belemmering; verstoring; verwarring.
- turbatio; molestus; impedimentum;
- empechement; interruption; nouvelleté; confusion; désordre;
- Störung; Zerstörung; Hemmung Hinderung; Verwirrung;
- disturbance; interference; hindrence; impediment; obstruction; confusion;
- impedimento; pertubación; enredo; turbación; confusión; desorden;

vpl.: T1/83, 218, 403.

TURBACIE ENDE STOORNISSE CQ. STORINGE = taut. stoornis; verstoring; verontrusting.
- turbatio;
- empêchement; interruption; embarras; encombrement; obstacle;
- Störung; Verstörung; Beunruhigung;
- disturbance; interference; alarm;
- impedimento; turbación; estorbo; obstructión; perturbación;

vpl.: T1/85, 232, 239.

TURBACIE; INQUIETACIE ENDE MOLESTIEN = taut. verontrusting.
- inquietudo; molestia; turbatio;
- embarras; empêchement; encombrement; obstacle;
- Beunruhigung;
- alarm; disturbance; pertubation;
- estorbo; impedimento; obstrucción; perturbación;

vpl.: T1/239.

TURBACIEN ENDE STORINGEN = taut. verontrusting.
- turbatio;
- empêchement; embarras; obstacle; encombrement;
- Beunruhigung; Störung;
- alarm; pertubation; disturbance;
- impedimento; pertrubación; estorbo; obstrucción;

vpl.: T1/239.

TURBATEUR Zie:
- turbist; turberer; turbeerder; ----/

TURBATEUR ENDE TEGHENPARTIJE = taut. tegenpartij en veroorzaker van de belemmering.
- turbator;
- partie adverse et auteur du trouble;
- Gegner und Veranlasser der Schwierigkeiten;
- opponent and causer of the difficulties;
- adversario y autor del impedimento;

vpl.: LOV/382.

TURBATIE Zie:
- beleth ende fijtelijcke ----/
- turbacie; ----; turbel;

trubel/

TURBATIE IN POSSESSIE = belemmering in bezit.
- vis turbativa;
- procès au sujet de l'usage sans empêchement d'un bien;
- Belästigung im Besitz;
- hindrance of possession;
- proceso por razón del uso libre de estorbos de un bien;

vpl.: T1/168.

TURBATIE OFT STOORNISSE = taut. wanorde; onrust.
- turbatio;
- trouble;
- Störung; Unruhe; Verwirrung;
- disorder; disquiet;
- desorden; agitación;

vpl.: LOV/352.

TURBATIE VAN POSSESSIE = stoornis van bezit.
- turbatio possessionis;
- trouble de possession;
- Besitzstörung;
- disturbance of possession;
- estorbo de posesión;

vpl.: C1/278.

TURBATIEN ENDE BELETTEN = verwarringen en belemmeringen.
- turbationes et impedimenta;
- troubles et empêchements;
- Verwickelungen und Belästigungen;
- disorders and obstructions;
- turbaciones e impedimentos;

vpl.: B1; vdV/54; C2/892.

TURBATIEN ENDE MOLESTATIEN = stoornissen en geweldplegingen; overlast.
- perturbationes et maleficia;
- perturbations et molestations;
- Störungen und Gewalttätigkeiten;
- disturbances and violences;
- turbaciones y molestias;

vpl.: MGG 19.

TURBATIEN ENDE OPPOSITIEN = stoornissen en verzet.
- perturbationes et vis atque arma;
- perturbation et opposition;
- Störungen und Widerstand;
- disturbances and resistance;
- turbaciones y oposiciones;

vpl.: MGG 41.

TURBE Zie:
- een ---- overhooren/

TURBE = sub. hom. 1. enquete waarbij het getuigenis van een aantal personen tegelijk werd gehoord en opgeschreven. 2. samenkomst; vergadering.
- 1. percontatio examen; in quo testimonium numeri hominum perscribebatur; 2. conventus; congressus;
- 1. déposition de plusieurs personnes interrogées simultanément; 2. réunion; rassemblement;
- 1. Untersuchung wobei das Zeugnis von verschiedene Personen zugleich gehört und notiert wurde; 2. Zusammenkunft; Versammlung;
- 1. inquiry where several persons are heard simultaneously; 2. assembly; meeting;
- 1. encuesta en que se oye el testimonio de varios testigos al mismo tiempo; 2. réunión; encuentro; entrevista;

vpl.: T2/372; ASO 2; B2/160 C2/1013; C1/649.

TURBEERDER Zie:
- turbist; turberer; ----; turbateur/

TURBEEREN; TURBEREN; TUERBEREN; TRUBEREN; TURBIEREN = vb. belemmeren; storen; onrust stoken; verontrusten; hinderen; overlast aandoen.
- turbo I; impedio IV; prohibeo II; vestoren;
- déranger; troubler; interrompre; empêcher; mettre obstacle à; incommoder; être à charge à;
- stören; beunruhigen; unruhe stifen; hindern; hemmen; belästigen;
- disturb; cause commotion; alarm; to hinder; impede; obstruct; molest;
- estorbar; perturbar; interrumpir; impedir; imposibilitar; incomodar; molestar;

vpl.: MGG 27; T1/239; C2/1013; B1:Pl.Pr. 2.

TURBEEREN ENDE VERDONCKEREN = taut. vervagen.

- turbo I
- devenir vague;
- verdämmern; verschwimmen;
- fade; grow blurred; become indistinct;
- hacerse vago;

vpl.: T1/511.

TURBEL Zie:
- trouble; ----; trubel/
- turbacie ; turbatie; ----; trubel/

TURBEL ENDE ONGEBRUYC = taut. belemmering; inbreuk.
- turbatio et violatio;
- empêchement; infraction; violation;
- Beeinträchtigung; Hindernis;
- hindrance; infringement;
- impedimento; infracción; violación;

vpl.: T1/430.

TURBEL OFT BELET = taut. belemmering.
- turbatio;
- empêchement; interruption;
- Hemmung; Hindernis;
- hindrance; impediment; obstruction;
- impedimento; interrupción;

vpl.: T1/85.

TURBELIJCKE DEPOSITIE = getuigenverklaring in een gerechtelijke rondvraag.
- declaratio testum in circum-interrogatione iudiciale;
- déposition de turbes;
- Zeugenaussage in einer gerichtlichen Umfrage;
- witnes declaration in a judicial question;
- declaraciones de testigos en (of = por) un turno de discusión judicial;

vpl.: C1/320.

TURBELINGE ENDE GEVECHTE = taut. vechtpartij.
- certamen et turbatio;
- bagarre; combat; rixe;
- Schlägerei;
- fight;
- alboroto; combate; lucha; pelea; pendencia; riña;

vpl.: T1/146.

TURBERER Zie:
- turbist; ----; turbeerder; turbateur/

TURBIEREN Zie:
- turbeeren; turberen; tuerberen; truberen; ----/

TURBIST; TURBERER; TURBEERDER; TURBATEUR = sub. iemand die deelneemt aan een turbe cq. gerechtelijke rondvraag belemmeraar.
- homo qui praesens est in inquisitione (examine, percontatione), in qua-quo-testimonium diversorum hominum audiebatur;
- celui qui prend part à un "turbe" c.a.d. des questions divers en droit;
- jemand der sich beteiligt an einer gerichtlichen Umfrage;
- one who takes part in a group-examination;
- participe en un turno de discusión judicial;

vpl.: C1/444; T1/89.

TURBLE ENDE STOORNISSE = taut. belemmering.
- impedimentum;
- empêchement;
- Hemmung; Hindernis;
- hindrance; impediment; obstruction;
- estorbo; impedimento;

vpl.: T1/89.

TURBS GEWIJSE = bij wijze van afvraging adv.
- per examinationem;
- une manière d'interroger;
- Verhör mit "Turbe" (sieh Turbe);
- by way of interrogation;
- una manera de interrogar; interrogar;

vpl.: B2/160; C2/1013.

TURBS GEWIJZE GEDEPONEERT = getuigenissen van personen die gezamenlijk worden ingediend.
- testimonia simul (of = coniunctim) delata (of = dicta);
- témoignages de personnes qui sont présentés ensemble;
- Zeugnisse von Personen die gemeinschaftlich eingereicht werden;
- testimony jointly made by several persons;
- testimonios conjuntamente presentados;

vpl.: BVB 43.

TURBS GEWIJZE GEDEPONEERT = getuigenissen van personen die gezamelijk worden ingediend.
- testimonia simul (of = coniunctim delata (of = dicta);
- témoignages de personnes qui sont présentés ensemble;
- Zeugnisse von Fersonen die gemeinschaftlich eingereicht werden;
- testimony jointly made by several persons;
- testimonios conjuntamente presentados;

vpl.: BVB 43.

TURBSCHE WIJSE = op de wijze van een rondvraag waarbij het getuigenis van een aantal personen tegelijk werd gehoord.
- in modo circuminterrogationis, in qua testimonium numeri personarum audiebatur;
- par forme de turbe;
- auf der Art einer Umfrage wobei das Zeugnis einer Anzahl Personen zugleich gehört wurde;
- in the way of putting the question to a number of persons, who testify at the same time (by way of inquiry);
- a la manera de un turno de discusión, cuando se tiene noticia de testimonio de un número de personas;

vpl.: C1/319.

TURBULENTIE Zie:
- factieuse ende ---- gheest/

TURBULENTIE; TUBERINGE = sub. ve rontrusting; stoornis.
- turbatio; turbae; tumultus;
- turbulence;
- Beunruhigung; störung; turbulenz;
- disturbance; turbulance; commotion;
- turbulencia;

vpl.: LPS 70.

TURBUTIEN = sub. pl. geenqueteerd getuigenis.
- testimonium acquisitum per percontationem;
- déposition obtenue par enquête;
- Zeugnis einer "Turbe" (s. Turbe);
- testify en block (as a "turbe")
- testimonio obtenido en una encuesta;

vpl.: ASO 2.

TURCOIS Zie:
- turckoise; ----; turcois; torkois/

TURCKOISE; TURCOIS; TORCOIS; TORKOIS = sub. turkoois; turks.
- cyanus;
- turquoise;
- Türkis;
- turquoise;
- turquesa;

vpl.: PvB 5/338.

TURF EN BAGGERD = taut. turf.
- caespites bituminosae;
- tourbe;
- Torf;
- peat;
- turba;

vpl.: SKB 25.

TURF OFT DEERINCLANT = taut. veenland.
- palus;
- terrain tourbeux;
- Torfland;
- peatswamp;
- turbera; tierra turbosa;

vpl.: PB 2/24.

TURFF Zie:
- thuerff/

TURFFEN Zie:
- torffen; torven; torffsteken; torffsteecken; torfvuren; tourffsteecken; thuerffven; tuerven; ----; teurfen; turven; torfven; turfven; tuerffsteecken; thuerffen/

TURFMAN Zie:
- torffer; torfman; ----/

TURFSAEIZOEN = sub. turfseizoen; jaargetijde waarin de turf gestoken werd.
- tempus anni in quo fodiuntor caespites bituminosae;
- période de l'extraction de la tourbe;
- Torf-Saison; Saison um Torf zu stechen;
- peat-season; season for cutting peat;
- temporada de la extracción de la turba;

vpl.: SKB 26.

TURFVEN Zie:
- torffen; torven; torffsteken; torffsteecken; torfvuren; tourffsteecken; thuerffven; tuerven; turffen; teurfen; turven; torfven; ----; tuerffsteecken; thuerffen/

TURIST Zie:
- dort ende ----/
- gekijf ende ----/

TURKE Zie:
- tortse; toortse; toirtse; tortche; torke; toorke; ----; toirsse/

TURNHOUT Zie:
- dobbelen ----/

TURPEREN = vb. onteren; te schande maken.
- stupro (I); turpo (I); violo (I)
- déshonorer;
- entehren; schäden;
- desecrate; dishonour;
- deshonrar; infamar;

vpl.: T1/132.

TURPILIANO Zie:
- criesme in ----/

TURRE Zie:
- thoirn; thoorn; toren; toorn; toirn; torren; torn; torre; ----; tor; tore; toor; taern; tairn/

TURVEN Zie:
- torffen; torven; torffsteken; torffsteecken; torfvuren; tourffsteecken; thuerffven; tuerven; turffen; teurfen; ----; torfven; turfven; tuerffsteecken; thuerffen/

TURVERS Zie:
- buijten ----/

TUSCHENSPREKEN Zie:
- tusschen-spreeken; tusschen-spreken; ----/

TUSSCHENSPREKER Zie:
- interventeur ende ----/

TUSCHERIE Zie:
- tuysscherye; tuuscherie; tuysscherie; ----; tuijs-scherije; tuusscherie/

TUSCHHUIJSE OFT WAETER-GANG = taut. waterafvoer.
- aquaeductus; canalis;
- conduit d'eau;
- Wasserabfluss;
- water-drainage;
- desagüe;

vpl.: C1/628.

TUSEWAERT Zie:
- thuijswaerds; thuuswaert; thuyswaert; thusewaert; ----; thuuswairt; thuuswert/

TUSSCHEN; TUSSEN = vb. plaggen steken.
- caespites bituminosas fodio III;
- lever des mottes;
- Schollen stechen;
- dig turf;
- sacar céspedes;

vpl.: BVB 12; AKB 4.

TUSSCHEN DE TWEE POORT-CLOCKEN = de tussentijd waarbinnen de klokken van de stadspoort geluid werden.
- tempus inter quod campanae civitatis pulsantur;
- entretemps ou les cloches de la porte d'une ville sont sonnées;
- die Zwischenzeit worinnen die Glocken des Stadttors geläutet werden;
- the time in between which the bells of the towngate were rung;
- intervalo de tiempo dentro de cual se toca la campana de la puerte de la ciudad;

vpl.: PvB 6/152.

TUSSCHEN Zie:
- vorrelen oft ---- gesaeijt landt/

TUSSCHEN HALM ENDE HEER (E) = binnen een bepaalde termijn; tussen doen en aanvaarden.
- inter tempus certum; inter facere et accipere;
- dans un terme défini; avant la distraction achevée entre accepter et faire;
- innerhalb einer bestimmten Frist; zwischen Tun und Antreten;
- within a certain period; before the business is

completed;
- dentro de un plazo determinado; entre hacer y aceptar;
vpl.: PvB 1/100; C1/150.

TUSSCHEN KNIJEN ENDE KNOESSELEN = tussen knieën en enkels.
- inter genua et talos;
- entre les genoux et la cheville des pieds;
- zwischen den Knien und den Knöcheln;
- between knees and ankles;
- entre rodillas y tobillos;
vpl.: LO1/370.

TUSSCHEN MAESSCHAP HANG HENDE = tussen bloedverwant schap hangende.
- inter consanguinitatem pen dens;
- pendant entre parenté;
- zwischen Verwandtschaft hängend;
- between relatives;
- entre parientes ;

vpl.: C1/634.

TUSSCHEN MALKANDEREN KAKEN = onder elkaar verkavelen.
- inter se dividere;
- lotir;
- unter einander kabeln; nach dem Los teilen;
- lot (parcel) out;
- parcelar mutualmente;
vpl.: C1/318.

TUSSCHEN MIDDELEN TIJDE = in die tussentijd.
- interim;
- sur ces entrefaites;
- in der Zwischenzeit;
- in the meantime;
- en el interin; entretanto;
vpl.: Cr2/1013/21.

TUSSCHEN-SPRAKEN OFT INTERLOCUTORIEN = taut. tussenuitspraken van het gerecht over onderdelen ener rechtszaak.
- interlocutoria;
- sentences interlocutoires;
- Zwischenurteile des Gerichts über Teile einer Rechtssache;
- interlocutions;
- interlocutorios del tribunal respecto de detalles;

vpl.: C1/688.

TUSSCHEN-SPREEKEN; TUSSCHENSPREKEN; TUSCHEN SPREKEN = overleg plegen; ruggespraak houden.
- delibero I aliquid cum aliquo; collôqui cum aliquo de aliquá re;
- conférer avec;
- Rücksprache nehmen;
- consult;
- consultar con ...., aconsejarse de ....;
vpl.: DVB 20, 117.

TUSSCHEN TWEE GEHUIJSSCHEN GEMAECKT = tussen twee gehuwden gemaakt.
- inter duos conjuges factum;
- faits entre deux conjoints;
- zwischen zwei Eheleute gemacht;
- made between two spouses;
- hecho entre dos casados;
vpl.: C1/297.

TUSSCHENSPRAKEN OFT INTERLOCUTORIEN = taut. tussenuitspraken van het gerecht over onderdelen ener rechtszaak.
- interlocutoria;
- sentences interlocutoires;
- Zwischenurteile des Gerichts über Teile einer Rechtssache;
- interlocutions;
- interlocutorios del tribunal respecto de detalles;
vpl.: C1/688.

TUSSCHENSPREKEN Zie:
- communicatie ende ----/
- tusschen-spreeken; ----/ tuschenspreken/

TUSSCHENSPREKER ENDE INTERVENTEUR = taut. bemiddelaar.
- intermedius;
- intermédiaire;
- Vermittler;
- mediator;
- mediador; intercesor;
vpl.: PvB 1/488.

TUSSCHER ; TUUSCHER; TUYSSCHER = sub. dobbelaar.
- aleator;
- joueur de dés;
- Würfelspieler;
- dicer; gambler;

- jugador a los dados;
vpl.: PB/III/144.

TUSSEN Zie:
- tusschen ----/

TUSSEN OFT SCHELTORF = bovenste veenlaag.
- caepites bituminosae;
- couche supérieure de la tourbe;
- oberstes Torflager;
- upper peat-layer;
- turbera superior;
vpl.: AKB 4.

TUTELA Zie:
- actio ----/

TUTELE Zie:
- actio ----/
- actio ---- directa/
- actio ---- subsidiara/
- monberije ende ----/
- momborie ----/

TUTELE = wettelijke voogdijschap.
- tutela legitima;
- tutelle légitime;
- gesetzliche Vormundschaft;
- legal guardianship;
- tutela legítima;
vpl.: T1/484, 110.

TUTELE DATIVE = voogdij door aanwijzing van de rechter.
- tutela dativa;
- tutelle par arrêt judiciare;
- Vormundschaft durch Anweisung vom Gericht;
- guardianship by assignment of the judge;
- tutela por sentencia judicial;
vpl.: T1/484.

TUTELE ENDE MONBERIJE = taut. voogdij; voogdijschap.
- tutela;
- tutelle;
- Vermundschaft;
- guardianship; tutelage;
- tutela; tutoria;
vpl.: T1/61; T2/58, 60.

TUTELE, MOMBERIE OFT VOOGHDIJE = taut. voogdij.
- tutela;
- tutelle;
- Vormundschaft;
- guardianship;
- tutela;

vpl.: T1/484.

TUTELE TESTAMENTAIRE = voogdij bij uiterste wilsbeschikking verkregen; voogdij door testament.
- tutela testamentaria;
- tutelle testamentaire; tutelle en vertu d'un testament;
- durch Testament erhaltene Vormundschaft;
- guardianship acquired by last will;
- tutela por testamento obtenida;
vpl.: LO1/678; T1/484.

TUTELEN Zie:
- momborijen; ----; curen oft besorghe/

TUTELEN ENDE MOMBEREN = taut. voogdijschappen.
- tutela;
- tutelle;
- Vormundschaft;
- guardianship; tutelage;
- tutela;
vpl.: T1/110.

TUTELEN Zie:
- momborijen; ----; curen oft besorghen/

TUTER; TUYTER = trompetter.

TUTEUR = sub. voogd.
- curator; tutor; defensor;
- sobrogé tuteur; tuteur;
- Vormund;
- guardian;
- protutor; tutor; curador;
vpl.: T1/475; T2/61; C1/142.

TUTEUR ENDE MONBOER = taut. voogd.
- tutor; curator; defensor;
- subrogé tuteur; tuteur;
- Vormund;
- guardian;
- protutor; tutor; curador;
vpl.: T1/62, 19, 475; T2/61; C1/142.

TUTRICE = sub. voogdes.
- tutrix;
- tutrice;
- Vormünderin;
- guardian;
- tutora; curadora;
vpl.: PvB 5/106.

TUUCHWERDICH Zie:
- tuijghweirdich; ----; tuychw erdich/

TUUN; THUYN; TUYNE - THUUN; TUYN; TUEN; TUNE; TOENE = sub. omheining, een gesloten ruimte door middel van wilgen of teen heining.
- saepimentum; sepes;
- enclos; endroit entouré d'un enclos de saules ou de brin; enceinte; haie;
- Umzäunung mittels Weiden oder Weidenzweige; Zaun; Hecke;
- fence; enclosure; made of osier or withe (= tough, flexible willo-twigs);
- cercado; sitio cercado de un vallado de sauces o de mimbre; corral; vallado; seto vivo;

vpl.: Cr2/1013,16;

TUUNSCHOUWE Zie:
- tuyn-schouwe; ----; toen-schouwe/

TUUNSTAEC Zie:
- tuynstaeck; tuunstake; tuynstake; ----/

TUUNSTAKE Zie:
- tuynstaeck; ----; tuynstake; tuunstaec/

TUUSCHER Zie:
- tusscher; ----; tuysscher/

TUUSCHERIE Zie:
- tuysscherye; ----; tuysscherie; tuscherie; tuijscherije; tuusscherie/

TUUSSCHERIE Zie:
- tuysscherye; tuuscherie; tuysscherie; tuscherie; tuijscherije; ----/

TUYCHT ENDE DRECHT (DREEGHT) AFF = taut. getuigt.
- testificatur;
- témoigne;
- zeugt;
- test ified;
- testifica(él);

vpl.: BVB 20, 23, 28, 40.

TUYCHWERDICH Zie:
- tuijghweirdich; tuuchwerdich;

TUY

----/

TUYEN Zie:
- tuun ----/

TUYGEN Zie:
- tuegen; tugen; tughen; tuijchen; tuijgen; tuijghen; ----/

TUYN Zie:
- heym oft heymsele; heyminge oft ----/
- tuun; thuun; ----; tuen; tune; toene; thuyn; tuyne/

TUYNE Zie:
- beureden met enen ----/
- tuun; thuun; tuyn; tuen; tune; toene; thuyn; ----/

TUYNINGE Zie:
- affsaelinge oft tuijnsel; ----; tuninge/

TUYN-SCHOUWE; TUUNSCHOUWE; TOENSCHOUWE = sub. schouw van hekken; heggen enz.
- inspectio sepum;
- inspection de clôtures et haies;
- Schau von Geländern; Hecken enz.;
- inspection of gates; hedges;
- inspección de rejas; de setos vivos;

vpl.: Cr2"/1013/20.

TUYNSTAECK; TUUNSTAKE; TUYNSTAKE; TUUNSTAEC = sub. erwtenrijs.
- sarmenta cicerum;
- piquets pour faire une clôture;
- Erbsenreisig;
- peat-wig;
- 1. pimpollo de guisante; 2. maken van heiningen = hacer vallados;

vpl.: PB/II/105.

TUYNSTAKE Zie:
- tuynstaeck; tuunstake; ----; tuunstaec/

TUYSSCHER Zie:
- tusscher; tuuscher; ----/

TUYSSCHERIE Zie:
- tuysscherye; tuuscherie; ----; tuscherie; tuijscherije;

tuuscherie/

TUYSSCHERYE; TUUSCHERIE; TUYSSCHERIE; TUSCHERIE ; TUIJSSCHERIJE; TUUSSCHERIE = sub. dobbelarij; dobbelspel; hasardspel.
- alea; ludus talarius;
- jeu de dés; jeu de hasard;
- Würfelspiel; Hasardspiel;
- dicing; game at dice; gambling;
- juego de dados; juego de azar;

vpl.: PvB 1/50; PB III 155.

TUYSSCHOLE = sub. speelhol alwaar gedobbeld werd.
- arca aleatoria;
- maison de jeu où avait j été joué le jeu de dés;
- Spie lhölle wo gewürfelt wurde;
- gambling-house where one gambled;
- garito donde se está jugando a los dados;

vpl.: Cr2/1336.

TWAALF STEENEN BRUSSELS VAN DE STADSWAGHE = gewicht gebruikt in Brussel bij de stadswaag gelijk aan 100 pond.
- mensura Bruxellensis;
- poids employé à Bruxelles pour la pesée publique;
- Gewicht benutzt in Brüssel bei der Stadtwaage;
- weight used in Brussels by the town-balance;
- pesa usada en Bruselas por el peso público;

vpl.: C1/242.

TWAELF OUDSTE SCHEPENEN = de twaalf oudste fungerende schepenen; waren in hun qualite it voogd over de zes Gasten Godshuizen van Antwerpen. Voor ieder huis fungeerden twee voogden (Antwerpen 1581).
- duodecim scabini maximi natu; in qualitate eorum tutores sex nosocomiorum et ecclesiarum Antverpiae erant; unaequaeque domui duo tutores erant (Antverpia 1581);
- les douze plus anciens échevins;
- zwölf älteste amtierende

Schöffen; waren C Vormund über die sechs Spitale von Antwerpen. Für jedes Spital amtierten zwei Vormünde (Antwerpen 1581);
- twelf oldest officiating sheriffs who were guardians of the six almshouses of Antwerp. For each house officiated two guardians (Antwerp 1581);
- los doce regidores mayores en función;

vpl.: C1/519.

TWE SEIJSENS = de hoeveelheid heide die met twee zeisen cq. door twee mannen kan gemaaid worden.
- latidúdo locorum incultorum quae a duobus viris demêti possunt;
- quantité de bruyère qui peut être moissonnée avec deux faux c.à d. par deux hommes;
- die Quntität Heide die mit zwei Sensen bzw. von zwei Männern gemäht werden kann;
- the quantity heath which can be mowed by two scythes resp. by two men;
- cantidad de brezo que se puede segar mediante dos guadañas;

vpl.: SKB 3.

TWEDE LETH DER POORTERIJE = tweede deel der burgers bestaande uit de oudschepenen in dienst van de stad en de vier hoofdmannen met de 26 wijkmeesters (Antwerpen 1581).
- pars secunda civium, constans ex exscabinis in officio civitatis et quattuor capitibus cum viginti sex magistris vici (Antverpia 1581
- deuxième, membre du largco seil; à n. anciens-échevins ou service de la ville, 4 chefs-hommes et 26 maîtres des quartiers = le poorterije;
- zweiter Teil der Bürger bestehend aus den ehemaligen Schöffen und den vier Hauptmännens mit den 26 Bezirksmeisters (Antwerpen 1581);
- second part of the citizens consisting of former sheriffs

and the four chiefs with the 26 districtmasters (Antwerp 1581);
- segunda parte de los ciudadanos = los ex - regidores en servicio municipal y los cuarto jefes con los 26 jefes de los barrios (Amberes 1581)

vpl.: C1/523.

TWEDE LETH DER POORTERIJE (GEWIJZIGD) = tweede deel van de Breeden raad bestaande uit oud-schepenen.
- pars secunda "Breeden Raad", constans ex exscabinis;
- deuxième membre sont les anciens échevins;
- zweiter Teil der "Breeden Raad" bestehend aus ehemaligen Schöffen;
- second part of the "Breeden Raad" consisting of former sheriffs;
- segunda parte del "Consejo Ancho" compuesta por ex-regidores;

vpl.: C1/524.

TWEDEN TRESORIER = het ambt van tweede schatbewaarder werd bekleed door iemand, die op voordracht van drie personen opgemaakt door de dekens der drie ambachten of natien door burgemeesters en schepenen werd benoemd. Dit was gewoonlijk de afgetreden rentmeester (Antwerpen 1581).
- officium custodis thesauri secundi; datum alicui, qui in relatione trium personarum trium artium aut nationum subducta a magistris civium et scabinis appellabatur. Hic vulgo magister civium decessus de provincia erat (Antverpia 1581);
- deuxième trésorier; Anvers;
- das Amt von zweiten Schatzverwahrer wurde bekleidet von einem, der auf Vorschlag von drei Personen, gemacht von den Vorstehenden der drei Gewerben, von Bürgermeister und Schöffen ernannt wirde; Dies war gewöhnlich der zurückgetretene Verwalter (Antwerpen 1581);
- second treusurer; Antwerp 1581
- segundo tesorero; Amberes1581

vpl.: C1/520.

TWEE Zie:
- dat ---- partijen/
- een sone deijlt teghens ---- dochters/
- goet dat aan ---- handen stelt/
- mergen landts aen ---- handen/
- op een goet geen ---- dochters/
- in ---- rijsen/
- gagie ---- oudschepenen/
- de ---- opinien van de tweede leden zijn het derde leth vervangende/
- seicelleren ende in ---- snijden/

TWEE CONTINUELE JAEREN = twee opeenvolgende jaren.
- duo anni continui;
- deux ans consécutifs;
- zwei aufeinanderfolgende Jahre;
- two successive years;
- dos años consecutivos;

vpl.: C1/123.

TWEE GHEHUYSSCHEN, GEHUIJSDE = beide echtelieden.
- duo coniuges;
- deux époux; deux conjoints;
- zwei Eheleute; zwei Ehegenossen;
- both epouses; two sponses;
- esposos; consortes; cónyuges;

vpl.: LO6/38; LOV/60, 384.

TWEE-SCHEYDIGHEYDT OFT PARTYSCHAP = taut. tweedracht
- discordia;
- discorde; dissension; désaccord;
- Zwietracht;
- discord;
- partidismo (= partijzucht); discordia;

vpl.: PB IV/385.

TWEE VOLCHEEDEN = twee eedbevestigers.
- duo affirmatores juramenti;
- deux affirmateurs de serment;
- zwei Eidbefestiger;
- two oathconfirmers;
- dos confirmadores de un juramento (of = de juramentos);

vpl.: LO I/166.

TWEE WETVEERDIGE MANNEN = twee rechtvaardige mannen.
- duo homines juxsti;
- deux hommes légitimes;
- zwei rechtfertige Männer;
- two justmen;
- dos hombres justos;

vpl,: LO I/166.

TWEEDE DERDE OFT MEER BEDDEN Zie:
- eerste ----/

TWEEDE GHELUYT = het doen luiden van 3 klokken voor een overledene (Mechelen).
- sonare tres campanas;
- sonnerie à trois cloches pour un défunt; Malines;
- das Läuten laszen von 3 Glocken für einen Verstorbenen (Mecheln);
- the tolling of tree bells for a deceased (Mechlin);
- hacer doblar tres campanas para un difunto (Malinas);

vpl.: PB/III/119.

TWEEDE LIDT OFT WIJDEN RAEDT = gezamelijke oud-burgemeesters, oudschepenen, oudrentmeesters, ouddekens van het Gilde der lakenbereiders en zes oud-raadsleden (Brussel).
- cuncti punicipiorum moderatores, dispensatores, decanus colegii praeparatorum panni et sex membra consilii - priores (Bruxellis);
- second membre ou le large conseil; Bruxelles;
- gemeinschaftlichen ehemalige Bürgermeister, Schöffen, Verwalter, Dechante von der Zunft der Tuchscherer und sechs ehemalige Gemeinderatsmitglieder (Brüssel);
- joint college of former burgomasters; sheriffs, bailiffs, deans of the guild of cloth shearers and six former councillors (Brussels); (second member or the great council);
- el segundo miembro o el consejo Ancho; Bruselas;

vpl.: C1/125.

TWEEDE NATIE = een ambacht dat omvatte de marskramers,

slagers, visverkopers, schoenmakers, kasten- en kistenmakers metselaars en schoenlappers (Antwerpen 1581).
- artificium, quod institores, lanios, venditores piscium, bajulos; saccarios; coriarios sutores, lignarios et fabricatores cistarum, caementarios et sutores complectebatur;
- deuxième nation; mereiers, bouchers, poissonniers, brouetteurs, portefaix; tanneurs, cordonniers, menuisiers, maçons et savetiers, Anvers 1581;
- ein Gewerbe unfassend die Hausierer; Metzger; Fischverkaufer, Träger; Gerber, Schuhmacher, Kistenmacher, Maurer, Schuhflicker (Antwerpen 1581); - zie: Addenda 2561.
- artesania conteniendo buhoneros carniceros, vendedores de pescados costaleros y demás; Amberes 1581;

vpl.: C1/523.

TWEEDE NATIE ANTWERPEN = de tweede natie van Antwerpen bestond uit 9 ambachten, te weten de kramers, slagers, visverkopers, kruiers, zakendragers, leerlooiers, schoenmakers, schrijnwerkers, metselaars en schoenlappers.
- gens (natio) secunda Antverpiae constabat ex novem artificiis, quae sunt: tabernarii (institores), laniones (macellarii, piscatores, bajuli, saccarii, coriarii, sutores, intestinarii artifices, structores (caementarii) et sutores veteramentarii;
- la deuxième nation d'Anvers ressortait aux 9 métiers, savoir, les merciers, les bouchers, les poissonniers, les brouetteurs, les portefaix, les tanneurs, les cordonniers, les menuisiers, les macons et les cordiers;
- zweite Nation von Antwerpen enthaltend die Gewerbe: Krämer, Fleischer, Fischhändler; Kärrner; Säckenträger, Lohgerber und Schuh macher, Schreiner, Maurer und Flickschuster;

- second nation of Anvers, consisting of nine trades, namely: pedlars, butchers, fishmongers, porters, market-porters, tanners, shoemakers, joiners, bricklayers and cobblers;
- la segunda nación de Anveres consitía de 9 oficios e.d. buhoneros, carniceros, pescaderos mozos de cordel, esportilleros, curtidores, zapateros, ebanistas, albaniles, y zapateros de viejo;

vpl.: LO2/748.

TWEEDE TROUW = tweede huwelijk.
- matrimonium secundum;
- second mariage; second lit;
- zweite Heirat;
- second marriage;
- segundo matrimonio;

vpl.: B2/230.

TWEEDEN, DERDEN oft VOORDEREN STOEL = tweede derde of verdere maal huwelijk.
- matrimonium (primum,) - iterum - tertium , etc.;
- le deuxième, le troisième, o u un ultérieur mariage;
- zweiten, dritten oder weiteren Mal;
- the second, third or more marriages;
- matrimonio por segunda o tercera o demás vez;

vpl.: C1/82.

TWEEDEN Zie:
- gagie ---- thresorier/
- in den ---- stoel/

TWEEDEN UIJTSCHRIJFBRIEF = herhaling van de eerste en hernieuwd verzoek (Zie uijtschrijfbrief).
- repetitio prìmarum litterarum et petitio renovata;
- deuxième lettre d'évocation;
- Wiederholung der ersten und erneute Bitte;
- repetition of the first letter and renewed request;
- repetición de la primera carta y requerimiento repetido;

vpl.: C1/408.

TWEEDERLEIJE = adi. dubbele.
- bifariam duplex;
- deux, (double);

- doppel;
- double;
- doble; dúplice;

vpl.: C1/143.

TWEEDRACHT Zie:
- discorde ende ----/

TWEEDRACHT ENDE DISCORDE = taut. tweedracht.
- discordia;
- désunion; discorde;
- Zweitracht;
- discord;
- discordia;

vpl.: T1/509.

TWEEDRACHT ENDE TWIST: VERSCHIL: VIJANTSCHAPPEN = taut. ruzie.
- rixa; discordia; dissensio; inimicitiae;
- querelle;
- Streit: Zank: Händel;
- quarrel; brawl;
- contienda; ciscordia; diferencia; enemistades;

vpl.: BVB 52; ACart 53; LPS 28.

TWEEDRA CHT; QUESTIE; TWIST; GESCHIL = taut. ruzie.
- lis sive rixa sive iurgium;
- querelle;
- Streit; Zank;
- quarrel; brawl;
- discordia; cuestión; disputa; contienda;

vpl.: DVB 15.

TWEEDRACHTELIKE Zie:
- twijdrachtich; ----; twij drechtlich/

TWEEEN Zie:
- in ---- doorsnyden ende sciseleren/

TWEESCHADT Zie:
- dobbelen ----/

TWEESCHATTE Zie:
- schat ende ----/

TWEESTE = num- tweede
- secundus;
- deuxième;
- zweite;
- second;
- segundo(a);

vpl.: T2/273.

TWEESTER DAIGING = tweede

da ging
- in ius vocatio secunda;
- seconde citation;
- zweite Vorladung;
- second summons;
- segunda citación;

vpl.: T1/34.

TWEESTER REYSEN = tweede maal.
- iterum;
- deuxième fois;
- zweites Mal;
- second time;
- segunda vez;

vpl.: LO6/148.

TWEEVOUT = tweemalig.
- bisfactus;
- double;
- zweimalig;
- twice;
- por dos veces;

vpl.: Cr2/997.

TWEEVOUT OFT DOBBEL = taut. dubbel.
- duplex;
- double;
- doppelt;
- do uble;
- doble;

vpl.: LO4/170.

TWEEVOUT OPRECHTEN = dubbel herstellen.
- dupliciter reparare;
- réparer au double;
- doppelt wiederherstellen;
- double repair;
- reparar doblemente;

vpl.: LO4/168.

TWEEWAERF; TWEEWERF = adv. tweemaal.
- bis;
- deux fois;
- zweimal;
- twice;
- dos veces;

vpl.: PvB 1/379, 456.

TWEEW ERF Zie:
- tweewaerf ----/

TWELFF; TWEELF = num. 12.
- decim;
- douze;
- zwölf;
- twelve;
- doce;

vpl.: DVB 112; BKB 2; LPS 111.

TWELFF Zie: tweelf.

TWELK = contr. hetwelk
- quod;
- ce qui;
- das; welches; was;
- which;
- lo cual;

vpl.: ACart 3.

TWEN Zie:
- onheusselicke ----/

TWENTICH = num. twintig.
- is;
- vingt;
- zwanzig;
- twenty;
- veinte;

vpl.: MGG 133.

T WEST Zie:
- twijst; twist; ----; twiste; tweste/

TWESTE Zie:
- twijst; twist; twest; twiste; ----/

TWIER PORTEREN Zie:
- in orontscap ----/

TWIFEL Zie:
- twijvele; twivel; ----; twifele; twiffel/

TWIFELE Zie:
- twijvele; twivel; twifel; ----; twiffel/

TWIFELING Zie:
- twyffelinghe; twivelinge; twifelinge; ----/

TWIFELINGE Zie:
- twyffelinghe; twivelinge; ----; twifeling/

TWIFFEL Zie:
- twijvele; twivel; twifel; twifele; ----/

TWIJDRACHTICH; TWEEDRACHTELIKE; TWIJDRECHTLICH = adi. oneens
- discors cum aliquo; dissidens cum (ab) aliquo;
- désunie; divisé;
- uneinig;
- at variance;
- discorde; desconforme;

vpl.: T2/43.

TWIJDRECHTLICH Zie:
- twijdrachtich; tweedrachtelike; ----/

TWIJFEL Zie:
- donckerheijt ----/
- gebreck; swaerheijten; donkerheijt oft ----/
- geenen ----/

TWIJFEL DAIRAF MAICKEN = betwijfelen.
- aliquid in dubium voco I;
- douter de;
- bezweifeln;
- doubt;
- poner en duda; dudar;

vpl.: T1/9.

TWIJFFEL ENDE GROOTE DONCKERHEIJT = twijfel en onduidelijkheid.
- dubitatio et obscuritas;
- coute et grande obscurité;
- Undeutlichkeit;
- doubt and obscurity;
- dubio (of = duda) y vaguedad;

vpl.: C1/175.

TWIJFELE Zie:
- donckerheiden ende ----/

TWIJFFEL Zie:
- swaerigheydt oft ----/
- geenen ----/
- donckerheijt ----/

TWIJST; TWIST; TWEST; TWISTE; TWESTE = sub. twist.
- altercatio; contentio; discordia;
- différend; dispute; querelle;
- Streit; Zwist;
- discord; dispute; quarrel;
- contienda; disputa; querella; riña;

vpl.: T1/212.

TWIJVEL; GEBRECK; SWAERHEIJTEN OFF DONCKERHEIJT = onduidelijkheid.
- obscuritas;
- doute; manque; difficulté ou obscurité;
- Zweifel; Fehler oder Schwierigkeit oder Unklarheit
- doubt; mistake; difficulty or obscurity;
- duda; defectó; dificulatades ó oscuridad;

vpl.: LPS 46.

TWIJVELE; TWIVEL; TWIFEL; TWIFELE; TWIFFEL = sub. twijfel.
- dubitatio;
- doute;
- Zweifel
- doubt;

- duda; dubio;

vpl.: T2/111.

TWINSTE = tweede.
- secundus;
- deuxième;
- zweite;
- second;
- segundo;

vpl.: C3/38.

TWINTIGHSTEN PENNINCK = honorarium geheven van de ontvangsten van renten en huren ten behoeve van voogden.
- nummus vicesimus; honorarium tutorum;
- vingtième denier; honoraires levé des recettes des rentes et des louages en faveur des tuteurs;
- zwanzigste Pfennig; Honorar erhoben von den Empfangen von Zinsen und Mieten zugunsten der Vormunden;
- twentieth money; fee imposed of the receipts of interests and houserents in behalf of the gaurdians;
- vicésima moneda; honorarios alzar del ingresos de rentas y locaciones del tutores;

vpl.: C1/437.

TWIST Zie:
- gekijf ende ----/
- twijst; ----; twest; twiste; tweste/

TWIST; DISCORT ENDE RANCEUR = twist; onenigheid en wrok.
- lis; discordia et odium;
- querelle; discorde et rancoeur;
- Streit; Zank; Uneinigkeit;
- rancourr;
- pelea; discordia;

vpl.: PvB 1/452,

TWIST ENDE CRACKEEL = taut. krakeel; woordentwist.
- rixa;
- querelle;
- Wortstreit; Zank;
- quarrel;
- querella; pelea; diferencia;

vpl.: PvB 1/426.

TWIST ENDE DIFFERENTIE = taut. tweespalt.

- differentia;
- discorde;
- Zwiespalt;
- discord and difference;
- diferencia;

vpl.: B2/74.

TWIST ENDE DISCORT = ruzie; onenigheid.
- lis et discordia;
- dispute; quérelle; discorde; différend;
- Streit und Uneinigkeit;
- dispute and discord;
- pelea y discordiâ;

vpl.: B2

TWIST ENDE GESCHIL = taut. onenigheid.
- lis;
- dispute et différend;
- Uneinigkeit;
- disagreement;
- discordia; desunión;

vpl.: C1/601.

TWIST ENDE ONGENUCHTE = taut. twist en ongenoegen.
- lis et indignatio;
- querelle;
- Zank;
- quarrel;
- querella;

vpl.:PvB1/601.

TWIST ENDE ONMINNE = taut. ruzie.
- dissensio;
- dissension; dispute; querelle;
- Streit; Zank;
- quarrel;
- disensión; desavenencia; riña;
- contienda; disputa; querella;

vpl.: T1/534.

TWIST ENDE TWEEDRACHT ; VERSCHIL; VIJANTSCHAPPEN = taut. ruzie.
- rixa; discordia; dissensio; inimicitae;
- querelle;
- Streit; Zank; Händel;
- quarrel; brawl;
- contienda; discordia; diferencia; enemistades;

vpl.: BVB 52; ACart 53; LPS 28

TWIST, GHESCHIL OFT ONVRINDTSCHAP = twist, geschil of vijandschap.
- discordia;
- conflit; différend; inimitié;
- Streitigkeit oder Feindschaft;
- dispute or enmity;

- rina, altercado o enmistad;

vpl.: PB/III/283.

TWIST; GESCHIL; TWEEDRACHT QUESTIE = taut. ruzie.
- lis sive rixa sive iurgium;
- querelle;
- Streit; Zank;
- quarrel; brawl;
- cuestion; disputa; contienda; discordia;

vpl.: DVB 15.

TWIST OFT PYLICHEDE = taut. twist; onenigheid.
- discordia;
- discorde;
- Streitigkeit;
- quarrel;
- disputa; diferencia;

vpl.: PvB 1/201.

TWIST OFT VERMET = uitdaging of ruzie.
- rixa;
- rixe ou défi;
- Zank oder Herausforderung;
- quarrel or challenge;
- riña o reto;

vpl.: LO1/72.

TWIST OFT KYVAGIE = taut. ruzie.
- lis;
- querelle;
- Zank; Streit;
- quarrel;
- querella; rina; contienda; trifulca; pendencia;

vpl.: Pl.Bra/11 Beusekom 1.

TWISTE Zie:
- twijst; twist; twest; ----; tweste/

TWISTE ENDE QUERELE = taut. twist.
- quaestio; lis;
- litige;
- Streit; Streitigkeit;
- quarrel;
- litigia; querella; pendencia; rina; trifulca; altercado;

vpl.: LO7/458.

TWISTELIJCK; TWISTELIKE = adj. waarover twist is; betwist, waarover men oneens is.
- discors; controvers;
- contentieux;
- strittig; streitig; zweifelhaft;
- disputed; contended;
- contencioso;

vpl.: BVB 72.

TWISTELIKE Zie:
- twistelijck; ----/

TWISTEN, DIFFERENTEN ENDE GESCILLEN = taut. onenigheden.
- differentiae; lites;
- différends;
- Uneinigkeiten;
- dissensions;
- disensiones; discordias; roces; altercados; discrepancias;

vpl.: Ra. 1495/1; C2/939.

TWISTEN, GESCILLEN, DISCORDIE OFT DIFFERENTIEN = taut. onenigheden.
- discordiae; lites; differentiae;
- discordes;
- Uneinigkeiten;
- dissensions;
- disención; discordia; altercado; discrepancia; roce;

vpl.: 1495/19; C2/942; LO7/24.

TWISTENDE OFF KYVENDE = taut. scheldende.
- increpans;
- se querellant ou se disputant;
- schimpfend;
- insulting;
- injuriar; insultar; invectivar;

vpl.: B1/29; C2/887.

TWISTER Zie:
- twistighe; ----/

TWISTICH Zie:
- strijdtbaerich oft ----/

TWISTICH = adj. ruzieachtig.
- contentiosus; litigiosus;
- querelleur;
- streitsüchtig; zänkisch;
- quarrelsome;
- pendenciero; quimerista; disputador;

vpl.: BVB 22.

TWISTICH WORDEN = vb. ruzie krijgen.
- dissideo II; litigiosus sum;
- se prendre de querelle;
- streit anfangen;
- quarrel; fall out;
- reñir; disputar; pelear;

vpl.: BVB 22.

TWISTIGE SAECKE = betwistbare zaak.
- affaire litigieuse;
- res incerta; res litigiosa;
- anfechtbare Sache; vorzubringen Sache;
- contestable affair;
- asunto litigioso;

vpl.: LO4/4.

TWISTIGER Zie:
- ter ---- plaetse/

TWISTIGER PLAETSE = betwiste plaats.
- locus ambiguus;
- lieu contentieux;
- umstritten Stelle;
- disputed place;
- lugar litigioso;

vpl.: LO3/426.

TWISTIGH WORDEN OFTE STRIJTIGH = taut. ruzie maken.
- pugno I;
- faire une querelle;
- Händel anfangen;
- to quasrel;
- reñir; regañar;

vpl.: Cr2/1013/26.

TWISTIGHE; TWISTER = sub. twistzoeker.
- litium cupidus;
- querelleur;
- Zänker;
- quarrelsome fellow;
- altercador; pendenciero; quimerista; disputador;

vpl.: PB/III/227.

TWISTIGHE Zie:
- quelijcke ende ---- persoonen/

TWISTVESTINGE OFT LITISCONTESTATIE = taut. geschils vaststelling; gerechtelijk antwoord.
- litiscontestatio;
- litiscontestation;
- Feststellung der Streitfrage
- judicial contestation;
- litisc ontestación;

vpl.: LO6/430, 138.

TWIVEL Zie:
- twijvele; ----; twifel; twifele; twiffel/

TWIVELINGE Zie:
- twyffelinghe; ----; twifelinge; twifeling/

TWYFELE ENDE DONCKERHEIDEN = twijfels en onduidelijkheden.
- dubitationes et obscuritates;
- doutes et obscurité;
- Zweifel und Undeutlichkeiten;

- doubts and obscurities;
- dudas y vaguedad;

vpl.: Cu1/239.

TWYFFEL Zie:
- swaerigheydt oft ----/

TWYFFELINGHE; TWIVELINGE; TWIFELINGE; TWIFELING = sub. twijfel.
- dubium;
- doute;
- Zweifel;
- doubt;
- duda; dubitación; dubio;

vpl.: PB/III/279.

TYCKE; TEKE; TEEC; TEECTE = sub. beddetijk; overtrek van een bed.
- pannus bilix; involucrum; tori;
- coutil; couvre-lit; housse;
- Bettüberzug; Leinenbezug;
- bedtick; ticking;
- fundada de colchón; cubierta; cubrecama;

vpl.: Cu1/8; PvB 1/246.

TYD Zie:
- openen ----/

TYDE Zie:
- bij lanckheden van ----/
- binnen middelen ----/
- in voeghelycken ----/
- lapse van ----/
- limitatie van ----/
- ten besneden ----/
- ten ---- van hare aflyvigheyd/

TYDEN OFT AENSPREKEN = beschuldigen of in rechte aanspreken.
- accusare aut appellare;
- accuser ou accionner;
- acusar o apelar;
- beschuldigen oder auffordern;
- accuse or sue;

vpl.: LO1/104.

TYDT Zie:
- beschudden ----/
- besloten ----/

TYDTS Zie:
- beternisse des ----/

TYEN = tien.
- decem;
- dix;
- zehn;
- ten;
- diez;

vpl.: B1: P.W & J.II/2.

TYMMEREN; TIMMEREN; TEMMEREN; TIMBEREN; TIMBREN = vb. timmeren; bouwen van een huis.
- dolo I ; edolo I; fabricor I; aedifico I; construo III;
- bâtir; construire; charpenter;
- zimmern; bauen von Häusern
- carpenter; build houses;
- carpintear; construir;

vpl.: T2/94; DKB 5.

TYMMEREN OFT AFBREEKEN Zie:
- actie uuyt violencien inquietative gedaen by ---- in eens andere gront ende erve/

TYMMERINGE Zie:
- timmeragie; tymmering; timmering; timmeringe; timmeringhe; timmeringe; temmerage; timmeraedse; timmeraetse; timmeraets; timmeraye; temmeringe; ----/

TYMPAEN Zie:
- tympane; timpaen; ----/

TYMPANE; TIMPAEN; TYMPAEN = sub. klok
- aes; campana;
- bâtonnet; timpan;
- Glocke; Uhr;
- bell; clock;
- campana;

vpl.: T2/372.

TYMULT Zie:
- temult; tumult; ----/

TYNSGOET Zie:
- thinsgoet; tijnsgoet; ----/

TYRANNICHEIT Zie:
- tirannye; tirannicheit; ----; tirannie/

TIRANNYE; TIRANNICHEIT; TYRANNICHEIT; TIRANNIE = sub. tirannie; dwingelandij.
- tyrannis;
- tyrannie;
- Tyrannei;
- tyranny;
- tirania;

vpl.: PB/II/232.

TYRANNYE ENDE VERDRUCKINGHE = taut. onderdrukking.

- oppressio;
- tyrannie et oppression;
- Unterdrückung;
- oppression;
- opresión; tirania;

vpl.: PB/II/232.

TYT Zie:
- mi ddeler tijdt/
- van ---- de tyde/

TYTULE Zie:
- titel; tijtel; tituele; titul; titulen; ----/

TYTEL Zie:
- tijtel; tijtele; tittel; ----/

TYT-WOLLE; TIJTWOLLE; TIDEWOLLE = wol die op de juiste tijd geschoren is.
- lana detonsa;
- laine qui a été tondue à temps
- Wolle welche zur richtigen Zeit geschoren ist;
- karding wool;
- lana que han tundido a buena hora;

vpl.: PB IV/103.

ADDENDA

TECHEL Zie:
- tichel; tegel; tegele; tiegel; tiechel; tiechle;----; tigele/

TECKE; TAC; TECK = sub. tak.
- ramus; frons;
- branche; ramée;
- Aeste; Ast;
- bough; branch;
- rame; ramo;

vpl.: BVB 177.

TECTU Zie:
- ut in ----/

TWEEDE NATIE :
- a trade comprising the pedlars, butchers, fish-sellers, porters, tanners, shoemakers, box-makers; bricklayers and cobblers, Antwerp 1581;

NB.: VINDPLAATS + HABITATIO + LIEU OU L'ON A TROUVE + FUNDORT + FINDINGPLACE + HABITATION = vpl.

UCKELSCHE Zie:
- patrimoniale ---- chijnsgoeden/

UDERSTE Zie:
- vuijterste; uterste; uyterste; utterste; uterst; ----/

UIJLARDE OFT LOGIE = taut. (loggia) uitbouwsel.
- exaedificatio;
- loge;
- Ausbau;
- loggia;
- balcón cerrado;

vpl.: C1/187.

UIJSSEL Zie:
- recht van den ----/

UIJSSEL; HUYSSEL; UNSTER; UNSEL; ENSTER; ENSSER; HUYSELE; ONSTER = sub. weegschaal.
- libra;
- balance;
- Wagschaale;
- balance;
- platillo de balanza;

vpl.: C1/530.

UIJT Zie:
- sijne huerlinge scheijt oft die ---- s/

UIJT CRACHTE VAN CHIJSGHEMEIJNSCHAP = krachtens gemeenschappelijke grondrente.
- ex vectigal possessoribus agrorum impositum communis;
- en vertu de rente commun;
- kraft gemeinschaftliche Grundzins;
- in virtue of joint earthinterest;
- en virtud de renta de fincas colectivo;

vpl.: C1/471.

UIJT DEN BROODE DOEN = meerderjarig verklaren.
- aliquem sui iuris declaro l;
- être emancipé; déclarer majeur;
- volljährig erklären;
- declare of age;
- declarar mayor de edad;

vpl.: C1/156.

UIJT DEN LOODE STAEN = scheef staan; uit het lood staan.

- transversus stare; non directus esse ad perpendiculum;
- pencher; être hors d'aplomb;
- schief stehen; lotschief stehen;
- lop-sided; leaning; incline; be out of plumb;
- estar torcido (of = ladeado); estar inclinado;

vpl.: C1/185; 474; LO V/242.

UIJT DER HANDT VERHUEREN = onderhands verhuren.
- clandestine locare; locare privato concilio;
- louer en sous main;
- unterderhand vermieten;
- let by private contract;
- alquilar privadamente;

vpl.: C1/198, 58.

UIJT DER MASSEN VAN DER GEHEELDER HAVEN = uit de massa van alle roerende goederen.
- ex congerie omnium bonorum mobilium;
- de la masse des meubles;
- aus der Menge aller beweglichen Güter;
- from the mass of all movable goods;
- fuera de la masa de todos los bienes muebles;

vpl.: C1/297.

UIJT EIJGHEN AUTHORITEIJT VERCOOPEN = eigenmachtig verkopen.
- auctoritate sua vendere;
- vendre de sa propre autorité;
- eigenmächtig verkaufen;
- sell arbitrarily;
- vender arbitrariamente (of = autoritariamente);

vpl.: C1/403.

UIJT EIJGHENEN BUIJDEL OP RECHTEN = uit eigen beurs betalen.
- ex sacculo privato solvere;
- de sa propre bourse;
- aus eigener Börse bezahlen;
- pay out own purse;
- pagar de su propia bolsa ;

vpl.: C1/695.

UIJT-ENDE INSCHULDEN = schulden en schuldvorderingen.
- debita et nomina;
- dettes et créances;
- Schulden und Forderungen;
- debts and claims;
- deudas y deudas activas;

vpl.: LO7/152.

UIJT GESTEKEN Zie:
- daer in ----/

UIJT GHENOECHTE = uit genoegen.
- ex voluptate;
- par plaisir (plaisanterie);
- aus Genüge;
- with pleasure;
- de buena gana; por gusto;

vpl.: C1/570.

UIJT GRAMSCHAP = uit boosheid.
- ex pravitate;
- par colère;
- aus Zorn;
- from anger;
- por cólera;

vpl.: C1/597.

UIJT GRATIEN = bij gunst, bij ontheffing van straf.
- gratia poena remissa;
- jour de grâce;
- bei Strafebefreiung;
- at exemption of punishment by pardon;
- dia de gracia;

vpl.: C1/91.

UIJT NAMEN = uit naam van.
- nomine; iussu;
- au nom de; de la part de;
- im Namen;
- in name of;
- en nombre de; de parte de;

vpl.: ACart 23.

UIJT OFTE IN TE METEN; IN ENDE VUIJT GEMETEN; UIJT OFTE IN MEETEN = wijze van het verstrekken door middel van een bepaalde maat van een hoeveelheid die bij gebruik van onjuiste cq. ongeijkte maat minder bedraagt dan waarop men recht heeft.
- quádam mensurá providere numerum accuratum;
- acheter ou vendre une quantité au moyen d'une mesure non conform à l'étalon de la sorte qu l'on recoit moins que ce auquel on a droit;
- Weise von Verschaffen mittels eines bestimmten Maszes einer Quantität die bei Gebrauc von unrichtigem bzw. ungeeichtem Masz weniger beträgt als worauf man Recht hat;
- way of furnishing by means of certain measure of a quantity which at use of inexact resp. ungauged measure amounts to less than to which one is entiled;
- mediante una cierta medida proporcionar la cantidad precisa;

vpl.: ACart 17; SKB 8.

UIJT QUAEDE MEIJNINGHE = met slechte bedoeling.
- intentione mala;
- avec mauvaise intention;
- mit böser Absicht;
- with bad intention;
- con mala intención;

vpl.: C1/572.

UIJT TE DINGHEN = om recht te spreken.
- jusdicere;
- agir juridiquement;
- gerichtlich handeln;
- administer justice;
- proceder jurídicamente;

vpl.: B2/128.

UIJT TE MOEREN = vb. uitturven
- fodio III caespites bituminosos;
- extraer la tourbe;
- ausstorven;
- exhaust the supply of peat;
- sacar turba;

vpl.: MGG 101.

UIJT WINNEN Zie:
- hout ----/

UIJTBELLEN ENDE OMROEPEN = door de stadsomroeper bekend maken.
- praedico I; pronuntio I; renuntio I; praecono urbis;
- annoncer par le crieur public;
- Bekanntmachung des öffentlichen Ausrufers;
- announcement of the town-crier;
- pregonar de pregonero municipal;

vpl.: C1/436.

UIJTBELLINGHE ENDE UIJTROPEINGHE = bekendmaking door een omroeper die een bel doet klinken en daarna met luider stemme aan de omstanders zijn boodschap toeroept.
- publicatio praeconis; qui tintinnabulum facit sonare et postea voce magna circumstantibus renuntiationem acclamat;
- annonce à son de sonnette et publications;

- Bekanntmachung von einem Ausrufer der eine Schelle klingen läszt und darauf mit lauter Stimme an den Umstehenden eine Nachricht zuruft;
- annoucement by a crier who rings a bell and after that calls (with loud voice) to the bystanders his message;
- publicación por un pregonero que hace una campanilla sonar;

vpl.: C1/411.

UIJTBELLINGHE TER VRIJDAEGS MERCKT = omroepen door de stadsomroeper met een bel op de vrijdagse markt.
- praedicare praeconi tintinnabulo in hoc mecatu octavo quoque die;
- crier par le crieur public avec un grelot sur le marché de vendredi;
- ausrufen durch dem Stadtausrufer mit einer Schelle auf der Freitag markt;
- broadcast from the towncrier with a bell on the market of friday;
- pregonar por medio de pregonero municipal con una campanilla en mercado los viernes;

vpl.: C1/469.

UIJTCOOP Zie:
- vuijtkoop; utecoop; uutcoop; uytcoop; utecopinge; uutcopinge; uytcopinge; ----; vutcoop/

UIJTDABBEN = vb. opgraven.
- fodere III; effodere III;
- déterrer;
- ausgraben;
- dig up; dig out;
- desenterrar; exhumar;

vpl.: LO7/292.

UIJTDAGEN Zie:
- eeuwelijck ----/

UIJTDEELINGE; UTEDELINGE = sub. uitdeling.
- distributio; divisio in partes;
- distribution; partage;
- Austeilung; Bescherung;
- distribution;
- distribución; reparto;

vpl.: DVB 34.

UIJTDIEPEN; UTEDELVEN; UUTDELVEN; VUTDELVEN = vb. uitdiepen; uitgraven.
- excavo I; profundiorem facio III; effodio III;
- creuser; approfondir; extraire;
- austiefen; ausgraben;
- deepen; dig out; excavate;
- profundizar; ahondar; extraer;

vpl.: AKB 4; BVB 95.

UIJTDIJCKINGE; UTEDIJC; UUTDIJC; UTEDIJCSCH = sub. onbedijkte zijde.
- latus sine aggere;
- côté sans digue;
- unbedeckte Seite;
- unembanked side;
- lado no encerrado con un dique;

vpl.: PvB 6/139.

UIJTDOEN Zie:
- palen ----/

UIJTEIJNDE Zie:
- ten ----/

UIJTER Zie:
- geemancipeert ende ---- plicht sijn/

UIJTER GHEMEIJNDER HAVEN = uit de gemeenschappelijke goederen.
- ex bonis communis;
- au moyen des biens communs;
- aus der gemeinschaftlichen Güter;
- from the communal goods;
- por los bienes comunes (of = colectivos);

vpl.: C1/316.

UIJTERSTEN Zie:
- extremen ende ----/

UIJTGAEN Zie:
- ten ---- van de bernende keersse/
- vallen ende ---- van der kerssen/
- vredaghe laeten ----/

UIJTGAENDE Zie:
- gagie ---- ende incomende bieren/

UIJTGAET Zie:
- plaetse daer den roeck ----/

UIJTGANCK Zie:
- uuytganck; uteganc; uutganc; uytganc; utegang; ----/

UIJTGANGE Zie:
- bij.. ---- van de brandende keersse/

UIJTGEDRUKTE Zie:
- clare ---- teksten/

UIJTGEGEVEN Zie:
- te tijnse ----/

UIJTGENOEMEN; UIJTGENOMEN; UIJTGESCEIDEN; UTEGENOMEN; UTEGHENOMEN; UIJTGESCHEIJDEN; UTEGESCEIDEN; UTEGESCEDEN; UTEGESCHEIDEN; UTEGESONDERT; UTEGESTEKEN UUTGENOMEN; UUTGESCHEIDEN UUTGESONDERT; UUTGESTEKEN UYTGENOMEN; UYTGHENOEMEN UYTGESCEIDEN; UYTGESCHEIDEN; UYTGESCHEYDEN; UYTGHESCHEYDEN; UUYTGESCEIDEN; VUYTGESCHEYDEN; VUYTGESTEKEN; WTGESACHT; WTGESCEYDEN = praep. uitgezonderd.
- exceptus; extra; praeter; nisi; praeterquam;
- excepté; sauf; à l'exception de;
- ausgenommen; mit Ausnahme von;
- except; excepted;
- excepto; exceptión hecha de; menos; salva a exceptión de; con exceptión de;

vpl.: B1: Pr.Tr. 14; C1/3; C2/892, 933; BVB 172, 176; PB III 323; B1/56; B1: Pr: Tr. 14.

UIJTGENOMEN Zie:
- uijtgenoemen; ----; uijtgesceiden; utegenomen; uteghenomen; uijtgescheijden; utegesceiden; utegesceden; utegescheiden; utegenomen; utegesondert; utegesteken; uutgenomen; uutgescheiden; uutgesondert; uutgesteken; uytgenomen; uytghenoemen; uytgesceiden; uytgescheiden; uytgescheyden; uytghescheyden; uuytgesceiden; vuytgescheyden; vuytgesteken; wtgesacht; wtgesceyden/

UIJTGESCEIDEN Zie:
- uijtgenoemen; uijtgenomen; ----; utegenomen; uteghenomen; uijtgescheijden; utegesceiden; utegenomen; utesondert; utegesteken; uutgenomen; uutgescheiden; uutgesondert; uutgesteken; uytgenomen; uytghenoemen; uytgesceiden; uytgescheiden; uytgescheyden; uytghescheyden; uuytgesceiden; vuytgescheyden; vuytgesteken; watgesacht; wtgesceyden/

UIJTGESCHEIJDEN Zie:
- uijtgenoemen; uijtgenomen; uijtgesceiden; utegenomen; uteghenomen; ----; utegesceiden; utegesceden; utegescheiden; utegenomen; utegesondert; utegesteken; uutgenomen; uutgescheiden; uutgesondert; uutgesteken; uytgenomen; uytghenoemen; uytgesceiden; uytgescheiden; uytgescheyden; uytghescheyden; uuytgesceiden; vuytgescheyden; vuytgesteken; wtgesacht; wtgesceyden/

UIJTGESTEKEN Zie:
- daer in ----/

UIJTGESTORVEN Zie:
- het ---- bedde/

UIJTGEVEN Zie:
- in verhueringe ---- langer dan jaire/
- wtgeven; utegeven; uutgeven; uytgeven; ----/

UIJTGEVEN; UTEGEVEN; UUTGEVEN; UYTGEVEN = vb. aanwijzen en verdelen.
- divido III et assigno I;
- indiquer; désigner; assigner;
- anweisen und verteilen;
- allocate; assign;
- indicar; designar; asignar;

vpl.: ACart 10.

UIJTGEVINGE Zie:
- erffelijke ----/

UIJTGEWONNEN HOUT = gekapt of gesprokkeld hout.
- lignum amputatum;
- du bois abattu ou du bois mort;
- abgehacktes Holz oder gerafftes Fallholz;
- chopped off wood or gathered dead wood;
- leña cortada o recogida;

vpl.: AKB 6.

UIJTGHANGHE Zie:
- met ---- van/

UIJTGHEDINGHT Zie:
- erfgoeden die ---- worden/

UIJTGHEEF; UYTGHEVE; UYTGEVINGE; UTEGEVING; UTEGEVINGE; UUTGEVINGE = sub.

uitgave; uitgifte; betaling.
- expensae; expensum; pecuniae; erogatio;
- émission; édition; dépense; publication;
- Ausgabe; Zahlung; Emission;
- issue; expense; cost;
- emisión; gasto; egreso;

vpl.: C1/124, 64; BVB 144.

UIJTGHESETTEN DAGHE Zie:
- ten selven ----/

UIJTGHESTEKEN Zie:
- niet ---- commeren/

UIJTGHESTEKEN; UTEGESTEKEN; UUTGESTEKEN; VUIJTGESTEKEN = behoudens; behalve; uitgezonderd.
- salvo; aliqua re excepta;
- sauf; excepté;
- ausgenommen;
- except;
- salvo; excepción hecha de; excepto; quitado;

vpl.: LO7/64; PvB 6/649.

UIJTGHEVERE; UTEGEVER; UUTGEVER; = sub. verkoper.
- venditor;
- vendeur;
- Verkäufer;
- seller; vendor;
- vendedor;

vpl.: LO7/354.

UIJTGHEWONNEN Zie:
- goet dat met Heer ende Weth ---- is/

UIJTGIFT; UYTGIFTE; UTEGIFTE; UUTGIFTE = sub. belening uitgifte van grond in pacht.
- locatio;
- inféodation;
- Verpfändung;
- enfeoffment (= to invest with a fief);
- enfeudación;

vpl.: ACart 3, 26, 46.

UIJTHELPEN Zie:
- ghevanghenen ----/

UIJTHOECKEN = sub. buitenste hoeken van een perceel.
- exterior terrae pars;
- fin fond d'une région;
- abgelegener Ort;
- remote corners;
- extremo de una región;

vpl.: ASO 10.

UIJTKEEREN = vb. betalen.
- solvo III;

- payer;
- bezahlen;
- pay; share out;
- pagar; satisfacer;

vpl.: DVB 34, 35.

UIJTLANDER Zie:
- vremdelinck; ----/

UIJTLANDIGE LIEDEN = buitenlanders.
- peregrini;
- personnes forsines étrangers;
- Ausländer;
- foreigners;
- extranjeros;

vpl.: C1/349.

UIJTLANDIGHE PERSOONEN = buitenlands verblijvende personen.
- personae, qui in exteris mansiosem habent;
- personnes qui sont hors du pays;
- im Ausland sich aufhaltende Personen;
- abroad staying persons;
- personas residentes en el extranjero;

vpl.: C1/661.

UIJTLANSCHE Zie:
- uijthemsche ende ---- bieren/

UIJTLEGGEN; UTELEGGEN; UUTLEGGEN; UYTLEGGEN = vb uitbreiden van bouwland of erf.
- profero III; dilato I; propago I;
- amplifier; élargir; agrandir;
- erweitern von Bauland oder Hof;
- extend; enlarge farmland or farmyard;
- ensanchar; extender; ampliar; agrandar;

vpl.: DKB 57.

UIJTLEGGER; UTELEGGER; UUTLEGGER; UYTLEGGER = sub. land dat buiten de grens op de Gemeente of Peel gelegen is.
- terra extra fines municipii vel Paemaniae;
- des terres situées en dehors des limites de la commune ou "Peel";
- ausser der Grenzabmarkung gelegenes Land;
- land situated outside the bounds on the common or Peel;
- tierras sitas fuera de los

límites de la comunidad o "Peel".
vpl.: DKB 57.

UIJTLEIJEN; UTELEGGEN; UUTLEGGEN; UYTLEGGEN = vb. afvoeren.
- deduco III;
- conduire;
- abfuhren; ableiten;
- drain away;
- llevar;
vpl.: LO7/368.

UIJTLEVEREN; UTELEVEREN; UUTLEVEREN; UYTLEVEREN = vb. overgeven; indienen.
- trado III;
- présenter; soumettre;
- einreichen;
- tender; present;
- presentar; someter;
vpl.: MGG 183.

UIJTLEZEN Zie:
- openbaerlijck ----/

UIJTMAKEN; UTEMAKEN; UUTMAKEN; UYTMAKEN; UTEMAECKEN = vb. vormen.
- efficio III; compleo II;
- constituer; faire; se monter à;
- machen; sich beläufen;
- constitute; form;
- constituir; formar;
vpl.: ACart 36.

UIJTMOEREN; UTEMOEREN; UUTMOEREN; UIJTTEMDEREN = vb. uitturven.
- effodio III glebas bituminosas;
- épuiser une tourbière;
- Torf gestochen bis zum äussersten;
- exhaust the supply of peat;
- agotar una turbera;
vpl.: DVB 17; MGG 101.

UIJTNEMINGHE Zie:
- sonder ---- oft verkiesinghe/

UIJTROEPE; VUIJTROEPE Zie:
- bij openbaeren ----/
- vrijtaeghs merct doen ----/

UIJTROEPEN; UTEROEPEN; UUTROEPEN; UYTROEPEN; UTEROUPEN; UTEROPEN = vb. proclameren.
- promulgo I; pronuntio I; edico III;
- proclamer;
- proklamieren; ausrufen;
- proclaim; announce;
- proclamar;
vpl.: DVB 5

UIJTROEPER ; UTEROEPER; UUTROEPER; UYTROUPER; UTEROPER = omroeper.
- praeco;
- crieur;
- Ausrufer;
- crier;
- pregonero;
vpl.: C1/596.

UIJTROEPINGHE Zie:
- publicacye ende ----/
- sondaeghsche ----/
- uijtbellinghe ende ----/
- uijtstellinghe ende ----/

UIJTSAKEN Zie:
- actie van ----/

UIJTSCHICKEN Zie:
- uitsenden; uteschicken; uutschicken; ----/

UIJTSCHRIJFBRIEF Zie:
- tweeden ----/

UIJTSCHRIJFBRIEF = sub. brief van de stad Antwerpen aan schout of stadhouder van een dorp om een in hechtenis genomen poorter direct te ontslaan m.d.v. dat een ieder die iets tegen hem in te brengen heeft dit kan voorleggen aan de schepenbank van Antwerpen.
- litterae urbis Antverpiarum sculteto aut proconsuli vici ad carceratum civem subito liberandum cum commentario, ut unusquisque qui habet ad accusandum hoc arbitrio iudicii scabinorum Antverpiarum permittere potest;
- lettre de la ville d'Anvers au bailli ou gouverneur d'un village à congédier immédatement un bourgeois arrêté avec le but que tout le monde qui a quelque chose contre lui, peut soumettre cela devant le tribunal des échevins;
- Brief von der Stadt Antwerpen an der Schulze oder Statthalter eines Dorfes um einen in untersuchungshaft genommenen Bürger sofort zu entlassen d.h.dasz einjeder der etwas gegen ihm an zu bringen hat dies kann vorlegen an das Schöffengericht von Antwerpen;
- letter of the town of Antwerp to bailiff of a village to discharge an arrested citizen on the understanding that every-

one bring a charge against somebody at the court of justice of Antwerpen;

- carta de Amberes al alcalde de una aldea para puesta de un ciudadano en libertad;

vpl.: C1/408.

UIJTSCHRIJFBRIEVEN = brieven waardoor een rechtszaak van een lagere rechtbank naar een hogere rechtbank wordt beroepen.
- litterae evocationis;
- lettres évocatoires; convocations;
- Verweisbriefe;
- letters of evocation;
- cartas de desplazamiento de una causa a un tribunal superior;

vpl.: C1/93.

UIJTSCHULD Zie:
- uuytscult; uteschult; uteschout; uutschout; uytschout; ----/

UIJTSLAENE ENDE INNESLAENE = uitgeven en inkopen.
- edere et emere;
- dépenser et acheter;
- ausgeben und einkaufen;
- spend and purchase;
- gastar y comprar;

vpl.: B2/152

UIJTSLAGHE Zie:
- recht van den ----/

UIJTSLUIJTEN Zie:
- afkeeren ende ----/

UIJTSNEDE;UTESNIDINGE = verkoop in het klein.
- venditio particularia;
- vente en détail;
- Detailverkauf;
- sale by retail;
- venta al detalle; venta al menudeo;

vpl.: C1/529.

UIJTSPOELEN Zie:
- uytspullen; utespoelen; uutspoelen; ----/

UIJTSPRAEKE Zie:
- acte van ----/
- finale ----/
- provisionele ----/

UIJTSPREKEN ENDE PRONONCIEREN = taut. uitspreken.
- pronuntio I;
- prononcer;
- aussprechen;

- pronounce;
- pronunciar;

vpl.: C1/4.

UIJTSTAPPEN OFT PENNEWEERDEN = taut. in het klein verkopen.
- divendo III;
- vendre en détail;
- im kleinen verkaufen;
- to sell in retail;
- vender al por menor;

vpl.: PvB 6/374.

UIJTSTEECKSEL Zie:
- met ---- van/

UIJTSTEECKSELE Zie:
- bevel van ---- met ----/

UIJTSTEKEN Zie:
- vuijtsteken; utesteken; uutsteken; uytsteken; ----/

UIJTSTEL Zie:
- dilaij of ----/

UIJTSTEL OFT SONDER OPHOUWEN = taut. zonder enige verandering.
- sine ulla dilatatione;
- sans délai;
- ohne einige Aenderung;
- without any delay;
- sin dilación alguna; sin minguna demora;

vpl.: C1/692.

UIJTSTELLEN Zie:
- onder decksel ----/

UIJTSTELLINGHE Zie:
- dilay ende ----/

UIJTSTRECKEN; UTESTRECKEN UUTSTRECKEN = vb. uitstrekken.
- extendo III;
- s'étendre;
- sich ausdehnen;
- extend;
- extenderse;

vpl.: ACart 13, 16, 19, 23.

UIJTSTRECKINGE; UTESTRECKINGE; UUTSTRECKINGE = sub. uitgestrektheid.
- amplitudo;
- étendue;
- Ausdehnung;
- extensiveness;
- extensión; vastedad;

vpl.: PvB 9/51.

UIJTTEMOEREN Zie:
- uijtmoeren; utemoeren; uutmoeren; ----/

UIJTTEN Zie:
- rejicieren ---- rechte ----/

UIJTTEN; UIJTTER = contr. uit de.
- ex; de; extra;
- du; de la; des;
- aus dem; aus der; aus den;
- from the;
- del; de la; de los; de las;

vpl.: AKB 4; DVB 17, 32; DKB 3, 35.

UIJTTEN NAGEBUEREN = uit de omwonende buren.
- ex vicinis circumcolentibus;
- des circonvoisins;
- aus den umwohnende Nachbarn;
- from the neighbours;
- fuera del ambiente de los circunvecinos;

vpl.: DKB 45.

UIJTTER Zie:
- uijtten ----/

UIJTTERHANDT = uit de vrije hand d.w.z. bij aanprijzing verkopen.
- vendere per commendationem libere; ex manu;
- vendre à l'amiable c.a.d. par recommandation, de gré à gré, de la main;
- aus dem freien Hand, das heiszt bei Anpreisung verkaufen, unter der Hand;
- to sell on recommendation, privately; from the hand;
- vender a prueba, vender por contrato privado, vender por recomendación, fuera de la manó;

vpl.: PvB 6/156; PvB 53.

UIJTTERSTEN WILLE Zie:
- maeckacie van ----/

UIJTTERWAARTS = adv. uiterwaarts, buitenwaarts.
- extrorsum;
- en dehors;
- nach aussen;
- outward;
- hacia fuera;

vpl.: DVB 78.

UIJTVAER Zie:
- middelbaer ----/

UIJTVAERT Zie:
- beganckenisse van der ----/
- costen van ----/

UIJTVAERT ENDE EXEQUIEN = taut. uitvaart.
- exsequiae;
- funérailles et obsèques;
- Exequien; Totenfeier;
- funeral;
- funerales y exequias;

vpl.: LOV/342.

UIJTVINDIG MAKEN = geschapen worden, bevinden.
- creari; reperio IV; cognoseo III;
- être créé; déconir; détecter;
- hervorgebracht werden; ausfindig machen;
- be created; find; discover;
- crearse; creadó; descubrir; relevar; averiguar;

vpl.: DVB 37.

UIJTWENDIGHE FORTUIJNE = uiterlijk gevaar.
- periculum externum;
- danger extérieur;
- ausserliche Gefahr;
- external danger;
- peligro externo;

vpl.: C1/456.

UIJTWERCKINGE Zie:
- terrible ----/

UIJTWERPEN Zie:
- versteecken oft ----/

UIJTWIJSEN Zie:
- naer ---- van/
- naer ---- des claegers/ schepenebrieven/

UIJTWIJSENS D'ARCHIVEN = zoals de archieven aantonen.
- ut tabularia (tabulae publicae) indicant monstrant;
- comme le prouvent les archives;
- wie die Archive dartun;
- as the files demonstrate;
- como lo demuestran los archivos;

vpl.: C1/440.

UIJTWIJSSENS = praep. volgens aanwijzing; krachtens.
- secundum indicium;
- en vertu de; selon; suivant; d'après;
- laut Anweisung von;
- according to direction; instruction; indication;
- en virtud de; en fuerza de; con arreglo a; según;

vpl.: ACart 36.

UIJTWINNEN Zie:
- hout ----/

UIJTWINNEN; UTEWINNEN; UUTWINNEN; UYTWINNEN; VUIJTWINNEN; OPWIJNNEN =vb. door een rechtsgeding iemand van iets uitzetten; iemand executeren; door een vonnis iets verkrijgen.
- comparco III; evinco III; vincendo extorqueo III;
- évincer; déposéder quelqu'un d'une chose par moijen d'un procès;
- mittels eines Urteils spruches etwas erhalten;
- obtain something by means of a judgment;
- obtenar algo por medio de un juicio; efectuar una evicción; desposeer a uno de sus bienes por mediación de una sentencia judicial;

vpl.: C1/1, 27; B2/255; LO3/38; C2/892; B1/57.

UIJTWINNEN OFT EVINCEREN = uitwinnen, uit een bezit ontzetten, uitsparen.
- evinco III;
- évincer;
- enttäusern; aussetzen;
- evict;
- efectuar una evicción; efectuar una excusión; expropriar desposeer; enajenar; ahossar;

vpl.: LOV/66; C1/400, 601, 306 LOV/66; T1/534.

UIJTWINNINGHE Zie:
- uytwinninghe; utewinninge; uutwinninge; uytwinninge; ----; uuytwijningen; vuijtwinninge/

UIT TE SCHIETEN = vb. te verschaffen; te gebruiken; aan te wenden.
- praebeo II; utor III; adhibeo II;
- procurer; fournir;
- gebrauchen; verwenden; ausgeben;
- use; supply; employ;
- desembolsar; suministrar; procurar;

vpl.: LPS 108.

UIT TE SCHIETEN PENNINGEN = voor te schieten geld.
- pecunia subministranda;
- l'argent à avancer;
- vorzuschieszen Geld;
- money to be advanced;
- dinero que se debe avanzar;

vpl.: LPS 108.

UITERSTEN WILLE OFF TESTAMENTE = taut. testament.
- testamentum;
- testament;
- Testament;
- last will;
- testamento última a voluntad; último a disposición;

vpl.: v.d.V/81; B1; C2/897.

UITGANGE VAN DE BRENDENDE KEERSE/BARENDE KEERSSE = uitgaan van de brandende kaars, een rechtsgewoonte bij publieke verkoop van onroerend goed om het bod gedaan bij het uitgaan van een speciaal daarvoor ontstoken kaars rechtsgeldig te doen zijn.
- exstinctio candelae;
- extinction de la chandelle;
- das Erlöschen der Kerze;
- at the candle's going out;
- poropagar la candela encendida;

vpl.: DVB 109.

UITGAVE Zie:
- recht van ----/

UITGELESEN ENDE GECUNDICHT = uitgezocht en ter kennis gebracht;
- selectum ac in lucem prolatum;
- choisi et publié;
- ausgewählt und zur Kenntnis gebracht;
- selected and brought to knowledge;
- descubiertó al conocimientó de ....;

vpl.: BVB 190.

UITGETORFT = vb. geturfd; turf gestoken.
- effodio III caespites bituminosus;
- extraire de la tourbe;
- torfstechen;
- cut peat; dig peat;
- extraer turba;

vpl.: DVB 17.

UITGEVEN Zie:
- terve ----/

UITLEZEN Zie:
- uytlesen; utelesen; uutlesen; ----/

UITROUPIJNGEN ENDE PUBLICACYE = afkondiging.
- publicatio;
- publication;
- Verkündigung;

- publication;
- publicación;

vpl.: PvB 1/34.

UITSENDEN; UTESCHICKEN; UUTSCHICKEN; UYTSCHICKEN = vb. uitzenden.
- mitto III; dimitto II;
- envoyer; expédier;
- absenden; rundschicken;
- send out; dispatch;
- mandar; enviar;

vpl.: DVBZ 5.

UITSLAGEN; UTESLAEN; UUTSLAEN; UYTSLAEN = vb. doorverkopen.
- vendo III;
- vendre;
- durchverkaufen;
- sell again;
- vender;

vpl.: ASO II.

UITSTEL Zie:
- peremptorie ----/

UITTER HEELDER = uit de gehele.
- ob totus;
- de toutte la commune;
- aus der (dem) Ganze;
- from the whole;
- fuera del todó;

vpl.: BVB 193.

UITTORVEN Zie:
- torffen ----/

UITTRECKEN Zie:
- in heervaerden ----/

UITVAERT Zie:
- kleyn ----/

ULTRA MARE ET MONTES = over zee en bergen.
- par mer et monts;
- über Meer und Berge;
- over sea and mountains;
- por mar y montes;

vpl.: PvB 6/35.

UMMER(S) Zie:
- emmer(s); emmeer; ember; immer(s); ommer(s); ----/

UN; UND = conj. en.
- et;
- et;
- und;
- and;
- y; e;

vpl.: BVB 26

UNCE DER ERFENISSE (ONCE) = een twaalfde deel der erfenis.
- pars duodecima hereditatis;

- la douzième part d'un héritage;
- ein zwölfter Teil der Erbschaft;
- a twelfth part of an inheritance;
- la duodécima parte de una herencia;

vpl.: T1/505.

UND Zie:
- arch ---- bedroch/

UND = coni . en.
- et;
- et;
- und;
- amd;
- y; e;

vpl.: DVB 21.

UND ENDE TEECH ZIJNRE NIET = en viel hem niet lastig
- nec ei molestus fuit;
- ne l'ennuyait pas;
- und belästigte Ihn nicht;
- and did not molest him;
- y no le molestió; y dejó en paz;

vpl.: BVB 30.

UNDE Zie:
- actio ----/
- interdictum ---- vi/

UNDE QUESTIO = waarover geschil bestaat, of vanwaar het vraagstuk.
- sur lequel on se dispute;
- d'où le problême;
- von wo; woher; der Fragepunkt;
- whence the question;
- de que hay contienda; o de donde la cuestión;

vpl.: BVB 142.

UNDERBRIET VONDEN = vb. bewezen; geacht; bewezen gevonden.
- puto (habeo) probatum est aliquid;
- considérer comme preuve convictionelle;
- bewiesen befunden;
- conclusively demonstrated; decisively proved;
- considerar como prueba convincente;

vpl.: MGG 1.

UNDERLINGE; ONDERLINGE; ONDERLANGE; ONDERLANC; ONDERLINC; ONDERLANCS = adv. onderlinge; wederkerig.
- inter se; invicem;
- mutuellement;

- gegenseitig;
- mutually; among themselves;
- mutuamente; enstre sí;

vpl.: LPS 38.

UNIEREN = vb. verenigen.
- unio IV;
- unir;
- vereinigen;
- unite;
- unir;

vpl.: PvB 1/218.

UNIFORMELYCK ENDE GHELYCKELYCK = taut. gelijkvormig.
- aequalis;
- uniformément et également;
- gleichförmig;
- de manera uniforme;
- uniform;

vpl.: PB 2/21.

UNIVERSAEL Zie:
- actie om een ---- erfelijcheyt te deylen/

UNIVERSALE ENDE GEHEELE = taut. volledige.
- completus;
- complet; intégral;
- völlig;
- comple;
- completo entero; integral;

vpl.: T1/104.

UNIVERSELEN ERFGHENAEM = algemeen erfgenaam.
- heres universalis;
- héritier universel;
- Universalerbe;
- general heir;
- heredero universal;

vpl.: LOV/272.

UNIVERSITATIS Zie:
- promotor ----/

UNIVERSITEYT ENDE MENICHTE = taut. omvang, veelheid.
- universitas;
- multitude; volume;
- Umfang; Vielheit;
- extent; multitude;
- magnitud; plenitud;

vpl.: T1/348-

UNRUERELIJCK Zie:
- onroerlijck; onroerbaar; onroerende; onroerlijc; onroerich; onruerlijc; onrurend; onruerlijck; ----/

UNSEL Zie:
- uijssel; huyssel; unster; ----; enster; ensser; huysele; onster/

UNSTER Zie:
- uijssel; huyssel; ----; unsel; enster; ensser; huysele; onster/

UPERKEN OFT HALF PINTE WIJNS = (BRUSSEL) = wijnmaat gelijk aan 16 oncen.
- mensura vini, aequa circa quartae parti binorum sextariorum;
- chopine ou demi-pinte du vin;
- Weinmasz;
- wine measure;
- medida de vino;

vpl.: C1/235.

UPERKEN WIJNS Zie:
- half ----/

URBAEN Zie:
- erve ----/
- servituijte ----/

URE Zie:
- aen een staeck ofte haecke met het hout behangen ten tijde van een ----/
- laps van ----/
- stonde ende ----/
- ter gesetter ----/

URE ENDE STONDE = taut. uur.
- hora;
- heure;
- Stunde;
- hour;
- hora;

vpl.: C2/869.

UREN Zie:
- laps van ----/

UREN GESLAEN = ppf. geslagen.
- indico I (horam); pulso I;
- sonner les dix heures;
- zehn Uhr schlagen;
- strike ten;
- tocar laz diez;

vpl.: T2/205.

URGENT ENDE DRINGENDE = taut. geen uitstel gedogend.
- urgens;
- imminent; pressant; urgent;
- dringend; eindringlich;
- pressing; urgent;
- apremiante; perentorio; urgente;

vpl.: T1/307.

URINAELPOT = sub. piespot.
- matellio;
- pot de chambre; vase de nuit;
- Nachttopf;
- piss-pot;
- orinal; bacin;

vpl.: C1/430; LOV 396; LO3/182.

URSEL Zie:
- hoesele; hursel; huersel; ----/

USAGIE; USAIGE; USERINGE; USUS; USAGE; USAEDSE; USAEDSIE; HUSAGE; USANCE; USANCIE = sub. gewoonte; gebruik.
- consuetudo; mos; usus;
- usage; coutume; habitude; emploi;
- Gewohnheit; Herkommen; Brauch;
- custom; usage; tradition;
- uso; costumbre; empleo;

vpl.: C2/881; B1/A2; T1/8.475 Bl.Pl.Bra 25; BVB 7; MGG 109; PvB 1/109; C1/172.

USAGIE (USANCIE) ENDE GHEBRUYCK = taut. gebruik.
- usus;
- usage; emploi; utilisation; consommation;
- Benutzung;
- use;
- uso; empleo;

vpl.: PB/III/307; PB II 250.

USAGIEN , HERKOMEN ENDE COSTUYMEN = taut. gewoonten.
- consuetudines;
- usage et coutume;
- Gewohnheiten;
- customs;
- usos y costumbres;

vpl.: B2/149.

USAIGE Zie:
- usagie; ----; useringe/

USAIGE ENDE SLETE = taut. gebruik.
- usus;
- usage;
- Verbrauch;
- uso;
- uso; empleo;

vpl.: PB 2/27.

USAIGEN Zie:
- met contrarie ----/

USANCIE Zie:
- nae die oude costuijmen de ----/

USANCIEN Zie:
- costuijmen oft ----/

USANCIEN, GEWOENTE ENDE COSTUMEN = taut. gewoonte.
- usus;
- coutume; usage;
- Gewohnheit;
- custom; use;
- costumbre;

vpl.: T1/537.

USANTIE(N) Zie:
- costerijmen ende ----/
- locale ----/
- ongewonelijcke ----/

USANTIEN ENDE HERCOMEN = gebruiken en gewoonten.
- usantiae et consuetudines;
- usage et coutume;
- Sitten und Gewohnheiten;
- customs and usages;
- usos y costumbres;

vpl.: B2/69.-

USEEREN; USEREN; USIEREN; USEIREN; UZEREN; HUSEREN = vb. gebruiken.
- utor III;
- user; employer;
- gebrauchen; benutzen; anwenden;
- use; employ;
- usar;

vpl.: C1/91, 172.

USEIREN Zie:
- useeren; useren; usieren; ----; uzeren; huseren/

USELDRUPPE Zie:
- oesdroppe; oesdrup; oesedrup; oesendrup; oesendroppe; oesidrup; oesydrup; oisendrop; ossedrup; osydrop; ozendrup; sydruppe oosdrup; druijpe; oosdrop; osendrop; osiedrop; osendrup; osendropte; osingdrop drope; eusendrop; osinedrop; ----; neusedrup/

USENTEEREN Zie:
- usiteeren; usiteren; usenteren; ----/

USENTEREN Zie:
- usiteeren; usiteren; ----; usenteeren/

USERE ENDE GEBRUIJCKEN = taut. gebruik.
- usus; cónsuetúdo;
- usage;
- Gebrauch;
- use;
- uso; costumbre;

vpl.: LPS 22; C1/172; MGG 109.

USEREN Zie:
- useeren; ----; usieren; useiren; uzeren; huseren/

USERE(N) ENDE GEBRUYCKEN = taut. gebruiken, gebruik maken van, zich bedienen van.
- utor III;
- emploijer; user; faire usage de; se servir de; utiliser;
- anwenden; benutzen; gebrauchen;
- employ; use; utilise; utiliser;
- emplear; hacer uso de; servirse de; utilizar; usar;

vpl.: PvB 1/12; DVB 114; T1/414; PvB 1/33; PvB 37; LPS 24; T1/6, 401.

USERINGE Zie:
- usagie; usaige; ----/

USIEREN Zie:
- useeren; useren; ----; usei en; uzeren; huseren/

USITEEREN; USENTEREN; USITEREN; USENTEEREN = gebruiken.
- utor III;
- faire usage de;
- anwenden;
- use;
- usar;

vpl.: B2/209.

USITEREN Zie:
- usiteeren; ----; usenteren; usenteeren/

USU Zie:
- longo ----/

USUCAPIE; USUCAPIO = sub. verwerving door gebruik, verkrijgende verjaring.
- usucapio;
- usucapion;
- Erwerbung durch Verjährung;
- obtaining by superannuation;
- prescripción adquisitiva;

vpl.: T1/47; 114, 412.

USUCAPIEEREN; USUCAPIEREN = vb. verjaren.
- usucapis;
- suranner;
- verjähren;
- superannuate;
- preseribir; caducar;

vpl.: T1/47, 114, 412.

USUCAPIEREN Zie:
- usucapieeren; -----/

USUERE = sub. rente; woekerrente.

- usure;
- taux usuraire;
- Wucherzins;
- usurious interest;
- interés usurario; logro; usura;

vpl.: T1/101.

USUREN ENDE WOEKERE; USUER ENDE WOECKER = taut. woekerrente.
- usura iniqua;
- interêt usuraire;
- Zinsen; Wucherzinsen;
- usurious interest;
- usura; interés; usurario;

vpl.: T1/101.

USUFRUCT Zie:
- tochte ende ----;
- tocht oft bladinghe;
- tocht ende bijleven;
- tocht ende duwarie;

USUFRUCT ENDE BIJLEVINGE = taut. vruchtgebruik.
- ususfructus;
- usufruit;
- Nieszbrauch;
- usufruct;
- usofructo;

vpl.: T1/543.

USUFRUCT ENDE TOCHT = taut. vruchtgebruik.
- usufructus;
- usufruit;
- Nieszbrauch;
- usufruct;
- usufructo;

vpl.: T1/535; 536.

USUFRUCTUAIRE; USUFRUCTUARIJS = sub. vruchtgebruiker; vruchtgebruikster.
- usufructuaria; usufructuarius;
- usufruitière; usufruitier; usager;
- Nutzniesserin; Nieszbraucher;
- usufructuary (female);
- usufructuaria; usufructuario; usario;

vpl.: C3/134; T1/536.

USUFRUCTUARIJS Zie:
- usufructuaire; ----/

USUFRUCTUARIJS ENDE TOCHTENERE = taut. vruchtgebruiker.
- ususfructuarius;
- usufruit; usager;
- Nieszbraucher; Nutzbiesser;
- usufructuary;
- usofructo; usuario; usufructuario; beneficiario;

vpl.: T1/536, 82, 234, 418;

vpl.: T2/79; Cul 16.

USUM Zie:
- ad merum, ----/
- per verbum ----/
- seu nudum et merum ----/

USUMFRUICT = sub. vruchtgebruik.
- ususfructus;
- usufruit;
- Nutznieszung;
- usufruct;
- usufructo;

vpl.: C1/739.

USUR Zie:
- idque ex definitione ----/

USURARIS; USURIER; LOMBARDE = sub. woekeraar.
- fenerator; tocullio; usurarius;
- usurier;
- Wucherer;
- usurer;
- usurero; logrero; matatías;

vpl.: B1: Pla.Ph/4.

USURE Zie:
- pretense ----/
- specien van ----/

USURE OFT WOUCKER = taut. woeker.
- usura;
- usure;
- Wucher; Wucherzins;
- usury;
- usura; logro;

vpl.: Pla.Ph/5.

USUREN Zie:
- tafel van ----/

USUREN ENDE INTEREST(EN) = taut. rente; opbrengst.
- usura; faenus;
- intérêt; rente; revenu annuel;
- Ertrag; Zins;
- interest; yield;
- interés; renta; redito;

vpl.: T1/533, 401.

USUREN ENDE VERLETTE = rente en tijdverlies.
- usufructuarium et perditio temporis;
- intérêt et perte de temps;
- Zins und Zeitverlust;
- interest and loss of time;
- interés y pérdida de tiempo;

vpl.: T1/458.

USUREN ENDE VRUCHTEN = taut opbrengst van rente.
- fructus; usura;
- rendement; produit; intérêt;

- Ertrag; Zins;
- interest; yield;
- rendimiento; producto; interés;

vpl.: T1/515.

USUREN, TOLLE ENDE ONGELDE = taut. onkosten.
- impensae;
- tous les frais et impôts;
- Unkosten;
- charges; expenses;
- todos los gastos y impuestos;

vpl.: T1/617.

USURIER ENDE WOECKENERE = woekeraar.
- faenerator; usurarius;
- usurier;
- Wucherer;
- usurer;
- logrero; matatías; usurero;

vpl.: T1/308; 101.

USURPATIE Zie:
- impetitie ende ----/
- notoire ----/
- pretense ----/
- puere ----/

USURPATIE = sub. overweldiging; het ten onrechte iets toeeigenen.
- expugnatio; usurpatio;
- usurpation;
- Ueberwaltigung; Usurpation;
- usurpation; violent and illegal; seizure;
- usurpación;

vpl.: PvB 7/13; PvB 94.

USURPEREN = vb. zich wederrechtelijk toeëigenen.
- usurpe 1;
- usurper;
- überwaltigen; sich rechtwidrig zueignen;
- usurp; appropiate; illegally;
- usurpar;

vpl.: BVB 96; PB II 242.

USURPEREN ENDE VERVOORDEREN = taut. onrechtmatig verkrijgen; zich wederrechtelijk. toeeigenen.
- usurpare 1;
- obtenir; acquérir; injustement; usurper;
- unrechtmäszig erwerben; sich rechtswidrig zueignen; überwaltigen;
- obtain injustly; appropiate illegally; usurp;
- usurpar; obtener ilegalmente;

vpl.: PB II 242; BvB 96.

USUS Zie:
- definitione ----/
- idque ex definitione ----/
- nudus rei ----/

UT Zie:
- deponit articulum ---- jacet/

UT ABSQUE VIRTUTE OPERANDI = als het ware zonder werking(skracht).
- comme sans effet;
- gleichsam ohne Wirkungskraft;
- as it were without effectivity;
- por decirió así = sin efecto;

vpl.: MGG 115.

UT ET VERBA FERUNT = zoals ook de woorden inhouden.
- comme aussi les mots renferment;
- wie es die Wörter auch enthal ten;
- as also the words contain;
- comó las palabras tambièn contienen;

vpl.: MGG 65.

UT ET VERBA IMPORTANT = zoals ook de woorden inhouden.
- comme aussi les mots renferment;
- wie es die Wörter auch enthalten;
- as also the words contain;
- comó los términos también importan;

vpl.: MGG 121.

UT HOC VERBO INQUIUNT = zoals zij met dit woord beweren.
- ainsi qu'ils veulent prétendre avec ce mot;
- wie sie mit diesem Wort behaupten;
- as they assert with this word;
- como asertan con esta palabra;

vpl.: MGG 123.

UT IN TANTUM PROCEDANT = opdat ze in zoverre voortgaan.
- pour qu'ils avancent en ce sens;
- damit sie insoweit fortgehen (fortfahren);
- in order that they will proceed as far as that;
- a fin de que continúen tan lejos (of = a tal punto; of = a tanto);

vpl.: MGG 100.

UT IN TEXTU = zoals in de tekst
- comme dans le texte;

- wie im Texte;
- as in the text;
- como en el texto;

vpl.: MGG 142.

UT POTE = namelijk; aangezien; daar; toch.
- c'est à dire; attendu que; irique; puisque;
- nämlich immerhin;
- namely; since;
- es decir; es a saber; porque; ya que; puesto que; toda vez que;

vpl.: MGG 119.

UT SUPRA Zie:
- actum ---- /
- anno et die ----/
- dato ----/
- et datum ----/

UTCOMEN; UTECOMEN; UUTCOMEN; UYTCOMEN = vb. uitkomen; bli_ken.
- apparet;
- paraître;
- sich zeig en;
- appear; become known;
- salir;

vpl.: PvB 1/104.

UTE Zie:
- vore ----/

UTEBELLINGHE Zie:
- vuytbellinghen; ----; vuytbellinge/

UTEBREKEN Zie:
- uuytbreken; ----; uutbreken; uytbreken/

UTEBRENGEN Zie:
- uuytbrengen; utebringen; uutbringen; ----/

UTEBRINGEN Zie:
- uuytbrengen; ----; uutbringen; utebrengen/

UTECOMEN Zie:
- utcomen; ----; uutcomen; uytcomen/

UTECONDIGEN Zie:
- utecundigen; uuytcundigen; ----; uutcondigen/

UTECOOP Zie:
- vuijtkoop; ----; uutcoop; uytcoop; utecopinge; uutcopinge; uytcopinge; uijtcoop; vutcoop/

UTECOPIEREN Zie:
- wtcopieeren; ----/

UTECOPINGE Zie:
- vuijtkoop; utecoop; uutcoop;

- uytcoop; ----; uutcopinge; uytcopinge/

UTECUNDIGEN; UUYTCUNDIGEN
UTECONDIGEN; UUTCONDIGEN
= vb. afkondigen.
- contendo III;
- annoncer;
- bekanntmachen;
- proclaim;
- anunciar;
vpl.: T1/307.

UTEDAGEMENT Zie:
- vuytdagement; ----; uutdagement; uytdagement/

UTEDELINGE Zie:
- uijtdeelinge; ----/

UTEDELVEN Zie:
- uijtdiepen; ----; uutdelven; wtdelven/

UTEDERSCHEN Zie:
- uytdeursschen; ----; uutderschen; uytdersschen/

UTEDIJC Zie:
- uijtdijckinge; ----; uutdijc; utedijcsch/

UTEDIJCSCH Zie:
- uijtdijckinge; utedijc; uutdijc; -----/

UTEDINGEN Zie:
- uytdinghen; ----; uutdingen/

UTEDRACH Zie:
- vuijtdrachte; utedracht; uutdracht; uytdracht; ----; uutdrach; uytdrach/

UTEDRACHT Zie:
- vuijtdrachte; ----; uutdracht; uytdracht; utedracht; uutdrach; uytdrach/

UTEDRAECHSTER Zie:
- vuijtdraechster; ----; uutdraechster; utedreechster/

UTEDREECHSTER Zie:
- vuijtdraechster; utedraechster; uutdraechster; ----/

UTEDRIVEN Zie:
- vutdriven; ----; uutdriven; uytdriven/

UTEDRUCKEN Zie:
- uijtdrucken; ----; uutdrucken/

UTEEISCHEN Zie:
- uytheysschen; ----; uuteischen; uyteischen; uteeisen; uteheeschen/

UTEEISEN Zie:

- uytheysschen; uteeischen; uuteischen; uyteischen; ----; uteheeschen/

UTEFAIRT Zie:
- uuijtvaerden; utevaert; uutvaert; uytvaert; utevart; utevard; utevert; ----; utevairt; uuytvaerden/

UTEGANC Zie:
- uuytganck; ----; uutganc; uytganc; utegang; uijtganck/

UTEGANG Zie:
- uuytganck; uteganck; uutganc; uytganc; ----; uijtganck/

UTEGENOMEN Zie:
- uijtgenoemen; uijtgenomen; uijtgesceiden; ----; uteghenomen; uijtgescheijden; utegesceiden; utegesceden; utegescheiden; utegesondert; utegesteken; uutgenomen; uutgescheiden; uutgesondert; uutgesteken; uytgenomen; uytghenoemen; uytgesceiden; uytgescheiden; uytgescheyden; uytghescheyden; uuytgesceiden vuytgescheyden; vuytgesteken; wtgesacht; wtgesceyden/

UTEGESCEDEN Zie:
- uijtgenoemen; uijtgenomen; uijtgesceiden; utegesceiden; utegenomen; uteghenomen; uijtgescheijden; ----; utegescheiden; utegesondert; utegesteken; uutgenomen; uutgescheiden; uutgesondert; uutgesteken; uytgenomen; uytgaenoemen; uytgesceiden; uytgescheiden; uytgescheyden; uytghescheyden; uuytgesceiden; vuytgescheyden; vuytgesteken; wtgesacht; wtgesceyden/

UTEGESCEIDEN Zie:
- uijtgenoemen; uijtgenomen; uijtgesceiden; utegenomen; uteghenomen; uijtgescheijde ; ----; utegesceden; utegescheiden; ut eg enomen utegesondert; utegesteken; uutgenomen; uutgescheiden; uutgesondert; uutgesteken; uytgenomen; uytghen oe men; uytgesceiden; uytgescheiden; uytgescheyden; uytghescheyden; uuytgesceiden; vuytgescheyden; vuytgesteken; wtgesacht; wtgesceyden/

UTEGESCHEIDEN Zie:

- uijtgenoemen; uijtgenomen; uitgesceiden; utegenomen; uteghenomen; uijtgescheijden; utegesceiden; utegesceden; ----; utegenomen; utegesondert; uutgesteken; uytgenomen; uytghenoemen; uytgesceiden; uytgescheiden; uytgescheyden; uytgheschey-den; uuytgesceiden; vuytgescheyden; vuytgesteken; wtgesacht; wtgesceyden/

UTEGESLUTEN Zie:
- uuytgesluyten; ----; uutgesluten/

UTEGEVEN Zie:
- wtgeven; ----; uutgeven; uytgeven; uijtgeven/

UTEGEVER Zie:
- uijtghevere; ----; uutgever/

UTEGEVING Zie:
- uijtgheef; uytgeve; uytgevinge; ----; utegevinge; uutgevinge/

UTEGEVINGE Zie:
- uijtgheef; uytgheve; uytgevinge; ----; uutgevinge/

UTEGHENOMEN Zie:
- uijtgenoemen; uijtgenomen; uijtgesceiden; utegenomen; ----; uteghenomen; uijtgescheijden; utegesceiden; utegesceden; utegescheiden; utegenomen; utegesondert; utegesteken; uutgenomen; uutgescheiden; uutgesondert; uutgesteken; uytgenomen; uytghenoemen; uytgesceyden; uytgescheiden; uytgescheyden; uytghescheyden; uuytgesceiden vuytgescheyden; vuytgesteken; wtgesacht; wtgesceyden/

UTEGIFTE Zie:
- uijtgift; uytgifte; ----; uutgifte/

UTEHANGEN Zie:
- wthangen; ----; uuthangen; uythangen/

UTEHEEMS Zie:
- uytheymsch; uteheemsch; uutheemsch; uterheemsch; uytheemsch; utehemesch; uteheimesch; utehemsch; utems; ----; utehemet; uteheemt; utehemich/

UTEHEEMSCH Zie:
- uytheymsch; ----; uutheemsch uterheemsch; uytheemsch;

utehemesch; uteheimesch; utehemsch; uteheimesch; utehemesch; utems; uteheems; utehemet; uuthemet; uteheemt; utehemich/

UTEHEEMT Zie:
- uytheymsch; uteheemsch; uutheemsch; uterheemsch; uytheemsch; utehemesch; uteheimesch; utehemsch; utems; uteheems; utehemet; ----; utehemisch/

UTEHEESCHEN Zie:
- uytheysschen; uteeischen; uuteischen; uyteischen; uteeisen; ----/

UTEHEIMESCH Zie:
- uytheymsch; uteheemsch; uutheemsch; uterheemsch; uytheemsch;.----; utehemesch; utehemsch; utems; uteheems; utehemet; uteheemt; utehemisch/

UTEHEMESCH Zie:
- uytheymsch; uteheemsch; uutheemsch; uterheemsch; uytheemsch; ----; uteheimesch; utehemsch; utems; uteheems; utehemet; uuthemet; uteheemt; utehemich/

UTEHEMET Zie:
- uytheymsch; uteheemsch; uutheemsch; uterheemsch; uytheemsch; utehemesch; uteheimesch; utehemsch; utems; uteheems; ----; uteheemt; utehemich/

UTEHEMICH Zie:
- uytheymsch; uteheemsch; uutheemsch; uterheemsch; uytheemsch; utehemesch; uteheimesch; utehemsch; utems; uteheems; utehemet; uteheemt; ----/

UTEHEMSCH Zie:
- uytheymsch; uteheemsch; uutheemsch; uterheemsch; uytheemsch; utehemesch; uteheimesch; ----; utems; uteheems; utehemet; uteheeemt utehemich/

UTEHILICKEN Zie:
- uytheylighen; ----; utehylicken/

UTEHYLICKEN Zie:
- uytheylighen; utehilicken; ----/

UTELANDICH Zie:

--uuytlansch; uuytlantsche; utelantsch; uutlantsch; uytlantsch; utelansch; utelands; utelants; utelendsch ----; uutlandich; uytlandich; utelendich/

UTELANDSCH Zie:
- uuytlansch; uuytlantsche; utelantsch; uutlantsch; uytlantsch; utelansch; ----; utelants; utelendsch; utelandich; uutlandich; uytlandich; utelendich/

UTELANSCH Zie:
- uuytlansch; uuytlantsche; utelantsch; uutlantsch; uytlantsch; ----; utelandsch; utelants; utelendsch; utelandich; uutlandich; uytlandich; utelendich/

UTELANTS Zie:
- uuytlansch; uuytlantsche; utelantsch; uutlantsch; uytlantsch; utelansch; utelands; ----; utelendsch; utelandich; uutlandich; uytlandich; utelendich/

UTELANTSCH Zie:
- uuytlansch; uuytlantsche; ----; uutlantsch; uytlantsch; utelansch; utelandsch; utelants; utelendsch; utelandich; uutlandich; uytlandich; utelendich/

UTELEGGEN Zie:
- uijtleggen; ----; uutleggen; uytleggen/

UTELEGGER Zie:
- uijtlegger; ----; uutlegger; uytlegger/

UTELENDICH Zie:
- uuytlantsch; uuytlantsche; utelantsch; uutlantsch; uytlantsch; utelansch; utelands; utelants; utelendsch; utelandich; uutlandich; uytlandich; ----/

UTELENDSCH Zie:
- uuytlansch; uuytlantsche; utelantsch; uutlantsch; uytlantsch; utelansch; utelands; utelants; ----; utelandich; uutlandich; uytlandich; utelendich/

UTELESEN Zie:
- uytlesen; ----; uutlesen; uitlezen/

UTELEVEREN Zie:
- uijtleveren; ----; uutleveren; uytleveren/

UTEMAECKEN Zie:
- uijtmaken; utemaken; uutmaken; uytmaken; ----;/

UTEMAKEN Zie:
- uijtmaken; ----; uutmaken; uytmaken; utemaecken/

UTEMETEN Zie:
- uytmeetten; ----; uutmeten; uytmeten/

UTEMETER Zie:
- uytmeter; ----; uutmeter/

UTEMOEREN Zie:
- uijtmoeren; ----; uutmoeren; uijttemoeren/

UTEMS Zie:
- uytheymsch; uteheemsch; uutheemsch; uterheemsch; uytheemsch; utehemesch; uteheimesch; utehemsch; ----; uteheems; utehemet; uteheemt; utehemich/

UTEN Zie:
- huten; huyten; ----; uutten; uyten; vuytten; vuyten/

UTENDI Zie:
- hoc ---- et fruendi jus/

UTENDO = verb. door te gebruiken.
- utendo;
- en faisant usage;
- durch Gebrauch;
- by use;
- utilizando;

vpl.: MGG 96.

UTENDO ET FRUENDO DICTA COMMUNITTATE = door te gebruiken en te genieten voorgenoemde gemeenschap.
- en faisant usage de l'usufruit;
- gebrauchend und genieszend ebengenannte Gemeinschaft;
- used and enjoied abovementioned community;
- utilizando y gozando de la comunidad (of = comunión) antedicha;

vpl.: MGGn 69

UTENEMINGE Zie:
- uytneminghe; uutneminge; ----; uytneminge/

UTERADEN Zie:
- uijtroeden; uteroden; uutroden; uytroden; uteroeden; ----; uteraiden;

uuytroden/

UTERAIDEN Zie:
- uijtroeden; uteroden; uutroden; uytroden; uteroeden; uteraden; ----; uuytroden/

UTERECHTEN Zie:
- uterichten; ----; uutrechten; uytrechten; uuytrichten/

UTEREECKEN Zie:
- uijtreeken; utereken; uutreken; uijtreken; ----; uytreken; vuijtreijken/

UTEREINSEN Zie:
- uuytreisen; utereisen; uutreisen; uytreisen; ----/

UTEREISEN Zie:
- uuytreysen; ----; uutreisen; uytreisen; utereinsen/

UTEREKEN Zie:
- uijtreeken; ----; uutreken; uijtreken; utereecken; uytreken; vuijtreijken/

UTERHEEMSCH Zie:
- uytheymsch; uteheemsch; uutheemsch; ----; uytheemsch; utehemesch; uteheimesch; utehemsch; utems; uteheems; utehemet; uuthemet; uteheemt; utehemisch/

UTERICHTEN; UTERECHTEN; UUTRECHTEN; UYTRECHTEN; UUYTRICHTEN = vb.berechten.
- corrigo III;
- juger;
- aburteilen;
- adjudicate;
- hacer justitia;

vpl.: T1/215; PvB1/456; C1/603, 1013/18

UTERINGE Zie:
- uytteringe; ----; uutteringe/

UTERODEN Zie:
- uijtroeden; ----; uutroden; uytroden; uteroeden; uteraden; uteraiden; uuytroden/

UTEROEDEN Zie:
- uijtroeden; uteroden; uutroden; uytroden; ----; uteraden; uteraiden; uuytroden/

UTEROEPEN Zie:
- uijtroepen; ----; uutroepen; uytroepen; uteroupen; uteropen/

UTEROEPER Zie:
- uijtroeper; ----; uutroeper; uytroper; uteroper/

UTEROPEN Zie:
- uijtroepen; uteroepen; uutroepen; uytroepen; uteroupen; ----/

UTEROPER Zie:
- uijtroeper; uteroeper; uutroeper; uytroeper; ----/

UTEROUPEN Zie:
- uijtroepen; uteroepen; uutroepen; uytroepen; ----; uteropen/

UTERST Zie:
- vuijterste; uterste; uyterste; utterste; ----; uderste/

UTERSTE Zie:
- vuijterste; ----; uyterste; utterste; uterst; uderste/

UTERSTE ERNSTICHHEIJT = uiterste voortvarendheid.
- diligentia extrema;
- dernières diligences;
- sein Möglichstes tun;
- utter go-aheadness;
- maxima diligencia;

vpl.: LO6/518.

UTERSTEN Zie:
- testament of ---- wil/
- bij ---- wille ende testamente/

UTERSTEN VESTEN = buitenste wallen.
- valla exteriora;
- remparts extérieures;
- äusserste Wälle;
- exterior vamparts;
- vallas exteriores;

vpl.: LO1/70.

UTERSTEN WILLE OFT TESTAMENT OFT MAKINGE = taut. uiterste wilsbeschikking.
- testamentum;
- dernières volontés; testament;
- Testament; letztwillige Verfügung;
- last will;
- testam ento; última a voluntad;

vpl.: T1/518; C1/17; C41/305; T2/72.

UTESCEIDEN Zie:
- vuijtgesceiden; utescheiden; uutgescheiden; ----; utegesceden; uytghescheyden; uuytgeseyden/

UTESCHEIDEN Zie:
- vuijtgesceyden; ----; uutgescheiden; utesceiden;

utesceden; uytghescheyden; uuytgesceyden/

UTESCHICKEN Zie:
- uitsenden; ----; uutschicken; uijtschicken/

UTESCHOUT Zie:
- uuytscult; uteschult; ----; uutschout; uytschout/

UTESCHRIFT Zie:
- uytschrift; uteschrifte; uutschrifte; uytschrifte; ----; vuytscrift/

UTESCHRIFTE Zie:
- uytschrift; ----; uutschrifte; uytschrifte; uteschrift; vuytscrift/

UTESCHRIJFBRIEVE Zie:
- vuytschrijfbrieve; ----/

UTESCHRIJVEN Zie:
- uytschrijven; uteschrijven; uutschriven; uytschriven; ----/

UTESCHRIVEN Zie:
- uytschrijven; ----; uutschriven; uytschriven; uteschrijven/

UTESCHULT Zie:
- uuytscult; ----; uteschout; uutschout; uytschout/

UTESEINDEN Zie:
- uytseynden; utesenden; uutsenden; uytsenden; ----; utesinden/

UTESEINDINGE Zie:
- uytseyndinghe; utesendinge; uutsendinge; uytsendinge; ----/

UTESENDEN Zie:
- uytseynden; ----; uutsenden; uytsenden; uteseinden; utesinden/

UTESENDINGE Zie:
- uytseyndinghe; ----; uutsendinge; uytsendinge; uteseindinge/

UTESINDEN Zie:
- uytseynden; utesenden; uutsenden; uytseynden; uteseinden; ----/

UTESINNICH Zie:
- uuytsinige; ----; uutsinnich; uytsinnig/

UTESLAEN Zie:
- uitslagen; ----; uutslaen; uytslaen/

UTESNIDINGE Zie:
- uijtsnede; ----/

UTESPANNEN Zie:
- vutspienen; ----; uutspannen/

UTESPOELEN Zie:
- uytspullen; ----; uutspoelen; uijtspoelen/

UTESPRAEC Zie:
- ijtsprake; utesprake; uutsprake; uytsprake; ----; utespraie; vuijtspraec/

UTESPRAIC Zie:
- ijtsprake; utesprake; uutsprake; uytsprake; utespraec; ----; vuijtspraec/

UTESPRAKE Zie:
- ijtsprake; ----; uutsprake; uytsprake; utespraec; utespraic; vuijtspraec/

UTESPREKEN Zie:
- uuytspreken; ----; uutspreken uytspreken/

UTESTECSEL Zie:
- vuytsteecxsel; ----; uutsteecsel; vuytstecksel/

UTESTEKEN Zie:
- vuijtsteken; ----; uutsteken; uytsteken; uijtsteken/

UTESTEL Zie:
- vuijtstel; ----; uutstel; uuytstel/

UTESTRECKEN Zie:
- uijtstrecken; ----; uutstrecken/

UTESTRECKINGE Zie:
- uijtstreckinge; ----; uutstreckinge/

UTETAPPER Zie:
- uyttapper; ----; uuttapper; tavenier; tavernier; ; weerd; weert; weirdt; werd; wert; weirt; wiert; waerd; waert/

UTEVAERT Zie:
- uuijtvaerden; ----; uutvaert; uytvaert; utevart; utevard; utevert; utefairt; utevairt; uuytvaerden; vuijtvaert/

UTEVAIRT Zie:
- uuijtvaerden; utevaert; uutvaert; uytvaert; utevart; utevard; utevert; utefairt; ----; uuytvaerden; vuijtvaert/

UTEVARD Zie:
- uuijtvaerden; utevaert; uutvaert; uytvaert; utevart; ----; utevert; utefairt;

utevairt; uuytvaerden; bv vuijtvaert/

UTEVART Zie:
- uuijtvaerden; utevaert; uutvaert; uytvaert; ----; utevard; utevert; utefairt; utevairt; uuytvaerden; vuijtvaert/

UTEVERT Zie:
- uuijtvaerden; utevaert; uutvaert; uytvaert; utevart; utevard; ----; utefairt; utevairt; uuytvaerden; vuijtvaert/

UTEVOEREN Zie:
- uytvuyeren; ----; uutvoeren; uytvoeren; utevoren; utevoiren; utevueren/

UTEVOIREN Zie:
- uytvuyren; utevoeren; uutvoeren; uytvoeren; utevoren; ----; utevueren/

UTEVOREN Zie:
- uytvuyren; utevoeren; uutvoeren; uytvoeren; ----; utevoiren; utevueren/

UTEVUEREN Zie:
- uytvuyren; utevoeren; uutvoeren; uytvoeren; utevoren; utevoiren; ----/

UTEWARPEN Zie:
- uytworpen; uteworpen; utewerpen; uutwerpen; uytwerpen; ----; uteworden/

UTEWECH Zie:
- uytweghe; ----; uutwech; uytwech/

UTEWEGEN Zie:
- wtwegen; ----; uutwegen; uytwegen/

UTEWERPEN Zie:
- uytworpen; uteworpen; ----; uutwerpen; uytwerpen; utewarpen; uteworpen/

UTEWINDER Zie:
- evinceerder; evincent; utewinner; ----; uutwinner; uytwinner; vuijtwinder; vuytwinder/

UTEWINNEN Zie:
- uijtwinnen; ----; uutwinnen; uytwinnen; vuijtwinnen; opwijnnen/

UTEWINNER Zie:
- evinceerder;, evincent; ----; utewinder; uutwinner;

uytwinner; vuijtwinder; vuijtwinder/

UTEWINNINGE Zie:
- uytwinninghe; ----; uutwinninge; uytwinninge; uijtwinninghe; uuytwijningen; vuijtwinninge/

UTEWISENS Zie:
- vuijtwijsens; ----/

UTEWISINGE Zie:
- vuijtwijsen; ----; uutwisinge/

UTEWORPEN Zie:
- uytworpen; ----; utewerpen; uutwerpen; uytwerpen; utewarpen; uteworpen/

UTI Zie:
- actio interdictum ---- possidetis/
- actio ---- possidetis/
- interdictum ----/

UTILATES Zie:
- prol libitu et ---- causae/

UTILE Zie:
- dominium plenum directum el ----/
- 't gebruyc ende dominie ----/

UTILE DOMINIUM = eigendomsgenot.
- jouissance;
- Nutzniessung des Eigentums;
- benefit of one's property;
- beneficio (of = disfrute) de su propiedad;

vpl.: DVB 46.

UTILE EN PROFFITELIJC = taut. voordelig.
- utilis et lucrosus;
- avantageux; profitable; utile;
- vorteilhaft;
- advantageous; profitable;
- provechoso; útil; ventajoso;

vpl.: T1/425.

UTILIS Zie:
- actie ad ----/

UTILITATE Zie:
- pro libitu et ---- causae/

UTPOTE RES INTER ALIOS ACTA = als een zaak die tussen andere afgehandeld wordt.
- comme une chose qui est traitée parmi d'autres;
- als eine Sache die zwischen andere Sachen behandelt werden kann;
- as a cause that can be dispatched among other causes;

como una cosa terminad entre; otras personas;
vpl.: MGG 98.

UTRUBI Zie:
- actio ----/
- actio interdictem ----/

UTTERSTE Zie:
- vuijterste; uterste; uyterste; ----; uterst; uderste/

UUIJT Zie:
- actie ----/
- actien ----/
- misdaet ---- heeten bloede/
- misdaet ---- opsette met coelen bloede/

UUIJTBROEDEN Zie:
- afhouwen oft ----/

UUIJTCUNDIGEN Zie:
- precosineren ende ----/

UUIJTDAGENDE Zie:
- uuijtstotende ----/

UUIJTGEGEVEN Zie:
- in verhueringe ----/

UUIJTGESPROKEN Zie:
- gepronuncieert ende ----/

UUIJTGEVERE Zie:
- beghindere oft ----/
- in verhueringe ---- langer dan jaire/

UUIJTGEWIST Zie:
- gesmolten ende ----/

UUIJTLANTSCHEN LUDEN = vreemdelingen.
- extraneus;
- étrangers (pl.);
- Fremder;
- alien; foreigner;
- extranjeros; (pl.)
vpl.: T1/15

UUIJTRICHTINGE Zie:
- prestacie ende in gelde/

UUIJTSET Zie:
- delaij oft ----/
- dilacie ende ----/

UUIJTSINNICH Zie:
- sot oft ----/
- uuijtsinnige ----/

UUIJTSINNIGEN Zie:
- kijntschen ende ----/

UUIJTSLUIJTINGE Zie:
- exclusie ende ----/

UUIJTVAERDEN; UTEVAERT; UUTVAERT; UYTVAERT; UTEVART; UTEVARD; UTEVERT;

UTEFAIRT; UTEVAIRT; UUYTVAERDEN; VUIJTVAERT = sub. uitvaart; begrafenis.
- exsequae funeris; funus;
- obsèques; funérailles;
- Totenfeier; Seelenamt; Exequien; Begräbnis;
- funeral; obsequies;
- excequias; funerales; entierro solemne;
vpl.: T1/538; LOV 62.

UUTBREKEN Zie:
- uuytbreken; utebreken; ----; uytbreken/

UUTBRINGEN Zie:
- uuytbrengen; utebringen; ---- utebrengen/

UUTCOMEN Zie:
- utcomen; utecomen; ----; uytcomen/

UUTCONDIGEN Zie:
- utecundigen; uuytcundigen; utecondigen; ----/

UUTCOOP Zie:
- vuijtkoop; utecoop; ----; uytcoop; utecopinge; uutcopinge; uytcopinge; uijtcoop; vutcoop/

UUTCOPINGE Zie:
- vuijtkoop; utecoop; uutcoop; uytcoop; utecopinge; ----; uytcopinge/

UUTDAGEMENT Zie:
- vuytdagement; utedagement; ----; uytdagement/

UUTDE Zie:
- wtter; ----/

UUTDELVEN Zie:
- uijtdiepen; utedelven; ----; wtdelven/

UUTDERSCHEN Zie:
- uytdeursschen; utederschen; ----; uytdersschen/

UUTDIJC Zie:
- uijtdijckinge; utedijc; ----; utedijsch/

UUTDINGEN Zie:
- uytdinghen; utedingen; ----/

UUTDRACH Zie:
- vuijtdrachte; utedracht; uutdracht; uytdracht; utedrach; ----; uytdrach/

UUTDRACHT Zie:
- vuijtdrachte; utedracht; ----; uytdracht; utedracht; uutdracht; uytdrach/

UUTDRAECHSTER Zie:
- vuijtdraechster; utedraechster; ----; utedreechster/

UUTDRIVEN Zie:
- vutdriven; utedriven; ----; uytdriven/

UUTDRUCKEN Zie:
- uijtdrucken; utedrucken; ----/

UUTEISCHEN Zie:
- uytheysschen; uteeischen; ----; uyteischen; uteeisen; uteheeschen/

UUTGANC Zie:
- uuytganck; uteganc; ----; uytganc; utegang; uijtganck/

UUTGELOPEN MONICK = uitgetreden kloosterling.
- monachus qui cucullum deposuit;
- moine défroque;
- ausgetretener Mönch;
- retired monk;
- monje que dejó los hábitos;

vpl.: PvB 1/34; T1/46.

UUTGENOMEN Zie:
- uijtgenoemen; uijtgenomen; uijtgesceiden; utegenomen; uteghenomen; uijtgescheijden; utegesceiden; utegesceden; utegescheiden; utegesondert; utegesteken; ----; uutgescheiden; uutgesondert; uutgesteken; uytgenomen; uytghenoemen; uytgesceiden; uytgescheiden; uytgescheyden; uytghescheyden; uuytgesceiden; vuytgescheyden; vuytgesteken; wtgesacht; wtgesceyden/

UUTGESCHEIDEN Zie:
- uijtgenoemen; uytgenomen; uijtgesceiden; utegenomen; uteghenomen; uijtgescheijden; utegesceiden; utegesceden; utegescheiden; utegesondert; utegesteken; uytgenomen; uytghenoemen; uytgesceiden; uytgescheiden; uytgescheyden; uytghescheyden; uuytgesceiden; vuytgescheyden; vuytgesteken; wtgesacht; wtgesceyden/

UUTGESLUTEN Zie:
- uuytgesluyten; utegesluten; ----/

UUTGESONDERT Zie:
- uijtgenoemen; uijtgenomen; uijtgesceiden; utegenomen; uteghenomen; uijtgescheijden; utegesceiden; utegesceden; utegescheiden; utegesonde rt; utegesteken; uutgenomen; uutgescheiden; ----; uutgesteken; uytgenomen; uytghenoemen; uytgesceiden; uytgescheiden; uytgescheyden; uytghescheyden; uuytgesceiden; vuytgescheyden; vuytgesteken; wtgesacht; wtgesceyden/

UUTGESTEKEN Zie:
- uijtgenoemen; uijtgenomen; uijtgesceiden; utegesceiden; utegesceden; utegescheiden; utegesondert; utegesteken; uutgenomen; uutgescheiden; uutgesondert; ----; uytgenomen; uytghenoemen; uytgesceiden; uytgescheiden; uytgescheyden; uytghescheyden; uuytgesceiden; vuytgescheyden; vuytgesteken; wtgesacht; wtgesceyden/

UUTGEVEN Zie:
- wtgeven; utegeven; ----; uytgeven; uijtgeven/

UUTGEVER Zie:
- uijtghevere; utegever; ----/

UUTGEVINGE Zie:
- uijtgheef; uytgheve; uytgevinge; utegevinge; ----/

UUTGIFTE Zie:
- uijtgift; uytgifte; utegifte; ----/

UUTHANGEN Zie:
- wthangen; utehangen; ----; uythangen/

UUTHEEMSCH Zie:
- uytheymsch; uteheemsch; ----; uterheemsch; uytheemsch utehemesch; uteheimesch; utehemsch; utems; uteheems; utehemet; uuthemet; uteheemt; utehemich/

UUTHILICKEN Zie:
- uytheylighen; utehilicken; ----; utehylicken/

UUTLANDICH Zie:
- uuytlansch; uuytlantsche; utelantsch; uutlantsch; uytlantsch; utelansch; utelands; utelants; utelendsch; utelandich; ----; uytlandich; utelendich/

UUTLANTSCH Zie:
- uuytlansch; uuytlantsche; utelantsch; ---; uytlantsch;

utelansch; utelandsch; utelants; utelendsch; utelandich; uutlandich; uytlandich; utelendich/

UUTLEGGEN Zie:
- uijtleggen; uteleggen; ----; uytleggen/

UUTLEGGER Zie:
- uijtlegger; utelegger; ----; uytlegger/

UUTLESEN Zie:
- uytlesen; utelesen; ----; uitlezen/

UUTLEVEREN Zie:
- uijtleveren; uteleveren; ----; uytleveren/

UUTMAKEN Zie:
- uijtmaken; utemaken; ----; uytmaken; utemaecken/

UUTMETEN Zie:
- uytmeetten; utemeten; ----; uytmeten/

UUTMETER Zie:
- uytmeter; utemeter; ----/

UUTMOEREN Zie:
- uijtmoeren; utemoeren; ----; uyttemoeren/

UUTNEMINGE Zie:
- uytneminghe; ----; utenemminge; uytneminge/

UUTPANDEN Zie:
- uijtpanden; utepanden; ----; utependen; utepinden; utepeinden/

UUTPOLSEN Zie:
- uuytpolsen; utepolsen; ----/

UUTRECHTEN Zie:
- uterichten; uterechten; ----; uytrechten; uuytrichten/

UUTREISEN Zie:
- uuytreysen; utereisen; ----; uytreisen; utereinsen/

UUTREKEN Zie:
- uijtreeken; utereken; ----; uijtreken; utereecken; uytreken; vuijtreijken/

UUTRODEN Zie:
- uijtroeden; uteroden; ----; uytroden; uteroeden; uteraden; uteraiden/

UUTROEPEN Zie:
- cundigen ende ----/
- uijtroepen; uteroepen; ----; uytroepen; uteroupen; uteropen/

UUTROEPER Zie:
- uijtroeper; uteroeper; ----; uytroper; uteroper/

UUTSCHOUT Zie:
- uuytscult; uteschult; uteschout; ----; uytschout/

UUTSCHICKEN Zie:
- uitsenden; uteschicken; ----; uijtschicken/

UUTSCHRIFTE Zie:
- uytschrift; uteschrifte; ----; uytschrifte; uteschrift; vuytscrift/

UUTSCHRIVEN Zie:
- uytschrijven; uteschrijven; ----; uytschriven; uteschrijven/

UUTSENDEN Zie:
- uytseynden; utesenden; ----; uytsenden; uteseinden; utesinden/

UUT SENDINGE Zie:
- uytseyndinghe; utesendinge; ----; uytsendinge; uteseindinge/

UUTSINNICH Zie:
- uuytsinige; utesinnich; ----; uytsinnig/

UUTSLAEN Zie:
- uitslagen; uteslaen; ----; uytslaen/

UUTSPANNEN Zie:
- vuspienen; utespannen; ----/

UUTSPOELEN Zie:
- uytspullen; utespoelen; ----; uijtspoelen/

UUTSPRAKE Zie:
- ijtsprake; utesprake; ----; uytsprake; utespraec; y utespraic; vuijtspraec/

UUTSPREKEN Zie:
- uuytspreken; utespreken; ----; uytspreken/

UUTSTEECSEL Zie:
- vuytsteecxsel; utestecsel; ----; vuytstecksel/

UUTSTRECKEN Zie:
- uijtstrecken; utestrecken; ----/

UUTSTRECKINGE Zie:
- uijtstreckinge; utestrecking; ----/

UUTTAPPER Zie:
- uyttapper; utetapper; ----; tavenier; tavernier; tavenier; weerd; weert; weirdt; werd; wert; weirt; wiert; waerd; waert/

UUTTEN Zie:
- huten; huyten; uten; ----; uyten; vuytten; vuyten/

UUTTERINGE Zie:
- uytteringe; uteringe; ----/

UUTVAERT Zie:
- uuijtvaerden; utevaert; ----; uytvaert; utevart; utevard; utevert; utefairt; utevairt; uuytvaerden; vuijtvaert/

UUTVOEREN Zie:
- uytvuyeren; utevoeren; ----; uytvoeren; utevoren; utevoiren; utevueren/

UUTWECH Zie:
- uytweghe; utewech; ----; uytwech/

UUTWEGEN Zie:
- wtwegen; utewegen; ----; uytwegen/

UUTWERPEN Zie:
- uytworpen; uteworpen; utewerpen; ----; uytwerpen; utewarpen; uteworpen/

UUTWINNEN Zie:
- uijtwinnen; utewinnen; ----; uytwinnen; vuytwinnen; opwijnnen/

UUTWINNER Zie:
- evinceerder; evincent; utewinner; utewinder; ----; uytwinner; vuijtwinder; vuytwinder/

UUTWINNINGE Zie:
- uytwinninghe; utewinninge; ----; uytwinninge; uijtwinninghe; uuytwijningen; vuijtwinninge/

UUTWISINGE Zie:
- vuijtwijsen; utewisinge; ----/

UUYT GRAMMEN MOEDE = uit boosheid, slechtheid.
- ex pravitate; ex turpitudine;
- en colère;
- aus Zorn; aus Schlechtigkeit;
- from anger;
- crecido de enojo;

vpl.: T1/186.

UUYT HUESCHEYDEN = uit hoffelijkheid; uit beleefdheid

- ex liberalitate;
- courtoisie; urbanité; civilité; politesse;
- Höflichkeit;
- courtesy; politeness;
- cortesía; urbanidad; cortesanía; atención;

vpl.: T1/462.

UUYT LEEFDEN ENDE GUNSTEN = ten behoeve van.
- in favorem (+ gen.);
- en faveur de; au bénéfice de;
- zugunsten;
- in favour of;
- en favor de; en pro de; en beneficio de;

vpl.: T1/383.

UUYT LIBERAELDER HERTTEN = geheel vrijwillig.
- totus voluntarius;
- voluntairement; de plein gré;
- ganz freiwillig;
- completely voluntary;
- voluntariamente; a voluntad;

vpl.: T1/401.

UUYTMAKINGE Zie:
- actie spruytende van testamente oft ende giften gedaen bij redenen van der doot ----/
- actie van testamente oft ---- ende figten/

UUYT PROPOOSTE ENDE OPSETTE = taut. voorbedachte raad; opzet.
- propositum et consilium;
- avec intention; à dessein; de propos délibéré;
- vorsätzlich;
- malice prepense;
- deliberadamente; de propósito; intencionadamente;

vpl.: T1/379.

UUYT REDELIJCKEN ENDE DEUGDELIJCKEN GEVUELENE = uit redelijke en deugdelijke overwegingen.
- ex bono et quo;
- pour de motifs raisonnables;
- aus billigen und vernünftigen Erwägungen;
- from reasonable considerations
- por motivos razonables;

vpl.: T1/248.

UUYT ZIJNEN EYGENEN BERUEREN = sub. eigener beweging.
- sua sponte;
- de son propre mouvement;
- aus eigenem Antrieb;
- of one's own accord;
- por propio impulso; por libre

voluntad; de propio intento;
vpl.: T1/275.

UUYTBREKEN; UTEBREKEN; UUTBREKEN; UYTBREKEN = sub. ontvluchting; uitbreking.
- fuga;
- échappement; évasion; fuite;
- Ausbruch; Flucht;
- escape; flight; the outbreak;
vpl.: T1/277-

UUYTBRENGEN; UTEBRINGEN; UUTBRINGEN; UTEBRENGEN = vb. bekend maken.
- delego III; palam facere;
- découvrir;
- bekannt machen;
- disclose;
- descubrir;
vpl.: T1/274.

UUYTBRENGEN EN ONTDECKEN = taut. aan het licht brengen; openbaren.
- detego III;
- découvrir; manifester; révéler;
- zu Tage fördern;
- disclose; divulge; reveal;
- descubrir; poner de manifiesto; revelar; sacar a luz;
vpl.: T1/274.

UUYTCUNDIGEN Zie:
- utecundigen; ----; utecondigen; uutcondigen/

UUYTCUNDIGEN ENDE PRECONISEREN = taut. afkondigen; bekendmaken.
- facio III praeconium; contendo III; praconium; detero III;
- annoncer; préconiser; proclamer; publier; notifier;
- bekanntmachen; verkündigen; veröffentlichen;
- proclaim; promulgate; announce; publish;
- anunciar; preconizar; pregonar; proclamar; publicar; manifestar;
vpl.: T1/307.

UUYTEN NAICTEN ENDE PUREN WILLE = taut. uit vrije wil; vrijwilligheid.
- ex libertate animi;
- de bon gré; volontairement;
- freiwillig;
- voluntary;
- voluntariamente;
vpl.: T1/354.

UUYTER GEBUERTEN = uit de

buurt.
- ex vicinia;
- du voisinage; du quartier;
- aus der Nachbarschaft;
- of the quarter;
- de la vecindad; del barrio;
vpl.: T1/208.

UUYTER PLICHT = adi. mondig.
- sui iuris;
- majeur;
- mündig;
- of age;
- mayor de edad;
vpl.: T2/38.

UUYTER PLICHT SIJN ENDE GEEMANCIPEERT = taut. meerderjarig verklaard; mondig verklaard.
- suae iuris declaratus; sui iuris;
- déclarer majeur;
- Volljährigkeit erklären; mündig erklären;
- certify of age;
- declarar mayor de edad;
vpl.: T1/492; T2/38.

UUYTERSTE WILLE ENDE TESTAMENTE = taut. laatste wilsbeschikking; testament;
- testamentum;
- dernière volonté; testament;
- letztwillige Verfügung; Testament;
- last will;
- testamento; última a voluntad;
vpl.: T1/543; T2/72.

UUYTERSTE WILLE OFT CODICILLE = taut. eigenhandig geschreven laatste wilsbeschikking als aanvulling van een testament; toevoegsel; aanhangsel.
- codicillus; codicellus;
- codicille; dernière volonté écrite à main comme complément d'un testament;
- Kodizill; eigenhändig geschriebenes Testament; Nachtrag oder Zusatz eines Testamentes;
- codicil; last will; written in one's own hand;
- codicilio; última voluntad escrita a; mano como complemento de un testamento; Testamento privado escrito a mano por el propio testador;
vpl.: T1/515; T2/72; C1/605. LOV 378.

UUYTERSTEN Zie:
- totten ---- scellingen ende

penningen/

UUYTERSTEN ENDE EXTREMEN = taut. uitersten.
- extrema et novissima;
- extrême;
- die Extreme;
- extremity;
- extremo;

vpl.: T1/236.

UUYTGANCK; UTEGANC; UUTGANC; UYTGANC; UTEGANG; UIJTGANCK = hom. sub. 1. uitgang; 2. uitslag.
- 1. exitus; 2 eventus;
- 1. sortie; 2. resultat;
- 1. Ausgang; 2. Erfolg;
- 1. egress; exit; way out; 2. outcome; issue;
- 1. salida; 2. resultado;

vpl.: T1/367; T2/6.

UUYTGEBELT = ppf. afgekondigd.
- publice praedico I; promulgo I;
- annoncer; proclamer; publier;
- öffentlich ausrufen;
- proclaim;
- pregonar; publicar; anunciar; proclamar;

vpl.: T2/74.

UUYTGEBROKEN = ppf. ontvlucht uitgebroken.
- effringo III; erumpo III; effugio III; profugio III; defugio III; evado III;
- forcer sa prison; s'échapper;
- ausbrechen; entfliehen;
- to break out; to escape; to fly;
- escaparse de la cárcel; evadirse; fugarse; romper la prisión;

vpl.: T1/277.

UUYTGEBRUYCKT = ppf. krachteloos gemaakt; misbruiken.
- irritum reddere III; disturbare; enervare;
- affaiblir; énerver; annuler; abuser de;
- kraftlos machen;
- invalidate;
- abusar de;

vpl.: T2/289.

UUYTGEGOTEN Zie:
- actie tegen dengeenen uuyt wyens huys iet ---- wort/

UUYTGEROEPEN = ppf. afgekondigd.
- publice praedico I; promulgo I;
- annoncer; proclamar; publier;
- öffentlich ausrufen;
- proclaim;
- pregonar; publicar; anunciar; proclamar;

vpl.: T2/74.

UUYTGESCEIDEN Zie:
- uijtgenoemen; uijtgenomen; uijtgesceiden; utegenomen; uteghenomen; uijtgescheijden; utegesceiden; utegesceden; utegescheiden; utegesondert; utegesteken; uutgenomen; uutgescheiden; uutgesondert; uutgesteken; uytgenomen; uytghenoemen; uytgesceyden; uytgescheiden; uytgescheyden; uytghescheyden; ----; vuytgescheyden; vuytgesteken; wtgesacht; wtgesceyden/

UUYTGESCEYDEN ENDE GEEXCIPIEERT = taut. uitgezonderd.
- excipio III;
- excepter; exclure;
- ausnehmen;
- except;
- exceptuar; excluir;

vpl.: T1/432.

UUYTGESLUYTEN ; UTEGESLUTEN; UUTGESLUTEN = vb. uitsluiten.
- excludo III;
- exclure;
- ausschlieszen; aussperren;
- exclude; shut out; preclude;
- excluir; exceptuar;

vpl.: T1/109.

UUYTGESPROKEN ENDE GEPRONUNCIEERT = taut. openbaar bekendgemaakt.
- pronuntio I et publico I;
- annoncer; faire savoir; prononcer; publier;
- öffentlich bekanntmachen;
- publicy pronounce;
- anunciar; hacer saber; pronunciar; publicar;

vpl.: T1/102.

UUYTGESTOOTEN ENDE VERSTEEKEN= taut. uitsluiten; uitstoten.
- excludo III;
- expulser;
- ausschliessen;
- expel. thrust out;
- despedir; exepeler; expulsar;

vpl.: T1/80.

UUYTGETROCKENEN Zie:
- met ---- messe/

UUYTGEVENE = sub. pl. uitgaven

- impensa; sumptus;
- dépense;
- Ausgabe;
- expense;
- gastos;

vpl.: T1/67.

UUYTGEVERE OFT BEGHINDERE = taut. aanstoker.
- instigator;
- fauteur; fomenteur; machinateur;
- Anzünder;
- instigator;
- inductor; instigador; maquinador;

vpl.: T1/364.

UUYTGEWIST ENDE GESMOLTEN = taut. vervallen; geannuleerd en kwijtgescholden.
- dimitto III;
- annuler et remettre;
- annulieren; erlassen; wegfallen;
- annul and remit;
- anulary eximir;

vpl.: T1/108.

UUYTGEWORPEN GOET = overboord geworpen goed.
- bonum eiectum;
- jeter des marchandises pardessus bord;
- über Bord geworfenes Gut;
- overboard casted goods;
- arrojar mercancías por la borda;

vpl.: T1/629.

UYTLANDICH Zie:
- uuytlansch; uuytlantsche; utelantsch; uutlantsch; uytlantsch; utelansch; utelands; utelants; utelendsch; utelandich; uutlandich; ----; utelendich/

UUYTLANSCH; UUYTLANTSCHE; UTELANTSCH; UUTLANTSCH; UYTLANTSCH; UTELANSCH; UTELANDSCH; UTELANTS; UTELENDSCH; UTELANDICH; UUTLANDICH; UYTLANDICH; UTELENDICH; UYTLANDIGH; UYTLANDS/ = adi. buitenlands(e).
- extraneus; externus; peregrinus;
- étranger; extérieur;
- ausländische auswärtig;
- foreign; abroad;
- extranjero; forastero; externo;

vpl.: T1/81; T2/80.

UUYTLANTSCHE Zie:
- uuytlansch; ----; utelantsch; uutlantsch; uytlantsch; utelansch; utelandsch; utelants; utelendsch; utelandich; uutlandich; uytlandich; utelendich/

UUYTPOLSEN; UTEPOLSEN; UUTPOLSEN = vb. uitwinnen; onderzoeken; nagaan.
- facere III rem compendii (rei compendium); compendium facere III; alicuius rei; examino I; pertento I;
- évincer; examiner; vérifier;
- ersparen; gewinnen; untersuchen;
- save; examine; explore; indagar;
- expulsar a uno de sus bienes; averiguar; examinar; indagar; investigar; reconnocer; verificar;

vpl.: T2/372; T1/529.

UUYTREYSEN; UTEREISEN; UUTREISEN; UYTREISEN; UTEREINSEN = vb. 1. te velde trekken; 2. uit het dorp of de stad gaan.
- ad bellum ire (proficisci); demigrare ex urbe; peregreabire;
- sem mettre en voyage;
- ausreisen;
- leave; go out;
- salit; viajar;

vpl.: T2/157.

UUYTRICHTEN Zie:
- uterichten; uterechten; uutrechten; uytrechten; ----/

UUYTRICHTEN ENDE CORRIGEREN = taut. berechten; verbeteren.
- corrigo III;
- faire justice; juger;
- aburteilen; verbessern;
- adjudicate;
- hacer justicia; juzgar;

vpl.: T1/215.

UUYTRICHTINGE ENDE PRESTACIE IN GELDE = taut. voldoening in geld.
- praestatio in pecunia;
- payement en argent;
- Bezahlung in Geld;
- payment in money;
- pago en dinero efectivo;

vpl.: T1/421.

UUYTRODEN Zie:
- uijtroepen; uteroden; uutroden; uytroden; uteroepen; uteraden; uteraiden; ----/

UUYTROEDEN OFT AFHOUWEN = taut. omkappen; afkappen.
- incido III; abscindo I; amputo I; deseco I;
- couper; déraciner; tailler; abattre;
- umhauen; abhauen;
- chop; cut down; cut;
- robar; talar; desgajar; cortar; derribar;

vpl.: T1/287; C1/193; 316.

UUYTSCULT; UTESCHULT; UTESCHOUT; UUTSCHOUT; UYTSCHOUT; UIJTSCHULD = sub. uitstaande schuld.
- aes alienum; creditum;
- dette active;
- ausstehende Schuld;
- outstanding debt;
- deuda activa;

vpl.: LO7/404.

UUYTSET ENDE DILACIE = taut. uitstel.
- dilatio;
- ajournement; délai; retard; prorogation;
- Aufschub;
- delay; postponement;
- demora; dilación; retraso; prorogación;

vpl.: T1/478; PvB 1/414.

UUYTSINIGE; UUYTSINNICH; UTESINNICH; UUTSINNICH; UYTSINNIG = adi. krankzinnig; geestesziek; zielsziek.
- animi aeger; mente captus; insanus furiosus; pareneticus; deliris;
- aliéné ; dément; fou; arriéré; imbécile; faible d'esprit;
- irrsinnig;, wahnsinnig;
- insane; mad;
- loco; insano; demente; idiota; imbecil; estúpido; psicasténico;

vpl.: T2/39; 70.

UUYTSINNIG; SOT INNOCENT ENDE DULLE = taut. zwakzinnig.
- imbecilli ingenii;
- arriéré; imbécile; faible d'esprit;
- schwachsinnig;
- feeble-minded;
- psicasténi co; idiota ; estúpido; imbécil;

vpl.: T1/513.

UUYTSINNIGE = sub. krankzinnige.
- amens; delirus; demens;
- aliéné; dement; fou;
- Irrsinniger;
- lunatic; madman;
- demente; insano; loco;

vpl.: T1/16.

UUYTSINNIGEN Zie:
- kijntschen ende ---- oft sotte mensche/

UUYTSINNIGH OFT SOT = taut. geestesziek; zwakzinnig.
- imbecilli; ingenii;
- arriéré; imbécile;
- irrsinnig;
- deficient; feeble-minded;
- imbécil;

vpl.: T1/61.

UUYTSLUYTINGE ENDE EXCLUSIE = taut. buitensluiting; uitsluiting; wering.
- exclusio;
- exclusión;
- Annulierung; Ausschliessung; Vernichtung;
- exclude; shut out;
- exclusión;

vpl.: T1/275.

UUYTSLUYTINGE VAN DER ACCUSACIEN = seponeren van een beschuldiging.
- aboleo II accusationem;
- abolir une accusation;
- Aufhebung; Annulierung einer Beschuldigung;
- abolish an accusation;
- sobreseer una acusación;

vpl.: T1/275.

UUYTSPREKEN; UTESPREKEN; UUTSPREKEN; UYTSPREKEN = vb. uitspreken; uitspraak doen.
- edo III; appello I;
- pronuncer un jugement;
- ein Urteil abgeben;
- pronounce a judgment;
- dar sentencia;

vpl.: T2/47.

UUYTSTEL Zie:
- vuijtstel; utestel; uutstel; ----/

UUYTSTOTENDE; UUYTTAGENDE VIOLENCIE = uitstotend geweld.
- vis expulsiva;
- violence appliquée pendant l'expulsion;
- Auswerfung mit Gewalt;
- thrusted out violence;

- violencia usada durante la expulsión;
vpl.: T1/231.

UUYTVAERDEN Zie:
- uuijtvaerden; utevaert; uutvaert; uytvaert; utevart; utevard; utevert; utefairt; utevairt; ----; vuijtvaert/

UUYTWENDICH INTEREST = geleden schade.
- damnum patior III;
- perte soufferte par empêchement;
- gelittener Schaden;
- loss suffered;
- pérdida sufrida por impedimento;
vpl.: T1/99

UUYTWIJNINGEN Zie:
- uytwinninghe; utewinninge; uutwinninge; uytwinninge; uijtwinninghe; ----; vuijtwinninge/

UUYTWIJSEN ENDE VERCLAREN = taut. duidelijk maken.
- explico I;
- élucider; expliquer;
- klar machen;
- clarify; make clear;
- explicar; aclarar; poner en claro; elucidar;
vpl.: T1/504.

UUYTWORPERE OFT BEGIETERE = uitwerper of begieter.
- qui aspergit;
- celui qui jète quelque chose; jeteur;
- derjeni ge der etwas auswirft oder ausgiesst;
- sprinkler;
- él que echa o derrama algo;
vpl.: T1/249.

UYT Zie:
- spruyten van ende ----/

UYT CONSCIENTIE VAN = zich bewust van.
- sibi conscius;
- conscience;
- im Bewustsein von;
- in consciousness of;
- consciente de;
vpl.: B1: Pl.Bra/23.

UYT DINGHEN = recht doen; spreken; rechtszitting houden.
- exercere justitiam;
- renore la justice;
- Gerichtssitzung halten;
- administer the law justicie;

- tener audiencia;
vpl.: C1/128.

UYT EN BREKEN OFT ONTLOOPEN = taut. uitbreken; ontvluchten.
- evadere;
- s'evader ou s'enfuir;
- ausbrechen; entfliehen;
- break out; escape;
- evadirse; fugarse; rehuir;
vpl.: PB/II/320.

UYT ERNST = in woede.
- in furore;
- en colère;
- mit Vorbedacht; vorsätzlich; in ein Wutausbruch;
- in anger;
- en cólera; por despecho;
vpl.: LO6/220.

UYT GRAMMEN MOEDE = in woede.
- in furore;
- par colère;
- in Wut;
- in anger;
- en cólera;
vpl.: LO6/222.

UYTBREKEN Zie:
- uuytbreken; utebreken; uutbreken; ----/

UYTBRENGENDE = vb. ppr. belopende.
- efficio III; consto I';
- se monter à; s'elever à;
- betragen; sich belaufen;
- amount to;
- ascender; sumar; ser de; importar;
vpl.: ACart 46.

UYTCOMEN Zie:
- utcomen; utecomen; uutcomen; ----/

UYTCOOP Zie:
- vuijtkoop; utecoop; uutcoop; ----; utecopinge; uutcopinge; uytcopinge; uijtcoop; vutcoop/

UYTCOPINGE Zie:
- vuijtkoop; utecoop; uutcoop; uytcoop; utecopinge; uutcopinge; ----/

UYTDAGEMENT Zie:
- vuytdagement; utedagement; uutdagement; uutdagement; ----/

UYTDEELINGHE OFT DISTRIBUTIE = taut. verdeling.
- distributio;
- distribution;

- Verteilung;
- distribution;
- distribución; reparto;

vpl.: PB/II/247.

UYTDRAEGINGE = sub. uitvoer.
- exportatio;
- exportation;
- Ausfuhr;
- export;
- exportación;

vpl.: PvB 8/70.

UYTDRIVEN Zie:
- vutdriven; utedriven; uutdriven; ----/

UYTDERSSCHEN Zie:
- uytdeursschen; utederschen; uutderschen; ----/

UYTDEURSSCHEN; UTEDERSCHEN; UUTDERSCHEN; UYTDERSCHEN = vb. dorsen.
- perticis flagello I;
- battre le blé;
- dreschen;
- thresh;
- trillar;

vpl.: PvB 1/232.

UYTDINGHEN; UTEDINGEN; UUTDINGEN = recht doen spreken rechtszitting houden.
- exercere justitiam;
- rendre la justice;
- Gerichtssitzung halten;
- administer the law (justice);
- tener audiencia;

vpl.: C1/128.

UYTDRACH Zie:
- vuytdrachte; utedracht; uutdracht; uytdracht; utedracht; uutdracht; ----/

UYTDRACHT Zie:
- vuytdrachte; utedracht; uutdracht; ----; utedracht; uutdracht; uytdrach/

UYTEISCHEN Zie:
- uytheysschen; uteeischen; uuteischen; ----; uteeisen; uteheeschen /

UYTEN Zie:
- huten; huyten; uten; uutten; ----; vuytten; vuyten/

UYTER SIJDE = zijdlinie sub.
- ex latere cognatus;
- collatérale;
- indirekte Verwandtschaft;
- indirect relationship;
- colateral;

vpl.: C1/33.

UYTERGEWOONTEN KOMEN = buiten gebruik raken.
- exolesco III;
- tomber en désuétude;
- ausser Gebrauch;
- out of use;
- caer en desuso; quedar en desuso;

vpl.: DKB 40.

UYTERHANDT Zie:
- coop ----/

UYTERSTE Zie:
- op het ----/
- vuijterste; uterste; ----; utterste; uterst; uderste/

UYTERSTE RUINE = volledige ondergang.
- decadentia completa;
- ruïne totale; effondrement total;
- vollständiger Untergang;
- complete destruction;
- decadencia total; ruina total; decaimiento total;

vpl.: PB/III/461.

UYTGANC Zie:
- uuytganck; uteganc; uutganc; ----; utegang; uijtganck/

UYTGANCK Zie:
- met ---- van eender bornender kerssen/

UYTGENOMEN Zie:
- uijtgenoemen; uijtgenomen; uijtgesceiden; utegenomen; uteghenomen; uijtgescheijden; utegesceiden; utegesceden; utegescheiden; utegesonderт; utegesteken; uutgenomen; uutgescheiden; uutgesondert; uutgesteken; ----; uytghenoemen; uytgesceiden; uytgescheiden; uytgescheyden; uytghescheyden; uuytgesceiden; vuytgescheyden; vuytgesteken; wtgesacht; wtgesceyden/

UYTGESCEIDEN Zie:
- gheen ----/
- uijtgenoemen; uijtgenomen; uijtgesceiden; utegenomen; uteghenomen; uijtgescheijden; utegesceiden; utegesceden; utegescheiden; utegesondert; utegesteken; uutgenomen; uutgescheiden; uutgesondert; uutgesteken; uytgenomen; uytghenoemen; ----; uytgescheiden; uytgescheyden

uytghescheyden; uuytgesceiden; vuytgescheyden; vuytgesteken; wtgesacht; wtgesceyden/
- wtgesceyden ----/

UYTGESCHEIDEN Zie:
- uijtgenoemen; uijtgenomen; uijtgesceiden; utegenomen; uteghenomen; uijtgescheijden; utegesceiden; utegesceden; utegescheiden; utegesondert; utegesteken; uutgenomen; uutgescheiden; uutgesondert; uutgesteken; uytgenomen; uytghenoemen; uytgesceyden; ----; uytgescheyden; uytghescheyden; uuytgesceiden; vuytgescheyden; vuytgesteken; wtgesacht; wtgesceyden/

UYTGESCHEYDEN Zie:
- geen besondert noch ----/
- uijtgenoemen; uijtgenomen; uijtgesceiden; utegenomen; uteghenomen; uijtgescheijden; utegesceiden; utegesceden; utegescheiden; utegesondert; utegesteken; uutgenomen; uutgescheiden; uutgesondert; uutgesteken; uytgenomen; uytghenoemen; uytgesceyden; ----; uytghescheyden; uuytgesceiden; vuytgescheyden; vuytgesteken; wtgesacht; wtgesceyden/

UYTGESTEKEN Zie:
- niet ---- commeren/

UYTGESTEKEN; UTEGESTEKEN; UUTGESTEKEN = ppf. uitgezonderd.
- exceptus;
- excepté;
- ausgenommen;
- except;
- excepto;

vpl.: PvB 1/344.

UYTGETOGEN STAET = in rechte bewezen is.
- in iure probatus;
- prouvé légalement;
- legal bewiesen;
- legally demonstrated/proved;
- legalmente probado;

vpl.: MGG 171.

UYTGEVEN Zie:
- wtgeven; utegeven; uutgeven; ----; uijtgeven/

UYTGEVINGE Zie:
- erffelijke ----/
- uijtgheef; uytgheve; ----; utegeving; utegevinge; uutgevinge/

UYTGEVUERT WORDEN = uitgevoerd worden; exporteren.
- exportare;
- être emporté;
- weggeführt werden;
- exported;
- ser llevado;

vpl.: B2/125.

UYTGHANGHE Zie:
- met ---- van/

UYTGHEHEIJLICHT = uitgehuwelijkt.
- collocatus in matrimonium;
- donnée en mariage;
- vermählt;
- given inm marriage;
- puesto (puesta) en estado;

vpl.: C2/806.

UYTGHENOEMEN Zie:
- uijtgenoemen; uijtgenomen; uijtgesceiden; utegenomen; uteghenomen; uijtgescheijden; utegesceiden; utegesceden; utegescheiden; utegesondert; utegesteken; uutgenomen; uutgescheiden; uutgesondert; uutgesteken; uytgenomen; ----; uytgesceiden; uytgescheiden; uytgescheyden; uytghescheyden; uuytgesceiden; vuytgescheyden; vuytgesteken; wtgesacht; wtgesceyden/

UYTGHESCHEYDEN Zie:
- uijtgenoemen; uijtgenomen; uijtgesceiden; utegenomen; uteghenomen; uijtgescheijden; utegesceiden; utegesceden; utegescheiden; utegesondert; utegesteken; uutgenomen; uutgescheiden; uutgesondert; uutgesteken; uytgenomen; uytghenoemen; uytgesceyden; uytgescheiden; uytgescheyden; ----; uuytgesceiden; vuytgescheyden; vuytgesteken; wtgesacht; wtgesceyden/

UYTGHEVE Zie:
- uijtgheef; ----; uytgevinge; utegeving; utegevinge; uutgevinge/

UYTGHEVELYCK OFT GANCKBAER = taut. gangbaar.
- usitatus;
- courant;
- gangbar;
- current;
- corriente;

vpl.: PB/II/409.

UYTGIFT BRIEF = sub. brief van belening.
- litterae pignerationis;
- lettre d'investiture; lettre; d'inféodation; contrat hypothécaire;
- Ausgabebrief von Belehnung;
- letter of enfeoffment;
- carta de pignoración; contrato hipotecario;

vpl.: DVB 36.

UYTGIFTE Zie:
- uijtgift; ----; utegifte; uutgifte/

UYTHANGEN Zie:
- wthangen; utehangen; uuthangen; ----/

UYTHEEMSCH Zie:
- uytheymsch; uteheemsch; uutheemsch; uterheemsch; ----; utehemesch; uteheimesch; utehemsch; utems; uteheems; utehemet; uuthemet; uteheemt; utehemich/

UYTHEMSCHE ENDE UYTLANSCHE BIEREN = buitenlandse biersoorten.
- cerevisiae peregrinae;
- différentes variétés de bières étrangères;
- ausländischen Bierarten;
- foreign kinds of beer;
- cervezas importadas; cervezas exteriores;

vpl.: PB/III/324.

UYTHEYLIGHEN; UTEHILICKEN; UUTHILICKEN; UTEHYLICKEN = vb. uithuwelijken.
- colloco I in matrimonium;
- donner en mariage;
- vermählen;
- give in marriage;
- poner en estado;

vpl.: C2/812, 806.

UYTHEYMSCH; UTEHEEMSCH; UUTHEEMSCH; UTERHEEMSCH; UYTHEEMSCH; UTEHEMESCH; UTEHEIMESCH; UTEHEMSCH; UTEMS; UTEHEEMS; UTEHEMET; UUTHEMET; UTEHEEMT; UTEHEMICH = adi. buitenlands.
- extraneus;
- étranger;
- ausländisch;
- foreign;
- extranjero; exterior; exótico;

vpl.: Cr2/1013/21, 1004.

UYTLANDEN = sub. pl. buitenlanden; buiten iets vooral eene stad gelegen land.
- terrae (regiones) sitae extra villam; terrae regiones exteriores;
- terrain situé en dehors du digue;
- Ausland;
- foreign countries;
- tierra situada fuera del dique;

vpl.: DVB 113.

UYTLANDER Zie:
- vremdelinck; vremden; vremdeling; ----; vrempde; vremptman; vremdeling; vremdeman; vremtman; vreempman; vreemptman; vremdman/

UYTLANDIGHEN PERSOONEN = sub. pl. vreemdelingen.
- peregrinus;
- étrangers;
- Fremden;
- foreigners;
- extranjeros;

vpl.: PB/III/295.

UYTLANTSCH Zie:
- uuytlansch; uuytlantsche; utelantsch; uutlantsch; ----; utelansch; utelandsch; utelants; utelendsch; utelandich; uutlandich; uytlandich; utelendich/

UYTLEGGEN Zie:
- uijtleggen; uteleggen; uutleggen; ----/

UYTLEGGEN ENDE FURNIEREN = taut. beschikbaar stellen.
- subministrare;
- fournir; mettre à disposition;
- zur Verfügung stellen;
- put at one's disposal;
- poner a la disposición de una persona;

vpl.: PB/II/195.

UYTLEGGER Zie:
- uijtlegger; utelegger; uutlegger; ----/

UYTLEIJDINGHE Zie:
- gerichtelijcke ----/

UYTLESEN; UTELESEN; UUTLESEN; = vb. voorlezen; uitlezen.
- legere;

0 - lire;
- vorlesen;
- to read out;
- leer a una persona una cosa;
vpl.: Cr2/1013; 15.

UYTLEVEREN Zie:
- uijtleveren; uteleveren; uutleveren; ----/

UYTLEYDEN = vb. uitbetalen.
- expendo III; exsolvo III;
- payer; débourser;
- auszahlen; durchbezahlen;
- pay out;
- pagar; satisfacer;
vpl.: ACart 24.

UYTLEZEN Zie:
- openbaerlijck ----/

UYTMAKEN Zie:
- uijtmaken; utemaken; uutmaken; ----; utemaecken/

UYTMAKEN OFT DECLAREEREN = taut. aangeven.
- declaro I; denuntio I;
- déclarer; dénoncer; expliquer; interpréter;
- anzeigen; verklagen; darlegen; erklären; aussagen;
- declare; denounce; explain;
- denunciar; delatar; explitar; interpretar; declarar;
vpl.: Bra/30; C1/115; T1/345; 427; PoB 1/310.

UYTMEETTEN; UTEMETEN; UUTMETEN; UYTMETEN = vb. uitmeten.
- metiri;
- vendre en détail;
- ausmessen;
- to measure;
- vender una bebida al por menor;
vpl.: PB 2/34.

UYTMETEN Zie:
- uytmeetten; utemeten; uutmeten; ----/

UYTMETER; UTEMETER; UUTMETER = sub. iemand die in 't klein verkoopt; detaillist.
- caupo;
- détaillant;
- Einzelhändler;
- retail-seller;
- uno que vende al por menor; minorista;
vpl.: PvB 1/297.

UYTNEMENDE OFT GETITREERDE PERSOON = taut. bijzondere persoon.

- persona praeclarus;
- gens particuliers;
- besonderer Person;
- particular person;
- una persona eminente;
vpl.: PB IV/250.

UYTNEMINGE Zie:
- uytneminghe; uutneminge; uteneminge; ----/

UYTNEMINGHE ; UUTNEMINGE; UTENEMINGE; UYTNEMINGE = sub. uitzondering.
- exceptio;
- exception;
- Ausnahme;
- exception;
- excepción;
vpl.: PB/II/353.

UYTNEMINGHE OFT EXCEPTIE = taut. uitzondering.
- exceptio;
- exception;
- Ausnahme;
- exception;
- excepción;
vpl.: PB/II/57.

UYTPANDING(HE) ENDE EXECUTURE = taut. gerechtelijke volmacht tot panding of uitwinning; pandbeslag; voorlopig in beslag nemen van goederen om te dienen als onderpand voor het betalen van huur.
- potestas judicialis pignerandi; commodum per pignorandum; pignoratio;
- pleins pouvoirs judiciares en vue d'une saisie - gagerie ou d'une é viction;
- vorläufige Beschlaglegung auf Güter als Unterpfand für die Zahlung der Miete zu dienen;
- judicial power for pawning; provisional seizure of property to serve as guarantee for payment of the rent;
- poder judicial para efectuar una evicción; embargo provisional de muebles y enteres en garantia del pago de arriendo;
vpl.: C1/46.

UYTRECHTEN Zie:
- uterichten; uterechten; uutrechten; ----; uuytrichten/

UYTREEDINGHE = sub. uitrusting.
- instrumenta;

- équippement;
- Ausrüstung;
- equpment; outfit;
- equipo; armamento;

vpl.: PvB 9/109.

UYTREISEN Zie:
- uuytreysen; utereisen; uutreisen; ----; utereinsen/

UYTREYCKEN ENDE BETAELEN = taut. uitkeren; verschaffen; leveren.
- solvo III; praebeo I; suppedito I;
- payer; délivrer; furnir; distribuer;
- ausbezahlen; austeilen; verschaffen;
- pay distribute; provide;
- pagar; entregar; facilitar; suministrar; proporcionar;

vpl.: PvB 1/449; C1/66.

UYTREYCKEN ENDE FURNYEREN = taut. verschaffen; leveren.
- praebere;
- fournir;
- verschaffen; liefern;
- supply;
- proveer de ----, proporcionar; facilitar;

vpl.: PB/II/321.

UYTREYCKER Zie:
- debiteur oft ----/

UYTREYKINGHE = sub. verschaffing; uitreiking.
- suppeditatio; comparatio;
- distribution; livraison;
- Austeilung; Verschaffung;
- distribution; provision;
- entrega; suministro;

vpl.: C1/66.

UYTROEDINGE = sub. uitroeiing
- annihilatio;
- annihilation; extermination; extirbation;
- Ausrottung;
- exterminate; annihilate; extirpation;
- exterminación; extispación; erradicación;

vpl.: PvB 1/57; PB III 8

UYTROEPE Zie:
- bij openbaeren ----/

UYTROEPEN ENDE KUNDIGEN = taut. afkondigen; omroepen.
- proclamo I; praedico I;
- proclamer;
- verkündigen; ausrufen;
- promulgate; to announce; to broadcast;

- publicación; pregonar; vocear;

vpl.: PvB 1/231; Cr2/17-19.

UYTROEPEN ENDE PUBLICEREN KUNDIGHEN = taut. afkondigen; bekendmaken.
- publico I;
- publier; faire connaitre publiquement; annoncer; promulguer;
- verkündigen;öffentlich bekannt machen;
- promulgate; to publish; announce;
- publicar; proclamar; anunciar; pregonar;

vpl.: PB/III/298; PB IV 10; 300; PB 350.

UYTROEPINGE ENDE PUBLICATIE = taut. afkondiging.
- publicatio; promulgatio;
- publication; promulgation;
- Verkündigung; Bekanntmachung
- publication; promulgation;
- publicación;

vpl.: PvB 1/231; 88; 33; PB II 280.

UYTROEPINGHE OFT GHEBOTH = taut. afkondiging.
- annuntio;
- publication;
- Bekanntmachung;
- announcement;
- publicación; proclamación;

vpl.: Cr2/992.

UYTRODEN Zie:
- uijtroeden; uteroden; uutroden; ----; uteroeden; uteraden; uteraiden; uuytroden/

UYTROOVEN ENDE STELEN = taut. beroven.
- spolio I;
- dépouiller en volant; piller;
- berauben;
- rob;
- despojar; desnudar; privar; quitar; desvalijar; robar;

vpl.: PB/III/322,

UYTROPER Zie:
- uijtroeper; uteroeper; uutroeper; ----; uteroper/

UYTSCHIETEN = vb. uitkiezen; uitzoeken; ter zijde stellen.
- eximo III ex numero; seligo III;
- mettre à part;
- seitwarts stellen;
- put apart; select;

- elegir; escoger; suprimir; dejar; una cosa a un lado;
vpl.: C1/239.

UYTSCHOUT Zie:
- uuytscult; uteschult; uteschout; uutschout; ----/

UYTSCHRIFT; UTESCHRIFTE; UUTSCHRIFTE; UYTSCHRIFTE; UTESCHRIFT; VUYTSCRIFT = sub. afschrift.
- copia;
- copie;
- Abschrift;
- copy;
- copia;
vpl.: LO6/144, 436.

UYTSCHRIFTE Zie:
- uytschrift; uteschrifte; uutschrifte; ----; uteschrift; vuytscrift/

UYTSCHRIJFBRIEF = sub. afschrijfbrief waarin de burger wordt geschrapt uit het burgerboek.
- littera per quam civis perdit civitatem;
- lettre évocatoire;
- Akte in der eine Person von der Liste der Bürger der Stadt abgeführt wurde;
- writing off letter in which a citizen name is taken off the register;
- carta que da de baja a una persona como ciudadano;
vpl.: C1/149.

UYTSCHRIJVEN; UTESCHRIJVEN; UUTSCHRIVEN; UYTSCHRIVEN; UTESCHRIJVEN = vb. afschrijven.
- describo III;
- transcrire;
- abschreiben;
- remove a person's name from the books;
- descargar; amortizar; borrar a una persona de la lista;
vpl.: C1/407.

UYTSCHRIVEN Zie:
- uytschrijven; uteschrijven; uutschriven; ----; uteschrijven/

UYTSENDEN Zie:
- uytseynden; utesenden; uutsenden; ----; uteseinden; utesinden/

UYTSENDINGE Zie:
- uytseyndinghe; utesendinge; uutsendinge; ----; uteseindinge/

UYTSET Zie:
- sonder des heeren ----/

UYTSETEN END GHECOCHT PORTEREN = burger die buiten de stadsmuur wonend en het burgerschap ener stad heeft gekocht.
- extra moenia habitans cives, qui civitatem urbis emit;
- bourgeois habitant en de hors de la ville et qui a acheté le droit de bourgeoisie;
- Buerger der aussen den Stadtmauern wohnt und eine buerliche Rechte gekauft hat;
- litizen living outside the city walls who has bought his citizenship;
- ciudadano que vive fuera de la ciudad que ha comprado la ciudedanía de ella;
vpl.: P.W.J. 1/1

UYTSEYNDEN; UTESENDEN; UUTSENDEN; UYTSENDEN; UTESEINDEN; UTESINDEN = vb. uitvaardigen.
- promulgo I;
- promulguer;
- erlassen;
- promulgate;
- promulgar;
vpl.: PvB 1/155.

UYTSEYNDINGHE; UTESENDINGE- UUTSENDINGE; UYTSENDINGE; UTESEINDINGE = sub. uitzending.
- missio;
- mission;
- Aussendung;
- sending out; dispatch;
- envio; expedición;
vpl.: Cr2/1013/20

UYTSINNIG Zie:
- uuytsinige; utesinnich; uutsinnich; ----/

UYTSLAEGHE = sub. bevrijding uit de boeien.
- liberatio ex catenis;
- relaxer;
- aus Fesseln befreien;
- liberate from the fetters;
- liberación de las cadenas;
vpl.: C1/659.

UYTSLAEN Zie:
- uitslagen; uteslagen; uutslaen; ----/

UYTSLAGH = sub. overgewicht
- momentum;
- surpoids;
- übergewicht;
- overweight;
- exceso de peso;
vpl.: C1/242.

UYTSLAGHEN Zie:
- inslaeghen ende ----/

UYTSLUYTEN ENDE AFKEREN = afweren en uitsluiten.
- excludo III et averto III;
- exclurer et refuser;
- ausschliessen und abwehren;
- eclude and keep off;
- excluir y repeler;
vpl.: B2/143.

UYTSNEDE VAN DE LAECKENEN = belasting op de lakenen.
- tributum in pannis;
- impôt sur draps;
- Steuer auf den Tüchern;
- tax on sheets;
- impuesto sobre paños;
vpl.: Cr2/1339.

UYTSPANNEN ENDE VANGHEN = taut. vangen (van dieren).
- venor I;
- attraper des(animaux)
- fangen (von Tieren);
- catch (of animals);
- captar; capturar; coger;
vpl.: PB/III/206.

UYTSPRAEKE Zie:
- acte van ----/

UYTSPRAKE Zie:
- ijtsprake; utesprake; uutsprake; ----; utespraec; utespraic; vuijtspraec/

UYTSPREKEN Zie:
- prononcieren ende ----/
- uuytspreken; utespreken; uutspreken; ----/

UYTSPRONGEN OFT SUPERFLUITEYTEN = taut. geklets of overtolligheden.
- plausus aut superfluitages;
- redits et superfluités;
- überflüssige Faselei;
- smacking of redundancy;
- habladurías y superfluidades;
vpl.: Ca2/407.

UYTSPRONGH = sub. uitspringend deel vane een bouwwerk.
- eminens par aedificii;
- saillie;
- hervorspringender Teil eines Gebäudes; Ausbau;

- protruding part of building;
- parte saliente de un obra (of = de un edificio);
vpl.: C1/187.

UYTSPULLEN; UTESPOELEN; UUTSPOELEN; UIJTSPOELEN = vb. uitspoelen; wegspoelen.
- eluor III;
- emporter;
- ausspülen;
- wash away;
- enjuagar; arrastrar; arrebatar;
vpl.: PB/II/130.

UYTSPRUYTENDE Zie:
- ter zijden ---- successeurs oft erfgenamen/

UYTSTEKEN Zie:
- vuijtsteken; utesteken; uutsteken; ----; uijtsteken/

UYTSTEKENDE DACKJEN OFTE LEUFKEN = taut. luifel.
- protectum;
- auvent;
- Vordach oder Schirmdach;
- penthouse;
- sobradillo;
vpl.: Cr2/1042.

UYTSTEL ENDE ATTERMINATIE = taut. uitstel.
- atterminatio; dilatatio; delatio; dilatio;
- délai; ajournement;
- Aufschub; Verzug;
- delay; postponement;
- demora; retraso; prórroga; dilación;
vpl.: EE8

UYTSTEL ENDE DILATIE = taut. uitstel.
- delatio; dilatio; atterminatio;
- délai; ajournement;
- Aufschub; Verzug;
- postponement; delay;
- demora; dilación; retraso; prórroga;
vpl.: PB/II/306.

UYTSTEL OFT DELAIJ = taut. uitstel.
- dilatio;
- retard; délai; prorogation; ajournement;
- Aufschub;
- delay; postponement;
- dilación; prorrogación; demora; retraso;
vpl.: T1/38; B2/187.

UYTSTEL, UUYTSET OFT DELAIJ = taut. uitstel.
- dilatio;
- retard; délai; prorogation; ajournement;
- Aufschub;
- delay; postponement;
- dilación; prorrogación; demora; retraso;

vpl.: T1/38; B2/187; T1/478; PvB1/414.

UYTSTELLE OFT DILAYE = taut. vertraging; uitstel.
- dilatatio; dilatio; delatio; alterminatio;
- délai; ajournement;
- Aufschub; Verzögerung; Verzug;
- delay; postponement;
- retraso; dilación; demora; prórroga;

vpl.: LO6/180.

UYTSTELLEN, DILATIEN OFT VERTRECK = taut. uitstel.
- dilatio; delatio; atterminatio; dilatatio;
- délai ajournement;
- Aufschub; Verzug;
- postponement; delay;
- dilación; demora; retraso; prorroga;

vpl.: PB/II/324.

UYTSTELLEN ENDE DILAYEREN = taut. uitstellen.
- differre;
- retarder;
- aufschieben;
- postpone;
- dilatar; aplazar;

vpl.: PB/II/325.

UYTSTELLINGHE ENDE DILAY = uitstel en vertraging.
- delatio;
- délai et retardement;
- Aufschub und Verzögerung;
- delay and slackening;
- retraso y dilación;

vpl.: PB/II/301.

UYTTAPPER; UTETAPPER; UUTTAPPER; TAVENNIER; TAVERNIER; TAVENIER; WEERD; WEERT; WEIRDT; WERD; WERT; WEIRT; WIERT; WAERD; WAERT = sub. herbergier.
- tabernarius; caupo;
- aubergiste; tavernier; cabaretier;
- Wirt;
- innkeeper;
- ventero; mesonero; fondista; posadero;

vpl.: ASO19; BVB 161, 103; DKB 55; PB/III/429; PB II 53; C1/3, 457; T1/469.

UYTTEN Zie:
- beesten ---- schote laeten gaen/

UYTTER ZIJDE AEN KOMEN = uit de zijlinie versterven.
- ex linea collaterali succedere;
- échoir par succession de la ligne collatérale;
- aus der Seitenlinie vererben
- inherit from the collateral line;
- tocar por sucesión de la linea collateral;

vpl.: B2/23.

UYTTEREN ENDE VERSCHATTEN = ruineren en een schatting opleggen.
- irruo III et impono III;
- ruiner et imposer;
- ruinieren und einen Tribut auferlegen;
- ruin and charge with a tribute;
- arruinar y imponer un tributo;

vpl.: PB/III/317.

UYTTERINGHE; UTETERINGE; UUTTERINGE = sub. uitputting.
- enervatio;
- épuisement;
- Erschöpfung;
- exhaustion;
- agotamiento;

vpl.: PB/II/89.

UYTTERSTE Zie:
- op het ---- der erve/

UIJTTERSTE WILLE = testament; laatste wilsbeschikking.
- testamentum;
- testament;
- Testament;
- last will;
- testamento;

vpl.: B2/26.

UYTTERSTEN = adi. uiterste; buitenste.
- extremus; extimus; ultimus;
- extrême;
- äusserst;
- most extreme;
- extremo;

vpl.: ACart 54.

UYTTESCHRABBEN ENDE BISSEREN = taut. doorhalen.
- eradere;
- effacer; rayer;
- auskratzen;
- scrap;
- rayar o borrar o tachar;

vpl.: PvB 7/13.

UYTVAER Zie:
- middelbaer ----/

UYTVAERT Zie:
- beganckenisse van der ----/
- costen van ----/
- middelbaer ----/
- tennekandelaers ----/
- uuijtvaerden; utevaert; uutvaert; ----; utevart; utevard; utevert; utefairt; utevairt; uuytvaerden/

UYTVOEREN Zie:
- uytvuyeren; utevoeren; uutvoeren; ----; utevoren; utevoiren; utevueren/

UYTVUEREN ENDE TRANSPORTEREN = taut. uitvoeren; buiten een stad of land brengen.
- exporto I;
- exporter;
- ausführen;
- export;
- exportar;

vpl.: PB/II/412.

UYTVUYEREN; UTEVOEREN; UUTVOEREN; UYTVOEREN; UTEVOREN; UTEVOIREN; UTEVUEREN = vb. uitvoeren.
- exportare;
- emporter; exporter;
- durchführen;
- execute;
- sacar de casa;

vpl.: PB/II/174.

UYTWECH Zie:
- uytweghe; utewech; uutwech; ----/

UYTWEGE Zie:
- dwale ende ----/

UYTWEGE ENDE SUBTERFUGIE = vlucht; voorwendsel.
- effugium;
- subterfuge;
- Ausflucht;
- subterfuge;
- pretexto; excapatoria;

vpl.: PvB1/416.

UYTWEGEN Zie:
- wtwegen; utewegen; uutwegen; ----/

UYTWEGEN OFTE DILAYEN = uitvluchten of vertragingen.
- latebrae vel retardationes; deverticulae vel morae;
- des subterfuges ou des délais;
- Ausreden oder Verzögerungen;
- pretexts or delays;
- excusas o retardos;

vpl.: C1/294.

UYTWEGHE; UTEWECH; UUTWECH; UYTWECH = sub. uitweg.
- exitus;
- voie d'issue; voie de sortie;
- Ausweg;
- way out;
- salida; deshecha;

vpl.: PB/II/156.

UYTWEIRING ENDE GOEDE POLICIE = taut. afwering; wering.
- defensio;
- écartement; action de repousser;
- Abwehr;
- defence;
- defensa; repulsión; rechazo;

vpl.: PB IV/27.

UYTWERCKINGE Zie:
- terrible ----/

UYTWERPEN Zie:
- uytworpen; uteworpen; utewerpen; uutwerpen; ----; utewarpen; uteworpen/

UYTWERPEN OFT VERSTEECKEN = taut. verbergen.
- abscondo III;
- cacher;
- Verstecken;
- to hide;
- esconder; celar;

vpl.: Cr2/1029/7.

UYTWINNEN Zie:
- uijtwinnen; utewinnen; uutwinnen; ----; vuijtwinnen; opwijnnen/

UYTWINNER Zie:
- evinceerder; evincent; utewinner; utewinder; uutwinner; ----; vuijtwinder; vuytwinder/

UYTWINNEN Zie:
- evinceren oft ----/
- uijtwinnen; utewinnen; uutwinnen; ----; vuijtwinnen/

UYTWINNINGE Zie:
- uytwinninghe; utewinninge; uutwinninge; ----; uijtwinninghe; uuytwijningen; vuijtwinninge/

UYTWINNINGHE; UTEWINNINGE; UUTWINNINGE; UYTWINNINGE ; UIJTWINNINGHE; UUYTWIJNINGEN VUIJTWINNINGE = sub. executie, het verkrijgen van een vonnis tegen iemand; uitwinning; onteigening; verhalen van een vordering op goederen van de schuldenaar; ontzetting uit bezit.

- executio; acquisitio; evictio;
- execution; impétrer un jugement contra quelqu'un; éviction; évincement;
- Exekution; Entwahrung; Vollstreckung; sich für erlittenen Schaden an einen halten durch seine Güter zu verkaufen; Absetzung aus dem Besitz;
- obtaining of sentence against somebody; eviction; execution; dispossession; recouping oneself out of the debtor by selling his goods;
- ejecución , obtención de sentencia contra una persona; evicción; derecho de excusión

vpl.: C2/809; C1/113, 601, 1; LO4/596; T1/472.

UYTWYSEN Zie:

- nae ----/
- naer ---- van/

-V-

NB. VINDPLAATS + HABITATIO+ LIEU OU L'ON A TROUVE + FUNDORT + FINDINGPLACE + HABITACION = vpl.

VAATEN; VATEN = vb. in vaten gieten bv. bier.
- infundo III in vas; impleo II vas;
- entonner; mettre en tonneaux;
- in Fässer giessen;
- pour in barrels;
- entonelar;

vpl.: ACart 27.

VACATIE Zie:
- expresse ----/
- verleth ende ----/

VACATIE = sub. zitgeld, elke tijdruimte die openbare personen aan een zaak besteden.
- vacatio compensatio pro tempore plerumque pro spatio horarum duarum; necessario ad testimonium dicendum;
- vacation, espace de temps le plus souvent de deux heures, que des persones publiques emploient à travailler à quelque affaire;
- Entschädigung für jede Zeit von einem öffentlichen Person, Zeuge an einer verwendet;
- compensation for the time in most cases two hours, used by public persons, witnesses to be at work on a judicial affair;
- tiempo prestado por un funcionario público a un asunto judicial;

vpl.: Bl:Pl.Bra/43; DVB 54; ADR 2.

VACATIE ENDE VERLETH = verblijf en verlies van tijd.
- commoratió et temporis iactura;
- vacation et perte de temps;
- Aufenthalt und Zeitverlust;
- stay and loss of time;
- vacación y pérdida de tiempó;

vpl.: DDR 5; Lo5/314,332.

VACATIE HEBBEN = getuigengeld ontvangen.
- vacationem habere;
- recevoir vacation;
- Zeugengeld empfangen;
- receive witness's money;
- recibir abono como testigos;

vpl.: B2/38.

VACATIEN Zie:
- binnen ----/
- taxatien ende ----/

VACATIEN ENDE COMPARITIEN = taut. zittingen.
- vacationes et comparationes;
- vacations et comparations;
- Sitzungen;
- vacations and appearances;
- suspenciones de sesiones y compariciones;

vpl.: B2/34.

VACATIEN ENDE TAXATIEN = taut. gerechtskosten.
- impensae iuris;
- frais de justice; dépens;
- Gerichtskosten;
- legal charges;
- litis expensas; gastos judiciales;

vpl.: C1/286.

VACATIEN STADTS ORDINARIS-ADVOCAET EN PROCUREUR = presentiegeld van de gewone stads-advocaat en procureur, per jaar tesamen 52 gulden, Antwerpen.
- pecunia praesentiae advocati urbis ordinarii et procuratoris, quotannis coniuncti quinquaginta duae florinae Antverpia;
- indemnité de présence de l'avocat de la ville et du procureur, ensemble 52 florins par an, Anvers;
- Präzensgeld des ordentlichen städtischen Rechtsanwalts und Prozeszbevollmächtigten jährlich zusammen 52 Gulden, Antwerpen;
- sitting fee of the municipatity lawyer, 52 guilders in a year, Antwerp;
- tiempo prestado, advocato y procurador ordenado, Amberes;

vpl.: C1/542.

VACATIEN VAN GAEN ENDE KEEREN = diensttijd van gaan en terugkeren.
- vacatio eundi et revertendi;
- vacations d'aller et retour;
- von gehen und zurückkehren;
- time of going and returning;
- tiempo de servicio de irse y volverse;

vpl.: C1/275.

VACEEREN Zie:
- vaceren;----/

VACEREN Zie:
- bij versterven ----/

VACEREN; VACEEREN = vb.1. zitting houden; zich wijden aan; 2. openvallen; opens taan van een ambt.
- vaco I; cesso I; sedeo II;
- tenir séance vaquer; vaquer ; être vacant;
- seine Zeit geben ; Sitzung halten; tagen ; frei werden; vakant werden; erledigt sein eines Amtes;
- hold a sitting; fall vacant; devote; be vacant;
- tener sesión; dedicarse a; quedar vacante; una función está vacante;

vpl.: C1/171,200,424,500.

VACHEREN = vb. openstaan.
- apertum esse;
- être ouvert;
- offenstehen;
- be open;
- estar vacante ; estar sin pagar;

vpl.: C2/869.

VACHTCOPER Zie:
- vellelieden; velleman; vellecoper; vachtcoper;----; vachtcopere/

VACHTCOPERE Zie:
- vellelieden; velleman; vellecoper; vachtecoper; vachtcoper; ----/

VACHTECOPER Zie:
- vellelieden; velleman; vellecoper;----; vachtcoper; vachtcopere/

VACHTGEDINGE = sub. wolgeding; rechtzitting die in het begin en op het einde van de winter werd gehouden.
- lis in principio et fine hiemis de lana sive vellere;
- procès de laine; procès qui était tenu au débût et à la fin de l'hivers;
- Wolle-Prozess (Vacht = Pelz) der am Anfang und am Ende des Winters abgehalten wurde;
- wool-case ; seasion of court at the beginning and end of winter;
- proceso de lana; proceso que se celebraba al principio y al final del invierno;

vpl.: BVB 176.

VACILLATIE = sub. onzekerheid; wankelmoedigheid.
- vacillatio;

- incertitude; indécision;
- Unsicherheit; Wankelmut;
- vacillation;
- vacilación; falta de resolución; inconstancia;

vpl.: C1/265.

VACILLATIE OFT WANCKEL-BAERHEYT = aarzeling of wankelbaarheid.
- instabilitas;
- vacillation; hésitation ou instabilité;
- Unentschlossenheit;
- instability;
- vacilación; inconstancia;

vpl.: PB/II/323.

VACILLEREN = vb. aarzelen; onzeker zijn; weifelen.
- dubito I ; haesito I; vacillo I; alicui rei diffido III;
- vaciller;
- zögern; schwanken;
- be in uncertainty; hesitate; vacillate ; waver;
- vacilar; dudar; titubear;

vpl.: T1/160; T2/107,191,104.

VALDAEGHE Zie:
- valdach; ----; valdagh/

VADE; VADEM; VADEME; VADOM = sub. maat.
- mensura;
- mesure;
- Masz ;
- measure;
- medida;

vpl.: Lo4/86.

VADEM Zie:
- vade;----; vademe; vadom/

VADEME Zie:
- vade; vadem;----; vadom/

VADEMS ENDE VOETS DICKE = zo dik als een inhoudsmaat van 3,5 x 0,8 x 0,20 m. en de diameter van een mensenvoet.
- ita crassus ut mensura 3,5 x 0,8 x 0,20 m. et inscisio pedis hominis;
- une brasse et un pied;
- so dick wie ein Hollmasz von 3,5 x 0,8 x 0,20 M. und der Diameter eines Menschenfuszes;
- as thick as a measure of capacity of 3,5 x 0,8 x 0,20 m. and the diameter of the foot of a man;
- una braza y un pie;

vpl.: C1/32.

VADER Zie:
- oude ----/
- over oude ----/

- die ---- is sculdich 't kynt naer hem te nemene/

VADERE Zie:
- overouder ----/

VADERLIJCKE GOEDEN OP VADERS NAESTBESTAENDE = rechtsad. vaderlijk erfgoed vererft naar vaders verwanten.
- patrimonium transit incognatos patri;
- les biens paternels aux, conjoints parents, du côté du père;
- väterliches Erbgut vererbt nach Vaters Verwandten;
- patrimony goes to the father's relatives;
- patrimonio se entrega a los parientes del padre;

vpl.: C1/159.

VADERS Zie:
- actie ----/
- gelt voir dat kijnt voir die ---- betailt/
- huwelijcx goet gegeven van eenen ---- of moeder/
- 't kijnt zijnde in 's ---- plicht/
- overoude ----/
- oude ----/
- plegt s'---- of moeders/
- vaderlijcke ---- naestbestaende/

VADERSLACH Zie:
- vaderslag;----; vaderslachticheit; vaderslechticheit/

VADERSLACHTICHEIT Zie:
- vaderslag; vaderslach;----; vaderslechticheit/

VADERSLECHTICHEIT Zie:
- vaderslag; vaderslach; vaderslachticheit;----/

VADERSLAG; VADERSLACH; VADERSLACHTICHEIT; VADERSLECHTICHEIT = sub. doodslag van vader door kind.
- parricidium patris;
- parricide;
- Totschlag von Vater durch Kind;
- parricicide;
- parricidio;

vpl.: DVB 38.

VADOM Zie:
- vade; vadem; vademe;----/

VADT Zie:
- vat;----; vaet; vaetjen/

VAECHTGEDINGE Zie:
- vooghtghedinghe; voechtgedinghe; voochtghedinghe; vogetgeding; vogetgedinge;----; vaegtgedinge; voetgedinge/

VAEGTGEDINGE Zie:
- vooghtghedinghe; voechtgedinghe voochtghedinghe; vogetgeding; vogetgedinge; vaechtgedinge; ----; voetgedinge/

VAEGEN Zie:
- schouwen ---- ende reynigen/

VAEGHEN ENDE RUYMEN; VEEGHEN ENDE RUYMEN = taut. vegen; schoonmaken; uitbaggeren; uitdiepen.
- verrere; purgo I; tergo III;
- curer; nettoyer; ramoner;
- säubern; ausbaggern; fegen; reinmachen;
- clean; sweep;
- limpiar; dragar; hacer más hondo; deshollinar;

vpl.: C3/180; C1/28.

VAEGHEN OFTE RUYMEN = taut. opschonen.
- purgo I;
- purifier; nettoyer;
- reinigen;
- clean;
- limpiar;

vpl.: PvB8/329.

VAEN Zie:
- vangen;----/

VAEN; VANGEN = vb. gevangen nemen.
- apprehendo III;
- arrêter;
- verhaften;
- arrest;
- tomar preso;

vpl.: PvB1/201.

VAENDOECK Zie:
- flours als ----/

VAENDRAEGER; VAENDRAGER; VAENDRAGERE; VANEDRAGER; VANENDRAGER; VANENDREGER = sub. vaandeldrager; vaandrig.
- signifer;
- porte-drapeau;
- Fahnenträger;
- standard-bearer;
- abanderado;

vpl.: PvB1/330.

VAENDRAGER Zie:
- vaendraeger;----; vaendragere; vanedrager; vanendrager; vanendreger/

VAENDRAGERE Zie:
- vaendraeger; vaendrager;---- ; vanedrager; vanendrager; vanendreger/

VAER Zie:
- verre; varre; vare;----/

VAERCOMMEN Zie:
- voorcemen;----/

VAERD Zie:
- vaert;----; vart; varde; vert; vaerde; var; vard; vere; verd; verde; veerde/

VAERDE Zie:
- vaert; vaerd; vart; varde;----; var; vard; vere; verd; verde-veerde/
- vrede; verde ;----; vreden/

VAEREN Zie:
- voor te ----/

VAEREN; VAREN = vb. rijden; gaan.
- vehicurru III; eo IV;
- aller; se marcher;
- gehen; fahren;
- drive; ride; go;
- ir; rodar; andar; correr;

vpl.: ADR 3.

VAEREN TEN LANTRECHTE = procederen naar plaatselijk recht.
- litigare secundum ius locale;
- procéder au droit local;
- prozessieren nach örlichem Recht;
- go to law according to local law;
- proceder según el derecho local;

vpl.: Lo4/528.

VAERNE Zie:
- elken dore te ---- die wille /

VAERSTECKT Zie:
- voorst of ----/

VAERT Zie:
- aerbeijder van de ---- oft wervener/
- surintendent van de ----/

VAERT; VAERD; VART; VARDE; VERT; VAERDE; VAR; VARD; VERE; VERD; VERDE; VEERDE= sub.1.scheepvaart 2.oversteekplaats 3.krijgstocht.
- 1.traiectus 2.locus ubi traiicitur fluvius; portus 3.expeditio;
- 1+2 navigation 3.expédition;
- 1+2 Schiffahrt 3.Kriegszug;
- 1+2 shipping 3. military expedition;
- 1.navegación 2.paso de peatones 3.campane; expedición guerrera;

vpl.: C1/198; PvB1/100.

VAERT POORTE = brusselse stadspoort.

- porta urbis Bruxellensis;
- porte de la ville de Bruxelles;
- Stadttor von Brüssel;
- towngate of Brussels;
- puerta de la ciudad Bruselas;

vpl.: C1/204.

VAERWE Zie:
- verwe; varewe; varuwe;----; varwe ; verwe; veruwe; varue ; voruë; vorve; veru; verye; verwen/

VAERWECH; VARWECH = sub.karrepad ; rijweg.
- via per quam iumentum vel vehiculum ago III licet;
- route carrossable;
- Landstrasze; Wagenspur;
- path for a cart;
- camino carretil ; camino de ruedas;

vpl.: T1/85.

VAERWER Zie:
- verwer; varuwer;---- ; varwer ; veruwer ; veerwer/

VAESEL SCHAEPEN = ontijdig geboren schapen.
- oves abortus;
- moutons né prémature;
- unzeitig geborene Schafe;
- premature born sheep ;
- ovejas prematuro nacido;

vpl.: C3/196.

VAET Zie:
- vat; vadt;---- ; vaetjen/

VAETGEN Zie:
- vaetjen; ----; vaetkijn/

VAETJEN Zie:
- vat; vadt; vaet;----/

VAETJEN ; VAETGEN; VAETKIJN = sub. klein vat.
- parvum vas;
- baril;
- kleine Fässer ;
- small vessels;
- barril cubeta ;

vpl.: ACart 17.

VAETJENS Zie:
- halft ende vierendeel ----/

VAETKIJN Zie:
- vaetjen; vaetgen;----/

VAETTEECKERS ANTWERPEN = functionarissen belast met het registreren van vaten en tonnen, die bij benoeming en aanvaarding van hun ambt aan de stad schuldig werden 100 gulden, Antwerpen.
- ministri onerati in tabulas refe-

rendo doliorum, qui ad nominationem et acceptationem muneris sui urbi centum florinas debiti erant, Antverpia;
- fonctionnaires chargés de l'enregistrement des cuves et des tonneaux; chacun redevable de 100 florins lors de leur nomination et entrée en fonction, Anvers;
- Funktionäre beauftragt mit der Registratur von Fäszen und Tonnen; jeder war bei Ernennung und Antritt seines Amtes der Stadt 100 Gulden schuldig Antwerpen;
- officials charged with the rè-gistration of barrels and casks; each had to pay to the town 100 guilders at appointment and accession to his office, Antwerp;
- funcionarios encargados de registro de toneles; debian a la ciudad 100 florines, Amberes;

vpl.: C1/534.

VAGABOND; VAGABUND = sub. landloper.
- planus; erro; homo vagus; vagabundus;
- vagabond;
- Landstreicher; Vagabund;
- vagabond; tramp;
- vagabundo; corremundos;

vpl.: PB/II/370; B1:Pl.Bra/48; B2/158; C2/1033.

VAGABUND Zie:
- vagabond;----/

VAGEDIE Zie:
- vooghdije; vogetdie; voged; voochdije; voichdie; voochtdie; vochdie ; vochtdie; vogetdie; ---- ; voigdie/

VAGET Zie:
- voigd; voocht; voicht; vocht; voght; vogaet; vochte;-----; vaicht; vayt/

VAGHEN Zie:
- schouwen doen ----/

VAGUE = adv. onbepaald.
- indefinite;
- indéfiniment ;
- unbestimmt;
- indefenitely;
- vago; vagamente;

vpl.: PvB6/52.

VAICHT Zie:
- voigd; voocht; voicht; vocht; voght ; vogaet; vochte; vaget; ----; vayt/

VAL Zie:
- metten ---- van de bernende keersse/

VALARM; PALESIJN; PALESINE; PALATIJN ; PALENSGRAVE PALANSGRAVE; PALAISGRAVE; PALEISGRAVE; PALENSGREVE = sub. paltsgraaf; palatijn; rijksgrote.
- valatus; comes palatinus;
- vomte palatin;
- Pfalzgraf; Palatin;
- vount palatine; earl palatine;
- conde palatino;

vpl.: LPS 26,50; PvB1/1.

VALBREGGE Zie:
- valbrugghe; valbrugge; vallebrugge; valbrucge;----/

VALBRUCGE Zie:
- valbrugghe; valbrugge; vallebrugge;----; valbregge/

VALBRUGGE Zie:
- valbrugghe;----; vallebrugge; valbrucge; valbregge/

VALBRUGGHE; VALBRUGGE; VALLEBRUGGE; VALBRUCGE; VALBREGGE = sub. ophaalbrug; valbrug.
- pons;
- pont-levis;
- Zugbrücke ;
- drae-bridge;
- puente levadizo;

vpl.: B2/228.

VALC Zie:
- valcke; valke;----; valcvogel/

VALCKE; VALKE; VALC; VALCVOGEL = sub. valk.
- falco;
- faucon;
- Falke;
- falcon;
- halcón;

vpl.: PB/III/499.

VALCVOGEL Zie:
- valcke; valke; valc;----/

VALDACH; VALDAEGHE; VALDAGHE = sub. vervaldag; betaaldag.
- praestitua dies; pecuniae dies; praestitula dies;
- échéance; jour d'échéance;
- Zahlungstag; Verfalltag;
- day of payment; due date;
- dia de vencimiento;

vpl.: PvB5/296; Lo4/28,848; C1/11,138,472, 16.

VALDAGHE Zie:
- valdach; valdaeghe;----/

VALENS Zie:
- naer ----/

VALETUDINAIR = adi. voorlopig.
- valetudinarius;
- provisionnel;
- vorläufig;
- for the time being;
- provisional;

vpl.: C2/860.

VALETUDINAIRES Zie:
- getuygen ----/

VALEUR Zie:
- cracht ----/
- naer ----/
- van ---- ende weerden/
- weerden ende ----/

VALEURE = sub. waarde.
- pretium; dignitas; virtus;
- valeur;
- Wert;
- value;
- valor;

vpl.: C1/316; Lo6/274.

VALIDE Zie:
- ietwes ----/
- testament ----/

VALIDE = adv. geldig, in rechten; deugdelijk.
- valide; rate;
- validement;
- tauglich; gültig;
- sound; valid;
- válido;

vpl.: C1/79.

VALIDEEREN; VALIDEREN = vb. tegoed schrijven; geldig verklaren.
- valeo II; valido I; in rationem induco III; nomina facio III; rem ratam efficio III;
- valider; ratifier;
- validieren; gültig machen;
- validate; ratify;
- validar; ratificar ;

vpl.: C1/278; DVB 34; BVB 144; T1/58.

VALIDELIJCK = op wettige wijze; rechtsgeldig.
- validus; rate;
- validement; valablement; légitimement;
- rechtsgültig; kräftig;
- legitimate; militant; powerful strong; vigorous;
- legítimamente; legalmente; válidamente; valedero;

vpl.: C1/20; ACart 19.

VALIDELIJCK SPLEYTEN = geldig scheiden.
- separare ligitime, valide;
- valablement séparer ;
- gültig teilen;
- separate validly;
- separar legítimamente, validamente;

vpl.: C1/618.

VALIDEREN Zie:
- in rekening ----/
- valideeren;----/

VALIDITEIJT Zie:
- validiteyt; valiteijt;----/

VALIDITEYT; VALITEIJT; VALIDITEIJT = sub. rechtsgeldigheid; deugdelijkheid; geldigheid.
- iuris auctoritas; legitimus; bonitas; validitas;
- validité légale;
- Rechtsgültigkeit; Solidität; Tauglichkeit; Gültigkeit;
- validity; legality; soundness;
- validez; legitimidad; solidez;

vpl.: Lo7/416; T2/20; C1/141, 624; PvB6/690.

VALISE = sub. valies.
- sacchus itinerus;
- valise; malle;
- Reisetasche;
- travelling-bag;
- saco de mano;

vpl.: PB/III/464.

VALITEIJT Zie:
- validiteyt;----; validiteijt/

VALKE Zie:
- valcke;----; valc; valcvogel/

VALKEN Zie:
- recht van ---- vangen/

VALKEN VANGEN = met valken jagen op reigers.
- ardeae venari cum falcones;
- aller à la chasse avec des faucons aux hérons;
- chase with hawks on herons;
- a caza de halcones con halcones garceros;

vpl.: DVB 37.

VALLE Zie:
- coetse met ----/

VALLEBRUGGE Zie:
- valbrugghe; valbrugge;----; valbrucge; valbregge/

VALLEIJE = vlakte.
- vallis;
- pleine; vallée;
- Tal;
- valley;

- plano; superficie plana; llano; llanura;

vpl.: PvB5/578.

VALLEN Zie:
- breuckachtich ----/
- gebreeckelijck ----/
- gebrekelijc ----/
- in gelijcken overdaet ----/
- onwilligh ----/
- te waesdom ----/
- voorder mogelijck ----/

VALLEN ENDE GEBOEREN = taut. voorvallen en geschieden.
- accidere;
- arriver; se passer;
- stattfinden; geschehen;
- happen; occur; come to pass ;
- acaecer y suceder;

vpl.: LPS 44.

VALLEN ENDE UIJTGAEN VANDER KERSSE = taut. kaarsdoving.
- extinctio candelae;
- extinction des feux;
- erlöschen der Kerze;
- at the extinction of the candle;
- extinción de la candela;

vpl.: Lo7/90.

VALLEREN = vb. bekrachtigen; rechtsgeldig maken.
- ratum habeo II aliquid; rem ratam efficio III;
- légaliser; valider;
- bestätigen;
- confirm; ratify;
- hacer válido; validar;

vpl.: T1/552.

VALSCEN Zie:
- valschen;----; valsen; velschen/

VALSCH Zie:
- abusif ende ----/

VALSCH ENDE ABUSIF = taut. bij vergissing.
- per errorem;
- par erreur;
- irrtümlich;
- by mistake;
- abusivamente; por equivocación; erróneamente;

vpl.: PB/IV/18.

VALSCH ENDE FAMOES LIBEL = schotschrift.
- libellus famosi;
- libelle; pamphlet;
- Schmähschrift;
- lampoon; libel;
- libelo; panfleto; pasquín;

vpl.: T1/130.

VALSCH ENDE ONWAERAGHTICH = taut. onjuist.
- falsum et mendosum;
- faussement et peu véridique;
- unrichtig;
- false ;
- falsó y mentirosó; pérfidó e hipócrita;

vpl.: LPS 68.

VALSCH ENDE QUAET = taut. onecht; waardeloos.
- falsus;
- de nulle valeur; illégitime; sans valeur;
- falsch; unecht; wertlos;
- not genuine; worthless;
- falso; ilegítimo; nulo; sin valor;

vpl.: T1/293.

VALSCH MAKEN ENDE ONDUEGDELIJC = taut. vervalsen.
- vitio I;
- adultérer; altérer; contrefaire; falsifier;
- verfälschen;
- falsify;
- adulterar; alterar; contrahacer; falsificar;

vpl.: T1/153.

VALSCHE ACCUSATEUR = valse beschuldiger; valse aanklager.
- accusator falsa;
- faux accusateur;
- falscher Kläger;
- false accuser;
- acusador falso;

vpl.: PB/II/311.

VALSCHE ENDE ONGEWARIGE VERCOEPERS = valse en bedrieglijke verkopers.
- venditores fraudulosi;
- vendeurs faux et frauduleux;
- betrügerische Verkäufer;
- deceitful vendors;
- vendedores falsos y fraudulentes;

vpl.: Cu1/308.

VALSCHE MUNTER; MUNTSLAGHER OFT CONTRAFAYTER = taut. muntvervalser; valse munter.
- falsarius nummi; monetarius falsus;
- billonneur; rogneur de monnaies; faux monnayeur;
- Falschmünzer;
- debaser of coinage; false minter;
- adulterador de monedas; falsificador de moneda; monedero falso;

vpl.: T1/156; PB/II/313.

VALSCHE PERSUASIE = lafhartige overreding.
- persuasio timida;
- persuasion lâche; persuasion sans coeur;
- feigherzige Ueberredung;
- persuasion in a cowardly manner;
- persuasión cobarde;

vpl.: PB/II/345.

VALSCHEDE Zie:
- bedroch ende ----/

VALSCHEID; VALSCHEYT = sub. arglistigheid; bedrog; valsheid.
- dolus; fallacia; falsum; fraus; malitia; pravitas;
- astuce; fausseté; fraude; perfidie; tromperie; dol;
- Arglist; Betrug; Schwindel; Falschheit;
- craftiness; deceit; falsehood; fraud; perfidy; treachery; falsity; forgery;
- astucia; deslealtad; engaño;falsedad; falsia; fraude; perfidia;

vpl.: T1/128,300; T1/116; C1/458.

VALSCHEIJDEN Zie:
- misdaet van ----/
- redargueren van ----/

VALSCHEIJT Zie:
- exceptie van ----/
- luegende ende ----/
- onduecht ende ----/
- wegene ende ----/

VALSCHEN; VALSCEN; VALSEN; VELSCHEN = vb. vervalsen van gewichten.
- adultero I;
- adultérer; altérer; falsifier;
- fälschen ;
- debase; falsify; forge;
- alterar; adulterar; falsificar;

vpl.: T1/157,207.

VALSCHEN INSTRUMENTEN Zie:
- actie om te rescunderen een met ---- gegeven sentencie/
- de mate in den bodem ----/

VALSCHEN OFT LINGHEN = taut. vervalsen.
- corrumpo III;
- falsifier;
- verfälschen;
- to falsify;
- falsificar;

vpl.: Cr2/1336.

VALSCHEN WAGEN = valse weegschaal.
- libra falsa;

- balance fausse;
- fal sche Waage;
- faked scales;
- balanza falsa;

vpl.: Ca2/12.

VALSCHER Zie:
- pene van ---- calaengien/

VALSCHER LEERINGHE = ketterij.
- haeresis;
- hérésie;
- Ketzerei;
- heresy;
- herejia;

vpl.: PB/II/339.

VALSCHERE VAN DER MUNTEN = muntvervalser.
- falsarius nummerorum;
- fal sificateur de monnaies; billonneur; rogneur de monnaies;
- Falschmünzer;
- debaser of coinage;
- adulterador de monedas; falsificador de moneda;

vpl.: T1/133.

VALSCHEYDE ENDE BEDROOGE = taut. bedrog.
- falsitas et fraus;
- fraude; imposture;
- Betrug;
- deceit; imposture;
- dolo; embuste; engaño; fraude; falacia;

vpl.: T1/197 .

VALSCHEYDEN Zie:
- misdaet van ----/
- redargueren van ----/

VALSCHEYT Zie:
- exceptie van ----/
- valscheid;----/

VALSCHEYT ENDE LOEGENE = taut. leugen
- mendacium;
- mensonge;
- Lüge;
- falschood; lie;
- mentira;

vpl.: T1/153.

VALSCHEYT ENDE ONDUEGHT = taut. vervalsing.
- aliquid falsum facio IV;
- altération; falsification;
- Verfälschung;
- falsification;
- adulteración; falsificación;

vpl.: T1/153.

VALSCHEYT IN DEN INSTRUMENTE OFT RASURE = taut. vervalsing in een document.
- falsum documentum;

- effacure ou falsification;
- Fälschung in einem Dokument;
- falsification in a document;
- tachado o falsificación;

vpl.: T1/370.

VALSCHIJT OFT CONTRARIETIJD = valsheid of strijdigheid met de waarheid.
- falsum fallacia vel repugnantia cum veritate, veritatis contrarium;
- fausseté ou du contraire de la verité;
- Lüge;
- falsity;
- falsedad o contradicción con la verdad;

vpl.: C1/554.

VALSCHMAKEN Zie:
- onduegdelijc ende ----/

VALSEN Zie:
- valschen; valscen;----; velschen/

VALSSCHE ENDE GHECORRUMPEERDE MUNTE = valse en bedorven munten.
- moneta adulterina;
- piéces d'argent fausses et abîmées;
- falsche und faule Münzen;
- false and spoiled coins;
- monedas falsas y corrompidas;

vpl.: PB/III/532.

VALTER Zie:
- met ---- weygeringhe/

VALUACIE OFT WEERDE = taut. waarde.
- valor;
- prix; valeur;
- Wert;
- value;
- precio; valia; valor;

vpl.: T1/464.

VALUEEREN; VALUEREN = vb. schatten; waarderen.
- taxo I aestimo I;
- taxer; estimer; évaluer;
- schätzen; abschätzen;
- value;
- tasar; estimar; evaluar;

vpl.: T1/464.

VALUEREN Zie:
- valueeren;----/

VALVEKENS OFT HERDEN, HORDEN HANGEN = taut. afsluithekken aanbrengen.
- saepta afferre;
- suspendre des barrières ou des claies;

- Sperrzäune; Gitter anbringen;
- place fences;
- colocar barreras, levadizas; enrejados; cercas;

vpl.: C1/347; Lo6/240.

VAN ACHT DAGHEN TOT ACHT DAGHEN = iedere week.
- unae qude que hebdomadae;
- de huit en huit jours;
- jede Woche;
- every week;
- cada semana;

vpl.: C1/298.

VAN ALSNU VOOR ALSDAN = voor het heden als in het toekomende.
- et hodie et in futuro;
- pour aujourdhui comme dans le future;
- für das heute wie in künftigen;
- for the present as in the future;
- por lo presente comó el futuró;

vpl.: PvB6/269.

VAN ALSTS = van ouds; van de oudste.
- ab antiquo;
- jadis;
- früher;
- from alten time;
- de antiguó; desde antiguó; del mayor; den de más edad;

vpl.: MGG 9.

VAN ALSTS LANGE ENDE OUDE TIJDEN = taut. vroeger tijden.
- tempóra priora;
- jadis et des temps anciens ;
- frühere Zeiten;
- earlier times;
- tiempos antiguos; tiempos anteriores;

vpl.: MGG 12.

VAN APPROXIMATIE OFT NAERDERINGHE; VAN APPROXIMATIE ENDE NAERDERSCHAPPE = taut. van terugkoop.
- approximatio;
- du retrait;
- von Rückkauf; Vorkauf;
- repurchase;
- de rescate;

vpl.: Lo7/158.

VAN ARGELISTE ENDE SCHULT = van arglist en schuld.
- de dolo et culpa;
- de dol et de culpabilité;
- von Argelist und Schuld;
- of creft and fault;
- de astucia y de culpa;

vpl.: T1/377.

VAN AUDEREN DAET = van oudere dagtekening.
- de die priore;
- de date antérieure;
- älterer Tagesangabe;
- of previous date; antedated;
- de fecha anterior;

vpl.: C2/941; Ra.1495/15.

VAN AUTS = van ouds.
- antiquitus;
- de longue main;
- von jeher; von alters her;
- of old;
- de antiguo; desde tiempos remotos;

vpl.: ASO 19.

VAN BLOEDTSWEGHEN = door bloedverwantschap.
- per coniunctionem sanguinis;
- par le sang;
- durch Verwandtschaft;
- by blood-relationship;
- por consanguinidad;

vpl.: C1/24.

VAN BLOEDTS OFT HOUWELIJCKS WEGHEN TEN DERDEN LEDEN = vanwege verwantschap tot de derde graad.
- ob cognationem in gradum tertium;
- parent par le sang ou par alliance au troisième degré;
- wegen verwandtschaft bis dem dritten Grad;
- because of relationship to the third degree;
- por consanguinidad hasta en tercero grado;

vpl.: C1/261.

VAN BLOEDTSWEGHEN BESTAEN = vanwege bloedverwantschap; in bloedverwantschap met elkaar staan.
- propter consanguinitatem; affinitas; consanguinitas;
- du chef de parenté; être parent par le sang; lié par des lieus de consanguinité ou d'alliance;
- wegen Blutsverwandtschaft; Verwandtschaftswegen;
- because of blood-relationship; because of consanguinity; be next of kin;
- por consanguinidad; por parentesco; en virtud de consanguinidad; ser pariente;

vpl.: Lo5/196; Lo6/410; C1/24.

VAN BLOETS OFTE MAEGSCHAP = taut. vanwege bloedverwantschap.
- causa coniunctionis sanguinis;
- du chef ou sang ou lignager; par le sang; par consanguinité;

- Verwandtschaft;
- because of blood-relationship; consanguinity;
- por razón de consanguinidad;

vpl.: C1/25.

VAN BLOETSWEGHEN VERNAERDEREN = naasten wegens naaste bloedverwantschap.
- approximatio cum causa coniunctionis sanguinis;
- du retrait par le sang ou par consanguinité;
- Rückkauf wegen Verwandtschaft;
- repurchase with consanguinity;
- de rescate por razón de consanguinidad;

vpl.: C1/466.

VAN BOOMEN BLOOTEN = bomen omkappen.
- arbores caedere;
- abattre des arbres;
- Bäume umhacken;
- cut trees;
- talar árboles;

vpl.: vdV/118; B1; C2/903.

VAN COSTUIJMEN WEGEH = volgens de gewoonten.
- secundum consuetudinem;
- en vertu de coutume;
- gemäss Gewohnheitsrecht;
- according to custom;
- según costumbre;

vpl.: C1/152.

VAN DE DELICTE ABSOLVEREN = van een misdaad vrijspreken.
- delicto absolvere;
- absoudre du délit;
- von einem Verbrechen freisprechen;
- acquit of a crime;
- absolver a uno de un crimen;

vpl.: C1/343.

VAN DE GHESLACHTEN = sub.pl. uit adellijke families.
- nobilis familia; patricius;
- des lignages;
- vornehme Familien;
- notable families;
- de linajes;

vpl.: C1/1.

VAN DEELSWEGEN = als deelhebber.
- ut particeps;
- comme portionnaire;
- Teilhaberschaftswegen;
- as participant;
- como partícipe;

vpl.: Lo6/410; Lo5/200.

VAN DEN AELEN = van het geheel.
- toti;

- de l'entier;
- von allem;
- of the whole;
- de la totalidad;

vpl.: Lo3/352.

VAN DEN BLAEDE = per bladzijde.
- per paginam;
- par feuillet;
- die Seite;
- each page;
- por página;

vpl.: Ca2/184.

VAN DEN DIEREN DOEN VERSLIJNDEN = door wilde dieren verscheurd worden.
- laceror I;
- faire dévorer par des fauves;
- von wilden Tieren zerrissen werden;
- be torn by wild animals;
- hacer devorar por animales salvajes;

vpl.: T1/467.

VAN DEN GHEWIJDDEN = van de uitkeringen.
- numerationum;
- des versements;
- von den Auszahlungen;
- from the payments;
- de los pagos;

vpl.: MGG 24.

VAN DEN IERSTEN VERCRIJGE = vanaf de eerste verkrijging cq. schenking.
- a prima impetratione seu donatione;
- depuis la première acquisition c.á.d.donation;
- seit der ersten Erwerbung bzw. Schenkung;
- since the first acquisition resp. donation;
- desde la primera adquisición ó donación;

vpl.: BVB 190.

VAN DEN KOSEN VAN DEN BORGEMEESTER = over de keuze van de burgemeester.
- de electione magistri civium;
- du choix des bourgmestres;
- über die Wahl des Bürgermeisters;
- about the choice of the burgomaster;
- sobre la elección del burgomaestre;

vpl.: C1/311.

VAN DEN LIJVE OFT LEDE = lichamelijk.
- corporalis; corporeus;

- corporel;
- körperlich;
- corporal;
- corporal;

vpl.: T1/5.

VAN DEN SCHILDE GEBO(O)REN OFT SCHILTBORTICH = taut. van adellijke geboorte, afkomst; geboren uit adellijke familie.
- nobili genere natus, de famillia nobili; natus ex familia nobili;
- noble de naissance; de famille noble; issu d'un famille noble;
- von adliger Geburt; von adliger Familien;
- of noble birth, family; of noble stock;
- noble de nacimiento; de naciemiento noble;

vpl.: T1/450; Lo6/324,326.

VAN DEN SCHILDE OFT RIDDERSTAM GHEBOREN = schildboortig of riddermatig; van adellijke afkomst.
- ex familia nobili aut nobilitate equestri; natus ex stirpe nobili;
- famille noble ou de cheval iers; issu de famille noble;
- von adliger Geburt;
- of noble family, birth;
- de linaje noble o de caballeros ; de noble cuna; de origen noble;

vpl.: Lo6/34; C1/664.

VAN DEN WIJNDE VANGEN ENDE PIJNEN = boeien en martelen.
- devincio IV et torqueo II;
- enchaîner et torturer;
- fesseln und foltern;
- fetter and torture;
- encadenar y torturar;

vpl.: T1/342.

VAN DER HACHTEN ONTSLAEN = uit de gevangenis vrijlaten.
- custodia carceris emittere;
- rélaxer de la prison;
- aus dem Gefängnis freilassen, entlassen;
- release from prison;
- dar libertad a un prisionero; soltar a un prisionero;

vpl.: Lo4/432; Lo5/152.

VAN DER RESTITUCIEN GEEXCUSEERT ENDE ONGEHOUDEN SIJN = taut. niet verplicht zijn terug te geven.
- non obligatus sum restituere;
- pas avoir l'obligation de restitution;
- nicht verpflichtet sein zurück zu geben;

- be not obliged to restore;
- no tener la obligación de devolver;

vpl.: T1/474.

VAN DER SIJDEN OFTE STRUIJCK = taut. zijdlinie van de stamboom.
- lineae lateralis vel stirpis;
- du côté ou de la souche ligne directa ou collatérale, branche;
- Seitenlinie eines Stammbaumes;
- the collateral line or of the trunck;
- de la linea colateral o del tronco;

vpl.: C1/24.

VAN DIER STEDE VOORT RECHT = van die plaats recht naar.
- ab illo loco derecto ad;
- de cet endroit droit à;
- von dieser Stelle gerade nach;
- from that place straight to;
- de, desde aquel lugar derecho hacia;

vpl.: MGG 188.

VAN D'IERSTEN BEDDE = uit het eerste bed cq. huwelijk.
- e primis nuptiis natus est;
- de premier lit cq. marriage;
- aus der ersten Ehe;
- from the first marriage;
- del primer matrimonio;

vpl.: C2/444.

VAN DISTANTIE TOT DISTANTIE = van afstand tot afstand.
- a distantia ad distantiam;
- de distance en distance;
- von Distanz zur Distanz;
- from distance to distance;
- de distancia a distancia; de largo en largo; de trecho en trecho;

vpl.: PvB5/462;

VAN DOEDER HANDT = bij verering.
- per successionem;
- par succession;
- durch Erbschaft;
- by succession;
- por herencia; por sucesión;

vpl.: C3/56.

VAN DO EN HEBBEN = nodig hebben gebruiken.
- indigére alicuius rei; uti aliquá re;
- avoir besoin de;
- benötigen; benutzen;
- need; use;
- necesitar de; emplear;

vpl.: DKB 2.

VAN EEDT TE STAEVEN = met de afgelegde eed bewijzen.
- iureiurando probare;
- confirmer par serment prêté;
- mit dem geleisteten Eid beweisen;
- prove with the oath;
- demostrar con el juramento prestado;

vpl.: B2/84.

VAN EGEENDER WEERDEN = van onwaarde.
- nullitatis;
- de nulle valeur;
- von Unwert;
- null and void;
- nulo e inválido;

vpl.: C1/303.

VAN ELCKEN BIJSUNDER = van eenieder in het bijzonder.
- uniuscuiusque seorsum;
- de chacun en particulier;
- von jeder, jedem, insbesondere;
- of each in particular;
- de cada uno en particular;

vpl.: LPS 119.

VAN ELCKEN TEECKENEN = van iedere aantekening.
- unaequaeque annotationis;
- de chaque notice;
- von jeder Aufzeichnung;
- of each note;
- de cada apunte;

vpl.: B2/184.

VAN GEENER WAARDE EN NUL = taut. ongeldig.
- irritum;
- invalide; nul; sans valeur;
- ungültig;
- invalid;
- sin valor; sin efecto;

vpl.: ACart 45.

VAN GESONDEN ZIJNNEN ZIJN = bij volle verstand.
- mente sana;
- avoir toute la raison;
- beim vollen Verstand;
- in full possession of one's faculties;
- estar en su sano juicio; estar en sus cabales;

vpl.: T1/351.

VAN GLORIEUSE GEDACHTEN = glorieuzer gedachtenis.
- memoriae gloriosae;
- de glorieuse mémoire;
- glorreiches Andenken;
- glorious memory;
- de gloriosa memoria;

vpl.: C1/279.

VAN GOEDE MESUAGIE ENDE WELSTANDT = van goede kennis; boodschap en voorspoed.
- laeti nuntii ac prosperitatis;
- me ssage et prospérité de bonne connaissance;
- von guter Kenntnis; Nachtricht und Glück;
- of good acquaintance; message and prosperity;
- de buen mensaje de prosperidad;

vpl.: DDR 1.

VAN GOEDE PRINSE WESEN = krijgsbuit zijn.
- praeda bellica;
- butin de guerre;
- Kriegsbeute;
- war-plunder;
- botín de guerra; ser presa de guerra;

vpl.: PB/III/238.

VAN GOEDEN PRIJSE = van goede kwaliteit; voortreffelijk.
- bonae notae; excellens;
- de bonne qualité; excellent;
- von guter Qualität; vortrefflich;
- of good quality; excellent;
- de buena presa;

vpl.: PvB1/261.

VAN GOEDEN REGIMENTE = van goed gedrag.
- honestus;
- de bonne conduite;
- von gutem Betragen;
- of good conduct;
- de buena conducta;

vpl.: Lo6/96.

VAN HEERHEDEN WEGEN = vanwege de heer.
- propter dominum;
- de la part du seigneur;
- wegen des Herren;
- on behalf of the lord;
- de parte den señor; por sazón del señor;

vpl.: C1/135.

VAN HET GEWIJSE = op de wijze van.
- ritu alicuius;
- à la façon de;
- auf der Weise von;
- in the manner of;
- a la manera de;

vpl.: LPS 18.

VAN HOEREN SEGGEN = van horen zeggen.
- fando audire;
- d'oui dire;
- vom Hörensagen ;

- from hearsay;
- de oídas;

vpl.: C3/90.

VAN IUSTITIE = van het gerecht.
- iudicii;
- du tribunal;
- des Gerichts;
- of the court;
- del tribunal;

vpl.: BVB 115.

VAN JONCX OP = vanaf hun jeugd.
- ab eorum pueritía ;
- depuis leur jeunesse;
- seit ihrer Jugend;
- since their youth;
- desde su juventud;

vpl.: BVB 42.

VAN KIJNDE VERLICHTEN ENDE DE VRUCHT VERWERPEN = opzettelijke ongeboren vrucht afdrijven.
- abortum provocatum committo III;
- provoquer un avortement;
- absichtlich Abortus aufwecken; fruchtabtreiben;
- deliberate floating of an unborn fruit;
- provocar un aborto;

vpl.: T1/130.

VAN KINDE INNE LEEGEN = in het kraambed liggen.
- peperisse;
- être en couches;
- im Kindbett liegen;
- lie in the childbed;
- estar en la cama del parto;

vpl.: Lo1/290.

VAN LIJVE OFT LEDET T'ONRECHTE BETICHT = ten onrechte beschuldigd in zake van lijfstraffen.
- iniuste accusatus in materia ad poenae corporis;
- accusé injustement concernant corps ou membre;
- körperstraflich mit Unrecht beschuldigt;
- wrongly accused in matters of corporal punishment;
- injustamente acusado en materia de castigos corporales;

vpl.: C1/387.

VAN LIVE;LIJVE TER DOOT; DOODT KOMEN = sterven.
- mori;
- aller de vie à trépas; mourir;
- sterben; hinscheiden;
- die; decease;
- fallecer; morir; morirse;

vpl.: Ca2/352; C1/105.

VAN MAEGSCHAPS WEGHEN = adv. vanwege bloedverwantschap.
- propter sanguinitatem; affinitatem ;
- de parenté;
- wegen Verwandtschaft;
- because of consanguinity;
- a causa de consanguinidad;

vpl.: C1/25.

VAN MANS GEDENCKEN = sedert mensenheugenis.
- post hominum memoriam;
- de mémoire d'homme;
- seit Menschengedenken;
- within living memory;
- desde que hay hombres;

vpl.: BVB 23.

VAN MANS GEDENCKEN TOT MANS GEDENCKEN = in de herinnering van vader op zoon.
- in memoria patrum in filios;
- de la mémoire de père en fils;
- in der Erinnerung von Vater en fils;
- in der Erinnerung von Vater auf Sohn;
- in the memory from father upon son;
- en la memoria de padres a hĳos;

vpl.: BVB 26.

VAN NIENTE EN DE VAN GEENDER WEERDEN = taut. waardeloos.
- sine valore;
- sans valeur ;
- wertlos;
- worthless ;
- sin valor;

vpl.: PvB1/154.

VAN NIEUWS; VAN NUWES = opnieuw.
- denuo;
- de nouveau;
- aufs neue; von neuem;
- anew; again; a second time;
- de nuevo;

vpl.: BVB 190; DVB 11,12,191.

VAN NOEDE VERWEREN MOETEN = uit noodweer verdedigen.
- defendere ex necessitate;
- être forcé de se défendre;
- verteidigen aus Notwehr;
- in self-defence;
- estar forzado a actuar de legítima defensa;

vpl.: Ca2/336.

VAN NOODE OFT BEHOEFFELIJCK ZYN = nodig zijn.
- necesse est;
- être nécessaire;
- notwendig sein;

- be necessary;
- ser necesario;

vpl.: C1/289.

VAN NOOTSWEGEN = uit noodzaak. noodzakelijkerwijze.
- necessarie; modo necessario;
- par nécessité; nécessairement;
- notwendigerweise;
- of necessity; necessarily;
- par necesidad; necesariamente;

vpl.: T1/9; C1/191.

VAN NU VOERDANE = van nu af voortaan.
- in posterum;
- dorénavant;
- fortan; künftig; non nun ab;
- henceforward; henceforth; in future;
- desde ahora en adelante;

vpl.: Lo1/20.

VAN OFFICIE WEGHEN = vanwege het ambt.
- propter officium;
- de par sa fonction;
- wegen des Amtes;
- because of the office;
- por razón de oficio;

vpl.: C1/2; T1/38.

VAN ONSEN OUDERWEGEN = vanwege onze voorouders.
- propter maiores nostros;
- à cause de nos aïeux;
- wegen unsrer Vorfahren;
- because of our ancestors;
- a causa de nuestros mayores;

vpl.: ,

VAN ONWEERDEN = van onwaarde.
- vilis; vacuus;
- non valable;
- ungültig;
- null and void;
- nulo; de invalidación;

vpl.: C1/305.

VAN ONWEERDEN ENDE YDEL = taut. waardeloos.
- frivolus; vacuus; vilis;
- de nulle valeur; sans valeur;
- wertlos;
- worthless;
- nulo; sin valor;

vpl.: T1/54.

VAN ONWEERDEN OFT TE NYEUTEN = taut. waardeloos.
- sine valore; vilis;
- sans valeur; de nulle valeur;
- wertlos;
- worthless;
- nulo; inválido; sin valor;

vpl.: T1/268.

VAN OUTHEIJDEN ZEER VERARGERT = door ouderdom zeer versleten, verergerd.
- usu consumptum ac vetustate;
- bien usé par vieillesse;
- durch Alter sehr abgenutzt;
- vere worn out by old age;
- muy desgastado a fuerza de excesiva edad; de vejez;

vpl.: LPS 35.

VAN OUTZELD = vanouds; langgeleden; al lang, adv.
- olim; antiquitus;
- depuis de longues années;
- von jeher; von alters her; seit alters;
- of old;
- de antiguo; desde tiempos remotos;

vpl.: ACart 2.

VAN OVER MANS GEDENCKEN = sedert mensenheugenis.
- post hominum memoriam;
- de mémoire d'homme;
- seit Menschengedenken;
- within living memory;
- en memoria de hombres;

vpl.: MGG 15.

VAN OVER MEMORIE VAN MENSCHEN = sedert mensenheugenis.
- post hominum memoriam;
- de mémoire d'homme;
- seit Menschengedenken;
- within living memory;
- en memoria de hombres;

vpl.: MGG 77.

VAN PAERT ENDE DEEL WEGEN = vanwege deelhebberschap.
- partialitas;
- en qualité de parçonnier;
- teilhaberschaftswegen;
- because of participation;
- en calidad de partícipe;

vpl.: Lo6/364.

VAN PEYSSELYCKEN LEVEN = van vreedzaam gedrag.
- cum institutione vitae pacifica;
- conduite paisible;
- von friedfertigem Betragen;
- of peaceful behaviour;
- de conducta pacífica;

vpl.: Lo1/518.

VAN POINCTE TOT POINCTE = van punt tot punt.
- de puncto ad punctum;
- de point en point;
- von Punkt zu Punkt;
- from point to point;
- punto por punto;

vpl.: Lo6/98.

VAN QUADEN REGIMENTE = van slecht gedrag.
- institutione vitae mala;
- de mauvaise conduite;
- von schlechtem Betragen;
- of bad behaviour;
- de mala conducta; de mal comportamiento;

vpl.: Lo3/128; Lo1/656.

VAN RIDDERSTAMME GEBOREN = van ridderlijke geboorte.
- natus ex stirpe equestre;
- issu de souche de chevaliers;
- ritterbürtig;
- of noble birth;
- de nacimiento noble; de nacimiento caballeresco;

vpl.: Lo6/326.

VAN SCHULT ENDE ARGELISTE = van schuld en arglist.
- de culpa et dolo;
- de culpabilité et de dol;
- von Schuld und Arglist;
- fault and of creft;
- de culpa y de astucia;

vpl.: T1/377.

VAN S'HEEREN WEEGHEN = vanwege of op bevel van de heer.
- iniussu domini;
- à cause de; ou sur le commande du seigneur;
- wegen oder auf Befehl des Herrn;
- because of or by orders of the lord;
- de parte de o por orden del señor;

vpl.: B2/128.

VAN S'HOOFFS WEEGEN = van wege de Leenhof van Brabant.
- propter aulam versurae Brabantiae;
- à cause de la cour féodale du Brabant;
- wegen des Lehnshofes von Brabant;
- because of the feudal court of Brabant;
- de parte de la corte feudal de Brabante;

vpl.: MGG 59.

VAN SEER KLEYNE CONSIDERATIE ZIJN = van zeer weinig belang zijn.
- minime interesse referre; res minimi momenti;
- être de très peu d'importance;
- von sehr wenigem Interesse;
- to be of little importance;
- ser de muy poca importancia;

vpl.: C1/316.

VAN SIENE ENDE HOEREN = van zien en horen.
- vivendo et audiendo;
- de voir et d'entendre;
- vom Sehen und Hören;
- audio visual perception;
- de ver y oir;

vpl.: C3/90.

VAN SIJN SELFS LOENEN = met eigen geld betalen.
- solvere per propriam pecuniam;
- payer le salaire de ses propres deniers;
- mit eigenem Geld zahlen;
- pay with one's own money;
- pagar con su propio dinero;

vpl.: Lo1/24.

VAN SIJNE HUERINGE SCHEIJT OFT DIE UIJT IS = als zijn huur ten einde is of als die is verlopen.
- quando locatio eius finita est aut tempus eius currendo persum est;
- à l'expiration du bail;
- wenn seine Miete beendigt oder verlaufen ist;
- when his rent is ended or expired;
- cuando su alquiler termina o ha transcurrido;

vpl.: C1/604.

VAN STONDE AAN = sub. met onmiddellijke ingang; vanaf dit ogenblik.
- inde ad hoc tempore; ab hora; in eodem momento;
- dès ce moment; du moment que; directement; en même moment;
- Augenblick; Stunde, von Stunde an; direkt; unmittelbar;
- henceforward; from that very moment; directly; at the same moment;
- desde este momento; directamente; en el mismo punto y hora en que;

vpl.: DVB 47,39; C1/214; PB/11/78.

VAN SUNDERLINGER GRATIEN = met buitengewone gunst.
- extraordinaria cum gratia;
- avec faveur extraordinaire;
- mit auszerordentlicher Gunst;
- with extraordinary favour;
- con favor extraordinario;

vpl.: BVB 192.

VAN TYT DE TYDE = van tijd tot tijd.
- in tempore;
- de temps en temps;
- von Zeit zu Zeit;

- from time to time;
- de tiempo en tiempo;

vpl.: PB/II/352.

VAN VALEUR ENDE WEERDEN = taut. van waarde.
- pretiosus;
- de valeur;
- von Wert;
- of value;
- de valor;

vpl.: T1/531.

VAN VIERTHIEN DAGHEN TOT VIERTHIEN DAGHEN = iedere veertien dagen.
- cum intervallo duorum septem; unaequique duae hebdomadae;
- de quatorze en quatorze jours;
- von vierzehn bis vierzehn Tagen;
- every fortnight;
- cada quincena;

vpl.: C1/298.

VAN VLUCH TE SUSPECT = verdacht van te zullen vluchten.
- suspectus fugiendi;
- suspect de fuite;
- der Flucht verdächtig;
- suspected of escape;
- sospechoso de huirse; de escaparse; de huida;

vpl.: C1/7.

VAN VUTWAERT COMEN = van buiten komen.
- foris venire;
- venir du dehors;
- von auswärts kommen;
- come from the outside;
- venir de afuera;

vpl.: Lo1/8.

VAN WEERDEN; VAN WEIRDEN = van geldigheid met betrekking tot wettelijke regelingen en verordeningen; van waarde; van kracht blijvend; waardevol.
- validus;
- de valeur; en vigueur;
- gültig; in Kraft; wertvoll;
- valid; of value;
- de valor; válido; de validez; en vigor; vigente;

vpl.: DVB 58a.

VAN WEERDEN HOUDEN = voor geldig verklaren, houden.
- pro rato credere;
- valider;
- für gültig erklären;
- consider valid;
- validar;

vpl.: B2/26.

VAN WEGHEN DER SELVER STADT = van stadswege, op kosten

van de stad.
- propter civitatem; sumptu civitatis;
- aux frais du village;
- wegen der Stadt; auf Kosten der Stadt;
- on behalf of the town;
- de parte de la ciudad; a expensas de la ciudad;

vpl.: B2/30.

VAN WELLICKEN DINGEN = van welke uitspraak.
- cuius sententiae;
- duquel jugement;
- von welcher Entscheidung;
- of which decision;
- de cuya sentencia;

vpl.: BVB 195.

VAN WETTIGHEN BEDDE = geboren uit een wettig huwelijk.
- natus ex matrimonio legitimo;
- né de marriage légitime;
- geboren aus einer gesetzlichen Ehe;
- born fro m a legitimate marriage;
- nacido de un matrimonio legítimo;

vpl.: C1/222.

VANC Zie:
- vanck;----; vange/

VANCK; VANC; VANGE = sub. vangst.
- captura;
- capture;
- Fang;
- catch;
- caza; captura;

vpl.: PB/II/141.

VANCKENISSE; VANGHENISSE COSTEN = sub. gevangeniskosten.
- impensae carceris;
- dépenses de prison; frais;
- Gefängniskosten;
- prison expenses;
- gastos de detención; prisión; cárcel;

vpl.: PvB1/479; PB/II/305.

VANCNISSE Zie:
- caerker; carcar; carker; gayole; gayool; kaerker; karcker karker; kercker; kerker; kerkersteen; steen; stein;----; vangenhuus; vangenesse; vangenis; vangenisse; vanghenisse; vangnesse; vencnisse; vengnisse/

VANCKPUT OFTE SOUTNEERINGHE = taut. zouthandel.
- mercatura salis;

- saunage;
- Salzwerk oder Salzgeschäft;
- saltbusiness;
- comercio de sal;

vpl.: C2/768.

VANDAER Zie:
- weens ----/

VANEDRAGER Zie:
- vaendraeger; vaendrager; vaendragere;----; vanendrager; vanendreger/

VANENDRAGER Zie:
- vaendraeger; vaendrager; vaendragere; vanedrager;----; vanendreger/

VANENDREGER Zie:
- vaendraeger; vaendrager; vaendragere; vanedrager; vanendrager;----/

VANGE Zie:
- vanck; vanc;----/

VANGEN Zie:
- aantasten ende aenhouden;----/
- actie van dengeenen die dach van recht heeft tegen dengeenen die hem sulcken belet gedaen heeft met ---- of anderszins/
- aenhouden;----; ende aantasten/
- iemanden te ----/
- recht van valken ----/
- vaen;----/
- valken ----/
- van den wijnde ----/

VANGEN; VAEN = vb. in beslag nemen.
- capio III; deprehendo III;
- saisir; s'approprier de; faire main basse sur;
- beschlagnahmen;
- seize; capture;
- aprehender; encautarse de; secuestrar;

vpl.: LPS 28.

VANGEN NOCH/OF AENTASTEN = taut. gevangennemen.
- apprehendere;
- appréhender ni arrêter; saisir;
- verhaften;
- capture and arrest;
- coger preso; arrestar; capturar; tomar preso;

vpl.: C1/382,660; Lo1/454.

VANGENESSE Zie:
- caerker; carcar; carker; gayole; gayool; kaerker; karcker; karker; kercker; kerker; kerkersteen; steen; stein; vancnisse; vangenhuus;----;

vangenis; vangenisse; vanghenisse; vangenesse; vencnisse; vengnisse/

VANGENHUUS Zie:
- caerker; carcar; carker; gayole; gayool; kaerker; karcker; karker; kercke r; kerker; kerkersteen; steen; stein; vancnisse;----; vangenesse; vangenis; vangenisse; vanghenisse; vangenesse; vencnisse; vengnisse/

VANG ENIS Zie:
- caerker; carcar; carker; gayole; gayool; kaerker; karcker karker; kercker; ke rker; kerkersteen; steen; stein; vancnisse; vangenhuus; vangenesse; ----; vangenisse; vanghenisse;
- vangnesse; vencnisse; veng - nisse/

VANGENISSE Zie:
- caerker; carcar; carker; gayole; gayool; kaerker; karcker karker; kercker; kerker; kerkersteen; steen; stein; vancnisse; vangenhuus; vangenesse; vangenis;----; vanghenisse; vangnesse; vencnisse; vengnisse/
- slakinghe ende relaxatie van ----/

VANGHEN Zie:
- aentasten,---- ende vervolghen/
- iemanden in de munte ----/
- onweijlijck ----/
- uijtspannen ende ----/

VANGHEN; BESLAEN ENDE SCHUTTEN = taut. opvangen en vasthouden, opsluiten.
- detinere; apprehendere;
- arrêter, enfermer; détenir;
- auffangen und festhalten;
- catch and detain;
- coger y detener;

vpl.: PB/II/134.

VANGHEN ENDE IN HACHTEN LEGGEN = gevangen nemen en in de boeien slaan.
- apprehendere et vincire;
- appréhender et emprisonner;
- verhaften und in Fesseln schlagen;
- capture and imprison;
- coger preso y encadenar;

vpl.: C1/406.

VANGHEN ENDE OPLEIJDEN = gevangennemen en voorgeleiden.
- comprehendere et deducere;
- appréhender et mener en prison;

- verhaften und vorführen;
- capture and bring up;
- arrestar y hacer comparecer ante el juez;

vpl.: C1/601.

VANGHEN ENDE UYTSPANNEN = taut. vangen, van dieren.
- venor I;
- attraper des animaux;
- fangen von Tieren;
- catch of animals;
- captar; capturar; coger;

vpl.: PB/III/206.

VANGHEN OFT INNEBRENGHEN = taut. gevangen nemen.
- apprehendere;
- appréhender ou livrer ;
- verhaften ;
- capture;
- coger preso; llevar a uno a la prevención;

vpl.: C1/388.

VANGHENISSE Zie:
- caerker; carcar; carker; gayole; gayool; kaerker; karcker karker; kercker; kerker; kerkersteen ;steen; stein; vancnisse; vangenhuus; vangenesse; vangenis; vangenisse;----- ; vangnesse; vencnisse ; vengnisse/
- vanckenisse ----;costen/

VANGHER OFT CNUIJVER = taut. dienaar van de schout.
- minister sculteti;
- garnisaire ou emprisonneur;
- Diener des Schulze;
- servant of the bailiff;
- servidor del alcalde;

vpl.: C1/514.

VAR Zie:
- vaert; vaerd; vart; varde; vaerde ;---- ;vard ; vere; verd; verde; v eerde/

VARD Zie:
- vaert; vaerd; vart; varde; vaerde; var;----; vere; verd; verde; veerde/

VARDE Zie:
- vaert; vaerd; vart;----;vert; vaerde; var; vard; vere;verd ; verde; veerde;/
- vrede; verde;----; vaerde; vreden/

VARE Zie:
- verre; varre;----; vaer/

VAREN Zie:
- in den eijghen muer van d'andere mogen ----/

- gunswaerts ----/
- vaeren;----/
- voorts ----/

VAREN = vb. rijden met een wagen.
- veho III curru;
- aller;
- fahren mit Karren;
- ride; drive, with a cart ;
- rodar; correr; andar;

vpl.: DVB 80.

VARESCHUTH = hetzelfde als Gruenen Gemeinte te Mierlo, Goer of Luidonck.

- même dénomination comme Gruene Gemeinte à Mierlo, Goer ou Luidonk;
- Toponyme, dasselbe als Gruene Gemeinte, Goer oder Luidonck in Mierlo;
- Toponyme;
- misma denominación que Gruene Gemeinte en Mierlo, Goer o Luidonck;

vpl.: MGG 58.

VAREWE Zie:
- verwe;----; varuwe; vaerwe; varwe; verwe; veruwe; varue; voruë ; vorve; veru; werye; verwen/

VARIABEL ENDE ONVAST = taut. veranderlijk; wisselvallig.
- variabilis et instabilis;
- inconstant; instable; variable;
- veränderlich;
- changeable; variable;
- inconstante; inestable;

vpl.: T1/214.

VARIACIE = sub. verandering.
- variatio;
- changement; modification; variation;
- Aenderung;
- alteration; change; conversion;
- alteración; cambio; modificación; variación;

vpl.: T1/402.

VARKEN Zie:
- vercken;----; verken; verreken; veerken; varkijn; varkin; verkene; verckene/

VARKENHERDE Zie:
- verckendrijver; verckdrijver; ----; varkenverwarer; verkenverwarer; varkenverwaerre; verkeherde; verkensherde; varkenhierde; varkensherde; varkenhoeder; verkenhoeder; verckensbediender; verckensheerdt/

VARKENHIERDE Zie:
- verckendrijver; verckdrijver; varkenherde; varkenverwarer; verkenverwarer; varkenverwaerre; verkeherde ; verkensherde;----; varkensherde; varkenhoeder; verkenhoeder; verckensbediender; verckensheerdt/

VARKENHOEDER Zie:
- verckendrijver; verckdrijver; varkenherde; varkenverwarer; verkenverwarer; varkenverwaerre; verkeherde; verkensherde; varkenhierde; varkensherde;----; verkenhoeder; verckensbediender; verckensheerdt/

VARKENSCOT Zie:
- varkenscooye; varkenschot; ----; varkenstal; verckenscote; verckenskot; verkenscoye; verkenscot; verkenskot; verkenschot; verkenstal/

VARKENSMALT Zie:
- verckensmeir; varkensmeer; verkensmeer; varkensmere; varkensmout ;verkensmout; ----/

VARKENSMEER Zie:
- verckenssmeir;----; verken - smeer ;varkensmere; varkensmout; verkensmout; varkensmalt/

VARKENSMERE Zie:
- verckenssmeir; varkensmeer; verkensmeer;----; varkensmout; verkensmout; varkensmalt/

VARKENVERWAERRE Zie:
- verckendrijver; verckdrijver; varkenherde; varkenverwarer; verkenverwarer;----; verkeherde; verkensherde; varkenhierde; varkensherde; varkenhoeder; verkenhoeder; verckensbediender; verckensheerdt/

VARKENVERWARER Zie:
- verckendrijver; verckdrijver; varkenherde;----; verkenverwarer; varkenverwaerre; verkeherde; verkensherde; varkenhierde; varkensherde; varkenhoeder; verkenhoeder; verckensbediender; verckensheerdt/

VARKENSHERDE Zie:
- verckendrijver; verckdrijver;

varkenherde; varkenverwarer; verkenverwarer; varkenverwaerre; verkeherde; verkensherde; varkenhierde;----; varkenhoeder; verkenhoeder; verckensbediender; verckensheerdt/

VARKENVEESCH Zie:
- verkenen; vleesch; ----; verkenvleesch; varkenvleysch/

VARKENVLEYSCH Zie:
- verkenen vleesch; varkenveesch verkenvleesch;----/

VARKIJN Zie:
- vercken; varken; verken; verreken; veerken;----; varkin; verkene; verckene/

VARKIN Zie:
- vercken; varken; verken; verreken; veerken; varkijn;----; verkene; verckene/

VARSTEN Zie:
- vorsten; versten; veersten; ----; virsten; vrijsten ;vristen; voorsten; vursten; veursten; vuersten/

VART Zie:
- vaert; vaerd;----; varde;vert; vaerde; var; vard; vere; verd; verde; veerde/

VARUE Zie:
- verwe; varewe; varuwe; vaerwe; varwe; verwe; veruwe; ----; voruë; vorve; veru; werye; verwen/

VARUWE Zie:
- verwe; varewe;----; vaerwe; varwe; verwe; veruwe; varue; voruë; vorve; veru; werye; verwen/

VARUWER Zie:
- verwer;----; vaerwer; varwer; veruwer; veerwer/

VARWE Zie:
- verwe; varewe; varuwe; vaerwe;----; verwe; veruwe; varue; voruë; vorve; veru; werye; verwen/

VARWECH Zie:
- vaerwech;----/

VARWER Zie:
- verwer; varuwer; vaerwer; ----; veruwer; veerwer/

VASAEL Zie:
- vasal; vassael;----; vasseel/

VASAL; VASSAEL; VASAEL; VASSEEL = sub. leenman.

- cliens; possessor fundi inferioris; vasallus; beneficiarius;
- vassal;
- Vasall; Lehnsmann;
- vassal;
- vasallo;

vpl.: DVB 42; T2/43,96.

VASALEN Zie:
- cleijn ----/
- grote ----/

VASELVERCKEN = sub. ontijdig geboren varken.
- porcus abortus;
- cochon né prématuré;
- unzeitig geborenes Schwein;
- premature born swine;
- puerco prematuro nacido;

vpl.: PvB3/367.

VASSAEL Zie:
- vasal;----; vasael; vasseel/

VASSEEL Zie:
- vasal; vassael; vasael;----/

VASSEEL Zie:
- vasselle;----/

VASELLE Zie:
- vasseele;----/

VASSELLE; VASSEEL = sub.vaatwerk.
- vasa; toreuma;
- vaisselle;
- Gefäsze; Geschirr;
- vases; dishes; casks and tubes;
- vajilla; utensilios de cocina;

vpl.: PvB1/411; T1/165,565.

VAST Zie:
- actie gegeven den meester van den gronde die alle 't geen heyscht dat op synen grond ---- ende nagelvast is gemaict/
- goet, bundich,---- ende van weirden/
- goet;----; stedigh ende van weirden/
- herde ---- zijn/
- stoele ---- woonen/
- stede ---- woonen/
- verstaeckt ende ---- verglaest venster/

VAST; VASTE; FAST = adj. bestendig; duurzaam.
- constans; firmus; diuturnus; stabilis; perpetuus; manens; mansurus;
- stable; durable; constant; définitif; permanent; fixe;
- fest; dauernd; beständig;
- firm; fixed; durable; lasting; permanent;

- estable; duradero; perpetuo; constante; permanente; definitivo;

vpl.: DVB 58a; T2/81.

VAST ENDE BONDICH = geldig en rechte.
- validus in iure;
- valable en justice;
- beständig und gültig im Recht;
- valid in law;
- válido según la ley; judicialmente valedero;

vpl.: LPS 80.

VAST ENDE CONSTANT = taut. bestendig; zeker.
- permanens et constans;
- constant; durable; permanent;
- beständig; dauernd; gewisz; sicher;
- certain; lasting; steady; sure;
- constante; duradero; permanente;

vpl.: T1/409.

VAST ENDE GESTADE HOUDEN = taut. duur zaam houden.
- teneo II;
- maintenir;
- dauerhaft halten;
- keep durable;
- conservar; mantener;

vpl.: T1/543.

VAST ENDE GESTENTICH = taut. duurzaam.
- constans;
- durable; constant; permanent;
- dauerhaft;
- durable; lasting;
- duradero; estable; constante; permanente;

vpl.: T1/459.

VAST ENDE GHESTADE = taut. duurzaam; blijvend.
- durus et stabilis;
- durable; permanent;
- dauerhaft; dauernd;
- lasting;
- permanente; constante; perdurable; perenne;

vpl.: Pr.Tr/17.

VAST ENDE SEKERHEYT DOEN ENDE VERBORGEN = zekerheid stellen.
- cautionem ferre;
- mettre caution;
- Kaution stellen;
- guarantee ;
- caucionar; depositar fianza;

vpl.: C3/86.

VAST ENDE STEDIG; VAST ENDE GESTEDICH; VAST STEDIG EN

VAN WEERDEN; VAST, STEDICH ENDE VAN WEIRDEN; VAST, STEDIG EN ONVERBREEKELIJK VAN WEERDEN = taut. durend duurzaam ; waardevol.
- permanens;
- durant; durable; valable;
- dauernd; fest; beständig;
- lasting; durable; valuable;
- duradero; durable; valioso;

vpl.: DVB 57,58,80; BVB 4, 133; LPS 60.

VAST ENDE WEIRDEN = bindend en van blijvende waarde; waardevol.
- stabilis et perennis; magni pretii habeo II; aesti mo I magni;
- consistant et de valeur stable;
- fest und beständig; wertvol;
- binding and of lasting value; valuable; remaining in force;
- obligatorio, terminante y seguro de su valor; estable;

vpl.: BVB 4,146.

VAST GESET ENDE BEGRIJP VAN WOORDE = bepalingsformule.
- stipulatio;
- stipulation;
- Bestimmungsformel;
- stipulation;
- estipulación;

vpl.: T1/478.

VAST, GESTENTICH ENDE VAN WERDEN = bestendig, duurzaam en waardevast.
- firmus, perennis et validus;
- stable; durable et de valeur stable;
- beständig und wertfoll;
- constant, lasting and of stable value;
- constante, de gran duración y de valor fijo;

vpl.: LPS 46.

VAST, ONVERBREEKELIJK EN GOED = taut. durend.
- durus;
- durable, inviolable et bon;
- tauglich und unauslöslich;
- sound and indissoluble;
- firme, indisoluble e bueno;

vpl.: DVB 18.

VAST STEDE ENDE ONBREECHELYCK = taut. onverbrekelijk; onwankelbaar.
- indissolubilis;
- indissoluble;
- unverbrüchlich;
- indissoluble;

- inquebrantablemente; indesligablemente; de forma indesligable;

vpl.: PB/III/165.

VAST, VAN WEERDEN ENDE GOET = taut. duurzaam; bestendig.
- perennis;
- durable; stable;
- dauerhaft; beständig;
- durable;
- durable; estable;

vpl.: B2/11.

VAST ZETTEN ENDE BEWAREN = taut. gevangen houden.
- custodio IV;
- garder prisonnier; détenir;
- gefangen halten;
- detain;
- tener presa a una persona;

vpl.:

VASTE Zie:
- vast;----; fast/
- venster met ---- gelasen sonder opdoen/

VASTEHOUDEN Zie:
- hueden ende ----/

VASTEIN Zie:
- fustein; fusteyn; fusteyne; fastein; festein; faestein; fostein; ----; fustain; fustaen/

VASTELIC; VASTELIKE; VASTLIKE; VASTELIJC = adv. bestendig.
- constanter; firme;
- continuellement; constamment;
- dauernd; beständig;
- durable; lasting;
- continuamente; constantement;

vpl.: ACart 5.

VASTELIJC Zie:
- vastelic; vastelike; vastlike; ----/

VASTELIJCK BETROUWEN = volstrekt vertrouwen.
- fiducia absoluta;
- confiance absolue;
- unbedingtes Vertrauen;
- absolute confidence;
- confianza incondicional;

vpl.: BVB 142.

VASTELIKE Zie:
- vastelic;----; vastlike; vastelijc/

VASTEN VREDE MAKEN = durende vrede bewerken.
- pacem continuam facere;
- établir une paix durable;
- dauerhafte Friede zustandebringen;

- establish a lasting peace;
- efectuar una paz duradera;

vpl.: B1/20; C2/885.

VASTENAVOND Zie:
- papen ----/

VASTER Zie:
- setten in ---- helden/

VASTGESTELT; VERDRAGEN ENDE GEARESTEERT = vastgesteld.
- apprehensus et constitutus;
- arrêté; constitué;
- Festgesetzt;
- ascertained;
- confirmada el acta; comprobado;

vpl.: LPS 64.

VASTHEIT Zie:
- vastigheyt;----; vasticheit/

VASTHOUDEN Zie:
- aentasten ende ---- ende apprehenderen/

VASTICHEIJT ENDE STEDE =taut. kracht en bekrachtiging; handvastigheid; getrouwheid; van kracht blijvende.
- constantia; permanere ratum esse;
- force et enforcement; restant en vigeur;
- Standhaftigkeit; Treue; in Kraft bleiben;
- steadfastness; firmness; constancy; loyalty; remain in force;
- constancia y solidez de carácter; estando en vigor;

vpl.: LPS 65; ACart 25.

VASTICHEIT Zie:
- vastigheyt; vastheit;----/

VASTICHEYT Zie:
- ghestendigheyt ende ----/

VASTICHEYT ENDE SEKERHEYT = taut. zekerheid.
- securitas;
- garantie; assurance;
- Sicherheit;
- security;
- seguridad; garantía; fianza;

vpl.: PB/III/427.

VASTIGHEIJDT OFTE ASSIGNATIE = taut. aanwijzing in rechte.
- assignatio;
- attribution légale;
- Anweisung;
- assignation by law;
- designación; asignación judicial;

vpl.: C1/16.

VASTIGHEIJT ENDE STEDEN = taut. van kracht blijvende.
- permanére ratum esse;
- restant en vigueur;
- in Kraft bleiben;
- remain in force;
- estandó en vigor;

vpl.: ACart 25.

VASTIGHEYT; VASTHEIT; VASTICHEIT = sub. zekerheid.
- securitas;
- certitude; sûreté; garantie;
- Sicherheit;
- certainty; assurance;
- certidumbre; seguridad; certeza; garantía;

vpl.: DVB 40.

VASTLIKE Zie:
- vastelic; vastelike;----; vastelijc/

VAT Zie:
- halster oft ----/
- peel ----/
- seste half ----/
- voeder oft ---- wijns/

VAT; VADT; VAET; VAETJEN = sub. vochtmaat; hectoliter; graanmaat; inhoudsmaat.
- mensura liquoris; mensura frumenti; vas;
- hectolitre; mesure à blé; mesure de capacité;
- Kornmasz; Körpermasz; Hektoliter;
- hectolitre; measure of corn; measure of capacity;
- medida de capacidad de 6 aemen medida de granos;

vpl.: PvB1/367; PvB6/699; DVB 225.

VAT KALCK Brussel = kalkmaat, gelijk aan 10,5 gelten koren.
- mensura calcis, aequa circa uno et viginte binis sextariis frumenti, Bruxelensis;
- boisseau de chaux;Bruxelles;
- Kalkmasz, Brüssel;
- lime measure, Brussels;
- medida de cal; Bruselas;

vpl.: C1/235.

VAT NIJVELS = graan- en vloeistofmaat gelijk aan 1/12 mudde van Nijvel; in metriek stelsel ca. 5 kg. of 5 l.
- mensura capacitatis et liquoris Nijvel;
- boisseau de Nivelles;
- Getreide- und Flüssigkeitmasz von Nijvel;
- corn- and liquid measure of Nijvel;

- medida de granos y liquido de Nijvel;

vpl.: C1/238.

VAT ROGGE OFT TERWE BRUSSEL = graanmaat voor rogge of tarwe, gelijk aan 2 viertelen of 9 gelten; in metriek stelsel ca. 6 3/4 kg.
- mensura capacitatis Bruxellae;
- boisseau de Bruxelles;
- Getreidemasz für Roggen oder Weizen Brüssel;
- corn measure for rye or wheat Brussel;
- medida de granos para centeno o trigo Bruselas;

vpl.: C1/

VAT STEEN BRUSSEL = gewichtsmaat van stenen gelijk aan 12 Amen.
- mensura ponderis lapidum, aequa uno vasi Bruxellae;
- boisseau de pierre; mesure de poids de pienes de Bruxelles;
- Gewichtmasz von Steinen von Brüssel;
- weightmeasure of stones of Brussels;
- medida de peso de piedras Bruselas;

vpl.: C1/235.

VAT WIJN = ton wijn inhoudende 96 liters.
- cupa vini;
- tonneau de vin contenant 96 litres
- Tonne Wein enthaltende 96 Liter;
- a barrel of wine containing 96 liters;
- barril de vino conteniendo noventa y seis litros;

vpl.: PvB6/653.

VATE OFT BUIJCKE = taut. bijenkorf.
- alvearium;
- ruche;
- Bienenkorb;
- beehive;
- colmena de abejas;

vpl.: C1/598.

VATEN Zie:
- vaaten;----/

VATHOUT OFT PIJPHOUT = taut. duigen.
- lamina doliaris;
- douves;
- Dauben;
- staves;
- tablas para duelas;

vpl.: PvB1/336.

VAUT Zie:
- heymelijckheit; heimelijckheit; heimelick; heijmelijck; heime-

licheit; heimelijckheydt; heymelicke; heymelick ghemack; heymelickheyd; heimelic; hemelijc; heijmelicheijdt; heijmelicheijt; heimlijcheit; hemelijckheit; privaet; private; privaethuijs; privaetput; voute; vout;----; vaute faut; faute; faulte; foute/

VAUTE Zie:
- heymelijckheit; heimelijckheit; heimelick; heijmelijck; heimelicheit; heimelijckheydt; heymelicke; heymelick ghemack; heymelickheyd; heimelic; hemelijc; heijmelicheijdt; heijmelicheijt; heimlijcheit; hemelijckheit; privaet; private; privaethuijs; privaetput; voute; vout; vaut;----; faut; faute; faulte; foute/

VAYT Zie:
- voigd; voocht; voicht; vocht; voght; vogaet; vochte; vaget; vaicht;----/

VE Zie:
- vee; veede;----; vieh; vie; vye/

VECHSEL Zie:
- vechtinghe; vechtinge; vecht; vechte; vechtement; vechtenisse; vechtsake; vechtsel;----/

VECHT Zie:
- vechtinghe; vechtinge;----; vechte; vechtement; vechtenisse vechtsake; vechtsel; vechsel/

VECHTE Zie:
- vechtinghe; vechtinge; vecht; ----; vechtement; vechtenisse; vechtsake; vechtsel; vechsel/

VECHTELIJCKE BREUCKE = boete wegens een vechtpartij.
- poena propter pugnam;
- faire pénitence d'une batterie;
- Strafe wegen einer Schlägerei;
- fine because of a fight;
- multa por causa de un combate de una pelea;

vpl.: Cr2/1013/9.

VECHTEMENT Zie:
- vechtinghe; vechtinge; vecht; vechte;----; vechtenisse; vechtsake; vechtsel; vechsel/

VECHTENISSE Zie:
- vechtinghe; vechtinge; vecht; vechte; vechtement;----; vechtsake; vechtsel; vechsel/

VECHTINGE Zie:
- vechtinghe;----; vecht; vechte; vechtement; vechtenisse; vechtsake; vechtsel; vechsel/

VECHTINGEN Zie:
- in ---- comen/

VECHTINGHE; VECHTINGE; VECHT; VECHTE; VECHTEMENT VECHTENISSE; VECHTSAKE; VECHTSEL; VECHSEL = sub. vechterij; vechtpartij.
- certamen;
- bataille;
- Schlägerei;
- fighting;
- combate; pelea; riña;

vpl.: C1/379.

VECHTSAKE Zie:
- vechtinghe; vechtinge; vecht; vechte; vechtement; vechtenisse;----; vechtsel; vechsel/

VECHTSEL Zie:
- vechtinghe; vechtinge; vecht; vechte; vechtement; vechtenisse; vechtsake;----; vechsel/

VECTIGAL = sub. belasting.
- vectigalis; vectigal; tributum; stipendium;
- impôt; contribution; taxe;
- Steuer;
- tax;
- impuesto; contribución;

vpl.: T2/84.

VEDE Zie:
- veden; veeden;----; veede; veete; veide; vee/

VEDEN; VEEDEN; VEDE; VEEDE; VEETE; VEIDE; VEE = sub. bloedwraak; vete.
- inimicitiae; odium;
- inimitié; rancune; vendetta; vengeance;
- Blutrache; Fehde;
- bloody revenge; feud;
- enemistad; odio; rencor; venganza;

vpl.: T1/31,314; PvB6/152.

VEE Zie:
- goet horen ----/
- veden; veeden; vede; veede; veete; veide;-----/

VEE; VEEDE; VE; VIEH; VIE; VYE = sub. vee.
- pecus;
- du bétail;
- Vieh;
- cattle;
- ganado;

vpl.: C1/600.

VEEDE Zie:
- clerck van het ----/
- veden; veeden; vede;----; veete; veide; vee/

- vee; ----; ve; viem; vie; vye/

VEEDEEFTE Zie:
- veedieverye; veediefde; veedifde; veediefte; veedieft;----; veeduifte; veediefste/

VEEDEMERCKT ENDE STAPEL = veemarkt en opslag.
- mercatus pecoris;
- marché aux bestiaux;
- Viehmarkt und Aufschlag;
- cattle-market and storage;
- mer cado de ganado y almacenaje;
vpl.: C1/600,653; PB/IV/69.

VEEDEN Zie:
- groote ---- viantscappen; oirlogen ende ontallijcken sunden/
- veden;----; vede; veede; veete; veide; vee/

VEEDETAFEL Zie:
- 't recht van de ----/

VEEDIEFDE Zie:
- veedieverye;----; veedifde; veediefte; veedieft; veedeefte; veeduifte; veediefste/

VEEDIEFSTE Zie:
- veedieverye; veediefde; veedifde; veediefte; veedieft; veedeefte; veeduifte;----/

VEEDIEFT Zie:
- veedieverye; veediefde; veedifde; veediefte;----; veedeefte; veeduifte; veediefste/

VEEDIEFTE Zie:
- veedieverye; veediefde; veedifde;----; veedieft; veedeefte; veeduifte; veediefste/

VEEDIEVERYE; VEEDIEFDE; VEEDIFDE; VEEDIEFTE; VEEDIEFT; VEEDEEFTE ; VEEDUIFTE; VEEDIEFSTE = sub. veediefstal.
- furtum pecoris;
- vol de bestiaux;
- Viehdiebstahl;
- cattle-lifting;
- abigeato; hurto de ganado;
vpl.: Bl:Pl.Bra/81.

VEEDIFDE Zie:
- veedieverye; veediefde;----; veediefte; veedieft; veedeefte; veeduifte; veediefste/

VEEDOR ENDE INTENDENT = taut. toezichthoudend functionaris.
- is qui videt et intendit, magistratus intendens;
- foncionnaire intendant;

- kontrollierender Beambte;
- superintendent;
- veedor del comercio a España;
vpl.: PvB1/252.

VEEDORIE Zie:
- officiael major van de ----/

VEEDUIFTE Zie:
- veedieverye; veediefde; veedifde; veediefte; veedieft; veedeefte;----; veediefste/

VEEGEN; VEGEN = vb. opschonen van waterlopen.
- expurgo I;
- nettoyer;
- säubern von Graben, Bächen usw.
- clean; sweep;
- limpiar;
vpl.: DVB 102; BVB 176.

VEEGING; VEGINGE = sub. het opschonen ener waterloop.
- purgatie;
- nettoyage; nettoiement;
- säubern von Wässern;
- cleaning of a stream;
- limpieza;
vpl.: ACart 21.

VEELE Zie:
- actie tegen ---- personen/
- te ---- staden herbrengen/

VEELE CREDITEURS = vele schuldeisers.
- plures rei credendi;
- plusieurs créditeurs;
- viele Gläubiger;
- many creditors;
- varios acreedores;
vpl.: T1/555.

VEELE SCULDENERS = vele schuldenaren.
- plures rei debendi;
- plusieurs débiteurs;
- viele Schuldner;
- many debtors;
- varios deudores;
vpl.: T1/555.

VEELMAEL Zie:
- veelmaels;----; veelmail/

VEELMAELS; VEELMAEL;VEELMAIL = adv. meermalen.
- saepe;-souvent; fréquemment;
- öfters;
- many times;
- a menudo; frequentemente; muchas veces;
vpl.: BVB 87.

VEELMAIL Zie:
- veelmaels; veelmael;----/

VEELRE Zie:
- vuer ---- jaren/

VEENEN OFT MOEREN = taut.moeras.
- palus;
- marais;
- Sumpf;
- swamp;
- pantano; pantanal; lodazal; cenagal;

vpl.: PB/II/20.

VEENSTERE Zie:
- vijnster; veistre; veister;----; vinstere; veistere; venstere; veinstere; veistere/

VEER Zie:
- vyer; vier; viere; vijr; vir; ----; vere/

VEERDE Zie:
- vaert; vaerd; vart; varde; vaerde; var; vard; vere; verd; verde;----/

VEERDEN Zie:
- strijtgierich ende in velde ende in ---- hebben/

VEERDER Zie:
- een half let ---- bestaende/

VEERGELT Zie:
- veerghelt;----; vergelt/

VEERGHELT Zie:
- recht van 't ---- naer Vlaenderen/

VEERGHELT; VEERGELT; VERGELT = sub. recht geheven voor het gebruik van een veer.
- tributum in usu pontonis impositum;
- péage d'un bac;
- Fähregebühr;
- right of using a ferryboat;
- derecho que se paga por el uso de una barca de pasaje; barcaje; pasaje;

vpl.: PB/II/14.

VEERKEN Zie:
- vercken; varken; verken; verreken;----; varkijn; varkin; verkene; verckene/

VEERSE OFT QUENE = sub.vaars of onvruchtbare koe.
- juvenca;
- genisse ou vache stérile;
- Färse oder unfruchtbare Kuh;
- heifer or infertile cow;
- becerra o vaca estéril;

vpl.: PB/II/35.

VEERSTE = adi. het meest ver.
- remote; longe; procul;

- éloigné; lointain;
- am entferntesten; am meisten entfernt;
- furthest;
- lejos;

vpl.: LPS 117.

VEERSTEN Zie:
- vorsten; versten;----; varsten virsten; vrijsten; vristen; voorsten; vursten; veursten; vuersten/

VEERTE Zie:
- vierte;----; virte/

VEERTEL Zie:
- mechelsche ----/

VEERTEL; VEERTELE; VIERTEL VERTEL; VIERTELLE; VIERTALE; FIERTALE = graanmaat van een mud.
- quarta pars; mensura frumenti;
- quarteron; mesure à blé; la quatrième part d'un hectolitre;
- Viertel; Kornmasz; Getreidemasz;
- fourth part; quarter; measure of corn;
- cuartaparte; medida de granos; cuarta parte de un hectólitro;

vpl.: C1/610; PvB6/172,699; Lo3/438.

VEERTELE Zie:
- veertel;----; viertel; vertel; viertelle; viertale; fiertale/

VEERTELE CORENS = een kwart mud koren.
- quartus modius frumenti;
- un quart de muid de blé;
- ein Viertel Hektoliter;
- a quarter hectolitre corn;
- una cuarta parte de hectolitro de trigo;

vpl.: C1/553.

VEERTHOL Zie:
- veertholle; veertol; veertoln; veertolne;----/

VEERTHOLLE; VEERTOL; VEERTOLNE; VEERTOLN;VEERTHOL = sub. tol bij een veer.
- portorium pontonis;
- péage du bac;
- Zoll bei einer Fähre;
- duties at a ferryboat;
- peaje a pagar por pasar en una balsadera;

vpl.: PB/III/419.

VEERTINNACHT; VERTENNACHT VIERTIENNACHT; VIJRTIENNACHT; VEIRTIENNACHT; VIERTIENNACHTE = veertien

nachten.
- quattuordecim noctes;
- quartorze nuits;
- vierzehn Nächte;
- fortnight;
- catorce noches;

vpl.: Lo1/20.

VEERTOL Zie:
- veertholle;----; veertoln; veertolne; veerthol/

VEERTOLN Zie:
- veertholle; veertol;----; veertolne; veerthol/

VEERTOLNE Zie:
- veertholle; veertol; veertoln; ----; veerthol/

VEES Zie:
- sevengoet horen ----/

VEETE Zie:
- veden; veeden; vede; veede; ----; veide; vee/

VEETEN ENDE VIANTSCAPPEN = taut. vijandschap.
- inimicitiae;
- haine; inimitié ; rancune;
- Feindschaft;
- enmity;
- aversión; enemistad; odio;

vpl.: T1/343.

VEGEN Zie:
- veegen;----/

VEGEVENISSE Zie:
- abolitie ende verghiffenisse; ----/

VEGETAEL OFT MUNERAEL = plantaardig of mineraal.
- herbatus vel medicatus;
- végétal ou minéral;
- pflanzlich oder mineralisch;
- vegetable of mineral;
- vegetal o mineral;

vpl.: PB/III/262.

VEGINGE Zie:
- veeging;----/

VEHEMENCIE = sub. heftigheid; onstuimigheid.
- impetus; vehementia;
- fureur; véhémence; violence;
- Heftigkeit; Ungestüm;
- vehemence;
- arrebato; impetuosidad; vehemencia; violencia; virulencia;

vpl.: T1/140.

VEHEMENT = adi. geweldig; heftig; hevig.
- vehemens;
- véhément;

- gewaltig; heftig;
- vehement; violent;
- fuerte; vehemente;

vpl.: T1/327,367,419.

VEHEMENT, GROOT ENDE FEL = taut. geweldig; heftig; onstuimig.
- vehemens;
- féroce; véhément ; violent;
- gewaltig; heftig; stürmisch; ungestüm;
- tempestuous; turbulent;
- impetuoso; vehemente; violento;

vpl.: T1/140.

VEHEMENTE ENDE APPARENTE SUSPITIE = taut. zware verdenking.
- suspicio gravis;
- grave soupçon;
- schwerer Verdacht;
- heavy suspicion;
- sospecha vehemente; una grave sospecha;

vpl.: PB/II/354.

VEHEMENTE OFT PROBABEL SUSPITIE = zware verdenking of vermoeden.
- suspicio gravis;
- grave soupçon;
- schwerer Verdacht;
- strong suspect;
- sospecha vehemente o grave;

vpl.: PB/II/323.

VEHEMENTE PRESUMPTIE = ernstige vermoeden.
- praesumptio vehemens;
- supposition sévère ;
- heftige Annahme;
- vehement presumption;
- suposición seria;

vpl.: PvB1/288.

VEHEMENTELIJC ENDE CRACHTELIJC = taut. sterk.
- vehemens;
- fortement;
- kräftig; stark;
- powerful; strong;
- fuertemente; intensamente;

vpl.: T1/360.

VEHEMENTER = adi.comp. zeer sterk.
- vehementer;
- plus impétueux;
- stark, starke Vermutungen;
- strong presumptions;
- muy fuerte;

vpl.: T2/177.

VEIDE Zie:
- veden; veeden; vede; veede; veete;----; vee/

VEIJE = sub. ooi, vrouwelijk schaap.
- ovis femineus;
- agneau féminin; brebis;
- Mutterschaf; frauliches Schaf ;
- ewe ;
- oveja;

vpl.: PvB6/153.

VEIJL Zie:
- openbaerlijck ---- staen/

VEIJL BRENGEN = te koop aanbieden.
- vendito l aliquid;
- offrir en vente;
- feilhalten;
- offer for sale;
- ofrecer en venta;

vpl.: SKB 8.

VEIJLEN Zie:
- ter paijen ----/
- voor dreij herberghen ----/

VEIJLEN; VEILEN = vb. bij opbod en afslag verkopen.
- vendere licitatione et levatione;
- vendre à l'enchère; vendre à la criée ;
- im Auf- und Abstreich verkaufen;
- auction; sell by auction;
- vender al mejor postor; vender en pública subasta a la rebaja;

vpl.: DVB 8; Lo6/164.

VEIJLEN IN DE KERCKE OF HERBERGHE = in het openbaar in de kerk of he rberg iets bij opbod verkopen.
- in ecclesia aut taberna alquid licitatione publica vendere;
- vendre quelque chose publiquement à l'église ou à l'auberge par voie d'enchères ;
- öffentlich in der Kirche oder im Wirtshaus etwas versteigern;
- sell publicly something by auction in the church or in the inn;
- vender públicamente al mejor postor en la iglesia o en la mesón;

vpl.: B2/7.

VEIJLEN TE VERCOOPEN OP EENEN BENOEMDEN DAGH = publiek verkopen op een aangekondigde dag.
- in die nunciata publice vendere;
- vendre publiquement au jour adapté ;
- öffentlich verkaufen auf einem angekündigten Tag ;
- sell publicly on an announced day;
- vender públicamente en un día anunciado ;

vpl.: B2/88.

VEIJLINGE Zie:
- voor het perck mette ----/

VEIJLTAPPEN OFF VUIJTMETEN= taut. tappen van drank.
- promêre potiones;
- tirer de la boisson; verser;
- zapfen von Getränk ;
- tap beverage;
- trasegar liquidos;

vpl.: DKB 6.

VEIJSEN; VEINSEN; VENSEN; VINSEN; VEISEN = vb. voorwenden.
- simulo l;
- feindre; simuler ;
- heucheln; simulieren;
- feign; pretend; simulate;
- fingir; simular;

vpl.: T1/405.

VEILDAGH Zie:
- veyldaghe; veiledagh;----; veledag/

VEILEDAGH Zie:
- veyldaghe ; ----; veildagh; veledag/

VEILEN Zie:
- veijlen;----/

VEILICH Zie:
- vellich;----; wellich; velech; veleg/

VEILIGEN; VELIGEN; VEYLICHEN = vb. beveiligen.
- defendo III custodio IV;
- sauver; garantir; sauvegarder;
- sichern; in Sicherheit bringen;
- secure;
- proteger; abrigar; resguardar;

vpl.: Lo1/84.

VEILINGE Zie:
- veylinge; veylinghe;----/

VEINDEN Zie:
- vijnden; vinden; venden; veynden; vinnen;----/

VEINET Zie:
- venith; vennoot; veynoot; veynout ; vennit; vennet;----; venit; venute/

VEINSEN Zie:
- veijsen;----; vensen; vinsen; veisen/

VEINSTERE Zie:
- vijnster; veister; veistre; veenstere; vinster; veistere; venstere;---- /

VEIRTHIEN; VIERTIEN = num.14.
- quatuordecim;
- quatorze;

- vierzehn;
- fourteen;
- catorce;

vpl.: BVB 176.

VEIRTIENNACHT Zie:
- veertinnacht; viertiennacht; vertennacht ; vijrtiennacht; ----; viertiennachte/

VEISEN Zie:
- veijsen; veinsen; vensen; vinsen;----/

VEISTENISSE Zie:
- vestenisse; vestems; vestenisse veystenisse;----; vestenesse; vestenis; vestenes/

VEISTER Zie:
- vijnster; veistre;----; veenstere; vinstere; veistere; venstere; veinstere/

VEISTERE Zie:
- vijnster; veistre; veister;veenstere; vinstere;----; ven stere; veinstere/

VEISTRE Zie:
- vijnster ;----; veister; veenstere; vinstere; veistere; venstere; veinstere/

VEITURE Zie:
- voiture; voyture;----/

VEKEN Zie:
- vekenen;----/

VEKEN OFT STAPPEN = taut. sluitbomen.
- repagulae;
- barrières ou tourniquets;
- Spe rrbäume ;
- bars;
- barreras;

vpl.: C1/597.

VEKENE ENDE HOERDE = taut.hek.
- barrera;
- barrière;
- Zaun ; Sperre;
- railing;
- barrera; estacada; palizada; valla;

vpl.: C3/182.

VEKENEN Zie:
- ghemeijn ----/

VEKENEN ; VEKEN = sub.pl. tolbomen.
- repagula; obices;
- barrières ;
- Sperrbäume; Zollschränke;
- turnpikes;
- barreras donde se cobra el peaje;

vpl.: C1/270.

VEKENEN OFT DRAIJBOOMEN = taut. hekken
- saepta;
- barrières;
- Gitter oder Barriere ;
- fences;
- barrera; estacada ; valla;

vpl.: Lo5/306.

VEKENS; HECKENS OFT HORDEN = taut. hekken; omheiningen.
- sepes; saepta;
- grilles, barrières ou claises;
- Gitter; Umzäunung; Sperrbäume;
- fences;
- verjas; enrejados; cercas; barrera; estacada; valla;

vpl.: Lo6/240; Lo5/304.

VEL Zie:
- actio in factum contra iudicem qui male ---- per imprudenciam iudicavit/
- ad bene ---- male/
- ad probandum ----/
- eedt de calumnia per verbum credit ---- non credit/
- ex delicto ---- quasi delicto/
- ex linea recta ---- collaterali/
- per verbum credit ---- non credit/
- per subsequens matrimonium ---- per rescriptum principis/
- possessie ---- quasi/
- sceme ----/

VEL FRANCHIJNS = vel perkament.
- schedula membranea;
- feuille de parchemin;
- Fell von Pergament;
- sheet of parchment;
- piel pergamino;

vpl.: PvB1/569.

VEL QUASI = of soortgelijke.
- ou pareil; ou semblable;
- oder derartige;
- or similar;
- o semejantes;

vpl.: DVB 72.

VELBEREIJDER Zie:
- hudevetter; huijdevetter; huydevetter; huyvetter; leertouwer; ledertouwer; lederbereider; looyer; vetter; vettere ; vettre;----; louwer/

VELDE Zie:
- afgehouwen brant van den ----/
- begraven ----/
- depopulateur der ----/
- platte ----/
- strijtgierich ende in ---- ende in veerden hebben/
- ten nedersten ----/

VELDEN, EENS OVERSTEECKEN SIJNDE = velden waarop de turf eenmaal is gestoken.
- campi, in quibus cespes semel abcisus est;
- des champs sur lesquels on a tourbé une fois;
- Torfländer, die einmal ganz abgestochen sind;
- peatgrounds, which have been totally cut one time;
- campos donde se ha sacado turba solamente una vez;

vpl.: DKB 11.

VELDTEKEN OFT SLUIJER = taut. sjerp.
- cingulum;
- écharpe;
- Schärpe;
- scarf;
- banda; faja;

vpl.: C1/574.

VELDTSCHUTTER = sub. functionaris die in de Peel of Gemeente tot taak had loslopend vee op te vangen en op te sluiten in de schutstal.
- qui capit et detinet pecus alienum in Paemania sive municipio;
- fonctionnaire dans le Peel ou enfermer le bétail qui était libre;
- Funktionär der herumlaufendes Vieh fangen und einschliessen musste;
- official charged with the duty of seizing and confining loose running cattle;
- funcionario en el Peel o comunidad a cuyo cargo andaba la aprehensión y encerradura de ganado que andaba suelto;

vpl.: BVB 44.

VELE Zie:
- luttel oft ----/

VELEANT Zie:
- senatus ----/

VELECH Zie:
- vellich; veilich; wellich;----; veleg/

VELEDAG Zie:
- veyldaghe; veiledagh; veildagh; ----/

VELEG Zie:
- vellich; veilich; wellich; velech;----/

VELEN Zie:
- iemanden ---- oft schaden/
- om enen te ----/
- sweiren niet te ----/

VELIGEN Zie:
- veiligen;----; veylichen/

VELLECOPER Zie:
- vellelieden; velleman;----; vachtecoper; vachtcoper; vachtcopere/

VELLEIJAEN Zie:
- 't recht ----/

VELLELIEDEN; VELLEMAN; VELLECOPER; VACHTECOPER; VACHTCOPER; VACHTCOPERE = sub.pl. huidenkopers.
- coriarius;
- peaussier;
- Hautenkäufer;
- buyers of skins;
- pellejeros;

vpl.: PB/II/63.

VELLEMAN Zie:
- vellelieden;----; vellecoper; vachtecoper; vachtcoper;vachtcopere/

VELLEN = sub. 1.beslechten; beeindigen, een twist 2. neerslaan.
- 1.compono III .diudico I 3. caedo III;
- 1.terminer, une querelle 2. abattre;
- 1.beilegen 2. niederschlagen;
- 1.settle; make up 2.strike down;
- 1.dirimir una contienda 2.derribar; tirar al sueldo;

vpl.: PvB1/98.

VELLICH; VEILICH; WELLICH; VELECH; VELEG = adv. vervallen.
- ruinosus;
- caduque;
- fällig;
- dilapidated;
- caducado; expirado;

vpl.: Lo6/250.

VELLICH GHEWESEN = in gebreke gebleven.
- male appellatus;
- mal appelé; manqué;
- ins Unrecht gesetzt;
- fail to;
- fallado;

vpl.: Lo 7/16.

VELLOURTE Zie:
- kaffa; cakka;----/

VELSCHEN Zie:
- valschen; valscen; valsen; ----/

VELT Zie:
- contentieuse ----/
- droegh ----/

VEL

- vruchten int ---- heijmelijc verderven/

VELT GEWEYT = vb. weide aangelegd.
- agrum facio III pratum;
- ouvrir une prairie;
- ein Feld zu Weide, Wiese, machen;
- turn into a grazing-field; turn into a meadow;
- abrir una pradera;

vpl.: LPS 114.

VELT HAEN OFT LYMOEGIEN = patrijs; fasant.
- phasianus; perdise;
- perdrix; faisan;
- Rebhuhn; Fasan;
- partridge;
- perdiz; faisán;

vpl.: PB/III/498.

VELTKLADDE OFT DUYFKOT = taut. duivenhok.
- columbarium;
- pigeonnier;
- Taubenschlag;
- pigeon-house;
- palomar;

vpl.: PB/II/155.

VELTPREVOOST = sub. kapiteingeweldige te velde.
- centurio in campo;
- prévot en campagne;
- Feldkapitän;
- captain in the field;
- capitán-formidable en campaña;

vpl.: PB/II/247.

VELTSAET = sub. zaad van wilde kruiden.
- semen herbarum ferarum;
- graines d'herbes sauvages;
- Samen von wilden Krauten;
- seed of wild herbs;
- semilla de hierbas salvajes;

vpl.: PB/III/294.

VELTVAERT OFT PLOECHGHETOUWE = landbouwwerktuigen.
- instrumenta agriculturae;
- instruments aratoires;
- landwirtschaftliches Gerät;
- agricultural implemente;
- aperos de labranza; instrumentos de agricultura;

vpl.: Lo5/310.

VELTWECH Zie:
- sentier ende ----/

VELTWECH = taut. veldweg.
- via agri;
- sentier;
- Feldweg;

VEN

- field road;
- sendero;

vpl.: T1/256.

VELUWERBOOM Zie:
- welverboom; woluwerboom; ----/

VENCNISSE Zie:
- caerker; carcar; carker; gayole; gayool; kaerker; karcker; karker; kercker; kerker; kerkersteen; steen; stein; vancnisse; vangenhuus; vangenesse; vangenis; vangenisse; vanghenisse; vangnesse; ----; vengnisse/

VENDEL = compagnie voetvolk met twee trommelaars.
- divisio peditatus cum duobus tubicinibus;
- compagnie de fantassins avec deux tambours;
- Kompanie Infanterie mit zwei Tambourn;
- company infantery with two drummers;
- compañia de infanteria con dos tambores;

vpl.: C1/563,570.

VENDEL ENDE CORNETTE = taut. compagnie voetvolk onder één vaandel staande.
- pedites sub signo uno;
- compagnie d'infanterie unter einer Fahne;
- company infanterie under a standard;
- cuerno = compañia de infanteria bajo una bandera;

vpl.: PB/II/282.

VENDELEN Zie:
- officialen van den gulden ende ----/
- borgherlijcke ----/

VENDEN Zie:
- vijnden; vinden; ----; veynden; vinnen; veinden/

VENDICACIE; VENDICATIE = sub. gerechtelijke aanspraak; terugeising.
- vindicatio; rei repetitio;
- revendication;
- gerichtlicher Anspruch; Zurückforderung ;
- revendication; reclamation;
- reivindicación;

vpl.: T1/214; Lo4/590.

VENDICATIE Zie:
- vendicacie; ----/
- vervolch oft ----/

VENDICATIONIS Zie:
- actio ---- rescissoria/

VENDICEREN = hom.vb.1.verkopen 2.terugeisen; opeisen; opvorderen.
- 1.vendo III 2.reposco III; vindico I;
- 1.vendre 2. revendiquer; vendiquer;
- 1.verkaufen 2.zurückfordern;
- 1.sell 2.reclaim; to demand back
- 1.vender 2. reivindicar; reclamar;

vpl.: C1/400,464; Lo5/340; Lo3/300; T1/264; PvB4/4.

VENDICEREN ENDE WEDEROMME NEMEN = terugeisen; terugnemen.
- rem sibi asserere III; resumere III;
- revendiquer; reprendre ;
- zurückfordern; zurücknehmen;
- reclaim; take back;
- vindicar; reivindicar;

vpl.: PB/II/357.

VENDICIE; VENDITIE OFT VERCOPINGE = taut. verkoop; verkoping.
- venditio;
- vente;
- Verkauf;
- sale;
- venta;

vpl.: T1/401,403; PvB10/176.

VENDICIEN Zie:
- actie van ----/

VENDINGE Zie:
- vijndinge; vindinge;----/

VENDITI Zie:
- actio ----/
- vendicie,---- oft vercopinge/

VENDITIEN Zie:
- ter ---- stellen/

VENEGRICK = fenegriek; kruid.
- foenum graecum;
- fenugrec;
- Art Pflanze;
- fenugreek;
- una calidad hierba;

vpl.: PvB1/367.

VENEN Zie:
- delay van ---- de lein/

VENERATIE = sub. verering; ontzag.
- reverentia; admiratio;
- vénération; respect;
- Verehrung; Ehrerbietung;
- veneration; awe; respect;
- veneración; respeto;

vpl.: MGG 147.

VENERIS = sub. Vrijdag.
- dies veneris;
- vendredi;
- Freitag;
- friday;
- viernes;

vpl.: ACart 48.

VENESOEN OFT WILDE BEESTEN = taut. wilde dieren.
- bestiae ferae;
- bêtes sauvages;
- wilde Tiere;
- wild animals;
- las fieras;

vpl.: PB/II/150.

VENGNISSE Zie:
- caerker; carcar; carker; gayole; gayool; kaerker; karcker karker; kercker; kerker; kerkersteen; steen; stein; vancnisse; vangenhuus; vangenesse; vangenis; vangenisse; vanghenisse; vangnesse; vencnisse; ----/

VENIA Zie:
- brieven van ---- aetatis/

VENIE; VENY; CNIEGEBEDE = sub. vergiffenis.
- venia;
- pardon; rémission;
- Verzeihung;
- forgiveness; pardon;
- venia; perdón; remisión; gracia

vpl.: T2/94.

VENIJN Zie:
- venijne;----; venin; venijnt; venijnd; fenijn/
- quaet ----/

VENIJND Zie:
- venijne; venijn; venin; venijnt; ----; fenijn/

VENIJNE; VENIJN; VENIN; VENIJNT; VENIJND; FENIJN = sub. vergif.
- venenum;
- poison; venin;
- Gift; Vergift;
- poison; venom; virus;
- ponzoña; veneno;

vpl.: T1/151,346.

VENIJNIGE MEDECINE = vergiftig geneesmiddel.
- medicamentum veneni;
- médicament toxique;
- giftige Medizin;
- poisonous medicine;
- medicina venenosa;

vpl.: T1/130.

VENIJNIGE POPPEN = giftige spinsels of cocons van rupsen.
- nympha venenata;
- des cocons deschenilles; des filés vénimeux;
- giftige Puppe;
- poison chrysalis;
- telaraña venenosa;

vpl.: PvB5/631.

VENIJNMAKER Zie:
- fenijnmakere;----; venijnschenker; venijnschinker/

VENIJNSCHENKER Zie:
- fenijnmakere; venijnmaker;----; venijnschinker/

VENIJNSCHINKER Zie:
- fenijnmakere; venijnmaker; venijnschenker;----/

VENIJNT Zie:
- venijne; venijn; venin;----; venijnd; fenijn/

VENIN Zie:
- venijne; venijn;----; venijnt; venijnd; fenijn/

VENINE Zie:
- inghevene van ----/

VENIT Zie:
- venith; vennoot; veynoot; veynout; vennit; vennet; veinet; ----; venute/

VENITH; VENNOOT; VEYNOOT; VEYNOUT; VENNIT; VENNET; VEINET; VENIT; VENUTE = sub. vennoot; deelgenoot; compagnon; makker.
- socius; particeps; consors;
- associé; ami; compagnon; camarade;
- Sozius; Teilhaber;
- partner; companion; comrade;
- compañero; amigo; socio;

vpl.: BKB 8; C1/78.

VENNEN = sub.pl. plassen; meertjes in heide.
- lacuna; stagnum;
- petit lac dans la bruyère;
- Pfuhl in der Heide;
- fen; small lake on heath;
- laguito en el brezal;

vpl.: AKB 3.

VENNET Zie:
- venith; vennoot; veynoot; veynout; vennit;----; veinet; venit; venute/

VENNIG; VINNICH = adv. vinnig; scherp.
- vehemens;

- rudement; tranchantment;
- bissig; scharf;
- cutting; sharp;
- ásperamente; bruscamente;

vpl.: Cr2/1013/8.

VENNIT Zie:
- venith; vennoot; veynoot; veynout;----; vennet; veinet; venit; venute/

VENNOOT Zie:
- venith;----; veynoot; veynout; vennit; vennet; veinet; venit; venute/

VENOISOEN OFT WILTBRAET = taut. wildbraad.
- caro ferina; ferae;
- gibier; venaison;
- Wildbret;
- game;
- caza asada; venado;

vpl.: PB/II/141; PB/III/303,516.

VENSEN Zie:
- veijsen; veinsen;----; vinsen; veisen/

VENSTER Zie:
- gelasen ----/
- verstaeckt ende vast verglaest ----/

VENSTER MET VASTE GELASEN SONDER OPDOEN = venster dat niet geopend kan worden.
- fenestra, quae non aperiri potest;
- fenêtre qui ne peut être ouverte;
- ein Fenster das nicht aufgemacht werden kann;
- window which cannot be opened;
- ventana con cristal que no se puede abrir;

vpl.: vdV/49; B1; C2/891.

VENSTERE Zie:
- vijnster; veistre; veister;veenstere; vinster; veistere;----; veinstere/

VENSTEREN Zie:
- blinde ----/

VENTBAIR; VENTELIJC = adi.verkoopbaar.
- vendibilis;
- de bon débit; vendable;
- verkaufbar;
- salable; vendible;
- fácil de vender; vendible;

vpl.: T1/404.

VENTE Zie:
- te ---- stellen/

VENTE; VINTE = sub. verkoop.
- venditio;

VEN

- vente;
- Verkauf;
- sale;
- venta;

vpl.: PvB1/250.

VENTEGOET; VENTEGUET = sub. koopwaren.

- mer catura;
- marchandises;
- Kaufwaren;
- merchandises;
- mercancías; mercadería; articulos de comercio;

vpl.: PB/III/217.

VENTEGUET Zie:

- ventegoet;----/

VENTELEEREN = vb. het voor en tegen van een zaak bespreken.

- palam facere; praedicare; indicere;
- ventiler;
- das Für und Gegen einer Sache besprechen;
- ventilate;
- ventilar;

vpl.: T2/45.

VENTELIJC Zie:

- ventbair;----/

VENTEN Zie:

- ter ---- commen/
- ter ---- doen stellen/
- ter ---- stellen/
- ter ---- ende oproep stellen/
- ter ---- stellen ofte vervremden/

VENTEN = vb. venten.

- circumire ad merces venditandas;
- vendre; colporter;
- hausieren;
- hawk; peddle;
- ofrecer para la venta;

vpl.: PvB1/144.

VENTGOEDE = sub.pl. goederen die uitgevent, verkocht, worden.

- merx venanis;
- marchandise;
- Kaufwar;
- merchandise; ware;
- mercancías; mercaderías;

vpl.: T1/597.

VENTILEEREN Zie:

- ventileren;----/

VENTILEREN; VENTILEEREN = vb. bekend maken; het voor en tegen van een zaak uitgebreid bespreken; uiteenzetten.

- enuntio I; ventilo I; dissero III; annuntio I;

VER

- ventiler; publier;
- bekanntmachen; darlegen; lüften; ventilieren; herumgehen; im Zug sein; im Gang sein;
- to make known; to explain; ventilate; inspect; bring to attention; to announce;
- ventilar; anunciar; publicar;

vpl.: PvB10/348; LPS 69; DVB 51; T1/284; Cr2/1046.

VENUE Zie:

- requeste van ---- en cour/

VENUE EN COUR = ingekomen bij het hof.

- in pricipis domum introventum;
- arriver au tribunal;
- hereingekommen beim Hof;
- come into court;
- correspondencia recibida en el tribunal, en la corte;

vpl.: PVB6/32.

VENUTE Zie:

- venith; vennoot; veynoot; veynout; vennit; vennet; veinet, venit;----/

VENY Zie:

- venie;-----; cniegebede/

VERABUSEEREN Zie:

- verabuseren; verabuyseren; ----; veraubuseren/

VERABUSEREN Zie:

- sich ----/

VERABUSEREN; VERABUYSEREN VERABUSEEREN; VERAUBUSEREN = vb. misbruiken.

- abuti;
- abuser; mésuser;
- miszbrauchen;
- misuse; abuse;
- abusar de;

vpl.: C1/506; PB/II/387.

VERABUYSEREN Zie:

- verabuseren;----; verabuseeren; veraubuseren/

VERACCORDEEREN Zie:

- veraccorderen; veracorderen; ----/

VERACCORDEERT Zie:

- geaccordeert;----/

VERACCORDEREN; VERACORDEREN; VERACCORDEEREN = vb.in overeenstemming brengen; overeenkomen.

- accordo I; convenio IV; consentio IV;
- s'accorder; concorder; convenir;

- übereinkommen;
- accord; agree; concur; settle;
- convenir; concertar; pactar;

vpl.: DVB 35.

VERACHTERDEN = achteruitgegane; in verval achtergeraakte; vertraagde.
- prolabor III; cado III; retardo I;
- ralentir; retarder;
- zurückgehen; in Verfall geraten;
- decline; decay; deteriorate;
- retardar; demorar; aplazar;

vpl.: MGG 46.

VERACHTEREN Zie:
- te rech te ----/

VERACHTEREN; VERAFTEREN; VERECHTEREN = vb. achterstellen
- remoror I; retardo I;
- priver de;
- zurücksetzen;
- put in the background;
- posponer; descuidar;

vpl.: C1/104.

VERACHTEREN OFT EMPESCHEREN = taut. belemmeren.
- impedio IV;
- empêcher;
- hindern;
- impede;
- impedir; embarazar;

vpl.: PB/II/318.

VERACHTERINGE Zie:
- tot groote ---- van justitie ende interest/

VERACHTINGE Zie:
- merringe oft ----/
- verachtinghe;----/

VERACHTINGE ENDE IRREVERENTIE = taut. oneerbiedigheid en minachting; verachting.
- irreverentia; contemptio; despicientia;
- mépris et préjudice; dédain;
- Respektlosigkeit und Verachtung;
- irreverence and contempt;
- irreverencia y desdén;

vpl.: Lo6/492; C1/269.

VERACHTINGHE; VERACHTINGE = sub. verachting.
- contemptio; despicientia;
- mépris; dédain;
- Verachtung;
- contempt;
- desprecio; desdén;

vpl.: C1/269.

VERACORDEREN Zie:
- veraccorderen;----; veraccordeeren/

VERADVERTEREN = vb. aankondigen; mededelen; bekendmaken.
- annuntio I; pronuntio I; trado I; adverto III; participem facio III;
- annoncer; communiquer; faire part;
- ankündigen ; mitteilen;
- announce; notify;
- anunciar; avisar; advertir; participar; informar; comunicar; manifestar;

vpl.: PB/II/266; BVB 64.

VERAERGEREN Zie:
- verargeren;----; verergeren /

VERAFTEREN Zie:
- verachteren;----; verechteren/

VERALIENEEREN Zie:
- veralieneren;----/

VERALIENEREN; VERALIENEEREN = vb. vervreemden; onroerend goed verkopen.
- alieno I; vendo III; bonum immobile;
- vendre des biens immeubles;
- veräussern; entfremden;
- sell immovable alienate;
- vender bienes inmuebles;

vpl.: B2/13; C2/1029.

VERANDEREN Zie:
- altereren oft ----/
- minderen ----/

VERANDEREN ENDE MUTEREN = taut. veranderen.
- muto I;
- changer; modifier;
- ändern; verändern;
- alter; change;
- cambiar; conmutar; modificar; transformar;

vpl.: T1/295.

VERANDEREN ENDE RENOVEREN = taut. vernieuwen.
- renovo I;
- renouveler;
- erneuern;
- renew; renovate;
- renovar;

vpl.: T1/610.

VERANDEREN OFT ALTEREREN = taut. veranderen.
- muto I;
- changer; altérer;
- ändern; abändern;
- change;
- cambiar; modificar;

vpl.: Pla.Ph/4.

VERANDEREN OFT DENATUEREN = taut. veranderen van natuur; voor het gebruik ongeschikt maken; natuur of aard van iets veranderen; ontaarden.
- adultero I; muto I naturam alicuius; inverto III;
- changer de nature; denaturer; alterer;
- denaturieren; etwas für Gebrauch ungeeignet machen; degenerieren;
- change nature; make something imfit for use; degenerate;
- cambiar de naturaleza; desnaturalizar; degenerar; descuidar; desatender;

vpl.: Lo7/182; MGG 93; C1/28.

VERANDERING VAN DE WETH = de benoeming van nieuwe schepenen en gezworenen, Reusel.
- nominatio scabinorum novorum et iuratorum, Reusel;
- dénomination des échevins nouveaux et des assises, Reusel;
- die Ernennung von neuen Schöffen und Geschworenen, Reusel;
- the appointment of new sheriffs and jury, Reusel;
- el nombramiento de nuevos regidores y jurados, Reusel;

vpl.: B2/95.

VERANDERINGE Zie:
- alienacie ende/oft overgeninge; alienacie ende -----; alienatie ende verthieringe; alienatie ende vervrempdinge/
- redres of ----/

VERANDERINGE ENDE IMMUTACIE = taut. verandering.
- immutatio;
- altération; falsification;
- Verfälschung;
- falsification;
- adulteración; falsificación; inmutación;

vpl.: T1/153.

VERANDERINGE ENDE VERTHIERINGE = taut. verandering; verruiling.
- permutatio;
- changement; permutation; troc;
- Aenderung; Umtausch;
- change; exchange;
- cambio; trueque; permutación;

vpl.: T1/621.

VERANDERINGEN ENDE MUTACIEN IN DER MUNTEN = taut. waardevermindering van geld.
- diminutio pecuniae;
- déprécation de l'argent;

  changement de valeur;
- Wertverringerung des Geldes;
- depreciation of money;
- depreciación del dinero;

vpl.: T1/465.

VERANDERINGEN ENDE NOVACIEN = taut. vernieuwing van de schuld.
- renovatio culpae;
- novation d'une dette;
- Schulderneuerung;
- renovation of debt;
- novación de una deuda;

vpl.: T1/610.

VERANDERINGHE, REDRES ENDE CORRECTIE = taut. wijziging en verbetering.
- modificatio et correctio;
- modification et corrections;
- Verbesserung;
- change and correction;
- modificación y mejora; corrección;

vpl.: C1/163.

VERANDERT ENDE VERCOFT = taut. vervreemd.
- alieno I;
- vendre;
- veräuszern;
- alienate;
- alienar; enajenar;

vpl.: T1/369.

VERANDERYNGHE OFT COMMUTATIE = taut. verandering.
- cummutatio;
- changement ou commutation;
- Veränderung;
- commutation;
- commutación; cambio; modificación;

vpl.: Pla.Ph./12.

VERANESSE Zie:
- verraderie; verradenisse; verraednisse; verraetnisse; verredenisse; verranisse;----; veranis/

VERANIS Zie:
- verraderie; verradenisse; verraednisse; verraetnisse; verredenisse; verranisse; veranesse;----/

VERANTWOERDENNE Zie:
- te ---- oft inne te stane/

VERANTWOIRDEN ENDE DEFENDEREN = taut. verantwoorden.
- defendo III;
- justifie r rendre compte;
- verantworten;
- account for;
- dar cuenta de; justificar;

vpl.: T1/620.

VERANTWOIRDEN ENDE RATIHABICIEN = verantwoording en bekrachtiging.
- responsabilitas et confirmatio;
- justification et ratification;
- Verantwortung und Bestätigung;
- justification and confirmation;
- justificación y ratificación;

vpl.: T1/457.

VERANTWOIRDEN ENDE REDENEN GEVEN = taut. rekenschap geven van; verantwoorden.
- retionem reddo III;
- justifier; rendre compte de;
- Rechenschaft geben; verantworten;
- account for; render an account of;
- dar cuenta de; justificar;

vpl.: T1/64.

VERANTWOORD Zie:
- termijn van ----/

VERARGEREN Zie:
- bederven oft ----/
- verderven; ---- ende te nyette gaen/

VERARGEREN; VERAERGEREN; VERERGEREN = vb. benadelen; verergeren; verslechteren; bederven; beschadigen.
- deterius facio III; noceo II; corrumpo III; depravo I; noceo III;
- empirer; faire tort à; nuire à; porter préjudice à; endommager; déteriorer;
- beeinträchtigen; schädigen; verderben; verschlimmern;
- harm; hurt; damage; corrupt; detoriate;
- dañar; deteriorar; empeorar; perjudicar; estropear; desmejorar;

vpl.: T1/69; B1/18; C1/655; C2/903.

VERARGEREN OFT BESCHADIGHEN = taut.vb. verslechteren; bederven; beschadigen; benadelen; verergeren.
- deterior factus; corrumpo III; depravo I; noceo II;
- détériorer; endommager; empirer; faire tort à; porter préjudice à; nuire à;
- verschlimmern; verderben; beschädigen; schädigen; beeinträchtigen;
- detoriate; damage; corrupt; hurt; harm;
- desmejorar; deteriorar; dañar; estropear; perjudicar empeorar;

vpl.: C1/192,615; B1/128; C2/903; T1/69.

VERARGE REN OFT VERGAEN = taut. teniet gaan; slijten.
- ad nihilum recido III aut deterior III;
- disparaitre; s'user;
- abnutzen; verschleiszen;
- wear out;
- desaparecer; irse gastando;

vpl.: T1/416.

VERARGERINGE Zie:
- verargeringhe;----/

VERARGERINGHE; VERARGERINGE = sub. vermindering; waardevermindering; verslechtering; beschadiging.
- commutatio in pejus; mutatio; depravatio; corruptio; damnum;
- amoindrissement; dépréciation; dévalorisation; endommagement;
- Verminderung; Rückgang; Entwertung; Verschlechterung; Beschädigung;
- diminution; reduction; deterioration; devaluation; worsening; damage;
- disminución; aminoración; depreciación; desvalorización; daño; perjuicio; deterioro;

vpl.: Lo7/394; Lo4/78; T1/466; T2/114.

VERARGERNISSEN ENDE DETERIORATIEN = taut. beschadigingen.
- deteriorationes;
- détériorations;
- Beschädigungen;
- damages;
- deterioros; daños y perjuicios;

vpl.: Lo5/288.

VERARGERT Zie:
- van outheijden zeer ----/

VERARGE RT, ROT OFT QUAET = taut. versleten.
- tritus;
- détérioré;
- abgenutzt;
- worn out;
- gastado; raido;

vpl.: C1/191.

VERASSCHEN Zie:
- bedriegen,---- oft verschalcken/

VERASSISEN Zie:
- verassysen;----; veraxisen/

VERASSYSEN; VERASSISEN; VERAXISEN + vb. met accijns belasten.
- tributum imponere;
- mettre un impôt sur;

- mit Akzise besteuern;
- to impose excise;
- gravar de derechos de consumo;

vpl.: PB/II/35.

VERAUBUSEREN Zie:
- verabuseren; verabuyseren; verabuseeren;----/

VERAXISEN Zie:
- verassysen; verassisen;----/

VERBA Zie:
- ut et ---- ferunt/
- ut et ---- important/

VERBAAL Zie:
- verbael;----/

VERBAAL; VERBAEL = sub.1.verhoor; ondervraging 2.adv. woordelijk.
- 1,interrogatio; 2.verbo; ore;
- 1.interrogatoire 2.oralement; de vive voix;
- 1.Verhör; Befragung; 2.wörtlich;
- 1.interrogatory 2.verbally;
- 1,interrogatorio; interrogación; 2.verbalmente;

vpl.: PB/IV/85; BVB 15.

VERBAAL ACCOORD = woordelijke overeenkomst.
- pactum ad verbum factum;
- accord verbal;
- wörtliche Vereinbarung;
- verbal agreement;
- acuerdo verbal;

vpl.: DVB 120.

VERBADOMEN Zie:
- verbodemen; verbomen;----/

VERBAEL BEDINGHDE = woordenwisseling.
- disceptatio;
- débat verbal;
- mündliche Verteidigung;
- dispute;
- discusión; disputa; debate;

vpl.: Lo3/32.

VERBAELE ACTEN = woordelijke acten.
- acta ad verbum;
- acte mot à mot;
- wörtliche Akten;
- verbatim documents;
- acta literal; palabra por palabra;

vpl.: B2/123.

VERBAELE ALTRICATIEN = mondelinge behandelingen.
- altercationes verbales;
- débats oraux;
- Wortwechsel;

- oral discussion;
- discusión oral;

vpl.: Lo6/564.

VERBAELEN = vb. verwoorden.
- verbalizo I;
- mentionner;
- in Worte fassen;
- mention;
- expresar en palabras;

vpl.: C1/690.

VERBAELIJCK; VERBAELLIKE; VERBAELIKE; VERBALIJCK;VERBALITER; VERBALYCK = adv. mondeling; woordelijk.
- verbaliter; verbalis;
- verbalement; oralement; orale; verbale;
- mündlich; wörtlich;
- orally; oral;; verbal; verbally;
- oralmente ; verbalmente; verbal; oral; de palabra;

vpl.: C1/251,267,513; PB/III/140; Lo6/564; C2/814.

VERBAELIJCKEN; VERBALIKEN = adv. woordelijk.
- ore; cum verbo;
- littéralement;
- wörtlich;
- orally;
- literamlente; palabra pro palabra;

vpl.: C1/302.

VERBAELIKE Zie:
- verbaelijck; verbaellike;----; verbalijck; verbaliter; verbalyck/

VERBAELLIKE Zie:
- verbaelijck;----; verbaelike; verbalijck; verbaliter; verbalyck/

VERBAELMONDEN Zie:
- sonder ----/

VERBAELMONDEN; VERBALEMONDEN = vb.1.als voogd het goed van een onmondige verkwisten 2. beschadigen 3. verwaarlozing.
- 1.ut tutor bonum infantis dissipo I; 2.deterioro I 3. neglectio
- 1.dissiper le bien d'un mineur comme tuteur 2. détériorer; 3. détérioration;
- 1.als Vormund das Gut eines Unmündigen verschwenden 2. schädigen; vergeuden 3. Vernachlässigung; Verwahrlosung;
- 1.as guardian make ducks and drakes of the property of a minor 2.damage 3.neglect;

- 1.disipar como tutor el bien de un menor de edad; 2.deteriorar; dañar; estropear; averiar; perjudicar; 3.abandono; descuido; negligencia;

vpl.: C1/447; Lo6/518.

VERBAERNEN Zie:
- verbarnen; verbernen; verberrene; verberrenen;----; verbarenen; verbornen; verberren; verbrennen; verbrannen; verbrinnen/

VERBAIREN Zie:
- verboeren;----/

VERBALE COMMISSIE = woordelijke opdracht.
- mandatum verbale;
- commission verbale;
- wörtliche Last;
- verbal commission;
- comisión verbal; mandato verbal;

vpl.: C1/255.

VERBALE DINGHTALE = woordelijke procestaal.
- lingua litis verbalis;
- litige verbal;
- wörtliche Prozeszsprache;
- verbal proceeding-language;
- lenguaje juridico verbal;

vpl.: C1/615.

VERBALE INJURIE = woordelijke belediging; scheldpartij.
- verbalis injuria;
- injure verbale;
- Schimpferei;
- verbal insult;
- injuria verbal;

vpl.: C1/4.

VERBALE OBLACIE = mondeling aanbod.
- oblatio praesens verbalis;
- offre verbale;
- mündliches Angebot;
- verbal offer;
- oferta verbal;

vpl.: T1/457.

VERBALEMONDEN Zie:
- verbaelmonden;----/

VERBALEN = sub.pl. verslagen; afkorting processen verbaal.
- causae oratio;
- procès verbal;
- Verbal; Protokoll; Bericht;
- minutes; written report;
- acta; sumario; relación;

vpl.: ACart 40.

VERBALEREN = vb. verwoorden.
- in verbis prehendo III;

- formuler; verbaliser;
- in Wörter fassen;
- to put in words;
- verbalizar;

vpl.: Cr2/1052.

VERBALIJCK Zie:
- verbaelijck; verbaellike; verbaelike;----; verbaliter; verbalyck/

VERBALIJCK BEDINGHEN = mondeling berechten.
- verbalim condemnare;
- debattre verbalement;
- mündlich berichten;
- to judge orally;
- hacer justicia oralmente;

vpl.: Lo1/446.

VERBALIJCK BEDUYDEN = mondeling bespreken.
- oraliter disserere;
- debattre oralement;
- mündlich besprechen;
- discuss verbally;
- tratarlo oralmente;

vpl.: Lo1/134.

VERBALIJCK ENDE MONDELINGHE = taut. woordelijk.
- verbalis;
- verbalement et oralement;
- wörtlich;
- verbally;
- verbalmente; verbal;

vpl.: C1/633,682.

VERBALIJCK OPLESEN = met luide stem voorlezen.
- voce magna recitare;
- lire à haute voix;
- mündlich vorlesen;
- read out with loud voice;
- leer en voz alta;

vpl.: Lo5/152.

VERBALIJCK VERHAELT = woordelijk uitgesproken.
- locutus verbaliter;
- relater verbalement;
- wörtlich ausgesprochen;
- pronounced verbally;
- pronunciado verbalmente;

vpl.: C1/386.

VERBALIJCKE OFTE SCHRIFTELIJCKE = mondeling of schriftelijk.
- voce aut scripto;
- verbalement ou par écrit;
- mündlich oder schriftlich:
- verbal or in writing;
- verbalmente o por escrito;

vpl.: Lo5/6.

VERBALIJK ENDE SOMMIERLIJCK = woordelijk en eenvoudig.

- ad verbum et summatim;
- verbalement et sommairement;
- wörtlich und einfach;
- verbally and summarily;
- verbalmente y sumariamente;

vpl.: C1/495.

VERBALIKEN Zie:
- verbaelijcken;----/

VERBALISEREN OFT DICTEREN = taut. verwoorden.
- dictare;
- verbaliser et dicter;
- in Worte fassen;
- give verbal expression;
- verbalizar;

vpl.: C1/644.

VERBALITER Zie:
- verbaelijck; verbaellike; verbaelike; verbalijck;----; verbalyck/

VERBALLASTEN = vb. ballasten; van ballast voorzien.
- soburro I, navem;
- lester;
- Ballast einbringen; mit Ballast versehen;
- ballast; provide with ballast;
- lastrar; echar lastre;

vpl.: Lo4/156; PB/III/225.

VERBALYCK Zie:
- verbaelijck; verbaellike; verbaelike; verbalijck; verbaliter; ----/

VERBALYCK BEDINGHEN = mondeling berechten.
- verbaliter administrare;
- debattre verbalement;
- mündlich rechtsprechen;
- verbally adjudicate;
- juzgar oralmente;

vpl.: Lo1/446.

VERBALYCK BEDUYDEN = mondeling bespreken.
- oraliter disserere;
- debattre oralement;
- mündlich besprechen;
- discuss orally;
- tratarlo oralmente;

vpl.: Lo1/134.

VERBAN; VERBANNINGE = sub. verbanning.
- exsilium;
- exil;
- Verbannung;
- exile;
- exilio;

vpl.: PvB1/443.

VERBANDT Zie:
- onder ---- als naer rechten/

VERBANNINGE Zie:
- verban;----/

VERBANTBRIEF = sub. een geschreven stuk inhoudende een met iemand gesloten overeenkomst.
- obligatio; tabulae;
- document qui contient un arrangement;
- Dokument über eine Uebereinkunft;
- dokument; containing a written agreement;
- documento que contiene un arreglo;

vpl.: DVB 41.

VERBARENEN Zie:
- verbarnen; verbernen; verberrene; verberrenen; verbaernen ----; verbornen; verberren; verbrennen; verbrannen; verbrinnen/

VERBARNEN; VERBERNEN; VERBERRENE; VERBERRENEN; VERBAERNEN; VERBARENEN; VERBORNEN; VERBERREN; VERBRENNEN; VERBRANNEN ; VERBRINNEN = vb. verbranden.
- flammo I; incendo III; uro III; comburo III;
- brüler; réduire en cendres;
- verbrennen;
- burn;
- incendiar; quemar; abrasar;

vpl.: T1/130; PB/III/308; PB/II/105.

VERBEDEN Zie:
- verbeiden; verbeijden; gebeijden;----; verbeyden; verbeyden gebeiden; gebeden; gebeyen/

VERBEIDEN; VERBEIJDEN; GEBEIJDEN; VERBEDEN; VERBEYEN VERBEYDEN; GEBEIDEN; GEBEDEN; GEBEYEN = vb. afwachten; wachten.
- exspecto I; moror I; operior IV; praestolari;
- attendre; demeurer; rester à;
- abwarten; warten;
- wait, stay, for; await;
- esperar; aguardar; estar en espera;

vpl.: PB/II/323; T1/395; Lo4/128; C1/54,522,991; C2/940; T2/203; Bl.Ra.1495/5.

VERBEIDINGE Zie:
- merringe,---- oft scult/

VERBEIJDEN Zie:
- sonder te ---- clachte/
- verbeiden;----; gebeijden; verbeden; verbeyen; verbeyden;

gebeiden; gebeden; gebeyen/

VERBENTENISSE Zie:
- verbijntenisse; verbintenisse; ----; verbindenesse; verbindenisse/

VERBERGEN OFT VERSTEEKEN = taut. een misdadiger hulp verlenen door hem voor een de justitie geheim onderdak te verlenen.
- abscondo III;
- cacher un criminel;
- ein Verbrecher verstecken;
- hide; conceal a criminal for justice;
- encubrir; esconder;

vpl.: Pl.Bra/27.

VERBERNEN Zie:
- verbarnen; ----; verberrene; verberrenen; verbaernen; verbarenen; verbornen; verberren verbrennen; verbrannen; verbrinnen/

VERBERNEN OFT SCOEREN =taut. lett. doorschrappen of verbranden; fig. ongeldig maken.
- vitio I;
- invalider;
- ungültig machen;
- invalidate; mullify;
- invalidar;

vpl.: T1/612.

VERBERNT = ppf. verbrand.
- uro III;
- brüler;
- verbrennen;
- burn;
- quemar;

vpl.: T1/174.

VERBERREN Zie:
- verbarnen; verbernen; verberrene; verberrenen; verbaernen; verbarenen; verbornen; ----; verbrennen; verbrannen; verbrinnen/

VERBERRENE Zie:
- verbarnen; verbernen; verberrenen; verbaernen; verbarenen; verbornen; verberren; verbrennen; verbrannen; verbrinnen/

VERBERRENEN Zie:
- verbarnen; verbernen; verberrene;----; verbaernen; verbarenen; verbornen; verberren; verbrennen; verbrannen; verbrinnen/

VERBESICHEN ENDE EMPLOIEEREN = taut. uitoefenen.
- exerceo II;

- exercer;
- ausüben;
- exercise;
- ejercer; practicar; ejercitar; ocuparse en una profesión;

vpl.: PB/III/309.

VERBESICHT, GESLETEN ENDE GEDRONCKEN = taut. verbruikt.
- consumptum;
- débité;
- verbraucht;
- used;
- consunto; gastado;

vpl.: PB/II/73.

VERBESIGEN; VERBESIGHEN = vb. verbruiken; gebruiken.
- consumo III;
- user; consommer; employer; faire usage de;
- verbrauchen; benutzen;
- consume; to use;
- gastar; utilizar; consumir; emplear; usar;

vpl.: PB/III/193; PB/II/57,67.

VERBESIGHEN Zie:
- verbesigen;----/

VERBETEREN ENDE MELIOREREN = taut. verbeteren.
- melioro I; corrigo III;
- améliorer;
- verbessern;
- ameliorate; improve;
- enmendar; mejorar;

vpl.: Lo1/422.

VERBETERINGE, RAVISTEMENT ENDE RAVESTEMENT = taut. verbetering.
- emendatio;
- amélioration;
- Verbesserung;
- improvement; amelionation;
- mejoramiento;

vpl.: T1/541.

VERBETERNISSE Zie:
- correctie ende ----/

VERBEUREN Zie:
- het lijff ----/
- lijff ofte goet ----/
- lijff noch leth aan ----/
- t'elcken reijse te ----/
- verboeren; verboiren; verboren verbueren;----; verburen/

VERBEURNISSE Zie:
- verbeurte; verboorte; verbuerte; verboornisse; verborenisse; verbuernisse;----; verbornise; verboornesse; verboornis; verboortenisse; verbuertenis; verbeurtenisse/

VERBEUR T ENDE GHECONFIS-CEERT = taut. verbeurd verklaard.
- confiscatus;
- confisquer;
- konfisziert;
- confiscated;
- confiscado; comisado;

vpl.: C1/387.

VERBEURTE Zie:
- concluderen tot ---- van den lijve/
- op ----; op verbuertenisse; op verbuertenis ende peen/
- op de ---- van/
- op de ---- van den eersten lede van sijnen duijme/
- verbeurtenis;----; beurte/

VERBEURTE; VERBOORTE; VERBUERTE; VERBOORNISSE; VERBORENISSE; VERBUERNISSE VERBEURNISSE; VERBORNISSE; VERBOORNESSE; VERBOORNIS ; VERBOORTENISSE; VERBUERTENIS; VERBEURTENIS; VERBUERTENISSE = sub. verlies; inbeslagneming.
- confiscatio; multa;
- perte; peine;
- Verlust; Beschlagnahme;
- forf it; loss; bereavement seize
- pérdida; pena;

vpl.: DVB 3,6; T1/17; SKB 3; B2/188.

VERBEURTE VAN DEN LIVE = het leven verbeuren.
- vitam perdere; amittere;
- forfaire la vie;
- das Leben verwirken; Einbüszung des Lebens;
- forfeit one's life; forfeiture of life;
- perder la vida; apostar la cabeza;

vpl.: Lo1/106.

VERBEURTEN ENDE CONFISCACIEN, CONFISCATIE = taut. verbeurdverklaring.
- confiscatio;
- confiscation;
- Beschlagnahme; Konfiskation;
- confiscation; forfeiture; seizure;
- comiso; confiscación; decomiso;

vpl.: T1/313; C1/638 PvB1/261

VERBEURTENISSE Zie:
- op ----/
- verbeurte; verboorte; verbuerte; verboornisse; verborenisse; verbuernisse; verbeurnisse; verbornisse; verboornesse; verboornis; verboortenisse;

verbuertenis;----/

VERBEUYTEN Zie:
- verbuden; verbuten; verbuyten; ----; verboyten; verbuteren; verbuteeren; verbutieren/

VERBEYDEN Zie:
- verbeiden; verbeijden; gebeijden; verbeden; verbeyen;----; gebeiden; gebeden; gebeyen/

VERBEYDEN ENDE VERHOEPEN = taut. verwachten; afwachten.
- attendo III; exspecto I;
- attendre;
- erwarten; abwarten;
- expect; wait for; await;
- esperar; equarder;

vpl.: PB/III/313; PB/II/323; T2/203.

VERBEYDEN ENDE VERMERREN= taut. uitstellen.
- differo III;
- remettre; différer; proroger;
- aufschieben;
- delay; defer; postpone;
- retrasar; aplazar; diferir; demorar; prorrogar;

vpl.: T1/424.

VERBEYEN Zie:
- verbeiden; verbeijden; gebeijden; verbeden;----; verbeyden gebeiden; gebeden; gebeyen/

VERBIEDEN Zie:
- metten hoorn ----/
- scherpelijck ----/
- ter payen, veylen ende ----/

VERBIEDEN ENDE INHIBEREN = taut. verbieden en tegenhouden.
- prohibere et inhibere;
- prohiber et inhiber; défendre et empêcher;
- verbieten und verhindern;
- forbid and inhibit;
- prohibir y detener;

vpl.: PvB1/491.

VERBIEDEN ENDE INTERDICEREN = taut. verbieden.
- interdico III;
- interdire; prohiber; défendre;
- untersagen; verbieten;
- prohibit;
- prohibir; interdecir; negar;

vpl.: C1/531; B2/220; Pl.Pr.4; B1; Pla.Ph./12.

VERBIEDENE = sub. verbod.
- interdictio; interdictum; prohibitio;
- défense; interdiction; prohibition;
- Verbot;

- interdiction; prohibition;
- inhibición; interdicción; prohibición;

vpl.: T1/127.

VERBIEDINGE Zie:
- actie van ---- van nyeuwen wercke/

VERBIEDINGE OFT NUNCIACIE = taut. verbod.
- denuntiatio;
- défense; interdiction; prohibition;
- Verbot; Untersagung;
- interdiction; prohibition;
- interdicción; prohibición;

vpl.: T1/242.

VERBIENDEN Zie:
- verbijnden;---- ende obligeren/
- zich ----/

VERBIJNDEN Zie:
- astringeren oft ----/

VERBIJNDEN; VERBIENDEN ENDE OBLIGEREN = taut. verplichten; verbinden; overeenkomen; aangaan.
- obligo I; conjungo III; co mitto III; copulo I; convenio IV; adstringo III;
- obliger; engager; convenir; accorder; concorder;
- verpflichten; verbinden; übereinkommen; verabreden; vereinbaren;
- oblige; compel; agree; bind; commit;
- obligar; comprometer; convenir; pactar; acordar; concordar; concertar;

vpl.: T1/70,214,402,546; T2/189,18,47; BVB 63; LPS 6.

VERBIJNDENDE = vb. verbindende.
- alligo I; obligo I;
- s'obliger à; s'engager à;
- verpflichten;
- obligating; binding;
- obligar; comprometer;

vpl.: LPS 6.

VERBIJNDERE; VERBINDER; VERBINDERE = sub. pandnemer.
- pignerator;
- emprunteur sur hypothèque;
- Pfänder; Pfandnehmer;
- pawnee; who takes a pawn;
- acreedor hipotecario;

vpl.: T1/110.

VERBIJNTENISSE Zie:
- actie oft ----/
- natuerlijcke ----/
- obligacie ende ----/

VERBIJNTENISSE; VERBINTENISSE; VERBENTENISSE; VERBINDENESSE; VERBINDENISSE = sub. overeenkomst.
- obligatio;
- obligation;
- Uebereinkunft;
- agreement;
- obligación;

vpl.: T1/49,110,262,304,544.

VERBIJNTENISSE ENDE OBLIGACIE = taut. overeenkomst; verbintenis; verplichting.
- obligatio; contractum; pactum;
- arrangement; contrat; engagement; obligation; pacte;
- Uebereinkunft; Verbindlichkeit; Verpflichtung; Vertrag;
- agreement; alliance; engagement;
- compromiso; contrato; conventio; obligación; pacto;

vpl.: T1/262,49.110.304.544.

VERBIJSTEREN = vervreemden. vb.
- alienare;
- aliéner ;
- veräuszern;
- to alienate;
- alienar;

vpl.: Cr2/974.

VERBILIDENDE Zie:
- voirbijlijdende; vorebilidende; voorbilidende; voirbilidende; vorbilidende;----/

VERBINDEN Zie:
- gheneralijck ----/

VERBINDEN ENDE VEROBLIGEREN = taut. verbinden.
- obligare;
- obliger;
- verbinden;
- commit o.s.
- obligar; comprometer;

vpl.: vdV/74; B1; C2/896.

VERBINDEN, OBLIGEREN ENDE HIPOTHECEREN = taut. een verplichting op zich nemen.
- officium in se siscipere;
- hypothéquer;
- eine Verpflichtung auf sich nehmen;
- mortgage;
- obligar e hipotecar;

vpl.: C1/603.

VERBINDENESSE Zie:
- verbijntenisse; verbintenisse; verbentenisse;-----; verbindenisse/

VERBINDENISSE Zie:
- verbijntenisse; verbintenisse; verbentenisse; verbindenesse; ----/

VERBINDER Zie:
- verbijndere;----; verbindere/

VERBINDERE Zie:
- verbijndere; verbinder;----/

VERBINDERE OFT SCHULDENAER = taut. schuldenaar.
-
- obligé;
- Schuldner;
- debtor;
- deudor;

vpl.: Lo7/104.

VERBINGELEN Zie:
- vlas ----/

VERBINTENISSE Zie:
- verbijntenisse;----; verbentenisse; verbindenesse; verbindenisse/

VERBINTENISSE OFT OBLIGATIE = taut. verplichting of verbintenis.
- pactum aut obligatio;
- contrat ou obligation;
- Verbindung oder Verpflichtung;
- agreement or obligation;
- acuerdo; obligación o pactol;

vpl.: PvB1/400.

VERBIS Zie:
- actio ex prescriptio ----/
- aequali modo et totidem ----/
- divertissimis ---- /
- expressis ----/
- in ----/
- totidem ----/

VERBITTERHEYT = sub. verbittering.
- irritatio;
- irritation;
- Erbitterung;
- embitterment; bitterness;
- exasperación; despecho;

vpl.: Cr2/1013/27.

VERBLEN T = ppf. krachteloos gemaakt.
- irritum reddere III; disturbare; enervare;
- affaiblir;
- kraftlos machen;
- invalidate;
- hacer inválido; invalidar; desvirtuar; dejar sin efecto;

vpl.: T2/289.

VERBO Zie:
- de ----- ad verbum/
- ut hoc ---- inquiunt/

VERBOD ENDE INTERDICTIE = taut. verbod.
- interdictio;
- interdiction;
- Verbot;
- prohibition and interdiction;
- prohibición;

vpl.: PvB1/268.

VERBODEMEN; VERBOMEN; VERBADOMEN = vb. overstorten van granen van het ene schip in het andere.
- effundere frumentum;
- transborder des céréales;
- überschütten von Getreide von dem einen Schiff in das andere;
- pour over of corn from the one ship in the other;
- transbordar granos de uno barco en el or otro;

vpl.: PB/III/450.

VERBODEMEN OFT VERSCHEPEN = taut. verschepen.
- in aliam navem transferre merces
- transborder;
- verladen;
- tranship;
- transbordar;

vpl.: PvB1/298.

VERBODEN Zie:
- gereprobeerde ende ---- boecke/

VERBODEN ENDE PROHIBITIEN = taut.sub. verboden.
- prohibisco III;
- interdictions; défenses;
- Verbote;
- prohibitions;
- prohibición; veda; interdicción; inhibición;

vpl.: PB/III/412.

VERBODEN OFT GEINTERDICEERT = taut.ppf. verboden.
- interdictus; interdicto I;
- interdit; défendu; interdire; défendre; prohiber;
- untersagt; verbieten;
- prohibited; prohibit;
- prohibido; interdicho; interdecir; negar; prohibir;

vpl.: C1/287; T1/265.

VERBODT Zie:
- defensie; defentie;----/

VERBODT DOET; VERBOTH DOET = beslag leggen op een goed ter executie.
- detineo II; occupo I;
- saisir; confisquer; faire arrêt sur, une personne et ses biens;
- beschlagnahmen;

- seize; put an embargo on; levy a distress on;
- embargar; secuestrar; incautarse de;

vpl.: BVB 174.

VERBODT ENDE GENERAELE DEFFENSIE = taut. algemeen verbod.
- prohibitio generalis;
- défense générale; interdiction générale;
- allgemeines Verbot;
- general prohibition;
- prohibición general;

vpl.: PvB1/392.

VERBODT ENDE PROHIBITIE = taut. verbod.
- prohibitio;
- interdiction;
- Verbot;
- prohibition;
- prohibición; veda;

vpl.: PB/III/534.

VERBOEDEN = ppf. geboden.
- impero I;
- commander; ordonner;
- gebieten; befehlen;
- order; command;
- mandar; ordenar;

vpl.: T2/74.

VERBOEREN Zie:
- zijn lijf ----/

VERBOEREN; VERBOIREN; VERBOREN; VERBUEREN; VERBEUREN; VERBUREN = vb.1.verbeuren 2. een straf verdienen.
- 1.perdo III; incurro III; incido III 2.poenam mereor II;
- 1.perdre; mériter; encourir 2. mériter une punition;
- 1.einbüszen; verwirken; verlieren 2.Strafe verdienen;
- 1.forfeit 2. be punished;
- 1.perder; incurrir 2. merecer un castigo;

vpl.: PvB1/98; Bl.Ra.1495/9; C2/940; PB/IV/385; Ca2/7; T2/53,64; T1/17,408.

VERBOERT Zie:
- tkerchof ----/

VERBOIREN Zie:
- v erboeren;----; verboren; verbueren; verbeuren; verburen/

VERBOMEN Zie:
- verbodemen;----; verbadomen/

VERBONDEN Zie:
- heymelic ----/
- haeven in verhuerde huijsen sijn

---- voor de huur/
- schult ---- hebben/
- tacite ----/

VERBONT MAECKEN = afspraak maken.
- condicere;
- convenir;
- Verabredung machen;
- make an appointment;
- convenir;

vpl.: Ca2/13.

VERBONT OFT COMPACT = taut. verbond.
- pactum;
- alliance ou convention;
- Verband;
- league;
- pacto;

vpl.: C1/324.

VERBONTENISSE Zie:
- verbyntenisse;----; verbuntenisse; verbontnis/

VERBONTENISSE ENDE CONFEDERATIE = taut. verbond.
- federatio;
- ligue;
- Verband;
- alliance;
- confederación; coalición;

vpl.: PB/II/341.

VERBONTENISSE ENDE OBLIGATIE = taut. verbintenis.
- obligatio;
- obligation;
- Verbindung;
- obligation;
- obligación; compromiso; contrato;

vpl.: Pla.Ph./6; PB/II/343.

VERBONTENISSEN; CONSPIRATIEN ENDE LIGUEN = taut. verbond verbintenis en samenzwering.
- foedus;
- ligue et conspiration;
- Verband; Verbindlichkeit und Verschwörung;
- alliance; engagement and conspiracy;
- liga; obligación y conspiración;

vpl.: PB/II/339.

VERBONTNIS Zie:
- verbyntenisse; verbontnisse; verbuntenisse;----/

VERBOOR GEN Zie:
- verborgen; verborghen; verburgen;----/

VERBOORNESSE Zie:
- verbeurte; verboorte; verbuerte; verboornisse; verborenisse;

verbuernisse; verbeurnisse; verbornisse;----; verboornis; verboortenisse; verbuertenis; verbeurtenisse/

VERBOORNIS Zie:
- verbeurte; verboorte; verbuerte; verboornisse; verborenisse; verbuernisse; verbeurnisse; verbornisse; verboornesse;---- verboortenisse; verbuertenis; verbeurtenisse/

VERBOORNISSE Zie:
- verbeurte; verboorte; verbuerte;----; verborenisse; verbuernisse; verbeurnisse; verbornisse; verboornesse; verboornis; verboortenisse; verbuertenis; verbeurtenis; verbuertenisse/

VERBOORTE Zie:
- verbeurte;----; verbuerte; verboornisse; verborenisse; verbuernisse; verbeurnisse; verbornisse; verboornesse; verboornis; verboortenisse; verbuertenis; verbeurtenis; verbuertenisse/

VERBOORTENISSE Zie:
- verbeurte; verboorte; verbuerte ; verboornisse; verborenisse; verbuernisse; verbeurnisse; verbornisse; verboornesse; verboornis;----; verbuertenis; verbeurtenisse/

VERBORCHDE SCHULDENAER = schuldenaar waarvoor borg is gebleven.
- debitor;
- debiteur cautionné ;
- Schuldner mit Kaution;
- debtor with security;
- deudor cuyas deudas están caucionadas;

vpl.: Lo4/350.

VERBORCHT Zie:
- niet ----/

VERBOREN Zie:
- verboeren; verboiren;---- ; verbueren; verbeuren ; verburen/

VERBOREN VAN DEN TRECKERE = boete van de aanvaller.
- poena transgressoris;
- profit de la forfaiture de l'agresseur;
- Strafe des Angreifers;
- fine of the agressor;
- multa del atacador;

vpl.: Lo1/2.

VERBORENISSE Zie:
- verbeurte; verboorte; verbuerte; verboornisse;---- ; verbuernisse; verbeurnisse; verbornisse; verboornesse ; verboornis; verboortenisse; verbuertenis; verbeurtenis; verbuertenisse/

VERBORGEN Zie:
- vast ende sekerheyt doen ende ----/

VERBORGEN; VERBORGHEN; VERBURGEN ; VERBOORGEN = vb. borgstellen; zekerheid stellen.
- expromitto III; fideiubeo II; satisdo I ; certum facio III;
- fournir caution; garantir; répondre de ; se porter garant; donner caution;
- Bürgschaft, Kaution, leisten, sichern; sicherstellen; verbürgen;
- find sureties; guarantee ; give bail; give security;
- garantizar; responder por; salir ; fiador de; salir garante de; prestar fianza para;

vpl.: B2/4; C1/389,173,383,304/2; T1/333,452; Bl:Pr.Tr.14; C2/933,873,1027.

VERBORGEN ENDE GESALVEERT = taut. ongemoeid; verbergen.
- salvo I et occulto I;
- cacher ; sauver;
- verhehlen; verstecken;
- conceal; hide;
- ocultar; salvar;

vpl.: T1/192.

VERBORGEN; VERSTOMPELT OFT VERBRAGT = taut. verborgen of weggevoerd.
- absconditus;
- caché ou enlevé;
- versteckt oder entführt;
- hidden or abducted;
- esconder, ocultar, o llevarse consigo;

vpl.: Pl .Bra/27.

VERBORGER = sub. heler.
- receptor;
- receleur;
- Hehler;
- receive of stolen goods;
- encubridor;

vpl.: PvB9/29.

VERBORGHEN Zie:
- verborgen;---- ; verburgen; verboorgen/

VERBORNEN Zie:
- verbarnen; verbernen; verberrene; verberrenen; verbaernen; verbarenen;----; verberren; verbrennen; verbrannen; verbrinnen/

VERBORNISSE Zie:
- verbeurte; verboorte; verbuerte; verboornisse; verborenisse; verbuernisse; verbeurnisse; ----; verboornesse; verboornis; verboortenisse; verbuertenis; verbeurtenisse/

VERBORTEN Zie:
- blijven sonder ----/

VERBOT Zie:
- prohibitie ende ---- penalijcken/

VERBOTH ENDE INHIBITIE =taut. rechterlijk verbod.
- interdictio iudicialis;
- interdiction juridique;
- gerichtliches Verbot;
- judicial prohibition;
- prohibición judicial; inhibición judicial;

vpl.: PB/III/3.

VERBRAKE Zie:
- soenbrake ende ----/

VERBRANDE GOEDEN = goe deren door brand verwoest.
- bona incendio vastata; bona combusta;
- biens incendiés;
- Güter durch Feuer zerstört; verbrennte Güter;
- goods destroyed by fire; burnt property;
- bienes arrasados por quema; bienes incendiados; géneros quemados;

vpl.: C1/658; Lo6/4.

VERBRANNEN Zie:
- verbarnen; verbernen; verberrene ; verberrenen; verbarenen; verbornen; verberren; verbrennen;----; verbrinnen/

VERBRENGEN; VERBRINGEN = vb. overbrengen; wegvoeren.
- eripio III; deporto I; aveho III; rapio III; aufero III;
- enlever; emporter; emmener;
- überbringen ; wegführen ;
- transport; transfert; carry over;
- conducir; apartar; llevar -se;

vpl.: BVB 106.

VERBRENNEN Zie:
- verbarnen; verbernen; verberrene; verberrenen; verbarenen; verbornen; verberren;----; verbrannen; verbrinnen/

VERBREUCKEN; VERBROKEN; VERBROEKEN; VERBROCKEN = vb. verspelen; verbeuren, een boete.
- incurro III multam; amitto III;
- perdre; encourir;
- verlieren; einbüssen;
- forfeit; loss;
- perder; incurrir en;

vpl.: BVB 171.

VERBRINGEN Zie:
- verbrengen;----/

VERBRINNEN Zie:
- verbarnen; verbernen; verberrene; verberrenen; verbarenen verbornen; verberren; verbrennen; verbrannen;----/

VERBROCKEN Zie:
- verbreucken; verbroken; verbroeken;----/

VERBROEGHER ENDE AENBRENGHER = taut. tipgever.
- qui indicat; delator; index;
- indicateur; dénonciateur ; délateur; rapporteur;
- Angeber ; Zuträger; Anbringer Verräter ;
- informer; denunciator; telltale;
- denunciador; delator; soplón; acusón; fuelle; cañuto; sicofanta;

vpl.: PB/III/531.

VERBROEKEN Zie:
- verbreucken; verbroken;----; verbrocken/

VERBROGT = vb. weggebracht.
- effero III;
- emporter; emmener;
- fortbringen;
- take away;
- llevarse;

vpl.: ASO 22.

VERBROKEN Zie:
- verbreucken;----; verbroeken; verbrocken/

VERBU Zie:
- ut et ---- ferunt/

VERBUDEN; VERBUTEN; VERBUYTEN; VERBEUYTEN; VERBOYTEN VERBUTEREN: VERBUTEEREN; VERBUTIEREN = vb. ruilen.
- muto I; commuto I; permuto I;
- échanger; troquer;
- tauschen;
- exchange;

- canjear; cambiar ; trocar; permutar;

vpl.: BVB 184.

VERBUERDE Zie:
- busschen der ---- penen/

VERBUEREN Zie:
- dootsteken sonder ----/
- lijf noch lit aen ----/
- 't lyff ----/

VERBUEREN Zie:
- verboeren; verboiren; verboren;----; verbeuren; verburen/

VERBUERNISSE Zie:
- verbeurte; verboorte; verbuerte; verboornisse; verborenisse; ----; verbeurnisse; verbornisse; verboornesse; verboornis; verboortenisse; verbuertenis; verbeurtenis; verbuertenisse/

VERBUERTE Zie:
- peen ende ---- op verbuertenisse/
- sonder ----/
- verbeurte; verboorte;----; verboornisse; verborenisse; verbuernisse; verbeurnisse; verbornisse; verboornesse; verboornis; verboortenisse; verbuertenis; verbeurtenis; verbuertenisse/

VERBUERTE ENDE MISDADE = taut. misdrijf.
- crimen et publicatio;
- crime; délit; méfait ;
- Verbrechen;
- crime;
- acto delictivo; crimen; delito;

vpl.: T1/428.

VERBUERTE VAN SIJNEN LIJVE = doodstraf.
- poena capitis;
- peine capitale; peine de mort;
- Todesstrafe;
- capital punishment;
- pena de muerte; pena capital;

vpl.: T1/128.

VERBUERTEN OFT CONFISCATIEN = taut. verbeurdverklaring.
- confiscatio;
- confiscation;
- Konfiskation;
- confiscation;
- embargo; confiscación de bienes

vpl.: PvB1/155.

VERBUERTENIS Zie:
- op ----/
- verbeurte; verboorte; verbuerte; verboornisse; verborenisse; verbuernisse; verbeurnisse;

verbornisse; verboornesse; verboornis; verboortenisse; ----; verbeurtenisse/

VERBUERTENISSE Zie:
- op ----/
- peene ende op verbeurte, op ----/
- verbuerte;----/

VERBUET Zie:
- jaer van ----/
- verbueth;----/

VERBUET ; VERBUETH = sub. het beslag; arrest.
- detentio; occupatio;
- arrêt; saisie;
- Beschlag; Beschlaglegung;
- seizure;
- secuestro; embargo; confiscación; encautación;

vpl.: B1/128; C2/905.

VERBUETE Zie:
- te ---- gestelt wordden/
- ter ---- /

VERBUETEN Zie:
- binnen s'jaers te ----/
- verbuetten;----/

VERBUETER; VERBUETERE; VERBUETTER = sub. beslaglegger; in arrest steller; ruiler; verruiler; verhuurder.
- qui ducit in vincula; qui in custodiam dat; aliquis; qui rem mutat cum aliquo; locator;
- ce qui confisque; troqueur; loueur; locataire;
- Beschlagleger; Umtauscher; Vermieter;
- seizor-distrainer; who exchange; barters; lessors letter;
- secuestrador; embargador; el que efectua una permuta; arrendador;

vpl.: B1/130; Bl.Ra.1495/17; C2/905,942; B2/78; C2/1025.

VERBUETERE Zie:
- verbueter;----; verbuetter/

VERBUETH; VERBUET = ruil.
- mutatio;
- échange;
- der Tausch;
- exchange; barter;
- permuta; trueque; cambio;

vpl.: vdV/128; B1/; C2/905.

VERBUETTEN; VERBUETEN = vb. hom.1.verhuren; verruilen 2. in beslag nemen.
- 1.res mutare cum aliquo; permuto I 2.in vincula ducere; in custodiam;

- 1.échanger; louer 2.saisir;
- 1.umtauschen; verwechseln 2. sequestrieren;
- 1.exchange; barter 2.seize;
- 1.cambiar; trocar; permutar 2. secuestrar; confiscar; embargar;

vpl.: Bl:Ra.1495/16; C2/942; B1/130; C2/905.

VERBUETTER Zie:
- verbueter; verbuetere;----/

VERBULDEREN = vb. overdonderen.
- obruo III verbis; perturbo I saevis dictis; protelo I;
- bluffer; esbroufer;
- verblüffen;
- brow-beat; bully; run a bluff on;
- acallar; desconcertar;

vpl.: T1/222.

VERBUM Zie:
- calumnia per ---- credit vel non credit/
- de verbo ad ----/
- eedt de calumnia per ---- credit vel non credit/

VERBUNTENISSE Zie:
- verbyntenisse; verbontenisse; ----; verbontnis/

VERBUREN Zie:
- verboeren; verboiren; verboren; verbueren; verbeuren;----/

VERBURGEN Zie:
- verborgen; verborghen;----; verboorgen/

VERBUTEEREN Zie:
- verbuden; verbuten; verbuyten; verbeuyten; verboyten; verbuteren;----; verbutieren/

VERBUTEN Zie:
- verbuden;----; verbuyten;verbeuyten; verboyten; verbuteren; verbuteeren; verbutieren/

VERBUTEREN Zie:
- verbuden; verbuten; verbuyten; verbeuyten; verboyten;----; verbuteeren; verbutieren/

VERBUTIEREN Zie:
- verbuden; verbuten; verbuyten; verbeuyten; verboyten; verbuteren; verbuteeren;----/

VERBUYTEN Zie:
- verbuden; verbuten; ----; verbeuyten; verboyten; verbuteren; verbuteeren; verbutieren/

VERBYNTENISSE; VERBONTENISSE; VERBUNTENISSE; VERBONTNIS = sub. verbintenis.

- coniunctio; contextus rerum; commercium;
- contract;
- Verpflich tung; Kontrakt;
- alliance; contract;
- gravamen; obligación; contrato;

vpl.: B1/70; C2/895.

VERCENSEN Zie:
- versensen; verchensen; vercheinsen; verseinsen; verchynsen; vercisen;----/

VERCEULEN; VERCOELEN;VERCUELEN; VERCOLEN; VERCULEN = vb. kalmeren; rustig worden.
- se tranquillare;
- se calmer;
- abkühlen; beruhigen;
- calm; appease; become calm or quiet;
- calmarse; tranquilizarse; apaciguarse;

vpl.: C3/88.

VERCHENSEN Zie:
- versensen;----; vercheinsen; verseinsen; verchynsen; vercisen; vercensen; verchijnsen; verseinsen; verschijnsen/

VERCHEINSEN Zie:
- versensen; verchensen;----; verseinsen; verchynsen; vercisen; vercensen; verchijnsen; verseinsen; verschijnsen/

VERCHIEREN Zie:
- versieren; verzieren;----; vercieren/

VERCHIJNST Zie:
- verschijnst;----/

VERCHYNSEN Zie:
- versensen; verchensen; vercheinsen; verseinsen;----; vercisen; vercensen/

VERCIEREN Zie:
- versieren; verzieren; verchieren;----/

VERCISEN Zie:
- versensen; verchensen; vercheinsen; verseinsen; verchynsen;----; vercensen/

VERCKDRIJVER Zie:
- verckendrijver;----; varkenherde; varkenverwarer; verkenverwarer; varkenverwaerre; verkeherde; verkensherde; varkenhierde; verkensherde; varkenhoeder; verkenhoeder; verckensbediender; verckensheerdt/

VERCKEN Zie:
- gheslagen ----/

VERCKEN; VARKEN; VERKEN; VERREKEN; VEERKEN; VARKIJN; VARKIN; VERKENE; VERCKENE = sub. varken; zwijn.
- porcus; sus;
- porc; cochon;
- Schwein;
- pig; swine;
- cerdo; marrano; puerco; cochino; guarro;

vpl.: DKB 5; T1/309; C1/192, 321; C3/180; Lo5/24.

VERCKENDRIJVER; VERCKDRIJVER; VARKENHERDE; VARKENVERWARER; VERKENVERWARER; VARKENVERWAERRE; VERKEHERDE; VERKENSHERDE; VARKENHIERDE; VARKENSHERDE; VARKENHOEDER; VERKENHOEDER; VERCKENSBEDIENDER; VERCKENSHEERDT = sub. varkenshoeder.
- porcarius; porcorum custos;
- porcher;
- Schweinehirt; Schweinehüter;
- swine-herd;
- porquero; pastor de puercos; guarerro; porqueriso;

vpl.: Lo5/24,74,300; PvB6/64, 328.

VERCKENE Zie:
- vercken; varken; verken; verreken; veerken; varkijn; varkin; verkene;----/

VERCKENEN Zie:
- cudde ----/
- ongeringde ----/

VERCKENS Zie:
- 't ---- besien/

VERCKENS GHEKENNEVET = varkens gekneveld met een beugel cq. ring.
- porci devincti anulo;
- porcs annelés;
- Schweine gefesselt mit einem Ring;
- pigs tied with a ring;
- puercos amordazados por una abrazadera, argolla;

vpl.: C1/321.

VERCKEN SBEDIENDER Zie:
- verckendrijver; verckdrijver; varkenherde; varkenverwarer; verkenverwarer; varkenverwaerre; verkeherde; verkensherde; varkenhierde; varkensherde; varkenhoeder; verkenhoeder; ----; verckensheerdt/

VERCKENSBORSTEL = sub. borstel van varkenshaar.
- seta;
- brosse de soie, poil de cochon;
- Bürste von Schweineborsten;
- brush of pig's hair;
- cerdas de jabalí;

vpl.: PvB1/246.

VERCKENSCOTE Zie:
- varkenscooye; varkenschot; varkenscot; varkenstal;----; verckenskot; verkenscoye; verkenscot; verkenskot; verkenschot; verken stal/

VERCKENSHEERDER Zie:
- koije en ----/

VERCKENSHEERDT Zie:
- verckendrijver; verckdrijver; varkenherde; varkenverwarer; verkenverwarer; varkenverwaerre; verkeherde; verkensherde; varkenhierde; varkensherde; varkenhoeder; verkenhoeder; verckensbediender; ----/

VERCKENSKOT Zie:
- varkenscooye; varkenschot; varkenscot; varkenstal; verckenscote;----; verkenscoye; verkenscot; verkenskot; verkenschot; verkenstal/

VERCKENSSMEIR; VARKENSMEER VERKENSMEER; VARKENSMERE VARKENSMOUT; VERKENSMOUT; VARKENSMALT = sub. varkensvet.
- caro suilla;
- graisse de cochon;
- Schweinfett;
- pig's fat;
- manteca de cerdo; grasa de cerdo;

vpl.: PvB6/164.

VERCLAEREN Zie:
- executoriael ----/
- onder eedt de ----/
- van goeden prise ----/

VERCLAEREN; VERCLEREN; VERCLEIREN; VERCLAIREN; VERCLAREN; VERCLEEREN = vb.1.verklaren 2. sub. verklaring.
- 1.declaro I 2.explicatio; explanatio; interpretatio;
- 1.déclarer 2. déclaration;
- 1.erklären 2. Erklärung;
- 1.explain; state; declare 2. explanation;
- 1.declarar; certificar; dar fe 2. declaración; explicar; dilucidar;

vpl.: ACart 9; BVB 14,17,53, 185; MGG 14; LPS 33,115; C1/24.

VERSCHIJNSEN; VERCHIJNSEN; VERCENSEN; VERCHEINSEN; VERSEINSEN; VERCHYNSEN; VERCISEN; VERCHENSEN; VERCHEINSEN = vb. uitgeven van onroerend goed tegen betaling van een jaarlijkse cijns.
- per tributum expendere bona quae moveri non possum ; immobiles res;
- distribuer des biens immeubles contre un tribut annuel;
- ausgeben von Immobilien gegen ein jährlicher Zins;
- issue of real estate for taxation;
- distribuir bienes immuebles contra un tributo;

vpl.: MGG 12; ACart 11.

VERCHIJNSEN Zie:
- verschijnsen;----; vercensen; vercheinsen; verseinsen; verchynsen; vercisen; verchensen; vercheinsen/

VERCENSEN Zie:
- verschijnsen; verchijnsen;----; vercheinsen; verseinsen; verchynsen; vercisen; verchensen; vercheinsen/

VERCHEINSEN Zie:
- verschijnsen; verchijnsen; vercensen; vercheinsen; verseinsen; verchynsen; vercisen; verchensen;----/

VERSEINSEN Zie:
- verschijnsen; verchijnsen;versensen; vercheinsen;----;verchynsen; vercisen; verchensen; vercheinsen/

VERCHYNSEN Zie:
- verschijnsen; verchijnsen;vercensen; vercheinsen; verseinsen;----; vercisen; verchensen; vercheinsen/

VERCISEN Zie:
- verschijnsen; verchijnsen; vercensen; vercheinsen; verseinsen; verchynsen;----; verchensen; vercheinsen/

VERCHENSEN Zie:
- verschijnsen; verchijnsen;vercensen; vercheinsen; verseinsen; verchynsen; vercisen; ----; vercheinsen/

VERCHEINSEN Zie:
- verschijnsen; verchijnsen; vercensen; vercheinsen; verseinsen; verchynsen; vercisen; verchensen;----/

VERKLAER; VERKLEEREN;VERKLEERINGE; VERCLARINGE; VERCLAIRINGE; VERCLERINGE; VERCLAERSINGE; VERCLAERNISSE; VERCLAIRNISSE ;VERCLEERNISSE; VERCLAERNESSE = sub. verklaring; vb. verklaren.
- declaratio; declaro; explicatio;
- déclaration; déclarer; déposition;
- Erklärung; Aussage; erklären;
- declaration; declare; statement; explanation;
- declaración; explanación; aclarar; explicación; aclaración; deposición; explanacion;

vpl.: PB/IV/104,364; PvB1/88, 215; MGG 37; Cr2/998.

VERCLAERNESSE Zie:
- verklaer; verkleeren; verkleeringe; verclaringe; verclairinge; vercleringe; verclaersinge verclaernisse; verclairnisse; vercleernisse;----/

VERCLAERNISSE Zie:
- verklaer; verkleeren; verkleeringe; verclaringe; verclairinge; vercleringe; verclaersinge;----; verclairnisse vercleernisse; verclaernesse/

VERCLAERSINGE Zie:
- verklaer; verkleeren; verkleeringe; verclaringe; verclairinge; vercleringe;-----; verclaernisse; verclairnisse; vercleernis se; verclaernesse/

VERCLAERT Zie:
- gegroet ---- werden mitten reengenoeten/
- prodigue ----/
- thuijght ende ----/

VERCLAIREN Zie:
- verclaeren; vercleren; vercleiren;----; verclaren; vercleeren/

VERCLAIRINGE Zie:
- verklaer; verkleeren; verkleeringe; verclaringe;----; vercleringe; verclaersinge; verclaernisse; verclairnisse; verc leernisse; verclaernesse/

VERCLAIRNISSE Zie:
- verklaer; verk leeren; verk leeringe; verclaringe; verclairinge; vercleringe; verclaersinge verclaernisse;----; vercleernisse ; verclaernesse/

VERCLAREN Zie:
- verclaeren; vercleren; vercleiren; verclairen; ---- ; vercleeren/

VERCLAREN ENDE UYTWIJSEN = taut. duidelijk maken.
- explico I;
- élucider ; expliquer;
- klar machen;
- clarify; make clear ;
- explicar; aclarar; poner en claro ; elucidar;

vpl.: T1/504.

VERCLARINGE Zie:
- verklaer ; verkleeren; verkleeringe; ----; verclairinge; vercleringe; verclaersinge; verclaernisse; verclairnisse; vercleernisse; verclaernesse/

VERCLARINGE OFT PREFINICIE = taut. vooruit vaststellen van een datum waarop iets moet worden uitgevoerd.
- praefinitio;
- stipulation de la date d'exécution dans un contrat;
- Festsetzung des Datums worauf etwas durchgeführt werden soll ;
- determination of the date upon which something has to be executed;
- prefinición; fijación en un contrato de la fecha de ejecución ;

vpl.: T1/402.

VERCLEEREN Zie:
- verclaeren ; vercleren; vercleiren; verclairen ; verklaren; ----/

VERCLEERNISSE Zie:
- verklaer; verkleeren; verkleeringe ; verclaringe; verclairinge; verderinge; verclaersinge ; verclaernisse; verclairnisse; ----; verclaernesse/

VERCLEIREN Zie:
- verclaeren; vercleren; ---- ; verclairen; verclaren ; vercleeren/

VERCLEREN Zie:
- opteekenen met besonder ----/
- verclaeren; ----; vercleiren; verclairen ; verclaren; vercleeren/

VERCLERINGE Zie:
- verklaer ; verkleeren; verkleeringe ; verclaringe; verclairinge; ---- ; verclaersinge; verclaernisse; verclairnisse; vercleernisse; verclaernesse/

VERCLERINGEN Zie:
- manne ren van ----/

VERCLERINGHE OP DE DONCKERHEYT VAN EEN STATUYTE = verklaring van onduidelijkheid in een verordening.
- interpretatio obscuritatis in ordinatione;
- une certaine interprétation de ce qu'il y a d'obscur dans un statut;
- Aussage über die Undeutlichkeit einer Verordnung ;
- elucidation of a statute;
- declaración sobre lo que hay de vago en un estatuto ;

vpl.: Cu1/14.

VERCOCHT Zie:
- erfeliken ----/

VERCOCHT GOET OPDRAGEN METTEN HALME = door middel van overreiking van de halm; als zinnebeeld van afstand van eigendom; een verkocht goed overdragen.
- per traditionem calami ; ut symbo lum cessione possessione; bonum emptum tradere;
- vendu par le fétu ;
- mittels Ueberreichung des Halms; als Symbol von Abtretung des Eigentums ; ein verkauftes Gut übertragen ;
- transfer a sold good; by means of passing of the stalk ; as symbol of cession of property;
- tran smitir un bien vendido mediante la entrega de la caña;

vpl.: C1/609.

VERCOEPDACH Zie:
- cryen ende ----/

VERCOEPEN Zie:
- valsche ende ongewarige ----/
- vercoopen; ----/

VERCOEPEN; VERCOOPEN; VERCOPEN; VERCOIPEN = vb. verkopen.
- vendo III; venumdo I;
- vendre;
- verkaufen ;
- sell;
- vender;

vpl.: BVB 19,193 ; C1/28.

VERCOEPEN ENDE PENNINGHWEERDEN = verkopen en in het klein verkopen.
- vendere et divendere;
- vendre et débiter;
- Verkauf und Kleinverkauf;
- sell and sell in retail;
- vender y vender al por menor;

vpl.: Lo1/34.

VERCOEPER; VERCOOPER; VERCOEPERE; VERCOPER; VERCOIPER = sub. verkoper; handelaar; koopman.
- venditor; mercator; negotiator;
- vendeur ; commerçant;
- Verkäufer ; Händler;
- seller ; vendor; merchant;
- vendedor; comerciante ; negociante;

vpl.: Cu1/307; T2/96; B1; Ra. 1440/6.

VERCOEPERE Zie:
- vercoeper; vercooper;----; vercoper; vercoiper/

VERCOEPERS Zie:
- valsche ende ongewarige ----/

VERCOFT ENDE VERANDERT = taut. vervreemd.
- alieno I;
- vendre;
- veräuszern;
- alienate;
- alienar; enajenar;

vpl.: T1/369.

VERCOIPEN Zie:
- vercoepen; vercoopen; vercopen;----/

VERCOIPER Zie:
- vercoeper; vercooper; vercoepere; vercoper;----/

VERCONDEGEN Zie:
- vercundighen; vercundigen; vercondigen;----; vercondighen/

VERCONDIGEN Zie:
- ter payen aff doen ----/
- vercundighen; vercundigen;---- vercondegen; vercondighen/

VERCONDIGHEN Zie:
- vercundighen; vercundigen; vercondigen; vercondegen;----/

VERCOOPBOECK Zie:
- schatboeck oft ----/

VERCOOPE Zie:
- actie gegeven dengeenen die vercort is in coope oft ----/
- actie van ----/

VERCOOPEN Zie:
- laeten loven oft ----/
- metter bernender keerse ----/
- slete, dispenseren ende ----/
- te merct doen ende ---- ten hoogsten verdieren/
- uijt eighen authoriteijt ----/
- veijlen te ---- op eenen benoemden dagh/
- vercoepen;----; vercopen; vercoipen/

VERCOOPEN ENDE SLIJTEN = taut. bij opbod veilen en verkopen.
- licitatione vendo III;
- vendre publiquement par voie d'enchères;
- versteigern ;
- sell by auction;
- vender al mejor postor;

vpl.: B2/135.

VERCOOPENE = sub. het verkochte.
- quod est venditum;
- ce qu'on vend;
- was verkauft wird;
- merchandise;
- lo que se vende;

vpl.: ASO 14.

VERCOOPER Zie:
- vercoeper;----; vercoepere; vercoper; vercoiper/

VERCOOPER ENDE VERHANDELAER = taut. verkoper.
- venditor;
- vendeur;
- Verkäufer;
- vendor;
- vendedor;

vpl.: PvB1/384.

VERCOOPER OFT MANGELAER = verkoper of ruiler.
- venditor;
- vendeur ou échangiste;
- Verkäufer ;
- seller or exchanger;
- vendedor o persona que cambia algo;

vpl.: PB/II/38.

VERCOOPER VAN HAUTE OFT HAUTBREKER = taut. houthandelaar.
- ligni negotiator;
- marchand de bois;
- Holzhändler;
- timber; merchant;
- comerciante de maderas; maderero;

vpl.: PB/III/345.

VERCOOPERE Zie:
- vertierdere oft ----/

VERCOOPERE OFT CREDITEUR = verkoper of schuldeiser.
- venditor aut creditor;
- vendeur ou créditeur;
- Verkaufer oder Gläubiger;
- seller or creditor;
- vendedor o acreedor;

vpl.: T1/408.

VERCOOPERS Zie:
- vetwaerie ----/

VERCOOPERSSEN = sub.pl. verkopers.
- venditor;
- vendeurs;
- Verkäufer;
- salesman;
- vendedores;

vpl.: C1/224.

VERCOOPINGE Zie:
- publicque oft subhastatie ----/

VERCOOPINGHE ENDE CHIERINGHE = taut. verkoop bij opbod.
- venditio;
- vente aux enchéres;
- Versteigerung;
- sale by auction;
- vender en subasta pública; vender al mejor postor;

vpl.: Lo5/48.

VERCOPEN Zie:
- copen noch ---- er het er sy geslopt/
- laeten loven oft ----/
- ten tappe ----/
- vercoepen; vercoopen;-----; vercoipen/

VERCOPEN ENDE VERTHIEREN = taut. verkopen.
- vendo III;
- vendre;
- verkaufen;
- sell;
- vender;

vpl.: PB/III/305.

VERCOPEN MET EENDER COOPMANSCHAPPE = verkopen in één koop.
- per unam emptionem vendere;
- vendre en un seul marché;
- verkaufen in einem Kauf;
- sell in one sale;
- vender en/por una sola compra;

vpl.: C1/610.

VERCOPEN MET; VERDIEREN = met opbod verkopen; vb. verhogen een bod.
- licito I;
- vendre aux enchéres;
- im Aufstreich verkaufen;
- increase a bid;
- aumentar una puja;

vpl.: C1/603.

VERCOPEN OPENS KELDERS TER STRATEN WERT = verkopen met naar de straat toe geopende kelder.
- vendere cella aperta versus ad viam;
- débiter à cave ouverte vers la rue;

- verkaufen mit zur Strasze geöffneten Keller;
- sell from a callar that opens towards the street;
- vender mientras la bodega está abierta hacia la calle;

vpl.: Lo1/16.

VERCOPEN TER SNEDE = van de rol verkopen.
- vendere e volumine;
- vendre du rouleau;
- von der Rolle verkaufen;
- to sell from a roll;
- vender textil del rollo;

vpl.: PB/II/46.

VERCOPER Zie:
- vercoeper; vercooper; vercoepere;----; vercoiper/

VERCOPINGE OFT VENDICIE =taut. verkoop; verkoping.
- venditio;
- vente;
- Verkauf;
- sale;
- venta;

vpl.: T1/401.

VERCORT Zie:
- actie gegeven dengeenen die ---- is in coope oft vercoope/
- verkort;----/

VERCORT; VERONRECHT ENDE BESCHADICHT = taut. schade toegebracht.
- nocuit, alicui rei;
- porter préjudice ;
- Schaden zugefügt;
- damage done to;
- ocasionado daño;

vpl.: LPS 26.

VERCORTEN ENDE LEDEREN = taut. kwellen; schaden.
- noceo II; laedo III;
- nuire à ; porter préjudice à;
- schaden; schädigen; quälen;
- damage; hurt; harm; torment;
- perjudicar; dañar; causar; daño a;

vpl.: T1/573.

VERCORTEN ENDE VERONRECHTEN = taut. bekorten in rechte; tekort doen.
- lacunam facio III aliquo;
- faire tort; faire une injustice;
- benachteilen und Unrecht tun;
- abridge;
- hacer una injusticia a una persona; agraviar a una persona;

vpl.: T1/129.

VERCORTENISSE Zie:
- vercortinge; vercorttinge;----/

VERCORTENISSE ENDE LESIE = taut. schade.
- laesio;
- dommage; préjudice; désavantage; détriment ;
- Schaden;
- dammage;
- daño; perjuicio; desventaja; detrimento;

vpl.: T1/573.

VERCORTENISSE ENDE SCADE= taut. nadeel.
- damnum;
- désvantage; détriment; dommage perte; préjudice;
- Nachteil;
- disadvantage;
- daño; desventaja; pérdida; perjuicio;

vpl.: T1/340.

VERCRACHTIGEN Zie:
- vercrechteghen; verkragten; vercrachten; verkraften; vercrechten; vercregtigen;----; vercrichten/

VERCRECHTEGHEN ; VERKRAGTEN; VERCRACHTEN; VERKRAFTEN; VERCRECHTEN; VERCREGTIGEN; VERCRACHT IGEN; VERCRICHTEN = vb. verkrachten.
- stuprum;
- violer;
- verletzen; schänden; vergewaltigen;
- rape;
- deshonrar; estuprar; forzar;

vpl.: Bl:Pr.Tr/11; C2/933.

VERCRECHTEN Zie:
- vercrechteghen; verkragten; vercrachten; verkraften;----; vercregtigen; vercrachtigen; vercrichten/

VERCREGEN GOED OFTE CONQUESTE = taut. verkregen goed gedurende het huwelijk.
- bona acquisita; partum; acquisitum; conquisitio;
- biens acquis; conquêt;
- erworbene Güter während der Ehe ; Gewinn; Errungenschaft;
- acquired good during marriage;
- bienes adquiridos durante el matrimonio;

vpl.: Lo4/448; C1/25.

VERCREGHEN Zie:
- goeden in vollen bedde ----/

VERCREGTIGEN Zie:
- vercrechteghen; verkragten; vercrachten; verkraften; vercrechten;----; vercrachtigen; vercrichten/

VERCRICHTEN Zie:
- vercrechteghen; verkragten; vercrachten; verkraften; vercrechten; vercregtigen; vercrachtigen;----/

VERCRIGE Zie:
- tijttell ----/

VERCRIGE; VERCRIGENISSE; VERCRIJGE = sub. verkrijging; verwerving.
- impetratio; adeptio; comparatio;
- obtention; adquisition; impétration;
- Erwerbung; Erlangung;
- acquisition; obtaining;
- obtención; adquisición; impetración;

vpl.: LPS 44; DVB 11,12.

VERCRIGE ENDE BIJ WITTIGEN TITELL = bij wettige rechtsgrond en geschenk.
- ad causam et donum;
- au titre légitime et par don;
- bei gültigem Rechtsgrund und bei Geschenk;
- by legal ground and by gift;
- por título legal y donación;

vpl.: LPS 44.

VERCRIGEN Zie:
- goet ---- te gadere/
- vercrijgen;----; vercrijghen/

VERCRIGENISSE Zie:
- vercrige;----; vercrijge/

VERCRIJGE Zie:
- tijtell van ----/
- titule van ----/
- vanden iersten ----/
- vercrige; vercrigenisse;----/

VERCRIJGEN; VERCRIGEN; VERCRIJGHEN = vb. verkrijgen.
- acquiro III; conquiro III;
- obtenir; acquérir;
- erwerben;
- acquire;
- obtener; consequir; adquirir;

vpl.: AKB 6.

VERCRIJGERE OFT COOPERE = taut. verwerver.
- emptor;
- acheteur; acquéreur;
- Erwerber;
- acquirer;
- comprador; adquisidor; adquiridor;

vpl.: T1/114.

VERCRIJGHBRIEVE = sub. verwervingsakte.

- titulus acquisitionis;
- titre d'acquisition;
- Akte von Erwerbung;
- document of acquisition;
- acta de adquisición;

vpl.: Lo3/160.

VERCRIJGHE Zie:
- goede hebben met vuylen ----/

VERCRIJGHEN Zie:
- vercrijgen; vercrigen;----/
- vischcoopers ten ---- van hunne vischbanken/

VERCRIJGHEN ENDE WERFFEN = taut. verwerven.
- acquiro III;
- acquérir; obtenir;
- erlangen; erwerben;
- acquire; obtain;
- adquirir; consequir; lograr; obtener;

vpl.: T1/624.

VERCRIJGHER Zie:
- cooper oft ----/

VERCRIJGHT OFT OPGUET = taut. verwerft; verkrijgt.
- obtinet; adipiscitur;
- obtient;
- erwerben; erlangen;
- obtained; acquired;
- obtiene; lógra;

vpl.: AKB 6.

VERCROOPELEN OFT MENKEN = taut. verminken.
- mutilo I;
- estropier; mutiler;
- verstümmeln;
- maim; mutilate;
- desfigurar; estropear; lisiar; mutilar ;

vpl.: T1/399,383.

VERCUNDIGEN Zie:
- vercundighen; ----; vercondigen; vercondegen; vercondighen; /

VERCUNDIGHEN; VERCUNDIGEN VERCONDIGEN; VERCONDEGEN; VERCONDIGHEN = vb. aanbrengen; aangifte doen; verkondigen; aan te kondigen; officieel meedelen; melden.
- renuntio I; denuntio I; indico III; promulgo I;
- annoncer; publier; déclarer; promulguer;
- kündigen; veröffentlichen; verkündigen; proklamieren; gebieten; melden; anzeigen; berichten;
- denounce; announce; declare;

order ; to give notice; to denounce; promulgate;
- publicar; manifestar; anunciar; denunciar; delatar; promulgar;

vpl.: LPS 42; C2/883; B1/11; B2/54; C2/1019.

VERD Zie:
- vaert; vaerd; vart; varde; vaerde; var; vard; vere;----; verde; veerde/

VERDACHFAERDEN Zie:
- verdachvaerden;----/

VERDACHVAERDEN; VERDACHFAERDEN = vb. dagvaarden.
- in ius voco I;
- intimer ;
- gerichtlich vorladen;
- summon;
- citar; sumariar;

vpl.: C1/745.

VERDACHVAERDINGHE OFT WETE = dagvaarding.
- in ius vocatio;
- intimation;
- Vorladung;
- summons;
- intimación; citación;

vpl.: Lo5/8.

VERDAEN HEBBEN = zelfmoord plegen.
- ipsum se interficere;
- donner lui-même la mort; se suicider;
- sich entleiben;
- commit suicide;
- informar a uno; advertir a uno;

vpl.: Lo1/134.

VERDAERVEN Zie:
- verderven; verdarven; verdeerven;----; verdorven/

VERDAGHENE Zie:
- heerlicheyt ----/

VERDANIGHEN GHELDEN = voorgeschoten geld.
- pecunia praebita;
- argent déboursé;
- vorgeschossene Gelder;
- advanced money;
- dinero adelantado;

vpl.: Lo7/36.

VERDARFLIJC Zie:
- verderffelijc; verderfelijc;verdervelijc; verdorvelijc; verderflijc;----; verderfelic/

VERDARFNISSE Zie:
- verderffenisse; verderftenisse; verderfenisse; verderfenesse; verderfnesse;----/

VERDARVEN Zie:
- verderven;----; verdeerven; verdaerven; verdorven/

VERDE Zie:
- in ---- strijtghier/
- vaert; vaerd; vart; varde; vaerde; var; vard; vere; verd; ----; veerde/
- vrede;----; varde; vaerde; vreden/

VERDECKEN = vb. dakdekken; het dak op een huis aanbrengen.
- domum pertegere III; tectum absolvere; tecto tegere III;
- couvrir une maison;
- dachen; ein Haus unter Dach bringen;
- to cover in a house;
- cubrir una casa; cubrir aguas;

vpl.: B1/47; C2/890.

VERDECKEN ENDE VERPLACKEN = taut. dekken een huis met riet, stroo, pannen of leien.
- domum tego III harundine, stramento, tegulis aut lapidibus sectilibus;
- couvrir une maison avec du chaume, des tuiles ou des ardoises;
- ein Haus decken mit Rohr, Stroh, Ziegel oder Schiefer;
- cover a house with reed, straw, tiles or slates;
- cubrir una casa con cañizo, paja, tejas o pizarra;

vpl.: T1/483; B1/47; C2/890.

VERDEELEN Zie:
- verdeijlen;----; verdelen; verdeilen/

VERDEERVEN Zie:
- verderven; verdarven;----; verdaerven; verdorven/

VERDEGRIS; VERDEGRISE = sub. kope rgroen.
- aerugo;
- vert de gris; verdet;
- Kupfergrün;
- verdigris;
- verdete; óxido cóprico;

vpl.: PvB1/367.

VERDEGRISE Zie:
- verdegris;----/

VERDEIJLEN Zie:
- verloten ende ----/

VERDEIJLEN; VERDEELEN; VERDELEN; VERDEILEN = vb. verdelen.
- divido III; partior IV;
- partager; distribuer;

- verteilen;
- distribute;
- repartir; distribuir;

vpl.: LPS 118.

VERDEIJLINGHE Zie:
- divisie oft ----/

VERDEILEN Zie:
- verdeijlen; verdeelen; verdelen ----/

VERDELEN Zie:
- verdeijlen; verdeelen;----; verdeilen/

VERDELVOETS = een vierde voet.
- pes quartus;
- un quatrième pied;
- ein vierter Fusz;
- a fourth foot;
- cuarta parte de un pie;

vpl.: Cr2/1013/28.

VERDEN Zie:
- strijtgierich ende in velde ende in ---- hebben/

VERDENGEN Zie:
- verdingen;----/

VERDEREN Zie:
- voirderen; vorderen; voorderen;----/

VERDERFELIC Zie:
- verderffelijc; verderfelijc; verdervelijc; verdorvelijc; verderflijc; verdarflijc;----/

VERDERFELIJC Zie:
- verderffelijc;----; verderfelijc; verdorvelijc; verderflijc; verdarflijc; verderfelic/

VERDERFEN Zie:
- selfs ---- aen sijn lijf/

VERDERFENESSE Zie:
- verderffenisse; verderftenisse; verderfenisse;----; verderfnesse; verdarfnisse/

VERDERFENISSE Zie:
- quisting, jacture ende ----/
- verderffenisse; verderftenisse; ----; verderfenesse; verderfnesse; verdarfnisse/

VERDERFENISSE ENDE EXTINCTIE = taut. vernietiging.
- destructio;
- extinction et perte; destruction;
- Zerstörung;
- destruction;
- extinción; destrucción;

vpl.: PB/II/161.

VERDERFFELIJC; VERDERFELIJC; VERDERVELIJC; VERDORVELIJC;

VERDERFLIJC; VERDARFLIJC; VERDERFELIC = adi. bederfelijk; bederfbaar; aan bederf onderhevig.
- damnosus; perniciosus; pestifer; funestus; corruptibilius;
- corruptible; périssable;
- verderblich;
- perishable;
- de índole perecedera; corruptible;

vpl.: T2/68.

VERDERFFELIJCK GOEDT = bederfelijke waren.
- bona corruptibilia;
- marchandises périssables;
- leichtverderbliche Waren;
- perishable commodities;
- mercaderías corruptibles;

vpl.: B2/188.

VERDERFFELIJCKE SCADE = onherstelbare schade.
- damnum irreparabile;
- dommage irréparable;
- unersetzlicher Schaden;
- irreparable damage;
- daño irreparable;

vpl.: T1/258.

VERDERFFELYCKEN SCADE OFF SONDER ACHTERDEELE = taut. zonder schade.
- sine damno;
- sans dommage;
- ohne Schade;
- without damage;
- sin danos o perjuicios; sin pérdida; sin desventaja;

vpl.: vdV/77; B1; C2/896.

VERDERFFENISSE; VERDERFTENISSE; VERDERFENISSE; VERDERFENESSE; VERDERFNESSE; VERDARFNISSE = vernieling; ondergang; ramp.
- disturbatio; calamitas; destructio; perditio; pernicies;
- destruction; perte; ruine;
- Zerstörung; Katastrophe; Unheil;
- destruction; calamity; catastrophe; disaster;
- destrucción; destrozo; perdición; perdida; ruina;

vpl.: PvB5/504; T2/421.

VERDERFFENISSE OFT SCHAEDE = bederf of schade.
- corruptio aut damnum;
- détérioration ou endommagement;
- Verderben oder Schaden;
- decay or damage;
- deterioro o daño;

vpl.: Lo5/38.

VERDERFFENISSEN ENDE ONTGOEDINGE = taut. nadeel; verarming.
- damnum; paupertas;
- perte; ruine;
- Verarmung;
- disadvantage; impoverishment;
- pérdida; ruina;

vpl.: T1/64.

VERDERFLIJC Zie:
- verderffelijc; verderfelijc; verdervelijc; verdorvelijc;----; verdarflijc; verderfelic/

VERDERFNESSE Zie:
- verderffenisse; verderftenisse; verderfenisse; verderfenesse; ----; verdarfnisse/

VERDERFTENISSE Zie:
- verderffenisse;----; verderfenisse; verderfenesse; verderfnesse; verdarfnisse/

VERDERVELIJC Zie:
- verderffelijc; verderfelijc;----; verdorvelijc; verderflijc; verdarflijc; verderfelic/

VERDERVEN Zie:
- hem selfs ---- aen sijn lijf/
- vruchten int velt heymelijc ----/

VERDERVEN; VERDARVEN; VERDEERVEN; VERDAERVEN; VERDORVEN = ombrengen; van het leven beroven; te gronde richten; bederven; schade aanrichten.
- perdo III; corrumpo III;
- corrompre; égorger; tuer;
- töten; verderben;
- destroy; kill; corrupt; ruin;
- corromper; estropear; quitar la vida;

vpl.: T1/188; B2.

VERDERVEN ENDE DESTRUEREN = taut. verwoesten; vernielen.
- destruere;
- détruire;
- zerstören;
- destroy;
- destruir; destrozar;

vpl.: PB/II/339.

VERDERVEN OFT TE QUISTE GAEN = taut. te gronde gaan; verkwist worden.
- dissipor I;
- se perdre;
- verschwendet werden;
- go to rack and ruin; be dissipated;
- irse a pique;

vpl.: T1/497.

VERDERVEN OFTE TE NIETTE GAEN = taut. bederven.
- corrumpor III;
- se gâter ou se perdre;
- verderben;
- spoil; detoriate;
- desaparecer o perderse;

vpl.: Lo4/102.

VERDERVEN; VERARGEREN ENDE TE NYETTE GAEN = taut. onderkomen; verkommeren; verwaarlozen.
- neglego III;
- laisser à l'abandon; négliger;
- vernachlässigen; verwahrlosen;
- neglect;
- abandonar; desatender; descuidar;

vpl.: T1/417.

VERDESTRUEERINGE Zie:
- verdestrueringe;----/

VERDESTRUERINGE; VERDESTRUEERINGE = sub. verwoesting.
- destructio;
- destruction;
- Verwüstung;
- destruction;
- destrucción; destrozo;

vpl.: PvB7/326.

VERDEYLEN Zie:
- verloten ende ----/

VERDEYLEN ENDE DISTRIBUEREN = taut. verdelen.
- distribuo III;
- distribuer;
- verteilen;
- distribute;
- repartir;

vpl.: PvB1/278.

VERDEYLINGHE Zie:
- versplijtinghe ofte ----/

VERDEYLINGHE, DEYLINGEN ENDE/OFT DIVISIE; DEELINGE = taut. verdeling.
- divisio;
- division; répartition; partage;
- Verteilung;
- division; distribution;
- ditribución; reparto; pardición; division;

vpl.: T1/443; 489,508,622; Lo4/352.

VERDIENT GELT = verdiend geld.
- peculium;
- argent gagné;
- verdientes Geld;
- earnes money;
- dinero ganado;

vpl.: T1/514.

VERDIEPINGE; VORDIEPINGE = sub. verdieping cq. dieper maken of uitgraven van water.
- excavatio; profundius reddo III;
- approfondissement; creusement;
- Austiefung; Ausschlämmung;
- deepening; excavation;
- ahondamiento; profundización;

vpl.: ACart 21; T1/258.

VERDIERDER; VERDIERDERE; VERDIRDER; VERDUERDER =sub. opbieder; bieder.
- licitator; is, qui contra licetur;
- enchérisseur; offrant; surenchéreur;
- Steigerer; Bietender; Aufbieter; Ueberbieter;
- bidder; maker of a higher bid;
- uno que puja; pujador; postor;

vpl.: C1/436,603; C2/878; Lo3/476,602; T2/253,466.

VERDIERDERE Zie:
- ten hoogsten ---- geven/
- ten hoogsten verdierene; verdieren;----; verdierende/
- verdierder;----; verdirder; verduerder/

VERDIEREN Zie:
- ten hoogsten verdierene;----; verdierdere; verdierende/

VERDIEREN; VERDIREN; VERDUREN; VERDUEREN = vb. opbieden; een bod verhogen; duurder maken; duurder worden.
- exaggero I; adjico III; contra liceor II; pretiosorem facio; annonae caritas increbrescit;
- enchérir; pousser aux enchères; rendre plus cher; augmenter; devenir plus cher;
- steigern; aufbieten; einen höhern Preis bieten; verteuern; kostspieliger werden;
- make a higher bid; outbid;
- pujar; hacer postura; aumentar una proposición de precio; encarecer; encaecer;

vpl.: Lo3/602; T2/255; B2/116; C2/1029; C1/436; PvB1/284.

VERDIEREN OFT HOOGHEN =taut. sub. opbod.
- auctus pretii;
- enchères;
- Aufstreich;
- sell by auction;
- puja;

vpl.: Lo7/354.

VERDIERENDE Zie:
- ten hoogsten verdierene; verdieren; verdierdere;----/

VERDIERENE Zie:
- hoochsten ----/
- hoogsten ----/
- kelders ----/
- te merct doen ende vercoopen ten hoogsten ----/
- ten hoogsten ----; verdieren; verdierdere; verdierende/
- vercopen met ----/

VERDIERGHELT = sub. onkosten van opbod.
- impensae licitationis;
- frais d'enchères;
- Unkosten von Versteigerung;
- expenses of auction;
- gastos de una venta al mejor postor;

vpl.: Lo7/28.

VERDIERINGE; VERDIERINGHE; VERDIERSINGE; VERSCHIERINGE CHIERINGE = sub.1.prijsverhoging 2. opbod bij openbare verkoop.
- 1.auctus pretii; earior anona 2.licitatio cum venditio publico;
- 1.augmentation de prix; hausse des prix 2.vente aux enchères;
- 1.Hausse; Preiserhöhung; Preissteigerung 2.
- 1.the becoming more expensive increase of price 2. sell by auction;
- 1.encarecimiento; subida de precio; aumento de precio 2.venta publica al mejor postor;

vpl.: PvB1/395; PB/III/418; Lo5/128.

VERDIE RINGHE Zie:
- verdieringe;----; verdiersinge verschieringe; chieringe/

VERDIERPENNINGEN; VERTHIERPENNINGHEN = sub.pl. opbodgelden.
- pecuniae licitationes; nummi licitationis; pecuniae venditionis;
- deniers des enchères; deniers de vente;
- Aufstreichsgelder; Verkaufsgelder;
- auction-money; auction pennies; proceeds of a sale;
- arras de puja; en una venta al mejor postor; arras de la venta al mejor; precio de venta;

vpl.: Lo6/392; Lo7/44; Lo6/110; C1/681.

VERDIERSINGE Zie:
- verdieringe; verdieringhe; ----; verschieringe; chieringe/

VERDINGEN; VERDENGEN = vb. gunnen; regelen; te koop aanbieden; verkopen.

- conduco III; redimo III; ordino I; vendito I; condicio vendito I;
- allouer; accorder; regler; vendre;
- verdingen; ausschreiben; den Preis regeln; ordnen; verkaufen;
- allot; arrange; order; put up for sale;
- adjudicar; conceder; otorgar; arreglar; ordenar; vender; poner a la venta; ofrecer en venta;

vpl.: C1/50,199; PB/III/143.

VERDINGHEN NAER MERCKTGANCK = te koop aanbieden voor de marktprijs.
- ad emptionem offerre pro annona;
- vendre aux prix du marché;
- zu Kauf anbieten für den Marktpreis;
- offer for sale at the market price;
- ofrecer en venta al precio de mercado;

vpl.: C1/50.

VERDINGHINGHE = sub. gunning.
- conductio; redemptio;
- allocation;
- Verdingung;
- allotment;
- contrata; adjudicación;

vpl.: C1/199.

VERDIRDER Zie:
- verdierder; verdierdere;----; verduerder/

VERDIREN Zie:
- verdieren;----; verduren; verdueren/

VERDOBBELINGE Zie:
- verdobbelinghe;----/

VERDOBBELINGHE; VERDOBBELINGE = sub. verdubbeling.
- duplicatio;
- doublage;
- Verdopplung;
- doubling;
- redoblamiento;

vpl.: C1/209.

VERDOEMDER; GEDAMPNEERDER ENDE ONNATUERLIJCKER GEBUERTE = taut. kind geboren uit een hoer en priester, monnik of minderbroeder.
- filius, -a, natus -a ex meretrice et sacerdote, monacho aut fratre minore;
- enfant né d'une union illégitime ;

- Kind geboren aus einer Hure;
- child born of a whore and priest, monk or born of a whore and adulterer;
- hijo nacido de una unión ilegítima;

vpl.: T1/504.

VERDOEN Zie:
- hem selven ---- oft ter doodt bringhen/

VERDOENDER Zie:
- onnut ----/

VERDOENDER; VERDOENER = sub. verkwister.
- dissipator;
- prodigue;
- Verschwender;
- prodigal;
- disipador; malgastador; derrochador;

vpl.: Lo3/520.

VERDOENER Zie:
- verdoender;----/

VERDOERT; VERDORRET; VERDORT = vb. verdort.
- aridus;
- sec; desséché; aride;
- verwelkt; dürr;
- whither;
- seco; árido;

vpl.: BVB 22.

VERDONCKEREN Zie:
- zijn recht ----/

VERDONCKEREN; VERDONKELEN VERDUNKELEN; VERDONCLEN; VERDONKEREN = hom.vb.1.onduidelijk maken 2. achterhouden; verduisteren.
- 1.obscuro 1 2.occulto 1;
- 1.obscurcir 2. occulter;
- 1.undeutlich machen 2. unterschlagen; verdunkeln;
- 1.make obscure 2.keep back; embezzle;
- 1.confundir 2.ocultar; esconder; malversar; desfalcar; sustraer;

vpl.: Lo4/760; Lo3/144; C1/429.

VERDONCKEREN ENDE TURBEEREN = taut. vervagen.
- turbo I;
- devenir vague;
- verdämmern; verschwimmen;
- fade; grow blurred; become indistinct;
- hacerse vago;

vpl.: T1/511.

VERDONCKEREN ENDE VERSTOPPEN = taut. verstoppen.

- abscondere;
- cacher;
- verstecken;
- hide;
- esconder; ocultar;

vpl.: PB/II/127.

VERDONCKEREN OFT BELETTEN = onkenbaar maken of tegenhouden.
- obscurare aut impedere;
- obscurcir ou empêcher;
- hindern;
- obscure or impede;
- oscurecer; deslustrar, o impedir;

vpl.: C1/390.

VERDONCKEREN OFT HET VERLIESEN = taut. zoek raken.
- perdo III;
- la perte ou occultation;
- verlorengehen;
- get lost;
- perder; extraviarse;

vpl.: C1/167.

VERDONCKEREN, VERSETTEN OFT WEGNEMEN = taut. verduisteren, verzetten of wegnemen.
- obscurare movere, aut remove re;
- cacher occulter; changer ou ôter;
- unterschlagen;
- obscure, shift, or take away;
- oscurecer; desfalcar; robar;

vpl.: C1/195.

VERDONCKERINGHE; VERDONKERNISSE = sub. verduistering.
- obscuratio;
- obscurcissement;
- Verdunklung;
- obscuration;
- oscurecimiento; malversación de fondos;

vpl.: PB/II/144.

VERDONCLEN Zie:
- verdonckeren; verdonkelen; verdunkelen;----; verdonkeren/

VERDONKELEN Zie:
- verdonckeren;----; verdunkelen; verdonclen; verdonkeren/

VERDONKEREN Zie:
- verdonckeren; verdonkelen; verdunkelen; verdonclen;----/

VERDONKERNISSE Zie:
- verdonckeringhe;----/

VERDOOHTTE = vb. voorkwam.
- videor II;
- paraître; sembler;
- dünken;

- think;
- parecer;

vpl.: MGG 68.

VERDOOLDE BEESTEN = verdwaalde beesten.
- bestiae itinere aberratae;
- bêtes égarées;
- verirrte Tiere; verfehlte Tiere; fehlgegangene Tiere;
- wandering animals; lost animals;
- ganado descarriado; bestias descaminadas;

vpl.: Lo6/12; C1/659.

VERDOOMDER GESELSCAPE = laag bij de gronds gezelschap.
- comitatus infimus;
- compagnie damnée;
- triviale; platte Gesellschaft;
- inferior company;
- vil compañía;

vpl.: T1/269.

VERDORRET Zie:
- verdoert;----; verdort/

VERDORT Zie:
- verdoert; verdorret;----/

VERDORVELIJC Zie:
- verderffelijc; verderfelijc; verdervelijc;----; verderflijc; verdarflijc; verderfelic/

VERDORVEN Zie:
- verderven; verdarven; verdeerven; verdaerven;----/

VERDRACH Zie:
- sonder ----/

VERDRACH; VERDRACHT = sub. overeenkomst.
- conventum; pactum;
- contrat; accord;
- Uebereinkommen; Vereinbarung;
- agreement; arrangement; treaty;
- convenio; contrato; pacto;

vpl.: BVB 184.

VERDRACH, PORT OFT DISSIMULATIE = taut. veinzerij; dubbelhartigheid.
- dissimulatio;
- port ou dissimulation;
- Heuchelei;
- dissimulation;
- fingimiento; disimulación;

vpl.: Lo6/98.

VERDRACHT Zie:
- verdrach;----/

VERDRAEGEN ENDE DESTITUEREN = taut. ontslaan; afzetten.
- destituo III; privo I; spolio I;
- destituer; priver; dénuer; dépourvoir;
- entlassen; beschwindeln;
- discharge; deprive; swindle;
- destituir; desproveer;

vpl.: PvB1/421; PvB1/115.

VERDRAEGHEN Zie:
- als hij bij menschelijcker crachte can ----/

VERDRAEGHEN; VERDRAGEN; VIRDRAGEN = vb. opdragen; bevelen; overeenkomen; afspreken;weigeren.
- ordino I; convenio IV; consentio IV; recuso I;
- ordonner; convenir; s'accorder refuser;
- beauftragen; befehlen; übereinkommen; verweigern;
- charge; order; accord; agree; refuse;
- encargar; encomendar; mandar; pactar; conv enir; concertar; disponer; estipular; rehusar;

vpl.: PB/III/13; MGG 52; C1/7; B2/117; C2/1029.

VERDRAEIJT VERSTANT = foute uitleg.
- explanatio falsa;
- explication incorrecte;
- fehlerhafte Auslegung;
- wrong explanation;
- explicación errónea;

vpl.: PvB6/268.

VERDRAG Zie:
- gecasseerd ----/

VERDRAGEN Zie:
- verdraeghen;----; virdragen/

VERDRAGEN; VERDROEGH = vb. weigeren.
- recuso I;
- refuser;
- verweigern;
- refuse;
- rehusar;

vpl.: B2/117; C2/1029.

VERDRAGEN, CESSEREN ENDE AFLATEN = taut. nalaten iets te doen; te kort schieten.
- cesso I;
- s'abstenir de; s'empêcher de;
- nachlassen etwas zu tun;
- fail to do something;
- abstenerse de; dejar de hacer;

vpl.: T1/239.

VERDRAGEN ENDE COMPONEREN = overeenkomen en bijleggen.
- constituere aliquid cum aliquo et componere;
- s'accorder avec et arranger;

- vereinbaren und schlichten;
- agree and settle;
- componder, conciliar, y cerrar un trato con;

vpl.: BVB 21,30.

VERDRAGEN; GEARESTEERT ENDE VASTGESTELT = vastgesteld.
- apprehensus et constitutus;
- arrêté; constitué;
- festgesetzt;
- ascertained;
- confirmada el acta comprobado;

vpl.: LPS 64.

VERDRAGHEN Zie:
- ghelijck inne ----/

VERDRAGHEN OFTE GHEAMOVEERT = taut. verwijderd.
- amotus;
- enlevé ou emporté;
- entfernt;
- removed;
- apartado; alejado; echado fuera;

vpl.: C1/7.

VERDRAGINGE = sub. overeenkomst; afspraak.
- conventium; pactio;
- convention;
- Vereinbarung;
- agreement;
- contrato; convención; pacto;

vpl.: Lo4/4.

VERDREGEN ENDE VERJAIGT = taut. verdreven.
- expello III;
- chasser; expulser;
- vertreiben;
- chase away; drive away; drive out;
- echar; expeler; expulsar;

vpl.: T1/170.

VERDRENKEN Zie:
- verdincken; verdrinken;----; verdronken/

VERDRIET Zie:
- ongherieff, last oft ----/
- ten ---- der armen/

VERDRIJVEN Zie:
- extirperen ende ----/

VERDRINCKE; VERDRINKENISSE = sub. verdrinking.
- suffocatio fluido;
- noyade;
- Ertrinken;
- drowning;
- anegada;

vpl.: C1/455.

VERDRINCKEN Zie:
- hem selven ----; verdroncken/

VERDRINCKEN; VERDRINKEN; VERDRENKEN; VERDRONKEN = vb. onder water lopen.
- inundo I;
- inonder; submerger;
- überschwemmt werden;
- flood; inundate;
- inundar; sumergir;

vpl.: AKB 13.

VERDRINKEN Zie:
- verdrincken;----; verdrenken; verdronken/

VERDRINKENISSE Zie:
- verdrincke;----/

VERDROEGH Zie:
- verdragen;----/

VERDROCKEN Zie:
- verdrucken;----/

VERDRONCKEN Zie:
- hem selven verdrincken;----/

VERDRONCKEN GHELAGHEN = drinkgelagen.
- comissationes; potationes;
- écots bus; dépense; beuverie;
- Trinkgelage;
- drinking-bouts;
- borracheras; escote;

vpl.: C1/501,744.

VERDRONKEN Zie:
- verdrincken; verdrinken; verdrenken;----/

VERDROOCHD = adi. verdord.
- aridus;
- desséché; mort;
- verdorren;
- wither;
- secar;

vpl.: C1/32.

VERDRUCK Zie:
- swaer ----/

VERDRUCKEN; VERDROCKEN = vb. belemmeren; beletten.
- exstinguo III;
- obstruer; empêcher;
- hemmen; hindern;
- hinder; hamper; impede;
- estorbar; impedir; vedar;

vpl.: C1/187.

VERDRUCKINGE Zie:
- confusie, oppressie ende ----/

VERDRUCKINGHE ENDE TYRANNYE = taut. onderdrukking.
- oppressio;
- tyrannie et oppression;
- Unterdrückung;
- oppression;
- opresió; tirania;

vpl.: PB/II/232.

VERDRYVEN ENDE EXTIRPEREN = verdrijven en uitroeien.
- depellere et exstirpare;
- chasser et extirper;
- vertreiben und ausrotten;
- drive away and extirpate ;
- expeler y extirpar;

vpl.: PB/II/357.

VERDUEMPD(T) = ppf. verdoemd.
- damno I; condemno I;
- damner; réprouver; maudire;
- verdammen;
- damn;
- condenar; reprobar;

vpl.: T1/45; T2/197.

VERDUEMPD ENDE ONGEOIRLOOFD = taut. laakbaar.
- vituperandus;
- blâmable; défendu; illicite; répréhensible;
- tadelhaft;
- blamable; condemnable;
- censurable; criticable; ilicito; prohibido; reprobable;

vpl.: T1/76.

VERDUERDER Zie:
- verdierder; verdierdere; verdirder;----/

VERDUEREN Zie:
- verdieren; verdiren; verduren; ----/

VERDUNKELEN Zie:
- verdonckeren; verdonkelen; ----; verdonclen; verdonkeren/

VERDUREN Zie:
- verdieren; verdiren; ----; verdueren/

VERDUT Zie:
- verduut;----/

VERDUUT; VERDUT = adv. kinds; suf; versuft.
- ineptus; mente captus; obtusa mente; delirus; pueriliter;
- bête; enfantin; puéril; sénile;
- dösig; kindisch; stumpfsinnig; verwirrt;
- dazed; doting; dull; stunned; childish;
- chocho; imbécil; infantil; atolondrado; aturdido; atondado; embrutecido;

vpl.: T2/372; T1/61.

VERE Zie:
- vaert; vaerd; vart; varde; vaerde; var; vard;----; verd; verde; veerde/
- vyer; vier; viere; vijr; vir; ----/

VERECHTEREN Zie:
- verachteren; verafteren;----/

VEREEDTS PERSOON; VEREEDE = onder ede staande persoon.
- persona juratus;
- personne qui est lié par serment;
- unter Eid stehender Person;
- a person under oath;
- persona bajo juramento;

vpl.: Cr2/1008.

VEREENIGEN Zie:
- partijen ----/

VEREERINGE Zie:
- onder pretext van ----/
- vereeringhe; vereringe;----/

VEREERINGHE; VERERINGE;VEREERINGE = sub. geschenk als eerbewijs; geschenk.
- donum ut ornamentum; honorarium;
- présent comme hommage; cadeau don;
- Geschenk wie Ehrenerweisung; Geschenk;
- present as token of honour; gift;
- regalo como homenaje; obsequio; presente;

vpl.: Cr2/1008; C1/66.

VEREERINGHE AEN AMPTMAN = geschenk aan de land heerlijke ambtenaar.
- donum magistratui domini praedii;
- don au préposé du seigneur;
- Geschenk am landesherrlichen Beamten;
- gift to the official of the landlord ;
- donación al funcionario principesco;

vpl.: C1/201.

VEREERINGHE OFT SCHENCKAGIE = taut. eerbewijs in de aanbieding van wijn.
- insigne in vini presentatione;
- hommage en offrant du vin;
- Ehrenerweisung in der Anbietung von Wein;
- mark of honour in the presentation of wine;
- homenaje por medio de ofrecimiento de vino;

vpl.: C2/946.

VEREERINGHEN Zie:
- giften;---- oft recompensen/

VEREESCHEN Zie:
- verheyschen; verheysschen; verheischen; vereischen;----;

vereschen; vreeschen; verheeschen; verheschen; verheessen; verheeschen; vereijschen; verheijsschen; verheisen/

VEREFFENINGE Zie:
- deductie ende ----/

VEREFFINGE Zie:
- deducatie ende contribucie oft ----/

VEREFFINGEN ENDE VERLIKINGEN = taut. vereffening.
- solutio;
- liquidation;
- Ausgleich;
- settlement;
- liquidación;

vpl.: T1/606.

VEREIJCKEN ENDE CONTUMACEREN = taut. verstek laten gaan.
- contumelio I;
- contumacer;
- im Termin wegbleiben;
- make default contumaciously;
- no comparecer uno en juicio siendo llamado;

vpl.: C1/630.

VEREIJCSELEN Zie:
- naden ----/

VEREIJSCHEN Zie:
- verheyschen; verheysschen; verheischen; vereischen; vereeschen; vereschen; vreeschen; verheeschen; verheschen; verheessen; verheeschen;----; verheijsschen; verheisen/

VEREISCHEN Zie:
- verheyschen; verheysschen; verheischen;----; vereeschen; vereschen; vreeschen; verheeschen; verheschen; verheessen; verheeschen; vereijschen; verheijsschen; verheisen/

VERENIGHE Zie:
- minnelijcke ----/

VERERGEREN Zie:
- krincken ofte ----/
- verargeren; veraergeren;----/

VERERINGE Zie:
- vereeringhe;----/

VERESCHEN Zie:
- verheyschen; verheysschen; verheischen; vereischen; vereeschen;----; vreeschen; verheeschen; verheschen; verheessen; verheeschen; vereijschen; verheijsschen; verheisen/

VEREVOUDICH Zie:
- viervuldig; viervout; viervolt; viervalt; viervout; viervoudich; veervoudich;----; vierevoudich; viervoldich; viervuldich/

VEREXUWEN Zie:
- verissuen; verissuwen;----; veryssuwen/

VEREYCSELEN Zie:
- naden ----/

VERFOIREN Zie:
- vervueren; vervoeren; vervouren; vervoiren;----/

VERFOLCH Zie:
- vervolch; vervolgh; vervolghe; vervollech; vervollich;----/

VERFORSEREN OFT VERKRACHTEN = taut. verkrachten.
- violo I;
- violer;
- verletzen;
- to rape;
- estuprar;

vpl.: Cr2/1333.

VERGADDEREN Zie:
- vergaederen; vergaderen; vergaideren; vergaeren; vergadren vergedren; vergederen;----; vergaren; vergeren; vergeeren/

VERGADERD Zie:
- collegiaeliter ----/

VERGADEREN Zie:
- in wettigen ----/
- 't samen ---- in houwelijcken staet/
- vergaederen;----; vergaideren; vergaeren; vergadren; vergedren; vergederen; vergadderen; vergaren; vergeren; vergeeren/

VERGADEREN IN HUWELIJCKEN STATE = verenigen in de huwelijkse staat.
- coniungere in matrimonium;
- unir dans l'état de marriage;
- vereinigen in dem Ehestand;
- to unite in the status of marriage;
- casar, unir, reunir en el estado de casado;

vpl.: Lo1/304.

VERGADERINGE Zie:
- vergaderinghe; vergaeringhe; ----; vergederinge; vergadringe; vergaringe/

VERGADEINGHE; VERGAERINGHE VERGADERINGE; VERGEDERINGE; VERGADRINGE; VERGARINGE = sub. samenvoeging; vergadering.
- colligatio; coagmentatio;

conventus;
- réunion; jonction;
- Versammlung; Sammlung;
- assembly; meeting;
- reunión; asamblea; junta;

vpl.: C1/79; PB/II/352.

VERGADERINGHE ENDE COMPACTE = taut. overeenkomst; bijeenkomst; verdrag.
- pactum congressus;
- contrat et réunion; conciliabule;
- Vereinbarung; Vertrag;
- agreement; treaty;
- pacto; acuerdo; convención; reunión; convenio;

vpl.: PB/II/343.

VERGADERT Zie:
- collegiaelijck ----/
- inne wettighen ---- sijn/

VERGADREN Zie:
- vergaederen; vergaderen; vergaideren; vergaeren; ----; vergedren; vergederen; vergadderen; vergaren; vergeren; vergeeren/

VERGADRINGE Zie:
- vergaderinghe; vergaeringhe; vergaderinge; vergederinge; ----;vergaringe/

VERGAEDEREN; VERGADEREN; VERGAIDEREN; VERGAEREN; VERGADREN; VERGEDREN; VERGEDEREN; VERGADDEREN; VERGAREN; VERGEREN; VERGEEREN = vb. samenkomen; samenvloeien; vergaderen; inzamelen; verzamelen; vergaren; oogsten.
- confluo III; convenio IV in locum; lego III; coco IV; coniungo III; colligo III;
- confluer; assembler; réunir; joindre; rassembler; moissonner;
- zusammenkommen; tagen; sich versammeln; zusammenfügen; sammeln; einernten;
- assemble; flow together; meet; gather; to join; to unite; collect; to harvest;
- afluir; concurrir; congregar; juntar; reunir; unir; coger; colectar; recoger; amontonar; atesorar; cosechar;

vpl.: DVB 10; BVB 189; T1/14; B1/36; C2/888,1006; PB/II/122; PvB1/268; Ca2/174; Cu1/245; PB/IV/19.

VERGAEDEREN OP HET CLIPPEN VAN DE STOCK = samen komen na

gewaarschuwd te zijn door het slaan van een stok op de deur.
- convenire post evocationem per baculum in portas;
- assembles après être alerté par frapper d'un batôn sur la porte;
- sich versammeln nach einer Warnung mit einem Stock auf die Tür;
- to meet after warning with a stick on the doors;
- reunirse después de un aviso mediante un palo a la puerta;

vpl.: PvB5/662.

VERGAEDERINGE OFT ROTSINGE = taut. samenrotting.
- conspiratio;
- assemblée;
- Zusammenrottung;
- assembly;
- cuadrilla; gavilla; pandilla;

vpl.: PvB5/15.

VERGAEN OFT VERARGEREN = taut. te niet gaan; slijten.
- ad nihilum recido III aut deterior III;
- disparaître; s'user;
- abnutzen; verschleiszen;
- wear out;
- desaparecer; irse gastando;

vpl.: T1/416.

VERGAEN; VERSINCKEN ENDE SMELTEN = taut. vervallen.
- delabor III;
- devenir; caduc; expirer;
- verfallen; zerfallen;
- decay; expire; lapse;
- caducar; expirar;

vpl.: T1/103.

VERGAEREN Zie:
- vergaederen; vergaderen; vergaideren; ----; vergadren; vergedren; vergederen; vergadderen; vergaren; vergeren; vergeeren/

VERGAERINGHE Zie:
- vergaderinghe; ----; vergaderinge; vergederinge; vergadringe; vergaringe/

VERGAIDEREN Zie:
- vergaederen; vergaderen; ----; vergaeren; vergadren; vergedren; vergederen; vergadderen; vergaren; vergeren; vergeeren/

VERGAIRDEREN Zie:
- actie dair twee ongenoemde voirwairden ende contracten tsamen ----/
- vergaederen; ----/

VERGAIRDEREN OFT COLLIGEREN = taut. verzamelen; samenvoegen; bijeenbrengen.
- colligo III;
- amasser; colliger; recueillir; rassembler;
- sammeln; zusammenfügen;
- collect; gather;
- colegir; congregar; juntar; recopilar; réunir;

vpl.: T1/239 Lo6/478.

VERGAIRDERINGE DER CLERCKEN ENDE CONCILIE = taut. kerkvergadering.
- concilium;
- assamblée d'ecclésiastiques; concile; synode;
- Kirchenversammlung; Konzil; Synode;
- churchmeeting; synod;
- asamblea de eclesiásticos; concilio; sinodo;

vpl.: T1/330.

VERGANCKELIJCHEYT OFT DESTRUCTIE = slijtage of vernietiging.
- destructio;
- usure ou destruction;
- Abnutzung oder Vernichtung;
- wear or destruction;
- deterioro o destrucción;

vpl.: T1/418.

VERGANCKELIJCK Zie:
- gedenckenisse der ----/

VERGANCLICHEIDEN VAN SCEPEN OFT BREKINGEN = taut. schipbreuk.
- naufragium;
- naufrage;
- Schiffbruch;
- shipwreck;
- naufragio; zozobra;

vpl.: T1/220.

VERGANGENE Zie:
- geledene ende ---- tide/

VERGANGHEN Zie:
- hem selven ----/

VERGANSING; VERGANSINGE; VERGANSINGHE = sub. opname als lid in een vereniging of gilde.
- satisfactio iuri societatis, inauguratio societati aut collegio; affiliatio; cooptatio membri novi in collegium;
- inauguration; affiliation de quelqu'un comme membre d'une société; admission d'un nouveau membre dans une corporation;
- Aufnahme als Mitglied; Aufnahme von jemand wie Glied in einer Vereinigung; Aufnahme eines neuen Mitglied in einer Zunft;
- admission as a member; take someone as a member of a society; admission of a new member in a guild inauguration;
- incorporación como miembro; admisión de uno como miembro de una asociación; admisión, acogida, de un nuevo miembro en el gremio;

vpl.: C1/58,535; PB/IV/248.

VERGAREN Zie:
- vergaederen; vergaderen; vergaideren; vergaeren; vergadren; vergedren; vergederen; vergadderen; ----; vergeren; vergeeren/

VERGARINGE Zie:
- vergaderinghe; vergaeringhe; vergaderinge; vergederinge; vergadringe; ----/

VERGEDEREN Zie:
- vergaederen; vergaderen; vergaideren; vergaeren; vergadren; vergedren; ----; vergadderen; vergaren; vergeren; vergeeren/

VERGEDERINGE Zie:
- vergaderinghe; vergaeringhe; vergaderinge; ----; vergadringe; vergaringe/

VERGEDREN Zie:
- vergaerdern; vergaderen; vergaideren; vergaeren; vergadren; ----; vergederen; vergadderen; vergaren; vergeren; vergeeren/

VERGEEFFS Zie:
- te ----/

VERGEEREN Zie:
- vergaederen; vergaderen; vergaideren; vergaeren; vergadren; vergedren; vergederen; vergadderen; vergaren; vergeren; ----/

VERGEETINGEN Zie:
- mit ignorancien ende ----/

VERGEFFENISSE Zie:
- abolitie ende verghiffenisse, vergiffenisse; vergifnisse; ---- vergefniss e; v ergeven isse; vergevenesse/

VERGEFNISSE Zie:
- abolitie ende verghiffeniss e; vergiffenisse; vergifnisse; vergeffenisse; ----; vergeve - nisse; vergevenesse/

VERGELDE; VERLEGDE, PENNINGEN = voorgeschoten gelden.
- pecuniae praebitae;
- des deniers déboursés ;
- ausgelegte Gelder;
- advanced money;
- fondos adelantados;
- vpl.: Lo3/368.

VERGELDEN Zie:
- vergildene;----; vergilden/

VERGELDEN OFT/ENDE RESTITUEREN = taut. vergoeden; betalen.
- restituo III; recompenso I; solvo III;
- compenser; indemniser; réparer; restituer; récompenser; bonifier; payer;
- ersetzen; rückerstatten; vergüten; zahlen;
- pay; compensate for; to make good; reimburse; indemnify;
- bonificar; compensar; devolver; indemnizar; restituir; recompensar; pagar;

vpl.: T1/240; Lo6/344; T2/81.

VERGELDENISSE Zie:
- vergeldinge;----/

VERGELDINGE; VERGELDENISSE = hom.sub.1. beloning 2.betaling.
- 1.compensatio 2.pensatio; retributio;
- 1.récompense; rémunération; rétribution; compensation 2. payement;
- 1.Belohnung 2.Zahlung;
- 1.reward; 2.payment;
- 1.compensación; recompensa; remuneración; 2.desembolso; pagamento; pago;

vpl.: T1/422,427.

VERGELDINGE ENDE BETALINGE IN GELDE = taut. betaling in geld.
- solutio in pecunia;
- payement en argent;
- Bezahlung in Geld;
- payment in money;
- pago en efectivo;

vpl.: T1/401.

VERGELDINGE ENDE REMUNERACIEN = taut. geldelijke beloning.
- remuneratio;
- rémunération; récompense;
- geldliche Belohnung;
-financial reward;
- remuneración; recompensa;

vpl.: T1/523.

VERGELDINGE ENDE RESTITUCIEN = taut. schadevergoeding.
- restitutio;
- indemnité; restitution;

- Schadenersatz;
- indemnification;
- indemnización; restitución;

vpl.: T1/286.

VERGELDINGE OFT COMPENSATIE = taut. vereffening; schuldvergelijking.
- compensatio;
- compensation;
- Schuldvergleich; Ausgleich;
- compensation;
- compensación; liquidación;

vpl.: Lo4/380; C1/482; Lo4/184 DVB 119.

VERGELDINGE OFT REMBOURSEMENT = taut. terugbetaling.
- restitutio;
- remboursement; restitution;
- Nachnahme;
- reimburse; or requital;
- restitución;

vpl.: PvB1/538.

VERGELDINGHE Zie:
- daer af ---- doen/

VERGELDINGHE DOEN = verantwoording geven; verantwoorden.
- praestare;
- donner une compensation à;
- verantworten;
- account for;
- dar cuenta a;

vpl.: C1/608.

VERGELT Zie:
- veerghelt; veergelt;----/

VERGEREN Zie:
- vergaederen; vergaderen; vergaideren; vergaeren; vergadren; vergedren; vergederen; vergadderen; vergaren;----; vergeeren/

VERGESELSCHAPPEN = vb. begeleiden.
- comitor I;
- accompagner;
- begleiten;
- accompany;
- acompañar;

vpl.: PvB5/57.

VERGESEYDE = adi. voorzegde.
- praedictus;
- susdit; nommé ci-dessus;
- obenerwähnter;
- aforesaid;
- susodicho;

vpl.: PvB1/98.

VERGETELHEID Zie:
- verghetentheyt;----; vergeteltheid; vergetelijcheit; vergetenheit;vergetentheit;

vergetenisse/

VERGETELIJCHEIT Zie:
- verghetentheyt; vergetelheid; vergeteltheid;----; vergetenheit; vergetentheit; vergetenisse/

VERGETELTHEID Zie:
- verghetentheyt; vergetelheid; ----; vergetelijcheit; vergetenheit; vergetentheit; vergetenisse/

VERGETENESSE Zie:
- verghetenisse; vergettenisse; ----/

VERGETENHEIT Zie:
- verghetentheyt; vergetelheid; vergeteltheid; vergetelijcheit; ----; vergetentheit; vergetenisse/

VERGETENISSE Zie:
- verghetentheyt; vergetelheid; vergeteltheid; vergetelijcheit; vergetenheit; vergetentheit; ----/

VERGETENTHEIT Zie:
- verghetentheyt; vergetelheid; vergeteltheid; vergetelijcheit; vergetenheit;----; vergetenisse;/

VERGETTENISSE Zie:
- verghetenisse;----; vergetenesse/

VERGEVENESSE Zie:
- abolitie ende verghiffenisse; vergiffenisse; vergifnisse; vergeffenisse; vergefnisse; vergevenisse;----/

VERGEVENISSE Zie:
- abolitie ende verghiffenisse; vergiffenisse; vergifnisse; vergeffenisse; vergefnisse; ----; vergevenesse/

VERGHEEFFLYCK ENDE REMISSIBEL = taut. vergeeflijk.
- venia dignus;
- pardonnable et rémissible;
- verzeihlich;
- pardonable;
- remisible;

vpl.: PB/II/303.

VERGHEEFS Zie:
- te ----/

VERGHELEKEN OFT GHERECOMPENSEERT = gelijkgemaakt of vergoed.
- aequatus vel compensatus;
- égaler ou récompenser;

- belohnt;
- equalized or compensated;
- igualado o compensado;

vpl.: C1/158.

VERGHETENISSE; VERGETTENISSE; VERGETENESSE = sub. het vergeten worden.
- oblivio;
- oubli;
- in Vergessenheit geraten;
- fall into oblivion;
- olvido;

vpl.: PB/II/352.

VERGHETENTHEYT; VERGETELHEID; VERGETELTHEID; VERGETELIJCHEIT; VERGETENHEIT; VERGETENTHEIT; VERGETENISSE = sub. vergeetachtigheid.
- oblivio;
- défaut de mémoire;
- Vergeszlichkeit;
- aptness to forget;
- falta de memoria;

vpl.: PB/II/231.

VERGHETENTHEYT ENDE OUBLYANCIE = taut. vergeetachtigheid.
- oblivio;
- défaut de mémoire; facilité d'oublier;
- Vergeszlichkeit;
- aptness to forget;
- falta de memoria;

vpl.: PB/II/231.

VERGHICHTEN; VERGIFTEN; VERGICHTEN = vb. in bezit stellen.
- in possessionem ferre;
- mettre en possession;
- verleihen;
- put in possession of;
- poner en posesión;

vpl.: C3/106.

VERGHIFFENISSE Zie:
- abolitie ende ----; vergiffenisse; vergifnisse; vergeffenisse; vergefnisse; vergevenisse; vergevenesse/
- criesme der ----/
- fenijne ende ----/

VERGICHTEN Zie:
- verghichten; vergiften;----/

VERGIERRE Zie:
- vergyere; vergierere;----/

VERGIFFENE Zie:
- alle 't ontfaene ende te ----/

VERGIFFENISSE Zie:
- abolitie oft ---- brieve/

- abolitie ende verghiffenisse; ----; vergifnisse; vergeffenisse; vergefnisse; vergevenisse; vergevenesse/

VERGIFFENISSE; VERGHIFFENISSE; VERGIFNISSE; VERGEFFENISSE; VERGEFNISSE; VERGEVENISSE; VERGEVENESSE = sub. vergiftiging.
- veneficium; venena;
- empoisonnement;
- Vergiftung;
- intoxication; poisoning;
- envenenamiento; intoxicatión;

vpl.: T1/128; T2/372.

VERGIFFENISSE BREIVE OFT ABOLITIE = straf opheffingsbrief.
- litterae abolitionis;
- lettres d'abolition ou pardon;
- Aufhebungsbrief;
- letter of pardon;
- carta de perdón; carta de indulto;

vpl.: Lo4/840.

VERGIFNISSE Zie:
- abolitie ende verghiffenisse; vergiffenisse;----; vergeffenisse; vergefnisse; vergevenisse; vergevenesse/

VERGIFTEN Zie:
- verghichten; ----; vergichten/

VERGIJERE ;VERGIERERE; VERGIERRE; VERGYERE = wijnroeier; een functionaris die gevulde wijnvaten moest nameten.
- doliorum mensor;
- jaugeur, un fonctionnaire qui devait vérifier les tonneaux à vin remplis;
- Weinvisierer, ein Funktionar der gefüllten Weinfäsze muszte nachmessen;
- ganger, official who had to measure filled winebarrels;
- medidor de toneles para vino;

vpl.: Lo1/12.

VERGILDEN Zie:
- vergildene; vergelden;----/

VERGILDENE; VERGELDEN;VERGILDEN = vb. vergelden; schade vergoe den.
- compensare;
- compenser;
- entschädigen;
- make good;
- recompensar; indemnizar a uno de los daños sufridos;

vpl.: C1/593.

VERGLAESEN SONDER OPEN TE GAEN = voorzien van vensterglas

dat niet geopend kan worden.
- providere specularium quae non possunt se aperiri quae non aperturam habent in exterxiorem vel interiorem partem;
- pourvoir de vitres fixes qui ne s'ouvrent pas;
- versehen von Fenstern die nicht geöffnet werden können;
- provided with window-glass which cannot be opened;
- provisto de vidrio de vidri era que no se abre;

vpl.: C1/244.

VERGLAEST Zie:
- verstaeckt ende vast ---- venster/

VERGOEYEN; VERGOEDEN; VERGUDEN = vb. vergoeden.
- compenso 1;
- doter; dédommager;
- vergüten; ersetzen;
- compensate;
- remunerar; compensar;

vpl.: C1/664.

VERGOLDEN Zie:
- verhouden ; vergouden;----/

VERGOUDEN Zie:
- v erhouden;----; vergolden/

VERGOUDEN = vb. belonen.
- meritum praemium alicui persolvere; remunerari aliquem praemio;
- rémunérer; retribuer; récompenser; salarier;
- belohnen;
- reward; recompense;
- remunerar; recompensar;

vpl.: DVB 3.

VERGOYT = ppf. vergoed.
- damnum restitutum;
- indemnisé;
- ersetzt; erstattet;
- compensate; indemnify;
- indemnizado; compensado;

vpl.: Lo6/242.

VERGUDEN Zie:
- vergoeyen; vergoeden;----/

VERGUNT ENDE GECONCEDEERT = taut. toegestaan.
- concessus;
- permis; accordé;
- gewährt; vergönnt;
- allowed;
- otorgado y concedido;

vpl.: MGG 90.

VERGUUSBESIE Zie:
- verjuijsbesie; verjuusbesie;verjuysbesie;----;verguysbesie/

VERGUYSBESIE Zie:
- verjuijsbesie; verjuusbesie; verjuysbesie; verguusbesie; ----/

VERHAAL OFT REGRES = taut. verhaal; recht van weder inbezitneming.
- regressus;
- recours;
- Regresz;
- recourse;
- recurso;

vpl.: C1/120.

VERHAALT Zie:
- verbalijck ----/

VERHAEL Zie:
- prologhe; prologe; proloque oft langdurich ----/
- prologhe oft langdurich ----/
- regres; regrees ende ----/

VERHAEL ENDE REGREES = taut. verhaal; verhaalsrecht.
- regressus ius indemnatis
- recours;
- Entschädigung; Recht auf Schadenersatz;
- remedy; redress; recourse; right of indemnification;
- recurso; rescate; derecho de recurso;

vpl.: T1/620; C1/18.

VERHAELEN Zie:
- sijn gebreck ----/
- verhailen;----; verhalen/
- verschenen huere ----/

VERHAELINGE Zie:
- tot ---- van /

VERHAELT Zie:
- verbalijck ----/
- verreijkt ende ----/

VERHAELT = ppf. veroordeeld.
- condemnare;
- condamner;
- verurteilen;
- condemn;
- condenar;

vpl.: T2/372.

VERHAILEN; VERHAELEN; VERHALEN = vb. verhalen.
- narro I; referro III;
- raconter; avoir recours contre;
- erzählen; nennen;
- mention; tell;
- relatar; referir;

vpl.: T2/9.

VERHALEN Zie:
- respireren ende hunne asem te ----/

- verhailen; verhaelen;----/

VERHALEN OFT RICHTEN = taut. in rechte vorderen; zich verhalen op.
- exigo III;
- se dédommager de;
- sich auf einen erholen;
- recoup oneself on;
- resarcirse de;

vpl.: T1/474.

VERHANDELAER ENDE VERCOOPER = taut. verkoper.
- venditor;
- vendeur;
- Verkäufer;
- vendor;
- vendedor;

vpl.: PvB1/384.

VERHAND PLIGTEN; VERHANTPLICHTEN = vb. van rechten of vorderingen afstand doen.
- cedere III postulationibus; omittere iussa legis;
- renoncer aux doirts ou aux créances;
- verzichten auf Rechte oder Forderungen;
- resign; cede, rights;
- hacer renuncia de derechos o de deudas activas;

vpl.: B1/109; C2/902.

VERHANGHEN Zie:
- hem selven ----/

VERHANTPLICHTEN Zie:
- verhandpligten;----/

VERHAUWEN Zie:
- al verhouwen,---- ende bereyt/

VERHEESCHEN Zie:
- verheyschen; verheysschen; verheischen; vereischen; vereeschen; vereschen; vreeschen; verheeschen: verheschen; verheessen;----; vereijschen;verheijsschen; vereijschen; verheisen/

VERHEESSEN Zie:
- verheyschen; verheysschen; verheischen; vereischen; vereeschen; vereschen; vreeschen` verheeschen; verheschen;----; verheeschen; vereijschen; verheijsschen; vereischen; verheisen/

VERHEF Zie:
- verheff;----; verheffinge; verheffeninge; verhevinge/

VERHEFF; VERHEF; VERHEFFINGE; VERHEFFENINGE ; VERHEVINGE = sub. de verheffing van een

leen; ophoging.
- honorarium quod novus vasallus patrono largitur introitur causa; elevatio;
- élévation d'un bien féodal; rehaussement;
- Erhebung eines Lehen; Erhöhung Aufschüttung;
- enfeoffment; height;
- elevación de un feudo; levantamiento;

vpl.: DVB 43; C1/193.

VERHEFFEN Zie:
- leen ----/

VERHEFFEN MET DE LEDIGE HANT = belenen zonder tegenverplichting.
- oppignero I sine officio ex suá parte;
- mettre en gage sans prétention;
- verpfänden ohne Gegenverpflichtung;
- pawn without counter-olbigation;
- pignorar sin servicio reciproco;

vpl.: DVB 46.

VERHEFFEN OFT OPGRACHTEN = taut. beschutten met een gracht of ophogen.
- fossa munire vel altius efferre;
- hausser et garantir d'un fossé;
- erhöhen; aufschütten;
- protect with a ditch or heighten;
- resguardar con un foso o levantar;

vpl.: C1/193.

VERHEFFEN OFTE RELIEFFVE= taut. erkenning van een leenheer door een leenman.
- probatio patronia vasallo;
- relief;
- Lehenerhebung;
- recognition of feudal lord by vassal;
- reconocomiento de un señor feudal por un vasallo;

vpl.: Lo6/458.

VERHEFFENDE Zie:
- haere herten ----/

VERHEFFENINGE Zie:
- verheff; verhef; verheffinge; ----; verhevinge/

VERHEFFINGE Zie:
- verheff; verhef;----; verheffeninge; verhevinge/

VERHEIJSSCHEN Zie:
- verheyschen; verheysschen;verheischen; vereischen; vereeschen; vereschen; vreeschen; verheeschen; verheschen;

verheessen; verheeschen; vereijschen;----; verheisen/

VERHEISCHEN Zie:
- verheyschen; verheysschen; ----; vereischen ; vereeschen; vereschen; vreeschen; verheeschen; verheschen; verheessen; verheeschen; vereijschen; verheijsschen; verheisen/

VERHEISEN Zie:
- verheyschen; verheysschen; verheischen; vereischen; vereeschen; vereschen; vreeschen; verheeschen; verhesen; verheessen; verheeschen; vereijschen; verheijsschen;----/

VERHESCHEN Zie:
- verheyschen; verheysschen; verheischen; vereischen; vereeschen; vereschen; vreeschen; verheeschen;----; verheessen; verheeschen; vereijschen; verheijsschen; verheisen/

VERHEVINGE Zie:
- verheff; verhef; verheffinge; verheffeninge;----/

VERHEYLIJCKEN Zie:
- verhouwen; verhuwen; verhiliken; ----/

VERHEYSCHEN; VERHEYSSCHEN VERHEISCHEN; VEREISCHEN; VEREESCHEN; VERESCHEN; VREESCHEN; VERHEESCHEN; VERHESCHEN; VERHEESSEN; VEREIJSCHEN; VERHEIJSSCHEN; VERHEISEN = vb. eisen; vereisen vorderen.
- postulo I; posco III; peto III; exigo III; exposco III;
- exiger; réclamer; revendiquer; requérir;
- nennen; anführen; fordern; erfordern;
- claim; demand; require;
- reclamar; demandar; exigir; requerir; pedir; reinvindicar

vpl.: C1/200,209; LPS 120; C1/4.

VERHEYSCHT = adi. vereist.
- postulo I;
- requérir; exiger; demander;
- erfordern;
- require;
- requerir; exigir; pedir;

vpl.: C1/47.

VERHEYSSCHEN Zie:
- verheyschen;----; verheischen; vereischen; vereeschen; vereschen; vreeschen; verheeschen

verheschen; verheessen; vereijschen; verheijsschen; verheisen/

VERHILIKEN Zie:
- verhouwen; verhuwen;----; verhillicken; verheylijcken/

VERHILLICKEN Zie:
- verhouwen; verhuwen; verhiliken;----; verheylijcken/

VERHINDEREN ENDE INQUIETEREN = taut. weerhouden verontrusten en verhinderen.
- inquieto I ad impedio IV;
- inquiéter et empêcher;
- abhalten;
- restrain;
- imquietar y empachar;

vpl.: MGG 47.

VERHINDERINGE OFTE BELEDT = taut. verhindering; belemmering; beletsel; hinder.
- impeditió; turbatus;
- empêchement; obstacle;
- Verhinderung; Hindernis; Belästigung; gehindert; gehemmt; belästigt;
- hindrance; obstacle; impediment; impeded; troubled;
- obstáculó; empachó; estorbó; empachadó;

vpl.: MGG 77,78,80,83.

VERHODEN Zie:
- verhueden; verhoeden;----; verhoiden; verhuyden/

VERHOEDEN Zie:
- verhueden;----; verhoden; verhoiden ; verhuyden/

VERHOEDEN ENDE REMEDIEREN = taut. voorkomen.
- remedium adhibere et caverse;
- prévénir;
- vorbeugen;
- prevent ;
- remediar; evitar; prevenir; impedir ; precaver;

vpl.: EE/2; B1.

VERHOEPEN ENDE VERBEYDEN = taut. verwachten.
- attendo III;
- attendre ;
- erwarten;
- expect;
- esperar; aguardar;

vpl.: PB/III/313.

VERHOEREN Zie:
- verhooren ; verhoren; verhoiren ; ----/

VERHOGER Zie:
- verhooghere;----/

VERHOIDEN Zie:
- verhueden; verhoeden; verhoden;----/

VERHOIREN Zie:
- verhooren; verhoren;----; verhoeren/

VERHOIRSATEN Zie:
- veroersetten; veroersaten; ----; oersaten; orsaten/

VERHOLEN = ppf. verborgen.
- absconditum;
- caché ;
- verborgen ;
- hidden ;
- escondido ; ocultado;

vpl.: PB/IV/200.

VERHOLEN ENDE SECREET = taut. geheim.
- secretus;
- secret;
- Geheim ;
- secret;
- secreto; oculto; escondido ;

vpl.: PvB5/508.

VERHOLEN HOUDEN = vb. verborgen houden.
- occultare;
- avoir caché;
- verborgen halten;
- to keep secret;
- guardar secreto;

vpl.: PvB6/335.

VERHOOGHDE MUNTE = geevalueerd geld.
- nummus quod valorem auctus;
- monnaie évalué ;
- Geld gesteigert in Wert;
- money raised in value;
- moneda tasada, valuada; moneda aumentada, acrecentada;

vpl.: PvB5/231.

VERHOOGHER Zie:
- laesten ---- ende meest daer vore biedende/

VERHOOGHERE; VERHOGER = sub. opbieder.
- qui adjicit;
- r-enchérisseur ;
- derjenige der einen höhern Preis bietet;
- the one who bids higher;
- pujador;

vpl.: PB/II/61.

VERHOOREN Zie:
- recolleren;----/

VERHOOREN; VERHOREN; VERHOIREN; VERHOEREN = vb. ondervragen; horen; verhoren.
- interrogo I; audio IV;

- interroger;
- ausfragen ; vernehmen; verhören;
- interrogate; hear;
- interrogar;

vpl.: B2/94; C2/1029/2; MGG 7.

VERHOREN Zie:
- secretelijck ----/
- verhooren;---- ; verhoiren; verhoeren/

VERHOUDEN; VERGOUDEN; VERGOLDEN = vb. belonen ; genieten; betalen.
- compenso I; solvo III;
- rémunérer; retribuer ; salarier recompenser ;
- belohnen; vergüten ;
- reward; recompense; compensate;
- recompensar; remunerar;

vpl.: BVB 3.

VERHOUWEN Zie:
- al ---- ende bereyt/

VERHOUWEN; VERHUWEN; VERHILIKEN; VERHILLICKEN; VERHEYLIJCKEN = hom.vb.1.voorbehouden 2. hertrouwen ;opnieuw huwen.
- 1.reservo I 2.secundo nubeo II; secundum matrimonium ineo IV;
- 1.réserver 2.se remarier ; convoler en secondes noces;
- 1.reservieren; in petto halten; 2.wieder heiraten;
- 1.reserve 2.remarry; marry again;
- 1.reservar 2.casarse en segundas nupcias; volver a casarse;

vpl.: Lo6/450 ; T2/60; Cr2/1013 24.

VERHUDEN ENDE SCHOUWEN = taut. verhoeden.
- cavere;
- empêcher;
- verhüten;
- prevent;
- precaver; impedir;

vpl.: PB/II/231.

VERHUDEN ENDE VOORCOMEN = taut. voorkomen.
- praevenio IV;
- prévenir;
- zuvorkommen ; vorbeugen;
- prevent;
- prevenir; precaver ;

vpl.: PvB1/231.

VERHUEDE Zie:
- voorcomen ende ----/

VERHUEDEN Zie:
- actie tot ---- van scaden aan

huysinge oft erve/
- te bat te ----/
- te ---- ende te schuwen/

VERHUEDEN; VERHODEN; VERHOIDEN; VERHUYDEN = 1.beschermen 2. verbieden 3. vermijden; verhoeden; voorkomen vb.
- 1.protego III 2. veto I 3.veto I; caveo II; provideo II; devito I; praevenio IV;
- 1.protégere 2.défendre 3.éviter; prohiber; prévenir; eviter; fuir ;
- 1.beschützen 2. verbieten 3. verhüten; vorbeugen; verhindern; vermeiden;
- 1.protect 2.forbid 3.avoid ; prevent;
- 1.proteger 2.prohibir 3.evitar prevenir; precaver; impedir; rehuir;

vpl.: B2/94; C2/1029/2; C1/208 LPS 40; T2/53; PvB1/110,455 ; B1/141.

VERHUEDEN ENDE EVITEREN = taut. vermijden; voorkomen ; ontwijken; ontgaan.
- evito I; praevenio IV; defugio IV;
- éviter et prévenir;
- vorbeugen; vermeiden ; auswichen ;verhüten; umgehen ;
- prevent; avoid; evade;
- evitar ; prevenir; eludir; rehuir;

vpl. :LPS 70; PB/ II/311,313, 198; C1/362; PB/III/536.

VERHUEDINGEN ENDE VLIEDINGEN = taut. voorkoming.
- preventio;
- empêchement; prévention;
- Vorbeugung;
- prevention;
- evitación; prevención;

vpl.: T1/301.

VERHUERDE Zie:
- haeven in ---- huysen sijn verbonden voor de huer/

VERHUERDER Zie:
- meester oft ----/

VERHUERDER; VERHURER; VERHUERRE; VERHUYRDER = sub. verhuurder.
- locator ;
- bailleur;
- Vermieter;
- lessor;
- alquilador; arrendador;

vp l .:Lo5/282; Cr2/1041.

VERHUERDES Zie:
- sterfdagh der ---- en breeckt gheen huere voor den huerlinck/

VERHUEREN Zie:
- metter berrender, bernender keersse te ----/
- cieredagh van ----/
- openbaerlijck ----/
- uyt der handt ----/

VERHUERINGE Zie:
- actie van ----/
- in ---- uuytgeven langer dan X jaire/

VERHUERINGEN OFT LOCACIEN = taut. verhuring.
- locatio;
- location;
- Vermietung;
- hiring;
- locación ;

vpl.: T1/421.

VERHUERINGE MET DEN STOCK-SLAEGHE = verhuring bij opbod.
- locatio per subhastationem;
- location par subhastation;
- Vermietung im Aufstreich;
- hire out by auction;
- locación por subasta pública;

vpl.: Ca2/176.

VERHUERRE Zie:
- verhuerder; verhurer ;----; verhuyrder/

VERHUERT OFF VERMIET ; VERMIET ENDE VERHUERT ; VERMINT EN DE VERHUERT = taut. verhuurd.
- elócatum;
- loué;
- vermietet;
- let;
- alquiladó;

vpl.: DKB 22,54.

VERHUIRDER Zie:
- sterffdach en breeckt geen huyre ten waere dat die ---- waere een tochtenaer/

VERHURER Zie:
- verhuerder;----; verhuerre; verhuyrder/

VERHUWEN Zie:
- verhouwen;----; verhiliken; verhillicken; verheylijcken/

VERHUYDEN Zie:
- verhueden; verhoeden; verhoden; verhoiden;----/

VERHUYRDER Zie:
- verhuerder; verhurer; verhuerre;----/

VERIFICATIE Zie:
- ampelder; ampelijck; ample ; ----/

VERIFICATIE = sub. controle; het nazien; het onderzoek naar de echtheid van iets; echtheids- of waarheidsstaving.
- inspectio; probatio;
- vérification; examen; information;
- Verifizierung; Prüfung der Authentizität;
- verification; examination; inspection;
- verificación; averiguación; investigación ; reconocimiento;

vpl.: DVB 114; BVB 113; C1/253.

VERIFICATIEGHELT = sub. recht te betalen voor echtheidsonderzoek.
- ius verificationis;
- droit à payer pour l'examen de l'authenticité;
- Recht zu bezahlen für Echtheitprüfung;
- right to be paid for examination of authenticity;
- derecho a pagar por una verificación;

vpl.: PB/III/419.

VERIFICATOIRE = tot bekrachtiging dienend; de juistheid aangevend.
- quod accurate inquirendum est; ad confirmationem; probationem dans; veritatem probans;
- qui sert de confirmation; justificatif; vérificatif;
- zu verifizieren; nachzuschauen;
- to be verified; to be inspected; to be checked ;
- verificativo; justificativo; probatorio; justificador;

vpl.: BVB 115.

VERIFICAVIT = nagezien; in de respectieve teksten afgekort met vt = dat wat is nagezien; heeft de echtheid hiervan erkend.
- controlé; abgrégé en plusieurs textes vt. ce qui veut dire: ce qu'on a controlé et reconnu comme authentique;
- nachgesehen, abgekürzt vt.;
- authenticated; verified;
- comprobado; abreviado en varios textos con vt. lo que quiere decir: lo que ha sido comprobado y reconocido como auténtico;

vpl.: ACart 16.

VERIFICEREN Zie:
- met levende waerheijt feijten ---/

VERIFICEREN; VERIFIEEREN; VERTIFICEREN = vb. onderzoeken met bewijzen staven; bekrachtigen; de waarheid of echtheid bewijzen, van vorderingen.
- verifico I; approbo I tabularum rationes; accurate tabulas inquiro III et confero III; agnosco III; fateri;
- vérifier ;examiner; confirmer; ratifier;
- bekräftigen; verifizieren;
- verify; confirm; inspect;
- verificar; comprobar; examinar ; confirmar; ratificar; probar; demostrar;

vpl.: BVB 113; B1/104; C2/901.

VERIFIEEREN Zie:
- verificeren;----; vertificeren/

VERISSIMA INTERPRES = meest waarachtige vertolker.
- interprête le plus vrai;
- der glaubwürdigte Ausleger;
- most veritable interpreter;
- la intérprete más verdadera;

vpl.: MGG 109.

VERISSUEN ;VERISSUWEN;VEREXUWEN; VERYSSUWEN = vb. aanslaan in het recht van issue of exue, het recht genaamd exue betalen.
- solvere ius issue;
- payer le droit d'issue;
- das Recht von Issue bezahlen;
- pay duties according to the right of issue;
- pagar los derechos llamados exue;

vpl.: C1/420,497,577/1; Lo2/780.

VERISSUWEN Zie:
- verissuen;----; verexuwen; veryssuwen/

VERITATIS Zie:
- iuramentum ----/

VERJAERDE Zie:
- gebrekelijck ende ---- ouders/

VERJAEREN OFT SURRANNEREN = taut. verjaren.
- suranno I;
- suranner;
- verjähren;
- become statute-barred;
- prescribir;

vpl.: C1/503.

VERJAIGHE OFT OPGECLOPT = taut. opgejaagd.
- incito I;
- chasser;

- aufjagen;
- dislodge ; rouse; start;
- cazar;

vpl.: T1/166.

VERJAIGT ENDE VERDREGEN = taut. verdreven.
- expello III;
- chasser; expulser;
- vertrieven;
- chase away; drive away; drive out;
- echar; expeler ; expulsar;

vpl.: T1/170.

VERJUIJSBESIE; VERJUUSBESIE VERJUYSBESIE; VERGUUSBESIE VERGUYSBESIE = sub. onrijpe druif.
- uva immatura;
- raisin vert;
- unreife Traube;
- unripe grape;
- uva inmatura;

vpl.: PvB6/162.

VERJUUSBESIE Zie:
- verjuijsbesie;----; verjuysbesie; verguusbesie; verguysbesie/

VERJUYSBESIE Zie:
- verjuijsbesie; verjuusbesie; ----; verguusbesie; verguysbesie/

VERKEERBART Zie:
- verkeerbert;----/

VERKEERBERT; VERKEERBART = sub. triktrakspel; kansspel.
- ludus spei; ludus triktrak;
- trictrac;
- Tricktrackbrett; Dambrett mit Steinen;
- backgammon;
- tablero del chaquete;

vpl.: Lo3/176; C1/430.

VERKEEREN Zie:
- dese coren ---- moghen/

VERKEEREN; VERKEREN; VERKIEREN; VERKIREN = vb. spel dat op een bord wordt gespeeld nl. triktrak.
- ludus triktrak qui in tabula luditur;
- jeu de trictrac;
- Tricktrackspiel;
- backgammon board;
- juego que se juega sobre un tablero del chaquete ;

vpl.: C1/456.

VERKEEREN ENDE OMMEGAEN = taut. verkeren.
- sum cum aliquo; vivo III cum aliquo;
- fréquenter ; se voir; faire la court à;
- umgehen; verkehren mit einem;
- keep company with;
- alternar con; frecuentar; tratar;

vpl.: T1/184.

VERKEERINGEN Zie:
- plaetze buyten gesichte ende ---- van den luyden/

VERKEERINGEN OFT CONVERSACIEN; CONVERSATIE = taut. omgang; gesprek; samenleving als man en vrouw.
- conversatio; copulatio; coniugum;
- conversation; compagnie; fréquentation; rapports; charnelles;
- Umgang; Verkehr; körperliche Gemeinschaft;
- association; intercourse; sexual intercourse;
- compañia; conversación; frecuentación; trato; cohabitación;

vpl.: T1/363; DKG 20; B1/101 C2/900,1013; B2/34.

VERKEHERDE Zie:
- verckendrijver; verckdrijver; varkenherde; varkenverwarer; verkenverwarer; varkenverwaerre;----; verkensherde; varkenhierde; varkensherde; varkenhoeder; verkenhoeder; verckensbediender; verckensheerdt/

VERKEN Zie:
- vercken; varken;----; verreken; veerken; varkijn; varkin; verkene; verckene/

VERKENE Zie:
- vercken; varken; verken; verreken; veerken; varkijn; varkin;----; verckene/

VERKENEN VLEESCH; VARKENVEESCH; VERKENVLEESCH; VARKENVLEYSCH = varkensvlees.
- caro suilla;
- viande de porc;
- Schweinefleisch;
- meat of a pig;
- carne de puerco;

vpl.: Lo1/28.

VERKENHOEDER Zie:
- verckendrijver; verckdrijver; varkenherde; varkenverwarer; verkenverwarer; varkenverwaerre; verkeherde; verkensherde; varkensherde; varkenhoeder; verkenhoeder; ----; verckensbediender; verckensheerdt/

VERKENNEN ENDE CONFESSIEN = taut. bekentenis.
- confessio;
- aveu; confession;
- Geständnis;
- confession; acknow ledgement;
- confesión; declaración ; reconocimiento;

vpl.: T1/359,379.

VERKENNISSE OFTE GHETUYGENISSE = taut. verklaringen van getuigen.
- testium declarationes;
- dépositions de témoins;
- Erklärungen von Zeugen;
- statements of witnesses;
- deposiciones de testigos;

vpl.: Cr2/991.

VERKENS Zie:
- ringe van ---- ringhen ende halsterken/

VERKENSCHOT Zie:
- varkenscooye; varkenschot ; varkenscot; varkenstal; verckenscote; verckenscot; verkenscoye; verkenscot; verkenskot;----; verkenstal/

VERKENSCOT Zie:
- varkenscooye; varkenschot; varkenscot; varkenstal; verckenscote ;verckenscot; verkenscoye;----; verkenskot; verkenschot; verkenstal/

VERKENSCOYE Zie:
- varkenscooye; varkenschot; varkenscot; varkenstal; verckenscote; verckensscot;----; verkenscot; verkenskot; verkenschot; verkenstal/

VERKENSHERDE Zie:
- verckendrijver; verckdrijver; varkenherde; varkenverwarer; verkenverwarer; varkenverwaerre; verkeherde;----;varkenhierde; varkensherde;varkenhoeder; verkenhoeder; verckensbediender ; verckensheerdt/

VERKENSKOT Zie:
- varkenscooye; varkenschot; varkenscot; varkenstal; verckenscote; verckenscot; verkenscoye; verkenscot;----; verkenschot; verkenstal/

VERKENSMEER Zie:
- verckenssmeir; varkensmeer; ----; varkensmere; varkensmout; verkensmout; varkensmalt/

VERKENSMOUT Zie:
- verckenssmeir; varkensmeer; verkensmeer; varkensmere; varkensmout;----; varkensmalt/

VERKENSTAL Zie:
- varkenscooye; varkenschot; varkenscot; varkenstal; verckenscote; verckenscot; verkenscoye; verkenscot; verkenskot; verkenschot;----/

VERKENVERWARER Zie:
- verckendrijver; verckdrijver; varkenherde; varkenverwarer; ----; varkenverwaerre; verkeherde; verkensherde; varkenhierde; varkensherde; varkenhoeder; verkenhoeder; verckens bediender; verckensheerdt/

VERKENVLEESCH Zie:
- verkenen vleesch; varkenveesch ----; varkenvleysch/

VERKEREN Zie:
- verkeeren;----; verkieren; verkiren/

VERKIEREN Zie:
- verkeeren; verkeren;----; verkiren/

VERKIESINGHE Zie:
- uijtneminghe oft ----/

VERKIREN Zie:
- verkeeren; verkeren; verkieren;----/

VERKLAAREN Zie:
- elucideren en ----/

VERKLAERINGE Zie:
- sincere ----/

VERKLAREN Zie:
- antwoorde oft ----/
- desert ----/

VERKLARINGHEN Zie:
- interpretatien ende ----/

VERKLEEREN Zie:
- verklaer;----; verkleeringe; verclaringe; verclairinge; vercleringe; verclaersinge; verclaernisse; verclairnisse; vercleernisse; verclaernesse/

VERKLEERINGE Zie:
- verklaer; verkleeren;----; verclaringe; verclairinge; vercleringe; verclaersinge; verclaernisse; verclairnisse; vercleernisse; verclaernesse/

VERKOCHT Zie:
- finantie ----/

VERKOFTE; VERKOGT; VERKOGTE = vb. verkochte.
- vendo III; venumdo I;
- vendre;
- verkaufen;
- sell; provide; grant;
- vender;

vpl.: DVB 3,39; ACart 3.

VERKOGTE Zie:
- verkofte; verkogt;----/

VERKONDIGHEN Zie:
- expresseren ende ----/

VERKONDINGHE ENDE PUBLICATIE = taut. aankondiging.
- publicatio;
- publication;
- Ankündigung;
- announcement; publication;
- publicación;

vpl.: C1/528.

VERKOOP BIJ SUBHASTATIE = openbare gerechtelijke verkoping.
- venditio iudicialis publica;
- vent publique juridique;
- öffentlicher gerichtlicher Verkauf;
- public judicial sale;
- venta subasta juridico;

vpl.: C1/290.

VERKOOPBOECK Zie:
- schatboeck oft ----/

VERKOOPCEDULLE = sub. verkoopakte.
- schedula; schedula venditionis;
- contrat de vente;
- Verkaufsurkunde;
- deed of sale;
- contrato de venta; escritura de venta;

vpl.: DVB 54.

VERKOOPER ENDE KOOPER MOGEN DEN KOOP AFGAEN = verkoper en koper mogen de koop te niet doen.
- venditor et emptor emptionem possunt ad nihilum regidere;
- le vendeur et l'acheteur peuvent renonçer au marché;
- Verkaufer und Kaufer dürfen den Kauf nicht rückgängig machen;
- seller and buyer are allowed to cancel;
- vendidor y comprador pueden cancelar la compra;vpl.C1/299.

VERKOOPER OFT LEVERAER = verkoper of leverancier.
- venditor vel provisor;
- vendeurs ou ceux qui le livrent livreurs;
- Verkaufer;
- vendor or supplier;
- vendidor o proveedor;

vpl.: C1/239.

VERKOOPINGE ENDE VERSETTINGE = verkopen en overdragen.
- vendere et transferre;
- vendre et céder;
- verkaufen und übertragen;
- sale and transfer;
- vender y transferir;

vpl.: DVB 108.

VERKOPEN Zie:
- te merckt draeghen om te ----/
- met den rechte ----/

VERKOPEN MET DE STOCKSLACH = publieke verkoop; stokslag bij het hoogste bod.
- venditio publica cum fuste apud licitationem maximam;
- vendre à la baisse;
- öffen tliche Versteigerung mit Stockschlag beim höchsten Gebot;
- public sale with a strole with a stick to the highest bid;
- venta en publica subasta con palo a la mejor postura;

vpl.: PvB5/333.

VERKORT; VERCORT = te kort gedaan.
- detrimentum infero III; noceo II;
- restreindre; limiter; réduire;
- schädigen; verkürzen;
- shorten; abridge;
- restringir; limitar; reducir;

vpl.: ACart 56; ADR 14.

VERKRACHTEN OFT VERFORSEREN = taut. verkrachten.
- violo 1;
- violer;
- verletzen;
- to rape;
- violar; estuprar;

vpl.: Cr2/1333.

VERKRAFTEN Zie:
- vercrechteghen; verkragten; vercrachten;----; vercrechten; vercregtigen; vercrachtigen; vercrichten/

VERKRAGTEN Zie:
- vercrechteghen;----; vercrachten; verkraften; vercrechten; vercregtigen; vercrachtigen; vercrichten/

VERKREGEN BIJ CONQUEST = verkregen bij aanwinning.
- per quaestum acquirere;
- acquis à titre onéreux;
- erworben bei Gewinnung;
- acquired by conquest;
- adquirido por ganancia;

vpl.: C1/288.

VERKRIJGE Zie:
- tijtel ----/
- tytule van ----/

VERKRIJGEN Zie:
- te gader goed ----/

VERKRIJGGBRIEFF = sub. verwervingsbrief.
- schedula comparationis; scida comparationis;
- charte d'acquisition;
- Erwerbungsurkunde;
- letter of acquisition; charter;
- carta de adquisición;

vpl.: DVB 59.

VERKRIJGHEN Zie:
- sijnen goeden moedt ----/

VERLAET Zie:
- sonder ----/

VERLAETBECKEN; VERLAETBECXKEN = sub. vergiet.
- cribrum; testina transfusionis;
- passoire; bassin à transvaser ou clarifier;
- Durchschlag;
- strainer;
- pasador; sudadera;

vpl.: C1/431; Lo3/180.

VERLAETEN Zie:
- sijn schiltwacht heijmelijck ----/

VERLAETEN EEDT = meineed.
- periurium;
- parjure;
- Meineid;
- perjury;
- perjurio;

vpl.: BVB 171.

VERLAETEN OFT SWYMINGHE = taut. verlating.
- destitutio; direptio;
- abandon;
- Verlassung;
- abandonment;
- abandono;

vpl.: PB/III/224.

VERLAETER VAN DEN CRYGH = sub. deserteur.
- desertor;
- déserteur;
- Deserteur;
- deserter;

- desertor;
vpl.: PB/II/271.

VERLANC Zie:
- verlang;----/

VERLANG; VERLANC = sub. belang.
- momentum; pondus;
- conséquence; importance;
- Belang; Interesse;
- importance; interest;
- conveniencia; interés;
vpl.: T2/372.

VERLANIS Zie:
- verlaetinge; verlaetinghe; verlatenisse; verlaetnisse; verlanesse; verlanisse;----/

VERLANISSE Zie:
- verlaetinge; verlaetinghe;verlatenisse; verlaetnisse; verlanesse;----; verlanis/

VERLAST = ppf. in het nauw gedreven.
- induco III in augustias;
- mettre au pied du mur;
- in die Enge treiben;
- put into a corner;
- importunar ; incomodar; molestar;
vpl.: T1/166.

VERLASTINGE = sub. kwel ling; overlast.
- vis; molestia; taedium; oppressio;
- gêne ; molestation; importunité ;
- Belästigung ; Qual;
- molestation; overweight; trouble ; vexation;
- embarazo; importunidad ; incomodidad; molestia;
vpl.: T1/168.

VERLATEN Zie:
- afsetten ende ----/
- alse bruytclocke ---- is/

VERLATENISSE Zie:
- verlaetinge; verlaetinghe;----; verlaetnisse; verlanesse; verlanisse; verlanis/

VERLECH Zie:
- verlegh;----/

VERLECHTINGE Zie:
- verlichtenisse; verlichtinge; verluchtinge;----; verlichtenesse; verlichtenis/

VERLEDE PENNINGEN = voorgeschoten gelden.
- pecuniae praebitae;
- deniers déboursés;

- ausgelegte Pfennige;
- advanced money;
- plata adelantada ;
vpl.: To1/614.

VERLEEDERE Zie:
- misleedere; misleederighe; oft ----, verleedrighe/

VERLEEDERE OFT MISLEEDERE = taut. misleider.
- seductor;
- trompeur ; séducteur;
- Betrüger;
- impostor ;
- impostor;
vpl.: PB/II/223.

VERLEEDRIGHE Zie:
- misleedere ; misleedrighe oft verleedere;----/

VERLEEDRIGHE OFT MISLEEDERIGHE = taut. de misleidde.
- qui seducitur;
- celui qui est trompé;
- derjenige der betrügt wird;
- who is misleaded;
- el que está engañado;
vpl.: PB/II/223.

VERLEEFFDE PERSOONEN = afgeleefde personen; oude mensen.
- personae decrepitati;
- personnes décrépites ;
- altersschwache Personen;
- old people, decrepit ;
- personas decrépitas;
vpl.: Lo3/290.

VERLEEFTHEIJD Zie:
- verleeftheyd; verleeftheit; ----/

VERLEEFTHEIT Zie:
- verleeftheyd;----; verleeftheijd/

VERLEEFTHEYD; VERLEEFTHEIT; VERLEEFTHEIJD = sub. afgeleefdheid; verval van krachten.
- decrepita aetas;
- décrépitude; caducité ;
- Altersschwäche ; Abgelebtheit;
- decrepitude;
- decrepitud; caduquiez;
vpl.: Lo6/88; C1/626.

VERLEEFTHEYDEN Zie:
- ouden ---- oft kranckheyden van sinnen/

VERLEEGEN Zie:
- verleyen en ----/

VERLEENEN Zie:
- verlijnen; verlenen ;---- ; verlienen; verleinen/

VERLEENING; VERLENINGE; VERLIENINGE = sub. uitgifte in leen; in leengeving.
- condonatio bonorum; concessio agrorum; tributere aliquid alicui;
- distribution d'un bien immeuble investiture; comme bien féodal;
- in Lehnbesitz geben ; das in Lehnbesitz geben;
- enfeoffment; bestowal of a fief;
- distribución de bienes inmuebles como feudo;

vpl.: LPS 57.

VERLEENINGE ENDE CONCESSIE = taut. vergunning der overheid.
- concessio; permissio;
- concession; permission;
- Konzession; Zugeständnis;
- concession;
- concesión; otorgamiento; permiso;

vpl.: T1/120; DVB 59 .

VERLEENINGHEN OFT INSTRUCTIEN DEN AMBACHTEN CONCERNERENDE = taut. voorschriften betreffende de ambachten.
- instructiones, quae artes attinent;
- instructions concernant les métiers;
- Vorschriften bezüglich der Gewerben;
- instructions regarding the trades;
- instrucciones concernientes a las artesanias;

vpl.: C1/378.

VERLEGDE Zie:
- vergelde;---- penningen/

VERLEGGE; VERLEGGINGE = sub. betaling.
- erogatio ; repraesentatio;
- payement;
- Bezahlung; Zahlung;
- payment;
- pago ;

vpl.: T1/110.

VERLEGGEN Zie:
- verliggen;----/

VERLEGGHEN OFT VERSCHIETEN = taut. voorschot.
- pecuniam praebitum;
- avance d'argent ;
- Vorschusz;
- advance;
- anticipo;

vpl.: Cr2/1013/14.

VERLEGGINGE Zie:
- verlegge;----/

VERLEGH ;VERLECH = verdediging; uitvlucht; exeptie of verlech.
- defensio;
- défense;
- Verteidigung ; Ausrede;
- defence;
- defensa ;

vpl.: Lo4/660.

VERLEIJDENDE ENDE CONFESSIEN IN DER PIJNEN GEDAEN = taut. bekentenis en getuigenis op de pijnbank.
- confessio in tormento;
- confession faite sur le chevalet;
- Geständnis auf der Folterbank;
- confession upon the rack;
- confesión hecha en el protro;

vpl.: T1/342 ; C1/384.

VERLEIJDER; VERLIJDER; VERLEYDER; VERLYDERE = sub. degene die een akte doet opstellen.
- qui actionem componit;
- quelqu'un qui trace les grandes lignes d'un acte;
- derjenige der eine Akte aufsetzen läszt;
- he that make frame a certificate;
- el que hace levantar un acta;

vpl.: C1/ 458.

VERLEIJEN EN VERLEEGEN = taut. schenken; vergunnen; in leen geven onroerend goed of ambt.
- mutuum dare;
- donner en prêt; prêter;
- verleihen; gewähren; geben;
- grant; give render;
- dar; regalar; otorgar; prestar bienes inmuebles u oficio;

vpl.: DVB 114.

VERLEIJT Zie:
- staen over 't ----/

VERLEIJT = vb. gegeven.
- do l; dono l;
- donner; accorder ;concéder;
- geben; verleihen;
- give; grant; confer;
- dar; acordar; conceder;

vpl.: ACart 9.

VERLEINEN Zie:
- verlijnen ;verlenen; verleenen verlienen----/

VERLEMEN Zie:
- verlemmen;----/

VERLEMMEN; VERLEMEN = vb. verminken.
- debilito l;
- mutiler;

- verstummeln ;
- mutilate;
- muti lar;

vpl.: C2/884.

VERLEMMEN OFT MENCKEN = taut. ve rminken.
- debilitare;
- mutiler;
- verstummeln;
- mutilate;
- mutilar; estropear; lesiar; truncar;

vpl.: B1/15 ; C2/884.

VERLENEN Zie:
- verlijnen;----; verleenen; verlienen; verleinen/

VERLENGEN ENDE PROTRAHEREN = taut. verlengen.
- protraho III;
- prolonger;
- verlängern;
- protract; prolong;
- prolongar;

vpl.: PvB1/416.

VERLENGENISSE Zie:
- verlinge;----; verlingenisse; verlingeneese; verlingenis/

VERLENGT Zie:
- vernieuwt ende ----/

VERLENINGE Zie:
- verleening;----; verlieninge/

VERLEPELEN = vb. uitmeten.
- metere;
- mesurer;
- ausmessen;
- to measure;
- verear, paño; medir;

vpl.: PvB6/146.

VERLET Zie:
- verleth;----; verlette; verlettenisse/

VERLET ENDE SMERTE = tijdverlies en pijn.
- amissio temporis;
- perte de temps et souffrance;
- Zeitverlust und Schmerzen;
- loss of time and pain;
- pérdida de tiempo y dolor;

vpl.: C1/599.

VERLETH; VERLET; VERLETTE; VERLETTENISSE = sub. tijdverlies.
- amissio temporis;
- perte de temps;
- Zeitverlust;
- loss of time;
- pérdida de tiempo;

vpl.: Lo5/314.

VERLETH ENDE VACATIE = verblijf en verlies van tijd.
- commoratió et temporis iactura, amissio temporis et vacatio;
- vacation et perte de temps;
- Aufenthalt und Zeitverlust;
- stay and loss time;
- vacación y pérdida de tiempó;

vpl.: DDR 5 ; Lo5/314,332.

VERLETT Zie:
- cost oft ----/

VERLETTE Zie:
- ter causen van ---- renten/
- usuren ende ----/
- verleth; verlet;----; verlettenisse/

VERLETTEN Zie:
- sonder ---- /

VERLETTEN CHEIJNS = achterstallige grondrente.
- solarium residuum;
- cens arrière;
- rückständiger Grundzins;
- outstanding ground-rent.
- renta de fincas atrasada;

vpl.: C1/349.

VERLETTENISSE Zie:
- verleth; verlet; verlette;----/

VERLEYDEN EN SEDUCEREN = vb. verleiden.
- seduco III; induco III; sollicito I;
- séduire;
- verführen; verlocken;
- seduce;
- seducrir;

vpl.: Bl:Pl.Rg/16.

VERLEYDER Zie:
- principale seducteur oft ----/
- verleijder; verlijder; ----; verlydere/

VERLEYDT Zie:
- brieve van investituere oft ----/

VERLEYT Zie:
- d'eygen ----/
- overt ---- slaen/

VERLICENTINGE = sub. concessie; vergunning.
- concessio; licentia;
- concession; licence;
- Erlaubnis; Genehmigung; Lizenz;
- concession; licence;
- licencia;

vpl.:

VERLICHTEN Zie:
- van kijnde ---- ende de vrucht verwerpen/

VERLICHTEN ENDE SOULAIGEREN = taut. een deel van zijn last afnemen; iemand verlichting verschaffen; verlichten; verzachten.
- levo I; relevo I; lenio IV;
- soulager; débarrasser d'une partie du fardeau; alléger; adoucir;
- Erleichtung beschaffen; erleichtern; mildern;
- in give relief to somebody; relieve; alleviate; soothe;
- aliviar; aligaerar; paliar; suavizar;

vpl.: PB/III/304; PB/II/391,395, Pla.Ph2; B1.

VERLICHTENESSE Zie:
- verlichtenisse; verlichtinge; verluchtinge; verlechtinge; ----; verlichtenis/

VERLICHTENIS Zie:
- verlichtenisse; verlichtinge; verluchtinge; verlechtinge; verlichtenisse;----/

VERLICHTENISSE; VERLICHTINGE; VERLUCHTINGE; VERLECHTINGE; VERLICHTENESSE;VERLICHTENIS = sub.1.verlichting 2. vermindering van druk.
- 1.illuminatio 2.deminutio;
- 1.éclairage 2.soulagement;
- 1.Beleuchtung 2.Erleichterung;
- 1.lighting 2.enlightment;
- 1.alumbrado 2. alivio;

vpl.: PvB1/97.

VERLICHTINGE Zie:
- verlichtenisse;----; verluchtinge; verlechtinge; verlichtenesse; verlichtenis/

VERLICHTINGEN ENDE PROVISIEN = taut. voorziening; ontlasting.
- exoneratio et provisio;
- décharge;
- Entlastung; Versorgung;
- discharge; provision;
- descarga;

vpl.: T1/424.

VERLICHTINGE ENDE SECOURS = taut. hulp.
- auxilium;
- secours et soulagement;
- Hilfe;
- assistance;
- ayuda; asistencia; socorro;

vpl.: PB/II/172.

VERLICHTINGHE ENDE SOULAES = taut. verlichting; baat.
- sublevatio;
- soulagement;

- Erleichterung;
- relief;
- alivio; consuelo; solacio;

vpl.: PB/III/570.

VERLIDEN Zie:
- verlijden;----; verlien/

VERLIDER Zie:
- verlijder;----/

VERLIEN Zie:
- verlijden; verliden;----/

VERLIENEN Zie:
- verlijnen; verlenen; verleenen; ----; verleinen/

VERLIENESSE Zie:
- verlijdenisse; verlienisse; ----; verlijdinge; verlijdinghe/

VERLIENINGE Zie:
- verleening; verleninge;----/

VERLIENISSE Zie:
- verlijdenisse;----; verlienesse verlijdinge; verlijdinghe/

VERLIES Zie:
- confiscacie ende ---- van den goeden, confiscatie/
- hasart van ----/
- scade ende ----/
- verlijes;----; verlues; verluys/

VERLIESEN Zie:
- corromperen oft ----/
- het ---- oft verdonckeren/
- punicie van ennigen lede te ----/

VERLIESEN ENDE SNEVEN = taut. toeleggen; verlies lijden.
- damnum facio III;
- subir une perte;
- Verlust erleiden;
- suffer loss;
- perder; dinero en una cosa; sufrir pérdida(s);

vpl.: C1/412.

VERLIESEN OFT DEURSLAEN = taut. verkwisten.
- effundo III;
- dissiper ou perdre; gaspiller;
- verschwenden;
- squander;
- disipar; prodigar; desperdiciar;

vpl.: C1/677.

VERLIESEN OFT SUCCUMBEREN = taut. verliezen.
- succumbere;
- perdre;
- verlieren;
- succumb or lose;
- perder;

vpl.: B2/181.

VERLIESEN ZIJN PRINCIPALE EFFECT OFT CORROMPREREN = taut. bederven; zijn waarde verliezen.
- corrumpor III;
- corrompre; perdre sa valeur;
- seinen Wert verlieren;
- lose his value;
- corromper; perder su valor;

vpl.: T1/516.

VERLIEZEN Zie:
- met quader ----/
- succumberen oft ----/

VERLIEZEN ENDE SNEVEN = taut. afvallen; uitvallen.
- succumbe re et perdere;
- succomber et perdre;
- abfallen; ausfallen;
- drop out; desert; fall out;
- sucumbir; perder;

vpl.: Lo1/206.

VERLIGGEN; VERLEGGEN = vb. blijven steken.
- vestigio haerere; in aliqua re haerere; in haerescere;
- s'arrêter;
- stecken bleiben;
- stick fast;
- quedarse atascado; pegarse;

vpl.: T2/197.

VERLIJCKEN Zie:
- cunnen ----/

VERLIJCKEN; VERLIKEN; VERLIKENEN = vb. tot vergelijk brengen; verrekenen; gelijk maken; vergelijken.
- aequo I; comparo I; deduco III in compensationem;
- faire un arrangement; réconsilier; compenser; égaler; comparer; égaliser;
- zu einem Vergleich führen; ausgleichen; vergleichen; gleich machen;
- lead to an agreement; balance; settle; compare; equalize;
- hacer un arreglo; llegar a un acuerdo; reconciliar; saldar; arreglar; comparar; igualar;

vpl.: T1/459; C1/26,319.

VERLIJCKEN OFTE COMPENSEREN = taut. vereffenen; vergoeden.
- compensare;
- égaler ou compenser;
- vergüten; ersetzen;
- compensate;
- compensar; subsanar;

vpl.: C1/26.

VERLIJCKINGHE = sub. voorlopige gelijkmaking der erfdelen voor de verdeling van de erfenis.

- aequatio divisio hereditatis;
- également division de l'héritage;
- vorläufiger Ausgleich der Teilen einer Erbschaft;
- provisional equal division of inheritance;
- igualación provisional de los partes de la herencia antes de repartirla;

vpl.: Lo 7/408.

VERLIJCKINGHE OFT COMPENSATIE = taut. vergelijk; vereffening.
- compensatio;
- compensation;
- Vergleich; Ausgleichung; Abkommen;
- compensation;
- compensación;

vpl.: Lo 6/158,452.

VERLIJDEN Zie:
- confessien ende ----/

VERLIJDEN; VERLIDEN; VERLIEN = vb. bekennen; erkennen in rechte passeren een akte.
- confiteor II; indicium profiteor II; transeo IV acta;
- avouer; confesser; reconnaître passer un acte;
- gestehen; gerichtlich bekennen; ausstellen eine Urkunde;
- avow; confess; plead guilty; acknowledge; notarially execute
- confesar; declarar; reconocer; otorgar;

vpl.: T1/381; T2/53; Lo3/48.

VERLIJDEN OFT REPUDIEREN = taut. afstand doen.
- decedere; repudire;
- renoncer et répudier;
- verzichten auf;
- renounce; cede;
- renunciar; hacer cesión de;

vpl.: C1/428.

VERLIJDENISSE; VERLIENISSE; VERLIENESSE; VERLIJDINGE; VERLIJDINGHE = sub. passering ener akte.
- transitus actionis;
- passation légale;
- Ausstellung einer Urkunde;
- notarially execution of a document;
- otorgamiento de un instrumento;

vpl.: Lo3/48,352.

VERLIJDER Zie:
- verleijder;----; verleyder; verlydere/

VERLIJDER; VERLIDER = sub. iemand die een verklaring aflegt.
- corruptos; auctor; consultor;
- celui qui fait une déposition;
- derjenige der eine Erklärung abgibt;
- one who makes a statement;
- él que hace una declaración;

vpl.: T2/189.

VERL IJDINGE Zie:
- verlijdenisse; verlienisse; verlienesse;----; verlijdinghe/

VERLIJDINGHE Zie:
- verlijdenisse; verlienisse; verlienesse; verlijdinge;----/

VERLIJDT ENDE CONFESSIE = taut. bekentenis.
- confessio;
- confession;
- Bekenntnis;
- confession;
- confesión;

vpl.: Lo5/156.

VERLIJDT OFT THOON = bekentenis of bewijs.
- confessio aut probatio;
- aveux ou preuves;
- Bekenntnis oder Beweis;
- confession or proof;
- confesión o prueba;

vpl.: Lo5/156.

VERLIJES; VERLIES; VERLUES VERLUYS = sub. verlies.
- amissio;
- perte;
- Verlust;
- loss;
- pérdida;

vpl.: T2/166.

VERLIJNEN; VERLEINEN; VERLENEN; VERLEENEN; VERLIENEN = vb. verlenen; in leen geven; belenen.
- mutuum do l; commodo l;
- investir; inféoder;
- belehnen;
- enfeoff; to give a fief;
- enfeudar; dar en feudo;

vpl.: DVB 49.

VERLIJT Zie:
- d'eijgen ----/

VERLIKEN Zie:
- verlijcken;----; verlikenen/

VERLIKEN VAN GESCHILLE = een geschil bijleggen; tot een vergelijk komen.
- litem componere;
- vider une querelle; s'accorder;
- vergleichen; schlichten;

- compare;
- contexto; dirimir; llevar a un acuerdo; comparar;

vpl.: PvB1/191.

VERLIKENEN Zie:
- verlijcken; verliken;----/

VERLIKINGEN ENDE VEREFFINGEN = taut. vereffening.
- solutio;
- liquidation;
- Ausgleich;
- settlement;
- liquidación;

vpl.: T1/606.

VERLINGENESSE Zie:
- verlinge ; verlengenisse; verlingenisse;----; verlingenis/

VERLINGENIS Zie:
- verlinge; verlengenisse; verlingenisse; verlingenesse;----/

VERLINGENISSE Zie:
- verlinge; verlengenisse;----; verlingenesse; verlingenis/

VERLING(H)EN ENDE PROLONGEREN = taut. verlengen.
- prorogo l; extendo l;
- prolonger; rallonger;
- verlängern; aufschieben;
- prolong; lengthen; postpone; adjourn;
- prolongar; prorrogar; alargar; renovar; prolonagar;

vpl.: Lo1/434; PB/II/325; PB/IV/453; Lo6/434.

VERLINGHEN OFT DIFFEREREN = taut. uitstellen; opschorten.
- differo III;
- différer ; remettre; retarder; ajourner;
- aufschieben; verschieben;
- delay; suspend ;
- diferir; prorrogar; aplazar; dilatar ; retrassar;

vpl.: PB/III/351.

VERLOFF OFT PERMISSIE = taut. verlof.
- permissio;
- permission;
- Urlaub ;
- permission;
- permiso;

vpl.: PB/II/283.

VERLOFNESSE Zie:
- verloevinghe; verlofnisse; verloofnisse; verlooffenisse;---- verloofnesse; verlofte/

VERLOFNISSE Zie:
- verloevinghe;---- ; verloofnisse ;verlooffenisse;verlofnesse;

verloofnesse; verlofte/

VERLOFTE Zie:
- verloevinghe; verlofnisse ;verloofnisse; verlooffenisse; verlofnesse ; verloofnesse;----/

VERLOGEREN Zie:
- verlogieren;----/

VERLOGIEREN; VERLOGEREN = vb. het logies beëindigen; verhuizen.
- hospitium finire; migro l ;
- déloger ; démenager ;
- das Logis beendigen; ausziehen;
- terminate the lodgings ;remove;
- poner fin al alojamiento; mudarse; mudar de casa;

vpl.: PvB1/167.

VERLOOFFENISSE Zie:
- verloevinghe; verlofnisse; verloofnisse;---- ; verlofnesse; verloofnesse; verlofte/

VERLOOFNESSE Zie:
- verloevinghe; verlofnisse; verloofnisse; verlooffenisse; verlofnesse ;---- ;verlofte/

VERLOOFNISSE Zie:
- verloevinghe; verlofnisse;----; verlooffenisse; verlofnesse; verloofnesse; verlofte/

VERLOOGENT KERSTEN = afvallige lovige.
- religionis desertor ;
- apostat; renégat;
- Apostat;
- apostate;
- apóstata; renegado;

vpl.: T1/46.

VERLOOP OFT BLADINGHE = rente of vruchtgebruik.
- usura vel usufructus ;
- Kapitalzins;
- interest or usufruct;
- interés o usufructo ;

vpl.: C1/158.

VERLOOP VAN TIJDEN ENDE PRESCRIPTIE = taut. verjaring.
- praescriptio triginta annorum;
- prescription;
- Verjährung;
- superannuation ; prescription;
- prescripción;

vpl.: Lo5/344 ; Lo6/22.

VERLOOPINGHE ENDE ACHTERSTELLINGHE = taut. achterstalligheid.
- pecuniae residuae ;
- arriéré ;
- Rückstand;

- arrears;
- atrasos; rezago ;

vpl.: PB/II/175.

VERLOOREN PEIJNDEN ; VERLOOREN PANDT = ver loren vast goed.
- res immobiles perditae;
- bien immeuble perdu ;
- verlorenes festes Gut;
- lost immovable good;
- bien inmueble perdidó;

vpl.: BVB 174.

VERLOVEN Zie:
- in rechte ----/

VERLUCHTINGE Zie:
- verlichtenisse; verlichtinge;----/

VERLUES Zie:
- verlijes; verlies;----; verluys/

VERLUYS Zie:
- verlijes; verlies ; verlues ; ----/

VERLYDERE Zie:
- verleijder; verlijder ; verleyder;----/

VERMADE Zie:
- quade ----/

VERMADT = vb. vermeette; pretendeerde ; maakte aanspraak op.
- postulo l; praetendo III ;
- prétendre;
- sich vermessen;
- pretend; dare ; presume;
- pretender;

vpl.: BVB 5.

VERMAECKEN; VERMAKEN; VERMAICKEN = vb. herstel len.
- restituo III;
- remettre en état;
- wiederherstellen;
- restore; repair ;
- restaurar ; reparar ; enmendar;

vpl.: PB/III/594.

VERMAECKINGE Zie:
- vermakinge; vermaking; vermakinc;----/

VERMAECKINGHE OFTE REPARATIEN = taut. herstelling.
- reparatio;
- réparation;
- Reparatur;
- repair ;
- reparación;

vpl.: Lo4/184.

VERMAECKSELE = sub. lusthof; siertuin.

- viridarium;
- jardin de plaisance ; jardin d'agrément;
- Lustgarten; Schaugarten;
- pleasure-ground;
- parque de recreo; paraiso ;

vpl.: PB/II/109.

VERMAEIJEN Zie:
- vermaeyen;----/

VERMAENT = vb. gemaand.
- moneo II; adhortor I ;
- réclamer ; sommer;
- mahnen;
- dun ;
- notificar; intimar ;

vpl.: MGG 9.

VERMAENT; AENGEROEPEN ENDE VERSOCHT = taut. dringend verzocht.
- supplico I ;
- demander avec de l'urgence; prier;
- dringend bitten;
- urgently request;
- pedir con urgencia; rogar; suplicar ;

vpl.: T1/239.

VERMAERDEREN Zie:
- ontlossen ----/

VERMAICKEN Zie:
- vermaecken; vermaken;----/

VERMAKEN Zie:
- vermaecken ; ---- ; vermaicken/

VERMAKINC Zie:
- vermakinge; vermaking;----; vermaeckinge/

VERMAKING Zie:
- vermakinge ;---- ; vermakinc ; vermaeckinge/

VERMAKINGE; VERMAKING;VERMAKINC; VERMAECKINGE = sub. herstelling.
- reparatio;
- réparation ;
- Reparatur ;
- repair ;
- reparación;

vpl.: Lo4/110.

VERMALEDIDEN Zie:
- vermalediën; ----; vermaledijden/

VERMALEDIEN ;VERMALENDIEN VERMALEDIDEN; VERMALEDIJDEN = vb. vervloeken.
- blasphemo I;
- blasphemer;
- verfluchen;
- damn;
- blasfemar;

vpl.: T1/180.

VERMALEDIJDEN Zie:
- vermalediën; vermalendiën; vermalediden;----/

VERMALEDIJDEN OFT BLASPHEMEREN = taut. honen; lasteren; vervloeken.
- blasphemo I;
- blasphémer; maudire ;
- lästern; verfluchen; verleumden;
- curse; damn;
- blasfemar; maldecir;

vpl.: T1/180.

VERMALENDIEN Zie:
- vermalediën;---- ; vermalediden ; vermaledijden/

VERMANGELEN = vb. verwisselen ruilen.
- permuto I ; permuto I;aliqua re
- échanger; troquer; changer;
- verwechseln; umtauschen ; tauschen;
- exchange; barter ;
- cambiar; permutar; mudar; cacanjear; trocar;

vpl.: Lo6/364; T1/215 ; AKB3.

VERMANGELINGE = sub.ruiling.
- permutatio;
- échange; troc;
- Tausch;
- exchange;
- cambio; canje; permutación; permuta; trueque;

vpl.: ADR 14.

VERMEENEN Zie:
- vermeijnen ; vermenen ;----; vermeinen/

VERMEERDEREN Zie:
- vermeeren ;vermeerren; vermeren; vermerren;----/

VERMEERDEREN ENDE AMPLIEREN = taut. aanvullen; uitbreiden.
- suppleo III; refico III; amplio IV;
- développer plus longuement; supléer ; completer;
- ergänzen; erweiten;
- amplify; supply;
- ampliar; amplificar; completar; suplementar;

vpl.: PB/II/328; C1/249; B1; Pl.Pr.4.

VERMEERDERINGE ENDE AUGMENTACIE VAN DER DOT = taut. vermeerdering van huwelijksgoed.
- augmentum dotis;
- augmentation de la valeur du dot

- Vermehrung der Mitgift;
- increase of dowry;
- aumento del valor del dote

vpl.: T1/535.

VERMEEREN; VERMEERREN; VERMEREN; VERMERREN; VERMEERDEREN = vb. vergroten.
- amplifico I;
- amplifier;
- vergröszern;
- enlarge;
- agrandar;

vpl.: C1/736.

VERMEERREN Zie:
- vermeeren ;----; vermeren; vermerren; vermeerderen; /

VERMEERT OFT FAMOES = taut. berucht; slecht bekend ; eerloos.
- infamis; ignominiosus; clarus; famosus;
- récidiviste ou fameux; mal famé ;sans honneur;
- berüchtigt; in schlechten Ruf; ehrlos;
- notorious; disreputable; infamous;
- recidiva o famoso; de mala fama; mal reputado;

vpl.: T1/192; T2/372.

VERMEET Zie:
- vermete; vermet;----/

VERMEETE ENDE THOEN = eis in recht en bewijs.
- postulatio et probatio;
- demande et preuve ;
- Klage und Beweis;
- claim and proof;
- demanda y prueba;

vpl.: T1/40.

VERMEETS OFT GADERINGHEN = uitdaging of samenscholing.
- provocatio et concursus ;
- défi ou rassemblement;
- Herausforderung oder Zusammenrottung;
- challing or gathering;
- provocación o agrupación;

vpl.: Lo1/74.

VERMEIJEN Zie:
- vermeten; vermeiten;----/

VERMEIJNEN; VERMENEN; VERMEENEN; VERMEINEN = vb. menen; veronderstellen.
- puto I; credo III; existimo I;
- croire; supposer;
- meinen; glauben; annehmen;
- presume; think;
- pensar; creer; suponer; opinar;

vpl.: BVB 118; ADR 6.

VERMEINEN Zie:
- vermeijnen; vermenen; vermeenen;----/

VERMEITEN Zie:
- vermeten;---- ; vermijen/

VERMELDEN Zie:
- vermellen; ----; vormelden; vormeelden/

VERMELIOEN; FERMELIOEN ; VORMELIOEN = sub. vermiljoen.
- minium;
- vermillon;
- Zinnober;
- vermi lion;
- bermellón;

vpl.: PvB1/367.

VERMELLEN Zie:
- nae breeder ----/

VERMELLEN ; VERMELDEN;VORMELDEN; VORMEELDEN = vb.vermelden.
- mentiono I; memoro I; commemoro I;
- mentionner; relater; faire mention;
- erwähnen ; melden;
- mention; report;
- mencionar; memorar; citar;

vpl.: Lo7/14; MGG 60.

VERMENCKEN Zie:
- vermincen; vermincken; verminken; vermenken; vermingen; ----/

VERMENCKEN ENDE BLOETREYSEN = taut. verminken.
- trunco I; mutilo I; detrunco I;
- estropier ; mutiler;
- verstümmeln;
- maim; mutilate;
- estropear; lisiar; mutilar;

vpl.: T1/338; Ca2/334.

VERMENEN Zie:
- vermeijnen; ----; vermeenen; vermeinen/

VERMENKEN Zie:
- vermincen; vermincken; verminken;----; vermingen; vermencken/

VERMEREN Zie:
- vermeeren; vermeerren;----; vermerren; vermeerderen/

VERMERREN Zie:
- vermeeren; vermeerren; vermeren ;----; vermeerderen/

VERMERREN ENDE VERBEYDEN = taut. uitstellen.
- differo III;

- remettre ; différer; proroger;
- aufschieben ;
- delay; defer; postpone;
- retrasar; aplazar; diferir; demorar ; prorrogar;

vpl.: T1/424.

VERMERREN ENDE VERSTRECKE = taut. uitstel ; vertraging; het ophouden van.
- dilatio et mora; tarditas;
- délai; prorogation; retard;
- Aufhören; Aufschub; Verzögerung;
- ceasing; delay; postponement;
- demora; dilación; prorroga; retraso;

vpl.: T1/401,411.

VERMERREN; VERSUYMEN ENDE VERLOREN = taut. verbeuren; verliezen.
- perdo III;
- perdre;
- einbüszen; verlieren;
- forfeit; lose;
- perder;

vpl.: T1/420.

VERMET Zie:
- vermete;----; vermeet/

VERMET OFT TWIST = uitdaging of ruzie.
- rixa;
- défi ou rixe ;
- Herausforderung oder Zank;
- challenge or quarrel;
- reto o riña;

vpl.: Lo1/72.

VERME(E)TE Zie:
- thoen ende ----/
- volcommen van sijnen ----/

VERMETE; VERMET; VERMEET = sub. eis in rechte; vervolging.
- postulatio in jure; persecutio;
- exigence en droit; poursuite;
- gerichtliche Forderung; Verfolgung;
- demand by law; right; pursuit;
- demanda; acción ; persecución;

vpl.: Cr2/995; Lo4/816.

VERMETEN Zie:
- is gewijst tot sijne ----/
- vermijen;----; vermeiten/
- wijsen tot sijn ----/

VERMETEN ;VERMEITEN; VERMIJEN = sub. voornemen; bedoeling vb. aanspraak maken op; vermeten.
- propositum; vindico I ;metiri;
- propos; projet; intention; prétendre ;se tromper en mensurant;

- Absicht; beanspruchen; erdreisten;
- intention; lay claim to; to presume; to dare;
- propósito; pretender; medir mal;

vpl.: C1/119; ACart 7; Lo4/816; Cr2/1013/21.

VERMETENDE Zie:
- hem ----/

VERMETENHEIT; VERMETENTHEIT; VERMETENTHEYT = sub. aanmatiging.
- audacia;
- audace;
- Anmaszung;
- audacity;
- audacia;

vpl.: PB/II/336.

VERMETENTHEIT Zie:
- vermetenheit;----; vermetentheyt/

VERMETENTHEYT Zie:
- vermetenheit; vermetentheit; ----/

VERMETENTHEYT ENDE STOUTICHEYT = taut. vermetelheid; driestheid; aanmatiging.
- audacitas; audacia;
- témérité; audace ;
- Vermessenheit; Anmaszung; Dreistigkeit;
- audacity; arrogance; boldness;
- audacia; temeridad; osadia; arrogancia ;

vpl.: PB/III/412; PB/IV/61; PB/II/336,351.

VERMEUGHEN; VERMOGEN;VERMOGE; VERMUGE = sub. vermogen. kracht.
- possibilitas; facultas; potestas;
- possibilités;
- Vermögen;
- wealth;
- riqueza; fortuna ;capital;

vpl.: PB/III/506.

VERMICKEN OFT AFFE LEEREN = taut. kwellen.
- mutilare;
- tourmenter; vexer;
- verstümmeln;
- mutilate;
- torturar;

vpl.: PvB1/99.

VERMICTHEYT OFT AFFELEERTHEYT = taut. verminking.
- mutilatio;
- mutilation;
- Verstümmelung;

- mutilation;
- tortura;

vpl.: PvB1/99.

VERMIET OFF VERHUERT;VERMIET ENDE VERHUERT; VERMINT ENDE VERHUERT = taut. verhuurd.
- elócatum;
- loué;
- vermietet ;
- let;
- alquiladó;

vpl.: DKB 22,54.

VERMIETEN = vb. verhuren.
- conduco III;
- s'engager; se louer;
- vermieten;
- let; hire out;
- sentar plaza; acomodarse; alquilarse;

vpl.: DKB 22.

VERMINCEN ;VERMINCKEN; VERMINKEN; VERMENKEN; VERMINGEN; VERMENCKEN = vb. verminken.
- mutilo I;
- mutiler;
- verstümmeln;
- mutilate;
- mutilar; herir;

vpl.: PvB1/98.

VERMINCKEN Zie:
- bloedtreijsen sonder ----/
- vermincen;----; verminken; vermenken; vermingen; vermencken/

VERMINDERINGHE Zie:
- diminutie; diminucie ende minderinge;----/

VERMINDERINGHE ENDE DECADENTIE = taut. verval; achteruitgang.
- corruptio deminutio;
- décadence ;
- Verfall; Rückgang;
- decay; decline;
- decadencia; decaimiento;

vpl.: PB/II/344.

VERMINDERINGHE ENDE IN CLYNIGHERDE = taut. in mindering.
- in deductione;
- en déduction;
- in Minderung;
- in deduction;
- en diminución;

vpl.: PB/III/507.

VERMINDERINGHE OFT AFFCORINGE ENDE DIMINUTIE; DIMINUCIE = taut. vermindering; aftrek.
- diminutio; deductio; levatio;

immunitio;
- diminution; deduction;
- Rückgang; Abzug; Kostensenkung; Senkung ;Ermassigung; Entwertung; Verringerung; Verminderung;
- dimution; deduction; reduction; depreciation;
- disminución; diminución; reduccion; baja menqua; merma;

vpl.: Lo1/720 ;T2/269; Lo6/154; C2/598; PB/III/403; Bl: Pid.Ph.8,3; PvB1/596; C1/254, 267,459,639,690.

VERMINGEN Zie:
- vermincen; vermincken; verminken; vermenken;----; vermencken/

VERMINKEN Zie:
- vermincen; vermincken;----; vermenken; vermingen; vermencken/

VERMINT ENDE VERHUERT;VERHUERT OFF VERMIET; VERMIET ENDE VERHUERT = taut. verhuurd.
- elócatum;
- loué;
- vermietet;
- let;
- alquiladó;

vpl.: DKB 22,54.

VERMODDEN; VERMODEN; VERMOEDEN; VERMUEDEN; VERMOIDEN; VERMOEYEN; VERMOEIJEN = vb. geloven ; vermoeden.
- existimo I; opinor I; puto I; suppono III;
- croire; présumir; supposer; soupçonner;
- mutmaszen; vermuten;
- presume; suppose; suspect;
- creer; imaginar ; pensar; suponer; sospechar; presumir;

vpl.: T1/112; PB/IV/404.

VERMODEN Zie:
- vermodden;-- --; vermoeden; vermueden; vermoiden; vermoeyen; vermoeijen/

VERMOED Zie:
- vermoedinge; vermoede;----; vermoet; vermoeyen; vermoeijen; vermoeyenisse; vermoyen/

VERMOEDE Zie:
- quade ----/
- vermoedinge;----; vermoed; vermoet; vermoeyen; vermoeijen; vermoeyenisse; vermoyen/

VERMOEDEN Zie:
- groot ----/
- vermodden; vermoden;----; vermueden; vermoiden; vermoeyen; vermoeijen/
- wettigh ---- ende suspitie/

VERMOEDINGE; VERMOEDE; VERMOED ;VERMOET; VERMOEYEN; VERMOEIJEN; VERMOEYENISSE; VERMOYEN = sub. vermoeden; verdenking; mening.
- praesumptio; suspicio; opinio;
- présomption; supposition; soupçon; suspicion; conjecture; opinion;
- Vermutung; Verdacht; Meinung;
- suspicion; suspect; supposition; opinion;
- presuncion; suposición; barrunto; recelo ; reconcomio; sospecha; conjetura; opinión;

vpl.: T1/132,200,368; Lo3/72; T1/244,419.

VERMOEDINGE ENDE PRESUMPCIE = taut. gissing; veronderstelling; vermoeden.
- praesumptio;
- conjecture; présomtion; supposition; soupçon;
- Vermutung ; Voraussetzung;
- presumption; supposition;
- barrunto; conjetura; presunción; sospecha; suposición;

vpl.: T1/123.

VERMOEDINGEN OFT SUSPICIEN = taut. verdenkingen; vermoedens.
- praesumptio aut suspicion;
- conjecture; présomption ; soupçon ; supposition;
- Vermutung; Verdacht;
- suspect; suspicion;
- barrunto; conjetura; presunción; sospecha ; suposición; recelo reconcomio;

vpl.: T1/132,368.

VERMOEGEN; VERMOGEN = vb. vermogen.
- licet; possum; queo IV;
- pouvoir;
- vermögen;
- be able;
- poder;

vpl.: ASO 7.

VERMOEIJEN Zie:
- presumptie oft ----/
- vermodden; vermoden; vermoeden ;vermueden; vermoiden; vermoeyen;----/
- vermoedinge; vermoede; vermoed; vermoet; vermoeyen;----; vermoeyenisse; vermoyen/

VERMOET Zie:
- vermoedinge; vermoede; vermoed;----; vermoeyen; vermoeijen; vermoeyenisse; vermoyen/

VERMOEYEN Zie:
- suspecteren oft ---- te wesen/
- vermodden; vermoden; vermoeden; vermueden; vermoiden; ----; vermoeijen/
- vermoedinge; vermoede; vermoed; vermoet;----; vermoeijen; vermoeyenisse; vermoyen/

VERMOEYEN TE WESEN OFT SUSPECTEREN = taut. verdenken.
- suspicere;
- suspecter;
- im Verdacht haben;
- suspect;
- sospechar de; recelar;

vpl.: PB/II/372.

VERMOEYENISSE Zie:
- vermoedinge; vermoede; vermoed; vermoet; vermoeyen; vermoeijen ;----; vermoyen/

VERMOGE Zie:
- vermeughen; vermogen;----; vermuge/

VERMOGEN Zie:
- vermeughen;----; vermoge; vermuge/
- vermoegen ;----/

VERMOGENS = praep. krachtens.
- ex;
- en vertu de; selon; suivant ;
- kraft;
- in virtue of;
- en virtud de; con arreglo a; según;

vpl.: LPS 109.

VERMOGHEN Zie:
- gestaetheijt ende ----/

VERMOGHENS WELCKE = krachtens welke.
- quó iure;
- en vertu de; de laquelle;
- kraft welcher;
- by virtue of which;
- a fuer del cual;

vpl.: MGG 34.

VERMOIDEN Zie:
- vermodden; vermoden; vermoeden; vermueden;----; vermoeyen; vermoeijen/

VERMOLCHTEREN Zie:
- vermolsteren; vermolfteren; vermolteren; vermulsteren; vermulteren; vermulcteren; ----/

VERMOLFTEREN Zie:
- vermolsteren;----; vermolteren ;vermulsteren; vermulteren ; vermulcteren; vermolchteren/

VERMOLSTEREN; VERMOLFTEREN; VERMOLTEREN; VERMULSTEREN; VERMULTEREN; VERMULCTEREN; VERMOLCHTEREN = vb. overscheppen.
- excavare;
- mettre dans une autre vase;
- umschöpfen;
- to scoop; to ladle, out of, into;
- trasegar;

vpl.: PvB6/121.

VERMOLTEREN Zie:
- vermolsteren; vermolfteren; ----; vermulsteren; vermulteren; vermulcteren; vermolchteren/

VERMOMBAREN Zie:
- vermomboiren; vermomboren; vermonboren; vermontboren; vermumboren;----; vermomberen/

VERMOMBEREN Zie:
- vermomboiren; vermomboren; vermonboiren; vermontboren; vermumboren; vermombaren; ----/

VERMOMBOIREN; VERMOMBOREN VERMONBOREN; VERMONTBOREN VERMUMBOREN; VERMOMBAREN VERMOMBEREN = vb. bevoogden.
- curo I; tueor II; procuro I;
- mettre sous tutelle;
- bevormunden;
- put in tutelage;
- tutelar;

vpl.: C1/165.

VERMOMBOORDE PERSONEN = onder voogdij staande personen; onder voogdij gestelden.
- personae sub tutela; sub tutela positi;
- personnes en mambournie, sous tutelle;
- unter Vormundschaft stehende Personen/Gestellten;
- persons under guardianship; persons placed under tutelage;
- personas bajo tutela; puestos bajo tutela;

vpl.: Lo3/206; C1/397.

VERMOMBOREN Zie:
- vermomboiren;----; vermonboren; vermontboren; vermumboren; vermombaren; vermomberen/

VERMOMDE ENDE GHESTOPTE AENSICHTEN = taut. bedekte gezichten.
- facies tectae;
- visages couverts;
- bedeckte Antlitze;
- covered faces;
- caras cubiertas;

vpl.: PB/II/355.

VERMOMPELEN Zie:
- verstoppen oft ----/

VERMONBOREN Zie:
- vermomboiren; vermomboren; ----; vermontboren; vermumboren; vermombaren; vermomberen/

VERMONTBOREN Zie:
- vermomboiren; vermomboren; vermonboren ;----; vermumboren; vermombaren; vermomberen/

VERMOYEN Zie:
- vermoedinge; vermoede; vermoed; vermoet; vermoeyen; vermoeijen; vermoeyenisse; ----/

VERMUEDEN Zie:
- vermodden; vermoden; vermoeden; ----; vermoiden; vermoeyen; vermoeijen/

VERMUGE Zie:
- vermeughen; vermogen; vermoge;----/

VERMULCTEREN Zie:
- vermolsteren; vermolfteren; vermolteren; vermulsteren; vermulteren;----; vermolchteren/

VERMULSTEREN Zie:
- vermolsteren; vermolfteren; vermolteren;----; vermulteren; vermulcteren; vermolchteren/

VERMULTEREN Zie:
- vermolsteren; vermolfteren; vermolteren; vermulsteren; ----; vermulcteren; vermolchteren/

VERMUMBOREN Zie:
- vermomboiren; vermomboren; vermonboren; vermontboren; ----; vermombaren; vermomberen/

VERMUYGHENS Zie:
- naer ----/

VERNADER Zie:
- vernaderaer; vernaerderaer; ----; vernaerder/

VERNADERAER; VERNAERDERAER; VERNADER; VERNAERDER = sub. die een voorkeursrecht pretendeert.
- qui ius prioritatis postulat;
- retrayant;
- derjenige der ein Vorzugsrecht beansprucht;
- he who pretends a right of preference;
- el que mantiene un derecho de; preferencia;

vpl.: Lo4/522.

VERNADEREN OFT CALENGIEREN = taut. eisen in rechte op grond van bloedverwantschap.
- in iure ex coniunctione sanguinis postulare; calengio I;
- retraire exiger en droit pour cause de consanguinité; droit de retrait; retraire;
- beanspruchen auf Grund von Verwandtschaft; Vorkaufen;
- claim on the ground of blood-relationship; claim the right of reclamation; repurchase;
- demandar a base de consanguinidad ; exigir el derecho de rescate; rescatar;

vpl.: C1/609; Lo6/364; Lo5/44.

VERNADERINGE Zie:
- recht van ----/

VERNADERINGE OFT NAERHEDE= taut. recht van terugkoop.
- jus redemptionis; ius retractus;
- droit de rachat;
- Recht von Rückkauf; Rückkaufsrecht;
- right of repurchase ; confiscation; seizure;
- derecho de rescate;

vpl.: PB/IV/537; DVB 38.

VERNADERINGHE; CALENGIERINGHE ENDE APPROIXIMATIE= terugkoop; inlossing ; raming.
- redemptio; approximatio; aestimatio;
- retrait; approximation; astination;
- Rückkauf; Einlösung ; Schätzung;
- repurchase; approximation; estimación;
- rescate; approximacion; estimación;

vpl.: Lo7/28; C1/743; C1/725; B2/154; C2/1031.

VERNADERINGHE OFT CALENGIERINGHE = taut. eis in rechte op grond van naaste bloedverwantschap.

- postulatio in iure ex coniunctione sanguinis proxima;
- retrait exigence pour cause de la plus proche consanguinité ;
- Klage aufgrund von nächster Verwandtschaft ;
- claim on the ground of blood-relationship;
- demanda a base de próxima consanguinidad;

vpl.: C1/609.

VERNADERSCHAPPEN = vb. het recht van voorkeur toepassen op onroerend goed i.v.m.de graad van bloedverwantschap.
- utor III ius bonum immobile propter gradum coniunctionem sanguinis;
- user de son droit en ce qui concerne les biens immeubles à cause du dégré de parenté;
- das Recht von Vorkauf handhaben;
- use one's right on immovables on ground of consanguinity;
- aplicar el derecho de preferencia a un bien inmueble en relación con el grado de parentesco;

vpl.: B2/13; C2/1029.

VERNAEDERING Zie:
- naerderinghe;----/

VERNAEDERINGE Zie:
- beschudde oft ----/

VERNAEDERINGE OFT BESCHUDDE = taut. naasting van verkocht goed; terugkoop.
- bonum venditum ad se vindico I;
- rachat; saisi de biens vendus;
- Zurückkauf; Konfiskation verkauftes Gutes;
- repurchase; confiscation of sold goods;
- rescate; desposeimiento de bienes vendidos;

vpl.: Cr2/1065.

VERNAERDER Zie:
- vernaderaer; vernaerderaer; vernader;----/

VERNAERDERAER Zie:
- vernaderaer ;----; vernader; vernaerder/

VERNAERDEREN Zie:
- ontlossen;---- ende onderstaen/
- naerderen;----; naderen/
- van bloetsweghen ----/

VERNAERDEREN OFT CALENGIEREN = taut. in rechte opeisen;

vorderen; naasten; bij voorkeur opeisen.
- deposco III in jure; postulo I in jure;
- exiger en droit; demander par droit; exiger en préférence;
- auffordern; gerichtlich fordern; konfiszieren; mit Vorzugsrecht auffordern;
- claim by right; to claim by law; to confiscate; demand in preference;
- demandar; reclamar reivindicar; exigir ante el tribunal; embargar; demandar de preferencia;

vpl.: C2/787; Cr2/1029/5.

VERNEGLIGEREN = vb. verwaarlozen.
- negligere;
- négliger ;
- vernachlässigen;
- neglect;
- descuidar; desatender;

vpl.: PvB9/56.

VERNEMER OFT TOESIENDER = taut. toezichthouder.
- praefectus;
- surveillant;
- Beaufsichtiger;
- inspector;
- controlador;

vpl.: C1/205.

VERNEUGEN Zie:
- vernuechten;----; vernuegen; vernoegen; vernughen/

VERNEUGEN ENDE CONTENTEREN = taut. tevredenstellen; betalen; voldoen ener schuld.
- satisfacio III; contentum facio III; contento I; solvo II;
- contenter; satisfaire; acquitter; bonifier; payer;
- befriedigen; zufriedenstellen; bezahlen; sich begnügen; befriedigen; zufrieden geben; begleichen;
- content; satisfy; pay; settle;
- contentar; satisfacer; pagar; contentarse ;conformarse;

vpl.: C1/482; LPS 117; PvB9/155; B1/137; Lo4/378; T1/564, 517; Ca2/381 ; C2/907; Lo1/422; C3/32,38;

VERNEUWEN Zie:
- vernieuen;----/

VERNIETIGEN ENDE ANNULLEREN = taut. vernietigen.
- annullare;
- annuler;
- annullieren;

- annul;
- anular; deshacer; cancelar;

vpl.: Pl.Bra/26.

VERNIETINGE = sub. vernietiging.
- destructie;
- anéantissement;
- Vernichtung;
- destruction;
- destrucción;

vpl.: PvB8/163.

VERNIETINGEN ENDE DESTRUCTIEN = taut. vernietiging.
- destructio;
- anéantissement; démolition; destruction;
- Vernichtung;
- destruction;
- aniquilación; destrozo; destrucción;

vpl.: T1/418.

VERNIEUEN; VERNUWEN = vb. vernieuwen.
- novo I; renovo I; innovo I;
- renouveler; rénover;
- erneuern ;
- renew ; renovate;
- renovar;

vpl.: MGG 129; DVB 95.

VERNIEUWEN Zie:
- 't ---- van de weth/

VERNIEUWEN ENDE VERVERSCHEN = taut. vervangen.
- substituo III;
- remplacer ;
- erfrischen; erneuern;
- replace;
- sustituir; remplazar;

vpl.: PB/III/534.

VERNIEUWEN VAN DE WE TH = vernieuwing, wijziging brengen in het stads- bestuur.
- mutationem facere in administratione urbis;
- renouvellement du magistrat;
- Aenderung bringen in der Stadtverwaltung;
- renewal of the magistrature;
- introducir reforma en el gobierno municipal; en la magistratura urbana;

vpl.: C1/518.

VERNIEUWINGHE OFF PROLONGATIE = taut. vernieuwing.
- instauratió seu prorogatió; renovatio;
- rénovation;
- Erneuerung;
- renewal; renovation;
- renovación ó prolongación; renuevo; vpl.LPS 84;C1/283.

VERNIEUWT ENDE VERLENGT = taut. verlengd.
- renovatum ac continuatum;
- renouvelé et prolongé;
- verlängert;
- prolonged ;
- renovado y prolongado;

vpl.: LPS 48.

VERNITTERT = ppf. geweigerd; te niet doen.
- recuso I; abnego I;
- refuser;
- verweigern;
- refuse;
- rehusar; negarse;

vpl.: MGG 129.

VERNOEGEN Zie:
- vernuechen; verneugen; vernuegen;----; vernughen/

VERNUECHEN; VERNEUGEN; VERNUEGEN; VERNOEGEN;VERNUGHEN = vb. tevredenstellen.
- satisfacio III;
- satisfaire;
- zufriedenstellen;
- satisfy;
- satisfacer;

vpl.: C1/410,482; LPS 117 ; T1/564; B1/137; MGG 64,111,141; C3/32.

VERNUEGEN Zie:
- vernuechen; verneugen;----; vernoegen; vernughen/

VERNUEGINGEN ENDE GENOCHDOENINGEN = taut. genoegdoening.
- satisfactio;
- satisfaction;
- Genugtuung; Satisfaktion;
- satisfaction;
- satisfacción;

vpl.: T1/417.

VERNUGHEN Zie:
- vernuechen; verneugen; vernuegen; vernoegen;----/

VERNUWEN Zie:
- vernieuen;----/

VERNYELINGE OFT RUYNE = taut. vernieling.
- destructio;
- destruction; ruine;
- Zerstörung;
- destruction;
- destrozo; destrucción; ruina;

vpl.: T1/220.

VEROBLIGEERDE(N R) = sub. verplichte partij; verbinder; verplichte.
- obstrictus; obligatus;
- partie obligatoire; débiteur;

obligateur;
- verpflichte Partei; Verbinder; Verpflichte;
- indebted party; obligor; obliged ;
- parte obligada; obligante; obligado; pegador obligado;

vpl.: C1/306,145;140.

VEROBLIGEERDEN OFT GELDER = taut. schuldenaar.
- debitor;
- débiteur;
- Schuldner;
- payer; debtor;
- deudor;

vpl.: C1/145.

VEROBLIGEEREN; VEROBLIGEREN = vb. verplichten; noodzaken; van dienst zijn; verbinden; dwingen.
- obligo I; adstringo III ; cogeo III;
- obliger ;forcer; contraindre;
- verpflichten; zwingen;
- oblige; force; be compelled to; to force; to necessitate;
- obligar; forzar; compeler; coaccionar; cohibir;

vpl.: PvB1/244; Lo5/34; Cr2/1038 ; T2/153; LPS 9,87; C1/3,21.

VEROBLIGE(E)REN ENDE VERBINDEN = taut. verbinden; dwingen noodzaken; verplichten.
- obligo I; cogo III; adstringo III;
- obliger; forcer; containdre;
- verbinden; zwingen ; nötigen; verpflichten;
- commit o.s.; to force; to necessitate; oblige; be compelled to; compel;
- obligar; comprometer; forzar ; compeler; coaccionar; cohibir;

vpl.: vdV/74; B1; C2/896; Lo5/34 ; C1/3,21 ; Cr2/1038; T2/153; LPS 9,87; B2; PvB1/244.

VEROBLIGEREN TOTTE BETALINGHE = noodzaak tot betaling.
- ad solutionem obligare;
- engager pour le payement;
- zwingen zu Bezahlung;
- compel to payment;
- compeler a uno a pagamento;

vpl.: C1/662.

VEROBSTEREN = vb. verhinderen; in de weg staan.
- obsto I;
- faire obstacle; encombrer;
- hindern;
- hinder ; prevent;
- obstar;

vpl.: BVB 97.

VEROERSATEN Zie:
- veroersetten;----; verhoirsaten; oersaten; orsaten/

VEROERSETTEN; VEROERSATEN; VERHOIRSATEN; OERSATEN; ORSATEN = vb. vergoeden.
- reddere; compensare;
- compenser; dedommager;
- vergüten; entschädigen; ersetzen;
- compensate; make good; defray;
- compensar; resarcir;

vpl.: C1/282.

VERONDERPANDEN = vb. in pand geven; verpanden.
- oppignero 1;
- mettre en gage;
- verpfänden;
- pawn;
- dar en seguridad; empeñar;

vpl.: C1/282.

VERONGELIJCKEN AEN DEN LIJVE = lijffelijk mishandelen.
- male mulcare;
- maltraiter au corps;
- körperlich misshandeln;
- maltreat bodily;
- maltretar corporalmente;

vpl.: Lo6/64.

VERONGELIJCT ENDE GEINJUREERD = taut. verongelijkt.
- iniuratus;
- injurier; préjudicier;
- beeinträchtigen; zurücksetzen;
- do wrong ; wrong;
- agraviar; injuriar; ofender;

vpl.: T1/317.

VERONGHELYCKEN ENDE OFFENSEREN = onrechtvaardig behandelen en be ledigen.
- offendo III;
- traiter injustement et offenser;
- ungerecht behandeln und beleidigen;
- treat unjustly and offend;
- ofender y cometer una injusticia con una persona;

vpl.: PB/III/284.

VERONRECHT; VERCORT ENDE BESCHADICHT = taut. schade toegebracht.
- nocuit; alicui rei;
- porter préjudice;
- Schaden zugefügt;
- damage done to;
- ocasionado daño;

vpl.: LPS 26.

VERONRECHTEN ENDE VERCORTEN = taut. bekorten in rech te; tekort doen.

- lacunam facio III aliquo;
- faire tort; faire une injustice;
- benachteilen und Unrecht tun;
- abridge;
- hacer una injusticia a una persona; agraviar a una persona;

vpl.: T1/129.

VERONTSCHULDEN = vb. verontschuldigen.
- excusare;
- excuser;
- entschuldigen; rechtfertigen;
- excuse;
- excusar; disculpar ; dispensar ; perdonar;

vpl.: B1: Pl.Bra/41.

VERONTWYFFELEN ENDE 'S ABUYSEREN = twijfelen en dwalen.
- dubito 1 et erro 1;
- douter et se tromper;
- zweifeln und sich irren;
- doubt and err;
- dudar y errar;

vpl.: PB/III/413.

VERONWAERDINGE Zie:
- veronweerene; veronwerdinge; ----/

VERONWEERENE; VERONWERDINGE; VERONWAERDINGE = sub. krenking.
- offensa; offensio;
- atteinte; froissement; offense;
- Kränkung;
- injury; mortification;
- agravio; himillación; injuria; ofensa;

vpl.: T1/143.

VERONWERDINGE Zie:
- veronweerene;----; veronwaerdinge/

VERORDENEN Zie:
- verordonneeren; verordineren; ----/

VERORDENINGE Zie:
- verordeninghe;----/

VERORDENINGHE; VERORDENINGE = sub. verordening.
- ordinatio;
- ordonnance;
- Verordnung;
- regulation;
- ordenanza; decreto;

vpl.: Cr2/1003.

VERORDINEREN Zie:
- verordonneeren;----; verordenen/

VERORDONNEEREN; VERORDINEREN ;VERORDENEN = vb.last

geven tot.
- ordino I;
- ordonner; décreter; statuer;
- verordnen;
- ordain; order; decree;
- ordenar; mandar; decretar;

vpl.: AKB 15.

VEROVERLASTEN Zie:
- invaderen oft ----/

VERPACHTINGHE OFT COLLECTATIE = taut. verpachting.
- locatio;
- location; fermage;
- Verpachtung; Miete;
- leasing; rent;
- arrendamiento; arriendo;

vpl.: C1/199,529.

VERPANDER Zie:
- pignorant off ----/

VERPANDING ;VERPANDINGE; VERPENDINGE; VERPEINDINGE = sub.1.verkoop bij opbod 2.inpandneming 3. verpanding.
- 1.venditio in auctione 2.pignus hypotheca 3.impignoratio;
- 1.vendre à l'enchère ; vendre à l'encan 2. hypothèque 3. impignoration; engagement;
- 1.Ver kauf im Aufstreich 2. Verpfändung;
- 1.sale by auction; auctionsale 2. pawning; pledging;
- 1.vender al; mejor postor 2.pignoración; hipoteca 3.prendiamento;

vpl.: DVB 109; MGG 23; T1/49.

VERPANDINGE Zie:
- oppignoratie oft ----/
- verpanding;----; verpendinge; verpeindinge/

VERPASSEPORTEN = vb. van paspoort voorzien.
- testimonium identitatis;
- munir de pa sseport;
- mit einem Pasz versehen;
- to provide with a passport;
- proveer de pasaporte;

vpl.: PvB6/144.

VERPEINDINGE Zie:
- verpanding; verpandinge; verpendinge;----/

VERPEINEN Zie:
- verpeynen; verpenen;----/

VERPENDINGE Zie:
- verpanding; verpandinge;----; verpeindinge/

VERPENEN Zie:
- verpeynen;----; verpeinen/

VERPENNEWAERDEN Zie:
- verpenneweerden;----/

VERPENNEWEERDEN; VERPENNEWAERDEN = vb. in het klein verkopen.
- divendere;
- vendre en détail;
- im Kl einen verkaufen;
- to sell in retail;
- vender al por menor;

vpl.: PvB6/216,695.

VERPEYNEN; VERPENEN; VERPEINEN = vb. beboeten; aan boete onderhevig maken.
- pecunia mulcto l;
- soumettre à une amende;
- bestrafen;
- fine;
- someter a una multa;

vpl.: T2/50.

VERPLACKEN ENDE VERDECKEN = taut. dekken een huis met riet, stroo, pannen of leien.
- domum tego III harundine; stramento, tegulis aut lapidibus sectilibus;
- couvrir une maison avec du chaume, des tuiles ou des ardoises;
- ein Haus decken mit Rohr, Stroh, Ziegel oder Schiefer;
- cover a house with reed, straw, tiles or slates;
- cubrir una casa con cañizo, paja, tejas o pizarra;

vpl.: T1/483.

VERPLEGEN Zie:
- verpleghen;----/

VERPLEGHEN; VERPLEGEN =vb. in rechte erkennen.
- aguoxere iu jure;
- reconnaître en droit;
- rechtens erkennen;
- to recognize by law;
- reconocer; acusar; admitir;

vpl.: Cr2/982.

VERPONDING; VERPONDINGE = sub. schatting in ponden; de herziening der in ponden berekende schatting d.i. een be lasting in de generaliteitslanden die bijzonder rigoureus werd opgelegd en geind.
- tributum in libris pondo;
- tribut en livres; la revisión du tribut cal culé en livres; c'est à dire un tribut qui dans les états généraux fût imposé et percu avec grand rigueur;
- Tribut in Pfunden ;
- tribute, taxation in pounds;
- tributo en libras, la revisión

del tributo calculado en libras es decir un tributo que con gran rigor fue impuesto y cobrado en los estados gelerales;
vpl.: ASR 2.

VERPONDINGBEURDER = sub. een functionaris die in een gemeente de belasting der verponding inde nadat hij de collecte daarvan ge - pacht had ofwel aan hem de collecte daarvan was opgedragen en waarvan hij rekening en verantwoording moest doen.
- publicanus magistratus qui colligebat tributum in libris pondo;
- fonctionnaire chargé de la perception du tribut nommé "verponding";
- Funktionär der Einkassierung der Pfundensteuer gemietet hatte oder dem diese aufgetragen war und darüber Rechenschaft abzulegen hatte;
- tax-collector; publican;
- funcionario a cuyo cargo andaba la recaudación del impuesto llamado "verponding"

vpl.: ADR 3.

VERPONDINGE Zie:
- verponding;----/

VERPONDINGEBOECK = sub. register waarin achter de namen der aangeslagenen in de verponding en de verponding zelve in geldswaarden werd opgetekend.
- codex tributi in libris pondo;
- registre des contribuants à la verponding et des montants chargés;
- Register mit den Namen der Verantlagten in der Pfundensteuer und den Beträgen;
- register containing the names of all who are assessed and the amount that is due;
- registro de los contribuyentes a la verponding y de las cantidades impuestas;

vpl.: ASO 8.

VERPORREN OFT VERSTRECKEN = taut. vertrekken; zich verwijderen.
- abire;
- s'absenter;
- fortgehen; verschwinden;
- depart; go away;
- ausentarse;

vpl.: Lo5/314.

VERQUEESTEN Zie:
- verquisten; verquesten;----/

VERQUEKINGE Zie:
- verquickinge ;---- ; verqueykinge/

VERQUESTEN Zie:
- verquisten;----; verqueesten/

VERQUEYKINGE Zie:
- verquickinge; verquekinge;----/

VERQUICKINGE; VERQUEKINGE; VERQUEYKINGE = sub. verkwikking.
- refrigeratio;
- soulagement;
- Erquickung;
- refreshment ;
- refresco;

vpl.: PvB1/536.

VERQUISTEN Zie:
- dilapideren ----/

VERQUISTEN; VERQUESTEN ; VERQUEESTEN = vb. verkwisten,
- dissipo l;
- gaspiller ;
- verschwenden ;
- dissipate ;
- disipar;

vpl.: Lo7/270.

VERQUISTEN OFT DISPENDEREN = taut. verkwisten; verspillen;verbrassen.
- dissipo l ;
- gaspiller;
- verschwenden;
- waste; dissipate ;
- disipar; despilfarrar; derrochar desperdiciar ;malgastar;

vpl.: Lo7/270.

VERQUISTEN OFT DISSIPEREN = taut. verkwisten; verbrassen ; verspillen.
- dissipo l;
- dissiper ou gaspiller;
- verschwenden;
- squander; waste; dissipate;
- disipar; malgastar ;desperdiciar ; derrochar; despilfarrar dilapidar;

vpl.: Lo6/96, 572; C1/678,700 ; Lo7/270.

VERRADENISSE Zie:
- verraderie;---- ;verraednisse verraetnisse; verredenisse; verranisse; veranesse;veranis/

VERRADERE OFT TRAYTER = hoogverrader.
- proditor;
- traitre;
- Verräter;
- high treasoner;
- desleal ; pérfido; traidor ;

vpl.: T1/128.

VERRADERIE; VERRADENISSE; VERRAEDNISSE ;VERRAETNISSE; VERREDENISSE; VERRANISSE; VERANESSE; VERANIS = sub. verraad.
- proditio;
- trahison;
- Verrat;
- betrayal; treason;
- deslealtad; mala fe ; perfidia traición;

vpl.: T1/138.

VERRADERIJEN Zie:
- misdaet van ---- tegen den prince of tegen dlant/

VERRAEDNISSE Zie:
- verraderie; verradenisse;----; verraetnisse; verredenisse; verranisse; veranesse; veranis/

VERRAETNISSE Zie:
- verraderie; verradenisse; verraednisse ;---- ; verredenisse ; verranisse ; veranesse ; veranis/

VERRANISSE Zie:
- verraderie; verradenisse ; verraednisse; verraetnisse ; verredenisse ; ----; veranesse; veranis/

VERRANTSOENEN Zie:
- verratsoeneren; verrantsoeneren ; ----; verrentsoenen/

VERRANTSOENEREN Zie:
- verratsoeneren;----; verrantsoenen; verrentsoenen/

VERRASSCHEN, VERSCHALCKEN OFT BEDRIEGEN = taut. bedriegen.
- decipio III;
- tromper; duper; surprendre;
- betrügen ;
- deceive; cheat; impose upon ;
- engañar; embaucar;

vpl.: T1/403,462.

VERRATSOENEREN; VERRANTSOENEREN ;VERRANTSOENEN VERRENTSOENEN = vb. tegen een losgeld vrijlaten.
- emittere contra pretium redemptionis;
- lâcher contre un rançon;
- gegen einem Lösegeld freilassen ;
- let loose against a ransom;
- soltar por un rescate;

vpl.: PB/II/371.

VERRE Zie:
- alsoo ---- also/
- osse oft ----/

VERRE; VARRE; VARE; VAER = sub. stier; jonge stier.
- taurus; juvencus;
- taureau; taurillon ;
- Stier; junger Stier;
- bull; young bull ;
- toro; cachorro;

vpl.: T1/211; Lo6/238 ;Cr2/969.

VERREDENISSE Zie:
- verraderie; verradenisse; verraednisse; verraetnisse;----; verranisse; veranesse; veranis/

VERREEKEN Zie:
- verreijcken; verreiken;---- ; verreycken/

VERREGEN Zie:
- gemeynen ---- goeden/

VERREIJCK Zie:
- het voorschreven ----/

VERREIJCKE Zie:
- verreycksele; verreyck; verreijcksele; verreijcxsele ; verreycke;----/

VERREIJCKE OFT VONNISSE = taut. vonnis.
- sententia;
- sentence;
- Urteil -spruch;
- sentence;
- sentencia; juicio; fallo;

vpl.: Lo7/14.

VERREIJCKEN ;VERREIKEN;VERREEKEN; VERREYCKEN = vb. in rechte een eis instellen dat iets aan iemand worde toegewezen; in rechte overtuigen; veroordelen; afdwingen eisen in rechte.
- calengiam ut alicui aliquid attribui possit; persuado III; condemno I; extorqueo II iudicialiter persuadere alicui;
- requérir en droit que quelque chose sera adjugée à quelqu'un convaincre ;condamner; appeler en justice; exiger; persuader juridiquement;
- Rechtens eine Kl age anhängig machen, dasz etwas an einen wird zugewiesen; überzeugen; verurteilen; bean tragen; erzwingen; gerichtlich überzeugen
- go to law with a person ; convince; cendemn; c laim ; extort; convince legall y;
- demandar persona ; convencer judicia lmente; condenar; demandar; exigir; suministrar la prueba ; dar la prueba;

vpl.: C1/74,414,379,107,743; T1/412 ; T2/372; B2.

VERREIJCKENE Zie:
- vonnisse van ----/

VERREIJCKSEL Zie:
- verreycksele; verreyck;----; verreijcksele ; verreijcxsele ; verreycke; verreijcke/

VERREIJCKSELE Zie:
- verreycksele ;verreyck; verreijcksel;----; verreijcxsele; verreycke; verreijcke/

VERREIJCKSELEN METTER CLOCKEN OFT AFFDAGINGHEN = taut. dagvaarding met klokgelui ter zuivering of ter ontlasting van een met renten bezwaard goed.
- in ius vocatio cum sonando campanarum ad purgationem aut exonerationem boni gravati usuris;
- assignations en purge ou adjudications par la cloche ;
- gerichtliche Vorladung mit Glockengeläute zur Säuberung oder Entlastung eines mit Zinsen beschwerten Gutes;
- summons with bell-ringing for cleaning and discharge of a good burdened with interests;
- citación con campaneo por purgación o des carga de un bien gravado con intreses;

vpl.: C1/381.

VERREIJCKTE = adi. in rechte overtuigde.
- convictus debiti;
- condamné;
- gerichtlich überzeugt;
- judicially convinced;
- convencido judicialmente;

vpl.: C1/91.

VERREIJCKTEN PANT = gerechtelijk verkocht pand.
- pignus adsignatum;
- fonds décrété ;
- gerichtlich zugewiesenes Pfand;
- judicially sold pawn;
- bien vendido judicialmente;

vpl.: Lo3/496.

VERREIJCXSELE Zie:
- verreycksele ;verreyck; verreijcksel; verreijcksele;----; verreycke ;verreijcke/

VERREIKEN Zie:
- verreijcken;----; verreeken; verreycken/

VERREKEN Zie:
- vercken; varken; verken;----;

veerken; varkijn; varkin; verkene; verckene/

VERRENTSOENEN Zie:
- verratsoeneren; verrantsoeneren; verrantsoenen;----/

VERREKEN Zie:
- vercken; varken; verken ; ----; veerken ; varkijn; varkin ; verkene ; verckene/

VERREYCK Zie:
- verreycksele ;----; verreijcksel; verreijcksele ;verreijcxsele ; verreycke; verreijcke/

VERREYCKE Zie:
- verreycksele ; verreyck; verreijcksel; verre ijcksele; verreijcxsele ;----; verreijcke/

VERREYCKE OFT CONTUMACIEN OFT VONNISSE = taut. verstekvonnis.
- sententia constumacis;
- sentence de contumace;
- Urteil in Kontomaz; Urteilsspruch;
- judgment by default; sentence;
- sentencia por contumacia; condena en rebeldia ; juicio; fallo;

vpl.: Lo6/310; Lo7/14.

VERREYCKEN Zie:
- verreijcken; verreiken ; verreeken;----/

VERREYCKINGHEN Zie:
- beleyden;---- ende verthieringhen van goeden/

VERREYCKSELE Zie:
- vonnisse van ----/

VERREYCKSELE; VERREYCK; VERREIJCKSEL; VERREIJCKSELE VERREIJCXSELE ; VERREYCKE VERREIJCKE = sub. overtuiging in rechte; in rechte toegewezen eis ; eis in rechte; toewijzing; veroordeling; vonnis; toekenningsbevel; verhaal; bericht.
- calengia persuasio in jure; calengia postulatio iure adiudicata; adiudicatio; condemnatio; relatio ; resumptio ;repetitio;
- persuasion en droit; prétention adjugée en droit; prétention judiciaire; adjudication; condemnation; sentence; décret d'adjudication; retablissement; narration;
- rechtens überzeugen; zuerkannte Klage; Klage; Zuweisung; Verurteilung; Urteil;

Zuerkennungsbefehl; Entschädigung; Erholung; Nachticht;
- judicial conviction; adjudicated claim; claim; assignment; condemnation; sentence; decree of adjudication; report; remedy ; redress ; story;
- conviccion en derecho; demanda otorgada ; demanda ; acción; adjudicación ; condenación ; decreto de adjudicación;

v pl.: Lo4/470 ; C1/91,411, 743 ;379; Cr2/808; Lo1/584 ; Lo6/520 ; Lo3/48,474 ; Lo7/ x 330.

VERREYCKT WORDEN MET EENEN LESTEN VONNIS = overwonnen worden met een onherroepelijke rechterlijke uitspraak.
- domari sententia iudiciale irrevocabile;
- être vaincu par une sentence irrévocable de la magistrature
- gesiegt werden mit einem unwiderruflichen gerichtlichen Urteil;
- be conquered by an irrevocable judicial pronouncement;
- ser vencido con un fallo judicial en forma irrevocable ;

vpl.: B2/2.

VERREYCT = ppf. iemand schuldig bevinden, verklaren.
- aliquem sontem comperire;
- déclarer coupable ;
- schuldig befinden;
- find guilty;
- encontra culpable;

vpl.: T2/372.

VERRIFICEREN Zie:
- met levende waerheyt feijten ----/

VERRIJCKINGHEN Zie:
- beleijden ----/

VERROECKELBLOESEN OFFT VERSUYMEN = taut. verzuimen.
- praetermitto III;
- négliger ;
- unterlassen; versäumen;
- neglect ; omit ;
- descuidar ; desatender; abandonar;

vpl.: C3/98.

VERROT Zie:
- gevruyndt oft ---- oft ongans vleesch/

VERROT OFT ONTFENCT = taut. bedorven.
- corruptus;

- avarié;
- faul ; verdorben;
- tainted;
- podrido;

vpl.: T1/616.

VERRUERLIJCKE Zie:
- haeffelijcke ofte ---- meuble goeden/

VERSAEIJT ;VERZAEIJT VLEESCH = bedorven vlees.
- caro corrupte; caro rancida;
- viande corrombue; viande rance;
- verderbtes Fleisch; ransiges Fleisch;
- spoiled meat; rancis meat;
- carne podrida; carne rancia;

vpl.: C1/323; Lo1/26.

VERSAEMEN; VERSAMEN; VERSAMENEN; VERSAMELEN ; VERZAMELEN = vb. verzamelen.
- colligo III;
- réunir;
- sammeln; zusammenbringen;
- collect ;
- recolectar; reunir; juntar ;

vpl.: Lo6/406; C1/683.

VERSAEMINGE ;VERSAEMINGHE VERSAMINGE ;VERSAMINGHE VERSAMENINGE = sub. 1.samenscholing; samenvoeging 2.vergadering.
- 1.concursus; coniunctio 2.congregatio; convocatio ;
- 1.attroupement; jonction 2.réunion; séance; assemblée;
- 1.Zusammentreffen; Zusammenfügen 2. Versammlung ; Sitzung
- 1.gathering ;function 2. assembly ;meeting;
- 1.agrupamiento 2.reunión; ensambladura; junta; asemblea;

vpl.: PvB9/51; PB/III/495; B1:Ra.1495/3; C2/939.

VERSAEMINGHE Zie:
- versaeminge;----; versaminge; versameninge/

VERSAEMPT Zie:
- versament;----; versaemt/

VERSAEMT Zie:
- versament; versaemt;----/

VERSAMELEN Zie:
- versaemen; versamen; versamenen; ----; verzamelen/

VERSAMEN Zie:
- versaemen;----; versamenen; versamelen; verzamelen/

VERSAMENEN Zie:
- versaemen;versamen; ----; versamelen; verzamelen/

VERSAMENINGE Zie:
- versaeminge; versaeminghe; versaminge;----/

VERSAMENT; VERSAEMPT; VERSAEMT = ppf. verzameld.
- collectus;
- rassemblé;
- versammelt;
- collected;
- reunido; juntado;

vpl.: PvB1/125,138.

VERSAMINGE Zie:
- concursus ende ----/
- versaeminge; versaeminghe; ----; versameninge/

VERSAMINGHE Zie:
- versaeminge; versaeminghe; versaminge; versaemeninge; ----/

VERSCAEMT; VERSCHAMET; VERSCHAEMT = ppf. te schande gemaakt; eerloos.
- aliquem confutare; aliquid obterere III; irritum reddere III infamis; ignominiosus;
- faire honte à;infame; sans honneur;
- zuschanden machen; entehren; ehrlos;
- disgrace; dishonour; infamous;
- desmentir; deshonrar; infamar famoso; de mala fama; mal reputado;

vpl.: T2/97,372.

VERSCALCKINGE; VERSCHALKINGE = sub. verschalking.
- astutia; fraus; versutia;
- duperie; ruse; tromperie;
- Ueberlist;
- obreption;
- engaño;

vpl.: T1/300.

VERSCEMENISSE; VERSCHEMENISSE; VERSCHAMENISSE = sub. hom.1.beschaming 2.schaamte; schande.
- 1.pudor 2.approbium; dedecus turpitudo;
- 1.déshonneur; opprobre 2. honte;
- 1.Beschämung 2.Scham; Schande;
- 1.confusion 2.infamy; shame;
- 1.deshonra; deshonor 2.oprobio; pérdida del honor; vergunza;

vpl.: T1/130,271.

VERSCEYDEN ENDE DIVERS = taut. verschillend.
- diversus;
- différent; divers;
- mehrere; verschieden;
- different; several;
- diferente; distinto; diverso;

vpl.: T1/477,526.

VERSCEYDENHEIT ENDE DIVERSITEYT; DIVERSITEYT ENDE ONDERSCHEYT = taut. onderscheid; verscheidenheid; verschil
- diversitas; dissimilitudo; varietas;
- diversité; difference; variété;
- Differenz; Unterschied; Mannigfaltigkeit; Verschiedenheit;
- diversity; variety;
- diversidad; variedad; diferencia; divergencia;

vpl.: PvB1/379; T1/238,518, 432,526; T2/107,143,211; Cr2/375.

VERSCH GESLAGHEN VLEESCH = vers geslacht vlees.
- caro frigide caesa;
- viande fraichement abattue;
- frisch geschlachtetes Fleisch;
- fresh slaughteres flesh;
- carne recientemente matada;

vpl.: Lo1/66.

VERSCHAEMEN; VERSCHAMEN; VERSCHEMEN = vb. te schande maken; beschamen, beschaamd maken.
- dedecoro I; inhonesto I;
- déshonorer; faire honte à quelqu'un;
- zuschanden machen; beschämen
- disgrace; mortify; put to shame;
- desmentir; avergonzar; deshonrar;

vpl.: T1/187,334.

VERSCHAEMT Zie:
- infamis ende onteert;----/
- verscaemt; verschamet;----/

VERSCHALCKEN Zie:
- verrasschen;---- oft bedriegen/

VERSCHALKINGE Zie:
- verscalckinge;----/

VERSCHAMEN Zie:
- verschaemen;----; verschemen/

VERSCHAMENISSE Zie:
- infamie ende ----/
- verscemenisse; verschemenisse;----/

VERSCHAMET Zie:
- verscaemt;----; verschaemt/

VERSCHAP Zie:
- waarscap; waarschap; waerschap; waerschappe; waerscappe; weerscap; weerschappe; werschappe; wairscap; wairscappe; wairschap; werschap; waerschep; waerschip; veerschap;----/

VERSCHARRE Zie:
- vierschare; vierschaer; vierschaerre; vierschaerne; vierscharre; vierscherne; vierscherre; vierschorne; vierscharne;vierschranne;----; vierstal/

VERSCHAT OFTE VERSWAERT = taut. overschat.
- nimis tributum;
- estimation trop haute;
- überschätzt;
- overestimated;
- superestimado;

vpl.: Cr2/990.

VERSCHATTEN Zie:
- uytteren ende ----/

VERSCHE Zie:
- billet van ---- date/
- op de ---- daet/

VERSCHEIDEN Zie:
- afgesneden oft afgespleten oft ----/
- verscheijden;----/

VERSCHEIJDE VAN = verschillend van.
- diversus a;
- distinqué par;
- verschieden von;
- different from;
- diferente de; distinto de;

vpl.: PvB8/92.

VERSCHEIJDEN; VERSCHEIDEN = sub.1.uitspraken; bepalingen in rechte 2. verschillend;
- 1-judicium; sententia; arbitrium; 2. diversus; contrarius;
- 1.sentence; arrêt; verdict 2. différent;
- 1.Urteilsverkündung; Schiedsspruch 2.verschieden;
- 1.sentence; verdict; provision 2.different;
- 1.sentencia; juicio; auto; veredicto 2.differente;

vpl.: MGG 189; T2/33.

VERSCHEIJDEN ENDE DIVEERSCH = taut. verschillend.
- diversus;

- divers et différent;
- verscheiden;
- different;
- diferente -mente;

vpl.: C1/393.

VERSCHEIJDEN REIJSEN = verschillende malen; keren.
- separatis temporibus;
- plusieurs fois;
- verschiedene Male;
- different times;
- varias veces;

vpl.: BVB 46.

VERSCHEIJDENHEIJT OFT DIFERENTIE; DIFFERENTIE OFT VERSCHEIJDENISSE = taut. onderscheid; verschil.
- differentia;
- différence;
- Unterschied;
- difference;
- diferencia;

vpl.: Lo4/210.

VERSCHEMEN Zie:
- verschaemen; verschamen; ----/

VERSCHEMENISSE Zie:
- verscemenisse;----; verschemenisse/

VERSCHENEN HUERE VERHAELEN = verlopen huur verhalen cq. invorderen.
- locationem, cuius tempus currendo persum est, exigere;
- recouvrer les termes échus du bail;
- verlaufene Miete erholen bzw einfordern;
- collect expired rent;
- recobrar un alquiler transcurrido, vencido;

vpl.: C1/604.

VERSCHENEN PACHTEN = vervallen pachten.
- pretia conductionis praeterita conductiones de lapsae;
- fermages échus;
- fällige Pachten, Zinsen;
- expired rents, leases;
- arrendamientos vencidos;

vpl.: Lo4/364, Lo3/300.

VERSCHENS Zie:
- tot ---- toe/

VERSCHEPEN OFT VERDODEMEN = taut. verschepen.
- in aliam navem transferre merces;
- transborder;
- verladen;

- transhipp;
- transborder;
vpl.: PvB1/298.

VERSCHETEN Zie:
- verschieten;----/

VERSCHEYDEN ENDE DIFFEREREN = taut. verschillen.
- differo III;
- différer; être différent;
- abweichen;
- differ;
- diferir; ser diferente; ser distinto;
vpl.: T1/402.

VERSCHEYDEN OFT DISTINCT = taut. verschillend; afzonderlijk; apart.
- distinctus;
- divers; distinct;
- verschieden; einzeln; besonder;
- distinct; separate; individual; apart;
- distinto; separado;
vpl.: PvB /574; AKB7.

VERSCHEYDENE = adi. verschillende.
- plus; varius; diversus;
- plusieurs;
- verschiedene;
- several; many;
- varios; varias;
vpl.: ACart 7.

VERSCHIERINGE Zie:
- verdieringe; verdieringhe; verdiersinge;----; chieringe/

VERSCHIET VAN GHELDE = voorschot van geld.
- pecunia suppeditata;
- avances d'argent;
- Vorschusz von Geld;
- advanced money;
- un anticipo en efectivo;
vpl.: C1/548.

VERSCHIETEN; VERSCHETEN = voorschieten, geld.
- pecuniam praebeo III, dat.; suppedito 1;
- avancer de l'argent;
- vorschieszen, Geld; vortrecken;
- advance money;
-avanzar; adelantar; anticipar;
vpl.: C1/552, Lo5/290.

VERSCHIETEN OFT VERLEGGHEN = taut. voorschot.
- pecuniam praebitum;
- avance d'argent;
- Vorschusz;

- advance;
- anticipo;
vpl.: Cr2/1013/14.

VERSCHIJNDAGE = sub. vervaldag.
- dies;
- date d'expiration;
- Zahlungstag;
- due date;
- dia de vencimiento;
vpl.: C1/457.

VERSCHIL Zie:
- questie; questien ende geschil geschille; gheschille;----/
- twist ende tweedracht;----; vijantschappen/

VERSCHIL ENDE QUESTIE =taut. geschil.
- quaestio;
- différend;
- Streit;
- dispute;
- diferencia;
vpl.: B2/203.

VERSCHILLEN EN DISPUTEN = taut. meningsverschillen.
- disputationes et dissensiones;
- disputes et divergences de vues;
- Streitigkeiten und Meinungsverschiedenheiten;
- disputes and differences of opinion;
-disputas y diferencias de opíniónes;
vpl.: SKB 22.

VERSCHILLEN LIMITAIR = grensgeschillen.
- lites limitum;
- litiges de frontière;
- Grenzstreitigkeit;
- frontier disputes;
- pleitos de frontera;
vpl.: BVB 96.

VERSCHILLEN OF TROUBELEN = taut. geweldadige meningsverschillen.
- opinionis varietates turbulentae;
- troubles et divergences de vue;
- gewalttätige Meinungsverschiedenheiten;
- violent differences of opinion;
- diferencias violentas de opiniones;
vpl.: LPS 67.

VERSCHOLEN Zie:
- secreet ende ----/

VERSCHOOTEN; VERSCHOTEN = vb.1.voorgeschoten 2.sub.pl. voorschotten.
- 1.alicui mutuam datum pecuniam; alicui pecuniam subministratum 2.mutuum do I;
- 1.avancé; prêté de l'argent à gn. 2.avance;
-1 .vorschieszen; ausgeben 2. Vorschuss;
- 1.advanced money 2.advance;
- 1.adelantar; anticipar; avanzar 2.adelanto; anticipo;

vpl.: B1/64; C2/894; BVB147.

VERSCHOT Zie:
- bij forme van ----/

VERSCHOT OFTE AVANCE =taut. voorschot; verschot.
- quod praebitum est; pecunia promutua; praerogata;
- avance; revenu; rente; impôt;
- Vorschusz;
- advanced money;
- anticipo; adelanto;

vpl.: PvB8/339; C1/60.

VERSCHOTEN Zie:
- verschooten;----/

VERSCHOTEN PENNINGHEN = voorgeschoten gelden.
- pecuniae mutuae datae;
- deniers avancés;
- ausgelegtes Geld;
- advanced money;
- dineros adelantados; sumas avanzadas;

vpl.: C1/410.

VERSCHOTENE = adi. voorgeschoten.
- mutuum do I;
- avancer; prêter;
- vorschiessen;
- advance;
- adelantar; anticipar;

vpl.: BVB 145.

VERSCHOTENE GELDEN = voorgeschoten geld.
- pecunia suppeditata;
- de l'argent avancé;
- vorgeschoszenes Geld;
- advanced money;
- dinero avanzado;

vpl.: BVB 145.

VERSCHULT = adi. verschuldigd.
- debitus;
- obligé; tenu; dû;
- verschuldigt;
- indebted; due;
- adeudado; debido;

vpl.: BVB 121.

VERSCOTEN; VERSCHOTEN = vb. voorgeschoten.
- alicui mutuam datum pecuniam; alicui pecuniam subministratum;
- avancé; prêté de l'argent à gn.
- vorschieszen; ausgeben;
- advanced money;
- adelantar; anticipar; avanzar;

vpl.: B1/64; C2/894.

VERSEEKEREN; VERSEKEREN = vb. veilig stellen.
- caveo II; tutum reddo III;
- assurer; garantier;
- sicherstellen; sichern;
- ensure;
-asegurar; garantizar;

vpl.: DVB 10.

VERSEEKERHEYT; VERSEKERTHEIT; VERSEKERHEIT; VERSEKERHEDE = sub. zekerheid; vastheid.
- fides; firmitas; securitas;
- sécurité; sûreté; garantie; certitude;
- Festichkeit; Sicherstellung;
- certainty; assurance; solidity; firmness;
- seguridad; garantía; certeza; certidumbre;

vpl.: DVB 110; T1/20.

VERSEERT = ppf. gestort; terechtgekomen; aangeland.
- infusus; subversus;
- versé; atterrir;
- gestürzt; hingekommen;
- landed;
- extraviado; desembolsado; integrado; a granel;

vpl.: PvB1/426.

VERSEGENEN OFT RENCONTREREN = taut. ontmoeten; aantreffen; vinden.
- occurro III; reperio IV; invenio IV;
- rencontrer; trouver;
- begegnen;
- meet;
- encontrar;

vpl.: PvB1/282.

VERSEIJNDEN; VERSEYNDEN; VERSENDEN; VERSINDEN;VERSEINDEN = vb. zenden; verzenden.
- mitto III; refero III; trado III;
- envoyer; expédier;
- senden; befördern;
- send; forward;
- despachar; enviar; mandar;

transportar; expedir;
vpl.: T1/21; Lo4/272; PB/III/451.

VERSEINDEN Zie:
- verseijnden; verseynden; versenden; versinden;----/

VERSEINSEN Zie:
- versensen; verchensen; vercheinsen;----; verchynsen; vercisen; vercensen/

VERSEKEN Zie:
- gewesen ende ----/

VERSEKERAER Zie:
- versekerer;----; versekereer/

VERSEKEREER Zie:
- versekerer ; versekeraer;---/

VERSEKEREN Zie:
- verseekeren;----/

VERSEKERER; VERSEKERAER; VERSEKEREER = sub. verzekeraar.
- assecurator;
- assureur;
- Versicherer;
- insurer;
- asegurador;
vpl.: C1/456.

VERSEKERHEDE, BEWAERNESSE ENDE PRESERVATIE = veiligheid en behoud.
- securitas et conversatio;
- sécurité et conservation; maintien;
- Sicherkeit und Erhaltung;
- security and preservation;
- seguridad y preservación;
vpl.: PB/III/344.

VERSEKERHEIT Zie:
- versekerheijt;----; versekertheit; versekerthede; versekerheijdt; versekerheydt; versekertheyt; verzeeckertheyt/

VERSEKERHEIJDT Zie:
- versekerheijt; versekerheit; versekertheijt; versekerthede; ----; versekerheydt; versekertheyt; verzeeckertheyt/

VERSEKERHEIJT; VERSEKERHEIT; VERSEKERTHEIT; VERSEKERTHEDE; VERSEKERHEIJDT; VERSEKERHEYDT; VERSEKERTHEYT; VERZEECKERTHEYT = sub. zekerheid; borgstelling; waarborg; vastheid.
- cautio; satisdatio; securitas; garantia; firmitas;
- cautionnement; garantie; assurance; sécurité; sûreté;

caution;
- Sicherheitsleistung; Kaution; Garantie; Sicherheit; Gewissheit; Festigkeit; Halt;
- caution; security; certainty; assurance;
-caución; fianza; garantía; seguridad; certeza; fianza; firmeza;
vpl.: T2/59; C1/147,200,531; PvB1/253; Lo4/402; Lo3/34,44, 322.

VERSEKERHEYDT Zie:
- versekerheijt; versekerheit; versekertheijt; versekerthede; versekerheijdt;----; versekertheyt; verzeeckertheyt/

VERSEKERINGE Zie:
- ghestendicheijt ende ----/

VERSEKERINGE; ASSEURANTIE; ASSURANTIE OF ASSEURANCIE = taut. verzekering.
- assecuratio; confidentia securitis fides;
- assurance;
- Versicherung; Assekuranz;
- insurance; security;
- seguro;
vpl.: Lo4/200,264; Lo1/600; C1/280,456.

VERSEKERINGE OFT ASSEURANTIE = taut. verzekering.
- assecuratio;
- assurance;
- Versicherung;
- insurance;
- seguro;
vpl.: Lo4/198.

VERSEKERNISSE OFT ASSECURAMENT = taut. verzekering.
- certitudo aut affirmatio;
- assurance; certitude;
- Versicherung;
-assurance;
- aseguración ; seguridad;
vpl.: T1/316.

VERSEKERTHEDE Zie:
- versekerheijt; versekerheit; versekertheit;----; versekerheijdt; versekerheydt; versekertheyt; verzeeckertheyt;/

VERSEKERTHEIT Zie:
- versekerheijt; versekerheit; ----; versekerthede; versekerheijdt; versekerheydt; versekertheyt; verzeeckertheyt/

VERSEKERTHEIJT ENDE GOEDINGHE = taut. overdracht.
- translatio;

- l'adhéritance et la garantie;
- Uebertragung;
- transfer;
- cesión; traspaso; transferencie;

vpl.: C1/604.

VERSEKERTHEYT Zie:
- versekerheijt; versekerheit; versekertheijt; versekerthede; versekerheijdt; versekerheydt; ----; verzeeckertheyt/

VERSEKERTHEYT, RUSTE ENDE PEYS = taut.rust; vrede.
- requies et pax;
- repos, paix et sureté;
- Ruhe; Frieden;
- rest; peace;
- paz; quietud;

vpl.: PB/II/344.

VERSENDEN Zie:
- verseijnden; verseynden ;----; versinden; verseinden/

VERSENSEN; VERCHENSEN; VERCHEINSEN; VERSEINSEN; VERCHYNSEN; VERCISEN; VERCENSEN; VERCHIJNSEN; VERSEINSEN; VERSCHIJNSEN = vb. cijns heffen.
- exigere tributum;
- élever des cens;
- Zins erheben;
- heave tribute;
- recaudar tributos;

vpl.:

VERSEREN Zie:
- moeyen ende ----/

VERSEREN =vb. zich bekwamen in; zich toeleggen op;
- se exercere;
- versé; s'appliquer à;
- sich etwas widmen;
- apply oneself to;
- capacitarse en; empeñarse en; versar;

vpl.: PB/II/326.

VERSETTEN; VIRSETTEN = vb. in andere handen overdragen; veranderen; verbeteren.
- muto III; corrigo III;
- transporter; changer; corriger;
- in anderen Händen übertragen; ändern; verbessern;
- transfer to other hands; change; correct;
- traspasar; transmitir; transferir; cambiar; corregir;

vpl.: C1/28; B2.

VERSETTEN OFT VERWANDELEN = taut.verruilen; verwisselen

- muto I;
- échanger;
- verwechseln; umtauschen;
- change;
- cambair; trocar; permutar;

vpl.: Pr.Tr./13.

VERSETTEN TER LOMBAERDEN = bij de bank van lening belenen.
- ferro III ad domum mutuationis;
- porter quelque chose au mont de piété;
- beim Leihhaus verpfänden;
- pawn something at the pawnshop;
- empeñar algo en el monte de piedad;

vpl.: T1/100.

VERSETTEN;WEGNEMEN OFT VERDONCKEREN = taut.verduisteren; verzetten of wegnemen.
- obscuro I; moveo III; aut removeo II;
- cacher occulter; changer ou ôter;
- unterschlagen;
- obscure; shitf; or take away;
- oscurecer; desfalcar; robar ;

vpl.: C1/195.

VERSETTINGE; VERSETTINGHE= sub. overdracht; verpanding.
- cessio; alienatio; pignoratio;
- transmission; translation; cession; hypothèque;
- Uebertragung; Verpfändung;
- transfer; pawning;
- traspaso; transferencia; cesión; pignoración; hipoteca;

vpl.: DVB 108; Bl.Ord.Ka.2.

VERSETTINGE ENDE VERKOOPINGE = verkopen en overdragen.
- vendere et transferre;
- vendre et céder;
- verkaufen und übertragen;
- sale and transfer;
- vender y transferir;

vpl.: DVB 108.

VERSETTINGHE Zie:
- versettinge;----/

VERSEUCK Zie:
- versoecke; versouck; versoec; versouc; versuec versuck; - versueck; versuecke;----/

VERSEUCKEN;VERSOEKEN;VERSOUKEN; VERSOECKEN; VERSOKEN; VERSUEKEN; VERSUYCKEN VERSUECKEN = vb.verzoeken; vragen.
- peto III; precor I; petere III; precari; rogo I;

- prier; relever; requérir; demænder;
- bitten; ersuchen;
- request; exempt; petition;
- pedir; rogar; requerir; destituir; suplicar; solicitar;

vpl.: T2/9; C3/58; C1/46; LPS 41; BVB 14; MGG 61; T1/27.

VERSEYDE = coni.voorzegde.
- præedictus;
- susdit; nommé ci-dessus;
- obenerwähnte;
- aforesaid;
- susodicho;

vpl.: PvB1/98.

VERSEYNDEN Zie:
- verseijnden;----; versenden; versinden; verseinden/

VERSEYNDEN TOE = vb.verwijzen naar.
- delego I;
- se référer à;
- verweisen auf;
- refer to;
- referirse a;

vpl.: T2/37,47.

VERSIEN Zie:
- gecaert ende ----/

VERSIEN = vb. voorzien.
- prospicio III;
- prévoir;
- vorsehen;
- anticidate;
- prever; proveer de;

vpl.: C1/215.

VERSINDEN Zie:
- verseijnden; verseynden; versenden;----; verseinden/

VERSINEN Zie:
- versien;---- oft provideren/

VERSLENDEN Zie:
- verslijnden; verslinden;----; verslinnen; verslinen/

VERSLEPEN Zie:
- versleypen;----/

VERSLEYPEN ; VERSLEPEN = vb. slepende houden.
- rem in longum differo III;
- traîner en longueur;
- in die Länge ziehen; verschlepen;
- keep dragging;
- ir dilatando; dar largas; alargar;

vpl.: T2/48.

VERSLIJNDEN Zie:
- van den dieren doen ----/

VERSLIJNDEN; VERSLINDEN; VERSLENDEN; VERSLINNEN; VERSLINEN = vb.verslinden.
- deglutio IV; devoro I;
- avaler; dévorer; engloutir;
- verschlingen;
- devour;
- devorar; engullir; tragar;

vpl.: T1/41,356.

VERSLINDEN Zie:
- verslijnden;----; verslenden; verslinnen; verslinen/

VERSLINEN Zie:
- verslijnden; verslinden; verslenden; verslinnen;----/

VERSLINNEN Zie:
- verslijnden; verslinden; verslenden;----; verslinen/

VERSMADELIJCKHEYDT; VERSMADENISSE; VERSMEDENISSE VERSMANISSE; VERSMENISSE; VERSMENESSE = sub. moedwillige belediging; grove belediging.
- iniuria; insultatio;
- avanie; affront;
- absichtliche Beleidigung;
- insult; coarse insult;
- ofensa; agravia; injuria; affrenta; insulto; deshonra; escarmo;

vpl.: Lo6/218; Lo4/740.

VERSMADEN; VERSMEDEN; VERSMAEN = vb.afstand doen in rechte.
- repudio I;
- renoncer; répudier;
- verzichten auf;
- reject;
- renunciar; repudiar;

vpl.: T1/108.

VERSMADEN OFT NIET VERTIJEN NOCH REPUDIEREN = taut. afstand doen in rechte.
- repudio I;
- rejeter; renoncer;
- weder aufschieben noch ablehnen;
- reject; renounce;
- desistir;

vpl.: T1/108.

VERSMADENDE Zie:
- tgerichte ---- ende contumax;/

VERSMADENISSE Zie:
- in ---- van/
- versmadelijckheydt;----; versmedenisse; versmanisse; versmenisse; versmenesse/
- versmadienisse; versmaedenisse;----; versmedenisse; ver-

smanisse; versmenisse; versmenesse/

VERSMADENISSE ENDE CONTEMPTE = taut. minachting; verachting.
- contemptus;
- déconsidération; dédain; mépris;
- Geringschätzung; Verachtung;
- contempt; disdain;
- desdén; desprecio; menosprecio;

vpl.: T1/346; PvB5/448.

VERSMADENISSE ENDE CONTUMACIE = taut.weerspannigheid; ongehoorzaamheid; aan een rechterlijk bevel.
- contumacio;
- contumace;
- Verachtung; Widersetzlichkeit;
- recalcitrance rebiliousness;
- contumacia;

vpl.: T1/95.

VERSMADENISSE VAN BANNISSEMENTE = minachting van verbanning.
- contemptus exsilii;
- mépris du bannissement;
- Geringschätzung von Verbannung;
- contempts of exile; contempt of banishment;
- deprecio del exilio; deprecio de confinamiento;

vpl.: Lol/126.

VERSMADET Zie:
- versmaet;----/

VERSMADIENISSE; VERSMAEDENISSE; VERSMADENISSE; VERSMEDENISSE; VERSMANISSE; VERSMENISSE; VERSMENESSE = sub. verachting; geringschatting; versmading.
- contemptus; contumelia; infamia; contemptio;
- dédain; mésestime; mépris;
- Geringschätzung; Verschmähung;
- contempt; disdain; disregard;
- desprecio; menosprecio; desdén; vilipendio; desprecio;

vpl.:C1/388; PB/II/128; PB/III/412.

VERSMAECT RECHT = recht dat in de landscostumen in tegenspraak is met het geschreven recht.
- ius discrepans; ius diversum;
- le droit qui dans les coutumes régionales diffère du droit écrit;

- Recht das in den Landesgebräuchen abweicht vom geschriebenen Recht;
- right that in customs is deviating from the written law;
- el derecho que en las costumbres regionales difiere del derecho escrito;

vpl.: T1/7.

VERSMAEDENISSE Zie:
- versmadenisse;----; versmanisse; versmedenisse; versmanisse; versmenisse; versmenesse/

VERSMAEN Zie:
- versmaden; versmeden;----/

VERSMAET; VERSMADET = ppf. veracht; verwerpen; verstoten.
- contemno III; sperno III;
- dédaigner; mépriser;
- verachten;
- despise;
- despreciar; desdeñar; menos; preciar;

vpl.: T2/64.

VERSMAETHEYT Zie:
- onexcuseerlycke ----/

VERSMAETHEYT ENDE CONTUMACIE = taut.weerspannigheid.
- contumacia;
- contumace; rébellion;
- Widersetzlichkeit;
- recalcitrance;
- contumacia; rebeldía;

vpl.: T1/632.

VERSMANISSE Zie:
- versmadelijckheydt; versmadenisse; versmedenisse;----; versmenisse; versmenesse/
- versmadienisse; versmaedenisse; versmadenisse; versmedenisse;----; versmenisse; versmenesse/

VERSMEDEN Zie:
- versmaden;----; versmaen/

VERSMEDENISSE Zie:
- versmadelijckheydt; versmadenisse;----; versmanisse; versmenisse; versmenesse/
- versmadienisse; versmaedenisse; versmadenisse;----; versmanisse; versmenisse; versmenesse/

VERSMENESSE Zie:
- versmadelijckheydt; versmadenisse; versmedenisse; versmanisse; versmenisse;----/
- versmadienisse; versmaedenisse; versmadenisse;

versmedenisse; versmanisse; versmenisse;----/

VERSMENISSE Zie:
- versmadelijckheydt; versmadenisse; versmedenisse; versmanisse;----; versmenesse/
- versmadienisse; versmaedenisse; versmadenisse; versmedenisse; versmanisse;----; versmenesse/

VERSO = sub. keerzijde.
- pars aversa;
- verso;
- umstehend; auf der Rückseite;
- at the back; on the reverse side;
- revés; dorso;

vpl.: ACart 3.

VERSO ET SEQUENTIBUS = aan de achterkantzijde en volgende.
- le verso d'un folio et ce qui suit;
- Rückseite und folgende;
- folio reverse and following;
- folio a la vuelta y siguientes;

vpl.: AC rt 35.

VERSOCHT; VERMAENT ENDE AENGEROEPEN = taut.dringend verzocht.
- supplico I;
- demander avec de l'urgence; prier;
- dringend bitten;
- urgently request;
- pedir con urgencia; rogar; suplicar;

vpl.: T1/239.

VERSOEC Zie:
- versoecke; versouck; ----; versouc; versuec; versuck; versueck; versuecke; verseuck/

VERSOECKE;VERSOUCK; VERSOEC; VERSOUC;VERSUEC; VERSUCK; VERSUECK; VERSUECKE; VERSEUCK = sub.verzoek.
- preces; petitio;
- demande; prière; requête;
- Ersuch; Bitte;
- request;
- súplica; petición; ruego; demanda; solicitación;

vpl.: BVB 13; LPS 120; T2/163,198; B2/186.

VERSOECKEN Zie:
- calomnieuse ----/
- versuecken; versoeken; versouken; ----; versoken; versueken; versuycken; versuecken/

VERSOEKEN Zie:
- verseucken; ----; versouken; versoecken; versoken; versueken; versuycken; versuecken/

VERSOENEN Zie:
- versuenen;----; versonen; versoynen/

VERSOETEN;VERSUETEN = vb. verzachten.
- mitigo I;
- adoucir;
- mildern;
- soften;
- mitigar; paliar; moderar;

vpl.: Lo4/762.

VERSOKEN Zie:
- verseucken; versoeken; versouken; versoecken;----; versueken; versuycken; versuecken/

VERSONEN Zie:
- versuenen; versoenen;----; versoynen/

VERSOONEN ENDE RECONCILIEREN = taut. verzoenen.
- reconciliare;
- réconcilier;
- versöhnen;
- reconcile;
- reconciliar;

vpl.: PB/II/348.

VERSOUC Zie:
- versoecke; versouck; versoec ----; versuec; versuck; versueck; versuecke; verseuck/

VERSOUCK Zie:
- versoecke;----; versoec; versouc; versuec; versuck; versueck; versuecke; verseuck/

VERSOUKEN Zie:
- verseucken; versoeken;----; versoecken; versoken; versueken; versuycken; versuecken/

VERSOYNEN Zie:
- versuenen; versoenen; versonen;----/

VERSPELEN ENDE VERTUYSSCHEN = taut. verdobbelen.
- alea perdo III;
- perdre au jeu de dés;
- verspielen;
- dice away;
- echar a suertes; jugar;

vpl.: PB/III/156.

VERSPIEDEN Zie:
- verspijen; verspien;verspriehen

VERSPIJEN; VERSPIEN; VERSPRIEHEN; VERSPIEDEN = vb. iemands gangen nagaan; spioneren; verspieden; beloeren.
- exploro I; observo I; speculor I; aucupo I;
- espionner; épier; guetter;
- beschatten; bespitzeln; spionieren;
- shadow; spy out;
- espiar; seguir los pasos a uno; amaitinar; atisbar; avizorar;

vpl.: T1/130,455; PB/III/239.

VERSPLIJTINGHE OFTE VERDEYLINGHE = taut. versplintering.
- discindo III;
- éclats en faire voler;
- Zersplitterung;
- breaking into splinters;
- rompimiento;

vpl.: Cr2/1007.

VERSPOELINGHE Zie:
- generael ----/

VERSPRIEHEN Zie:
- verspijen; verspien;----; verspieden/

VERSPROOCKEN = ppf.aanspraak gemaakt op.
- postulare; postulatum; vindicare aliquid sibi; vindicatio;
- prétendre; réclamer; exiger; requérir;
- Anspruch machen auf;
- lay claim to;
- reivindicar; pretender; exigir; requerir;

vpl.: MGG 68.

VERST Zie:
- vorst; vorste; veurst; voerst; vurst;----; verste/

VERSTAECKT ENDE VAST VERGLAEST VENSTER = venster dat niet geopend kan worden, voorzien van een ruit.
- fenestra, quae non potest aperiri, instructa specularis, clathrata;
- fenêtre armée de barres et vitres closes;
- Fenster das nicht geöffnet werden kann, mit einer Scheibe versehen;
- window which cannot be opened, furnished with a pane;
- ventana no de abrir;

vpl.: C1/183.

VERSTAEN Zie:
- niet willen ---- dat alleman

verstaet/

VERSTAENDE Zie:
- des ----/
- in den ----/

VERSTAENDE = sub. begrip; voorwaarde.
- intellectus; conditio; conditione; lex ea lege, ut;
- condition;
- Begriff; Bedingung;
- notion; condition;
- condición; entendimiento;

vpl.: C1/56.

VERSTAENDEN Zie:
- secrete;----, verstande ende collusie, collusiën/

VERSTAERFNISSE Zie:
- verstervene; verstervenisse; versterfnisse; verstarfnisse; ----; versterfenisse; versterfenesse/

VERSTAERFTE Zie:
- versterfte;----/

VERSTAERVEN Zie:
- versterven; verstarven;----/

VERSTAET Zie:
- niet willen verstaen dat alleman ----/

VERSTAND Zie:
- gemeijn ----/

VERSTANDE Zie:
- bij gueden ----/
- bij quaeden ----/
- gueden ----/
- in den ----/
- secrete ---- ende collusie, verstaenden collusien/
- ten clairderen ----/

VERSTANDENISSE Zie:
- verstantenisse;----; verstannisse; verstannisse; verstendenisse; verstentenisse; verstennisse; verstennesse; verstennis/

VERSTANDT Zie:
- besten ----/
- naer besten ----/

VERSTANDT; VERSTANT = sub. inzicht; mening; intelligentie.
- intelligentia;
- compréhension; opinion; intelligence;
- Einsicht; Meinung; Intelligenz;
- insight; opinion; intelligence;
- opinión; idea; inteligencia; noción;

vpl.: PB/III/282.

VERSTANNISSE Zie:
- verstantenisse; verstandenisse verstantnisse;----; verstendenisse; verstentenisse; verstennisse; verstennesse; verstennis/

VERSTANNISSEN Zie:
- in desen ----/

VERSTANT Zie:
- gemeijn ----/
- meyninghe ende ----/
- verdraeyt ----/
- verstandt;----/

VERSTANT ENDE MEYNINGHE = taut. mening.
- opinio;
- opinion;
- Meinung;
- opinion;
- opinión;

vpl.: PB/II/346.

VERSTANT ENDE ONDERWIJS = taut. inzicht.
- intelligentia; intellectus;
- entendement; opinion;
- Einsicht;
- insight; view;
- entendimiento; opinión;

vpl.: T1/57.

VERSTANT HEBBEN MET = verstandhouding hebben met.
- consentire cum;
- s'entendre avec; se mettre d'accord avec;
- Einvernehmen haben mit;
- have an understanding with;
- estar en inteligencia con;

vpl.: C1/550.

VERSTANTENISSE Zie:
- goede ----/

VERSTANTENISSE ; VERSTANDENISSE ;VERSTANTNISSE ; VERSTANNISSE; VERSTENDENISSE; VERSTENTENISSE; VERSTENNISSE; VERSTENNESSE; VERSTENNIS = sub. denkvermogen.
- intellegentia; intellectus; memoria;
- intelligence; mémoire; raison;
- Denkkraft; Denkvermögen; Verstand;
- intellect; intellectual power; thinking faculty;
- inteligencia; memoria; razón;

vpl.: T1/265.

VERSTANTENISSE ENDE GOEDE MEMORIE = taut. denkvermogen.
- memoria et ratio;

- mémoire; raison;
- gutes Gedächtnis und Verstand;
- faculty of thinking;
- entendimiento; inteligencia; memoria; razón;

vpl.: T1/265.

VERSTANTNISSE Zie:
- verstantenisse; verstandenisse; ----; verstennisse; verstendenisse; verstentenisse; verstennisse; verstennesse; verstennis/

VERSTAPELEN ENDE BRENGHEN = taut. overbrengen.
- transferre;
- transférer;
- übertragen;
- transfer;
- transferir;

vpl.: C1/653.

VERSTARFNISSE Zie:
- verstervene; verstervenisse; versterfnisse;----; verstaerfnisse; versterfenisse; verstervenesse/

VERSTARVEN Zie:
- versterven;----; verstaerven/

VERSTE Zie:
- vorst; vorste; veurst; voerst; vurst; verst;----/

VERSTECK Zie:
- op peene van ----/

VERSTECK VAN APPELLATIE = verstek van beroep.
- privatio appellationis;
- privation d'appel;
- sich widersetzen gegen Berufung;
- on default of appeal;
- oponerse a apelación;

vpl.: B2/30.

VERSTECKSEL Zie:
- op ----/

VERSTECKSEL; VERSTEKINGE= sub. verstek; schuilhouding; verberging.
- absconsio; absentia;
- contumace; recèl -ement; forclusion;
- Versteck; Versäumnis;
- concealment; default;
- contumacia; escondimiento; ausencia;

vpl.: C1/381; PB/IV/345.

VERSTECQ Zie:
- op pene van ----/
- peene van ----/

VERSTECQ ENDE ADJUDICTIE = schuilhouding en gerechtelijke toewijzing.
- occultatio et adiudicatio;
- contumace et adjudication;
- Versteckung und gerichtliche Zuweisung;
- default and judicial assignment;
- ausencia y adjudicación judicial;

vpl.: BVB 127.

VERSTECQ TEN PRINCIPALEN = niet verschijning wat de hoofdzaak van het geding betreft.
- non-praesentia quoad summas res litis;
- contumace en ce qui concerne l'essentiel du procès;
- Nicht-Erscheinung wasz die Hauptsache des Prozeszes betrifft;
- non-appearance regarding the essentials of the proceeding;
- no-comparecencia en cuanto al punto principal del proceso;

vpl.: BVB126.

VERSTEECKE OFT DEFAULTE = taut. verstek.
- absentia;
- défaut;
- Kontumasz;
- default;
- ausencia;

vpl.: Cr2/1013/17.

VERSTEECKEN Zie:
- frauderen oft ----/

VERSTEKINGE Zie:
- verstecksel;----/

VERSTEN Zie:
- vorsten;----; veersten; varsten; virsten; vrijsten; vristen; voorsten; vursten; veursten; vuersten/

VERSTENDENISSE Zie:
- verstantenisse; verstandenisse verstantnisse; verstannisse; ----; verstentenisse; verstennisse; verstennesse; verstennis/

VERSTENNESSE Zie:
- verstantenisse; verstandenisse verstantnisse; verstannisse; verstendenisse; verstentenisse; verstennisse;----; verstennis/

VERSTENNIS Zie:
- verstantenisse; verstandenisse; verstantnisse; verstannisse; verstendenisse; verstentenisse verstennisse; verstennesse; ----/

VERSTENNISSE Zie:
- verstantenisse; verstandenisse verstantnisse; verstannisse; verstendenisse; verstentenisse ----; verstennesse; verstennis/

VERSTENTENISSE Zie:
- verstantenisse; verstandenisse; verstantnisse; verstannisse; verstendenisse; ----; verstennisse; verstennesse; verstennis/

VERSTERFENISSE Zie:
- verstervene; verstervenisse; versterfnisse; verstarfnisse; verstaerfnisse;----; verstervenesse/

VERSTERFFENISSE Zie:
- erfflijcheyt ende ----/
- heretaige ende ----/
- verstorven erve oft ---- oft successie/

VERSTERFFENISSEN Zie:
- bij successien van ----/

VERSTERFFENISSEN ENDE SUCCESSIEN = taut. erfenis; vererving; versterf.
- hereditas et successio;
- héritage; succession;
- Erbschaft; Hinterlassenschaft;
- heritance;
- herencia; sucesión;

vpl.: T1/102,103.

VERSTERFFENISSEN VAN HOYRIJEN = nalatenschap met recht van erfopvolging.
- hereditas cum iure successionis;
- héritage en vertu du droit de succession;
- Hinterlassenschaft mit Recht von Erbfolge;
- inheritance with right of succession;
- herencia en virtud del derecho de sucesión;

vpl.: T1/497.

VERSTERFNISSE Zie:
- verstervene; verstervenisse; ----; verstarfnisse; verstaerfnisse; versterfenisse; verstervenesse/

VERSTERFTE Zie:
- versterffenisse; versterff; ----/
- versterfenisse;----/

VERSTERFTE; VERSTAERFTE = sub.vererving.
- haereditas quae iure legitimo

et ab intestato ad aliquem redit; res relicta a parentibus aut propinquis;
- ouverture de la succession inheritance;
- Vererbung;
- heritage; inheritance;
- herencia;
vpl.: C1/296.

VERSTERFVEN, DEVOLUEREN ENDE DEVOLVEREN = taut.versterven op; vererven op een ander vervallen.
- succedo III; devolo III; haereditate ad aliquem; pervenio IV;
- succéder; échoir par succession à; hériter; déceder ;
- erblich werden; vererben; versterben auf;
- mortify; devolve upon;
- succeder; heredarse; recaer en otro;
vpl.: Lo1/404; B2/56; C2/1020 C1/288,351.

VERSTERVEN Zie:
- bij ---- vaceren/

VERSTERVEN; VERSTARVEN; VERSTAERVEN = vb. het openvallen van roerend dan wel onroerend goed door overlijden; het vererven van erfgoed in andere handen.
- obvenio IV hereditate alicui; obvenio IV lege et ab intestato alicuius morte;
- tomber en déshérence; changement d'une héritage à mains de tiers;
- das durch Sterben Uebergehen von Gütern in andere Hände als in die der Verwandten;
- the transfer of real estate and property into other hands than those of relatives at the occasion of a death;
- abrirse de una herencia; transferencia de una herencia en manos de terceros;
vpl.: BVB 175; C1/293; Cr2/1013/12.

VERSTERVENE; VERSTERVENISSE; VERSTERFNISSE; VERSTARFNISSE ;VERSTAERFNISSE VERSTERFENISSE; VERSTERVENESSE = sub. erfgoed.
- haereditas; haeredium;
- héritage;
- Erbe; Erbgut;
- estate; inheritance;
- herencia;
vpl.:T1/259.

VERSTERVENESSE Zie:
- verstervene; verstervenisse; versterfnisse; verstarfnisse; verstaerfnisse; versterfenisse ----/

VERSTERVENISSE Zie:
- verstervene;----; versterfnisse; verstarfnisse; verstaerfnisse; versterfenisse; verstervenesse/

VERSTICKEN = sub.stelen.
- furari;
- voler;
- stehlen;
- to steal;
- robar; hustar;
vpl.: PvB6/138.

VERSTOERD; VERSTOORT = ppf. verstoord; in verwarring gebracht.
- confusus; iratus; perturbatus;
- confus; irrité;
- erzürnt; verstimmt;
- angry;
- enfadado; enojado; irritado;
vpl.: T2/200.

VERSTOEREN; VERSTOREN ; VERSTUEREN; VERSTUREN = vb. boos maken; ergeren; ontstemmen.
- conturbo I;
- mécontenter; facher; scandaliser;
- hindern; stören; zum Zorne reizen;
- derange; make angry;
- enfadar; enojar;
vpl.: T2/6.

VERSTOETINGE; VERSTOTING; VERSTOOTINGE = sub. verwerping.
- rejectio; improbatio; repudiatio;
- rejet;
- Ablehnung; Zurückweisung;
- rejection;
- rechazo; reprobación; recusación;
vpl.: T2/235.

VERSTOIREN ENDE TURBEREN = taut. verstoren.
- perturbo I;
- troubler;
- stören; hindern;
- disturb;
- perturbar;
vpl.: C1/312.

VERSTOMPELT; VERDRAGT OFT VERBORGEN = taut. verborgen of weggevoerd.
- absconditus;

- caché ou enlevé;
- versteckt oder entführt;
- hidden or abducted;
- esconder, ocultar o llevarse consigo;

vpl.: Pl.Bra/27.

VERSTOORT Zie:
- verstoerd;----/

VERSTOORVEN Zie:
- verstorven;----/

VERSTOOTE; VERVREEMT ENDE BELET = taut. uitgesloten.
- excludo III;
- expulser;
- ausschliessen;
- exclude;
- despedir; expeler; expulsar;

vpl.: T1/79.

VERSTOOTINGE Zie:
- verstoetinge; verstoting;----/

VERSTOPPEN ENDE VERDONCKEREN = taut. verstoppen.
- abscondo III;
- cacher;
- verstecken;
- hide;
- esconder; ocultar;

vpl.: PB/II/127.

VERSTOPPEN OFT VERMOMPELEN = taut. verhullen; wegstoppen
- occultare;
- cacher; maquiller un crime;
- verstecken;
- to hide;
- esconder; cubrir; ocultar;

vpl.: PB/IV/3.

VERSTOREN Zie:
- verstoeren;----; verstueren; versturen/

VERSTOREN ENDE ONTWERWEN VAN AENSICHT = taut. in grote verwarring ;ontzet.
- turbo I; in magnus confusio;
- en grand désordre; en grande confusion; en grande consternation;
- in gröszer Verwirrung;
- in great confusion;
- en gran desorden; en gran confusión; con gran terror;

vpl.: T1/367.

VERSTORVEN; VERSTOORVEN= adi. overleden.
- defunctus;
- défunt; décédé; mort;
- gestorben;
- deceased;
- difunto; fallecido; finado; muerto;

vpl.: DKB 34.

VERSTORVEN ENDE AENGHECOMEN = taut. bij dode verworven.
- acquis acquisitus hereditate;
- avenus du dévolus par succession;
- durch den Tod erworben;
- acquired by inheritance;
- adquirido por herencia;

vpl.: C1/31.

VERSTORVEN ERVE OFT VER - STERFFENISSEN OFT SUCCESSIE = taut.erfenis, nalatenschap.
- hereditas;
- héritage; succession;
- Erbschaft; Hinterlassenschaft
- heritance;
- herencia; sucesión;

vpl.: T1/103; C1/37.

VERSTORVEN PEELVELD =peelveld waarvan de pachter of eigenaar overleden is.
- compus cespitis, cuius conductor obiit;
- tourbière dont le fermier ou le propriétaire est décédé;
- Torfland, wovon der Pachter oder Eigner verstorben ist;
- peat-ground, of which the tenant or owner has died;
- prado cuyo propietario está difunto;

vpl.: BKB 11.

VERSTOTEN ENDE EXCLUDEREN = taut. buitensluiten; uitsluiten; weren .
- excludo III;
- exclure; expulser;
- ausschliessen; verstossen;
- exclude;
- exceptuar; excluir; expulsar;

vpl.: T1/103.

VERSTOTING Zie:
- verstoetinge;----; verstootinge/

VERSTOUT ENDE ONDERSTAEN = taut. vermetel; koenheid.
- audacia;
- audace;
- vermessen;
- audacious;
- temerario; intrepidez;

vpl.: PB/II/352.

VERSTOUTEN Zie:
- onderstaen ende zich ----/

VERSTOUTEN = vb. de euvele moed hebben.
- audere; adhibere audacia;
- s'enhardir;
- sich erkühnen; erdreisten;
- dare; venture;

- streverse; osar;
vpl.: AKB 16.

VERSTREEKEN ENDE OVERLEDEN = taut. verstreken.
- praeterio IV;
- passer; expirer; s'écouler;
- verstreichen;
- expire; elapse;
- pasar; transcurrir; expirar; cumplirse;
vpl.: T1/424.

VERSTREKEN Zie:
- zich voyeren oft ----/

VERSTRENGEN; VERSTRINGEN; VERSTRINGHEN = vb.verzwaren; verharden; verdragen.
- gravius facio III; sustineo II;
- rendre plus sévère; supporter; endurer;
- erschweren; ertragen;
- aggravate; suffer; endure;
- poner más duro; sostener; sufrir; aguantar; tolerar;
vpl.: Lo4/762; PB/III/144.

VERSTRIJKEN; VERSTRIKEN = vb. verlopen; verstrijken.
- transeo II; s'écouler; passer;
- verfliessen; verstreichen;
- go by; expire;
- expirar; transcurrur; pasar; correr;
vpl.: T2/82.

VERSTRIJKINGE = sub. verstrijking.
- temporis decursus;
- expiration;
- Verstreichung;
- expiration; lapse;
- expiración;
vpl.: T1/163.

VERSTRIKEN Zie:
- verstrijken;----/

VERSTRINGEN Zie:
- verstrengen;----; verstringhen/

VERSTRINGHEN Zie:
- verstrengen; verstringen;----/

VERSTROEIJEN; VERSTROOYEN; VERSTROYEN = vb. verspreiden; verstrooien; uiteenjagen.
- dispergo III; dispello III;
- disperser;
- zerstreuen;
- disperse;
- dispersar; disperdigar;
vpl.: Lo4/102; PvB5/713.

VERSTROIJERS ENDE SLAGHERS = taut. verkwisters.
- homines prodigi;

- dépensiers et dissipateurs;
- Verschwenderer;
- prodigals;
- malgastadores; desperdidiados;
vpl.: C1/677.

VERSTROIJERS OFT DOORSLAGERS = taut. verkwisters.
- dissipatores;
- dissipateurs; prodigues;
- Verschwenderer;
- prodigals; spendthrifts;
- malgastadores; disipadores; despilfarradores;
vpl.: Lo3/288; T1/45.

VERSTROOYEN Zie:
- verstroeijen;---- ; verstroyen/

VERSTROOYER Zie:
- verstrooyer; ----; verstuijer/

VERSTROYEN Zie:
- verstroeijen; verstrooyen;----/

VERSTROYER; VERSTROOYER; VERSTUIJER = sub. verkwister.
- dissipator; homo prodigus;
- dissipateur;
- Verschwender; Vergeuder;
- spendthrift; prodigal; squanderer;
- disipador; malgastador; derrochador;
vpl.: Lo6/90; C2/802.

VERSTUEREN Zie:
- verstoeren; verstoren;----; versturen/

VERSTUIJER Zie:
- verstroyer; verstrooyer;----/

VERSTUIJER OFT DOIRSLAEGER = taut. verkwister.
- dissipator;
- dissipateur;
- Verschwender; Vergeuder;
- spendthrift; prodigal;
- disipador; malgastador; derrechador; despilfarrador; pródigo;
vpl.: Lo6/596.

VERSTUIT = vb. lossen; oplossen.
- resolvo III;
- solutionner; résoudre;
- lösen;
- redeem; solve;
- solucionar; resolver;
vpl.: LPS 71.

VERSTUREN Zie:
- verstoeren; verstoren; verstueren;----/

VERSUCK Zie:
- versoecke; versouck; versoec; versouc; versuec;----; versueck; versuecke; verseuck/

VERSUEC Zie:
- versoecke; versouck; versoec; versouc;----; versuck; versueck; versuecke; verseuck/

VERSUECK Zie:
- conclusie ende ----/
- versoecke; versouck; versoec; versouc; versuec; versuck; ----; versuecke; verseuck/

VERSUECK VAN GUARANDE = verzoek om borgtocht; garantie.
- petitio garantiae;
- demande de cautionnement;
- Bittschrift um Burgschaft, um Garantie;
- request for security; for guarantee;
- petición de garantia;

vpl.: LPS 116.

VERSUECKE Zie:
- ten ---- van den/
- ten nernstigen ende middelijcken ----/
- ten ---- ende begerten/
- versoecke; versouck; versoec; versouc; versuec; versuck; versueck;----; verseuck/

VERSUECKENDE Zie:
- begerende ende ----/

VERSUEKEN Zie:
- verseucken; versoeken; versouken; versoecken; versoken; ----; versuycken; versuecken/

VERSUEMPTE Zie:
- versuijmtheijt; versumentheit; versumenisse; versuymnisse; versuymtheydt; versuymenisse; versumenisse; versuminge; versuyminge; verzuymenisse; versumenesse; versuminge; versuyminge; verzuymenisse; ----; versuijmenisse; versuymte; versuympte; versuemenisse/

VERSUENEN; VERSOENEN; VERSONEN; VERSOYNEN = verzoenen. vb.
- placare; reconciliare; in gratiam redire cum aliquo;
- reconcilier; faire la paix;
- versöhnen; vermitteln;
- reconcile;
- reconciliar; componer; concordar; arreglar;

vpl.: B1/20; C2/885.

VERSUETEN Zie:
- versoeten;----/

VERSUIJGH Zie:
- gebreek oft ----/

VERSUIJMEN Zie:
- vermerren ----/

VERSUIJMENISSE OFT GEBRECK = taut. verzuim.
- neglectio;
- négligence;
- Versäumnis;
- neglect;
- negligencia; omisión;

vpl.: C1/17.

VERSUIJMPTE Zie:
- breerder scout ende ----/

VERSUIJMTEN Zie:
- consent bij ----/

VERSUIJMTHEIJT ; VERSUMENTHEIT; VERSUMENISSE; VERSUYMNISSE; VERSUYMTHEYDT; VERSUYMENISSE; VERSUMENESSE; VERSUMINGE; VERSUYMINGE; VERZUYMENISSE; VERSUEMPTE; VERSUIJMENISSE; VERSUYMTE; VERSUYMPTE; VERSUEMENISSE = sub. nalatigheid; verzuim.
- indiligentia; intermissio; neglectio; negligentia; omissio; incuria;
- négligence; omission; défaut; faute;
- Nachlässigkeit; Verzäumnis; Unterlassung;
- negligence; omission; default; neglect;
- negligencia; dejadez; descuido; omisión; olvido; falta;

vpl.: Lo4/92,168,526; Cr2/1007; Bl:Pl.Bra 50; T1/440, 64,383,301,473.

VERSUMELIC Zie:
- versumelijc; versuymelijck; versumelike; versuyme; versumelijc;----; versumeliken; versumel; versuymel; versuymelijc; versuumlijc; versuymlijc; verswymich; versumich; versuymich/

VERSUMEL Zie:
- versumelijc; versuymelijck; versumelike; versuyme; versumelijc; versumeelic; versumeliken;----; versuymel; versuymelijc; versuumlijc; versuymlijc; verswymich; versumich; versuymich/

VERSUMELIJC; VERSUYMELIJCK;

VERSUMELIKE; VERSUYME; VERSUMELIC; VERSUMELIKEN; VERSUMEL; VERSUYMEL; VERSUYMELIJC; VERSUUMLIJC;VERSUYMLIJC; VERSWYMICH; VERSUMICH; VERSUYMICH = adv. nalatig; verzuimachtig.
- incurie; indiligenter; negligens;
- négligent; nonchalant;
- nachlässig;
- carelessly; negligently;
- descuidado; negligente;

vpl.: PB/II/229; T1/151; Lo4/90; PvB1/456.

VERSUMELIJC ENDE NEGLIGENT = taut. nalatig.
- neglegens;
- négligent; nonchalant;
- nachlässig;
- careless; negligent;
- dejado; negligente;

vpl.: T1/376.

VERSUMELIJCK Zie:
- versumelijc; versuymelijck; versumelike; versuyme; versumeelic;----/

VERSUMELIKE Zie:
- versumelijc; versuymelijck; ----; versuyme; versumeelic; versumeliken; versumel; versuymel; versuymelijc; versuumlijc; versuymlijc; verswymich; versumich; versuymich/

VERSUMELIKEN Zie:
- versumelijc; versuymelijck; versumelike; versuyme; versumeelic;----; versumel; versuymel; versuymelijc; versuumlijc; versuymlijc; verswymich; versumich; versuymich/

VERSUMENESSE Zie:
- versuijmtjeijt; versumentheit; versumenisse; versuymnisse; versuymtheydt; versuymenisse; ----; versuminge; versuyminge; verzuymenisse; versuempte; versuijmenisse; versuymte versuympte; versuemenisse/

VERSUMENISSE Zie:
- actie van afwijnninge ende ----/
- versuijmtheijt; versumentheit; ----; versuymnisse; versuymtheydt; versuymenisse; versumenesse; versuminge; versuyminge; verzuymenisse; versuempte; versuijmenisse;

versuymte; versuympte; versuemenisse/

VERSUMENTHEIT Zie:
- versuijmtheijt;----; versumenisse; versuymnisse; versuymtheydt; versuymenisse; versumenesse; versuminge; versuyminge; verzuymenisse ;versuempte; versuijmenisse; versuymte; versuympte; versuemenisse; /

VERSUMICH Zie:
- versumelijc; versuymelijck; versumelike; versuyme; versumelic; versumeliken; versumel; versuymel; versuymelijc; versuumlijc; versuymlijc; verswymich;----; versuymich/

VERSUMINGE Zie:
- verswuijmtheijt; versumentheit; versumenisse; versuymnisse; versuymtheydt; versuymenisse; versumenesse;----; versuyminge; verzuymenisse; versuempte; versuijmenisse; versuymte; versuympte; versuemenisse/

VERSUUMLIJC Zie:
- versumelijc; versuymelijck; versumelike; versuyme; versumeelic; versumeliken; versumel; versuymel; versuymelijc ;----; versuymlijc; verswymich; versumich; versuymich/

VERSUYCKEN Zie:
- verseucken; versoeken; versouken; versoecken; versoken; versueken;----; versuecken/

VERSUYME Zie:
- versumelijc; versuymelijck; versumelike;----; versumeelic; versumeliken; versumel; versuymel; versuymelijc; versuumlijc; versuymlijc; verswymich; versumich; versuymich/

VERSUYMEL Zie:
- versumelijc; versuymelijck; versumelike; versuyme; versumeelic; versumeliken; versumel;----; versuymelijc; versuumlijc; versuymlijc; verswymich; versumich; versuymich/

VERSUYMELIJC Zie:
- versumelijc; versuymelijck; versumelike; versuyme; versumeelic; versumeliken; versumel; versuymel;----;

versuumlijc; versuymlijc; verswymich; versumich; versuymich/

VERSUYMELIJCK Zie:
- versumelijc;----; versumelike versuyme; versumeelic; versumeliken; versumel ;versuymel; versuymelijc; versuumlijc; versuymlijc; verswymich; versumich; versuymich/

VERSUYMEN OFFT VERROECKELOESEN = taut. verzuimen.
- praetermittere;
- négliger;
- unterlasse; versäumen;
- neglect; omit;
- descuidar; desatender; abandonar;

vpl.: C3/98.

VERSUYMEN; VERLOREN ENDE VERMERREN = taut. verbeuren; verliezen.
- perdo III;
- perdre;
- einbüszen; verlieren;
- forfeit; lose;
- perder;

vpl.: T1/420.

VERSUYMENISSE Zie:
- versuijmtheijt; versumentheit; versumenisse; versuymnisse; versuymtheydt;----; versumenesse; versuminge; versuyminge; verzuymenisse; versuempte; versuijmenisse;versuymte; versuympte; versuemenisse/

VERSUYMICH Zie:
- versumelijc; versuymelijck; versumelike; versuyme; versumelic; versumeliken; versumel; versuymel; versuyme - lijc; versuumlijc; versuymlijc; verswymich; versumich;----/

VERSUYMINGE Zie:
- versuijmtheijt ; versumentheit; versumenisse; versuymnisse; versuymtheydt; versuymenisse; versumenesse; versuminge; ----; verzuymenisse; versuempte; versuijmenisse; versuymte; versuympte; versuemenisse/

VERSUYMLIJC Zie:
- versumelijc; versuymelijck; versumelike; versuyme; versumeelic; versumeliken; versumel; versuymel; versuymelijc; versuumlijc;----; verswymich;versumich;versuymich/

VERSUYMNISSE Zie:
- versuijmtheijt; versumentheit; versumenisse;----; versuymtheydt; versuymenisse; versumenesse; versuminge; versuyminge; verzuymenisse; versuempte; versuijmenisse; versuymte; versuympte; versuemenisse/

VERSUYMPTE OFT FRAUDE = nalatigheid of bedrog.
- neglegentia aut fraus;
- négligence ou fraude;
- Nachlässigkeit oder Betrug;
- negligence or deceit;
- negligencia o fraude;

vpl.: T1/569.

VERSUYMPTEN OFT NEGLIGENCIEN = taut.sub.pl. verzuimen.
- neglectio;
- faute; négligence; omission;
- Unterlassung; Versäumnis;
- neglect; omission;
- dejadez; descuido; falta; negligencia; omisión;

vpl.: T1/13,103.

VERSUYMTEN Zie:
- bij ---- ende negligenciën/
- consent bij ---- ende negligentien/
- merringen ende ----/

VERSUYMTHEYDT Zie:
- versuijmtheijt; versumentheit; versumenisse; versuymnisse; ----; versuymenisse; versumenesse; versuminge; versuyminge; verzuymenisse; versuempte; versuijmenisse; versuymte; versuympte; versuemenisse/

VERSWAERT OFTE VERSCHATT= taut. overschat.
- nimis tributum;
- estimation trop haute;
- überschätzt;
- overestimated;
- superestimado;

vpl.: Cr2/990.

VERSWAREN Zie:
- versweiren; versweren;----/

VERSWEIREN; VERSWEREN; VERSWAREN = vb. verzwaren.
- aggravo I; difficilius facio III;
- aggraver; appesantir;
- erschweren;
- make heavier; aggravate;
- agravar;

vpl.: BVB180.

VERSWEREN Zie:
- versweiren;----; verswaren/

VERSWIGER Zie:
- verswijgher; verswijghere;----/

VERSWIJGH Zie:
- bedroch oft ----/

VERSWIJGHEN OFT ACHTERWAERTS STEECKEN = taut. achterhouden.
- celo I;
- occulter ou supprimer; cacher;
- zurückbehalten;
- held back or suppress;
- ocultar; esconder; callar;

vpl.: C1/167.

VERSWIJGHER; VERSWIJGHERE; VERSWIGER = sub. verzwijger.
- tacitus homo; tacitor;
- celeur; celui qui tait;
- Verschweiger; derjenige der verschweigt;
- concealer;
- el que deja pasar un asunto en silencio; disimulador;

vpl.: Lo5/330; C1/414.

VERSWIJGHERE Zie:
- verswijgher;----; verswiger/

VERSWIJGINGHE Zie:
- beswijginge; bewijsinge;----/

VERSWYGHEN OFT OBMITTEREN = taut. verzwijgen.
- obmitto III et taceo II;
- taire; cacher;
- verschweigen;
- keep it secret;
- callar; disimular; dejar; en silencio; ocultar; suprimir;

vpl.: PB/III/310.

VERSWYMICH Zie:
- versumelijc; versuymelijck; versumelike; versuyme; versumelijc; versumelic; versume liken; versumel; versuymel; versuymelijc; versuumlijc; versuymlijc;----; versumich; versuymich/

VERT Zie:
- vaert; vaerd; vart; varde; ----; vaerde; var; vard; vere verd; verde; veerde/

VERTASTEN = vb.onderzoeken.
- inquirere III in aliquid; examino I; torqueo III; exploro I;
- examiner; faire de recherches sur; explorer;
- untersuchen; prüfen;
- inquire; investigate;
- inquerir; investigar; indagar; examinar;

vpl.: T2/139,177.

VERTEECHEN; VERSTEKEN = sub. ontzegging van eis.
- abiudicatio petitionis;
- débouté;
- Abweisung; Aberkennung;
- dismission of claim;
- denegación de una demanda;

vpl.: C3/10.

VERTEERDE Zie:
- tamelijcke ---- costen/

VERTEERINGE Zie:
- verteiringe; verteiringhe;---- verteringe/

VERTEGEN Zie:
- gerepudieert ende ---- hebben/

VERTEGEN ENDE DERELICT = taut. onbeheerd achtergelaten goed.
- bonum derelictum;
- abandonné; en abandon; épave; sans maître;
- herrenlos hinterlassenes Gut;
- unowned leaved good;
- abandonado; mostrenco; sin dueño;

vpl.: T1/310.

VERTEGEN ENDE GERENUNCIEERT = vb.taut. afstand gedaan.
- renuntio I;
- renoncer;
- Abstand tun;
- give up; renounce;
- renunciar;

vpl.: T1/57.

VERTEIREN; VERTIEREN; VERTEREN; VERTHEREN; VERTEEREN; VERTERREN; VERTAREN= vb. 1.verkopen; in andere handen overgaan 2. verteren.
- 1.vendo III; 2.consumo III;
- 1.vendre 2.dépenser;
- 1.verkaufen 2.verzehren;
- 1.sell; pass into other hands 2. spend;
- 1.pasar a otras maños 2.consumir; gastar;

vpl.: C1/20,208; BVB 163.

VERTEIRINGE; VERTEIRINGHE; VERTEERINGE; VERTERINGE = sub. vertering; gebruik van spijs en drank.
- consumptio;
- consommation; dépense; écot;
- Verzehrung;
- consumption;
- consumición; gasto; escote;

vpl.: BVB 144; PB/IV/300; B2/98; C2/1029/2.

VERTEIRINGHE Zie:
- verteiringe;----; verteeringe; verteringe/

VERTEL Zie:
- veertel; veertele; viertel; ----; viertelle; viertale; fiertale/

VERTENDEN Zie:
- verthienden; vertienden;----; vertienen/

VERTENNACHT Zie:
- veertinnacht; viertiennacht; ----; vijrtiennacht; veirtiennacht; viertiennachte/

VERTERINGE Zie:
- verteiringe; verteiringhe; verteeringe;----/

VERTERREN Zie:
- verthieren;----/

VERTESTAMENTEN = vb. bij testament toewijzen; nalaten.
- testamento aliquid caveo II; lego I alicui aliquid;
- léguer;
- bei Testament zuweisen;
- assign by last will;
- legar;

vpl.:

VERTHEIJEN; VERTIDEN; VERTIEN; VERTYEN; VERTHYEN = vb. afstand doen.
- renuntiare; decedere;
- faire cession de;
- verzichten;
- to renounce;
- hacer renuncia de; hacer cesión de;

vpl.: Cr2/976.

VERTHERINGHEN Zie:
- verreyckinghen;----; van goeden en beleyden/

VERTHIDINGE Zie:
- verthijdinge; vertijdenisse;----/

VERTHIENDEN; VERTIENDEN; VERTENDEN; VERTIENEN = vb. met een tiende bezwaren.
- decimas solvo III;
- aggraver une marchandise avec le dîme;
- mit einem Zehnten belasten;
- tithe;
- agravar un género con el diezmo;

vpl.: BVB 175.

VERTHIENISSE; VERTIENISSE; VERTIINGE; VERTYINGE; VERTHIINGE = sub. overdracht in rechte; afstand doen.

- cessio in iure; translatio; renuntiatio;
- transfert; tradition; renoncement;
- Verzichtleistung;
- cession; surrender; renunciation;
- cesión; transferencia; traspaso; renuncia;

vpl.: T2/262; PvB1/114.

VERTHIEREN Zie:
- helmelinge op erfgoet ----/

VERTHIEREN; VERTIEREN; VERTEIREN = vb.van aard veranderen; verruilen; verwisselen; verkopen; verteren.
- alieno I; commuto I; muto I; permuto I; vendo III; consumo III;
- changer; échanger; permuter; troquer; vendre; dépenser;
- umtauschen; ändern; tauschen verkaufen; verzehren;
- barter for; exchange; change; permute; change hands; sell; pass into other hands; gastar spend; consume;
- cambiar; permutar; trocar; pasar a otras maños; consumir; gastar; vender; trocar; consumir;

vpl.: T1/64;425,542; T2/79; B1:Ra.1440/3; B2/13; C2/1029; C1/20,135,150,296,700. BVB 163.

VERTHIEREN ENDE VERCOPEN = taut. verkopen.
- vendo III;
- vendre;
- verkaufen;
- sell;
- vender;

vpl.:PB/III/305.

VERTHIERINGE Zie:
- alienacie ende/oft overgevinge; alienacie ende veranderinge; alienatie ende ----; alienatie ende vervrempdinge/
- coope ende ----/
- vertiering; vertieringe;----/

VERTHIERINGE ENDE VERANDERINGE = taut. verandering; verruiling.
- permutatio;
- changement; permutation; troc;
- Aenderung; Umtausch;
- change; exchange;
- cambio; trueque; permutación;

vpl.: T1/621.

VERTHIERINGE OFTE ALIENATIE = taut. vervreemding.

- alienatio;
- aliénation;
- Veräusserung oder Verbrauch;
- alienation;
- alienación; cesión;

vpl.: Lo3/200.

VERTHIERINGHEN Zie:
- beleyden; verreyckinghen ende ---- van goeden/

VERTHIERPENNINGHEN Zie:
- verdierpenninghen;----/

VERTHIINGE Zie:
- verthienisse; vertienisse;vertiinge; vertyinge;----/

VERTHIJDEN; VERTIEN; VERTIJEN; VERTHYDEN; VERTIJDEN; VERTIJEN; VERTIDEN; VERTYEN VERTHYEN = vb. afstand doen.
- cedo III; omitto III de aliqua re decedo III;
- renoncer; abandonner; céder;
- abtreten; verzichten; abdanken;
- abdicate; resign; cede; renounce;
- renunciar; abandonar; hacer renuncia; desistir;

vpl.: ACart 55; C1/36; Cr2/976; B2/151; C2/1031; T1/108; Lo3/64,140; Bl:Ord.Ka.3.

VERTHIJDENE Zie:
- daeraff te ----/

VERTHIJDENE; VERTHIJDENISSE; VERTHIJDINGHE; VERTIDINGE; VERTIJDINGE = sub.afstand; verzaking.
- renuntiatio; distantia; cessio;
- rénonciation; abnégation; abandon;
- Abtretung; Distanz; Verzichtleistung; Verleugnung;
- renunciation; distance;
- renuncia; abdicación; cesión;

vpl.: Lo5/34; Lo7/36; C1/307; Cr2/807.

VERTHIJDENISSE Zie:
- verthijdene;----; verthijdinghe; vertidinge; vertijdinge/

VERTHIJDINGHE Zie:
- verthijdene; verthijdenisse; ----; vertidinge; vertijdinge/

VERTHIJEN Zie:
- verthijden; vertien;----; verthyden; vertijden; vertijen; vertiden; vertyen; verthyen/

VERTHIJEN ENDE CEDEREN = taut. overdragen.
- cedo III;
- céder;

- übertragen;
- transfer;
- ceder; transferir;

vpl.: T1/623.

VERTHIJEN ENDE REPUDIEREN OFT BESIJDEN STELLEN = taut. verwerpen.
- repudio I;
- rejeter; renoncer; repudier;
- beiseite legen; verwerfen; zurückweisen; ablehnen;
- reject; renounce;
- desistir de; repudiar; rechazar;

vpl.: T1/106,436.

VERTHIJENISSE ENDE OPDRACHT = afstand en overdracht.
- renuntiatio et translatio;
- renonciation et transport;
- Abstand und Uebertragung;
- renunciation and transfer;
- renunciación y traspaso;

vpl.: Lo5/212.

VERTHIJNGE OFF RENUNCIATIE = taut. afstand.
- cessio; alienatio; renuntiatio;
- renonciation;
- Zession;
- renunciation;
- renuncia;

vpl.: C1/456.

VERTHILIEREN Zie:
- vercopen ende ----/

VERTHOONEN; VERTONEN;VERTOONEN = vb. uiteenzetten; tonen; laten zien; een bewijs overleggen.
- probe I; indico I; demonstro I; monstro I; ostendo I; argumentum adferre;
- reveler; exposer; montrer; faire voir; presenter; produire;
- auseinandersetzen; zeigen;
- explain; show; produce a document;
- exponer; mostrar; enseñar; exponer a la vista; exhibir; producir; presentar;

vpl.: C1/4,572; MGG 66; BVB 68.

VERTHOONINGE; VERTONINGE; VERTHOONINGHE = sub. verschijning.
- adventus in iudicium;
- présentation; production;
- Erscheinung;
- appearance;
- presentación; exhibición; producción;

vpl.: BVB 94.

VERTHOONINGHE Zie:
- verthooninge; vertoninge;----/

VERTHOONINGHE OFT OPPOSITIE = betoging.
- demonstratio oppositionis;
- démonstration;
- Kundgebung;
- demonstration;
- manifestación; oposición;

vpl.: C1/559.

VERTHYDEN Zie:
- verthijden; vertien; verthijen; ----; vertijden; vertijen; vertiden; vertyen; verthyen/

VERTHYEN Zie:
- verthijden; vertien; verthijen; verthyden; vertijden; vertijen; vertiden; vertyen;----/

VERTIEN Zie:
- verthijden; ----; verthijen; verthyden; vertijden; vertijen; vertiden; vertyen; verthyen/

VERTIENEN Zie:
- verthienden; vertienden; vertenden;----/

VERTIENISSE Zie:
- verthienisse;----; vertiinge; vertyinge; verthiinge/

VERTIER Zie:
- vertijder; vertijer;----/

VERTIERDER = sub. ruiler; tussenpersoon.
- qui permutat aliquid aliqua re;
- troqueur;
- Vermittler; Tauscher;
- middleman; exchanger;
- él que permuta;

vpl.: T1/48.

VERTIERDERE OFT VERCOOPERE = taut. leveraar; overgever.
- venditor;
- fournisseur; vendeur;
- Verkaufer oder Zwischenhändler;
- furnisher; supplier;
- proveedor; suministrador; vendedor;

vpl.: T1/113.

VERTIEREN Zie:
- verteiren;----/
- verthieren;----/

VERTIEREN = hom.vb.1.verruilen verwisselen 2.verteren.
- 1.muto I; permuto I immuto I; 2. absumo III;
- 1.échanger; changer 2.consommer;
- 1.verwechseln; vertauschen;

2.verbrauchen; verzehren;
- 1.to exchange 2.digest;
- 1.permutar; mudar; cambiar; trocar 2.consumir; gastar;

vpl.: B1/66; C2/894; B2.

VERTIERINGE VAN SAMENCOOPE = afzet van groothandelsgoed.
- venditio bonorum;
- vente en gros de marchandises
- Absatz von Groszhandelsgut;
- sale of goods by the wholesale trade;
- venta al por mayor de mercancías;

vpl.: T1/463.

VERTIFICEREN Zie:
- verificeren; verifieeren;----/

VERTIINGE Zie:
- verthienisse; vertienisse;----; vertyinge; verthiinge/

VERTIJDEN Zie:
- verthijden; vertien; verthijen; verthyden;----; vertijen; vertiden; vertyen; verthyen/

VERTIJDENDE Zie:
- rechterlijck ----/

VERTIJDENISSE Zie:
- wettige ----/

VERTIJDENISSE; VERTHIJDINGE; VERTHIDINGE;VERTIJDINGHE; = afstand doen van; verzaking.
- intervallum; renuntiatio; cessio; negligentia;
- abandon; cession; renonciation;
- Entfernung; Abtretung; Zession; Verzichtung; Verzichtleistung;
- distance; renunciation; renounce;
- abandono; cesión; renuncia; traspaso;

vpl.: T1/405; Lo5/34; Lo3/308, 460; C1/36,78.

VERTIJDENISSE OFT DERVINGHE = taut. ontbering; verzaking.
- defectio; inopia; denuntiatio;
- renonciation; privation; abandon;
- Entbehrung; Verleugnung ;
- want; renunciation; privation;
- escasez; renuncia; privacion;

vpl.: C1/289; B2/246.

VERTIJDER; VERTIJER; VERTIER = degene die afstand doet van iets. sub.
- venditor;
- cédant;
- jemand, der auf etwas ver-

zichtet;
- surrenderor;
- el que desiste de algo-cedente;
vpl.: B2/259.

VERTIJDER VAN BLOEDTSWEGHEN = degene die afstand doet in verband met nadere bloedverwantschap.
- is, qui decedit in coniunctione cum sanguinis coniunctione propiore;
- celui qui renonce pour des raisons de parenté plus proche;
- derjenige der verzichtet mit Rücksicht auf nähere Verwandtschaft;
- the person who renounces in connection with nearer relationship;
- el que renuncia en relación don una consanguinidad más cerca;
vpl.: C1/290.

VERTIJDINGHE Zie:
- lotinghe ende ----/

VERTIJEN Zie:
- niet ---- noch repudiëren oft versmaden/
- verthijden; vertien; verthijen; verthyden; vertijden;----;vertiden; vertyen; verthyen/

VERTIJER Zie:
- vertijder; ----; vertier/

VERTINNACHTE = sub. termijn van 14 dagen.
- tempus quattuordecim dierum;
- terme de quatorze jours;
- Frist von 14 Tagen;
- term of a fortnight;
- plazo de quince días;
vpl.: PvB1/100.

VERTOGH Zie:
- vertooch;----; vertoogh; vertoog; betoog/

VERTONEN Zie:
- verthoonen;----; vertoonen/

VERTONINGE Zie:
- verthooninge;----; verthooninghe/

VERTOOCH; VERTOGH; VERTOOGH; VERTOOG; BETOOG = sub.vertoog; betoog; argument.
- repraesentatio; argumentatio; demonstratio;
- représentation; traité; argumentation; denonciation; argument;
- Auseinandersetzung; Abhandlung; Beweisgrund;

- representation; argumentation; argument;
- representación; argumentación; indicación;
vpl.: Lo4/494; PvB6/230; PvB1 308; C1/279.

VERTOOG Zie:
- vertooch; vertogh; vertoogh; ----; betoog/

VERTOOGH Zie:
- vertooch; vertogh;----; vertoog; betoog/

VERTOONEN Zie:
- verthoonen; vertonen;----/

VERTOORNEN Zie:
- vertornen;----; vertorenen; vertuernen/

VERTORENEN Zie:
- vertornen; vertoornen;----; vertuernen/

VERTORNEN; VERTOORNEN; VERTORENEN; VERTUERNEN = vb. boosmaken; vertoornen.
- exaspero I; offendo III; stomachum moveo II;
- fâcher; irriter; mettre en colère;
- aufbringen; erzürnen;
- incense; infuriate; make angry
- enfadar; enojar; irritar; poner furioso;
vpl.: T1/520.

VERSTRACKEN Zie:
- vertrecken;----; vertricken; vertrucken; vertrocken/

VERTRAELGEN Zie:
- vertraillien; vertraliën; vertraillen;----; vertraelsen /

VERTRAELSEN Zie:
- vertraillien; vertralien; vertraillen; vertraelgen;----/

VERTRAILLEN Zie:
- vertraillien; vertraliën;----; vertraelgen; vertraelsen/

VERTRAILLIEN; VERTRALIEN; VERTRAILLEN; VERTRAELGEN; VERTRAELSEN = vb. met tralies voorzien.
- cancello I; clathro I;
- armer de trailles; griller; munir de grilles;
- vergittern;
- trellis;
- proveer de rejas;
vpl.: C1/192.

VERTRAILLIEN MET IJSERE GEIRDEN = voorzien van ijzeren tralies.

- clathrare; cancellare cum cancellis ferreis;
- pourvoir de barreaux de fer;
- versehen von eisernen Gittern;
- provided with iron bars;
- provisto de rejas de hierro;

vpl.: C1/244.

VERTRAILLIEN VIER DUYMEN NAER MALKANDEREN = voorzien van tralies die vier duim of ca.9 cm. van elkaar zijn aangebracht.

- curare cancellos clathros paribus spatiis quatuor unciarum intermissos;
- pourvoir des barreaux distants de quatre pouces l'un de l'autre;
- versehen von Gittern mit Oeffnungen von 4 Zoll oder etwa 9 Cm.
- provided with bars;
- provisto de barrotes colocados a cuatro pulgadas unos de otros;

vpl.: C1/244.

VERTRAILLINET ZIJN = getralied zijn.

- clathratus; cancellatus;
- être pourvoir d'un grille en fer;
- mit Gitter versehen sein;
- be provided with bars;
- con rejas;

vpl.: C1/240.

VERTRALIEN Zie:

- vertraillien;----; vertraillen; vertraelgen; vertraelsen/

VERTREC Zie:

- vertreck; vertrecke;----/

VERTRECK Zie:

- absentie oft ----/
- altercatie oft ----/
- merckelijck ----/
- oppositie, weygheringhe ofte ----/
- refus ofte ----/
- retraicte oft ----/
- sonder eenich ----/
- sonder langher ----/
- uytstellen; dilatien oft ----/
- weygerer oft ---- makende defaillant/

VERTRECK; VERTRECKE; VERTREC = sub. uitstel; oponthoud; getalm.

- dilatio; prolatio; mora; prorogatio;
- ajournement; délai; prorogation; retard;
- Aufschub; Zaudern;
- delay; respite; postponement;

- dilación; retraso; demora; prórroga; tardanza;

vpl.: T2/17; T3/372; T1/112.

VERTRECK ENDE DELAY = taut. uitstel.

- dilatio;
- ajournement délai; prorogation retard;
- Aufschub;
- delay; postponement;
- demora; detención; prorrogación; retraso;

vpl.: T1/72.

VERTRECK ENDE VERMERREN = taut. vertraging.

- tarditas;
- délai; retard;
- Verzögerung;
- delay;
- demora; dilación; retraso;

vpl.: T1/411.

VERTRECK KRUIJCKE SONDER TENNEN SCHEEL = kamerkruik zonder tinnen schaal.

- amphora cubiculi sine scutra plumbo albo factus;
- cruche de chambre à coucher sans un plat d'étain;
- Zimmerkrug ohne zinnern Schüssel;
- stone bottle of room without dish of tin;
- botijo del dormitorio sin fuente estaño;

vpl.: C1/434.

VERTRECK OFT LANCHEYT VAN DAGE = beperkende bepalingen ten aanzien van tijdsduur.

- leges definientes, quae tempus attinent;
- conditions restrictives concernant la durée;
- beschränkende Bestimmungen hinsichtlich der Zeitdauer;
- restricting stipulations regarding the length of time;
- condiciones restrictivas sobre la duración;

cpl.: T1/541.

VERTRECKE Zie:

- in merringen ende ---- blijven/
- in ---- zijn ende merringe /
- int merren ende in ----/
- int ---- ende gebreecke/
- purgacie van der merringen ende ----/
- vertreck;----; vertrec/

VERTRECKE ENDE VERMERREN = taut. uitstel; vertraging; het ophouden van.

- dilatio et mora;

- délai; prorogation; retard;
- Aufhören; Aufschub; Verzögerung;
- ceasing; delay; postponement;
- demora; dilación; prórroga; retraso;

vpl.: T1/401.

VERTRECKE OFT SLEYPIJNGEN= taut. vertraging.
- tarditas;
- délai; retard;
- Verzögerung;
- delay;
- demora; dilación; retraso;

vpl.: T1/411.

VERTRECKEN Zie:
- absenteren ende ----/
- verporren oft ----/
- weijgeren oft ----/
- zich retireren ende ----/

VERTRECKEN; VERTRACKEN; VERTRICKEN; VERTRUCKEN; VERTROCKEN = vb. ophouden; vertragen.
- tardare;
- traîner;
- verzögern;
- retard; slack down;
- retrasar; dilatar;

vpl.: Lo6/450.

VERTRECKRECHTE Zie:
- versteken worden van ---- oft dilatorien/

VERTRECKRECHTE OFT DILATORIE = taut. vertragende uitzondering; recht van vertragende uitzondering.
- exceptio dilatoria;
- exception dilatoire;
- Verzögerungsrecht;
- dilatory exception;
- excepción dilatoria;

vpl.: Lo6/136,428.

VERTRECKSELE Zie:
- middel van ----/

VERTRICKEN Zie:
- vertrecken; vertracken;----; vertrucken; vertrocken/

VERTROCKEN Zie:
- vertrecken; vertracken; vertricken; vertrucken;----/

VERTROOSTEN = vb. troosten.
- consolor I;
- consoler;
- trösten;
- console;
- consolar;

vpl.: PvB1/297.

VERTRUCKEN Zie:
- vertrecken; vertracken; vertricken;----; vertrocken/

VERTTIJDEN; VERTIDEN; VERTIEN; VERTYDEN = vb. verzaken; weigeren.
- abnego I;
- renoncer;
- verzichten;
- abnegate;
- faltar a; rehusar;

vpl.: C1/199.

VERTUERNEN Zie:
- vertornen; vertoornen; vertorenen;----/

VERTUUSSCHEN Zie:
- vertuysschen;----/

VERTUYSSCHEN Zie:
- verspelen ende ----/

VERTUYSSCHEN; VERTUUSSCHEN = vb.verdobbelen.
- tesserarum iactu perdo III;
- perdre aux dés;
- verwürfeln;
- dice away;
- echar a suertes;

vpl.: PvB1/50.

VERTYDEN Zie:
- renuntieren oft ----/

VERTYEN Zie:
- verthijden; vertien; verthijen; verthyden; vertijden; vertijen; vertiden;----; verthyen/

VERU Zie:
- verwe; varewe; varuwe; vaerwe; varwe; verwe; veruwe; varue; vorue; vorve;----; werye; verwen/

VERUERLIJCKE OFT ONVERUERLIJCKE GOEDEN = roerende en onroerende goederen.
- bona mobilia et immobilia;
- biens mobiliers et immobiliers;
- bewegliche oder unbewegliche Güter;
- movable or immovable goods;
- bienes mobiliarios inmobiliarios;

vpl.: Lo1/384.

VERUIJTSIENDE = adi. vooruitziende.
- prospicio III; provideo II;
- prévoyant;
- vorausschauend;
- farseeing;
- previsor; con vista;

vpl.: MGG 230.

VERUS Zie:
- nudus et ---- executor/

VERUSTINGEN Zie:
- aenbrengen ende cundighen ----/

VERUWE Zie:
- verwe; varewe; varuwe; vaerwe; varwe; verwe;----; varue; vorue; vorve; veru; werye; verwen/

VERUWER Zie:
- verwer; varuwer; vaerwer; varwer;----; veerwer/

VERVADEREN = vb.een ander aanwijzen als vader.
- alter indicare ut patrem;
- un autre atribuer un père à;
- einen Anderen zum Vater bestellen; anweisen;
- another indicate as father;
- otro señalar como padre;

vpl.: C1/442,625.

VERVAEREN Zie:
- verveeren;----/

VERVAERNESSE Zie:
- ververinge; vervaernisse; vervairnisse; verveernisse; vervarnisse; ververnis;----; vervaernis; vervaertheit; vervairtheit; ververtheit; verveertheit; vervaertaede/

VERVAERNIS Zie:
- ververinge; vervaernisse; vervairnisse; verveernisse; vervarnisse; ververnis; vervaernesse;----; vervaertheit; vervairtheit; ververtheit; verveertheit; vervaertaede/

VERVAERNISSE Zie:
- ververinge; ----; vervairnisse; verveernisse; vervarnisse ververnis; vervaernesse;vervaernis; vervaertheit; vervairtheit; ververtheit; verveertheit; vervaertaede/

VERVAERTAEDE Zie:
- ververinge; vervaernisse; vervairnisse; verveernisse; vervarnisse; ververnis; vervaernesse; vervaernis; vervaertheit; vervairtheit; ververtheit; verveertheit; ----/

VERVAERTHEIT Zie:
- ververinge; vervaernisse; vervairnisse; verveernisse; vervarnisse; ververnis; vervaernesse; vervaernis;----; vervairtheit; ververtheit; verveertheit; vervaertaede/

VERVAIRNISSE Zie:
- ververinge; vervaernisse; ----; verveernisse; vervarnisse; ververnis; vervaernse; vervaernis; vervaertheit; vervairtheit; ververtheit; verveertheit; vervaertaede/

VERVAIRTHEIT Zie:
- ververinge; vervaernisse; vervairnisse; verveernisse; vervarnisse; ververnis; vervaernesse; vervaernis; vervaertheit;----; ververtheit; verveertheit; vervaertaede/

VERVAL Zie:
- recht van ---- van bastaarden/
- vervalle;----; vervallen/

VERVAL OFT DECADENTIE = taut. verval.
- ruina;
- décadence; déclin;
- Verfall;
- decline;
- decadencia; declinar;

vpl.: PB/IV/41.

VERVAL VAN BASTAERDEN = het recht op de nalatenschap van onwettige kinderen of speelkinderen, aanvankelijk de gehele, later de helft der nalatenschap.
- ius hereditatis filiorum illegitimorum; primo tota hereditas postea dimidum hereditatis;
- droit de succession des enfants illégitimes;
- Erbrecht von unehelichen Kindern, anfänglich die ganze, später die halbe Erbschaft;
- illegitimate children's hereditary right, at first the whole, later the half of the heredity;
- derecho a la herencia de bastardos, al principio la entera herencia, más después la mitad;

vpl.: DVB 37.

VERVALL VAN ONCOSTEN = totaal van onkosten.
- totum impensarum;
- le total des frais;
- Gesamtbetrag der Unkosten;
- amount of expenses;
- precio bruto de expensas;

vpl.: BVB 132.

VERVALLE; VERVAL; VERVALLEN = sub.inkomsten bijkomende voordelen; emolumenten;
- reditus; emolumenta; vectigals;

- revenus; avantages; casuels; pourboires;
- Einkommen; Emolumente; Nebeneinnahmen; Einkünfte;
- income; emoluments; financial benefit;
- ingresos; emolumentos; gajes; percances; adehalas; propinas

vpl.: PB/II/15; PB/III/293; DVB 109.

VERVALLEN Zie:
- opcomminghen ende ----/
- succumberen ende ----/
- vervalle; verval;----/

VERVALLEN IN EEN BOETE VAN ENEN WECH TOT = veroordeeld worden tot het houden van een bedevaart.
- ad peregrinandum religionis causa condemnari;
- être condamné à un pélerinage;
- verurteilt werden zu einer Pilgerfahrt;
- be sentenced to a pilgrimage;
- ser condenado a peregrinaje;

vpl.: C1/5.

VERVALLEN OFT COMMIS =taut. verbeurdverklaring.
- commissio;
- confiscation;
- Auftrag oder Entkräftung;
- commission;
- encargol;

vpl.: PvB1/225.

VERVALLENISSE Zie:
- vervallinge;----/

VERVALLINGE; VERVALLENISSE = sub. opheffing.
- abrogation; révocation;
- abrogario;
- Aufhebung;
- abolitio;
- supresión; abolición; liquidación;

vpl.: PB/IV/49.

VERVALLINGHE, EVERSIE ENDE CANTSE = taut. ondergang; verwoesting; vernieling.
- devastatio;
- perte; ruine total; dévastation totale;
- Untergang;
- ruin; destruction;
- eversión; destrucción; ruina; pérdida;

vpl.: PB/II/43.

VERVALLINGHE OFT CADUCITEIJT = taut. bouwvalligheid.
- pernicies vel ruina;

- caducité état de délabrement écroulement;
- Baufälligkeit;
- ruinous state;
- caducidad;

vpl.: C1/191.

VERVANC Zie:
- vervanckenisse;----/

VERVANCKENISSE; VERVANC= sub. steun; hulp; voorspraak.
- auxilium; tutela;
- soutien; aide;
- Schutz; Hilfe; Fürsprache;
- intercession;
- apoyo; ayuda; intercesión;

vpl.: C1/179.

VERVANCKENISSE OFT STERCKMAKINGHE = taut. borgtocht.
- cautio;
- caution;
- Kaution;
- security;
- caución; fianza;

vpl.: C1/178.

VERVANGENDE Zie:
- de meeste opinien zijn de minste ----/
- de meeste voix is de minste ----/
- de twee opinien van de tweede leven zijn het derde leth ----/

VERVARNISSE Zie:
- ververinge; vervaernisse; vervairnisse; verveernisse; ----; ververnis; vervaernesse vervaernis; vervaertheit; vervairtheit; ververtheit; verveertheit; vervaertaede; /

VERVEERDEN Zie:
- eenen ---- menschen van cleynen moede/

VERVEEREN; VERVAEREN = vb. vrees aanjagen.
- anxio I; terrorem alicui percutio III;
- faire peur à quelqu'un; intimider;
- einschüchtern; Furcht einjagen
- intimidate;
- acobardar; causar miedo a; intimidar;

vpl.: T1/407.

VERVEERNISSE Zie:
- ververinge; vervaernisse; vervairnisse;----; vervarnisse; ververnis; vervaernesse; vervaernis; vervaertheit; vervairtheit; ververtheit; verveertheit; vervaertaede; /

VERVEERTHEIT Zie:
- ververinge; vervaernisse; vervairnisse; verveernisse; vervarnisse; ververnis; vervaernesse; vervaernis; vervaertheit; vervairtheit; ververtheit; ----;vervaertaede/

VERVERINGE; VERVAERNISSE; VERVAIRNISSE; VERVEERNISSE; VERVARNISSE; VERVERNIS; VERVAERNESSE; VERVAERNIS; VERVAERTHEIT;VERVAIRTHEIT; VERVERTHEIT; VERVEERTHEIT; VERVAERTHEDE = sub. schrik; vrees.
- pavor; formido; terror;
- angoisse; peur;
- Angst; Aengstlichkeit;
- fear;
- miedo; terror;

vpl.: T2/196.

VERVERNIS Zie:
- ververinge; vervaernisse; vervairnisse; verveernisse; vervarnisse;----; vervaernesse; vervaernis; vervaertheit; vervairtheit; ververtheit; verveertheit; vervaerthede/

VERVERSCHEN ENDE VERNIEUWEN = taut. vervangen.
- substituere;
- remplacer;
- erfrischen; erneuern;
- replace;
- sustituir: remplazar;

vpl.: PB/IM/534.

VERVERTHEIT Zie:
- ververinge; vervaernisse; vervairnisse; verveernisse; vervarnisse; ververnis; vervaernesse; vervaernis; vervaertheit; vervairtheit;----; verveertheit; vervaerthede/

VERVESTEN = vb. in rechte overdragen.
- tradere in jure;
- transférer judiciairement;
- gerichtlich hinübertragen;
- to transfer legally;
- ceder transferir, judicialmente;

vpl.: Cr2/1013/27.

VERVESTINGHE OFT TRANSPORTE = taut. overdracht in rechte.
- traditio in jure;
- transfert judiciaire;
- gerichtliche Uebertragung;
- judicial transfer;

- transferencia judicial;

vpl. : Cr2/1013/26.

VERVOEGELIJC Zie:
- vervuegelijc;----/

VERVOEGEN; VERVOUGEN;VERVOGEN; VERVUEGEN = vb.procederen.
- litem habeo II;
- intenter un procès à quelqu'un;
- prozessieren;
- suel;
- intentar un proceso contra uno; emprender un pleito contra uno;

vpl.: T2/55.

VERVOERDER IN RECONVENTIE = vorderaar in tegenvordering.
- postulator in reconventione;
- demandeur en reconvention;
- Vorrechtsforderung;
- claimant in counter-claim;
- demandante en reconvención;

vpl.: DVB 67.

VERVOEREN Zie:
- vervueren;----; vervouren; vervoiren; verfoiren/

VERVOEREN ENDE WECHDRAGEN = taut. bederven en vervoeren.
- corrumpere;
- nuire et transporter;
- verderben;
- corrupt;
- corromper; dañar; averiar; viciar; deteriorar;

vpl.: EE/5.

VERVOGEN Zie:
- vervoegen; vervougen;----; vervuegen/

VERVOIREN Zie:
- vervueren; vervoeren; vervouren;----; verfoiren/

VERVOIRST ENDE VERCRACHT = taut. verkracht.
- violo IV;
- constuprer; forcer; violer;
- notzüchtigen; schänden;
- deflour;
- deshonrar; estuprar; forzar;

vpl.: T1/282.

VERVOLCH Zie:
- vendicatie oft ----/

VERVOLCH; VERVOLGH; VERVOLGHE; VERVOLLECH;VERVOLLICH; VERFOLCH = sub. vervolging.
- persecutio; prosecutio;
- poursuite; persécution;

- Verfolgung;
- persecution; pursuit; prosecution;
- persecución;

vpl.: Lo3/284; C1/380; PB/II/339.

VERVOLCH OFT VENDICATIE = recht van vervolging of terugeising.
- ius persecutionis aut revendicationis;
- droit de poursuite ou de révendication;
- Recht von Zurückforderung;
- right of reclaim;
- derecho de persecución o de reivindicación;

vpl.: Lo3/200.

VERVOLGE ENDE DAIGINGE = taut. daging in rechte; dagvaarding.
- vocatio in iudicium evocatio;
- ajournement; assignation; citation;
- Vorladung vor Gericht;
- summon before court; citation; summons;
- citación; emplazamiento;

vpl.: T1/394; T2/114.

VERVOLGH Zie:
- vervolch;----; vervolghe; vervollech; vervollich; verfolch/

VERVOLGHE Zie:
- vervolch; vervolgh;----; vervollech; vervollich; verfolch/

VERVOLGHEN Zie:
- aentasten; vanghen ende ----/
- breucken ----/
- intenteren ende ----/
- te ----/

VERVOLGHER Zie:
- poursuyvante ende ----/

VERVOLGLIJK; VERVOLGENS = adv. vervolgens.
- deinde;
- ensuite; puis;
- darauf; ferner; sodann;
- then; further;
- después; luego;

vpl.: ACart 37.

VERVOLLECH Zie:
- vervolch; vervolgh; vervolghe; ----; vervollich; verfolch/

VERVOLLEGEN Zie:
- vervolgen;----; vervolligen/

VERVOLLEN Zie:
- vervullen;----/

VERVOLLICH Zie:
- vervolch; vervolgh; vervolghe vervollech;----; verfolch/

VERVOLLICHT Zie:
- langhe ----/

VERVOLLIGEN Zie:
- vervolgen; vervollegen;----/

VERVOORDEREN Zie:
- beneficieren ende ----/
- breucken en keuren ----/
- pynen oft ----/
- sich ----/
- usurperen ende ----/
- zich vervorderen ----/

VERVORDEREN; VERVOORDEREN = hom.vb.1.zich aanmatigen; 2. bevorderen 3.uitvoeren 4.toepassen.
- 1.sibi aliquid arrogare 2.faveo II 3.gero III 4.adhibeo II;
- 1.s'arroger; s'attribuer; 2. avancer 3.exécuter 4.appliquer;
- 1.sich anmassen 2.fördern 3. ausführen 4.anwenden;
- 1.arrogate 2.promote 3.execute 4.apply;
- 1.arrogarse; atribuirse 2.favorecer; promover 3. ejecutar 4.aplicar;

vpl.: MGG 59; B2/128; C2/1030.

VERVORDERT HADDEN = verstout hebben.
- ausum esse;
- avoir enhardi;
- erkühnt haben;
- have plucked up courage;
- haberse atrevido;

vpl.: BVB 73.

VERVORDINEREN Zie:
- verordonneeren;----/

VERVOUGEN Zie:
- vervoegen;----; vervogen; vervuegen/

VERVOUREN Zie:
- vervueren; vervoeren;----; vervoiren; verfoiren/

VERVREEMDEN Zie:
- exempteren oft ----/

VERVREEMDINGE Zie:
- vervrempdinge;----/

VERVREEMT, BELET ENDE VERSTOOTE = taut. uitgesloten.
- excludo III;
- expulser;
- ausschliessen;

- exclude;
- despedir; expeler; expulsar;

vpl.: T1/79.

VERVREMDEN Zie:
- ter venten stellen ofte ----/

VERVREMPDINGE Zie:
- alienacie ende/oft overgevinge; alienacie ende veranderinge; alienatie ende verthieringe; alienatie ende ----/

VERVREMPDINGE; VERVREEMDINGE = sub. vervreemding; het brengen van iets in andere handen ; op slinkse wijze iets naasten.
- alienatio, ad se vindicare malitiose;
- aliénation;
- veräussern;
- alienate; acquire surreptiously;
- alienación; enajenación;

vpl.: MGG 117.

VERVREMPDINGE OFTE ALIENATIE = taut. vervreemding.
- alienatio;
- aliénation;
- Veräuszerung;
- alienation;
- enalenación; alienación;

vpl.: MGG 117.

VERVUEGELIJC; VERVOEGELIJC = adv. betamelijk; bevoeglijk.
- apte; commode;
- convenablement; décemment;
- gebührend; geziemend;
- decently; seemly;
- convenientemente; decentemente;

vpl.: T1/56.

VERVUEGEN Zie:
- vervoegen; vervougen; vervogen;----/

VERVUEREN Zie:
- ontleijden of ----/

VERVUEREN; VERVOEREN;VERVOUREN; VERVOIREN; VERFOIREN = sub. vervoeren.
- transporto I;
- transporter;
- befördern;
- transport;
- transportar; traslada; acarrear;

vpl.: C1/485.

VERVULHEYDEN; VERVULLINGE VERVUYLINGE; VERVULLING; VERVULLICHEIT; VERVULICHEIT = sub. vuiligheid

vervuiling.
- aqualor; putor; putredo;
- crasse; encrassement; pollution;
- Dreck; Schmutz; Verschmutzung; Zoten;
- dirtiness; filth; filthiness; pollution;
- ensuciamiento; porquería;

vpl.: T1/254; B1/47; C2/890.

VERVULICHEIT Zie:
- vervulheyden; vervullinge; vervuylinge; vervulling; vervullicheit;----/

VERVULLEN; VERVOLLEN = vb. vollopen; vullen.
- expleri II;
- se remplir;
- vollaufen;
- to fill;
- llenarse;

vpl.: T1/253.

VERVULLICHEIT Zie:
- vervulheyden; vervullinge; vervuylinge; vervulling;----; vervulicheit/

VERVULLING Zie:
- vervulheyden; vervulinge; vervuylinge;----; vervullicheit; vervulicheit/

VERVULLINGE Zie:
- vervulheyden;----; vervuylinge; vervulling; vervullicheit; vervuilicheit/

VERVUYLINGE Zie:
- vervulheyden; vervullinge; ----; vervulling; vervullicheit; vervulicheit/

VERWAARDER; VERWAERDER; VERWARER; VERWAIRRE;VERWARE; VERWAERRE; VERWAIRDERE = sub. bewaarder.
- custos; conservator;
- conservateur; gardien; magistrat;
- Verwahrer; Verwalter;
- guardian; keeper; caretaker;
- conservador; custudio;

vpl.: PvB1/210; B1:Ra.1440/9.

VERWACHTEN Zie:
- onproffijt en staen te ----/

VERWAERDER Zie:
- verwaarder;----; verwarer; verwairre; verware; verwaerre; verwairdere/

VERWAEREN; VERWAIREN; VERWAREN; VIRWAREN = vb. bewaken; bewaren; nakomen een eed; beschermen; orde op iets

stellen; zorg dragen voor; zich om iets bekommeren; bewaken; waarmaken; toepassen; onderhouden.
- curo I; applico I; verum reddere; tutor I; custodio IV; conservo I; servo I; exsequor III; protego III; tucorII;
- garder; maintenir; observer; remplir; assurer; proteger; faire se soucier de; garder; rendre vrai; appliquer;
- überwachen; bewahren; nachkommen; beschützen; versichern; Sorge tragen für; bewachen; wahr machen; anwenden; unterhalten;
- gard; bewahren; fulfill; perform; protect; preserve; take care; guard; apply; maintain;
- guardar; conservar; mantener atenerse á; cumplir con; proteger; amparar; llevor orden en; cuidar de; preocuparse de; guardar; probar; justificar; efectuar; manter;

vpl.: C1/168; Lo6/470; PB/IV/384; PvB1/140,110; B2/44-; C2/1018; T2/211; T1/377;C1/176.

VERWAERRE Zie:
- verwaarder; verwaerder; verwarer; verwairre; verware;----; verwairdere/

VERWAERT = ppf.beveiligd; gevrijwaard.
- custodio IV; defendo III; tueor II;
- garantir de; préserver de;
- sicherstellen;
- keep ; preserve;
- garantizar de; preservar de;

vpl.: T1/215.

VERWAIRDERE Zie:
- verwaarder; verwaerder; verwarer; verwairre; verware; verwaerre;----/

VERWAIRDERE ENDE CONCIERGIE, CONCHARGE; CONCHERGHE = taut. huisbewaarder;huisbediende; portier.
- custos domus; insularius; servus; ostiarius;
- concierge; gardien d'une maison; domestique;
- Hauswart; Hausmeister; Hausdiener; Torwärter;
- caretaker; doorkeeper; domestic; servant;
- casero; conserje; guardián;

casero; criado; portero;

vpl.: T1/59;61; T2/79; C1/71; PB/II/96.

VERWAIREN Zie:
- conserveren ende ----/
- doen stellen oft ----/
- hueden ende ----/
- op te houden ende te ----/
- te ---- gegeven/
- te ---- ende op te houden/
- verwaeren,----; verwaren; virwaren/

VERWAIRRE Zie:
- verwaarder; verwaerder; verwarer;----; verware; verwaerre; verwairdere/

VERWANDELEN Zie:
- sonder ----/

VERWANDELEN; VERWANDEREN; VERWANDREN = vb. veranderen.
- altero I; commuto I; muto I;
- changer;
- changer; verändern; ändern;
- change;
- cambiar;

vpl.: PvB1/200,444; T2/90.

VERWANDELEN OFT VERSETTEN = taut. verwisselen; verruilen.
- muto I; commuto I; altero I;
- échanger; changer;
- verwechseln; umtauschen; ändern;
- change;
- cambiar; trocar; permutar;

vpl.: Bl:Pr.Tr./13; T2/96; C2/933; PvB1/200,444.

VERWANDELINGE Zie:
- verwandelinghe;----/

VERWANDELINGHE; VERWANDELINGE = sub. verandering.
- mutatio;
- changement;
- Aenderung;
- change;
- cambio; alteración;

vpl.: PB/III/552.

VERWANDEREN Zie:
- verwandelen;----; verwandren/

VERWANDREN Zie:
- verwandelen; verwanderen; ----/

VERWARE Zie:
- verwaarder; verwaerder; verwarer; verwairre;----; verwaerre; verwairdere/

VERWAREN Zie:
- te verwairen gegeven ----/
- te ---- geven/
- verwaeren; verwairen; ----; virwaren/

VERWAREN OFT DOEN STELLEN = taut. bewaken; bewaren.
- custodio IV;
- garder; surveiller;
- auf-bewahren; bewachen;
- keep; watch over;
- guardar; vigilar;

vpl.: T1/380.

VERWARER Zie:
- verwaarder; verwaerder;----; verwairre; verware; verwaerre; verwairdere/

VERWE Zie:
- onder die van der selver poirteren/
- verwe; varewe; varuwe; vaerwe; varwe;----; veruwe; varue; vorue; vorve; veru; werye; verwen/

VERWE; VAREWE; VARUWE; VAERWE; VARWE; VERWE; VERUWE; VARUE; VORUE; VORVE; VERU; WERYE; VERWEN = sub. kleur.
- color;
- couleur;
- Farbe;
- colour;
- color;

vpl.: Cr2/976; T1/98.

VERWECKEN ENDE PROCREEREN = taut. verwekken.
- procreo I; gigno III; genero I;
- causer; inciter; produire; provoquer; engendrer; procreer;
- erzeugen; erwecken;
- procreate; to beget;
- causer; producir; provocar; suscitar; procrear; engendrar; dar nacimienta a;

vpl.: T1/198,45; C1/468; B1/39,100; C2/889,900.

VERWECKEN OFT EXCITEREN = taut. opwekken; aanspannen een proces.
- excito I;
- intenter un procès;
- einen Prozesz anstrengen;
- bring an action against;
- intentar un proceso; emprender un pleito;

vpl.: T1/440.

VERWECKINGE = sub. opwekking.
- adhortatio; hortamen; stimulus;
- encouragement; exhortation;

stimulus;
- Anregung;
- stimulation;
- estímulo; exhortación;

vpl.: T1/6.

VERWEERDER Zie:
- verwerdere; verwerer; verweerre; verwere;----; verweerdere; voorweerdere/

VERWEERDER ENDE WEDERPARTIJE = taut. gedaagde.
- in iudicium vocatus;
- défendeur;
- Beklagter;
- defendant;
- citado; demandado; emplazado;

vpl.: T1/633.

VERWEERDERE Zie:
- verwerdere; verwerer; verweerre; verwere; verweerder; ----; voorweerdere/

VERWEERDERS IN RECONVENTIE = gedaagden in tegenvordering.
- in iudicium vocati in re-vindicatione;
- défendeur en revendication;
- Beklagten in Widerklage;
- defendants in counter-claim;
- citados en reconvención;

vpl.: DKB 27,72; DVB 19,71.

VERWEERDERSSE; VERWEERSTER; VERWERDERSSE = sub. verdedigster.
- defensor muliebris;
- défenderesse;
- Verteidigerin;
- female defender;
- defensora; defendedora;

vpl.: Lo3/106.

VERWEERDT Zie:
- vrij; quijt ende ---- ende onbelast/

VERWEEREN; VERWEREN = vb. luchten; laten doorwaaien.
- perflo I;
- aérer;
- lüften;
- ventilate;
- airear; ventilar;

vpl.: Lo4/244.

VERWEERRE Zie:
- verwerdere; verwerer;----; verwere; verweerder; verweerdere; voorweerdere/

VERWEERSTER Zie:
- verweerdersse; ----; verwerdersse/

VERWEIRDE = adj. verloren gegaan.
- amitti; intereo IV;
- perdu;
- verlieren;
- loose; spoil;
- perdido;

vpl.: BVB 160.

VERWEIRDE SAECKE = in bezit genomen zaak.
- res usurpata; possessa;
- une chose prise en possession;
- in Besitz ergriffene Sache;
- thing taken possession of;
- cosa aprehendida;

vpl.: BVB 160.

VERWEIRDEN OFT GHEDAEGDE = verweerder of gedaagde.
- defensor aut qui in iudicium vocatus est;
- défendeur ou accusé;
- Verteidiger oder Beklagter;
- defendant;
- citado o emplazado o demandado;

vpl.: C1/252.

VERWEIREN Zie:
- sich ----/

VERWEIREN OFT GARANDEREN= taut. vrijwaren.
- defendere;
- défendre ou garantir;
- sicherstellen;
- guarantee;
- garantizar de; preservar de;

vpl.: C1/633.

VERWEN Zie:
- innecomen ---- van camelotten ende bouratten/
- verwe; varewe; varuwe; vaerwe; varwe; verwe; veruwe; varue; vorue; vorve; veru; werye;----/

VERWENNEN Zie:
- verwijnnen; verwinnen;----/

VERWENRE Zie:
- verwinderen; verwinre; verwinner; verwinnaer; verwinnare;----/

VERWER; VARUWER; VAERWER; VARWER; VERUWER; VEERWER= sub. verver; schilder; lakenverver.
- tinctor; tinctor lintorum;
- teinturier; teinturier de drap;
- Maler; Tuchfärber;
- painter; cloth-dyer;
- pintor; tintorero; tintorero de paños;

vpl.: C1/190,464.

VERWERE Zie:
- verwerdere; verwerer; verweerre;----; verweerder; verweerdere; voorweerdere/

VERWEREN Zie:
- verweeren;----/

VERWERER Zie:
- cuysen ende ----/
- noede ---- moeten/
- over noot ----/
- verwerdere; verwerer; verweerre; verwere; verweerder; verweerdere; voorweerdere/

VERWERPEN Zie:
- van kijnde verlichten ende vrucht ----/
- rejcieren oft ----/

VERWERSKETEL = sub. verfketel.
- ahenum pigmenti;
- chaudron de teinturier;
- Farbekessel;
- dyeing-tub;
- caldera de tintorero;

vpl.: C1/620.

VERWERVEN ENDE DEFENDEREN = taut. verdedigen.
- defendere;
- défendre;
- verteidigen;
- defend;
- defender;

vpl.: PB/II/328.

VERWESENE DELINQUANT = misdadiger waarover het vonnis is uitgesproken.
- homo maleficus de quo iudicatum est;
- délinquant condamné;
- Verbrecher über dem das Urteil gesprochen ist;
- criminal about whom the verdict is pronounced;
- delincuente condenado;

vpl.: C1/660.

VERWIJDRINGE = sub. verwijding; breder maken.
- amplificatio;
- élargissement; évasement;
- Erweiterung;
- widening;
- ensanche; extensión;

vpl.: ACart 21.

VERWIJNEN; VERWINNEN; VERWENNEN = vb.hom.1.overwinnen 2. winnen van rechtsgeding 3. veroordelen.
- 1.vinco III 2.convinco III; 3. condemno I;

- 1.vaincre 2.gagner 3.condamner;
- 1.besiegen; überwinden 2.gerichtlich überzeugen 3.verurteilen;
- 1.overcome; to conquer; to vanquish 2.judicially convince 3. condemn;
- 1.vencer 2.ganar 3.condenar;

vpl.: T1/275,452; C2/813.

VERWIJSEN; VERWISEN = vb. veroordelen.
- condamno; damno;
- condamner;
- verurteilen;
- condemn; give judgment against
- condenar;

vpl.: T1/175.

VERWIJST Zie:
- die ---- is ter doot/

VERWILGEN Zie:
- verwillighen; verwilligen; verwillegen;----/

VERWILLEGEN Zie:
- verwillighen; verwilligen;----; verwilgen/

VERWILLIGEN Zie:
- verwillighen;----; verwillegen; verwilgen/

VERWILLIGHEN; VERWILLIGEN; VERWILLEGEN;VERWILGEN= vb. overhalen; toestaan; toestemmen.
- persuadeo III; consentio IV;
- persuader; convaincre; consentir;
- überreden; bereden; zustimmen; zugestehen; gewähren;
- persuade; permit;
- persuadir; inducir; consentir;

vpl.: C1/552; Lo3/602.

VERWILLINGE = sub. toestemming.
- consensus;
- consentement;
- Zustimmung;
- consent;
- consentimiento;

vpl.: Lo3/94.

VERWINDERE = adi. overwinnend;
- victor;
- évinçant;
- siegend;
- victorious;
- victorioso;

vpl.: C1/743/2.

VERWINDEREN; VERWINRE; VERWINNER; VERWINNAER; VERWINNARE; VERWENRE = sub. uitwinner; verkrijger.
- qui obtuict;

- évinçant; acquéreur;
- Entwährer; Erwerber;
- evictor; the one who obtains;
- el que efectúa una evicción; el que ejerce el derecho de excusión; obtenedor; adquiridor;

vpl.: Lo7/126; Cr2/982.

VERWINNAER Zie:
- verwinderen; verwinre; verwinner; ----;verwinnare; verwenre/

VERWINNARE Zie:
- verwinderen; verwinre; verwinner; verwinnaer;----; verwenre/

VERWINNEN Zie:
- verwijnnen;----; verwennen/

VERWINNER Zie:
- verwinderen; verwinre; ---- verwinnaer; verwinnare; verwenre/

VERWINS OFTE EVICTIEBRIEVE = taut. uitwinningsbrief.
- littera evinctionis;
- lettre d'éviction;
- Gewinnungsbrief;
- letter of eviction;
- carta de evicción;

vpl.: Cr2/1013/19.

VERWINTSBRIEF Zie:
- gerichts ofte ----/

VERWISEN Zie:
- verwijsen;----/

VERWISSELEN Zie:
- dese coren ----/

VERWITTIGHEN = vb. aanzeggen; bekend maken.
- palam facere; denuntiare;
- annoncer; notifier; aviser; avertir; informer; prevenir;
- in Kenntnis setzen;
- inform; tell; announce;
- anunciar; notificar; avisar; comunicar; advertir; hacer saber;

vpl.: LPS 65.

VERWOESTHEIT Zie:
- verwoestheydt;----/

VERWOESTHEYDT; VERWOESTHEIT = sub. verwoesting.
- vastatio;
- ravage; destruction;
- Vernichtung;
- destruction; ravage;
- daños de guerra;

vpl.: PvB1/49.

VERWOETHEIDEN DER HERSSENEN ENDE DER ZIJNNEN OFT CRANCHEYDEN = taut. zwakheid van geest; krankzinnigheid.
- mentis alienatio;
- débilité mentale; démence; folie; imbécillité; manicule;
- Geisterkrankheit;
- insanity; madness;
- alienación; demancia; enajenación; mentel; idiotez; imbecilidad; insania; locura;

vpl.: T1/265.

VERWOETHEYDEN ENDE CRANCHEYT VAN ZIJNNEN = taut. krankzinnigheid; razernij.
- dementia;
- aliénation mentale; démense; rage; fureur; frénésie;
- Wahnsinnigkeit;
- craziness; insanity; rage;
- delirio; demencia; enajenación; mental; frenesí; furor; locura; rabia;

vpl.: T1/151.

VERWONNEN Zie:
- met recht niet ----/
- met recht nyet en is ----/

VERWONNEN = 1.vb.gerechtelijk overtuigen 2.ppf. overwonnen.
- 1.convincere judicialiter 2. vincere III;
- 1.convaincre judiciairement 2.vaincre;
- 1.gerichtlich überzeugen 2. besiegen;
- 1.to convince judicially 2. conquere;
- 1.convencer; persuadir, ante el tribunal; 2.vencer;

vpl.: Cr2/994; T2/271.

VERWONNEN SCHULT = bewezen schuld in rechte.
- debitum in jure probatum;
- culpabilité prouvée judiciairement;
- gerichtlich bewiesene Schuld;
- judicially proved guilt;
- culpa demostrada ante el tribunal;

vpl.: Cr2/998.

VERWORVEN Zie:
- cleijnder ----/

VERWUISBRIEVE Zie:
- aengherichte oft ----/

VERYINGE Zie:
- verthienisse; vertienisse; vertiinge;----; verthiinge/

VERYSSUWEN Zie:
- verissuen;verissuwen;

verexuwen;----/

VERZAECKELYCKE RASERNYE VAN VRAECKE = loochenende woede van wraak.
- negata via ultionis;
- fureur de vengeance qui fait renier;
- verleugnende Wut von Rache;
- disavowing rage of revenge;
- negata ira en verganza;

vpl.: PB/III/282.

VERZAEIJT Zie:
- versaeijt;----;vleesch/

VERZAMELEN Zie:
- versaemen; versamen; versamenen; versamelen;----/

VERZEECKERNISSEN VAN WEERDEN = beloften van waarde.
- promissio pretii;
- promesse de valeur;
- Versprechen von Wert; Versicherung von Hochachtung;
- promise of value;
- promesa de valor;

vpl.: T1/20.

VERZEECKERTHEYT Zie:
- versekerheijt; versekerheit; versekertheijt; versekerthede; versekertheijdt; versekerheydt; versekertheyt;----/

VERZIEREN Zie:
- versieren; ----; verchieren; vercieren/

VERZUYMENISSE Zie:
- versuijmtheijt; versumentheit; versumenisse; versuymnisse; versuymtheydt; versuymenisse; versumenesse; versuminge; versuyminge; ----; versuempte; versuijmenisse; versuymte; versuympte; versuemenisse/

VERZWEGEN OFT ONVUERT = taut. achtergehouden.
- retineo II;
- retenir; garder pour soi; cacher;
- zurückbehalten; verheimlichen;
- keep back; hold back; withhold;
- quedarse con; guardar para sí; esconder;

vpl.: T1/597.

VES Zie:
- utpote ----/

VESAEN Zie:
- fasaen; faisaen; fassaen; feisaen; fesaen; lamoegie; lamogie; lamoege; lamoinge;

lamotsie; limoge; limogie; phesant; phisaen; phisant;----; vesayn/

VESAYN Zie:
- fasaen; faisaen; fassaen; feisaen; fesaen; lamoegie; lamogie; lamoege; lamoinge; lamotsie; limoge; limogie; phesant; phisaen; phisant; vesaen;----/

VESCHEN Zie:
- visschen; vischen; visken; ----; vesschen; vesgen/

VESEREN ENDE MOEYEN = taut. kwellen.
- vexare;
- vexer; tourmenter;
- quälen;
- vex; torment;
- torturar;

vpl.: PvB1/33.

VESGEN Zie:
- visschen; vischen; visken; veschen; vesschen;----/

VESPER Zie:
- vesperen;----/

VESPEREN; VESPER = vesper; voorlaatste der getijden.
- vesperae;
- vêpres;
- Vesper;
- vespers;
- víspera;

vpl.: C3/92.

VESPERTILIONIS Zie:
- crimen ----/

VESSCHE Zie:
- ongeven ----/

VESSCHEN Zie:
- visschen; vischen; visken; veschen;----; vesgen/

VEST OFT VERTICHENISSE = taut. gerechtelijke overdracht.
- traditio judicialis;
- transfert judiciaire;
- gerichtliche Uebertragung;
- judicial transfer;
- cesión judicial; traspaso judicial;

vpl.: Cr2/1013/25.

VESTBRIEVE = sub. koopbrief; transportakte.
- littera emptionis;
- lettre d'achat; acte de transport;
- Uebertragsakte;
- purchasedeed; document for transportation;

- titulo de adquisición; acta de transport;

vpl.: C2/880.

VESTE Zie:
- buitenste ----/
- butenste ----/
- goedenisse oft ----/

VESTE; VEST = sub. bevestiging van verkoop.
- confirmatio venditionis;
- confirmation de vente;
- Bestätigung des Verkaufes;
- confirmation of sale;
- confirmación de la venta;

vpl.: B2/65; C2/1021; B1/58; C2/892.

VESTEGEN Zie:
- vestichen; vestigen;----/

VESTEMS Zie:
- te mere ----/
- vestenisse;----; vestenisse; veystenisse; veistenisse; vestenesse; vestenis; vestenes/

VESTEN Zie:
- goedenghen oft ----/
- goedinghen oft ----/
- metten schieten van den halm, erven ende ----/
- op der stadts ----/
- ter eweliker ----/
- utersten ----/

VESTEN = hom. sub. 1. vestingwerken 2. vb. zekerstellen; bekrachtigen.
- 1. praesidia 2. confirmo 1;
- 1. remparts 2. assurer; garantir;
- 1. Festung 2. sichern;
- 1. rampart 2. ascertain; confirm;
- 1. fortalezas; 2. asegurar; garantir;

vpl.: C1/571; BVB 179.

VESTENES Zie:
- vestenisse; vestems; vestenisse; veystenisse; veistenisse; vestenesse; vestenis; ----/

VESTENESSE Zie:
- vestenisse; vestems; vestenisse; veystenisse; veistenisse;----; vestenis; vestenes/

VESTENIS Zie:
- te mere vestems;----/
- vestenisse; vestems; vestenisse; veystenisse; veistenisse; vestenesse;----; vestenes/

VESTENISSE Zie:
- om meerre ----/
- te mere ----/

VESTENISSE; VESTEMS ; VEYSTENISSE; VEISTENISSE; VESTENESSE; VESTENIS; VESTENES = sub. versterking; vastheid; zekerheid.
- stabilitas; confirmatio;
- sûreté; certitude; garantie;
- Verstärkung; Beständigkeit; Festigkeit; Gewissheit;
- certainty; confirmation; firmness; surety;
- seguridad; certeza; garantía;

vpl.: MGG 50; MGG 10; ACart 10.

VESTGELT Zie:
- vestghelt;----/

VESTGHELT; VESTGELT = sub. transportgeld.
- pecunia transportabilis;
- argent de transport;
- Transportgeld;
- transportmoney, fee;
- gastos de transporte;

vpl.: Cr2/993.

VESTICHEDEN VAN RECHTEN = bevestigen van rechten.
- confirmatio iurium;
- confirmation de droits;
- Bestätigung von Rechten;
- confirmation of rights;
- confirmación de derechos;

vpl.: PvB1/119.

VESTICHEIDEN Zie:
- dinghen; dingen; ghetuijchenisse; getuijgenissen ende sterckheijt;----/

VESTICHEIJT Zie:
- ter eeuwigen, ewigher ----/
- tot ewiger ----/
- vestigheijdt;----/

VESTICHEN; VESTIGEN; VESTEGEN = vb. plaatsen.
- pono III; depono III;
- placer; mettre; poser;
- setzen; stellen;
- settle; establish;
- colocar; poner; meter;

vpl.: MGG 187, ACart 10.

VESTIGEN Zie:
- vestichen;----; vestegen/

VESTICHEYDT; VESTICHEYT = sub. betrouwbaarheid; bevestiging; overdracht.
- soliditas; confirmatio; traditio;
- solidité; confirmation;transfert;

- Zuverlässigkeit; Bestätigung; Uebertragung;
- reliability; confirmation;transfer;
- seguridad; sinceridad; verucidad; confirmación; transferencia; cesión; traspaso;

vpl.: PvB1/189,455; Cr2/1013/12.

VESTINGE; VESTINGHE = sub. bevestiging; bekrachtiging van een overeenkomst; versterking; gerechtelijke overdracht.
- confirmatio pactus; translatio judicialis;
- confirmation; soutien; transfert judiciaire;
- gerichtliche Befestigung; Uebertragung;
- confirmation; consolidation; certainty; judicial transfer; assignment;
- confirmación; ratificación; validación; apoyo; transferencia judicial;

vpl.: PB/II/2; ACart 20; Cr2/1013/9.

VESTINGHE Zie:
- vestinge;----/

VETERBOECK = register tot inschrijving van het rundvee.
- tabulae inscriptionis bovium;
- registre pour l'inscription des bovins;
- Register um Rindvieh einzutragen;
- register for the registration of the cattle;
- registro por entrada en los libros de vacunos;

vpl.: PB/IV/62.

VETEREN = vb.taut. 1.boeien 2. inschrijven in register.
- 1.vincio IV 2.inscribo III;
- 1.enchaîner 2.inscrire sur le registre;
- 1.fesseln 2.einschreiben in Register;
- 1.captive 2.inscribe in a register;
- 1.encadenar 2. registrar; apuntar en un registro;

vpl.: T1/151; PB/IV/63.

VETTE Zie:
- sijn volle ---- prouffiteren/

VETTEN ENDE WEYDEN = taut. vetweiden.
- bene pasco III;
- engraisser;
- fetten; mästen;
- fatten;

- engordar; cebar;
vpl.: PB/III/190.

VETTEN OFTE TOUWEN = taut. looien.
- conficere;
- coroier tanner;
- gerben;
- tan;
- curtir; adobar;
vpl.: PvB10/390.

VETTENTHOL; VETTERSTHOL = sub. belasting van de 36e penning geheven op alle verkochte soorten vet, Thienen.
- tributum specierum pinguis, Thienen;
- impôts du 36e dernier sur toutes les sortes de graisses vendues, Tirlemont;
- Steuer der 36e Pfennig gehoben auf allen verkauften Sorten Fett, Thienen;
- tax of the 36th penny imposed on all sorts of sold fat, Thienen;
- impuesto de moneda 36 a cobrado de toda suerte de manteca vendida, Thienen;
vpl.: PvB6/73,74.

VETTER Zie:
- hudevetter; huijdevetter; huydevetter; huyvetter; leertouwer; ledertouwer; lederbereider; looyer;----; vettere; vettre; velbereijder; louwer/

VETTERE Zie:
- hudevetter; huijdevetter; huydevetter; huyvetter; leertouwer; ledertouwer; lederbereider; looyer; vetter;----; vettre; velbereijder; louwer/

VETTERIE Zie:
- vetterije;----/

VETTERIJE; VETTERIE = sub. looierij.
- coriarii officina;
- tannerie;
- Lohgerberei;
- tannery;
- curtiembre;
vpl.: C1/617.

VETTERSTHOL Zie:
- vettenthol;----/

VETTEWAERIE; VETWARIE;VETWARY; VETTEWARIE = sub. vetverkoperij.
- taberna pinguis;
- graissier;
- Laden vom Fettwarenkrämer;
- fatware dealer's shop;

- tienda donde se vende aceite;
vpl.: Lo5/80.

VETTEWAERIER Zie:
- vettewarier;----; vetwarier; vetwaerie vercooper/

VETTEWARIE Zie:
- vettewaerie; vetwarie; verwary;----/

VETTEWARIER; VETTEWAERIER VETWARIER; VETWAIRIE VERCOOPER = sub. handelaar in vetwaren; vetkoper.
- venditor adipis; pinguiarius; qui candelas; adipes; olea; aliaque pinguia et liquamina vendit; negotiator pinguedinis;
- commerçant en matières grasses; vendeur de grasse;
- Händler in Fettwaren; Fettkaufer;
- chandler; fatt-buyer; fatt-vender; greasemerchant;
- comerciante de grasa; vendedor de grasa;
vpl.: C1/324; PvB1/259; DKB 16,47.

VETTRE Zie:
- hudevetter; huijdevetter; huydevetter; huyvetter; leertouwer; ledertouwer; lederbereider; looyer; vetter; vettere; ----; velbereijder; louwer/

VETWAIRIE VERCOOPER Zie:
- vettewarier; vettewaerier; vetwarier;----/

VETWARIE Zie:
- vettewaerie;----; vetwary; vettewarie/

VETWARIER Zie:
- vettewarier; vettewaerier; ----; vetwairie vercooper/

VETWARY Zie:
- vettewaerie; vetwarie;----; vettewarie/

VEUGEN Zie:
- invoegen; in----/

VEULEN Zie:
- soch ----/

VEUR = praep. voor; gedurende.
- per; in; inter;
- pendant; durant;
- während;
- for; during;
- para; durante;
vpl.: MGG 32.

VEURBERD Zie:
- voirbart; voorbert;----;voerberder; voirbardde; voorber-

der; voorberdere; voorbort; voorbart/

VEUREN; VOEREN ; VOREN; VOIREN; VOUREN; VUEREN; VUREN; VUYREN = vb. voeren; wegvoeren.
- perduco III in; ad aveho III; asporto I;
- enlever; emmener; emporter; transporter;
- führen; abführen; wegführen;
- ride; carry off; lead away;
- llevar; transportar;

vpl.: DKB 10,36; DVB 103.

VEURING Zie :
- die geen ----/

VEURING; VOERINGE; VORINGE; VUERINGE = sub. vervoer met kar en paard.
- exportatio carro cumque equo;
- transport au moyen de cheval et chariot;
- Transport mit Karren und Pferd;
- transportation with horse and cart;
- transporte por medio de carreta y caballo;

vpl.: SKB 13.

VEURST Zie:
- vorst; vorste;----; voerst; vurst; verst; verste/

VEURSTEN Zie:
- vorsten; versten; veersten; varsten; virsten; vrijsten; vristen; voorsten; vursten; ----; vuersten/

VEURSTER Zie:
- vorstmeester; vorster;----/

VEXACIE Zie:
- quellinghe ende/oft ----/

VEXATIE Zie:
- quellinghe ende/oft ----/

VEXEREN ENDE MOEYEN = taut. kwellen; plagen.
- vexo I;
- vexer; tourmenter;
- quälen; necken;
- vex; torment; tease;
- torturar; vejar; molestar; hostigar;

vpl.: PvB1/33; PvB2/309; T1/259.

VEYL Zie:
- openbaerlijck ---- staen/

VEYLDAGHE; VEILEDAGH; VEILDAGH; VELEDAG = sub.verkoopdag.

- dies venditionis;
- jour de vente;
- Verkauftag;
- sale's days;
- dias de venta;

vpl.: B2/107; C2/1029/4.

VEYLEN Zie:
- ter payen ---- ende verbieden/

VEYLEN; VEILEN = vb. veilen; ten verkoop bieden; publiek verkopen.
- vendo III; offero III ad venditionem; vendito I publice;
- vendre publiquement;
- feilhalten; offentlich verkaufen absetzen; versteigern;
- offer for sale; sell by auction;
- ofrecer para la venta; subastar; vender en publica subasta;

vpl.: PvB1/84; B1/57; C2/899; C1/692.

VEYLEN TE VERCOOPEN OP EENEN BENOEMDEN DAGH = publiek verkopen op een aangekondigde dag.
- in die nunciata publice vendere;
- vendre publiquement au jour adapté;
- öffentlich verkaufen auf einem angekündigten Tag;
- sell publicly on an announced day;
- vender públicamente en un día anunciado;

vpl.: B2/88.

VEYLICHEN Zie:
- veiligen; veligen;----/

VEYLICHT ENDE ONBESORCHT = veilig.
- tutus;
- librement et sûrement;
- sicher;
- safe;
- seguro;

vpl.: PvB5/

VEYLIJCKEN ENDE VERSIENE VAN SAULFCONDUYTE = taut. beveiligen door vrijgeleidebrief.
- tueor II diploma;
- protéger par un sauf-conduit;
- schützen durch freies Geleit Schreiben;
- safe guard by a letter of safe-conduit;
- proteger por un salvoconducto;

vpl.: T1/596.

VEYLINGE; VEYLINGHE; VEILINGE = sub. openbare verkoop.
- proscriptio; venditio publica;
- vente publique;
- Verkauf; Versteigerung;
- sale; public; auction;
- venta publica subasta;

vpl.: B1/58; C2/892; B2/177.

VEYLINGHE Zie:
- veylinge;----; veilinge/

VEYNDEN Zie:
- vijnden; vinden; venden;----; vinnen; veinden/

VEYNOOT Zie:
- venith; vennoot;----; veynout; vennit; vennet; veinet; venit; venute/

VEYNOUT Zie:
- venith; vennoot; veynoot;----; vennit; vennet; veinet; venit; venute/

VEYSTENISSE Zie:
- vestenisse; vestemt; vestenisse;----; veistenisse; vestenesse; vestenis; vestenes/

VEZUIJME Zie:
- ten ----/

VI Zie:
- actio de ---- privata/
- actio ---- bonorum raptorum/
- actio interdictum quod ---- aut clam/
- actio quod ---- aut clam/
- actio de ---- privata et de ---- publica/
- interdictum de ---- et de --- armata/

VI = met geweld.
- vi;
- par force;
- mit Gewalt;
- with violence;
- por violencia;

vpl.: T1/233.

VI PRADICTARUM LITERARUM DUCIS JOHANNIS = de vorengezegde brief van hertog Jan.
- lettre susmentionnée du duc Jean;
- kraft des obengenannten Briefes des Herzogen Johannes;
- by virtue of the above mentioned letter of duke John;
- de la carta antedicha del duque Juan;

vpl.: MGG 96.

VI TERRITORIALIS IMPERII = door de plaatselijke overheid.
- par l'autorité locale;

- von der örtlichen Behörde;
- by the local authority;
- por las autoridades territoriales;

vpl.: MGG 218.

VIA ARRESTI = over of langs uitspraken, met behulp van uitspraken.
- à l'aide de jugements;
- mittels Entscheidungen;
- with the aid of decisions;
- con ayuda de juicios;

vpl.: MGG 19.

VIAGIE ENDE GEBRUYC OFT TOCH TOCHTE = taut. vruchtgebruik.
- usufructus;
- usufruit;
- Nieszbrauch;
- usufruct;
- usufructo;

vpl.: T1/542.

VIANTSCAPE; VIANTSCHAP; VIENTSCHAP; VIANTSCHIP =sub. vijandschap.
- animus inimicus; odium; inimicitiae;
- inimitié; rancune;
- Feindschaft;
- enmity;
- enemistad; aversión; odio;

vpl.: T2/98.

VIANTSCAPPEN Zie:
- groote veeden,----; oirlogen ende ontallijcken sunden/

VIANTSCAPPEN ENDE VEETEN = taut. vijandschap.
- inimicitia ;
- haine; inimitié; rancune;
- Feindschaft;
- enmity;
- aversión; enemistad; odio;

vpl.: T1/343.

VIANTSCHAP Zie:
- viantscape;----; vientschap; viantschip/

VIANTSCHIP Zie:
- viantscape; viantschap; vientscape;----/

VICARIEN = sub. het ambt van vicaris.
- munus vicarii;
- vicariat;
- Vikar-Amt;
- vicarship;
- vicariado;

vpl.: DVB 37.

VICARIEN ENDE KOSTERIJEN = ambten van vicaris en kosters als beheerders van kerkelijke goederen.

- officia vicarii ac aeditui tamquam administratorum bonorum ecclesiasticorum;
- fonction de vicaire et de sacristain comme administrateurs des biens écclésiastiques;
- Aemter von Vikar und Küster als Verwalter des kirchlichen Güter;
- offices of vicar and vergers as managers of ecclesiastical goods;
- ofícios de vicarió y sacristán comó adminístradores de bienes eclesiásticos;

vpl.: DVB 37.

VICARIJS Zie:
- vicarius; vicaris; vicator; ----/

VICARIS Zie:
- vicarius;----; vicator; vicarijs/

VICARIUS; VICARIS; VICATOR; VICARIJS = sub. plaatsvervangend hoofd van het medisch college van Brussel 1649; plaatsvervanger; kapelaan.
- vicarius;
- chef suppléant du collège des médecins de Bruxelles 1649; vicaire;
- stellvertretendes Haupt des medizinischen Kollegiums von Brüssel 1649; Vikar; Stellvertreter;
- substitute chief of the medical college of Brussels 1649; vicar; curate; deputy;
- suplente del colegio de médicos de Bruselas 1649; vicario;

vpl.: PB/III/265; LPS 81;DVB 37.

VICATOR Zie:
- vicarius; vicaris; ----; vicarijs/

VICE OFT GEBREC = taut. gebrek.
- vitium;
- défaut; faute; imperfection; vice;
- Mangel;
- defect; infirmity; shortcoming;
- defecto; falta; vicio; mal; imperfección;

vpl.: T1/616.

VICECUREYT OFF CAPELLAEN= taut. onderpastoor; kapelaan.
- vicarius; capellanus;
- vicaire;

= Kaplan;
- chaplain;
- capellán; vicario;

vpl.: vdV/81; B1; C2/897; C1/700.

VICEROY = sub. onderkoning.
- regis vicarius;
- viceroi;
- Unterkönig;
- viceroy;
- virrey;

vpl.: PvB7/324.

VICHTINGE Zie:
- gheveerde van ----/

VICIE = sub. gebrek.
- vitium; inopia; malum; defectus;
- vice; manque; faute; imperfection;
- Fehler;
- defect; fault;
- vicio; defecto; falta; imperfección;

vpl.: T2/35,88.

VICIEEREN; VICIEREN = vb. annuleren; ongeldig maken; bederven; vervalsen.
- corrumpo III; vitio I; pessumdo 1;
- vicier; invalider;
- annulieren; verderben; fälschen;
- annul; nullify; corrupt; falsify;
- viciar; invalidar;

vpl.: T1/365; T2/24.

VICIEN = sub.pl. gebreken; lichaamsgebrek.
- defectus; vitium;
- infirmité;
- Fehler; Leibesgebrechen;
- fault; bodily defect;
- vicio; mal; enfermedad;

vpl.: T2/41.

VICIEN ENDE MISDADEN = gebreken en misdaden.
- vitia et crimina;
- vice et crime;
- Untugenden und Missetaten;
- vice and crime;
- vicio y crimen;

vpl.: T1/197.

VICIEREN Zie:
- vicieeren;----/

VICIEUX = adi. gebrekkig; slecht; verkeerd.
- vitiosus; non perfectus;
- défectueux; imparfait; vicieux;
- mangelhaft; unrichtig;

- defective; invalid; wrong;
- defectuoso; deficiente; insuficiente; vicioso;
- vpl.: T1/47,616.

VICINITEYT ENDE PROPYSHEYT = taut. nabijheid.
- propinquitas;
- proximité;
- Nähe;
- proximity;
- proximidad; vecindad; cercanía;
- vpl.: C3/140.

VICTAELGE Zie:
- vitalije; vitaelge; vitaellie; vitaelge; vitalie; vitalle; vitaelde; victuallie; victalie; victualgie;----; fetaelge; fetailie; vivers; voijeragie/

VICTAILLIER Zie:
- soetelaer; zoetelaer;----; vivandier;/

VICTALIE Zie:
- vitalije; vitaelge; vitaellie; vitaelge; vitalie; vitalle; vitaelde; victallie;-----; victualgie; victaelge; fetaelge; fetailie; vivers; voijeragie/

VICTALLIE Zie:
- vitalije; vitaelge; vitaellie; vitaelge; vitalie; vitalle; vitaelde;-----; victalie; victualgie; victaelge; fetaelge; fetailie; vivers; voijeragie/

VICTIME = sub. leeftocht; vergoeding.
- victus; solacium; compensatio;
- provisions; compensation;
- Unkostenentschädigung;
- indemnification of charges;
- victo ; manutención; manut
vpl.: ADR 3.

VICTIME EN DEFROIJEMENT = bescherming en vergoeding van onkosten.
- praesidium ad compensatió impensarum;
- protection et dédommagement des frais;
- Schutz und Entschädiging von Unkosten;
- protection and indemnification of charges;
- protección y abonó de gastos;
vpl.: ADR 3.

VICTUALGIE Zie:
- vitalije; vitaelge; vitaellie; vitaelge; vitalie; vitalle; vitaelde; victallie; victalie;----

victaelge; fetaelge; fetailie; vicers; voijeragie; victuaille; victuaillie; victuaillien; victualie; provande/

VIDE SUPRA = zie vooraf.
- voir au préalable; plus haut;
- sehe vorher;
- see beforehand;
- véase arriba;
vpl.: BVB 74.

VIDEMATEUR = sub. controlerende borgemeester, Maastricht.
- magistratus urbanus qui custodit, trajectum ad Mosam;
- maire contrôlant, Maestricht;
- kontrollierender Bürgermeister, Maastricht;
- controlling burgomaster, Maastricht;
- burgomaestre verificador, Mastrich;
vpl.: C2/1048.

VIDEREN Zie:
- schenden oft ----/
- vidimeeren;----; wideren; vuideren; vuideeren/

VIDIMEEREN; VIDEREN; WIDEREN; VUIDEREN; VUIDEEREN = vb. ambtshalve bekrachtigen.
- aliquid ratum habere pro auctoritate;
- vidimer; légaliser;
- von Amts wegen bekräftigen; vidimieren;
- confirm officially; ratify; sanction;
- legalizar; declarar válido;
vpl.: ACart 10.

VIDIMERENDE OF LEERENDE PAYMEESTER = controlerende burgemeester, Maastricht.
- magistratus urbanus qui custodit, trajectum ad Mosam;
- maire contrôlant, Maestricht;
- kontrollierender Bürgermeister, Maastricht;
- controlling burgomaster, Maastricht;
- burgomaestre verificador, Mastrich;
vpl.: C2/1048.

VIDIMUS Zie:
- pretens ----/

VIDIMUS; FIDIMUS; VIDIMUS-BRIEF = akte waarin het bestaan van een andere akte wordt bevestigd.
- acte dans lequel l'existence d'un autre acte est affirmée;
- Akte worin das Bestehen einer

anderen Akte befestigt wird;
- a document in which the existence of another document is conformed;
- acta por le cual se confirma la existencia de otra acta;
- vpl.: PB/III/502; DVB 114.

VIDIMUS AUTHENTIJCQUE; AUTENTIJCK; AUTHENTIECQ = originele goedverklaring van een documetn; originele akte waarbij een gezaghebbend persoon onder zijn zegel verklaart een bepaalde oorkonde gezien te hebben, met welke verklaring hij tevens getuigt over de inhoud daarvan.
- certificatio documenti;
- approbation d'un document d'office;
- Bekräftigung eines Dokumentes von Amtswegen;
- ratification of a document by virtue of one's office;
- ratificación auténtica de un documentó;
vpl.: DVB 5,6,114; LPS 51; PB/III/502.

VIDIMUSBRIEF Zie:
- vidimus; fidimus;----/

VIE Zie:
- vee; veede; ve; vieh;----; vye/

VIEH Zie:
- vee; veede; ve;----; vie; vye/

VIENTSCHAP Zie:
- viantscape; viantschap;----; viantschip/

VIER Zie:
- binnen ---- en twintich uren/
- clamme de ----/
- dreijghen 't ---- in 't huijs te steken/
- eedelman van ---- zijden/
- gerichte binnen den ---- stilen/
- de heere ----- werven eeden/
- heylige ---- dagen/
- metten ---- executeren/
- officie van de ---- hooftmannen van de poorterije/
- so wie dat teneghen like meer kerssen makende dan ----/
- vertraillien ---- duymen naer malkanderen/
- viere;----/
- vlammende ----/
- vrij eedelman van ---- zijden/
- vyer;----; viere; vijr; vir; veer; vere/

- weesmeesters ----/

VIER; VUER; VUYR; VUYER; VUUR; VIERE = sub. vuur,
- ignis; flamma;
- feu;
- Feuer;
- fire;
- fuego;
vpl.: T2/105; BKB 4; Lo7/282; T1/411.

VIER BIDDENDE ORDRES = vier co ntemplatieve orden.
- quattuor ordines contemplativae;
- quatre ordres contemplatifs;
- vier kontemplative Orden;
- four contemplative orders;
- cuatro órdenes contemplativas;
vpl.: PB/III/422.

VIER EN ROOCK LAETEN OPGAEN = ergens metterwoon gevestigd zijn.
- aliculi habitare;
- quelque part être domicilié;
- irgendwo seinen Wohnsitz haben;
- to have one's abode somewhere;
- estar establecido en alguna parte;
vpl.: Cr2/978.

VIER GESWOOREN MANNEN = dit waren de Viermannen der heerlijkheid Asten, vertegenwoordigende een vierde deel der heerlijkheid, deel uitmakende van het Corpus van Asten.
- quattuor viri jurati regionis dominicae, nominatae Asten;
- ce cont les quatre hommes de la seigneurie d'Asten, representant une quatrième part de la seigneurie, faisant partie d'un Corpus d'Asten;
- die Viermannen des Herrenguts Asten darstellend ein viertel Teil des Herrenguts;
- the Viermannen of the manor Asten representing a fourth part of the manor;
- cuatró hombres jurados del señorío de Asten.
vpl.: AKB 2.

VIER OF BRANT = taut. brand.
- ignis vel incendium;
- incendie;
- Brand; Feuer;
- fire;
- incendio;
vpl.: C1/626.

VIER REYSEN = viermaal.
- quater;
- quatre fois;
- vier Male;

- four times;
- cuatro veces;

vpl.: Cr2/1013/19.

VIER STOECKEN; STOOKEN = vb. stoken; branden; vuurstoken.
- comburere; camino uti;
- allumer un feu; chauffer; brûler;
- heizen; Feuer schüren;
- to heat; to burn; light fire;
- quemar; encendar; calentar; encender fuego; hacer lumbre;

vpl.: PB/II/70; DKB 64.

VIERCLOCKE; VUURCLOCKE; VUERCLOCKE; VUYRCLOCKE; VUURCLOC = sub. brand of vuurklok.
- campana ad nuntiandum ignem;
- cloche à feu;
- Feuerglocke;
- firebell ;
- campana para apagar el fuego;

vpl.: Lo5/400.

VIERCLOCKE VAN METAEL OFT VAN EERDE = alarmklok van metaal of aardewerk.
- campana tumultus metallica aut terrea;
- cloche à feu de métal ou en fer;
- Sturmglocke von Metal oder Steingut;
- alarmbell of metal or earthenware;
- campana de alarma de metal o de loza;

vpl.: C1/431; Lo5/400.

VIERDACH Zie:
- heilighen ban ----/

VIERDAGH; VIEREDACH; VIERDACH; VYRDACH = sub. feestdag van een heilige.
- dies festus;
- jour de fête;
- Festtag eines Heiliges;
- feastday of a saint;
- dia festivo de un santo;

vpl.: C2/866.

VIERDAGEN Zie:
- heijlige ----/

VIERDE Zie:
- derde ----schoove/
- satijn of ---- deel van een once winckeliers/
- 't ---- van de gratien/

VIERDE LETH DER POORTERIJE = vierde deel van de breeden raad bestaande uit de dekens van de 28 ambachten.
- pars quarta Breeden raad, constans ex decanis viginti octo artium;
- quatrième membre sont les doyens des vingt-huit métiers;
- vierter Teil der Breeden Raad bestehend aus den Vorstehern der 28 Gewerben;
- fourth part of the breeden Raad consisting of the deans of the 28 trades;
- cuarta parte del Consejo Ancho compuesta por los decanos de las 28 artesanias;

vpl.: C1/524.

VIERDEDEEL Zie:
- satijn of ---- van een once winckeliers Brussels/

VIERDEHANDE ROLLEN = vier soorten registers of rollen, ook wel genoemd schepenrollen.
- quattuor generum tabulae etiam vocatae tabulae scabinorum;
- rôles de quatre espèces, aussi nommé rôles d'échevins;
- vierelei Register oder Rollen, auch Schöffenroll en genannt;
- four kinds of registers;
- cuatro clases de registros o tablas de materia así dicho tambien registros de regidores;

vpl.: C1/510.

VIERDEWAERF Zie:
- vierdewerff; vierdewerve; vierdewerven; vierdewerf;---- vierdewaerft/

VIERDEWAERFT Zie:
- vierdewerff; vierdewerve; vierdewerven; vierdewerf; vierdewaerf;----/

VIERDEWERF Zie:
- vierdewerff; vierdewerve; vierdewerven;----; vierdewaerf; vierdewaerft/

VIERDEWERFF; VIERDEWERVE; VIERDEWERVEN; VIERDEWERF; VIERDEWAERF; VIERDEWAERFT = adi. vierdemaal.
- quater;
- quatre fois;
- zum vierten Mal;
- a fourth time;
- por cuarta vez;

vpl.: C1/390.

VIERDEWERVE Zie:
- vierdewerff;----; vierdewerven; vierdewerf; vierdewaerf; vierdewaerft/

VIERDEWERVEN Zie:
- vierdewerff; vierdewerve;----;

vierdewerf; vierdewaerf; vierdewaerft/

VIERDOBBEL = adv. vierdubbele.
- quadrupulus;
- quadruple;
- vierdoppelt;
- quadruplicate;
- cuádruplemente;

vpl.: C1/199.

VIERDOBBEL OFT QUADRUPEL = taut. viervoud.
- quadruplex;
- quadruple;
- Vierfalt;
- quadruple;
- cuádruplo;

vpl.: PB/II/410.

VIERE Zie:
- executeren by den ----/
- metten ---- executeeren oft vuijtrechte/
- punieren metten vlammen ende ----;/
- te ---- doen/
- vier; vuer; vuyr; vuyer;vuur; ----/

VIEREDACH Zie:
- vierdagh;----; vierdach; vyrdach/

VIEREN Zie:
- vyeren;---- ; viren/

VIERENDEEL Zie:
- een ---- jaers met heuren borsten houden/
- half ---- winckeliers/
- quaert oft ---- medicinael Brussels/

VIERENDEEL NIJVELS = graan- en vloeistofmaat gelijk aan 1/24 mijdde van Nijvel; in metriek stelsel ca. 2,4 kg. pf 2,4 l.
- mensura capacitatis et liquoris;
- quart de grain liqueur Nivelles;
- Getreide- und Flüssigkeitmasz von Nijvel;
- corn- and liquid measure of Nijvel;
- medida de granos y liquido de Nijvel;

vpl.: C1/238.

VIERENDEEL OFT BIERHALFFVAT = halve of kwart ton bier.
- dimidium aut quartum dolium cerevisiae;
- tonne â bière; demi ou quart;
- ein halbes oder ein viertel Fass Bier;
- half or quarter barrel of beer;
- tonel de cerveza, medio o cuarto; vpl.: Lo3/176.

VIERENDEEL OFT EEMER WIJNS BRUSSEL = wijnmaat, gelijk aan 12 gelten of 24 potten. Bruxelensis;
- mensura vini, aequa circa quattuor et vigintabinis sextariis;
- mesure de vin; Bruxelles;
- Weinmasz; Brüssel;
- wine measure; Brussels;
- medida de vino; Bruselas;

vpl.: C1/235.

VIEREN DEEL VAN LEGATEN = een vierde deel van legaten.
- falcidia; quarta pars legatorum;
- falcidie;
- ein Viertel von Legaten;
- quarter part of bequests;
- falcidia;

vpl.: T1/107.

VIERENDEEL WINCKELIERS Br BRUSSELS = gewicht gebruikt bij Brusselse winkeliers gelijk aan 4 oncen.
- mensura capacitatis, Bruxelensis;
- poids employé par les boutiquiers de Bruxelles;
- Gewicht benutzt von den Ladenbesitzern in Brüssel;
- weight used by the shopkeepers in Brussels;
- pesa usada por comerciantes Bruselas;

vpl.: C1/242.

VIERENDEELE Zie:
- quaert oft ---- van de elle/

VIERENDEELE = sub. 1.kwart aam of ca.38,8 l. 2.kwart; 3.landmaat in Oudenaarde.
- dolium quartum; quatra pars; quadrans; mensura iugeri in Audenaerde;
- mesure de 37 litres; quart; mesure de terre à Audenarde;
- viertes Ohm; Viertel; Landmasz in Oudenaerde;
- quarter aum, measure of 37 liter; quarter; land measure in Oudenaerde;
- cuarta parte de aam, es decir cerca de 38,8 litros, cuarta parte; medida de superficie en Oudenaerde;

vpl.: PB/II/73; ACart 17; C1/231; Lo6/230.

VIEREVOUDICH Zie:
- viervuldig; viervout; viervolt; viervalt; vierevout; viervoudich; veervoudich; verevoudich;----; viervoldich; viervuldich/

VIERHAECK Zie:
- vuurhaak; vuurhake; vuerhake; vuurhaec;----/

VIERIGER BEGEERTEN = vurige wens.
- desiderium ardens;
- ardent désir;
- heiszer Wunsch;
- ardent desire;
- deseo ardiente;

vpl.: PvB1/273.

VIERKETELKEN = sub. vuurtest.
- foculus;
- brasier;
- Feuertöpfchen;
- coalpan;
- brasero;

vpl.: Lo3/190.

VIERMAEL OFT QUADRUPLE = taut. viervoud.
- quadruplum;
- quadruple;
- Vierfache;
- quadruple;
- quadruplo;

vpl.: PvB1/399.

VIERMAN = sub.1.corporeel functionaris belast met de uitgifte van gemene gronden aan ingezetenen 2. bijzitter in schepenvergadering bij het nazien der gemeenterekening van borgemeesters en die der collecteurs der gemene middelen en imposten 3. vertegenwoordiger van een vierde deel van de heerlijkheid Asten.
- 1.magistratus iniunctus agrarum communium emissionem sessoribus 2.assessor in consilium scabinorum 3.quatuorvir in municipio Asten;
- 1.fonctionnaire qui distribuait des communaux 2.assesseur dans les réunions des échevins 3. fonctionnaire pour réprésenter la quatrième part du seigneurie d'Asten;
- 1.Funktionäre die den gemeinsch aftlichen Erden herausgaben 2. Assessor im Schöffenversammlung 3.Funktionäre represen tierende ein Viertel der Herrlichkeit Asten;
- 1.functionnary which distributed the municipal grounds 2. member of the meetings of the aldermen 3. functionnary represented the fourth part of the seigniorage Asten;
- 1.funcionario que emitia tierras communales 2.asesor en reuniones de los regidores 3.funcionario designado o nombrado por los regidores para representar la cuarta parte de senorio Asten;

vpl.: ADR 12,15; ASO 10.

VIERPILE Zie:
- fusije; vuurpile;----; vuerpile; vuurpijl/

VIERROER = vuurroer.
- telum;
- arquebuse, arme à feu;
- Feuerrohr;
- firelock;
- escopeta;

vpl.: C1/570.

VIERROER OFT SNAPHAENE = taut. geweer.
- telum;
- fusil;
- Gewehr;
- rifle;
- fusil; arma defensiva;

vpl.: PB/II/145.

VIERSCHAER Zie:
- vierschare;----; vierschaerre vierschaerne; vierscharre; vierscherne; vierscherre; vierschorne; vierscharne; vierschranne; verscharre; vierstal/

VIERSCHAER ENDE GENECHTDAGH HOUDEN = taut. rechtszitting houden.
- sessionem facere;
- siéger;
- Gerichtssitzung halten;
- keep session of the court;
- tener sesión judicial;

vpl.: C1/595.

VIERSCHAERE Zie:
- gebannen ----/

VIERSCHAERE OFT RECHTSTOEL = taut. rechtbank.
- tribunal;
- tribunal;
- Gericht;
- court of justice;
- tribunal;

vpl.: PB/II/329.

VIERSCHAEREN Zie:
- onder der ---- recht gheleghen/
- ter ---- ende ten genechten/

VIERSCHAEREN OFT DEN RECHT = taut. gerecht.
- tribunal;
- tribunal;
- Gericht;
- court;
- tribunal;

vpl.: Lo6/552.

VIERSCHAERNE Zie:
- vierschare; vierschaer; vierschaerre;----; vierscharre; vierscherne; vierscherre; vierschorne; vierscharne;vierscharre; vierstal/

VIERSCHAERRE Zie:
- vierschare; vierschaer;----; vierschaerne; vierscharre; vierscherne; vierscherre; vierschorne; vierscharne; vierschranne; verscharre; vierstal/

VIERSCHARE Zie:
- be dinghen in de ----/
- de ---- verstercken/
- gebannen ----/
- hooghe ----/

VIERSCHARE;VIER SCHAER; VIERSCHAERRE; VIERSCHAERNE VIERSCHARRE; VIERSCHERNE + VIERSCHERRE; VIER SCHORNE; VIERSCHARNE; VIERSCHRANNE; VERSCHARRE; VIERSTAL = rechtbank bestaande uit vier rechters Santhoven;
- iudicium constans ex quattuor iudicibus, Santhoven;
- tribunal composé de quatre juges;
- Gericht mit vier Richtern;
- court with four judges;
- tribunal de cuatro jueces;

vpl.: C1/659,214; Cu1/4.

VIERSCHARE OFT MAELSTEDE = taut. gerechtsplaats.
- locum executionis;
- lieu de supplice;
- Gerichtsplatz;
- place of execution;
- estrados;

vpl.: Cr2/1336.

VIERSCHAREN Zie:
- hooger ---- om heeren des hertochs/
- metter clocken daghen ter hooger ----/

VIERSCHARNE Zie:
- vierschare; vierschaer; vierschaerre; vierschaerne; vierscharre; vierscherne; vierscherre; vierschorne;----; vierschranne; verscharre; vierstal/

VIERSCHARRE Zie:
- vierschare; vierschaer;vierschaerre; vierschaerne;----; vierscherne; vierscherre; vierschorne; viers charne; vierschranne; verscharre;

vierstal/

VIERSCHERNE Zie:
- vierschare; vierschaer; vierschaerre; vierschaerne; vierscharre;----; vierscherre; vierschorne; vierscharne; vierschranne; verscharre; vierstal/

VIERSCHERRE Zie:
- vierschare; vierschaer; vierschaerre; vierschaerne; vierscharre; vierscherne;----; vierschorne; vierscharne; vierschranne; verscharre; vierstal/

VIERSCHOPPE Zie:
- vierschuppe; vuurschoppe;----; vierschup/

VIERSCHORNE Zie:
- vierschare; vierschaer; vierschaerre; vierschaerne; vierscharre; vierscherne; vierscherre; ----; vierscharne; vierschranne; verscharre; vierstal/

VIERSCHRANNE Zie:
- vierschare; vierschaer; vierschaerre; vierschaerne; vierscharre; vierscherne; vierscherre; vierschorne; vierscharne;----; verscharre; vierstal/

VIERSCHUP Zie:
- vierschuppe; vuurschoppe; vierschoppe;----/

VIERSCHUPPE; VUURSCHOPPE; VIERSCHOPPE; VIERSCHUP = sub. vuurschop.
- pala ignis; pala ferrea;
- pelle à feu;
- Feuerspaten;
- fire-shovel;
- badil; badila;

vpl.: C1/430; Lo5/396; Lo3/178.

VIERSLAGH; VUURSLACH = sub. vuurslag; tondeldoos.
- fomitis pyxis;
- briquet;
- Zunderbüchse; Schwammbüchse; Feuerzeug;
- tinderbox;
- yesquero; eslabón;

vpl.: Lo5/400.

VIERSTAEL = kleine vlaamse zilveren munt.
- parvus nummus argenteus Flandriae;
- petit monnaie d'argent de Flandre;

- kleine flämische silberne Münze;
- small flemish silver coin;
- chica moneda flamenca de plata;

vpl.: PvB5/337.

VIERSTAL Zie:
- vierschare; vierschaer; vierschaerre; vierschaerne; vierscharre; vierscherne; vierschерre; vierschorne; vierscharne; vierschranne; verscharre;----/

VIERSTEDEN Zie:
- heerden oft ----/

VIERTALE Zie:
- veertel; veertele; viertel; vertel; viertelle; ----; fiertale/

VIERTALE GHENDTS = graanmaat van Gent, gelijk aan 2 meukens van Gent, in metriek stelsel ca. 6,3 kg.
- mensura capacitatis;
- quartaut de Gand;
- Getreidemasz von Gent;
- corn measure of Ghent;
- medida de granos de Gante;

vpl.: C1/238.

VIERTE; VEERTE; VIRTE = sub. viering.
- celebratio; caerimonia;
- célébration;
- Feier;
- celebration;
- celebración;

vpl.: T2/119.

VIERTEIJLE; VIERWAEGEN = vuurpot.
- foculus;
- brasier;
- Feuertopf;
- firepot;
- brasero;

vpl.: Lo3/182.

VIERTEL Zie:
- veertel; veertele; ----; vertel; viertelle; viertale; fiertale/

VIERTEL = sub. graanmaat; 4,5 gelten; 18 waelpotten; 4 meukens of pignolen.
- quartarius;
- mesure de grain; 4,5 lots; 18 pots wallons; 4 boisselets ou pignoles;
- Getreidemasz;
-- grain measure;
- medida de trigo;

vpl.: C1/234.

VIERTEL ANTWERPS = graanmaat gelijk aan 4 modekens Antwerps of

6,5 viertelen Brussels, in metriek stelsel ca. 17,55 kg.
- mensura capacitatis;Bruxelensis
- quartier; Bruxelles;
- Getreidemasz; Brüssel;
- corn measure; Brussels;
- medida de cereales; Bruselas;

vpl.: C1/237.

VIERTEL BIERS BRUSSEL = biermaat gelijk aan 4,5 gelten.
- mensura cerevisiae, aequa circa novem binis sextariis; Bruxelensis;
- quarte de bière, Bruxelles;
- Biermasz Brüssel;
- beer measure Brussels;
- medida de cerveza, Bruselas;

vpl.: C1/235.

VIERTEL KOLEN, BRUSSEL = kolenmaat gelijk aan 5,5 gelten.
- mensura carbonum, aequa circa undecim binis sextariis, Bruxelensis;
- quartier de charbons mesure de charbon, Bruxelles;
- Kohlenmasz, Brüssel;
- coal measure, Brussels;
- medida de carbón de piedra, Bruselas;

vpl.: C1/235.

VIERTEL LOVENS = graanmaat van Leuven gelijk aan 2 quaerten Lovens of 2,5 spint Brussels, in metriek stelsel ca. 210 gram.
- mensura capacitatis Leovania;
- quartiers Louvain;
- Getreidemasz von Löwen;
- corn measure of Louvain;
- medida Lovaniense de cereales;

vpl.: C1/237.

VIERTEL MECHELS = graanmaat van Mechelen, gelijk aan 1/3 sack Mechels; in metriek stelsel ca. 1 1/8 kg.
- mensura capacitatis
- quartier Malines;
- Getreidemasz von Mecheln;
- corn measure of Mechlin;
- medida de granos de Malines;

vpl.: C1/237.

VIERTEL MECHELS DROOGHE ENDE NATTE MATEN = graan en vloeistofmaat van Mechelen, gelijk aan 4 modekens Mechels of 1 sister Brussels of 3 viertelen Brussels;in metriek stelsel ca. 11 2/3 kg. of 11 2/3 l
-- mensura capacitatis et liquoris

- quartier Malines;
- Getreide- und Flüssigkeitmasz

von Mecheln;
- corn- and liquid measure of Mechlin;
- medida de granos y liquido de Malinas;
vpl.: C1/238.

VIERTEL ROGGE OFT TERWE BRUSSEL = graanmaat voor rogge of tarwe, gelijk aan 4 spinten of pignolen of 4,5 gelten; in metriek stelsel ca. 3 3/8 kg.
- mensura capacitatis; Bruxelensis;
- quartier Bruxelles;
- Getreidemasz für Roggen oder Weizen, Brüssel;
- corn measure for rye or wheat; Brussels;
- medida de granos para centeno o trigo, Bruselas;
vpl.: C1/235.

VIERTEL ROGHS = een kwart mudde rogge-
- mensura capacitatis;
- quartier;
- Getreidemasz;
- corn measure;
- medida de granos;
vpl.: C1/460.

VIERTEL SOUT BRUSSEL = zoutmaat gelijk aan 1/2 viertel rogge of 2 ½ gelten of ½ sister.
- mensura salis, aequa circa quattuor et dimodio binis sextariis, Bruxelensis;
- quart de rasière de sel, Bruxelles;
- Salzmasz Brüssel;
- saltmeasure Brussels;
- medida de sal;
vpl.: C1/234.

VIERTELLE Zie:
- veertel; veertele; viertel; vertel;----; viertale; fiertale/

VIERTEN ENDE FERIEN = verlofdagen.
- feriae;
- jours de congé;
- Ferientage;
- holidays;
- días de permiso;
vpl.: T2/372.

VIERTHIEN Zie:
- van ---- daghen tot ---- daghen/

VIERTHIEN = num. veertien.
- quattuordecim;
- quatorze;
- vierzehn;
- fourteen; 5,7.
- catorce; vpl.:Lo3/332,LPS

VIERTICH = num.40.
- quadraginta;
- quarante;
- vierzig;
- forty;
- cuarenta;
vpl.: DVB 11.

VIERTIEN Zie:
- veirthien;----/

VIERTIENNACHT Zie:
- veertinnacht;----; vertennacht vijrtiennacht; veirtiennacht; viertiennachte/

VIERTIENNACHTE Zie:
- veertinnacht; viertiennacht; vertennacht; vijrtiennacht; veirtiennacht;----/

VIERVALT Zie:
- viervuldig; viervout; viervolt; ----; viervout; viervoudich; veervoudich; vierevoudich; viervoldich; viervuldich/

VIERVOETEN DYER = viervoetig dier.
- quadrupes;
- quadrupède;
- Vierfüsser;
- four-footed animal; quadruped;
- cuadrúpedo;
vpl.: T1/209.

VIERVOLDICH Zie:
- viervuldig; viervout; viervolt; viervalt; viervout; viervoudich veervoudich; verevoudich; vierevoudich;----; viervuldich/

VIERVOLT Zie:
- viervuldig; viervout;----; viervalt; vierevout; viervoudich; veervoudich; vierevoudich; viervoldich; viervuldich/

VIERVOUDICH Zie:
- viervuldig; viervout; viervolt; viervalt; viervout;----; veervoudich; v erevoudich; vierevoudich; viervoldich; viervuldich/

VIERVOUT Zie:
- viervuldig;----; viervolt; viervalt; vierevout; viervoudich; veervoudich; vierevoudich; viervoldich; viervuldich/

VIERVULDICH Zie:
- viervuldig; viervout; viervolt; viervalt; viervout; viervoudich; veervoudich; verevoudich; vierevoudich ; viervoldich; ----/

VIERVULDIG; VIERVOUT; VIERVOLT; VIERVALT; VIEREVOUT; VIERVOUDICH; VEERVOUDICH; VIEREVOUDICH; VIERVOLDICH; VIERVULDICH = adi. viervoudig.
- quadruplex;
- quadruple;
- vierfach;
- fourfold;
- cuádruplo; cuatro veces mayor;

vpl.: T2/89.

VIERWAEGEN Zie:
- vierteijle ----/

VIERWAERF Zie:
- vyerwerf; vierwerven; vierwerve; vierwerf; vierwaerven; ----; vierwarf/

VIERWAERVEN Zie:
- vyerwerf; vierwerven; vierwerve; vierwerf;----; vierwaerf; vierwarf/

VIERWARF Zie:
- vyerwerf; vierwerven; vier - werve; vierwerf; vierwaerven; vierwaerf;----/

VIERWERCK; VUURSTAT;VUERSTAT; VUURSTEDE = sub. stookgelegenheid; haard.
- focus;
- foyer;
- Herd; Kaminofen;
- hearth; fireplace; fireside;
- hogar; chimenea;

vpl.: PB/III/219.

VIERWERF Zie:
- vyerwerf; vierwerven; vierwerve;----; vierwaerven; vierwaerf; vierwarf/

VIERWERVE Zie:
- vyerwerf; vierwerven;----; vierwerf; vierwaerven; vierwaerf; vierwarf/

VIERWERVEN Zie:
- de heere salse de jairs ---- eeden ten heijlighen/
- vyerwerf;----; vierwerve; vierwerf; vierwaerven; vierwaerf; vierwarf/

VIERWOUT OFT IN QUADRUPLUM = taut. viervoud.
- quadruplex;
- au quadruple; quatre fois;
- Vierfaches;
- quadruple;
- cuádruplo;

vpl.: PB/III/591.

VIESUIJN Zie:
- sonder ----/

VIGEUR Zie:
- bij ----/
- cracht; authoriteyt ende ----/
- in hun volle ---- ende gestel- tenisse/

VIGEUR = sub. kracht.
- vigor;
- vigueur;
- Kraft;
- vigour; strength; power;
- vigor;

vpl.: LPS 65.

VIGEUR ENDE CRACHT = taut. kracht.
- vigor et robur;
- vigueur; force;
- Kraft;
- power; energy;
- vigor; fuerza;

vpl.: MGG 93.

VIGILANTIE Zie:
- iever en ----/

VIGILANTIE = sub. waakzaamheid.
- vigilantia; cautio;
- vigilance;
- Wachsamkeit; Achtsamkeit;
- vigilance; watchfulness;
- vigilancia; atención;

vpl.: Bl:Pl.Bra/27.

VIGILENT = adv. waakzaam.
- vigilans;
- vigilant;
- wachsam;
- vigilant;
- vigilantemente ;

vpl.: PvB7/159.

VIGILEREN = vb. waken; toezien; oppassen.
- vigilo I;
- surveiller; veiller à;
- wachen; achtgeben;
- watch; keep vigil;
- vigilar; atender;

vpl.: BVB 98.

VIGOREUX = adi. krachtig.
- validus; vigens;
- vigoureux;
- kräftig;
- strong;
- vigoroso; fuerte; fornido; robusto; forzudo;

vpl.: PB/III/262.

VIJANTSCHAPPEN Zie:
- twist ende tweedracht ; verschil ----/

VIJDE Zie:
- behoerlijcke ----/

VIJERE Zie:
- punicie metten ----/

VIJFE Zie:
- vive;----/

VIJFF Zie:
- vive;----/

VIJFFDE OFF SESDE PENNINGE = het vijfde of zesde deel van ontvangen of te ontvangen winst op verkoop van goederen.
- quinta pars lucri;
- le cinquième ou sixième part d'un gain à la vente des biens;
- ein Fünftel oder Sechstel des Verkaufspreises;
- a fifth or a sixth part of the amount of sale;
- quinta ò sexta parte de ganancias de la venta;

vpl.: ACart 36.

VIJFFVIERDEL = num. vijf vierde delen of een en een vierde deel.
- quinque quarta pars;
- cinq quarts ou un et un quart;
- fünf Viertel oder Ein und ein Viertel;
- five quarts or one and a quart;
- cuartas partes o uno y una cuarta parte;

vpl.: BVB 55.

VIJFTERLEYE = adv. op vijf manieren; vijfderlei.
- quinque generum;
- de cinq sortes; manières;
- fünferlei;
- in five different ways, manners;
- de cinco clases;

vpl.: T2/73.

VIJFTHIEN Zie:
- landsknecht ofte ----/

VIJNDE Zie:
- dairick ---- dair sal ick judiceren/

VIJNDEN; VINDEN; VENDEN; VEYNDEN; VINNEN; VEINDEN = vb. 1.vinden 2. menen; geloven.
- 1.invenio IV; offendo III 2. puto I; existimo I; reperio IV;
- 1.trouver 2. considérer; croire; estimer;
- 1.finden 2.glauben; halten für; meinen;
- 1.find 2. think;
- 1.encontrar; hallar 2.considerar; creer; estimar;

vpl.: LPS 4; MGG 62; T2/8; T1/15; 397; BVB 3.

VIJNDER; VINDER; VINNER; VINRE; VINDRE = sub. vinder.
- inventor;
- trouveur;
- Finder;

- finder;
- hallador;

vpl.: T1/46,310.

VIJNDING OFT INVENCIE = taut. vondst.
- inventum;
- trouvaile;
- Fund;
- discovery; find;
- hallazgo;

vpl.: T1/46.

VIJNDINGE Zie:
- loeze ----/

VIJNDINGE; VINDINGE; VENDINGE = sub. oplossing; uitvinding.
- inventio;
- fable; invention;
- Erfindung;
- invention;
- fábulo; ficción fabulosa;

vpl.: T1/300.

VIJNDINGE ENDE SUBTIJLHEYT = taut. spitsvondigheid.
- dolus bonus;
- argutié; finesse; subtilité;
- Spitzfindigkeit;
- ingenuity; subtleness;
- argucia; sutilidad; sutileza;

vpl.: T1/300.

VIJNSTER; VEISTRE; VEISTER; VEENSTERE; VINSTERE; VEISTERE; VENSTERE; VEINSTER; VEINSTERE; VEENSTER = sub. venster.
- fenestra;
- fenêtre;
- Fenster;
- window;
- ventana;

vpl.: PvB1/363.

VIJR Zie:
- vyer; vier; viere;----; vir; veer; vere; vuure/

VIJRTIENNACHT Zie:
- veertinnacht; viertiennacht; vertennacht; ----; veirtiennacht; viertiennachte/

VIJSEL Zie:
- vijser;----; visel; visele/

VIJSER; VIJSEL; VISEL; VISELE = sub. vijzel.
- mortarium;
- mortier;
- Schraubenwinde; Mörser;
- mortar;
- almirez; mortero;

vpl.: C1/431; Lo5/400.

VIJTDOEN Zie:
- vuijtscrabben oft ----/

VIJTROEPERS ANTWERPEN OFT BELLAERTS = stadsomroepers die bij benoeming en aanvaarding van hun ambt aan de stad schuldig werden 300 gulden, Antwerpen.
- praecones, qui ad nominationem et acceptationem muneris sui urbi trecentas florinas debiti erant, Antverpia;
- crieurs publics de la ville; chacun redevable de 300 florins lors de leur nomination et entrée en fonction, Anvers;
- Stadtausrufer; jeder war bei Ernennung und Antritt seines Amtes der Stadt 300 Gulden schuldig, Antwerpen;
- towncriers; each had to pay to the town 300 guilders at appointment and accession to his office Antwerp;
- pregoneros municipales, debian a la ciudad 300 florines; Amberes;

vpl.: C1/534.

VIJTTERLIJCKEN = adj. uiterlijk; uiteindelijk.
- ultimus;
- final; définitif;
- endgültig;
- final; last;
- final; definitivo;

vpl.: MGG 23.

VIJVE = num. 5.
- quinque;
- cinq;
- fünf;
- five;
- cinco;

vpl.: DVB 8.

VIJVER Zie:
- bunder landts, bosch ---- oft meershout/

VIJVERE; VIVERE; VIVER = sub. vijver.
- piscina; stagnum;
- étang; vivier;
- Teich; Weiher;
- pond;
- estanque; vivero;

vpl.: C1/617; T1/258,418; Cu1/30.

VILE PROFESSIE = verachtelijk beroep; gering beroep.
- professio vilis;
- vil métier;
- verächtlicher Beruf;
- contemptible profession;
- profesión, carrera despreciable, humilde;

vpl.: PB/II/335.

VILEN PRYSE = lage prijs.
- pretium vile;
- prix bas;
- niedriger Preis;
- low price;
- precio bajo;

vpl.: PB/II/62.

VILEIJNEN Zie:
- misdaet van dorperen ende quaden ---- eedt te doen/

VILEPENDIE Zie:
- in ----/

VILEPENDIE; VILIPENDENTIE = sub. geringschatting; verguizing; verachting;
- vilipendentia; contemptio; vilitas; vilipendium; despiscientia;
- vilipendance; mépris; dédain;
- Geringschätzung; Herausforderung; Verachtung; Verschmähung;
- disregard; disdain; depreciation; challenge; contempt; scorn;
- vilipendio; denuesto; injuria; ofensa; desdén; menospresio; desprecio;

vpl.: PB/III/132; C1/637,689; Bl:Pl.Pr.63; AKB 16; Lo6/444.

VILINGE; VYLINGE = sub. vijlsel.
- scobis;
- limaille;
- Feilicht; Feilspänne; Feilstaub;
- filings; scabs;
- limaduras; limalla;

vpl.: T1/166.

VILIPENDENTIE Zie:
- vilependie;----/

VILIPENDEREN = vb. verguizen.
- conspuere;
- conspuer; vilipender; bafouer;
- schmähen;
- revile;
- vilipendiar;

vpl.: PB/IV/212.

VILVOIRTSCHEN MOTTOEN =muntsoort geslagen te Vilvoirde gelijk aan 16 stuivers.
- nummus Vilvordensis;
- monnaie de Vilvoorde;
- Münze; Art Münze geprägt in Vilvoirde gleich an 16 Fünfcentsmünzen;
- coin ; coin stroken in Vilvoirde equal to 16 pennies;
- moneda; moneda acuñada en Vilvoirde e igual a ochenta cents;

vpl.: C1/241.

VILVOORDEN Zie:
- jurisdictie der stadt van ----/

VINCK = vb. vangen; ving.
- prehendere;
- arrêter; saisir;
- ergreifen;
- catch;
- coger; detener;

vpl.: BVB 171.

VINDELINCKMEESTER; VINDER = sub. ambtenaar belast met het opsporen van overtredingen van keuren, vooral vervalsing van eetwaren en nijverheidsproducten, Brussel.
- iuratus opificiorum collegii, Bruxelensis;
- fonctionnaire chargé de découvrir les abus de marquage, surtout l'altération de la nourriture etc. Bruxelles;
- Beamter, der Uebertretungen von Verordnungen, besonders betr. Speisen usw. ausfindig machen musste, Brüssel;
- official cha rged with the tracing of infringements of byelaws, especially inspection of food, Brussels;
- empleado público encargado de rastreo de transgresiones de ensayos, Bruselas;

vpl.: C1/208,124,255.

VINDEN Zie:
- gevuecht ene laeten ----/
- vijnden;----; venden; veynden; vinnen; veinden/
- wolle ocht garen te coste ----/

VINDEN OFT BECOMPSTE = taut. behagen; welgevallen.
- placeo II;
- plaire;
- gefallen;
- please;
- placer; gustar; agradar; complacer;

vpl.: PB/III/338.

VINDER Zie:
- vindelinckmeester;----/
- vijnder;----; vinner; vinre; vindre/

VINDER OFT WAERDEERDER = taut. schatter.
- aestimator;
- taxateur; estimateur;
- Einschätzer;
- appraiser;
- tasador;

vpl.: C1/217.

VINDERKNAEP = sub. bediende van de door de stad Brussel beedigde vinder of keurmeester; bode van de ambtenaar belast met de opsporing van overtreding van verordeningen, Brussel.
- minister iurati opificiorum collegii; muntius minister qui exquirit delicta, Bruxelensis;
- serviteur de l'essayeur assermenté de la ville de Bruxelles; employé du fonctionnaire chargé de la recherche des infractions aux ordonnances, Bruxelles;
- Diener des beeidigten Prüfers Bote des Beamtes belastet mit dem aufspüren von Uebertretungen von Verordnungen, Brüssel;
- boy or servant of the inspector sworn in by the town of Brussels; servant of the inspector charged with the infringements of by-laws, Brussels;
- empleado del ensayador, del inspector de carnes; jurado por la ciudad de Bruselas; mensajero del empleado público encargado de descubrimiento de transgresi;

vpl.: PB/IV/267, C1/204.

VINDICEREN = vb. terugvorderen.
- reposcere; repetere;
- réclamer sa part; revendiquer ses droits;
- zurückfordern; einfordern;
- reclaim;
- vindicar; reclamar; reivindicar;

vpl.: C2/883; B1/12.

VINDINGE Zie:
- vijndinge;----; vendinge/

VINDRE Zie:
- vijnder; vinder; vinner; vinre;----/

VINDTBAER Zie:
- vintbaer;----/

VINDTS CHIJNS = vastgestelde grondrente.
- reditus agris constitutus;
- rente foncière déterminée;
- bestimmter Grundzins;
- determined landrente;
- renta de fincas determinada;

vpl.: MGG 49.

VINGER Zie:
- artikel van den ----/

VINGEREN Zie:
- met opgherechte ----/

- met oprechte ----/
- mit opgestrecken ----/

VINGEREN AF HOUDEN = de vingers afhakken.
- digitos amputo I;
- couper les doigts;
- die Finger abhauen;
- cut off the fingers;
- cortar los dedos;

vpl.: T1/129.

VINGERLINC; VINGHERLINCK; VINGERLIJN; VINGERLIN; VINGERLEN = sub. ring.
- anulus;
- anneau;
- Ring;
- ring;
- anillo; sortija;

vpl.: Lo7/84; C1/736.

VINGHEREN = sub.pl. vingers.
- digitos;
- doigts;
- Finger;
- fingers;
- dedos;

vpl.: B2/93; C2/1029/1.

VINGHERLINCK Zie:
- vingerlinc;----/

VINNEN Zie:
- vijnden; vinden; venden; veynden ;----; veinden/

VINNER Zie:
- vijnder; vinder ;----; vinre; vindre/

VINNICH Zie:
- vennig;----/

VINRE Zie:
- vijnder; vinder; vinner;----; vindre/

VINSEN Zie:
- veijsen; veinsen; vensen;----; veisen/

VINSTERE Zie:
- vijnster; veistre; veister; veenstere;----; veistere; venstere; veinstere; veistere/

VINTBAER; VINDTBAER = adi. vindbaar; te vinden.
- qui, quage, quod, potest inveniri;
- être présent;
- zu finden;
- to find;
- hallable; encontrable;

vpl.: C1/41.

VINTE Zie:
- vente;----/

VINUM = sub. wijn.
- vinum;
- vin;
- Wein;
- wine;
- vino;

vpl.: MGG 157.

VIOLATEUR = sub. overtreder; schender.
- violator;
- infracteur; violateur;
- Uebertreter; Schänder;
- violator; transgressor;
- transgresor; violador;

vpl.: C1/250; Cr2/1052.

VIOLENCE Zie:
- violencie; violentie;----/

VIOLENCIE Zie:
- fortse ende ----/
- vuijtstotende vuijtdagende ----/

VIOLENCIE; VIOLENTIE; VIOLENCE = sub.pl. geweld; geweldaad; geweldadigheid.
- vis; violentia;
- acte de violence; brutalité; force;
- Gewalt; Gewalttat; Gewalttätigkeit;
- acts of violence; violence; force;
- violencia; acto de violencia; fuerza; coacción; brutalidad;

vpl.: PvB9/401; BVB 106,154; T2/39,265; T1/221,306; PvB1/330.

VIOLENCIE ENDE GEWOUDE = taut. geweld.
- vis privata;
- force; violence;
- Gewalt;
- violence;
- coacción; fuerza; violencia;

vpl.: T1/166.

VIOLENCIE EXPULSIVE = geweldadige opdrijving ; opjaging.
- vis expulsiva;
- expulsion violente;
- gewalttätige Hetze;
- violent rousing;
- expulsión violenta;

vpl.: T1/166.

VIOLENCIEN Zie:
- actie uuyt ---- inguiatie gedaen bij tymmeren oft afbreeken in een anders gront ende erve/
- actie van ---- ablativen in ruerende goeden/
- met ---- ende crachten/
- noch met fortsen, noch ----, noch uut beden/

VIOLENT = adj. gewelddadig.
- violentus;
- violent;
- gewalttätig;
- violent;
- violento;
vpl.: BVB 111.

VIOLENT ENDE GROOT = taut. krachtig.
- fors et violens;
- fort;
- kräftig;
- powerful; strong;
- fuerte;
vpl.: T1/367.

VIOLENTE OFT CRACHTIGE PRESUMPCIE = krachtige verdenking.
- praesumptio violens;
- présomption forte;
- starker Verdacht;
- strong suspicion;
- presunción fuerte;
vpl.: T1/368.

VIOLENTE PROCEDUREN = gewelddadige handelingen.
- actiones violentae;
- actions violentes;
- gewalttätige Handlungen;
- violent actions;
- procedimientos violentos;
vpl.: BVB 11,115.

VIOLENTE ROOVERIJEN = daden van roof met geweld.
- actiones rapinae violentae;
- spoliation; pillage;
- Taten von Raub mit Gewalt;
- acts of robbery with violentos;
- violento rapiña;
vpl.: BVB 111,115.

VIOLENTELIJCK = adv. gewelddadig.
- violenter;
- violemment;
- gewalttätig;
- violently;
- violentamente; por fuerza;
vpl.: BVB 106.

VIOLENTIE Zie:
- ghewelt oft ----/
- violencie;----; violence/

VIOLEREN = vb. overtreden; schenden; tegenhouden.
- violo l;
- violer; enfreindre; rompre;
- übertreten; schänden; mit Gewalt etwas tun;
- violate; renounce; use violence;
- violar; infringir; contener; contrarrestar;
vpl.: C1/250; Lo5/168.

VIOLEREN OFT BREKEN = vb. taut. schenden.
- violo l;
- violer;
- schänden;
- violate;
- violar; quebrantar;
vpl.: PB/II/245.

VIR Zie:
- vyer; vier; viere; vijr;----; veer; vere; vuure/

VIRDRAGEN Zie:
- verdraeghen; verdragen;----/

VIREN Zie:
- vyeren; vieren;----/

VIRGULEREN = vb. onderstrepen.
- sancire; firmare; ratum facere; lineam ducere III subter;
- souligner;
- unterstreichen;
- underline;
- subrayar;
vpl.: C1/498.

VIRI Zie:
- ad arbitrium boni ----/

VIRSETTEN Zie:
- versetten;----/

VIRSTEN Zie:
- vorsten; versten; veersten; varsten;----; vrijsten; vrisen; voorsten; vursten; veursten; vuersten/

VIRTE Zie:
- vierte; veerte;----/

VIRTUTE Zie:
- ut absque ---- operandi/

VIRTUYT Zie:
- crachte ende ----/
- macht ende ----/

VIRWAREN Zie:
- verwaeren; verwairen; verwaren;----/

VIS Zie:
- interdictum ne ---- fiat ei qui in possessionem missus est/

VIS ABLATIVA = afnemend geweld.
- vol avec de la violence;
- Wegnehmung mit Gewalt;
- violent deprivation of property;
- robo con violencia;
vpl.: T1/168,217.

VIS INQUIETATIVA = verontrustend geweld.
- empêchement de l'usage paisible d'une propriété;
- Belästigung im ruhigen Gebrauch von Eigentümern;

- hindrance from quiet using of one's properties;
- impedimento en el uso tranquilo de una propiedad;

vpl.: T1/168,217,241.

VISCARIE Zie:
- visscherie; visscherije; visch vischernie; viskerie;----/

VISCH NEMEN OP DE GANG = vis kopen op doorreis.
- pisces emere in transitu;
- acheter du poisson sur le passage;
- Fisch kaufen auf Durchreise;
- buy fish in passing;
- de paso comprar pescado;

vpl.: Lo1/36.

VISCHACCIJSE Zie:
- ouden ----/

VISCHCOOPERS TEN VERVRIJGHEN VAN HUNNE VISCHBANKEN ANTWERPEN = verkopers van vis voor het verkrijgen van hun toonbanken betaalden daarvoor een recht van 10 gulden en 10 stuivers Antwerpen.
- venditores piscis ad recipiendum linearum curvarum ius decem florinarum et dedem sestertiorum ad hoc solvebant, Antverpia;
- les poissonniers payaient un droit de 10 florins 50 cents pour avoir leurs comptoirs, Anvers;
- Fischverkäufer die für die Erwerbung ihrer Ladentische eine Steuer von 10 Gulden und 10 Fünfcentsmünzen bezahlten, Antwerpen;
- sellers of fish who paid 10 guilders and 10 pennies for obtaining their counter, Antwerp;
- vendedores de pescado pagan por adquisición de sus mostradores cerca de die florines;

vpl.: C1/534,520; Lo2/730.

VISCHCOPER Zie:
- viscooper;----; vischcopere; vischcopre/

VISCHCOPERE Zie:
- viscooper; vischcoper;----; vischcopre/

VISCHCOPRE Zie:
- viscooper; vischcoper; vischcopere;----/

VISCHCORF Zie:
- viskorf;----/

VISCHEN Zie:
- visschen;----; visken; veschen; vesschen; vesgen/

VISCHERNIE Zie:
- visscherie; visscherije;----; viskerie; viscarie/

VISCHMARCT Zie:
- buten der grijppen van der ----/

VISCHMIJNE Zie:
- controlleur van de ----/
- erfkeurmeester van de ----/
- pachter oft weerdt van de ----/

VISCHMIJNE = afslagplaats voor aangevoerde vis; visafslag.
- locus pro pise apportato; forum piscarium;
- poissonnerie; poisson en vente ou aux enchères;
- Abschlagort für angeführte Fisch; Fischversteigerung;
- auction for transported fish; fishauction;
- lugar, espacio, terreno, de venta en publica subasta a la rebaja de pescado; pescaderia; mercado de pescado;

vpl.: PvB6/101; C1/236.

VISCHSPAEN; VISPAEN = sub.1. schuimspaan; 2. visketel.
- 1.cribrum 2. occulum piscium;
- 1.écumoire 2.chaudron de poissons;
- 1.Schaumlöffel 2.Fischkessel;
- 1.skimmer; scummer 2.fishpan;
- 1.despumadera; espumadera 2. sartén de pescado;

vpl.: C1/431,735; Lo3/180; Lo5/400.

VISCHTELDERS Antwerpen. = controleurs op de kwaliteit en hoeveelheden ten verkoop aangeboden vis die bij benoeming en aanvaarding van hun ambt aan de stad schuldig werden, Antwerpen.
- spectatores qualitatis et copiarum ad venditionem acceptorum piscium, qui ad nominationem et acceptationem muneris sui urbi debiti erant, Antverpia;
- contrôleurs de la qualité et de la quantité des poissons, mis en vente, Anvers;
- Aufseher auf die Qualität und Mengen von zu Verkauf angeboten Fisch; jeder war bei Ernennung und Antritt seines Amtes der Stadt schuldig, Antwerpen;
- controllers of the quality and quantities of fish offered for sale; each had to pay to the town at appointment and

accession to his office, Antwerp;
- inspectores de calidad y cantidades de pescado ofrecido a la vente, Amberes;
vpl.: C1/534,580.

VISCHTHIENDE = sub. tiende geheven op de verkoop van vis.
- decuma pro venditione piscis;
- dîme sur la vente de poisson;
- Zehnte für den Verkauf von Fisch;
- tenthe for the sale of fish;
- décimo para la venta de pez, pescado;
vpl.: PB/III/465.

VISCOOPER; VISCHCOPER; VISCHCOPERE; VISCHCOPRE = sub. visverkoper; vishandelaar.
- emptor piscium; cetarius;
- poisonnier;
- Fischverkaufer; Fischhändler;
- fishmonger;
- vendedor de pescado; pescadero;
vpl.: C1/520; Lo2/730.

VISEEREN; VISITEEREN; VISENTEEREN = vb. nazien; doorzoeken; inspecteren; ook bezoeken.
- inspectare; visito I; examino I;
- visiter; inspecter; reviser; examiner; viser;
- visitieren;
- inspect; examine; visit;
- visitar; inspeccionar; visar; examinar; registrar; revisar;
vpl.: BVB 13,17; LPS 24.

VISEL Zie:
- vijser; vijsel;----; visele/

VISELE Zie:
- vijser; vijsel; visel;----/

VISENTACIE Zie:
- visitatie; visite;----; visitacie/

VISENTEEREN Zie:
- doen oversien en ----/
- viseeren; visiteeren;----/

VISENTEREN Zie:
- visiteren; visiteeren;----/

VISENTEREN; VISITEEREN; VISITEREN; VISITIEREN = vb. nazien.
- visito I; inspicio III; requiro III ;
- inspecter; visiter; vérifier; examiner;
- nachsehen; kontrollieren;
- inspect; hold a visitation;

- inspeccionar; revisar; examinar; verificar;
vpl.: BVB 5,14,188; AKB 2,3, 14; ASO 19.

VISIBELIJCK = adv. zichtbaar.
- visibiliter;
- visiblement;
- sichtbar;
- visibly;
- visiblemente;
vpl.: PvB5/194.

VISIE Zie:
- laeten sien ende ---- geven/

VISIE ENDE COPIE = waarneming en afschrift.
- visio ac exemplar;
- observation et copie;
- Beobachtung und Abschrift;
- observation and copy;
- visión y copia;
vpl.: MGG 34.

VISIE ENDE LECTURE = waarneming en lezing.
- visio et lectio;
- observation et lecture;
- Beobachtung und Vortrag;
- observation and reading;
- visión y lectura;
vpl.: MGG 20.

VISIE GEVEN ENDE LAETEN SIEN = taut. inzage geven.
- monstro I;
- montrer; faire voir;
- Einsicht geben;
- give inspection;
- someter a un examen;
vpl.: PB/III/394.

VISIE VAN STUKKEN = nazien van geschriften.
- inspectio scriptorum;
- examen des pièces;
- durchsehen von Dokumenten;
- examine documents;
- revisión de escritos;
vpl.: MGG 196.

VISITACIE Zie:
- visitatie; visite; visentacie; ----/

VISITATEUR = sub. opzichter.
- spectator;
- surveillant; inspecteur;
- Aufseher;
- visitator;
- inspector;
vpl.: PvB1/386.

VISITATEUR VAN BOECKEN OFTE CENSEUR = taut. keurder van boeken.
- librorum censor;

- censeur;
- Beschauer von Büchern;
- censor;
- censor;

vpl.: PB/IV/49.

VISITATIE Zie:
- naerdere ----/

VISITATIE EN SCHOUWINGE; BESICHTINGE = taut. schouw; lijkschouwing.
- visitatio;
- autopsie;
- Besichtigung;
- visitation and examination;
- inspección;

vpl.: Pl.Bra/31.

VISITATIE OFT BESICHTINGE = taut. onderzoek.
- inspectio;
- inspection;
- In spektion;
- visitation;
- inspección;

vpl.: PvB1/349.

VISITATIE OFT BESOECK = taut. bezichtiging.
- visitatio;
- visite;
- Besichtigung;
- inspection;
- visita; inspección; examen;

vpl.: Lo4/186.

VISITATORES ORDINARII = gewone opzichters van het medisch college van Brussel 1649.
- inspecteur du collège des médecins de Bruxelles 1649;
- ordentliche Aufseher des medizinischen Kollegiums von Brüssel 1649;
- ordinary superintendants of the medical college of Brussels 1649;
- inspectores ordinarios del colegio de médicos de Bruselas 1649.

vpl.: PB/III/265.

VISITE Zie:
- visitatie;----; visentacie; visitacie/

VISITEEREN Zie:
- visenteren;----; visiteren; visitieren/

VISITEREN Zie:
- oversien ende ----/
- sien ende ----/
- visenteren; visiteeren;----; visitieren/

VISITEREN; VISITEEREN ; VISENTEREN = vb. inspecteren; bezoeken onderzoeken; nazien.
- cognosco III; requiro III; inquiro III; circumire; examino I; visito I; inspicio III;
- visiter; inspecter; examiner;
- inspizieren; untersuchen; erforschen; prüfen; nachschauen
- examine; inspect; to inquire; visit;
- visitar; examinar; inspeccionar; investigar; averiguar; indagar; comprobar; explorar; revisar; repasar; verificar; indagar;

vpl.: PB/II/356; B1:Pl.Bra/75; B1/10; C1/501,215,203.

VISITEREN ENDE ONDERSOECKEN = taut. onderzoeken; inspecteren; nagaan.
- visito I et inspecto I;
- contrôler; inspecter;
- inspizieren;
- inspect; examine;
- inspeccionar; averiguar; examinar; controlar; investigar; reconocer;

vpl.: PB/III/309.

VISITEREN ENDE SIEN = taut. nazien.
- visito I;
- voir et visiter; examiner;
- nachprüfen;
- examine;
- examinar; revisar; repasar; comprobar;

vpl.: EE/15; B1.

VISITEREN EN SCHOUWEN = taut. nazien; lijkschouwing houden.
- visito I;
- autopsier; faire l'autopsie; vérifier; examiner;
- nachsehen; besichtigen;
- visit and examine;
- revisar; examinar; inspeccionar;

vpl.: Pl.Bra./30.

VISITIEREN Zie:
- visenteren; visiteeren; visiteren;----/

VISKEN Zie:
- visschen; vischen;----; ves - chen; vesschen; vesgen/

VISKERIE Zie:
- visscherie; visscherije; vischernie;----; viscarie/

VISKORF; VISCHCORF = sub.fuik.
- nassa;
- nasse;

- Reuse; Fuke;
- trap; to catch fish;
- nasa; garlito; buitrón;

vpl.: SKB 14,15.

VISPAEN Zie:
- vischspaen;----/

VISSCHE Zie:
- gesoutenen ----/
- gruenen ----/
- recht van de consumptie van sout ---- ende harinck/
- weerdgelt van den ----/

VISSCHEN; VISCHEN; VISKEN; VESCHEN; VESSCHEN; VESGEN= vb. vis vangen.
- piscor I; pisces venor I;
- pêcher;
- fischen; angeln;
- catch fish;
- pescar;

vpl.: ACart 9.

VISSCHEN ENDE AFTRECKEN = vissen met treknet.
- piscor verriculo;
- pêche r à la senne;
- mit einem Zugnetz Fische fangen;
- fish; trawl;
- pescar con buitron;

vpl.: C1/32,155.

VISSCHEN IN SAVOIREN = vis in vijvers.
- pisces in piscini s;
- poissons dans des réservoirs;
- Fisch in Teichen;
- fish in ponds;
- pez en estanques;

vpl.: C1/316.

VISSCHERIE; VISSCHERIJE; VISCHERNIE; VISKERIE; VISCARIE= sub. viswater; visvangst; recht van visvangst.
- piscaria; piscina; piscatus; ius piscatus;
- pêcherie; eau poissonneuse; pêche; droit de pêche;
- Fischwasser; Fischfang; Recht von Fischfang;
- fishing water; fishing place; fishery; right of fishery;
- pesquera; pesquería; aguarica en pesca; pesca; derecho de pesca;

vpl.: DVB 37; ACart 9; PvB1/219; T1/79.

VISSCHERIJE Zie:
- recht van ----/
- visscherie;----; vischernie; viskerie; viscarie/

VISSEN Zie:
- groene ----/

VISSCHE Zie:
- weerdgelt van den ----/

VISTIE Zie:
- visitatie;----/

VISUIR OFT MASIERGATEN =taut. kijkgat; spleet; schietgat; opening in de muur.
- foramen in muro;
- meurtrière;
- Guckloch; Schieszloch;
- peephole;
- atisbadero; tronera; barbacana aspillera; ladronera; abertura en la pared;

vpl.:

VITA Zie:
- stante ----/

VITAELDE Zie:
- vitalije; vitaelge; vitaellie; vitalie; vitalle;----; victallie; victalie; victualgie; victaelge; fetaelge; fetailie; vivers; voijeragie; victuaille; victuaillie; victuaillien; victualie; provande/

VITAELGE Zie:
- vitalije;----; vitaellie; vitailge; vitalie; vitalle; vitaelde; victallie; victalie; victuaelgie; victaelge; fetaelge; fetailie ; vivers; voijeragie; victuaille; victuaillie; victuaillien; victualie; provande/

VITAELLIE Zie:
- vitalije; vitaelge;----; vitailge vitalie; vitalle; vitaelde; victallie; victalie; victuaelgie; victaelge; fetaelge; fetailie; vivers; voijeragie; victuaille; victaillie; victuaillien; victualie; provande/

VITAILGE Zie:
- vitalije; vitaelge; vitaellie;---- vitalie; vitalle; vitaelde; victallie; victalie; victuaelgie; victaelge; fetaelge; fetailie; vivers; voijeragie; victuaille; victuaillie; victuaillien; victualie; provande/

VITALIE Zie:
- vitalije; vitaelge; vitaellie; vitailge;----; vitalle; vitaelde victallie; victalie;victuaelgie; victaelge; fetaelge; fetailie; vivers; voijeragie; victuaille; victuaillie; victuaillien; victualie; provande/

VITALIJE; VITAELGE; VITAELLIE; VITAILGE VITALIE; VITALLE; VITAELDE; VICTALLIE; VICTALIE VICTUAELGIE; VICTAELGE; FETAELGE; FETAILIE; VIVERS; VOIJERAGIE; VICTUAILLE; VICTUAILLIE; VICTUAILLIEN; VICTUALIE; PROVANDE = sub.pl. levensmiddelen; leeftocht.
- alimenta; victualia;
- provisions; vivres;
- Lebensmittel; Mundvorrat;
- provisions; victuals; foodstuffs;
- alimentos; víveres; medios de vida; provisiones;

vpl.: T1/131; PB/II/266; PvB2/247; PvB6/512;708; PvB4/363; C1/131; PvB1/306.

VITALLE Zie:
- vitalije; vitaelge; vitaellie; vitailge; vitalie;----; vitaelde victallie; victalie; victualgie; victaelge; fetaelge; fetailie; vivers; voijeragie; victuaille; victuaillie; victuaillien; victualie; provande/

VITSCHE Zie:
- vitse;----/

VITSE; VITSCHE = sub. een soort linzen; peulvrucht.
- vicia;
- une espèce de lentille; vesce;
- Hülsenfrucht;
- pulse; kind of lentil;
- algarroba; arveja; vicia; veza;

vpl.: C1/234; PB/III/294; PB/II/47.

VITSEL OFT DACKROYE = taut. teen; teenhout; rijs.
- vimen; virga;
- osier;
- Korbweidenholz;
- osier;
- mimbre;

vpl.: PB/II/105; PvB3/193.

VITSEN Zie:
- vitsroede;----/

VITSEN OFT SPORRY = taut. spurrie.
- sanguinalis herba;
- spergule;
- Spark;
- spurry;
- matricaria;

vpl.: PB/II/15.

VITSROEDEN; VITSEN = sub.pl. wilgetenen; teen.
- rami saligni; vimen; virga;
- verges d'osier;
- Weidenruten;

- willow-twigs;
- varitas de mimbre;

vpl.: C3/192.

VITUPERIE ENDE LACHTERE = taut. krenking en bespotting.
- irrisio;
- offense et moquerie;
- Beleidigung und Verspottung;
- injury and mockery;
- vituperio y ridículo;

vpl.: T1/131.

VITUPERIEN ENDE SCANDEN = taut. blaam; laakbaarheid.
- dedecus et vituperatio;
- blâme; détraction; vitupére;
- Tadel;
- blamableness; blame;
- reprensión; vituperación; vituperio;

vpl.: T1/396.

VIVANDIER Zie:
- soetelaer; zoetelaer; victaillier;----/

VIVANDIER ENDE ZOETELAER = taut. marketenter ;
- lixa;
- vivandier;
- Marketender;
- sutler;
- vivandero; cantinero;

vpl.: PB/II/247.

VIVANDIERE Zie:
- zoetelaerster ende ----/

VIVE; VIJFF = num. 5.
- quinque;
- cinq;
- fünf;
- five;
- cinco;

vpl.: DVB 9; ACart 6; T2/75.

VIVE PONDEN = 5 pond, muntsoort.
- quinque librae, nummus;
- cinq livres, espèce de monnaie;
- 5 Pfund, Münze;
- 5 pound, coin;
- cincó libras, una moneda;

vpl.: DVB 9.

VIVER Zie;
- vijvere; vivere;----/

VIVERE Zie:
- vijvere;----; viver/

VIVERS Zie:
- vitalije; vitaelge; vitaellie; vitailge; vitalie; vitalle; vitaelde; victallie; victalie; vittualgie; victaelge; fetaelge; fetailie; ----; voijeragie; victuaille; victuaillie; victuaillien; victualie; provande/

VIVOS Zie:
- contract inter ----/
-- donatio inter ----/

VIVRES Zie:
- prove(e)dor generael van de ----/

VIVRES ENDE MATERIALEN =taut. benodigdheden.
- utensilia;
- nécessaires;
- alles Erforderliche;
- necessaries;
- menesteres; utensilios;

vpl.: PB/II/194.

VLAAS; VLAES = sub. drassig perceel grond; heiplas met planten.
- paludosus humus; paludosa pars stagnum ericaeum herbis vestitum;
- marécage; étang dans la bruyère avec une vegetation de plantes;
- ein sumpfiges Stück Land; bewachsener Wassertümpel in der Heide;
- swampy plot of land; fen, overgrown pool on the moors;
- terreno pantanoso; estanque en un brezal con vegetación de plantas;

vpl.: DVB 26; DKB 7.

VLAEMS Zie:
- engelschen ----/
- grooten ----/
- hellinch ----/
- mijte ----/
- obole ----/
- penninch -----/
- pondt ----/
- schellinch ----/

VLAEMSCHE MUNTEN = muntsoorten geslagen in Vlaanderen.
- nummi Flandriae;
- monnaie frappée aux flandres;
- Art Münze geprägt in Flandern;
- coins stroken in Flanders;
- clases de moneda acuñada en Flandes;

vpl.: C1/240.

VLAEMSCHE POORTE = brusselse stadspoort.
- porta urbis Bruxellensis;
- porte de la ville de Bruxelles;
- Stadttor von Brüssel;
- towngate of Brussels; flemish gate;
- puerta de la ciudad de Bruselas; puerta flamenca;

vpl.: C1/204.

VLAENDEREN Zie:
- gagie advocaet in den raede van ----/
- gagie procureur in den raede van ----/
- onser munten van ----/
- recht van 't veerghelt na er ----/

VLAES Zie:
- vlaas;----/

VLAGGEN = vb. het plaggensteken uit de heide.
- fodio III caespes bituminosos;
- lever des mottes;
- Plaggen stechen aus der Heide;
- cut sods on the moor;
- arrancar céspedes;

vpl.: AKB 8.

VLAMMEN Zie:
- punieren metten ---- ende vieren/

VLAMMENDE VIER = vlammend vuur.
- ignis flagrans;
- feu flamboyant;
- flammendes Feuer;
- flaming fire;
- fuegó ardiente;

vpl.: ASO 12.

VLAS Zie:
- vlassche; vlasch;----/

VLAS BOOCKEN = vb. vlas slaan.
- linum percutere;
- battre du lin;
- Flachs schlagen;
- beat flax;
- pegar lino;

vpl.: C1/325.

VLAS HEECKELEN OF SWONKEN = vb. vlas hekelen.
- linum pectinare;
- sérancer du lin;
- Flachs hecheln;
- hackle flax;
- rastrillar lino;

vpl.: C1/325; DVB 101.

VLAS SWINGEN = vb. vlas braken.
- linum tundere;
- rovir le lin;
- Flachs brechen;
- brake flax;
- agramar lino;

vpl.: Ca2/14.

VLAS VERBINGELEN = vb. vlas schillen.
- cutem detrahere;
- teiller, tiller du lin;
- Flachs krachen;
- peel flax;
- pelar, agramar lino;

vpl.: C1/325.

VLASCH Zie:
- vlassche;----; vlas/

VLASSCHE; VLASCH; VLAS =sub. vlas.
- linum;
- lin;
- Flachs;
- flax;
- lino;

vpl.: AKB 11.

VLASSCHE ROETEN = vb. vlas roten.
- mollire linum;
- rouir du lin;
- Flachs rösten;
- ret flax;
- enriar lino;

vpl.: AKB 11.

VLECHTEN Zie:
- huer ---- ende huer haar afsnijden/

VLECK OFT PLAETSE = taut. gehucht.
- viculus;
- hameau;
- Ortschaft;
- hamiet;
- aldea; aldehuela;

vpl.: PB/II/299.

VLECK; VLECKE = hom.sub.1. groot dorp; gehucht 2. bord; uithangbord.
- 1.viculus 2.catinus; pagus;
- 1.bourg 2.plaque;
- 1.grosses Dorf; Ortschaft 2. Aushängeschild;
- 1.village; hamlet 2. signboard;
- 1.pueblo importante; caserió; aldea; 2. enseña; muestra; cartel;

vpl.: Lo7/472; Lo3/474; Ca2/375.

VLECKE Zie:
- infamie;----/
- vleck;----/

VLECKE ENDE BOURGADE = taut. gehucht; vlek; nest.
- viculus castellum;
- hameau;
- Ortschaft;
- hamlet;
- aldehuela; aldeorrio;

vpl.: PB/II/554.

VLECKE OFT LOOTE = taut. lood.
- plumbum;
- plomb;
- Blei;
- lead;
- plomo;

vpl.: PvB6/81.

VLEEMS Zie:
- grote ----/

VLEEMS = adi. vlaams.
- flandricus;
- flamand;
- flämisch;
- flemish;
- f lamenco;

vpl.: T2/245.

VLEEMSCHER DAGGEN = sub. vlaamse korte degen.
- gladius flandricus;
- épée courte d'origine flamande;
- flämischer kurzer Degen;
- flemish short sword;
- espada corta de origen flamenco;

vpl.: T1/361.

VLEESCH Zie:
- gevruyndt oft verrot oft ongans ----/
- gheijten ----/
- gheyten ----/
- gruen ----/
- ongheve oft gelten ----/
- verkenen ----/
- versaeijt ----/
- versch geslaeghen ----/
- zoghen ----/

VLEESCH OFT HUIJSMOTTOEN = sub. muntsoort gelijk aan 4,5 stuivers.
- nummus;
- monnaie;
- Münze, Art Münze;
- coin;
- moneda;

vpl.: C1/241.

VLEESCH SLAEN INDEN WEGHE OCHTE IN DIE STRATE = slachten op de weg of op straat.
- caedere sub caelo;
- abattre de la viande, du bétail dans le chemin ou dans la rue;
- schlachten auf dem Weg oder auf der Strasze;
- slaughter on the road or in the street;
- degollar en el camino o en la calle;

vpl.: Lo1/28.

VLEESCHBLOC Zie:
- vleeschblock;----/

VLEESCHBLOCK; VLEESCHBLOC = sub. blok waarop vlees gehouwen wordt.
- truncus in quo caro caeditur; laniena; trunco in quo caro caeditur;
- étal; billot de boucher;
- Hackblock; Fleischhackblock; Fleischblock;

- block to cut meat; butcher's chopping-block for meat;
- bloque para cortar carne encima; tajo; tajadero;

vpl.: C1/430; Lo5/398; Lo3/174

VLEESCHBOOM METTEN ZEELE ENDE IJSEREN SPILLE = paal w waaraan door middel van een spil met een touw vee kon worden opgehangen om te slachten.

- palus, in quo per cardinem cum linea pecus caesum potebat suspendi;
- tinet de boucher avec la corde et la tige de fer;
- Pfahl an dem mittels einer Achse mit einem Tau Vieh aufgehängt wurde um zu schlachten;
- pole to which by means of an axis with a robe cattle could be hanged to be slaughtered;
- poste del cual se colga ganado por medio de un eje con una cuerda;

vpl.: C1/430; Lo5/398.

VLEESCHE Zie:

- waerdeder van den ----/
- waerder van den ---- van de buijtenbeenhauwers/
- zoghen ----/

VLEESCHELIJCK HANDELEN = vb. vleselijke gemeenschap hebben.

- commercium libidinis habere cum aliquo ; aliqua;
- avoir eu commerce charnel;
- körperliche Gemeinschaft haben;
- have carnal intercourse;
- tener relación carnal;

vpl.: C1/480.

VLEESCHELIJCKE BEKENNEN = vb. vleselijke gemeenschap bedrijven.

- habeo II coitum cum aliquo;
- avoir contact sexuel; connaître
- geschlechtliche Gemeinschaft haben;
- have carnal intercourse;
- tener contacto sexual;

vpl.: T1/129.

VLEESCHELIJCKE ENDE LICHAMELIJCKE GESELSCAP = taut. vleselijke gemeenschap.

- coitus;
- contact sexuel;
- fleischliche Gemeinschaft ;
- carnal intercourse;
- contacto sexual;

vpl.: T1/371.

VLEESCHHOUDER Zie:

- vleeschhouwer; vleeschouwere

vleeschuwere;----; vleyschhouder; vleeshouder; vlieschouwer; vleyshouder; vleeschhoudere/

VLEESCHHOUDERE Zie:

- vleeschhouwer; vleeschouwere; vleeschuwere; vleeschhouder; vleyschhouder; vleeshouder; vlieschouwer; vleyshouder; ----/

VLEESCHHOUWER; VLEESCHOUWERE; VLEESCHHOUDER; VLEYSCHHOUDER; VLEESCHOUDER; VLIESCHOUWER; VLEYSHOUDER; VLEESCHHOUDERE = sub. slager.

- carnifex; lanius; macellarius;
- boucher;
- Fleischer; Schlächter; Metzger;
- butcher;
- carnicero; cortador de carne;

vpl.: C1/192,434,520,654,729; Lo1/608; Lo2/730; SKB 8; DKB 16.

VLEESCHHOUWERS AMBACHT = sub. slagersberoep.

- officium sive munus sive ars carnificis, lanii;
- le métier de boucher;
- Metzgergewerbe;
- butcher trade;
- oficio de carnicero;

vpl.: C1/148.

VLEESCHHUIJSE Zie:

- kormeester van den ----/

VLEESCHHUUS Zie:

- vleeschuys; vleeshuijs; vleeschuyse; vleschuys;----; vleyschhuus; vleeschhuys/

VLEESCHHUYS Zie:

- vleeschuys; vleeschuijs; vleeshuyse; vleschuys; vleeschhuus; vleyschhuus, ----/

VLEESCHOUWERE Zie:

- vleeschhouwer;----;vleeschuwere; vleeschhouder;vleyschhouder;vleeshouder; vlieschouwer; vleyshouder; vleeschhoudere/

VLEESCHSCHOUWERS KERVE = schuld aan de slager, aangeduid door een of meer kerven aangebracht op een kerfstok als teken van levering van vlees.

- mulcta macellario signata una aut pluribus crenis in tessera ut signum traditionis carnis;

- taille de boucher;
- Kerben auf dem Kerbholz beim Fleischer, sieh beckers kerve;
- debt to the butcher designated by notches on the tally;
- tarja del carnicero;

vpl.: Lo5/320.

VLEESCHSTANDE; VLEESSTANDE = sub. vleeston; vleeskuip; pekelpot voor vlees.
- cupa carnis; olla salsamenti carnis;
- tonneau à viande; cuve à mettre de la viande salée;
- Fleischtonne; Fleischtopf;
- meat-barrel; picklepot for meat;
- saladero; bote para conservar carne en adobo;

vpl.: C1/434; Lo3/176.

VLEESCHUWERE Zie:
- vleeschhouwer; vleeschouwere; ----; vleeschhouder; vleyschhouder; vleeshouder; vlieschouwer; vleyshouder; vleeschhoudere/

VLEESCHUYS; VLEESHUIJS; VLEESCHUYSE; VLESCHUYS; VLEESCHHUUS; VLEYSCHHUUS; VLEESCHHUYS = sub. slagerij; vleeshal; slachtplaats; verkooplokaal van vlees; slachthuis.
- taberna macellaria; carnarium; laniena publica; taberna maceria;
- boucherie; halle à viande; abattoir public;
- Metzgerladen; Fleischhalle; Fleischerladen; Schlächterei;
- butcher's shop; meat-market; shambles; public slaughters-house;
- carnicería; mercado de carne; matadero; degolladero publico;

vpl.: PvB3/582; PvB1/49; Lo3/340; C1/466.

VLEESCHUYSE Zie:
- vleeschuys; vleeshuijs;----; vleschuys; vleeschhuus;vleyschhuus; vleeschhuys/

VLEESHOUDER Zie:
- vleeschhouwer; vleeschouwere; vleeschuwere; vleeschhouder; vleyschhouder;----;vlieschouwer; vleyshouder; vleeschhoudere/

VLEESHUIJS Zie:
- vleeschuys;----; vleeschuyse; vleschuys; vleeschhuus;vleyschhuus; vleeschhuys/

VLEESSELIJCK CONVERSEEREN= vb. vleselijke gemeenschap hebben.
- conversationem carnalem habere
- avoir de conversation charnelle;
- fleischliche Vermischung haben;
- have carnal intercourse;
- mantener relaciones intimas con una persona;

vpl.: C1/37.

VLEESSTANDE Zie:
- vleeschstande;----/

VLEGEL; VLEGHELE; VLEGELE = sub. dorsvlegel.
- fustis; pertica;
- fléau;
- Dreschflegel;
- flail;
- mayal; trillo de mano;

vpl.: T2/264; Lo5/394; C1/434.

VLEGELE Zie:
- vlegel; vleghele;----/

VLEGHELE Zie:
- vlegel;----; vlegele/

VLEMINCK OFT PAISKAES =taut. herfstkaas.
- caseus autumnalis;
- fromage automnal;
- Herbstkäse;
- autumncheese;
- queso de otoño;

vpl.: PvB6/162.

VLEMS Zie:
- half grote ----/

VLEMSCHEN = sub. vlaamse munt.
- nummus Vlaanderen;
- monnaie flamande;
- flämische Münze;
- flemish coin;
- moneda flamenca;

vpl.: Cr2/989.

VLEMSCHEN INGELSCHEN = vlaamse munt met een engel als beeldenaar.
- nummus flandriae;
- gros anglais de Flandre;
- flämische Münze mit einem Engel wie Bildnis;
- flemish coin with the image of an angel;
- moneda flamenca con un ángel como efigie;

vpl.: Lo1/42.

VLESCHUYS Zie:
- vleeschuys; vleeshuijs; vleeschuyse;----; vleeschhuus vleyschhuus; vleeschhuys/

VLETEN Zie:
- vlieten;----; vliten/

VLEUGEL = sub. molenwiek.
- ala molae;
- aile de moulin;
- Mühlflügel;
- wing of a mille;
- aspa de molino;

vpl.: PvB6/133.

VLEUGHEL OFTE HOOFD = taut. liggende kelderdeur.
- cellae janua quae jacet;
- porte de la cave reposée;
- liegender Kellertür;
- lying cellardoor;
- lumbrera echada;

vpl.: PvB6/89.

VLEYSCHHOUDER Zie:
- vleeschhouwer; vleeschouwere; vleeschuwere; vleeschhouder; ----; vleeshouder; vlieschouwer; vleyshouder; vleeschhoudere/

VLEYSCHHUUS Zie:
- vleeschuys; vleeshuijs; vleeschuyse; vleschuys; vleeschhuus;----; vleeschhuys/

VLEYSHOUDER Zie:
- vleeschhouwer; vleeschouwere; vleeschuwere; vleeschhouder; vleyschhouder; vleeshouder; vlieschouwer;----; vleeschhoudere/

VLICK Zie:
- vlik ;----/

VLIECHOTE = sub. muntsoort gelijk aan 4,5 mijten van Braband.
- certus nummus, eiusdem valoris uti 4,5 mijten Brabantiae;
- pièce de monnaie égal à 4,5 mites de Brabant;
- Münzsorte von Brabant;
- brabant coinage;
- clase de moneda parigual a 4,5 mijten de Brabante;

vpl.: C1/241.

VLIECKEN OFT LOGHENSTREPPEN = taut. bedriegen .
- decipere;
- tromper;
- betrügen;
- deceive;
- engañar;

vpl.: Ca2/13.

VLIEDEN Zie:
- abandoneren; abbandonneren; abbandoneren; habandonneren; ---- ende latiteren/
- ontcomen oft ----/

VLIEDEN; VLIEN; VLIJEN = vb. vluchten.
- fugio III;
- s'enfuir; se sauver; fuir;
- fliehen;
- flee; fly away;
- darse a la fuga; escaparse; fugarse; huirse; huir; ponerse en fuga;

vpl.: T1/353; T2/61,263.

VLIEDEN ENDE SCOUWEN =taut. schuwen.
- defugio III;
- éviter; fuir;
- entfliehen; scheuen;
- preclude; prevent;
- apartarse de; esquivar; evitar; huir de;

vpl.: T1/103.

VLIEDEN ENDE VOORBIJ LIJDEN = taut. ontlopen.
- fugo III;
- échapper; fuir; se sauver de; s'enfuir;
- entlaufen;
- run away from;
- eludir; esquivar; huir de;salvarse de;

vpl.: T1/140.

VLIEDEN, LATITIEREN ENDE ABANDONNEREN = taut. in de steek laten; vluchten en zich verborgen houden.
- abandonno I;
- abandonner; prendre la fuite et se tendre caché;
- verlassen; im Stich lassen;
- desert;
- abandonar; huir y esconderse;

vpl.: Lo5/260.

VLIEDEN OFT DECLINE(E)REN = taut. afwijzen; wraken ; afwijken; van de hand wijzen; niet erkennen.
- declino I; repudio I; transfero IIII; delfecto III;
- décliner; refuser; rejeter; renvoyer;
- verlassen; ablehnen; abschlagen ; abweisen; nicht anerkennen; abweichen; lenken ;
- decline; refuse; dismiss; reject; not recognice; deviate; nounce;
- declinar; rechazar; rechusar; recusar; repudiar;

vpl.: Lo4/478,624; T1/39; MGG 176; T2/7,9; C1/5,74.

VLIEDEN OFT ONTCOMEN = taut. ontvluchten.
- effugio III;
- s'enfuir; s'échapper; s'évader;

se sauver;
- fliehen;
- escape; fly;
- escaparse; fugarse; huirse; volver las espaldas;

vpl.: T1/366.

VLIEDINGEN ENDE VERHUEDINGEN = taut. voorkomen.
- preventio;
- empêchement; prévention;
- Vorbeugung;
- prevention;
- evitación; prevención;

vpl.: T1/301.

VLIEN Zie:
- vlieden;----; vlijen/

VLIEGENDE ERVE; VLIEGHENDE ERFVE = meubelen, Leuven; juwelen;goud- en zilverwerk; deel.
- hereditas volatilis; res mobiles in Leovania; gemmae; merx argentea et aurea; pars bonorum mobilium;
- héritage volant; byoux orfèorerie et argenterie; l'héritage volant, bien meuble mobilier;
- fliegende Erbschaft in Löwen Ausdruck für Möbel; Mobilion; Juwels; Gold- und Silberwerk bewegliche Güter;
- furniture Louvain jewels; gold and silverware; part of movable goods;
- heren cia volante Lovaina; joyas obra de oro y obras de plata; parte de los bienes muebles;

vpl.: C1/19,32,44,468; C2/468, 818.

VLIEGENDE HAVEN = pluimvee.
- aves;
- animaux de basse-cour;
- Geflügel;
- poultry;
- aves de corral;

vpl.: B2/58.

VLIEGENDE OFTE GOSSELKETEL = taut. verplaatsbare brouwketel.
- crater portabilis;
- chaudiere transportable;
- versetzbare Braukessel;
- transportable boiler;
- caldera móvil para la cerveza;

vpl.: PvB9/391.

VLIEGENDE SAND = stuifzand.
- arena pulverea;
- sable en poussière;
- Flugsand;
- drift sand;
- arena muy fina; arena movediza;

vpl.: BKB 7.

VLIEGENDE SCHULDEN = vlottende schulden.
- debita volantia;
- dettes volantes;
- schwebende Schulden;
- floating debts;
- deudas flotantes;

vpl.: Lo3/568.

VLIEGENDER Zie:
- metter ---- ende levender haven/

VLIEGER = sub. garnering aan rok, wijde mantel.
- palla tunicae; pallium latum;
- volant; manteau large;
- breiter Rockrand; weiter Mantel;
- broad trimming; wide cloak;
- trepa; guarnición; abrigo amplio; capa aucha;

vpl.: Lo3/186; PB/III/331.

VLIEGER OFT SAMARIS = taut. vrouwenkleed met een sleep.
- palla feminae cum syrma;
- robe d'une femme avec une queue simarre;
- Frauenkleid mit einer Schleppe
- feminine dress with train;
- vestido feminino con una cola;

vpl.: PB/III/331; Lo3/186.

VLIEGHENDE Zie:
- vliegende erve;----- erfve/

VLIESCHOUWER Zie:
- vleeschhouwer; vleeschouwere; vleeschuwere; vleeschhouder; vleyschhouder; vleeshouder; ----; vleyshouder; vleeschhoudere/

VLIESE OFT ROCKE = taut. dierenvel; vacht.
- pellis;
- peau de bête;
- Tierfell;
- animalskin; fur;
- piel de animal; pelaje;

vpl.: PvB6/461.

VLIESHUYS Zie:
- bancken oft opperstallen int----/

VLIET Zie:
- den gerechten ----/

VLIET = sub. kanaal; open stromend water.
- canalis; rivus;
- canal; cours d'eau;
- Kanal; Fluss; Bach;
- canal; brook;
- canal; corriente; arroyo;

vpl.: Lo3/80; ACart 9; DVB 11.

VLIETEN; VLETEN; VLITEN = vb. stromen.
- fluo III;
- couler;
- flieszen;
- stream;
- correr;

vpl.: PvB1/140.

VLIETENDE Zie:
- nederwaerts ----/

VLIETICHEIT Zie:
- vlieticheyt;----; vliticheit/

VLIETICHEYT; VLIETICHEIT;VLITICHEIT = sub. ongestadigheid; onvastheid.
- instabilitas;
- instabilité; inconstance;
- Unsicherheit;
- inconstancy; instability;
- inconstancia; inestabilidad;

vpl.: PB/II/13.

VLIJEN Zie:
- vlieden; vlien;----/

VLIK; VLICK = sub. zode.
- caespes;
- plaque; motte;
- Scholle; Plagge;
- sod; turf;
- césped;

vpl.: SKB 12.

VLIKKEN OFF TORFF = taut. turf.
- caespes;
- tourbe;
- Torf;
- peat;
- turba;

vpl.: SKB 12.

VLITEN Zie:
- vlieten; vleten;----/

VLITICHEIT Zie:
- vlieticheyt; vlieticheit;----/

VLOCH; VLOGE; VLUEGE;VLOOCH VLOICH = sub. vlucht.
- fuga;
- fuite;
- Flug;
- flight;
- huida; fuga;

vpl.: Cr2/983.

VLOCHTE Zie:
- vluchte;----; bienvlucht/

VLOCHTIG Zie:
- vluchtich;----/

VLOCKE OFTE NOPPE = taut.wolvlok.
- floccus lanae;
- flocon de laine;
- Wolleflocke;

- flock of wool;
- mechón de lana;

vpl.: PvB1/367.

VLOEGHS WEDER VUIJT LEIJDEN = vb. direct afschepen; direct weer uitbrengen.
- repudiare directe; subito educere;
- éconduire tout de suite;
- direkt abspeisen; unmittelbar wieder hinausführen;
- refuse directly; directly lead out again;
- despedir a una persona directamente;

vpl.: Lo1/74.

VLOERBESSEM ; FLOERBESSEM FLUERBESSEM = sub. vloerbezem.
- scopae;
- balai;
- Fuszbodenbesen;
- floor-broom;
- escoba;

vpl.: PvB1/360.

VLOGE Zie:
- vloch;----; vluege; vlooch; vloich/

VLOICH Zie:
- vloch; vloge; vluege; vlooch; ----/

VLONDER Zie:
- vonder;----; vondel; vondere; vonderen; vlonger/

VLONGER Zie:
- vonder; vlonder; vondel; vondere; vonderen;----/

VLOOCH Zie:
- vloch; vloge; vluege;----; vloich/

VLOTHOUT Zie:
- corck oft ----/

VLOUTE Zie:
- taffetaf ----/

VLOUWE; VLUWE; FLUWE = sub. soort visnet; ook vogelnet.
- genus retis piscatorii; rete aucupum;
- espèce de filet de pêche;
- Art Fischnetz; Vogelnetz;
- kind of fishing-net; birdnet;
- clase de red para la pesca; red para cazar pajaros;

vpl.: PB/III/252,531.

VLUCHTE Zie:
- van ---- suspect/

VLUCHTE; VLOCHTE; BIENVLUCHT = sub. bijenzwerm.
- examen apium;

- essaim d'abeilles;
- Bienenschwarm;
- swarm;
- enjambre de abejas;

vpl.: BVB 85,95.

VLUCHTIGH; VLOCHTIG= adv. voortvluchtig.
- fugitivus; profugus;
- fugitif;
- flüchtig;
- fugitive; on the run; absconding;
- fugitivo; fugitivamente; forajedo; huido; huidizo;

vpl.: PB/III/498; C1/7.

VLUEGE Zie:
- vloch; vloge;----; vlooch; vloich/

VLUGTENDE Zie:
- de ----/

VLUWE Zie:
- vlouwe;----; fluwe/

VLYET ENDE NEERSTICHEYT = taut. ijver.
- diligentia;
- zèle;
- Fleisz;
- dilgence;
- celo; afán; diligencia; esmero; aplicación;

vpl.: PB/II/21.

VOCABEL OFT NAEM = taut.naam.
- nomen;
- dénomination; nom;
- Name;
- name;
- denominación; nombre;

vpl.: T1/43.

VOCHT Zie:
- voigd; voocht; voicht;----; vogh t; vogaet; vochte; vaget; vaicht; vayt/

VOCHDIE Zie:
- vooghdije; vogetdie; voged; voochdije; voichdie; voochtdie; ----; voghtdie; vogetdie; vagedie; voigdie/

VOCHTDACH Zie:
- vooghdagh; vogetdach; voochtdach; voghtdach; voichtdach; ----; voochtdach; voetgedingedach/

VODEN Zie:
- vueden; voeden;----; voiden/

VODER Zie:
- voeder;----; voider/

VODERIE Zie:
- voederen; voederie;----/

VOEDER Zie:
- een ---- wijns/
- voeijer;----; vooder/
- walm ----/

VOECHD OFT MOMBOIR = taut. voogd.
- tutor;
- tuteur ou mambour;
- Vormund;
- tutor; guardian;
- tutor;

vpl.: Lo6/92.

VOECHLIKE Zie:
- vuechelijck; vuechgelec; voegelike; vuegelike;----; voichlike; vuechlike; voegelijc; voegelic/

VOECHTGEDINGHE Zie:
- vooghtghedinghe;----; voochtghedinghe; vogetgeding; vogetgedinge; vaechtgedinge; vaegtgedinge; voetgedinge/

VOEDEN Zie:
- vueden;----; voden; voiden/

VOEDER; VODER; VOIDER = 1. wijnmaat 2.groot wijnvat.
- 1.mensura vini 2.grande dolium vini; cupa magna vini;
- 1.mesure de vin; 2.grand tonneau à vin;
- 1.Weinmasz 2.groszes Weinfasz;
- 1.measure of wine 2.big winevessel; big winebarrel;
- 1.medida de vino; 2.tonel grande para vino;

vpl.: PB/II/73; PvB6/653.

VOEDER OFT VAT WIJNS BRUSSEL = wijnmaat, gelijk 6 amen.
- mensura vini, aequa circa ducen tis octoginta octo binis sextariis; Bruxelensis;
- foudre de vin; Bruxelles;
- Weinmasz; Brüssel;
- wine measure; Brussels;
- medida de vino; Bruselas;

vpl.: C1/235.

VOEDER TORVE = karrevracht turf.
- carrus cespitis;
- chèrretée de tourbes;
- Fuhre Torf;
- cart-load of peat;
- carretada de turba;

vpl.: Ca2/6.

VOEDER WIJN OVERLANDTS BRUSSEL = wijnmaat, al naar gelang van de plaats van herkomst, bestaande uit 7 t/m 10 en meer amen.
- mensura vini ut dicitur loco originis obtinens trecentos

triginta sex binos sextarios, Bruxelensis;
- foudre de vin, Bruxelles;
- Weinmasz, Fuder; Brüssel;
- wine measure, Brussels;
- medida de vino, Bruselas;

vpl.: C1/235.

VOEDERE HOUTS = voer of wagenvracht hout.
- onus plaustri ligni;
- chargement de bois;
- Wagenfuhre Holz;
- wagonload timber;
- madera como carretada;

vpl.: C1/553.

VOEDEREN Zie:
- inne te ----/

VOEDEREN; VOEDERIE; VODERIE = sub. voering vooral bontvoering.
- pannus qui vesti insuitur ad eam firmandam;
- fourrure; doublure;
- Futterstoff;
- lining;
- forro; forro de tela de cuadros forro de piel;

vpl.: C1/173.

VOEDEREN OFT MENGHELEN = taut. vermengen.
- miscere;
- mêler;
- vermischen;
- mix;
- mezclar;

vpl.: C1/504.

VOEDERIE Zie:
- voederen;----; voderie/

VOEDERSCHE Zie:
- voester;----; voidersche; voedersse; voedster/

VOEDERSSE Zie:
- voester; voedersche; voidersche;----; voedster/

VOEDSAC Zie:
- voetsack; voetsac;----/

VOEDSTER Zie:
- voester; voedersche; voidersche; voedersse;----/

VOEDSTEREN Zie:
- voesteren; vosteren; vostren; ----; voetsteren; foesteren; fusteren/

VOEDSTERMOEDER Zie:
- voester; voedersche; voidersche; voedersse; voedster; voestervrouwe; voestermoeder----; voestermoder/

VOEDT = sub. manier; wijze.
- modus; conditio;
- manière; façon;
- Art; Weise;
- manner; way;
- manera; modo;

vpl.: C1/199.

VOEGE Zie:
- aan eenige vuege;----; voge; vouge; voige/
- vuege;----; voge; vouge;voige/

VOEGELIC Zie:
- vuechelijck; vuechgelec; voegelike; vuegelike; voechlike; voichlike; voechlike; voegelijc; ----/

VOEGELIJC Zie:
- vuechelijck; vuechgelec; voegelike; vuegelike; voechlike; voichlike; voechlike;----;voegelic/

VOEGELIKE Zie:
- vuechelijck; vuechgelec;----; vuegelike; voechlike; voichlike; vuechlike; voegelijc; voegelic/

VOEGEN Zie:
- in ---- en forme/
- in der ----/
- vuegen;----; vogen; voigen; vugen/

VOEGHDEN ENDE MOMBOIRS = taut. voogden.
- tutores;
- tuteurs;
- Vormünde;
- guardians;
- tutores; curadores;

vpl.: C1/677.

VOEGHDIJEN Zie:
- in ---- ende momborijen staende/

VOEGHELYCKEN Zie:
- in ---- tyde/

VOEGTMANSKINT = sub. het kind van een laat of horige levende onder de bescherming van de heer.
- puer hominis de advocatia;
- enfant d'homme d'avouerie;
- Kind eines Hörigen, unter dem Schutz des Herrn;
- child of a serf;
- hijo de un arrendatario o siervo que vive bajo el amparo del senor feudal;

vpl.: Ca2/2.

VOEIJER; VOEDER; VOODER =sub. voedsel.
- alimentum;
- fourrage;

- Nahrung;
- food;
- alimento;

vpl.: PvB9/5.

VOELEN; VOLEN; VUELEN;VOLLEN; VOULLEN; VOLLIN; VOLIN VOLIJN; VOLLIJN = sub. veulen.
- equulus; pullus equinus;
- poulain;
- Fohlen; Füllen;
- colt; fool; filly;
- potranco; potro;

vpl.: T1/321; PB/IV/72.

VOER Zie:
- niet ---- en coemen in den ghedinghe/
- gheruerde ----/

VOER; VOIR = praep. voor.
- pro; ad usum alicuius;
- pour;
- für;
- for;
- para;

vpl.: ACart 4,7,9,17; LPS 119.

VOER DER BRUIJTCLOCTIJT =voor het tijdstip dat de klok voor een trouwplechtigheid werd geluid.
- ante horam nuptiarum campanae;
- avant l'heure des cloches des fiancailles;
- vor dem Zeitpunkt dasz die Glocke für einen Hochzeitsfeier geläutet wurde;
- before the bills were rung before a wedding;
- antes del momento que se toca la campana para una ceremonia nupcial;

vpl.: Lo1/16.

VOER DER SONNEN = voor zonsopgang.
- ante lucem;
- avant le lever du soleil;
- vor Sonnenaufgang;
- before sunrise;
- antes de salida del sol;

vpl.: SKB 3.

VOER TRECHT COMEN = voor het gerecht komen.
- venire in judicium;
- venir devant la justice;
- vor Gericht erscheinen;
- come before court;
- presentarse ante el tribunal;

vpl.: Lo1/20.

VOERBAELLE = sub. balie.
- subsellia;
- baille de devant;
- Brustlehne;
- bar;

- sitio reservado a los abogados;

vpl.: C3/92.

VOERBERDER Zie:
- voirbart; voorbert; veurberd; ----; voirbardde; voorberder; voorberdere; voorbort; voorbart/

VOERCOMEN Zie:
- voorcemen;----; vorecomen; voircomen; vorcomen; vorecommen/

VOERDACHTEN Zie:
- met ---- raede/

VOERDANE Zie:
- van nu ----/
- voirtaen; vortaen; voortaen; voordaen; vordaen; voortdane; vortan; vortanne; vortane; ----; vordan/

VOERDEL; VOREDEEL; VOORDEEL VORDEEL; VOREDEL = sub. voordeel.
- commodum;
- avantage;
- Vorteil;
- advantage;
- ventaja; beneficio; provecho; utilidad;

vpl.: C3/60,88.

VOERDER Zie:
- voirder; vorder; voorder;vordere;----/

VOERDER STECKEN; VOERSTECKEN = vb. verder steken dan geoorloofd is bv. turf.
- longius fodio quam licet;
- extraire la tourbe plus loin d'ou on en avait permission;
- weiter Torf stechen als erlaubt ist;
- cut further than permitted e.g. peat;
- sacar turba más allá de lo que se permitía;

vpl.: BKB 5.

VOERDEREN Zie:
- inne te ----/

VOERDEREN; VOIRVAREN;VOIRVOERDEREN; VOORSAATEN; VOORSATEN; VOORSAETEN;VOREVAEREN; VOREVAERDERS; VOORVAEREN; VOREVAREN =sub. pl. voorouders; voorvaderen.
- maiores; patres; avi;
- ancêtres; aëux;
- Vorfahren;
- ancestors; forefathers;
- antecesores; antepasados; ascendientes;

vpl.:MGG 8,25; LPS 16,21; PvB1/106; BVB 15; ACart 8,12; ADR 9.

VOERDERINGHE Zie:
- voor deringe;----; vorderinge; voirderinge; vordringe; vordernisse; voordernisse; voirdernisse; vordernesse; voorderinghe/

VOERE Zie:
- als ----/

VOEREDWELE Zie:
- voordwale; voordwael; voordwele;----/

VOEREN Zie:
- penne ----/
- te hervaerde ----/
- ter heirvaart ----/
- veuren ;----; voiren; vouren; vueren; vuren; vuyren/
- vuuren; vuren ; vueren;----; voren; voiren; vouren; vuyren/

VOEREN = sub.pl. karresporen; voren.
- orbita; sulcus currus;
- sillon; ornière;
- Wagenspur; Furche;
- furrow; rut; cart track;
- surco; carril; rodada;

vpl.: BVB 177.

VOEREN OFT CANTEN = sub.pl. bermen; oevers.
- ripae;
- berges;
- Seiten; Ränder;
- berms; verges; banks;
- bermas; bordes;

vpl.: Lo5/74.

VOERENS Zie:
- te ----/

VOERGEBORCHTE Zie:
- bijvanck oft ----/

VOERGEDAGEN = sub. afkondiging bekendmaking.
- proclamatio;
- proclamation; assignation;
- Zitation;
- proclamation;
- proclamación;

vpl.: Lo7/454.

VOERGHERUERDE; GHERUERDE = adi. bovengenoemde; aangeroerde.
- tango III;
- susmentionné;
- erwähnt;
- above mentioned;
- arriba mencionado; precitado;

vpl.: C1/45.

VOERHEFFEN Zie:
- sijn ---- hebben/

VOERINGE Zie:
- veuring;----; voringe; vueringe/

VOERINGE = sub. voedsel; kost.
- alimenta;
- nourriture;
- Nährung;
- food;
- alimento; mantenimiento;

vpl.: Lo4/170.

VOERKINT = sub. kind uit eerste huwelijk.
- filius -a, ex matrimonio primo;
- enfant du premier lit;
- Kind aus früheren Ehe;
- child of the first marriage;
- hijo del primer ma trimonio;

vpl.: C3/42.

VOERLE Zie:
- vornen; voorle;----; voirle; vorle; vuerle; vorne/

VOERLEN = sub.pl. oevers.
- ripae;
- berges;
- Ränder;
- b anks;
- orillas; bordes; márgenes;

vpl.: C3/194.

VOERLIEDEN Zie:
- facteurs oft ----/

VOERLIEDEN ENDE KARREMANS = taut. wagenvoerders; voerlui.
- rhedarii;
- charretiers;
- Wagenführer;
- wagon-drivers;
- conductores de carro;

vpl.: PvB1/370.

VOERLIJF Zie:
- voorlijff; voorlijve; voirlive; voorlive; vorelief; voorlief; vorlijf; vorelijf;----/

VOERMAELS Zie:
- voormaels;----; voirmaels; voremaels; vormaels/

VOERSETTEN Zie:
- met ---- raide/

VOERSETTEN OFTE VOERSTEECKEN = met opzet zich voornemen een ander te schaden.
- consulto in animum inducere nocére alicui;
- se proposer à dessein de faire du tort à quelqu'un;
- mit Vorsatz die Absicht haben einem anderen zu schaden;

- make up one' s mind to hurt somebody intentionally;
- proponerse de intento de dañar a otro;

vpl.: SKB 3.

VOERSPREECK Zie:
- geswoeren ----/

VOERST Zie:
- vorst; vorste; veurst;----; vurst; verst; verste/

VOERSTECKEN Zie:
- voerder ----/
- voerder stecken;----/
- voersetten ofte ----/

VOERSTECKT OFT VOORSET = met opzet zich voorneemt oft uitvoert.
- consulto in animum inducit vel ad exitum pe rducit;
- se proposer ou exécuter à dessein;
- mit Vorsatz die Absicht hat und durchführt;
- makes up his mind intentionally or exectes;
- se propone de intento o ejecuto

vpl.: BKB 5.

VOERSTEECKEN OFTE VOERSETTEN = met opzet zich voornemen een ander te schaden.
- consulto in animum inducere nocere alicui;
- se proposer à dessein de faire du tort à quelqu'un;
- mit Vorsatz die Absicht haben einem anderen zu schaden;
- make up one's mind to hurt somebody intentionally;
- proponerse de intento de dañar a otro;

vpl.: SKB 3.

VOERSTERGELT; VORSTERGELT VURSTERGELT; VOSTERGELT; VOISTERGELT = sub. recht dat aan de vorster ten goede komt.
- ius viatoris;
- droit du sergent;
- Förstergelt;
- constable's emolument;
- derecho que viene en beneficio del alguacil;

vpl.: Lo6/624.

VOERT GEVIELLE = indien het geschiedde.
- si eveniret;
- s'il arrivait;
- falls es geschehe;
- if it happened;
- si ocurrió;

vpl.: MGG 9.

VOERTBRACHTEN Zie:
- diet bevonden ende ----/

VOERTIJDEN Zie:
- voortijden; voortijts; voretides; ----; vortijts/

VOERVENSTERE HOUDEN = vb. winkel houden; toonbank houden.
- vendere;
- tenir boutique;
- Laden halten;
- keep store;
- tener almacén;

vpl.: Ca2/12.

VOERVLUCHTIG Zie:
- voirvluchtich; voirvluchtig; vorevluchtich; voorvluchtich; vortvluchtich; voortvluchtich; vorevlochtich;----/

VOERWEERDEN Zie:
- houwelijcksche voerwerden; ---- voorwaerden/

VOERWERDEN Zie:
- houwelijcke ----; voerweerden; voorwaerden/

VOERZET Zie:
- voorsetten;-----; voresetten/

VOESTER; VOEDERSCHE; VOIDERSCHE; VOEDERSSE;VOEDSTER; VOESTERVROUWE; VOESTERMOEDER; VOETSTERMOEDER VOEDSTERMOEDER; VOESTERMODER = sub.min. voedster.
- nutricula; nutrix;
- mère nourricière; nourrice;
- Amme;
- fostermother; nurse;
- ama de cría; ama de leche; nodriza;

vpl.: T1/151.

VOESTEREN; VOSTEREN; VOSTREN; VOEDSTEREN; VOETSTEREN; FOESTEREN; FUSTEREN = vb. voeden; zogen.
- nutrio IV;
- nourrir; sustenter;
- nähren; speisen;
- feed; nourish;
- alimentar; mantener; sustenar;

vpl.: T1/177.

VOESTERHEERE; VOESTERVADER = sub. voedstervader.
- nutricius; nutritor;
- père nourricier;
- Pflegevater;
- foster;
- padre nutricio;

vpl.: T2/43.

VOESTERMODER Zie:
- voester; voedersche;voidersche

voedersse; voedster; voestervrouwe; voestermoeder; voetstermoeder; voedstermoeder; ----/

VOESTERMOEDER Zie:
- voester; voedersche; voidersche; voedersse; voedster; voestervrouwe;----; voetstermoeder; voedstermoeder; voestermoder/

VOESTERVADER Zie:
- voesterheere;----/

VOESTERVROUWE Zie:
- voester; voedersche; voidersche; voedersse; voedster;---- voestermoeder; voetstermoeder voedstermoeder; voestermoder/

VOET Zie:
- vorsten ----/
- wat dijnen ---- betreet, dat sal dijn sijn/

VOET; VOOT; VUET; VOIT = sub. lengtemaat groot 11 duim ofwel 28 cm.; deel van een roede.
- pes; passus, mensura longitudines; para decempeda;
- mesure de longueur de 11 pouces ou environ 28 cm. ; pied; part d'un decamètre;
- Längenmasz etwa 28 cM.; Teil einer Rute;
- foot; measure of length; part of a rod;
- medida de longitud siendo once pulgadas o cerca de 28 centimetros; parte de una vara;

vpl.: C1/32,228,236; Cu1/409; DVB 26.

VOET BIJ STECKE SETTEN = voet bij stuk houden.
- pe rsevero l;
- piéter; tenir pied à boule;
- bei der Stange bleiben;
- keep to the point; stick to one's guns;
- hacer hincapié; hacer piernas; tenerse tieso;

vpl.: T1/397.

VOETBOGE Zie:
- deken s van den ouden ----/
- voetbooghe;----/

VOETBOOGHE; VOETBOGE = sub. voetboog.
- arcus balistarius;
- arbalète;
- Armbogen; Bogen;
- cross-bow;
- ballesta;

vpl.: T1/410.

VOETBRANDER = sub. misdadiger die mensen geld afperste door hun voeten te branden.
- homo maleficus qui pecuniam expressit hominibus per coquendum pedes eorum;
- malfaiteur qui extorquait des monnaies aux hommes par bruler leurs pieds;
- Verbrecher der Geld von den Leuten erpresste durch ihre Füsze zu brennen;
- criminal who extorted money from the people by burning their feet;
- un criminal que arranca dinero a personas quemando sus pies;

vpl.: PvB5/673.

VOETE Zie:
- beesten die gespleten ---- hebben/

VOETEN Zie:
- schatten bij ----/

VOETEN ENDE AMENDEN ENDE PENEN = taut. straffen.
- p oenae;
- peines et amendes;
- Strafe;
- punishment;
- punir; penar; penas; puniciones correctivios;

vpl.: C1/107.

VOETGEDINGE Zie:
- vooghtghedinghe; voechtgedinghe; voochtghedinghe; vogetgeding; vogetgedinge; vaechtgedinge; vaegtgedinge;----/

VOETGEDINGEDACH Zie:
- vooghdagh; vogetdach;voochtdach; voghtdach; voichtdach; vochtdach; voochtdach;----/

VOETGETERDE = sub. doortocht; betreding.
- transitus;
- passage;
- Durchmarsch;
- passage;
- paso; tràsito;

vpl.: Lo1/642.

VOETGETERT; VOETGETRET; VOETGETRAT = sub. veel betreden voetpad.
- semita trita;
- sentier dans lequel est marché souvent passage, Longé;
- viel betrittener Fuszsteig;
- passage;
- sendero mucho pisado; hollado;

vpl.: C1/478.

VOETGETRAT Zie:
- voetgetert; voetgetret;----/

VOETGETRET Zie:
- voetgetert;----; voetgetrat/

VOETPAT Zie:
- vuetpat;----/

VOETRUTER Zie:
- boschroover;----/

VOETS Zie:
- staens ----/

VOETS OFT STEENS DICKE MUER = muur van een dikte als een volle steen.
- murus grandis;
- mur d'un épaisseur d'un brique plein;
- Vollsteinmauer;
- wall with the thickness of a stone;
- muro con grueso de una piedra;

vpl.: C1/474.

VOETSAC Zie:
- voetsack;----; voedsac/

VOETSACK; VOETSAC; VOEDSAC = knapzak; voederzak.
- pera;
- bissac;
- Schnappsack; Futtersack;
- knapsack; nosebag;
- mochila; caparazón;

vpl.: PB/III/531.

VOETSDICKE Zie:
- vadems ende ----/

VOETSDICKTE; VOETSDIECKTE= sub. de dikte van een voet ca.28 cm. ter dikte van een voet.
- crassitudo pedis; ad crassitudinem pedis;
- épaisseur d'un pied à peu près 28 cm. ; de l'épaisseur d'un pied;
- Dicke eines Fuszes; zur Dicke eines Fuszes;
- foot, measure of length; one feet stick;
- espesor; grueso, de un pie; cerca de 28 centimetros; con la anchura de un pie;

vpl.: C1/474; Lo3/378.

VOETSDIECKTE Zie:
- voetsdickte;----/

VOETSTEREN Zie:
- voesteren; vosteren; vostren; voedsteren;----; foesteren; fusteren/

VOETSTERMOEDER Zie:
- voester; voedersche; voidersche; voedersse; voedster;

voestervrouwe; voestermoeder; ----; voedstermoeder; voestermoder/

VOETVAL Zie:
- soene;---- ende soenpenninghen/
- soenpenninghen; soene ende ----/

VOETVAL = sub. geknield om vergeving vragen; knieval.
- prosternatio; prostratio; genuflexion;
- prosternation; génuflexion;
- Fuszfall; Kniefall;
- prostration;
- prosternación para pedir perdón; arrodilladura;

vpl.: C1/393; Lo4/844.

VOEYERAGIE = sub. voeder voor dieren; fourage.
- pabulum pro bestiis;
- fourrage pour des bêtes;
- Futter für Tiere;
- fodder for animals;
- forraje; pienso; pasto;

vpl.: PB/II/102.

VOGAET Zie:
- voigd; voocht; voicht; vocht; voght;----; vochte; vaget; vaicht; vayt/

VOGE Zie:
- aan eenige vuege; voege;----; vouge; voige/
- vuege; voege;----; vouge; voige/

VOGED Zie:
- vooghdije; vogetdie;----; voochdie; voichdie; voochtdie; vochdie; voghtdie; vogetdie; vagedie; voigdie/

VOGELE Zie:
- erven daer de grontheere ---- op heeft/

VEGELEN METTEN NETTEN = vb. vogels vangen met netten.
- capio III aves retibus;
- chasser des oiseaux avec des filets;
- Vögel fangen mit Netzen;
- catch birds with nets;
- cazar pájaros con redes;

vpl.: T1/323.

VOGELERIE Zie:
- vogelrye; vogelrie;----/

VOGELRIE Zie:
- vogelrye;----; vogelerie/

VOGELRIJE Zie:
- recht van ----/

VOGELRYE; VOGELRIE; VOGELERIE = sub. 1. vogelvangst 2. terrein geschikt voor vogelvangst 3. recht van vogelvangst.
- 1. aucupium; captura avium; 2. terrenum aptum aucupio 3. ius aucupii;
- 1. capture des oiseaux, tenderie; travail d'oiseleur 2. terrain bon pour la capture des oiseaux; 3. droit d'attraper des oiseaux; oisellerie;
- 1. Vogelfang 2. Gebiet geeignet für die Vögelfängerei 3. Recht von Vögelfängerei;
- 1. catching of birds 2. territory suitable for catching birds 3. right of catching birds;
- 1. caza de aves 2. terreno apto para la caza de aves 3. derecho de caza de aves;

vpl.: PvB1/219; PB/II/14,138.

VOGELWEY Zie:
- ongebouwd ende ---- liggen/

VOGEN Zie:
- vuegen; voegen; ----; voigen; vugen/

VOGET = sub. hij die krachtens eigen gezag bestuurt of regeert.
- is, qui ex auctoritate sua reget
- celui qui de son propre autorité dirige ou gouverne;
- derjenige der kraft eigener Gewalt regiert;
- he who governs on the strength of his own authority;
- el que gobierna en virtud de propia autoridad;

vpl.: C1/411.

VOGETDACH Zie:
- vooghdagh; ----; voochtdach; voghtdach; voichtdach; vochtdach; voochtdach; voetgedingedach/

VOGETDIE Zie:
- vooghdije; ----; voged; voochdie; voichdie; voochtdie; vochdie; voghtdie; vogetdie; vagedie; voigdie/

VOGETGEDING Zie:
- vooghtghedinghe; voechtgedinghe; voochtghedinghe; ----; vogetgedinge; vaechtgedinge; vaegtgedinge; voetgedinge/

VOGETGEDINGE Zie:
- vooghtghedinghe; voechtgedinghe; voochtghedinghe; vogetgeding; ----; vaechtgedinge; vaegtgedinge; voetgedinge/

VOGHELEN Zie:
- ghepluymde ----/

VOGHELEN IN PLUYMEN = sub. pluimvee.
- volucres;
- oiseaux plumés; volaille;
- Geflügel;
- poultry;
- ganado de pluma;

vpl.: C1/349.

VOGHELRENNE Zie:
- hoenderrenne; onderrenne; ----; renne/

VOGHT Zie:
- voigd; voocht; voicht; vocht; ----; vogaet; vochte; vaget; vaicht; vayt/

VOGHTDACH Zie:
- vooghdagh; vogetdach; voochtdach; ----; voichtdach; vochtdach; voochtdach; voetgedingedach/

VOGHTDIE Zie:
- vooghdije; vogetdie; voged; voochdije; voichdie; voochtdie; vochdie; ----; vogetdie; vagedie; voigdie/

VOCHTE Zie:
- voigd; voocht; voicht; vocht; voght; vogaet; ----; vaget; vaicht; vayt/

VOIAGE Zie:
- voiagie; ----; voyage/

VOIAGIE; VOIAGE; VOYAGE = sub. reis.
- iter;
- voyage;
- Reise;
- journey; voyage;
- viaje;

vpl.: Lo1/602.

VOICHLIKE Zie:
- vuechelijck; vuechgelec; voegelike; vuegelike; voechlike; ----; vuechlike; voegelijc; voegelic/

VOICHT Zie:
- voigd; voocht; ----; vocht; voght; vogaet; vochte; vaget; vaicht; vayt/

VOICHTDACH Zie:
- vooghdagh; vogetdach; voochtdach; voghtdach; ----; vochtdach; voochtdach; voetgedingedach/

VOIDEN Zie:
- voeden; voder; ----/
- vueden; voeden; voden; ----/

VOIGD; VOOCHT; VOICHT;VOCHT; VOGHT; VOGAET; VOCHTE; VAGET; VAICHT; VAYT = sub.voogd.
- tutor;
- tuteur;
- Vormund;
- guardian;
- tutor;

vpl.: PvB1/34.

VOIGDIE Zie:
- vooghdije; vogetdie; vogedie; voochdie; voichdie; voochtdie; vochdie; voghtdie; vogetdie; vagedie;----/

VOIGE Zie:
- aan eenige vuege; voege; voge; vouge;----/
- vuege; voege; voge; vouge;----/

VOIGEN Zie:
- vuegen ; voegen; vogen;----; vugen/

VOIGHDIJEN Zie:
- actie van ---- oft momberijen/

VOIGHTGEDAIGEN OFT JAIRWAIRHEYDEN = taut. jaarlijks plaats hebbende afvraging van alle ingezetenen over plaats gehad hebbende misdaden en een uitspraak daarover, ook genoemd: gemeene waerheijt.
- veritas communis;
- interrogation annuelle de tous les voisins sur des délits commis et une sentence y relative nommée vérité commune;
- jährlich stattgefundene Abfragen von allen Einwohnern über den Platz von verübten Verbrechen und eine Aussage darüber, auch genannt Gemeine Wahrheit;
- yearly interrogation of all inhabitants about committed crimes and a judgment about them;
- interrogación anual de toda la vencindad sobre delitos cometidos y una sentencia sombre ellos llamada verdad común;

vpl.: T1/312.

VOIJERAGIE Zie:
- logemente oft ----/
- vitalije; vitaelge; vitaellie; vitaelge; vitalie; vitalle; vitaelde victallie; victalie; victualgie; victaelge; fetaelge; fetailie; vivers;----; victuaille; victuaillie; victuaillien; victualie; provande/

VOIJEREN OFT MENGELEN = taut. vermengen.
- misco III;
- mêler;

- vermischen;
- mix;
- mezclar;

vpl.: Lo4/490.

VOIJS Zie:
- dobbel ----/
- met een gemeene ----/

VOIJSE; VOIS; VOYS; VOOYS; VOOSE; VOISE; VOYX; VOIX; VOYSE = sub. stem.
- vox; sufragium;
- voix; suffrage;
- Stimme;
- voice; vote;
- voz; voto;

vpl.: Lo7/176; C1/1,56,67,85, 48,519; Cr2/953.

VOIJSEN Zie:
- bij de meeste ---- ghekosten/
- bij pluralijteijt van ----/
- confererende de ----/

VOIR Zie:
- actie tegen dengeenen die gedaigt ende behoirlijc geroepen is ---- recht te comen ende niet en coempt/
- alvoire ende ----/
- elc ---- al ende voire de geheel scult/
- elcken een ----/
- voer ----/

VOIR DER NONEN = voor de middag.
- ante meridiem;
- avant midi;
- am Vormittag;
- ante meridiem; before noon;
- antes de mediodiá;

vpl.: Lo6/252.

VOIR ENDE ALVOIRE = allereerst.
- primissimo;
- avant tout; en premier lieu;
- allererst; zuerst;
- first of all; very first;
- antes de na da; primeramente;

vpl.: T1/75.

VOIR OOGEN BRENGEN ENDE THOENEN = taut. inzage geven; laten zien; tonen.
- monstro I;
- Montrer; soumettre à un examen;
- zeigen;
- open to inspection;
- enseñar; exponer a la vista; hacer ver; someter a examen;

vpl.: T1/264.

VOIRBARDDE Zie:
- voirbart; voorbert; veurberd; voerberder;----; voorberder; voorberdere; voorbort;voorbart/

VOIRBARDDE OFT CONTOYRE = taut. kast; kist of koffer tot berging van de boekhouding.
- tabularium;
- coffre pour garder des documents de comptabilité;
- Schrank oder Koffer für die Bergung der Buchhaltung;
- box to contain the book-keeping.
- arca para guardar documentos de contabilidad;

vpl.: T1/60.

VOIRBART; VOORBERT; VEURBERD; VOERBERDER; VOIRBARDDE- VOORBERDER; VOORBERDERE; VOORBORT; VOORBART = sub.1.kantoor; winkel 2.voorplank 3.uitstalkast; etalage.
- 1.tabularium mercatoris; taberna 2.anteplanca 3.ostentarium armarium ad merces exponendo
- 1.bureau; magasin 2.planche de devanture 3.devanture;
- 1.Kontor; Laden 2.Fassadebrett 3.Schaukasten; Ladentisch;
- 1.office; shop 2.front-board 3. shopwindow;
- 1.oficina; tienda 2.tabla de fachada 3.escaparate; aparador; irtrina;

vpl.: T2/372; C1/478; Lo1/642; Lo3/410.

VOIRBEDDE; VOREBEDDE;VOORBEDDE; VOORBET; VOREBED; VOREBET = sub. eerste huwelijk.
- primum matrimonium;
- premier lit; premier mariage;
- erste Ehe;
- first marriage;
- primer matrimonio; primeras nupcias;

vpl.: B2/22; C2/1014; T1/449.

VOIRBIJLIJDENDE; VOREBILIDENDE; VOORBILIDENDE; VOIRBILIDENDE; VORBILIDENDE; VERBILIDENDE = ppr. voorbijgaande.
- praetereo IV;
- passer;
- vorübergehen;
- go by; pass by;
- pasar;

vpl.: T1/147.

VOIRBILIDENDE Zie:
- voirbijlijdende; vorebilidende; voorbilidende;----; vorbilidende; verbilidende/

VOIRBRIEF Zie:
- voor brief; vorebrief;----; vorbrief/

VOIRBRULFT Zie:
- voirbruloft; voirbrulocht;voirbruutlocht; voirbruullocht; voirbrullocht;----/

VOIRBRULLOCHT Zie:
- voirbruloft; voirbrulocht;voirbruutlocht; voirbruullocht; ----; voirbrulucht; voirbrulft/

VOIRBRULOCHT Zie:
- voirbruloft;----; voirbruutlocht; voirbruullocht; voirbrullocht; voirbrulucht; voirbrulft/

VOIRBRULOFT; VOIR BRULOCHT; VOIRBRUUTLOCHT; VOIRBRUULLOCHT; VOIRBRULLOCHT; VOIRBRULUCHT; VOIRBRULFT = sub. verloving.
- sponsalia;
- fiancailles;
- Verlobung;
- engagement;
- noviazgo;

vpl.: T2/372.

VOIRBRULOFT OFT ONDERTROUWEN = taut. ondertrouw.
- publicatio matrimonii;
- publication de bans;
- Aufgebot;
- betrothal;
- amonestaciones;

vpl.: T1/372.

VOIRBRULUCHT Zie:
- voirbruloft; voirbrulocht;voirbruutlocht; voirbruullocht; voirbrullocht;----; voirbrulft/

VOIRBRUULLOCHT Zie:
- voirbruloft; voirbrulocht;voirbruutlocht;----; voirbrullocht; voirbrullucht; voirbrulft/

VOIRBRUUTLOCHT Zie:
- voirbruloft; voirbrulocht;----; voirbruullocht; voirbrullocht; voirbrulucht; voirbrulft/

VOIRCOMEN Zie:
- voorcemen; voercomen; vorecomen;----; vorcomen; vorecommen/

VOIRCOMMER; VORECOMMER; VOORCOMMER; VORCOMMER = sub. 1.erfdienstbaarheid op een goed rustende last 2.voorschuld 3. voorheffing belasting.
- 1.servitus; onus vel incommodum vel molestia nitens possessione aliqua 2.aes alienum hereditarium 3.exectio vectigaliorum;
- servitude 2.bien, chargé d'un impôt 3.dettes héréditaires

prelèvement d'impôt;
- 1.Servitut 2.Gebühren die bereits einem Gut obliegen 3.Erbschuld; Vorhebung der Steuer;
- 1.servitude 2.duties already attached to a property 3. inherited debts;
- 1.servidumbre ; carga; obligación; gravamen 2.deuda hereditaria 3.recaudar tributos de antemano;

vpl.: B1:Ra./1440/6; B1/68; C2/878,894; MGG 53.

VOIRCOPEN Zie:
- voorcoopen; vorecopen; voorcopen;----/

VOIRDACHTEN Zie:
- met ---- sinne/

VOIRDACHTER Zie:
- gedelibereert met ---- hertten ende meyningen/

VOIRDACHTICHEYT Zie:
- sonder ----/
- voordachticheyt; voredachtenheit; voredachticheit; voordachtigheit; vordachticheit; voredechticheit;----/

VOIRDAENE; VOREDAN; VOORDAN = adv. vervolgens; voortaan.
- deinde; postea; in posterum; posthac;
- ensuite; puis; désormais;
- ferner; sodann; fortan;
- then; henceforth;
- después; luego; en adelante; en lo futuro;

vpl.: T1/41,158.

VOIRDEEL Zie:
- bate ende ----/
- faveure oft ----/

VOIRDEEL ENDE BENEFICIE = taut. weldaad.
- beneficium;
- avantage et bénéfice;
- Vorteil;
- benefaction; benefit;
- ventaja y beneficio;

vpl.: T1/108.

VOIRDENISSE; VORDENISSE; VOORDENISSE; VOORDENESSE; VORDENESSE = sub. bevordering.
- commodum; emolumentum;
- avancement; promotion;
- Förderung;
- preferment;
- fomento;

vpl.: T2/131.

VOIRDER Zie:
- vordere; vorder;----/

VOIRDER; VORDER; VOORDER; VORDERE; VOERDER = hom.sub. 1.vorderaar 2.voorvader 3.adi. meer; de voorrang hebbende; verder; eerder 4.adv.verder.
- 1.postulator; petitor 2.maior nostri 3.prius; magis; posterus; insequens; proximus 4. amplius; patius; ulterius;
- 1.accusateur 2.ancêtre 3.avant anterieur à; complémentair 4. plus loin; ultérieur;
- 1.Kläger 2.Vorfahre 3.ferner; mehr; besser; weitere 4.ferner; weiter;
- 1.claimant; plaintiff 2.ancestor 3.higher; having precedence; following 4.further;
- 1.reclamante 2.antepasodo 3. antes ulterior 4.màs lejos;

vpl.: LPS 42; C1/15,127,309; BKB 5; T2/85; DVB 8.

VOIRDEREN Zie:
- van geenen ----/
- onse ----/
- voorderen; vorderen;----/

VOIRDEREN; VORDEREN; VOORDEREN; VERDEREN = hom.vb.1. behandelen; ten uitvoer brengen; volvoeren; bevorderen 2.sub.voorvaderen.
- 1.tracto I; persequor III; posco III; postulo I; exigo III; 2. maiores nostri;
- 1.exécuter; mettre à exécution contribuer; favoriser; 2.ancêtres;
- 1.ausführen; fördern 2.Vorfahren;
- 1.execute; further 2.ancestors
- 1.ejecutar; llevar a cabo; favorecer; activar; formentar; estimular 2.antepasados;

vpl.: T2/96,153; C1/309.

VOIRDEREN ENDE FAVORISEREN = bevorderen en begunstigen.
- faveo II;
- faire avancer et favoriser;
- fördern und begünstigen;
- further and favour;
- favorecer; proteger; amparar; patrocinar; defender;

vpl.: PB/III/314.

VOIRDEREN TIJDE = voorafgaande tijd.
- tempus superius;
- temps antérieur;
- vorhergehende Zeit;
- preceding time;
- tiempo anterior;

vpl.: T1/100.

VOIRDERINGE Zie:
- voorderinge; voerderinghe; vorderinge;----; vordringe; vordernisse; voordernisse; voi voirdernisse; vordernesse; voor deringhe/

VOIRDERLIJC Zie:
- vorderlijck; vorderlike; vorderlijc; voorderlijc;----/

VOIRDERNISSE Zie:
- forderonge; vorderinge; vordernisse; voordernisse;----; vordernesse/
- in ---- van huwelijcke/
- voorderinge; voerderinghe; vorderinge; voirderinge; vordringe; vordernisse; voordernisse;----; vordernesse; voorderinghe/

VOIRDERNISSE; VORDERNISSE; VOOR DERNISSE; VORDERNESSE = sub. aanspraak; eis; vordering.
- petitio; postulatio;
- demande; revendication;
- Anspruch;
- claim; demand;
- demanda; reivindicación;

vpl.: T1/123.

VOIRDERNISSEN VAN COMANSCAPEN = hulp bij handel.
- progressus commercii;
- en bénéfice d'activités commerciales;
- Hilfe beim Handel;
- assistance to trade;
- en beneficio de actividades comerciales;

vpl.: T1/496.

VOIRDERS Zie:
- voor ders; vorders;----
- vorden; vorderen; outvorderen; voreouderen; vorouderen; vooreouderen; voreouders; vorders; voorders;----; vordre/

VOIRDOCHTER Zie:
- voordochter;----; voredochter/

VOIRE Zie:
- elc voir al ende ---- de geheel scult/
- voore; vore;----; voor; vur; vorre; vuere/

VOIRE DE GEHEEL SCHULT = voor de hele schuld.
- in solidum;
- pour la dette entière;
- für die ganze Schuld;
- for the whole debt;
- para la deuda íntegra;

vpl.: T1/556.

VOIREN Zie:
- veuren; voeren;----; vouren; vueren; vuren; vuyren/
- vuuren; vuren; vueren; voeren; voren;----; vouren; vuyren/

VOIRGAANDE; VOREGAENDE; VOORGAENDE; VORGAENDE = adj. voorgaande.
- prior; praecedens;
- antérieur;
- vorhergehend;
- preceding;
- anterior;

vpl.: ACart 5.

VOIRGENOMPT; VOREGENOEMT; VOORGENOEMT; VOREGENOMT; VOREGENOEMPT = adi. voornoemd.
- supra dictus;
- susdit; précité;
- obengenannt;
- above, mentioned; afore-said;
- antes mencionado; precitado; susodicho; arriba mencionado;

vpl.: LPS 49.

VOIRGERICHT ENDE GEPREFEREERT = taut. bevoorrecht.
- praefero III et antepono III;
- favoriser; privilégier;
- bevorzugen; privilegieren;
- favour; privilege;
- favorecer; privilegiar;

vpl.: T1/113.

VOIRGEROERT Zie:
- voorgeroerde; voergeroert; voorgeroert;----; vuergeroert; vorgeroert; vurgeroert; voregeruert; voregeschreven; voorgeschreven; vorgeschreven; vurgeschreven/

VOIRGESEIDER Zie:
- voorsegde; vorssegd; voirsegde(n); voorseijt; voorseider; voorseijde(n); voorgeseijde; ----/

VOIRGESTELT ENDE GEINTENTEERT = taut. aangespannen; aanhangig gemaakt.
- litem intendo III;
- entamer; intenter;
- anhängig machen;
- lay a matter before a court;
- entablar; intentar;

vpl.: T1/116.

VOIRLE Zie:
- vornen; voorle; voerle;----; vorle; vuerle; vorne/

VOIRLEDEN TIDEN = verleden; voorbije tijd.
- tempus praeteritum;
- temps passé;

- vergangene Zeit;
- past time;
- tiempo pasado;

vpl.: LPS 53.

VOIRLIJVE Zie:
- te ----; te voorlive; te vorlijve/

VOIRLIVE Zie:
- voorlijff; voorlijve;----; vorlive; vorelief; voorlief; vorlijf; vorelijf; voerlijf/

VOIRMAELS Zie:
- voormaels; voermaels;----; voremaels; vormaels/

VOIRNEMEN; VORENEMEN;VOORNEMEN = vb. voor te nemen; ten doel te stellen.
-- propono III; decerno III;
- avoir l'intention; se proposer;
- vornehmen; beabsichtigen;
- intend; propose;
- tener la intención; intentar; proponerse;

vpl.: BVB 8.

VOIRNEMEN ENDE PROPOST = taut. voornemen.
- propositum;
- intention; projet; résolution;
- Absicht; Vorhaben;
- intention; resolution;
- intención; propósito;

vpl.: T1/235.

VOIRPROCES; VOREPROCES =sub. proces a quo;
- actio a quo; causa lis a quo;
- procès a quo;
- Prozess a quo;
- trial a quo;
- delante-proceso;

vpl.: T2/372.

VOIRRADE ENDE DELIBERACIE = taut. overleg; overweging.
- deliberatio;
- délibération;
- Ueberlegung; Beratung;
- deliberation;
- deliberación; reflexión; consideración;

vpl.: Ra.1495/3.

VOIRSATEN Zie:
- voe rderen; voirwaren; voirvoerderen; voorsaaten; voorsaten; voorsaeten;----/

VOIRSEGDE(N) Zie:
- voorsegde; vorssegd;- ---; voorseijt; voorseider; voorseijde(n); voorgeseijde; voirgeseider/

VOIRSORGER Zie:
-voorsorgher; voresorger;voorsorger;----/

VOIRSPRAECKER Zie:
- voirsprake;----; vorespraker; voorsprake; vorespraec; vorespraic; vorespreke; voresprec; vorespreek; vorespreeck/

VOIRSPRAKE Zie:
- actie die een advocaet oft ---- doet voire zijnen arbeyt ende tale/
- voorspreke; voorspreker;voorspreck; voresprake; voorsprake;----; vorsprake; vorespraec; vorespraic; vorespreke; voresprec; vooresprеek; voorespreeck/

VOIRSPRAKE; VOIRSPRAECKER; VORESPRAKER; VOORSPRAKE; VORSPRAKE; VORESPRAEC; VORESPRAIC; VORESPREKE; VORESPREC; VORESPREEK; VORESPREECK = sub. woordvoerder; raadsman; advocaat.
- advocatus; patronus; orator; interpres;
- avocat; porte-parole;
- Redner; Sprecher; Berater; Rechtsanwalt;
- spokesman; speaker; barrister; lawyer;
- abogado; defensor; portavoz; consultor jurídico; consejero;

vpl.: T1/609; C3/46.

VOIRSPROKEN Zie:
- actie van ---- voirwaerden/

VOIRSTEET = vb. voorstaat; heugt.
- in memoria est; in memoria habeo II;
- rappeler; se souvenir;
- sich erinnern;
- remember;
- recordar;

vpl.: BVB 31.

VOIRT = adv. verder.
- porro; protinus;
- en avant;
- ferner; weiter;
- further;
- en adelante;

vpl.: BVB 29.

VOIRTAEN; VORTAEN; VOORTAEN ; VOORDAEN; VORDAEN; VOORTDANE; VORTAN; VORTANNE; VORTANE; VOERDANE; VORDAN = adv. voortaan.
- in posterum; post hac;
- désormais; dorénavant; à l'avenir;

- künftig; hinfort;
- henceforward;
- en adelante; desde ahora; en lo futuro;

vpl.: ACart 7; Lo1/12.

VOIRTGEBRACHT =vb. voortgebracht.
- produco III; profero III;
- faire observer; produire;
- produzieren;
- produce;
- poner de relieve; producir;

vpl.: DVB 7.

VOIRTGEJAGEN = vb. voortzetten.
- continuo III; profero III;
- continuer; poursuivre;
- weiterführen;
- continue;
- continuar; proseguir; seguir;

vpl.: T1/38.

VOIRTSETTERE Zie:
- acteur ende ----/

VOIRTSPRAICKXTER; VORESPREECSTER; VOORSPREECSTER; VORESPRECSTER = voorspreekster.
- patrona; deprecator defensor; femineus, muliebris;
- défenseuse; intercesseuse; avocate;
- Fürsprecherin;
- advocate;
- defensora; intercesora;

vpl.: T2/61.

VOIRTSTELDERE = sub. voorsteller.
- qui aliquid objicit, docet, fingit;
- qui fait une proposition;
- Person die mit einer Behauptung gekommen ist;
- person who has produced a statement;
- proponedor;

vpl.: T2/178.

VOIRTVAREN Zie:
- voortsvaren; vortvaren;voortvaren;----; voorvaeren/

VOIRTWRACHTEN = vb. verder werken.
- opus, operam continuo III;
- continuer le travail;
- weiter arbeiten;
- to work further, farther;
- seguir trabajando;

vpl.: T1/243.

VOIRVAREN Zie:
- voerderen;----; voirvoerderen; voorsaaten; voorsaten;

voorsaeten; vorevaeren; vorevaerders; voorvaeren; vorevaren/

VOIRVLUCHTICH; VOIRVLUCHTIG VOREVLUCHTICH; VOORVLUCHTICH; VORTVLUCHTICH; VOORTVLUCHTICH; VOREVLOCHTICH; VOERVLUCHTIG = adi. voortvluchtig.
- fugitivus;
- en fuite;
- flüchtig;
- fugitive;
- fugitivo; forajido; huído; huidizo; en fuga;

vpl.: T2/263; Lo4/506; C1/19.

VOIRVLUCHTICHEYDEN ENDE ONTVREMDIGEN DER GOEDEN = onttrekking van goederen.
- detractus bonorum;
- soustractions de biens;
- Entziehung von Güter;
- withdrawal of goods;
- sustracción de bienes;

vpl.: T1/566.

VOIRVOERDEREN Zie:
- voerderen; voirvaren;----; voorsaaten; voorsaeten; voirsaten/

VOIRVORDERS Zie:
- voorvoorders; vorevorders; voorvorders;----; vorevorderen/

VOIRWAERDE Zie:
- voorwardt; vorewaerde; voorwaerde;----; vorwaerde; vorewarde; vorewerde; voreworde; vorewoirde; voirwairden/

VOIRWAERDEN Zie:
- actie van voirsproken ----/

VOIRWAIRDE ENDE PACTIE =taut. overeenkomst.
- pactum; conventus;
- pacte; accord; convention;
- Vereinbarung ;
- agreement;
- contrato; convenio; pacto; ajuste;

vpl.: T1/546.

VOIRWAIRDE OFT BESPREC = taut. voorwaarde.
- condicio;
- condition;
- Bedingung;
- condition;
- condición;

vpl.: T1/413.

VOIRWAIRDEN Zie:
- actie dair twee ongenoemde ----

ende contracten tsamen vergairderen/
- actie om ---- ende transactien te doen/
- geveynsder oft looser ----/
- hijlicxer ----/
- huwelijcxer ----/

VOIS Zie:
- voijse;----; voys; vooys; voose; voise; voyx; voix; voyse/

VOIS OFT CONSULTE = taut.stem; consult; raadpleging.
- consultatio;
- voix; consultation;
- Konsultation;
- consultation;
- consulta;

vpl.: PvB1/424.

VOIS OFT OPINIE = taut. stem of opinie.
- vox aut opinio;
- voix ou opinion;
- Stimme oder Meinung;
- voice or opinion;
- consulta;

vpl.: PvB1/566.

VOISE Zie:
- voijse; vois; voys; vooys; voose;----; voyx; voix; voyse/

VOISE DECISIVE = beslissende stem.
- votum ultimum;
- voix decidée;
- entscheidende Stimme;
- decisive voice;
- voz decisiva; voto decisivo;

vpl.: PvB6/50; PvB3/103.

VOISE DELIBERATIEF; DELIBERATYFF = beslissende stem; beraadslagende stem.
- votum decisivum; vox;
- vote décisif;
- entscheidende Stimme;
- decisive vote; deliberathing vote;
- voz decisiva; voto decisivo; vox deliberativa;

vpl.: PvB6/319.

VOISEN Zie:
- pariteijt van ----/
- bij pluraliteijt van ----/
- bij de meeste ---- ghekosen/

VOISEN OFT OPINIEN = stemmen of meningen.
- suffragia aut opiniones;
- suffrages ou opinions;
- Stimmen oder Meinungen;
- votes or opinions;
- voces u opiniones;

vpl.: C1/585.

VOISGEVER Zie:
- voixgever;----; voyxgever; vooysgever/

VOISTER Zie:
- voorster; voorsteren; vorster; vurster; voster;----/

VOISTERCOREN Zie:
- vorsterscoren; vurstercoren; vostercoren;----/

VOISTERGELT Zie:
- voerstergelt; vorstergelt; vurstergelt; vostergelt;----;/

VOIT Zie:
- voet; voot; vuet;----/

VOITURE; VOYTURE; VEITURE= rijtuig; vervoermiddel voor personen.
- vehiculum;
- voiture;
- Wagen; Führwerk;
- carriage;
- coche; carruaje;

vpl.: PvB5/407; PvB7/290.

VOIX Zie:
- de meeste ---- is de minste vervangende/
- voijse; vois; voys; vooys; voose; voise; voyx;-----; voyse/

VOIX DECISIEF = beslissende stem.
- vox decisiva;
- voix décisive;
- entscheidende Stimme;
- decisive vote;
- voz decisiva;

vpl.: PB/III/103; C1/1.

VOIX DELIBERATYFF; DELIBERATIEF = beraadslagende stem; beslissende stem.
- vox deliberativa; vox decisivum
- voix délibérative; voix décisif;
- beratschlagende Stimme; entscheidende Stimme;
- deliberating vote; decisive vote;
- voz deliberante; voz decisiva; voto decisivo;

vpl.: PB/II/208; PvB6/319.

VOIXGEVER; VOISGEVER;VOYXGEVER; VOOYSGEVER = sub. die stemrecht bezit.
- qui ius suffragii habet;
- votant;
- Stimmberechtigter;
- voter;
- que tiene derecho de sufragar;

vpl.: Lo2/744.

VOL Zie:
- vullen slijc ---- ten tappe/

VOL ERFFLEEN = erfelijk leen in zijn totaliteit zonder beperkingen.
- mutuatio hereditaria plena ac tota;
- fief héréditaire dans sa totalité sans restrictions;
- erbliches Lehngut in seiner Ganzheit ohne Beschränkungen;
- hereditary feudal tenure in its totality without restrictions;
- feudo hereditario pleno y total;

vpl.: DVB 45.

VOL GERICHT = rechtszitting waarin alle schepenen met drossaard, schout en officier aanwezig zijn, sub.
- sessio iuris coram omnibus scabinis cum magistratu suo;
- séance devant tous les échevins avec bailli ou procureur;
- Gerichtssitzung, wobei alle Schöffen mit Drost, Schulze oder Offizier anwesend sind;
- court session at which all magistrates are present;
- audiencia en presencia debtodos los regidores con bail, alcalde o oficial;

vpl.: Bs/4; C2/1028.

VOLANTE DESPECHE = sub. ijlbrief.
- littera volans;
- lettre exprés; dépesche volante;
- Eilbrief;
- express letter;
- carta de urgencia;

vpl.: PvB6/37; PvB10/350.

VOLBEDRACH; VULBEDRACH = sub. volledig bewijs.
- demonstratio plena;
- preuve péremptoire;
- vollständiger Beweis;
- full evidence;
- prueba completa;

vpl.: PvB1/99.

VOLBRENGEN ENDE VOLVUEREN= taut. voltooien.
- perficio III;
- exécuter; achever; terminer;
- beenden; fertigstellen;
- complete; finish;
- ejecutar; llevar a cabo; llevar a término;

vpl.: T1/458.

VOLBRENGER OFT EXECUTEUR= taut. uitvoerder.
- exsecutor;
- exécuteur;
- Vollstrecker;
- executor;
- ejecutor;

vpl.: Lo3/14.

VOLBRENGHEN ENDE EFFECTUEREN = taut. ten uitvoer leggen.
- efficere;
- accomplir; effectuer;
- vollstrecken;
- to carry into effect;
- efectuar; realizar; llevar a cabo; poner en efecto;

vpl.: PB/II/19.

VOLC Zie:
- 't ---- in rumore trecken/

VOLCH Zie:
- bij ordre ende ----/

VOLCHEEDEN Zie:
- om ---- te zijn/
- twee ----/

VOLCHEET Zie:
- volgeed; volscheede;----; volge-eet/

VOLCHT Zie:
- vreempt goet ---- den Heere/

VOLCK OFT PEUPEL = taut. meer dan 10 personen.
- populus;
- groupe de plus de dix personnes;
- Gruppe von mehr als zehn Personen;
- group of more than ten persons;
- grupo de más de diez personas;

vpl.: T1/359.

VOLCKE VAN WAPENEN = sub. krijgsvolk.
- milites;
- troupes; soldats;
- Truppen;
- soldiers; soldiery;
- gente de armas;

vpl.: PvB1/11.

VOLCKHEEDE; VOLGEEDE = sub. eed van de eedhelper(s).
- juramentum;
- serment de conjuré(s);
- Eid des Eidhelfers;
- oath of the confederates;
- juramento de los que afirman un otro juramento;

vpl.: Cr2/1328.

VOLCOMELIC ENDE WAEL = volledig en goed.
- plene et bene;
- complétement et bien;
- genügend und gut;
- completely and well;
- completamente;

vpl.: Ra.1440/11.

VOLCOMELIJC ENDE GEHEELIJC = taut. geheel.
- totaliter;

- complètement; entièrement; tout entier;
- ganz; völlig; vollkommen;
- whole; entire; complete;
- completamente; totalmente;por entero;

vpl.: T1/224.

VOLCOMELIJCK Zie:
- rustelijck; vredelijck ende ----/

VOLCOMELIJCK ENDE DOECHDELIJCK = taut. deugdelijk.
- probo;
- complétement et juste;
- tüchtig; gültig; gehörig;
- sound; valid;
- firmemente y perfectamente;

vpl.: LPS 60.

VOLCOMELIJCK; PEIJSELIJCK ENDE VREEDELIJCK = taut. onroerend of roerend goed in volkomen bezit hebben zonder daarin op enigerlei wijze gestoord te worden.
- pacatus;
- paisible;
- vollständig und friedlich;
- completely and peacefully;
- tranquilamente y completamente enteramente;

vpl.: DVB 114.

VOLCOMEN ENDE GEHEELE =taut. volledig.
- completus;
- complet; intégral;
- völlig;
- complete;
- completo; entero; integral;

vpl.: T1/116.

VOLCOMENTLIJCK ENDE WAEL = taut. volkomen.
- perfecte;
- complètement;
- vollkommen;
- perfect;
- perfectamente;

vpl.: MGG 16.

VOLCOMINGE Zie:
- volcominge;----; vulcominge/

VOLCOMMEN Zie:
- met waerheyden ---- en cannen/

VOLCOMMEN VAN SIJNEN VERMETE = volledige aanklacht.
- accusatio plena;
- complet dans son accusation;
- ganz richtig in seiner Anklage;
- complete in his accusation;
- plena acusación;

vpl.: Lo5/158.

VOLCOMMEN WESENDE = de vereiste stappen ondernomen hebbende.

- diligentia;
- exacta perfecta; avoir accompli les diligences;
- die erforderlichen Schritte gemacht habend;
- having taken the necessary steps;
- haber realizado los trámites;

vpl.: Lo4/448.

VOLCOMMINGE; VOLCOMINGE; VULCOMINGE = sub. uitvoering.
- exsecutio;
- exécution;
- Ausführung;
- execution;
- ejecución;

vpl.: Lo3/70.

VOLDAEN ZIJN VAN COOPMANSCHAP = zijn koopwaren betaald hebben .
- merces suas satisfecisse;
- avoir le payement de sa vente;
- seine Kaufwaren bezahlt haben;
- having paid his merchandise;
- haber pagado sus mercancias;

vpl.: C1/609.

VOLDER Zie:
- tot ---- betaelinghe/
- vulder;----; voller; volre; vuller; vulre/

VOLDERSKETEL OF COMME =sub. wolverfketel of kom.
- ahenum ad colorem inducendum lanae;
- chaudière ou cuve de foulon;
- Wollfarbekessel;
- wool-deying tub;
- caldera para tenir;

vpl.: C1/620.

VOLDINGHDE SAECKEN = afgesloten procedures.
- causae clausae;
- causes complètement débattues;
- abgeschlossene, vollendete Sachen;
- closed proceedings;
- asunto judicial completamente concluído;

vpl.: Lo3/44.

VOLDINGHEN ENDE BELEIJDEN = het voor en tegen uitvoerig bespreken.
- multis verbis disputo I;
- débattre complètement;
- ausführlich besprechen;
- discuss;
- debatir completamente;

vpl.: Lo6/558.

VOLDOEN Zie:
- comen ende te ----/
- nair te comen ende te ----/

- ten besneden tijde niet ----/

VOLDOEN ENDE FURNEREN =taut. leveren; verschaffen; voorzien.
- praebeo II; suggero III; subministro I;
- fournir; procurer;
- liefern; verschaffen; hinzuziehen; beschaffen;
- furnish; produce;
- entregar; sumministrar; proporcionar;

vpl.: PvB1/481; Ca2/409; B2/29, 207; C2/1015.

VOLDOENE Zie:
- actie tegen te ----/

VOLDOENINGHE Zie:
- redres en ----/

VOLDOET Zie:
- actie tegen niet en ----/

VOLEIJNDEN ENDE VOLSCHIEDEN = taut. beeindigen.
- finio IV;
- accomplir et terminer;
- beendigen;
- finish;
- acabar; terminar;

vpl.: C1/612.

VOLEIJNT HEBBEN = beeindigd hebben.
- finisse;
- avoir terminé;
- beendigt haben;
- have finished;
- haber acabado;

vpl.: C1/611.

VOLEN Zie:
- voelen;----; vuelen; vollen; voullen; vollin; volin; volijn/

VOLGCHEEDEN Zie:
- met presentie van ----//

VOLGEED; VOLSCHEEDE; VOLCHEET; VOLGE-EET = sub. iemand die zweert dat een afgelegde eed de zuivere waarheid is; eedvolger.
- unus, qui iurat, ut iusiurandum prius veritas pura est; foederatus;
- celui qui jure que la prestation du serment, est la vérité vraie; qui se conforme à son serment;
- jemand der schwört dasz den geleisteten Eid die reine Wahrheit ist; Eidfolger;
- following-up oath; confederate;
- juramento supletorio; que signe su juramento, que cumple su complimiento de juramento;

vpl.: C1/401; C2/814.

VOLGEEDE Zie:
- volckheede;----/

VOLGE-EET Zie:
- volgeed; volscheede; volcheet; ----/

VOLGEN Zie:
- bevel om te ----/
- een goet ----/

VOLGEN ENDE AENCLEVEN =taut. nauw verbonden met; behoren tot.
- adhaereo II; attineo II; pestineo II;
- adhérer à appartenir; concernir;
- in genauester Verbindung stehen mit; gehören;
- closely related with; belong to;
- pertenecer; ser de;

vpl.: T1/118; C1/44.

VOLGEN ENDE GERESTITUEERT TE WORDEN = taut. teruggeven.
- restituere;
- restituer;
- zurückgeben;
- follow and to be restituted;
- restituir; devolver;

vpl.: C1/596.

VOLGEN ENDE VERSTERVEN = taut. vererven.
- hereditate ad aliquem pervenio IV;
- échoir en héritage;
- vererben;
- inherit;
- pasar por herencia; rendirse por herencia;

vpl.: C1/305/2.

VOLGENDE Zie:
- sich reguleren ----/

VOLGENDE ENDE CONSECUTIJF = taut. tijdsorde op elkander volgend; achtereenvolgend.
- consequens;
- consécutif;
- hintereinander;
- successive; consecutive;
- consecutivio;

vpl.: T1/606.

VOLGERICHT Zie:
- vol gericht ----/

VOLGHEEDEN Zie:
- presentie van ----/

VOLGINGE OFT PAIJE = sub. verbinding.
- coniunctio;
- assemblage;
- Verbindung;
- connection;

- ensambladura; enlace; conexión relación; obligación;
vpl.: PvB5/572.

VOLIAEREN Zie:
- tot sinen ----/

VOLIJN Zie:
- voelen; volen; vuelen; vollen; voullen; vollin; volin;----/

VOLIN Zie:
- voelen; volen; vuelen; vollen; voullen; vollin;----; volijn/

VOLJAERT; VULJAERT = adv. volwassen; mondig.
- adultus; sui iuris;
- adulte; majeur; hors de tutelle;
- erwachsen; mündig;
- adult; of age;
- adulto; mayor de edad;
vpl.: C1/676; Cu1/240.

VOLKOMELIJK, ONGHESTOORT TER GOEDER TROUWE BESITTEN = taut. in vrede durend bezitten.
- in pace diu possidere;
- posséder pacifiquement; sans trouble; de bonne foi;
- in Friéden dauernd besitzen;
- possess lastingly in peace;
- poseer continuamente en paz;
vpl.: C1/175.

VOLKOMEN Zie:
- tot sijne ---- jaere/

VOLKOMENTLIJK ENDE RUSTELIJCK ENDE VREDELIJCK; RUSTELIJK; VREEDELIJK = taut. vredig.
- placide ac tranquille;
- paisible;
- friedlich;
- peacefully;
- pacificamente y tranquilamente;
vpl.: MGG 4,43; BVB 193; DVB 4,14,40.

VOLLADEN; VULLADEN = adi. geladen.
- oneratus;
- chargé;
- geladen; vollgeladen;
- loaded;
- cargado(a);
vpl.: Lo4/266.

VOLLADINGE; VULLADINGE =sub. volledige lading.
- onus completum;
- chargement complet;
- vollständige Ladung;
- complete cargo;
- carga completa;
vpl.: Lo4/228.

VOLLE Zie:
- in haere ---- leden als naer oudts/
- in ---- tochte sitten/
- in hun ---- vigeur/
- met ---- stoel van de schepenen/
- sijn ---- vette prouffiteren/
- wesende in ---- machten/

VOLLEBIER Zie:
- vulbier; vullebier;----/

VOLLEGEN = vb. nakomen ener verplichting vervullen.
- exsequor III;
- remplir; observer; s'acquitter de; exécuter;
- eine Pflicht nachkommen; erfüllen;
- honour an obligation; meet an obligation;
- cumplir; dar cumplimiento a; ejecutar; observar;
vpl.: MGG 52.

VOLLEIJDEN Zie:
- volleyden;----/

VOLLEN Zie:
- goeden in ---- bedde vercreghe/
- in ---- vigeur ende gestelte-nisse/
- in ---- bedde/
- in ---- stoele/
- ten ---- bedinghen/
- voelen; volen; vuelen;----; voullen; vollin; volin; volijn/

VOLLEN; VULLEN = sub. vervilten.
- quod e coactis fit;
- se feutrer;
- verfilzen;
- to felt;
- fieltrarse; fieltrar;
vpl.: PvB6/138.

VOLLEN LEENE = leen zonder beperkingen.
- mutuatio plena ac tota;
- fief sans restrictions;
- Lehnsgut ohne Beschränkungen;
- feudal tenure without restrictions;
- feudo pleno y total;
vpl.: DVB 39,42,111.

VOLLEN THOEN = volledig bewijs.
- probatio completa;
- preuve complète;
- vollständiger Beweis;
- complete proof;
- prueba completa;
vpl.: T2/30; T1/367.

VOLLENS Zie:
- vuylisse; vuylnisse; vuulnisse; vulnisse; vullenisse; vullens; vullensch; vullinx;----; vullings; fullinx/

VOLLER Zie:
- vulder; volder;----; volre; vuller; vulre/

VOLLEYDEN; VOLLEIJDEN = vb. ten einde brengen; voltooien; beeindigen.
- in finem ducere; absolvere;
- terminer; achever;
- zu Ende führen; vollenden;
- to bring to an end; complete; finish;
- llevar a término alguna cosa; acabar; terminar; concluir; llevar a cabo;

vpl.: Cr2/1013/14; Lo6/522.

VOLLIJN Zie:
- volen; vuelen; voelen; vollen; voullen; volin; vollin; ----/

VOLLIN Zie:
- voelen; volen; vuelen; vollen; voullen;----; volin; volijn/

VOLLUUD Zie:
- al zo saen als die diefclocke ---- es/

VOLMACHT Zie:
- acte van ----/

VOLMACHT OFT PROCURATIE = taut. volmacht.
- procuratio;
- pouvoir ou pro curation;
- Vollmacht;
- full powers;
- poder o autorización;

vpl.: Lo3/272.

VOLMACHTICHDENS = sub.pl.gevolmachtigden.
- delegatus; procurator; syndicus;
- plénipotentiaire; fondé de pouvoirs; mandataire;
- Bevollmächtigter;
- plenipotentiary; authorized person;
- apoderado; mandatario; locatario;

vpl.: BVB 72.

VOLMAECKTE WERCKEN = voltooide bouwwerken.
- aedificationes completae;
- ouvrages achevés;
- vollendete Bauten;
- completed buildings;
- edificios terminados;

vpl.: Lo1/620.

VOLMAGHT Zie:
- acte van ----/

VOLMAKENE Zie:
- totten ----/

VOLMOLEN Zie:
- volmoelen; volmolene; volmoolne;----; volmolne; volmuelne; volmuelen/

VOLMOLENE Zie:
- volmoelen;----; volmoolne; volmolen; volmolne; volmuelne; volmuelen/

VOLMOLNE Zie:
- volmoelen; volmolene; volmoolne; volmolen;----; volmuelne; volmuelen/

VOLMOOLNE Zie:
- volmoelen; volmolene;----; volmolen; volmolne; volmuelne; volmuelen/

VOLMUELEN Zie:
- volmoelen; volmolene; volmoolne; volmolen; volmolne; volmuelne;----/

VOLMUELNE Zie:
- volmoelen; volmolene; volmoolne; volmolen; volmolne;----; volmuelen/

VOLRE Zie:
- vulder; volder; voller;----; vuller; vulre/

VOLSCHEEDE Zie:
- volgeed; ----; volcheet; volgeeet/

VOLSCHIEDEN ENDE VOLEIJNDEN = taut. beeindigen; uitvoeren; ten uitvoer leggen.
- finio III; conficio III; perficio III ;
- accomplir et terminer; executer;
- beendigen; volstrecken;
- finish; execute;
- acabar; terminar; ejecutar; efectuar;

vpl.: C1/122,612.

VOLSCHIJEN ENDE TER EXECUCIEN LEGGEN = taut. uitvoeren.
- exsequor III;
- exécuter; mettre à exécution;
- zur Ausführung bringen;
- execute;
- ejecutar; poner en ajecución;

vpl.: T1/516.

VOLSTANDICH Zie:
- volstantige;----; vulstandich; volstantich; volstentich/

VOLSTANTICH Zie:
- volstantige; volstandich; vulstandich;----; volstantich/

VOLTONEN Zie:
- volthoonen;----/

VOLUNTAIRE CONDEMNATIE Zie:
- acte van ----/

VOLUNTAIRE CONDEMNATIE = vrijwillige veroordeling; vrijwillige schulderkenning.
- condemnatio voluntaria;
- condemnation volontaire;
- freiwillige Verurteilung; Schuldbekenntnis;
- voluntary condemnation; self-accusation;
- condena voluntaria; reconocimiento de culpa voluntario;

vpl.: Lo5/164; B2/121.

VOLUNTARIJS ENDE WILLENTLIJC = taut. vrijwillig.
- voluntarius;
- volontaire;
- freiwillig;
- voluntary;
- a voluntad; voluntario;

vpl.: T1/298.

VOLUPTUEUS Zie:
- nootelijck ende niet ----/
- voluptuair ----/

VOLSCHIEDEN Zie:
- voleijnden ende ----/

VOLUM Zie:
- volumen; volumene; volume; ----; volumme/

VOLUME Zie:
- volumen; volumene;----; volum volumme/

VOLUMEN; VOLUMENE; VOLUME; VOLUM; VOLUMME = sub. boekdeel.
- volumen;
- volume;
- Band;
- volume;
- volumen;

vpl.: C1/701; T2/290.

VOLUMENE Zie:
- volumen;----; volume; volum; volumme/

VOLUMME Zie:
- volumen; volumene; volume; volum;----/

VOLUPTUAIR = adi. weelderig; wulps.
- voluptuarius;
- voluptueux; sensuel;
- wollüstig;

- lascivious; luxurious;
- voluptuoso;

vpl.: C2/786.

VOLUPTUEUS = adv. weelderig.
- voluptuosus;
- exubérant;
- luxuriös;
- voluptuous;
- voluptuosamente;

vpl.: C1/486.

VOLUPTUEUSE EDIFICIEN = weelderige bouwwerken.
- aedificia luxuriosa;
- constructions luxueuses;
- prachtvolle Bauwerke;
- luxurious buildings;
- obras lujosas; edificios suntuosos;

vpl.: Lo1/322.

VOLVAERDICH Zie:
- volveerdich;----; vulvaerdich; volveirdigh/

VOLVEERDICH; VOLVAERDICH; VULVAERDICH; VOLVEIRDIGH = adi. volwaardig.
- cum pretio pleno;
- pleinement valable;
- vollwertig;
- of full value;
- perfectamente válido;

vpl.: PvB1/478.

VOLVEIRDIGH Zie:
- volveerdich ; volvaerdich; vulvaerdich;----/

VOLVEUREN; VOLVOEREN; VULVOEREN; VOLVOREN VOLVUEREN = vb. uitvoeren.
- efficio III; exsequor III; perficio III ; conficio III;
- exécuter; mettre à exécution;
- ausführen; vollbringen; vollstrecken; vollziehen;
- to perform; to execute; fulfil;
- efectuar; ejecutar; llevar a cabo;

vpl.: T1/15,271; T2/88; Lo3/538.

VOLVEURT = ppf. volvoeren.
- ad exitum; effectum; adducere III; consummare; exsequi;
- finir;
- beenden;
- finish;
- ejecutar; llevar a cabo;

vpl.: T2/270.

VOLVOEREN Zie:
- volveuren; volvueren ;----; vulvoeren; volvoren/

VOLVOREN Zie:
- volveuren; volvueren; volvoeren

vulvoeren;----/

VOLVUEREN Zie:
- volveuren;----; volvoeren; vulvoeren; volvoren/

VOLVUEREN ENDE VOLBRENGEN = taut. voltooien.
- perficio III;
- exécuter; achever; terminer;
- beenden; fertigstellen;
- complete; finish ;
- ejecutar; llevar a cabo; llevar a término;

vpl.: T1/458.

VOLWERKEN Zie:
- volwrachten;----; vulwerken/

VOLWRACHTEN; VOLWERKEN; VULWERKEN = vl. volbrengen.
- perficio III;
- accomplir; exécuter;
- vollbringen ; vollenden;
- to execute; to fulfil;
- cumplir; ejecutar; llevar a cabo;

vpl.: T1/243.

VOMITIVE Zie:
- medecyne ----/

VOND; VONDE; VONT; VONTGOET VONDGOET = sub. gevonden voorwerp.
- res inventa;
- chose trouvé;
- gefundenes Gut;
- found object;
- objeto encontrado;

vpl.: C1/658; Lo6/4.

VONDE Zie:
- loose ----/
- vond;----; vont; vontgoet; vondgoet/

VONDE EN SCHATTE = taut. schatvondst.
- inventum thesauri;
- trouvaille d'un trésor;
- Fund eines Schatzes;
- find of a treasure;
- hallazgo de un tesoro;

vpl.: T1/310.

VONDEL Zie:
- vonder; vlonder;----; vondere; vonderen; vlonger/

VONDELINGERSSE Zie:
- vundelingersse;----/

VONDELINGERSSE = ambtenaar belast met het toezicht op vondelingen.
- minister qui curam habet pro infantibus expositis;
- fonctionnaire chargé des enfants trouvés;

- Beamter belastet mit der Aufsicht auf Findlingen;
- the surveillance of foundlings;
- empleado público en cargado de vigilancia sobre expósitos;

vpl.: PB/IV/280.

VONDEN Zie:
- actie van argeliste oft van subtijlen ende bedriegelijcken oft loozen ----/
- bedriegelijcken oft loozen ----/
- goede ---- ende sollercie/
- listighe ----/
- underbriet ----/

VONDEN ENDE OPSETTEN = taut. scherpzinnigheid; slimheid.
- sagacitas;
- pénétration; perspicacité; sagacité;
- Scharfsinn; Schlauheit;
- acumen; penestration;
- agudeza; ingeniosidad; sutileza perspicacia; sagacidad;

vpl.: T1/300.

VONDER; VLONDER; VONDEL; VONDERE; VONDEREN; VLONGER = sub. vonder; vlonder; heul; bruggetje.
- ponticulus sublicius;
- traverse; planche; espèce de petit pont de bois sur un fossé; sur un petit courant d'eau; madrier qui sert de pont;
- Steg; kleine Brücke;
- plank-bridge; foot-bridge;
- pasadero; pequeño puente de madera subre una zanja o un corriente de agua; tabla que sirve de puente; puentecillo; balsa;

vpl.: BVB 189; DVB 10; Lo5/306 PvB6/132; T2/372.

VONDERE Zie:
- vonder; vlonder; vondel;----; vonderen; vlonger/

VONDEREN ENDE STICHELEN = taut. smalle losse bruggetjes.
- pons angustus;
- pont mobile; traverse;
- Steg;
- narrow mobile bridges;
- pasadero; puentecillo móvil;

vpl.: T1/255.

VONDGOET Zie:
- vond; vonde; vont; vontgoet; ----/

VONISSE QUALIJC WIJSEN = vonnis vellen zonder last van de Heer van de officier.
- indico I sine mandato;

- prononcer une sentence sans mandat du seigneur ou du procureur;
- ein Urteil sprechen ohne Auftrag des Herrn oder Offizieren;
- pass sentence without mandate of the lord or officer;
- pornounciar una sentencia sin mandato del señor o del fiscal;

vpl.: T1/16.

VONNIS BIJ BRIEFLEZING = uitspraak van schepenen ten aanzien van schepenschuldbrieven die achterstallig zijn en verhaalbaar op de schuldenaar en diens goederen als onderpand.

- sententia scabinorum circa syngraphas scabinorum, quae residuae sunt et repetundae ad debitorem et bona eius ut pignus;
- sentence des échevins en vue des obligations arrièrées et recouvrables au redevable et à ses biens comme gage;
- Urteil von Schöffen was betrifft rückständige Schöffen Schuldscheine;
- sentence by reading of a letter;
- sentencia por lectura; sentencia por regidores sobre reconocimientos de deudas sin pagar recuperables sobre el deudor y los bienes del mismo como garantía;

vpl.: vdV/107; B1; C2/901.

VONNIS CONDEMNATOIR = veroordelend vonnis.

- sententia condemnatoria;
- sentence condemnatoire;
- kondemnierendes Urteil;
- condemning judgment;
- sentencia condenatoria;

vpl.: C1/322.

VONNIS CONTUMACIAEL = sub. verstek vonnis wegens wederspannigheid.

- judi cium in absentia propter contumaciam;
- arrêt par contumace à cause de rebellion;
- Urteil in Kontumasz wegen Widersetzlichkeit;
- judgment, sentence in one's absence because of contumacy;
- sentencia en ausencia y rebeldia;

vpl.: PvB6/39; B2/133.

VONNIS DEFINITIF; VONNISSE DIFFINITIFF; DIFFINITYFF = onherroepelijk vonnis; vonnis in kracht van gewijsde.

- sententia definitiva; sententia irrevocabilis;
- sentence irrévocable; jugement definitif; sentence definitive;
- unwiderruflich Urteil; rechtskräftiges Urteil; entscheidendes Urteil;
- final judgment; final sentence; definitive sentence; definitive judgment;
- veredicto definitivo; sentencia definitiva; sentencia en autoridad de cosa probada; auto definitivo;

vpl.: C1/261,286; B2/123; C1/327; vdV/112; B1; C2/502.

VONNIS DES DOODTS = doodvonnis.

- sententia qua aliquis capitis condemnatus; supplicium ultimum;
- sentence de mort;
- Todesurteil;
- death-sentence;
- sentencia; pena de muerte;

vpl.: C1/586.

VONNIS INTERLOCUTOIR = tussenvonnis.

- intersententia;
- jugement interlocutoire;
- Zwischenurteil;
- interlocutory sentence;
- interlocutorio;

vpl.: C1/286.

VONNIS TEN COMMUNICATOIREN GEWESEN = rechterlijke uitspraak na een ingekomen mededeling.

- sententia post communicationem intro ventam;
- sentence judiciaire après communication déposée;
- Urteilsverkündigung nach eingegangener Mitteilung;
- judicial pronouncement after entered announcement;
- sentencia después de un informe recibido;

vpl.: B2/37.

VONNIS VAN CONTUMACIE; VONNISSE CONTUMACIAEL = vonnis wegens wederspannigheid; vonnis bij verstek.

- sententia propter contumaciam; sententia aliquo absente;
- jugement à cause de rébellion; jugement par contumace;
- Urteil wegen Widersetzlichkeit; Kontumazurteil;
- judgment because of contumacy; sentence by default;
- sentencia por rebeldía; sentencia en costumacia;

vpl.: B2/133; C2/503; vdV/119; B1; PvB6/39.

VONNISLIC Zie:
- vonnislijc; vonnislike; vonnisselike;----/

VONNISLIJC; VONNISLIKE; VONNISSELIKE; VONNISLIC = adv.bij vonnis.
- iudicialiter; iudiciarie per sententiam;
- par arrêt; par sentence;
- bei Urteil; bei Urteilsspruch; gerichtlich; urteilsmâssig;
- by judgement; by sentence;
- por auto; por sentencia;

vpl.: Lo4/568; T1/240,273; T2/20; Lo3/112.

VONNISLIJCKEN BANNEN = bij rechterlijk vonnis uitwijzen uit een bepaald gebied.
- per sententiam iudicialem expellere, ex territorio certo;
- bannir par sentence, d'un certain gouvernement;
- durch gerichtliches Urteil ausweisen, aus einem bestimmten Gebiet;
- exile by court-order, out of a strict territory;
- desterrar por auto judicial de fyo territorio;

vpl.: C1/388.

VONNISLIKE Zie:
- vonnislijc;----; vonnisselike; vonnislic/

VONNISSE Zie:
- actie tegen dengeenen die hem weygert tgewijsde ----- oft de sentencie arbitrael te voldoen/
- oerdele ende ----/
- sentencie ende ----/
- verreijcke oft ----/
- verreijckt worden met eenen lesten ----/
- weijgheren het ---- ter executien te stellen/

VONNISSE CONDEMPNATOIR = veroordelend vonnis.
- sententia condemnatoria;
- sentence condemnatoire;
- verurteilendes Urteil;
- condemning judgment;
- sentencia condenatoria;

vpl.: Lo4/778.

VONNISSE CONTUMACIAEL = vonnis bij verstek.
- sententia alquo absente;
- jugement par contumace;
- Kontumazurteil;
- sentence by default;
- sentencia en rebeldía; sentencia en contumacia;

vpl.: vdV/119; B1; C2/903.

VONNISSE DEFINITIF; DIFINITIF = onherroepelijk vonnis; vonnis in kracht van gewijsde.
- sententia definitiva; sententia irrevocabilis;
- sentence irrévocable; jugement définitif; sentence définitive;
- unwiderrufliches Urteil; rechtskräftiges Urteil;
- definitive sentence; definitive judgment; final judgment;
- veredicto definitivo; sentencia judicial definitiva;

vpl.: C1/261,286; B2/123,327; vdV/112; B1; C2/902.

VONNISSE ENDE ADJUDICATIE = taut. vonnis en gerechtelijke toewijzing.
- adiudicatio;
- sentence et adjudication;
- Urteil und gerichtliche Zuerkennung;
- sentence and/or adjudication;
- sentencia y adjudicación judicial;

vpl.: B1/5; C2/882.

VONNISSE ENDE OERDELE =taut. vonnis.
- sententia;
- jugement; sentence;
- Urteil;
- judgment;
- fallo; juicio; sentencia;

vpl.: T1/481.

VONNISSE ENDE SENTENCIEN; SENTENTIE = taut. rechterlijke uitspraak.
- sententia;
- arrêt; prononcé d'un jugement; sentence;
- Urteilsverkündigung; Urteilsspruch; gerichtliche Entscheidung;
- statement of the court; judgment; judicial sentence;
- fallo; juicio; sentencia; veredicto; auto;

vpl.: T1/359; PB/II/315,327.

VONNISSE OFT VERREIJCKE = taut. vonnis.
- sententia;
- sentence;
- Urteil; Urteilsspruch;
- sentence;
- sentencia; juicio; fallo;

vpl.: Lo7/14.

VONNISSE QUALIJC WIJSEN = vonnis vellen zonder last van de heer of de officier.
- iudicio I sine mandato;
- prononcer une sentence sans

mandat du seigneur ou du procureur;
- ein Urteil sprechen ohne Auftrag des Herrn oder Offizieren;
- pass sentence without mandate of the lord or officer;
- pronunciar una sentencia sin mandato del señor o del fiscal;

vpl.: T1/16.

VONNISSE VAN BEDWANGE = vonnis tot gijzeling.
- sententia ad obsessionem;
- sentence de contrainte;
- Urteil zu Schuldhaft;
- judgment to imprisonment for debt;
- apremio;

vpl.: C1/85.

VONNISSE VAN VERREIJCKE(NE) = vonnis van toewijzing.
- sententia adjudicandi;
- sentence d'adjudication;
- Urteil von Zuteilung;
- sentence of adjudication;
- sentencia de adjudicación;

vpl.: Lo1/412; C1/108.

VONNISSE VAN VERREIJCKSELE = vonnis van ontzetting.
- sententia privations;
- sentence de forclusions;
- Urteil von Entlassung;
- sentence of deprivation;
- sentencia de privación;

vpl.: C1/379.

VONNISSELIJCKEN BESLICHTEN = bij rechterlijke uitspraak beslechten; bij vonnis uitspraak doen.
- sententia par sentence; rendre son arrêt par sentence;
- durch Urteilsverkündung schlichten; durch Urteil entscheiden;
- terminate by sentence; pass judgment;
- conciliar; dirimir; resolver; por sentencia judicial; sentenciar;

vpl.: C1/397; B2/181; Lo4/568.

VONNISSELIKE Zie:
- vonnislijc; vonnislike;----; vonnislic/

VONNISSEN Zie:
- appel op ---- van schepenen van der stadt Lyere/
- attaches op een ----/
- continuatiale ----/
- co ntumacie ----/
- declaratoir ----/
- extensieboeck van den ----/
- gestreecken ----/
- gewijsd ----/

- interlocutoir ----/
- pronunchiatie van ----/
- signet ----/
- bij terminatie ---- wijsen/
- verreyckt worden met eenen lesten ----/

VONNISSEN ENDE SENTENCIEN = taut. vonnissen.
- iudicia et sententiae;
- sentences et jugement;
- Urteilssprüche;
- sentences;
- sentencias y fallos;

vpl.: Ca2/401.

VONNISLIJCKEN BANNEN = bij rechterlijk vonnis uitwijzen uit een bepaald gebied.
- per sententiam iudicialem expellere; ex territorio certo;
- bannir par sentence;
- durch gerichtliches Urteil ausweisen, aus einem be stimmten Gebiet;
- exile by court-order;
- desterrar por auto judicial;

vpl.: C1/388.

VONSCHHEIT Zie:
- vunticheyt; vunsticheit; vonsticheit; vuntsicheit; vunschheit; vunstheit;----; vuynschheit; vuynsheit; funschheit/

VONSTICHEIT Zie:
- vunticheyt; vunsticheit;----; vuntsicheit; vunschheit;vunstheit; vonschheit; vuynschheit; vuynsheit; funschheit/

VONT Zie:
- vond; vonde;----; vontgoet; vondgoet/

VONT = sub. 1.vat 2.vaststelling.
- 1.vas 2.fixatio; determinatio;
- 1.baril 2.détermination;
- 1.Gefäsz 2.Feststellung;
- 1.vessel 2.fixation; determination; discovery;
- 1.barril; pipa 2.determinación; invención;

vpl.: PvB6/105,368,654.

VONT OFT AFFVONT = taut. afvoer.
- devectio;
- débit;
- Abfuhr;
- transport;
- transporte;

vpl.: PB/II/73.

VONT OFT SCHINDERINGHE =taut. peiling van wijnen.
- degustatio vini;
- jaugeage;

VONTGOET Zie:
- v ond; vonde; vont;----; vondgoet/

VOOCHDIJE Zie:
- vooghdije; vogetdie; voged;----; voichdie; voochtdie; vochdie; voghtdie; vogetdie; vagedie; voigdie/

VOOCHT Zie:
- voigd;----; voicht; vocht; voght; vogaet; vochte; vaget; vaicht; vayt/

VOOCHTDACH Zie:
- vooghdagh; vogetdach;----; voghtdach; voichtdach; vochtdach; voetgedingedach/

VOOCHTDIE Zie:
- vooghdije; vogetdie; voged; voochdije; voichdie;----;vochdie; voghtdie; vogetdie; vagedie; voigdie/

VOOCHTGHEDINGHE Zie:
- vooghtghedinghe; voechtgedinghe ----; vogetgeding; bogetgedinge; vaechtgedinge; vaegtgedinge voetgedinge/

VOODER Zie:
- voeyer; voeder;----/

VOOGD Zie:
- datieve ----/
- man is ---- van sijne vrouwe/

VOOGDIJE Zie;
- recht van ----/

VOOGHDAGH; VOGETDACH; VOOCHTDACH; VOGHTDACH; VOICHTDACH; VOCHTDACH; VOETGEDINGEDACH = sub. bestuursdag, dag waarop bestuursbesluiten genomen worden.
- dies administrationis;
- jour d'avouerie, c'est à dire le jour où on arrêtait des arrêtés;
- Verwaltungstag;
- day of administration;
- día de administración en el cual se toma decisiones administrativas;

vpl.: Lo7/198.

VOOGHDIJE; VOGETDIE; VOGED; VOOCHDIE; VOICHDIE;VOOCHTDIE; VOCHDIE; VOGHTDIE;VOGETDIE; VAGEDIE; VOIGDIE =1.voogdij 2.behartiging der belangen ener gemeente; het bewind voeren over een gemeente.
- 1.tutela 2.administro I rem publicam civitatis;
- 1.tutelle 2.avouerie c'est à dire le soin des intérêts d'une commune; le gouvernement d'une commune;
- 1.Vormundschaft 2.Verwaltung über eine Gemeinde;
- 1.guardianship 2.administration of a municipality;
- 1.tutela 2. defensa de los intereses de una comunidad; la administración de una comunidad;

vpl.: Lo7/198; T2/60.

VOOGHDIJE OFT TUTELE; MOMBERIE = taut. voogdij.
- tutela;
- tutelle;
- Vormundschaft;
- guardianship;
- tutela;

vpl.: T1/484.

VOOGHTGHEDINGHE; VOECHTGEDINGHE; VOOCHTGHEDINGHE; VOGETGEDING; VOGETGEDINGE; VAECHTGEDINGE; VAEGTGEDINGE; VOETGEDINGE = sub. de onder voorzitterschap van een voogd gehouden rechtszitting als bewindvoerder van land, gewest, gemeente; algemene rechtszitting.
- sessio iuris quae sub praesidio tutoris tenebatur; sessio generalis;
- séance qui avait lieu sous la présidence d'un tuteur; plaid général;
- die unter Vorsitz eines Vormundes gehaltene Gerichtssitzung; allgemeine Gerichtssitzung;
- court-session under chairmanship of a voget; general session of the court;
- sesion judicial bajo la presidencia de un tutor; audiencia general de un tribunal;

vpl.: Lo1/204,582; Lo7/2; C1/411.

VOOGTGEDINGEN Zie:
- op de jaergedingen ende ----/

VOOGTGEDINGEN OFT GOUDAIGE= taut. gouwgerichten.
- causa iudicialis pagi;
- session d'un tribunal régional;
- Gaugerichte;
- district courts;
- sesión de un tribunal regional;

vpl.: T1/317.

VOOGTSCHOT Zie:
- recht van ----/

VOOR Zie:
- voore; vore; voire;----; vur; vorre; vuere/

VOOR ALSDAN OFT IN TOEKOMENDE TIJDE = nu of in de toekomst.
- nunc aut in futuro;
- maintenant ou à l'avenir;
- jetzt oder in der Zukunft;
- now or in the future;
- ahora o en el porvenir;

vpl.: C1/532.

VOOR ALTOST = voor altijd.
- perpetuo sive continenter;
- pour toujours;
- für immer;
- for always;
- para siempre jamás;

vpl.: BVB 23.

VOOR DE EERSTE REYSE = voor de eerste maal.
- primum;
- pour la première fois;
- fürs erste Mal;
- for the first time;
- por primera vez; por vez primera;

vpl.: DVB 60.

VOOR DE DERDE REYS = voor de derde keer.
- tertium;
- pour le troisième fois;
- zum dritten Male;
- for the third time;
- por tercera vez;

vpl.: B1: Pl.RG/4.

VOOR DE ROODE DEUR = waarschijnlijk schimpend bedoeld: voor het gerecht dagen.
- in iudicium vocare aliquem ad verbum: ante portam rubram;
- vraisemblablement d'une manière injurieuse mander à comparaître;
- wahrscheinlich schimpfend gemeint: vor Gericht laden;
- probably scoffingly intended: summon to appear in court;
- citar a unó ante el tribunal a la letra: ante la puerta roja;

vpl.: MGG 180.

VOOR DEN MEESTEN DEEL = voor het merendeel.
- maxima ex parte;
- pour la plupart;
- zum gröszeren Teil;
- for the greater part;
- por la mayor parte;

vpl.: MGG 19.

VOOR DEN STOCK = voor de gevangenis, ook voor het schandblok, een strafwerktuig waarin de gevangene kon worden ingesloten en te kijk gesteld.

- ante carcerem, etiam ante palum;
- devant la prison aussi devant le poteau d'ignominie;
- vor dem Gefängnis; auch vor dem Pranger;
- before the prison; also before the pillory;
- delante de la cárcel; también delante de la picota de la infamia;

vpl.: BVB 171.

VOOR DER SONNE = voor zonsopgang.
- ante ortum solis;
- avant le lever du soleil;
- vor Sonnenaufgang;
- before sunrise;
- antes de la salida del sol;

vpl.: DKB 6.

VOOR DREY HERBERGHEN VEYLEN = tenuitvoerlegging vonnis van uitwinning door het te koop bieden van gepande goederen voor drie herbergen; veilen voor 3 herbergen.
- exsecutie sententiae evictionis per venditionem bonorum pignoratorum pro tribus tabernis; vendere pro tribus tabernis;
- exécution d'un arrêt d'éviction en offrant en vente des biens saisis pour trois auberges;
- Vollstreckung des Urteils von Entwährung durch das Feilhalten der gepfändeten Güter vor drei Wirtshäusern;
- execution of judgment of eviction by the offering for sale of seized goods before three inns;
- ejecución de un juicio de tasación poniendo a la venta los bienes pignotaticios para tres posadas;

vpl.: B2/89.

VOOR ENDE NAEMAELS = vooraf en daarna.
- prius ac postea;
- d'avance ensuite; avant et après
- vorher und nachher;
- beforehand and after that;
- previamente y después;

vpl.: BVB 7.

VOOR ENDE NAER SONNEN ONDERGANCK = voor en na zonsondergang.
- ante et post occasum solis;
- avant et après le coucher du soleil;
- vor und nach Sonnenuntergang;
- before and after sunset;
- antes y después de caido el sol;

vpl.: C1/9,313.

VOOR GOEDE PRINSEN ENDE RANTZOENABEL HOUDEN = als vogelvrij beschouwen.
- dignum pretio tenere;
- se considérer hors de la loi;
- als vogelfrei betrachten;
- consider s.o.to be outlawed;
- poner a precio, poner al margen de la ley;

vpl.: B1; Pl.RG/3.

VOOR IEMANDTS DEURE OM GODSWILLE GAEN = fig.bedelen.
- mendicare;
- mendier aux portes des gens pour l'amour de Dieu;
- betteln;
- beg;
- pedir; limosna;

vpl.: C1/347.

VOOR INSEREEREN = voorinvoegen, vb.
- supra insero III;
- insérer antérieurement;
- einfügen;
- insert before;
- inserir; insertar anteriormente;

vpl.: ACart 21.

VOOR MEERDER VAN JAREN HOUDEN = voor mondig houden.
- ut sui iuris habere;
- tenir pour majeur;
- für mündig halten;
- take for of age;
- tomar a uno por mayor de edad;

vpl.: C1/319.

VOOR NIJET EENEN PENNINCK = voor niets.
- nihil;
- rien de rien;
- für keinen Heller;
- not a pennyworth;
- ni por un céntimo;

vpl.: MGG 133.

VOOR NOENE = voormiddag.
- tempus antemeridianum;
- avant midi;
- Vormittag;
- forenoon;
- mañana;

vpl.: C1/379; Lo7/26.

VOOR NUL EN DE VAN ONWEERDE = taut. waardeloos.
- nullius valoris;
- pour sero et invalides;
- wertlos;
- null and void;
- nulo y sin valor;

vpl.: C1/141.

VOOR SCHAEDE VAN RECHTE ENDE ACHTERSTELLIGE PACHT VERKOOPEN = verkopen tot verhaal van gerechtskosten en nog te betalen pachtgelden.
- vendito I ad damnum restituere et pecuniae locationis residuae;
- vendre jusqu'a l'avoir recours sur les frais de justice et encore payer des fermages arrières;
- verkaufen zur Rückanspruch von Gerichtsgebühren und noch zu zahlen rückständige Pachtzinsen;
- sell to pay the expenses of the court and the outstanding rents;
- vender hasta recurso del gastos judiciales y por pagor arriendos atrasados;

vpl.: B2/14,15.

VOOR SOO VEEL DES DOENLIJCK = voor zoveel mogelijk.
- tanto possibili;
- pour autant que possible;
- für soweit möglich;
- as much as possible;
- en cuanto cabe; cuanto pudo;

vpl.: C1/565.

VOOR TE COMMEN EN DE EVITEREN = voorkomen en vermijden.
- praevenio IV et evito I;
- prévenir et éviter;
- vorbeugen und verhüten;
- prevent and avoid;
- prevenir y evitar;

vpl.: B1; Pla.Ph/12.

VOOR WETEN = sub. voorkennis.
- conscientia;
- prescience;
- Vorwissen;
- fore knowledge;
- conocimiento y noticia;

vpl.: Cr2/1008.

VOORBART Zie:
- voirbart; voorbert; veurberd; voerberder; voirbardde; voorberder; voorberdere; voorbort; ----/

VOORBEDDE Zie:
- kinderen van het ----/
- voirbedde; vorebedde;----; voorbet; vorebed; vorebet/

VOORBEHALT; VOREBEHALT = sub. voorbehoud.
- reservatio;
- réserve;
- Vorbehalt;
- reservation;
- reserva; restricción; cautela;

vpl.: Cr2/1002.

VOORBERDER Zie:
- voirbart; voorbert; veurberd; voerberder; voirbardde;----; voorberdere; voorbort; voorbart/

VOORBERDERE Zie:
- voirbart; voorbert; veurberd; voerberder; voirbardde; voorberder;----; voorbort; voorbart/

VOORBERT Zie:
- voirbart;----; veurberd; voerberder; voirbardde; voorberder voorberdere; voorbort; voorbart;/
- voirbedde; vorebedde; voorbedde;----; vorebed/

VOORBET Zie:
- voirbedde; vorebedde; voorbedde;----; vorebed; vorebet/

VOORBIJ LIJDEN ENDE VLIEDEN = taut. ontlopen.
- fugo III;
- échapper; fuir; se sauver de; s'enfuir;
- entlaufen;
- run away from;
- eludir; esquivar; huir de; salvarse de;

vpl.: T1/140.

VOOR BILIDENDE Zie:
- voirbijlijdende; vorebilidende;----; voirbilidende; vorbilidende; verbilidende/

VOORBORT Zie:
- voirbart; voorbert; veurberd; voerberder; voirbardde; voorberder; voorberdere;----; voorbart/

VOORCOPEN Zie:
- voorcoopen; vorecopen;----; voircopen/

VOORCOPER Zie:
- voorcooper; vorecoper;----; vorencoper; vorecooper/

VOORDACHTIGHEIT Zie:
- voordachticheyt; voredachtenheit; voredachticheit;----; vordachticheit; voredechticheit; voirdachticheyt/

VOORDAEN Zie:
- voirtaen; vortaen; voortaen;----; vordaen; voortdane; vortan; vortanne; vortane; voerdane; vordan/

VOORDAGHE Zie:
- der den ----/
- voordaeghe; voredach;----/

VOORDAN Zie:
- voirdaene; voredan;----/

VOORDEEL Zie:
- prouffeyte ende ----/
- voerdel; voredeel;----; vordeel; voredel/

VOORDEEL ENDE AVANTAIGIE = taut. voordeel.
- commodum;
- avantage;
- Vorteil;
- advantage;
- ventaja;

vpl.: PB/II/232.

VOORDEEL IN DEN STAL = voordeel van erfelijk vruchtgebruiker in de stal.
- commodum usufructuarii hereditarii in stabulo;
- profit du usufruitier héréditaire dans l'étable;
- das beste Erbteil in Bezug auf die Sachen im Stall und um denselben herum;
- advantage of heriditary usufructuary in the stable;
- privilegio del usufructuario hereditario en la cuadra;

vpl.: Lo5/392.

VOORDEEL OFT GRATIEN = taut. voordeel; gunst.
- favor;
- avantage; faveur;
- Verteil;
- advantage; favour;
- ventaja; favor;

vpl.: PB/II/57.

VOORDEEL VAN ENDE IN FAVEUR = taut. ten gunste van.
- in favorem;
- en faveur de;
- zugunsten;
- in favour of;
- en favor de; en pro de; de beneficio de; en gracia de;

vpl.: PB/III/68.

VOORDEEL(E) ENDE PROUFFEYTE; PROFIJTE = taut. voordeel.
- commodum;
- avantage; soulagement;
- Vorteil;
- advantage; profit;
- ventaja; provecho; logro; ganancia; utilidad; beneficio;

vpl.: PB/III/403; Ca2/375.

VOORDEEL, TOT RUSTE, WELVAERT ENDE PROFFIJT = taut. tot voordeel.
- magno cum commodo;
- à profit de;

- zugunsten;
- for the benefit of;
- en ventaja;

vpl.: DDR 3.

VOORDENESSE Zie:
- voirdenisse; vordenisse;voordenisse;----; vordenesse/

VOORDENISSE Zie:
- voirdenisse; vordenisse;----; voordenesse; vordenesse/

VOORDER Zie:
- ende niet ----/
- voirder; vorder;----; vordere; voerder/

VOORDER MOYELIJCK VALLEN = langer lastig vallen.
- molestiam affero per longius tempus;
- importuner davantage;
- länger belästigen;
- longer molest;
- molestar más;

vpl.: Lo4/166.

VOORDER NAE = verder naar.
- latius ad;
- plus loin vers;
- weiter nach;
- further to;
- más allá hacia;

vpl.: BVB 47.

VOORDERE Zie:
- soo verre de selve niet ----/

VOORDEREN Zie:
- aff te ----/
- derden oft ----/
- ghe lijcken oft ---- graadt/
- onse ----/
- te rechte ----/
- te ---- ende te innen/
- tweeden, derden oft ---- stoel/
- voirderen; vorderen; ----; verderen/

VOORDEREN; VORDEREN;VOIRDEREN = vb. invorderen.
- exigo I; requiro III; postulo I;
- faire rentrer; recouvrer;
- einfordern;
- collect;
- cobrar; exigir; recaudar;

vpl.: C1/121.

VOORDERINGE; VOERDERINGHE VORDERINGE; VOIRDERINGE; VORDRINGE; VORDERNISSE; VOORDERNISSE; VOIRDERNISSE; VORDERNESSE; VOORDERINGHE = sub. vooruitgang; vordering.
- progressus; progressio;
- progrès; avancement;
- Fortschritt; Entwicklung;

- progress; grouth;
- progreso; los adelantos; desarrollo; cultura;

vpl.: C1/51,215; T2/131.

VOORDERNISSE Zie:
- forderonge; vorderinge; vordernisse;----; voidernisse; vordernesse/

VOORDOEN OFT LUYVEN; LOEYVEN OFF VOORDOEN = taut.luifel.
- subgrunda;
- auvent;
- Schirmadach;
- penthouse;
- sebradillo; colgadize; marquisina;

vpl.: B1; vdV/51; C2/891.

VOORDSTEN = vb. uitstellen.
- differo III;
- différer;
- aufschieben;
- defer;
- diferir; dilatar;

vpl.: C1/387.

VOORDWAEL Zie:
- voordwale;----; voordwele; voeredwele/

VOORDWALE; VOORDWAEL; VOORDWELE; VOEREDWELE = sub. servet.
- mappa;
- serviette;
- Serviette;
- napkin;
- servilleta;

vpl.: Lo6/44.

VOORDWELE Zie:
- voordwale; voordwael;----; voeredwele/

VOORE; VORE; VOIRE; VOOR; VUR; VORRE; VUERE = ploegvore.
- sulcus;
- sillon;
- Furche;
- furrow;
- surco; besana; abesana; aladrada;

vpl.: PvB5/387.

VOOREN Zie:
- een goede recke te ----/

VOOREN ENDE EER = vooraf en tevoren.
- prius et antea;
- avant et autrefois;
- vorher und früher;
- beforehand;
- previamente; anteriormente;

vpl.: MGG 14.

VOORENNOEMDE Zie:
- voorsegde;----/

VOORESPRECK Zie:
- voorspreke; voorspreker;voorspreck; voresprake; voorsprake; voirsprake; vorsprake;vorsprake; voresprake; voresprec; vorespreke; voresprec;----; voorespreeck/

VOORESPREECK Zie:
- voorspreke; voorspreker;voorspreck; voresprake; voorsprake; voirsprake; vorsprake; voresprаec; voresprec; vorespreke; voresprec; voorespreck;----/

VOOR GAENDE Zie:
- voirgaande; voregaende;----; vorgaende/

VOORGAENDE CONSENT = voorafgaande toestemming.
- consensus praecedens;
- consentement préalable;
- vorhergehende Genehmigung;
- previous consent;
- consentimiento previo;

vpl.: C1/516.

VOOR GAENDE EXCUSSIE = voorafgaande beslaglegging op de goederen van een debiteur.
- discussio proxima;
- préable discussion;
- vorhergehende Beschlagnahme;
- preceding seizure of the goods of the debtor;
- excusión anterior;

vpl.: Lo5/186.

VOORGAENDE OORLOFF ENDE CONSENT = taut. voorafgaande toestemming.
- auctoritas prior;
- autorisation préalable;
- vorhergehende Genehmigung;
- previous consent;
- previa autorización;

vpl.: Lo4/472.

VOORGEBORCHT Zie:
- voorgehuchte; voorgheborcht; voorghebuchte; voregeborchte; voorgeborcht;----; voregebrocht; voregebrochte; voregeburcht; voregeburchte; voregeborge; voregeburge; voregebuerge; voregeboorch; voorgehochte/

VOORGEBORCHTE Zie:
- voorgehuchte; voorgheborcht; voorghebuchte; voregeborchte; ----; voorgeborcht; voregebrocht; voregebrochte;

voregeburcht; voregeburchte; voregeborge; voregeburge;voregebuerge; voregeboorch; voorgehochte/

VOORGEHOCHTE Zie:
- voorgehuchte; voorgheborcht; voorghebuchte; voregeborchte; voorgeborchte; voorgeborcht; voregebrocht; voregebrochte; voregeburcht; voregeburchte; voregeborge; voregeburge; voregebuerge; voregeboorch; ----/

VOORGEHUCHTE; VOORGHEBORCHT; VOORGHEBUCHTE;VOREGEBORCHTE; VOORGEBORCHTE; VOORGEBORCHT; VOREGEBROCHT; VOREGEBROCHTE; VOREGEBURCHT; VOREGEBURCHTE; VOREGEBORGE; VOREGEBURGE; VOREGEBUERGE; VOREGEBOORCH VOORGEHOCHTE = sub. voorstad.
- suburbs;
- banlieue; faubourg;
- Vorstadt;
- suburb;
- arrabal; suburbio;

vpl.: PB/II/269,354; PB/II/20,53.

VOORGEINSEREERT Zie:
- geinsereert;----/

VOORGEMENTIONEERT Zie:
- voorsegde;----/

VOORGENOEMT Zie:
- voirgenompt; voregenoemt;----; voregenomt; voregenoempt/

VOORGEROERDE; VOREGEROERT; VOORGEROERT; VOIRGEROERT; VUERGEROERT; VORGEROERT; VURGEROERT; VOREGERUERT; VOREGESCHREVEN; VOORGESCHREVEN; VORGESCHREVEN; VURGESCHREVEN = adj. vorenaangehaalde; bovengenoemde; voornoemde; voorszegde.
- supra dictus;
- susdit; précité;
- zuvor genannt;
- above-mentioned; afore-mentioned;
- antes mencionado; precitado; susodicho; arriba mencionado;

vpl.: MGG 121.

VOORGEROERT Zie:
- voorgeroerde; voregeroert;----; voirgeroert; vuergeroert; vorgeroert; vurgeroert; voregeruert; voregeschreven; voorgeschreven; vorgeschreven; vurgeschreven/

VOORGESCHREVEN Zie:
- voor geroerde; voregeroert; voor geroert; voirgeroert; vuergeroe rt; vorgeroert;vurgeroert; voregeruert; voregeschreven;----; vorgeschreven; vurgeschreven/

VOORGESEIJDE Zie:
- voorsegde; vorssegd; voirsegden; voorseijt; voorseider; voorseijde(n);----; voirgeseider/

VOORGESTORVENE = sub. eerder overleden.
- prius defunctus;
- prédéfunct; premier défunct;
- vorher Gestorbener;
- predeceased;
- fallecido antes;

vpl.: Ca2/395.

VOORGHEBORCHT Zie:
- voor gehuchte;----; voorghebuchte; voregeborchte; voorgeborchte; voorgeborcht; voregebrocht; voregebrochte; voregeburcht; voregeburchte; voregeborge; voregeburge; voregebuerge; voregeboorch; voorgehochte/

VOORGHEBUCHTE Zie:
- voorgehuchte; voorgheborcht; ----; voregeborchte; voorgeborchte; voorgeborcht; voregebrocht; voregebrochte; voregeburcht; voregeburchte; voregeborge; voregeburge; voregebuerge; voregeboorch; voorgehochte/

VOORGHEDAGEN ENDE BESETTE = taut. beslaglegging.
- occupatio;
- faire mainmise et assignation;
- Beschlagnahme;
- seizure;
- embargo; secuestro;

vpl.: C1/611.

VOORHOOFT; VOREHOVET; VOOR HOVET; VORHOVET; VOREHOOFT VOREHOIFT; VOREHOOT; VOREHOVEDE = sub. gedeelte grond voor of bij een erf of huis als deel van de gemeijnte waarop de geerfde bomen mocht poten.
- area villica possessio municipii ubi licebat arbores ponere;
- lot de terrain devant ou près d'une ferme ou maison qui formait part de la commune et ou était permise la plantation d'arbres;

- Stück Land vor oder nahebei jemandes Hof oder Haus gelegen das der Gemeinde zubehörte aber worauf der Betreffende Bäume pflanzen dürfte;
- plot of land around the yard or house where as part of the common the person concerned could plant trees;
- pa rcela de terreno delante o cerca de un corral o casa formando parte de la comunidad donde se permitía la plantación de árboles;

vpl.: DVB 55.

VOORHOOT = sub. hoofd van een blad of brief.
- caput titulus schedae vel epostilae;
- tête d'une feuille ou d'une lettre
- Aufschrift; Ueberschrift eines Bogens oder Briefes;
- heading of a sheet or letter;
- membrete; encanezamiento de una hoja o carta;

vpl.: T2/372.

VOORHOVET Zie:
- voorhooft; vorehovet;----; vorhovet; vorehooft; vorehoift; vorehoot; vorehovede/

VOORHUEDE ENDE VOORCOMEN= taut. voorkomen.
- praevenio IV;
- prévenir;
- vorbeugen; verhindern;
- prevent;
- prevenir;

vpl.: BVB 49.

VOORINSEREEREN = vb. voorinvoegen.
- supra insero III;
- insérer antérieurement;
- einfügen;
- insert before;
- inserir; insertar anteriormente;

vpl.: ACart 21.

VOORKIND; VOREKINT; VOORKINT = sub. kind uit het eerste huwelijk.
- puer prioris tori ; ex primis natus nuptius;
- enfant du premier mariage; enfant entérieur;
- Kind aus der ersten Heirat; Kind aus früheren Ehe;
- child of first marriage; child of a previous marriage;
- hijo descendiente del primer matrimonio; hijo de un matrimonio auterior;

vpl.: Ca2/358; C1/294.

VOORKINDEREN Zie:
- wettige ---- van den eersten bedde/

VOORKINT Zie:
- voorkind; vorekint;----/

VOORLE Zie:
- vornen;----; voerle; voirle; vorle; vuerle; vorne/

VOORLEDE; VOORLEDEN; VORLEDEN = adi. verleden.
- praeteritus;
- passé;
- vergangen;
- past;
- pasado;

vpl.: MGG 3.

VOORLEDEN Zie:
- voorlede;----; vorleden/

VOORLEIJDEN Zie:
- in ---- tijde/

VOORLIEF Zie:
- voorlijff; voorlijve; voirlive; vorlive; vorelief;----; vorlijf; vorelijf; voerlijf/

VOORLIJFF; VOORLIJVE; VOIRLIVE; VORLIVE; VORELIEF; VOORLIEF; VORLIJF; VORELIJF; VOERLIJF = sub. aanbetaling ook geschenk dat gegeven wordt als een beleefdheid bij pacht en huur.
- munus pecuniae ut affabilitas in translatione proprii sive conductionis;
- payement d'entrée; don de politesse qui était offert avec la transmission d'un bien immeuble ou bail;
- erste Zahlung bei Uebertragung;
- first instalment or gift that as a matter of courtesy is bestowed on the occasion of a transfer of real estate or a lease;
- pago de entrada; regalo de cortesía que se hacía con la transferencia de bienes inmuebles o con un arrendamiento;

vpl.: MGG 12,107; LPS 51.

VOORLIJVE Zie:
- inne manieren van ----/
- voorlijff;----; voirlive; vorlive; vorelief; voorlief; vorlijf; vorelijf; voerlijf/
- te ----/

VOORLIVE Zie:
- te voirlijve; te ----; te vorlijve/

VOORM Zie:
- forma; forme; vorm; vorme; ----/

VOORNEMEN Zie:
- voirnemen; vorenemen;-----/

VOORNEMEN ENDE PROPOST = taut voornemen.
- propositio;
- proposition;
- Absicht;
- intention;
- propósito; intento;

vpl.: PB/II/340.

VOOROOGENBEGHEEREN; VOREOGENBEGEREN = sub. voorkeurseis; vb. bij voorkeur eisen.
- postulatum praelatium praefero III;
- exiger de préférence;
- bei Vorzug verlangen;
- demand by preference;
- demanda de preferencia; demandar preferentemente;

vpl.: C2/853.

VOOROUDEREN Zie:
- vorden; vorderen; outvorderen; vorouderen; voreouderen;----; voreouders; vorders; voorders; voirders; vordre/

VOORPAYE Zie:
- poye; poeye; poy; poeye; peye puyne;----/

VOORPAYE; POYE; POY; PEYE= sub. pui; huispui.
- frons;
- façade;
- Hausfassade;
- facade;
- fachade;

vpl.: PvB6/89.

VOORPAYE OFTE BREIJE = taut. huispui.
- frons;
- façade;
- Hausfassade;
- facade;
- fachade;

vpl.: PvB6/89.

VOORRAET Zie:
- bij anticipatie oft ----/

VOORSAATEN Zie:
- voerderen; voirwaren; voirvoerderen;----; voorsaten; voorsaeten; voirsaten/

VOORSAETEN Zie:
- voerderen; voirwaren; voirvoerderen; voorsaaten; voorsaten;----; voirsaten/

VOORSATEN Zie:
- voerderen; voirvaren; voirvoerderen; voorsaaten;----; voorsaeten; voirsaten/

VOORSCHOOT Zie:
- lijnen ----/

VOOR SCHOOT; VOORSCHOYE; VORESCHOT = sub. schort.
- subligaculum;
- tablier;
- Schürze;
- apron;
- delantal; mandil;

vpl.: Lo5/404; PB/III/331.

VOORSCHORTEN; VORESCHORTEN = vb. uitstellen; opschorten.
- differre;
- différer; suspendre;
- aufschieben;
- to put off; to postpone;
- dilatar; aplazar;

vpl.: Cr2/1013/15.

VOORSCHOUW; VORESCHOUWE; VOORSCHOUWE; VORESCHOWE= sub. de voorinspectie van wegen en voetpaden.
- recognitio; contuitus;
- inspection préliminaire;
- vorhergehende Inspektion von Wegen und Fusspfäden;
- preliminary inspection of roads and foot-paths;
- inspección preliminar;

vpl.: DVB 37.

VOORSCHOUWE Zie:
- voorschouw; voreschouwe; ----; voreschowe/

VOORSCHOYE Sie:
- voorschoot;----; voreschot/

VOORSCHREVEN Zie:
- het ---- verreijck/

VOOR SCHREVEN BESOINGNEE= voor noemd werk.
- opus de quo supra commemoravimus; opus de quo supra diximus;
- ledit travail;
- obengenannte Arbeit;
- afore-said work;
- trabajo anteriormente mencionado;

vpl.: Lo2/702.

VOORSEGDE; VORSSEGD;VOIRSEGDEN; VOORSEIJT; VOORSEIDER; VOORSEIJDEN; VOORGESEIJDE; VOIRGESEIDER = voorszegde.
- praedictus; supra dictus;praefatus;
- susdit; précité;
- obengesagt; vorher gesagt; oben obenerwähnt;
- above-mentioned; above-said; beforenamed;

- precitado; antedicho; arriba mencionado; susodicho;

vpl.: ACart 4,6,7,9,12; BVB 2, 3,4; DVB 3,39; MGG 7; LPS 27.

VOORSEIDER Zie:
- voorsegde; vorssegd; voirsegden; voorseijt;----; voorseijden voorgeseijde; voirgeseider/

VOOR SEIJDEN Zie:
- voorsegde; vorssegd; voirsegden; voorseijt; voorseider;----; voorgeseijde; voirgeseider/

VOORSEIJT Zie:
- voorsegde; vorssegd; voirsegden;----; voorseider; voorseijden; voorgeseijde; voirgeseider/

VOORSEKERTHEYT; BESCHERMENISSE ENDE BEHOEDE = taut. bescherming.
- protectio;
- protection;
- Schutz;
- protection;
- protección; amparo;

vpl.: PB/II/262; PvB1/443.

VOORSET OF VOERSTECKT = met opzet zich voorneemt of uitvoert.
- consulto in animum inducit vel ad exitum perducit;
- se proposer ou exécuter à dessein;
- mit Vorsatz die Absicht hat und durchführt;
- makes up his mind intentionally or executes;
- se propone de intento o ejecuta;

vpl.: BKB 5.

VOORSETTEN Zie:
- met ---- rade/

VOORSETTEN; VOERZET; VORESETTEN = vb. verder zetten dan geoorloofd is bv. turf.
- longius praepono quam licet;
- entasser de la tourbe plus loin d'ou on en avait permission;
- weiter stellen als erlaubt ist z. B. Torf;
- put further than permitted e.g. peat-piles;
- amontonar turba más allá de lo que se permitía;

vpl.: BKB 4.

VOORSIENICHEIT Zie:
- voorsinnicheyt; voresienicheit; ----; vorsienicheit/

VOORSINNICHEYT; VORESIENICHEIT; VOORSIENICHEIT; VORSIENICHEIT = su. voorzienigheid.
- providentia;

- prévoyance;
- voraussehender Blick;
- foresight;
- previsión;

vpl.: PvB1/448.

VOORSLAGH; VORESTELLE; VOORSTELLE; VORESTEL = sub. voorstel.
- propositum; conditio;
- proposition;
- Vorschlag;
- proposition;
- propuesta; proposición;

vpl.: BVB 142.

VOORSLAGH OFTE PROIECT = taut. voorstel.
- condicio sive rogatio;
- proposition;
- Vorschlag;
- proposal;
- propuesta;

vpl.: BVB 140,142.

VOORSLAGHEN ENDE PROPOSITIEN = taut. voor stellen.
- propositiones;
- propositions;
- Vorschläge;
- proposals;
- proposiciones; propuestas;

vpl.: C1/577.

VOORSORGER Zie:
- voorsorgher; voresorger;----; voirsorger/

VOORSORGHER; VORESORGER; VOORSORGER; VOIRSORGER =sub. beheerder van de geldmiddelen.
- administrator;
- administrateur des finances;
- Verwalter der Geldmittel;
- administrator of the pecuniary means;
- administrador de los fondos;

vpl.: PB/II/341.

VOORSPOET ENDE PROSPERITEYT; WELVAREN = taut. welvaart; voorspoed.
- prosperitas;
- prospérité;
- Wohlfahrt; Gedeihen;
- wealth; properity;
- prosperidad; bienestar;

vpl.: PB/II/345.

VOORSPRAECKE Zie:
- ameijden van de ----/

VOORSPRAECKE OFT PROCUTEUR = taut. woordvoerder; voorspreker.
- intercessor princeps;
- porte-parole; intercesseur;
- Wortführer; Fürsprecher;
- spokesman; intercessor;

- orador; portavoz; intercesor;

vpl.: Cr2/1013/15.

VOORSPRAECKE OFT PROLOQUE = taut. voorrede.
- prologus;
- proloque;
- Vorwort;
- prologue;
- prólogo; introducción;

vpl.: Lo6/488.

VOOR SPRAKE Zie:
- bij ---- of taelmans spreken/
- voirsprake; voirspraecker; vorespraker;----; vorespraec; vorespraic; vorespreke; vorespsprec; vorespreek; vorespreeck
- voorspreke; voorspreker;voorspreck; voresprake;----;voirsp rake; vorsprake; vorespraic; vorespreke; voresprec;voorespreek; vooorespreeck/

VOORSPRECK Zie:
- voorspreke; voorspreker;----; voresprake; voorsprake;voirsprake; vorsprake; vorespraec; vorespraic; vorespreke; voresprec; vooorespreek; vooorespreeck/

VOORSPREECSTER Zie:
- voirtspraickxter; vorespreecster;----; voresprecster/

VOORSPREKE; VOORSPREKER; VOORSPRECK; VORESPRAKE; VOORSPRAKE; VOIRSPRAKE; VORSPRAKE; VORESPRAEC; VORESPRAIC; VORESPREKE; VORESPREC; VORESPREEK; VORESPREECK = sub. pleitbezorger.
- advocatus;
- avocat;
- Advokat;
- solicitor;
- abogado; defensor;

vpl.: Cr2/973.

VOOR SPREKER Zie:
- voorspreke;----; voorspreck; voresprake; voorsprake;voirsprake; vorsprake; vorespraec vorespraic; vorespreke; voresprec; vooorespreek; vooorespreeck/

VOORSPROKE Zoe:
- voorsproocke; voresproke;----/

VOORSPROOCKE; VORESPROKE VOORSPROKE = adi. vorenbesproken; voorgenoemde.
- supra dictus;
- susdit; précité;
- zuvor besprochen;

- afore-mentioned; above-named;
- antes mencionado; precitado; susodicho; arriba mencionado;

vpl.: BVB 4.

VOORSTANDT; VORESTANT; VOORSTANT = sub. bescherming.
- auxilium; defensio;
- défense; protection; sauvegarde;
- Schutz;
- protection;
- defensa; protección; amparo;

vpl.: BVB 88.

VOORSTANT Zie:
- voor standt; vorestant;----/

VOORSTE KINDER EN = kinderen uit eerste huwelijk.
- filii ex matrimonio primo;
- enfants du premier lit;
- Kinder aus der ersten Heirat;
- children from the first marriage
- hijos del primer matrimonio;

vpl.: B2/61.

VOORSTEKEN Zie:
- besluijten ofte ----; voorsteeken/

VOOR STELLE Zie:
- voorslagh; vorestelle;----; vorestel/

VOOR STEN Zie:
- kinderen van den ---- bedde/
- vorsten; versten; veersten; varsten; virsten; vrijsten;vri - sten;----; vursten; veursten; vuersten/

VOOR STEN BEDDE = eerste huwelijk.
- matrimonium primum;
- premier lit;
- erste Heirat;
- first marriage;
- primer matrimonio;

vpl.: B2/62.

VOORSTER; VOORSTEREN; VORSTER; VURSTER; VOSTER; VOISTER = sub. vorster; gerechtsdienaar; gerechtsbode.
- praetor rusticus; praefectus bonorum; praefectus pagi; praefectus carceris;
- sergent; agent de police;huissier;
- Gerichtsdiener; Gerichtsbote;
- constable; usher; law-officer;
- agente judicial; alguacil; esbirro; ujier; emplazador; criado de la justicia; constable;

vpl.: C1/93; PvB1/99; B2/5; C2/1028; DVB 44; Lo5/302.

VOORSTEREN Zie:
- voorster;----; vorster; vurster voster; voister/

VOORSZEGD Zie:
- allent geene ---- is/

VOORT ENDE EEUWELIJCK GEDUERENDE = voor nu en altijd; eeuwig.
- in sempiternum;
- pour toujours;
- für immer;
- for ever;
- para siempre;

vpl.: PvB1/443.

VOORT TE VAEREN = voort te gaan.
- ad procendum; ad continuandum;
- continuer;
- fort zu fahren;
- to continue;
- por avanzar; continuar;

vpl.: BVB 57.

VOORTAEN Zie:
- voirtaen; vortaen;----; voordaen; vordaen; voortdane;vortan; vortanne; vortane; voerdane; vordan/

VOORTBERT Zie:
- voorberde r; voorberdere;----; voorbort; voorbart/

VOOR TBEZETSEL Zie:
- voortbesetsele;----/

VOORTDANE Zie:
- voirtaen; vortaen; voortaen; voordaen; vordaen;----; vortan; vortanne; vortane; voerdane; vordan/

VOORTE Zie:
- eviteren ende ---- commen/

VOORTGEDINGEN Zie:
- op de jaergedingen ende ----/

VOORTGEDUERENDE Zie:
- eeuwelijck ende ----/

VOOR TIJDEN Zie:
- in ----/

VOORTIJDEN; VOORTIJTS; VORETIDES; VOERTIJDEN; VORTIJTS = adv. voorheen; eertijds; vroeger.
- olim; quondam; antea;
- autrefois; jadis; anciennement;
- ehemals; früher;
- in the past; in former time; formerly; previously;
- antes; anteriormente; antiguamente; en otre tiempo;

vpl.: C3/132; C1/307,455; PvB1/438; MGG 58,9.

VOORTIJTS Zie:
- voortijden;----; voretides; voe rtijden; vortijts/

VOORTBESETSELE; VOORTBEZETSEL = sub. opvolgend beslag.
- occupatio subsequens;
- mainmise subséquente;
- nachfolgende Beschlagnahme;
- following seizure;
- secuestro subsiguiente;

vpl.: Lo5/358.

VOORTSKEEREN OFT TE WERCK LEGGHEN = taut. volbrengen; bewerkstelligen.
- effectuo l;
- effectuer;
- bewirken;
- effect;
- efectuar; realizar;

vpl.: Lo6/166.

VOORTSVAREN; VORTVAREN; VOORTVAREN; VOIRTVAREN; VOORVAEREN = 1.doorgaan 2.procederen.
- 1.pergere; 2.litigare l;
- 1.continuer 2.procéder;
- 1.fortfahren 2.prozessieren;
- 1.go on 2.go to law;
- 1.seguir; continuar 2.litigar judialmente;

vpl.: C1/301,505.

VOORTSVERHUERINGHE; VORTVERHURINGE = sub. onderverhuring.
- sublocatio;
- sous-location;
- Untervermietung;
- subletting;
- subarriendo;

vpl.: Lo5/36.

VOORTVAREN Zie:
- voortsvaren; vortvaren;----; voirtvaren; voorvaeren/

VOORTVLUCHTICH Zie:
- voirvluchtich; voirvluchtig; vorevluchtich; voorvluchtich; vortvluchtich;----; vorevlochtich; voervluchtig/

VOORVAEREN Zie:
- voerde ren; voirvaren; voirvoerderen; voorsaaten; voorsaten; voorsaeten; vorevaeren; vorevaerders;----; vorevaren/
- voortsvaren; vortvaren;voortvaren; voirtvaren ;----/

VOORVAL Zie:
- in den ----/

VOOR VANGEN ENDE UYTLIGGEN VAN STRAETEN = taut. weder-

rechtelijk straten versmallen.
- contractare vias injuste;
- rétrécir des rues illégalement;
- widerrechterlich Strassen verschmälern;
- illegal narrow streets;
- estrachar calles ilegitimamente;

vpl.: PB/IV/216.

VOOR VENSTER HOUWEN = etalage aanhouden.
- habere taberna;
- tenir de devanture;
- Schaufenster halten;
- keep a show-window;
- tener un escaparate;

vpl.: Lo7/52.

VOORVIEL Zie:
- oft den cas ----/

VOOR VLUCHTICH Zie:
- voirvluchtich; voirvluchtig; vorevluchtich;----; vortvluchtich; voortvluchtich; vorevlochtich/

VOORTVLUCHTICH OFT FUGITIF OFT GHEFALGIEERT = taut. voortvluchtig.
- fugitivus; profugus;
- fugitif; failli;
- flüchtig;
- fugitive;
- fugitivo; prófugo;

vpl.: C1/418, 645.

VOORVLUCHTICH OFT LATITERENDE = adi. voortvluchtig.
- fugitivus;
- en fuite; fugitif;
- flüchtig;
- fugitive;
- fugitivo; prófugo;

vpl.: PB/II/327.

VOORVLUCHTICHEIJT Zie:
- beducht sijn voor ----/
- suspekt van ----/

VOORVLUCHTICHEYT; VOREVLUCHTICHEIT; VORTVLUCHTICHEIT = op de vlucht zijnde.
- fuga; status fugitivi;
- fuite;
- flüchtig;
- fugitive;
- fugitivo;

vpl.: C1/149.

VOORVLUCHTIG OFT AFLIJVIGH WOR DEN = voortvluchtig zijn of sterven.
- profugus esse aut morire;
- s'enfuir ou mourir;
- flüchtig sein oder sterben;
- be fugitive or die;

- estar fugitivo o morir -se;

vpl.: C1/611.

VOORVOORDERS- VOREVORDERS VOORVORDERS; VOIRVORDERS; VOREVORDEREN = sub.pl. voorvaderen.
- proavi;
- aïeux; ancêtres;
- Vorfahren; Vorväter;
- ancestors;
- antepasados;

vpl.: C1/651.

VOORVORDERS Zie:
- voorvoorders; vorevorders; ----; voirvorders; vorevorderen/

VOORWAERDE Zie:
- contracten van houwelixe ----/
- hauwelycxs ----/
- opgerichter ----/
- scryfgelt vander ----/
- voorwardt; vorewaerde; ----; voirwaerde; vorwaerde; vorewarde; vorewerde; voreworde; vorewoirde; voirwairden/

VOOR WAERDE EN DE ACCORDE = taut. overeenkomst; akkoord.
- pactum;
- contrat;
- Vereinbarung;
- condition and accord;
- convenio;

vpl.: PvB1/446.

VOORWAERDEN; VOORWAERDE REN ENDE CONDITIEN = voorwaarden en bepalingen.
- condiciones ac stipulationes;
- conditions et définitions;
- Bedingungen und Bestimmungen;
- conditions and stipulations;
- condiciones y estipulaciones;

vpl.: DVB 8,11.

VOOR WAERDEREN Zie:
- voorwaerden; ---- ende conditien/

VOORWARDT; VOREWAERDE; VOORWAERDE; VORWAERDE; VOREWARDE; VOREWERDE; VOREWORDE; VOREWOIRDE; VOIRWAIRDEN = sub. aanspraak; vordering; overeenkomst.
- postulatum; conventum; pactio;
- demande; réquisition; convention; arrangement;
- Ausspruch; Forderung; Uebereinkunft;
- claim title; claim; agreement;
- pretensión; reclamación; demanda; acción; contrato; convenio; pacto;

vpl.: Cr2/1013/25; T2/275.

VOORWEERDE Zie:
- houwelijcksche ----/

VOORWEERDERE Zie:
- verwerdere; verwerer; verweerre; verwere; verweerder; verweerdere; ----/

VOORWERPINGE Zie:
- voorworpsel; vorewerpinge; ----/

VOORWETEN Zie:
- praelabel ----/

VOORWITTIGHT = vb. kennisgegeven.
- vertiorem facio III de aliqua re; nuntio I;
- informer; prevenir; faire part donner avis;
- in Kenntnis setzen;
- inform; give notice; notify;
- avisar; informar; comunicar; hacer saber; advertir; motificar/

VOORWORPSEL; VOREWERPINGE; VOORWERPINGE = verwijt.
- reprobatio;
- reproche;
- Vorwurf;
- reproach;
- reconvención; reproche;

vpl.: PvB5/723.

VOORZIEN MET GEWEER = voorzien van wapens; gewapend.
- armatus;
- pourvu des armes; armé;
- mit Waffen angestattet; bewaffnet;
- armed;
- armado; provisto de armas;

vpl.: Pl.Bra./48.

VOOSE Zie:
- voijse; vois; voys; vooys; ----; voise; voyx; voix; voyse/

VOOT Zie:
- voet; ----; vuet; voit/

VOOYS Zie:
- voijse; vois; voys; ----; voose; voise; voyx; voix; voyse/

VOOYSGEVER Zie:
- voixgever; voisgever; voyxgever; ----/

VOR YEMANT ANDERS ANTHOEFT = voor het walletje van een anders huis.
- ante grumum domus alterius;
- devant la butte de la maison d'autrui;
- vor der Stufe eines Andern;
- in front of other people's steps;

- delante de un cerrito de una casa ajena;
vpl.: Lo1/42.

VORBILIDENDE Zie:
- voirbijlijdende; vorebilidende; voorbilidende; voirbilidende; ----; verbilidende/

VORBRIEF Zie:
- voor brief; vorebrief; voirbrief;----/

VORCKE Zie:
- in een ---- oft micke doen hangen/

VORCOMEN Zie:
- voorcemen; voercomen; vorecomen; voircomen;----; vorecommen/

VORCOMMER Zie:
- voircommer; vorecommer;voorcommer;----/

VORDACHTICHEIT Zie:
- voordachticheyt; voredachtenheit; voredachticheit; voordachtigheit;----; voredechticheit; voirdachticheyt/

VORDAEN Zie:
- voirtaen; vortaen; voortaen; voor daen;----; voortdane; vortan; vortanne; vortane/

VORDAN Zie:
- voirtaen; vortaen; voortaen; voordaen; vordaen; voortdane; vortan; vortanne; vortaen; voerdane;----/

VORDEEL Zie:
- voerdel; voredeel; voordeel; ----; voredel/

VORDEN; VORDEREN; OUTVORDEREN; VOROUDEREN; VOREOUDEREN; VOOROUDEREN; VOREOUDERS; VORDERS; VOORDERS; VOIRDERS; VORDRE =sub. pl. voorouders; voorvaderen.
- patres; maieores; proavi;
- ancêtres; aïeux;
- Vorfahren; Altvordern; Voreltern; Ahnen;
- ancestors; forefathers;
- antecesores; antepasados;
vpl.: ACart 6; LPS 51.

VORDENESSE Zie:
- voirdenisse; vordenisse;voordenisse; voordenesse;----/

VORDENISSE Zie:
- voirdenisse;----; voordenisse; voordenesse; vordenesse/

VORDER Zie:
- voirder;----; voorder; vordere; voerder/
- vordere;----; voirder/

VORDERE Zie:
- voirder; vorder; voorder;----; voerder/

VORDERE; VORDER; VOIRDER = adi. verdere omstaanders.
- ceterus praesens;
- autre;
- weitere; übrige;
- further;
- circonstantes ulteriores;
vpl.: ACart 50; DVB 84.

VORDERE GEMEGTIGDE = verder gemachtigden.
- reliqui procuratores;
- autres fondés de pouvoirs;
- weitere Bevollmächtigten;
- further deputies;
- más aposerados; apoderdos ulteriores;
vpl.: DVB 16.

VORDEREN Zie:
- hennen ----/
- voorderen;----; voirderen/
- vorden;----; outvorderen;vorouderen; voreouderen; vooruderen; voreouders; vorders; voorders; voirders; vordre/

VORDERINGE Zie:
- forderonge;----; vordernisse; voordernisse; vordernesse/
- voorderinge; voerderinghe; ----; voirderinge; vordringe; vordernisse; voordernisse; voirdernisse; vordernesse; voorderinghe/

VORDERLIJC Zie:
- vorderlijck; vorderlike;----; voorderlijc; voirderlijc/

VORDERLIJCK; VORDERLIKE; VORDERLIJC; VOORDERLIJC; VOIRDERLIJC = adj. bruikbaar; nuttig.
- utilis; commodus;
- qui peut servir; utilisable; utile;
- wohlwollend; unbedenklich;
- prosperously;
- útil; servible; utilisable; aprovechable;
vpl.: MGG 92.

VORDERLIKE Zie:
- vorderlijck;----; vorderlijc; voorderlijc; voirderlijc/

VORDERNESSE Zie:
- forderonge; vorderinge;

vordernisse; voordernisse; voirderni sse;----/
- voor deringe; voerderinghe; vorderinge; voirderinge; vordringe; vordernisse; voordernisse; voirdernisse;----; voorderinghe/

VORDERNISSE Zie:
- forderonge; vorderinge;----; voordernisse; voirdernisse; vordernesse/
- voirdernisse;----; voordernisse; vordernesse/
- voor deringe; voerderinghe; vorderinge; voirderinge; vordringe;----; voordernisse; voirdernisse; vordernesse; voorderinghe/

VORDERS Zie:
- voor ders;----; voirders;/
- vorden; vorderen; outvorderen; vorouderen; voreouderen;voorouderen; voreouders;----; voor ders; voirders; vordre/

VORDIEPINGE Zie:
- verdiepinge;----/

VORDRE Zie:
- vorden; vorderen; outvorderen ; voreouderen; vorouderen; voorouderen; voreouders; vorders; voorders; voirders;----/

VORDRINGE Zie:
- voor deringe; voerderinghe; vorderinge; voirderinge;----; vordernisse; voordernisse; voirdernisse; vordernesse; voorderinghe/

VORE Zie:
- meer oft swaerder gelt daer ---- gheven/
- voore;----; voire; voor; vur; varre; vuere/

VORE TE COMMEN = te voorkomen.
- ad praeoccupandum;
- á prévenir;
- vor zu beugen;
- to prevent;
- por precaver;

vpl.: ASO 8.

VORE UTE = adv. vooruit; bij vooruitgenieting, datgene wat iemand bij boedelscheiding of erfenis vooruit ontvangt.
- protinus;
- en préciput;
- im Voraus;
- in advance;
- con antelación, lo que uno percibe de antemano en el caso de una partición de herencia;

vpl.: Lo6/246.

VOREBED Zie:
- voirbedde; vorebedde; voorbedde; voorbet;----; vorebet/

VOREBEDDE Zie:
- voirbedde;----; voorbedde; voorbet; vorebed; vorebet/

VOREBEHALT Zie:
- voorbehalt;----/

VOREBET Zie:
- voirbedde; vorebedde; voorbedde; voorbet; vorebed;----/

VOREBILIDENDE Zie:
- v oirbijlijden de;----; voorbilidende; voirbilidende; vorbilidende; verbilidende/

VOREBRIEF Zie:
- voorbrief;----; voirbrief; vorbrief/

VORECOMEN Zie:
- voorcemen; voercomen;----; voircomen; vorcomen; vorecommen/

VORECOMMEN Zie:
- voorcemen; voercomen; vorecomen; voircomen; vorcomen; ----/

VORECOMMER Zie:
- voircommer;----; voorcommer; vorcommer/

VORECOOPER Zie:
- voorcooper; vorecoper; voorcoper; vorencoper;----/

VORECOPEN Zie:
- voorcoopen ;----; voorcopen; voircopen/

VORECOPER Zie:
- voorcooper;----; voorcoper; vorencoper; vorecooper/

VOREDACH Zie:
- voordaeghe;----/

VOREDACHTENHEIT Zie:
- voordachticheyt;----; voredachticheit; voordachtigheit; vordachticheit ; voredechticheit; voirdachticheyt/

VOREDACHTICHEIT Zie:
- voordachticheyt; voredachtenheit;----; voordachtigheit; vordachticheit; voredechticheit; voirdachticheyt/

VOREDAN Zie:
- voirdaene;----; voordan/

VOREDECHTICHEIT Zie:
- voor dachticheyt; voredachtenheit; voredachticheit; voordachtigheit; vordachticheit; ----; voirdachticheyt/

VOREDEEL Zie:
- voerdel; ----; voordeel; vordeel; voredel/

VOREDEL Zie:
- voerdel; voredeel; voordeel; vordeel; ----/

VOREDOCHTER Zie:
- voordochter; voirdochter; ----/

VOREGAENDE Zie:
- voirgaande; ----; voorgaende; vorgaende/

VOREGEBOORCH Zie:
- voorgehuchte; voorgheborcht; voorghebuchte; voregeborchte; voor geborchte; voorgeborcht; voregebrocht; voregebrochte; voregeburcht; voregeburchts; voregeborge; voregeburge; voregebue rge; ----; voorgehochte/

VOREGEBORCHTE Zie:
- voor gehuchte; voorgheborcht; voor ghebuchte; ----; voorgeborchte; voorgeborcht; voregebrocht; voregebrochte; voregeburcht; voregeburchte; voregeborge; voregeburge; voregebuerge; voregeboorch; voorgehochte/

VOREGEBORGE Zie:
- voorgehuchte; voorgheborcht; voorghebuchte: voregeborchte; voorgeborchte; voorgeborcht; voregebrocht; voregebrochte; voregeburcht; voregeburchts; ----; voregeburge; voregebuerge; voregeboorch; voorgehochte/

VOREGEBROCHT Zie:
- voor gehuchte; voorgheborcht; voor ghebuchte; voregeborchte; voorgeborchte; voorgeborcht; ----; voregebrochte; voregeburcht; voregeburchte; voregeborge; voregeburge; voregebuerge; voregeboorch; voregehochte/

VOREGEBROCHTE Zie:
- voorgehuchte; voorgheborcht; voorghebuchte; voregeborchte; voorgeborchte; voorgeborcht; voregebrocht; ----; voregeburcht; voregeburchts; voregeborge; voregeburge; voregebuerge; voregeboorch; voorgehochte/

VOREGEBUERGE Zie:
- voorgehuchte; voorgheborcht; voorghebuchte; voregeborchte; voorgeborchte; voorgeborcht; voregebrocht; voregebrochte; voregeburcht; voregeburchts; voregeborge; voregeburge; ---- voregeboorch; voorgehochte/

VOREGEBURCHT Zie:
- voorgehuchte; voorgheborcht; voorghebuchte; voregeborchte; voorgeborchte; voorgeborcht; voregebrocht; voregebrochte; ----; voregeburchts; voregeborge; voregeburge; voregebuerge; voregeboorch; voorgehochte/

VOREGEBURCHTS Zie:
- voorgehuchte; voorgheborcht; voorghebuchte; voregeborchte; voorgeborchte; voorgeborcht; voregebrocht; voregebrochte; voregeburcht; ----; voregeborge; voregeburge; voregebuerge; voregeboorch; voorgehochte/

VOREGEBURGE Zie:
- voorgehuchte; voorgheborcht; voorghebuchte; voregeborchte; voorgeborchte; voorgeborcht; voregebrocht; voregebrochte; voregeburcht; voregeburchts; voregeborge; ----; voregebuerge; voregeboorch; voorgehochte/

VOREGENOEMPT Zie:
- voirgenompt; voregenoemt; voorgenoemt; voregenomt; ----/

VOREGENOEMT Zie:
- voirgenompt; ----; voorgenoemt; voregenomt; voregenoempt/

VOREGENOMT Zie:
- voirgenompt; voregenoemt; ----; voregenoempt/

VOREGEROERT Zie:
- voorgeroerde; ----; voorgeroert; voirgeroert; vuergeroert; vorgeroert; vurgeroert; voregeruert; voregeschreven; voorgeschreven; vorgeschreven; vurgeschreven/

VOREGERUERT Zie:
- voorgeroe rde; voregeroert; voorgeroert; voirgeroert; vuergeroert; vorgeroert; vurgeroert; ----; voregeschreven;

voorgeschreven; vorgeschreven vurgeschreven/

VOREGESCHREVEN Zie:
- voorgeroerde; voregeroert; voorgeroert; voirgeroert;vuergeroert; vorgeroert; vurgeroert; voregeruert;----; voorgeschreven; vorgeschreven; vurgeschreven/

VOREHOIFT Zie:
- voorhooft; vorehovet; voorhovet; vorhovet; vorehooft;----; vorehoot; vorehovede/

VOREHOOFT Zie:
- voorhooft; vorehovet; voorhovet; vorhovet;----; vorehoift; vorehoot; vorehovede/

VOREHOOT Zie:
- voorhooft; vorehovet; voorhovet; vorhovet; vorehooft; vorehoift;----; vorehovede/

VOREHOVEDE Zie:
- voorhooft; vorehovet; voorhovet; vorhovet; vorehooft; vorehoift; vorehoot;----/

VOREHOVET Zie:
- voorhooft;----; voorhovet;vorhovet; vorehooft; vorehoift; vorehoot; vorehovede/

VOREKINT Zie:
- voorkind;----; voorkint/

VORELIEF Zie:
- voorlijff; voorlijve; voirlive; vorlive;----; voorlief; vorlijf; vorelijf; voerlijf/

VORELIJF Zie:
- voorlijff; voorlijve; voirlive; vorlive; vorelief; voorlief; vorlijf;----; voerlijf/

VOREMAELS Zie:
- voormaels; voirmaels; voremaels;----; vormaels/

VORENCOPER Zie:
- voorcooper; vorecoper; voorcoper;----; vorecooper/

VORENEMEN Zie:
- voirnemen;----; voornemen/

VORENGAEN Zie:
- te ---- oft ontrecken/

VOREOGENBEGEREN Zie:
- vooroogenbegheeren;----/

VOREOUDEREN Zie:
- vorden; vorderen; outvorderen; vorouderen;----; voorouderen; voreouders; vorders; voorders; voirders; vordre/

VOREOUDERS Zie:
- vorden; vorderen; outvorderen vorouderen; voreouderen;voorouderen;-----; vorders;voorders; voirders; vordre/

VOREPROCES Zie:
- voirproces;----/

VORESCHOT Zie:
- voorschoot; voorschoye;----/

VORESCHORTEN Zie:
- voorschorten;----/

VORESCHOUWE Zie:
- voorschouw;----; voorschouwe voreschowe/

VORESCHOWE Zie:
- voorschouw; voreschouwe; voorschouwe;----/

VORESETTEN Zie:
- voorsetten; voerzet;----/

VORESIENICHEIT Zie:
- voorsinnicheyt;----; voorsienicheit; vorsienicheit/

VORESORGER Zie:
- voorsorgher;----; voorsorger; voirsorger/

VORESPRAEC Zie:
- voirsprake; voirspraecker; vorespraker; voorsprake;----; vorespraic; vorespreke; voresprec; vorespreek; vorespreeck/
- voorspreke; voorspreker; voorspreck; voresprake; voorsprake; voirsprake; vorsprake; vorsprake;----; vorespraic; vorespreke; voresprec; vooorespreek; vooorespreeck/

VORESPRAIC Zie:
- voirsprake; voirspraecker; vorespraker; voorsprake; vorespraec;----; vorespreke; voresprec; vorespreek; vorespreeck/
- voorspreke; voorspreker; voorspreck; voresprake; voorsprake; voirsprake; vorsprake; vorespraec;----; vorespreke; voresprec; vooorespreek; vooorespreeck/

VORESPRAKE Zie:
- voorspreke; voorspreker;voorspreck;----; voorsprake;voirsprake; vorsprake; vorespraec vorespraic; vorespreke; voresprec; vooorespreek; vooorespreeck/

VORESPRAKER Zie:
- voirsprake; voirspraecker; ----; voorsprake; vorespraec; vorespraic; vorespreke; voresprec; vorespreek; vorespreeck/

VORESPREC Zie:
- voirsprake; voirspraecker; vorespraker; voorsprake; vorespraec; vorespraic; vorespreke; ----; vorespreek; vorespreeck/
- voorspreke; voorspreker;voorspreck; voresprake; voorsprake; voirsprake; vorsprake; vorespraec; voresprec; vorespreke;----; voorspreck; vooresprecck/

VORESPRECSTER Zie:
- voirtspraickxter; vorespreecster; voresprecster;----/

VORESPREECK Zie:
- voirsprake; voirspraecker; vorespraker; voorsprake;vorespraec; vorespraic; vorespreke; voresprec; vorespreek; ----/

VORESPREECSTER Zie:
- voirtspraickxter;----; voorspreecster; voresprecster/

VORESPREEK Zie:
- voirsprake; voirspraecker; vorespraker; voorsprake; vorespraec; vorespraic; vorespreke; voresprec;----; vorespreeck/

VORESPREKE Zie:
- voirsprake; voirspraecker; vorespraker; voorsprake; vorespraec; vorespraic;----; vorespreec; vorespreek; vorespreeck/
- voorspreke; voorspreker; voorspreck; voresprake; voorsprake; voirsprake; vorsprake; vorespraec; vorespraic;----; vorespreec; vooresprecck; vooresprecck/

VORESPROKE Zie:
- voorsproocke;----; voorsproke/

VORESTANT Zie:
- voorstandt;----; voorstant/

VORESTEL Zie:
- voorslagh; vorestelle; voorstelle; ----/

VORESTELLE Zie:
- voorslagh;----; voorstelle; vorestel/

VORETIDES Zie:
- voortijden; voortijts;----; voertijden; vortijts/

VOREVAERDERS Zie:
- voerderen; voirvaren; voirvoerderen; voorsaaten; voorsaten; voorsaeten; vorevaeren; ----; voorvaeren; vorevaeren/

VOREVAEREN Zie:
- voerderen; voirvaren; voirvoerderen; voorsaaten; voorsaten; voorsaeten;----; vorevaerders; voorvaeren; vorevaeren/

VOREVAREN Zie:
- voerderen; voirvaren; voirvoerderen; voorsaaten; voorsaten; voor saeten; vorevaren; vorevaerders; voorvaeren; ----/

VOREVLOCHTICH Zie:
- voirvluchtich; voirvluchtig; vorevluchtich; voorvluchtich; vortvluchtich; voortvluchtich; ----; voervluchtig.

VOREVLUCHTICH Zie:
- voirvluchtich; voirvluchtig; ----; voorvluchtich;vortvluchtich; voortvluchtich; vorevlochtich; voervluchtig/

VOREVLUCHTICHEIT Zie:
- voorvluchticheyt;----; vortvluchticheit/

VOREVORDEREN Zie:
- voorvoorders; vorevorders; voorvorders; voirvorders; ----/

VOREVORDERS Zie:
- voorvoorders;----; voorvorders; voirvorders; vorevorderen/

VOREWAERDE Zie:
- voorwardt;----; voorwaerde; voirdaerde; vorwaerde; vorewarde; vorewerde; voreworde; vorewoirde; voirwairden/

VOREWARDE Zie:
- voorwardt; vorewaerde;voorwaerde; voirwaerde; vorwaerde;----; vorewerde; voreworde; vorewoirde; voirwairden/

VOREWERDE Zie:
- voorwardt; vorewaerde; voorwaerde; voirwaerde; vorwaerde; vorewarde;----; voreworde; vorewoirde; voirwairden/

VOREWERPINGE Zie:
- voorworpsel;----; voorwerpinge/

VOREWOIRDE Zie:
- voorwardt; vorewaerde; voorwaerde; voirwaerde; vorwaerde; vorewarde; vorewerde; voreworde;----; voirwairden/

VOREWORDE Zie:
- voorwardt; vorewaerde; voorwaerde; voirwaerde; vorwaerde; vorewarde; vorewerde; ----; vorewoirde; voirwairden/

VORGAENDE Zie:
- voirgaande; voregaende; voorgaende;----/

VORGEROERT Zie:
- voorgeroerde; voregeroert; voorgeroert; voirg eroert;vuergeroe rt;----; vurgeroert; voregeruert; voregeschreven ; voorgeschreven; vorgeschreven; vurgeschreven/

VORGESCHREVEN Zie:
- voorgeroerde; voregeroert; voorgeroert; voirgeroert; vuergeroert; vorgeroert; vurgeroe rt; voregeruert; voregeschreven; voorgeschreven; ----; vurgeschreven/

VORHOVET Zie:
- voorhooft; vorehovet; voorhovet;----; vorehooft; vorehoift; vorehoot; vorehovede/

VORINGE Zie:
- veuring; voeringe;----; vueringe/

VORINTE Zie:
- inde ---- commen/

VORINTE; VRUNTE; VROONTE; VREUNTE; VROONDE = sub. gevang; cachot.
- carcer;
- prison; cachot;
- Gefängnis;
- jail; gaol;
- cárcel; prisíon;

vpl.: AKB 14.

VORLE Zie:
- vornen; voorle; voerle; voirle; ----; vuerle; vorne/

VORLEDEN Zie:
- voorlede; voorleden;----/

VORLIJF Zie:
- voorlijff; voorlijve; voirlive; vorlive; vorelier; voorlief; ----; vorelijf; voerlijf/

VORLIJVE Zie:
- te voirlijve; te voorlive; te----/

VORLIVE Zie:
- voorlijff; voorlijve; voirlive; ----; vorelief; voorlief; vorlijf; vorelijf; voerlijf/

VORM Zie:
- forma; forme; ----; vorme; voorm/

VORMAELS Zie:
- voormaels; voirmaels; voremaels; ----/

VORMELIOEN Zie:
- vermelioen; fermelioen;----/

VOROUDEREN Zie:
- vorden; vorderen; outvorderen; ----; voreouderen; vooroude-ren; voreouders; vorders; voorders; voirders; vordre/

VORRE Zie:
- voore; vore; voire; voor;vur; ----; vuere/

VORSCHEN HARINGH = groene haring.
- harengus recens;
- hareng frais;
- grüner Hering;
- fresh herring;
- arenque verde;

vpl.: Lo1/38.

VORSEIDE PEIJNE = voorszegde boete.
- poena praedicta;
- peine susdite;
- gesagte Strafe;
- foresaid fine;
- multa predicha, antedicha;

vpl.: Lo1/12.

VORSIENICHEIT Zie:
- voorsinnicheyt; voresienicheit; voorsienicheit;----/

VORSPRAKE Zie:
- voorspreke; voorspreker; voorspreck; voresprake; voorsprake; voirsprake;----; voresprae c; voresprai c; voresprake; voresprec; voorespreek; voorespreeck/

VORSSEGD Zie:
- voorsegde;----; voirsegden; voorseijt; voorseider; voorseijden; voorgeseijde; voirgeseider/

VORST; VORSTE; VEURST; VOERST; VURST; VERST; VERSTE = sub. dakuitsteeksel, lang een voet of 28 cm.; dakpan voor de vorst.

- tegula in tecti culmine;
- tuile courbe, longue d'un pied ou 28 cm.
- Dachziegel;
- ridge tile;
- punta de techo, larga uno pie o 28 centimetros, teja contra la helada;

vpl.: C1/237; BKB 8.

VORST VAN DEN HUIJSE = nok van 'het huis.
- culmen domus;
- faîte de la maison;
- First vom Hause;
- ridge of the house;
- caballete de la casa;

vpl.: Lo7/68.

VORSTE Zie:
- heert oft ----/
- vorst;----; veurst; voerst; vurst; verst; verste/

VORSTE DOEKE = vrouwenomslagdoek.
- theca feminae;
- châle d'une femme; fichu d'une femme;
- Umschlagtuch einer Frau;
- shawl of a woman;
- bufanda; mantón de una mujer;

vpl.: T1/278.

VORSTEN Zie:
- in sijnen ---- state stellen/
- sonder ----/
- wederstellinge oft settinge inden ---- staet/

VORSTEN = adi. vorig; voorste.
- vetus; prior; superior;
- ancien; précédent; antérieur;
- erst; eher; früher;
- former; first;
- anterior; precedente;

vpl.: LPS 42.

VORSTEN; VERSTEN; VEERSTEN; VARSTEN; VIRSTEN; VRIJSTEN; VRISTEN; VOORSTEN; VURSTEN; VEURSTEN; VUERSTEN = vb. uitstellen.
- cesso I a lite; differo III;
- différer; proroger; renvoyer;
- an stehen; verschieben;
- to defer; to delay;
- aplazar; demorar; diferir;prorrogar; retardar; suspender;

vpl.: T1/247; LPS 42.

VORSTEN ENDE HOUDEN IN ADVISE = opschorten en in beraad houden.
- intermittere et tenere in consilio deliberationis;

- surseoir et tenir en avis;
- aufschieben und in Avis halten;
- postpone and keep counsel;
- aplazar y tener en consideración;

vpl.: Lo1/106,108.

VORSTEN STEENEN OFT TICHELEN = holle bouwstenen.
- saxum cavum;
- des briques creux;
- hohle Siegelsteine;
- concaves bricks;
- ladrillos concavos;

vpl.: C1/474.

VORSTER Zie:
- vorstmeester;----; veurster/

VORSTERGELT Zie:
- voerstergelt;----; vurstergelt; vostergelt; voistergelt/

VORSTERIJE Zie:
- officie van de ----/

VORSTERSCOREN; VURSTERCOREN; VOSTERCOREN; VOISTERCOREN = sub. graan waarop de vorster recht had.
- frumentum praefectus;
- grain des sergents;
- Getreide, auf das der Gerichtsbote ein Anrecht hatte;
- grain due to the constable;
- trigo al cual tenía derecho el alguacil;

vpl.: Lo6/68; C1/671.

VORSTMEESTER; VORSTER; VEURSTER = sub. boswachter.
- saltuarius;
- forestier;
- Waldhüter;
- forester; forestkeeper;
- guardabosque;

vpl.: PvB6/330.

VORTAEN Zie:
- voirtaen;----; voortaen;voordaen; vordaen; voortdane;vortan; vortanne; vortane; voerdane; vordan/

VORTAN Zie:
- voirtaen; vortaen; voortaen; voordaen; vordaen; voortdane; ----; vortanne; vortane; voerdane; vordan/

VORTANE Zie:
- voirtaen; vortaen; voortaen; voordaen; vordaen; voortdane; vortan; vortanne;----; voerdane; vordan/

VORTANNE Zie:
- voirtaen; vortaen; voortaen;

voordaen; vordaen; voortdane; vortan;----; vortaen; voerdane; vordan/

VORTIJTS Zie:
- voortijden; voortijts; voretides; voertijden;----/

VORTVAREN Zie:
- voortsvaren;----; voortvaren; voirtvaren; voorvaeren/

VORTVERHURINGE Zie:
- voortsverhueringhe;----/

VORTVLUCHTICH Zie:
- voirvluchtich; voirvluchtig; vorevluchtich; voorvluchtich;---- voortvluchtich; vorevluchtich; voervluchtig/

VORTVLUCHTICHEIT Zie:
- voorvluchticheyt; vorevluchticheit;----/

VORUE Zie:
- verwe; varewe; varuwe; vaerwe; varwe; verwe; veruwe; varue;----; vorve; veru; werye; verwen/

VORVE Zie:
- verwe; varewe; varuwe;vaerwe; varwe; verwe; veruwe; varue; vorue;----; veru; werye; verwen/

VORVREDE Zie:
- saecken van ----/

VORWAERDE Zie:
- voorwardt; vorewaerde; voorwaerde; voirwaerde;----; vorewarde; vorewerde; voreworde; vorewoirde; voirwairden/

VOSTER Zie:
- voorster; voorsteren; vorster; vurster;-----; voister/

VOSTERCOREN Zie:
- vorsterscoren; vurstercoren; ----; voistercoren/

VOSTEREN Zie:
- voesteren;----; vostren; voedsteren; voetsteren; foesteren; fusteren/

VOSTERGELT Zie:
- voerstergelt; vorstergelt; vurstergelt;----; voistergelt/

VOSTREN Zie:
- voesteren; vosteren;----; voedsteren; voetsteren; foesteren; fusteren/

VOUGE Zie:
- aan eenige vuege; voege; voge; ----; voige/

- vuege; voege; voge;----;voige/

VOULLEN Zie:
- voelen; volen; vuelen; vollen; ----; vollin; volin; volijn/

VOUREN Zie:
- veuren; voeren; voiren;----; vueren; vuren; vuyren/

VOUT Zie:
- heymelijckheit; heimenijckheit; heimelick; heijmelijck; heime licheit; heimelijckheydt; heymelicke; heymelick ghemack; heylickheyd; heimelic; hemelijc; heijmelicheijdt; heijmelicheijt; heimlijcheit; hemelijckheit; privaet; private; privaethuijs; privaetput; voute;----; vaut; vaute; faut; faute; faulte;foute/

VOUTE Zie:
- gemeyne ----/
- ghe meyn privaet oft ----/
- heymelijcke ----/
- heymelijckheit; heimelijckheit; heimelick; heijmelijck; heimelicheit; heimelijckheydt; heymelicke; heymelick ghemack; heymelickheyd; heimelic; hemelijc; heijmelicheijdt; heijmelicheijt; heimlijcheit; hemelijckheit; privaet; private; privaethuijs; privaetput;----; vout; vaut; vaute; faut; faute; faulte;foute/
- privaet;----/
- wederribbe; weerdribbe; werderibbe; weerdtribbens;----/

VOUTE OFT PRIVAETPUT OFT HEIJMELIJK = taut. plee met beerput.
- privatum cum puteo stercoris;
- lieu d'aisance ou un puit de privé ou voûte;
- Abort oder Senkgrube;
- privy with cesspool;
- retrete o excusado o lugar común con pozo negro;

vpl.: Lo5/240.

VOUTE OFT WELFSEL - taut. gewelf.
- camara; fornix; arcutatio;
- voussure;
- Gewölbe;
- vault;
- bóveda;

vpl.: C1/256.

VOUTE WEERDTRIBBENS; WERDERIBBE OFTE WEERDRIBBE = taut. plee.
- privatum;
- privé ou voûte; l'ieu d'aisance;
- Abort;
- privy; lavatory;

- tetrete;

vpl.: Lo5/52,132.

VOUTEN ONDER DEERDE;D'AERDE = ondergrondse gewelven.
- fornices subterraneae;
- des voutes sous terre;
- unterirdische Gewölbe;
- underground dome s;
- bóvedas subterráneas;

vpl.: Lo1/236; C1/468.

VOYAGE Zie:
- reyse; reyze; reys; reysinge ende ----/
- voiagie; voiage;----/

VOYAIGE ENDE REYSE = taut. reis.
- iter;
- voyage;
- Reise;
- voyage; journey;
- viaje; travesía;

vpl.: PB/III/220.

VOYERAGIE OFT LOGEMENTE = overnachting.
- pernoctatio;
- nuitée;
- Uebernachtung;
- overnight-stay;
- pe rnoctación;

vpl.: PvB5/662.

VOYEREN Zie:
- zich ---- oft verstreken/

VOYEREN = vb. verstoppen.
- abscondo III;
- fourrer;
- verstecken;
- co nceal;
- esconder;

vpl.: Lo4/664.

VOYERINGE = klaarblijkelijkheid.
- evidentia;
- évidence;
- Augenscheinlichkeit;
- evidence;
- evidencia; claridad;

vpl.: PB/IV/49.

VOYS Zie:
- gemeene ----/
- met een gemeene ----/
- voijse; vois;----; vooys;voose; voise; voyx; voix; voyse; /

VOYSE Zie:
- voijse; vois; voys; vooys;voose voise; voyx; voix;----/

VOYTURE Zie:
- voiture;----; veiture/

VOYX Zie:
- voijse; vois; voys; vooys; voose; voise;----; voix;voyse/

VOYXGEVER Zie:
- voixgever; voisgever;----; vooysgever/

VRACHT; PROFFIJT ENDE WAESDOM = taut. opbrengst; winst.
- proventus;
- avantage; profit; rendement;
- Ertrag; Gewinn;
- profit; yield;
- genancia; provecho; rendemiento;

vpl.: T1/627.

VRACHTBRIEF OFT COGNOSSEMENT = taut. vrachtbrief.
- charta pr etii;
- connaissement;
- Konnossement;
- bill of lading;
- conocimiento;

vpl.: Lo4/86.

VRAECKE Zie:
- verzaeckelycke rasernye van ----/

VRAGEN ENDE EXAMINEREN = taut. afvragen.
- examino I;
- examiner; interroger; questionner;
- abfragen;
- ask for;
- examinar; interrogar; preguntar;

vpl.: T1/382.

VRAGHEN ENDE INTERROGEREN = taut. ondervragen.
- interrogo I;
- questionner;
- ausfragen;
- interrogate;
- interrogar;

vpl.: C1/635.

VRAGHEN OFT INTERROGATORIEN = taut. ondervragingen.
- interrogationes;
- questions et interrogations;
- Ausfragungen;
- interrogations;
- interrogaciones; interrogatorios;

vpl.: C1/687.

VRAN Zie:
- vrouwken ; vrouw; vrowe; vrauwe; vruw e; vron;----/

VRANCK ENDE VRIJ = taut. frank en vrij.
- libenter;

- librement;
- frank und frei;
- free and frank;
- libre; audaz;

vpl.: PvB1/247.

VRANCKER SCHILT = oude muntsoort gelijk aan 28 stuivers en 32 mijten van Brabant.
- nummus antiqua Brabantiae;
- ancien monnaie de Brabant;
- Münze, Art alte Münze von Brabant;
- coin, old coin of Brabant;
- moneda, moneda antigua de Brabante;

vpl.: C1/241.

VRAUWE Zie:
- vrouwken; vrouw; vrowe;----; vruwe; vron; vran/

VREBAMPT Zie:
- vrebempden; vrebeemt; vrebemt; vrebempt; vrebendt;----; vredebeemt; vredebempt/

VREBEMPDEN; VREBEEMT ; VREBEMT+ VREBEMPT; VREBENDT; VREBAMPT; VREDEBEEMT; VREDEBEMPT = sub.omheinde weide; gemene weide.
- pascuum commune;
- près clôturés; pâturage communs;
- umzäunte Weide;
- fenced-in meadow;
- prado deslindado;

vpl.: C1/86; 658.

VREBEMPT Zie:
- vrebempden; vrebeemt; vrebemt;----; vrebendt; vrebampt; vredebeemt; vredebempt/

VREBEMT Zie:
- vrebempden; vrebeemt;----; vrebempt; vrebendt; vrebampt; vredebeemt; vredebempt/

VREBENDT Zie:
- vrebempden; vrebeemt; vrebemt; vrebempt;----; vrebampt; vredebeemt; vredebempt/

VREBRAKE Zie:
- soenbrake ende ----/

VRECK Zie:
- gierich ende ----/

VREDACH Zie:
- gherechten ----/

VREDACH; VREEDACH; VREDEDACH = sub. bestandsdag.
- dies iuduciarum;
- jour de trève;
- Tag, auf dem der Frieden

bestätigt wurde in Anwesenheit der amtlichen Behörden;
- peace-day;
- día de tregua;

vpl.: Lo1/504.

VREDAGHE Zie:
- den ---- laeten uijt gaen/

VREDE Zie:
- ban en ---- legghen oft lijffstraffinghe/
- besueck van ---- breeckende/
- doode ----/
- ha nd ----/
- ghemeyne ruste ende ----/
- haeghe oft ----/
- levende ----/
- register van den ----/
- religions ----/
- vasten ---- maken/

VREDE; VERDE; VARDE; VAERDE VREDEN = omheining.
- saepire; circumsaepire; saeptimentum;
- clôturer; haie; enclos; enceinte
- Umzäunung;
- fence; enclosure;
- cercar; seto vivo;

vpl.: C1/31,262.

VREDE ENDE IND BAN = plechtige handeling waarmede de stadhouder de gekozen peelmeesters hun rechtsgebied aanwijst en aan allen de vrede gebiedt.
- actio solemnis qua praefectus procinciae magistris de Peel electis conventum assignat et omnibus pacem imperat;
- acte solennel par lequel le gouverneur indique le Peel maitre sa juridiction et lui commande la paix;
- feierliche Handlung womit der Stadthalter den gewählten Peel-Meistern ihr Rechtsbezirk anweist und allen den Frieden befehlt;
- solemn act by which the stadtholder indicates the elected Peel-masters their jurisdiction and to which commands all to keep the peace;
- un acto solemne por el cual el; estatúder indica la jurisdicción de cada maestro de Peel y manda la paz a todos;

vpl.: BKB 2.

VREDE OFT SWOEN = taut. verzoening.
- reconciliatio;
- réconciliation;
- Versöhnung;

- reconciliation;
- consilación;

vpl.: Cr2/969.

VREDE TE BREKENE = vredebreuk.
- fractura pacis;
- rupture de trève;
- Friedensbruch ;
- breach of the peace;
- ruptura de la paz;

vpl.: C3/90.

VREDE, TRANQUILLITEYT ENDE GHEMEYNE RUSTE = taut. openbare orde.
- ordo publicus;
- ordre public;
- öffentliche Ordnung;
- public order;
- orden público;

vpl.: PB/II/298.

VREDEBEEMT Zie:
- vrebempden; vrebeemt; vrebemt; vrebempt; vrebendt;vrebampt;----; vredebempt/

VREDEBEMPT Zie:
- vrebempden; vrebeemt; vrebemt; vrebempt; vrebendt; vrebampt; vredebeemt;----/

VREDEBRAECKE Zie:
- soenbrake ende vrebrake;----/
- vredebrake;----; v redebraeke/

VREDEBRAKE Zie:
- op soenbrake ende ----/

VREDEBRAKE; VREDEBRAECKE VREDEBRAEKE = sub. inbreuk op een vonnis van het gerecht waarbij vrede werd geboden; verbreking van een gesloten vrede; vredebreuk.
- violatio sententiae iudicii quo pax iubebatur; infractio pacis; violatio pacis; pax rupta;
- infraction à un arrêt de la justice à laquelle la paix est présentée; violation de la paix conclue rupture de paix;
- Eingriff in einem Gerichtsurteil; Verbrechung eines geschlossenen Friedens; Frieden bruch;
- breach of peace-agreement; breach of peace;
- infraccion contra una sentencia del tribunal; por la cual está ofrecida la paz; rescisión de una paz concertada; ruptura de la paz;

vpl.: C1/391, 389; Lo4/828; Lo5/356.

VREDEBREKER ENDE PEYSBREKER; PEIJSBREKER; SOENBRE-

KER = taut. vredebreker; rustverstoorder; vredeschender.
- fractor pa cis; infractor pacis; violator pacis;
- infracteur de treve; infracteur de paix; violateur de paix;
- Friedensbrecher;
- peace-breaker; breacher of the peace;
- violador de la paz; infractor de la paz; agitador; alborotador;

vpl.: Lo6/380; Lo5/356; C1/6.

VREDEDACH Zie:
- vredach; vreedach;----/

VREDE-EISCHERE Zie:
- vrede-heysscher;----; vrede-eisscher/

VREDE-EISSCHER Zie:
- vrede-heysscher; vrede-eisschere;----/

VREDEHANDEL OFT PACIFICATIE = taut. vredesonderhandeling.
- pacificatio;
- pacification; traite de paix;
- Friedensunterhandlung;
- pacification;
- negociacio de la paz;

vpl.: PvB1/476,477.

VREDE-HEYSSCHER; VREDE-EISCHERE; VREDE-EISSCHER = sub. aanlegger in een geding tegen iemand waarvoor hij vrees heeft dat deze hem zal overlast doen of verwonden.
- postulator in lite contra aliquem temet;
- plaignant dans un procès à quelqu'un dont il craint des ennuis ou des blessures;
- Anstifter in einem Prozesz gegen Jemand wofür Er Schrecken hat dasz diese Ihm belästigen wird oder verwunden;
- postulator of peace;
- actor en un pleito contra una persona de la cual teme una molestia o herida;

vpl.: C1/391.

VREDELIC ENDE PEYSELIC =taut. in vrede; vredig.
- pacificus;
- paisible; en paix;
- in Frieden; friedlich;
- in peace; peacefull;
- pacificamente; tranquilamente; apaciblemente;

vpl.: OB 1495/25; B1.

VREDELIJCK Zie:
- peijselijck; rustelijck ende ----/
- rastelijc ende paijselijc; paijse-

lijck; rastelijck; rastelyx ende ----/
- rastelijck ende ----/

VREDELIJCK ENDE GERUSTELIJCK = taut. ongestoord.
- inconcussus;
- paisible et calme;
- friedlich und ruhig; ungestört;
- indisturbe d;
- tranquilamente y pacivicamente;

vpl.: MGG 86,156.

VREDELIJCK ENDE PEIJSELIJCK; RUSTELIJCK = taut. ongestoord.
- tranquille;
- sans trouble;
- ungestört;
- undisturbed;
- tranquilamente;

vpl.: LPS 21; MGG 14; DVB 110.

VREDELIJCK ENDE RUSTELIJCK; ONGESTOORT ENDE TE GOEDER TROUWEN BESITTEN = durend ongestoord bezitten.
- diu inconcussus possidere;
- posséder pacifiquement; sans trouble et de bonne foi;
- dauernd ungestört besitzen;
- possess lastingly ante e imperturbadamente;
- poseer; continuamen;

vpl.: C1/175.

VREDELIJCK ENDE RUSTELIJCK; RUSTELIJK; VREEDELIJK ENDE VOLKOMENTLIJK = taut. vredig.
- placide ac tranquille;
- paisible;
- friedlich;
- peacefully;
- pacificamente y tranquilamente;

vpl.: MGG 4,43; BVB 193; DVB 4,14,40.

VREDELIJCK GHE DAEN = in vrede gebruikt.
- in pace usus;
- s'être servi de...en paix;
- in Friede benutzt;
- used in peace;
- utilizado en paz;

vpl.: B2/124.

VREDELIJCK; PAIJSELIJC ENDE RASTELIJC; PAIJSELIJCK ENDE RASTELIJCK = taut. vredig; ongestoord.
- quiéte nec non tranquille;
- paisible et tranquille;
- friedlich; ungestört;
- peaceful; undisturbed;
- apaciblemente; tranquilamente;

vpl.: LPS 16.

VREDELIJCKE Zie:
- peijselijcke ende ---- possessie/

VREDELIJCKE ENDE CONTINUELE POSSESSIE = taut. langdurig ongestoord bezit; duurzaam bezit.
- possessio continua; perpetua; pacata;
- possession continue et paisible; possession continuelle;
- langjährig ungestörtes Besitz; fortwährender Besitz;
- continuous and undisturbed possession;
- posesión continua y tranquila;

vpl.: C1/661; 577/4; Lo2/776.

VREDELIJCKER Zie:
- met ---- possessie/

VREDEN Zie:
- levende ----/
- in ---- toegelecht/
- ter welvaert; pollicien; gemeynen oirbare ende ----/
- vrede; verde; varde; vaerde; ----/

VREDEN DOEN = tot een vergelijk komen; vrede sluiten.
- facere pacem;
- se mettre en trêve;
- Frieden schliessen, lassen;
- make peace;
- hacer las paces; componerse; reconciliarse;

vpl.: Lo7/64.

VREDIGE ENDE GERUSTE POSSESSIE = taut. in het ongestoorde bezit.
- possessio inconcussa;
- en possession incontestée;
- im ungestörten Besitz;
- in the undisturbed possession;
- en la posesión tranquila;

vpl.: LPS 101.

VREEDACH Zie:
- vredach;----; vrededach/

VREEDELIJCK; VOLCOMELIJCK ENDE PEIJSELIJK = taut. een onroerend of roerend goed in volkomen bezit hebben zonder daarin op enigerlei wijze gestoord te worden.
- pacatus;
- paisible;
- friedlich und vollständig;
- completely and peacefully;
- tranquilamente y completamente, enteramente;

vpl.: DVB 114.

VREEDELIJK Zie:
- rustelijck ende vredelijck; rustelijk ---- ende volkomentlijk/

VREEDIG EN GERUSTIGH = taut. ongestoord.
- quiétum seu placidum;
- tranquillement; sans trouble;
- ungestört;
- undisturbed;
- tranquilo;

vpl.: SKB 15.

VREEDTSEL Zie:
- vreetsel;----/

VREEEN = vb. afsluiten.
- claudere;
- clôturer;
- abschliessen;
- close;
- cercar;

vpl.: C3/198.

VREEMDE Zie:
- buijten of ---- getouwen/

VREEMDEN Zie:
- huwelijcx goet gegeven van eenen ----/
- vremden;----; vremeden/

VREEMPMAN Zie:
- vremdelinck; vremden; vremdeling; uytlander; vrempde; vremptman; vremdeman; vremtman;----; vreemptman; vremdman/

VREEMPT Zie:
- vrempt;----/

VREEMPT GOET VOLCHT DEN HEERE = rechtsad. goederen waarvan de eigenaar onbekend is vallen aan de heer toe.
- ad. iuris, bona quorum possessor ignotus est, potestatis domini sunt;
- les biens dont le propriétaire est inconnu, reviennent au seigneur;
- Sachen derer Eigner unbekannt ist gehören dem Herrgott;
- goods of unknown ownership fall to the lord;
- bienes cuyos propietarios se desconocen pasan a la posesión del señor;

vpl.: B1/11; C2/883.

VREEMPTMAN Zie:
- vremdelinck; vremden; vremdeling; uytlander; vrempde; vremptman; vremdeman; vremtman; vreempman;----; vremdman/

VREENTSCHAP Zie:
- vrintschap; vrientschap;vrentschap;----; vruntschap;vrienschap; vrientseep;vrienscip;

vrientscap; vriesschap/

VREESCHEN Zie:
- verheyschen; verheysschen; verheischen; vereischen; vereeschen; vereschen;----;verheeschen; verheschen; verheessen; verheeschen; vereijschen; verheijsschen; verheisen/

VREESE Zie:
- anxct ende onruste;----/
- ducht ende ----/
- exceptie van ----/
- om de ----/
- onruste;---- ende ancxt/
- pericle ende ----/

VREESE ENDE GROUWEL = taut. angst.
- angor; timor; nefas; anxietas;
- anxiété; peur; crainte;
- Furcht und Angst;
- fear; terror;
- ansia; ansiadad; concoja; miedo temor; pavor; recelo;

vpl.: T1/141,408.

VREET Zie:
- wreet; wrede;----; wreit; vret/

VREETSEL; VREEDTSEL = sub. haag.
- sepes;
- haie;
- Hag;
- hedge;
- seto;

vpl.: C3/198.

VREHEDE Zie:
- vreheijde; vreheide;----; vrehei; vreheie/

VREHEI Zie:
- vreheijde; vreheide; vrehede; ----; vreheie/

VREHEIDE Zie:
- vreheijde;----; vrehede; vrehei; vreheie/

VREHEIE Zie:
- vreheijde; vreheide; vrehede; vrehei;----/

VREHEIJDE; VREHEIDE; VREHEDE; VREHEI; VREHEIE = sub. heidekruid; erica; heide.
- herba locae desertae;
- bruyère;
- Heide;
- heather;
- brezal;

vpl.: Lo7/302.

VREIHEIT Zie:
- vriheijd; vrijheijt; vriheit;vrieheit;----; vrihede; vriheede; vriede/

VREIJHEIJT VAN BRUSSEL = vrijheid van Brussel, rechtsgebied.
- iurisdictio Bruxellarum;
- franchise de Bruxelles;
- Gerichtsbezirk von Brüssel;
- jurisdiction of Brussels;
- jurisdicción de Bruselas;

vpl.: C1/305.

VREMD OFT FORAIN = taut.vreemdeling.
- extraneus;
- étranger;
- Fremder;
- stranger;
- extranjero; forastero;

vpl.: Cr2/1038.

VREMDE Zie:
- impositie op de ---- heoden/
- in ---- toecht/

VREMDE GETOUWEN = ossenspannen toebehorende aan niet ingezetenen.
- iuga boum pertinentia ad eos qui incolae non sunt;
- couples de boeufs aux appartenant nonhabitants;
- Ochsengespanne Nicht-einwohner gehörend;
- oxteams belonging to non-inhabitants;
- pares de bueyes pertenecientes a no-habitantes;

vpl.: DKB 6.

VREM DELIJC = adv. vreemd; zonderling.
- inepte; insolenter; nove; mire;
- singulier; étranger;
- fremd; sonderbar;
- strangely; queerly;
- extrañamente; excéntricamente;

vpl.: T2/261.

VREMDELINC Zie:
- vremdelinck; vremden; vremdeling; uytlander; vrempde; vremptman;----; vremdeman; vremtman; vreempman; vreemptman; vremdman/

VREMDELINCK; VREMDEN; VREMDELING; UYTLANDER; VREMPDE; VREMPTMAN; VREMDELINC; VREMDEMAN; VREMTMAN; VREEMPMAN; VREEMPTMAN; VREMDMAN = sub. vreemdeling; vreemde.
- extraneus; peregrinus;
- étranger;

- Fremder; Fremdling; Ausländer;
- stranger; alien; foreigner;
- extranjero; forastero; peregrino; desconocido;

vpl.: PvB1/426; B1:Pl.Pr.13; PvB2/314; PvB4/27; Lo3/10, 566; Lo6/650; PB/II/141,341; Ca2/12.

VREMDELING Zie:
- vremdelinck; vremden;----; uytlander; vrempde; vremptman vremdelinc; vremdeman;vremtman; vreempman; vreemptman; vremdman/

VREMDELINGEN OFT AFGESETENE = taut. vreemdelingen.
- peregrini;
- afforains;
- Fremdlinge;
- foreigner;
- forasteros;

vpl.: Ca2/383.

VREMDEMAN Zie:
- vremdelinck; vremden; vremdeling; uytlander; vrempde; vremptman;----; vremtman; vreempman; vreemptman;vremdman/

VREMDEN Zie:
- vremdelinck;----; vremdeling; uytlander; vrempde; vremptman vremdelinc; vremdeman;vremtman; vreempman; vreemptman; vremdman/

VREMDEN; VREEMDEN; VREMEDEN = vb. vervreemden.
- alienare; abalienare; vendere III ;
- aliéner; dérober;
- veräuszern;
- alienate;
- enajenar; alienar;

vpl.: Bl:Pr.Tr/8; C2/932.

VREMDMAN Zie:
- vremdelinck; vremden; vremdeling; uytlander; vrempde; vremptman; vremdeman; vremtman; vreempman; vreemptman; ----/

VREMEDEN Zie:
- vremden; vreemden;----/

VREMPDE Zie:
- vremdelinck; vremden; vremdeling; uytlander; ----; vremptman; vremdelinc;vremdeman; vremtman; vreempman; vreemptman; vremdman/

VREMPT, HERT ENDE ONRECHTMAETICH = vreemd, hard en onrechtmatig.
- insolitum, durum, iniustum;
- étrange, dur et injuste;
- fremd, hart und widerrechtlich;
- strange, hard and unlawful;
- extraño, riguroso e injusto;

vpl.: MGG 114.

VREMPTMAN Zie:
- vremdelinck; vremden; vremdeling; uytlander; vrempde; ----; vremdelinc; vremdeman; vremtman; vreempman; vreemptman; vremdman/

VREMTMAN Zie:
- vremdelinck; vremden; vremdeling; uytlander; vrempde; vremptman; vremdeman; ----; vreempman; vreemptman; vremdman/

VRENTSCHAP Zie:
- vrintschap; vrientschap; ----; vreentschap; vruntschap; vrienschap; vrientseep; vrienscip; vrien tscap; vriesschap/

VREUNTE Zie:
- vroente; vrointe; vruente; vrunte; vroente ende gemeijnte; vroente oft laren; vrunte oft straeten; vroente oft aert; vronten; vroonte; vroonde; vroende; vronte; ----; wruente; vroonten oft ghemeijnten; vroenten/
- vorinte; vrunte; vroonte; ----; vroonde/

VRI Zie:
- vrije; ----; vrie; vrijch; vrijg/

VRI ENDE QUYTE BLIVEN = verschoond blijven, vrij en onbezwaard.
- excusatus manere;
- rester libre et quitte de;
- entschuldigt bleiben;
- remain excused;
- estar eximido de, ser libre de;

vpl.: Pr.Tr/13

VRI SYN VAN Zie:
- vrien; ----; vrihen; vrijen; vryen/

VRIDACHMAERCTE Zie:
- vridaech; merct; vridachmarket; vriendachma rket; ----; vridachmarct/

VRIDACHMARCT Zie:
- vridaech; merct; vridachmarket; vriendachmarket; vriendachmarket; ----/

VRIDACHMARKET Zie:
- vridaech; merct; ----; vriendachmarket; vridachmaercte; vridachmarct/

VRIDAECH MERCT; VRIDACHMARKET; VRIENDACHMARKET; VRIDACHMAERCTE; VRIDACHMARCT = vrijdagse markt, markt gehouden op de Vrijdag.
- mercatus in feria sexta;
- marchè du vendredi;
- Freitagsmarkt;
- market on Friday;
- mercado de los viernes;

vpl.: Lo1/168.

VRIDICHEIT Zie:
- vrijdigheijdt; vrijdigheijt; vrijdicheydt; ----; vridoem; vridoom; vridom; vrijdomme/

VRIDOEM Zie:
- vrijdigheijdt; vrijdigheijt; vrijdicheydt; vridicheit; ----; vridoom; vridom; vrijdomme/
- vrydomme; ----; vridoom; vridom/

VRIDOEMGELT Zie:
- vrydomgeldt; ----; vridoomgelt; vridomgelt/

VRIDOM Zie:
- vrijdigheijdt; vrijdigheijt; vrijdicheydt; vridicheit; vridoem; vridoom; ----; vrijdomme/
- vrydomme; vridoem; vridoom; ----/

VRIDOMGELT Zie:
- vrydomgeldt; vridoemgelt; vridoomgelt; ----/

VRIDOOM Zie:
- vrijdigheijdt; vrijdigheijt; vrijdicheydt; vridicheit; vridoem; ----; vridom; vrijdomme/
- vrydomme; vridoem; ----; vridom/

VRIDOOMGELT Zie:
- vrydomgeldt; vridoemgelt; ----; vridomgelt/

VRIE Zie:
- vrije; vri; ----; vrijch; vrijg/

VRIEDE Zie:
- vriheijd; vrijheijt; vriheit; vrieheit; vreiheit; vrihede; vriheede; ----/

VRIEHEIT Zie:
- vriheijd; vrijheijt; vriheit; ----; vreiheit; vrihede; vriheede; vriede/

VRIELIC Zie:
- vrijlijck; vrilike; vrielike; vrilijc; vrilic; vriliken; vrielijck; ----/

VRIELIJCK Zie:
- vrijlijck; vrilike; vrielike; vrilijc; vrilic; vriliken;----; vrielic/

VRIELIKE Zie:
- vrijlijck; vrilike;----; vrilijc; vrilic; vriliken; vrielijck; vrielic/

VRIEMARKET Zie:
- vrijmerct; vrimarket;----; vrimaerct; vrimarct; vrimerket/

VRIEN Zie:
- haeren ---- wille doen/

VRIEN; VRI SYN VAN; VRIHEN; VRIJEN; VRYEN = vb. vrijstellen; vrijmaken; bevrijden.
- vacare; liberare;
- exempt de; libérer;
- befreit; entheben sein von; befreien;
- exempt; have freedom from; make free;
- eximir de; relevar de; exentar de; libertar de; dispensar de; liberar;

vpl.: B1/68; C2/894; B1/Pr.Tr. 2; C2/931; PvB1/144.

VRIENDACHMARKET Zie:
- vridaech; merct; vridachmarket;----; vridachmaercte; vridachmarct/

VRIENDELIJCKE MIDDELEERS OFT ARBITRATOER(S); ARBITRATOIREN; ARBITRATUEREN = taut. scheidsrechter; scheidsmannen.
- amicabilis compositor; arbitri;
- aimable compositeur; arbitres;
- Schiedsrichter; Schiedsmänner;
- arbiter; arbitrators;
- amable medieador; arbitros; arbitradores;

vpl.: T1/580,584; LPS 29,41.

VRIENDELIJCKE MIDDELERSSE ENDE ARBITRATIX = taut. bemiddelaarster.
- arbitratrix;
- médiatrice;
- Vermittlerin;
- fermale mediatot;
- mediador;

vpl.: T1/588.

VRIENDEN Zie:
- gestadichste ----/
- goe de staende den huwelijcken aengecomen van magen ende ---/
- na este ende bescheijdenste ----/
- na este ende merckelijckste ---- ende ma ghen/
- treffelijcxste ----/

VRIENDEN ENDE MAGEN = taut. familieleden.
- cognatus;
- parents;
- Verwandte und Freunde;
- members of the family;
- parientes;

vpl.: T1/63.

VRIENDEN ENDE NA ESTE ENDE VOORNAEMSTE MAGEN = taut. naaste bloedverwanten.
- cognati proximi et principales;
- les plus proches parents;
- nächste Verwandten;
- nearest relatives;
- consanguineos próximos;

vpl.: C1/170.

VRIENDT Zie:
- maegh oft ----/

VRIENSCHAP Zie:
- vrintschap; vrientschap; vrentschap; vreentschap; vruntschap; ----; vrientseep; vrienscip; vrientschap; vriesschap/

VRIENSCIP Zie:
- vrintschap; vrientschap;vrentschap; vreentschap; vruntschap; vrienschap; vruntscheep;----; vrientschap; vriesschap/

VRIENTSCAPPE ENDE MAECHSCAPPE = vriendschap en verwantschap.
- amicitia et cognatio;
- amitié et parenté;
- Freundschaft und Verwandtschaft;
- friendship and relationship;
- amistad y parentesco;

vpl.: T1/343.

VRIENTSCHAP Zie:
- vrintschap;----; vrentschap; vreentschap; vruntschap; vrienschap; vrientseep; vrienscip; vrientscap; vriesschap/

VRIENWILLE Zie:
- haeren ----/
- oe re ----/

VRIESSCHAP Zie:
- vrintschap; vrientschap;vrentschap; vreentschap; vruntschap; vrienschap; vruntscheep;vrienscip; vrientschap;----/

VRIGELEIDE Zie:
- vrygeley;----/

VRIHEDE Zie:
- clerken die ---- hebben/
- vriheijd; vrijheijt; vriheit; vrieheit; vreiheit;----; vriheede; vriede/

VRIHEEDE Zie:
- vriheijd; vrijheijt; vriheit;vrieheit; vreiheit; vrihede;----; vriede/

VRIHEIDEN Zie:
- binnen ----/

VRIHEIJD; VRIJHEIJT; VRIHEIT; VRIEHEIT; VREIHEIT; VRIHEDE; VRIHEEDE; VRIEDE = sub.hom.1. vrijheid 2.voorrecht 3.een uit een groter rechtsgebied afgezonderd gebied dat aan gewone rechtsbedeling was onttrokken en waar speciale rechtsregels golden.
- 1.libertas 2.privilegium 3.territorium iuris, exceptum ex alio territorio iuris maiore, quod iurisdictioni ordinariae detractum erat et ubi leges iuris speciales valebant;
- 1.liberté 2.privilège 3.franchise;
- 1.Freiheit 2.Vorrecht; Privilegium 3.ein aus einem grösseren Rechtsbezirk abgesonderter Bezirk der an der ordentlichen Rechtspflege entzogen war und wo spezielle Rechtsregeln galten;
- 1.freedom 2.privilege 3.a territory, separated from a larger jurisdiction, that was exempted from the normal administration of justice and where special rules were in force;
- 1.libertad 2.privilegio 3. un territorio separado de una más gran jurisdicción y donde estan vigentes reglas juridicas especiales;

vpl.: LPS 51,54; T2/114;C1/303.

VRIHEIT Zie:
- vriheijd; vrijheijt;----; vrieheit; vreiheit; vrihede; vriheede; vriede/

VRIHEIJT VANDEN TOLLE = tolvrijheid.
- libertas imponendi tributum;
- franchise du tonlieu;
- Zollfreiheit;
- exemption of toll;
- exención de derecho de paso;

vpl.: Lo1/282.

VRIHEN Zie:
- vrien; vri syn van;----; vrijen; vryen/

VRIHEYD Zie:
- liberteyt ende ----/

VRIJ Zie:
- buijten banden van yser ende

- los ---- ende schadeloos/
- legitime ---- laten/

VRIJ, COSTELOOS ENDE SCHADELOOS = taut. met volle vrijheid, zonder kosten en schaden.
- liber, sine impensis atque damno;
- libre, en pleine liberté, sans frais c.a.d.dégât;
- mit voller Freiheit, ohne Kosten bzw. Schaden;
- with full liberty, without expenses and damage;
- libre, con plena libertad, sin gastos e.d.dano;

vpl.: B2/27.

VRIJ EEDELMAN VAN VIER SYDEN = edelman met vier adellijke grootouders.
- vir nobilis ex quattuor avis nobilibus;
- noble de quatre quartiers;
- Edelmann mit vier adligen Grosseltern;
- a nobleman on four sides;
- noble de cuatro cuarteles; noble con cuatro abuelos de casta nobiliaria;

vpl.: C3/88.

VRIJ EN VRAN(C)K ENDE FRANK = onaan tastbaar; vrij.
- integrum, inexpugnabile, liber, libenter;
- libre et franchement; insaisissable, librement;
- unangreifbar; frei; frank;
- unassailable; free; frank;
- intangible, libre, audaz;

vpl.: ACart 24; LPS 64; T1/13; PvB1/247.

VRIJ ENDE EXEMPT = taut. onaantastbaar; vrijgesteld.
- intactum; exemptus;
- libre et exempt; insaisissable;
- unangreifbar; enthoben;
- unassailable; free exempt;
- inviolable; intocable; exento y libre;

vpl.: LPS 8; PvB1/347; C1/531.

VRIJ ENDE LIBER = taut. vrij.
- libere;
- librement;
- frei;
- freely;
- libre; libremente;

vpl.: C1/150;151,124.

VRIJ ENDE ONBELAST OFT ONBECOMMERT GOET = taut. goed dat van alle lasten vrij is.
- bonum inonustum;
- sans être chargé d'impôts;

- Gut das von allen Bürden frei ist;
- good which is free of all burdens;
- exento de derechos; no sujeto a gravamen;

vpl.: T1/405.

VRIJ ENDE ONGHELAST = taut. zonder schuld.
- sine culpa;
- quitte et absous;
- ohne Schuld;
- without guilt;
- sin culpa;

vpl.: C1/390.

VRIJ GEWESEN ENDE GEABSOLVEERT QUIJT = taut. vrijgesproken.
- absolutus;
- absoudre, décharger d'accusation, déclarer innocent;
- freisprechen;
- acquit;
- absolver;

vpl.: T1/397.

VRIJ MUNTER = iemand die het recht bezat zowel munten te slaan als te wisselen cq. bankier.
- aliquis, qui ius habebat nummos exercendi et mutandi;
- franc monnayeur;
- einer der das Recht besasz sowohl Münzen zu prägen wie auch zu wechseln bzw. Bankier;
- somebody who possessed the right to strike as well as to change coins resp. banker;
- alguien que tiene el derecho de acuñar y cambiar monedas;

vpl.: C1/382.

VRIJ, QUIJT ENDE VERWEERDT ENDE ONBELAST = taut. onschuldig.
- innocens;
- innocent;
- unschuldig;
- innocent;
- inculpable; inocente;

vpl.: T1/397.

VRIJ VAN ONGHELT = vrijgesteld van belasting in het algemeen.
- solutus tributo commune;
- exempt de droits en général;
- der Zahlung von Steuer im allgemeinen enthoben sein;
- exempt from the payment of tax in general;
- exento de impuesto en general;

vpl.: C1/419.

VRIJ VAN PRICKSKENS GELT = vrijgesteld van het betalen van een kleine munt ook wel pricke, pric of

prickskijn genoemd bij doorvoer, door Antwerpen, van granen.
- genus exactionis rei frumentariae;
- exempt du droit dit Pricskens geld;
- der Zahlung einer kleinen Münze enthoben sein bei Transit, durch Antwerpen, von Getreide;
- exempt from the payment of a small coin at transit, through Antwerp, of corn;
- exento de pago de una moneda pequeña por tránsito de cereales, Amberes;

vpl.: C1/419.

VRIJ VAN TOLLE ENDE WAGEVRIJ = vrij van tol- en waagrecht.
- liber iure vectigalis et staterae
- exempt de tonlieux et du droit de balance;
- frei von Zoll- und Waagesteuer;
- exempt of toll- and weighing housetax;
- exento de derechos de paso y de peso;

vpl.: C1/418.

VRIJ VAN WEGH GHELT = vrijgesteld van het betalen van wegenbelasting.
- solutus persolvendo tributi in via;
- exempt de droits de péage;
- der Zahlung von Wagesteuer enthoben sein;
- exempt from the payment of road-tax;
- exento de impuesto de tránsito en las carreteras;

vpl.: C1/419.

VRIJ ZIJN VAN DEN RECHTE VAN DEN HOOGHSTOEL = vrij van keurmede, zie aldaar.
- liber mortimanu;
- être exempt du droit de mortemain ou meilleur cattel;
- frei von den Recht zum Abgabe beim Tode des Lehnmannes;
- exempt from a lord's right to take the best piece of chattel at the death of his vassal;
- ser exento del derecho del señor feudal a escoger una parte de la herencia de un siervo o recibir el valor de ella;

vpl.: Ca2/304.

VRIJ ZIJN VAN TOLLE AL BRABANT DEUR = vrij van iedere brabantse tol.
- liber unoquoque vectigali;
- être exempt de tonlieux dans tout le Brabant;

- frei sein von allen Zollen durch ganz Brabant;
- exempt from toll in the whole of Brabant;
- ser exento de la obligación de pagar;peaje en todo el territorio de Brabante;

vpl.: Ca2/304.

VRIJ-AERDEN = sub.pl. vrije landen.
- regiones liberi;
- terres franches;
- freie Länder;
- free countries;
- países libres;

vpl.: PvB9/235.

VRIJBLIJVEN Zie:
- qu ijte ende ----/

VRIJCH Zie:
- vrije; vri; vrie;----; vrijg/

VRIJDAEGHSMERCT Zie:
- bij openbaere roepinghe ter ---- ----/
- ter ---- doen uijtroepen/

VRIJDEN ENDE SUVEREN = vrijwaren en zuiveren.
- libero I et purgo l;
- libérer et purger;
- verwahren und reinigen;
- safeguard against and purify;
- purificar, purgar, y preservar;

vpl.: Lo1/210.

VRIJDICHEIJT ENDE EXEMPTIE = vrijheid en ontheffing; vrijstelling.
- immunitas et exemptio;
- immunité et exemption;
- Freiheit und Erlassung; Befreiung;
- immunity and exemption;
- libertad y exención;

vpl.: C1/143,566.

VRIJDICHEYDT Zie:
- vrijdigheijdt; vrijdigheijt;----; vridicheit; cridoem; vridoom; vridom; vrijdomme/

VRIJDICHEYT Zie:
- vrydicheyde;----; vridicheit/

VRIJDIGHEIJDT; VRIJDIGHEIJT;VRIJDICHEYDT; VRIDICHEIT; VRIDOEM; VRIDOOM; VRIDOM;VRIJDOMME = sub. onschendbaarheid; vrijdom; vrijheid; ontheffing; geschil; voorrecht.
- immunitas; libertas; dispensatio; lis; privilegium;
- immunité; dispense; liberté; différend; dispute; privilège;
- Unverletzlichkeit; Freiheit;

Enthebung; Streitigkeit; Privileg;
- inviolability; freedom; dispensation; dispute; quarrel; privilege;
- inviolabilidad; libertad; exención; franquicia; diferentia; altercado; disputa; conflicto; privilegio; prerrogativa;

vpl.: PvB6/146,148; LPS 27; C1/131,143,150,566; PvB5/199.

VRIJDIGHEIJT Zie:
- vrijdigheijdt;----; vrijdicheydt; vridicheit; vridoem; vridoom; vridom; vrijdomme/

VRIJDOM ENDE LIBERTEYDT = taut. vrijheid.
- libertas;
- liberté;
- Freiheit;
- liberty;
- libertad;

vpl.: PvB1/230.

VRIJDOMME Zie:
- vrijdigheijdt; vrijdigheijt; vrijdicheydt; vridicheit; vridoem; vridoom; vridom;----/

VRIJE Zie:
- los ende ----/

VRIJE; VRI; VRIE; VRIJCH;VRIJG;= adi. onbelemmerd.
- liber; absolutus;
- libre; sans contrainte;
- unbehindert;
- unhampered;
- libre;

vpl.: C1/31.

VRIJE CORDEWAGHEN CRUIJDERS ANTWERPEN = zelfstandige kruiwagenkruiers die elk bij uitoefening van hun beroep aan de stad schuldig werden 100 gulden, Antwerpen.
- bajuli liberi, qui unusquisque in exercitatione muneris sui urbi centum florinas debiti erant Antverpia;
- brouettiers indépendants qui lors de l'exercice de leur métier devenaient redevables à la ville de 100 florins, Anvers;
- selbständige Schubkarrenträger jeder war bei Ernennung und Antritt seines Amtes der Stadt 100 Gulden schuldig, Antwerpen;
- independant wheelbarrow-porters; each had to pay to the town 100 guilders at appointment and accession to his office Antwerp;

- mozos de cor del independientes que cada uno debian a la ciudad 100 florines, Amberes;
vpl.: C1/534.

VRIJE ENDE LIBERE DISPOSITIE = taut. vrije beschikking.
- dispositio libera;
- libre dispostition;
- freie Verfügung;
- free management;
- libre disposición;
vpl.: Ca2/164.

VRIJE EN DE LOS = taut. onbelemmerd.
- liber;
- quitte et libre;
- unbehindert;
- separated and free;
- suelto(s) y libres;
vpl.: C1/31.

VRIJE HEERSCAPPIE = vrije beschikking.
- institutio libera;
- domination libre; disposition libre;
- freie Verfügung;
- free disposal;
- dominio libre;
vpl.: T1/519.

VRIJE KERSTEN LUDE = vrije christenmensen.
- cristiani liberi;
- chrétiens libres;
- freie Christe;
- free christians;
- cristianos libres;
vpl.: T1/309.

VRIJEIJT Zie:
- privilegie;---- oft liberteijt/

VRIJELIJCK ENDE SEKERLIJCK = adv. vrij en veilig.
- libenter et tuto;
- librement et sûrement;
- frei und sicher;
- freely and surely;
- excelente;
vpl.: PvB1/247.

VRIJEN Zie:
- diefte van een ---- mensche/
- vrien; vri syn van; vrihen; ----; vryen/

VRIJER Zie:
- man van ---- poerterien/

VRIJER PORT = vrije stad.
- civitas libera;
- cité libre;
- freie Stadt;
- free town;

- ciudad libre;
vpl.: PvB1/99.

VRIJG Zie:
- vrije; vri; vrie; vrijch;----/

VRIJGELEY; VRIGELEIDE = vrijgeleide.
- praesisium; fides publica;
- sauf-conduit; laissez-passer;
- freies Geleit;
- safe-conduct;
- salvo conducto;
vpl.: C1/89.

VRIJGHBAER = in rechte gezuiverd; betrouwbaar; edel; onafhankelijk.
- fidus; fidelis; incorruptus;
- fidèle; honnête; croijable;
- zuverlässig;
- reliable; trustworthy;
- fidedigno;
vpl.: BVB 16.

VRIJHEDEN Zie:
- immuniteijten oft ----/

VRIJHEIJDT Zie:
- binnen de cuijpe oft ----/
- hem metter ---- van der kercken behelpen/
- sooverre de selve ---- heur strijckt ende niet voordere/

VRIJHEIJT Zie:
- actie om ----/
- liberteijt ende ----/
- poort ende ---- van merchtene/
- port ende ----/
- vriheijd;----; vriheit; vricheit; vreiheit; vrihe de; vriheede; vriede/

VRIJHEIJT OFT CUIJPE = taut. grondgebied ener stad.
- territorium urbis;
- cuve ou franchise d'une ville;
- Gebiet einer Stadt;
- territory of a town;
- territorio;
vpl.: Lo3/2.

BRIJHEYT Zie:
- actie om ---- ende liberteyt in der erven te behouden ende van der servituten vrij te zijne/

VRIJLATEN Zie:
- legitime ----/

VRIJLIJCK; VRILIKE; VRIELIKE; VRILIJC; VRILIC; VRILIKEN; VRIELIJCK; VRIELIC = adv. vrijelijk; onbekrompen; ongehinderd; uit vrije wil; zonder verzet; vrijmoedig.
- libere; liberaliter; solute; licenter; pro arbitrio;
- librement; tranquillement; paisiblement; insoucciament;

- frei; ungehindert;
- freely; unhampered; unhindered
- libremente; sin cuidado; tranquilamente;

vpl.: C1/465; B1:Pr.Tr.7; C2/932; ACart 5.

VRIJMERCT; VRIMARKET; VRIEMARKET; VRIMAERCT; VRIMARCT; VRIMERKET = sub. vrijmarkt.
- forum liberum; liberum omnium rerum commercium;
- marché franc;
- Freimarkt;
- free market;
- mercado libre;

vpl.: B1/13; C2/883.

VRIJMUNTER Zie:
- vrymunter;----/

VRIJSCHIPPERSBIEREN Zie:
- gagie boeckhouder van de ----/

VRIJSTEN Zie:
- vorsten; versten; veersten; varsten; virsten;----; vristen; voorsten; vursten; veursten; vuersten/

VRIJT Zie:
- 't goet ---- den man/

VRILIC Zie:
- vrijlijck; vrilike; vrielike;vrilijc;----; vriliken; vrielijck; vrielijc/

VRILIJC Zie:
- vrijlijck; vrilike; vrielike;----; vrilic; vriliken; vrielijck; vrielic/

VRILIKE Zie:
- vrijlijck;----; vrielike; vrilijc; vrilic; vriliken; vrielijck; vrielic/

VRILIKEN Zie:
- vrijlijck; vrilike; vrielike;vrilijc; vrilic;----; vrielijck; vrielic/

VRIMAERCT Zie:
- vrijmerct; vrimarket; vriemarket;----; vrimarct; vrimerket/

VRIMA RCT Zie:
- vrijmerct; vrimarket; vriemarket; vrimaerct;----; vrimerket/

VRIMARKET Zie:
- vrijmerct;----; vriemarket; vrimaerct; vrimarct; vrimerket/

VRIMERKET Zie:
- vrijmerct; vrimarket;vriemarket vrimaerct; vrimarct;----/

VRINDEN Zie:
- gestadichste ----/
- naeste ---- ende magen/

VRINDTHOUDER Zie:
- vruentenere; vroentehouder; ----/

VRINDTSCHEPE ENDE SALUTACIE = taut. groet en vriendschap.
- salus et amicitia;
- salutation et amitié;
- Grusz und Freundschaft;
- salute and friendship;
- saludo y amistad;

vpl.: PB/III/223.

VRINDTSCHEPE Zie:
- salutacie ende ----/

VRINTSCAPEN Zie:
- in ionsten ende in ----/

VRINTSCEPE, PAYS ENDE ALLYANCIE = vriendschap, vrede en verbondenheid.
- amicitia;
- amitié, paix, alliance;
- Freundschaft, Frieden und Verbundenheit;
- friendship; peace and alliance;
- amistad, paz y alianza;

vpl.: PB/III/216.

VRINTSCHAP Zie:
- ghejondt om ----/

VRINTSCHAP; VRIENTSCHAP; VRENTSCHAP; VREENTSCHAP; VRUNTSCHAP; VRIENSCHAP; VRIENTSEEP; VRIENTSCIP; VRIENTSCAP; VRIESSCHAP =sub. vriendschap.
- amicitias;
- amitié;
- Freundschaft;
- frienship;
- amistad;

vpl.: PvB1/452.

VRINTSCHAP ENDE MINNE = vriendschap en liefde.
- amicitia et amor;
- amitié et amour;
- Freundschaft und Liebe;
- friendship and love;
- amistad y amor;

vpl.: LPS 39.

VRISTEN Zie:
- vorsten; versten; veersten; varsten; virsten; vrijsten;----; voorsten; vursten; veursten; vuersten/

VROCHTEN ENDE MAECKEN =taut. maken, vervaardigen.
- produco III;
- faire; produire;
- herstellen;
- manufacture;
- hacer; confeccionar; fabricar; construir;

vpl.: PB/III/310.

VROCKE Zie:
- in de ---- oft micke doen hanghen/

VRODOM Zie:
- vroetdom; vroedom; vroeddom; ----; vroeddomme/

VROECH ENDE SPADE = vroeg en laat.
- mature et tarde;
- tôt et tard;
- früh und spät;
- early and late;
- temprano y tarde;

vpl.: Lo1/270; Lo3/408.

VROEDDOM Zie:
- vroetdom; vroedom;----; vrodom; vroedomme/

VROEDEN Zie:
- openbaer;----/

VROEDOM Zie:
- vroetdom;----; vroeddom;vrodom; vroedomme/

VROEDOMME Zie:
- vroetdom; vroedom; vroeddom; vrodom;----/

VROEGEN Zie:
- wroegen; vrogen;----; wrougen; wrogen; wrugen; vruegen; vrougen/

VROEGHEN OFT BELASTEN =taut. beschuldigen; aanklagen.
- accusare;
- accuser ou charger;
- beschuldigen;
- accuse;
- acusar; inculpar;

vpl.: C1/382.

VROEME Zie:
- met ghetijdighe ----/

VROEMEN; VROOM; VROME;VROMEN = sub.1.oogst 2.vruchtgebruik; voordelen 3.vruchtgebruik genieten.
- 1.messis 2.fructus unius anni; usufructus 3.usufructu utor III;
- 1.fruits 2.usufruit 3.jouir de l'usufruit;
- 1.Ertrag; Ernte 2.Nieszbrauch 3. die Nutznieszung genieszen;

- 1.harvest 2.usufruct 3.enjoy the usufruct;
- 1.frutas; cosecha; recolección 2.usofructo; ventajas 3.gozar el usufructo;

vpl.: C3/76; C1/135,727.

VROENCKE OFT GEVANGHENISSE = taut. gevangenis; kerker.
- carcer;
- prison; geóle;
- Gefängnis; Kerker;
- prison;
- prisión; cárcel;

vpl.: PB/III/499.

VROENDE Zie:
- vroente; vrointe; vruente; vrunte; vroente ende gemeijnte; vroente oft laren; vrunte oft straeten; vroente oft aert; vronten; vroonte; vroonde;----; vronte; vreunte; wruente; vroonten oft gemeijnten; vroenten/

VROENHOF; VROONHOF = sub. herenhof.
- hortus dominorum;
- jardin de seigneurs;
- Herrenhof;
- gentlemen's gard;
- casa señorial;

vpl. Cr2/1042.

VROENTE Zie:
- de ---- houden;/
- gemeijnte ende ----/
- in de ---- gaen totter tijdt dat borghe gestelt is/
- in die ----/
- in die ---- comen/

VROENTE; VROINTE; VRUENTE; VRUNTE; VROENTE ENDE GEMEIJNTE; VROENTE OFT LAREN; VRUNTE OFT STRAETEN; VROENTE OFT AERT; VRONTEN;VROONTE; VROONDE; VROENDE;VRONTE; VREUNTE; WRUENTE; VROONTEN OFT GHEMEIJNTEN; VROENTEN = hom.taut.1.sub.gevangenis; gevang; cachot 2.gemene gronden; gemeentegrond; gemene woeste grond 3.gijselkamer 4.gijzeling 5.sub.schutstal voor loslopend vee.
- 1.carcer; custodia 2.terrae communes; municipium; pascuum publicum 3.conclave obsidii 4. obsiduum 5.stabulum pecoris rari;
- 1.prison; cachot 2.communaux; terre vague; terres sauvages dans la commune; terre commune 3.prison pour dettes, 4.

contrainte par corps 5.étable pour les bestiaux détachés;
- 1.Gefängnis 2.Oedland; Gemeindeland; gemeinschaftliche Gründe 3.Geiselkammer 4.Geiselhaft 5.Stall für verlaufenes Vieh;
- 1.prison; 2.common wasteland; common grounds; common fields; municipal meadows 3.debtors prison 4. imprisonment for debt 5.pound for wandering cattle;
- 1.prisión; carcel; calabozo 2. dehesa comunal; terreno communal; tierras comunes; párama; tierra salvaje; prádera natural; 3.prision por deudas 4.estar en rehenes 5. establo;

vpl.: BKB 7; LPS 51; Lo6/262, 828; Lo5/74,300,302; B2/96,5, 107; C2/1027; Lo7/190,200;Cr2/1029/7; C1/322; C3/14,90.

VROENTE; VROONTE; VRUNTE; VROONDE; VREUNDE = sub. gemeenschappelijke gronden.
- aggeri communes;
- terres communes;
- gemeinschaftliche Gründe;
- common grounds;
- tierras comunes;

vpl.: Cr2/1029/7.

VROENTE DIEMEN HIET DIE PEDEL = woeste grond die men noemt de Peel.
- loca inculta nominata Peel;
- terre sauvage, nommée Peel;
- Oedland das man de Peel nennt;
- waste ground called de Peel;
- tierras baldias que se llaman Peel;

vpl.: BVB 5.

VROENTE ENDE GEMEIJNTE Zie:
- vroente; vrointe; vruente; vrunte;----; vroente oft laren; vrunte oft straeten; vroente oft aert; vronten; vroonte; vroonde; vroende; vronte; vreunte; wruente; vroonten oft ghemeijnten; vroenten/

VROENTE OFT AERT Zie:
- vroente; vrointe; vruente; vrunte; vroente ende gemeijnte; vroente oft laren; vrunte oft straeten;-----; vronten;vroonte; vroonde; vroende; vronte; vreunte; wruente; vroonten oft ghemeijnten; vroenten/

VROENTE OFT LAREN Zie:
- vroente; vrointe; vruente; vrunte; vroente ende gemeijnte; ----; vrunte oft straeten;vroente oft aert; vronten; vroonte; vroonde; vroende; vronte; vreunte; wruente; vroonten oft ghemeijnten/

VROENTEHOUDER Zie:
- vruentenere;----; vrindthouder/

VROENTEN Zie:
- in der ---- leveren/
- leijden inder ----/
- ter naester ----/
- vroente; vrointe; vruente; vrunte; vroente ende gemeijnte; vroente oft laren; vrunte oft straeten; vroente oft aert; vronten; vroonte; vroonde; vroende; vronte; vreunte; wruente; vroonten oft ghemeijnten;----/

VROENTSATE Zie:
- vruentsate;----/

VROESCAP; VROETSCHAP;VROOTSCHAP; VROESCHAP;VROESSCHAP; VROOSSCHAP; VROSCHAP; VROETSCHEP; VROETSCHIP; VROETSCHAPT = sub. overleg; kennis.
- consilium; deliberatio;
- délibération;
- Rücksprache; Kenntnis;
- acquaintance; consultation;
- deliberación; reflexión;

vpl.: T2/118.

VROESSCHAP Zie:
- vroescap; vroetschap;vrootschap;----; vroosschap;vroschap; vroetschep; vroetschip; vroetschapt/

VROET Zie:
- indien zij dies niet ---- zijn/
- niet wijs oft ---- en sijn/

VROET; VROIT; VROOT = wijs; kundig.
- sapiens; peritus;
- sage; expert;
- weise; vernünftig; gescheit; sachverständig;
- wise; expert;
- sabio; capaz;

vpl.: B2/7; C2/1028.

VROETDOM; VROEDOM;VROEDDOM; VRODOM; VROEDOMME = sub. verstand; wijsheid.
- prudentia; sapientia;
- prudence; sagesse;
- Sinn; Verstand;
- intelligence; mind; understanding;

- juicio; prudencia; sabiduría;
vpl.: T1/247.

VROETEN Zie:
- vrueten;----; wroeten; wruten wrueten/

VROETENERE = sub. opziener der gemene gronden; in de Meyerij van den Bosch schutter genoemd.
- custos agri compascui forestarius;
- garde des pâturages communs;
- Aufseher der Gemeindegründe;
- inspector of the common grounds;
- inspector de tierras comunes;
vpl.:

VROETMOEDER Zie:
- vrouvrouwe; vroyvrouwe; ----; vroetwijf/

VROETSCHAP Zie:
- vroescap;----; vrootschap; vroeschap; vroesschap;vroosschap; vroschap; vroetschep; vroetschip; vroetschapt/

VROETSCHAPT Zie:
- vroescap; vroetschap;vrootschap; vroesschap; vroosschap; vroschap; vroetschep; vroetschip;----/

VROETSCHEP Zie:
- vroescap; vroetschap;vrootschap; vroesschap; vroosschap; vroschap;----; vroetschip; vroetschapt/

VROETSCHIP Zie:
- vroescap; vroetschap; vrootschap; vroesschap; vroosschap; vroschap; vroetschep; ----; vroetschapt/

VROETSTE = sub.meest wijze.
- sapientissimus;
- le plus sage; le plus intelligent
- meist Vernünftige;
- wisest;
- más sabio;
vpl.: PvB1/102; ACart 8.

VROETSTEN = de meest wijzen sub. adj.pl.
- sapientes;
- sage; prudent;
- Weisesten;
- wisest;
- sabio; prudente;
vpl.: ACart 8.

VROETSTEN ENDE OUTSETEN = oudste en meeste wijze mensen.
- homines maiores natu et maxime prudentes;

VRO

- les gens les plus anciens et les plus sages;
- älteste und meist kluge Leute;
- oldest and most wise people;
- mayores y hombres más inteligentes;
vpl.: B2/.

VROETWIJF Zie:
- vrouvrouwe; vroyvrouwe;vroetmoeder;----/

VROGEN Zie:
- wroegen;----; vroegen;wrougen ; wrogen; wrugen; wruegen vrougen/

VROINTE Zie:
- vroente;----; vruente; vrunte; vroente ende gemeynte; vroente oft laren; vrunte oft straeten; vronten; vroonte; vroonde; vroende; vronte; vreunte; wruente; vroonten oft ghemeijnten; vroenten/

VROINTENEERS OFT PRETERS = taut. beambten die loslopend vee, dat andermans eigendom beschadigt, opvangen en in de stal opsluiten.
- ministri, qui pecora libere discurrentia, quae dominium alterius laedunt, colligunt et in stabulum includunt;
- le gardien de la vrunte; garde champêtre;
- Beamten die frei umhergehendes Vieh, das das Eigentum anderer Leute beschädigt, auffangen und in dem Stall einschlieszen;
- officials who catch and lock up wandering cattle which damage other people's property;
- funcionarios que cogen y encerran ganado suelto que daña la propiedad ajena;
vpl.: C1/342.

VROIT Zie:
- vroet;----; vroot/

VROM Zie:
- frome; vrome; vroom; vroum; ----/

VROME Zie:
- alle tide ---- doen/
- frome;----; vroom; vroum; vrom/
- jaer ----/
- met getijdige ----/
- sonder ---- ende ontvromen/
- vroemen; vroom;----; vromen/

VROME ENDE VRUCHTEN = taut. vruchten; jaaropbrengst.
- fructus unius anni;

- fruits; produit; rendement;
- Früchte; Ertrag;
- fruits; yield; proceeds;
- frutas; producción; rendimiento;

vpl.: Lo6/314; T1/447.

VROME MANNE WAERHEIJT;VROME WAERHEIJT = zuivere waarheid gesproken door mannen van eer.

- veritas simplex dicta a viris egregiis;
- la stricte vérité dite par des hommes d'honneur;
- reine Wahrheit gesprochen von Ehrenmännern;
- pure truth spoken by men of honour;
- pura verdad dicha por hombres de honor;

vpl.: MGG 164,180.

VROMEN Zie:

- vroemen; vroom; vrome;----/

VROMEN ENDE BATEN = taut. inkomsten; baten;

- emolumenta;
- profits; recettes;
- Einkünfte;
- income;
- ingresos;

vpl.: PvB1/449.

VROMEN ENDE ONTVROMEN =vb. gebruiken en bezitten.

- uti et possidere;
- employer et posséder;
- benutzen und besitzen;
- use and own;
- usar y poseer;

vpl.: PB/II/170.

VROMER ENDE ONTVROMER = sub. gebruiker en bezitter.

- utens et possessor;
- utilisateur et possesseur;
- Benutzer und Besitzer;
- user and owner;
- usuario y poseedor;

vpl.: PB/II/170.

VROMICHEYDE ENDE QUALITEIT = oprechtheid en hoedanigheid.

- sinceritas et qualitas;
- sincérité et qualité;
- Aufrichtigkeit und Beschaffenheit;
- sincerity and quality;
- sinceridad y cualidad;

vpl.: T1/381.

VRON Zie:

- vrouwken; vrouw; vrowe; vrauwe; vruwe;----; vran/

VRONTE Zie:

- vroente; vrointe; vruente; vrunte; vroente ende gemeijnte; vroente oft laren; vrunte oft straeten; vroente oft aert;vronten; vroonte; vroonde; vroende; ----; vreunte; wruente; vroonten oft ghemeijnten; vroenten/

VRONTEN Zie:

- ter ---- stellen/
- vroente; vrointe; vruente; vrunte; vroente ende gemeijnte; vroente oft laren; vrunte oft straeten; vroente oft aert;----; vroonte; vroonde; vroende; vronte; vreunte; wruente; vroonten oft ghemeijnten; vroenten/

VROOM Zie:

- frome; vrome;----; vroum; vrom/
- vroemen;----; vrome ; vromen/

VROOME ENDE GESTENTIG =taut. beginselvast; standvastig.

- constans; pervicax;
- inébranlable; solide; stable;
- prinzipienfest; standhaft;
- constant; firm; steadfast;
- constante; entero; firme en sus principios; inquebrantable;

vpl.: T1/222.

VROON; VROONMADE; VROONEMADE; VELDER OFT VROON =sub. veld dat aan de heer toebehoort; domein; heerlijk goed.

- praedium optimo iure; bona alodialia; nulli censui obnoxis;
- champ qui appartient au seigneur;
- Feld das dem Landesherrn gehört;
- field belonging to the lord;
- campo perteneciente al señor;

vpl.: AKB 6.

VROONDE Zie:

- vroente; vrointe; vruente; vrunte; vroente ende gemeijnte; vroente oft laren; vrunte oft straeten; vroente oft aert;vronten; vroonte;----;vroende; vronte; vreunte; wruente;vroonten oft ghemeijnten; vroenten/
- vorinte; vrunte; vroonte;vreunte;----/

VROONEMADE Zie:

- vroon; vroonmade;----/

VROONHOF Zie:

- vroenhof;----/

VROONLAND; VROONLANT = sub. land dat bij overeenkomst vrij bedijkt was.
- terra in consensu voluntarie munita;
- pays qui était endigué librement par arrangement;
- Land das bei Vereinbarung frei eingedeicht war;
- land which was free embanked by agreement;
- tierra libremente protegida por diques de común acuerdo;

vpl.: PB/II/186.

VROONLANT Zie:
- vroonland;----/

VROONMADE Zie:
- vroon;----; vroonemade/

VROONTE Zie:
- vroente; vrointe; vruente; vrunte; vroente ende gemeijnte; vroente oft laren; vrunte oft straeten; vroente oft aert; vronten;----; vroonde; vroende; vronte; vreunte; wruente; vroonten oft ghemeijnten/
- vorinte; vrunte; ----; vreunte; vroonde/

VROONTEN OFT GHEMEIJNTEN Zie:
- vroente; vrointe; vruente; vrunte; vroente ende gemeijnte; vroente oft laren; vrunte oft straeten; vroente oft aert; vronten; vroonte; vroonde; vroende; vronte; vreunte; wruente;----; vroenten/

VROOSSCHAP Zie:
- vroescap; vroetschap; vrootschap; vroesschap;----; vroschap; vroetschep; vroetschip; vroetschapt/

VROOT Zie:
- vroet; vroit;----/

VROOTSCHAP Zie:
- vroescap; vroetschap;----; vroesschap; vroosschap; vroschap; vroetschep; vroetschip; vroetschapt/

VROSCHAP Zie:
- vroescap; vroetschap; vrootschap; vroesschap; vroosschap; ----; vroetschep; vroetschip; vroetschapt/

VROUGEN Zie:
- wroegen; vrogen; vroegen; wrougen; wrogen; wrugen; wruegen;----/

VROUM Zie:
- frome;vrome;vroom;----;vrom/

VROUVROUWE; VROYVROUWE; VROETMOEDER; VROETWIJF =sub. vroedvrouw.
- obstetrix; nutrix;
- sagefemme; accoucheuse;
- Hebamme;
- midwife; accoucheuse;
- partera; comadre; comadrona; tocóloga;

vpl.: PB/III/276; T2/103,372; T1/177,363,610.

VROUW Zie:
- die de ---- trout, trout haere schulden/
- donacie ter liefde van der ----/
- donacie van der ----/
- geen mans goedt bij ----/
- gehoude ----/
- gemeijne ----/
- houten ---- stoofken/
- meersenier ----/
- met een ---- te doen hebben/
- stadts vroe ----/

VROUWCRACHT Zie:
- vrouwencracht;----; vrouwecracht; vrouwencraft; vrouwenvercracht; vrouwenvercraft/

VROUWE Zie:
- ledige ----/
- lichte oft ledighe ----/
- man in voogd van sijne ----/
- ten huijse daer een ---- van kinde innelegghende is/
- vrouwken;----; vrowe;vrauwe; vruwe; vrou; vrau/

VROUWE VAN KINDE INLIGGHENDE = vrouw liggende in het kraambed cq. bevallend van een kind.
- femina gravida;
- femme en couche;
- Frau im Wochenbett;
- woman in labour;
- mujer que da a luz;

vpl.: Lo7/344.

VROUWE VAN LICHTE LEVENE = slet; hoer; lichtekooi.
- meretrix;
- femme de petite vertu; prostituée putain;
- Dirne;
- prostitute;
- prostituta; mujer pública; meretriz;

vpl.: PB/IV/394.

VROUWECRACHT Zie:
- schaeck ofte ---- doen/
- vrouwencracht; vrouwcracht; ----; vrouwencraft; vrouwenvercracht; vrouwenvercraft/

VROUWEN Zie:
- kerckmeesters van onser lieven ----/
- ledighe ----/
- met ander ---- converseren/
- ongehoude ----/
- onser ---- dach assumptio/
- onser ----dach nativitatis/
- ontschaeker van ----/
- pelgrimagiën 't onser lieve ---- te Melaenen/

VROUWEN DIE KIJNT BEGORDT HADDEN = zwangere vrouwen.
- feminae gravidae;
- femmes enceintes;
- schwangere Frauen;
- pregnant women;
- --mujeres encintas;

vpl.: Ca2/324.

VROUWENCRACHT; VROUWCRACHT VROUWECRACHT; VROUWENCRAFT; VROUWENVERCRACHT; VROUWENVERCRAFT = sub. verkrachting van vrouwen.
- stuprum; violatio feminarum;
- viol;
- Notzüchtigung; Vergewaltigung von Weibern;
- defloration; violation of women; violence upon women;
- violación; estupro;

vpl.: T1/128,219; Lo5/6; Ca2/322.

VROUWENCRAFT Zie:
- vrouwencracht; vrouwcracht; vrouwecracht;----; vrouwenvercracht; vrouwenvercraft/

VROUWENDACH Zie:
- onser ----/

VROUWENSCHINDER Zie:
- vrouwencrachter; vrouwencrafter; vrouwenscheinder;vrouwenschender;----; vrouwenvercrachter/

VROUWENSTOOFKEN Zie:
- houten ----/

VROUWENSTOOFKEN = vrouwestoofje.
- scamnum feminis;
- chaufferette de femme;
- Fusswärmer; Feuerkieke;
- foot-warmer;
- braserillo para mujeres; calientapiés para mujeres;

vpl.: Lo3/190.

VROUWENVERCRACHT Zie:
-vrouwencracht; vrouwencracht; vrouwecracht; vrouwenvraft; -----; vrouwenvercraft/

VROUWENVERCRACHTER Zie:
- vrouwencrachter; vrouwencrafter; vrouwenscheinder;vrouwenschender; vrouwenschinder; ----/

VROUWENVERCRAFT Zie:
- vrouwencracht; vrouwcracht; vrouwecracht; vrouwencraft; vrouwenvercracht;----/

VROUWKEN; VROUWE; VROWE; VRAUWE; VRUWE; VROU;VRAU= sub. 1.echtgenote 2.grootmoeder.
-1.marita 2.avia;
- 1.épouse 2.grand-mère;
- 1.Ehefrau 2.Grossmutter;
- 1.wife 2.grandmother;
-1. lesposa; 2.abuela;

vpl.: B2/59; C2/1020.

VROWE Zie:
- vrouwken; vrouwe; ----; vrauwe; vruwe; vrou; vrau/

VROYVROUWE Zie:
- vrouvrouwe;----; vroetmoeder vroetwijf/

VRUCHT Zie:
- van kijnde verlichten ende ---- verwerpen/
- wetachtige ----/

VRUCHTBAERHEIT Zie:
- vruchtbaricheyde;----; vruchtberheit; vruchtbaerlijcheit/

VRUCHTBAERLIJCHEIT Zie:
- vruchtbaricheyde; vruchtbaerheit; vruchtberheit;----/

VRUCHTBARICHEYDE; VRUCHTBAERHEIT; VRUCHTBERHEIT; VRUCHTBAERLIJCHEIT = sub. vruchtbaarheid.
- fertilitas; ubertas;
- fécondité; fertilité; productivité;
- Fruchtbarkeit;
- fertility;
- fecundidad; fertilidad; productividad;

vpl.: T1/421.

VRUCHTBERHEIT Zie:
- vruchtbaricheyde; vruchtbaerheit;----; vruchtbaerlijcheit/

VRUCHTBOOMEN OFT OEFTBOOMEN = taut. ooftbomen.
- arbores fructus ferentes;
- arbres fruitiers;
- Obstbäume;
- fruittrees;
- árboles frutales;

vpl.: Lo5/370; B1/17; C2/884.

VRUCHTEN Zie:
- aleer de ---- rijp en getijdich zijn/
- decimable ----/
- ghetijdighe ----/
- goede lieden ----/
- onthavenen ----/
- scade ----/
- ter halven ---- gehouden oft goeden ter hellichtwinninge/

VRUCHTEN, BAETEN ENDE/OFT PROFFIJTEN = taut. opbrengsten.
- fructus; reditus;
- fruits, avantages et profits; produit; rendement; récolte;
- Erträge;
- yields, produce and profit;proceeds; profits;
- producción; productos; rendimiento; ingresos; provechos; cosecha;

vpl.: C1/288; T1/111.

VRUCHTEN ENDE BLAEDINGE; VRUCHTEN ENDE BLADINGE = taut. opbrengst; vruchtgebruik; landopbrengst.
- fructus agri; ususfructus bonorum proventus;
- récolte; produit; rapport;rendement; jouissance; usufruit;
- Ertrag des Landes; Nieszbrauch;
- produce; yield of the field;usufruct;
- rendimiento; producto;

vpl.: B1/23; C2/886; T1/286, 436,452.

VRUCHTEN ENDE USUREN = taut. opbrengst en rente.
- fructus; usura;
- rendement; produit; intérêt;
- Ertrag; Zins;
- interest; yield;
- rendimiento; producto; interés;

vpl.: T1/515.

VRUCHTEN ENDE VROME = taut. vruchten; jaaropbrengst.
- fructus unius anni;
- fruits; produit; rendement;
- Früchte; Ertrag;
- fruits; yield; proceeds;
- frutas; produccion; rendimiento;

vpl.: Lo6/314; T1/447.

VRUCHTEN INT VELT HEYMELIJC VERDERVEN = veldgewas stiekem vernielen.
- populor I agros;
- détruir secrètement les fruits du champ;

- Feldfrüchte heimlich zerstören;
- destroy secretely field crop;
- destruir secretamente los frutos del campo;

vpl.: T1/132.

VRUENTE Zie:
- vroente; vrointe;----; vrunte; vroente ende gemeijnte; - oft laren; vrunte oft straeten; vroente oft aert; vronten; vroonte; vroonde; vroende; vronte; vreunte; wruente; vroonten oft ghemeijnten; vroenten/

VRUENTENERE; VROENTEHOUDER VRINDTHOUDER = sub. gevangenbewaarder.
- custos carceris;
- géolier; guicherier;
- Gefängniswärter;
- gaoler; jailer; warder;
- alcaide; calabocero; carcelero;

vpl.: T1/277.

VRUENTENERE OFT STEENWEERDER = taut. gevangenbewaarder; cipier.
- custos carceris;
- géolier; guicherier;
- Gefängniswärter;
- gaoler; jailer; warder;
- alcaide; calabocero; carcelero;

vpl.: T1/277.

VRUENTSATE; VROENTSATE = sub. gevangene.
- comprehensus;
- détenu;
- Gefangener;
- prisoner;
- prisionero;

vpl.: Lo6/636.

VRUENTSATE OFT GEVANGHENE = taut. gevangene.
- comprehensus;
- détenu;
- Gefangener;
- prisoner;
- prisionero; preso; encarcelado;

vpl.: Lo6/630,636.

VRUETEN; VROETEN; WROETEN; WRUTEN; WRUETEN = vb.wroeten.
- effodere;
- creuser;
- graben;
- to root; to grub;
- excavar; averiguar;

vpl.: Cr2/1013/16.

VRUIJTHELPEN Zie:
- bij practieken ----/

VRUNTE Zie:
- in ----/

- in de ---- gaen/
- in de ---- stellen/
- vorinte; ----; vroonte; vreunte; vroonde/
- vroente; vrointe; vruente;----; vroente ende gemeijnte; vroente oft laren;---- oft straeten; vronten; vroonte; vroonde; vroen de; vronte; vreunte; wruente; vroonten oft ghemeijnten; vroenten/

VRUNTEEREN = vb. in het gevang zetten; gevangenzetten.
- in carcerem conicere;
- mettre en prison; emprisonner;
- ins Gefängnis setzen;
- imprison; capture;
- reducir una persona a prisión; poner en prisión; detener;

vpl.: AKB 14.

VRUNTEN OFT GEVAN CKENISSE = taut. gevangenis.
- carcer;
- cachot; prison;
- Gefängnis;
- prison;
- cárcel; prisión;

vpl.: T1/273.

VRUNTSCHAP Zie:
- vrintschap; vrientschap;vrentschap; vreentschap;----; vrienschap; vrientseep;vrienscip; vrientscap; vriesschap/

VRUNTSCHEEP Zie:
- vrintschap; vrientschap;vrentschap; vreentschap; vruntschap; vrienschap;----; vrienscip; vrientschap; vriesschap/

VRUWE Zie:
- vrouwen; vrouw; vrowe;vrauwe ----; vron; vran/

VRY Zie:
- los ---- ende schadeloos/

VRIJ, COSTELOOS ENDE SCHADELOOS = taut. met volle vrijheid, zonder kosten en schaden.
- liber, sine impensis atque damno;
- libre, en pleine liberté, sans frais c.a.d.dégât;
- mit voller Freiheit, ohne Kosten bzw. Schaden;
- with full liberty, without expenses and damage;
- libre, con plena libertad, sin gastos e.d.dano;

vpl.: B2/27.

VRY EEDELMAN VAN VIER SYDEN = edelman met vier adellijke grootouders.

- vir nobilis ex quattuor avis nobilibus;
- noble de quatre quartiers;
- Edelmann mit vier adligen Grosseltern;
- a nobleman on four sides;
- noble de cuatro cuarteles; noble con cuatro abuelos de casta nobiliaria;

vpl.: C3/88.

VRY ENDE/OFT EXEMPT VAN = taut. vrijgesteld van.
- exemptus;
- libre de; exempt de;
- befreien von; enthoben;
- exempted from; exempt;
- exento de; dispensado de; libre de;

vpl.: PB/III/392; C2/188; PB/II 40.

VRY OFT EXEM PT = taut. vrijgesteld.
- exemptus;
- exempt;
- enthoben;
- exempt;
- exento; libre;

vpl.: PB/II/40.

VRYBUETER = sub. kaper; piraat.
- praedo;
- pirate;
- Pirat;
- pirate;
- pirata; filibustero;

vpl.: PB/II/360.

VRYDEN Zie:
- suveren ende ----/

VRYDICHEYDE; VRYDICHEYT; VRIDICHEIT = sub. vrijheid.
- libertas;
- liberté;
- Freiheit;
- freedom;
- libertad;

vpl.: PB/III/401.

VRYDIGHEYT OFT BELEENINGHE = taut. vrijheid.
- libertas;
- liberté;
- Freiheit;
- freedom;
- libertad;

vpl.: PB/III/421.

VRYDOM ENDE EXEMPTIE = taut. vrijstelling.
- exemptio;
- exemption;
- Befreiung;
- exemption;

VRY

- exención; dispensación;

vpl.: PB/III/392.

VRYDOMGELDT; VRIDOEMGELT; VRIDOOMGELT; VRIDOMGELT = bij-inkomsten van terreinen buiten de stadsmuren.

- fructus territorii extra muros civitatis;
- revenus supplémentaires des terrains situés hors de la ville
- Nebeneinzüge von Terrainen auszer den Stadtmauern;
- supplementary income from gro unds outside the town;
- entradas extraordinarias de terrenos fuera de murallas de la ciudad;

vpl.: PB/IV/252.

VRYDOMME; VRIDOEM; VRIDOOM; VRIDOM = rechtsgebied van een vrije stad; stadsvrijheid; het terrein buiten de stadsmuur. sub.

- liberae urbis jurisdictio;
- jurisdiction d'une ville libre; immunité; privilège;
- Gerichtsbezirk einer freien Stadt;
- jurisdiction of a free town;
- jurisdicción de una ciudad libre;

vpl.: C2/881; B1/1.

VRYELIJCK ENDE LIBERLIJCK = taut. adv. vrij.

- libere;
- librement;
- frei;
- freely;
- libre;

vpl.: PvB1/248.

VRYEN Zie:

- vrien; vri syn van; vrihen; vrijen; ----/

VRYGHELEYDE ENDE SAUFCONDUT = taut. vrijgeleidebrief.

- littera ductus tuti;
- lettre de sauf-conduit;
- freies Geleitbrief;
- letter of safe-conduct;
- patentedde corso; carta de salvoconducto;

vpl.: PB/II/232.

VRYHEYT Zie:

- actie om ---- ende liberteyt in der erven te behouden ende van der servituten vrij te sijne/
- porte ende ----/

VRYHEYT, PRIVILEGIE OFT LIBERTEYT = taut. gunst; voorrecht.

- privilegium aut libertas;
- faveur; privilège; liberté;
- Privilegium; Vorrecht; Gunst;

VUE

- privilege or liberty;
- privilegio; favor; prorrogativa;

vpl.: EE/6; B1.

VRYICHEYT Zie:

- liberteijt; ----/

VRYMUNTER; VRIJMUNTER = sub. 1.hij die het recht bezat munten te slaan en te wisselen 2. bankier 3. valse munter.

- 1.qui jus habet secandi et mutandi nummos 2.argentarius 3. fabricator nummus falsus;
- 1.celui qui a le droit de frapper et de changer de la monnaie 2. banquier 3. monnayeur contrefait;
- 1.freier Münzer 2.Bankier 3. debaser of coins;
- 1.el que tiene el derecho a la acuñación 2. banquero 3.monedero;

vpl.: PB/II/97.

VUECHELIJCK; VUECHGELEC; VOEGELIKE; VUEGELIKE; VOECHLIKE; VOICHLIKE; VUECHLIKE; VOEGELIJC; VOEGELIC = adv. gevoegelijk; op gepaste wijze.

- decentiter; convenienter; apte;
- décemment; convenablement;
- geziemend; passend; füglich;
- decently;
- razonablemente; convenientemente;

vpl.: PvB1/137; Cu1/243.

VUECHGELEC Zie:

- vuechelijck; ----; voegelike; vuegelike; voechlike; voichlike; vuechlike; voegelijc; voegelic/

VUECHLIKE Zie:

- vuechelijck; vuechgelec; voegelike; vuegelike; voechlike; voichlike; ----; voegelijc; voegelic/

VUEDEN; VOEDEN; VODEN; VOIDEN = vb. in stand houden.

- tueor II;
- conserver; maintenir;
- hegen; instandhalten;
- maintain;
- conservar; mantener;

vpl.: T2/53.

VUEDINGE ENDE ALIMENTE = taut. onderhoud.

- alimentum;
- maintien; subsistance;
- Unterhalt;
- maintenance; support;
- mantenimiento; manutención;

vpl.: T1/506.

VUEGE Zie:
- aan eenige ----; voege; voge; vouge; voige/

VUEGE; VOEGE; VOGE; VOUGE; VOIGE = sub. voorwaarde; manier; wijze.
- conditio; exceptio; lex;
- manière; façon;
- Bedingung; Weise;
- condition; manner;
- manera; modo;

vpl.: T2/54.

VUEGELIKE Zie:
- vuechelijck; vuechgelec; voegelike;----; voechlike; voichliker; vuechlike; voegelijc; voegelic/

VUEGEN Zie:
- inder ----/
- reguleren ende zich ----/
- sich ---- ende reguleren/
- sich ---- ende conduijseren/

VUEGEN; VOEGEN; VOGEN; VOIGEN; VUGEN = vb. bijeenbrengen; samenvoegen.
- connecto III; iungo III;
- joindre; réunir;
- zusammenfügen;
- connect; join;
- juntar; unir;

vpl.: T1/313.

VUEGEN ENDE MANIEREN = taut. wijze waarop.
- modus quo;
- façon; manière;
- Art; Weise;
- manner in which; way in which;
- manera; modo; estilo;

vpl.: T1/623; C1/206.

VUEGHEN Zie:
- selven ---- ende naer de gelande/

VUELEN Zie:
- voelen; volen;----; vollen; voullen; vollin; volin; volijn/

VUELLIKE Zie:
- vuyllijc; vuullije; vuullike;----; vullike; vulike; vuullic; vuullek; vuulleec/

VUER Zie:
- metten ----/
- vier;----; vuyr; vuyer;vuur/

VUER VEELRE JAEREN = gedurende vele jaren.
- per multos annos;
- pendant beaucoup d'années;
- auf viele Jahre;
- for many years;

- durante muchos años;

vpl.: MGG 32.

VUERCKEN; VURCKEN; VORKE; VOORKE; VORC; VOORC; FORKE FORC = sub.pl. vorken; hooivorken.
- furca;
- fourche;
- Heugabel;
- fork; hayfork;
- horca; bielda;

vpl.: SKB 4.

VUERCLOCKE Zie:
- vierclocke; vuurclocke;----; vuyrclocke; vuurcloc/

VUERE Zie:
- voore; vore; voire; voor; vur; vorre;----/

VUEREN Zie:
- antwoirde oft tale te ----/
- mist ----/
- ter merckt ---- oft stiren/
- veuren; voeren; voiren; vouren;----; vuren; vuyren/
- woorden ----/

VUEREN OFT TRANSPORTEREN = taut. overbrengen.
- transporto I;
- transporter;
- übertragen; befördern;
- transport;
- transportar; entregar; pasar; transmitir; trasladar;

vpl.: PB/III/310; PB/II/387.

VUEREN, TALE OFT ANTWOIRDE = taut. het woord voeren.
- loquor dep.
- prendre la parole;
- das Wort führen;
- act as apokesman;
- hacer uso de la palabra;

vpl.: T1/62.

VUERGEROERT Zie:
- voorgeroerde; voregeroert; voorgeroert; voirgeroert; ----; vorgeroert; vurgeroert; voregeruert; voregeschreven; voorgeschreven; vorgeschreven; vurgeschreven/

VUERHAKE Zie:
- vuurhaak; vuurhake;----; vuurhaec/

VUERINGE Zie:
- veuring; voeringe; voringe; ----/

VUERLE Zie:
- vornen; voorle; voerle;voirle; vorle;----; vorne/

VUERPILE Zie:
- fusije; vuurpile; vierpile;----; vuurpijl/

VUERSTAT Zie:
- vierwerck; vuurstat;----; vuurstede/

VUERSTEN Zie:
- vorsten; versten; veersten; varsten; virsten; vrijsten; vristen; voorsten; vursten; veursten;----/

VUET Zie:
- voet; voot;----; voit/

VUETPAT; VOETPAT = sub.voetpad.
- semita;
- sentier;
- Fussweg; Fusspfad;
- footpath;
- sendero; vereda;

vpl.: LPS 60.

VUETSELE Zie:
-alimenten ende onderhoudinge van ----/

VUGEN Zie;
- vuegen; voegen; vogen; voigen; ----/

VUIDEEREN Zie:
- vidimeeren; videren; wideren; vuideren;----/

VUIDEREN Zie:
- vidimeeren: videren: wideren; ----; vuideeren/

VUIDEREN ENDE BESLICHTEN = taut. beslechten.
- diudicare;
- vider; terminer;
- schlichten; erledigen;
- settle;
- dirimir; allanar; terminar;

vpl.: C1/109.

VUIJER DRAEGEN = vuur dragen; vuur overbrengen.
- ignem transferre;
- porter du feu;
- Feuer tragen; Feuer übertragen;
- bear fire; transport fire;
- transportar fuego;

vpl.: AKB 12.

VUIJL Zie:
- actie van ---- oft leelijc/

VUIJLDER Zie:
- met ---- questen/

VUIJLEN Zie:
- goede ----/

VUIJLICHEIJDT Zie:
- dreck ofte ----/

VUIJLICHEIJDT, MEST ENDE PISSEIJNE = taut. uitwerpselen.
- quisquiliae excrementa et urina;
- ordures, excréments et urine;
- Exkrementen;
- refuse; excrements et urine;
- excrementos;

vpl.: C1/192.

VUIJST Zie:
- metter ---- sloeghe/
- weder sclaen metter ----/

VUIJSTENSLAG Zie:
- vuijstenslach;----/

VUIJT Zie:
- ter poeyen ----/
- in ende ---- gemeten/

VUIJT = praep. uit.
- ex;
- de;
- aus;
- out;
- de;

vpl.: DVB 14.

VUIJT DES OUDERS PLICHT DOEN = uit de ouderlijke macht ontslaan.
- dimittere ex tutela parentium;
- mettre hors de la tutelle des parents;
- volljährig erklären;aus der elterlichen Gewalt entlassen;
- discharge fro m the parental power;
- meter fuera de la tutela paternal;

vpl.: Lo3/198.

VUIJT ENDE INVAEREN = uit- en inrijden.
- evehi ac invehi;
- exporter et apporter;
- ein- und ausfahren;
- drive in and out;
- salir en coche, etc.; y entrar en coche, etc.;

vpl.: MGG 41.

VUIJT HAESTIGEN HOOFFDE = in overhaasting.
- in praepropera festinatione;
- dans la précipitation;
- in Uebereilung;
- in rash;
- precipitadamente; precipitosamente;

vpl.: Lo4/772.

VUIJT SUNDERLINGEN GRATIEN = uit buitengewone genade, gunst.
- propter gratiam extraordinariam
- par une faveur insigne;

- aus ausserordentlicher Gnade, Gunst;
- from extraordinary grace, favour;
- por gracia extraordinaria;

vpl.: LPS 22.

VUIJT WERMEN HOOFFDE = in drift; in woede; met verhit hoofd.
- in animi impotentia; cum capite incitato;
- dans l'emportement; à tête échauffée;
- in Wut; hitzköpfig;
- in fury; with heated head;
- en un arrebato de cólera; con cabezza acalorada;

vpl.: Lo4/772,774.

VUIJT WETTIGE TITLE = uit wettigen titel, rechtsgrond.
- ob iuris rationem;
- pour un titre de jurisprudence;
- aus gesetzlichem Titel, Rechtsgrund;
- from legal title, legal ground;
- de, por título legal;

vpl.: MGG 14.

VUIJTBELLINGHEN = bekendmakingen met de bel van de stadsomroeper van Antwerpen.
- publicationes per campanillan Antverpia;
- publicationa avec sonnette du crieur public de la ville d'Anvers;
- Bekanntmachungen mit der Klingel des öffentlichen Anrufers von Antwerpen;
- publications with the bell, Antwerp;
- publicaciones por la campanilla del pregonero de Amberes;

vpl.: Lo1/206; Lo3/548.

VUIJTDRACHTE; UTEDRACHT; UUTDRACHT; UYTDRACHT; UTEDRACH; UUTDRACH; UYTDRACH= sub. afdoening; oplossing van een geschil; minnelijke schikking.
- solutio; pactio amica;
- solution; arrangement à l'amiable;
- Lösung;
- solution; settlement; disposal;
- arreglo; solución; acuerdo amistoso; acuerdo amigable;

vpl.: MGG 121.

VUIJTDRAECHSTER; UTEDRAECHSTER; UUTDRAECHSTER; UTEDREECHSTER = sub. opkoopster; uitdraagster.
- ea qua coemet;
- fripière; revendeuse;

acheteuse;
- Althändlerin; Trödlerin;
- old clotheswife; female forestaller;
- prendera; trapena; acopiadora; acaparadora;

vpl.: Lo4/742.

VUIJTDRUCKELIJCK = coni. uitdrukkelijk.
- expresso;
- expressement;
- ausdrücklich;
- expressly;
- expresamente; explícitamente; terminantemente;

vpl.: Lo3/200.

VUIJTDIENMEN = omdat men.
- parce qu'on;
- quia quis;
- weil man;
- because one;
- porque se;

vpl.: Lo4/4.

VUIJTDOEN OFT VUIJTSCRABBEN = vb. uitvegen of doorhalen.
- eradere;
- effacer ou rayer;
- auswischen oder durchstreichen;
- sweep out or strike out;
- borrar o rayar;

vpl.: Lo4/262.

VUIJTERSTE; UTERSTE; UYTERSTE; UTTERSTE; UTERST; UDERSTE = adj. buitenste.
- extremus; exterior;
- extérieur;
- äusserste;
- outer;
- exterior;

vpl.: LPS 7.

VUIJTGEFEECHT Zie:
- vuytgefeeght worden; ---- worden/

VUIJTGEGEVEN Zie:
- te chijns ----/

VUIJTGESCEYDEN; UTEGESCHEIDEN; UUTGESCHEIDEN; UTEGESCEIDEN; UTEGESCEDEN; UYTGHESCHEYDEN; UUYTGESCEYDEN = praep. uitgezonderd.
- excepto; praeter; extra;
- excepté; sauf;
- ausgenommen;
- except; save;
- excepción hecha; excepto; a excepción de; salvo;

vpl.: T2/204; Cu1/8.

VUIJTGESTEKEN Zie:
- uijtghesteken; utegesteken; uutgesteken; ----/

VUIJTGEVEN Zie:
- terve ----/

VUIJTGEVEN, BEGRAVEN ENDE BEHEIJMEN = in gebruik geven, uitspitten en omrasteren.
- dare aliquid in usum; effodere; saepire;
- donner en usage; bêcher et clôturer;
- in Gebrauch geben, ausgraben und umzaunen;
- give for use, dig out and fence in;
- dar en usó, en servició; excavar y enrejar;

vpl.: MGG 16.

VUIJTHANGENDEN ZEGGEL = uithangend zegel.
- sigillum palam propositum;
- sceau suspendu;
- aushängender Siegel;
- exhibited seal;
- selló estandó expuestó;

vpl.: MGG 8.

VUIJTKOOP; UTECOOP; UUTCOOP UYTCOOP UTECOPINGE; UUTCOPINGE; UYTCOPINGE; UIJTCOOP; VUTCOOP = sub. afkoop; terugkoop; aflossing.
- emptio; revenditio;
- rachat;
- Abkauf;
- redemption; repurchase;
- rescate;

vpl.: Lo3/196; Lo6/586.

VUIJTLANTSCHEN LUDEN = vreemdelingen.
- extranei;
- étrangers;
- Fremden;
- foreigners; aliens;
- extranjeros;

vpl.: T1/16.

VUIJTMETEN OFF VEIJLTAPPEN = taut. tappen van drank.
- promêre potiones;
- tirer de la boisson; verser;
- zapfen von Getränk;
- tap beverage;
- trasegar liquidos;

vpl.: SKB 6.

VUIJTRECHTEN Zie:
- metten viere executeren oft ----/
- sweirde ----/

VUIJTREIJKEN Zie:
- uijtreeken; utereken; uutreken; uijtreken; utereecken; uytreken ----/

VUIJTROEPE Zie:
- bij openbaeren uijtroepe ----/

VUIJTSCHRIJVINGE VAN POORTERS = verwijzing van burgers naar een hogere rechtbank.
- evocatio civium ad iudicium superius;
- évocation de bourgeois;
- Verweisung von Bürgern nach einem höheren Gericht;
- reference of citizens to a higher court;
- desplazamiento de ciudadanos a un tribunal superior;

vpl.: Lo4/480.

VUIJTSCHULD Zie:
- inneschuld ende ----/

VUIJTSCRABBEN Zie:
- vuytdoen oft ----/

VUYTSCRIFT Zie:
- uytschrift; uteschrifte; uutschrifte; uytschrifte; uteschrift ----/

VUIJTSPRAECK; VUIJTSPRAKE Zie:
- arbitrale; arbitraelder ----/

VUIJTSPRAEKE ENDE LAUDUM = taut. scheidsrechterlijke uitspraak.
- arbitrium;
- sentence arbitrale;
- Schiedsspruch;
- arbitral award;
- decisión arbitral;

vpl.: LPS 33,42.

VUIJTSPRAKE Zie:
- ijtsprake; utesprake; uutsprake; uytsprake; utespraec; utespraic;----/

VUIJTSTEECKEN Zie:
- tuerff steecken;----/

VUIJTSTEKEN; UTESTEKEN; UUTSTEKEN; UYTSTEKEN; UIJTSTEKEN = vb. signaleren; uitzonderen; uitsluiten.
- significationem facio III; excipio III; excludo III;
- signaler; excepter; exclure;
- signalisieren; abnehmen; für sich nehmen;
- point out; except; exclude;
- señalar; exceptuar; excluir;

vpl.: Lo3/312; B2/111; C2/1029/4; C1/412; PvB6/674.

VUIJTSTEL; UTESTEL; UUTSTEL UUYTSTEL = sub. uitstel.
- dilatio;
- délai; retard;
- Aufschub;
- delay; postponement; respite;

- retraso; dilación; detención; demora;

vpl.: Lo4/384; T1/29.

VUIJTSTELLINGHE OFT DILAIJ = taut. uitstel.
- dilatio;
- délai;
- Aufschub;
- delay;
- dilación; retraso; demora;

vpl.: Lo6/630.

VUIJTTAGENDE Zie:
- vuijtstotende ---- violencie/

VUIJTTE INSTITUTIEBRIEVEN = uit de brieven van instelling.
- ex epistulis institutionis;
- des lettres de fondation;
- aus den Stiftungsbrieven;
- from the letters of institution;
- fuera de las cartas de institución;

vpl.: MGG 40.

VUIJTTER MEMORIEN ZIJN = vergeten zijn; aan het geheugen ontsnapt; uit het geheugen verdwenen.
- ex memoria esse;
- echappé à la mémoire;
- aus dem Gedächtnis sein; vergessen sein;
- forget; slip the mind;
- escapado de la memoria;

vpl.: Lo7/450.

VUIJTTERSTE NEERSTICHEIJT = uiterste voortvarendheid.
- diligentia extrema;
- dernières diligences;
- aüszerste Energie;
- utmost energy;
- máxima diligencia;

vpl.: Lo4/360.

VUIJTTESTEN Zie:
- ten ----/

VUIJTTREIJCKER OFT SCHULDENAER VAN RENTE = taut. hij die schuldig is, een rente te betalen.
- ven ditor usurae;
- débirentier ou constituant de rente;
- Schuldner von Zinsen;
- debtor of interests;
- el que debe una renta;

vpl.: Lo3/448.

VUIJTVAERT Zie:
- costen van der ----/
- uuijtvaerden; utevaert; uutvaert; uytvaert; utevart; utevard; utevert; utefairt; utevairt; uuytvaerden;----/

VUIJTWEECHSCHE PLAETSE OFT HAVE = taut. uitwijkhaven.
- portus refugii;
- endroit ou port situé hors de la route;
- Ausweichhafen;
- refuge-harbour;
- sitio o puerto situado fuera de la ruta;

vpl.: Lo4/154.

VUIJTWIJSEN; UTEWISINGE; UUTWISINGE = sub. aangeving; uitwijzing cq. zoals een akte duidelijk omschrijft.
- explicatio;
- explication; interprétation; démonstration;
- Bestätigung;
- indication; clear demonstration;
- prueba; explicación; interpretación; demostración;

vpl.: MGG 59.

VUIJTWIJSENS; UTEWISENS = praep. volgens.
- de; ex;
- selon; d'après; en vertu de;
- laut; gemäss;
- according;
- según; en virtud de;

vpl.: MGG 68.

VUIJTWINDER Zie:
- evinceerder; evincent; utewinner; utewinder; uutwinner; uytwinner;----; vuytwinder/

VUIJTWINNEN Zie:
- uijtwinnen; utewinne; uutwinnen; uytwinnen;----; opwijnnen/

VUIJTWINNINGE Zie:
- uytwinninghe ; utewinninge;uutwinninge; uytwinninge; uijtwinninghe; uuytwijningen;----/

VUITWAERT Zie:
- inwaert gaen oft ----/

VULBEDRACH Zie :
- volbedrach;----/

VULBIER; VULLEBIER; VOLLEBIER = sub. bier waarmee een vat wordt aangevuld.
- cervisia impura; sordida;
- de la bière qu'on ajoute pour emplir les tonneaux;
- Bier womit ein Fass aufgefüllt wird;
- beer with which a barrel is filled up;
- hasta que éste se llene por completo;

vpl.: C1/68.

VULCOMINGE Zie:
- volcomminge; volcominge;----/

VULDER; VOLDER; VOLLER;VOLRE; VULLER; VULRE = lakenverver; lakenbereider.
- tinctores panni lanei; fullo; praeparator pannorum laneorum;
- foulon de drap; teinturier de drap;
- Tuchfärber; Tuchwalker; Tuchbereider;
- colth-dyer; fuller; cloth-dresser;
- tintorero de paños; abatanador; batanero; lo que preparam el paño;

vpl.: C1/523; Cu1/8.

VULGO = adv. gewoonlijk.
- plerumque; vulgo;
- ordinairement; comme d'habitude;
- gewöhnlich;
- usually;
- normalmente; generalmente; por regla general;

vpl.: MGG 69.

VULIKE Zie:
- vuyllijc; vuullije; vuullike; vuellike; vullike;----; vuullic; vuullek; vuulleec/

VULJAERT Zie:
- voljaert;----/

VULLADEN Zie:
- volladen;----/

VULLADINGE Zie:
- volladinge;----/

VULLEBIER Zie:
- vulbier;----; vollebier/

VULLEN Zie:
- vollen;----/

VULLEN SLIJC VOL TEN TAPPE = boordevol vullen om te tappen in het klein.
- implere usque ad extremum pro divendendo;
- remplir à ras de bord dans le débit en détail;
- bis an den Rand füllen zu zapfen im kleinen;
- fill up to the brim to sell en retail;
- llenar hasta el borde por trasegar en pequeño;

vpl.: Lo1/16.

VULLEN TABBAERT = wollen overkleed.
- amiculum laneum;
- robe de laine;

- wollen Ueberkleid;
- woolen dress;
- abrigo de lana;

vpl.: Lo1/370.

VULLENISSE Zie:
- vuylisse; vuylnisse; vuulnisse; vulnisse;----; vullens; vullensch; vullinx; vollens; vullings; fullinx/

VULLENS Zie:
- vuylisse; vuylnisse; vuulnisse; vulnisse; vullenisse;----; vullensch; vullinx; vollens; vullings; fullinx/

VULLENSCH Zie:
- vuylisse; vuylnisse; vuulnisse; vulnisse; vullenisse; vullens; ----; vullinx; vollens; vullings; fullinx/

VULLER Zue:
- vulder; volder; voller; volre; ----; vulre/

VULLIKE Zie:
- vuyllic; vuullije; vuullike; vuellike;----; vulike; vuullic;vuullek; vuulleec/

VULLINGS Zie:
- vuylisse; vuylnisse; vuulnisse; vulnisse; vullenisse; vullens; vullensch; vullinx; vollens;---- fullinx/

VULLINX Zie:
- vuylisse; vuylnisse; vuulnisse; vulnisse; vullenisse; vullens; vullensch;----; vollens; vullings; fullinx; /

VULNISSE Zie:
- vuylisse; vuylnisse; vuulnisse; ----; vullenisse; vullens; vullensch; vullinx; vollens; vullinge; fullinx/

VULRE Zie:
- vulder; volder ; voller; volre; vuller;----/

VULSTANDICH Zie:
- volstantige; volstandich;----; volstantich; volstentich/

VULVAERDICH Zie:
- volveerdich; volvaerdich;----; volveirdigh/

VULVOEREN Zie:
- volveuren; volvueren; volvoeren;----; volvoren/

VULWERKEN Zie:
- volwrachten; volwerken;----/

VUNDELINGERSSE; VONDELINGERSSE = sub. vrouw belast met het opvoeden van een vondeling.
- femina onerata educando expositorum infantium;
- femme chargé de l'éducation d'un enfant trouvé;
- eine Frau, beauftragt mit der Erziehung eines Findlings;
- woman charged with the education of a foundling;
- mujer encargada de educación de un expósito;

vpl.: C1/215.

VUNSCHHEIT Zie:
- vuntichеyt; vunsticheit; vonsticheit; vuntsicheit;----; vunstheit; vonschheit; vuynschheit; vuynsheit; funschheit/

VUNSTHEIT Zie:
- vuntichеyt; vunsticheit; vonsticheit; vuntsicheit; vunschheit;----; vonschheit; vuynschheit; vuynsheit; funschheit/

VUNSTICHEIT Zie:
- vuntichеyt;----; vonsticheit; vuntsicheit; vunschheit; vunstheit; vonschheit; vuynschheit; vuynsheit; funschheit/

VUNTE Zie:
- op de ----/
- op der ---- geven/
- ter ---- geven/

VUNTICHEYT; VUNSTICHEIT; VONSTICHEIT; VUNTSICHEIT; VUNSCHHEIT; VUNSTHEIT; VONSCHHEIT; VUYNSCHHEIT; VUYNSHEIT; FUNSCHHEIT = sub. mufheid; schimmel.
- mucor;
- chancissure; moisi; moisissure;
- Muffigkeit; Schimmel;
- fustiness; mustiness;
- moho;

vpl.: T1/421.

VUNTSICHEIT Zie:
- vuntichеyt; vunsticheit; vonsticheit;----; vunschheit; vunstheit; vonschheit; vuynschheit; vuynsheit; funschheit/

VUR Zie:
- voore; vore; voire; voor;----; vorre; vuere/

VUREN Zie:
- af te ----/
- veuren; voeren; voiren; vouren; vueren;----; vuyren/

VURGERDERT Zie:
- voorgeroerde; voregeroert; voorgeroert; voirgeroert; vuergeroert; vorgeroert;----; voregeruert; voregeschreven; voorgeschreven; vorgeschreven; vurgeschreven/

VURGESCHREVEN Zie:
- voorgeroerde; voregeroert; voorgeroert; voirgeroert; vuergeroe rt; vorgeroert; vurgeroert; voregeruert; voregeschreven; voorgeschreven; vorgeschreven;----/

VURST Zie:
- vorst; vorste; veurst; voerst----; verst; verste/

VURSTEN Zie:
- vorsten; versten; veersten; varsten; virsten; vrijsten; vristen; voorsten;----; veursten; vuersten/

VURSTER Zie:
- voorster; voorsteren; vorster; ----; voster; voister/

VURSTERCOREN Zie:
- vorsterscoren;----; vostercoren; voistercoren/

VURSTERGELT Zie:
- voerstergelt; vorstergelt; ----; vostergelt; voistergelt/

VUSTENSLACH Zie:
- vuystenslach; vuystenslag; vuurstenslag;----/

VUT Zie:
- ter poeyen ----/

VUTCOOP Zie:
- vuijtkoop; utecoop; uutcoop; uytcoop; utecopinge; uutcopinge; uytcopinge; uijtcoop;----/

VUTDRIVEN; UTEDRIVEN; UUTDRIVEN; UYTDRIVEN = uitdrijven.
- expellere;
- sortir;
- austreiben;
- expell drive out;
- expeler; expulsar;

vpl.: Lo1/22.

VUTE SCEPEN COMEN = uit schepen komen.
- egredi e navi;
- arriver par bâteau;
- kommen aus Schiffen;
- arrive by boat;
- venir, fuera de buques;

vpl.: Lo1/2.

VUTEN LOODE = uit het lood.
- ex plumbo;
- hors d'aplomts; hors de plomts;

- lotschief;
- out of plumb;
- inclinado;

vpl.: Lo1/626.

VUTER STAT RUIJMEN = de stad verlaten.
- urbem relinquere;
- quitter la ville;
- die Stadt verlassen;
- leave the town;
- salir de la ciudad; dejar la ciudad;

vpl.: Lo1/54.

VUTERSTE Zie:
- syn ---- diligencie doen/

VUTERSTEN WILLE ENDE TESTAMENT = taut. uiterste wilsbeschikking.
- testamentum;
- testament;
- Testament;
- last will;
- testamento; última voluntad; última disposición;

vpl.: Lo6/602.

VUTLADE Zie:
- niewe ---- oft buere/

VUTSPIENEN; UTESPANNEN; UUTSPANNEN = uitspannen.
- abjungere; distendere;
- dételer;
- ausspannen;
- unyoke; stretch out; extend;
- desengancha r; desguarnecer;

vpl.: Lo1/14.

VUTSTANE Zie:
- erfgelt bij ouxaemheyt latene ----/

VUTWAERT Zie:
- van ---- comen/

VUTWAERT OFT INWAERT GAEN = in- en uitgaan.
- exire et intrare;
- sortir ou entrer;
- ein- und ausgehen;
- enter and go out;
- entrar y salir;

vpl.: Lo1/2.

VUULLEEC Zie:
- vuyllijc; vuullije; vuullike;vuellike; vullike; vulike; vuullic; vuullek;----/

VUULLEK Zie:
- vuyllijc; vuullije; vuullike; vuellike; vullike; vulike; vuullic;----; vuulleec/

VUULLIC Zie:
- vuyllijc; vuullije; vuullike;

vuellike; vullike; vulike;----; vuullek; vuulleec/

VUULLIJE Zie:
- vuyllijc; ----; vuullike; vuellike; vullike; vulike; vuullic; vuullek; vuulleec/

VUULLIKE Zie:
- vuyllijc; vuullije;----; vuellike; vullike; vulike; vuullic; vuullek; vuulleec/

VUULNISSE Zie:
- vuylisse; vuylnisse;----; vulnisse; vullenisse; vullens; vullensch; vullinx; vollens; vullings; fullinx/

VUUR Zie:
- vier; vuer; vuyr; vuyer;----/

VUURCLOC Zie:
- vierclocke; vuurclocke; vuerclocke; vuyrclocke;----/

VUURCLOCKE Zie:
- vierclocke;----; vuerclocke; vuyrclocke; vuurcloc/

VUURHAAK; VUURHAKE; VUERHAKE; VUURHAEC; VIERHAECK = sub. lange stok met ijzeren haak om nog staande muren door het vuur aangetast om te trekken.
- uncus ad evertendum parietes igne detractos;
- croc;
- Feuerhaken; Sturmhaken;Löschhaken;
- firehook, to pull down the walls affected by fire;
- gancho para deribar paredes comidas por el fuego;

vpl.: DVB 103; DKB 20.

VUURHAEC Zie:
- vuurhaak; vuurhake; vuerhake; ----/

VUURHAKE Zie:
- vuurhaak;----; vuerhake; vuurhaec/

VUURPIJL Zie:
- fusije; vuurpile; vierpile; vuerpile;----/

VUURPILE Zie:
- fusije;----; vierpile; vuerpile; vuurpijl/

VUURSCHOPPE Zie:
- vierschuppe;----; vierschoppe; vierschup/

VUURSLACH Zie:
- vierslagh;----/

VUURSTAT Zie:
- vierwerck;----;vuerstat;

vuurstede/

VUURSTEDE Zie:
- vierwerck; vuurstat; vuerstat; ----/

VUURSTENSLAG Zie:
- vuystenslach; vuystenslag;----; vustenslach/

VUYER Zie:
- vier; vuer; vuyr;----; vuur/

VUYL Zie:
- actie tegen dengeenen die eenen anderen wat gegeven heeft omdat hij niet en soude doen een ---- oft leelijc ende quaet werc/

VUYLE LEECHGANGHERS ENDE ONNUTTE LUYDEN = taut. smerige leeglopers.
- hamines desides sordidi;
- sales fainéants et des gens inutiles;
- sch mutzige Müsziggänger;
- dirty iflers;
- holgazanes puercos;

vpl.: PB/II/109.

VUYLEN Zie:
- goede hebben met ---- vercrijghe/

VUYLICHEYT ENDE IMMUNDICITEYT = taut. 1.vuilnis 2.vuiligheid.
- 1.stercora 2.immunditia;
- 1.ordures 2.saleté;
- 1.Müll 2.Schmutz;
- 1.rubbish 2.dirtiness;
- 1.basura 2.suciedad;

vpl.: PB/II/321.

VUYLIGHEIJT Zie:
- plonderije oft ----/

VUYLIJC, SCANDELIJC ENDE LUXURIOSELIJC LEVEN = taut. losbandig leven .
- vita luxuriosa;
- vie licencieuse;
- ungebundenes Leben;
- licentious life;
- vida licenciosa;

vpl.: T1/506.

VUYLISSE; VUYLNISSE; VUULNISSE; VULNISSE; VULLENISSE; VULLENS; VULLENSCH; VULLINX; VOLLENS; VULLINGS; FULLINX = sub. vuilnis; vuiligheid.
- sordes; immunditia; squalor; spurcitia; lutum;
- saleté; ordure; immondices; crasse;
- Müll; Schmutz; Dreck; Unreinlichkeit;

- sweepings; dirt; dung; filth; filthiness;
- suciedad; porquería; inmundicia; basura;

vpl.: C2/890; B1/48; T1/208.

VUYLLIJC; VUULLIJC; VUULLIKE; VUELLIKE; VULLIKE; VULIKE; VUULLIC; VUULLEK; VUULLEEC = adv. schandelijk.
- f oede; sordide; turpiter;
- honteusement; indignement; infâmement; ignominieusement;
- schändlich; schmählich;
- scandalously; shamefully;
- indignamente; infamemente; ignominiosamente; vergonzosamente;

vpl.: T1/294.

VUYLNISSE Zie:
- vuylisse;----; vuulnisse; vulnisse; vullenisse; vullens; vullensch; vullinx; vollens; vullings; fullinx/

VUYLVELLE OFT BLOOTE =taut. ongelooide huid.
- pellis inconfecta;
- peau qui n'est pas tannée;
- ungegerbte Haut;
- untanned, raw skin;
- cuero sin curtir;

vpl.:

VUYNSCHHEIT Zie:
- vunticheyt; vunsticheit; vonsticheit; vuntsicheit; vunscheit; vunstheit; vonschheit; ----; vuynsheit; funschheit/

VUYNSHEIT Zie:
- vunticheyt; vunsticheit; vonsticheit; vuntsicheit; vunscheit; vunstheit; vonschheit; vuynschheit;----; funschheit/

VUYR Zie:
- vier; vuer;----; vuyer; vuur/

VUYRCLOCKE Zie:
- vierclocke; vuurclocke; vuerclocke;----; vuurcloc/

VUYREN Zie:
- veuren; voeren; voiren; vouren vueren; vuren;----/

VUYRTANGE OFT SCHOPPE = vuurtang of schop.
- forceps aut pala;
- pincettes ou pelle;
- Feuerzange oder Spaten;
- fire-tongs or spage;
- badil;

vpl.: PvB1/247.

VUYST Zie:
- weder sclaen metter ----/

VUYSTENSLACH; VUYSTENSLAG VUUSTENSLAG; VUSTENSLACH= sub. vuistslag.
- ictus pugni;
- coup de poing;
- Faustschlag;
- a blow with the fist;
- puñetazo; puñada; mamporro;

vpl.: B1/14,140; C2/884.

VUYSTENSLAG Zie:
- vuystenslach;----; vuursten-slag; vustenslach/

VUYT Zie:
- ter poeyen ----/
- bij practicken ---- helpen/
- vloeghs weder ---- leijden/

VUYT EENIGHE WETTIGHE SAEKE = op grond van wettige redenen.
- ex causae legitimae;
- pour des motife légitimes;
- auf Grund eines gesetzmässigen Motives;
- on legitimate grounds;
- por razones legítimos;

vpl.: Cu1/6.

VUYTBELLINGE Zie:
- vuytbellinghen; utebellinghe; ----/

VUYTBELLINGHEN; UTEBELLINGHE; VUYTBELLINGE = bekendmakingen met de bel van de stadomroeper van Antwerpen.
- publicationes tintinnabulo praeconis urbis Antverpiae;
- publications avec sonnette du crieur public de la ville d'Anvers;
- Verlautbarungen mit der Schelle des Ausrufers der Stadt Antwerpen;
- announcements with the bell of the cryer of the town Antwerp;
- publicaciones con la campanilla del pregonero municipal de Amberes;

vpl.: Lo1/206; Lo3/548; Lo1/584.

VUYTDAGEMENT; UTEDAGEMENT UUTDAGEMENT; UYTDAGEMENT = sub. dagvaarding.
- assignatio;
- assignation;
- letzte Vorladung;
- summons;
- citación; emplazamiento;

vpl.: C3/32.

VUYTEN Zie:
- huten; huyten ; uten; uutten; uyten; vuytten;----/

VUYTEN BROODE DOEN = uit de kost doen.

- ex usu victus sui facere;
- mettre hors du pain;
- ausser Kost tun;
- put one out of board;
- poner fuera de pensión;

vpl.: Lo1/418.

VUYTGANGE VAN DER BERNENDER KERSSE = bij doven van de brandende kaars, ritueel bij openbare verkoop van onroerend goed, als de kaars uitging was het laatste bod rechtsgeldig.
- exstinctio cereae accensae;
- à l'extinction de la chandelle;
- beim Erlöschen der brennende Kerze;
- at the exstinction of the candle;
- con la extinción de la candela ritual con la venta pública de un inmueble; al extinguirse la candela el precio último tenia validez;

vpl.: vdV/58; C2/893.

VUYTGEFEEGHT WORDEN; VUYTGEFEECHT WORDEN = verbannen worden.
- in exsilium eici;
- être exilé;
- verbannen werden;
- send into exile;
- ser desterrado; ser exilado; ser proscrito;

vpl.: B1/18; C2/885.

VUYTGEMETEN Zie:
- uyt ofte in te meten;----/

VUYTGESCHEYDEN Zie:
- uijtgenoemen; uijtgenomen;uijtgesceyden; utegenomen; uteghenomen; uijtgescheijden utegesceiden; utegesceden; utegescheiden; utegesondert; utegesteken; uutgenomen; uutgescheiden; uutgesondert; uutgesteken uytgenomen; uytghenoemen;uytgesceyden; uytgheschеyden; uuytgescheiden;----; vuytgesteken; wtgesacht; wtgesceyden/

VUYTGESTEKEN Zie:
- uijygenoemen; uijtgenomen; uijtgesceiden; utegenomen; uteghenomen; uijtgescheijden; utegesceiden; utegesceden; utegescheiden; utegesondert; utegesteken; uutgenomen; uutgescheiden; uutgesondert; uutgesteken uytgenomen; uytghenoemen;uytgesceyden; uytgescheyden;uuytgesceiden; vuytgescheyden; ----; wtgesacht; wtgesceyden/

VUYTGEVEN Zie:
- terve ----/

VUYTRECHTEN Zie:
- metten sweirde ----/
- metten viere ----/

VUYTROEP Zie:
- bij openbaeren ----/

VUYTROEPINGHE ENDE PUBLICATIEN = taut. afkondiging.
- publicatio;
- publication;
- Bekanntmachung;
- publication;
- proclamación; publicación; promulgación;

vpl.: Oed.Ka/12.

VUYTSCHRIJFBRIEVE; UTE - SCHRIJFBRIEVE = sub. transportbrief.
- litterae ad transportandum;
- lettre de transmission d'un droit;
- Akte von Uebertragung an ein höheres Gericht;
- document of transfer;
- carta de transporte;

vpl.: Lo1/550.

VUYTSCHULD Zie:
- inneschuld ende ----/

VUYTSTECKSEL Zie:
- naeckt ----- ende designatie/
- vuytsteecxsel; utesteecsel; uutsteecsel;----/

VUYTSTEECXSEL; UTESTEEC - SEL; UUTSTEECSEL; VUYTSTECKSEL = sub. aangifte; opgaaf.
- declaratio;
- declaration;
- Deklaration;
- declaration;
- declaración;

vpl.: Lo1/568.

VUYTTEN Zie:
- huten; huyten; uten; uutten; uyten;----; vuyten/

VUYTTESTEN Zie:
- ten ----/

VUYTWINDER Zie:
- evinceerder; evencent; utewinner; utewinder; uutwinner; uytwinner; vuijtwinder;----/

VYANDEN OFT WEDERSPANNINGHE = taut. opstandelingen.
- rebelles;
- rebelles; révoltés;
- Rebelle;
- rebels;

- rebelde; amotinador; sedicioso insurgente; alzado;

vpl.: PB/III/420.

VYDE Zie:
- behoerlijcke ----/

VYER; VIER; VIERE; VIJR; VIR; VEER; VERE = num.vier.
- quatuor;
- quatre;
- vier;
- four;
- cuatro;

vpl.: T2/199.

VYERE Zie:
- punicie metten ----/

VYEREN; VIEREN; VIREN = vb. vieren.
- celebrare; agere III diem festum;
- célébrer; chômer; fêter;
- feiern;
- celebrate;
- celebrar;

vpl.: T2/204.

VYERWERF; VIERWERVEN; VIERWERVE; VIERWERF; VIERWAERVEN; VIERWAERF; VIERWARF = adv. viermaal.
- quater;
- quatre fois;
- vier mahl;
- four times; quadruple to;
- cuatro veces;

vpl.: T1/172.

VYLINGE Zie:
- vilinge;----/

VYRDACH Zie:
- vierdagh; vieredach; vierdach; ----/

VYSEL; VISEL; VISELE = sub. vijzel.
- mortarium; pila;
- mortier;
- Mörser;
- mortar;
- mortero; almirez;

vpl.: B1/38; C2/888.

VYTROEPERS Zie:
- bellaerts oft ----/

==========

ADDENDA

VAERDE Zie:
- vrede; verde; varde;----; vreden/

-W-

NB. VINDPLAATS + HABITATIO + LIEU OU L'ON A TROUVE + FUNDORT + FINDINGPLACE + HABITACION = vpl.:

WAARAGTIGH; WAERACHTICH; WARACHTICH; WAIRACHTICH; WAERAFTICH; WAERECHTICH = adj. waar; waarachtig.
- verus;
- véritable; vrai;
- wahr;
- true; veritable;
- verdadero; verídico;

vpl.: ACart 11.

WAARDE Zie:
- nul en van geener ----/
- vast, stedigh, goet ende van ----/

WAARDEERDER Zie:
- waerdeyne; ----; waerdein; werdein; weerdijn; wairdein; wardein; waerdijn/

WAARDEERDERS OFT VINDERS = taut. schatters.
- aestimatores;
- estimateurs;
- Schätzer
- valuers;
- tasadores;

vpl.: PB IV/282.

WAARHEIJT Zie:
- de gepaarde ----/

WAERHEIJT; WAERHEIT; WAIRHEIT; WARHEIT; WERHEIT WAREHEIT; WAREIT; WAEREIT; WAERT; WAEREIDE; WAERHEIDE; WAERHEDE; WAEREDE; WAIRHEIJDT = sub. getuigenis; waarheid.
- testimonium; veritas;
- temoignage; verité;
- Zeugnis; Wahrheit;
- testimony; truth;
- testimonio; verdad;

vpl.: PvB 1/99; ACart 6, 10, 12; DVB 3; BVB 3, 6, 37.

WAERHEIT Zie:
- waerheijt; ----; wairheit; warheit; werheit; wareheit; wareit; waereit; waert; waereide; waerheide; waerhede; waerede; wairheijdt/

WAAROMME; WAEROMME; WAIROMME; WAROMME;

WAEROM; WAERUMME; WAERUMBE; WAERUMB; WAERUM = waarom.
- quapropter; propter quod cur;
- raison pourquoi; raison pour laquelle;
- warum; weshalb;
- wherefore;
- razón por la cual;

vpl.: ACart 9.

WAARSCAP; WAARSCHAP; WAERSCHAP; WAERSCHAPPE; WAERSCAPPE; WEERSCAP; WEERSCHAPPE; WERSCHAPPE WAIRSCAP; WAIRSCAPPE; WAIRSCHAP; WARSCHAP; WAERSCHEP; WAERSCHIP; VEERSCHAP; VERSCHAP = sub. hom. 1. vrijwaring; borgstelling; waarborg. 2. borgsteller; borg.
- libertatio vindicatio; sponsio; tutela; garantia; vadimonium; 2. cautio; satisdatio;
- 1. cautionnement; garantie; 2. garant; caution;
- 1. Bürgschaft; Kaution; Sicherheit; 2. Bürge;
- 1. surety; bail; safeguard; guarantee; 2. security;
- 1. caución; fianza; garantiá 2. garante; fiador; seguridad;

vpl.: LO3/50, 570; LO4/620; LO5/32; LO7/344: B1 v.d. B 69; C1/136, 21, 603, 147, 193, 127 135; C2/895; 901 906. B1/106, 134; T1/413, 621; T2/17; BLRA 1440 6.

WAARSCHAP Zie:
- waarscap; ----; waerschap; waerschappe; waerscappe; weerscap; weerschappe; werschappe; wairscap; wairscappe; wairschap; warschap; waerschep; waerschip; veerschap; verschap/

WACHMEESTER Zie:
- waeghmeester; wagemeester; waechmeester; waichmeester; ----; waechmeister; waechmester/

WACHSE-KEERSSE; WASKERSE

WASKERSSE; WASKERTZE; WASKEERSE = waskaars.
- cereus;
- cierge de cire;
- Wachskerze;
- wax candle;
- vela de cera; candela de cera;

vpl.: C1/549.

WACHT Zie:
- borgherlijcke ---- van de wijcken/
- commissarissen van de ----/
- huerlingh op de ----/
- mannen van de ----/
- ter ---- ontlieden/

WACHT; WACHTE = sub. wachttijd; termijn.
- tempus (post et ante citationem);
- terme; délai; attente;
- Wartezeit; Termin;
- waiting period; waiting time; term ;
- intervalo de espera; período de espera;

vpl.: C1/10, 12.

WACHT DER GULDEN = gildewacht.
- custodia collegii;
- garde des guildes;
- Zunftwache;
- guild-guard;
- guardia (of = guarda één persoon) del gremio (of = de los gremios);

89vpl.: C1/568.

WACHT ENDE BEWARINGHE = bewaking en bescherming.
- custodia et tutela;
- garde et protection;
- Bewachung und Schutz;
- guard and protection;
- guardia y protección;

vpl.: C1/565.

WACHT ENDE SENTINELLE = taut. schildwacht.
- vigilva;
- sentinelle;
- Scildwache;
- sentinel;
- centinela;

vpl.: PB/II/281.

WACHT OFT RONDE = de mannen van de wacht op hun ronde.
- custodes vigilias circumeuntes
- les gardiens en route;

- die Wachposten die die Runde machen;
- the guards stands watches;
- los guardas de ronda;

vpl.:

WACHT OFT SCHOLTE = taut. opzichter.
- guardianus;
- surveillant;
- Aufseher;
- superintendant;
- superintendente; inspector;

vpl.: PB/II/248.

WACHTE Zie:
- ten ---- van/
- wacht; ----/

WACHTE OFT THOLLENAER VAN THOLLE = taut. tolwachter.
- exactor portorii;
- douanier;
- Zöllner;
- turnpike-keeper;
- peajero;

vpl.: PvB 1/169.

WACHTE VAN GRATIE = wacht van gunst; hoop op .... verwachtingen.
- exspectatio (spes) gratiae (beneficii);
- attente de grâce;
- Warte der Gnade;
- expectation of favour;
- esperam de favor;

vpl.: C1/286.

WACHTEN Zie:
- daeghementen ----/
- ergeren int ---- oft bewairen/
- iemandt ---- met ghelagene laeghe/
- met quader ----/
- te laghen oft te ----/
- te ---- oft te laghen om van den lijve te evenen/

WACHTEN; WOCHTEN; = vb. belagen.
- insidior 1;
- attaquer;
- ausdauern;
- waylay;
- atacar;

vpl.: T1/76.

WACHTEN OFT BELAIG(H)EN = taut. belagen, opwachten.
- insidior aut praestolor 1;
- dresser des embûches ou

attendre; attaquer;
- nachstellen oder einem auf-passen; auflauern;
- waylay; lay snares for;
- acechar; aguardar; atacar;

vpl.: T1/327, 76.

WACHTER Zie:
- heerdder; herdder; harder; heerder; hirder; herde; herder; harde; heerde; h eerdde; herdde; herdder; hard; herd; pastoir; ----/
- loon ---- van den capitel-kelder/
- oon ---- oft toesiender/

WACHTERS Zie:
- loon ---- oft toesienders over de defraudatie van de maelaccijse%/

WACHTHUIJSEN OFT CORPS DE GARDE = gebouw van de gilde en burgerwacht.
- aedium in quo custodia tenetur;
- corps de garde;
- Gebäude der Zunft- und Einwohnerwehr;
- watch-house (or room);
- cuerpo de guardia (= wacht-huis);

vpl.: C1/572.

WACHTKAMER Zie:
- gagie commissarissen van de ----/
- sitdaghen der ----/
- sitdagh hender ----/
- toelage adjudant ----/

WACHTKAMER = bestuur van de burgerwacht bestaande uit een buitenborgemeester als hoofd, een in functie zijnde schepen waaronder begrepen de adjudant van het officie van sergeant majoor en twee dekens van de Gilden, alsmede vier kapiteins. Dit bestuur hield drie gewone zitdagen per week.
- administratio cohortis civium armatorum, constans ex magistro civium extra civitatem ut caput, scabino functomunere, uno scriba, quattuor equitum centurionubus, inter quos centurio officii praefectus cohortis et duo decani collegiorum et quattuor ordinis ducibus;

hoc regimen tres dies ordinarios per septem dies sedebat;
- la direction de la garde civique;
- Vorstand der Einwohner-wehr;
- governing body of the citizin;
- la mesa (of = la ejecutiva, of = la junta) de la milicia urbana;

vpl.: C1/568.

WACHTMEESTER = sub. kwartiermeester.
- antecursor, equitum centurio (inferioris loci);
- quartier-maître;
- Quartiermeister;
- quartermaster;
- cabo;

vpl.: C1/426.

WACHTMEESTER OFT CAPITEIJN = taut. kapitein (der burgerwacht).
- centurio;
- capitaine (de la garde civile);
- Kapitän (der Einwohnerwehr)
- captain (of the citizen guard);
- capitán de la milicia urbana;

vpl.: C1/568.

WACHTSTOCK; WAECKSTOCK; WAECSTOC = sub. stok met ijzer beslagen ter verdediging; knuppel; wachtstok.
- baculum ferratum ad defensionem; fustis custodiae;
- bâton garni de fer; bâton de guet;
- Stock mit Eisen beschlagen; Knüppel zur Verteidigung; Wachtstock;
- iron-clad stick; bludgeon; watch-stick;
- palo chapeado de hierro para defensa; porra; bastón del sereno/guardian/ nocturno;

vpl.: C1/430; LO V/398; LO3/178.

WACKERHEIT Zie:
- wackerheyt; ----/

WACKERHEYT; WACKERHEIT = sub. waakzaamheid.
- agilitas; vigilantia;
- soin; vigilance;

- Wachsamkeit;
- watchfulness;
- atención; vigilancia;

vpl.: T1/6.

WAECH Zie:
- waege;. ----; waeghe; wage; waghe; waegen/
- waghe; wage; waeg; ----/

WAECHGELT Zie:
- waeghelt; ----; wagelt; wagegelt/

WAECHMEESTER Zie:
- waeghmeester; wagenmeester; ----; waichmeester; wachmeester; waechmeister; waechmester/

WAECHMEISTER Zie:
- waeghmeester; wagenmeester; waechmeester; waichmeester; wachmeester; ----; waech mester/

WAECHMESTER Zie:
- waeghmeester; wagemeester; waechmeester; waichmeester; wachmeester; waechmeister; ----/

WAECK; WAKE; WAECKE = sub. nachtwake.
- vigilia;
- veille;
- Nachtwache;
- nightwatch;
- vela nocturna;

vpl. Cr2/1013/6.

WAECKE Zie:
- waeck; wake; ----/

WAECKEN; WAKEN; WAICKEN = vb. nachtwacht houden.
- vigilare;
- faire garde de nuit;
- Nachtwache halten;
- to keep nightwatch;
- tener guardia de noche;

vpl.: Cr2/1013/6.

WAECKER; WAKER; WAICKER; WEKER = nachtwaker.
- vigilias agens;
- veilleur de nuit;
- Nachtwächter;
- night-watch;
- guardián nocturno;

vpl.: PB IV/289.

WAECKHUYSE OF CORPS DE GARDE = taut. wachthuis.
- dernuis custodis; vigiliarium;

- corps de garde; guérite; maison de la garde;
- Wartehaus; Wachtstube;
- shelter; guardroom;
- cueropo de guardia; cuartelillo; garita;

vpl.: PB/II/281; C1/573.

WAECKSTOCK Zie:
- wachtstock; ----; waecstoc/

WAECSTOC Zie:
- wachtstok; waeckstock; ----/

WAEFELIJSER Zie:
- wafelyser; wafeliser; waferiser; ----; waeffelijser/

WAEFFELIJSER Zie:
- wafelyser; wafeliser; waferiser; waefelijser; ----/

WAEG Zie:
- waghe; wage; ---- ; waech/

WAEGE Zie:
- gesworen ----/

WAEGE; WAECH; WAEGHE; WAGE; WAGEN = sub. 1. wagen. 2. waag; weegschaal; openbare gelegenheid tot wegen; stadsweegschaal.
- 1. currus; 2. libra; statera; libra urbis;
- 1. chariot; 2. balance publique;
- 1. Wagen; 2. Waage; öffentliche Waage; Stadthaus Waage;
- 1. wagon; 2. balance; weighting-house; town-balance;
- 1. carro; coche; 2. peso; balanza de la ciudad;

vpl.: PvB 1/362, 401; LO3 / 80; C1/198, 378, 529.

WAEGEDIENSTE Zie:
- wagendienst; ----/

WAEGEN Zie:
- te ---- comen/
- waege; waech; waeghe; wage; ----/

WAEGHE Zie:
- impo sitie op de ----/
- waege; waech; ----; wage; waghe; waegen/

WAEGHELT; WAECHGELT; WAGELT; WAGEGELT =

sub. recht geheven voor het gebruik van de waag.
- tributum impositum pro usu trutinae;
- péage de la pesée publique;
- Waagegebühr;
- right of using the "Waag";
- derecho que se paga por pesar;

vpl.: PB 2/14.

WAEGHEN; WEGEN = vb. wegen.
- pendere;
- peser;
- wiegen;
- to weigh;
- pesar;

vpl.: Cr2/1045.

WAEGHMEESTER; WAGEMEESTER; WAECHMEESTER; WAICHMEESTER; WACHMEESTER; WAECHMEISTER; WAECHMESTER = sub. functionaris belast met de bediening van de waag.
- libripens; praefectus explorandis ponderibus;
- maître del la balance;
- Funktionär beauftragt mit der Bedienung der Waage;
- functionary charged with the service of the weighing-house;
- pesador jurado; fiel de romana;

vpl.: C1/1; PB IV 17.

WAEGHSPEL = sub. kansspel.
- alea;
- jeu d'hasard;
- Glückspiel;
- game of change;
- juego de azar; juego de suerte;

vpl.: PvB 5/93; PvB 7/563.

WAEIJER Zie:
- waijer; waeyer; wayer; weyer; ----/

WAEL ENDE VOLCOMELIC; VOLCOMENTLIJCK = goed en volledig; volkomen.
- bene et plene; perfecte;
- bien et complètement; parfait;
- gut und genuegend; vollkommen
- well and completely; perfect;
- completamente; perfectamente;

vpl.: Ra.1440/11; MGG 16.

WAEL ENDE WETTELIJCK ENDE WALE ; WITTELIJCKEN = taut. wettig.
- legitimum;
- légal;
- gesetzlich;
- lawful;
- legal; legítímo;

vpl.: BVB 2, 20, 194; DVB 9.

WAELDOEGENSCHAP = sub. waardevastheid.
- stabilitas pretii (in pretio); firmitas pretii;
- valeur constante;
- Wertfestheit;
- stability of value;
- relación de valor fijo; estabilidad del valor;

vpl.: B1: Ra. 1440/6.

WAELPOT Zie:
- pint wijns oft ---- wijns (Brussel)/

WAELPOT; WAELPOYT+ ; WALPOYT; WAELPUYT (BRUSSEL) = biermaat gelijk aan 1 pint.
- mensura cerevisiae; aequa circa unis binis sextariis;
- pot wallon de bière;
- Biermasz;
- beer measure;
- medida de cerveza;

vpl.: C1/235.

WAELPOT WIJNS (BRUSSEL) = Zie:
- pint wijns (Brussel)/

WAELPOYT Zie:
- waelpot; ----; walpoyt/ waelpuyt biers (Brussel)/

WAELPUYT Zie:
- waelpot; waelpoyt; walpoyt; ----; biere (Brussel)/

WAENMAET Zie:
- wannaet; wanmate; ----; wangemate/

WAENSCHICHT Zie:
- wanschicht; wanschichte; ----; wanschift/

WAER Zie:
- waere; ----; ware/
- waire; ware; ----; warre; were/

WAERACHTICH Zie:
- deugdelijc ende ----/
- waaragtigh; ----; warachtich; wairachtich; waeraftich;

- waerechtich/

WAERAFTICH Zie:
- waaragtigh; waerachtich; warachtich; wairachtich; ----; waerechtich/

WAERANDE Zie:
- warande; werande; warand; ----/

WAERANTMEESTERSCAPPE ; WARANDEMEESTERSCHAP; WARANTMEESTERSCHAP; WARANDEMEISTERSCHAP; WARANDMEESTERSCHAP = sub. jachtopzienerschap; bosrechterschap; houtvesterschap.
- custodia venationis; preafectus siliarum; jus silvarum;
- fonction de garde-chasse; droit forestier; charge de garde forestier;
- Jagdaufseherschaft; Waldrichterschaft; Amt eines Forstmeisters;
- game-keepership; wood-judgeship; superintendant of the forests;
- oficio de guarda de caza; función de juez de selvas; superintendencia de montes y plantios;

vpl.: PvB 1/188; PB II 133; PB III 494.

WAERBORCH Zie:
- wairborge; waerborge; ----; waerburch/

WAERBORGE Zie:
- wairborge; ----; waerborch; waerburch/

WAERBURCH Zie:
- wairborge; waerborge; waerborch; ----/

WAERCHAP Zie:
- doende ---- ende klaernisse/

WAERD Zie:
- uyttapper; utetapper; uuttapper; tavenier; tavernier; tavenier; weerd; weert; weirdt; werd; wert; weirt; wiert; ----; waert/

WAERDE Zie:
- wairdije; wairdeye; werde; ----; warde/
- werde; warde; ----/

WAERDEDER VAN DE KALCKHOVEN = ambtenaar belast met het toezicht op de kalkovens in Brussel.

- magistratus oneratus probatione fornacum calcis in Bruxellis;
- inspecteur de la four à chaux;
- Beamte beauftragt mit der Aufsicht auf die Kalköfen in Brussel;
- inspector of the lime-kilns;
- functionario en cargado de inspección de caleras Bruselenses;

vpl.: C1/204.

WAERDEDER VAN DE PEERTSE = ambtenaar belast met het toezicht op het waarmerken van het laken.
- magistratus oneratus probatione in pannorum notandum;
- inspecteur du marguage des draps;
- Beamte beauftragt mit der Aufsicht auf das Stempeln des Tuches;
- inspector of hall-marked cloth;
- inspector de selladura de paños;

vpl.: C1/207; PB IV 270.

WAERDEDER VAN DE ROUWE = schatter van bewerkt zwart laken (Brussel).
- aestimator panni negri;
- estimateur de drap noir faconné;
- Schätzer bearbeitetes schwarzen Tuches;
- valuer of shaped black cloth;
- tasador de paño negro elaborado (Bruselas);

vpl.: PB IV/270.

WAERDEDER VAN DE ROUWE PEERTSE = ambtenaar belast met het toezicht op het waarmerken van rouwlaken.
- magistratus oneratus probatione in notandum luctus;
- inspecteur dumarguage des draps mortuaires;
- Beamte beauftragt mit der Aufsicht auf das Stempeln
- inspection of hall-marked mourning cloth;
- inspector de selladura de paños de luto;

vpl.: C1/207.

WAERDEDER VAN DE TICHELEN = ambtenaar belast met het keuren van tegels.
- magistratus oneratus probatione laterum;
- inspecteur des tuiles;
- Beamte beauftragt mit der Prüfung von Fliesen;
- inspector of the tiles;
- funcionario en cargado de inspección de baldosas;

vpl.: C1/204.

WAERDEDER VAN DEN VLEESCHE VAN DE BUIJTENBEENHOUWERS = ambtenaar belast met het keuren van het vlees der slagers van buiten Brussel.
- magistratus oneratus probatione carnis laniorum extra Bruxellas;
- inspecteur de la viande des bouchers de l'exterieur de Bruxelles;
- Beamte beauftragt mit der Prüfung von Fleisch der Metzger von Auszerhalb Brüssel;
- inspector of meat imported into Brussels;
- funcionario en cargado de inspección de carnes de carniceros de fuera de Bruselas;

vpl.: C1/204.

WAERDEERDER ; WAERDERER; WAERDEERER = sub. schatter.
- censor;
- estimateur;
- Abschätzer; Taxator;
- appraiser; asessor;
- tasador;

vpl.: C1/124.

WAERDEERDER OFT VINDER = taut. schatter.
- aestimator;
- taxateur; estimateur;
- Einschätzer;
- appraiser;
- tasador;

vpl.: C1/217.

WAERDEERDERS ENDE CUERHEERS = taut. schatter.
- aestimator;
- estimateur;
- Schätzer;
- assessor;
- tasador;

vpl.: PB/IV/16.

WAERDEERER Zie:

- waerdeerder; waerderer; ----/

WAERDEERHUIJS Zie:
- wardeerhuijs; ----; werdeerehuijs/

WAERDEIJN Zie:
- wardeyne; wardijn; ----; wardeyn/

WAERDEIJNS Zie:
- wardeijns; ----; wairdeins; wardeins; werdeins; weerdijns; waerdijns; wardeyns/

WAERDEIN Zie:
- waerdeyne; waardeerder; ----; werdein; weerdijn; wairdein; wardein+ ; waerdijn/

WAERDEN Zie:
- in ---- of in werken/

WAERDER Zie:
- wardeyn; wardier; ----/
- weerdere; werder; ----/

WAERDEREBBE Zie:
- werderibbe; weerdribbe; weerdtribbens; waerderobe; wairederobe; waertrobe; wairtrobe; waerderobbe; ----; waerderebe; waerderibbe; waerderuebe; waerdereube; waerderoebe; waerderubbe; waerderib; waerderob/

WAERDEREBE Zie:
- werderibbe; weerdribbe; weerdtribbens; waerderobe; wairderobe; waertrobe; wairtrobe; waerderobbé; waerderebbe; ----; waerderibbe; waerderruebe; waerdereube; waerderoebe; waerderubbe; waerderib; waerderob/

WAERDEREN Zie:
- waerderende; werderen; wairderen; ----; weerderen werdiren; werdieren/
- weerderen; werderen; ----/

WAERDERENE; WERDEREN; WAIRDEREN; WAERDEREN; WEERDEREN; WERDIREN; WERDIEREN = vb. schatten.
- aestimo I;
- estimer; évaluer;
- schätzen;
- appraise;
- valuar; estimar; evaluar;

vpl.: PvB 1/444.

WAERDERER Zie:
- waerdeerder; ----; waerdeerer/

WAERDEREUBE Zie:
- werderibbe; weerdribbe; wee rdtribbens; waerderobe; wairderobe; waertrobe; wairtrobe; waerderobbe; waerderebbe; waerderebe; waerderibbe; waerderuebe; ----; waerdereebe; waerderubbe; waerderib; waerderob/

WAERDERIB Zie:
- werderibbe; weerdribbe; weerdtribbens; waerderobe; wairderobe; waertrobe; wairtrobe; waerderobbe; waerderebbe; waerderebe; waerderibbe; waerderuebe; waerdereube; waerderoebe; waerderubbe; ----; waerderob/

WAERDERIBBE Zie:
- werderibbe; weerdribbe; weerdtribbens; waerderobe; wairderobe; waertrobe; wairtrobe; waerderobbe; waerderebbe; waerderebe; ----; waerderuebe; waerdereube; waerderoebe; waerderubbe; waerderib; waerderob/

WAERDERINGE Zie:
- warderinge; werderinge; ----; werdieringe/

WAERDEROB Zie:
- werderibbe; weerdribbe; weerdtribbens; waerderobe; wairderobe; waertrobe; wairtrobe; waerderobbe; waerderebbe; waerderebe; waerderibbe; waerderuebe; waerdereube; waerderoebe; waerderubbe; waerderig; ----/

WAERDEROBBE Zie:
- werderibbe; weerdribbe; weerdtribbens; waerderobe; wairderobe; waertrobe; wairtrobe; ----; waerderebbe; waerderebe; waerderibbe; waerderuebe; waerdereube; waerderoebe; waerderubbe; waerderib; waerderob/

WAERDEROBE Zie:
- werderibbe; weerdribbe; weerdtribbens; ----; wairderobe; waertrobe; wairtrobe; waerderobbe; waerderebbe; waerderebe; waerderibbe; waerderuebe; waerdereube; waerderoebe; waerderubbe; waerderib; waerderob/

WAERDEROEBE Zie:
- werderibbe; weerdribbe; weerdtribbens; waerderobe; wairderobe; waertrobe; wairtrobe; waerderobbe; waerderebbe; waerderebe; waerderibbe; waerderuebe; waerdereube; ----; waerderubbe; waerderib; waerderob/

WAERDERUBBE Zie:
- werderibbe; weerdribbe; weerdtribbens; waerderobe; wairderobe; waertrobe; wairtrobe; waerderobbe; waerderebbe; waerderebe; waerderibbe; waerderuebe; waerdereube; waerderoebe; ----; waerderib; waerderob/

WAERDERUEBE Zie:
- werderibbe; weerdribbe; weerdtribbens; waerderobe; wairderobe; waertrobe; wairtrobe; waerderobbe; waerderebbe; waerderebe; waerderibbe; ----; waerdereube; waerderoebe; waerderubbe; waerderib; waerderob/

WAERDEUR Zie:
- waerduere; waerdore; waerdoor; ----/

WAERDEYNE; WAARDEERDER WAERDEIN; WERDEIN; WEERDIJN = WAIRDEIN; WARDEIN; WAERDIJN = sub. schatter.
- aestimator; censor;
- taxateur; estinateur;
- Schätzer; Abschätzer; Taxador;
- appraiser; asessor;
- tasador;

vpl.: PvB1/444; C1/124.

WAERDICH Zie:
- weirdich; werdich; ----; wairdich; weerdich/

WAERDICHEIT Zie:
- weerdicheyt; weerdicheit; werd icheit; ----; weerdicheit; wardicheit;

werichеit; werdichede/

WAERDIJN Zie:
- waerdeyne; waardeerder; waerdein; werdein; weerdijn; wairdein; wardein; ----/

WAERDIJNS Zie:
- wardeijns; waerdeijns; wairdeins; wardeins; werdeins; weerdijns; ----; wardeyns/

WAERDINGE Zie:
- weerdinge; weerderinge; werdinge; ----/

WAERDINNE Zie:
- weerdinne; werdinne; wertinne; ----; wardinne; waertdinne; weirdinne/

WAERDOOR Zie:
- waerduere; waerdore; ----; waerdeur/

WAERDORE Zie:
- waerduere; ----; waerdoor; waerdeur/

WAERE; WAER; WARE = subwaarborg.
- cautio; fides;
- garant; garantie;
- Bürgschaft; Kaution;
- gua rantee;
- caución; fianza; garantiá;

vpl.: B1/123; C2/904.

WAERECHTICH Zie:
- waaragtigh; waerachtich; warachtich; wairachtich; waeraftich; ----/

WAEREDE Zie:
- waerheijt; waerheit; wairheit; warheit; werheit; wareheit; wareit; waereit; waert; waereide; waerheide; waerhede; ----/

WAEREFFTEGE (WAEREFFTIEGE; WAEREFFTIGE; WAEREFFTICH) = waarachtig adi.
- verax; verus; sincerus;
- véritable; véridique; authentique; vrai;
- wahrhaftig;
- truly;
- verdadero; verídico; auténtico;

vpl.: BVB 21; 32, 33.

WAEREFFTICH Zie:
- waerefftege; ---- ; waerefftiege; waerefftige/

WAEREFFTIEGE Zie:
- waerefftege; waerefftich; ----; waerefftige/

WAEREFFTIGE Zie:
- waerefftege; waerefftich; waerefftiege; ----/

WAEREIDE Zie:
- waerheijt; waerheit; wairheit; warheit; werheit; wareheit; wareit; waereit; waert; ----; waerhede; waerheide; waerede/

WAEREIT Zie:
- waerheijt; waerheit; wairheit; warheit; werheit; wareheit; wareit; ----; waert; waereide; waerheide; waerhede; waerede/

WAERELTIJCKE PASTOORS = wereldlijke priesters
- sacerdotes seaculares;
- prêtres séculiers;
- weltliche Priester;
- secular priests;
- sacerdotes (of = curas) seglares;

vpl.: LPS 69.

WAEREN Zie:
- condich ----/
- te ----/
- weeren; waren; ----; warren; weren/

WA EREN OFT COOMENSCHAP = taut. koopwaar; handelsgoederen.
- mercatura;
- marchandises;
- Kaufwaren;
- merchandise;
- mercanía; mercadería; artículos de comercio;

vpl.: PB/III/318.

WAERHEDE Zie:
- waerheijt; waerheit; wairheit; warheit; werheit; wareheit; wareit; waereit; waert; waereide; waerheide; ----; waerede/

WAERHEDEN Zie:
- stilre ----/

WAERHEIDE Zie:
- waerheijt; waerheit; wairheit; warheit; werheit; wareneit; wareit; waereit; waert; waereide; ----; waerhede; waerede/

WAERHEIJDT Zie:
- princepael ----/
- ter ghemeijne ---- niet en comen/
- ter ---- wijsen/
- ter ---- dringhen/

WAERHEIJT Zie:
- bedingen tot der ----/
- bethoon ende ----/
- conde oft ----/
- conde ende ----/
- dagh ----/
- de gepaarde ----/
- eendrachtighe onpartijdighe oft ----/
- gemeene ----/
- gepaarde ----/
- gepuerde ----/
- gerechte ----/
- goeder ----/
- gewarigen met levende ----/
- in kennisse der ----/
- int faveur der ----/
- manne ----/
- met levende ---- feijten/ verificeren/
- met levende ---- ghewarighen/
- met ---- volcommen en cannen
- oprechtte ----/
- recht van gemeene ----/
- rigst ----/
- stille ----/
- stibre ----/
- termijn van ----/
- vrome mannen ----/
- waarheijt; ----; wairheijdt; waerheit; wairheit; warheit; werheit; wareheit; wareit; waereit; waert; waerhede; waerede/
- wittige ----/

WAERHEIJT ENDE BETHOON = taut. bewijs.
- probatio et testimonium;
- preuve et évidence;
- Beweis und Zeugnis;
- proof and evidence;
- prueba y testímonío;

vpl.: MGG 1.

WAERHEYDEN Zie:
- met ---- volcommen en cannen/

WAERHEYDT Zie:
- een ---- doen gebieden/

WAERHEYT Zie:
- die ---- ontdraeghen/
- ter ---- werpen/

WAERLIC; WAERLIJC; WARELTLIJC; WARLIJC; WEERLIJC; WEERLIJCK; WEERLIJCKE; WEERLIJCKEN; WEERLIJCKER; WERELIJC; WERELIJCK; WERELIKE; WERELTLEEC; WERELTLIJC; WERELTLIKE; WERELTLEEC; WERELTLIJC; WERELTLIKE; WERELTLIKEN; WERENTLIJC; WERLIC; WERLTLICH; WERLTLIJC = adi + adv. wereldlijk(e)
- adi. civilis, profanus; adv. laicus, civilis;
- adi. séculier, laigne; adv. profane;
- adi. weltlich, zivil; adv. weltlich;
- adi. secular; wordly; adv. profane wordly;
- adi. secular, seglar, laical; adv. lego; laical; secular; seglar;

vpl.: LO3/230; LPS 42; C1/44; T1/1, 15, 19.

WAERLIC; WAERLIJC; WAERLIKE; WAERLIKEN; WAIRLIKE; WARLIKE; WERLIKE = adv. waarlijk.
- corte; vero;
- en vérité; vraiment; reéllement;
- wahrlich;
- truly; veritable;
- verdaderamente; de veras;

vpl.: BVB 174.

WAERLIJC Zie:
- waerlic; ----; wareltlijc; warlijc; weerlijc; weerlijck; weerlijcke; weerlijcken; weerlijcker; werelijc; werelijck; werelike; wereltleec; wereltlijc; wereltlike; wereltliken; werentlijc; werlic; werlijc; werltlich; werltlijc/
- waerlic; ----; waerlike; waerliken; wairlike; warlike; werlike/

WAERLIKE Zie:
- waerlic; waerlijc; ----; waerliken; wairlike; warlike; werlike/

WAERLIKEN Zie:
- waerlic; waerlijc; waerlike; ----; wairlike; warlike; werlike/

WAERMEN Zie:
- wairmen; ----/
- wermen; warmen; ----/

WAERMOES Zie:
- wermoes; warmoes; ----; wermos; warmos; wermes; werms/

WAERMOESHOF Zie:
- warmoeshove; warmoeshof; ----; wermoeshof; weermoes hof/

WAERNA Zie:
- wairnair; ----; wairna/

WAERNEN Zie:
- wernen; warenen; warnen; wairnen; ----/

WAERNESSE Zie:
- waernisse; wairnisse; warnisse, ---- oft claernisse, clarenisse, clerenisse, claernesse/

WAERNISSE; WAIRNISSE; WARNISSE; WAERNESSE OFT CLAERNISSE; CLARENISSE; CLERENISSE; CLAERNESSE = taut. zekerheid; duidelijkheid; opheldering; verklaring.
- stabilitas; evidentia; explicatio; declaratio;
- stabilité; évidence; explication; declaration;
- Sicherheit; Deutlichkeit; Aufklärung; Aussage;
- certainly; clearness; explanation; declaration;
- garantia; evidencia; explicación; declaración;

vpl.: C1/494; C3/220.

WAEROM Zie:
- waaromme; waeromme; wairomme; waromme; ----; waerumme; waerumbe; waerumb; waerum/

WAEROMME Zie:
- waaromme; ----; wairomme; waromme; waerom; waerumme; waerumbe; waerumb; waerum/

WAERPEN Zie:
- worpen; werpen; woorpen; warpen; ----; werepen/

WAERSCAPPE Zie:
- waarscap; waarschap; waerschap; waerschappe; ----; weerscap; weerschappe; werschappe; wairscap; wairscappe; wairschap; warschap

waerschep; waerschip; veerschap; verschap/

WAERSCHAP Zie:
- actie van ----/
- acte van ----/
- belofte van ----/
- doende ---- ende klaernisse/
- garandaise oft ----/
- ghelofte van ----/
- ghenoech doen ofte ----/
- guarand oft ----/
- recht van ----/
- waarscap; waarschap; ----; waerschappe/
- waerscappe; weerscap; weerschappe; werschappe; wairscap; wairscappe; wairschap; warschap; waerschep; waerschip; veerschap; verschap/

WAERSCHAP OFT GUARANTSCHAP = taut. borgstelling garantie.
- cautio;
- garantie;
- Kaution;
- security;
- fianza; garantie;

vpl.: C1/661.

WAERSCHAP OFTE GHENOECH DOEN = taut. borgstelling.
- vadimonium;
- garantie;
- Kaution;
- security (gurantee);
- depósito de fianza; garantia;

vpl.: C1/21.

WAERSCHAPBRIEF; WAIRSCHAPBRIEF; WARSCHAPBRIEF = sub. borgbrief.
- literae assertoriae;
- lettre de garant;
- Kautionbrief;
- letter of security;
- carta de fianza (of = de caución);

vpl.: C1/147.

WAERSCHAPPE Zie:
- waarscap; waarschap; waerschap; ----; waerscappe; weerscap; weerschappe; werschappe; wairscap; wairscappe; wairschap; warschap; waerschep; waerschip; veerschap; verschap/

WAERSCHEP Zie:
- acte van waerschap/
- waarscap; waarschap; waerschap; waerschappe; waer-

weerscap; weerschappe; werschappe; wairscap; wairscappe; wairschap; warschap; ----; waerschip; veerschap; verschap/

WAERSCHIP Zie:
- acte van waerschap/
- waarscap; waarschap; waerschap; waerschappe; waerscappe; weerscap; weerschappe; werschappe; wairscap; wairscappe; wairschap; warschap; waerschep; ----; veerschap; verschap/

WAERSCHOUDEN Zie:
- waerschuwen; wairschuwen; warschuwen; waerschouwen; ----/

WAERSCHOUWE; WAERSCHUWINGE; WAIRSCHUWINGE; WARSCHUWINGE; WAERSCHOUWINGE = sub. waarschuwing.
- monitum;
- avertissement;
- Warnung;
- warning;
- amonestación; admonición;

vpl.: C1/76.

WAERSCHOUWEN Zie:
- waerschuwen; wairschuwen; warschuwen; ----; waerschouden/

WAERSCHOUWEN OFT SOMMEREN = taut. aanmanen.
- postulo I;
- avertir ou sommer;
- auffordern;
- exhort; notify;
- notificar;

vpl.: LO6/162.

WAERSCHOUWINGE Zie:
- beslotene brieven van exhortatie ende ----/
- waerschouwe; waerschuwinge; wairschuwinge; warschuwinge; ----/

WAERSCHOUWINGHE OFT SOMMATIE(N) = taut. aanmaning; opvordering.
- postulatio;
- sommation;
- Aufforderung; Zurückforderung;
- exhortation; notification; claim;
- notificación; reclamación; dememda;

vpl.: LO6/162; C1/691.

WAERSCHUWEN; WAIRSCHUWEN; WARSCHUWEN; WAERSCHOUWEN; WAERSCHOUDEN = vb. waarschuwen.
- praemoneo II;
- avertir; aviser;
- warnen;
- warn;
- advertir; avisar;

vpl.: BVB 116.

WAERSCHUWINGE Zie:
- waerschouwe; ----; wairschuwinge; warschuwinge; waerschouwinge/

WAERT Zie:
- op ----/
- te barbarije ----/
- ter heijden ----/
- uyttapper; utetapper; uuttapper; tavenier; tavernier; tavenier; weerd; weert; weirdt; werd; wert; weirt; wiert; waerd; ----/
- waerheijt; waerheit; wairheit; warheit; werheit; wareheit; wareit; waereit; ----; waereide; waerheide; waerhede; waerede/

WAERT = waarts
- ad .... versus;
- vers; dans la direction de;
- nach .... wärts;
- towards;
- hacia; en dirección de;

vpl.: BVB 21.

WAERTDINNE Zie:
- weerdinne; werdinne; wertinne; waerdinne; wardinne; ----; weirdinne/

WAERTROBE Zie:
- werderibbe; weerdribbe; weerdtribbens; waerderobe; wairderobe; ----; wairtrobe; waerderobbe; waerderebbe; waerderebe; waerderibbe; waerderuebe; waerdereube; waerderoebe; waerderubbe; waerderib; waerderob/

WAERUM Zie:
- waaromme; waeromme; wairomme; waromme; waerom; waerumme; waerumbe; waerumb; ----/

WAERUMB Zie:

- waaromme; waeromme; wairomme; waromme; waerom; waerumme; waerumbe; ----; waerum/

WAERUMBE Zie:
- waaromme; waeromme; wairomme; waromme; waerom; waerumme; ----; waerumb; waerum/

WAERUMME Zie:
- waaromme; waeromme; wairomme; waromme; waerom; ----; waerumbe; waerumb; waerum/

WAERUUT Zie:
- wairuuyt; waeruute; ----/

WAERUUTE Zie:
- wairuuyt; ----; waeruut/

WAERYE Zie:
- pene ----/

WAESDOEM Zie:
- afgaende waesdom; wasdoem; ----; wasdoom; wasdom/
- waesdom; ----; wasdoem; wasdoom; wasdom/

WAESDOM Zie:
- afgaende ----; wasdoem; waesdoem; wasdoom; wasdom/
- deugdelijcken ----/
- eerbairen ----/ te ---- vallen/

WAESDOM; WAESDOEM; WASDOEM; WASDOOM; WASDOM = sub. aanwas; groei; profijt; voordeel; wasdom; opbrengst; interest; winst.
- augmentum; commodum; proventus; fusio; fenus; usura; progressio;
- avantage; bénéfice; profit; accroisement; augmentation; croissance; produit; intérêt;
- Profit; Vorteil; Wachstum; Zuwachs; Ertrag; Zinsen; Gewinn;
- advantage; profit; growth; increase; expansien; proceeds interest;
- beneficio; provecho; ventaja; aumento; incremento; erecimiento; desarrollo; rendimiento; producto; ganancia; expansión; interés;

vpl.: T1/99, 202; T2/188, 372.

WAESDOM ENDE WIJNNINGEN = taut. winst; aanwas.
- lucrum; emolumentum;

- avantage; bénéfice; gain; lucre; profit;
- Gewinn; Zuwachs;
- gain; growth; increase; profit;
- beneficio; garancia; lucro; provecho;

vpl.: T1/311, 493, 558.

WAESDOM TRECKEN = vb. aanwas; rente trekken.
- lucrum perficio III; utilitatem ; incrementum; fructus; usuram; perficio;
- mettre à profit; tirer profit;
- Rente ziehen (beziehen);
- to draw (pull) interest;
- lucrarse con; sacar provecho;

vpl.: T1/247.

WAESDOM, VRACHT ENDE PROFFIJT = taut. opbrengst; winst.
- proventus;
- avantage; profit; rendement;
- Ertrag; Gewinn;
- profit; yield;
- gananci a; provecho; rendemiento;

vpl.: T1/627.

WAESDOMME Zie:
- waesdom ----/

WAESDOM(ME) ENDE WIJNINGE(N) = taut. winst.
- lucrum;
- bénéfice; gain; profit;
- Gewinn;
- gain; profit;
- beneficio; ganancia; provecho;

vpl.: T1/558.

WAESDOMS Zie:
- om ----/

WAETER Zie:
- corenmeters te ---- ende te lande/

WAETEREN Zie:
- wateren; watren; ----; weteren/
- wouwers oft staende ----/

WAETERGANG OFT TUSCHHUIJSE = taut. waterafvoer.
- aquaeductus; canalis;
- conduit d'eau;
- Wasserabfluss;
- water-drainage;
- desagüe;

vpl.: C1/628.

WAETERINGE Zie:
- wateringhe; wateringe; ----; weteringe/

WAETERINGE Zie:
- wetering; wethering; weteringe; weterinc; ----; wateringe/

WAETERLAET; WATERLAET; WATERLAI = sub. afwaterings-sloot.
- deductorium;
- conduit d'eau;
- Entwässerungsgraben;
- drain;
- canal de desague; desaguadero;

vpl.: C1/598.

WAEYEN Zie:
- wayen; ----/

WAEYER Zie:
- waijer; ----; wayer; weyer; waeijer/

WAFELISER Zie:
- wafelyser; ----; waferiser; waefelijser; waeffelijser/

WAFERISER Zie:
- wafelyser; wafeliser; ----; waefelijser; waeffelijser/

WAFELYSER; WAFELISER; WAFERISER; WAEFELIJSER; WAEFFELIJSER = dubbele tegen elkander klapbare holle ijzers voor het daarin opsluiten van meelbeslag voor het bakken van wafels op open vuur; wafelijzer.
- artopta; ferrum liborum; testies libarius;
- un gauffrier; fer à gauffres;
- doppelte hohle Eisen für das darin aufschlieszen von Teig für das Backen von Waffeln auf offenem Feuer; Waffeleisen;
- double hollow irons for the locking in it of batter to bake waffles on the open fire; wafer-iron;
- barquillero molde de hierro; para hacer panales de miel;

vpl.: C1/430, 725.

WAGE Zie:
- gheabsolveert ten ----/
- onrechte ----/
- recht van de goederen niet te ---- komende/
- waege; waech; waeghe; ----; waegen/

- waghe; ----; waeg; waech/

WAGEGELT Zie:
- waeghelt; wachgelt; wagelt; ----/

WAGELT Zie:
- waeghelt; wachgelt; ----; wagegelt/

WAGEMAN Zie:
- wagenere; wagenkerle; wagencnecht; wagendriver; wagenliede; wagenlude; ----; wagensman; wagenmenner; wagenmenre; wagenregerer; wagenregeerre; wagenregiere; wagenaer; herniceur; kerreman; kardrijver/

WAGEMEESTER Zie:
- waeghmeester; ----; waechmeester; waichmeester; wachmeester; waechmeister; waechmester/

WAGEN Zie:
- valschen ----/
- waghene ; ----/

WAGENAER Zie:
- wagenere; wagenkerle; wagencnecht; wagendriver; wagenliede; wagenlude; wagensman; wagenmenner; wagenmenre; wagenregerer; wagenregeerre; wagenregiere; ----; herniceur; kerreman; kardrijver/

WAGENCNECHT Zie:
- wagenere; wagenkerle; ----; wagendriver; wagenliede; wagenlude; wagenman; wageman; wagensman; wagenmenner; wagenmenre; wagenregerer; wagenregeerre; wagenregierre; wagenaer; herniceur; kerreman; kardrijver/

WAGENDIENST; WAEGEDIENSTE = sub. besteldienst per kar of wagen.
- mandatum;
- cammionage;
- Kundendienst mit dem Wagen
- customer's service with the car;
- servicio de expedición;

vpl.: T1/85.

WAGENDRIVER Zie:
- wagenere; wagenkerle; wagencnecht; ----; wagenliede; wagenlude; wagenman;

wageman; wagensman; wagenmenner; wagenmenre; w agenregerer; wagenregeerre; wagenregierre; wagenaer; herniceur; kerreman; kardrijver/

WAGENERE; WAGENKERLE; WAGENCNECHT; WAGENDRIVER; WAGENLIEDE; WAGENLUDE; WAGENMAN; WAGEMAN; WAGENSMAN; WAGENMENNER; WAGENMENRE; WAGENREGERER WAGENREGEERRE; WAGENREGIERRE; WAGENAER; HERNICEUR; KERREMAN; KARDRIJVER = sub. voerman; wagenvoerder.
- auriga; vecturarius;
- charretier; roulier; voiturier; cocher;
- Fuhrmann; Wagenführer;
- coachman; waggoner; driver;
- carrero; cochero; conductor de carro;

vpl.: LO4/330; PvB 1/346, 399; T1/598.

WAGENGEELT Zie:
- wagengelt; ----/

WAGENGELT; WAGENGEELT = belasting of tol geheven op wagens (Thienen).
- tributum vehiculis impositum;
- impôt ou droit d'entrée sur voitures;
- Steuer oder Zoll geheben auf Wagen;
- tax or toll imposed on carts (wagons);
- contribución o derecho de tránsito de carretas (Thienen)

vpl.: PvB 6/70.

WAGENGETRECK; WAGENTOUWE = sub. pl. trekken; tuig voor een paard.
- habena et lora equestria;
- bricole; harnais;
- Geschirr;
- harness; horse-trappings;
- arneses; arreos; cincha; guarniciones;

vpl.: T1/112.

WAGENKERLE Zie;
- wagenere; ----; wagencnecht; wagendriver; wagenliede; wagenlude; wagenman; wageman; wagensman; wagenmenner wagenmenre; wagenregerer; wagenregeerre; wagenregierre wagenaer; herniceur; kerreman; kardrijver/

WAGENLIEDE Zie:
- wagenere; wagenkerle; wagencnecht; wagendriver; ----; wagenlude; wagenman; wageman; wagensman; wagenmenner; wagenmenre; wagenregerer; wagenregeerre; wagenregiere; wagenaer herniceur; kerreman; kardrijver/

WAGENLIEDEN OFT KARDRIJVERS = taut. vrachtvaarders of voermannen.
- vecturarii aut plaustrarii;
- voituriers ou charretiers;
- Frachtführer oder Fuhrleute;
- carriers;
- capitán de barco o carretero;

vpl.: LO4/330.

WAGENLUDE Zie:
- wagenere; wagenkerle; wagencnecht; wagendriver; wagenliede; ----; wagenman; wageman; wagensman; wagenmenner; wagenmenre; wagenregerer; wagenregeerre; wagenregiere; wagenaer; herniceur; kerreman; kardrijver/

WAGENMAN Zie:
- wagenere; wagenkerle; wagencnecht; wagendriver; wagenliede; wagenlude; ----; wageman; wagensman; wagenmenner; wagenmenre; wagenregerer; wagenregeerre; wagenregiere; wagenaer; herniceur; kerreman; kardrijver/

WAGENMENNER Zie:
- wagenere; wagenkerle; wagencnecht; wagendriver; wagenliede; wagenlude; wageman; wagensman; ----; wagenmenre; wagenregerer; wagenregeerre; wagenregiere; wagenaer; herniceur; kerreman; kardrijver/

WAGENMENRE Zie:
- wagenere; wagenkerle; wagencnecht; wagendriver; wagenliede; wagenlude; wageman; wagensman; wagenmenner; ----; wagenregerer; wagenregeerre; wagenregiere; wagenaer; herniceur; kerreman; kardrijver/

WAGENREGEERRE Zie:
- wagenere; wagenkerle; wagencnecht; wagendriver; wagenliede; wagenlude; wageman; wagensman; wagenmenner; wagenmenre; wagenregerer; ----; wagenregiere; wagenaer; herniceur; kerreman; kardrijver/

WAGENREGERER Zie:
- wagenere; wagenkerle; wagen cnecht; wagendriver; wagenliede; wagenlude; wageman; wagensman; wagenmenner; wagenmenre; ----; wagenregeerre; wagenregiere; wagenaer; herniceur; kerreman; kardrijver/

WAGENREGIERRE Zie:
- wagenere; wagenkerle; wagencnecht; wagendriver; wagenliede; wagenlude; wageman; wagensman; wagenmenner; wagenmenre; wageregerer; wagenregeerre; ----; wagenaer; herniceur; kerreman; kardrijver/

WAGENSMAN Zie:
- wagenere; wagenkerle; wagencnecht; wagendriver; wagenliede; wagenlude; wageman; ----; wagenmenner; wagenmenre; wagenregerer; wagenregeerre; wagenregiere wagenaer; herniceur; kerreman; kardrijver/

WAGENS WISSELEN = het verwisselen van wagens; het passeren van wagens.
- transgressio duorum vehiculorum;
- le croisement des voitures;
- das Passieren von zwei Wagens auf einem Weg;
- to pass of vehi cles;
- el cruzarse de dos carretas;

vpl.: DVB 80.

WAGENSCOT; WAGESCHOT = sub. rechtdradig over de volle lengte uitgezaagde dunne eiken planken.
- tabula quercea sive quernea maior; lignum scriniarium; materia scriniaria;
- merrain; bo is de charronnage;
- Wagenschott (eichen Bretter)
- wainscott (oaken planks);
- tabla de roble finas;

vpl.: T1/252; PvB 1/336.

WAGENTOUWE Zie:
- wagengetreck; ----/

WAGESCHOT Zie:
- wagenscot; ----/

WAGEVRIJ Zie:
- vrij van tolle ende ----/

WAGHE Zie:
- recht van de groote ----/
- recht van de ---- in 't coophuijs/
- waege; waeghe; wage; ----/

WAGHE = sub. belasting op het recht om te mogen wegen allerlei koopwaren meer wegende dan 14 pond zijnde 6 oord per 100 pond bij inwegen en de helft bij uitwegen (Thienen)
- tributum juris pendendi;
- impôts sur le droit à pouvoir peser toutes les marchandises pesantes plus que 14 livres étant 6 "oord" par 100 livres pour perdre au pesage et la moitié pour vendre en détail;
- Steuer auf dem Recht wiegen zu dürfen allerlei Kaufwaren mehr wiegend wie 14 Pfunde seinde 6 "oord" per 100 Pfunde bei einwiegen und die Hälfte bei auswiegen;
- tax on the right to be allowed to weight all sorts of marchandise weighting more than 14 pounds, being 6 "oord" for 100 pounds for losing in weighting in and half for weighting out;
- impuesto sobre derecho de poder pesar toda clase de mercancias;

vpl.: PvB 6/73.

WAGHE ;WAGE;WAEG;WAECH= waag; gewicht van Antwerpen; stadsweegschaal. sub.
- libra urbis; tutrina; pondus Antverpiae;
- balance; pesée publique; pesée Anvers;
- Stadtwaage; Waage; Gewicht aus Antwerpen;
- town-balance; weighthouse; weight of Antwerpen;
- balanza de la ciudad;

peso de Anveres;
vpl.: C1/529, 378; PvB 1/367.

WAGHE OFT KERRE = taut. kar.
- carrus;
- charette ou chariot;
- Karre; Wagen;
- cart;
- carro; carrete;
vpl.: LOV/310.

WAGHE OFT POOSE (BRUSSEL) = weegschaal of waag voor kolen.
- libra ordinaria aut libra carboni; Bruxellae;
- chariots ou balance de charbon; Bruxelles;
- Waage für Kohlen; Brüssel;
- balance for coals; Brussels;
- balanza o peso para carbón (de piedra); Bruselas;
vpl.: C1/236.

WAGHE OFT POOSE BRUSSELS VAN DE STADTSWAGHE = gewicht gebruikt in Brussel bij de stadswaag, gelijk aan 144 pond.
- mensura capacitatis;Bruxellae;
- poid Bruxellois du pesée publique; Bruxelles;
- Gewicht benutzt in Brüssel;
- weight used in Brussels;
- pesa usada en Bruselas;
vpl.: C1/242.

WAGHE STEEN (BRUSSEL) = gewichtsmaat van stenen gelijk aan 6 "Amen" en 12 Gelten.
- mensura ponderis; aequa dimidio vasis; Bruxellae;
- chariage mesure de poids de pienes; Bruxelles; Brüssel;
- Gewichtmasz von Steinen; Brüssels;
- weight measure of stones;
- medida de peso de piedras; Bruselas;
vpl.: C1/235.

WAGHE TIENDE = sub. tiende geheven op het gebruik van de waag.
- decuma pro usu librae;
- dîme sur l'utilisation de la pesée publique;
- Zehnte für die Benutzung der Waage;
- tithe for the use of the balance;
- décimo para el uso de la balanza;
vpl.: PB/III/465.

WAGHEN Zie:
- langen ---- oft kerre/
- poise oft ----/
- recht van den ----/

WAGHEN OFT KERRE = taut. kar.
- plaustrum;
- charette;
- Karre;
- cart;
- carro; carreta;
vpl.: PB/III/319.

WAGHEN OFT POISE = taut. kar.
- carrus;
- chariot;
- Karre;
- cart;
- carro;
vpl.: PB/III/429.

WAGHENE; WAGEN = sub. wagen.
- currus;
- chariot;
- Wagen;
- carriage;
- carros; camiones;
vpl.: C1/347.

WAGT GAAN = vb. wachtlopen.
- excubo I; vigilo I; sationem ago III;
- faire la garde; faire le guet;
- Wache laufen;
- keep watch; guard;
- estar de guardia; montar guardia;
vpl.: ASO 21.

WAICHMEESTER Zie:
- waeghmeester; wagemeester; waechmeester; ----; wachmeester; waechmeister; waechmester/

WAICKEN Zie:
- waecken; waken; ----/

WAICKER Zie:
- waecker; waker; ----; weker/

WAIJEN Zie:
- recht van ----/

WAIJEN ; WEIDEN; WEYDEN; WEEDEN; WEDEN = vb. weiden.
- pasco III;
- mener paître; faire paître;

- weiden;
- graze;
- pastar; pacer; berbajar;

vpl.: MGG 116.

WAIJER; WAEYER; WAYER; WEYER; WAEIJER = sub. waaier.
- flabellum;
- éventail; éventoir;
- Fächer;
- fan;
- abanico;

vpl.: C1/434; LO3/174.

WAIL Zie:
- wael; wel; wale; wal; ----; wele; weel; wole/

WAIR OFT LOOGHEN = waarheid of leugen.
- veritas aut mendacium;
- vérité ou mensonge;
- Wahrheit oder Lügen;
- truth or lie;
- verdad o mentira;

vpl.: T1/380.

WAIR, OPENBAIR ENDE CLAIR = taut. duidelijk.
- apertus et clarus;
- clair; évident;
- Deutlich;
- clear; explicit; obvious;
- claro; evidente; obvio;

vpl.: T1/229.

WAIRACHTICH Zie:
- waaragtigh; waerachtich; waarachtich; ----; waeraftich waerechtich/

WAIRACHTICH ENDE DEUGDELIJC = taut. betrouwbaar; geloofwaardig.
- fidelis;
- digne de créance; digne de foi;
- glaubwürdig; zuverlässig;
- credible; reliable; trustworthy;
- digno de crédito; digno de fe; fidedigno; sincero;

vpl.: T1/162.

WAIRACHTICH ENDE GERECHTICH = taut. wettig.
- legitimus;
- légal;
- gesetzlich;
- legal;
- legal;

vpl.: T1/487.

WAIRACHTICH ENDE POORSAM = taut. geloofwaardig.
- fide dignus;

- digne de foi; digne de créance;
- glaubwürdig;
- credible; reliable; trustworthy;
- digno de fe; digno de crédito; fidedigno; sincero;

vpl.: T1/142.

WAIRACHTICH , KENLIJC ENDE OPENBAIR = taut. openlijk bekend.
- publicus;
- connu publiquement;
- öffentlich bekannt;
- publicly known;
- conocio públicamente;

vpl.: T1/76.

WAIRACHTIGE CONTUMACIE UUIJT PRESUMPTIEN = veronderstelde werkelijke ongehoorzaamheid.
- contumacia; posita; arbitrata;
- contumace sous prétexte de force majeure;
- Kontumaz durch vermutlichen Ungehorsam;
- presumable real contumacy;
- contumacia so pretexto de fuerza mayo;

vpl.: T1/18.

WAIRACHTIGE ENDE KENNELIJCKE CONTUMACIE = opzettelijke ongehoorzaamheid om voor het gerecht te verschijnen.
- contumacia sciens;
- contumace intentionelle;
- absichtlicher Ungehorsam um vor Gericht zu erscheinen (absichtlicher Kontumaz;
- intentional disobedience to appeat before court (intentional contumacy);
- contumacia intencionada;

vpl.: T1/18.

WAIRBORGE; WAERBORGE; WAERBORCH; WAERBURCH = sub. borgsteller.
- praes; sponsor; vas;
- donneur de caution;
- Bürge;
- guarantee;
- fiador; garante;

vpl.: T2/96.

WAIRDEIN Zie:
- waerdeyne; waardeerder; waerdein; werdein; weerdijn; ----; wardein; waerdijn/

WAIRDEINS Zie:
- wardeijns; waerdeijns; ----; wardeins; werdeins; weerdijns; waerdijns; war deyns/

WAIRDEREN Zie:
- waerderene; werderen; ----; waerderen; weerderen; werdiren; werdieren/

WAIRDEROBE Zie:
- werderibbe; weerdribbe; weerdtribbens; waerderobe; ----; waertrobe; wairtrobe; waerderobbe; waerderebbe; waerderebe; waerderibbe; waerderuebe; waerdereube; waerderoebe; waerderubbe; waerderib; waerderob/

WAIRDEYE Zie:
- wairdije; ----; werde; waerde; warde/

WAIRDICH Zie:
- weirdich; werdich; waerdich; ----; weerdich/

WAIRDIJE; WAIRDEYE; WERDE; WAERDE; WARDE = sub. waarde.
- pretium (geld); momentum (belang);
- prix; valeur;
- Wert;
- value; worth;
- precio; valor;

vpl.: BVB 101.

WAIRE; WARE; WAER; WARRE; WERE = sub. koopwaar.
- merces;
- marchandise;
- Kaufware;
- wares; merchandises;
- mercancía; mercadería;

vpl.: T1/401.

WAIRHEIDE = sub. getuige.
- testis;
- témoin;
- Zeugnis;
- witness;
- testigo;

vpl.: LO6/252.

WAIRHEIJDT Zie:
- eedt der ----/
- int faveur der ----/
- in kennisse der ----/
- mannewaerheijt, ----/
- oprechte ----/
- waarheijt; waerheijt; ----; waerheit; wairheit; warheit; werheit; wareheit; wareit; waereit; waert; waereide; waerheide; waerhede; waerede/

WAIRHEIT Zie:
- waerheijt; waerheit; ----; warheit; werheit; wareheit; wareit; waereit; waert; waereide; waerheide; waerhede; waerede/

WAIRHEYT Zie:
- eedt der ----/

WAIRHEYT TER KERCKEN = ondervraging in de kerk van alle ingezetenen (gemene waerheijt).
- veritas communis;
- vérité de l'église; vérité commune; interrogation de tous les voisins dans l'église;
- Ausfragung in der Kirche aller Einwohner;
- interrogation in the church of all inhabitants;
- verdad de la iglesia; verdad común; interrogación de todos los vecinos en la iglesia;

vpl.: T1/318.

WAIRLIKE Zie:
- waerlic; waerlijc; waerlike; waerliken; ----; warlike; werlike/

WAIRMEN; WAERMEN = contr. waar men.
- quo loco ----
- ou on;
- wo man;
- where one;
- donde se;

vpl.: BVB 176.

WAIRNA Zie:
- wairnair; waerna; ----/

WAIRNAIR ; WAERNA; WAIRNA = adv. waarnaar.
- post haec omnia;
- sur quoi; selon quoi;
- wonach; nach dem;
- whereafter;
- sobre que; según que;

vpl.: BVB 142.

WAIRNEN Zie:
- wernen;, warenen; warnen; ----; waernen/

WAIRNISSE Zie:
- waernisse; ----; warnisse; waernesse oft claernisse; clarenisse; clerenisse;

claernesse/

WAIROMME Zie:
- waaromme; waeromme; ----; waromme; waerom; waerumme; waerumbe; waerumb; waerum/

WAIRSCAP Zie:
- waarscap; waarschap; waerschap; waerschappe; waerscappe; weerscap; weerschappe; werschappe; ----; wairscappe; wairschap; warschap; waerschep; waerschip; veerschap; verschap/

WAIRSCAP ENDE/OFT GARAND (T) GARANDAIJSE = taut. borgstelling.
- cautio;
- caution; garantie;
- Garantie; Kaution; Sicherstellung; Gewährleistung;
- security; guarantee; warrant;
- caución; fianza; garantiá;

vpl.: T1/92, 410, 621; B1; RA 1440/6.

WAIRSCAPPE Zie:
- waarscap; waarschap; waerschap; waerschappe; waerscappe; weerscap; weerschappe; werschappe; wairscap; ----; wairschap; warschap; waerschep; waerschip; veerschap; verschap/

WAIRSCHAP Zie:
- acte van waerschap ----/
- waarscap; waarschap; waerschap; waerschappe; waerscappe; weerscap; weerschappe; werschappe; wairscap; wairscappe; ----; warschap; waerschep; waer schip; veerschap; verschap/
- wairscap ende garand ----/

WAIRSCHAPBRIEF Zie:
- waerschapbrief; ----; warschapbrief/

WAIRSCHUWEN Zie:
- waerschuwen; ----; warschuwen; waerschouwen; waerschouden/

WAIRSCHUWINGE Zie:
- waerschouwe; waerschuwinge; ----; warschuwinge; waerschouwinge/

WAIRTROBE Zie:
- werderibbe; weerdribbe;

weerdtribbens; waerderobe; wairderobe; waertrobe; ----; waerderobbe; waerderebbe; waerderebe; waerderibbe; waerderuebe; waerdereube; waerderoebe; waerderubbe; waerderib; waerderob/

WAIRUUYT; WAERUUTE; WAERUUT = coni. waaruit.
- ex qui;
- d'ou; de quoi; duquel; dont;
- woraus;
- whence;
- del cual; de lo cual; de donde;

vpl.: T1/41.

WAKE Zie:
- waeck; ----; waecke/

WAKEN Zie:
- waecken; ----; waicken/

WAKER Zie:
- klockmans ----/
- waecker; ----; waicker; weker/

WAL Zie:
- wael; wel; wale; ----; wail; wele; weel; wole/

WALE Zie:
- wael; wel; ----; wal; wail; wele; weel; wole/

WALE ENDE WETTELIJCK; WITTELIJCKEN ENDE WAEL = taut. wettig.
- legitimum;
- légal;
- gesetzlich;
- lawful;
- legal; legítimó;

vpl.: BVB 2, 20, 194; DVB 9

WALLE Zie:
- grave off ----/

WALLEND = ppr. kokend; ziedend.
- fervens; fervidus;
- bouillant;
- sieden;
- boil;
- hirviendo; bulliendo; ardiendo;

vpl.: T2/372.

WALM VOEDER; WALME VOEDER = zodanig warm voeder dat de damp eraf slaat.

- alimentum vaporans;
- telle pâture chaude que la vapeur dégage;
- solch warmes Futter dasz der Dampf da ab schlagt;
- steaming hot food;
- pasto caliente de tal modo que se mostra el vapor;

vpl.: PvB 6/74.

WALME VOEDER Zie:
- walm voeder; ----/

WALPOYT Zie:
- waelpot; waelpoyt; ----; waelpuyt biers (Brussel)/

WALREUSSEN; WALRUSSCHEN = sub. pl. biezen.
- iuncus (sive caespes);
- jonc; scirpe;
- binse;
- rush;
- junco;

vpl.: BKB 9.

WALRUSSCHEN Zie:
- walreussen; ----/

WALTVORSTER Zie:
- wautvorstere;
- woutvorster;
- woutforster; ----/

WAMBAEIS Zie:
- wambeijs; wambeyse; wambas; wambeis; wambais; ----; wamboys; wamboeys; wambues; wambeus; wambaes; wamboes; wammes; wames/

WAMBAES Zie:
- wambeijs; wambeyse; wambas; wambeis; wambais; wambaeis; wamboys; wamboeys; wambues wambeus; ----; wamboes; wammes; wames/

WAMBAIS Zie:
- wambeijs; wambeyse; wambas wambeis; ----; wambaeis; wamboys; wamboeys; wambues wambeus; wambaes; wamboes; wammes; wames/

WAMBAS Zie:
- wambeijs; wambeyse; ----; wambeis; wambais; wambaeis wamboys; wamboeys; wambues; wambeus; wambaes; wamboes; wammes; wames/

WAMBEIS Zie:
- wambeijs; wambeyse; wambas; ----; wambais; wambaeis; wamboys; wamboeys; wambues; wambeus; wambaes; wamboes; wammes; wames/

WAMBEIJS; WAMBEYSE; WAMBAS; WAMBEIS; WAMBAIS; WAMMES; WAMES; WAMBEUS WAMBAES; WAMBOES; WAMBAEIS; WAMBOYS; WAMBOEYS; WAMBUES = sub. wambuis.
- pectoris tegmen et amictus; thorax;
- pourpoint;
- Wams;
- jacket;
- jubón;

vpl.: C1/431; LO3/186; LO5/402; PB III 331.

WAMBEUS Zie:
- wambeijs; wambeyse; wambas; wambeis; wambais; wambaeis; wamboys; wamboeys; wambues; ----; wambaes; wamboes; wammes wames/

WAMBEYSE Zie:
- wambeijs; ----; wambas; wambeis; wambais; wambaeis; wamboys; wamboeys; wambues; wambeus; wambaes; wamboes; wammes; wames/

WAMBOES Zie:
- wambeijs; wambeyse; wambas; wambeis; wambais; wambaeis; wamboys; wamboeys; wambues; wambeus; wambaes; ----; wammes; wames/

WAMBOEYS Zie:
- wambeijs; wambeyse; wambas; wambeis; wambais; wambaeis; wamboys; ----; wambues; wambeus; wambaes; wamboes; wammes; wames/

WAMBOYS Zie:
- wambeijs; wambeyse; wambas; wambeis; wambais; wambaeis; ----; wamboeys; wambues; wambeus; wambaes wamboes; wammes; wames/

WAMBUES Zie:
- wambeijs; wambeyse; wambas; wambeis; wambais; wambaeis; wamboys; wamboeys; ----; wambeus;

wambaes; wamboes; wammes; wames/

WAMES Zie:
- wambeijs; wambeyse; wambas; wambeis; wambais; wambaeis; wamboys; wamboeys; wambues wambeus; wambaes; wamboes wammes; ----/

WAMMES Zie:
- wambeijs; wambeyse; wambas; wambeis; wambais; wambaeis wamboys; wamboeys; wambues; wambeus; wambaes; wamboes; ----; wames/

WAN Zie:
- ondanc oft ----/

WAN; WANNE = sub. 1. wan; holle bak tot zuivering van het koren.
- vanna;
- vanne;
- Wanne;
- winnow;
- aventador; harnero; zaranda; cedazo; criba;

vpl.: C1/434.

WANBETAELINGE; WANBETALINGE = sub. het niet of slecht betalen.
- neglecta solutio vel numeratio;
- non-payement;
- Nichtzahlung;
- non-payment; default of payment;
- falta de pago;

vpl.: BVB 146.

WANBETALINGE Zie:
- wanbetaelinge; ----/

WANCKELBAERHEYT Zie:
- vacillatie oft ----/

WANCONST Zie:
- wancost ----/

WANCT Zie:
- want; wand; ----/
- wende; wand; want; ----/

WAND Zie:
- want; ----; wanct/
- wende; ----; want; wanct/

WANDE ENDE DACKE = muren en daken.
- muri et tecta;
- murs et toiture;

- Mauer und Dächer;
- walls and roofs;
- muros y techos;

vpl.: C1/316.

WANDE OFT MUERE = taut. muur.
- murus;
- mur; muraille;
- Mauer;
- wall;
- muro; muralla; pared; tapia;

vpl.: T1/120.

WANDELCOOP; WANDELCOPE = sub. overgang van een leengoed op een leenvolger bij overdracht aan een vreemde.
- translatio feudi ad tertiam partem;
- transmission d'un fief à tiers;
- Uebergang eines Lehngutes an einen Fremden;
- transition of a feudal estate to an alien;
- transferencia de un feudo a terceros;

vpl.: T1/448; B2/251.

WANDELCOPE Zie:
- wandelcoop; ----/

WANDELEN Zie:
- daer onder ----/
- solen/

WANDELEN; WANDLEN = vb. zich gedragen; wandelen.
- versor I;
- se comporter; agir;
- sich benehmen; vorgehen;
- behave; act;
- conducirse; portarse; actuar; proceder;

vpl.: C1/44.

WANDELEN ENDE VERTIEREN = taut. verruilen.
- muto I;
- échanger; troquer;
- umtauschen;
- exchange;
- trocar;

vpl.: PvB 1/144.

WANDEN Zie:
- in goede reken ende reparatie van ---- onderhouwen/
- onderhouden van ----/

WANDLEN Zie:
- wandelen; ----/

WANDT, MUER OFT GHEVEL = taut. muur.
- murus;
- muraille; paroi ou pignon;
- Mauer;
- wall;
- muro; pared;

vpl.: C1/181.

WANDT OFT GHEMEIJNE ZULLINGE = wand of 't gemeenschappelijke houten fundament.
- paries commune ligneum aut fundamentum;
- la paroi, ou le commun fondement de bois;
- gemeinschaftliche Wand;
- wall or commun wooden fundament;
- pared o el fundamento común de madera;

vpl.: C1/185.

WANDT OFTE SULLINGHE OFTE MUER = taut. muur.
- murus; paries; maceria;
- mur;
- Mauer ("Sulle = Schwelle);
- wall;
- muro;

vpl.: C1/230.

WANDT OFT THUIJN, GELINT = taut. sub. schutting; omheining.
- sepes; maceria;
- clôture; palissade ou mur;
- Zaun; Umzäunung;
- fence;
- cerca; palizada o pared; valla; estacada; empalizada;

vpl.: LOV/130; LO3/414.

WANEN Zie:
- ende ---- dat coemt/

WANGEN Zie:
- cussen aen den ----/

WANGUNST OFT ONDANC = afgunst of ondank.
- invidia aut animus ingratus;
- envie ou ingratitude ;
- Miszgunst oder Undank;
- envy or ingratitude;
- envidia y ingratitud;

vpl.: PvB 1/112.

WANLEDECHEIT Zie:
- wanledicheit; wanledicheit; ----; wanleecheit/

WANLEDICHEIT Zie:
- wanledicheit; ----; wanledecheit; wanleecheit/

WANLEDIGHEYT; WANLEDICHEIT

WANLEDECHEIT; WANLEECHEIT = sub. onledigheid.
- occupatio;
- occupation;
- Beschäftigtkeit;
- occupation;
- ocuparse en una cosa;

vpl.: Cr2/969.

WANLEECHEITN Zie:
- wanledicheit; wanledicheit; wanledecheit; ----/

WANMATE Zie:
- wannaet; ----; waenmaet; wangemate/

WANNAET; WANMATE; WAENMAET; WANGEMATE = sub. verkeerde maat.
- mensura falsa;
- mesure mauvaise;
- falsches Masz;
- wrong measure;
- medida mala (falsa);

vpl.: Cr2/969.

WANNE Zie:
- wan; ----/

WANNE ENDE DAECKE = muren en daken.
- muri et tecta;
- murs et toits;
- Mauern und Dächern;
- walls and roofs;
- paredes y techos;

vpl.: Ca2/166.

WANNINGE Zie:
- wooninge ----- oft nockhout/

WANSCHICHT; WANSCHICHTE; WAENSCHICHT; WANSCHIFT = sub. ongeval; ongeluk; toeval.
- casus; adversus; incommodum res adversae; fors; eventus;
- accident; hasard;
- Unfall; Unglück; Zufall;
- accident; misfortune; chance; incident;
- accidente; desgracia; desdicha; casualidad;

vpl.: T2/373; T1/347.

WANSCHICHTE Zie:
- wanschicht; ----; waenschicht; wanschift/

WANSCHIFT Zie:
- wanschicht; wanschichte; waenschicht; ----/

WANT; WANDT; WENT; wa
WANTE = coni. zoals; o,dat.
- ut;
- comme;
- weil;
- because;
- como;
vpl.: LO1/728.

WANGEHATE Zie:
- wannaet; wannate; waenmaet; ----/

WANGONST;. WANGONSTE; WANGUNST; WANGOST = sub. wangunst; afgunst; nijd.
- invidia;
- envie;
- Miszgunst;
- envy;
- envidia; dentera; celos;
vpl.: PvB 1/454, 444.

WANGONSTE Zie:
- wangonst; ----; wangunst; wangost/

WANGOST Zie:
- wangonst; wangonste; wangunst; ----/

WANGUNST Zie:
- ondanc oft ----/
- wangonst; wangonste; ----; wangost/

WANT Zie:
- wandt; ----; went; wante;
- wende; wand; ----; wanct/

WANT; WANTET; WENT; WANTE = coni. omdat; doordat; daar; vermits; omdat het.
- quia; quoniam; quando; cum;
- parce que; car; quand;
- da; weil; weil es; warum;
- because; since when as; because the;
- porque; pues; que; cuando;
vpl.: B1/62; C2/893; BVB 5; MGG 77.

WANT; WAND; WANCT = sub. wand; muur.
- murus;
- mur;
- Wand;
- wall;
- zaranda; cedazo; criba;
vpl.: LO3/176; C3/38; LO5/394.

WANT OFT MUER = taut. muur.
- murus;
- mur;
- Maurer;

- wall;
- pared;
vpl.: LOV/54.

WANTALE = sub. 1. onbehoorlijke of beledigende taal; 2. verkeerd woord.
- 1. verba errata; 2. verbum erratum;
- 1. choix des mots injurieux 2. parole erronée;
- 1. umgeziemende Sprache; unrichtige Sprache; 2. unrichtiges Wort;
- 1. improper language; 2. wrong word;
- palabra errónea; palabra indecorosa; palabra equivocada;
vpl.: C3/88, 64.

WANT-BERCK; WANTBERKE = sub. berkenheg.
- sepes betulea;
- haie de bouleau;
- Birkenzaun;
- birchhedge;
- seto vivo dea abedules;
vpl.: Cr2/1013/20.

WANTBERKE Zie:
- want-berck; ----/

WANTE Zie:
- wandt; want; went; ----/
- want; wantet; went; ----/

WANTEMEN Zie:
- wantmen; wentmen; ----/

WANTET Zie:
- want; ----; went; wante/

WANTMEN; WENTMEN; WANTEMEN = (conict.) wanneer
- quando;
- quand;
- wenn;
- when;
- cuando;
vpl.: PvB/51.

WANTROUWEN Zie:
- achterdencken oft quaet vermoeden ----/

WAPELINGE; WAPENAER; WEPENER; WAPENDRAGER = sub. wapendrager; krijgsvolk.
- armiger; milites;
- personne armée; Soldat; querrier;
- Waffenträger; Krieger;
- armiger; armour-bearer; soldiers; warriers;
- persona armada; gente de guerra; gente de armas;

vpl.: T1/523; T2/373.

WAPELINGEN = sub. pl. krijgsvolk.
- copiae; milites; genus militare;
- soldat; querrier;
- Krieger;
- soldiers; warriers;
- gente de guerra; gente de armas;

vpl.: T2/373.

WAPEN; WAPENE; WAPIJN = sub. wapenhandel.
- ars militaris;
- commerce d'armes;
- Waffenhandwerk;
- weapon; arms-trade;
- comercio de armas;

vpl.: Rb 1/188.

WAPENAER Zie:
- wapelinge; ----; wepener; wapendrager; wapendreger/

WAPENDRAGER Zie:
- wapelinge; wapenaer; wepener; ----; wapendreger/

WAPENDREGER Zie:
- wapelinge; wapenaer; wepener; wapendrager; ----/

WAPENE Zie:
- messe oft ---- trecken/
- offensive ----/
- wapen; ----; wapijn/

WAPENE DEFENDIBILE = verdedigingswapen.
- arma;
- arme défensive;
- Verteidigungswaffen;
- weapon of defence;
- arma defensiva; arma de defensa;

vpl.: T1/398.

WAPENE OFFENDIBILE = aanvalswapen.
- telum;
- arme offensive;
- Angriffswaffen;
- weapon of attack;
- arma ofensiva; arma de ataque;

vpl.: T1/398.

WAPENE(N) Zie:
- bloedt laeten sonder ----/
- geslegene ----/
- ghetymbreerde ----/
- goet gecregen bij diensten van ----, scrijven, lesen, studeren/

- liede van ----/
- luijde van ----/
- luyden van ----/
- man van ---- oft soudenier/
- messe oft ---- brecken/
- met scaerpen ----/
- offensive ----/
- rustinghe ende ----/
- scaerpen ----/
- scherperdeghen ----/
- sonder ---- oft bloedtrijssen/
- volcke van ----/
- weederseeghden ----/

WAPENEN ENDE RUSTINGHE = taut. wapenrusting.
- armatura;
- armement;
- Waffenrustung;
- suit of armour;
- armadura; arnés;

vpl.: C1/566.

WAPENHANSCHE Zie:
- wapen-hantschoene; wapenhantschoe; wapijnhantschoe; wapinenhantschoe; wapenhanschoe; ----/

WAPENHANSCHOE Zie:
- wapen-hantschoene; wapenhantschoe; wapijnhantschoe; wapinenhantschoe; ----; wapenhansche/

WAPENHANTSCHOE Zie:
- wapenhantschoene; ----; wapijnhantschoe; wapinenhantschoe; wapenhanschoe; wapenhansche/

WAPEN-HANTSCHOENE; WAPENHANTSCHOE; WAPIJNHANTSCHOE; WAPINENHANTSCHOE; WAPENHANSCHOE; WAPENHANSCHE = ijzeren handschoen.
- manica ferrea;
- gantelot;
- eiserner Handschuh;
- iron glove;
- guante férreo;

vpl.: LO1/140.

WAPENS Zie:
- door de ---- passeren/

WAPIJN Zie:
- wapen; wapene; ----/

WAPIJNHANTSCHOE Zie:
- wapen-hantschoene; wapenhantschoe; ----; wapinehantschoe; wapenhanschoe;

wapenhansche/

WAPINENHANTSCHOE Zie:
- wapen-hantschoene; wapenhantschoe; wapijnhantschoe; ----; wapenhanschoe; wapenhansche/

WAPPER MET IJSERE COORDE = met lood beslagen knots met ijzeren koord.
- plumbata cum funi ferreo;
- plombée à corde en fer;
- mit Blei beschlagener Keule mit eiserner Schnur;
- bludgeon covered with lead with iron cord;
- maza chapeada de plomo con cuerda de hierro;

vpl.: LO4/732.

WARACHTICH Zie:
- waaragtigh; waerachtich; ----; wairachtich; waeraftich; waerechtich/

WARACHTICH ENDE CLAER, DISTINCT = taut. duidelijk.
- apertus;
- clair; distinct;
- deutlich;
- clear;
- claro; distinto;

vpl.: PB/II/249.

WARAND Zie:
- warande; ----; werande; waerande/

WARAND ENDE WEER = waarborg en bescherming.
- custodia et cautio;
- protection et caution;
- Schutz und Kaution;
- protection and security;
- proteccion y garantiá;

vpl.: B2/15.

WARANDE Zie:
- konijns ----/
- ongevrijde ----/
- recht van ----/
- water; ----; wilt; wijnt in tsheren macht/

WARANDE; WARAND; WERANDE WAERANDE = sub. jachtrivier; jachtterrein v.d. Heer; jachtrecht.
- terra venationis; regio ubi dominus venatur;
- chasse du seigneur; droit de chasse;
- Jagd; Jagdrevier;

- hunting-ground;
- caza; derecho de caza; terreno de caza;

vpl.: PB III 499; PvB 1/219; DVB 37; T2/206.

WARANDEERDER; WARANDERER = sub. taxateur; schatter.
- fideiussor; qui sausam alterius suscipit; qui se defensorum profitetur;
- syndic; inspecteur; taxateur; priseur;
- Abschätzer;
- appraiser;
- tasador;

vpl.: C1/4.

WARANDEERDER VAN 'T LEER = inspecteur van leerwaren.
- supervisor corii;
- inspecteur de la marcquinerie;
- Inspektor von Lehrwaren;
- inspector of leather goods;
- inspector de articulos de cuero;

vpl.: PB IV/253.

WARANDEMEISTERSCHAP Zie:
- waerantmeesterscappe; warandemeesterschap; warantmeesterschap; ----;/

WARANDEMEESTERSCHAP Zie:
- waerantmeesterscappe; .----; warantmeesterschap; warandemeisterschap/

WARANDENARE Zie:
- warant-meestere; ----; warander; warandere/

WARANDER Zie:
- warant-meestere; warandenare; ----; warandere/

WARANDERE Zie:
- warant-meestere; warandenare; warander; ----/

WARANDERER Zie:
- warandeerder; ----/

WARANDMEESTERSCHAP Zie:
- waerantmeesterscappe; warandemeesterschap; warantmeesterschap; warandemeisterschap; ----/

WARANT SIJN; WARENT SIJN = garant zijn.
- cautio esse;
- se porter garant;
- Bürge sein;

- be guarantor;
- garante; fiador;

vpl.: PvB 1/108.

WARANT WESEN = waarbogen.
- sponsorem esse;
- être garant;
- garantieren;
- guarantee;
- ser fiador; ser garante;

vpl.: Ca2/12.

WARANTMEESTER VAN BRABANT = sub. opperbosrechter van Braband.
- summus saltuarius;
- gardian supérieur de la chasse de Brabant;
- Oberwaldrichter von Brabant;
- chiet judge of the woods Brabant;
- juez superior de selvas de Brabante;

vpl.: PB/II/95.

WARANT-MEESTERE; WARANDENARE; WARANDER; WARANDERE = sub. jachtopziener.
- custos venationis;
- garde-chasse;
- Jagdaufseher;
- game-keeper;
- guarda de caza;

vpl.: PvB 1/158.

WARANTMEESTERSCHAP Zie:
- waerantmeesterscappe; warandemeesterschap; ----; warandemeisterschap/

WARANTSCHAP; WARENTSCHAP = sub. opzienerschap.
- custodis munus;
- intendance;
- Aufseherschaft;
- the work of supervisor; inspector;
- función de inspector; oficio de inspector;

vpl.: Cr2/1013/25.

WARANTSCHAP BELOVEN = zekerheid beloven.
- garantiam promittere;
- promettre garantie;
- Sicherheit geloben;
- promise security;
- prometer garantia;

vpl.: LOV/114.

WARDE Zie:
- wairdije; wairdeye; werde; waerde; ----/
- werde; ----; waerde/

WARDEERDER ENDE CEURHEER

= taut. keurder.
- inspector;
- contrôleur; essayeur;
- Prüfer; Schätzer;
- inspector;
- tasador;

vpl.: PvB 1/400.

WARDEERHUIJS; WAERDEERHUIJS; WERDEERREHUIJS = sub. kantoor van de lakenkeurder.
- tabularium panni inspectoris;
- bureau d'essayer de draps;
- Schreibstube des Tuchbeschauers;
- office of the inspector of cloth;
- oficina del inspector de paños;

vpl.: PvB 6/138.

WARDEIJNS Zie:
- gagie ----/

WARDEIJNS; WAERDEIJNS; WAIRDEINS; WARDEINS; WERDEINS; WEERDIJNS; WAERDIJNS; WARDEYNS = sub. pl. 1. dit waren 2 functionarissen die optraden als plaatsvervangers van de Guldekens (Antwerpen); 2. oprichters, keurmeesters der munten.
- 1. custos, servator; 2. curator; expertus; inspector nummorum;
- 1. essayeur chargé de contrôler des marchandises; 2. surveillant; expert; inspecteur de la monnaie;
- 1. zwei Funktionäre als Stellvertreter der "Guldekens" (Antwerpen); 2. Aufseher; Beurteiler; Prüfer der Münzen;
- 1. two officials, deputies of the Guldekens; 2. overseer; inspector of the coins
- 1. dos functionarios actuantes como sustitutos de los Guldekens (Amberes; 2. inspector; ensayador de las monedas;

vpl.: C1/379; PvB1/200; PB II 97; LO3/26.

WARDEIN Zie:
- waerdeyne; waardeerder; waerdein; werdein; ----; weerdijn; wairdein; waerdijn/

WARDEINS Zie:

- wardeijns; waerdeijns; wairdeins; ----; werdeins; weerdijns; waerdijns; wardeyns/

WARDERINGE; WERDERINGE; WAERDERINGE; WERDIERINGE = sub. waardebepaling.
- dictio valoris;
- taxation;
- Wertbestimmung;
- valuation;
- valuación;

vpl.: PvB 6/92.

WARDEYN; WARDIER; WAERDER = sub. bewaarder.
- custos;
- gardien;
- Bewahrer;
- custodian;
- guarda;

vpl.: PvB 1/573.

WARDEYN VAN DER MUNTE = muntmeester.
- moneţae praepositus;
- directeur de la monnaie;
- Münzmeister;
- mint-master;
- director de la casa de moneda;

vpl.: PvB 1/573.

WARDEYNS Zie:
- wardeijns; waerdeijns; wairdeins; wardeins; werdeins; weerdijns; waerdijns; ----/

WARDICHEIT Zie:
- weerdicheyt; weerdicheit; werdicheit; waerdicheit; weerdicheit; ----; wericheit; werdichede/

WARDIER Zie:
- wardeyn; ----; waerder/

WARDINNE Zie:
- weerdinne; werdinne; wertinne; waerdinne; ----; waertdinne; weirdinne/

WARE Zie:
- dat expresselijck ---- ondersproken/
- gelts of andere onbederffelijcke ----/
- oft nood ----/
- ten ---- hij waer in actie fugae;/
- waere; waer; ----/
- waire; ----; waer; warre; were/

- weerre; weer; were; ----/ werre/
- weir; were; ----; werre/

WARE OEC YEMEN REBEL = indien iemand weigerachtig was.
- si aliquis erat recusans;
- si quelqu'un était récalcitrant;
- wenn Jemand unwillig war;
- if someone was stubborn;
- si alguien era negativo;

vpl.: LO1/24.

WAREIT Zie:
- waarheijt; waerheijt; wairheijdt; waerheit; wairheit; warheit; werheit; wareheit; ----; waereit; waert; waerheide; waerhede; waerede/

WAREHEIT Zie:
- waarheijt; waerheijt; wairheijdt; waerheit; wairheit; warheit; werheit; ----; wareit; waereit; waert; waerheide; waerhede; waerede/

WARELTLIJC Zie:
- waerlic; waerlijc; ----; warlijc; weerlijc; weerlijck; weerlijcke; weerlijcken; weerlijcker; werelijc; werelijck; werelike; wereltleec; wereltlijc; wereltlike; wereltliken; werentlijc; werlic; werlijc; werltlich; werltlijc/

WAREN Zie:
- bederffelijcke ----/
- eetlycke ----/
- weeren; ----; waeren; warren; weren/

WARENEN Zie:
- wernen; ----; warnen; wairnen; waernen/

WARENT SIJN Zie:
- warant sijn; ----/

WARENTSCHAP Zie:
- warantschap; ----/

WARESCHULD Zie:
- weerschuld; wereschuld; ----/

WARF Zie:
een ----/

WARGELT Zie:
- weergelt; ----; weregelt/

WARHEIT Zie:

- manne ----/
- waarheijt; waerheijt; wairheijdt; waerheit; wairheit; ----; werheit; wareheit; wareit; waereit; waert; waerheide; waerhede; waerede/

WARKELDACH Zie:
- werckendach; wercdach; weercdach; werkendach; w erkeldach; ----; workeldach; wulkeldach; werkendedach/

WARLIJC Zie:
- waerlic; waerlijc; wareltlijc; ----; weerlijc; weerlijck; weerlijcke; weerlijcken weerlijcker; werelijc; werelijck; werelike; wereltleec; wereltlijc; wereltlike; wereltliken; werentlijc; werlic; werlijc; werltlich; werltlijc/

WARLIKE Zie:
- waerlic; waerlijc; waerlike; waerliken; wairlike; ----; werlike/

WARMEN Zie:
- wermen; ----; waermen/

WARMER Zie:
- gift metter ---- handtZ/

WARMOES Zie:
- wermoes; ----; waermoes; wermos; warmos; wermes; werms/

WARMOESHOF Zie:
- warmoeshove; ----; waermoeshof; wermoeshof; weermoeshof/

WARMOESHOVE; WARMOESHOF WAERMOESHOF; WERMOESHOF WEERMOESHOF = sub. moestuin.
- hortus olitorius;
- jardin légumier;
- Gemüsegarten; Wirtschaftsgarten;
- vegetable garden;
- cortinal; huerto de legumbres

vpl.: LO6/330.

WARMOS Zie:
- wermoes; warmoes; waermoes wermos; ----; wermes; werms/

WARNEN Zie:
- wernen; warenen; ----; wairnen; waernen/

WARNISSE Zie:
- waernisse; wairnisse; ---- waernesse oft claernisse; clarenisse; clerenisse; claernesse/

WAROMME Zie:
- waaromme; waeromme; wairomme; ----; waerom; waerumme; waerumbe; waerumb; waerum/

WARPBARDE Zie:
- worpbijl; werpbile; warpbile; werpbeel; werpbarde; ----; werpbaerde/

WARPBILE Zie:
- worpbijl; werpbile; ----; werpbeel; werpbarde; warpbarde; werpbaerde/

WARPEN Zie:
- worpen; werpen; woorpen; ----; waerpen; werepen/

WARRE Zie:
- waire; ware; waer; ----; were/

WARREN Zie:
- weeren; waren; waeren; ----; weren/

WARSCHAP Zie:
- acte van waerschap; ----/
- waarscap; waarschap; waerschap; waerschappe; waerscappe; weerscap; weerschappe; werschappe; wairscap; wairscappe; wairschap; ----; waerschep; waerschip; veerschap; verschap/

WARSCHAPBRIEF Zie:
- waerschapbrief; wairschapbrief/ ----/

WARSCHUWEN Zie:
- waerschuwen; wairschuwen; ----; waerschouwen; waerschouden/

WARSCHUWINGE Zie:
- waerschouwe; waerschuwinge; wairschuwinge; ----; waerschouwinge/

WAS Zie:
- ten ----/

WAS SIJ MAEGHT TRECKENDE TEN HOUWELIJCK = jong meisje als maagd in het huwelijk tredende.
- in matrimonium intrans ut virgo puella;
- jeune fille;
- als Jungfrau verheiraten;
- marry as virgin a young girl;
- casando (of = matrimoniando) como moza joven/

vpl.: C1/297.

WASCH Zie:
- impositie op het ----/

WASCHERSE Zie:
- wasgarsche; wasschersche; ----; wesscherse; wesschersse; wessche/

WASCHTOBBE; WATERCUPE; WATERCUYPE; WATERTROCH = sub. wastobbe.
- labrum;
- cuvier;
- Waschzuber;
- washing-tub;
- cubeta chata de madera;

vpl.: C1/434.

WASDOEM Zie:
- afgaende waesdom; ----; waesdoem; wasdoom; wasdom/
- waesdom; waesdoem; ----; wasdoom; wasdom/

WASDOM Zie:
- afgaende waesom; wasdoem; waesdoem; wasdoom; ----/
- waesdom; waesdoem; wasdoem; wasdoom; ----/

WASDOMME OFTE WIJNNINGE = taut. aanwas; winst.
- emolumentum;
- bénéfice; gain; profit;
- Gewinn; Zuwachs;
- growth; increase;profit;
- beneficio; ganancia; provecho;

vpl.: T1/493.

WASDOOM Zie:
- afgaende waesdom; wasdoem; waesdoem; ----; wasdom/
- waesdom; waesdoem; wasdoem; ----; wasdom/

WASGARSCHE; WASSERSCHE; WASCHERSE; WESSCHERSE;

WESSCHERSSE; WESSCHE = sub. wasvrouw.
- mulier lavationem curans;
- blanchisseuse;
- Wäscherin;
- laundress;
- lavandera;

vpl.: PB/II/246.

WASKEERSE Zie:
- wachse-keersse; waskerse; waskersse; waskertze; ----/

WASKERSE Zie:
- wachse-keersse; ----; waskersse; waskertze; waskeerse/

WASKERSSE Zie:
- wachse-keersse; waskerse; ----; waskertze; waskeerse/

WASKERTZE Zie:
- wachse-keersse; waskerse; waskersse; ----; waskeerse/

WASLICHT VAN DE DOODEN = kaersen geplaatst naast de kist van de overledene.
- candelae juxta arcam mortui positae;
- luminaire du défunt;
- Kerzen gestellt neben dem Sarg;
- candles placed near the coffin;
- candelas puestas al lado de la caja de muerto;

vpl.: C1/622.

WASSCHE Zie:
- roeden, rooden ----/

WASSCHEN MET STERCKE WATEREN = vb. door bepaalde bewerking munten in waarde doen verminderen.
- diminuere valorem;
- diminuer la valeur de pièces d'argent par un certain traitement;
- Münzen in Wert verringern lassen;
- let reduce in value coins;
- hacer monedas depreciarse por cierta manipulacion;

vpl.: PB/II/384.

WASSCHER ; WESCHER = sub. wasser.
- lavator;
- laveur;
- Wascher;

- washer;
- lavador; van linnen = lavandero;

vpl.: PB/II/384.

WASSCHERSCHE Zie:
- wasgarsche; ----; wascherse; wesscherse; weschersse; wessche/

WASSEN Zie:
- groeyen ende ----/

WASSENDE POOTE = opgroeiende stek of scheut.
- crescens;
- croîtrant;
- wachsende Geszlinge;
- growing;
- creciente; creciendo;

vpl.: Cr2/1013/16.

WAT DIJNEN VOET BETREET DAT SAL DIJN SIJN = rechtsad. waar men steeds overheen loopt wordt als eigendom beschouwd cq. omschrijving van "bezit".
- possessio; dominium;
- o u pose le pied será votre propriété;
- was dein Fuss betritt ist deiner. Worüber du immer gehst, wirdt betrachtet als dein Eigentum;
- what you tread upon regularly will be your property;
- lo que pisa el pie será su propiedad;

vpl.: T1/119.

WATE Zie:
- wettelijck ende ----/

WATER Zie:
- executeren metten ketel in sidende olie ende ----/
- goeden te ----/
- hemels ----/
- wijsen te ---- ende ten broode/
- te ---- versincken/

WATER ENDE WEYE = water en vo eder.
- aqua et nutrimentum;
- eau et foudre;
- Wasser und Nahrung;
- water and fodder;
- agua y pienso;

vpl.: T1/84.

WATER, WARANDE, WILT, WIJNT IN TS HEREN MACHT = open water; jacht; wild; wind in de macht van de heer.

- aqua; venatio; bestiae ferae; ventus in potestate domini;
- eaux; garennes; gibier; vent libre au pouvoir du seigneur;
- offenen Wasser; Jagd;Wild, Wind im Gewalt des Herrn;
- water; hunting; wild; wind in the power of the Lord;
- agua; coto; caza; viento libre en poder del señor;

vpl.: Ca2/342.

WATERBEKE Zie:
- waterken; ----/

WATERCUPE Zie:
- waschtobbe; ----; watercuype; wateroch/

WATERCUYPE Zie:
- waschtobbe; watercupe; ----; wateroch/

WATERDRIEFT; STRANTGOET; WATERDRIFT = sub. strandgoed
- res naufragio eiectae;
- épave martitime;
- Strandgut;
- wrecked goods;
- pecios (pedazos de naves naufragadas que el mar ha arrojado a la costa);

vpl.: LO4/122.

WATERDRIFT Zie:
- waterdrieft; strantgoet; ----/

WATERDWALE Zie:
- waterdwele; ----/

WATERDWELE; WATERDWALE = sub. keukenhanddoek; dweil.
- pannus cocinae; penicillum;
- essuie-mains; torchon;
- Küchenhandtuch; Scheuerlappen;
- kitchen towel; mop;
- pano de cocina; pano de piso;

vpl.: LO7/84; C1/735.

WATEREN Zie:
- beleijden der ----/
- beleyden der ----/
- bevrijde ----/
- wasschen met stercke ----/

WATEREN; WATREN; WAETEREN ; WETEREN = vb. bevloeien.
- irrigo l;
- = irriguer;
- bewässern;
- water; flood;

- irrigar; regar;
vpl.: LO7/306.

WATERGANC; WATERGANGE; WATERGANGHE; WATERLAET; WATERLATE; WATERLAEIJE; WATERLAIJE; WATERLAYE; WATERLEIDE; WATERLEDE; WATERLEYE; WATERLOOP; WATERLOOPE ; WATERLEY-DINGHE = sub. waterafvoer; waterweg; treksloot; stromend water.
- deductio aquae; cloaca; fossa; fossula; rivus;
- conduit d'eau; fossé; cours d'eau; aqueduc; chenal; décharge; écoulement; decharge de l'eau;
- Wasserabfuhr; Graben; Entwässerung; fliessendes offenen Wasser; Wasserabfluss
- water-drainage; ditch; water-course; running open water; drainage ditch;
- desagüe; curso de agua; zanja; gavia; acequia; corriente de agua; conducto de agua;

vpl.: AKB 8; DKB 11, 39; SKB 5; C1/468, 617; T1/510; B1/54; T2/406; C2/892; LO5/72, 294; Cr 2/980.

WATERGANGE Zie:
- watergang; ----; waterganghe waterlaet; waterlate; waterlaeije; waterlaije; waterlaye; waterleide; waterlede; waterleye; waterlooop; water.-loope/

WATERGANGHE Zie:
- waterganc; watergange; -----; waterlaet; waterlate; waterlaeije; waterlaije; waterlaye; waterleide; waterlede; waterleye; waterloop; waterloope/

WATERGELT = sub. opbrengst der ingelanden voor de kosten van een waterschap.
- fusio possessorum aggerum in siccata palude impensis fossarum aggerumque praefecturae;
- apport des possesseurs de terres du polder pour les frais de l'intendance;
- Ertrag der Deichgenossen für die Kosten einer Wassergenossenschaft;
- yield of the landholders in a polder for the cost of a body of surveyors;
- cantidad de dinero pagada por los propietarios de las tierras para pagar los gastos de supervisión de los diques;

vpl.: PB/III/293.

WATERGRAVE Zie:
- watergreve; ----/

WATERGRAVIE Zie:
- watergreeffschade; ----/

WATERGREEFFSCHAPE; WATERGRAVIE = sub. Watergraafschap.
- praefectusa aggerum;
- surintendance des digues;
- Deichamt;
- superintendance of the dikes;
- presidencia de la ejecutiva de inspección de diques;

vpl.: PB/III/494.

WATERGREVE; WATERGRAVE = sub. watergraaf.
- praefectus aggerum;
- surintendant des digues;
- Deichrath;
- superintendant of the dikes;
- inspector principal de diques;

vpl.: PB/III/494.

WATERINGE Zie:
- wateringhe; ----; waeteringe; weteringe/
- wetering; wethering; weteringe; weterinc; waeteringe; ----/

WATERINGHE; WATERINGE; WAETERINGE; WETERINGE = sub. waterlozing; afwatering; sloot; wetering.
- flucio; canalis;
- écoulement de l'eau; fossé; cours d'eau; issue d'eau;
- Entwässerung; Graben; Wasserlauf;
- drainage; ditch; watercourse
- desagüa; arroyo; corriente de agua;

vpl.: PB/III/347; Cr2/1007.

WATERKEN; WATERBEKE - sub. beekje.
- torrens; fossula;
- filet d'eau; ruisselet;
- Bâchlein;

- brooklet; runnel;
- arroyuelo;

vpl.: BVB 45.

WATERLAEI Zie:
- waeterlaet; waterlaet; ----/

WATERLAEIJE Zie:
- waterganc; watergange; waterganghe; waterlaet; waterlate; ----; waterlaije; waterlaye; waterleide; waterlede; waterleye; waterloop; waterloope/

WATERLAET Zie:
- waeterlaet; ----; waterlaei/
- waterganc; watergange; water ganghe; ----; waterlate; waterlaeije; waterlaije; waterlaye; waterleide; waterlede; waterleye; waterloop; waterloope/

WATERLAETEN ENDE POELEN = taut. open natuurlijke bassins, waarin door middel van sloten water wordt vergaard.
- stagnum navale apertum;
- amas d'eau;
- Graben und Wasserlöcher;
- open bassins;
- embalse; estanque; pantano;

vpl.: T1/258.

WATERLAIJE Zie:
- waterganc; watergange; waterganghe; waterlaet; waterlate; waterlaeije; ----; waterlaye; waterleide; waterlede; waterleye; waterloop; waterloope/

WATERLANT Zie:
- huysen op ---- heeft dat bloet gheen nairderscape/

WATERLANT OFT DIJCKLANT = taut. polder.
- siccata palus;
- terre endiguée; polder;
- Polder;
- polder;
- polder; tierra rodeada de un dique;

vpl.: LO3/430.

WATERLATE Zie:
- waterganc; watergange; waterganghe; waterlaet; ----; waterlaeije; waterlaije; waterlaye; waterleide; waterlede; waterleye; waterloop; waterloope/

WATERLAYE Zie:
- waterganc; watergange; waterganghe; waterlaet; waterlate; waterlaeije; waterlaije; ----; waterleide; waterlede; waterleye; waterloop; waterloope/

WATERLEDE Zie:
- waterganc; watergange; waterganghe; waterlaet; waterlate; waterlaeije; waterlaije; waterlaye; waterleide; ----; waterleye; waterloop; waterloope/

WATERLEIDE Zie:
- waterganc; watergange; waterganghe; waterlaet; waterlate; waterlaeije; waterlaije; waterlaye;----; waterlede; waterleye; waterloop; waterloope/

WATERLEYDINGHE Zie:
- waterganc; watergange; waterganghe; waterlaet; waterlate; waterlaeije; waterlaije; waterlaye; waterleide; waterlede; waterleye; waterloop; waterloops; waterleydinghe/

WATERLEYE Zie:
- waterganc; watergange; waterganghe; waterlaet; waterlate; waterlaeije; waterlaye; waterleide; waterlede; ----; waterloop; waterloope/

WATERLOOP Zie:
- waterganc; watergange; waterganghe; waterlaet; waterlate; waterlaeij; waterlaye; waterleide; waterlede; waterleye; ---- waterloope/

WATERLOOPE Zie:
- omgheruijmde ----/
- waterganc; watergange; waterganghe; waterlaet; waterlate; waterlaeije; waterlaye; waterleide; waterlede; waterlaye; waterloop; ----/

WATERLOPEN Zie:
- beleijde van straten beken ende ----/

WATERMEULDER; WATER-MOLENAAR; WATERMUELE-NAER; WATERMOOLNER;

WATERMOLNER; WATERMULNER WATERMULDENER = sub. watermolenaar.
- possessor hydromylae;
- meunier d'un moulin â eau;
- Wassermüller;
- water-miller;
- molinero de agua;

vpl.: C1/347.

WATERMEULEN Zie:
- banck van de ---- brugghe/
- gagie dijckgrave van den ----/

WATERMEULEN; WATERMOELEN WATERMOLENE; WATERMOOLNE WATERMOLNE; WATERMUELNE; WATERMUELEN = sub. watermolen, door waterkracht gedreven.
- hydraletes; molae aquariae;
- moulin à eau;
- Wassermühle;
- water-mill;
- molino de agua; aceña;

vpl.: LO6/38; Cr2/1339; C1/665.

WATERMEULEN BRUGGHE = subalterne rechtbank bestaande uit een dijkgraaf en acht bijzitters, rekenaars genoemd (Antwerpen).
- iudicium subalternum constans ex aggerum praefecto et octo assessoribus, ratiocinandi pertitissimis nominatus (Antverpia);
- du pont du moulin à eau;
- untergeordnetes Gericht bestehen aus einem Deichgrafen und acht Assessoren, Rechner genannt (Antwerpen);
- subaltern court consisting of a dike-reeve and eight assessors, called calculators (Antwerp);
- puente del molino de agua = un tribunal subalterno;

vpl.: C1/380.

WATERMEULENBRUGGE BANK = Rechtbank genoemd de watermolenbrug, bestaande uit een dijkgraaf en 8 boekhouders, hun jurisdictie strekte zich uit over 3 landen Loobroek, Schijnbroek en Steenborgerweert (Antwerpen).
- tribunal nominatum pons hydraletis, constans ex aggerum praefectu et octo perscriptoribus; iurisdictio eorum se extendebat super tria territoria sc. Loobroeck, Schijnbroeck et Steenborgerweert (Antverpia);
- banc nommé le pont chez le moulin à eau, composé d'un comte de digues et huit comptables; il avait connaissance de causes de trois terres, appelées Loobroeck, Schijnbroeck et Steenborgerweert (Anvers);
- Name eines Gerichtes in Antwerpen;
- name of a court in Antwerp;
- tribunal que lleva el nombre de "puente del molino de agua" y que consistía de un conde de digues y 8 contables y cuya jurisdicción abarcaba las tierras Loobroeck; Schijnbroeck y Steenborgerweert (Amberes);

vpl.: LO3/38.

WATERMOELEN Zie:
- watermeulen; ----; watermolene; watermoolne; watermolne; watermuelne; watermuelen/

WATERMOLENAAR Zie:
- watermeulder; ----; watermuelenaer; watermoolner; watermolner; watermulner; watermuldener/

WATERMOLENE Zie:
- watermeulen; watermoelen; ----; watermoolne; watermolne; watermuelne; watermuelen/

WATERMOLN Zie:
- watermeulen; watermoelen; watermolene; watermoolne; ----; watermuelne; watermuelen/

WATERMOLNER Zie:
- watermeulder; watermolenaar; watermuelenaer; watermoolner; ----; watermulner; watermuldener/

WATERMOOLNE Zie:
- watermeulen; watermoelen; watermolene; ----; watermolne; watermuelne; watermuelen/

WATERMOOLNER Zie:
- watermeulder; watermolenaar; watermuelenaer; ----; watermolner; watermul ner; watermuldener/

WATERMUELEN Zie:
- watermeulen; watermoelen; watermolene; watermoolne; watermol ne; watermuelne; ----/

WATERMUELENAER Zie:
- watermeulder; watermolenaar; ----; watermoolner; watermolner; watermulner; watermuldener/

WATERMUELNE Zie:
- watermeulen; watermoelen; watermolene; watermoolne; watermolne; ----; watermuelen/

WATERMULDENER Zie:
- watermeulder; watermolenaar; watermuelenaer; watermoolner; watermolner; watermulner; ----/

WATERMULNER Zie:
- watermeulder; watermolenaar; watermuelenaer; watermoolner watermolner; ----; watermuldener/

WATEROCH Zie:
- waschtobbe; watercupe; watercuype; ----/

WATERPAS SCHIETEN = recht vooruit schieten.
- in rectum mittere;
- tirer droit devant soi;
- gerade voraus schieszen;
- shoot right forward;
- tirar derecho avante;

vpl.: C1/570.

WATERPLAETSE OFT PEGHELE = taut. bord waarop de waterstand kan worden afgelezen.
- indicator status aquae;
- indicateur sur lequel on pouvait lire le niveau de l'eau;
- Tafel für den Wasserstand;
- board for the level of the water;
- tableta que indica el nivel del agua;

vpl.: PB/II/131.

WATERPOORTEN Zie:
- aenkomen officie andere ----/

WATERPOT Zie:
- thennen ----/

WATERRUYMINGE Zie:
- rioleringe ende ----/

WATERSLOTEN Zie:
- recht van ----/

WATERSOMP Zie:
- waterssompe; watertsomp; ----; watersump/

WATERSSOMPE; WATERTSOMP; WATERSOMP; WATERSUMP = sub waterpoel.
- lacuna;
- mare; marais; marécage; étang;
- wassersumpf;
- water-pool;
- charco; aguazal;

vpl.: BVB 176.

WATERSTEEN OFTE LAVOIR-GAETEN = gootsteen of wasplaatsafvoergaten.
- confluvium (fusorium, labrum) vel hiatus ad def luvium lavationis;
- évié́r ou des ouvertures de lav oir;
- Rinnstein oder Abflusslöcher vom Wässchere;
- sink or drainage-holes;
- vertedero o hoyos de desague;

vpl.: C1/240.

WATERSUMP Zie:
- waterssompe; watertsomp; watersomp; ----/

WATERTHOLLE; WATERTOLNE; WATERTOL; WATERTOLLE = sub. watertol.
- portorium vautarum;
- péage des voies navigables;
- Wasserzoll;
- water-duty;
- barrera en una vía acuática donde se cobra el peaje;

vpl.: PB/III/419.

WATERTOL Zie:
- recht van de ----/
- watertholle; watertolne; ----; watertolle/

WATERTOLLE Zie:
- watertholle; watertolne; watertol; ----/

WATERTOLNE Zie:
- watertholle; ----; watertol; watertolle/

WATERTSOMP Zie:
- waterssompe; ----; watersomp; watersump/

WATERVAEREN = sub. pl. sloten
- fossa; palustris;
- fossé;
- strassengraben;
- ditch;
- zanja; acequia; gavia;

vpl.: BVB 177.

WATREN Zie:
- wateren; ----; waeteren; weteren/

WAUTRECHTE Zie:
- officier van den ----/

WAUTVORSTERE; WAUTVORSTER; WOUTFORSTER; WALTVORSTER = sub. houtvester (titel der stadhouders van Vlaanderen eer zij tot graaf werden verheven).
- saltuarius;
- forestier (titre des gouverneurs de Flande avant d'être revetûs à la dignité de comte;
- Forstmeister (Titel der Stadthalter von Flandern bevor sie zu Graf erhoben wurden);
- forester;
- guardia forestal (título de los gobernadores de Flandes antes de ser elevados a la dignidad de conde);

vpl.: C3/4.

WAYE; STEECKSACK = sub. schepnet.
- rete hauriendi;
- épuisette;
- Schöpfnetz;
- - dip-net;
- buitrón;

vpl.: PB/III/531.

WAYEN Zie:
- recht van ----/

WAYEN; WAEYEN = vb. weiden.
- pratum;
- mener paître; faire paître;
- --weiden;
- meadow grazing-land;
- pastar; pacer; herbajar;

vpl.: MGG 116.

WAYER Zie:
- waijer; waeyer; ----; weyer; waeijer/

WAYMESSE Zie:
- pasmes; pasmesse; ----; cruusmesse; praechse messe; pashouwer/

WECH Zie:
- eenen ---- doen tot Sint Jacobo in Galicien/
- eenen ---- te Roomen/
- enen ---- tot Milanen/
- eenen ---- tot Sint Ambrosius te Milanen/
- eenen ---- tot Sint Peeter tot Rome/
- gemeijnen ----/
- heerstrate oft ----/
- vervallen in een boete van enen ----/
- te ----; weth stellen/

WECH; WOCH; WEECH; WEEGH = sub. bedevaart.
- vita; iter; pregrinatio9 sacra;
- pélerinage;
- Pilgerfahrt;
- pilgrimage;
- peregrinación;

vpl.: C1/110.

WECH IN CUIJPERS = bedevaart naar Cyprus.
- sacra peregrinatio ad Cyprum;
- pélerinage à Chypre;
- Pilgerfahrt nach Zypern;
- pilgrimage to Cyprus;
- peregrinación a Chipre;

vpl.: C1/110.

WECH TE ST.PEETERS ENDE ST.PAUWELS TE ROOMEN = pelgrimstocht naar de H. Petrus en Paulus te Rome.
- peregrinatio sacra ad sanctos Petrum et Paulum in Roma;
- Pèlerinage aux tombeaux de St. Pierre et de St. Paul à Rome;
- Pilgerfahrt nach den H. Petrus un Paulus in Rom;
- pilgrimage to Sts. Peters's and Paul's at Rome;
- peregrinación a San Pedro y San Pablo en Roma;

vpl.: PvB 1/2; LO1/158; LO4/834.

WECH TOT FERAREN = bedevaart naar Ferrari.
- sacra peregrinatio ad Ferrari;
- pèlerinage à Ferrare;
- Pilgerfahrt nach Ferrari;
- pilgrimage to Ferrari;
- peregrinación a Ferrari;

vpl.: C1/110.

WECH TOT MILANEN = bedevaart naar Milaan.
- sacra peregrinatio ad Milaan;
- pèlerinage à Milan;
- Pilgerfahrt nach Milan;
- pilgrimage tot Milan;
- peregrinaje a Milán;

vpl.: C1/110.

WECH TOT ROOMEN = bedevaart naar Rome.
- sacra peregrinatio ad Romam;
- pèlerinage à Rome;
- Pilgerfahrt nach Rom;
- pilgrimage to Rome;
- peregrinaje a Roma;

vpl.: C1/110.

WECH TOT ST.JACOPS IN GALISSEN = bedevaart naar St. Jacobus in Gallicië.
- sacra peregrinatio ad sanctum Jacobum in Gallicia;
- pèlerinage à Saint Jacques en Galice;
- Pilgerfahrt nach H. Jacob in Gallicië;
- pilgrimage to St. Jacob in Gallicië;
- peregrinaje a Santiago en Galicia;

vpl.: C1/110.

WECH TOT STRAESBURG = bedevaart naar Straszbourg.
- sacra peregrinatio ad Straszbourg;
- pèlerinage à Strasbourg;
- Pilgerfahrt nach Straszburg;
- pilgrimage to Strasbourg;
- peregrinaje a Estrasbourgo;

vpl.: C1/110.

WECHDRAGEN ENDE VERVOEREN = taut. bederven en vervoeren.
- corrumpo III;
- nuire et transporter;
- verderben;
- corrupt;
- corromper; dañar; averiar; viciar; deteriorar;

vpl.: EE/5.

WECHDRAGHEN OFT VERSTEKEN = taut. doen verdwijnen verbergen.
- abscondere;
- emporter ou celer;
- verschwinden lassen; verstecken;
- disappear; conceal;
- 1. van dingen = borrar, esconder; 2. van mensen = hacer desaparecer esconder;

vpl.: C1/400.

WECHGELEYT ENDE ONTDREVEN = taut. weggedreven.
- depello III;
- emmener;
- wegführen;
- drive away; float away;
- llevar;

vpl.: T1/216.

WECHGELOPEN ENDE ONTCOMEN = taut. gevlucht.
- fugio III;
- échapper; s'enfuir;
- flüchten;
- flee; fly;
- escaparse; fugarse; huirse;

vpl.: T1/84.

WECHGELT Zie:
- weeghgeldt; weechgelt; wegegelt; ----; wegelt/
- weggelt; weechgelt; wegegelt; ----; wegelt/

WECHGHELT; STRAETGHELT OFT CANTZYGHELT = taut. straatbelasting; wegenbelasting.
- tributum viae; tributum viarum; paedagium vectigal;

- impôt sur les propriétés riveraines des rues; impôt sur la circulation péage;
- Straszensteuer; Wegesteuer; Steuer auf dem Gütertransport
- street-tax; road-tax; rate for carrige of things;
- impuesto sobre el empedrado; impuesto de tránsito ; peaje; arbitrio;

vpl.: ACart 2; PB/II/126; PvB 169; PB III 588; T1/125.

WECHLAGEN Zie:
- wegelaighen; weeglagen; wegelagen; weechlagen; ----/

WECHLEIJDEN Zie:
- actie tegen diegeene die der ondersteynderen onthouden ende ----/

WECHLOOPEN ENDE RUYMEN = gtaut. met stille trom vertrekken.
- partior IV sine salutatione;
- pa rtir sans dire adieu;
- ohne Sang und Klang davongehen;
- shoot the moon; take French leave;
- salir a cencerros tapados;

vpl.: T1/410.

WECHLOPEN ENDE VOIRVLUCHTICH WORDEN = taut. vluchten.
- fugio III;
- s'enfuir; s'échapper;
- fliehen;
- escape; flight;
- darse a la fuga;.escaparse; huirse; ponerse en fuga;

vpl.: T1/371.

WECHMAKEN ENDE LEGEREN = taut. legateren; vermaken.
- pecuniam alicui lego I;
- léguer; laisser par testament;
- Vermachen;
- bequeath;
- dejar por testamento; legar;

vpl.: T1/514.

WECHMEESTER Zie:
- weghmeester; ----/

WECHSTRIKEN Zie:
- weechstrijcken; ----/

WECHTGELT OFT PASSAGEGELT = taut. tolrecht.
- portorium;
- péage;
- Chausseegeld;
- toll-right;
- peaje;

vpl.: T1/125.

WECHVLATEN Zie:
- wechvlotten; wechvloten; ----/

WECHVLOTEN Zie:
- wechvlotten; ----; wechvlaten/

WECHVLOTTEN; WECHVLOTEN WECHVLATEN = vb. afdrijven; wegdrijven.
- eluo (III); defluo (III); undis auferor (III) secundo flumine deferor (III);
- être emporté par le courant; aller à la dérive;
- abtreiben;
- drive away; float; drift down the river;
- irse con la corriente; ir a la deriva+ ;

vpl.: T1/122.

WECKEMARCT Zie:
- wekemarct; wekemerckt; weecmarket; wekemarket; wekenmarct; ----; weeckmarct; wekemarckte; wekemerct/

WEDDE ENDE GAGIE = taut. loon.
- merces;
- gages et salaires;
- Lohn;
- wages and salaries;
- sueldo; jornal; paga;

vpl.: C1/163, 285; B2/210.

WEDDEBODE Zie:
- eter; eeter; kluiver; knuiver; ----/

WEDDEN; GAYGEN ENDE BESOLDINGHE = taut. loon.
- pretium;
- solde;
- Lohn;
- wage;
- sueldo; paga; salario;

vpl.: PB/II/48.

WEDDINGE = sub. borgtocht; weddenschap.
- cautio; pari;

- caution; sponsio;
- Kaution; Wette;
- guarantee; security; bet, wager;
- garantiá; aquesta;

vpl.: PvB 1/413; LO4/4.

WEDDINGHE Zie:
- obligatie ende ----/

WEDE Zie:
- weet; weedt; ----; weede; wete/

WEDEASSCHE Zie:
- wee-assche; weedassche; ----; wiedassche; weetassche/

WEDE-MAENDT; WEEIDEMAENDT WEIDMAENT; WEIMAENT; WEEMAENT = sub. juni; weidemaand.
- mensis junius;
- juin;
- der Juni, Weidemonat;
- june;
- junio;

vpl.: PB IV/49; DVB 4

WEDEMAN Zie:
- weduwer; weduware; wedewaere; weduwenaer; wedeware wedewener; wedenaer; weduare; wedueere; weduer; widewere; weduwaer; weduwen man; weduman; ----; weedman/

WEDEN Zie:
- waijen; weiden; weyden; weeden; ----/
- weijden; weijen; weyen; weyden; weeden; ----/

WEDEWAER Zie:
- weduwer; weduware; wedewaere; weduwenaer; wedeware; wedewener; ----; weduare; wedueere; weduer; widewere; weduwaer; weduwen man; weduman; wedeman; weedman/

WEDER Zie:
- vloeghs ---- vuyt leijden/
- weere; weer; ----/

WEDER GECRIJGE ENDE RECUPEREREN = taut. herkrijgen.
- recupero I;
- récupérer; recouvrer; reprendre;
- wiedererhalten;

- get back; recover; regain;
- readquireir; recobrar; recuperar;

vpl.: T1/241.

WEDER GEHAELT = teruggehaald.
- retractum;
- recherché;
- zurückgeholt;
- fetched back;
- recogido;

vpl.: LPS 64.

WEDER SCLAEN METTER VUIJST = met de vuist terugslaan.
- pugnis certare;
- frapper en retour avec le poing;
- mit der Faust zurückschlagen
- beat back with the fist;
- repeler con el puño;

vpl.: LO1/4.

WEDERCOEMPSTE; WEDERCOMSTE; WEDERCOMINGE; WEDERCOOMSTE; WEDERCOMST; WEDERCOMPSTE = sub. terugkomst.
- reditus; reditio; reversio;
- retour; rentrée;
- Zurückkunft; Rückkehr;
- comingb back; return;
- regreso; vuelta;

vpl.: T2/105, 80.

WEDERCOMINGE Zie:
- wedercoempste; wedercomste; ----; wedercoomste; wedercomst; wedercompste/

WEDERCOMPSTE Zie:
- wedercoempste; wedercomste; wedercominge; wedercoomste; wedercomst; ----/

WEDERCOMST Zie:
- wedercoempste; wedercomste; wedercominge; wedercoomste; wedercompste/

WEDERCOMSTE Zie:
- wedercoempste; ----; weder cominge; wedercoomste; wedercomst; wedercompste/

WEDERCOOMSTE Zie:
- wedercoempste; wedercomste; wedercominge; ----; wedercomst; wedercompste/

WEDERDAEN = adv. wederkerig.
- mutualiter;
- réciproquement;
- gegenseitig;
- mutual;
- mutuamente;

vpl.: PvB 1/145.

WEDERDAEN OF AFGHELEECHT = taut. ongedaan gemaakt.
- infectus factus;
- remédier aux conséquences de avorter; mettre hors d'état de nuire;
- rückgängig machen;
- undone; cancelled;
- deshacer;

vpl.: Pr. Tr. /14.

WEDERGADE Zie:
- wedergaye; ----; weergade/

WEDERGAYE = adi. soortgelijk; dergelijk; wedergade; weergade
- eiusmodi;
- semblable;
- gleichartiges (dier wedergaye = dergleichen);
- similar;
- semejante; parecido; similar;

vpl.: C3/2.

WEDERGELEVEREN; WEDERLEVEREN = vb. teruggeven.
- reddo III;
- rendre; retourner; renvoyer;
- wiedergeben; zurückgeben;
- give back; return; restore;
- devolver;

vpl.: T1/100.

WEDERGEVEN OFT RETOUR = taut. teruggave.
- reddo III;
- rendre; restituer;
- zurückgeben;
- return;
- devolución;

vpl.: PvB 1/413.

WEDERHOUDEN ENDE EXCIPIEREN = taut. tegenwerpingen maken.
- obstructiones facio III;
- faire des objections;
- Einspruch erheben;
- object;
- objetar;

vpl.: PB/III/419.

WEDERKEEREN; WEDERKEREN;

WEDERKIREN; WEDERKIEREN = vb. uitkeren; terugbetalen; vergoeden.
- rependere III; reddere III;
- dédommager; restituer;
- erstatten;
- reimburse;
- devolver; restituir; reembolsar; reintegrar; compensar;

vpl.: B1/63; C2/893.

WEDERKEEREN OFT RETOURNEREN = taut. teruggeven.
- restituo III;
- restituer;
- restituieren;
- return;
- devolver; restituir;

vpl.: LO4/240.

WEDERKEERINGEN ENDE RESTITUCIEN = taut. teruggave van goederen.
- restitutio;
- restitution; retour;
- Rückgabe;
- restitution;
- devolución; restitución+;

vpl.: T1/527.

WEDERKEREN Zie:
penningen voor de soene ghegeven ----/
- retourneren oft ----/
- wederkeeren; ----; wederkiren; wederkieren/

WEDERKIEREN Zie:
- wederkeeren; wederkeren; wederkiren; ----/

WEDERKIREN Zie:
- wederkeeren; wederkeren; ----; wederkieren/

WEDERLEGGEN; WEERLEGGEN = vb. wraken.
- improbo I; reicio III;
- récuser;
- zurückweisen;
- challenge; denounce;
- recusar;

vpl.: T2/41.

WEDERLEGGEN ENDE DEBATTEREN = taut. weerleggen, voort en tegen ener zaak bespreken.
- refuto I; disputo I;
- réfuter; démentir; débattre;
- widerleggen; debattieren;
- refute; debate; dispute;

- refuter; rebatir; debater; disputer;

vpl.: PB IV/282; C1/496.

WEDERLEGGEN ENDE IMPUGNEREN = taut. bestrijden; betwisten; weerleggen; weerstreven.
- impugno I et refuto I; repugno I; obsisto III; resto I;
- impugner; réfuter; attaquer; disputer; opposer; combattre;
- abstreiten; widerlegen; bestreiten; bekämpfen; wiederstreben;
- dispute; refute; opposition; contend with; oppose; combat;
- impugnar; refutar;

vpl.: T1/394; BVB 15; T1/552; C1/294.

WEDERLEGGEN ENDE REDARGUEREN = taut. logenstraffen; weerleggen.
- rederguo III;
- démenter; rédarguer; réfuter;
- widerleg-en;
- refute;
- redargüir; refutar; confutar; desmenter;

vpl.: T1/65; T2/107.

WEDERLEGGINGE ENDE EXCEPCIEN = taut. tegenwerping; tegenspraak in rechte.
- refutatio et exceptio;
- objection et exception;
- legale Widerlegung;
- objection;
- opugnación y excepción;

vpl.: T1/282.

WEDERLEGGINGHE Zie:
- wederlegginge; ----/

WEDERLEIJT Zie:
- sufficientelijck ----/

WEDERLEVEREN Zie:
- wedergeleveren; ----/

WEDERMAN Zie:
- wederpartije; wederpartie; weerpartie; wederpaertie; ----/
- wedersaecke; wedersake; wedersaec; ----; weerman/

WEDEROM STELLEN ENDE RESTAUREREN = taut. herstellen.
- reparo I;

- restaurer; réparer;
- wiederherstellen;
- repair;
- restaurar; reponer;

vpl.: PB/II/345.

WEDEROMGEVINGE Zie:
- actie van ----/

WEDEROMGEVINGE ENDE RESTITUTIE = taut. teruggave.
- redhibitio;
- restitution;
- Rückgabe;
- restitution;
- restitución;

vpl.: BVB 102.

WEDEROMME NEMEN ENDE VENDICEREN = terug eisen; terugnemen.
- rem sibi asserere; resumere;
- revendiquer; reprendre;
- zurückfordern; zurücknehmen;
- reclaim; take back;
- vindicar; reinvindicar;

vpl.: PB/II/357.

WEDEROMSTELLEN Zie:
- restaureren ende ----/

WEDERPAERT Zie:
- weerder paertije; wederpart; ----; wederpert/

WEDERPAERTIE Zie:
- wederpartije; wederpartie; weerpartie; ----; wederman/

WEDERPART Zie:
- weerder paertije; ----; wederpaert; wederpert/

WEDERPARTIE Zie:
- wederpartije; ----; weerpartie; wederpaertie; wederman/

WEDERPARTIJE; WEDERPARTIE; WEERPARTIE; WEDERPAERTIE; WEDERMAN; = sub. tegenpartij.
- pars adversa; adversarius; iste (isti);
- partie adverse; adversaire; opposant;
- Gegenpartei; Gegner;
- adversary; opponent;
- adversario; contrincante; antagonista; parte contraria;

opositor; contrario;
vpl.: T2/114; C1/176; PvB1/122, 130; PvB 5/150.

WEDERPARTIJE ENDE VERWEERDER = taut. gedaagde.
- in iudicium vocatus;
- défendeur;
- Beklagte(r);
- defendant;
- citado; demandado; emplazado;

vpl.: T1/633.

WEDERPERT Zie:
- weerder paertije; wederpart wederpaert; ----/

WEDERRIBBE; WEERDRIBBE; WERDERIBBE; WEERDTRIBBENS VOUTE = sub. plee; sekreet.
- privatum;
- lieu d'aisance; privé; vont;
- Abort; heimliches Gemach;
- privy; lavatory;
- retrete;

vpl.: LO3/410; LO5/52, 132.

WEDERROEPELIJC OFT QUAET = taut. ongeldig.
- irritus;
- nul ... non valable .... invalide;
- ungültig;
- invalid;
- nulo; inválido; sin valor;

vpl.: T1/517.

WEDERROEPELYCK ENDE REVOCABEL = taut. herroepbaar.
- revocabilis;
- révocable;
- widerrufbar;
- revocable;
- revocable;

vpl.: PB/II/300.

WEDERROEPEN Zie:
- actie van ---- dat in frauden gedaen is/
- ontseggen oft ----/
- remissien ende ----/

WEDERROEPEN ENDE ADYMEREN = taut. afnemen; ontnemen.
- adimo III;
- prendre;
- abnehmen;
- take away;

- quitar

vpl.: T1/624.

WEDERROEPEN ENDE CASSEREN = herroepen en vernietigen.
- revocare et cassare;
- révoquer et casser;
- widerrufen und vernichten;
- revoke and nullify;
- revocar y anular;

vpl.: LOV/380; T1/594.

WEDERROEPEN ENDE REVOCEREN, WEDERSPREECKEN = taut. tegenspreken; weerspreken; wederroepen; herroepen; intrekken.
- contradico III; revoco I; retracto I; rescindo III testamentum;
- réfuter; révoquer; rétirer;
- widerrufen;
- contradict; recall; revoke; retract; repeal;
- revocar; refutar; confutar; retractar; anular;

vpl.: B2/141; T1/285; BVB 86; C4/6; LO3/512, 522, 379, C2/1030; B1/82; C2/897; T1/203, 480, 174; T2/126; PvB 1/300.

WEDERROEPEN OFT ONTSEGGEN = taut. herroepen.
- recoco I;
- rétracter; révoquer;
- widerrufen;
- revoke;
- retractar; revocar;

vpl.: T1/56.

WEDERROEPINGHE ENDE REVOCATIE = taut. herroeping.
- evocatio;
- révocation;
- Widerrufung;
- revoke;
- revocación;

vpl.: PB/II/341.

WEDERSAEC Zie:
- wedersaecke; wedersake; ----; wederman; weerman/

WEDERSAECKE; WEDERSAKE WEDERSAEC; WEDERMAN; WEERMAN = sub. tegenstander.

- adversarius;
- adversaire;
- Gegner;
- opponent;
- adversario;

vpl.: PvB 1/97.

WEDERSAKE Zie:
- wedersaecke; ----; wedersaec; wederman; weerman/

WEDERSCHRIFT OFT DOBBELE = taut. duplicaat; afschrift.
- exemplum;
- double;
- Duplikat;
- duplicate;
- duplicado; copia;

vpl.: LO6/172.

WEDERSEEGHDEN WAPENEN = verboden wapens.
- arma vetata;
- armes prohibées;
- untersagte Waffen;
- prohibited weapons;
- armas prohibidas;

vpl.: 330/Ca2.

WEDERSEGGEN Zie:
- contradictie oft ----/
- enich ----/
- sonder ----/
- sonder enich ----/

WEDERSEGGEN; WEDERSEGGINGE = sub. tegenstand; verzet; tegenspraak.
- nullo resistente (zonder wederseggen); contradictio; responsio;
- résistance; opposition;
- widerspruch;
- oppose; contradict;
- resistencia; oposición;

vpl.: ACart 7.

WEDERSEGGER = sub. weigeraar.
- recusator;
- refusant;
- Verweigerer;
- refuser;
- refractario;

vpl.: LOV/408.

WEDERSEGGINGE Zie:
- wederseggen; ----/

WEDERSIDE Zie:
- wedersijts; wederzijts; ----/

WEDERSIJTS; WERDERZIJTS; WEDERSIDE = conj. wederzijds; van beide kanten.
- mutuo; invicem;
- mutuellement; réciproquement;
- gegenseitig; beiderseitig;
- mutually;
- mutuamente; recíprocamente

vpl.: DVB 17.

WEDERSLAEGEN ENDE SLAGEN = taut. opbiedingen (bij openbare verkoop)
- licitationes (ad venditionem publicam);
- enchères (à une vente publique);
- Ueberbietungen;
- bids (at an auction);
- pujas;

vpl.: v.d.V/59; C2/893; B 1.

WEDERS PANNICHEYT Zie:
- obstinaetheyt ende ----/

WEDERSPANNIGE = sub. tegen strever.
- opponens;
- esprit rebelle;
- Widerstreber;
- recalcitrant;
- recalcitrante;

vpl.: C1/692.

WEDERSPANNINGHE OFT VYANDEN = taut. opstandelingen.
- rebelles;
- rebelles; révoltés;
- Rebelle;
- rebels;
- rebelde; amotinador; sedicioso; insurgente; alzado;

vpl.: PB/III/420.

WEDERSPENICH Zie:
- wederspennich; wederspannich; wederspanich; ----/

WEDERSPENICHEIT Zie:
- wederspenicheyt; wederspennicheit; wederspannicheit; wederspanicheit; ----/

WEDERSPENICHEYT; WEDERSPENNICHEIT; WEDERSPANNICHEIT; WEDERSPANICHEIT; WEDERSPENICHEIT

= sub. weerspannigheid.
- contumacia;
- rébellion;
- Widersetzlichkeit;
- recalcitrance;
- rebeldía;

vpl.: PvB 1/189.

WEDERSPENNICH; WEDERSPANNICH; WEDERSPANICH; WEDERSPENICH = adi. weerspannig.
- contumax;
- rebelle;
- widersätzlich;
- recalcitrant;
- rebelde; sedicioso; renitente; recalcitrante; reacio;

vpl.: T2/122.

WEDERSPENNICH ENDE OVERDADICH = taut. gewelddadig; misdadig.
- contumax; violentus; atrox;
- récalcitrant; rebelle; criminel;
- Aggressiv; Widerspenstig; Verbrecherig; frevelhaft;
- violent; in default; wanting; criminal;
- recalcitrante; rebelde; sedicioso; renitente; criminal; delincuente; reo; malvado;

vpl.: T1/212, 328; LDS 46.

WEDERSPENNICHEIJD Zie:
- pertinacien ende ----/

WEDERSPENNICHEIT Zie:
- wederspenicheyt; ----; wederspannicheit; wederspanicheit; wederspenicheit/

WEDERSPENNICHEYD Zie:
- ongehoirsaemheyd ende ----/

WEDERSPREECKEN ENDE REVOCEREN , WEDERROEPEN = taut. tegenspreken; weerspreken; wederroepen; herroepen; intrekken.
- contradico III; revoco I; retracto I; rescindo III; (testamentum);
- réfuter; révoquer; rétirer;
- widerrufen;
- contradict; recall; revoke; retract; repeal;
- revocar; refutar; confutar; retractar; anular;

vpl.: B2/141; T1/285; BVB 86; C4/6; LO3/512, 522,

379; C2/1030; B1/82; C2/897; T1/203, 174; T2/126.

WEDERSPREKEN Zie:
- geaccordeert, gebatteert ende ----/

WEDERSPREKEN; SONDER ABOLCH OFT INDIGNATIE = taut. zonder tegenbevel.
- sine revocatione;
- sans contrordre;
- ohne Gegenbefehl;
- without counter-order;
- sin contraorden;

vpl.: PB/IV/381.

WEDERSPREKINGEN Zie:
- contradictie oft ----/

WEDERSPROKEN Zie:
- gebatteert ----/

WEDERSTAEN Zie:
- gewout met gewonde ----/

WEDERSTAEN; WEDERSTANDEN = vb. weigeren.
- recuso I;
- refuser;
- weigern;
- refuse;
- rehusar;

vpl.: B2/15; C2/1030.

WEDERSTAEN ENDE CRENCKEN = weerstaan en schade toebrengen.
- resisto III et detrimentum facio III;
- résister et endommager; faire du tort à; porter préjudice à;
- widerstehen und Schaden zufügen;
- resist and do harm;
- resistir y perjudicar;

vpl.: PB/III/322.

WEDERSTAEN ENDE RESISTEREN = taut. weerstaan.
- resisto III;
- résister;
- widerstehen;
- resist;
- resistir à;

vpl.: PB/II/308, 363.

WEDERSTAENDE ENDE BELETTENDE = taut. belemmerende.
- impedio IV;

- empêcher; onstruar;
- hemmen; hindern;
- hinder; impede; obstruct;
- dificultar; estorbar; impedir; obstruir; vedar;

vpl.: T1/79.

WEDERSTANDEN Zie:
- wederstaen; ----/

WEDERSTELLINGE OFT SETTINGE IN DEN VORSTEN STAET = taut. herstel van vroegere toestand.
- restitutio conditionis prioris;
- réintégration;
- Wiederherstellung des früheren Zustandes;
- redintegration; reparation in earlier condition;
- reintegración;

vpl.: T1/572.

WEDERSTOETEN Zie:
- wederstooten; wederstoten; ----/

WEDERSTOOT OFT OPPOSITIE = taut. tegenkanting; verzet.
- oppositio;
- opposition; résistance;
- Widerstand;
- resistance;
- oposición; resistencia; contrariedad;

vpl.: PB/III/324.

WEDERSTOOTEN; WEDERSTOTEN; WEDERSTOETEN = vb. 1. afbrengen (van een voornemen) 2. verstoten.
- 1. dissuadere; 2. eiceo III expello III;
- 1. dissuader quelqu'un; 2. rejeter; repousser;
- 1. abbringen 2; ablehnen; zurückweisen;
- 1. dissuade; 2. reject;
- 1. apartarle a uno de su propósito; 2. repelar; rechazar; recusar;

vpl.: PB/II/221. T2/236.

WEDERSTOTEN Zie:
- wederstooten; ----; wederstoeten/

WEDERTALE Zie:
- na tale ende ----/

WEDERTICHT Zie:
- ticht ende ----/

WEDERTICHT DOEN OFTE RECONVENIEREN = taut.

tegeneis instellen.
- reconvenio IV;
- reconvenir;
- Gegenforderung durchführen, einer Klage mit einer Gegenklage beantworten;
- institute a caunter-claim; reply a claim with a counter claim;
- reconvenir, ponder una demanda en reconvención;

vpl.: LO4/634; LO5/14.

WEDERTICHT(E) OFT RECONVENTIE = taut. tegeneis; tegenvordering.
- reconventio;
- reconvention;
- Gegenforderung; Widerklage;
- counter-claim;
- reconvención;

vpl.: LO4/80, 630, 366; LO6/414, 126.

WEDERTICHTEN; WEDERTICHTIGEN = vb. tegenbeschuldigen.
- accuso I contra;
- reconvenir faire une reconvention;
- gegenbeschuldigen;
- counter-charge;
- contraacusación;

vpl.: C1/685.

WEDERTICHTEN OFT RECONVENIEREN = een tegeneis instellen taut.
- reconvenire; accuso I contra;
- reconvenir; faire une reconvention;
- eine Widerklage erheben; gegenbeschuldigen;
- put in a counter-claim; counter-charge;
- reconvenir; contra-accusación;

vpl.: LO6/414; C1/685.

WEDERTICHTIGEN Zie:
- wedertichten; ----/

WEDERWEERDICHEYT ENDE REBELLICHEYT = sub. taut. opstandigheid.
- rebellio;
- révolte; mutinerie;
- Aufsässigkeit;
- mutinousness;
- rebeldía;

vpl.: PB/III/396.

WEDERZIJTS Zie:

- wedersijts ----/

WEDESTOEL Zie:
- weduwelyckenstoell; weduwestoel; weduwenstoel; wedustoel; ----; weduwelijckenstoel/

WEDEUWE, DOUAIGERE; WEDEWE; WEDUWERSE; WEDEWERSE; WEDUE; WEDUWE; WEDEWI; WEEDWI; WEEDWIE; WEDUWI; WEDUWIJ; WEDUWIE; WEDUWEDE; WEDEWEDE; WEUWE; WEDEVROUWE = sub. weduwe.
- vidua;
- veuve;
- Witwe;
- widow;
- vinda;

vpl.: PvB 1/479; Ca2/22; T1/215, 474, 537.

WEDEVROUWE Zie:
- wedeuwe; douaigere; wedewe; weduwerse; wedewerse; wedue; weduwe; wedewi; weedwi; weedwie; weduwede; wedewede; weuwe; ----/

WEDEWAERE Zie:
- weduwer; weduware; ----; weduwenaer; wedeware; wedewener; wedenaer; weduare; wedueere; weduer; widewere; weduwaer; weduwenman; weduman; wedeman; weedman/

WEDEWARE Zie:
- weduwer; weduware; wedewaere; weduwenaer; ----; wedewener; wedenaer; weduare; wedueere; weduer; widewere; weduwaer; weduwenman; weduman; wedeman; weedman/

WEDEWE Zie:
- wedeuwe; douaigere; ----; weduwerse; wedewerse; wedue; weduwe; wedewi; weedwi; weedwie; weduwij; weduwie; weduwede; wedewede; weuwe; wedevrouwe/

WEDEWEDE Zie:
- wedeuwe; douaigere; wedewe; weduwerse; wedewerse; wedue; weduwe; wedewi ; weedwi; weedwie; weduwi; weduwij; weduwie; weduwede; ----; weuwe; wedevrouwe/

WEDEWENER Zie:
- weduwer; weduware; wedewaere; weduwenaer; wedeware; ----; wedenaer; weduare; wedueere; weduer; widewere; weduwaer; weduwenman; weduman; wedeman; weedman/

WEDEWERSE Zie:
- wedeuwe; douaigere; wedewe; weduwerse; ----;wedue; weduwe; wedewi; weedwi; weedwie; weduwi; weduwij; weduwie; weduwede; wedewede; weuwe; wedevrouwe/

WEDEWI Zie:
- wedeuwe; douaigere; wedewe; weduwerse; wedewerse; wedue; weduwe; ----; weedwi; weedwie; weduwi; weduwij; weduwie; weduwede; wedewede; weuwe; wedevrouwe/

WEDS Zie:
- te ---- setten/

WEDTBERDEKEN; WETBERDEKEN; WETBERT = sub. wetplankje.
- asser cultris acuendis inserviens; tabella in qua acuitur; tabula ad acuendos cultros;
- planche à repasser; planche à aiguiser les conteaux;
- Brettchen zu wetzen; Sch Schleiff-, Messerbrett;
- whet-board; knife-board; knife sharpen plank;
- mesa de afilar; tablero para afilar euchillos;

vpl.: C1/430; LO3/174; LO5/398.

WEDTBOETE; WETBOETE = sub. boete door het gerecht opgelegd.
- emenda iudicii;
- amende de justice;
- gerichtliche Geldstrafe;
- court-fine;
- multa impuesta por el tribunal;

vpl.: LO6/548.

WEDUARE Zie:
- weduwer; weduware; wedewaere; weduwenaer; wede-

ware; wedewener; wedenaer; ----; weduere; weduer; widewere; weduwaer; weduwenman; weduman; wedeman; weedman/

WEDUE Zie:
- wedeuwe; douaigere; wedewe; weduwerse; wedewerse; ----; weduwe; wedewi; weedwi; weedwie; weduwi; weduwij; weduwie; weduwede; wedewede; weuwe; wedevrouwe/

WEDUEERE Zie:
- weduwer; weduware; wedewaere; weduwenaer; wedeware; wedewener; wedenaer; weduare; ----; weduer; widewere; weduwaer; weduwenman; weduman; wedeman; weedman/

WEDUER Zie:
- weduwer; weduware; wedewaere; weduwenaer; wedeware; wedewener; wedenaer; weduare; weduere; ----; widewere; weduwaer; weduwenman; weduman; wedeman; weedman/

WEDUMAN Zie:
- weduwer; weduware; wedewaere; weduwenaer; wedeware; wedewener; wedenaer; weduare; weduere; weduer; widewere; weduwaer; weduweman; ----; wedeman; weedman/

WEDUSTOEL Zie:
- in sinen ----/
- wedestoel; ----; weduwelijcken stoel/
- weduwelyckenstoell; weduwestoel; weduwenstoel; ----; wedestoel; weduwelijckenstoel/

WEDUWAER Zie:
- weduwer; weduware; wedewaere; weduwenaer; wedeware; wedewener; wedenaer; weduare; weduere; weduer; widewere; ----; weduwenman; weduman; wedeman; weedman/

WEDUWARE Zie:
- weduwer ----; wedewaere; weduwenaer; - wedeware;

wedewener; wedenaer; weduare; weduere; weduer; widewere; weduwaer; weduwenman; weduman; wedeman; weedman/

WEDUWE Zie:
- bedruckte ----/

WEDUWELIJCKEN Zie:
- staende den ---- stoel/

WEDUWELIJCKENSTOEL Zie:
- weduwelyckenstoell; weduwestoel; weduwenstoel; wedestoel; ----/

WEDUWELYCKEN STOEL(L); WEDUWESTOEL; WEDUWENSTOEL; WEDUSTOEL; WEDESTOEL; WEDUWELIJCKEN STOEL = weduwenstaet.
- status vidualis; status viduae; viduitas;
- viduité; veuvage; en état de veuvage;
- Witwenstand; Witwenschaft;
- widowhood;
- estado de viudo (a) viudedad;

vpl.: LO6/44; Ce 2/14; Br.Pr Fr. 8; vdV 83; B1; C2/897, 932; C1/329.

WEDUWENAER Zie:
- weduwer; weduware; wedewaere; ----; wedeware; wedewener; wedenaer; weduare; weduere; weduer widewere; weduwaer; weduwenman; weduman; wedeman; weedman/

WEDUWENMAN Zie:
- weduwer; weduware; wedewaere; weduwenaer; wedeware; wedewener; wedenaer; weduare; weduere; weduer; widewere; weduwaer; ----; weduman; wedeman; weedman/

WEDUWENSTOEL Zie:
- weduwelyckenstoell; weduwestoel; ----; wedustoel; wedestoel; weduwelijckenstoel/

WEDUWER; WEDUWARE; WEDEWAERE; WEDUWENAER; WEDEWARE; WEDEWENER; WEDENAER; WEDUARE; WEDUEERE; WEDUER; WIDEWERE; WEDUWAER;

WEDUWENMAN; WEDUMAN; WEDEMAN; WEEDMAN = sub. weduwnaar.
- viduus;
- veuf;
- Witwer;
- widower;
- viudo;

vpl.: LOV/62; Ca2/483, 326, 22; C1/446, 288, 621, 757.

WEDUWE Zie:
- wedeuwe; douaigere; wedewe; weduwerse; wedewerse; wedue; ---- wedewi; weedwi; weedwie; weduwi; weduwij; weduwie; weduwede; wedewede; weuwe; wedevrouwe/

WEDUWEDE Zie:
- wedeuwe; douaigere; wedewe; wduwerse; wedewerse; wedue; weduwe; wedewi; weedwi; weedwie; weduwi; weduwij; weduwie; ----; wedewede; weuwe; wedevrouwe/

WEDUWERSE Zie:
- wedeuwe; douaigere; wedewe; ----; wedewerse; wedue; weduwe; wedewi; weedwi; weedwie; weduwi; weduwij; weduwie; weduwede; wedewede; weuwe; wedevrouwe/

WEDUWESTOEL Zie:
- weduwelyckenstoell; ----; weduwenstoel; wedustoel; wedestoel; weduwelijckenstoel/

WEDUWI Zie:
- wedeuwe; douaigere; wedewe; weduwerse; wedewerse; wedue; weduwe; wedewi; weedwi; weedwie; ----; weduwij; weduwie; weduwere; wedewede; weuwe; wedevrouwe/

WEDUWIE Zie:
- wedeuwe; douaigere; wedewe; weduwerse; wedewerse; wedue; weduwe; wedewi; weedwi; weedwie; weduwi; weduwij; ----; weduwede; wedewede; weuwe; wedevrouwe/

WEDUWIJ Zie:
- wedeuwe; douaigere; wedewe; weduwerse; wedewerse; wedue; weduwe; wedewi; weedwi; weedwie; weduwi; ----; weduwie; weduwede; wedewede; weuwe; wedevrouwe/

WEE DOEN ENDE QUETSEN = taut. verwonden.
- vulnero I;
- blesser;
- verwunden;
- injure; wound;
- herir; lesionar;

vpl.: T1/206.

WEE-ASSCHE; WEEDASSCHE; WEDEASSHE; WIEDASSCHE; WEETASSCHE = sub. pootar; loogzout.
- cinis;
- sel de lessive;
- Laugensalz;
- woad-ashes;
- álcali;

vpl.: PB III 360.

WEEC-BERT = weekhout; zacht hout.
- lignum molle;
- bois mou; bois tendre;
- weiches Holz;
- soft timber;
- madera blanda;

vpl.: PvB 1/361.

WEECH Zie:
- wech; woch; ----; weegh/

WEECHGELT Zie:
- weggelt; ----; wegegelt; wechgelt; wegelt/

WEECHHOLT Zie:
- weeckholt; weeckhoudt; weekhout; ----; weickholt/

WEECHLAGEN Zie:
- wegelaighen; weeglagen; wegelagen; ----; wechlagen/

WEECHSTRIJCKEN; WECHSTRIKEN = vb. weglopen.
- fugio III; se abstineo III; se amoveo II;
- s'enfuir;
- ausreiszen; davonlaufen; fortlaufen;
- make off; run away off;
- escaparse; huirse; irse; marcharse; separarse/;

vpl.: T1/147.

WEECKELYCK; WEKELIJCS = per week.

- singulis hebdomadibus;
- par semaine;
- wöchentlich;
- weekly;
- semanalmente; cada semana; todas las semanas;

vpl.: PB/III/328.

WEECKEN Zie:
- opgaende boomen van ---- houte/

WEECKESIECKTE OFT PESTE = taut. pest.
- pestilentia;
- la peste;
- Pest;
- plague;
- peste; pestilencia;

vpl.: PB/III/273.

WEECKHOLT; WEECKHOUDT; WEEKHOUT; WEECHHOLT; WEICKHOLT = sub. jong groen hout; zacht hout.
- novella; viridia ligna; virentia; lignum molle (virideus recens);
- bois jeune et vert; bois tendre; bois vert; bois mou;
- junges grünes (weiches) Holz;
- young green wood; soft wood;
- madera joven y verde;

vpl.: BVB 175; ACart 61; PB II 117; LPS 99.

WEECKHOUDT Zie:
- weeckholt; ----; weekhout; weechholt; weickholt/

WEECKMARCT Zie:
- wekemarct; wekemerckt; weecmarket; wekemarket; wekenmarct; weckenmarct; ----; wekemarcte; wekemerct

WEECMARKET Zie:
- wekemarct; wekemerckt; ----; wekemarket; wekenmarct weckemarct; weeckemarct; wekemarcte; wekemerct/

WEED OFT PASTEL = sub. taut verfstof.
- vitrum;
- substance colorante;
- Farbstoff;
- dye-stuff;
- substancias colorantes; tintas;

vpl.: PB/III/217.

WEEDASSCHE Zie:

- wee-assche; ----; wede-assche; wiedassche; weet-assche/

WEEDE Zie:
- weet; weedt; wede; ----; wete/

WEEDEN Zie:
- waijen; weiden; weyden; ----; weden/
- weijden; weijen; weyen; weyden; ----; weden/

WEEDER Zie:
- wijndachtigen ----/

WEEDMAN Zie:
- weduwer; weduware; wedewaere; weduwenaer; wedewer; wedewener; wedenaer; weduare; wedueere; weduer; widewere; weduwaer weduwenman; weduman; wedeman; ----/

WEEDT Zie:
- weet; ----; wede; weede; wete/

WEEDWI Zie:
- wedeuwe; douaigere; wedewe; weduwerse; wedewerse; wedue; weduwe; wedewi; ---- weedwie; weduwi; weduwij; weduwie; weduwede; wedewede; weuwe; wedevrouwe/

WEEDWIE Zie:
- wedeuwe; douaigere; wedewe; weduwerse; wedewerse; wedue; weduwe; wedewi; weedwi; ----; weduwi; weduwij; weduwie; weduwede; wedewede; weuwe; wedevrouwe/

WEEFCAEMER; WEEFCAMER; WEEFCAMERE = sub. rechtbank uitsluitend voor wevers.
- judicium textorum;
- tribunal spécial pour tisserands;
- Gericht ausschlieszlich für Weber;
- court only for weavers;
- tribunal exclusivemente para te jedores;

vpl.: C1/1.

WEEFCAMER Zie:

- weefcaemer; ----; weefcamere/

WEEFCAMERE Zie:
- weefcaemer; weefcamer; ----/

WEEGEN Zie:
- van 'shooffs ----/
- van s'Heeren ----/

WEEGH Zie:
- wech; woch; weech; ----/

WEEGHGELDT; WEECHGELT; WEGEGELT; E WECHGELT; WEGELT = sub. belasting op waren die op de stadswaag , moesten ter weging gebracht worden.
- pretium ponderationis;
- tonlie u;
- Steuer auf Waren die auf der Stadtwaage zum wiegen gebracht sollen;
- tax on goods to be brought to the town weiging-house for weighing;
- impuestos sobre articulos que deben ser pesados en el peso de la ciudad;

vpl.: C1/148.

WEECHGELT Zie:
- weeghgeldt; ----; wegegelt; wechgelt; wegelt/

WEEGHGELT AEN DE LOVENSCHE POORTE = wegentol geheven bij de Leuvense stadspoort
- portorium exactum in porta Lovanien;
- impôt de circulation levé à la porte de Louvain;
- Wegenzoll geheben bei dem Löwensen Stadttor;
- toll imposed upon at the town's gate of Louvain;
- derecho de paso cabrado cerca de puerta de la ciudad de Lovaina;

vpl.: Cr2/1339.

WEEGHLAGINGE; WEGELAGE; WEGELAGINGE = sub. hinderlaag.
- insidiae;
- dresser une embuscade;
- Versteck; Hinterhalt;
- ambush;
- emboscada; celada; asechanza;

vpl.: B1/143.

WEEGHSCHALE Zie:
- balance metter schalen oft ----/

WEEGLAGEN Zie:
- wegelaighen; ----; wegelagen; weechlagen; wechlagen/

WEEGLAGERIJE; WEGELAGINGE = sub. hinderlaagleggging.
- positio insidiarum; structura insideas;
- dresser une embuscade;
- sich in Hinterhalt legen;
- ambuscade;
- ponerse en emboscada; ponerse en acecho;

vpl.: B1/143.

WEEGLAGINGE Zie:
- bij ----/

WEEKEN Zie:
- weycken; weken; ----; weiken; wieken/

WEEKHOUT Zie:
- weeckholt; weeckhoudt; ----; weechholt; weickholt/

WEEL Zie:
- gherichtelijcke ----/
- wael; wel; wale; wal; wail; wele; ----; wole/

WEEMAENT Zie:
- wedemaent; weidemaent; wiedmaent; weimaent; ----/

WEENS VANDAER = waar vandaan.
- inde;
- d'où;
- woher; wovondannen;
- from where;
- de donde;

vpl.: C3/42.

WEER Zie:
- weere; ----; weder/
- weere; ----; were; ware; werre/

WEER ENDE RAM = taut. ram (mannelijk schaap)

- aries;
- bélier;
- Widder;
- ram;
- carnero padre; morueco;

vpl.: PB2/35.

WEER ENDE WARAND = bescherming en waarborg.
- custodia et cautio;
- protection et caution;
- Schutz und Kaution;
- protection and security;
- protección y garantiá;

vpl.: B2/15.

WEERCDACH Zie:
- werckendach; wercdach; ----; werkendach; werkeldach; warkeldach; workeldach; wulkeldach; werkendedach/

WEERD Zie:
- uyttapper; utetapper; uuttapper; tavenier; tavernier; tavenier; ----; weert; weirdt; werd; wert; weirt; wiert; waerd; waert/

WEERD OFTH HERBERCIER = = taut. waard; herbergier.
- caupo; hospes; dominas taberna;
- hôtelier; cabaretier; aubergiste; hôte; patron;
- Wirt;
- inn-keeper; publican;
- fondista; posadero; ventero; mesonero; tabernero;

vpl.: C1/3; ASO 19; BVB 161; DKB 55; DVB 103; T1/469.

WEERDE ENDE ESTIMACIE = taut. waarde.
- valor; pretium;
- prix; valeur;
- Wert;
- value;
- precio; valor;

vpl.: T1/306; C1/7.

WEERDE OFT EFFICACIE = taut. waarde; doeltreffendheid; effect; uitwerking; werkzaamheid
- efficacitas; actio; opus; labor;
- efficacité; effet; valeur;
- Wert; Zweckmässigkeit; Wirksamkeit;
- effectiveness; value; effect;

- eficacia; valor; efecto;

vpl.: T1/20, 56.

WEERDE OFT QUALITEIJT = waarde of kwaliteit.
- valor aut qualitas;
- valeur ou qualité;
- Wert oder Qualität;
- value and quality;
- valor o calidad;

vpl.: T1/404.

WEERDE OFT VALUACIE = taut. waarde.
- valor;
- prix; valeur;
- Wert;
- value;
- precio; valía; valor;

vpl.: T1/464.

WEERDEN Zie:
- cracht ----/
- equipolent in der ----/
- geender ----/
- penninck ----/
- van ---- ende valeur; /
- van egeender ----/
- van geender ----/
- van ---- ende vast; stevig ende vast; gestevich ende vast stevig; vast, stevig ende van weirden; vast, stevig en onverbreekelijk van weerden/
- van ---- goet ende vast/
- van ---- houden/
- van ---- van weviden/
- vast, stevig en van -----/
- verzeekernissen van ----/
- van niente ende van geender ----/
- valeur noch ----/

WEERDEN NOCH VALEUR = taut. waarde.
- valor;
- valeur;
- Wert;
- value;
- valor;

vpl.: PvB 1/189.

WEERDER LEGGEN OFT REPROCHIEREN = taut. wraken.
- repudio 1;
- reprocher;
- widerlegen;
- reproach;
- refutar; confutar; rebatir; desapoyer;

vpl.: LO6/598.

WEERDER PAERTIJE; WEDER-PART; WEDERPAERT; WEDER-PERT = tegenpartij.
- pars adversaria;
- partie adverse;
- Gegenpartei;
- adversary;
- adversario; contrincante;

vpl.: LO6/524.

WEERDERE; WERDER; WAER-DER = sub. waarde; handgeld; handgift.
- arrha;
- arrhes;
- Handgeld;
- earnest-money;
- arras;

vpl.:

WEERDEREN Zie:
- waerderene; werderen; wairderen; waerderen; ----; werdiren; werdieren/

WEERDEREN; WERDEREN; WAERDEREN = vb. schatten.
- aestimo I;
- estimer;
- schätzen;
- value;
- evaluar; tasar; estimar;

vpl.: LO3/576.

WEERDERINGE Zie:
- weerdinge; ----; werdinge; waerdinge/

WEERDERINGE ENDE ESTIMATIE = taut. schatting.
- aestimatio;
- estimation;
- Schätzung;
- estimation;
- estimación; tasación; evaluación;

vpl.: PvB 1/345; LO3/578.

WEERDERSPENNICH; WEERDER-SPENNIGHEN JONGHERS = weerspann ige minderjarigen.
- minores natu seditiosi;
- mineurs qui sont rebelles;
- widerspenstige Minderjährigen;
- rebellious youth;
- jóvenes rebeldes; jóvenes recalcitrantes;

vpl.: LO6/606.

WEERDERSPENNIGHEN Zie:
- weerderspennich; ----- jonghers/

WEERDICHEYT; WERDICHEIT; WAERDICHEIT; WEERDICHEIT; WARDICHEIT; WERICHEIT; WERDICHEDE = sub. waardigheid.
- amplitudo; decus; dignitas;
- dignité;
- Würde;
- dignity;
- dignidad;

vpl.: T1/6, 69; T2/112.

WEERDICHEIT Zie:
- weerdicheyt; weerdicheit; werdicheit; waerdicheit; ----; wardicheit; wericheit; werdichede/

WEERDIJN Zie:
- waerdeyne; waardeerder; waerdein; werdein; ----; wairdein; wardein; waer-dijn/

WEERDIJNS Zie:
- wardeijns; waerdeijns; wairdeins; wardeins; werdeins; ----; waerdijns; wardeyns/

WEERDINGE; WEERDERINGE; WERDINGE; WAERDINGE = sub. schatting.
- aestimatio;
- estimation;
- Schätzung;
- valuation;
- tasación; evaluación; estimación;

vpl.: LO3/578.

WEERDRIBBE OFTE VOUTE Zie:
- werderibbe; ----; weerdt-ribbens; waerderobe; wairderobe; waertrobe; wairtrobe; waerderobbe; waerderebbe; waerderebe; waerderibbe; waerderuebe; waerdereube; waerderoebe; waerderubbe; waerderib; waerderob/

WEERDRIBBE Zie:
- wederribbe; ----; werde-ribbe; weerdtribbens; voute/

WEERDTRIBBENS Zie:
- werderibbe; weerdribbe; ----; waerderobe; wairde-robe; waertrobe; wairtrobe;

waerderobbe; waerderebbe;
waerderebe; waerderibbe;
waerderuebe; waerdereube;
waerderoebe; waerderubbe;
waerderib; waerderob/

WEERDTRIBBENS Zie:
- wederribbe; weerdribbe;
werderibbe; ----; voute/

WEERDT Zie:
- pachter oft ---- van de vischmijne/

WEERDT OFT PATROON = taut. waard.
- caupo;
- aubergiste;
- Wirt;
- innkeeper;
- fondista; posadero;

vpl.: PB/II/243.

WEERDTSCHAP OFT INNEGELDT = taut. u inningsgeld.
- pecunia exactionis;
- encaissement d'argent;
- Einziehungsgeld;
- collectioncharges;
- gastos de carbo (= inningskosten);

vpl.: PvB 6/161.

WEERE Zie:
- metten live ter ---- setten/

WEERE; WEER; WERE; WARE; WERRE = sub. verweer; verdediging in rechte.
- defensio; patrocinium; custodia;
- défense;
- Verteidigung;
- defence; resistance;
- defensa;

vpl.: T1/18; T2/9.

WEERE; WEER; WEDER = hom. sub. ram; hamel.
- aries;
- bélier;
- Widder;
- ram;
- carnero padre; morueco;

vpl.: Cr2/969.

WEERE ENDE DEFENTIE = taut. verweer.
- defensio;
- défence;
- Widerstand;
- defence;
- excepción y defensa;

vpl.: C2/857.

WEEREN Zie:
- mineurs ende ----/
- quade doove ---- oft gaten/

WEEREN = vb. worden.
- fieri;
- être;
- werden;
- to be;
- ser;

vpl.: PvB 6/7.

WEEREN; WAREN; WAEREN; WARREN; WEREN = sub. pl. koopwaren.
- mercimonium;m erx;
- marchandise;
- Kaufwar;
- commodity; merchandise;
- mercaderia; mercancia;

vpl.: T1/410.

WEEREN EN CLEEREN = taut. verdedigen.
- defendere;
- defender;
- verteidigen;
- defense;

vpl.: DVB 35.

WEEREN OFT INSTRUMENTEN = taut. waterkering.
- agger;
- digue; retenue; réverseau;
- Damm; Deich;
- dam; weir;
- dique; presa;

vpl.: T1/254.

WEERESSCHAP OFT GARANDE = taut. borg.
- garantia;
- garant;
- Kaution;
- guarantee;
- garantía; fianza; caución;

vpl.: LO6/130.

WEERGADE Zie:
- wedergaye; wedergade; ----/

WEERGAEIJE = sub. dezelfde.
- isdem; eadem; idem;
- le pareil;
- der-, die-, dasselbe (oder: -gleiche);
- the same; (being like the other);
- el mismo; la misma;

vpl.: LOV/400.

WEERGELT; WARGELT; WEREGELT = sub. zoengeld.
- pecunia piacularis;
- rancon;
- Sühngeld;
- fine;
- dinero expiatorio;

vpl.: Cr2/1013/8.

WEERLEGGEN Zie:
- wederleggen; ----/

WEERLIJC Zie:
- waerlic; waerlijc; wareltlijc; warlijc; ----; weerlijck; weerlijcke; weerlijcken; weerlijcker; werelijc; werelijck; werelike; wereltleec; wereltlijc; wereltlike; wereltliken; werentlijc; werlic; werlijc; werltlich; wertlijc/

WEERLIJCK Zie:
- waerlic; waerlijc; wareltlijc; warlijc; weerlijc; ----; weerlijcke; weerlijcken; weerlijcker; werelijc; werelijck; werelike; wereltleec; wereltlijc; wereltlike; werentliken; werentlijc; werlic; werlijc; werltlich; wertlijc/

WEERLIJCKE Zie:
- waerlic; waerlijc; wareltlijc; warlijc; weerlijc; weerlijck; ----; weerlijcken; weerlijcker; werelijc; werelijck; werelike; wereltleec; wereltlijc; wereltlike; werentliken; werentlijc; werlic; werlijc; werltlich; wertlijc/

WEERLIJCKE IURISDICTIE = wereldlijke rechtspraak.
- iurisdictio profana;
- jurisdiction civile;
- weltliche Jurisdiktion;
- secular jurisdiction;
- jurisdicción profana;

vpl.: PvB 1/12.

WEERLIJCKE PERSOONEN = wereldlijke personen.
- personae seaculares; laicales;
- des personnes laïques;
- weltliche Persone;
- laymen;
- personas seculares (of = seglares);

vpl.: LO I/136.

WEERLIJCKEN Zie:
- waerlic; waerlijc; wareltlijc; warlijc; weerlijc; weerlijck; weerlijcke; ----; weerlijcker; were--lijc; werelijck; werelike; wereltleec; wereltlijc; wereltlike; werentliken; werentlijc; werlic; werlijc; werltlich; wertlijc/

WEERLIJCKER Zie:
- waerlic; waerlijc; wareltlijc; warlijc; weerlijc; weerlijck; weerlijcke; weerlijcken; ----; werelijc; werelijck; werelike; wereltleec; wereltlijc; wereltlike; werentliken; werentlijc; werlic; werlijc; werltlich; wertlijc/

WEERLIJKEN REGTEN = wereldlijke rechters.
- iudices seaculares;
- des juges séculiers;
- weltliche Richter;
- secular judges;
- jueces seglares;

vpl.: DVB 114.

WEERLINGHEN OFT MAEGHEN = taut. bloedverwanten.
- consanguinea;
- parents;
- Blutsverwandter;
- relatives;
- consanguineos; parientes;

vpl.: Cr2/974.

WEERMAN Zie:
- wedersaecke; wedersake; wedersaec; wederman; ----/

WEERMOESHOF Zie:
- warmoeshove; warmoeshof; waermoeshof; wermoeshof ----/

WEERPARTIE Zie:
- wederpartije; wederpartie; ----; wederpaertie; wederman/

WEERSCAP Zie:
- waarscap; waarschap; waerschap; waerschappe; waerscappe; ----; weerschappe; werschappe;

wairscappe; wairschap; warschap; waerschep; waerschip; veerschap; verschap/

WEERSCHAPPE Zie:
- waarscap; waarschap; waerschap; waerschappe; waarscappe; weerscap; ----; werschappe; wairscap; wairscappe; wairschap; warschap; waerschep+; waerschip; veerschap; verschap/

WEERSCHULD; WERESCHULD; WARESCHULD = sub. schuldvordering.
- nomen;
- c réance;
- Schuldforderung; gegenseitige Schuld; Verdam;
- claim;
- deuda activa;
vpl.: LO6/80.

WEERT Zie:
- een notarijs is ---- drije private personen/
- uyttapper; utetapper; uuttapper; tavenier; tavernier; weerd; ----; weirdt; werd; wert; weirt; wiert; waerd; waert/

WEERT OFT CABRETTIER = taut. waard.
- caupo, dominus cauponae;
- hôte;
- Wirt;
- innkeeper;
- fondista; posadero;
vpl.: C2/803.

WEERTERMAETE Zie:
- in ----/

WEERTERMAETE = sub. maat in Weert geldig.
- mensura ex Weert;
- selon la measure valable à Weert;
- ein Mass, gültig in der Stadt Weert;
- mesure used in Weert;
- sgún la medida vigente en Weert;
vpl.: LPS 74.

WERYNGE; WERINGE; WERRINGE = het weren; verweer.
- defensio;
- la défense;
- verhüten;
- the keep off;

- defensa; el impedir;
vpl.: PB IV/350.

WEES Zie:
- weeze; ----; wese; weese; weyse/

WEES; WES; WIES; WIS = conj. tot.
- usque ad;
- jusqu'a;
- bis;
- to; as far as;
- hasta;
vpl.: BVB 40.

WEESCAMER Zie:
- gagie greffier van de ----/
- gagie knape van de ----/
- weescamere; ----; wesecamere; weestcamere/

WEESCOMME Zie:
- weeskiste; weeskist; ----/

WEESE Zie:
- weeze; wees; wese; ----; weyse/

WEESECAMERE; WEESCAMER WESENCAMERE; WEESTCAMERE = weeskamer, een college van oppervoogden dat waakte over de belangen van minderjarigen.
- curia (concessus) pupillaris; collegium tutorum maiorum curans commoda (utilitates) pu pillorum (natuminorum);
- chambre pupillaire un collège de tuteurs qu'avait soin des intérêts des mineurs; chambre des tutelles; chambre pupillaire;
- Waisenkammer, ein Kollegium von Obervormündern;
- orphan's court;
- un colegio de tutores mayores que veleba por los intereses de niños de menos edad; cámera de huérfanos;
vpl.: C1/292, 39.

WEESELEEC Zie:
- weselec; weselijc; wesentlijc; weiselijc; ----/

WEESEN Zie:
- actie tegen den sculdenere in frauden van den ----/
- momborie van den ----/
- naeste bloetvrinden van de ----/

- 't proffijt van den ----/
- sinen arbeyde metter ----/

WEESEN ENDE SUBSTANCIEN = taut. staving; wezen; het beste van een zaak.
- substantia;
- caractère; essence; nature;
- das Wesen; der Kern; der Sache;
- essence; substance;
- carácter; esencia; índole; naturaleza;

vpl.: T1/98.

WEESEN OF ADULTE = taut. wees. sub.
- orbus; pupillus;
- orphelin;
- Waise; Waisenkind;
- orphan;
- huérfano;

vpl.: T1/134.

WEESEN OFT ONBEJAERDE KINDEREN = taut. onmondigen.
- minores natu;
- orphelins ou mineurs;
- Unmündigen;
- orphans or minors;
- menores de edad;

vpl.: C1/603.

WEESKAMER Zie:
- aenkomen officie greffier ----/
- aenkomen officie knaep van de ----/

WEESKINDEREN Zie:
- momborie ----/

WEESKIST Zie:
- weeskiste; ----; weescomme/

WEESKISTE; WEESKIST; WEESCOMME = sub. kist waarin bescheiden over wezen werden geborgen.
- cista pro orbi etorbae documentatis;
- caisse dans laquelle renseignements d'orphelins sont gardés;
- Waisekiste;
- box in which documents about orphans were kept;
- caja paja guardar documentos sobre huérfanos;

vpl.: C2/799.

WEESMEESTER; WESE-

MEESTER; WESENMEESTER = sub. weesmeester; regent van de weeskamer.
- orphanotrophus; praefectus pupillorum;
- maître des orphelins; chef mambour; maitre administrateur des orphelins;
- Waisenvater; Verwalter der Waisenrats;
- chief guardian of the orphans; trustee of the orphans court;
- director de las huerfanas; huérfanos; maestro de los huérfanos;

vpl.: PC 1/519; C1/39.

WEESMEESTERKAMER Zie:
- clerck van de ----/
- knape van de ----/

WEESMEESTERS Zie:
- clerck van ----/

WEESMEESTERS = sub. pl. 2 functionarissen door borgemeesters en schepenen gekozen uit afgetreden schepenen. Zij fungeerden als oppermomboiren (Antwerpen 1581).
- orphanotrophus; praefectus pupillorum;
- maîtres des orphelins; celui qui prend à coeur les interêts des orphelins;
- Waisenväter; zwei Funktionäre von Bürgemeistern und Schöffen aus den zurückgetretenen Schöffen gewählt;
- chief guardians of the orphans, elected by the burgomasters and aldermen from among the ex aldermen;
- dos functionaros elegidos por burgomaestres y regidores dimisionarios. Actuaban como guardianes jefes-del orfanato (Amberes 1581);

vpl.: C1/378; C1/519.

WEESMEESTERS (VIER) = weesmeesters (vier) waarvan 2 oudschepenen, een van de burgerij en een van de ambachten, in eerste instantie kennis hebbende van de weeskinderen en wat hen aanbelangde, neergelegd in statuten en verordeningen (Antwerpen).

- orphanotrophi (quattuor, quorum duo scabini pristini, unus ex civitate et unus artibus) in primo iudicio cognitionem habentes orphanorum en cuius quod eis attinebat posi in statutis et edictis (Antverpia);
- maître des orphelins (quatre) dont les deux sont d'anciens échevins en un de la bourgeoise, et l'autre des inétiers, en prmière instance ayant connaissance des orphelins et ce qui s'y rattache, déposé dans des statues divers et ordonnances (Anvers);
- vier Waisenväter, unter denen 2 ehemalige Schöffen, einer aus der Bürgerschaft und einer aus den Handwerkern; in erster Instanz sollten Sie Kenntnis haben von allem war in Statuten und Verordnungen von Antwerpen festgelegt.
- four masters of the orphanage;
- maestros de huèrfanos (cuatro de ellos 2 antiguos regidores, uno de la burguesía y uno de las artesanías) en primera instancia teniendo conocimiento de los huérfanos y lo que les concernía establecido en estatutos y ordenanzas (Amberes);

vpl.: LO1/440; C1/46, 519, 378, 39.

WEESMEESTERS OFT OVER MOMBOIRS = taut. regenten van het weeshuis; weesmeesters.
- principes domus pupillaris;
- maîtres des orphelins ou chefs-mambours;
- Verwalter des Waisenhauses;
- trustees of the orphanage;
- regentes del offanato;

vpl.: C1/39.

WEESTCAMERE Zie:
- weescamere; weescamer; wesencamere; ----/

WEET Zie:
- nair bester ----/
- wete; ----; weette; wette/

WEET; WEEDT; WEDE; WEEDE WETE = sub. weede; pastel naam van een plant waarvan blauwe

verfstof verkregen wordt.
- vitrum; glastum; isatis;
- guède; isatis; pastel; matière colorante bleu;
- blauer Farbstoff; Kreuzblütter; Samenkorne der Pflanze;
- pastel, bleu dye; woad;
- hierba pastel; planta de la cual se obtienen tintas azules;

vpl.: LO3/26; C1/378; PB II 3 47.

WEET OFT BASTEL = taut. wede blauwe verfstof.
- vitrum;
- guède; pastel;
- Pastell;
- woad;
- substancia colorante de color azul;

vpl.: PvB 1/367.

WEET OFT KONTSCHAP = taut. kennis hebben van iets.
- cognitio;
- connaissance;
- Wissen;
- knowledge;
- conocimiento;

vpl.: PB/II/246.

WEET DOEN Zie:
- behoorlijcken ----/
- wittige ----/

WEETASSCHE Zie:
- wee-assche; weedassche; wedeassche; wiedassche; ----/

WEETBRIEF; WETEBRIEF = sub. akte van gerechtelijke aanzegging.
- actio judicialis denuntiationis;
- acte de notification judiciaire;
- Akte von gerichtlichen Ansage;
- document of judicial notification;
- acta de notificación judicial;

vpl.: Cr2/1008.

WEETE DOEN BIJ BRIEVEN VAN DER WETH = gerechtelijk doen aanzeggen met dagvaarding van Schepenen.

- intimationem facere in ius vocatione scabinorum;
- faire L'intimation par lettre de la loi;
- gerichtlich ankündigen durch Zustellung einer Ladung;
- let announce judicially with summons of sheriffs;
- hacer la intimación con citación de los regidores;

vpl.: LOV/8.

WEETE ENDE CONSENT = taut. instemming.
- consensus;
- autorisation; consentement; permission;
- Beistimmung; Zustimmung;
- approval; consent;
- autorización; consentimi-ento permiso;

vpl.: T1/548.

WEETTE Zie:
- wete; weet; ----; wette/

WEEZE Zie:
- pupil ende ----/

WEEZE; WEES; WESE; WEESE WEYSE = sub. ouderloos kind.
- orbus (a) orbus patre; matre vel perentibus);
- orphelin;
- Waise;
- orphan;
- huérfano(a);

vpl.: T2/293.

WEEZEN ENDE MINEURS = wezen en minderjarigen.
- pupillus; pupilla et minor natu;
- orphelins et mineurs;
- Waisen und Minderjährige;
- orphans and minors;
- huérfanos y menores;

vpl.: T1/417.

WEG OFT PASSAGIE = taut. weg; doorgang.
- via seu transitus;
- route; passage;
- Weg; Durchgang;
- passage;
- paso;

vpl.: LPS 103.

WEGE Zie:
- liste ----/

- stedich in den ---- ende quaet van opsitten/
- van officien ----/

WEGEGELT Zie:
- weeghgelot; weechgelt; ----; wechgelt; wegelt/
- weggelt; weechgelt; ----; wechgelt; wegelt/

WEGELAGE Zie:
- weeghlaginge; ----/

WEGELAGEN Zie:
- wegelaighen; weeglagen; ----; weechlagen; wechlagen/

WEGELAGINGE Zie:
- weeghlaginge; wegelage; -----/
- weeglagerye; ----/

WEGELAIGHEN; WEEGLAGEN; WEGELAGEN; WEECHLAGEN; WECHLAGEN = hinderlaag leggen.
- insidias locare;
- embusquer;
- Hinterhalt liegen;
- lay an ambush;
- tender una emboscada; tender una celada;

vpl.: B1/29; C2/885.

WEGELT Zie:
- weeghgeldt; weechgelt; wegegelt; wechgelt; ----/
- weggelt; weechgelt; wegegelt; wechgelt; ----/

WEGEN Zie:
- elders te ----/
- gemeene ----/
- met crommon ende met slommen----/
- naderschappe van bloets ----/
- naderschappe van garandts ----/
- naderschappe van paert of deels ----/
- naem ende van ----/
- officie ----/
- ongherechtighe ----/
- van servituijts ofte van grondts ----/
- recht van ----/
- van heerheden ----/
- van noots ----/
- van paert ende deel ----/

- waeghen; ----/

WEGEN = vb. ondernemen.
- incipio III; conor I; ago III;
- faire; entreprendre; commencer;
- unternehmen;
- undertake;
- emprender;

vpl.: LPS 54.

WEGENE Zie:
- elders te ----/

WEGGE; WIGGE = sub. wigvormig tarwebrood.
- panis triticeus; libum oblongum;
- pain de froment cunéiforme;
- keilförmiges Weizenbrot;
- wedge-shaped wheaten loaf;
- pan de trigo cuneiforme;

vpl.: ACart 18.

WEGGELT; WEECHGELT; WEGEGELT; WECHGELT; WEGELT = sub. belasting op het gebruik van w egen .
- vectigal ad usum viarum
- impôt sur l'utilisation de chemins; péage;
- Steuer auf den Gebrauch von Wegen (Weg-geld);
- road-tax;
- impuesto sobre la utilización de caminos; impuesto de tránsito; peaje;

vpl.: ACart 2.

WE GH Zie:
- keyserlijcken ----/
- vrij van ---- ghelt/
- buten ---- van oorloghen/

WEGH OFT CASSEYDEGELDT = taut. wegenbelasting.
- tributum viarum;
- impot sur la circulation;
- Wegesteuer;
- roadtax;
- impuesto de tránsito en las carreteras;

vpl.: PvB 6/101.

WEGHE Zie:
- servituijt van ----/
- vleesch slaen in den ---- ochte in die strate/

WEGHEIREN; HEERWECH; HERE W ech

WECH; EERWECH = sub. hoofdweg.
- via capitalis;
- chemin principal;
- Hauptweg;
- main road; highway;
- carretera principal;

vpl.: BVB 177.

WEGHEN Zie:
- erfgenamen van bloets ----/
- gagie toesiender van de ---- en herbaenen/
- naerderschap van paert oft deels ----/
- ongherechtighe ----/
- smael (smale) ----/
- van bloedts of houwelijcks ----/
- van costuumen ----/
- van maetschaps ----/
- van officie ----/
- van ---- der selver stadt/

WEGHEN = vb. toegeven.
- indulgeo II; concedo III;
- être indulgent; donner par-dessus lem marché;
- nachgeben; zugeben;
- indulge; to throw into the bargain;
- ser complaciente; dar por añadidura; conceder;

vpl.: Cr2/1029, 6; B2/117; C2/1029.

WEGHEN = sub. recht van naasting op grond van erfdienstbaarheid.
- ius praeferentiae propter servitutem hereditatis;
- retrait de servitude;
- Recht von Vorkauf auf grund Servitut;
- right of confiscation on the grounds of servitude;
- derecho de expropiación a base de servidumbre;

vpl.: C1/669.

WEGHGHELDE Zie:
- recht van ---- van Dambrugge/
- recht van ---- van de Luijthage;
- recht van ---- van Doerne/

WEGHMEESTER; WECHMEESTER = sub. functionaris belast met het toezicht op de wegen.
- nunister qui vias inspectat;
- fonctionnaire chargé de la surveillance des routes;
- Funktionär beauftragt mit der Aufsicht auf die Wege;
- official in charge of the supervision on the roads;
- funcionario encargado de inspección sobre (of = de) los caminos;

vpl.: PB/II/26; PB III 589.

WEGNEEMINGE = sub. oplossing.
- solutio; remotio;
- suppression; solution;
- Lösung;
- solution;
- supresion; solucion;

vpl.: ACart 19.

WEGNEMEN; VERDONCKEREN OFT VERSETTEN = taut. wegnemen; verduisteren of verzetten.
- aut removeo II; abscuro I; moveo II;
- cacher occulter; changer ou ôter;
- unterschlagen;
- obscure; shift; or take away;
- oscurecer (of = desfalcar); robar; (= wegnemen);

vpl.: C1/195.

WEICKHOLT Zie:
- weeckholt; weeckhoudt; weekhout; weechholt; ----/

WEIDEMAENT Zie:
- wedemaendt; ----; weidmaent; weimaent; weemaent/

WEIDEN Zie:
- waijen; ----; weyden; weeden; weden/

WEIDMAENT Zie:
- wedemaent; weidemaent; ----; weimaent; weemaent/

WEIGERINGE Zie:
- weygheringhe; ----/

WEIJDEN Zie:
- in de hoelte ----/

WEIJDEN; WEIJEN; WEYEN; WEYDEN; WEEDEN; WEDEN = vb. in de weide doen (van vee).
- pasco III;

- mener paître; faire paître;
- auf die Weide führen;
- graze; take grazing;
- pastar; pacer; herbajar;

vpl.: BVB 26; ACart 32, 51; AKB 4, 9.

WEIJDENRAEDT = sub. college te Brussel bestaande uit 12 personen uit de geslachten geweest zijnde burgemeester, schepen tresorier of deken van het lakengilde en 12 personen uit de natién geweest zijnde onder burgemeester, rentmeester deken van lakengilde of raadsman.
- collegium in Bruxellis;
- collège à Bruxelles composant de 12 personnes des générations, ayant été maire échevin trésorier ou doyen de la confrérier de drap et 12 personnes des nations ayant été sous-maire; administrateur des finances doyen de la confrérie de drap ou conseiller;
- Kolleg in Brussel bestehend aus 12 Personen aus den Geschlachten, gewesen seinden Bürgermeister; Schöffe, Schatzmeister oder Dekan der Tücherzunft und 12 Personen aus der Nationen gewesen seinden Unterbürgermeister, Verwalter, Dekan von Tücherzunft oder Berater;
- college et Brussels existing of 12 persons out of the generations having been burgomaster, treasurer, or dean of the clothguild and 12 persons of the nation having been vice-burgomaster, steward (estate), dean of the clothguild or adviser;
- gran consejo de Bruselas de 12 personajes esta alcalde, regidor, recaudador gremio paño y 12 personajes de naciones esta capataz alcalde administrador, y consejero;

vpl.: PvB6/90.

WEIJE Zie:
- water ende ----/

WEIJEN Zie:
- weijden; ----; weyen; weyden; weeden; weden/

WEIJER; WEYER = sub. vijver.
- stagnum; lacus; piscina;
- étang; lac;
- Teich; Weiher;
- pond; lake;
- estanque;

vpl.: DKB 38.

WEIJGERDEN EN DECLINEERDEN = taut. weigerden.
- declinabant et recusabant;
- refusaient;
- verweigern;
- refuse;
- declinaban y rehusaban;

vpl.: MGG 176.

WEIJGEREN Zie:
- recuseren ende ----/
- refuseren ende ----/
- treinere n oft ----/

WEIJGEREN OFT DILAIJEREN = weigeren of talmen.
- recusare (abnuere III) vel morari;
- refuser ou tarder;
- sich weigern oder zögern;
- refuse or delay;
- rehusar o tardar;

vpl.: C1/434.

WEIJGEREN OFT VERTRECKEN = taut. weigeren.
- recusare;
- refuser;
- verweigern;
- refuse;
- rehusar;

vpl.: C1/216.

WEIJGERIGE PERSONEN = weigerachtigen.
- detrectatores; recusantes;
- refusants;
- abschläg ige Personen;
- persons unwilling to grant a request;
- reacios; testarudos; recusables;

vpl.: C1/602.

WEIJGERING OFT OPSTAECKEL = taut. verhindering.
- impedimentum

- empêchement;
- Verhinderung;
- prevention;
- impedimento; estorbo;

vpl.: PvB 6/160.

WEIJGERINGE ENDE MANQUEMENT = weigering en nalatigheid.
- repulsa (of = recusatió) et neglegentia ; negatio;
- refus et negligence;
- Verweigerung u nd Nachlässigkeit;
- refusal and negligence;
- negativa y mancamientó;

vpl.: SKB 14, C1/289.

WEIJGERINGHE Zie:
- in cas van ----/
- in faute ende ----/
- met valter ----/
- treineeren oft ----/

WEIJGERINGHE; WEIGERINGE = sub. weigering.
- negatio; recusatio;
- refus;
- Verweigerung;
- refusal;
- negativa; repul sa;

vpl.: C1/289.

WEIJGERINGHE OFT OBSTACULE = taut. belemmering.
- obstaculum;
- refus ou obstacle;
- Hindernis;
- refusal or obstacle;
- obstáculo; estorbo;

vpl.: C1/647.

WEIJGERT Zie:
- actie tegen ----/

WEIJGHEREN HET VONNISSE TER EXECUTIEN TE STELLEN = weigeren het vonnis uit te voeren.
- recusare sententiam exsequi;
- refuser de mettre la sentence à exécution;
- verweigern das Urteil zu vollstrecken;
- refuse to execute the sentence;
- rehusar (of = negarse a) ejecutar la sentencia;

vpl.: C1/387.

WEIJLANDEN Zie:
- bempden ende hoijwasse; ----/

WEIJNDEN; WEINDEN; WENDEN WEYNDEN; WEINEN; WENNEN; WINDEN; WEINDEN = vb. keren; wenden.
- verto se III; vertor III;
- s'adresser; se tourner;
- kehren; lenken; wenden;
- go about; turn;
- dirigirse; volverse;
vpl.: T1/54.

WEIJNE; WETEN; WEITEN; WIETEN; WETTEN = vb. weten.
- scio IV; audio IV;
- savoir;
- wissen;
- know;
- saber;
vpl.: BVB 31.

WEIJNIGH Zie:
- een ---- gebeugst/

WEIJNIG = weinig.
- parum; paulum;
- peu;
- wenig;
- little;
- poco;
vpl.: ACart 8.

WEIJNPANNE; WENDEPANNE; WEINTPANNE = sub. druippan.
- patina madida;
- casserole à découlement;
- Tropfenpfanne;
- pan of run;
- sarten mojado;
vpl.: C1/620.

WEINTPANNE Zie:
- weijnpanne; wendepanne; ----/

WEIRDICH; WERDICH; WAERDICH; WEERDICH = adj. waard zijn.
- dignus magni vel parvi; pretii esse;
- valoir;
- wert sein; weirdich sein;
- be worth;
- weirdich zijn; valer;
vpl.: BVB 106.

WEIRDINNE Zie:
- weerdinne; werdinne; wertinne; waerdinne; wardinne; waertdinne; ----/

WEIRDT Zie:
- uyttapper; utetapper; uuttapper; tavenier; taverniер; werd; weert; weerd; ---- werd; wert; weirt; weirt; wiert; waerd; waert/

WEIRE OFT WEYGERINGE = weigering.
- retractatio;
- refus;
- Weigerung;
- refusal;
- retractación;
vpl.: PvB 1/281.

WEIRELIJCKEN Zie:
- geestelijcken oft ---- staet/

WEIRELIJCKEN GERICHTE = wereldlijk gerecht.
- tribunal profanum;
- tribunal civil;
- weltliches Gericht;
- secular tribunal;
- tribunal profano;
vpl.: PvB 1/2.

WEIREN Zie:
- stappans ----/
- te waeren ----/

WEIREN; WEREN = vb. beschermen.
- defendo III; protego III;
- défendre; protéger; sauvegarder;
- beschützen;
- protect;
- defender; proteger;
vpl.: ACart 10.

WEIRLIJCKE CLERGIE = wereldlijke geestelijkheid.
- clerus saecularis;
- clergé séculier;
- weltliche Geistlichkeit;
- secular clergy;
- el cleró secular;
vpl.: LPS 66.

WEIRLIJCKE PRISTER = wereldlijk priester.
- sacerdos saecularis;
- prêtre secúlier;
- weltlicher Priester;
- secular priest;
- sacerdote seglar;
vpl.: LPS 67.

WEIRT Zie:
- uyttapper; utetapper; uuttapper; tavenier; tavernier; weerd; weert; weirdt; werd; wert; ----; wiert; waerd; waert/

WEIJSELIJC Zie:
- weselec; weselijc; wesenlijc; ----; weeseleec/

WEISELIJC Zie:
- weselec; weselijc; wesenlijc; ----; weeseleec/

WEITEN Zie:
- weijne; weten; ----; wieten; wetten/

WEKELIJCS Zie:
- weeckelyck; ----/

WEKEMARCT; WEKEMERCKT; WEECMARKET; WEKEMARKET; WEKENMARCT; WECKEMARCT; WEECKEMARCT; WEKEMARCTE; WEKEMERCT; WEECKMARCT = sub. weekmarkt.
- nundinae; singulis dierum hebdomadibus habitae;
- marché hebdomadaire;
- Wochenmarkt;
- weekly market;
- mercado semanal;

vpl.: T2/253; C1/115.

WEKEMARCTE Zie:
- wekemarct; wekemerckt; weecmarket; wekemarket; wekenmarct; weckenmarct; weeckmarct; ----; wekemerct; weeckmarct/

WEKEMARKET Zie:
- wekemarct; wekemerct; weecmarket; ----; wekenmarct; weckemarct; weeckmarct; wekemarcte; wekemerct/

WEKEMERCT Zie:
- wekemarct; wekemerckt; weecmarket; wekemarket; wekenmarct; weckemarct; weeckmarct; wekemarcte; ----; weeckmarct/

WEKEMERCKT Zie:
- wekemarct; ----; weecmarket; wekemarket; wekenmarct; weckemarct; weeckemarct; wekenmarcte; wekemerct; weeckmarct/

WEKEN Zie:
- weycken; ----; weeken; weiken; wieken/

WEKENMARCT Zie:
- wekemarct; wekemerckt; weecmarket; wekemarket; ----; weckemarct; weeckmarct; wekenmarcte; wekemerct/

WEKENS Zie:
- sesse ---- oft jaervoede/

WEKENTLIJCK = adv. wekelijks.
- quique hebdomus;
- hebdomadairement; par semaine;
- wochentlich;
- weekly;
- semanalmente;

vpl.: C1/119.

WEKER Zie:
- waecker; waker; waicker; ----/

WEIRLIJCKE PRISTER = weredd lijk priester.
- sacerdos saecularis;
- prêtre secúlier;
- weltlicher Priester;
- secular priest;
- sacerdote seglar;

vpl.: LPS 67.

WEL Zie:
- wael; ----; wale; wal; wail; wele; weel; wole/

WEL ENDE GESTADELIJCK = taut. gestadig; steeds.
- continenter;
- continuellement; toujours;
- fortwährend; immer;
- steadily; always;
- siempre;

vpl.: PvB 1/446.

WEL EN RIJPELIJK GEVISITEERT = gedegen nagezien.
- mature inspectum;
- examiné solidement;
- gediegen kontrolliert;
- thoroughly examined;
- revisado maduramente;

vpl.: DVB 17.

WEL ENDE CUSBAIRLIJC = taut. vakkundig; deugdelijk.
- purus; integer probus;
- dûment; parfaitement; solidement; valablement;
- fachgerecht; fachkundig;
- expert; skilled;
- debidamente; sólidamente;

vpl.: T1/322,

WEL ENDE DEUCHDELYCKEN = taut. degelijk.
- probatus;
- bien;
- gediegen; solid;
- firm;
- sólidamente; firmemente; debidamente/

vpl.: B1/15; C2/890.

WEL ENDE GETROUWELIJC = taut. trouw; eerlijk.
- fideliter; fidelis;
- fidèlement; loyalement; scrupuleusement;
- gut; getreu; ehrlich;
- loyally; faithfully; honestly; fairly; honourably;
- fielmente; lealmente; concienzudamente; escrupulosamente;

vpl.: T1/72, 172.

WEL ENDE GEVUEGELIJC = taut. passend; behoorlijk; betamelijk; geschikt.
- decens;
- dûment;
- geziemend;
- decent;
- debidamente;

vpl.: T2/30.

WEL ENDE GHETROUWELIJCK = taut. nauwkeurig; getrouw.
- fideliter;
- bien et fidèlement;
- genau; getreuich;
- faithfully;
- exactamente; fielmente;

vpl.: C1/265.

WEL ENDE INT LANGE = taut. voor de toekomst.
- in posterum;
- pour l'avenir;
- für die Zunkunft;
- for the future;
- para el porvenir;

vpl.: DVB 16, 17.

WEL ENDE KUYSBAER = taut. in goede staat.
- in statu bono;
- en bon état;
- in gutem Zustand;
- in good condition;
- en buen estado;

vpl.: PvB 1/161.

WEL ENDE LOFFBAERLYCK = taut. degelijk.
- probatus;
- solidement;
- gediegen;
- solid;
- sólidamente; firmemente; debidamente;

vpl.: B1/45; C2/890.

WEL ENDE PUNCTUELIJCK = taut. zeer nauwkeurig.
- accuratissime;
- bien et ponctuellement;

- sehr genau;
- very exact(ly);
- muy puntualmente;

vpl.: C1/264.

WEL EN RIJPELIJK GEVISITEERT = gedegen nagezien.
- mature inspectum;
- examiné solidement;
- gediegen kontrolliert;
- thoroughly examined;
- revisado maduramente;

vpl.: DVB 17.

WEL WETEN = zeker weten.
- certó scire;
- être sûr;
- sicher wissen;
- know surely;
- saber algó de ciértó;

vpl.: BVB 43.

WELCKE Zie:
- vermoghens ----/

WELE Zie:
- wael; wel; wale; wal; wail; ----; weel; wole/

WELFSEL OFT VOUTE = taut. gewelft; verwelf.
- camara; fornix; arcuatio;
- voussure; voûte;
- Gewölbe;
- vault;
- bóveda;

vpl.: C1/256, 192; PvB 5/568.

WELIE Zie:
- houwelijck; houwelic; houwelick; houwelyck; houdelic; houlic; hilic; hielic; hylick; hulic; huwelyk; huwelijc; hauwelijck; mariagie; ----/

WELKER = van welk.
- cuius;
- duquel; de laquelle; de quoi; dont;
- von welchem (welcher);
- of which;
- cuyo a; de que;

vpl.: ACart 6.

WELL ENDE TE RECHTE = taut. met recht.
- iure; meritó; rite;
- à bon droit;
- mit Recht;
- with right;
- con razón;

vpl.: BVB 16.

WELLELATTIJL = leuningbalk.

- trabs plutei;
- balustrade; parapet;
- Balken eines Geländers;
- beam of a pair of banisters;
- pasameno viga de passamano (van een trap) viga de antepecho (van een brug)

vpl.: PvB 5/573.

WELLICH Zie:
- vellich; weilich; ----;. velech; veleg/

WELLICKEN Zie:
- van ---- dingen/

WEL P Zie:
- wolpe; ----; welpe; wulp; wulpe; wolp; welpijn; welpin/

WELPE Zie:
- wolpe; welp; ----; wulp; wulpe; wolp; welpijn; welpin/

WELPIJN Zie:
- wolpe; welp; welpe; wulp; wulpe; wolp; ----; welpin/

WELPIN Zie:
- wolpe; welp; welpe; wulp; wulpe; wolp; welpijn; ----/

WELSTANT Zie:
- gemeynen- ----/

WELVAEREN; WELVAREN = sub. welzijn.
- salus;
- bien-être; prospérité; salut;
- Wohlsein;
- well-being; good;
- bienestar; prosperidad;

vpl.: BKB II

WELVAERT Zie:
- gemeijn ----/
- gemeynder ----/
- ter ----, pollicien; gemeynen oirbare ende vreden/

WELVAREN Zie:
- welvaeren; ----/

WELTWETENTHEIJT; WELWETENHEIT; WELWETENHEET = het absolute weten; de zuivere waarheid weergevend; kennis van zaken.
- cognitio;
- omniscience;
- das richtige Wissen;
- accurate knowledge;
- omnisciencia:

vpl.: ASO 3; BVB 55.

WELWETENHEET Zie:
- weltwetentheijt; welwetenheit; ----/

WELWETENHEIJDT Zie:
- redenen van ----/

WELWETENHEIT Zie:
- weltwetentheijt; ----; welwetenheet/

WELVAERT = sub. algemeen welzijn.
- salus communis; omnium felicitas;
- bien public;
- Wohlsein; Wohl (Gemeinwohl);
- welfare; well-being; common good;
- prosperidad; bienestar;

vpl.: T2/294.

WELVERBOOM; WOLUWERBOOM; VELUWERBOOM = onder Bakel.
- exesa arbor (significatio limitis apud Bakel);
- nom d'un arbre sur le territoire de Bakel;
- Name, einem Baume bei Bakel gegeben;
- proper name of a tree;
- nombre de un árbol en el término municipal de Bakel;

vpl.: BVB 36, 38, 35.

WEN Zie:
- wijnne; winne; wyne; ----; wenne; win; wine/
- winne; wynne; wyne; ----; wenne; win; wine/

WENCESLAY Zie:
- confirmatio ducis ---- et ducissae Johannae de privilegiis pro concessis/

WENCKEN OFT WORPEN = taut. dreigen.
- minari;
- menacer;
- drohen;
- to threaten;
- conminar; amenazar;

vpl.: Cr2/1013; 7.

WENDE; WAND; WANT; WANCT = sub. wand; muur.

- paries; murus;
- mur; muraille; parol; cloison
- die Wand; die Mauer;
- wall;
- pared; muro; tabique; tapia;

vpl.: B1/33; C2/887; B1/77; C2/896.

WENDELDOEC Zie:
- winseldoecken; windels; wendels; wijndels; windeldoec; ----/

WENDELS Zie:
- winselsdoecken; windels; ----; wijndels; windeldoec; wendeldoec/

WENDELINGE Zie:
- inde ----/

WENDEN Zie:
- weijnden; weinden; ----; weynden; weinen; wennen; winden; weinden/

WENDEPANNE Zie:
- weijnpanne; ----; weintpanne/

WENDER Zie:
- spit metten ---- daervore ende 't ghewicht/
- spit metten ---- oft wentijser/

WENNE Zie:
- wijnne; winne; wyne; wen; ----; win; wine/
- winne; wynne; wyne; wen; ----; win; wine/

WENNEN Zie:
- weijnden; weinden; wenden; weinen; ----; winden; weinden/
- wijnnen; winnen; ----; wijnen/

WENNINGE Zie:
- wijnninge; winninge; wijnnijnge; ----/
- winninge; winninghe; wijnnijnge; ----/

WENT Zie:
- wandt; want; ----; wante/
- want; wantet; ----; wante/

WENTMEN Zie:
- wantmen; ----; wantemen/

WEPELAER; WEPELINGE; WEPELER = WEPELAERE = bijzitter, aspirantlid van een schuttersgilde.
- assessor colegii sagittariorum;
- aspirant à devenir membre des gildes d'archers;
- Kandidatmitglied einer Schützengilde;
- candidate-member of a marksmen guild;
- asesor, miembro aspirante de un gremio de milicianos urbanos;

vpl.: C1/563.

WEPELAERE Zie:
- wepelaer; wepelinge; ----; wepeler/

WEPELER Zie:
- wepelaer; wepelinge; wepelaere; ----/

WEPELINGE Zie:
- wepelaer; ----; wepelaere; wepeler/

WEPENER Zie:
- wapelinge; wapenaer; ----; wapendrager; wapendreger/

WERANDE Zie:
- warande; ----; warand; waerande/

WERCDACH Zie:
- werckendach; ----; weercdach werkendach; werkeldach; warkeldach; workeldach; wulkeldach; werkendedach/

WERCK Zie:
- die sijns ---- te buyten gaet/
- greyn ----/
- hantieringe ende ----/
- wollen ----/

WERCK VAN PAYSE = vredeswerk.
- opus pacis;
- oeuvre de paix;
- Friedenswerk;
- work for peace;
- obra de paz;

vpl.: T1/55.

WERCKE Zie:
- kenlijc bij den ----/

WERCKEN Zie:
- volmaeckte ----/

WERCKENDACH; WERCDACH; WEERCDACH; WERKEDACH; WERKENDACH; WERKELDACH; WARKELDACH; WORKELDACH; WULKELDACH; WERKENDE-DACH = sub. werkdag.
- dies profestus;
- jour ouvrier;
- Arbeitstag;
- work-day;
- día laborable; día de trabajo;

vpl.: LO4/306.

WERCKGETOUW; WERCKTOUWE WERCTOUW = sub. gereedschap.
- utensilia;
- ustensile;
- Gerät;
- implements;
- utensilio;

vpl.: LO3/352.

WERCLIEDEN Zie:
- paelmeesters oft ----/

WERCKLIEDEN; WERCKLUDEN; WERCKLUYDEN, WERCLUDEN = sub. pl. werklieden.
- opifex; operarius;
- ouvrier;
- Arbeiter;
- labourer; workman; worker;
- obrero;

vpl.: T1/243; LOV/374.

WERCLUDEN Zie:
- werckliedeu; werckluden; ----/

WERCKLUDEN Zie:
- werckliedeu; ----; werckluyden; wereluden/

WERCKLUYDEN Zie:
- werclieden; werckluden; ----; wercluden/

WERCKTOUWE Zie:
- werckgetouw; ----; werctouw/

WERCLUYDEN VAN DER MUNTEN = sub. pl. muntslagers; munters.
- monetae opifices;
- monnayeur;
- Münzer;
- minter;
- acuñador; monedero;

vpl.: T2/9.

WERD Zie:
- uyttapper; utetapper; uuttapper; tavenier; taverner; tavenier; weerd; weert; weirdt; ----; wert; weirt; wiert; waerd; waert/

WERDE Zie:
- wairdije; wairdeye; ----; waerde; warde/

WERDE; WARDE; WAERDE = sub. waarde; van waarde zijn; van kracht blijven; die hooge breucken blijven altijt; staende in oere macht ende werde.
- valeo II; validus sum;
- valeur; dignité;
- Wert;
- worth; value;
- valor; dignidad;

vpl.: BVB 171.

WERDEERRREHUIJS Zie:
- wardeerhuijs; waerdeerhuijs ----/

WERDEIN Zie:
- waerdeyne; waardeerder; waerdein; ----; weerdijn; wairdein; wardein; waerdijn/

WERDEINS Zie:
- wardeijns; waerdeijns; wairdeins; wardeins; ----; weerdijns; waerdijns; wardeyns/

WERDEN Zie:
- geleert te ----/
- gescheijde ----/
- vast, gestentich ende van ----/

WERDER Zie:
- weerdere; ----; waerder/

WERDEREN Zie:
- estime(e)ren oft ----/
- waerderene; ----; wairderen; waerderen; weerderen; werdiren; werdieren/
- weerderen; ----; waerderen/

WERDEREN OFT ESTIME(E)-REN = taut. schatten; ramen; begroten; waarderen.
- aestimo I; taxo I; puto I;
- estimer; évaluer; taxer;
- schätzen; taxieren;

- estimate; value;
- calcular; estimar; evaluar; tasar; valuar;

vpl.: BVB 108; T1/404, 621; B1/6; C2/894.

WERDERIBBE Zie:
- wederribbe; weerdribbe; ----; weerdtribbens; voute/

WERDERIBBE; WEERDRIBBE OFTE VOUTE; WERDTRIBBENS; WAERDEROBE; WAIRDEROBE; WAERTROBE; WAIRTROBE; WAERDEROBBE; WAERDEREBBE WAERDEREBE; WAERDERIBBE; WAERDERUEBE; WAERDEREUBE; WAERDEROEBE; WAERDERUBBE; WAERDERIB; WAERDEROB = taut. plee; geheim; gemak; stilletje .
- privatum;
- privé ou voûte; l'ieu d'aisance;
- Abort;
- privy; lavatory;
- retrete;

vpl.: LOV/1 32, 52, 132.

WERDERINGE Zie:
- warderinge; ----; waarderinge; werdieringe/

WERDERZIJTS Zie:
- wedersijts; ----; wederside/

WERDICH Zie:
- weirdich; ----; waerdich; wairdich; weerdich/

WERDICH ZIJN = vb. waard zijn. kosten.
- consto l;
- valoir;
- kosten; wert sein;
- cost; to be worth;
- valer;

vpl.: BVB 103.

WERDICHEDE Ziex:
- weerdicheyt; werdicheit; waerdicheit; weerdicheit; wardicheit; wericheit; ----/

WERDICHEIT Zie:
- weerdicheyt; ----; waerdicheit; weerdicheit; wardicheit; wericheit; werdichede/

WERDIEREN Zie:
- waerderene; werderen; wairderen; waerderen;

weerderen; werdiren; ----/

WERDIERINGE Zie:
- warderinge; werderinge; waerderinge; ----/

WERDINGE Zie:
- weerdinge; weerderinge; ----; waerdinge/

WERDINNE Zie:
- weerdinne; ----; wertinne; waerdinne; wardinne; waertdinne; weirdinne/

WERDIREN Zie:
- waerderene; werderen; wairderen; waerderen; weerderen; ----; werdieren/

WERE Zie:
- waire; ware; waer; warre; ----/
- ware; waire; waer; warre; ----/
- weere; weer; ----; ware; werre/
- weir; ----; ware; werre/

WEREGELT Zie:
- weergelt; wargelt; ----/

WERELDT Zie:
- van deze ----/

WERELIJC Zie:
- waerlic; waerlijc; wareltlijc; warlijc; weerlijc; weerlijck; weerlijcke; weerlijcken; weerlijcker; ----; werelijck; werelike; wereltleec; wereltlijc; wereltlike; werentliken; werentlijc; werlic; werlijc; werltlich; wertlijc/

WERELIJCK Zie:
- waerlic; waerlijc; wareltlijc; warlijc; weerlijc; weerlijck; weerlijcke; weerlijcken; weerlijcker; werelijc; ----; werelike; wereltleec; wereltlijc; wereltlike; werentliken; werentlijc; werlic; werlijc; werltlich; wertlijc/

WERELIKE Zie:
- waerlic; waerlijc; wareltlijc; warlijc; weerlijc;

weerlijck; weerlijcke; weerlijcken; weerlijcker; werelijc; werelijck; ----; wereltleec; wereltlijc; werelt like; werentliken; werentlijc; werlic; werlijc; werltlich; wertlijc/

WERELTLEEC Zie:
- waerlic; waerlijc; wareltlijc; warlijc; weerlijc; weerlijck; weerlijcke; weerlijcken weerlijcker; werelijc; werelijck; werelike; ----; werelt lijc; wereltlike; werentliken; werentlijc; werlic; werlijc; werltlich; wertlijc/

WERELTLIJC Zie:
- waerlic; waerlijc; wareltlijc; warlijc; weerlijc; weerlijck; weerlijcke; weerlijcken; weerlijcker; werelijc; werelijck; werelike; wereltleec; ----; wereltlike; werentliken; werentlijc; werlic; werlijc; werltlich; wertlijc/

WERELTLIKE Zie:
- waerlic; waerlijc; wareltlijc; warlijc; weerlijc; weerlijck; weerlijcke; weerlijcken; weerlijcker; werelijc; werelijck; werelike; wereltleec wereltlijc; ----; werentliken; werentlijc; werlic; werlijc; werltlich; wertlijc/

WERELYCKEN STERFMAN OFT LAICKEN = taut. leenman van een goed in de dode hand.
- vasallus boni in manu mortua;
- homme la vivant et mourant;
- Laie von geistlichen Stiftungen oder dergleichen angewiessen, nach wessen Tode die Stiftung den "Sterbekauf" über die Güter in hoher Hand dem Lehnsherrn zahlen musste;
- vassal of a fief in mortmain;
- vassallo de un biend de manos manos muertos (que no puede cambiar de manos por herencía);

vpl.: Ca2/387.

WERENTLIJC Zie:
- waerlic; waerlijc; wareltlijc; warlijc; weerlijc; weerlijck; weerlijcke;

weerlijcken; weerlijcker; werelijc; werelijck; werelike; wereltleec; wereltlijc; wereltlike; wereltleec; wereltlijc; werentliken; ----; werlic; werlijc; werltlich; wertlijc/

WERENTLIKEN Zie:
- waerlic; waerlijc; wareltlijc; warlijc; weerlijc; weerlijck; weerlijcke; weerlijcken; weerlijcker; werelijc; werelijck; werelike; wereltleec; wereltlijc; wereltlike; ----; werentlijc; werlic; werlijc; werltlich; wertlijc/

WEREPEN Zie:
- worpen; werpen; woorpen; warpen; waerpen; ----/

WERESCHULD Zie:
- weerschuld; ----; wareschuld/

WERF Zie:
- aerbeijders van de ----/

WERFF Zie:
- dorp ----/
- ijerst ----/

WERFFEN ENDE VERCRIJGHEN = taut. verwerven.
- acquiro III;
- acquérir; obtenir;
- erlangen; erwerben;
- acquire; obtain;
- adquirir; conseguir; lograr; obtener;

vpl.: T1/624.

WERFPOORTE Zie:
- gagie poortier van de ----/

WERHEIT Zie:
- waarheijt; waerheijt; wairheijdt; waerheit; wairheit; warheit; ----; wareheit; wareit; waereit; waert; waerheide; waerhede; waerede/

WERICHEIT Zie:
- weerdicheyt; werdicheit; waerdicheit; weerdicheit; wardicheit; ----; werdichede/

WERINGE Zie:
- weerynge; ----; werringe/

WERKE GAEN Zie:
- te ---- omme horen dachloen/

WERKE(N) Zie:
- actie ----/
- in waerden of in ----/

WERKELDACH Zie:
- werckendach; wercdach; weercdach; werkendach; ----; warkeldach; workeldach wulkeldach; werkendedach/

WERKENDACH Zie:
- werckendach; wercdach; weercdach; ----; werkeldach; warkeldach; workeldach; wulkeldach; werkendedach/

WERKENDEDACH Zie:
- werckendach; wercdach; weercdach; werkendach; werkeldach; warkeldach; workeldach; wulkeldach; ----/

WERKHUERINGHEN Zie:
- knaepsceden oft ----/

WERKMAN Zie:
- stadt ----/

WERLIC Zie:
- waerlic; waerlijc; wareltlijc; warlijc; weerlijc; weerlijck; weerlijcke; weerlijcken; weerlijcker; werelijc; werelijck; werelike; wereltleec; wereltlijc; wereltlike; werentliken; werentlijc; ----; werlijc; werltlich; wertlijc/

WERLIJC Zie:
- waerlic; waerlijc; wareltlijc; warlijc; weerlijc; weerlijck; weerlijcke; weerlijcken; weerlijcker; werelijc; werelijck; werelike; wereltleec; wereltlijc; wereltlike; werentliken; werentlijc; werlic; ----; werltlich; wertlijc/

WERLIKE Zie:
- waerlic; waerlijc; waerlike; waerliken; wairlike; warlike; ----/

WERLTLICH Zie:
- waerlic; waerlijc; wareltlijc; warlijc; weerlijc; weerlijck; weerlijcke; weerlijcken; weerlijcker; werelijc; werelijck; werelike; wereltleec; wereltlijc; wereltlike; werentliken; werentlijc; werlic; weerlijc; ----; wertlijc/

WERMEN Zie:
- om sich te ----/
- vuijt ---- hooffden/

WERMEN; WARMEN; WAERMEN = vb. warmen.
- calefacere;
- chauffer;
- wärmen;
- heat;
- calentar;

vpl.: PB/IV/287.

WERMENDERHANDT Zie:
- bij levenden lijve ende metter ---- scheyden van goeden/

WERMES Zie:
- wermoes; warmoes; waermoes; wermos; warmos; ----; werms/

WERMOES; WARMOES; WAERMOES; WERMOS; WARMOS; WERMES; WERMS = sub. moeskruid.
- herba olitaria;
- légumes;
- Gemüse;
- pot-herb;
- hortalizas; legumbres;

vpl.: C1/597.

WERMOESHOF Zie:
- warmoeshove; warmoeshof; waermoeshof; ----; weermoeshof/

WERMOS Zie:
- wermoes; warmoes; waermoes; ----; warmos; wermes; werms;/

WERMS Zie:
- wermoes; warmoes; waermoes; wermos; warmos;

wermes; ----/

WERNEN; WARENEN; WARKEN; WAIRNEN; WAERNEN = vb. weren; afweren.
- repello III;
- écarter; repousser;
- abwehren; verhüten;
- avert; keep off;
- repeler; rechazar; hacer retroceder;

vpl.: PB/III/395.

WERPBAERDE Zie:
- worpbijl; werpbile; warpbile; werpbeel; werpbarde; warpbarde; ---; werpblijl/

WERPBARDE Zie:
- worpbijl; werpbile; warpbile; werpbeel; ----; warpbarde; werpbaerde; werpbijl/

WERPBEEL Zie:
- worpbijl; werpbile; warpbile; ----; werpbarde; warpbarde; werpbaerde; werpbijl/

WERPBIJL Zie:
- worpbijl; werpbile; warpbile; werpbeel; werpbarde; warpbarde; werpbaerde; ----/

WERPBILE Zie:
- worpbijl; ----; warpbile; werpbeel; werpbarde; warpbarde; werpbaerde; werpbijl;/

WERPEN Zie:
- metter teerlingen ---- om enniger spijsen of dranckwille/
- schieten of ---- op de kercke/
- stront ----/
- ter waerheijt ----/
- worpen; ----; woorpen; warpen; waerpen; werepen/

WERRE Zie:
- weere; weer; were; ware; ----/
- weir; were; ware; ----/

WERRELT Zie:
- ter ----/

WERRINGE Zie:
- weerynge; weringe; ----/

WERSCHAPPE Zie:
- waarscap; waarschap; waerschap; waerschappe; waerscappe; weerscap; weerschappe; ----; wairscap; wairscappe; wairschap; warschap; waerschep; waerschip; veerschap; verschap/

WERT Zie:
- uyttapper; utetapper; uuttapper; tavenier; tavernier; tavenier; weerd; weeert; weirdt; werd; ----; weirt; wiert; waerd; waert/
- vercopen opens kelders ter straten ----/

WERT = vb. wordt.
- fieri;
- être;
- werden;
- was (passive voice) to be;
- ser;

vpl.: MGG 9.

WERT GECONTINUEERT = werd voortgezet.
- continuabatur;
- était continué;
- wurde fortgesetzt;
- was continued;
- se continuaba;

vpl.: DVB 21.

WERTINNE Zie:
- weerdinne; werdinne; ----; waerdinne; wardinne; waertdinne; weirdinne/

WERTLIJC Zie:
- waerlic; waerlijc; wareltlijc; warlijc; weerlijc; weerlijck; weerlijcke; weerlijcken; weerlijcker; werelijc; werelijck; werelike; wereltleec; wereltlijc; wereltlike; werentliken; werentlijc; werlic; werlijc; werltlich; ----/

WERVE Zie:
- te een ----/

WERVENER OFT AERBEIJDER VAN DE VAERT = taut. kadewerker; losser van schepen.
- qui naves exonerat;
- ouvrier de quai; déchargeur de vaisseaux;

- Kaiarbeiter, Löscher von Schiffen;
- dockworker;
- descargador;

vpl.: PvB 6/147.

WERVENEER OFTE SCHRAFFELEER = taut. kade-arbeider; dokwerker.
- operarius rivae;
- docker;
- Kaiarbeiter;
- wharf-labourer;
- obrero de los muellos; descargador;

vpl.: PB/III/157; PvB 1/51.

WERYE Zie:
- verwe; varewe; varuwe; vaerwe; varwe; verwe; veruwe; varue; voruë; vorve veru; ----; verwen/

WES Zie:
- iet ----/
- yet ----/
- soo ----/
- wees; ----; wies; wis/

WES; SOOWES; IETWES = van wien; wat; alwat; iets.
- cuius; quid;
- de qui; tout ce qui;
- was für; etwas; alles was;
- what; something; all that;
- de quien (todo) lo que;

vpl.: B1/63; C2/893; MGG 52, 79; BVB 25.

WES TER TIJDT DAT = tot de tijd dat.
- usque eo quoad;
- jusqu'au temps que;
- bis der Zeit dasz;
- til the time that;
- hasta el momento en que;

vpl.: BVB 28,31.

WESAENGAENDE = contr. aangaande van wie.
- de iste; quod attinet ad illum;
- ce qui touche l'affaire; concernant; relativement à;
- hinsichtlich wessen;
- concerning whom;
- en lo que se refiere al asunto concerniente a; referente a;

vpl.: MGG 117.

WESCH Zie:
- wisch; ----; wessche; wisse/

WESCHER Zie:
- wasscher; ----/

WESE Zie:
- weeze; wees; ----; weese; weyse/

WESELEC; WESELIJC; WESENLIJC; WEISELIJC; WEESELEEC = adv. werkelijk.
- realiter;
- réellement; vraiment;
- wirklich;
- really;
- realmente;

vpl.: PvB 1/101.

WESELIJC Zie:
- weselec; ----; wesenlijc; weiselijc; weeseleec/

WESEMEESTER Zie:
- weesmeester; ----; wesenmeester/

WESEN Zie:
- gegroet ----/
- iemans eyghen te niet ----/
- van goeden prijse ----/
- warant ----/

WESEN = vb. aanwijzen.
- indico I; ostendo III;
- indiquer;
- zeigen;
- point out; indicate;
- indicar;

vpl.: BVB 21.

WESENCAMERE Zie:
- weescamere; weescamer; ----; weestcamere/

WESERD Zie:
- niet nootlijck ----/

WESENDE Zie:
- nu ende naemaels ----/
- in deser ----/
- in foulte ----/
- te gader gebreckelijck ----/
- ghehouwt ----/
- machtigh ghericht ----/
- ende suffisant ----/
- hem naest belanck ----/
- niet nootlijck ----/
- nu t sijnde ende naermaels ----/
- indertijt ----/
- verdach vaert ----/
- volcommen ----/

WESENDE IN VOLLE MACHTEN = zijnde in het volle gebruik van bevoegdheden.
- in potestate plena iurium;
- étant en plein usage de ses facultés;
- im vollen Gebrauch von Befugnissen;
- in full use of powers;
- siendo en pleno uso de derechos;

vpl.: B2.

WESENLIJC Zie:
- weselec; weselijc; ----; weiselijc; weeseleec/

WESENMEESTER Zie:
- weesmeester; wesemeester; ----/

WESSCHE Zie:
- wasgarsche; wasschersche; wascherse; wesscherse; weschersse; ----/
- wisch; wesch; ----; wisse/

WESSCHERSE Zie:
- wasgarsche; wasschersche; wascherse; ----; wesschersse; wessche/

WESSCHERSSE Zie:
- wasgarsche; wasschersche; wascherse; wesscherse; ----; wessche/

WESSELAER Zie:
- wisseler; wisselaer; ----; wisselare; wisselere/

WEST Zie:
ter maeren ----/

WEST = vb. groeit.
- cresco III;
- croître;
- wachsen;
- grow;
- crecer;

vpl.: BVB 175.

WESTEMS Zie:
- vestenisse ----/

WESWEGEN = coni. weshalve; om welke reden; waarom.
- propter quod; quod; cur; quare;
- c'est pourquoi;
- weswegen; wozu;
- wherefore;
- por lo que; por lo cual; por cuya razón;

vpl.: ADR 16.

WETACHTIGE GEBOORTE = wettig geboren nakomeling.
- progenies legitima;
- descendant légitime;
- gesetzlich geborener Nachkomme;
- legitimate offspring;
- descendiente legítimo;

vpl.: B2/9.

WETACHTIGE VRUCHT = 1. wettig geboren nakomeling; 2. wettig kind.
- 1. progenies legitima; 2. filius legitimus;
- 1. descendant légitime; 2. enfant légitime;
- 1. gesetzlich geborener Nachkomme; 2. gesetzliches Kind;
- legitimate offspring;
- 1. descendiente legítimo; 2. hijo legítimo;

vpl.: B2/9.

WETACHTIGHE MANNEN = getuigen.
- testes;
- témoins;
- Zeugen;
- witnesses;
- testigos;

vpl.: Cr2/1013/7.

WETACHTIGEN Zie:
- goeden ---- naesten bloet/

WETBERDEKEN Zie:
- wedtberdeken; ----; wetbert/

WETBERT Zie:
- wedtberdeken; wetberdeken; ----/

WETBOETE Zie:
- wedtboete; ----/

WETE Zie:
- behoorlijcke ---- doen/
- by ---- ende consent/
- conde ofte ---- doen/
- daghemente of sommatie; daghemente, conde ende ----/
- de ---- te doene/
- kennisse oft ---- hebben/
- rade, willen ende ----/
- rechtelijcke ----/

- ten bysynne, consente, wille, ---- ende begeerten van/
- verdachvaerdinghe oft ----/
- weet; weedt; wede; weede; ----/
- wettige ---- doen/
- wettelijcke ---- doen/
- wettighe ---- doen/
- wittige ---- ende inthimatie doen/

WETE; WEET; WEETTE; WETTE = sub. kennisgeving; gerechtelijke aanzegging; oproep; bevel.
- pronunciatio; renunciatio; intimatio;
- pronunciation; notification; intimation; avis;
- Anzeige; Bekanntgebung; gerichtliche Anzage; gerichtliche Anzeige; gerichtlichen Befehl;
- notification; notice; judicial notice; injunction;
- aviso; notificación; intimación; participación;

vpl.: C1/500; LO3/450; LO4/596; LO7/126, 454.

WET Zie:
- sonder consent van der ----/
- vernieuwen van de ----/
- weete doen bij brieven van der ----/
- 'r vernieuwenv van de ----/

WET = sub. college van wethouders van Brussel.
- senatores;
- collège échevinal de Bruxelles;
- Kollegium von Stadträten von Brüssel;
- college of aldermen of Brussels;
- consejo de los tenientes de alcade;

vpl.: C1/273.

WET VAN ANTWERPEN = een college van stadsbestuur en rechtspraak bestaande uit 2 borgemeesters nl. een van binnen en een van buiten Antwerpen en zestien schepenen, dat ieder jaar op St. Andriesdag door commissarissen van de hertog werd vernieuwd.
- collegium regiminis urbis et iurisdictionis consistans ex duobus magistris civium, sc. unus intra et unus extra Antverpiam et sedecim scabinis, quod quotannis in die sancti Andreas a curatorbus ducis renovabatur;
- le magistrat;
- ein Kollegium von Stadtverwaltung und Rechtsprechung bestehend aus zwei Bürgermeister nämlich einer von inner; und einer von ausserhalb Antwerp und sechzehn Schöffen das jedes Jahr am St. Andreastag von Kommissären des Herzogen erneut wurde;
- a college of municipality and jurisdistion conssiting of two burgomasters namely one of outside and one of inside Antwerp and sixteen sheriffs which was renewed each year on St. Andrew day;
- colegio de gobierno municipal y de juicio (Amberes) = "Ley de Amberes"

WETE DOEN = vb. kennis geven bekendmaken.
- certiorem facio III; notum facere;
- notifier; publier; divulgner;
- bekanntgeben; bekannt machen;
- give notice of; announce;
- notificar; anunciar; publicar; divulgar;

vpl.: LO3/450; B2

WETE ENDE CONDE = taut. kennisgeving.
- denuntiatio;
- notification et assignation;
- Anzeige;
- notification;
- notificación;

vpl.: C1/304, 2.

WETE ENDE CONDINGE = taut. bekendmaking.
- annuntiatio et publicatio; notitia et renuntiatio;
- annonce et publication; notification;
- Bekanntmachung; Verlautbarung;
- announcement;
- publicación; notificación; aviso; bando;

- vpl.: LO3/266; LO4/44.

WETE ENDE INSINUATIE = voorkennis en gerechtelijke aanzegging.
- conscientia et denuntiatió;
- connaissance et intimation judiciaire;
- Vorwissen und gerichtliche Ansage;
- prescience and judicial announcement;
- conocimientó e insinuación;

vpl.: BVB 127; Cr2/1013/19

WETE GEDAEN ZIJNDE = kennis geven.
- denuntiatus;
- fair part de;
- Kenntnis geben;
- given notice of;
- puesto en conocimiento;

vpl.: B2/115.

WETE HEBBEN OFT KENNISSE = taut. weten.
- scire;
- avoir la connaissance de; savoir;
- wissen;
- know have knowledge of;
- saber; conocer;

vpl.: C1/150.

WETE OFT VERDACHVAERDINGHE = dagvaarding.
- in ius vocatio;
- intimation;
- Vorladung;
- summons;
- intimación; citación;

vpl.: LOV/8.

WETEBRIEF Zie:
- weet-brief; ----/

WETEN Zie:
- rade, wille ende ----/
- rechtelijcke ----/
- suldij ----/
- weijne; ----; weiten; wieten; wetten/
- wel ----/
- wettelijcke ---- ende sommatiën/

WETENTHEYT ENDE GEDOOGENISSEN = taut. met medeweten; toestemming.
- cum conscientia;
- avec connaissance; avec le consentement;

- Wissen und Erlaubnis;
- with consent;
- a sabiendas; con el conocimiento; con el consenti miento;

vpl.: T1/123.

WETENTHEYT ENDE SCIENCIE = taut. kennis; wetenschap
- scientia;
- connaissance;
- Kenntnis; Wissenschaft;
- science;
- conocimiento;

vpl.: T1/123.

WETEREN Zie:
- wateren; watren; waeteren; ----/

WETERINC Zie:
- wetering; wethering; weteringe; ----; waeteringe; wateringe/

WETERING; WETERINGE; WETERING; WETHERING; WAETERINGE; WATERINGE = sub. waterloop.
- emissarium; canalis;
- cours d'eau; ruisseau; canal;
- wasserlauf;
- water-course;
- corriente de augu; arroyo;

vpl.: AKB 11.

WETERINGE Zie:
- wateringhe; wateringe; waeteringe; ----/
- we tering; wethering; ----; weterinc; waeteringe; wateringe/

WETERINGE OFT GOUVEN = = taut. waterlopen of sloten.
- fossae;
- cours d'eau ou fossé;
- Wasserläufe oder Gräben;
- watercourses or ditches;
- cursos de agua; zanjas;

vpl.: AKB 11.

WETH Zie:
- banck van den Kiele ende de ----/
- van de syndicaten/
- com ----/
- dach hueden met den Heer ende ----/
- ter discretie van de ----/
- der ganscher ----

- geheele ----/
- goet dat met Heer ende ----/ uytgewonnen is/
- onder de ---- ofte wissel/
- raad van Diest ende ----/
- ten seggen van de ----/
- sonder consent van der ----/
- te wech ----/
- verandering van de ----/
- vernieuwen van de ----/
- weete doen bij brieven van der/

WETH = sub. recht in het algemeen.
- ius communis; ius generalis universalis;
- droit en général;
- Recht im Allgemeinen;
- right in general;
- derecho; ley;

vpl.: T2/373.

WETH = sub. college van Borgemeesters en Schepenen (Antwerpen); de schepenen; het gerecht; de schepenbank; recht in het algemeen.
- collegium magistrorum civium et scabinorum (Antverpiae); scabini; iurisdictio scabinorum; ius communis;
- collège des maires et des échevins (Anvers); tribunal des échevins; dro it en général;
- Kollegium von Bürgermeistern und Schöffen (Antwerpen); Schöffengericht; Recht im allgemeinen;
- the law: i.e. burgomasters and aldermen of Antwerpen; alderman-court; right in general;
- consejo de burgomaestres y regidores (Amberes); tribunal de regidores; ley; derecho;

vpl.: C1/495; DKB 3; T2/573.

WETH VAN ANTWERPEN = volgens privilegie van Hertog Antho nis dd. 28-5-1410, in het Libro Privilegiorum fol. 21 en het privilegie van Maximiliaan dd. nov. 1480 in het Fluwelenboek fol. 58 wordt ieder jaar op St. Andriesdag 30 nov. (Antwerpen) de wet vernieuwd door 2 of 3 commissarissen van hertogswege en bestaat dan uit 2 burgemeesters en 16 schepenen.

- ex privilegio ducis Antonii dato 28-5-1410 in Libro Privilegiorum fol. 21 et ex privilegio Maximiliani dato nov. 1480 in Libro Holoserico fol. 58 singulis annis in die Sanc ti Andreae 30 nov. (in Antverpia) lex renovatur duobus vel tribus curatoribus nomine ducis et tunc constat ex duobus magistris civium et sedecim scabinis;
- d'après le privilège du Duc Antoine dd. 28.5.1410, dans le livre des privilèges fol. 21, et le privilège de Maximilien dd. nov.1480 dans le registre de Velours fol. 58 fut renouvelé tous les ans le jour de St. André 30 nov. par deux ou trois commissaires du Duc, Ledit magistrat consiste en deux bourgmestres et seizes échevins (Anvers);
- Gesetz von Antwerpen;
- the law of Anvers;
- Weth van Antwerpen = según privilegio del duque Antonio, fecha 28.5.1410 en el Libro de los privilegios fol. 21 y elprilegio de Maximiliano, fecha nov. 1480 en el registro de terciopele fol. 58, cada año en el día de San Andrés se renueva la ley por 2 o 3 comisarios de parte de duque y consistiendo entonces de do 2 burgomaestres y 16 regidores;

vpl.: LO2/718.

WETH VAN ANTWERPEN = stad sbestuur van Antwerpen bestaande uit een buitenborgemeester en een binnen-borgemeester, alsmede zestien schepenen, waarvan de binnenborgemeester er een is, die jaarlijks op Sint Andriesdag door 2 of 3 commissarissen vanwege de hertog voor een jaar werden benoemd. Daarnaast waren er nog 16 wethouders (Antwerpen 1581).
- magistratus urbani Antverpiae, consistantes ex magistro civium extra urbem

et m.c. intra urbem, item ex sedicem scabinis, quorum unus magister civium intra urbem. Quotannis hi in die Si. Andrei a duobus aut tribus propter dudem pro anno uno nominabantur; praeter eos sedecim magistratus urbani erant. (Antverpia 1581);
- le magistrat d'Anvers;
- Stadtverwaltung von Antwerpen bestehend aus einem drauszen und einem binnen Bûrgermeister sowie 16 Schöffen, die jährlich am St. Andreastag von 2 oder 3 Kommissären wegen des Herzogen für ein Jahr ernannt wurden. Daneben gab es noch 16 Beigeordneten;
- municipality of Antwerp consisting of an outside- and an inside burgomaster as weel as 16 sheriffs appointed each year on St. Andrewday. Beside it there were 16 alderman;
- autoridad municipales (Amberes);

vpl.: C1/517.

WETH ENDE RAADT VAN DIEST = de twee borgemeesters en de zeven schepenen vormden de wet, terwijl de tienmannen de raad van Diest vormden.
- Lex et Consilium Diestemii (Diesti), casu quo: duo magistri civium et septem scabini erant "Lex", dum decem viri senatorii "Consillum" erant;
- la loi et le conseil de Diest c.q. les deux bourgmestres et les sept échevins formaient la Loi, tandis que les dix hommes formaient le conseil de Diest;
- "Gesetz und Rat von Diest. Gesetz: die 2 Bürgermeister und die 7 Schöffen. Rat: die "Zehn Männer";
- the law and the Council of Diest 2 burgomasters and 7 aldermen formed the Law the Council consisted of ten members;
- la ley y el concejo de Diest: los do burgomaestres y los siete regidores formaban la ley, mientras los 10 hombres formaban el concejo de Diest.

vpl.: C1/418.

WETHERING Zie:
- wetering; ----; weteringe; weterinc; waeteringe; wateringe/

WETHOLDEREN Zie:
- gemeijne ----/

WETHOUDER OFTE WYSER = taut. wethouder.
- magistratus urbanus;
- adjoint au maire;
- Stadrat;
- alderman;
- teniente de alcalde;

vpl.: PB/IV/380.

WETHOUDEREN Zie:
- heeten coeck van de ----/

WETHOUDEREN = sub. pl. functionarissen identiek met de 16 schepenen. Zij werden ieder jaar op voordracht van een wisselend aantal meest vooraanstaande burgers en de wijkmeesters door de commissarissen van de Hertog aangewezen in dier voege dat deze acht nieuwe wethouders aanwezen uit de 16 zittende wethouders. Deze 8 nieuwe wethouders wezen op hun beurt uit de burgerij 8 andere wethouders (Antwerpen 1581).
- magistratus urbanus;
- homme de loi;
- Assessoren;
- aldermen;
- funcionarios (Amberes) idénticos a los 16 regidores;

vpl.: C1/518.

WETLIJC Zie:
- wittelijcken; wittelijken; wittelijc; wittelike; wettelijc; wittelijc; ----; witlijc/

WETTE Zie:
- wete; weet; weette; ----/

WETTELIJC Zie:
- cederen ende ---- p overgeven/
- huwelijc mindan ---- gecontraheert/

- wittelijcken; wittelijken; wittelijc; wittelike; ----; wittelijc; wetlijc; witlijc/

WETTELIJCK Zie:
- inne houwelijck ---- versaemt/
- wittelijcken ende ----, wale ende wael/

WETTELIJCK BETUIJGHEN = wettig met getuigen iets bewijzen.
- legaliter aliquid testari;
- démontrer quelque chose légitimement;
- gesetzlich mit Zeugen etwas beweisen;
- legally prove something by witnesses;
- comprobar algo legalmente con testigos;

vpl.: B2/9.

WETTELIJCK ENDE WALE; WITTELIJCKEN ENDE WAEL = taut. wettig; overeenkomstig de wet en op een uitstekende wijze.
- legitimum; legitimus et in modo excellente;
- légal; conformément au droit et d'une manière excellente;
- ges etzlich; legal und gut;
- lawfull; legally and correctly;
- legal; legítimo; legalmente y excelentemente;

vpl.: BVB 2, 20, 194; DVB 9

WETTELIJCK GHEPROEVEN = wettig bewijzen.
- legitime probare;
- légitimement démontrer;
- ges etzlich beweisen;
- prove legitimately;
- probar legitimamente (of = legalmente);

vpl.: C1/177.

WETTELIJCKE COSTEN = gerechtskosten.
- sumptus litis;
- frais de justice;
- Gerichtskosten;
- legal charges;
- litis expensas; costas;

vpl.: MGG 16.

WETTELIJCKE WETE = wettelijke kennisgeving.
- denuntiatio legitima; intimatio
- notification légale; intimation
- gesetzliche Anzeige; gerichtliche Vorladung;

- legal notification; warrant;
- notificación legal; intimación;

vpl.: C1/304/2; LO7/344; LO4/512.

WETTELIJCKE WETEN ENDE SOMMATIEN = taut. gerechtelijke aanzegging.
- denuntiatio iudicialis;
- notifications et sommations légales;
- gerichtliche Anzeige;
- judicial notice;
- intimación;

vpl.: C1/378.

WETTELIJK Zie:
- cederen ende ----/
- wettelijck ----/
- die ---- sal hebben vertegen op heure porterie/

WETTELIJK; WETTELIJCK = wettelijk; wettig.
- legitimus;
- légitime; légal;
- gesetzlich; legal;
- lawfully; legally;
- legítimo; legal;

vpl.: BVB 4, 19, 21; DVB 3.

WETTELIJK CONDIGEN = wettig bekendmaken.
- legitime significare;
- signifier;
- gesetzlich kündigen;
- legally signify;
- legalizar;

vpl.: C1/305.

WETTELIJKE WETE DOEN = doen dagvaarden in rechte.
- in ius vocare facere;
- intimer;
- vor Gericht laden lassen;
- summon;
- hacer emplazar a uno judicialmente;

vpl.: C1/629.

WETTELOES LEGGHEN = buiten de wet stellen.
- extra legem mittere;
- mettre hors la loi;
- ausser dem Gesetz stellen;
- put outside the law;
- poner a una persona al margen de la ley;

vpl.: LO I/84.

WETTELYCK BETHOEN = wettig bewijs.
- probatio legalis;
- preuve légale;
- legaler Beweis;
- llegitimate proof;
- prueba legal;

vpl.: C3/66.

WETTEN Zie:
- weijne; weten; weiten; wieten; ----/

WETTICH Zie:
- erfgename ende ----/
- overbancke ende ---- overhooft/
- sonder ---- hoir/
- wittig; ----; wittich/

WETTICH DEEL OFT LEGITIME PORTIE = taut. wettig erfdeel.
- patrimonium legitimun; portio (pers) legitima;
- Gesetzmässiger Erbteil; legitimer Anteil;
- legal heritage;
- parte legitime;

vpl.: LO3/118; C1/606; LO3/524.

WETTICHEIT Zie:
- witticheut; ----/

WETTIG BESCHIEDT = wettig bewijsmiddel.
- documentum legale;
- document légal;
- legitimes Beweismittel;
- legal proof;
- comprobante legal;

vpl.: LO 1/494.

WETTIGE Zie:
- vuijt ---- title/
- wettelijck ----/

WETTIGE CONDEN = getuigen voor het gerecht.
- testificari ante iudicium; testes ante iudicium;
- témoignage devant le tribunal;
- Zeugen vor dem Gericht;
- testify before the court;
- atestiguar ante el tribunal = testigos ante el tribunal;

vpl.: BVB 94.

WETTIGE INNEGEBOREN= wettige inboorlingen.
- - indigenae legitimae;

- indigènes légitimes;
- legitime Eingebornen;
- legitimate natives;
- indigenas legales;

vpl.: LO1/440.

WETTIGE LICTEECKENEN = wettige aanwijzingen.
- indicia legitima;
- indices légaux;
- gesetzliche Anweisungen;
- legal indications;
- indicaciones legales;

vpl.: LO4/778.

WETTIGE PROCURATIE = wettelijke zaakwaarneming.
- procuratió legitima;
- procuration légale;
- gesetzliche Sachverwaltung;
- legal procuration;
- agencia legal de negocios;

vpl.: BVB 143.

WETTIGE VERSTERFFENISSE = wettige vererving.
- successio legalis;
- succession légale;
- legale Hinterlassenschaft;
- legal inheritance;
- sucesión legítime;

vpl.: LO3/142.

WETTIGE VERTIJDENISSE = wettige afstand.
- renuntiatio legalis;
- renonciation légale;
- legale Verzichtleistung;
- legal cession;
- renunciación legal;

vpl.: LO3/110.

WETTIGE VOORKINDEREN VAN DEN EERSTEN BEDDE = kinderen geboren uit een wettig gesloten eerste huwelijk.
- filii nati ex matrimonio legitimo primo;
- enfants du premier lit légitime;
- Kinder geboren aus einer gesetzlichen ersten Heirat;
- children born from a first legitimate marriage;
- hijos nacidos de unprimer matrimonio;

vpl.: B2/60.

WETTIGEN Zie:
- bestade ---- houwelijck/
- inne ---- houwelijck vergadert sijn/

- kinderen tot ---- houwelijck besladen/

WETTIGH Zie:
- overbancke ende ----/
- overhooft ----/

WETTIGH LETSEL = wettig beletsel.
- impedimentum legitimum;
- empêchement légale;
- gesetzliches Hindernis;
- legal impediment;
- impedimento legal:

vpl.: B2/173-4.

WETTIGH MAEGHSCHAP = wettige bloedverwantschap.
- consanguinitas legitima;
- parantage légitime descendance légitime;
- gesetzliche Verwandtschaft;
- legitimate consanguinity;
- consanguinidad legitima (of = legal);

vpl.: C1/160.

WETTIGH OIR = wettige nakomeling.
- progenies legitima;
- descendant légitime;
- gesetzlicher Nachkomme;
- legitimate descendant;
- descendiente legitimo;

vpl.: B2/71.

WETTIGH Zie:
- overbancke ende ---- overhooft/

WETTIGH VERMOEDEN ENDE SUSPICIE = taut. gerede argwaan, verdenking.
- suspicio;
- soupcon; défiance fondéle);
- Argwohn; Verdacht;
- suspicion;
- presunción, sospecha; suposición; conjetura; barrunto;

vpl.: PB/III/140.

WETTIGHE Zie:
- vuyt eenighe ---- soeke/

WETTIGHE EXCUSATIE = wettige verontschuldiging.
- excusatio legitima;
- excuse légale;
- gesetzliche Entschuldigung;
- legitimate excuse;
- excusa legal;

vpl.: C1/566.

WETTIGHE GEBOIRTEN ACHTERLATENDE = wettige nakomelingen achterlatende.
- legitimam prolem relinquens;
- laisser des descendants légitimes;
- gesetzliche Nachkommen hinterlassend;
- leaving behind descendants;
- dejando descendientes legítimos;

vpl.: B2/19.

WETTIGHE ONTSCHOUT = wettig excuus.
- excusatio legitima;
- excuse légitime;
- gesetzliche Entschuldigung;
- legitimate excuse;
- excusa legitima;

vpl.: C1/107.

WETTIGHE OVERICHEYT = wettige overheid.
- auctoritas legitima;
- autorité légitime;
- gesetzliche Obrigkeit;
- legal government;
- magistatura legal;

vpl.: PB/II/351.

WETTIGHE WETE DOEN = wettig kennis geven; kennisgeving in rechte doen; gerechtelijk doen aanzeggen.
- legitime certiorem facere; publicatio legalis; intimationem facere;
- intimer; notification en droit; faire l'intimation;
- gesetzlich anzeigen; gerichtliche Anzeige; gerichtlich ankundigen lassen;
- give legitimate notice of; legal notification; let announce judicially;
- poner (a uno) en conocimiento de ... :egalmente; notificación judicial; hacer la intimación;

vpl.: C1/601; LO1/244; LOV 128.

WETTIGHEN Zie:
- van ---- bedde/
- hender beijder ---- kinder/
- in ---- houwelijck vergadert/

WETTIGHER Zie:
- ter ---- bladinghe/
- ter ---- blaedinghe leveren/

WETVEERDIGE Zie:
- twee ---- mannen/

WETWAERDICH Zie:
- wetweerdich; wetwerden; ----/

WETWAERT Zie:
- beroeminghen woerden ter ---- (wetwert)/

WETWEERDICH; WETWERDICH; WETWAERDICH = adv. van rechts wege; wettelijk.
- de iure; iuste; legitime;
- à juste titre; de droit;
- gesetzlich; von Rechtswegen;
- accordingly to law, legally;
- de derecho; de jure;

vpl.: T1/95.

WETWERDICH Zie:
- wetweerdich; ----; wetwaerdich/

WETWERT Zie:
- beroeminghen woerden ter wetwaert, ----/

WEUWE Zie:
- wedeuwe; douaigere; wedewe; weduwerse; wedewerse; wedue; weduwe; wedewi; weedwi; weedwie; weduwi; weduwij; weduwie; weduwede; wedewede; ----; wedevrouwe/

WEVER = sub. zeerover.
- pirata;
- pirate;
- Pirat;
- pirate;
- pirata; filibustero; corsario;

vpl.: LO4/102.

WEY-, HEY- OFT BOUWLANT = bouwland; weide of heide.
- arvum;
- terrain cultivable; prairie ou bruyère;
- Weide; Heide oder Ackerland;
- pasture; moorland or arbale;
- pasto o prado; brezal; tierra labrantia;

vpl.: Cr2/1011.

WEYCKEN; WEKEN; WEEKEN; WEIKEN; WIEKEN = vb. weken.
- macero I;

- tremper;
- weichen;
- soak;
- remojar; poner en remojo;

vpl.: PvB 1/52.

WEYDE OFTE BREYDE = taut. breedte.
- largita;
- largeur;
- Breite;
- breadth;
- anchura;

vpl.: Cr2/1011.

WEYDEN Zie:
- waijen; weiden; ----; weeden; weden/
- weijden; weijen; weyen; ----; weeden; weden/

WEYE = sub. soort visnet.
- genus retis piscatorii;
- espèce de filet de pêche;
- Art Fischnetz;
- kind of fishing-net;
- clase de red para la pesca;

vpl.: PB/III/252.

WEYE ENDE WATER = voeder en water.
- nutrimentum et aqua;
- foudre et eau;
- Nahrung und Wasser;
- fodder and water;
- pienso y agua;

vpl.: T1/84.

WEYEN Zie:
- weijden; weijen; ----; weyden; weeden; weden/

WEYER Zie:
- waeijer; waeyer; wayer; ----; waeijer/

WEYERINGHE Zie:
- weire oft ----/

WEYGENAER Zie:
- weygerdere; ----; weygerer

WEYGENAER OFT REFUSANT = taut. weigeraar.
- qui recusat;
- delui qui refuse;
- derjenige der ablehnend ist;
- refuser;
- refractario;

vpl.: PB 2/26.

WEYGERDERE; WEYGENAER; WEYGERER = sub. weigeraar.
- recusator;
- refuseur;
- Verweigerer;
- refuser;
- el que se niega a;

vpl.: LO1/500.

WEYGEREN Zie:
- recuseren, ---- oft ontzeggen/
- treineeren oft ----/

WEYGERER Zie:
- weygerdere; weygenaer; ----/

WEYGERER OFT VERTRECK MAKEN DE FEAILLANT = taut. niet verschijnende partij.
- pars languens;
- partie défaillante; partie qui fait défaut;
- nich erscheinende Partei;
- not appearing party;
- la parte que no comparece ante un tribunal;

vpl.: PB III 299.

WEYGERINGE Zie:
- weire oft ----/

WEYGERINGE ENDE CONTRADICTIE = weigering en tegenstrijdigheid.
- recusatio et contradictio;
- refus et contradiction;
- Verweigerung und Widerspruch;
- refusal and contradiction;
- negativa y contradicción;

vpl.: T1/478.

WEYGHEREN MAN = sub. weigeraar.
- detrectator qui refutat;
- celui qui refuse;
- Verweigerer;
- refuser;
- refractario;

vpl.: Cr2/1013/7.

WEYGHERINGHE; WEIGERINGE = sub. weigering; verzet; onwilligheid.
- recusatio; negatio;
- refus;
- Verweigerung; Widerstand;
- refusal; denial; unwilliness;
- negativa; denegación;

vpl.: C1/36.

WEYGERINGHE OFT REFUS = taut. weigering.
- recusatio;
- refus;
- Verweigerung;
- refusal;
- negative; repulsa;

vpl.: PB/II/73.

WEYGHERINGHE OFTE VERTRECK OFTE OPPOSITIE = weigering; uitstel of verzet.
- recusatio; retardatio; oppositus;
- retard; opposition ou refus;
- Verweigerung; Aufschub oder Widerstand;
- refusal; delay or opposition;
- negativa; dilación o oposición;

vpl.: PB/III/3.

WEYLANT Zie:
- heylant ----/

WEYNDEN Zie:
- weijnden; weinden; wenden; ----; weinen; wennen; winden; weinden/

WEYSE Zie:
- weeze; wees; wese; weese; ----/

WEYSEN; WISEN; WIJSEN = vb. vonnis wijzen; uitspraak doen.
- iudico I; iudicium fero III;
- prononcer la sentence;
- Urteil sprechen;
- pronounce sentence;
- dictar sentencia;

vpl.: BVB 174.

WI OIRLOVEN = wij staan toe.
- permittímus;
- nous permettons;
- wir erlauben;
- we permit;
- autorizamos;

vpl.: BVB 3.

WICHELAER Zie:
- wicheleer; wijgeleer; wichelaere; ----; wijghelare; wichelaer/

WICHELAERE Zie:
- wicheleer; wijgeleer; ----; wichelaer; wijghelare; wighelaer/

WICHELEER; WIJGELEER; WICHELAERE; WICHELAER; WIJGHELARE; WIGHELAER = sub. waarzegger; wichelaar.
- augur; divinator futurorum aruspex (Kil.);
- augure; devin;
- Wahrsager;
- augurer; sooth-sayer;
- adivino; augur;

vpl.: T1/130.

WICHELIE OFT TOVERIJE; WICHELIJE; WICHELINGE = taut. toverij.
- sortilegium; auguria; hariolatio;
- sorcellerie; sortilège; magie; enchantement;
- Zauberei; Wahrsagerei;
- sorcery; witchcraft; magic; sortilege;
- brujería ; hechichería; sortilegio; magia; encantamento;

vpl.: T1/183.

WICHELIJE Zie:
- wichelie oft toverije, ----, wichelinge/

WICHELINGE Zie:
- wichelie oft toverije, wichelije, ----/

WICKE Zie:
- wicken; ----; wycke/

WICKEN; WICKE; WYCKE; = wikke.
- vicia;
- vesce;
- Samen der Pflanze ; Schmetterlingsblütler;
- vetch;
- algarroba; arveja; veza; vicia;

vpl.: PB/II/47.

WIDDAU OFT WYMENLANT = taut. kreupelhout; land beplant met wilgen; wilgenbos.
- salictum;
- taillis; saulaie;
- Unterholz;
- thicket;
- sauceda; saucedal; saucera; salceda; sauzal;

vpl.: OB 2/20.

WIDEREN Zie:
- vidimeeren; videren; ----+; vuideren; vuideeren/

WIDEWERE Zie:
- weduwer; weduware; wedewaere; weduwenaer; wedeware; wedewener; wedenaer; weduare; wedueere; weduer; ----; weduwaer; weduwenman; weduman; wedeman; weedman/

WIE Zie:
- so ---- dat teghen like meer kerssen makende dan vier/

WIE HEM SELVEN RECHT = wie eigen rechter speelt.
- qui seipsum iudicem facit;
- quiconque se rend justice à soimême;
- wer eigener Richter spielt;
- who acts as his own judge;
- el que se hace el juez de si mismo; el que se toma justicia por su mano;

vpl.: C1/340.

WIE HIER IEGHEN DE CONTRARIE DADE = al wie hier zelf tegen zou handelen.
- quicumque ipse contra hoc ageret a ceci;
- quiconque agirait contrairement;
- wer hier (selber) zuwider gegen handeln würde;
- who would act himself against it;
- el cual contra esto mismo actuar;

vpl.: LO1/20.

WIE MATE OFT WOEGHE = die zou meten of wegen.
- is, qui metitur aut ponderat;
- quiconque mesurerait ou pèserait;
- der meszen oder wiegen wurde;
- he would should measure or weight;
- el que debia medir o pesar;

vpl.: C1/324.

WIECKE Zie:
- rechte ----/

WIEDASSCHE Zie:
- wee-dassche; weedassche; wedeassche; ----; weetassche/

WIEF Zie:
- wijf; wijff; wiif; wif; ----; wijfve/

WIEGE = sub. molenrad.
- rota molaris;
- roue de moulin;
- Mühlrad;
- millwheel;
- wueda de molino;

vpl.: BvB 6/131.

WIEKEN Zie:
- weycken; weken; weeken; weiken; ----/

WIEL Zie:
- wiele; ----/

WIELE; WIEL = sub. water achter een watermolen; snelstromend water; draaikolk.
- aqua post hydraletes; vertex;
- de l'eau derriére un moulin à eau; tourbillon;
- Wasser hinter einer Wassermühlre; wirbel;
- water behind a watermill; whirlpool;
- estanque detrás de un molino de agua; remolino; torbellino; vorágine;

vpl.: PB/ 2/14; PB III 292.

WIELTSCHIETER = sub. stroper
- praedo;
- braconnier;
- Wilderer;
- poacher;
- cazador furtivo;

vpl.: PB. III/6, 516.

WIERDE = vb. werd.
- fieri;
- être;
- werden;
- was passive voice; be;
- ser;

vpl.: ACart 24.

WIERT Zie:
- uyttapper; utetapper; uuttapper; tavenier; tavernier; tavenier; weerd; weert; weir weirdt; werd; wert; weirt; ----; waerd; waert/

WIES Zie:
- wees; wes; ----; wis/
- wijse; wijs; wiis; ----; wis/wise/

WIESHEIT Zie:
- wisheijt; wijsheit; wiisheit; wisheit; ----; wijsheyt; wijshede; wijsheide; wijsdom; wiisdom; wisdom; wijsdoem; wijsdoum; wijsdum; wijsdomb; wysdomme/

WIETEN Zie:
- weijne; weten; weiten; ----; wetten/

WIF Zie:
- wijf; wijff; wiif; ----; wief; wijfve/

WIGGE Zie:
- wegge; ----/

WIGHELAER Zie:
- wicheleer; wijgeleer; wichelaere; wichelaer; wijghelare; ----/

WIIF Zie:
- wijf; wijff; ----; wif; wief; wijfve/

WIINCOOP Zie:
- lijfcoop; lycoop; lijtcoop; lijffcoop; litcoop; liccoop; licoop; wijncoop; ----; wincoop; wijncoip; wijncop; wijncope; wijncoopspenninc/

WIIS Zie:
- wijse; wijs; ----; wies; wis; wise/

WIISDOM Zie:
- wijsdom; wijsdomme; ----; wisdom; wijsdoem; wijsdomm; wijsdum;/
- wisheijt; wijsheit; wiisheit; wisheit; wiesheit; wijsheyt; wijshede; wijsheide; wijsdom; -----; wisdom; wijsdoem; wijsdoum; wijsdum; wijsdomb; wysdomme/

WIISHEIT Zie:
- wisheijt; wijsheit; ----; wisheit; wiesheit; wijsheyt; wijshede; wijsheide; wijsdom; wiisdom; wisdom; wijsdoem; wijsdoum; wijsdum; wijsdomb; wysdomme/

WIJCEHELEERS ENDE TOVEREERS = taut. tovenaars.
- magus et vates;
- devin; enchanteur; sorcier;
- Zauberin;
- sorcerer;
- adivino; encantador; hechicero;

vpl.: T1/259.

WIJCKE = sub. Iedere wijk werd beheerd door 2 wijkmeesters, hun taak was o.m. het bijhouden van een register waarin werden aangetekend alle personen die zich metterwoon vestigden in de stadswijk of daaruit vertrokken Eenmaal per jaar werd daarvan kennis gegeven aan de 4 hoofdlieden om aldaar geregistreerd te worden (Antwerpen 1581).
- unusquisque vicus a duobus magistris administrabutur; eorum munus; registratio omnium personarum, qui in vicum habitatum concedebant. Semel per annum demonebatur quattuor capitibus, ut hi ibi registrarent;
- quartier;
- Stadtviertel;
- quarter (of a town);
- barrio, barriada;

vpl.: C1/521.

WIJCKEN Zie:
- borgherlijcke wacht van de ----/
- honderste lieden van de ----/

WIJCKEN OFT DECLINEREN = taut. ontwijken of afwijzen.
- declinare;
- décliner;
- aus dem Wege gehen;
- decline;
- declinar;

vpl.: LO6/130.

WIJCKENDE WONDE = etterende wonde.
- vulnus suppurans;
- plaie suppurante;
- eiterartige Wunde;
- suppurating wound;
- herida supurada;

vpl.: C1/108.

WIJCKMEESTER Zie:
- gagie knape van de ----/
- keuse ----/

WIJCKMEESTERS = sub. pl. voor ieder der 13 wijken werd een wijkmeester gekozen door borgemeesters en schepenen belast met de behartiging van wijkbelangen uit daar wonende burgers (Antwerpen 1581).
- magistri vici; representatores vici urbis (Antverpia 1581);
- maîtres de quartier représentants d'un quartier de la ville (Anvers 1584);
- Stadtviertelmeister gewählt von Bürgermeistern und Schöffen (Antwerpen 1581);
- quarter-masters, elected by burgomasters and aldermen as representatives of the 13 quarters (Antwerp 1581);
- jefes de barrio elegidos por burgomaestres y regidores para cada uno de los trece barrios, encargados de cuidar los intereses de los ciudadanos (Anveres 1581);

vpl.: C1/519, 478, 378; LO1/642.

WIJCKMEESTERS = sub. pl. functionarissen voor een jaar benoemd door Borgemeesters en schepenenu uit een voordracht van 26 personen opgemaakt door de vier hoofdmannen der poorterije. Waren 26 wijckmeesters (Antwerpen 1581).
- functionarii per unum annum nominati a magistris civium et scabinis ex relatione vigintim sex personarum a quattuor capitibus civitatis composita;
- maître de quartier; fonctionnaire nommé pour un an parle maire et les échevins d'une liste de présentation de 26 personnes, établi par 4 chefs; il y avait 26 maîtres de quartier;
- Stadtviertelmeister gewählt von Bürgermeistern und Schöffen aus einen Vordracht von vier Hauptmänner der Bürgerschaft. Da waren 26 Stadtviertelmeister;
- quarter-masters;
- funcionarios nombrados por un año por burgomaestres

regidores de una lista de candidatos de 26 personas;
vpl.: C1/518.

WIJCKMEESTERS = wijkmeester, zijnde vertegenwoordigers van een stadswijk, werden jaarlijks gekozen door de wethouder uit oudschepenen (Antwerpen 1681)
- magistri vici, repraesentatores vici urbis; quotannis a magistratu urbano electabantur ex exscabinis (Antverpia 1681);
- maîtres de quartier, représentants d'un quartier de la ville, choisis par l'adjoint au maire parmi les exéchevins;
- Viertelmeister ; wurden jährlich vom Stadtrat gewählt aus ehemaligen Schöffen (Antwerpen 1681);
- quarter-masters; were elected yearly by the aldermen from former sheriffs(Antwerp 1681);
- jefes de barrios, siendo repre sentantes de un barrio de la ciudad;

vpl.: C1/580; LO1/642; C1/478, 378, 518.

WIJCKPUDTZ; WIJCPUT; WIJCKPUT = wijkput. water put gelegen in - een wijk van een stad.
- puteus aquae in vico urbis sitas;
- puits de quartier, un puit d'eau située dans un quartier d'une ville;
- Brunnen von einem Stadtviertel;
- well in a quarter of the town;
- pozo del carrio, pozo de agua situado en un barrio de la ciudad;

vpl.: LO1/640; C1/477.

WIJCKPUT Zie:
- wijckpudt; wijcput; ----/

WIJCKRECHT Zie:
- declinatoir (declinatorie) oft wijcrecht (----; wijckrechte)/

WIJCPUT Zie:
- wijckpudt; ----; wijckput/

WIJCKRECHTE Zie:

- declinatoir (declinatorie) oft wijcrecht (wijckrecht); ----/
- versteken worden van ---- oft declanatorien/

WIJCRECHT Zie:
- declinatoir (declinatorie) oft ---- (wijckrecht; wijckrechte)/

WIJDDE; WIJDE = sub. breedte.
- latitudo;
- largeur;
- Breite; Weite;
- breadth; width;
- anchura;

vpl.: LO7/188; SKB 4.

WIJDE Zie:
- oude ----/

WIJDEN Zie:
- bred en oft ----/
- tweede lidt oft ----/

WIJDEN-RAEDT = sub. grote raad; stadsbestuur van Brussel.
- collegium amplum; magnum; senatus Bruxellis;
- conseil plénier; municipalité de Bruxelles;
- groszer Rat; Stadtverwaltung von Brüssel;
- grand council; great counsel; city councel of Brussels;
- gran consejo; autoridades municipales; de Bruselas;

vpl.: C1/222, 273.

WIJDERS = verder.
- ulterius; praeterea;
- en outre; d'ailleurs; du reste;
- ferner; weiter;
- further;
- además;

vpl.: ACart 6, 14.

WIJE VOOR COEMT; VOIR MAELT = die het eerste komt 't eerst maalt.
- qui venit primum; primum moluit;
- premier venu; premier moulu;
- wer zuerst kommt, mahlt zuerst;
- the firstcomer grinds first;
- quien antes nace; antes pace

vpl.: T1/113.

WIJEN = pron. rel. wien.
- qui;
- qui;
- wem; wen;
- whom;
- quien; el que;

vpl.: T1/12.

WIJEN = vb. vergroten.
- dilitare; extendere;
- celui qui;
- erweitern; vergrössern;
- enlarge; increase;
- quien; él que;

vpl.: DKB 40.

WIJENS Zie:
- actie ---- beheete/
- actie ---- dinc/

WIJENS = pron. gen. wiens
- cuius;
- duquel; de laquelle;
- wessen;
- whose;
- cuyo(a);

vpl.: T2/9, 198.

WIJERSTE = adi. sub. verste.
- remotus;
- le plus lointain; le plus éloigné;
- fernst; enfernest; weitest;
- furthest;
- lo más lejano; remoto; distante; apartado;

vpl.: LPS 37.

WIJF Zie:
- actie tegen dengenen die met list het ---- van een ander onthoudt/
- een ---- die huer laet becruypen/
- een ---- van buten beslapen/
- eens andere man ---- openbaerlieke houden/
- gehouwet ----/
- met een ---- te doen hebben tegen haren wille/
- ontleyden een andere ----/
- suspect ----/

WIJF; WIJFF; WIIF; WIF; WIEF; WIJFVE = echtgenote; vrouw; wijf.
- marita; femina; mulier; uxor;
- épouse; femme;
- Gattin; Weib; Frau;

- wife; woman;
- esposa; mujer;

vpl.: BKB 8; T1/32, 62; B2/59; C2/1020.

WIJF VAN ONEERBAIREN LEVEN; WIJFVE; WIJFFS = hoer; slet; deerne.
- adultera;
- prostituée; traînée; putain;
- Dirne; Hure; Prostituierte;
- prostitute;
- ramera; pelandusca; prostituta; meretriz;

vpl.: T1/283; BKB 8; T32, 62.

WIJFF Zie:
- wijf; ----; wiif; wif; wief; wijfve/

WIJFS Zie:
- ghemeene ----/
- wermoes ----/

WIJFVE Zie:
- wijf; wijff; wiif; wif; wief; ----/

WIJGELEER Zie:
- wicheleer; ----; wichelaere wichelaer; wijghelare; wighelaer/

WIJGEREN (WYGEREN) ENDE RECUSEREN = taut. weigeren.
- recuso I;
- refuser;
- verweigern;
- refuse;
- negarse a; rechazar;

vpl.: T1/487; 439.

WIJLCOER Zie:
- willecoeren; willecoren; willecore; wilcoor; wilcoir; ----; wilkeur; willekeur/

WIJLCOREN Zie:
- willecoren; wilcoren; ----; willicoren; willecueren; willecuren/

WIJLEN Zie:
- ter tijt ende ----/

WIJMEN Zie:
- wishout oft ----/

WIJN Zie:
- vat ----/

- vat ----/
- voeder ---- overlandts
- 't recht van de ----/

WIJNACCIJSE Zie:
- aenkomen officie collecteur ----/
- aenkomen officie controleur ende boekhouder ----/
- aenkomen officie knaep ----/
- collecteur van de ----/
- contrerolleur ende roeckhouder van de ----/
- contrerolleur ende boeckhouder van de ----/
- gagie contrerolleur ende clerck van de ----/
- gagie knape van de ----/
- knape van de ----/

WIJNACCIJSE ; WIJNASSIJS; WIJNASSISE; WIJNASSIJNS; WIJNEXCIJS = sub. wijnaccijns; verbruiksbelasting op wijnen.
- census vinosus; tributum consumptionis in vino;
- accise sur le vin; impôt sur consommation de vins;
- Weinsteuer; Verbrauchsteuer auf Weine;
- wine-tax; consumption-tax on wines;
- derechos d sobre el consumo de vino; impuestos de consumo de vinos;

vpl.: C1/202; C2/1339

WIJNASCIJS Zie:
- wijnaccijse; wijnassijs; wijnassise; wijnassijns; wijnexcijs; ----; wijnaszijns; wijnascis; wijnassys/

WIJNASCIS Zie:
- wijnaccijse; wijnassijs; wijnassise; wijnassijns; wijnexcijs; wijnascijs; wijnaszijs; ----; wijnassys/

WIJNASSIJNS Zie:
- wijnaccijse; wijnassijs; wijnassise; ----; wijnexcijs; wijnascijs; wijnaszijs; wijnascis; wijnassys/

WIJNASSIJS Zie:
- wijnaccijse; ----; wijnassise; wijnassijns; wijnexcijs; wijnascijs; wijnaszijs; wijnascis; wijnassys/

WIJNASSISE Zie:
- wijnaccijse; wijnassijs; ----; wijnassijns; wijnexcijs; wijnascijs; wijnaszijs; wijnascis; wijnassys/

WIJNASSYS Zie:
- wijnaccijse; wijnassijs; wijnassise; wijnassijns; wijnexcijs; wijnascijs; wijnaszijs; wijnascis; ----/

WIJNASZIJS Zie:
- wijnaccijse; wijnassijs; wijnassise; wijnassijns; wijnexcijs; wijnascijs; ----; wijnascis; wijnassys/

WIJNBEERE Zie:
- wijnbesie; wijnbei; wijnbey; ----; wijnbere/

WIJNBEI Zie:
- wijnbesie; ----; wijnbey; wijnbeere; wijnbere/

WIJNBERE Zie:
- wijnbesie; wijnbei; wijnbey; wijnbeere; ----/

WIJNBESIE; WIJNBEI; WIJNBEY; WIJNBEERE; WIJNBERE = sub. wijndruif.
- uva;
- raisin;
- Weintraube;
- wine-grape;
- uva;

vpl.: C1/597.

WIJNBEY Zie:
- wijnbesie; wijnbei; ----; wijnbeere; wijnbere/

WIJNCOIP Zie:
- lijfcoop; lycoop; lijtcoop; lijffcoop; litcoop; liccoop; licoop; wijncoop; wiincoop; wincoop; ----; wijncop; wijncope; wijncoopspenninc/

WIJNCOOP Zie:
- lijfcoop; lycoop; lijtcoop; lijffcoop; litcoop; liccoop; licoop; ----; wiincoop; wincoop; wijncoip; wijncop; wijncope; wijncoopspenninc/

WIJNCOOPSPENNINC Zie:
- lijfcoop; lycoop; lijtcoop;

lijffcoop; litcoop; liccoop; licoop; wijncoop; wiincoop; wincoop; wijncoip; wijncop; wijncope; ----/

WIJNCOP Zie:
- lijfcoop; lycoop; lijtcoop; lijffcoop; litcoop; liccoop; licoop; wijncoop; wiincoop; wincoop; wijncoip; ----; wijncope; wijncoopspenninc/

WIJNCOPE Zie:
- lijfcoop; lycoop; lijtcoop; lijffcoop; litcoop; liccoop; licoop; wijncoop; wiincoop; wincoop; wijncoip; wijncop; ----; wijncoopspenninc/

WIJNDE; WIJNT; WINT; WIJNDT = sub. wind.
- aura; ventus;
- vent;
- Wind;
- wind;
- viento;

vpl.: T1/341,

WIJNDELS Zie:
- winselsdoecken; windels; wendels; ----; windeldoec; wendeldoec/

WIJNDEMOLEN Zie:
- wijntmoelene; wintmole; windemole; wintmool; wintmolle; wintmolen; wintmolene; windemole; ----; wijnmolen/

WIJNDT Zie:
- wijnde; wijnt; wint; ----/

WIJLEN ENDE TER TIJT = in die tijd en voorheen.
- interdum;
- en ce temps; la et avant;
- in dieser Zeit und vorher;
- in that time and in the past;
- cuandó se presente la ocasión;

vpl.: LPS 42; MGG 28.

WIJMEN OFT WISHOUT = taut. wilgetenen.
- rami saligni;
- rameux d'osier;
- Weidezweige;
- willow-twigs;
- ramo de mimbre;

vpl.: PvB I/351.

WIJN Zie:

- gelte ----/
- Loevenschen ----/
- sonder ---- ende van slapenen/
- voeder ---- overlandts Brussel/
- vat ----/
- quarteel ----/
- 't recht van de ----/
- schenck ----/
- sonder ----/

WIJN GAVE TE PROVENE = wijn gaf om te proeven.
- qui vinum donat ad degustandum;
- donnait de vin à déguster;
- gab Wein zum schmecken;
- gave wine to be tasted, to taste;
- alargó vino por probarle;

vpl.: LO1/18.

WIJN VAN DEN OFFICIER = emolument van de officier van justitie bij bepaalde ambtsverrichtingen.
- vinum officiarii emolumentum ad certa munia;
- vin de l'officier;
- Emolument des Offiziers;
- emolument for the officer;
- vino de oficial (compensación al fiscal con ciertos actos de su cargo);

vpl.: Ca2/174.

WIJN VOOR CUSTODIE = wijn voor de bewaking.
- vinum custodiae;
- vin pour la garde;
- Wein für die Bewachung;
- wine for the guard;
- vino para la custodia;

vpl.: LOV/8.

WIJNBERGHEN Zie:
- canteelen oft ----/

WIJNCOMPTOIR = sub. wijnkantoor voor het administreren van de wijnaccijns.
- tabularium ubi perscribitur census vinosus;
- bureau pour l'administration de l'accise sur le vin;
- Büro für die Administration von Weinsteuer;
- office for the administration of wine-tax;
- oficina para administración de los derechos sobre el

consumo de vino;
vpl.: C1/202.

WIJNCOOP Zie:
- lijcoop ----/

WIJNCOOP; WIINCOOP; WINCOOP; WIJNCOIP; WIJNCOP; WIJNCOPE = geschonken wijn bij koop als bewijs van een gesloten overeenkomst en ter bekrachtiging daarvan, door kopen verkoper en getuigen genoten en door de koper betaald. sub.
- vinam donatam ad emptionem ut signum conventiones et confirmationem, ab emptore venditore et testibus gustatum et sulutem ab emptore;
- le vin qui comme preuve d'une convention conclue et en signe de confirmation, bu par l'acheteur le vendeur et les témoins et paye par l'acheteur;
- Kauf, wobei Wein getrunken wurde als Bekräftigung;
- wine paid for by buyer and consumed by him, by the seller and witnesses as proof and confirmation of sale;
- vino donado con una compra como prueba de un convenio hecho y en confirmacion de ello lo tomaban comprador, vendedor y testigos a expensas del comprador;

vpl.: T1/607; B2/65; C2/1021.

WIJNCRUIJERS Zie:
- clerckschap van de ----/

WIJNDACHTIGEN WEEDER = winderig weer.
- tempestas ventosa;
- windiges Wetter;
- temps venteux;
- windy weather;
- tiempo ventoso;

vpl.: T1/206.

WIJNDE Zie:
- van den ---- vangen ende pijnen/

WIJNDER; WINNER; WINNERE; WINRE; WINDER = sub. winnaar.
- victor;
- gagnant;
- Gewinner;
- winner;
- genador;

vpl.: T2/165.

WIJNEN Zie:
- gagie afschrijven van de ----/
- wijnnen; winnen; wennen; ----/

WIJNEN = sub. opbrengst.
- iudicialiter acquirere III;
- gagner;
- Ertrag;
- produce;
- cultivar; poner en cultivo;

vpl.: T2/147.

WIJNEXCIJS Zie:
- wijnaccijse; wijnassijs; wijnassise; wijnassijns; ----; wijnascijs; wijnaszijs; wijnascis; wijnassys/

WIJNGAERTLANDE; WIJNGAERTLANT = sub. land beplant met wijnstokken; wijngaard.
- hortus vitibus consitus III; vinea;
- vigne; vignoble;
- Weingarten;
- vineyard;
- viña; viñedo;

vpl.: T1/404.

WIJNGAERTLANT Zie:
- wijngaertlande; ----/

WIJN-GELDT; WIJNGELT = bij-inkomste voor het aanschaffen van wijn; vertering.
- fructus pro vini comparitionis; pecunia ad consumendum vinum;
- revenu supplémentaire pour l'achat; denier du vin;
- Nebeneinzug für das Anschaffen von Wein; Verzehrung; Zeche;
- supplementary for the buying of wine; consumption expensis;
- entradas extraordinarias por adquisición de vino; escote; consumición; gastos del vino;

vpl.: C1/61; PB IV/252.

WIJNGELT Zie:
- wijn-geldt; ----/

WIJNGHELDEN = gelden besteed als "wijncoop" bij verpachtingen van bepaalde rechten die voor

rekening van de stad kwamen (Antwerpen).
- pecuniae impensae ut "wijncoop" ad locationes iurium certorum, quae civitati rationibus inferebantur;
- argent dépensé pour "wijncoop" lors de location de certains droits qui étaient du ressort de la ville;
- Geld ausgegeben als "wijncoop" bei Verpachtungen von bestimmten Rechten die für Rechnung der Stadt kamen;
- money spend as "wijncoop" at farming out of certain rights which came for account of the town;
- dineros gasatados como "compra de vino" en arriendos de ciertos derechos que corren por cuenta de la ciudad;

vpl.: C1/531.

WIJNIEN Zie:
- een ---- gebeugst/

WIJNINGE(N) ENDE WA(E)SDOM-(ME) = taut. winst; aanwas.
- lucrum; emolumentum;
- bénéfice; gain; profit; avantage; lucre;
- Gewinn; Zuwachs;
- gain; profit; growth; increase;
- beneficio; genancia; provecho; lucro;

vpl. T1/558, 311, 493.

WIJNMOLEN; WIJNDEMOLEN; WIJNTMOELENE; WINDEMOLE; WINDMOOLEN; WINTMEULEN; WINTMOLE; WINTMOLEN; WINTMOLENE; WINTMOLLE; WINTMOOL = sub. windmolen.
- mola pneumatica; mola velaris
- moulin à vent;
- Windmühle;
- windmill;
- molino de viento;

vpl.: T1/29, 499; ACart 44.

WIJNDEMOLEN Zie:
- wijnmolen; ----; wijntmoelene; wijndemole; windmoolen; wintmeulen; wintmole; wintmolen; wintmolene; wintmolle; wintmool/

WIJNNE; WINNE; WYNE; WEN; WENNE; WIN; WINE = sub. pachter.
- conductor; colonus; manceps; redemptor;
- colon; fermi er;
- Pächter;
- tenant;
- arrendatario; colono; quintero;

vpl.: T2/79.

WIJNNE OFT HUERLINGE = taut. pachter.
- conductor;
- amodiateur; fermier; preneur;
- Pächter;
- lessee; tenant;
- arrendatario; colono; quintero; rentero;

vpl.: T1/261.

WIJNNE OFT PACHTENAIRE = taut. pachter.
- conductor;
- amodiateur; fermier; preneur;
- Pàchter;
- tenant;
- arrendata rio ; colono; quintero; rentero;

vpl.: T1/209.

WIJNNEN; WINNEN; WENNEN; WIJNEN = vb. bebouwen.
- colo (III) terram; colo (III) agrum;
- cultiver;
- bauen;
- cultivate;
- cultivar; poner en cultivo;

vpl.: T1/421.

WIJNNEN ENDE BEHOUDEN = taut. verwerven.
- acquiro III;
- acquérir obtenir;
- erwerben;
- acquite; obtain;
- adquirir; obtener; conseguir;

vpl.: T1/281.

WIJNNEN ENDE GECRIJGEN = taut. verwerven.
- acquiro III;
- acquérir; obtenir;
- erlangen; erwerben;
- acquire; obtain;
- lograr ; conseguir; obtenar;

vpl.: T1/494.

WIJNNENDE LANT = sub. bouwland.
- ager;
- champ cultivé; terre labourable;
- Ackerland; Bauland;
- arable land; farmland;
- tierra labrantía; tierra de labor;

vpl.: T1/98, 404; T1/455.

WIJNNIJNGE Zie:
- winninge; winninghe; ----; wenninge/

WIJNNIJNGE Zie:
- wijnninge; winninge; ----; wenninge/

WIJNNINGE; WINNINGE; WIJNNIJNGE; WENNINGE = sub. hom. 1. voordeel; winst; gewin; 2- inkomsten; verdienste; 3. oogst.
- 1. commodum; emolumentum; fructus; 2. lucrum; peculium; quaestus; 3. messis;
- 1. avantage; benefice; profit; 2. gain; revenu; utilité; salaire; 3. récolte; moisson; cueillete;
- 1. Gewinn; Vorteil; 2. Einkommen; Verdienst; 3. das Ernten;
- 1. advantage; profit; 2. earnings; gain; 3. harvesting;
- 1. beneficio; logro; provecho; vetaja; 2. ganancia; utulidad; 3. cosecha; recogida; recolección; siega;

vpl.: T1/46; T2/55, 99.

WIJNNINGEN Zie:
- waesdom ende ----/

WIJNPOT; PINTE; WIJNSTOOP; POT = pint; wijnkroes; wijnkruik.
- olla vini; catinus vini; urceus vinarius;
- pot ou pinte à vin; gobelet à vin; cruche à vin;
- Weinkrug; Weinbecher;
- pint; wine-cup; wine-bottle; wine-jug;
- pinta para el vino; cubilete de vino; cantáro de vino;

vpl.: LO3/182; LO5/400; C1/431.

WIJNPROPINE = sub. erewijn glas wijn geschonken bij

gelegenheid van een transactie of feest.
- oenopola;
- vin d'honneur;
- Geschenk in (für) Wein; Trinkgeld;
- gift of wine; drinking-money
- vino de honor; vino de fiesta;

vpl.: C1/201.

WIJNROEDER Zie:
- wyn-royer; ----/

WIJNROEDEN Zie:
- aenkomen officie ----/

WIJNROEDER Zie:
- wijnroijer; ----/

WIJNROEDERS Zie:
- aentcomen officie ----/
- gagie ----/

WIJNROEIJEN Zie:
- recht van ----/

WIJNROEIJERS (ANTWERPEN) = keurmeesters belast met het peilen der vaten wijn en de vaststelling der hoeveelheden, die bij benoeming en aanvaarding van hun functie aan de stad schuldig werden elk 100 gulden (Antwerpen).
- spectatores onerati perspiciendo doliorum vini et definitione copiarum, qui ad nominationem et acceptationem muneris sui unusquisque urbi centum florinas debiti erant (Antverpia);
- contrôleurs chargés du jaugeage des cuves de vin et de l'évaluation des quantités; chacun redevable de f 100; Anvers;
- Prüfer beauftragt mit der Lotung der Fässe Wein und mit der Feststellung der Mengen; jeder war bei Ernennung und Antritt seines Amtes der Stadt 100 Gulden schuldig (Antwerpen)
- inspectors charged with the gauging of barrels wine and the determination of quantities; each had to pay to the town 100 guilders at appointment and accession to his office (Antwerp)

- inspector aforador de toneles de vino (debia 100 florines);

vpl.: C1/534, 217, 62. Amberes;

WIJNROEPER Zie:
- wijnroepere; wijnroper; ----/

WIJNROEPERE; WIJNROPER; WIJNROEPER = bediende van de wijnkoper belast met het uitroepen op straat dat een nieuw vat wijn was opengestoken.
- emptoris vino servus qui exdamare debet ut dolium vini novum terebratum est;
- crieur de vin chargé avec l'exclamation dans les rues qu'un tonneau de vin nouveau était percé;
- Bedienter des Weinkäufers beauftraget aus zu rufen auf der Strasse dass ein neues Fasz Wein angezapft war;
- sirviente delvinatero; encargado de pregonar que se ha barrenado un nuevo tonel para vino;
- servant of the winemerchant charged with the announcing in the streets that new barrel of wine had been opened;

vpl.: LO1/16

WIJNROIJER; WIJNROEDER = sub. ambtenaar belast met het peilen der wijnvaten.
- minister qui cum virga vasis capacitatem designat;
- jaugeur de vin;
- Beamter für das Eichen (Visieren) von Weinfässern;
- official in charge of the gauging of wine-barrels;
- empleado público encargado de sondeo de toneles para vino;

vpl.: C1/202.

WIJNROPER Zie:
- wijnroepere; ----; wijnroeper/

WIJNS Zie:
- ame ----/
- enen voeder ----/
- half ame ----/
- half pinte ----/
- half uperken ----/
- pint ---- oft waelpot ----/
- pot ----/
- schreve oft steke ----/

- stoop ----/
- uperken oft half pinte ----/
- vierendeel oft eemer ----/
- voeder ----/
- voeder oft vat ----/
- waelpot ----/

WIJNSTOOP Zie:
- wijnpot; pinte; ----; pot/

WIJNT Zie:
- water; warande; wilt, ---- in t sheren macht/
- wijnde; ----; wint; wijndt/

WIJNTAVE(R)NIER OFTE TAPPER = taut. wijnschenker; herbergier.
- a potione; oenopola;
- tavernier; aubergiste;
- Einzelhändler in Wein;
- wine-seller;
- vinatero; comerciante de vino;

vpl.: PvB 1/346; C1/71, 142.

WIJNTMOELENE Zie:
- wijnmolen; wijndemolen; ----; windemole; windmoolen; wintmeulen; wintmole; wintmolen; wintmolene; wintmolle; wintmool/

WIJRNE OF STIJPE = taut. schoor; stut.
- statumen;
- étai;
- Stütze;
- support; shore;
- puntal; apoyo; lazo;

vpl.: PvB 6/328.

WIJS Zie:
- niet ---- oft vroet en sijn/
- wijse; ----; wiis; wies; wis; wise/

WIJSCH Zie:
- redelijcker ---- compres gescreven/

WIJSDOEM Zie:
- wijsdom; wijsdomme; wijsdom; wisdom; ----; wijsdoum; wijsdun/
- wisheijt; wijsheit; wiisheit; wisheit; wiesheit; wijsheyt; wijshede; wijsheide; wijsdom; wiisdom; wisdom -----; wijsdoum; wijsdum; wijsdomb; wysdomme/

WIJSDOM Zie:
- wisheijt; wijsheit; wiisheit; wisheit; wiesheit; wijsheyt; wijshede; wijsheide; ----; wiisdom; wisdom; wijsdoem; wijsdoum; wijsdum; wijsdomb; wysdomme/

WIJSDOM; WIJSDOMME; WIISDOM; WISDOM; WIJSDOEM; WIJSDOUM; WIJSDUM = sub. uitspraak; vonnis.
- judicium; sententia;
- jugement; sentence; arrêt;
- Aussprache; Urteil;
- judgment; sentence;
- sentencia o decisión; auto; juicio; veredicto;

vpl.: PvB 7/15; Cr2/990.

WIJSDOMB Zie:
- wisheijt; wijsheit; wiisheit; wisheit; wiesheit; wijsheyt; wijshede; wijsheide; wijsdom; wiisdom; wisdom; wijsdoem; wijsdoum; wijsdum; ----; wysdomme/

WIJSDOMME Zie:
- horen ten ---- van manne ende eygengenoten/
- manisse ende ----/
- wijsdom; ----; wiisdom; wisdom; wijsdoem; wijsdoum; wijsdum/

WIJSDOUM Zie:
- wijsdom; wijsdomme; wijsdom; wisdom; wijsdoem; ----; wijsdum/
- wisheijt; wijsheit; wiisheit; wisheit; wiesheit; wijsheyt; wijshede; wijsheide; wijsdom; wiisdom; wisdom; wijsdoem; ----; wijsdum; wijsdomb; wysdomme/

WIJSDUM Zie:
- wijsdom; wijsdomme; wijsdom wisdom; wijsdoem; wijsdoum; ----/
- wisheijt; wijsheit; wiisheit; wisheit; wiesheit; wijsheyt; wijshede; wijsheide; wijsdom; wiisdom; wisdom; wijsdoem; wijsdoum; ----; wijsdomb; wysdomme/

WIJSE Zie:
- feijtelijcker ----/
- huerlinckx ----/

- in state van ----/
- temeraire ----/
- turbsche ----/

WIJSE; WIJS; WIIS; WIES; WIS; WISE = sub. manier.
- modus; forma;
- manière;
- Art; Weise;
- manner; way;
- manera;

vpl.: BVB 182.

WIJSE COSTUMIER = ervaren kenner van gewoonten.
- cognitor expertus;
- connaisseur expert de coutumes;
- erfahrener Kenner des Gewohnheitsrechtes;
- expert connoisseur of the usages;
- conocedor experto de costumbres;

vpl.: T1/8.

WIJSEN Zie:
- breuckachtigh ----/
- daghe dinghe ----/
- den eedt ---- te doen/
- te hooft ----/
- in state van ----/
- ter poorten ----/
- ten thoon ----/
- tot scherper examinatie ----/
- vonnisse qualijc ----/
- ter waerheydt ----/
- weysen; wisen; ----; wisenne; wisen; ----/

WIJSEN = vb. uitspreken; bepalen; beschikken.
- indico I; iudicium fero III; decerno III;
- disposer; dicter; ordonner;
- anweisen; verkünden; aussprechen;
- announce; proclaim;
- disponer; dictar; ordenar;

vpl.: AKB 3.

WIJSEN AEN HAER HOOFT = verwijzen naar een hogere schepenbank.
- mettere ad iudicium scabinorum superius;
- renvoyer au tribunal supérieur des échevins;
- verweisen nach einem höheren Schöffengericht;

- refer to a higher sheriff's court;
- referir a un tribunal de regid ores superior;

vpl.: B2/7.

WIJSEN ENDE JUGEREN = taut. rechtspreken; vonnis wijzen.
- iudico I;
- juger;
- Urteil sprechen;
- judge; sentence;
- hacer; justicia; sentenciar;

vpl.: PvB 1/306.

WIJSEN TE WATER ENDE TEN BROODE = op water en brood zetten.
- in aquam et panem ponere;
- condamner au pain et à l'eau;
- bei Wasser und Brot setzen;
- put on bread and water;
- poner a uno en blanca;

vpl.: C1/78.

WIJSER WISER; WISERE = hom. sub. 1. rechter, vonniswijser; 2. grensscheiding; paal ener grensscheiding.
- 1. iudex; 2. finis; terminus;
- 1. juge; 2. marque très visible qui sert de borne;
- 1. Richter; 2. Grenzzeichen;
- 1. judge; 2. boundary-mark;
- 1. juez; 2. marca llamativa que sirve de mojón;

vpl.: C1/659; LPS 41; Va2/10 PvB 1/191; T2/373.

WIJSERE OF STAELE = taut. limietpaal.
- stipes terminalis;
- limite; borne;
- Limitpfahl;
- limitpole;
- mojón; hitó;

vpl.: LPS 32.

WIJSHEDE Zie:
- wisheijt; wijsheit; wiisheit; wisheit; wiesheit; wijsheyt; ----; wijsheide; wijsdom; wiisdom; wisdom; wijsdoem; wijsdoum; wijsdum; wijsdomb; wysdomme/

WIJSHEIDE Zie:
- wisheijt; wijsheit; wiisheit; wisheit; wiesheit; wijsheyt; wijshede; ----; wijsdom; wiisdom; wisdom; wijsdoem; wijsdoum; wijsdum; wijsdomb; wysdomme/

WIJSHEIT Zie:
- wisheijt; ----; wiisheit; wisheit; wiesheit; wijsheyt; wijshede; wijsheide; wijsdom; wiisdom; wisdom; wijsdoem; wijsdoum; wijsdum; wijsdomb; wysdomme; wisheyt; wisheit; ----; wissheit; wishede/

WIJSHEYT Zie:
- wisheijt; wijsheit; wiisheit; wisheit; wiesheit; ----;, wijshede; wijsheide wijsdom; wiisdom;, wisdom; wijsdoem; wijsdoum; wijsdum; wijsdomb; wysdomme/

WIJST Zie:
- oesedrup; ---- eijgendom van d'erve aan/

WIJTT = adi. wijd.
- amplus; latus;
- large; ample; vaste;
- wit;
- wide;
- ancho; amplio;

vpl.: BKB 5.

WIJVE Zie:
- te ---- nemen en douarien/

WIJWATERKETELKEN Zie;
- wijwatervaetken; ----; wijwatervat/

WIJWATERVAETKEN Zie:
- tennen ----/

WIJWATERVAETKEN; WIJWATERKETELKEN; WIJWATERVAT = sub. wijwaterbakje.
- aquiminale; patina aquae benedictae;
- bénitier;
- Weiwasserbecken;
- holy-water-font;
- aguabenditera;

vpl.: LOV /400.

WIJWATERVAT Zie:
- wijwatervaetken; wijwaterketelken; ----/

WIL Zie:
- bi raide ---- ende consent/

WILBERTSPUT Zie:
- sinte ----/

WILBORTSPUTTE Zie:
- sinte ----/

WILBRORCHSPUTTE Zie:
- sinte ----/

WILCOIR Zie:
- willecoeren; willecoren; willecore; wilcoor; ----; wijlcoer; wilkeur; willekeur/

WILCOOR Zie:
- willecoeren; willecoren; willecore; ----; wilcoir; wijlcoer; wilkeur; willekeur/

WILCOREN Zie:
- willecoren; ----; wijlcoren; willicoren; willecueren; willecuren/

WILCOREN OFT CONSENTEREN = taut. goedvinden.
- concedo III;
- approuver;
- billigen;
- consent;
- consentir; aprobar;

vpl.: C2/817.

WILDE BEESTEN OFT VENESOEN = taut. wilde dieren.
- bestiae ferae;
- bêtes sauvages;
- wilde Tiere;
- wild animals;
- las fieras;

vpl.: PB/II/150.

WILEN Zie:
- ter ----/
- wijlen; ----/

WILEN = adi. wijlen.
- defunctus; mortuus;
- défunt; feu;
- selig; verstorben;
- late;
- difunto;

vpl.: LPS 53, 56.

WILGENBOOM Zie:
- wilge; willighe; ----; willigenboom; wulgenboom/

WILGHE; WILLIGHE; WILGENBOOM; WILLIGENBOOM; WULGENBOOM = sub. wilgeboom-
- salix;

- saule;
- Weide;
- willow-tree;
- sauce; salce;

vpl.: C1/193, 155.

WILKEUR Zie:
- willecoeren; willecoren; willecore; wilcoor; wilcoir; wijlcoer; ----; willekeur/

WILLE Zie:
- actie gegeven tegen dengeenen die eenen anderen ---- verbieden een graf te maken, dair het geoerloeft waire/
- actie tegen ---- laten rapen/
- alsoo dicke ----/
- actie ---- verbieden/
- begheerte ende ----/
- bijheete ----/
- bij utersten ---- ende testamente/
- buyten consent, dancke oft ----/
- codicille oft uytterste ----/
- daircke oft ----/
- een ---- tyts herwaerts/
- elken dore te vaerne die ----/
- ghemeijnen consente ende ----/
- goet van ----/
- goetduncken ----/
- haeren vrien ---- doen/
- intentie ende ----/
- met een vrouw te doen hebben teghen haren ----/
- metten teerlingen werpen om enniger spys of dranc ----/
- lieffde ----/
- maeckagie van uyttersten ----/
- oere vrien ----/
- oirbaer ende ----/
- om ----/
- om de besaeijtheijt ----/
- om eenich ----/
- om Godts ---- gegeven/
- om waesdoms ----/
- rade ---- ende weten/
- tot hueren goetduncken ---- ende geliefte/
- teghens danck ende ----/
- testamente oft utersten ----/
- ten bysynne, consente, ----m, wete ende begeerten van/

- uuyten naicten ende puren ----/
- uytterste ----/
- uuytterste ----/
- uyterste ----/
- vutersten ---- ende testament/

WILLE ENDE OIRBAIR = vrije wil en nut.
- libera voluntas ac utilitas;
- volonté libre et utilité;
- freie Wille und Nutzen;
- free w ill and use;
- voluntad libre y utilidad;

vpl.: LPS 52.

WILLEBERTSPUT Zie:
- sinte ----/

WILLECOEREN; WILLECOREN; WILLECORE; WILCOOR; WILCOIR; WIJLCOER; WILKEUR; WILLEKEUR = sub. pl. verordenen; bepalen; dwingend voorschrijven.
- constituo III; velle; ordino I; edicto I; praecipio III; praescribo III;
- ordonner; décréter; statuer; dicter; prescrire
- verordnen; bestimmen; zwingend vorschreiben;
- ordain; decree; regulatie; prescribe; dictate; forcefully;
- ordenar; decretar; mandar; dictar; constituir; disp onar; prescribir;

vpl.: LPS 51, 59; PB 383; LPS 16, 21; PvB 3; DVB 3.

WILLECORE Zie:
- willecoeren; willecoren; ----; wilcoor; wilcoir; wijlcoer; wilkeur; willekeur/

WILLECOREN Zie:
- oirloven ende ----/
- willecoeren; ----; willecore; wilcoor; wilcoir; wijlcoer; wilkeur; willekeur/

WILLECOREN ENDE OORLOFF = taut. toestemming.
- permissio;
- permission et consentement;
- Genehmigung;
- consent;
- permiso y consentimiento;

vpl.: 166.

WILLECOREN; WILCOREN; WIJLCOREN; WILLICOREN; WILLECUEREN; WILLECUREN = vb. verordenen; bepalen.
- constituo III; sancio IV; praescribo III;
- décréter; décerner; staluer;
- verordnen; anordnen;
- order; ordain; decree;
- mandar; ordenar; dictar;

vpl.: LPS 59.

WILLECORINGHE ENDE AUTHORISATIE = taut. vergunning; machtiging; volmacht.
- approbatio; mandat;
- permission autorisation;
- Genehmigung; Vollmacht;
- permission; authorization;
- autorización; poder; facultad;

vpl.: PB/II/103.

WILLECUEREN Zie:
- willecoren; wilcoren; wijlcoren; willicoren; ----; willecuren/

WILLECUREN Zie:
- willecoren; wilcoren; wijlcoren; willicoren; willecueren; ----/

WILLEKEUR Zie:
- willecoeren; willecoren; willecore; wilcoor; wilcoir; wijlcoer; wilkeur; ----/

WILLEN Zie:
- derven ----/
- ghelden ----/
- niet ghesloten en ----/
- ter ----/
- niet ---- lijden/
- niet ---- verstaen dat alleman verstaet/
- uuijten naicten ende puren ----/

WILLENTLIJC ENDE VOLUNTARIJS = taut. vrijwillig.
- voluntarius;
- volontaire;
- freiwillig;
- voluntary;
- a voluntad ; vuluntario;

vpl.: T1/298.

WILLICHLEC Zie:
= willichlijck; - willichlike; willichliken; ----; willichlic; willichleg; willichlijk/

WILLICHLEG Zie:
- willichlijck; willichlike; willichliken; willichlec; willichlic; ----; willichlijk/

WILLICHLIC Zie:
- willichlijck; willichlike; willichliken; willichlec; ----; willichleg; willichlijk/

WILLICHLIJC ENDE LIEFFLIJC ONTFANGEN = taut. gaarne en vrijwillig in ontvangst nemen.
- accipio III voluntarie;
- accepter de bonne volonté; volontiers et volontairement;
- gern empfangen;
- receive freely and voluntarily;
- aceptar voluntaria y servicialmente;

vpl.: T1/470.

WILLICHLIJCK; WILLICHLIKE; WILLICHLIKEN;. WILLICHLEC WILLICHLIC; WILLICHLEG; WILLICHLIJK = adv. vrijwillig.
- voluntarie;
- voluntairement;
- freiwillig;
- voluntary;
- libremente;

vpl.: PvB 1/114.

WILLICHLIJK Zie:
- willichlijck; willichlike; willichliken; willichlec; willichlic; willichleg; ----/

WILLICHLIKE Zie:
- willichlijck; ----; willichliken; willichleg; willichlic; willichleg; willichlijk/

WILLICHLIKEN Zie:
- willichlijck; willichlike; ----; willichlec; willichlic; willichleg; willichlijk/

WILLICHLYCKEN Zie:
- liberalyck ende ----/

WILLICHLYCKEN ENDE PROMPTELYCKEN = adv. gewillig en prompt.

- obsequenter et festinanter;
- docilement et promptement;
- willig und prompt;
- willingly and promptly;
- de buena gana; puntualmente; prontamente;

vpl.: PB/III/332.

WILLICOREN Zie:
- willecoren; wilcoren; wijlcoren; ----; willecueren; willecuren/

WILLIGE CONDEM NATIE = vrijwillige veroordeling.
- condemnatio voluntaria;
- condamnation judiciaire;
- freiwillige Verurteilung;
- voluntary conviction;
- condenación voluntaria;

vpl.: DVB 57, 117.

WILLIGE POOT , WILLIGEN POETE = jonge wilg; pootwilg.
- salix ad ponendum;
- un jeune saule;
- Pflanzweide;
- willow-shoot;
- sauce joven para plantar;

vpl.: B1/17; C2/884,

WILLIGEN POETE Zie:
- willige poot ----/

WILLIGENBOOM Zie:
- wilge; willighe; wilgenboom; ----; wulgenboom/

WILLIGER MANSLACHTEN = manslag; doodslag.
- occisio;
- homicide; meurtre;
- Totschlag;
- homicide; manslaughter;
- asesinato; homicidio; muerte; violenta;

vpl.: T1/154.

WILLIGHE Zie:
- wilghe; ----; wilgenboom; willigenboom; wulgenboom/

WILT Zie:
- water warande ----, wijnt in tsheren macht/

WILTBRAET OFT VENOISOEN = taut. wildbraad.
- caro ferina; ferae;
- gibier; venaison;
- Wildbrat;

- game;
- caza asada; venado;

vpl.: PB/II/141; PB III 516, 303.

WILTSCHUTTER = sub. wildjager.
- venator bestiarum;
- chasseur des bêtes féroces;
- Jäger; Weidmann;
- hunter;
- cazador en vedado;

vpl.: PB II 150.

WILTSCHUTTERYE = sub. wildjacht.
- res venatoria bestiarum;
- la chasse des bêtes féroces;
- Jagd auf Wild;
- hunting; chase;
- caza en vedado;

vpl.: PB II 145.

WIN Zie:
- wijnne; winne; wyne; wen; wenne; ----; wine/

WIN Zie:
- winne; wynne; wyne; wen; wenne; ----; wine/

WINCKELHAECK OFTE DIVEERS = haaks.
- rectis angulis;
- d'équerre;
- winkelrecht;
- squaere;
- rectángulo; rectangular; cuadrilongo; ortogonal;

vpl.: PvB 5/454.

WINCKELIERS Zie:
- half satijn oft het achtste deel van een once ----/
- half quaertjens ----/
- halpondt ----/
- half vierendeel ----/
- once ----/
- pondt ----/
- quaertjens ----/
- satijn oft vierendeel/ van een once ----/
- steen ----/
- vierendeel ---- brussels/

WINCKELIER; WINKELHOUDER = sub. winkelier.
- propola; tabernarius;
- boutiguier; commercant;
- Laden oder Budebesitzer; Krämer;

- shopkeeper; merchant;
- tendero; comerciante;

vpl.: ASO 9.

WINCKELWAEREN = sub. pl. winkelwaren; goederen.
- merces; bona;
- marchandises;
- Ware im Laden (in der Bude);
- merchandise ; goods;
- mercancias;

vpl.: ASO 10.

WINCOOP Zie:
- lijfcoop; lycoop; lijtcoop; lijffcoop; litcoop; liccoop; licoop; wijncoop; wiincoop; ----; wijncoip; wijncop; wijncope; wijncoopspenninc/

WINDE = hom. sub. lier; katrol; dommekracht; windhond.
- lyra; vertagus;
- vielle; poulie; cric; lévrier;
- Leier; Flaschenzug; Wagenwinde; Windhund;
- lyre; pulley; jack-screw; greyhound;
- gato; cric; cabria; polea; galgo; lebrel;

vpl.: PvB 6/133; PB II 151

WINDELDOEC Zie:
- winselsdoecken; windels; wendels; wijndels; ----; wendeldoec/

WINDELS Zie:
- winselsdoecken; ----; wendels; wijndels; windel doec; wendeldoec/

WINDEMOLEN Zie:
- wijnmoelen; wijndemolen; wijntmoelene; ----; windmoolen; wintmeulen; wintmole; wintmolen; wintmolene; wintmolle; wintmool/

WINDEN Zie:
- weijnden; weinden; wenden; weinen; wennen; ----; weinden/

WINDER Zie:
- wijnder; winner; winnere; winre;----/

WINDISER Zie:
- weijntijsere; wintiser; wintijser; ----/

WINDMOOLEN Zie:
- wijnmoelen; wijndemolen; wijntmoelene; windemole;----; wintmeulen; wintmole; wintmolen; wintmolene; wintmolle; wintmool/

WINDTSCHUTSEL OFT SCHUTBERT = taut. tochtscherm.
- pluteus adversus venti meatum;
- écran ou paravent;
- spanische Wand;
- draught-screen;
- mampara; biombo; paraván;

vpl.: Lo3/174.

WINE Zie:
- manieren van ----/
- wijnne; winne; wyne; wen;wenne; win;----/
- winne; wynne; wyne; wen; wenne; win;----/
- zamecoper van ----/

WINHOF = sub. boerderij.
- villa;
- ferme; métairie;
- Bauernhof; Hof;
- farm;
- finca; cortijo; granja; alquería;

vpl.: C1/10.

WINKELHOUDER Zie:
- winckelier;----/

WINNE Zie:
- wijnne;----; wyne; wen; wenne; win; wine/

WINNE; WYNNE; WYNE; WEN; WENNE; WIN; WINE = sub. landbouwer; pachter.
- conductor; colonus; manceps; agricola;
- agriculteur; fermier;
- Landman; Landwirt; Pächter;
- farmer; tenant;
- arrendatario; colono; quintero; agricultor; labrador;

vpl.: T2/373.

WINNE OFT LAET = taut. 1.erfpachter 2.horige.
- 1.conductor hereditatis 2.servus;
- 1.emphytéote 2.serf attaché à la glèbe;
- 1.Erbpächter 2.Horiger;
- 1.tenant 2. serf;

- 1.enfiteuta 2.vasalla;

vpl.: PB/III/293; PB/II/14.

WINNEN Zie:
- broot, cost en clederen;----/
- uyt ----/
- wijnnen;----; wennen; wijnen/

WINNEN OFT CONQUESTEREN = verdienen of verwerven.
- merere vel acquirere;
- gagner ou acquérir;
- verdienen oder erwerben;
- earn and acquire;
- ganar o adquirir;

vpl.: C1/416.

WINNENDE LANDEN = bebouwde akkers.
- terrae cultivatae;
- terres cultivées;
- bebaute Aecker;
- cultivated fields;
- tierras cultivadas;

vpl.: Lo4/76.

WINNENDE OFT SAEYLANDEN = taut. akkerlanden.
- arva;
- terre labourable;
- Ackerländer;
- arable lands;
- tierra de siembra; sembradío; compo de sembradura;

vpl.: PB/II/22.

WINNER Zie:
- wijnder;----; winnere; winre; winder/

WINNERE Zie:
- wijnder; winner;----; winre; winder/

WINNINGE Zie:
- goe den ter hellicht ---- oft ten halven vruchten gehouden/
- wijnninge;----; wijnnijnge; wenninge/

WINNINGE; WINNINGHE; WIJNNIJNGE; WENNINGE = hom.sub.1.winst voordeel; inkomsten; verdienste 2. pachthoeve.
- 1.beneficium; quaestus; lucrum emolumentum 2.villa;
- 1.bénéfice; désaisine 2.ferme métairie;
- 1.Gewinn; Verdienst; Einkommen 2. Pachthof;
- 1.profit; earnings; income 2. farm;
- 1.beneficio; ventaja; salario; entradas; ganancia 2.granja; alqueria; cortijo;

vpl.: Lo4/284; C1/31,127.

WINNINGHE Zie:
- winninge;----; wijnnijnge; wenninge/

WINNINGHE OFTE HOEVE = taut. pacht-hoeve.
- villa rustica;
- ferme;
- Pachthof;
- farm;
- finca; quinta; hacienda; cortijo;

vpl.: C1/31.

WINRE Zie:
- wijnder; winner; winnere;----; winder/

WINSELSDOECKEN; WINDELS; WENDELS; WIJNDELS; WINDELDOEC; WENDELDOEC = sub.pl. luiers.
- incunabula; fasciae;
- linges; langes;
- Wickelbänder; Windeltücher; Windeln;
- napkins; diapers;
- panales; envolturas;

vpl.: Lo7/246; C1/625.

WINSTOOP POT Zie:
- pinte oft ----; wijpot/

WINT Zie:
- wijnde; wijnt;----; wijndt/

WINT ENDE SONNE GEDEYLT = wind en zon gedeeld;aan beide kampvechters dezelfde voordelen toestaan.
- ventus et sol communicare in algo; permittere idem utilitates gladiatoribus;
- vent et soleil partagés;admettre à deux combattants les mêmes avantages;
- Wind und Sonne geteilt;die beiden Kämpfer haben dieselben Vor- und Nachteile von Wind und Sonne;
- sharing wind and sun;
- conceder a los dos luchadores las mismas ventajas;

vpl.: C3/86.

WINTERE; WINTEREN = vb. overwinteren.
- hibernare;
- passer l'hiver; hiverner;
- überwintern;
- hibernate;
- pasar el invierno; invernar;

vpl.: C3/180.

WINTEREN Zie:
- wintere;----/

WINTERLINCK; WINTERLINK = sub. wintergewas.

- fruges;
- récolte d'hiver;
- Wintergewächs;
- wintercrops;
- planta de invierno;

vpl.: C1/346.

WINTERLINK Zie:
- winterlinck;----/

WINTERWERCK Zie:
- 't ---- in sijnen tijdt/

WINTFELLINGHE = sub. door de wind afgerukt, hout.
- per ventum raptus;
- arraché par le vent;
- durch den Wind abgereiszt, Holz;
- torn away by the wind, wood;
- leña arrancada por el viento;

vpl.: PB/II/111.

WINTGAT Zie:
- wyntgaete;----/

WINTIJSER Zie:
- weijntijsere; wintiser;----; windiser/

WINTISER Zie:
- weijntijsere;----; wintijser; windiser/

WINTMEULEN Zie:
- wijnmoelen; wijndemoelen;wijntmoelene; windemole; windmolen;----; wintmole; wintmolen; wintmolene; wintmolle; wintmool/

WINTMOLE Zie:
- wijnmoelen; wijndemoelen;wijntmoelene; windemole; windmolen; wintmeulen;----; wintmolen; wintmolene; wintmolle; wintmool/

WINTMOLEN Zie:
- wijnmoelen; wijndemoelen;wijntmoelene; windemole; windmolen; wintmeulen; wintmole;---- wintmolene; wintmolle; wintmool/

WINTMOLENE Zie:
- wijnmoelen ; wijndemoelen; wijntmoelene; windemole; windmolen; wintmeulen; wintmole; wintmolen;----; wintmolle; wintmool/

WINTMOLLE Zie:
- wijnmoelen ; wijndemoelen; wijntmoelene; windemole;windmolen; wintmeulen; wintmole; wintmolen; wintmolene;----; wintmool/

WINTMOOL Zie:
- wijnmoelen; wijndemoelen; wijntmoelene; windemole; windmolen; wintmeulen; wintmole; wintmolen; wintmolene; wintmolle;----/

WIP Zie:
- wippe;----/

WIPPE ; WIP = sub. hefboom.
- vectis;
- levier;
- Hebel;
- lever;
- palanca; leva;

vpl.: PvB5/14.

WIRDE = vb. werd.
- fieri;
- être;
- werden;
- be;
- ser;

vpl.: ADR 13.

WIS Zie:
- wees; wes; wies;----/
- wijse; wijs; wiis; wies;----; wise/

WIS = pron.rd. hetgeen.
- quae; qui; quod;
- ce que; ce qui;
- dasjenige;
- that which; what; which;
- lo cual; lo que;

vpl.: T1/17.

WISCH Zie:
- stroyen ---- vuyten huyse steecken/

WISCH; WESCH; WESSCHE; WISSE = sub. teenwilg.
- vimen salix;
- jes d'osier;
- Reis; Zweig;
- osier willow;
- rama del sauce;

vpl.: Lo7/278; PB/II/105,117; PvB9/7.

WISCHHOUT Zie:
- wisser van het brandthout oft ----/

WISDOM Zie:
- wijsdom; wijsdomme; wiisdom; ----; wijsdoem; wijsdoum; wijsdum/
- wisheijt; wijsheit; wiisheit; wisheit; wiesheit; wijsheyt; wijshede; wijsheide; wijsdom; wiisdom;----; wijsdoem; wijsdoum; wijsdum; wijsdomb; wysdomme/

WISE Zie:
- wijse; wijs; wiis; wies; wis; ----/

WISELIJCKER = adv. wijzer; beter; wijselijk.
- sapienter; melius;
- plus sage;
- kluger; mehr weislich;
- wise; better;
- sabiamente; prudentemente;

vpl.: T2/114.

WISEN Zie:
- daer die coermeesteren ---- te gaan staen/
- weysen;----; wijsen/
- wisenne;----; wijsen/

WISENNE; WISEN; WIJSEN =vb. vonnis wijzen; veroordelen.
- condemno l;
- condamner;
- verurteilen;
- condemn;
- condenar;

vpl.: PvB1/101.

WISER Zie:
- wijser;----; wisere/

WISERE Zie:
- wijser; wiser;----/

WISHEDE Zie:
- wisheyt; wisheit; wijsheit; wissheit;----/

WISHEIJT; WIJSHEIT; WIISHEIT; WIHEIT; WIESHEIT; WIJSHEYT; WIJSHEDE; WIJSHEIDE; WIJSDOM; WIISDOM; WISDOM; WIJSDOEM; WIJSDOUM; WIJSDUM; WIJSDOMB; WYSDOMME = sub.1.wijsheid 2. gerechtelijke uitspraak.
- 1.sapientia; prudentia 2.sentencia;
- 1.sagesse; science 2.sentence;
- 1.Weisheit 2.Urteilsverkündung;
- 1.wisdom; insight 2.sentence;
- 1.prudencia; sabiduría; juicio; 2. decreto; ordenanza;

vpl.: MGG 28; PvB1/288.

WISHEIT Zie:
- wisheijt; wijsheit; wiisheit; ----; wiesheit; wijsheyt; wijshede; wijsheide; wijsdom; wiisdom; wisdom; wijsdoem; wijsdoum; wijsdum; wijsdomb; wysdomme/
- wisheyt;----; wijsheit; wissheit; wishede/

WISHEYT; WISHEIT; WIJSHEIT; WISSHEIT; WISHEDE = sub.borgtocht.

- fidejussio;
- garantie;
- Bürgschaft;
- security;
- fianza; caución;

vpl.: Cr2/971.

WISHOUDT Zie:
- be rcken ----/
- eycken ----/
- espen, esschen ende pesseleren, levreyhoudt ----/

WISHOUDT; WISHOUT = sub. hoeveelheid hout door twijgen samengebonden; takkenbossen; hout ter lengte van 3,5 voet of 0,98 m.
- fascis sarmentorum; fascis lignorum magnorum;
- quantité de bois reliée ensemble = fagot; boir de la longueur de 3,5 pieds ou 0,98 m.
- Reisigbündel; Holz mit einer bestimmten Länge;
- faggot; piece of wood with a certain length;
- haz de leña; madera de longitud de 3,5 pies;

vpl.: PB/II/16; C1/236; PB/IV/127; PvB5/418.

WISHOUT Zie:
- wishoudt;----/

WISHOUT OFT WIJMEN = taut. wilgetenen.
- rami saligni;
- rameaux d'osier;
- Weidezweige;
- willow-twigs;
- ramo de mimbre;

vpl.: PvB1/351.

WISSE Zie:
- wisch; wesch; wessche;----/

WISSEHOUTS Zie:
- schemel oft ---- Brussel/

WISSEL Zie:
- bomerye oft ---- op thol ofte kiele/

WISSEL DER STADT = sub. stads depositobank.
- trapeza;
- change de ville;
- Stadtdepositenbank;
- town deposit bank;
- banco de depósito municipal;

vpl.: C1/17.

WISSEL ENDE HERWISSEL = taut. schuldbekentenis.
- obligatio;
- obligation;
- Schuldschein;
- confession of guilt;

- obligación;pagare;vale;

vpl.: C1/456.

WISSEL ENDE MANGELINGE =taut. verwisseling; ruiling.
- mutatio;
- échange;
- Tausch;
- exchange;
- permutación; cambio;

vpl.: PvB1/395.

WISSEL OFT ONDER DE WETH = taut. volgens het recht van de wisselbank; handel.
- secundum legem de argentaria;
- suivant la loi de l'échange;
- Zins oder Abgabe;
- according to the law on exchange;
- según el derecho de la casa de cambio;

vpl.: C1/14.

WISSELAER Zie:
- wisseler;----; wesselaer;wisselare; wisselere/

WISSELARE Zie:
- wisseler; wisselaer; wesselaer;----; wisselere/

WISSELBRIEF = sub.1.geldswaardig papier dat bij een bank of schuldenaar inwisselbaar is tegen gereed geld 2.schuldbekentenis waarin een datum van terugbetaling is opgenomen.
- syngrapha;
- 1.lettre de change 2.tire de créance dans laquelle la date du remboursement est indérée; traite;
- Wechselbrief;
- bill of exchange;
- 1.billetes cambiables de banco; 2. abonaré con fecha de reembolso;

vpl.: C1/456.

WISSELEN Zie:
- wagens ----/

WISSELER; WISSELAER; WESSELAER; WISSELARE; WISSELERE = sub. geldwisselaar.
- argentarius; mensarius;
- changeur; cambiste;
- Geldwechsler;
- money-changer;
- cambista;

vpl.: T2/33.

WISSELERE Zie:
- wisseler; wisselaer; wesselaer; wisselare;----/

WISSELINGE = sub. ruiling.

- permutatio pecuniae; mutatio;
- échange; permutation; troc;
- Tausch; Austausch;
- barter; exchange; change;
- permuta; trueque; cambio; mutación; permutación;

vpl.: T1/49,401; Lo3/270; PvB1/219.

WISSERS VAN HET BRANDT-OFT WISCHHOUT ANTWERPEN = klovers van brandhout van boomstammen die voor het uitoefenen van hun beroep aan de stad schuldig werden elk 25 gulden, Antwerpen.

- ii, qui cremia diffindunt et ad exercitationem muneris sui urbi unusquisque quinque et viginti florinas debiti erant, Antverpia;
- fendeurs de bois de chauffage; redevables de 25 florins à la ville pour l'exercice de leur métier, Anvers;
- Spalter von Brennholz von Baumstämmen; jeder war für die Ausübung seines Berufs der Stadt 25 Gulden schuldig, Antwerpen;
- choppers of firewood from trunks; each had to pay to the town 25 guilders for the exercise of his profession, Antwerp;
- partidores de hornija de troncos de árbol; cada uno debia 25 florines, Amberes;

vpl.: C1/535.

WISSHEIT Zie:

- wisheyt; wisheit; wijsheit; ----; wishede/

WITLIJC Zie:

- wittelijcken; wittelijken; wittelijc; wittelike; wettelijc; wetlijc; ----/

WITSHOUT = sub. teenhout.

- vimen; virga;
- brin d'osier;
- Korbweidenholz;
- osier;
- mimbre;

vpl.: PvB3/370.

WITTACHTIGHEN ORCONDEN = door de wet erkende bewijzen.

- argumenta lege agnita ;
- preuves reconnues par la loi;
- gesetzlich anerkannte Beweise;
- legally recognised proofs;
- documentos justificatios; reconocidos legalmente;

vpl.: Pr.Tr./12.

WITTACHTIGHEN ORCONDEN BEDRAGHEN = met wettige bewijsstukken beschuldigd.

- testiminiis legitimis accusatus;
- accusé avec des preuves justificatives légales;
- mit gesetzlichen Beweisstücken angeklagt;
- accused with legitimate evidence
- acusado con comprobantes legitimos;

vpl.: Pr.Tr./5; C2/931.

WITTE Zie:

- in 't ----/
- pondt henegauws oft ----/

WITTE ROEDE DRAEGEN = een witte geschilde stok lang ca. een meter, die huisgenoten van een pestlijder 14 dagen moesten dragen als waarschuwingsteken indien de lijder buitenshuis gestorven was. Was hij in eigen huis gestorven, dan was de termijn 6 weken, Kile.

- baculum album, quo putamen detractum est, longum una primaria mensura, quod domesti aegroti pestilentiae quattuordecim diebus ferre debebant ut signum monitionis, si aegrotus foris defunctus esset. Si in domo proprio tempus sex hebdomades efficiebat, Chilonia;
- porter une verge blanche, Kile;
- einen weissen geschälten Stock von 1 Meter Länge tragen; nachdem ein Pestkranker gestorben war, mussten die Hausgenossen diesen Stock als Warnungszeichen tragen, 14 Tagen wenn er ausserhalb des Hauses, 6 Wochen wenn er im eigenen Hause gestorben war, Kile;
- stick a bundle of straw 40 cm in length out of the house as a sign that the plague had reigned there, Kile;
- bastón blanco de aprox. un metro de largo a llevar por los familiares de un pestífero durante 15 días al haberse muerto el paciente en su casa y durante 6 semanas al haberle sobrevenido la muerte en el campo; Kile;

vpl.: Lo5/26; C1/428.

WITTELIJC Zie:

- wittelijcken; wittelijken; ----; wittelike; wettelijc; wetlijc; witlijc/

WITTELIJCKEN; WITTELIJKEN; WITTELIKE; WETTELIJC; WITTELIJC; WETLIJC; WITLIJC = adv.

wettelijk; wettig.
- legitimus; lege; ex iure; legitime;
- légitime; légal;
- gesetzlich; legal;
- legitimate; lawful; legal;
- legitimo; legal;

vpl.: ACart 8; B2/50; C2/1019.

WITTELIJCKEN ENDE WAEL =taut. wettig.
- legitimus;
- légitime; légal;
- gesetzlich;
- legal; legally; lawful;
- legal; legitĭmó;

vpl.:BVB 2,20,194; DVB 9.

WITTELIJKEN Zie:
- wittelijcken;----; wittelike; wettelijc; wittelijc; wetlijc; witlijc/

WITTELIKE Zie:
- wittelijcken ; wittelijken;----; wettelijc; wittelijc; wetlijc; witlijc/

WITTEN Zie:
- hoye met den ---- linte/
- noten van ---- steen/
- rooden oft ---- olm/

WITTICH Zie:
- natuerlijc ende ---- kijnt/
- niet natuerlijcke ende ---- kijnt/
- wittig; wettich;----/

WITTICH ENDE GETROUDT = taut. wettig geboren.
- legitimus;
- né d'un mariage légitime;
- gesetzlich geboren;
- lawfully born;
- nacido de un matrimonio legĭtimo

vpl.: T1/434.

WITTICH MAN = sub. wettige echtgenoot.
- maritus vir. coniux legitimus;
- époux légitime;
- gesetzlicher Ehemann;
- legal husband;
- marido legĭtimo;

vpl.: T2/96.

WITTICHEUT; WETTICHEIT = sub. wettigheid; het wettig; rechtmatig gebruik.
- ius; principia iuris; iustafratio auctoritas;
- légalité; validité; légitimité;
- Gesetzlichkeit; Legalität;
- legality; lawfulness;
- legitimidad; validez;

vpl.: MGG 87.

WITTIG; WETTICH; WITTICH = adj. wettig.

- legitimus;
- légitime;
- gesetzlich;
- lawful; legal;
- legĭtimo;

vpl.: LPS 44; T1/45.

WITTIGE Zie:
- actie van ondeuchdelijcke onterving van ---- kijnderen/
- actie van ---- kijnderen/
- bastart sonder ---- gebuerte/

WITTIGE JAIREN = mondige jaren.
- aetas pubes;
- majorité;
- Volljährigkeit;
- of age;
- mayor edad; mayoridad;

vpl.: T1/105.

WITTIGE OORSAECKE = wettige reden.
- causa legitima;
- motif légal;
- gesetzliche Ursache;
- legitimate reason;
- motivo legal;

vpl.: B2/180.

WITTIGE PORCIE = wettig erfdeel.
- pars legitima;
- portion de succession;
- gesetzliches Erbteil;
- legal heritage;
- legĭtima;

vpl.: T1/496.

WITTIGE WAERHEIJT = wettelijke waarheid.
- veritas legitima;
- vérité légale;
- gesetzliche Wahrheit;
- legal truth;
- verdad legal;

vpl.: LPS 35.

WITTIGE WEETE = sub. gerechtelijke aanzegging; gerechtelijk bevel.
- intimatio;
- intimation;
- gerichtliche Anzeige;
- injunction;
- intimación;

vpl.: Lo6/516.

WITTIGE WETE ENDE INTHIMATIE DOEN = gerechtelijke aanzegging.
- indictio iudicialis;
- sommation judiciaire;
- gerichtliche Ansage;
- judicial notification;
- hacer la intimación;

vpl.: B1/28; C2/887.

WITTIGEN Zie:
- bij ---- titell ende vercrige/
- een maigt ontsetten van heuren maighdom buijten ---- huwelijc/

WITTIGEN = vb. wettigen.
- ratum habeo II; fidem facio III;
- justifier;
- legitimieren;
- legitimate;
- justificar;

vpl.: T2/7.

WITTIGEN HOYR ENDE ERFFGENAME = wettige afstammeling en erfgenaam.
- progenies legitimus et heres;
- descendant legal et héritier;
- gesetzmässige Abkommling und Erbe;
- legal descendant and heir;
- descendiente legitimo y heredero;

vpl.: T1/79.

WITTIGEN OUDERDOEM = meerderjarigheid.
- aetas pubes;
- majorité;
- Mündigkeit; Volljährigkeit;
- majority;
- mayoridad; mayorío de edad;

vpl.: T1/45.

WITTIGER = adi. wettige.
- iustus; legitimus;
- légitime;
- gesetzlich;
- legal;
- legítimo;

vpl.: T2/68.

WITTIGH, RECHTVEERDIGH ENDE ONGEQUETEN = wettig, rechtvaardig en ongekwiteerd.
- legalis, iustus et inacquitatus;
- légale, juste et non remis;
- gesetzlich, gerecht und nicht quittiert;
- legal, just and not receipted;
- legal, justo y sin pagar;

vpl.: B2/105.

WIVE Zie:
- der porteren ----/

WIVE DIE TER STRATEN SITTEN= uitdraagsters die op straat zitten; marktvrouwen.
- propolae sedentes sub caelo; revenditrices sub caelo;
- revendeuses en plein air;
- Trödelweiber die auf der Strasze sitzen; Markthändlerinnen;
- retailers who sit in the open air; market-women;

- prenderas sedentes en las calles; mujer del mercado;

vpl.: Lo1/6.

WOCH Zie:
- wech;----; weech; weegh/

WOCHEIJ Zie:
- halven ----/
- nemichsen ----/

WOCHTEN Zie:
- wachten;----/

WOE = conj. zoals; in zoverre als; hoe.
- ut; sicut;
- tel que; comme;
- wie;
- how; like ;
- tal y como; como;

vpl.: BVB 23.

WOECKENERE ENDE USURIER; WOECKERAER = taut. woekeraar en gebruiker.
- faenerator et qui utitur;
- usurier;
- Wucherer;
- usurer;
- usurero; matatías; logrero;

vpl.: T1/308; Bl.EE 14.

WOECKERAER Zie:
- woeckenere ende usurier;----/

WOECKERE ENDE USUEREN = taut. woekerrente.
- usura iniqua;
- intérêt; usuraire;
- Wucherzinsen; Zinsen;
- usurious interest;
- interés usurario; usura;

vpl.: T1/101.

WOECKERYE; WOEKERIE; WOKERIE; WOEKERYDE = sub. woeker.
- feneratio; fenus iniquum;
- usure;
- Wucher;
- usury;
- usura; logro;

vpl.: B1:EE/13.

WOEGHE Zie:
- wie mate oft ----/

WOEKER Zie:
- openbair tafel van ----/
- ter lombaerden in den ---- draghen/

WOEKERE Zie:
- usuren ende ----/

WOEKERIE Zie:
- woeckerye;----; wokerie; woekeryde/

WOEKERYDE Zie:
- woeckerye; woekerie; wokerie;----/

WOELFFEN; WULFEN; WULFTEN = vb. een gewelf metselen.
- struere III cameram; fornicem;
- voûter; couvrir d'une voûte;
- eine Gewölbe mauern;
- to build a vault;
- construir una bóveda;

vpl.: B1/50; C2/891.

WOENACHTICH; WONACHTICH; WOONAFTICH; WOONACHTICH; WOONACHTICHT; WOONECHTICH; WOONEFTICH; WOONACHT; WONACHT; WOONHAFT = adi. woonachtig.
- habitans;
- demeurant; domicilié;
- wohnhaft;
- living; resident;
- domiciliado; residente;

vpl.: T1/445.

WOENEN ; WONEN; WONNEN = vb. wonen.
- habito I; incolo III;
- habiter; demeurer;
- wohnen;
- live;
- vivir; habitar;

vpl.: BVB 28,29; LPS 115.

WOENEN ENDE HUIJSHOUDEN = taut bewonen.
- colêre seu incolêre;
- habiter;
- bewohnen;
- inhabit;
- habitar; ocupar;

vpl.: SKB 7.

WOENINGHE; WONINGE; WOONHEIT; WOONT; WOONSTE; WOONST; WONST; WUENSTE = sub. woning.
- domicilium; aedes; aedificium;
- maison; habitation;
- Wohnung; Behausung;
- house-dwelling; habitation;
- vivienda; casa; domicilio;

vpl.: B1:Pr.Tr/4; C2/931.

WOENSDAEGHE-SPRAKE = hetzelfde als de morghesprake, als de maandag waarop deze placht gehouden te worden een feestdag cq. heijlichdagh was, Antwerpen.
- idem ut sententia iuris matutina si dies lunae in qua haec solebat teneri dies festus cq. dies sancti esset, Antverpia;
- plaid du matin dumercredice mercredi remplaçant le lundi si ce dernier était férié, Anvers;
- das gleiche wie die morghesprake, wenn der Montag worauf diese pflegte gehalten zu werden ein Feiertag war, Antwerpen;
- the same as the "morghesprake" when the monday on which it was used to be hold was a holiday, Antwerp;
- justicia durante en miércoles; Amberes;

vpl.: C1/379.

WOENSTAD; WOENSTADT; WOONSTAT; WOONSTEDE; WONSTEE; WOONSTE = sub. woonplaats.
- domicilium; locus habitationis;
- domicile; résidence; demeure;
- Wohnort;
- domicile; dwelling-place; residence;
- domicilio; residencia;

vpl.: T1/14,448; PB/III/299; T2/373; C1/40.

WOENSTADT Zie :
- woenstad;----; woonstat; woonstede; wonstee; woonste/

WOENSTEDE ENDE/OFT DOMICILIE = taut. woonplaats; vaste verblijfplaats.
- domicilium;
- domicile; résidence;
- Wohnort; Domizil;
- domicile; dwelling-place; recidence;
- domicilio; poblado; residencia;

vpl.: BKB 10; T1/13; PB/I/115.

WOERDE = sub.pl. woord.
- verba;
- mot;
- Wort;
- word;
- palabra;

vpl.: T2/65.

WOERDEN Zie:
- beroeminghen ---- ter wetwaert; wetwert/
- in stilre ----/
- ontamelijcke ----/
- onrechtelijcke ----/

WOESTER Zie:
- ouster; oester; hoestre;----/

WOKERIE Zie:
- woeckerye; woekerie;----; woekeryde/

WOLDE Zie:
- wouwe; woude; wou----/

WOLDEKEN = sub. deken van het gilde der wolwevers.

- decanus corboris; textorum pannus, laneus;
- doyen du guilde des tisserands de laine;
- Vorsteher der Wollenweberzunft;
- dean of the guild of the woolweavers;
- decano del gremio de tejedores de panos;

vpl.: Lo7/106.

WOLE Zie:
- wael; wel; wale; wal; wail; wele; weel;----/

WOLF = dak dat van voren de vorm van een trapezium heeft.
- tectum forma trapezii;
- toit d'une forme d'un trapèze;
- Dach mit Trapezform;
- roof with trapeziumform;
- techo teniendo por delante la forma de un trapecio;

vpl.: PvB5/575.

WOLFSTOCHT; WOLVEJACHT; WULVEJACHT = sub. wolvenjacht.
- venatio in lupos;
- chasse aux loups;
- Wölfenjagd;
- wolf-chase;
- caza de lobos;

vpl.: PB/II/153.

WOLLE Zie:
- aerbeijders in de ---- werckende /
- rouwe ----/

WOLLE LAKENMETERS ANTWERPEN = keurmeesters van de lengte en kwaliteit der wollen lakens die bij benoeming en aanvaarding van hun ambt elk aan de stad schuldig werden 500 gulden. Antwerpen.
- spectatores longitudinis et qualitatis pannorum laneorum, qui ad nominationem et acceptationem muneris sui urbi unusquisque quingentas florinas debiti erant Antverpia;
- contrôleurs de la longueur et de la qualité des draps de laine chacun redevable à la ville de la somme de 500 florins lors de leur nomination et entrée en fonction, Anvers;
- Prüfer von der Länge und Qualität der wollen Tuche; jeder war bei Ernennung und Antritt seines Amtes der Stadt 500 Gulden schuldig, Antwerpen;
- inspectors of the length and quality of woollen cloths; each had to pay to the town 500 guilders at appointment and accession to his office; Antwerp;
- inspectores de largura y calidad de paños de lana; cada uno debia 500 florines, Amberes;

vpl.: C1/534.

WOLLE OCHT GAREN TE COSTE VINDEN = wol of garen in onderpand geven.
- pignori dare lanam et linum;
- trouver en gage de la laine ou du fil;
- Wolle oder Garn zu Pfand geben;
- pledge wool or thread;
- dejar, dar, lana o hilo en garantia;

vpl.: Lo1/58.

WOLLE OFT SCHOERELINGE = sub. afgeschoren schapenwol.
- lana ovium tonsa;
- laine de brebis rasée;
- abgeschorene Schafwolle;
- shorn sheep's wool;
- lana afeitada de carneros;

vpl.: PvB6/154.

WOLLECORDEN Zie:
- oirloven ende ----/

WOLLEN ENDE LYNEN LAECKEN EGEEN FATSOEN HEBBENDE = niet op maat gesneden/geweven wollen of linnen lakens.
- panni linei aut lanei secti aut texti;
- des draps de toile ou de laine qui ne sont pas coupés à la mesure;
- wollene oder leinene Betttücher die nicht nach dem Masze gewoben worden sind;
- woollen or linnen cloth not cut or woven to measure;
- telas de lana o hilo sin cortar a medida;

vpl.: B1/37; C2/888.

WOLLEN LAEKEN; WOLLEN LAKENEN = wollen laken.
- pannus laneus;
- draps de laine; drap, tissu de laine dont les fils ont été feutrés;
- wollene Bettuch;
- woollen sheets;
- paño de lana;

vpl.: C1/2.

WOLLEN WERCK = sub. lakenhal.
- mercatus panni;
- la halle aux draps;
- Gewandhaus;

WOL

- clothhall;
- mercado de paños;

vpl.: C2/849.

WOLLENELLE Zie:
- recht van de ----/

WOLLENTHOL = belasting van de 36e penning op alle verkochte wol, Thienen.
- tributum omnis lanae venditae, Thienen;
- impôts du 36e dernier sur toute la laine vendue, Thienen;
- Steuer der 36e Pfennig auf allen verkauften Wolle; Thienen;
- tax of the 36th penny on all sold wool; Thienen;
- impuesto de moneda 35 a sobre toda lana vendida, Thienen;

vpl.: Pv B6/73; PB/III/419.

WOLLENWAGHE Zie:
- recht van de ----/

WOLLENWERC Zie:
- wollenwercke; wollewerc; wullewerc;----; wolwerc; wolwercke/

WOLLENWERCKE; WOLLEWERC WULLEWERC; WOLLENWERC; WOLWERC; WOLWERCKE = sub. het bewerken van wol; lakenfabricage.
- lanificium; lanitium;
- manufactures de laine;
- bearbeiten vol Wolle; Tuchbereitung;
- shape of wool; cloth-manufacture;
- producción de lana; fabricación de paños;

vpl.: C1/2; Lo7/106.

WOLLENWEVER Zie:
- wullewever; wollewever; wolwever;----; wullenwever/

WOLLEWERC Zie:
- wollenwercke;----; wullewerc; wollenwerc; wolwerc; wolwercke/

WOLLEWEVER Zie:
- wullewever;----; wolwever; wollenwever; wullenwever/

WOLP Zie:
- wolpe; welp; welpe; wulp; wulpe;----; welpijn; welpin/

WOLPE; WELP; WELPE; WULP; WULPE; WOLP; WELPIJN; WELPIN = sub. welp.
- catulus;
- chiot;
- Junges;

WON

- cub;
- cachorro;

vpl.: PB/III/498.

WOLUWERBOOM Zie:
- werverboom;----/

WOLVEJACHT Zie:
- wolfstocht;----; wulvejacht/

WOLWERC Zie:
- wollenwercke; wollewerc;wullewerc; wollenwerc;----; wolwercke/

WOLWERCKE Zie:
- wollenwercke; wollewerc; wullewerc; wollenwerc; wolwerc;----/

WOLWEVER Zie:
- wullewever; wollewever;----; wollenwever; wullenwever/

WONACHT Zie:
- woenachtich; wonachtich; woonaftich; woonachtich; woonachticht; woonechtich; wooneftich; woonacht;----/

WONACHTICH Zie:
- woenachtich;----; woonaftich; woonachtich; woonachticht; woonechtich; wooneftich; woonacht; .wonacht; woonhaft/

WONAFTICH; WONECHTICH; WOONAGTIG = adj. woonachtig.
- habitans; vivens; incolens; domicilium habens;
- domicilié; demeurant; résidant à;
- wohnhaft;
- resident; living;
- domiciliado en;residente en;

vpl.: MGG 9; ACart 9; BVB 182.

WONCTEN Zie:
- wonden; wonten;----/

WONDE Zie:
- bloedighe off bendighe ----/
- clachbair ----/
- openen ----/
- periculeuse ----/
- sypende ----/
- wieckende, wijckende ----/

WONDEN; WONTEN; WONCTEN = vb. verwonden.
- vulnerare;
- blesser;
- verwunden;
- to injure;
- herir; vulnerar;

vpl.: Cr2/985.

WONDEN OFTE QUETSEN = taut. verwonden.
- vulnero l;
- blesser;
- verwunden;
- to injure;
- herir; vulnerar;

vpl.: Cr2/1070.

WONECHTICH Zie:
- wonaftich ;---- ; wonagtig/

WONEN Zie:
- woenen;----; wonnen/

WONEN Zie:
- buyckvast ----; woonen, zitten/

WONHEIT Zie:
- woeninghe; woninge; woonheit; ----; woont; woonste; woonst; wonst; wuenste/

WONINGE Zie:
- woeninghe;----; woonheit;wonheit; woont; woonste; woonst; wonst; wuenste/

WONINGHE Zie:
- metter ----/

WONNEN Zie:
- woenen; wonen;----/

WONST Zie:
- woeninghe ; woninge; woonheit; wonheit; woont; woonste; woonst;----; wuenste/

WONSTEE Zie:
- woenstad; woenstadt; woonstat; woonstede;----; woonste/

WONTEN Zie:
- wonden;----; woncten/

WOOM = sub. wormziekte.
- morbus in quo aliquis verminat;
- farcin;
- Wurmkrankheit;
- worm-illness;
- farcino;

vpl.: Lo4/56.

WOONACHT Zie:
- woenachtich; wonachtich; woonaftich; woonachtich; woonachticht; woonechtich; wooneftig;----; wonacht; woonhaft/

WOONACHTICH Zie:
- woenachtich; wonachtich; woonaftich;----; woonachticht; woonachtich; wooneftich; woonacht; wonacht; woonhaft/

WOONACHTICHT Zie:
- woenachtich; wonachtich; woonaftich; woonachtich;----; woonechtich; wooneftich; woonacht; wonacht; woonhaft/

WOONACHTIG Zie:
- buijkvast ---- zijn/
- wonaftich;----/
- wonechtich;----/

WOONAFTICH Zie:
- woenachtich; wonachtich;----; woonachtich; woonachticht; woonechtich; wooneftich; woonacht; wonacht; woonhaft/

WOONECHTICH Zie:
- woenachtich; wonachtich; woonaftich; woonachtich ; woonachticht;----; wooneftich; woonacht; wonacht; woonhaft/

WOONEFTICH Zie:
- woenachtich; wonachtich; woonaftich ; woonachtich; woonachticht; woonechtich; ----; woonacht; wonacht; woonhaft/

WOONEN Zie:
- buijckvast ----/
- die binnen draijbooms ----/
- die buijten draijbooms ----/
- stedevast ----/
- stoele vast ----/

WOONHEIT Zie:
- woeninghe; woninge;----; wonheit; woont; woonste; woonst; wonst; wuenste/

WOONHUYS OFT DEN BEGRYPE VAN DYEN = woning of erf daarvan.
- domus aut area eius;
- demeure ou dans l'enclos d'icelle;
- Wohnung oder deren Hof;
- residence or its premises;
- habitación o solar de eso;

vpl.: Lo1/134.

WOONIJNGE ENDE HABITACIE = taut. bewoning.
- inhabitatio;
- demeure; domicile; habitation; maison;
- Wohnung;
- inhabitation;
- casa domicilio; habitación; vivienda;

vpl.: T1/118.

WOONINGE Zie:
- metter ----/

WOO

WOONINGHE ENDE HUIJSINGHE = taut. huis en hof.
- domus; sedes;
- demeure et maison; héritage;
- Haus; das Gehöft;
- house; premises;
- casa; habitación; solar;

vpl.: C1/294; Ca2/308.

WOONST Zie:
- woeninghe; woninge; woonheit; wonheit; woont; woonste; ----; wonst; wuenste/

WOONSTAT Zie:
- woenstad; woenstadt; ----; woonstede; wonstee; woonste/

WOONSTE Zie:
- woeninghe; woninge; woonheit; wonheit; woont; ----; woonst; wonst; wuenste;/
- woenstad; woenstadt; woonstat; woonstede; wonstee; ----/

WOONSTEDE Zie:
- domicilie ende/oft woenstede; ----/
- woenstad; woenstadt; woonstat; ----; wonstee; woonste/

WOONT Zie:
- woeninghe; woninge; woonheit; wonheit; ----; woonste; woonst; wonst; wuenste/

WOORDE Zie:
- vast geset ende begrijp van ----/

WOORDEN Zie:
- injurieuse ----/
- injuriose ----/
- onghebonden oft injurieuse ----/
- onnutte ----/
- substantiale ----/
- schandaleuse ----/
- smadelijcke proposten oft ----/
- met toeseggenden ----/

WOORDEN VUEREN = vb. optreden als woordvoerder; pleiten.
- causam dico III; defendo III;
- agir comme porte-parole; plaider; defendre;
- als Verteidiger auftreten;
- act as a spokesman; plead;
- llevar la voz de una persona; abogar; defender;

vpl.: T2/64.

WOORDT Zie:
- dies mans ---- doen/

WOORDT OFT LOSE = taut. wachtwoord.
- tessera;
- mot de passe;
- Losung;
- password;
- santo; santo y seña;

vpl.: C1/571.

WOORN Zie:
- worne; worn; wurn; woren; ----; worne/

WOORPEN Zie:
- worpen; werpen; ----; warpen waerpen; werepen/

WORDDEN Zie:
- ontvrijt ----/

WORDE Zie:
- ofte gelijcke ---- van substantien/

WORDE = sub. woord.
- verbum;
- mot;
- Wort;
- word;
- palabra;

vpl.: BVB 179.

WORDEN Zie:
- aengeleght ----/
- aflijvigh ----/
- afflivich ----/
- bedwongen ----/
- bestaedt ----/
- fugitif ----/
- gecloostert ----/
- gedobbeleert ----/
- geleert te ----/
- gepeegelt te ----/
- geslicht ----/
- gewijst ---- tot camppe/
- gheduempt ----/
- hergoten ----/
- niet ontfangen ----/
- kyffachtighe ----/
- obscuer ----/
- ontvrijt ----/
- ontwaar ----/
- oploep doen met quaden ----/
- punicie van ----/
- te recht gelogen ----/
- twistich ----/
- uijtgevuert ----/
- uijtgevuijrt ----/
- versteken ----/
- wit der coerden gejaecht oft gewerpen ----/

WORDENE Zie:
- bijster oft arm ----/

WOREM Zie:
- worme; worm; wurm; ----; woorm; worme/

WORKELDACH Zie:
- werckendach; wercdach; weercdach; werkendach; werkeldach; warkeldach; ----; wulkeldach; werkendedach/

WORM Zie:
- worme; ----; wurm; worem; woorm; worme/

WORMACHTIGH; WURMACHTICH WORMICH; WURMICH = adv. schurftig.
- scaber;
- galeux;
- räudig;
- scabby;
- sarnoso; sarnosamente;

vpl.: Cr2/1065.

WORME; WORM; WURM; WOREM WOORM = sub. insect; ongedierte.
- bestiola; insectum;
- insecte;
- grösser Insekt;
- bigger insect;
- chinches; piojos; pulgas;

vpl.: T2/196.

WORMEN OFT SOLEMENT = taut. zoldering.
- laquear; lacunar;
- plafond;
- Decke; Bodenbalken;
- ceiling;
- cielo raso;

vpl.: C1/230.

WORMICH Zie:
- wormachtich; wurmachtich; ----; wurmich/

WORP Zie:
- ane den ---- bleijcken/

WORPBIJL; WERPBILE; WARPBILE; WERPBEEL; WERPBARDE WARPBARDE; WERPBAERDE; WERPBIJL = werpbijl.
- securis missilis; iaculum;
- hache à lancer; arme à projection;
- Wurfaxt; Wurfbeil;
- axe to throw; throwing axe;
- hacha arrojadiza; arma para lanzar;

vpl.: Lo4/732; B2/188.

WORPEN Zie:
- op de kercke ----/

WORPEN; WERPEN; WOORPEN; WARPEN; WAERPEN; WEREPEN = vb. wegwerpen; overboord werpen.
- abicere; in mare iacio III;

- jeter; jeter à la mer;
- werfen; über Bord werfen;
- reject; thrown overboard;
- echar; lanzar; tirar; arrojar por la borda;

vpl.: Lo7/298; Lo4/120.

WORPEN OFT WENCKEN = taut. dreigen.
- minari;
- menacer;
- drohen;
- to threaten;
- amenazar; conminar;

vpl.: Cr2/1013/7.

WORPEN UUYT OFT SPOLIEREN = taut. ontzetten.
- spolio I;
- démettre; destituer; expulser; spolier;
- auswerfen;
- relieve;
- desposeer; expulsar; privar de;

vpl.: T1/230.

WORSTELEN Zie:
- spel metten ----/

WORSTELEN; WRASTELEN; WRASSELEN; WRATSELEN = worstelpartij.
- luctatio;
- lutter;
- Ringkampf;
- wrestling-match;
- luchar; pelear;

vpl.: T1/308.

WORTELVAST; WORTELVASTE = adv. door wortels met de grond verbonden.
- fundo iunctus radicibus;
- attaché au sol par des racines;
- durch Wurzeln mit dem Boden verbunden;
- connected with the earth by roots;
- unido con la tierra por raices;

vpl.: C1/459.

WORTELVASTE Zie:
- wortelvast; ----/

WOU Zie:
- wouwe; woude; ----; wolde/

WOUCKER ENDE ONRECHTVEERDICH GHEWIN = sub. woeker.
- feneratio; fenus iniquum;
- usure;
- Wucher;
- usury;
- usura; logro;

vpl.: B1:Pla.Ph/3.

WOUCKER OFT USURE = taut. woeker.
- usura;
- usure;
- Wucher; Wucherzins;
- usury;
- usura; logro;

vpl.: Pla.Ph./5.

WOUDE Zie:
- wouwe ----; wou; wolde/

WOUDE ENDE FOREESTE = taut. woud; bos.
- silva;
- forêt ;
- Wald;
- forest;
- selva; bosque;

vpl.: PB/II/141.

WOUDENIR VAN BRABANT = sub. opperhoutvester Brabant.
- saltuarius superior;
- garde forestier général de Brabant;
- Oberförster von Brabant;
- chief forester;
- guarda forestal mayor de Brabante;

vpl.: PB/II/111.

WOUDMEESTERSCHAPPE;WOUTMEESTERSCHAP; WOUTMEISTERSCHAPPE = sub. houtvesterij.
- saltuarium;
- économie forestière;
- Oberförsterei;
- forestry;
- administración forestal;

vpl.: PvB1/188.

WOUDTMEESTER; WOUMEESTER WOUTMEESTER = sub. houtvester; boswachter.
- praefectus silvarum; saltuarius;
- forestier; garde-forestier;
- Förster; Oberförster;
- forester;
- guarda forestal; guardabosque;

vpl.: PB/IV/62; PB/II/96,114; PvB1/158,573.

WOUMEESTER Zie:
- woudtmeester;----; woutmeester/

WOUTFORSTER Zie:
- wautvorstere; woutvorster; ----; waltvorster/

WOUTMEESTER Zie:
- woudtmeester; wo umeester; ----/

WOUTMEESTERSCHAP Zie:
- woudmeesterschappe;----; woutmeisterschappe/

WOUTMEISTERSCHAPPE Zie:
- woudmeesterschappe; woutmeesterschap;----/

WOUTRECHT = sub. rechtsregels geldende voor de bossen.
- jus silvarum;
- droit forestier;
- Rechtsregel für die Wälde;
- legal rules for the woods;
- reglas juridicas vigentes por las selvas;

vpl.: PB/II/97.

WOUTRECHTE Zie:
- clerck van den ----/
- schout te ----/

WOUTVORSTER Zie:
- wautvorstere;----; woutforster; waltvorster/

WOUTVORSTER = sub. boswachter
- nemorum praefectus; saltuarius
- garde-forestier;
- Waldaufseher; Forstwart;
- forester;
- guarda forestal;

vpl.: C1/88.

WOUWE; WOUDE; WOU;WOLDE = sub. verzamelnaam van planten waaruit verfstof voor linnen enz. wordt bereid.
- pigmentum linteo;
- matière colorante pour le linge;
- leinen Farbstoff;
- colour for linen;
- colorante de lienzo;

vpl.: PvB3/368.

WOUWERE = sub. visvijver.
- piscina;
- étang poisonneux; vivier; étang;
- Fischteich;
- fish-pond;
- vivero; piscina; vivar; nansa;

vpl.: PB/III/14,292.

WOUWERS OFT STAENDE WAETEREN = taut. visvijvers.
- piscina;
- vivier; étang;
- Fischteiche;
- fishponds;
- vivero; piscina vivar; nansa;

vpl.: PB/II/20; PB/III/14,292.

WRAC Zie:
- wrack;----; wracke/

WRACHTEN = vb. maken.
- facio III; laboro I; nitor III;
- faire;
- machen;
- made;

- forjar; hacer;
vpl.: T1/92.

WRACK; WRAC; WRACKE = sub. bedorven goed.
- res spoliata;
- marchandise corrompue;
- verdorbene Ware;
- spoiled merchandise, goods;
- bienes corrompidos;
vpl.: PB/II/64.

WRACKE Zie:
- wrack; wrac;----/

WRAKEN Zie:
- ter ---- publijcke/

WRAKEN = vb. verwerpen; beschuldigen; verdacht maken in rechte.
- reiicio III; repello III;
- rejeter;
- verwerfen; zurückweisen; ablehnen;
- reject; repudiate;
- rechazar; descartar; recusar; acusar; poner en sospecha;
vpl.: C1/108.

WRAKINGE Zie:
- alle ---- te boven /

WRASSELEN Zie:
- worstelen; wrastelen;----; wratselen/

WRASTELEN Zie:
- worstelen;----; wrasselen; wratselen/

WRATSELEN Zie:
- worstelen; wrastelen; wrasselen;----/

WREDE Zie:
- wreet;----; vreet; wreit; wret/

WREEDE ENDE ATROCHE INJURIEN = taut. gruwelijk onrecht.
- iniuria atrox;
- injure atroce;
- abscheuliches Unrecht;
- horrible injustice;
- injuria atroz;
vpl.: T1/521.

WREEKE RE ENDE DOEMERE = taut. wreker.
- vindex;
- vengeur;
- Rächer und Verurteiler;
- avenger; revenger;
- vengador; vindicador;
vpl.: T1/165.

WREET; WREDE; VREET;WREIT WRET = adi. wreed.
- crudelis; ferox; saevus;
- atroce; cruel; féroce;
- grausam;
- cruell;
- atroz; cruel; feroz;
vpl.: T1/201.

WREETHEDE Zie:
- wreetheyt; wrietheit; wreetheit; wretheit;----/

WREETHEIT Zie:
- wreetheyt; wrietheit;----; wretheit; wreethede/

WREETHEYT; WRIETHEIT; WREETHEIT; WRETHEIT; WREETHEDE = sub. wreedheid.
- vexatio; iniuria; contumelia;
- cruauté; ferocité; sévices;
- Grausamkeit;
- cruelty;
- crueldad; ferocidad; sevicia;
vpl.: T2/84.

WREETHEYT ENDE SEVICIEN = taut. mishandeling en hardvochtigheid.
- severitas; saevitia; crudelitas;
- sévices et dureté;
- Miszhandlung und Hartherzigkeit;
- ill-treatment and hard-heartedness;
- maltrato y dureza;
vpl.: T1/593.

WREIT Zie:
- wreet; wrede; vreet;----; wret/

WRET Zie:
- wreet; wrede; vreet; wreit; ----/

WRETHEIT Zie:
- wreetheit; wrietheit; wreetheit;----; wreethede/

WRIETHEIT Zie:
- wreetheyt; ----; wreetheit; wretheit; wreethede/

WROEGE Zie:
- slechte ----/

WROEGE; WROGE; WRUGGE = sub. rechtsgebied; rechtspraak; rechtzitting; beschuldiging; aanklacht; aanduiding van strafbare feiten.
- iudicium; justice; audience; accusation;
- inculpacion; indice de faits punissables;

WRU

- Rechtspflege; Justiz; Rechtsprechung;
- the administration of justice; judicid authority; jurisdiction; judgement;
- justicia; audiencia; acusación; denuncia; índice de actos delictivos;

vpl.: B VB 149.

WROEGEN; VROGEN; VROEGEN; WROUGEN; WROGEN; WRUGEN; WRUEGEN; VROUGEN = vb. beschuldigen.

- accusare; arguere III; reum facere III; arcessere III;
- accuser;
- beschuldigen; anklagen;
- incriminate; accuse;
- acusar; incriminar; inculpar; acriminar;

vpl.: B1:Pr.Tr/6; C2/931; Lo3/72.

WROEGEN ENDE ACCUSEREN = taut. aanklagen.

- accuso I; arguo III; reum facere III; arcesso III;
- accuser; dénoncer;
- anklagen; beschuldigen;
- accuse; charge with; indict for; incriminate;
- acusar; denunciar; incriminar; inculpar; acriminar;

vpl.: T1/129,408; B1.Pr.Tr.6; C2/931.

WROETEN Zie:

- vrueten; vroeten;----; wruten; wrueten/

WROGE Zie:

- wroege;----; wrugge/

WROGEN Zie:

- wroegen; vrogen; vroegen; wrougen;----; wrugen; wruegen; vrougen/

WROUGEN Zie:

- wroegen; vrogen; vroegen;----; wrogen; wrugen; wruegen; vrougen/

WRUEGEN Zie:

- wroegen; vrogen; vroegen; wrougen; wrogen; wrugen;---- vrougen/

WRUENTE Zie:

- vroente; vrointe; vruente; vrunte; vroente ende gemeijnte; vroente oft laren; vrunte oft straeten; vroente oft aert; vronten; vroonte; vroonde; vroende; vronte; vreunte;----; vroonten oft ghemeijnten; vroenten/

WTG

- vronten; vroente; vroonte; vreunte; vroonde; froente; vrointe; vroende; vronte; vruente; vrunte;----/

WRUETEN Zie:

- vrueten; vroeten; wroeten; wruten;----/

WRUGEN Zie:

- wroegen; vrogen; vroegen; wrougen; wrogen;----; wruegen; vrougen/

WRUGGE Zie:

- wroege; wroge;----/

WRUTEN Zie:

- vrueten; vroeten; wroeten; ----; wrueten/

WT Zie:

- metter sonn ---- ende in /

WTCOPIEEREN; UTECOPIEREN= vb. overschrijven.

- transcribo III; describo III; partim;
- transcrire; copier;
- kopieren;
- copy; transcribe;
- transcribir; copiar;

vpl.: BVB 41.

WTE Zie:

- wettighe ---- doen/

WTEHANGENDE Zie:

- wthangende;----/

WTERINGE Zie:

- wetering;----/

WTERSTEN Zie:

- testament off ---- wille/

WTGEEFF Zie:

- uijtgheef; utegevinge; uutgevinge; uytgevinge; utegeving; ----/

WTGESACHT Zie:

- uijtgenoemen; uijtgenomen; uijtgesceiden; utegenomen; uteghenomen; uijtgescheijden; utegesceiden; utegesceden; utegescheiden; utegesondert; utegesteken; uutgenomen; uutgescheiden; uutgesondert; uutgesteken; uytgenomen; uytghenoemen; uytgesceyden; uytgescheyden; uuytgesceiden; vuytgescheyden; vuytgesteken; ----; wtgesceyden/

WTGESCEYDEN Zie:

- uijtgenoemen; uijtgenomen; uijtgesceiden; utegenomen; uteghenomen; uijtgescheijden; utegesceiden; utegesceden;

utegescheiden; utegesondert; utegesteken; uutgenomen; uutgescheiden; uutgesondert; uutgesteken; uytgenomen; uytghenoemen; uytgesceyden; uytgescheyden; uuytgesceiden; vuytgescheyden; vuytgesteken; wtgesacht;----/

WTGEVEN; UTEGEVEN; UUTGEVEN; UYTGEVEN; UIJTGEVEN = vb. uitgeven.
- eloco l;
- céder sous forme de bail emphytéotique ;
- hingeben;
- give in fief;
- ceder en enfiteusis;

vpl.: BVB 19.

WTHANGEN; UTEHANGEN; UUTHANGEN; UYTHANGEN = vb.uithangen.
- propendo III; propono III;
- pendre dehors;
- aushängen;
- attach;
- estar; colgado;

vpl.: BVB 3; DVB 3.

WTROUPIJNGEN ENDE PUBLICACYE = taut. afkondiging.
- publicatio;
- publication;
- Verkündigung;
- publication;
- publicación;

vpl.: PvB1/34.

WTTE Zie:
- t'erve ---- geven/

WTTER ; UUTDE = contr. uit de.
- ex;
- du; de la; des;
- aus den;
- out the;
- del; de la; de los; de las;

vpl.: BVB 176.

WTWEGEN; UTEWEGEN; UUTWEGEN; UYTWEGEN = sub.pl. uitwegen; zijwegen.
- via agraria; semita;
- chemin vicinal; sortie;
- Feldweg; Seitenweg;
- by-road; country-road;
- camino vecinal; salida;

vpl.: BVB 177.

WUENSTE Zie:
- woeninghe; woninge; woonheit; wonheit; woont; woonste; woonst; wonst;----/

WULFEN Zie:
- woelffen;----; wulften/

WULFTEN Zie:
- woelffen; wulfen;----/

WULGENBOOM Zie:
- wilge; willighe; wilgenboom; willigenboom;----/

WULKELDACH Zie:
- werckendach; wercdach;weercdahc; werkendach; werkeldach; warkeldach; workeldach;----; werkendedach/

WULLE COUSSENS = wollen kousen.
- tibialia lanea;
- bas chausses de laine;
- wollene Strümpfe;
- woollen stockings;
- medias de lana;

vpl.: C1/378.

WULLE KLEEREN = wollen kleren.
- vestimenta lanea;
- vêtements de laine;
- wollene Kleider;
- woollen clothing;
- vestidos de lana;

vpl.: C1/378.

WULLEN Zie:
- beddecleet van lijnen ---- oft tirenteyn/

WULLEN LAKEN = wollen laken.
- lintea lanea;
- drap de laine;
- Tuch aus Wolle;
- woollen sheet;
- paño de lana;

vpl.: PvB1/246.

WULLENLAEKENSNEDE Zie:
- innecomen collecteur van de ----/

WULLENWEVER Zie:
- wullewever; wollewever; wolwever; wollenwever;----/

WULLEWERC Zie:
- wollenwercke; wollewerc;----; wollenwerc; wolwerc; wolwercke/

WULLEWEVER; WOLLEWEVER; WOLWEVER; WOLLENWEVER; WULLENWEVER; = sub.wolwever; lakenwever.
- lanae textor; textor pannus laneus;
- tisserand en laine;
- Wollweber; Tuchweber;
- wool-weaver; cloth-weaver;
- tejedor de lana; tejedor de paños;

vpl.: C1/520,729; Lo2/730; Lo7/52.

WYM

WULP Zie:
- wolpe; welp; welpe; ----; wulpe; wolp; welpijn; welpin/

WULPE Zie:
- wolpe; welp; welpe; wulp; ----; wolp; welpijn; welpin/

WULVEJACHT Zie:
- wolfstocht; wolvejacht; ----/

WURM Zie:
- worme; worm; ----; worem; woorm; worme/

WURMACHTICH Zie:
- wormachtigh; ----; wormich; wurmich/

WURMICH Zie:
- wormachtich; wurmachtich; wormich; ----/

WUSTGAT = sub. kijkgat.
- cavum aspiciendi;
- ouverture pour voir;
- Guckloch;
- peep-hole;
- mirilla;

vpl.: PvB6/134.

WIJCHELEERS Zie:
- tovereers ende ----/

WYCKE Zie:
- wicken; wicke; ----/

WIJCKMEESTERS Zie:
- keuse ----/

WIJCKPUT Zie:
- wijckpudt; ----/

WIJCKRECHTE Zie:
- versteken worden van ---- oft declinatorien/

WYDE Zie:
- oude ----/

WYDEN = vb. verwijden.
- laxare;
- élargir;
- erweitern;
- enlarge;
- ensanchar;

vpl.: PB/III/594.

WYDEN RAEDT Zie:
- tweede lith oft ----/

WYMENLANT OFT WIDDAU = taut. kreupelhout; land beplant met wilgen; wilgenbos.
- salictum;
- taillis; saulaie;
- Unterholz;
- thicket;
- sauceda; sauceldal; saucera; salceda; sauzal;

vpl.: PB/II/20.

WYN

WYN Zie:
- ghebranden ----/
- hongaertschen ----/
- ludickschen ----/
- loevenschen ----/
- quarteel ----/

WYN ACCYSE Zie:
- segeleer van de ----/

WYNE Zie:
- wijnne; winne; ----; wen; wenne; win; wine/
- winne; wynne; ----; wen; wenne; win; wine/

WYNGHELDE = sub. wijngeld of bijkomende onkosten door eigenaar op de huurder geheven boven de huurprijs; wijnaccijns.
- annua vini; tributum vinorum;
- augmentation de location couvrant les frais de vin; taxe sur le vin;
- Weingeld; Erhöhung der Miete; Weinakzise;
- winemoney or additional expenses imposed by the owner on the hirer above the rent; wine-excise;
- dinero de vino, gastos adicionales a pagar por encima del alquiler por el inquilino al arrendador; derechos de consumo sobre el vino;

vpl.: PB/II/15; PB/III/293.

WYNNE Zie:
- winne; ----; wyne; wen; wenne; win; wine/

WYNNE = pachter.
- conducta;
- locataire; fermier;
- Pächter;
- tenant farmer;
- arrendatario;

vpl.: PB/IV/402.

WYNPROPINE = wijngeschenk.
- vinum honoris;
- vin d'honneur;
- Weingeschenk;
- wine-present;
- don de vino;

vpl.: PB/IV/264.

WYNROYER; WIJNROEDER = beambte die wijnvaten peilt, Brussel.
- minister qui vasa vini metitur;
- fonctionnaire qui jauge les tonneaux à vin;
- Beamter der Weinfäszer peilt;
- official who gauges wine-casks;
- empleado que sonda toneles para vino, Bruselas;

vpl.: PB/IV/265.

WYNS Zie:
- poinctsoen ----/

WYNTGAETE; WINTGAT = sub. windgat.
- spiramentum;
- ventouse;
- Windloch;
- air-hole; vent-hole;
- ventosa;

vpl.: C3/184.

WYNTHOLLE = sub. belasting op de invoer van wijn.
- tributum importationis vini;
- taxe sur l'importation de vin;
- Steuer auf den Einfuhr von Wein
- tax on the import of wine;
- impuesto sobre la importación de vino;

vpl.: PB/III/419.

WYSDOMME Zie:
- wisheijt; wijsheit; wiisheit; wisheit; wiesheit; wijsheyt; wijshede; wijsheide; wijsdom; wiisdom; wisdom; wijsdoem; wijsdoum; wijsdum; wijsdomb; ----/

WYSE Zie:
- schellemsche ----/

WYSEN OFT IUGEREN = taut. vonnis wijzen; veroordelen; oordelen.
- sententiam ferre;
- rendre un arrêt; juger;
- ein Urteil sprechen;
- give a verdict;
- echar el fallo; condenar; juzgar

vpl.: PB/II/312.

WYSEN OP SYN LYFF = dagvaarden op straffe van de dood.
- assignare sub poena mortis;
- assigner sous peine de mort;
- urteilen auf Todesstrafe;
- summon on pain of death;
- citar so pena de muerte;

vpl.: C3/92.

WYSER = sub. rechter.
- iudex;
- juge;
- Richter;
- judge;
- juez;

vpl.: B1/123; C2/904.

WYSER OFTE WETHOUDER =taut. wethouder.
- magistratus urbanus;
- adjoint au maire;
- Stadtrat;
- alderman;

- teniente de alcalde;

vpl.: PB/IV/380.

WYTAGAEN Zie:
- den coop laeten ---- met berrende keersse/

WYTHAMME = sub. wijde bocht in een water.
- sinus longus in fluento;
- sinuosité large dans un cours d'eau;
- weite Biegung in einem Wasser;
- wide bend in a river;
- curva ancha en un río;

vpl.: PB/II/14.

=== ========== ==========

ADDENDA

WAERHEIDEN; WAIRHEIJDEN ENDE CONDEN = taut. getuigenissen.
- testimonia;
- témoignages;
- Zeugenaussagen;
- testimonies;
- testimonios;

vpl.: BVB ; LPS 40.

NB.: VINDPLAATS + HABITATIO + LIEU - OU L'ON TROUVE + FUNDORT + FINDING-PLACE + HABITACIÓN = VPL.

YBOD Zie:
- gebot; geboth; geboot; gebod; gebood; ----/

YBREC Zie:
- gebrake; gebrec; gebrect; gebrech; ----/
- gebreck; gebrec; gebrect; gebrech; ----/

YCKMEESTER Zie:
- eijker; eijkmeester; eycker; eyckmeester; eykmeester; ickemeester; icker; iecker; ijcker; iker; ----; seiger; seyger; zeiger/

YCONOMUS = sub. beheerder van kerkelijke goederen; econoom.
- procurator rerum ecclesiasticarum; dispensator;
- curator; procureur; administrateur de biens ecclésiastiques;
- Verwalter von kirchlichen Sachen;
- manager of ecclesiastical belongings;
- administrador de bienes eclesiásticos;

vpl.: T2/58.

YDEL Zie:
- idel; ----; hydel/

YDEL ENDE INUTILE = taut. nutteloos; waardeloos.
- vacuus et inutilis;
- de nulle valeur; inutile; sans valeur;
- nutzlos; wertlos;
- useless; worthless;
- inútil; nulo; sin valor;

vpl.: T1/54.

YDEL ENDE ONNUT = taut. nutteloos; waardeloos.
- vacuus et inutilis;
- de nulle valeur; sans valeur;
- wertlos;
- worthless;
- nulo ; sin valor;

vpl.: T1/54.

YDEL ENDE VAN ONWEERDEN = taut. waardeloos.
- frivolus; vacuus; vilis;
- de nulle valeur; sans valeur;
- wertlos;
- worthless;

- nulo; sin valor;

vpl.: T1/54.

YDEL SCHEPEN ENDE NIET GHELADEN = taut. niet geladen schepen.
- navis non onerata;
- bâteau vide (Bâteau qui n'est pas chargé);
- nicht geladene Schiffe;
- not loaded ships;
- barco sin carga;

vpl.: PB/III/319.

YDEL SPACIE = lege ruimte.
- spatium vacuum;
- espace vide;
- leerer Raum; Zwischenraum;
- empty space;
- espacio vació ;

vpl.: T1/74.

YDELEN = vb. ledig maken; ontledigen (zuiveren van).
- exinanio IV;
- délivrer de;
- entwesen;
- empty ; clear;
- purificar;

vpl.: PvB 1/267.

YDER Zie:
- ider; ijder; jegelijcken; jegelijck; iegelijk; igelijcken; ---/

YDEREN Zie:
- egelijcken; egelijc; elckerlijc; elckerlijck; elckenmale; elckermalcken; ider; iegelijc; iegelijck; jegelijck; jegelijcken; yder; ijegelijck; yeder; ----; yegelijc; ygelijcken; ygelyck; ygelijc; ieghelijck/

YDOEN; IDOON; IDONE; YDOIN = adi. geschikt; goed zijn in zijn soort.
- aptus; commodus; doctus; idoneus; peritus;
- apte; convenable; favorable;
- fähig; geeignet; gut in seiner Art;
- capable; suitable; good in its kinds;
- adecuado;apto; apropiado; idóneo; conveniente; bueno en suo género;

vpl.: T2/100, 140; Cr2/996.

YDOIN Zie:
- ydoen; ydoyne; idoon; idone; ----/

IDONITEYT; IDONITEIT = sub.

geschiktheid.
- sollertia;
- aptitude; capacité;
- Eignung; Fähigkeit;
- aptitude; capability;
- aptitud; capacidad; idoneidad;
vpl.: T2/7.

YDORYNE Zie:
- ydoen ----/

YDOYNE Zie:
- ydoen; ----; idoon; idone; ydoin/

YDROMANCIA = sub. uit water de toekomst voorspellen.
- hydromantia;
- hydromancie;
- aus Wasser den Zukunft vorhersagen;
- hydromancy;
- hidromancía;
vpl.: T1/184.

YECHTEN Zie:
- gichten; ----/

YEDER Zie:
- egelijc; egelijck; egelijcken; elkerlijc; elkerlijck; elcke.-malc; elckermalck; elckermalcken; elckermallic; elckermanlijck; ider; iegelijc; iegelijk; iegelijcke; igelicken; ijder; ijegelick; jegelick; jegelicken; ----; yederen; yegelijc; yegelijck; yegelijcken; ygelijc/

YEDEREN Zie:
- egelijc; egelijck; egelijcken; elkerlijc; elkerlijck; elckemalc; elckermalck; elckermalcken; elckermallic; elckermanlijck; ieder; iegelijc; iegelijk; iegelijcke; igelicken; ijder; ijegelick; jegelick; jegelicken; yeder; ----; yegelijc; yegelyck; yegelijcken; ygelijc/

YEGELIC PARTICULEER MOMBOIR = iedere particuliere voogd.
- unusquisque tutor particularis;
- tout mambour particulier;
- jeder Privatvormund;
- each single guardian;
- cada tutor particular;
vpl.: Cu1/240.

YEGELIJC Zie:
- egelijc; egelijck; egelijcken; elkerlijc; elckerlijck; elckemalc; elckermalck; elckermalcken; elckermallic; elckermanlijck; ider; iegelijc; iegelijk;iegelijcke; igelicken; ijder; ijegelick; jegelick; jegelicken; yeder; yederen; ----; eygelyck; yegelijcken; ygelijc/

YEGELIJCKEN Zie:
- egelijc; egelijck; egelijcken; elkerlijc; elckerlijck; elckemalc; elckermalck; elckermalcken; elckermallic; elckermanlijck; ider; iegelijc; iegelijk; iegelijcke; igelicken; ijder; ijegelick; jegelick; jegelicken; yeder; yederen; yegelijc; eygelyck; ----; ygelijc/

YEGELIJK INT PARTICULIER = ieder voor zichzelf.
- pro se quisque;
- chacun pour soi;
- jeder für sich selber;
- each for his own;
- cada uno como persona privada (of = como simple particular);
vpl.: MGG 35.

YEGHENWERDEGHE; JEGENWORDELIKE; JEGENWORDICH; JEGEWORDICH; EGEWORDICH; JEGENWERDICH+ JEGENWEERDICH; JEGENWOORDICH = adi. tegenwoordige.
- praesens;
- présent; actuel;
- heutige; hiesige;
- present;
- presente;
vpl.: B1: D.J. III/20.

YEMANDEN Zie:
- ieman; iemanden; iemandt; iemant; iemans; iemants; iemen; iemende; iemene; iement; iemont; imanden; iment ----; yemant; yemen; yemene/

YEMANT Zie:
- ieman; iemanden; iemandt; iemant; iemans; iemants; iemen; iemende; iemene; iement; iemont; imanden; iment; yemanden; ----; yemen; yemene/
- vor ---- anders anthoeft/

YEMEN Zie:
- ieman; iemanden; iemandt; iemant; iemans; iemants; iemen; iemende; iemene;

iement; iemont; imanden; iment; yemanden; yemant; ----; yemene/
- ware oec ---- rebel/

YEMENE Zie:
- ieman; iemanden; iemandt; iemant; iemans; iemants; iemen; iemende; iemene; iement; iemont; imanden; iment; yemanden; yemant; yemen; ----/

YEMENE OMME SCOUD BECLAEGHEN = iemand wegens schuld aanklagen.
- accusare propter debitum;
- actionner autrui pour dette;
- Jemand wegen Schuld anklagen;
- accuse somebody because of dept;
- acriminar a uno por culpa;
vpl.: LO 1/48.

YEMENS Zie:
- ontsacken ---- kinderen/

YERST Zie:
- eerst; eerste; erst; ierst; iersten; irst; ----; yersten/

YERSTEN Zie:
- eerst; eerste; erst; ierst; iersten; irst; yerst; ----/

YET Zie:
- yets; ----; iet; iets/

YETS; YET; IET; IETS; YETWES = pron. indef. iets.
- aliquid;
- quelque chose;
- etwas;
- something;
- algo; alguna cosa;
vpl.: DVB 39; MGG 2, 79; PvB 1/189.

YETWES Zie:
- yets; yet; iet; iets; ----/

YGELIJC Zie:
- egelijc; egelijck; egelijcken; elkerlijc; elckerlijck; elckemalc; elckermalck; elckermalcken; elckermallic; elckermanlijck; ider; iegelijc; iegelijk; iegelijcke; igelicken; ijder; ijegelick; jegelick; jegelicken; yeder; yederen; yegelijc; eygelyck; yegelijcken; ----/

YGELIJK INT PARTICULIER = ieder voor zichzelf.
- pro se quisque;
- chacun pour soi;

- jeder für sich selber;
- each for his own;
- cada uno como persona privada (of = como simple particular);
vpl.: MGG 35.

YMET Zie:
- ghemet; ghemete; gemet; ----/

YMMER Zie:
- eemer; emer; emmer; eimer; ----; emere; heemer/

YNNEN ; INNEN; HINNEN = vb. innen.
- colligere;
- collecter;
- einziehen;
- to collect;
- cobrar; recaudar;
vpl.: Cr2/1013/16.

YPOTEEKEN; HYPOTHEEK; HYPOTHEKE; IPOTEECKE = sub. hypotheek.
- hypotheca; pignus;
- hypothèque;
- Hypothek;
- mortgage;
- hipoteca;
vpl.: T2/95.

YPOTHECARIA Zie:
- actio hypothecaria/

YRLANDIGE Zie:
- d' ---- cooplieden/

YSCHRIFTE Zie:
- gescrifte; geschrijfte; geschrifte; geschrichte; geschrefte; geschrijfte; ----/

YSELSCHAP Zie:
- geselscape; geselschap; geselleschap; geselschip; ----/

YSER Zie:
- in banden van ---- legghen/
- knodden sonder ----/

YSER SCHUPPE MET EENEN HOUTEN STEEL = ijzeren schop voorzien van een houten steel.
- pala ferrea cum manubrio ligneo;
- pelle en fer avec un manche en bois;
- eiserner Spaten mit holzernem Stiel versehen;
- iron shovel with a wooden handle;
- pala férrea con un cabo de madera;

vpl.: C1/430.

YSERE Zie:
- gheloyende ----/

YSERE BEESTEN = verpacht vee.
- pecus locatum;
- cheptel (lavé);
- verpachtetes Vieh;
- farmed out cattle;
- ganado arrendado;

vpl.: B1/37; C2/888.

YSERE BLOCKEN = ijzeren kluisters.
- catenae (vincula) ferreae;
- entraves de fer;
- eiserne Fesseln;
- iron shackles;
- cadenas; hierros; esposas;

vpl.: LO6/10.

YSERE GEERDEN = ijzeren roede; spijlen.
- virgae ferreae;
- verges de fer; barres;
- eisene Stange;
- iron spikes or pales;
- barrotes; barras de hierro;

vpl.: vdV 49; B1; C2/891.

YSERE OF STALEN CLIMSPOREN = klimijzers.
- hamuli;
- crochets;
- Klettereisen;
- clim-irons;
- arcos para trepar;

vpl.: PB/II/137.

YSEREN Zie:
- banden van ----/

YSEREN LATTE MET EEN HANGHEL = een gekartelde ijzeren lat waaraan een haak kon geschoven worden, die naar verkiezing door middel van de kartels hoger of lager kon worden op- of afgeschoven. Deze ijzeren lat hing men in de open haard en diende om daaraan een ketel te hangen boven het vuur.
- regula ferrea coagulata, quae uncus potebat promoveri, qui secundum optionem per crenas altius aut inferius sursum et deorsum potebat moveri. Haec regula ferrea in focum apertum suspenditur et erat ad a qua ahenum supra ignem suspendum;
- une (barre) latte de fer avec une crémaillère;
- eine gerändelte eiserne Latte woran ein Haken geschoben werde könnte der nach Wahl mittels der Kerben höher oder niedriger geschoben werden konnte. Diese eiserne Latte hing im offenen Herd um daran einen Kessel zu hängen über das Feuer;
- a notched iron lath to which a hook could be shoved which at choice by means of the notches could be shoved higher or lower. This iron lath hung in the open hearth to hang to it a kettle above the fire;
- lata de hierro con un gancho;

vpl.: C1/430.

YSEREN OFT BOEYEN = taut. boeien.
- devincere;
- mettre les menottes;
- Fesseln;
- fetters;
- encadenar; aherrojar;

vpl.: PB/11/321.

YSEREN RONDE PANNE MET EENEN STEEL = ijzeren steelpan.
- sartago ferrea cum manubrio;
- une poêle ronde en fer avec une queue;
- eiserner Stieltopf;
- iron saucepan;
- sartén redonda de hierro con un cabo;

vpl.: C1/430.

YSEREN TRAELGIE = ijzeren rooster.
- crates ferrea;
- grille de fer;
- eisernes Gitter;
- iron grill;
- reja de hierro;

vpl.: LO1/636.

YSERQUEREN Zie:
- prosequeeren; prosequeren; ----/

YSERWERCK = sub. ijzeren voorwerpen.
- ferramenta; res ferreae;
- objets en fer;
- Eisengeschirr;
- iron-ware; ironmongery; hardware;
- objetos de hierro; utensilios de hierro;

vpl.: B1/37; C2/888.

YSSCHERS Zie:
- drie sisteren ----/

YSS

een sister oft halfter ----/
- franquart ----/
- molenvat ----/
- mudde ----/
- negen sisteren oft halsteren
- ----/
- quartier ----/

YSSENEREN Zie:
- minnelijcke ----/

YZEREN TRAELGIE = ijzeren rooster.
- crates ferrea;
- grille de fer;
- reja férrea;
- eisernes Gitter;
- iron grating;

vpl.: LO1/264.

NB. VINDPLAATS + HABITATIO + LIEU - OU L'ON TROUVE + FUNDORT + FINDINGPLACE + HABITACION = vpl.-

ZAAK INDE QUESTIO = in kwestie.
- id de quo agitur;
- enquestion;
- in dem Problem;
- in the problem;
- el asunto de que se trata;

vpl.: BVB 142.

ZAC Zie:
- sack; sac; ----/

ZACHTIGEN Zie:
- saechten; sachtigen; ----/

ZACHTMOEDICH Zie:
- sachtmoedich; saftmoedich; sachtmodich; sachtmuedich; ----/

ZACKEN Zie:
- sacken; ----/

ZADELPEERDT; SADELPERDE; SADELPERT; SADELPEERT; SADELPARTS; SADELPAERT; SADELPERD = sub. rijpaard.
- equus ad equitandum idoneus;
- cheval de selle;
- Reitpferd;
- ridinghorse;
- caballo de silla;

vpl.: PvB 6/205.

ZAECKEN Zie:
- die geedt nair gelegenthuijdt van de ----/
- gemeene -----/
- haestighen nootelijcken ----/
- nair gelegentheydt van de ----/

ZAECKWAUDE Zie:
- geloefte als ----/
- obligatie van ----/
- rentheffer van ----/

ZAEN Zie:
- al so saen, ----, als die diefclocke volluud is/

ZAERC Zie:
- sarck; sarcksteen; sarc; saerc; sarke; ----; zarke/

ZAETCORN Zie:
- saetkoren; saetcorn; ----/

ZAISOEN Zie:
- zaysoen; zazuyn; seisoen; saisoen; sisoen; ----; cisoen; saisuen/

ZAKE Zie:
- sake; ----; saecke; saec/

ZAKEN Zie:
- naar exigentie van ----/
- na merite van ----/
- nootdorstighe ---- heurs lijffs/

ZALE Zie:
- sale; ----; sael; sele; zele/

ZALICHEIT Zie:
- saelicheijdt; salicheit; ----/

ZAMECOPER VAN CORNE; SAEMCOPER VAN CORNE; SAMENCOPER VAN CORNE = graanopkoper.
- emptor frumenti; grani;
- courtier en grain;
- Getreideaufkäufer;
- corndealer; corn buyer-up;
- acaparador de granos; comerciante de granos;

vpl.: LO1/46.

ZAMECOPER VAN WINE; SAEMCOPER VAN WINE; SAMENCOPER VAN WINE = opkoper van wijn.
- emptor vini;
- courtier en vin;
- Aufkäufer von Wein;
- winebroker;
- acopiador de vino;

vpl.: LO1/10.

ZAMECOPERSCAP; SAMENCOPERSCHAP = gezamenlijke handel.
- mercatura communis; negotiatio communis;
- commerce en commun;
- sämtlicher Handel; gemeinschaftlicher Handel;
- joint business; common trade;
- comercio colectivo (of = común); comercio en conjunto;

vpl.: LO1/56.

ZAMELIKE Zie:
- semptelijcke; samelike; semelike; ----/

ZAMEN Zie:
- der ----/
- 't ---- des handt ende elck van hun int besonder/
- te ---- rotten/

ZAMENCOMPSTE Zie:
- 't ----/

ZAMENDERHANDT Zie:
- 't ---- ende elck van hun int besonder /

ZAMENROTTEN; SAMENROTTEN = vb. samenscholen.
- concursare; conspirare; secessionem facere;
- conspirer; comploter; s'attrouper;
- zusammenrotten;
- flock together;
- acuadrillarse; agavillarse; apandillarse;

vpl.: B1: Pl.Pr/15.

ZAMENTELIJCK Zie:
- 't ----/

ZAMLIKE Zie:
- saemptlijcken; samelike; ----; semlike/

ZAND Zie:
- sant; savel; saent; ----/

ZANDEN Zie:
- sanden; ----/

ZARKE Zie:
- sarck; sarcksteen; sarc; saerc; sarke; zaerc; ----/

ZATINGE Zie:
- satie; satinge; ----/

ZATSAM Zie:
- sassem; satsam; ----; satsaem; sassam/

ZAVELEN Zie:
- savelen; ----/

ZAYSOEN; ZAZUYN; SEISOEN; SAISOEN; SISOEN; ZAISOEN; CISOEN; SAISUEN = sub. seizoen; jaargetijde.
- tempus anni;
- saison;
- Saison; Jahreszeit;
- season;
- estación; temporada;

vpl.: BVB 68; PvB 1/142.

ZAZUYN Zie:
- zaysoen; ----; seisoen; saisoen; sisoen; zaisoen; cisoen; saisuen/

ZEE Zie:
- armeijden ter ----/

ZEEBRIEF OFT CHARTEPARTIE = overeenkomst omtrent scheepsbevrachting.
- charta partis;
- affrètement; charte-partie;
- Frachtvertrag;
- charter-party;

- carta de mar;

vpl.: PB/III/223.

ZEECKERE; SEECKER; SEECKERE = adi. zeker.
- certus;
- certain;
- gewiss;
- certain;
- cierto;

vpl.: ACart 3, 13, 23; DVB 2; LPS 24.

ZEEDEN Zie:
- graviteyt van ----/

ZEE-HAEGHE Zie:
- besien over ----/

ZEEL Zie:
- seele; seel; seil; ----/
- sijn meer ---- ontwee slaen oft houwen/

ZEELE Zie:
- vleeschboom metten ----/

ZEEM Zie:
- gelte ----/

ZEEM ; SEEM = honing, die zonder persen uit de raten loopt. sub. dit is ongepijnde honing nl. het zoetste en meest vette van bijenhoning, maagdenhoning.
- mel secundarium; mel virginalis ;
- miel vierge, miel qui s'écoule de rayons, sans être passé par l'extracteur;
- jungfräulicher Honig; ungereinigter Honig;
- virgin honey;
- gamuza (= zeem) = miel virgen;

vpl.: C1/235; PvB 6/164; PvB 1/363.

ZEEMS TOUWERS Zie:
- bruyte van ----/

ZEEPACKINGE; SEEPACKINGE = zeevis in tonnen.
- pisce marina in amphoris;
- poisson de mer emballé dans les tonneaux;
- Seefisch emballiert in Fäszer;
- seafish packed in tuns;
- pescado de mar in barrils;

vpl.: PvB 6/156.

ZEEPE Zie:
- blammable ----/
- rechte van de consomptie

van de ----/

ZEER Zie:
- sere; seer; ----/

ZEER DIFFICIE EN TRAAG = taut. zeer moeilijk en langzaam.
- valde difficilis et iners;
- très difficile et lent;
- sehr schwierig und langsam;
- very difficult and slowly;
- muy difícil y lento;

vpl.: Pl.Bra/39.

ZEERE NUT ENDE OIRBELIJC = taut. zeer nuttig; noodzakelijk.
- utilissimus et necessarius;
- très utile et nécessaire;
- sehr nützlich und notwendig;
- necessary; very useful;
- may útil y necesario;

vpl.: T1/258.

ZEEROOFF OFT PYRATICQUE = taut. piraterij.
- piratica;
- piraterie;
- Piraterei;
- piracy;
- piratería; filibusterismo;

vpl.: PB/III/216.

ZEESTRANGHE; SEESTRANT = sub. zeestrand.
- litus maris;
- lamplage;
- Meeresstrand;
- beach;
- playa del mar;

vpl.: PB/III/240.

ZEETEMPEEST; SEETEMPEEST SEESTORM; SEESTOREM = sub. zeestorm.
- tempestas in mare;
- tempète de mer;
- Seesturm;
- a storm at sea;
- tempestad marina;

vpl.: PvB 6/488.

ZEEVANC Zie:
- zeevond; seevont; seevonc; seevanc; ----/

ZEEVISCH Zie:
- pont ----/

ZEEVOND; SEEVONT; SEEVONC SEEVANC; ZEEVANC = sub. strandvond.
- res naufragio eiectae;
- épaves;
- Strandfund;
- wrecked goods;
- pedazo de nave naufragada que el mar ha arrojado a

la costa; pecio;

vpl.: PB/III/241.

ZEGEL Zie:
- contre ----/
- properen ----/
- segelen; segel; segelle; ----; zeghel; seghlen; zegelle/

ZEGELAER Zie:
- gagie ---- medeproever zijnde/
- segelaer; segelere; seghelaer; ----; zegeldrager; zegeler/

ZEGELDRAGER Zie:
- segelaer; segelere; seghelaer; zegelaer; segeldrager; ----; zegeler/

ZEGELEN Zie:
- segelen; ----/

ZEGELER Zie:
- segelaer; segelere; seghelaer; zegelaer; segeldrager; zegeldrager; ----/

ZEGELLE Zie:
- segelen; segel; segelle; zegel; zeghel; seghlen; ----/

ZEGGEN Zie:
- sechen; seggen; ----/

ZEGGER Zie:
- seggere; ----; segger; segsman; zegsman/

ZEGHEL Zie:
- segelen; segel; segelle; zegel; ----; seghlen; zegelle/

ZEGSMAN Zie:
- seggere; zegger; segger; segsman; ----/

ZEGSMANNEN Zie:
- segsluyden; segsmannen; ----; segsliede/

ZEIGER Zie:
- eijker; eijkmeester; eycker; eyckmeester; eykmeester; ickemeester; icker; iecker; ijcker; iker; yckmeester; seiger; seyger; ----/

ZEIJLVEERDIGH; SEILVEERDICH = gereed om uit te zeilen.
- paratus ad navigandum;
- prêt à mettre à la voile;
- Bereit abzusegeln;
- ready to sail;
- dispuesto a dar la vela;

pronto para dar la vela;
vpl.: PvB 6/513.

ZEIJNTSCHEPENEN = sub. pl. schepenen behorende tot de rechtbank speciaal voor de scheepvaart (Antwerpen).
- senatus syndicalis;
- sénat syndical;
- Schöffengericht für die Schiffahrt;
- special court of aldermen;
- regidores pertenecientes al tribunal especialmente para navegación;
vpl.: C1/378.

ZEIJSENE Zie:
- seijsen; seijsene; seisene; seisen; sensene; seinse; seine; sein; zeisene; ----/

ZEILACIE Zie:
- zeylatie; seilatie; ----/

ZEISEL Zie:
- sichte; zicht; sekele; sekel; zekele; sickele; sicle; seisel; ----; sigt/

ZEISENE Zie:
- seijsen; seijsene; seisene; seisen; sensene; seinse; seine; sein; ----/

ZEKELE Zie:
- sichte; zicht; sekele; sekel; ----; sickele; sicle; seisel; zeisel; sigt/

ZEKER DAER AF GHESETTEN CUNNEN = de betaling kunnen garanderen.
- solutionem praestare posse;
- pouvoir en garantir le payement;
- die Zahlung können garantieren;
- be able to guarantee payment
- poder garantir el pago;
vpl.: LO 1/36.

ZEKER OFT BORGE; SEKER ENDE BORGE = taut. zekerheidsstelling.
- cautio;
- cautionnement; garantie;
- Kaution;
- security;
- caución; fianza; garantia;
vpl.: T1/566.

ZEKER OFT CAUCIE = taut. borg.
- cautio;
- caution; garantie;
- Garantie; Kaution;

- security;
- caución; fianza; garantía;
vpl.: T1/246.

ZEKER ZETTEN = zekerheid stellen.
- donare cautionem;
- donner caution;
- Sicherheit leisten;
- give security;
- depositar fianza; garantir;
vpl.: LO 1/48.

ZEKERE ENDE CAUCIE = taut. borgtocht.
- cautio;
- caution; garantie;
- Garantie; Kaution;
- security;
- caución; garantía; fianza;
vpl.: T1/207.

ZEKEREN Zie:
- prescripcie van ---- langen tijd/
- seeckeren; sekeren; ----; sweren; swaren; zweren/

ZEKEREN, GELOVEN ENDE SEGGEN = taut. plechtig beloven.
- promitto III;
- promettre solennellement;
- feierlich versprechen;
- pledge; promise solemnly;
- prometer solemnemente;
vpl.: T1/444.

ZEKERLIJC Zie:
- sekerlijcken; sekerlijc; ----/

ZEKERLIJCX Zie:
- actie van die competeert uuyt saken daer men iet ---- eyscht/

ZELE Zie:
- sale; zale; sael; sele; ----/

ZELEUS = ijverig.
- studiosus;
- diligent;
- eifrig;
- diligent;
- diligente; activo; celoso; aplicado; oficioso; acucioso;
vpl.: PvB 5/631.

ZELVEN Zie:
- den ----/

ZEMELEN Zie:
- mudde ----/

ZENDEBRIEF Zie:
- seijntbrieve; sendebrief; ----; seenbrief/

ZENDEN Zie:
- seynden; senden; sinden; seinden; ----; seijnen; seijnden; eynden/

ZENDER Zie:
- seijnder; sender; ----/

ZENDINGE Zie:
- seijndinge; sendinge; sindinge; seindinge; ----/

ZES STEENEN BRUSSELS VAN DE STADTSWAGHE = gewicht gebruikt in Brussel bij de stadswaag gelijk aan 50 pond.
- mensura Bruxellensis;
- poids utilisé à Bruxelles pour la pesée publique;
- Gewicht benutzt in Brüssel bei der Stadtwaage;
- weight used in Brussels by the townbalance;
- pesa usada en Bruselas por el peso público;

vpl.: C1/242.

ZESSE Zie:
- sesse; ----; ses/

ZESTALFVAT Zie:
- sestenhalfvat; sestalfvat; ----/

ZESTER Zie:
- sister; sester; ----/

ZETEL Zie:
- setel; setele; ----/

ZETTEN Zie:
- gelagen ----/
- zeker ----/
- setten; ----/

ZETTER Zie:
- setter; ----/

ZETTER ENDE POINTER = taut. zetter der belastingen; belastinggaarder.
- perceptor tributorum;
- percepteur;
- Steuererheber;
- tax-gatherer;
- recaudador de impuestos; recaudador de contribuciones;

vpl.: PB/III/346, 348.

ZETTINGE Zie:
- settinge; settinghe; settynghe; ----/

ZETTINGHE ENDE BELASTINGHE = taut. belasting.
- tributum;
- impôt; taxe;
- Steuer;
- tax;
- impuesto; tributo; contribución; tasa; gravamen;

vpl.: PB/III/332.

ZEUSCHE THOLLEN = sub. pl. Zeeuwse tollen.
- portorium Zeelandiae;
- péage de Zélande;
- seeländische Zölle;
- Zealand duties;
- garita del peajero de Zelandia;

vpl.: PB/III/419.

ZEVE Zie:
- seve; ----; seef/

ZEVEN Zie:
- seven; soven; soeven; seuven; sevene; ----/

ZEYLATIE; SEILATIE; ZEILACIE = sub. zeilvermogen.
- potestas navigandi;
- puissance de voilier;
- Segelvermögen;
- sailing-capacity;
- capacidad de vela;

vpl.: PB/III/218.

ZEYNDEN Zie:
- seynden; senden; sinden; seinden; zenden; seijnen; seijnden; ----/

ZICH ABSENTEREN = vb. zich verwijderen.
- removeo III; abduco III; avoco I;
- s'éloigner; s'absenter; partir;
- sich entfernen;
- withdraw; retire;
- ausentarse; alejarse; apartarse;

vpl.: B1/25; C2/886; B1: EE/6.

ZICH BETRECKEN TOT RELIGIOENE = de religieuse levensstaat aannemen.
- statum religiosum inire;
- entrer en religion;
- den religiösen Stand antreten;
- enter the religious state;
- entrar en la vida religiosa;

vpl.: Cu1/241.

ZICH BETRECKEN TOT TEN STATE VAN DEN HUWELIKE =

in de huwelijkse staat treden.
- uxorem ducere;
- s'engager dans l'état de mariage;
- den Ehestand antreten;
- enter the married state;
- casarse;

vpl.: Cu1/241.

ZICH CONDUYSEREN = zich gedragen.
- se gerere;
- se conduire;
- sich benehmen;
- to behave oneself;
- comportarse; conducirse; portarse;

vpl.: PB 2/21.

ZICH EMPLOYEREN = vb. zich op iets toeleggen.
- studere;
- s'appliquer à quelquechose;
- sich auf etwas verlegen;
- apply oneself to;
- aplicarse a ----; empeñarse en ----;

vpl.: PB/II/376.

ZICH FONDEREN = vb. zich baseren.
- niti;
- se baser sur;
- sich basieren;
- take one's stand on;
- basarse en ....; fundarse en ....;

vpl.: PB/II/394.

ZICH GORDEN = zich aangorden.
- se cingere;
- se ceindre;
- sich umgürten;
- gird o.s. up; brace o.s.;
- ceñirse;

vpl.: C3/104.

ZICH HOUDEN ENDE LATITEREN = taut. zich ophouden; verblijven.
- morari;
- demeurer;
- sich aufhalten;
- stay;
- detenerse; redidir; hacer asiento;

vpl.: PB/II/372.

ZICH MOIJEN = zich mengen in; zich bemoeien met; zich bezighouden.
- se immiscere (+ abl.); agere;
- mêler; s'occuper à;
- sich hineinmischen; sich beschäftigen mit;
- interfere in/with; to occupy oneself with;

- inmiscuirse en; mezclarse en; meterse en; ocuparse en ----

vpl.: LO4/504; PB II/124.

ZICH OCCULTEEREN = vb. zich verbergen.
- occulto I;
- se cacher;
- sich verstecken;
- to conceal o.s.;
- esconderse; ocultarse; hurtarse;

vpl.: LO7/50.

ZICH OPPONEREN = vb. zich verzetten.
- repugnare;
- s'opposer;
- sich widersetzen;
- offer resistance;
- oponerse;

vpl.: PB/II/351.

ZICH RETIREREN ENDE VERTRECKEN = zich terugtrekken en vertrekken.
- se subtdrahere;
- se retirer et partir;
- sich zurückziehen und abreisen;
- withdraw oneself and depart;
- retirarse y partise;

vpl.: PB/II/283.

ZICH TER CONTRARIEN MOVEREN = zich tegenovergesteld roeren.
- oppositio movere;
- toucher au contraire;
- gegenübergestellt rühren;
- contrary move; opposed move;
- contrario mover;

vpl.: B1/5; C2/882.

ZICH VERSTOUTEN ENDE ONDERSTAEN = vb. zich vermeten.
- audere;
- s'enhardir à;
- sich vermessen;
- dare; presume;
- atreverse a ...

vpl.: PB/II/352.

ZICH VERVORDERN; VERVOORDEREN = vb. zicht vermeten; zich wagen.
- audere; asseverare; se offerre;
- s'enhardir à; avoir l'audace de; s'avancer;
- sich vermessen; wagen; ein fordern;
- dare; presume; rike oneself;
- atraverse; osar; arrier-

garse; aventurarse;
vpl.: B1: EE/20; PvB 9/4.

ZICH VOYEREN OFT VERSTEKEN = taut. zich verstoppen; zich verbergen.
- latere;
- se caher;
- sich verstecken;
- hide oneself;
- esconderse;
vpl.: PB/II/247.

ZICH VUEGEN ENDE CONDUYSEREN = taut. zich gedragen.
- se praebere;
- se conduire;
- sich benehmen;
- behave oneself;
- portarse; conducirse;
vpl.: PB/II/348.

ZICH VUEGEN ENDE REGULEREN = taut. zich voegen; zich aanpassen.
- me accomodo I;
- se conformer; s'adapter;
- sich schicken;
- adapt oneself to;
- acomodarse;adaptarse; conformarse;resignarse;
vpl.: PB/III/298.

ZICHT Zie:
- sichte;----;sekele;sekel; zekele; sickele;sicle; seisel; zeisel; sigt/

ZICKEL; ZICKELE = sub. sikkel
- falx;
- faucille;
- Sichel;
- sickle;
- hoz; guadaña; segadera;
vpl.: PB/III/5; PvB 9/5 193.

ZICKELE Zie:
- zickel ; ----/

ZIDELIJC Zie:
- sidelijck; sidelinge; sidelijc; ----/

ZIDEN = sub. pl. zijden.
- latus; pars; hinc; illinc; utrique;
- côté;
- Seite;
- side;
- lado;
vpl.: BVB 5.

ZIDER Zie:
- sindert; sinder; sider; ----; sidert; zidert/

ZIDERT Zie:
- sindert; sinder; sider;

zider; sidert; ----/

ZIDEWEGEN Zie:
- seywegen; sidewechen; ----/

ZIE Zie:
- state ----/

ZIEC Zie:
- buijcvast te bedde ---- liggen/

ZIECTE Zie:
- siecheyt; siecte; siechte; suycte; suyct; suuct; ----/

ZIEDEN; SIEDEN = sub. koken; roosten.
- aqua coquo III;
- bouillir;
- kochen; rösten;
- boil; broil; roast; seethe;
- cocer;
vpl.: T1/155.

ZIEKTE Zie:
- paasiense ----/

ZIELE; SIELE; SIEL = sub. lijfje, cq. vrouwen kleding stuk.
- fascia; tunicina; pars corporis superior;
- camisole; tricot; corsage;
- Leibchen; Mieder;
- bodice;
- justillo; corpiño; jubón;
vpl.: C1/431; LOV 402; LO3/188.

ZIEN Zie:
- syen; sien; seen; ----/

ZIENLIJC Zie:
- sienelijck; sienlijc; sienlike; ----/

ZIEROPE; SIROOP; SIROP; SIRROP; CIROOP; SARROP; SAROPE; SEROPE; SARROPE; SIROPE = sub. stroop.
- syrupus;
- sirop;
- Sirup;
- syrop;
- jarope; jarabe;
vpl.: PvB 6/164; LO4/216.

ZIJDE Zie:
- dees zijde ----/
- naerder swaerts ----/
- slincke ----/
- terbeijden ----/
- uytter ---- aenkomen/

ZIJDEN Zie:
- ter ---- uytspruytende successeurs oft erfgenamen/

ZIJDE-GHEWEIR; ZIJDGHEWEIR = sub, sabel; degen.
- arma quae lateri accinguntur ut gladius, machaera; pugio; etc.;
- sabre; épée;
- Säbel; Degen;
- sabre; sword;
- cibelina; espada; cuchilla;

vpl.: C1/276; C12/950.

ZIJDEWARTS = Zie:
- zijdelijk ----/

ZIJN Zie:
- actie van ---- go·eden/
- actie tegen ---- vest/
- actie tegen ---- private/
- begote oft handadigh ---- een ander/
- getijdich ende gesepareert ----/
- naer ---- beste kennelijckheijdt/
- om volcheeden te ----/
- ontbraeckt ----/
- overleden ----/
- van seer kleyne consideratie ----/
- vertraillient ----/
- uuytter memorien ----/

ZIJN HERTE ELDERS BREKEN = buiten zijn woonplaats overlijden.
- mori extra domicilium;
- mourir hors de son domicile;
- auszer seinen Domizil sterben;
- die outside his domicile;
- morir en el domicilio;

vpl.: C1/445.

ZIJN LEEFDAIGE LANCK = zolang hij leefde.
- tamdiu vivo III;
- sa vie durante;
- während seines Lebens; zu seinen Lebzeiten;
- during his life;
- durante su vida; mientras vivía;

vpl.: T1/79.

ZIJN MAECKEN = vb. toe-eigenen; opeisen.
- mihi vindico I;
- revendiquer;
- einfordern;
- appropriate;
- apropiar;

vpl.: C1/742.

ZIJN PAXKEN DRAGEN = zijn verantwoordelijkheid dragen;

instaan voor.
- praesto I;
- porter responsibilité;
- seine Verantwortung tragen;
- take his own responsibility;
- llevar responsabilidad;

vpl.: T1/17.

ZIJN RECHT VERDONCKEREN = zijn recht beknotten.
- ius suum brevius reddo III;
- couper le droit de quelqu'un;
- sein Recht kürzen;
- curtail one's right;
- cortar el derecho de uno;

vpl.: T1/512.

ZIJN SLIPPE BIEDEN = zijn kleren in pand geven.
- vestimenta mea pignero I;
- mettre en gage ses vêtements;
- seine Kleider zum Pfand geben;
- offer in pawn his clothes; pawn his clothes;
- dejar su ropa en prenda;

vpl.: T1/623.

ZIJNDE Zie:
- becont ----/
- beherdt ----/
- de eedt gestaeft ----/
- (des) noedt ----/
- plicht ----/
- (den) tijt overstreken ----/

ZIJNDER Zie:
- entiech ----/
- solvent om ---- faculteyt ende rijcheyt wille/
- op ---- helden houden/
- tot ---- genuechten/
- tot ---- innocentien/
- tot ---- redressen/

ZIJNEN Zie:
- uuyt ---- eygenen berueren/

ZIJNENT HALVEN = van zijn helft.
- dimidiae partis eius;
- de sa moitié;
- von seiner Hälfte;
- from his half;
- de su mitad;

vpl.: BVB 25.

ZIJNER Zie:
- in ---- absentien/

ZIJNNEN Zie:
- crancheijden ----/
- van gesonden ----/
- onderscheijt der hertten ende der ----/

ZIJNNEN = sub. pl. zinnen.
- ingenium; mens; sensus;
- sens;
- Neigungen; Sinne;
- senses;
- sentido;

vpl.: T1/161.

ZIJNRE Zie:
- und ende teech ----/

ZIJNS Zie:
- ellick int ----/
- in sterckenisse ---- scepenen briefs/
- ---- thoens/

ZILLE BEEMPTS, SILLE BEEMPTS = weide van een bepaalde grootte, die in één dag door één man gemaaid kon worden.
- loca inculta talis latitudinis ut demeti possint ab uno viro per unum diem;
- prairie d'une certaine étendue qui peut être moisonnée par un homme en une journée;
- Weide von einer bestimmten Grösze die in einem Tag von einem Man gemäht werden kann;
- meadow of a certain size which can be mowed in one day by one man;
- pradó de una cierta extensión, que se puede segar en unó día por unó hombre;

vpl.: MGG 25, 201.

ZILVEREN NAPPE = zilveren drinkbeker.
- cupa argentea;
- coupe d'argent;
- silberner Trinkbecher;
- silver cup;
- cubilete de plata;

vpl.: LO I/68.

ZITDACH Zie:
- sitdagh; sidtdagh; sitdach; zitdach/

ZIMME Zie:
- zijmme; simme; sim; semme; ----/

ZINEN = pron. poss. zijn.
- suus;
- son; sa;
- sein (bes. Fürtwort);
- his;
- su(s);

vpl.: BVB 3,4.

ZINKEN Zie:
- sincken; sinken; ----; senken/

ZINNE Zie:
- crancheijt oft ----/
- met quaden moede ende met fellen ----/

ZINNEN Zie:
- sinnen; ----/

ZITCUSSEN Zie:
- sitcussen; ----; sittecussene/

ZITDACH Zie:
- sitdagh; sitdach; ----/

ZITTEGELT Zie:
- sitgeld; sitgelt; ----; sittegelt; sitteghelt; sitghelt; zitteghelt/

ZITTEGHELT Zie:
- sitgeld; sitgelt; zittegelt; sittegelt; sitteghelt; sitghelt; ----/

ZITTEN Zie:
- buyckvast wo(o)nen ----/
- terecht te ----/

ZOD Zie:
- sot; ----; zot/

ZODAMIE Zie:
- sodomeyen; sodomie; ----/

ZODANICH Zie:
- soodanichlijck; sodaen; ----/

ZOEDE Zie:
- beke of ----/
- ghemeijne ----/

ZOEDE ENDE GOTE = goot of afvoerkanaal of greppel tussen twee erven waarin uitsluitend hemelwater wordt afgevoerd.
- canalis aut fossa aut sulcus inter duo praedia, in quibus aqua coeli sola deducitur;
- séparation et gouttière;
- Rinne oder Graben zwischen zwei Höfe worin nur Himmelwasser abgeführt wird;
- gutter or trench between two premises in which only water from heaven is drained away;
- tubo (of = conducto) y canal (of = desaguadero);

vpl.: C1/182.

ZOEE Zie:
- ghemeijne zoede; ----/

ZOEKEN Zie:
- suecken; suken; soeken; ----; soken; souken; sueken/

ZOEN Zie:
- peys oft ---- voor eenen is voor allen/

ZOENBRAKE Zie:
- soenbrake; soenbrekinge; ----; soendincbrake/
- soenbreker; soenbrake; soenbraker; ----/

ZOENDACH Zie:
- soenendaghe; soendach; ----/

ZOENDING Zie:
- soengedinge; soending; ----/

ZOENE Zie:
- accoord van den soene/
- soene; soen; soeninge; zoeninge; ----/

ZOENINGE Zie:
- soene; soen; soeninge; ----; zoene/

ZOENVREDE Zie:
- soenvrede; ----/

ZOETELAER Zie:
- soetelaer; ----; victaillier; vivandier/

ZOETELIJC Zie:
- suetelijc; soetelijc; ----/

ZOETICHEIT Zie:
- sueticheyt; soeticheit; ----/

ZOLDEREN Zie:
- solderen; solren; zolren; ----/

ZOLRE Zie:
- sulder; solre; soller; solder; sulre; salre; ----; soldere/

ZOLREN Zie:
- solderen; solren; ----; zolderen/

ZOLRINGE Zie:
- solringe; solderinge; ----/

ZOMME; SOMME; SUMME = sub. som.
- summa;
- mantant; somme;
- Summe; Fazit;
- total amount; sum;
- cantidad; importe; cuantía;

vpl.: LPS 107.

ZOMWYLEN = adv. soms.
- nonnunquam;
- quelquefois;

- bisweilen; manchmal;
- sometimes;
- a veces; algunas veces;

vpl.: C3/70.

ZOOL = als lengtemaat ca. 9 cm of 1/3 voet. sub.
- solea ; tertia pars pedis;
- sole ou semelle;
- Sohle; Längenmass, etwa 9 Zentimeter oder 1/3 Fuss;
- sole, superficial measure about 9 centimetres or 1/3 foot;
- medida de longitud de aprox 9 cm. o la tercera parte de un pie;

vpl.: Cu1/409.

ZONDAEL Zie:
- sindael; sendael; sondael; cendaal; ----/

ZONDE Zie:
- sunde; sonde; sende; ----/

ZONDER Zie:
- sonder; sunder; ----/

ZONDER ARGELIST ARCHDROCH = zonder argwaan, achterdocht en bedrog.
- sine suspicione et fraude;
- sans soupcon et fraude;
- ohne Argwohn und Betrug;
- without suspicion and deceit;
- sin recelo ó suspicacia ó astucia;

vpl.: LPS 42.

ZONDER EENIGE CONNIVENTIE = zonder enige oogluiking; medeplichtigheid.
- sine ulla conniventia;
- sans aucune connivence;
- ohne irgendwelche Mitschuld;
- without any connivance;
- sin ningún connivencia;

vpl.: Pl.Bra. /34.

ZONDER EENIGE GUNST, FAVEUR OF DISSIMULATIE = taut. zonder enige bevoorrechting.
- sine ulla favore aut dissimulatione;
- sans aucun passe-droit;
- ohne irgendwelche Bevorzugung;
- without any favouring;
- sin singún favor o disimulación;

vpl.: Pl.Pr/5.

ZONDER SAKE OFT REDENE = taut. zonder aanwijsbare reden.
- sine ratione monstrabili;
- sans motif évident;

- ohne nachweisbaren Grund;
- without obvious reasons;
- sin motivo evidente;

vpl.: T1/76.

ZONDERLINGE Zie:
- sundelinghes; sonderlinge; ----; sunderlinghe; sonderlinc; sonderlings; sonderlinx; sonderlange; sonderlancs; sonderlanc/

ZONDIGEN Zie:
- sundichen; sondigen; sundigen; ----/

ZONE Zie:
- soen; sone; soon; ----; zuene/

ZONNENDACH Zie:
- sonnedach; sondach; sondaige; sonnendach; sunnendach; sonendach; sonneldach; soneldach; ----/

ZONNESCHIJNE Zie:
- binnen ----/

ZOO DIK ENDE MEENIGMAAL = taut. steeds; altijd.
- semper;
- toujours;
- immer wieder;
- always;
- cada vez que; siempre que;

vpl.: Pl.Rg. /4.

ZOO HAAST HET BEDDE GESCHEURT IS = zodra het huwelijk ontbonden is.
- uti primum matrimonium solutum est;
- aussitôt que le mariage est dissolu;
- sobald die Heirat aufgelöst ist;
- as soon as the marriage is dissolved;
- tan pronto que el matrimonio se ha disuelto;

vpl.: B2/146.

ZOO VERRE DAIR AFF IJET OEVERDE = voor zover daarvan iets overbleef.
- quatenus aliquid ex istó superesset;
- en tant qu'il en restait quelque chose;
- für soweit davon etwas Ubrigblieb;
- as far as something from it remained;
- en tantó que restaba algó de elló;

vpl.: BVB 193.

ZORGCHFULDICHEDEN ENDE SOLICITUDEN = taut. bezorgdheid.
- sollicitudo;
- sollicitude et vigilance;
- Besorgnis; Befürchtung;
- solicitude;
- preopupación; cuidado; inquietud; zozobra;

vpl.: Pla.ph/2; Beusekens. I.

ZORGELIJC Zie:
- sorgelijc; sorchelijc; soorgelijc; sorgelike; ----/

ZOT Zie:
- sot; zod; ----/

ZOUDIE Zie:
- solz; sold; solt; soldie; tsoldie; sout; soud; saut; tsout; zout; soldiegelt; soudiegelt; sauldeye; souldije; soudie; souldie; soudi; soudeye; ----/

ZOUT Zie:
- solz; sold; solt; soldie; tsoldie; sout; soud; saut; tsout; ----; soldiegelt; soudiegelt; sauldeye; souldije; soudie; souldie; soudi; soudeye; zoudie/

ZOUTMAKER Zie:
- soutmaker; saltmeker; ----/

ZOUTVAT Zie:
- soutvat; saltvat; ----/

ZUENE Zie:
- soen; sone; soon; zone; ----/

ZUIJGENDE GOEDEN = dierjongen die nog gezoogd worden.
- animal junior quod adhuc nutritur lacte;
- petits-animaux qui encore sont tetés;
- Tierjungen die noch gesäugt werden;
- young animals that are still sucking;
- crias de leche;

vpl.: PvB 6/152.

ZUKER Zie:
- suijcker; suker; sucker; suycker; chuker; ----/

ZULCDAEN Zie:
- sulckdaenighe; sulcdaen; ----; sulcdanich; sulctenich; zulcdanich/

ZULCDANICH Zie:
- sulckdaenighe; sulcdaen; zulcdaen; sulcdanich; sulctenich; ----/

ZULLINGE Zie:
- wandt oft ghemeijne ----/

ZUMICH Zie:
- suymigh; sumich; ----; suymich/

ZUMICHE Zie:
- suymighe; sumiche; suymiche; ----/

ZUPEN; SUPEN; SUYPEN = vb. drinken.
- poto I; sorbo III;
- boire;
- trinken;
- to drink;
- beber;

vpl.: T1/247.

ZUSTER Zie:
- sustere; suster; ----/

ZUVEL MANGHERS HUIJSE = zuivelwinkel.
- teberna lactaria;
- maison d'un débitant de laitage;
- Molkereiladen;
- milkshop;
- tienda de productos lácticos;

vpl.: LO.I/30.

ZUVEREN Zie:
- suveren; suyveren; ----/

ZUVERINGE Zie:
- suveringe; ----; suyveringe/

ZUVERLIJC Zie:
- suyverlyck; suverlijc; suyverlijc; ----/

ZUYVEREN ENDE EXPURGIEREN = taut. zuiveren.
- expurgo I;
- purifier;
- saubern;
- purify; purge;
- purgar;

vpl.: Ph/10; B1.

ZWAARDER Zie:
- met een ---- hand dreygen/

ZWAERHEIT Zie:
- swaerheyt; swaerheit; swairheit; swerheit; swaerede; ----; swaerhede; swaerichede; zwaricheyt/
- sweerde; sweert; swaerheit; swairheit; swerheit; swaerhede; swaerede; ----/

ZWAERNISSE Zie:
- swaernesse; swaernisse; ----; zwarenisse/

ZWAIR ENDE PROLIX = taut. veelomvattend.
- prolixus;
- multiple; vaste;
- vielumfassend;
- comprehensive; wide;
- emplio; extenso; vasto;

vpl.: T1/238.

ZWAIRDER Zie:
- gelt wort ----/

ZWAIRICHEYT Zie:
- swaerheyt; swaerheit; swairheit; swerheit; swaerede; zwaerheit; swaerhede; swarichede; ----/

ZWAIRLAIC; SWAERLIKE; ZWAERLIKE; SWAIRLIKE; SWARLIKE; SWERLIKE; SWAERLIJC; SWAERLIC = adv. ernstig; zwaar.
- difficile; graviter;
- grièvement; sérieusement;
- ernsthaft;
- earnestly with seriousness;
- gravemente; seriamente;

vpl.: T1/575.

ZWAIRLIJCKER; SWAERLIKER = adv. des te zwaarder.
- graviter;
- gravement; serieusement;
- ernsthaft; ernstlich;
- heavily; severely;
- gravemente; seriamente;

vpl.: T1/307.

ZWAERLIKE Zie:
- zwairlaic; swaerlike; ----; swairlike; swarlike; swerlike; swaerlijc; swaerlic/

ZWANIBALLICH OFT LIJMS = taut. ingewanden.
- viscera; intestina;
- viscéres; intestins;
- Eingeweide;
- intestines;
- int estinos;

vpl.: PvB 1/364.

ZWARE PENE = zware boete.
- pena talionis;
- amende grosse;
- schwere Geldstrafe;
- heavy penalty;
- multa gorda;

vpl.: T1/313.

ZWARENISSE Zie:
- suaernesse; swaernisse; zwaernisse; ----/

ZWARICHEID(EN) ENDE ALTRICACIE (ALTRICATIE) = taut. moeilijkheden; onenigheid; twist; ruzie; woordenwisseling; verweer cq. de door de partijen in een proces gedane vragen en antwoorden, waarin de hoofdpunten na de bewijsvoering zelf kort samengevat worden.
- altercatio(nes);
- difficulté(s); altercation(s);
- Schwierigkeit(en); Zank; Uneinigkeit; Wortstreit; Wortwechsel; Reibung; Zwist;
- difficultie(s); altercation(s); quarrel;
- dificultades; altercación; altercado; discusión;

vpl.: Ra. 1495/20; C2/939, 942; C1/257, 349; LO7/424; PvB 1/564.

ZWEER; SWEER; SWERE = sub. schoonvader.
- socer;
- beau-père;
- Schwiegervater;
- father in law;
- padre político; suegro;

vpl.: T2/106.

ZWEERDE Zie:
- richten metten ----/
- spel metten ----/

ZWEERDER Zie:
- sweerder; swerer; sweerre; zweerre; zwerer; ----/

ZWEEREN Zie:
- actie tegen ---- dengeenen die den andren iet gegeven heeft te ---- in deelingers van eede en nae sentencie weijgert te voldoene/
- lijflick aenden heylighen ----/
- openbaerlijck ---- aen den heyligen/

ZWEEREN ENDE GELOVEN = taut. plechtig beloven.
- spondeo II;
- affirmer par serment; jurer;
- schwören und geloben;
- promise solemnly;
- afirmar bajo juramento; jurar;

vpl.: T1/73.

ZWEERRE Zie:
- sweerder; swerer; sweerre; ----; zwerer; zweerder/

ZWEETROCSKIJN Zie:
- sweerrocxken; sweetrocskijn;
- ----/

ZWEGERIN ; SWEGERINNE; SWAGERINNE = sub. schoonzuster.
- affinis; soror uxoris;
- belle soeur;
- Schwägerin;
- sister in law;
- cuñada; hermana política;

vpl.: T1/45.

ZWELLEN Zie:
- swellen; swillen; ----/

ZWENGEL Zie:
- swengel; swingel; ----/

ZWEREN Zie:
- seeckeren; sekeren; zekeren; sweren; swaren; ----/
- sueren; sweren; swaren; ----/
- sweiren; swieren; swaren; ----/

ZWERER Zie:
- sweerder; swerer; sweerre; zweerre; ----; zweerder/

ZWERTDRAGER Zie:
- sweerdtdrager; swertdrager; sweertdrager; swaertdrager; swartdrager; swertdragere; ----/

ZWERTTE Zie:
- ponde ----/
- scellinghe ----/

ZWIJGENDE ENDE STILLE = taut. stilzwijgend. adv.
- tacite;
- tacitement;
- schweigend;
- siltently;
- implicitamente; tácitamente;

vpl.: T1/51.

ZWIJGENDE ENDE STILLICHLIJKE (STILLE) = taut. zwijgende
- tacitus;
- implicite; tacite;
- schweigend;
- in silence; silent;
- implicito; tácito;

vpl.: T1/43, 57.

ZWIJGENDE PACT Zie:
- stille en ----/

ZWIJNE = adi. moeilijk.
- arduus; difficilis; impeditus;
- difficile;
- schwierig;
- difficult;

- difícil;
vpl.: T2/373.

ZWIJNE ENDE SUBTIJL = taut. scherpzinnig; spitsvondig.
- subtilis;
- subtil;
- spitzfindig; subtil;
- acute; sharp;
- sutil;
vpl.: T1/107.

ZWINER Zie:
- swijnder; swijnherder; swiner; swinder; ----/

ZWINGE Zie:
- swinghe; swinge; ----/

ZWOENEN Zie:
- swoenen; swonen; ----/

ZWONKEN Zie:
- hetcelen; swonken; ----/

ZYDEWEG BINNEN'S DORPS = zijweg in een dorp breed 18 voet = ca. 5.04 m.

- chemin de coté dans le village (largeur 18 pieds = env. 5,04 m);
- Seitenweg innerhalb eines Dorfes;
- side road;
- camino lateral en el pueblo (anchura 18 pies = aprox. 5,04 m);
vpl.: Cu1/407.

ZYDGEWEER Zie:
- rapier; rapiere; rappier oft sijdgheweer; sijdegheweer; ----/

ZYDGEWEER; SIJDGHEWEER) OFT RAP(P)IER = taut. sabel; degen.
- acinaces; gladius;
- sabre; épée; glaive;
- Seitengewehr; Degen; Säbel;
- sword; sable;
- espada; sable; cibelina;
vpl.: B1/142; C1/574.

NUMERIEKE LIJST VAN INTEKENAREN;
LISTE NUMERIQUE DES SOUSCRIPTEURS;
NUMERISCHE LIST DER SUBSCRIBENTEN;
NUMERICAL LIST OF SUBSRCIBERS;
LISTA NUMERICO DE SUSCRIPTORES.

==========

001 Pater van Bavel, archivaris der Abdij van Berne, Abdijstraat 1; 5473 AB Heeswijk-Dinther.

002 Abdij van Berne, Abdijstraat 1, 5473 AB Heeswijk-Dinther.

003 Centraal Bureau der R.K.Godshuizen, t.b.v.het Oud archief, Muntelbolwerk 1, 's Hertogenbosch.

004 Stadsarchief van Breda, Dr.F. Brekelmans, stadsarchivaris, Stadserf 2, 4811 XS Breda.

005 Rijksarchief Utrecht, Alexander Numankade 16, 3572 KZ Utrecht.

006 Dr.Dekker, Rijksarchivaris van Utracht, Alexander Numankade 16, 3572 KZ Utrecht.

007 Dr.Jan Goris, stadsarchivaris, gemeentehuis, Markt B 2410, Herenthals.

008 Dr.Harry de Kok, stadsarchivaris, Stadsarchief, Markt B2300 Tunrhout.

009 Gemeentelijke archiefdienst Amsterdam, Amsteldijk 67, 1074 HZ Amsterdam.

010 Gemeentearchief van Eindhoven Mr.A.L.G.M.van Agt, gemeentearchivaris, Stadhuisplein 1 5600 RB Eindhoven.

011 Gemeentearchief van Leiden, Mr.W,Downer, gemeentearchivaris, Boisotkade 2A, 2311 PZ, Leiden.

012 Un iversiteitsbibliotheek Utrecht Mauritsstraat 85, 3583 HK Utrecht.

013 Dr.D.Grosheide, Mauritsstraat 85 3583 HK Utrecht.

014 Gemeentelijke Oudheidkundige Dienst, Drs.J,T.J.Tamar, directeur, Coriovallumstraat 9, 6411 CA Heerlen.

015 Instituut voor rechtsgeschiedenis der Rijksuniversiteit van Utrecht, Prof.Mr.J.E.Spruit, Boothstraat 17, 3512 BV Utrecht.

016 Bibliotheek der Arrondissementsrechtbank, Pollartstraat 6041 GC Roermond.

017 Stads- of Atheneumbibliotheek, Klooster 3, 7411 NH Deventer.

018 Openbare Bibliotheek, Koningsplein 1, 5038 WG Tilburg.

019 Gemeentebestuur van Berlicum Gemeentehuis, Berlicum.

020 Bibliotheek van het juridisch Instituut der Gemeentelijke Universiteit, Oudezijds Achterburgwal 219, 1012 DL Amsterdam.

021 Bibliotheek en Prentenkabinet van het Provinciaal Genootschap voor Kunsten en Wetenschappen, Hinthamerstraat 72, 5211 MR 's Hertogenbosch.

022 Gemeentebestuur van Liempde, Gemeentehuis, Raadhuisplein 1, 5298 CC Liempde.

023 Gemeentebestuur van Maarheeze Cranendonck 1, 6027 RK Soerendonk, Maarheeze.

024 Juridisch Instituut der Rijksuniversiteit van Groningen, Oude Kijk in 't Jatstraat 5, 9712 EA Groningen.

025 Gemeentebestuur van Sint Michielsgestel, Gemeentehuis, P.Dondersplein 1, 5271 AA, St.Michielsgestel.

026 Gemeentebestuur van Boekel, Gemeentehuis, Kerkstraat 30, 5427 BD Boekel.

027 Gemeentebestuur van Ossendrecht, Gemeentehuis Ossendrecht, Dorpstraat 16.

028 Nedersaksisch Instituut der Rijksuniversiteit van Groningen, Westersingel 28-30, 9718 CM Groningen.

029 Gemeentebestuur van Bergeijk, Burg.Magneestraat 1, 5571 HB Bergeijk.

030 J.H.Philipse, grondeigenaar, Kerkeindseweg 30, 5752 PC Deurne.

031 Historisch Seminarium van de Universiteit van Amsterdam, Herengracht 286 1016 BX Amsterdam.

032 Abdij van Postel, B2400, Mol.

033 Stadtverwaltung Eupen, B2400 Eupen.

034 Rijksarchief Ronze, Biezestraat 2, B 9600 Ronze.

035 Bibliotheek der Norbertijnen Abdij; Abdijstraat 26, B 3180 Westerloo.

036 Algemeen Rijksarchief, Brussel Archives générales du Royaume de Belgique, Ruijsbroekstraat 2-6. B 1000 Brussel.

037 Gemeentecrediet van België, Pachecolaan 44, B 1000, Brussel.

038 Gemeentelijke Openbare Bibliotheek, Driehoekstraat 43, B2070 Ekeren.

039 Patrimonium van het Domein van Gasbeek, Kasteel B1682,Gaasbeek Sint Kwintens Lennik.

040 S.O.B.Vilvoorde "Lauwers van Ootegem" H.Peetermans, bibliothekaris, Grote Markt 8a, B1800 Vilvoorde.

041 Instituut voor dialectologie, volkskunde en naamkunde, Keizersgracht 569-571, 1017 DR Amsterdam.

042 Bibliotheek Arnhem, Koningstr. 26 6811 DG Arnhem.

043 Instituut van de geschiedenis van het recht van de faculteit der rechtsgeleerdheid der Katholieke Universiteit Leuven (KUL), College de Valk, Tiensestraat 41, B3000, Leuven.

044 Bibliotheek der Universiteit van Sint Ignatius Prinsstraat 13, B 2000 Antwerpen.

045 Instituut de Vooys voor Nederlandse taal en letterkunde der Rijksuniversiteit van Utrecht, Postbus 80.091, 3508 TB Utrecht.

046 Faculté de philosophie et lettres de l'université libre de Bruxelles, Anvenue F.D.Roosevelt 50, B1050, Bruxelles.

047 Bibliotheek der Erasmus Universiteit Burg.Oudlaan 50, 3062 PA Rotterdam.

048 Gemeentearchief van Haarlem, Drs.J.Temminck, gemeentearchivaris, Janstraat 40, 2011 RX Haarlem.

049 Eupener Geschichts- und Museumverein, Habsburgerweg 5, B4700 Eupen.

050 Koninklijke Bibliotheek van België, Albert I Keizerlaan 5 B1000 Brussel.

051 Universiteitsbibliotheek K.U. Leuven, Mgr.Ladeuzeplein 21, B3000 Leuven.

052 Instituut voor Neerlandistiek, Herengracht 330-336, Amsterdam.

053 Universiteitsbibliotheek K.U. Leuven, Mgr.Ladeuzeplein 21 B3000 Leuven.

054 Gemeentebestuur van Eersel, Gemeentehuis, Eersel.

055 Universitaire faculteiten Sint Aloysius, Vrijheidslaan 17 B1080 Brussel.

056 Vrije Universiteit van Brussel, faculteit van de rechtsgeleerdheid, 2 Pleinlaan 1050 Brussel.

057 Bibliotheca Egmundensis, St. Adelbertabdij, Abdijlaan 26, 1935 BH Egmond binnen.

058 Universiteitsbibliotheek Gent, Rozier 9, 9000 Gent.

059 Gemeentebestuur van Vlijmen, Gemeentehuis, Vlijmen.

060 N.L.v.Dinther, Postbus 714, 3170 AA Poortugaal.

061 Gemeentelijke Archiefdienst, Baenjerstraat 1, 6131 JK, Sittard.

062 Gemeentebibliotheek van Rotterdam, Nieuwe markt 1, 3011 HP Rotterdam.

063 Streekarchivariaat langs Aa en Dommel, W.Cornelissen streekarchivaris, gemeentehuis Markt 1, 5461 JJ Veghel.

064 Gemeentelijke archiefdienst, Th. J.Poelstra, gemeentearchivaris Plein Emaus 15, 3135 JN Vlaardingen.

065 Stadsbibliotheek van Antwerpen Hendrik Conscienceplein 4, B 2000 Antwerpen.

066 Dr.J.Grauwels, Rijksarchivaris Oudstrijderslaan 16, B3500 Hasselt.

067 Rijksarchief Hasselt, Rampslaan 4, B 3500 Hasselt.

068 Provinciale Bibliotheek, Begijnhof Zuivelmarkt B3500, Hasselt.

069 Eric van Damme, Harmoniestraat 49, B 8600 Menen.

070 Gemeentebestuur van Bladel, Gemeentehuis Bladel.

071 Algemeen Rijksarchief Dr.C. Wijffels, algemeen rijksarchivaris, Ruijsbroekstraat 2-6, 1000 Brussel.

072 E.J.M.J.A. Kerssens, Neptunus 15, Hapert.

073 Gemeentebestuur van Beek, Gemeentehuis Beek, L.

074 Rijksarchief Brugge, Academiestraat 14, B 8000 Brugge.

075 Streerarchivariaat Peelland, R.Jansen, streekarchivaris, Martinetstraat 6 5751 KS, Deurne.

076 P.A.Neve, deurwaarder, Fabriekstraat 13, 5038 EM, Tilburg.

077 Gemeentearchief van Venlo, W. Th.M.Hendriks, gemeentearchivaris, Goltziusstraat 21, Venlo.

078 Universitätsbibliotek Domerschulgasse 16, 8700 Würzburg.

079 Archives du Nord, 22 Rue Saint Bernard, 59045 Lille Cedex Fr.

080 Rijksarchief van Groningen, Mr. J.H.de Vey Mestdagh, rijksarchivaris Sint Janstraat 2, 9712 JN Groningen.

081 Het oude Land van Edingen en Omliggende, tijdschrift van de gewestelijke kring van oudheidkunde, geschiedenis en heemkunde van Zuid Pajottenland, L.Roeykens, president. Kapucijnenstraat 5, B 1390, Edingen.

082 Gemeentebestuur van Tholen, Markt 1-4, 4695 Sint Maartensdijk.

083 Gemeentebestuur van Waalre, Gemeentehuis Koningin Julianalaan 19, Postbus 10.000, 5580 GA Waarle.

084 Stadsbibliotheek Maastricht, Nieuwenhofstraat 1, 6211 KG Maastricht.

085 Ferdinand Postma Bibliotheek, Potchefstroom, Zuid Afrika.

086 Library of Congres, Washington, USA.

087 Gemeentelijke archiefdienst Delft Drs.A.J.H.Rozemond, gemeentearchivaris Oude Delft 169, 2611 HB Delft.

088 Die Universitätsbibliothek Münster, Krummer Timpen 3-5 Postfach 8029, D 4400 Münster.

089 Mr.A.B.Pernal P.H. B.ass. prof.Departement of history, Brandon University, Brandon Manitoba E7A6A9, Canada.

090 Staats- und Universitätsbibliothek 2,Mooyweidestrasze 40,13 DU Hamburg 13.

091 Algemeen Rijksarchief Brussel Ruijsbroekstraat 2-6 B1000 Brussel.

092 Seminarie voor Paleografie en Diplomatiek der Universiteit van Gent, Blandijnberg 2, B9000 Gent.

093 Centrale of Hoofdbibliotheek van de K.U.L.afdeling Kortrijk Kulak Universitaire Campus B8500 Kortrijk WVU.

094 Gemeentearchief van Geldrop C.H.A.M.v.Bokhoven, gemeentearchivaris, Hofstraat 4, 5664 HT Geldrop.

095 Gemeentelijke Archiefdienst van 's Hertogenbosch, Drs.J. N.T.van Albada, gemeentearchivaris, Achter het Stadhuis 5, 5211 HM 's Hertogenbosch.

096 Abdij der Norbertijnen van Averbode, B3281 Averbode.

097 Stadsbibliotheek van Veurne, Grote Markt 1, B8480 Veurne.

098 Bibliothèque du Faculté de droit de l'université de Louvain Marie Thérèse Bonami, bibliothecaire, 41 Tiensestraat B 3000 Leuven.

099 Gemeentebestuur van Hamont, Achel, Gemeentehuis Hamont B.

100 The library of the University of South Wales, Box 1 Postoffice, Kensington Australia 2033.

101 Friedrich Meinecke Institut, Fachbereich 13 Freie Universität von Berlin, Habelswerchterallee 45, D.1. Berlin 33.

102 Centrale Bibliotheek van het Ministerie van Financiën, Regentlaan 40 (Verdieping) B1000 Brussel.

103 Nationale Bank van België, Dienst verzamelingen en letterkundige bibliotheek, B1000 Brussel.

104 Faculté de Philosophie et Lettres de l'université Libre de Bruxelles, Avenue F.D.Roosevelt 50, B 1050 Bruxelles.

105 Librairie Encyclopedique SPRL

106 Stadsarchief Mechelen, H.Installé, stadsarchivaris, Steenweg 1, Mechelen.

107 Deutsches Seminar der Universität Bern, Schützenmattstrasze 14, CH-3012, Bern.

108 Rijksarchief van Gent, Dr.H. Coppejans Desmedt, rijksarchivaris, Gerard Duivelsteen, B 9000 Gent.

109 Max Klanck Institut für Europäische Rechtsgeschichte,Freiherr von Steinstrasze 7, 6000 Fl Frankfurt Main 1.

110 Instituut voor Nederlandse lexicologie afd.WNT Postbus 132, 2300 AC Leiden.

111 Dr.H.T.Obreen, nr.1920, 9173 GK Hogebeintum.

112 Streekarchivariaat Noord Kempenland, H.J.M.Mijland,streekarchivaris, Torenstraat 1, 5688 AM Oirschot.

113 Gemeentebestuur van Meerlo-Wanssum Gemeentehuis Hoofdstraat 20b, Meerlo L.

114 Gemeentearchief van Amersfoort, Dr.J.Hovy, gemeentearchivaris, Stadhuisplein 4,3811 LM Amersfoort.

115 Stadsbibliotheek, Feest- en Kultuurpaleis, Wapenplein, B8400 Oostende.

116 Mr.J.W.Bosch, 183 Baronielaan, Breda.

117 Gemeentebestuur van Born, gemeentehuis, Dorpstraat 31, Buchten-Born L.

118 Gemeentebestuur van Schijndel; Gemeentehuis, Postbus nr.5 5480 AA Schijndel.

119 Gemeentebestuur van Budel,Gemeentehuis, Capuceinerplein 1 6020 AB Budel.

120 Gemeentebestuur van Maasbree Gemeentehuis, Dorpstraat 20 Maasbree.

121 Gemeentearchief van Nijmegen, Mr.W.J.Meeuwissen, gemeentearchivaris Marienburg 95 6511 PS Nijmegen.

122 Centraal bureau voor Genealogie Mr.T.N.Schelthaas, directeur Pr.Willem Alexanderhof 22, 's Gravenhage.

123 Dr.J.A.Kossmann Putto, Thorbeckelaan 180 9722 NJ Groningen.

124 Gemeentebestuur van Nieuwegein, Bibliotheek en Documentatie, Raadstede 1, Nieuwegein.

125 Gemeentebestuur van Aarle-Rixtel, Gemeentehuis, Dorpstraat 1 3735 EA Aarle-Rixtel.

126 Instituut für Geschichtliche Landeskunde des Rheinlande, Am Hofgarten 22,53 Bonn Dld.

127 Gemeentebestuur van Oegstgeest Gemeentehuis Oegstgeest.

128 Gemeentebestuur van Halsteren, Gemeentehuis Dorpstraat 22, Halsteren.

129 Gemeentebestuur van Urk, Gemeentehuis, Wijk 2, nr.2 Urk.

130 G.A.Barten, Paus Johanneslaan 2, Erp.

131 Fiscalité Goffin, S.P.R.L.Mr. P.Goffin, President, 85 Avenue P.Curie, B1050 Bruxelles.

132 Mr.Dr.A.J.B.Verheijen, Nederhof 23, 5258 GB Berlicum.

133 Jan Burgmancollege, Sectie: Geschiedenis. Halbertsmastraat 69, Bolsward.

134 Gemeentebestuur van Ridderkerk, Gemeentehuis Raadhuisplein 1, Ridderkerk.

135 Openbare bibliotheek, Otterweg 31 Beek en Donk.

136 Gemeentebestuur van Vught, gemeentehuis Vught.

137 J.B.Schildkamp CJ.Leemselosestraat 6, Weerselo.

138 D.A.Th.v.Ooijen, Stadsdam 1 6851 AH Huissen. 6042.

139 Griffie der Arrondissementsrechtbank, Kloosterlaan 46, Breda.

140 Gemeentelijke Archiefdienst Maastricht, Drs.A.H.Jenniskens, gemeentearchivaris, Grote Looierstraat 17, 6211 JH Maastricht.

141 Centrale Bibliotheek der Vrije Universiteit van Brussel, A. Buijllaan 105, B1050 Brussel.

142 Abdij der Benedictijnen van Dendermonde te Dendermonde.

143 Gemeentebestuur van Sint Katelijne-Waver, gemeentehuis B2580 Waver.

144 Streekarchivariaat De Liemers en Doesburg, J.W.v.Petersen, streekarchivaris Stadhuis, Postbus 100, 6980 AC Doesburg.

145 H.J.G.Wijnands.Pr.Hendrikstraat 44 Eijsden.

146 Gemeentebestuur van Horst, Gemeentehuis, Wilhelminaplein 6 Horst.

147 Mr.A.Fl.Gehlen, notaris, Valkenburgerweg 19, Heerlen.

148 J.C.Knaapen, Bosuilstraat 56, 3145 AB Maassluis.

149 C.van Driel, notaris, Kerklaan 5, 2959 ZG Streefkerk.

150 M.H.H.M.Meewis, notaris Mgr. Moermansstraat 29, Venlo.

151 J.L.N.M.C.Vergouwen, notaris, Diessenseweg 27, Hilvarenbeek.

152 Gemeentebestuur van Nuth, De weverplein 1, 6360 AA Nuth.

153 Gemeentebestuur van Boxtel, Postbus 10.000,5280 DA Boxtel.

154 Gemeentebestuur van Ravenstein; Gemeentehuis Ravenstein.

155 Mr.E.A.J.M.Spierings, notaris, Postbus 69, Bussum.

156 J.Oele, notaris ,Stadsring 89 Amersfoort.

157 Heemkring Sandelyn, Kloosterstraat 1, B2270, Herenthout.

158 A.Schumann, Poststrasze 7, 4000 Düsseldorf Dld.

159 Paters Franciscanen Minderbroeders Kindenstraat 15. B1030 Brussel.

160 Abdij der Norbertijnen Grimbergen, Kerkplein 1 B1850 Grimbergen.

161 Gemeentebestuur van Rosmalen Gemeentehuis, Hof van Holland laan 1, 5243 SR Rosmalen.

162 G.Leclercq, Krakenstraat 3 B3000 Leuven.

163 Paul Vancolen, Stadsbibliothecaris der Stedelijke openbare bibliotheek, Guido Gesellestr. B8500, Kortrijk.

164 Rijksarchief van Beveren Waas, Kruikebekesteenweg 39,B2750 Beveren-Maas.

165 Gemeentebestuur van Vessem e.a.Postbus 1001, 5512 ZG Vessem.

166 Missionarissen van het H.Hart Boelaardlei 11, B2200 Borgerhout.

167 Gemeentebestuur van Sint Oedenrode Gemeentehuis Sint Oedenrode.

168 Koninklijke Academie voor Wetenschappen, letteren en schone kunsten, Hertogsstraat 1, B1000 Brussel.

169 Molse Kamer voor Heemkunde VZW, Gr.de Broquevillestraat 5, B2400 Mol.

170 Gemeentebestuur van Westmalle Gemeentehuis Westmalle.

171 Heemkundige Kring van Rijkevorsel, Leliestraat 9, B2310 Rijkevorsel.

172 Algemeen Rijksarchief Provincien Materieel, Ruijsbroekstraat 2, B1000 Brussel.

173 The Library University of California, Los Angeles, California 90024.

174 Stadsbestuur van Aalst, stadhuis, Vrijheidstraat 46, B9300 Aalst.

175 Bibliotheek der Norbertijnenabdij Tongerlo, Abdijstraat 26 B3180 Tongerlo.

176 Juridisch Instituut van de R.K. Universiteit, Marienburg 59, Nijmegen.

177 Gemeentebestuur van Lokeren, Gemeentehuis Lokeren Blg.

178 Gemeentebestuur van Rozendaal en Nispen, Gemeentehuis Rozendaal.

179 Rijksarchief van Antwerpen, Door Verstraeteplaats 5,B2000 Antwerpen.

180 Gemeentebestuur van Kortrijk, Gemeentehuis Kortrijk,Blg.

181 Otto Harrassowitz, Library Agents, Taunusstrasze 5, P.O.Box 2929, D6200, Wiesbaden.

182 Gemeentebestuur van Tielt, Gemeentehuis, Tielt Blg.

183 Bibliotèque des Facultes universitaires St.Louis, Boulevard du Jardin Botanique 43, B1000 Bruxelles.

184 H.Fentener van Vlissingen, Hoeve de Waag, Helmond.

185 Dominique Broekhuijsen Houwingpad 24, Eindhoven.

186 W.J.P.Hilgers, De Croyse Hoeve, Croylaan 9, Aarle-Rixtel.